Dagbladet.

No. 1. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Løverdag den 2den Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa Søndag efter Nytaar:
i Vor Frelsers K.: Høimesse: Hr. pers. Kap. Kobro, [illegible] Hr. Stiftsprovst Essendrop;
Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen;
Aftensang: Hr. Pastor Andersen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brunchlund;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund;
Aftensang: Hr. Sognepræst [illegible];
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Sars;
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg;
i østre Akers Kapel: Hr. pers. Kap. Sommerfelt;
i vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Jansen;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. D. Stub, Daabspagtens Fornyelse og Velsignelse med d. h. Sakramente Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 6;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm;
i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 4;
i Enerhougens Samfund holdes Missionsforedrag Kl. 5.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christiansund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, [illegible], Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, [illegible], Sim (Lesø), Bebungsnæs, Lereim, [illegible], Lenset, Bolsø (Eide), Fredø, Besnæs og [illegible]; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldheim; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Mæum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø og Tønsberg med Bjørn Farmand indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Avisser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
[illegible] Jernbanerne [illegible], Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Telegrafen har de sidste Dage ikke bragt videre Nyheder. Fra Konstantinopel meldes under 30te Decbr. f. A. at den saakaldte foreløbige Oprørsregjering og alle Oprørere paa Kreta have lovet Underkastelse under den tyrkiske Regjering.

Medens vort Folk langsomt, men jevnt strider fremad paa den Bane, som vor demokratiske Samfundsorden aabner det, kræve Folkefrihedens og Nationalitetens Sag ogsaa flere og mere aarvaagne Talsmænd. Dette Krav er for Tiden blevet saa meget stærkere som Forholdenes Udvikling i vort Land netop nu maa indeholde et alvorligt Varsko til dem, der ere Folkets Sag hengivne, om nøie at give Agt paa Tingenes Gang. Thi om der end har været Tider, da Folkets Tillid til sin Kraft og Evne maaske var for stor, saa synes man nu paa visse Hold i vort Samfund at nære altfor liden Tro og Fortrøstning til det norske Folks Magt til at være sin egen Udviklings Herre.

Paa samme Tid, som man har at bekjæmpe denne Mistillid til Folkets og Frihedens Udviklingsevne, har man imidlertid ogsaa at rette sin Opmærksomhed paa Kræfter i Folkelivet, som kræver Imødekommen med Villighed, Sindighed og Bestemthed, om Bevægelsen ikke skal føres i skjæv og uheldbringende Retning.

Vort Folks Sag er den fremadskridende Folkefrihed, og Folkefriheden vil altid kræve Skyttelse i videre og videre Omfang; dermed er Udviklingens Karakter given. Vi imødese [illegible] fuld Fortrøstning denne Udvikling; thi efter vor Overbevisning ligger den frie Statsforfatnings Befæstelse og Kilden til dens Styrke i, at den ved at aabne [illegible] Deltagelse i det offentlige Liv [illegible]

svarligt Led af det Hele, som Borger og Landsmand.

Disse Anskuelser har unægtelig i den sidste Tid vundet betydelig Udbredelse, og vi har dertor troet at burde følge den Opfordring, vi fra saa mange Kanter har modtaget, om gjennem dette Blad at gjøre os til deres Talsmand.

Hvad vort Fædrelands Stilling til Sverige angaar, høre vi til dem, der ønsker at Unionen maa bevares til begge Folks Trivsel og Held paa Grundvold af „fuldkommen Jevnlighed mellem Rigerne ved alle Spørsmaal, som angaa deres fælles Styrelse“ saaledes som bestemt er ved den af vor Kongeæts Stamfader og begge Folk vedtagne Rigsakt af 6te August 1815. Og idet vi fastholde dette Standpunkt, tro vi saa meget sikrere at kunne slutte os til en oplyst og samstemmig Folkemening paa begge Sider af Kjølen; ligesom vi ogsaa tør udtale vort Haab om, at en mere levende Samfærdsel mellem begge Rigers Folk vil tjene til at styrke Frihedsbestræbelserne og Fremgangen i ethvert af dem, og fremme det Alvor i Fostbrodrelaget, som skal staa sin Prøve i Farens Stund. Det er ved Troskab mod Historien og ved Deltagelsen i den ædle Kappestrid til Frihed og Udvikling, at det skal lykkes hvert af de nordiske Folk at hævde sin selvstændige Stilling mellem de europæiske Statssamfund tiltrods for Naboers materielle Overmagt.

Med Hensyn til Bladets Indhold ville vi have for Øie at meddele en saavidt muligt fuldstændig Oversigt over de vigtigste Begivenheder, saavel i Udlandet som indenfor vort eget Land. Navnlig ville vi i den Tid, Stor[illegible] Forhandlinger og gjengive de væsentligste af disse.

Bladet vil endvidere søge at iagttage hver Landsdels Tarv og idetmindste i en sammentrængt Oversigt efter de udenbys Blade give Meddelelse om enhver Sag, der kan have Krav paa en større Almenheds Opmærksomhed. Ligesaa vil det stadig bringe Bud om Landsmænds Liv og Skjebne i andre Verdensdele, og navnlig i det nye Fædreland, som de senere Aars Udvandringsstrøm har ryddet sig i de nordamerikanske Fristater. Forøvrigt vil Bladet indeholde de i Dagblade sædvanligt forekommende Efterretninger om Dagsnyt, Feuilleton, Kunst, Literatur osv. I det Hele taget vil vi søge at gjøre Bladets Indhold saavidt muligt afverlende og belærende for de forskjellige Samfundsklasser.

Forøvrigt ville vi lade gode Løfter fare. Vi selv ville ikke føle os tilfredsstillede dermed, og endnu mindre vore Læsere. Enten vil Bladet ved sin Fremtræden vise sig istand til at opfylde dem, og i saa Tilfælde ville de være overflødige, eller ogsaa vil det ikke opfylde dem, og da var der vel saameget mindre Opfordring til at fremsætte dem.

Gjæstfri vil vi sætte en Ære i at være. Vi optager gjerne, hvad vore Læsere maatte ønske meddelt, selv om det ikke i enkelt Sag maatte stemme overens med vore egne Anskuelser. Dette hører efter vor Mening til en fri Presses Pligter; en god Sag kan derved alene vinde, og vi ønske saa meget mindre heri at fravige god Skik og Orden, som Ønsket om at hævde samme netop er en af Grundene til dette Blads Fremkomst. Paa den anden Side vil vi heller ikke drive Medgjørligheden saa vidt, at vi af lutter Hensyn til alle andre Meninger glemmer at tage det væsentlige Hensyn, selv at have en. Med andre Ord: vi ville tage Parti. Da vort Blad har Meninger, vil det sandsynligvis ogsaa have Nederlag. Dog vil vi [illegible] Parti, fordi dets Tilhængere [illegible] fordi dets Grunde [illegible]

Storthinget.

Forinden Storthinget førstkommende Mandag gjenoptager sine Forhandlinger efter Juleferierne, skal vi kaste et Tilbageblik over, hvad det har udrettet i det forløbne Aar.

Den første Tid af Storthingets Sammenvær pleier i Almindelighed at gaa hen med Sagernes Forberedelse i Komiteerne. Ifjor begyndte imidlertid de egentlige Forhandlinger senere end sædvanligt, ligesom der klagedes over, at Regjeringen saa sent blev færdig med en stor Del af sine Sager, at flere Komiteer endog en Tid vare arbeidsløse. Men vi tro ikke, man bør istemme saa høie Klager over dette. Thingmændene trænge, navnlig nu saalænge der ligger Aar mellem hvert Thing, fuldkommen den første Maaned til foreløbig at erhverve sig en Oversigt over Sagerne, udvexle Anskuelser med hinanden, undersøge Stillinger og Forholde og til endelig at udarbeide og sammenarbeide de Lovforslag, som skal fremsættes, og hvorved Komiteerne siden i betydelig Grad lettes Arbeidet.

Storthinget og Odelsthinget har imidlertid afgjort ikke saa ganske faa Sager, deriblandt flere meget vigtige.

Af de Sager som saavel i som udenfor Thinget har tildraget sig den største Opmærksomhed, maa vi først nævne Lovforslaget om Udvidelse af den kommunale Stemmeret, der i Odelsthinget optog flere Dages spændende og og interessante Forhandlinger. Vi skal senere komme tilbage til denne Sag, som siden Odelsthingsbehandlingen er bleven Gjenstand for saa megen Drøftelse. Paa dette Sted skal vi indskrænke os til at udhæve, at dette er en af de Sager, der yde de bedste Bidrag til Bedømmelsen af den Aand, som besjæler dette Storthing. I saa Henseende er de gode Forhaabninger, man maatte nære om, at Thinget baade fattede Manglerne i vort offentlige [illegible] og vidste at gribe de re[tte] Midler til at af[illegible] ikke blevne skuffede, men derimod er de, der før nærede nogen Mistillid til Thingets Indsigt og dets Maadehold, visstnok ved denne Beslutning blevne overbevidste om sin Vildfarelse, saaat den Tilfredshed, hvormed hin Beslutning er bleven modtaget udover det hele Land har været næsten ligesaa samstemmig som den har været stor. Thi Modpartiets vil visstnok vise sig baade lidet og afmægtigt ligeoverfor den oplyste Folkemening, som her ikke kan miskjendes.

En ikke lidet fremragende Plads indtager ogsaa Storthingsbeslutningen af 17de Decbr. f. A., hvorved J. Sverdrups Forslag gaaende ud paa, at Regjeringen skulde anmodes om for Fremtiden at forelægge Storthinget et specificeret Budgetforslag over Udgifterne til de diplomatiske Anliggender og Konsulatvæsnet, bifaldtes mod 12 Stemmer. Om det endnu skulle være for tidligt at dømme om hin Beslutnings praktiske Betydning, saa vidner den dog godt for at Storthinget er besjælet af det rette Fædrelandssind og har et sundt Blik paa Udviklingen af de unionelle Forhold.

Fremdeles fortjener Forhandlingerne i Storthinget den 18de Decbr. f. A. om Udredslerne til Veivæsenet særlig at bemærkes. Efter J. Sverdrups Forslag nedsattes den Del af Veiskatten, der udlignes paa Landets Matrikulskyld fra 72 ß til 48 ß pr. Skylddaler; Statskassen skulde derimod herefter bidrage indtil 30,000 Spd. aarlig til Veivæsnet. Vi tro at Storthinget hermed har imødekommet den almindelige Trang til Skattenedsættelse, som under disse for Landmanden trykkende Tider, saa almindelig er bleven krævet, og at derfor Efterretningen herom vil blive modtagen med almindelig Tilfredshed. Storthinget rak ikke videre end at fastsætte Veibudgettets Størrelse før Jul. Paa Mandag begynder Forhandlinger om Bevillingerne til de enkelte Veie. Hovedspørsmaalet bliver formentlig da om hvormeget man skal tage af de 30,000 Spd. Under denne Debat blev der iøvrigt ogsaa gjort alvorlig Indsigelse mod Skylddaleren som almindelig Skattefundament, medens fra Byernes Side stærkt udhævedes det Ubillige i at overføre nogen Del af Veiskatten paa Statskassen. Det brændende Spørsmaal om Forholdet mellem By og Land vil visstnok ogsaa fremtidig komme til at lægge stærkt Beslag paa Storthingets Omtanke og Anstrængelser for at ramme det Retfærdige i Fordringerne fra begge Sider.

Af Lovarbeide[illegible] Lov om Forandring i Medicin[illegible]marken fuldstændig fær[illegible] derimod faldt en i Odelsth[illegible] om Umyndighedsalderens Nedsættelse fra det 25de til det 21de Aar ved Sagens Behandling i Lagthinget.

Af Bevillingssager er allerede en stor Del afgjorte. Vi kunne imidlertid hellerikke angaaende disse denne Gang give nogen udførligere Oversigt. Skal man dømme retfærdigt om dette Storthings Grundsætninger ved Anvendelsen af Statskassens Midler, maa man visstnok sige, at det har truffet den rette Middelvei, saa at Storthinget ligesaalidt fortjener at lastes for Ødselhed og Sløseri, som for Skillingsaand og Kniberi. En god Del af Regjeringens Forlangende om tildels større Bevillinger f. Ex. til Stiftsgaarden, Slottet og Rigshospitalet faldt med stor Stemmeflerhed. Derimod har Storthinget blant Andet ved sin Bevilling af 120,000 Spd. til Anlæg af Telegraf fra Tromsø til Hammerfest, Vadsø og Vardø vist, at det ikke alene ved at spare i rette Tid, men at det ogsaa tillige har et aabent Øie for Landets store Interesser, hvilket ogsaa kom tilsyne i Bevillingen til Universitetsbiblioteket, som endog gik videre end Regjeringens Forslag.

Idet vi ønske Held og Velsignelse for Fædrelandet af Storthingets Arbeide i det begyndende Aar, have vi fuld Forvisning om, at faa Storthing have været omfattede med det Haab og Tillid hos Nationen som dette. Og denne Vished skal styrke Thinget i dets møisommelige og ansvarsfulde Syslen med de mange og store Sager, som endnu længe vil komme til at optage dets Tid.

Literatur.

P. M. Søegaard: „I Fjeldbygderne.“ Den Gren af vor Literatur, som omfatter Folkelivsbilleder og Naturskildringer og for hvilken Asbjørnsen og Østgaard har opstillet saa ypperlige Forbilleder, vorer stadig og synes at skulle naa et uforholdsmæssigt Omfang sammenlignet med Literaturens øvrige Grene. Derom er nu ikke andet at sige, end at det er fuldkommen naturligt og i sin Orden. Det tales ofte nok om, hvilke Hindringer det lægger os iveien, at vort Land er saa spredt bebygget og at der ligger slige Gjerder af Is og Sne, Fjeld eller Ødemark omkring de beboelige Dalfører, saa at hver af dem blir som en afsluttet Verden. Men det er intet saa galt, at de jo ikke ogsaa har sine gode Sider, og det gjelder kuns at faa Øje for dem. Den Omstændighed, at de enkelte Bygdelag er afsondrede fra hinanden ved store Veilængder og afvigende Livsvilkaar og Naturforholde, og at hver af dem paa en Maade lever et [L]iv for sig, har havt til Følge, at de fælles [Gr]unddrag i Nationalkarakteren og Sæderne e[r b]leven paa det mangfoldigste nuanceret, og [a]t Sagn og Eventyr fremtræder i en Uendelighe[d] af Varianter og Afarter, af hvilke de fleste [illegible] et eget og interessant Træk til det oprindelige Billede. Men Folket kan ikke siges at være bleven sig sin Gjendommelighed fuldstændig bevidst, inden [illegible] dette er bleven „bogført,“ og gjeld[illegible] en Regel for den Enkelte, at han [illegible] maa lære sig selv at kjende, gjelde[illegible]re for Nationen. Folkelivet og Folk[illegible] det Grundlag paa hvilket alene [illegible] Kunst og Literatur kan bygges. [illegible] være et vidtløftigere og vanskelig[illegible] for os end for de fleste andre [illegible] tilvejebringe dette Grundlag i sin f[illegible]rækning, men dermed er ogsaa udtalt, [illegible]ionens Fremtidsliv vil faa en saameget [illegible] og bedere Grund at spire i. Omkring Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede var Topografien i høieste Mode, og vi fik en temme[lig] omfangsrig topografisk Literatur paa en [illegible] da Forholdene hertillands iøvrigt var [illegible] lidet gunstige for den literære Virkso[mhed]. De fleste Nummere i denne Literatur ere i [illegible] for sig lidt mere end simpelt Haandværksarbeide, syede over den samme Læst, raat udarbeidede efter et engang approberet Schema. Men tilsammen danne de dog et Materiale, som endnu er brugbart, og de ere fremgaaede af den vaagnende Trang til et Overblik, uden hvilket man ogsaa under Forholde som vore let kan tabe sig selv og sit Eget afsyne. Dette Arbeide er nu gjenoptaget i vore Dage, skjønt under ganske forskjellige Former og med langt mere Aand og Frihed. Vi nævne ovenfor Asbjørnsens og Østgaards Arbeider. Disse mønsteragtige Gjengivelser af Folkedigtningen og Skildringer af Folkelivet staa vel end[illegible] Men [illegible] de Forføg [illegible] ben følgen[illegible]

gaards Bog vil tilkjendes en udmærket Plads. Forfatteren har tilbragt sin Barndom og Ungdom i flere af vore interessanteste Fjeldbygder, hvor Folket har bevaret mest af det gamle Arvegods: Gudbrandsdalen, Sætersdalen og Valdres. Han giver os derfra en Række Folkelivsbilleder: Skildringer af Bryllupsstikke, Fjelddanse, Sæterliv, Gjengivelser af Eventyr og Huldresagn. Disse Skildringer har en Fortjeneste, som i vore Øine er den største af alle: de er jevne og naturlige; der intet tilstelt, intet „gemacht" ved dem. Navnlig synes det os, at de hist og her indstrøede Eventyr er fortalte paa en naiv og tiltrækkende Maade og med Bevarelse af den ægte Grundtone. Kun undrer det os, at Forfatteren, der viser sig saa stærk i Bygdemaalene, ikke har foretrukket at gjengive dem i disse; de vilde uden tvil derved have vundet i Grundighed og Friskhed. — Denne Bog har ved Siden af det æsthetiske et videnskabeligt Værd, som vil sikkre den sin Plads. Med Hensyn til Værdien af den Ramme, hvori de her meddelte Træk af Folkelivet og Folkedigtningen er indfattet, kan Smagen dømme forskjelligt, og Smagen forandrer sig desuden. Men ethvert Bidrag til at oplyse Folkets Liv og Sæder har i og for sig et Værd, som vokser med Aarene.

Kristiania, den 2den Januar 1868.

Kirkekomiteens Indstilling angaaende Regjeringens Forslag til Bevilgning af 7,500 Spd. til et **Kirkemøde** er opslaaet til Behandling i Storthinget den 4de førstk. Vi skal, forinden vi ytre os om selve Sagen, i Korthed give vore Læsere en Fremstilling af, hvorledes Tanken om dette Kirkemøde er fremkommet.

Efterat Storthinget i 1851 havde bedet Regjeringen tage Kirkens Stilling og Forfatning under Overvejelse og forelægge det næste Storthing sin Mening om disse Spørsmaal samt om, hvorvidt og hvorledes en større Kirkeforsamling burde indkaldes, lovede Regjeringen at have sin Opmerksomhed henvendt paa disse Sager, men fandt dengang Tiden og Forholdene ugunstige for Gjennemførelsen af mere indgribende Reformer. Allerede da, saavelsom senere havde imidlertid Møder dels af Geistlige og dels af Lægmænd paa forskjellige Steder i vort Land begyndt at ytre Ønske om, at der snart maatte blive sammenkaldt en Kirkeforsamling, som skulde have at udtale sig om Kirkens Trang og om Midlerne til at afhjelpe den. Men Kirkestyrelsen fastholdt fremdeles i 1859, at det religiøse Liv, som i de senere Aar vistnok var gaaet fremad, dog endnu ikke kunde antages at have nogen bestemt og moden Opfatning, af hvad der skulde afløse den gamle Tilstand, om man end nu havde en klarere Opfatning det Bestaaendes Mangler. Enden blev da, at der som sædvanlig hos os i slige Tilfælde nedsattes en kgl. Kommissjon for at give Gjeringen Afløb og i sin Tid indgive Forslag til Regjeringen, som den da videre kunde behandle og muligens forelægge Storthinget. Denne Kommissjon (som oprindelig bestod af [illegible] Mand, som har siddet i 9 Aar og antages at have kostet Staten 22,000 Spd.) har nu fuldendt sit Hverv, hvad Kirkeforfatnings-Spørsmaalene angaar og forelagt Udkast til 13 Love foruden til Forandringer i enkelte Ser af Grundloven og 6 Forslag til rituelle Bestemmelser. Men Regjeringen har efter Kirkedepartementets Indstilling endnu ikke i nysnævnte Kommissjons Arbeider fundet et efter dens Mening sikkert Fodfæste til at vove at fremsætte for Storthinget noget Forslag til Reform i Kirkens Stilling; og heller ikke har den fundet sig foranlediget til at følge Kirkekommissjonens Mening: først at faa en ved Lov organiseret Synode, der skal have den lovgivende Behandling af Kommissjonens øvrige Forslag. Kringsat af disse Tvil, om hvad der skal gjøres for at afhjælpe Kirkens Brøst og Mangler, og fremdeles i næsten 20 Aar uafladelig bestormet med Bønner og Anmodninger om snarest at afhjælpe dem, har da Regjeringen grebet til den Udvej at søge et Kirkemøde bestaaende af 22 Geistlige og 22 Lægmænd sammenkaldt til i 1870; og hos dette Kirkemøde skal da Regjeringen spørge sig til Raads, og saa efter dets Vejledning og Vink forelægge Storthinget — i 1872? — de Forslag til Reformer, som Storthinget i 1851 sigtede til.

Vi kan imidlertid ikke skjønne rettere end at denne Regjeringens Udvej er lidet rimelig og bør forkastes af Storthinget, saaledes som ogsaa 1 Medlem af Kirkekomiteen (O. S. Velde) har indstillet. Vi tror ogsaa, at den almindelige Mening udover det hele Land vil dele denne vor Opfatning, som vistnok hellerikke turde komme højere Vedkommende selv saa ganske uventet.

Hvad der iserdeleshed maa synes paafaldende ved Regjeringens Forslag til Storthinget om Bevilgning til Kirkemødet er den Omstændighed, at disse kirkelige Spørsmaal efter en saa langvarig og udførlig Drøftelse baade paa Møder, i Pressen og endelig af en dertil særskildt nedsat Kommissjon endnu ikke skal være saaledes grejede, at Kirkedepartementet skulde kunne vove at forelægge Storthinget bestemte Lovforslag. Istedetfor at optræde lige overfor Storthinget med den Autoritet, som den øverste Kirkestyrelse efter saadan Forberedelse skulde synes at maatte være i Besiddelse af, træder den tilbage og foreslaar Storthinget, at gjøre en ny Autoritet eller Melleminstants. Og den nye Autoritet, det forberedende Kirkemøde, vil ialfald Kirkedepartementet, efter dets udtrykkelige Erklæring, endog tillægge en saadan Vegt, „at ikke lettelig noget Forslag eller nogen Foranstaltning vilde komme til Udførelse, naar Forsamlingen havde erklæret sig derimod." Man ser altsaa, at Regjeringen baade i sine Forslag til Storthinget og rimeligvis ogsaa i sine Foredrag til Sanktion af de Beslutninger, Storthinget maatte fatte, vil negte sig enhver anden Opfatning end den, det forberedende Kirkemøde har udtalt. Skulde Storthinget i en Lovbeslutning vise sig mere frisindet end Kirkemødet, saa ved man altsaa paa Forhaand, at Kirkedepartementet vil have vanskeligt for at tilraade en saadan Lovs Sanktion. I denne Henseende er det endvidere at lægge Mærke til, at Regjeringen har tilkjendegivet, at den kun anser et Kirkemøde valgt paa den af den selv foreslaaede hierarkiske Maade (ɔ: lige mange Geistlige som Lægmænd) for en sand Repræsentation af Kirken, og at den derimod sandsynligvis ikke vil anerkjende sig bunden ved de mere frisindede Anskuelser, som man kunde haabe fra et Kirkemøde sammensat paa den liberalere Maade, som Kirkekomiteens Mindretal har indstillet. Regjeringen vil staa Last og Brast med de hierarkiske Anskuelser. Men istedetfor selv at udtale dem, ønsker den en anden Autoritetet til at tale og tage Ansvaret for sig.

Under disse Omstændigheder vil dog Storthingets Hænder i Gjerningen blive temmelig stærkt bunden; og det maa visselig siges, at Storthinget i Følelsen af det Unyttige i at hevde en af Kirkemødet ikke autoriseret Opfatning tiltrods for Grdl. § 75 litr. a maatte blive en betydningsløs Forsamling ved Siden af den nye. Med andre Ord: dersom Storthinget gaar ind paa Forslaget om Bevilgningen til Kirkemødet, saa er det dermed omtrentlig givet, at Afgjørelsen af de hvilende kirkelige Reformspørsmaal er rykket ud af dets Haand, ligesom Kirkedepartementet ogsaa straks har givet næsten al Magt og alt Ansvar for disse Spørsmaal fra sig. Men et Kirkekoncilium med en saadan Myndighed, at Regjering og Storthing træde rent i Skyggen for det, vil dog for de Fleste være en overraskende og ubegribelig Tanke. Storthinget kan ialfald ikke samtykke i at give Magten og Ansvaret fra sig paa saadan Maade.

Men saa stærkt som Hensynet til Statsmagternes frie Stilling ligeoverfor disse Spørsmaal maa være, saa er dog endnu maaske Hensynet til Kirkens fremtidige Ordning efter de Grundsætninger, som den kirkelig interessrede Del af Folket har ønsket, en endnu stærkere Grund til at forkaste Kirkemødet. Denne Side skulle vi fremholde i en senere Artikel.

Under 15de April 1867 udfærdigede Finants- og Tolddepartementet følgende Rundskrivelse til samtlige Overøvrigheder;

Ved Norske Lov 5—9—3 og flg. er det [illegible] sit Fund op, og ifølge Forordning af 7de August 1752 kan den Statskassen ifølge bemeldte Lovsteder tilkommende Andel frafaldes til Fordel for Finderen, forsaavidt Fundet har nogen Rarhed, og det indsendes gjennem Øvrigheden til dette Departement.

Da man er gjort opmærksom paa, at navnligen gamle Mynter af vedkommende Findere undertiden afhændes til Samlinger omkring i Landet, uden først at indsendes hertil, og da Finderne ere uberettigede til saadanne Dispositioner paa egen Haand uden Samtykke af det Offentlige som Medeier, skulde man anmode Hr. Amtmanden om at indskjærpe ovennævnte Bestemmelser og i dette Øiemed paalægge de i Deres Embedsdistrikt ansatte Fogder og Lensmænd at drage Omsorg for, at deslige Myntfund blive beha[illegible]rdningsmæssig Maade.

I Forbindelse her[illegible]rtementet for Kirke- og Underv[illegible]under 6te November 1868 udfærdi[illegible] Rundskrivelse:

I Forbindelse med [illegible]rivelse fra Finants- og Toldsparte[illegible] 15de April 1867 angaaende Indskjærpelse af Bestemmelserne i Norske Lovs 5—9—3 og Plakat af 7de August 1752 sig man bede bragt til almindelig Kundskab, [illegible] den Statskassen tilkommende Andel i saadan Gods altid vil blive frafaldt, naar Godset anordningsmæssig oplyses og tilbydes det Offentlige (for Tiden Universitetet) til Indløsning, om end det Offentlige i noget Tilfælde ikke attraar at erhverve Gjenstandene. ([illegible]lagt.)

Forslaget om en Konferense af Stormagterne for at udjevne den græsk-tyrkiske Strid, har skaffet Bladene en hel Del at bestille i denne Tid, i hvilken Politiken iøvrigt har holdt Juleferier. At der vilde komme noget mere ud deraf, syntes hidtil ikke meget rimeligt. Alle Beretninger tydede nemlig paa, at det vilde være forbunden med store Vanskeligheder at tilvejebringe den fornødne Enighed om Grundlaget for Konferensens Forhandlinger. Frankrige og Østerrige skulde have opstillet Fordringerne i det tyrkiske Ultimatum som Grundlag, medens derimod Rusland, Preussen og Italien vilde give Konferensen frie Hænder. Om Tyrket hedte det, enten, at det havde vægret sig ved at deltage i en Konferense, fordi Ruslands Forslag om en saadan efter dets Mening kun havde til Hensigt, at hindre det i at træe aktivt op, førend Grækenland havde fuldendt sine Rustninger, eller at det havde samtykket i Konferensen, men paa Betingelser, der gjorde dette Samtykke jevngodt med et Afslag. Ogsaa England skulde være afgjort stemt imod Forslaget. Og imidlertid var Forholdene i Orienten af den Beskaffenhed, at det hvert Øjeblik kunde komme til Fiendtligheder mellem Tyrkiet og Grækenland, saa at Konferensen maatte komme snart istand, hvis det ikke skulde blive for sent.

Der syntes saaledes kun at være liden Udsigt til en fredelig Løsning af Knuden. Den sidste Post bringer imidlertid en Del Meddelelser, ifølge hvilke det betragtes som sikkert, at Konferensen vil komme istand, samt at den vil blive aabnet i de første Dage af Januar. L'Independance Belge vil endog vide, at den franske Udenrigsminister Lavalette allerede har udstedt Indbydelsesskrivelser til Konferensen, der vil træde sammen i Paris den 2den Januar. En Meddelelse af lignende Art findes i [illegible] fra Paris til „Kölnische Zeitung". Den lyder saaledes: „Det er sandt, at der endnu ikke er udgaaet officielle Indbydelser til Konferensen, men Undertegnerne af Fredstraktaten af 1856, Frankrige, England, Østerrige, Preussen, Rusland og Italien, ere enige i Forslaget om ved en saadan Konferense at bane Vej til en Udjevning af Konflikten mellem Athen og Konstantinopel. Det var derfor ugrundet, naar der fra London telegraferedes, at den engelske Regjering gjorde Vanskeligheder ved at slutte sig til dette Projekt. Det er ligesaa ugrundet, naar det paastaaes, at Tyrkiet og Grækenland ikke vilde indvilge i at deltage i Konferensen. Til begge disse Stater er der endnu ikke udgaaet Opfordringer til Deltagelse, og hvad der forlyder efter fortrolige Meddelelser lader ingenlunde slutte, at det skulde være

---

Kong Puddel.

En af Fra[illegible]ste og mest populære Skribenter er [illegible]oulaye. Et Snes Oplag af hans [illegible]intet ualmindeligt, medens de over[illegible] fremmede Sprog. For et Aars Ti[illegible]llegori eller Eventyr under Tite[illegible]Puddel". „Man skulde kunne sige", [illegible]Patrie", „at Forfatteren forener en [illegible]es aandrige Godmodighed med en V[illegible]bidende Satire". Vi vil meddele nogle [illegible]er af denne fortrinlige Bog. Den indeho[illegible] prægtige Ting, som ogsaa i vort Norge kan finde sit Sted.

„I Taabernes Rige, det ældste og be[illegible]neligste af alle de Riger, Solen nogensinde [illegible]ede paa, levede engang en Konge og en [illegible]ning, som efter et femtenaarigt Ægteskab [illegible]nu ikke havde Børn. Dronningen var utrøstelig over det; hun havde en Moders Hjerte. Kongen viste sig mindre bedrøvet, men igrunden var han det ligesaa meget. Han var fød Fyrste og spurte sig med Bæven, hvad det skulde blive af hans Rige og Verden den Dag da Tulipanernes berømmelige Æt, som gjennem saa mange Aarhundreder med faderlig Haand havde styret Taabernes elskværdige og letsindige Folk, skulde uddø.

„Selv Himmelen blev omsider rød for en saadan Ulykke. Dronningen blev frugtsommelig og fødte til Verden en Søn, som man efter Skik og Brug kaldte Prins Hyasint. Klokker [illegible]noner [illegible]lyndte for Taabernes gode Folk [illegible]sed. Der blev en ualmin[illegible] [illegible]inkler og Kroge ilede til Hovedstaden Deputasjoner lig et Regiment Myrer i sorte Klæder og med hvide Halsduger og med Taler i Lommen. Kongen modtog og hørte paa dem med beundringsværdig Taalmodighed. Var han ikke den ærerigeste af Monarker og lykkeligste af Fædre. For at gjøre Lykken fuldkommen havde en Ven af Familien, Dagens Fe, lovet at staa Fadder til det kongelige Barn. Hvilke Forhaabninger kunde man ikke gjøre sig af en saa mægtig Beskyttelse?

„Den Dag, da Daaben fandt Sted, defilerede Hoffet og Staden i Prosessjon forbi Vuggen, hvori den spæde Prins hvilede, omgivet af tre Guvernanter og opvartet af to Kammerherrer i kanarigul Galladragt. Derifra togede de ind i den store Festsal, hvor et uhyre stort Hesteskobord var opdækket, overlæsset med Krystaler, Frugter og Blomster. Under en karmosinrød Tronhimmel med hvide Fjærbusker i Hjørnerne sad Kongen med Kronen paa Hovedet, samt med Dronningen til Venstre og Dagens Fe til Højre af sig.

Ved Prosessjonens Indtrædelse spillede Gardemusiken Nasjonalsangen og en Sang paa femti Vers blev afsjunget. Ulykkeligvis har Historien ikke opbevaret os Ordene. Alt, hvad man ved, er, at Taabernes Folk, uagtet sin medfødte Taalmodighed, lyttede til den lange Sang om dets Dyder, hvorefter hundrede og et Kanonskud forkyndte den henrykte Mængde, at Banketten skulde begynde.

„Allerede havde Kongen naadigere end sædvanligt tilsmilet enhver af sine Gjæster og sagt sin elskværdige M[illegible] Dagens Fe, tusinde Komplimenter, da [illegible]til Traads for al Etikette, en dr[illegible]g tre Slag paa Salsdøren. [illegible]det i Salen; alle Gjæste[illegible]elige; Dronningen var bleg og urolig; Dagens Fe skjulte Ansigtet i Hænderne.

Kammerherren stod paa sin Post i sin kanarigule Kjole med de forslagte Negler, med bøjet Nakke og smilende Lipper, men han sagde intet og rørte sig ikke af Flækken, en usynlig Haand havde forstenet ham.

De tre Slag hørtes paanyt med fordoblet Styrke.

„Kaptejn for Vagten", sagde Kongen, „lad arrestere den Dristige, som vover at forstyrre denne Fest".

Kaptejnen for Vagten stod der paa sin Post med sine opvredne Mustasjer, sin barske Mine, seks og treti Ordener paa Brystet og sin store Sabel, men han svarte intet og gav ikke mere Tegn til Liv end Kammerherren.

De tre Slag drønede paanyt og denne Gang med en saadan Styrke, at hele Paladset rystede.

Kongen springer rasende op fra sin Trone, støder op Dobbeltdøren og befinder sig Ansigt til Ansigt med en høj Kvinde med blegt Ansigt, sort Haar samt en mørk truende Mine. Det var Nattens Fe. En Kjole af sort Krep, oversaad med blaatskinnende Stjerner, et Diadem af Stene, hvortil var fæstet en Halvmaane af Diamanter, forhøjede det majestætiske ved hendes Skikkelse og forøgede det strenge i hendes Ansigtstræk.

„— Tjenerinde, Kong Tulipan", sagde Feen i en skarp og haanlig Tone. „Man kan sandelig ikke [illegible] artigere som Vært end Deres Maje[illegible] Person aabne Døren for [illegible] den første, som byder [illegible] højeste [illegible] ikke pa[illegible]

Og uden at bry sig videre om Kongen gik Feen forbi ham og traadde ned i Salen:

„Isandhed en herlig Fest", sagde hun, „og værdig den, for hvem den gives! Det gjør mig bare ondt, at det Venskab, I nærer for min Søster, bringe Eder til at glemme, hvad I skylder mig, som dog er den ældste. Men lad det være ligegodt; jeg har en højsindet Sjæl og fornærmes ikke over saa lidt. Men hvor er da det vakre Barn? Ogsaa jeg vil bringe det en Gave".

Og ledsaget af Kongen, som hang med Hovedet, Dronningen, der skalv som et Aspeløv, og Dagens Fe, som ikke sagde et Ord, traadte Nattens Fe ind i det Værelse, hvor det kongelige Barn laa i sin Vugge.

Hun gik hen til Vuggen, betragtede B[illegible]net, som bevægede de smaa Fingre, lagde Haan[illegible] paa dets Pande og sagde med højtidelig Stem[illegible]

„Hyasint, jeg giver dig Klogt, Styrke, Skjøn[illegible]".

„A, min Frue", sagde Kongen, som [illegible] fe[illegible]t [illegible] Taleevnen igjen, „hvor De er [illegible] hvor De er ædelmodig! Hvorledes skal jeg [illegible] føre [illegible]n Utaknemmelighed og Glemson[illegible] Hvorledes vise Dem min Beundring og [illegible] Erkjendtlighed?"

„Taabernes Konge", svarte Feen [illegible] ejendommeligt Smil, „det er saaledes, jeg [illegible] mig. Farvel!"

„Hvorledes Frue, forlader De os alle[illegible]" udbrød Dronningen, brisende i Graad, [illegible] efter saa store Velgjerninger lade os [illegible] No[illegible] for den dræbende Sorg at tro, at [illegible] har glemt os?"

„[illegible] Festen er for min Søste[illegible] [illegible]

...ende Anskuelse hos disse Magter ...illbagevise denne Indbydelse. For ...delsen af Konferensen vil Magterne ...s enes om et Program, forat det hele ...ade saa hurtigt som muligt kan behand... ...ogle, saa Meder og i Fredens Interesse indskrænket til Bilæggelse af de svæ... Differenser".

...t dette lyder særdeles beroligende. Men, endog skulde bekræfte sig, at Konferen... kommer istand og det i disse Dage, ...det endnu er kommet til et fiendt... ...ammenstød i Orienten, er det dog et Spørsmaal om det ad denne Vej vil ...at fjerne de Farer, der truer Freden. ...nemlig ganske andre Interesser som ...a paa Spil, end de tvende nærmest paa... ...de Magter Grækenlands og Tyrkiets. ...Stridden kun drejede sig om disse to, vilde ...lade ...ke give dem Tid og Lejlighed til at ...Kamplyst i nogle Slag, for senere ...dem Freden. Men meget taler for, ...de Grækenland og Tyrket i denne Strid ...e efter egen fri Beslutning, men ere ...de Figurer. Bagved Tyrkiet staar ...ge, der frygter for Ruslands voksende ...else i Donaulandene, og Hoffet i Athen ...baade den russiske Regjering og det Folk sympathiserer med dets Holdning. ...tydeligt, at ogsaa Preussen i den græsk... Konflikt ser noget ganske andet end en ...om hvem der skal have Den Kreta. ...nder her, at det er de samme Modsæt... der staa ligeoverfor hinanden i det ori... ...og i det tydske Spørsmaal, og at der ...føres ved det ene uden at ogsaa det kommer med paa en eller anden Maade. ...s Berlinerkorrespondent, der er en ...et Tilhænger af den bismarckske Politik, ...i en Skrivelse af 23de December sin ...Frygt for at det under den nuværende ...t muligens kan lykkes Frankrige at komme ...Forstaaelse med Rusland paa Preussens ...ung. Den franske Regjering skal nemlig ...givet Rusland at forstaa at den ikke ...modsætte sig Dannelsen af nogle nye ...ler halvt uafhængige Stater paa Bal... ...øen, og at den var rede til at ordne ...Sag i Overensstemmelse med Rusland. ...de to Magter blive enige herom, vilde ...sen ikke kunne gjøre Regning paa Assi... ...i sine tydske Annekstionsprojekter.

Sverige. Gøteborg hjemsøgtes den 27de ...ber af en større Ildebrand, hvorved øde... ...et Oplag af Kaffe og Bomuldsgarn. ...samlede Assurancebeløb udgjorde omtrent ...0 Rd. (82,000 Spd.). Hvorledes Ilden ...ommet vides endnu ikke. Det opbrændte ...af Kaffe omtr. 1600 Sæk tilhørte ...Dhrr. M. Levissons Sønner, dels Dhrr. Arvidson & Co.

Gøteborgs Arbeiderforening holdt Juledag i det nye Exercishus et Gilde, ...ar saa talrigt besøgt, som Rummet tillod, ...or der efter Bladenes Beretning herskede ...samme ukunstlede Glæde, som altid har ...fremtrædende ved denne Forenings Til... ...nger.

Stockholms Rigsdagsmand indbød ...n Tid siden til et forberedende Valgmøde ...et endelige Valg af ny Rigsdagsmand ...ndet Kammer i Aug. Blanches Std. Dette ...e blev afholdt den 29de Decbr. paa Re... Børssalen og var talrigt besøgt. L. J. ...rta ledede Forhandlingerne. Kaptein ...kell, der af det saakaldte nyliberle Parti var opstillet som Kandidat til den ledige Plads, frabad sig Hvervet og bibefalede Vælgerne at samle sine Stemmer om S. A. Hedin. Generalmajor Haazelius tog Ordet for Hr. Lindhagen, som den der ikke var nyliberal. „Ja, han er langt mere liberal end jeg", forsikrede Taleren; „han er saa liberal, som Sverige i dette Dieblik behøver det". De Nyliberale derimod, hvortil Taleren henregnede Hedin, var ikke Venner af „Framåtgåendet", men af „Framåtrusandet". Med Hensyn til Armespørsmaalet erklærede han, at en blot og bar Folkevæbning efter hans Overbevisning var uden Værd. Hedin redegjorde for sine Anskuelser; han talte om den kommunale Stemmeret og bemærkede i den Anledning, at han skjønt en varm Ven af Personlighedsprincipet dog ikke var saa forelsket deri, at han ikke skulde gaa ind paa en graderet Stemmeskala, som noget bedre end det bestaaende. Statens Formynderskab over den Enkelte i religiøs Henseende ansaa han for en „midt i det 19de kristne Aarhundrede bibeholdt hedensk Ordning" eller for „Statsdepotisme". Forvaltningen var efter hans Mening for kostbar, og lammende ved overflødigt Reglementsvæsen den Enkeltes Virksomhed; endlig drog den formelige Inteligents fra Hawel og Næringsveje. Statens Skoler, der i bekænkelig Grad er blevet Embedsskoler, troede han for største Delen burde afløses af private Undervisningsanstalter og de derved indsparde Summer komme Folkeskolerne tilgode. En særskilt Minister for Undervisningsvæsenet kunde behøves. Ogsaa andre Talere optraade. Stemningen lod til at være for Hedin; nogen Prøvevalg blev ikke foretaget. Hr. Lindhagen, til hvem der gjentagne Gange blev rettet Opfordring om at udtale sig, befandtes — ikke at være tilstede.

Danmark. Der gik for en Tid siden Rygter om, at Preussen vilde forstærke og udvide Fæstningsværkerne paa Dybbøl og Als. Bladet „Dannevirke" der i den Anledning har skaffet sig nærmere Oplysninger i Sønderborg, meddeler nu, at der ikke er Tale om nogen forøget Virksomhed i Skandserne; [illegible]r ikke antaget nye Arbeidsfolk og [illegible] ikke truffet saadanne Forholdsregler der kunde tyde paa, at Skandsearbeidet atter skulde begynde. Derimod ankommer der til Sønderborg, hvor der allerede er ophobet store Masser af alle Slags Krigsmateriel, stadig nye Ladninger. Det lille Dampskib „Seeadler" har saaledes i Løbet af 14 Dage bragt 3 Ladninger til Sønderborg, bestaaende af 3500 Bomber, 3 Haubitser og 23 Tdr. Geværkugler og det samme Skib skal med det første endnu bringe 6700 Bomber derhen.

Ifølge „Vestsl. Tid." foregik i forrige Uge i Udbjerg Menighed en meget omtalt Afstemning over Afskaffelse eller Bibeholdelse af den danske Præken, der hidtil hver fjerde Søndag har været afholdt i Menigheden. Resultatet af Afstemningen blev, at 33 stemte for udelukkende tydsk Prædiken og 23 for Bibeholdelse af den danske hver fjerde Søndag; til de sidste sluttede sig endnu 7 Beboere af Sognet, der var forhindret fra at møde, saa at ialt 33 stemte mod og 30 for Bibeholdelse af dansk Prædiken. Bladet betviler imidlertid, at alle Stemmeberettigede har afgivet sine Stemmer, og frygter for, at flere hundrede Mennesker ved denne Majoritet af 3 Stemmer har mistet Leiligheden til at faa høre Ordet i sit Modersmaal, det eneste Sprog, som de allerfleste af dem forstaa.

Engelske Ministerlønninger. Efter Times udgjør de 15 egentlige Kabinetsministeres samlede Løn 64,000 Pd. St. (omtrent 288,000 Spd.) om Aaret. 2 Ministere for Irland, Lordløitnanten og Lordkantsleren, oppebære tilsammen 28,000 Pd. St. (omtrent 126,000 Spd.) om Aaret; 2 Ministere for Skotland have en samlet aarlig Løn af 3,343 Pd. St. (omtr. 15,040 Spd.) og endelig oppebære 10 høiere Hofembedsmænd, som næsten altid gaa af sammen med Ministeriet, Lønninger til et samlet Beløb af 15,628 Pd. St. (omtr. 70,370 Spd.)

Fra Amerika.

Under denne Titel vil der i Regelen leveres en Artikel paa et Par Spalter i hvert Nummer, hvortil Stoffet dels tages af Bladet **„Fædrelandet og Emigranten"**, dels af Breve, som vi faar til Benyttelse, dels endelig af Korrespondentartikler fra Venner i Amerika. Vi antager nemlig, at dette er en Materie, som ialfald en meget stor Del af vore Læsere og Læserinder ikke saa let vil blive kjed af. Her i Landet lever Tusinder, som er forbundet med Tusinder hinsides Atlanterhavet ved Slægtskabs og Venskabs Baand. Alt, hvad der paa en eller anden Maade staar i Forbindelse med disses Gjøren og Laden i det nye Land, interesserer upaatvilelig hine i høj Grad.

Vi vil i dette og de følgende Nummer levere nogle Uddrag af „Fædrelandet og Emigranten", der fornemmelig handler om det i November afholdte Præsidentvalg, hvilket i Aar og Dag har sat det hele Land fra Ende til Ende, fra Hav til Hav, i en overordentlig Bevægelse af en Beskaffenhed, som kun kan finde Sted, hvor man har **almindelig Stemmeret.** Kun hvor der er almindelig Stemmeret, vil der ogsaa findes **almindelig** Interesse for enhver Sag, der berører hver voksen og myndig Mands og Kvindes Ve og Vel paa en eller anden Maade i mere eller mindre Grad. Om Kvinden end ikke selv har Stemmeret, en Ret, som dog mange gode og vise Mænd begynder mere og mere at udtale sig for, at hun bør have, saa er det umuligt andet end at Mødre, Hustruer, Sødskender og Kjærester, overalt Mandens kvindelige Slægtninger og Venner maa interessere sig for dette som ethvert Anliggende, der interesserer Manden.

Amerikaneren som Vælger. Den Arvesynd, Moder Eva belemrede sine stakkels Etlinger med, yttrer sig maaske hyppigst og tydeligst i den bestandig siden stærke Tilbøielighed til at forfordele sin Næste. At ogsaa vore Valg skulde afgive overflødige Vidnesbyrd derom, synes derfor at være efter den syndige Menneskenatur, saaledes, at paa samme Tid man strengelig fordømmer det som et Brud paa Guds Lov, saa vil man dog ikke kunne specielt fordømme vort Folk derfor som for en Synd, man ikke finder i lige Maade hos andre Folk. I den just forløbne Valgkamp har man nu og da set Partierne ty til Argumenter og Midler for at bringe Folk over paa sin Side, som ganske vist stred baade mod Moral og Christendom; paa Valgdagen har man hist og her set Stemmeberettige paa forskjellige Maader bedragne for sine Stemmer; navnlig i New York og New Jersey har man set Tusinder af Uvidende og Forbrydere, som dels ikke vidste hvad de gjorde, og dels hverken frygtede Gud eller Djævelen, blive forledede til at bryde Landes Valglove og ved Mened tiltvinge sig en Stemmeret, som Lovene ikke hjemlede dem; i Syden har man enkelte Steder set organiserede Bander virke for sine Kandidaters Valg ved med Trusel om Mord og Brand at skrække sine Modstandere fra at stemme.

(Forts.)

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Skolen begynder igjen Fredag den 8de Januar, Kl. 9 Form.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebrætter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg,** Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af Billedskjærer **C. M. Solberg,** Prindsensg. 10.

Paa **Skriveskolen** hos **P. G. Bredal** indskrives Folk til Undervisning i praktisk Skrivning. Skrivesager og Forskrifter sælges paa Skolen, i Theatergaden No. 16.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbmand Amundsens Gaard) anbefales Reisende som Byens Folk, Damer saavelsom Herrer, som et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke, saasom Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillion til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Oløst til 2 a 3 ß, Melk (varm som kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß, samt Æggedosis, Porter, Bruslimonade og Selterservand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Bøger.

Skriftetaler af **Norske Geistlige.** Samlede og udgivne ved J. N. Skaar og T. Thygesen. Pris 60 ß, indb. 80 ß.

Jacob Dybwad.

Fra Nytaar begynder **Luthersk Kirketidende,** udgiven af **Gisle Johnson,** sin 12te Halvaargang. Bladet, der udkommer med et Nummer ugentlig, koster halvaarlig 1 Spd., forsendt med Posten 1 Spd. 20 ß.

Abonnement tegnes ved ethvert Postkontor og Postaabneri samt hos Undertegnede.

Jacob Dybwad.

...Hun kunde alligevel ikke hindre Kongen og ...nningen fra at kysse hendes Hænder. Begge ...e hende lige ned i Slotsgaarde, hvor ...es med Natteravne forspændte Vogn ven... ...hende. Da hun forsvandt i Himmelrum... ...kastede Kongen sig i Dronningens Armer ...kyssede hende ømt.

„Hvilken Lykke", udbrød han, „og hvilken ...hed for vor Søn: Kløgten og Styrken. ...den tilhører ham! Dem han ikke henrykker, ...han knuse; dem, som det ikke lykkes ham ...knuse, skal han henrykke. Løve og Ræv paa ...ang, skal han blive den største og mest ats... ...e af Regenterne i vort udødelige Dynasti. ...kelige Taaber, hold Eders Børn og Gers... ...ld i Beredskab! En Fyrstes Tidsalder skal ...dunkle en Aleksander og Cæsar".

„Og jeg", sagde Dronningen, „jeg tæker ...e paa, at hans Skjønhed skal vinde am... ...Hjerter. Alle Kvinder skal han henrykke, ...skal elske ham. Findes der da noget br... ...re og mere ophøjet end at være elsket?"

Medens de talede saaledes, mærkede de ikke, ...Dagens Fe ikke havde fulgt dem. At ...e ...til den spæde Prins var et Øjebliks Værk. ...r at gjøre sig behagelig for den ene af Sø... ...ene fik man ikke udsætte sig for at støde den ...den. Man havde erfaret, hvad det havde ...betyde.

Bøjet over Barnets Vugge betragtede Dagens Fe Hyasint med moderlig Ømhed. Hendes ...e udtrykte Uro og Panden var rynket. ...an skulde tro, hun i Halvmørket saa en Fi... ...de og at hun tøvede, inden hun indlod sig i ...trid med denne Modstander. Hverken Kon... ...n eller Dronningen vovede at ytre et Ord; ...stødede Feen pinselig med sin Trylleslav ...uet og drog tre Kredse omkring Vuggen.

„Hyasint", sagde hun med bævende Røst, „for at du skal undgaa min Søsters Snarer, vil jeg, at du fra dit sekstende Aar, den Dag og Time, som jeg selv skal bestemme —"

„Stans, min Frue! For Guds Skyld, stans", udbrød Kongen, „min Søn er fuldkommen, ønsk ham intet, jeg besværger Dem."

„Jeg vil", fortsatte Feen livligt, „at du fra dit sekstende Aar, den Dag og den Time, jeg selv bestemmer, skal forvandles til en — Puddel".

„Min Søn en Hund! Min Søn en Puddel!" udbrød Dronningen ude af sig selv af Fortvilelse. „Forbarmelse, Frue! tag tilbage dette forfærdelige Ord, hvis De ikke vil, at jeg skal dø".

„Nej", sagde Feen med alvorlig og langsom Stemme, „det maa ske. Indtil Hyasint lærer at indse min Søsters Troløshed, skal han blive en Puddel hver Gang, jeg befaler det. Vid, at hvis I røber denne Hemmelighed for Gutten, skal han to Timer efter være død og I med ham. Hyasint skal selv en Dag takke mig for min Godhed".

Med disse Ord gik Feen sin Vej. Hverken Kongen eller Dronningen vovede at holde hende tilbage.

Kong Tulipan var ude af sig selv af Harme og Fortvilelse.

„Skal dette kaldes en Faddergave", sagde han, „da maa Himlen bevare os for vore Venner og lade os beholde vore Fiender! Jeg har altid havt en dunkel Anelse om, at for os Suveræner var Natten bedre end Dagen; fra nu af er jeg fuldkommen sikker paa det. Fordømte Fe — — —"

„Tys, Sire", hviskede Dronningen, „hvis hun hørte os, kunde hun kanske faa Lyst til at hevne sig. Lad os med Hengivenhed i vor Skjæbne bære dens Tilskikkelser. I Løbet af femten Aar kan kanske hendes Vrede lægge sig, og vi skal kanske formaa hende til at tilbagekalde sin idag udtalte Trusel".

Ved Ordene: „med Hengivenhed bære Skjæbnens Tilskikkelser" græd den arme Moder som hun var pidsket; hun vuggede Barnet i sine Armer og kyssede det rørt, men hvergang Hyasint aabnede Munden, bankede hendes Hjerte voldsomt, af Frygt for at han skulde bjeffe.

For at gjøre Ulykken fuldkommen maatte man vende tilbage til Festsalen og vise en rolig og smilende Mine. Den Skjæbne, som forestod den kongelige Prins var en Statshemmelighed, hvorom ingen maatte faa den fjerneste Anelse. Taabernes Trone kunde bare til den Pris bevares. Folkene lyder gjerne rovlystne Løver, glubske Ulve, men hvem vilde vel være feig nok til at lyde en Hund, som ikke æder opnogen, ikke at tale om en usel Puddel, den Blindes og Tiggerens Ven?*) At vige for Styrken har Tradisjonen for sig og anses ikke for uværdigt for et Folk, men at vige for Mildheden var noget uhørt og endnu aldrig set. Den blotte Tanke paa en saadan Ydmygelse maatte man med alle optænkelige Midler spare Taabernes Folk for.

Hyasints Barndom hengled uforstyrret af nogen stor Begivenhed med Undtagelse af, at hans kongelige Fader samledes med sine berømmelige Fædre i hans tiende Aar. Fra nu af styrede Dronningen Riget i hans Mindreaarighed og, at dømme efter Bladet „Den offisielle Sandhed", med en Haand, der i Fasthed ikke gav en Zenobia, en Semiramis, en Blanche af Castilien noget efter. Helt sagte kan vi dog hviske Læseren i Øret, at Taaberne ikke var tilfredse, og de havde udentvil Ret. Dronningen havde alle en Kvindes Svagheder og forsonede dem ikke ved nogen af de lysende Egenskaber, som udgjør en stor Nasjons Stolthed og Glæde. Fordringsløs, sparsommelig, fredelig styrede den stakkels Dronning sit Rige, som en Borgerkone skjøtter sin Husholdning. Man levede i Fred med alle Granner, store og smaa; man lod enhver dyrke sine Kaalhoder, spinde sin Uld, kjøbe, sælge, bede, handle og tale som han fandt for godt og man havde paa denne Maade den fortjente Lykke ved hvert Aars Slutning at raade over et betydeligt Overskud, som man helt simpelt og prosaisk anvendte til at betale Gjeld og mindske Skatterne. Kan man undres paa, at et saadant spidsborgerligt System maatte forekomme Taabernes ridderlige Nasjon i høj Grad modbydeligt? Denne vilde Stridshingst kan ikke leve uden Trompeternes Lyd, Trommernes Hvirvel, Kampens Larm, Veddeløbbanens Støv, Skuespillenes blændende Glans, Lotterispillets Hasard. Den er ikke skabt for som en Arbejdshest eller en Trækokse paa Trælevis at leve af sit Arbejde. Lykkeligvis havde man Hyasint — Hyasint Folkets Afgud og Hoffets Haab.

(Fortsættes.)

*) Sagaen ved dog at fortælle om, at Throndherne engang tog sig en Hund til Konge. Overs.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Hr. Kgl. Fuldmægtig J. H. Thoresen og Kand. juris J. H. Cappelen, og koster forsendt med Posterne 47 Skilling, indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest 30 Dage efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Hrr. Boghandlere modtage Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren

Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Norges Kommunikationer
eller
Reiseblad.

No. 1 er idag udkommet og vil snarest mulig være at faa i Landets Boglader, her i Byen ogsaa i Cigarbutikker. **No. 2 udkommer den 15de Januar. Dampskibe & Jernbaner anmodes om til denne Tid at indsende sine Avertissements.**

Abonnement, der kan tegnes i alle Boglader og paa Landets Postaabnerier, betales forskudsviis med 72 Sk. for hele Aaret, 48 Sk. for Sommerhalvaaret og 30 Sk. for Qvartalet, for Udenbyes Portotillæg 12 Sk., 8 Sk. og 5 Sk. Enkelte Nummer sælges for 6 Sk.

Abr. Cammermeyer.

Paa mit Forlag ere følgende Skolebøger udkomne, som alle ere at faa i enhver Boglade:

Forsøg til Lærebog i Botanik med en norsk Excursionsflora ved J. L. W. Dietrichson, Realcandidat. Gjennemseet og anbefalet af Prof. H. Rasch. Pris 60 ß.

Godtkjøbs-Atlas efter Foranstaltning af Selskabet for Folkeoplysningens Fremme, udgivet af Carl Schwensen. Pris 48 ß.

Omrids af Dyrerigets og Planterigets Naturhistorie til Brug i Realskolernes Fællesklasser, Pigeskolerne og de høiere Almueskoler ved H. Siebke, Cand. med. og Conservator ved Universitetets zootomiske Samling. Pris 60 ß.

Norsk Excursionsflora, indeholdende de almindeligste vildtvoxende Karplanter for Skolerne. Af H. Siebke, Cand. med. og Conservator. Pris 8 ß.

Geometri for Begyndere. Indeholdende Plangeometri, Plantrigonometri og Stereometri af V. Saxild, Adjunkt. Pris 60 ß.

Omrids af det christelige Troesindhold. Forsøg til en Lærebog i Religion for viderekomne Disciple af Oluf A. Aabel.

Udtog af Dr. Erik Pontoppidans Forklaring ved H. U. Sverdrup, Sogneprest. **3die Oplag. Autoriseret Udgave.**

Jacob Dybwad.

Tilsalgs.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes franco pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. Gartnere og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.

Alle Sorter Træer og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.

Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. Nyquist's Handelsgartneri, Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Priis-Courant
over
sølvmedaillebelønnede
Melkesaaer, Spand etc.
fra
Ivar S. Youngs Commissions-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

☞ Angaaende det saakaldte Schwarzske Mælkebrug eller Afkjølningsmethoden se Norsk Landmandsbog for 1868, Side 62 og 94, 116 flg.

40 Kands Melkesaa	til Schwartz's eller Afkjølingsmethoden.	9	„
30 — Do.		6	90
20 — Do.		4	60
15 — Do.		3	108
Melkesiler		1	42
20 Kands firkantede Melkeflasker		5	12
15 — Do. Do. . . .	Til Transport.	4	24
12 — Do. Do. . .		3	108
10 — Do. Do. . .		3	36
8 — Do. Do. . .		3	„
7 — Do. Do. . .		2	84
6 — Do. Do. . .		2	48
5 — Do. Do. . .		2	12
4 — Do. Do. . .		1	96
3 — Do. Do. . .		1	60
2 — Do. Do. . .		1	24
1 — Do. Do. . .		„	108
Kalvepattemaskine med Bredt		2	30
Melkekolle, 3 Kands		1	6
0 Kands Smørkjerne, Lindqvists Patent .		22	60
5 — Do. Do. Do. . .		15	„
5 — Do. Gusanders Do. . .		4	24
3 — Do. Do. Do. . .		3	„
1 — Do. Do. Do. . .		1	96
— Do. Do. Do. . .		1	24
Smørkjerne, Aas Model		6	„
Østekværn Do.		6	„
Melkemaaler med graderet Skive, 3 Kands .		1	96
Melkehaverter			70

Sælges kun pr. Contant. Remisse maa medgaa Ordres. Naar tages for 100 Spd., gives pCt. Rabat.

NB. 1 Kande er = 2[7]/[10] Pot. Alt arbeidet af bedste Sort dobbelte svenske fortinnede Jernplader.

Mit Lager af
Rørledningsapparater
anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

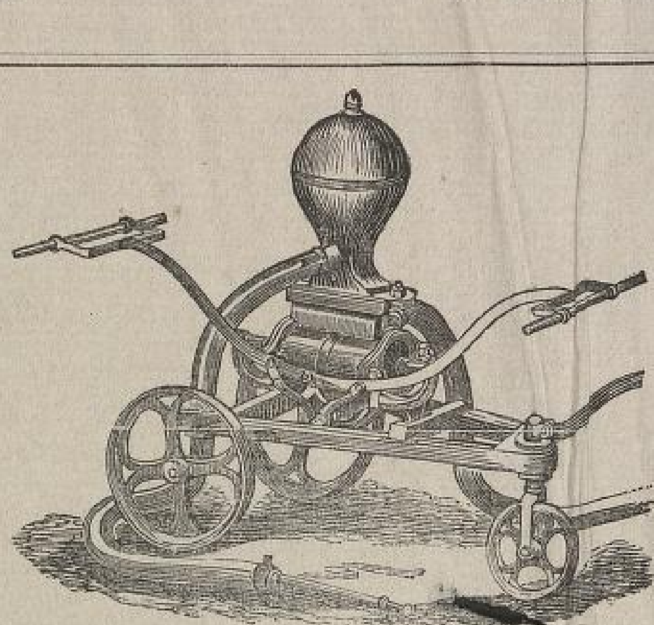

Californiasprøite,

efter Erfaring den bedste Sprøite, man hidtil kjender, hvorom Branddirektøren i Langesund meddeler nedenstaaende Anbefaling, fa[illegible]eres og sælges meget billig hos

C. Blunck.

Hr. C. Blunck har til Langesunds Kommunes Brandvæsen leveret e 6-Toms Californiasprøite, om hvilken det er mig en Fornøielse at kunne bevidne, at den i ae Henseender svarer til, ja overtræffer de Forventninger, man nærede til den ved Bestillingen. Denne Sort Sprøiter anbefaler sig især ved den meget ringe Arbeidsstyrke, som udfordres dertil, ved den overmaade simple og derhos solide Mekanisme, som gjør Vedligeholdelsen forholdsvis [illegible]t, og ved dens, i Forhold til den anvendte Kraft, store Effektivitet. Med 8 Mand ved Pumpingen leverer saaledes den hertil leverede Sprøite en kraftig Straale, 50 à 60 Fod høit.

Langesund, den 1ste December 1868.

H. N. Gudersen,
Branddirektør.

Diverse.

Galdesæbe, anvendbar ved kold Vastning for alle farvede Stoffer, saaat de ikke falme (Brugsanvisning følger). **Barbersæbe,** saasom Military Shaving Soap in Squares and Cakes m. m. **Kokusnødoliesodasæbe** (et probat Middel mod Frost i Hænderne), **Rimmels Glycerinsæbe** i Stænger og Stykker, **svensk** og **norsk Glyserinsæbe,** ligeledes **Windsor-, Mandel-** og **Palmesæbe, Visitkort** a 4 Sk. & 8 Sk. pr. 25 Stk., **skaarne franske Penne** i Æsker, 100 Stk. tilskaarne i begge Ender a 12 Sk., **Lazzaronpiber** a 4 Sk. pr. Stk., 36 Sk. pr. Dusin og 3 Spd. pr. Gros, **Blyanter,** røde og blaa a 4 Sk., 5 & 8 Sk. pr. Stykke, **Spillekridt** i Æsker a 1 Dusin a 10 Sk. pr. Æske, **Indbydelseskort** til Begravelser, Selskaber m. m., **Paletter** for Børn med 6 Stk. ikke giftige Farver paa a 6 Sk. pr. Stk., **Tegnepenne,** Gillotts og Andres, **Farver i Stykker** til Akvarelmaling og Karter, **Farvelader** med **Vandfarver, Honningfarver, Pensler, Farveskaale,** tykke og tynde **Penneholdere, Tusch,** saavel avansk som **chinesisk, Edes Cement,** hvormed Porcelain og Glas, Træ osv. istandsættes, **Mærkeblæk** hvortil ikke Dynkevand udfordres, **Paste** til Strygeremme, **Brystsirup,** fransk, mod Forkjølelse, **Tanuld,** et hurtigt virkende Middel mod Tandpine, 30 Sk. pr. Tut, **Jernsværte** til Kakkelovne, den eneste patenterede ved Londoner-Udstillingen i 1862, **Svovlsæbe** mod Rødt og Finner i Ansigtet. **Mundlim** til Tegnebretter m. m. faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade, ligeoverfor Viktoria Hotel**

Rodraspemaskine.

20 Spd.

Ivar S. Young.
Christiania.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.

Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.

Aaninblæk a 24 og 18 ß.

Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.**

48 ß pr. ½ Ris **Postpapir** 48 ß pr. ½ Ris

i 8vo, blaat eller hvidt, linieret med Vandlinier, a 48 ß pr. Pakke a ½ Ris = 10 Bøger.

De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld,** patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck,** Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

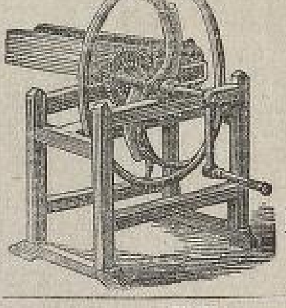

Sølvmedaille.

Hakkelsemaskine.

20 Spd.

Ivar S. Young.
Christiania.

Mønster
for bedste og billigste
Ploge.
Sølvmedaille.

No. 7. Aasplogen.
12 Spd. 60 Sk.

Sølvmedaille.

No. 2 b. Keillers Plog.
9 Spd. 60 Sk.
i
Ivar S. Youngs Comm.-Lager,
. 3 i Christiania.

Photographiportraiter.

Bjørnstjerne Bjørnsons, Henrik Ibsens, Bergsliens, P. A. Jensens, A. Munchs, Binjes (Dølen), Gudes, A. Tidemands, Müllers, Ole Bulls, Halfdan Kjerulfs, Sars's, Prof. Contadis forsiden m. m. pr. Stk. hos De Coninck, Dronningens Gade ligeoverfor Viktoria Hotel.

NB. Ved udenbyes til at indsende i frankerede Breve 6-Skillings Frimærker, kan man faa sig tilsendt med Omgaaende et af ovennævnte Portraiter. 6 Stkr. koste 1 Spd., 12 Stkr. 1 Spd. 96 ß.

Fjærpenne

fra 16 ß til 40 ß pr. Hundt, saavelsom 100 Fjærne Penne i Æsker, a 12 ß pr. Æske, faaes hos **De Coninck,** Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Reiseskizzer (Pennetegninger).

4de Hefte, hvilket er det sidste af denne Række, er udkommet og indeholder: **Hat overbord, Dampbaadspigen, Dampskibspassagerer stige iland efterat have passeret Langesundsfjorden, Le Vicomte de F—, skripende i Skydskogen, sur la montagne, de Dovrefjeld, medens Madame la Vicomtesse venter ham i Vognen, Et tyst Ægtepar, reisende for at besøe Mjøsens Skjønhder, Opgjøret;** i Alt 6 Bill. a 40 ß pr. Hefte, faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.**

Tilkjøbs forlanges.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgave Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Expd.

Tilleie.

Et møbleret Værelse med fri Indgang er strax tilleie for en eller 2 Personer paa Grønland No. 12, 4de Opgang No. 25.

Til Publikum.

Alt, hvad der angaar Bladets Redakssjon, saasom Opsatser, Meddelelser og Forespørsler, stiles til den ansvarlige Udgiver: **Anthon Bang, Munkedamsvejen No. 13,** i **betalte** Breve, da man ellers udsætter sig for, at de bliver liggende paa Postkontoret, saasom ingen ubetalte Breve løses. Ønskeligt vilde det være om Indsendere altid vilde henvende sig til Redakssjonen under Navn. Derved vil megen Vidtløftighed og Tidsspilde undgaas, og man kan trygt stole paa Anonymitetens Bevarelse. Forøvrigt vil Vedkommende under en egen Rubrik „**Brevveksling**", paa Sluten af Bladet, faa behørig Oplysning om det Indsendtes Skjæbne, naar det er modtaget, og om det vil blive optaget, eller saavidt muligt, hvad derfor er ivejen. Personlige Henvendelser til den ansvarlige Udgiver kan ske hele Dagen med Undtagelse fra 3—5 Eftermiddag i hans Bolig, No. 13 i Munkedamsvejen.

Alt, hvad der angaar Bladets Ekspedissjon, saasom Revisissjoner, Forsømmelser, Indbetaling af Kontingent o. s. v. sker i **aabne** Breve, med Undtagelse af Penge, der behandles som Pengebreve ialmindelighed, — stilede til „**Dagbladets" Ekspedissjon i Kristiania.**

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Eksemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„**Dagbladets" Ekspedissjon.**

Bedes bemærket.

Da kun et meget lidet større Oplag gjøres, end hvad Abonnenter, vil de, der gjerne vil have Bladet fra Begyndelsen, gjøre bedst i at abonnere straks.

Bekjendtgjørelser maa indleveres inden Kl. 12 den Dag, Bladet udkommer.

Forfattere eller Forlæggere, der ønsker Bøger anmeldte i „Dagbladet", vil behage at levere et Eksemplar i Bladets Ekspedissjon.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedissjonen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang**

Dagbladet.

No. 2. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 4de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vee, Lønset, Volsø (Eide), Frede, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Baaler, Haabel, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Valle og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Fra Paris meldes under 2den ds. som sikkert, at Konferentsen i Anledning af Tyrkiets Tvist med Grækenland skal sammentræde 9de Januar og vil vare 3 à 4 Dage. Keiserens Nytaarstale opfattes som fredelig.

I Stockholm er 2den Januar hørt et stærkt Knald, som formodes at hidrøre fra Jordskjælv.

Fra Konstantinopel telegraferes, at 1200 græske Frivillige, som have underkastet sig, ere overførte til Grækenland paa tyrkiske Skibe.

Grundlovens § 92.

Selv den, som i Almindelighed er meget konservativ, vil være utilbøjelig til at holde paa en Bestemmelse, der har sin Rod i Forholde, som for længe siden ere ophørte at eksistere.

Det er dette, som er Tilfældet med Grundlovens Bestemmelse i § 92 om Embedsmænds Forpligtelse til at bekjende sig til Statskirkens Lære. I Grundloven har denne Regel vistnok kun staaet siden 1814, men i Virkeligheden er den en Gjentagelse af ældre Bud, af kongelige Anordninger, som gaa tilbage lige til Reformasjonstiden.

Dengang kunde der være Grund baade for denne Bestemmelse og for andre af lignende Beskaffenhed; dengang gjaldt det for Protestanterne at forsvare sig selv mod den gamle Lære, mod den katholske Kirke, som af Keiser og Pave søgtes opretholdt og gjenoprettet med Ild og Sværd. Der var altfor stor Vished for, at Kjætterbaalene vilde flamme overalt, hvor Katholisismen var istand til at tænde dem, til at Protestantismen kunde undlade at gjøre sig til utvivlsom Herster overalt, hvor den formaaede det.

Denne Kamp paa Liv og Død var meget langvarig. Den endte i Virkeligheden ikke før noget efter 1650. Og saalænge den varede, var Protestantismen naturligvis fuldt berettiget til at holde sig i god Forsvarsstand.

Men nu er Striden for længe siden over; Menneskeheden er ophørt at frygte Paven og den romerske Kirke, og man er vistelig ogsaa forpligtet til at føle sig beroliget, naar man ser Italiens fiendtlige Holdning ligeoverfor Paven, Inddragelsen af de spanske Klostre og den aabenbare Strid, hvori den katholske Kirke ved det sidste pavelige Ensyklikon er kommen med hele det oplyste Europa.

Og i samme Øieblik, som Striden ophørte begyndte ogsaa den større Fordragelighed ligeoverfor anderledes Troende. Den første engelske Toleranse-Akt er allerede af 1690. Religionsfriheden er siden den Tid stadig bleven større og større. Hos os stod Hovedslaget i 1845. Nu findes der kun her og der nogle Levninger af den gamle Illiberalitet. Grl.s § 92 er en saadan Ruin af en gammel Bygning.

Og hvilke Garantier indeholder da denne Ruin af et gammelt System? For det første gjælder den kun Embedsmænd, ikke Bestillingsmænd og Ombudsmænd. Vi har havt en Anglikaner paa Storthinget, og det kunde maaske ved Undersøgelse vise sig, at der var endel Dissentere i vore kommunale Ombud.

Den fordrer dernæst kun, at man ikke skal være formelig udtraadt af Statskirken. Denne Bestemmelse kunde have nogen Betydning, saafremt der blandt de Klasser, hvoraf vore Embedsmænd tages, var nogen Tilbøjelighed til at gaa over til andre Kirkesamfund; thi isaafald har Bekommende Valget mellem Udtrædelse eller bevidst Hykleri. Der er vistnok ikke stor Grund til at afsætte en Postmester — det er dette Tilfælde, som har været praktisk — fordi han ikke længer finder sig tilfredsstillet ved Statskirkens Lære — er han samvittighedsfuld nok til at opgive sit Embede for sin Troes Skyld, saa er Staten men vel tjent med ham som Postmester — men Sen naar da ialfald forsaavidt sin Hensigt.

Men det er ikke dette Tilfælde, som er det praktiske. Hvis en norsk Embedsmand ikke er Lutheraner, saa er det i omtrent alle Tilfælde, fordi han er Nasjonalist; og i saafald indeholder § 92 omtrent ingen Garanti. En saadan Mand melder sig ikke ud af den Statskirke, hvoraf han som nogle Uger gammelt Barn er bleven Medlem. Fra hans Side er der ikke Tale om egentlig Hykleri; thi han har intet andet Samfund at melde sig ind i, og hans i det Hele skeptiske Holdning gjør ham utilbøjelig til en opsigtvækkende Udtrædelse af samme Maade, som den lader ham være uden Opfordring til at virke enten for den ene eller den anden religiøse Opfattelse.

I dette Tilfælde er § 92 egentlig kun til Skade for Kirken, som egentlig ikke have synderlig med den at skaffe, og for Staten, som er bedst tjent med at fremelske den størst mulige Aabenhed hos sine Borgere. Ingen Nasjonalist vil være hindret fra at blive Embedsmand.

Værre stiller Sagen sig for den, som er opfostret i en anden Tro end Statskirkens. Han kan ikke uden bevidst Hykleri for Embedets Skyld gaa over til en ny Lære. Her er der virkelig Tilsidesættelse af Individet, og denne Slags Tilsidesættelser venter man jo snart at se.

Og hvordan er saa den nye Bestemmelse, som er bragt i Forslag? Det er foreslaaet, at der ved visse Embeder skal fordres Bekjendelse til Statskirkens Lære saaledes som hidtil, hvorimod det forøvrigt skal være Adgang til ved Lov at bestemme, at der ved de øvrige ikke skal fordres en saadan. Kan man tænke sig et mere forsigtigt Forslag? Til at begrunde det, behøves strengt taget ikke mere, end at der gives Embeder, hvor Bekjendelsestvang maa ansees overflødig. Og at der gives saadanne, maa vel være utvivlsomt. Hvorfor skal en Overtoldbetjent være Lutheraner, naar en Undertoldbetjent ikke behøver at være det? Hvorfor en Borgerofficer, naar Formandskabets Ordfører kan være Muhammedaner, om han vil?

Vedtagelsen af denne Forandring i Grundloven vilde aabne Adgang til en almindelig Revisjon af Forholdet, og en saadan kunde nok af ... En antages paakaldt ogsaa af den Omstændighed, at der i vort næsten uden Undtagelse lutherske Land er Adgang for de ikke kgl. ansatte Skolelærere til at bekjende sig til hvilkensomhelst Religion.

Til Slutning kan det bemærkes, at naar Staten er bleven mere og mere utilbøjelig til at befatte sig med de religiøse Anliggender, saa har dette tildels sin Aarsag i, at man ikke med objektiv gyldige Grunde kan godtgjøre, hvad der i slige Forholde er det Rette. Under en af de tidligere Behandlinger af denne Sag var der en af Landrepræsentanterne, som erklærede, at den lutherske Religion var den eneste sande. Meget muligt; men det er noget, hvorfor man kun kan anføre sin Tro. Den kastillanske Landmand har en ligesaa stærk Tro paa den katholske Religion, hvorfor 40 Generasjoner af Spaniere med Begeistring have kjæmpet mod Arabere, Protestanter og franske Fritænkere.

I.

Storthinget.

I Dag sammentraadte atter Storthinget.

Først holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. Statsraad Helliesen indfandt sig med kongelige Proposisjoner, derpaa Referat.

Derefter holdtes Storthing. Præsident Harbitz. Statsraad Helliesen meddelte Hs. Maj.s Invilligelse i Forlængelse af Samværstiden.

J. Sverdrups Forslag til Veibudgettet besluttedes mod 7 Stemmer udsat til Thorsdag, efter en Debat om Ønskeligheden heraf.

Storthinget sammentræder paa Onsdag for at behandle Indstillinger fra Budgetkommitteen og Kirkekommitteen.

Aftenbladet og Unionskommitteens Forslag.

„Der er mere Glæde over en Synder, som omvender sig end over 99, som ikke haver Omvendelse Behov." Aftenbladet har i en af sine Nytaarsbetragtninger kaldet Unionskommitteens Udkast — der snart vil ophøies til kgl. Proposition — for „øiensynlig dødfødt." Dette er en Omvendelse, skjønt ingen uventet; man erindre Advokat Dunkers Spaadom om, at de som for et Par Aars Tid siden „frelste Fædrelandet ved sin Taushed, siden vilde komme til at frelse det ved sin Tale." Aftenbladet har lige til den sidste Tid beredvilligst optaget ethvertsomhelst Slags Bidrag, der kunde tjene til det „dødfødte Fosters" Forherligelse, og derimod negtet Optagelse af Artikler i modsat Retning. Vi minde ikke herom for at uleilige Aftenbladet under dets Bodsøvelse, men kun for at konstatere, at den offentlige Menings Modvilje mod Forslaget er saa afgjort, at det ærede Blad ikke længere ser sig istand til at indtage en endog blot tvivlsom Holdning.

Ø.

I Skolesagen.

(Af Skolebestyrer P. Voss).

I. Om Arbeidsbyrden.

Det kgl. Forslag til Lov om en Omordning af vore højere Skoler gaar som bekjendt blandt andet ud paa at optage i Latinskolen en ikke ringe Mængde nyt Undervisningsstof ved Siden af det gamle, der fremdeles foreslaaes bibeholdt uden nogen væsentligere Afkortning. Man har spurt, hvorledes er dette muligt uden at forøge Arbeidsbyrden i Skolerne, og samtidig hermed har der fra de forskjelligste Hold været ført højrøstede Klager over en allerede fortiden i vore Skoler herskende Overlæsselse. Hvorledes forholder nu det kgl. Forslag med dets forøgede Fordringer sig til disse Klager, er enhver Anledning til Klage derved for Fremtiden fjernet, eller har Klagerne faaet ny og grundet Næring?

Jeg stiller dette Spørsmaal i Spidsen, fordi ved enhver Skoleordning den første Gjenstand for Undersøgelse maa være det mulige, dernæst det ønskelige. Men muligt er i en Skole kun det, der under middels Forholde d. s. v. med middels begavede Disciple, middels dygtige Lærere, middels fortræffelige Lærebøger, Methoder o. s. v. uden Overanstrængelse lader sig opnaa. Om Resultatet af denne Undersøgelse skulde blive, at de i det kgl. Forslag opstillede Fordringer overskrider det mulige, er det endnu et aabent Spørsmaal, om det, der isaafald maa slettes, er nogen Del af det indvovede nye eller af det bibeholdte gamle, og jeg maa bede det fastholdt, at jeg ved denne foreløbige Undersøgelse ikke tager Parti enten for det gamle eller mod det nye. Naar for Eks. Modersmaalet og dets Literatur tilligemed Bekjendskabet til de vigtigste Stil- og Digtarter gjøres til Eksamensfag, da er vistnok alle enige i det betimelige heri, men ifald den fornødne Ballanse skal tilvejebringes, maa ogsaa denne Forøgelse af Eksamensbyrden tages med i Beregningen af Ungdommens Bæreevne.

Jeg skal i Behandlingen af dette Punkt væsentlig holde mig til Latinskolen. Om de Fordringer, „Realgymnasiet" vil komme til at stille til sine Disciple, er det nemlig vanskeligt paa Forhaand at opgjøre sig en begrundet Mening. Kun maa jeg bemerke, at naar Kirkedepartementet i sit Foredrag af 30te Juli finder en Betryggelse mod Frygten for Overlæsselse i Realgymnasiet i en Sammenligning med Krigsskolens nederste Afdeling, synes det, som man ved denne Betragtning aldeles har overseet iøvrigt noksom bekjendte Forhold, der her maa være af en væsentlig Indflydelse. Jeg minder om den overordentlige Fordel, Krigsskolen fremfor alle andre Skoler har deri, at den stærke Konkurrense, idet Antallet af Aspiranter har oversteget Antallet af de ledige Pladse indtil det tredobbelte, har sat Krigsskolen istand til at forsyne sig med en Elite af de flinkeste og i alle Henseender bedst forberedte Elever fra alle Landets Realskoler. Selv om nu Loven tillader Optagelse i Krigsskolen ved det fyldte 16de Aar, er i Virkeligheden faa eller ingen komne ind før et eller flere Aar senere, idet det har været Regel, at ingen er bleven optagen før efter to eller endog flere Ganges gjentagne Konkurrense, m. a. O. før efter en Forlængelse af den reglementerede Forberedelsestid med et eller to Aar. Da det vel ikke er sandsynligt, at der om Realgymnasiets Pladse vil indtræde en saadan Trængsel, tør dette hverken paaregne det samme Udvalg eller den samme Forlængelse af Skolegangen for dets vordende Disciple før deres Optagelse. Krigsskolen med den for samme forberedende Realskole disponerer altsaa, om man regner Skolegangens Begyndelse som nu sædvanlig fra det 6te Aar, over en samlet Skoletid af 13 à 14 Aar og i Virkeligheden over 1 à 2 Aar mere end "Realgymnasiet" med den for samme forberedende „Middelskole". Naar det saa oplyses, at Maalestokken for, hvad Realgymnasiet skal kunne udrette er hentet fra, hvad Krigsskolens nederste Afdeling fortiden udretter, uden at det i nogen Maade antydes, at de her af mig paapegede Forhold, Krigsskolens dobbelte Fordel: Udvalget af Disciple og det længere Kursus, har foranlediget noget Fradrag, da forekommer det mig, at den af Dpt. anstillede Sammenligning, saafremt Krigsskolens nederste Afdeling ikke skulde tilbringe sin Tid i Lediggang, snarest maa være skikket til at fremkalde en alvorlig Frygt for Overanstrengelse i de vordende Realgymnasier.

Jeg bestyrkes ogsaa af en anden Omstendighed i den Formodning, at det foreslaaede „Realgymnasium" er noget vel storartet anlagt. Som bekjendt har den højere Realskole hidtil havt sit væsentligste, for ikke at sige eneste Publikum blandt dem, der ad denne Vej har aspireret til Optagelse ved Krigsskolen. Derfor har ogsaa de eksisterende Realskoler i Kristiania, der vel i Regelen har havt den fuldstændigste Indretning lige fra „Nissens Realskole", der var den første af dette Slags, alene bestaaet derved, at de har dimitteret til Krigsskolen. Realskolens hele Organisation har paa det nøjeste været betinget af og indrettet i Overenstemmelse med Fordringerne ved Krigsskolens Optagelseseksamen. Dette, som det synes, naturlige Grundlag for en videre Udbygning og Fuldkommengjørelse af Realskolen, har det kgl. Forslag imidlertid ganske opgivet. Hverken Middelskolen eller Realgymnasiet er sat i en saadan organisk Sammenhæng med Krigsskolen, at de forbereder for denne. Man har derved ikke blot løsrevet Fremtidens Realskole fra Sammenhængen med Nutidens, men man har paa Forhaand fraskrevet sig hele det Publikum, der hidtil alene har sat den højere Realskole istand til at eksistere, man har isoleret den militære Opdragelse og gjort den vordende Officerstand udelagtig i den ved „Middelskolen" tilsigtede Standscirkulations Gode. Men selv om man gaar videre end det kongl. Forslag i Bestemmelsen af den højere Realskoles Rettigheder, vil den upaatvilelig, som enhver ny Skabning, fra først af faa mange Vanskeligheder at kjæmpe imod og især i økonomisk Henseende kun svage Ben at staa paa, og det synes derfor i høj Grad uklogt at unddrage den dens eneste Støtte i de bestaaende Forhold. Bedre da lidt mindre splendid, men

[illegible] Schor. El[illegible]
[illegible] man sig lettelig for at dræ[illegible] Bar[illegible] Kjærlighed.
[illegible]ommissjonen (I,178) udtaler visnok den [illegible], at man kunde bestemme, at alle, der [illegible] aspirere til Optagelse ved Krigsskolen, [illegible]lde have gaaet igjennem „Realgymnasiet," [illegible] foruden at det synes tvivlsomt, hvorvidt [illegible] saadan Skjærpelse af Fordringerne til Op[illegible]tagelse paa Krigsskolen, der vilde udkræve hele to Aars Skolegang mere end fortiden, vilde finde almindelig Billigelse, ialfald saalænge man ikke har nogen Sikkerhed for, at Krigsskolens Kursus lader sig afkorte, synes det, som om man paa Forhaand burde være fuldstændig paa det rene hermed. Eller skal det maaske engang senere hede: siden vi nu har faat Realgymnasier, maa I ogsaa lade os faa en saadan Forandring af Krigsskolens Optagelseseramen, at disse Realgymnasier kan faa Elever? Det er tænkeligt, at de militære Autoriteter fra sit Standpunkt da kunde have berettigede Indvendinger at fremføre mod „Realgymnasiet" i dets foreslaaede Form, og hvis man vil sikre Realskolens Samvirken med Krigsskolen, er det noget seat først bagefter herom at pleie de fornødne Forhandlinger.

Idet jeg hermed gaar over til Latinskolen, bemærker jeg, at det eneste naturlige Udgangspunkt for Bedømmelser af, hvorvidt her den nye Byrde kan antages at ville blive Ungdommen for tung eller ikke, forekommer mig at maatte være Sammenligningen med den gamle, hvis Vægt kan antages nogenledes kjendt. En sammenlignende Oversigt over Fordringerne til den bestaaende og til den fremtidige Latinskole synes ialfald for Flerheden af de Mænd, der skal dømme i denne Saa, at maatte være ulige mere oplysende end hvilkesomhelst udenlandske Paralleler, og det er beklageligt, at den kongelige Kommission ikke har troet at burde indgaa paa en saadan Sammenligning, da man da vilde have faaet den udført med en ganske anden Udførlighed og Grundighed end i et Dagblads Spalter mulig. Heldigvis er dog Sagen ikke et saadant Mysterium, som man fra visse Hold gjerne vil gjøre den til, og endog blot en tabellarisk Sammenstilling af de nye Fagprøver og skjærpede Fordringer med de Afslag og Lettelser, som det nye Forslag stiller i Udsigt, vil være instruktiv. Altsaa:

A. Nye Prøver.

1) i Modersmaalet, hvor Prøven, saavidt jeg af de derom givne Antydninger kan slutte, tænkes at omfatte en Oversigt over den norske og danske Literaturhistorie samt Kjendskab til de vigtigste Stil- og Digtarter.
2) i Oldnorsk*) det vigtigste af Grammatiken tilligemed hvad der i Skolen er gjennemgaaet af Læsebog eller Saga.
3. i latinsk Stil (en Opgave af let historisk Indhold ved Hjælp af norsk-latinsk Ordbog).
4. i tydsk Stil (Examinanden skal ved Hjælp af Ordbog kunne skrive en Stil uden grovere Feil).
5. i Naturvidenskab (en Oversigt over Dyre- og Planteriget med fuldstændigere Kjendskab til de vigtigste indenlandske Arter og Slægter samt Kjendskab til de vigtigste Naturfænomener og Lovene for de deri virkende Kræfter.
6. Konstruktionstegning.

B. Skjærpede Fordringer.

1. i Mathematik (to nye Disipliner, Trigonometri og Stereometri).
2. i Historie: a. Kundskab til et af de store europæiske Kulturfolks Historie. b. (ikke blot som hidtil „fuldstændigere Kundskab i Grækernes og Romernes Historie", men i „den gamle Historie" i dens Helhed, altsaa formentlig ogsaa i) Ægypteres, Perseres og muligens andre asiatiske Folkeslags Historie, der netop i vor Tid dels allerede er bleven, dels er isærd med at blive næsten ligesaa fuldstændig oplyst som Grækernes og Romernes. c. gjentagen og (som det synes) skjærpet Examination i Nordens Historie.

Man har altsaa først de nye Examensfag: dansk-norsk Literaturhistorie, Stillære samt Oldnorsk, fremdeles Botanik, Zoologi, Mineralogi og Fysik, dernæst tildels betydelige Tillæg i Historie og Matematik, i det sidste Fag netop saameget, som foriden udgjør et særeget Examensfag til Andenexamen og endvidere Stil i to fremmede Sprog og den betydelige Skjærpelse, som ligger deri, at Examinanderne to Gange har at besvare skriftlige mathematiske Opgaver med rejicerende Kraft.

Dette er det ny tilkomne.

Af Fordringerne til den bestaaende Examen eftergives i Religion Kirkehistorie og Fortolkning af et Evangelium i Grundsproget. Endvidere kræves efter den nye Plan „Geometri efter en kortfattet Lærebog" istedenfor „den plane Geometri" (uden noget indskrænkende Tillæg).

Dette er det bortskaffede gamle.

Jeg skal afholde mig fra enhver Refleksjon og kun bemærke, at endnu er herved ikke taget Hensyn til den Besværliggjørelse af Examen, som ligger deri, at man har delt den ene Examen i to. Herom behøver jeg blot bede enhver, der selv har taget en Examen tænke sig, at Stoffet uden nogen Forøgelse var bleven fordelt paa to forskjellige Examina, saaledes at Examinator havde det i sin Magt at gjøre den Prøve, som for hver Gang kun omfattede det halve Pensum, dobbelt saa intens. Det er klart, at Fordringerne paa Sikkerhed i alle Detaljer, der netop gjør en Examen besværlig, betydelig skjærpes allerede derved, at Examinanden skal gjennemgaa to Examiners Skjærsild. Kommer saa hertil Forøgelserne?

Kommissjonen udhæver i denne Sammenhæng med megen Ensidighed Fordelene, som kan være forbunden med enkelte Fags Afslutning paa et tidligere Trin af Skolen. Men staar disse Fordele i nogen nødvendig Forbindelse med Indførelsen af en ny fuldstændig Examen? I de schweizerske, preussiske og muligens andre Landes Skoler finder en Afslutning i enkelte Fag Sted, uden at man derfor har fundet det nødvendigt at sikre sig ved en særskilt Examen i disse Fag. De falder uden videre bort og ved Afgangsexamen, som ialfald tildels ogsaa andre end Skolernes egne Disciple kan underkaste sig, bliver derom ikke Tale.

For Privatisterne stiller Sagen sig endnu slemmere, og de er Flerheden (de udgjør i Regelen minst tre Femtedele), saa de kan ikke med Rette ignoreres. Det kan med Sikkerhed forudsees, at de mange, som nu ofte kun med Møie formaar at opdrive de fornødne Resourcer til etpar Aars Ophold i Hovedstaden for at kunne tage Artium, for en stor Del vil blive ganske udelukkede fra den studerende Bane, naar Adgangen til denne end yderligere barikaderes. Men man bør uden Tvil baade for Folkets og for Embedsstandens Skyld sky alt, hvad der kunde bidrage til at gjøre Embedskarrieren til et Prærogativ for de bemidlede eller for Byborgerne. Men hvor mange af Landbefolkningen er det vel, som har Leilighed til at lade sine Sønner gaa den langvarige og derfor kostbare Vei gjennem de offentlige Skoler fra nederst til øverst?

Skulde vi overhovedet ikke have ofret tilstrækkelig til Examensvæsenets Guder? Jeg mener jo, og det baade i Skolen og i Staten. Jeg er tilbøielig til at tro, at hvad der gjør Skolegangen hos os saa besværlig, for en væsentlig Del er den Omstændelighed og Nøiagtighed, hvormed alle Examina, Halvaars- og Helaarsexamina afholdes i Ugevis. Man har nok ogsaa andetsteds Examina, men i Regelen kun en eller etpar Dage og, som man af de tyske Pædagoger gjerne oplyses om, „nur für die Eltern." Det idelig tilbagevendende Examenspugeri fordummer. Desuden: jo mere Examensdressur desto mindre Frihed og Liv i Skolen, desto mere vil Undervisningen blive stiv, tvungen og aandløs og selvfølgelig besværlig og trykkende for Discipelen. Det er betegnende, at samtidig med at Kommissjonen har fundet nødvendigt end yderligere at omgjerde Adgangen til Statens Embeder med Examina, har Kultusministeriet i Danmark fremsat kgl. Proposisjon om, at Adgangen til alle Læreembeder skal være fri og ikke afhængig af nogensomhelst Examen*). Ved at gjøre Examensbaandet stramt indtil det yderste, hemmer og kuer man den fri individuelle Udvikling og afskjærer sig Adgangen til at benytte mange gode Kræfter, hvis Anvendelse i Statstjenesten kunde være ønskelig. Nogen Tro bør man vel ogsaa have til Livets og Samfundets dannende Magt og ikke vente alt af Skolen og Examen.

*) Det bemærkes at Oldnorsken og en mindre Del af Fysiken er optaget i Skolekommissjonens Skoleplan som faste men valgfri Fag. At denne Valgfrihed dog har grumme lidt at betyde, fremgaar foruden af Kommissjonens egen authentiske Kommentar (se I, 283) ogsaa af den Maade, hvorpaa disse Fag er organisk indordnede i Undervisningsplan og Timetabel. Idetheletaget turde den Bemærkning være paa sin Plads, at det naturligvis er det sjeldnere Tilfælde, at Virkningerne af Overlæsselse giver sig tilkjende i Skolen, og at derfor Valgfriheden kun yder liden Garanti mod et Onde, hvis Følger først senere i Livet vil blive følelige. Under Forudsætning af, at Bestemmelserne i Kommissjonens Forslag vil blive gjennemførte i den Aand, hvori de er udarbeidede, ter det derfor være overveiende Sandsynlighed for, at baade Oldnorsk og Fysiken i dens hele Udstrækning, som i Kommissionens oprindelige Udkast var optagne som obligatoriske Fag, vil blive læste af samtlige Disciple paa ganske faa Undtagelser nær.

*) Sammenlign hermed Komm.s Ytringer III 92, hvor den finder det billigt, at der af Skoleembedsmænd „ved Overgang til Rektoratet for Latingymnasiet udkræves af realistiske studerende supplerende Kundskaber i den klassiske Filologi" og omvendt af Filologer „et Tilskud af Kundskaber i de mathematiske Fag samt derhos i Naturfag og Engelsk," hvilke Kundskaber formentlig ikke anderledes kan tænkes godtgjorte end ved en Tillægsexamen i de nævnte Fag, en femte Examen, som Overlærere eller Adjunkter, naar der maatte blive Tale om deres Befordring til Rektorer, altsaa sandsynligvis i en Alder af 40 a 50 Aar, eventuelt vil have at underkaste sig.

Kristiania, den 2den Januar 1869.

Odelsthingsbeslutningen om Udvidelse af den kommunale Stemmeret har jaget Skræk i en liden Flok, som nu ikke bliver træt [illegible] raabe paa, at Overrumpling og Forhastelse [illegible] fundet Sted. Os derimod forekommer det, [illegible] ingen Ting laa mere saa at sige i den Lu[ft] vi daglig indaande, end netop denne Sag, o[g] at Tingen ikke kunde blive bedre forberedt i den almindelige Folkemening — ikke engang ved kgl. Kommissioner og statistiske Oplysninger — end Tilfældet nu er.

Vi skulle, idet vi søge at undgaa Gjentagelser af, hvad der allerede af andre Kampfæller er sagt angaaende denne Sag, i Korthed fremhæve, at Tanken om en saadan Udvidelse af Stemmeretten ikke er ny, men tvertimod saa gammel, at det snarere gives dem, som det kunde lægges tillast, at en slig Lovbeslutning ikke tidligere er fattet, end at man med Føje skulde kunne anklage nogen for nu at have bragt den hovedkulds frem. Det er paa det uimodsigeligste bleven paavist, at Grundlovens egen Tanke var den, at Stemmeret og Skattepligt bør være uadskillelige. Skattepligtige var nemlig i 1814 væsentlig kun de Samfundsklasser, som nævnes i Grl.s § 50. Men under den Udvikling, vi i de følgende Aar have glædet os ved, er der opstaaet store Klasser af Medborgere, som i ligesaa fuldt Maal bidrage til Statens og Kommunens Trivsel, som de Klasser, Grdl. § 50 nævner. Naar Grundloven derfor hævder „Folkets" Stemmeret, som knyttet til Skattepligt, saa er det netop i Hjemmel af dens egen Grundsetning, at de nye skatteydende Samfundsklasser nu optages i de Stemmeberettigedes Tal. Men foruden, at vor Land er gaaet fremad i Folketal og Velvære i de 54 Aar, vi have nydt en fri Forfatnings Goder, saa er ogsaa de nye Slegter voksede op i en inderligere Bevidsthed om, hvad en fri Forfatnings Væsen i sin Grund kræver. Eftersom Selvstyrelsens Grundsætninger ere blevne mere og mere rodfæstede i Samfundet, kræver de ogsaa en stedse videre Anerkjendelse i Lovene. Den, som ikke har sovet paa sin Post, maatte saaledes vide, at en Udvidelse [af] Stemmeretten, nu var en uundgaaelig Fø[lge] af Samfundets Fremskridt. Og selv om [han] sov, saa maatte han dog være vakt ved de bestemte Ytringer, der først i 1851 og nu i den sidste Tid havde vist sig, paa at det ikke længer gik an at styre i Kraft af en Lovregel, som Udviklingen havde gjort til en Usandhed. Vi sigte hermed til den Drøftelse som Spørsmaalet om Stemmerettens Udvidelse havde undergaaet i vor Presse (vor Hovedstads Storblade mødte rigtignok ikke frem til Stevnet, før Odelsthingets Debatter vakte dem) og paa de talrige politiske Møder, som vil gjøre det forledne Aar merkeligt i vor Historie. Og endvidere var der paa den fredeligste, men tillige den mest omgribende Maade sat i Omløb i hver By og Bygd fra Nordkap til Lindesnes et loyalt Andragende til Regjeringen, om at medvirke til at hæve den Ubillighed og Skade, som den forældede Regel om Stemmeretten [illegible]

Kong Puddel.

(Fortsættelse f. No. 1.)

Nattens Fe havde holdt Ord. Med Apollos Skjønhed og Ynde forenede Hyasint en Herkules's Styrke. Gutten lod allerede ane, hvad Manden en Dag vilde blive. Ved Tiaars-Alderen havde han allerede kastet to af sine Lærere ud af Vindøjet, og man havde alene kunnet stille ham tilfreds ved at give ham en liden enøjet og pukkelrygget Mand, som ikke havde havt vanskeligt for at bevise ham, at alt er ikke vel stelt hernede og at det bedste Bevis paa et godt Hoved er ikke at beundre noget og med Medynk se ned paa den stakkers Menneskehed. Takket være denne fordomsfri Opdragelse var Hyasint i sit femtende Aar ikke besværet hverken af nogen Undseelse eller Skrupler. Man skulde tro, at han under disse Omstændigheder gjorde sig forhadt; men han var Feernes Gudsøn; hans Gudmødre gav ham alle Hjerter. Der fandtes ingen Kvinde, som ikke erklærede ham for Verdens elskværdigste Fyrste; men hvad Kvinderne i Taabernes Land vil, det vil Gud, og hvad Kvinden der ser, det lader hun ogsaa sin Mand se. Heri laa Forklaringsgrunden til, at Hyasint var tilbedt af sit Folk.

Fyrsterne af Tulipanernes kongelige Æt bliver myndige ved sekften Aars Alderen. Det er overflødigt at omtale, at man i Forventning af denne saa længselsfuldt imødesete Begivenhed talte Dage og Timer. Utaalmodigheden var saameget større som Dronningen var blevet grebet af en Tilbøielighed, som endnu yderligere formindskede den ringe Agtelse, man nærede for hende. Hun havde med stor Kostning kjøbt et Kobbel Hunde af alle Raser og Størrelser og indkvarteret dem i de kongelige Værelser. Vittige Hoveder gjorde sig lystige over denne besynderlige Smag; de, som dømte mildest, trak paa Skuldrene og hviskede med et overlægent Smil, at gamle Fruentimmer i Mangel af noget andet, pleier at lægge sin Elsk paa Dyr.

Medens Hoven morede sig med disse Hviskninger udførte Dronningen en stor politisk Plan. Stadigt forfulgt af en ulykkelig Frygt, vilde hun idetmindste formilde den Ulykke, hun ikke kunde afvende. Dronning og Moder vilde hun, hvis Fyrsten, hendes Søn, blev dømt til at blive en Puddel, at han idetmindste skulde blive Hundeslægtens Konge og betjenes af Kammerherrer og Lakejer af sin egen Rase. I Gangen, som førte til Hyasints Værelser, holdt to svære Gaardhunde Vagt og indgjød alle Besøgende en gavnlig Respekt; fire store Vindspillere (Mynder) med Ormehoder og den smidigste Skabning gjorde Kammerherretjenesten i Forgemakket; to vakre Hunder af spansk Rase med Halsbaand af Guld bevogtede den første Salong, og i Prinsens Kabinet hvilede paa en karmosinrød Silkepude en Hønsehund, som var en udmærket Dominospiller.

Det var paa denne Maade, Dronningen uden at bry sig om et letsindigt Folk Knur, med beundringsværdig Klogskab forberedte alt til denne Krisis, som hun imødesaa med Bæven.

Endelig kom da den højtidelige Stund, da Hyasint, under et henrykt Folks Jubel, udraabtes til Konge. Intet manglede ved denne Seremoni. Man lod Kanoner tordne, man læste op gamle Taler, man kronte tretti Rosendronninger, som man skyndte sig at gifte bort endnu samme Dag; man oprejste tyve oljede Master, man arrangerede femten Lotterier, man slap løs paa alle offentlige Pladser alle Trompeter, Basuner, Pauker og Trommer, som fandtes i Staden. Denne rasende Larm har igjennem alle Tider udgjort Taabernes højeste Nydelse.

Dronningen var af en altfor ængstelig Natur, til at hun skulde overgive sig til denne støjende Glæde. Da Kroningsseremonien var forbi, vilde hun, at Hyasint skulde præsidere i Ministerraadet, og at den unge Fyrste allerede samme Dag, han besteg Tronen, skulde begynde at udøve sit kongelige Kald.

Da Kongen traadde ind i Raadssalen, fandt han der de Ministrer, som skulde fuldende hans Opdragelse. Disse tre Statsmænd, som har efterladt sig et stort Navn i Taabernes Annaler, var Grev de Touche-à-Tout*), Baron Geronte Fleurard og Ridder Pieborgne, fordum Advokatstandens Prydelse, og nu i de sidste ti Aar den første Taler i Kamret (Storthinget) og Regjeringsadvokat.

Touche-à-Tout var en liden mager, sortsmudsket, feberagtig livlig Mand, som ikke kjendte til hverken Fornøielser, Hvile eller Søvn. Man havde aldrig set ham le eller græde. Fra den tidlige Morgen til den sene Aften og fra sent om Aftenen til tidligt paa Morgenen gjorde han intet andet end skrev under, skrev under, skrev under. Medens han skrev med den højre Haand, ringede han med den venstre, ekspederede Befaling paa Befaling, Instruksjon paa Instruksjon, Udnævnelse paa Udnævnelse, Depesje paa Depesje, Kurer paa Kurer. Man kunde være fristet til at tro, at hele Jordkloden hvilede paa hans Skuldre, færdig til at styrte sammen, hvis denne utrættelige Mand et eneste Øjeblik ophørte med at skrive under.

Baron Geronte Pleurard var en lang, mager og skenskaldet Gubbe med en lang Næse og en endeløs Hage. Han gik med et Par uhyre blaa Briller, som gav ham Udseende af en Ugle; han tog sig en Pris Snus hvert femte Minut og kunde ikke yttre et Ord uden at sukke. Han var en vis Mand; han tænkte intet, sagde intet, gjorde intet, som man ikke før ham havde tænkt, sagt og gjort. Han vidste alt og tvilede paa intet. Ogsaa regnede der Embeder og Hædersbevisninger paa dette usejlbare Hoved. Taaberne betragtede ham som Statens sikreste Støtte.

Hvad Advokat Pieborgne angaar, da var han en lystig Bror, hvis Udseende røbede Helse og Styrke. Hans straalende Ansigt, skjælmske Øjne, Stubnæse, tykke Lipper og tredobbelte Hage, alt tilkjendegav en Mand, som føler sig lykkelig ved at leve og ikke har den mindste Lyst til at lade sig dræbe for Republikken (Fædrenelandet). Med korslagte Armer, tilbagekastet Hoved, og udfodrende Blik lignede han en Bokser, som hviler sig efter Kampen.

Paa Fyrstens Opfordring tog man Plads omkring Bordet. Raadslagningerne begyndte. Touche-à-Tout havde foran sig et helt Berg af Papirpakker, som næsten skjulte den lille Mand; Baron Pleurard holdt paa sine Knær en stor, tom Portefølje; Pieborgne, som intet besværede, slængte det ene Ben over det andet, stak Hænderne i Lommerne og begyndte med tilbagekastet Hoved med den største Opmærksomhed at betragte Fluerne, som surrede omkring i Værelset.

„Sire," sagde Grev Touche-à-Tout, „e[n] gammel Skik fordrer, at enhver ny Konge h[er] i Landet indvier sin Regjering ved Udøvelſ-

*) En, som vil ha sin Næse i alt. Overs.

[...] skal faa[...]des [...] lykkes at give Odelsthinget Sneiord for, at have [f]ret uvarligt frem, og drevet en Sag igjennem, som man ikke var forberedt paa vilde komme. Kravet var blevet saa stort og almindeligt, at det ikke længer lod sig afvise.

Spørgsmaalet var saaledes ikke, om Stemmeretten skulde udvides eller ikke, men om, hvorlangt man i denne Henseende skulde gaa? Vort Folks sindige Vedhængen ved engang vedtagne Grundsætninger maatte tilsige, at man fremdeles knyttede Stemmeretten til Skatteydelsen. Naar man derfor ærligt og ædrueligt overveier Odelsthingsbeslutningen, skal det maatte indrømmes, at Thinget i denne Retning har været hele vor Udviklings Historie tro, og derfor ikke kan lastes af dem, som for at redde det Bestaaende gribe til den fortvivlede Udvei at angribe Odelsthingsbeslutningen ved at fordre nye Grundsætninger for Erhvervelse af Stemmeret indkaldte.

Men maaske Odelsthinget med en Gang har gjort et for stort Skridt til Udvidelse af Stemmeretten? Thinget har kanske sat den skatbare Indtægt for lavt og saaledes kaldt en hel Del Folk ind, som hverken have Skjønsomhed nok eller moralsk og økonomisk Uafhængighed nok? Nei langtfra! De, der føre denne Klage, mødes fra den modsatte Side med en Beklagelse over, at Thinget ikke er gaaet videre i sin Udvidelse af Stemmeretten. Og allerede heraf vil enhver upartisk Dommer slutte, at Thinget netop har truffet det Rette, den gyldne Middelvei. Netop fordi Udvidelsen [n]emlig er saa omsigtsfuld moderat, løftes der [e]t Skrig fra de Yderligstaaende ɔ: af dem, der ikke have politisk Skjøn og Mod til at gaa med paa nogen Udvikling, paa den ene Side og paa den anden af dem, som ikke have Skjøn nok til at se, at hver Ting har sine nødvendige Udviklingstrin, som ikke kunne overspringes i et eneste Sæt. Men man har ogsaa mere haandgribelige Beviser for, hvor yderst forsigtig Odelsthingsbeslutningen i sin Udvidelse af Stemmeretten slutter sig til de bestaaende Forhold. I Kristiania har det vist sig, at de, der efter Odelsthingsbeslutningen vilde faa Stemmeret, ikke engang beløbe sig til Halvdelen af det tidligere Antal Stemmeberettigede; og vel at mærke: af disse nye ere de [fl]este Bestillingsmænd eller Folk som i økonomisk Velvære, i Dannelse og Livsvilkaar staa [p]aa akkurat samme Trin som de ældre Stem[m]eberettigede. Hvorledes skulde man da for[n]uftigvis kunne paastaa, at disse nye Kræfter [vi]lde komme til at misbruge Magten? Men [man] har et endnu mere slaaende Bevis for [at] Tanken om Misbrug kun er et Foster [af] en sygelig Indbildning. Uagtet hidtil Halvparten af Skatterne i Kristiania har været betalte kun af en Fjortendel af Skatteyderne, saa har der dog aldrig været andet end den bedste Forstaaelse mellem dem og de langt talrigere, men mindre bemidlede Skatteydere. Er det da tænk[eligt], at den nye Stemmeretslov skulde stifte Split? I Molde, i Stavanger, Risør og flere Steder, hvor der ogsaa har været anstillet Undersøgelse om, hvad Virkningen vil blive af at Folk, der besidde en skatbar Indtægt af indtil 200 Spd., blive stemmeberettigede, har det bekræftet sig, at Odelsthinget ikke har feilet, men besiddet den tilstrækkelige Oversigt over vort Lands Forholde, naar det gik ud fra, at Lovens Virkning i Hensende til Antallet af nye stemmeberettigede vilde blive meget liden. Vort Lands Indbyggerantal er saa lidet og vore Forholde saa enkle, at det er let at erhverve sig den rette Oversigt uden storartede Anstalter med særskilt nedsatte Kommissioner og Optællinger. Naar Lovens Modstandere med saadan Iherdighed har hængt sig ved Forholdene i Aker, saa er det at bemærke, at Aker under alle Omstændigheder er et enestaaende Eksempel; og desuden er al Frygt for de fattigere stemmeberetigedes Overvægt i dette enkelte Tilfælde neppe mere begrundet end den er det i sin Almindelighed. Vi skal iøvrigt ikke her opholde os videre ved Stemmeretsforholdene i Aker, som allerede andensteds er blevne saa tilstrækkelig belyste, at vel endog de, som er meget tilhøielige til at se Spøgelser, har maattet slaa sig tiltaals.

Det kan være muligt, at Odelsthingsbeslutningen under sin forestaaende Behandling i Lagthinget kan modtage enkelte mindre væsentlige Forandringer. Men i sin Tanke synes denne Beslutning saaledes at have samlet alle Grunde og alle Sympathier for sig, at det er vanskeligt at skjønne, hvorledes den skulde kunne bringes til at falde uden at hidføre Fare.

Udlandet. Forholdene i Spanien har som bekjendt i den seneste Tid antaget et temmelig betænkeligt Udseende, og Forhaabningerne om en snar og fredelig Tilendebringelse af Revolusjonens Værk, der støttedes til den Kraft og Enstemmighed, hvormed Folket optraadte, da det gjaldt at styrte Dronning Isabellas Regjering, synes at skulle skuffes. Medens det monarkiske Parti ikke kan blive enig om hvem det skal slutte sig om blandt de mange Thronkandidater, faa Republikanerne stedse mere Mod og Styrke, og de reaktionære Partier, Carlisterne og Tilhængerne af den styrtede Regjering, begynde at røre paa sig.

En farlig Opstand har som bekjendt nylig fundet Sted i Cadix, og under denne var Hertugen af Montpensier, der kort før Revolusjonen blev forvist til Portugal, paa Vejen til Spanien, men vendte om igjen paa et Vink fra Madrid. Om denne noget mystiske Begivenhed meddeler det parisiske Blad Liberté følgende Oplysninger: Af Telegrafdirektøren i Madrid var Indenrigsministeren Sagasta bleven gjort opmærksom paa, at der befordredes visse mistænkelige Depescher, som syntes at henvise til en forud truffen Aftale, og i hvilke der hyppig nævnedes en vis Antoine (Hertugen af Montpensier heder Antoine de Bourbon). Sagasta, som ikke hørte til de i Aftalen Indviede, indhenter nærmere Oplysninger om denne Komedie, og kommer under Vejr med Sandheden. Han underretter sine Kolleger herom og disse samles i et Ministerraad. Den første Alcade i Madrid Rivero bliver paa sin Side underrettet om, at Hertugen af Montpensier er kommet til Menzanares. Oprørt herover truer han Ministrene med at ville tage sin Afsked og stille sig i Opposisjonens Række, dersom Hertugen ikke strax sendes tilbage til Portugal. Prim, der er ligesaa uvidende om alt dette som Indenrigsministeren, stemmer strax for Hertugens Tilbagesendelse, og Serrano og Topete, der arbejde for Montpensiers Thronkandidatur og ansees som Ophavsmænd til den Plan, ifølge hvilken han vendte tilbage til Spanien under Opstanden i Kadix, maa finde sig i denne Afgjørelse. „Derfor", slutter Bladet, „fik Hertugen i Menzanares Ordre til at vende tilbage til Lissabon, medens alt var forberedet til at modtage ham. Men hvorfor kom han ogsaa først den 12te til Kordova, skjønt Bevægelsen i Kadix var begyndt den 5te?" — Et andet fransk Blad, Gaulois, indeholder den 27de Decbr. følgende Meddelelse fra Spanien: Idag skal der finde en karlistisk Opstand Sted i Bilbao, dersom den ikke iforvejen er bleven undertrykket, hvad der dog er sandsynligt, da Regjeringen holder alle Traadene til dette Komplot i sin Haand. Denne Bevægelse skulde falde sammen med andre lignende i Navarra og de baskiske Provinser. Vaaben og Krigsmateriel er i disse Dage blevet befordret over Grænsen, der i hele sin Udstrækning er som oversaaet med karlistiske og isabellistiske Agenter.

Journal des Débats gjør sig lystig over Spaniens monarkiske Fødselsveer og anstiller følgende Betragtninger over de mange foreslaaede Thronkandidater: „Dersom det ikke lykkes Spanierne at skaffe sig en ganske fuldkommen Konge, saa ligger det ialfald ikke i Mangel paa Kandidater at vælge iblandt. Efter Kandidaturen fra de suveræne Familier komme nu berømte, ja endog uberømte Privatpersoner paa Bane. Da Republikanerne indse, at de ikke have nogen Udsigt til at skabe en Kortesforsamling, der vil proklamere Republiken, ere de faldne paa den Ide at gaa ind paa Monarkiet, men paa den Betingelse, at den Monark, der skal vælges, ikke maa høre til nogen Kongefamilje. Nogle foreslaa Espartero, andre Prim. Ifølge Epoca have nogle unge Fusentaster stiftet et Blad, der er bestemt til at foreslaa Madrids Borgermester Rivero til Keiser over alle Spaniere. Det i Barcelona udkommende Blad Alianza erklærer sig for Admiral Mendez Nunez's Kandidatur. Af alt dette læres, at det er lettere at blive en Suveræn kvit end at faa sig en ny.

Om Konferensen bringer de sidste Blade kun lidet Nyt af Vigtighed. — Den franske Regjering har foreslaaet at vedtage de tre første Punkter af det tyrkiske Ultimatum som Grundlag for Forhandlingerne, men derimod idetmindste foreløbig at udelukke de to sidste. Frankrige stiller sig derved i Grunden paa Grækenlands Side, som netop har givet sit Samtykke til de tre første Punkter, men tilbagevist de to sidste (Afstaaelse af alle de græske Undersaatter, som have forløst sig mod tyrkiske Undersaatter, og den udtrykkelige Forpligtelse til at for Fremtiden følge en Politik, der stemmer overens med Folkeretten). De tre første Punkter, som altsaa støttes af Frankrige og rimeligvis ogsaa af de øvrige Magter, ere følgende: 1) Grækenland skal ufortøvet opløse de Friskarebander, som har organiseret sig i de forskjellige Dele af Kongeriget, og forhindre Dannelsen af nye; 2) Grækenland skal forbyde græske Korsarer, der staa i kretensisk Tjeneste, Adgang til sine Havne; 3) Grækenland skal ikke blot give de kretensiske Flygtninger Lov [...] at vende hjem til deres Arne, men forpligter sig ogsaa til at lette og beskytte deres Afreise. Det er klart, at Grækenland ikke kan gaa ind paa Ultimatums Punkt 4 og 5 uden at nedværdige sig. Navnlig den sidste Fordring om, at det skal forpligte sig til for Fremtiden at holde sig sine internationale Forpligtelser efterrettelig, er en fornærmelig Afbigt, og som i Virkeligheden ikke har noget andet Formaal end at krænke og ydmyge Grækenland. Bladet Siècle bemærker med Føje, at selv om Grækenland i en eller anden Henseende kan have forseet sig, saa har det dog den nationale Ret, den kretensiske Befolknings Ønsker og Sympathier for sig og kan derfor umulig lades i Stikken af Frankrige, hvis Politik ellers altid er til Fordel for de undertrykte Nationaliteter.

Danmark. Det kgl. danske Landhusholdningsselskab holdt den 16de Dec. sit Halvaarsmøde, der var særdeles talrigt besøgt. 55 nye Medlemmer indmeldtes, saa at Medlemsantallet nu udgjør 453. Af det for 1869 fremlagte Budget, der uforandret vedtoges, fremhæves følgende. Som Indtægt var der opført ialt 11600 Rd (700 Rd. mere end ifjor paa Grund af det forøgede Medlemsantal), og den samlede Udgift beløb sig til samme Sum. I Sammenligning med ifjor var følgende Udgiftsposter nedsatte: Reiseunderstøttelser (1000 imod 1300 Rd.), Uddeling af Agerdyrkningsredskaber (100 Rd. imod 200 Rd.) og Understøttelse til Træplantning (150 Rd. imod 650 Rd., da andre nydannede Selskaber har sat sig Træplantning som Hovedopgave). Derimod var Udgiften til Lønninger, Administrationsomkostninger, osv. forhøiet med 100 Rd., nemlig til 1960 Rd. Som Tilskud til Landmandsforsamlingen i Kjøbenhavn i 1869 var der opført 1000 Rd. og til Udgifter i Anledning af Selskabets forestaaende Hundredeaarsfest ligeledes 1000 Rd. Et Medlem fremkom med Forslag om, at Selskabet skulde virke for Udbredelsen af gode og nyttige Skrifter paa Landet ved omvandrende Bogudsælgere. Selskabets Bestyrelse anerkjendte det gavnlige heri og opfordrede Forslagsstilleren til at indgive skriftlig Forestilling derom.

Storthinget sammentræder Onsdagen den 6te dennes til Behandling af:
a) Indstilling fra Budgetkommitteen angaaende nogle Poster under 6te Hovedpost paa Udgiftsbudgettet.
b) Do. fra Do. ang. nogle Poster under 6te Hovedpost paa Udgiftsbudgettet, Forstvæsenet m. V.
c) Do. fra Kirkekomiteen No. 1 ang. endel af Oplysningsvæsenets Fonds Budget.
d) Forslag fra Jaabæk om Optagelse i Storthings-Tidenden af Navnefortegnelse ved Stemmegivning.
e) Referat.

Theatret. Den sidste Nyhed paa Kristiania Theater er et lidet Enaktsstykke, betitlet „Noglen til Kassen". Forfatteren er den meget frugtbare, om just ikke altid meget heldige tydske Theaterskribent Roderich Bendix, som hermed formentlig for første Gang har den Ære at blive opført paa vor Scene. Debuten var ikke synderlig heldig, da Stykket er temmelig flaut. Det er strevet paa en Maade i de franske Proverbes Smag, men uden disses Stil. Indholdet er i Korthed følgende: en ung Mand er under Tøffelen, og faar at vide, at dette ikke er, som det bør være; forskjellige Tilfældigheder

---

af sit skjønneste Privilegium, Retticheden til at benaade. Vi har her en Liste paa nogle smaa Forbrydere, Tyve, Falskmyntere og Mordere, som vi anholder om, at Deres Majestæt vil gjengive Friheden."

„Hørte jeg ret?" sagde Hyasint. „Hvis De regner Mordere blandt de smaa Forbrydere, hvilke er da de store."

„De store Forbrydere," sagde Baron Pleurard, „er hine fordærvede Mennesker, som misbruger sine Gaver til at anfalde Religionen, Moralen, Suverænen og hans Ministrer. En Morder dræber bare en, men en Pamfletskriver forgifter en hel Generasjon."

„Meget sandt," sagde Kongen; „jeg stoler paa Eders Erfarenhed og skriver under."

„Sire," fortsatte Touche-à-Tout, „Skikken vil endvidere, at Deres Majestæt med egen Haand sætter Seglet under denne Deres første Regjeringshandling for dermed højtideligt at tilkjendegive, at Suverænen alene har Ret til at befale. Vokset er færdigt; her er Signetet."

Da Hyasint trykkede Signetet i det smeltede Voks, betragtede han Stemplet og saa der følgende Figur:

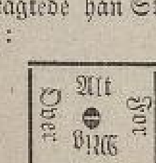

„Hvad er dette for Noget?" spurte han.

„Sire," svarte Touche-à-Tout, "det er det hellige Segl, det høje Tulipandynastis Vaaben. Disse fire kabalistiske Ord kan læses paa fire forskjellige Maader, men hver Gang udtrykker de Storheden af de Forrettigheder, som tilkommer Suverænen. Alt for mig, mig for alt, mig overalt, overalt for mig. Disse Ord udgjør Monarkiets Valgsprog."

„Hvad betyder Ringen her i Midten? —"

„Sire, denne Ring, som ikke er nogen Ring, er Symbolet paa Deres hellige Person: det er et Nul."

„Et Nul!" sagde Kongen og rynkede Panden. „Hvorfor just vælge et Nul til at repræsentere mig?"

„Fordi Deres Majestæt er den eneste Person i Deres Rige, som ikke er numereret;" svarte Touch-à-Tout. „Det er vist ikke Deres Majestæt ubekjendt, at hver eneste Taabe ved sin Fødsel faar et Numer, som aldrig forlader ham og følger ham selv i Graven."

„Hvilken beundringsværdig Opfindelse," vedblev Ministeren, som Emnet gjorde mere og mere varm. „Den bringer Orden i Kaos, den indordner under Antallets Lov den uendelige Mangfoldighed af alle i Alder, Kjøn, Karakter, Stand, Formue, utallige Væsener, der som Myrer kryber om i et stort Rige. Den reduserer Regjerings-Konsten til en simpel aritmetisk Opgave. Vil det behage Deres Majestæt selv at dømme. Her ser Deres Majestæt min Døbeattest eller at tale med Loven, — min Seddel."

Med disse Ord knappede Touche-à-Tout fra Opslaget paa sin Kjolearm en Klædeslap, som med to Knapper var fæstet ved den og paa hvilken var indsyd følgende Sifre:

625, $5^{2}29^{6}$, $3^{1}56$.

„Er det muligt", vedblev han, „tydeligere, bestemtere og kortere at sige, at jeg heder Grev de Touche-à-Tout, at jeg er fød den 18de Januar (gammel Stil) anno mundi 7810, i den Stad, som fordum hed Fauconville, at jeg er Enkemand med et Barn, at jeg er stor Godsejer og Embedsmand af første Rang."

„Og alt dette læser De i disse ni Sifre?" spurte den forbausede Hyasint.

„Hvis Deres Majestæt bare vil værdiges at skjænke mig Deres Øre et eneste Øieblik, skal Deres Majestæt snart lære at kjende det grundigste kombinerede System, som Jordens aandrigeste Folk nogensinde har opfundet."

„Fordum, Sire, under Deres berømmelige Farfarsfarfars Regjering var Taabernes Land paa den ynkeligste Maade inddelt i Provinser, Kantoner, Steder og Byer, som alle havde hver sit særskilte Navn, Aaret var inddelt i Maaneder, disse i Uger og disse atter i Dage, alle med særskilte Navn; det var en endeløs Mangfoldighed, en uophørlig Forvirring. Man havde en Masse af historiske Minder, som paa den beklageligste Maade forstyrrede den administrative Ensformighed. Vore Fædre, som havde Sans for Geometrien gjorde tabula rasa (rent Bord) med det Forbigangne, og om det end ikke lykkedes dem at opnaa denne højeste Enhed, som stadigt spotter vore Bestræbelser, har det alligevel lykkes dem at redusere Geografien, Almanaken og Tabellerne om Fødde, Viede og Døde. Dette er en af hine Opfindelser, som Verden misunder os, men som den ikke har Mod til at laane af os.

Hvereneste Taabe faar hvert Aar, naar han betaler sin Skat et Baand med derpaa indsydde ni Sifre, som han under Straf af Bøder og Fængsel er pligtig til stadigt at bære paa sin venstre Arm. Af disse ni Sifre betegner de tre første Nummet, de tre følgende Tiden, og de tre sidste Personligheden. Vil Deres Majestæt behage at kaste Øiet paa de tre første Sifre i min Seddel. Siger ikke Tegnene 6, 2, 5 tydeligt og klart, at jeg er fød i den 6te Provins, 2den Kantons 5te Komune, det vil med andre Ord sige, paa det Sted, som fordum kaldtes Fauconville, som de geografiske Ordbøger oplyser. De følgende Sifre 5^{2} — —"

„Hvad vil 5^{2} sige?" spurte Hyasint.

„Sire, det er vor Maade at skrive to paa. Vi regner efter Nitals-Systemet for aldrig at behøve at have mere end et Siffer i enhver af de Rækker, som udtrykker et Faktum; forøvrigt vilde det være en crimen læsæ majestatis (Majestætsforbrydelse), at benytte Nullet, som jo er det kongelige Siffer. Tallene 5^{2}, 2, 9^{6} siger tydeligt og klart, at jeg i Aarhundredets tiende Aar, den anden Uge og den niende Dag er blevet den sekste i Ordenen, indskrevet i Tabellerne over Fødde, Viede og Døde."

„Hvad Tallet 3^{1} 56 betræffer, da angiver det den Rang, jeg indehar i Familjen og Samfundet. Sifret 3^{1} siger, at jeg er Enkemand med et Barn. Jeg havde Sifret 2, da min Hustru levede og Siffret 1 før mit Giftermaal. Den derpaa følgende Fem tilkjendegiver, at jeg tilhører den femte Klasse, som er de store Godsejere. Sluttelig antyder 6, at jeg tilhører den sekste Klasse, som er de høiere Embedsmænds. Bønder har Siffer 1, Arbejdere 2, Kjøbmænd og Fabrikanter 3, Militære 4, Embedsmænd og Gensdarmer Siffer 5. Alt dette er forbausende simpelt."

„Altfor simpelt," sagde Baron Pleurar[d]. „Den gamle Tid var meget bedre," en [Be]mærkning, som Touche-à-Tout besvarte [med] et Skuldertræk. (Fortsættes.)

bringer ... da til at faa, ɔ: blive tilslaget Magten og dermed — hvad han har mest Brug for — „Nøglen til Kassen". Han selv har imidlertid liden Del i dette Resultat, og synes idethelettaget alt andet end skikket til Stillingen, medmindre man — med Forfatteren — kan finde nogen Trøst deri, at Personen har havt Mod (eller Anledning) til at være med i et Ungkarlslag og der drikke — mere end han taalte. Dette synes ialfald i Forbindelse med en Smule Theatersliksyge og etpar andre Ubehændigheder at have været det Bestemmende for hans Kone. Rollerne spilles af Fruerne Wolf og Juell og Hr. Selmer. Det bedste ved det hele er, at det er meget kort.

Bjørnstjerne Bjørnsons Fortællinger, der ere oversatte paa Tysk af Lobedanz, omtales i et af de sidst ankomne Numer af Wienerbladet „Presse" paa en overordentlig rosende Maade. „De ere rundne", heder det i nævnte Kritik, „af en stabende Evnes Fylde; der strømmer en naturlig Friskhed gjennem dem og de fremtræde med en dyb Naturopfatnings henrivende Kraft og med en ren Plastik. Aldrig spører man en Stræben, som Evnen ikke har kunnet gjennemføre, aldrig en Kraft, som svulmer ud over det kunstneriske Maal. Her staa vi ligeoverfor Frembringelser af et overordentligt Digtertalent".

Veiret har idag, efter det betydelige Snefald igaar og inat, været meget mildt. Dog bliver forhaabentlig Sneen liggende.

Norsk Landmandsbog for 1869. Udgivet af P. Chr. Asbjørnsen. Kristiania hos Jacob Dybwad. Pris indbunden 42 ß.

Denne Fortsættelse af Hr. Anton Rosings bekjendte Bøger indeholder følgende Stykker: Om Forudsigelse af Veiret af Professor H. Mohn. Om Sædefroet af Landbrugslærer M. Irgens. Om Dvergtræer af C. P. Riis. Om Nytten af Eiendommes Opmaaling og Kartering af Landbrugslærer Eyvind Dahl Om Dyreavl i nært Skyldskab; Uddrag af et Tillæg til Katalogen over Hesteudstillingen i Gudbrandsdalen i 1868 af Statsagronom Johan Lindeqvist. Om Vandkraften af Stipendiat C. M. Guldberg. Om Kvælstoffet af Th. Hjortdahl. Om Fædrift og Kreaturhold i Norge af Kand. jur. Evald Rygh. Om Engdyrkning af Amtsagronom Adr. Schult. Om Torvbrug og Torvbrændsel af Forstmester P. Chr. Asbjørnsen. Smaastykker og Tal: Om Kosthold meddelt ved Ivar Aasen. Klækningskasser af brændt Ler for insektædende Fugle ved Udg. ...nsefodring og Hønsehold ved Udg. Skal ...sten vandes for eller efter den har faaet ...ore? ved Udg. Turnipstynding ved Udg. ...rmetisk Nedlægning af Udg. Maal og Vegt af C. M. Guldberg. Bøger for Landmænd meddelt af J. B. Halvorsen.

☞ Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Skolen begynder igjen Fredag den 8de Januar, Kl. 9 Form.

Paa **Skriveskolen** hos **P. G. Bredal** indskrives Folk til Undervisning i praktisk Skrivning. Skrivesager og Forskrifter sælges paa Skolen, i Theatergaden No 16.

Bøger.

Skriftetaler
af
Norske Geistlige.
Samlede og udgivne ved
J. N. Skaar og T. Thygesen.
Pris 60 ß, indb. 80 ß.
Jacob Dybwad.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme **i dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris** som nu, **36 ß** for Halvaaret med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil ... Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det ... frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. ...sen, Brogaden No. 3 b.

... Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post gratis blive tilstillet Jule- og Nytaarsgaven for **1867**, en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Linslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinger til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

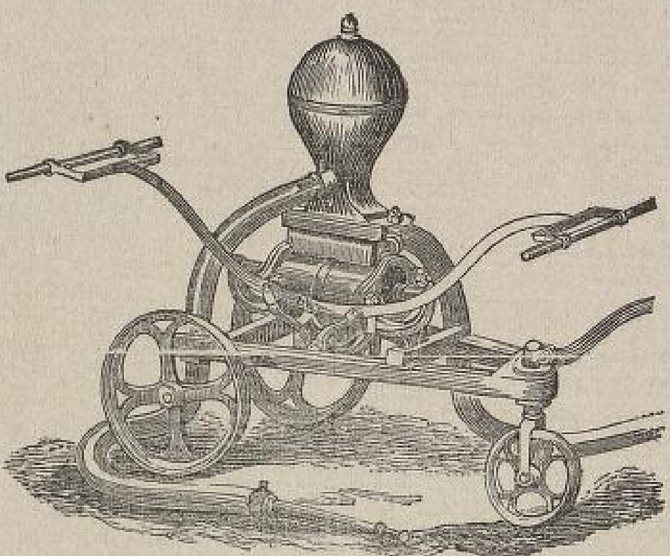

Californiasprøite,

efter Erfaring den bedste Sprøite, man hidtil kjender, hvorom Branddirektøren i Langesund meddeler nedenstaaende Anbefaling, fabrikeres og sælges meget billig hos C. Blunck.

Hr. C. Blunck har til Langesunds Kommunes Brandvæsen leveret en 6-Toms Californiasprøite, om hvilken det er mig en Fornøielse at kunne bevidne, at den i alle Henseender svarer til, ja overtræffer de Forventninger, man nærede til den ved Bestillingen. Denne Sort Sprøiter anbefaler sig især ved den meget ringe Arbeidsstyrke, som udfordres dertil, ved den overmaade simple og derhos solide Mekanisme, som gjør Vedligeholdelsen forholdsvis let, og ved dens, i Forhold til den anvendte Kraft, store Effektivitet. Med 8 Mand ved Pumpningen leverer saaledes den hertil leverede Sprøite en kraftig Straale, 50 à 60 Fod høit.

Langesund, den 1ste December 1868.

H. N. Gundersen,
Branddirektør.

Diverse.

Galdesæbe, anvendbar ved kold Vaskning for alle farvede Stoffer, saaat de ikke falme (Brugsanvisning følger). **Barbersæbe,** saasom Military Shaving Soap in Squares and Cakes m. m. **Kokusnødoliesodasæbe** (et probat Middel mod Frost i Hænderne), **Rimmels Glycerinsæbe** i Stænger og Stykker, **svensk og norsk Glyserinsæbe,** ligeledes **Windsor-, Mandel- og Palmesæbe, Visitkort** a 4 Sk. & 8 Sk. pr. 25 Stk., **skaarne franske Penne** i Æsker, 100 Stk. tilskaarne i begge Ender a 12 Sk., **Lazzaronpiber** a 4 Sk. pr. Stk., 36 Sk. pr. Dusin og 3 Spd. pr. Gros, **Blyanter,** røde og blaa a 4 Sk., 5 & 8 Sk. pr. Stykke, **Spillekridt** i Æsker a 1 Dusin a 10 Sk. pr. Æske, **Indbydelseskort** til Begravelser, Selskaber m. m., **Paletter** for Børn med 6 Stk. ikke giftige Farver paa a 6 Sk. pr. Stk., **Tegnepenne,** Gillotts og Andres, **Farver i Stykker** til Akvarelmaling og Karter, **Farvelader** med **Vandfarver, Honningfarver, Pensler, Farveskaale,** tykke og tynde **Penneholdere, Tusch,** saavel japansk som **chinesisk, Edes Cement,** hvormed Porcelain og Glas, Træ osv. istandsættes, **Mærkeblæk,** hvortil ikke Dynkevand udfordres, **Paste** til Stryggeremme, **Bru strup,** fransk, mod Forkølelse, **Tanduld,** et hurtigt virkende Middel mod Tandpine, 30 Sk. pr. Tut, **Jernsværte** til Kakkelovne, den eneste patenterede ved Londoner-Udstillingen i 1862, **Svovlsæbe** mod Rødt og Finner i Ansigtet. **Mundlim** til Tegnebretter m. m. faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade, ligeoverfor Viktoria Hotel**

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld,** patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck,** Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

Rodraspemaskine.
20 Spd.
Ivar S. Young.
Christiania.

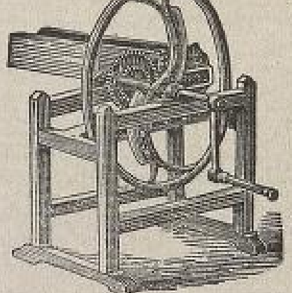

Sølvmedaille.
Hakkelsemaskine.
20 Spd.
Ivar S. Young.
Christiania.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.

Schulfinte og

Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.

Aaninblæk a 24 og 18 ß.

Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.**

Postpapir

48 ß pr. ½ Ris — 48 ß pr. ½ Ris

i 8vo, blaat eller hvidt, linieret med Vandlinier, a 48 ß pr. Pakke a ½ Ris = 10 Bøger

De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Mønster
for bedste og billigste
Ploge.
Sølvmedaille.

No. 7. Aasplogen.
12 Spd. 60 Sk.

Sølvmedaille.

No. 2 b. Keillers Plog.
9 Spd. 60 Sk.
i
Ivar S. Youngs Comm.-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

...otographiportraiter.

Bjørnstjerne Bjørnsons, Henrik Ibsens (sidste) **Bergsliens, P. A. Jensens, A. Munchs, O. ... Vinjes** (Dølen), **Gudes, A. Tidemands, Morten Müllers, Ole Bulls, Halfdan Kjerulfs,** Professor Sars's, Prof. Conradis foruden m. A. faaes a 24 ß pr. Stk. hos **De Coninck, Dronningens Gade ligeoverfor Viktoria Hotel.**

NB. Ved udenbyes fra at indsende i frankeret Brev 6 Fireskillings Frimærker, kan man faa sig tilsendt med Omgaaende et af ovennævnte Portraiter.

6 Stkr. koste 1 Spd., 12 Stkr. 1 Spd. 96 ß.

Fjærpenne

fra 16 ß til 40 ß pr. Bundt, saavelsom 100 skaarne Penne i Æsker, a 12 ß pr. Æske, faaes hos **De Coninck,** Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Reiseskizzer (Pennetegninger).

4de Hefte, hvilket er det sidste af denne Række, er udkommet og indeholder: **Hat overbord, Dampbaadspigen, Dampskibspassagerer stige iland efterat have passeret Langesundsfjorden, Le Vicomte de F—, skrivende i Skydsbogen, sur la montagne de Dovrefjeld, medens Madame la Vicomtesse venter ham i Vognen, Et tydsk Ægtepar, reisende for at besee Mjøsens Skjønheder, Opgjøret;** i Alt 6 Billeder a 40 ß pr. Hefte, faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.**

Tilkjøbs forlanges.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte, men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgiv Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Exped.

Tilleie.

Et mobleret Værelse med fri Indgang er strax tilleie for en eller 2 Personer paa Grønland No. 12, 4de Opgang No. 25.

Til Publikum.

Alt, hvad der angaar Bladets Redaktion, saasom Opsatser, Meddelelser og Forespørgsler, stiles til den ansvarlige Udgiver: **Anthon Bang, Munkedamsvejen No. 13, i betalte** Breve, da man ellers udsætter sig for, at de bliver liggende paa Postkontoret, saasom ingen ubetalte Breve løses. Ønskeligt vilde det være om Indsendere altid vilde henvende sig til Redaktionen under Navn. Derved vil megen Vidtløftighed og Tidsspilde undgaas, og man kan trygt stole paa Anonymitetens Bevarelse. Forøvrigt vil Vedkommende under en egen Rubrik „**Brevveksling**", paa Sluten af Bladet, faa behørig Oplysning om det Indsendtes Skjæbne, naar det er modtaget, og om det vil blive optaget, eller saavidt muligt, hvad derfor er ivejen. Personlige Henvendelser til den ansvarlige Udgiver kan ske den hele Dag med Undtagelse fra 2—5 Eftermiddag i hans Bolig, No. 13 i Munkedamsvejen.

Alt, hvad der angaar Bladets Ekspedisjon, saasom Rekvisisjoner, Forsømmelser, Indbetaling af Kontingent o. s. v. sker i **aabne** Breve med Undtagelse af Penge, der behandles som Pengebreve ialmindelighed, — stilede til „**Dagbladets" Ekspedisjon i Kristiania.**

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Eksemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Ekspedisjon.

Bedes bemærket.

Da kun et meget lidet større Oplag gjøres, end haves Abonnenter, vil de, der gjerne vil have Bladet fra Begyndelsen, gjøre bedst i at abonnere straks.

Bekjendtgjørelser maa indleveres inden Kl. 12 den Dag, Bladet udkommer.

Forfattere eller Forlæggere, der ønsker Bøger anmeldte i „Dagbladet", vil behage at levere et Eksemplar i Bladets Ekspedisjon.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedisjonen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang.**

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 3. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 5te Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Honefos, Krodsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogn- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Soelvig, Sande Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Biri og Fjeldhaug indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Prins Oskar er fremdeles i Bedring.

Fra Paris telegraferes 1ste Januar Kejserens Nytaarstale til Corps diplomatique: Jeg modtager gjerne Eders Lykønskninger og konstaterer med Fornøjelse den forsonlige Aand, som besjæler alle Magter og altid tillader os at fjerne de Vanskeligheder, som opstaa. Jeg haaber, at det i Aaret 1869 ligesom i 1868 skal lykkes at hæve Frygten og konsolidere Freden, som er saa nødvendig for siviliserede Nasjoner.

— 3die Januar. Journal de Paris meddeler offisielt, at Forslaget til Konferensen er udgaaet fra Preussen, at Frankrige anbefalede samme og at samtlige Magter enedes om, at Konferensen udelukkende skulde prøve Holdbarheden af de forskjellige Punkter i det tyrkiske Ultimatum. Bourré telegraferede den 23de Decbr., at Konferenseforslaget antoges af Tyrkiet, hvorefter Lavalette har foreslaaet Konferensens Sammentrædan til den 9de Januar.

Breve fra Storthinget.

I.

Idet Storthinget nu træder sammen i det nye Aar for at gjenoptage sine Forhandlinger ere 3 Maaneder gaaede hen af Thingtiden. Dette er vel ingen lang Tid, saa ret meget af Storthingets Nyke ere vel heller ikke bragte til Afslutning, men dets Virksomhed er dog stredet saa langt frem, at Storthinget har faaet sin Farve, som Nasjonen ikke kan tage feil af. Af samtlige vore 18 Storthing er det kun 2de, nemlig Storthinget i 1815 og 1833 som har været omfattet med saa megen Interesse og hvortil der har været knyttet saa meget Haab, som til indeværende Aars Storthing. Det store Tryk som hviler over Nasjonen, fornemmelig over Landbefolkningen, fremkaldt dels ved mislige Aaringer, dels ved Folkets Leven over Evne, dels ved Sløseri og flere uheldige Foranstaltninger fra Storthingets og Styrelsens Side, dels Tilsidesættelsen af sosiale Onder — har stræmt Folket op af dets politiske og nasjonale Tryghed og avlet en Bevægelse, hvoraf 19de ordentlige Storthing for en væsentlig Del er en Følge. Store nye Tanker ere i Ro og Mag fostrede inde i Folkets Barm og det er med disse til Program, at en stor Del af vore Thingmænd ere sendte afsted. Et Sammenstød imellem Gammelt og Nyt maatte altsaa ske og dette Sammenstød er ogsaa foregaaet, derom bærer Storthingets Forhandlinger i de afledne 3 Maaneder det klareste Prov. Denne Gang var Omstændighedernes tvingende Magt det gamle Parti for stærkt, alle gamle politiske Husraad sloge feil, og de trak det korteste Straa. Og for den, som er Politiker af Fag og som saadan med den fornødne Interesse og Skarphed i Tanken følger vort Storthing denne Gang, maa det være morsomt og belærende at mærke sig den forædlende Indflydelse som dette forstæitelige Holdning har havt paa Modstanderne selv.

Man mærke sig, at Byerne og Embedsstanden troede, at halve Thingsalen var fuld af raabarkede Bønder og Jaabækianere; de havde rustet sig for at modtage og behandle saadanne. At de ikke havde nogen Grund til at tro dette, at de burde have havt det Skarpsyn at se, at her var noget andet og mere, som burde modtages med Tak og plejes med Kjærlighed, faar da staa derhen saalænge, men det er dog et fornyet Bevis paa, hvor rent fattigt og jammerligt det mangengang er med denne Byintelligentsen. For det andet maa man mærke sig, at det Program, som Landrepræsentanterne bragte med sig paa Thinge og bag hvilke hele Nasjonen stod, var saa godt, saa sandt, saa storslagent, at de gjerne kunde gaa Verden rundt med det og de vilde finde Samhug i ethvert Land og hos ethvert Folk, hos hvem sand Folkefrihed agtes og æres. Men saa var det da heller ikke bare raabarkede Bønder og Klokkere, som bare Folkets politiske Program ind i Thingsalen, men Mænd med Intelligents og Dannelse af første Rang, Mænd, der ved sine Talenter og sit Fædrelandssind alle Tider ville glimre i vore Storthings Aarbøger. Heraf kan man forklare sig den Moderasjon og store Besindighed og den overlegne Dygtighed, hvormed det frisindede-økonomiske Parti har forstaaet at føre sin Sag og gjennemføre sit Program i Thinget.

En saare paafaldende og mærkelig Stilling til 19de ordentlige Storthing indtager Hovedstaden og dens Presse. Det er jo i Hovedstaden og Storbyerne, at de „raabarkede Bønder" og Landrepræsentanterne i Almindelighed skulde lære Folkeskik; men dersom man skal dømme efter, hvad vi have seet og hørt i Norges Storthing, saa kan dette ikke være Tilfældet; thi det er netop Landrepræsentasjonen, som har stillet op det nye livsfriske politiske Program, der har ligesom gjenfødt vort Storthing og gjort det folkekjært. Hvorlænge vore Byer, spesielt Hovedstaden, vil overlade dette Arbejde til den „raabarkede" Landrepræsentasjon, faar da Tiden vise. Sørgeligt er det at saa skal være, da vi neppe har saa stor Overflod af aandelig Kapital, at vi uden stort Tab for vort Kulturliv længe kunne lade en saa stor Sum af vor aandelige Formue være ude af Rørelsen. Thinget gjenoptager i disse Dage sine Forhandlinger, og fra saa meget hellere maa blive fulgt med spændende Opmærksomhed, som flere og vigtige Sager foreligger til Afgjørelse. Det vil blive interessant at se, paa den ene Side om det frisindede Parti eller Folkepartiet har igjennem til Sessjonens Ende er istand til at udvikle den samme overlegne Dygtighed, den Moderasjon, den Nobelhed og Intelligents, som det saa heldigen har aabenbaret, og som har vundet og maa vinde det Nasjonens Sympathi. Ikke mindre interessant vil det blive at iagttage den Holdning, som Højbureaukratiet og de Reaksjonære kommer til at indtage. Meget vil heraf blive at lære for vore politiske Mænd og alle, som med Kjærlighed omfatter vor Udvikling.

Værst stiller dette Storthings Optræden sig lige over for de Mænd, som nu have spaaet vor Død og Tilintetgjørelse, og Amalgamasjon med Sverige, fordi vi skulde mangle de fornødne Kræfter til at føre et selvstændigt Liv, saa det likeste vi kunde finde paa, var at opgive vort politiske og nationale Bo og leve som Fledføringsfolk hos vore Grander. For disse halvblinde Stakler er Udsigterne ligesaa mørke som for Forfatteren af Per Gynt.

Men hvor er vor politiske Redningsmand Hr. Jaabæk bleven af? vil Læseren maaske spørge. I Norges Storthing spores han ikke synderlig, men derimod i sit Blad, der synes at bære ligesaa megen Ilske i sig nu som før. Men kan vort Storthing gjennemføre et sligt Program, som det det, nu har opstillet, og kan det gjennemføre dette med den Visdom, den Lempe, den Besindighed og overlegne Dygtighed, som det nu har begyndt, saa vil der ingen frugtbar Jordbund blive at arbeide i hverken for Hr. Jaabæk eller nogen anden politisk Agitator. Hermed være det ikke sagt, at Jaabæk og hans Virksomhed har været uden stor og mærkbar Indflydelse paa den Vending, som vort politiske Liv nu har taget. Langt derifra. Men det er Embedsaristokratiets og Pengemagtens Misbrug og politiske „Daudbitarlæra" (som der i disse Dage skrives fra Bergen) som har skaffet Hr. Jaabæks Virksomhed Næring: men dersom disse Magter kan nøitraliseres ved et intelligent økonomisk Fremskridtsparti, saa vil denne Næring falde bort og dermed ogsaa Agitasjonen.

Kirkekomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposisjon om Bevilgning til Afholdelse af et Kirkemøde.

Efter nogle indledende Bemærkninger ytrer Komiteens forskjellige Dele sig saaledes med Hensyn til Kirkemødet:

Hvad der ved et saadant Møde tilsigtes, er at erholde Udtalelser fra en Menigheden offisielt repræsenterende Forsamling med kirkelig Indsigt og kirkelig Interesse om Maaden, hvorpaa de saa længe paaklagede Kirkens Brøst og Mangler bør afhjælpes. I hvilken Retning Udtalelserne vilde gaa og hvorvidt Samstemmighed vil opnaaes, kan paa Forhaand ikke vides. Det tør dog med Grund ventes, at en Kirken repræsenterende Forsamling, valgt i det bestemte Øiemed at danne en sidste og øverste raadgivende Instants umiddelbart foran den endelige Afgjørelse, vil i Følelsen af det Ansvar, som den paadrager sig, om den ved Splittelse i Partier bevirker Afgjørelsen yderligere henskudt i en ubestemmelig Fremtid, til det yderste bestræbe sig for at komme til Enighed i de Punkter, som ere af væsentligst praktisk Betydning. Men under enhver Forudsætning vil man dog erholde en Majoritets Erklæring over ethvert af de Spørsmaal, som forelægges, og dette er dog tilsidst, hvad man kan forlange af hvilketsomhelst raadgivende eller repræsentativt Kollegium, uden at man derfor forsmaar dets Vejledning. Komiteens Flertal maa være enig med Departementet i, at Kirkekomissjonens Betænkeligheder nærmest maa forklares deraf, at den saa stærkt har fæstet sig ved Tanken om at faa Sagerne behandlede af et Kirkemøde, organiseret paa den af Kommissjonen foreslaaede Maade ved Lov, en Forudsætning, hvori man dog maaske kunde blive skuffet. Ikke mindst den af Komissjonen nylig foreslaaede Kirkeforfatning tiltrænger et foreløbigt Kirkemødes Behandling, naar den skal komme tilbørlig forberedt for den lovgivende Forsamling, og i Tilfælde af at den indføres, forud være optaget i Menighedens Bevidsthed. Det bør antages, at ligesom Biskopen i Trondhjems Stift allerede inden sit Embedsdistrikt har søgt at istandbringe Stiftsmøder til de foreliggende kirkelige Sagers og navnlig Kirkeforfatningssagens Behandling, saaledes vil Berammelsen af et almindeligt Kirkemøde med tilstrækkeligt Varsel have tilfølge, at Præster rundt om i Landet forud ville samles med deres Menigheder i frivillige Menighedsmøder og behandle disse for Lokalmenigheden som for det hele Kirkesamfund saa vigtige Anliggender. Skulde det her foreslaaede foreløbige Kirkemøde ikke komme istand, har en Flerhed inden Komiteen den Overbevisning, at den for de kirkelige Sager vakte Sands ikke derved vil kvæles, men at den, paa saadan Maade tilbagevist, senere med desto større Kraft vil gjøre sig gjældende og i høi Grad udsætte Kirkens Enhed for Fare. Komiteens Flertal kan ikke med Kirkekommissjonen slaa sig til Ro med den Behandling, Sagen har faat ved Kommissjonens Forarbeider, om end disse maa tillægges meget Værd som Grundlag for senere Behandling; thi Kommissjonen har været for faatallig til at repræsentere den norske Kirke. Man kan ligesaalidt slaa sig til Ro med den Behandling, Kommissjonen lover sig af de Betænkninger, som kunne ventes afgivne af gejstlige Myndigheder over dens Arbeider; thi selv om vort Lands Gejstlige havde Tid og Evne til hver for sig at afgive saadan Betænkning, vilde alle Betænkninger tilsammen dog kun være Gejstlighedens, men ikke den samlede Menigheds Udtalelser. Naar endelig Kommissjonen sætter sin Lid til den Bearbejdelse, som dels er bleven dels antages at ville blive dens Arbejder tildel i Pressen, da maa Komiteen bemærke, at man hidtil kun har set meget lidet dertil, og selv dette har været indskrænket til Skrifter og Opsatser i Dagblade, som kun lidet trænge ned blandt Menighedens store Flerhed. Men selv om man herefter turde vente en fyldigere Bearbeidelse af det fra Kommissjonen foreliggende Materiale gjennem Pressen, frygter man for, at Udbyttet deraf kun vil blive ringe. Det er meget mere efter Erfaring fra lignende Sagers Skjæbne, at antage, at ogsaa de fra Kirkekommissjonen foreliggende Arbejder ville, uden en afsluttende Behandling som den ved Kirkemødet tilsigtede, blive skrinlagte i Gejstlighedens Arkiver og den derpaa anvendte Sum af Arbeide, Tid og Bekostning være spildt for den norske Kirke.

En Flerhed af Komiteens Medlemmer (6 af 7) anser saaledes med Regjeringen et Kirkemødes Sammenkaldelse saa ønskelig, at den bevilgende Myndighed ikke bør nægte sin Medvirken dertil. Tre af disse Medlemmer, hvoriblandt Formanden, henholde sig ogsaa med Hensyn til Mødets Sammensætning m. V. til den foreliggende kgl. Proposition, forsaavidt som man antager, at den nærmere Ordning bør overlades til Kongen i Henhold til Grundlovens § 16.

Da de samme Medlemmer imidlertid, saaledes som nedenfor nærmere skal forklares, anser det hensigtsmæssigst, at Valgene saavel af Mødets geistlige som ikke geistlige Medlemmer foregaa stiftsvis, hvilket vil medføre nogen Forøgelse af Udgifterne, tror man at burde forhøie den af Regjeringen forlangte Sum til 8000 Spd.

Et Mindretal af 2 Medlemmer befinder sig i en noget anden Stilling til den kgl. Proposisjon, end Flertallet. Dette Mindretal er med Flertallet fuldkommen enig i, at en ny Kirkeforfatning maa betragtes som en Nødvendighed for vor Kirke, dersom det kristelige og kirkelige Liv inden vore Menigheder skal erholde nogen kraftig Vært, og Kirkens Enhed bevares under den mangesidige Paavirkning af vor Tids nedbrydende Tendentser. Mindretallet kan imidlertid, hvad enten det ser hen til de apostoliske Menigheders Ordning eller til Reformatorernes Udtalelser og vor Kirkes Bekjendelsesskrifter, ikke være i Tvil om, at en ny Kirkeforfatning bør organiseres nedenfra gjennem Menighedsraad og ikke ovenfra gjennem en lovgivende Generalsynode. At dømme efter Udtalelser og Beslutninger paa de fleste kirkelige Møder, der har været afholdte i vort Land i de sidste 17 Aar, maa denne Mening ogsaa antages at være den fremherskende hos den kirkeligt interesserede Del af vort Lægfolk og en ikke liden Del af vort Præsteskab. Hvad det ifølge denne Opfatning altsaa væsentligt kommer an paa, er ved Lov at tilbagegive Lokalmenigheden de den efter vor Kirkes Principer tilhørende umistelige Rettigheder, for paa denne Grundvold efterhaanden at bygge en med Sted- og Tidsforholdene stemmende Kirkeforfatning. Mindretallet kan derfor fra sit Standpunkt ikke betragte Sammenkaldelsen af „et raadgivende og erklærende Kirkemøde" som en i og for sig nødvendig Foranstaltning, navnlig efterat Kirkekommissionen har afgivet sin Betænkning over de den forelagte Spørsmaal, men maa meget mere beklage, at Kirkestyrelsen, uagtet Alt hvad der foreligger efter den mangeaarige Behandling af den her omhandlede Sag, ikke har set sig istand til at forelægge for den nu forsamlede lovgivende Myndighed noget Forslag til Ordning af det hvilende Forfatningsspørsmaal. Det maa saameget mere beklage dette, som det med Departementet er fuldkommen enig i, at en Udsættelse af de her omhandlede Spørsmaals endelige Behandling, indtil Sagen om Kirkeforfatningen er afgjort, maa, hvad enten der sees hen til en Lov om Menighedsraad eller til de fleste øvrige her omhandlede Gjenstande, være utilraadelig, — medens man paa den anden Side ikke med Departementet tør nære noget sikkert Haab om, at der med Hensyn til Sagens endelige Ordning vil vindes nogen Tid ved Sammenkaldelsen af det foreslaaede Kirkemøde. Naar Mindretallet, uagtet det her Anførte, efter de forhaandenværende Omstændigheder tror med Flertallet at burde indstille paa den til et saadant Kirkemøde fornødne Bevilgning, — da bevæges den dertil fornemmelig af Hensyn til den Skjæbne, som de for den lovgivende Myndighed hidtil forelagte private kirkelige Forslag have havt, og af Haabet om, at de Resolusjoner, som en det hele Kirkesamfund offisielt repræsenterende, og af baade Geistlige og Lægfolk bestaaende Forsamling efter en alsidig Drøftelse maatte falde, vilde give ethvert senere, paa disse Resolusjoner bygget Lovforslag en ganske anden Vægt og Betydning ligeoverfor den lovgivende Myndighed, end selv det bedst motiverede private Forslag uden en saadan Støtte turde haabe at erholde. Som det heraf vil sees, lægger Mindretallet mindre Vægt paa „den Veiledning og Støtte" som Kirkedepartementet ved en saadan Forsamling „tør haabe at erholde for Sagernes Behandling," hvorimod den med Komiteens Flertal nærer det Haab, at en paa en grundig Diskussjon bygget Fællesudtalelse af en almindelig Kirkeforsamling saavel angaaende Nødvendigheden af en ny Kirkeforfatning som Maaden hvorpaa denne bør søges gjennemført, ikke alene vil bidrage til at holde det hvilende Kirkeforfatningsspørsmaal oppe i den almindelige kirkelige Bevidsthed, men navnlig ligeoverfor den lovgivende Myndighed fremtræde med en ganske anden Betydning, end Udtalelser fra Enkeltmand eller private kirkelige Møder. Skal imidlertid et saadant Resultat ventes opnaaet, maa den paat[…] keforsamling blive sammensat saaled[…] virkelig kan siges at repræsentere […] derne og at udtale den inden den[…] Opinion. Dette vil dog efter Mi[…] Formening ikke blive Tilfældet, der[…] mødet, saaledes som af Kirkedepart[…] tydet, „i det Væsentlige organise[…]

...mmissjonen i Kirkeforsl... ...maaede Regler," nemlig af R... 14 Præster 2 theologiske ... et tilsvarende Antal Lægmænd ... et vel maa erkjendes, at en ... ræsentativ Forsamling ikke i sin ... tælle selvskrevne Medlemmer, saaled... det formentlig ogsaa indrømmes, ... Lægfolket maa siges at repræsentere Menig...derne nærmere og i mere egentlig Forst...and end de Geistlige. Men bortseet fra det ...ringe Antal af Lægmænd, som efter Forslaget skulde faa Adgang til det paatænkte Møde, vilde Lægmændene med deres forholdsvis ...ringere Kundskaber og Evne til at gjøre disse ...gjældende paa et saa nyt Felt, som Kirkeforfatningens, ubetinget befinde sig uheldigere stillet, end Forsamlingens anden Halvdel. Vistnok er det saa, at ogsaa Presten maa betragtes som Repræsentant for Menigheden, og at Menigheden og det kirkelige Embedes Bærere i sin dybeste Grund ikke kan have forskjellige Interesser, hvorfor det paa Forhaand maa antages, at hverken Lægrepræsentanterne eller de Geistlige vil have Andet end den enkelte Menigheds og det hele Kirkesamfunds sande Vel for Øje. Men paa den anden Side er det en almindelig Kjendsgjerning, at ikke blot de verdslige, men ogsaa kirkelige Synsmaader lettelig paavirkes af den Stilling, som Individet indtager i Samfundet, og derved udsættes for at henfalde til mindre eller større Ensidighed. Derhos maa det ogsaa antages, at flere af de Mangler, som findes ved den bestaaende kirkelige Ordning, i højere Grad føles af Lægfolket, end de Gejstlige, hvorfor det inden Menigheden raadende Krav paa at se disse afhjulpne sandsynligvis vil finde kraftigere Talsmænd blandt de læge Repræsentanter, end blandt de gejstlige. Af de ovenanførte Grunde er Mindretallet derfor af den Formening, at Mødet ikke bør tælle noget selvskrevet Medlem, og Antallet af Lægmænd bør forøges til omtrent det Dobbelte af de Gejstliges. Ansættes dette sidste til 18, vil saaledes det første blive 36, herunder dog indbefattet 2 Professorer, der vælges af og blandt det theologiske Fakultet, og saaledes ikke egentlig kan siges at være selvskrevne, men maa betragtes som valgte Repræsentanter for en af vor Kirkes vigtigste Institutioner.

Mindretallet finder fremdeles, at den i Kirkekommissjonens Lovudkast foreslaaede Valgmaade hverken kan ansees hensigtsmæssig eller betryggende for det tilsigtede Maal. Efter dets Formening maa det her gjælde ikke saameget om at erholde Repræsentanter fra hver enkelt mindre Kreds, som at søge Dygtigheden og Indsigten, hvor den er at finde indenfor de større Distrikter eller Landsdele. Dette vil imidlertid ikke kunne opnaaes ved den foreslaaede og, som det synes, af Departementet bifaldte Valgmaade. Hertil kommer, at det hverken kan ansees at stemme med god Praksis eller med vor Kirkes Prinsiper, at Gejstlige skal vælge gejstlige Repræsentanter, og Lægfolk læge Repræsentanter, — en Fremgangsmaade, der utvilsomt maatte bestyrke den kun altfor almindelige Tanke, at Kirkesamfundet bestaar af 2 Parter eller Stænder. Mindretallet antager derfor, at Valget bør foregaa stiftsvis paa den Maade, at Prestegjeld med et Sjeleantal af indtil 4000 som Valgmænd sender sin Sogneprest og 1 Ikkegejstlig, — Prestegjeld med indtil 8000 Sjele ,foruden Sognepresten 2 Ikkegejstlige, og Prestegjeld med et større Sjeleantal 3 Ikkegejstlige foruden Sognepresten. I Tilfælde af Sognepresteus Forfald møder i hans Sted en af Prestegjeldets øvrige Prester, forsaavidt anden Prest findes. Samtlige Valgmænd og Gejstlige møde i Stiftsstaden og vælge af eller udenfor sin Midte det af Kirkestyrelsen for Stiftet bestemte Antal af Lægmænd og Gejstlige, dog saaledes, at saavel Gejstlige som Lægmænd vælges af den hele Valgkorporasjon, og at ingen af de Valgte maa bo udenfor Stiftet. Ved en saadan Valgmaade vil selvfølgelig en særskilt Repræsentasjon for Kristiania eller hvilkensomhelst anden By bortfalde, ligesom i det Hele taget Valgmændene vil have friere Hænder med Hensyn til Valg af baade Prester og Lægfolk. Med Hensyn til Antallet af Repræsentanter for hvert Stift, finder Mindretallet det overflødigt at udtale sig nærmere, da dette sandsynligvis vil komme at rette sig efter Antallet af Stiftets Valgmænd, ligesom ogsaa de øvrige nærmere Bestemmelser om Valgene maa overlades til Regjeringen. Endelig skal Mindretallet bemærke, at da der af Kirkekommissjonen er foreslaaet, at Kristiania Biskop skal være selvskreven Ordfører i det foreslaaede Kirkemøde, — har man troet, at der som Betingelse for den omhandlede Bevilgning ogsaa bør tilføjes, at Mødet vælger sine Embedsmænd. Ligesom dette stemmer med almindelig Praksis i andre repræsentative Forsamlinger, saaledes er der ingensomhelst Grund til at gjøre en Undtagelse i nærværende Tilfælde ved at optage en i vor Kirke, saavidt vides, aldeles ukjendt Skik, der viser hen til Kirkesamfund med en mere udpræget hierarkisk Bygning, end det norske.

Idet Mindretallet saaledes ikke kan indstille paa nogen Bevilgning til det foreslaaede Kirkemøde uden paa de ovenfor fremstillede Betingelser, er det ikke uopmærksom paa, at den i Forslag bragte Valgmaade og Forøgelse af Mødets Medlemmer vil medføre en større Bevilgning, end der i den kongl. Proposisjon er begjært. Men ligesom Udgifterne ved den foreslaaede Ordning efter et løseligt Overslag neppe vil beløbe sig til mere end 2500 Spd. over den foreslaade Sum, som desuden er en Bevilgning en Gang for alle, — saaledes maa Mindretallet ligeoverfor et Spørsmaal, der er af saa indgribende Betydning, som Ordningen af Forholdet mellem Stat og Kirke, og som desuden i saa lang Tid har ventet paa sin endelige Afgjørelse, — betragte Pengespørsmaalet som underordnet, og kan derfor ikke lade sig afskrække ved Summens Forhøjelse fra at bringe i Forslag en Ordning, som efter dets Mening alene vil lede til det tilsigtede Maal.

(Fortsættes).

Kristiania, den 5te Januar 1869.

Det foreslaaede Kirkemøde kan ikke vinde Bifald for den Betragtning, der lægger Hovedvægten paa kirkelig Frihed. Det skjønnes ikke rettere end, at man nu maatte være kommen til Klarhed i det Punkt, at den sande Religiositet fremmes bedst ved at afskaffe Baand og Fæster, og at Tidens Krav derfor er at overlade Kirkelivet til den størst mulige Frihed i sin Udvikling uden at binde dets Ordning til de Anskuelser, der raade inden en enkelt Kreds og for den nærværende Tid. Det er en almindelig erkjendt Grundsætning, at Staten bør begrænse sin Lovgiver- og andre Virksomheder til de Feldter, hvor dens egen Sikkerhed paakræver det, og at iøvrigt bør Forholdene overlades t... sin frie Udvikling, ligesom den ogsaa netop strengest maa besøges, hvor som hos os Staten har taget Kirken i sin Haand. Jo flere Autoriteter og Love og som Følge heraf jo mere Indblanding i Individets religiøse Forhold, desto utaaleligere vil Statskirkens Aag føles. Det religiøse Liv lader sig mindst binde ved Love og justerede Institutioner; det flyr dem tvertimod. Erfaringen saavel inden dette Land, som i alle de mest fremskredne Lande stadfæster dette.

Et Kirkemøde, som foreslaaet, vilde blive en ren Jaggernautsvogn for enhver kirkelig Frihed, og især siden Kirkestyrelsen ved sin Erklæring paa Forhaand har bundet sig til dens Hjul. Man vil saaledes ikke fra Kirkestyrelsen kunne vente den Modstand mod Ensidighed og Herskesyge, som Konstitusjonens Tanke med Regjeringens Forslag skulde yde. Det forekommer os at maatte blive de Fleste en utaalelig Tvang og derfor en Kilde til alle Onder, at skulle underkastes en Autoritet som det foreslaaede Kirkemøde og dets Afslæggere.

Der er ogsaa nu saameget mindre Grund til at gribe til Statsmagternes Mellemkomst, hvorved kun et enkelt Parti inden Kirken vil sikres Overvegten, som man jo har bedre Udveie end et autoriseret Kirkemøde, for at komme til Kundskab om de Anskuelser, der raade inden Landets Menigheder om Kirkespørgsmaalene. Vi sigte hermed til de frie Menighedsmøder, som nu ere komne i god Gang og saavidt bekjendt have vundet den almindelige Mening for sig. Disse Menighedsmøder koste intet, de have intet ydre Præg af Prunk og delegeret overdraget Myndighed; men de have Frihedens fulde Kraft. Til dem tør enhver møde frem for at faa sine Meninger udviklede, sine Anskuelser berigtigede og sin kirkelige Trang tilfredsstillet. Her synes man at maatte kunne finde det rette Sted til at behandle de kirkelige Spørgsmaal, hvormed den nedsatte Kommission har været sysselsat i Aarrækker og som derfor uegtelig trænge at oplares ved Drøftelse af Menighederne selv, forinden Storthing eller Regjering paabyder dem at vælge Repræsentant til nogen Kirkeforsamling. Thi forinden Folk trommes sammen til Valg paa Mænd, der skulle repræsentere dem, det vil nemlig sige deres Meninger, maa der være givet dem Leilighed til at danne sig en Mening. Men selv Regjeringen har jo her netop gaaet ud fra som givet, at disse Meninger om de hvilende kirkelige Reformforslag endnu ikke ere tilstrækkelig oplarede ikke engang for den selv og saa meget mindre da for de læge Menighedslemmer. Lad derfor disse først beskjæftige sig med de kirkelige Reformspørgsmaal, og lad Statsmagterne benytte disse Udtalelser, hvor de endnu maatte være i Tvil, om hvorledes de skal gribe Tingen an. Paa disse Menighedsmøder ville alle Ønsker og Krav just finde ...smagterne ... i sin Tid af denne stille Kilde, hvori Menighedens og dens Institutioners virkelige Liv afspeiler sig, finde den rette og den eneste rette Veiledning til Ordning af de kirkelige Forholde, forsaavidt som de skulde tiltrænge Lovgiverens Mellemkomst. Et Kirkestorthing derimod, som ikke har nogen fast Rod i Menighedslivet, vil netop, fordi det savner denne uundværlige Støtte, ikke kunne staa som nogen Tolk for de sande kirkelige Rørelser og Opfatninger. Og hvad der ikke har Rod i den almindelige Mening vil være fristet til at sikre sine Anskuelser Herredømme ved at hylde Tvangsforholdsregler og ved at hentye til altid nye og strengere Lovbud. Men Tidsaanden vil gaa i den stik modsatte Retning. Og selvfølgelig vil et Kirkemøde, sammensat som foreslaaet, komme til at forøge den Splittelse inden Statskirken, som det lader til at have været Kirkestyrelsens Hensigt paa hin Maade at faa udjevnet. Hvorledes vilde det komme til at se ud, naar kirkelig Ufrihed kom til den politiske, for at drive Landsmænd i Skarevis over til Amerika?

Udlandet. Den foreslaaede Konferense beskjæftiger fremdeles alle Blade. Hvad dens Aabning angaar, er det nu ingen Tvil om, at den vil blive afholdt paa den oprindelig fastsatte Tid (2den Januar). I France angives Tiden til den 9de eller 10de Januar. Forhalingen har sin Grund i to Omstændigheder. For det Første: Da det kun er Deltagerne i Pariserkongressen, til hvilke der er udstedt Indbydelse, skulde Grækenland udelukkes, men herimod har Kabinettet i Athen gjort Indsigelse. Det har heri fundet Understøttelse hos Rusland. Den franske Regjering skal derpaa have indvilget i at give Grækenland Adgang til Konferensen, dog kun med raadgivende Stemme; herpaa skal Rusland (Fyrst Gortschakoff) igjen have vægret sig at gaa ind. Han har fordret besluttende Stemme for Grækenland. Herom føres nu Noteveksling mellem det russiske og franske Diplomati. Den anden Grund til Forhalingen skal være Tyrkiets Stilling til Forslaget om Konferensen. Indbydelsen dertil skal nemlig først være tilstillet dette Land, som nylig har svaret derpaa, uden imidlertid bestemt at gaa ind derpaa, idet det har gjort forskjellige Forbehold. „Presse" for 28de f. M. skriver, at Porten ikke vil gaa ind paa Konferensen, dersom den ikke skulde have til Hensigt at forandre de 5 Punkter, som indeholdes i dens Ultimatum til Grækenland, eller at beskjæftige sig med Tyrkiets indre Anliggender, enten om Kandia eller om nogensomhelst anden Del af det tyrkiske Rige. Bladet tilføier, at Tyrkiet i det Hele taget ikke tror paa en Konferenses Nytte, men heller vil foreslaa Stormagterne at øve et forstærket Tryk paa Grækenland, som denne Gang har indledet Striden. Med Hensyn til en Konferenses Resultater maa i det Hele taget bemærkes, at der endnu ikke er tilveiebragt et fælles Grundlag for Forhandlingerne, noget, som hele den franske Presse oftere har opstillet som en nødvendig Betingelse for Haab om Udjevning af den græsk-tyrkiske Strid ad denne Vei. Flere Blade betragte Konferensespørgsmaalet alene som et Middel for Rusland og Preussen til at hjælpe Grækenland ud af den

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse fra No. 2)

Han fortsatte nu hele Tiden, henvendende sig til Kongen: „For enhver ophøjet Forstand som Deres Majestæts, behøver jeg ikke at paapege alle de uberegnelige Fordele, som denne beundringsværdige Simpelhed medfører. Vil en ung Mand gifte sig, saa behøver han ikke at levere nogen Oplysninger om sin Næring og sin Formue; hans Numer siger alt. Om en Kokette vil forsøge at dølge sin Alder, en Intrigmager føre Dem bag Lyset, en simpel Borger gjøre sig vigtig, saa er et Ord tilstrækkeligt til at sætte ham paa sin Plads igjen; vis mig jert Numer! Og da Idealet, det højeste Øjemed for en Styrelse, er at lede og disciplinere et Folk som man leder og disciplinerer en Arme, hvad kan vel være skjønnere end et System, hvorefter Enhver er indført i Nullerne, numereret, katalogiseret, stemplet? Er det ikke Ensformighedens Triumf?

„Jeg haaber at man ikke skal blive staaende hermed og at Deres Majestæt skal gjøre sin Regjering berømt ved at udføre Reformer i sin Helhed. Hvortil tjener disse nomina propria (Egennavne), som forstyrrer den administrative Regelm...ssighed? Ligeligheden lader sig ikke let fo...ed disse forældede Skilnader. Med h... kalder sig en Person Desrosiere, de ...inere eller de la Chesnoye, medens ...elt fordringsløst kalder sig Poireair, ...eller La Pierre? Hvad kan være ...d at sige: jeg er: 734, 926, 2345; ... er 321, 9258, 2345; og min ældste ...242, 133. Ser ikke Enhver ved første Øjekast, at begge Slutningssifrene betyder en Persons Samfundsstilling? 33 er den privilegerede Fabrikant, 45 den formuende Embedsmand, 56 den store, høje Embedsmand. Hvad kan være sindrigere eller mere fatteligt? Geografi, Kronologi, Biografi, Statistik — alt bliver gjennem denne underbare Aritmetik sammensat i sit korteste Udtryk. Det er Enheden baade i Videnskaben og Staten."

„Deres Majestæt vil nu behage at indse, hvorfor Nullet er Kongelighedens Kjendemærke. Stillet over baade Tid og Rum er Kongemagten udødelig. Den, som bærer Kronen, har ingen Familje; han er sine Undersaatters Fader. Han har ingen Formue, ti det, hvad hans Børn ejer, tilhører ham. De anser sig mere end lykkelige over at faa nedlægge sine Penge, sine Kræfter og sit Liv for hans Fødder.

Kongemagten er alt og selv i denne Henseende er Nullet det Kjendemærke, ti dets er den eneste Størrelse, som intet kan øge og intet formindske.

„Alt dette er virkelig meget sindrigt," sagde Hyasint, „og jeg begynder nu forstaa Ordsproget, som siger, at for at lykkes her i Verden er Hovedsagen at have et godt Numer."

„Faar jeg nu bede Deres Majestæt gaa over til Dagens løbende Forretninger," fortsatte Touche-à-Tout, medens han bladede i sine Papirbunker. „Det er en stor Lykke for et Land, naar en saa ung Fyrste som Deres Majestæt allerede den første Dag river sig løs fra Fornøjelser og Fester, ti Statssagerne venter ikke. Siden imorges har jeg været nød til at foretage hundrede Udnævnelser som venter paa Deres Majestæts Underskrift."

„Hvorledes? Hundrede Embeder ledige paa seks Timer?" sagde Hyasint forbauset.

„Det er vist ikke usædvanligt, Sire," svarte Touche-à-Tout, den hele Tid kradsende med Pennen paa et Stykke Papir. „Ifølge det statistiske Byreaus sidste Indberetning har vi 38565 ordinære Embedsmænd med Løn, 15212 ekstraordinære og 12525 ekstraordinære i Forventning. Det gjør tilsammen et Antal af 413394 Embedsmænd, som helliger sig til Statens Tjeneste. Efter et Middeltal for fem Aar giver dette os en Totalsum af 82678,89 Udnævnelser om Aaret, 6889,90 om Maaneden, eller 229,60 om Dagen."

„Men det er jo en hel Arme!" udbrød Hyasint.

„Ak, Sire," sagde Baron Pleurard og hævede Øjnene mod Himlen, „det er rent for lidt. Dette Folk af letsindige Børn er saa fuldt af Fjas, saa opsætsigt, at man for at faa det til at gaa den bene Vej behøvede to Embedsmænd for hvert Individ, den ene for at tvinge det til at arbejde, den anden for at tvinge det til at tie. Og dette skal nok engang komme. Give Gud, at det da ikke maatte være for sent og at Revolusjonen — — -- —." Han sukkede aabnede sin Daase og betragtede dybt rørt den unge Monark.

„Sire," gjentog Touche-à-Tout, „jeg har tænkt, at Deres Majestæts Tronbestigelse burde udmærkes ved nogen af disse Storværk som gjør Fyrsterne udødelige og betegner vigtige Punkter i Folkenes Liv. At skabe Deres Folks Lykke og efterlade et Navn i Historien, det er, det er jeg vis paa, Deres Majestæts ædle Ærgjerrighed."

„De har forstaat mig," sagde Hyasint, smigret af denne Indledning.

„Sire," fortsatte Touche-à-Tout, „Deres Forfædre have grundet et Vælde lige beundringsværdigt ved sin Fasthed som sin Udstrækning; men intet kan siges endnu at være gjort saalænge noget staar tilbage at gjøre. Allerede er hvereneste Taabe i vore Hænder i sin hele Levetid. Det er os, det tilkommer, ved hans Fødsel at indføre ham i vore Ruller, undervise, konskribere, lede, straffe, beskatte, administrere (regjere), bortgifte, dekorere (give Ordenstegne) og begrave ham. Men hvor mange Gange i Tiden mellem hans Fødsel og hans Død glider han ikke ud af vore Hænder, hvormange Huller er der ikke endnu at fylde?

„Ak, min Ven," udbrød Baron Pleurard med grædende Stemme, „maa Gud velsigne Dem, Dem og Deres Værk, kvel denne revolusjonære Slægt, betag den Muligheden at gjøre ondt, lad den alene Frihed til at gjøre godt."

„Jeg har her," sagde Touche-à-Tout, „nogle smaa Lovforslag, som skal tilfredsstille min ædle Vens højsindede Ønsker."

Og han oplæste følgende Promemoria:

Forslag til en almindelig Inspeksjon over de unge Taaber fra et til ti Aars Alder.

Hyasint, af Skjæbnens Naade og Feernes Beskyttelse Taabernes Konge, Fyrste til Dagdriveriet, Hertug til Forfængeligheden. etc. gjør vitterligt:

Alldenstund Staten ikke er gjort for Medborgeren, men Medborgeren for Staten, i Kraft af denne afgjørende Grundsætning, eng ng udtalt af den store Aristoteles, at det Hele er større end enhver af dets Dele.

Alldenstund det paaligger Familjefaderen og Familjemoderen at for Statens Regning fabrikere de vordende Skatydere, Fremtidens administrerede og konskriberede;

Alldenstund Staten ikke alene har Ret, men ogsaa Forpligtelse til at forvisse sig om, at Udbyttet af denne Fabrikasjon hverken forringes eller forsvages ved en daarlig Behandling, og det følgelig paaligger en god Styrelse at vaage over alle Børn, som engang skal blive Landets Rigdom og Haab;

... der ... bragt sig, ... navn ... gjelder om at hale Tiden ud.

Spendingen mellem Preussen og Østerrige synes at tiltage. Næsten alle preussiske Blade beskjæftige sig i denne Tid ivrigt med en Artikel i „Pesther Lloyd," hvori det heder, at Ungarn ikke vil føre Krig for Mainlinjens Skyld. De søge at uddrage af denne Erklæring de mest vidtgaaende Resultater, og triumfere — visinok noget tidligt — over, at Ungarn ikke vil gaa ind paa den Politik, som Grev Beust følger. Hvad Pestherbladet har sagt, er imidlertid ikke andet end en Gjentagelse af, hvad Beust mange Gange har udtalt. Deaks Blad „Pest i Naplo" formaner den nordtyske Presse til at høre op med sine heftige Udfald mod Østerrige, da det dog ikke vil lykkes den at forstyrre Enigheden mellem Ungarn og Østerrige. — De franske Blade berette fra Bukarest, at den forrige Minister Bratiano i en Folkeforsamling har holdt en Tale, hvori han fremhævede Nødvendigheden af, at alt Folket bevæbnede sig mod Østerrige og Ungarn. Slige Udtalelser er naturligvis den nordtyske Presse overordentlig kjærkomne. Nordd. Allg. Zeit. indeholder atter og atter Artikler, som udtale sig paa den heftigste Maade mod Østerrige og navnlig den troløse Politik, hvortil Grev Beust skal have viet sig. „Denne Mand," siger Bladet, „har intet Hjerte for Folkets Kummer og Lidelser. Regjerengen har kun en Følelse, kun et Raab: Hevn! Hevn! Istedetfor at underkaste Keiserrigets indre Anliggender en grundig Drøftelse, bestræber Rigskanslerens Organer i Pressen sig netop for at henlede deres Læseres Opmærksomhed udadtil, paa det forhadte Preussen, de haane dets Konge, for at bruge det mildeste Udtryk, til Glæde for Pøbelen i Wien, og de kaste Smuts paa det preussiske Folk og dets Regjering." Enhver ser Overdrivelserne i slig Udtryksmaade. „Vi have allerede ved flere Lejligheder," siger samme Blad senere, „fundet os foranledigede til at henlede Opmærksomheden paa, at den østerrigske Minister driver en krigersk Politik. Hans Organer arbejde med rastløs Virksomhed paa at fremme denne Politiks Formaal i den tyske, ungarske, russiske, polske og franske Presse. De søge i de ungarske og østerrigske Lande at udbrede den feilagtige Anskuelse, at det er Preussen, der arbejder paa Keiserstatens Ødelæggelse og især søger at svække Ungarn ved at begunstige Slavernes og Rumænernes Herredømme. Disse Organer søge endvidere med utrættelig Iver i Holland, Belgien og Sydtyskland at vække Frygt for Preussens formentlige Erobringsfyge, idet de paa samme Tid optræde til Forsvar for disse Lande, hvis Uafhængighed trues af Preussen. I Frankrige fortælle de om Preussens uafladelige Bestræbelser for igjen at kalde den „hellige Allianse" ilive imod Frankrige; de ophidse den katholske Befolkning ved at berette, at Kabinettet i Berlin opfordrer Italien til at angribe Rom og hverver italienske Friskarebander imod Paven. I Rusland udbrede disse Presseorganer den Tro, at Preussen opægger Østersøprovinserne til Utilfredshed mod den keiserlige Regjering osv. osv. Vi skal i en Række Artikler gjøre vore Læsere bekjendte med de østerrigske Presse-Organers rastløse Arbejde, hvis Formaal er at undergrave Preussens Stilling i Europa. Denne Stræben efter at forstyrre Europas Ro og Samdrægtigheden blandt Østerriges Folkestammer, blot for at vække Had og Fiendskab imod Preussen, bliver til en Forbrydelse imod den historiske Sandhed. Historien ... stevne ... Førere for sin Domstol. De ... blive bortjagede fra Skuepladsen for deres Løgne, forfulgte af de skuffede Nasjoners Foragt og Forbandelser!"

Sverige. Nya dagl. Alleh. for 31te December f. A. tager i en Artikel Ordet for Oprettelse af et Bergværksmusæum i Stockholm. „En Udstilling," siger Bladet, „hvor alle Bergværksprodukter findes samlede paa et Sted, vil skattes høit af alle dem, der har Befatning med disse Ting. Den kommer til at støtte den praktiske Retning, som i Kraft af Tidens Aand begynder at gjøre sig gjældende ved Undervisningen, og vil sikkerlig blive et Tilflugtssted, hvor Bergmanden gjerne begiver sig hen for at hente Oplysninger, for at udvide sine Kundskaber eller for at skaffe sig et almindeligt Overblik." — „Et saadant Bergværksmusæum bør indeholde svenske Malmer, Bergarter og Smeltningsprodukter med Udelukkelse af alt udenlandst; enhver Prøve maa, saavidt muligt, ledsages af en fuldstændig kemisk Analyse. Fremdeles bør det optage Modeller af Gruber, Grubemaskiner og Ovne og eie rige Samlinger af Grubekarter og geognostiske Karter." Bladet anfører endvidere, at man i Preussen, hvor Bergværksdriften i de senere Aar er gaaet fremad med Kjæmpeskridt, allerede har faat istand en saadan Udstilling, Bergværksmuséet i Berlin, der er forbundet med det derværende Bergakademi. Tilslut gives følgende Oversigt over Forholdet mellem Sveriges og Preussens Malmbrydning og Metalbrydning i 1867:

Jernmalm	1:3
Zinkmalm	1:18
Rujern	1:3
Støbegods, tilvirket ved Masovnerne	1:14
Støbegods, tilvirket ved Omsmeltning	1:62
Stangjernstilvirkning	1:2
Jernmanufakturer og Staaltilvirkning	1:46
Blytilvirkning	1:375
Kobbertilvirkning	1:75

Under 28de Decbr. f. A. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne Kand. med. Edvard Schønberg til Fuldmægtig i Departementet for det Indre fra 1ste Januar d. A. at regne; Kand. theol. Kristoffer Knudsen til Kateket i Ladestedet Mandal; ledig personel Kapellan Jakob Hartvig til residerende Kapellan i Laurvig, og Fuldmægtig i Finants- og Told-Departementet Marius Ørbek Berg til Toldkasserer ved Hammerfests Toldsted.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at følgende Avansements skal foregaa i den Kgl. Norske Kavaleri-Brigade, nemlig:

1) Brigadens ældste Sekondløjtnant Carl Kristian Borchgrevink udnævnes naadigst til Premierløjtnant i Brigaden;
2) Brigadens ældste surnumeraire Sekondløjtnant Albert Maurer udnævnes naadigst til virkelig Sekondløjtnant i Brigaden.

— Under s. D. er Charles Louis St. John naadigst anerkjendt som britisk Vicekonsul i Kristiania.

— Under s. D. er Politimester i Stavanger Laurits Karl Aas meddelt Afsked fra det ham anbetroede Embede.

Kaptejn i Marinen, Baron Finn Wedel-Jarlsberg, er bleven dekoreret med Kommandørkorset af den græske Frelserens Orden.

Lodsoldermands-Posten i Drøbak er besat med Dampskibskaptejn C. J. Falkenberg.

„Stavangeren" for 29de Decbr. beretter, at et i Stavanger temmelig udbredt Rygte fortæller, at Rektor Steen er Ansøger til det ved hans Faders Fratrædelse ledigblevne Toldkassererembede i Bergen.

Ved det igaar afholdte Repræsentantvalg paa Børsen blev ialt 248 Stemmesedler, mod 146 ved forrige og 155 ved næstforrige Valg. Til Repræsentanter valgtes:

1. Professor Broch med 243 St. 2. Oberstløjnant R. Kjerulf 240 St. 3. Advokat Kildal 230 St. 4. Bogtrykker Malling 228 St. 5. Prof. Schweigaard 226 St. 6. Bankchef Frølich 208 St. 7. Assessor Blich 203 St. 8. Malermester Bing 197 St. 9. Murmester Mortensen 194 St. 10. Assessor A. Thomle 193 St. 11. Fabrikejer Knut Graah 191. St. 12. Ingeniørkaptejn Klingenberg 173 St. 13. Tømmermester Maurer 169 St. 14. Politimester Michelet 168 St. 15. Smedemester Thune 154 St. 16. Skomagermester Soelberg 152 St. 17. Havnedirektør Roll 142 St. 18. Prof. Brandt 137. St.

Næst efter disse havde Følgende de fleste Stemmer:

Doktor O. Lund 131 St. Garver Borgen 127 St. Stadsfysikus Bidenkap 111 St. Grosserer Olai Olsen 99 St. Gross. August Andresen 60 St. Prof. Aschehoug 56 St. Prof. Faye 45 St. Doktor J. Vogt 38 St. Advokat Dunker 37 Stemmer.

Nat til Søndags Kl. 2 udbrød Ildløs i Murmester Lührs Gaard i Storthingsgaden i et Pigekammer, hvor man havde hængt Gangklæder paa en Stol for nær Ovnen. Ilden opdagedes af en patruillerende Konstabel, idet den antændte Gardinerne i Vinduet, og blev slukket af Brandvæsenet, der tilkaldtes pr. Telegraf. Skaden var imidlertid af uvæsentlig Betydning. Dette er den anden Ildsvaade af samme Slags, der har hændt i Julen, idet der nemlig sidste Onsdag Aften opkom en lignende paa Prof. Brandts Løkke ved Gedemyrsveien, hvor ogsaa Tjenestepigen ved saadan Uforsigtighed foranledigede den. Beboerne havde her allerede begyndt at flytte ud, da Brandvæsenet kom til. Skaden var ogsaa her af ringe Betydning.

Lov om Forligelsesvæsenet. Justitskomiteen No. 2 har indstillet til Storthinget at foretage følgende Forandring i Loven om Forligelsesvæsenet af 20de Juli 1824:

§ 1. Naar Parterne enten personlig eller ved Fuldmægtig fremstille sig i Forligelseskommissjonen, og begjære deres Overenskomst tilført Protokollen, betales derfor 1 Ort.

§ 2. For Beskrivelse og Bekræftning af Forlig, indgaaede i Byerne, betales 2 Ort, eller særstilt 1 Ort for Beskrivelse og 1 Ort for Bekræftning, samt ellers 1 Ort eller 12 Skilling for hver.

§ 3. (Minoriteten, 3 Medlemmer). For Udfærdigelse af Kaldsseddel betales 12 Skill.

Nordisk medicinsk Arkiv. Under denne Titel vil der fra Begyndelsen af neste Aar ved Samvirken af Videnskabsmænd fra alle tre skandinaviske Lande udkomme et Tidsskrift med det Hovedformaal, at blive „Organ for det skandinaviske Nordens medicinske Original-Literatur". Udgivelsen besørges af en Hovedredaktør og særlige Redaksjonsafdelinger i Kri... og Upsala. Lærerne ved ... Institut i Stockholm har paatage... forlæggere, hvorfor ogsaa Hovedreda... den økonomiske Forvaltning er hen... samme Sted. Hovedredaktøren er Prof. A... Key i Stockholm. Medlemmerne af Redaksjonskomiteen er i Kristiania: Lægerne J. Nicolaysen, Herman Vogt, samt Prof. i pathol. Anatomi E. Winge. Forslaget om et saadant Tidsskrift fremkom paa Naturforskermødet i Kristiania sidste Sommer. „Nordisk Medicinsk Arkiv" udgives i 3 til 4 Hefter om Aaret, hvert Hefte paa omtrent 10 Ark.

Lørdag Eftermiddag blev Høiesteretsassessor Løvenskiold valgt til Ordfører i Kristiania Formandskab med 11 Stemmer, altsaa enstemmig. Til Viceordfører valgtes Rigsarkivar Birkeland. (Aftp.)

Turistforeningen heder et Selskab, som stiftedes ifjor og har til Formaal at lette Færdselen for den Slags Færdesfolk, som gjernest tager tilfjelds, naar Sommervarmen blir for slem i Byen. Den arbejder vel nærmest til disse Folks Fornøjelse og Nytte; men den bygger ogsaa Hytter til Fjelds og Broer over Fjeldelvene osv.; og godt kan Bymand og Fjeldmand have at lære hverandre lidt nærmere at kjende ogsaa. Vi vil derfor ønske Foreningen al Trivsel og bede vore Læsere tænke paa den, om de skulde have Raad til at give 1 Spd. for at være Medlem af den. Til Nytaar har Foreningen udgivet sin første Aarbog, som indeholder en Del Beretninger fra Turister, Love, Regnskab m. m. Foreningen sees at have omtrent 250 Medlemmer. Aarbogen begynder med følgende Digt af A. O. Vinje:

Til Fjells.

— til Fjells upover Dal og Lid
og over Bekk og Aa med Straumen strid,
og so fram etter Kult og Knatt og Koll
med Bakkebrag paa mosagrode Voll.
So længer burte ser du Topp og Tindar
med kvite Baand ikring som breide Lindar,
og svarte Ryggar att' og fram seg krossar,
og millom Sidebeini storknad Fossar.

Du gjeng og stend, og fram du strævar paa
og set deg ned og kringom deg lyt sjaa.
Du pusten er, og aldri nok kan faa
af dette Syn, som sigler i det Blaa.
So lejtar du ikring og ser og gjeng,
og legg deg ned paa mjuke Mosaseng.
Du skjelv af Liv, og Hjarteslaget læter*).
Det svarte Blod verdt raudt i denne Æther.

A! kjære Byman gakk ej skjur og stiv,
men kom her up og kjenn eit annat Liv!
kom hit, kom hit, og vær ej daud og lat!
kom kjenn, hot d'er, som hejter Svevn og Mat,
og Drykk og Torste og det hejle, som
er Liv og Helse i en Hovudsum.

Og Tanken, denne Fugl fraa Ljos og Dag,
her slær han sine sterke Vængeslag,
og fyker fortare end alle Vindar
burt over alle desse haage Tindar.

Det var 'kje Under Fjellets Gut var kar,
og slodt paa Slettelandet Herre var,
og bar der ned sit Vit og Tungemaal
paa Odden af sit gode Armestaal.

Du altid saag, at Fjellet var mot Flaten
som Aand og Tanke mot den kjære Maten.
Dej hanga maa ihop, men stendig Strid
der var imillom dejm kver evig Tid.
Gramt Fjellet var, men alt isend det lo, ja
som han Achilles kjøyrde kringom Troja
med Lansa rettad fram til Knas og Knus,
og „Bringeplata skejn som Sirius"**).

*) af laata — lader sig høre. **) Iliaden 22 Bo[g] 33 V.

Har vi, i Kraft af vor høje Visdom og vor Kongelige Magtfuldkommenhed herved villet befale og forordne:

Art. 1. For enhver af Kantonens Stater skal ansættes en Inspektør og Inspektrise, eller tilsammen 66666 Inspektører og Inspektriser af anden Grad for de 33333 Kantoner i vort Rige.

Art. 2. For at inspisere de 66666 Inspektører og Inspektriser af anden Grad skal ansættes 3000 Generalinspektører og Inspektriser af første Grad.

Art. 3. For at inspisere de 3000 Inspektører og Inspektriser af første Grad skal ansættes 300 Generalinspektører og Generalinspektriser.

Art. 4. Hver Inspektør og Inspektrise af anden Grad skal i Løbet af hver Maaned mønstre alle Smaagutter og Smaajenter i Kantonen, de skal vaage over at Barnepigerne og Ammerne, under Straf af Bøder og Fængsel, Punkt for Punkt iagttager de Regler, som foreskriver Maaden at give Patte, made, vænne af, lægge, vaske, kjæmme, børste, klæde paa og af, more og bevæge de unge Medborgere og Medborgerinder. De skal lade disse unge Administrerede gjennemgaa den mest detaljerede Undersøgelse, de skal antegne deres Tænders Tilstand, Friskheden af deres Hud, Længden og Farven af deres Haar, Renligheden af deres Negler; de skal veje dem den ene efter den anden paa den reglementerede Vægt for at komme efter om de vinder eller taber i Huld; slutteligen skal de give de omstændeligste Svar paa de trehundrede og syv og tyve Spørgsmaal, som indeholdes i den statistiske Tabel, som skal tilføjes denne Forordning.

Art. 5. Maanedsraporterne skal inden otte Dage indsendes til den respektive Inspektør af første Grad, der med Tilføjende af sine Anmærkninger skal indsende dem til Generalinspektøren, som igjen paa sin Side, ligeledes med Tilføjende af sine Anmærkninger har at indsende dem til Ministeren, hvorefter alle Rapporterne, omhyggeligt ordnede og sammenheftede, skal nedlægges i Statens Arkiver for at tjene kommende Slægter til Opbyggelse.

Givet i vort Palads Violblomsterne og i vor gode Stad Plaisir-sur-Or, den — — — etc.

„De tror altsaa," sagde Hyasint beskedent, „at Mødrene ikke elsker sine Børn tilstrækkeligt til at opdrage dem godt?"

„Gud bevare mig fra at yttre en saadan Forhaanelse," udbrød Touche-à-Tout. „En Moders Hjerte er en Skat, Moderinstinktet det ædleste af alle Instinkter. Konsten er at styre det og stille det under en vis politisk Vejledning. Man maa for hvilkensomhelst Pris forekomme Monarkiernes Plageris — Individualismen. Om vi lader Familierne efter eget Behag opfostre vore vordende Administrerede, om vi overlader til Moderens eller Faderens Luner vort Riges Blomst, da er det forbi med Ensformigheden. Statens Grundvold er undermineret. Hvad er vel mere broget end Harlekinsdragten? Om vi dermed følger Lykurgus', Patos', Moras', Fenelons Forskrifter, skal alle vore Undersaatter i den Grad ligne hverandre, at man ikke skal kunne skjelne dem fra hverandre. Samme Dragt, samme Maade at lægge Haaret paa, samme Lydighed. Man skal ikke længere tale om Taabernes Nasjon, men om Taabernes Regjering. Hvilket Ideal!"

„Min bedste Kollega," faldt Baron Pleurard ind. „De taler bare om Legemet, men hvad gjør de for at tilvejebringe en saadan Lighed mellem Sjælene? Betænk vel: Fornuften er satanisk, det er der Revolusjonen har sit Sæde."

„Min bedste Baron," svarte Touche-à-Tout, med en vis Skarphed i Tonen. „De har en temmelig kort Hukommelse, glemmer De da, at vi har Undervisningen hel og holden i vore Hænder? Takket være et beundringsværdigt Politi, findes der ikke en eneste ung Taabe, som ikke af vore Hænder faar en aandelig Føde, som er omhyggelig renset for al revolusjonær Surdejg. Vi har en offisiel Moral, en offisiel Filosofi, en offisiel Historie, en offisiel Sandhed. Hele vor Ungdom lever blot af en eneste Tanke og denne Tanke er **vor**. Hvorledes skulde den kunne undgaa Indflydelsen af denne tempererede Atmosfære, hvormed vi omgiver den."

„Ogalligevel," sagde Pleurard, „bliver disse af Eder opdragne Helgener senere Fanatikere, som gjør Modstand, naar de føler Sporen og glemmer al Respekt for den som har dresseret dem."

„Fejlene ligger i Verdens Fordærvelse og Mangelen paa Sentralisasjon," gjentog Touche-à-Tout, „men for denne Landeplage gives der et Botemiddel og vi skal nu anvende det. Hør og døm!"

Nyt Forslag til Lov angaaende Politiopsigten med Blade og Bøger.

Hyasint, med Skjæbnens Naade o. s. v.

Aldenstund Sandheden er Menneskets største Skat, Grundreglementet i dets Dyd og Lykke;

Aldenstund det er Fyrstens Pligt at vande sin Hjord i denne rene Kilde og holde den paa Afstand fra Vildfarelsernes mudrede Rendestene;

Aldenstund det i Sivilisasjonens Begyndelse, da Sandheden ikke var kjendte, ikke kunde være Fare forbundet med at lade Menneskene paa egen Haand søge den, men nu derimod, da den absolute Sandhed er opdaget, skulde en saadan Frihed alene være et Privilegium til at vildlede baade sig og andre;

Aldenstund det alene tilkommer Styrelsen, som altid er ufejlbar at uddele Sandheden, medens den alene er i Besiddelse af den;

Aldenstund slutteligen Sandheden er en og Vildfarelserne mangfoldig; aldenstund Sandheden forener Menneskerne, men Vildfarelsen adskiller dem og det følgelig fremfor alt er paa Idéernes Omraade, som det er vist og politisk at oprette en fuldkommen Ensformighed;

Har vi i Kraft af vor ophøjede Visdom og Kongelige Magtfuldkommenhed, herved villet befale og forordne:

Art. 1. Der skal herefter i vore Stater kun findes en eneste Avis: Den offisielle Sandhed.

Art. 2. Alle Statydere skal være forpligtede til at prænumere paa Avisen og Morgen som Kvæld flittigt læse i den.

Art. 3. For at kontrollere deres Fremskridt i Kundskaben om den offisielle Sandhed og deres Samstemmighed i Anskuelser, skal der ansættes 33,333 Inspektører i Statens 33,333 Kantoner —.

„Spring over det," sagde Hyasint gabende; „jeg kan allerede Deres Inspektørlister paa Fingrene."

„Hvilket sindrigt System," raabte Baron Pleurard, „og endda hvorlangt staar det ikke tilbage for Japanesernes beundringsværdige Politi! I dette lykkelige Land gjør Loven, med en berettiget Mistillid til Menneskets medfødde Ondskab, hvert Individ til Spion og Vidne imod samt Dommer over sin Nabo. Alles Inspeksjon over hverandre, se der Idealet for en unitarisk Styrelse! Skal vi vel nogensinde naa dette skjønne Maal?"

„Jeg fortsætter," sagde Touche-à-Tout.

Art. 4. Gjennem Styrelsens Omsorg skal indrettes et **offisielt Bibliotek** indeholdende alle Menneskeaandens Mesterværker, omhyggeligt gjennemseet, rettet og renset. Alene denne Udgave tillades solgt og læst i Riget; alle de foregaaende Udgaver skal under Straf af Bøder og Konfiskasjon i Løbet af et Aar afleveres og brændes.

„Min bedste Kollega," faldt nu Baronen ind, „med den Beundring, jeg nærer for Deres Kløgt, maa jeg dog oprigtigt sige Dem: De elsker Friheden alfor højt!"

„Hvilken Mistanke!" udbrød Touche-à-Tout.

„Ja," vedblev Baronen, „Der hænger en vis Alderdomssvaghed ved Dem: De mangler den solide Logik, som driver Prinsiperne til deres yderste Følgeslutninger. Da Styrelsen er i Besiddelse af hele Sandheden, hvad behøver den da, at overlade den til Høbens forkvaklede Omdømme? Videbegjærligheden er kjettersk; Kundskaben satanisk og revolusjonær. Al Læsning er en Gift; det lykkeligste Folk er det, som læser mindst, og det dydigste det, som slet ikke læser." (Forts.)

… Dragt sig, … navn… gjelder om at hale Tiden ud.

Spendingen mellem Preussen og Østerrige synes at tiltage. Næsten alle preussiske Blade beskjæftige sig i denne Tid iøvrigt med en Artikel i „Pesther Lloyd," hvori det heder, at Ungarn ikke vil føre Krig for Mainlinjens Skyld. De søge at uddrage af denne Erklæring de mest vidtgaaende Resultater, og triumfere — visinok noget tidligt — over, at Ungarn ikke vil gaa ind paa den Politik, som Grev Beust følger. Hvad Pestherbladet har sagt, er imidlertid ikke andet end en Gjentagelse af, hvad Beust mange Gange har udtalt. Deaks Blad „Pest i Naplo" formaner den nordtyske Presse til at høre op med sine heftige Udfald mod Østerrige, da det dog ikke vil lykkes den at forstyrre Enigheden mellem Ungarn og Østerrige. — De franske Blade berette fra Bukarest, at den forrige Minister Bratiano i en Folkeforsamling har holdt en Tale, hvori han fremhævede Nødvendigheden af, at alt Folket bevæbnede sig mod Østerrige og Ungarn. Slige Udtalelser er naturligvis den nordtyske Presse overordentlig kjærkomne. Nordd. Allg. Zeit. indeholder atter og atter Artikler, som udtale sig paa den heftigste Maade mod Østerrige og navnlig den troløse Politik, hvortil Grev Beust skal have viet sig. „Denne Mand," siger Bladet, „har intet Hjerte for Folkets Kummer og Lidelser. Regjeringen har kun en Følelse, kun et Raab: Hevn! Hevn! Istedetfor at underkaste Keiserrigets indre Anliggender en grundig Drøftelse, bestræber Rigskanslerens Organer i Pressen sig netop for at henlede deres Læseres Opmærksomhed udadtil, paa det forhadte Preussen, de haane dets Konge, for at bruge det mildeste Udtryk, til Glæde for Pøbelen i Wien, og de kaste Smuts paa det preussiske Folk og dets Regjering." Enhver ser Overdrivelserne i slig Udtryksmaade. „Vi have allerede ved flere Lejligheder," siger samme Blad senere, „fundet os foranledigede til at henlede Opmærksomheden paa, at den østerrigske Minister driver en krigersk Politik. Hans Organer arbejde med rastløs Virksomhed paa at fremme denne Politiks Formaal i den tyske, ungarske, russiske, polske og franske Presse. De søge i de ungarske og østerrigske Lande at udbrede den feilagtige Anskuelse, at det er Preussen, der arbejder paa Keiserstatens Ødelæggelse og især søger at svække Ungarn ved at begunstige Slavernes og Rumænernes Herredømme. Disse Organer søge endvidere med utrættelig Iver i Holland, Belgien og Sydtyskland at vække Frygt for Preussens formentlige Erobringssyge, idet de paa samme Tid optræde til Forsvar for disse Lande, hvis Uafhængighed trues af Preussen. I Frankrige fortælle de om Preussens uafladelige Bestræbelser for igjen at kalde den „hellige Allianse" ilive imod Frankrige; de ophidse den katholske Befolkning ved at berette, at Kabinettet i Berlin opfordrer Italien til at angribe Rom og hverver italienske Friskarebander imod Paven. I Rusland udbrede disse Presseorganer den Tro, at Preussen opægger Østersøprovinserne til Utilfredshed mod den keiserlige Regjering osv. osv. Vi skal i en Række Artikler gjøre vore Læsere bekjendte med de østerrigske Presse-Organers rastløse Arbejde, hvis Formaal er at undergrave Preussens Stilling i Europa. Denne Stræben efter at forstyrre Europas Ro og Samdrægtigheden blandt Østerriges Folkestammer, blot for at vække Had og Fiendskab imod Preussen, bliver til en Forbrydelse imod den historiske Sandhed. Historien … stevne … Førere for sin Domstol. De … blive bortjagede fra Skuepladsen for deres Løgne, forfulgte af de skuffede Nasjoners Foragt og Forbandelser!"

Sverige. Nya dagl. Alleh. for 31te December f. A. tager i en Artikel Ordet for Oprettelse af et Bergværksmusæum i Stockholm. „En Udstilling," siger Bladet, „hvor alle Bergværksprodukter findes samlede paa et Sted, vil skattes høit af alle dem, der har Befatning med disse Ting. Den kommer til at støtte den praktiske Retning, som i Kraft af Tidens Aand begynder at gjøre sig gjældende ved Undervisningen, og vil sikkerlig blive et Tilflugtssted, hvor Bergmanden gjerne begiver sig hen for at hente Oplysninger, for at udvide sine Kundskaber eller for at skaffe sig et almindeligt Overblik." — „Et saadant Bergværksmusæum bør indeholde svenske Malmer, Bergarter og Smeltningsprodukter med Udelukkelse af alt udenlandsk; enhver Prøve maa, saavidt muligt, ledsages af en fuldstændig kemisk Analyse. Fremdeles bør det optage Modeller af Gruber, Grubemaskiner og Ovne og eie rige Samlinger af Grubekarter og geognostiske Karter." Bladet anfører endvidere, at man i Preussen, hvor Bergværksdriften i de senere Aar er gaaet fremad med Kjæmpeskridt, allerede har faat istand en saadan Udstilling, Bergværksmusæet i Berlin, der er forbundet med det derværende Bergakademi. Tilslut gives følgende Oversigt over Forholdet mellem Sveriges og Preussens Malmbrydning og Metalbrydning i 1867:

Jernmalm	1:3
Zinkmalm	1:18
Rujern	1:3
Støbegods, tilvirket ved Masovnerne	1:14
Støbegods, tilvirket ved Omsmeltning	1:62
Stangjernstilvirkning	1:2
Jernmanufakturer og Staaltilvirkning	1:46
Blytilvirkning	1:375
Kobbertilvirkning	1:75

Under 28de Decbr. f. A. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne Kand. med. Edvard Schønberg til Fuldmægtig i Departementet for det Indre fra 1ste Januar d. A. at regne; Kand. theol. Kristoffer Knudsen til Kateket i Ladestedet Mandal; ledig personel Kapellan Jakob Hartvig til residerende Kapellan i Laurvig, og Fuldmægtig i Finants- og Told-Departementet Marius Ørbek Berg til Toldkasserer ved Hammerfests Toldsted.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at følgende Avansements skal foregaa i den Kgl. Norske Kavaleri-Brigade, nemlig:

1) Brigadens ældste Sekondløjtnant Carl Kristian Borchgrevink udnævnes naadigst til Premierløjtnant i Brigaden;
2) Brigadens ældste surnumerære Sekondløjtnant Albert Maurer udnævnes naadigst til virkelig Sekondløjtnant i Brigaden.

— Under s. D. er Charles Louis St. John naadigst anerkjendt som britisk Vicekonsul i Kristiania.

— Under s. D. er Politimester i Stavanger Laurits Karl Aas meddelt Afsked fra det ham anbetroede Embede.

Kaptejn i Marinen, Baron Finn Wedel-Jarlsberg, er bleven dekoreret med Kommandørkorset af den græske Frelserens Orden.

… Ødsoldermands-Posten i Drøbak er besat med Dampskibskaptejn C. J. Falkenberg.

„Stavangeren" for 29de Decbr. beretter, at et i Stavanger temmelig udbredt Rygte fortæller, at Rektor Steen er Ansøger til det ved hans Faders Fratrædelse ledigblevne Toldkassererembede i Bergen.

Ved det igaar afholdte Repræsentantvalg paa Børsen blev ialt 248 Stemmesedler, mod 146 ved forrige og 155 ved næstforrige Valg. Til Repræsentanter valgtes:

1. Professor Broch med 243 St. 2. Oberstløjtnant R. Kjerulf 240 St. 3. Advokat Kildal 230 St. 4. Bogtrykker Malling 228 St. 5. Prof. Schweigaard 226 St. 6. Bankchef Frølich 208 St. 7. Assessor Blich 203 St. 8. Malermester Bing 197 St. 9. Murmester Mortensen 194 St. 10. Assessor A. Thomle 193 St. 11. Fabrikejer Knut Graah 191 St. 12. Ingeniørkaptejn Klingenberg 173 St. 13. Tømmermester Maurer 169 St. 14. Politimester Michelet 168 St. 15. Smedemester Thune 154 St. 16. Skomagermester Seelberg 152 St. 17. Havnedirektør Roll 142 St. 18. Prof. Brandt 137 St.

Næst efter disse havde Følgende de fleste Stemmer:

Doktor O. Lund 131 St. Garver Borgen 127 St. Stadsfysikus Bidenkap 111 St. Grosserer Olai Olsen 99 St. Gross. August Andresen 60 St. Prof. Aschehoug 56 St. Prof. Faye 45 St. Doktor J. Vogt 38 St. Advokat Dunker 37 Stemmer.

Nat til Søndags Kl. 2 udbrød Ildsløs i Murmester Lührs Gaard i Storthingsgaden i et Pigekammer, hvor man havde hængt Gangklæder paa en Stol for Ovnen. Ilden opdagedes af en patrullerende Konstabel, idet den antændte Gardinerne i Vinduet, og blev slukket af Brandvæsenet, der tilkaldtes pr. Telegraf. Skaden var imidlertid af uvæsentlig Betydning. Dette er den anden Ildsvaade af samme Slags, der har hændt i Julen, idet der nemlig sidste Onsdag Aften opkom en lignende paa Prof. Brandis Løkke ved Gedemyrsvejen, hvor ogsaa Tjenestepigen ved saadan Uforsigtighed foranledigede den. Beboerne havde her allerede begyndt at flytte ud, da Brandvæsenet kom til. Skaden var ogsaa her af ringe Betydning.

Lov om Forligelsesvæsenet. Justitskomiteen No. 2 har indstillet til Storthinget at foretage følgende Forandring i Loven om Forligelsesvæsenet af 20de Juli 1824:

§ 1. Naar Parterne enten personlig eller ved Fuldmægtig fremstille sig i Forligelseskommissionen, og begjære deres Overenskomst tilført Protokollen, betales derfor 1 Ort.

§ 2. For Beskrivelse og Bekræftning af Forlig, indgaaede i Byerne, betales 2 Ort, eller særskilt 1 Ort for Beskrivelse og 1 Ort for Bekræftning, samt ellers 1 Ort eller 12 Skilling for hver.

§ 3. (Minoriteten, 3 Medlemmer). For Udfærdigelse af Kaldsseddel betales 12 Skill.

Nordisk medicinsk Arkiv. Under denne Titel vil der fra Begyndelsen af næste Aar ved Samvirken af Videnskabsmænd fra alle tre skandinaviske Lande udkomme et Tidsskrift med det Hovedformaal, at blive „Organ for det skandinaviske Nordens medicinske Original-Literatur". Udgivelsen besørges af en Hovedredaktør og særlige Redaktionsafdelinger i Kri… …im og Upsala. Lærerne ve… …institut i Stockholm har paatage… …Forlæggere, hvorfor ogsaa Hovedreda… …t den økonomiske Forvaltning er hen… …samme Sted. Hovedredaktøren er Prof. A… Key i Stockholm. Medlemmerne af Redaksjonskomiteen er i Kristiania: Lægerne J. Nicolaysen Herman Vogt, samt Prof. i pathol. Anatomi E. Winge. Forslaget om et saadant Tidsskrift fremkom paa Naturforskermødet i Kristiania sidste Sommer. „Nordisk Medicinsk Arkiv" udgives i 3 til 4 Hefter om Aaret, hvert Hefte paa omtrent 10 Ark.

Lørdag Eftermiddag blev Højesteretsassessor Løvenskiold valgt til Ordfører i Kristiania Formandskab med 11 Stemmer, altsaa enstemmig. Til Viceordfører valgtes Rigsarkivar Birkeland. (Aftp.)

Turistforeningen heder et Selskab, som stiftedes ifjor og har til Formaal at lette Færdselen for den Slags Færdesfolk, som gjernest tager tilfjelds, naar Sommervarmen blir for slem i Byen. Den arbejder vel nærmest til disse Folks Fornøjelse og Nytte; men den bygger ogsaa Hytter til Fjelds og Broer over Fjeldelvene osv.; og godt kan Bymand og Fjeldmand have at lære hverandre lidt nærmere at kjende ogsaa. Vi vil derfor ønske Foreningen al Trivsel og bede vore Læsere tænke paa den, om de skulde have Raad til at give 1 Spd. for at være Medlem af den. Til Nytaar har Foreningen udgivet sin første Aarbog, som indeholder en Del Beretninger fra Turister, Love, Regnskab m. m. Foreningen sees at have omtrent 250 Medlemmer. Aarbogen begynder med følgende Digt af A. O. Vinje:

Til Fjells.

— til Fjells upover Dal og Lid
og over Bekk og Aa med Straumen strid,
og so fram etter Kult og Knatt og Koll
med Bakkedrag paa mosagrodde Voll.
So længer burte ser du Topp og Tindar
med kvite Baand ikring som breide Lindar,
og svarte Ryggar att' og fram seg krossar,
og millom Sidebejni storknad Fossar.

Du gjeng og stend, og fram du strævar paa
og set deg ned og kringom deg lyt sjaa.
Du pusten er, og aldri nok kan faa
af dette Syn, som sigler i det Blaa.
So lejtar du ikring og ser og gjeng,
og legg deg ned paa mjuke Mosaseng.
Du stjelv af Liv, og Hjarteslaget læter*).
Det svarte Blod verdt raudt i denne Æther.

A! kjære Byman gakk ej stjur og stiv,
men kom her up og kjenn eit annat Liv!
kom hit, kom hit, og vær ej daud og lat!
kom kjenn, hot d'er, som heiter Svevn og Mat,
og Drykk og Torste og det heile, som
er Liv og Helse i en Hovudsum.

Og Tanken, denne Fugl fraa Ljos og Dag,
her slær han sine sterke Vængeslag,
og fyker fortare end alle Vindar
burt over alle desse haage Tindar.

Det var 'kje Under Fjellets Gut var Kar,
og stødt paa Slettelandet Herre var,
og bar der ned sit Vit og Tungemaal
paa Odden af sit gode Armestaal.

Du altid saag, at Fjellet var mot Flaten
som Aand og Tanke mot den kjære Maten.
Dej hanga maa ihop, men stendig Strid
der var imillom dejm kver evig Tid.
Gramt Fjellet var, men alt isend det lo, ja
som daa Achilles kjøyrde kringom Troja
med Lansa rettad fram til Knas og Knus,
og „Bringeplata skejn som Sirius"**).

*) af laata — lader sig høre. **) Iliaden 22 Bog 33 V.

Har vi, i Kraft af vor høje Visdom og vor Kongelige Magtfuldkommenhed herved villet befale og forordne:

Art. 1. For enhver af Kantonens Stater skal ansættes en Inspektør og Inspektrise, eller tilsammen 66666 Inspektører og Inspektriser af anden Grad for de 33333 Kantoner i vort Rige.

Art. 2. For at inspisere de 66666 Inspektører og Inspektriser af anden Grad skal ansættes 3000 Generalinspektører og Inspektriser af første Grad.

Art. 3. For at inspisere de 3000 Inspektører og Inspektriser af første Grad skal ansættes 300 Generalinspektører og Generalinspektriser.

Art. 4. Hver Inspektør og Inspektrise af anden Grad skal i Løbet af hver Maaned mønstre alle Smaagutter og Smaajenter i Kantonen, de skal vaage over at Barnepigerne og Ammerne, under Straf af Bøder og Fængsel, Punkt for Punkt iagttager de Regler, som foreskriver Maaden at give Patte, made, vænne af, lægge, vaske, kjæmme, børste, klæde paa og af, more og bevæge de unge Medborgere og Medborgerinder. De skal lade disse unge Administrerede gjennemgaa den mest detaljerede Undersøgelse, de skal antegne deres Tænders Tilstand, Friskheden af deres Hud, Længden og Farven af deres Haar, Renligheden af deres Negler; de skal veje dem den ene efter den anden paa den reglementerede Vægt for at komme efter om de vinder eller taber i Huld; sluttelig skal de give de omstændeligste Svar paa de trehundrede og syv og tyve Spørgsmaal, som indeholdes i den statistiske Tabel, som skal tilføjes denne Forordning.

Art. 5. Maanedsraporterne skal inden otte Dage indsendes til den respektive Inspektør af første Grad, der med Tilføjende af sine Anmærkninger skal indsende dem til Generalinspektøren, som igjen paa sin Side, ligeledes med Tilføjende af sine Anmærkninger har at indsende dem til Ministeren, hvorefter alle Rapporterne, omhyggeligt ordnede og sammenheftede, skal nedlægges i Statens Arkiver for at tjene kommende Slægter til Opbyggelse.

Givet i vort Palads Violblomsterne og i vor gode Stad Plaisir-sur-Or, den — — — etc.

„De tror altsaa," sagde Hyasint beskedent, „at Mødrene ikke elsker sine Børn tilstrækkeligt til at opdrage dem godt?"

„Gud bevare mig fra at yttre en saadan Forhaanelse," udbrød Touche-à-Tout. „En Moders Hjerte er en Skat, Moderinstinktet det ædleste af alle Instinkter. Konsten er at styre det og stille det under en vis politisk Vejledning. Man maa for hvilkensomhelst Pris forekomme Monarkiernes Plageris — Individualismen. Om vi lader Familierne efter eget Behag opfostre vore vordende Administrerede, om vi overlader til Moderens eller Faderens Luner vort Riges Blomst, da er det forbi med Ensformigheden. Statens Grundvold er undermineret. Hvad er vel mere broget end Harlekinsdragten? Om vi dermed følger Lykurgus', Patos', Moras', Fenelons Forskrifter, skal alle vore Undersaatter i den Grad ligne hverandre, at man ikke skal kunne skjelne dem fra hverandre. Samme Dragt, samme Maade at lægge Haaret paa, samme Lydighed. Man skal ikke længere tale om Taabernes Nasjon, men om Taabernes Regjering. Hvilket Ideal!"

„Min bedste Kollega," faldt Baron Pleurard ind. „De taler bare om Legemet, men hvad gjør de for at tilvejebringe en saadan Lighed mellem Sjælene? Betænk vel: Fornuften er satanisk, det er der Revolusjonen har sit Sæde."

„Min bedste Baron," svarte Touche-à-Tout, med en vis Skarphed i Tonen. „De har en temmelig kort Hukommelse, glemmer De da, at vi har Undervisningen hel og holden i vore Hænder? Takket være et beundringsværdigt Politi, findes der ikke en eneste ung Taabe, som ikke af vore Hænder faar en aandelig Føde, som er omhyggelig renset for al revolusjonær Surdejg. Vi har en offisiel Moral, en offisiel Filosofi, en offisiel Historie, en offisiel Sandhed. Hele vor Ungdom lever blot af en eneste Tanke og denne Tanke er vor. Hvorledes skulde den kunne undgaa Indflydelsen af denne tempererede Atmosfære, hvormed vi omgiver den."

„Ogalligevel," sagde Pleurard, „bliver disse af Eder opdragne Helgener senere Fanatikere, som gjør Modstand, naar de føler Sporen og glemmer al Respekt for den som har dresseret dem."

„Fejlene ligger i Verdens Fordærvelse og Mangelen paa Sentralisasjon," gjentog Touche-à-Tout, „men for denne Landeplage gives der et Botemiddel og vi skal nu anvende det. Hør og døm!"

Nyt Forslag til Lov angaaende Politiopsigten med Blade og Bøger.

Hyasint, med Skjæbnens Naade o. s. v.

Aldenstund Sandheden er Menneskets største Skat, Grundreglementet i dets Dyd og Lykke;

Aldenstund det er Fyrstens Pligt at vande sin Hjord i denne rene Kilde og holde den paa Afstand fra Vildfarelsernes mudrede Rendestene;

Aldenstund det i Sivilisasjonens Begyndelse, da Sandheden ikke var kjendte, ikke kunde være Fare forbundet med at lade Menneskene paa egen Haand søge den, men nu derimod, da den absolute Sandhed er opdaget, skulde en saadan Frihed alene være et Privilegium til at vildlede baade sig og andre;

Aldenstund det alene tilkommer Styrelsen, som altid er usejlbar at uddele Sandheden, medens den alene er i Besiddelse af den;

Aldenstund sluttelig en Sandheden er en og Vildfarelserne mangfoldig; aldenstund Sandheden forener Menneskerne, men Vildfarelsen adskiller dem og det følgelig fremfor alt er paa Ideernes Omraade, som det er vist og politisk at oprette en fuldkommen Ensformighed;

Har vi i Kraft af vor ophøjede Visdom og Kongelige Magtfuldkommenhed, herved villet befale og forordne:

Art. 1. Der skal herefter i vore Stater kun findes en eneste Avis: Den offisielle Sandhed.

Art. 2. Alle Skatydere skal være forpligtede til at prænumere paa Avisen og Morgen som Kvæld flittigt læse i den.

Art. 3. For at kontrollere deres Fremskridt i Kundskaben om den offisielle Sandhed og deres Samstemmighed i Anskuelser, skal der ansættes 33,333 Inspektører i Statens 33,333 Kantoner —.

„Spring over det," sagde Hyasint gabende; „jeg kan allerede Deres Inspektørlister paa Fingrene."

„Hvilket sindrigt System," raabte Baron Pleurard, „og endda hvorlangt staar det ikke tilbage for Japanesernes beundringsværdige Politi! I dette lykkelige Land gjør Loven, med en berettiget Mistillid til Menneskets medfødde Ondskab, hvert Individ til Spion og Vidne imod samt Dommer over sin Nabo. Alles Inspeksjon over hverandre, se der Idealet for en unitarisk Styrelse! Skal vi vel nogensinde naa dette skjønne Maal?"

„Jeg fortsætter," sagde Touche-à-Tout.

Art. 4. Gjennem Styrelsens Omsorg skal indrettes et offisielt Bibliotek indeholdende alle Menneskeaandens Mesterværker, omhyggeligt gjennemseet, rettet og renset. Alene denne Udgave tillades solgt og læst i Riget; alle de foregaaende Udgaver skal under Straf af Bøder og Konfiskasjon i Løbet af et Aar afleveres og brændes.

„Min bedste Kollega," faldt nu Baronen ind, „med den Beundring, jeg nærer for Deres Kløgt, maa jeg dog oprigtigt sige Dem: De elsker Friheden altfor højt!"

„Hvilken Mistanke!" udbrød Touche-à-Tout.

„Ja," vedblev Baronen, „Der hænger en vis Alderdomssvaghed ved Dem: De mangler den solide Logik, som driver Prinsiperne til deres yderste Følgeslutninger. Da Styrelsen er i Besiddelse af hele Sandheden, hvad behøver den da, at overlade den til Høbens forfvaklede Omdømme? Videbegjærligheden er kjettersk; Kundskaben satanisk og revolusjonær. Al Læsning er en Gift; det lykkeligste Folk er det, som læser mindst, og det dydigste det, som slet ikke læser." (Forts.)

Dagbladet.

No. 4. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 6te Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Bev, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brettum, Biri, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Konstantinopel, 5te Jan. Turquie truer med, at Porten vil fratræde Konferensen i samme Øjeblik som noget Spørgsmaal, der angaar Tyrkiets indre Anliggender, berøres.

Wien, 5te Jan. Instruktion er afgaaet til Fyrst Metternich betræffende Konferensen.

Storthinget.

Onsdag den 6te Januar Kl. 9 Form. holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge.

Først forelaa til Behandling Budgetkomiteens Indstilling angaaende nogle Poster under 6te Hovedpost paa Budgettet, Istandbringelse af geologiske Karter, Opmaalingsarbejder m. m. Først voteredes over de 3 første Poster, som enst. bleve vedtagne, nemlig: 1) Til Skydsudgifter for Overøvrighederne bevilges 2100 Spd. aarl. 2) Til Vedligeholdelsen af Stiftamtmandsboligen i Chr.sand bevilges 20 Spd. aarl. 3) Til tilfældige Udgifter ved Opsynet med Bergværkerne bevilges 600 Spd. aarl. 4) Til Selskabet for Norges Vel bevilges 3000 Spd. aarl. (enst.). 5) Til Fortsættelse af Landets geologiske Undersøgelse bevilges 2950 Spd. aarl. Liedsiøl optog Minoritetens Forslag, at Geschworner Dahlls Gage ikke skulde være mere end 600 Spd. aarlig, medens Majoriteten havde indstillet 700 Spd. J. Sverdrup vilde have disse Udgifter endnu betydeligere nedsat, nemlig til 2500. Forrige Gang blev bevilget 2400 Spd. Prof. Kjerulf var en dygtig Mand, men hans Gage var for stor. Rejseomkostningerne i Finmarken vare vistnok ualmindelige, men sammenlignet med lignende Funktionærer deroppe var Dahlls meget store. Desuden var der endel andre Poster, f. Eks. Assistenternes Løn, der kunde gaa bort; Assisten var ikke aldeles nødvendig. Dr. Broch: Sverdrup vilde ikke indskrænke Gagerne, men Medhjælpen, altsaa det, som skulde give Udbytte af Gagerne. Rejseomkostninger var større deroppe end hernede, og det var af allerstørste Vigtighed, at faa disse Steder i Finmarken berejst. Dahll var en dygtig og beskeden Mand, som derfor fortjente det Lønstillæg, som Kjerulf havde foreslaaet. Aall talte for Komiteens Indstilling. J. Sverdrup: Viser det sig, at Forekomsterne af Metaller i Finmarken ere drivværdige, da bør Udgifterne ved Driften opføres paa en Konto for sig og holdes strengt adskilte fra de almindelige geologiske Undersøgelser, og en Sum burde fikseres til dette. Der bliver altid talt om Funktionærers Umisteligbed, men man havde altid kunnet faa dem remplaceret; derfor burde dette Argument sparsommere anvendes. Liestøl talte for Minoritetens Mening. Dr. Broch: Forholdene i Finmarken gjør, at man maa drive stærkere paa end ellers, for at faa noget Udbytte. Sverdrup beholdt Hovedsummen og kortede af paa de mindre, men gjorde derved Udbyttet af den første umuligt. Holmboe havde ledsaget Dahll paa hans sidste Rejser og da seet, at der baade var store Vanskeligheder og stort Arbejde. I det Indre af Finmarken er ingen fast Skyds, man maa ofte gjøre Rejsen tilfods og saaledes have Folk til at bære Bagagen. Derved bliver Omkostningerne betydelige. Han henholdt sig forresten til Broch. Harbitz fandt, at Dahlls Gage ikke burde være mindre end Kjerulfs. Sverdrup mente, at 600 Spd. var nok for 100 Dages Ophold. Rhode gjorde opmærksom paa, at Dahl burde været der 6 Maaneder. J. Sverdrup mente, at i det Indre Finmarken havde Dahll opholdt sig, som anført af ham. Dr. Broch gjorde opmærksom paa, at Undersøgelsen skulde foregaa over hele Finmarken. J. Sverdrup: Naar der taltes om store Anstalter ved Rejser, maa vel sigtes til Rejser i det indre af Finmarken. — Først voteredes over Majoritetens Indstilling, som forkastedes med 56 Stem. mod 46; dernæst voteredes alternativt mellem Minoritetens Indstilling og Sverdrups Forslag. Den første vedtoges mod 36 Stemmer. 6. Til Undersøgelse ved Boring af de paa Andøen fundne Kullag bevilges 2333 Spd. 40 ß aarlig, eller i det Hele 7000 Spd. J. Sverdrup. Da Kjerulfs Anbefaling var saa svag, havde han været i Tvil om, hvorvidt han skulde stemme for denne Bevilgning. Han mente dog, at Summen kunde nedsættes. Han foreslog derfor 5635 Spd., som Dahll havde opført. Aall mente, at man ikke burde sætte Anslagssummen for lavt. Michelsen ansaa det for rigtigst at stemme for Komiteens Indstilling. Der voteredes alternativt mellem Komiteens Indstill. og Sverdrups Forslag, hvilket sidste antoges med 54 mod 49 St. 7. Til den geografiske Opmaaling bevilges 12,000 Spd. aarlig, derunder indbefattet Løn til Kontorchen 1000 Spd. og personligt Tillæg til Oberstløjtnant Broch 200 Spd. (enstem. bifaldt.) 8. Til Befaring og Beskrivelse af de Dele af Tromsø Amt, som ere af Vigtighed for at ordne Forholdet med Flytlapperne, bevilges 1,263 Spd. 40 ß aarlig (enst. bif.) 9. De til Opmaaling og Kartlægning af enkelte Distrikter i Finmarkens Amt foreslaaede 3,333 Spd. 40 ß aarlig bevilges ikke (enst. bif.) 10. De til Anskaffelse af Skøjter og Sejlbaade til Brug paa Kystmaalingen opførte 1000 Spd. aarlig bevilges ikke (enst. bif.) 11. Til Udgivelse af Karter bevilges 800 Spd. aarlig (enst. bif.) 12. Til hurtigere Fremme af Kystmaalingen bevilges 2,400 Spd. aarlig (enst. bif.) 13. Som Indtægt ved Salg af den geografiske Opmaalings Karter opføres 3,500 Spd. aarlig (enst. bif.)

Den næste Sag var en Indstilling fra samme Komite angaaende Skovvæsenet m. V. 1ste Post. Til Skovvæsenets Fremme bevilges. 1. Til Indkjøb af Skov for Statens Regning 300 Spd., foruden hvad der ved indeværende Budgettermins Udløb maatte være i Behold af ældre Bevilgninger til dette Øjemed. 2. Til Forstforvaltningen i Finmarkens Distrikt 5250. 3. Til Løn og Rejseudgifter for 4 Forstmestere udenfor Finmarken og Vestlandet 3950 Spd. 4. Til Løn og Rejseudgifter for 11 Forstassistenter samt til andre Udgifter ved Drift af offentlige Skove udenfor Finmarken og Vestlandet 6450 Spd. 5. Til Forstforvaltningen paa Vestlandet 2200 Spd. (Disse bifaldtes enstemmig). 6. Til Fremme af forbedret Torvdrift 1450 Spd. Foss foreslog 1150 Spd. Der voteredes alternativt. Komiteens Indstilling bifaldtes mod 30 St. 2den Post. Hvad der ved indeværende Budgettermins Udløb maatte være i Behold af ældre Bevilgninger til Skovvæsenets og Torvdriftens Fremme, dog med Undtagelse af det til Indkjøb af det til Skov bevilgede, bliver at inddrage under Statskassens disponible Beholdning (enst. bifaldt). 3die Post. Til Indtægt paa Statsbudgettet bliver som Udbytte a) af Skovdriften i Finmarken og Tromsø Amter 1600 Spd., b) af Do. udenfor Do. Do. 8400 Spd. at opføre aarlig. 4de Post. Til forstærket Politiopsyn, hvor saadant maatte være nødvendigt under andre Saltvandsfiskerier end Vaarsild- og Lofotfiskeriet, bevilges 400 Spd. aarlig (enst. bifaldt). 5te Post. Til Ferskvandsfiskeriernes Fremme bevilges aarlig 3500 (enst. bifaldt). 6te Post. Til Rejsestipendier for Haandværkere bevilges 2000 Spd. aarlig (enst. befaldt). 7de Post. Som Bidrag til Udgivelse af polyteknisk Tidsskrift bevilges 200 Spd. aarlig (enst. bifaldt).

Dernæst behandledes Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende de paa Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds Budget opførte Udgifter til kirkelige Anliggender.

Kildal vilde fremsætte et Forslag, som angik Præstekalds Deling. Der var flere i Aar, som var foreslaaet til Deling og der vilde saaledes være flere Godkjøb af Præstegaarde, som skulde finde Sted; man havde gjerne villet kjøbe store og gode Præstegaarde for saaledes indirekte at afhjælpe Præsternes Stilling. Taleren foreslog derfor: Regjeringen anmodes om at tage under Overvejelse Spørsmaalet om at lade Oplysningsvæsenets Kapitalfonds Anvendelse til Indkjøb af Præstegaarde fremtidig forelægge Storthinget til Afgjørelse, samt i Mellemtiden saavidt muligt lade udstaa Afgjørelsen af saadanne Sager:

1) Den for Sandø Sognekald opførte Godtgjørelse af 80 Spd. aarlig, indtil Embedsgaard er anskaffet og bebygget, bevilges, (enst. bifaldt).

2) Den for Vossestrandens Sognekald opførte Godtgjørelse, 80 Spd, aarlig for Affavn af Præstegaard, bevilges (enst. bifaldt).

3) Den for Lunde Sognekald opførte Godtgjørelse af 80 Spd. aarlig, indtil Præstegaard er udlagt og kan tilflyttes, bevilges (enst. bifaldt).

4) De for Sognepræsterne Flood, Nissen og Hald opførte Bidrag til Lønning af pers. Kapellan bevilges med 100 Spd. for hver.

Efter Debat mellem O. Velde, Holmboe, Præst Jensen, U. Sverdrup og J. Sverdrup blev Komiteens Indstilling forkastet med henholsvis 61 og 69 St.

(Fortsættelse følger i næste No.). Mødet hævet Kl. noget over 2 Efterm. — Resten af Komiteindstillingen behandles imorgen; derefter Vejbudgettet og Kirkekomiteens Indstilling angaaende Kirkemødet.

Literatur.

„Tekst og Toner," Digte af Chr. Richardt, den gyldendalske Boghandels Forlag, Kjøbenhavn 1868. „Lys og Skygge", en Digtsamling af Karl Andersen, do. 1868.

Efterat de store, ældre Digtere i den danske Literatur efterhaanden ere forsvundne, — enten ere de døde, eller ogsaa ere de blevne gamle og deres Harper ialfald for Størstedelen tause, — er der i deres Sted kommen op en Række af Sangere, som i Produktivitet, om ikke i poetisk Begavelse eller Betydning for sit Folk har prøvet at efterligne de ældre og ialfald for Øjeblikket indtage deres Plads. Ingen af dem har formaaet at opnaa noget betydeligt Digternavn udenfor sit Fædreland, og de have ogsaa omtrent Alle i de allerfleste Henseender Spor af at være, hvad man har begyndt at kalde dem, Epigoner. De ere smaa Fortsættelser af en stor Tids poetiske Udvikling, ja, det er vel endog vanskeligt at tænke sig, at i disse svagttonende, ubetydelige Stemningsdigtninger et begavet Folks hele digteriske Sans og Interesser for Tiden skal kunne være udtalte eller ialfald tilfredsstillet. Dette være nu som det vil; denne Efterslet af nyere dansk Digtning med hele en ældre og stærkere Tids Præg, er vistnok ikke synderlig original, men den er dog ikke uden sin Interesse; og om den end ikke har noget af det Kraftige, Uventede, Opsigtsvækkende ved sig, som følger med den Literatur-Retning, som bryder nye Baner, saa har den dog ialfald de Fordele, som sjelden den Digtning savner, der hviler paa Tradisjon, der har en samvittighedsfuld Jagttagelse af engang vedtagne og erkjendte gode Forbilleder til Grundlag.

Dette gjælder agsaa de to nævnte Digtere. Man har sagt, at vor Fællesliteraturs Sprog nu er saa indsunget, at det blot skal en vis Grad af Dannelse til for at skrive taalelige Vers. De almindelige Former ere saa hyppig anvendte og saa lette at eftergjøre, at der blot skal en vis Sprogsans og musikalsk Taktfølelse til for at frembringe Rythme og Rim, som lade sig høre. Saadanne Bemærkninger synes just ikke at staa i stor Forbindelse med Tanken paa den sande og virkelige Poesis Fortjenester, eller bidrage til dens Vurdering efter Retfærdighed; men det kan paa den anden Side ikke negtes, at slige Tanker paa en Maade paatrænge sig En, naar man læser Digtere som disse. Her spores megen Kunst, og her er i Virkeligheden megen Formskjønhed i det Smaa; men Indholdet er som oftest forholdsvis temmelig tyndt, og selv de bedste af Digtene erindre ofte om, at man har foran sig en Blomstervase, hvori Blomsterne ere eftergjorte og uden Duft, og den kunstige Vases Skjønhed i Gjerningen er det værdifuldeste.

Disse Bemærkninger gjælde for de to her nævnte Digteres Vedkommende fornemmelig Karl Andersen, som ogsaa i andre Henseender er den ubetydeligste af dem. Hvad han har skrevet, er ikke saa lidet; men ikke alene er det altsammen fra først til sidst i samme Toneart, saa at Forfatteren, hvis han er Virtuos, ialfald er det paa en eneste Streng: men selve det Personlighedens Indtryk, man faar af alle disse Digte, er, naar det kommer til Stykket, i højeste Grad svagt. Der er intet at sige paa det altsammen — det forstaar sig; men dette er ogsaa næsten det bedste, man kan sige om det. Og for en lyrisk Digter er en saadan Dom næsten det samme som en Vragning. Karl Andersen har under forskjellige Titler skrevet „Strid og Fred", „Tonernes Vej", „Lyriske Smaadigte", „Rejsebilleder", „Fra Arno og Ganges" osv. Alle røbe et poetisk Gemyt, men liden Ejendommelighed, nogen Fantasi, men ringe lyrisk Kraft. Han er heldigst, hvor det gjælder Fremstillingen af smaa, dagligdags Forhold eller tilsvarende Stemninger; det Hjemlige, Huslige, Digterens egen Kreds eller Omgivelser synes at have inspireret ham til hans smukkeste og varmeste Sange:

„Den, der bygger i en Sangers Hjem,
mens Stormen pidsker Regnen mod hans Rude,
det er den Sol, der lokker Svalen frem,
hvis Toner i hans Sang os Vaar bebude."

Af ulige større Betydning er en Digter som Kristian Richardt. Hans Lyrik er ogsaa af betydelig større Omfang, ihvorvel heller ikke denne Harpe er særdeles stærkt bestrenget. Han har skrevet en hel Del stemningsfulde og varme Smaasange, som i hans Fædreland er meget populære. Det Ejendommeligste ved denne Digter er hans overordentlig udviklede rythmiske Sans; den musikalske Del af hans Digte er altid den bedste, ja, enkelte af disse er i denne Henseende endog smaa Mesterverker. Ganske betegnende for denne hans sidste Digtsamling er det derfor ogsaa, at den væsentligste Del af Samlingen optages af et i forskjelligartede, vekslende Rythmer forfattet Digt „Tornerose", som fra først af har været bestemt til Tekst for en større Komposisjon af Musikeren Heise — en Bestemmelse, som ikke synes at have været uden Indflydelse paa hele Digtets Sammensætning. Det indeholder imidlertid ikke sjelden i sin vekslende, halvdramatiske Form meget fint og smukt. Forøvrigt indeholder Samlingen en hel Del lyriske Stemningsdigte og endnu flere Lejlighedssange, hvoriblandt nogle meget heldige. Richardts patriotiske Sange blandt andet aande en varm og hjertelig Tone. Hans Muse er fri for al Svulst og Affektasjon og om den ikke altid er Udtryk for nye og stærke Stemninger, saa er Tonerne altid simple og rene, og Digtene i en fin, harmonisk Form. De minde ialfald ikke om, hvad det modsatte Slags Digtning ofte gjør, at det er Kamp mellem stridende Magter, at Indhold og Form ikke smelte sammen, — saaledes at dette Slags Poesi ofte i sin Mangel paa Harmoni og Velklang minder om Heines betegnende Ytring om „Rythmer, som naar en Klopstocks Ode falder ned igjennem Trapperne".

Kirkekomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposisjon om Bevilgning til Afholdelse af et Kirkemøde.

(Forts. fra No. 3).

I Henhold til det Foranførte skal Mindretallet, som i denne Henseende tiltrædes af et 3die Medlem, saaledes tillader sig at afgive følgende Indstilling:

Til Bestridelse af Udgifterne ved et Kirkemøde, der efter Kongens nærmere Bestemmelse sammenkaldes til Drøftelse af forskjellige kirkelige Anliggender, bevilges indtil 10,000 Spd. paa følgende Betingelser:

1) Mødet bestaar af 18 Gejstlige og 36 Ikkegejstlige, iblandt disse 2 Professorer, der vælges af og inden det theologiske Fakultet.

2) Valget af de øvrige Medlemmer foregaar stiftsvis ved Hjælp af Valgmænd paa følgende Maade: hvert Prestegjeld sender som Valgmænd sin Sogneprest, eller i dennes Forfald en af dets øvrige Prester, om anden Prest haves, samt 1 Ikkegejstlig, naar det tæller indtil 4000 Sjele, 2, naar det tæller over 4 indtil 8000, og 3, naar det tæller over 8000. Til den af Kirkestyrelsen bestemte Tid samles Valgmændene og Presterne i Stiftsstaden for af eller udenfor sin Midte at vælge det af Kirkestyrelsen for hvert Stift bestemte Antal af gejstlige og ikkegejstlige Repræsentanter, dog saaledes, at saavel Gejstlige som Ikkegejstlige vælges af den hele Valgkorporation ved Stemmeflerhed, og at ingen af de Valgte bor udenfor Stiftet.

3) Kirkemødet vælger selv sine Embedsmænd.

Til disse 3 Medlemmers Votum slutter de 3 førstnævnte Medlemmer sig subsidiært, da de heller vil se Sagen fremmet paa den Maade end opgivet. Man finder derhos, at den her foreslaaede Valgmaade er at foretrække for den af Kirkekommissjonen i dens Udkast til en Kirkeforfatning foreslaaede. Ligeledes maa man billige, at Mødet selv vælger sine Embedsmænd. Meningsforskjellen mellem de to Fraktsjoner er væsentligt kun, at den ene ikke finder tilstrækkelig Grund til at forrykke det af Kirkekommissjonen opstillede Forhold med Hensyn til Lægfolkets og Geistlighedens numeriske Styrke ved Mødet, og at den idethele ikke vil gjøre de her fremsatte Bemærkninger til Betingelser, men med de Antydninger, som findes i nærværende Indstillings Præmisser, overlade hele den nærmere Ordning til Regjeringen.

Komiteens Medlem O. S. Welde kan ikke tiltræde hverken det Kongelige Forslag eller den Afændring af dette Forslag, som en Fraktion af Komiteen har formet og fremsat som sin Indstilling.

Til Drøftelse af de kirkelige Anliggender blev der i Januar 1859 nedsat en Kgl. Kommissjon, der nu i over 9 Aar har været sysselsat med at bringe i Forslag en hensigtsmæssig og tidssvarende Ordning af forskjellige Spørgsmaal angaaende vore religiøse og kirkelige Forholde. Denne Kommissjon har leveret en Række Udkast til nye Love angaaende de forskjellige Materier, der har været henstillede til dens Drøftelse, og de Resultater, hvortil den i de omhandlede Sager er kommen, har den ledsaget med en hel Literatur af Præmisser.

Den Fremgangsmaade, der ved Forberedelsen af de største og vigtigste Reformer i vor Lovgivning hidtil har været anvendt, har altsaa været befulgt ved Behandlingen af de heromhandlede Sager, og dermed bør det formentlig have sit Forblivende, hvad Undersøgelserne og Forarbejderne til de paatænkte Reformer angaar. Yderligere at forøge Massen af Betænkninger, Erklæringer og Forslag angaaende de Gjenstande, som Kirkekommissjonen med stor Udførlighed har behandlet, skulde neppe være til nogen Nytte ved disse Sagers endelige Behandling af Storthinget.

Naar det i det Regjeringsforedrag, der ligger til Grund for den kgl. Proposisjon, som foreligger Komiteen til Behandling, nu foreslaaes at organisere paa den af Kirkekommissjonen i dens Udkast til en Kirkeforfatning i Forslag bragte Maade, et Kirkemøde med den konsultative Indflydelse i disse Anliggender, „at ikke lettelig noget Forslag eller nogen Foranstaltning vilde komme til Udførelse, naar Forsamlingen havde erklæret sig derimod," saa bliver det formentlig dobbelt betænkeligt for Storthinget at indlade sig paa den foreslaaede Foranstaltning, da det antagelig ikke bør indromme nogen raadgivende Forsamling en saa afgjørende Indflydelse paa Sager, der i sidste Instans maa henhøre under dets eget Forum. Dersom Storthinget paa den i Regjeringsforedragets Begrundelse givne Basis bevilger Midler til Afholdelse af et Kirkemøde, saa maa dette Skridt omtrent blive ensbetydende med en Opgiven af Repræsentatsjonens Myndighed i disse Anliggender, og dette maatte ansees uforeneligt med Nationalforsamlingens Stilling og Ansvar som med vor konstitutionelle Forfatnings Prinsiper. Den nedsatte Kirkekommissjon har i sin Betænkning udtalt, at den fandt „overvejende Betænkelighed ved Sammenkaldelsen af en foreløbig Synode til Sagernes Behandling deri, at det kun vilde blive en raadgivende Forsamling, og at et saadant Forsøg, hvis det leb uheldigt af vilde udøve en skadelig Indflydelse;" men Storthinget har formentlig en stærkere Grund til at nære Betænkelighed mod Istandbringelsen af et Kirkemøde for at faa istand Udtalelser, der af Regjeringen paa Forhaand betegnes at skulle være omtrent afgjørende i de Spørgsmaal, der blev Forsamlingen forelagt til Betænkning, og hvis endelige Behandling Storthinget altsaa kun vilde beholde et Skin af sin lovgivende Myndighed paa dette Gebet. Paa denne Maade at deltage i Afgjørelsen af de verserende kirkelige Reformspørgsmaal vilde formentlig lidet stemme med Repræsentatsjonens Værdighed.

Den foreslaaede Sammensætning af det paatænkte Kirkemøde maa formentlig ogsaa være beregnet paa at give Forsamlingens Udtalelser den dominerende Indflydelse, som det i Regjeringens Foredrag er forudsat, at Forsamlingens Vota „uagtet kun raadgivende," skulle faa paa den fremtidige Lovordning af vore kirkelige Anliggender. En Kombinatsjon af tvende theologiske Professorer, 6 Biskopper og 14 Præster er et stærkt hierarkisk Apparat. Overfor denne Halvdel af Forsamlingen vilde antagelig de 22 Lægmænd — eller, efter Kommissionens subsidiære Forslag, det noget større Antal af disse hovedsagelig kun komme til at spille den Rolle, at være en taalmodig og lydig Tilhørerkreds. Den Maade, hvorpaa disse Lægmænd foreslaas valgt, kan vistnok have Udseende af at være folkelig; men naar man erindrer sig den Indflydelse, Landets omkring i de forskjellige Valgkredse stationerede Præster vilde have og rimeligvis ogsaa vilde bruge til at bøie Menighedens Stemmegivning i Retningen af deres Stands Meninger og Synsmaader, saa er der formentlig Grund til at tvile om, at det Resultat, der vilde udkomme ved Valget af Kirkemødets læge Halvdel, vilde afgive et paalideligt Udtryk for de Følelser og Synsmaader, der bevæge sig udover den norske Folkekirkes spredte Menigheder. Man havde ved et saadant Valg formentlig saameget mindre nogen Garanti for, at der fremkom en fyldig Menighedsrepræsentatsjon, som det intenderede Valg skulde være det første samlende Forsøg i denne Retning. Det norske Folk er af Naturen forsigtigt indtil Konservatisme, og det tør derfor vanskelig forudsættes, at enten den nyere Tids liberalere Synsmaader eller vor store Statskirkemenigheds Ønsker og Forhaabninger vilde i nogen Mon finde sin Repræsentatsjon i det Antal Lægmænd, der er tænkt indvalgt i Kirkemødet som det egentlige Organ for Menigheden. I denne Henseende maa den lovgivende Forsamling selv forudsætte ganske anderledes at indehave Betingelserne for en alsidig Repræsentatsjon af de menige Synsmaader og Ønsker, medens det paa den anden Side ikke tør forudsættes, at Storthinget skulde savne enten Evne eller god Vilje til at varetage Kirkens sande Tarv.

Det er, selv om intet Kirkemøde kommer istand Intet til Hinder for, at Landets Geistlighed søger at gjøre gjældende sine Synsmaader i de heromhandlede store og vigtige Anliggender ved Siden af de Udtalelser, der ere fremkomne fra Kirkekommissjonen. Dertil vil denne Stand mindre end det store Lægmandssamfund savne Anledning; den har jo Adgang til gjennem store Sammenkomster at give sine Meninger og Sympatier Vægt og Indflydelse, og den har desuden den aabneste og letteste Adgang til gjennem Landets Presse at gjøre sin Opfatning af Forholdene gjældende. Til Opnaaelse af dette Øjemed er det derfor ikke fornødent, at der gives Præstestanden Bidrag af Statskassen. At legalisere Mødets Udtalelser ved et Statsbidrag og ved at kalde det et Kirkemøde vil neppe være til Gavn for Sandheden og Friheden i de Granskninger af de herhenhørende Anliggender, som paa et senere Stadium, nemlig ved disses endelige Afgjørelse, skal finde Sted. Der tør derhos paa den anden Side være Grund til at betvile, at den geistlige Afdeling af det paatænkte Kirkemøde, efter den Maade, hvorpaa den i det kgl. Forslag er tænkt sammensat, vil blive et paalideligt og alsidigt Organ for de Synsmaader, der næres inden den norske Præstestand, og det turde saaledes ogsaa for denne Stands Vedkommende kunne lede til Skjævheder og uheldige Følger, om den skulde blive paa en bunden Maade repræsenteret ved et Kirkemødes Overvejelser og Vota. Muligheden af, at en „Synodes" Forhandlinger for alle Interesser kunde falde mindre heldig ud, har, som allerede bemærket, den kgl. Kommissjon befrygtet, idet den har fundet „overvejende Betænkeligheder" ved at istandbringe en saadan; men ved at arangere et Kirkemøde efter den nu lagte Plan vil netop de samme Tvil gjøre sig gjædende. Er der endog Grund til at betvile, at Kirkens Tjenerskab ved et saadant Møde vilde blive tilfredsstillende repræsenteret, saa er der, som allerede paapeget, saameget stærkere Formodning for, at Lægmands- eller Menighedsrepræsentasjonen ved et saadant Møde, efter den lagte Plan, og selv om denne udvides saaledes, som en Fraktion af Komiteen har foreslaaet, ikke vilde svare til sin Hensigt.

Efter denne Opfatning af Sagen finder dette Medlem af Komiteen det utilraadeligt at stemme for Bevilgning af det foreslaaede betydelige Beløb til Istandbringelse af et Kirkemøde. Kirkekommissjonens niaarige Virksomhed har allerede saavidt bekjendt kostet Staten over 22,000 Spd. i Diæter, Skydsudgifter og Trykningsomkostninger etc. Til disse Udgifter at føje et saa betydeligt Beløb, som det, der nu er Tale om, og som vel nærmest maa betragtes som en Anslagssum, der med stor Rimelighed kunde tænkes fordoblet, uden større Sikkerhed for, at den paatænkte Forføjning vil gavne den Sag, hvorom her handles, end det paatænkte Kirkemøde efter dets hele Anordning vil eller kan give, tør neppe i nogen Henseende ansees beføjet.

I Henhold til det Anførte stemmer dette Medlem imod enhver Bevilgning til Afholdelse af et Kirkemøde.

Det ovennævnte Flertal indstiller:

Til Bestridelse af Udgifter ved et Kirkemøde som efter Kongens nærmere Bestemmelse bliver at sammenkalde til Drøftelse af forskjellige kirkelige Anliggender, bevilges udredet af Statskassen i Budgetterminen 8000 Spd. eller 2666 Spd. 80 ß aarlig.

Kristiania, den 6te Januar 1869.

Faa Forhandlinger i vort Storthing har været mere løftende, indholdsrige og beaandede af lutret Frisind og Fædrelandskjærlighed end de, der førtes i Odelsthinget om Udvidelse af den kominale Stemmeret. Af en saadan Mængde af Guldkorn kan det være vanskeligt nok at udhæve noget enkelt som særlig fortrinsberettiget til videre at fremholdes og lyses for Almenheden. Naar vi derfor idag, forinden Lagthinget tager fat paa Sagen, skulle lægge nogle af de faldne Yttringer til Text for videre Betragtning, saa er det ikke fordi disse ere enestaaende eller de utvilsomt vægtigste Ord, som fra Thinget er gjenlydt ud over vore Fjelde og Dale. Vi anføre kun følgende Ord, fordi de ere af Forslagsstilleren Sagfører L. Daa, i hvis Lod det ogsaa derfor naturligt maatte falde først at tage Ordet i Thinget, for at paapege den brede og sikkre Grundvold, hvorpaa Forslaget var bygget. Efter Storthingstidenden ytrede han efter en kort Imødegaaelse af Schweigaards Forslag, om at Komiteens Indstilling skulde forkastes, følgende Ord:

„Han vilde vende tilbage til det, hvormed han begyndte, at han troede, Forslaget var retfærdigt og gavnligt, samt at dette var en betimelig Gjerning; retfærdigt, fordi det synes overensstemmende med Rimglighed og Billighed, at den Mand, der bidrog til et Formaals Udførelse, ogsaa havde en Stemme med Hensyn til Afgjørelsen af, paa hvilken Maade det skede. Vore Kommuner bestode jo af fornuftige Væsener med Selvbestemmelsesret, og naar man paakaldte Folks Medvirkning, var det urimeligt at udelukke dem fra at stemme derved. Eiendommen havde ganske vist sin Ret, men Individet havde ogsaa sin, og det var neppe rigtig at tage væsentlige Hensyn til den ene Side af Sagen. Forandringen var gavnlig; thi hvorledes var det nu? jo paa Landet var Brugerne af matrikuleret Jord den herskende Klasse, i Byerne Kjøbstadsborgerne og Huseierne; de besætte Posterne, udskrive Skatterne og anvende dem — kort sagt regjere. De andre Klasser bleve regjerede, de maatte betale, men havde ingen Stemme. Dette Forhold kunde ikke gjøre godt, det virkede uheldigt baade paa de Regjerende og de Regjerede. Hos de regjerende Klasser maatte det svække Interessen for den kommunale Bestyrelses Gjerning. Paa Landet, hvor Forholdene vare mere ensartede, havde vistnok enhver af disse Stemmeberettigede samme Interesse som den anden, men dersom der fandt Rivninger Sted, vilde man under en forandret Ordning neppe se, hvad der nu desværre skede, at Folk ikke interesserede sig for Valget af Kommunebestyrelsens Medlemmer. Der vilde udfoldes et større Liv og Dygtighed inden denne Institution, og denne vilde i høiere Grad, end Tilfældet er nu, tjene til Folkeundervisning. Hos de Regjerede blev Tingen endnu værre; hvad man ikke havde Anledning til at øve nogen Indflydelse paa, for det vilde ogsaa Interessen mangle, eller der blev Misfornøielse, hvilket ogsaa var rimeligt, hvor man skulde betale, men ingen Stemme have. Det maatte løse Baandet mellem Individet og Kommunen og derigjennem med Fædrelandet. Det var ikke urimeligt, at mangen rask Karl, der nu arbejdede paa de amerikanske Stepper, kunde arbejdet i Fædrelandets Interesse og lagt sine Ben til Hvile her, hvis han havde faaet Interessen vakt for de kommunale Anliggender. Endelig var Forandringen betimelig. Enhver vilde føle, at der kunde komme Strømninger i vort politiske og sociale Liv, der kunde vække Misfornøielse i større Maalestok. Der kunde blive nødvendigt at gjøre Forandringer, men var det da ikke bedre at overveie Sagen i Ro og faa Forandringen

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse f. No. 3.)

„Det er ikke min Tanke om Sagen," sagde Touche-à-Tout," jeg tror tvertimod, at en Fyrste hædrer sig selv ved at beskytte Videnskab og Konst. Hovedsagen er at ordne den og gjøre den til et lydigt Redskab i Moralens og Styrelsens Tjeneste. Litteraturen udgjør Taabernes Glæde; jeg vil derfor ikke berøve dem denne uskyldige Nydelse. Jeg tror tvertimod, at en af de Pligter, som paaligger en Fyrste, er at være en Mecœnas eller endnu bedre, en Augustus, som betaler for en Herats's Smaaviser eller en Virgils uskyldige Georgica."

Art. 5. For at opmuntre Litteraturen og give Geniet Anledning til at udvikle sig skal der udsættes to store aarlige Præmier, den ene i Poesi og den anden i Veltalenhed.

Emnet for Prisskriftet i Veltalenhed skal være en Afhandling over dette vakre Spørgsmaal: Hvilket er for nærværende Verdens fornemste Folk? Til Emne for Kappestriden i Poesi foreslaas en Dialog mellem to Hyrder: Om den ny Stjerne som nys har fremstraalet paa Taabernes Himmel?

„Hvor uforsigtigt!" udbrød Baronen. „De leger med Ilden, De er en Revolutsjonsstifter uden at vide af det, og det er netop det værste Slags Revolutsjonære. Faren ligger ikke i det foreslaaede Emne, men i den Skrivekløe, De indpoder paa et indbildsk Folk. De blotstiller Uskylden og Enfoldigheden, Vankundighedens sædvanlige Ledsagere. De opmuntrer Nysgjerrigheden, Spidsfindigheden, Viddet, som i sit Følge fører med sig Ondskaben, Hovmodet og Opsætsigheden. Er det Grund til i et velordnet Samfund at begunstige disse literære Snyltegjæster? Der behøves alene Jordarbejdere, Embedsmænd og Soldater."

„Er Sessjonen sluttet?" spurte Hyasint, som allerede følte sig træt.

„Nei, Sire," svarte Touche-à-Tout; „Regentbyrden er meget tungere end Deres Majestæt tror. For at holde dette sygelige Folk ved god Helse er ikke firtitusen Love eller Forordninger om Aaret for meget; men Deres Majestæt kan forkorte dette møjsomme Arbejde ved at sætte Lid til vor Klogskab, og uden at gjennemlæse dem undertegne disse Papirer, som jeg her forelægger Deres Majestæts Visdom og lyse Blik. Saa har vi f. Eks. et lidet Reglement i et hundrede og fem og syvti Artikler for Politiopsynet i de kongelige Haver, hvilket alene er et Tillæg til de i Løbet af de sidste tyve Aar udfærdigede Forordninger i samme Emne. Man gjenfinder der Forbudet mod at indlade mindre velklædde Personer, omløbende Hunde o. s. v. Det eneste Ny er den 37te Artikel, som paa den hæderlige Barons Begjæring er blevet tilføjet og lyder saaledes:

Ingen Arbejder skal slippes ind i nogen af de kongelige Haver medmindre han kan forevise Vidnesbyrd om en god Vandel, og en af hans Foresatte udfærdiget Tilladelse til Giftermaal; alt behørigen karteret og indregisteret.

„Hvad er Meningen med dette?" spurte Hyasint.

„Sire, det er en Indrømmelse til Moralen; Baronen vil forklare Deres Majestæt —"

„Kom med det, kom med det," sagde Kongen, „jeg skriver under uden alle Forklaringer."

Og med en feberagtig Haand skrev han under alle de Papirer Ministern forelagde ham. Da Pavirbunken endelig var forsvundet, drog Hyasint et Suk af Lettelse og udbrød med al en Skoleguts Glæde, der har faat Skolelov:

„Mine Herrer, Foredragslisten er nu sluttet; vi opsætter alle alvorlige Sager til i Morgen."

„Lad os nu passiare lidt," vedblev Kongen. „Efter hvad jeg kan se, har Konsten at regjere megen Lighed med Konsten at lade Marionetterne danse. Hele Hemmeligheden bestaar i overalt at fæste usynlige Traade og efter Behov trække i dem."

„Sire," udbrød Baronen med sitrende Stemme, „tillad mig at græde af Glæde og Beundring. Med et eneste Ord har Deres Majestæt defineret den administrative Politik, den eneste som er værdig dette Navn. En vakrere og mere treffende Lignelse er aldrig blevet gjort."

„Det er ogsaa min underdanige Formening," faldt Touche-à-Tout ind. „Den eneste Skilnad er, at Skuepladsen her er saa stor og Skuespillerne saa mange og ustadige, at den befalende Vilje behøver tusentals Hænder, som lyder."

„De glemmer," sagde Hyasint naadigt, „at der ogsaa behoves vise og kloge Hoveder til at oplyse denne unge Vilje, og jeg skal ikke glemme det. Jeg takker for de Raad og den Understøttelse, I vil give mig; jeg beklager bare, at Ridder de Pieborgne har iagttaget en saa urokkelig Taushed; han har ikke tilladt os at høre denne veltalende Stemme, som er Gjenstand for Taabernes Beundring."

„Sire," svarte Advokaten, idet han reiste sig og stillede Stolen foran sig som en Talerstol; „jeg taler aldrig i Raadet, hvad der forhandles kommer mig ikke ved; jeg har ikke hørt et Ord af hele Diskussjonen."

„Men," sagde den unge Fyrste, „De skal jo forsvare disse Love for vort Parlament."

„Udentvivl, Sire," svarte Piebourgne, „men det er just derfor jeg vogter mig vel for at tage nogen Notits af deres Indhold. Om," tillagde han med hævet Stemme og uophørligt slaaende i Stolkarmen; „om jeg underordnede min Mening de lovgivende Ministres, skulde det kunne treffe sig, at hvis Ministeren nogen Gang forandrede Mening, skulde Tanken paa Lovens Indhold uimodstaaelig paatvinge sig mig og vække den faste Sammenhæng i min Bevisførelse."

„Hvilket Sprog taler De?" spurte Hyasint.

„Det parlamentarisk-mesopotamiske, Deres Majestæt. Vi behøver dette Bildtyske for [illegible] lade vore smaa Ideer vifilere bagom disse [illegible], dundrende Ord, som henrykker et Folk, hvis Barndom blev vugget ved Lyden af Klokker og Trommer. Men der er intet, som jeg ikke vil gjøre for at være Deres Majestæt til Behag, og hvis Deres Majestæt ønsker det, skal jeg tale som et almindeligt Menneske."

„Hav den Godhed at give mig et alvorligt Svar," gjentog den unge Monark. „Hvor vover De at sige, at De skal forsvare en Lov, som De ikke engang har læst —"

„Gud bevare mig for at lade det man[gle] paa Ærbødighed for min naadige Konge," raabte Pieborgne. „Jeg talte med alt en Generaladvokats Alvor. Deres Majestæt skal [illegible] lade mig vederfares Retfærdighed. Se her Veltalenhedens hele Hemmelighed," tilføjede han og kastede med det samme en Kortlejk paa Bordet, „jeg paatager mig paa en Time at bibringe den Konst at henrykke og lede alle Taa-

uden Lidenskab, end om det skulde ske efter Agitasjoner?"

Der ligger en stor Sandhed i disse Ord, som ikke noksom kan indprente sig. Det kan gjerne være muligt — og vi tro De Herrer paa deres Ord, som baade i og udenfor Thinget forsikre det — at man ikke i Almindelighed kan overføre de Samfundsklasser, som hidtil have herstet og regjeret i Kommunen og andetsteds, nogen Stræben efter at bruge Magten til egen Fordel og til de urepræsenterede Klassers Skade. Gjennemsnitsvis maa man vel kunne sige, at der hidtil har gaaet en almindelig og oplyst Retsindighed gjennem vort offentlige Liv. Men dermed er ikke det bestaaende System retfærdiggjort.

Samfundsindretningerne have et større Formaal end alene at modstaa, hvad der er ligefrem ondt og forkasteligt. Man vil ogsaa fordre, at de skulle vise sig virksomme i at fremme, hvad der er godt og gavnligt, saaledes som hver Tid føler Midler og Magt til at nærme sig Fuldkommenhedens Maal.

Det at lade sig regjere, ligne i Skat og foreskrive Regler osv., uden selv at kunne øve nogen Indflydelse paa sin Skjæbne, maa være vort Folk en haard Lod under dets nuværende Kaar. Det er ikke bare Følelsen af Nedværdigelse og Tilsidesættelse, som her virker ondt; thi det Latterlige ved at tage Embedsbestallingen, Skjødet eller Borgerskabsbrevet for Hjemmelsbrev paa statsborgerlig Indsigt og personlig Tillid, vil synes den ikkestemmeberrettigede Bestillingsmand, Fabrikejer eller andre Næringsdrivende for fremtrædende til, at han skulde føle Krænkelsen som det værste. Men Krænkelse er i sin Grund kun et andet Ord for det at lide Uret. Og herigjennem ledes man ind paa Betragtninger af den alvorligste Art. Der gives ikke længer Nogen, — vi tro ikke engang Aasgaard —, som i sit Hjerte vilde foretrække Enevoldsmagten selv under den viseste og retretfærdigste Hersker for en fri Forfatning, selv om den har mange Ufuldkommenheder og Mangler. Thi Enevoldsmagten har overlevet sin Tid; kun den størst mulige Frihed og Lighed kan bære Forjættelsen om stedse fortsat Fremgang i sig. Hemmeligheden ved vor Tids Folkestyrelse er den: bring om muligt Enhver til at tage Herskerens Ansvar; lad ham føle, at der hviler Borgerpligter paa ham, som henviser ham til Tanken om andre Interesser end hans egen private Fordel og Bekvemmelighed. Og Midlet til at opnaa denne Hensigt er at indrømme ham Rettigheden til at deltage i Styrelsen af offentlige Anliggender, med andre Ord: giv ham Ret til at betroes Tillidshverv eller til selv at vælge dem, som paa Valgdagen og med Hensyn til de foreliggende Spørsmaal besidder hans Tillid. Det hjelper lidet at istandbringe en Tillidsadresse til dem, som hidtil har styret. De kan muligens gjerne have gjort sig fortjente til at faa en saadan. Men Enhver vil skjønne, at man kun føler og har Ansvar ligeoverfor den, der har betroet ham et Hverv; og at hvor dette Forhold ikke finder Sted, der vil man ikke lettelig have nogen Sikkerhed for, at Hvervet udføres forsvarlig. Og hvorledes nu end Forholdet kan have været i vort Land, saa er det dog vist, at Frihedsfølelsen har været en mægtig Kraft til at øge den stadig voksende Strøm af Udvandrere til Amerika; de Fremstillinger af Lovløshed og Usikkerhed, som man saa gjerne hidtil har villet dvæle ved, naar Talen har gjeldt Amerika, har intet vejet for de Mange, der her hjemme følte Lovenes Tryk, og derfor sluttede sig til Udvandringsskaren.

Som vi har udtalt i dette Blads Program ligger en fri Forfatnings Velsignelse og Kilden til dens Styrke netop deri, at den gjennem Selvstyrelsen udbreder Almenaand i Samfundets dybeste Lag. En Udvidelse af Stemmeretten vil desuden, som Daa har sagt, være en mægtig Fremtidskraft for Folkeundervisningen. Thi Kundskaben har ingen Tillokkelse, hvor man ikke har anerkjendt, at den er en Magt. Indpod derfor allerede i Skolen, at der er stillet den unge Borger et højere Maal for hans Virksomhed, og han vil fatte Folkeundervisningen som det Middel, hvorved det skal naaes. Dette er Grunden til, at det schweitzerske og nordamerikanske Skolevæsen har overtruffet alle andre Landes.

Naar vi her have udhævet enkelte af de mere almindelige Grunde for Udvidelsen af Stemmeret, maa det paa den anden Side ikke glemmes, at Sagens største Vanskelighed ligger i Bedømmelsen af, hvad der nu er praktisk opnaaeligt og utvivlsomt gavnligt. I denne Henseende vil man med Odelsthinget være enig i at gaa varsomt tilværks. Det gjælder denne Gang kun en Forandring i den kommunale Stemmeret, og der bør derfor ikke sluttes formeget fra, hvad der gjælder eller burde gjælde som Regel for statsborgerlig Stemmeret. En af Kommunens vigtigste Anliggender er den kommunale Beskatning, og derfor er det rigtigt at fastholde Skatteydelsen som det Grundlag, hvorpaa Stemmeretten hviler. Og skjønt Ansættelsen af den skatbare Indtægt maa være Gjenstand for et mere eller mindre bestemt Skjøn, saa byder dog alle Hensyn, at man gaar langsomt og forsigtigt frem, og ikke med een Gang straks indkalder en Flerhed af tidligere urepræsenterede Klasser. Der kan ikke noksom advares mod at tro de Profeter, som Skuffelsen over Sagens Fremgang har tvunget til at prædike Stemmerettens Udvidelse i en langt større Udstrækning end Odelsthinget denne Gang har besluttet; man vilde alene bringe Tingene ind i ukjendte Farvande fulde af Tvilens Skjær og Agitasjonens Brændinger, hvor den kunde strande, dersom man nu under en stærk Folkemenings Storm vilde sætte alle Sejl til. Men heldigvis vil Lagthinget ikke kunne glemme, at dets konstitusjonelle Bestemmelse er snarere at holde igjen end at søge at overskøje Odelsthinget paa Reformernes Vei. Men denne Side af Sagen faa vi nok Anledning til nærmere Ordskifte om, naar Lagthinget, efter hvad der forlyder, allerede i næste Uge begynder sine Forhandlinger om Odelsthingsbeslutningen.

Jernbane paa Jederen. „Stavangers Amtstidende" meddeler: „Som det vil erindres, foretog Jernbanedirektør Pihl, efter Indredepartementets Anmodning, i afvigte Sommer en foreløbig Undersøgelse af det Terræn, hvorpaa en Jernbane fra Ekersund til Stavanger tænkes anlagt. Den 21de f. M. afgav Hr. Pihl sin Indberetning til Departementet, og det vil af denne Indberetning erfares, at der fra teknisk Side ikke stiller sig Vanskeligheder ivejen for den projekterede Jernbanes Anlæggelse. Forinden der imidlertid kan blive Tale om en mere detaljeret Undersøgelse, maa her, som paa andre Steder, hvor Jernbaner foreslaaes anlagte, tilvejebringes Oplysninger om den Trafik, som kun paaregnes at ville falde Jernbanen tilgode, og vil her formentlig i den nærmeste Fremtid blive truffet de sædvanlige Foranstaltninger til Indhentelse af deslige Oplysninger". Af Hr. Pihls Skrivelse fremgaar, at en Stigning af 1 paa 40 flere Steder vil blive nødvendig. Saaledes vil antagelig Opstigningen fra Ekersund til Fodlandsvandet udfordre Stigninger af indtil $1/60$ à $1/70$ og fra Josefjern til Højdepunktet ved Gjermestad af $1/50$. Nedstigningen herfra til Helvikvandet vil rimeligvis kræve en Heldning af $1/40$. Mellem Gjermestad og Ogne, hvor Terrænet især langs Kjernene er i sjelden Grad vanskeligt og kostbart for Anlægget af en Jernbane, nødes man til at anvende Linjens Maksimumsstigning, ligesom ogsaa Brugen af hyppige og skarpe Kurver vil blive uundgaaelig. Fra Ogne over Jederen vilde Linjen kunne føres i temmelig lige Retning straks østenom Nærbø og Klep Kirker hen til Sandnæs og herfra langs Gandsfjorden til Hindal, videre om Hillevaagsvandet til Bredevandet ved Stavanger. Terrænforholdene frembyde paa denne Strækning ingen særegne Vanskeligheder. Da et af Hovedøjemedene ved denne Jernbane har været at tilvejebringe en Forbindelse mellem Havnene norden- og søndenfor Jederen, for at Sejladsen udenom den kan undgaaes af de Baade og den Almue, der om Vinteren søge hen til Fisket nordenfor Stavanger, havde der været Tanke om med Jernbanens nordre Endepunkt at komme til Havet enten ved at standse ved Sandnæs med Sidelinje til Hafrsfjord eller ved at føre Hovedlinjen om Hafrsfjord frem til Stavanger, hvor Stasjonen tænktes lagt ved Sandvigen. Medens Hr. Pihl under enhver Omstændighed har maattet anse en Linje til eller om Hafrsfjord af flere Grunde utilraadelig, fandt han, at der ikke stillede sig Vanskeligheder ivejen for et efter hans Formening naturligere og hensigtsmæssigere Arrangement, nemlig at føre Linjen direkte fra Sandnæs til Stavanger, der at lægge Stasjonen paa en Tomt ved Bredevandet og ved en Forlængelse af Sporet at sætte den i Forbindelse med Vaagen. Herved vilde man opnaa en central Beliggenhed af Stasjonen inden Byen samt en bekvem Kommunikasjon med denne for saavel den søndenfra kommende Almue som for Færdselen paa Havnen. Det her paapegede Arrangement vil neppe kræve synderlig større Ekspropriasjonsudgifter, og forøvrigt blive langt billigere at gjennemføre, end den anden Plan med Linjen om Hafrsfjord og Stasjonens Beliggenhed ved Sandvigen, temmelig højt over Søen og i en Udkant af Byen.

Efter det ved Befaringen vundne Indtryk udtaler Hr. Pihl som sin Formening, at Anlægget af denne ca. 7 Mile lange Jernbane vil blive billigt og forholdsvis billigere end vore hidtil udførte Jernbaner.

Den 21de December indviedes en skandinavisk Kirke i North-Shields ved Newkastle. Kirken, der er opført for Bidrag fra det bergenske Sømisjonsselskab og fra de ved Tynefloden boende Skandinaver, har kostet 6500 Spd. og rummer 250 Personer. Tilstede ved denne Lejlighed var efter Indbydelse alle de norske Sømandsmisjons Præster i Udlandet. Konsul Theodor Borries holdt en Indvielsestale med Udsigt over Kirkens Tilblivelse.

Om Stemmerettens Udvidelse udtale Medlemmer af Bergens Arbejderforening sig i Bergensposten. De mene, at det ikke kunde forundre nogen, som har fulgt de bergenske Repræsentaters Virksomhed, at se dem staa paa den Side, hvor de stod; „thi de høre til det Parti i Storthinget, af hvilket man maa vente, at der saalænge som muligt holdes igjen, naar det gjælder de lavere Klassers politiske Myndiggjørelse." Indsenderen mener dog, at de faa finde sig i dette, da de selv har valgt dem. „Men naar Hr. Irgens, for at støtte sin Mening, ved Sagens Behandling udtaler, at han paa sine Kanter ikke havde mærket nogen Trang efter at blive stemmeberettiget hos den Klasse, der havde en mindre Indtægt end 200 Spd., da kan vi ikke lade denne Ytring henstaa upaatalt. Thi vi har i den omhandlede Henseende gjort en ganske anden Erfaring, og vor Erfaring har en faktisk Basis." Indsenderen oplyser, at af Arbejderforeningens 1600 mandlige Medlemmer, omtrent 1400 ikke vil opnaa Stemmeret, naar Census sættes til 200 Spd. De allerfleste af Arbejdsstanden naa ikke højere end til 150 à 180 Spd. De faa, som naa op til 200 er i Regelen allerede i Forvejen stemmeberettigede som Husejere.

Tyveri i Højesteret. Igaar Eftermiddag Kl. 2 skeede et frækt Attentat paa Tyveri i den stærkt befærdede Entre til Højesteret, idet en Ungut paa 18—19 Aar listede sig derind og opbrød en Skuffe i en dersteds henstaaende Dragkiste fyldt med Fruentimmerklæder. Heldigvis kom Ejerinden til og gjorde Anskrig, hvorefter Tyven blev greben paa ferskt Gjerning. Da han imidlertid bestemt negtede, at det var ham, som havde opbrudt Skuffen, men paastod at have set en anden Gut med en Kurv løbe sin Vej, blev en Konstabel hentet, der straks gjenkjendte ham som en for Tyveri nylig straffet Person, og førte ham med sig til Politikamret.

Da der daglig i denne mørke Aarstid anmeldes Tyverier, tro vi gjentagende at burde henstille til Publikum at holde Døre og Entreer lukkede. (Aftenbl.)

Studentersamfundets almindelige 13de Januar-Fest til Fædrenes Minde er denne Gang udsat til et senere Datum for at give de mange, der nu i Ferierne ere borte fra Byen, Anledning til at deltage deri.

Den provisoriske Regjering i Spanien har ved Dekret af 22de f. M. hævet det bestaaende Forbud mod Udførsel af Kornvarer, Mel, Gryn og Potetes fra Spanien og de baleariske Øer.

Fra indeværende Aar af vil det metriske Maal- og Vægtsystem blive indført i Spanien. I alle Prisnoteringer paa Varer og Transaksjoner tilstedes alene det nye System.

Russisk Vareførsel over Sverige. Herom skriver „Gotheb. Hand. och Sjøf. Tidn.": I disse Dage har vi gjennem russiske Aviser modtaget Underretning om, at Baltishportbanens Direksjon har faat den nødvendige Aktiekapital tegnet og sluttet Kontrakt med det store Bankierhus E. M. Meyer & Co. om Banens Anlæggelse. Det er allerede overdraget den bekjendte Jernbanebygger Peter Jenowitsch Gubonine straks at begynde Arbejdet. Hele Banen gaar over næsten jevn Sandgrund, er overordentlig let at bygge og antages at kunne være færdig i 1870. St. Petersburg vil saaledes inden faa Aar have en Jernbane langs begge Kyster af den Finske Bugt paa tilsammen over 70 Miles Længde til de stadigt aabne Udhavne i Baltishport og Hangø. I Anledning heraf søger Aftonbladet at paavise, hvorledes flere russiske Varer meget vel kunde udføres gjennem Sverige, og omtaler tilslut, at flere frem-

---

ber, de fordums ikke mindre end de nærværende og tilkommende.

Deres Majestæt vil behage at lægge Mærke til, at denne Kortlejk forestiller hele Retoriken. Hverteneste af disse Kort indeholder et Argument. Disse tre Parykker udenpaa hverandre er: vore Fædres Visdom og Erfarenhed, vore Forfædres sunde Fornuft, den gamle Tids Klogskab. Kvinden der med de forbundne Øjne, som holder en Vægtskaal i Haanden er den hellige Lov, den uigjenkaldelige Lov, som ingen kan røre ved uden at gjøre sig skyldig i Ugudelighed. Denne Trompet, fra hvilken Ordene Hæder, Dyd, Patriotisme, Sædelighed udgaar, forestiller Ministrene og hele denne administrative Arme, hvis ufejlbare Soldater er talrigere end Stjernerne paa Himmelen og Draaberne i Havet. Betragt dette Barn, som ikke vil sige A, medens man dog skulde tvinge det til at sige B; det er den lykkelige Enfoldighed og den hellige Vankundighed. Dette med Ormer pyntede Medusahoved er Bagvaskeren, den for onde Hensigter mistænkte Statens Fiende, med et Ord, den, som ikke er af samme Mening som vi. Denne Brønd forestiller Fordærvelsens Afgrund, hvor den revolusjonære Drage ligger paa Lur for at opsluge den første Forvovne, som drister sig til at røre paa sig. Paa denne Fane staar skrevet: Den, som anfalder os, anfalder Styrelsen. Deres Majestæt ser her Anarkiets Spire med Skafottet i Baggrunden. Dette Giftbæger, med en Dolk og en Brandfakkel, er, som man straks kan se, Pressen. Denne fortryllende Kokette, som ser sig i Spejlet og siger: Hele Verden misunder mig, er Taabernes lykkelige Nasjon. Denne liggende Okse som idelig fremrauter: Hvorfor gjøre nogen Forandring, naar man befinder sig vel, er Billedet paa disse solide praktiske Mennesker, som en allerede vundet Formue giver Smag paa Hvile. Paa dette Kort er en Snegle med Devise: Festina lente (spræng dig ikke); paa det andet her en Kjærlighedsbillet i hvis Segl der staar: Ikke i Dag, senere. De fantastiske Dyr, Deres Majestæt ser her, saasom Griffer, Sfinkser etc. er Teorrierne, Visjonerne, Utopierne hos alle disse Drømmere, som forstyrrer Nasjonens Søvn. Til Slut har vi her de fire Esser: Hjerter, Religionen; Ruder, Moralen; Kløver, Styrelsen; Spader, Samfundsordenen; og allersidst Hjerterknægt, den første af Honørerne, det bedste Kort; det er en harniskklæd Figur af hvilken man hverken kan skjelne Ansigtstræk eller Væksten, og som kaldes den forstandige Frihed.

Om nu Deres Majestæt vil blande Kortene og tage af, saa paatager jeg mig i den Orden Kortene ligger, at holde en ministriel Tale, som skal fordunkle alle de Taler, som paa et helt Aarhundrede er blevet applauderede."

„Alt dette er unægtelig meget sindrigt," sagde Hyasint, som begyndte at føle sig en Smule forlægen, „men de kan vel alligevel ikke nægte, at de maa tale om Loven, som De skal forsvare."

„Jeg er fortvivlet over at have udtrykt mig saa ilde," svarte Pieborgne. „Disse Kort eller disse vakre almindelige Fraser har en saa underbar Kraft, at man kan anfalde eller forsvare alt, hvad man vil og vinde sin Proces uden engang at have kastet et Blik i Dokumenterne. Jeg beder bare, at Deres Majestæt vil sætte mig paa Prøve. Udtænk, Sire, en Lov, hvilken som helst, mine hæderlige Kolleger gjøre det samme og jeg paatager mig paa staaende Fod og i en og samme Tale mod Opposisjonens Anfald forsvare disse tre Love af hvis Indhold, jeg ikke kjender et eneste Ord, — — —"

„Lad saa være," sagde Kongen, „jeg har tænkt paa en Lov: forsvar den."

„Og fremfor Alt," faldt Baronen ind, „gjør inge lange Præludier for at faa Tid til at berede Dem paa Deres Frihaandstale."

„Baron," sagde Pieborgne, „De kjender mig meget lidt. Har jeg nogensinde tænkt inden jeg talte? Giv nu Agt, mine Herrer! Kamret (Storthinget) er dybt grebet af de glødende Ord, som Opposisjonens første Taler har talt; det ministerielle Forslag svæver i Fare, man foreslaar en djærv Reform; jeg bestiger Talerstolen og jeg begynder beskedent, efter Kunstens Regler. Vær saa god min bedste Baron, og læg ud Kortene paa Bordet! Mange Tak! Jeg har nu mine Argumenter formerede i Linje. Defileringen begynder."

„Mine Herrer!

Jeg har med spændt Opmærksomhed lyttet til den ærede Taler, som sidst havde Ordet. Jeg skal ærligt og oprigtigt tilstaa, at efter min Mening har ingen stor Taler løftet sig højere; han har overtruffet sig selv. Jeg skulde ikke være en Taabe, om jeg kunde modstaa denne Veltalenhed, som med hele Kraften af en fossende Fjeldelv river Eder med sig og med Ørnens Vingeslag hæver Eder til Idealets højeste Tind. Men Statsmandens Pligt er at unddrage sig Indflydelsen af dette Trylleri; han faar alene lytte til den rolige Forstands Stemme. Underkastet denne Ildprøve — jeg frygter ikke for at sige det — udholder ikke min ærede Modstanders Tale en nærmere Granskning; jeg ser deri bare et dybt beklageligt Misbrug af et uforligneligt Talent."

„Hvilke er i Grunden det System, som den ærede Taler vil sætte istedet for Regjeringens kloge og velberegnede Forslag? Jeg skal angive det med et eneste Ord: det er Nyhedsbegrebet eller for at nævne Sagen med dens rette Navn: Revolusjonen.

„Bravo!" raabte Pleurard. „Knus den Usling, min fortreffelige Ven, knus ham!"

„Kan I vel nægte," vedblev Pieborgne og skruede sig op til alt større Patos, „kan I nægte, at de Ideer, I forsvarer er ny? Nei, I gjør Eder en Ære af deres Nyhed; men oprigtigt talt, tror I virkelig, at der er nogen ny Opdagelse at gjøre i Politiken, i denne Ordning af de almindelige Interesser, som alene er en Tillemping af Erfaringen og den sunde Fornuft? Om den Forholdsregel, I foreslaar var nyttig og sund, tror I vel, at den skulde være undgaaet vore Fædres Visdom og Erfaring, vore Forfædres sunde Forstand og den gamle Tids Klogskab? Hvorledes? Disse ærværdige Grundlæggere af vore Institusjoner skulde gaat forbi disse store Ideer uden at se dem, og det er os vanslægtede Sønner af ærerige Fædre som Opdagelsens Privilegium skulde være forbeholdt? Lad os være beskedne, mine Herrer! Egenkjærligheden anstaar ikke et Land som saa mange Gange er omstyrtet af Revolusjoner. (Forts.)

staaende Mænd har til Hensigt i disse Dage at danne en svensk Afdeling af et saadant Selskab for Vareoplag, og at vedkommende Autoriteter saavel i Sverige som i Rusland ere villige til paa enhver Maade at fremme en heldig Løsning af dette for begge Lande saa vigtige Spørsmaal. Der er neppe Tvil om, at der ved dette Baneanlæg vil aabnes Sverige et rigt Marked for dets Jerntilvirkninger, og dette vil igjen have en heldig Tilbagevirkning paa Udviklingen af dets Industri.

F. Sverdrups Forslag til Vejbudget.

I. Af den for Budgetterminen fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872 til Fremme af Veivæsenet bevilgede Sum af indtil 474,000 Spd., og de i samme Tidsrum fra Distrikterne indkommende Bidrag udredes Omkostningerne ved følgende Veiarbeider:

1. Anlæg af Hovedvei fra Rotnæs i Nittedal til Bondkal i Aker samt Omlægning af Hovedveien derfra til Christiania og over Gjelleraasen til Hellerud i Skedsmo, beregnet til . Spd. 65,000, paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
2. Anlæg af Hovedvei fra Fetsund ved Kongsvingerjernbanen til Nadheim Bro i Høland, beregnet til . . . . = 19,300 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
3. Omlægning af Hovedveien over Mosseskoven i Moss Landsogn, beregnet til . . . . = 8,300

og 4. Anlæg af Hovedvei fra Rolfsøsund til Sandebro i Tune, beregnet til . . . . = 16,500 paa Betingelse for begge Arbeiders Vedkommende, at Distrikterne overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrage $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.

5. Anlæg af en Hovedvei fra Hamar til Kløsten i Stange, beregnet til . . . . = 8,800 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
6. Anlæg af Hovedvei fra Hofaas til Roverud i Brandvold, beregnet til . . . . = 13,200 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
7. Omlægning af Hovedveien mellem Gottenborg og Leren i nordre Aurdal, beregnet til . = 23,200 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_7$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
8. Omlægning af Hovedveien mellem Smedstuen og Laurgaard i Gudbrandsdalen, beregnet til = 17,200 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_6$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
9. Fuldførelse af Veiomlægningen mellem Dien og Smedstuen i Gudbrandsdalen, beregnet til = 7,700 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_7$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
10. Omlægning af Dele af Hovedvedveien gjennem Hallingdal, beregnet til . . . . = 17,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_5$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
11. Anlæg af Hovedvei fra Heen til Næs i Aadalen, beregnet til = 32,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
12. Omlægning af Hovedveien fra Laurvig til Amundrød i Jarlsberg og Laurvigs Amt, beregnet til . . . . = 12,200 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
13. Omlægning af Hovedveien fra Bommestad Bro i Hedrum til Pladsen Kringlemyr ved Grændsen mellem Hedrum og Laurdal, beregnet til . . . . = 25,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
14. Fuldførelse af Veiomlægningen mellem Bakkebro og Humlestad i Sandøkedal med Sidelinie til Kragerø og Tokevandet, beregnet til . . . . = 41,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
15. Omlægning af Hovedveien i Brunkebergsbakkerne i Hvideseid, beregnet til . . . . . . = 11,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
16. Anlæg af Hovedvei fra Stoa ved Arendal til Vasenden i Froland, beregnet til . . . . = 30,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
17. Omlægning af Hovedveien fra Christianssand til Aalesjær i Lister og Mandals Amt, beregnet til . . . . = 30,500 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
18. Anlæg af Hovedvei fra Kaddeland til Øslebø i Holme i samme Amt, beregnet til . . . = 35,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt udreder det vedtagne Bidrag af omtrent $^{44}/_{100}$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
19. Omlægning af Hovedveien mellem Ekersund og Tengs Bro i Stavanger Amt, beregnet til = 5,600 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
20. Paabegyndelse af Hovedveianlæg fra Strandstedet Sand til Suledals Vand, samme Amt, beregnet til . . . . = 20,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
21. Anlæg af Hovedvei fra Ladestedet Kopervik til Kjørsvold Vand paa Karmøen, beregnet til . . . . = 14,500 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
22. Omlægning af Hovedveien mellem Bergen og Haabro i Hammer, beregnet til . . . . . Sp. 31,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
23. Anlæg af en Ridevei fra Føssendal i Odde til Fjære i Skonevik, beregnet til . . . . . = 5,200 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_5$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
24. Omlægning af Hovedveien fra Husum til Lobro i Lærdal beregnet til . . . . = 17,000 mod at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold.
25. Paabegyndelse af Hovedveien fra Halbrændt i Førde til Jølstervand, Nordre Bergenhus Amt, beregnet til . . . . . . = 18,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og, saavidt fornødiges, Gjerdehold samt bidrager $^1/_5$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
26. Anlæg af Hovedveien fra Korsbakken til Hegerholm i Romsdals Amt, beregnet til . . . = 13,040 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_5$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
27. Omlægning af Dele af Veien fra Opdal til Sundalsøren i søndre Trondhjems og Romsdals Amter, beregnet til . . = 20,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
28. Omlægning af Veien mellem Bjerkaker og Flaa i Rennebo, beregnet til . . . . = 21,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_3$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
29. Omlægning af Hovedveien i Forbordlierne, nordre Trondhjems Amt, beregnet til . Sp. 10,200 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_5$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
30. Veiarbeider i Nordlands Amt, hvor det maatte findes hensigtsmæssigst, for et Beløb af indtil = 16,000 mod at vedkommende Distrikter overtage Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrage $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
31. Veiarbeider i Bardo og Maalselvens Sogne, Tromsø Amt, for indtil . . . . = 4,400 mod at Distrikterne overtage Erstatningen for Grund og, forsaavidt fornødiges, for Gjerdehold, udføre Grusningen af de oparbeidede Veistykker og bidrage $^1/_{10}$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
32. Udbedring m. V. af Hoifjeldsveien fra Gudbransdalen til Stryen i Nordfjord og Geiranger i Søndmøre, beregnet til . = 5,000 paa Betingelse, at Distrikterne overtage Erstatningen for Grund og, saavidt fornødiges, Gjerdehold samt bidrage $^1/_5$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.

II. Saafremt upaaregnede og tvingende Omstændigheder maatte blive til Hinder for Udførelsen af et eller flere af de under foregaaende Post opførte Arbeider, bemyndiges Regjeringen til at benytte de dertil bevilgede Midler, forsaavidt tilstrække kan, til følgende Foretagender:

1. Omlægning af Kvernberg- og Hvervenbakkerne paa Hovedveien ved Hønefos i Norderhov, beregnet til . . . . . . Spd. 2,975 mod at vedkommende Distrikt overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
2. Omlægning af Hovedveien fra Faxefald til Domaas i Kristians Amt, beregnet til . . . . Sp. 11,000 paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatning for Grund og Gjerdehold, samt bidrager $^1/_5$ af de forøvrigt medgaaende Omkostninger.
3. Fuldførelse af den under I No. 25 omhandlede Omlægning af Hovedveien mellem Halbrændt og Jølstervand, beregnet til . = 9,000 mod at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt bidrager $^1/_5$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
4. Udbedring af Hovedveien mellem Aarbu og Greslingaas i Aremark Præstegjeld, Smaalenenes Amt, beregnet til . . = 4,448 mod at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold og udreder $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.
5. Omlægning af Blaahammeren i Hovedveien mellem Trondhjem og Indherred, søndre Trondhjems Amt, beregnet til = 13,600 mod at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjerdehold samt udreder $^1/_4$ af de øvrige medgaaende Omkostninger.

III. Under den i det Foranstaaende nævnte Erstatning for Grund skal tillige være indbefattet Erstatning for Grustag i Anledning af Veianlæggene samt for anden Jordskade udenfor Veilinien, der ved disse foranlediges.

IV. De indkomne Andragender om
1. Bevilgning til Omlægning af den sæterdalske Hovedvei,
2. Bidrag til Vedligeholdelse af den gamle Hovedvei til Krogkleven,
3. Bevilgning til Vei mellem Svelvik og Drammen, og
4. Do. til Vei over Sandvikseid indvilges ikke.

V. De af forrige Storthing til Omlægning af Hovedveien i nordre Trondhjems Amt fra Fosnæs Plads til Aunmyr i Beitstaden forskudsvis bevilgede 16,230 Spd. føres til endelig Udgift for Statskassen.

VI. Af de under Post I anførte Beløb udredes endvidere:
1. Til Bestridelse af Udgifterne til Vedligeholdelse af de Veie, der henhøre under Veifondet, 9,900 Spd. for Treaaret eller aarlig . . . . Sp. 3,300 „ ß
2. Til Undersøgelser angaaende nye Veiarbeider, disse Undersøgelsers Bearbeidelse, Tilskud til Lønning af Veivogtere, Understøttelse for Arbeidere, der ere komne til Skade i Statens Veivæsens Tjeneste eller til Enker og Børn efter Veiarbeidere samt til andre tilfældige Udgifter 20,860 Spd. for Treaaret eller aarlig = 6,953 40 ß

Tilsammen for Aaret Sp. 10,253 40 ß

Vejvæsnet i England for hundrede Aar siden.

(Af Macaulay's Englands Historie).

En Hovedaarsag til Vejenes mislige Tilstand ved „Restaurationens" Tid (1660) synes den mangelfulde Veilov at have været. Hvert Kirkesogn var forpligtet til at vedligeholde de Hovedveie, som gik gjennem det. Landalmuen maatte levere gratis Arbejde sex Dage i Aaret. Hvis ikke dette strak til, lejedes Arbejdsfolk, og Udgiften blev udlignet paa Sognet. At en Vej, som forbinder to store Byer med livlig Samfærdsel, skal vedligeholdes paa den Landbefolknings Bekostning, som bor med store Mellemrum langs Vejlinjen, er iøinefaldende uretfærdigt; og denne Uretfærdighed var især skrigende ved den store nordre Linje, som gik gjennem meget fattige og tyndt befolkede Egne og forbandt meget rige og folkestærke. Det var heller ikke overkommeligt for Kommunerne i Huntingdonshire at holde istand en Vei, som blev opslidt af den mægtige Færdsel mellem Byerne i den Vestre Del af Yorkshire og London. Kort efter Stuarternes Gjenindsættelse i 1660 tiltrak ogsaa Kjæremaalet herover sig Parliamentets Opmærksomhed; og en Parliaments-Akt, den første af vore mange Bom-Akter, blev udstedt, som lagde en liden Veitold paa Reisende og Varer, til Vedligeholdelsen af enkelte Stykker af denne vigtige Færdselslinje. Dette Brud paa det gamle System vakte dog Vrede paa mange Hold; og med de andre Storveie til Hovedstaden blev det endnu længe ved det Gamle. Tilsidst fik man dog gjennemført en Forandring, skjønt kun med stor Vanskelighed. Thi uretfærdig og uvittig Beskatning, som Folk ere vante til, bære de ofte langt villigere end det rimeligste Paalæg, som er nyt. Det var ikke før efterat mange Veibomme vare blevne voldelig revne bort, efterat man i mange Egne havde maattet bruge Vaabenmagt mod Almuen og meget Blod var blevet udgydt, at en heldig Ordning blev gjennemført. Efterhaanden blev Fordommene beseirede, og vor Ø er nu (1848) gjennemkrydset i alle mulige Retninger af næsten tredive tusen (engelske) Mile Bom-Vej.

☞ Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Eksemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Ekspedisjon.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedisjonen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til $2^1/_2$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 5. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Thorsdag den 7de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm; til Arendal, Chr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve og rekom. Breve); til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 6te Januar. I Hofkredse forsikres, at Espartero har den største Chance for den spanske Throne, hvis han adopterer Hertugen af Genua.

Wien, 6te Januar. „Abendpost" konstaterer, at Porten har besluttet at gjøre væsentlig formildende Modifikationer i Bestemmelsen om Grækernes Udvisning.

Kristiania Lærerforening

har i Aftenbladet ladet indrykke en længere Udtalelse om det fra en Kommission af Seminariebestyrere og Skoledirektører udgaaede Forslag til nyt Reglement for Skolelærerseminarierne. Det vilde været os en Fornøielse at indtage i vort Blad denne velskrevne Opsats i dens Helhed; men Rummet forbyder os at efterkomme den til os rettede Opfordring herom; vi kan derfor kun i al Korthed gjengive det væsentlige deraf.

Kommissionen har udtalt, at der ved Udarbeidelsen af en ny Undervisningsplan ikke maa tabes af Syne, „at der væsentlig gjælder en inderlig og grundig Tilegnelse af det foreskrevne Kundskabsstof", og at derfor Undervisningsstoffet, hvad enten det „omfatter det kristelige, folkelige eller almennyttige, maa behandles saaledes, at det bliver frugtbart for Hjerte, Aand og den hele Karakter". Men disse Almensatser er efter Lærerforeningens Mening ingenlunde kommen til sin Ret i det foreslaaede Reglement. Misforholdet mellem de opstillede Fordringer og den knappe Tid af 2 Aar, der er levnet Lærere og Elever til at fyldestgjøre dem, kan kun bidrage til at fremme Overlæsselse og Halvdannelse, hvor disse Onder alt maatte være tilstede og skabe dem der, hvor de endnu ikke ere". Til Belysning af dette Misforhold anføres Faggrupperne med deres enkelte Fag:

Kristendomskundskab: Bibelhistorie, Kirkehistorie, Bibelforklaring, Katekismus og dets Indretning, Udlæggelse af Katekismen og Pontoppidans Forklaring, den norske Kirkes Bekjendelsesskrifter og et Antal af indtil 20 Kjernesalmer læres.

Modersmaal: Læseøvelser, Grammatik, og skriftlige Udarbeidelser.

Regning, Bogførsel og Landmaaling.

Musik: Musiktheori, Sang, Salmodikon- og Orgelspil og Harmonilære.

Historie og Geografi.

Naturkundskab: Botanik, Zoologi, Fysik, Kemi (organisk og anorganisk).

Skrivning og Tegning.

Legems- og Vaabenøvelser: Gymnastik, Bajonetfegtning, Skarpskydning og Svømning.

Havedyrkning: Biavl, Træplantning og Blomsterkultur.

Opdragelses- og Undervisningslære: Pædagogikens Historie, Udsigt over Almuskolens Historie i de tre nordiske Riger, Fysiologi, Sjæle- og Tænkelære samt Methodik; hertil kommer praktiske Øvelser og Forberedelse til samme og skriftlige Udarbeidelser hjemme.

Kommissionen har rigtignok for at bøde paa Misforholdet tillige foreslaaet Fordringerne til Eleverne Fordannelse. Men hertil bemærkes, at denne Forøgelse er for ubetydelig til at skaffe Plads for de nye Fag, ja, at det endog er tvilsomt, om derved overhovedet vil indvindes nogen Tid, da Seminarieeleverne i de senere Aar, for at udholde den store Konkurrense paa yderst faa Undtagelser nær ikke blot har tilfredsstillet det nye Reglements Fordringer, men tildels endog medbragt flere Kundskaber. Lærerforeningen beklager derfor, at Kommissionen ikke har forlænget Lærertiden til 3 Aar.

De Grunde, der har afholdt Kommissionen herfra er følgende: at Bekostningen ved Uddannelsen for Eleverne vil forøges, at Lærerne da selvfølgelig er berettiget til at fordre større Løn, at Søgningen til Seminarierne muligens vil aftage. Hertil svares, at den videregaaende Forberedelse, selv om den overalt var at faa, ikke vil falde billigere, men dyrere, da Seminarieundervisningen meddeles frit. Fremdeles maa det være i Seminariernes egen Interesse selv at kunne lægge det Grundlag, hvorpaa den senere Undervisning skal bygges. Endelig er det de forøgede Krav til Lærerdannelsen, der medfører Fordring paa større Løn, og denne Fordring er lige berettiget, hvad enten Seminarierne selv paatage sig hele den Undervisning, som er nødvendig for Lærernes Uddannelse, eller tildels overlade den til andre. At Søgningen til Seminarierne skulde aftage ved treaarigt Kursus, synes lidet rimeligt, da den i de sidste Aar har været meget stor ved samtlige Seminarier paa et nær, hvor tilfældige Fluktuationer har gjort sig gjældende.

Lærerforeningen kan saaledes ikke finde, at Kommissionens Grunde mod et treaarigt Kursus holder Stik og den udtaler som sin bestemte Opfatning, „at skal Seminarierne blive Uddannelses- og ikke Afrettelses-Anstalter for vordende Lærere, da maa Læretiden forlænges til 3 Aar". Der henvises i denne Henseende til Sverige og Danmark, hvor Trangen til og Nødvendigheden af en folkelig Udvikling neppe er større end her, og hvor man har fundet ikke at kunne hjælpe sig med kortere Læretid end 3 Aar.

Tilslut gjøres nogle Bemærkninger om den Maade, hvorpaa Undervisningen i Historie og Modersmaal er foreslaaet ordnet. Historien er gjennemsnitlig tildelt 1½ Time ugentlig, og med dette indskrænkede Timetal kan naturligvis kun lidet udrettes, hvad der efter Planen skal meddeles, navnlig af Verdenshistorien, er da ogsaa kun Brudstykker hist og her. Lærerforeningen fremhæver dette Fags store Betydning netop for Læreren, „der som den opvoksende Slægts Veileder ikke maa staa uvidende om eller uden Indsigt i Menneskelivets store Forhold, dets Udvikling og Maal", og fordrer en dybeaaende og mere omfattende Undervisning deri.

Modersmaalet har Kommissionen vistnok givet et nogenlunde tilstrækkeligt Antal Timer; men det Maal, den har opstillet for Undervisning i dette Fag, er temmelig lavt. At lære at kjende Sætningsdele og Ordklasser og ditto af en Smule Syntaks er et tarveligt Udbytte af 2 Aars Undervisning, gjennemsnitlig 1 Time daglig. Læsebogen for Folkeskolen og Folkehjemmet skal benyttes, uagtet den maa forudsættes mindst at være brugt 6 Aar iforveien og fremdeles skal bruges paa Øvelsesskolen. „Dette er af en kun delvis brugbar Bog at gjøre et Brug, der grændser til Misbrug. Man skulde forøvrigt have ventet, at Kommissionen, siden den knytter dette Fag saa nær til Læsebogen, skulde have udtalt sig om, hvorledes Undervisning skulde foregaa i de for Svensk, Oldnorsk og Folkesprog optagne Stykker, ligesom ogsaa, at den i Overensstemmelse med den Fordring, den udtaler i Præmisserne, „at Læreren skylder at tage et fornuftigt Hensyn til Elevens tilvante Sprog", skulde have udtalt sig om Ønskeligheden, om ikke Nødvendigheden af at Læreren i „Modersmaalet" besad det fornødne Kjendskab til Hjemmets medbragte Sprog, „der ofte hænger sammen med de bedste og helligste Følelser i hans (Elevens) Natur;" thi at Læreren skal tage Hensyn og det „fornuftigt Hensyn" til et Sprog, han ikke nærmere kjender, er en Umulighed. Men nogen Oplysning herom søger man forgjæves.

Vor Mening med Hensyn til Undervisningen i dette Fag er den, at skal det ikke synke ned til en yderligere ufrugtbar Formalisme, maa der lægges tilbørlig Vegt paa, at Eleven føres ind i og gjøres bekjendt med det bedste af vor Literatur saavel i det almindelige Bogsprog som i Folkesproget. Skal Undervisningen blive frugtbringende, maa den være anlagt saaledes, at den tilfører Eleverne saavel Tanker som Form. Dette sker ikke ved at benytte nævnte Læsebog ved Undervisningen i dette Fag, baade fordi den er utilstrækkelig, og fordi dens Læsestof maa være opbrugt i Almuskolen, for hvilken den er bestemt.

Forat støtte saavel det sproglige som nationale Moment i Lærerdannelsen, maa vi tilraade Optagelsen af Oldnorsk som Fag ved Seminarierne, en Fordring, som Lærerstanden med stor Enstemmighed har fremsat, da Kjendskabet til dette Sprog vil bibringe den vordende Lærer større sproglig Indsigt i Almindelighed, paa samme Tid som det aabner ham direkte Adgang til vort Folks værdifulde Oldliteratur og kaster Lys over mangt og meget, som ellers vilde blive uforstaaet, ikke blot i Folkesproget, men ogsaa i vort Skriftsprog. Blev Undervisningen i Modersmaalet ordnet paa den af os antydede Maade, vilde det i Forening med Historie og Kristendomskundskab indtage en central Stilling i Lærerdannelsen".

Advokat Richters Forslag angaaende Forbeholdenhed ved Embedsmænds Ansættelse og om deres Aflønning og Pensjonering m. V.

Til Storthinget.

Det er ved flere Høiesteretsdomme blevet etableret som gjældende Ret, at Forandringer i et Embeds Omfang enten med Hensyn til dets lokale Grændser eller med Hensyn til Forretningernes Mængde og Art samt Nedsættelse i Sportler, for vedkommende Embedsmand medfører Krav paa Erstatning.

Den umiddelbare Følge af disse Præjudikater er, at Statsstyrelsen praktisk taget i væsentlig Grad er betaget Raadigheden over den her henhørende Del af den private Lovgivning.

De Bestemmelser, der indeholdes i vor grundlovbestemte Ret til Betryggelse for Embedsstandens Uafhængighed, vil ikke enten efter sine Ord eller sine Motiver kunne overføres paa disse Forhold; thi mellem et Embedes eller dets Indtægters Ordning paa den ene Side og Afsættelse eller Forflyttelse af vedkommende Embedsmænd paa den anden, er der en saa stor, i Tingens Væsen liggende Forskjel, at der ikke fra Bestemmelser om det ene kan gjøres nogen berettiget Slutning til, hvad der skal gjælde om det andet.

Heller ikke vil der fra almindelige Hensyn kunne hentes nogen Grund for en saadan Indskrænkning i Lovgivningsmyndigheden til Fordel for den enkelte Indehaver af et Embede; thi den sande og tillige fuldkommen tilstrækkelige Garanti bør ligge i, at de Forandringer, hvorom her handles, alene kan fremkomme gjennem Samvirken mellem Regjering og Storthing.

Det kan derimod ikke være tvilsomt, at det Baand, der herved er lagt paa Styrelsens Myndighed, i mange Tilfælde vil træde hindrende ivejen for en gavnlig Reform. Fast enhver betydeligere Forandring i de forskjellige Lovgivningsgrene vil i større eller mindre Grad berøre enkelt Embede eller Embedsbranche, og den lovgivende Magt vil da stadig være stillet mellem Valget af enten at opgive Reformer, der muligens af Alle erkjendes ønskelige, eller at aabne Vejen for ubestemmelige Erstatningskrav.

Det synes da at maatte være et Formaal for Statsstyrelsen at frigjøre sig for en Indskrænkning, der baade synes at være lidet forenlig med den lovgivende Magts Værdighed og i mangfoldige Tilfælde vil gribe forstyrrende ind i dens praktiske Virksomhed.

I den Stilling, hvori Sagen er kommet, vil dette dog ikke kunne ske umiddelbart og med Virkning for de nuværende Indehavere af Embeder.

Det vilde derimod ved Samvirken mellem Statsmagterne kunne opnaaes efterhaanden som de nuværende Embedsmænd afgaa.

Skjønt den Udvej, der i saa Henseende nærmest vil frembyde sig for Tanken, maaske vilde være en Lov angaaende herefter ansættende Embedsmænds Stilling i Forhold til senere emanerende Bestemmelser med Hensyn til deres Forretningers Omfang, Aflønningsmaade m. m., saa turde der dog mod denne Form for Sagens Ordning kunne gjøres mer eller mindre væsentlige Indvendinger.

Men idet det maa forudsættes, at Regjeringen og Storthinget vil have samme Interesse i dette Anliggende, antager jeg, at Hensigten vilde kunne opnaaes ved i en Adresse til Hans Majestæt eller en Henvendelse til Regjeringen at anholde om, at enhver fremtidig Udnævnelse maatte ske med Forpligtelse for vedkommende Embedsmand til at finde sig i de Forandringer i omhandlede Henseende, der ved Lovgivningen maatte bestemmes.

De ovenfor antydede Betragtninger angaaende det Uheldige i, hvad der nu er etableret som gjældende Ret, vil til enhver Tid have sin Gyldighed, men der er derhos Omstændigheder, der for Øieblikket maa paakalde særdeles Opmærksomhed for det omhandlede Forhold og dets Konsekventser.

Tilfølge forrige Storthings Beslutning er der ved en kongelig Kommissjon blevet udarbejdet en Plan, hvorefter navnlig en stor Del af de med Sportler aflagte Embedsmænd for Fremtiden skulde tillægges fast Løn af Statskassen.

Selv om man tænkte sig, at en saadan Ordning straks blev ophøjet til Lov, vilde der efter det Anførte under alle Omstændigheder hengaa et langt Tidsrum, inden den kunde bringes til Gjennemførelse.

Men medens det tør ansees endog mindre sansynligt, at Sagen allerede paa indeværende Storthing vil naa frem til endelig Afgjørelse, er der i en Materie af saa vidløftig Beskaffenhed ialfald Mulighed for, at den først efter gjentagne Forhandlinger mellem Statsmagterne vil finde sin Afslutning.

Dette hører i saa Fald til de Ting, hvorover Ingen er raadig. Men forsaavidt det ved en Henvendelse, som den antydede, maatte opnaaes, at de imidlertid ansættendes Embedsmænd vare forpligtede til at finde sig i den nye Ordning, saa vilde en saadan mulig Forhaling af Sagens Afgjørelse kun delvis blive en Udsættelse af dens praktiske Gjennemførelse. Mellemtiden vil da blive en Forberedelse i Gjerning til den nye Ordnings Realisasjon, og denne vilde ikke i sin Helhed lide Opsættelse.

I Henhold hertil tillader jeg mig at foreslaa for Storthinget at fatte følgende

Beslutning:

Regjeringen anmodes om ved fremtidige Embedsbesættelser at tilpligte vedkommende Embedsmand:

a) at finde sig i de Forandringer med Hensyn til Embedets Grændser og Forretningernes Omfang eller Art, som ved senere Lov maatte bestemmes;

b) forsaavidt Embedet i det Hele eller for en Del er aflagt med Sportler at finde sig i det Tab i Indtægter, der maatte blive Følgen af Sportlernes Nedsættelse eller deres Overgang til fast Aflønning.

Storthinget.

(Fortsat fra Gaarsbladet).

5) Den for Inderøens residerende Kapellani opførte Godtgjørelse 80 Spd. aarlig, indtil Embedsgaard er anskaffet og bebygget, bevilges (enst. bifald.) 6) Den for Sognepræsten til Hegsfjord opførte Godtgjørelse for Afsavn af Jordvej 80 Spd. aarlig, bevilges (enst. bifaldt). 7) Den for Gloppens residerende Kapellani opførte Godtgjørelse 80 Spd. aarlig, indtil Embedsgaard er anskaffet og bebygget, bevilges (enst. bifaldt). 8) Den for Tysfjordens Sognekald opførte Huslejegodtgjørelse, 80 Spd. aarlig, bevilges (enst. bifaldt). 9) Det for Sognepræsten til søndre Aurdal opførte Bidrag, 100 Spd. aarlig, forsaavidt og saalænge der er Kapellan i Kaldet, og dette er udelt, bevilges (enst. bifaldt). 10) Det til Kateketen i Vadsø opførte Lønningsbidrag, 200 Spd. aarlig, bevilges paa de i kongl. Resol. af 2den Novbr. 1867 1ste og 2den Post opstillede Betingelser (enst. bifaldt). 11) Den for Sandsvkedals Sognepræst opførte Godtgjørelse, 80 Spd. aarlig, indtil Præstegaarden bliver bebygget, bevilges (enst. bifaldt). 12) Den for Sognepræst til Stordøen, Kjerulf, opførte Erstatning 100 Spd. aarlig for det Tilfælde, at Valestrands Sogn fraskilles Stordøens Sognekald, bevilges (enst. bifaldt). 13) De for Breviks Sognepræst og Haus residerende Kapellan opførte Beløb af 80 Spd. for hver, bevilges (enst. bifaldt). 14) Det til Jostedalens Sognekald opførte Lønningstillæg, 80 Spd., bevilges ikke (enst. bifaldt). 15) Den for Sognepræsten til Manger, Kobro, opførte

Erstatning, 300 Spd. aarlig, for Afgivelse af Herlø Sogn, og den for et vordende Herlø Sognekald opførte Godtgjørelse for Afsavn af Embedsgaard 80 Spd. aarlig, bevilges (enst. bifald). 16) Den opførte Erstatning, 60 Spd. aarlig, til 2de Lejlændingsenker paa de til Præstegaard for Vossestrandens Sognekald udlagte Gaardparter Øvre Opheim, bevilges (enst. bifaldt). 17) a. Det for en vordende Sognepræst i Hols Sognekald opførte Lønningstillæg, 100 Spd. aarlig, bevilges ikke. b. Den for Samme opførte Huslejegodtgjørelse, 80 Spd. aarlig, bevilges (enst. bifaldt). 18) De til en vordende Sognepræst i Heiresfos Sognekald, samt til Omlids Sognepræst opførte Lønningstilskud, 120 Spd. aarlig til hver, bevilges, det sidstnævnte i Anledning af Myklands Sogns Fraskillelse fra Omlid (enst. bifaldt). 19) Til Fremme af Fosnæs Præstegjelds Deling bevilges: a. Bidrag til Fosnæs Sognepræst, 100 Spd. aarlig, b. Lønningstilskud til Sognepræsten i et vordende Fladangers Sognekald, 200 Spd. aarlig, og c. Huslejegodtgjørelse til den Samme 80 Spd. (emst. bifaldt). 20) Den til Sognepræst i Aamot, Olsen, opførte Erstatning for Storelvedalens Afstaaelse, 350 Spd. aarlig, bevilges (enst. bifaldt). 21) Til Fremme af en bedre geistlig Betjening i den østlige Del af Hamar Stift bevilges: a. Lønningstilskud og Huslejegodtgjørelse til en Præst henholdsvis 400 og 100 Spd. b. De for de nuværende Indehavere af Trysils, Rendalens og Tolgens Sognepræstembeder samt Røros og Trysils Kirkesangerbestillinger foreslaaede Erstatningsbeløb for Afgivelse af accidentelle Indtægter, henholdsvis 30, 20, 30, 1½ og 4 Spd. c. Til Anskaffelse af Lokaler for Gudstjeneste i Øvre Engerdalen eller Hæggeriset og i Elgaaen engang for alle tilsammen 900 Spd. paa Betingelse af, at vedkommende Kommune overtage Vedligeholdelsespligten, imod at Bygningerne overdrages dem til Ejendom. Efter nogen Debat bifaldtes Litr. a mod 12 St., Litr. b mod 28 og Litr. c mod 7 St. 22) De til Løn for Hjælpeforsangere i Hæggeriset, Øvre Engerdalen, Drevsjø og Elgaaen opførte 15 Spd. bevilges ikke. (Enst. bifaldt.)

Thorsdag den 7de Jan. Kl. 9 Fm. holdtes Storthing. Præsident Harbitz. Sekretær Enge. Først behandledes Resten af Kirkekomiteens Indstilling.

23) De til det praktisk-theologiske Seminarium opførte 1800 Spd. aarlig bevilges (enst. bifaldt). 24) Som Bidrag til Fuldførelsen af den nye Bibeloversættelse bevilges 600 Spd. aarlig (enst. bifaldt). 25) Det til Skyds- og Diætgodtgjørelse for Stiftskapellaner og andre Geistlige i Henhold til kgl. Resol. af 12te September 1868 opførte 800 Spd, bevilges. Brandt optog Minoritetens Forslag om 330 Spd. Efter en Debat, om hvorvidt Forholdene krævede det større eller mindre Beløb, mellem Irgens, Løberg og Rode, som talte for Majoritetens Indstilling, og O. Velde som forsvarede Minoritetens Forslag bifaldtes Komiteens Majoritetsindstilling mod 46 St. 26) 350 Spd. bevilges for efter Kirkedepartementets nærmere Bestemmelse at anvendes til Lønning af faste Kirketolke i Tromsø og Finmarkens Amter. Efter en Debat mellem O. Velde, som mente, at intet burde bevilges af denne Art, da han troede, at det burde være en Komunesag, eller at det var det nordlandske Kirke- og Skolefonds Sag at gjøre noget, dersom det offentlige skulde gribe ind; Kjerschow og Holmboe, som forsvarede Komiteens Indstilling; J. Sverdrup, som udtalte sig imod enhver Bevilgning, da en saadan Ordning efter hans Mening vilde skade den fremmede Befolknings Overgang til den norske Nasjonalitet; Jensen, som fandt Kirketolke nødvendig og foreslog 500 Spd.; Steen, som mente, at det kun var nøvendig ved Varangerfjorden og derfor ikke vilde stemme for en almindelig Bevilgning, og Rode, som henholdt sig til Jensen, — voteredes først over Jensens Forslag, som forkastedes med 101 St., dernæst over Komiteens Indstilling, som forkastedes med 65 St. 27) a. Som Bidrag til Opførelse af en Kirke for Distriktet Jondalen bevilges engang for alle 1400 Spd. (enst. bifaldt). b. Storthinget samtykker i, at der endvidere tilstaaes Jondalens Komune Træmaterialier til Kirken af Kongsberg Sølvværks Skove, samt fri Skur af samme paa Sølvværkets Sage, paa de i kgl. Resol. af 26de Aug. 1868 4de Post fastsatte Betingelser (enst. bifaldt). 28) Til Fuldførelse af Kapel med Præstestue ved Jakobselven i Sydvarangers Præstegjeld bevilges det Fornødne indtil 1000 Spd. (enst. bifaldt). 29) Til Opførelse af Bedehuse i Fansøvaag og i Berlevaag bevilges det Fornødne af indtil henholdsvis 2170 Spd. og 1200 Spd., paa Betingelse af, at disse Huses Vedligeholdelse bliver Oplysningsvæsenets Fond uvedkommende. Efter en Debat, om hvorvidt den foreslaaede Ordning var heldig eller ikke, og om der var nogen synderlig Trang dertil, mellem O. Velde, Krognes, Aga, Løberg og Sverdrup, som fandt, at intet burde bevilges, og Irgens, Svano, Falsen, Holmbo og Rode, som forsvarede Komiteens Indstilling, voteredes først over Komiteens Indstilling ang. Bedehuset i Fansøvaag, som forkastedes med 80 Stem. og dernæst over Indstillingen med Hensyn til Berlevaag, som forkastedes med 61 Stem.

Dernæst forelaa til Behandling Advokat Kildals Forslag, som stod refereret i Gaarsdagens Blad. Efter en Debat, om hvorvidt Kildals Forslag burde udstaa eller ikke, hvori Sørensen, Rye J. Sverdrup og Vogt udtalte sig for Udsættelse, da de mente, at Behandling af Forslaget vilde være at foregribe Protokolkomiteens Indstilling ang. samme Sag, og Adv. Kildal tilraadte deres Konklusjon, besluttedes enst., at Sagen skulde udsættes. Derpaa forelaa Jaabæks Forslag om Indtagelse af Navnefortegnelse i Storthingstidenden. Præsidenten foreslog Sagen tilsendt Hurtigskriverkomiteen. Richter foreslog at Sagen skulde afgjøres straks. Jaabæk tiltraadte Præsidentens Forslag. Mod 41 St. bifaldtes Richters Forslag. Efter en Debat, hvori Richter og Sørensen udtalte sig imod Hovedforslaget, da de ikke ansaa det for praktikabelt, og Jaabæk forsvarede det, forkastedes Forslaget med 53 mod 50 Stemmer. Grønningsæter foreslog Navneopraab, hvilket bifaldtes mod 47 Stemmer. 52 stemte for Forslaget, nemlig: J. Sverdrup, Vennemo, Svano, Tonning, Løken, Aall, Taraldsen, Eika, Voie, Strand, Swensen, Dr. O. J Broch, Hammerstad, Lunde, Valen, O. Brandt, Flor, B. A. Broch, Schwartz, Maartmann, Schultze, Norderhoug, Enge, Aschiem, Helle, Jaabæk, Bergsager, Foss, Skjærtholdt, Lindstøl, Liestøl, Igland, Sandberg, M. A. Aarflot, Nielssen, Olassen, Daae, Grønningsæter, Viig, O. G. G. Ueland, Storsten, Kolbenstvedt, O. G. Ueland, Thorsen, Sæther, O. S. M. Velde, Richser, J. S. Velde, Krogness, Tonset, J. H, Sæther, Norbye, P. Jensen, Moen. 55 stemte mod, nemlig: J. Aarflot, Selboe, Balstad, Smith-Petersen, Faye, Irgens, Michelsen, Geelmuyden, Falsen, U. Sverdrup, Riisnæs, Aga, Seim, Løberg, Dahl, Wiborg, Rye, Schweigaard, Kildal, Aschehoug, Horgen, Vogt, Holmboe, Rode, Schwartz, Mortensen, Sæhlie, H. Kildal, Hansen, Harbitz, Hesselberg, Landmark, Bentsen, Christiansen, Jensen, Brandt, Nielsen, Nergaard, Mathiesen, Balchen, Bagger, Sibbern, Vik, Steen, Christensen, Lork, Gram, Motzfeldt, Schawland, Velde, Kjerschow, Bødtker, Bjørnsgaard.

Imorgen behandles Vejbudgettet.

Kristiania, den 7de Januar 1869.

Storthinget behandler imorgen Anvendelsen af den Bevilgningssum, som efter temmelig skarpe Debatter igjennem to længere Møder vedtoges den 18de Decbr. f. A. i det Væsentlige efter J. Sverdrups Forslag. Sverdrups Forslag gik, som det vil mindes ud paa, at af den aarlige Bevilling til Vejvæsnet (efter hans Forslag 158,000 Spd. aarlig), skulde 30,000 Spd. udredes af Statskassen, medens de øvrige 128,000 skulde tilvejebringes for ¾ (eller 96,000 Spd.) ved en Skat paa Matrikulen af 48 ß pr. Skyldaler og for ¼ (eller 32,000 Spd.) paa Kjøb- og Ladestederne.

Vi tro at burde dvæle ved enkelte af Hovedsiderne ved dette Forslag, som ikke overalt synes at være opfattet paa den rette Maade. Nogle have nemlig troet at finde Forslagets Betydning udtømt deri, at man har opnaaet en Lettelse paa Matrikulskylden af 24 ß pr. Skyldaler, (— den kgl. Proposition og Vejkomiteens Flertal havde nemlig bibeholdt den ældre Skat af 72 ß paa Skyldaleren —). Uagtet vistnok denne Lettelse under Tidens Tryk ikke vil være uvelkommen for Gaardbrugerklassen som Bærer af den væsentligste direkte Andel (¾) af vort Vejvæsens Byrder, hvortil endnu kommer det strænge Arbeide in natura til Vejenes Vedligeholdelse, saa ligger Hovedvægten ikke just herpaa. Som Sverdrup og andre Talere nemlig udhævede under Debatten i Thinget var det ikke alene fordi Ejerne af den matrikulerede Jord i Almindelighed for Tiden befandt sig under mindre heldige økonomiske Kaar, at man greb til at lette den direkte Skat paa Matrikulen og overføre, hvad man tog derfra, paa Statskassen. Men Sagen er, at Matrikulen er et meget daarligt Skattefundament, hvilket blandt Andre ogsaa Formanden i Vejkomiteen, Amtmand Sibbern, ligefrem indrømmede. Vejskatten paa Matrikulen rammer højst ulige, og lader navnlig den Formue paa Landet, som ikke bestaar i Jordejendom, gaa fri. Saaledes slippe de mange Handelsmænd udover i Bygderne aldeles for Vejskatten, uagtet de have baade stor Formue og den største Nytte af Vejene. De store Sandeveje er desuden en Sag, som maa være Staten vedkommende, ligesaavel som de Jernbaner, Telegrafer og Dampskibe, som den tager sig af i den almindelige Samfærdsels Interesse, og hvortil den tager Bevillingerne af Statskassen (ↄ: Tolden). Den Erkjendelse vil vistnok staa fast her i Landet, at det hverken gaar an at gjøre Vejvæsnet i det Store til en privat Sag, eller at tilvejebringe de fornødne Midler til Vejene ved Bompenge el. desl. I England har man jo rigtignok ved en særskilt Lov (general Turnpike act 3. Georg IV. c. 126.) hjemlet de Aktieselskaber, som dannes til Anlæg af kunstigere Veje, Ret til at opkræve Bompenge af dem, der benytte disse. Men man synes ikke om denne Slags Vejskat, som desuden selvfølgelig tilsidst falder paa den Del af Befolkningen, som ikke selv egentlig bruger Vejene, men bruger Varer, der komme fra Byen, og som maa betale disse ved de Penge, de erhverver ved Salg af andre Varer, hvis Pris derimod igjen fordyres ved Bompengene.

Desuden har den næsten uhyre Iherdighed, hvormed vi i de sidste Aartier have slaat os paa at lægge nye Veje og jevne paa de gamle nu endelig hjulpet saa vidt, at man maa kunne begynde at tænke paa en mere fast Vejhusholdning for Fremtiden, til Rettesnor for den bevilgende Myndighed; og dette faste Vejbudget mente Sverdrup burde sættes til 120 a 130,000 Spd. aarlig — en Sum, som maa være passelig for vort Land, især naar man tager Hensyn til, hvad der allerede er gjort. Gaar man ud fra, at de Veje, som kunne kaldes Hovedaarerne i vort Samfærdselsnet nu omtrentlig ere saavidt færdige, at man kan gaa frem mere rolig og lempelig, saa synes der ogsaa nu at være mindre imod at lægge en Del af Vejskatten over fra Matrikulskylden til Statskassen. Thi saalænge man kunde faa saa mange og kostbare Veje, man vilde, ved at øge nogle Skilling paa Matrikulskatten, havde man ikke nogen saadan Grænse for Fordringer paa Veje, som man nu vil have. Modstanden i Thinget mod at lægge de 30,000 Spd. over paa Statskassen havde vistnok ogsaa ialfald tildels sin Grund i dette Hensyn; thi da bidrager Alle for saa vidt til Vejbyrden, medens hidtil Gaardejerne, som forresten nok hellerikke have vist sig uvillige til Forbedringer af vort Vejvæsen, hidtil have taget en stor Del alene. Ligeoverfor dem, der intet havde imod Nedsættelsen fra 72 ß til 48 ß paa Skyldaleren, men derimod ikke vilde gaa med paa direkte Udredsel af Statskassen, blev der gjort gjældende, at man ikke, fordi man nu gik over til en ny og fastere Vejhusholdning, pludselig burde skuffe de Forventninger om bedre eller nye Veje, som nu engang var vakt udover Landet.

Under Debatterne kom ogsaa den gamle Strid mellem By og Land op igjen. Det er visselig ikke saa let Sag at ramme begges Interesser i et saadant Spørsmaal. Men deres Interesser er ogsaa meget blandede i hverandre. Sagen er, at By og Land forholder sig til hverandre som højre og venstre Fod, hvor det gjelder Samfærdselsmidlerne; de kunne ikke undvære

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse fra No. 4.)

Midt blandt alle disse paa Ruiner hobede Ruiner har blot en eneste Sag holdt sig opret: det er Loven, Loven, denne hellige Arv efter vore Fædre, som vi uformindsket maa overgive til vore Børn. At reparere Tidens Brøst, tilbageføre Loven til sin oprindelige Renhed, saaledes som Styrelsen foreslaar, det er et Værk af sønlig Kjærlighed; men at omstyrte denne Støtte, som bærer alt, det er ugudeligt, det er et Kirkeran — — I har ikke Ret at bryde med det Forbigangne.

Hvad er det forøvrigt, som ligger til Grund for denne Forholdsregel? Intet andet end en Følelse af Mistillid med Hans Majestæts Regjering. Eders Hensigt er ikke at frigjøre Folket; I ved det vel; den er at lænkebinde Ministrene og Regjeringen. Og med hvilken Ret? Jeg kan fatte Forsigtighedsregler, naar man frygter en Fare; men jeg appellerer til den upartiske Majoritet i dette Kammer, til denne frygtløse, oplyste, beskedne Majoritet, som nu saa længe ved vor Side har forsvaret Samfundsordenen, om nogen Fare nu er forhaanden? Eller skulde Oppositionen hændelsevis have Monopol paa Dyd, Hæder, Patriotisme, Moral? er ikke Majoritetens Patriotisme, er ikke Ministrenes selvopofrende Hengivenhed den første og solideste af alle Garantier?"

„Meget godt!" sagde Touche-à-Tout.

„Nei, Kammeret skal ikke lade sig forlede af disse bedrageriske Illusjoner. Om det idag var svagt nok til at give efter, skulde imorgen de samme Mænd, opblæste af sin Triumf, komme med ny Reformforslag, som det forgjæves skulde søge at bekjæmpe. Kan I ikke gjøre Modstand mod det første Forslag, mine Herrer, naar skal I da fatte Stand? Naar det er for sent, naar man har kastet Eder ud paa en Skrænt, som nimodstaaelig fører ned i Revolusjonens Afgrund. Man forsøger at berolige Eder ved at sige Eder, at disse Reformer er uskadelige, at de i lang Tid har været Lov hos Granfolkene, at de overalt udbreder Rigdom og Velbefindende. Det der, mine Herrer, er gamle Sofismer, som aldrig bedrog vore Forfædre. Taaberne er Jordens første Folk, Verden misunder os vort Fortrin, vi er Sivilisasjonens Førstefødde, vi er Nasjonernes Mønster; det er de, som bør efterligne os, ikke vi som bør gaa i Folks Fodspor, der ligger efter sin Tid. Jeg viser fra mig disse mistænkelige Gaver; Haanden, som byder os dem, forøger min Foragt, og forøvrigt — jeg siger det aabent og lojalt som en ægte Taabe — tager jeg heller fejl med mit Land end jeg har Ret med Udlændingen."

„Bravo!" raabte Baronen, „det kan man kalde Patriotisme eller ogsaa forstaar jeg ikke Ordet."

„Lad os være logiske," vedblev Pieborgne. „Er vi ikke lykkelige? Er ikke Talentet paa sin Plads? Er ikke Skatteindtægterne, er ikke alle nyttige Udgifter aarligt i Stigende? Kommer ikke hver Vinter Udlændinger i Tusental, som vi kjænder vor Overlægenhed, og bytter sit Guld mod vore Fornøjelser og Fester? Forsyner er ikke hele Verden med vore Moder og vor esprit (Aand)? Regner ikke de mest barbariske Folk det for en Hæder at gaa i Skole hos os og efterligne vor Administrasjon? Skal vi da for at tilfredsstille nogle urolige og misundelige Ærgjerrige omstyrte denne herlige Bygning, som beskyttede vore Forfædre og skal beskytte vore Efterkommere? I siger, det er ikke Styrelsen I angriber, det er Ministrene. Jeg kjender fra før af denne listige Skilnad, men den skal ikke bedrage Nogen. Gud give, mine Herrer, at det saa var, Gud give, det alene var Ministrene, som var truet af Opposisjonen! Blandt disse Mænd, man behandler saa uretfærdigt, er der, vær vis paa det, ikke en eneste som ikke med Glæde skulde ombytte det offentlige Livs Bitterhed og Bekymringer med det private Livs Ro og Behagelighed. Om Pligten desuagtet holder dem fast paa den farligste Post, er det, fordi de af Erfaring ved, hvad det er Opposisjonen Hug vil ramme. Man anfalder Ministrene for at undergrave Statsmagten; man overøser os med Forhaanelser, Bagtalelser og Foragt, for at faa slæbe og drukne Regjeringen i Smudset. Man vil slaa Samfundsordenens Forsvarere til Jorden for endnu en Gang at overgive et lettroende Folk til alle Anarkiets Ulykker, til alle Oprøret og Borgerkrigens Rædsler. Men vi skal ikke skjænke Opposisjonen den Glæde at gjøre os til dens Redskab. Vogtere over Samfundsordenen, stolte over den Post, som er betrod os, og endnu stoltere over den Tillid, som en ophøjet Fyrste værdiges at vise os, skal Partiernes Trusler og Voldsomheder aldrig formaa at rokke vor Hengivenhed. Saalænge vi har Kræfter og Taleformue ibehold skal vi ikke tillade, at man skiller Administrasjonens og Landets Sag fra hverandre. Uden Ærgjerrighed ligesom uden Svaghed skal vi kraftigt kjæmpe, fast bestemte paa aldrig at forlade vore Pladser og fuldkommen og dybt overtydede om, at naar vi forsvarer vore Portefølјer, forsvarer vi paa samme Tid Samfundet, Kongen og Staten."

„Den Nar har virkelig Talent," mumlede Touche-à-Tout, idet han stadigt skrev under.

„Man taler om Strid, Modstand, om Stædighed, Stokkonservatisme," vedblev Pieborgne med en rørt og salvelsesfuld Stemme, „tror man, at vi føler os trufne af denne Bebrejdelse? Er man blind, fordi man vil se sin Vej klart for sig; — er man stokkonservativ, fordi man er forsigtig? Vi vil ikke falde med Døren ind i Huset, fordi vi frygter for Følgerne; det er alene Ærgjerrigheden og Dumstridigheden, som gaar paa uden at vide, hvor det bærer hen. Man siger, at vi ikke er frisindede. Jeg tilbageviser denne Beskyldning som en Beskjæmmelse. Jeg tilstaar aabent, at jeg afskyr alt Nyhedsmageri, men jeg elsker nødvændige Forbedringer. Jeg frygter de pludselige Reformer; Historien har lært mig, hvorhen de fører Nasjonerne; men jeg er en Tilhænger af moderate Fremskridt, som sker Skridt for Skridt under Styrelsens Ledelse og Indflydelse; lige højt som traads nogen vurderer jeg Pressens Frihed, jeg ser i den Konstitusjonens Paladium, men jeg afskyer Bladenes Vilkaarlighed. Jeg vil ikke, at man forgifter Folket; jeg vil ikke, at man skal myrde Uskyldigheden; Sandheden oplyser; den brænder ikke op.

Jeg beder Kamret tillade mig til Slut at udtale en Betragtning, som udentvil ikke har undgaaet den praktiske Aand og sunde Fornuft. Alle disse Reformer, man foreslaar os er altfor vakre til at være udførbare. De er Utopier. I Teorien er alt dette der meget storartet, men hvorledes gaar det, naar det kommer til Udførelse? Hvis Kammerets Visdom ikke var tilstede for at gjøre Prosessen kort med

hverandre. Men det synes ikke som om Byerne med Føje kunne klage over dette Storthings Vejbudget. Byernes Repræsentanter erkjendte selv Billigheden af Bestemmelsen i den kgl. Proposisjon, at de herefter af Vejbudgettet skulde bære ¼ istedetfor tidligere kun ⅕ med Landet. Sverdrups Forslag skaffede ogsaa Byerne en tilsvarende Lettelse af den, som nu blev Matrikulskylden tildel. Istedetfor som efter Vejkomiteens Indstilling at udrede 48,000 Spd. aarlig til Vejvæsenet, slippe de nu med 32,000 Spd. aarlig: altsaa en aarlig Letttelse af 16,000 Spd.. Imod Sverdrups Forslag om de 30,000 Spd.s Overførelse paa Statskassen blev endvidere fremholdt forskjellige Interesser; men disse syntes dels at være mere tvilsomme og af mere underordnet Betydning, hvilket vi haabe senere at kunne give en nærmere Redegjørelse for. I det Hele taget tro vi saaledes, at Sverdrup ved sin den 18de Decbr. f. A. af Storthinget vedtagne Ordning af Vejbudgettet har opnaaet en fastere og hensigtsmæssigere Grundvold for den fremtidige Udvikling af et Anliggende, hvis store Betydning for vort Land ligger saa klart i Dagen, og som derfor ogsaa paa de sidste Storthing stadig har været Gjenstand for en særegen Opmærksomhed. Tager man Altsammen med i Beregningen skal Samfundets aarlige Udredsel til Vejvæsenet beløbe sig til en Sum af omtrent 500,000 Spd.; dette viser allerede klart nok, at Vejvæsenet er en stor og almindelig Samfundssag, og at man derfor ved Udgifterne bør have for Øje, at de udredes paa en saadan Maade, at de ikke falde trykkende og ubilligt paa nogen enkelt Klasse af Medborgere.

Udlandet. Striden mellem Tyrkiet og Grækenland spiller fremdeles den vigtigste Rolle i de diplomatiske Forhandlinger. Man paastaar fremdeles, at det er Preussen og Rusland, som væsentlig har interesseret sig for den omhandlede Konferense, hvorfor begge disse Lande ogsaa straks fra først af har forkyndt dens Sammentræden som sikker. Imidlertid bliver nok Vanskeligheder flere og flere. De wienske Blade har fra først af fundet Betænkeligheder, som de iøvrigt have paapeget. De franske Blade have holdt Midtvejen imellem de modstaaende Anskuelser, og de engelske Blade have ytret stor Mistillid til Konferensen, men dog ment, at England kunde gaa ind paa den, naar Gjenstanden for Forhandlingerne indskrænkedes til det mindst Mulige. Baade i Paris og i Wien kaster man Skylden for, at Konferensens Aabning lader vente paa sig, over paa Preussen og Rusland, idet disse Magter ikke føle sig videre tiltalte af de Betingelser, som Frankrig, Østerrig og England have knyttet til Planens Iverksættelse. Det hedder i Corr. Havas for den 31te: „Dersom „Norrd. Allg. Zeit." og „Prov. Korr." ikke i de sidste otte Dage stadig havde bragt Meddelelser, paa hvis Bekræftelse man endnu i dette Øjeblik venter, kunde der være Anledning til at fæste Lid til de Oplysninger, som de nu give. Det synes nemlig at være rigtigt, at Stormagterne have samtykket i en Konferense paa de af Tyrkiet opstillede Betingelser, idet denne Magt ikke vil tilstede, at der forhandles om Kandias Fremtid eller om nogetsomhelst andet Spørsmaal, der vedrører det tyrkiske Riges suveræne Rettigheder og territoriale Integritet. Man venter endnu paa Tyrkiets endelige og offisielle Samtykke. Uden dette Samtykke kan intet Kabinet indlade sig paa at udstede en Indbydelse til Konferensen, og Frankrige mindre end nogen anden Magt, da det altid har respekteret Portens frie Beslutning og Værdighed.

Den græske Regjering har udstedt et Cirkulære, hvori den gjør gjældende, at den ikke har været uvillig til at vise Porten Imødekommen, førend det tyrkiske Ultimatum overleveredes til den, og tillige forsikker, at den vil underkaste sig Magternes Beslutninger. I den Anledning skriver en Korrespondent fra Wien til „Köln. Zeit.": „Naar man forkaster en Fordring i Et og Alt, kan man dog i Sandhed ikke til Grund herfor anføre, at man allerede tidligere havde havt isinde at opfylde en Trediedel af den. Dertil kommer, at de Tilsagn, som den græske Regjering skal have givet Tyrkiet under de foregaaende Forhandlinger, vare aldeles intetsigende. Paafaldende er det, at Bratiano netop nu erklærer i sit Blad „Romanul", at Rumænien ubetinget maa tage Parti imod Porten. De Christne i Orienten, siger det nævnte Blad, have allerede længe ventet paa dette Øjeblik, og de skulle ikke nu lade sig afholde fra at træde bestemt op ved de tvilraadige Vestmagters Trusler. Ligesaa lidt, tilføjer „Romanul", skal det „heroiske Hellas" lade sig vildlede af det døende Tyrkies krampagtige Trækninger eller af Vestmagternes afmægtige Raab; thi naar Grækenland har indlemmet Kandia, Epirus og Thessalien, vil England og Frankrige dog tilsidst anerkjende den fuldendte Kjendsgjerning".

Sverige. Gøteborgs Arbejderforenings Bestyrelse har til Ordfører enstemmig gjenvalgt Literaten A. Krook og til Viceordfører udvalgt Snekker F. Weidell. Foreningen holdt den 3dje Januar sit andet Julegilde, hvori omtrent 800 Medlemmer deltog. Programmets Indhold var Sang, Tale, Foredrag og Dans samt et Karnevalsoptog i mindre Maalestok. Gildet sluttede ved Midnatstid. I Aftenens Løb blev der indsamlet omtrent 160 Rdlr. til Understøttelse af de Arbejderfamiljer, som er kommen i Nød ved den sidste Ildebrand i Redbergslid.

Professor F. Holmgren skal den 11te Jan. paabegynde en Række offentlige Forelæsninger i Göteborg.

Helsingborg. Wallåkra Stenkulsgruber, der har været drevet siden 1866, giver fremdeles gode Resultater. Fra den sidste, i Mai Maaned optagne Schacht ved Billesholm, hentes allerede 300 Tønder Kul daglig; heraf afhændes omtrent en Trediedel paa Stedet, Resten sælges dels ved Wallågra, dels i Landskrona og Helsingborg. Paa Jernbanen mellem de sidste Steder har Trafikken lige siden Mai Maaned været drevet med disse Kul. Kullene er af to Slags; de saakaldte Dampkul, der passer for Lokomotiver og lignende og Husholdningskul.

Keiser Napoleons Tale til det diplomatiske Korps ved Nytaarskuren er ligesaa almindelig og nesten ligsaa kort som den Tale, hvormed han den 1ste Januar 1868 besvarede den pavelige Nuntius's Lykønskning. Kejseren ytrede dengang: „Jeg priser mig lykkelig ved som sædvanlig at kunne begynde det nye Aar, omgiven af samtlige Magters Repræsentanter, og ved endnu engang at kunne bekræfte, at det er mit stadige Ønske at bevare Venskabsforholdet til dem." Dog har Kejseren ikke kunnet undgaa at gjøre en Hentydning til den almindelige europæiske Situasjon, idet han udtaler det Haab, at det i 1869 ligesom i det afvigte Aar maa lykkes at forebygge enhver Forstyrrelse af Freden i Europa. I Regelen plejer Moniteren at ledsage Kejserens Udtalelser ved Nytaarskuren med en lidt vidtløftigere, skjønt ligesaa almindelig Kommentar. Ifjor talte saaledes det officielle Blad om Frankrigs civilisatoriske Mission og den franske Regjerings Haab om, at alle svævende Spørgsmaal vilde blive løste paa en venskabelig Maade, samt at Europa vilde indse det praktiske Værd af Kejserens Konferenceforslag. Mærkeligt nok blev der dengang allerede to Dage efter Nytaarskuren sat allarmerende Rygter i Omløb angaaende omfattende militære Forberedelser i Frankrig og Østerrig samt en tiltagende Spænding mellem Hofferne i Paris og Berlin. Da den europæiske Situasjon siden den Tid ikke er undergaaet væsentlige Forandringer, er den almindelige Tillid til Fredens Bevarelse heller ikke bleven synderligt stærkere.

Storthinget sammentræder imorgen Form. Kl. 9 til Foretagelse af:

1) Valg paa Embedsmænd og paa 11 Medlemmer af Valgkomiteen.

2) Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposisjon om Bevilgning til Afholdelse af et Kirkemøde.

3) Do. fra Gage- og Pensjonskomiteen ang. de paa Gagelisten opførte nye Gager og nye Lønninger.

4) Referat.

Efter Storthinget sammentræder Odelsthing og Lagthing til Foretagelse af Valg paa Embedsmænd og Referat.

Ved Kgl. Resol. af 28de f. M. er det i Anledning af den af det nu forsamlede Storthing ansøgte Tilladelse til at forblive samlet indtil Udgangen af Marts Maaned 1869 naadigst tilladt, at Storthinget efter Udløbet af den i Grundloven § 80 bestemte Tid fremdeles maa forblive samlet, indtil det maatte behage Hs. Maj. nærmere at bestemme Tiden for dets Opløsning, — og er en i Overensstemmelse hermed udfærdiget Meddelelse overbragt Storthinget.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

At den ved Kgl. Resolution af 3die Juni 1863 indtil Videre bestemte Bestyrelse ved en Konstitueret af Ejds Sognekald under Indre Romsdals Provsti i Trondhjems Stift ophører, og at som Følge heraf dette Embede fremdeles kundgjort ledigt overensstemmende med Kgl. Resol. af 10de Septbr. 1862 samt derhos med Forpligtelse for den ansættende Embedsmand til, naar Lighed indtræder i Nabokaldet Veo, at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive afgivne angaaende en fælles Omregulering og Deling af dette og det nuværende Ejds Sognekald, dog saaledes, at der gives ham Valget mellem de ved en saadan Omregulering fremkommende nye Embeder.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det af de til Landbrugets Fremme bevilgede Midler naadigst tilstaaet Bratsbergs Amtskommune et Beløb af 20 Spd, 83 ß som Bidrag til Bestridelse af Udgifterne ved et i September Maaned sidstleden i Drangedals Prestegjeld afholdt Dyrskue under Betingelse af, at der af Amtskommunen udredes et lige stort Beløb i samme Øjemed.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det i Medhold af Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet af 26de Mai 1866 dens § 12 naadigst bestemt:

„At §§ 3 og 4 i Lov om Handelen i Nordlandene af 9de Aug. 1839 skal være gjældende ogsaa for følgende Steder i Senjen og Tromsø Fogderi, nemlig: Melø i Sands Sogn, Holmen i Thorskens Sogn, Midfjordvær i Bergs Sogn, Hekkingen og Rusholmen i Hillesø Sogn, Strømshavn og Skulsfjord i Tromsøsundets Prestegjeld, Thorsvaag og Søndre Grøto i Helge Sogn, Segelvig, Skorpen, Alteidet, Badderen, Løksund og Akkerfjord i Skjervø Prestegjeld samt Kaafjord i Lyngens Prestegj.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det bestemt, at der ikke i Anledning af det derom fra Kristiania Magistrat indgivne underdanigste Andragende bliver at fremsætte nogen Kongelig Proposisjon for det nu forsamlede Storthing angaaende Ophævelse af den Assuranse-Virksomheden ved Lov hjemlede Skattefrihed.

Ved højeste Resolusjon af 5te ds. er naadigst Stadfæstelse i Medhold af Lov af 14de April 1860 § 1 meddelt paa en af Kristiania Formænd og Repræsentanter under 22de Decbr. f. A. fattet Beslutning om at den Kristiania Børs ved Lov af 8de Septbr. 1818 § 14 Ltr. c tillagte Afgift af ethvert fra Stedet til Udlandet udekspedet Skib fra 1ste Januar nedsættes til 1 Skilling pr. Kommercelæst. (Rigst.)

Ansøgninger om Stipendier af det til Videnskabsmænd, og Kunstneres Reiser i Udlandet for neste Budgettermin bevilgede Midler, 6000 Spd., kunne indleveres inden 6 Uger til Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Valg paa en Forligelseskommissær for Aker er berammet til at afholdes førstkommende Søndag den 10de d. M. efter endt Gudstjeneste i Graverboligen ved vestre Akers Kirke og i Skolebygningen paa Ulven ved østre Akers Kirke.

Til at komme paa Valg er af Kommunebestyrelsen foreslaaet:

H. A. Wetlesen	med 21	Stemmer,
O. F. Wold	» 18	—
og H. Ingjer	» 10	—

Løjtnant i Marinen, Rieck, er ansat paa det franske Pantserskib l'Armide, men for Fremtiden vil — ifølge Meddelelse gjennem Udenrigsdepartementet — udenlandske Offiserer indtil videre ikke erholde Ansættelse i fransk Tjeneste.

Sorenskriver Elleffen i Follo har indgivet sin Afskedsansøgning. Han er født 1784, er Kand. jur. fra 1810 og har været i sit nuværende Embede ligesiden 1815. (Mrgbl.)

Laborantkarl ved Rigshospitalets pathologiske Laboratorium, Theodor Larsen, er den 21de f. M. af Justitsdepartementet i Henhold til kgl. Resol. af 2den Juli 1849 beskikket til fra 1ste Januar 1869 at være Skarpretter for hele Riget istedetfor den fra samme Tid afskedigede Skarpretter Samson Isberg.

Høj Alder. Paa Røros er afgaaet ved Døden en Kone i en Alder af 98½ Aar, der havde været to Gange gift, 26 Aar med sin første og 51 Aar med sin anden Mand. (Aftbl.)

---

alle disse Luftkasteller, skulde de første Ofre for disse dumdristige Forsøg blive deres egne Ophavsmænd. Vi frelser dem fra deres egen Galskab.

Da Opposisjonen ikke sparer paa Raad til os, maa den tillade os at give den et til Gjengjeld. Lad den istedetfor at ville reformere Staten, Konstitusjonen, Administrasjonen og alle disse beundringsværdige Institusjoner, som udgjør vore Rivalers Fortvilelse, reformere sig selv, og Anledning skal ikke fattes dem. Den ophøre med sine Forhaanelser, sin Voldsomhed, sin Bagvadskelse; den ophøre med at trætte os med sine theoretiske Paafund, den slænge os ikke længere i Ansigtet disse udenlandske Varer, som for vor Patriotisme er saa modbydelige; den ophøre med at anfalde Moralen og Religionen, Styrelsen og Samfundsordenen, og jeg lover den, at den Dag Partierne opløser sig, skal Regjeringen, befriet fra alle Hindringer, som modvirker og lammer dens ædle Hensigter, være den første til at lade Taabernes gode Folk i Fred og Ro nyde Velsignelsen af en vis og frugtbar Frihed.

„Bravo! min Ven! Bravo!" udbrød Baronen. „Med Undtagelse af en afskyelig Eftergivenhed mod denne revolusjonære Styggelse, som man kalder Pressen, er Deres Tale et Mesterstykke af Veltalenhed og Sandhed."

„Sire," sagde Pieborgne i en beskeden Tone; „jeg venter at høre Deres Majestæts Dom."

„Herr Ridder, jeg lykønsker Dem," svarte Hyasint; „man kan vanskelig udtale rigtigere Anskuelser, og med mere sand Forstand, Maadehold og Talent forsvare dem."

„Om Deres Majestæt nu tillader det," sagde Advokaten muntert, „skal jeg straks Punkt for Punkt gjendrive denne Tale; jeg skal ikke lade en eneste Stavelse ibehold. Jeg skal bevise, at alle disse Argumenter er hule og latterlige, at de alene i det højeste kan duge til at more Taaberne. Jeg ser, at Deres Majestæt frygter uden tvil for, at jeg er træt. Jeg beder Deres Majestæt være rolig isaahenseende. Jeg taler seks Timer itræk uden at hoste en eneste Gang. At tale, skrive, gestikulere, er nu engang min Nydelse, min Ro og mit Liv. Jeg begynder. Lad os smide, mens Jernet er varmt."

„Mine Herrer!

Den højtærede Minister, som nys forlod Talerstolen, har med en ejendommelig Overbærenhed talt om, hvad han har havt den Godhed at kalde min Veltalenhed. Man kan have Grund til at være stolt af et saadant Vidnesbyrd. Om Politiken skiller mig fra min forhenværende og udmærkede Kaldsbroder, gjør det mig alligevel ikke uretfærdig, hindrer den mig alligevel ikke i kun at erkjende en Ordets Mester, Taabernes Demostenes og Cicero."

„Nu, Ulvene æde idetmindste ikke hverandre op," faldt Baronen ind.

„Nej, naturligvis," sagde Pieborgne med en hjertelig Latter. „Man er Advokat fremfor alt, Kammerat i Liv og Død; men det er ikke til Hinder for at man viser hverandre Tænderne som bidske Hunde. Giv nu Agt! Dansen begynder."

Og, løftende Armen som om han truede en usynlig Fiende, fortsatte Pieborgne med højtidelig Stemme:

„Jeg beklager blot, at den højtærede Minister, efter en saa smigrende Dom om mine Ord, gjør sig et saa daarligt Begreb om min sunde Fornuft. Tror han vel at have forblindet mig med denne fra Grækenland og Rom laante Retorik? Tror han, at han med dette drengeagtige Komedispil skal kunne imponere Parlamentet; paa en saa haanlig Maade at imødegaa Landets Repræsentanter, er at tilsidesætte velmeget den Agtelse, man skylder dem."

Til Svar paa alle vore Fordringer paa Reform har man alene Ordene Fædrenes Visdom og Erfaring. Hvad betyder disse store Ord? Vil man dermed sige, at Fædrene sædvanligvis ved mere end deres Sønner, fordi de har levet længere? Nei, denne hverdagslige Sandhed har her intet at gjøre. For at bringe os til Taushed fremmaner man disse ærværdige Forfædre, som nu i to eller tre Aarhundreder har hvilet i Gravens Muld. Men om Visdommen, om Erfaringen er Frugter af Livet og Tiden, er det da ikke, om vi vil være fuldt oprigtige, aldeles klart, at det ikke er vore Forgjængere, men vi, som er i Besiddelse af disse dyrebare Egenskaber, vi, som sidst indtraadde paa Skuepladsen, som har lagt vor egen Erfaring til den, som vore Fædre har givet os i Arv. Fjerne fra Verdens Barndom er det vi, som er de ældste, vi, som er de gamle. At ophøje det Forbigangne for dermed at knuse det nærværende, er, og den højtærede Minister faar tilgive Ligefremheden af mine Ord, at give Ungdommen og Uerfarenheden den modnere Alders Privilegier.

„Kjætteri! Kjætteri!" skreg Pleurard og hævede Hænderne mod Taget. „Alt er siden den første Skabelsesdag i et uophørligt fortgaaende Forfald."

„Lovenes Hellighed og Uforandelighed er lige saa mange pompøse og store Ord, som altfor ofte alene tjener til, at tildække Misbrugenes Vanskabthed. Hvis Loven er god, bør man beholde den, er den slet, maa den forandres. Det er dette Visdommen og Erfaringen lærer os. Alt Andet duger alene til at kaste lettroende Narrer Blaar i Øjnene eller til Redskab for Personer, som lever af andres Godtroenhed og Enfoldighed. Kan der nu for et Samfund, som lever, det vil sige, som er underkastet en uophørlig Forandring, findes nogen urokkelige Love? Kan man vel gjøre et Folk til Mumier? Vi, som Jorden idag tilhører, vi, som skaber og forbruger Rigdommen, vi skulde ikke være de bedste Dommere over det, som bedst fremmer vort Velbefindende? Er det de Døde, som bør styre de Levende? Skal Loven bestandig forblive i disse iskolde Hænder, som forstener alt, de rører ved? Er det dette Visdommen og Erfaringen lærer vore Statsmænd? Lad dem bare se efter Datumen paa disse hellige Love. Har vore Forfædre kanske ikke stiftet nogen Love? Har de saaledes som opsætsige Sønner stødt fra sig Fædrenearven? Det er sandt, at vore Forfædre ikke har vist sig mere agtelsesfulde mod sine ærværdige Forfædre og at selv de har havt den Dristighed at leve. Jeg tviler aldeles ikke paa, at der selv i hine lykkelige Aarhundrede fandtes Ministre, som har skreget paa Verdens Ende; jeg tviler heller ikke paa, siden man kalder os Vanvittige og Revolusjonære, vil man en vakker Dag grave op ogsaa vor Visdom og Erfaring for dermed at gjøre vore Efterkommere til Slaver og Umælende."

(Forts.)

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Skolen begynder igjen Fredag den 8de Januar, Kl. 9 Form.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg.**
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af
Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Paa **Skriveskolen** hos
P. G. Bredal

indskrives Folk til Undervisning i praktisk Skrivning. Skrivesager og Forskrifter sælges paa Skolen, i Theatergaden No. 16.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867,** en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovene for 1865—66, heftet 20 ß.

Konkursloven, heftet 6 ß.

Love ang. udvidet Angang til Haandværksdrift, udkomne paa Storthinget i 1865—66, forsynede med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.

Lov af 26de Mai 1866 om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.
H. J. Jensen.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Hr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og DHrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.

Alle Sorter Trær og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.

Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri,** Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis. **C. Blunck.**

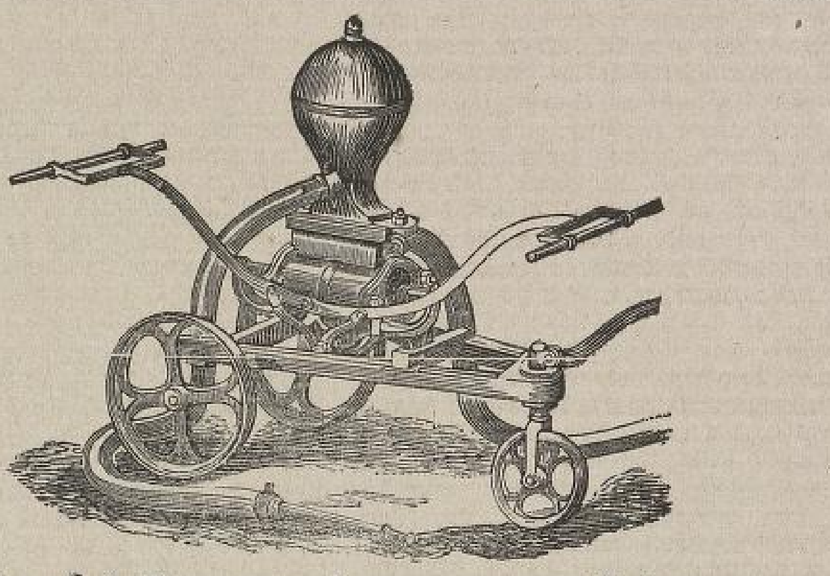

Californiasprøite,

efter Erfaring den bedste Sprøite, man hidtil kjender, hvorom Branddirektøren i Langesund meddeler nedenstaaende Anbefaling, fabrikeres og sælges meget billig hos C. Blunck.

Hr. C. Blunck har til Langesunds Kommunes Brandvæsen leveret en 6-Toms Californiasprøite, om hvilken det er mig en Fornøielse at kunne betvidne, at den i alle Henseender svarer til, ja overtræffer de Forventninger, man nærede til den ved Bestillingen. Denne Sort Sprøiter anbefaler sig især ved den meget ringe Arbeidsstyrke, som udfordres dertil, ved den overmaade simple og derhos solide Mekanisme, som gjør Vedligeholdelsen forholdsvis let, og ved dens, i Forhold til den anvendte Kraft, store Effektivitet. Med 8 Mand ved Pumpningen leverer saaledes den hertil leverede Sprøite en kraftig Straale, 50 à 60 Fod høit.

Langesund, den 1ste December 1868.
H. N. Gundersen,
Branddirektør.

Diverse.

Galdesæbe, anvendbar ved kold Vaskning for alle farvede Stoffer, saaat de ikke falme (Brugsanvisning følger). **Barbersæbe,** saasom Military Shaving Soap in Squares and Cakes m. m. **Kokusnødoliesodasæbe** (et probat Middel mod Frost i Hænderne), **Rimmels Glycerinsæbe** i Stænger og Stykker, **svensk** og **norsk Glyserinsæbe,** ligeledes **Windsor-, Mandel-** og **Palmesæbe, Visitkort** a 4 Sk. & 8 Sk. pr. 25 Stk., **skaarne franske Penne** i Æsker, 100 Stk. tilskaarne i begge Ender a 12 Sk., **Lazzaronpiber** a 4 Sk. pr. Stk., 36 Sk. pr. Dusin og 3 Spd. pr. Gros, **Blyanter,** røde og blaa a 4 Sk., 5 & 8 Sk. pr. Stykke, **Spillekridt** i Æsker a 1 Dusin a 10 Sk. pr. Æske, **Indbydelseskort** til Begravelser, Selskaber m. m., **Paletter** for Børn med 6 Stk. ikke giftige Farver paa a 6 Sk. pr. Stk., **Tegnepenne,** Gillotts og Andres, **Farver i Stykker** til Akvarelmaling og Karter, **Farvelader** med **Vandfarver, Honningfarver, Pensler. Farveskaale,** tykke og tynde **Penneholdere, Tusch,** saavel japansk som **chinesisk, Edes Cement,** hvormed Porcelain og Glas, Træ osv. istandsættes, **Mærkeblæk,** hvortil ikke Dynkevand udfordres, **Paste** til Strygeremme, **Brystsirup,** fransk, mod Forkjølelse, **Tanduld,** et hurtigt virkende Middel mod Tandpine, 30 Sk. pr. Tut, **Jernsværte** til Kakkelovne, den eneste patenterede ved Londonner-Udstillingen i 1862, **Svovlsæbe** mod Rødt og Finner i Ansigtet. **Mundlim** til Tegnebretter m. m. faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade, ligeoverfor Viktoria Hotel**

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld,** patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck,** Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

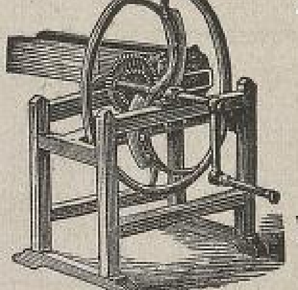

Sølvmedaille.

Hakkelsemaskine.

20 Spd.

Ivar S. Young.
Christiania.

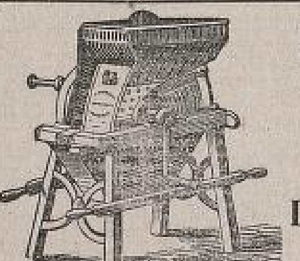

Rodraspemaskine.

20 Spd.

Ivar S. Young.
Christiania.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.

Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.

Aaninblæk a 24 og 18 ß.

Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.**

48 ß pr. ½ Ris **Postpapir** 48 ß pr. ½ Ris

i 8vo, blaat eller hvidt, linieret med Vandlinier, a 48 ß pr. Pakke a ½ Ris = 10 Bøger.
De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Mønster

for bedste og billigste

Ploge.

Sølvmedaille.

No. 7. Aasplogen.
12 Spd. 60 Sk.

Sølvmedaille.

No. 2 b. Keillers Plog.
9 Spd. 60 Sk.
i
Ivar S. Youngs Comm.-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

Priis-Courant
over
sølvmedaillebelønnede
Melkesaaer, Spand etc.
fra
Ivar S. Youngs Commissions-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

☞ Angaaende det saakaldte Schwarzske Melkebrug eller Afkjølningsmethoden se Norsk Landmandsbog for 1868, Side 62 og 94, 116 flg.

40 Kands Melkesaa (til Schwartz's eller Afkjølingsmethoden.)	9	„
30 — Do.	6	90
20 — Do.	4	60
15 — Do.	3	108
Melkesiler	1	42
20 Kands firkantede Melkeflasker (Til Transport.)	5	12
15 — Do. Do.	4	24
12 — Do. Do.	3	108
10 — Do. Do.	3	36
8 — Do. Do.	3	„
7 — Do. Do.	2	84
6 — Do. Do.	2	48
5 — Do. Do.	2	12
4 — Do. Do.	1	96
3 — Do. Do.	1	60
2 — Do. Do.	1	24
1 — Do. Do.	„	108
Kalvepattemaskine med Bredt	2	30
Melkekolle, 3 Kands	1	6
10 Kands Smørkjerne, Lindqvists Patent	22	60
5 — Do. Do. Do.	15	„
5 — Do. Gusanders Do.	4	24
3 — Do. Do. Do.	3	„
1 — Do. Do. Do.	1	96
½ — Do. Do. Do.	1	24
Smørkjærne, Aas Model	6	„
Ostekværn Do.	6	„
Melkemaaler med graderet Skive, 3 Kands	1	96
Melkehæverter	„	70

Sælges kun pr. Contant. Remisse maa medfølge Ordres. Naar tages for 100 Spd., gives 5 pCt. Rabat.

Anm. 1 Kande er = 2⁷⁄₁₀ Pot. Alt arbeidet af bedste Sort dobbelte svenske fortinnede Jernplader.

Photographiportraiter.

Bjørnstjerne Bjørnsons, Henrik Ibsens (sidste), **Bergsliens, P. A. Jensens, A. Munchs, O. A. Vinjes** (Dølen), **Gudes, A. Tidemands, Morten Müllers, Ole Bulls, Halfdan Kjerulfs,** Professor **Sars's,** Prof. **Conradis** foruden m. A. faaes a 24 ß pr. Stk. hos **De Coninck, Dronningens Gade ligeoverfor Viktoria Hotel.**

NB. Ved udenbyes fra at indsende i frankeret Brev 6 Firestillings Frimærker, kan man faa sig tilsendt med Omgaaende et af ovennævnte Portraiter.

6 Stkr. koste 1 Spd., 12 Stkr. 1 Spd. 96 ß.

Fjærpenne

fra 16 ß til 40 ß pr. Bundt, saavelsom 100 skaarne Penne i Æsker, a 12 ß pr. Æske, faaes hos **De Coninck,** Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Reiseskizzer (Pennetegninger).

4de Hefte, hvilket er det sidste af denne Række, er udkommet og indeholder: **Hat overbord, Dampbaadspigen, Dampskibspassagerer stige iland efterat havepasseret Langesundsfjorden, Le Vicomte de F—, skrivende i Skydsbogen, sur la montagne de Dovrefjeld, medens Madame la Vicomtesse venter ham i Vognen, Et tydsk Ægtepar, reisende for at besee Mjøsens Skjønheder, Opgjøret;** i Alt 6 Billeder a 40 ß pr. Hefte, faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.**

Tilkjøbs forlanges.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte, men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgiv Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Exped.

☞ Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte Bekjendtgjørelser kunne nedlægges.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Eksemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.
„Dagbladets" Ekspedisjon.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedisjonen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 6. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 8de Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" og „Ganger Rolf" indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Petersburg, 7de Jan. Det russiske Telegrafagentur har erholdt et Telegram fra Korfu af 5te ds. af følgende Indhold: I Athen rustes til Krig; Grænsearmeen konsentreres; Udskrivningen er begyndt. Armeen organiseres efter 35,000 Mand Regulære og 15,000 Mand Irregulære.

Berlin, 7de Jan. Ifølge „Provinzial" har Greven af Solms for Preussens Vedkommende erholdt Fuldmagt til Konferensen. Indtræffer intet Uforudseet, vil Konferensen kun vare nogle faa Dage.

Paris, 7de Jan. Blandt Studenterne sirkulerer en Petisjon om Jesuiternes Udvisning af Frankrige.

Voteringerne i Storthinget.

Den, som stadig har fulgt Storthingets Forhandlinger, vil have bemærket, at Navneopraab kun meget sjelden bruges, og de enkelte Gange saadant har fundet Sted, har det endog vist sig en vis Uvilje mod denne Voteringsmaade. Jeg behøver ikke at nævne Welhavens Pensjonssag, hvor Provst Jensen endog maatte høre ilde i Pressen, fordi han begjærede Navneopraab, uagtet Udfaldet af Voteringen viste, at det var aldeles nødvendigt. Ogsaa oftere synes det, som om man ikke liker at, Repræsentanterne paa den Maade fremstilles for Publikum sammen med den enkelte Sag.

Der kan tænkes to Grunde for denne Misnøje.

Først at denne Voteringsmaade tager formegen Tid og dette er ogsaa den offisielle Grund, som anføres. Jeg skulde dog tro, at det ikke er saa farligt i den Henseende; thi en Votering med Navneopraab tager vist neppe mere end 5 Minutter, og dette Tidsspilde kan ikke være saa farligt. Ja, det er vel endog ikke urimeligt, at denne Tid fuldkommen vil indvindes derved, at enkelte Talere ville undlade at yttre sig, naar de vide, at deres Votering alligevel bliver bekjendt.

Den anden Grund, hvorfor man ikke vil have Navneopraab ligger meget dybere. Den hænger sammen med hele Opfatningen af vort offentlige Liv. En Forfatter i Morgenbladet før Jul erklærede saa omtrent ligeud, at vort Storthing ikke var som andre Nasjonalforsamlinger, der ere et Udtryk for Vælgernes politiske Anskuelser. Storthinget er kun en Samling af udvalgte Mænd, der have at udføre Lovgivnings- og Beskatningsmyndighedens løbende Forretninger — altsaa omtrent et Slags Amtsformandskab i det Store, der har suveræn Myndighed inden sine Grænser og hverken moralsk eller juridisk staar sine Vælgere til Ansvar.

Det kan ikke negtes, at denne Opfatningsmaade har havt en vis Berettigelse før; men det er ogsaa al Udsigt til, at hverken Vælgerne længer ville finde sig i saaledes at blive uden Indflydelse paa vore offentlige Forhold og heller ikke Repræsentanternes Flerhed ønske at staa og falde med sin egen Autoritet uden Støtte i en udbredt Folkemening. Den, som derfor ønsker et større og fyldigere politisk Liv hos os, maa ogsaa konsekvent ønske, at Votering med Navneopraab hyppig anvendes, forat Vælgerne kunne have Anledning til at kontrollere sine Repræsentanter. Thi det er først gjennem en Række af saadanne Voteringer, at Vælgerne kunne danne sig noget fuldstændigt Begreb om Repræsentantens Holdning i det Hele. Naar Votering med Navneopraab desuagtet ikke oftere begjæres, er Grunden simpelthen den, at hver enkelt Repræsentant generer sig forat optræde med Begjæring derom, fordi det ser ud som om han vilde stikke sig frem eller gjøre politisk Kapital. Mange Sager ere desuden saa smaa og ubetydelige, at Ingen kan have Interesse af at følge Voteringen.

Jeg tror derfor det er en heldig Tanke af Hr. Jaabæk,*) at han har foreslaaet, at de Voterendes Stemmegivning optages med Hurtigskrift og indtages i Storthingstidenden. Hurtigskriverne ville antagelig ved at indrette sig en Plan over Storthingssalen eller en Fortegnelse over Medlemmerne omtrentlig i den Tid, som Præsidentens Tælling medtager, kunne notere det Nødvendige og om de end ikke skulle kunne blive færdige saa hurtigt, vil det dog neppe kunne tage længere Tid end 1 Minut at faa Stemmerne opskrevne med et Tegn. Forat gjøre Noteringen lettere, kunde det som oftest ogsaa kun være nødvendigt at nedtegne Minoritetens Navne, thi derved ere begge Partier givne. Skulde den Redaksjonskomite, som forestaar Udgivelsen af Storthingstidenden, finde, at denne utilbørlig overfyldes med formange Voteringer, kan den jo sløjfe endel af de mindre væsentlige. Kortsagt — en letvint, praktisk Maade forat faa Stemmegivningen offentliggjort, maa der kunne findes, og derved vil Storthinget vistnok i en væsentlig Henseende imødekomme vore Vælgeres Ønsker. Thi det er ikke længer tidsmæssigt, at de forblive uvidende om, hvorledes hver enkelt Mand skjøtter det ham overdragne Hverv, eller at det ikke over hele Landet kan sees, hvorledes Stemmegivningen faldt i saadanne vigtige Sager som f. Eks. den om den kommunale Stemmeret.

N—n.

*) Som det vil sees af Gaarsbladets Storthingsreferat forkastedes Jaabæks Forslag. Red. tror imidlertid desuagtet, at ovenstaaende Artikel kan have sin Interesse. Red.s Anm.

I Skolesagen.

(Af Skolebestyrer P. Voss).

II. Om Arbeidsbyrden.

(Fortsættelse.)

Jeg har i min forrige Artikel omtalt de Forøgelser i Fordringerne til Fremtidens Studenterdannelse og den dobbelte Eksamen, som af den kgl. Kommissjon og Departementet er bragt i Forslag. Desuagtet værger Kommissjonen sig gjentagende mod enhver Formodning om, at den skulde ville forøge Ungdommens Arbejdsbyrde og vi erfarer af det af Statsraaderne Stang, Helliesen og Bretteville afgivne dissenterende Votum, hvori de fraraader Oldnorskens Optagelse i Skolen, at det meget mere „vistnok er det foreliggende Lovforslags Hensigt at bortrydde Anledningen til Overlæsselse." Tillige benytter de nævnte Herrers Anledningen til at komplimentere Kommissjonen for den store Dygtighed og Kyndighed, hvormed den nævnte Hensigt er søgt naaet.

Isandhed lykkelig den Fremtidens Slægt, som medens Nutidens Ungdom efter Lægernes Mening ofte nok har maattet betale sine tarvelige Kundskaber med sin Sundhed og sin Livskraft, fra nu af for saa langt billigere Kjøb skal opnaa et saa langt større Kvantum Kundskab, for hvem „Aandens rige Mangfoldighed (i Skolen) skal oplades."

Desværre kan en nøgtere Betragtning ikke blive staaende ved „Hensigter." Den maa ogsaa, og fornemmelig se paa Gjerningerne. Desværre tør det for almindelige dødelige blive noget haardt at fordøje, at Midlet til Opnaaelse af den fortræffelige Hensigt at bortrydde Anledningen til Overlæsselse blandt andet nødvendigvis skal søges i Indførelsen af en Masse nyt heterogent Stof i Skolen.

Jeg fejler neppe mod Kommissjonens Tanke, naar jeg opsummerer de „Forbedringer", hvorved den tænker sig væsentlig at forøge Kundskabsmassen uden at forøge Arbejdsbyrden, under følgende Rubriker:

a. Ved Indførelse af forbedrede Methoder og Lærebøger.
b. Ved en forbedret Gruppering af Fagene, ved enkelte Fags fuldstændige og andres delvise Afslutning paa et tidligere, og atter andres Oprykning til et senere Skoletrin.
c. Ved større Omsorg for den fysiske Side af Opdragelsen, Indførelsen af daglig og hensigtsmæssig Gymnastik og idetheletaget større Omhu for Skolernes hygieniske Forhold,

eller da den under Litr. b anførte Faggruppering m. m. kun er en praktisk Anvendelse af visse Methoder, og Hensigtsmæssigheden af denne Gruppering naturligvis staar og falder med disse Methoders Fortræffelighed, bliver de Midler, hvormed Kommissjonen vil naa sine Resultater i det væsentlige:

a. Methodiske Forbedringer.
b. Større Omsorg for Hygienen.

Førend jeg indgaar paa en nærmere Drøftelse af de nye Methoders Fortræffelighed, maa det være mig tilladt at gjøre en almindelig Bemærkning. Jeg kan her foreløbig henholde mig til nogle Udtalelser af en Autoritet, som neppe nogen vil mistænke for Parktiskhed mod Kommissjonen, nemlig DHrr. Statsraaderne Stang, Helliesen og Bretteville, som efterat de, som anført, i sit allerede før siterede Votum har komplimenteret Kommissjonen, videre ytrer, „at der dog altid, saalænge en saa væsentlig ny Organisasjon som den foreslaaede endnu ikke er prøvet af Erfaringen, maa være Rum for Tvil om, hvorvidt den i Virkeligheden vil vise sig istand til at opfylde de Forventninger, som i denne Henseende næres om den, ligesom det ogsaa kun er Erfaringen, som kan med Sikkerhed godtgjøre, om ikke Undervisningen efter den nye Plan vil komme til i andre Retninger at lide af Mangler og Ufuldstændigheder, som med Nødvendighed maa afhjælpes".

Dette er et Kjernepunkt. Erfaringen kan ikke noksom betones. Er Meningen med det foreliggende Lovforslag virkelig og væsentlig den at bortrydde Anledningen til Overlæsselse — og en uvæsentlig Bihensigt, hvis Opnaelse maa staa tilbage for andre Formaal, betyder jo intet — da synes det upaatvilelig at være det forsigtigste eller snarere det ene rette, førend man paa Basis af de i Forslag bragte „Forbedringer" bygger et helt Kastel, at afvente Frugterne, Udbyttet, Resultaterne af disse Forbedringer, den erfaringsmæssige Bekræftelse af hvad Kommissjonen dog vel selv maa indrømme for en ikke ringe Del endnu kun er Theori og uprøvede Doktriner, om hvis Fortræffelighed den selv vistnok nærer en fast og inderlig Overbevisnirg, men om hvis Fordærvelighed andre turde være ligesaa inderlig og levende overbeviste. Kommissjonen siger: vi vil ordne Undervisningen efter bedre og rigtigere Prinsiper, vi vil forsyne Skolen med bedre og rigtigere Lærebøger, vi vil skaffe jer bedre og dygtigere Lærerkræfter, vi vil benytte disse bedre Lærerkræfter paa en bedre Maade, vi vil indføre en mere betryggende Ordning af Examina, vi vil skaffe hyppigere og hensigtsmæssigere Gymnastik, rummeligere og bedre ventilerede Skolelokaler o. s. v. Vi andre sige dertil: vel, skaffer os alt dette og belærer os i Gjerningen om Fortræffeligheden af alt dette nye, viser os gjennem Erfaringen, at I er istand til at holde, hvad I lover, og under Forundsætning af, at alle disse Løfter og Forestillinger realiseres, skal vi med jer være villige til at aabne Skolens Porte paa vid Væg for det nye Lærdomsapparat, som I vil tilføre den. Saalænge derimod Opfyldelsen af disse Løfter, Betryggelsen for deres Holdbarhed, alle deres velsignelsesrige Frugter endnu hvile i Fremtidens Skjød, saalænge maa I tilgive os vor Betænkelighed ved til den gamle Byrde endnu at overtage, hvad ingen kan nægte i og for sig at være en ny og tung Byrde, I maa tilgive, at vi anser Sagen for at være af den Vigtighed, at vi gjerne vil have Syn for Sagn, og at vi maa bede jer om et af to: enten, idet I lader Skolen fremdeles arbejde med dens hidtil havte tarvelige og beskjedne Apparat, indtil videre at lade eder nøje med den glimrende Fortjeneste ved de af jer indførte Methoder, Lærebøger, Systemer o. s. v. o. s. v. i den overordentlge Grad, som I bebude, at have lettet Arbejdet for Ungdommen, paa hvis Skuldre Kundskabsbyrden for Tiden hviler tungt nok, uden dertil samtidig at ville feje endnu den Fortjeneste at „oplade deres Øje for hele Aandens rige Mangfoldighed" m. m., eller, om I finder Skolens gamle Apparat for tarveligt og derfor ubrugeligt, kassabelt, kasserer da i Guds Navn og tilfører den et nyt, fuldkomnere og tidsmæssigere Apparat, vejer det gamle mod det nye, og for alt hvad I skaffer bort af det gamle, indsætter i tilsvarende Forhold af det nye isteden. Naar saa Kjendsgjerningerne gjennem nogen Tid har vist, at I har indblæst Skolen den belovede nye Livsens Aande, da, men ogsaa kun da, mine Herrer, vil det være paatide at tage under Overvejelse, hvorledes de ved jers mange Forbedringer i Skolen ledig blevne Rum atter bør fyldes. Farerne ved Muligheden af et saadant midlertidigt Vakum maa dog i alle besindige Mænds Øjne være mindre store end Farerne ved Muligheden af en ny voldsom Overbyrdelse, efterat Slægten efter de sagkyndiges — Lægernes — Mening gjennem længere Tid har lidt under et Sundhed og Legemskraft nedbrydende Overmaal af Aandsanspændelse.

Jeg skal anføre et Eksempel, som synes at maatte opfordre de nuværende Autoriteter til dobbelt Forsigtighed, naar det gjælde at bygge paa Forventninger og Hypotheser. Ved den sidste betydeligere Reform af vor Latinskole, Afskaffelsen af den latinske Stil i 1857, lovede man sig, som bekjendt, paa Forhaand store Frugter deraf; den unytige og tidsspildende Stilskrivning skulde ophøre eller bringes tilbage inden sine rette Grænser, latinsk Literatur og Oldtidsvidenskab skulde studeres i videre Omfang og paa en mere frugtbringende Maade end tidligere, mere Tid anvendes til Studiet af moderne Sprog og Literatur, navnlig Engelsk, Religionsundervisningen forbedres og udvides ved Læsning af et Evangelium i Grundsproget og Optagelsen af en ny Disciplin, Kirkehistorie, og endelig, saa hed det naturligvis ogsaa dengang, Arbejdsbyrden i Skolerne idetheletaget lettes. Dette var Forventningerne. Og dog synes den almindelige Opinion nu at have vendt sig derhen, at de store Forventninger, man i 1857 nærede og bebudede, har reduceret sig dertil, at man i Skolerne lærer Latin lidt slettere end før, uden at derved noget klækkeligt er vundet for den moderne Dannelse og uden at Arbejdsbyrden derved i nogen Maade er lettet, da meget mere Klagerne over Overlæsselse aldrig har lydt stærkere end netop nu. Og det samme Departement, som i sin Tid med Bistand af den samme Mand gav Stødet til den latinske Stils Afskaffelse, sees nu at være kommen til Erkjendelse af Nødvendigheden af et Tilbageskridt: nu bort med al Religionsundervisning i Skolernes højere Klasser, nu Gjenoptagelse af den latinske Stil om end i forandret Form. Nu skal det vistnok indrømmes, at den partielle Reform, som gjennemførtes i 1857, efter sin Natur, som væsentlig vedrørende Methoden i et enkelt Fag ikke kunde medføre saa indgribende Virkninger, som den nu paatænkte fuldstændige Omorganisasjon af Skolen i dens Helhed fra øverst til nederst, men ligesom jeg, saalænge jeg ikke kan paaberaabe mig nogen Erfaring for det modsatte, indrømmer Muligheden, af at de for Skolen sandsynligvis skjæbnesvangre Følger af den nu sidst af Hr. Nissen og Kolleger paatænkte Reform kan blive til det gode, saaledes skal man omvendt indrømme, at, saalænge Hr. Nissens Theorier ikke i Praxis er prøvede, saalænge er ogsaa en Mulighed for det modsatte forhaanden, og jo betydeligere det Skridt er, som man staar i Begreb med at gjøre, desto mere sættes derved paa Spil, og desto større Varsomhed synes fornøden, før man tager det helt ud. Jeg tænker mig for Eks., at flere eller færre af de af Kommissjonen foreslaaede Forholdsregler virkelig viser sig at svare til sin Hensigt, at tilvejebringe en Lettelse: det er paa den anden Side tænkeligt, at andre af dens Forholdsregler modvirker den samme Hensigt, og hvor i Verden har man udfundet den Maalestok, hvormed man paa Forhaand udmaaler den ved disse hypothetiske Forbedringer tilvejebragte Lettelse med en saadan Grad af Nøjagtighed, at man med Sikkerhed tør paastaa, at den ikke blot skal ekvivalere mulige Modvirkninger, ikke blot „bortrydde den nu tilstedeværende Anledning til Overlæsselse," men endnu have Overskud nok igjen til at opveje et betydeligt Tillæg i Fordringerne til Skoleungdommen?

Men Varsomhed er overhovedet ikke den kgl. Kommissjons Særkjende. Den finder det slet ikke fornødent at afvente Udbyttet af den ene Del af sin Reform, førend den paa dette Udbytte som paa en faktisk Basis bygger en ny Reform. Den er i den Grad tilfreds med sit eget Værk, at den ikke lader sig nøje med mindre end, at Staten skal justere den af den opfundne Norm som den eneste korrekte og anvendelige. Kathedralskolerne og de kombinerede Skoler, offentlige og private Skoler, alle skal de strammes over den samme Læst, alle skal de spændes i den samme Tvangstrøje. Saa er det. Det er ingen Hemmelighed, at enhver Examen øver en stærk tilbagevirkende Kraft paa den eller de Skoler, hvis Opgave det er at forberede for denne Examen og paa mange Maader tvingende bestemmer Undervisningsmaaden navnlig i de 2 a 3 øverste Klasser, der ligger denne Examen nærmest.

Den kgl. Kommissjon lader sig imidlertid ikke nøje med, som før, at stille Skolen under Trykket af en Examen ved Skolens Afslutning ved 18 Aars Alderen, den tilføjer, som i forrige Artikel omtalt, en ny fuldstændig Examen ved Udgangen af 15 Aars Alderen, Middelskoleexamen, hvis Tryk atter med Nødvendighed vil forplante sig omtrent fra det Punkt, hvor Artiumstrykket ophører nedad til meget nær Skoletidens Begyndelse, saaledes at alle Skoler vistnok i alt væsentligt vil blive nødte til at iføre sig den kongelige Uniform, og den kgl. Kommissjons Erklæring, at „den ikke foreslaar nogen Bestemmelse, der tilsigter Indskrænkning i Undervisningsfriheden," klinger som en ilde anbragt Ironi. Det er ufatteligt, at en Samling af fem Fagmænd kan have overseet hvilken bindende Indflydelse paa Undervisningens Gang og Anordning, paa Faggruppering og Methode, paa Skolens hele indre Væsen enhver Afgangsexamen med de for samme gjældende Bestemmelser udøver. Er det da aldrig kommen for Kommissjonens Øren, at allerede den nu bestaaende ene Examen paa en i manges Tanker trykkende Maade hindrer alle gode Kræfters frie Bevægelighed? Man tænker sig en Hest, som er tjoret i det ene Ben; gjør man ikke Hellen altfor stram, vil den, skjønt bunden, endnu have et vist Spatium, hvor den kan tumle sig frit. Men tjorer man den baade paa Forben og Bagben, da vil Hesten antagelig kuns føle sig lidet opbygget, om man siger til den: værsgod, spadser kun frit om, saameget du lyster, jeg „tilsigter" ikke at hindre Bevægelsesfriheden. Ligheden er fuldstændig. Begge Parter, baade Skolerne og Hesten vil i Begyndelsen gjøre endel Spræl og Spark, indtil de afmægtige indser det frugtesløse deri og giver sig over.

Skulde det ikke være muligt at faa Ørenlyd for Betænkelighederne saavidt, at Staten ialfald tillod Skoler at bestaa udenfor Uniformen.

Der var en Tid, da Hr. Nissen vidste at sætte Pris paa Undervisningsfriheden i Skolen. Jeg citerer Hr. Nissens egne Ord i det Andragende*), hvor han ansøgte Kongen om, at der maa tilstaaes hans Skole den samme Ret som de offentlige Skoler, nemlig Frihed for Strafansvar i Tilfælde af uheldig Dimissjon. Efterat Hr. Nissen her i det hele Andragende har søgt at gjøre gjældende en Fortolkning af Loven kfr. 12te Oct. 1857, der saalidt som mulig indskrænker den private Skoles Uafhængighed i alt, hvad der angaar dens Organisasjonsplan og Timefordeling heder det videre: „Allerede den Indskrænkning i Skolens Selvstændighed og frie Selvbestemmelsesret, som gjøres derved, at der skal ske Indberetning til Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, naar der foretages nogen væsentlig Forandring i Organisasjonsplanen eller Timefordelingsplanen, er saa stor og betydningsfuld, at jeg ikke uden bydende Nødvendighed vilde have underkastet Skolen den, naar jeg ikke havde havt den Opfatning af vort Undervisningsvæsens nuværende Forholde, at det i en lang Fremtid bør være Opgaven ligesaavel for den enkelte Privatskoles Bestyrer, som for det offentlige Skolevæsens Overbestyrelse vistnok mere og mere at fuldkommengjøre den nuværende Ordning af Skolerne, men dog i det hele at lede Skolernes Udvikling i konservativ Aand." Hr. Nissen i 1862 stiller det altsaa som en Betingelse, uden hvilken han ikke uden bydende Nødvendighed vil indgaa paa endog en ringe Indskrænkning i Skolens Selvstændighed og fri Bestemmelsesret „at vort Undervisningsvæsens Udvikling i en lang Fremtid ledes i konservativ Aand." Naar nu denne konservative Aand, som i 1862 besjælede Skolebestyreren Nissen, i 1864 saa aldeles bortdunstede, at han traadte frem med Fordring paa den siden vor højere Undervisningsvæsens Grundlæggelse ved Forordningen af 1809 uden Sammenligning betydeligste Reform, eller rettere, paa en fuldstændig Omdannelse af Skolen, skulde man da efter de oven citerede Udtalelser ikke have ventet, at Hr. Nissen skulde have været den første til ved alle mulige Garantier at sikre Skolens „Selvstændighed og fri Bestemmelsesret?" Istedenfor derfor har Hr. Nissen efter Evne forsøgt at tvinge Skolen ind i de pinligste Lovbaand og ved Statsmagternes Hjælp at tilintetgjøre al Frihed i Skolen og umuliggjøre ethvert andet System end det nye, han selv i 1864 akfepterede.

Tempora mutantur et nos.

*) Se Indbydelsesskrift for Nissens Skole 1862, Pag. 18—23.

Storthinget.

Fredag den 8de Jan. Kl. 9 Form. holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge. Først foretoges Valg paa Embedsmænd og 11 Medlemmer af Valgkomiteen. Harbitz og Enge frabad sig Gjenvalg. Valgte bleve: til Præsident Aall med 86 St., Visepræsident Harbitz 84 St., til Sekretær Sørenssen 86 St., Visesekretær Enge 87 St. Til Medlemmer af Valgkomiteen gjenvalgtes de forrige.

Først forelaa Vejbudgettet til Behandling. Efterat Storthinget under 18de f. M. havde besluttet, at der til Vejvæsenets Fremme i næste Budgettermin kun skulde udlignes 48 ß paa Skylddaleren og paa Rigets Kjøb- og Ladesteder et overensstemmende med den kgl. Proposisjon forholdsvis Beløb, samt at indtil 30,000 Spd. skulde udredes af Statskassen, havde J. Sverdrup fremlagt et Forslag til Vejbudget, som er indtaget i No. 4 af vort Blad. Sverdrup havde efter Raadførsel med Sagkyndige foretaget følgende Rettelser i Post VI: 2) istedetfor 9900 Spd. for Treaaret eller 3300 aarlig til Vedligeholdelse af Vej sættes 9000 og 3000 Spd. 2) Forskjellige Udgifter 18,735 Spd. for Treaaret eller 6245 aarlig, istedetfor 20,860 og 6953 Spd. 40 ß, og tilsammen for Aaret 9245 Spd. istedetfor 10,253 Spd. 40 ß. Sverdrups Forslag havde ogsaa foranlediget Komiteen til at fremkomme med en Kontinuasjons-Indstilling. 1 i Komiteens Indstilling var overensstemmende med 1 i Sverdrups Forslag med Undtagelse af, at Forholdstallet i Komiteens Indstilling var $^1/_4$, medens det hos Sverdrup var $^1/_5$ som i den kongelige Proposisjon.

Efter en Debat mellem J. Sverdrup, Selboe, Iversen, Grønningsæter, Vennemo, Amtmand Jensen, Valstad, Thoresen, som fandt Forholdstallet i Komiteens Indstilling for højt, og Sibbern og Risnæs, som forsvarede Indstillingen bifaldtes Sverdrups Forslag med 79 St. 2 i Sverdrups Forslag var foreslaaet i Komiteens første Indstilling, men ikke i dens Kontinuations-indstilling. En lang Debat opstod mellem Sverdrup, som fandt Fetsundvejen langt nyttigere end den af Komiteen foreslaaede Haukelidsvej, Grønningsæter og Kjerschow, som fandt, at man helst burde bevilge til Fetsundvejen, da den gik igjennem en frugtbar Egn og desuden Sneforholdene paa Haukelid vare vanskelige, Vennemo, Selbo, Iversen, Vig som sluttede sig til disse, Risnæs, Sibbern og Mathiesen, som forsvarede Komiteens Indstilling, Falsen og Motzfeldt, som fandt, at begge Veje burde fremmes, for at være sikker paa, at Budgettet kunde ballancere. Aga, vilde stemme imod Fetsundvejen, fordi han fandt der var en større Tanke i at anlægge en Vej over Haukelid ved at forbinde Vest- og Østlandet. Schwartz vilde stemme mod begge Veje, da han fandt Fetsundvejen altfor lokal og Haukelidvejen ikke saa absolut nødvendig endda. Schweigaard vilde stemme for Haukelidvejen, da det var et stort nasjonalt Foretagende. — Sverdrups Forslag bifaldtes med 56 St. mod 51 St. 2 og 3 i Komiteens Indstilling (som 3 og 4 hos Sverdrup) bleve enstemmig bifaldte. 4 hos Kom. var som 5 hos Sverdrup med Undtagelse af Forholdstallet, som hos Kom. var $^1/_3$ hos Sverdrup $^1/_4$. For Sverdrups Forslag talte foruden Forslagsstilleren, M. H. Kildal, Sæhlie, Amtmand Jensen, Grønningsæter og Krogness, medens Risnæs og Mathiesen forsvarede Komiteens Indstilling. Ved alternativ Votering bifaldtes Sverdrups Forslag med 73 St. Komiteens Indstilling 5—14 inkl. (Sverdrups Forslag 6—15 inkl.) enst. bifaldt.

Sagens Behandling fortsettes i Morgen Kl. 9.

I Lagthinget valgtes til Præsident Vogt 26 St., til Visepræsident Christensen, 24 St., til Sekretær Hesselberg, 25 St., til Visesekretær P. A. Sæther med 24 St.

Odelsthinget. Præsident Kildal. Sekretær Kjerschow. Valg paa Embedsmænd. De Forrige frabade sig Gjenvalg. Der valgtes til Præsident J. Sverdrup med 63 St., til Visepræsident Kildal med 63 St., til Sekretær Bentzen med 63 St., Visesekretær Kjerschow med 58 St.

Kristiania, den 8de Januar 1869.

Da den kgl. Komission havde indgivet sit Forslag til en forandret Ordning af det højere Skolevæsen, udtalte, saavidt vi erindrer, en dansk Anmelder deraf sin Forundring over, at det ikke var bleven Kommissjonen paalagt at gjøre Landets Skolevæsen i dets Helhed, saavel det lavere som det højere, til Gjenstand for dens Overvejelse; thi disse to burde ikke holdes adskilte. Denne meget rigtige Bemærkning har vi flere Gange maattet tænke paa under den senere Tids øvrige Diskusjon om Skolesagen. Det er saa ofte, ja indtil Kjedsommelighed blevet gjentaget, at vi ikke maa afstænge os fra den almindelige europæiske Udvikling og at bygge den højere Dannelse paa ganske nyt Grundlag og derved skabe en Slags „Særdannelse"; der er paa den anden Side sagt, at Dannelsen dog maa staa paa nasjonal Grund, vi maa lære den Fortid at kjende, hvoraf Nutiden er fremgaaet; men kun sjeldnere har vi ret fremholdt Kravet om en folkelig Dannelse, folkelig i den Forstand, som den kun kan blive det, naar den højere Dannelse bygges paa den lavere, ligesom den højere Almuskole paa den lavere og Seminarierne igjen paa Almuskole. Et lidet, demokratisk Samfund som vort kræver ikke blot den størst mulige Dygtighed hos dets enkelte Medlemmer, det kræver ligesaa meget Enhed og Samhold; derfor maa vort Undervisningsvæsen helt igjennem have en udpræget nasjonal og folkelig Karakter; uden dette vil der altid blive en Spaltning i Folket, der svækker dets Kraft.

At give Kommunerne Adgang til at gribe ind i og føre Tilsyn med Skolens Anliggender, er en Tanke, som har vort fulde Bifald; den staar i nødvendig Sammenhæng med den Anskuelse, vi ovenfor har udtalt.

Vi skal forøvrigt komme tilbage til disse Spørsmaal, inden Storthinget begynder Forhandlingerne om de fremsatte Skoleforslag; men ved disse Linjer har vi kun, samtidig med at vi optog Hrr. Skolebestyrer Voss's Artikler, som vi anbefale til nøje Overvejelse, villet give idetmindste en Antydning af det Standpunkt, hvorfra vi betragter de foreslaaede Skolereformer.

Det orientalske Spørsmaal opløser sig egentlig i mange, det græske, det rumæniske, det serbiske, det montenegrinske o. s. v., det ene afløser det andet, og der dukker stadig nye op. De have imidlertid alle i Virkeligheden sin Rod i fælles almindelige Forhold, det tyrkiske Riges Forfald og Ruslands Udvidelsesbestræbelser.

Tyrkerne ere ikke længer det kjernefriske Folk, som de vare, da de for 400 Aar siden erobrede det gamle græske Keiserdømme. De storme ikke længer frem med Naturfolkets Voldsomhed, og den voldige religiøse Fanatisme er bleven dæmpet ved den lange Berørelse med Europa. Det Aag, hvorunder de undertvungne Folkeslag holdes, er bleven mildere, men ogsaa slappere, og disse, der mærke, at Tøjlerne hverken strammes eller kan strammes som i gamle Dage, har begyndt at reise Hovedet. Magten har flyttet sig, og Rigets Organisasjon tiltrænger en tilsvarende Forandring.

Vi vide, hvilke Kampe, der forvoldes, naar Magten i en Stat skal flyttes over fra en Klasse til en anden. Det sker i Regelen ikke uden Revolusjoner eller Borgerkrige. Englands politiske Affærer staa saa højt, som de staa, netop fordi dets Borgere have vist sig at være i Besiddelse af Evner til at gjøre slige Overgange ad fredelig Vej. Mere end almindelig vanskelig bliver Forandringen, naar det ikke er Klasse, som skal afløse Klasse, men Folk, som skal afløse Folk helt eller delvis.

Men det er dette, som er Tilfældet i Tyrkiet. Tyrker og Undertvungne har, saa lang Tid de end har boet sammen i samme Land, næsten ikke blandet sig med hinanden — kun Albaneser og Bosniaker danne en Slags Undtagelse — og enhver af dem har vedligeholdt, sin nasjonale Afsluttethed. Kommer nu hertil, at der eksisterer ogsaa en religiøs Modsætning samt at begge Parter ere halve Barbarer eller

Kong Puddel.

(Fortsættelse f. No. 5.)

„Man opripper for fuldt Alvor, at enhver Forandring er mistænkelig og farlig; men at sige, at enhver Forandring er forkastelig er det samme som at tilstaa, at alle de forældede Sager, man priser, i Begyndelsen har været forkastelige, ti af alle disse gamle Sager gives der ikke en eneste, som ikke paa sin Tid var ny. Alfabetet, Skrivekonsten, Bogtrykkerkonsten har ogsaa været mistænkelige Nyheder. Denne Administrasjon, hvoraf man er saa stolt, selv den har Nogen opfundet. Om Dagens Galskab blir Morgendagens Visdom, var det kanske Grund til med mindre Overmod at behandle dem, som arbejde for Fremtiden.

„Hvad angaar Ministernes offisielle Ros og deres Dyder, da bevare Gud mig fra at forstyrre den hellige Tro paa det. Jeg tviler vist ikke paa, at Administrasjonen forener i sig al den Kløgt, som findes hos Nasjonen, og jeg er vis paa, at den sivile Uniform meddeler alle Talenter og Indsigter. Der findes ingen Ekstra-Skriver, som ikke er et Mønster paa Flid, intet Embedsværk, som ikke er ufejlbart, og for alene at tale om Ministrene, findes der vel en eneste blandt dem, som nogensinde begik en Fejl? Jeg behøver bare i denne Henseende at beraabe mig paa deres eget Vidnesbyrd. Findes der vel en eneste blandt dem, som nogensinde har erkjendt at have begaat et Misgreb? Men al Lov er grundet paa Mistillid, der findes ikke en eneste, som forudsætter Medborgernes Dyd. Hvortil ellers Love mod Svig, Bedrageri, Vold? Har vi Ret til at mistænke vor Næstes Redelighed? Hvortil da denne Krigslov, som i visse Tilfælde byder at degradere, ja, endog at skyde Soldaten? Er det ikke at anfalde det ømfintligste, som findes i Verden, den militære Ære? Loven tøver alligevel ikke, og saasom den er gjort for alle, krænker den ingen. Om den ikke truer vore dydige Ministre, skal den dog ramme os den Dag, da vi, bragte til Magten ved en Omsvingning af Lykkehjulet, ikke følger vore vise Forgjængers Fodspor. Vi underkaster os den almindelige Lov. Med hvad Ret ser I deri en Krænkelse?

„Skulde I hændelsevis sige, at I, om Lykken satte os paa Eders Plads, af Agtelse for Magten vilde iagttage Taushed? Jeg tviler paa denne Højsindethed. Jeg begjærer ikke et saadant Offer af Eder. At kritisere Magten, er det eneste Middel til at holde den inden sine Grænser og ifald det behøves at reformere den. Er det med Styrelsen paa samme Sæt som med hine Laviner, der maa passeres forbi under den dybeste Taushed, fordi den mindste Bevægelse skulde kunne bringe dem til at styrte ned? Læg Mærke til hvilke Lande, hvilke Folk det er som Revolusjonerne sønderslider. Det er altid dem, hvor man tror det er med Menneskeaanden som med Dampen: under altfor stærkt Tryk eksploderer den; respekteret i sin Styrke, sætter den alt i Bevægelse.

„Men siger man, om man idag tager et Skridt, skal man imorgen nødes til at tage et nyt. Ganske vist. Bevægelsen er evig; men hver Dag har sin Plage; den Vej vi idag har tilbagelagt, skal forkorte Morgendagens. — Vogter Eder vel, tilraaber man os, man foreslaar Eder at efterligne Udlændingen. — Hvorfor ikke? Efterligner ikke kanske Udlændingen paa sin Side os? Findes ikke denne Efterligning helt naturlig? Verden er en stor Bytteplads; dette Idebytte udgjør alles fælles Rigdom; Afstængning føder alene almindelig Fattigdom. Jo mere vi nærme os hverandre, desto mere svækkes Fordommene, Hadet, Fiendskabet. Bland Menneskerne sammen, foren dem gjennem Ideerne, Institusjonerne, Interesserne, og de skal snart lære at indse, de er af samme Familie, at de er Brødre, hvis højeste Ønske er at falde i hverandres Armer.

„Hvorfor gjøre Forandringer? siger man, vi har det jo saa godt. Hvem er det, som siger det? Ministrene. Deres Politik er isandhed mere end simpel. Om Folket fordrer en Reform, heder det, at det er vildledet af Opposisjonen. Man faar ikke give efter for Opposisjonen. Hvis Folket tier, er det et Tegn paa, at det har ingen Nød. Hvis ingen beklager sig, er det et Bevis paa, at ingen lider nogen Overlast. Først naar Barnet er druknet, er det Tid at kaste igjen Brønden. Er ikke dette Hovedindholdet af den vakre Tale, vi nys hørte? Ingenting gjøre og tale, for intet at sige, er ikke det vor vise Styrelses Valgsprog?

„Skal jeg besvare disse stortalende Antitheser, der opstiller Forbedringer som Modsætning til Forandring, Fremskridt til Dumdristighed Frihed til Vilkaarlighed? Nei, jeg spørger blot hvilken er den Lov, som man ej kan bekjæmpe med disse almindelige Talemaader, det er en Maade at argumentere som befrier fra Nødvendigheden af at have Argumenter.

„Det samme kan siges om alle disse Raab paa Luftkasteller og Utopier. Naar man i en højtidelig Tone erklærer, at man ikke elsker Teorierne, at man ikke vil vide af disse Spekulasjoner, indbilder man sig, at man giver Prøve paa en beundringsværdig Visdom. Ak! man har bare tilstaat, at man ikke ved, hvad man siger, naar man taler, at man ikke ved, hvad man gjør, naar man handler. Selsomme Land, hvor Ministrene tror sig være fornuftigere i samme Mon som de viser Foragt for Fornuften!

„Man opfordrer os til at respektere Styrelsen, Loven, Religionen, Moralen. Jeg svarer, at jeg respekterer Styrelsen, naar den er god, Loven, naar den er retfærdig, Religionen, naar den er sand, Moralen, naar den er ren; det er ikke Navnet, jeg respekterer, men Sagen. Jeg lader mig ikke skræmme af disse Skrækkebilleder, man fremmaner, for at vinde fromme Sjæle, som anvender sin Velgjørenhed til at beskytte det onde, og sin Fromhed til at forsvare Vildfarelser.

„Hvad slutteligen angaar den Taushed, man anbefaler os; saa er det mig visselig ikke ubekjendt, at en Mængde meget hæderlige, forsagte og velsindede Folk for at omfatte Frihedens Sag, oppebier Fred og gode Dage, da patriotiske Ministrer og et lydigt Folk i Forening skal forene sine Bestræbelser for at forbedre de menneskelige Kaar, da Ulvene skal være Faarenes ydmyge Tjenere, da enhver Sofisme skal være upopulær. Jeg er ulykkelig nok til ikke rigtig at kunne tro paa den gyldne Tid, man viser os i det Fjerne. Jeg tror altid, at det er under Farer og Kval, at Sandheden fødes. Jeg kjender ingen andre fri Folk end de, som maa have tilkjæmpet sig Anerkjendelsen af sine Rettigheder. Den vise Frihed er for mig alene et Luftkastel, et Opspind. Jeg har intetsteds kunnet treffe den. Den og Historien er ved Haanden for at sige os, at naar en Regjering hindrer Folket i at tale og handle, da gjør den det, fordi den forbeholder sig Ret til ustraffet at begaa Ulovligheder."

saa omtrent, saa er det klart, at Sværdet er den naturlige Voldgiftsmand.

Og ikke nok hermed. Var endda blot Rigets Indbyggere med Undtagelse af den herskende Stamme af samme Nasjonalitet, saa havde man ialfald den Udvej med et Slag at overføre Herredømmet fra den ene til den anden. Men Ulykken er, at man har Grækere i Thessalien og det sydlige Albanien, langs Egeerhavets Kyster og paa Øerne i samme, Rumæner i Moldau og Wallachiet, Serber i Serbien og Bosnien, forskjellige andre slaviske Stammer i de andre europæiske Provinser og en hel Del særegne Folkeslag i de asiatiske. Den tyrkiske Overhøjhed er det eneste Baand, som holder alle disse Elementer sammen.

Dette er et Faktum af den allerstørste Betydning, idet den almindelige europæiske Magtstilling med Nødvendighed kræver, at disse Lande forbliver sammen. Øjeblikkelig Opløsningen finder Sted, vil de nemlig i det Væsentlige komme under russisk Højhed eller Indflydelse, navnlig paa Grund af de kirkelige Forhold. Den græske Kirkes mægtigste Monark udøver allerede nu en stærk Tiltrækningskraft, der ligesaavel ytrer sig ved Sinai som paa Peloponnes. Og denne Indflydelse vil blive brugt og brugt paa en for det vestlige Europas Interesser yderst truende Maade. Rusland er endnu — hvad flere Magter allerede ere ophørte at være — en erobrende Magt; Herredømmet over Dardanellerne og den indre Del af Middelhavet vil kun blive benyttet som en Stilling, hvorfra der kan trænge videre frem.

Det er disse Forhold, som har skabt det orientalske Spørsmaal, der trods de Krige, hvortil det har givet Anledning, fremdeles er ligesaa brændende, som det har været.

Det tyrkiske Rige har mistet store Landskaber i dette Aarhundrede. Grækenland løsrev sig allerede før 1830, og de europæiske Kabinetter, som i det Længste undgik at støtte Insurreksjonen, blev tilsidst af den almindelige Stemme nødsagede til at sikre Landet dets Uafhængighed. Det var forsaavidt uheldigt, som Hovedmassen af Grækerne, der vel maatte ansees som Rigets intillegenteste Stamme, gik fra det, hvilket afskar en Udvej, som ellers maaske havde været mulig, nemlig Herredømmets Overgang fra Tyrker til Græker; men paa den anden Side maatte en saadan Udvej under enhver Omstændighed stille sig som noget saare fjernt, og Generasjoner vilde imidlertid have lidt under et grusomt Tyranni.

Egypten har erhvervet sig en næsten fuldkommen Uafhængighed, og det samme er Tilfældet med Serbien og Rumænien. Af disse Landskaber er det især det sidste, som foranlediger Vanskeligheder. Det er en Stat paa 4½ Million Mennesker, beliggende lige ved den russiske Grænse.

Paa den anden Side er det orientalske Spørsmaals Betydning bleven mere og mere anerkjendt, saa at man visselig ikke er langtfra at have Ret, naar man paastaar, at det er det Spørsmaal, som er det væsentlig bestemmende for Stormagternes Stilling til hinarden. Denne Spørsmaalets mere og mere anerkjendte Vigtighed forøger naturligvis de Vanskeligheder, hvormed de russiske Bestræbelser have at kjæmpe.

England, som forøvrigt er det Land, som længst har havt skarp Opmærksomhed henvendt paa de tyrkiske Forhold, lader nu sin Holdning saagodtsom udelukkende bestemme af sine orientalske Interesser. Ruslands Udvidelser i Asien have bragt de 2de gamle Modstandere nærmere ind paa Livet af hinanden og forøget Englands Interesse i paa alle Punkter at trænge Kolossen tilbage, paa samme Tid som de preussiske Anneksasjoner i 1866 have gjort Tyskland saa stærkt, at Englænderne ere mindre bange for franske Udvidelser mod Nord og Øst.

Af endnu større Betydning for det tyrkiske Riges Opretholdelse er den Forandring, som i de sidste Aar er foregaaet i den østerrigske Politik: Det er jo ikke lang Tid siden, at Østerrig var Ruslands Skjoldholder, og endnu under Krimkrigen 1854—1856 var det umuligt for Vestmagterne at faa det ganske over paa deres Parti. Den italienske Krig og Sadowaslaget have imidlertid bevirket en stor Forandring heri. Efterat være ophørt at være en italiensk Magt og efterat være udfordret af Tyskland er det østerrigske Monarki, hvis Politik efter den nye Forfatnings Indførelse desuden i væsentlig Grad er bestemt af de ungarske Interesser, naturligen henvist til i Landene ved Nedre-Donau at søge Erstatning for sine Tab, ligesom ogsaa de af Rusland støttede pauslavistiske Agitasjoner tvinge det til at søge sin Støtte hos dette Lands Modstandere.

Denne Østerriges afgjorte Overgang er af saameget større Betydning, som det af alle Stormagter er den, som kan optræde med størst Kraft i Donaudalen, hvor alle Rigets Hovedlande ere beliggende. Navnlig kommer denne Fordel tilsyne ligeoverfor Rusland, hvis Hjerte er Moskwa, og som derfor ligger for langt borte til at kunne anvende sin fulde Kraft selv i Rumænien.

Det orientalske Spørsmaal kan saaledes uagtet det tyrkiske Riges Tab ikke siges at være i en værre Stilling end før. Paa den anden Side er der vistnok heller ikke indtraadt nogen mærkelig Forbedring; thi man er endnu i samme Grad som før henvist til Palliativerne. Den syge Mand er fremdeles syg, og noget virkeligt Lægemiddel er endnu ikke fundet.

Et saadant kan nemlig kun findes i en forbedret Organisasjon af det tyrkiske Rige; men hertil mangler endnu i altfor høj Grad de fornødne Elementer.

De engelske Statsmænd, der have været fuldt opmærksomme paa denne Side af Sagen, have stadig anbefalet liberale Reformer og samtlige Undersaatters Ligestilling. Tyrkiet har heller ikke i denne Henseende været uvilligt. Allerede for omtrent 30 Aar siden erklærede det sig i Prinsipet for en saadan Reformeren og Pariserfreden i 1856 byggede paa de tidligere Edikters Grundlag; men hvad kan det nytte at give gode Bestemmelser, naar man kun har Paschaer til at sætte dem i Kraft? En Konstitusjon — der gives et ungtyrkisk Parti, der sværmer for en saadan — maa det antages at være en Umulighed at indføre, og det er igrunden meget, at man allerede har faaet et europæisk organiseret Ministerium, som i Regelen vil hindre Palads- og Favoritregjering, og at der er optaget Kristne i Rigets Statsraad. Denne Reform i Centralregjeringen vil naturligvis lidt efter lidt drage en forbedret Lokaladministrasjon efter sig. I Finantsvæsenet har man allerede gjort Begyndelsen til Indførelsen af en bedre Ordning.

Men den allerede ovenfor omhandlede Forskjel mellem Rigets forskjellige Nasjonaliteter er visselig for stor til at man skulde kunne undgaa at skabe Vasalstater og indrømme usædvanlig stor provinsial Selvstændighed. Her er man imidlertid inde paa en Vej, som lettelig kan føre til Rigets Opløsning.

Overhovedet kan det endnu ikke paastaaes, at den syge Mand kan kureres, og sikkert er det ialfald, at Spørsmaalet endnu i lang Tid vil forurolige Europa.

Det græsk-tyrkiske Spørsmaal, som nu er paa Dagsordenen, er i alt Væsentligt kun en Gjentagelse af hvad der er hændt mange Gange før. Denne Gang er det Kreta, som har givet Anledningen. Paa denne Ø har der allerede i længere Tid været en Opstand, om hvis Beskaffenhed man imidlertid paa Grund af de modsigende Beretninger har vanskeligt for at danne sig noget Begreb. Denne Opstand er bleven understøttet af Indbyggerne i Kongeriget Grækenland, og det er neppe tvilsomt, at dette Lands Regjering har havt sine Fingre med i Spillet. Tyrkiet, hvis Langmodighed forøvrigt maa beundres i denne Sag, er endelig bleven kjed og har tilstillet Grækenland et Ultimatum i Sagens Anledning, og dette Land har trods Stormagternes Pressjon ikke villet falde tilføje. Man har imidlertid været heldig nok til at faa Fiendtlighederne udsatte, indtil Sagen er bleven behandlet af en Konferense, som i disse Dage skal samles i Paris.

Hvorvidt det vil lykkes Konferensen at forhindre Udbruddet af en Krig, er det paa Grund af den Uvidenhed, hvori man er angaaende de forskjellige Stormagters Hensigter, umuligt at sige; men selv i bedste Fald kan man kun opnaa at faa en Anledning bortryddet. Det orientalske Spørsmaal bliver fremdeles staaende, og en ny Anledning kan komme naarsomhelst, endog i samme Øjeblik, som Konferensen gaar fra hinanden.

Udlandet. Efter Mém. Diplom. er de Diplomater, som i Paris skulle repræsentere de forskjellige Stormagter: Fyrst Metternich (Østerrig), Lord Lyons (England), Ri[illegible] Nigra (Italien), Grev Solm (Preussen), Gr[illegible] Stackelberg (Rusland), Djemiel Pascha (Tyrkiet) og Rigo Rangabe (Grækenland). Forsædet føres af den franske Udenrigsminister Markis Lavalette.

Times's Brevskriver i Berlin meddeler nu, at den franske Regjering ikkun faa Uger før den nuværende græsk-tyrkiske Krises Udbrud, altsaa endnu, medens Moustier var Udenrigsminister, havde givet den russiske Regjering at forstaa, at det gjerne vilde ordne det østerlandske Spørsmaal i Fællesskab med Rusland og tillade Oprettelsen af nogle nye helt eller halvt uafhængige Stater paa Tyrkisk Grund. Paa dette Tilbud havde Rusland ikke straks givet bestemt Svar, men Muligheden var dog aaben for, at de tvende Magter kunde blive enige før Kampens Udbrud, og dette vilde være en Fare for Preussen. Dette vilde saaledes blive en Gjentagelse af Stillingen i 1829, da Frankrige og Rusland ogsaa var meget nær ved at blive enige, idet Rusland skulde have Konstantinopel og Frankrige Rhingrændsen. — I et Slags Slægtskab med denne Efterretning fra en preussisksindet Forfatter staar en Meddelelse i Ind. B. om, at Frankrige skulde i al Fredelighed ønske en Grensereguleringved Rhinen i Egnen om Saalouis og tillige et Stykke af Belgien. Efterretningen er bleven halvt officielt modsagt. Samtidig har man i Paris udgivet nye Karter for at vise Preussens stadige Udvidelser og Frankriges samtidige Formindskelse siden 1740. Bladet Liberté er den stadige Ombærer af dette Slags Anskuelser og Rygter.

Det engelske Underhus holdt den 29de f. M. et kort Møde for at modtage Ed af de gjenvalgte Ministre og udstede "Writs" (Udskrivning) af nyt Valg for enkelte Kredse i Anledning Ministerskiftet. Lord Bury tog heraf Foranledning til at udtale sig mod den forældede og utidsmæssige Lovbestemmelse fra Dronning Annas Tid, ifølge hvilken Parlamentsmedlemmer ved Overtagelsen af visse Poster i Regjeringen maa underkaste sig Omvalg. Møderne blev derefter udsatte til 8de Februar.

Grev Bismarck har i Begyndelsen af forrige Uge aflagt et Besøg i Holsten for at deltage i Jagter, hvortil han var indbuden af Grev Schimmelmann paa Ahrensburg. Han synes nu atter at være fuldkommen ved Kræfter.

Valget paa Rigsdagsmand i Aug. Blanches Sted har ifølge de idag ankomne svenske Blade foregaaet under ualmindeligt Tilløb af Vælgere og Agitasjon gjennem Pressen. Aftonbladet er Talsmands for Hedin, medens Dagl. Alleh. og det nye Blad Stockholmsposten med Iver modarbejde hans Valg og ønske Lindhagen valgt. Udfaldet blev, at Lindhagen valgtes med 1614 Stemmer. Hedin havde 1364. Saa godt var Sammenholdet mellem begge Partiers Vælgere, at udenfor disse Ingen havde mere end 3 — tre — St.

Aarsvæksten i Sverige for ifjor har efter Statskontorets Indberetning til Kongen været under Middelsaar. Kun i 2 Læn nemlig Södermannlands og Jemtelands Læn, har Høsten været over Middelsaar: i 2 Læn middels og i 6 næsten middels, og i 11 under middels.

Den bekjendte Falskner Kaptein Wijkander er af Svea Hofret dømt til 6 Aars Strafarbejde. (Mgbl.)

Under denne lange Tale havde Baron Leurard, med Ansigtet skjult i Hænderne udstødt Suk paa Suk, der kunde rørt et Stenhjerte, og fremmumlet Ord som: forfærdeligt, afskyeligt, skandaløst. Touche-à-Tout vedblev med urokkelig Ro at skrive under. Hyasint lyttede med en forfærdet Mine. Da Pieborgne sluttede, sagde den unge Fyrste:

„Herr Ridder, jeg takker Dem for Leksjonen; De har med meget Fynd vist mig, at jeg bare er et Barn og intet ved. Den første Tale forekom mig meget forstaaelig; den anden som gjendriver den første forekommer mig ikke mindre fornuftig. Hvilken af de to siger Sandheden?"

„Ingen af dem," svarte Pieborgne muntert. „Vi Talere forsvare alt eftersom det falder sig, den ene eller anden Side. Hvad bekymrer vi os om Sandheden, hvis den overalt er til. Idag stiller vi det enkelte mod det almindelige, imorgen det almindelige mod det enkelte. Undtagelserne hjælper os at forfalske Regelen, Regelen hjælper os at omgaa Undtagelsen. Efter at vi engang har tilkjæmpet os Majoritet er Partiet vundet, og det er alt vi tilsigter. Man bytter om Parti eftersom Tilfældet fordrer."

„Men," sagde Hyasint, rødmende over den andens Hensynsløshed, „De har da vel endda en Mening i Hovedspørsmaalene?"

„Jeg har ingen Mening," sagde Pieborgne, „og jeg bryr mig ikke for 2 Skilling hverken om Hovedspørsmaal eller andre Spørsmaal. Jeg er Styrelsens Advokat, jeg fører og vinder min Sag. Om Sagen er god eller slet, er Styrelsens Sag og ikke min."

„Men sig mig idetmindste," faldt Kongen ind, „hvoraf det kommer, at enhver af disse Taler, i og for sig, har et saa stærkt Skin af Kløgt og Fornuft."

„Det er den Advokats Hemmelighed, som har den Ære at bli spurt, Deres Majestæt," svarte Pieborgne hjertelig tilfreds. „Naar De faar vide det, Sire, er vi ruinerede."

Medens han sagde disse Ord, traade en Kammerherre ind og meldte, at Dronningen ventede Kongen for sammen med ham at begive sig til Aftenens store Fest. Kongen forlod Raadssalen, ledsaget af Touche-à-Tout, der ogsaa fulgtes af fire Vagtmestere der med majestætisk Holdning bar de hellige Papirbundter.

Alene med Pieborgne udbrød Baronen:

„Ulykkelige! Vover De i den Grad at misbruge de Gaver, Forsynet har givet Dem? Skammer De Dem ikke — —"

„Min bedste Baron," afbrød Advokaten ham, „jeg har ladet bestille paa „den gyldne Fasan" en liden fin Diner med nogle udsøgte Lækkerbeder og gamle Vine. Jeg haaber, De ikke nægter mig Æren af Deres Selskab."

„Ja, forlorne Søn, jeg skal følge Dem," svarte Baronen sukkende, „men alene for at prælle Dem og omvende Dem. I min Alder har man tabt Smagen for Verdens tomme Nydelser og forøvrigt er alting blevet slettere."

„Østersene ogsaa?" sagde Pieborgne.

„Ja, dem at begynde med;" svarte Baronen, „de er ikke mere, hvad de var i min Ungdom."

„Det kommer deraf, at de ældes," svarte Advokaten med en uskyldig Mine.

„Her findes bare en Ting, som ikke ældes," skreg Baronen sint, „og det er Advokaternes Uforskammenhed. Tag Dem iagt, Herr Ridder, at De ikke bider Dem i Tungen, for De kunde dø af den Uforsigtighed."

„Se saa, se saa, stil nu Deres hellige Vrede," sagde den anden leende; „De ved, at om vi ofte gjø, bides vi derimod aldrig. Imellem os, hvad tænker De om Kongen? Jeg har de bedste Tanker om ham. Lagde De Mærke til, hvor han gabede, da Touche-à-Tout vilde begrave ham i sine Papirhoper? Det er et Bevis paa et lykkeligt Sind. Jeg haaber, at denne fortreffelige Yngling skal bli ligesaa forlystelsessyg som hans ærerige Herr Fader og ligesaa enfoldig som hans høje Moder. Vi kan endnu vente os nogle herlige Dage blandt Taaberne, og vort Vælde er endnu ikke Slut."

„Festen var lysende," heder det i "den offisielle Sandhed" Dagen efter; Stadens Kommuneraad havde overtruffet sig selv. I fjorten Dage havde man arbejdet paa Løsningen af den Opgave, hvorledes det skulde lykkes paa fire Timer at øde op Skatterne for seks Maaneder.

Trængselen var forfærdelig. Paa femti (franske) Miles Afstand fandtes der ikke en Frue, ung eller gammel, som ikke med Fare for at ruinere sin Mand, havde gjort sig det til Pligt at indfinde sig ved Festen for at vise den ny Konge sine Diamanter, sine Kniplinger og sine Skuldre. Alle Herrerne var klæd i Knæbukser og Uniform med Kaarde ved Siden, Hatten under Armen og Brystet oversaad med Stjerner og Baand. „Det var Skjønheden og Fortjenesten, som var kommet for at bringe Haabet sin Hyldning," som der stod i Bladet.

Den unge Konge deltog ivrigt i Dansen og der gaves den Aften ikke en eneste dansende Dame, som ikke fattede, at Taaberne endelig af Himlen havde faat en stor Konge. Ikke uden Misundelse saa de øvrige Damer, hvorledes det lykkedes Touche-à-Tout's smukke, men kokette Datter at fange Hyasint i sit Garn. Det var ikke frit for, at der blev hvisket, at Tamaris, saa hedte hun, var en uforskammet Taske og hendes Far en ærgjerrig Rænkesmed eller helt simpelt, en gammel Nar.

Men ingen var dog lykkeligere end Dronningen, stolt over det nærværende, ubekymret om Fremtiden, gik hun omkring blandt Mængden, ømt støttende sig paa sin Søns Arm. Hendes triumferede Blik sagde til alle: „Se paa ham, mine Damer; han tilhører mig. Det er alene mig, han elsker!"

Hyasint fandt, at Kongekaldet var meget behageligere paa Ballet end ved Raadsbordet. Han forsømte ikke en eneste Dans. Der fandtes den Aften ikke en eneste dansende Dame, som ikke erklærede, at Taaberne endelig havde faat en virkelig stor Konge.

Da Hyasint vendte tilbage til sine Værelser, begyndte det allerede at dages. Hans Hunde, som allerede var vaagne, hoppede op paa ham og stredes om hans Kjærtegn. Han havde vanskeligt for at befri sig fra deres stormende Omhed. Endelig kastede han sig paa sin Seng og sovnede snart, træt, men henrykt, og sigende til sig selv, at det igrunden ikke var saa ilde at være Konge og befale over Alles Ærbødighed og Lydighed.

Uddrag
af Akershus Brandassuranceforenings Regnskab for 1868.

A. For Huse:

Indtægt.

1. Beholdning 31te Decbr. 1867:
   - a) I Akers Spareb. 80. 5
   - b) = Vaale — 1059. $62\frac{1}{2}$
   - c) Udlaant mod Vexelobligasjon . . . 41361. 34
   - d) Restanser . . . . 1708. $114\frac{2}{5}$
   - e) Kassa . . . . . 448. $37\frac{4}{5}$

   44658. $137/10$
2. Kontingent for 1868 af Assuransesum 31te Decbr. 1868 10,444,550 Spd. a 12 ß 10444. 66
3. Tilfældige Indtægter . . . . . 139. $28\frac{4}{5}$
4. Indvundne Renter 2468. 55

Spd. 57710. $43\frac{5}{10}$

Udgift.

1. Brandskade 6864. 42
2. Administration . . . . . 412.
3. Porto, Trykning etc. 256. 62
4. Afskrevet Tab hos 2de Bestyrere 75. $14\frac{3}{5}$
5. Frafaldte Restanser 15. 70
6. Urigtig opført Kontingent for 1867 . . . . 14. $55\frac{1}{5}$

Spd. 7638. $3\frac{4}{5}$

Foreningens Formue 31te December 1868:
- a) I Akers Spareb. 2104. 118
- b) = Vaale — 1225. $26\frac{1}{2}$
- c) Udlaant mod Vexelobligation 44347. 62
- d) Restanser . . . . 2379. $47\frac{4}{5}$
- e) Kassa . . . . . . 15. $25\frac{2}{5}$

50072. $39\frac{7}{10}$

Spd. 57710. $43\frac{5}{10}$

Den ubetalte Brandskade 31te December 1868 udgjør 2346 Spd. 56 ß.

B. For Løsøre.

Indtægt:

1. Beholdning 31te Decbr. 1867:
   - a) I Akers Spareb. 4418. 104
   - b) Udlaant mod Vexelobligation 46410. 99
   - c) i Kassa 72. 48

   50902. 11
2. Indvunden Præmie i 1868 . 12136. 9
3. Transportgebyr af Aktiebreve 9.
4. Indvundne Renter 2653. 88

Spd. 65800. 118

Udgift:

1. Brandskade 9388. 15
2. Administration 928. 90
3. Provisjon til Agenterne . . 1001. 74
4. Porto, Trykning etc. . . . 418. 75

Spd. 11737. 14

Foreningens Formue 31te Decbr. 1868:
- a) I Akers Spareb. . . 3885. 75
- b) Udlaant mod Vexelobligation 49642. 82
- c) i Kassa 535. 67

54063. 104

Spd. 65800. 118

Løbende Resiko 31te December 1868 3,998,198 Spd.; ubetalt Brandskade ca. 150 Spd.

Kristiania den 31te Decbr. 1868.

Chr. Kjelsen,
Kasserer.

Bekjendtgjørelser.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.

Christiania den 2den Januar 1869.

Joh. Mathiesen,
Dreier & Messingarbeider.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes i Dørvriderfabrikken, Nygaden No. 8 b.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

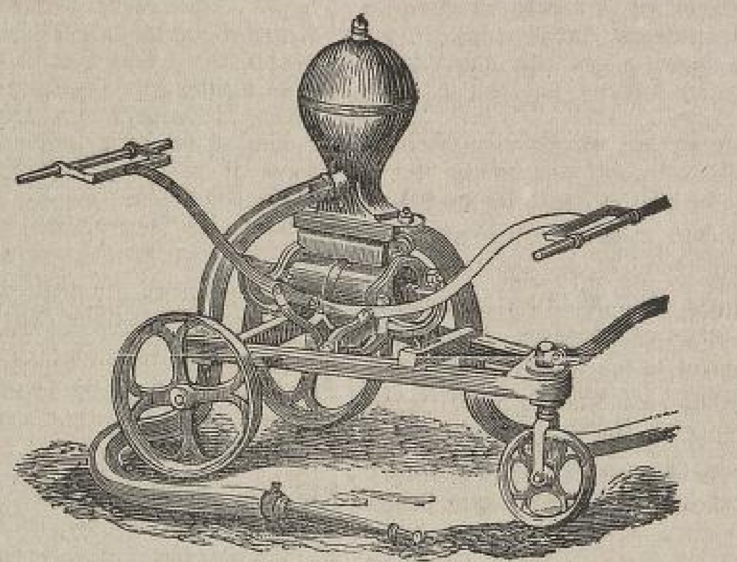

Californiasprøite,

efter Erfaring den bedste Sprøite, man hidtil kjender, hvorom Branddirektøren i Langesund meddeler nedenstaaende Anbefaling, fabrikeres og sælges meget billig hos

C. Blunck.

Hr. C. Blunck har til Langesunds Kommunes Brandvæsen leveret en 6-Toms Californiasprøite, om hvilken det er mig en Fornøielse at kunne bevidne, at den i alle Henseender svarer til, ja overtræffer de Forventninger, man nærede til den ved Bestillingen. Denne Sort Sprøiter anbefaler sig især ved den meget ringe Arbeidsstyrke, som udfordres dertil, ved den overmaade simple og derhos solide Mekanisme, som gjør Vedligeholdelsen forholdsvis let, og ved dens, i Forhold til den anvendte Kraft, store Effektivitet. Med 8 Mand ved Pumpningen leverer saaledes den hertil leverede Sprøite en kraftig Straale, 50 à 60 Fod høit.

Langesund, den 1ste December 1868.

H. N. Gundersen,
Branddirektør.

Diverse.

Galdesæbe, anvendbar ved kold Vaskning for alle farvede Stoffer, saaat de ikke falme (Brugsanvisning følger). **Barbersæbe,** saasom Military Shaving Soap in Squares and Cakes m. m. **Kokusnødoliesodasæbe** (et probat Middel mod Frost i Hænderne), **Rimmels Glycerinsæbe** i Stænger og Stykker, **svensk og norsk Glyserinsæbe,** ligeledes **Windsor-, Mandel- og Palmesæbe, Visitkort** a 4 Sk. & 8 Sk. pr. 25 Stk., **skaarne franske Penne** i Æsker, 100 Stk. tilskaarne i begge Ender a 12 Sk., **Lazzaronpiber** a 4 Sk. pr. Stk., 36 Sk. pr. Dusin og 3 Spd. pr. Gros, **Blyanter,** røde og blaa a 4 Sk., 5 & 8 Sk. pr. Stykke, **Spillekridt** i Æsker a 1 Dusin a 10 Sk. pr. Æske, **Indbydelseskort** til Begravelser, Selskaber m. m., **Paletter** for Børn med 6 Stk. ikke giftige Farver paa a 6 Sk. pr. Stk., **Tegnepenne,** Gillotts og Andres, **Farver i Stykker** til Akvarelmaling og Karter, **Farvelader** med **Vandfarver, Honningfarver, Pensler. Farveskaale,** tykke og tynde **Penneholdere, Tusch,** saavel japansk som **chinesisk, Edes Cement,** hvormed Porcelain og Glas, Træ osv. istandsættes, **Mærkeblæk,** hvortil ikke Dynkevand udfordres, **Paste** til Stryggeremme, **Brystsirup,** fransk, mod Forkjølelse, **Tanduld,** et hurtigt virkende Middel mod Tandpine, 3⅟ Sk. pr. Tut, **Jernsværte** til Kakkelovne, den eneste patenterede ved Londonner-Udstillingen i 1862, **Sovolsæbe** mod Rødt og Finner i Ansigtet. **Mundlim** til Tegnebretter m. m. faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade, ligeoverfor Viktoria Hotel**

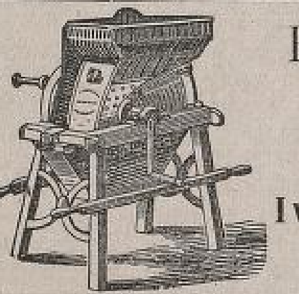

Rodraspemaskine.

20 Spd.

Ivar S. Young.
Christiania.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.

Schultinte og **Stephens** Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.

Aaninblæk a 24 og 18 ß.

Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos **De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.**

48 ß pr. ½ Ris **Postpapir** 48 ß pr. ½ Ris

i 8vo, blaat eller hvidt, linieret med Vandlinier, a 48 ß pr. Pakke a ½ Ris = 10 Bøger.

De Coninck, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld,** patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck,** Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

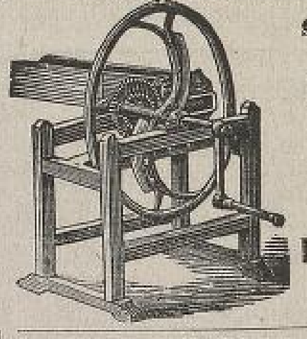

Sølvmedaille.

Hakkelsemaskine.

20 Spd.

Ivar S. Young.
Christiania.

Mønster

for bedste og billigste

Ploge.

Sølvmedaille.

No. 7. Aasplogen.
12 Spd. 60 Sk.

Sølvmedaille.

No. 2 b. Keillers Plog.
9 Spd. 60 Sk.
i
Ivar S. Youngs Comm.-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Dhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Dhrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren

Bogtrykker **H. J. Jensen,** Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.

Alle Sorter Trær og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.

Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri,** Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Priis-Courant

over

sølvmedaillebelønnede

Melkesaaer, Spand etc.

fra

Ivar S. Youngs Commissions-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

☞ Angaaende det saakaldte Schwarzske Melkebrug eller Afkjølningsmethoden se Norsk Landmandsbog for 1868, Side 62 og 94, 116 flg.

40 Kands Melkesaa	til Schwartz's eller Afkjølingsmethoden.	9	„
30 — Do.		6	90
20 — Do.		4	60
15 — Do.		3	108
Melkesiler		1	42
20 Kands firkantede Melkeflasker . . .		5	12
15 — Do. Do. . .	Til Transport.	4	24
12 — Do. Do. . .		3	108
10 — Do. Do. . .		3	36
8 — Do. Do. . .		3	„
7 — Do. Do. . .		2	84
6 — Do. Do. . .		2	48
5 — Do. Do. . .		2	12
4 — Do. Do. . .		1	96
3 — Do. Do. . .		1	60
2 — Do. Do. . .		1	24
1 — Do. Do. . .		„	108
Kalvepattemaskine med Bredt		2	30
Melkekolle, 3 Kands		1	6
10 Kands Smørkjerne, Lindqvists Patent .		22	60
5 — Do. Do. Do. . .		15	„
5 — Do. Gusanders Do. . .		4	24
3 — Do. Do. Do. . .		3	„
1 — Do. Do. Do. . .		1	96
½ — Do. Do. Do. . .		1	24
Smørkjærne, Aas Model		6	„
Ostekværn Do.		6	„
Melkemaaler med graderet Skive, 3 Kands .		1	96
Melkehæverter		„	70

Sælges kun pr. Contant. Remisse maa medfølge Ordres. Naar tages for 100 Spd., gives 5 pCt. Rabat.

Anm. 1 Kande er = $2\frac{7}{10}$ Pot. Alt arbeidet af bedste Sort dobbelte svenske fortinnede Jernplader.

☞ Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte Bekjendtgjørelser kunne nedlægges.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Eksemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Ekspedisjon.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedisjonen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 7. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 9de Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 1ste Søndag efter Hellig 3 Konger:
i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop; Aftensang: Hr. resid. Kap. Landberg;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. pers. Kap. Brun; Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck-Lund;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Eilstrand; Aftensang: Hr. Pastor Lund;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg;
i vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. D. P. Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Stipvergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm; i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 4;
Kommunion i Garnisonskirken Fredag den 15de Januar Kl. 10.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Døvre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Leske), Veblungsnæs, Lereim, Beo, Lønset, Volds (Eide), Frebø, Vesnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal Hønefos, Aadalen, Hedalen, Tevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallo og Tønsberg ved Bjørn Farmand indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10.12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike og Valders, til Hakedal, Lunner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal). Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhoug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 7de Januar. Paa Lørdag vil Konferensens første Møde finde Sted. Den tyrkiske Gesants Fuldmagt til Konferensen er idag indtruffen.

Paris, 8de Januar. Der meddeles officielt, at alle Magter have vedtaget Forslaget om, at Konferensens første Sammentræden bestemmes til 9de Januar.

Stockholm, 8de Januar. Landshøvdingen i Malmøhus Len har udfærdiget en ny Kundgjørelse, der truer de opsætsige Bønder med kraftige Foranstaltninger for at skaffe Loven Hørighed og Lydighed.

Konstantinopel, 7de Januar. „Turquie“ udtaler sig stærkt imod Magternes Indblanding, som kun er skikket til at sætte Krimkrigens Resultat paa Spil. Nylig have Magterne uagtet deres Tilsikring af Rigets Udelelighed tilraadet Porten Kandias Afstaaelse. Nærværende Konferens vil sandsynligvis kun have en Forringelse af Tyrkiets Landomraade til Følge. Porten maa dog afryste det paatvungne Aag og handle selvstændig, i Tilfælde at Forhandlingernes Gang skulde tvinge Portens Befuldmægtigede til at skille sig fra Konferensen.

Mailand, 8de Januar. Det meddeles fra Florens, at Krigsministeren ved Cirkulære til Præfekterne har ladet indkalde de paa ubestemt Tid permiterede Officerer.

Bør Hævd paa usynbare Servituter ophæves?

Professor Aschehoug har fremsat Forslag til en ny Lov om at usynbare Servituter — det vil sige saadanne Brugsrettigheder over Andenmands Grund, som ikke aabenbare sig ved staaende eller blivende Indretninger — ikke længer skulle kunne hævdes. Da dette Forslag, om det bliver ophøjet til Lov, antagelig vil faa en ikke ringe praktisk Betydning, tror jeg det fortjener offentlig Prøvelse, før det behandles i Storthinget. Jeg er ganske enig med Professoren deri og har som praktisk Jurist oftere havt Anledning til erfare, at det kan medføre adskillige Ulemper, at Hævd kan vindes paa Brugsrettigheder af saadan Beskaffenhed. Jeg tror dog det er vel stærkt sagt, naar han i Præmisserne til Lovforslaget anfører, at de fleste Rettigheder af denne Beskaffenhed, hvorfor ingen anden paavislig Adkomst end Hævd findes, have sin Oprindelse enten fra bevidste Ejendomsindgreb eller fra Misbrug af Naboens Føjelighed. Efter min Erfaring er det ikke saa. I de allerfleste Tilfælde, hvori jeg har havt med saadanne Retstvister at gjøre, har jeg faaet det Indtryk, at Rettighedshaveren har været i fuldkommen god Tro og der har virkelig ofte vist sig Spor til gammel Hjemmel af en eller anden Slags, udenat det har været muligt at faa Retsforholdet fuldstændigt udgrejet. Og i saadanne Tilfælde er Hævdsinstitutet naturligvis fuldkommen begrundet i Ret og Billighed.

Det maa ogsaa vel bemærkes, at det i vort Land med Hensyn til saadanne Rettigheder stiller sig noget anderledes, end i andre, mere fremskredne Lande. Vi have saameget udyrket og tildels endog aldeles værdiløs Mark og saamange ubenyttede Rettigheder og Herligheder, som Eieren aldrig vil, kan eller tænker paa at gjøre sig nyttig, at det ikke er saa farligt om en Tredjemand derover tiltager sig en Brugsrettighed. Ejeren lider jo i Virkeligheden ikke noget Tab derved, naar han ikke selv kan eller vil gjøre sig denne Rettighed nyttig. Jeg skal til Eksempel nævne Retten til at fiske i Andenmands Elv eller Sjø. Der gives enkelte saadanne Fiskevand, som have Betydning som en Herlighed ved enkelte Gaarde eller for enkelte Bygder. Men med slige Vand føres ogsaa Tilsyn, og ingen Uvedkommende vil lettelig ulovlig kunne tilvende sig nogen Rettighed derover. Derimod gives der Hundreder af Elve og Sjøer, hvor Fiskeriet er saagodtsom værdiløst og hvor det kun vilde være utidig Krangel, om Nogen vilde negte en Mand at fiske, naar han havde holdt paa dermed i tyve Aar. Ligesaa kan nævnes Ret til at benytte Vej i Udmark eller til der at lægge Tømmer eller andet Trævirke. Rettigheden skader ikke Grundejeren i nogen mærkelig Grad; men den kan have stor Betydning for Rettighedshaveren. Ja hele store Bedrifter og Næringsveje kunne endog aldeles forstyrres eller blive ulønsomme, dersom saadanne Rettigheder ikke længer skulde kunne udøves frit, men betales efter Grundejerens Forgodtbefindende.

I Lande derimod som England, Frankrig, Belgien og Tyskland, hvor antagelig al Mark er optaget til et eller andet Brug og giver Udbytte, der er det ogsaa af meget større Betydning, at Ejerens Ret ikke krænkes og der bør Lovgivningen ogsaa med større Omhu værge om Ejerens Rettigheder.

Efter disse mere almindelige Bemærkninger, skal jeg gaa over til selve Lovforslaget.

Der fremstiller sig først den Betænkelighed, at den foreslaaede Lov i egentlig Forstand kun er en Fliklov. Den vedrører en af vore vigtigste og vanskeligste Materier — Hævdslovgivningen — og giver dog kun Bestemmelser for en ganske enkelt Afdeling eller Branche i denne Materie. Og dette forekommer mig uheldigt i flere Henseender. Uheldigt fordi selve Begrebet „usynbare Servituter“ er meget vagt og ubestemt og vil kunde tiltrænge en dybere gaaende Undersøgelse og skarpere Definisjon, end det her er blevet det tildel. Uheldigt fordi der først da bliver Enhed og Konsekvents i Lovgivningen, naar beslægtede Materier behandles helt for sig selv og reguleres ved et sammenhængende Lovværk. Og endelig uheldigt fordi saadanne Fliklove ikke let vil kunne trænge ind i Borgernes Bevidsthed, ja vanskelig endog blive kjendte af dem, før Retsforholdene saaledes have forviklet sig, at der opstaar Proses.

Den væsentligste Indvending mod Loven er dog den, at Loven ikke alene vil faa Betydning for Fremtiden og de Rettigheder, som i Fremtiden vil opstaa; men den vil faa den allerværsentligste Indflydelse paa Rettigheder, som allerede lovmæssig er erhvervede. Naar et Halvsnes eller et Snes Aar er gaaede hen, vil den, som nu har erhvervet en saadan Rettighed, have yderst vanskeligt forat bevise, at Retten eksisterede og var lovhævdet, da den nye Lov traadte i Kraft og jo længer Tiden gaar, desto vanskeligere vil Beviset naturligvis blive. Men naar man er lidt kjendt i vore Landdistrikter og ved, hvor utallig mange Brugsrettigheder af denne Beskaffenhed, der virkelig findes og hvor uomgjængelig fornøden mange af dem er efter Forholdenes Natur, vil man let se hvilken Forstyrrelse en saadan Lov kan afstedkomme i de engang fæstnede Forhold og hvor utallige Prosesser deraf kan opstaa. Jeg skal specielt nævne en Retning, hvori Loven kan virke aldeles ødelæggende paa en af vore vigtigste Næringsveje, hvortil jeg har speselt Kjendskab. Jeg mener Tømmerdriften. Overalt hvor denne foregaar i det Distrikt, hvori jeg er kjendt, er det saa, at det fra Arilds Tid har været anseet tilladt kjøre Tømmer over Andenmands Mark om Vinteren og at lægge Tømmeret paa visse Mærkesteder eller Væltepladse. Enhver kjender dette Forhold og det vil være overmaade let at føre Bevis for, at Brugen har været øvet i 20 Aar. Men dersom den nye Lov udkommer og en Grundejer da om 20—30 Aar vil begynde at krangle og negte Brugen, da maa Brugshaveren bevise at Brugen eksisterede og var hævdet i 1869, da Loven udkom. Men vil det ikke være et rent Tilfælde, om han kan opdrive Vidner, som huske saa langt tilbage, eller vil ikke Beviset ialfald stille sig umuligt, naar vi tænke os endnu nogle Aar hen i Tiden? Dette vil klarlig blive Tilfældet og Rettighedshaveren har da ingen angen anden Udvej, end at forsøge at føre Bevis for Hævd og Brug fra Alders Tid. Men dette Bevis er naturligvis langt vanskeligere at føre, end det almindelige Hævdsbevis, ikke at tale om, at vi ogsaa med Hensyn til denne Hævdstid savner enhver spesiel Lovbestemmelse.

Skulde imidlertid nu Beviset briste for Rettighedshaveren og det stod til Grundejeren at bestemme Betalingen for slige Ting som Ret til at kjøre og oplægge Tømmer paa hans Grund, kunde Skovdriften saaledes bebyrdes, at det vilde blive aldeles ruinerede for Skovejeren.

Forslagsstilleren har ogsaa tænkt sig denne Indvending, men antager, at vi ligesaavel kunne sætte os ud derover, som man har gjort i Preussen, Belgien og Frankrig. Jeg tror imidlertid Forholdene, som allerede tidligere sagt, er meget forskjellige her og i disse Lande, og jeg tror, Storthinget bør betænke sig vel, før det gaar ind paa en Lov, der kan have saa gjennemgribende Følger og for hvilken det væsentligste Argument er det, at den gjælder i andre Lande, men under helt forskjellige Forhold.

H. S.

Island.

For os Nordmænd maa vore Frænders Liv paa Island stadig vedbliver at have Krav paa Opmærksomhed og Deltagelse. Og serlig maa dette Krav være sterkt nu, da Islændingerne netop lever under et stort Tryk, saaat Indsamlinger af Pengebidrag er sat i Gang baade i Danmark og i Frankrig, hvorfra nok Hjelpen er tilflydt rigeligst. Om det er gjort noget saadant Skridt her i Landet, saaat Almenheden kan gives Lejlighed til at vise sine Slægtninge der vester, at vi ikke have glemt dem, kjender vi ikke til. Vi skulde ønske, at der snart blev gjort noget i denne Retning her i Landet, eller at Opmærksomheden blev mere henledet paa Sagen, dersom der allerede skulde være truffet nogen Foranstatning. Vi ere visse paa, at den gamle agtede Ven af Islændingerne Fuldmægtig G. A. Krogh vil interessere sig for Sagen, og anbefale den derfor trygt til ham.

Men det er ikke Islændingernes forhaandenværende Ulykke, som skal være den eneste eller væsentligste Grund for os til at mindes dem nu. Det er en Frihedens Morgenrøde iferd med at bryde frem over Heklas Isbræer, og kaste en ny Glands over det gamle Sagafolk, som endnu ikke under sin Uafhængigheds og Undertrykkelses Finbulsvinter har glemt, at Fædrenes Ry kun har Værd, naar den bæres af et frit Folk, som gjennem sin Selvstyrelse paany kan sættes istand til at raade sit Livs og sin Udviklings Skjæbneruner. Derfor kan vi nu sende vort Broderfolk en kjærlig og manende Hilsen over det frie Hav, som engang var Færdselsvejen mellem os, saalænge Selvstyrelsen var vores begges uspildte Arv fra Fylkestidens Frihedsliv. Vi tvile saaledes ikke paa, at det vil være mangen Nordmand kjært, at høre noget nærmere om, hvorledes det staar med Islands statsretlige Forhold efter den Kamp, Islændingerne nu i snart 21 Aar med umindsket Mod og Udholdenhed har ført mod den danske Styrelse, som vistnok hellerikke har havt saa let for at komme til Enighed med Islændingerne; thi vore gamle Landsmænd lader til at have bevaret en god Del af de Ætsmærker, som vi selv ere kjendte for; de ere ikke ydmyge og ikke snart færdige til at give tabt, naar de har sat sig for, at de ville have en Ting frem.

Et dansk Blad har nylig taget Ordet for Islands retfærdige Krav paa at faa de væsentlige af sine Fordringer satte igjennem; og efter dette skulle vi da give en kort Udgrejdning af, hvorledes Sagen staar. — Da Islændingerne i 1262 gave sit Minde til en Forening med Norge under Haakon den Gamle, var deres gamle Selvstyrelse gjennem „Allthinget“ til Ende, og det første som en overmægtig Stat i slige Tilfælde tænker paa er, at forsyne sig af den Svageres Pengepung. Islændingerne maatte svare drjuge Skatte, og havde intet igjen i Vederlag for, hvad de ydede. Kort sagt: det gik den samme Vanskjæbne over de norske Odelsmænds Ætlinger paa Island som det gik over os selv. Da saa Hansestæderne siden fik de samme Handelsforrettigheder paa Island, som de under de svage Unionskonger fik her i Landet, begyndte en Udsugelse, som for Islands Vedkommende næsten er uden Sidestykke. Der blev nemlig sat slig Handelstagst paa de Varer, Islændingerne havde at selge og paa dem, de maatte kjøbe, at f. Eks. 2 Par Støvler eller 5 Par Sko maatte betales med et Ko-Værd. I 1782 var det blevet saa galt, at Handelskompaniet, som havde udelukkende Ret til at drive al Handel paa Island, endelig blev hævet; og da steg Værdet af de islandske Varer med een Gang til det firedobbelte, medens de indførte Varer sank til det halve. Men straks efter kom en anden Ulykke, idet Kongen uden videre solgte det islandske Statsgods, som brugtes til Underholdning for Embedsmænd, Skolevæsen osv.; Kjøbesummen, 300,000 Rdlr. gik ind i Kongens Kasse; men Godsets Værd var i Virkeligheden ogsaa større, da Priserne paa kunstig Maade blev trykket ned. „Det er disse Omstændigheder, denne Misregjering, der ganske vist ikke er det danske Folks, men Enevældets og dets Tjenere — Bureaukratiets — Skyld, som indeholder Grunden til, at Island nu befinder sig i en saa sørgelig Tilstand. Det er paa Grund af den, at Islændingerne nu have et Billighedskrav, først og fremst paa at faa en god Regjering, d. v. s. saa god en Regjering, som de kunne give sig selv — thi en bedre kan et Folk ikke have —, og dernæst paa at faa det Tab nogenlunde godtgjort, som den tidligere Misregjering har paaført Landet.“

I 1848 var det Tanken at gjengive „Althinget“ sin lovgivende Myndighed. Men Islændingerne krævede ogsaa, at de skulde udgjøre en særskilt, selvstændig Del af det danske Rige, og Althinget derfor være sidestillet med den danske Rigsdag; og dette Krav vilde den danske Regjering da ikke gaa ind paa. Saaledes vedblev den danske Konge at have Lovgivningsmagten for Island, og i Pengesager havde han og den danske Rigsdag Myndigheden, uden at Island fik noget Godt af den frie Forfatning, Danmark imidlertid havde faaet. Nu synes den danske Regjering imidlertid at være mere tilbøjelig til at indgaa paa Islændingernes Krav paa en fri Forfatning, som, navnlig forsaavidt angaar Althingets Sammensætning, har lidt Lighed med vor.

Men Islændingerne fordre desuden en Pengesum stor 1,500,000 Rdlr. af den danske Stat som et Slags Skadeserstatning. Ogsaa i dette Punkt lader det til, at Islændingerne nu skulle faa ialfald en Del af sine Fordringer godkjendte. Og om det end kan være mere tvilsomt med deres Ret i denne Sag, saa indrømmes det dog nok nu almindeligere af Danskerne selv, at Uenigheden i dette ikke er nogen

retfærdig eller lovmæssig Grund til længer at forholde Islændingerne deres Net til at faa en fri Forfatning for sig selv, saaledes som Danmark har det.

Storthinget.

Kl. 9 Fm. holdtes Storthing. Præsident Aall. Sekretær Sørensen.

Først fortsattes Behandlingen af Vejbudgettet.

Sibberns Forslag at Komiteens Indstilling No. 15 skulde udsættes tilsidst, bifaldtes enst. Komiteens Indstilling 16 og 17 (16 og 17 i Sverdrups Forslag) enst. bifaldt. Vogt fandt 18 bedre udtrykt i Sverdrups Forslag end i Komiteens Indstilling. Sibbern gik over til Sverdrups Redaksjon; der voteredes derfor over denne, som blev enst. bifaldt. Komiteen havde mod Slutningen af sin Redaksjon udtrykt sig saaledes: „samt af de Omkostninger udreder det vedtagne Bidrag 15,600 Spd. eller omtrent $^{44}/_{100}$." 19 og 20 (ligesaa i Sverdrups Forslag) enst. bifaldt. I 21de og 22de Post optog Sverdrup de samme Forholdstal som Komiteen, altsaa $^{1}/_{4}$ og $^{1}/_{5}$ istedetfor $^{1}/_{3}$ og $^{1}/_{5}$. Disse Poster bifaldtes enst. 23de Post bifaldtes enst. 24de Post om Lærdalsvejen. Falsen bemærkede, at Grunden til, at Amtskomunen ikke havde overtaget Erstatning af Grund og Gjerdehold, var fordi det var en gammel, faldefærdig Vej, som skulde omlægges, saa at Omlæggelse her i Grunden var det samme som Vedligeholdelse. Taleren foreslog derfor, at denne Betingelse skulde udgaa, og at istedetfor 17,000 Spd. bevilgedes 19,000 Spd. Sibbern fremhævede stærkt, at det var Omlæggelse af Vejen og ikke Vedligeholdelse. U. Sverdrup forsvarede Falsens Forslag. Riisnæs fandt det ikke ubilligt, at Komunen overtog Erstatning for Grund og Gjerdehold, da de vilde have saamegen Nytte af den. J. Svedrup fandt, at man dog maatte kunne vente, at Grundejerne vilde nedstemme sine Fordringer, da de havde saa megen Interesse af denne Vejs Omlæggelse. Aall fandt, at det ikke var noget heldigt System, at Staten overtog alt, og Distriktet saaledes blev ganske befriet fra Omkostninger. Han foreslog derfor, at Distriktet skulde overtage Halvparten af disse Omkostninger. Schwartz talte for Komiteens Indstilling. Løken fandt, at Vejen var i den Stand, at det var uforsvarligt af det Offentlige at holde den saaledes, og vilde derfor stemme for Falsens Forslag. J. Sverdrup fandt sig end mere bestyrket i sin Mening efter en Spesialberegning over Vejanlægget, som han havde liggende for sig, og mente, at Distriktets Interesse af denne Vei var saa stor, at Lærdalingerne vilde slippe altfor let, dersom de bleve fritagne for disse Omkostninger. Faye mente, at da det var en Hovedkommunikasjon mellem Vest- og Østlandet, burde det Offentlige overtage alt, og man burde ikke paatvinge Distriktet en saadan Byrde. Brandt vilde stemme for Falsens, da Distrikterne paa Østlandet havde større Interesse af Vejen end Lærdal. Efter yderligere Debat mellem J. Sverdrup, Falsen, Smith-Petersen, som udtalte sig for Komiteens Indstilling, Thoresen, Aall og Løken, voteredes først over Falsens Forslag, som forkastedes med 85 St., dernæst olternativt mellem Aalls Forslag og Komiteens Indstilling, hvilken sidste bifaldtes mod 28 St. 25de Post enst. bifaldt. 26de Post om A læg af en Vej i Romdals Amt. Grønningsæter foreslog, at der istedetfor 13,040 Spd. bevilges 14,800 Spd. og at Distriktet skulde fritages for Erstatning af Grund og Gjerdehold. Sibbern forsvarede Komiteens Indstilling. Daa bemærkede, at Vejen havde mindre Interesse for Distriktet, men derimod megen Interesse som Forbindelse mellem Distriktets Byer, og vilde derfor stemme for den kgl. Proposisjon, som var optagen af Grønningsæter. Riisnæs fandt det ubilligt, at disse Omkostninger skulde overtages af det Offentlige, da Distriktet virkelig havde en betydelig Interesse deraf. Olafsen talte for Grønningsæters Forslag. Steen talte, saavidt det kunde høres, for Nødvendigheden af at bevilge til Haukelidvejen, hvoraf Følgen vilde blive, at et af de foreslaaede Vejanlæg falder bort, og da forekom det ham, at den heromhandlede Vej var den, der bedst kunde udstaa. Floor udtalte sig i samme Retning. Sibbern og Kjerschow gik over til Steens Forslag. Mathiesen frafaldt ligeledes Komiteens Indstilling. Daa bemærkede, at det heromhandlede Stykke ikke udgjorde et Stykke for sig, men virkelig et integrerende Stykke af Romsdalsvejen og fandt, at den derfor ikke burde udstaa. Schwartz vilde stemme imod denne Vej og for Vejen over Haukelid. Olafsen mente, at Vejen var af den Betydning, at den ikke burde udstaa. Riisnæs talte for Komiteens Indstilling. Sverdrup vilde, hvis der kom Forslag om Haukelidvejen, stille Modforslagen af de subsidiære Veje, som han havde opført paa sit Forslag. Motzfeldt erklærede, at han ogsaa vilde stemme imod Komiteens Indstilling. O. G. Ueland kunde ikke høres paa Grund af Uro i Forsamlingen. Krogness vilde heller optage Forslaget om Blaahammervejen (Sverdrups Forslag II 5.) Schweigaard. Der var meget, som talte for Haukelidvejen, først Retfærdighed mod Bergens Stift og dernæst, at det var et stort nasjonalt Foretagende. Det var nødvendigt at være retfærdig mod Bergens Stift, som havde tillagt saa meget til Vejvæsenet. Naar man tog disse almene Hensyn, var der mere, som talte for Haukelidvejen end for Distriktsvejene. Præsidenten henstillede til Forsamlingen, om det ikke vilde være rigtigt, at behandle Haukelidvejen paa samme Tid som denne Vej i Romsdals Amt. Daa udtalte sig i samme Retning som før. J. Sverdrup vilde samle gloende Kul paa Komiteens Hoved og forsvare dens Indstilling. Den Hovedvej over Haukelid, som her var Tale om, var i Begyndelsen blot en Forbindelsesvej, ihvorvel en meget vigtig, mellem de thelemarkiske Distrikter; først senere var der bleven Tale om ved denne Vej at forbinde Øst- og Vestlandet. Han ansaa Forholdene for at være saaledes, at denne Forbindelse over Haukelid ikke var frugtbringende nok. Og han troede heller ikke, at et eneste Stykke af denne Vej var bortkastet, om man ikke fortsatte den. Vilde nøjere Undersøgelse vise, at Fortsættelse var nyttig, troede han, det da var paa Tide at gjøre det. Romsdalen havde ogsaa bidraget meget til Vejvæsenet, og dersom denne Romdals Vej skulde stryges, vilde Romsdalen være Stedbarnet i høj Grad. Aall troede, at forrige Storthing burde gaaet ind paa, at fortsætte denne Vej. O. G. Ueland fandt, at man lagde altfor megen Vægt paa denne Haukelidvejen. Naturforholdene talte ogsaa meget imod denne Vej. Aga paaviste, at Haukelidvejen havde været paatænkt for længere Tid siden, men at der var kommen flere Ting i Vejen. Hammerstad vilde stemme baade for Haukelidvejen og Vejen i Romsdals Amt. Bentzen udtalte sig for Haukelidvejen. Den Mand, som i 1863 havde undersøgt denne Vej, havde erklæret, at det var en af de mest berettigede Fjeldovergange. Steen troede, at Haukelidvejen vilde være til Bedste for det hele Land. Sibbern foreslog, at der skulde bevilges 10,000 Spd. til Haukelidvejen udenfor de efter Storthingets tidligere Beslutning til Vejbudgettet disponerede Midler. J. Sverdrup foreslog, at der til Sibberns Forslag skulde tilføjes: af Statskassen. Endvidere udtalte Schweigaard, Daa, J. Sverdrup og Sibbern sig om Sagen. Først voteredes over Grønningsæters Forslag, som forkastedes mod 7 a 8 Stemmer, dernæst over Komiteens Indstilling 26, som forkastedes med 68 Stemmer. Derefter voteredes over Komiteens Indstilling Post 15 (10,000 Spd. til Haukelidvejen), som bifaldtes med 60 St. mod 48 St. Saaledes bortfaldt Spørgsmaalet om, hvorvidt denne Sum skulde tages af Vejfondet eller Statskassen.

27de Post til 33 inkl. enst. bifaldt. Da alle disse Poster i alt væsentligt er overensstemmende med de tilsvarende i Sverdrups Forslag henvises til dette. Sverdrup optog Post 1 under II. Man havde nu Raad til at bevilge til denne Vej, siden Romsdalsvejen var strøgen. Forslaget blev enst. bifaldt.

Vejsagens Behandling fortsætte paa Mandag. Derefter behandles Kirkekomiteen No. 1's Indstilling ang. Kirkemøde.

Kristiania, den 9de Januar 1869.

Et af de Grundlovsforslag, som nærmest foreligger til Behandling, idet Komiteens Forslag allerede er færdigt og offentliggjort, er det fra forrige Storthing hvilende Forslag om en Forandring i Storthingets Sammensætning, nemlig at der tilstaaes de finmarkske Byer en egen Repræsentant. Forslaget er ikke nyt. Allerede i 1859, da det grundlovsbestemte Forhold mellem Landets og Byernes Repræsentantantal blev gjenoprettet, blev der af Storthingsrepræsentanten for Hammerfest og Vadsø fremsat Forslag om, at de finmarkske Byer skulde beholde sin Repræsentant, hvis Plads ved den nye Ordning var slaaet sammen med Tromsøs. Dette Forslag blev imidlertid forkastet i 1863, fordi Omordningen endnu var ny, og ligeledes et lignende Forslag i 1866. Det sidste gik ud paa, at samtidig med Forøgelsen af Storthingsmændenes Antal fra Finmarkens Byer med 1 Mand, skulde det samlede Repræsentantantal (111) fremdeles bibeholdes, det vil sige, at man altsaa til Gjengjæld for Forandringen maatte fratage en anden af de mindre Byer dens Repræsentant. Denne Omstændighed blev paaberaabt som Grund for, at Forslaget sidste Gang faldt.

Til det nu forsamlede Storthing blev Forslaget paany fremsat, og i den Form, at man samtidig med Forøgelsen af Repræsentanternes Antal med een for de finmarkske Byer, skulde forøge Landrepræsentasjonen med to, for at det grundlovbestemte Forhold mellem Land og Byer (2—1) fremdeles kan bibeholdes. Som Grund hertil blev naturligvis paaberaabt de Vanskeligheder, det paa forrige Storthing viste sig at have havt, at fratage en allerede repræsenteret By dens Storthingsmand.

Flertallet af Konstitusjonskomiteen har iaar indstillet dette Forslag til Antagelse.

Vi for vor Del maa være enige i denne Indstilling. Vi beklage vistnok den Omstændighed, at der ikke denne Gang foreligger mere end eet Alternativ, saaledes at man ikke vil kunne have Valget, idet man opfylder de finmarkske Byers Ønske, mellem at forøge Landrepræsentasjonen med 2 paa den ene Side, og at fratage en eller anden mindre By dens Repræsentant paa den anden. Vi tro, at Sagen vilde have stillet sig bedre, hvis man havde havt dette Valg aabent, da der sikkerlig findes dem, der vilde have foretrukket den sidste Ordning, og det vistnok kan være Tvil underkastet, hvilken af disse Fremgangsmaader overhovedet burde ansees for den heldigste. Imidlertid, da der nu for Øjeblikket ikke er mere end et Valg, og det altsaa gjælder enten at gaa ind paa en Forøgelse af Storthinget med tre nye Medlemmer (1 for de finmarkske Byer og 2 for to Amter), eller ogsaa at udskyde hele denne retfærdige Forandring til en ubestemt Fremtid: saa er vi ikke i Tvil om, at man bør vælge den Fremgangsmaade, ved hvilken man hurtigst muligt kan afhjælpe Klagen, og at man altsaa bør lade det, som er Hovedaarsagen, at ikke Norges tre nordligste Byer er uden Repræsentant paa Storthinget, finde en snar og retfærdig Afgjørelse.

Billigheden ved dette Forslag ligger formentlig klar i Dagen. Grundene derfor er ofte paapegede: Finmarken har fra de ældste Tider staaet i et særeget Forhold til det øvrige Norge. Dette har dels havt sin Grund i de ejendommelige Naturforhold, som har fjernet denne smale Stribe af svarsomt beboet Land langs Norges nordlige Kyster, endnu mere, end dette i og for sig efter den afsides Beliggenhed var uundgaaeligt; dette kan sees tydeligst deraf, at disse fjerne Landsdele tildels har havt og endnu have en egen Handels-, Told- og Skattelovgivning, ligesom de ogsaa i andre Henseender hvert Øjeblik paakræve overordentlige retslige og administrative Forholdsregler. Men ogsaa politiske Grunde synes — og det vel især for Øjeblikket — at tale for, at man ikke lader den Del af Norges Land netop have mest Grund til at føle sig fjernet, enestillet og tilsidesat, der allerede af Naturen og ved andre noksom bekjendte Omstændigheder er løsest knyttet til det øvrige Land, den Del af Riget altsaa, om hvilken det saa langt fra burde være Tale om Forsømmelse, at man saa meget snarere og hellere burde drage den ind i Forbindelsen med det store Hele, gjøre den delagtig i alle Statsforfatningens Goder, sørge for, at dens Krav blive kjendte, dens Nød og Mangler paapegede og afhjulpne, kort sagt, dens hele stedmoderlige Forhold og Behandling saa vidt muligt og gjørligt bragt i Forglemmelse.

Kong Puddel.

(Fortsættelse fra No. 6.)

Efter en saa nydelsesrig Dag, har man Ret til at drømme, og lykkelig endnu i Søvnen havde Hyasint henrykkende Drømme. Blandt andet drømte han, at han jagede i en majestætisk Skog. Ved hans Side sprængte paa en fyrig Araber den fortryllende Tamaris, Grev Touche-à-Touts's Datter, der havde gjort et dybt Indtryk paa den unge Konges letfængelige Hjerte. En Hjort flygtede for dem; Hornet lød, Jægerne skreg, Hundene gjødde, og Ekoet gjentog fra alle Hold de forskjellige Lyd. Alt var Lyst og Glæde, da medet en elendig Hund, en Puddel, sprang op fra en Fordybning i Skogen, saa at Hyasints Hest, skræmt, stupede og kastede sin Rytter af. Halvvaagen fandt Hyasint sig paa Gulvet. Ærgerlig over at være blevet forstyrret i sin yndige Drøm, vilde Ynglingen atter lukke Øjnene for at forsøge at sovne igjen, da han i detsamme i et Spejl ligeover for sig fik se sin Fiende, Puddelen. Rasende vilde han udstøde et „Hut, da — —." O, Skræk, han gjødde; Puddelen var ham selv! Dette Dyr, som hoppede foran Spejlet var Kong Hyasint, den sidste og skjønneste Ætling af Tulipanernes lysende Æt.

I det første Øjeblik betoges Hyasint af Fortvivlelse; han forbandede den misundelige Skjæbne; han sukkede, han græd; men snart fattede han sig igjen og i Følelsen af sin Værdighed besluttede han at trodse Skjæbnen. „Naar alt kommer til alt," sagde han, „er dette blot en Prøve, man har villet sætte mig paa, og forøvrigt, Menneske eller Hund, har Himlen skabt mig til at regjere. Skal jeg end ikke længere regjere over de ulykkelige Taaber, skal jeg idetmindste blive Hundeslægtens Konge. Ved mit blotte Syn skal enhver Hund, mig erkjende sin Hersker, og være stolt af at adlyde mig. Lad os derfor gaa op og tage vore ny Undersaatter i Øjesyn."

Som han yttrede dette, saa Hyasint sig i Spejlet, og havde ikke vanskeligt for at forsone sig med sin ny Skikkelse. Han var en statelig Puddel. Hans hvide og friserede Hoved, hans sorte Øjne, hans opstaaende Næse gav ham Udseende af en pudret Markis. Med en vis selvtilfreds Tryghed gik han igjennem flere Værelser. Kommet ud i Forgemaket, fandt han der alle sine Hunde mageligt udstrakte paa et persisk Tæppe. Deres Tjeneste bestod i at gjøre ingenting, og denne Tjeneste udførte de samvittighedsfuldt.

Ved Synet af den Fremmede rejste en Vindspiller sig, som ikke endnu var faldet isøvn. Han nærmede sig den Ubekjendte og lugtede paa ham fra Hovedet til Halen og fra Halen til Hovedet med en Fortrolighed, som vidnede om en mindre god Tone. Kong Puddel fandt ikke at burde taale en saadan Tilsidesættelse af den Respekt, man skyldte ham, og begyndte at knurre paa en truende Maade. Straks var hele Flokken paa Benene og kastede sig gjøende over ham. En Gaardshund brølede med en ildespaaende Mine, i sit Hundesprog: „Den Lømmel har intet Halsbaand; det er en Løperbikje; ud med ham!" Og med det samme gav den Nykomlingen et saadant Bid med sine skarpe Tænder, at det stakkels Dyr — jeg mener Hyasint — ynkeligt tudende hoppede ud af Vindøjet.

Til al Lykke for Tulipanernes Dynasti laa Kongens Bolig bare ti Fod fra Marken og Hyasint kom ned paa Benene og slap med Skrækken og Smerten efter Bidet. „Disse dumme Dyr kjender mig ikke igjen," tænkte han. „Hvis jeg nogensinde faar min Menneskeskikkelse igjen, med hvilken Glæde skal jeg ikke lade skyde hele Pakket og rense Paladset fra disse Udyr."

Da han saa sig om, opdagede Hyasint, at han befandt sig i Palatsets Have. Det var en offentlig Spadseregang og Kongen havde aldrig sat sin Fod der. Det var en god Anledning til under sit Inkognito nærmere at studere sit gode Folk.

Alleen vrimlede af elegante Damer og Herrer, samt et uendeligt Antal Børn med sine Barnepiger, hvem Soldater i alle Slags Antræk kurtiserede. Hyasint var ganske henrykt over at se gamle skjæggede Marssønner lege med Børnene eller stelle til Legetøj for dem. Medet blev han afbrudt i sine Betragtninger ved at høre en grov Stemme brøle: „Vi, din Kanalje, jeg skal minsandten lære dig Respekt for Reglementet."

Kongen blev lidt overrasket ved at høre, at der fandtes Personer, som i hans Slot ikke respekterede den Forordning, som han Dagen forud havde undertegnet. Han saa sig om og søgte med Øjnene den Dristige, som tillod sig at krænke Loven, da et kraftigt Stokkeslag kastede ham overende. Han rejste sig gjøende og befandt sig Ansigt til Ansigt med en Karl, klæd i Slotsbetjeningens Uniform, som under det Raab: „Slaa ihjel den Kanaljen, han fornærmer Øvrigheden!" for løs paa Synderen.

Hvor modig Kongen end var, havde han ikke Kræfter at gjøre Modstand, og han søgte at komme unna sin Bøddel saa fort han kunde paa sine tre Ben, under Barnepigernes Latter og Stenkastning af Børn og Soldater. At se et stakkels Dyr plaget, er Taabernes største Fornøjelse. Lykkeligvis var han ikke langt fra Porten, og da han havde naad den, krøb Kongen isksjul under Skilderhuset. Hans Forfølger vilde gjøre Skildtvagten ansvarlig for denne Krænkelse af Loven, men han undskyldte sig med, at han alene havde Ordre til ikke at slippe Hunde ind i Haven. Enten han nu ikke saa Puddelen eller at han havde Medlidenhed med den, nok er det, han lod sig ikke mærke med, at han vidste, hvor Synderen havde skjult sig, og Kongen undgik den truende Fare. Da Feldtet var frit, krøb han frem og hinkede nedad Gaden, med fuld Agtelse for den Lov, der havde rammet ham. Med en gravitetisk Gang, som anstaar en Hund, der har Agtelse for sig selv, gik han langs den uhyre lange Husrække, der begyndte ved Slottet, for paa nærmere Hold at studere det Folk, han var kaldet til at styre.

En tæt sluttet Folkemasse bølgede frem og tilbage paa de brede Fortauge, som omgav Gaden. Med korte Mellemrum var der posteret Konstabler, der havde at paase, at enhver indtog den rette Plads i Geledet. Man fik ikke gaa over Gaden uden for at gaa ind i sit Hus eller for at stikke af i en Sidegade, og selv til dette maatte man have Statsmagtens Tilladelse, som med Værge ved Siden paa militær Vis vaagede over Medborgerne. Man havde en Følelse af, at et usynligt Øje fulgte hver eneste Taabe i hans uskyldigste Foretagender. Alle Mænd var dekorerede. Man kunde være fristet til at tro, at de havde stjaalet Regnbuen og siden delt dens Farver mellem sig. Fruentimmerne var ogsaa rigt udstyret med Baand, men ikke fuldt saa meget som deres

Men nu er det netop dette, der her er Spørsmaal om. Et Afslag paa det nu fremsatte Grundlovsforslag er netop at besvare den Bøn om Ligestilling og Tilbud om Samslutning, disse fjerne Egne herved gjøre det øvrige Land, med nei og nei for tredje Gang. Vi ville lægge det forsamlede Storthing paa Hjerte at betænke, om et saadant Afslag for det første er smukt, retfærdigt, billigt, for det andet klogt, politisk.

De fire finmarkske Byer, som stemme sammen, Tromsø, Hammerfest, Vardø og Vadsø, havde i Aaret 1865 en samlet Befolkning af 7794 Mennesker; en af disse Byer er en Stiftsstad. De ligger umaadelige Mileafstande fra hinanden, og sende kun 1 Repræsentant; Sammenligner man disse Byer med Kjøbstæder som Holmestrand, Brevik, Porsgrund, Flekkefjord, der med en samlet Folkemængde af 8642 Indvaanere sender fire Repræsentanter til Thinget, da viser vel, som Konstitusjonskomiteen siger, „Uligheden sig i en saa øiensynlig og overveiende Grad, at det maa antages at være paa høj Tid, at derpaa raades Bod." Det er ikke alene Sammenligningen af Indbyggerantallet, som her taler tydeligt nok for sig selv; men den anden og ulige vigtigere Grund, de sammenlignede Byers Forhold og Forskjellighed indbyrdes er en endnu langt kraftigere Grund. Hvad Eiendommeligt eller Egent repræsentere saadanne Byer som Holmestrand, Brevig, Sarpsborg osv., som ligge midt inde imellem andre tæt repræsenterede Byer og Trakter, der allerede før have sine Interesser fuldt repræsenterede paa Storthinget. Hvad Grund have de til særegen og stærk Storthingsret i Sammenligning med disse ensomt liggende, fjerne Byer, hvor alt er udenfor Regelen, hvor Undersøgelsen af enhver Ting for den, der komme did fra andre Dele af Riget, vilde være ligesaa mange nye Opdagelser? Hvor der saagodtsom ingen anden paa personligt Kjendskab til Tingene beroende Forklaring kan ventes afgivet, end den, vedkommende Repræsentanter selv bringe med? Hverken er det billigt, at en By som Tromsø, der selv er Stiftstad, skal være uden selvstændig Talsmand paa Storthinget, og heller ikke er det rimeligt, at alle de tre ovenforliggende Byer, der er under ganske andre Forhold og Bredegrader og i større Udvikling, skal nøjes med at se sine Interesser varetagne fra Tromsø By. Men et af disse to maa ske, saaledes som Alt nu er indrettet.

Vistnok vil, dersom man antager det nu foreliggende Udkast, Storthingets Medlemantal forøges fra 111 til 114; men heller ikke dette kan være nogen synderlig Ulempe. Maaske vil Mange, endog vel anse det for heldigt, at herved to af de Amter, der har størst Indbyggerantal og Evne og Magt til Udvikling (formodentlig vil det blive Akershus og Søndre Throndhjems Amter) faa en forøget politisk Indflydelse. Saaledes som Repræsentasjonens Tal nu er ansat i Norge, er den ikke en saa stærk Del af Folkeantallet, som i flere andre Lande. Saaledes er det oplyst, at der i Sverige er en Repræsentant for hvert 13,000 Mennesker, i Danmark endogsaa 1 hvert 10,000. I Norge er Forholdet for Tiden 1 for hvert 15,000 Indbyggere.

Udlandet. Det er ikke alene det orientalske Spørgsmaal, der for Øjeblikket gjør Stillingen i Europa usikker. I lige Grad er det den tiltagende Spænding mellem Frankrige og Preussen, og, i den sidste Tid, navnlig mellem sidstnævnte Land og Østerrige, eller, ligesaa rigtig sagt, mellem Grev Bismarck og Beust. Thi her synes det ikke alene at være Tale om politisk Ulighed i Forhold, men ogsaa om personligt Uvenskab, noget, der — som det har vist sig — ogsaa kan gjøre sit, naar Vognen allerede hælder før.

Uagtet der hele forrige Aar gik Krigsrygter, og uagtet der ikke manglede Grunde, som bestyrkede dem, vakte det dog nogen Opsigt, da Bismark for ikke længe siden ytrede i i et af det preussiske Deputeretkammers Udvalg, at en europæisk Krig havde været lige ved at udbryde i Efteraaret og kun var bleven forebygget ved en uventet Begivenhed. Denne Udtalelse kom i Øjeblikket noget hovedkuls, men var i og for sig ikke overraskende. Forholdet imellem Østerrig og Preussen havde uafbrudt været slet, og Beust's Ytringer vare alle beregnede paa at vække den Forestilling, at Østerrige truedes af et nyt Angreb. I Begyndelsen af Aaret debuterede han med den Ytring, at Kabinettet i Wien samvittighedsfuldt vilde iagttage Pragerfreden, om ogsaa Preussen troede at kunne sætte sig udover den, og i denne Maner udtalte han sig bestandig, naar der var Anledning for ham til at afgive en Erklæring om Stillingen til Preussen. Østerrige vilde holde Fred, hed det til Stadighed, men det maatte have en stor Hær, da der gaves Magter, der vilde gjøre Ende paa dets Tilværelse. Han fremhævede gjentagne Gange, at Freden hængte i et Haar, og at der ingenlunde behøvedes overordentlige Begivenheder for at faa den til at gaa overstyr. Han vedkjendte sig navnlig, at en Krig imellem Frankrig og Preussen var et nærliggende Tilfælde, som Østerrig maatte være forberedt paa at møde, især for at hindre Rusland i at komme Preussen til Hjælp, hvorved en almindelig europæisk Krig vilde blive uundgaaelig. Senere har disse Stridigheder stadig fornyet sig, ved Skytterfesten i Wien, der var Preussen til Mishag, ved den usedomske Note, hvorved Italien indblandedes, ved gjentagende udvist, skjønt skjult, Uenighed med Hensyn til Forholdene saavel i Rumænien som i Sydtyskland. Hvad Forholdet imellem Frankrig og Preussen angaar, da er det givet ved den Stilling, som Bismarck har indtaget til Pragerfreden; men disse Magter træde ikke saa hensynsløst op imod hinanden, de afholde sig fra enhver direkte Berøring, og det er kun gjennem Omsvøb, at de give hinanden deres Mening tilkjende. Prinds Napoleons Reise i April til Berlin, hvorfra han foretog Udflugter til Dresden og flere andre nordtyske Byer, dannede ikke Indledningen til nogen offisiel Forhandling imellem Frankrig og Preussen; han havde ingen Missjon, kom kun som Lystreisende, og denne Udflugt er ikke bleven forklaret paa anden Maade, end at den skulde sikre Frankrig imod nærgaaende Spørgsmaal i Anledning af den Reise, som Prindsen om Sommeren foretog til Wien, Pesth og Konstantinopel. Preussen svarede paa dette Besøg ved at sende Kronprindsen til Italien i Anledning af Prinds Humberts Bryllup den 22de April, og dette Besøg, som forlængedes i en paafaldende Grad, gav Anledning til en Række antifranske Demonstrasjoner, for hvilke den preussiske Prinds var Sentrum. Under Debatten i den nordtyske Rigsdag om et Laan paa 10 Mill. Thaler til Marinen holdt General Moltke en udfordrende Tale, hvori han med Eftertryk fremhævede, at Preussen ikke frygtede Nogen og ikke vilde angribe Nogen, men at Freden var bedst sikret, naar Tyskland var stærkt nok til at fremtvinge den. Statsminister Rouher svarede herpaa i det lovgivende Korps, at Frankrig ikke blot maatte gribe til Vaaben for at forsvare sit Territorium, men ogsaa for at hævde sin Ære, sin Værdighed og sin Indflydelse i Verden. Marschal Niel udtalte sig under Forhandlingerne om Krigsministeriets Budget i en overlegen Tone om Preussen og erklærede med særligt Eftertryk, at den franske Hær vilde være fuldstændig krigsrustet til Efteraaret. Da Keiser Napoleon den 8de August kom igjennem Troyes, indskrænkede han sig til at bemærke, at der „i Øjeblikket" herskede Fred. Under alle Forløbere for en Storm foretog Bismarck en tilsyneladende fredelig Demonstrasjon, som skulde gjøre det vanskeligere for Frankrig at fremkalde et Brud, idet Udskrivningen af Rekruterne udsattes fra den 1ste Oktober til den 2den Januar 1869. De franske Blade gjorde gjældende, at det netop var en Forholdsregel, beregnet paa Krig; thi kom det til Krig, vilde Rekruterne blot være Preussen til Besvær, og opretholdes Freden, var der ingen Skade skeet ved Udskrivningens Udsættelse. Saaledes forholdt det sig utvilsom ogsaa. Efterat dette var skeet, holdt Kong Wilhelm, i nøje Overensstemmelse med den bekjendte Taktik, en udfordrende Tale i Kiel. Keiser Franz Joseph og Keiserinden af Østerrig beredte sig paa at reise til Gallicien, hvorhen de skulde ledsages af Beust, og Polakkerne foretog nasjonale Demonstrasjoner, som opmuntredes af Statholderen, Grev Goluchowski. Senere blev det bekjendt, at Napoleon III havde udarbeidet flere Kort, som skulde vise, at Frankrig ingen Grund havde til Klage, naar Preussen opretholdes, saa at Mainlinien stilte Preussen for de sydtyske Stater. Naar man til disse forskjellige Omstændigheder føjer Bismarcks Erklæring, kan der ingen Tvil være om, at Krigen var besluttet; men den „uventede Begivenhed", hvorved man almindelig har forstaaet Revolusjonen i Spanien, bevægede Frankrig og Østerrig til at trække sig tilbage i det sidste Øjeblik.

Stillingen er for Øieblikket ikke forandret. Alle tre Lande iagttage hinanden ved den ubetydeligste Leilighed med spændt Opmærksomhed. Dette er en af Hoved-Grundene til, at det orientalske Spørsmaal, der i og for sig er saa gammelt som nogen Ting, netop nu faar forøget Vigtighed. Rusland er aarvaagen og altid færdigt til at gribe ind, om Leilighed skulde tilbyde sig, og i Grækenland har det, ligesom paa den tyrkiske Grænse, bekvemme Forposter. Om den nu sammentrædende Konferense vil kunne sikre Freden, kan endnu Ingen sige nogen Ting. Det beror paa, om Stormagterne vil have Krig. Imidlertid berettes at, den græske Regjering har udstedt følgende Manifest til Folket: „Medborgere! I vide allerede, i hvilken Stilling Fædrelandet for Øieblikket befinder sig. Hs. Maj.'s Regjering, der understøttes af Nasjonens Repræsentanter, beskjæftiger sig for Tiden med at finde de nødvendige Midler til at hævde Fædrelandets Ret og Nasjonens Ære, og den er fuldt og fast overbevist om, at den ved at følge samme Fremgangsmaade, som den hidtil har fult i Overensstemmelse med de Følelser, hele Nasjonen har lagt for Dagen, paa en værdig Maade vil beskytte Fædrelandets Rettigheder og svare til Folkets Forventninger. De paagjældende Ministerier have overalt udnævt Komiteer for ogsaa fra Eders Side at skaffe sig de materielle Midler, der ere ubetinget nødvendige til enhver aktiv Optræden. Medborgere! Den Fædrelandskjærlighed, som altid har udmærket Grækenland, er den sikkreste Støtte for Regjeringens Forholdsregler. Vi henvende os derfor ogsaa til Eder med fuld Tillid, overbeviste om, at Regjeringen i alle Henseende kan gjøre Regning paa Eders Bistand".

Porten paa sin Side har ifølge Turquie besvaret den græske Regjerings Afvisning af Ultimatum'et med skarpe Noter.

I Anledning af Debatten angaaende Jaabæks Forslag om Navneoptegnelse, har Hurtigskrivernes Formand tilskrevet vedkommende Komite følgende:

Til Komiteen for Storthingstidendens Udgivelse.

De i Storthingets Møde igaar stedfundne Forhandlinger ang. Repræsentanten Jaabæks Forslag om Optagelse af Navnefortegnelse ved den almindelige Stemmegivning foranledige mig til for Komiteen at fremkomme med nedenstaaende Bemærkninger om Sagen selv samt om mit personlige Forhold til samme.

I den Form, hvori Forslaget var Storthinget forelagt til Afgjørelse, forudsætter det Muligheden af, at Hurtigskriverne udenfor Navneopraab skulde kunne optage samtlige Stemmegivendes Navne, en Forudsætning, under hvilken der — hvad jeg ogsaa har erklæret for Komiteens Formand — aldrig kunde være Tale om at se Forslaget realiseret. Det vil nemlig være indlysende, at selv om man bortser fra Vanskeligheder som den, at det fra den Hurtigskriverne anviste Plads ikke vil være let at have en Oversigt over de Siddende, naar en hel Del Medlemmer reise sig, maa det være en ganske ugjørlig Ting for tre Hurtigskrivere — hvilket er det største Antal, der fungerer i denne Tid, ligesaaofte er det kun to iberegnet Formanden — at mærke sig de Stemmegivende i Løbet af den Tid, Præsident og Sekretær behøver for at optælle Stemmerne, navnlig naar det betænkes, at man, hvis Resultatet skulde være paalideligt og oplysende, maatte have Stemmerne paa begge Sider. Nævnes maa ogsaa Umuligheden af at faa Præsidentens og Sekretærens Stemme at vide, medmindre de selv opgive deres Stemmegivning. Det har derfor, efter hvad Forslagsstilleren allerede paa et tidligt Stadium meddelte mig, været hans Mening, at forskjellige Medlemmer rundt om i Salen skulde bistaa Hurtigskriverne, saaledes at der anvistes hvert assisterende Medlem en Afdeling, inden hvilken han skulde optegne Voteringens Udfald. Tænkt udført paa denne Maade stiller Sagen sig — hvad jeg udtalte for Forslagsstilleren — vistnok ikke som umulig ligeoverfor Spørsmaalet om dens praktiske Gjennemførelse, skjønt det ogsaa da nok kunde have sine Vanskeligheder altid at komme til et paalideligt Resultat; men den antager dermed en saa helt forskjellig Karakter, at jeg

---

Mænd. Istedet bar de uhyre Spignonger af rødt Haar og ovenpaa dem smaa blaa eller hvide Talerkener, som paa Afstand lignede Blomsterkranser, skjødesløst kastede paa Høsaater. Det hele vidnede om en udsøgt Smag.

Hyasint indtog sin Plads efter den sidste Række og sluttede sig beskedent til en storvokset og korpulent Borgermand som holdt en Forelæsning for sine to Sønner. „Vogt eder vel for at have en egen Vilje," sagde han, "og egne Ideer. Resoner aldrig. Vort Samfund er saa vel ordnet, at den, som er dristig nok til at forlade sin Plads i Geledet, eller bryde med den paabudne Orden, straks blir udpeget, eftersat og grebet. Tag Eksempel af mig, Gutter! Jeg har altid snakket efter, hvad alle andre sagde, jeg har bestandig gjort, hvad alle andre gjøre, jeg har aldrig havt nogen egen Mening eller nogen egen Vilje. Derfor har jeg uden Hinder kommet frem i Verden; alle har rakt mig Haanden. Jeg er rig, jeg er agtet, man tar af sig Hatten for mig, og, om jeg vilde, skulde jeg kunne blive en Mand af Betydenhed. Men jeg afskyr Politiken; intet synes mig enfoldigere end at sysselsætte sig med Staten, naar man har en Styrelse, som er betalt for at spare os for det kjedelige Besvær. Jeg er en ægte Taabe og jeg gjør mig en Ære deraf. At have Penger og at nyde Livet, ser I, Gutter, det er Hovedsagen!"

Medens Hyasint med Ærbødighed lyttede til den vise Gubbe, begyndte Vandspringene medet at spille. Vandet strømmede i Rendestenerne. Den stakkels Puddel var ligesiden Morgenen færdig at dø af Tørst; han trodde, at han uden Anstød mod Ordenen kunde drikke lidt af dette Vand, som syntes at rinde for alle. Smygende sig ubemærket ned fra Fortouget, dyppede Hyasint sin Næse i det friske Vand og badede derefter hele Kroppen idet, da han gav efter for en uimodstaaelig drift. Et hidtil ukjendt Velbefindende oplivede hans værkende Lemmer og, skjønt bare en Hund, følte han sig lykkelig ved at leve.

Da han var kommet op af Vandet, stillede Hyasint, som havde Agtelse for det Passende, sig midt paa Gaden for at, naar han rystede sin vaade Pels, ikke skulde tilstænke nogen. En vellystig Gysen gjennemfor hans hele Væsen, da pludselig en raa Haand greb ham i Nakken og løftede ham op fra Marken med alle fire Ben sprællende i Vejret.

„Konstabel," brølede hans Bøddel, idet han kastede ham i den Tiltaltes Arme, „endnu en Hund uden Halsbaand og Mundkurv! Det er den anden i Løbet af en Maaned. Endnu en til og Du blir afsat."

„Du, Landstryger," sagde Konstabelen, idet han greb om Hundens Hals, saa han nær havde kvalt den: „Du skal ikke dø for nogen anden Haand end min. Jeg skal minsandten lære dig at krænke den høje Øvrighed."

Lykkeligvis for Hyasint kom idetsamme en lukket Vogn forbi. Konstabelen raabte an Kudsken: „Holla, Beriot," sagde han, „tag med denne her Kanaljen og lad ham danse Fuglpolskan."

„Vær rolig, Korporal," svarte Kudsken leende, „jeg har her i Kisten et helt Snes, som skal gaa samme Vej."

Indkastet i den mørke Vogn, faldt Hyasint paa en Houg af Hunder, som laa opstablede paa hverandre, men efter mer end et Glæfs og mer end et Bid, lykkedes det ham omsider at smyge sig bort i en Krog, hvor han i Fred kunde anstille Betragtninger over Grev Touche-à-Tout's beundringsværdige Politik.

Hans Betragtninger blev alligevel ikke langvarige. Vognen stansede, man aabnede Laaget paa Kjærren og Hyasint saa sig paa en stor Gaard midt blandt en Skare af indpaa femti Hunder, Fanger som han selv.

Selskabet var noget blandet. Man saa der Hunde af alle Farver og Størrelser, fra den lille og elegante Havannamops til den undersætsige og bistre Dogge. Grupper dannede sig. Hyasint sluttede sig af et naturligt Instinkt til Aristokratiet paa Stedet og hørte en Konversasjon, som mindede ham om Hoffet.

„Jeg kan ikke forstaa, hvorledes man kan have tilladt sig at arrestere mig," sagde en vakker spansk Hund med et intelligent Blik. „Jeg havde som sædvanligt, gaaet ud for at kjøbe Snus til min Husbond, Kaptejnen. Hvorledes er det muligt ikke ved første Øjekast at se, at jeg er en militær Hund? Det skal bli morsomt at faa se, hvorledes Armeen vil optage denne Fornærmelse."

„For min Del," svarte en liden Skjødehund i Paletot, „er jeg slet ikke lej over, hvad der er hændt. Disse Udyr fortjener en Lekse; man skal snart lære dem, hvem jeg er.

„Hvem tilhører De da?" spurte en stor Nyfundlænder.

„Min gode Mand, Deres Spørsmaal er uopdragent," svarte Damen med den spidse Næse. „Jeg tilhører ingen, og om De kunde læse, skulde De paa mit Halsbaand se skrevet: Jeg er Mirza. Jonquille tilhører mig." Jeg har en Kammerjomfru som anvender to Timer hver Dag til at indgnide mig med vellugtende Essentser og en Kammertjener, som ikke har andet bestille end at gaa Tur med mig. „Au!" skreg hun i, idet hun løftede den ene Fremlab, som om hun vilde gjøre en Bevægelse, der skulde udtrykke Skræk, „hvem er den der afskyelige Puddel, som vover at nærme sig? En blind Tiggers Hund! Fyda! Jeg afskyr Pakket; det lugter ilde!"

Som en artig Ridder sprang Nyfundlænderen mod Hyasint og betragtede ham med en Mine, som snart skulde bragt ham til at retirere, hvis ikke Vagten idetsamme havde traad ind.

Blandt Hundene gjorde Hyasint Bekjendtskab med en gammel Dogge, der for denne Gang hjalp ham ud af Kniben, det vil sige frelste ham for at blive hængt, for det er paa den Maade man tager Livet af alle herreløse Hunde, som Politiet tager op paa Gaderne. Doggen, der hed Harlekin, havde allerede begyndt at grave et Hul under Muren og nu fuldførte han det i Forening med Hyasint. Hullet førte imidlertid bare til en anden Gaard, men Harlekin saa en Dør staa paaklem og opdagede Fangevogteren siddende paa en Stol og læse foran en Glasdør, der fra en Entre førte ud til Gaden. Doggen hviskede til Hyasint, at han skulde følge ham og i fuldt Løb puffede han med sin svære Krop Manden hovedstupe ud paa Gaden og sprang, fulgt af Hyasint over den Faldne og op ad Gaden. Opmærksomme ved Støjen havde de øvrige Hunde fundet Hullet, og det lykkedes dem at flygte ad samme Vej som Harlekin og Hyasint, saa den Dag havde Hundebøddelen det mageligt.

fandt at burde gjøre Forslagsstilleren opmærksom paa, at jeg som ansvarlig Redaktør af Storthingstidenden i ethvertfald ikke ansaa mig berettiget til paa egen Haand uden Paalæg fra Storthinget deri at optage Noget, for hvis Paalidelighed det var mig umuligt at indestaa. Følgen vilde nemlig uundgaaelig blive den, at der tidt og ofte vilde indløbe Reklamasjoner i Anledning af stedfundne Fejltagelser, hvad der visselig vilde gjøre et uheldigt Indtryk. Efterat Forslaget derpaa var fremsat, men forend det var afgjort, ytrede jeg ligeoverfor Forslagsstilleren den Formening, at Hensigten vel maatte ansees opnaaet, naar den istandbragte Navneoptegnelse kunde blive indtaget i Bladene, hvorved Tingen rettelig vilde betegnes som et privat Arrangement. At Forslagsstilleren vilde være tilfreds med en saadan Ordning havde jeg — eftersom jeg opfattede ham — ingen Grund til at betvile, idet han alene fastholdt det Ønskelige i, at Fortegnelsen fra Bladene kunde blive optaget i Storthingstidenden med Angivelse af Kilde.

Kristiania den 8de Januar 1868.

Ærbødigst
J. Cappelen.

Rygtet om Rektor Steens Ansøgning om Toldkassererposten i Bergen benegtes.

Juleaften i Rom. Ligesom i forrige Aar — skriver en Korrespondent fra Rom til det danske „Dagblad" — er det Julen, der pludselig har forøget Skandinavernes Kreds med et saa betydeligt Antal, at ikke mindre end 85 Skandinaver, det overvejende Antal danske, kunde samles i Palasso Korea, for her, lige ved Foden af Augusts Mausoleum, at feire deres Jul efter nordisk Skik. Foreningens store Sal, der var festlig smykket, frembød iaar intet kunstnerisk Nyt. Otto Baches to livlige Kartons prydede Sidevæggene, Buster af de nordiske Konger, Rigernes Vaaben og Flag udfyldte Salens Baggrund, og foran det hesteskoformede Bord havde man anbragt det rigtsmykkede Julelaurbærtræ, hvis Krone bogstavelig naaede Foreningens Tag. Efterat Komiteen havde budt Gjæsterne velkommen og bedt dem tage tiltakke med de nasjonale Retter, udbragte Etatsraad Bravo efter gammel Skik de nordiske Kongers Skaal, som modtoges med livlige Hurraraab. Derefter blev en Sang af Kand. fil. Grensten afsungen, hvorpaa Dr. V. Bergsøe tog Ordet for at tolke Julens Betydning i Rom. Dr. fil. G. Rode udbragte en Skaal for Norden, Kand. fil. Schackloth for Nordens Kvinder. Hermed sluttede den alvorligere Del af Festen. Siden forsattes Laget til Kl. 3 om Morgenen. Som et Kuriosum tilføjes, at en af Dr. Bergsøe forfattet Julevise ikke kunde blive trykt i rette Tid, da den pavelige Censur havde faaet fat i den, og bl. A. leverede Manuskriptet tilbage med den Bemærkning, at Forf. ialfald først maatte rette „Julevise" til „Vise" og „Jul" til „Juletid". Hvad Meningen hermed skulde være, faar blive den pavelige Censors Sag. Andre har vel vanskeligt for at forstaa det. Idetheletaget viste der sig saamange Ulemper ved dens Trykning, Kostbarhed, Sendrægtighed osv., at Tanken derom bringer Beretteren til at tilføje: Hvor kan man nu længer tvile paa, at det pavelige Herredømme i Rom ikke er trykkende?

Omkommen. En Gaardbruger ved Navn Sjaastadmoen i Skogns Markebygd omkom paa en Rejse tilskogs efter et Læs Ved derved, at Læsset var vælte over ham, hvilket opdagedes først den næste Dag af Folk fra hans Hjem, der søgte efter ham, og fandt man da Hesten staaende stille paa selvsamme Sted, hvor Ulykken havde skeet, og Manden liggende død under Læsset. (Aftbl.)

Ifølge Beretninger om Arbejderne ved Suezkanalen kan man vente, hvis ingen uforudseede Hindringer skal indtræffe, at den vil være fuld færdig i 1870. Man antager, at en Afgift af 1 Pd.St. pr. Ton vil være tilstrækkelig til at dække Driftsomkostningerne. (Morgbl.)

Røraas den 2den Januar. Nytaarsaften var Hr. Proviantskriver Olsens 66aarige Fødselsdag. Det er nu det 50de Aar siden han begyndte sin fortjenstfulde Virksomhed i Røraas Kobberværks Tjeneste. I denne Anledning lode Værkets Betjente ham overrække en Erindringsgave, der bestod af en Rebekkakande af Sølv, forsiret med det berømte Thorvaldsenske Billede af Nat og Morgen. Kanden staar paa et lidet Sølvfad, og i Randen af Fodstykket er anbragt Forbogstaverne af samtlige Hr. Olsens nuværende Kollegers Navne. Det værdifulde Arbejde er udført hos Guldsmed Tostrup i Kristiania og i samme Smag som de af ham paa Pariserudstillingen udstillede Sager, hvorom man nylig har seet den engelske Kunstnerkomites anerkjendende Dom. Gaven frembragtes af en Deputasjon, paa hvis Vegne Direktør Hansteen tolkede Givernes Ønsker i en Tale, som Hr. Olsen synlig bevæget besvarede. (Fjeldp.)

Skattefogden i Drammen sees at have rekvireret Auktion over ikke mindre end 84 for Brandkontingent upandtede Gaarde.

Chefen for 1ste Kompagni af Kristiansandske Bataljon, Hr. Kaptejn U. F. Møllerop, fejrede Nytaarsdag sit 50 Aars Jubilæum som Officer, i hvilken Anledning han komplimenteredes af de herværende Militære samt en Mængde andre af Byens Borgere. Hr. Møllerop har i samtlige disse 50 Aar været stasjoneret i Kristiansand. (Kr. Stiftsavis).

Russeren Sidorows Underhandlinger med Sv. Foyn have faat et gunstigt Udfald, idet Ishavsfareren „Isbjørnen", Kaptejn Carsten Brun, til næste Sommer skal forsøge Gjennemgangen til Sibirien. (Bergens Tid.)

La France indeholdt forleden Dag en lang Artikel om et af Kong Karl forfattet og i Paris udkommet Skrift: „Idées et reflexions sur les mouvements de la tactique moderne". Det roses som et grundigt Arbejde, der er egnet til at vække Diskussion om de deri fremsatte Anskuelser.

Bibelsk Realordbog af C. A. Holmboe findes anmeldt i Aftonbladet for 2den Januar. „Forfatteren har", siger Anmelderen, „efter vor Mening valgt den for sin Opgave rigtigste Form, nemlig Ordbogsformen, der gjør det muligt i et Øjeblik at erholde Oplysning om hvad man ønsker. Hvad Arbejdets Tilforladelighed og videnskabelige Værd angaar, da maa Forfatterens Navn være en Borgen derfor. Det fortjener og vil udentvil faa ogsaa stor Udbredelse paa denne Side Kjølen".

James Rothschilds Testament. Hovedbestemmelserne i dette Testament afgive en Maalestok for den Afdødes kolossale Formue. De testamentariske Disposisjoner er følgende: 1) hans Kone 200 Mill. Franks og desuden det pragtfulde Slot Ferrières, hvis Kunstskatte alene anslaaes til 20 Mill. Frk., samt Huset i rue Lafitte i Paris; 2) den anden Søn Gustaf 200 Mill. Frk.; 3) den tredje Søn Eduard 150 Mill. Frk.; 4) Sønnesønnen (Søn af den afdøde Salomon Rothschild) 50 Mill. Frk. Overskuddet af Formuen, der beløber sig til noget over 500 Mill., er bestemt for den ældste Søn Alfons. Kontorbetjeningen har faaet overraskende lidet; selv de, der i længere Tid har været i hans Tjeneste, har kun faaet et Aars Løn i Tillæg, og de andre endnu mindre.

Det engelske Underhus. Da den sidste engelske Reformbil gik igjennem, hvilken, som bekjendt, i høj Grad har udvidet Stemmeretten ved Valg til Underhuset i England, blev der fra alle Kanter udtalt Frygt for den store Forandring, som dette radikale Forslags Antagelse skulde gjøre i Repræsentasjonens Sammensætning. Det viser sig imidlertid her, som allerede før i Sverige, da Repræsentasjonsforandringen der blev gjennemført, at Valgene aldeles ikke have antaget noget særdeles nyt Udseende, men at de nytilkomne Vælgere med stor Loyalitet have slaaet ind paa den Vej, som allerede før var anvist, saa alle Spaadomme om Forandringens Farlighed aldeles er gjorte til Skamme. Man kan med god Grund paastaa, at det nye Underhus, hvis Bestanddele allerede lade sig temmelig nøjagtig analysere, ikke vil være overdrevne i nogen Retning. Aristokratiet kan ikke klage over, at Reformen har gjort Skaar i dets Repræsentasjon i Underhuset. Medens det er enehersende i Overhuset, tæller det nemlig i Underhuset ved sine Sønner og Slægtninge ikke mindre end 45 Medlemmer, som efter Forholdenes Natur senere selv ville blive Peerer. Regner man hertil 65 yngre Sønner og 94 Fættere, Neveuer osv. af Peerer, saa viser det sig, at omtrent en Trediedel af Underhuset endnu bestandig tilhører det høje Aristokrati, og der kan altsaa ikke være Tale om dettes Tilsidesættelse. Desuden findes i Underhuset 57 Baronetter og sikkert hundrede Godsejere, som ere besvogrede med Aristokratiet. Det er ganske vist ikke umuligt, at en Baronet eller en Svoger til en Peer kan være radikal i sine Anskuelser; men det vil dog altid høre til Sjeldenhederne, og i en Forsamling, hvis Halvdel bestaar af de ovenfor anførte Elementer, vil der neppe gjøre sig nogen overvejende Radikalisme gjældende. Hvad Pengearistokratiet angaar, da kan heller ikke det klage over en mangelfuld Repræsentasjon. Der findes nemlig 12 Bankierer, 5 Jernbaneentreprenører, 7 Besiddere af store Ølbryggerier, 4 af de rigeste Skibsredere, 42 Fabrikanter af første Rang og 47 Kjøbmænd, hvis Navn og Kredit har den største Vægt. Tilsammen altsaa 117 Medlemmer, der kan betegnes som Repræsentanter for Kapitalen, til Adskillelse fra de ovenfor anførte Medlemmer, som repræsentere Adelen og Grundejendommene. Naar der endnu anføres, at der i det nye Hus findes ikke mindre end 121 Jernbanedirektører, og at Massen af Medlemmerne er i en Alder af 52 til 60 Aar, kan man sikkert opstille den Paastand, at dette Parlament ikke vil karakterisere sig ved revolutionære Tendenser eller gjøre sig skyldigt i radikal Overilelse.

De engelske Ministre. I Anledning af at Gladstone den 29de December fyldte sit 59 og Disraeli to Dage efter 62 Aar, ytrer Köln. Zeit. Londonerkorrespondent: Forskjellen i deres Alder er saaledes ikke stor, og hvad deres Udseende angaar, da har de to sidste Aar taget stærkt paa dem begge. Deres Holdning er bleven mere ludende, deres Gang mere slæbende, deres Øjne har tabt adskilligt af sin Glans, og deres er blevet meget tyndere. Er hos Disraeli den gulblege Ansigtsfarve, som han allerede længe har havt, nu mere fremtrædende, saa har Gladstones Ansigt derimod faat dybere Furer. Det tunge Arbejde i Parlamentet har efterladt sit Spor hos begge. Ogsaa Bright, som er to Aar yngre end Gladstone, har i Løbet af det sidste Aar faat snehvidt Haar; men hans Øine har ikke tabt noget af sin gamle Ild, hans Gang er ungdommelig trods hans trivelige Figur, og hans fyldige Kinder har endnu Ungdommens Farve. Af de øvrige Ministre har de yngste ogsaa det ungdommeligste Udseende: Markisen af Hartington og Gøschen, af hvilken den første er 35 og den sidste 37 Aar gammel. Lord Granville giver dem lidet efter i friskt Udseende trods sine 53 Aar, hvorimod Jarl Grey, skjønt kun 41, og Lord Kimberley 42 Aar gammel, se betydelig ældre ud. Carwerell med sine 57 Aar ser ud som for 10 Aar siden. Hans Væsen har altid været fuldt af Værdighed, og er han kun halvt saa vis, som han ser ud til, maa der findes utrolig megen Forstand hos ham. Hertugen af Argyle er ogsaa fuld af Værdighed, men stiv: saa skal han have været, lige siden han slap ud af Barnestuen, og meget faa kan nok rose sig af at have grebet ham i en Spøg. Det Alvor, det være nu naturligt eller fremkunstlet, stemmer imidlertid lidet med hans runde, friske Ansigt, hans aldeles røde Haar og forøvrigt ungdommelige Udseende. Childers, af hvem man venter en grundig Omdannelse af Marinevæsenet, er 41 Aar gammel og gaar for at eje størst Arbejdskraft i England. De ældste i Ministeriet er Lordkansleren og Lord Clarendon, begge 68 Aar gamle. Selv den, som ikke kjender dem, vil ved første Øjekast i den første gjenkjeude Dommeren, i den anden Diplomaten. Begge er bøjede af Aarene, og i Sammenligning med dem saa Palmerston ved samme Alder ud som en Yngling.

Victor Hugo har nu forandret Titelen paa sit nye store Arbejde til: „L'homme, qui rit" (Manden, som ler). Det kommer til at bestaa af to Afdelinger; den første skal hede: „La mér et la nuit" (Havet og Natten) den anden: „Par ordre du roi" (Paa Kongens Befaling).

Bekjendtgjørelser.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.

Christiania den 2den Januar 1869.

Joh. Mathiesen,
Dreier & Messingarbeider.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af

Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Paa **Skriveskolen** hos
P. G. Bredal

indskrives Folk til Undervisning i praktisk Skrivning. Skrivesager og Forskrifter sælges paa Skolen, i Theatergaden No. 16.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovene for 1865—66, heftet 20 ß.
Konkursloven, heftet 6 ß.
Love ang. udvidet Angang til Haandværksdrift, udkomne paa Storthinget i 1865—66, forsynede med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.
Lov af 26de Mai 1866 om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.

H. J. Jensen.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 6 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867,** en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Maj 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Hr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Hrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.
Photographiportraiter.

Bjørnstjerne Bjørnsons, Henrik Ibsens (sidste), **Bergsliens, P. A. Jensens, A. Munchs, O. A. Vinjes** (Dølen), **Gudes, A. Tidemands, Morten Müllers, Ole Bulls, Halfdan Kjerulfs,** Professor **Sars's,** Prof. **Conradis** foruden m. A. faaes a 24 ß pr. Stk. hos **De Coninck, Dronningens Gade ligeoverfor Viktoria Hotel.**

NB. Ved udenbyes fra at indsende i frankeret Brev 6 Fireskillings Frimærker, kan man faa sig tilsendt med Omgaaende et af ovennævnte Portraiter.

6 Stkr. koste 1 Spd., 12 Stkr. 1 Spd. 96 ß.

Fjærpenne

fra 16 ß til 40 ß pr. Bundt, saavelsom 100 skaarne Penne i Æsker, a 12 ß pr. Æske, faaes hos **De Coninck,** Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Tilkjøbs forlanges.
Gammelt Kobber og Messing

kjøbes i Dørvriderfabrikken, Nygaden No. 8 b.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte, men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgiv Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Expd.

☞ Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte Bekjendtgjørelser kunne nedlægges.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Eksemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Ekspedisjon.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedisjonen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 8. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 11te Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lonset, Bolsø (Ejde), Fredo, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løjten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetrœn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 9de Jan. Det er idag anmeldt i Folkethinget, at Konsejlpræsidenten i et følgende Møde vil forelægge Lovudkast om Udstyr og Møblering af Kronprinsens Slotte og ligesaa om Naalepenge og Livgeding for Prinsesse Lovise.

Fra Paris telegraferes under 10de ds., at Konferensen i Anledning af Striden mellem Tyrkiet og Grækenland har havt sit første Møde. Det næste Møde skal være imorgen.

I Portugal er det overdraget Saldanha at danne et nyt Kabinet.

Fra Madrid meldes under 9de Januar, at den spanske Minister i Stockholm, Courtoys, er tilbagekaldt og skal erstattes med Marcon.

Breve fra Storthinget.

II.

I den forledne Uge af det nye Aar er Storthinget endelig bleven færdig med Vejbudgettet efter meget Stræv. Vejbudgettet plejer alletider at volde meget Krangel, men denne Gang skedde der et Sammenstød imellem By og Land, imellem Embedsmænd paa den ene Side og Bønder paa den anden, saa skarpt som aldrig før.

Foruden det svære Arbejde in natura paa Bygde- og Hovedvej, Sommer og Vinter, havde Landdistrikterne i de sidste 17 Aar udredet en kontant Kapital af over 4 Millioner norske Speciedaler. Tager man i behørig Betragtning det ringe Indbyggertal som vort Land har, og den ringe Skatteevne, som vor magre, vandsyge, stenbundne og frostlændte Jord har, saa gaar man neppe Sandheden for nær, naar man paastaar at der neppe er noget Land i vor Verdensdel, som i den sidste halve Mandsalder har anvendt saa respektable Summer til sit Vejvæsen som Norge. Dette bør vi just ikke angre paa; thi gode Veje er en herlig Ting og en aldeles nødvendig Betingelse for Fremskridt i Civilisation og Velvære. Men dermed er det ikke saa sagt, at Rigets Vejnæt bør ene og alene lægges paa Jordskylden. Det er uretfærdigt, fordi at Hovedvejlinjerne ere ligesom Pulsaarene i vort Land, og det i en langt anden Grad end vore lokale Jernbanestumper; og følgelig bør Hovedvejnettet, ligesaavel være en Samfundssag som Jernbaner, Post- og Telegrafvæsen; det er uklogt, fordi at Jordskylden for det første har en liden Skatteevne og for det andet er et daarligt Skattefundament. Landbefolkningen har nu begyndt at faa Øjnene op for dette, og en hel Del af Landrepræsentanterne vare sendte paa Thinget med det Paalæg, at de skulde gjøre, hvad de formaaede for at bringe Udgifterne til Vejvæsenet i en bedre og fornuftigere Gjænge. Hertil kom det økonomiske Tryk, som hviler over Landbefolkningen, der gjør, at man maa lette Byrden der, hvor den kan lettes. Derimod satte alle Byrepræsentanterne med Undtagelse af en, og næsten alle Embedsmændene sig stærkt imod, at nogen Del af Vejskatten overførtes paa Samfundets Fælleskasse. Ja en af Byrepræsentanterne forglemte sig endog i den Grad, at han sagde, at dersom Landrepræsentanterne ved sin Overvægt i Stemmetal bevilgede disse 30,000 Daler aarlig af Statskassen til Hovedvejnettet, saa var det det samme som at „riste brede Remmer af en Andenmands Hud." Man maa ogsaa huske paa, at dette udtales af Byrepræsentanter paa samme Tid, som de selv sidde med nye Jernbaneforslag i Lommen til flere Millioner Spd., foruden hvad Statskassen før har udredet til Jernbaner, Øresundstoldens Afløsning o. l. Man kan nu sige, hvad man vil om denne By- og Embedsmændenes Optræden ligeoverfor dette billige Krav fra Landsbygdernes Side, humant og klogt er det ikke. Et af Landets største Amter, der har bidraget med 180,000 Spd. til det øvrige Land mere end det selv har faaet, nægtedes 13,000 Daler til Afslutningen af et større Vejanlæg og gjordes saaledes paa en Maade til et Offer for Byernes og Embedsmændenes Fordringsfuldhed.

Om Trykket paa Landbefolkningen fortalte Amtmanden i Smaalenene, at dette vistnok var noget stærkt, men da han med sin Amtmandsgage dog stod sig ganske godt som Jordbruger, saa maatte vel ikke Trykket være saa tungt endda. Rektoren ved Bergens lærde Skole, en Mand med formentlig 1200 Dalers Gage og fri Bolig, yttrede, at han ikke havde hørt nogen videre Tale om noget Tryk paa Bonden, førend han kom ind til Kristiania. Dette er han nu bleven mindet om i en Korrespondance fra sin egen Bye.

Trods denne ihærdige Modstand, saa blev det da endelig fastsat, at Vejskatten denne Gang skulde nedsættes til 48 ß pr. Skylddaler og 30,000 Spd. aarl. tages af Statskassen. Dette er hverken imod Vejlovens Bestemmelse eller noget nyt, thi i Budgetterminen i 1857—1860 tog man 51,000 Spd. aarlig af Statskassen og endda 100,000 Spd. engang foralle, der ikke blev refunderet ved nogen Udligning. Alligevel var det nu at „riste brede Remmer af Andenmands Hud", at tage kun Halvparten af dette Beløb. Men paa Grund af denne Optræden fra Bymændenes og Embedsmændenes Side, kunde Landbefolkningen fristes til ved næste Valg at opstille som Program, at den ikke vælger nogen Mand til Thingmand, som ikke paa den ene Side vil være med at ordne Udgifterne til Rigets Hovedvejnet paa en Maade, som stemmer med Retfærdighed og Billighed og paa den anden Side ikke stemme for noget Jernbaneanlæg, førend Bymændene har taget sine Ord om, at Landrepræsentanterne rister brede Remmer af Andenmands Hud tilbage og gaaet ind paa en Ordning, som stemmer med det Krav, som enhver Samfundsklasse kan gjøre i et Land, hvor Frihed og Lighed i Byrder og Rettigheder skal herske.

Idag paabegyndes Sagen om Bevilgning af det fornødne Bidrag til at afholde et Kirkemøde herinde næste Aar. Skulde det vise sig, at denne Sag ikke har Stemningen for sig i Thinget, saa er det visselig ikke, fordi at Thinget, som Mange maaske ville tro, ere kirkelig indifferente, at man er ligegyldig ligeover for Kirken, men fordi at hele det paatænkte Kirkemøde er en Tilstelning for at give det bedrøvelige Hierarki, som i den senere Tid har begyndt at dukke op — en naturlig Følge af den kalvinistiske Strømning, der har gaaet gjennem vor Kirke — et Slags offisiel Tilværelse. Efter at Projektet om Lutherstiftelsen, formedelst Kirkefolkets sunde Sands og den Modbør, hele denne kirkelige Greje fik af Kristiania Præsteskab, gjorde fuldkommen Fjasko, skal man formodentlig forsøge ad andre Veje*). Den som har fulgt med i den kirkelige Literatur i vort Land, har vist ogsaa seet, at der sandelig ikke er saa smaa Planer man omgaaes med, og af det Hele faar man det Indtryk, at der gaar ligesom et Suk, fornemmelig igjennem den yngre Del af vort Præsteskab, efter større Magt.

*) Man fortæller i Byen med fuld Troværdighed, at Førstegrøden af de meget omtalte Bibelbud er, at en Jente ovenfra Landet i disse Dage er bragt til Gaustad Sindssygeanstalt.

Naar de yngre Præster saa grundigen river ned paa Statskirken — en af de Ivrigste har som bekjendt for sin uvorne Tale, nyligen været suspenderet, — saa kan det ikke være fordi at vor Statskirke og den Form, hvori den virker, ikke tager sig tilstrækkeligen af Sjeleplejen, men fordi at Statskirkens Lovgivning sætter en Bane for Udøvelsen af det Aandstyrani, som herskede for flere hundrede Aar tilbage, da der stod en Gabestok ved enhver Kirkeport, da Menigheden næsten hver Søndag havde det oprørende Skue, at en eller anden stakkels Synder eller Synderinde stilledes frem for Menighedens Paasyn som Pøniterende, da Præsten gjennem det private Skriftemaal endog kunde trænge ind paa Huslivets og Familivets Enemærker, hvortil en saa stor Del af vort Præsteskab af den Professor Johnsonske Skole med saadan Længsel skuer tilbage.

Tager man paa een Side Hensyn til de Sager, som skal forelægges det paatænkte Kirkemøde til Prøvelse, og paa den anden den af Kirkedepartementets Chef udtalte Dom, at for Eftertiden ingen kirkelig Foranstaltning her tillands lettelig skal kunne træffes, uden man først har Lov dertil af Kirkestorthinget, saa kan man vel just ikke beskylde vor Nasjonalforsamling for kirkelig indifferent, fordi om den ikke vil gaa ind herpaa. Thi fordi om Kirkedepartementet vil erklære sig umyndigt, noget, det selv faar svare for, saa er det ikke saa sagt, at Storthinget bør gjøre det for det.

De Sager, som skal forelægges Kirkemødet til Afgjørelse, ere desuden saa overordentlig store og saa aldeles fremmede for hele vort Folk, Præsterne medindbefattet, at de slet ikke ere modne til at afgjøre dem endnu. Har Præster og Lægfolk saa stor kirkelig Interesse som her paastaaet — og Gud give det, var saa vel — saa bør de benytte de næste 3 Aar til at diskutere Sagen i mindre og større Møder — t. Eks. provstivis i 1869 — stiftsvis i 1870 og i en frivillig Synode for det hele Land i 1871. Men saa bør Dørene til Møderne sættes paa vid Væg, saa at alle, som have Lyst og Kald dertil, kunne faa benytte sin Ret, og ikke blot Pietister. Men saa har man ikke Rejsepenge, vil man sige. Jo, har man virkelig sand Interesse, saa bliver der sandelig Raad om Rejsepenge, og er ikke Interessen hos vore Præster og Lægfolk, naar det gjælder vor Moderkirke, saa stor, at de ville gjøre Udveje til de fornødne Rejsepenge, saa kan de gjerne sidde hjemme. I forrige Aar var jo samlet i Kristianssand imellem 200 à 300 Præster og Lægfolk i Anledning Hedningemissionen. Men gaar det an at rejse fra alle Landets Egne til Kristianssand i Hedningemissionens Anliggender paa egen Bekostning, saa maa det vel ogsaa gaa an at samles provstivis, stiftsvis og for det hele Land, naar det gjælder Moderkirken her hjemme; og de, som gjøre Krav paa at være de ene og sande kirkelig Interesserede, kan vel ikke ville være sig bekjendt, at de sætte Zulumissionen og Lutherstiftelsen over vor egen evangelisk-lutherske Kirke her hjemme. I forrige Aar rejste omtrent 100 af vort Lands Skolelærere paa egen Bekostning alt ned til Skolelærermødet i Ørebro, men gaar det an at 100 Skolelærere, der ere saa yderlig slet aflønnede, rejse alt ned til Ørebro paa egen Bekostning, saa maa det vist ogsaa gaa an, at vore — i Regelen velaflagte Præster rejser til mindre og større Møder inden Hjemlandets Grænser i sin Kirkes Anliggender, uden at de straks vil have godtgjort Skyds og Diæt af Staten. Thi som sagt: er ikke Interessen saa stor, at den kan bære et sligt Offer, saa er hele Talen om Kirkens „skrigende Nød" og „retløse Stilling" kun Tilstelning, aandelig Opstyltethed og kirkeligt Skvalder, og saa kan de gjerne sidde hjemme.

Kristiania, den 11te Januar 1869.

Morgenbladet for igaar fortsætter sine Agitasjoner mod Odelsthingets Beslutning om Udvidelse af Stemmeretten. Denne Gang har det taget Anledningen af den Opsats, vort Blad tidligere har omtalt, fra „Medlemmer af Bergens Arbejderforening", som ytrede sig for en Nedsættelse af den skatbare Indtægt i Byerne. Heri har da. Morgenbl. fundet en Antydning til, „hvilken Misnøje og Jalusi Odelsthingets Beslutning i denne Sag vil affødе, dersom den vorder Lov, og hvilken Agitation der vil sættes i Gang fra Individer og Klasser, som ved den blive udestængte.

Hertil skal vi for det første kun bemærke, at Agitasjon, saavidt bekjendt, ikke er søgt fremkaldt af dem, der i sit Hjerte ønske Stemmeretten yderligere udvidet, men af dem, som ønske den bestaaende Uretfærdighed opretholdt og derfor arbejde paa at faa den hele Sag dræbt. Det vil dog vistnok ikke komme til at gaa saa let at faa Arbejderne sat i Bevægelse mod Storthingets liberale Flertal, for at komme det betrængte Bureaukrati tilhjelp. Thi Morgenbl.s Optræden i denne Sag har altformeget baaret Tvetydighedens Præg til, at det skulde kunne lykkes det at vinde nogen Tilslutning ved nu at føre Ordet for en overhændig og braad Udvidelse af Stemmeretten, efterat det først har kjæmpet med Fortvilelsens Blindhed og Hensynsløshed imod enhversomhelst Forandring i det Bestaaende. Vi tro ikke at tage feil, naar vi sige, at Bureaukratiet ikke længer har Tillid nok og derfor heller ikke Magt nok til at kunne standse en sund, folkelig Udvikling og allermindst ved en Fremgangsmaade, som kun vil Splid mellem dem, der her maa føle sig nærmest forbundne.

Vi skulde imidlertid ikke nu have fundet os opfordrede til at ofre Morgenbl.s Taktik synderlig Opmærksomhed, dersom det nævnte Blad ikke ogsaa havde sine Repræsentanter inden Norges Storthing eller ialfald var Talsmand for beslægtede Anskuelser, som der ere hørte. Det er ialfald paafaldende, at det var Arbejdernes Interesse, Professor Aschehoug førte paa Læberne, da han i Storthinget angreb J. Sverdrups Forslag til Lettelse af Vejskatten paa Matrikulskylden og Indførelse af en med vore Samfundsforholde bedre stemmende Vejhusholdning. Og det er atter Arbejdernes Interesser, man foregiver at forsvare, naar man angriber Odelsthingsbeslutningen om Udvidelsen af Stemmeretten. Men netop den Artikel i Bergensposten, som Morgenbladet har villet fremstille som en slig Agitasjonens Bussemand, viser sig at hidrøre fra en saa nøgtern og folkelig Aand hos Arbejderne, at de vistnok lidet kan antages at ville lytte til Morgenbladspartiets Tilskyndelser, men tvertimod med Tillid vil imødese en jevn Udvikling af Friheden hellere end at være med paa at sprænge det Hele ved et vaagsomt Forsøg paa at stige fra Fjære til Fjeld i et eneste Skridt. Vore Folkeeventyr berette undertiden, at man har skaffet sig Trolde af Halsen ved at narre dem til at forløfte eller fortage sig paa nævnte Vis. Det kan være klogt nok gjort, især naar han har med Trold at stride. Men det er neppe saa klogt gjort af vore Politisi at bruge den samme Taktik ligeoverfor Tidens demokratiske Rørelser.

Odelsthingsbeslutningen har slaaet fast en stor Grundsætning i vort politiske Liv, men paa en saa moderat Maade, at dens Indflydelse — som det nu maa være aabenbart — ikke vil virke forstyrrende paa nogen af de tilvante Forholde. Hvorfor da gjøre slige Anstalter for at sætte Himmel og Hav i Bevægelse?

Odelsthinget sammentræder Onsdagen den 13de Januar Kl. 9 Form. til Foretagelse af;

1) Indstilling fra Militærkomiteen angaaende Agas Forslag til Lov om Armeens Sundheds- og Sygepleje.

2) Do. fra Justitskomiteen No. 2 i Anledning af Agas Forslag til Lov om smaa Gjældssagers Paakjendelse af Forligelseskommissjonerne.

3) Do. fra Do. angaaende forskjellige Forslag til Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet.

4) Do. fra Næringskomiteen No. 1 angaaende Jaabæks Forslag til Lov om større Frihed for Svensker i Norge eller om større Frihed i Handel og Arbejde.

5) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Myndighedsalderens Nedsættelse.

6) Indstilling fra Justitskomiten No. 2 angaaende den kgl. Proposisjon til Lov om Forandring i Reglerne om Forelæggelse i Politisager under Fiskerierne.

7) Do. fra Næringskomiteen No. 2 angaaende Forslag til Forandringer i Lovgivningen om Udskjænkning og Udsalg af stærke Drikke.

9) Referat.

Lagthinget sammentræder til samme Tid til Foretagelse af:

1) Odelsthingets Beslutning til Lov om visse Heftelsers Udslettelse af Pantebøgerne samt angaaende Mortifikasjon m. V.

Do. Do. til Lov om Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender.

3) Referat.

Udlandet. Som det sees af Bladene, har Konferensen virkelig taget sin Begyndelse i Lørdags den 9de. I dette Møde skulde Fuldmagterne prøves, og den græske Gesant indføres. Hvorvidt den forøvrigt vil formaa at løse eller bilægge alle de Stridigheder, som for Øjeblikket optaarne sig rundt den, maa vel snart vise sig. Thi Kampen, navnlig mellem Grækenland og Tyrkiet, synes i modsat Tilfælde ikke at ville lade vente længe paa sig. Baade Tyrkiet og Grækenland fortsætte sine Rustninger, som om det forud var givet, at Konferensen ikke kan føre til Noget, og alle Efterretninger fra Orienten ere af en krigersk Natur. Porten finder sig ikke beroliget ved, at den har samlet en betydelig Hær ved Grækenlands Grænser, men konsentrerer ogsaa Tropper ved Serbien. Den sidste Foranstaltning forklares tilstrækkelig af en Udtalelse, som det serbiske Regentskabs Blad nylig indeholdt, og som vi kjende af en Gjengivelse i en Korrespondanse fra Berlin til Times. „Den diplomatiske Forbindelse imellem Konstantinopel og Athen er bleven afbrudt," hed det i den paagjældende Artikel. „Endskjønt det endnu ikke er kommet til virkelige Fiendtligheder, er der dog indtraadt en fiendtlig Tilstand, og Mere kan følge paa. Herved bliver det orientalske Spørsmaal endnu engang en levende Virkelighed, og Ingen er istand til at forudse, hvad dette kan føre til. I to Henseender er det ikke muligt, at der kan være nogen Tvil tilstede. Det er for det Første klart, at Porten, naar den havde været overladt til sine egne Indskydelser, ikke vilde have havt mindste Grund til den Fremgangsmaade, som den har valgt. Uden at være indviede i det tyrkiske Diplomatis Hemmeligheder, have vi dog god Grund til at antage, at der staar Nogen bagved Tyrkiet, at der gives Nogen, som hidser det op i dets Strid med Grækenland. For det Andet er det indlysende, at Grækenland trods sin Tapperhed er altfor svagt til at træde op paa egen Haand i denne kritiske Sag. Vi ville ikke sige, at det har afsluttet en formelig Allianse med nogen af Stormagterne; men det kan ikkedestomindre gjøre Regning paa Hjælp i sin Nød. Overalt i Verden, hvor der findes Grækere, ere de Grækenlands naturlige Allierede. De Kræfter, som staa til Kong Georgs Raadighed, ere derfor betydelig større, end om han alene kunde stole paa sit Kongerige. Det er desuden meget rimeligt, maaske endogsaa afgjort, at en af Stormagterne eventuelt vil tage Parti for Grækerne.

Opinione skriver: De faktiske Forhold vedblive at modsige den Tillid til Freden, som Kejser Napoleon udtalte paa Aarets første Dag. Frankrige fremskynder Ordningen af den mobile Nasjonalgarde, og Rusland er ifærd med at foretage en overordentlig Udskrivning. Ungarn vil have Hovedbataljonernes Afdelinger fuldstændig i Orden til næste Maaned. Disse Rustninger hvile som en tung Byrde paa Budgetterne, og det er besynderligt, at man driver dem med saa stor Kraft, medens Alle udtale Haab om, at Freden ikke vil blive forstyrret. Magterne tro maaske, at den bevæbnede Fred trods de store Rustninger i 1868 endnu ikke er tilstrækkelig sikkret for 1869.

Samme Blad udtaler sig om Forholdet imellem Østerrig og Preussens i en ledende Artikel, som i det Væsentlige er af følgende Indhold: I det forløbne Aar er der imellem de offisiøse Blade i Wien og Berlin blevet ført en Polemik, som vidner om, at de to Kabinetter nære de fiendtligste Følelser imod hinanden. Corr. de Berlin skildrer stadig Grev Beust som en rasende Fiende af Grev Bismark og lader sig ikke nøje med at beskylde Østerrig for, at det søger at ophidse hele Europa imod Preussen, men paastaar endogsaa, at Grev Beust intrigerer imod Preussen i Washington. Paa den anden Side er det et stadigt Omkvæd i „Presse," at Preussen krænker Pragerfreden, og det nævnte Blad paakalder Frankrigs Indblanding. Det var nemlig, siger det, paa Frankrigs udtrykkelige Forlangende, at der i Pragertraktatens 4de Artikel indførtes de Ord: „Det sydtydske Forbund skal have en uafhængig internasjonal Tilværelse"; derfor er det Frankrigs Pligt at vaage over denne Artikels Opfyldelse, og det maa fordre, at Traktaterne imellem Preussen og de sydtydske Stater ophæves, da disse Traktater tilintetgjøre Sydtydsklands Uafhængighed. Paa den anden Side er Fiendskabet imellem Preussen og Østerrig steget til en saadan Højde, at enhver Udvej til en Udsoning mellem disse to Magter nu synes spærret. „Der er ofte blevet paastaaet", siger Opinione til Slutning, at Fiendskabet imellem Østerrig og Preussen vilde ophøre ved den førstnævnte Magts Udelukkelse af det tyske Forbund; men den er tvertimod bleven stærkere end nogensinde siden Slaget ved Sadowa, og det lader ikke til, at den vil blive mindre i det Aar, som nu er begyndt. Dersom Fiendskabet stiger i samme Forhold som i 1868, maa man frygte for, at der opstaar Forviklinger, der kun lidet harmonere med de fredelige Tilsagn, som man har sendt os i Nytaarsgave fra alle Kanter af Europa."

Corr. italienne bemærker i Slutningen af en ledende Artikel om den orientalske Sag: „Man behøver ikke at være synderlig indviet i Politikens Hemmeligheder for at se, at det, der gjør den græsk-tyrkiske Strid forviklet, netop er de ærgjerrige Beregninger, som visse Magter have in mente. Den ene af Parterne, maaske begge ere udsatte for en Paavirkning, der ingenlunde er fredelig og aldeles ikke bryder sig om Grækenlands eller Tyrkiets Interesser."

Monitøren har indtaget en meget fiendtlig Holdning imod Preussen, siden den er bleven et uafhængigt Blad. Den paastaar, at der er opstaaet alvorlig Strid imellem Marschal Niel og Statsminister Rouher i Anledning af de Følger, som det vil have, at Badens Undersaatter kan aftjene deres Værnepligt i Preussen, og omvendt. I Chateaurenards Udnævnelse til Gesant i Dresden ser Moniteuren et Bevis paa, at Frankrig vil træde kraftig op imod Preussen, og Bladet tilføjer, at den nye Gesant snart vil faa Lejlighed til at give Beviser paa sin Kraft og Udholdenhed. Endvidere meddeler Moniteuren, at Grev Beust og Baron Werther nylig have havt en heftig Samtale, under hvilken de fremsatte Beskyldninger imod hinanden.

Fra Florents meldes, at General Cadorne ved et kongeligt Dekret er udnævnt til Højstkommanderende i Centralitalien. Hans Hverv er at gjenoprette Orden i Bologna, Parma og Reggio, og han er bemyndiget til at træffe alle de Foranstaltninger, som Forholdene kræve. Præfekterne ere anviste til at stille alle Stridskræfter til Generalens Tjeneste og at understøtte ham med alle Midler. I Parma's Omegn vedbliver Forstyrrelsen af Roligheden, og i Borgo San Domino have Bønderne ødelagt Arkivet ved Ild. I Provinsen Reggio vedvare Urolighederne, og i Bologna true disse med at udbryde.

I Spanien er Urolighederne i Tiltagende, Regjeringen synes at have tabt Magten, og Forfatningen synes paa Grund af idelig Opstand og Uenighed snart at ville gaa over til en fuldkommen lovløs Tilstand.

I Lørdags fortsattes af Vejbudgettet fra Post 16 i Sverdrups Forslag. Samtlige Poster bifaldtes enst. og uden Debat indtil Post 21, Veien paa Karmøen, hvorved efter Forslag af Forslagsstilleren Distriktets Bidrag blev nedsat fra en Tredeidel til en Fjerdedel. Til Omlægning af Hovedveien mellem Bergen og Haabro i Hammers Præstegjeld, Post 22, Anlæg af en Ridevei fra Jossendal i Odde i Hardanger til Fjære i Skonevik, Post 23, var foreslaaet for de førstnævnte 31,000 og for det andet 5200 Spd., bifaldtes uden Debat. Til Omlægning af Hovedvejen fra Haabro til Husum i Lærdal — Vindhellen — bevilgedes 17,000 Spd. mod at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjærdehold. Herover opstod nogen Debat, idet Amtmand Falsen foreslog, at denne Erstatning skulde overtages af Statskassen, da Vejen dels laa i en Udkant af Amtet, dels maatte betragtes som en af Landets største Fjeldovergange. Amtmandens Forslag understøttedes af H. U. Sverdrup, Løken, Riisnæs, Brandt m. Fl. Mod en Del Stemmer faldt Forslaget og Indstillingen bifaldtes.

Post 25, Paabegyndelse af Hovedveien fra Halbrændt i Førde til Jølstervand, Nordre Bergenhus Amt, beregnet til 18,000 Spd., bifaldtes. 26de Post, Anlæg af Hovedvejen fra Korsbakken til Hegerholm i Romsdalen, beregnet til 13,040 Spd., paa Betingelse af, at Distriktet overtager Erstatningen for Grund og Gjærdehold samt bidrager 1/5 af øvrige medgaaende Omkostninger.

En Minoritet i Vejkomiteens Kontinuasjonsindstilling holdt paa den kgl. Forslag, hvorefter Amtskommunen kun skulde tilskyde 1/5, men Erstatningen for Grund og Gjærdehold udredes af Staten i Lighed med, hvad der var Tilfældet med den øvrige Romsdalsvej. Vejkomiteens Medlem, Grønningsæter, optog Minoritetens Forslag, som han søgte at begrunde, og understøttedes heri af Daa, Olaffen, Ueland, Hammerstad, hvorimod Repræsentanten fra Christiansund talte mod hele Anlæget, som mindre nødvendigt, især inden man faar Erfaring for, om Posten til de romsdalske Byer kan blive befordret med Dampskib eller ej. Vejkomiteens Formand og flere Medlemmer af Komiteen gik over hertil, og der udspandt sig nu en lang Debat, om man skulde stryge Vejen mellem Hegerholm og Korsbakken og anvende Pengene til Fortsættelse af Vejen over Haukelidfjeldet eller ej. J. Sverdrup modsatte sig dette ligesaa Ueland og holdt paa sit Forslag, som var overensstemmende med Komiteens Indstilling. Grønningsæters Forslag faldt mod nogle faa Stemmer, J. Sverdrups faldt med 59 Stemmer. Dette Vejanlæg blev saaledes udsat. Dernæst bevilgedes 10,000 Spd. til Fortsættelse af Vejen over Haukelidfjeldet paa Betingelse af, at disse skulde gaa af Vejfondet. De øvrige Poster i J. Sverdrups Forslag bifaldtes og hermed er Vejbudgettet denne Gang gjennemgaaet i Thinget.

Welhavens Legat. Listerne til Tegning af Bidrag til Welhavens Legat blev udlagt i Begyndelsen af forrige Maaned, men Sympatien har til Dato ikke vist sig synderlig stor. De i offentlige Lokaler og Boglader udlagte Lister vise nemlig følgende dersteds tegnede Summer: Hos Boghandler Giertsen ialt 5 Spd., Boghandler Floor intet, Boghandler Beyer intet, i Athenæet intet, paa Børsen 3 Spd. og i „Logen" 5 Spd.; hertil kommer Indbydernes Bidrag 71 Spd. Man kunde dog have ventet lidt mindre Lunkenhed; skjønt det skal indrømmes, at Udtalelserne i enkelte Kristiania-Aviser visselig i høiere Grad, end vi troede, maa have svækket Sympathien for Sagen. (Bergensp.)

Om Vaarsildfisket meddeles fra Haugesund, at Sildeudsigterne fra Udsire ere gode, og at der er stort Haab om et tidligt Fiske. De saakaldte Østlændinger begynde at indfinde sig der for at proviantere til Kinnfisket.

Stemmerettens Udvidelse efter Odelsthingsbeslutningen vil i Strindens Herred ifølge „Thr. Adr." i det allerhøjeste skaffe 126 nye Mænd (Skolelærere, Bestillingsmænd, Forpagtere, Husmænd og Arbejdere) til de 230, som efter den nu gjældende Bestemmelse have Betingelserne for Stemmeret. Man faar saaledes en ny Bekræftelse til alle de tidligere paa, at Odelsthingsbeslutningen ikke behøver at gjøre Nogen ræd.

I Nordre Østerdalen gaar en Farsot af Skarlagensfeber og Halsesyge, som kræver mange Liv. Hjælpelæge er opsendt.

Akers Sparebank har ifølge Aftbl. nu bestaaet i 25 Aar. Grundfondet var i 1844 kun 1,710 Spd. og den Sum Banken havde under Forvaltning kun 11,782 Spd. I 1868 var Bankens Ejendom i Penge 98,138 Spd. og den forvaltede Kapital 1,180,881 Spd.

Politihistorie. Et Tyveri, der beviser, at heller ikke vor Hovedstad lider Mangel paa udspekulerede Galgenfugle blev i afvigte November Maaned begaaet her i Byen. Af dets faktiske Omstændigheder hidsættes følgende: Svensken Anders Nilson kom tilligemed tvende Kammerater ind i et Oludsalg i Fjerdingen, hvor han tænkte at tilbringe Natten. Derinde traf han en Thor Eriksen, som han ikke kjendte, men hvilken Person gav sig i Passjar med ham, og anstillede sig meget venlig. I Oludsalget havde Svensken været inde med en Pige, og af de Penge han havde hos sig, var derinde forkommet 7 Spd. for ham, hvorfor han leverede Værten til Opbevaring sin Portemonnai med de 8 Spd. 18 ß, han endnu havde tilbage. Thor Eriksen, som havde bemærket dette, sagde imidlertid kort efter til Svensken, at han ikke maatte betro Værten Pengene, da det var uvist, om han igjen fik dem tilbage. Denne var ogsaa enfoldig nok til at følge Thors Raad og fik af Værten tilbage, saavel Portemonnai som Penge. Efterat Anders Nilson og hans tvende

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse f. No. 7.)

Harlekin satte afsted som en gammel Varg med Halen mellem Benene, medens Hyasint sprang af alle Kræfter for ikke at tabe sin Kammerats Spor. Efter at Doggen havde svinget ind i adskillige trange Gader, mørke Grænder og øde Alleer i Stadens Udkanter, stansede han endelig med hængende Tunge og begyndte at puste ud.

„Hvil dig her, Gutten min," sagde han til sin Ledsager; „vi er hjemme nu."

De befandt sig paa et Landsted, omgivet paa to Sider af Udhus og et meget forfaldent Vaaningshus. Bag Udhusene hævede sig store Gjødseldynger, mellem hvilke var en Kaalhave. Det var noget helt andet end det kongelige Slot.

Doggen borede sine Labber og sin Snude ind i en af Dyngerne og trak frem et Par Kjødben; derefter hoppede den op paa Dyngen og begyndte med god Smag at fortære den Anretning, Slumpen havde skjænket ham. Hyasint havde imedlertid gaat hen til Bækken og vadsket sine blødende Labber og Næse, der var blevet brugt til Murbrækker.

„Hør hid, din Vekling," brummede gamle Harlekin, „naar du er færdig med dit Toilet, kan du komme herop og spise til Aftens med mig."

Hyasint klatrede op paa Dyngen, og det var ikke uden et vist Velbehag, han strakte sig ud paa denne grove Seng. Han tog med Tænderne Benet, som hans Kammerat bød ham, men han var saa træt og saa uvant til denne Slags Anretning, at han ikke følte nogen Lyst til at æde.

„Er det her din Husbonde bor? spurte han Doggen.

„Nei, Gutten min, jeg har ingen Husbonde og vil heller ikke have nogen; for to, tre Aar siden kom jeg hændelsesvis hid, og man har siden ladet mig være her i Fred. Allerede den anden Nat jeg var her betalte jeg mit Natteły ved at jage bort nogle, der klatrede over Muren for at stjæle Gulerødder. Siden behandlede man mig som en Ven af Familjen. Om Natten holder jeg Øje med Kaalhaven og om Dagen strejfer jeg om i Staden eller sover paa min Gjødseldynge. Ingen spør efter mig og jeg ikke efter nogen heller. I min Alder behøver man intet mere."

„Du har altsaa ikke altid levet paa denne Vis?" spurte Hyasint.

„Vist ikke; jeg har ogsaa været ung og ligesom alle af min Slægt, elsket Menneskerne; men det er nu længe siden, de elendige Væsener helbredede mig for den Daarskab."

„Har de slaat dig? eller kanske villet dræbe dig?"

„Om det bare havde været dette, skulde jeg enda holdt af dem. Stokkeprygl er intet forskrækkeligt for en Hunds Hjerte. Mennesket er ondt, det er dets Natur, og jeg skulde fundet mig i min Skjæbne. Men hvad jeg ikke kan tilgive, det er dets Utaknemmelighed og Troløshed. Men hør min Historie og læg den paa Minde."

Slutningen paa Historien var, at en Madmor havde solgt ham, den anden slaat ham og den tredie villet forgive ham. „Lekſen var tilstrækkelig," endte Doggen; „jeg har sagt Menneskerne Farvel og gjort mig til Varg for at undfly og foragte dem."

„Du har været ulykkelig," sagde Hyasint, „og Ulykken gjør os uretfærdig. Alle Kvinder er ikke saadanne Udyr som de, der har behandlet dig saa slet."

„Deri tager Du fejl, min gode Gut," svarte gamle Harlekin. „Hele den elendige Rase er af samme Uld. Hanner og Hunner, store og smaa, alle er onde og falske. O, hvis bare Dyrene kunde blive enige, skulde de snart udrydde dette grumme og troløse Folk, som alene lever af Forræderi og Mord."

„Ulvene gjør detsamme," sagde Hyasint.

„Du har Ret, min Søn," sagde Harlekin, „og hvis Menneskerne bare lod sig nøje med at føre Krig mod de andre Dyr, skulde jeg kanske havt den Svaghed at undskylde dem. Jeg skulde sagt til mig selv, at Naturen har gjort dem til Kjødædere og at de ikke kan modstaa sine grumme Instikter. Men de lader sig ikke nøje med at dræbe os, de føler sig ikke rigtig lykkelige, førend de faar dræbe hverandre indbyrdes. Ulvene æder kun hverandre i den yderste Nød; Menneskernes største Glæde er at overfalde og myrde sin Lige. Firehundretusen Taaber, Blomsten af Landets Ungdom, dressereſ hver Morgen i den Konst at skyde ihjel sine Granner og Venner Pratmakerne; sekshundretusen Pratmakere, Fremtidens Haab, anvender de bedste Aar af sit Liv paa i sit Ansigts Sved at lære den nemmeste Maade at ekspedere sine Granner og Venner Taaberne; Jorden er en Have, som tilbyder alle sine Frugter; Menneskerne har forvandlet den til et Slagterhus. Overalt, hvor de gaar frem, betegner de sin Vej med Blod. Om Sejervinderen enda aad op den, han har myrdet, skulde jeg kunne fatte hans Grumhed; Jægeren lever af sit Bytte. Men det er sletikke Tilfældet. De dræber hverandre uden Nødvendighed, bare for sin Fornøjelses Skyld, for at faa kjende Lugten af Blod. Naar to Armeer slaas, har man endnu ikke vundet at begrave Ligene af de faldne, førend Fyrsterne allerede rækker hverandre Haanden. Man komplimenterer hverandre gjensidigen; man berømmer hverandres Tapperhed; man ringer med Kirkeklokkerne, man lader Kanonerne dundre, alt er Fryd og Gammen; man glemmer imidlertid de faldne og de grædende Efterladte."

„Men," sagde Hyasint, „om Menneskerne som Folk mod Folk er saa onde, hvoraf kommer det da, at de kan leve i et og samme Land uden at dræbe hverandre?"

„Du kjender alene Taaberne," svarte Harlekin, „og hvorledes man bærer sig ad med at opretholde Freden mellem dem, er ikke vanskeligt at se. Der findes her to ulige Raser, Sejerherrerne og de Besejrede, Erobrerne og Trælene."

„Hvem har sagt dig det?" spurte Hyasint.

„Mine Øjne. Har Du ikke mærket, at blandt Taaberne somme gaat med trekantet Hat og andre med rund Hat? De første har Værge ved Siden, Uniform og Ordener; de sidste har en simpel Kjole eller Trøje. De første bære Hovedet højt, er højrøstede og befalende i sin Tale; det er Herrerne. De sidste gaar med bøjet Hoved, taler sagte og lyder; det er Trælene. Medens de Besejrede arbejder for alle, gjøre Sejerherrerne dem den Tjeneste at holde Orden for god Betaling.

Hyasint betragtede sin Ledsager; saa megen Uvidenhed forbausede ham, selv hos en

derpaa havde siddet og passiaret oden en Stund, blev Anders Nilr opfordret til at følge sig ud i hvilken Opfordring denne ogsaa efter- de vare komne derud, sagde Thor: levere mig Pengene Dine" og stak i sin Haand ned i den af Anders ukselommer, hvor han vidste Portelaa. Anders Nilson greb nu om and udenpaa Benklæderne og holdt godt han kunde, men det lykkedes Thor at faa sin Haand løs, tage naien med iværende Penge, samt derpe sin Vej. Det Anførte passerede lik, og Anders gjorde ingen anden end at han, som anført, greb om aand og søgte at holde denne tilbage. det Forhør, som derefter optoges eldende, benægtede han paa det Be- have forøvet Tyveriet, men erkjendte Sagen, at have havt Befatning med imidlertid paastod han da, at Anders lde have leveret ham disse til Opbe- Kristiania Byret tog dog ikke Henns Udflugter, men fandt paa Grund der Sagen fremkomne Oplysninger t idømme ham for 3die Gangs Tyrs Tugthusarbejde.

gens Tid. skriver blandt Andet i rs Oversigt: „Til trøsterige Betragtmme vi ogsaa, naar vi vende vort ort engere komunale Samfund. Vor g vore Næringsveje, have i det Hele nogenlunde gaaet den sædvanlige Vaarsildfisket og Kornspekulasjoner i have vel paaført endel af Han- n temmelig følelige Tab, men Han- ningen forøvrigt har været ret livlig, ode Høst i de bergenske Landdistrikter ligvis i væsentlig Grad virke heldigt aa Byen. Skibsfarten har formentlig et et middels Udbytte, og forøvrigt materielle Livs andre Hjælpekræfter Dampskibsfart, mekaniske Værksteder, og andet Fabrikvæsen i synlig Frem-

det politiske og mere aandelige Om- vor By kunne vi skue tilbage med en Tilfredsstillelse. Den politiske og Sands er mere vakt, end den har gensinde, og Interessen for det offent- er i en øjensynlig Tiltagen, noget, for en væsentlig Del kan tilskrives de Presseforhold, som ogsaa visselig har l i andre Fremtoninger af et mere Liv iblandt os. Vi ville her frem- t nylig stiftede og længe savnede Han- ing, og Selskabet for offentlige viden- Forelæsninger, hvilket Selskab for- bærer Spiren i sig til Oprettelsen iversitet iblandt os. Kravet her- n allerede er bleven offentlig fremsat, ved efter vor Formening allerede be- t tage Form, og det nævnte Selskab vi som Hjørnestenen til den Højskole, erede længe har været et kjært Ønske dem, der har et aabent Øje for det ærd, som Bergen og Vestlandet har i aandelige Kapital, og den Betydning, for hele Landet har at kunne udvikle ytte den paa den letteste og bedste Dette Spørsmaal bør stadig af den esse og hver den, som har en Stemme, oppe paa Dagsordenen. — En mærke- benbarelse af det aandelige og særligt gen originale Liv er den forholdsvis rige Landsmaals-Literatur, som synes at antyde en rigtig frodig Vært iblandt os. I det forløbne Aar er her saaledes udkommet ikke mindre end fem respektable originale Arbejder foruden et Par Oversættelser. Med Rette tiltrækker denne Fremtoning sig ogsaa det øvrige Lands Opmærksomhed.

Med disse Kjendsgjerninger og Aabenbarelser for Øje tro vi saaledes at kunne skue tilbage med Tak og Tilfredsstillelse, og se fremad med Haab, saavel for vor Kommune som vort kjære Fædreland i det Heletaget."

Fra Kongsvinger: Den 7de ds. skal efter Bekjendtgjørelse være Generalforsamling i Selskabet for Tilberedelse af Mosebrændevin. I en længere Mellemtid, siden Selskabets Konstitusjon, har man været beskjæftiget med Undersøgelse angaaende Udsigterne for et saadant Foretagende, dels med Hensyn til Mosens Tilstedeværelse i nogenlunde tilstrækkelig Mængde, dels, hvad det visinok har stillet sig som det mest Betænkelige, med Hensyn til Muligheden af at frembringe et Destillat, der er velsmagende nok til, at man kunde gjøre Regning paa tilstrækkelig Afsætning. Efter hvad vi have erfaret om disse Undersøgelser ere de faldne ud over de Forventninger, mange fra Begyndelsen havde næret. Uagtet dette siges der nu, at En og Anden i Utaalmodighed vil foreslaa Foretagendet standset. Der gives desværre mange, der med saa megen tilsyneladende Energi bivaaner 1ste Akt af ethvert Foretagende for senere saa meget hurtigere at opgive det, naar ikke Duen tilberedt med engang falder i Munden, og det uagtet disse ofte synes at burde være tilstrækkeligt belært af Livet om, at enhver Sag kræver sin Tid og sin Møje, forinden der erhverves Ret til noget Resultat.

Vi ville haabe, at Selskabets virksomme Direktører, der modtoge dette Hverv under gode Auspicier, vil vide at holde Elementerne sammen og forhindre disse umotiverede Ytringer af Utaalmodighed og skuffet Sangvinitet fra at øve nogen afgjørende Indflydelse; det gjelder en Sag af Vigtighed for Land som Distrikt, for Flerhed som for den enkelte og det af saa megen større Betydning, som Distriktet her har for sig et første Skridt ind paa det produktive Arbejdes Vej. At Foretagendet som Kjøbmandssag betragtet tilbyder tilstrækkelig Rentabilitet, tro vi, Forretningsmænd i Almindelighed ere enige om, da det er sikkert, at man af 1 Lpd. Renmose overhovedet kan gjøre Regning paa 5 Potter Brændevin; Selskabet er visinok kommen til Vished om, at den først paatænkte Anlægskapital af omtrent 5000 Spd. er meget utilstrækkelig, at tvertimod henimod det Dobbelte vil udfordres, men herfra kan formentlig ingen reel Indvending mod Foretagendets Fremme hentes, aldenstund de fleste Aktietegnere allerede ved Spørgsmaalets første Behandling kjendtes villige til at udvide sin Tegning og, om vi ikke huske feil, tegnede sit første Beløb med det utrykkelige Forbehold om Fortrinsret, naar Kapitalens Udvidelse maatte vise sig fornøden.

Vi kunne oplyse om, at en Sagkyndigs Beregning gaar ud paa, at en Kapital af omtrent 8000 Spd. maa til Anlægget af et Brænderi, der er beregnet paa omtrent 24 Skpd. Mos daglig. Med Hensyn til Rentabiliteten kunne vi oplyse om, at Raamaterialer til 100 Potter Brændevin vil beløbe sig til 3 Spd. 90 ß i et Mosebrænderi, mod 5 Spd. 30 ß i et Potetesbrænderi, heri det fornødne Malt iberegnet. Heraf synes med tilstrækkelig Klarhed at fremgaa den større Fordel af at Brændevin af Renmose mod af Potetes, ganske i sin Almindelighed, uden at tale om, hvad det har at betyde for et fattigt Land, der mangler et Middel til at kunne føde sig selv, at spare den store Mængde Menneskeføde, der her gaar tabt og for et fattigt Distrikt at kunne byde en talrig saavel Brød som Arbeide manglende Befolkning en Anledning til Erhverv, om hvis Udstrækning man kan gjøre sig en Ide, naar man ved, at et Brænderi her vil bruge Mose for cirka 4000 Spd. om Vinteren. Dette er en Sum sparet i Fattigvæsenets Lomme, der er respektabel.

Vi tør antage, at det er de fleste af Aktiehaverne, der fremdeles omfatter Sagen med for megen Interesse til, at de ville være med paa at standse midt paa Veien; det er til disse vi henvende os med Anmodning om Fremmøde i Generalforsamlingen for at danne den nødvendige Modvægt mod Interesseløsheden og Lunkenheden. (Hedem. Amtst.)

Forhandlingerne i Storthinget om Kirkemødet fortsættes imorgen. Idag havde 4 Talere Ordet, nemlig O. S. Velde, der optog og forsvarede sin Indstilling om Negtelse af Bevilgningen til Mødet, samt Irgens, der forsvarede Kirkekomiteens Minoritets Indstilling og endelig Holmboe, der forsvarede Komiteens Flertals Indstilling, der, som det vil erindres, bifalder det kgl. Forslag. Efter disse Talere fik Sagfører Bentsen Ordet og udviklede i et længere Foredrag Grundene for, at Kirkemødet burde forkastes.

Bladet Skandinaven, der udkommer i Chicago, har i et af sine Numere for afvigte December Maaned en Brevsending fra Romsdalen, som nævnte Blads Redaktion har henledet sine Læseres Opmærksomhed paa, og som ogsaa vi tro vil læses med Interesse hertillands. Vi meddele derfor nogle Brevstykker af samme:

Romsdalen, 3die Novbr. Denne Dag ere mine og Manges Tanker i Amerika, hvor i dette Øieblik rimeligvis Præsidentvalget er afgjort. Hvilken Hujen og Skrigen, hvilke Fanfarer, hvilke mægtige Trompetstød udover de i Gaderne bølgende Menneskemasser, hvilken Susen og Brusen af disse Tusinder og Titusinder af Mennesker, hvilket klingende Spil af det seirende Parti, hvilke vældige Hurraraab for Grant og Colfax! — thi vi kan ikke et eneste Øieblik tvile om, at de blive de seirende trods alle Intriger og Machinasjoner og Løgne og Forførelser af disse Demokrater og Copperheads og Kukluks-Klubber. Og hvilken Modsætning nu mellem disse kraftige Nasjonalliv og disse fyrige Udbrud af Almenaanden i Amerika og dette stille, træge og døde Landsliv i Norge! Sandelig vi fortænke ikke en Nordmand i, at han ikke mere kan trives her, naar han først har sat sig ind og er bleven vant med Livet i Fristaterne. Det er naturligt, at hans Hu staar tilbage til de kjære gamle Barndoms og Ungdomsminder, naturligt, at han som et Menneske med varmtfølende Hjerte har Hjemhug og længes ret ofte tilbage til Stranden med det bratte Fjeld paa den ene Side og de rullende Havbølger paa den anden, ja at Tanken fører dem oftere, end han selv ønsker, til Huset paa denne Strand, hvor hans Vugge stod, hvor den aldrende Moder endnu stræver med Gaar- ... Søstrene ere udgiftede rundt om i Bygden. Men ønsker han at blive helbredet for denne tærende Hjemhug, da gjøre han en Tur til sit gamle Fædreneland, og efter et halvt Aars Forløb vil han længes tilbage til Amerika. Hvori bestaar da denne særegne Tiltrækningskraft, som Amerika udøver paa alle Stænder og Kaar og ligesaameget paa Mand som Kvinde? Jeg vil udtrykke det med et Ord: Anerkjendelse af Mennesket som Menneske. Hos os gjøres der en sørgelig Forskjel paa Standen. Saalænge man ikke kan bede en Amtmand og en Bonde til et og samme Bord, saalænge en Haandværkers Nærværelse i et saakaldet fornemt Selskab ansees for en halv Skam for Værten og en Nedværdigelse for de indbudne Gjæster, saalænge man ikke lige saa frit kan omgaaes med en Statsraad som en Sagfører: saalænge er det bedrøveligen bevendt med vor sosiale Frihed. Man sige ikke, at det er Mangel paa Dannelse, som udelukker. Jeg har seet i et glimrende Selskab en høi Embedsmand midt under Maaltidet grine til og støde med Uvilje fra sig en Fiskeret, fordi han ikke likte Fisk, og jeg har seet, ligeledes under Maaltidet, en Bonde slikke sin brugte Ske tør. Begge Dele ere Raaheder, som ikke høre hjemme i godt Selskab; men det Sidste er kun legemlig, medens det Første er moralsk Raahed — en Uhøvlethed, som neppe nogen Bonde vilde gjøre sig skyldig i. Men se! det Første taales, fordi Manden er en velbetroet Embedsmand, det Sidste udsættes for Latter og Spotteglosor og Udebliven af fornyet Indbydelse. Men vi kom fra vort Thema. Vi talte om Livet her, at det var stille og dødt, og at her er næsten Intet, som kan sætte Almenaanden i Bevægelse, — ikke fordi vi jo og have brændende Spørsmaal, men fordi Bondens ensomme Liv paa de stille Gaarde gjør ham udelagtig i Drøftelsen af disse Spørsmaal, og saaledes driver ham altfor udelukkende ned paa det materielle Omraade, uden at dog Kundskaben er bleven endnu saa almindelig, at han kan anvende til sin Fordel og nyde godt af det Opsving, som Naturfagene har faaet i de sidste tyve Aar.

Jeg var nys i Trondhjem efter en og tyve Aars Fravær; men hvilken Forskjel paa før og nu og hvilken Forskjel paa Fremskridt der og her paa Vestlandet! Der saa man Oplysningens Frugter, hvorsomhelst man vendte sine Øine: store og smaa Dampskibe løb dagligdags ind og ud af Havnen, daglig gik Jernbanetrænet fra den gamle Kongsgaard og op til Støren; foruden Jernbanen var der paa denne Side af Nidelven to brede Hovedveie, som forenede Byen med Oplandet, nemlig først en Chausse og dernæst den gamle Landevei, der gaar over Byaasen, omkring Byen saa veldyrkede Marker, at inden en halv norsk Mils Afstand fra Staden rundtomkring er saagodtsom alt dyrkbart Land lagt under Plovg og Størsteparten deraf siden gjenlagt til rige Foderagrønder, hvorpaa græsede velnærede Kreaturer samt store og fede Faar, nette og komfortable Huse vare opførte i de gamle Rønners Sted, ligesom Alt havde dette trivelige Udseende, som alene Oplysning giver. Thi det er dog ganske mærkeligt, hvilken Vanrivsel der i Et og Alt følger med Vankundighed: magre og udpinte Jorder, usle Øg, spinkle Kreaturer, slabbede Faar, forfaldne og halvraadne Huse, fillede Unger, dystre og sære Miner hos Mand og Hustru, elendige Gaardsredskaber, Trælleslæb med Trællelon. Og hvor ofte stødes ikke Øiet af Sligt paa Norges Strande og i dets Dale! Der følger

---

Han benyttede Lejligheden til at oplyse n om det falske i hans Anskuelser.

Min kjære Kammerat," sagde han, „jeg r hverken findes Besejrede eller Sejer- hverken Træle eller Erobrere. Efter eg har hørt sige, lyder Menneskerne en som de kalder Loven, og der findes i nde Embedsmænd som paaser at den fres."

Er det saa, Guttenmin," gjentog Dogda er Menneskerne endnu værre end jeg Hvorledes? maa den ene Halvdel af en stadigt være under Vaaben for at den anden Halvdel til at leve skikkeligt? i Hunde Embedsmænd med trekantede og Værger? Og alligevel lever vi i og vore hedeste Trætter strækker sig til Bid. Saa er det med Faarene, Kjøa, til og med Ulvene og Rævene. Mene er det eneste Dyr, man maa slaa og med Mundkurv for at hindre det fra de sin Broder, afskyelige Rase, fød til s Ulykke, jeg forbander dig?"

Ved Du hvad," sagde Hyasint, „naar jeg dig, begynder jeg at fatte Afsky for Menden."

Hvis Du tror det, min stakkars Gut, da Du din Svaghed lidt. Den første Kvinde, apper dig, den første Mand, som smigrer al bli din Herre. Du skal ligesom jeg, dig bedrage. Enhver af os, stakkars r, fødes til Verden med en Trang til at den, som blir vor Fordærvelse. Vort maa bløde af tyve Saar, inden Livets g slider fra os vort sidste Haab, og —"

Hvad gjør man da?" spurte Hyasint.

„Man tier, drar sig unna i en Vraa og dør der i Enslighed."

Efter at have yttret disse Ord strakte gamle Harlekin sig ud, lagde Næsen paa Fremlabberne og sagde intet mere.

Hyasint betragtede sørgmodigt Maanen, som netop stod op; men han overlod sig ikke længe til sine mørke Tanker; hans trætte Øje lukkedes, han rullede sig sammen og snart hørte man ham snorke ved Siden af sin Kammerat.

Det var lyse Dagen, da Kong Puddel vaagnede. Harlekin var ikke længere ved hans Side. Den gamle Landstryger havde ifølge sin Sædvane begivet sig ud paa sine Strejftog gjennem Gaderne. Hyasint spurte sig just, hvad han nu skulde tage sig for, da et Vindøje aabnedes i den gamle Rønne af en ung, smuk Pige, der hængte et Bur med en Stær ud paa Væggen. En Stund efter kom hun ud i Døren, og da hun blev Puddelen var, lokkede hun paa den, og Hyasint var svag nok til at følge Indbydelsen. Efter at have vadsket og torket sin ny Slave, tog hun ham med sig ind i et stort Værelse, der brugtes til Smedje; hendes Fader var nemlig Spigersmed. Den unge Pige, Giroflée hedte hun, satte sig til sit Arbejde, der bestod i at sy om en Kjole; hun havde set bedre Dage, og Hyasint lagde sig ved hendes Fødder med Øjnene fæstede paa hende. Hun sang en gammel Romanse, hvortil Hyasint lyttede med en saa øm Deltagelse, at hun blev ganske rørt af det.

„Stakkars Gut," sagde hun, „man skulde tro, du forstaar mig? Du holder af mig? Du skal bli min Fortrolige, min eneste Ven, naar hele Verden overgiver mig. Fidele — vil Du at jeg kalder Dig saa? Ak, Fidele, hvor jeg er ulykkelig! Jeg holder saa grueligt af Narsisse. Min Fader vil, jeg skal ægte den afskyelige Leloup, der har en Betjening paa Slottet. Naraisse, Stakkar, min Faders Svend, er taget til Soldat. O, jeg er saa ulykkelig. Men jeg er da rigtig en Tosse, som kan indbilde mig, at Hunden forstaar mig. Kom hid, Fidele — jeg vil binde dette blaa Baand om din Hals; jeg har faat det af ham.

„Hvad gjør du der?" dundrede en Tordenrøst.

Hyasint slog op Øjnene og saa foran sig en skjægget Utyske med et Forskind, der naadde ham lige op til Halsen. Paa hans sorte Hænder og vældige Armer var Aarerne opsvulmede som spændte Toug. Det var Fader Lapointe.

„En Hund i Huset?" fortsatte Spigersmeden og gav sin Datter et vredt Blik; „det ser ud som Brødet ikke var dyrt nok og at Penger vokse som Græs. Du skal vel snart have en Bologneser som en Hertuginde."

„Har De faat Arbejde idag, Far?" faldt Gerofleé ind for at aflede Stormen.

„Arbejde! det er ikke det, som fattes," brummede Bjørnen. „Jeg har faat Bestilling paa totusin Haker, som skal være færdige til Ugens Udgang. Hvem skal gjøre dem? Jeg har ingen, som hjælper mig. Hvor vil Du, jeg skal faa nogen, siden de tog Narsisse fra mig? Det er et vakkert Fædreneland vi har! Man tar fra os vore unge Folk og gjør dem til Soldater og man tar fra os vore Penger, for at føde dem. Hvor meget tror Du saa, der tilslut blir tilovers for de Gamle? Jo, lange Tænder, en tom Mage og Øjne at graate med; men med det kommer man ikke langt."

„Læg Jernet i Ilden, Far, saa skal jeg dra Bælgen."

„Pent Arbejde for en Borgermands Datter. Men det bliver intet andet Raad. Der findes som man siger ingen dum Haandtering, men bare dumme Mennesker. Men at tænke sig, at somme skal arbejde sig fordærvet, mens andre lever fedt — — —"

„Gaar ikke Bælgen bra?" faldt Giroflée ind, idet hun drog Kjeden i Takt.

„Al Moroen for den ene Part og alt Besværet for den anden, kan vel det kaldes Retfærdighed?" vedblev Smeden, idet han lagde mere Kul paa Avelen. „Skulde de kanske lade sig behandle som de behandler os? Hvis jeg tilhørte de store og mægtige, skulde ikke jeg være haard mod de smaa, det er vist. Men de rige, de har nu engang intet Hjerte."

Hyasint beundrede Spigersmedens Filantropi. Pludselig fik Lapointe, som havde glemt Puddelen, atter Øje paa den. Han slog sig for Panden.

„Vent!" sagde han til Giroflée, „jeg fik en ypperlig Ide; nu skal vi faa det mageligt, skyt dig."

Paa Gulvet laa et Slags rundt Bur af Jerntraad, forsynet med et Trædehjul; det saa ud som et stort Ekornbur, Lapointe satte det paa en Aksel, svingede det omkring og satte det i Forbindelse med Bælgkjeden. Derpaa tog han den stakkars Puddel og kastede ham ind i Jernburet og gav Maskinen et kraftigt Stød, saa at Hyasint for ikke at falde fremstupe, maatte arbejde som en Druknende og svingede paa denne Maade Hjulet om med god Fart.

„Gjør ham ikke ondt, Far!" bad Giraflée.

...ed Bankundighed en legen[...] og aandelig Sultekur, Noget som mavrer ud baade Sjæl og Krop og gjør Livet til et Elendighedens Liv. Men det andet Mærkelige ved dette Særsyn er, at det er næsten umuligt for den enkelte Mand, om han er velsignet med Dannelse, at frigjøre sig ganske fra den Armodsdom, som omgiver ham. De vedtagne Sæder og Skikke i Bygden, de Tjenestefolk, som denne afgiver, og som er naturligvis besjælede af de herskende gammeldagse Anskuelser, Opinionen, som han vækker mod sig ved at hævde sin Eiendom mod de Indgreb, som de Andres Heste og Kreature gjøre ifølge gammel Vedtægt og Slendrian, eller ved at forlange den høist nødvendige Udskiftning af sin Gaard, lægger ham overalt Hindringer i Veien for et bedre Stel; Budeien, vant i sit Hjem til at sultefødde Forældrenes Kjør, fodrer efter samme Maalestok, skjønt Laden er fuld af friskt duftende Hø, medens Trengene, opfostrede i den Mangel paa Ordenssands, som er Bankundighedens Søster, slænge Redskaber hid og did og lade dem ligge ude for Vaadt og Tørt. Nei det hele Samfund maa løftes ved en Oplysning, der paa engang oplader Blikket for det materielle og aandelige Liv, — altsaa ved gode Skoler, hvor der læres ikke blot, hvorledes man skal dø, men og hvorledes man skal leve, hvor Sandsen vækkes for Guds Villie baade med Hensyn paa vor Moral og vort materielle Velvære, altsaa for Guds Aabenbaring baade i sin Søn og de paa Jorden værende skabte Ting. (Fortsættes.)

Fransk Ugeblad. Der er begyndt at udkomme i Kjøbenhavn et lidet fransk Ugeblad for lettere Underholdning, væsentlig til Øvelse i Sproget. L'ami de la famille, som det kalder sig, vil udkomme hver Søndag og bringe Uddrag i forskjellig Retning af moderne franske Forfattere, navnlig Smaafortællinger, Reiseskildringer osv. dernæst ogsaa originale Meddelelser. Udgiveren er Professor Borring.

Storthinget.

Mandag 11te Januar Kl. 9 Fm. holdtes Storthing. Præsident Aall. Sekretær Sørenssen. Først forelaa til Behandling sidste Del af Vejbudgettet. Løken og J. Aarflot udtalte sig om, at Vejen over Sandvikseid, (Sverdrups Forslag IV. 4. Se dette Blads No. 4) som af Komiteen var indstillet til ikke at bevilges, var af saa stor Betydning for Fiskeriet, at det havde været ønskeligt, om noget kunde bevilges til denne Vej, men da det ikke kunde ske paa dette Thing, vilde Aarflot foreslaa, at den skulde optages blandt de subsidiære. Præsidenten mente, at Diskussjonen herom burde udsættes, indtil disse var behandlet.

Komiteens Indstilling B 1. (Sverdrups Forslag II. 2) enst. bifaldt. Løjtn. Brandt foreslog, at der skulde opføres mellem de subsidiære Veje: Anlæg af en Hovedvej fra Aasungen til Drøbak beregnet til 19,250 Spd. paa Betingelse, at Distriktet overtager Erstatning for Grund og Gjerdehold, samt en Fjerdedel af de øvrige medgaaende Omkostninger. Riisnæs foreslog, at man istedetfor disse skulde optage Romsdalsvejen og Vejen til Jølstervandet (Sverdrups Forslag II. 3.) Aga optog Vejen ved Oddevandets øvre Ende, som var indstillet i Komiteens oprindelige Indstilling. Løken foreslog, at Vejen over Sandvikseid, beregnet til 13,000 Spd., skulde optages istedetfor den af Riisnæs foreslaaede Vej ved Jølstervandet. Sverdrup havde opført Jølstervandsvejen, fordi det var en Fortsættelse af et større Vejanlæg, og de andre, fordi han ansaa dem for at være af stor Betydning. Han vilde nu og foreslaa Fortsættelse af den under I. 21 foreslaaede Hovedvej, nemlig fra Ferkingstad til Skudesnæshavn, beregnet til 13,970 Spd., paa Betingelse af, at Distriktet overtager Erstatning for Grund og Gjerdehold samt bidrager en Fjerdedel af de forøvrigt medgaaende Omkostninger. Sibbern mente, at det var god Forretningsorden først at votere over de af Komiteen foreslaaede Veje.

Komiteens Indstilling B 3 (Sverdrups Forslag II. 4) enst. bifaldt.

Komiteens Indstilling B 5 (Sverdrups Forslags II. 5) enst. bifaldt. Krogness troede, at Vejen over Sandvikseid var meget uberettiget. Grønningsæter vilde indlægge et godt Ord for Sandviksvejen, denne Vej vilde bidrage til at indvinde saa meget som muligt af Havets Rigeomme. Den var desuden paa en Maade før bevilget, da man havde foreslaaet, at det som kunde indspares af Maurstadvejen, skulde anvendes til denne. Falsen udtalte sig i samme Retning. Løken fremholdt, hvilken Betydning Vejen vilde have for de mindre Formuende, hvis vigtigste Erhvervskilde Fiskerierne var. Riisnæs havde ogsaa adskilligt tilovers for denne Vej, men han troede, at man, da man her maatte gjøre et Valg, burde foretrække Jølstervejen. Krogness fandt, at da Vejen gik i mange Svingninger, og da det i det Hele var vanskeligt at føre Baade frem paa den uden stor Hestekraft, vilde den være Fiskerne til liden Nytte. Sibberns Udtalelser kunde ikke bestemt høres fra Referentlogen. Præsidenten og Schwartz udtalte sig om, at det ikke var rigtigt at binde følgende Storthing ved at opføre for mange subsidiære Veje. Daa vilde blive sig til Falsens og Løkens Udtalelser. Yderligere Bemærkninger gjordes af Løken, Storsten og Falsen. Der voteredes først over Løkens Forslag (13,000 Spd. til Vej over Sandvikseid), som forkastedes med 65 eller 66 St. II. 3 i Sverdrups Forslag (9,000 Spd. til Jølstervandsvejen) enst. bifaldt. Sverdrup fandt, at Skudesnæsvejen var den vigtigste. Færden fandt, at man ikke kunde stemme for Romsdalsvejen efter de Oplysninger, som fremkom i forrige Møde. Schwartz og Mathiesen holdt paa Sverdrups Forslag, og vilde ikke stemme for noget af de øvrige foreslaaede Vejanlæg. Ved Voteringen forkastedes Brandts Forslag mod nogle og tyve St. Riisnæs's Forslag forkastedes med 64 eller 65 St. Sverdrups Forslag bifaldtes enstemmig. Agas Forslag forkastedes med 75 St.

Schultze fremsatte et Forslag om, at Storthinget skulde samtykke i, at hvad der er indsparet af det bevilgede Beløb til Vejanlæg paa Vejen fra den svenske Grændse til Hafaas, og hvad der maatte indspares for Anlægget fra Hafaas til Roverud skulde anvendes til Anlægget af en ny Vej fra Tjuven-Brug, paa Betingelse af, at Hedemarkens Amtskommune eller Præstegjeldet tilskyder, hvad en brugbar Færdselsvej maatte koste mere end det indsparede, og mindst en Fjerdepart, foruden Erstatning for Grundafstaaelse og Gjerdehold. Schwartz fandt, at Budgettets Stilling var saaledes, at det ikke gik an at bevilge til flere Veje. Alt det, som kunde indspares burde anvendes til Undersøgelse angaaende nye Vejanlæg. Schultze forsvarede sit Forslag. Ved Voteringen forkastedes Schultzes Forslag med 80 St.

Komiteens Indstilling C (Sverdrup III) enstem. bif.

Komiteens Indstilling D (Sverdrup IV) enstem. bif.

E i Komiteens Indstilling adskilte sig fra V. Sverdrups Forslag deri, at den havde indstillet, at de til Bestadvejen forskudsvis bevilgede 16,230 Spd. føres til endelig Udgift for Statskassen, mod at denne refonderes Distriktets Bidrag. Efter en Debat mellem Sverdrup, P. A. Sæther, Riisnæs og Schwartz bifaldtes Komiteens Indstilling mod 20 St.

Komiteens Indstilling F 1 adskilte sig fra Sverdrups Forslag VI 1 i, at Komiteen havde opført 9000 Spd., medens Komiteen havde opført 9,900 Spd. Sverdrup frafaldt efter en liden Debat sit Forslag, og Komiteens Indstilling bifaldtes enstemmig. 2) Til tilfældige Udgifter var nu tilovers 16,800 Spd. Schwartz fandt, at dette var for lidet og foreslog, at til disse under F opførte Øjemed bemyndiges Regjeringen til at anvende af Statskassen, foruden det bevilgede Beløb 5008 Spd. i Budgetterminen eller 1666 Spd. 80 ß aarlig, hvilke saaledes blive at refundere af Vejfondet i følgende Budgettermin. Komiteens Indstilling F 2 bifaldtes enstemmig. Schwartz's Forslag bifaldtes mod 30 St.

Schultze foreslog, at Regjeringen skulde anmodes om ved ethvert paatænkt Vejanlæg at lade optage en Fortegnelse over den Færdsel, som fandt Sted mellem vedkommende Distrikter, og denne Færdsels Art, samt derefter lade saadanne Opgaver forelægge Storthinget. Efter en Debat mellem Sibbern, Riisnæs, Schweigaard og Schultze, tog den Sidste sit Forslag tilbage.

Dernæst behandledes Kirkekomiteen No. 1's Indstilling angaaende Kirkemøde. Denne Indstilling staar refereret i No. 3 og 4 af vort Blad, hvortil henvises.

O. Velde troede, at naar man vilde rette Kirkens Misligheder, maatte man begynde nedenfra og give Menigheden større Frihed. Taleren troede ikke, at man ved et Kirkemøde opnaaede, hvad man vilde. Desforuden vilde man ikke paa et Kirkemøde kunne til Enighed om de Spørgsmaal, som altid havde været og altid vilde blive Stridsspørgsmaal. Vilde man have en Udtalelse om en Sag, kunde man henvende sig til Menighedsmøderne. Storthinget havde tidligere med stor Majoritet forkastet denne Tanke, og Taleren troede ikke, at Folkestemningen havde forandret sig siden den Gang. I Forvisning om, at det norske Folk ikke ønskede noget Kirkemøde, optog han sit Forslag om, at intet bevilgedes til et saadant. Irgens hørte til den Minoritet inden Komiteen, som vilde en Bevilgning af 10,000 Spd. Han udviklede, hvorledes Kirkens Historie havde gaat i Retningen af at sammenblande og forvirre Begreberne om det kirkelige, indtil Reformasjonen atter indførte Religionsfrihedens Prinsip. Staten kan ikke fremme det kirkelige Liv paa anden Maade end at holde Orden i Samfundet, forbi den ikke havde Midlerne, Ordet og Sakramenterne. Da Lutherdommen blev indført i absolutistiske Lande, kom Kirken tidligt i et Forhold til Fyrsten. Da Sværdet blev draget for den reformatoriske Lære og Trosligheder afgjordes paa politiske Konferenser, tabte Folkemyndigheden sin Myndighed i de kirkelige Anliggender. Præsterne bleve senere Embedsmænd, og Menigheden havde ingen Indflydelse paa deres Ansættelse. Følgen af dette var Rassionalismen. Forandringerne i 1814 havde ingen Indflydelse paa de kirkelige Forhold. Storthinget havde ikke givet en eneste positiv Lov angaaende Kirkeforfatningen siden 1814. Men der vat senere vaagnet et Liv iblandt Folket; man erkjendte, at Kirken ikke var en Statssag. Storthinget havde selv henvendt sin Opmærksomhed paa denne Sag og havde henvendt sig til Regjeringen; men denne havde dengang intet gjort. Lov om Menighedsraad var ikke gaat igjennem. Nu havde Storthinget at vælge mellem de private Forslag og Kirkemødet. Taleren selv havde fremsat privat Forslag, men forsvarede dog Kirkemødet under Følelse af det Ansvar, han ellers vilde paadrage sig. Storthinget tiltrænger Kirkemødets Raad; for Regjeringen mente Taleren det ikke var nødvendigt. Skal Kirkemødet repræsentere Menigheden, maa der vælges; men Gejstligheden bør ikke udelukkes, thi den har Evnen og Kundskaben til at forme og klargjøre Tankerne. Taleren søgte derefter at imødegaa Veldes Ytringer. Han optog Minoritetens Forslag. Holmboe forsvarede Majoritetens Forslag. Han fremholdt, at man i Almindelighed havde ligesaa mange Gejstlige og Lægfolk, og ikke det Forhold, som Minoriteten havde foreslaaet. (Forts.)

Fra Amerika.

(Forts. fra No. 3).

Europæere, som besøge Amerika, faa ikke sjelden høre Valganekdoter, som morer dem kosteligt og som de vistnok er kun altfor villige til at tro betegnende for vore Valgkampe. Hvor mange har til Ex. ikke gjort sig tilgode med Historien om de rivaliserende Kongreskandidater og Farmeren. En Kongreskandidat kom til en af sit Distrikts Farmere og søgte at indsmigre sig for at faa Mandens Stemme. Farmeren skulde netop melke sin Ko, og da Koen var lidt urolig, var Kandidaten tjenstagtig nok til at holde den ved Hornene under Melkningen. „Har min Modkandidat været her i Egnen?" spurte Kandidaten under Samtalen. „Ja", svarte Farmeren, „han er her netop nu, han ogsaa". „Ja saa, hvor er han?" — „Han staar bag Laden og holder Kalven!"

En slig Historie er et Glimt af den fri Folkeregjerings komiske Side, og Historien selv har en Lys- og en Skyggeside, af hvilke dog vist nok Lyssiden er saa overvejende stor, at Skyggesiden bliver en blot forsvindende Plet. Skyggesiden er naturligvis Bevæggrunden for Kandidatens Tjenstvillighed, der dog neppe var værre, end om det til Ex. havde været en eller anden Nabofarmer, som kunde være kommen for at gjøre en Handel med Manden og ved at vise sig hjelpsom vilde stemme ham til Gunst for sig. Lyssiden derimod er den glimrende Erkjendelse af, at hverken den jevne Farmers Stand eller Arbeide stillede ham under en Mand, som kan beklæde et høit Embede, men at de paa en Maade ere lige — en ved et Eksempel tydeliggjort Skildring af den herskende Frihed og Ligeberettigelse, der tog sig langt bedre ud, end hvad vi saa ofte har seet i det gamle Land: Almuesmanden staaende ydmyg med Hatten i Haanden, medens Storkaren stolt eller nedladende siger, hvad han ønsker. Heller ikke er Amerika det eneste Land, hvor en slig Historie lader sig fortælle. Det er nemlig Stemmeretten, der gjør det. Uden at fornedre Nogen, er dens Hensigt at hæve Almuesmanden og hans Arbeide saa høit, at selv Samfundets mest Begunstigede ikke behøver at nedlade sig, men figurlig talt blot at række Haanden ud for at kunne holde Bondens Ko ved Hornene, medens Eieren melker den. Vi blot, til almindelig Stemmeret hæver den norske Almuesmand til politisk Bevidsthed, Selvstændighed og Betydning, og man vil selv i vort gamle Fødeland se de stolte „Kondisjonerte" baade holde Kalven bag Laden og Koen ved Hornene, for at den simple Husmand, som har en Stemme i Valget af Embedsmændene, kan melke i Ro. De vil da finde, at de, der har et Embede at besætte, er berettiget til samme Agtelse som de, der søger Embedet. I England har man forlængst gjort den Erfaring, — forsaavidt man i England har Stemmeret. Var denne Ret almindelig, vilde Erfaringen være ligesaa grundig der som i Amerika. Det er i England, Bulwer lod den uforlignelige Pelham forsøge sig i denne Retning, og fra de nysholdte Parlamentsvalg fortælles om Optrin, som næsten maaler sig med vor amerikanske Kongreskandidats Valg. I Liverpol var en „ædel Lord" — Lord Landon — og en Mr. Graves Kandidater. Under Valgkampen saa man dem bøje sig for Almuen paa en Maade, som Medlemmer af engelske højere Klasser neppe er vant til. Man saa Lorden og Mr. Graves være simple Fiskesælgerskes Gjest; ja, hvad mere var, man saa ham og hans Kollega marsere Arm i Arm i Spidsen for en Procession af Byens Fiskekjærringer op og ned ad Fiskemarkedet — Altsammen for at sikre sig den Indflydelse, bemeldte Fiskekjærringer maatte have over for diverse stemmeberettigede Ægtemænd og Sønner. Og som en passende Slutsten paa denne Anerkjendelse af Folkets Suverænitet saa man en af Fiskekjærringerne, der, som det britiske Blad beretter, „ikke havde været længe gift, styrte frem fra sit Stade og omfavne og kysse først Lorden og derpaa Mr. Graves".

Begge disse Historier tydeliggjør paa en morsom Maade, hvorledes Stemmeretten tilsigter at udjevne den Kløft, som [...] sager danner mellem Folkeklassern[e ...] de to maa vi tilstaa, vi foretrækker [...]kanske. Den lærer ikke, at vore [...] frister gifte Fiskekjærringer til at [...] kysse fremmede Mænd. Englands Dom[...] har — som sees af vore Kabeltelegrammer — dømt den engelske Kvinde uden Stemmeret at være, men Lord Landons Eksempel viser os, at de ikke har dømt, at Englands Fiskekjærringer ikke skal kysse Englands Lorder. Visselig, en retfærdig Straf for at ville være Lord!

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar fremdeles lavest i Nordland. Vinden er stærk vestlig i Bodø, sydlig laber paa Vestkysten. Temperaturen er faldt lidt. Fugtig Luft og Taage østenfor Nesset. Udsigterne ere fremdeles til fugtigt og noget mildere Vejr.

Bekjendtgjørelser.

Lærerforeningen

har sin Aarsfest Onsdag den 13de ds. Kl. 6½ Eftermiddag paa Grønlands Skole.

Festkomiteen.

Ny Dørviderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.

Christiania den 2den Januar 1869.

Joh. Mathiesen,
Dreier & Messingarbeider.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

Tilsalgs.

Fjærpenne

fra 16 ß til 40 ß pr. Bundt, saavelsom 100 skaarne Penne i Æsker, a 12 ß pr. Æske, faaes hos **De Coninck**, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Tilkjøbs forlanges.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes i Dørvriderfabrikken, Nygaden No. 8 b.

☞ Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte Bekjendtgjørelser kunne nedlægges.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Eksemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Ekspedisjon.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedisjonen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

№ 9. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 12te Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, ...e, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sønd- og ...fjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til ...landet (indtil Stavanger og Haugesund incl.), ...gsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, ...de Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil ...3 og 7½ Efterm.: til Hamar, Lillehammer, ...vik (Vardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, ...ttum, Biri og Fjeldhoug indtil Kl. 7½ Efterm. ...for By- og Pakkeposi fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 ...rm og fra Kl. 6—8 Efterm.

...rets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

...for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. ...8 Efterm.

...for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. ...2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog ...e rekommanderede Breve leveres paa Kontoret ...almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 ...Efterm.)

...rnbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika ...Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 ...m. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger ...10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og ...Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

...ris, 11te Januar. I Magnes Finans... er opgivet, at Statsgjelden er for... med 175 Millioner, og at Skatterne ...et er forøget Udbytte af 34 Millioner ... I det ordinære Budget for 1870 er ...terne anslaaede til 1736 Millioner og ...ne til 1650 Millioner. Overskudet an... til det ekstraordinære Budget. Af Amor...kassen kan anvendes 42 Millioner til ...af 3 pCt.s Papirer. Videre hedet det, ...i 1868 afvekslende har herstet Tillid ...gt, men at den offentlige Mening nu ...sundere Bedømmelse af de politiske For...ser i de sidste Maaneder, og at disse ...Keiserens Bestræbelser for ved venskabe...ligninger at forebygge alle Konflikter.

...ris, 11te Januar. Fra paalidelig Kilde ...følgende om Konferensmødet i Lørdags: ...ldmægtigede erklære, at nu, da de i det ...Ultimatum fortmulerede Reklamationer ...stedes Konferensmagternes Provelse, vare ...bevisste om, at saavel den tyrkiske som ...ske Regjering samvittighedsfuldt vilde ...sig fra ethvert Skridt, der kunde for...status quo og vanskeliggjøre Konferens...es Opgave. De appellerede til Portens ...old, idet de udtrykte Ønsket om, at de ...sregler, hvormed der truedes i Ultima...naatte suspenderes indtil Konferensar...s Tilendebringelse. Den græske Regje...fordredes til at forhindre alle fiendtlige ...sjoner og at forekomme enhver bevæb...pedisjon tillands og tilvands. Disse ...sbeslutninger notificeredes straks i Kon...pel og Athen.

...øbenhavn, 11te Januar. I et af Kon...sidenten fremlagt Lovudkast forlanges ...penge for Prinsesse Lovisa 5600 Rd. ...gog, hvis hun bliver Enke, 3000 Rd. ...Konseilspræsidenten oplyste, at et lig...beløb vil forlanges af Sveriges Rigs... at Ægteskabskontrakten endnu ikke er ...even. Til Udstyring af Kronprinsens ...forlanges 75,000 Rd.

I Skolesagen.

(Af Skolebestyrer P. Voss).

Om Sprogundervisningen.

...et jeg gaar over til nærmere at drøfte ...f de af Kommissjonen foreslaaede pæ...e Reformer og deres sandsynlige Følger ...len, maa jeg bede bemerket, at det ...t Kommissjonens Bestræbelse for paa ...gfoldighed af Punkter at drage rent ...tiske Spørsmaal ind under Statsmag...forføielse for ved Lovens Hjælp at sætte ...dividuelle Meninger og Anskuelser igjen... tvinger mig til saavidt at undersøge ...e Spørsmaal Diskussjon, at Publikum ...Kommissjonens Advokatur for dens ...ninger skal bringes til at glemme, at ...ørsmaals Besvarelse dog endnu for ...Del er problematisk.

...t vil især holde mig til Faggrupperin...vnlig de for de forskjellige Sprogs ...endelse i Skolen optrukne Aldersgrænser, ...at udfinde, om den af Kommissjonen ...nordning vil bidrage til Skolearbejdets

Lettelse eller ikke, saaledes at de foreslaaede Forandringers mulige Fordele i andre Henseender her bliver at sætte ud af Betragtning. Det er tænkeligt, at disse andre Fordele kunde opveje et Offer i pædagogisk Henseende, men saa faar man ogsaa være paa det rene med, at det ikke gaar an paa engang at ville have i Sæk og i Pose. — Først en almindelig Bemærkning:

Arbejdets Tryk i en Skole staar ikke nødvendigvis i ligefremt Forhold til dets Masse, men afhænger for en væsentlig Del af dets Fordeling og idethele af en hensigtsmæssig Økonomi med den unges Tid og Kraft. Det er Pædagogikens stedse fortsatte Opgave at finde den Ordning, der med den mindst mulige Anstrengelse forener det mest mulige Udbytte. En Undervisningsplans relative Godhed eller Slethed afhænger derfor fornemmelig af, hvorvidt Fagenes Fremadskridning i Skolen dels er grundet i deres indre organiske Sammenhæng, dels saaledes methodisk anlagt, at Undervisningsapparatets trinvise Udfoldelse stedse holder Skridt med de barnlige Evners Udviklingsgang, faa at Discipelen, i hvad han har lært, besidder det rette Grundlag og derfor en Hjælp og Støtte for, hvad han videre skal lære, og saaledes at til enhver Tid Barnets naturlige Anlæg og Interesse tages i Beslag. Thi dette er den væsentligste Lettelse, hvormed Skolen kan fremhjælpe Discipelens Tilegnelse af dens Læregjenstande. Blandt de Fag, som baade hos os og andensteds i enhver Art af højere Almenskole gjør de stærkeste Krav til Ungdommens Tid og Kræfter, er Sprogene. Det er nu engang en Kjendsgjerning, der ikke lader sig rokke. Ved ingen Fag er derfor en økonomisk Methodik af mere indgribende Vigtighed, og det er let forklarligt, at udenforstaaende finder, at Sprogene ere paatrængende Gjester i Skolen, og spørger om deres berettigede Adkomst til den dominerende Stilling, de indtager. Dog har der kun sjelden for Alvor været Tale om at indskrænke Sprogundervisningens nuværende Omfang. Man har nok f. Eks. i Latinskolen villet beskjære de gamle Sprog, men som oftest kun for at faa Plads for atter andre Sprog som Oldnorsk, Engelsk, saaledes at man har taget igjen med den ene Haand, hvad man har givet med den anden.

Den kgl. Kommissjon er heller ikke tilbøjelig til at reducere. Meget mere gaar den et ikke lidet Skridt videre. Foruden at den optager et nyt Sprog, Oldnorsk, giver den ved sin Ordning af Sprogene Latingymnasiasten Anledning til efterat have læst Fransk i to Aar i Middelskolen og et Aar i Latingymnasiet i de to tilbagestaaende Aar af Skolegangen at læse Engelsk for Fransk. I Kommissjonens Skole vil der saaledes blive Adgang til at lære to nye Sprog, Oldnorsk og Engelsk, men om man vilde tro, at dette var vundet ved Forringelse af Udbyttet i de klassiske Sprog, at Kommissjonen er villig til her at knappe af paa Timetallet eller at slaa af paa Eksamensfordringerne, vilde man tage Fejl. „Vi" anser Bestemmelse af den Tid, som i vore nærværende Skoler er tildelt de gamle Sprogs Studium i dets Helhed, for grundet i vore Skolers virkelige Forhold,"— medens vi foreslaa Forandringer i Undervisningens Anordning, som vi tillægge stor Betydning," at Sprogundervisningen hos os ikke, som andensteds, kan koncentreres paa færre Sprog, heder det dog, at „de pædagogiske Ulemper, som kunne flyde af, at Disciplenes Opmærksomhed skal henvendes paa flere istedetfor færre Sprog, maa søges modvirkede ved Anordningen og Methoden. Man behøver, med andre Ord, ikke frygte for, at vi muligens med mindre Udbytte skulde lære hvert enkelt Sprog, fordi om vi lære etyper Sprog mere end andre Nasjoner. Det vil nok Kommissjonen ved sine Anordninger og Methoder vide at forebygge.

Hvilke er disse Anordninger og Methoder, hvorved Fremtidens Skolegutter ikke blot skal lære Oldnorsk, Tydsk, Fransk og erholde Adgang til at lære Engelsk, men ogsaa kunne vente sig et, som det synes, større Udbytte af Studiet af Latin og Græsk, og alt dette, vel at mærke, uden at der derved træffes større Besvær paa hans Arbejdskraft, hvad siger jeg, nej samtidig med at „Anledningen til Overlæsselse i Skolen bortryddes"?

Et af de meget fremtrædende Punkter i Hr. Nissens oprindelige Reformplan, saaledes som denne fra først af fremsattes i nogle Morgenbladsartikler, der derpaa udgaves særskilt og

blev Programmet for den senere sammentraadte Skolekommissjons Virksomhed, var, som det vil erindres, de klassiske Sprogs Oprykning til et modnere Alderstrin, fra, hvad der hidtil havde været det blandt os og andre Folk sædvanlige, fra den almindelige Smaagutskole til „Latingymnasiet", der skulde modtage sine Disciple i 15—16 Aars Alderen, med andre Ord fra den egentlige Guttealder til den begyndende Ynglingealder. Den væsentlige Forudsætning for Hensigtsmæssigheden af en saadan Fremflytning af de gamle Sprog er naturligvis den, at sproglige Elementer, d. v. s. Deklinasjoner, Konjugasjoner, Gloser o. s. o. er en passende Aandsføde for dette Trin af den unges Liv, og om det end ikke utrykkelig udtales, maa det antages, at det er denne Forudsætning, fra hvilken Hr. Nissen og senere Kommissjonen, forsaavidt den har tiltraadt de nissenske Ideer, er gaaet ud.

I det kgl. Forslag anerkjendes forsaavidt den nissenske Tanke, som man har forlagt den latinske Undervisnings Tyngde*) og derhos henlagt det ene af de antike Sprog, Græsken, fuldstændig til den af Hr. Nissen forfægtede Plads i Skolen, hvorhos det udhæves som en væsentlig Fordel ved den nye Plan, at Kommissjonens Skole har gjort Mellemtiden mellem de enkelte Sprogs Paahinandenfølge betydeligt, indtil mere end dobbelt saa stor som før, eller (som den samme Ting ogsaa kunde udtrykkes), paa Begyndersproget nær rykket Elementærundervisning i Sprogene op til et betydeligt højere Alderstrin. Det gjælder her altsaa ikke det meget disputerede og disputable Spørsmaal om de klassiske eller moderne Sprogs Prioritet i Skolen, men om Undervisningen i alle Skolens Elementer (ogsaa af Sprogene) hensigtsmæssig (som hidtil) afsluttes inden 13—14 Aars Alderen, eller om den elementære Sprogundervisning rettest tøjes op over den hele Skole. Fraregnet Engelsk, et Sprog uden nogen besværlig Grammatik, der som et Konglomerat af alle andre Sprog, der læres i Latinskolen, og desuden ikke fast indordnet i Skolens Plan og kun læst af faa, indtager en ganske særegen Stilling, har man i den bestaaende Skole troet at burde slutte med at deklinere og konjugere i 13 a 14 Aars Alderen. I den kgl. Fremtidsskole skal man fortsætte hermed i 15 a 16 (Græsk) og i 16 a 17 Aars Alderen (Oldnorsk).

Det er i disse Afvigelser fra det bestaaende, at Hr. Nissen og Kommissjonen ser det afgjorte Fortrin ved den nye Anordning, der skal bringe et saa væsentligt forøget Udbytte af Sprogundervisningen. Det er i de samme Afvigelser fra den hos os og overalt ellers som Regel bestaaende Anordning, at andre Skolemænd ser en Forsyndelse mod psykologiske, af alle Tiders Erfaring bestyrkede Love for Barnets (Guttens) og Ynglingens forskjellige Naturbestemthed og deraf betingede forskjellige Interesser, Anlæg og Dannelsestrang, en Forsyndelse, som befrygtes baade at forringe Udbyttet af selve Sprogundervisningen og at hindre Skolens øvrige Dannelsesapparat fra at udfolde sin dannende Kraft paa det Alderstrin, hvor denne skulde virke stærkest. Jeg forudser, at Ikke-Fagmænd vil finde, at dette er stærkt sagt, men herimod stiller jeg den Paastand, at man her er inde paa rent methodiske Gjenstande, hvis Bærevidde kun kan bedømmes af Fagmænd.

Ved Kommissjonens Begrundelse af denne dens Anordning, hvoraf den lover sig saa store Frugter, vækker det Opmærksomhed, at den, som iøvrigt hverken er sparsom eller kræsen med at søge Analogier for sine Reformer fra Sammenligning med allehaande andre europæiske Skoleplaner, ianledning af denne methodiske Reform, som den selv erklærer for at være en Hovedreform, ingen saadanne Analogier forebringer, og det uagtet „den Vægt, man ialmindelighed og visselig med fuld Føje er tilbøjelig til at tillægge de vidtstrakte og længe prøvede Erfaringer, som ligge til Grund for flere af hine Landes Skoleplaner". Gjælder disse Analogiers Beviskraft maaske kun, naar man derved kan bevise Retmæssigheden af de af Kommissjonen til Skolen opstillede stærke Krav paa en forøget Viden eller at forsvare Skolens encyklopædiske Karakter, derimod ikke, naar det angaar en væsentlig Afvigelse fra det tilvante og gjennem Erfaring og Praksis hævdede i Maaden, hvorpaa denne Viden skal søges Skoleungdommen bibragt, ikke naar man vil forrykke Grænsen for Elementærundervisningen og stuve Skolens tre øverste Klasser fuld af Latin og Græsk? I det Øjeblik, det ikke var

Kommissjonens Øjemed at levere et ensidigt advokatorisk Defensorat for egne Theorier, hvor det gjælder fra alle Kanter at samle Argumenterne for og saavidt muligt overdække Argumenterne imod, kunde man have ventet, at Kommissjonen skulde opsamle Analogierne darausſenfra, der hvor de gaar Kommissjonen imod, med den samme nidkjære Iver og Samvittighedsfuldhed som der, hvor de gaar den med. Vistnok vilde Kommissjonen i dette Tilfælde have vanskeligt for at finde Analogier for den af samme anbefalede Fremgangsmaade; men i det Øjeblik, den lægger saa stærk Vægt paa Analogien, var det alligevel dens Agt ikke at tie derom, men at oplyse om, at den her anbefalede en Fremgangsmaade, som savner enhver Analogi i andre Landes Skoleplaner.

Ser man nøjere efter, vil man i al pædagogisk Praksis finde den Grundsætning gjennemført, som ogsaa Pædagogikens Historie gjerne opsummerer blandt Resultaterne af vor Tids pædagogisk-historiske Erfaringssum, at Skolen maa stræbe derhen, at dens Disciple i Perioden fra det 10de til det 14de Leveaar i det væsentlige og store taget kan gjøre en Afslutning med alle Hukommelsesøvelser. I denne Periode, heder det gjerne, skal og maa Opdragelsen overgive Gutternes Hukommelse mere Stof til Tilegnelse end i nogen anden Livsperiode, og saameget omhyggeligere, jo mere de højere Tænkeevner efter denne Tid bliver de fremherskende, medens Hukommelseskræfterne derimod træder tilbage. Men Sprogene kræver nu mere end alt andet Hukommelse, Hukommelse først og Hukommelse sidst. Den haarde Skal af Elementer, som først maa gjennembrydes, inden der kan blive Tale om at studere Sprog videnskabelig eller at høste det aandelige Udbytte af den deri nedlagte Literatur og Kultur, kan, som i alle Fag, være besværlig nok, men Elementernes Alder er her, som i alle Fag, netop det tidligere Skoletrin; og Gutten tiltrænger en saadan Skal at øve sine Tænder paa, for ham har denne Øvelse sine Tillokkelser, fordi den kræver en Aandsvirksomhed, som ligger hans Udvikling nær og bereder ham den fulde og sikre Tilegnelses Glæde. Overskrider man derimod den for alle Elementer naturlige Alder, bliver Skallen haardere og haardere. I den Ældres Øjne har Gloser og Grammatik netop noget puerilt og derfor afskrækkende ved sig. Det lader sig heller ikke nægte: at deklinere og konjugere er en drengeagtig (pueril) Syssel, men netop derfor skulde man lade Drengene (pueri) beholde den. Omvendt: er det hensigtsmæssigt i 9—10 Aars Alderen at deklinere og konjugere, og dette erkjender jo alle (den kgl. Kommissjon med), da er det paa Forhaand lidet sandsynligt, at det selvsamme skulde være hensigtsmæssigt i 15—16 Aars Alderen og opover, selv om man til en Variasjon deklinerer mađr eller konjugerer τυπτω i den sidste Alder istedenfor ich bin, du bist o. s. v. i den første. Ynglingealderen er Idealernes Tid, men Gloser og Grammatik er saa blottet for al Idealitet som vel muligt. Ethvert Sprogstudium, klassisk saavelsom moderne, har to Sider, en lavere: de sproglige Fænomeners Udenadlæren og en højere: den dybere Indsigt i Fænomenernes Væsen og Sammenhæng og Sprogkundskabens Benyttelse til at trænge ind i det i Sproget nedlagte Aandsliv. At ville det sidste uden en solid Underbygning i det første er at bygge paa Sand, en Afvej, som Kommissjonen er inde paa, naar den søger et Bevis for, at „Studiet af de gamle Sprog og deres Literatur drives med størst Frugt i de modnere Skoleaar deri, at „Formaalet med de klassiske Studier, er at vi gjennem dem skulle forskaffe os en saa klar og levende Anskuelse af Oldtidens hele Liv, som muligt." Kommissjonen har her taget netop den halve Sandhed i Betragtning. Kan man ikke i de lavere Klasser lægge en saadan Grundvold i de klassiske Sprog, at man i de højere paa dette Grundlag kan studere klassisk Literatur, saa hellere ud af Skolen med det klassiske Studium, og lad os faa noget andet isteden, noget, som paa en mere aandig Maade kan nære og befrugte Aanden. Ungdommen begjærer Tilfredsstillelse af sin ungdommelige, sin ideelle Higen, den vil have noget at sværme for, derfor glæder den sig ved gjennem Literaturstudiet at gjøre det personlige Bekjendtskab med de store Forfattere, med Historiens og Digtningens store Aander og ideale Personligheder og derfor er det Skolens Pligt at skaffe denne Trang Næring. Anledning hertil frembyder visselig det klassiske Studium og fornemmelig Græsken, men henlæg den græske

*) Komm. Skrift I, 99 fgg. Udhævelserne tilhøre mig.

*) Latinen optræder i Latingymnasiets Treaar med 10, 11, 11, i Middelskolens tre øverste Klasser med 7 Timer ugentlig.

Undervisning, som altid nødvendigvis længere Tid igjennem maa dreje sig om Gloser og Trivialgrammatik til Skolens øverste Stadium, da frygter jeg for, at denne Undervisning ikke vil staa sympathetisk an hos Disciplen, den vil ikke blive en naturlig Tilfredsstillelse af en naturlig Dannelsestrang, der vil intet Slægtskab blive mellem denne Undervisnings intellektuelle Indhold og den ungdommelige Sjæls ideale Higen, der vil indtræde en Spaltning mellem Skolens Fordringer og Individets Interesser, og Ynglingen, som ifølge en Naturtrang begjærer noget ganske andet end det, han faar, vil finde, at man giver ham Stene istedenfor Brød. Den voksne Alders styrkede Viljeskraft kan undertiden overvinde alle Vanskeligheder, saa og denne; men man vilde bedrage sig meget om man i Skolen vilde række Veksler paa en saadan Viljeskraft hos en Flerhed af Disciple. Skulde man flytte de klassiske Sprog i Tillid hertil, da maatte man flytte dem ud af Skolen over til Universitetet, hvad der visstnok var at foretrække for en Flytning til Skolens øverste Stadium.

Hr. Nissen, og med ham senere Kommissjonen, har bragt i Anslag at omforme Methoder og omarbeide Grammatiker og Læsebøger. Det vil altsammen ikke forslaa. Man maatte først og fremst omarbeide de ungdommelige Hjerner. Og selv om det skulde forslaa, hvad vilde man saa opnaa? At oplære Disciplerne i Skolenes øverste Klasser i græsk Gramatik og Lexikalia, hvad der bliver den knapt opnaaelige Hovedsag, og i de Stumper af Literatur, de Brøkdele af Skrifter, som nu figurerer i vore Reglementer, hvad der bliver den tarvelige Bisag, er dette i sig selv et ønskeligt Formaal? Vil man ikke ved al denne Grammatik den hele Skole gjennem, om denne Undervisning slaar an, ræsonere at opdrage større Forstands- og Formelmennesker, maaske med en vis udviklet logisk Kraft, men uden Hjertets Varme og den Begeistring for det sande, det skjønne, det store i Livet, Literaturen og Historien? Frembyder ikke Erfaringen fra Skolen, som den er, advarende Eksempler nok med en saadan Bestræbelse? Skal vi gaa endnu et Skridt videre?

Rettelse. I Artikel I om Skolesagen er blandt Nye Prøver under No. 6 anført „Konstruktjonstegning" (som kræves paa Middelskolens Engelsklinje) istedenfor „Tegning" (som kræves paa Latinlinjen).

Kristiania, den 12te Januar 1869.

Forslaget om Forandring i Grundlovens § 92 til Trosfrihed for visse Embedsmænd har flere Gange fristet Nederlag i Storthinget. Nu banker det atter paa Thingets Dør, og vi skulle derfor ledsage det med vort Skudsmaal.

Dette Spørsmaal hører ikke egentlig til det brændende. Der vil hverken gaa den Glødestrøm gjennem Folket, om det vinder 2/3 Stemmer for sig i Storthinget, som f. Eks. ledsagede Odelsthingsbeslutningen om Udvidelse af Stemmeretten; og der vil heller ikke blive slig Kvalm om det falder, som fra visse Hold f. Eks. rejstes ved Nedsættelsen af en fortjent Embedsmands Pensjon. Spørsmaalet er ikke for Tiden af de meget praktiske, og vil desuden, som kun vedrørende Embedsklassen, nu maaske gjøre Mange mindre tilbøjelige til at se det i Sammenhæng med de friere Grundsætninger, som nærmest siden Dissenterloven af 1845 er bleven raadende i Samfundet og Lovene.

Det er en fra længst tilbagelagte Tider gjenstaaende Ulighed for Loven, at de, der — om end kun med Munden — hylde Statskirkens Lære, skal have Forrettighed til Statens Embeder. Denne Ulighed har de fleste andre Statssamfund opgivet, saa vi nu staa næsten alene med en slig Bestemmelse, som den i Grundlovens § 92. — Og Privilegiet eller Forretten fører altid Ulemper af alvorlig Art med sig. Denne Forret for Statskirkens Bekjendere tjener kun til at holde de dygtige og samvittighedsfulde Mænd, der hylde en anden Troesbekjendelse end Statskirkens, borte fra den Virksomhed, som Staten har anset vigtig nok til at drage en særegen Omsorg for, idet den ved allehaande Garantier har søgt at sikre sig de dygtigste og samvittighedsfuldeste Mænd til sine Embeder. Ved at fordre en bestemt Troesbekjendelse af alle sine Embedsmænd modarbejder Staten selv sine Bestræbelser. Den dygtigste Undertoldbetjent kan ikke, naar han tilhører en luthersk Frimenighed, faa Bestalling som Overtoldbetjent, blot fordi dette er et Embede og besættes af Kongen; den hæderligste og nidkjæreste Katholik kan ikke kommandere ved Brandtilfælde; thi Brandofficererne udnævnes af Kongen og maa høre til Statskirken! Paa denne Maade holdes mange gode og for det hele Samfund nyttige Kræfter borte fra Statstjenesten. Der er mange Talenter, som kun finde den rette Plads for Udfoldelse af sin Begavelse i et eller andet Embedsværk. Selv det folkerigeste og mægtigste Statssamfund kan ikke uden Skade vrage en Begavelse, som ejer Betingelser for en heldbringende Virksomhed i Statstjenesten. England med sine 29 Millioner Indbyggere har fundet Kvækeren Brigth mere skikket end de fleste af den engelske Statskirkes Medlemmer til som Minister at raade for dette store Riges Skjæbne. Og ligesom England, har ogsaa næsten alle nu gjældende Statsforfatninger tænkt. Kunne da vi mere end andre ønske, at binde Statens Hænder under dens Bestræbelser for at finde de bedst mulige Kræfter til enhver af sine Poster? Hvem borger os for Pest, Krig og andre Ulykker? Og skulde vi i slige Tilfælde finde det forsvarligt at hindre Staten i at ansætte Katholiken, Jøden, Kvækeren eller andre Dissentere paa en Post, som Forsynet havde givet ham Evner til fremfor nogen Anden at udfylde til hele Borgersamfundet Redning og Velfærd?

Men det er ikke nødvendigt at drøfte alle Grunde og Modgrunde i en Sag, som saa tidt og grundigt har været vekslet Ord om tidligere, og som ogsaa en æret Indsender i vort Blads No. 2 har lagt sit Ord med i Vægtskaalen for. Vi skulde blot minde om, at Biskop Folkestad og visstnok en stor Del — for ikke at sige største Delen — af vor Geistlighed har stillet sig paa den frisindede Side i denne Sag, og afvist den snevre Betragtning, at den lutherske Kirke skulde tiltrænge en saa kunstig Støtte for sin Bestaaen, som Tvangsbudet i Grundlovens § 92 er. Og dernæst skulle vi kun kortelig endnu berøre en Side, som ialfald tidligere har bidraget til at gjøre Enkelte rædde for at tilstede Troesfrihed for Embedsmænd.

Man har nemlig paastaaet, at Embedsmanden ifølge sin Stilling har en stor Indflydelse paa det hele Folks Troesliv, og ment, at Eftergivelsen af den Fordring, som Grl.s § 92 nu stiller til Embedsmandens Troesbekjendelse skulde føre til Fare for den lutherske Kirkes Renhed blandt Folket. Men nærmere overvejet vil man visstnok medgive, at Embedsmanden i vort Land desværre staar altfor fjern fra Folket, hverken paavirker det eller paavirkes af det, saaledes som ønskeligt kunde være. Vilde nu en katholsk Løjtnant eller Overtoldbetjent eller Læge komme til at faa mere Indflydelse paa vort lutherske Folk end en luthersk Embedsmand i samme Stilling? Embedets Pligter og Adgangen til Berørelse med Folket blev vel den samme, skulde man tro, hvad enten vedkommende Embedsmand om Søndagene gik i den ene eller den anden Kirke for at høre Messe. Og desuden kræves der jo ikke nu af nogen Bestillingsmand, Lensmand, Undertoldbetjent, Udskiftningsmand, Forligskommissær, praktiserende Læge, Ordfører, Storthingsmand osv. osv. nogen Bekjendelse til Statskirken; tvertimod har der været og er der blandt disse Tjenestemænd Adskillige, som høre til andre Kirkesamfund end Statskirkens. Men vil man nu sammenligne disse Folk med Embedsmændene, saa vil man dog straks se, at hine, som staa Folket langt nærmere og lever i en langt inderligere Vekselvirkning med det, have en saa meget større Adgang til at paavirke Folk til Frafald fra Statskirken end Embedsmændene. Men det har dog aldrig endnu faldt Nogen ind for Alvor, at søge Trostrangen gjennemført ogsaa til Bestillings- og Ombudsmænd. Og hvorfor ikke? Rimeligvis af den Grund, at man aldrig har mærket nogen Fare af, at Friheden her har sit Raaderum.

Den sande Gudsfrygt, som har Kraft nok til at vise sin Virksomhed i Livet, den trives bedst der, hvor Staten ikke lægger sig imellem og gjør det til en Statssag, som efter Kristendommens egen Lære kun kan være en fri Overbevisnings- og Samvittighedssag mellem Gud og Mennesket. Statsbaandet i Grl.s § 92 fremmer ikke et sandt kristeligt Liv hos Embedsmændene, men befordrer Hykleriet og Ligegyldigheden, og paa samme Tid formaar det dog ikke i Regelen at hemme noget indre Affald fra Statskirken. Vi skulle vel mindes følgende Ord af Luther: „Den verdslige Styrelse har Loven, som ikke strækker sig videre end over Liv og Gods og jordiske Ting. Thi over Sjælen kan og vil Gud ikke lade Nogen regjere uden sig selv alene. Hvis derfor den verdslige Magt blander sig i at foreskrive Sjælen Love, blander den sig i Guds Regimente og fordærver kun Sjælene. Gud alene kjender Hjerterne, derfor er det umuligt og forgjæves, at befale Nogen eller med Magt at tvinge Nogen til at tro saa eller saa. Fordi Enhvers Samvittighed tilsiger, hvad han tror eller ikke tror, og da den verdslige Myndighed ikke lider noget Afbræk derved, saa maa den ogsaa være tilfreds og vente, og lade tro saa eller saa, som man kan eller vil, og ikke trænge paa Nogen med Magt. Thi Troen er et frit Værk, som man ikke kan tvinge Nogen til".

Som Konstitussjonskomiteen dernæst bemærker forhindrer hellerikke den evangelisk-lutherske Kirkes Stilling som Statskirke og at den som saadan skal „haandhæves og beskyttes", at der aabnes Dissentere Adgang til Embeder, som ikke staa i nogen Forbindelse med Religionens Haandhævelse. Og kun til saadanne Embeder er det, at der er Tale om at give Statsmyndighederne Adgang til at vælge den dygtigste Mand uden Hensyn til Troesbekjendelse.

Efter vor Mening kan ikke de Betænkeligheder som tidligere ere benyttede, nu længer bruges som Vaaben mod Forslaget. Vaabnerne ere sløvede ved lang Brug paa samme Tid som Forslaget har vundet i Styrke ved den yderst forsigtige Form, hvori det nu foreligger fra Komiteen.

Udlandet. Som i Gaarsdagens Blad antydet, synes de spanske Forhold mere og mere at forvikles. De sidste Efterretninger fra Madrid tale om, at man venter en republikansk Opstand mod Regjeringen. I længere Tid har man beskjæftiget sig med Demonstrasjoner og Fanetog i samme Øjemed. Om det end skulde være rigtigt, saaledes som der er paastaaet, skjønt modsagt, at Revolusjonen indirekte har været af stor Betydning, idet den forebyggede, at der i Efteraaret udbrød en europæisk Krig, er det ialfald vist, at denne Omvæltning i og for sig staar som en ganske enkelt Begivenhed, som intet Sted har udøvet nogen Virkning udenfor Landet selv. De Tider ere forbi, da slige Begivenheder fremkaldte Interventioner og deraf følgende Forviklinger, og Spanien selv staar altfor lavt til, at det kan give Tegnet til en europæisk Bevægelse. Opløret ventedes almindelig efter Marschal Narvaez's Død den 23de April, da Dronning Isabella ikke var istand til at finde nogen, som kunde eller vilde udfylde hans Plads. I Spidsen for Regjeringen stilledes Gonzalez Bravo, der ved sin Veltalenhed kunde øve Indflydelse i Kortes, men ingen Anseelse nød hos Hæren, paa hvilken alt kommer an i Spanien. For at opretholde det bestaaende System maatte Gonzalez Bravo gribe til de mest fortvivlede Forholdsregler, hvorved Utilfredsheden forøgedes. Hans sidste Kraftanstrengelse var Forvisningen af Hertugen af Montpensier og et stort Antal Generaler, hvoriblandt flere af den afdøde O'Donnels Tilhængere, og fra dette Øjeblik var Dynastiets Skjæbne afgjort. Opstanden kom til Udbrud i Cadix den 18de Septbr., just som Dronning Isabella skulde modtage Besøg i San Sebastian af Kejser Napoleon og Kejserinde Eugenie, og efter et halvt Snes Dage

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse fra No. 8.)

„Kanske man skulde lægge ham ned i Bomuld?" sagde Smeden, „lad ham fortjene sit Brød ligesom jeg ved at arbejde for det. Naar Menneskerne ikke faar lægge sig paa Ladsiden har Hundene heller ikke nogen Ret til at gaa og drive. Se saa, skynd dig, din Spræt, eller jeg skal muntre Dig op."

Med en Times Hvile nu og da maatte den stakkars Hyasint arbejde den hele Dag; et Stykke Brød var hele Traktementet, men Smeden selv havde det rigtignok ikke bedre selv. Om Aftenen var Puddelen saa træt, at han knapt kunde røre sig; og løsladt af Trædemøllen krøb han hen i en Krog. Hyasint havde imidlertid gjort Bekjendtskab med adskillige Personer t. Eks. Leloup og Narsisse, og han lyttede traads sin Træthed med Interesse til Samtalerne. Han erhvervede adskilligt Indblik i den menneskelige Natur. Inden han sovnede, anstillede han Betragtninger over sin ulykkelige Stilling; han gjennemgik i Tankerne sine Oplevelser. Han gjensaa Gjødseldyngen, hvor han havde sovet den foregaaende Nat, og Hundegaarden, hvor han havde været nær ved at blive hængt; han gjensaa den forfærdelige Leloup, den stakkels Giroflées Tilbeder, som jog ham ud af hans Faders Slot, han hørte endnu engang Pieborgnes Tale og Baron Pleurards Jammeraab over Tidens Fordærvelse, men fremfor alt gjensaa han den blonde Tamaris og hendes straalende Blik. Hvorlænge han laa i denne Tilstand mellem Søvn og Vaagen, vidste han ikke, da han drog et Suk og — befandt sig til sin store Glæde atter i Paladset, i sit kongelige Soveværelse paa sin med Silkedraperier omhængte Seng. Dronningen sad ved Siden af den.

„Ak, Mor, udbrød Hyasint, „hvilken afskyelig Drøm, jeg har havt!"

„Tys min Søn!" sagde Dronningen, „Ingen Forklaringer! det gjælder baade dit og mit Liv. Alt, hvad jeg kan sige Dig, er, at jeg er den eneste, som har været inde i dit Værelse, og hvis der findes en Hemmelighed at bevare, da skal denne Hemmelighed forblive mellem os to. Almenheden skal alene faa vide, hvad vi selv vil sige den. Se, her har Du et Numer af „Den offisielle Sandhed;" tag og læs."

Fremst paa første Side indeholdt Bladet følgende, med fede Typer trykt Artikel:

„Den Enthusiasme, hvormed et henrykt Folk har hilset Kongen, har hos ham vakt en saa stærk Sindsbevægelse, at hans Helse deraf har taget Skade. Lægerne har foreskrevet Hans Majestæt et Par Dages Hvile. Ildebefindedet er dog ikke af den Natur, at det kan indgive den mindste Uro, og man haaber, at Hans Majestæt imorgen atter skal kunne præsidere i Ministerraadet. En Fyrste, som overvældes af den Glæde, hans Folks Kjærlighed vækker hos ham, er et beundringsværdigt Skuespil. Historien og de skjønne Konster skal bevare Mindet derom for Efterverdenen. Lykkelig over at kunne føle sig elsket, skal Taabernes tro Folk, bevare en evig Erkjendtlighed for sin unge Monark. Det ved, at de medfølelsesfulde Sjæle, er de modigste; et Hjerte, som banker af Kjærlighed, bæver ikke ligeoverfor Fienden."

„Mor," sagde Hyasint, „dette kan De umuligt have skrevet?"

„Det er Ridder de Pieborgne, vor titulære Redaktør, som ved Underretningen om din Sygdom lod indrykke disse Linier i „Den offisielle Sandhed."

„Men det er jo Løgn!"

„Brug ikke et saadant Ord, min Søn," sagde Dronningen smaaleende. „I Politiken findes hverken Løgn eller Sandhed; Alt er konvensjonelt som i Komedien. Taaberne forlanger ikke, at man siger dem Sandheden, de forlanger bare, at man morer dem. Man betjener dem efter deres Smag. Denne lille Artikel skal sætte dem i Henrykkelse og ikke gjøre nogen den mindste Skade. Hvad kan være uskyldigere?"

„De har lært mig, min Moder," sagde Hyasint bedrøvet, „at man altid bør sige Sandheden."

„Udentvil, min Søn. Løgnen er uværdig en hæderlig Mand, og endnu mere en Fyrste. Man skylder sin Næste Sandheden, men Folket, ser Du, det er en anden Sag. Folket er et Barn; man fører det i dets egen Interesse bag Lyset, for at det skal holde sig roligt og lyde."

„Der findes saaledes to Slags Moral?"

„Spørg dine Ministre, min elskede Søn, Men Raadstimen er inde, og de har nu i to Dage ventet paa dig. For min egen Del ved jeg bare et, og det er: at jeg elsker dig. Farvel saalænge, min vakre Filosof!"

Efterat Hyasint havde staat op, tog han sin Ridepisk og gik lige til det Værelse, hvor det kongelige Hundekobbel husedes. Ved Synet af ham for alle Hundene af Glæde imod ham. Det blev en Tuden og en Gjøen og en Hoppen uden Ende. Til sin store Overraskelse mærkede Kongen, at han endnu efter at have faat igjen sin Menneskeskikkelse, forstod Hundenes Sprog. Nysgjerrigheden afvæbnede ham og istedet for at prygle dette utaknemmelige Pak, som ikke havde kjendt ham i hans Hundeskikkelse, morede han sig med at høre paa, hvad de sagde.

„Det er Husbonden," sagde en vakker spansk Hund, som ødslede paa ham sin Hengivenheds Bevidnelser."

„Kanske har han Sukkerbiter i Lommen," sagde en, som var en af de ivrigste i sine Kjærtegn.

„Han har en Pidsk," bjæffede en anden af samme Klasse, som nu slikkede has Haand.

Med en Smæld af Pidsken befriede Hyasint sig fra hele denne servile Hob og traadde ind i Raadssalen.

Touche-à-Tout, Pleurard og Pieborgne rejste sig straks; de ilede Kongen imøde med saadan Iver, de sagde ham saamange Komplimenter, de greb hans Hænder med saamegen Varme, at Hyasint uvilkaarligt tænkte paa sine Vindspillere, men han undertrykte denne skandaløse Tanke og det var i de naadigste Ordlag, han takkede sine Ministre for den Deltagelse, de nærede for hans Hilse.

Efter at Raadet var aabnet, fremlagde Touche-à-Tout til Underskrift femhundrede Udnævnelser, som i Løbet af de sidste to Dage havde ophobet sig. Kongen begyndte at sætte sig ind i sit Kald; han greb Pennen og undertegnede Dokument paa Dokument uden at kaste et Blik paa Indholdet. Alt medens han skrev, snakkede han med Ministrerne, som var henrykte over saamegen Lethed i Behandlingen af Sagerne.

„Jeg skal bide Dem, Grev Touche-à-Tout"

havde Revolusjonen sejret i hele Spanien. Der kunde ikke gjøres noget kraftigt Forsøg paa at frelse Thronen; det gamle Ministerium trak sig tilbage, et nyt skulde dannes, men det kom egentlig kun til at bestaa af Marschal Concha, Tropperne faldt allevegne fra og Dronningen vægrede sig ved at komme til Hovedstaden. Concha sendte et lidet Korps til Andalusien under Kommando af General Novaliches, men det blev slaaet efter en kort Kamp af Marschal Serrano, som stod i Spidsen for Opstanden. Dronningen begav sig paa Efterretningen herom til Frankrig, og der dannede sig overalt i Spanien Junta'er, af hvilke den i Madrid, valgt ved almindelig Afstemning og konstitueret den 5te Oktober, tillagde sig Navn af provisorisk Regjering og overdrog til Serrano at danne et Ministerium. Siden har den nye Regjering opløst sig, og næsten alle Junta'er i Provinserne have fulgt dette Eksempel, saa at det er Ministeriet, som styrer Landet. I Spidsen for dette Ministerium, staar Marschal Serrano, der begyndte sin Løbebane som Hofmand og har været Præsident i Senatet; efter ham have Krigsministeren, General Prim og Marineministeren, Admiral Topete, som fik Marinen til at erklære sig for Opstanden, størst Betydning. Udenfor Regjeringen var det især Olozaga, for Tiden Gesandt i Paris, som øvede Indflydelse paa Sagernes Gang efter Dynastiets Fald. Regjeringen maatte efter Omvæltningen tage en Række Foranstaltninger, beregnede paa at tilfredsstille Befolkningen og Soldaterne, og der er herved opstaaet de største Vanskeligheder, navnlig i Pengevæsenet. Der oprettedes paa flere Steder Nasjonalværksteder, i hvilke Arbejderne levede paa det Offentliges Bekostning, endel uheldige Afgifter afskaffedes, og hele Hæren befordredes en Grad. For at imødegaa Virkningerne af disse Forholdsregler og den øvrige Forstyrrelse vilde Finantsministeren optage et stort Laan, men Forsøget mislykkedes, og Serrano besluttede at afvæbne Folket, for at Regjeringen kunde have friere Hænder. Den sidste Forholdsregel førte til en Opstand i Cadix og der er senere opstaaet endnu alvorligere Uroligheder i Malaga. For Tiden hersker der en Tilstand, som synes at bebude en almindelig Borgerkrig, og det republikanske Parti træder meget dristig op. De vigtigste Medlemmer af Regjeringen have udtalt sig for Monarkiet, men uden at opstille nogen bestemt Kandidat, og Alt blev overhovedet uafgjort, da de konstituerende Kortes ikke indkaldtes. Som Kandidater til den ledige Throne er der efterhaanden nævnt Don Ferdinand af Portugal, Hertugen af Montpensier, Victor Emanuels næstældste Søn Hertugen af Aosta og Dronning Isabellas Søn Prins Alfons samt adskillige Andre, hvoriblandt Prim og Espartero.

Sverige. I Anledning af Udfaldet af Rigsdagsvalget for Stockholm, bemærker Aftonbladet: Det overraskede os ikke. Da vi kjendte de Midler, som lige før Valget anvendtes for at skræmme Folk for Hr. Hedin, og da vi mod Sædvane saa Statens lønnede Tjenere, ligefra Præsidenter til Vagtmestre, at trænges om Valgurnerne, antog vi, at Overvægten af dem, som stemte paa Hr. Lindhagen for derved at stemme mod Hr. Hedin, skulde blevet langt større.

Vi finder ingen Grund til at beklage Resultet; thi det er i og for sig ganske godt. De Reaksjonære, de Konservative og Prohibisterne have ikke vovet at opstille nogen egen Kandidat, men er bleven nødt til at give sin Stemme til en Mand, som de fra sit Standpunkt betragte næsten som ultraliberal, og da denne foruden disse Stemmer erholdt adskillige Moderatliberales, som havde havt Anledning til personlig at lære ham at kjende og at vurdere ham, saa fik han herved Majoritet for sig, men ingen overvejende stor. Den Minoritet, der stemte paa den rent demokratiske Kandidat, var saa stærk, at selve Faktum bliver af stor Betydning, naar man tænker paa, at der her var Spørsmaal om en yngre Mand, som for første Gang skulde betroes et vigtigt medborgerligt Tillidshverv, og at de Stemmer, han fik, frit og oprigtigt blev givet hans politiske Anskuelser og hans Talent. Hvad angaar de offentlige Valgforberedelser, da har dette Valg yderligere bekræftet deres Nytte og Uundværlighed. Uden det offentlige Valgmøde vilde Valget ikke have fremkaldt den halve Deltagelse som nu, og i Stedet for det Sammenhold, som viste sig, vilde paa begge Sider Stemmerne være bleven spredt paa flere Kandidater.

G. H. och S. Tidn. antager, at Udsigterne for Hedin til at blive valgt ved det nye Rigsdagsvalg, som forestaar til Høsten, er ret gode, og ønsker at en Mand med hans Talent maa komme ind i Rigsforsamlingen. Men han vil nok da, føjer Bladet til, faa erfare, at de store og gjennemgribende Reformer ikke gaar saa let og lystigt for sig, som han og hans Meningsfæller synes at tro.

At forøvrigt ogsaa Hedins politiske Venner har anstrengt sig til det yderste for at fremme hans Valg, er der Beviser nok paa. Flere Blade har indeholdt de mest nøjagtige Stemmeanvisninger; „Dagens Nyheter" leverede f. Eks. følgende under Overskrift: „Underretning om Valgsedler og Valget": „Tag et Stykke Papir omtrent saa stort som et halvt Blad Bibelpapir eller som to Spilkort og skriv derpaa bare Literaten Sven Adolf Hedin.

Intet andet? — Hverken mer eller mindre! — Er der alligevel nogen Uvished, saa gaa ind paa „Dagens Nyheters" Avertissementskontor, Myntgatan, 1 A. Der findes Prøver paa Valgsedler, og der kan man ogsaa faa dem paaskrevne o. s. v."

„La Lanterne". Følgende lille Træk, som nylig traf med en Handelsmand her i Byen, fortjener at meddeles som ret ejendommeligt for visse Stemninger og Forhold. Vedkommende havde paa en Udenlandsrejse i London kjøbt en Skibslanterne af særegen Konstruksjon, hvilken han tog med sig hjemover som Prøve og førte i en Vadsæk for sig. Da han paa Tilbageturen over Kontinentet kom til Köln, maatte han finde sig i at undergaa en overmaade skrupuløs og nærgaaende Visitasjon fra de preussiske Toldbetjentes Side. Blandt andet Toldbart opgav han da ogsaa en Lanterne. Tolderne gjennemrodede tilfældigvis al hans øvrige Bagage paa Kryds og Tvers, inden Turen kom til den Vadsæk, der som sagt indeholdt den nævnte Gjenstand, og dette tog en rum Tid. Endelig stod kun Vadsækken tilbage, og en af dem spurgte da, hvad der var i den. „Die Lanterne", svarede vor Rejsende og bøjede sig allerede for at lukke Laasen op. „Ach, wirklich, es ist die Lanterne?" sagde Toldmanden og gned sine Hænder med et listigt og fornøjet Smil. „Mit der können Sie passieren," sagde han yderst forekommende til. Han havde glemt den Rejsendes tidligere Angivelse af denne Gjenstand og troede nu aabenbart, at Vadsækken indeholdt endel Eksemplarer af Rocheforts bekjendte Flyveskrift La Lanterne. Hans forandrede Adfærd var altfor betegnende for den Anskuelse, der hos Preusserne raader angaaende dette mod Frankrigs Regjering fiendtlige Skrift. Følgen blev heraf i nærværende Tilfælde, at det nordtydske Toldvæsen gik Glip af den Told, som dets Funksjonærer ellers ikke vilde have undladt at afkræve den Rejsende for hans Skibslanterne, saavelsom for hans øvrige Sager. (Mgbl.)

Isforhold. Isen paa Pipervikbugten var isøndags til langt ud paa Eftermiddagen besøgt af et Par Tusinde Skøjteløbere, der frembød et meget animeret Skue. Ganske sikker kan dog Isen neppe endnu siges at være, og Familiefædre gjorde vist bedst i ikke at tilstede de mindre Børn uhindret Adgang, forinden Skøjteklubben, hvis Folk daglig undersøge Isforholdene, har afgivet sin offentlige Rapport om samme. En stor Del af Bjørviken ligger t. Eks. kun i stykkevis; Dampskibet „Bjørn Farmand" slog sig op til Toldbodbryggen med sine Passagerer Kl. 2½ isøndag Eftermiddag. (Aftbl.)

Revisjonssagen. Ny illustr. Tidning skriver i sin sidste „Krönika": „Man taler om, at et nyt „norsk Spørsmaal" er i Anmarsch, fremkaldt derved, at Foreningsakten skal lappes og oppudses en Smule. Vi maa spørge os selv, om det ikke er bedre, at vore Lovgivere bygge den unionelle Jernbane færdig, skaffer os en Mellemrigslov til Beskyttelse for den literære Ejendomsret, samt forresten letter al Slags aandelig og materiel Samfærdsel mellem Rigerne, og overlade det til Fremtiden at skabe politiske Former til et allerede bestaaende Indhold af fælles Interesse; i Stedet for at gaa den modsatte Vej og sysle med at ophjælpe de indtil videre indholdsløse Former, om hvilke man ikke uden Grund kan spørge: Hvad gjør I her?"

DHrr. Glückstad & Ko. her i Byen skal efter Forlydende i disse Dage have tilskrevet Prof. Broch, og paa egne og udenlandske Handelsvenners Vegne gjort et Tilbud om at give et Laan indtil 1 Million Speciesdaler til et Jernbaneanlæg mellem Kristiania og Drammen, saaledes at Kristiania Kommune skulde garantere 5 pCt. Rente, og Kapitalen ydes med noget over 90 pCt. effektiv. Rygtet har sagt, at det skulde være det store Handelshuus Rotschild i Paris, som har givet Tilbudet; dette er imidlertid ikke Tilfældet; det skal være danske Kapitalister, som ere i Forbindelse med DHrr. Glückstad & Ko. (Mgbl.)

Politihistorie. Arbejdsmand Ole Olsen rangler gjerne, naar Anledning dertil bydes og hans Pung ikke er tom. Den 28de Novbr. sidstleden fik han saaledes en uovervindelig Lyst til at tilgodegjøre sig med det kjære Brændevin, men da han hverken ejede Penge eller Penges Værd fik han den Ide at laane sin Broders Søndagsklæder og pantsætte dem. Under Foregivende af, at han skulde i Begravelse, overtalte han Broderen til at laane sig Frakke, Benklæder, Vest og et Tørklæde, hvilke Sager han derpaa straks anbragte hos en af Stadens Pantelaanere for 2 Spd., som han umiddelbart derefter ranglede bort. Formentlig havde vor Ole følt sig overbevist om, at Broderen ikke vilde føre ham i Ulykke, men isaafald havde han gjort Regning uden Vært; thi efter dennes Anmeldelse til Politiet blev han sat under Justitiens Tiltale og ved Kristiania Byrets Dom af 18de f. M., efter forhen at være straffet med 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød for Tyveri, ilagt 25 Dages lige Fængsel for Bedrageri.

Overlærer A. Holth, der engang havde saa mange Stemmer til at blive Repræsentant her i Byen, at kun Skjæbnen ved Lodtrækning satte ham tilbage for Prof. Brandt, sees nu at være bleven indvalgt i Repræsentantskabet i Trondhjems By.

I østre Moland pr. Arendal er oprettet en Fattigforstanderpost med en aarlig Løn af 250 Spd., hvortil Ansøgninger inden denne Maaneds Udgang kan indleveres, stilede til Tromø Sogns Fattigkommissjon, Adr. Pastor F. G. Haslund. (Aftp.)

Af en Notis i en dansk Avis sees, at Sognepræst Dietrichson fra østre Moland i Norge efter velvillig Tilladelse af Stiftsprovst Rothe Søndag den 10de skulde prædike til Højmesse i Frue Kirke i Kjøbenhavn. Det heder videre i den danske Avis, at der samme Dag skulde være Altergang for de Norske, der ønskede at tegne sig.

Fra Kongsvinger skrives den 9de Januar. En Svenske, som kort før Jul blev bestjaalet, søgte i Omegnen efter Effekterne. Paa en af disse Opdagelsture fandt han i Skoven i Nærheden af Distriktsfængslet, vistnok ikke sine egne Sager, men en Del Sølv bestaaende af Mugge, Sukkerkop og Skeer. Ved nærmere Undersøgelse befandtes dette at være stjaalne Sager, der vare efterlyste i Høstes fra Trysil efter et Tyveri, begaaet hos Kirkesangeren; samtlige Sølvsager havde været en Foræring fra Menigheden. (Adr.)

Til Lensmand i Asker og Bærums Thinglag er ifølge Mrgbl. af Kommunerepræsentasjonens 18 mødende Medlemmer i Bærum indstillede:

Kontorist og Kasserer Konrad Disen med 15 St., Lensmand Helmer med 15 St. og Overretssagfører Olaus Huseby med 11 St., hvorhos det vedtoges, at disse skulle betragtes som sideordnede. Dernæst fik Kand. juris Helten 9 og Lensmændene Egeberg og Tyvold respektive 3 og 1 Stemme.

Storthinget har idag fra Kl. 9—2 debatteret det kgl. Forslag om Bevilgning til Kirkemødet. Da endnu flere Talere havde begjæret Ordet, besluttedes Forhandlingerne fortsatte i Eftermiddag Kl. 5. Sagen er endnu ikke optagen til Votering, idet Bladet lægges under Pressen.

Storthinget.

(Fortsættelse af Forhandlingerne om Kirkemødet). Bentsen*) vilde ikke indlade sig paa at imødegaa Irgens's Foredrag, hvis Præmisser nødvendigvis syntes at maatte lede til Statskirkens Opløsning. Taleren vilde dermod tage sit Fodfæste i den norske Statskirke, og da først se hen til, hvad den Kirkekommissjon havde udrettet, som nedsattes i Januar 1859. I alle de forløbne 10 Aar havde intet

*) Vi meddele denne Talers Ytringer efter Dagens Morgenblad. Red.

---

sagde han tilslut, „at sætte op for mig endnu et Dekret. Der findes paa Slottet et Kobbel unyttige Hunde. Jeg ønsker, at man inden en Time befrier mig fra disse Dyr."

„Sire," sagde Greven og paatog sig en af sine vigtigste Miner, „hvad Deres Majestæt befaler, lader sig ikke saa hastigt gjøre som Deres Majestæt ønsker. Det er en vigtig Sag, flere personlige Forholde, som maa respekteres, er knyttede til Sagen; med et Ord, Sagen fordrer Tid."

„Hvorledes!" udbrød Hyasint, „har ikke jeg, Kongen, Ret til at kjøre mine egne Hunder paa Porten?

„Sire, der findes en Kaptejn for Hundene og hans to Assistenter; de er Embedsmænd og har ikke gjort sig fortjent til at afskediges. Det gjelder hele Administrasjonens Sag paa samme Tid som Deres."

„Lad saa være," sagde Kongen, „jeg vil ikke gjøre nogen Uret. Jag derfor bort Hundene og lad Kaptejnen beholde sin Titel og sin Løn."

„Det gaar umuligt an," sagde Touche-à-Tout, „der kan ikke gives nogen Løn uden Embede; det vilde være en Ulovlighed; Loven er meget bestemt i denne Henseende.

„Saaledes," sagde Hyasint, som begyndte at tabe Taalmodighed, „maa jeg mod min Vilje beholde mine Hunde for Herr Kaptejnens og dennes to Assistenters Skyld."

„Maatte Deres Majestæt værdiges at høre mig med vanlig Overbærenhed," sagde den vise Minister, „og Deres Majestæt vil snart indse, at hvis jeg udsætter mig for min Konges Mishag, sker det, fordi det gjelder her Monarkiets højeste Interesse; det er min Pligt at forsvare den."

Hvorledes!" udbrød Kongen i en sarkastisk Tone. „Skulde virkelig min Trone rokkes, hvis jeg stænger mit Hundehus?"

„Sire, i Politiken findes der intet lidet Spørsmaal. Taabernes Monarki har at takke denne Sentralisasjon, som Verden misunder det, for sin Glans. Administrasjonen er et eneste uhyre Net, som i sine trange Masker indsnører og fanger den største saavel som den mindste af Deres Undersaatter. Slid istykker en eneste Knude og alt slipper ud igjennem dette Hul; enhver gjør, hvad han vil."

„Og vi er ikke længer Taaber," faldt Baron Pleurard ind med den fornærmede Patriotismes dybe Harme i Stemmen.

„Men Administrasjonen," gjentog Touche-à-Tout, „er intet fantastisk Paafund; den er et levende Legeme, som i sig forener al Nasjonens Oplysning, Kraft og Vilje. Den er en sivil Arme, som har sin ejendommelige Korpsaand, sin Hæder, sine Tradisjoner, med berettigede Mistanker. Man maa vogte sig for ikke at støde dem. De behøver dem, Sire, ligesaa meget, som Soldater. En Kaptejn for de kongelige Hunde er vistnok en ubetydelig Person; men hvor ubetydelig han end er, er han alligevel uangribelig saalænge han udgjør en Del af Administrasjonen. Man kan ikke røre ved ham uden at skræmme alle Statens Tjenere. Det er saaledes tusen Gange bedre at beholde et unyttigt Embede end at afskedige en Embedsmand og støde for Hovedet den Arme, som har optaget ham i sine Rækker."

„Og Folket, som betaler, tænker De ikke paa det? „spurte Hyasint.

„Folket er til for at betale, det er blevet skabt i dette Øjemed," sagde Baron Pleurard og betragtede Kongen med en forundret Mine.

„Sire," vedblev Touche-à-Tout, „jeg vil ikke drive Prinsiperne til en saadan Yderlighed som min ærede Kollega. En Fyrste gjør Ret i at skaane sit Folk og ikke paalægge det unyttige Byrder; men imellem flere Onder maa man vælge det mindste. Nogle Millioner betalt af Folket for et Øjemed, som ikke er synderlig nødvendigt, hvilken Ubetydelighed er det ikke i Sammenligning med Administrasjonens Interesser og Rettigheder?"

„Harlekin," raabte Kongen, „Du har Ret, der findes to Folk i mit Rige."

De tre Ministrer saa paa hverandre. Harlekin var visselig ingen ubekjendt Personlighed i Taabernes Teaterverden, men man havde ikke brugt at paaberaabe sig ham som en politisk Autoritet.

„Sire," sagde Touche-à-Tout, „maatte Deres Majestæt have den Godhed at stole paa min Iver; alt skal om ganske kort Tid blive arrangeret til Deres Majestæts fuldkomne Tilfredshed. Man skal skabe en ny Syssel for disse tre Personer eller man skal finde paa en eller anden Udvej til gjennem Befordring at skaffe dem Erstatning."

„Godt, Herr Greve," svarte den unge Konge kort. „Som jeg ser, holder Administrasjonen mig ligesaavel som Folket under Formynderskab; det er den, som regjerer, ikke jeg. Jeg skal ved Lejlighed komme det ihug. Lad os gaa over til Dagsordenen."

Ministern tog frem endel Papirbundter og bladede i dem, ordnede dem, paatog sig sin allervigtigste Mine og sagde:

„Sire, Deres berømte Forfædre, disse store Lovgivere, har for saa længe siden modereret, ordnet og reglementeret Deres Folks Virksomhed, at for os staar alene tilbage at aabne de faa Aks, de har levnet os. Men om intet har undgaaet deres Klogskab, om de paa militær Vis har ordnet baade Menneskerne og Sagerne, nøder dog Sandheden mig til at sige, at de ganske har glemt en af Samfundet Hovedelementer, — Dyrene, og først og fremst Hundene, som nylig med Ret tildrog sig Deres Majestæts høje Omtanke.

For at fylde dette politiske Hul har nu afierede gjort meget. Hundene er blevet nummererede og ligesom Borgerne underkastede Lovene. Lighedens Fordringer er tilfredsstillede. Men man baade kan og bør gaa videre. Vi har her det frugtbareste Felt til Anstillelsen af Eksperimenter. Vi kan paa Hundeslægten prøve alle de Forbedringer, som senere skal komme Menneskerne tilgode."

Det er for at betræde denne ny Vej, at man henstiller til Deres Majestæts Godkjendelse et Lovforslag, som jeg nu skal have den Ære at oplæse.

Forslag om kirkelige Sager kunnet komme frem i Storthinget, det var bleven sendt til Kommissjonen for at skrinlægges der. Dette var Kommissjonens negative Virksomhed, dens positive var 12 Lovforslag om rituelle Bestemmelser, hvoraf dog Intet endnu var forelagt Storthinget. Da den svenske Forfatningsbestemmelse indførte et Præstemøde med Veto, syntes en ny Tanke at have grebet Kommissjonen, og den havde uden Opfordring i sit Kommissorium udarbeidet et fuldstændigt Forslag om ny Forfatning, hvis Præmisser talte meget om det Aag, som skulde hvile paa Kirken. Men den megen Tale om Kirken som en Stat i Staten kunde han ikke erkjende Gyldigheden af; vi havde en Statskirke, det maatte man erindre, og følgelig var ogsaa enhver Repræsentant valgt til at afgjøre Kirkens Spørsmaal ligesaavel som ethvert andet Statsspørsmaal. Regjering og Komite havde sagt eller antydet, at Kirkemødet skulde være en Forløber for den nye Forfatning, skulde vænne Folket til Forandringen, og det var klarligen Meningen, at fik man først et Møde, vilde Forfatningen dermed være given; men selve den nye Forfatning vilde lede til en Række Grundlovsforandringer, hvad der var afgjørende for, at Spørsmaalet nøie hørte ind under Storthinget, som ikke burde lade Sagen gaa fra sig over i et Kirkemødes Hænder. Talerens Opfatning var, at man ved de nye Forslag vilde skabe en hierarkisk Forfatning, at Kirkemøde var det første Skridt og slet ikke blot et konsultativt Møde; og vilde man ikke i Virkeligheden med det samme indføre den nye Forfatning, kunde man dog ikke vel benegte, at Storthinget nu havde for sig tilstrækkelige Oplysninger og Udtalelser for at begrunde sin Opfatning. Han troede ingenlunde, at Mødet, selv med en Sammensætning af $^2/_3$ Lægmænd og $^1/_3$ Geistlige, vilde i Sandhed repræsentere den store norske Statskirke; det vilde kun blive et Skin, og ikke Virkelighed; thi det var sikkerlig ikke Tilfældet, at der rundt om i Bygderne var saadan Oplysning om de kirkelige Spørsmaal, hvorom der handledes, at man skulde forstaa at vælge Mænd, der bedre end Storthinget repræsenterede den sande Mening i disse Spørsmaal. Han frygtede for, at Præsterne mange Steder havde en saadan Magt inden sin Menighed, at de ogsaa kunde besætte de to andre Pladse, og hvis ikke, saa vidste man, at de, der da vilde lede Valget, ikke var nogen Anden end Pietisterne. Disse kunde i mangt og meget differere med vor nærværende Præstestand, men i Et stod begge fast sammen, og det var i hierarkiske Anskuelser. Paa Anmodningen i 1851 fra Storthinget til Regjeringen om et Kirkemøde, lagde han liden Vegt; thi det var saa ofte saa, at naar Storthinget ikke havde Lyst paa en Sag, blev den oversendt til Regjeringen. Men denne Anmodning maatte forøvrigt siges tildels at være efterkommet gjennem en Række Prestemøder i den forløbne Tid, og hvoraf enkelte Møder endog udtalte sig for, at intet Kirkemøde skulde holdes. Samtidig med Prestemøder har mange Lægmandsmøder været afholdte, men kun i 2 af dem var der fremkommet Forlangende om Kirkemøde. Han troede, at det hovedsalig var theologiske Skoletheorier, som fandt sin Gjenklang i de Krav, man talte om fra den norske Statskirke; de kom ikke fra Bunden af Menighederne. Desuden viste ogsaa selve Storthingbeslutningen, at Stemningen havde forandret sig, thi Storthingets Beslutning i 1863 gik imod dets Udtalelser i 1851. Han var aldeles uenig i Udtalelserne om, at naar Raabet om Forandringer nu ikke længere lød som før, saa var det, fordi man afventede et Kirkemødes Beslutninger; nei han mente, at hine Skrig vare fremkomne under en Bevægelse, som nu var standset, og derfor var Tausheden et virkeligt Bevis for, at der ikke længere var noget Krav. Han troede, at den Statskirke, som man nu havde haft i 300 Aar, maatte langsomt gaa tilbage til den bedre og principielt vistnok rigtigere Stilling, den før havde indtaget, medens det nuværende Forslag var et voldsomt Brud med det Bestaaende, og vilde overgive Raadigheden inden Kirken til en Myndighed, som sikkerlig ikke skulde vise sig rimeligere og liberalere end Storthinget. Præstemyndigheden havde aldrig handlet liberalt; den havde altid i Kraft af sin Skriftkyndighed troet at kunne føre et Formynderskab for den store Lægmandsflok, og naar den i den evangelisk-lutherske Kirke ikke fremtraadte som Paven i den katholske, saa var det kun, fordi den hist havde mindre Magt. Komiteen havde paaberaabt sig det svenske Kirkemøde, men dette havde sikkerlig den historiske Forklaringsgrund, at man ved Repræsentasjonsforandringen gik ligesom paa Akkord med Prestestanden, som skulde afgive en stor Del af sin Myndighed, hvad den altid nødig gjorde; derfor fik man der et Kirkemøde med absolut Veto; men der vilde vel ikke rinde meget Vand mod Stranden, før man i Sverige søgte at faa denne Bestemmelse forandret. — Hvad Bevægelsen i Danmark angik, vilde han henholde sig til Udtalelser fra Biskop Martensen og Dr. Clausen, hvoraf den Første vistnok var enig i Overførelsen af Myndigheden fra den lovgivende Magt til Presteskabet, men dog udtalte, at en Synode, uden foregaaende Menighedsraad, var en Uting; denne Udtalelse gik stik imod Regjeringens Forslag om Kirkemøde. — Naar Kirkekommissjonen forøvrigt nu i 10 Aar Intet havde sendt til Storthinget, var vel Grunden den, at den vilde vente, indtil man med et kunde faa en ny Kirkeforfatning, hvorunder alle de Sager kunde afgjøres, som Kommissjonen var nedsat til at undersøge; det skulde derfor nu afgjøres, om Storthinget vilde delegere sin Myndighed til Presteskabet eller ikke. — Taleren vilde sluttelig inderlig ønske, at Forsamlingen ikke vilde bevilge den begjærte Sum, ikke for Summens Skyld, thi den var saare liden i Forhold til Sagens Storhed, men derimod var Sagen selv for stor til, at man burde gaa ind paa det forelagte Forslag.

Tirsdag den 12te Kl. 9 Frm. holdtes Storthing. Præsident Aall. Sekretær Sørensen. Fortsat Behandling af Kirkekomiteen No. 1's Indstilling angaaende Kirkemøde.

Bentzen vilde gjøre en Rettelse i, hvad han havde sagt i Gaar. Han havde sagt, at Valgmenighedslæren var behandlet uden først at være behandlet i en Kirkekommissjon, dette er sandt, men siden blev den behandlet i Lovkommissjonen, hvor begge kirkelige Partier havde Sæde. J. Sverdrup. Storthinget maa bevare Magtfuldkommenheden til at bestemme Folkets Skjæbne. Det maa ikke give Slip paa denne Magtfuldkommenhed, som er nedarvet fra Fædrene. Ved Siden af dette ere alle brysomme Overlægninger, alle Opgaver blot Spesialopgaver. Kirkelivet har aldrig været mere end en Side af Folkets Liv. Fra dette Standpunkt maa alle kirkelige Spørsmaal betragtes, saaledes ogsaa Kirkekommissjonens Forslag. Taleren erkjender, at der er meget nødvendigt i disse; Bestræbelserne ere fremgaaede af en mere vakt religiøs Sans. Det er og ønskeligt, at der skaffes en stor Repræsentasjon inden Kirken, men den skal begyndes med Menigheden. Man maatte have Selvstyrelse inden Kirken ligesom i det politiske Liv. — Kirkemødet er udgaaet fra Kirkestyrelsen. Der var i den afsluttende Behandling, som dette Møde skal have af Kirkespørsmaalene, ingen Udsigt til at man paa denne Maade vilde opnaa en fri Udvikling af Kirken. Kirkestyrelsen havde ikke foreslaaet et saa stort Apparat uden Vished for at faa sine Anskuelser repræsenterede; i Uvished om hvad der vilde ske, havde Kirkestyrelsen ikke handlet. Gjennem Kirkekommissjonens Skrifter gaar en Aand, som tyder paa, at man vil stramme Tøjlerne, skaffe Institusjoner som staa i Strid med den friere Aand, som har været bestemmende for Storthinget i dets Befatning med Kirkespørsmaalene. Og denne Aand vilde faa Medhold i Kirkemødet. Valgmaaden var derhos her at lægge stor Vægt paa. Kirkekomitteens Flertal havde foreslaaet 22 Præster og 22 Lægmænd. Men det sidste Element vilde ikke faa nogen Vægt ved Siden af det geistlige, medmindre der skulde blive stor Splittelse. Men denne Splittelse var lidet at gjøre Regning paa; „thi hvor det gjælder Magtspørsmaal hænger Folk sammen som Erterris." Kirkekomitteens Minoritet havde foreslaaet en Sammensætningsmaade, hvorefter Lægmændene skulde faa Overtallet. Men her vil fremdeles være en Overvægt paa Embedsmændenes Side, saa det var liden Betryggelse heri. At overlade til Regjeringen at bestemme Valgmaaden, mindede om „den gamle faderlige Regjering," som ikke lod Folket eller dets Repræsentasjon have nogen Myndighed. Det var liden Udsigt til at Geistligheden i Valget af sine Repræsentanter vilde give sine Stemmer til de Standsbrødre, der repræsenterede de fremadskridende Anskuelser; de vilde vel staa paa Kirkekommissjonens Standpunkt. Og hvor fandtes de Lægmænd, som med Selvstændighed og Indsigt vilde rygte sit Hverv uden at ligge under for præstelig Indflydelse. Taleren vidste ikke hvor slige Lægmænd fandtes, som man med fuld Tillid kunde betro et saa vigtigt Hverv. Embedsmænd vilde man vel neppe vælge paa Grund af deres Forhold til Regjeringen. At Biskoperne skulde være selvskrevne var Taleren en Besynderlighed; thi Biskopatets Oprindelse var jo netop ikke Selvskrevenheden; Taleren mindede om Menighedens Ældste. — Taleren vilde spørge dem, der ønskede en friere Kirkeordning, om de virkelig troede, at Kirkemødet vilde blive et Tolk for disse Anskuelser. Kirkemødet vilde fremtvinge et større frit Møde fra det hele Land for at nedlægge en Protest mod Kirkemødet; thi Kirkemødet vilde udtale sig for en Ordning fra oven. Det geistlige Embede vilde modstaa Menighedernes Selvvirksomhed, som nu Tiden var kommen til at gjennemføre. — Der var sagt, at Storthinget ikke skulde være skikket til at behandle Kirkesagerne, medens Kirkemødet skulde have en saadan Autoritet, at der ikke lettelig skulde være Tale om at fravige det. Det var vistnok Kirkekommissjonens Mening, at ikke Storthinget skulde være skikket til at raade for Kirkens Ordning. Men Kirkekommissjonens Ord var her ikke nok. Taleren kunde ikke mindes, at der siden 1814 var sagt Noget, der mere var i Strid med en fri Forfatning og Selvstyrelse inden Kirken end Kirkekommissjonen her i sine Skrifter var fremkommet med. Taleren vilde spørge om der i Verden var en mere konservativ Nasjonalforsamling end Norges Storthing, og om der var nogen Sag, hvori Storthinget var mere konservativt end i kirkelige Spørsmaal? Han vilde blot minde om den Skjæbne Grundlovens § 92 havde havt. De kirkelige Anskuelser kunde man faa at vide uden Kirkemøde. Skulde Kirkemødets Lægmænd faa noget forud for Storthingets Medlemmer? I Storthinget maatte man dog have langt større Garantier for det, man tænkte at opnaa ved at tilkalde 22 eller flere Lægmænd til Kirkemødet. Storthinget kunde tale; men Kirkemødet kunde neppe tale med den Vægt at dets Tale blev hørt. — Taleren maatte endvidere protestere mod Amtmand Holmboes Ytring igaar, at Storthinget ikke skulde driste sig til paa egen Haand at vedtage Love om kirkelige Sager. Det var urigtigt at kalde slig Uvished ind i Sagen; men Taleren vilde sige, at man nok kunde have og forsvare en saadan Dristighed. Kirkemødets Mænd vilde søge at hævde for sig et højere Standpunkt end Storthinget, hævde sig Eneret til at kaldes Kirkens „Skjold og Verge". Derimod maatte Indsigelser gjøres. Kirkemødets Arbejde vilde ende i en ufrugtbar Ensformighed. Det der maatte gjøres i den nærmeste Fremtid var at fremhjælpe et Menighedsliv, fremkalde Selvvirksomhed og Selvstyrelse. Man burde vedtage en Lov om Menighedsraad, som Menighederne selv kunde indføre hos sig efter frit Valg; derved vilde man faa et sandt og stærkt Grundlag, hvorpaa der senere kunde bygges. — De kirkelige Spørsmaal vare nu saaledes drøftede, at man havde tilstrækkelig Materiale for Haanden til at kunne opgjøre sin Mening om Sagen i sin Almindelighed. Taleren vilde saaledes ikke kunde give sin Stemme til nogen Bevilgning til et Kirkemøde. Balchen vilde fæste sig ved en Ytring af den sidste Taler, at Storthinget skulde være Repræsentant for den norske Kirke. Taleren troede ikke at den norske Kirkemenighed var saa umyndig ved Siden af Storthinget. I denne Menighed gaves der en Trang til nu at opnaa Frihed; den maatte faa Lov til at udtale denne Trang. Det forundrede Taleren at der netop fra den Kant, hvorfra der nylig ved Stemmeretssagen var talt saa vægtigt for Friheden, nu rejstes Indsigelse mod Kirkens Frihed, saa den kunde opnaa Enhed og en Repræsentasjon. Kirkemødet vilde være et skjønt og herligt Tegn paa den Enhed, som bør herske inden Kirken. Taleren udhævede, at Kirkemødet bedre end nogen Drøftelse i Pressen vilde udjevne Splid og Misforstaalelser. At betegne Kirkemødet som Begyndelsen til Præstevelde, syntes Taleren var selvmodsigende. Thi de Institusjoner, som Kirkekommissjonen foreslog indført, vilde netop styrke Modstanden mod Præstevelde. — Præsten manglede nu al Anledning til at udveksle sine Meninger med Menigheden og have Indflydelse paa deres Anliggender; han var nu en skrivende Kontormand. — Storthinget havde væsentlig med Folkets materielle Anliggender at gjøre, og kunde ikke have Indsigt i eller lægge sin Opmærksomhed saaledes paa Spørsmaal af den Natur, som Kirkespørsmaalene. Mange baade Lægmænd og Præster havde udtalt sig for en fri Organisasjon af Kirken, og sagt at et Kirkemøde var deres Ønske for at forberede en saadan Organisasjon. Advokat Kildal vilde udtale sig i Egenskab af Lægmand; thi Lægmændenes Mening var her af Vægt. Geistlighedens Mening fremkommer gjennem Erklæringer, og Geistligheden havde de fleste Steder Foreninger, som de kunde udtale sig i. Lægmændene havde derimod liden Anledning til at udtale sig. Han vilde stærkt benegte Balchen Ret til at paastaa, at Folk i Talerens Stilling ikke skulde have det tilstrækkelige Kjendskab til disse Sager. — Storthinget var gjennem sin Ed til Konstitusjonen bundet til at hævde den norske Statskirke. Maatte man gaa til Lægmændene som Urvælgere til Kirkemødet, saa maatte man ogsaa anerkjende Lægmændene, naar de sad paa Thingbænken. Saalænge man ikke har Menighedsraad, vil ethvert Valg være usikkert. „De Stille i Landene" og de rolige sindige Mænd, holde sig borte fra Tummelen; men de travle, urolige Mænd, de vilde holde sig frem. Taleren mindede om Lutherstiftelsen med sine Bibelbud; det var disse urolige Folk, som vilde komme frem paa Kirkemødet; medens de rolige, sindige Kirkens Medlemmer ikke bleve hørte. Taleren hævdede, at de Mænd, hvis Virksomhed var anvist mere til de almindelige borgerlige Gjeremaal, nok kunde have ligesaa megen Interesse og Indsigt i de kirkelige Spørsmaal som Embedsmændene. Taleren erkjendte iøvrigt med Taknemmelighed, at Geistligheden havde været virksom til at fremholde Samvittighedsfriheden i 1845, da Dissenterloven gaves. Men den Trang som nu rørte sig i Kirken, den var udgaaet fra Lægmændene. De første Grunde til at Storthinget først i 1851 tog Kirkespørsmaalene i sin Haand, det var for at skaffe Menighederne Adgang til selv at vælge sin Præst og at blive fri en Præst, hvis Liv eller Lære eller Pligtopfyldelse Menigheden misbilligede. Men disse Spørsmaal var nu under Sagens senere Behandling komne bort. Det er fra denne Mangel i Menighedens Myndighed, Taleren trode at Grunden til Menighedens Misnøje nu væsentlig skriver sig; og det var derfor naturligt, at Kirkekommissjonen ikke havde taget disse Spørsmaal under Behandling, medens den derimod havde beskjæftiget sig med mere uvæsentlige Spørsmaal. Kirkemødet kunde ikke være det rette Sted til Drøftelsen af Geistlighedens Lønninger; thi dette var Storthingets og Regjeringens Sag, og ligesaa andre af de Spørsmaal, Kirkekommissjonen havde beskjæftiget sig med. Taleren vilde gjøre opmærksom paa, at Kirkestyrelsen selv i sin Indstilling havde karakteriseret de Bevægelser, der vare komne tilsyne ligefra Storthinget i 1851, som „ensidige og umodne." Taleren trode, at en Kirkeforfatning som den foreslaaede, var en Umulighed for den norske Statskirke; thi naar den lutherske Kirke efter Grdl. § 2 skal være Statskirke, da kan ikke Storthinget give sin Mandighed over Kirken fra sig til en anden Myndighed med selvstændig Administrasjon og Lovgivning kun med et kongeligt Veto. Det var tænkt, at Sagerne ikke skulde forberedes af Statsraadet under det konstitusjonelle Ansvar, men af et Konsistorium og saaledes paa flere Punkter. Det var saaledes nødvendigt at standse en Fremgang paa denne Vej ved strax at nægte Bevilgning til et Møde, hvor slige Forslag skulde komme under Behandling. Taleren skulde ligeoverfor Sverdrup bemærke, at Kirkestyrelsen ikke kunde antage, at have erklæret sig enig i Kirkekommissjonens Udkast, men tvertimod havde ladet skimte igjennem, at den ønskede Udkastet forkastet. Kirkemødet var ikke nødvendig for at faa Spørsmaalet om Menighedsraad afgjort; her forelaa Materialer nok til at afgjøre dette. Der vil blive Adgang og Anledning nok til at faa alle Meninger og Opinioner udtalte, naar Storthinget nu tager Menighedsraadssagen under Behandling; gjennem dette Raad vil Kirken vokse naturlig frem. Taleren vilde derfor stemme mod enhver Bevilgning.

(Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt overalt og staar lavest i Nordland og paa Vestkysten. Vinden er i Bodø stærk VSVlig, i Kristiansund og Skudesnæs SOlig, ellers SVlig laber.

Temperaturen er steget østenfor Nesset. Udsigterne ere til SVlig Vind med mildt Vejr og rimeligvis Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Lærerforeningen

har sin Aarsfest Onsdag den 13de ds. Kl. 6½ Eftermiddag paa Grønlands Skole.

Festkomiteen.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg**, Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af Billedskjærer **C. M. Solberg**, Prindsensg. 10.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovene for 1865—66, heftet 20 ß.

Konkursloven, heftet 6 ß.

Love ang. udvidet Angang til Haandværksdrift, udkomne paa Storthinget i 1865—66, forsynede med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.

Lov af 26de Mai 1866 om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.

H. J. Jensen.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte Bekjendtgjørelser kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret, 90 ß Fjerdingaaret med Tillæg af resp. 30 ß og 15 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faas **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges til enhver Tid paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Ekspedisjoner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. Bekjendtgjørelser optages til $2^1/_2$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

Ansvarlig Udgiver: **Anthon Bang.**

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 10. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 13de Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trysild, Aasen, Eidsberg og Rakkestad over Blaker indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nanestad, Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Surnadal, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Vebljungsnæs, Lerern, Veo, Lonset, Vols (Eide), Freds, Vestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løiten, Elverum, Brumunddalen, Ringsaker, Rotnum, Biri, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12 Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7,7 Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 11te Jan. Correspondance Italienne meddeler, at i Lørdagens Konferensmøde protesterede den græske Gesant mod den ham indrømmede Stilling, sammenlignet med den tyrkiske Gesants. Det heder, at han forlod Konferensen.

Om Maalstrævet.

(Indsendt).

At svare paa Spørsmaalet, hvad Maalsagen egentlig er, er paa engang baade en let og en saare vanskelig Sag; thi den er jo i sin inderste Kjerne Norges Selvstændigheds Sag gjennemført paa det sproglige Felt, men denne almindelige Forklaring vil naturligvis ikke strække til, saasnart Spørgsmaalet bliver, om hvorledes Sagen i det Enkelte skal virkeliggjøres, med hvilke Midler der skal virkes, og hvor langt man i hvert enkelt Øieblik kan vente at naa i sit Arbeide mod det satte Maal. Maalsagen vil altsaa ikke blive nogen enkelt isoleret Ting, men den vil blive en Livskraft, der vil ytre sig overalt, hvor Nordmænd tale, og som vil have forskjellige Opgaver at løse og Baner at bryde, alt efter de forskjellige givne Sprogforhold, hvorfra der skal arbejdes frem.

Først og fremst: Hvad er det satte endelige Maal? — At der i Norge kun tales et Sprog, at der kun skrives et Sprog, at dette Skriftsprog og dette Talesprog er det samme, og endelig at dette Sprog er norsk. Mellem Tale- og Skriftsprog vil der vistnok bestandig være en Forskjel, men denne Forskjel har ingen anden Grund end den, at i det ene Tilfælde virker Taleren direkte ved sit Organ, i det andet Tilfælde virker han indirekte gjennem sin Pen. Ikke før dette Maal er naaet er Norges sproglige Frihed fuldbaaren, ja først da er Norge i Sandhed frit. — Her vente vi nu voldsom Modsigelse. Er det Sproget, der er Friheden? Er det i en saadan enkelt Ting, at Nutidens nasjonale Bevægelse skal løbe ud? Er det ikke meget mere Nasjonaliteten i sin Helhed, der betinger Friheden, og kan ikke Nasjonaliteten udvikles uanseet Sproget? — Her bliver der da Anledning til en Undersøgelse af, hvori Nasjonaliteten bestaar, og hvorledes den stiller sig i Forhold til Sproget.

Man vil i alle Værker, der behandle Nasjonaliteten, finde, at det er en Ting, der er lettere at virke og føle for, end det er at sige, hvori den egentlig bestaar. Nogle definere Nasjonalitet som alt det, hvorved en Nasjon i Sæder, Skikke, Levevis, Sprog, Klæder o. s. v. afvige fra andre Nasjoner, og at udvikle det Nasjonale bliver da ensbetydende med at udvikle Alt, hvorved en Nasjon adskiller sig fra andre; men man vil let se, at dette vil blive et Brændebillede af en Udvikling, at man paa den Maade reiser den kinesiske Mur omkring sig, forat blive ved et Udtryk, som ofte har været anvendt af Maalsagens Modstandere her i Norge. Denne Betragtningsmaade af Nasjonaliteten ligger nu et Stykke tilbage i Tiden, men den har dog engang været den vordende her i Norge og kan vel endnu finde en og anden Talsmand; det er den bekjendte Norskhed fra Frihedstidens første Dage, da Følelsen af det skete Brud med Danmark og den instinktsmæssige Fornemmelse af, at vi havde noget særegent at bære frem i Kulturen, gav de voldsomme Patrioter en fortvivlet Lyst til i enhver noksaa liden og intetsigende Ting at være forskjellig fra alle Andre. Det var da, man pegede paa Nasjonaldigterne, pegede paa Brændevinet og de hjemmevævede Værkenstøjer og spurgte: Er vi saa ikke Norske? Man bandte paa Norsk og spyttede paa Norsk, kort sagt, der var ikke den Ting, Løst eller Fast, som jo blev givet sin særegne norske Form, og dermed var vor Selvstændighedsfølelse fyldestgjort. Ligeoverfor denne Slags Nasjonalitet var det naturligvis berettiget at tale om den kinesiske Mur; hertil kom det Skryderi, som vi fik Ord for og for en Del med Rette; thi istedetfor blot at forlange Ret til en selvstændig Udvikling, gik vi Tiden i Forkjøbet, som om vi allerede havde Udviklingen. Dette er Skryderi og har fundet sit Udtryk i Bjærkebæk og det bekjendte Ord: Norsk Norskhed.

Paa denne Maade at ville hævde sin særegne Individualitet er naturligvis at stænge alle Kulturens Veje og blive staaende paa det samme uudviklede Standpunkt. En saadan Nasjonalitetsfølelse blev naturligvis fløjet forbi af Tiden og Kulturen, men ikke desto mindre har den dog forplantet enkelte Repræsentanter lige ned i de allerseneste Dage.

Der maatte altsaa ske et Omslag i Følelsen af det Nasjonale, og det var naturligt, at man faldt fra den ene Yderlighed til den anden. Man havde ledt efter Nasjonaliteten overalt i det Ydre, men det var endt med Forfærdelse, derfor slog man nu om og søgte at fastsætte Nasjonaliteten som noget Indvortes, der ingen nærmere endelige Bestemmelser kunde gives. Skulde virkelig Nasjonaliteten have saa liden Magt, at vi ikke var lige gode Norske, enten vi klæde os saa eller saa, enten vi drikke dette eller hint Brændevin? — Saaledes spurgte man nu efterhaanden og kom til det Resultat, at det Nasjonale er ikke Noget, som kan tages og føles paa, det er Noget Indvortes, som udvikles af sig selv, det er vor medfødte Natur, der ikke vil undlade at sætte sit Præg, hvad vi saa foretage os. Hermed var da Kulturens Baner igjen aabnede: Følg du bare Kulturen, saa giver nok det Nasjonale sig selv; det Nasjonale ligger i Aanden, og Aandens Magt fornægter sig aldrig.

Dette var nu ogsaa en Maade at løse Vanskelighederne paa, og den var idetmindste ligesaa let som den første Maade. Begge vare mægtige Ensidigheder, og det kan neppe være noget Forsvar for den sidste, at det er den, der endnu har et stort Herredømme i Dag.

Hvad man ved begge Betragtningsmaader overser er, at der i en Nasjonalitet i dens Umiddelbarhed er Noget, der skal dø og Noget, der skal leve, ikke blot som en indre deus ex machina, men ogsaa i det Ydre. Dette var allerede tidligt instinktmæssigt indseet og slaaet fast ved de første sproglige Bevægelser, Oprindelsen til det senere bevidste Maalstræv; thi i Maalstrævet er det først, at Nasjonalitetsproblemet har fundet sin endelige Løsning.

Da man først begyndte at arbeide for det norske Sprogs Selvstændighed, havde man vistnok ikke det rette Skjøn paa Betydning af det Arbeide, der forestod; det er idethele taget Gangen i enhver større Udvikling. Man tog fat i Sproget, som man tog fat i enhver anden Ting, hvori Norskheden kunde ytre sig, ja Selvstændighed i Klæder og Selvstændighed i Sprog stod vistnok fra Begyndelsen af for Bevidstheden som to Ting af lige Vigtighed, men medens senere alle saadanne Forskjelligheder som Klædedragt osv. erkjendtes for væsentlige og ikke holdbare for Kulturens i saa Henseende nivellerende Strøm, holdt man dog instinktmæssig fast ved Sproget; her, følte man, havde Kulturen ingen berettiget nivellerende Magt. Her syntes det altsaa, som om Kulturen skulde finde en Skranke; det syntes kun saa. Kulturens Begreb er nemlig ligesaavel som alle andre Begreber udsat baade for Misforstaaelser og for de Forandringer og Modifikationer, som Tidens Udvikling kræver. Forholdene havde været saaledes, at Kulturen betragtedes som det Fremmede, alt vort Eget var ikke Kultur. Den Kultur, der fandtes her i Landet i 1814 havde sin Rod i Danmark, var altsaa Dansk; deraf fulgte ligefrem, at Kamp for sit Eget, altsaa mod det Danske, blev opfattet som en Kamp mod Kulturen, en Kamp for den kinesiske Tilstand. Dette havde været Betragtningsmaaden; nu kom Maalstræverne, arbeidende for vort eget Sprog; var da dette mod Kulturen? Ja, svare Mange, — alle de, der hylde den omhandlede Betragtning af Kulturen; — Nei, Nei! svare Tusinder Andre instinktmæssig, følgende sin egen naturlige Følelse; at virke for sit Modersmaal kan aldrig stride mod Kulturen, den rette Kultur! Her blev altsaa Anledning til en ny Undersøgelse af, hvad Kulturen forlanger og indrømmer, og Resultatet blev en ny Betragtningsmaade. For denne stiller ikke Kulturen sig i Fiendskab til alt Særegent, den er ikke en tom Almindelighed, der skal flyde over til alle Sider og drukne alt det Nasjonale, nej den skal tvertimod optage de ædle Dele af Nasjonaliteten i sig og derved forynge baade sig selv og den. Vi sagde ovenfor, at en Nasjonalitet i sin Umiddelbarhed havde Noget, der skulde leve, noget, der skulde dø; ved Umiddelbarheden forstod vi, at Nasjonaliteten endnu ikke var traadt i Berøring med den hele dannede Verdens Kulturliv, men saasnart dette sker, skal Kulturen frelse de levedygtige Kræfter og døde de øvrige, alt det Naturbundne i Nasjonen; thi Kultur er væsentlig Selvarbejde, og derfor bliver Kampen mod det Danske ikke længer at betragte som en Kamp mod Kulturen, men for Kulturen; thi den danske Aandsdannelse, som findes her i Landet, er ikke Nasjonens Selvarbejde. Er vi kommen saalangt, saa har vi sikret os en tør Plet, hvorfra vi igjen tør optage Maalsagen til Betragtning; thi det er jo netop Maalstræverne, der ville vække Folket til Selvarbejde, og paa Basis af dette Selvarbejde lade det norske Sprog vokse frem.

Altsaa: Maalstræverne arbejde ikke mod Kulturen i dens sande Form, men kun for, at man ikke skal betragte Kulturen som Noget, der direkte kan overføres fra den ene Nasjon til den anden, naar denne alligevel skal bestaa som særskilt nasjonalt Individ; i saa Henseende gjælder fuldkomment den sokratiske Jordemoderkunst; en Nasjons Kultur kan kun tjene til at fremlokke af en anden de Evner og Spirer, som i den kunne ligge skjulte; selve Udviklingen af disse Evner i Overensstemmelse med deres naturlige Anlæg maa blive Nasjonens egen Sag. En Nasjon, der har levet afsondret fra det almindelige Verdensliv er i sin Naturbundethed ikke fri. Folkeaanden har ikke hævet sig til Selvbevidsthed, men ligger blundende og ventende paa sin Befrielse. Folket er paa dette Standpunkt umyndigt og uden Følelse for Folkeindividualitetens Fordringer. Alle Retninger af Livet ville i sin Indskrænkethed og Bundethed vise sig at staa tilbage for Livet i de Lande, der have deltaget i Kulturens friske Strøm. Nasjonen har ingen Digtere til at udsynge sine inderste Længsler; det har vel en Poesi, men denne Poesi er ikke den fri, individuelle, hvor Enkeltmand synger sin Sjæl ud; nej, det er Tradisjonen, der har digtet den Folkepoesi, der uden Forfatterskab ned gjennem Tiderne har levet paa Folkets Mund som dets medfødte Ejendom. En saadan Poesi har altid noget Tungt og Bundet ved sig, Folkeaanden føler sig ikke fri, men den udtaler dog deri sine dybeste Naturanlæg. Det gjælder nu om en Frigjørelse for Nasjonen og at bevare Folkeaanden i dens Renhed, der indtræder en Krisis i Nasjonen med Smerter og Veer, som naar den drømmende Yngling skal blive til Mand, Kræfter vælte sig op fra Bunden, om hvis Tilstedeværelse man neppe havde Anelse, og i denne Krisis er det, at Folkeaanden maa kunne holde ud og udgaa lutret og renset, befriet fra alt det Naturbundne og Vilkaarlige, hvori den før har været hildet. I hele den materielle Del af Nasjonens Liv maa naturligvis Kulturens almene Love gjøre sig gjældende, Handel og Vandel, kort sagt Opryddelsen af Næringskilder maa følge Kulturens store Net og rette sig efter det; i saa Henseende maa det Særegne dødes, men der, hvor Folkeaanden ytrer sig som Aand, der kan ingen saadan direkte Overføring finde Sted, og hvad er det, der er Aandens adækvate Udtryk? — Sproget. I Sproget har Folkeaanden sin naturlige Begrændsning, sine naturlige Anlæg; med Folkeaandens Udvikling følger Sprogets, med Sprogets følger Folkeaandens; saalangt Sproget taler, saalangt har Folkeaanden bredt sine Vinger. Der er den Mærkelighed ved Sproget, at hvorvel det er noget legemligt, noget lydeligt, saa er det dog tillige det reneste Udtryk for Aanden, saaat man altsaa i Sproget har den sikre Vejleder til at finde Aanden. Nu er vistnok ikke Forholdet mellem det Legemlige og det Aandelige i Sproget saa ligetil, at man saaat sige gjennem Sproget kan faa Fingre paa Aanden; nej, Forbindelsen er et Mysterium, men alligevel gjælder det ufravigeligt, at Sproget som det Ydre og Aanden som det Indre svare til hinanden. Nu ved jeg vistnok, at man vil sige, at vel er Sprogets Forskjelligheder betingede af Aandens Forskjelligheder, men at det dog ikke er saaledes at forstaa, at der skulde forskjellige særskilte Sprog til forat udtrykke denne Forskjel; man vil pege paa vore nyeste Digtere, paa Bjørnson, Ibsen og Fru Thoresen og spørge, om ikke den norske Aand hos dem har fundet sit Udtryk, uden at man behøvede at ty til et fra det danske forskjelligt Skriftsprog; men jeg svarer herpaa, at for det første er en Folkeaand ikke frigjort, fordi den gjennem den digteriske Begavelse har brudt frem i Literaturen; thi Folkeaanden tager Hensyn til hvert eneste eksisterende Individ, og de kunne dog ikke Alle være med i Literaturen, og dernæst vil jeg bede lagt Mærke til, at hvor et Skriftsprog skal arbejde sig hen fra en Retning og over i en ny, der sker ikke dette voldsomt, men ganske gradvis, og den Forskjel, der er mellem de nævnte Digteres Sprog og det vanlige Danske, kan ret betragtes som en begyndende Vandring over i det nye Spor.

(Forts.)

Kristiania, den 13de Januar 1869.

Som det vil sees af det i Bladet indtagne Referat fra Mødet i Storthinget igaar Aftes, blev Bevilgningen til Kirkemødets Afholdelse forkastet. Vi have tidligere søgt at begrunde vor Mening om Sagen, som vi saaledes have delt med en overvejende Flerhed af Storthingets Medlemmer. Der vil vistnok findes et Mindretal inden den kirkelig interesserede Del af vor Statskirkes Tilhængere, som havde sat et Haab til Kirkemødet som en Løftestang til at fremhjælpe en bedre Ordning af vore kirkelige Forhold. En saadan Ordning har tilvisse været et temmelig udbredt Ønske. Men ligesom der altid dog kunde reises stærke Tvil, om Kirkemødet i og for sig var en heldig Udvei for at opnaa Noget i denne Retning, saaledes tro vi, at man i de faldne Ytringer inden Storthinget fra flere af de Talere, som med Vægt angreb Kirkemødet, ved nærmere Overvejelse vil se et Vidnesbyrd om, at Storthingets Tanke har været at aabne en sikrere og mere ligefrem Udvej til kirkelige Reformer end den af Regjeringen foreslaaede. Som Sverdrup og Flere fremhævede, og som Voteringen over Kirkekomiteens Flertals Forslag viser, var en Kirkeforfatnings Bygning nedenfra, det vil sige paa Grundvolden af et frit folkeligt Menighedsraad, det, hvorom Bestræbelserne burde samle sig. Paa denne Maade kunde Frihed, Selvvirksomhed og Selvstyrelse ogsaa faa gjøre sig gjældende inden Menigheden, og man havde da en stærk og fast Grundvold at bygge videre paa. Og til at lægge denne Grundvold nu, mente man at have alle de fornødne Materialier til uden yderligere Forhaling at tage fat paa Værket. Der er fremsat Forslag i denne Retning, og man kan saaledes vente, at Storthinget inden føje Tid vil lægge Haanden paa Værket.

Og med Hensyn til de øvrige Forslag, som den niaarige Kirkekommission har syslet med, vil man have en ligesaa god om ikke meget bedre Adgang til at faa høre de fornødne Udtalelser fra Gejstligheden og Menighederne ville blot inden Menighedsraad, ved Erklæringer osv. men ogsaa paa de frie Menighedsmøder, som allerede ere komne i god Gang og ved det nu Skete have faaet en stærkere Opfordring til at udfolde sin Virksomhed. Det vil staa Enhver frit for at sammenkalde saadanne Møder, forelægge det Sager til B[illegible] handling og til at forfægte sine Ansk[illegible] Og det tør vel heller ikke være nogen T[illegible] at Menighedsmøderne vil udvikle sig [illegible] og større Møder, indtil man tilsid[illegible]

en naturlig og frit af Menighedslivet fremvoksen Repræsentasjon for det hele Land; og denne vil da ved sin indre Vægt komme til at besidde en langt større Autoritet end noget kunstigt fremavlet Kirkemøde, valgt under umodne Rørelser, vilde have havt, selv med de massive Støtter, hvormed Regjeringen havde søgt at forsyne det.

Hverken Skillingsknibert eller Mangel paa Syn for det kirkelige Livs Trivsel og Fremgang har i denne Sag øvet nogen uberettiget Indflydelse. Derom vidner Debatterne klart nok. Men Storthinget har netop, idet det forkastede Kirkemødet, vist, at det har et mere aabent og sundt Blik paa Kirkelivet end baade Kirkekommissjonen og Kirkestyrelsen. Fra Storthingets Side vil enhver Anskuelse være forvisset om ikke at udsættes for at lide nogen Overlast og Tilsidesættelse. Den størst mulige Frihed vil være det Maal, dette Storthing har sat som sin Opgave at gjennemføre ogsaa inden Kirkens Enemærker.

Udlandet. I Frankrige begynder man allerede i den liberale Lejr at afhandle den Fremgangsmaade, der skal benyttes, for ved næste Valg (nu i 1869) at sætte saa mange af sine Tilhængere igjennem, som muligt. Man foreslaar, at alle Opposisjonsblade skal benytte en samlet Optræden ligeoverfor Regjeringens Kandidater, hvilket vistnok er det ene Rigtige; og der siges allerede, at Regjeringen begynder at blive urolig for Udfaldet. Ulykkesprofeten Gerardin i Liberté spaar imidlertid, at Opposisjonen denne Gang ikke vil være heldigere ved Valgene, end den var i 1863, og udtaler navnlig, at man neppe i Paris, efter den Uenighed, der nu ser ud til at herske, vil kunne sætte saa mange liberale Valg igjennem som sidst. Der er imidlertid endnu lang Tid igjen til Valgene.

Siécle omhandler omstændelig det republikanske Møde, som blev afholdt den 28de Decbr. i Madrid i Circus Price, og hvor over 6000 Mennesker var tilstede. Hovedtalerne var Orense og Moreno, samt Republikaneren Fernando Garrido. Han foreslog forskjellige Resolusjoner, som blev enstemmig vedtagne: 1) Soldaterne vilde modsætte sig enhver Afvæbning, som Regjeringen paabød. 2) Regjeringen maatte sætte alle Fanger fra Kadix i Frihed. 3) Det republikanske Parti vil modvirke alle Regjeringens Angreb paa de nasjonale Rettigheder, og stillede derimod sit Veto. Derpaa fulgte en Scene, under hvilken Garrido tilraabte Mængden omtrent følgende, som denne lidenskabeligt tiljublede: „Borgere! Sværger, at I for ingen Pris vil taale, at der opstaar et Monarki i Spanien!" (Ja, vi sværge!) „Sværger, at I vil have Republiken!" (Ja, ja!) „Sværger, at ville dø med Vaaben i Haanden til dens Forsvar!" (Ja, til Vaaben! til Vaaben!) Under Mødet sendte den forskrækkede Centralkomite gjentagende Gange Brev paa Brev til Garrido for at bede ham, ikke at gaa videre. Den ophidsede Mængde vilde afsted for at bryde op Depoterne og skaffe sig Vaaben. Da beroligede Garrido dem med følgende Ord: „Republiken er for stærk til at behøve at bruge Vaaben!" og under Mængdens forskjelligartede Udbrud af Bifald og Modsigelse forlod han Tribunen. Efter ham optraadte Emilio Castelar, som holdt ligesaa ivrige Taler i samme Retning, og atter tog Folket i Ed paa, ikke at antage Monarkiet, men forsvare Republiken, om det gjaldt, med Vaabenmagt. — Tilslut blev der i Mødet gjort en Indsamling til Fordel for Indvaanerne i Kadix.

Under Opstanden i Malaga kom man saavidt som til at bygge Barrikader; i Arkas (Provinsen Kadix) har væbnet Magt gjentagende Gange været paakaldt; i det sydlige og vestlige Spanien opdages der stadig Karlistkomplotter. Nordspanien er mere rolig.

Medens Konferensen i Paris udveksler sine Fuldmagter, benytter de stridende Lande Tiden til at skjændes og true hinanden. Navnlig gjælder dette Preussen og Østerrige, og Tyrkiet og Grækenland. Den tyrkiske Regjerings offisiøse Organ La Turquie vover endog i sit Numer for den 4de ds. at true Rusland: Siden 1856 har Rusland stadig arbejdet paa at bringe det orientalske Spørsmaal frem igjen. Nu, da det ser, at Opstanden paa Kandia er endt, og at Porten indtager en energisk Holdning, foreslaar det en Konferense, som Magterne ikke kunde forkaste uden at udsætte sig for et stort Ansvar. Rusland haaber, at dette Forslag vil medføre en Standsning af de Foranstaltninger, som Porten har taget til Udvisningen af de i Tyrkiet levende græske Undersaatter. Men Porten vil ikke taale, at de Skridt, som den gjør til sit lovlige Forsvar, underkastes nogen Diskussjon. I det modsatte Tilfælde kan man være sikker paa, at den tyrkiske Befuldmægtigede trækker sig tilbage og Konferensen bliver da afbrudt. Men Rusland skal tage sig iagt! En Krig under de nuværende Forhold kan have langt værre Følger for det end Krimkrigen.

Sverige. Folkelæsning. I Løbet af forrige Aar udkom der en Pakke Smaaskrifter til Læsning for Folket under den fælles Titel: Mindre Opsatser i Skovhusholdning, Jagt og Naturkundskab, udgivne af Hahr, Holmgren og Thelans, Lærere ved Skovinstitutet. Det første Hefte, der udkom allerede i Begyndelsen af 1868, belyser paa en praktisk og letfatlig Maade Spørsmaalet om „Skovenes Betydning for Klimatet og Jordbruget." Det andet Hefte indeholder: „De sikreste Midler til at udrydde vore skadeligere Rovdyr og Rovfugler," og det tredje, der ventes om kort Tid, vil afhandle et meget interessant og tiltalende Emne, nemlig „Smaafuglene, den Nytte, de gjør, og den Beskyttelse, de trænger" af den af den svenske Naturhistorie fortjente Forfatter A. E. Holmgren.

I Warberg er hele det saakaldte Rommelske Kvarter nedbrændt den 9de ds. Det lykkedes kun med den yderste Anstrengelse at standse Ilden, efterat den allerede havde antændt et til det brændende Kvarter stødende Hus, hvorved hele den gamle Del af Byen truedes med Ødelæggelse. En Mængde Korn og Handelsvarer opbrændte.

Aarskatalog for den svenske Boghandel 1868, der tillige omfatter de i Finland udgivne svenske Bøger, er udkommen og viser blandt Andet, at Antallet af større og mindre Arbejder i de forskjellige Grene af Literaturen udgjør:

i Sprogvidenskab	63
Theologi og Kirkehistorie	176
Filosofi	15
Undervisningsskrifter	111
(deraf Folkebøger og andre populære Skrifter: 15).	
Skjønliteratur	177
Historie	84
Geografi, Topografi, Karter	50
Statsvidenskab, (Statistik, Statsøkonomi, Politik, Handel	60
Naturvidenskab	43
Medicin	20
Teknologi og Bergvidenskab	72
Mathematik, Astronomi	39
Krigsvidenskab og Navigasjon	18
Juridiske Skrifter, Love og Forordninger	22
Plancheværk og litografiske Arbejder .	17
Blandede Skrifter	38
Tilsammen . .	1005

Heraf er 170 Oversættelser.

Nordisk Højtid. Det danske Dagblad skriver: Paa et Møde i Kjøbenhavn mellem Studenterforeningens Seniorat og endel af den nordiske Sags ældste og mest hengivne Tilhængere besluttedes det enstemmig, ikke at afholde nogen 13de Januar-Fest iaar. Den Bevæggrund, der fremkaldte denne Beslutning, var hovedsagelig Erkjendelsen af, at deslige aarlige Sammenkomster ikke havde deres rette Betydning, naar de ikke kunde bæres oppe af saadanne Begivenheder i Løbet af det svundne Aar, som kunde tilføre Festen et nyt og friskt Indhold, og man var enig om, at Tidspunktet for en Forandring af nordisk Højtid fra en aarlig til en med længere Mellemrum tilbagevendende Fest netop var meget gunstigt iaar, da der er Udsigt til, at der i Løbet af Sommeren vil indtræffe en for alle de tre Riger lige glædelig Begivenhed, der ogsaa vil give Studenterne Leilighed til at udtale de Følelser, som pleie at komme tilorde ved den nævnte Højtid.

Fra Studentersamfundet i Kristiania er der indløbet Meddelelser om, at det iaar agter at udsætte Festen for Fædrenes Minde til senere hen paa Aaret.

Skandinavernes Julefest i London. Fra London skrives der under 2den Januar:

Ifjor samledes ene Danske ved Julemaaltidet, iaar havde Svenske og Normænd sluttet sig til dem, og for første Gang i vor Kolonies Historie sad alle Skandinaver i broderlig Kreds omkring Bordet. Allerede i længere Tid havde der fra forskjellige Sider været udtalt Ønske om en saadan fælles Sammenkomst, og skjønt de Danske have Æren af at have taget Initiativet dertil, maa det dog tillige erkjendes, at baade Normænd og Svenske, strax da Indbydelsen udgik, viste stor Interesse for Planen. Det skal endog mærkelig nok være det første større Møde, som vore skandinaviske Brødre have havt sammen, saa at det ogsaa for dem fik en særlig Betydning.

Festen afholdtes Tirsdag den 29de December i det nye Cannon Street Hôtel's pragtfulde, store Sal, hvor 4 a 500 Personer med Lethed kan faa Plads. Salen var særdeles smagfuldt dekoreret med Grønt, Flag, Blomsterguirlander og Buster af Nordens Konger, over hvilket læstes deres Valgsprog: „Med Gud, for Ære og Ret" og „Land skall med lag byggas", smukt indfattede i Rammer af Grønt med smaa danske og svenske Flag. Medens Musiken spillede C. J. Hansens „En Treklang", gik man tilbords, henved 140 i Tallet. Hr. Fr. Delcomyn præsiderede med Deres Exscellencer General Bülow paa højre og Baron Hochschild paa venstre Side. Begge havde med stor Beredvillighed modtaget Komiteens Indbydelse; Baron Hochschild kom endog til Byen fra det nordlige England alene i denne Anledning. Komiteen havde desuden indviteret begge Legasjons-Sekretærerne, Hr. J. L. Kofod og Grev de la Gardie, den svensk norske Generalkonsul Tottie, samt Præsterne ved de norske og svenske Kirker (nogen dansk Præst har her som bekjendt i tre Aar ikke været).

Allerede tidlig viste der sig at herske en usædvanlig gemytlig Stemning ved Bordet, og Skaalerne, som paa nordisk Vis begyndte ved Stegen og Champagnen, blev naturligvis alle modtagne med megen Begejstring. Efterat Præsidenten havde bedt Gjæsterne tømme et Glas for Dronning Victoria, under hvis frisindede og milde Regjering det var os muligt at leve lykkelig i England, udbragte Hs. Exscellence General Bülow en Skaal for Kong Carl XV. Hs. Exscell. Baron Hochschild udbragte derefter, efter hvad han kaldte Tvillingskaalen til den forrige, nemlig Kongen af Danmarks.

Derefter fulgte Skaaler for de Nyforlovede, Kronprins Frederik og Prinsesse Lovisa, ved Konsul Tottie, for Prins Oscar ved Hr. Fabricius, for Danmark og dets tilstedeværende Repræsentant ved Hr. Tidén osv.

Telegram til Indredepartementet fra Amtmanden i Nordlands Amt, dat. 11te ds.: Foreløbig giver jeg mig den Ære at meddele det Kongelige Departement, at det hidtil havte Udbytte af Storsildfisket inden Nordlands Amt antagelig dreier sig om 200,000 Tønder.

Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug agter at foranstalte afholdt et Præmie-Skiløb for om Byen Søndagen efter Mæset (7 Februar). Indmeldelser med Kontingent 24 ß og Opgivende af, hvad Slags Ski der agtes benyttet, modtages paa Centralforeningens Kontor, Toldbodgaden No. 29, indtil Lørdag Kl. 5 Eftermiddag. (Aftp.)

Proprietær O. F. Wold paa Bryn i Østre Aker valgtes ifondags til Forligelseskommissær for Akers Thinglag.

Kristiania Kommunevalg har vakt adskillig Forundring og Harme baade i Byen og udenfor. „Norsk Folkeblad" skriver herom:

Siden vi sidst skrev herom, har der staat to Valg, og det er af Vigtighed, at Landet her følger med; Hovedstadens Kommunevalg har større Betydning end de andre Byers og Distrikters derved, at dens Borgerrepræsentasjon ofte maa optræde paa hele Landets Vegne, navnlig ligeoverfor Kongehuset og Sverige; af den Grund kan det heller ikke undgaaes, at dens politiske Betydning, og Kristiania Vælgere har dennegang villet give sine Valg en saadan, idet de nemlig med stor Stemmeflerhed har valgt to Mænd ind forat gjøre den ene til Ordfører og den anden til Viceordfører, — to Mænd af det skandinaviske Selskabs Ledere (Assessor Løvenskjold og Rigsarkivar Birkeland), og som har udpræget sig selv som de stærkeste Amalgamister eller Sammensmeltningsmænd, vort Land ejer, ikke alene enige i det nu forelagte Unionsforslag, men gaaende videre til Unionsparlament, sikre paa at saa Tiden vil hidføre en Sammensmeltning, som den af England og Skotland. Derimod opnaaede Hr. Advokat Dunker, Forkjæmperen for vor selvstændige Stilling i Unionen, til første Valg kun 57 til andet 37 Stemmer. Her kan ikke godt være andre Egenskaber, som

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse f. No. 9.)

Lovforslag betræffende Hundeslægtens Forædling og Gjenfødelse.

Hyasint, af Skjæbnens Naade og Feernes Beskyttelse etc. etc.

Alldenstund, efter hvad Videnskabens nyeste Opdagelser giver Anledning til at antage, at omhyggeligt Udvalg af Avlsdyr er den naturlige Maade at forbedre og gjenføde Raserne paa;

Alldenstund, man endnu ikke har fundet en Methode at tillempe denne Fremgangsmaade paa Menneskeslægten, er det saa meget vigtigere at forsøge den paa Hundeslægten;

Alldenstund Taabernes Land fra gammel Tid er bekjendt for de mange ulige Hunderaser, det frembringer, og man der finder de vakreste Eksemplarer af Støvere, Gaard- og Bandhunde, Grævlinghunde, Faarehunde, Bologneser, Skjødehunde o. s. v.;

Alldenstund, det er nødvendigt ikke længer at tillade uægte Raseblandinger, som forstyrrer og udskjæmmer Typernes Renhed;

Byder og befaler vi at fra og med den Dag, da denne Lov bliver publiseret, skal Politiet gribe og paa administrativ Vej udrydde alle urolige og grove Raser, alle lavere eller uægte Spesies, saasom Ulvehunde, Dogger, Pudler, Mopser o. s. v., ligesom alle Dyr, som ikke nøjagtigt kan bevise sit Blods Renhed og sin Slægts Alder og Adel."

„Sire," tilføjede Ministeren, „til Grund for denne Forholdsregel ligger en politisk Tanke, som ikke skal undgaa Deres Majestæts Skarpsindighed. Naar De har tillempet Valgteorien paa Hunder, Hester, Æsler, Kjyr, Faar, Høns Ender, Gjæs o. s. v., naar der i Deres Ma[illegible]ts Stater bare findes fine, aristokratiske, [illegible]te og lydige Raser, skal det herlige af [illegible]uespil bringe Taaberne til at indse, at [illegible] Styrelse ikke bør stanse med Dy[illegible]t det tilkommer den at ordne de menneskelige Ægteskabsforbindelser for i Riget at bevare Blodets Renhed og Adel, engang vundet til den Højde, skal vi isaafald være Jordens første Folk, værdige Undersaatter til en Fyrste, som Feerne, hans Gudmødre, har givet Ynden og Skjønheden i Arv og Eje.

Efter denne Veltalenhedsprøve holdt Touche-à-Tout op med en selvtilfreds Mine og ventede den retmæssige Tribut af Lovord, som en saa ny og dyb Politik fortjente. Hyasint stod stum, han var bleg, hans Lipper dirrede.

„Hr. Greve," sagde han med oprørt Stemme, „jeg vil tro, at hvad De nu yttrede, er Deres fulde Alvor og ikke bare en Skjæmt. Tilbøjeligheden til at reglementere gjør, at De ikke ser alt det forhadte og latterlige i dette Forslag. De har saa ofte gjort med Menneskerne, hvad De har behaget, at det forekommer Dem ganske naturligt at behandle den øvrige Skabning paa samme Maade. Med hvad Ret dømmer De til Døden forsvarsløse Væsener, som Gud har gjort til Deres Ledsagere og som han har anbetrod Deres Medlidenhed. Hvorledes? Er det for at forsøge et System, De med koldt Blod berøver disse ulykkelige Livet? Hvis jeg faar Lov at tro mit Hjerte, er det ikke paa den Maade, man styrer et Land. Monarkens første Pligt er at respektere, at skaane alt, som omgiver ham, at lade leve. Sluk ikke denne Fakkel, som de ikke kan tænde igjen. Hvad er disse stakkars Dyrs Forbrydelse? Hæsligheden. Den er ingen Forbrydelse. Troskaben? ligesaa lidt. Er det da deres Afhængighed, som giver Anstød? Har De i den Grad gjort Menneskerne til Slaver, at de ikke engang kan fordrage, at Hundene er fri?"

„Ah! beundringsværdigt;" brast Pieborgne ud og rejste sig, „beundringsværdigt! Jeg beder Deres Majestæt naadigst forlade mig, om jeg gjør mig skyldig i et Brud paa Konveniensen, men jeg kan umuligt styre min Henrykkelse. At trænge tilbunds i Sagerne og undersøge Argumenternes indre Værd er ikke min Sag og det interesserer mig idethele meget lidt; men Formen, Minen, Valget af Ordene, Ironien! Aa, Sire, hvilken Lykke for os Advokater, at De er vor Konge! De skal fordunkle os alle."

Touche-à-Tout, som ikke delte Pieborgnes Enthusiasme, betragtede roligt Monarken og sagde med en betegnende Tone i Stemmen:

„Sire, vi kan ikke andet end skjænke de ædle Anskuelser, Deres Majestæt har udtalt, vor Hyldest. I Deres Alder, Sire, skulde det være beklageligt, om ikke Deres Hjerte brændte af denne hellige Ild. Men Erfaringen skal berigtige disse bedrageriske Illusjoner; Deres Majestæt skal lære at indse, at Politiken og Menneskekjærligheden ikke har noget med hinanden at skaffe. Det er ved at ødsle med Folkets Penge og Blod, som Deres Forfædre udførte saa store Ting. Sønnesønssønnerne beundrer dem, som sendte deres Forfædre i Døden. Efterverdenen tilbeder alene Erobrerne. Man faar ikke lade sig bedrage af en falsk Medlidenhed. Folkene er til for at føres i Ledebaand; de bider den Haand, som klapper dem; de slikker den Haand, som knuser dem. Historien stadfæster dette paa ethvert af sine Blade. Lad os derfor forlade disse tomme Menneskelighedsskrupler. I Politiken som i Lægekunsten befinder man sig ilde den første Gang, man lader Blod flyde; den alene er en stor Statsmand og en stor Læge, som gjør sit Hjerte haardt for andres Lidelser og har alene Tanke for Maalet, hvortil han stevner.

Jeg vil nu gaa over til den Lov som forskrækker Deres Majestæt saameget. At understøtte Naturen ved til Fordel for Slægtens Fuldkommengjørelse, at lade nogle Individer forsvinde, at virkeliggjøre den nyere Filosofies højeste Ideer, dette mishager Deres Majestæt; De frygter for Systemerne. Lad os da blive staaende paa Virkelighedens Jordbund og alene tage Hensyn til Dagens Interesser. Der findes en afgjørende Grund til at tage en heroisk Beslutning og denne Grund er følgende:

Om Deres Majestæt vil behage at kaste et Blik paa disse Papirer, skal Deres Majestæt se, at Politiet har opdaget en afskyelig Sammensværgelse. Mennesker, for hvem intet er helligt, har sammensvoret sig for at give Staden til Pris for Fiender af det værste Slags. Hundegaarden, Fængslet, hvor de omstrygende og ilde berygtede Hunde forvares, er bleven undermineret og man har sluppet løs disse Misdædere over fredelige Medborgere. En almindelig Skræk raader i Staden. Lykkeligvis vaager Politiet, man er Forbryderne paa Sporet og de skal ikke undgaa Lovenes Hevn."

„Det er forfærdeligt, det er himmelskrigende," udbrød Baron Pieurard.

„Det er hverken mere eller mindre end latterligt," sagde Hyasint roligt. „Hvor er det muligt at gjøre saa meget Væsen for et Par Hunde, som har krøbet ud igjennem et Hul?"

„Ja," sagde Baronen, „men hvem har gravet dette Hul? Det er deri det betænkelige stikker."

„Inspektørerne," sagde Touche-à-Tout, „er ikke enige om hvilket Redskab, man har benyttet; men derom nærer de ingen Tvil, at Arbejdet er gjort med Menneskehænder og at det forraader en djævelsk Dygtighed. Man har

er vejet mod hinanden, end deres Politik; de havde alle Tre hidtil ikke været valgte, og de to Andres Bekvemhed for at sætte sig ind i de dem fremmede Sager, kan naturligvis ikke maales med den gamle geniale Advokats. Men hans Politik er norsk, de to Andres er Sammensmeltningens, og Kristianias priviligerede Vælgere vilde vise, at dette var deres egen. De har vist det, da de valgte Aschehoug paa Thinget, de vilde vise det ved ogsaa at tage sig en Ordfører og Viceordfører of Sammensmeltningens Høvdinger, — de vilde vise det trods Landets Mening, ja, netop fordi de saa stærkt var dadlet derfor; de vilde vise det saa afgjort, opsigtvækkende, som muligt, derfor gjentog de det, og da Repræsentantvalget kom nogle Dage efter, vilde de ikke bøde paa det, nej, de vilde prøve at vælge endnu flere! Med andre Ord: de vilde vise os „sin Selvstændighed".

Korrespondanse fra Romsdalen til „Skandinaven". (Forts. fra No. 8).

Naar Gud bød vore første Forældre: Gjører Eder Jorden underdanig, og gjentog dette Bud for Noah, som Menneskeslægtens anden Stamfader, saa er Dampens Anvendelse paa Jernbaner og Dampskibe, Lynets Tvingen til at være Postbud til de fjerneste Egne paa Dieblikkets Vink og disse Maskiner, som i en Time gjøre, hvortil mange Trællehænder før tiltrængte Dage, og med alt — og med alt dette følger legemlig Velsignelse og Velvære — kun en liden Brøk af al den Forjættelse, som følger med sand kristelig Oplysning.

Sammenlignet med hine ovenfor omtalte Trondhjemske Egne maa man sige, at Romsdalen staar meget tilbage. Og betænker man, at Historien peger henpaa, at disse Egne begyndte ligesaa tidligt at lægges under Dyrkning som hine, saa tykkes det mig, at her maa have været en flerehundredeaarig Søvn, et Dvaleliv, hvor Søn og Sønneson og Sønnesønssøn gik aldeles i Faderens Spor og ikke gjorde et eneste Skridt fremad. Men Historien giver ogsaa Oplysninger om Aarsagen til dette Dvaleliv; nemlig en med Lov fastsat forfærdelig Indskrænkning af Næringsfriheden, ifølge hvilken Bonden og Producenten ikke fik Lov til at sælge sit Korn og sit Kvæg, sit Smør og sin Talg, sin Ved og sin Fisk paa det Sted og til den Mand, hvor han fik sine Varer bedst betalte, men forpligtedes, hvis han forøvrigt vilde sælge, til at føre sine Varer til det fjerntliggende Trondhjem. Men dette kunde han ikke gjøre uden paa aabne Baade, og, da han maatte passere den farlige Hustadvig og den haarde Tælgsø, paa hvilke Søstykker saa mangt et Liv er slukt, blev Følgen, at han kun arbeidede saavidt, at han kunde slæbe sig Livet igjennem med sig og Sine. Denne Tvangstrøie lagdes paa Romsdalen for Trondhjems Byes Opkomst. Denne spandt ikke Silke deraf, og Romsdalen hensank for lange Tider i en aandelig Umyndigheds og Trægheds Tilstand, hvoraf der desværre endnu er mange Spor. Se derfor standsede al Jordforbedring og Opbrydning af ny Jord, derfor ser man her kun Lapper af Jordstykker, medens omkring Trondhjem sammenhængende Agre og opdyrkede Marker paa 50 a 100 Maal; derfor blev her Folket afvænt med at foretage noget paa egen Haand — Saadant var jo ifølge Loven stemplet som en Forbrydelse — med den lammede Foretagelsesaand slappedes og Aandskraften i det Hele, Ligegyldighed, Træghed, Slufferi, Mistænkelighed mod de Højerestillede og Indesluttethed blev Folkets Stampræg. Derfor fik man forhen, naar man spurte her en Mand eller Kone, om hvorledes det stod til og hvorledes det gik dem, det Svar: „Aa jau; me græv med Hændom og pjaske med Føten" ɔ: vi grave med Hænderne og stræve med Fødderne, — skildrende altsaa sig selv som usle i Støvet krybende Orme, der kravle møisommelig efter Føde, — sandelig et meget betegnende Svar af et Folk, som ikke faar røre Haand eller Fod uden høiere Tilladelse. Det hed, at det norske Folk blev frit 1814. Dette er kun halv sandt forsaavidt som det ved Grundloven blev selvstændigt ligeoverfor Udlandet; men det varede temmelig længe, førend Næringsvæsenes Lænker løsnede, endnu er de langtfra helt fri; men med den Frihed, som er bleven forundt, er ogsaa et nyt Liv kommet ind i Romsdølingen; han ligner nu en Mand, som nylig er vaagnet op af en lang Søvnrus, — og haardt arbeider især Vestnæssjogningen paa at indhente det Forsømte, her er i saa Maade en Iver og et Fremtidshaab, som jeg ikke fandt i det Trondhjemske; — men han har ogsaa meget at tage igjen baade med Hensyn til sine Jorder og Agerdyrkningsredskaber og end mere med Hensyn til denne aandelige Spænstighed, til hvis Erhvervelse vistnok udfordres flere Slægtled; — thi ligesaameget som Tvang og Slaveri fornedrer Mennesket, ligesaameget forædles det ved at bestinnes af Frihedens Sol.

Et for Trondhjems By meget vigtigt Spørsmaal er blandt de Sager, som først skulle behandles i det nu siden 1ste Oktober sidstleden forsamlede Storthing, nemlig Byerne Trondhjems og Kristianias Forening med en Jernbane, eller med andre Ord en Fortsættelse af den saakaldte Størenske Bane. Men Sagens Knudepunkter er, om den skal gaa over Røraas eller over Kvikne. Over det sidste Sted bliver Banen ikke blot kortere, men og lettere at anlægge; men Trondhjemmerne anse det for et Livsspørsmaal for sig, at saa ikke sker, thi da vil Røraas og dens Omegn drage med sine Varer til Kristiania istedetfor som før til Trondhjem. Spændt er man og paa at se, hvilket Parti de Romsdalske Repræsentanter vil tage. Faa de Haab om, at med Tiden en Sidebane vil anlægges fra Kvikne til Domaas og maaske senere hen til Veblungsnæs, medens der ikke kan blive Tale om Saadant fra det fjernereliggende og tildels med Høifjelde adskilte Røraas, saa komme de, maaske sig selv ubevidste, til at tage Hævn over Trondhjem for Fortids Udsugelser ved at slutte sig til Kristianienserne og det sydlige Oplandsparti, der efter al Sandsynlighed vil stemme for Banens Gang over Kvikne. Hvad Storthinget ellers angaar, kan det ikke siges at være kommet endnu synderlig længere end til at have konstitueret sig paa Grund af, at Regjeringens Forslag og dens Betænkninger og Indberetninger ikke vare blevne i behørig Tid færdige fra de forskjellige Regjeringskontorer. (Forts.)

Havnen. Her er nu Is til Nesodden, og det paastaaes, at hele Bundefjorden ogsaa er islagt. Den „indre Havn" er klar som Følge af Dampskibsfarten og Forhalinger af Fartøjer, og endnu er Isen ikke til Hinder for Dampfarten. Der er Vovehalse, som friste sig paa den svage Is, men indtil videre fornemmelig under det milde Vejr nu om Dagene, bør Folk helst holde sig borte fra Isen. (Aftbl.)

Kragerø, den 9de Januar. Sidstafvigte Tirsdagskveld hendte den Ulykke ved Brændevinshandler Bruuns Brygge hersteds, at en ældre Sømand fra Smedsbugten faldt i Vandet og blev, uagtet Hjælp straks var forhaanden, optagen død. Han havde formodentlig i Faldet stødt Hovedet mod en ved Bryggen liggende Farkost, og dette Slag har muligens fremskyndet hans pludselige Død. Han var, som det hedder i almindelig Tale, et skikkeligt Menneske, og en i sin Stilling velagtet Sømand, men kunde blandt forøvrende Kammerater komme til at faa sig et Rus, og var nu i den fremrykkende Alder under saadan Tilstand især i Aftenskumringen mindre sikker i Syn og paa Fod; thi efter Forlydende skal han ogsaa før i Høst en Kveld i styg Vejr have paa sin Hjemvandring fra Byen havt det Uheld at tumle ud mellem Stabbestenene paa Vestenden af den nylagte Bro over Smedsbugtbækken og ned i Daldybet, men blev da bemærket af en foran ham vandrende Arbeider og af denne straks hjulpen op og bragt uskadt hjem. Saa godt gik det dengang, men hans Fejltrin itirsdags fik et alvorligere Udfald.

Hans Gjenlevende, især hans efterladte helseløse Hustru, sørge dybt over hans Bortgang. (Vestmar).

Horten, den 10de Januar. De kommunale Valg ere nu foregaaede paa de forskjellige Steder og det fremkomne Resultat viser, at Formænd og Repræsentanter ere kaarede med ringe Pluralitet. Det er ikke alene dette Sted, som iaar har at fremvise dette Eksempel paa Lunkenhed, men ogsaa de fleste andre Steder og ikke mindst selve Kristiania. Det er beklageligt, at Folk ikke sætter større Pris paa de borgerlige Goder, der er skjænket det; Udøvelsen af den aktive Borgerret bør dog ske, naarsomhelst dertil er Anledning, uden for Ubeklivelsen at gjøre en hel Del Undskyldninger, der kan charakteriseres som Skingrunde. (Gjeng.)

Storthinget.

(Fortsættelse af Forhandlingerne om Kirkemødet).

J. Aarflot: Ligesom Frihed paa den politiske og borgerlige Forfatnings Omraade fremmer Udviklingen, saaledes maa det ogsaa kunne siges, at Friheden vil virke vækkende og fremmende paa det kirkelige. Taleren mente, at ligesom man forhen havde imødegaaet Trangen til et Kirkemøde, burde man ogsaa nu gjøre det. Han agtede at slutte sig til Minoritetens Forslag. Grunden til, at Ønsket om Kirkemødet atter var kommet frem, var, at Styrelsen havde vist saa liden Villighed til at gaa ind paa de kirkelige Spørsmaal. Schawland troede, at der ved den foreslaaede Valgmaade vil fremkomme en Forsamling, som havde Dygtighed til at afgive en begrundet Dom om de kirkelige Spørsmaal. Hvorhen Kirkemødets Udtalelser vilde dreie sig, kunde man ikke vide. Taleren troede, at der allerede i længere Tid havde vist sig Krav og Trang til et Kirkemøde inden Kirken, hvilket man ikke kunde overse. Med Hensyn til den Bedømmelse, som Kirkemødet skulde afgive angaaende de foreliggende Spørsmaal, nærer man Tvil om, hvorvidt den vilde blive begrundet. Men man maa dog betænke, at de valgte Medlemmer allerede før Mødet har sat sig ind i de Sager, som vil foreligge. At man taler om Kirkens Partier, som Grund til ikke at lade et Kirkemøde finde Sted, kunde Taleren ikke forstaa; vilde man vente, til alt var fuldstændig Harmoni, fik man nok aldrig gjøre noget. Han ansaa det for en næsten ligegyldig Sag, enten Majoritetens eller Minoritetens Forslag gik igjennem. Provst Jensen vilde i det Væsentlige henholde sig til Aarflot. Der var virkelig Trang til Reformer i det kirkelige Liv, en Trang hos Menigheden til at faa sin tabte Myndighed tilbage. Ihvorvel han ikke vilde have et Kirkestorthing, vilde han dog stemme for et Kirkemøde, da man havde ønsket det paa saa mange Steder. Men han kunde ikke gaa helt med paa nogen af de foreliggende Forslag. Han vilde dog nærmest slutte sig til Minoriteten, men vilde ingen selvskreven Valgmand have. Han vilde i den Anledning fremsætte et Forslag: Naar et Præstegjeld tæller indtil 4000 Sjæle, sender det 2 Valgmænd, naar det tæller fra 4 til 8000 3 og over 8000 4 Valgmænd. Vogt: Naar Taleren stemte for et Kirkemøde, var det ikke for at tage nogen Myndighed fra Storthinget. Han troede heller ikke, at det foreslaaede Kirkemøde vilde virke som andet end forberedende. Han sluttede sig til Minoriteten; men han var dog villig til at gaa videre. Hvorvidt man siden oftere skulde have Kirkemøde, beroede paa, hvorvidt det første virkede godt. Han troede dog, at Diæten burde nedsættes til 2 Spd. om Dagen, hvorved Summen vilde nedsættes fra 10,000 til 8000 Spd. U. Sverdrup udtalte sig for Kirkemødet. Det var Referenten umuligt bestemt at høre hans Ytringer forresten. Han foreslog, at Diæten skulde nedsættes til 1½ Spd. om Dagen, altsaa Summen til 5,000 Spd. Sørenssen havde læst og kunde i Indstillingen læse mægtige Klager over, at Storthinget har al lovgivende Myndighed, Biskopperne for liden Magt, men i de Menigheders Kredse, hvor han havde færdes, havde han ikke hørt Klager over dette, men over at Kristendommens ophøjede Moral ikke havde præget sig nok i Livet. Dette troede han ikke Kirkemødet vilde raade Bod paa. Reformer vare vistnok ønskelige, men Storthinget var dygtigt til at afgjøre uden en Melleminstans. Jaabæk troede, at det vilde være ønskeligt, at flere Medlemmer af Talerens Stand vilde udtale sig om Sagen end det ene Medlem, som tidligere havde gjort det. Han vilde foreløbig bemærke, at han ikke troede, at Kirkemødet vilde virke til Gavn for Folk og Land. Han troede ikke, det vilde rette Kirkens Brøst. Der ser ud til, at § 16 i vor Grundlov næsten er udskreven af den engelske Lov. Saalænge man skal have en Statskirke, bør Kongen staa i Spidsen for den. I gamle Dage havde man i England Kirkeforsamlinger med stor Myndighed, men da der blev saadan Strid inden Forsamlingen, tog Parlamentet mere og mere Myndigheden fra den, og nu er den blot bleven en beraadslaaende Forsamling for Dronningen. De Forsøg, som har været gjort paa atter at give den mere Magt, have strandet. Taleren troede derfor, at dette Eksempel vilde vise, at der ikke var nogen Magt i saadanne Indretninger. Han troede ogsaa, at Storthinget, som for Tiden bestod af bare Lutheranere, vilde være godt skikket til at afgjøre kirkelige Sager. Og skulde der komme Mænd af anden Tro imellem, troede han, at det heller vilde være til Gavn end til Skade. Andersen (Moen) talte for Kirkemødet, som han troede var Trang tilstede for, da saa mange Møder af Gejstlige og Lægmænd havde udtalt sig for det. O. G. Ueland vilde trods den Vidtløftighed, hvormed Sagen var udredet, dog paa Grund af det Forhold, han tidligere havde indtaget til de kirkelige Spørsmaal, nu tillade sig at ytre sine Anskuelser om den foreliggende

---

til og med Fangevogteren mistænkt for at være Medvider og man forlanger hans Afsættelse."

„Nej, dette er dog vel stærkt," sagde Hyasint med et Skuldertræk. „Skal dette være Nytten af Inspekssjonen og Administrasjonen, saa er de vel de unyttigeste af alle de Endemaal, hvortil Statens Midler anvendes. Berolige Eder, mine Herrer, der findes ingen Sammensværgelse. Disse Hunde, som saa raskt afsærdiges, har havt mere Forstand, end Eders Inspektører; de har selv gravet det Hul, hvorigjennem de er rømt."

„Sire," sagde Touche-à-Tout med ikke saa liden Myndighed i Tonen, „Rapporterne ligger her foran mig. Det er ikke paa mere eller mindre sindrige Formodninger, Styrelsen støtter sine Beslutninger. Inspektørerne har begivet sig til Stedet og med egne Øjne set alt."

„Nuvel, jeg har ogsaa set alt," udbrød Hyasint ærgerlig. „Det forbauser Dem, Herr Minister. Ja, bedre end Deres Politi, ved jeg, hvad der har tildraget sig i Hundegaarden; jeg ved til og med, hvad De kanske er uvidende om, at man iforgaars førte did en Vindspiller, som tilhører Deres Datters Kammerjomfru."

„Virkelig, Sire," sagde Touche-à-Tout forbauset.

„Jeg ved, at en vis Kaptejn Allada har klaget paa højere Steder over Fangevogteren Le Douceur."

„Det er sandt," sagde Touche-à-Tout forvirret.

„Og jeg ved med samme Vished, at to Hunde, som jeg ikke nærmere skal betegne, har gravet denne djevelske Mine, som har sat Deres Politi og Deres Inspektører saamange Fluer i Hovedet."

„Leve Kongen!" raabte Pieborgne muntert. „Hans Majestæt fordunkler selve Kalifen i Bagdad; Taaberne skal faa sin Bondocani."

Touche-à-Tout saa skjævt til Advokaten og yttrede med Paastaaeligheden hos en Spiller, som vover sin sidste Indsats:

„Om Hundene har saamegen Klogskab, at de selv kan bryde sig ud af det Fængsel, hvori Loven har indespærret dem, er det paa høj Tid at stille sig af med det ny Slags Oprørere. Ellers har man Alt at frygte af dem, som følgende Rapport, som jeg imorges modtog, tilstrækkeligt beviser:

„Generalinspektøren over de kongelige Haver har herved den Ære til Deres Excellense at indberette, at iforgaars omtrent Kl. 10 paa Formiddagen mødte Slotsvagten Leloup i Parken en stor, hviduldet Hund af Bastardrase. Saasom Dyret hverken havde Halsbaand eller Mundkurv eller noget Kjendetegn, som udmærker en borgerlig Hund, havde den alene ved Skildtvagtens Forsømmelighed eller hemmelige Tilladelse kunnet smyge sig ind i Slotshaven.

Da Leloup mærkede, at denne Hund holdt sig især i Nærheden af Børnene, fulgte han den, og opdagede snart at den var gal. Øjnene havde et vildt Udtryk og Fraaden stod ud af Gabet. Uden at tænke paa nogen Fare, uagtet han bare var bevæbnet med en almindelig Stok, kastede alligevel den tapre Leloup sig straks over denne frygtelige Modstander. En forfærdelig Kamp opstod, Dyret for flere Gange løs paa benævnte Leloup, som dog heldigvis undgik at blive bidt.

Sejern tilfaldt Magtens Repræsentant. Hunden flygtede dødelig saaret, ud paa Gaden, hvor den opgav sit sidste Suk.

Man gyser, naar man tænker paa de uskyldige Væsener, som uden den uforfærdede Leloups Selvopofrelse skulde faldt som et Offer for et saadant Udyr. Dette er ikke første Gang, han paa denne Maade har udmærket sig."

„Sire," fortsatte Touche-à-Tout, „jeg har opsat et Dekret, hvorved Deres Majestæt tildeler den behjertede og modige Mand en Medalje og en Pension."

Uden at svare, rev Hyasint istykker Dokumentet, som Ministeren rakte ham.

„Opsæt," sagde Kongen, „et Dekret, som afsætter Slotsvagten Leloup; han er en nedrig Løgner, og Generalinspektøren er en Æsel, som har ladet sig narre af en Skjælm."

„Sire," sagde Touche-à-Tout, „det er en Embedsskrivelse, og en Embedsskrivelses Udsagn kan ikke drages itvil, førend en formelig Protest bliver anmeldt mod den."

„Nuvel," sagde Hyasint, „saa vil jeg anmelde en saadan Protest. Jeg var nærværende, jeg saa alt. Udyret var en stakkars Puddel, som ikke er gal, som ikke har bidt nogen og er ikke blevet slaat ihjel. Deres Administrasjon har virkelig en beundringsværdig Evne til at opdage netop Modsætningerne af Sandheden."

„Sire," sagde Touche-à-Tout, „jeg ser med Bekymring, at mine Tjenester ikke har den Lykke at behage Deres Majestæt, og jeg anholder underdanigst om min Afsked."

„De gjør Uret, Hr. Greve, at tage Dem Sagen saa nær. Jeg gjør Dem ikke ansvarlig for en Underordnets Fejl eller Ukyndighed."

„Jeg er dybt rørt, Sire, over Deres Godhed. Om jeg trækker mig tilbage, er det ikke fordi min Egenkjærlighed er saaret, jeg og mine skal stedse befinde os ved Deres Majestæts Fødder. Men jeg er Sjef for Administrasjonen; for denne store Korporasjon, som holder Folket i Tøjle og opretholder Staten. Den Dag, da Administrasjonen gjøres til Gjenstand for Diskusjon, da dens Ufejlbarhed drages itvil, er det forbi med dens Anseelse og dens Kraft er brudt; Anarkiet staar for Døren og Kongemagten er truet. Jeg vil ikke laane min Haand til denne Opløsning af Samfundet. Jeg har steget med Administrasjonen, jeg vil ogsaa falde med den."

„Som De vil da," sagde Kongen. „Baron Pleurard, jeg udnævner Dem til Grev Touche-à-Tout's Efterfølger. Opsæt Dekretet derom."

„Sire," sagde Baronen med graadmild Stemme, „jeg er her for at adlyde Deres Majestæts Befalinger."

Efter at Dekretet var undertegnet, forlod Hyasint Værelset i daarligt Lune.

„Bedste Greve," sagde Baronen, efter at Ministrene var blevet alene; „jeg lykønsker Dem til den Energi, De har udviklet. Kongen er ung, og han behøvede en Lekse. De har sagt ham Sandheden."

„Ja," sagde Touche-à-Tout, „men det har ikke hindret Dem i at indtage min Plads."

„Hvorledes, min bedste Ven," udbrød Baronen, „er det muligt, at De har kunnet tage Fejl af Bevæggrunden til min Handlemaade? Ser De ikke, at denne Yngling er smittet af revolusjonære Ideer? At trække mig tilbage skulde være detsamme som at overgive ham til Mennesker, som skulde misbruge hans Uerfarenhed og Lettroenhed. Det er for at frelse Staten, at jeg har gjort dette Offer af min personlige Tilbøjelighed."

Sag. Han havde længe været med at kjæmpet for kirkelig Frihed. I 1836 begyndte man at røre paa sig, men mødte Modstand hos Regjeringen; og først i 1842 fik man Forordningen af 1741 om Forbudet mod Forsamlingsfriheden hævet. Siden man havde faaet Dissenterloven, burde man vogte sig for at stramme Statskirkens Baand for meget. Han vilde stemme mod Kirkemødet; de kirkelige Spørsmaal vare saaledes klarnede og grejede, at Storthinget nu kunde tage Sagerne i sin Haand. Irgens imødegik et Par Ytringer af Sverdrup angaaende Lægmændenes Stilling paa Kirkemødet. Taleren var overbevist om, at Kirkemødet aldrig vilde udtale sig for en saadan Kirkeforfatning fra oven af, som Kirkekommissjonen havde foreslaaet. Det var ikke bare de 36 Lægmænd, men ogsaa en stor Del af Præsteskabet, som vilde udtale sig for at bygge Kirkeforfatningen paa en bred demokratisk Grundvold. Bentsen vilde efter Talerens Mening, at Storthinget skulde give en Række Love, som ophæve Baandene. Men hvis, som Bentsen vilde, hver Mand kunde gaa til hvilken Præst, han vilde eller man fik en Valgmenighedslov, saa vilde dette føre til det værste Præstevelde; thi da kunde Præsten afvise Enhver og sige: „Nej jeg staar fast; gaa Du til en anden Præst". Og saaledes behøvede Præsteskabet aldrig at give efter. Taleren vilde ogsaa netop som Bentsen og Sverdrup tage sit Standpunkt i den lutherske Kirke; og denne Kirke maatte have den samme Frihed, som man havde givet Katholiker, Baptister osv., nemlig Frihed til at organisere sig; han henholdt sig forsaavidt til U. Sverdrups Ytringer. Det var Menighedsraad, en demokratisk Frihed i Kirken, man maatte ønske; og Kirkemødet vilde ikke staa i Vejen derfor. Det var ikke saa sikkert, at Menighedsraad vilde gaa igjennem paa Storthinget. Og da vilde mange gaa ud af Statskirken; ialfald indeholdt den skotske Kirkehistorie et advarende Eksempel; 600 Præster vare paa en Gang gaaede ud af Statskirken, fordi man ikke i Tide indrømmede Kirken sin Frihed.

Eftermiddagsmøde den 12te Januar.

Bjørnsgaard fandt paa Grund af Thingets Fortid ikke at kunne gaa med paa en Institusjon, som vil tage en væsentlig Del af Myndigheden fra Storthinget. Storthinget havde ikke tidligere misbrugt sin Myndighed paa de kirkelige Sagers Gebet. Historien viser tilstrækkelig, at Synodalforfatninger oftest har huset Intolleranse og Fordømmelsessyge, og han maatte derfor modsætte sig et Kirkemøde, som selv, om det blev sammensat af et overvejende Antal Lægmænd, dog ikke vilde yde den fuld Garanti for Sagernes Behandling, som man ellers kunde have f. Eks. ved frie Menighedsmøder. Forsaavidt det var paaberaabt, at det var gaaet godt paa det svenske Kirkemøde, troede Taleren, at man ikke her have den samme Sikkerhed; thi hint Møde havde staaet under et stærkt Tryk af Opinionen og havde tællet flere indsigtsfulde Mænd, end vi for Tiden kunde haabe at faa til Repræsentanter for frisindede Anskuelser inden vort Kirkemøde. O. Velde imødegik Holmboes Ytring om, at der skulde ligge en større Sikkerhed for fri folkelig Styrelse inden Kirken, naar Kirkemødet blev sammensat paa Majoritetens Maade. Herimod var en almindelig Protest tilstrækkelig. Ligeoverfor de fremkomne Forslag sigtende til at forringe Udgifterne ved Mødet vilde han blot bemærke, at Pengespørsmaalet var aldeles underordnet. Det kom ikke an paa, hvad det koster, dersom der var Gavn i det. Han maatte fremdeles fastholde, at Kirkemødet vilde blive en Forløber for en ufolkelig og ufri Synodalforfatning. Dersom man nøje overvejer det svenske Kirkemødes Forhandlinger, vilde man se, at det var løbet meget let over de store vigtige Sager, og mere havde beskjæftiget med de smaa. Det kunde vel hende, at vort Kirkemøde vilde rydde stort op i og løse Knuderne i de store Kirkespørsmaal, som Storthinget Gang efter Gang havde forsøgt sig paa. Saavidt Taleren kjendte til den Aand, som havde aabenbaret sig i Synoderne var den Ufrihedens og Forfølgelsens; og vi skulde derfor ikke sætte synderlig Tillid til, at vor Synode vilde vise sig i et bedre Lys eller ialfald gjøre noget til at fremme en Kirkeforfatning paa en fri demokratisk Grund, det vilde blive uheldbringende for Menigheden. Derfor maatte han fremdeles frygte saadant Møde. Nordbye troede at Storthinget var baade skikket og kaldet til selv at tage Afgjørelsen af Kirkespørsmaalene i sin Haand. Men han kunde dog ikke tro, at Kirkemødet vilde være overflødigt. Der var flere af de Sager, som Kirkekommissjonen havde taget under Behandling, som ikke let kunde afgjøres af Storthinget f. Eks. om Nadverens Sakramente, Ægteskabsstiftelsesmisse osv. Taleren vilde holde paa Komiteens Mindretals Indstilling med den Begrændsning, som Jensen havde foreslaaet og med den Nedsættelse i Diæt, som U. Sverdrup havde foreslaaet. Olafsen kunde ikke billige den Modesag, som det nu var bleven, at dadle Statskirke og tale om Kirkens Brøst og Mangler. Statskirken havde ikke lagt nogen Hindring i Vejen for en sund og kraftig Sjælepleje. Et levende Præsteskab vilde ikke være noget saa stort Fremskridt. Man kunde ikke dadle Storthinget, fordi det intet havde gjort for Kirken; thi man havde jo givet Dissenterloven og arbejdet paa en Lov om Menighedsraad, som imidlertid var strandet. Naar man talte om Kirkens Nød, saa glemte man, at Bibelen dog laa opslaaet paa hvert Bord, at Kirkerne stadig vare aabne, at alle kirkelige Spørsmaal drøftedes saaledes offentlig som her, at man havde saamange Skoler og andre Anstalter til det religiøse Livs Fremme. Han troede, at Kirkemødet vilde besjæles af en Aand, som ikke vilde vise sig frisindet stemt ligeoverfor de Spørsmaal, som nu forelaa. Hvad skulde en Synode bestille, naar den mødte hvert 5te Aar? thi Taleren troede, at ingensteds var der mindre Behov for Love end her; men skulde man faa en Samling nye Love hvert 5te Aar, saa vilde Tingen blive alvorlig. Storthinget var ikke lysræd og frygtede for en Udtalelse; thi Taleren vilde ønske, at man straks vilde faa ikke blot et Kirkemøde, men mange Menighedsmøders Udtalelser. Man kunde desuden med Føje ogsaa pege paa, at gaar man ind paa Kirkemødet, saa har man Synodalforfatningen med sin Ufrihed i Baggrunden. Taleren vilde gjøre opmærksom paa den Aand man forsøgte at gjøre gjældende; saaledes skulde Kirkemødet udtale sig om Salmebogssagen; men det vilde dog blive for galt, om man skulde have en Autoritet, som paatvang Menighederne en Bog, de ikke vilde have. Det samme maatte siges om f. Eks. tredje Artikels Lydelse; thi det var hellerikke en Sag, man kunde ønske afgjort af en slig Autoritet. Taleren gjentog, at han vilde ønske, at frie Menighedsmøder vilde tage fat paa Drøftelsen af Kirkespørsmaalene; der kunde Tingen bedre og grundigere blive behandlet end paa et Møde, som nødvendigvis ikke kunde være samlet saa lang Tid. Man saa, hvor lang Tid Storthinget havde behøvet for at overveje de kirkelige Sager, det havde havt at gjøre med. Taleren kunde heller ikke tro, at den Omstændighed, at Kirkemødet ikke kom istand, vilde bringe en hel Del Folk til at træde ud af Kirken. Han syntes, det var en besynderlig Sag, at en Kirkens Ven kunde fremkomme med Ytringer om, at man burde arbejde for saadan Udtrædelse, dersom dette ikke kom istand. Man kunde lære, hvorledes det norske Folk betragtede en saadan Udtrædelse ved at se til Lammers. Daa fandt i Sagens Beskaffenhed Opfordring til at ytre sig. Han troede, at Frygten for et Hierarkis Overvægt paa et Kirkemøde ikke var synderlig grundet. Han troede, at saavel Præsteskabet som den almindelige Menighed vilde sørge for at hindre saadant. Men paa den anden Side overdrev efter Talerens Mening ogsaa de, der havde taget Kirkemødet i Forsvar, dets Betydning; saaledes laa der ikke i et Afslag nogen Ytring fra Storthinget, om man intet vilde gjøre for Kirken. Han vilde minde om, at Guds Ord dog nu forkyndtes purt og rent, saa Nøden vel ikke var saa overdreven stor. Han troede ikke at Kirkemødet vilde give en saa oplysende Erklæring angaaende de Spørsmaal, som skulde forelægges det, at dets Udbytte skulde blive stort. Med Hensyn til Valgmaaden, saa var man kun sikker paa, at man fik Præster, medens han ikke vidste, hvilke Lægmænd man vilde faa. Det var muligt, at de, som vare de mest urolige vilde holde sig mest frem. Møder uden besluttende og bevilgende Myndighed havde vist sig mindre virksomme til en alsidig og grundig Drøftelse. Dets Sammenvær (4 a 6 Uger) syntes heller ikke at borge for, at Udbyttet skulde kunne blive saa stort. Menighedsraadet var Kirkens store Maal. Grunden til at der paa Storthinget i 1863 og 1866 ikke var opnaaet Noget, var en Splittelse i 2 Partier paa Thinget, dette maatte stærkt fremholdes. Men denne Sag vilde alene hindres ved at skyde Kirkemødet imellem. Taleren vilde stemme mod Komiteens Mindretal, ikke fordi han var uenig i dens Maal, men dens Midler. Svane vilde som Medlem af Kirkekommissjonen ytre nogle Ord i Sagen, men kunde ikke fuldstændig høres fra Referenternes Plads i Salen. Riisnæs vilde ligesom Daa fremhæve, at Menighedsraadsloven var det vigtigste og det eneste rette Grundlag. Men han var iøvrigt enig med Komiteens Mindretal. Han troede ikke, at hverken Udbyttet vilde blive stort, om det kom istand, eller Udtrædelsen af Statskirken blive saa almindelig, som spaaet var, om Storthinget nu forkastede Forslaget om Bevilgningen til Kirkemødet. Rode imødegik Bentsens Ytring om, at det laa klart i Dagen, at Kirkemødet skulde blive en Forløber for en Synodalforfatning; denne Mening havde ikke noget Medhold i Kirkekomiteen. Han udhævede fremdeles, at Kirkemødet kun havde raadgivende Stemme i Kirkespørsmaalene baade for Regjering og Storthing. Naar man talte, som om at Synoder havde gjort bare Galskaber, saa forholdt dette selvfølgelig sig ikke saaledes, og selv om saa var Tilfældet, saa maatte man dog ligesaavel have Synoder, som man maatte have Højesteret og Storthing, uagtet disse hellerikke vare fri for at have begaaet Fejltrin. Og man havde ialfald ikke nogen rimelig Grund at anføre for, at dette Kirkemøde skulde komme til at vige fra den rette Vej. Brandt erklærede, at han vilde slutte sig til Jensens Forslag. Taleren havde strax sluttet sig til den Fraksjon i Komiteen, som vilde have flere Lægmænd end Gejstlige, men han havde ikke kunnet slutte sig til denne Fraksjons Præmisser; den væsentlige Aarsag til, at Taleren gik med paa Sammenkaldelse af et Kirkemøde, var, at han ønskede det afgjort, om man skulde faa et Menighedsraad eller ikke. Taleren var enig i, at man burde begynde nedenfra, men han troede, at et forberedende Kirkemøde vilde fremskynde dette. Holmboe imødegik Sverdrups Ytring om, at Kirkemødet havde en hierarkisk Smag; særskilt vilde han gjøre opmærksom paa, at hans Del af Komiteen ikke holdt paa, at Biskoperne skulde være selvskrevne Medlemmer af Kirkemødet. Han paastod, at Kirkekommissjonen ikke vilde besidde Tid og Kraft nok til, uden at et Kirkemødes Vejledning var gaaet forud, at behandle de Spørsmaal, som Kirkekommissjonen har givet Forslag om. J. Sverdrup fremhævede, at Gejstlighedens Mening havde man allerede nu Udveje nok til at blive bekjendt med. Skulde det derimod være Gejstlighedens Mening man vilde høre, saa maatte de gejstlige Medlemmers Antal være meget større end foreslaaet. Var der desuden nogen Mening i, at Kirkemødets 34 Medlemmer skulde besidde mere Indsigt og Kræfter end Storthingets 111 Medlemmer? Summen af de Spørsmaal, som Mødet skulde udtale sig om, var saa store og mange, at nogen ingaaende og udtømmende Behandling af et Møde i 4 a 6 Uger blev ligefrem umulig. Man havde jo Menighedsraad, og disse maatte der nu forlængst være samlet Materiale og Oplysninger nok om, til at man nu kunde begynde med disse. — Valgmaaden var saaledes, at Gejstligheden vilde komme til at faa den overvejende Indflydelse paa Forretningsgangen i Mødet; thi en ensartet og ved sine Anskuelser stærkt sammenbunden Flok vilde altid overmande de øvrige, som ikke var sammenbundne ved noget saadant Baand. — Han vilde, siden Skotland var nævnt som Eksempel paa Synodalforfatningens Fortræffelighed, bede bemærket, at Skotlænderne var et udmærket intelligent Folk, som havde lært at haandtere en saadan Synodalforfatning gjennem flere Hundrede Aar. Og desuden: Havde Synodalforfatningen i Skotland forhindret Udtrædelse af Statskirken? Nej tvertimod, det var skeet tiltrods for Synodalforfatningen; og følgelig skulde man ikke her tale om, at Udtrædelse af Statskirken vilde følge af en Negtelse af Kirkemødet. Naar man havde bebrejdet Taleren, at han var imod Friheden for Kirken og dog samtidig hævdede den almindelige Stemmeret paa det politiske Felt, saa vilde han modsige, at dette var Udtryk for hans Mening. Han vilde lidt efter lidt have Fremskridt til det store Maal paa det politiske Felt, og han vilde ogsaa netop have Frihed paa det kirkelige Felt; det var netop hans Bestræbelse. Menighedsraad vilde staa ligedan for Storthinget, hvad enten det tog fat paa denne Sag nu, eller om man ventede til Kirkemødet havde sagt sin Mening om den. Og disse Menighedsraads Skjæbne var for ham Hovedsagen. Faye mente, at der ikke laa megen Vægt paa Kirkemødet, hvis der virkelig var, saaledes som sagt, en alvorlig Bestræbelse hos Storthinget efter nu at tilvejebringe en Lov om Menighedsraad. Men han havde sine Tvil herom, naar han hensaa til, hvilken Vanskjæbne Menighedsraadene havde havt paa Storthingene helt siden 1857. Derfor vilde han nu stemme for Kirkemødet. Bentsen vilde fatte sig kort. Han troede med Ret at kunne fastholde ligeoverfor Rhode, at Komiteens Flertal havde udtalt sig for Kirkemødet for at faa Synodalforfatningen frem. Dernæst vilde han til U. Sverdrups Bemærkning om, at Taleren som Tilhænger af Grundtvigs kirkelige Anskuelser ikke kunde tages Hensyn til, da disse Anskuelser vare saa særegne, svare med at minde om, hvad Grundtvig havde virket og gjennemført. Geelmeyden havde været mest stemt for at forkaste Komiteens Flertals Indstilling; men var efter moden Overvejelse nu gaaet over til denne Indstilling. Thi der var flere af disse Kirkespørsmaal, f. Eks. om 3die Artikels Ordlydelse, rituelle Bestemmelser, som ikke kunde komme under Storthingets Afgjørelse. Og desuden vilde Kirkemødet blive et hensigtsmæssigt Sted for at udjevne Strid i Meningerne, og skaffe den kirkelige Gjæring Afløb. Taleren holdt med Hensyn til Sammensætningsmaaden nærmest paa Mindretallets Indstilling, men ønskede dog ogsaa denne noget forandret, hvorfor han fremsatte et eget Forslag. Irgens vilde bemærke, at hans Mening ikke havde været at, Negtelse af Bevilgning vilde medføre en Udtrædelse af den lutherske Kirke, men vel af Statskirken, og at hellerikke Negtelsen af Kirkemødet alene vilde føre dertil; men kun naar man ogsaa negtede Menighedsraad og anden Organisasjon af Statskirken. U. Sverdrup imødegik Bentsen og yttrede, at Grundvigianismen vilde opløse den lutherske Kirke. Bentsen forsvarede sit Standpunkt. J. Sverdrup imødegik U. Sverdrup og gjentog, at det var Menighedernes Selvvirksomhed og Selvstyrelse, som her var Hovedsagen, og her maatte Staten, højeste Myndighed, Folket, have den afgjørende Stemme. Efter en kort Debat mellem U. Sverdrup og Olafsen optoges Sagen til Votering.

Flertallets Forslag forkastedes med 99 eller 100 Stem., Middeltallets Forslag derpaa med 80 St. og Jensens Forslag derefter med 65 Stemmer. Udfaldet blev saaledes, at Bevillingen til Kirkemødet forkastedes. Navnelisten over Stemmerne skal senere meddeles.

Trykfejl. I Spalte 15, Linje 7 f. n. i Kildals Foredrag staar: naturligt; læs: underligt.

Brevvexling.

Til L. N. paa H. Vi haabe snart at kunne tilfredsstille Deres saavelsom Andres Ønsker. Bladet vil stadig blive mere alsidigt, eftersom det vinder større og større Udbredelse, og da ville vi ogsaa se os istand til at udvide Bladet. Brev fra Storthinget ville leveres hver Uge.

Til K. B. Vi ere enige med Dem i Resultatet, men kunne iøvrigt ikke bifalde flere af Deres Grunde, og kunne derfor ikke optage Opsatsen i dens nu havende Skikkelse.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget overalt og staar fremdeles lavest i Nordland. Vinden er SOlig, Luften er bleven tørrere og Temperaturen synker. Klart Vejr nordenfor Dovre, overskyet søndenfor. Udsigterne ere til koldere Vejr.

Bekjendtgjørelser.

Tilsalgs.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler.
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af

Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske Tapeter til Fabrikpriser anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti extra gode **Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af Uldtøi.
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Foruden i Bladets Ekspedission kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 11. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Thorsdag den 14de Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve og rekom. Breve); til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 12te Jan. Ifølge Agence Havas vil Konferentsen idag afholde sit 2det Møde. Det forsikres, at Magterne have besluttet at fortsætte Konferentsen, selv om Grækenland fastholder sin Fordring.

London, 13de Jan. St. Thomas har den 23de December været hjemsøgt af Jordskjælv. I Lima raser Koppeepidemi og den gule Feber.

Konstantinopel, 13de Jan. Storvezîren har besvaret Konferentsens Note angaaende Tvangsforholdsreglerne mod Grækenland saaledes: Bestemmelserne om Udvisning af græske Undersaatter skal blive forandrede, men det er umuligt at forandre de allerede trufne Anordninger angaaende græske Skibe.

Paris, 13de Jan. Constitutionnel beklager, at Grækenland, som siden 2den Januar har været underrettet om Konferentsens Stilling, i sidste Øieblik har reist formelle Vanskeligheder, men haaber dog, at det af Magterne tilsigtede Resultat vil blive opnaaet.

Ifølge Agence Havas har Rizos Rangabe endnu ingen Besked erholdt om, hvorvidt han har at bivaane de yderligere Konferentsmøder.

Om Maalstrævet.

(Slutning fra Gaarsbladet).

Naar altsaa Maalstræverne sige sig at arbejde til den nasjonale Selvstændighed, til Folkeaandens Befrielse, da finder jeg dette fuldkommen berettiget, thi Befrielsen er først fuldstændig, naar, som jeg sagde i de første Linjer, der i Norge kun tales et Sprog og dette Sprog er Norskt.

Spørgsmaalet bliver nu videre: Paa hvad Maade, ved hvilke Midler skal dette Maal naaes? Først maa vi da kaste et Blik paa Sprogforholdene, saaledes som de for Tiden ere, da det jo er fra de givne Forhold, at der skal arbejdes frem. Hvad der da strax falder i Øjnene er, at vi i Norge har to Talesprog, men blot et Skriftsprog, eller med andre Ord, vi have to Sprog, hvoraf det ene forekommer baade i Form af Tale og Skriftsprog, det andet blot som Talesprog. At et Sprog ikke har hævet sig til Skriftsprog er et Tegn paa, at dets Indehavere ikke have hævet sig til den intellektuelle Frihed, der er Betingelsen for et Skriftsprogs Dannelse, og det er da ogsaa Almuen, den mindst oplyste Del af Nationen, hvis Sprog kun findes paa de Talendes Læber. Naar altsaa denne Del af Nationen skal anvende et Skriftsprog, maa den ty til det, der har sin Rod, ikke hos dem selv, men hos den dannede Del af Nationen, og gjennem den i Danmark.

Mange ville finde dette i sin Orden. Det er jo klart, at Kultursproget er det, som maa have Overvægten, siger man, man kan ikke nære et underordnet Sprog ved Siden af det, hvorigjennem Aarhundreders Udvikling har gaat; thi Kulturen lader sig ikke bøje. Vi maa her atter minde om den sokratiske Lære om Jordemoderkunsten; ganske vist kan et Sprog, man kalde det nu Kultursprog, eller hvad man vil, fortrænge et mindre udviklet Sprog, men da bliver det Individuelle, der skjules i det fortrængte Sprogs Aand, dræbt, det bliver ingen Befrielse. Nej, skal et Kultursprog kunne hjælpe et mindre udviklet frem, da maa det ske netop derved, at det respekterer dets af Naturen givne Ejendommeligheder og søger at bringe disse frem, Sprogets Ejere maa da selv arbejde videre; det er den Opgave, et udviklet Kultursprog i vore Dage har lige overfor et mindre udviklet. Men, vil man igjen spørge, er der da nogen Mening i at udvikle et Sprog til Brug for den mindre oplyste Del af Nassjonen og stille det paa lige Fod med Kultursproget? Vi svare hertil, at Sprogets Udvikling naturligvis umuligt kan foregaa for sig selv uden Indflydelse paa dets Talere; thi Sprogets Udvikling kan nødvendigvis kun ske ved at gaa Haand i Haand med Folkeoplysningen. Naar man paa den rette Maade arbejder for Folkets Oplysning, da vil Sproget gjennem den danne sig af sig selv; derfor bliver Maalstrævet i sin inderste Kjerne en Folkeoplysningssag. Med den stigende Oplysning gjennem Folkets egen Udvikling og Udviklingen af dets eget Sprog vil snart de første Betingelser for Dannelsen af et tilsvarende Skriftsprog danne sig; den mere Oplyste vil virke paa den mindre, altsaa skriver han for ham i deres eget Sprog og derved er Uddannelsen af Skriftsproget begyndt. Hvordan nu dette Skriftsprog vil komme til at se ud, er ikke godt paa Forhaand at sige; Talesproget er delt i en Mængde Dialekter, og hvor stor Indflydelse hver enkelt af disse vil faa paa det fælles Skriftsprog kan ikke forud vides, men det er klart, at man maa have et Skriftsprog færdigt, som da paa en Maade kan stilles i Forslag, og om hvilket Bevægelserne ville komme til at dreje sig. Et saadant Sprog har vi i Ivar Aasens Landsmaal; dette vil naturligen blive lagt til Grundvold, og om ikke Sproget kommer til at blive aldeles ens med det, saa bliver det ialfald noget Lignende.

Saa skal vi altsaa faa to Skriftsprog her i Landet? vil man spørge. Nei ganske vist ikke; thi Maalstrævet stiller sine Opgaver, ikke alene til det uudviklede Sprog, men ogsaa til det udviklede. Der vil nemlig i et Land stadig være en gjensidig Indflydelse paa hinanden af alle de Aandsarbejder, som ere oppe; den ovenomtalte Udvikling af Folkesproget vil saaledes ikke foregaa i det Skjulte, saa at ikke den intelligente Del af Nationen iagttager den; tvertimod, der vil være en stadig Indvirken tilstede, som vil ytre sig deri, at Kultursproget mere og mere vil udrense de fremmede Bestanddele, der findes i det, og istedet derfor optage alt mere og mere af Folkesproget; hvor hurtigt denne Optagelse skal foregaa kommer an paa, hvor hurtigt Udviklingen af Folkesproget gaar for sig, og hvad dets Repræsentanter gjennem sin Udvikling kan præstere. At det vil vare lang Tid, før den endelige Sammensmeltning vil have fundet Sted, kan man paa Forhaand vide.

Vi tro saaledes, at det er uretfærdigt at beskylde Maalstræverne forat ville etablere en Kløft i vort Samfund eller at ville arbejde mod Kulturen. At der for Øjeblikket er en Kløft, derom er alle enige; Uenigheden drejer sig kun om, hvordan denne Kløft skal udjevnes. Maalstræverne vil gaa en Vej, andre Nordmænd en anden Vej.

Der er en Række af Modstandere af Maalsagen, der hente sine Vaaben fra politiske Betragtninger. Man har i de senere Aar oftere hørt fremsætte, at vi ikke tør stille os fra det Aandsforbund med Danmark, hvori vi i saa lang Tid har staat: der bliver forlidet Publikum til at danne en Nassjon, siger man. En saadan Frygt kan Maalstræverne ikke dele. Har vor Folkeaand faaet sine særegne Gaver af Naturen, saa er det vor Pligt at udvikle dem, og det sker kun ved aandelig Uafhængighed. Idethele taget finder Maalstræverne at det er krænkende mod Aanden at lægge en politisk Maalestok paa den, at gaa paa Akkord med Politiken om, hvor megen Frihed man uden Fare kan give sine Aandsgaver; thi hver Kraft, som dør, uden at have virket fuldt ud efter sin Bestemmelse, er et Tab for Nassjonen.

Et nyt Fiskeri.

De store Rigdomme, som Havet gjemmer i sit Skjød, begynder alt mere og mere at tilgodegjøres og lægge den ene Million Dalere efter den anden hvert Aar til Nationalformuen. Blot for ganske faa Aar siden havde man saa liden Brug for den Masse Torsk, som aarligen indfinder sig ved de finmarkske Kyster, at man ofte kastede den fangede Fisk i Havet igjen, efterat have skaaret den op i Bugen og udtaget Leveren; og allerede nu er Finmarksfisket gaaet op til 10 Millioner Fisk, altsaa til ⅔ af et almindeligt Lofotfiske. Noget Lignende er foregaaet eller foregaar med Hensyn til Storsildfisket. Der er ei alene opstaaet et Søndmørsfiske, men der er i de 2de sidste Aar opstaaet et Helgelands- eller Nordlandsfiske, som synes at have en stor Fremtid, og maaske vil gjøre de nordlandske Egne til de mægtigste i Landet. Ifølge et Telegram til Indredepartementet fra Amtmanden i Nordlands Amt er det hidtil havte Udbytte af Storsildfisket inden Nordlands Amt i denne Høst antagelig omkring 200,000 Tønder, altsaa Tredieparten af et almindeligt godt Vaarsildfiske. Ansætter man Prisen i Udskibningsstand kun til 3 Daler pr. Tønde, saa indbringer den dog vort Land en Kapital af 600,000 Spd. Sildefisket i Nordlands Amt blot denne Høst har altsaa indbragt Nationen 5 Gange saa meget, som Telegrafanlægget fra Lofoten til Vardø koster.

Mærkeligt er det ogsaa, hvorledes Forsynet uddeler sine Gaver; thi netop i de nordlandske Egne var det, at Nøden var størst i forrige Vinter, og nu er netop denne Egn bleven velsignet med denne Gave som Gjengjeld. Det, synes, som om Nordlændingerne saaledes ikke behøver at søge til Amerika for at dø i Udørkener eller paa Prærierne.

I Skolesagen.

(Af Skolebestyrer P. Voss).

IV. Om Sprogundervisningen m. m.

Jeg tror at kunne bevise, at Kommissionens Anordning af Sprogundervisningen er paa engang upædagogisk, uøkonomisk og utidsmæssig. Af Skolens fem daglige Læretimer i Alderen 15—18 Aar at anvende de tre til Klassiciteten (og saa Discipelens Hjemmearbeide forholdsmæssig optaget med det samme) er rent udsagt, for en Normalskole at være, en pædagogisk Monstrositet, jeg skulde tro uden Sidestykke i Skoleverdenen forøvrigt, og isandhed en dyr Betaling for de 2 à 3 ugentlige Timer Naturfag, som Kommissionen har optaget i den lavere Skole, især naar dertil kommer, at Skolegangens normale Grændse rykkes 1 Aar længere op. Man byder her Skoleungdommen et Overmaal af Klassicitet, som kanske Filologer af Fag vilde betakke sig for. Skolen kræver, som af Kommissionen og dens Formand med Styrke udhævet, Afvexling, kun ikke saa at forstaa, at man skulde kunne drive etslags aandelige Vexelbrug med de barnlige Hjerner og f. Ex. paa Skolens nederste Trinmed Ensidighed dyrke en Ager, naar man kun paa dens mellemste med ligsaa megen Ensidighed dyrker en ganske anden, og paa dens øverste atter en tredie. Sandheden er, at en passende Afvexling kræves den hele Skolegang igjennem, og at netop Skolens øverste Trin, efterat Aandsevnerne gjennem Opdragelsen er oparbeidede og styrkede, vil kunne bære en større Fagmængde end noget tidligere. Men det ser ud, som om Kommissionen kun havde Brug for sin Doktrin om Nødvendigheden af de forskjellige Aandsevners Sysselsættelse med et forskjelligartet Stof, saalænge det gjælder at bevise Foreneligheden af Latin- og Realskole i en Middelskole med de mangeartede Undervisningsgjenstande, som netop denne Forening gjør nødvendig. Det ser ud, som om Kommissionen antager, at i det Øieblik Gutten har fyldt det 15de Aar og fra Middelskolen træder over i Latingymnasiet, da kan Undervisningen paa engang skifte Tyngdepunkt og ordnes efter ganske modsatte Principer. Enhver, der ikke deler denne Anskuelse maa frygte, at Latingymnasiet vil komme til at lide under en dræbende Ensformighed. Heri ser jeg det upædagogiske.

Om jeg ansaa det for en værdig Opgave for Statsmagterne at vedtage Timefordelingstabeller eller, hvad der kommer ud paa det samme, Lovbud om Examina m. m., der ialt væsentligt kun gjør en eneste Timefordelingstabel mulig, vilde jeg udvikle, hvorledes det efter min Opfatning — ganske modsat af Kommissionens — maatte være Nutidens pædagogiske Opgave, om muligt at lufte ud endel Latin og Græsk af Skolens øverste Klasser, jeg vilde udvikle, hvorledes Nutidens Dannelse umulig kan komme til sin Ret ved hovedsagelig at repræsenteres i Skolens Pugeklasser, og jeg vilde til Støtte for denne Opfatning, henvise til den pædagogiske og specielt antihumanistiske Bevægelse i andre Lande, hvor man nok oftere har villet beskjære Klassicitetens yppige Vært paa Almendannelsens øverste Trin, men neppe nogensinde villet belemre Skolen med et vidtløftigt klassisk Apparat, og til samme Tid unddrage den den væsentlige Nytte, hvorved dette Apparat skulde forsvare sin Plads; — men denne Udvikling vilde ikke tilsigte at skaffe den nævnte Anskuelse Seieren ved et Magtbud, og den kan derfor opsættes til en bedre Leilighed.

Jeg kommer nu til det uøkonomiske ved Kommissionens Anordning. Selv Ikke-Fagmænd vil kunne forstaa, at man i en Skole, med et mindre Timetal fordelt paa et længere Tidsrum, vil kunne udrette mere end ved en Sammendyngning i Lighed med Kommissionens. Det kræver ingen Udvikling, at hvad der rigtig skal fordøies, behøver Tid til at sætte sig, til at gaa over i Blodet, til at afsætte varig Frugt. Følgen af enhver Propning er først den, at Sikkerhed i Elementerne vanskelig, ofte aldrig, naaes, saa den, at denne Mislighed besværliggjør hele det følgende Studium, endelig den, at hvad der sidder løst, falder af som løs Kalk. Skulde ikke Erfaringer fra den senere Tids Studenterdannelse bekræfte dette?

Hvorfor lære vi vel Latin og Græsk i vore Skoler? Ganske vist fordi Oldtiden i sig selv er noget videværdigt, men ogsaa formedelst disse Studiers aandsopdragende, forberedende (propedeutisk) Betydning, fordi de ved at tugte og danne Aanden bereder Jordbunden for Skolens øvrige Udsæd og — for at tage et Exempel — bevirker en Orienteringsevne, der gjør det let for Discipelen at finde sig tilrette i enhver anden Sprogbygning, og saaledes bliver ham et væsentligt Hjælpemiddel til Tilegnelsen deraf. Men hvor vil man høste denne Nytte af det klassiske Studium, naar man stiller Klassiciteten øverst og Skolens øvrige Undervisning nederst? Alle vilde dog le ad den Landmand, som paa det omhyggeligste harvede og pløiede Jorden, men undlod at saa.

Derfor er det en urimelig Luxus i Lighed med Kommissionen i en Realskole, efterat den grammatiske Sands dog vel skulde være tilstrækkelig styrket ved halvtredie Aars Studium af et moderne Formsprog (Tydsk), at optage nogle Brokker Latin, som ikke kan have nogen anden Betydning end som Middel for et Maal, som paa dette Punkt allerede skulde være naaet gjennem andre Midler. Eller er Fædrus's Fabler, 3 Bøger af Cæsars galliske Krig og Sallusts Katilina noget i den Grad uerstatteligt, at det for denne Stump Forfatterlæsning lønner sig at lære et helt nyt Sprog?

Heller ikke Kommissionens Ordning af den mathematisk-fysiske Undervisning synes dikteret af sunde pædagogiske Hensyn. Vi lære Mathematik, blandt andet, fordi den er en vigtig Hjælpevidenskab for en Del andre Discipliner, f. Ex. Fysik. Og saa skal man i en Skole, som giver en vidtgaaende mathematisk Undervisning, forsmaa den Lettelse, som ligger i at bygge Fysiken paa dens mathematiske Forudsætninger? Men Kommissionen har proppet Latingymnasiet i den Grad med Latin og Græsk, at her bliver ingen Plads for Fysik. Ifald man selv havde havt nogen Tro paa sin egen Lære om Hensigtsmæssigheden af det klassiske Studiums Opsættelse til de modnere Aar, synes det, som om man havde maattet kunne indgaa paa en Reduktion af Timetallet, og f. Ex. for hver to Timer, man opgav paa det lavere Trin, lade sig nøie med een Time paa det høiere. Iaafald havde der ialfald været Konsekventse i Kommissionens Fremgangsmaade. Men det er meget langtfra; man har taget Sagen ganske som et arithmetisk Regnestykke, og for hver Time, man opgav i de lavere Klasser, taget sig fuldt ud betalt i de høiere. Tingen er nok den, at herom har der ikke hersket „fuld Overensstemmelse" inden Kommissionen.

Hvorfor er endelig Kommissionens Anordning utidsmæssig?

Jeg har allerede antydet Svaret: Fordi Tidens Opdragelse med Nødvendighed kræver, at Tidens Børn indvies i det bedste, af hvad Tidens er. Men hvorledes kan dette Krav ske Fyldest, naar af hele det i en vis Forstand bedste og mest indbringende Treaar, de tre Femteparter skal ofres Grækenland og Rom? Jeg mener, at man fra denne Side medrette

har karaktiseret Kommissionens Forslag, som et Opkog af ultraklassiske Skolesynsmaader, kun skulde man have tilføiet slet Opkog.

Naar Skolen i de tre sidste Aar af sine 30 Undervisningstimer skal ofre Klassiciteten fra 18—20*) Timer ugentlig, da indser man, hvormeget der bliver igjen til nyere Sprog og Literatur, til Modersmaal, Religion, Historie og Geografi, til mathematiske og naturvidenskabelige Discipliner, og det paa det Skoletrin, hvor Discipelens Alder og Udvikling forøvrigt skulde gjøre ham mest modtagelig for disse Fags dannende Motiver. Thi al Dannelse og ethvert dannende Studium af hvilketsomhelst Fag kræver, for ret at udmyntes, en Modenhed, som den yngre Alder ikke kan præstere. Den barnlige Alder kan tilegne sig Midler til Dannelse, først den modnere Ungling kan Skolen ogsaa oplære i Brugen af disse Midler. Jeg skal tage et Exempel fra den af Kommissionen med saa megen Forkjærlighed betænkte Tydsk. Man vil uden Tvivl indtil 15 Aars Alderen kunne bibringe Discipelen saamegen Sprogfærdighed, at han vil kunne lære „at skrive en tydsk Stil uden grovere Feil," men hvad bliver der af Literaturlæsningen? Tror man, at Gutter i 12—15 Aars Alderen er meget skikkede til at bevæge sig paa Literaturens sublime Høider? Om Discipelen nogensinde skal faa Smag og Sands for at benytte sin Sprogkundskab til et dannende og forædlende Literaturstudium, beror paa en Tilfældighed. Skolen giver ham ingen Haandsrækning hertil, viser ham ikke paa Vei. Kommissionen ved rigtignok ogsaa her Raad for Uraad. Ligeoverfor disse og lignende Betænkeligheder, som har været fremholdt, f. Ex. af L. Kr. Daa, henviser den tillidsfuldt til den Bestemmelse, at „Tydsk tænkes vedligeholdt ved kursorisk Læsning nu og da i en af de franske eller engelske Timer." Men foruden at dette synes at være at slagte den fattiges eneste Faar (Fransk, Engelsk har efter Kommissionens Plan i Latingymnasiet tilsammen 2 — to — Timer ugentlig), ser man, at det efter denne Bestemmelse end ikke kan være Maalet i Latingymnasiet at faa læst et eneste sammenhængende Verk af Literaturen. Ogsaa det tydske Studium vil paa denne Maade væsentlig blive staaende paa det elementære Trin.

Dette var et Exempel. Lignende Betragtninger lod sig gjøre gjældende angaaende alle andre Fag end de klassiske, hvad enten de (som Tydsken) ganske afsluttes eller stærkt beskjæres ved Udgangen af Middelskolen, og jeg tror, at Skolen derfor bør være overmaade varsom med at optage noget Dannelsesmiddel, som den ikke helt ud kan benytte, og jeg kan ikke med Kommissionen se en Fordel deri, at dens Skoleplan i denne Henseende er gaaet videre end nogen anden europæisk.

Min Mening, som jeg herved tror tilstrækkelig at have begrundet, er i Korthed den, at man ved idethele at rykke Sprogundervisningen op, ved i Skolens næstsidste Aar at tilføie et femte Sprog, (Oldnorsk) og ved at henlægge Elementerne af Græsk til de modnere Skoleaar vil tynge disse saaledes ned under Vegten af Elementer, at Skolen i sin Helhed i end høiere Grad, end den er det, fra nederst til øverst, synker ned til at blive en Skole for Elementer, — hvad der er contra naturam, og selvfølgelig maa ikke blive en Lettelse, men e. Tyngsel mere.

*) I det sidste Tal er Timerne til den gamle Historie medregnede.

Jeg lægger i disse Ting kun ringe Vægt paa den enkelte personlige Erfaring, men jeg tror dog i denne Sammenhæng at burde oplyse, at jeg gjennem tiaarig Praxis i de saakaldte treaarige Latinskoler, hvis fornemste Særkjende, som bekjendt, er Flytningen af det klassiske Studium til Skolens øverste Etage, tror at have erhvervet en nogenlunde korrekt Forestilling om dette Skoletrins Skikkedhed for Elementærundervisningen i Sprog, og at jeg samtidig hermed i fem Aar som Bestyrer og Lærer ved en Latinskole, som har været organiseret efter det hidtil sædvanlige System, har havt daglig Anledning til Sammenligning af den Anstrengelse, det i begge Arter af Skoler koster at naa Maalet, og af det Udbytte, begge Systemer har bragt, og at den herved indvundne Erfaring kun har bestyrket de ovenfor udtalte Anskuelser. Det tør ligeledes ikke være uden Sammenhæng hermed, at af alle Skoler har ingen udtalt sig i den Grad skarpt mod Kommissionens Forslag, som Kristiania Latinskole, hvis Lærere erklærer Kommissionens Udkast i dets Helhed og i det Væsentlige forkasteligt, og alle paa en nær finder, at det heller ikke „efter de Grundsætninger, hvorpaa samme hviler, og den Maade, hvorpaa disse Grundsætninger ere gjennemførte" afgiver et hensigtsmæssigt Grundlag for en kommende Omordning af Statens høiere Skolevæsen, „men som saadant maa ansees for ubetinget utilraadeligt". Det tør være, at Skolens Lærere væsentlig ser det „ubetinget utilraadelige" i Forslagets afgjort encyklopædiske Karakter, men det tør ogsaa antages, at det ikke har været uden Indflydelse paa Skolens Votum, at den iblandt sit Lærerpersonale indeslutter to Mænd, Hhrr. Adjunkt Ottesen og Overlærer Schreiner, som tidligere har virket i den treaarige Skoles Tjeneste og i disse Stillinger havt den bedste Anledning til personlig at overbevise sig om Holdbarheden af de af Hr. Nissen og Kommissionen opstillede Theorier for Sprogundervisningen. (Forts.)

Kristiania, den 14de Januar 1869.

Under 9de dennes har det naadigst behaget Hans Majestæt Kongen at meddele Efternævnte Afsked i Naade: Sognepræst til Vaale Præstegjeld under Nordre Jarlsbergs Provsti i Christiania Stift J. G. Lund fra 1ste Mai 1869 med en aarlig Pension af 550 Spd.; — Sognepræst til Botne Præstegjeld under Nordre Jarlsbergs Provsti i samme Stift H. Nielsen med en aarlig Pension af 500 Spd.; — Sognepræst til Talvigs Præstegjeld under Altens Provsti i Tromsø Stift F. G. Bruun med 400 Spd. aarlig i Vartpenge; — Amtsfysikus i Smaalenenes Amtsfysikat S. H. Hannestad med en aarlig Pension af 450 Spd.; — Børskommissær i Kristiania A. Ingemann med en aarlig Pension af 120 Spd.; — Toldopsynsbetjent i Tromsø Tolddistrikt C. Norbye med en aarlig Pension stor 850 Spd.; — Korpsmajor ved forhenværende Kristianssandske Musketerkorps og Chef for 2det Kompagni af Kristianssandske Brigades Depotafdeling C. M. Weisser, R. S. O., med en aarlig Pension af 660 Spd. samt med Tilladelse til fremdeles at bære den for hans indehavende Charge nu reglementerede Uniform; — Chefen for forhenværende Gjerpenske Kompagni under Laurvigske nationale Musketerkorps, nu 3die Kompagni af Thelemarkens Bataillon, Kaptein T. G. Abelsted med en aarlig Pension af 400 Spd.; — og Stadshauptmand og Chef for Borgervæbningen i Stavanger L. W. Hansen fra den borgerlig-militære Tjeneste.

Under s. D. er Handlende T. Petersen naadigst anerkjendt som Dansk Vicekonsul i Moss.

Under s. D. er det naadigst bestemt, at den ved Kgl. Resol. af 22de Februar sidstl. bifaldte Konstitution for Professorerne Lochmann og Winge som Overlæger ved hver sin Service af Rigshospitalets medicinske Afdeling forlænges indtil Videre og paa de samme Vilkaar, som i bemeldte Resolution bestemt.

Under s. D. er den ved det akademiske Kollegium ved Kgl. Resol. af 14de Novbr. sidstl. givne Bemyndigelse til at overdrage Kand. med. Schønberg at afholde Forelæsninger i indeværende Semester 3 Timer om Ugen over Fødselsvidenskab m. m. mod en maanedlig Godtgjørelse af 25 Spd. af Universitetskassen naadigst udvidet til at gjælde ogsaa for 1ste Semester 1869. (Rigstd.)

Udlandet. De sidste Blade fortsætte Beskrivelsen af Urolighederne i de spanske Provinder. I Malaga forefaldt der heftige Barrikadekampe mellem Tropperne og Indvaanerne, hvori de første kun efter lang Kamp vandt Seir. De havde mange Faldne og Saarede. Et eneste Infanteriregiment tabte alene 10 Officerer. To Præster vare blandt de Fangne, flere deltog i Kampen, men havde reddet sig ved Flugt.

Times for den 4de indeholder en Korrespondance fra Paris, som begynder med den oprigtige Tilstaaelse, at det næsten maa ansees for et Mirakel, at Freden opretholdes i det forløbne Aar. Grunden hertil søger Korrespondenten fornemlig deri, at Bismark stadig har bestræbt sig for at betage Frankrige en god Anledning til et Brud, medens Napoleon III paa den anden Side har havt Betænkelighed ved at fremkalde en Krig paa det Grundlag, som var tilstede. Revolutionen i Spanien tillægger Korrespondenten ingen Betydning med Hensyn til Fredens Bevarelse. Angaaende Keiserens Anskuelse bemærker han, at Ingen kan tvivle om, at det er hans faste Beslutning at tage Hevn over Preussen, bl. A. fordi Frankriges Anseelse maa gjenoprettes, naar hans Dynasti skal være sikret. Fra dette Standpunkt er det dynastiske Hensyn baade naturligt og berettiget; thi Forudsætningen for det napoleonske Dynasties Gjenoprettelse var netop, at Frankrige under det vilde komme til at indtage den Stilling i Europa, hvorpaa det har Krav. I dette Punkt ere Dynasti og Folk uadskillelige. Om de Skuffelser, som have deres Grund i en fornemlig fredelig Stemning hos det franske Folk, ytrer Korrespondenten: „Jeg hører ofte det Spørgsmaal blive fremsat, hvad det franske Folk virkelig mener om dette store Freds- og Krigsspørgsmaal, der nu i et helt Aar har staaet for os. Vi maa i Folket skjelne imellem de forskjellige Klasser, hvilke en fælles Fare uden Tvivl ville forene, men som for Dieblikket betragte dette Spørgsmaal i et meget forskjelligt Lys. Handelsstanden og Pengemændene ere ikke blot Modstandere af Krig, men ere tilbøielige til at lade haant om de haandgribelige Grunde, som kunne føre dertil, og den Grund, som Deres eget Blad (Times) saa ofte anfører til Fordel for Freden, nemlig at „Preussen aldrig vil angribe Frankrige", er i det Hele taget tilstrækkelig for denne Samfundsklasse. Ikkedestomindre lide de i Gjerningen af Krigsængstelserne; de ønske, at Keiseren var ligesaa lidt istand til at indlade sig paa et saadant Foretagende, som en konstitutionel Suveræn vilde være det uden Folkets Samtykke, og det er denne Krigsangst, der nu gjør dem næsten Alle som En til Liberale og til bestemte Fiender af en personlig Regjering. Men i høiere og lavere Lag af Samfundet findes der Følelser af en helt anden Art, som man ikke synes at kjende rigtig i England. Indsigtsfulde Franskmænd, der ere vante til at tænke over politiske Anliggender, betragter en afgjørende Kamp imellem Frankrige og Preussen som uundgaaelig, og de finder sig heri som i en af de nødvendige Prøvelser, for hvilke alle store Folk ere udsatte. De forudse et Sammenstød imellem det voxende Preussen og det foruroligende Frankrige, og under denne store Kamp vilde de i Betragtning af den almindelige Fare glemme eller udsætte deres Klager imod den nuværende Regjering. Hvad Bønderne og de arbeidende Klasser angaar, da ønske de ikke i og for sig Krig, navnlig da de kun have ubestemte Forestillinger om Preussens Fremgang, og da Regjeringen selv i denne Henseende har søgt at fremkalde en Følelse af Tryghed; men Intet vilde være lettere end at fremkalde en modsat Stemning, og hvis Lunten engang bliver sat til den ophobede Beholdning af Uvillie imod Preussen, vil man blive forbauset over den Hurtighed og Styrke, hvormed Luen vil udbrede sig; thi i det franske Folks Sind er der med Hensyn til Preussen en eiendommelig Blanding af Foragt og Had — Foragt for Preussens uheldige Angreb paa den franske Revolution i 1792 og Had for dets heldige Indfald i 1814. Der er i dens Folketanke en stor Magt, som Keiseren veed, at han har til sin Raadighed, om han end mulig vil betænke sig paa at benytte den. Imidlertid forlænges den almindelige Usikkerhed, og dette Aar begynder, ligesom det forrige endte, midt i den usikreste Fred, som Verden nogensinde har seet."

Det er af en tidligere Meddelelse bekjendt, at den forhenværende rumæniske Minister Bratiano nylig er optraadt i et Folkemøde i Bukarest og har holdt en meget udfordrende Tale, som bl. A. har været Gjenstand for en Forhandling i Deputeretkammeret. Det vigtigste Afsnit af denne Tale lød saaledes: „Naar vi ere bevæbnede, have vi ogsaa sikret vor Skjæbne, den Skjæbne, som allerede vore Fædre stræbte efter, og som nu deres Efterkommere stræbe efter. Trods alle Storme og trods de Ødelæggelser, som to barbariske Folk, Tyrkerne og Magyarerne, have anrettet, have Rumænerne bestandig holdt sig opret; det er altsaa umuligt, at Nationen skal gaa under nu i Frihedens Tidsalder. For Dieblikket befinde vi os i en Gjenfødelsens Tidsalder. Gud alene ved, hvorledes Orienten vil blive reformeret. Naar Orientens Folk og deres Ledere forstaa at slutte sig broderlig sammen, saaledes som vi i 1848 raadede Magyarerne og siden den Tid stadig have foreslaaet Tyrkerne, saa vil Løsningen af Orientens Gjenfødelse være fredelig. Men kommer det til en blodig Løsning, saaledes som det ser ud til, saa maa heller ikke denne Tid finde os ubevæbnede. Efter Fyrst Michaels Død, hvormed ogsaa Farligheden forsvandt, gik man over til Rumænien; man søgte Synder, hvor der ingen var, og da man troede, at man var bleven færdig med Rumænien, faldt man over Grækenland. Er man færdig der, vil man igjen binde an med Serbien og Rumænien og saa fremdeles. Rumænien havde hidtil imellem sig og Magyarerne en Skillevæg, nemlig Siebenbürgen. Men da Siebenbürgen nu er faldt, saa ved jeg ikke, om ikke de Bølger, som have opslugt det, tro at kunne vælte

Kong Puddel.

(Fortsættelse fra No. 10.)

„Isandhed, min bedste Baron," sagde Greven i en ironisk Tone, „jeg havde ingen Anelse om, hvormegen Forbindtlighed jeg er Dem skyldig. Regn ved første Lejlighed paa min Erkjendtlighed."

Saasnart Touche-à-Tout havde forladt Værelset, brød Pieborgne ud i en skraldende Latter.

„Han er nærved at sprekke af Harme," sagde han, „men det er tilpas. Kunde han ikke ladet sig nøje med at tyrannisere Taaberne og ladet Hunde ifred? Jeg er Jæger og ved at sætte Pris paa disse tro Dyr. De er det bedste, som findes hos Menneskerne. Hvis jeg havde fire Ben vilde jeg foreslaa, at man rejste Hans Majestæt en Triumfbue med følgende Indskrift:

De taknemmelige Hunde
til sin Frelser.

Medens Advokaten, efter sit Laugs Vane, spottede over alt, gjorde den i Unaade faldne Minister et Besøg hos den høistbefalende General over Armeen. Efter en kort Samtale gik han med faste Skridt hjem, lod sin Datter kalde, havde en Samtale med hende og pakkede ikke ind sine Sager.

Kongen gik med store Skridt op og ned i sit Værelse og grublede over, hvad han havde gjort. Han spurte sig selv, om han kanske var gaat forvidt. Han begyndte at faa en Anelse om, at Kongekaldet har mere end en Torn. Han stod just ibegreb med at søge sin Moder, da den tjenstgjørende Kammerherre leverede ham et Visitkort og straks efter stormede som en afskudt Kanonkugle den kommanderende General, Baron Bombe, ind i Værelset.

Det var en røstelig og bredskuldret Skikkelse, omkring femti Aar. Han gik med faste Skridt, udspændt Bryst, indtrukket Mave, tilbagetrukne Skuldre og stiv Nakke. Et kort klippet Haar og opstaaende Næse, en vældig Underhage, slappe Kinder, som faldt ned over det haardt tilspændte Halsbind, gav Generalen et Udseende, som ikke var synderlig indtagende, men som ikke mishagede Kongen. Han fandt noget deri, som erindrede ham om hans gamle Ven Harlekin.

„Sire," sagde Baronen med en Stentorsstemme, „jeg beder Hans Majestæt om tilgivelse for at jeg kommer indfarende uden alle Seremonier, men jeg har i dette Øjeblik faat Underretninger, som det er min Pligt at melde Kongen. Jeg var paavej med den til Grev Touche-à-Tout, da jeg fik høre, han ikke længere er Minister. Jeg tog da paa mig Ansvaret for at bryde mod Etiketten. Naar Kongen faar høre mig, vil han tilgive mig."

„Tak, General! De foruroliger mig. Er Staten i Fare?"

„Ja, Sire, man fornærmer Deres Majestæt og beskjæmmer Taabernes Folk. Pratmakernes Konge kjender ikke længere nogen Grænse for sit Overmod. Jeg har Bevis derpaa i et Brev, som jeg holder i Haanden. Men vi skal D— ta' mig — tæmme dem til at æde op sin egen Uforskammethed. Tilgiv mig, Deres Majestæt, jeg er en gammel Soldat og forstaar mig ikke paa at belægge min Ord."

„Godt," sagde Hyasint smilende, „sæt Dem, General. Jeg hører Dem."

„Sire," sagde Baronen, „Dronningen, Deres Moder, hvem Gud bevare, er en stor og vis Fyrstinde, men i seks Aar har hun kun havt en eneste Tanke, den at leve i Fred med alle sine Granner. Og det har gaat ganske som jeg forudsagde. Disse Kjeltringer, Pratmakerne, har arbejdet, produseret, kjøbt, solgt og blevet rige. De har ynglet som Kaniner; og nu har de den Uforskammethed at ville maale sig med os. De understaar sig at sige, at de hverken er mindre rige eller mindre tapre end vi, og at vi, om vi vover at blande os i deres Affærer skal faa erfare, med hvem vi har at gjøre."

„Og dette foruroliger Dem, General."

„Nej, Sire, men det græmmer mig. Hvis disse Pratmakere skal faa Lov at være Herrer i sit eget Hus, saa er vi ikke længere den store Nasjon. Vi er da ikke længer disse Taaber, som fik Jorden til at bæve; vor Magt er i Aftagende."

„Og dette er virkelig Deres Mening, min bedste Baron?"

„Sire, det er den almindelige Mening. Vi har nu i ti Aar holdt 500,000 Mand under Vaaben. De begynder at blive utaalmodige. Officererne har i seks Aar ikke faat nogen Befordring; man har ikke givet dem en eneste af disse lykkelige Sjanser, som paa tre Dage kan lade dem rykke op to Grader. Armeen har det lejt, den føler sig tilbagesat og ydmyget. Deres Majestæt betænke, hvad det har at betyde. En saadan Tingenes Tilstand kan umuligt længere vedvare; Geværene skal gaa af af sig selv."

„Men, General, jeg maa tænke paa mit Folk; jeg kan ikke begynde Krig bare, fordi mine Granner blir rigere og mine Officerer ønsker Befordring. Der behøres mere talende Grunde."

„Jeg trodde at have sagt, at Pratmakernes Konge paa det groveste har fornærmet Deres Majestæt. Behøver jeg at gjentage for Deres Majestæt disse nedrige Skjældsord?"

„For at kunne føle mig saaret af dem, maa jeg jo have hørt dem."

„Nuvel, hør, disse fortrolige Brev underretter mig om, at Pratmakernes Konge ved Underretningen om Deres Upasselighed, i Nærværelse af sine Adjutanter har yttret til sin Broder, Storhertugen: „Hvad tænker Du om denne Feernes Guldgut, som blir syg bare han hører Smældet af et Fyrværkeri? det skulde vel more mig meget at faa den lille Junker paa to Mands Haand. Jeg indbilder mig at jeg har flere Haar paa Indsiden af min Haand end den der Kyllingen paa Hagen.?

„Sagde han Kyllingen?" udbrød Hyasint og sprang op fra Stolen bleg af Vrede.

„Ja, Sire, han sagde Kyllingen. Bladene skal gjentage det, Armeen skal faa vide det; Taaberne skal faa høre, at man har fornærmet dem i deres højt elskede Konges Person."

„Jasaa! Storhertugen ønsker at faa mig paa Tomandshaand;" sagde Hyasint med sammenbidte Tænder. „Vi skal give ham den Fornøjelse, og det snart."

Krigen var besluttet. „Kyllingen" var mere end den unge Konge kunde fordøje. Touche-à-Touts Krigspuds havde lykkets fuldkommen. For at gjøre det fuldstændigt sendte han sin Datter, den smukke Tamaris, hen til Kongen for at spille en liden Komedie. Hun lod sig nemlig forinden sin Afrejse fra Hovedsta-

Protokollen samt oplæse for Parterne de af disse afgivne Erklæringer og Tilbud.

Bestemmelserne i nærværende § skulle ikke gjælde: 1) naar Fordringshaveren til Sikkerhed for sin Fordring har gjort Arrest eller Forbud, hvis Gyldighed ikke erkjendes; 2) naar blandt flere for samme Gjæld Indklagede En eller Nogle udeblive, men de øvrige møde og benegte Fordringens Rigtighed, og 3) naar Indklagede mod Fordringen gjør Modkrav gjældende, som benegtes eller er større end tretti Speciesdaler og ikke benyttes blot til Frifindelse.

Efterat flere Endringsforslag vare fremkomne fra Aall, Falsen og Schweigaard, og efter en Debat mellem disse og Hammerstad, Nergaard, Richter og Enge, blev Komiteens Indstilling bifaldt, dog saaledes, at andet Punktum i Litr. a kom til at lyde saaledes: Har Indvarslingen efter foregaaende Vedtagelse været forkyndt udenfor Indklagedes Bopæl, at osv., som i Indstillingen, og at 2i §'s Slutningen kom til at lyde saaledes: naar blandt flere for samme Gjæld Indstevnede En eller Nogle benægte Fordringens Rigtighed. § 2. Har en Fordringshaver i det Tilfælde, § 1 Bogstav b omhandler, uden tilstrækkelig Grund undladt at paastaa Kjendelse, kan han, uanseet at han vinder Sagen, ikke faa sig Omkostninger tilkjendt. Enst. bifaldt. § 3. Naar Parter ere enige om at voldgive Gjældssag af den i § 1 omhandlede Størrelse til Afgjørelse af Forligelseskommissionen, har denne, dersom Forlig ei opnaaes, at afgive Kjendelse, forsaavidt Afgjørelsen kan finde Sted, alene efter hvad Parterne skriftlig anbringe eller til Protokollen forklare og fremlægge. Dog skal vidtløftigt Regnskab mellem Parterne ikke kunne fordres opgjort paa denne Maade, medmindre Forligelseskommissærerne dertil erklære sig villige. Enst. bifaldt. § 4. Udebliver Klageren, uden ved lovligt Forfald at være hindret fra at møde eller lade møde, fra Forligelseskommissionen og Indklagede paastaar sig tilkjendt Erstatning for sit spildte Møde, bliver samme, uden Hensyn til, om Sagen angaaer nogen anden Gjenstand end den i § 1 omhandlede, at bestemme ved Kommissionens Kjendelse. § 4 kom til at lyde saaledes: Udebliver Klageren fra Forligelseskommissionen, uden at Kommissionen har Grund til at tro, at han ved lovligt Forfald er hindret fra at møde osv. som i Indstillingen. § 5. I de Tilfælde, som omhandles i §§ 1 og 4, bør Kjendelse være afgivet paa Stedet eller senest inden fjorten Dage. Derimod kan det med Kjendelse i en af Parterne voldgiven Sag paa Landet udstaa til næste Møde og i Kjøbstæderne samt de Ladesteder, der have egne Forligelseskommissioner, i fire Uger. — Antage Kommissærerne, at de for Affigelse af Kjendelse opstillede Betingelser ikke ere tilstede, eller de ikke kunne blive enige om Kjendelsen, bliver Sagen, medmindre Parterne have vedtaget Andet, at henvise til Retten. Dog skal i Tilfælde af Menings-Afvigelse mellem Kommissærerne, naar Bestemmelsen i § 4 kommer til Anvendelse, i Ladestederne og Landdistrikterne den protokolførende Kommissærs Stemme gjøre Udslaget, og i Kjøbstæderne den Kommissærs Stemme, som ifølge foretagen Lodtrækning dertil er bleven bestemt. — Efterat Bemærkninger vare gjorte af Augustinussen, Richter, Falsen og D. Kildal bifaldtes Komiteens Indstilling enstemmig. § 6. Naar Kjendelsen gaar ud paa Betaling, skal den angive Hovedbeløbet tilligemed Renterne, forsaavidt saadanne blive at erlægge, samt Fordringshaverens Tilkommende i Anledning af Forligsbehandlingen, derunder indbefattet Godtgjørelse for hans Uleilighed ved Paaklagen og Mødet i Forligelseskommissionen. Ved Fastsættelsen deraf tages Hensyn til, om Fordringshaveren ved samme Forligelseskommission afgiver Møde i flere Sager. Ligeledes har Kommissionen ved Bestemmelsen af Indklagedes Erstatning for spildt Møde at tage i Betragtning, om han til samme Forligelseskommission har flere Sager at møde i. Enst. bifaldt. § 7. De Kjendelser, som affiges, ligesaavel som den Henvisning til Retten, der omhandles i § 5, blive at indføre i Kommissionens Forhandlingsprotokol. Bifaldtes mod 1 St. (Aall). § 8. Forligelseskommissionens Kjendelser have, forsaavidt de gaa ud paa Betaling, samme Exekutionskraft som Forlig. Exekutionsfristen bliver, naar ikke anderledes af Parterne er vedtaget, at fastsætte til fire Uger i de Kjendelser, som affiges i Kjøbstæderne, og ellers til otte Uger. Fristen regnes fra Kjendelsens Affigelse, forsaavidt den er bleven afgiven i Parternes Nærværelse, og ellers fra dens Forkyndelse. Enst. § 9. For Affigelse af en Kjendelse betales to Ort og for Beskrivelse af en Kjendelse som for Udskrift af et Forlig, dog at ingen Betaling bliver at erlægge for Affigelsen af den i § 4 nævnte Kjendelse; for den, som omhandles i § 3, betales, forsaavidt ikke anderledes er vedtaget, fire Ort. — Naar Beskrivelse af flere over samme Skyldner afsagte Kjendelser forlanges, bliver det at iagttage, at samtidigen afsagte Kjendelser gives samtidigen beskrevne, og at ingen senere afsagt Kjendelse gives beskreven foran en tidligere afsagt. Kjendelser, der affiges i Gjældssager, som optages i samme Forligelseskommissions-Møde, ansees som samtidigen afsagte. § 10. Naar Kjendelser skulle gives beskrevne, for at indbringes for Retten til nærmere Prøvelse, indtages i Udskriften Kommissærernes Begrundelse, forsaavidt saadan har været benyttet samt i det i § 1 Bogstav b bestemte Tilfælde de sammesteds omhandlede Protokol-Tilførsler. Enst. bifaldt. § 11. Forligelseskommissionens Kjendelser saavelsom derpaa grundede Indførsler kunne indbringes til nærmere Prøvelse for Underret, hvorunder Indtale af den i Kjendelsen omhandlede Gjæld henhører, uden at fornyet Forligsbehandling i dette Tilfælde udfordres. — Paastævnes Kjendelsen af Skyldneren, maa Paastævningen iværksættes inden een Maaned efter Kjendelsens Forkyndelse eller, forsaavidt den er afsagt i Parternes Nærværelse, efter Affigelsen; angaar Paastævningen Indførselen, maa den foregaa inden een Maaned efter sammes Afholdelse. I ethvert Fald maa Paastævningen ske til første Thing efter Fristens Udløb, hvortil lovligt Varsel kan gives. — Fordringshaveren kan i Tilfælde af Kjendelsens Paastævning forlange Afsætning for det tilkjendte Beløb. Om denne Forretnings Paastævning fra Skyldnerens Side gjælder, hvad ovenfor om Indførsler er anført. — Er det Fordringshaveren, som paastævner, maa Paastævningen iværksættes inden Aar og Dag fra Kjendelsens Affigelse, eller, hvis den gjælder Indførselen eller Afsætningsforretningen, fra dennes Afholdelse, og ske til første Thing derefter, hvortil lovligt Varsel kan gives. — Forligelseskommissærerne blive ikke at varsle i Anledning af Kjendelsens Paastævning. Enst. bifaldt. § 12. Undlader en Fordringshaver i det i § 1 Bogstav b. omhandlede Tilfælde at forlange Kjendelsen, skal det anføres i Henvisnings Attesten, paa hvilke Vilkaar Skyldneren har været villig til at forlige Sagen. Enst. bifaldt. § 13. Dommeren er pligtig til, naar efternævnte Sager skulle paastævnes til den almindelige Ret:

a. De i § 1 til 4 omhandlede Kjendelser eller i Medhold deraf afholdte Indførsler eller Afsætnings-Forretninger,

b. Sager, som angaa Gjældsfordringer, hvis Hovedstol ikke overstiger treti Speciesdaler, eller hvori Sagsøgeren ved Siden af anden Paastand alternativt paastaar sig tilkjendt en til Hovedpaastanden svarende Pengesum, der ikke overstiger treti Speciesdaler,

efter Vedkommendes Begjæring at udfærdige Indkaldelse til de Personer, som for Retten skulle indvarsles. For Indkaldelsen, hvori Sagens Gjenstand korteligt angives, og som vedkommende Part selv har at besørge forkyndt ligesom almindelig Stævning, betales fire og tyve Skilling. Bødtker foreslog, at b i § 13 med fornøden Omredaktion skulde udgaa. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 5 St. § 14. I Anledning af de i foranstaaende § omhandlede Sager skulle efterstaaende Regler komme til Anvendelse:

a. Forsaavidt nogen af Parterne møder uden Sagfører, har Dommeren, foruden at bistaa ham i de i Forordningen af 3die Juni 1796 §§ 13 og 15 omhandlede Henseender, tillige at veilede ham med Hensyn til de Oplysninger, som maatte være at søge.

b. Behandlingen bør være saa kort og simpel som muligt. Sagførelsen skal i Almindelighed være mundtlig og Protokollationen indskrænke sig til Tilførsel af Parternes Paastande, Indsigelser og Erkjendelser, dog er det ikke nogen af Parterne forment at fremlægge skriftlig Indlæg. Udsættelse maa ikke tilstaaes Parterne uden til Fremskaffelse af saadanne Oplysninger, som de ikke med Rimelighed kunde have forberedt sig paa, eller til Besvarelse af Indlæg, som de ikke paa Stedet se sig istand at besvare, og Sagen maa ikke uden særdeles tvingende Aarsag medtage mere end to Møder.

Dom affiges paa Stedet eller snarest ske efter Optagelsen.

c) Modkrav fra Indstævntes Side til hvis Anbringelse i intet Tilfælde udfordres Klage til Forligelseskommissionen eller Modstævning, kommer alene i Betragtning indtil et Beløb, der ikke overstiger treti Speciedaler. Heller ikke udkræves Modstævning til Vidners Førelse fra Indstævntes Side.

d) Stemplet Papir udkræves ikke i de her omhandlede Sager. Indførsel sker efter bekræftet Udskrift af Domsslutningen. For Bekræftning erlægges kun halv Gebyr.

Bødtker foreslog, at den sidste Sætning i § 14, b skulde udgaa. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 3 St. Augustinussen vilde henstille, at man ophævede den Bestemmelse i Forligelsesloven, at Sagfører og hans Fuldmægtig nægtes Adgang til at møde for sine Parter ved Forligelseskommissionen. D. Kildal mente, at Forslag om dette helst burde fremsættes ved næste Lov ang. Forligelsesvæsenet. § 15. Gjældskommissionerne i Bergen og Throndhjem ophæves. Schweigaard foreslog, at der til § 15 skulde tilføies: naar de ved samme ansatte Dommere afgaa. For den Tid træder nærværende Lov paa de nævnte Steder ikke i Kraft. Ved Voteringen bifaldtes Kom. Indst. mod 8 St. § 16. Denne Lov træder i Kraft første Januar næste Aar, dog saaledes, at i §§ 1—12 indeholdte Regler alene skulle finde Anvendelse paa Sager, som efter den Tid paaklages til Forligelseskommissionen. Enst. bifaldt.

Sagen besluttedes enst. tilsendt Lagthinget.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 angaaende forskjellige Forslag til Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet. A. Repræsentanterne Bergsagers og Foss's Forslag, at der for Landets Vedkommende ikkun skal afholdes 4 Kommissionsmøder om Aaret, var indstillet til ikke at bifaldes; denne Indstilling bifaldtes enstemmig. B. Forslag af Tønnesen, vedtaget af Jaabæk, angaaende Valgmaaden og Varigheden af Kommissærernes Funktion, var indstillet af Komiteen til ikke at bifaldes, hvilken Indstilling enstemmig bifaldtes. C. I Anledning af Liestøls Forslag om Betaling til Kommissæren, havde Komiteen indstillet følgende

Lov

angaaende Forandringer i § 80 i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet. — § 1. Naar Parterne enten personlig eller ved Fuldmægtige fremstiller sig i Forligelseskommissionen og begjære deres Overenskomst tilført Protokollen, betales derfor 1 Ort. — § 2. For Beskrivelse og Bekræftning af Forlig, indgaaede i Byerne, betales 2 Ort, eller særskilt en Ort for Beskrivelse og en Ort for Bekræftning, samt ellers en Ort eller tolv Skilling for hver. — § 3. (Minoriteten). For Udfærdigelse af Kaldssedler betales 12 ß. — Bødtker udtalte sig imod denne Indstilling, da han fandt, at det nu ikke var Tid at formindske Kommissærernes Betaling. Augustinusen udtalte sig imod Minoritetens Indstilling. Helle forsvarede denne. Seim foreslog, at Sagen skulde henlægges. Schultze vilde stemme for Majoritetens, men ikke for Minoritetens Indstilling. O. G. G. Ueland fandt ikke, at Sportlene var saa ufordelagtige endda, og at man derfor maatte finde sig vel tjent med dem. Floor udtalte sig i samme Retning, men han vilde dog stemme for Henlæggelsesforslag, da Embedsmændene fik altfor lidet efter denne Lov. Provst Jensen udtalte sig for Indstillingen. Jaabæk sluttede sig til dem, som vilde have Loven, ogsaa § 3. Vennemo kunde ikke gaa med paa Nedsættelse af Betaling for Kaldssedler. Selboe udtalte sig imod Henlæggelse. Ved Voteringen forkastedes Seims Forslag med 61 St. Præsidentens Forslag, at Sagens videre Behandling skulde udsættes til imorgen Kl. 9, bifaldtes enst. Mødet hævet Kl. 2¼.

Trykfeil. I Voteringen over Kirkemødet staar Middeltallet, læs: Mindretallet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar jevnt og roligt i det sydlige Norge og er faldt lidt i Nordland. Vinden er SOlig paa Vestkysten og Østlig til Nordlig østenfor Nesset. Temperaturen er sunket. Udsigterne ere til østlig Vind med kjøligt Veir og overskyet Himmel paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.

Christiania den 2den Januar 1869.

Joh. Mathiesen,
Dreier & Messingarbeider.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang**, paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867**, en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

„Svein Urædd“

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ℔ Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 2 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovene for 1865—66, heftet 20 ß.

Konkursloven, heftet 6 ß.

Love ang. udvidet Adgang til Haandværksdrift, udkomne paa Storthinget i 1865—66, forsynede med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.

Lov af 26de Mai 1866 om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.

H. J. Jensen.

Fra Nytaar begynder

Luthersk Kirketidende,

udgiven af **Gisle Johnson,** sin 12te Halvaargang.

Bladet, der udkommer med et Nummer ugentlig, koster halvaarlig 1 Spd., forsendt med Posten 1 Spd. 20 ß.

Abonnement tegnes ved ethvert Postkontor og Postaabneri samt hos Undertegnede.

Jacob Dybwad.

Tilsalgs.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af

Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af

Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carjohansgade 16.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af

Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

☞ Foruden i Bladets Ekspedisjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:

H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

sig længere frem, det vil sige over os. Skal dette forebygges, saa maa vi ikke sky noget Offer, og vi maa bringe os i en saadan Stilling, at vi ogsaa selv kunne hævde vor Selvstændighed. Vi ere et orientalsk Folk og have i Aarhundreder levet i Fred og Venskab med Serber, Græker og Bulgarer, delt Lykke og Ulykke med dem; naar der endog blot krummes et Haar paa Hovedet af et orientalsk Folk, naar en af vore Forbundsfæller bliver angreben, maa vi følgelig staa ham bi. Vi maa staa eller falde med ham! Dog, her maa jeg indflette en Bemærkning: Man taler om vore Forbund, vi har ingen Forbund afsluttet, men der gives Blodets, Religionens og Hjertets Forbund! Enhver skal vogte sig for at angribe en Rumæn, hvor han end befinder sig. Vi have Ret til at tage vore Forholdsregler og til at bevæbne os, for at det ikke skal gaa os som Siebenbürgen, og for at vi i sin Tid ogsaa kunne kræve Regnskab for det, som man har gjort imod Siebenbürgen. Hovedstaden har bidraget mest til, at Rumænien besidder en Regent, som hører til Frederik den Stores og Napoleon I.'s Æt; Hovedstaden maa ogsaa give denne Midler til (der var Tale om en Subskription til Anskaffelse af Geværer), at han af det rige, velsignede Rumænien kan gjøre det, som Frederik den Store gjorde af Preussens Ørkener." Bratiano indrømmer saaledes nu, hvad han saa ivrig benægtede, da han sad i Regjeringen. Rumænien har neppe opnaaet sin Selvstændighed, forend det bryder med den Magt, som det har Alt at takke for og hengiver sig til høitflyvende Planer.

Efterat Konferentsen havde holdt sit første Møde Lørdag, og sit andet Møde Tirsdag, begynder man at tvivle om, hvorvidt den vil faa mere at bestille, og der udtales fra flere Kanter, at man tror, den ikke alene intet vil udrette, men endog strax vil gaa fra hinanden. Fra en officiøs Brevskriver i Berlin er der udgaaet følgende Meddelse: Det vigtigste Resultat af Konferentsen i Paris vil bestaa i Undertegnelsen af en Protokol, der paany afgjør Tyrkiets Udelelighed som en Bestanddel af den europæiske Folkeret. At man fra alle Sider vil gaa ind paa en saadan Protokol, er allerede sikkert. Der vil dog fremkomme et Forslag i Konferentsen om Nedsættelsen af en Kommission, som skal undersøge Tilstanden paa Kandia og modtage Indvaanernes Ønsker; men hverken om Nedsættelsen af en saadan Kommission eller om dens Sammensætning hersker der Enighed mellem Magterne.

Fra Paris meldes samtidig, at Stormagterne have afsendt Telegrammer til Konstantinopel og Athen, hvori de opfordre begge Regjeringer til at forpligte sig til, saalænge Konferentsen vedvarer, at opretholde den bestaaende Tilstand.

Public tror, at Konferentsen paa Tirsdag vil holde sit sidste Møde.

Navnlister i Storthinget. Vi gjengav for etpar Dage siden en Skrivelse fra Storthingets Hurtigskriverformand, Hr. Cappelen, angaaende Jaabæks Forslag om Navnelister ved Voteringerne. Uagtet, som bekjendt, Jaabæks Forslag faldt, har man dog nu paa anden Maade søgt at imødekomme det af ham udtalte Ønske. Man har nemlig delt Storthinget i Afdelinger og faaet endel af Storthingets Medlemmer til selv at optræde som Afdelingschefer, der ved enhver Stemmegivning optegne Navnene for og mod inden sin Afdeling, hvilket sker ved Udfyldning af en trykt Blanket. Dernæst har man ansat en ny Storthingsreferent til at samle alle disse Meddelelser og deraf opgjøre egne Navnelister, som formodentlig — ialfald i store Sager — vil optages i Bladene.

Stationsanviser. Et udmærket Apparat til i rette Tid at underrette de Jernbanereisende om Stationernes Navn er for kort Tid siden indført i Nordamerika ved de Personvogne, der gaa paa Oydensbourg og Lake-Champlain-Banen. Det bestaar af en liden Kasse med en Klokke ovenpaa og en Glasplade ind mod Vognen, paa hvilken Navnet paa nærmeste Station findes med 3 Tommer lange Bogstaver. Saasnart Toget standser ved en Station, ringes paa Klokken, og Navnet paa Stationen kommer frem under Glaspladen.

Bergen den 6te Januar. Om Virkningerne af Stemmerettens Udvidelse har en stemmeberettiget Borger sendt os følgende Artikel, der indeholder gode Oplysninger for vor Byes Vedkommende: „Hr. Redaktør. Af en tidligere Artikel i „Bergensposten" har jeg seet, at denne ikke har sluttet sig til den utidige Opposition, som Morgenbladet har drevet mod Odelsthingets Beslutning om udvidet Stemmeret, og, da Indsenderen finder Odelsthingets Beslutning at være et saa berettiget og moderat Fremskridt som vel muligt, fik jeg Lyst til at gjennemgaa Skatteprotokollerne for Bergens By for 1868, for efter Evne at skaffe de fra visse Hold saa inderlig ønskede statistiske Oplysninger, som i denne Retfærdigheds Sag synes temmelig overflødige. Af nedenstaaende Fortegnelse, der er Resultatet af en saadan Gjennemgaaelse, vil det sees, at den Paastand, at Magten ved en saadan Lov skulde komme i Hænderne paa Proletariatet, er for denne Byes Vedkommende idetmindste aldeles greben ud af Luften, da der om alle de nye tilkomne Stemmeberettigede kan siges, at de i Samfundet indtager samme Stilling, som de af deres Jevnlige, der for en større Del allerede ere stemmeberettigede, dels som Huseier, dels som Borgere og dels som Embedsmænd. Der er saaledes intet Principielt, der adskiller dem fra de nu Stemmeberettigede, ja her i Byen stiller Forholdene sig saaledes, at med en Census af 200 Spd. aarlig Indtægt som Basis for Stemmeret vilde ikke Enkelte, men, hvis jeg ikke efter et løseligt Overslag skulde feile meget, et næsten ligesaa stort Antal af stemmeberettigede Huseiere og Kjøbstadborgere blive at stryge ud af Listen over de Stemmeberettigede.

Med Hensyn til nedenstaaende Fortegnelse bemærkes, at alle ere tagne med, der efter Skatteprotokollernes Betegnelse af deres Næringsvei nu ikke ere stemmeberettigede, men have en Indtægt af 200 Spd. og derover, uanseet Alder eller om de af andre Aarsager f. Ex. som Fallenter ere berøvede Stemmeret. Af begge Klasser findes der flere, saa at den virkelige Forøgelse af de Stemmeberettigede sandsynligvis vil blive at nedsætte med mindst 50 Personer, men da jeg ikke har havt Midler ihænde til at foretage Reduktionen, har jeg troet det rigtigst blot at lægge Skatten til Grund for Undersøgelsen; man vil idetmindste derved se, at for faa ikke ere medtagne.

1. Akademiske Borgere . . . . . . (heraf 8 Sagførere).	28
2. Bestillingsmænd, dels i Statens dels i Komunens Tjeneste . . . . . (heraf Skolelærere 21, Politibetjente 9, Undertoldbetjente 7, Norskarle 10)	82
3. Bogholdere, Bankembedsmænd og Kontorister	97
4. Rentenister	7
5. Søfarende med Seil- og Dampskib (Maskinister 14)	32
6. Næringsdrivende, som ikke behøve Borgerskab	32
7. Private Bestillingsmænd	12
8. Arbeidere . . . . (Daglønner 1)	27
9. Personer af forskjellig Livsstilling (Arkitekter 3, Civilingeniører 3)	13
	330

(Bergensp.)

Kristiania Lærerforening feirede igaar sin Stiftelsesdag. Foruden Lærerinderne var der og endel Indbudne tilstede, blandt Andre saaes Storthingsmændene Olafsen og Bentsen. Stemningen var meget belivet, Sang og Taler vexlede. Formanden Michaelsen udbragte en Skaal for Lærerforeningen, idet han omtalte dens Betydning for Lærerne. Skolelærer Skjegstad talte for Fædrelandet. Stud. theol. C. J. Nielsen udbragte en Skaal for Storthinget. Det gjaldt der, hverken at have for stort Syn eller for lidet Syn, men det Syn, som netop ser, hvad Tiden kræver. Man maatte være levende gjennemtrængt af den Følelse, at det norske Folk var en Organisme, saa at de lokale Interesser ikke fik Overmagt. A. O. Vinje udbragte Damernes Skaal i et humoristisk Foredrag, hvori han omtalte Talens og Taushedens Betydning. Olafsen takkede i et varmt Foredrag for Storthingets Skaal og for den Gjæstfrihed, som han havde mødt inden Kristiania Lærerforening. Storthinget maatte forudsætte Oplysning, thi man tiltrængte Oplysning, naar man skulde virke der. Taleren selv betragtede sine Skolelærerdage som sine bedste Dage, ofte, naar Storthingsgjerningen var tung og trykkende, havde han længes tilbage til Skolen og sine Skolebørn. Kand. H. Brun talte for Norden. Stud. jur. Holst takkede paa Studenternes Vegne Skolelærerne for deres Gjerning ude blandt det norske Folk. Han mente, at der ikke burde skjelnes mellem Studenter og Lærere, thi de var jo allesammen Lærere, havde alle den samme Oplysningens Gjerning blandt det norske Folk, og den Mand, som i sit Kald viste sig besjælet af en demokratisk, national Aand, var en sand Ætling af de Fædre, som ikke havde vor Tids indsnevrende Standsforskjel. Flere andre Skaaler blev udbragte: for Bjørnson, Vinje, Wergeland, Aasen, Folkehøiskolerne o. s. v. Laget sluttede først noget over Midnat.

Lagthinget paabegyndte idag sine Forhandlinger om Odelsthingets Beslutning angaaende Udvidelse af den kommunale Stemmeret. Harbitz antydede et Forslag til Sagens Oversendelse til Regjeringen. Aschehoug fremsatte et Forslag til en ganske ny Beslutning gaaende ud paa en radikal Udvidelse af Stemmeretten, hvis Virkning dog ophævedes ved en Bestemmelse om, at Gaardeierne paa Landet og de større Skatteydere i Byerne skulde faa ligesaa megen Magt som de øvrige Stemmeberettigede tilkommer. Forslaget foranledigede flere Angreb, ligesom der reistes Tvivl om Grundlovsmæssigheden af at behandle et fra Odelsthingsbeslutningen saa afvigende Forslag. For Odelsthingsbeslutningen udtalte sig Byfoged Christensen og Amtmand Motzfeldt, begge i længere Foredrag. Imod samme udtalte sig Harbitz, Aschehoug, Færden, Valstad og Bagger. 6 Talere havde begjært Ordet. Sagens videre Behandling udsattes til Lørdag Fm. Kl. 9. Aschehougs Forslag vil blive trykt imorgen.

Odelsthinget tilendebragte idag sine Forhandlinger om Forandring i Forligsloven, og paabegyndte Behandlingen af Handelsloven, der foranledigede ivrige Debatter; disse fortsættes imorgen.

Storthinget.

Onsdag den 13de Januar Kl. 9 Form. holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Bentzen.

Først behandledes Indstilling fra Militærkomiteen angaaende det af Repræsentanten Aga fremsatte Forslag til Lov om Armeens Sundheds- og Sygepleie.

Lovforslaget indeholdt Bestemmelser om Oprettelse af et Lægekorps, om Værnepligt og Udskrivning, forsaavidt angaar Mandskaber til Sygetjenesten, om Sygepleieberettigelse samt om Maaden, hvorpaa Spørgsmaal om militær Tjenestedygtighed skal afgjøres. Komiteen havde indstillet Forslaget til ikke at bifaldes. H. Brandt udtalte, at det ikke var Komiteens Hensigt at henlægge Sagen, men at lade Spørgsmaalet fremdeles staa aabent, og undergive Sagen nøiere Drøftelse og Undersøgelse. Steen og Aga erklærede, at de voterede paa samme Præmisser. Komiteens Indstilling bifaldtes enst.

Sag No. 2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 i Anledning af Repræsentanten Agas Forslag til Lov om smaa Gjældssagers Paakjendelse af Forligelseskommissionen. Falsen gjorde opmærksom paa, at han ikke havde deltaget i denne Sags Behandling i Komiteen, og at han ikke var enig i Komiteens almindelige Udtalelser.

Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligelseskommissionerne samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjældssager. § 1. I Gjældssager, hvori Hovedstolen ikke overstiger tretti Speciesdaler, skal Forligelseskommissionen, naar Fordringshaveren forlanger det, afgive Kjendelse:

a. Naar Indklagede, skjønt lovligen varslet, ikke afgiver Møde, medmindre Kommissionen har Grund til at antage, at han ved lovligt Forfald hindres i at møde eller lade møde. Har Indvarslingen været forud vedtaget, uden at Indklagede derved har været sat i Stand til at erholde Kundskab om Mødet, ansees han i Forhold til nærværende Bestemmelse som udeblivende ifølge lovligt Forfald.

b. Naar Skyldneren, efterat Forligsmægling i Sagen har været anstillet, paa Opfordring af Forligelseskommissionen om bestemt at udtale sig angaaende Gjælden, udtrykkeligen erkjender sin Forpligtelse til at betale det af Fordringshaveren paastaaede Beløb, men han dog er uvillig til at indgaa Forlig, eller der imellem Parterne ei kan tilveiebringes Enighed om Bipunkter, saasom om Betalingsfristen, Renteberegningen, Fordringshaverens Tilkommende for Sagens Paaklage.

Forligelseskommissærerne lade tilføre i

---

den meldte for paa sin Faders Vegne at overlevere Kongen en Kaarde, som Kong Tulipan, dennes høje Fader, havde benyttet paa sit sejerrige syvende Felttog mod sine Arvefiender, Pratmakerne. Bemeldte Kaarde havde Touche-à-Tout faat i Forvaring, og Befaling til at levere Hyasint den, naar han havde fyldt sit attende Aar. Skjøndt dette Tidspunkt endnu ikke var naad, havde hendes Fader alligevel trod nu at burde levere den, da han stod ibegreb med nu at forlade Hovedstaden for stedse. Kongen var utrøstelig over at skulle miste — den elskede, og sendte straks Bud efter Greven. En rørende Forsoning paafulgte og Grev Touche-à-Tout var atter Pot og Pande i Taabernes Land.

Krigen blev erklæret. Der stod, et stort Slag, hvori Taaberne, som sædvanligt, sejrede, naturligvis ikke uden et uhyre Mandfald; blandt de dødeligt Saarede var General Bombe, der tog en rørende Afsked med Kongen. Pratmakernes Konge bad om Fred og fik den ved den største Fornøjelse. Hyasint havde faat nok af Krigen. Han havde udmærket sig med sin Tapperhed; hans krænkede Ære havde faat en glimrende Oprejsning. Storhertugen, som havde ønsket at faa „Kyllingen" paa Tomandshaand, var falden. Kongen lod straks indstille Fiendtlighederne og henskjød Underhandlingerne til Morgendagen. Han havde i næsten sekston Timer siddet tilhest og behøvede Hvile. I det bedst bevarede Værelse i et af Kugler ilde tilred Hus stelte man til en Seng for ham, saa godt det lod sig gjøre. Han kastede sig paa denne Seng, men var for træt baade paa Legeme og Sjel til at kunne sove.

I Sideværelset havde en Mængde Officerer samlet sig; man havde i de Ekvipasjer, der havde tilhørt Pratmakernes Konge, fundet adskjellige lækre Madvarer og fine Vine, man lod sig dem smage i Forening med Sendebudet fra Pratmakernes Konge. Man drak dygtig, medens man gjennemgik Dagens Hændelser. Enhver syntes at have en Del i Sejern, ja, have vundet den alene. Man fordømte enstemmig Hertugens Dumdristighed. Han var blevet et Offer for sin egen Daarskab, sagde man; det var hans Ligtale. Man talte meget om General Bombe og de trehundrede Officerer som faldt med ham; man jættede paa, hvem der skulde blive deres Eftermænd; overalt talte man især om Befordringer og Dekorasjoner; men fremfor alt priste man Armeens Lykke ved at have faaet en saa tapper Konge. Begyndende Krig i en Alder af seksten Aar, hvad kunde man ikke vente sig af en saa lykkelig begavet Fyrste? Det var under disse Lovord at Hyasint sovnede.

Under sin Søvn havde Kongen et Syn. Omgivet af en straalende Glorie, stod en hvidklæd Kvinde foran ham med en Tryllestav i Haanden. Det var hans Gudmoder, Dagens Fé. Han kjendte hende af det Portræt af den hvide Dame, der hængte i Slottets store Sal. Feen stod en Stund og betragtede ham; tilslut udstødte hun et svagt Suk og yttrede med knapt hørlig Stemme:

„— Stakkars Gut! Hvad skulde der blive af dig, hvis du ikke havde mig?" Og med Staven drog hun tre Gange en Kreds omkring sin Skytslings Hoved.

Hyasint vaagnede pludseligt midt paa Slagmarken, men ikke mere som Konge og Sejervinder, men endnu en Gang indkrøbet i en Hunds lidet noble Skind. Lykken havde om Morgenen løftet ham saa højt for om Aftenen at styrte ham saameget dybere i Afgrunden.

Det var Nat, Maanen oplyste Sletten, men dens blege Skin gjorde Skyggerne des sortere. Omkring Kongen var alt tyst og øde, men i Frastand saas Lysene og Vagtildene i Lejren. Til højre og venstre, midt blandt dræbte Hester, omstyrtede Trosvogner, omkringspredde Vaaben, laa Soldater udstrakte paa Ryggen og sov den evige Søvn. Paa disse af Smerter og Raseri forvredne Ansigter havde ikke engang Døden formaad at udbrede Ro. Med sammenbidte Tænder, fraadende Mund og vilde Blik syntes de endnu at mumle sagte for sig selv eller bede den retfærdige Gud at hævne deres for Kongernes Morskab udgydte Blod.

Et Taarnuhr i det Fjerne slog langsomt tolv; Timen, da de Døde vaagner. Hyasint skalv og ude af Stand til at udholde Synet af disse livløse Øjne, fordybede han sig i Skyggen for at skjule sig. Fra sit Skjul blev han Vidne til mange rystende Optrin, saadanne som enhver Valplads frembyder. Han saa hvorledes Marodørerne listede sig om med sin Blindlygte og plyndrede de Døde eller Saarede, hvis Pine de forkortede ved et Bajonetstød; han hørte de Døende raabe paa Vand og i sin Fortvivlelse skyde sig en Kugle for Panden, ønskende i sit sidste Suk, at deres Blod maatte komme over Kong Hyasints Hoved. Han saa Hundene gjøre sit skrækkelige Maaltid paa Ligene, dog foretrækkende Hesterne for Menneskerne. Saa saa han, hvorledes udsendte Patruljer med Baarer sankede op de endnu levende for at bringe dem til Lazarettet. Som en Morder, bedækket med sit Offers Blod, forlod Hyasint sit Skjul og flygtede, han vidste ikke, hvorhen. Han kom til en halv nedbrændt Bondegaard, man havde røvet Kreaturene, opbrudt Stengsler og tilslut sat Ild paa Huset. Paa en Gjødseldynge laa Bonden døende, han havde villet forsvare sin Ejendom mod Plyndrerne, og faat en Kugle i Brystet for Umagen; ved Siden af ham laa hans Hustru med et Pattebarn i Armen, fire smaa Gutter, hvoraf den ældste endnu ikke kunde være tolv Aar, omgav dem og vædede Faderens blege Ansigt med Vand, og bag den Døende anraabte en gammel Gubbe med snehvidt Haar Himmelen om Retfærdighed.

„Forbandelse over Kongerne;" raabte han; „Forbandelse over Hofmændene, Forbandelse over Armeerne! Hævn, min Gud, den Fattige! Hævn Enken og de Faderløse! Hævn Faderen, som begræder den Søn, du har givet ham, og som disse Banditter har myrdet!"

„Vær rolig, Farfar," sagde et af Børnene, „naar vi blir større, skal Far nok faa den, som hævner ham. En Dag kommer vel, da vi ogsaa kan slaa ihjel Fienden."

„Kom, Jean," sagde den Yngste, „tag en Sten, saa skal vi gaa hen og knuse Hovedet paa de Saarede."

„Børn," raabte Moderen grædende; „de skal dræbe jer."

Hyasint gik bedrøvet sin Vej. „Ak!" tænkte han, „hvilken forfærdelig Forbrydelse er ikke Krigen; hvor man har bedraget mig! Det forekommer mig som hvereneste af disse Døde kalder mig Morder og af mig tilbagefordrer sit Liv. Hvor skal jeg fly, hvor skal jeg skjule mig. Hjælp, hjælp!"

Dagbladet.

No. 12. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 15de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" og „Ganger Rolf" indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Konstantinopel, 14de Jan. Rygtevis berettes, at General Ignatief, efter Meddelelsen af Konferentsens Beslutning om Tvangsforholdsreglernes Ophør, har forlangt Tilbagekaldelse af Hobbarth Pascha, som imod Folkeretten blokerer Syra. Porten skal have svaret, at Hobbarth Pascha ikke blokerer Syra, men kun Enosis, og at Flaaden vil trække sig tilbage, naar Rusland vil overtage Ansvaret for Enosis's Handlinger.

Wien, 14de Jan. Fra officiøs Side siges, at Grev Andrassys Indflydelse allerede har frembragt betydelig Modifikation i Beusts antipreussiske Politik.

Forslag fra O. G. Ueland, Ole S. Welde, H. J. Storsteen, G. Ueland, J. Olafsen, Ole Hammerstad, O. Thorsen og N. Kolbeenstvedt til Lov angaaende Auktionsvæsenet.

Til Odelsthinget.

Til Hovedgrundsætningerne for en folkelig Statsforfatning hører, at Statsstyrelsen ikke uden den høieste Nødvendighed indblander sig i Borgernes private Virksomhed; thi et utidigt Regjereri i Samfundets indre Forholde er ofte mere generende og stagnerende end en absolutistisk Statsstyrelse. Derfor kan ikke et Folk kaldes frit, om end dets offentlige Ret er nok saa folkelig, saalænge den private Ret er belemret med Indskrænkninger i private Virksomhedsgrene, der, uden at forstyrre Samfundets „Lugn", godt kan skjøtte sig selv. Blandt det Arvegods, som Enevældet har efterladt os, er ogsaa Auktionsvæsenet. Hverken historiske Data eller fornuftig Omtanke godtgjør, at dets Oprindelse og Udvikling er bygget paa Samfundsordenens eller Privatlivets Nødvendigheder, men maa være en Følge af Enevoldsmagtens Konsekventser (Folkets Umyndiggjørelse) eller og en fiffig Maade at salarere Statstjenerne paa, af enkelte Borgeres Lomme istedetfor af Statens offentlige Kasser.

Efterhaanden som Folket er kommet til Bevidsthed om Statsforfatningens Grundvæsen, i samme Grad er Synet for Burokratiets Modsigelser blevne indlysende, og blandt flere Inkonsekventser er Auktionsvæsenet dømt og fordømt; ja selv Udlændinger anse det som en Parodi paa vort Folkeliv. Denne Anskuelse er ikke ny. Paa Storthinget i 1845 blev af Repræsentanter fra Landets forskjellige Egne fremsat Forslag til Forandring i Auktionsvæsenet; men da man fandt, at Sagen ikke var forberedt nok, henstillede Storthinget til Regjeringen at bearbeide Sagen. At vor Regjering, som hverken Samtid eller Eftertid med rette kan beskylde for Hastværk, naar Spørgsmaal om Komunernes eller Borgernes Emancipation fra Embedsformynderskabet har været paa Dagsordenen, fandt mange Anstedsstene og Udsættelsesgrunde, saasom i Auktionsforvalternes formindskede Indtægter, var naturligt, og at den nedsatte throndhjemske Kommission (hoilovlig Ihukommelse), som skulde reformere hele Embedsværket, vilde dø Straadød, uden engang at gjøre sit Testamente, behøvedes der, efter dens 12 a 16 Aars vegetabilske Liv at dømme, ingen profetisk Gave til at forudse. Storthinget i 1851 lagde derfor alvorlig Haand paa Værket, men uheldigvis blev Odelsthing og Lagthing, ihvorvel enig i Hovedsagen, ikke enig i dens Detailler.

Meningsforskjellen bestod væsentligst deri, at Odelsthinget henlagde tvungne Auktioner under Lensmændenes Administration, medens Lagthinget antog, at de fremdeles burde høre under Sorenskriverne og i Kjøbstæderne værende Auktionsforvaltere. De Betænkeligheder, som af Lagthinget og fra andre Hold ere opstillede mod Lensmændenes Bestyrelse af tvungne Auktioner, kunne vi ikke dele. Det er bekjendt nok, at Lensmændene næsten udelukkende som Sorenskrivernes Mandatarier bestyre Auktionerne, uden at man deraf har sporet særdeles Ulemper. Hertil kommer, at man har klaget over, at Lensmændenes Indtægter ere altfor smaa, og det er vist, at det ikke er det mindst byrdefulde ved deres Ombud, at de for en ubetydelig Godtgjørelse afholder Auktioner for Sorenskriven, hvis Indtægter derved betydelig forøges, uden at foraarsage dem synderligt Arbeide. At Sagen siden 1851 ligesom har været stillet i bero, er ikke fordi Misfornøielsen med det Bestaaende er bleven mindre, men, saavidt jeg har erfaret, Tanken om den store Afløsningssum, som Auktionsforvalterne vilde gjøre Fordring paa, paa en Tid, da Statens Fremskridt i materiel Henseende kræver store Offre, vel og Haabet om, at Regjeringen dog engang maatte lægge alvorlig Haand paa Værket. Til de Urimeligheder, som klæber ved Auktionsvæsenet, hører, at man i Lovgivningen ikke har nogen bestemt Form for den Salgsmaade, som benævnes Auktion. Godtfolk har staaet i den Formening, at Plakaters Udstedelse og Bekjendtgjørelse, Varers Opraab til Bud og Overbud, fastslaaet ved Hammerslag var deres Kjendemærke, men nu skal man have faaet Domspræjudikater for, at Varesalg i flere Personers Overvær, som Tilfældet eller Underhaandsmeddelelser har bragt sammen, ogsaa skal være Auktion, af hvilken Sorenskriveren skal have sin Tribut, uagtet ingen af hine Former ere befulgte, blot fordi Sælgeren af de forskjellige Liebhabere har modtaget Overbud. Men heraf følger, at enhver Handel, som foregaar i mere end to Personers Nærværelse, kommer ind under Begrebet Auktion; thi hvor er Grændsen? Under vore mindre udviklede Forholde var Trykket mindre føleligt, men efterhaanden som bedre Kommunikationsmidler og større Konkurrence har omstødt Folkets Leven og Væren, tynger enhver Indskrænkning i den frie Virksomhed dobbelt. Kommer hertil, at Sportulationsaanden paa mange Steder er udviklet i samme Grad som Indtægterne paa den Vei har steget, medens man i Fortiden var mere rimelig, saa er dette en Grund mere til at tænke paa Forandring, da man snart kan faa se, at Auktionsforvalterne kræver Skat af hver Ko, som Bonden bringer til Salg, og af hver Fiskerbaad, som Fiskeren bringer tillands, saasom der om disse Gjenstande gjerne er flere Liebhabere, der overbyde hverandre; thi som sagt, hvor er Grændsen? Hvad ovenfor er sagt gjælder kun frivillige Auktioner; thi saalænge det, som en Nødvendighed, er givet, at en Kreditor kan søge Udlæg i Skyldnerens Gods for sin Fordring, saalænge kan det ikke gaa an at lade ham skalte og valte med dette uden offentlig Kontrol. Naar vi efter vore Komitenteres og mange Medborgeres Ønske tillade os at fremsætte Forslag til Forandring i den gjældende Ret betræffende Auktionsvæsenet, saa er det vor Mening, at naar man endelig skal lægge Haand paa denne altfor længe udsatte Sag, bør man tage Skridtet fuldt ud og ligesom Odelsthinget i 1851 strax overskjære Baandet, imod at give de i Embedet værende Auktionsforvaltere en passende Erstatning. Men da den store Erstatningssum, der engang stilledes i Udsigt, og ligesom en Busemand har standset Sagen, muligens endnu for Mange vil virke afskrækkende, vil vi som et andet Alternativ optage, at Forandringen først indtræder efterhaanden som Vakance indtræffer. Den ønskelige Forandring vil efter dette paa mange Steder først indtræde efter længere Tids Forløb, men naar ikke anderledes kan være, kan man i dette Tilfælde med Rette anvende Ordsproget: bedre sent end aldrig. Uagtet vort Forslag i det Væsentlige er bygget paa samme Grundsætning, som tidtmelde Odelsthings-Beslutning, har vi ikke optaget den Bestemmelse med Hensyn til den Afgift, som skulde erlægges af private og offentlige Auktioner til Udredelse af den Erstatningssum, som skulde tilstaaes Auktionsforvalterne; thi Gjennemførelsen af dette Princip vil lede til et saa vidtløftigt Regnskabs- og Kontrolvæsen, at Nytten af Auktionernes Frigivelse for længere Tid vilde gaa tabt. Ved Lov af 6te Mai 1854 om Bekjendtgjørelse af tvungne Auktioner er de i den Henseende i Odelsthingsbeslutningen indtagne Bestemmelser blevne overflødige, hvorfor de ikke ere optagne i Forslaget.

Vi tillade os saaledes at fremsætte følgende Forslag til

Lov,

angaaende Auktionsvæsenet.

§ 1.

Med Jagttagelse af de Regler, som denne Lov foreskriver, skal det fra denne Lovs Kundgjørelse være Enhver, der er sit Gods raadig, tilladt at bortsælge samme paa den ved Auktioner brugelige Maade og paa hvilket Sted han selv ønsker, enten ved sig selv eller Andre, dog saaledes, at han holder sig Lovgivningen angaaende Handel, Brændevinssalg og Udskjænken samt den almindelige Politilovgivning efterrettelig. Ligeledes skal det ogsaa være Enhver tilladt ved sig selv eller Andre at afholde Licitationer.

§ 2.

Auktioner over:

a. Gods, der tilhører Boer under offentlig Skiftebehandling,

b. fundet Gods og Vrag,

c. Gods, hvori er givet Udlæg eller gjort Udpantning til nogen offentlig Stiftelses eller Indretnings eller Komunes eller anden offentlig Kasse,

c. Gods, hvori er givet Udlæg for Gjæld, Tiende eller hvilkensomhelst nogen Privatmand skyldig Ydelse, forsaavidt Fordringshaveren og Skyldneren ikke kunne enes om at lade det udlagte Gods bortsælge paa anden Maade,

bestyres og afholdes paa Landet og i Ladestederne af vedkommende Lensmænd og i Kjøbstæderne, indtil anderledes ved Lov bestemmes, af de Embedsmænd, der hidtil have bestyret og afholdt dem.

§ 3.

Mod den i denne Lov fastsatte Betaling samt den Lensmænd i Almindelighed tilkommende Skydsgodtgjørelse skulle de i § 2 nævnte Auktionsbestyrere være pligtige til at afholde Auktioner, naar de dertil forlanges enten af det Offentlige eller af private Personer, uden Hensyn til om de henhører til de i § 2 omhandlede Auktioner.

§ 4.

Til de i § 2 omhandlede offentlige Auktioner opnævner og tilsiger vedkommende Auktionsbestyrer uden Betaling tvende i Bygden eller Thinglaget bosatte vidnedygtige Mænd som Auktionsvidner.

§ 5.

De i denne Lovs §§ 2 og 3 omhandlede Auktionsforretninger skulle paa selve Auktionsstedet og efter hvert som Forretningen gaar frem, indføres i en dertil af vedkommende Amtmand autoriseret Protokol, der bekostes af Auktionsbestyreren. Protokollen underskrives ved Forretningens Slutning af Bestyreren og Vidnerne. Saa skal og, forinden Auktionen begynder, Auktionskonditionerne lydelig oplæses og derpaa strax indføres i Auktionsprotokollen, hvorefter intet Tilslag maa foregaa, uden at begge Vidner ere tilstede.

§ 6.

For en Auktionsforretning betales til Bestyreren 96 ß for hver Dag, som Forretningen vedvarer, samt til hver af Vidnerne 36 ß daglig; dog hvis Forretningen angaar Salg af Gods, der er udpantet for Skatter, Komune- eller andre offentlige Udredsler, eller hvis det bortsolgte Godses Værdi ei overstiger 15 Spd., betales Auktionsbestyreren kun 24 ß og til hvert af Vidnerne kun 12 ß daglig.

For Auktionsforretningers Beskrivelse samt for Udskrifter af Auktionsprotokoller betales 12 ß for Arket; for Bekræftningen af deslige Dokumenter samt for Auktionsplakaters Udstedelse betales Intet.

§ 7.

Naar ved en Auktion intet Bud gjøres, eller Budet ikke antages, eller Forretningen paa Grund af Indsigelse indstilles, eller den af Rekvirenten selv frafaldes, efterat Bestyreren er ankommen til Auktionsstedet, eller allerede i den Anledning har reist over ¼ Mil, erholder han 60 ß og hvert af Vidnerne 24 ß daglig. Er Auktionen af det Slags, hvorfor Bestyreren og Vidnerne efter § 6 tilkommer respektive 24 ß og 12 ß daglig, da erholde de kun saadan Godtgjørelse.

§ 8.

Omkostninger, der ere foranledigede ved Salg af Gods, der er udpantet for Skatter, Komune- og andre offentlige Udredsler, fordeles paa Skattedebitorerne i Forhold til deres Skattegjeld.

§ 9.

Auktionsforretningerne over faste Eiendomme, der skulle udføres af den offentlige Auktionsbestyrer, bør afholdes i det Sogn, Ladested eller By, hvor de Eiendomme, der skulde bortsælges, ere beliggende, medmindre Fordringshaveren og Skyldneren blive enige om et andet Sted til Bortsalg af Eiendomme.

Ligeledes kan, naar Skyldner og Fordringshaver derom ere enige, udlagt Løsøre henbringes til hvilketsomhelst Sted til Bortsalg ved Auktion; men kunne de herom ikke blive enige og Skyldneren dog begjærer udlagt Løsøre hendragt til et andet Sted, for der at sælges, skal dette tilstedes ham, naar han selv bekoster Henbringelsen og stiller Sikkerhed for det Beløb, hvortil Godset ved Udlægget er værdsat, dog at Henstand med Auktionssummens Erlæggelse ikke derved mod Fordringshaverens Villie forlænges mere end 14 Dage. Samme Ret tilkommer Fordringshaveren, naar han ikke har kunnet faa tilstrækkeligt Udlæg for sin Fordring. Stiller derimod Skyldneren Sikkerhed for det Manglende til Fodringens Fyldestgjørelse, kan mod hans Villie ingen Forflyttelse af Godset foretages. I ethvert Tilfælde tilkommer den i denne Lov for offentlige Auktioner fastsatte Betaling den Auktionsbestyrer, der afholder Auktionen. Hjemmelsdokumenter paa faste Eiendomme eller Skibe, der ere bortsolgte ved offentlig Auktion, udstedes af Auktionsbestyreren mod Halvten af den nu bestemte Betaling for deslige Dokumenter.

§ 10.

Ingen Auktion, hverken offentlig eller privat, maa vedvare længere paa en Dag end til Klokken 10 Eftermiddag om Sommeren og Klokken 9 Eftermiddag om Vinteren.

§ 11.

De for Tiden i Embede værende Auktionsforvaltere gives, saalænge de forblive i det Embede, hvormed Auktionsforvaltningen har været forbunden, en Erstatning af Statskassen af ⅔ af det Beløb, som Auktionsindtægterne i Gjennemsnit have udgjort i de sidste 5 Aar. Skulde noget Embede ved denne Nedsættelse af Auktionsindtægterne skjønnes at blive forlidet aflagt i Forhold til Embedets øvrige Forretninger, kan ovennævnte Erstatning af Kongen midlertidig bevilges forøget. Det næstefter nærværende Lovs Kundgjørelse afholdendes Storthing har at revidere samtlige de i denne § tilstaaendes Erstatningssummer.

Fra den Auktionsforvalterne i Byerne tilkommende Godtgjørelse fradrages de Indtægter, som fremdeles ville tilfalde dem som Auktionsbestyrere ifølge denne Lov. De Embedsmænd, som der hidtil af Auktionsindtraderne har været tillagt fast Gage for Auktionsbestyrelsen, skulle for sin Embedstid erholde denne Gage udbetalt af Statskassen, dog med Fradrag af de Indtægter, der fremdeles ville tilfalde dem som Auktionsbestyrere ifølge denne Lov.

§ 12.

Efterhaanden som de nuværende Embedsmænd, der før denne Lov have bestyret Auktionsvæsenet, afgaa eller fraflytte deres nuhavende Embede, bliver for de dette forøvrigt tillagte Forretninger paa grundlovmæssig Maade at bevilge fast Gage, forsaavidt som de Embedet forøvrigt tillagte Indtægter ikke maatte staa i et passende Forhold til Embedets og Forretningernes Vigtighed.

§ 13.

Vedkommende Komunalbestyrelser i Rigets Kjøbstæder kunne med Kongens Samtykke paalægge en Afgift af Auktioner af i det Høieste en Fjerdedel af de i Sportellovens §§ 52 og 59 fastsatte Sportler. Paa samme Maade kan det ogsaa besluttes, at Afgift af Auktioner til det Offentlige, som hidtil har fundet Sted i Landdistrikterne, fremdeles skal vedblive.

§ 14.

De om Auktionsvæsenets Forvaltning gjældende Forskrifter samt Lov af 6te Mai 1854 om tvungne Auktioners Bekjendtgjørelse blive fremdeles i Kraft, forsaavidt de ei staa i Strid med nærværende Lov.

Eller

§ 1.

Efterhaanden som de nuværende Auktionsforvaltere afgaa eller fraflytte deres nuhavende Embede skal det fra denne Lovs Kundgjørelse være Enhver o. s. v. som § 1 i første Alternativ.

§ 2.

Ligeledes skal, efterhaanden som Vakance indtræder, Auktioner over o. s. v. som § 2 i første Alternativ. §§ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13, som første Alternativs §§ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 og 14.

Kristiania, den 15de Januar 1869.

Det er et gammelt Udsagn, at undertiden kan hele Folk og Partier ligesaavel som enkelte Personer være formørkede i Forstanden-

Vi maa mindes disse Ord ved at se den Forblindelse, hvormed det reaktionære Parti inden Storthing og Presse nu raser mod enhver tidsmæssig Udvikling og modsætter sig ethvert frisindet Fremskridt. Forsaavidt dette Parti udtaler sig eller efter Omstændighederne tier sig frem i Morgenbladet, er ethvert Haab ude om at finde Øre for virkelige Grunde og en sandhedskjærlig Drøftelse. Vi skulle derfor kun holde os til de Udtalelser, som igaar fremkom i Lagthinget ved Behandlingen af Stemmeretsloven.

Naar Harbitz talte om, at han vilde være med paa en skridtvis Udvikling af vor Frihed og betegnede sig selv, som den, der havde været og var rede til et Arbeide, som var Noget „Opløftende" i, ere vi i Forlegenhed med at finde en bedre Benævnelse end Fraser for disse Udtryk. Naar han derimod anbefalede Oversendelse til Regjeringen, da er hans Forhold til Sagen tydeligere betegnet. Fra den Kant vide vi, hvad der kan ventes. Og naar Noget kommer fra den Kant, vide vi ogsaa, hvad der kan ventes fra det Parti, som i Storthinget har overtaget de kinesiske Mandariners Rolle, stadig at lovprise Regjeringens uovertræffelige Visdom. Nu vel, det kan indrømmes, at Regjeringen i mange Tilfælde er god Autoritet at oversende Sager til. Men ved en saadan Sag, som denne, er det vanskeligt at fatte, hvad der skulde vindes derved. Sagen har en lang historisk Fortid; eller har ikke Friheden udviklet sig, og skal den ikke fremdeles udvikle sig i dette Land? Det viser sig nu klart nok for Alle, at Folkefrihedens Sag har sine Fosterforældre og Bærere inden andre Lag i Samfundet end i Bureaukratiets. Det er ikke Sandhed, at Trangen til frisindede Reformer, til Selvstyrelse og Frihed ikke er følt inden det norske Folk; det er en tom Paastand, som D.Hrr. Amtmand Sibberns og Balstads Vælgere ville være de rette Mænd til at modbevise. Det kan være tilgiveligt at være uvidende om, hvad der er begravet i Simancas Arkiver; men ingen offentlig Mand har Lov til at erklære sig uvidende om, at Udvidelsen af Stemmeretten er et stærkt og høilydt Krav fra det hele Folk. Ligesom Fienden maatte vise sig, før Baunerne tændtes, saaledes maatte Morgenbladet have trodset Opinionen, før hele Norges Presse kunne reise sig mod dets og det Parti. Men allerede længe før Pressen saa alvorlig havde taget til Orde, var Stemmeretssagen baaren frem af en almindelig Folkemening. At tale om, at Sagen er kommen umoden ind i Thinget og umodnet er kommet fra Komiteen og Odelsthinget, vilde være umoden Tale, dersom den ikke kom fra graahærdede Mænd, hvis Aar beskytter dem for den Paatale, som deres Ord ellers vilde medføre.

Professor Aschehougs Forslag kunde kanske synes Nogle godt, fordi det forekommer nyt og originalt. Men i Virkeligheden er Ideen at give Mængden Stemmeret, men samtidig at berøve den Magten en gammel kjendt Ting i de Lande, som altid have været beherskede af en privilegeret Stand; i et Land, hvor Folkefriheden er saa gammel som alle Bakker, er den derimod ny og netop derfor ogsaa forkastelig. Og den Plan at standse et frisindet Folkekrav ved de aschehougske Midler, er heller ikke ny; noget lignende forsøgtes som bekjendt ifjor i England for at standse Reformbillen; men Ophavsmændene fik hverken Ære eller Fordel deraf. Vi tro ikke, at Professor Aschehoug vil komme til at indlægge sig stor Berømmelse af sit Forslag hos de „simple Arbeidere", hvis Sag han antog sig paa en saa tvetydig Maade. Vi ville foreløbig endnu kun sige om Aschehougs Forslag, at „Formuesvalg" til at sikre de nu hærskende Stænder Overtaget, eller med andre Ord opretholde deres Privilegium, er et saa slet og modbydeligt Middel, at det vilde blive umuligt, om det kunde være nogen Tanke om at bringe det fra Forslagsstillerens Hjerne ud i det virkelige Liv. Man tænke sig blot Halvdelen af Komunebestyrelsen valgt af et Formuesaristokrati og Bureaukrati og den anden Halvdel valgt af et Folk, som aldrig har fundet sig tilfreds med en Frihed i Navnet uden at være det i Gavnet; hvorledes kan en Komunebestyrelse sammensat af to saa fiendtlige Partier tænkes mulig? Det er let at se, hvad Følgen vilde blive af en saadan uforsvarlig Splid. Naar man dernæst henser til den anden Del af Forslaget, der vil indføre en almindelig Stemmeret, som det jo altid kunde være en fjern Mulighed for at gaa ind paa, saa er det strax den Mærkelighed derved, at et Lagthingsforslag her gaar videre end Odelsthingets. Lagthingets Bestemmelse efter vor Grundlov skulde jo snarere være at holde igjen og virke mildnende paa Odelsthingets Beslutninger; men at det gaar videre i sine Grundsætninger er, som vi tro, uhørt i vort Storthings Historie og kun skikket til at frembringe en Forvirring i alle Begreber, hvorunder Sagen kan bringes i Fare. Et større politisk Misgreb end Aschehougs Forslag, skal man vanskelig kunne tænke sig. Det kunde derfor have været Umagen værdt at underkaste det en nærmere Granskning; men han har selv betegnet det som et „Hastværksarbeide" og formentlig dermed ogsaa villet udbede sig en skaansom Kritik, skjønt det rigtignok ligger nær at antage, at Betegnelsen er valgt i en mindre uskyldig Hensigt.

Naar ogsaa Bagger, som i Konstitutionskomiteen var enig i et videregaaende Forslag end Odelsthingsbeslutningen, igaar gik over til modsatte Meninger, saa kunde det været vel skikket til hos Mange at vække Tvil mod Odelsthingsbeslutningen, dersom man ikke vidste, hvor stærkt og hensynsløst Agitationen fra visse Hold har været drevet i denne Sag.

Ved Overveielsen af, hvad der fra konservativt Standpunkt blev sagt i Lagthinget igaar, kunne vi ikke finde noget Nyt, som var godt eller noget Gammelt som var bleven mere brugeligt. Bureaukratiets Standpunkt er det gamle. Medens Gud fører sit Folk fremad til Frihed og Lykke, stuer Bureaukratiet tilbage og betragter det Sodoma og Gomora, hvor dets Vugge stod, indtil dets Dom bliver Loths Hustrus. Konservatismen har saa tidt gravet sin egen Grav; den forstaar ikke, at man ved at modsætte sig et maadeholdent Krav om Retfærdighed, udsætter sig for at tvinges til Opgivelse af Mere end Udviklingens Held kræver. I sin Vildelse kjender den ikke sit eget sande Billede i Odelsthingsbeslutningen, men den griber efter de Vrængebilleder, som Professor Aschehoug foreholder. Den forfølger de Mænd, som netop har hævdet de i Sandhed maadeholdne Grundsætninger, som her ere nødvendige.

Hvorledes Sagens Udfald vil blive i Lagthinget imorgen kan muligens være uvist. Men en Ting er vis, og det er, at enhver Drøftelse af denne Sag, er at gjøre dens Grundvold sikrere. De store Følger for Fremtiden ligger ikke deri, at en Ting sker, men i Maaden, hvorpaa den sker. Drøftelsens Strid opploier Folkets aandelige Mark, saaat Tankens Sæd kan spire og voxe. Den stiltiende Vedtagelse er oftest som et upaaagtet Glimt, der ikke efterlader noget Mærke i Historien. Det har under alle Omstændigheder været Stemmeretssagens store Betydning, at den har trukket det hele Folks Opmærksomhed hen paa vore ledende Mænd og deres Grundsætninger, og bragt en mere almen Deltagelse og Interesse for det offentlige Liv. Folket har lært bedre at fatte sit Standpunkt og sin Stilling baade i Nutid og i Fremtiden.

Udlandet. I Italien har Indførelsen af flere nye Skatter, blandt hvilke især Mølleafgiften er upopulær, paa mange Steder, dog hidtil ikke i Syden, fremkaldt alvorlige Uroligheder, som have nødsaget Regjeringen til at skride ind med Militærmagt. Uagtet enkelte Oppositionsblade gjøre deres Yderste for at ophidse Stemningen, udtale Regjeringens Blade dog den Overbevisning, at disse Demonstrationer snart ville ophøre. Det heder i Corr. italienne for den 6te: „De Efterretninger, som idag ere indtrufne fra de forskjellige Steder, hvor der i de sidste Dage fandt Uordener Sted, vidne om en mærkelig Forbedring i Forholdene. Efterat den første Skræk havde tabt sig, fik de gode Følelser, som det store Flertal af de oplyste Klasser nærer, atter Overhaand. Der er derfor heller ingen Ulykke at beklage, og de Bekymringer, som man havde havt med Hensyn til Roligheden i nogle vigtigere Byer, synes fra nu af at kunne betegnes som ugrundede. General Cadornas Udnævnelse har gjort et meget gunstigt Indtryk i de Provindser, over hvilke hans Kommando udstrækker sig". Det i Florents udkommende Blad Gazetta ufficiale melder, at Roligheden i alle Provindser er gjenoprettet. Møllerne ere igjen aabnede og Oppebørslen af Formalingsskatten gaar for sig efter Lovens Forskrifter. — Efterretningen om en forestaaende Personalforandring i de italienske Gesandtskaber modsiges.

Sverige. Befolkningsstatistik for 1867. Ifølge det statistiske Centralbureaus Meddelelser udgjorde Sveriges Folkemængde den 31te Decbr. 1867 4,195,681 Mennesker; Tilvexten i Aaret beløb sig til 35,004 eller 0,84 pCt. Denne Tilvext er, baade absolut og relativt taget, den mindste, som paa flere Aar er forekommet. Det statistiske Bureau finder ikke dette uventet og tror, den væsentligste Aarsag dertil maa søges i det lave Antal Fødsler, som udmærkede Tidsrummet 1826—1840, og som igjen havde sin Grund i de Ulykker, Landet var udsat for under Aarhundredets første Tiaar. Virkningen heraf, som sandsynligvis vil kunne spores lige til 1875, er dog i 1867 utvivlsomt bleven forhøiet dels ved Udvandringen, som efter de Opgaver, der har været tilgjængelige, er steget til et før ikke naaet Antal af 9334, dels ved det allerede i 1866 og endnu mere i 1867 formindskede Antal af indgaaede Ægteskab, dels endelig af en temmelig stærk Dødelighed, hvormed udentvivl staar i Forbindelse den paa mange Kanter daarlige Aarsvæxt og de høie Kornpriser.

Overskuddet af Fødte udgjør for 1867 46,760. Forskjellen mellem dette Tal og den ovenfor angivne Tilvext, der er beregnet efter Opgaverne over Folketallet, udgjør 11,756, en Forskjel, som for den største Del forklares af det før nævnte store Antal Udvandrere. Tilvexten i Folkemængde har forøvrigt ligesom i de foregaaende Aar været større i Byerne end paa Landet.

Antallet af indgaaede Ægteskab udgjorde i 1867 kun 1 paa 164 Indb., i 1866 derimod 1 paa 149 Indb., medens det i de 5 foregaaende Aar holdt sig omkring 1 paa 140 Indb. og i 1860 var 1 paa 128 Indb., i 1859 1 paa 121 Indb. Med andre Ord: medens der i 1859 blev indgaaet omtrent 8 Ægteskaber for hvert 1000 Indb., er Antallet i 1867 gaaet ned til omtrent 6 for hvert 1000 Indb.

Dødeligheden gik op til 82,072 eller 1,96 pCt. af Middelfolkemængden.

Svensk Literaturtidsskrift skal fra dette Aar af udkomme i Stockholm istedetfor i Upsala. Professor Nyblom fratræder som Udgiver og Tidsskriftet overtages i hans Sted af Dr. H. Forssell, der allerede før har deltaget i Redaktionen.

Aschehougs fremsatte Forslag, der i Formiddag skal trykkes, hidsættes efter Morgenbladet for idag:

„§ 1. Stemmeberettiget og valgbar ved Valg af de komunale Ombudsmænd, der efter Lovgivningen skulle udkaares af de i Mandtallet over Stemmeberettigede indførte Personer, er enhver norsk Borger, som har fyldt 25 Aar, for sidst forløbne Aar har betalt Skat til Komunen, er bosat der og ikke som Tyende tilhører Andens Husstand, dog hvad angaar Valg til Formænd og Repræsentanter med den nærmere Begrændsning, som følger af § 6.

§ 2. Stemmeretten tabes midlertidigt eller bestandigt efter de i Grl.s §§ 52 og 53 bestemte Regler.

§ 3. Hver 1ste Juli optages Mandtal over alle de Personer, der ifølge nærværende Lov ere stemmeberettigede, i Kjøbstæderne af Magistraten, paa Landet af Lensmanden, i begge Tilfælde i Forening med Formandskabet.

§ 4. Samtidig affattes:

a) Paa Landet udenfor Finmarken en særskilt Fortegnelse over de største matrikulerede Eiendomme inden Herredet, der tilsammen udgjøre to Trediedele af dets Matrikulskyld,

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse f. No. 11.)

„Berolige Dem, Sire!" yttrede en Stemme. Det var den vagthavende Adjutant.

Vaagen fandt han sig atter liggende paa sin Seng og saa sig om med forfærdede Blik.

„Jeg beder om Forladelse, forat jeg vækkede Deres Majestæt," sagde Adjutanten, „men De sukkede saa saart i Søvnen, at jeg trodde gjøre Ret i at befri Deres Majestæt fra det Mareridt, som plagede Dem."

„Gid, De havde gjort det tidligere," sagde Hyasint sukkende.

Han stod op og satte sig ved et Bord, og der blev han siddende ubevægelig til Daggry med Ansigtet skjult i Hænderne.

Saa snart det var bleven Dag, gav han Ordre til de Dødes Begravelse og Marodørernes Forfølgelse. Han sendte flere Adjutanter omkring i Egnen, hvor Krigen havde raset, for saameget som det med Penge er muligt at godtgjøre Krigens Forbrydelse og formilde dens Ulykker.

Derpaa steg han tilhest og besøgte Lazaretterne; han gik om fra Seng til Seng, trøstede, opmuntrede og belønnede.

Ved Tilbagekomsten til Hovedkvarteret fandt Kongen der Grev Touche-à-Tout, fulgt af Ridder Pieborgne.

Greven begyndte efter at man var færdig med Komplimenterne og Lykønskninger at tale om Fredsvilkaarene. Efter en saa glimrende Sejer kunde man forlange alt. Fienden havde fire Provinser, som laa meget bekvemt til for Taaberne; de maatte afstaaes. Befolkningen i disse Provinser havde vistnok intet tilfælles med Sejerherrerne, ja, nærede til og med fra gammel Tid et dybt Had til dem. Begge Folk havde hverken samme Sprog, samme Religion eller samme Sæder; men hvad havde det at betyde. Politiken lader sig ikke hindre af saadanne Barnagtigheder. Med paalidelige Garnisoner og en stærk Administrasjon besejrer man let disse Antipatier. Man behøver, naar det kommer højt, at opofre to, tre Generasjoner; men det er jo en ren Bagatel, naar Maalet er stort. Filosoferne havde opgjort latterlige Teorier om Raserne og Nasjonaliteterne; intet var dog mere stridende mod Erfaringen. Folkene er et blødt Voks; alt beror paa Haanden, som paatrykker Stemplet.

Paa disse Ministerens Ord svarte Kongen roligt og bestemt, at hans Beslutning var taget. Han ønskede ikke at gjøre nogen Erobringer og følte ingen Lyst til at blive Fangevogter for et undertrykt Folk. Han havde havt nok af Krigen og dens Rædsler. Hvad han ønskede, var en Fred, som ikke ydmygede nogen, en Overenskomst hvorpaa begge Folk kunde gaa ind og som gjorde en Ende paa altfor langvarige Stridigheder

Greven kastede et beskyttende Blik paa Kongen og sagde:

„Sire, jeg fatter, og jeg vover endog at sige, at jeg deler Deres Følelser. Synet af en Slagmark er et forfærdeligt Skuespil. Man behøver mere end en Dag for at hærde sig derimod; men en stor Konge vil blive Herre over en saadan Svaghed; han har Blikket fremfor alt fæstet paa sin Æts Storhed. Saalænge der hernede findes ulige Styrelser og Folk, vil der findes Tvistigheder, Strid og Slag. Krigen er, jeg indrømmer det, en Sygdom, men en nødvendig Sygdom. Alt, hvad den menneskelige Visdom formaar at udrette, er at gjøre den sjeldnere; men kan vel dette Maal paa nogen virksommere Maade naas end ved at knuse Fienden og gjøre ham fuldkommen afmægtig?"

„Herr Greve, De glemmer Historien," sagde Hyasint. „Det er nu i femhundrede Aar. at vi fører Krig mod vore Granner. vi har dræbt Millioner Mennesker, men har vi vel for den Sags Skyld kommet et Skridt længere end den første Dag? Nej, Krigen føder Hadet, og Hadet paa sin Side føder Krigen. Det er Tid at ophøre med denne gamle og falske Politik. Jeg vil have Fred."

„Sire," sagde Greven, „naar Deres Majestæt fatter en saa vigtig Beslutning, beder jeg Dem endnu en Gang at lytte til en Mand, som er blevet graa i Monarkiets Tjeneste. Kongemagten hviler paa to Pillarer: Administrasjonen og Armeen; at svække den ene er at styrte alt overende. Skal vel Deres Majestæt efter at Freden for stedse er blevet befæstet, kunne vedblivende holde paa Benene en Arme paa femhundretusen Mand? Hvad tænker Deres Majestæt at gjøre med deres misfornøjede Officerer og deres sysselløse Soldater? Skal Landet længe kunne bære en lige tung som unyttig Byrde?"

„Vi skal sende trehundretusen Jordarbejder hjem igjen til sine Distrikter," svarte Kongen. „Det er en Forholdsregel, hvorved alle skal vinde."

„Isaafald," vedblev Greven, „er det ikke alene Armeen. men ogsaa Forvaltningen, Beskatningsvæsenet, med et Ord hele Styrelsen, man maa reformere. Vi skal siden ikke have andet at gjøre end at arbejde og spare som de smaa Folk uden Navn, der bor utmed vore Grænser.

„Og skulde vel det være en saa stor Ulykke?"

„Ja, Sire, det skulde være en stor Ulykke; ti den Dag, da Deres Majestæt opløste Armeen, skulde være vort gamle og det ny Monarkies sidste Dag. Kongen er ung og har endnu ikke vundet at faa et Overblik over sit Riges beundringsværdige Organisasjon i sin Helhed, ellers skulde han ikke saaledes uden Betænkeligheder sønderbryde et Redskab, hvortil Verden ikke kan opvise et Sidestykke. Studer vor underbare Administrasjon, Sire, og De skal se, at alt der er beregnet paa, at alle Landets Kræfter, Penger og Næringskilder skal befinde sig i Monarkens Hænder. Folket har intet, som det kan kalde sit. Dets Guld, dets Blod, dets Sønner, alt tilhører Kongen. Den største saavelsom den mindste af Undersaatterne er afhængig af Styrelsen. Den vænner hvereneste Taabe til at arbejde, skatte og eksersere og gjør ham ved denne solide Opdragelse til Verdens første Soldat; Statens Ære og Fyrstens Magt, se der det eneste Formaal for Deres Styrelse. Tag bort Krigen, tag bort Armeen og hele dette underbare Maskineri blir overflødigt. Et Folk af Jordbrugere og Arbejdere behøver intet Formynderskab; hver enkelt svarer for sin egen Person og tænker bare paa sig selv. For en slig Hop og med dens spidsborgerlige og smaalige Maade at skjøtte Statsaffærene paa, er Friheden nok. Det er Sentralisasjonen, Armeen og Krigen som rykker Individet ud af dette trange Liv og lader Stræbet efter materiel Velstand og Familjefølelsernes Egoisme give Plads for denne ophøjede Patriotisme, som lader et helt Folk leve af et eneste Menneskes Tanke. Kan der vel findes noget her-

samt over de stemmerettigede Personer, der enten som Eiere eller som Brugere for længere Tid end fem Aar svare for de paa disse Eiendomme faldende Skatter. Gives der flere Eiendomme af lige stor Matrikulskyld, og det ifølge ovenstaaende Regel bliver nødvendigt at medtage nogen af dem paa Fortegnelsen, da blive de alle at medtage.

b) I Kjøbstæderne, de Ladesteder, som danne særskilte Komuner, og ethvert Herred i Finmarken en særskilt Fortegnelse over de største Skatteydere, som for det sidst forløbne Aar have udredet ⅔ af Kommunens Skatter, hvilken Fortegnelse dog maa omfatte mindst ⅕ af de Stemmeberettigede. Er der for det foregaaende Aar udredet et lige Skattebidrag af flere, og det ifølge ovenstaaende Regel bliver nødvendigt at medtage nogen af dem, da blive de alle at medtage. Ved Affattelsen af denne Fortegnelse tages kun de Skatter i Betragtning, der ere udlignede til Komunen paa faste Eiendomme eller paa Formue eller Næring eller erlægges i Overensstemmelse med Handelslovens § 29 eller Lov af 14de April 1866 § 5.

§ 5. De i §§ 3 og 4 omhandlede Fortegnelser skulle i 14 Dage være udlagte til offentligt Eftersyn. Klager over, at nogen uretelig er opført i eller udelukket af saadan Fortegnelse, afgjøres af den samlede Kommunalbestyrelse.

§ 6. For Eftertiden bliver den ene Halvdel af Formændene saavelsom af Repræsentanterne at vælge af samtlige Stemmeberettigede, den anden Halvdel derimod alene af de Personer, som ere opførte paa den i § 4 omhandlede Fortegnelse. Er Tallet af Formændene eller af Repræsentanterne ulige, bliver den større Halvdel at vælge af samtlige Stemmeberettigede. I Sogne, hvor der kun er en Formand, bliver han og den ene af Repræsentanterne at vælge af samtlige Stemmeberettigede, de tvende andre derimod af de Personer, som ere opførte paa den i § 4 omhandlede Fortegnelse.

Ved det første Valg, som efterat denne Lov er traadt i Kraft, afholdes for at erstatte de Medlemmer af Komunalbestyrelsen, der udtræde ifølge Formandskabslovene af 14de Januar 1837 for Byerne §§ 4 og 10, for Landet §§ 3 og 10, blive de nye Medlemmer inden de ovenfor bestemte Grændser at vælge af samtlige Stemmeberettige. Udtræde flere, vælges i deres Sted nye Medlemmer af dem, der ere opførte paa den i nærværende Lovs § 4 omhandlede Fortegnelse. Det sidstnævnte Valg gjælder kun for to Aar, ved hvis Udløb den aftrædende Halvdel ligesaa vælges af de i denne Fortegnelse opførte Stemmeberettigede. Paa lignende Maade skulle ogsaa senere vexelvis samtlige Stemmeberettigede og de, som ere opførte paa den i § 4 omhandlede Fortegnelse, besætte de ved regelmæssige Udtrædelser ledig blevne Pladse i Komunebestyrelsen.

Dør eller fratræder noget Medlem af Komunalbestyrelsen udenfor den regelmæssige Tid og uden at kunne erstattes af Suppleant, vælges nyt Medlem paa samme Maade, hvorvaa den Fratrædende har været valgt.

§ 7. Denne Lov træder i Kraft fra 1ste Januar næste Aar".

De nye Treskillinger, som for 3 Aar siden besluttedes prægede, ere endelig ankomne hertil fra Kongsberg, og udvexles i Zahlkammeret i Portioner paa 10 Spd.

„Vaarsildetelegrafen" er Navnet paa et Blad, der under forestaaende Fiske vil udkomme som særskilt Tillægsblad til „Bergensposten" to Gange om Ugen og indeholde alle officielle telegrafiske Meddelelser vedkommende Fisket, Torvepriser, Markedsberetninger, korte Storthingsefterretninger, politiske og andre Nyheder samt Bekjendtgjørelser. Uddelingen af Bladet vil foregaa i 2000—3000 Exemplarer paa 152 Dampskibsanløbssteder, paa alle de Fiskevær i Vaarsildedistrikterne, hvor Opsynet er tilstede, eller hvormed Opsynet staar i hurtig Forbindelse ved Hjælp af Dampskibe eller Expresser. Paa denne Maade vil „Bergenspostens" Redaktion sørge for at efterkomme det Ønske, som nylig udtaltes af Søndre Bergenhus Amtsformandskab, at de officielle Telegrammer om Fiskets Gang m. v. maatte blive omsendte til de fjernere liggende Dampskibsstoppesteder. Vi tro, at hint Ønske nu vil blive mere end opfyldt gjennem Udgivelsen af „Vaarsildetelegraffen", og vi anbefale Foretaget paa det Varmeste, fordi det paa en Gang bliver et paalideligt Middel til at erholde hurtige og udførligere Efterretninger om Alt, hvad der staar i Forbindelse med det vigtige Fiskeri, og fordi det efter al Rimelighed, ved tillige at meddele de vigtigste politiske Nyheder, vil bidrage meget til at sprede Kundskab og vække Interesse for offentlige Anliggender blandt Tusinder af vort Folk. Forøvrigt vil vi kun tilføie, at Opsynet og øvrige Autoriteter, efter hvad der er os bekjendt, omfatte Sagen med stor Interesse. (Aftenbl.)

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund den 13de dennes. Den 9de ds. var et Sildestim indeholdende Vaarsild, Ledsild og Slosild under Udsire, forfulgt af Sei, Hval. Senere kun Fuglansamling. Nordredistrikt vides ikke Sild endnu bemærket. Fiskesøgende Almue fremkommer daglig, begyndt naa frem sidstnævnte Distrikt. Veiret roligt.

Telegram til Indredepartementet fra Amtmanden i Nordlands Amt, dat. 13de ds. I Forbindelse med Telegram af 11te ds. har jeg den Ære at meddele, at Udbyttet af Storsildfisket inden Nordlands Amt efter idag modtagen Beretning antagelig kan ansættes til omkring 300,000 — tre hundrede tusinde — Tønder. Fisket er overalt endt.

Underretssagfører Christian Frederik Biermann er den 13de Januar sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Auktorisation som Sagfører ved Overretterne.

Amtmanden i Nedenæs Amt har under 24de December sidstleden beskikket konstitueret Lensmand Ole Colbjørnsen til Lensmand i Vegaardsheiens Herred, Nedenes Fogderi. (Rigst.)

Universitetets Forelæsningskatalog for første Semester, der begynder idag, indeholder 49 Anmeldelser, hvoraf 9 fra Universitetets Adjunkt-Stipendiater. I Løbet af Semestret udkommer som Programer: 1) En anatomisk Beskrivelse af de paa Over- og Underextremiteterne forekommende Bursæ mucosæ, støttet paa egne Jagttagelser og ledsaget af Tegninger efter udførte Præparater. Prisbelønnet Afhandling af Andr. S. D. Synnestvet. Udg. ved Prof. Dr. Voss. Med 4 farvetrykte Blader 4to. 2) Boium Bræen, af Professor S. A. Sexe. Det akademiske Kollegium bestaar fortiden af Professorerne Brandt, Johnsen, Voss, Daae og Esmark, af hvilke Prof. Brandt fungerer som Formand.

Kongsbergs Sølværk. (K. Adr.) I 1ste Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 325 Mrk. 4 Lod gediegent Sølv.

Fra Vinoren Sølvværk er indleveret til Smeltehytten Restproduktion af gediegent Sølv i forrige Aar med 189 Mrk. 12½ Lod.

I en Korrespondance til Hamars Stiftstidende fra Kristiania af 5te Januar heder det blandt andet:

„Den Mand inden Nationalforsamlingen, hvorpaa Almenhedens Opmærksomhed særlig er henvendt og som er mest paa Tale baade af Venner og Fiender, er Johan Sverdrup. Til dette Navn knytter der sig en Række af betydningsfulde Seire i folkefrisindet Retning, hvortil vel neppe vor Historiesaga har noget Sidestykke. Der har ingen Sag af nogen Betydning været fore paa dette Storthing, uden at han har taget en virksom Del i dens Behandling, og i de fleste Tilfælde har det ogsaa beroet paa ham, paa hvilken Side Seiren skulde være. Det grundige Kjendskab, han har til enhver Sag af nogen Betydning, er aldeles forbausende, og dette i Forbindelse med en sjelden Begavelse som Taler, gjør ham til en ligesaa farlig som overlegen Modstander. Og naar hertil føies, at vort Land vel neppe i de sidste 50 Aar har eiet en Mand, der med større Trofasthed har fulgt Folkefrihedens Sag fremad til Seier, uden at lade sig rokke af Opinionens skiftende Vinde, selv da, naar det blæste haardt og skarpt fra den Del af Folket, hvortil han nærmest satte sit Haab og for hvis Vel han netop kjæmpede. Men det norske Folk bør faa Øinene op for, hvad han har virket, og saafremt han vil være den gode Sags Talsmand ligesaavel da, naar der kjæmpes for Friheden paa Kirkens og Skolens Feldt, som naar der arbeides for Udvidelse af Folkemagten, saa bør den Del af Nationen, der føler for det samme, samle sig om hans Banner, baade for at følge ham i Kampen og for at bringe ham sin Tak.

Kristiansand den 9de Januar. For kort Tid siden afsluttedes paa Torrisdals Sorenskriverkontor for Notarius publicus borgerligt Ægteskab mellem to Dissentere. Manden, en Enkemand noget over 55 Aar gammel, havde for flere Aar siden udmeldt sig af Statskirken og var overgaaet til den saakaldte Lammerske eller Apostoliske Menighed. Kvinden, en Pige paa 39 Aar, der ganske nylig havde meldt sig ud af Statskirken, erklærede, at hun endnu ikke var indtraadt i nogen bestemt kristelig Menighed, men at hun senere agtede at slutte sig til samme Menighed som Manden.

Paa Grund af denne Pigens Erklæring om, at hun for Tiden ikke henhørte til nogen bestemt kristelig Menighed, blev Loven af 22de Juni 1863 og den sig dertil sluttende, i Kgl. Res. af 10de Oktbr. s. A. indeholdte Formular anvendt ved Ægteskabsakten.

— Det her hjemmehørende Skib „Aristos", Kapt. Kildahl, paa Reise fra Kronstadt til Amursloden, indkom ithorsdags hertil paa Bendereise paa Grund af det overhændige Uveier, som i den sidste Uge har raset i Søen, og under hvilket det havde havt det Uheld at miste en Mand, der faldt overbord. (Kr.sands St.)

Odelsthinget tilendebragte idag sine Forhandlinger om Forandring i Handels- og Haandverkslovgivningen. Et af Næringskomiteens Minoritet (Gaardbruger Løberg og Provst Jensen) fremsat Forslag saalydende: „De Lovbestemmelser, hvorefter der med Hensyn til Handel og Haandverksdrift gjælder andre Regler inden en vis Afstand fra Kjøb- eller Ladested end i det øvrige Landdistrikt, ophæves fra 1ste Januar 1870; vedtoges med 49 St. Debatterne skulle senere blive meddelt i vort Blad. — Dernæst har Odelsthinget i Dagens Formiddagsmøde behandlet Indstilling fra samme Komite til Forandring i Lovgivningen om Udskjænkning af Øl og visse andre Drikkevarer; der var i Odelsthinget fremsat ikke mindre end 7 private Lovforslag angaaende denne Sag, som i de senere Tider sammen med Fattigondet har tildraget sig megen Opmærksomhed.

Storthinget.

Thorsdag den 14de Januar Kl. 9 Form. holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Bentzen.

Statsraad Haffner overbragte:

1) Kgl. Proposition til Lov om Bygningsvæsennt.

2) Kgl. Proposition til Lov om Bygningsvæsenet i Throndhjem, hvilke besluttedes oversenet Næringskomiteen No. 2.

3) Kgl. Proposition til Lov om Isvækning m. V., der besluttedes oversendt Veikomiteen.

4) Kgl. Proposition til Lov indeholdende Tillæg til Lov om Flødnings- og Flodrensningsvæsenet, der ligeledes oversendtes Veikomiteen.

Derefter fortsattes Behandlingen af Lov om Forandring i § 80 i Forligsloven. Man begyndte med § 1 (se Dok. No. 16). Enge foreslog gjort det Tillæg, at Gebyret 24 ß skulde knyttes til den Betingelse, at Parterne mødte uden Indkaldelse eller Indvarsling, hvilke Ord han foreslog indskudte i Sen, for at forebygge Tvist om Gebyret. Nielsen foreslog endvidere i sidste Del indskudt, „uden Forligskommissionens Mægling." Jaabæk udtalte sig for Enges Forslag, men mod Nielsens. Han bemærkede, at Sen vilde blive anvendelig i den store Mængde af Sparebanksager (for Akers Herreds Vedkommende i de sidste Aar omtrent 7050), hvor nemlig Indvarsling ikke pleier at finde Sted. Advokat Kildal forsvarede Komiteens Indstilling, idet han bemærkede, at Nedsættelsen af Gebyret grundede sig paa den Betragtning, at Forligskommissionen ikke havde noget andet Arbeide med Mæglingen. For at bevare Forligskommissærerne Adgang til det almindelige høiere Gebyr kunde vedkommende Sparebank istedetfor nu ikke at lade Kaldseddelen forkynde, nu vilde lade dette gjøre, og saaledes blev Enges Forslag upraktisk. Enge troede ikke at Sparebankerne vilde indføre en saadan Praxis. Nordby vilde stemme for Enges Forslag. Helle fandt det ikke rigtigt, at en paaklaget Sag skulde betales med 48 ß medens ikke paaklaget med 24 ß; der var ingen Forskjel i Forligskommissionens Arbeide. Han vilde stemme mod Enges Forslag. Wennemo talte for Enges Forslag. Lensmand Ueland fremsatte Forslag om at der skulde være samme Betaling for alle Forlig nemlig 30 ß paa Landet og 36 ß i Byerne. Kildal

---

ligere end en Nasjon, som opofrer sig for Suverænens Storhed?"

„Det er dette, Sire, min Iver tvinger mig til at sige Deres Majestæt. I Teorien kan kanske intet være vakrere end den almindelige Fred; men i Virkeligheden er den intet mindre end Dannelsen af et nyt Samfund og Monarkiets Undergang. Det var tilhest og med Sværdet i Haanden, Deres Forfædre grundede sit Vælde; det er med Krigen, de har opretholdt og udvidet sin Magt baade hjemme og udenlands. Værket er fuldendt; Deres Majestæt kan ikke, og jeg vover at sige, har ikke Ret til at forstyrre det. Armeen er Fyrstens Arm; en Konge er alt, hvad han er ved Sværdet. Hvis han afvæbner, nedlægger han sin Krone."

„Min bedste Greve," sagde Hyasint med fast Stemme, „jeg forstaar at vurdere Deres Iver og Hengivenhed. For tre Dage siden kunde Deres Ord forblindet mig; Synet af denne Blodmark har draget Sløret fra mine Øjne; ligefra det Øjeblik jeg begyndte at føle det Ansvar, som tyngede paa mit Hoved, ængster denne Enevoldsmagt mig, som i Deres Øjne er saa behagelig. Hvorledes? De vil i en enkelt Mands Hænder lægge Retten til at sende et helt Folk til Slagterbænken? Jeg har en Gang gjort Brug af dette forfærdelige Privilegium; jeg vil ikke gjøre det mere. Om det gamle Styrelsesmaskineri maa falde med Armeen, saa lad det falde jo før des bedre. Hvad bryder jeg mig om Sentralisasjonen? Hvad er den vel andet end Suverænens og Undersaatternes fælles Trældom? Hænde, hvad hænde vil, mit Valg er truffet. Jeg vil heller være et frit Folks første Embedsmand end Byrokratiets Dalai-Lama."

„Tilgiv mig, Sire," udbrød Pieborgne, „at laane disse sublime Ord af Deres Majestæt. Min Tale er færdig, Kamret lytter med spændt Opmærksomhed. Bag os ligger dette forældede System, som har opofret et helt Folk for en enkelt Mands Ærgjerrighed, Lune og Daarskab. Enevældets Tid er forbi; en ny Dag gaar op over en bedre Verden. Det er ikke længere ved Styrken og Tausheden, men ved Oplysningen og Hengivenheden, Fyrsterne regjerer. Lad os være stolte over i vor Spidse at have en Konge, hvis Visdom overgaar hans Aar, som forstaar, hvad Sivilisasjonen fordrer og som — det er af ham selv jeg laaner disse beundringsværdige Ord — heller vil være et frit Folks første Embedsmænd end Byrokratiets Dalai-Lama —"

Greven gav Ridderen et Blik fuldt af Foragt og sagde, vendende sig til Kongen:

„Tilgiv mig, Sire, en sidste Bemærkning, og jeg skal derefter indeslutte mig i en ærbødig Taushed. Det er for at befordre Deres Folks Lykke, at Deres Majestæt højmodigen vil frasige Dem den ærerige Arv, Deres Majestæt har modtaget af Deres Forfædre. Jeg beundrer det Højmodige i et saadant Offer, men jeg betviler dets Nytte. Jeg er bange for at Erfaringen skal lære Kongen, at Administrasjonens Svaghed er endnu mere ruinerende for Undersaatternes Velbefindende end for Suverænens Storhed og Magt. Der gives Nasjoner, som er skabt til at styre sig selv, og har Frihedens Aand, Sæder og Vaner; men der gives ogsaa Folk, som er skabt til at styres, som alligevel ikke mindre godt udfylder sin Plads i Verden. Taaberne er ikke et Folk, det er en Arme; de har alle Soldatens Dyder og Laster. Tapre, ædelmodige, oplyste, men urolige, spottesyge, forfængelige, de skal aldrig kunne finde sig i et regelmæssigt Livs Ensformighed. Hvad, som for dem fremfor alt har Tillokkelse, er Faren, Hasarden, den paa en Dag ved Tapperhed, ved Hodet eller Armen vundne Rigdom. Disse modige Soldater, skikkelige Medborgere, Storpralere, Lakejer — et saadant Folk er bare en uordentlig Hop, om ikke en Jernhaand disiplinerer og paa militær Vis leder det mod et ærefuldt Maal. Ved en kraftfuld Sjef gives der intet, som dette Folk ikke formaar; overladt til sig selv, skal det opløses. For Taaberne er Friheden detsamme som Løsladelsen af alle Lidenskaber, Frækhedens og Lavhedens Herredømme; dets sidste Ord er Anarkiet."

„Min bedste Greve," sagde Kongen, „De er haard i Deres Bedømmelse af mit stakkars Folk; da har jeg bedre Tanker om det. Jeg tror, at baade det og jeg har faat en daarlig Opdragelse. Vi skal omgjøre vor Opdragelse sammen; jeg skal have Tillid til det og jeg haaber, at det vil skjænke mig sin Kjærlighed til Gjengjeld for min."

„Nej, Sire, jeg kjender det; det skal tage Deres Godhed for Svaghed, og lønne den med Uforskammethed og Foragt. Det er en kaad Hest, som løber ud saasnart man giver den Tøjlen en Smule."

„Sire," sagde Pieborgne, som hele Tiden nøje havde studeret den unge Monarks Ansigt, „tillad mig at protestere mod denne Anklage. Vi er, hverken saa forfængelige eller utaknemmelige som man gjort os. Man har altid styret os med vore Fejl, man har smigret vore Laster for at benytte dem til Redskaber. Forsøg at styre os med vore Dyder, og man skal se, hvad dette Folk formaar, som alene var letsindigt, fordi man behandlede det som et Barn. Giv det Friheden og alle skal faa Lyst til Arbejde, elske sin Fyrste og blive det første i Freden, som det hidtil har været det i Krigen."

Efter nogle Øjeblikkes Taushed yttrede Greven med uforstyrret Mine:

„Jeg rejser om en Time for at forberede alt til Deres Majestæts Tilbagekomst til sine Stater. Her er Listen over de Tab, vi har lid — tretusen Døde og tolvtusen Saarede. Hvilke Sifre befaler Deres Majestæt, man skal sætte i „Den offisielle Sandhed"?

„Hvorfor skulde ikke „Den offisielle Sandhed" kunne sige Sandheden, slet og ret som den er?" spurte Hyasint, overrasket af dette Spørsmaal.

„Noget saadant har aldrig endnu hændt, Sire. Det er atter en Nyhed, som skal opstræmme Folk. Skikken er at formindske deres egne Tab til Fjerdelen og fordoble Fiendens. Taaberne er vant med denne Aritmetik. Sig dem Sandheden og de vil ikke tro den."

„Det er atter et Punkt, hvori vi trænger at omgjøre vor Opdragelse," sagde Kongen. Lad os begynde allerede idag."

„Inden jeg gaar," gjentog Greven, „skal jeg bede Deres Majestæt undertegne dette Papir. Det er et Laan paa tohundrede Millioner, emnede til at dække Udgifterne for den mindeværdige Dag ved Recedad."

„Femtentusen Mand Døde og Saarede og tohundrede Millioner bortkastede!" udbrast Hyasint.

„Sire," hvad er vel det i Sammenligning med den Ære, Deres Majestæt har vundet?" sagde Touche-à-Tout.

ansaa Uelands Forslag om at skjelne mellem By og Land for uhensigtsmæssig; især deleshed da det jo var mere Arbeide for Kommissærerne paa Landet end i Byerne. Bødtker troede ikke at Forligskommissærerne havde for høi Betaling; man maatte vist ikke tage for meget Hensyn til de særegne Forhold i Aker. I Tønsberg tjente Kommissærerne kun 90 a 100 Spd. aarlig. Han var enig med Ueland i, at der burde være lige Betaling for alle Forlig, men uenig med ham i at nogen Nedsættelse i det nu bestemte Gebyr burde finde Sted. Enge vilde, i det Fald Uelands Forslag gik igjennem, fremsætte som subsidiært Forslag, at Betalingen skulde være den samme for By og Land. Ueland gik over til Enges Forslag. Sørensen vilde stemme for Uelands Forslag. Michelsen foreslog, at 1 Ort skulde knyttes til skriftlig affattet Overenskomst. Kildal fandt dette upraktisk. O. Velde vilde stemme for Komiteens Indstilling. Efter yderligere Bemærkninger først voteredes over Komiteens Indstilling, som forkastedes med 47 St. Enges Forslag forkastedes med 40 mod 37. Uelands Forslag saalydende: „Naar Forlig afsluttes inden Forligelseskommissionen betales derfor 36 Sk.," bifaldtes mod 15 St. med 51. Dette blev altsaa Lovens § 1. Sæhli og Provst Jensen fandt at der ikke burde være Forskjel paa By og Land. Jensen foreslog derfor at § 2 skulde lyde saaledes: For Beskrivelse og Bekræftning af Forlig betales 1 Ort, eller særskilt 12 ß for hver. Bødtker talte imod dette. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 25 St., som stemte for Provst Jensens Forslag. § 3 forkastedes med 48 St. Augustinussen fremsatte et Forslag saalydende: „Forbudet i Lov af 20de Juli 1824 § 51 mod at Sagførere eller deres Fuldmægtige afgive Møde i Forligelseskommissionen ophæves." Schweigaard og Bentsen fandt dette meget betimeligt. Mod 22 St. vedtoges Augustinussens Forslag som § 3 i Lovbeslutningen. O. Nielsen vilde foreslaa: „Den i ovennævnte Lovs § 7 bestemte Funktionstid af 6 Aar for Forligelseskommissærer i Landdistrikterne nedsættes fra 6 til 3 Aar." Kildal paaviste, at Funktionstiden var 3 Aar, men at 6 Aar fremkom derved, at man ikke kunde afslaa Gjenvalg, før man havde fungeret i 6 Aar. Ved Voteringen forkastedes Forslaget med 43 St. Lovens Overskrift blev enstemmig antagen at lyde saaledes: „Lov angaaende Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet. Mod 3 St. besluttedes Sagen oversendt Lagthinget.

Thorsdag den 14de holdtes Lagthing. Præsident Vogt, Sekretær Hesselberg.

Til Behandling forelaa Odelsthingsbeslutning angaaende Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender.

Harbitz mente, at en Lov som denne muligens kunde være tidsmæssig og at Lovens Bestemmelser vare som de burde være. Dog troede han, at man kunde have Bemærkninger at gjøre ved en Lov som denne. Forslagsstilleren i Odelsthinget havde taget Skridtet fuldt ud; men Komiteen havde ikke vovet at gaa saa langt, men søgt at udelukke nogle af dem, Daa vilde have med. Komiteen havde i Grunden ogsaa gjort mere end blot og bart at indskrænke Daas Forslag. Daa havde holdt sig til, hvad han fandt retfærdigt og billigt og havde ikke seet hen til, hvad Indflydelse en saadan Udvidelse vilde faa. Komiteen havde derimod indført noget Nyt, idet den havde bundet sig til en Census. Taleren vilde hverken dadle Daa eller Komiteen for at der ikke var indhentet Oplysninger. Men Taleren troede dog, at Komiteen burde have oversendt Sagen til Regjeringen. Odelsthinget opstillede en endnu høiere Census end selve Komiteen og fjernede sig saaledes end mere fra det oprindelige Forslag. Og herved var det først blevet muligt at vinde saamange Stemmer for sig i Odelsthinget, at Sagen kunde gaa. Her var ikke alene Tale om den kommunale Stemmeret, men ogsaa om den statsborgerlige. Man vilde nu ind paa et nyt System. Han vilde indrømme, at det ældre System nu maatte forandres; naar Bønderne fandt, at Forandring burde ske, havde Taleren ingen Grund til at modsætte sig. Men Taleren vilde paavege, at man ikke vilde blive staaende ved Odelsthingsbeslutningen. Han troede, at der var mere Tag i Daas Forslag. Man havde havt Borgerklasser for Die, skjønt man ikke havde nævnt dem. Taleren kunde ikke finde, at man med Rette kunde sige, at Loven af 1845 var en Begyndelse til Udvidelsen af Stemmeretten. Den største Fordel ved denne Lov vilde (bortseet fra dens Skade) maaske være den, at den vakte Folket af Dvale og vakte større Interesse for de kommunale Valg. Men man vidste ikke, hvilken Virkning Loven vilde have i de specielle Kommuner. Der var Folk, som vilde arbeide for at skaffe sig frem. Disse Formænd vilde vælge Ordfører og i Amtskommuner var det igjen Ordførerne, som havde Stemme. Men i Amtskommuner udlignes Skatterne paa Matrikulskylden, og da var det farligt at lade de, som ikke selv besidde Jord, faa Ret til at skatlægge Eiendomsbesidderne. Dette kunde maaske være Skræmmeskud. Men man maatte gaa videre. Der var ingen Opløsning i at give kun dem, der erlægge en vis Skat, Indflydelse i Kommunen. Det var klart at den statsborgerlige Stemmeret staar i Baggrunden. Det vilde alene tiltale ham (Taleren), naar man tog alle Skatteydere med. Man behøvede ikke Odelsthingsbeslutningen som Murbrækker paa Systemet. Han troede, at man burde lade den kommunale Stemmeret som hidtil følge efter den statsborgerlige. Odelsthingsbeslutningen var en ny Lap paa et gammelt Klædebon. Naar vi forlader det norske, gamle System, og vilde tage det nye europæiske, saa maatte man tage dette Nye helt. Taleren fremhævede atter, at man skulde henvende sig til Regjeringen med Anmodning om at fremkomme med Forslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret og de øvrige Reformer samt direkte Valg. Han havde ønsket, at Odelsthinget skulde anmode Regjeringen om at fremsætte saadant Forslag for næste Storthing. Aschehoug vilde have Udvidelsen udvidet saa stærkt, at de „simple Arbeidere" kom med; thi 200 Spd. tjente saa Arbeidere. Virkningerne af Stemmerettens Udvidelse maatte man give Agt paa. Odelsthingets Beslutning vilde berøve Kommunebestyrelsen Adgang til at befrie Folk for Skat, idet Enhver kunde tiltvinge sig Skatteligning og Stemmeret hos Ligningskommissionen. Loven vilde komme til at give de „simple Arbeidere" Stemmeret. Taleren vilde f. Ex. pege paa Skinnelæggerne ved Jernbanen, som han personlig kjendte til. Flere af de større Brugseiere paa flere Kanter havde oplyst Taleren om, at deres Arbeidere næsten alle tjente over 100 Spd. og saaledes vilde blive Stemmerettigede. Han vilde ogsaa nævne Arbeiderne ved Fedtfund og Lendsfearbeiderne i Eidsberg, som ligeledes vilde faa Stemmeret. Det var vanskeligt at anslaa Indtægten for den Klasse af Folk, som selv uden Andres Tjeneste tilfredsstille alle Livets Behov. Og saaledes kom de allersimpleste Arbeidere til at komme med, og Udvidelsen blev saaledes betydelig. Vanskeligheden ved Odelsthingsbeslutningen vilde komme til ogsaa at vise sig deri, at hver enkelt Kommunalbestyrelse vilde faa fastsætte særegne Skatteregler, og man tabte saaledes den fælles Regel for det hele Rige. Simple Arbeidsfolk, Lendsfearbeidere osv. vilde ogsaa ægge Husmænd og Andre til ogsaa at komme til at forlange sig fastlagte og indrømmede Stemmeret; og for dette Krav kunde man vel ikke undslaa sig. Naar Gaardbrugerne faa, at Magten gik over til Andre, saa vilde de vel søge at holde igjen; men Lovens Konsekventser vilde være for stærke. Loven giver Adgang, giver en vid Stemmeret, men paa en saa uheldig Maade, at Nevninger og Strid blive uundgaaelig. I de fattige Landsbygder og i Byerne derimod vil Arbeidsklassen ikke faa Stemmeret, og da vil der blive Misfornøielse og Agitation, som denne Lov da vilde være Skylden i. Taleren troede ikke at man kunde modstaa denne Arbeidsklassens Agitation, og man maatte saaledes maatte indrømme den i det hele Land. Dette maatte han bede fastholdt. Loven havde kun et Skin af at have udbedret det tidligere System. Paa nogle Steder vil den forrykke Magtens Tyngdepunkt og skaffe Arbeiderne Overvægten. Han nævnte vestre Aker, Skedsmo, Aamot, som efter de Oplysninger, han havde faaet, vilde komme til at lide under Loven. Man maatte gaa med en Udvidelse af Stemmeretten. Den europæiske Konstitutionalisme havde antaget Systemet om almindelig Stemmeret. Magten i et Samfund beror paa den offentlige Mening. Pressen var en Tolk for denne Samfundsmening paa det allerbredeste Grundlag. Den stemmeløse Mængde begynder at gjøre sig et Begreb om offentlige Anliggender og at fatte Mistanke om, at dens Interesser tilsidesættes. Den vil derfor være udsat for Agitatorers Indflydelse; men derfor kunde man ikke negte den Stemmeretten. Mængden er allerede en Magt, naar den begynder at danne sig en Mening, og derfor er Forlangendet om Udvidelse af Stemmeretten uimodstaaelig. Men her i Landet troede han, at man endnu, naar man vilde slutte sig sammen, kunde udholde Indrømmelsen. — Han vilde være med paa at udvide Stemmeretten, men han vilde fordre Begrændsninger og Betingelser. Hvad der stillede sig i Veien for at give Arbeidsklassen Stemmeret, er ikke deres Mangel paa Oplysning, men deres overveiende Antal. Man maatte derfor stille Skranker. Dette var saa meget mere nødvendigt, som der stod mange Reformer bag, direkte Valg, aarlige Storthing osv., der alle vare Udfoldelser af det samme Princip. Der vilde saaledes blive en gjennemgribende Omforandring i vore Samfundsforholde. Vi vilde faa et Masseherredømme. Derfor maatte man betænke sig ved det første Skridt. Der var en stor Forskjel i Opfatningen af Samfundsforholdene hos Kapitalisten, Eiendomsbesidderne og Arbeideren. Arbeiderne mener at Kapitalisten og Eiendomsmendene forurette dem; derfor ere de ikke tilfredse med Lighed i politisk Ret. Hos Arbeideren er ingen Begeistring for den frie Konkurrance. Taleren nævnte Thraniterbevægelsen og den nylig førte Drøftelse om Forholdet mellem Gaardmænd og Husmænd, som viste at der hos disse var en Tendents til at gjøre Indgreb i Gaardmændenes Rettigheder. Der var Brændstof nok tilstede til at tvinge os til at se os om efter Garantier. Taleren tvivlede dog ikke om Arbeidernes Retsind og vilde derfor ikke overdrive Stillingen. Men Begrebet om Retfærdigt og Uretfærdigt var ikke klar hos Mængden. Taleren vilde paa den ene Side udvide Stemmeretten langt videre end Odelsthingsbeslutningen, men paa den anden Side opstille Garantier mod Masseherredømme. Han vilde give de større Skatteydere flere Stemmer. Han havde sammen med flere Medlemmer af Lagthinget udarbeidet et Forslag til en forandret Lov. Dette Forslag var dog kun et Hastværksarbeide; men andet var heller ikke Odelsthingsbeslutningen. Han vilde derfor foreslaa at Odelsthingsbeslutningen henlægges og Odelsthinget opfordres til at vedtage en Beslutning efter hans Forslag. Tanken i hans Forslag var at paa Landet Gaardbrugerne og i Byerne de større Skatteydere skulde have ligesaa stor Indflydelse som alle de øvrige Skatteydere tilsammen. (Fortsættes.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt ved Stat, hvor det staar lavest, steget i Nordland, uforandret paa Østlandet. Stille nordenfor Stat ellers frisk Østlig Vind. Sydlig Vind paa Dovre. Klarveir paa Vestkysten, overskyet østenfor Nesset. Udsigterne ere til østlig Vind paa Østlandet, uroligt Veir paa Vestkysten nordenfor Stat.

Bekjendtgjørelser.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg.**
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af
Billedskjærer **C. M. Solberg.**
Prindsensg. 10.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.
Christiania den 2den Januar 1869.
Joh. Mathiesen.
Dreier & Messingarbeider.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ℔ Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 2 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Dhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen**, og koster forsendt med Posterne **47 Skilling**, indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Dhrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker **H. J. Jensen**, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carjohansgade 16.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.

Alle Sorter Træer og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.

Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri**, Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tilkjøbs forlanges.

Godt solid Møblement til et Værelse ønskes. 1 Sopha, 1 Piedestal eller Chifonier, 6 Stole samt Bord m. v. ønskes kjøbt snarest muligt. Billet mærket „Møbler" nedlægges i Dagbladets Expedition med Opgivende af Pris.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes i Dørvriderfabrikken, Nygaden No. 8 b.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte, men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgiv Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Exped.

☞ Foruden i Bladets Ekspeditjon kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 13. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 16de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 2den Søndag efter Hell. 3 Konger:
i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. resid. Kap. Landberg; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen; Aftensang: Hr. Kand. theol. Christie;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck-Lund;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Janke til Dimis; Aftensang: Hr. Sognepræst Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop;
i østre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Sommerfeldt;
i vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Faugen;
i Sørkedalens Kapel: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. E. Moro Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm;
i Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5;
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Frede, Vesnæs og Ørskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø og Tønsberg med Bjørn Farmand indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger ind til Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Søndre- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 15de Januar. Journal officiel de l'Empire meddeler: Konferencen var samlet igaar. Ogsaa idag Fredag afholdes Møde. Ifølge Constitutionel varede Konferensmødet igaar i 3 Timer. Rizos Rangabe var ikke tilstede. De Befuldmægtigede forpligtede sig til ubetinget Taushed.

Constitutionel antager, at Konferencen vil gjennemføre Fredsmaalet trods Grækenland, som maa føie sig efter Konferencens enstemmige Beslutninger.

Morgenbladet og Stemmeretten.

Den kommunale Stemmeret har været det rige Thema, som Morgenbladet nu har varieret lige siden før Jul, og som har givet dets smaa og store Skribenter Anledning til at tumle sig efter Hjertenslyst. Det har næsten hver Dag indeholdt længere eller kortere Opsatser i den Anledning, og Angrebene paa Odelsthingets Beslutning have regelmæssig været gjorte fra to Hold, nemlig dels fordi Odelsthinget skal være gaaet forvidt og dels fordi det ikke er gaaet vidt nok. For Udenforstaaende ser det ud, som om det her er to store Partier, der udtale sig, nemlig et yderligt gaaende Venstre, som vil have almindelig Stemmeret, og et Høire, som aldeles ingen Forandring vil have. Men Folk, som have lidt bedre Greie paa de Traade, der bevæge det indre Maskineri, vide fuldtvel, at det her ikke er Partier, som udtale sine forskjellige Anskuelser, men de samme Personer, som angribe den samme Sag fra forskjellige Sider. Allerede disse forskjellige Angreb synes at vise, at Odelsthinget netop har truffet det Rette; thi Sandheden pleier gjerne at ligge i Midten, naar Partierne strides. Det synes ogsaa at være en besynderlig Logik af Morgenbladet paa den ene Side at skjælde Odelsthingets Pluralitet ud, fordi den ikke vil have almindelig Stemmeret, men paa den anden Side klandre den, fordi den har gjort en Begyndelse, som vil lede til almindelig Stemmeret. Men slige logiske Krumspring nytter det ikke at tale til Morgenbladet om.

Efterat nu Sagen allerede forlænge siden er afgjort og man har faaet Tid til at overskue den vigtige Beslutning, som Odelsthinget fattede, og beregne dens Følger, tror jeg ogsaa, at næsten hvert eneste Medlem af Odelsthinget er vel fornøiet med Beslutningen saaledes som den blev.

Der gives nemlig vist neppe et eneste Medlem i Odelsthinget, som er absolut konservativ, saaledes at han aldeles ikke vil nogen Udvikling i vort offentlige Liv. Debatten var heller ikke anlagt derpaa. Man vilde kun have en nærmere Oversigt over de Følger, som Loven kunde medføre, og det kan ikke nægtes, at det havde været bedre, om disse Oplysninger havde været tilstede. Ethvert Medlem for sig kunde nok opgjøre, hvorledes Sagen vilde stille sig paa hans Hjemsted; men man havde ingen Oversigt over, hvorledes Sagen stillede sig i det Hele. Siden den Tid er der imidlertid fremkommen saamange Oplysninger, og Udtalelserne i Pressen have været saa almindelige i den Retning, at Loven baade vil tilfredsstille den Trang og tilfredsstille den paa en saadan Maade, at de Krav, som nu ere berettigede, ville blive fyldestgjorte, udenat større eller andre Interesser derved lide. Jeg antager derfor og tror at have fuld Grund for denne Antagelse, at dersom Loven nu atter forelaa for Odelsthinget, vilde den vække meget mindre Modstand, end første Gang.

Selv det yderste Høire antages derfor ikke at være synderlig misfornøiet med Loven nu.

Centrum, eller det mindre vidtgaaende Reformparti, er naturligvis end yderligere bleven styrket i sin Tro om, at en moderat Forandring i denne Retning var tidsmæssig og vilde blive modtaget med Glæde af Folket.

Og selv yderste Venstre har al Grund til at være tilfreds med Udfaldet. Thi om de end ikke fik Alt frem, saa fik de dog Noget, og viser det sig nu, at Reformen virker gavnlig, og at man senere behøver større Udvidelse, saa er dertil fuld Anledning. Overhovedet betvivler jeg meget, at der hos os virkelig findes et saa radikalt Parti, at det med engang skulde ville gaa lige til almindelig Stemmeret. Saadant tager sig godt ud i Theorien og i en Tale; men det har mange Gange vist sig, at Partierne overdrive i Ord; men betænke sig, naar det kommer til Handling. Vi ere intet revolutionært Folk og Landets udkaarne Mænd ere det i mindre Grad end Andre, fordi de føle et tungt Ansvar paa sig, og ikke ville være med paa Ting, hvis Gavnlighed kan være saa tvivlsom.

Medens altsaa alle Partier inden Odelsthinget utvivlsomt i det Store ere meget tilfredse med den fattede Beslutning og især tilfredse, fordi man i betimelig Tid og paa en lempelig Maade har imødegaaet Krav, som ellers maaske inden faa Tid vilde have fremsat langt større Fordringer, er det alene Morgenbladet, som med afmægtigt Raseri søger at fremtvinge en Opinion derimod. Men hvo er Morgenbladet? Er dette Blad Regjeringens Organ, og udtaler det dens Mening om og Modstand mod Forslaget? Neppe nok. Vistnok er Morgenbladet Regjeringens erklærede Organ og løber dens Ærinder; men jeg har for stor Tro til den norske Regjerings Moderation og Sands for offentlig Anstændighed til at tro, at den ialfald skulde sine Anskuelser forfægte paa saadan Maade.

Udtaler da Morgenbladet den intelligente Hovedstadsopinion? Langtfra. Denne gaar sikkert ikke i den Retning, og det er ialfald vist, at den ikke udtaler sig igjennem Morgenbladet — Morgenbladet, som Christiania By hader saaledes, at den endog har aabnet sine Pengepunge og subskriberet 20,000 Spd. forat ødelægge det. End skulde det være „den gamle solide Oplandsopposition," hvis Mening Morgenbladet skulde udtale? Denne „Oplandsopposition" er jo død og borte, den Kløft, som var mellem Østlandets og Vestlandets Bønder, er jo udjevnet, saa det ikke længer gaar an at gjøre Forretninger i den — beklageligt nok.

Hvilket Parti, Korporation eller Interesse er det altsaa Morgenbladet repræsenterer eller som det har gjort sig til Tolk for? Aldeles intet, saavidt jeg formaar at skjønne — intet andet Parti, ingen anden Interesse, end Morgenbladets egen, dets Redaktions: Der er Dhrr. Godfried Friele, Professor Aschehoug, Professor Monrad, Rigsarchivar Birkeland og Stipendiat L. Daae, som ere imod Odelsthingets Beslutning og dette lade de trykke i sin Avis. Nuvel — dette kan Ingen forbyde dem. De have sin Betaling for Arbeidet og Hoslægen betaler Papir og Trykning — dem om det.

Men Et skal paatales og det er den Maade, hvorpaa Striden føres. Der findes ingen Opsats, udenat den vrimler af Uartigheder og personlige Udfald navnlig mod J. Sverdrup og dem, som i denne Sag have sluttet sig til ham, og oftere tillige mod hvert eneste Medlem af Odelsthinget, fordi de ikke have handlet og talt saaledes, som disse Herrer Redaktører af Morgenbladet kunde have ønsket. Majoriteten har været „paagaaende, har næret revolutionære Tendentser" m. fl. smukke Talemaader om hver enkelt Repræsentant, og Minoriteten „har vist Svaghed og Mangel paa Oversigt." D'Hrr. Godfried Friele, Professor Aschehoug, Professor Monrad, Rigsarkivar Birkeland og Stipendiat L. Daae finde virkelig dette! Hvilken mægtig Authoritet i Sandhed ligeoverfor hele Odelsthinget!

Det er naturligvis saafængt at henstille til D'Hrr. at optræde med sømmelig Beskedenhed ligeoverfor Mænd, som ere bedre end dem. Anonymiteten ophæver ethvert Krav i saa Henseende.

Men Et skulle I vide mine Herrer! Vi Medlemmer af Odelsthinget lade os ikke længer ustraffet udskjælde af Eder, og for hvert personligt Udfald og hver personlig Fornærmelse I komme med, gjøre vi Eder ansvarlige. Dette til Overveielse.

L.

I Skolesagen.

(Af Skolebestyrer P. Voss).

IV. Om Sprogundervisningen m. m.

(Slutning fra No. 11).

Hr. Nissen har i de Motiver, hvormed han ledagede sit oprindelige Forslag, ogsaa medgivet, at den af ham foreslaaede Ordning af Undervisningen i de gamle Sprog var bygget paa Principer, som ialmindelighed ansaaes stridende mod Erfaringen, men Hr. Nissen paaberaabte sig som Vederlag herfor sin personlige Erfaring for Rigtigheden af det modsatte. Senere paastodes det i Diskussionen herom af Hr. Overlærer Løkke, uden at han i dette Punkt af Hr. Nissen blev modsagt, at denne personlige Erfaring beroede paa to Tilfælde, idet nemlig to af Hr. Nissen fra hans Skoles Realafdeling til Krigsskolen dimitterede Disciple, efterat være kasserede for Legemsfeil, igjennem et toaarigt klassisk Kursus opnaaede en tilfredsstillende Artium. Men det indsees let, at man ved at bygge paa de enkelte Erfaringer giver sig Tilfældighederne i Vold. Den personlige Erfaring, der gaar i modsat Retning af den historiske, maa benyttes med Forsigtighed, og er det tilmed ikke det daglige Livs Gjerning gjennem en længere Aarrække*), men enkelte sporadiske Tilfælde, hvortil man støtter sig, da ophæver man Erfaringens Begreb som hvilende paa en udstrakt Almindelighed og begrundende en almengyldig Sandhed og nærmer sig stærkt et Misbrug af Erfaringsbeviset, hvorved man vil kunne opnaa at bevise det mest absurde. Departementet finder det fornødent at slette et af Kommissionen anbefalet Tillæg i latinsk Literatur. Jeg formoder, at om Kommissionen havde villet adspørge Erfaringen i de treaarige Skoler, vilde den snart have faaet en mere nøgtern Forestilling om, hvad der paa den af samme betraadte Vei uden Overanstrængelse kan udrettes.

Naar nu altsaa hverken Hr. Nissen eller Kommissionens øvrige Medlemmer i sine tidligere Stillinger har havt Anledning til at anstille Prøve paa denne af dem forfægtede Theori for Sprogundervisningen, finder man det da tilraadeligt, paa Grundlag af den formodede Lettelse, som disse mod tidligere Erfaring stridende Theorier skal indbringe, at lægge en ny stor Byrde til? Var det dog ikke bedst at gaa forsøgsvis frem og være vis paa det ene, før man besluttede det andet?

Naar det i Kommissionens Skrift I, 120 hede: „Kommissionens samtlige Medlemmer, der ikke kunne erkjende Rigtigheden af den Paastand, at det skulde falde vanskeligere for unge Mennesker i 15 Aars Alderen end for dem i 14 Aars Alderen at lære Elementerne af det græske Sprog, ere af den Anskuelse, at den Plads, som efter dens Forslag anvises det græske Sprog, ialfald ikke er mindre gunstig for denne Del af det klassiske Studium end den Plads, som det indtager efter den nu gjældende Plan", da er herved følgende Bemærkninger at gjøre:

1) at fordi om alle Grændser i Pædagogiken, hvad ingen vil nægte, er flydende, kan man dog ikke være berettiget til at ophæve Grændserne. Ved Hjælp af Kommissionens Slutningsmaade kunde man magelig bevise Oldingealderens Bekvemhed til at lære Elementerne af Græsk.
2) at Kommissionens Ræsonnement indeholder en Tilsnigelse, idet den giver det Udseende af, at den hele Reform udelukkende bestaar i, at Græsken flyttes et Aar op. I Kristiania Kathedralskole, Aars og Voss's private Latinskole, hvor Græsken nu begynder i 12 a 13 Aars Alderen, i Bergens og Throndhjems Latinskoler og Nissens Skole, hvor den begynder i 13 a 14 Aars Alderen, hvilke Skoler forbereder et større Antal Disciple til Artium end de øvrige offentlige Skoler tilsammen, og efter den nærværende Ordning endog har havt det i sin Magt at indrette sig med femaarigt Kursus i Græsk, vil, om Kommissionens Forslag vedtages, uden Undtagelse blive tvungne ind i Uniformen og nødte til at flytte Græsken (som i Kommissionens Gymnasium) til 15 a 16 Aars Alderen altsaa til et 2 a 3 Aar høiere Alderstrin.
3) Kommissionen har af de i Anledning af Spørgsmaalet om Overlæsselse fra Skolerne udkomne Erklæringer uddraget og med Eftertryk betonet det Resultat, at „en betydelig Forøgelse af Hjemmearbeidet indtræder paa det Punkt i Skolen, hvor det græske Sprog træder ind i Undervisningskredsen", at med andre Ord de Byrder, som Pensummet, fordelt paa fire Aar, paalægger Disciplene, bliver for store, et Onde, hvorunder selvfølgelig baade Disciplene og Faget lider. Det synes efter disse Oplysninger ubegribeligt, hvorledes Kommissionen kan anbefale en Indskrænkning af Tiden for den græske Undervisning uden en samtidig Indskrænkning af Maalet, anbefale en Afhjælpning af Ondet, hvorefter den Byrde, som fordelt paa fire Aar har vist sig at tynge for stærkt, fremtidig, uden at Byrden i nogen Maade forringes, skal fordeles paa tre.

I Sammenligning hermed er de Lettelsesmidler, som Kommissionen forøvrigt bringer i Forslag, ubetydelige og opveies vistnok fuldstændig ved andre ny Tyngsler. Om den Afslutning af enkelte Fag, som Kommissionen indfører i Forbindelse med en ny Examen, har jeg allerede udtalt mig, og jeg har kun lidt at tilføie. Skal et Fag som Tydsk virkelig vedligeholdes i Latingymnasiet, kan dette vanskelig ske paa en for Disciplenes Arbeidskraft mere besparende Maade, end nu sædvanligt ved 1 Times Undervisning med lidet eller intet Hjemmearbeide, idet Skolens Vejledning dog snarere maa tænkes at lette end besvære. At Religionen ophører som tvunget Fag ved Artium (ikke ved Middelskoleexamen) synes begrundet i Fagets Natur, men naar man har troet at kunne disponere den hertil anviste Tid til andre Fag, da vil vistnok adskillige Skoler og Forældre med dem protestere. At endel af den hellige Skrift i Latinskolerne bliver gjennemgaaet i Grundsproget, er noget, som mange vil lægge en ikke ringe Vægt paa; thi for de Elever, hvis hele Skoleundervisning, foruden det almindelige Maal, som den har tilfælles

*) I „Nissens Skole" har Sprogundervisningen været ordnet paa den gjængse Maade: Alle Sprog paabegyndt inden 13 a 14 Aars Alderen med et Aars Mellemrum.

med alle Arter af Almenskole, tillige tilsigter at opdrage dem til en videnskabelig Erkjendelsesmaade, og derved forberede dem til et senere videnskabeligt Studium, vil det have sin store Betydning, at de paa intet Punkt bliver staaende ved en Andenhaandskundskab, men faar gjøre et om end ufuldstændigt Indblik i Kilden, at de altsaa ikke vænnes til at betragte Oversættelsen af de hellige Skrifter som den sidste Kilde og Norm for kristelig Sandhed, men lærer at føle Trangen til med egne Øine at se det oprindelige umiddelbart.

Men selv om det kan indrømmes, at den omtalte Afslutning vil yde Skolernes Disciple nogen Lettelse, saa kommer denne for det første ikke Privatisterne tilgode, og for det andet kan det med Sikkerhed forudsees, at den kgl. Kommission har trukket saa mange Veksler paa denne Lettelse, at de umulig alle kan blive honorerede. Uden at tale om Græsken, stiller det nye Forslag netop for de tre sidste Skoleaars Vedkommende tildels ikke ubetydelig forøgede Krav i Latin, i Historie og i Mathematik, og at Timetallet i det sidste Fag, til Erstatning for det luxurierende Timetal, som er bleven Faget tildel i Middelskolen, i Latingymnasiet er reduceret til det mindst mulige, naar alligevel et betydeligt Kvantum — vistnok i Latingymnasiet alene ligesaa betydeligt, som al den Mathematik, der nu opgives til Artium — skal gjennemgaaes, vil naturligvis ikke gjøre Disciplenes Arbeide mindre. Naar saa hertil kommer et helt nyt Fag, nemlig Oldnorsk, saa antager jeg, at vi har Valuta nok, og mere end nok, for den „Lettelse," som Afslutningen i Geografi, Tydsk og Religion i Forbindelse med Middelskoleexamen skal bringe.

Om de af Kommissionen og Departementet lovede saa langt hensigtsmæssigere Lærebøger i latinsk og græsk Grammatik, for blot at nævne disse Fag, antager jeg det tidsnok at tale, naar disse Bøger ere udkomne i Trykken. Pædagogiken og Filologien har allerede i længere Tid i Forening bestræbt sig for at løse den ingenlunde lette Opgave at levere praktiske, letfattelige og til Behovet svarende Skolebøger, mange Forsøg og mange Løfter er blevne gjorte, uden at Udfaldet altid har svaret til Forventningerne. Man maa vistnok være Departementet taknemmelig for den Udsigt, som her gives, men det er tænkeligt, at den utaknemmelige Verden alligevel vil finde, at det var ønskeligt at tage de departementale Grammatiker noget nærmere i Øiesyn, forend man drager saa vigtige Følgeslutninger af deres bebudede Fortrinlighed.

Som allerede omtalt tidligere, antydes det ogsaa, at man af Kommissionens og Styrelsens Virksomhed for den fysiske Side af Opdragelsen kan vente sig en ny Æra for Skolen. Nous verrons. Blandt de hertil sigtende Foranstaltninger savnes iøvrigt een, som i manges Tanker turde betinge de øvriges heldige Virkninger, nemlig Ansættelsen af en Skolelæge, der kunde føre Tilsyn med alle Skolens hygieniske Forholde. Herom rettedes i sin Tid af afdøde Rektor Holmboe en indtrængende Anmodning til Departementet, men forgjæves. Anmodningen er, saavidt vides, gjentaget af en nulevende Skolemand, det medicinske Selskab i Kristiania har udtalt sig for Sagens Vigtighed, private Skoler har troet at burde imødekomme Almenhedens Krav herpaa, men Styrelsen sees fremdeles at være af den Mening, at Skolerne paa dette Punkt ingen kyndig Bistand tiltrænger. Det ser næsten ud til, at de nærværende Autoriteter ikke ønsker, at Lægerne skal have Anledning til at se Skolerne for nøie paa Fingrene, thi den Udgift af 20—30 Spd., som vilde kræves, kan dog vel ikke komme i Betragtning ved et idethele saa storartet Reformverk, som den foreslaaede Skolereform.

Endnu et: blandt de Forbedringer, hvoraf Kommissionen lover sig store Resultater, hører ogsaa en forbedret Benyttelse af Skolens Lærerkræfter, Indførelsen af et udvidet Klasselærersystem m. m. Herom kunde være meget at sige, men det vilde blive for vidtløftigt overalt at paavise, hvilke af disse Forbedringer der kan siges at være stemplede af Erfaringen og hvilke der endnu maa henregnes blandt de problematiske. Kun den Bemærkning, at naar man synes at tro, at det er gjort i en Haandevending at reformere Skolens indre Liv, da tager man udentvivl Feil. Lærere har altid havt Ord for at være et seigt Genus, og selv den talentfuldeste Adminastration vil her have store Vanskeligheder at kjæmpe med. Kommissionen bemærker selv (I. 233), at det efter dens Opfatning netop er i Methoden, at vore Skoler har sit svageste Punkt, fremdeles (I. 215) „at Methoden ikke altid er saa hensigtsmæssig som den burde være," og at Skylden for Overlæsselse i Skolen „for en væsentlig Del hviler paa Lærerstanden selv" (I. 215). Kommissionen giver saaledes vor Lærerstand et mindre godt Skudsmaal. Maaske har den heri Ret; deri vilde i ethvert Fald intet paafaldende være, saalænge det pædagogiske Studium ligger saagodtsom øde ved vort Universitet, men hvordan stemmer det saa at forelægge den samme Lærerstand, som ikke tilfredsstillende har formaaet at løse den nuværende Skoles mindre og enklere Opgave, en mere omfattende og idethele ulige vanskeligere? Eller tror man maaske, at Methoden beror mere paa en Undervisningsdirektør i Kristiania end paa de enkelte Lærere ved hver enkelt Skole rundt om i Landet?

Kommissionens Behandling af disse og andre Punkter foranlediger mig til den almindelige Bemærkning, at det nytter lidet, eller rettere, at det er forbunden med Fare at skuffe sig selv og andre med uopnaaede og uopnaaelige Idealers blændende Skjær, og at en ideal Tilstand i Skolerne, overhovedet turde være lettere at afmale paa Papiret end at gjennemføre i Virkeligheden. Naar tør man vel beregne, at Skoler, Skolelærere, ja selv Skolestyrelser vil blive fuldkomne? Jeg antager, naar det er kommen dertil, at Menneskene er, som de burde være.

Kristiania, den 16de Januar 1869.

Ved Kgl. Resol. af 9de dennes er der naadigst tilstaaet Kasserer ved det Nordlandske Kirke- og Skolefond, Brøgger, Tjenestefrihed indtil 1ste September 1869, mod at Bestyrelsen af hans Embede paa hans An- og Tilsvar og uden forøget Udgift for det Offentlige udføres af en af Tromsø Stiftsdirektion dertil Konstitueret.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Sekondløitnant uden fast Løn i 2den Akersh. Infanteri-Brigade C. N. Y. Christoffersen at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende i 2 Aar for at gaa i udenrigsk Krigstjeneste paa de almindelige Betingelser.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at de til Melhus Hovedsogn henhørende Gaarde af Flaa Thinglag, Mtr.-No. 1 og 2, Løbe-No. 1, 2 og 3, Nordre-Flaa, af samlet Matrikulskyld 11 Daler 4 Ort 3 Skill., fra 1ste Januar 1870 fraskilles Flaa Thinglag, Guldals Fogderi, Søndre Throndhjems Amt, og henlægges til Melhus Thinglag i samme Fogderi og Amt.

— Under s. D. er der i Medhold af Love af 3die Marts 1860 og 26de Mai 1866, indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovene om den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger, naadigst tilstaaet fra 1ste Januar 1869 en Nedsættelse af 20 pCt. i Brandkontingenten af de i bemeldte Indretning forsikrede Bygninger i Kjøbstaden Flekkefjord.

— Under s. D. er det i Medhold af § 13 i Lov om Fords Fredning af 16de Mai 1860 for Eide Herred i Nedenæs Amt naadigst bestemt, at Gjerde, derunder indbefattet levende Hegn, skal være lovligt, naar det, foruden at have den i nævnte § foreskrevne Høide af en og trefjerdedels Alen, er saa tæt og stærkt, at det freder for Hest og Storfæ.

— Under s. D. er den i den kgl. Resol. af 2den November 1867 bevilgede Udsættelse indtil Udgangen af September Maaned 1868 med at tage i Brug Masovnen paa St. Olafs-Jernværk i Rennebo Præstegjeld, Søndre Throndhjems Amt, naadigst udstrakt til Udgangen af 1869.

— Under s. D. er der for udvist hæderligt Forhold ved Redningen af Besætningen paa forlist Brig „Elida" af Stathelle, ført af Skipper Pedersen, naadigst tilstaaet efternævnte franske Sømænd af Besætningen paa Brig „Edith" af Nantes, Kaptein A. Lahaye, følgende Belønninger:

1) Styrmand Pierre Jean Chenaud, af Nantes, en Kikkert til en Værdi af 30 Spd.;
2) Matroserne Mathurin Robin fra St. Brieur og Yves Marie Hervé af Paimpol, hver en Pengebelønning af 100 frcs.

(Rigst.)

Udlandet. Konferensen, der, som bekjendt, har til Opgave at bilægge Striden mellem Tyrkiet og Grækenland, og som i det sidste har stødt paa Vanskeligheder hos den græske Gesandt, der ved Møderne fordrer samme Rettigheder for sig, som de øvrige Befuldmægtigede have, er endnu ikke opløst, skjønt man næsten har ventet det. Efter France skal de øvrige Gesandter have anmodet Grækenland om at tage sin Fordring tilbage. I Mødet den 8de April henledede Grev Walewski Opmærksomheden paa Grækenlands Stilling og bemærkede, at den langtfra var tilfredsstillende. Der fulgte herpaa en vidtløftig Diskussion, og som Slutning heraf fremhævede Grev Walewski i sin Egenskab af Præsident, „at Ingen havde bestridt Nødvendigheden af at beskjæftige sig oprigtig med Forbedringen af Grækenlands Stilling, og de tre Beskyttelsesmagter havde anerkjendt Vigtigheden af at træffe en Forstaaelse indbyrdes i denne Henseende." Grækenlands Stilling har i den sidste Tid forbedret sig ved Erhvervelsen af de joniske Øer, men den er endnu meget prekair, og det unge Kongerige er udsat for at gaa tilgrunde, naar man ikke forandrer Betingelserne for dets Existents. Det er imellem disse to Nødvendigheder, at Konferensen er stillet. Paa den ene Side vil Tyrkiet ikke taale noget Indgreb i sin Uafhængighed og Opretholdelse, og paa den anden Side klager Grækenland over, at det ikke kan leve i sin nærværende Forfatning. Ligeoverfor disse modstaaende Fordringer staar Konferentsen uden Myndighed; den kan blot give Raad, alene anbefale begge Parter at gjøre gjensidige Indrømmelser. Der er Anledning til at frygte for, at en saadan Mægling ikke vil være tilstrækkelig til at helbrede et dybt Onde, som uophørlig forværres af voldsomme og ophidsede Lidenskaber, og at Øieblikkets Farer ville opstaa paany, saasnart de Befuldmægtigede ere gaaede fra hinanden.

Corr. Havas bebuder i en ledende Artikel, at Forholdet imellem Preussen og Baden vil træde i Spidsen for de Spørgsmaal, som beskjæftige den offentlige Mening i alle Lande, saasnart Konferentsen om den græsk-tyrkiske Strid har endt sine Forhandlinger.

Ifølge International paastaaes der i Paris, at Marschal Niel og Marineministeren, Admiral Rigault de Genouilly for nogle Dage siden indgav sin Afsked, fordi de vare misfornøiede over, at Frankrigs afventende Politik varede saa længe, medens Preussen bestandig gjorde nye Skridt til Gjennemførelsen af sin Annexionspolitik. Følgen blev dog, at begge Ministrene beholdt sine Poster. Dersom det virkelig forholder sig saaledes, maa man altsaa antage, at Keiseren har givet dem Oplysninger, der beroligede dem.

Sverige. I en Artikel om „Pensionsvæsenet" bemærker Aftonbladet: Det burde være en ufravigelig Regel, at de Pensioner og Gratialer, som bevilges, aldrig gjøres høiere, end der nødvendig kræves, og at de aldrig gives til andre end saadanne, som virkelig trænger dem. Desværre er denne Grundsætning næsten aldrig bleven fulgt af Rigsdagen. Naar den Person, hvorom der er Tale, ikke har havt nogen indflydelsesrig Velynder for sig, saa er rigtignok af og til en ubeføiet Fordring bleven afslaaet; men ofte bortkastes store Pensioner til Personer, der befinde sig i meget gode Omstændigheder. Derfor er det intet Under at Pensionsbudgettet nu løber op til 1,300,000 Rdr. aarlig, efterat det i Løbet af 30 Aar er steget over en Million Rdr. Rigsdagen maa derfor i Fremtiden holde alvorligt igjen i dette Stykke.

Dødsfald. Ifølge indløbne Efterretninger er første Direktør for Kongsbergs Sølvværk, Karl Friederich Bøbert afgaaet ved Døden Natten til 12te ds. Han var født i Grevskabet Mansfeld den 19de Januar 1804 og bestemtes af Faderen, der selv var Bergmester paa Under-Harzen, til Bergmand. I en meget ung Alder paabegyndte han sin praktiske og theoretiske Uddannelse ved forskjellige tydske Bergverker og afsluttede senere sine Studier ved Universitetet i Halle og Bergakademiet i Freiberg. Allerede i Tyveaarsalderen gjorde han Tjeneste som Amanuensis ved hint Universitets mineralogiske Samlinger, ligesom han bistod ved Udgivelsen af Meineckes Lehrbuch der Mineralogie. Medens han for sin praktiske Uddannelses Skyld fungerede som Auditør i det kgl. Bergamt i Freiberg, modtog han en Kaldelse til Norge som Bestyrer af Modums Blaafarveverk, og kom, efter i Forveien at have besøgt forskjellige Landes Bergverker paa dets Bekostning, i August 1827 her til Landet. Hans videnskabelige Dygtighed, grundige Fagkundskaber og udstrakte Erfaring gjorde ham til et indflydelsesrigt Medlem af de i Aarene 1836—39 nedsatte kgl. Kommissioner angaaende Kongsbergs Sølvverk, og efterat den sidste Kommissions Arbeide var sluttet i 1839, blev han udnævnt til 1ste Direktør ved Sølvverket, ligesom han i 1849 hædredes med Olafsordenens

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse fra No. 12.)

„Ak!" gjentog Kongen, „hvad er vel Æren mod alt det unyttigt spildte Blod og Guld! Giv hid, Greve, saa skal jeg skrive under. Men jeg syntes, De talte, om tohundrede Millioner og her staar tohundrede og tyve?"

„Ja, Sire, det er ti Millioner til Bankieren og to Millioner til de Fester, som Taaberne agter at give sin sejerrige Konge. Det er deres Andel i Æren; man faar ikke berøve dem den."

„Gud forbyde, at jeg skulde hindre mit Folk i at glæde sig! Jeg skal blive stolt over den Hyldest, vore tapre Soldater faar. Men hvorfor misunde vore Undersaatter Glæden i selv at anordne de Fester, de giver os? Er de uformuende til at haandtere sine egne Penge?"

„Aldeles uformuende, Deres Majestæt," svarte Greven. „Taaberne har nu i Aarhundreder overdraget Regjeringen Bestyrelsen af deres Glæder og Sorger. Alle almene Yttringer være sig af Glæde eller Sorg ordnes ad administrativ Vej. Hvad skulde det blive af Styrelsens Myndighed, om et lunefuldt Folk kunde vægre sig ved at glæde sig eller sørge med Staten? Hvad skulde ogsaa Taaberne have at beklage sig over? De betaler og behøver forresten ikke at bekymre sig om Noget. Fornøjelser og Fester flyver dem som stegte Duer i Munden. Kan man tænke sig en lykkeligere Tilstand? Det er jo som en Konge, der bare behøver at give Befalinger til sin Seremonimester."

Hyasint skrev sukkende under og forlod Værelset. Pieborgne fulgte ham for i en lang Tale at bevise ham, at en ny Politik kræver ny Mænd, at en konstitusjonel Konges første Minister bør være en Advokat. Kongen lod ham snakke; han hørte ikke paa ham; han tænkte paa de Døde og Saarede og for at sige hele Sandheden, tænkte han mere end han burde paa den fortryllende Tamaris, som han snart skulde gjense.

Touche-à-Tout forlod Audiensværelset i meget slet Lune; Kongens Svaghed foruroligede ham; Pieborgnes Troløshed ærgrede ham. Hvorledes! dette Aarhundredes Værk, som han under tretti Aars Arbejde havde opretholdt, skulde ramle overende for et Barns Aandepust! Første-Ministerposten skulde falde i Hænderne paa en sludrende Papegøje? Nej, det var umuligt.

„Man kjender os ikke endnu," sagde han for sig selv. „Man ved ikke hvad Byrokratiet formaar. Det har fundet Udveje til at hjælpe sig uden Folket, det skal en Dag finde Udveje til at hjælpe sig uden Kongerne."

Det simple og fordringsløse er ikke Hverdagsgjæster hos Taaberne. Hvis en Konge hændelsevis skulde være smittet af disse spidsborgerlige Dyder, skynder man sig saa fort som muligt at kurere ham for det. Det fik Hyasint nu erfare. Det var ikke bare en og anden hengiven, det var det hele Taabe-Folk, fra den største til den mindste, som nu kastede sig for den unge Sejerherres Fødder og tilbad ham som en Gud. Saadan er nu engang Taabernes lykkelige Folk: Kjærlighed, Had, Foragt, alt er hos dette Folk Modesag, Raseri. Du er heldig om Morgenen, og Du er en stor Mand; Du er uheldig om Middagen, og Du er bare en Dumrian, som man altfor længe har taget fejl af. Konger og Ministre er ikke mere Ledere af et Samfund, som er underkastet Lykkens Omvekslinger; de er Skuespillere, som man betaler meget dyrt for at de skal bevæge sig paa Skuepladsen og more Publikum. Og man tilgiver dem ikke den mindste Svaghed eller Fejl. Applauderer man dem ikke, piber man dem ud.

Hyasint havde været heldig; han var ung, vakker, sejerrig; alle Hjerter tilhørte ham. Fra Grænsen til sit Pallads under et femten Dages Triumftog, maatte han uophørligt holde Revyer og modtage utallige Deputasjoner, drage igjennem hundrede og tyve Triumfbuer, modtage ethundrede og femti Laurbærkranser og sekstusen Blomsterbuketter, uddele fem og firtitusen Haandslag, hilse paa Damerne, kysse de unge Piger, smile til alle, og hvad der ikke var mindst anstrængende, høre paa trehundrede Taler og tohundrede Komplimenter, ikke at tale om Musikken, Klokkeringningen, Saluterne, Ballerne og Banketterne.

Hyasint havde en Jernhelse; Soldatens haarde Liv havde for ham været en Barneleg; men han mærkede snart, at det er lettere at udholde Strabatser end Forlystelser. Den første Tid gik alt som en Dans; Kvinderne og Kongerne ser gjerne, at man behandler dem som Afguder; men efter flere Dage fandt vor Helt sig en Smule svindel af al denne Røgelse; ved Ugens Slutning drømte han om Ro og Hvile; den niende Dag skulde han, om han ikke havde været en saa veloprdragen Fyrste, kastet alle Talerne ud af Vindøjet, og den tiende følte han en brændende Lyst til at lade Deputasjonerne gaa samme Vej. Ærens Glans og Sejrens Krans, Heltens Laurbær, Aleksandrer og Cæsarer surrede ham om Ørene som Fluer, man ikke er istand til at jage bort.

Indtoget i Hovedstaden var naturligvis Toppunktet af Stasen. To Vaabenherolder aabne Toget, i Spidsen rider samtlige Musikkor, spillende Nasjonalsangen; derefter kommer de saarede Soldater, støttende sig paa sine Kammerater og bærende femten Faner, tagne fra Fienden, og næstefter dem tohundrede Trommeslagere; det er Taabernes Yndlingsmusik.

Femti Skridt bagom Trommeslagerne og tretti Skridt foran sin Generalstab, viste Hyasint sig, ridende sin Stridshest. Ved dette Syn udbryder et tordnende Hurra, som overdøvede selve Trommerne. Herlige Dage, om de bare havde en Morgendag. — Defileringen varede i seks Timer. Da Kongen naadde Slottet, var han rent kvit af Sindsbevægelse, Træthed og de bedøvende Raab. — Efter at være kommet ind og havde hilst paa sin Moder hvilket naturligvis ikke gik af uden Taarer og Kys i Mængde, ilede han til sine Værelser. Han trodde nu, at Tiden var kommet, da han skulde faa tænke paa sin egen Glæde — paa at gjense Tamaris. Han klædde sig om. Vel færdig dermed og tilfreds med det Billede, Spejlet gjengav ham, vilde han begive sig afsted. — Touche-à-Tout bebodde nu en Fløj af Slottet —, da en Kammerherre traadde ind og anmeldte ethundrede og to Deputasjoner.

„Ethundrede og to Deputasjoner!" udbrød Kongen forskrækket. „Hvem har kaldt dem hid?"

„Sire, det er Overstekammerherren, som alene i dette Tilfælde har gjort, hvad Etiketten foreskriver."

„Ethundrede og to Deputasjoner," mumlede han for sig selv. „Naar skal jeg slippe fra dette Slaveri? Altid Konge, aldrig Men-

Ridderkors for sine Fortjenester som Bergmand. Iøvrigt besad han varme Interesser ogsaa for det offentlige Liv, og baade gjennem Bidrag til Pressen, Deltagelse i Kongsbergs Kommunebestyrelse og som Storthingsmand — som saadan repræsenterede han Bergstaden i 1851 og 1865 — havde han Anledning til at lægge sin Dygtighed og sine mangeartede Kundskaber for Dagen, skjønt det ikke altid lykkedes ham at gjøre disse Egenskaber gjældende i fuld Udstrækning. Han var vistnok overhovedet mest anlagt til praktisk-videnskabelig Forsker, og som saadan nød han megen Anseelse ogsaa i Tydskland. Et Vidnesbyrd herom er det, at han allerede i 1826 indtraadte som fast Medarbeider i det bekjendte Karstens's „Archiv für Mineralogie" og derhos kort før sin Ansættelse i Norge modtog Tilbud om at levere Bidrag til Ersch's og Grubers store Encyclopædie der Wissenschaften und Künste, ligesom han baade da og senere var Medlem af flere inden- og udenlandske Videnskabsselskaber. Hans literære Arbeider ere mange og tildels betydelige, men spredte i en Mængde navnlig tydske Tidsskrifter. Han var siden 1833 gift med en Søster af vor berømte Lansmand, den geniale Matematiker N. H. Abel. (Aftb.)

Af Norsk Magazin, ved N. Nicolaisen, er 3die Binds 1ste Hefte udkommet paa Dahls Forlag. Heftet indeholder Claus Fastings Bergens Beskrivelse forfattet 1722, samt Begyndelsen af Amtmand de Fines Beskrivelse over Stavanger Amt 1775. Af disse vil vel den første være mest velkommen for Flerheden af Magazinets Læsere (vi gaa nemlig ud fra, at det maa have fundet stor Udbredelse hos Bergenserne, der altid have vist sig saa nidkjære i at hævde sin Fædrenebyes Berømmelse). Det er et nyt Nummer i Rækken af de Skrifter og Optegnelser vedkommende Bergens Historie, som Norsk Magazin efterhaanden har bragt og for hvis Udgivelse man maa være den lærde og høiagtede Udgiver meget taknemmelig: Absalon Pedersøns Kapitelsbog, Bergens Fundats, Den norske So, Hofnagels Optegnelser, Edvardsens Bergens Beskrivelse. De fleste af disse „Scriptores rerum Bergensium" have hidtil ikke været udgivne eller kun bekjendte gjennem maadelige og unøiagtige Uddrag. Saadan som de nu foreligger, med tilføiede oplysende Anmærkninger og Aktstykker, danne de et historisk Materiale, hvortil ingen anden norsk og neppe nok en anden nordisk Stad kan opvise Magen, og afgive et mærkeligt Vidnesbyrd om Bevægeligheden hos det Bergenske Samfund op gjennem Tiderne; denne By har levet sit eget Liv, og det er ogsaa det, som har givet den en saa fremragende Plads i Nationens nyere Udviklingshistorie.

Ordføreren i Kristiania Formandskab sammenkalder ved Bekjendtgjørelse i Dagens Intelligentssedler Byens Kommunerepræsentanter til at sammentræde med Formændene Onsdag den 20de Januar Kl. 5 paa Børsen, for at behandle Sagen angaaende den paatænkte Forandring i Ordningen af Bestyrelsen af Byens kommunale Anliggender.

Traktaten mellem Sverige og Norge paa den ene Side og Japan paa den anden skal, efter hvad Morgenbl. meddeler, nu være afsluttet. Indredepartementet har dog ingen Melding faaet derom, hvorimod Konsul Annerstedt i Hongkong, som nu snart er ventendes tilbage for nærmere at samraade med Handelsmænd og Fabrikeiere her om Handelsanliggenderne i det fjerne Østen, skal have underrettet Skibsassuranceforeningen her i Byen om denne for vor Handel saa vigtige Begivenhed. Norske Skibe have som bekjendt tidligere ikke havt Adgang til de japanesiske Havne.

Stemmeretten. En Indsender i Dagens Morgenbl., som roser Prof. Aschehougs Forslag som bygget paa „et i Sandhed liberalt (!) Princip", søger at paavise, at Forslaget kan udbedres i Retning af end yderligere at sikre Pengearistokratiet Magten i de kommunale Anliggender. Man har saaledes en unavngiven Mands Attest for, at Forslaget ikke er saa ilde.

Gjøvik den 12te Januar. En Reisende har berettet os, at paa Veien mellem Gjøvik og Gudbrandsdalen taltes ikke mindre end sex Huse, som var omstyrtede af Stormen i forrige Uge. En Englænder, som foretog samme Reise, omtalte, at Stormhvirvlerne vare saa sterke, at han blev drevet udaf Slæden og kun med Møie kunde holde sig til Jorden i liggende Stilling. (Kristians Amtstid.)

Laurvik den 13de Januar. Kjøbmand N. M. Bugge, Indehaver af Firmaet Bugge & Ko., afgik igaar Aftes ved Døden i en Alder af 44 Aar. Den Afdøde, der fra Karakterens Side udmærkede sig ved sand Hæderlighed og Humanitet, nød i en høi Grad sine Medborgeres Tillid og har derfor ogsaa indehavt forskjellige Tillidshverv, senest som Medlem af Formandskabet. Hans Bortgang vil visselig føles som et stort Savn af de talrige Arbeidere, han beskjæftigede og for hvilke han nærede en faderlig Omsorg. (J. og L. Amtstd.)

Suldal den 4de Januar. (Korresp. til Stvgr. Amtstd.) Lensmanden i Suldal Leif Østensen Kolbenstvedt afgik ved Døden d. 12te f. M. efter et langvarigt og smertefuldt Sygeleie. Han var født paa Gaarden Bratteland i Suldal den 2den Juli 1794. I 1813 fik han Ansættelse som Omgangsskoleholder og forblev i denne Stilling, indtil han i 1822 beskikkedes til Lensmand, hvilken Bestilling han indehavde lige til sin Død. Indtil det sidste Aar nød han en god Helbred. I hans lange Ombudstid har Stavanger Amt havt 7 Amtmænd og Ryfylke 5 Fogder og 4 Sorenskrivere. Han har været betroet flere Tillidshverv. Saaledes har han siden her blev frit Valg paa Forligelseskommissær næsten altid fungeret som saadan. I længere Tid var han Valgmand og siden Formandskabsloven traadte i Kraft var han stedse Medlem af Kommunebestyrelsen. Mod Almuen var han venlig og forekommende og søgte saavidt det stod til ham at spare den for unødvendige Udgifter, ligesom han stedse havde sine offentlige Regnskaber i god Orden. Han var to Gange gift. I sit første Ægteskab havde han 7 Børn hvoraf 3 ere ilive. Nu var han træt af Verden og ønskede inderlig at fare herfra og være med Christo. Han syntes, ifølge sin egen Bekjendelse, at være kommen til klar Erkjendelse af Verdens Forfængelighed, og han beklagede de Menneskers Daarlighed, som sætte sin Lid til denne Verden, da denne dog Intet kan hjælpe i den virkelige Nød.

Sognedal 2den Januar. (Koresp. til Stvgr. Amtstd.) Det i Stormen f. M. forliste Fartøi „Sophie" af Aasgaardsstrand blev ved Auktionen den 23de f. M. solgt for 112 Spd., og Ladningen ca. 900 a 1000 Tdr. Stenkul for 95 Spd. Taugværk og Seil solgtes særskilt. Fartøiet ligger fremdeles forstørstedelen under Vand. Bjergerne blev ved Sørettens Kjendelse tilstaaet 3/8 Dele af den hele værdsatte Sum.

Søndag den 4de Oktbr. holdtes Husandagt paa Gaarden Tverfjord i det Indre af Lopvens Sogn af den der midlertidig ansatte Lærer Lasse Andersen. Straks Andagten var endt, gik de fleste Børn ud og op til et ved Gaardens beliggende Vand, hvorpaa nylig var lagt Is, medens Fædrene sad tilbage og talte sammen med Læreren. Ankommen derop begyndte de at vove sig ud paa den svage Is, idet de opmuntrede hverandre til at vise Mod og Dristighed. Den Gjæveste sank først gjennem Isen paa en Dybde af omtrent 3 Alen. Da denne raabte om Hjælp, vovede en af hans Kammerater, en flink Gut paa omtrent 12 Aar sig ud til ham, men havde samme Skjebne. Nu raabte de begge, hvorfor en af Pigerne ilede dem til Hjælp, men ogsaa hun faldt i Vandet. En anden Pige tænkte paa at gjøre samme Forsøg, men kommen et Stykke ud paa Isen indsaa hun, snart at det vilde gaa ligedan ogsaa med hende, hvorfor hun vendte om og løb hjem og berettede med Graad og Skrig sine Kammeraters sørgelige Stilling. Man tænke sig den Forvirring, som herved opstod mellem de arme Fædre og Mødre! Alle maatte op til Vandet; men hvilket Syn, da de kom derop! En Gut paa 13 Aar (den Første, som faldt i Vandet) saaes hænge fast efter Hænderne i Iskanten med neppe den forreste Del af Hovedet over Vandet; den Anden saaes staa med Hovedet paa Bunden, medens Fødderne stak op over Vandskorpen; Pigen, som sidst faldt i Vandet, var ikke at se. En af Mændene tager en Baadshage, som han havde bragt med fra Gaarden og svømmer til den lige under Hagen i Iskanten hængende Gut, som han lykkelig bringer iland med lidet Liv. Da Bunden er af en saadan leragtig Beskaffenhed, at man ikke kan faa Fødderne tilbage, vovede Ingen mere at svømme ud til de andre Forulykkede. Man maatte da om til den anden Side af Vandet efter en derværende Baad, og før denne var bragt til Ulykkesstedet, var allerede en rum Tid gaaet hen. Bjerget paa Land forsøgte man vel at bringe Liv i dem, men det vilde ikke lykkes. (Stvgr. Amtstd.)

General Prims Nytaarsgave. Ifølge Indep. Belge har General Prim i Nytaarsgave faaet tilsendt et smukt Skrin med en liden Sølvnøgle. Da Skrinet aabnedes, fandtes deri en liden Galge, en Guillotine og et Fotografiportræt af Prim med Paaskriften: „Enten den ene eller den anden". En lignende Nytaarsgave skal ogsaa General Serrano have faaet.

Korrespondanse fra Romsdalen til „Skandinaven". (Slutning fra No. 10).

En af vore theologiske Professorer, nemlig Johnson, synes at have stor Hang til at danne christelige Broderskaber og Foreninger (en ecclesiola inden ecclesia), og, havde han været født Romersk-Katholik, vilde han sikkerligen have fremstaaet som Opretter af en ny Munkeorden, formodentlig efter Stifteren senere kaldt St. Johannes's Orden. Dette lagde han tydeligen for Dagen ved Forslag til Oprettelse af den saakaldte Lutherstiftelse (der dog endnu ikke er kommet igang) og dens vandrende Lemmer, Bibelbud kaldte. Dog han nøier sig ikke med at oprette Broderskaber, han vil og faa istand Søsterskaber, og en bekvem Anledning fandt han dertil i en længe paatænkt Diaconisse-Anstalt, eller Indretning til Uddannelse af Kvinder for Sygepleiens Gjerning. Nu er jo dette Maal saa ophøiet, og Gjerningen saa ædel og selvopofrende, at Forslaget til Oprettelsen af en saadan Anstalt var Ære værd. Men at ophøiede Hensigter kan søges vundne ved forkastelige Midler viste sig noksom ved den af Ignatius Loyala oprettede Forening. Og ifølge de af Johnson foreslaaede og antagne Statuter til Diaconissegjerningens Fremme kan man ikke være uden Frygt for, at den mørke Professor har forsøgt at indføre hos os, i Hellighedens Navn og under Paakaldelse af den kristelige Kjærligheds mest selvforsagende Pligter en Nonneanstalt, hvor vedkommende Piger maa forsage Ægteskab og hvor de dresseres til at blive intet andet end Bestyrelsens Maskiner med Indprentelse af en Lydighedsaand, som ophæver Menneskets fri Selvbestemmelse. Det heder saaledes blandt Andet: Bestyrelsen kan ikke antage Kvinder, der ere bundne ved Ægteskabsløfte, eller ved saadanne private Forpligtelser, som nødvendig maa medføre deres Fratrædelse fra Gjerningen inden en kort Tid". Der sættes en Prøvetid, altsaa en Novice-Tid, ganske som i Klostrene — indtil tre Aar, hvorefter de forpligtes at forblive fem Aar ved Anstalten. Med Hensyn paa Lydighedspligten læses følgende: „Saalænge Nogen er i Diaconisse-Anstaltens Tjeneste som Elev, som Prøvesøster eller som Diaconisse, er hun forpligtet til i Et og Alt at finde sig i de Bestemmelser, som af Bestyrelsen eller Forstanderinden maatte tages med Hensyn til Arbeidet i Anstaltens Tjeneste, til uvægerlig og villig at udrette Alt, hvad der bliver dem paalagt af deres Foresatte, og udføre enhver Tjeneste, hvortil de sættes ikke alene paa Anstaltens eget Sygehus, men ogsaa paa de andre Sygehuse eller Lazaretter, hvortil de maatte blive sendte, og hos de private Syge, hvis Pleie Anstalten maatte paatage sig at besørge i Vedkommendes eget Hjem. De maa være villige til at gaa, hvorhen Bestyrelsen maatte sende dem inden vort eget Lands Grændser, det være nu til andre Byer for at overtage Pleien paa Sygehuse eller Lazaretter, eller til Landdistrikterne, hvor deres Hjælp maatte tiltrænges. Overalt, hvor de saaledes virke, have de at betragte sig som Diaconisser, det vil sige at virke i Anstaltens Aand som dens Udsendinge, saa at de ogsaa der følge dens Love, afgive Indberetning til den efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse, og strax vende tilbage til den, naar de blive hjemkaldte. For al saadan Tjeneste maa de ikke modtage nogen særlig Løn eller Gave, men lade sig nøie med den Løn, Anstalten har tilstaaet dem; hvad Nogen maatte skjænke udenfor det Bestemte, er Anstaltens Eiendom, som de altsaa have at indsende eller aflevere til Forstanderinden". Hvor maa man ikke her tænke paa Middelalderens Tiggermunke, der ikke fik Tilladelse at have nogen egen Eiendom, men maatte aflevere alt det Skjænkede til Klosterets Forstander! Søstrene skulle eller kunne være mellem 18 og 40 Aar ved Indtrædelsen; de faa sin egen Embedsdragt (ganske som den romersk-katholske Kirkes barmhjertige Søstre), og al deres Løn bliver kun 15 Spd. aarlig. Men naar man kjender noget til Johnsons mørke, intolerante Aand, saa kan man paa Forhaand vide, hvorledes disse stakkels Søstre komme til at blive behandlede. At tale med et Mandfolk bliver for dem en Forbrydelse;

---

neske! Gaa og anmeld min Ankomst," sagde han til Kammerherren, „jeg er færdig."

Han fulgte ham med en Hengivelse i sin Skjæbne som Forbryderne, der er dømt til Døden.

Salen var fuld af Uniformer af alle Farver; røde, gule, blaa, hvide, grønt o. s. v. Man saa intet andet end Broderier, Stjerner og Baand. I Tulipanernes Rige tilbeder man Ligeligheden, men man praktiserer den paa en ejendommelig Maade. Ingen over mig, og jeg over alle andre, det er vort Valgsprog, som en lang monarkisk Opdragelse har indristet i Taabernes Hjerter.

Difileringen begyndte, og Anførerne oplæste sine Taler. Den sidste var Oldermanden for det hæderlige Huemagerlaug. Han var den ivrigste af de ivrige, og havde en Stemme, der kunde overdøve en Trompet. Hundene, der vandrede om og snusede paa Deputasjonerne, fandt den sidste Talers Tordenrøst og Bevægelser mistænkelige for deres Herres Sikkerhed. Hans sidste Ord blev ganske uhørlige, formedelst Hundernes Gjøen; de vidste ikke selv; hvad de gjødde for, men gjødde, gjødde de, saa der opstod en Forvirring, som ikke lader sig beskrive. Deputerede, Kammerherrer og Lakejer sprang om for at faa disse Pratmakernes Bundsforvandter paa Døren.

Hyasint, som med Møje bevarede sin Alvorlighed, yttrede nogle forbindtlige Ord til den brave Oldermand, der blev saa rørt, at han traads Etiketten, faldt Kongen om Halsen og græd af Henrykkelse.

Dette Optrin havde rørt alle Hjerter; men den almene Rørelse naadde sit Højdepunkt, da den unge Konge sluttede Audiensen med følgende Ord, som modtoges med entusiastiske Bifaldsraab:

„Mine Herrer! jeg er lykkelig og stolt over Eders Tillid. Vedbliv at staa mig bi med Eders Raad og Oplysninger. Om Ordet Frihed var banlyst fra Jorden, skulde den her finde et Fristed. En Konges første Trang og første Rettighed er at faa vide Sandheden. Undersaatternes første Pligt, er uden Frækhed, men ogsaa uden Svaghed at sige ham den. Farvel!"

Allerede samme Aften stod dette mindeværdige Svar trykt med fede Typer i alle Blade med Undtagelse af „Den offisielle Sandhed." Byrokratiet agtede ikke at tillade Suverænen at frigjøre sig fra dets Overtag. Det fortsatte de gode gamle Tradisjoner. De offisielle Blade ligner hine Kohentarer, som de lærde tilføjer Teksten til de gamle klassiske Autorer: man finder der sjelden, hvad man søger, men istedet finder man altid det, man ikke søger.

De hundrede og to Deputasjoner gik surrende nedad Slotstrappene og Hyasint begyndte igjen at aande, da Overstekammerherren traadde ind og anmeldte en ny Deputasjons Ankomst. Direktørerne og Professorerne ved Plaider-sur-Or's vidtberømte Normalskole, anholdt om at maatte ved Hans Majestæts Fødder nedlægge sin undersaatlige Underdanighed.

„Gid F— tage dem!" udbrød Kongen.

„Jeg skal fremføre til dem Deres Majestæts Svar," yttrede Overstekammerherren, uden at forandre en Mine i sit Ansigt.

„Vent!" sagde Pieborgne, "Deres Majestæt har kanske glemt, at De i Femaars-Alderen naadigst paatog Dem Beskytterskabet over denne Skole, som hele Verden misunder os. Siden Deres Majestæt med saamegen Godhed har modtaget ethundrede og to Deputasjoner, vilde det være haardt og kanske endog upolitisk at afvise den ethundrede og tredie."

„Nu, saa modtag dem selv, Ridder, og betag dem Lysten, til at besvære mig nok engang. Jeg overdrager Dem hele min Magt og Myndighed."

Og han lagde tilsprangs, glad som en Skolegut og let som en Elsker.

Skjønt det skulde været morsomt at høre, hvorledes Advokaten ret gav sit satiriske Lune Tøjlen, og legede med den lærde Deputasjon, som Katten med Musen, maa vi dog nægte os den Fornøjelse, da disse Uddrag allerede er blevet længere end tænkt. Vi følger istedet den unge forelskede Konge, der stormede ud af Værelset.

Grev Touche-à-Touts Embedsvaaning optog en af Slottets Fløje; man kom did gjennem en Række Pragtværelser, som allerede var sat istand til Aftenens Bal. Det var denne Vej, Hyasint valgte. Han kom frem uden at blive set. Han vil overraske Tamaris og for den skjønnes Fødder nedlægge, ikke Kongen, som befaler, men Elskeren, som bønfalder.

Kongen var knapt kommet ind i Salongen, førend han hørte Tamaris's Stemme og Trin. Hun nærmede sig; et Øjeblik endnu og han skulle ligge ved hendes Fødder. Bleg og bevæget lyttede han til Skridtene, som stedse kom nærmere. Han hører allerede Silkekjolens Raslen, Tamaris' Haand hviler paa Dørvrideren, da, o grumme Spil af Skjæbnen — Hyasint styrter pludselig til Gulvet; Kongen var atter bare en Puddel!

Han tog forskrækket Flugten og seende en Dør aaben, skyndte han sig ind og krøb for at skjule sin Fornedrelse under en Sofa. Næsten i samme Øjeblik traadde Tamaris ind, ledsaget af sin Kammerjomfru, Jonkille, med sin Elskede Mirza — som vi kjender fra Hundegaarden — paa Armen. Det var i sin elskedes Soveværelse, den ulykkelige Hyasint havde taget Tilflugt. Han blev her ufrivillig Vidne til en Samtale mellem Tamaris og Kammerjomfruen, medens denne klædte sin Herskerinde til Ballet, der medet kurerede ham for hans Kjærlighed. Man høre bare følgende Udtalelser, og man vil fatte Kongens Følelser.

Jonkille: „Kors, Frøken, jeg trodde, at man for at gifte sig med en Person, maa elske ham."

Tamaris: Hvor har Du faat slige Galskaber fra? Hvis man alene giftede sig med den, man elsker, skulde jo Verden være overfyldt af gamle Ungmøer. For at gifte sig, udfordres bare en eneste Ting, og det er, at man ingen elsker. Jeg har visseligen intet tilovers for denne indbildske Gutunge, men enhver anden skulde være mig ligesaa ligegyldig. Hvad man søger, naar man gifter sig, er ikke en Mand, men en Stilling. Det mishager mig ingenlunde at være Dronning; jeg tror, at den Rolle vil passe ganske godt for mig. Jeg skal gjøre Slottet til et Hjem for Fornøjelser og Fester, og da jeg ynder Luksus, skal jeg opmuntre Handelen og beskytte de skjønne Konster. Jeg skal angive Tonen, man skal alene se med mine Øjne. Men jeg skal ikke lade det blive derved; jeg ved, hvad jeg formaar og hvis Kongen virkelig elsker mig, er det jeg, som skal regjere."

Jonkille: „Og Deres Fader?"

— neppe bliver det dem tilladt at skrive et Brev til Venner og Slægtninge, uden det i Forveien skal gjennemlæses af Bestyrelsen eller Forstanderinden; ikke faa de vælge sin Læsning, men maa tage tiltakke med, hvad Hr. Johnson byder dem. Hvilke særegne Dressieringsmidler Bestyrelsen ellers vilde bruge for at gjøre dem til Maskiner eller som det heder i en af en amerikansk Forfatterindes Skrifter to break them down — vide vi ikke; men det er godtgjort, at i et italiensk Kloster brugte Pateren at lade en ung, fin og fornem, men egensindig Klosterfrøken opsupe og nedsvælge de Spytteklyser, som laa i Klosterets Gange. Ogsaa lyder Slutningspassusen af § 5 i Statuterne noget mistænkeligt: „Som Diaconisse forpligter hun sig til at tjene mindst fem Aar under Vilkaar, som senere blive nærmere at fastsætte" — men hvilke Vilkaar Prøvesøsteren neppe faar Kundskab om, førend hun er bleven saa fast indviklet i Edderkoppvæven, at det er hende en Umulighed at slide sig løs.

Naar man nu overveier alt dette og betænker, at det er fra denne Mand — en anden Torquemado i Intolerance — at de fleste norske Præster af Wisconsin-Synode ere udgangne, faar man en Nøgle til Forklaringen af det sælsomme Phenomen, at norske Præster i Amerika forsvare Slaveri-Institionen.

Lagthinget fortsætter Mandag Kl. 10 Form. Behandlingen af Stemmeretsloven. Efter Debatterne idag synes Sagen at staa uvis. — Odelsthinget fortsætter Mandag Kl. 9 Form. Behandlingen af Lov angaaende Udskjænkning af Øl og Vin m. m.

Ifølge Meddelelse fra Udenrigs-Departementet skal herefter Sømænd, der ønske at erholde Ansættelse som „masters" eller „mates" paa engelske Handelsfartøier, godtgjøre at have bestaaet Examen i det nye internationale Signalsystem overensstemmende med en i Cirkulære fra „Board of Trade" af December 1868 indtagen Instrux.

Storthinget.

Lagthing den 14de Januar. Præsident Vogt, Sekretær Hesselberg. (Slutning fra Gaarsbladet).

Byfoged Christensen. Man havde tillagt Odelsthingsbeslutningen en større Betydning end den vel egentlig fortjente. Som Formand i Komiteen maatte han nærmere redegjøre for sit Standpunkt. Modstand og Frygt opstod altid hos dem, der frygtede for sine personlige Interesser. Men det havde forbauset ham, at en saa moderat Lov skulde skildres med saa mørke Farver, ja endog talt om „Masseherredømme". Og dog stod disse nye Stemmeberettigede paa lige økonomisk og intelligent Høide som de gamle. De nye vilde være et friskt Element. Man har kaldt Komiteens Arbeide ja endog Odelsthingsbeslutningen et Hastværksarbeide. Disse Beskyldninger stod og faldt med sig selv. Man havde talt om statistiske Tabeller, som fornødne; Konstitutionskomiteen kunde ikke række at hente Oplysninger i hvert Herred. Men Komiteen havde væsentlig seet hen til, hvad der var retfærdigt og billigt, og kunde ikke undlade at tage Hensyn til, om faa eller mange opnaaede denne Retfærdighed. De fremkomne Oplysninger her i Byen maatte forjage enhver Frygt for Lovens Virkninger og tvertimod vise dens Gavn. En Undtagelse dannede alene Aker, men man afholdt sig ikke fra at give gavnlige Love, fordi Loven ikke passede paa et enkelt Tilfælde. Desuden kunde det vel ogsaa hænde, at Fabrikarbeiderne i Aker hos Gaardbrugerne der havde indjaget nogen Frygt. Taleren vilde ikke hefte sin Opmærksomhed paa de Oplysninger, Aschehoug havde forelæst. Thi det var kun Undtagelsestilfælde. — Taleren vilde især se hen til, om hvorvidt der var Trang til en Udvidelse af Stemmeretten. Visstnok kunde man ad Omveie ogsaa nu opnaa Stemmeret, men det var ikke til Omveiene man skulde henvise Trangen til Udvidelse af Stemmeretten. Det var tildels beføiet, at man havde været misfornøiet med den statsborgerlige Stemmeret. Nu var det beleilige Øieblik til at indrømme Fordringerne. Taleren udhævede, at Odelsthingsbeslutningen netop hviler paa Grundlovens eget System og udfylder dette; Harbitz tog derfor ganske Feil, naar han paastod, at man gik ind paa noget Nyt. Taleren troede ikke, at Odelsthingsbeslutningen afhjalp alle Krav, men den afhjalp dog de væsentlige. Det var i alle Livsforholde, i alle Love nødvendigt at betræde Vilkaarlighedens Gebet. Det er ikke muligt at erhverve nogen Oplysning om Lovens Virkning; thi de faktiske Forhold undergaa stadig Forandring. Taleren gjennemgik en god Del Bestillingsmænd, som raadede for Statens og Samfundets vigtigste Anliggender, men dog ikke havde Stemmeret, fordi det var den Egenhed ved deres Udnævnelse, at den ikke er skeet i Statsraadet. Disse Klasser vilde ingen Frygt indjage. Men derimod havde man gjort meget Væsen af Føderaadsmænd, Husmænd og Arbeidere o. s. v. Men hertil er vel liden Grund. Vi maatte søge at styrke Samfundet. Naar saadanne Agitationer opstod, som Aschehoug havde talt om, da hjalp ikke Pengemagten; en slig Skatteovervægt var da urigtig. — Talerne gik derpaa over til at imødegaa Harbitz's Tale om at oversende Sagen til Regjeringen. — Harbitz og Aschehoug vare begge enige i at ønske almindelig Stemmeret. Heri kunde Taleren ogsaa være enig; men Forholdene vare nu engang saaledes, at man ikke altid driftede sig til at gjennemføre sine Ideer. Aschehoug saa Spøgelser ved hvilys Dag. Aschehougs Forslag var meget indgribende og omfattende, og Taleren kunde have ønsket, at Forslagstilleren vilde have fremkommet med det tidligere. Taleren antog, at Aschehoug ikke vilde have almindelig Stemmeret, naar hans Formuesvalgbestemmelser faldt; og herom kunde der jo voteres særskilt. Taleren vilde ytre sine Tvivl om, hvorvidt Lagthinget var kompetent til at behandle Aschehougs Forslag; men han vilde dog ikke paa Grund af disse formelle Betingelser, som tidligere vilde have havt sin Vægt, fremsætte noget Forslag. Aschehoug havde bygget sit Forslag paa en aldeles fersk og uprøvet Lov for de danske Kjøbstæder; det var et daarligt Forbillede. Og desuden vilde Aschehoug indføre en ny og ukjendt Ting hos os. Taleren paaviste ogsaa nærmere, hvorledes den danske Lovs Principer vare bedre end Aschehoug i sit Forslag havde vedkjendt sig. Han vilde desuden gjøre opmærksom paa den Synderlighed ved Aschehougs Forslag, at det med den ene Haand gav en radikal Udvidelse af Stemmeret, men med den anden Haand, ved Hjælp af Formuesvalg, tog Magten fra de nye Stemmeberettigede. Men Taleren vilde sige, at enten var den almindelige Stemmeret en gavnlig Ting, og da skulde man ikke gjøre den til et Skin ved et Formuesvalg; eller ogsaa var den en daarlig Ting, og da skulde man negte den. Taleren paaviste, hvorledes alle Fremskridt her i Landet vare mødte af Mistro, men denne Mistro var dog altid gjort til Skamme. Naar Aschehoug havde sagt at fremstille det Farlige ved en saa lav Census, som Odelsthingsbeslutningen, saa stod det jo ham aabent at foreslaa denne forhøiet, ligesom Aschehougs Anker var simple at rette, naar man gik over til de specielle Paragrafer. Sibbern benegtede, at der var nogen Trang hos det norske Folk til at opnaa Udvidelse af Stemmeretten og fandt at være den dristigste Paastand, der var hørt inden Storthinget. Taleren henholdt sig i flere Punkter til Harbitz, og fæstede sig navnlig ved, at Arbeiderne ved de større Brug vilde faa Overvægten; dette vilde i bevægede Tider føre til Misbrug af Magten. Han var enig med Aschehoug i, at Husmænd skulde være stemmeberettigede for de „simple Arbeidere". Odelsthingsbeslutningen burde ikke blive Lov. Aschehoug vilde bemærke, at hans Forslag ikke var blevet færdigt for idag, og at det saaledes ikke kunde gjøres ham nogen Bebreidelse, fordi han ikke før var fremkommet. Valstad var med Sibbern enig, at det ikke var hørt Noget om nogen Trang til udvidet kommunal Stemmeret. Der havde kun været Tale om den statsborgerlige Stemmeret. Men efter Odelsthingsbeslutningens Lov fik man nok høre om Trang til ogsaa videre Udvidelse. Han var ikke saa sikker paa, at Virkningen af denne Lov af Aschehoug var skildret med for mørke Farver. Han vilde spørge Christensen, om han virkelig troede, at den Census, som nu var sat, virkelig vilde kunne staa fast, naar der blev agiteret imod den. Han vilde bede betænkt, at man kunde faa en ny Thrane, og da kunde man nok faa se, hvorledes det vilde gaa med en Lov som Odelsthingsbeslutningen vilde klare sig. Gav man de ubemidlede Klasser Stemmeret, saa var dette det samme som, at give dem Lov til at skjære brede Remme af Andenmands Hud. Hertil kunde det ialfald i Fremtiden føre. Censuren var ikke holdbar; man kunde ikke sætte Lid til den i Fremtiden. Christensen havde ikke rammet sit Maal, da hans Foredrag for en stor Del var gaaet ud paa, at belyse Forholdene ved den konstitutionelle Stemmeret, og ikke holdt sig til de Punkter, som Harbitz og Aschehoug havde fremholdt. Sagen var desuden ikke grundigt forberedt. Han skjønnede ikke, hvorfor man ikke kunde give sig Tid og sende den til Regjeringen, da der jo, som ogsaa Sibbern havde sagt, ikke var hørt nogen Trang til at faa en slig Lov. Han vilde stemme for det Forslag, Harbitz havde antydet, og hvis dette ikke fremkom, da for Aschehougs. Bagger. Naar store Sager foreligge, saa er der Enkelte som fortrinsvis føle Ansvaret; og det maatte ogsaa have tilfaldt ham, at han har følte saa mange Betænkeligheder ved Odelsthingsbeslutningen, at han maatte stemme herimod. Det var en vakker Tanke, som laa til Grund for Beslutningen, men han troede dog, at den ikke var gjennemført med tilstrækkelig Hensyn til de Garantier, som kunde haves. Sagen forekom ham at være stor og vigtig, og navnlig maatte man erkjende, at den kunde komme til at blive skadelig for Landet. I Amtsformandskaberne kunde de, der ikke eiede nogen matrikuleret Jord, komme til at raade for Skatterne paa Matrikulskylden. Dette kunde blive galt. Og skulde man indføre almindelig Stemmeret, maatte man tillige indføre Tokammersystemet efter Regler, som nærmere skulde bestemmes. Han forlangte iøvrigt Votering om, hvorvidt der ifølge Grdl. § 76 var Adgang til at tage det under Behandling; han havde i den Henseende stærkere formelle Betænkeligheder end Christensen. Taleren troede, at Regjeringen maatte tage flere af de nu paatænkte Reformer under Overveielse paa en Gang. Han fremsatte Forslag om, at Odelsthingets Beslutning ikke bifaldes. — Færden troede ikke noget paa, at Loven vilde komme til at vise nogen Skade; den vilde komme til at virke godt. Men der kunde være enkelte Herreder, hvor Forholdene vare noget særegne, f. Ex. Eker; der vare Forholdene endog meget extraordinære. Han troede det derfor rigtigt, at man overveiede Sagen nærmere, og at den blev oversendt til Regjeringen. Motzfeldt havde ingen Betænkelighed ved at gaa ind paa Odelsthingsbeslutningen, og havde han havt nogen Tvivl, saa vare de ialfald aldeles forsvundne efter at have hørt Foredragene idag, og navnlig da Aschehougs. Taleren kjendte godt til, at der var Trang til Udvidelse af Stemmeret. Naar Bestræbelserne vare rettede især paa den konstitutionelle Stemmeret, saa var det ikke, fordi man var ligegyldig med Hensyn til den kommunale Stemmeret; thi man havde tænkt sig at begge Ting skulde ske paa en Gang. Han udtalte sig stærkt imod Harbitz's Forslag om Oversendelse til Regjeringen. Sagen var tilstrækkelig forberedt. Den fremtræder som Frugt af en lang historisk Udvikling, og som Svar paa lydelig reiste Krav. Vor Samfundsudvikling havde taget en Retning, som nødvendiggjør en Udvidelse af Stemmeretten. Han havde faaet Oplysninger om, hvorledes Loven vilde komme til at virke paa forskjellige Steder. Og disse Oplysninger vare særdeles talende for Loven. Det var derfor retfærdigt at indrømme disse Krav. Der vil komme en ny, forstandigere og forfriskende Aand ind i Kommunebestyrelsen, naar de nye Stemmeberettigede kom med. Taleren udviklede med Varme det Heldbringende for vort offentlige Liv i at man nu skiftede retfærdigt, og gjorde Flere medansvarlige og medinteresserede i de offentlige Anliggender. Man havde snakket en hel Del om Kommunestyrelsens Magt, og om hvor farligt det derfor var, at kalde disse „simple Arbeidere" ind i Kommunebefatningen. Men man maatte dog ikke glemme alle de Lovbestemmelser, hvormed Kommunebestyrelsernes Myndighed var omgjerdet. Og den „simple Arbeibeider" var ikke en saa farlig Mand, som her var sagt idag. Arbeideren var en Ordenens og Lovlydighedens Mand. Naar man ogsaa talte saa meget om Matrikulskatten, saa vilde han blot sige, at der, hvor han var kjendt, brugtes ikke Matrikulen saa synderlig som Skattefundament. Ligeoverfor Sibbern og Færden vilde han bemærke, at Arbeiderne ved de store Brug jo ikke vilde faa nogen Indflydelse ved Heredsvalgene, da disse Arbeidere jo ikke betalte Skat til Heredets Kommunekasse, men til Brugets Fattig- og Skolekasse. Taleren paaviste det Usammenhængende i Aschehougs Forslag, der havde vakt hans Forundring. Han dvælede forresten ogsaa ved de grundlovsmæssige Betænkeligheder mod Behandlingen af Aschehougs Forslag.

Da Kl. var 2 og der endnu havde meldt sig 6 Talere besluttedes efter nogen Debat mellem Præsidenten, Schwartz og Christensen Sagens Behandling udsat til Løverdag Formiddag Kl. 10.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget over hele Norge og staar høiet paa Østlandet. Vinden er østlig frisk til stærk; paa Dovre stærk sydlig. Temmelig mildt Veir, Snebyger paa Østlandet, Klarveir paa Vestkysten. Hvirvelcentrum ved Færøerne. Udsigterne ere til østlig Vind med temmelig mild Luft.

Bekjendtgjørelser.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af
Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Tilsalgs.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes franco pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.
Alle Sorter Trær og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.
Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance.
Nyquist's Handelsgartneri, Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tilkjøbs forlanges.

Godt solid Møblement til et Værelse ønskes. 1 Sopha, 1 Piedestal eller Chifonier, 6 Stole samt Bord m. v. ønskes kjøbt snarest muligt. Billet mærket „Møbler" nedlægges i Dagbladets Expedition med Opgivende af Pris.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes i Dørvriderfabrikken, Nygaden No. 8 b.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte, men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgiv Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Exped.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 14. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 18de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brummundalen, Brottum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 15de Januar, Aften. Le Public vil vide, at Konferensens Befuldmægtigede i Gaarsdagens Møde kom til Enighed om Resolutionernes Form og deres Indhold er af forsonlig Karakter. Konferensens Arbeider tilendebringes sandsynligvis idag, hvorefter Undertegning af vedkommende Aktstykker vil foregaa imorgen.

Wien, 15de Jan. Den officielle „Wienerabendpost" meddeler: Ifølge nyeste Pariserefterretninger turde det med den græske Gesandt indtrufne Forhold ikke afholde Konferensen fra Arbeidets Fortsættelse. Der haves det mest grundede Haab om tilfredsstillende Resultat.

Paris, 16de Jan. Constitutionel: Ogsaa Gaarsdagens Konferensmøde varede i 3 Timer. Forhandlingerne havde en afgjørende tilfredsstillende Retning. Et stort Skridt er gjort fremad mod Løsningen, skjøndt dennes Form endnu er ustipuleret. Idag afholdes forhaabentlig sidste Møde, hvori Forsoningsværket fuldføres, hilset af hele Europa med største Tilfredshed.

Et keiserligt Dekret vedtager den Petersburgske Notifikation om, at Sprængskyts ikke benyttes i Krig.

I „Fædrelandet" No. 2 d. A. udtales en rørende Beklagelse over, at min Sambygding O. Welde er bleven Medlem af Kirkekomiteen No. 1, og der paavises da, hvad Skade han der har gjort. Men det er Forfatteren af denne Artikel ikke nok at angribe et Medlem af Storthinget, han ikke liker; han maa ogsaa for at give sin Harme over Præstemødesagens Udfald Luft tillige udslynge Haansord over samtlige Indvaanere i O. Weldes Hjembygd — Beitstaden — idet han paastaar, at Folket der er, saagodtsom uden Undtagelse aldeles blottet for sand kirkelig Interesse. Paa et andet Sted siger Bladet endvidere: „i den Bygd ere Forholdene hvad kristelig og kirkelig Sands angaar saa uheldige som kanske noget Sted i hele vort Land." Dette anser Undertegnede for en usand, og jeg vilde næsten sagt, ærekrænkende Beskyldning mod den Menighed, hvoraf jeg er Medlem, ja ikke alene mod Menigheden, men ogsaa imod nidkjære, dygtige og kristeligsindede Præster, som i hele dette Aarhundrede have været Menighedens Sjælesørgere. Jeg vil derfor herved opfordre Forfatteren af ommeldte Opsats til at søge Oplysning om Beitstadsfolkets kirkelige Forholde hos den nuværende Sognepræst, for at den utilbørlige Dom, han har afgivet, kan blive berigtiget i samme Blad; thi jeg kan som ældre Medlem af Menigheden sige, at han — Forfatteren — maa have hentet sin Kundskab om Beitstaden fra meget urene Kilder.

Kristiania, 18de Januar 1869.

Jakob Welde.

Forslag fra O. G. Ueland, G. Ueland og O. S. Welde til Lov om Samfrændeskifte i mindre Boer.

Til Odelsthinget.

Medens vor forandrede Statsforfatning og Tidsomstændighederne har bevirket, at flere af vore Rets- eller administrative Myndigheder er forandrede, er Skiftevæsenet bleven staaende i samme Stilling som for 200 Aar siden. At Reskript af 31te Mai 1690 hævede Landslovens 5—2—91 og overførte Forvaltningen fra Amtmændene til Sorenskriverne og at de militære og geistlige Skifteretter siden har gaaet samme Vei, er kun en personal Ombytning, men ingen Principforandring. Ved Forordning af 21de Juni 1799 angaaende Skifte efter Husmænd og Inderster, Lov af 30te Juni 1851, om efterlevende Ægtefælles Adgang til at hensidde i uskiftet Bo, og Lovene om større eller fuld Myndighed for Kvinder, er kun smaa Endringer af Systemets Udstrækning foregaaet, men ingen Slaaenind paa en anden Bane.

Om det end kan indrømmes, at offentlig Kontrol med Skiftevæsenet i mange Tilfælde er nødvendig, dels for at sikre Umyndige for vilkaarlig Behandling og dels for at Boets Kreditorer kan faa Ret, saa maa det paa den anden Side erkjendes, at i mange, ja vi tør sige de fleste Tilfælde er Familien den bedste og naturligste Skifteforvalter og Umyndiges Forsvar, som ikke uden yderste Nødvendighed bør umyndiggjøres; thi i modsat Fald besværes Borgerne med et kostbart og trykkende Statsformynderi.

At Skiftevæsenet under Tidens stedse forandrende Gang og Civilisationens Kjæmpeskridt skulde være den eneste Institution, som ikke behøvede nogen Revision vilde være et Exempel uden Exempel og kan neppe søge sin Støtte i Tingens egentlige Væsen, men maa sutineres med Bihensyn, som folkelige Statsmaximer aldrig kan godkjende. Ikke alene fornuftig Omtanke, men Exempler hentede fra andre Lande godtgjør, at det maa kunne ordnes paa en mindre bureaukratisk, mere folkelig og mindre kostbar Maade. I Nabolandet Sverige er Skiftevæsenet en Familieakt, hvormed det Offentlige kun fører en høist nødtørftig Kontrol, og hvad som kan gaa an i en Stat, der i Civilisation og lokale Forholde er os sideordnet, maa være praktikabelt hos os. Vil man i Skiftevæsenets nuværende Ordning søge en fuldkommen Garanti mod Misligheder, tager man mærkelig feil; thi Erfaring har vist, at dersom det er Familiens Hensigt, at favorisere umyndige Arvinger, finder den mange Smuthuller, endog under Autoriteters Ægide. Ved denne Leilighed maa det bemærkes, at medens Lovene om Arv og Bestyrelsen af Umyndiges Midler have medtaget betydelige Forandringer, er den dermed beslægtede Gjenstand Skiftevæsenet forblevet in statu qvo.

At levere en nogenlunde fuldstændig Afhandling angaaende omhandlede Materie, dertil mangler vi baade Evne og Tid; ligesaalidt er det vor Hensigt at fremkomme med Forslag til nogen indgribende Forandring; thi dertil udfordres en grundig Drøftelse. Efter vor Anskuelse bør man fortiden, indtil en Hovedrevision er forberedt, rette paa de mest iøinefaldende Mangler ved Skiftevæsenet. At give Storthinget, dersom det deler vor Anskuelse, Anledning til at arbeide i den Retning, er vort Forslags Maal. At enhver Regel kræver sine Undtagelser, er en gammel Tale og har vist ogsaa Anvendelse paa vort Skiftevæsen, selv om man anser den nærværende Ordning for den bedste Regel. En saadan Erkjendelse ligger til Grund for Forordningen af 21de Juni 1799 og bygget Undtagelsen paa en vis Formue istedetfor paa en Klassedeling, havde en Del af de Anker, som føres over den nærværende Tilstand, ikke fremkommet. Naar Loven vil, at Dødsboer skal undergives ordinær Skiftebehandling, maa man naturligvis under Benævnelsen Bo tænke sig en Formue bestaaende enten i Varer eller Penge, som har en vis Størrelse; thi at dette vidtløftige Skifteapparat skulde sættes i Bevægelse forat dele nogle faa Dalere eller Skillinger er en Urimelighed. Da nu Loven i denne Henseende ikke har opstillet nogen Grændse, leder dette til meget forskjellige Resultater. Paa samme Tid som mange liberale og fornuftige Skifteforvaltere trækker en fornuftig Grændse og lader Arvinger i ubetydelige Boer skifte og dele som de selv vil, lader Andre af utidig Embedsiver, Malkonduite eller Egennytte de ubetydeligste Boer, hvis hele Indtægt bestaar i nogle simple Gang- og Sengklæder og andet Husgeraad saalænge drøfte og sigte, at Omkostningerne sluger den største Del af Beholdningen. Det er ikke uden Exempel, at naar Skifteforvalter og Auktionarius, Skifte- og Auktionsvidner, Lensmand og Foged har faaet, hvad de skal have, saa er der i Boer paa et Snes Daler Lidet eller Intet igjen til Deling. Det er derfor en almindelig Tale i de Distrikter af Landet, hvor Formuen er liden og Boerne smaa, at Sorenskriveren er den bedste Arving og det er i mange Tilfælder altfor sandt. Kommer nu hertil, at Arvingerne i disse ubetydelige Boer meget ofte er i den Stilling, at naar de har forbrugt den lille beklippede Arv, saa maa Fattigkassen tilskyde det Manglende til deres Opdragelse, faar Sagen i en dobbelt Henseende et uhyggeligt Anstrøg. Saavel Sagens Natur som den Omstændighed, at ethvert Herred har i dets Midte valgte Overformyndere, som skal varetage de Umyndiges Tarv, taler for en mere kursorisk Behandling, der vil være baade i de Umyndiges Interesse og i Boets Kreditorers, hvilke ofte formedelst de store Skifteomkostninger tabe deres retmæssige Fordringer.

At trække en Grændse mellem betydelige og ubetydelige Boer er en Skjønssag, vi anser 100 Spd. Indtægt for en passende. Boer under dette Maximum tilhører i Regelen gamle Føderaadsfolk, Husmænd, Inderster eller Nutidens mange Eiendoms-Skillingsmænd, hvis Boesmasse viser, at de ikke har havt betydelige Handelsforbindelser og derfor er de Betænkeligheder, som kunne hentes fra Kreditforholde, mindre grundede.

Paa Grund af Foranførte tillader vi os at fremsætte følgende Forslag til

Lov

om Samfrændeskifte i mindre Boer.

§ 1.

I Boer, hvis Indtægt uden Fradrag af Gjæld ikke overstiger 100 — et Hundrede — Spd. kan, naar Boets Vedkommende: myndige Arvinger, Umyndiges Værger og Kreditorer deri ere enige, ordinær Skiftebehandling undlades.

§ 2.

Naar ved Dødsfald et Bo er hjemfaldet til offentlig Skiftebehandling og det efter Omstændighederne maa antages, at Bestemmelserne i § 1 derpaa er anvendelige, skal Lensmændene paa Landet og Skifteretten i Byerne opfordre Stedets eller Distriktets Overformyndere til at udnævne Værger for de umyndige og tvende Samfrænder, som har at tage Boet under Forvaltning, samt Skifte og Deling.

§ 3.

Har Lensmanden eller Skifteretten rimelig Grund til at antage, at de opgivne Forklaringer over et Dødsboes Indtægt ikke er paalidelige, har de at optage en ordentlig Registreringsforretning, paa hvis Udfald det beror, om Boet skal behandles ved Samfrænder eller undergives ordinær Skiftebehandling. For en saadan Undersøgelse tilkommer Lensmand eller Stifteforvalter saadan Godtgjørelse som i Sportellovens § 111 er bestemt.

§ 4.

Ved Samfrændeskifter bør Vedkommende inden 12 Uger efter Dødsfaldet til Distriktets Overformyndere indkomme med nøiagtig Forklaring over Boets Eiendele og sammes Deling mellem Kreditorer og Arvinger. Finder Overformynderne intet at erindre mod den udførte Skifteakt, indføres Arven efter dens Størrelse i Overformynderregnskaberne enten overensstemmende med Lov af 28de September 1857 eller Lov af 25de April 1863 og bestyres efter de i disse Love givne Regler. Samfrænderne har at paase, at Boets Kreditorer gives det fornødne Varsel.

§ 5.

Samfrænderne ere med Hensyn til Udførelsen af deres Hverv underkastede Ansvar efter Kriminallovens Kap. 21 § 9.

Kristiania, den 18de Januar 1869.

Allerede i Odelsthinget herskede der hos Stemmeretslovens Modstandere en stor Frygt for, at de nye Stemmeberettigede skulde være tilsinds at gjengjælde Indrømmelsen af deres retfærdige Krav om Stemmeret med den uretfærdigste Undertrykkelse og Beskatning. Den udvidede Stemmeret vilde — saa sagdes der — blive en Pandoras Æske, hvorfra allehaande forstyrrende Indflydelser vilde udstrømme til Fordærvelse for Samfundets Ro, Velstand og Orden. Schweigaard henviste endog til Nordamerika, hvor der, efter hvad han havde hørt fortælle, skulde gaa styggelig til, og i Frankrige var det nok ikke bedre; alt sammen fordi man havde almindelig Stemmeret. Og hvor maadeholdent end Sverdrups Forslag var, saa pegede det dog henimod den skrækkelige Tilstand, da hver voxen Mand skulde blive Deltager i det offentlige Liv som Vælger eller valgbar til Medborgeres Tillid. Denne Skræk for et fremtidigt „Masseherredømme" antog i Lagthinget hos flere Talere en mere bestemt Skikkelse, og Fantasien udmalede sig da strax en Samfundsfiende som Thrane og lignende Agitatorer; ja Aschehoug belærte os endog om, at det laa rent ud i en Mands Stilling som Arbeider, at han, hvor retsindig han end var, dog vilde pønse paa at krænke de mere Formuendes Eiendomsrettigheder. Næsten komisk blev Tingen, naar Brandt i Lørdags mente, at, siden Udvidelse af Stemmeretten kun var et Tidsspørgsmaal, saa gjaldt det om at komme de eiendomsløse Stemmeberettige i Forkjøbet ved at smelde Laasen for Pengepungen i; man maatte først faa istand en ny Skattelov, sagde han; siden var det ikke saa farligt at slippe nye Stemmeberettigede ind! Men er da ikke Stemmerettens Udvidelse ogsaa den Nøgel, hvormed Pengepungen kan aabnes? Dersom man med de gode Herrer i Lagthinget tror, at de nye Stemmeberettigede kun hige efter at berige sig af Andres Pung ved en uretfærdig Udøvelse af Beskatningsretten, saa vil det vel ikke nytte at give nogen Lov for at forhindre det; thi det er jo de Stemmeberettigede, der vælger de Mænd, som kunne give og ophæve Lovene og følgelig ogsaa tilintetgjøre hvilkensomhelst Skattelov. Brandt burde derfor følgerigtig have modsat sig enhver Udvidelse af Stemmeretten og ikke have indrømmet, at den var et Tidsspørgsmaal.

Saaledes gaar det, naar man glemmer, at det er en stor Tanke, som Verdensudviklingen og vor egen Samfundsudvikling her har lagt i dette Storthings Haand at gjennemføre. Vi ville minde om den store sikkre Grundvold, Sverdrup, Daa og flere gav Sagen i Odelsthinget, men som den herskende Agitation imod Loven synes at have gjort ufrugtbar for en god Del af Lagthingets Medlemmer. Og ligeoverfor dem, som tro at finde en bedre Grundvold end Odelsthinget ved at indføre den almindelige Stemmeret med et Trylleslag, ville vi minde om, at den politiske Bevidsthed om Stemmerettens Betydning neppe endnu er gjennemtrængt til hver voxen Mand, og at derfor en maadeholden Udvidelse turde være det Kloge, fordi det er det praktiske. Istedetfor uhildet at overskue Forholdene fæster man sig derimod ved en enkelt Side af Sagen; man opdager da enten i Eker eller Rakkestad eller ved Jernbanen et eller andet, som vel ikke er mistænkeligt, men under en eller anden tænkt Forudsætning muligens kan blive det, og i næste Øieblik er en Thrane der, og da er det bleven farligt! Man seer ikke, hvad der danner Modvægt, hvad der sammenbinder Borgerne til et Samfund, at der er en Grundtanke i den menneskelige Natur, som altid vil søge at hævde Retfærdighed og god Forstaaelse og tilsige, at dette er Enhvers sande Fordel. Og tilsidst ere de gode Herrer i Lagthinget forførte af sine egne falske Spaadomme eller Anelser, standsede ved den Betragtning, at det hele gjaldt et blot og bart Skattespørgsmaal, og at Stat og Kommune var en Forening af Borgere for at tjene Penge ved at udsuge hverandre med Skatter. Men enhver

Betragtning, der tager et saa trangt og falskt Standpunkt, er snar at kuldkaste. Enhver vil føle, at Spørgsmaalet om Stemmerettens Udvidelse ikke kan henføres under en Pengekategori, men at det gjælder personlige, medborgerlige Rettigheder.

Skillingens Mænd opnaa intet ligeoverfor en Udvikling, hvori Personlighedens Grundsætning stadig styrkes. Theis Lundegaard slog fast en Sætning paa Rigsforsamlingen 1814: „at det er Manden og ikke Gaarden, som skal tale paa Thinget." Der skal mere end en Aschehoug til for at endevende en saa gammel og vis Tingenes Orden. De Forrettigheder, som Aschehoug i Strid med vore Sæder og Tænkemaade vilde have tilstaaet Besidderne af de matrikulerede Gaarde, og store Formuer ville oftest kun friste til Indgreb og Splid, medens Ligheden i Rettigheder bygger god Forstaaelse. Frygten for Agitationer, som spillede en saa utilbørlig Rolle hos Modstanderne i Lagthinget, har jo sin Rod i Følelsen af, at de bestaaende Forholde ere unaturlige. Er da ikke Odelsthingsbeslutningen et Middel til med en Gang at borttage Anledningen til Agitation, idet den forandrer de bestaaende Forholde der, hvor de føles unaturlige? Og er det ikke derimod netop at give Agitationen Næring, at drive Foranstaltninger gjennem, som alene kan opfattes som Mangel paa tilbørlig Evne eller redelig Villie hos de Herskende til at efterkomme billige og retfærdige Krav? Men, som sagt, Frygten og Mistilliden er det uholdbareste Standpunkt, en Lovgiver her kan sætte sig paa. Saa meget mere urigtigt er det, som det ikke er eiendomsløse uoplyste Medborgere med uklare eller vrange Forestillinger om sine politiske Rettigheder, som det her udelukkende gjælder, men en Mængde Ombuds- og Bestillingsmænd og Andre, der i enhver Henseende tør stille sig ved Siden af Embedsmanden, Gaardbrugeren, Leilændingen eller Kjøbstadsborgeren.

Udlandet. De sidste Nyheder fra Konferensen lyde ikke mere gunstigt end forhen. Det synes især at være Grækenland, der gjør Vanskeligheder. Fra Konstantinopel meldes, at den tyrkiske Regjering har erklæret sig villig til at imødekomme Konferensens Ønsker. Ordren til at udvise Grækerne er allerede bleven taget tilbage og Porten vil afvente Konferensens Udfald, førend de tyrkiske Havne lukkes for græske Skibe. Den tyrkiske Regjering har forkastet det af Rusland stillede Forlangende om at tilbagekalde Hobert Pascha.

Fra Paris meldes: Rangabe, den græske Gesandt, er uden Instruktioner og har i sidste Møde ikke deltaget i Konferensen. Den franske Gesandt i Athen er anvist til at foreslaa den græske Regjering, at Konferensens Deltagere kun skal bestaa af de Magter, der have undertegnet Traktaten af 1856.

De indre græske Forhold synes, efter hvad der berettes, at være meget usikre og daarlige. En Korrespondance fra Athen til Times indeholder Følgende: Bulgaris og den øvrige Regjering gaar baade i finantsiel og politisk Henseende tilværks med en Uredelighed, som vil være endnu mere ulykkebringende for Hellenismens Anseelse end det uheldige Udfald af Komoundouros's Erobringsplaner og af Opstanden paa Kandia. Bulgaris har faaet Bemyndigelse af Kammeret til at opdrive 100 Millioner Drachmer ved Laan eller „ved andre Midler". Kammeret var ikke uvidende om, hvor ringe Kredit den kgl. Regjering nyder, endogsaa hos græske Pengemænd; thi af det Laan paa 28 Millioner, som bevilgedes i 1866, lykkedes det kun at bringe de to Trediedele tilveie. Alligevel giver det en Regjering, som ingen Græker vil laane Penge, uindskrænket Fuldmagt til at opdrive Millioner ved andre Midler end Laan. Ved disse Midler har man tænkt sig Kontributioner, der inddrives med Magt, og Papirpenge. I gamle Dage snød Kongerne sine Undersaatter ved at slaa falsk Mynt, men nu kunne Regjeringerne opnaa det Samme ved at lave Papirpenge, som de love at indfri, uagtet det slet ikke er deres Hensigt at opfylde deres Forpligtelse. Der kræves ikke noget stort Kjendskab til den græske Handel i Levanten for at forudsige, at de Forretninger, som nu gjøres i Syra, hurtig vilde blive forlagte til Smyrna og Konstantinopel. Regjeringen og Folket opfatte endnu Brudet med Tyrkiet paa en Maade, som ikke giver noget fornuftigt Haab om, at Freden lader sig gjenoprette paa et varigt Grundlag. Der er, naar Alt kommer til Alt, større Ærlighed hos Folket end hos Regjeringen. De græske Ministre ville, som vore egne „blaa Bøger" bevidne, uden Betænkning paastaa hvadsomhelst, saalænge den diplomatiske Etikette forbyder, at man rent ud erklærer deres Fremstilling for usand. Det er derfor overflødigt at dvæle ved den „blaa Bog", som Bulgaris har udgivet i Anledning af Brudet med Tyrkiet. Bladene og Folket paastaa, at Grækerne have Ret til at understøtte ethvert Oprør af Sultanens christne Undersaatter. Denne nationale Ret kan efter deres Mening ikke hæves ved nogen Traktat.

Der bebudes krigerske Foranstaltninger, men man har endnu ikke begyndt at samle Transportmidler og at oprette de Magasiner, som ere nødvendige til Aabningen af et Felttog. Hæren skal bringes op til 30,000 Mand, og man vil forøge saavel Artilleriet som Kavalleriet. Hvor Hestene skulle komme fra, synes Krigsministeren mærkelig nok ikke at gjøre sig Sorger over, uagtet der ingen findes i Grækenland, og uagtet Porten neppe vil drive sin Liberalitet saa vidt, at den tillader den græske Regjering at gjøre Opkjøb af Heste i Tyrkiet.

I en Korrespondance fra Athen til L'Ind. belge heder det dog, at Efterretningen om at en Konferense vilde træde sammen havde dæmpet den ophidsede Stemning; men den samme Korrespondent tilføier, at Rustningerne fortsættes, og giver nøiere Oplysninger herom. Den nordlige Grændse dækkes af en Troppestyrke, otte nye Jægerbataillоner blive organiserede, Artilleriet og Kavalleriet forstærkes, det ikke-indkaldte Mandskab for 1868 skal møde ved Fanerne, hele Mandskabet for 1869 skal forud indkaldes, og endelig er man ifærd med at danne 30 Batailloner Frivillige. — Tyrkiet synes at tage Striden roligere. Det har nu ogsaa Uroligheder at befrygte paa saa mange andre Kanter, at Interessen splittes.

Sverige. Ogsaa i Sverige forlanges der nu med større og større Bestemthed en Reform i den kommunale Stemmeret; de nugjældende Bestemmelser giver nemlig Pengemagten et Formynderskab over Folket, som dette er for myndigt til at ville taale. Men om Maaden, hvorpaa Reformen bør gjennemføres, er der langtfra Enighed. Paa den ene Side forlanges der, at Personlighedsprincipet skal komme til sin fulde Ret gjennem en almindelig, uindskrænket Stemmeret, paa den anden Side forsvares Bibeholdelsen af ubegrændset eller idetmindste saagodtsom ubegrændset Stemmeret i Forhold til Skattebidrag. Mellem disse Yderligheder er der søgt en Middelvei dels ved Nedsættelse af det for Bykommuner fastsatte Stemmemaximum, dels ved en Gradering af Stemmeskalaen, der skulde forhindre, at Pengene fik for stor Indflydelse. Herimod har man indvendt, at saavel en vilkaarlig Nedsættelse af Stemmemaximum som en vilkaarlig graderet Stemmeskala vilde virke meget ulige i de forskjellige Kommuner, ja endog i en samme Kommune til forskjellige Tider, eftersom Formuesforholdene vexlede. Desuden vilde et saadant System kun vække en stadig Agitation fra alle dem, der i Personlighedsprincipet se det eneste rette og derfor kræve lige Stemmeret, uden at Systemet tillige eiede Modstandskraft mod denne Agitation; dertil savner det formeget et almengyldigt og retfærdigt Grundlag. En Indsender i Aftonbladet har bragt i Forslag en ny Udvei. Han gaar ud fra, at Flertallet, de mindre Bemidlede, bør erholde saamegen Indflydelse i Kommunens Anliggender, at de kan sikres mod at paalægges Skatter af et Mindretal af Rige i Øiemed, hvis Betydning de ikke erkjender, og til et Beløb, der kunde blive dem altfor byrdefuldt, medens paa den anden Side dette Mindretal maa beholde tilbage saa megen Magt, at det ikke kan udsættes for en lignende Undertrykkelse i Beskatningsveien som den, det nu selv er istand til at udøve. Dette tror han kan opnaaes ved i Kommunalforordningen at indføre den Forandring, at Valget af „stadsfullmägtige" saavelsom af „kommunal-fullmägtige", hvilke Valg efter nugjældende Bestemmelser hver Gang omfatter Halvdelen af det hele Antal fullmägtige, hveranden Gang skal foretages med lige Stemmeret for alle, og hveranden Gang med en Stemmeberegning som den nugjældende (Stemmeværd i Forhold til beskattet Indkomst). En saadan Ordning har utvivlsomt et stort Fortrin fremfor den nuværende; den synes at maatte kunne forhindre enhver uretfærdig Undertrykkelse saavel fra Pengemagtens som fra den numeriske Flerheds Side. Men derimod kunde der vel med nogen Grund til at frygte for, at de efter forskjelligt Princip Valgte, som Repræsentanter for forskjellige Klasser med stridende Interesser, i Kommunalforsamlingen skal komme til at staa lige imod hinanden som to omtrent lige stærke Partier, hvilket igjen vilde have tilfølge, at Beslutningerne let kunde blive vaklende, snart gaa i den ene Retning, snart i den anden, eftersom det ene eller andet Parti havde været heldigt nok til at faa nogle Stemmers Overvægt. Denne Mulighed med dens store Ulemper har Forslagsstilleren selv tænkt sig; men han tror, man meget vel kunde sikre sig derimod ved Anvendelse af Minoritetsvalgprincipet, der vilde forhindre paa den ene Side, at et Mindretal af Personer med forholdsvis store Indkomster kom til at vælge samtlige Repræsentanter for beskattet Indkomst, og paa den anden Side, at et Parti, der var i Majoritet, blev istand til at besætte alle Pladse ved Valg paa de andre Repræsentanter.

„Aftonbladet" for 14de Jan. indeholder følgende: „En af de mærkeligste Foreteelser i det nu forsamlede Storthing er som bekjendt det af Sverdrup fremsatte Forslag, der gaar ud paa at anmode Regjeringen om til næste Storthing at fremkomme med et specificeret Budget for Udenrigsministeriet. Forslaget blev antaget, og det staar tilbage at se, hvad Hensyn Regjeringen vil tage til dette billige Forlangende. Imidlertid synes man allerede nu villig til at imødekomme Storthinget med noget mere detaillerende Oplysninger om, hvordan de under denne Hovedpost allerede bevilgede Summer er bleven anvendte. I disse Dage er der nemlig til Thingets Medlemmer blevet omdelt et „Tillæg til Dokument No. 76," indeholdende „Kabinetskassens Regnskaber for 1867." — Derpaa anføres efter det norske Aftenblad adskillige Exempler, hentede fra det nævnte Dokument, paa hvor spendabel man har været med Statens Midler.

Ildebrand i Drammen. Ifølge privat Telegram hertil nedbrændte i Nat tvende Huse paa Grønland i Drammen. Om Aarsagen til Ilden og Skadens Størrelse vides endnu Intet.

Af Ugebladet Svein Urædd er No. 2 udkommet, og „Dølen" har saaledes faaet en „Felage," som antagelig ikke vil være ham uvelkommen, efter at hans Medstridsmand „Ferdamannen" for en Tid har slaaet sig til Ro. Det nye Blads Program ligger nærmest udtalt i Sprogformen; foruden at kjæmpe for Landsmaalets Gjennemførelse, vil det selvfølgelig være med paa enhver frisindet Udvikling. De to udkomne No. have indeholdt forskjellige Smaastykker og Artikler. Prisen er 24 ß Fjerdingaaret. Vi ønske Bladet Trivsel og Fremgang, og anbefale det paa det Bedste.

Professor Aschehoug og Morgenbladet. En Indsender i vort Blads sidste No. anførte Professor Aschehoug, som en af Morgenbladets Redaktører. Vi skylde i denne Anledning at oplyse, at Professoren under Debatterne i Lagthinget i Lørdags som Svar paa en Talers Bemærkning anførte, at han nu „havde opgivet enhver Befatning med Morgenbladet." Taleren oplyste, at hans Formening om Professorens Forhold til Morgenbladet støttede sig til „det almindelige bekjendte Faktum," at han som Medlem af Unionskomiteen havde krævet og erholdt Erstatning af Statskassen for Afsavn af de Indtægter, han vilde have havt i denne Tid, som Medarbeider i Morgenbladet.

Fattigskatten i London eller den Sum, som hvert Aar af Legater og Skatter aarlig anvendes til de Fattiges Underhold, udgjør 8 Millioner Pund eller 35,000,000 Spd. Naar Fattigskatten i Norge, der har noget over det Halve af Londons Befolkning, er noget over 1 Million Spd., saa falder altsaa Fattigskatten omtrent 13 eller 14 Gange saa stor i London som i Norge og 7 Gange saa stor som i Christiania.

I det sidst udkomne No. af „Adressebladet," hedder det: „For nogen Tid siden dømte Høiesteret en Mand i Bøder for at have i Andenmands Skog oprevet endel Enerbuske og benyttet samme til Brændsel samt til almin-

---

Kong Puddel.

(Fortsættelse f. No. 13.)

Tamaris: „Min Fader skal gjøre, hvad jeg vil. Han er allerede vant til at adlyde mig; jeg skal sørge for, at han ikke taber denne Vane, og ve den, som mishager mig. (Ser sig i Speilet.) Kongen skal faa ondt for at modstaa mig. Iaften, min gode Jonkille, skal du hilse mig som Taabernes Dronning."

Medens denne Samtale foregik mellem Madmoder og Kammerjomfru, udspandt der sig en anden Samtale under Sofaen. Mirza, som fandt det kjedeligt paa Sofaen, tog sig for at snuse omkring i Værelset og kom endelig ogsaa under Sofaen, hvor hun traf den stakkars Puddel, som i Hundegaarden havde vakt hendes Afsky. Mirza havde faat en altfor god Opdragelse til at taale en saadan simpel Hund i sin Nærhed og begyndte at knurre. Inden Knurringen gik over til Gjøen, kastede Hyasint sig over hende for, det koste, hvad det vilde, at bringe hende til Taushed; men det er ikke let at strype Folk, naar man ikke er vant til det. Det lykkedes Tispen at befri sig fra sin Fiendes Tænder, og den tog sin Tilflugt under Jonkilles Kjole under den ynkeligste Tuden. Jonkille glemte alt for at tage sin Yndling i sine Arme.

„Frøken," skreg hun, „Mirza er saaret, hun bløder; hjælp!"

„Min Kjole, Ulykkelige, min Kjole!" udbrød Tamaris.

„Se De, der har den, og hvem som vil kan hjælpe Dem; jeg gjør det ikke; De er et hjerteligt Væsen!"

Og idet hun kastede Kniplinger og Silke paa Gulvet, begyndte hun at storgraate og bedækkede Tispen med Kys.

I dette Øieblik traadde Greven ind; han kom for at hente sin Datter. Klæd i sin guldbroderede Uniform, med Kaarde ved Siden, Hatten under Armen og Brystet bedækket med Ordener og Baand, havde han sin mest majestætiske Holdning. Efter at have faat Forklaring om, hvad det var for en Forstyrrelse, der herskede, og saa, at Mirza var blevet bidt og erfor, at det var sket i Værelset, trak han sin Kaarde og begyndte at stikke under Møblerne. Endeligt følte Hyasint sig berørt af Kaardespidsen og slæbte sig i sin Fortvivlelse hen til Tamaris' Fødder.

„Det afskyelige Dyr!" skreg hun. „Dræb det, Far, dræb det!"

„Aa, en af Kongens Venner!" raabte Touche-à-Tout. „Hvorfor kan jeg ikke med samme Stød dræbe baade Beskytter og den Beskyttede! Dø, din Nakker!"

Hyasint følte det kolde Staal trænge ind i sit Legeme. Han hoppede op paa en Stol, som han overstænkede med sit Blod, og da han saa Vindøiet foran sig, tog han Tilsprang og kastede sig midt gjennem Ruden hovedstupe i Gaden, hvor han blev liggende livløs.

Greven stak roligt Kaarden i Skeden, gik hen til Mirza, tog hende i Nakken, aabnede Vindøiet og lod Vindspilleren gaa samme Vei som Puddelen.

„Og nu," sagde han til den skjælvende Kammerjomfru, „tag denne Pung og klæd hastigt din Madmoder! Ingen Taarer mer eller saa kjører jeg dig paa Porten."

„Herr Greven er altfor god," sagde Jonkille, veiende Pungen og forsøgte at smile.

Lad os dog vise hende den Retfærdighed og erkjende, at hun ikke græd mere og klædde Tamaris med beundringsværdig Smag. Men mere end en Gang, naar hun tænkte paa Mirza, maatte den stakkels Pige gjøre Vold paa sig og kvæle sin Hulken. Tjenestepigen havde ikke sin Madmoders kolde Hjerte; man faar alligevel have Overbærenhed med hende; hun havde ikke faat en saa fordomsfri Opdragelse.

Da Kong Puddel fik Bevidstheden tilbage, havde han i Begyndelsen ondt for at fatte, hvor han var. Mat og skjælvende laa han i Fanget paa en Kvinde, som vadskede Blodet af hans Saar, medens en stor Hund varmede ham med sin Aande og slikkede ham.

„Er det dig, min gode Harlekin?" hviskede Hyasint.

„Mig selv," svarte Doggen. „Da jeg for en Stund siden paa mine Streiftog gik forbi Slottet, fandt jeg dig liggende paa Gaden ved Siden af en ihjelslagen Vindspiller. Patrullen nærmede sig: død eller levende skulde man kaste dig i Hundegraven; jeg tog dig derfor mellem Tænderne, med Fare for at berøve dig den Smule Liv, som Du endnu havde tilovers. Giroflée kjendte dig igjen og tog sig af dig. Den Pige holder af dig, kan du tro."

„Ak, mine gode Venner, mine eneste Venner," udbrød Hyasint, „hvad har vel Magt, Kløgt og Skjønhed gavnet mig? Man hader, man frygter, man bedrager mig; jeg finder overalt bare Utaknemmelige og Forrædere. Ulyksalige Faddergave; jeg forbander dig; jeg vil ikke mere vide af dig; intet er saa skjønt som Godheden."

Og han brast i Graad.

Pludselig udstødte Giroflée et Skrig. Det var ikke længere en Hund, som hun havde paa Fanget; det var en ung Mand i fyrstelig Dragt og traads Blodet, hvormed han var tilsølet, vakker som Dagen. En Fjolle skulde sprunget op med Fare for at kaste den Saarede paa Gulvet. Giroflée var en altfor skikkelig Pige til at nære en saa egenkjærlig Frygt; men hun blev en Smule underlig ved, man maa indrømme, at der skal mindre til.

„I Himlens Navn, hvad gjør De her?" sagde hun til Hyasint.

„Hvorledes, min gode Giroflée, kjender Du mig ikke igjen? Jeg er jo Fidele, som Du betrodde alle dine Hemmeligheder."

„Vil De være saa god at tie og straks staa op," udbrød den stakkels Pige rødmende. „Hvad skulde Folk tænke om mig, hvis de saa os."

„Man skulde tænke, at Du er en god Pige," sagde en sølverklingende Stemme. Giroflée vendte sig om og saa et Fruentimmer med en Stav i Haanden. Det var Dagens Fé: hendes Øine straalede.

Hun tog Vand i Haanden, aandede tre Gange paa det og stænkede det i Ansigtet paa Kongen, som straks frisk og færdig stod paa Benene, uden mindste Saar eller Blodflæk.

„Hyasint," sagde Feen, „din Prøvetid er forbi. Fra nu af skal Du ikke have noget at frygte af min strænge Omhed. Erfaringen har lært dig Værdien af min Vuggegave. Du kjender nu Godhedens Værd. Regjer nu til dit Folks Lykke og glem ikke, at Godheden hos Kongerne heder Retfærdighed!"

„Forlad mig ikke, Gudmor," udbrød Kongen.

„Jeg skal ikke forlade dig, min Søn, saalænge Du behøver mig," sagde Feen. „Hver-

delig Tyvsstraf for Bemægtigelse af andre smaa ferske Buske, værdsatte til 2 ß og ligeledes anvendte til Brændsel." Politimesteren i Stavanger er derimod sluppen fri for al Tiltale. Man kan sandelig ikke undres over, at Folk i vort Land mener om vor Retstilstand, at den er bygget paa den Grundsætning, at de smaa Tyve skal hænges, men de store skal gaa fri.

Af en Korrespondance til Drammens Blad fra Kristiania, dateret den 13de Januar, heder det blandt andet:

Idag er det netop 25 Aar siden, at Akers Sparebank begyndte sin for Akersbygden saa heldbringende Virksomhed. Forat vise, hvad man ved en heldig Administration kan udrette paa dette Felt, har man troet, det vilde have sin Interesse at meddele nogle Notitser vedrørende denne Indretnings Historie. For nogle Aar siden afgik en Mand ved Døden i vestre Aker ved Navn Morten Mortensen Husebye. Denne Mand havde altid havt en stor Lyst til at sysle med offentlige Gjøremaal. Han var desaarsag et ivrigt Medlem af Akers Sogneselskab, og fra 1ste Januar 1838, kom han ind i Kommunebestyrelsen, hvoraf han stadigen var Medlem indtil en meget høi Alder. Denne Mand fremstod i Sogneselskabet i dettes Januarmøde 1837 med et Forslag, der gik ud paa, at man skulde hæve Bygdens Kornmagasin og paa dets Fond fundere en Sparebank. Tanken var i Begyndelsen ikke meget populær, og mærkeligt nok var A. B. Stabell iblandt dens Modstandere; men Proponenten gav ikke tabt. Ved idelig og altid at holde Tanken frem, hvad enten det var ved private eller offentlige Sammenkomster, fik han flere og flere Tilhængere om sig, og glædedes han endelig tilsidst ved at se sin Tanke realiseret.

Bygdemagasinet blev gjort i Penge og udbragtes til ialt 1840 Spd., hvoraf dog i 1844 kun var disponible 1710 Spd. Med dette Fond begyndte Indretningen sin Virksomhed den 13de Januar 1844. Den første Aften gjordes der 486 Spd.s Indskud, hovedsageligen af Direktionen, der udelukkende bestod af Bønder. I de 2 første Aar af sin Virksomhed gik Banken smaat, men jevnt fremad, og havde Banken under sin Forvaltning den 31te December 1845 33,439 Spd. Den 29de Oktober 1846 kom A. B. Stabell ind i Direktionen, hvoraf han forblev Formand lige indtil sin Død. Denne Mand saa nu Sagen i et andet Lys end tidligere, og ligefra den første Dag han traadte ind i Direktionen, og indtil han lagdes paa det Sygeleie, hvorfra han aldrig mere skulde reise sig, ofrede han den sin meste Tid og sin bedste Manddoms Kraft, og det uden nogensomhelst pekuniær Fordel. Den Tillid, Stabell nød, gjorde, at Banken, hvis Statuter Regjeringen havde negtet Approbation, desuagtet gik frem med Syvmils-Støvler paa. Allerede den 21te December 1846 var Indskydernes Eiendom forøget til 65,187 Spd. og forøgedes Indskudene nu Aar for Aar, saa at de den 31te December 1864 udgjorde 1,196,776 Spd. Den 31te December 1868 udgjorde Forvaltningssummen 1,180,881 Spd. I disse 25 Aar har Banken ialt havt under Forvaltning 7,092,165 Spd.; dens Nettofortjeneste i samme Tid har været 300,565 Spd., hvoraf den har afgivet til sin Kommune ialt 157,000 Spd.

I 1856 havde Banken sit første Tab, stor 23 Spd.; sit næste Tab havde den i 1860, nemlig 66 Spd.; derpaa var den fri, indtil han Storjon (John Bredesen) med sin Endossementskjæde paaførte Banken et betydeligt Pengetab, der dog ikke hæmmede dens Virksomhed, men havde den for Banken og mange andre Samfundsforholde uhelbringende Virkning, at den forstyrrede en lykkelig og hædret Familiefaders Sindsro og var vistnok, for ikke at sige udelukkende, saa dog en medvirkende Aarsag til Stabells efter menneskelige Synsmaader for tidlige Bortgang.

For at spare Bankens Debitorer de trykkende Retsgebyrer, lod han den 2den Februar 1847 indføre de saa almindelig blevne Fuldmagter. Denne Ide skal han have erholdt gjennem sin gode Ven, forlængst afdøde Prokurator Lie paa Kongsvinger. Siden Bankens Oprettelse har Kand. jur. P. Isaachsen med en sjelden Forretningsdygtighed forrettet som Kasserer og efter Stabells Bortgang har Hr. Kand. jur. Helle Ingier med afgjort Held staaet i Spidsen for Direktionen.

Hvad der i høi Grad har befordret Bankens Søgning var den greie og letvindte Forretningsførelse, som Stabell indførte, og som alle Laaneinstituter her i Byen nu har indført.

Uagtet der ialt har været bevilget og udbetalt 147,408 Laan, saa har der dog iblandt denne store Mængde Obligationer ikke været anbragt flere end 2 falske Papirer, hvoraf det ene ikke medførte noget Tab for Banken.

Vesterhavets Ødelæggelser. En Brevskriver fra Sønderho paa Fanø ved Slesvigs Vestkyst udtaler Bekymringer for den Fare, der fra Vesterhavet truer hin By. Naar vi have Høivande — skriver han — og Stormen blæser i en vis Retning, kommer vældige Bølger styrtende ind imod vor By og bryde med stor Kraft imod Værnet, hvorved Vandet hvirvles høit i Veiret. Værnet er vel paa en Strækning beskyttet ved en Stendæmning af norsk Granit, og saalangt denne naar, gaar det nogenlunde an, endskjønt Stormfloden som oftest bortfører den store Masse Tang, der møisommelig er samlet og lagt imellem Stenene for at forhindre Vandet i at bortskylde Stendæmningens Underlag, det løse og letbevægelige Klitsand. Naar Tangen er borte, bortføres Sandet af Havet, Stenene falder da sammen, og endel af dem knuses. Men ved den nordre Ende af Værnet er der Intet, der kan hindre Havets ødelæggende Magt. Den ene Stormflod efter den anden tager endel af Værnet, og der, hvor Værnet for nogle Aar siden endnu stod, er der saa dybt Vand, at Skibe nu seiler der. Sønderho har over 1000 Indbyggere, der omtrent udelukkende lever af Skibsfart og Skibsbyggeri.

Kirkebygninger. Til Sammenligning med vor Trondhjemske Kirkebygningssag meddeles fra Danmark: Da Kollekten for Viborg Domkirke har havt saa god Fremgang, at der er al Udsigt til, at de af Rigsdagen forlangte 80,000 Rdl. vilde komme tilveie, har Kultusministeriet foreslaaet, at den paa Finantslovforslaget for næste Aar opførte Sum forhøies noget og anvendes til Fortsættelse (istedetfor foreløbig Afslutning) af Restaurationsarbeidet, og at den Del af de for 1868—69 bevilgede 17,560 Rdl., der i dette Aar ikke maatte være anvendt, ligeledes overføres til Bevillingen for næste.

Slesvigske Tilstande. Fra Tønderegnen skrives der: Et nyt Aar er begyndt, det femte, siden Slesvig blev løsrevet fra Danmark, og endnu maa vi finde os i at lade os regjere i et Sprog, som kun et Mindretal af os nogenlunde forstaar, endnu maa vi se de preussiske Kokarder paa alle Embeds- og Bestillingsmænd fra Landraaderne ned til Veibetjenten, endnu pynte de forhvide Farver Bomme, Flagstænger, Veivisere og alle de mulige Gjenstande, der anbringes paa Landeveien eller andre Statsanlæg, endnu skinne Ørnene over alle Post- og Toldsteder. At sige, at de skinne, er dog noget uegenlig Tale. Thi overalt, hvor den er nogenlunde tilgjængelig, er den stærkt udsat for at oversmøres med Tjære, der er mere varig end pyntende. Der er ingen Tid paa Aaret, hvor man har en stærkere Følelse af, at der her lever en mishandlet og forurettet Befolkning, end i Julen. Næsten ethvert Menneske vil fra sin Barndom af have en Følelse af, at Kirkeklokken Juledag har en anden Klang end de øvrige Helligdage, og at den saa ogsaa kalder dem, der ellers ikke pleie at besøge Kirken. Men her paa Egnen staar Kirkerne nu tomme Juledag saavelsom de andre Søndage, og de, der dog besøge dem, forlade dem gjerne alt Andet end opbyggede. For det Første er det ikke fornøieligt at høre Kirkebønner (for den preussiske Konge), hvor det forlanges af den danske Menighed, at den skal bede om, at „vi maa leve længe og i Fred under hans Regimente". Dernæst er det harmeligt at høre sit Modersmaal radbrækket fra Prædikestolen, ofte i en saadan Grad, at det næsten er uforstaaeligt, og endelig er det vistnok vanskeligt at finde en Samling af saa daarlige Mækkere som de nu ansatte Præster i Tønder Amt og Haderslev Vesteramt.

Kristiansand den 12te Januar. Ifølge en til os indløben Meddelelse indtraf den 19de Novbr. f. A. i Liknæs Sogn (Kvinnesdals Prgld.) en Ildebrandsulykke, ved hvilken man ogsaa havde at beklage Tabet af et Menneskeliv. Ilden opkom om Morgenen i Gaardbruger Lars Andr. Houlands Vaaningshus, der totalt nedbrændte; Manden selv med Kone og to Børn samt to gamle Folloungsfolk og en Pige reddede sig med Nød og Neppe, uden engang at kunne faa lidt Klæder paa sig, ud af Huset, hvorimod en Kone, som boede der, indebrændte. Af Levnetsmidler, Klæder og Løsøre reddedes Intet. Ilden opkom fra Bagerovnen, der var bleven benyttet den foregaaende Dag. (Kr.sands Stiftstavis.)

Lagthinget tilendebragte idag de gjennem tre Møder fortsatte Debatter om Stemmeretsloven i sin Almindelighed. Efter en længere Debat om Voteringsmaaden bifaldtes med 14 Stemmer mod 14, idet Præsidentens (Vogt) Stemme gjorde Udslaget, et Forslag af Smith-Petersen saalydende: 1) Odelsthingets Beslutning bifaldes ikke. 2) Det henstilles til Odelsthinget at oversende Sagen til Storthinget med Anmodning om at forberede en samtidig Omordning af den kommunale og konstitutionelle Stemmeret. For Smith-Petersens Forslag stemte: Sibbern, Hesselberg, Harbitz, Valstad, Bagger, Schwartz, Aschehoug, Kildal, Brandt, Færden, Landmark, Jensen, Vogt, Smith-Petersen, og imod følgende: Christensen, J. Sæther, Løken, Skjerkholdt, P. Sæther, Bergsager, Thorsen, J. Velde, Motzfeldt, U. Sverdrup, Geelmuyden, Sandberg, Riisnæs, Aarflot.

Imorgen Kl. 9 fortsættes den videre specielle Behandling af Odelsthingsbeslutningen om Stemmeretten.

Storthinget.

I Odelsthinget den 14de og 15de Jan. behandledes, som nævnt i vort Blads No 12, Jaabæks Forslag til Lov om større Frihed i Handel og Haandværk. Komiteens Flertal havde indstillet Forslaget til ikke at bifaldes; Odelsthinget bifaldt derimod, som tidligere nævnt, mod 32 Stemmer Mindretallets (Løbergs og Jensens) Forslag om, at den Ret til at drive Handel og Haandværk paa Landet, som hidtil kun har gjeldt i en vis Afstand fra Bygrændsen, skulde gjelde lige til denne. Efter Lovene af 19de Aug. 1842 og 14de April 1866 samt 26de Mai 1866 maatte nemlig Haandværkere, som boede 1/4 Mil eller mindre fra Bygrændsen og arbeidede for Byens Indvaanere, tage Borgerskab og svare Skat af denne Næring til Byen; og Landhandlere maatte ikke uden kgl. Bevilgning, som det oplystes var vanskelig at erholde, bo nærmere By end 1 Mil. Løberg, P. Jensen, Broch og Jaabæk, som vare Hovedtalere for denne større Frihed, anførte i det Væsentlige, at i et frit Samfund burde Enhver kunne søge sin Næring paa hvilketsomhelst Sted uden nogen Indskrænkning. Det var en af de mange tirrende Smaabestemmelser i vort Skattesystem, at Lappeskræddere og andre Smaahaandværkere, som ikke havde Raad til at bo i Byen, skulde betale Skat til Byen, fordi det kunde slumpe til at de udførte et Arbeide for en Byindvaaner. Forsaavidt det navnlig af Schweigaard stærkt blev gjort gjældende, at der vilde opstaa en ny By udenfor den gamle, idet alle Næringsdrivende da vilde bosætte sig tæt udenfor den gamle Bygrændse, blev der bemærket, at i Sverige var dette ikke skeet; de større Næringsdrivende maatte nemlig bo i Byen, hvor de havde sine Kunder. Desuden arbeidede Byindvaanerne ogsaa for Landet, uden at de dog betalte Skat til dette, og da burde heller ikke Landet skatte til Byen. Og Skattebyrderne var ikke lettere paa Landet end i Byerne, saa dette skulde friste Haandværkere og Handelsmænd til at lægge sine Værksteder og Kramboder udenfor Bygrændsen. Foruden de nævnte, talte ogsaa Aga, J. Velde, Sørensen, Richter og Norderhoug for Forslaget. Imod Forslaget talte foruden Schweigaard følgende: Mortensen, Floor, Bjørnsgaard, J. Aarflot, Bødtker, Christiansen, Faye, Michelsen, Balchen og T. Schwartz.

Fredag den 16de Januar Kl. 9 Formiddag holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup. Sekretær Bentsen.

Fortsat Behandling af Minoritetens Forslag til Lov om Forandring i Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift. Løberg troede, at denne Indskrænkning var til Beskyttelse for Haandværkere og Handelsmænd i Byen, men en saadan Indskrænkning i Friheden maatte virke hemmende for vor industrielle Udvikling. Der var sagt af en Taler, at de store Folk vilde flytte ud af Byen, naar man fik denne Lov, men Taleren troede ikke, at det var saa stor Fare i denne Retning. Det, som havde ledet Talerens Opmærksomhed hen paa dette, var, at Regjeringen havde nægtet Bevilgning. Man havde, da Loven om Handelsfrihed af 1842 kom, skreget i Byerne paa, at nu ødelægger man vore Byer, og var de blevne ødelagte? Nei. Taleren kunde ikke finde den nuværende Ordning rimelig, derimod fandt han det billigt, at disse Mennesker, som boede nær en By, blev sat paa lige Trin med

---

gang Du kalder paa mig, skal jeg, var jeg end ved Verdens Ende, komme Dig tilhjælp. Men lad os nu tænke paa vigtigere Sager og vende tilbage til Slottet."

„Og mine Venner her?" sagde Hyasint og betragtede vekselvis Harlekin og Giroflée.

„Giroflée behøver mig ikke," sagde den gode Gudmoder, "hun elsker og behøver ikke Feerne for at være lykkelig. Paatag dig hendes Fremtid. Hvad dig angaar, Harlekin, saa giver jeg dig for et Øjeblik Gaven at tale som et Menneske. Begjær af mig, hvad Du vil!"

„Min kjære Harlekin," sagde Kongen, „følg med mig; Du skal blive min Haandsekretær, min Kammerat, min Ven. Foretrækker Du et Embede, Ærespozter, Rigdom? Alt, hvorover jeg raader, staar til din Tjeneste."

„Tak!" sagde Harlekin, „du har et godt Hjerte; det glæder mig at se det. Tak, Fru Fé! De har Medlidenhed med en gammel Landstryger; man ser let, at de ikke er nogen almindelig Kvinde. Men jeg behøver intet, jeg ønsker intet. Som Hund er jeg fød, som Hund vil jeg dø. Jeg blive et Menneske! Blive ond, falsk, troløs, egenkjærlig, som dette afskyelige Følje. Aldrig."

„Du holder altsaa ikke af mig?" sagde Kongen sorgmodigt.

„Du forstaar mig ikke," gjentog Doggen, „Du er altfor ung. Naar man er gammel som jeg, naar man er blevet bedraget som jeg, er man endnu istand til at føle Hengivenhed, men man er ikke istand til at tro paa andres. Du er seksten Aar, Du er god, Du er vakker, Verden tilhører Dig; gaa did, Skjæbnen kalder dig! Jeg har for min Del intet hverken at ønske eller frygte; jeg har set Livet tilbunds; for mig staar kun tilbage at dø. Jeg er træt af at skjælde paa Hundene, hvormeget mere skulde jeg da ikke blive det, mens jeg blev nød til at skjælde paa Menneskerne. Misund mig ikke Roligheden og Friheden; det er det eneste, jeg ejer."

Kongen var paastaaelig; men det var spildt Møje; alt, hvad han fik udvirket hos Feen, var, at han fremdeles skulde forstaa Hundenes Sprog, og at han imellem skulde faa tale med gamle Harlekin."

„Farvel, min gode Giroflée, sagde Kongen. „Du idetmindste skal ikke forlade mig. Du skal komme til Slottet. Inden en Time skal Du høre fra mig. Kan Narsisse skrive?"

Det kunde han, forsikrede Giroflée.

„Godt! Farvel saalænge! Glem ikke, at Du har min Hemmelighed, saa har jeg din. Jeg stoler paa din Taushed, stol Du paa min." Og han forlod Huset i Selskab med Feen. — Kort at fortælle: Narsisse blev Kongens Haandsekretær og boede paa Slottet med Giroflée, og de bevarede Begge bestandig Kongens og hans Moders, Dronningens, Yndest. Lapointe fik Leloups Bestilling paa Slottet; den sidste blev afsat, fordi som han trodde, at han havde mishandlet Dronningens Yndlingshund, Puddelen Fidele.

Da Hyasint og Dronningen traadde ind i Balsalen, vakte Deres Holdning alles Forundring. Med hævet Hoved, straalende Øjne og triumferende Opsyn, saa Dronningen ud som om hun var tyve Aar yngre. Hendes Søn var Sejervinder, og hun var befriet for sin Frygt med Hensyn til Feernes Gaver. Kongens Ansigt derimod var alvorligt og strengt. Han begyndte at lære at kjende Menneskerne, en sørgelig Erfaring, som beriger Forstanden, men knuser Hjertet.

Tamaris, overstraalende alle andre Kvinder i Salen med sin Skjønhed og Ynde, nærmede sig de Kongelige og afskjød mod Hyasint et Smil, som hun længe havde undersøgt foran Spejlet. Hyasint besvarede det ved en taus Slagning med Hovedet og vedblev at gaa, men Tamaris lod sig ikke saa let afvise. Hun var en af de Kvinder, som tror alt tilladeligt. Hun standsede de Kongelige i deres Gang, og sagde:

„Sire, værdiges at tillade en tro Undersaat at udtrykke, efter al den Uro og Angst, vi har gjennemgaat, den Glæde, vi idag føler."

Det var Dronningen, som svarte:

„Vi har længe, min Frøken," sagde hun med en vis afmaalt Kulde i Tonen, „kjendt den Hengivenhed, Deres Familjenærer for vort kongelige Hus. Grev Touche-à-Tout skal altid kunne gjøre Regning paa vor Velvilje og Beskyttelse."

Tamaris modtog dette kjølige Svar uden at forandre en Mine i sit Ansigt og nejede med det yndigste Smil. Derefter blandede hun sig i Mængden, og bed sig bag Viften i Læberne. Hun prøvede ved at kokettere med andre Herrer, at vække Kongens Skinsyge, men det var forgjæves; han havde ikke Øje for hende mere; hvad han havde hørt som Puddel under Sofaen, stod med uudslettelig Skrift, i indpræntet i hans Hukommelse. Efter at have udholdt denne foragtelige Behandling i flere Timer, opsøgte hun, næsten afsindig af Raseri, sin Fader og forlangte at blive fort hjem. Der forefaldt et stormende Optrin mellem Fader og Datter, hvorunder den sidste erklærede aldrig mere at ville sætte sin Fod i Slottet. Faderen søgte vel at berolige hende, men forgjæves. Han havde en Samtale med Ridder Pieborgne, og søgte at faa ham paa sin Side, men ogsaa det mislykkedes. Dagen efter læstes i „Den offisielle Sandhed", at Greven havde indgivet sin Afskedsansøgning, og at Ridderen havde faat et andet Embede. Ved denne Underretning ristede alle vise og fornuftige Folk paa Hovedet og sagde, at Verdens Ende nærmede sig; Intrigørerne løb omkring i Salongerne og drillede de kandestøbende Børsmænd, der imødesaa en ny Krise; det var umuligt at mistyde dette. En Systemforandring stod for Døren; en Kjendsgjerning af overordentlig Interesse for Taaberne, som ikke kjendte nogen større Nydelse, end ny Skuespil og ny Skuespillere.

Overladt til sin egen Visdom og sine egne Kræfter kaldte Hyasint ganske mismodig Feen tilhjælp, saasnart han fik se hende, udbrød han:

„Frels mig, Gudmor, frels mit Folk! Giv os en Konstitusjon!"

„Min Søn," sagde Feen, „det er græsk for mig. Os Feer af den gode gamle Tid skal mgn bede at beskytte Smaaprinser og Prinsesser. Hvorledes kan Du vente, at jeg skal forstaa mig paa Politiken? Jeg befatter mig bare med at gjøre Folk lykkelige."

„Gudmor, finder jeg ikke en Konstitusjon, som kan gjøre mit Folk lykkeligt, er jeg fortabt."

Landets øvrige Indbyggere. Aarflot fandt den foreslaaede Lov ubillig. Det var, at fremdringe en ny Slags Byer ved Siden af de gamle, og hvem vil skaffe disse Gasværk, Vand osv., jo den gamle Byes Borgere i alt væsentligt. Han vilde være med paa at udvide Handelsfriheden, men ikke paa denne Maade. Vilde de Forstæder, som maatte opstaa med denne Lov, underkaste sig Bylovgivningen, skulde han gaa med paa Loven. Bødtker udtalte sig omtrent i samme Retning. Man burde ikke sammenligne Kristiania og de andre Byer. Kristiania havde et stort Opland, der førte en Jernbane lige ind i Byen. Det subsidiære Forslag kunde han heller ikke gaa med paa. Forresten var det Handelen han tog Hensyn til, Haandværksdriften lagde han ingen Vægt paa. Jaabæk fandt denne Afstillelse besynderlig. De Handelsmænd, som har yttret sig, staar et Aarhundrede tilbage. Dette Understøttelsessystem var forkasteligt. Er det Liberalitet, at se gjennem Fingre med Lovovertrædelse, er det ikke bedre at ophæve saadanne Love. Det forekom Taleren, at man burde ophæve Zonerne her, ligesom man havde ophævet Zonerne i Postvæsenet. Christiansen kunde ikke gaa med paa denne Lov. Det vilde forrykke Skatteforholdene. De større Skatteydere vilde flytte ud af Byen. At ophæve Grændsen mellem Land og By, ansaa han ikke for godt. Faye bemærkede, at i 1842 stod Kampen om disse Principer, og Handelsfrihedsprincipet blev ført videre i 1857. Den 1ste Januar 1868 traadte Loven af 26de Mai 1866 i Kraft, og nu vil man atter ophæve denne Bestemmelse, dette fandt han ikke rigtigt. Han indsaa ingen Grund til at ophæve denne Lov, inden man havde prøvet den. Taleren troede ikke, at det vilde skade Bergen; han mente, at Sagen ikke var saa stor. Frihedsprincipet havde for længe siden vundet Indgang, det var her blot Tale om en ubetydelig Modifikation af Hensyn til de bestaaende Forhold. Sørensen udtalte sig om foreliggende Forslag, hvis Redaktion han ikke fandt tilfredsstillende. Forresten syntes han, at de Grunde, som vare fremførte mod Forslaget, vare ubetydelige. De Grunde, som var fremhævet angaaende de smaa Byer, var saa ubetydelige ligeoverfor Individets Ret til Næringsfrihed, at de ikke fik Vægtskaalen til at helde det mindste. Taleren troede, at den nugjældende Lov angaaende dette var en Levning fra et forældet System, som paa en kunstig Maade vilde fremhjælpe Byerne. Schweigaard havde igaar talt om, at Byernes og Landets Forhold i Skattene til Veivæsenet var som 3 til 5, men Taleren troede, at dette Tal var fremkommet ved blot at tage Hensyn til de Summer, som bevilgedes til Veianlæg, og ikke til Vedligeholdelsen. Han troede, at naar man tog i Betragtning de Summer, som Landet anvendte til dette, vilde Forholdet stille sig anderledes. Bjørnsgaard udtalte sig imod Forslaget. Han fandt det en let Sag, som Jaabæk, fra de almindelige Principers Standpunkt, at angribe et System, som har Aarhundreders Hævd, med smukke Talemaader. Richter havde ment, at man burde gaa forsigtigt frem. I denne Tanke havde Taleren stemt det for 1 Mil. Nu skulde han ogsaa gjerne gaaet en Middelvei. Men da Repræsentanterne for de større Byinteresser havde fremtraadt paa en saadan Maade, som nu, var denne Betænkelighed hævet. De Repræsentanter, som havde udtalt sig mod, forekom Taleren, at mere fremkomme med Efterdønninger, end at staa inde i Tiden. Michelsen udtalte sig imod Forslaget. Provst Jensen fremsatte et subsidiært Forslag, forsaavidt Minoritetens Forslag ikke skulde gaa igjennem. Lov om Forandring i Lovgivningen om Haandværksdrift. De Lovbestemmelser, hvorefter der med Hensyn til Haandværksdrift gjælder andre Regler inden 1/4 Mil osv., som i det principale Forslag, samt fremsætte en Omredaktion af det principale Forslag: De Lovbestemmelser, hvorefter der med Hensyn til Handel og Haandværksdrift gjælder andre Regler inden en vis Afstand fra Kjøb- eller Ladested end i det øvrige Landdistrikt, ophæves fra 1ste Januar 1870. Schweigaard imødegik Sørensen i et Foredrag, som ikke kunde bestemt opfattes af Referenten. O. J. Broch mente, at de Byrder, som der har bleven talt om, at havde i Byerne, ikke var Byrder men Behageligheder, f. Ex. Politivæsen, Brandvæsen. Han fandt derfor rimeligt, at de Handlende lettere vilde blive boende indenfor Bygrændsen, end at give Slip paa disse Goder, ved at flytte ud. Hvis man kan hæve disse Forstæder, som er beboet af Fattigfolk, vil man gavne Byerne. Kongsvinger var nævnt som Exempel. Den var anlagt paa et urigtigt Sted, nu vilde man holde paa disse Lovsteder, for at den ikke skulde komme paa sit rette Sted, var der nogen Rimelighed i det? Var det ikke bedre ved Lovbestemmelser at hjælpe den til at komme paa sit rette Sted. Det var noget tirrende og uretfærdigt i den nu gjældende Lov. Balchen fandt Storthingets Virksomhed i dette Spørgsmaal at være en Lappeskræder-Virksomhed, og udtalte sig imod Forslaget. T. Schwartz udtalte sig i samme Retning. Sørensen. Det er ganske andre Grunde, som bestemmer, hvor en By skal være, end saadanne Lovbestemmelser. Det var Taleren klart, at en Del af de Folk, som flyttede over Bygrændsen, vilde blive fri for Veiskat, da den udlignedes paa Matrikulen, men de fleste vilde dog komme i Besiddelse af matrikuleret Jord. Norderhoug udtalte sig for Løbergs subsidiære Forslag. Løberg imødegik de Indvendinger, som var gjort mod hans Forslag og gjorde en Redaktionsforandring i sit Forslag. Postmester Hansen var fremdeles imod Forslaget. Bødtker udtalte sig i samme Retning som før. Aarflot. Goderne ved Bylivet koster Penge, og dette vil man gjerne undgaa. Jaabæk bemærkede, at da Sagen forelaa for forrige Storthing, var baade Taleren og flere andre i Lagthinget for, at al Grændse skulde ophæves, men de vilde ikke gjøre noget dermed, for at de ikke skulde forskjørtse det af Regjeringen fremsatte frisindede Forslag. Bjørnsgaard mente, at der ikke nu var Krav til denne Reform. Yderligere Bemærkninger gjordes af Christiansen og Lindstøl. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Minoritets Forslag (om at samtlige Indskrænkninger ophæves fra 1ste Januar 1870) mod 32 St.

Sag No. 2. Lagthingets Bemærkninger ang. Odelsthingets Beslutning til Lov om Myndighedsalderens Nedsættelse.

Aar 1868 den 11te December holdtes Lagthing.

Da blev foretaget:

Odelsthingets Beslutning til Lov om Myndighedsalderens Nedsættelse m. m.

Lagthinget besluttede:

Odelsthingets Beslutning bifaldes ikke.

Anmærkning 1: Det henstilles til Odelsthinget at henlægge denne Sag.

Subsidiært:

Anmærkning 2: I § 1 antages Slutningsordene „og kunne overtage hvilkensomhelst lovlig Forpligtelse" at burde udgaa, og istedet derfor optages som en særskilt § Følgende:

„Enhver, der er fuldmyndig, forpligtes, uanseet norske Lovs 1—21—9, 10, 11 og 12, ved Borgen og Forløfte."

Den her ommeldte nye § bliver § 2.

Anmærkning 3: I Beslutningens § 2 bør Ordet „Fruentimmer" ombyttes med „Kvinde", Ordet „Laugværge" med „Lagværge", hvorhos Sens Slutning bør lyde saa: „veilede hende ved Afgjørelsen af Formuesanliggender. Dog er hun ogsaa bunden ved Forpligtelser, som hun uden saadan Bistand har overtaget."

Schweigaard vilde holde paa Odelsthingets Beslutning, da det var en Nødvendighed, som man en Gang maatte gaa ind paa. Grønningsæter vilde og holde paa denne Beslutning, da der havde vist sig Trang til den. Lagthingets Anmærkning forkastedes med 49 St. Anmærkning 2 blev enstemmig bifaldt. Anmærkning 3 blev enstemmig bifaldt. Sagen enstemmig tilsendt Lagthinget.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 angaaende det kongelige Lovforslag (O. No. 21) om Forandring i Reglerne om Forelæggelse i Politisager under Fiskerierne. Bestemmelsen i Lov af 17de Marts 1866 om Forandringer i Behandlingen af Straffsager § 39 Bogstav c, forsaavidt deri er fastsat, at den Sigtede skal gives en Frist af 3—8 Dage til at erklære sig, giver den Anvendelse ved Forelæggelse i Politisager, som sker i Henhold til den særskilte Lovgivning om de forskjellige større Saltvandsfiskerier, at Vedkommendes Erklæring kan fordres strax afgivet. Efterat et Ændringsforslag var fremsat af Falsen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 14 St.

Sag No. 4. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende de indkomne Forslag til Forandringer i Lovgivningen om Udskjænkning og Udsalg af stærke Drikke. Dokument No. 31 og 43. Faye fremstilte Sagens Gang i Bergen, hvorledes en Forsamling paa omtrent 500 Mand havde udtalt sig for, at Tiden for Udskjænkning af stærke Drikke indskrænkedes. Men for at det ikke skulde se ud, som om det skede af Opbrusning, havde man udlagt Lister til Paategning for dem, som ønskede dette. Han vilde derfor tilsætte et Forslag til Lov om Indskrænkning i stærke Drikke, dersom han fandt nogen Understøttelse. Schweigaard fandt det upraktisk at give en saadan Lov. Forholdene vare saaledes, at det ikke var muligt, at gjøre saadanne Indskrænkninger. Sørensen fandt, at en saadan moralsk Virksomhed var Skolens, var hver enkelt Mands Sag, men at Lovgivningen ikke kunde gjøre noget videre. Taleren gjorde derfor opmærksom paa, at han ikke kunde være enig med Komiteen, og foreslog, at Sagen, forsaavidt Byerne angik, burde henlægges. Irgens udtalte sig i samme Retning som Faye. Faye fremsatte sit Forslag. Sørensen udtalte sig imod Fayes Forslag. Præsidenten foreslog, at Sagens Behandling skulde udsættes til imorgen, for at Fayes Forslag kunde blive trykt. Dette Forslag bifaldtes enstemmig.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er siden igaar faldt lidt i Nordland og paa Østlandet, steget lidt paa Vestkysten. Det staar fremdeles overordentlig høit østenfor Norge. Vinden er østlig i Bodø, SVlig stærk nordenfor Stat, frisk SOlig i det Sydlige. Overskyet Veir, Sne i Mandal. Udsigterne ere til SOlig til sydlig Vind med overskyet Himmel.

Bekjendtgjørelser.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af
Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Formidd. og 4½—8 Eftermidd. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen og Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17.
S. Brun,
Sogneprest.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ß Fjordungaaret umfram Postpengar.
No. 2 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang**, paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867**, en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:
Lovene for 1865—66, heftet 20 ß.
Konkursloven, heftet 6 ß.
Love ang. udvidet Angang til Haandværksdrift, udkomne paa Storthinget i 1865—66, forsynede med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.
Lov af 26de Mai 1866 om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.
H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carjohansgade 16.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.

Alle Sorter Trær og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.

Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri**, Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tilkjøbs forlanges.

Godt solid Møblement til et Værelse ønskes. 1 Sopha, 1 Piedestal eller Chifonier, 6 Stole samt Bord m. v. ønskes kjøbt snarest muligt. Billet mærket „Møbler" nedlægges i Dagbladets Expedition med Opgivende af Pris.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes i Dørvriderfabrikken, Nygaden No. 8 b.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte, men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgiv Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Exped.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 15. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 19de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen
(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sønd- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Bardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, Brøttum, Birid og Fjeldhoug indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 17de Jan. Observer: Englands Befuldmægtigede har sat igjennem, at Konferencen udtaler sig mod tvangsmæssig Gjennemførelse af Konferensens Beslutninger, fordi der ellers vilde opstaa endeløse Forviklinger mellem Konferensmagterne og Grækenland.

Paris, 16de Jan., Aften. Constitutionel: Maaske turde Jagttagelsen af nogle Formaliteter nødvendiggjøre et Konferensmøde Søndag Aften. De Befuldmægtigede ere blevne enige om i en Artikel at erindre de stridende Parter om den internationale Rets Principer, og at denne Artikel strax efter Undertegningen skal meddeles Grækenland.

Kjøbenhavn, 17de Jan. Folkethinget har uforandret vedtaget Lovforslaget om Kronprindsens Formæling.

Florents, 17de Jan. Formalingsskatten har foranlediget nye Uroligheder i Romagna og Piemont. Tropperne have givet Ild.

Wien, 17de Jan. „Abendpost" forsikrer, at Regjeringen har til Hensigt efter Afslutningen af „Nordd. allgemeine Zeitungs" Angrebsartikel, at stride til objektiv Konstatering af Kjendsgjerninger. Det heder, at Regjeringen er sig fuldkommen bevidst sin Pligt til paa Forlangende af den forfatningsmæssige Folkerepræsentation at afsægge Regnskab for sin Politik.

Paris, 17de Jan., Aften. Aftenbladene meddele, at Konferensprotokollen igaar er bleven undertegnet af de Befuldmægtigede med Undtagelse af den tyrkiske Gesandt, der afventer nærmere Instruktion. Rizos Rangabe har erklæret for Lavalette, at Grækenlands Taushed er foranlediget ved Hinder i Telegrafledningen. — Constitutionnel dementerer, at Rangabe har aflagt Nytaarsbesøg hos Grev Stackelberg.

Breve fra Storthinget.

III.

Den største og mest betydningsfulde af de Sager, som Storthinget i den sidstforløbne Uge har stræbet med, er det i Sluten af forrige Brev omtalte Kirkemøde, som efter en levende Debat paa 12 Timer forkastedes med omtrent 65 Stemmer. De Foredrag, som i den Anledning bleve holdte, hører vel til nogle af de bedste og mest belærende, som ere hørte i Norges Storthing, og som ethvert eneste myndigt Medlem af vort Kirkesamfund, han høre til hvilkensomhelst kirkelig Retning, burde læse med Opmærksomhed*). De ville tjene til at oplyse Aanden, klare de kirkelige Begreber og berolige Gemytterne, og vist og sandt er det: de ere Guld værd for vort kirkelige Liv. Sagens Behandling fulgtes med spændt Opmærksomhed af en Mængde Tilhørere.

Efterat Stræbet med Kirkemødet vel og vakkert var forbi, og det paa en Maade, som gjør, at i allefald vort Hierarki ikke saa ret snart vaager sig ind for et saadant Forum med sine Planer igjen, saa har Odelsthinget behandlet Loven om Forligelseskommissionernes Ret til at afsige Kjendelser i mindre Sager — en Lov, som har havt en baade trang og lang Vei at gaa. Nu gik det da endelig det gamle Uelands Forslag, og denne gamle Veteran blandt Storthingsbønderne vil kanske have den Glæde, inden han forlader sin lange glimrende politiske Bane, at se det ophøiet til Lov. Ogsaa en mindre Lov om Nedsættelsen af Gebyrerne for Forligelseskommissærer, passerede Odelsthinget. Siden har det vedtaget Love for Salg og Udskjænken af Øl og Vin paa Landet og i Byerne, væsentlig foranlediget ved de mange Forslag, som i denne flokete Materie, var indkomne til Thinget. Bifaldes disse Lovforslag af vort konservative Overhus, noget de vel maa gjøre, da de gaa stærkt i Retning af at umyndiggjøre Arbeidsmanden og Ungdommen, vil det for Eftertiden meget bero paa Herredsstyrelserne paa Landet og Kommunebestyrelserne i Byerne, om og i hvilken Udstrækning Handel med og Udskjænken af disse Drikkevarer for Eftertiden vil finde Sted.

Allerstørst Opmærksomhed næst efter Kirkesagen vakte dog Lagthingets Behandling af Odelsthingets Beslutning om Udvidelse af den kommunale Stemmeret, som ved den uvyrdne Maade, hvorpaa Morgenbladet har behandlet dette Lovforslag og de Mænd, som bare det frem for Storthinget, har faaet en næsten mageløs Berømmelse. At Samfundet havde voxet sig saa ud, at den Klædning, som Fædrene med saa meget Frisind og Visdom tilsatte det paa Eidsvold, ikke længer vilde passe, at der var samlet aandelig og økonomisk Kapital i vort Samfund, som det nu kunde være høvelig Tid til at trække ind i Nøgelsen, at der meldte sig Borgere med politisk Interesse og med aandelig og økonomisk Uafhængighed og Dygtighed til at deltage i Samfundets store Anliggender; se dette vilde blive hilset med Glæde i alle Lande, hvor Folkefrihedens Velsignelse skattes. At Embedsvældet laa tungt paa vort Samfund, ja det maatte staa klart for enhver, som iagttog hvorledes vort offentlige Liv fortonede sig, men at vi efter 54 Friheds- og lykkelige Fredsaar skulde sidde fastlaaste i Bureaukratiet over Ørene, at vore Amtmænd og Professorer med nogle Storbønder kunde vaage at byde os slig politisk Barkekost i Aaret 1869, som det mundtlig og skriftlig i de sidste 2 Maaneder har været budt omkring fra „Samfundets Høider," det længe efter at vore Nabolande har gjort saa vældige Stig frem paa Folkefrihedens Bane, ni det havde vel Ingen drømt om. Man kan finde det rimeligt, at den Samfundsklasse, som har siddet inde med Magten og havt Rangen og Rigdommen, Bugten og begge Enderne, nødig vil dele denne Magt med sine Medborgere, man kan ogsaa indrømme, at saalænge det øvrige Samfund mangler den aandelige og økonomiske Betingelse, saalænge er dets Magt berettiget; men jo mere Samfundet strider frem, jo flere Klasser der kommer op og banker paa og melder sig til Samarbeidet, desto utaaleligere bliver enkelte Klassers Herredømme. Og selv om Modstand gjøres, saa kræver man her — og netop her, hvor Humaniteten og Intelligentsen i sær Grad skal have hjemme, at Kampen for det Gamle føres med Dygtighed og Værdighed, med Ærlighed og Sømmelighed og ikke i denne Tørvbærerstil, der er saa karakteristisk i vort Samfund, hver Gang vort Aristokrati skal vise sig paa Kamppladsen. At man byder sit eget Folk slig aandelig Armodsdom skal nu være saa sin Sag, vi ere nu ikke likere vandt her hjemme, og naar vore Bureaukrater vil skjemme sig ud og plette sit Adelsskjold, saa dem om det. Men at de skal sende slig politisk Stakkersdom udover Verden og kompromittere sit Folk, — nei det er dog vel meget. Thi naar man sammenligner Hr. Sohlman og Aftonbladet, Göteborgs Handels og Sjöfartstidning og dens Redaktør, Hr. Bille og Dagbladet og Ploug og Fædrelandet paa den ene Side og Hr. Friele og Morgenbladet paa den anden, saa maa vi, saa sandt vi som Folk har Ære at verne om, blive skamfulde over en saadan Optræden som Morgenbladets. Man har troet at „Morgenbladet" skulde være Regjerings Organ — og sandt at sige, kan det vel ikke være stort at vente sig af en Styrelse, hvoraf 3 af dens Medlemmer vover lige for sit Folks Aasyn at beklage sig over, at der fandtes formegen Nationalfølelse og Fædrelandskjærlighed her i Landet, en slig Regjering vilde i ethvert andet Land end Norge, ved slig Tale have gjort sig **komplet umulig** — men en slig uværdig Maalsmand, som „Morgenbladet" kan da vor Regjering vel ikke ville have; thi er der nogen, som med fuld Grund maa bede Gud bevare sig for sine Venner, saa er det visselig vor Regjering.

Morgenbladet har havt et svare politisk Tørvbærerarbeide, siden Stemmeretsloven kom paa Dagsordenen, og dets politiske Meninger har verlet ikke med hver Uge, men næsten med hver Dag; thi Morgenbladet lader til at hylde den Lære, at er det Karl for at have en Mening, saa er det ogsaa Karl for at gaa fra den igjen, naar det er beleiligt. Den ene Dag finder Morgenbladet, at det vilde føre til en for stor Nivellering af Samfundet, om man skulde give Skolelærerne, disse „halvstuderte Røvere," Stemmeret, en anden Dag finder det det heist urimeligt at udvide Stemmeretten, naar ikke hver eneste en af disse skikkelige Mennesker skulde faa nyde godt af Loven. Den ene Uge finder „Morgenbladet" del at være saare betænkeligt, om Arbeiderne skulle blive stemmeberettigede, da disse en vakker Dag let kunde finde paa at give vore Amtmænd, Professorer, Skrivere, Fogder, Præster, Provster og Kaksebønder et Mistillidsvotum, en anden Dag græder Morgenbladet Krokodilletaarer, for at disse brave Arbeidere ikke skal blive stemmeberettigede, de ogsaa. Den ene Dag fortolker de morgenbladske Mænd Grundloven derhen, at Norges Storthing ikke maa indbilde sig, at det er nogen politisk Forsamling, langt derifra, det er et Slags stort Amtsformandskab, en 111 Mand stærk Revisionskomite, som hvert 3die Aar skal træde sammen for at gjennemgaa Statsregnskaberne og om behøves stre Sand paa, hvad Regjeringen har tilladt sig at gjøre, — den anden Dag gjør det Forretninger i Politiken med sin gamle gode Kunde Akersbygden, der i lange Tider har været et sligt gjildt politisk Husapothek, naar Morgenbladet var ude for at drive lidt politisk Kvaksalveri. Morgenbladet har været en politisk Professor i Taskenspillerkunsten, der vist maa have taget den berømte Seemann til Mønster; det er istand til at sætte Hovedet fra sig paa Bordet og fremstille sig hovedløs for Publikum, hvis det kniber. At visse Folk synes bedre om Morgenbladets Friele, end om dets politiske Offer Johan Sverdrup — Høvdingen baade for de raabarkede Bønder og de affkyelige Klokkere, vidner om deres gode Smag. Det er ikke for Ingenting, at de har den berømte Hr. Propritær Aasgaard paa Nordlie til Grande.

Sagen om Stemmerettens Udvidelse faldt i Lagthinget, idet 14 imod 14 stemte for et Benkeforslag om at henstille til Odelsthinget at fatte Beslutning om at oversende Sagen til Storthinget for ogsaa at sørge for, at den konstitutionelle Stemmeret samtidig skulde udvides. Det er en smuk Tanke, som ligger til Grund herfor, og dersom alt, hvad der i de 2de sidste Maaneder har været skrevet og debatteret i denne Sag, kunde føre derhen, saa vilde dette Arbeide ikke have været forgjæves. Hr. Professor Aschehougs modbydelige Forslag, om at Halvparten af Kommunalbestyrelsen skulde vælges af de Rige alene, kom saaledes ikke engang til Afstemning. Og Følgen af at Sagen forpurres paa denne Maade, vil ogsaa blive den, at der næste Gang opstilles som Valgprogram ved Storthingsvalgene, at ingen Mand, hverken i By eller paa Land, bliver valgt til Thingmand, som ikke afgiver Løfte om at arbeide for Stemmerettens Udvidelse; thi vel er vort Valgsystem tungvindt og upaalideligt for Urvælgerne, men det er dog ikke mere upaalideligt, end at Vælgerne kan have det i sin Magt at drive saadanne Mænds Valg igjennem, som de ønske til Maalsmænd i Thinget. Naar vort Burokrati tror, at naar de bare kan faa Odelsthingets Beslutning ødelagt, saa er den hellige Grav vel forvaret, saa gjør det sandelig Regning uden Vert, og det er ikke første Gang, at de, som sidde inde med Magten, handler, som om de vare slagne med Blindhed, en Straf som Forsynet ligesom selv paalægger dem, for at de har gjort og gjør et urigtigt Brug af deres Magt. Ganske furiøst var det at høre, at flere af Modstanderne inden Sagen afstemtes i Lagthinget afgave den Erklæring, at de naturligvis ikke vare mod Sagen, nei bevars da — den som troede saa, han gjorde dem storligen Uret, men de havde nu talt, som de gjorde, ja Gud ved af hvilke Grunde — men nu vilde de da gjøre som Pilatus og to sine Hænder i Uskyldighed. Lovforslaget maa vel endnu engang passere gjennem Thingets Afdelinger, førend dets endelige Skjæbne bliver afgjort i Plenum.

Formodentlig vil det liberale Parti drage Omsorg for, at der bliver fremsat Grundlovsforslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret i Forbindelse med den kommunale. Det vil da blive ganske artigt at se, om vort Aristokrati vil være saa villigt til skjænke de Klasser, som nu staar udenfor, denne Ret, eller om ikke al denne Taarestrøm for „den simple Arbeider", som har skyllet over Aschehougs Kinder, var lutter Krokodillegraad og intet andet.

*) Naar de, som talte for Mødet, saa gjerne vilde holde frem, at de, som vare imod Sagen, vilde nægte Kirken Ordet, saa blev dette med Klarhed tilbagevist. Kirkemøder kan man holde saa mange man lyster, jo flere, des bedre.

Nogle Ord om Skydsvæsenet.

I Forslaget til Forandringer i Skydslovgivningen, som Hr. Storthingsrepræsentant J. Olassen m. Fl. har fremsat for indeværende Storthing, sees løseligen at være berørt de mange høirøstede Klager, som en Masse af Landets Stationsholdere have ført og fører over den Befordringstrafik, Vognmændene nu have begyndt at drive; men uagtet det utvivlsomme og velbeføiede i disse Klagemaal og uagtet Forslagsstillerne ogsaa synes at give samme Medhold, have de alligevel undladt at fremsætte noget Forslag, der kunde raade Bod paa denne for Stationsholderne, og jeg kan gjerne sige for Landets Skydspligtige, skadelige Vognmandstrafik. Det kan gjerne være muligt, at Forslagsstillerne ikke anser en Forandring i omhandlede Retning for at være af saa overordentlig Vigtighed ialmindelighed eller have den Paatrængenhed, som Udjævningen af den ulige og tildels meget trykkende Skydsbyrde, men det er alligevel vist, at adskillige Smaaforandringer i Skydsloven i væsentlig Mon vilde bidrage til en Lettelse i Skydsbyrden, til at vore Faststationer kunde blive mere indbringende, efter Omstændighederne enten bære sig selv eller ialfald overtages med et meget mindre Tilskud, end som nu i Gjennemsnit fordres. Til dette Øiemeds Opnaaelse er det ingenlunde min Mening at ville foreslaa nogen Forhøielse i den egentlige Skydsbetaling, 36 ß pr. Mil, da jeg nemlig frygter for, at dette muligens kunde skræmme bort en Del af de mange Udlændinge, som i de senere Aar have begyndt at besøge os i et stedse stigende Antal. Nei! lad os da hellere faa en ny Skydslov, eller maaske rettere sagt, omrediger den gamle og giv den saadanne Tillæg, at samme bliver saa grei, saa klar og saa tydelig, at Tvivl, Misforstaaelser og alle deraf flydende Ubehageligheder saavidt muligt kan undgaaes. Kunde dette opnaaes, kunde Loven formes saadan, at Ingen ved Kneb og Omgaaelser vilde være istand til at berøve Stationsholderne, hvad de med sine stakkels Bæster retmæssigen og med Billighed maatte tjene og tilkomme, da vilde med det samme en stor Sten være borttaget af de Skydspligtiges Skuldre.

Uagtet, som anført, det ovennævnte Forslag ikke indlader sig paa andet end ved nogle Pennestrøg at berøre Vognmandsvæsenet, antages det dog at være Anledning til ved Sagens Behandling i Storthinget at foreslaa det videre Fornødne; thi selv bortseet fra hvad der kan gavne eller ikke gavne Landets Stationsholdere eller Skydspligtige, er det dog en ubetinget moralsk Pligt at hemme eller formindske en Bedrift, som fører med sig en Adfærd, der ikke stemmer med Tidsaandens Beskyttelse af de umælende Bæster.

Omendskjønt jeg ovenfor har antydet, at jeg paa ingen Maade vil stemme for en Forhøielse af den egentlige Skydsbetaling, anseer jeg dog et lidet Tillæg for Afgivelsen af visse Redskaber at være en meget beskeden Fordring, og saavel i dette som i flere andre Punkter, hvori jeg ønsker Forandring, vil jeg henholde mig til og gjentage, hvad der betræffende denne Sag findes omhandlet i Adresseblavet for 27de Decbr. 1865.

I Loven om Skydsvæsenet af 6te Juni 1816 § 5 er Betalingen for en Stolkjærre fastsat til 4 ß, for en Arbeidskjærre til 3 ß og for en Age- eller Langslæde til 2 ß for hver Mil, en Betaling, der er saa altfor liden, at Stationsholderne ofte vilde foretrække selv at erlægge disse Skillinger, naar han derved kunde undgaa at skaffe disse Redskaber. I Lov om Skydsvæsenet af 24de Septbr. 1851 § 11 Litr. a 2det Punktum heder det: „Mod et Tillæg af det Halve i Betalingen for Hesten skal befordres med 1 Hest for Hjulredskab eller Slæde 2 voxne Personer" osv. Heri synes atter at ligge en liden Ubillighed, idet Forhøielsen alene gjælder Hesten, skjønt det jo maa være soleklart, at Redskabet ligesaavel som Hesten lider af den større Tyngde, og Godtgjørelsen burde saaledes forhøies forholdsvis ligesaavel for det Ene som for det Andet. I samme Lovparagrafs 3die Punktum heder det videre: „Dog kan intet Tillæg i Betalingen fordres, om end 2 voxne Per-

foner lade sig befordre med 1 Hest, for Hjulredskab eller Slæde, naar de paa samme intet Tøi føre, og de skaffe særskilt Befordring for den Skydsfende" osv. Dette Punkt synes visstnok at være aldeles klart og tydeligt; men man har dog altfor ofte havt Erfaring for, at denne Bestemmelse er bleven fortolket paa en efter min Formening aldeles urigtig Maade. Det hænder nemlig ikke saa sjelden, at de Reisende betjener sig enten af en Stolkjærre eller Gigh, der benyttes for 2 Personer, eller ogsaa af en Vogn, der ledsages af en enkelt Reisende i en Kariol, og saasnart man nu bare kan anvise Skydsgutten Plads paa sidstnævnte Kjøregreie, saa betaler man i første Tilfælde kun for 1 Hest og i sidste Tilfælde fordrer man, efter samme §'s Litr. b, at en Person mere skal befordres uden forhøiet Betaling, fordi Skydsgutten da skal have faaet „særskilt Befordring". Herefter følger nogle overordentlig vigtige Litr. i den samme §, der mere end næsten alle andre Bestemmelser i Skydsloven ere blevne veiede, tolkede og drøftede, efterat Vognmændene begyndte sin Trafik. Paa en aaben firhjulet Vogn, heder det i Litr. b, kan med 2 Heste befordres 3 Personer, og i Litr. c heder det, at i Kalesche eller halvlukket Vogn med samme Hesteantal kan befordres 2 Personer, dog saaledes, at naar en tredie Hest benyttes, kan i første Tilfælde befordres to og i sidste een Person mere end bestemt. Naar der for en Vogn skal benyttes 3 Heste, saa har det naturligvis været Meningen, at Spændet eller Draget skulde være ordnet saaledes, at hver enkelt skulde gjøre lige Nytte, forudsat at de trække jævnt; men endnu have ikke alle Vognmænd forsynet sig med noget ordentlig Trehestesspænd, og dette vil neppe nogensinde heller opnaaes fuldstændigt uden ved et specielt Lovbud. Da man i en aaben Vogn kan befordre 3 Personer for den samme Betaling som 2 i en Kalesche, saa benyttes ogsaa de sidste sjeldnere af vore Vognmænd. Derimod har de begyndt at indrette paa sine Vogne en saakaldet Kuf, et Reisværk af Jern, overtrukket med Vorduk, der efter Omstændighederne snart sættes op og snart tages ned. Uagtet man visstnok med Rette kan sætte Vogne med saadant Overtræk i Klasse med Kaleschevogne, og derefter beregne Skydsgodtgjørelsen, foranlediger dog en saadan Fordring ofte Spetakkel, hvorfor ogsaa for dette Tilfælde vilde være nødvendig en Lovbestemmelse, der nemlig lod paa, at alle Vogne, som benytter eller fører med sig denne Indretning, har at betale efter de for Kalesche bestemte Regler. Endelig er der en Bestemmelse i Skydsloven, som maaske mere end alt andet er Opretholderen af hele Vognmandsbedriften, og som derfor er af største Vigtighed at faa forandret. Den lyder saaledes: „Mod et Tillæg af en Ottendedel i Betalingen kan befordres en voxen Person mere end anført". Dette synes da virkelig at være en ubillig Bestemmelse, ialfald bliver da Følgen ubetinget den, at Frugten af de stakkels Skydshestes Slæb gaar over til dem, som den ingenlunde skulde tilkomme, og saaledes anseer jeg en Forandring i denne Henseende for at være af overordentlig Betydning, baade for Skydsbyrden i sin Almindelighed og for at Vognmandsvæsenet derved kunde faa et Knæk. Ni Skilling Milen for en voxen Person er, det maa Enhver indrømme, langtfra nogen rimelig Skydsgodtgjørelse, og jeg vil derfor indstændigen henstille til Hr. Olaffen at foreslaa nævnte Punktum forandret saaledes, at istedetfor en Ottendedels Tillæg osv. skal samme herefter lyde saaledes: Mod en Betaling af 24 ß (eller om der endogsaa blot var 18 ß) Milen skal osv. Denne lille Forandring i Skydsloven vil maaske Mange betragte som en Bagatel uden noget synderligt Værd, men jeg gjentager og gjentager det atter, at Storthinget, ved at gaa ind paa mit Forslag, vilde gavne baade Stat, Herred og ovenpaa Alt dette, endogsaa de stakkels Skydshester.

Endnu Et. Ved Bestemmelsen om Vægten af det Tøi, man har Ret til at medbringe paa de forskjellige Kjøreredskaber, heder det, at „deri er ikke iberegnet Reiseklæder". Da Mængden eller Tyngden af disse er saa aldeles ubegrændset, har det ofte givet Anledning til Klander, og derfor vilde en Bestemmelse, der fastsatte, hvor stor Vægt der skulde fradrages for Reiseklæder, være en meget god Ting.

Idet jeg til Slutning ogsaa vil understrive D'Hrr. Forslagsstilleres berørte Besværinger, over Kjøreredskaber m. V. gjør jeg mig det velbegrundede Haab, at Storthinget nu vil foretage saadanne Forandringer i vor Skydsløvning, at ialfald en Del af de mange høilydte Klagemaal maatte forstumme.

Januar 1869. —e.

Kristiania, den 19de Januar 1869.

Gjennem mere end 2 Maaneder har Stemmeretsloven været Gjenstand for den mest levende Drøftelse, som nogen Sag paa lange Tider har været underkastet. Og Ingen kan forundre sig derover. Men Sagens Interesse bliver stedse større, eftersom den nærmer sig sin Afgjørelse. Endnu medens man med spændt Forventning imødesaa dens Skjæbne i Lagthinget, udkastede Professor Aschehoug og Tvivlens Tanke om, hvorvidt Odelsthingsbeslutningen vilde erholde Regjeringens Sanktion. Og uagtet han igaar negtede at vide nogen Besked om Regjeringens Mening herom, saa have dog hans Ord om en ufrivillig henledet Opmærksomheden paa den Time, da en af Statsmagterne maa tage Afgjørelsens tunge Ansvar paa sig. Modstanderne i Lagthinget syntes ogsaa under Debatterne at have en Følelse af det Ansvar, der vilde følge med Lovens Forkastelse; man fandt det endog fornødent at forsikkre om sin oprigtige Tilslutning til den Tanke, der laa til Grund for Odelsthingets Beslutning. Vi tvile heller ikke paa, at mange af de Betænkeligheder mod Loven, som bleve gjort gjældende i Lagthinget, af sig selv ville falde bort som ugrundede og i alle Fald betydelig overdrevne, naar en længere Overveielse og nye Oplysninger faar klarnet Udsigten over „de Skræmmebilleder, som saa iøvrig fremholdtes. De Herrer i Lagthinget, som de senere Tiders Paavirkning havde drevet bort fra deres oprindelige Tilslutning til Odelsthingsbeslutningen, vilde formodentlig ved fortsat Syslen med denne Sag, som Pressen og den almindelige Folkemening saa stærkt har sluttet sig om, komme til en klarere Erkjendelse af, at det vil blive vanskeligt at komme bort fra Sagen. Den igaar faldne Afstemning synes ogsaa at tyde paa Muligheden af, at Lagthingets Flertal tilsidst vil slutte sig til Odelsthingsbeslutningen, om end denne, som rimeligt kan være, vil komme til at undergaa enkelte mindre væsentlige Forandringer.

Professor Aschehougs Forslag synes ogsaa at have havt en Forslagsstilleren uventet Virkning til at samle Anstrængelserne saa meget stærkere om Odelsthingets Beslutning. Det ukloge og fordærvelige ved at indbringe et Pengearistokrati som politisk Magt i vor Samfundsorden, blev ogsaa igaar klart fremhævet saavel af Byfoged Christensen som af Rektor Geelmuyden. Den sidste dvælede navnlig ved de historiske Exempler paa, hvorledes den Taktik at forpurre et Gode som Odelsthingsbeslutningen ved at love endnu større Goder, som almindelig Stemmeret efter Aschehougs Forslag, altid havde vist sig uheldbringende.

Udlandet. De sidste Efterretninger, Posten bringer, synes at vise, at Konferentsen gaar sin Gang, uden at man ved, hvorledes den vil ende. Nogle haabe Fred, Andre tror, at en Krig vil udbryde, men at den ialfald ikke vil blive almindelig. Det synes, som om Forholdet mellem Østerrige og Preussen er bleven lidt bedre i de sidste Dage, ialfald har man for Øieblikket fundet det rigtigst at nedstemme Tonen lidt paa begge Sider. Derimod er Striden mellem Grækenland og Tyrkiet bleven bistrere og heftigere, og der sker almindelig Rustning, navnlig i det første Land. „Neue fr. Presse" offentliggjør en tyrkisk Note af 30te Decembr, hvori Porten forsvarer sin Holdning overfor Grækenland og angiver sine Betingelser for Konferencen. Tyrkiet, heder det, havde kun Valget imellem strax at udstede en Krigserklæring eller at afbryde den diplomatiske og kommercielle Forbindelse med Grækenland. At Porten besluttede sig til det sidste Skridt, havde alene sin Grund i, at den vilde undgaa Ansvaret for at have givet Tegnet til en almindelig europæisk Krig. Tyrkiet er for sit Vedkommende ude af Stand til at vente nogen politisk Følge af Konferencen. Det kan umulig gaa ind paa en Konference, førend Programmet er bleven bekjendt, og det kan heller ikke opgive nogen af de Fordringer, som det har opstillet i sit Ultimatum, da dette indeholder det Mindste, der udkræves, for at Forbindelsen med Grækenland kan blive gjenoprettet. Forøvrigt er den tyrkiske Befuldmægtigede bleven instrueret til at forlade Konferencen, saasnart Forhandlingerne gaa udenfor den foreliggende Konflikt, hvadenten det bliver Tale om det kandiotiske Spørgsmaal eller om nogetsomhelst andet Anliggende, som vedrører Tyrkiet.

Ifølge Liberté lød den Protest, som den græske Gesandt afgav i Konferentsens første Møde, i det Hele taget saaledes: „Spørgsmaalet er meget simpelt; der er Tale om en Proces imellem Grækenland og Tyrkiet, og det er følgelig billigt og naturligt, at man enten giver dem begge Adgang til Konferentsen med samme Rettigheder eller ogsaa udelukker dem begge. Tyrkiet kan ikke være Dommer og Part i sin egen Sag. Man vil maaske sige, at Tyrkiet har faaet Adgang til Konferentsen som Undertegner af Parisertraktaten; men der gives intet Sammenknytningspunkt imellem denne Traktat og den nuværende Konflikt. Dersom Tyrkiet skulde opnaa, hvad man vægrer sig ved at indrømme den græske Regjering, fordi det betragtes som Stormagt, maa herimod indvendes, at der ikke gives store eller smaa Magter, naar det gjælder om at undersøge, hvem der har Retfærdigheden paa sin Side." Rigtigheden af denne Efterretning har siden bekræftet sig i det Væsentlige. Den græske Gesandt har ikke deltaget i Konferentsens Møder, og den græske Regjering maa billige hans Optræden, da den ikke har efterkommet Opfordringen om at give ham bestemte Instruktioner i Anledning af det Anførte. At Forhaabningerne om et praktisk Udfald af Konferentsen herved ere blevne i høi Grad formindskede, bestyrkes af France, som til Beroligelse blot kan sige, at det nok vil lykkes at indskrænke Grændserne for den Krig, som truer med at udbryde imellem Tyrkiet og Grækenland.

Fra Athen skrives under 2den ds. til „Augsb. Allg. Zeit.": „De Tvangsforholdsregler, som Tyrkiet har taget imod Syra, synes idetmindste at have havt den Fordel for Grækenland, at Ministeriet derved fik Øiet op for vor Sømagts Utilstrækkelighed. Efter hvad man hører, er Korvetkaptein Leonidas Palaskas afreist herfra med det næstsidste franske Postdampskib for over Marseille at begive sig til Bordeaux, hvor han skal gjøre Skridt til at kjøbe to Pantserfregatter, som forrige Aar byggedes for Regning af Republiken Chili, og som man er villig til at overlade Grækenland for 10 Millioner Drachmer. To andre Skibe af samme Slags, som ere bestilte i England og Triest, ville forhaabentlig løbe ind i Piræus i Slutningen af denne Maaned. Den krigerske Stemning, som har herstet her siden Stridens Begyndelse og Offentliggjørelsen af den diplomatiske Korrespondance imellem de to Kabinetter, faar navnlig Betydning derved, at der i de sidste Uger har herstet en Virksomhed i Krigsministeriet, hvortil man ikke har kjendt Magen siden 1854.

Dette stemmer med de sidste Telegrafmeddelelser. Patrie bringer som Rygte den Efterretning, at Folkegjæringen i Athen er stigende; man formoder, at Kongen ved Indtrædelsen af nye Begivenheder vil begive sig til Naupha.

Der skrives fra Konstantinopel under 14de Januar: Et Rygte siger, at Ignatief, da han fik Meddelelse om, at Konferencen havde besluttet at forlange, at Tvangsforholdsreglerne imod Grækerne skulde ophøre, har forlangt, at Hobbart, som imod Folkeretten blokerede Syra, skulde kaldes tilbage. Hertil svarede Porten, at Hobbart ikke blokerede Syra, men kun „Enosis", og at Flaaden vilde trække sig tilbage, hvis Rusland vilde overtage Ansvaret for dette Skibs Handlinger.

Times frygter for, at Grækenlands Holdning kan faa Konferencen til at strande eller maaske trække den i Langdrag.

Fra Madrid skrives den 14de Januar, at Beleiringstilstanden af Malaga er hævet.

Den sidste Nyhed af Betydning fra Amerika er Præsident Johnsons almindelige Annektionserklæring ligeoverfor de Personer, som deltog i Sydstaternes Opstand. Dermed er altsaa endelig ogsaa saadanne Folk som Jefferson Davis, Slidell, Mason, Breckenridge, Benjamin osv., hvoraf de fleste nu opholde sig i Europa, blevne erklærede strafløse og kunne vende tilbage til Fædrelandet. Kongressen har endnu ikke sanktioneret Beslutningen.

Sverige. Den 15de Januar sammentraadte den svenske Rigsdag for tredie Gang efter den nye Rigsdagsordnings Antagelse; den

---

Kong Puddel.

(Slutning.)

„Vil Du, min Søn, at jeg skal føre Dig til Papegøjernes Rige, hvor alle snakker uden at sige et eneste fornuftigt Ord? Eller til Gjæsfenes Rige, hvor enhver bryster sig af af sit gode Hoved? Eller til Kanarifuglens Rige, hvor Enhver gjør sig til af at være en Kanarifugl"

„Nej, nej, Gudmor, det er ikke det jeg trænger."

„Lad os da forsøge noget andet, min Søn;" sagde Feen, aabnede Vindøjet og kaldte paa en Svale, som svævede i Luften.

„Er Du lykkelig, min lille Ven?" sagde hun til den.

„Ja."

„Hvorfor er Du lykkelig?"

„Fordi jeg er fri," svarte Fuglen og fløj sin Kos hurtig som Vinden.

Feen saa fremdeles ud af Vindøjet og da hun blev var en Bi, som iøvrigt sugede Saften af en Kaprifolium, spurte hun den:

„Er Du lykkelig, min Ven?"

„Ja," svarte det lille Dyr surrende.

„Hvorfor er Du lykkelig?"

„Fordi jeg arbejder fra Morgen til Aften."

„Hvem ordner dit Arbejde?" spurte Hyasint.

„Jeg selv," svarte Bien. „Behøver jeg vel en Hersker for at følge den Lov, Gud selv har givet mig?" Og dermed fløj den sin Vej.

„Giv mig din Haand?" sagde Feen.

Og i et Øjeblik befandt de sig langt ude paa Landsbygden, midt blandt Ager og Eng. Der græssede en Faarejord, passet af en Hyrde, som sov og en Hund, som vaagede.

„Er Du lykkelig?" spurte Feen et velfød Faar, som aad Græs alt, hvad det aarkede.

„Hvor skulde jeg være lykkelig?" svarte Dyret, „sent og tidligt bider og slaar man mig. Imorgen klipper man mig eller sender mig til Slagterbænken. For at være lykkelig maa man kunne raade sig selv."

„Alligevel æder, sover og lægger Du paa Holdet," sagde Hyasint.

„Min Skjæbne er at blive opædt af Ulvene eller Menneskerne," sagde Faaret, „og klogest er det ikke at tænke paa det," og dermed gav det sig til at æde igjen det forteste det kunde.

„Det forekommer mig, min Søn, at arbejde, at raade sig selv, deri bestaar Lykken; sæt det ind — din Konstitusjon."

„Friheden, Gudmor, udgjør de umælede Dyrs Lykke; men Menneskerne, som er begavede med Fornuft, skal ikke være lykkelige for saa godt Kjøb."

„Det vil sige," sagde Feen, „at Mennesket med al sin Klogt er dummere end Dyret."

„Bedste Gudmor," sagde Hyasint, „jeg skulde saa gjerne ville raadføre mig med nogle af Oldtidens Vise."

Heri føjede Feen ham. Hun fremkaldte Aristoteles, Ahasverus (ogsaa kaldet „den evige Jøde"), men ingen af dem kunde hjælpe Hyasint til en Konstitusjon; de forstod ikke, hvad han mente; de havde aldrig hørt om saadan en Ting, som en Konstitusjon, og de var ham for gammeldags lærde. Saa havde Feen et Snarærinde til Afrika og tog ham med derhen og satte ham igjen ved Cap Palmas i Negerrepubliken Liberia, medens hun havde et Stevnemøde paa Maanebjergene. Her gjorde Hyasint Bekjendtskab med en gammel, uldhaaret Neger, som holdt paa at mærke Oljefade.

„Allesammen her," forklarede Manden Hyasint, „har været Slaver i de Forenede Stater. Vi har nu dannet en Republik ligesom vore Tyranner har i sin Verdensdel. Vi haaber, at det med Guds Hjælp skal lykkes os engang at grunde en Stat som i Folketal og Rigdom skal fordunkle baade Europa og Amerika. Den hvide Rase har hidtil været Verdens Herskerinde; den sorte fordrer nu sin Ret af Arven. Den skal faa den; Afrika tilhører den."

„Er Deres Folk talrigt?" spurte Hyasint.

„Vi er bare fem og tyvetusen siviliserede," svarte den Sorte, „men vi har en Talisman, ved hvis Hjælp vi paa fredelig Vej skal erobre hele Afrika og hæve det til samme Højde som Europa."

„Hvad er det for en Talisman?"

„Det er den amerikanske Frihed," svarte Negeren.

„Hvorfor siger de ikke bare Frihed?"

„Fordi der gives to Slags Frihed," svarte Negeren; "den ene, som er et Ord, den anden, som er en Ting; den første er bare et Feltraab, et Revolusjons-Skrig, som omstyrter det gamle Europa; den sidste er en Samling af Institusjoner som skaber Individernes Storhed og Nasjonernes Velstand. Det et denne, vi har ført med os fra Amerika, det er det Træ, vi har plantet; vore Børn skal have det at takke for Velstand og Lykke."

„Hvilke er disse Institusjoner?"

„Det er følgende syv: Den fri Kirke, den fri Skole, den fri Presse, den fri Bank med fri Rentefod, den fri Kommune, den frivillige Væbning og Jury. Naar et Emigrantskib ankommer, lader man de Nykomne vælge den Trakt, som de liker bedst. Saasnart de har vundet at opføre Boliger, grunder de allerede det første Aar Skoler for smaa Børn, Kirker for at bede til Gud og Blade for at oplyse alle, Banker for at lette Arbejdet og Varebyttet. Kjærnen er nu dannet og Kommunen er til. Det er en i sig selv fuldstændig Republik, som gjennem alle Medborgeres Samvirken frit styrer sig selv, og hvis nogen Fare truer den ind- eller udvortes, er hver og en forpligtet til at forsvare den."

„Og de haaber," sagde Hyasint, „at dette amerikanske Træ, skal kunde trives her midt i Barbariet?"

„Det er allerede sket," svarte Negeren.

„Tillad mig at betvile det; Friheden er et Rasespørsmaal."

„Den er et Opdragelsesspørsmaal," sagde Negeren. „Ligesiden vi paa vor sorte Stamme, indpodede den amerikanske Aand, følte vi os fuldkommen saa duelige til at styre os selv som disse Irlændere og Tyskere, der hvert Aar udvandrer fra Europa til de Forenede Stater, og der ligesom vi, undergaar en Forvandling. Inden tre Menneskeraldre skal vi være Herrer over Nigerdalen. Det øvrige er bare et Tidsspørsmaal."

„Det er en lysende Drøm," sagde Hyasint, „men den er altfor vakker til at være sand."

„Med denne Tvil beviser De bare, at De er fra Europa," sagde Negeren. „Det er med Eder, som med vore Granner ved Senegal, der indbilder sig de koloniserer, naar de sender Generaler for at føre Krig med de Sorte, og Prefækter for at regjere og plage de Hvide.

16de havde Kamrene sine første Møder; de aabnedes i første Kammer af Friherre Sprengporten, i andet af Hr. Hierta som Alderspræsidenter. Til Talman er af Kongen udnævnt i første Kammer Grev G. Lagerbjelke, i andet Biskop Sundberg; til Vicetalman Statsraad Fåhræus i første og Kaptein Mannerskants i andet Kammer. Rigsdagens høitidelige Aabning foregik igaar den 18de Januar. Der var gaaet et Rygte om, at der i andet Kammer skulde fremkomme Forslag om Afskaffelse af den baade latterlige og modbydelige Haandkyscerenmoni i Rigssalen, som efter gammel Regel hører til ved Aabningshøitidelighederne; men noget saadant Forslag fremkom nok ikke. Som nogle af de vigtigste Spørgsmaal, der foreligger den nu sammentraadte Rigsdag, nævner Aftonbladet Reform af den kommunale Valglov og Armeens Omdannelse, og af disse to, siger Bladet, tager vi ikke i Betænkning at tillægge den første den største Vægt og Betydning. Thi bortrydder man ikke det Frø til Splittelse, Bitterhed og Had mellem Samfundsklasserne, som ligger i de nugjældende Bestemmelser om den kommunale Stemmeret, saa skal det neppe lykkes ved nogen Armeeorganisation at give Nationen Kraft til at modstaa ydre Farer. Ulige Meninger om forskjellige Samfundsanliggender vil ikke afholde Nationen fra at slutte sig fast og enigt sammen, naar det gjælder at forsvare Fædrelandet mod ydre Vold; men noget ganske andet er det, om Magthaverne, ved at gjøre sig døve for Klagerne over en skrigende Uretfærdighed, hos Flertallet af Landets Indbyggere vækker en fiendtlig Stemning mod vore Samfundsindretninger og Institutioner. Dette kan befrygtes at ville virke svækkende og lammende paa Borgeraanden og Fædrelandskjærligheden, paa hvis Tilværelse Folkets Styrke og dermed ogsaa Landets Sikkerhed tilslut beror. Det synes ogsaa nu at være paa Tide, at Folket faar Bevis for, at vore nye repræsentative Former ikke er en Slutsten paa vor Samfundsudvikling, men at de skal være et Middel til lettere og sikrere, end før kunde ske, at gjennemføre de Forbedringer, som Samfundet i forskjellige Retninger trænger".

Om Regjeringens Forslag til Armeens Omdannelse vides endnu ikke noget med Sikkerhed, da Forslaget endnu er under Trykning, og Krigsministeriet forøvrigt har holdt det saa hemmeligt som muligt, formodentlig for at hindre en Diskussion derom, inden det er blevet Rigsdagen forelagt. Om Budgetforslaget berettes der rygtevis, at det ogsaa denne Gang skal have mødt store Vanskeligheder at tilveiebringe Ligevægt.

Nyt af Aaret. Idag kom Statsraad Meldahl i Storthinget med det kgl. Forslag til ny Rigsakt mellem Norge og Sverige. Der har hersket en saa aabenbar Skyhed for at tale videre om denne Sag, at man maa tro, at Barnet har en eller anden Naturfeil, som spaar, at det ikke kommer til at „leve længe i Landet" Nu, Noget maatte man jo gjøre. Unionskomiteen var en altfor dyr Anstalt, til at man uden Videre kunde gaa hen og sige, at det hele blot var et uheldigt Indfald, som man ikke skulde tænke mere paa. Det vil vel alligevel ikke kunne undgaaes, at man baade her og i Sverige vil synes, at om end slige Indfald ere for Lidet til Alvor, ere de dog formeget til Spøg. Naar man bare husker paa, hvorledes man nylig har kjæmpet om Stemmeretsloven under Ængstelse for, at den skulde forandre vor Statsskik, naar man husker, hvorledes man i Forhandlingerne om Kirkemødet ytrede Frygt for at afgive i andre Hænder Nationalforsamlingens Magt, saa forefalder det som noget saa Eventyrligt, Utroligt og Fantastisk, midt i vort Hverdagsliv nu at bede os omgjøre Unionen fra personal til real, at man ikke kan værge sig mod en vis Theaterstemning. Ja hvad skal man finde paa i vore smaa, juridiske Statssamfund? Hvortil skal hos os en ivrig Kongens og Statens Tjener kunne faa knyttet en Konges Navn, naar man ikke vil nøie sig med hans Nummer? Hvad skal vore Jurister finde paa, medens man i andre Samfund gjør Revolutioner, ændrer Folkeretten, consoliderer Riger? Ja, man er nu for længe siden stærkt inde paa den Tro, at de ikke duger synderlig til at fortolke Love, og endnu mindre til at skrive Love. Hvorfor ikke da slaa paa noget mere meenløst og ustadeligt, hvorfor ikke skrive Forfatninger?

Da man nu har taget Mod til at tale høit om dette Forslag i Storthingets Nærværelse, uagtet Forslaget hverken fordrager Thingets Raadighed over Hæren eller Statskassen, forsaavidt Krigsvæsen angaar, saa faar vi ogsaa tale saameget derom, som behøves for at underrette vore Læsere om, at Regjeringsindstillingen er dateret 17de Juli 1868 og udmærker sig ved en gjennemgaaende Tilfredshed med Unionskomiteens Udkast, hvis Motiver i alle væsentlige Punkter ere fundne saa fortræffelige, at en simpel Henvisning til dem er funden tilstrækkelig. De af Regjeringen foreslaaede Forandringer i Unionskomiteens Udkast er saavidt vi har kunnet opdage, smaa, og indskrænke sig i det Væsentlige til Redaktionsændringer. Saaledes er i § 83 Ordene „i vigtigere Tilfælde" strøgne, saa at fælles Forskrifter i Kommandosager alene skal fattes af Kongen i de Foredragendes samtidige Nærværelse. Med Hensyn til Konge eller Thronfølgervalget har Regjeringen gjort den Forandring, at under visse Betingelser den foreslaaede Nævnd skal bestemme Valget efter simpel Stemmeflerhed og ikke efter absolut Stemmeflerhed (flere end Halvdelen af Stemmerne) og som Følge heraf ogsaa foretaget nogle andre Forandringer i Komiteens herom handlende Bestemmelser. — Storthinget besluttede Forslaget bekjendtgjort ved Trykken paa sædvanlig Maade, for at fremsættes som Grundlovsforslag for næste ordentlige Storthing. Telegrafen har idag bragt Melding fra Stockholm om, at Kongen i sin Throntale ved den svenske Rigsdags Aabning igaar, har bebudet Fremsættelsen af samme Forslag ogsaa for Sveriges Nationalforsamling.

Idag overbragtes kgl. Forslag om Bevilgning af 20,500 Spd. som Brudegave til Prinsesse Lovise i Anledning af hendes forestaaende Formæling med Kronprindsen af Danmark.

Kristiania Repræsentantskab er sammenkaldt til Møde paa Børsen imorgen Kl. 5 Efterm., for at udtale sig om det af en kgl. Kommission udarbeidede Forslag til Lov angaaende Bestyrelsen af Byens kommunale Anliggender.

De Grundsætninger, hvorpaa den kongelige Kommission har baseret sin Fordeling af Myndighederne i Kommunens Anliggender, ere følgende:

Den administrative Ledelse af Kommunens Anliggender henlægges under Magistraten, der dannes dels af Embedsmænd, dels af Ombudsmænd, der vælges af Kommunerepræsentantskabet i eller udenfor dets Midte. Under Magistraten henlægges saaledes foruden den administrative Forvaltning, der nu tilkommer Magistraten og Formandskabet, tillige den Myndighed, som hidtil har hørt under Fattig-, Skole-, Sundheds-, Havne-, Regulerings- og Indkvarteringskommissionerne samt Kirkeinspektionen — hvilke som særskilte Bestyrelser ophæves; hvorimod den specielle Sagkyndighed, som i visse af de herunder hørende Sager tiltrænges, søges tilveiebragt ved, at Magistraten for saadanne Sager tilsorordnes dertil særlig skikkede Medlemmer, der deltage i Sagernes Behandling paa alle dens Stadier. Alene Bygningskommissionen bibeholdes som en særskilt, overveiende teknisk Autoritet.

Den bevilgende og kontrollerende Myndighed saavelsom den anordnende Myndighed i de vigtigere Sager henlægges til et Kommunerepræsentantskab, hvis Medlemmer tillægges Initiativ, hvorimod paa den anden Side samtlige Magistratsmedlemmer tillægges Stemmeret i Repræsentantskabet, hvor i Sager, hvorunder dette udøver sin kontrollerende Myndighed.

Magistratens Sammensætning og Anordning er i det Væsentlige følgende:

Efter Pluralitetens Forslag ansættes i Spidsen for den hele Magistrat en Embedsmand, Borgermesteren, der i Regelen staar udenfor Bestyrelsens Detail, men har Ledelsen af det Hele. Magistraten deles iøvrigt i 3 Afdelinger, hver bestaaende af en Embedsmand (Raadmand) som Chef og 4 af de valgte Mænd (Formænd), hvilke Afdelinger med fuld Myndighed forvalte de under samme henlagte Forretningsgrene. Formændene vælges særskilt for hver Afdeling. Hvor Afdelingen er forstærket ved Tiltræden af flere Medlemmer, kan Afgjørelsen af visse Sager, der kræve specielle Indsigter, overlades til engere staaende Udvalg. Samtlige Medlemmer af Magistraten sammentræde til en eneste Autoritet ved Behandlingen af de vigtigere Sager, og hvor der inden den enkelte Afdeling er Meningsforskjel, samt overalt, hvor det af Stiftamtmanden eller vedkommende Magistratsembedsmand findes nødvendigt.

Minoriteten, Professor Brandt, foreslaar derimod ikke ansat nogen særskilt Embedsmand som den hele Administrations Leder, hvorimod efter hans Forslag den første Magistratsembedsmand (samtlige Embedsmænd benævnes Borgermestre og de kommunevalgte Mænd Raadmænd) tillige er den samlede Magistrats Formand.

Magistraten har erklæret, at en Organisation bygget paa de af Kommissionen opstillede Principer og med enkelte Afvendringer indeholder alle væsentlige Betingelser for en hensigtsmæssig Bestyrelse af Kristiania Bys kommunale Anliggender.

Sagen behandledes i Formandskabets Møde den 29de December 1868, og Følgende blev da tilført Forhandlingsprotokollen:

„Sagen forelægges for Repræsentanterne.

Formandskabet finder det ønskeligt, at en Kongelig Proposition, udarbeidet i det Væsentlige paa Grundlag af den Kongelige Kommissions Udkast, fremsættes for indeværende Storthing.

Det er derhos inden Formandskabet blevet udtalt som ønskeligt, at der i den Kongelige Kommissions Forslag gjøres følgende Forandringer:

1) at der til Borgermesteren henlægges fra Afdelingerne endel af de Forretninger, der efter deres Natur kan udføres uden Assistance af Formænd;
2) at Skolevæsenet skilles fra 2den Afdeling og henlægges til 1ste Afdeling;
3) at Repræsentanternes Antal forhøies til 48 eller 60;
4) at Formændenes Funktionstid indskrænkes til 4 Aar og
5) at 1/4 Par saavel af Formænd som Repræsentanter afgaar hvert Aar".

Lærebog i de 3 nordiske Rigers Historie til Skolebrug af Yngvar Nilsen og Stipendiat Ludv. Daa er i disse Dage udkommen paa Johan Dahls Forlag.

Politimester Smith i Sarpsborg skal være sat under Tiltale for at have tilføiet en Mand et Slag ved Brandkorpsets Mønstring.

Telegram angaaende Vaarsildfisket, dateret Haugesund den 15de ds.: Ved Sydpynten af Karmøen senere Dage lignende Fornemmelse af Sild som ved Udsire 9de. Nordre Distrikt intet Tegn til Fiske. Veiret vedvarer roligt, gunstigt for sildesøgende Almue.

Ifølge til Indredepartementet indløbet Meddelelse fra de forenede Rigers Konsul i Bilbao har den provisoriske Regjering i Spanien ved Dekret af 5te ds. bestemt, at den Reduktion af 33⅓ pCt. paa al Indførselstold, der ifølge Dekret af 22de Novbr. sidstl. kun skulde gjælde indtil 16de Oktober sidstl., skal forlænges til 30te s. M. inkl. Varer, som fra Udlandet er indførte til Spanien fra den 16de til den 30te Oktbr. s. A., vil saaledes ogsaa komme til at nyde godt af den omhandlede Toldnedsættelse. (Rigstd.)

Om Diakonisseanstalten hersteds meddeles, at Bestyrerinden tilligemed en Prøvesøster ere indflyttede den 20de Novbr. sidstleden for at begynde Gjerningen. Fra forskjellige Kanter af vort Land har der meldt sig Kvinder, der have ansøgt om at optages paa Anstalten for at uddannes til Diakonisser. (Aftenp.)

Keiser Napoleon ytrede nylig til en fremmed Gesandt, som havde faaet det Hverv at skaffe sig Underretning om den franske Regjerings Hensigt, vedkommende den ledige spanske Throne: „Jeg kjender altfor vel den spanske Karakter, til at jeg skulde begaa den Feil at ville anbefale nogen Thronkandidat fremfor en anden. Hvilken Udsigt til Fremgang han end kunde have, skulde alligevel den Omstændighed, at han var anbefalet af Frankrig, være tilstrækkelig til, at Spanierne forkastede ham. Jeg har derfor givet mit Sendebud i Madrid streng Tilsigelse om at afholde sig fra at give noget Raad i dette Tilfælde og at indskrænke sig til at forsikre alle Vedkommende om, at Ingen oprigtigere end jeg ønsker lykkelig Løsning af den Krisis, som Spanien nu gjennemgaar".

Ifølge Meddelelse fra Opsynschefen ved Vaarsildfisket vil Opsynsstyrken i søndre Distrikt blive Loitnanterne Fabricius, Egeberg og Isaachsen med Skoiterne „Vaarsilden", „Silden", og „Petrel" samt Dæksbaadene „Alken" og „Kjelden", ligesom Krydsskoiten „Stude" kommanderet af Marineunderofficerer, hvorhos Expressen „Svalen". Endnu ingen Udsigter til nærforestaaende Fiske.

Det er ikke paa den Maade vi gaar frem. Vore Erobringsredskaber er Freden, Friheden og Arbejdet. Hos os er Kommunen en Polypstok, som under Væksten skyder en Knop, en ny Kommune, som fæster sig ved den første, medens det paa samme Tid lever sit eget Liv. Denne Knop avler atter en ny Knop, som ikke bliver mindre frugtbar. Arbejdet standser aldrig. Det er paa denne Maade vort Folk smaaningom og tyst gjennem et hemmeligt og uimodstaaeligt Arbejde vokser og udbreder sig, opsluger og forvandler Barbariet. Allerede har mere end hundretusen Sorte kommet fra det Indre og gaat ind i vore Skoler, for der at lære vore Ideer og vore Sæder. Af disse uvidende og vilde Jægere har vi gjort Jorddyrkere, Arbejdere og Medborgere. Fremtiden tilhører os, Kommunen skal forandre Afrikas Udseende, og den Dag er ikke fjern, da vi skal indtage vor Plads blandt de siviliserede Nasjoner og udgjøre et Folk, en Republik."

„Saafremt den ikke forinden den Tid springer i tusen Stykker," sagde Hyasint.

„Endnu en af den gamle Verdens Fejltagelser," sagde Negeren roligt. „I hine af Styrken dannede og militærisk styrede Monarkier hviler alt i en enkelt Mands Haand og en Mands Haand formaar ikke at holde alt sammen. Vældets Storhed udgjør Fyrstens Svaghed. Men hos os, hvor Staten bare er en Konfederasjon af smaa Republikker, som hver især lever sit eget Liv, er Rigets Storhed alene en yderligere Sikkerhed for den fælles Fred og Frihed. Hvor skulde Brudet opstaa? Middelpunktet er overalt, Pereferien intetsteds. Mærker De ikke, at en ny Aand styrer Sagerne og Menneskerne? Amerika i sin Blomst, Australien netop udsprungen, Afrika i sin første Gro, siger de ikke alle, at det nu er hele Verdensdele, som rykker op paa den politiske Skueplads og at det gamle Europa, delt, stykket, regjeret, ligesom det gamle Østen skal indtræde i Historien og alene være en Ruin af en forsvunden Sivilisasjon."

„Jeg tror det ikke," sagde Hyasint, som begyndte at føle sig en Smule urolig over denne Profeti.

„Saa skal det imidlertid gaa," svarte Negeren, „saafremt ikke Europa af os lærer den amerikanske Frihed og forandrer sine Børns Aand; men undskyld, Fremmede, jeg ser, det begynder at lide mod Kvælden, og jeg skal i Eftermiddag overvære et Møde i Skole- og Militærkommiteen samt et Bankbolagsmøde. Undskyld, at jeg forlader Dem."

„De er formodentlig en af de fornemste Borgere her?" sagde Hyasint.

„Nej," sagde Manden smilende, „jeg er bare Oliehandler og Medborger i Republiken Liberia.

Medens han ventede paa Feen, gjorde Hyasint en Tur gjennem Byens Gader; han besøgte Havnen, Butikkerne, Kirkerne, Skolerne, Bibliothekerne. Til sin store Forundring mærkede han, at Liberias Negere ikke var Taaber og paa ingen Maade værre for det.

Da han kom tilbage til sin Plads, var Feen der.

„Gudmor," sagde han, „nu har jeg min Konstitusjon, og tror nu, at jeg skal kunne skabe mit Folks Lykke."

„Saameget bedre, Gutten min," sagde den gode Fé, „Men nu maa vi skilles. Du skal ikke mere se; naar Eftertanken begynder, ophører min Magt. Du fik i Faddergave Kløgt, Styrke og Skjønhed; Erfaringen har lært dig dertil at lægge Retfærdighed og Godhed. Du er nu en Mand. Gaa uforsagt din Vej ligefrem. Du skal have mere end en Prøvelse at gjennemgaa. Folkene er som Børn, der skriger, naar man vadsker dem. Men du skal have den faste Tillid til Bevidstheden om at have gjort din Pligt paa din Side. Din Lykke og din Ære beror fra nu af paa dig selv. Du behøver mig ikke mere. Farvel!"

Hyasint omfavnede Feen dybt rørt og ilede at stænge sig ind i sit Værelse. Endnu samme Aften gjorde han et Udkast til en Konstitusjon paa tolv Artikler, som i Grunden ikke var andet end det firtiende Oplag af de Forenede Staters Konstitusjon, som nu gjør sin Rundtur kring Verden og som kanske en Dag skal gjøre sit Indtog i Kina.

Til sin Konstitusjon lagde Hyasint et Dekret, som forandrede Rigsseglet. Det gamle Valgsprog: **Alt for mig og Alt over mig**, blev forandret til: **Leve og lade leve**, mystiske Ord, vel egnede til at forbløffe Taaberne, som endnu ikke den Dag idag har formaad at udlægge deres sande Mening.

Da „**Den offisielle Sandhed**" offentliggjorde disse to Aktstykker blev der et utroligt Røre. Alt Nyt falder i dette elskværdige Folks Smag. Det er Anledning til at tage sig en Fridag. Man holdt Taler, illuminerede, sang og raabte Hurra. „Kongen," sagde man, „er Folkets Fader, han har anet, hvad alle hans Børn havde paa Hjertet."

Men det varede ikke længe, førend den fri Presse begyndte at gjøre Kongen det broget. Dog den virkelig fri Presse vil altid rette og tugte sig selv, saa ogsaa her. Naar Folk af den gamle Skole gav sin Misfornøjelse Luft og fordømte alt det Ny, som rigsfordærveligt, og alt det gamle som mageløst godt, saa fandtes der altid endel ny Mænd, som talte i en anden Tone. I Kamret var naturligvis Touche-à-Tout Opposisjonens Leder den ny Tingenes Orden, medens Pieborgne, der igjen havde taget fat paa sit gamle Yrke. Advokaturen vedblev at være Kongens Ven og i Kamret forsvarede Regjeringen. Kongen syntes ikke glad; enten det nu var, at hans Kjærlighed til den yndige Tamaris havde været dybere end den plejer at være hos Mændene, eller at det krænkede ham at mærke, at hans Bestræbelser for at gjøre sit Folk lykkeligt, ikke bar de Frugter, han havde ventet, nok er det, han gik ofte ned til Giroflée, som formedelst sit altid gode Lune, havde en vidunderlig Gave til at opmuntre ham. Hun generede sig slet ikke for ham, naar de var alene, men spøgede med ham og behandlede ham som en Ligemand, hvilket var, hvad han netop ønskede. I den senere Tid tales derom at han skal gifte sig med en Datter af Pratmakernes Konge. Naar dette hænder, skal vi ikke forsømme at meddele vore Læsere en saa mærkelig Nyhed.

Vicekongen af Egypten indfører med hver Dag mere og mere europæiske Sæder og Skikke. Hans Tjenere bære nu Livré, og i Theatret er indrettet en Loge for Haremets Damer. Et europæisk Selskab har faaet Tilladelse til at aabne en Spillebank og skal til Gjengjeld anvende en vis Sum til Kairos Forskjønnelse. Det nye Gizzafapalads skal med det Første indvies med et stort Bal, en Bro skal slaaes over Nilen og der treffes Forberedelser til et storartet Hestevæddeløb. (Aftenp.)

Ifølge Indberetning fra den svenske og norske Konsul, Hr. Christophersen i Kadix, af 5te ds. har Kommunebestyrelsen i Kadix tilstillet ham en Adresse, hvori den udtaler sin varmeste Tak for de Tjenester, han som svensk og dansk Konsul har vist Staden under de sidste Uroligheder dersteds, — hvis Ophør for en væsentlig Del skyldes Konsulens Indflydelse.

I Lagthinget idag paabegyndtes den foreløbige Gjennemgaaelse af Odelsthingets Beslutning om Stemmerettens Udvidelse. De derom i Lagthinget fattede Beslutninger vil efter den igaar faldne Afstemning selvfølgelig kun blive at betragte som subsidiære, og ville saaledes kun komme under Behandling i Odelsthinget, forsaavidt dette ikke gaar ind paa Lagthingets igaar fattede principale Beslutning om at lade Sagen gaa til Storthinget til samtidig Omordning af den kommunale og statsborgerlige Stemmeret. — Aschehoug tog idag sit Forslag tilbage, da han fandt, at det ikke havde Stemningen for sig; men han lod sig ved Schwartz's Opfordring bevæge til atter at fremsætte det. Herved foranledigedes en Debat paa omtrent 1 Time, som endte med, at der mod 7 Stemmer besluttedes, at Aschehougs Forslag ikke skulde lægges til Grund for Lagthingets Forhandlinger, der saaledes nu kun komme til at omhandle Odelsthingets Beslutning.. De 7, der stemte for, at Aschehougs Forslag skulde lægges til Grund, vare: Aschehoug, Schwartz, Amtmand Jensen, Harbitz, Valstad, Vogt og Hesselberg. Fraværende var: Landmark.

„I den anden Verden". Paa det kgl. Theater i Kjøbenhavn er nylig opført en ny Komedie af den bekjendte Forf. M. Goldschmidt. Stykkets Ide er saa eiendommelig, at vi (efter et dansk Blad) vil tillade os at meddele den: Etatsraad Didriksen er syg, men hans Sygdom er mere sjælelig end legemlig, ialfald har dens legemlige Del, Hovedpine, nervøst Ildebefindende osv. sin Kilde i den sjælelige Organisme, i Karakteren eller rettere Mangelen paa Karakteer. Han er, som det heder om ham i Avisen, en „Nathue", en skikkelig Mand, men en Pjalt, der viger for enhver bestemt, kraftig udtalt Villie. Saaledes er han anlagt af Naturen, og hans salig Kone har, som det synes, bidraget Sit til yderligere at udvikle dette Anlæg. Men til Forskjel fra en slet og ret Nathue, der lader sin Kvast hænge ned, har han Følelsen af sin egen Slaphed, lider derunder, og gjør det ene lille Forsøg efter det andet paa at reise sin Villiekvast og faa den til at staa stivt i Veiret. Ethvert saadant kortvarigt Forsøg ender imidlertid med et nyt Nedfald og en forøget nerveus Hovedpine. Han beseires saaledes skiftevis af sin gamle Pige Trine, af Kogekonen Mad. Jensen, men navnlig af sin Overordnede i Ministeriet: Konferentsraad Andersen, der afnøder ham hans Samtykke til en Forbindelse imellem hans Datter og Konferentsraadens Søn. Han bliver svagere og svagere efter hvert Nederlag, det løber rundt med ham som med Vielgeschrei, og da hans Datter tilsidst erklærer ham, at hun elsker en Anden, angriber Modsigelsen, Sindsbevægelsen, Følelsen af hans egen Svaghed og Frygten for den villiefaste Konferentsraads Vrede og Hævn ham saaledes, at han halvt afmægtig synker om i en Lænestol og raaber: „Hjælp! Min Medicinkasse! Jeg dør! I Hui og Hast giver man ham Draaber, men tager feil af Flasken. Istedetfor et beroligende Medikament faar han et hidsende, farer op, synker sammen og besvimer. Saaledes ender første Akt.

I en anden Akt erfarer man, at Rystelsen har forvirret Etatsraadens Hjerne. Ordene i hans Tankegang er vel ikke forstyrret; men han troer, at han er død, at han befinder sig „i den anden Verden". Selvfølgelig vil han ikke længere tage Medicin, og herpaa, paa Nervernes Beroligelse og Virkningen af en Søvn beror Haabet om hans Helbredelse. Han gaar omkring i sin Slobrok, stille glædende sig over at være befriet for den jordiske Tilværelses angribende Bryderier, Støi og Modsigelser, anstiller allehaande pudsige Betragtninger over Tilstanden efter Døden, der imidlertid ender med den sagte Tilstaaelse, at han i Grunden kjeder sig i de Saliges Bolig. Da finder han et Brev paa Gulvet, som Lægen med Forsæt har lagt paa hans Vei. I dette meldes, at hans gamle, afholdte Tjenestepige, som han havde givet Lov til at reise til „Seierø", er kantret med Færgebaaden og druknet. Naa, den skikkelige Sjæl vil da idetmindste komme til ham i Himlen og adsprede ham i hans Ensomhed! Det sker. Trine træder langsomt og rolig ind, iført sin hele Reisedragt, og sætter sig ligeoverfor ham paa en Stol. Er Du druknet Trine? — Ja! — Var det haardt at gaa paa? — Nei! — Hvorlænge er det siden? — Halvtredsindstyve Aar. — Ih Herre Jemini, saa maa de Andre jo komme snart! — Og eftersom han nævner dem, træde de ind ad Døren, den Ene efter den Anden: hans Datter og den Mand, hun elsker, hans Læge, og tilsidst hans Plageaand: Konferentsraaden. Da løses hans Tunge; nu er han jo i den anden Verden og har Intet at frygte mere. Nu siger han Konferentsraaden Sandheden, og det saa eftertrykkelig, at bemeldte Hædersmand finder sig foranlediget til at trække sig tilbage; nu tilstaar han, at han har havt Uret imod sin Datter ved at modsætte sig hendes Tilbøielighed, og at han igrunden i sit Hjerte havde billiget hendes Valg. Og da han ser de Andre sætte sig tilbords, og Trine giver ham den høitidelige Forsikring, at man heroppe lever akkurat ligesom paa Jorden, tager han ikke længere i Betænkning at drikke et Glas Vin med de øvrige Afdøde, ja endogsaa to. Efter Nydelsen heraf bliver han naturligvis søvnig — det har Doktoren sørget for — sætter sig veltilfreds i en Lænestol og falder endelig i den Slummer, som, hvis man tør fæste Lid til Lægens Ord, vil gjengive ham til sig selv og til den Verden, han i Indbildningen har forladt. Med denne glade Udsigt ender Komedien.

Storthinget.

Tirsdag den 19de Januar holdtes Storthing. Præsident Aall. Sekretær Sørensen. Modtagen af en Deputation indfandt sig Statsraad Meldahl, der overbragte:

1. Kgl. Proposition til ny Foreningsakt mellem Norge og Sverige; besluttedes trykt paa sædvanlig Maade for at komme under næste ordentlige Storthing.
2. Kgl. Proposition om en Brudegave, stor 20,500 Spd., i Anledning af Prindsesse Lovisas forestaaende Giftermaal; besluttedes udlagt til Behandling i senere Møde uden Oversendelse til nogen Komite.

Derefter refereredes:

Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 angaaende Lov om Afgift af Malt og Brændevinstilvirkning. Besluttedes udlagt til Behandling i senere Møde. Mødet derpaa hævet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar fremdeles høit, høiest paa Østlandet. Vinden er Sydlig til Østlig Laber, i Aalesund og Sandøsund svag. Overskyet Veir, Sne i Skudesnæs. Temperaturen er over Normalstand. Udsigterne ere til klarere og koldere Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen og Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3.

S. Brun,
Sogneprest.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoller, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ℳ Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 2 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Hhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numerer og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Hhr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren

Bogtrykker **H. J. Jensen,** Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:
Lovene for 1865—66, heftet 20 ß.
Konkursloven, heftet 6 ß.
Love ang. udvidet Angang til Haandværksdrift, udkomne paa Storthinget i 1865—66, forsynede med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.
Lov af 26de Mai 1866 om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Noter og Henvisninger. Pris 4 ß.

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Venetianskrødt.

Et lidet Parti Venetianskrødt, extra fint svensk Kridt, engelsk Kjønrøg og fint engelsk Bruntrødt sælges til billig Pris i **Jacobsens** Farvendsalg.

Priis-Courant
over
sølvmedaillebelønnede
Melkesaaer, Spand etc.
fra
Ivar S. Youngs Commissions-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

☞ Angaaende det saakaldte Schwarzske Melkebrug eller Afkjølningsmethoden se Norsk Landmandsbog for 1868. Side 62 og 94. 116 flg.

40 Kands Melkesaa } til Schwartz's eller Afkjølingsmethoden.	9	„
30 — Do.	6	90
20 — Do.	4	60
15 — Do.	3	108
Melkesiler	1	42
20 Kands firkantede Melkeflasker	5	12
15 — Do. Do. } Til Transport.	4	24
12 — Do. Do.	3	108
10 — Do. Do.	3	36
8 — Do. Do.	3	„
7 — Do. Do.	2	84
6 — Do. Do.	2	48
5 — Do. Do.	2	12
4 — Do. Do.	1	96
3 — Do. Do.	1	60
2 — Do. Do.	1	24
1 — Do. Do.	„	108
Kalvepattemaskine med Bredt	2	30
Melkekolle, 3 Kands	1	6
10 Kands Smørkjerne, Lindqvists Patent . .	22	60
5 — Do. Do. Do. . .	15	„
5 — Do. Gusanders Do. . .	4	24
3 — Do. Do. Do. . .	3	„
1 — Do. Do. Do. . .	1	96
½ — Do. Do. Do. . .	1	24
Smørkjærne, Aas Model	6	„
Ostekværn Do.	6	„
Melkemaaler med graderet Skive, 3 Kands .	1	96
Melkehæverter	„	70

Sælges kun pr. Contant. Remisse maa medfølge Ordres. Naar tages for 100 Spd., gives 5 pCt. Rabat.
Anm. 1 Kande er = 2⁷⁄₁₀ Pot. Alt arbeidet af bedste Sort dobbelte svenske fortinnede Jernplader.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler.
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af

Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carjohansgade 16.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.

Alle Sorter Trær og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.

Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri,** Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tilkjøbs forlanges.

Godt solid Møblement til et Værelse ønskes. 1 **Sopha,** 1 **Piedestal** eller **Chifonier,** 6 **Stole** samt **Bord** m. v. ønskes kjøbt snarest muligt. Billet mærket „Møbler" nedlægges i Dagbladets Expedition med Opgivende af Pris.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes i Dørvriderfabrikken, Nygaden No. 8 b.

Landmaalingsinstrumenter.

Et Sæt brugte, men gode Landmaalingsinstrumenter ønskes kjøbt. Opgiv Pris og hvilke Slags Instrumenter i Billet mærket „L. H. 1869", indlagt i Dgbl.s Exped.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 16. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 20de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskog, Høland, Trygstad, Askim, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Bersen, Sim (Lesje), Vebgungsnæs, Leresm, Veo, Lenset, Bolsø (Essø), Fredø, Bestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brøttum, Biri, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 18de Januar. Den ved Rigsdagens Aabning afholdte Throntale udtaler sig om Rigernes venskabelige Forhold til de udenlandske Magter og ytrer Haab om, at Prindsessens Formæling vil bidrage til at styrke Baandet mellem Skandinaviens Folk. Der vil blive forelagt en ny, klart affattet Foreningsakt mellem Sverige og Norge, som har til Hensigt at fjerne enhver Misforstaaelse og give Foreningens Vilkaar en med dens Grunde overensstemmende Udvikling. Der bebudes et nyt Udkast til Landforsvaret, hvoraf dog ved denne Rigsdag kun de vigtigste Dele vil komme under Behandling. Bibeholdende det af den gamle Krigsforfatning, som er forenligt med de nyere Tiders Krav, er Udkastet fremgaaet af Ønsket om ikke at kræve større Opofrelser end de, der er ueftergivelige for vor Selvstændighed. Ogsaa bebudes Forslag om Forandring af Nentefoden. Handelstraktater er afsluttede med Japan og Siam. Statsbudgettet fordrer ingen Forøgelse af Skatterne. Anlæg af Jernbaner vil ei udstrækkes over den i de sidste Aar befulgte Plan. Propositioner vil fremkomme om Bevilgning af 196,000 Rd. til Brudegave for Prindsessen og om et Laan af 3,100,000 Rd. til Nordvestbanens Fortsættelse.

Udenrigsministeren vil ikke foreslaa nogen Norm for de diplomatiske Aflønninger, men om saadan senere skulde findes hensigtsmæssig, antages den enten at burde bestemmes overensstemmende med Unionskommiteens Forslag (§ 29, Moment 2) eller af Rigernes Repræsentation i Fællesskab, idet ikke Rigsdagen eller Storthinget ensidigen bør beslutte Forandringer i den fælles udenlandske Repræsentation.

Paris, 18de Januar, Aften. I Keiserens Throntale ved Kamrenes Aabning konstateres, at det er en fælles, men, naar det skal virkes paa en af Revolutioner gjennemrast Jordbund, tillige vanskelig Opgave for Regjeringen og Kamrene at grundfæste en Styrelse, som kan adoptere Frihedens Velgjerninger og tillige udholde dens Udskeielser. Det er utvivlsomt, at Forsamlingsloven og Presseloven i visse Kredse har fremdrevet en kunstig Bevægelse, men Nationen er forbleven uimodtagelig for Agitationerne. Forretningslivet er igjen bleven mere frugtbart. De fleste nye Valg ere gunstige for Regjeringen. Den nye Militærlov og de til Militærvæsenet bevilgede Hjælpemidler have paany hævet Tilliden. Land- og Sømagten er stillet paa Fredsfod og den effektive Styrke overstiger ikke de tidligere Tiders, men Bevæbningen er gjort mere fuldkommen. En uddannet Reserve og Mobilgarde giver vor Magt en uberegnelig større Udvikling. De militære Hjælpemidler ere med den franske Folks Bistand nu bragte paa det Punkt, at høit kunde udtale Ønsket om Fredens Bevarelse. Forholdet til Udlandet er meget venskabeligt, endog til Spanien trods Revolutionen. Konferensen nærmer sig nu det Maal, hvortil alle de Besuldmægtigede har stræbt. Keiseren har det faste Haab, at Intet vil forstyrre den almindelige Enighed, og at endel tilsigtede Forbedringer vil blive virkeliggjorte. Talen nævner forskjellige Fremskridt i det Indre og haaber, at de nye Valg vil bevise, at Nationen ikke vil Revolution, men Fred og en inderligere Forbindelse mellem Statsmagterne.

Konstantinopel, 18de Januar. Efter sikkert Forlydende har Porten overdraget Djemil-Mehemed Pascha at undertegne Konferentsprotokollen. Man tror, at ogsaa Grækenland vil tiltræde Konferentsens Beslutninger.

Til D'Hrr. H. E. Berner og A. Bang.

I „Dagbladet" for den 16de d. M. har en unavngiven Indsender i Anledning af „Morgenbladets" Udtalelser angaaende Spørgsmaalet om Stemmerettens Udvidelse henvendt følgende Tiltale til mig og endel andre navngivne Mænd:

„Et skulle I vide, mine Herrer! Vi Medlemmer af Odelsthinget lader os ikke længer ustraffet udskjælde af Eder, og for hvert personligt Udfald og hver personlig Fornærmelse, I kommer med, gjør vi Eder personlig ansvarlige. Dette til Overveielse."

En anonym Mands Udsigelser egne sig vistnok ikke til „Overveielse," men de have dog Krav paa Opmærksomhed, naar de udtales paa Prent i **Odelsthingets Medlemmers Navn.** Som En af dem, mod hvem Trudslerne ere rettede, tillader jeg mig derfor at henvende mig til mine Herrer, der staa som Dagbladets „ansvarlige Udgivere," med følgende Spørgsmaal:

1. Hvilken Bemyndigelse har Indsenderen til at tale paa Odelsthingets Medlemmers Vegne eller — efter en velvillig Fortolkning — Odelsthingsmajoritetens Vegne? Eller paa hvilken Maade har Redaktionen forvisset sig om, at Indsenderen — hvad der forekommer mig aldeles utroligt — udtaler Odelsthingets Medlemmers eller dets Majoritets Tanker om og Hensigter mod mig?
2. Hvad er det, som jeg trues med fra Odelsthingets Medlemmers eller Majoritets Side? Hvilket „Ansvar" vil man gjøre gjældende mod mig, og hvilken „Straf" har man tiltænkt mig, ifald Odelsthingets Medlemmer „udskjældes" i Morgenbladet?

Denne min ærbødige Forespørgsel anholder jeg om maa blive indtaget i „Dagbladet," idet jeg forventer mig Svar meddelt af samme Vei.

Kristiania den 19de Januar 1869.
M. Birkeland.

I Anledning af Ovenstaaende bemærkes, at naar Hr. M. Birkeland indrømmer, at en fra Odelsthingsmands betegnet Henvendelse har „Krav paa Opmærksomhed," saa kunde Redaktionen gjerne spare sig for Udtalelse om det Ansvar, som Hr. Birkeland vil antyde ligeoverfor den. Imidlertid skal Redaktionen henstille til Hr. Birkeland selv at bedømme, om det ikke for mindre modent ud at stille spidsfindige Spørgsmaal om Fuldmagt, al den Stund man tidt og ofte ser Inserater, hvori den eller den optræder f. Ex. paa Præsteskabets Vegne. Vi mindes heller ikke nogensinde at have seet nogen Opfordring til Morgenbladets Forfattere om at godtgjøre, at de optrædе paa det norske Folks Vegne. Forsaavidt yderligere Svar paa saa ubeføiede Spørgsmaal behøves, vil dette kunne ventes fra Indsenderen Hr. L. Red.

Professor Christie og den tekniske Skole i Throndhjem.

Som bekjendt, eier Throndhjem betydelige legerede Midler forat anvendes til Oprettelsen af en saadan Skole. Efter flere Aars Forhandlinger og Overlægninger i en i Sagens Anledning nedsat Komite fom man endelig til et Resultat angaaende disse Penges Anvendelse, og der indsendtes en Ansøgning om at Statens Midler at erholde et aarligt Tilskud af noget over 3000 Spd. For denne forholdsvis meget ringe Sum vilde man i Forening med Byens egne Midler erholde en Anstalt af et temmeligt respektabelt Omfang og med et tilsvarende Udstyr. Men Departementet for det Indre, hos hvem det maaske var bestemmende, at Skolen efter den foreslaaende Plan vilde blive betydelig anseeligere end en samtidig foreslaaet for Kristiania og som ventelig maatte sørge for, at Hovedstaden, nu som altid, skulde faa Rosinen i Pølsen, negtede at forelægge Sagen til Antagelse af Storthinget, og havde de Nordenfjeldske Storthingsrepræsentanter ikke taget den i sin egen Haand, vilde den derfor for denne Gang have strandet i et eller andet af vort driftige Indre-Departements støvede Gjemmer. Departementet paaberaaber sig i sin Betænkning en Erklæring fra sin sagkyndige Konsulent i disse Anliggender, Hr. Professor H. Christie; men dette mærkelige Aktstykke indeholder, næst efter en Imødegaaelse af en Indvending mod Hr. Christies Plan for de elementære, tekniske Skoler, hvilken Throndhjemskomiteen havde tilladt sig at fremføre som væsentligt Motiv for, at denne Plan ikke tænktes befulgt, kun et nogent Tilkjendegivende af, at Hr. Professoren fandt det indsendte Udkast uheldigt, fornemmelig fordi det ikke, som Hr. Christies egne Arbeider i denne Genre, var en fattig Kopi af nogen Svensk Skole.

Hvad den for Throndhjem foreslaaede Skole angaar, saa maa det ikke tabes af Syne, at Byen selv eier den væsentlige Del af de Midler, som paakræves til dens Oprettelse og Drift. Det skal jo være et frit Land, vi lever i, og Folk maa vel derfor have nogen Ret til at stelle med sit Eget, som de vil, og denne Ret kan formentlig ikke tabes i sin fulde Udstrækning, om man erholder et Bidrag af offentlige Midler, fornemmelig, naar der, som her, bydes al den Garanti for Midlernes heldige Anvendelse, som man paa Forhaand kan forlange. Angaaende denne Garanti skal det fremhæves, at Komiteen, foruden flere anerkjendt dygtige Mænd, i sin Midte tæller en af Landets mest anseede Ingeniører, en Mand, som har gjennemgaaet baade den Chalmerska Sløjdskolen i Gøtheborg og den Polytekniske Skole i Hannover, og som desuden ved et mangeaarigt og virksomt praktisk Liv har, som Faa i dette Land, erhvervet Erfaring om de Fordringer, Livet stiller til Teknikeren.

Man maa ogsaa lægge vel Mærke til, at Throndhjem ikke begjærer større Bidrag end Departementets Konsulent har bragt i Forslag for de andre Byer, hvor lignende Skoler agtes oprettede, og man havde naturligvis saa meget mindre Betænkelighed ved at æske dette Bidrag for ved dets Hjælp at faa noget Fuldstændigere istand, saa man maatte mindes den gamle Regel: Hjælp dig selv, og du skal blive hjulpen.

Den temmelig haanlige Maade, hvorpaa specielt Hr. Christie har tilladt sig at behandle Indstillingen fra Throndhjem synes derfor, i Betragtning baade af de særegne pekuniære Forhold, hvorunder denne Skole oprettes, som ogsaa af den uomtvistelige Sagkyndighed, som her har udtalt sig, altsaa fra ethvert Punkt, hvorfra Sagen kan betragtes, at være yderst umotiveret.

Overhovedet er det ingen let Sag paa Forhaand at afgjøre, hvorledes en saadan Skole bør indrettes, forat den skal passe for vore Forhold; det er idetmindste hverken paa Forhaand givet eller nogetsteds bevist, at vore Forhold i dette Stykke er aldeles identiske med Sveriges, og jeg har en temmelig stærk Formodning om, at ogsaa her vil en Norsk Original vise sig vel saa heldig som en Svensk Kopi.

Under alle Omstændigheder maa man antage, at Erfaringen vil foranledige flere Tillempninger, og det gaar saaledes formentlig ikke godt an at opgjøre en vis bestemt Plan og sige: dette er den eneste rette, enhver anden duer ikke.

Undertegnede, som i sin Tid har gjennemgaaet et Kursus for Maskiningeniører ved Karlsruhes Polytekniske Skole, samt senere i nogle Aar befattet sig endel — omend ikke udelukkende — med praktisk Teknik i forskjellige Retninger, rigtignok væsentlig for egen Regning, har vistnok med Støtte heraf troet uden Ubeskedenhed at kunne opgjøre en selvstændig Mening om det foreliggende Spørgsmaal. Imidlertid har det maattet være mig paafaldende, at Ingen af dem, som Departementet i denne Sag har henvendt sig til, har gjennemgaaet en ordnet videnskabelig-teknisk Opdragelse ved et høiere Institut, og da man saa ganske synes at have overseet Mænd, der, baade hvad tekniske Kundskaber og Erfaring angaar, er mig meget overlegne, kan jeg vistnok ikke have synderligt Haab om at se min Kompetence anerkjendt i den ministerielle Leir. Ikkedestomindre vover jeg at give mit Besyv med i Laget.

Jeg skal dog ikke fordriste mig til at paastaa, at Hr. Christies Forslag er absolut forkasteligt, om jeg end maa bekjende, at Thronderkomiteens Plan har tiltalt mig mere. Hvad jeg med Komitteen fornemmelig savner ved Hr. Professorens Skole, er en nogenlunde hjælpelig afsluttet Dannelse for Teknikere. Jeg kan ikke skjønne rettere, end at for disse bliver den høiere Skole en bydende Nødvendighed, efterat de er færdige med den elementære, og dette anser jeg for Tiden af flere Grunde for mindre heldigt. Tiltrods for Hr. Professorens lakoniske Benegtelse, maa jeg derfor med Thronderkomiteen formene, at Hr. Professor Christies Udkast ikke er praktisk nok; det giver Bygningsfagene altfor liden Plads, og, fremfor Alt, det har optaget altfor lidet Tegning. 3 Aar er dog intet ubetydeligt Afsnit af et Menneskes Liv, og naar Folk med nogenlunde Forkundskaber offrer sig til et specielt Studium i et saadant Tidsrum, saa kan det ikke underligge nogen Tvivl, at man med en passende Begrændsning maatte kunne drive det til at meddele dem en fuldstændig afsluttet theoretisk Uddannelse. — Det er aabenbart, at Hr. Chr. har den høiere Skole i Baghaanden; men jeg tror, at det endnu i en ikke ganske kort Fremtid bør have gode Veie med en saadan her i Landet. Min Formening i saa Henseende har jeg under Mærket —n temmelig udførlig udviklet i en Række Artikler i Thr.hjems Adr. for 1866 No. 47 og flg., og jeg finder det ikke fornødent, her at synge en gammel Vise om igjen. Nok er det, jeg har en, som jeg haaber, velbegrundet Formening om, at vi med en saadan Skole, som den for Throndhjem foreslaaede, vil faa Alt, hvad vi for Øieblikket bør tragte efter. Medens Hr. Christies Elementærskoler blot „meddeler de fornødne Elementærkundskaber til unge Mænd, som har bestemt sig for teknisk Virksomhed, eller som vil forberede sig til Optagelse ved en høiere teknisk Undervisningsanstalt," opstiller den Throndhjemske som Øiemed at meddele:

1. Enkelte theoretiske Kundskaber til Mænd, der har bestemt sig for en eller anden praktisk Virksomhed (Handelsmænd, Landmænd, Haandværkere osv.)
2. En fuldstændig theoretisk-teknisk Uddannelse for Mænd, der har bestemt sig for en lavere teknisk Virksomhed (Dampskibsmaskinister, Formænd og Bestyrere af mindre Fabriker, Sagbrug, Møller, Bygningsarbeider osv.).
3. Fuldstændige Forkundskaber for Mænd, der har bestemt sig for at søge en høiere teknisk Uddannelse.

Jeg nærer, som sagt, ingen Tvivl om, at denne Plan vil opfylde baade alle Nutidens og alle en ikke ganske kort Fremtids berettigede Krav, ligesom heller ikke om, at de i Anslag bragte Midler vil vise sig tilstrækkelige til Planens Realisation. En anden Sag er det, at jeg ikke ubetinget kan erklære mig enig med Komiteen i alle Detailler, specielt hvad Fag- og Timefordelingen angaar; dog i dette Punkt vil Erfaringen snart føre til det Rette, og Differentser i Meningerne herom er af forholdsvis mindre Betydning.

Hvad det egentlig er, Hr. Christie har at udsætte paa den Throndhjemske Skole, foruden at den ikke er Svensk og ikke er arrangeret af ham selv, savner man til Dato al Oplysning om; jeg tillader mig imidlertid at henstille til Hr. Professoren at fremkomme med en lidt udførligere Meddelelse af de Grunde, som for ham har været de bestemmende for ikke at tiltræde Thronderkomiteens Mening. Han maa dog have andre Anker end denne ene fattige, uendelig magre, at ikke Svenskerne har gjort det saaledes.

Jeg paaskjønner i fuldt Maal Hr. Christies Interesse for en Sag, som maa ligge mig personlig meget nær; jeg respekterer Hr. Professorens Bestræbelser for Sagens Fremme, og jeg agter hans Meninger. Imidlertid maa jeg forbeholde, at disse Meninger ikke hæves saa høit, — hvad man synes at have til Hensigt, — at de skal udelukke al anden Meningsberettigelse, noget der vilde være ligesaa forkasteligt i sit Princip, som farligt i sine Konsekventser. Et Professorat i Fysik ved Christiania Universitet og en 14 Dages Reise i Sverige, samt et ligesaa langt Ophold i Kjøbenhavn giver i og for sig ingen afgjørende Garanti for Authoritet i Spørgsmaal om tekniske Skolers Oprettelse, og andre Adkomster kan man idetmindste ikke af Sagens Akter se, at Hr. Christie har at paaberaabe sig. Departementet har rigtignok paatrykt Hr. Professoren sit Stempel, og, sandt

nok, Departementet er mægtigt, meget mægtigt, endogsaa i dette burokratiske Land; — men almægtigt er det da ikke heller!

Ranheim pr. Throndhjem, Januar 1869.

Laur. Jenssen.

Faar den anden Part ogsaa Lov til at blive hørt?

Af Kirkesanger J. Olaffen.

Vor Grundlovs § 92, om Embedsmændenes Forpligtelse til at bekjende sig til den evangelisk-lutherske Religion, er allerede kommen paa Dagsordenen til Afgjørelse i Norges Storthing imorgen. Den er en gammel Gjenganger, og faa Sager er bleven saa husvant i Norges Thingsal, som denne. Mange vægtige og vakre Ord ere talte i Thinget, i Pressen og ude blant Nationen baade for og imod dens Ophævelse, og det vil være vanskeligt selv for den dygtigste Mand at opdrive nye Argumenter, hverken i den ene eller den anden Retning. Denne Gang synes Diskussionen stærkt at gaa i den Retning, at denne Grundlovsbestemmelse nu endelig bør ophæves, da den er en Skamplet paa vor ellers saa herlige Grundlov. Det er muligt, at disse mange vægtige Stemmer for Ophævelsen ligeoverfor de faa Røster mod, kommer af, at Meningerne om denne § klarner sig mere og mere og trænger sig dybere og dybere ned i Folket. Er dette Tilfældet og Sagen seirer, saa er dens Time og Tidens Fylde for den kommen. Muligens kan ogsaa Modpartens Taushed komme deraf, at vel er den ikke svagest i numerisk Styrke, men det skorter den paa Talsmænd paa samme Tid, som det alletider er lettere at tale for end mod en Sag.

Saameget bør vel endog flere af Sagens varmeste Talsmænd indrømme, at ogsaa denne Sag, som enhver anden, kan og bør sees fra to Sider, og at det nok kan gaa an at slaa af lidt af de mange vakre og velberettigede Argumenter, som i vor Presse har været anførte for Sagen.

Man maa da for det Første mærke sig, at Broderparten af de anførte Grunde for Ophævelsen — saa synes jeg iallefald — ere holdte ikke fra Statskirkens Standpunkt, men fra Guds Kirke paa Jorden, Herrens Menighed i sin store Almindelighed, og forsaavidt tror jeg de skyde Maalet forbi, iallefald i væsentlig Mon. Ret ikke saa lidet anderledes stiller disse Argumenter sig, naar man tager sit Standpunkt i en Særkirke, i en Form for Menighedens Synbarhed her paa Jorden, som Staten har erklæret for sin Form, som den vil bekjende sig til, beskytte og haandhæve. Da kan ikke Staten længer staa indifferent; thi i det Dieblik Staten iblandt de almindelige synbare Former har gjort et Valg, saa kan den ikke, saafandt den vil staa til Troende, saafandt den som Stat kræver Respekt for sit Ord, ikke give med den ene Haand og tage igjen med den anden, ikke sige idag: Jeg vælger den lutherske Kirke som den Form for Guds Riges Vært og Trivsel i mit Samfund, men imorgen: jeg gjør mig ligehendt enten saa mine Samfundslemmer vil være for eller mod den. I det Dieblik Staten gjør dette, saa taler den med to Tunger, og det har ikke Staten ligesaa lidt som den enkelte Person Lov til at gjøre. I det Dieblik Staten giver en liberal Dissenterlov for alle sine Børn, og kun beholder sine Embedsmænd som det Instrument, den maa have til at haandhæve den Kirkeform, den har erklæret for sin, i det Dieblik er Staten liberal. At tale i alle Sprogets Tonearter om, at en saadan Stat er intolerant, tror jeg for min Del er en god Del Overdrivelse. Man kan nu sige, hvad man vil, den som indtræder paa Embedsbanen, gjør det i en moden Alder og med frit Overlæg. Staten aabner alle sine Døre for ham til Stilling og Erhverv, Ære og Anseelse. Kun et betænker Staten sig paa, det nemlig, at beklæde ham med et Embede i sin Tjeneste. Vil Individet det, saa siger Staten: Jeg har forpligtet mit Overhoved Kongen til at haandhæve en vis Kirkeform; jeg har bestemt i min Grundlov, at en bestemt Form, den evangelisk-lutherske Kirke, skal være der Form, hvori jeg helst ser Guds Rige fremmet iblandt mine Børn, derfor nødes jeg til af mine Embedsmænd at kræve, at de skulde respektere denne Form, ellers vil mine øvrige Børn tro, at jeg er indiferent ligeoverfor Religionen eller at jeg taler med 2 Tunger, og dette kan jeg ikke gjøre, uden samtidig at forarge mine Børn og vække Skrupler og Tvivl om min Troværdighed og Ærlighed.

Glemme bør vi, som lever nu heller ikke, at § 2 i vor Grundlov hører til de Hovedpunkter, som vore Fædre paa Eidsvold foreløbig opstillede som de Grundsatser, hvorpaa vor Grundlov skulde hvile. Selv om intet Andet talede for §§ 2 og 92, saa maatte idetmindste Pietetsfølelse for vore Fædre gjøre det.

Men selv om alle Argumenter, som ere benyttede i Pressen og ellers i mundtlig Diskussion, rammer Maalet: et maa vel Alle indrømme, det nemlig, at Spørgsmaalet fortiden er af liden praktisk Betydning. Paa den anden Side staar der Tusinder og atter Tusinder af Landets Børn, som vil tage Forargelse af, at Grundlovsbestemmelsen fortiden ophæves. Billighed, synes jeg, taler saaledes for, at naar ingen Skade er skeet eller sker ved, at §'en staar, medens Tusinder af Landets Børn i By og paa Land tager Forargelse af, at den stryges, saa kan den blive staaende, indtil at Menigmand ved en større Oplysning vil mere end nu finde sig tilrette med, at denne Grundlovsforandring gjøres. Da jeg ved, at Tusinder af mine Medkristne i Fædrelandet deler min Mening, saa har jeg ladet disse simple Ord indtage i Dagbladet, saa at ogsaa disse mange, mange Tusinder kunne faa udtale sig, eller finde et, om end et svagt Udtryk for sine Meninger, inden Sagen i Nationens store Raad afgjøres.

Kristiania, den 20de Januar 1869.

Morgenbladet og Wäktaren. Begge disse ærede Repræsentanter for de ikke-frisindede Anskuelser udtaler sig med den ønskeligste Samdrægtighed imod den Beslutning, som Norges Storthing mod 12 Stemmer vedtog efter Sverdrups Forslag om at bede Regjeringen fremtidig forelægge Storthinget et specificeret Overslag over de betydelige Udgifter til Diplomatiet og Konsulatvæsenet. Morgenbladets svenske Tvillingbroder, Wäktaren, gjentager den romerske Paves afmægtige Ord, som saa tidt har vakt alle europæiske Folks og Fyrsters Latter og Forargelse, naar han har protesteret mod Frihedens og Oplysningens Fremskridt; disse afmægtige Ord: „Vi kunne ikke" (eller i Pavens Mund: Non possumus) har nu de nævnte ærede Blade, der aftrykke hverandres Udgydelser og Beklagelser over Storthingets Beslutning, gjort til deres Valgsprog; til Lykke med det! Men det kunde være paa rette Sted at minde om, at Storthinget i denne Sag paa den loyaleste Maade kun har understøttet den svenske Rigsdag i dens Bestræbelser for at føre lidt Indseende med det latterlige Sløseri og den gammeldags Taabelighed, som den svenske Udenrigsminister har ladet herske ved sin hidtil temmelig ukontrollerede Brug af de Midler, som de forenede Rigers Nationalforsamlinger har stillet til hans Raadighed. Den øvrige svenske Presse har ogsaa fundet Storthingets Beslutning rimelig og bifaldsværdig, tiltrods for Morgenbladets Forsøg paa at ophidse den til at gjøre fælles Sag med sig i at anklage Storthinget for at have udkastet en „Brandfakkel" og villet sætte Splid mellem Norge og Sverige, „fremkalde en ny Statholderstrid" osv. Hertillands har Alle undtagen Morgenbladet med sin 12 Mands Styrke i Storthinget, i Sverdrups Forslag og Storthingets Tilslutning til det, kun seet et nyt Vidnesbyrd om den Aand og Dygtighed, som Folket med Rette venter af sine udkaarne Mænd. Vi skulle lægge os paa Minde disse Ord, som vi gjengive efter Dagens Morgenblad: „Hvis Nordmændene vil gaa ind paa en passende Unionsregjering og et Unionsparliament, saa faar de samme Indflydelse paa de diplomatiske Anliggender, som den svenske Rigsdag har." Dette kalde vi rene Ord for Pengene; det er at give sin Selvstændighed hen for at faa Lov til at spare nogle Spd. paa en Udgiftspost, som Storthinget alligevel kan udstrække nogen Naadighed over. Vi vide ikke, hvad der kan give det svenske Blad Dumdristighed nok til at føre et saa uværdigt Sprog ligeoverfor Norge og dets Statsmagter. Men det skal ikke og kan ikke glemmes, at Morgenbladet har gjort sig til Tolk for en trællelynt Opinion, som kun er et Koteris, og som det er den norske Presses Pligt at føre Krig mod indtil det Yderste. Lad os tænke os, hvad der vilde være skeet, om den svenske Presses Mænd havde været saadanne, som nu raade i Morgenbladet og Wäktaren. Da kunde Morgenbladets „Brandfakkel" have tændt en Ophidselse mod os inden Sverige som den, der fandt Sted under Statholderstriden. Heldigvis er Morgenbladet nu for afmægtigt til engang at kunne vinde en Herostrats skjændige Berømmelse.

Udlandet. Ifølge de sidste Efterretninger fra Udlandet har Konferentsen havt sit tredie Møde, uagtet den græske Gesandt ikke har været tilstede. Om Udfaldet af Forhandlingerne tales der allehaande, men det synes i Virkeligheden endnu ganske at være en Hemmelighed. Dog, saa meget kan man se, at Ingen synes at love sig særdeles store Resultater. Man venter ikke andet Udbytte, end at Konferentsen vil erklære sig for visse almindelige Grundsætninger, som passe paa det foreliggende Tilfælde, og ved saadanne fromme Ønsker kan Striden aabenbare ikke afgjøres. Grækenlands Holdning ved Konferentsens Aabning har netop vist, at det ikke tager i Betænkning at ringeagte. Raad, som gives af „hele Europa", og Forklaringen heraf ligger meget nær, da Enigheden imellem Magterne kun er et Skin. Hvad Rusland angaar, da er det netop det, som først opstillede Fordringen om, at den græske Befuldmægtigede skulde have besluttende Stemme, og Regjeringen i Athen har saaledes ikke savnet Anledning til sin udfordrende Optræden.

France tror, at Grækenland vil opgive sin Beslutning om at holde sig udenfor Konferentsen, og at denne vil være istand til at gjenoptage sit Arbeide. Det nævnte Blad siger fremdeles, at Kampen vilde blive isoleret, dersom den diplomatiske Konflikt skulde gaa over til en bevæbnet; thi der synes ikke at være nogen Grund til at antage, at der staar en Stormagt bagved Kabinettet i Athen, da Rusland under Forhandlingerne i Konferentsen bestemt har udtalt sig imod Grækenlands Adfærd. Patrie er af den Anskuelse, at Rhangabe ikke vil faa noget Svar og ikke vil deltage i Konferentsens følgende Møder.

Fra London skrives under 12te ds. til „Køln, Zeit.": „Tør Reverdy Johnson endnu engang gjentage sin oftere udtalte Spaadom om, at Stridsspørgsmaalene imellem England og de Forenede Stater vilde være afgjorte i Løbet af nogle Maaneder? Gjør han det, saa kjender han ikke en amerikansk Gesandts Stilling. Han maa dog begynde at indse, at hans Fuldmagt er meget begrændset, og at hans Underhandlinger kun da kun have et varigt Resultat, naar de idetmindste finder nogen Billigelse over i Amerika. Men jo længere han opholder sig i England, jo længere han, saaledes som et af de maadeholdne amerikanske Blade udtaler sig, „fortsætter sine overordentlige Anstrengelser for at spise og drikke sig igjennem til det engelske Venskab for evige Tider", desto mere mister han sine Landsmænds Tillid; thi det er klart nok for Enhver, som har Leilighed til at komme i Forbindelse med Amerikanere, at de Forenede Stater ikke bryder sig det Allermindste om Englands Venskab, og at man hellere vil holde Regningen aaben end komme til en Afgjørelse. Republikanerne have allerede for længe siden med rene Ord afgivet deres Mistillidsvotum, og de demokratiske Blade, som tidligere lovpriste sin Partifælle og hans Meriter, begynde at tie stille. Allerede nu trænger man ind paa Grant, for at han ved Tiltrædelsen af Præsidentskabet skal besætte Gesandtskabsposten i London med en anden Mand, der kan være en rigtigere Tolk for den offentlige Mening i de Forenede Stater. I Washington har en Forsamling af fremragende Senatorer, blandt hvilke Komiteen for de udenrigske Anliggender var talrig repræsenteret, udkastet et Program for Løsningen af Striden, i hvilket der forlanges, at den britiske Regjering forud skal erkjende sig forpligtet til at give Erstatning for de Ødelæggelser, som Kaperskibene „Alabama", „Shenandoah", „Florida" og „Sumter" har anrettet, og erklære sig villig til at betale de Pengesummer, som en blandet Kommission ansætter. Denne Kommission skal bestaa af to Medlemmer for hver Nation, og disse fire Medlemmer skal vælge et femte som Opmand; den skal allerførst afsige Kjendelser om alle Fordringer, som staa i Forbindelse med de nævnte Skibes Kaperier, og fastsætte Skadeserstatningernes Størrelse, hvorefter den skal bedømme alle Klager og Fordrin-

---

Fabrikpigen.

(En Fortælling af A. B.)

Oppe ved Sagene bodde to Kvinder, Moder og Datter, i et lidet Rum; det var tydeligt at se baade af deres Klæder og af Værelsets Udstyr, at de maatte være meget fattige. Alligevel vilde en opmærksom Jagttager være kommet til den Slutning, at disse Kvinder havde set bedre Dage. Enhver Ting, man kastede Øjnene paa, det være sig Klæder eller Bohave, var helt og rent, hvor slidt og daarligt det end saa ud: Lapteppet over Sengen, den lille Gardin foran Vindøjet, nogle Blomsterpotter i dette, det velskurede Gulv, strød med Brisk; deres Klæder havde øjensynligt gjort lang Tjeneste, de var lappet flere Steder og Farverne var afblegede; men Snittet og den Maade, hvorpaa de bares, vidnede om Smag og gav dem traads deres Mangler et vist Tække. Alt, hvad man saa, viste, at Orden, Renlighed og Tække godt lader sig forene med Fattigdom, noget den Fattige selv er saa færdig til at benægte Muligheden af. Det er jo vistnok en Fordel at have vænnet sig til disse gode Ting under bedre Kaar. Vanen vil da gjerne føre dem med i de mindre gode, skjønt dette holder ikke altid Stik. Saaledes har jeg lagt Mærke til, at Piger, der i mange Aar har tjent i gode Huse og havt dygtige Madmødre, som har holdt dem til Orden og Renlighed i Et og Alt, alligevel efter at være blevet gift og efter at være af forskjellige Aarsager kommet i stor Armod, synes at have glemt Alt, hvad de havde lært i den Tid, de tjente; Uorden og Urenlighed var fremherskende i alt deres Stel.

Det forholdt sig ganske rigtig som jeg sagde; en opmærksom Jagttager sluttede sig til, at de to Kvinder i det lille Rum der oppe ved Sagene havde set bedre Dage. For nogle og tyve Aar siden var Moderen blevet gift med en Ivar Hansen. Han havde flere Aar staat i Butikken hos en af de største Fedevare-Handlere i Byen. Han var et flittigt og ordentligt Menneske; han blev temmelig tidligt forlovet med Datteren af en Lods: hun var den ældste af flere Børn, hvoraf nogle døde i en yngre Alder; Forældrene bortkaldtes den ene efter den anden, medens de øvrige Børn endnu var uforsørget, og de blev spredde om paa forskjellige Kanter blandt Slægtninger. Maren tog for det første Tjeneste. Ivar Hansen havde været sparsommelig og lagt sig lidt til Bedste, fik ogsaa et Par Hundrede Daler efter sine Forældre. Alle, som er forlovet, længes efter at blive gift, og saa gjorde Hansen. Uagtet hans Prinsipal raadde ham fra det, begyndte han en liden Fedevarehandel og giftede sig snart, da han saa alligevel maatte have Hjælp ved sin Bedrift og trodde ingen bedre at kunne faa end en brav Kone. Han førte sin unge Kone ind i et pent, men tarveligt udstyret Hus, og tarveligt levede de ogsaa. Det gik i nogle Aar meget godt; Hansen var forsigtig; han rodde sig ikke længere ud end at han kunde naa Land. Han vogtede sig for Gjeld, tog aldrig Varer paa Kredit til større Beløb end at han kunde klare det paa Dagen. De havde tre Børn, men de to yngste døde ganske unge. Men som alt gik paa det bedste og der var Udsigt til, at Familjen med Tiden skulde opnaa Velstand, faldt Hansen i en Sygdom, der havde tilfølge et fleraarigt Sygeleje, og endte ved Døden. Et Par Aar fortsattes Handelen ved Hjælp af en Betjent; men uheldigvis var det en mindre duelig Person og dertil mindre ordentlig i sin Levemaade. Hansen selv kunde lidet eller intet have Tilsyn med, hvorledes det gik og hans Kone havde intet Skjøn paa de Dele. Følgelig gik det tilbage og Hansen ansaa det bedst at stanse itide; gjenvandt han sin Helbred vilde han jo kunne begynde igjen, og var det Guds Vilje, at han skulde vandre bort, vilde hans Efterladtes Stilling være mindre fortvilet, naar der ingen Gjeld var. Altsaa realiserede han sin Varebeholdning og fik sit Regnskab gjort op, hvorved det viste sig, at han havde nogle hundrede Daler til Bedste. Men bare af Renterne af disse kunde de ikke leve, hvor nøjsomme de end var. Dokter og Apothek trak stygt paa Kapitalen og da Hansen døde var der meget lidet tilbage. Moder og Datter prøvede da ved Haandarbejde at ernære sig saa godt de kunde og det havde kanske gaat, hvis ikke Moderen kort efter Mandens Død var faldt i en svær Sygdom, som medtog den lille Rest af deres Formue. Da hun omsider kom op af den, flyttede de ind i det lille Rum ved Sagene; det var det billigste, de kunde faa. Deres Tilstand var nu næsten fortvilet; de havde solgt eller pantsat Alt, hvad sælges og pantsættes kunde. Datteren, Ellen, arbejdede Dag og Nat med Naalen, men Gud hjælpe den, som ikke har anden Tilflugt end denne til at fylde to Munde med. Moderen var endnu meget svag; hun kunde ikke være alene og kunde intet udrette.

En Søndags Aften henved et Aar efter Forsørgerens Død, sad nu disse to stakkels Kvinder og overvejede, hvad de skulde gribe til for at opholde Livet. Men havde da Hansen ingen Slægtninger eller Bekjendte, som kunde give dem en Haandrækning? spørger Du kanske, min Læser. Slægtninger havde de ingen af, saavidt de vidste, og hvad Bekjendte angaar — ganske faa; og disse faa havde tabt dem af Syne. „Ud af Syne, ud af Sind," siger Ordsproget, og det viser sig dagligt at være sandt. Enhver synes at have nok med sig selv, at have nok med at tænke paa sine egne Anliggender, hvor kan man da vente, at de skal hugse paa dem, de ikke ser? Hansens havde altid levet meget stille og tilbagetrukket; i alle de Aar Manden var syg, saa hans Bekjendte sjeldnere og sjeldnere til ham, og da han døde, blev hans Kone og Datter ganske glemt. Men Fattigkassen da? Ja, det falder tungt at ty til den for Folk, som altid har været selvbjergede. Sulten maa bide haardt, førend de kan forsone sig med Tanken om at ligge paa „Kassa." Det er ingen, det er værre for end saadanne ærekjære Folk. Vi ved lidet om, hvad de lider, — de klager aldrig, og opdages ikke tilfældigvis deres Tilstand, ligger de gjerne og dør i sit skjulte Hi.

ger, som siden 1853 ere fremkomme fra amerikanske Borgere imod England og fra engelske Borgere imod de Forenede Stater. Udelukkede fra Retten til at føre Klage er britiske Undersaatter, som have taget fast Bopæl i de Forenede Stater, og desuden Enhver, som ikke kan bevise, at han har forholdt sig nøitral under den amerikanske Borgerkrig. Iøvrigt vil Senatet, istedetfor at sanktionere Forhandlingerne imellem Reverdy Johnson og den engelske Udenrigsminister, udsætte hele Anliggendet, indtil Grant har overtaget Regjeringen. En saadan Mangel paa forsonlig Imodekommen maa for begge Staters Skyld beklages."

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket dat. Haugesund den 19de dennes:

Til igaar Eftermiddag endnu intet Vaarsildindsig Udsire eller andetsteds Distriktet. Stærk sydlig Vind siden 15de tildels hindret fremmed Almue søge Udsire. Til 9 idag heller ikke Vaarsild Nordredistrikt, hvor sydligt stormende Veir. Al Søndenalmue antages fremkommen respektive Distrikter undtagen Efternølere og fra nærmere Fjorddistrikter, hvorfra først søges ud ved Fiskets Begyndelse. Opsynsfartøierne er alle i anviste Distrikter.

— Telegram angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 18de ds.:

Opsynet traadt i Virksomhed idag. De faa, der have begyndt Fisket, have gjort god Fangst hele Østlofoten. Fra Vestlofoten haves ingen Efterretning.

Hos By- og Raadstuskriver samt Notarius publicus i Christianssand Hjorth er Kandidatus juris Axel Petersen autoriseret som Fuldmægtig istedetfor den i samme Egenskab tidligere autoriserede Kandidatus juris M. Smith.

(Rigstd.)

Storthinget sammentræder Thorsdag Kl. 9 Form. til Behandling af:

1) Gage- og Pensionskomiteens Indstilling angaaende de paa Gagelisterne opførte nye Gager og Lønninger.
2) Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Byfoged Christensen og Sognepræst Hauges Grundlovsforslag til Forandring i Grundloven § 92.
3) Do. fra Do. angaaende Rektor Steens m. fl.s Grundlovsforslag til Forandring i Grundlovsbestemmelsen af 26de Novbr. 1859 angaaende Repræsentationens Fordeling.
4) Do. fra Do. i Anledning af Repræsentant Baggers Forslag om Tillæg til Storthingets Forretningsorden.
5) Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af endel Pensionsansøgninger.
6) Referat.

Lagthinget tilendebragte idag ved Middagstider sine Forhandlinger om Stemmeretsloven. De af Lagthinget vedtagne Anmærkninger, som Rummet forbyder os idag at optage, er ikke af nogen særdeles indgribende Art.

Ifølge Privatbrev fra Zulu har Missionspræst P. Wettergreen i Slutningen af Oktober f. A. mistet sin Hustru, født Knudsen. Han sidder tilbage med 3 smaa Børn.

„Fem-Tusind-Dalers-Karle". Professor Brochs i Mødet paa Børsen udtalte Ønske om, at nogle Fem-Tusind-Dalers-Karle vilde gaa i Spidsen for Subskriptionen til Kristiania-Drammens-Jernbanen, er nu, ifølge Aftenbladet, gaaet i Opfyldelse, idet D'Hrr. Chr. Schou, Halvor Schou, J. H. Schwensen, Th. Meyer og Ths. Joh.s Heftye hver har tegnet sig for dette Beløb paa de i forrige Uge udstedte Subskriptionslister. Ogsaa i Handelsforeningen er allerede en hel Del Aktier tegnede. Vi anbefale fremdeles Sagen til vore Forretningsmænds Deltagelse.

Ifølge danske Blade har et Rygte i disse Dage cirkuleret i Kjøbenhavn om, at Biskop Monrad skulde være myrdet af de Indfødte paa Ny Zeeland. Dette Rygte, siger „Dagstelegrafen", hvilket vi ikke har hørt bekræfte fra noget kompetent Hold om Situationen paa Ny Seland, vil vi ikke staa inde for, hvorimod vi meddeler følgende, som vi har fra god Kilde: I Begyndelsen af December afsendtes fra Sydney i Australien over Ceylon, Rusland osv. til England et Telegram, hvis Indhold nu meddeles her. Det heder i Telegramet, at fra en Forbryderkoloni i Nærheden af Nordøen var der rømt nogle Forbrydere, som havde bemægtiget sig et Handelsfartøi, med hvilket de seilede til Nordøen, hvor Biskop Monrad bor i Naboskabet af Byen Wanghanuch. Her stillede de sig i Spidsen for den iforveien mod de Fremmede ophidsede Befolkning. Da disse ere de Indfødte underlegne i Antal, kan det unægtelig befrygtes, at de ere blevne overmandede, hvis det ikke er lykkes dem at undkomme til Sydøen. Forresten kan Brevpost snart ventes.

(Aftenp.)

Fredrikshalds Tilskuer sigter vort Blad for at være „grundtvigiansk", fordi vi have bekjæmpet Kirkemødet. Hertil har Fr. Tilsk. ingensomhelst Hjemmel.

Charles Dickens skal efter et engelsk Blad have indgaaet paa at holde en Række (100) Forelæsninger (et Slags „Afskedsforelæsninger") rundt omkring i Englands og Irlands større Byer. En vis Hr. Chapell har derfor indgaaet paa at betale ham 10,000 £.

Æresgave. Liverpools Arbeidere har subskriberet til en Æresgave til den nye Premierminister Gladstone. Man kan kun tegne sig for smaa Summer, for at Antallet af Deltagere kan blive saa meget større. Hidtil er tegnet 600 £.

Hungersnød. De sidste indiske Efterretninger omtaler stor Hungersnød i de engelske Provindser i Indien. Især deleshed i Radschrutana bliver Nøden større og større; ogsaa i de nordvestlige Provindser frygter man for Hungersnød.

Prindsen af Wales skal, paa Grund af de politiske Forhold i Grækenland, have besluttet ikke at udstrække sin Reise til Athen. Han vil derfor i Følge med sin Gemalinde fra Wien over Triest begive sig til Alexandria, hvor han vil træffe sammen med de bekjendte Afrikareisende Sir Samuel Baker, Professor Owen og Dr. H. W. Rusfell, for herfra at fortsætte en Del af Reisen videre sammen med disse.

Smaasegner. Uppe paa Vossastrondi ligg ein Gard, som Bygdarfolket kallar Kvormo, men heldest er han skriven og ropt fyr Qvarme. Paa denne Garden hev i gamle Dagar butt Menner, som hava voret gode til nokot av kvart. Folk baade heve trutt og sagt, at Son etter Far her i mange Manna-Minne heve havt Svarteboki. Men so var det ein Gong her fyr lenge sidan ein Fader, som inkje vilde Sonen so illa, at han skulde selja seg so reint til den Vonde. So tok han og brende upp det verste Volkarne av Boki og leet Sonen faa berre „Arbeidskunsti". Denne Sonen vart sidan ein Ovkarl til aa gjera nett, kvat han vilde, og det var reint utrulegt slike Meistarstykke, han gjorde. Eg rødde ein Gong med ein gamal Voss, som fortalde meg mangt og myket, som han hadde gjort, og Vossen meinad stødt, at han hadde fenget Hjelp av ein Mann, som var svartare, en han var sjølv. Vossen sytte nog fyrdi, at eg inkje leit fælt myket paa denne Svartaboksk unsti og so leet han meg faa eit Døme paa, kvat Kvormosmeden kunde gjera:

Moder hans var Enkja. Ho budde i ei liti Stova fyr seg sjølv. Men so fann Kona paa, at ho vilde gifta seg uppatt med ein gamall Husmann. Sonen likte inkje nokot paa detta og talde Moderi fraa, som best han vann, men det hjelpte inkje; gifta seg vilde ho, for det gjekk. Ho flutte heim til Husmannen fyrr Brudlaupet, for ho var so leid av Gnaalet fraa Sonen. Ein Dag hadde ho fenget ein gamal Krok av ein Bygdesakførar med seg og Kjerasten sin til aa ganga upp til Kvormo og faa ei Uppskrift paa sine Eignaluter, og skræma Sonen til aa halda Munnen sin. Dei gingo fyrst inn i den litle Stova, som Kona sjølv hadde butt i. Men med sama dei kom inn Utdyri, rullad Skorsteinen ned og hadde so nær sleget deim allesaman spent i Hel. Baade Kona og Sakføraren maatte dei bera derifraa og den gamle Friaren laut hava seg all med fyr aa vera sjølvhjelpen. Der var no ingen der i Grendi, som tvilad paa, at detta var ei Pretta av Kvormosmeden. Dei hadde seet han burte i ein Bakke, korso han gjekk og smaalog med sjølve seg, den Tid dette Fylgje foor inn Dyri. Han gjekk nog og bad goda Bøner, meinte Vossen.

— Ein Voss, som heitte Knut, hadde voret med i Dansketidi i Aaret 1762 og leget nede i Holstein og vental paa Ryssen. Men Ryssen kom no inkje den Gongen, og Knut kom heim att lika beinheil, som han reiste. Han kom heim att reikande ein fin Solskinsdag fram paa Sumaren, etter at han hadde voret heimantil so inn paa eit Aar. Han raakad Folket sitt midt i Slaattestrævet ute paa Marki. Daa han kom fram til deim, heilsad han: „Gutten Tag!" Det skulde vera Tysk, for nede i Holstein hadde han nog høyrt ein og annan tysk Flengjekjeften snakka. Heimafolket vilde no til aa svalla med honom og høyra, kor han hadde havt det, sidan han foor heimantil; men till alt, dei sagde, riste han bert paa Hovudet og sagde med stolt Læte: „Ich verstehe niks, verstehe niks." Det skulde nog tyda so myket, at han inkje skynad, kvat dei sagde. Baade Far og Mor hans vorto reint fælne, korso det skulde ganga, naar dei inkje kunde koma til aa skyna kvarandre; for dei forstodo godt, at det var eit framandt Maal, Gutten hadde vant seg til med no paa det sidsta. Knuten gjekk no der ei Stund og sputtad og bannad paa tysk. So tok han seg til aa ganga og spenna og tradka paa ei Riva og spyrja: „Was ist das fyr eit Tindeding?" Han leest inkje skyna, kvat denna Reidskapen skulde vera til. Men best som det var, kom han til aa trøda so ubeint uppaa Rivetindarne, at Riveskaftet smikkad honom reint nyttelegt yver Munnen. „Au", skreik han, „den stygge Riva, kor ho slog meg!"

Og naar Fader hans høyrde, at han kunde snakka norsk med Riva, laut han til med dei andra og, anten han vilde elder inkje, og det var inkje manga Vikor lidna, fyrr heile Tysken var fint av honom slidd, og Vossamaalet laut tena Guten etter den Dag.

(Svein Urædd.)

Storthinget.

Lørdag den 16de Jan. holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Bentsen.

Først Behanling af Næringskomiteens Indstilling. Efter et Forslag af Schweigaard behandledes først Fayes Forslag til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Brændevins Udskjænken i Kjøbstæderne.

§ 1.

Det overlades til Formænd og Repræsentanter i Kjøbstæderne at bestemme Indskrænkning i den Tid, i hvilken Brændevin maa udskjænkes. Saadan Bestemmelse maa dog ikke gaa videre end til at forbyde Udskjænkning i Tiden efter Klokken 7 Eftermiddag og gjælder ikke

a) Udskjænkningsberettigede, hvis Hovednæring det er at herbergere Reisende eller at beværte med Spise,
b) ved Beværtning af sluttet Selskab, i hvilket Tilfælde Udskjænkning alene maa ske i Selskabets Lokale til dets Medlemmer,
c) Restauratører paa Dampskibe.

Heller ikke skal saadan Bestemmelse være til Hinder for, at Politimesteren gjør særlige Undtagelser enten for visse Udskjænkningsberettigede eller for enkelt Leilighed.

§ 2.

Repræsentantbeslutning, ved hvilken Udskjænkningstiden indskrænkes, skal forkynde sig som gjældende fra Begyndelsen af et følgende Aar. Den maa derhos ved Indrykkelse i offentlig Tidende eller paa anden brugelig Maade være bekjendtgjort mindst 2 Maaneder, forinden den træder i Kraft. Samme Regler blive at iagttage, naar saadanne Beslutninger omgjøres.

§ 3.

Udskjænkning, som efter de med Hjemmel af denne Lov afgivne Repræsentantbeslutninger er uberettiget, straffes som ulovligt Brændevinssalg.

Sørenssen udtalte sig imod Forslaget. Holmboe troede, at naar man havde en saadan Lov i Baggrunden, vilde den gjøre sin Virkning, selv for det Tilfælde, at Kommunen ikke vilde anvende den. Aall fandt, at man allerede havde Love i denne Retning, saa at denne blot var en Udvidelse af den ældre Lov. Taleren troede ikke, at en saadan Politibestemmelse kan være ens over hele Landet, og han havde derfor ikke villet stemme for dette Forslag, dersom det ikke var lagt i Kommunens Haand. Det som i Særdeleshed havde bevæget Taleren til at stemme for en saadan Lov, var alle de respektable Anmodninger fra Arbeidere om saadan Indskrænkning, som var indkomne til Storthinget. Schweigaard udtalte sig imod Forslaget. Han fandt, at paa de Steder, hvor Tiden kunde indskrænkes, var det mindre nødvendigt; derimod paa de Steder, hvor det var nødvendigt, kunde saadant ikke finde

---

„Nei, Ellen, det maa vi tænke nøjere over," sagde Moderen.

Hvad maatte der tænkes nøjere over? Om Ellen skulde søge at faa Arbejde i Fabrikken, hvilket hun havde foreslaat.

„Ja men, Mor, det er vor sidste Tilflugt, før Fattigkassen," sagde Ellen.

„Huf, Barn," tog Moderen ivrigt i, „nævn ikke den; bare Navnet gjør mig syg; alt andet end den."

„Ja, da har vi intet Valg Mor," sagde Ellen. „At tage Tjeneste gaar jo ikke an, ialfald saalænge Du er saa daarlig. I Fabrikken faar jeg 1 Mark om Dagen, og har adskillige Fristunder. Jeg kan ikke, om jeg arbejder baade Dag og Nat, naa mere end 12 ß om Dagen ved Søm. Er det ikke, som jeg siger, vi har intet andet Valg end Fabrikken?"

„Men tænk paa det Rygte, disse Fabrikjenterne har," sagde Moderen; „Ingen vil vide af Dig, naar De hører, Du har været i Fabrikken."

„Saa galt er det nu vel ikke heller, Mor," mente Ellen; „det gaar nu vel an at opføre sig slig der, at ingen kan have noget at udsætte paa En. Jeg har jamen kjendt nok saa skikkelige Fabrikpiger ogsaa; husker Du, hun Randi, som blev gift med Bødkeren, der arbejdede for Far; det var da et overmaade pynteligt Menneske."

„En Svale gjør ingen Sommer, siger Ordsproget; det kan ikke nægtes, at der er meget Udskud i disse Fabrikkerne; nu har Folk engang sat sig i Hovedet, at det er Udskud altsammen, og saa nytter det ikke, om en er aldrig saa skikkelig."

„Ja, det faar staa sin Prøve, Mor," sagde Ellen bestemt; „jeg siger det nok engang, at der er ingen anden Udvej, naar Du ikke vil høre Tale om Fattigkassen.

„Nej, nej, Barn, snak ikke til mig om den, siger jeg."

„Ja, saa maa jeg enten gaa til Fabrikken eller vi sulter ihjel. Du vil ikke la' mig gaa ud og tigge heller, ved jeg."

„Hvor Du snakker letsindigt ikveld, Barn," sagde Moderen og ristede paa Hovedet. „Vilde Du gaa, om jeg bad Dig."

„Nej, Mor, det vilde jeg rigtignok ikke, det ved Du vel. Men en Beslutning maa vi tage i denne Dag. Du ved, vi har knapt saameget, at vi kan leve Ugen ud. Der findes ikke en, som borger os for 1 ß. Selv Søm er det jo vanskeligt at faa; jeg skjønner saa godt, Folk er bange for at betro os Arbejde: Vi kjender jer ikke, heder det bestandig."

„Aa, at Vorherre vilde tage mig bort fra denne Jammerdal," sagde Moderen og tunge Taarer randt ned over de blege Kinder.

„Sig ikke det, Mor," bad Ellen med skjælvende Røst; „Vorherre ved bedst, hvad der er os tjenligt. Naar Du døde, Mor, vilde jeg være rigtig ene og forladt i Verden; saalænge Du lever, har jeg da noget at leve for, jeg ogsaa; jeg vil ikke gjerne dø, jeg har jo netop nu begyndt at leve."

„Jamen, skjønner Du da ikke, Barn, at jeg er dig bare ivejen, naar jeg er borte, staar Verden Dig aaben, Du kunde tage Tjeneste, Du kunde kanske blive gift og vel forsørget, men hvem vil ha' Dig saa længe Du har slig en Atpaaslæng som en gammel, sygelig Moder?"

„Den, som ikke vilde ha' mig af den Grund, vilde jeg ikke ha'," sagde Ellen raskt. „Men hvad sidder vi her og tøver om Giftning. Lad os ta' en Beslutning om Fabrikken først. Lad det bli saa, at jeg gaar paa Fabrikken imorgentidlig.

„Imorgen," udbrød Moderen. „Du ved jo endnu ikke, om Du kan faa Arbejde der."

„Jo, det ved jeg," svarte Ellen, „jeg har for længe siden talt med Bestyreren og han sagde meget venligt: „Kom, naar Du vil, min Pige; der skal altid findes en Plads for dig."

„Men det er vist usundt," sagde Moderen og ristede paa Hovedet; „alle disse Fabrikpiger ser saa blege og sygelige ud."

„Kjære Mor," sagde Ellen, „gjør Dig nu ikke flere Betænkeligheder; vi faar sætte den Ting som alt andet i Guds Haand."

„Aa ja, aa ja, Du har Ret, Barn," sagde Moderen sukkende, „vi har intet andet at gjøre, hjælpeløsere Væsener findes der ikke i denne Verden end vi To."

„Aa, kjære Mor, der tager Du rigtig for stærkt i; jovist findes der dem, som er værre farne; tænk paa Enker, som sidder med en Barneflok, og har bare sine to Hænder, som de ikke kan faa bruge for alle disse smaa Barn. Jovist er det dem, det er værre for. Lad os ikke være uskjønsomme, Mor. Har vi ikke Aarsag til at takke Gud, som har rejst dig fra Sygelejet? Du siger jo selv, det er ikke andet end Kræfter som fejler Dig nu. Naar jeg nu faar 1 Mark om Dagen, kan Du faa kraftigere Mad, og naar Du saa blir rigtig frisk, saa skal Du se, vi nok skal finde paa noget passende Arbejde til dig."

Moderen sad under denne lange Tale stille og tørkede bort den ene Taare efter den anden.

„Du er et velsignet Barn, Ellen," sagde hun dybt rørt, „jeg kan ikke takke Gud noksam, for hvad han har givet mig i dig. Hvorledes skulde det gaat mig i alle disse tunge Aar, hvis jeg ikke havde havt dig. Jeg ved ikke, hvorledes Du er blet slig; det skulde jo være af mig, Du har lært at være saa taalmodig, saa forstandig og gudfrygtig; men desværre, den Glæde er mig ikke forundt, at tænke, at det er mit Værk; nej, jeg ved meget vel, at jeg har liden eller ingen Del i, hvad Du er."

„Nu gjør Du dig selv stor Uret, Mor," sagde Ellen, og tog hendes Haand mellem sine Hænder, „findes der noget godt ved mig, hvem skulde jeg da ha' det fra, uden fra Dig og Far — og saa Gammel-Presten? Ham maa vi ikke glemme, Mor."

ger, som siden 1853 ere fremkomme fra amerikanske Borgere imod England og fra engelske Borgere imod de Forenede Stater. Udelukkede fra Retten til at føre Klage er britiske Undersaatter, som have taget fast Bopæl i de Forenede Stater, og desuden Enhver, som ikke kan bevise, at han har forholdt sig nøitral under den amerikanske Borgerkrig. Iøvrigt vil Senatet, istedetfor at sanktionere Forhandlingerne imellem Reverdy Johnson og den engelske Udenrigsminister, udsætte hele Anliggendet, indtil Grant har overtaget Regjeringen. En saadan Mangel paa forsonlig Imødekommen maa for begge Staters Skyld beklages."

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket dat. Haugesund den 19de dennes:

Til igaar Eftermiddag endnu intet Vaarsildindsig Udsire eller andetsteds Distriktet. Stærk sydlig Vind siden 15de tildels hindret fremmed Almue søge Udsire. Til 9 idag heller ikke Vaarsild Nordredistrikt, hvor sydligt stormende Veir. Al Søndenalmue antages fremkommen respektive Distrikter undtagen Efternølere og fra nærmere Fjorddistrikter, hvorfra først søges ud ved Fiskets Begyndelse. Opsynsfartøierne er alle i anviste Distrikter.

— Telegram angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 18de ds.:

Opsynet traadt i Virksomhed idag. De faa, der have begyndt Fisket, have gjort god Fangst hele Østlofoten. Fra Vestlofoten haves ingen Efterretning.

Hos By- og Raadstueskriver samt Notarius publicus i Christianssand Hjorth er Kandidatus juris Axel Petersen auktoriseret som Fuldmægtig istedetfor den i samme Egenskab tidligere autoriserede Kandidatus juris M. Smith.
(Rigstd.)

Storthinget sammentræder Thorsdag Kl. 9 Form. til Behandling af:
1) Gage- og Pensionskomiteens Indstilling angaaende de paa Gagelisterne opførte nye Gager og Lønninger.
2) Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Byfoged Christensen og Sognepræst Hauges Grundlovsforslag til Forandring i Grundloven § 92.
3) Do. fra Do. angaaende Rektor Steens m. fl.s Grundlovsforslag til Forandring i Grundlovsbestemmelsen af 26de Novbr. 1859 angaaende Repræsentationens Fordeling.
4) Do. fra Do. i Anledning af Repræsentant Baggers Forslag om Tillæg til Storthingets Forretningsorden.
5) Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af endel Pensionsansøgninger.
6) Referat.

Lagthinget tilendebragte idag ved Middagstider sine Forhandlinger om Stemmeretsloven. De af Lagthinget vedtagne Anmærkninger, som Rummet forbyder os idag at optage, er ikke af nogen særdeles indgribende Art.

Ifølge Privatbrev fra Zulu har Missionspræst P. Wettergreen i Slutningen af Oktober f. A. mistet sin Hustru, født Knudsen. Han sidder tilbage med 3 smaa Børn.

„Fem-Tusind-Dalers-Karle". Professor Brochs i Mødet paa Børsen udtalte Ønske om, at nogle Fem-Tusind-Dalers-Karle vilde gaa i Spidsen for Subskriptionen til Kristiania-Drammens-Jernbanen, er nu, ifølge Aftenbladet, gaaet i Opfyldelse, idet D'Hrr. Chr. Schou, Halvor Schou, J. H. Schwensen, Th. Meyer og Ths. Joh.s Heftye hver har tegnet sig for dette Beløb paa de i forrige Uge udstedte Subskriptionslister. Ogsaa i Handelsforeningen er allerede en hel Del Aktier tegnede. Vi anbefale fremdeles Sagen til vore Forretningsmænds Deltagelse.

Ifølge danske Blade har et Rygte i disse Dage cirkuleret i Kjøbenhavn om, at Biskop Monrad skulde være myrdet af de Indfødte paa Ny Zeeland. Dette Rygte, siger „Dagstelegrafen", hvilket vi ikke har hørt bekræfte fra noget kompetent Hold om Situationen paa Ny Seland, vil vi ikke staa inde for, hvorimod vi meddeler følgende, som vi har fra god Kilde: I Begyndelsen af December afsendtes fra Sydney i Australien over Ceylon, Rusland osv. til England et Telegram, hvis Indhold nu meddeles her. Det heder i Telegramet, at fra en Forbryderkoloni i Nærheden af Nordøen var der rømt nogle Forbrydere, som havde bemægtiget sig et Handelsfartøi, med hvilket de seilede til Nordøen, hvor Biskop Monrad bor i Naboskabet af Byen Wanghanuch. Her stillede de sig i Spidsen for den iforveien mod de Fremmede ophidsede Befolkning. Da disse ere de Indfødte underlegne i Antal, kan det unægtelig befrygtes, at de ere blevne overmandede, hvis det ikke er lykkes dem at undkomme til Sydøen. Forresten kan Brevpost snart ventes.
(Aftenp.)

Fredrikshalds Tilskuer sigter vort Blad for at være „grundtvigiansk", fordi vi have bekjæmpet Kirkemødet. Hertil har Fr. Tilsk. ingensomhelst Hjemmel.

Charles Dickens skal efter et engelsk Blad have indgaaet paa at holde en Række (100) Forelæsninger (et Slags „Afskedsforelæsninger") rundt omkring i Englands og Irlands større Byer. En vis Hr. Chapell har derfor indgaaet paa at betale ham 10,000 £.

Æresgave. Liverpools Arbeidere har subskriberet til en Æresgave til den nye Premierminister Gladstone. Man kan kun tegne sig for smaa Summer, for at Antallet af Deltagere kan blive saa meget større. Hidtil er tegnet 600 £.

Hungersnød. De sidste indiske Efterretninger omtaler stor Hungersnød i de engelske Provindser i Indien. Især ledes i Radschrutana bliver Nøden større og større; ogsaa i de nordvestlige Provindser frygter man for Hungersnød.

Prindsen af Wales skal, paa Grund af de politiske Forhold i Grækenland, have besluttet ikke at udstrække sin Reise til Athen. Han vil derfor i Følge med sin Gemalinde fra Wien over Triest begive sig til Alexandria, hvor han vil træffe sammen med de bekjendte Afrikareisende Sir Samuel Baker, Professor Owen og Dr. H. W. Russell, for herfra at fortsætte en Del af Reisen videre sammen med disse.

Smaasegner. Uppe paa Vossastrondi ligg ein Gard, som Bygdarfolket kallar Kvormo, men heldest er han skriven og ropt fyr Qvarme. Paa denne Garden hev i gamle Dagar butt Menner, som hava voret gode til nokot av kvart. Folk baade heve trutt og sagt, at Son etter Far her i mange Manna-Minne heve havt Svarteboki. Men so var det ein Gong her fyr lenge sidan ein Fader, som inkje vilde Sonen so illa, at han skulde selja seg so reint til den Vonde. So tok han og brende upp dei verste Bolkarne av Boki og leet Sonen faa berre „Arbeidskunsti". Denne Sonen vart sidan ein Ovkarl til aa gjera nett, kvat han vilde, og det var reint utrulegt slike Meistarstykke, han gjorde. Eg rødde ein Gong med ein gamal Vosś, som fortalde meg mangt og myket, som han hadde gjort, og Vossen meinad stødt, at han hadde fenget Hjelp av ein Mann, som var svartare, en han var sjølv. Vossen sytte nog fyrdi, at eg inkje leit fælt myket paa denne Svartabokskunsti og so leet han meg faa eit Døme paa, kvat Kvormosmeden kunde gjera:

Moder hans var Enkja. Ho budde i ei liti Stova fyr seg sjølv. Men so fann Kona paa, at ho vilde gifta seg uppatt med ein gamall Husmann. Sonen likte inkje nokot paa detta og talde Moderi fraa, som best han vann, men det hjelpte inkje; gifta seg vilde ho, for det gjekk. Ho flutte heim til Husmannen fyrr Brudlaupet, for ho var so leid av Gnaalet fraa Sonen. Ein Dag hadde ho fenget ein gamal Krok av ein Bygdesakførar med seg og Kjerasten sin til aa ganga upp til Kvormo og faa ei Uppskrift paa sine Eignaluter, og skræma Sonen til aa halda Munnen sin. Dei gingo fyrst inn i den litle Stova, som Kona sjølv hadde butt i. Men med sama dei kom inn Utdyri, rullad Skorsteinen ned og hadde so nær sleget deim allesaman spent i Hel. Baade Kona og Sakføraren maatte dei bera derifraa og den gamle Friaren laut hava seg all med fyr aa vera sjølvhjelpen. Der var no ingen der i Grendi, som tvilad paa, at detta var ei Pretta av Kvormosmeden. Dei hadde seet han burte i ein Bakke, korso han gjekk og smaalog med sjølve seg, den Tid dette Fylgje foor inn Dyri. Han gjekk nog og bad goda Bøner, meinte Vossen.

— Ein Vosś, som heitte Knut, hadde voret med i Danskertidi i Aaret 1762 og leget nede i Holstein og vental paa Ryssen. Men Ryssen kom no inkje den Gongen, og Knut kom heim att lika beinheil, som han reiste. Han kom heim att reikande ein fin Solskinsdag fram paa Sumaren, etter at han hadde voret heimantil so inn paa eit Aar. Han raakad Folket sitt midt i Slaattestrævet ute paa Marki. Daa han kom fram til deim, heilsad han: „Gutten Tag!" Det skulde vera Tysk, for nede i Holstein hadde han nog høyrt ein og annan tysk Flengjekjeften snakka. Heimafolket vilde no til aa svalla med honom og høyra, kor han hadde havt det, sidan han foor heimantil; men till alt, dei sagde, riste han bert paa Hovudet og sagde med stolt Læte: „Ich verstehe niks, verstehe niks." Det skulde nog tyda so myket, at han inkje skynad, kvat dei sagde. Baade Far og Mor hans vorto reint fælne, korso det skulde ganga, naar dei inkje kunde koma til aa skyna kvarandre; for dei forstodo godt, at det var eit framandt Maal, Gutten hadde vant seg til med no paa det sidsta. Knuten gjekk no der ei Stund og sputtad og bannad paa tysk. So tok han seg til aa ganga og spenna og tradka paa ei Riva og spyrja: „Was ist das fyr eit Tindeding?" Han leest inkje skyna, kvat denna Reidskapen skulde vera til. Men best som det var, kom han til aa trøda so ubeint uppaa Rivetindarne, at Riveskaftet smikkad honom reint nyttelegt yver Munnen. „Au", skreik han, „den stygge Riva, kor ho slog meg!"

Og naar Fader hans høyrde, at han kunde snakka norsk med Riva, laut han til med dei andra og, anten han vilde elder inkje, og det var inkje manga Vikor lidna, fyrr heile Tysken var fint av honom slidd, og Vossamaalet laut tena Guten etter den Dag.
(Svein Urædd.)

Storthinget.

Lørdag den 16de Jan. holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Bentsen.

Først Behanling af Næringskomiteens Indstilling. Efter et Forslag af Schweigaard behandledes først Fayes Forslag til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Brændevins Udskjænken i Kjøbstæderne.

§ 1.

Det overlades til Formænd og Repræsentanter i Kjøbstæderne at bestemme Indskrænkning i den Tid, i hvilken Brændevin maa udskjænkes. Saadan Bestemmelse maa dog ikke gaa videre end til at forbyde Udskjænkning i Tiden efter Klokken 7 Eftermiddag og gjælder ikke
a) Udskjænkningsberettigede, hvis Hovednæring det er at herbergere Reisende eller at beværte med Spise,
b) ved Beværtning af sluttet Selskab, i hvilket Tilfælde Udskjænkning alene maa ske i Selskabets Lokale til dets Medlemmer,
c) Restauratører paa Dampskibe.

Heller ikke skal saadan Bestemmelse være til Hinder for, at Politimesteren gjør særlige Undtagelser enten for visse Udskjænkningsberettigede eller for enkelt Leilighed.

§ 2.

Repræsentantbeslutning, ved hvilken Udskjænkningstiden indskrænkes, skal forkynde sig som gjældende fra Begyndelsen af et følgende Aar. Den maa derhos ved Indrykkelse i offentlig Tidende eller paa anden brugelig Maade være bekjendtgjort mindst 2 Maaneder, forinden den træder i Kraft. Samme Regler blive at iagttage, naar saadanne Beslutninger omgjøres.

§ 3.

Udskjænkning, som efter de med Hjemmel af denne Lov afgivne Repræsentantbeslutninger er uberettiget, straffes som ulovligt Brændevinssalg.

Sørenssen udtalte sig imod Forslaget. Holmboe troede, at naar man havde en saadan Lov i Baggrunden, vilde den gjøre sin Virkning, selv for det Tilfælde, at Kommunen ikke vilde anvende den. Aall fandt, at man allerede havde Love i denne Retning, saa at denne blot var en Udvidelse af den ældre Lov. Taleren troede ikke, at en saadan Politibestemmelse kan være ens over hele Landet, og han havde derfor ikke villet stemme for dette Forslag, dersom det ikke var lagt i Kommunens Haand. Det som i Særdeleshed havde bevæget Taleren til at stemme for en saadan Lov, var alle de respektable Anmodninger fra Arbeidere om saadan Indskrænkning, som var indkomne til Storthinget. Schweigaard udtalte sig imod Forslaget. Han fandt, at paa de Steder, hvor Tiden kunde indskrænkes, var det mindre nødvendigt; derimod paa de Steder, hvor det var nødvendigt, kunde saadant ikke finde

---

„Nei, Ellen, det maa vi tænke nøjere over," sagde Moderen.

Hvad maatte der tænkes nøjere over? Om Ellen skulde søge at faa Arbejde i Fabrikken, hvilket hun havde foreslaat.

„Ja men, Mor, det er vor sidste Tilflugt, før Fattigkassen," sagde Ellen.

„Huf, Barn," tog Moderen ivrigt i, „nævn ikke den; bare Navnet gjør mig syg; alt andet end den."

„Ja, da har vi intet Valg Mor," sagde Ellen. „At tage Tjeneste gaar jo ikke an, ialfald saalænge Du er saa daarlig. I Fabrikken faar jeg 1 Mark om Dagen, og har adskillige Fristunder. Jeg kan ikke, om jeg arbejder baade Dag og Nat, naa mere end 12 ß om Dagen ved Søm. Er det ikke, som jeg siger, vi har intet andet Valg end Fabrikken?"

„Men tænk paa det Rygte, disse Fabrikjenterne har," sagde Moderen; „Ingen vil vide af Dig, naar De hører, Du har været i Fabrikken."

„Saa galt er det nu vel ikke heller, Mor," mente Ellen; „det gaar nu vel an at opføre sig slig der, at ingen kan have noget at udsætte paa En. Jeg har jamen kjendt nok saa skikkelige Fabrikpiger ogsaa; husker Du, hun Randi, som blev gift med Bødkeren, der arbejdede for Far; det var da et overmaade pynteligt Menneske."

„En Svale gjør ingen Sommer, siger Ordsproget; det kan ikke nægtes, at der er meget Udskud i disse Fabrikkerne; nu har Folk engang sat sig i Hovedet, at det er Udskud altsammen, og saa nytter det ikke, om en er aldrig saa skikkelig."

„Ja, det faar staa sin Prøve, Mor," sagde Ellen bestemt; „jeg siger det nok engang, at der er ingen anden Udvej, naar Du ikke vil høre Tale om Fattigkassen.

„Nej, nej, Barn, snak ikke til mig om den, siger jeg."

„Ja, saa maa jeg enten gaa til Fabrikken eller vi sulter ihjel. Du vil ikke la' mig gaa ud og tigge heller, ved jeg."

„Hvor Du snakker letsindigt ikveld, Barn," sagde Moderen og ristede paa Hovedet. „Vilde Du gaa, om jeg bad Dig."

„Nej, Mor, det vilde jeg rigtignok ikke, det ved Du vel. Men en Beslutning maa vi tage i denne Dag. Du ved, vi har knapt saameget, at vi kan leve Ugen ud. Der findes ikke en, som borger os for 1 ß. Selv Søm er det jo vanskeligt at faa; jeg skjønner saa godt, Folk er bange for at betro os Arbejde: Vi kjender jer ikke, heder det bestandig."

„Aa, at Vorherre vilde tage mig bort fra denne Jammerdal," sagde Moderen og tunge Taarer randt ned over de blege Kinder.

„Sig ikke det, Mor," bad Ellen med skjælvende Røst; „Vorherre ved bedst, hvad der er os tjenligt. Naar Du døde, Mor, vilde jeg være rigtig ene og forladt i Verden; saalænge Du lever, har jeg da noget at leve for, jeg ogsaa; jeg vil ikke gjerne dø, jeg har jo netop nu begyndt at leve."

„Jamen, skjønner Du da ikke, Barn, at jeg er dig bare ivejen, naar jeg er borte, staar Verden Dig aaben, Du kunde tage Tjeneste, Du kunde kanske blive gift og vel forsørget, men hvem vil ha' Dig saa længe Du har slig en Atpaaslæng som en gammel, sygelig Moder?"

„Den, som ikke vilde ha' mig af den Grund, vilde jeg ikke ha'," sagde Ellen raskt. „Men hvad sidder vi her og tøver om Giftning. Lad os ta' en Beslutning om Fabrikken først. Lad det bli saa, at jeg gaar paa Fabrikken imorgentidlig.

„Imorgen," udbrød Moderen. „Du ved jo endnu ikke, om Du kan faa Arbejde der."

„Jo, det ved jeg," svarte Ellen, „jeg har for længe siden talt med Bestyreren og han sagde meget venligt: „Kom, naar Du vil, min Pige; der skal altid findes en Plads for dig."

„Men det er vist usundt," sagde Moderen og ristede paa Hovedet; „alle disse Fabrikpiger ser saa blege og sygelige ud."

„Kjære Mor," sagde Ellen, „gjør Dig nu ikke flere Betænkeligheder; vi faar sætte den Ting som alt andet i Guds Haand."

„Aa ja, aa ja, Du har Ret, Barn," sagde Moderen sukkende, „vi har intet andet at gjøre, hjælpeløsere Væsener findes der ikke i denne Verden end vi To."

„Aa, kjære Mor, der tager Du rigtig for stærkt i; jovist findes der dem, som er værre farne; tænk paa Enker, som sidder med en Barneflok, og har bare sine to Hænder, som de ikke kan faa bruge for alle disse smaa Barn. Jovist er det dem, det er værre for. Lad os ikke være uskjønsomme, Mor. Har vi ikke Aarsag til at takke Gud, som har rejst dig fra Sygelejet? Du siger jo selv, det er ikke andet end Kræfter som fejler Dig nu. Naar jeg nu faar 1 Mark om Dagen, kan Du faa kraftigere Mad, og naar Du saa blir rigtig frisk, saa skal Du se, vi nok skal finde paa noget passende Arbejde til dig."

Moderen sad under denne lange Tale stille og tørkede bort den ene Taare efter den anden.

„Du er et velsignet Barn, Ellen," sagde hun dybt rørt, „jeg kan ikke takke Gud noksam, for hvad han har givet mig i dig. Hvorledes skulde det gaat mig i alle disse tunge Aar, hvis jeg ikke havde havt dig. Jeg ved ikke, hvorledes Du er blet slig; det skulde jo være af mig, Du har lært at være saa taalmodig, saa forstandig og gudfrygtig; men desværre, den Glæde er mig ikke forundt, at tænke, at det er mit Værk; nej, jeg ved meget vel, at jeg har liden eller ingen Del i, hvad Du er."

„Nu gjør Du dig selv stor Uret, Mor," sagde Ellen, og tog hendes Haand mellem sine Hænder, „findes der noget godt ved mig, hvem skulde jeg da ha' det fra, uden fra Dig og Far — og saa Gammel-Presten? Ham maa vi ikke glemme, Mor."

Dagbladet.

No. 17. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Thorsdag den 21de Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tonset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm; til Arendal, Chr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve og rekom. Breve); til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Florents, 19de Jan. En nordamerikansk Eskadre ventes med det første at indtræffe i Middelhavet.

Paris, 19de Jan., Aften. Public siger, at der maaske idag vil udfordres et Møde i Konferentsen til Erholdelse af de sidste Underskrifter. Djémil Pascha vil underskrive Protokollen, men ikke Kollektivnoten. Konferentsen betragter sig som permanent, indtil Svar indløber fra Tyrkiet og Grækenland. Patrie: Rangabe har skrevet i forsonlig Aand til Athen.

Fra Hedemarken.

I Begyndelsen af November Maaned sidstleden var tilfældigvis samlede flere Borgere fra forskjellige Valgkredse her i Amtet. Under Samtalen, der væsentlig dreiede sig om Storthinget og Amtets Thingmænd, blev man enig om, ved Sammenskud at tilveiebringe Midler til Lønning af en Mand, som daglig i Storthinget og dets Afdelinger skulde føre Kontrol med vore Storthingsmænds Stemmegivning. Som Følge heraf blev ved en af Hedemarkens bedste Mænd afsendt til Morgenbladets Expedition en Bekjendtgjørelse til Indrykkelse i Bladet, om at Vedkommende, som saa sig istand til at udføre den omhandlede Kontrol, vilde nedlægge Billetter i Bladets Expedition. Bekjendtgjørelsen blev vidnesfast afleveret i Expeditionen og betaltes 17 Skilling for Indrykkelsen, som imidlertid forgjæves er paaventet. Det er ikke for at minde dette hæderlige Blad om dets Forpligtelser i saa Henseende, at vi omhandler dette; men for at vise, at man her oppe allerede da var inde paa en lignende Tanke, som den, der har foranlediget Hr. Jaabæk til at fremsætte Forslag til Storthinget om Indtagelse af Navnefortegnelse i Storthingstidenden.

Det var os derfor meget ubehageligt af Dagbladet for 7de dennes at se DHrr. Mortensen og Sæhlie stemme mod Hr. Jaabæks Forslag. Hr. M. Kildals Stemme derimod vidste vi vel, hvor vi skulde søge*).

Vi har næret gode Tanker om Hr. Sæhlie, vi har haabet i ham med Tiden at finde en dygtig, en indsigtsfuld og en indflydelsesrig Repræsentant for Bondestanden; men det er fornødent, at han snarlig tager bestemt Parti; thi nogen Middelveisfarer baader os ikke. Vi ynder ikke Folk, der bærer Kappen paa begge Skuldre. Slutter Hr. Sæhlie sig til Embedspartiet, nu vel, saa lad ham det, han skal ikke høre ondt Ord derfor fra os. Enhver sin Lyst!

Vi skal ikke holde paa ham, hvis han har svage Nerver; vi finder nok vor Mand.

Januar 1869. Argus.

*) Det er Red. bekjendt, at flere Thingmænd alene stemte mod Jaabæks Forslag, fordi det efter sin Form var upraktisk. Som vi forhen have meddelt er Jaabæks Hensigt nu søgt opnaaet paa en anden Maade. Red. Anm.

Lidt om Redaktionsartiklen i Bladet „Fædrelandet" angaaende Udfaldet af Kirkesagen.

Blandt de mange Løsøre-Effekter, vi have lagt os til i den senere Tid, er da ogsaa en norsk „Wäktaren", et Blad, der skulde sammenblande Kristendom og Politik, og saaledes have det samme Kald at rygte paa denne Side Kjølen, som hans ældre Kollega i Sverige, nemlig at tjene som Probenreiter for vort unge, fremspirende Hierarki, for hvem de saakaldte Vakte — de „kirkelig interesserede" med sig en hellig Enfoldighed saa gjerne vil tjene som Barfodmunke.

Efterat det ærede Blad „Fædrelandet" har beklaget, hvilket Feiltrin det norske Storthing har gjort, ved at sætte en saa kirkelig utilregnelig Person ind i Kirkekomiteen, som Thrønderbonden O. S. Welde, der naturligvis intet andet har gjort, end at forstyrre den skjønne Enighed og Samdrægtighed, som ellers vilde herstet inden denne Komite, saa lader det ogsaa at forstaa, hvilken elendig, inhabil Forsamling Norges Storthing er, som kan saaledes lade sig dandse i Ring af en ukristelig indthrøndersk Bonde. Det havde ikke engang saameget Vet, at det gik hen og spurgte Redaktøren af „Fædrelandet" tilraads. Naar nu bare en eneste af disse „Stille i Landet" kan sidde inde med et saa umaadeligt Pund af kristelig Visdom, hvad skulde da ikke en Forsamling af 36 slige Kirkekjæmper med 22 Præster og 2de theologiske Professorer kunne have udrettet. Et halvt Snes Grundlovsforandringer, en Kirkegrundlov og etpar Dusin Kirkespørgsmaal atpaa, vilde sandelig været bare et stikkeligt Fyrabendsarbeide, saa at den hele øvrige Tid kunde blevet anvendt til kirkelige Gjæsteroller i Hovedstaden. Saa meget er vist, at Storthinget fra først til sidst har handlet næsten kirkeligt utilregneligt, „nonchalant", som vort ærværdige Morgenblad saa zirligt udtrykker sig — det har man vor nye „Wäktars" Ord for og denne tager aldrig feil, det kan man være aldeles tryg for. En Bonde.

Fra en udtjent bergenhusisk soldat.

Det er sjelden nu tilbags høre klage over, at vort folk har liden eller ingen lyst til at værne om fædreland, at enhver søger saavidt muligt at unddrage sig soldattjenesten, og at der er faa eller ingen, som omfatter sine pligter mod hjem og fædreland med tilbørlig iver og omhyggelighed. Dette klagemaal synes stedse at blive heftigere, og da det udgaar fra mænd, man maa tro kjender til denne Sag, kan det ikke føres uden grund. Jeg har hørt det med utilfredshed og søgt at finde grunden til dette onde; jeg har overveiet sagen selv, spurgt andre derom og faaet omtrent følgende svar: „Vort folk er hensunket i sløvhed og ligegyldighed, fattigt paa aand og gods, staar saa langt tilbage og hænger haardnakket ved gamle nedarvede vaner". Men, ihvorvel jeg indrømmer, at bønderne i mangt og meget ikke steller sig, som de skulde og burde gjøre, har jeg dog aldrig kunnet give mig tilfreds dermed eller tro, at deres vedhængen ved det gamle og tilvante, deres forkjærlighed for alt fra fædrene nedarvet skulde være et bevis for, at de i den grad ere nedsunkne i sløvhed og ligegyldighed, at de skulde have glemt sine borgerpligter mod fædrelandet. Dette beviser jo netop det modsatte; thi dersom de elsker og agter det, som fædrene har elsket og skattet høit, er det klart, at de ogsaa maa elske og agte fædreland, frihed og hjem; thi dette har altid været vore fædre kjært og dyrebart, og de har værnet om det med en kraft og dygtighed, som alene det folk, der føler varmt for frihed og hjem, kan gjøre. Ikke blot den gang, da vore fædre, som digteren siger, „lærde fransmann at sikta og finna ridder-vord og engelsmannen difta og hava sjøen kjær", sloge de kjækt, men til enhver tid har det norske folk aflagt prøver paa ægte fædrelandskjærlighed og vist, at det eier mod og kraft; det har altid lydt udenfra: „Eg tilhands eller vands slike hermenn ei fann, dei er trugne mot konge og trugne mot land". Ja selv i 1814, da vort fædreland kaldte sine sønner til kamp, viste de sig intet tegn til, at den gamle kamplyst eller frihedssand var sluknet. Soldaterne brændte af kamplyst og intet var dem saa imod som tilbagetog uden kamp. Ja selv den svenske greve Adlersparre udtalte endog disse ord: „Jeg kan aldrig glemme dette folk, at det satte pris paa en prins som Karl August, at ingen norsk bonde under krigen lod sig kjøbe til spioneri, og at det holdt, hvad det lovede". Skulde da disse fireogfemti frihedsaar have havt saa skadelige virkninger paa vort folk, at det saa rent har glemt sig selv og sunket ned til sløvhed og ligegyldighed. Dertil maa vi svare nei. Grunden til denne ulyst hos vort folk til soldattjeneste kan ikke søges hos folket selv, den maa komme fra en anden kant, og jeg har under min femaarige tjeneste i vor armee havt god anledning til at komme til kundskab om, hvorfra den skriver sig. Der kan neppe tænkes noget saa krænkende og forargeligt, som at befinde sig i vore soldaters eller rekrutters rækker og modtage den behandling, som nu er saa almindelig. De behandles ofte med en unaturlig strenghed og blive udskjeldte for smaating. Officiererne gjør ofte med overmod og utidighed sin magt og myndighed gjældende ligeoverfor ham. Og er soldaten en, der har været ude i livet og ved, at han er mand for sit rum, kan han ikke bære sin harme, men give den luft i trodsighed og uvillie. Og naar dertil kommer, at exercitiesøvelserne næsten blot bestaar i en tør dressur, er det ikke at undres over, at vore Gutter faar ulyst til soldattjenesten og søger saavidt muligt at blive den kvit. Den unge rekrut føler sig skuffet, bliver kjed og leid, slaar sig paa rangel og de groveste udsvævelser. Soldattjenesten bliver paa denne maade en snare for mange af vore unge mænd; det maa derfor ligge os paa hjerte at bringe det derhen, at den ikke alene ophører at være det, men at den kunde være dem en opdragelse og danne dem til dygtige soldater. Og der skal isandhed ikke meget til, for at gjøre de bedste soldater af vore Bondegutter. Jeg tør sige, at de fleste er det, forend de tage sin uniform paa; de ere hærdede og prøvede ved arbeide, slæb og slid og vante til nøisomhed. Det er virkelig sørgelig, at et folk, som eier saamange dygtige sønner, og som i flere aar har ofret saa store summer paa sit hærvæsen, endnu har en hær, som neppe fortjener at benævnes med dette navn. Dette er noget, som maa vække de alvorligste tanker. Men det er her, som overalt, vil man raade bod paa ondet, maa man søge dets rod. Der maa komme en anden aand ind hos vore befalingsmænd; de maa arbeide for og med sine soldater, ikke imod dem; de maa lære at agte dem, fatte interesse for bondens modersmaal, livsforhold og karakter, de maa kunne arbeide, føle og lide med dem, de maa forstaa at vække og nære det frihedssind, den agtelse for hjem og fædreland, som rekrutterne bærer med sig hjemmefra, de maa forstaa at styrke og forøge deres æresfølelse og ikke krænke og sløve den ved idelige skjældsord og utidig straf, de maa vide, at god holdning og alt, hvad der vedkommer det ydre, vel er nødvendigt, men at det dog er hovedsagen, at soldaten besidder mod og lyst. Dette er noget, som fordres af en god officier, og uden hvilket han aldrig vil formaa at skabe gode soldater. Det var denne kunst, Karl XII saa godt forstod. Men de fleste af vore officierer synes desværre ganske at mangle disse egenskaber. De ere adskilte fra sine soldater ved en uoverstigelig kulturkløft, og finder det under sin værdighed at stige ned til dem for at løfte dem op, de udelukker sig fra omgang med dem, forsømmer at vinde dem, og gjøre sig fortrolig med deres tænkemaade og livsanskuelse, og sætter sig saaledes ud af stand til at kunne indgyde dem mod og lyst. De har hele sin opmærksomhed henvendt paa mindre vigtige ting, og glemmer, at det er aanden, som seirer i slaget, og at legeme uden aand er som skal uden kjærne. Der er ingen, som tvivler paa, at der læses en hel del paa krigsskolen, men det viser sig, at der læses forlidet af det, som adler og danner manden. Hvad der mest skader vor krigsskole er sikkerlig det, at den aand, som hidtil i høi grad har raadet paa de fleste af vore skoler, lige ned til seminarierne og landbrugsskolen, ogsaa raader der. Saalænge vore officierer ere saadanne, og forholdet imellem dem og soldaterne er, som det nu er, er det ikke at undres over, at der opløftes et ramaskrig over tilstanden i vor armee, og klager høres over vort folks uvillighed til at gjøre soldatertjeneste. Dog skal det ikke glemmes, at her gives hæderlige undtagelser, og at vi ogsaa har officier, vistnok faa, som baade elsker sit folk og forstaar at gjøre sig elsket.

Det skal heller ikke være til stor opmuntring for vore soldater, at faa sin uniform stellet som nu. Det har, som de fleste vel ved, i den senere tid været saa, at man, naar exercitien er tilende, indleverer sin uniform paa depot og modtager den der igjen, naar exercitien atter skal tage sin begyndelse. Hvorledes den stelles, medens den ligger der, er mig ikke bekjendt, men det ved jeg, at den ofte udleveres i en rent ynkelig forfatning. Jeg vil ikke tale om, at klædningsstykkerne er hullede og slidte, men det hænder vistnok ikke sjelden, at de er fuld af utøi. Jeg ved det af egen erfaring, jeg har selv modtaget en uniform i en saadan forfatning. Det var at ønske, at der paa depot anvendtes en større omhyggelighed paa uniformernes renholdelse, eller, at man vendte tilbage til den gamle skik, at enhver rekrut ved sin indtrædelse i skolen fik sin uniform, som han brugte, saalænge rekrutskolen varede og bragte den derpaa med sig hjem og havde den i forvaring paa sin leigd, indtil han atter skulde brugt den. Dette havde blandt andet ogsaa det gode ved sig, at den uniform, som rekrutten engang fik, var at betragte som hans eiendom, noget, som han maatte bruge, saalænge han var i tjenesten, hvorfor det ogsaa maatte være ham om at gjøre at skjøtte og stelle den godt. Var den ilde tilreden, var det hans egen skam, var den ren og vakker, havde han selv ære deraf. Nu derimod, da enhver soldat kun har sin uniform, saalænge han exercerer og ikke kan gjøre regning paa at faa bruge den oftere, er han naturligvis mer ligegyldig med den og tager det ikke saa nøie, om den gaar istykker. Ogsaa en anden fordel, som vel er liden, men dog fortjener at bemærkes, var der ved den gamle maade at opbevare uniformerne paa. Det var nemlig skik i de fleste bygder, ialfald hvor jeg er kjendt, at soldaten hentede sin uniform fra sin leigd hver høitid og gik med den til kirke paa høitidsdagene. Det var anseet for en stor ære at kunne vise sig som kongenskarl i sin uniform for sit folk, og hvilken soldat følte sig ikke da stolt?

Men det mest fordærvelige for vor hær er sikkerlig den maade, hvorpaa man nu danner og inddeler kompagnierne. Denne forfærdelige omflytning af mandskaberne fra samme bygd, vækker stor uvillie hos vort folk og virker rent ødelæggende paa dets militære aand. Enhver ved, at man meget ugjerne vil staa tilbage for sine ligemænd, kjendinger og kammerater, man vil langt hellere undgaa at staa tilbage for en, som man kjender vel, end en fremmed. At stille ligemænd, kjendinger og kammerater ved siden af hverandre er derfor en mægtig spore til mod og tapperhed. Ikke nogen, der har en smule æresfølelse, vil staa tilbage for sine sidekammerater; de vil alle hige efter at overgaa hverandre i tapperhed, mod og mandom, enhver vil arbeide for at være en ære for sin trop, sit kompagni og sin bygd. Nu, da fremmede og ukjendte stilles ved siden af hverandre, og kompagnierne hører allesteds og ingensteds hjemme, er denne spore til mod og tapperhed fjernet. Der er ingen, som man bryr sig om at kappes med, ingen at undse sig for, ingen som fortæller i ens hjembygd om hans forhold, ingen bestemt bygd har ære eller vanære af kompagniet, det gjælder blot om at undgaa straf og skjældsord. Sløvhed og ligegyldighed blandt soldaterne skaber modløshed og mistillid til sig selv og andre. Dette vidste allerede de gamle germannere. Tacitus siger i sin Germania: Quod præcipuum fortitudinis incitamentum est non casus neque fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit sed familiæ et propinquitates. (At ikke tilfældig sammenstilling, men familieforhold og slægtskab danner slagrækkerne, er et fortræffeligt opmuntringsmiddel til tapperhed). Enhver, der i nogen tid har været soldat, og gjort sig lidt fortrolig med soldaternes og gardisternes liv, vil ogsaa af egen erfaring vide, at det forholder sig saaledes, og har han tilbragt nogen tid i en leir, vil han ogsaa vide, at stemningen er langt gemytligere og bedre, naar man faar have telt sammen med kjendinger, end naar man er nødt til at bo sammen med folk, som man ikke kjender.

Dette var det væsentlige af det, jeg havde at sige om vort militærvæsen; kun vil jeg tilføie, at det er min faste overbevisning, at det, saalænge forholdene er som nu, vilde være til stor skade saavel for vor armee som vort land, at rive landssoldaten ud af sit hjemlige liv og indgarnisonere ham i byerne. Han vilde kun faa ulyst til soldattjenesten uden nogen virkelig militær uddannelse, og som oftest vende tilbage til sit hjem som en fordrukken eller paa anden maade ødelagt mand. Det er ogsaa min overbevisning, at vi har lidet

gavn af disse lange leirsamlinger, rekrut- og korpsexercitier. Man vilde paa den halve tid opnaa mere end nu, dersom man forstod at tage sagen paa den rette maade. Kunde man saa soldaten til at være soldat af liv og sjæl, medens han ovede sig i at bruge sine vaaben, vilde man opnaa paa ti, tolv dage, hvad man nu ikke opnaar paa tyve og tredie, og paa tyve og tredive, hvad man nu ikke opnaar paa femti og sexti. Tal med en rekrut, og han vil altid sige, at han lærte paa de ti, tolv første dage, hvad han lærte under hele exercitien, og at han senere bare kjedede sig ved det samme og samme op igjen. De vigtigste marser og haandgreb lærer man snart; bajonetfægtning og skydning, som man mest burde øve sig i, og hvortil der fordres en længere tid, naar man skal bringe det til nogen fuldkommenhed, drives alligevel ikke i den grad, at det kan siges at være til synderlig hjælp for vore soldater. Vi behøver heller ikke disse lange vaabenøvelser for at hærde og prøve vore soldater, de er hærdede og prøvede før, de er vante til tungt arbeide fra den tidligste barndom, og kan godt taale frost og kulde. Og heller ikke maa man tro, at man paa exercitieturene lærer moral eller i mindste maade disciplin, dersom man derved vil forstaa noget andet end blind lydighed, hvilket vistnok er sjelden blandt vore officierer.

Dette være da sagt og anbefalet læseren til overveielse, kun maa jeg bemærke, at det ikke er sagt for at ægge vore soldater til trodsighed eller ulydighed imod sine foresatte, eller for i nogen maade at virke oppositionelt. Jeg har kun fremstillet sagen saaledes, som jeg under min femaarige tjeneste i vor armee har opfattet den. Mere kunde være sagt, men dels er min opsats allerede bleven lang, og dels har det ikke været min hensigt at fremstille manglerne ved vort militærvæsen i alle sine enkeltheder, men kun at berøre hovedpunkterne.

Kristiania, den 21de Januar 1869.

Ved det igaar Eftermiddag afholdte Repræsentantskabsmøde paa Børsen var tilstede 30 Repræsentanter og 11 Formænd.

Den Sag, der forelaa til Behandling, var som før meldt Forslaget til en forandret Ordning af Kristiania Byes Kommunalanliggender. Ordføreren, Assessor Løvenskjold, oplæste Formandskabets Indstilling af 29de December 1868, der er anført i vort Blads No. 15, og redegjorde for Forslagets Grundtræk. A. Thomle havde imod Forslaget, fordi at Formandskabet derved aldeles er kastet overende. Formandskabsinstitutionen havde fortjent et bedre Skudsmaal. Man gjorde rettest i at bygge paa det, som man havde. Lambrechts var i Hovedsagen enig med Assessor Thomle og fremsatte følgende Forslag:

„A. Pricipaliter:

Repræsentatskabet finder det ikke tjenligt, at Sagen forelægges det nu forsamlede Storthing, idet Sagens Vigtighed gjør ydérligere Drøftelse af Kommunens Vedkommende ønskelig.

B. Subsidialiter:

1. Sudhedskommissionen bør blive bestaaende med Stadsfysikus som Formand, — denne Sidste fremdeles som Embedsmand.
2. Repræsentantskabet finder, at vægtige Grunde taler for, at flere andre Administrationsgrene bliver i Lighed med det for nærværende forvaltede af særskilte Kommissioner, dette under saavidt mulig Simplifikation af Sammensætningen samt med en Magistratsembedsmand som Formand eller muligens tilknyttede til Magistraten som Underafdelinger i denne, og samtlige, derunder ogsaa Sunhedskommissionen indbefattet, i ethvert Fald undergivne de budgetmæssige Indskrænkninger, som Forslaget bestemmer. Særskilt henledes Opmærksomheden i ommeldte Retning paa Havnekommissionen, Skolekommissionen og Reguleringskommission.
3. Formandskabets Erklæring angaaende Formændenes Antal tiltrædes.
4. Repræsentantskabet finder ikke Grund til, at Statskassens Bidrag til Aflønning af Statsfysikus og Politilæge bortfalder".

Han anbefalede de af Formandskabet foreslaaede Ændringer. Kommissionens Forslag angaaende Forholdet mellem Magistrat og Repræsentantskabet, troede han vilde vinde betydeligt ved en simpel Redaktionsforandring — derved nemlig, at Ordene „i Almindelighed" i § 24 udgik.

Forhandlingerne afsluttedes Kl. $11\frac{1}{4}$ derved, at det af Justitiarius Lambrechts fremsatte Udsættelsesforslag bifaldtes mod 17 Stemmer.

Udlandet. I det italienske Deputeretkammers Møde den 13de anmeldtes der flere Interpellationer om Mølleafgiftens Indførelse i Provindserne og om General Cadornas Myndighed. Menabrea erklærede, at Regjeringen ikke kunde besvare disse Interpellationer, da den først maatte være i Besiddelse af de fornødne offentlige Beretninger fra Provindserne. Han forsikrede iøvrigt, at Roligheden nu var gjenoprettet allevegne. Finantsminister Cambray-Digny oplyste, at en Femtedel af Møllerne i Landet vare lukkede, og at en Tiendedel arbeidede for Regjeringens Regning, medens de andre syv Tiendedele vare i Virksomhed og regelmæssig betalte Skatten. Denne var nu indført i 95 Provindser.

Forholdet mellem Preussen og Østerrige har vist neppe forbedret sig; men man har i de sidste Dage i de halvofficielle Aviser taget lidt Rev i Seilene. „Nordd. Allg. Zeit." erklærer saaledes, at dets Polemik gjaldt Østerriges Politik forrige Aar og fremkom, fordi man saarede den nationale Værdighed; den var derfor kun forsvarsvis. Det vil imidlertid ophøre med denne Polemik for ikke at forurolige Folket. Nordtydskland nærer varme Ønsker for Østerriges Velfærd; maatte kun Østerrige anerkjende, at Nordtydskland staar paa egne Fødder.

Fra Wien skrives under 14de Januar. Fra officiel Kilde vil man vide, at Andrassys Indflydelse allerede har frembragt en betydelig Forandring i Beusts antipreussiske Politik.

„Wiener Abendpost" modsiger paa det Bestemteste Efterretningen i forskjellige Blade om, at Preussen havde gjort Beusts Afsked til Betingelse for et godt Forhold til Østerrige.

Keiseren af Frankriges Throntale ved Kammernes Aabning, synes efter Telegrambe-retningen at være fredelig. Han fremhæver, at „Forholdet til Udlandet er meget venskabeligt," og at han haaber, at Konferentsen „nærmer sig det Maal, hvortil alle de Befuldmægtigede har stræbt." Det maa vel være Freden. Sandsynligvis vil man snart faa Underretning om, hvad der paa Konferentsen er skeet, da alle ere enige om, at den snart vil træde fra hinanden, og nogle Blade tale om, at den allerede i Søndags holdt sit sidste Møde.

Den i Regelen vel underrettede Korrespondent, som forsyner Liberté med Underretninger fra Konstantinopel, beretter nylig, at man der, trods Alt hvad Konferentsen kunde vedtage, forberede sig til et Angreb paa Grækenland og kun ventede paa Afslutningen af det Laan, hvorom Daoud Pascha (den tyrkiske Minister for Handel og offentlige Arbeider) for Tiden underhandler. Denne Efterretning har fundet en betænkelig Stadfæstelse i en Meddelelse i „Neue fr. Presse" om den nævnte tyrkiske Agents Forhandlinger i Wien.

I Spanien skal der, efter hvad der forsikres, nu herske Ro. Gaulois, et fransk Blad, der siden den spanske Revolutions Udbrud har havt særdeles gode Forbindelser i Spanien, skriver, at blandt de foreslaaede Thronkandidater, synes for Øieblikket Hertugen af Aosta at have de bedste Udsigter, dersom han frasiger sig alle Fordringer for Fremtiden paa den italienske Krone. Det tidligere progressistiske Blad, Novedades, udtaler sig for Hertugen af Montpensier. — Paa det sidste republikanske Møde indfandt der sig kun 1000 Mennesker.

Lagthinget om Stemmeretsloven. Efterat Lagthinget som meldt i Tirsdagsbladet havde forkastet Aschehougs Forslag, har det Tirsdag og Onsdag forhandlet om Forandringer i Odelsthingsbeslutningen. Vi skal senere efter Storthingstidenden give et sammenarbeidet Uddrag af Lagthingets Debatter, og giver derfor kun foreløbig nedenstaaende Meddelelser om de forskjellige §§'s Skjæbne.

Odelsthingets Beslutning §§ 1 og 2 var saalydende: § 1. Stemmeberettiget ved Valg af de kommunale Ombudsmænd, der efter Lovgivningen skulle udkaares af de i Mandtallet over de Stemmeberettigede indførte Personer, og valgbar til saadanne Ombudsstillinger, er enhver norsk Borger, som har fyldt 25 Aar, i et Aar har havt fast Ophold i Kommunen paa den Tid, Valget foregaar, er raadig over sit Bo, samt enten: a) er eller har været Embedsmand; b) paa Landet eier eller for et Aar eller længere er hjemlet Brugen af matrikuleret Jord, eller i Finmarken har for det sidst forløbne Aar svaret fuld eller halv Rettighed; c) er Kjøbstadborger eller i Kjøbstad eller Ladested eier Gaard eller Grund, hvis Værdi idetmindste er 150 Spd.; d) har betalt Skat til Kommunen for sidst forløbne Aar efter en antagen Indtægt af et hundrede Spd. paa Landet og to hundrede Spd. i Kjøb- og Ladestederne, og ikke som Tyende tilhører Andens Husstand. § 2. Stemmeretten og Valgbarheden tabes midlertidig eller for bestandigt efter de i Grundlovens §§ 52 og 53 bestemte Regler, dog med den Indskrænkning, som følger af § 1.

Som Anm. 1 vedtoges mod 9 St. efter Forslag af Amtmand Jensen, at § 1 b skulde lyde saaledes: „Paa Landet eier eller for længere Tid end 5 Aar bygslet matrikuleret Jord eller i Finmarken har været Rettighedsmand i 5 Aar." Som Anm. 2 efter Forslag af Christensen mod 5 St., at der i Indledningen istedetfor „i et Aar har havt fast Ophold i Kommunen paa den Tid, Valget foregaar", sættes „er Indvaaner i Kommunen paa den Tid, Valget foregaar". Som Anm. 3. efter Forslag af Præsidenten enstemmigen, at i den almindelige Del af § 1 Ordene „er raadig over sit Bo" skulde udgaa, og at sidste Sætning i § 2 skulde lyde saaledes: „dog saaledes at den i § 52 bestemte Virkning af Opbud eller Fallit ophører, naar Vedkommende igjen bliver raadig over sit Bo." Følgende Forslag forkastedes: 1. med 25 St. et Forslag af M. Kildal saalydende: „i Litr. d forandres 100 Spd. til 150 Spd., hvorhos tilføies: „dog kan paa Landet Herredets Formænd og Repræsentanter bestemme, at Indtægtssummen 150 Spd. nedsættes til 100 Spd. Gyldigheden af saadan Bestemmelse betinges af, at $^2/_3$ af de i Mødet Tilstedeværende deri ere enige, og at den er afgivet før nærværende Lov træder i Kraft (§ 6), hvorimod den ikke tiltrænger Approbation." 2. Med 20 St. et Forslag af Bagger, gaaende ud paa en nedsat Census for Byerne fra 200 Spd. til 150 Spd. (Et tidligere Forslag fra samme Repræsentant om lige Census af 150 Spd. for By og Land blev taget tilbage). 3. Med 16 St. et Forslag af Aschehoug om en Anmærkning saalydende: „§ 1 Litr. d antages at burde erholde følgende Tillæg, som tilføies i Slutningen og i ny Linie: Til Indtægt henregnes ethvert Udbytte af Arbeide, fast Eiendom eller Kapital af hvilkensomhelst Art, hvad enten det bestaar i Penge eller Gjenstand af Penges Værd, eller Benyttelse af egne eller Andres rørlige eller urørlige Ting, og hvad enten det anvendes til egen eller Familiers Underholdning, Nytte og Behagelighed, til Udvidelse af Næringsdrift eller Formuens Forøgelse osv." Ved § 3: „Fortegnelse over de Personer, der efter nærværende Lov ere stemmeberettigede og valgbare, affattes i Kjøbstæderne af Magistraten, paa Landet af Lensmanden, i begge Tilfælde i Forening med Formændene. For at optages i Fortegnelsen maa Vedkommende, forsaavidt han ikke er indført i Mandtallet over de efter Grundloven stemmeberettigede Borgere melde sig for Mandtalsførerne og afgive den fornødne Forklaring. Mandtallet skal være afsluttet inden hvert Aars 1ste Juli. Paa Landet bliver en Afskrift af samme at tilstille Fogden" — gjordes ingen Bemærkning. § 4: Finder Nogen, at han urettelig er lignet efter en saadan Indtægt, at han derved udelukkes fra Stemmeret, eller er han misfornøiet med den af Mandtalsførerne angaaende hans Stemmeret afgivne Kjendelse, kan han forlange Sagen forelagt for den samlede Kommunebestyrelse til endelig Afgjørelse. Ved denne § fremsattes ogsaa følgende Forslag af Aschehoug: „Hvis Nogen, som har den i § 1 d fastsatte Indtægt ved Skatteligningen er bleven forbigaaet eller lignet efter en lavere Indtægt og dermed udelukket fra Stemmeret, eller er han misfornøiet med den af Mandtalsførerne angaaende hans Stemmeret afgivne Kjendelse, kan han forlange Sagen forelagt for den samlede Kommunebestyrelse, som da har at afgjøre, hvorvidt hans Klage er grundet, samt i fornødent Fald fastsætte Størrelsen af hans Skat og paalægge Mandtalsførerne at optage ham i Mandtallet, saasnart Skatten er betalt," der igaar forkastedes mod 4 St. Som Anm. 4 foreslog Amtmand Jensen: „Enhver, der formener, at Nogen urettelig er opført i eller udeladt af den i § 3 nævnte Fortegnelse, kan forlange Spørgsmaalet herom forelagt den samlede Kommunebestyrelse til endelig Afgjørelse. Foranlediges ved saadan Afgjørelse nogen Berigtigelse af Fortegnelsen, bliver i Landdistrikterne Meddelelse derom at afgive til Fogden." Dette Forslag bifaldtes igaar mod 1 St. Amtmand Jensen antydede ved Mødets Slutning itirsdags følgende Forslag til Anm. 5, til ny § 5: „De, der er i Besiddelse af de i § 1 fastsatte Egenskaber, er valgbare til de sammesteds nævnte kommunale Ombud, selv om de ikke have ladet sig optage i den § 3 omhandlede Fortegnelse. Over de Personer, der saaledes er valgbare til kommunale Ombud,

---

Fabrikpigen.

(Fortsættelse f. No. 16.)

„Nej, Barn," sagde Moderen meget rørt, „nej, ham maa vi vist ikke glemme, og glemmer ham heller ikke. Hvorledes skulde det gaa an at glemme den Guds Mand, den velsignede Werels? Ja, han hjalp os troligt i de mange tunge Aar at bære Byrden. Jeg ved ret ikke, hvorledes det skulde gaat, hvis ikke han var kommet os til Hjælp med Guds Ord. Baade din salig Far og jeg havde ret tænkt saa lidet paa det ene Fornødne, før de onde Dage kom, og da skjønnede vi ikke, at søge Trøsten og Hjælpen, hvor din alene under saadanne Omstændigheder er at finde. Men saa kom den velsignede Werels, kom, som han sagde, paa sin Herres og Frelsers Vegne, og oplyste os om, hvad vi skulde tro og gjøre. Jeg er bange, vi ikke var stort bedre end Hedninger, da han begyndte at komme til os."

„Og hvor snil han var mod mig," faldt Ellen ind; „jeg lærte at holde af ham som om han skulde været min Fader. Nej, det er umuligt at glemme ham. Aa, at han havde levet endnu; jeg er vis paa, han havde fundet paa Noget for os, Mor; for han havde aldrig forladt os, det er jeg vis paa."

„Ak, ja," sagde Moderen, „at han havde levet; han vilde kunnet raadet os om Fabrikken ogsaa —"

„Aa, jeg ved saa vel, hvad han vilde sagt," sagde Ellen; „jeg synes, jeg hører ham sige det: „Gaa Du, Barn, bryd dig om ingenting, se hverken til højre eller venstre, men gaa ligefrem. Med Gud for Øje, kan Du uskad gaa, om det saa var gjennem Sodoma og Gomorra."

„Ja, ja, Barn," sagde Moderen. „Du har kanske Ret i det. Lad det da i Guds Navn være saa. Syng nu for mig den vakre Sang af Werels, som jeg er saa glad i og som Du synger saa pent. Du ved hvem jeg mener: „Tænk naar engang" — Jeg synes det gjør mig bedre at høre den end alt, Du læser for mig af Testamentet, skjønt vist hvert Ord er et velsignet Ord. Men den Sangen gaar mig saa til Hjertet; der er meget, af hvad Du læser, som jeg har ondt for at forstaa; men Sangen, den forstaar jeg saa godt. Den skal Du synge for mig, naar jeg skal til at dø."

„Snakker Du nu igjen om at dø, Mor," sagde Ellen og brast i Graad; „Du bedrøver mig saa meget ved at snakke om det. Nej, Mor, Du skal leve, om ikke for andet, saa for min Skyld. Hvem ved, om vi ikke endda kan faa gode Dage? Ja, jeg tror vist, de kommer, naar vi bare vil stole paa den gode Gud."

„Ja, sagde Moderen med et dybt Suk, den, der bare var fast i Troen — fast som gamle Werels; aa, hvor han var stærk i Troen, jeg syntes, naar jeg høre ham tale, at jeg trodde hvert Ord, men naar jeg saa ikke længere hørte ham, saa kom der saamange Tvil og urodde mig. Men syng nu for mig; — dog vendt lidt, jeg føler mig saa træt; — jeg vil lægge mig først, saa skal Du synge mig isøvn; det er saa dejligt at ligge og høre paa."

Ellen hjalp nu Moderen i Seng, og satte sig derpaa ved Siden af Sengen og sang: Tænk naar engang o. s. v. Ellen havde en meget vakker Stemme, blød og udtryksfuld; man kunde godt høre, at hun følte, hvad hun sang; hun maatte flere Gange stanse, fordi Graaden vilde komme. Moderen sovnede virkelig under Sangen. Da den var tilende, tog Ellen sit Nytestamente frem, en Foræring af Werels, og læste et Kapitel, som hun plejede at gjøre hver Aften, ogsaa efter densamme ærværdige Lærers Paalæg. Han vidste vel, hvor godt det er daglig at omgaas med Guds Ord, hvilken Kraft det giver, under Livets Kampe. En hjertelig Bøn opsendte hun til Slut til sin himmelske Fader, om at han vilde vaage over hende under de Fristelser, hun kanske vilde blive udsat for i den for hende fremmede Verden, hun nu skulde træde ind i. Hun havde hidtil levet saa stille, havde omgaaedes med saa faa Mennesker. Nu skulde hun meder kastes ind mellem en Flok Jevnaldrende, som ikke havde det bedste Lov for sin Vandel. Hvis Rygtet sagde sandt, bad hun om Kraft til at modstaa det onde Exempel og paa den anden Side bad hun Gud bevare hende for Hovmod, for det Tilfælde, den Tanke skulde opstaa hos hende, at hun var bedre end hendes Omgivelser, og endelig anbefalede hun sig til Guds Varetægt, hvorpaa hun sagte lagde sig ved Siden af Moderen.

Den næste Morgen gik hun til Fabrikken og modtoges venligt af Bestyreren, der anviste hende Plads og Arbejde. Hun blev i Begyndelsen ganske ør i Hovedet af al den Støj, og ganske ængstelig ved at befinde sig blandt saa mange Mennesker. Naarsomhelst hun slog Øjnene op, mødte de mange Øjne, der nu stirrede paa hende; hun saa Pigerne stikke Hovederne sammen og hviske og fnise. Mon de gjorde Nar af hende? Nu, det brød hun sig ikke om. Hvad kunde de vel have at sige? de kjendte hende jo ikke. Dog hvorfor tænke paa det; det var jo taabeligt af hende. Saalænge de intet ondt kunde sige om hende, kunde de jo sige, hvad de vilde.

Da Arbejdstiden var forbi og Pigerne gik hver til sit Hjem, sluttede en tre, fire Stykker sig til hende, som havde samme Vej. De gav sig i Snak med hende; spurte, hvor hun bodde, om hun bodde alene, om hun havde nogen Kjæreste og saa videre. Ellen var meget kort i sine Svar; de var jo fremmede for hende; hun ønskede ikke at stifte Bekjendtskab med nogen; hun var ikke saa let af Sind som disse Piger; Livet havde altid, saalangt hun kunde mindes, været Alvor for hende; hun havde ikke havt nogen glad Barndom; hun var ikke mere end ti Aar gammel, da Faderen blev syg; og hendes yngre Sødskendes Død Tid efter anden, havde tidligt gjort hende kjendt med Sorgen. Nei, disse fjasende, lattermilde Piger var intet Selskab for hende.

En af dem sagde i Flaaseri til hende: „Nej, for et vakkert Mønster det er i det Skjørtet! Hvor er det Tøj kjøbt?"

nien at være stemmeberettigede, føres Fortegnelse af de samme Autoriteter, der ifølge § 3 have at føre Fortegnelse over de Stemmeberettigede og bliver med Hensyn til begge Fortegnelser de samme Regler at befølge, som for Mandtallene over de efter Grundloven stemmeberettigede Indvaanere er foreskrevne," hvilket Forslag igaar blev enst. bifaldt. Paa Forslag af M. Kildal vedtoges igaar mod 4 St. (Christensen, J. Velde, Motzfeldt og P. A. Sæther) en Anm. 6 saalydende: „De efter nærværende Lov Stemmeberettigede skulle med Hensyn til alle kommunale Anliggender være ligestillede med de efter Grundloven og Lov af 2den Juni 1821 Stemmeberettigede." Som Anm. 7 vedtoges enst. efter Forslag af Amtmand Jensen, at Odelsthingsbeslutningens § 6, der var saalydende: „Nærværende Lov træder i Kraft 1ste Januar næste Aar," skulde gives følgende Tillæg: „fra hvilken Tid Lov af 4de August 1845 ang. Valgbarheden til kommunale Ombud ophæves." — Af Aschehougs Forslag blev saaledes ingen vedtagne af Lagthinget.

Kronprinsen af Danmarks Bryllup skal ifølge det stockholmske Blad Dagens Nyheder foregaa paa Kong Karls Lystslot Ulriksdal, og det unge Par vil derefter tilbringe Hvedebrødsdagene paa Slottet Haga, der i den Anledning underkastes en gjennemgaaende Restauration.

Salget af St. Thomas. Efter de nordamerikanske Blades Udtalelser at dømme er der nu noget mere Stemning der for at gaa ind paa Kjøbet af de to dansk-vestindiske Øer end tidligere. Man venter, at Sagen snart vil komme fore, og at Hr. Summer, Formanden for Komiteen for de udenrigske Anliggender, vil kræve en Udtalelse af Huset om, hvorvidt man er bunden ved den af Hr. Seward afsluttede Traktat.

Hertug Friederich af Augustenborg besøger i denne Tid England efter Indbydelse af sin Broder Christian, der som bekjendt er gift med Dronning Victorias Datter Helene.

Bjørnstjerne Bjørnsons „Fiskerjenten" er udkommet i tydsk Oversættelse hos Karl Rimpler i Hannover. Et tydsk literært Tidsskrift finder især Slutningen, men ogsaa andre Dele af Bogen „noget affekteret, trods al sin Tankerigdom, trods det storartede i Opfatningen og trods alle de sande poetiske Skildringer. Der optræder ingen selv nokssaa ubetydelig Bifigur, uden at Digteren paa en eller anden Maade paatrykker den Originalitetens Stempel. Men da Lys og Skygge herved formeget udviskes, faar Novellen en Bismag af noget søgt og unaturligt". Men fraregnet dette aabenbarer den Digterens Talent i de mest lysende Farver.

Matts Pehrson fra Stockholm Lehn, Rigsdagsmand i 2det Kammer, afgik ved Døden den 12te Januar paa sin Eiendom Östra Edsvik i Roslagen. Han hørte til 2det Kammers ældste Medlemmer, og har siden 1840 stadig fremmødt som Repræsentant i Rigsdagen.

Et nyt dansk Tidsskrift skal fra 1ste April udkomme som Maanedsskrift i Kjøbenhavn; dets Titel er: „For Ide og Virkelighed", og Hr. Professor Rasmus Nielsen skal nok aabne Tidsskriftet med en Afhandling, hvortil Titelen danner Overskrift. Som Medarbeidere nævnes desuden: Geheimeraad Hall, Klemens Petersen, Rud. Schmidt og Bjørnstjerne Bjørnson. Der fortælles, at Tidsskriftet med det første kommer til at indeholde en Biografi over Fredrik VII, udarbeidet af Hr. Hall.

Store-Brand og Idun afholdt iforgaars sin aarlige Generalforsamling paa Børsen. Ifølge Aarsberetningen beløb Brandforsikringsselskabets Aarsindtægter sig til 115,055 Spd. 55 ß, hvoraf for indkomne Præmier 69,669 Spd. 97 ß. Derimod var i Skadeserstatninger udbetalt 32,808 Spd. 40 ß. Af Nettofortjenesten bestemtes som Udbytte at uddele 3 Spd. pr. Aktie for Serie I og II samt 36 ß for Serie III. Resten blev at tillægge Reservefondet, som nu udgjør 86,824 Spd. 20 ß. I Livsforsikringsselskabet Idun, hvis Nettooverskud udgjorde 14,098 Spd. 25 ß, bestemtes Aarsudbyttet til 4 Spd. = 8 pCt. pr. Aktie, og Resten tillagdes Forsikringsfondet samt Reservefond, hvilket sidste nu udgjør 12,350 Spd. 69 ß. (Aftenp.)

Bergens Arbeiderforening havde, skriver „Bergensp." for 5te ds., igaar sit første Bal for i Vinter, nemlig for de 600 første Numre af Medlemmerne (2 lignende Baller skal holdes senere, for at alle Numre skal have Adgang). Det rummelige Festivitetslokales Gulv var fuldt optaget af dandsende Folk, paa Gallerierne sad en hel Del passive Balgjæster, og paa Tribunen i Fonden var Orchestrets Plads. Dansen begyndte Kl. 6 og fortsattes med meget Liv til Kl. 12; mellem Dansene lod et Sangerkor sig høre og vandt meget Bifald. Festen var helt igjennem folkelig og gemytlig; blandt de Dansende saaes Folk af alle Aldre; halvveis gammeldagse Danse som Tyroleren, Hamburgeren og Riel manglede det ikke paa, især gik Rielen med taktfast Bravur, og blandt Danserne vakte nogle Sømænd og Lodse almindelig Opmærksomhed ved den overraskende Kunstfærdighed, hvormed de slog Gigen.

Kongsberg den 18de Januar. Direktør Bøberts Jordfæstelse foregik idag. Den Afdøde ledsagedes til Graven af Sølvværkets Embedsmænd og Betjente, Magistraten og Kommunebestyrelsen in corpore, Byens øvrige Embeds- og Bestillingsmænd og et talrigt Følge af Borgere. — Den Afdødes Orden bares af Hyttemester Samuelsen. — Fra Sørgehuset til Kirkegaarden havde Sølvværksarbeiderne opstillet sig i Dobbeltrække, hver med en slukket nedadvendt Bergmandsfakkel. I Sørgehuset talede Provst Thorne og ved Graven Direktør Lammers og Formandskabets Ordfører, Overretssagfører Klem, hvorpaa Provst Thorne til Slutning sagde den Afdøde det sidste Farvel. — I 1ste Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 218 Mrk. 6 Lod gediegent Sølv. (K. Ad.)

Frederikstad den 16de Januar. Af en i disse Dage udkommen Beretning om den indre Missions Virksomhed i Frederikstad sees det, at denne Forening, der kun har bestaaet vel et Aar, allerede har taget sig godt op og udrettet adskilligt Nyttigt. Foreningen tæller nu 133 Medlemmer, hvoraf mange især Kvinder foruden at yde en aarlig Kontingent tillige bistaar med sin personlige Bistand. Det hele Missionsdistrikt er inddelt i 7 mindre Kredse, og i hver af disse staar et Medlem af Bestyrelsen som Formand med nogle assisterende Damer ved Siden. Tvende af Menighedens Skolelærere virker som Kolportører, den ene i den øvre Del af Forstaden og Byen, den anden i den nedre Del af Forstaden. Efter Bestemmelsen bestaar deres Virksomhed i at tilse Syge, uddele Skrifter, tale med Folket om Guds Ord samt at holde Husandagt i den Familie, hvor de slutter deres Dagsgjerning. Af Kolportørernes indkomne Beretning fremgaar, at de siden Foreningens Stiftelse har besøgt 100 Syge, uddelt 160 Traktater og 15 Testamenter afholdt 45 Husandags- eller mindre Opbyggelsesmøder og idethele besøgt 321 Familier. Næsten overalt er Kolportørernes Besøg bleven venligt optaget og paa mange Steder er de bleven anmodede om at komme igjen, ligesom de oftere har været budsendte fra Syge om at komme og tale med dem, læse og bede for dem.

Foreningens Virksomhed har ikke alene indskrænket sig til den egentlige Missionsgjerning, den har ogsaa, saavidt Midlerne har tilladt det, ydet Syge- og Fattighjælp. Saaledes er der ydet Understøttelse til Medicin, Mad, Husly, Brænde, Sengklæder, der er indkjøbt Tøier og opsyet til Klæder, betalt for Reparation af Gangklæder, indløst pantsatte Gjenstande, ligesom der er uddelt af oparbeidede Sager, Sengetæpper, Linder, Skotøi osv. Flere Børn ere besørget til Daaben, der er, betalt for at faa et Barn oplært til at stave og læse og endelig er der ydet Bidrag til Underhold for en Sangerinde, medens hun oplærtes i Skræddersøm. Med Hensyn til denne Understøttelse bemærker Bestyrelsen, at man har grundet Haab om, at denne arme unge Kvinde nu er reddet fra Fordærvelsen. Idethele er der uddelt Gaver til 133 Personer eller Familier, hvoraf flere gjentagende har faaet Hjælp. Regnskabet udviser, at der til Syge, og Fattige gjennem den indre Mission er uddelt dels i direkte Gaver og dels i Form af Arbeidsfortjeneste et samlet Beløb af 183 Spd. 63½ ß.

Foruden denne ligefremme Understøttelse har de assisterende Damer derhos hver i sin Kreds flittig arbeidet paa at faa et andet Stel og en bedre Orden indført i Husene, at faa bortskaffet den sørgelige Urenlighed og Uordenhed, hvoraf der findes en saa stor Overflødighed, og at faa vækket Sands for Flid og Arbeidsomhed. Mange Damer har været utrættelige i denne sin Gjerning, og det tør haabes, at dette Arbeide ikke har været mindre nyttigt end den øieblikkelige Understøttelse.

Da det vilde være saare ønskeligt, at denne Forening ikke alene maatte komme til at bestaa, men ogsaa at dens Evner og Virksomhed fremdeles kunne voxe og tiltage, tillader vi os at lægge Sagen paa vores Læseres Hjerte. (Fr. Ugebl.)

Bergen den 11te Januar: Vort Distriktsfængsel er for Tiden i det sjeldne Tilfælde at indeslutte to Sydamerikanere inden sine Mure. De ere begge komne hid med et norsk Skib fra Portugal af. Da den første var kommen ombord, merkedes det strax, at han var fra et Land, hvor Sukkeret hører hjemme. Han vilde nemlig ingenlunde finde sig i den paa norske Skibe gjeldende Regel, at Mandskabet ikke skal have Sukker til sin Kaffe, men bevirkede ved sin Trusel om at rømme, hvis han ikke fik sin Vilie frem, at baade han og det øvrige Mandskab fik Sukker eller Sirup. Paa denne hans Færd kunde der efter vor Formening ikke være synderlig at anke, idet vi maa anse den nævnte Regel for at være altfor streng. Sømænd maa paa sine Reiser af Nødvendighed undvære saa mange Bekvemmeligheder, at det er urimeligt, at de skulle negtes en Artikel, der saa let kan opbevares og som dog forsøder Tilværelsen saameget som Sukker. Heller ikke var det synderlig Andet at udsætte paa de Angjeldende forinden deres Ankomst til Bergen. Men da de vare komne hid paa Havnen og ikke fik Penge at gaa iland med, begyndte det varme Blod at koge. Den ene tog, efter de afgivne Forklaringer, en Pøs varmt Vand, som han kastede efter Kapteinen og derpaa en jernbeslagen Koffilnagel, som han truede med, men hindredes i at bruge, idet han blev anholdt af Styrmanden og arresteret. Da hans Landsmand saa dette, vilde han endelig være med og blev, da dette negtedes ham, vred, spændte Kapteinen og tog tilslut, efterat være bleven belagt med Haandjern, en Øre, som han under Trudsler løb mod Kapteinen med. Men ogsaa han blev, førend nogen Ulykke skede, anholdt af Styrmanden, og maatte da arresteres. (B. A.)

Throndhjem den 15de Januar. Den i 1849 afdøde Biskop Peter Olivarius Bugges Enke, Catharine Margrethe, født Kock, afgik igaar ved Døden i sin Alders 92de Aar.

Bispinde Bugge var født den 29de Septbr. 1771 paa Falster, hvor hendes Fader var Præst. Den 26de Oktober 1787 blev hun gift med daværende Sognepræst til Skullesøv i Sjælland P. O. Bugge. I 1804 udnævntes Bugge til Biskop over Throndhjems Bispedømme, og fra den Tid har afdøde Bispinde Bugge boet her i Byen, hvor hun paa Grund af sin fordringsfrie kristelige Vandel og store Velgjørenhed i høi Grad har nydt Folkets ubetingede Agtelse. I sin høie Alderdom beholdt Fru Bugge en god Helbred og usvækkede Aandsevner, ligetil hun kun nogle Dage før sin Død lagdes paa Sottesengen.

Fru Bugge har ialt havt 6 Sønner og 5 Døttre, hvoraf de tre Sønner og to Døttre tidligere ere døde. Hun efterlod sig derhos 33 Børnebørn og 50 Børnebørnsbørn.

— Taage er hos os en Sjeldenhed; men i de sidste Døgn har man jevnlig været uleiliget af den; — saaledes blev Dampskibet Indherred, der igaarmorges skulde afgaa til Levanger, opholdt formedelst Taagen indtil over Middag. (Thr. St.)

I Storthinget idag forhandledes om Forandring i Grl. § 92 (Troesfrihed for Embedsmænd), hvorom vi tidligere have udtalt os. Uagtet vi tror, at det af de Fleste vil indrømmes, at Sagen af dets Forsvarere blev ført med ikke ringe Overlegenhed, blev Udfaldet dog, at alle Forslag faldt. Det videst gaaende Forslag (om at overlade til Privatlovgivningen at bestemme Embedsmændenes Troesbekjendelse) faldt med 59 St. mod 50. Konstitutionomiteens principale Forslag (Byfoged Christensens andet) faldt med 56 Ja mod 53 Nei. Provst Hauges Forslag (det mindst vidtgaaende) faldt med 58 Ja mod 51 Nei.

„Nej, det ved jeg rigtig ikke," svarte Ellen, „det er kjøbt for lang Tid siden, det har været Mors Kjole og nu er Skjørtet blet omgjort til mig; vi er saa fattige."

De andre Piger skammede paa den Pige, der trodde at sige noget morosomt ved at rose Ellens gamle, afblegede Skjørt. En af dem sagde: „Saa Du er saa fattig, aa ja, det er vi nu rigtignok allesammen; eller var vi ikke i Fabrikken. Men Du faar se til at faa dig en Kjæreste, saa forærer han dig nok en ny Kjole."

„Hvorfor bruger Du ikke Ørenringer?" spurte en Tredje.

„Jeg har jo sagt dig, at jeg er fattig, "sagde Ellen. „Hvorledes skulde jeg da kunne ha Ørenringer?"

„Dem faar Kjæresten give dig," sagde Pigen.

Ellen kunde ikke bare sig for at le, idet hun sagde: „Jeg maa først faa en."

„Aa, til en Kjæreste skal det nok blive Raad," forsikkrede de alle som en. „Vi har alle Kjærester, hvorledes skulde vi kunne holde ud i Farikken hele Ugen, dersom vi ikke havde Søndagen at glæde os til; da kommer Kjæresten og tager os med paa Dans eller anden Moro."

„Min Kjæreste," sagde en af Pigerne, „har en Broder, som ikke er forlovet; jeg skal tale til ham for dig; det er rigtig en pen Fyr og slig en Danser."

Men nu var de kommet til Ellens Hjem, og de andre skiltes fra hende, førend hun fik Tid til at takke for det gode Tilbud. Hun kom leende ind til Moderen, hvilket var et saa sjeldent Syn, at det gjorde strats denne blidere stemt mod Fabrikken. Medens hun nu fik fat paa Kaffekjedelen, — de havde en liden Kakkelovn med et Hul i Pladen til at sætte Kjedelen i — og taget frem Brød — ikke Smør, Sukker eller Fløde; det havde de ikke Raad til — maatte hun fortælle Moderen om Fabrikken, og om sin Samtale med Pigerne, der idetmindste afløkkede den gamle et Smil. „Hvis jeg ikke kjendte dig saa godt som jeg gjør," sagde hun omsider, „kunde jeg blive ganske ængstelig over at vide dig i Selskab med disse letsindige Tøser."

„Jeg tror, Du kan være rolig, Mor," sagde Ellen, „skjønt det er ikke værd at tro sig for sikker, men heller daglig bede: led os ikke udi Fristelse."

Moderen havde en glædelig Nyhed at fortælle Ellen. I hendes Fraværelse havde hun havt Besøg af en Dame, sagde Moderen. Hun var blevet lokket ind, havde hun sagt, af en nys udsprungen Rose i Vindøjet. Jeg bad hende sætte sig ned, og sagde, at hvis hun ikke vilde forsmaa Rosen, vilde det være mig en Fornøjelse, og saa klippede jeg den af, skjønt hun syntes det var Synd at berøve mig den, men da hun saa der var flere Knopper, tog hun den og fæstede den paa Brystet. Hun saa sig om i Værelset og sagde, hun kunde skjønne, jeg havde nogen hos mig til at holde det saa pent, da jeg saa for svag ud til at kunne gjøre det selv. Jeg fortalte hende da, at jeg havde en Datter, mit eneste og mit alt i denne Verden; og saa fortalte jeg hende vor hele sørgelige Historie. Jeg ved ikke, hvorledes det gik til, at jeg gjorde det; Du ved jeg ikke gjerne taler til Fremmede om vor Stilling. Men denne Dame havde saadanne inderlig gode, ærlige Øjne, at jeg straks følte mig saa indtaget af hende, og det lod til hun gjerne hørte paa mig. Da hun hørte mig nævne vort Familjenavn, sa' hun: Hansen? det skulde vel aldrig være Ivar Hansen? Da jeg bekræftede det, sa' hun: Aa nej da, er de Ivar Hansens Kone! Jeg har kjendt, Deres afdøde Mand meget godt; han tjente hos min Fader i min Barndom, og jeg husker godt, at min salig Fader holdt meget af ham, og ofte sagde, efter at han havde forladt os, at Hansens Mage fik han aldrig. Hun spurte, om jeg ikke havde nogen Understøttelse af Fattigkassen? Ak, kjære Frue, sa' jeg, eller kanske De ikke er gift; Jo, det er jeg, sa' hun, og meget lykkelig gift. Nu, det glæder mig, sa' jeg; jeg var ogsaa meget lykkelig gift, men desværre, min Lykke varede saa kort. Men De talte om Fattigkassen Frue: Ak det er saa tungt at ty til den, naar man har været vant til at hjælpe sig selv. Og jeg og min Datter burde jo ogsaa kunne hjælpe os selv, sa' jeg, og vi skulde nok ogsaa have gjort det, naar ikke min haarde og langvarige Sygdom havde været, skjønt jeg rigtignok ikke kan udrette meget, da mine Øjne slaar mig ganske feil; strikke er det eneste jeg kan gjøre, men det er saa vanskeligt at faa Strikning, overalt er det vanskeligt for de Fattige at faa Arbejde, ialfald hjemme i Huset, naar de ikke har nogen til at anbefale sig. Nu, det skal ingen Nød have med det, sa' den snille Dame; jeg lejer selv megen Strikning ud, og det gjør ogsaa flere af mine Bekjendte, jeg lover Dem bestemt saameget, De kan raade med, sa' hun. Aa, Gudvelsigne Dem, snille Frue, sa' jeg, hvor glad De gjør mig; det var da en velsignet Rose, som bragte Dem til at træde ind i mit fattige Rum, ja, det var ret en Guds Send. Hvor underligt, det falder sig, sa' jeg. Det er ikke længere siden igaaraftes, at min Datter sagde: at det var nok endnu gode Dage ibehold for os, naar vi bare vilde stole paa Gud. Deres Datter, siger De, sa' Fruen, men hvor er hun? Jeg fortalte da, at Du var gaat til Fabrikken idag for at søge Arbejde der. Fabrikken? sa' Fruen og ristede paa Hovedet. Det er neppe et passende Sted for Deres Datter, sa' hun. Ja, sa' jeg, jeg havde meget imod det, men hvad skulde vi gjøre, kjære Frue? sa' jeg, vi var i den yderste Nød; Søm er næsten ikke at faa og kaster saa lidet af sig; vi har overvejet det alt; det var virkelig intet andet Raad end at gaa til Fabrikken eller Fattigkassen, og jeg synes ikke, vi bør søge Hjælp der, naar noget endnu er uforsøgt, sa' jeg. Hvad faar hun der om Dagen? spurte den snille Frue. 1 Mark, sa' jeg. 1 Mark! gjentog Fruen, er det alt, hvad I har at leve af? Alt, sa' jeg. Men hvorledes er det muligt, at I kan komme ud af det bare med 1 Mark? spurte hun. Ak, gode Frue, sa' jeg, den Fattige faar ikke være kræsen, naar bare Livet kan opholdes, faar man være tilfreds. Ak, Gud, sa' Damen og Taarerne stod hende i Øjnene; der er vist mange Mennesker, som lider meget ondt, uden at det kommer til deres Medmenneskers Kundskab.

Storthinget.

Mandag den 18de Januar holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Sørenssen.

Fortsat Behandling af Næringskomiteens Indstilling. Kildal fremsatte sit Forslag i en noget forandret Form. Richter og Schweigaard talte for Forslaget. Dette bifaldtes mod 2 St. § 15: „Denne Lov har samme Anvendelse paa Ladestederne som Lov af 18de Mai 1860" bifaldtes enst. Præsidenten foreslog 1) De fattede Beslutninger ansees som endelig (enst. bifaldt); 2) Sagen oversendes Lagthinget. Sørenssen fremsatte sit Henlæggelsesforslag. Efter nogen Debat voteredes alternativt mellem dette og Præsidentens Forslag, hvilket sidste bifaldtes mod 13 St. Sidste Sag paa Opslagskartet: „Udkast til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860 om Udskjænkning og Udsalg af Øl og Vin paa Landet." Aall vilde foreslaa, at de Beslutninger, som maatte fattes, skulde betragtes som foreløbige (enst. bifaldt.) § 1. Det i Loven af 18de Mai 1860 fastsatte høieste Afgiftsbeløb forandres fra 50 til 100 Spd. Afgiften forfalder tre Uger, efter at Ansættelsen er offentliggjort paa den Maade, som bruges ved Bekjendtgjørelser af andre Ligningsforretninger. Sørenssen fremsatte et Forslag som Tillæg til denne §. Efter nogen Debat bifaldtes Komiteens § 1 enst., saavelsom det af Aall fremsatte Forslag saalydende: „Formandskabet kan af dem, som holde Udskjænkning af Øl og Vin forlange Sikkerhed for det Beløb, der svarer til Afgiften for 1 Aar, saaledes som Formandskabet antager, at den efter Vedkommendes Næring vil blive ansat. Dersom der ikke inden en Vedkommende paalagt Frist for Beløbet stilles saadan Sikkerhed, skal han være uberettiget til at udskjænke eller sælge Øl og Vin, indtil saadan Sikkerhed stilles." Dette bestemtes at være § 2 i Loven. § 3. Ved Kirke, Thing, Auktion, eller andet offentligt Retsmøde, saavelsom ved Forsamling, til hvilken der er udstedt offentlig Indbydelse, skal det i Almindelighed være forbudt at udskjænke eller at udsælge Øl eller Vin. Under dette Forbud indbefattes Tidsrummet fra Forretningens eller Forsamlingens Begyndelse indtil Kl. 8 den paafølgende Dag. Norderhoug optog Minoritetens Forslag, at, „saavelsom ved Forsamling, til hvilken der er udstedt offentlig Indbydelse" skulde udgaa. Efter nogen Debat bifaldtes Minoritetens Forslag med 48 St. § 4. Fra det i foregaaende § givne Forbud bemyndiges vedkommende Lensmand til at gjøre Undtagelse, dog kun paa den Maade, at Tilladelse til at udskjænke eller at udsælge de der nævnte Drikkevarer meddeles en eller flere Personer for bestemt Tilfælde. For Thingværten er saadan Tilladelse dog ikke fornøden, naar Ret eller Auktion holdes paa Thingstedet. — For militære Samlinger meddeles Tilladelse af den, der forestaar Befalingen. — Udskjænkning eller Udsalg ved Kirke maa i intet Tilfælde tillades. — Efter nogen Debat, hvori flere Ændringsforslag bleve fremsatte, bifaldtes Komiteens Indstilling med 39 St. mod 36. — § 5. Enhver, der vil udskjænke Øl eller Vin paa Marked i Landdistrikt, hvilket fremdeles forbliver tilladt, har forud at gjøre Anmeldelse for Politiet og ved Anmeldelsen at erlægge det dobbelte af det Beløb, som andre markedssøgende Handlende ifølge Lov af 20de August 1842 have at udrede, dog i intet Tilfælde under 2 Spd. Forinden denne Afgift erlægges, er Udskjænkningen ulovlig. Afgiften bliver den samme enten Udskjænkeren befatter sig med begge Drikke eller kun med en af dem. — Neergaard fremsatte følgende Tillægsforslag: „Herredets Kommunebestyrelse kan derhos paalægge saadanne Udskjænkere en Afgift til Fattigkassen af indtil 10 Spd." Komiteens Indstilling bifaldtes enst. og Neergaards Tillæg mod 1 St. — § 6. Det overlades Herredernes Repræsentantskaber at bestemme, at Udskjænkning af Øl eller af Vin eller af begge Drikke i Almindelighed skal være forbudt Andre end dem, som vinde Bevilling paa saadan Næring. Lignende Beslutning kan fattes om Smaasalg af Vin. Ved Smaasalg forstaaes Salg under 40 Potter eller 50 hele Flasker. — Sørenssen udtalte sig imod §. Schweigaard og Schulze forsvarede Komiteens Indstilling. Ved Voteringen bifaldtes §'en mod 9 St. — § 7. Under den her omhandlede Ordning skal det dog være dem, der have Øvrighedens Bevilling som Gjæstgivere eller Stationsholdere, uforment at udskjænke Øl og Vin til Reisende. Lignende Ret tilkommer Restauratører paa Dampskibe med den Begrændsning, som gjælder for Udskjænkning af Brændevin paa saadanne Fartøier. — Schweigaard foreslog paa Komiteens Vegne, at der efter „Stationsholdere" skulde tilføies „samt Restauratører paa Jernbanestationer". Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 2 St. — § 8. De i § 5 omhandlede Bevillinger meddeles af Herredets Formandskab, som ved Valget af Personerne skal lade de Hensyn, der ere skikkede til at vække Formodning om, at Rettigheden ikke vil vorde misbrugt, komme i fremherskende Betragtning. Bevillingerne skulle lyde paa, at Rettigheden ophører paa Aarets sidste Dag inden et Tidsrum, der ikke maa overskride tre Aar. — Bevilling paa Udskjænkning medfører tillige Ret til Salg i Smaat. — Den Ret, som Bevillingen giver, kan ikke samtidig udøves paa flere Steder inden Herredet. Under dette Forbud indbefattes ikke den Udskjænkning, som sker med Hjemmel af denne Lovs §§ 3 og 4. — Norderhoug optog Minoritetens Forslag, at sidste Punktum i §'s første Afsnit: „Ordinære Bevillinger skulle lyde paa, at Rettigheden ophører paa Aarets sidste Dag inden et Tidsrum, som ikke maa overskride 3 Aar. Extraordinære Bevillinger, lydende paa bestemt Sted, Dag eller Dato, meddeles enten af Formandskabet selv eller af den af det dertil bemyndigede". Der voteredes alternativt mellem Majoritetens Indstilling og Minoritetens Forslag. Majoritetens Indstilling bifaldtes mod 31 St. — § 9. Hvor Kroholdet er gjort til Bevillingssag, kan Lensmanden for enkelt Leilighed tillade Udskjænkning af Øl og Vin ogsaa udenfor de i § 3 nævnte Tilfælde (bifaldtes enst.) — § 10. Det overlades Herredernes Repræsentantskaber at bestemme Indskrænkning i den Tid, i hvilken Øl og Vin maa udskjænkes eller Vin udsælges. Denne Indskrænkning maa dog ikke gaa videre end for Udskjænkning af Brændevin er fastsat. — Ved saadanne Beslutninger rammes ikke den Udskjænkning, der omhandles i §§ 3, 4, 6 og 8, og heller ikke Udskjænkning af Spiseværter til deres Gjæster. — Fra Forbudet kan derhos for enkelt Tilfælde gjøres Undtagelse af Lensmanden. — Schweigaard foreslog paa Komiteens Vegne, at der til Paragrafens andet Afsnit skulde føies: „eller af Gjæstgivere til Reisende." Richter fandt Indskrænkningen altfor stor. Han vilde stemme mod den hele § og subsidiært foreslaa, at sidste Punktum i Sens første Afsnit skulde lyde saaledes: „Denne Indskrænkning maa dog ikke gaa videre end til at forbyde Udskjænkningen eller Udsalget fra Kl. 9 Aften før en Helligdag til Kl. 7 den derpaa følgende Søgnedag." — Efter nogen Debat, hvori flere Ændringsforslag bleve fremsatte, bifaldtes Komiteens Indstilling mod 25 St. Richters subsidiære Forslag forkastedes mod 27 St. — § 11. De i §§ 5 og 9 omhandlede Repræsentantbeslutninger kunne fattes enten om begge Drikke eller kun om en af dem. De skulle forkynde sig som gjældende fra Begyndelsen af et følgende Aar. Beslutningen maa derhos være læst fra Kirkebakken i Hovedsognet mindst to Maaneder forinden den træder i Kraft. Samme Regler blive at iagttage, naar Beslutningerne omgjøres. — Beslutningerne kunne fattes med den Indskrænkning, at de alene gjælde Del eller Dele af det hele Herred. — Nielsen forslog, at „i Hovedsognet" skulde udgaa. Schweigaard foreslog paa Komiteen's Vegne, at der istedetfor „i Hovedsognet" skulde staa: „i et af Herredets Kirkesogne." Nielsen gik over til Komiteens Redaktion. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling enstemmig. Falsen vilde foreslaa: „Ved Udøvelsen af den i §§ 4, 9 og 10 Lensmanden tillagte Myndighed, har han at rette sig efter de Forholdsregler, som Fogden enten i Almindelighed eller for det enkelte Tilfælde meddeler ham. Han har dernæst at underrette Formandskabet om de Tilladelser, han udfærdiger." Forslaget forkastedes med 34 St. mod 30. — § 12. Under de særlige Forholde i et Herred kan Repræsentantskabet med kongelig Approbation sætte Grændsen for den hidhørende Afgift (§ 1) høiere end til 100 Spd. (bifaldtes enst.) — § 13. Som Udskjænkning ansees det, naar den, der sælger Øl eller Vin, tillader, at noget af det Solgte paa Stedet fortæres. Enhver, der befatter sig med Udsalg af disse Drikkevarer, staar i samme Ansvar for, at hvad der hos ham er solgt, fortæres i andre Dele af hans Hus, end hvor Udsalget foregaar, eller ham vitterligt i Husets Gaardsrum eller Have, som om det var blevet fortæret, hvor det er udleveret. Ligeledes er vedkommende Husbond ansvarlig for den ulovlige Afhændelse af Øl eller Vin, som for hans Regning af hans Tjenere eller Andre foretages. — Norderhoug optog Minoritetens Redaktion, at der istedetfor „i Husets Gaardsrum eller Have" sættes: „i det til Huset stødende Gaardsrum, Have eller anden Indhegning." Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 15 St. — § 14. Udskjænkning og Salg som ifølge denne Lov eller efter de med Hjemmel af samme afgivne Repræsentantbeslutninger er uberettiget, straffes efter Loven af 18de Mai 1860. Dog bortfalder den sammesteds paabudne Konfiskation, naar det Ulovlige alene bestaar i Overskridelse af Tiden (§ 9) eller deri, at den, der har en begrændset Ret, overskrider denne ved at skjænke eller sælge til Andre, end det er ham tilladt (bifaldtes enst.). — § 15. De Bestemmelser, der i Loven af 18de Mai 1860 og i denne Lov ere givne om Udskjænkning og Udsalg af Vin, kunne af Herredets Repræsentantskab gjøres anvendelige ogsaa paa Mjød og Cider. Hvor saadan Beslutning er fattet, bliver Afgiften af de her nævnte tre Drikkevarer at paalægge under et. — Denne § og Lovens Overskrift bifaldtes enst. Schweigaard foreslog, at den som § 2 refererede § skulde indskydes mellem § 13 og 14 (enst. bifaldt.) Præsidenten foreslog, at disse Beslutninger skulde ansees for endelig (enst. bifaldt). Sagen besluttedes mod 9 St. oversendt Lagthinget. Derpaa Referat.

Thorsdag den 21de Januar holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørenssen.

Indstilling fra Gagekomiteen angaaende de paa Gagelisterne opførte nye Gager og nye Lønninger.

Post 1: Den til en Bureauchef i Departementet for det Indre opførte Gage, 554 Spd. aarlig, bevilges. Post 2: Den til en Expeditionschef i Departementet for det Indre (for Bestyrelsen af den almindelige Brandforsikringsindretning) opførte Gage, 1050 Spd. aarlig, bevilges midlertidig, indtil en anden Ordning af Brandforsikringsindretningen maatte bestemmes. Post 3: Af de til 3 Fuldmægtige i Departementet for det Indre opførte Gager, 330 Spd. aarlig til hver, bevilges een, hvorimod de to andre ikke bevilges. Post 4: Den til en Bureauchef i Armee-Departementet opførte Gage, 554 Spd. aarlig, bevilges. 5te Post: Den til en Fuldmægtig i Marine- og Post-Departementet opførte Gage, 330 Spd. aarlig, bevilges. (Post 1—5 bifaldtes enst.) Post 6: Til en Sportelkasserer bevilges indtil Videre 120 Spd. aarlig. Efter Kildals Forslag forhøiedes Summen til 150 Spd. (Bifaldt mod 2 St. Post 7: Den for en 7de Assessor i Christiania Byret opførte Gage, 900 Spd. aarlig, bevilges. Post 8: Den for Lensmanden i Lesje, nordre Gudbrandsdalens Fogderi, Christians Amt, P. C. Hansen opførte Erstatning 20 Spd. aarlig, for Tab i Indtægt ved øvre Foldalens Fraskillelse, bevilges. Post 9: De for efternævnte Lensmandsbestillinger i søndre Bergenhus Amt opførte aarlige Lønninger, nemlig:

a.	for Lensmanden	i Fitje . . .	24	Spd.
b.	„ Do.	i Sund . . .	24	—
c.	„ Do.	i Fjeld . . .	24	—
d.	„ Do.	i Vangen . .	9	—
e.	„ Do.	i Vossestranden	24	—

bevilges, mod at de for Vaags, Sortors og Vangens Lensmandsbestillinger tidligere bevilgede Lønninger, henholdsvis 23 Spd. 97 ß, 12 Spd. 92 ß og 8 Spd. 81 ß inddrages. Post 10. a) Som aarligt Lønningstilskud til Karasjoks Lensmandsbestilling, Tanens Fogderi, Finmarkens Amt bevilges 350 Spd., og b) Til Lønning af en Assistent ved bemeldte Lensmandbestilling bevilges, indtil Storthinget anderledes bestemmer, 100 Spd. aarlig. Post 11: Den for en Posterpeditør i Vardø forslagsvis opførte Gage, 300 Spd. aarlig, bevilges, mod at den bevilgede Løn 120 Spd. aarlig for en Postaabner sammesteds bortfalder. (Post 7—10 enst. bifaldt). Post 12 og 13 (ialt 111 særskilte Lønninger og Lønstillæg til forskjellige Postaabnere) (bifaldtes enstemmig). Post 14: Det af Postaabneren i Hvidsteen indgivne Andragende om Lønsforhøielse indvilges ikke. Post 15: De for 8 Fyrbetjente paa Gagelisten opførte midlertidige Lønninger bevilges overensstemmende med de derom afgivne Kongelige Resolutioners Indhold. Post 16: Den for 8 Fyrvogtere midlertidig opførte Erstatning af fri Bolig bevilges. Post 17: Den for en Bygningsinspektør i Tromsø Stift opførte Gage, 350 Spd. aarlig, bevilges ikke. (Post 14—17 emstemmig bifaldt). Post 18: Til 2 Overlæger ved Rigshospitalets medicinske Afdeling bevilges 400 Spd. aarlig (for begge tilsammen), mod at den hidtil opførte Gage af 300 Spd. aarlig for en Overlæge ved samme Afdeling bortfalder. Jaabæk foreslog Beløbet nedsat til 300 Spd., men frafaldt det senere. Schweigaard optog den kgl. Proposition om „Bevilgning af 300 Spd. til en anden Overlæge ved Rigshospitalet". Sverdrup foreslog, at de af Komiteens Flertal opførte 400 Spd. aarlig skulde være for Budgetterminen; Komiteens Mindretal gik over til Sverdrups Forslag, der vedtoges mod nogle faa St. Post 19: Til en 8de Kandidat ved Rigshospitalet bevilges 72 Spd. aarlig. Post 20: Den opførte Gage, 200 Spd. aarlig, til en Assistent hos Prosektor ved Rigshospitalet eller hos Læreren i pathologisk Anatomi som tillige Prosektor bevilges for Budgetterminen. Post 21: De til en Foged og Sorenskriver i Vardø og Varanger i Finmarkens Amt opførte Gager, henholdsvis 800 Spd. og 600 Spd. aarlig, bevilges, mod at den til det nuværende Varangers Foged- og Sorenskriverembede bevilgede Gage, 500 Spd. aarlig, bortfalder. (Post 19—21 enstemmig bifaldt).

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det Nordlige og staar lavest i Christiansund; paa Østkysten er det steget lidt og staar der høiest. Vinden er NVlig i Bodø, SVlig med Regn i Aalesund eller frisk SOlig. Udsigterne ere til klar og forholdsvis mild Luft med østlig Vind paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Priis-Courant
over
sølvmedaillebelønnede
Melkesaaer, Spand etc.
fra
Ivar S. Youngs Commissions-Lager
Torvegaden No. 3 i Christiania.

☞ Angaaende det saakaldte Schwarzske Melkebrug eller Afkjølningsmethoden se Norsk Landmandsbog for 1868, Side 62 og 94, 116 flg.

		Spd.	ß
40 Kands Melkesaa	til Schwartz's eller Afkjølingsmethoden.	9	„
30 — Do.		6	90
20 — Do.		4	60
15 — Do.		3	108
Melkesiler		1	42
20 Kands firkantede Melkeflasker		5	12
15 — Do. Do. . .	Til Transport.	4	24
12 — Do. Do. . .		3	108
10 — Do. Do. . .		3	36
8 — Do. Do. . .		3	„
7 — Do. Do. . .		2	84
6 — Do. Do. . .		2	48
5 — Do. Do. . .		2	12
4 — Do. Do. . .		1	96
3 — Do. Do. . .		1	60
2 — Do. Do. . .		1	24
1 — Do. Do. . .		„	108
Kalvepattemaskine med Bredt		2	30
Melkekolle, 3 Kands		1	6
10 Kands Smørkjerne, Lindqvists Patent . .		22	60
5 — Do. Do. Do. . .		15	„
5 — Do. Gusanders Do. . .		4	24
3 — Do. Do. Do. . .		3	„
1 — Do. Do. Do. . .		1	96
½ — Do. Do. Do. . .		1	24
Smørkjærne, Aas Model		6	„
Ostekværn Do.		6	„
Melkemaaler med graderet Skive, 3 Kands .		1	96
Melkehæverter		„	70

Sælges kun pr. Contant. Remisse maa medfølge Ordres. Naar tages for 100 Spd., gives 5 pCt. Rabat.

Anm. 1 Kande er = 2⁷⁄₁₀ Pot. Alt arbeidet af bedste Sort dobbelte svenske fortinnede Jernplader.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af

Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Rullegardiner
i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti extra gode **Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 18. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 22de Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" og „Ganger Rolf" indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 21de Jan. Kronprinsens Tilstand er forværret og forvolder stor Bekymring.

Wien, 21de Jan. „Neue Presse": Dersom Grækenland ikke vil rette sig efter Konferentsens Beslutninger, vil denne endnu engang træde sammen for at raadslaa om Forholdsregler til Beslutningernes Udførelse og for at forhindre Udbrud af Konflikter. Magterne ere eventuelt tilbøielige til at overdrage Frankrige Udførelsen af Beslutningerne.

Hr. Rigsarkivar Birkeland!

Ianledning Deres Spørgsmaal i Dagbladet No. 16 skal jeg tillade mig at meddele Følgende:

Til 1. De maa naturligvis forstaa, at Odelsthingets Medlemmer eller dets Majoritet har vel meget at bestille til at skjænke Morgenbladet og dets Forhaanelser saamegen Tid og Opmærksomhed, at vi i den Anledning afholder Meething og forfatter Resolutioner. Dette er heller ikke sagt i min Opsats. Naar kun to Medlemmer af Odelsthinget er enige i mine Udtalelser, har vi Ret til at sige „vi Medlemmer". Og jeg tør forsikre Dem, at det ikke alene er To, men Mange, som er enige i at forarge sig over den personlige Polemik, som Morgenbladet bruger mod os, og er villige til at imødegaa den paa den af mig antydede Maade.

Til 2. Vor Imødegaaelse af Morgenbladets Anfald vil simpelthen blive denne: Naar en af disse personlige Anfald paany trykkes i Morgenbladet, søger vi efter Artiklens Beskaffenhed, Stil o. s. v. at udfinde, hvo af mine Herrer der er Forfatteren af samme, og til denne Herre henvender vi da Svaret, som vil blive efter Angrebets Beskaffenhed.

Ved denne Fremgangsmaade vil der, som De indser Hr. Rigsarkivar! for os vindes to Ting.

Først at Artiklen reduceres til Enkeltmands Opfatning og afklædes den Nimbus af Folkeopinion, eller almindelig Mening, som endnu fra bedre Dage hænger ved en Udtalelse i Landets største Avis.

Og dernæst, at vi faar en Kamp Mand imod Mand og derved sættes istand til at benytte de samme Vaaben, hvormed vi angribes. Det Eneste mine Herrer kan beklage sig over ved denne Stridsmaade er, at vi maaske kan tage Feil af Forfatteren, og at saaledes En af mine Herrer kan komme til at svare for den Andens Udtalelser. Vi tør imidlertid love, at vi skulle bestræbe os for at holde de forskjellige Kontoer ud for hinanden og vil I befri Eder for denne Ulempe, kan I simpelthen undertegne Eders Artikler med Eders Navne.

De vil ogsaa Hr. Rigsarkivar! vist erindre, at denne Fremgangsmaade ikke er ny. L. K. Daa benyttede den for endel Aar siden ligeoverfor A. B. Stabel, da han var bleven kjed af at stride mod den samme mystiske „store Bøig", som ogsaa i den Tid hed Morgenbladet.

Deres ærbødige

L.

Til Dagbladet.

Med Glæde modtoge frisindede Mænd her i Egnen den Efterretning, at der skulde udkomme et nyt Dagblad af liberal Farve, hvis Program man paa Forhaand vidste var national Selvstændighed, Oplysning og Folkefrihed.

Dobbelt følte vi Trangen til et saadant Blad, fordi de mest udbredte Aviser syntes kun paa en bedrøvelig Maade at fyldestgjøre de Fordringer, man i vor Tid kunde stille til Pressen.

Paa den ene Side det saameget læste Morgenblad, af hvis Spalter enhver Frihedstanke forlængst synes at være banlyst, og som i fanatisk Iver søger at kaste Skygge paa hver Mand, som gjør sig bemærket ved Frisind, og paa hver folkelig Bevægelse. Et Blad, som med sine burokratiske Synsmaader arbeider paa at udvide Kløften mellem de forskjellige Samfundsklasser, hvilken Kløft vor oplyste Tid dog heller burde søge at udjevne, saaledes at man — uanseet Stand og Stilling — kunde række hinanden Haanden og med Tillid, gjensidig Agtelse, og hver Mand sin Borgerpligt tro, kunde bygge vort Samfundslivs Velfærd, Frihed og Moralitet til Hæder og Held for Fædrelandet.

Paa den anden Side ser vi Folketidenden, — paa sin Vis et værdigt Sidestykke til Morgenbladet, hvor Jaabæk med lignende fanatisk Iver søger at vække den norske Bondes Uvillie ikke alene mod Embedsstanden, men ogsaa mod Storthinget, naar dette ikke vil dele den Listerske Synsmaade af hvert Bevilgningsspørgsmaal. Ledet af denne Fanatisme, har Jaabæk søgt at mistænkeliggjøre endogsaa mange af sine egne Standsfæller i Storthinget, og det netop vor Bondestands Pryd, — Mænd, som Ueland, Veseth og Andre, der med fornuftig Sparsomhed dog ikke blot har havt Syn for Kroppens Fornødenheder alene, men ogsaa have været istand til at løfte Folket, saaledes at det — selv med Opoffrelse af en ægyptisk Kjødgryde — har kunnet bære Trængsler og Byrder, naar Maalet var Folkeoplysning, Frihed og Selvstændighed.

Begge disse Blade har maaske allerede gjort adskillig Skade.

Vi har nemlig desværre sporet, at Morgenbladets ufolkelige Synsmaader deles af et ikke lidet Antal af vor Embedsstand; men, Gudskelov, vi har dog erfaret, at det ogsaa er en hel Del frisindede og folkelige Embedsmænd rundt om i Landet, som med vorende Iver bekjæmpe de burokratiske Synsmaader hos sine Standsfæller. Naar derfor Jaabæk i sit Blad prædiker Had mod den hele Embedsstand, saa handler han ikke alene uretfærdigt, men ogsaa uklogt; thi vort offentlige Liv har dog vist, at Folket ikke har havt bedre og virksommere Venner end de Embedsmænd, som med Omhu og Kjærlighed har taget sig af Folkets Sag og søgt at løfte og forædle det.

Ligesaa har Jaabæks Blad ved sin Agitation, og begunstiget af Tidens økonomiske Tryk, modarbeidet den besindige, fremadstræbende og høisindige Tænkemaade hos vor Bondestand, som med vor fri Forfatning og den foregede Oplysning alt mere og mere har udviklet sig. Vi har med Rette altid været stolte af vor Nationalitet, og betragtet denne som et nedarvet Klenodie fra Fædrene. Af denne gode Rod maa der ogsaa skyde en kraftig Plante, naar Oplysning og Frihed kommer til! — Indsenderen kjender nøie den norske Bondestand i en videre Kreds, og han ved, at vistnok kan Jaabæks Agitation (som, dersom den kun var mere moderat og sand, ogsaa i mange Stykker kunde have sin Berettigelse) og maaske endmere Morgenbladets eggende Udtalelser, mangesteds have foranlediget en Misstemning hos den norske Bonde, men den norske Bonde er dog i det Store taget retfærdig og besindig og søger efter Sandhed, og der, hvor Bonden har havt retsindige, folkelige og nidkjære Embedsmænd, der er Baandet, som knytter disse Samfundsklasser, lige trofast og ubeskaaret som før. Den nidkjære Embedsmand erkjender, at han er Folkets Tjener, medens derfor ikke Bondestanden gjør Paastand paa at være Embedsmandens Herre.

Pressen har en stor Betydning, fordi dens Ord gaar fra Hus til Hus Landet rundt og fortæller om det, som sker, eller det, som burde ske, — og helst naar Pressens Ledere kjæmper for Gjennemførelsen af Ideer eller Synsmaader, som de omfatter med Interesse. Vi finder det i sin Orden, at Pressen tager Parti, og vi har med Glæde hilst Dagbladet, fordi vi haaber, at det vil bekjæmpe Morgenbladets unationale, burokratiske Synsmaader, uden at skeie ud som Jaabæks Blad, og fordi vi venter, at Dagbladet vil være — om vi saa maa udtrykke os — et Organ for det „heihjertede Demokrati," og som saadant kjæmpe for den gode Sag, vistnok med skarpe Vaaben, men dog med Sandhedskjærlighed og uden Fordom. I Dagbladets Program er udtalt, at det ikke vil tage en Sags Parti, fordi dens Tilhængere er *flest* men fordi dens Grunde ere *bedst*. Derfor vil vi ogsaa søge at virke for dette Blads Udbredelse, og vi er overbeviste om, at Kjernen af det Norske Folk netop ønsker en frisindet Talsmand, som har Frisind nok til at søge Sandhed uanseet Døgnets Skrig.

Efterat dette var nedskrevet have vi modtaget Dagbladet for 11te Januar. I samme er gjengivet Breve fra Storthinget, hvori Brevskriveren i Anledning af Veibudgettets Behandling beklager sig over Pluraliteten af By- og Embedsmændenes Optræden ligeoverfor Kravet om, at Noget af Veibyrden skulde udredes af Statskassen. Vi erkjende, at Brevskriverens Harme kan være berettiget ligeoverfor den enkelte Byrepræsentant, som betegnede dette Forslag som at „skjære brede Remmer af Andenmands Hud," men denne Harme bør dog ei ramme hans Kolleger. Vi paastaar at det var en meget indskrænket og urigtig Synsmaade at tro, at det væsentlig er Byerne, som betale til Statskassen, vi mener tvertom, at det er det hele Land, som direkte eller indirekte bærer denne Byrde, og Brevskriveren maa ogsaa have samme Tanke, naar han opreres over ovennævnte Beskyldning. Men er dette Tilfælde, saa er det ogsaa urigtigt af Brevskriveren paa Grund af en utilbørlig Beskyldning at ville gjøre denne Sag til et Stridsspørgsmaal mellem By og Land, mellem Borger, Embedsmand og Bonde. I Betragtning af Byernes foregede Veiskat maa tvertom Bidraget af Statskassen ansees ligesaavel i Byernes, som i Landets Interesse, hvilket ogsaa har været udtalt i flere Smaaby-Aviser. Ved flere tidligere Storthing har Spørgsmaalet om Bevilgning af Statskassen til Veivæsenet været forhandlet i al Ro, uden at man har hørt, at dette skulde være et brændende Spørgsmaal. Vi vil saaledes minde om, at Storthinget 1859—60 besluttede, saavidt vides enstemmig, uden Indsigelse fra en eneste Gaardbruger, at de tidligere Bidrag af Statskassen til Veivæsenet skulde ophøre. Af Storthingsforhandlingerne for 1862—63 sees, at et Forslag om Bevilgning af Statskassen til Bygdeveie da blev forkastet af Storthinget med meget stor Majoritet. Af Debatten fremgaar, at 3 a 4 Embedsmænd og 3 a 4 Bønder talte *for* Forslaget og netop et lignende Antal af Bønder og Embedsmænd *mod* Forslaget, men da da opfattede Ingen Spørgsmaalet, som om det her gjaldt en Strid mellem By og Land, mellem Embedsmand og Bonde. Vi paastaa, at Thingets Bønder og øvrige Landrepræsentanter paa hine 2 Storthing dog ogsaa havde aabent Øie for Landbefolkningens Tarv, og at det derfor er mindre vel overveiet nu at betegne denne Sag paa saadan Maade som Brevskriveren.

Saavidt vi have erfaret, er det tvertom ingen Skat, som Landalmuen hellere overtager end Skatten til Veie, da man finder det retfærdigt, at Landets Grundværdi betaler til Veiene, fordi disse i Regelen forøge Grundværdien, medens man heller ikke finder det ubilligt, at Statskassen bidrager til saadanne Veie, hvor dette ikke er Tilfælde. Mindre billigt finder vi derimod det, at Matrikulen skal bære Amtsudgifterne til Medicinal- og Sindssygevæsenet; dette bør hellere være hele Samfundets Sag. Saa er vor Mening; men vi vil derfor ikke betegne dem, som ikke vil tiltræde vor Mening, som Almuens Fiender.

Naar Brevskriveren fremdeles klager over, at et af Landets største Amter nægtedes „13,000 Spd. til Afslutning af et større Veianlæg, og gjordes saaledes paa en Maade til et Offer for Byernes og Embedsmændenes Fordringsfuldhed," saa er dette en høist urigtig Opfatning af det foreliggende Tilfælde; thi Enhver, som vil sætte sig ind i denne Sag, vil finde, at dette Veianlæg (i Romsdalen) havde, som oplyst, liden Vigtighed for Distriktet — for Landmanden, — men var fornemmelig af Vigtighed for Reisende og Postbefordring. Brevskriveren har saaledes her overilet sig, og vi har den Tillid til ham, at han selv ved roligere Overlæg beklager deslige Udtalelser. Netop fordi vi i disse Tider trænger vel til, at frisindede og folkelige Mænd slutter sig sammen, for værdigt at bekjæmpe Burokrati og Pengevælde, som nu er mægtigere end nogensinde før, vil vi tilrettevise hver den af vort Parti, som i opbrusende Iver skeier ud. Vi tvivler ikke om, at Brevskriveren med Varme og Iver føler for Folkets Sag, men netop de, som har mest Varme og Iver, kan lettest overile sig og tiltrænger et besindigt Varsko! Derfor gjentager vi: Lad os kjæmpe med skarpe Vaaben, men med aabent Øie for det, som er Sandt og Ret, og lad os hugge kraftig løs paa Misbrug og Uret, men lad os ikke spilde vor gode Ret ved at hugge i Utide.

Vestlandet den 15de Januar 1869.

F—g.

Kristiania, den 22de Januar 1869.

Dersom man ikke vidste, at Troesfriheden var vort Folk ligesaa kjær som politisk Frihed, Trykkefrihed og lignende Friheder, skulde Storthingets Forkastelse af de 3 fremsatte Forslag til Forandring i Grundlovens § 92 kunne mistydes paa en Maade, vi ikke vilde være tjente med udenfor vort Fædrelands Grænser. Men hvormeget vi end for vor Part maa beklage dette Udfald af Sagen, saa ere dog lykkeligvis Alle enige i ikke at gjøre Storthingsbeslutningen af igaar til nogen Prøvesten for vort Folks og vort Storthings Begreber om Frisind i Troessager. Naar Mængden af Bondestandens Repræsentanter, trods Ole Veldes kraftige Forsvar for de foreliggende Forslag, dog i sin Votering fulgte Sagens gamle Modstandere, Harbitz og O. G. Ueland, saa faar man søge Grunden hertil i særegne Omstændigheder. Og disse turde maaske ikke ligge saa langt udenfor den almindelige Synsvidde, skjønt de ikke saa stærkt blev gjort gjældende under det idetheletaget yderst svage Forsvar, som den bestaaende Troestvang igaar fik i Thingsalen.

Embedsstandens Magt har ikke været liden; men Religionens Magt har hellerikke været liden i Folket. Derfor vil det strax synes Almuesmanden betænkeligt at give Embedsmanden en Adgang til at modvirke hans egen Overbevisning paa et Felt, som Ueland paa Storthinget i 1863 sagde var ham ligesaa kjært som hans Diesten. Man skal respektere denne Fastholden ved sine Fædres Tro hos vort Folk. Og man skal ogsaa indrømme, at saalænge Folket ikke mere almindeligt og direkte er trukket med ind i det offentlige Liv og mættet med de Erfaringer, dette bringer, saa vil Almuesmanden ogsaa have vanskeligt for at se Troesfriheden anderledes end som et nyt Middel, Staten udstyrer Embedsmanden med for at plage ham eller modarbeide hans Tilbøieligheder og Tarv. Man fordrager Dissenteren og omgaaes med ham i al Overbærenhed, tiltrods for den forskjellige Troesbekjendelse; men naar Staten, som har den Pligt at haandhæve og beskytte den rene lutherske Lære, ansætter ham i sin Tjeneste, da fremstiller Tingen sig i et nyt Lys. Mon derfor ikke Embedsstanden og navnlig dens Medlemmer inden Storthinget handlede klogt ved at vise sig frisindede, naar det gjælder en folkelig Udvikling i vort Land? Mon det ikke vilde gavne dem, naar de strider for en retfærdig Sag, som nærmest vedrører *dem*, at de har lyttet til retfærdige Krav — det være nu om Stemmeret eller andet — som reises fra Samfundets lavere Klasser? Vi tror det; og vi tro, at Embedsstandens Mangel paa Syn for en folkelig Udviklings Fremme i de senere Tider er Skylden til mere end en Misforstaaelse, som nu bryder frem og foruroliger os. Og vi tror endydermere, at frisindede Reformer er det eneste rette Middel, hvormed Samfundets saavelsom den enkelte Stands Interesser bedst fremmes, naar det kommer til Enden. Dette til Overveielse!

Men er virkelig Almuen saa ængstelig for at modtage en Magt hos sig, som allerede nu, da den dog er bunden til Almuens egen Tro, synes at være stor nok, saa skal man hellerikke

undre sig over, at Almuens Repræsentanter paa Thinget modsætter sig en Sag, hvis Retfærdighed og Følger Folkets Øine ikke endnu er tilstrækkelig opladt for. Kun den, som ikke vil anerkjende, at vort Storthing repræsenterer det norske Folk, kan derfor fordre, at Bondestandens Repræsentanter skulde give sin Stemme anderledes, end den har gjort. Thi vi kan ikke tvivle om, at hver af disse Thingmænd har givet sin Stemme saaledes, som han troede, at hans Vælgere opfattede Sagen.

Vi vil imidlertid hellerikke tilbageholde vor Formening om, at ogsaa forskjellige andre Omstændigheder kan have medvirket til et saadant Udfald, som Forslagene om Embedsmænds Troesfrihed nu fik. Men alle er de dog af den Art, at Tiden, da disse Forslag opnaar den grundlovbestemte to Trediedel Stemmer for sig, ikke kan være meget fjern (dersom den skulde være fjernere end næste Storthing). Forhandlingerne igaar syntes at maatte bestyrke Troen herpaa. Medens Ueland og Harbitz igaar kun med sin Stemme modarbeidede den Sag, som de paa tidligere Storthing har bestridt med sin Tales fulde Vægt, var det grant at se, at Forsvaret for Forandringen nu er lagt i de bedste Hænder. Lad Folket kun blive bekjendt med disse Taler, lad det faa Tid til at overveie denne Sag nærmere, lad det se, at Embedsmændene arbeider med Syn ogsaa for dets Sag, saa skal de ikke forgjæves bede om dets Minde til at forandre en forældet, uretfærdig og for selve Statstjenesten skadelig Bestemmelse i vor Grundlov!

Og de hæderlige unge Mænd af afvigende Troesbekjendelse, som har seet sine Forhaabninger skuffede ved Storthingets Beslutning igaar, vil vi bede, ikke at tabe Modet eller mistvivle om Storthingets Frisind. Thi denne Sag vil snart seire.

Udlandet. Om Østerrigs Politik i Orienten og Grunden til den udtaler Corr. de Berlin sig paa følgende Maade: Det er i og for sig overraskende, at Kabinettet i Wien lod to Aar hengaa, inden det gjorde Orienten til Gjenstand for sin Virksomhed, især da Terrainet der var overordenlig gunstig for det. Saalænge den nye Ordning i Mellemeuropa var det direkte Maal for den østerrigske Politiks Angreb, maatte Kabinettet i Wien først møisommelig arbeide paa at danne en Tripel- eller Kvadrupelalliance og derefter finde et antageligt Paaskud til Krigen, som Preussen maaske til Ærgrelse for Angriberen vilde have forstaaet at forebygge ved sin loyale, maadeholdne og med de afsluttede Traktater stemmende Politik. Til at fremkalde Krigen frembød Orienten den Fordel, at en Konflik her til enhver Tid lod sig bringe tilveie, og Følgen heraf skulde da nødvendigvis blive, at der af sig selv indtraadte en Koalition imellem Vestmagterne og Østerrig. Rigskansleren har jo selv i en af sine Depescher forkyndt, at der i alle orientalske Anliggender hersker den bedste Forstaaelse imellem England, Frankrig og Østerrig. En anden, ikke mindre positiv Fordel for Grev Beust's Politik bestod deri, at Fiendlighederne paa denne Maade ikke syntes at være rettede direkte imod Preussen og Tydskland, men imod deres nærmeste Allierede, Rusland, og at Ungarn vilde styrke Østerrig istedetfor at lægge det Hindringer i Veien. Panslavismen vækker som bekjendt store Bekymringer i Ungarn, og de fire Millioner Magyarer leve i stadig Frygt for, at det slaviske Element i den transleithanske Del af det østerrigske Monarki skal blive et Redskab for Ruslands Ærgjerrighed. En Krig i Orienten vilde have den offentlige Mening i Ungarn for sig, fordi den var rettet imod Rusland. Preussen havde vel ingen Interesse i en saadan Konflikt, men det kunde dog være blevet bragt i den Stilling, at det enten maatte lade sin trofaste Allierede Rusland i Stikken og selv lide et moralsk Nederlag eller træde ud af sin defensive Stilling, i hvilken det endnu i dette Øieblik er uangribeligt. Rumænien skulde først tjene til at fremkalde den orientalske Kombination, hvortil Grev Beust knyttede sine Beregninger. Man opfandt og nærede en national Bevægelse, som skulde gaa ud paa at gjøre Bukarest til Hovedstad i et dako-rumænisk Rige. Naar man betænker, at der i det egentlige Ungarn lever 1,200,000 Rumæner og i Siebenbürgen ligesaa mange, er det let at forstaa, hvilke Følger en saadan Plan maatte have. De officieuse Blade i Wien gjorde tilmed Preussen ansvarlig for Alt, hvad der foregik i Rumænien, og meddelte de „laterligste Fabler" til Bevis herfor. Samtidig søgte Østerrig at bevæge Porten til en militair Okkupation af Donaufyrstendømmerne. Den mindste Seir, som man i Wien gjorde Regning paa, bestod i, at en Intervention af de øvrige Magter vilde blive nødvendig, hvorved Rusland og dets Allierede Preussen maatte lide et diplomatisk Nederlag. Denne Plan var meget sindrig, men man havde uheldigvis overseet denne Omstændighed, at Fyrst Karl, der er omgiven af forstandige Raadgivere, hurtig vilde gjøre Ende paa alle Angreb ved at stifte Ministerium, og at Preussen ved sin Optræden vilde gjøre den østerrigske Manøvre tilskamme. Det var unegtelig en slem Regnefeil, hvori man atter gjorde sig skyldig, og Fyrst Metternich gjorde sig i Paris til Tolk for det wienske Kabinets Fortrydelse, idet han beklagede sig over, at der slet ikke lod sig bringe nogen ordenlig Krisis i Gang i Orienten. Men Grev Beust opgav dog endnu ikke Spillet; efterat hans Anslag i Bukarest vare strandede, haabede han at have mere Held med sig i Konstantinopel, og det pludselige (!) Udbrud af den græsk-tyrkiske Konflikt viste, at han ikke havde undervurderet sit Diplomaties hemmelige Hjælpemidler. Vi vil iøvrigt ikke gaa nærmere ind paa denne Sag, som nu er henvist til en Konference; det er tilstrækkeligt at konstatere, af hvem og i hvilken Interesse denne farlige Forvikling er bleven fremkaldt".

Sverige. I sin Omtale af den svenske Throntale bemærker Aftonbladet blandt Andet: „Spørgsmaalet om en Revision af Unionsakten vil udentvivl af Rigsdagen behandles med Ro, Klogskab og Moderation. Spørgsmaalet, som det nu foreligger, egner sig ikke til dermed at optænde Lidenskaber, og vi tror ikke, nogen vil være taabelig nok til endog kun at gjøre et Forsøg derpaa". Om noget praktisk Udbytte tales der klogeligen ikke et Ord. Gøtheb. H. och Sjøf.-Tidn.s Forventninger lader heller ikke til at være synderlig store; Bladet siger: „Da de Herrer, som har udarbeidet dette Forslag, vel har vogtet sig for at fordybe sig i det ømtaalige Spørgsmaal om et Unionsparlament, saa bør man idetmindste kunne haabe, at Forslaget ikke skal gjøre mere ondt end godt".

Hs. Maj. Kongens Tale ved den svenske Rigsdags Aabning den 18de Januar 1869:

„Gode Herrar och Svenske Män!

Med tillit och förtroende ser Jag Eder här åter samlade för att öfverlägga om ett älskadt fosterlands väl. Det är Mig kärt att, jemte vitsordande af ett ostördt vänskapligt förhållande till alla fremmande makter, få meddela Eder Min Dotters förestående förmälning med Kronprinsen af Danmark. Denna förbindelse, som är knuten af ömsesidig tillgifvenhet, skall, så hoppas Jag, i det den närmare förenar Konungahusen, jemväl i sin mån bidraga till att stärka banden emellan Sveriges, Norges och Danmarks folk.

Til føljd af framställninger från begge de förenade rikenas representationer och med erfarenhet deraf, att brister vidläda nu gällande Riksakt, har jag låtit uppgöra förslag till ny Föreningsakt, åsyftande att, jemte nödig bestämdhet, gifva åt vilkoren för föreningen en med dess grunder öfverensstemmande utveckling. Detta förslag kommer att så väl Eder som Norges nu församlade Storthing föreläggas till antagande i den för stiftande af grundlag stadgade ordning; och Jag är förvissad, att I skolen behandla det maktpåliggande ärendet med den kärlek till föreningen, som har sig angeläget så väl att öka dess styrka, som att förekomma alla anledningar till missförstånd emellan brödrafolken.

Till Eder skal öfverlemnas en fullständig plan för landtförsvarets ordnande, hvars grunder blifvit af Mig hufvudsakligen gillade. I anseende till de många och vidlyftiga frågor, som häruti ingå, vill Jag dock, vid denna riksdag, till pröfning endast föreslå några af de vigtigaste delarne, hvilke udgöra grundvalen för den afsedda organisationen. Under det denna bibehåller hvad som är med nyare tiders kraf förenligt af den krigsförfattning, som gifvit oss krafter att utföra ärorika krig, är den utgången från et omsorgsfullt bemödande att icke fordra störra uppoffringar, än som äro oeftergifliga för vinnande af det stora målet att trygga vör sjelfständighet.

I stället för de sedan förra århundradet gällande krigsartiklarne hafva nya krigslagar utfärdats, lämpade efter den allmänna straflagen och med borttagande af de i allmänna tänkesättet utdömda kroppstraffen.

Då det for jordbrukaren måste vara af vigt att få utgöra de jorden åliggande skatter efter den värdemätare, som minst er underkastad täta vexlingar, och till fullföljd af den reform, som genom skatteförenklingen blifvit börjad, är Jag sinnad at afgifva förslag om grundräntornas förvandling i penningar efter en billig beräkningsgrund.

Svenska Kyrkans ombud hafva under det tilländagångna året för första gången varit sammenkallade i enlighet med den nya författningen om allmänt kyrkomöte, och deras förhandlingar befästa mitt hopp, at dessa möten skola komma att motsvara sin höga bestemmelse.

För vår handel på aflägsnare farvatten hafva nya utsigter öppnats, i det, genom Nederländska Regeringens välvilliga bemedling, en Vänskaps-, Handels- och Sjöfarts-traktat nyss blifvit afslutad med Japan, hvarigenom de Förenade Rikena kommit i åtnjutande af samma fördelar, som äro de förnämsta af andra handlande nationer beviljade; äfven med Siam har en dylik traktat kommit till stånd.

Om än skörden inom landet under sistlidna år på det hela kan antagas hafva utfallit nogot fördelaktigare än under det nästföregångna året, har likväl i åtskilliga orter genom missväxt uppstått nöd, hvars afhjelpanda påkallar Edert behjertande.

I min proposition om Statsverkets tillstånd och behof har jag inskränkt utgifterne så, att de, med inberäknande af räntor och årliga afbetalningar å våra betydliga jernvägslån, kunna, med påräkneliga tillgångar, bestridas utan förhøjning af någon skatt. I afseende å vissa inkomst- og utgiftstitlar, om hvilka hittils varit Mig ensam förbehållet att besluta, föreslår Jag, att dette hädanefter skall tillkomma Eder att i pröfningen deltaga. Under den närvarande ställningen har Jag ansett Mig icke böra ifrågasätta våra jernvägsbygnaders fortsättande i større utsträckning än efter den plan, som de sednaste åren varit följd. Ett fornyadt lif i utvecklingen af våra hjelpkällor torda framdeles tillåta ett kraftigare befrämjande af statsnyttiga ändemål, som nu måste stå tilbaka.

Under nedkallanda af den Högstes välsignelser öfver det riksmöte, som Jag nu öppnar, förbliver Jag Eder, Gode Herrar och Svenska Män, alle samtligen samt hvar och en isynnerhet, med all Kunglig nåd och ynnest städse välbevågen."

(Rigst.)

De flere Forslag til at skaffe de finmarkske Byer særskilt Repræsentant blev idag efter at være debatteret fra Kl. 9 til 2 samtlige forkastede. Vi har tidligere udtalt os om Billigheden, Retfærdigheden og Gavnet af at skaffe Hammerfest, Vardø og Vadsø en særskilt Thingmand, og vi tror, ogsaa de Fleste vil indrømme, at forsaavidt Alt taler for det fremsatte Forslag. Hvad der desuagtet antagelig har bevirket det modsatte Udfald, er vistnok væsentlig den hos et Parti raadende Frygt for at skaffe flere Repræsentanter fra Landet paa Thinget, idet nemlig Følgen af, at de finmarkske Byer fik en ny Repræsentant efter det af Grundloven fastsatte Forholdstal mellem By- og Landrepræsentanterne vilde blive, at der samtidig maatte skaffes to til af de sidste. — Der var fremsat 4 Forslag til Gjennemførelse af en saadan Ordning, som alle blev afstemte ved Navneopraab. Det sidste Forslag om, at de finmarkske Byer skulde have 1 Repræsentant, samt Søndre Trondhjems og Akershus Amter hver 1 til, forkastedes med 38 Stemmer mod 71; det manglede saaledes kun 2 Stemmer for at opnaa den grundlovsmæssige to Trediedel Stemmer.

Telegram til Indredepartementet fra Opsynschefen ved Vaarsildfisket, dat. Haugesund 21de ds.:

Forholdene uforandrede i begge Distrikter, ingen Udsigter til snar Forandring. Reiser imorgen til Nordredistrikt, forventer være tilbage inden Udgangen af næste Uge.

Handlende Henry Tottie er udnævnt til de forenede Rigers Vicekonsul i London.

Undersøgelse af Kaffe. For nogle Uger siden lod Politiet i Kjøbenhavn paa en Aften indkjøbe hos omtrent 200 Handlende for at undersøge, om Kaffen var forfalsket. Under-

---

Fabrikpigen.

(Fortsættelse f. No. 17.)

Hun sad lidt stille, ligesom om hun tænkte sig om, siden sa' hun: Nej, Tjeneste kan ikke Deres Datter tage, det skjønner jeg nok; hun kan ikke forlade Dem, saa svag som De er; men den Fabrik huger mig ikke, sa' hun; jeg har hørt meget om, for et ryggesløst Liv Fabrikpigerne fører. Ja, jeg ogsaa Frue, sa' jeg. Vi talte om det igaaraftes. Jeg var, som sagt, meget imod det, men saa kom vi paa Tale om, hvad vel gamle Werels vilde sagt, — da jeg nævnte hans Navn, afbrød Fruen mig ivrigt: Har De kjendt Præsten Werels? spurte hun. Ja, Gudskelov, sa' jeg, det har jeg; under min Mands langvarige Sygdom var han en, jeg kunde næsten sige, en daglig Gjæst i vort Hus. Hvad vi skylder ham, kan ikke beskrives, sa' jeg. Jeg har ogsaa kjendt Præsten Werels, sa' Fruen, og jeg takker ogsaa Gud for det; lykkelig den, der har kjendt den velsignede Mand og nydt godt af hans Undervisning. Aa, jeg savner ham saa, og det gjør da alle, som har kjendt ham, sa' hun. Vi talte længe om Werels; vi havde Begge saameget at sige om ham. Men saa saa Fruen paa sit Uhr og rejste sig; Hvor Tiden løber, sa' hun, har jeg ikke her siddet og sladret bort en hel Time; men da De jo ikke kan bestille Noget eller rettere sagt, ikke har Noget at bestille, saa behøver jeg ikke at gjøre mig Bebrejdelser for at have heftet Dem. Det glæder mig meget at have truffet Dem, sa' hun. De skal snart høre fra mig og ogsaa snart se mig igjen, hvis De ikke har noget imod, at jeg besøger Dem, sa' hun. Aa, hvor kan De snakke saa, snille Frue, sa' jeg. Siden gamle Werels døde, har jeg ikke talt med nogen, som det har gjort mig saa godt at tale med som med Dem, Frue, sa' jeg. Nu, det fornøjer mig, sa' hun, skjønt det rigtignok er en himmelvid Forskjel paa Werels og mig. Og dermed tog hun Afsked og vilde slet ikke tillade, at jeg fulgte hende ud. Nu, hvad siger Du, Ellen, var ikke det et rart Besøg? Jo, det kunde Ellen ikke nægte; hun vilde bare ønske Bekjendtskabet vilde lede til noget godt. Det vilde allerede være store Ting om Moderen altid kunde have fuldt op med Strikning, mente hun; det vilde være en god Hjælp, om det ogsaa ikke blev mange Skilling om Dagen. Det vilde være saa godt for Moderen at have noget at fordrive Tiden med, naar hun var i Fabrikken.

Den næste Dag, da Moderen atter sad alene, kom der en Tjenestepige ind og spurte, om det var her Madam Hansen bodde; det gik lidt traat for hende at sige: „Madame," ti da hun havde ladet Øjnene løbe rundt i Værelset, syntes hun nok, at „Mor Hansen" kunde gjort det. Tjenestepigerne i store Huse er ofte mere strikte i at titulere Folk end Herskaberne selv, der, ialmindelighed vil jeg haabe, er for forstandige til at lægge nogen Vægt paa saadanne Smaating. Pigen bragte Madamen fra sin Frue nogle Madvarer i en Kurv og Kjødsuppe i et Blikspand, som hun fik varme op, havde Fruen sagt. Ogsaa havde hun en Pakke med Uldgarn at levere og Strømper at maale efter ved Strikningen, og hun havde været saa betænkt, at sende med et Par Gange Bundningsstikker af den passende Finhed. Den stakkels gamle Kone blev saa overvældet af saamegen Godhed, at hun knapt kunde faa Mælet op til at takke, men de taarefulde Øjne og de skjælvende Hænder talte et Sprog, som der ikke skulde stor Eftertanke til at skjønne. Og Pigen skjønte det ogsaa godt og blev paa sin Vis rørt over at se, hvor bevæget den gamle, fattige Kone var. Pigen vidste intet bedre at sige, end at udbrede sig i Lovtaler over sin Frue. Madame Hansen beklagede meget, at hun ikke havde en Drikkeskilling at give Pigen, men hun maatte sige som sandt var, at hun ikke kunde afse en eneste Skilling af de faa Skillinger, de havde, at leve af til Lørdag, da Datteren fik sin Ugeløn paa Fabrikken, og Pigen paa sin Side forsikrede, at selv om det ikke var hende udtrykkeligt forbudt at tage imod Drikkepenge, vilde hun ikke taget imod en eneste Skilling, for aldrig det. Hun fik imidlertid med sig mangfoldige Taksigelser og Velsignelser til sin Frue fra den lykkelige gamle Kone, hvis Glæde det maatte gjøre Pigen godt at se, hvis hun havde nogen Følelse. Det er Skade, at de Godgjørende ikke kan faa Lejlighed til at se, hvor lykkelig de kan gjøre sine trængende Medmennesker, ved en liden Gave af deres Overflod. Jeg ved vel, at deres egen Bevidsthed er dem Løn nok; alligevel vilde jeg unde dem den Nydelse at se den Glæde, de udbreder i Armodens Boliger.

Da Ellen kom hjem, kan man tænke sig, hun gjorde store Øjne ved, hvad hun fik at se. Moderen havde allerede givet sig ifærd med at nøste Garnet over en Stolryg, en temmelig ubekvem Garnvinde; en Mangel, som Ellen dog snart fik afhjulpet ved at laane en ordentlig Garnvinde hos Folkene ovenpaa. Hvor Kjødsuppen smagte den Gamle godt! hun havde ikke paa lange Tider smagt saadan Mad. Det eneste, de havde havt Raad til at kjøbe var Dampkjøkkenmad nu og da. Ellers var svart Kaffe og tørt Brød deres sædvanlige Kost og den skal vist ikke give store Kræfter, selv om de har tilstrækkeligt af den, hvilket ikke altid var Tilfældet med disse Folk.

Nogle Dage senere aflagde Fru M. — jeg vil kalde hende saa, jeg har naturligvis ingen Ret til at nævne hendes virkelige Navn, der er de Trængende vel bekjendt — et nyt Besøg ved Sagene; hun var denne Gang kjørende, men efter at Kudsken havde leveret hende en Pakke, som hun havde med sig i Trillen, lod hun denne kjøre hjem igjen. Hun foretrak ialmindelighed at gaa, sagde hun til Madame Hansen. Efter at denne havde faat lettet sit Hjerte med Taksigelser for al Fruens Godhed, hvilke synes at besvære denne noget, men hvis Oprigtighed ikke kunde betviles, aabnede Fruen sin Pakke. „Her har jeg et Par gamle Kjoler" — for rige Folk bliver just ikke Kjolerne saa gamle —, „som jeg tænkte Deres Datter kunde gjøre om til Dem og sig selv. Det lakker til Vinteren, og da kan de trænge noget varmt, derfor har jeg ta-

søgelsen af de saaledes indkjøbte Kaffeprøver viste det uventede Resultat, at kun 2 af Prøverne fandtes forfalskede. Som bekjendt lader Politiet andensteds af og til indkjøbe Prøver af Varer for at se, om de er forfalskede — en Praxis, som vi ogsaa vil anbefale hos os. Resultatet bliver da offentliggjort i Bladene.

Tønset, 7de Januar: Den 3die dennes her den Ulykke, at Pigen True Hansdatter Krogen omkom paa Strækningen mellem Faadalen og Krogen i Tønset.

Pigen gik i eget Ærinde fra Krogen til Faadalen bemeldte Dag og samme Dags Eftermiddag omtrent Kl. 4 tog hun fra Faadalen for at begive sig til Krogen igjen, men da hun var kommen op paa Fjeldryggen, omtrent midtveis mellem Krogen og Faadalen, havde hun taget feil af den lidet befarede Bivei i det stormende Veir og Mørke, og forvildet sig. Da hun ikke kom tilbage Søndagsaften, sendte hendes Husbonde en Karl til Faadalen, og da denne fik høre, at Pigen havde gaaet derfra Søndagsaften, antog han, at Galt var paafærde og fik Folk med sig at søge efter hende; men forgjæves. — Den følgende Dag kom flere Folk i Virksomhed og da fandt de svage Spor hist og her (thi Uveiret havde saagodtsom udslettet alle Spor), og disse forfulgte de, og derved fandt de, at hun havde gjort mangen Krog oppe paa Fjeldet i Sneen, og endelig vendt om og gaaet ind i Faadalens Dalføre igjen — dog et drøit Stykke ovenfor Gaardene. Endelig fandt de hende ved Elven Faaen, men da var hun saa tildækket af Sne, saa der ikke var mere end en liden Flig af hendes Skjørt over Sneen, og følgelig var hun død.

Pigen var i sin bedste Alder, 21 Aar, og sterk af Kræfter, men her maatte hun bukke under for Uveir og Mørke i en øde Trakt. Det var vist en tung Vandring den Aften eller Nat for hende Stakkel, og Gud alene ved, hvad hun led af Anstrængelse og Dødsfrygt, indtil Bevidstheden forlod hende. — Hendes Husbond giver hende godt Lov for Flid og Troskab.

Gud fri Enhver fra lignende Ulykke, og Gud være hendes Sjæl naadig. (Fjeldp.)

Indherreds-Posten, der udkommer i Steenkjær, meddeler den 12te Januar. Efterat, som engang før berettet, den mod sin Hjembygd saa velsindede Jomfru Gram paa Midjo ifjor Sommer havde tilbudt Sparbuens Kommune en Sum af 600 Spd. som Bidrag til Opførelse af en Bro over Ognaelven, mod at Kommunen tilskjød Resten, samt at Broen blev opført paa et bekvemt Sted paa Midjogaardens Grund, — fik det derved paa Bane bragte Spørgsmaal under Behandling af Sparbo Formænd og Repræsentanter det Udfald, at der fra Kommunen blev bevilget et Tilskud af 50 Spd. aarlig, forsaavidt Broen kom istand. Man fik da regne dette aarlige Bidrag, som man vilde, enten som Afdrag paa Anlægskapitalen eller som Vedligeholdelsesomkostninger; men videregaaende Forpligtelser saa Sparbo Kommunebestyrelse sig ikke istand til at paatage sig, uagtet det projekterede Broanlæg for Ogndalen udentvivl maa siges at være af paatrængende Nødvendighed. Senere har imidlertid Jomfru Gram gjort det overmaade noble Tilbud at ville give 1000 Spd. til Broens Opførelse, og under Sagens fornyede Behandling igaar i Formænd- og Repræsentantmøde besluttedes det, at den skulde henstaa indtil Videre, og at man i Mellemtiden skulde søge erhvervet nøiagtige Oplysninger om, hvad de til Broen fornødne Materialier vilde komme til at koste, for at erholde nogenlunde Vished om den gjorte Beregning over Broens Kostende i det Hele vil holde stik, hvilken foreløbig er anslaaet til omtrent 2,025 Spd.

Det bør bemærkes, at ved Siden af Jomfru Grams storartede Bidrag har en stor Del af Skeid Sogns øvrige Indvaanere tegnet sig for frivillige Bidrag, dels i Penge, dels i Arbeide og dels i Materialier.

Bergen. Fra Hr. Professor Mohn, som Bestyrer af det meteorologiske Institut i Kristiania, er indløbet en Skrivelse til Bergens Skipperforenings Bestyrelse, hvori denne anmodes om at overlevere Kapt. Frithjof Wesenberg, Fører af Skibet „Bergenseren," den ham af Association scientifique de France tildelte Guldmedaille, som Anerkjendelse for de Tjenester, han har ydet den internationale Meteorologi ved de af ham til det norske meteorologiske Institut indsendte meteorologiske Jagttagelser fra flere Reiser rundt hele Jorden.

Medaillen viser paa Aversen Keiser Napoleons Brystbillede, og paa Reversen Kapt. Wesenbergs Navn i en Laubærkrands, og udenom Krandsen „Association scientifique de France, Observations meteoroliques 1867."

— Kristofer Janson begyndte igaar sine literaturhistoriske Forelæsninger over „Nutidens norske Forfattere og Forfatterinder", med Foredrag over Bjørnstjerne Bjørnson. Dette Foredrag, der i Forbindelse med den efterfølgende vil danne en Fortsættelse af hans ifjor afholdte Forelæsninger over den norske Literaturs Historie fra 1814 indtil vore Dage, og som med Rette vandt saa almindelig Anerkjendelse, syntes i høi Grad at fængsle Tilhørerne, at domme efter den spændte Interesse, hvormed Publikum fulgte det næsten to Timer lange Foredrag. Efterat have paavist, hvilken stor Betydning Bjørnson har for Udviklingen af vor nationale Digtning, underkastede han flere af hans første Arbeider, som „Synnøve Solbakken" og „Arne," en længere Kritik, og de varme Lovord, som her faldt, viste tilstrækkelig, at ogsaa Janson deler den Beundring, som denne vort Lands store Digter kan gjøre Fordring paa, uden at han dog var blind for de Ufuldkommenheder, der naturligvis ogsaa klæber selv ved en Bjørnsons Arbeider. (Bergens Td.)

Storthinget.

Thorsdag den 21de Januar holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørenssen.

Konstitutionskomiteens Indstilling om Forandring i Grl. § 92. Komiteen havde foreslaaet, at § 92 herefter skulde lyde saaledes: „Til Embeder i Staten maa alene udnævnes de norske Borgere, som tale Landets Sprog, samt a) enten ere fødte i Riget af Forældre, der da vare Statens Undersaatter; b) eller ere fødte i fremmede Lande af norske Forældre, som paa den Tid ikke vare en anden Stats Undersaatter; c) eller som den 17de Mai 1814 havde stadigt Ophold i Riget og ikke have vægret sig for at aflægge den Ed at hævde Norges Selvstændighed; d) eller som herefter opholde sig i Riget i ti Aar; e) eller som af Storthinget vorde naturaliserede. — Dog kunne Fremmede beskikkes til Lærere ved Universitetet og de lærde Skoler, til Læger og til Konsuler paa fremmede Steder. — Ingen maa beskikkes til Overøvrighedsperson, førend han er 30 Aar gammel, eller til Magistratsperson, Underdommer og Foged, førend han er 25 Aar gammel. — Kun den, der bekjender sig til den evangelisk-lutherske Religion, kan være Medlem af Kongens Raad eller beklæde Dommerembede. — Det Samme gjælder ogsaa, indtil anderledes ved Lov bestemmes, med Hensyn til Statens øvrige Embeder;" eller in subsidium: „Til Embeder i Staten maa alene udnævnes de Norske Borgere, som tale Landets Sprog, somt a) enten ere fødte i Riget af Forældre, der da vare Statens Undersaatter; b) eller ere fødte i fremmede Lande af norske Forældre, som paa den Tid ikke vare en anden Stats Undersaatter; c) eller som den 17de Mai 1814 havde stadigt Ophold i Riget og ikke havde vægret sig for at aflægge den Ed at hævde Norges Selvstændighed; d) eller som herefter opholde sig i Riget i ti Aar; e) eller som af Storthinget vorde naturaliserede. — Dog kunne Fremmede beskikkes til Lærere ved Universitetet og de lærde Skoler, til Læger og til Konsuler paa fremmede Steder. — Ingen maa beskikkes til Overøvrighedsperson, førend han er 30 Aar gammel, eller til Magistratsperson, Underdommer og Foged, førend han er 25 Aar gammel. — Til Medlem af Kongens Raad, til at beklæde civil Overøvrigheds- eller Dommer-Embede samt til Ansættelse som Embedsmand ved det offentlige Skolevæsen kan kun den beskikkes, der bekjender sig til den evangelisk-lutherske Religion. — Det Samme gjælder ogsaa, indtil anderledes ved Lov bestemmes, med Hensyn til Statens øvrige Embeder." — J. Welde udtalte sig, som hørende til Komiteens Mindretal, mod Forandring i § 92. Det vilde gjøre et slet Indtryk paa Almuen, om man vilde skaffe den Embedsmænd af afvigende Troesbekjendelse. Han lagde ikke stor Vægt paa den Tale, som var ført om Samvittighedstvang. Taleren hørte muligens til de gammeldagse Folk, som ikke havde let for at ændre sine Anskuelser. — Sandberg talte i samme Retning. Man skulde ikke lette Overgang fra en Religion til en anden. Grl. § 2 forbyder, at tvinge Staten til at tage Embedsmænd, som ikke have sin Husbonds (Statens) Troesbekjendelse. — Naar Staten paabyder f. Ex. at overholde Søndagens Helligholdelse, saa vilde dette vanskelig ske af Politiembedsmænd, som efter sin Troesbekjendelse ikke var bunden til Statens Opfatning af Dagens Hellighed. Det var betænkeligt under de nærværende Forholde at gjøre en Forandring, som Folket rundt om i vort Land var saa stærkt imod. Taleren troede, at det vilde styrke de omreisende Sekterer meget i deres lidet heldbringende Arbeide, om de kunde møde Folket med det Svar, at jo dets egne Embedsmænd havde samme Troesbekjendelse som han selv. Naar man talte om, at man skulde aabne de unge Mænd, der ikke hørte til Statskirken, Adgang til Embeder, saa var det jo ikke sagt, at de vilde blive Embedsmænd; Ophævelsen af § 92 vilde saaledes blive en Forlokkelse for Mange. Der var ingen af Erfaringen godtgjort Nødvendighed for Forandring i § 92, og han kunde hellerikke, om dette var godtgjort, gaa med paa Forandring i § 92, saalænge Grundlovens § 2 skulde være en Sandhed. Schavland mente, at dersom den nuværende Bestemmelse var intolerant, saa var ogsaa hvert enkelt Forslag intolerant. Men det gik ikke an at tale om Intolerance i vort Land. Vor Dissenterlov talte mod det. Der var kun en GradForskjel mellem § 92 og de nuværende Forslag, og selv de videstgaaende af disse var i Aanden lidet forskjellige fra Hverandre, da de fremdeles vilde holde paa § 4 om Kongen. § 92 var blot en Konsekvents af denne §. Dersom man ophæver § 92, har man bragt Splid mellem Hovedet og Lemmerne, Enhver retskaffen Embedsmand kunde nok opfylde sin Embedsgjerning, om han end ikke havde Statskirkens Tro, men det vilde være en Samvittighedssag for ham at udbrede sin Tro, da han ansaa den for den sande; men dette vilde ikke være i Grundlovens Aand. Der var desuden ikke saamange Dissentere her i Landet, at der var nogen synderlig Trang til denne Forandring. Ingen ret sindig Dissenter vil finde noget forunderligt i, at man holder paa denne Bestemmelse. Taleren vilde stemme mod alle de Forslag til Forandring i § 92, som ere fremkomne. Christensen: I andre Lande har man seet Kirkens egne Tjenere tale for kirkelig Frihed, her i vort Land har man seet det modsatte. Storthing og Konge er i den ydmygende Stilling, at det ikke engang kan dekretere, at en Embedsmand, som forlader sin Tro, kan forblive i sit Embede. Den danske Grundlov har medført en bestemt Religionsfrihed. Det vilde ikke falde vanskeligt, at sige hvilke Bestemmelser der var Tiden, Kristendommen og en Grundlov værdige. Man har ved disse Forslag til Forandring i § 92 ikke villet andet, end hæve en Bestemmelse, en Tvang, som er unødvendig, og som aldrig har gjort vor forøvrigt liberale Grundlov Ære. Taleren troede, at det norske Folk, saavel med Hensyn til Oplysning som med Frisind kunde taale Sammenligning med det danske, og at det derfor ikke vilde forarge sig over, at denne Bestemmelse blev hævet. Men hvis det skulde blive Tilfældet, da troede han, det vilde komme af vrange Fremstillinger af Sagen. Disse Forslag vilde give Storthinget Myndighed til at kunne give en Dissenter Adgang til Statens Embeder, og dette ansaa Taleren for at være retfærdigt. Taleren troede, at naar Storthinget havde gjenvundet sin Myndighed, det da vilde ophæve den uretfærdige Forskjel, som finder Sted mellem Statens Borgere, men Taleren troede og, at det vilde gaa frem med Maadehold. Var det ikke en Uretfærdighed, at en dygtig, retskaffen Embedsmand, maaske en Prydelse for sin Stand, skulde se sig nødsaget til, dersom han forandrede Tro, enten at blive Hykler eller at miste sit Embede, den, som blev det første, foragtede Taleren, det sidste beklagede han, men endnu mere maatte han beklage en Lov, som kunde være Skyld i sligt. Selv om der ikke var en eneste Dissenter i Landet, burde man ophæve § 92, da den ikke var til Ære for Norges frie Grundlov. En af Kirkens høitbetroede Mænd, Biskop Folkestad, har erklæret Troestvangen for Embedsmænd som en Byrde for Statskirken. Det spanske Folk var det Folk, som stod os nærmest i Religionstvang, men nu har det frigjort sig fra denne. Hvor længe skal det norske Folk taale, at det skal være det mindst liberale Folk i denne Henseende, det som jo forresten har saadan liberal Grundlov. Irgens antog, at Konstituenterne i dette Punkt havde holdt paa det Bestaaende; dersom de havde ment noget med det, maa det have været at skaffe Staten samvittighedsfulde Tjenere. Men den kristelige Moral har altid erkjendt, at borgerlig Retfærdighed kunde findes hos alle Slags Troesbekjendere. Den kristelige Tro var en fri Personlighedssag, og det var dette Staten skulde fremholde, men ved en saadan Tvangslov som den i en latterlig

---

get Udkjoler; der er ogsaa noget af samme Slags Tøj til Udbedring og nogle andre Smaating, som De kanske kunde have Brug for." Atter Taksigelser naturligvis! „Min gode Madame Hansen," sagde Fruen smilende, „jo mindre De siger om det, desbedre; det glæder mig altid at være mine Medmennesker til Tjeneste; jeg er ikke rig, saa jeg kan gjøre meget, men, som sagt, det lidet, jeg kan gjøre, er mig en Glæde. Jeg er Tilfælder meget taknemmelig for at der bragte mig herhen; jeg er vis paa, det vil glæde min gode Fader i hans Himmel, hvis han kan se det, at jeg har kunnet tjene Enken efter hans brave Ivar Hansen; han vilde gjort det meget bedre og havde desuden havt større Midler til sin Raadighed. Men lad os nu tale om noget Andet," vedblev Fruen, "hvorledes liker Deres Datter sig i Fabrikken?" „Aa, jo," svarede Madame Hansen, „ganske bra, ialfald siger hun det; men for hende er Pligten alt; hun ved ingen bedre Maade at skaffe os Livsophold paa, og da gjør hun, hvad det skal være og hvor ubehageligt det end kan være. De kan tro, Frue, det er et udmærket Barn, saa opofret, saa øm og kjærlig mod mig."

„Jeg haaber snart at gjøre hendes Bekjendtskab," sagde Fruen, „og at kunne finde paa en mere passende Beskjæftigelse for hende end Fabrikken."

„Ja, gid det var muligt," sagde Madame Hansen, „men jeg ved virkelig ikke, hvad det skulde være, saalænge hun er saa bundet for min Skyld. Men hun vil ikke være af med mig heller; naar jeg taler om at dø, græder hun, og siger det er ikke rigtigt af mig at tale saa."

„Og det er det heller ikke," sagde Fruen, „vi faar sætte det til Gud; Han har Veje, som vi ikke ser, og der kan endnu være forbeholdt Dem en lykkelig Alderdom som Deres Datter sagde. Men tænker De at blive boende her til Vinteren? jeg er bange for, det vil blive meget koldt; Gulvet er jo fuldt af store Sprekker."

„Ja, men gode Frue, det er billigere end noget andet, vi ved af, og det gjør Udslaget."

„Der er saamange Arbejdsboliger nu," sagde Fruen; „jeg ved, at min Mand har med dem at gjøre; skulde De ikke have Lyst paa et Værelse i en af Dem?"

„Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige, Frue," svarte Madame Hansen. „Mon der ikke er meget uroligt i et Hus, hvor der bor saa mange Mennesker sammen? Vi er vant til et saa stille Liv, at vi er ganske menneskesky. Der bor kanske Folk der, som er ligesaa fattige som vi, men det er saa ondt at stille sin Armod tilskue. Heroppe er vi ganske ubekjendt; ingen bekymrer sig om os. I Arbejderboligen vilde vi blive Gjenstand for Nysgjerrighed og Sladder er jeg bange for. Det er saa deiligt at leve stille og ubemærket."

„Ja, ja, der er noget i, hvad De siger," sagde Fruen, „jeg tror jeg forstaar Dem. Men det er da ikke nødvendigt at bo i et saadant usundt Hul som dette, for at faa leve stille og ubemærket."

„Men saa er det Lejens Størrelse, Frue, at tage i Betragtning. Et bedre Rum end dette vilde neppe være at faa under 24 Daler; dette koster bare 18 Daler. Forskjellen alene lægger Beslag paa en hel Maaneds Løn for min Datter i Fabrikken."

„18 Daler, siger De!" gjentog Fruen. „Det er da skrækkeligt. Nu indser jeg, at det er sandt, hvad jeg ofte har hørt sige, men ikke villet tro, at ingen betaler en saa høj Husleje som den Fattige og alligevel bor daarligere end nogen anden."

„Ak, Frue, den Fattige maa finde sig i alt. Naar det er kommet saa vidt, at det bare gjelder at bærge Livet, da sættes alle andre Hensyn til Side."

„Ja, saa er det desværre vist for mange, men jeg haaber, vi skal lage det saa, De ikke skal regnes blandt dem. Jeg tænker nok, vi skal finde et baade nogenlunde godt og paa samme Tid billigt Rum for Dem. Men nu maa jeg sige Dem Levvel for idag. De skal snart se mig igjen." Og dermed tog den gode Frue M. Afsked, og vi maa nu se, hvorledes det gaar Ellen Fabrikken.

En af de første Dage, Ellen var i Fabrikken, kom der en fornem Herre ind ifølge med Bestyreren, der viste ham den største Opmærksomhed, saa man maatte tro, det var en vigtig Person, og saa var ogsaa Tilfældet. Han havde en stor Sum Penge staaende i Forretningen. Det lod alligevel ikke til, at han kom der for den Sags Skyld, men alene for sin Fornøjelse. Han kunde ikke længer kaldes ung, men han var dog neppe saa gammel som han saa ud for. Folk, som forstaar at dømme efter ydre Tegn, vilde sagt, at den fint, efter nyeste Mode klædde Herre havde, hvad man kalder, levet raskt, og nydt Livet i højere Maal end godt kunde være for Helbreden. Ansigtstrækkene var, skjønt smukke, slappe, især lovede en mørk Ring om Ojnene intet godt. Han gik omkring og betragtede Pigerne gjennem sit Seglas, sagde nogle Spøgord til somme. Pigerne fnisede og smiskede og syntes meget glade over at værdiges et Ord. Ellen blev ved sit Arbejde og saa ikke op fra det, da den fremmede Herre nærmede sig hendes Stol. Hun hørte ham sige til Bestyreren: En ny Arbejderske? hvilket denne bejaede. „Du er meget flittig, min Pige," sagde han, „synes Du om det Arbejde?" „Aa, ja," svarte Ellen neppe hørligt, uden at se op. „Hvor bor Du?" spurte han. „Ved Sagene," svarte Ellen i samme Tone og uden at afbryde sit Arbejde. Herren gik videre og kort efter ud af Arbejdsrummet.

Modsigelse. Hvad fremmer en saadan Lov andet end Vanekristendom og Søndagskristendom og Hykleri. Kunde nogen paavise et eneste Sted i den lutherske Kirkes Bekjendelsesskrifter, som gik ud paa at holde paa en saadan Lov! Man havde sagt, at man maatte holde paa den Lov, for at støtte den rene Lære, men kunde et saadant Pindeværk gjøre det. Kirken havde Troen og Sakramenterne, og Herren havde sagt, at Helvedes Aander ikke skulde faa Magt over den, men han havde ikke sagt, at man skulde have en § 92. Man havde i gamle Dage endnu flere Tvangslove, som havde skadet Kirken. Denne § var den sidste. Man kan som Dissenter, i Storthinget give Love for den lutherske Kirke men Embedsmand kan man ikke være. Erfaringen har netop bevist Nødvendigheden af at ophæve denne Lov. Har man ikke hørt, at Embedsmænd har sagt, at de hverken tror paa Himmel eller Helvede? Disse have ikke traadt ud, fordi de da efter § 92 maatte miste sit Embede. Der var talt om, at Opinionen var imod det. Men denne Sag var et Samvittighedsspørgsmaal, og man kunde derfor ikke handle imod sin Samvittighed. Det norske Folk var ikke saa intolerant, man havde sagt, da man kjæmpede for, at Jøderne skulde komme ind i Landet, at Folket ikke vilde taale det, havde Folket ikke taalt det? Og at tale om Statskirkens Bevarelse gik ikke an, da man havde seet fra andre Lande, at den kunde holde sig uden saadanne Tvangslove. Kirken og Staten og Civilisationen krævede Ophævelsen af dette, og derfor vilde Taleren stemme for det. Schweigaard. Det var vanskeligt at frigjøre sig fra den Tanke, at man talte om Fremmede, naar man talte om Dissentere, men denne Tanke blev mere og mere usand. Norske Ynglinge, som ikke havde noget andet Fædreland, og som følte sig hendraget til Studierne, kunde ikke tilfredsstille sin Lyst, da havde en anden Tro; dette var en Uretfærdighed, som maatte slaa, strax den kom frem i Lyset. Denne Tvangslov føltes pinlig for Forældrene, da de ikke vidste, hvordan Opdragelse deres Børn skulde faa. Ja var Dissenterne mange, have Modstanderne sagt, var det anden Sag. Men var det da en anden Sag ligeoverfor deres Hovedargument, Statskirkens Bevarelse? Taleren mente, at var der mange, var der netop mere Grund til at holde paa Loven, saafremt man troede, at Ophævelsen vilde skade Statskirken. O. Velde. Det var sagt paa forrige Thing, at vilde man indrømme Embedsmænd Troesfrihed, vilde den lutherske Kirke begaa et Selvmord. Har man da seet, at den lutherske Kirke havde taget nogen Skade ved Dissenterloven, som medtog alle Klasser undtagen Embedsmænd. Denne Bestemmelse er en Skandale for det norske Folks Frihed i Almindelighed. Man havde sagt, at Folket ikke vilde like, at denne Lov blev ophævet; det kunde nok være saa, men det kom af en urigtig Fremstilling. Men havde man vidst, at dette var en Udelukkelse for Embedsmændenes Vedkommende fra de almindelige Menneskerettigheder, da vilde Almuen med sin almindelige Retfærdighedsfølelse trods sin Blindhed indrømme, at den burde ophæves. Schulze troede, at Folk ikke havde saameget imod denne Lov paa Landet, som sagt var, og heller ikke troede han, at der var saadant Samliv mellem Embedsmanden og Almuen, at det vilde have nogen Indflydelse paa Almuen, om denne Bestemmelse i § 92 ophævedes. Rode vilde stemme for Loven, men henholdt sig forøvrigt til Irgens. J. Aarflot talte for Ophævelsen; han fandt, at dette Forslag kun var en Fuldstændiggjørelse af Dissenterlovens Tanke. Den raadende Opinion, som havde sin Grund i en Misforstaaelse af Kristendommens Væsen, var mere en Grund til Ophævelse end til det Modsatte for Taleren. Balchen talte for Ophævelsen. Man vilde ved dette hindre Hykleri. Taleren troede heller ikke, at Oponionen vor imod Ophævelsen. Schawland imødegik de tidligere Talere. Sandberg. De tidligere Talere havde taget Hensyn til Opinionen i andre Lande, men vor Almues Opinion var for dem bare Fordom. Præsidenten. Han havde brugt som Argument, at Huset hører os til, og vi kan derfor stelle med det, som vi vil, og det vilde derfor være underligt, at forandre det for nogle faa Menneskers Skyld, eller Sagen var et Retsspørgsmaal og derfor kom det ikke an paa, hvem der havde Magten, men hvem, som havde Retten. Der gaves dog store Klasser af Embedsmænd, for hvem Bestemmelsen var uden Betydning. En Embedsmand kan i sit Hjerte og i sin Tale have, hvilken Mening han vil, naar han blot ikke lader den komme frem i en offentlig Erklæring. Det var muligt, at Opinionen var imod, men Taleren troede, at ogsaa denne vilde forandres, naar blot Bestemmelsen gik igjennem. Det er en stor borgerlig Velsignelse, at alle bekjende sig til en Lære, og det er en stor aandelig Velsignelse at bevare den Tro, som man havde arvet fra Fædre. Men nu havde vi Dissentere, og vi maatte derfor vise Retfærdighed mod dem, for at vi dog kunde være et Folk i det Borgerlige. Schweigaard udtalte sig for det videstgaaende Forslag (Christensens Litr. A). Svanøe talte for Ophævelsen. Da ingen Flere havde begjæret Ordet, optoges Sagen til Votering.

For Byfoged Christiensens af Schweigaard optagne Hovedforslag, ifølge hvilket det ganske skal overlades til den private Lovgivning at afgjøre, hvorvidt og i hvilken Udstrækning Dissentere kan gives Adgang til Statens Embeder, stemte følgende Herrer: J. Aarflot, J. Sverdrup, Faye, Irgens, Michelsen, Geelmuyden, Falsen, H. U. Sverdrup, O. M. Dahl, Aall, M. Rye, Schweigaard, O. J. Broch, O. Kildal, Aschehoug, Vogt, L. Flor, Broch, J. Schwartz, J. Holmboe, Rode, Maartmann, Wiel, T. Schwartz, Sæblie, H. Schulze, M. Kildal, N. Hansen, Landmark, Bentsen, Christiansen, Amtmand Jensen, Løitnant Brandt, Nergaard, Mathiesen, L. Daae, Balchen, Bagger, Sørensen, Sibbern, Steen, Christensen, Kierschow, Lorck, Gram, Motzfeldt, O. Welde, Richter, Bødtker og Bjønsgaard. Mod Forslaget stemte DHrr. Vennemo, Selbo, Valstad, Smith Petersen, Svanø, Tonning, Løken, Riisnæs, Aga, Sæim, Tharaldsen, Eika, Voje, Færden, Strand, Swensen, Hammerstad, Lunde, Vaalen, O. Brandt, Horgen, Mortensen, Norderhoug, Enge, Harbitz, Aschiem, Hesselberg, Helle, Jaabæk, Bergsager, Foss, Skjerkholdt, Lindstøl, Liestøl, Igland, Augustinussen, Sandberg, Heggelund, M. Aarflot, O. Nielsen, Olaffen, Grønningsæter, Vig, A. H. Vik, O. G. Ueland, Storsten, Kolbensvedt, G. Ueland, Thorsen, P. Jepsen, Moen, Schawland, P. Sæther, J. S. Velde, Krogness, Iversen (Tønset), J. Sæther og J. Norbye.

De Herrer, som stemte for Konstitutionskomiteens principale Pluralitetsindstilling (Ophævelse af den i Grundlovens § 92 foreskrevne Religionstvang for Embedsmænd, med Undtagelse af Statsraader og Dommere) vare: J. Aarflot, J. Sverdrup, Valstad, Smith-Petersen, Faye, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Svanø, Falsen, U. Sverdrup, O. M. Dahl, Aall, Rye, Schweigaard, O. J. Broch, O. Kildal, Aschehoug, Vogt, L. Flor, B. Broch, J. Schwartz, Holmboe, Rode, Maartmann, Wiel, T. Schwartz, Sæblie, Schulze, M. Kildal, N. Hansen, Landmark, Bentsen, Christiansen, Amtm. Jensen, Jaabæk, Løitnant Brandt, Nergaard, Mathiesen, Daae, Balchen, Bagger, Sørensen, Sibbern, Steen, Christensen, Kjerschow, Lorck, Gram, Motzfeldt, P. Sæther, O. Welde, Richter, Krogness, Bødtker og Bjørnsgaard. Mod Indstillingen stemte følgende Herrer: Vennemo, Selbo, Tonning, Løken, Riisnæs, Aga, Sæim, Løberg, Taraldsen, Eika, Voie, Færden, Strand, O. Swensen, Hammerstad, Lunde, Vaalen, O. Brandt, Horgen, Mortensen, Norderhoug, Enge, Harbitz, Aschiem, Hesselberg, Helle, Vergsager, Foss, Skjerkholt, Lindstøl, Liestøl, Igland, Augustinussen, Sandberg, Heggelund, M. Aarflot, O. Nielsen, J. Olaffen, Grønningsæter, O. Vig, A. H. Vik, O. G. Ueland, Storsteen, Kolbensvedt, G. Ueland, Thorsen, Provst P Jensen, Moen, Schawland, J. S. Velde, Iversen, J. H. Sæther og Norbye.

Ved Voteringen over den subsidiære Indstilling, hvorved Undtagelsen med Hensyn til den almindelige Religionsfrihed for Embedsmænd udvidedes til ogsaa at gjælde de ved det offentlige Skolevæsen ansatte Statstjenere, gik DHrr. Selbo, Løken og Norderhoug over fra nei til ja medens J. Sverdrup nu stemte mod. Fraværende vare Wiborg og Olrog.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i Nordland og paa Østlandet og steget lidt paa Vestkysten. Lavest Lufttryk i Bodø. Vinden er SVlig nordenfor Dovre. SOlig i Skudesnæs, østlig til nordlig paa Østlandet. Temperaturen er paa Vestkysten lidt over og paa Østlandet lidt under Normalstand. Ingen Udsigter til Veirforandring.

Bekjendtgjørelser.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Mobler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos

C. M. Solberg,
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af

Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skilder og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3.

S. Brun,
Sognepræst.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.

Christiania den 2den Januar 1869.

Joh. Mathiesen,
Dreier & Messingarbeider.

Bøger.

Skriftetaler

af

Norske Geistlige.

Samlede og udgivne ved
J. N. Skaar og T. Thygesen.
Pris 60 ß, indb. 80 ß.

Jacob Dybwad.

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Boksprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 Spd. Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 2 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Venetianskrødt.

Et lidet Parti Venetianskrødt, extra fint svensk Kridt, engelsk Kjønrøg og fint engelsk Bruntrødt sælges til billig Pris i **Jacobsens** Farveudsalg.

Galdesæbe

anvendbar ved
kold Vadskning
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter.

De Coninck.
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stk. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stk. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af

Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carjohansgade 16.

Priis-Courant

over
sølvmedaillebelønnede

Melkesaaer, Spand etc.

fra

Ivar S. Youngs Commissions-Lager,
Torvegaden No. 3 i Christiania.

☞ Angaaende det saakaldte Schwarzske Melkebrug eller Afkjølningsmethoden se Norsk Landmandsbog for 1868, Side 62 og 94, 116 flg.

40 Kands Melkesaa	til Schwartz's eller Afkjølingsmethoden.	9	„
30 — Do.		6	90
20 — Do.		4	60
15 — Do.		3	108
Melkesiler		1	42
20 Kands firkantede Melkeflasker		5	12
15 — Do. Do. . .	Til Transport.	4	24
12 — Do. Do. . .		3	108
10 — Do. Do. . .		3	36
8 — Do. Do. . .		3	„
7 — Do. Do. . .		2	84
6 — Do. Do. . .		2	48
5 — Do. Do. . .		2	12
4 — Do. Do. . .		1	96
3 — Do. Do. . .		1	60
2 — Do. Do. . .		1	24
1 — Do. Do. . .		„	108
Kalvepattemaskine med Bredt		2	30
Melkekolle, 3 Kands		1	6
10 Kands Smørkjerne, Lindqvists Patent . .		22	60
5 — Do. Do. Do. . .		15	„
5 — Do. Gusanders Do. . .		4	24
3 — Do. Do. Do. . .		3	„
1 — Do. Do. Do. . .		1	96
½ — Do. Do. Do. . .		1	24
Smørkjærne, Aas Model		6	„
Ostekværn Do.		6	„
Melkemaaler med graderet Skive, 3 Kands .		1	96
Melkehæverter		„	70

Sælges kun pr. Contant. Remisse maa medfølge Ordres. Naar tages for 100 Spd., gives 5 pCt. Rabat.

Anm. 1 Kande er = 2⁷/₁₀ Pot. Alt arbeidet af bedste Sort dobbelte svenske fortinnede Jernplader.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af

Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af

Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 19. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 23de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa Søndag Septuagesima:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas; Aftensang: Hr. Pastor Kobro;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen; Aftensang: Hr. Pastor Andersen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck-Lund; Kommunion førstkommende Fredag Kl. 10;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand; Aftensang: Hr. Pastor Lund;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop;
i østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Stang;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. D. P. Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm;
i Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 6; Hr. Pastor Thinn prædiker;
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christiansund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø og Tønsberg med Bjørn Farmand indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Søndt- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Mosś, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 22de Jan. Kronprinsen er inat afgaaet ved Døden.

Kjøbenhavn, 22de Jan. Kronprinsen reiser Mandag til Stockholm.

Stockholm, 22de Jan. Kabinetssekretær Lindstrand er udnævnt til Ministerresident i Madrid og Kammerherre Stenersen til Chargé d'affaires i Konstantinopel. Den fungerende Chargé d'affaires i Madrid, Baron Beckfriis, er udnævnt til Kabinetssekretær.

Wien, 22de Jan. Kollektivnoten til Grækenland, hvoraf Grev Walewsky er Overbringer, lyder meget alvorlig.

Indbydelse

til at yde Bidrag til et Mindesmærke paa Halfdan Kjerulfs Grav.

Kunstnerforeningen i Kristiania, af hvilken Halfdan Kjerulf var Medlem, indbyder ved undertegnede Komite Medborgere til at yde Bidrag, for at der kan blive reist den afdøde Tonedigter et værdigt Mindesmærke paa hans Grav.

I Forvisning om, at det Formaal, man saaledes har sat sig, vil vinde Tilslutning hos alle dem, der glæde sig ved Halfdan Kjerulfs Tonedigtning og dele Erkjendelsen af, hvad vi i ham have tabt, ville vi nærværende Indbydelse udgaa.

B. Bergslien, Billedhugger.	G. Bull, Stadskonduktør.	J. C. Conradi, Musiker.
J. F. Eckersberg, Landskabsmaler.	Edvard Grieg, Musiker.	Alfred Larsen, Kand. jur.
M. J. Monrad, Professor.	Karl Hals, Pianofortefabrikant.	N. Wolf, Skuespiller.

Udenbyes Blade anmodes om velvillig at optage ovenstaaende Indbydelse. Lister er omsendte til de forskjellige Byer.

Herstedes er Lister nedlagte i DHrr. Cappelens og Dahls Boglader samt i DHrr. Røsholms og Warmuths Musikhandeler, i Athenæum, Studentersamfundet, det militære Samfund, den polytekniske Forening og Handelsforeningen.

Om Renteforholdene.

Dixi et animam meam liberavi.

Efter hvad der er os berettet skal en overveiende Flerhed af Storthingets Medlemmer nu underhaanden være blevne enige om, at der Intet skal foretages til Forandring i den bestaaende Rentelovgivning tiltrods for den stærke Misfornøielse, som raader derimod overalt i Landet og især delshed i de jordbrugende Distrikter. Da vi imidlertid tror, at et saadant Resultat vil fremkalde nye, forstærkede Agitationer fra Urvælgernes Side, fordi Meningen om Rentelovgivningens Feilagtighed er almindeligen rodfæstet i deres Bevidsthed, tror vi at burde gjøre Sagen til Gjenstand for en Drøftelse i Pressen, uagtet vi nære lidet Haab om nu at kunne rokke ved foreliggende Meninger eller Hensigter. Vi tilstaar dog, at vi har et svagt Haab, fordi adskillige Repræsentanter maaske er tilbøielige til ved deres Stemmegivning i denne særdeles vanskelige Sag at lægge mere Vægt paa visse Authoriteter eller Theorier end paa deres egen eller deres Vælgeres Anskuelser om Spørgsmaalet.

Vi har vel i det Hele taget Intet at erindre imod saadan Authoritets-Tro, der for en Storthings-Repræsentant i mange Tilfælde er nødvendig eller støttet til respektable Grunde, idet det navnligen er klart, at speciel Sagkyndighed maa være skikket til at fremkalde en mere eller mindre blind Tillid, hvor den ikke Sagkyndige har Forpligtelse til at deltage i Afgjørelsen af foreliggende Spørgsmaal.

Men vi kan dog kun tildels bifalde Anvendelsen af nogen afgjørende Authoritets-Tro i Spørgsmaalet om Ordningen af Renteforholdene, fordi vi betvivle, at der gives nogen Videnskab eller Theori i den Retning, som kan antages at ville gjøre sig gjældende med sikker Overvægt om tidligere bestaaende Forholde i Lovgivning, Sædvaner eller Anskuelser. Denne Theori skulde da vel nærmest være Frihed for al Tvang i Fastsættelse af Rente, saaledes som den i Virkeligheden forefindes i saadanne Omsætninger paa Verdensmarkedet, der staar udenfor de særskilte Statssamfunds Love og Anordninger.

Kontraktsfrihedens Theori gjælder som bekjendt tildels i vor Rentelovgivning, idet denne kun sætter Grændser for Betingelsen af Renten ved Pantelaan. Denne Grændse blev i det Store taget ved L. 12te Oktober 1857 forandret fra 4—5 pCt. p. a. — Enhver Begrændsning af Renter (undtagen den, der gjælder for Erstatning eller Savn) gjør et Indgreb i Kontraktsfriheden, og den begrændsede Rentefods Forhøielse kan ansees som en Slags Tilnærmelse til Kontraktsfrihed. Fastsættelse af legal Rentefod er i det Væsentlige grundet paa Anskuelserne om Betydningen og Udbyttet af Kapitalens Anvendelse enten ialmindelighed eller den Næringsvei, for hvilken Laanet optages. Den for Tiden hos os bestaaende Rentelovgivning er omtvistet dels af Hensyn til Theori (principielt), — idet Nogle vil have fuld Kontraktsfrihed over Rente, Andre en almindelig Begrændsning — dels af Hensyn til Skjøn om Kapitalens Udbytte ved Brug, idet Nogle mene, at Grændsen er sat for lavt, og Andre (den almindelige Opinion), at den er sat for høit. Den er i Helhed at betragte som et Kompromis mellem skarpt afvigende Anskuelser, og kan neppe siges at tilfredsstille hverken Theorien eller de Næringsdrivende.

Bliver der saaledes Spørgsmaal om **principielle** Forandringer i Rentelovgivningen, fortjener den videnskabelige Kyndighed i Finantsvæsenet at tillægges stor Autoritet; men man faar da ogsaa være belavet paa at give den frie Hænder til Sagens Ordning. Gjælder det derimod blot at anvende et **Skjøn om Udbytte indenfor visse vedtagne Principer**, saa er de allerfleste Storthingsmænd kompetente til at danne sig en egen selvstændig Mening, ligesom de naturligvis er forpligtede til at gjøre denne gjældende ved deres Stemmegivning.

Vi skal efter disse indledende Bemærkninger tillade os korteligen at berøre Rentelovgivningens Historie og Udvikling samt antyde vore Anskuelser om forskjellige derved foreliggende Spørgsmaal.

I den alderældste Tid var det Skik (eller ialfald en almindelig raadende Opinion), at Penge skulde udlaanes uden nogensomhelst Rente eller lignende Godtgjørelse; men troligvis foregik saadanne Udlaan sjeldent, samt blot mellem Slægt og Venner, som en fra Modtagerens Side erkjendt Tjeneste eller Velgjerning. Saasnart Laan begyndte at stiftes almindeligen, i begge de kontraherende Parters Interesse, maatte det snart blive en Selvfølge, at Udlaaneren betingede sig en Godtgjørelse for Laanet af Pengene, saavelsom for den større eller mindre Resiko, han stod, for muligt Tab af Udlaanet. Denne Godtgjørelse kaldes Rente (usurae); og der har næsten overalt været en bestemt Opinion for, at Renten burde være lav eller ikke overskride det Udbytte, Laantageren kunde paaregne at nyde ved Brugen af Pengene. Der synes dog her i Landet fra Begyndelsen at have herskt legal Kontraktsfrihed om Laan, baade uden og imod Sikkerhed ved Pant, saa at denne Frihed ialfald kun var begrændset ved en raadende Opinion om Renternes Størrelse.

Det vil imidlertid indsees, at Laangiver og Laantager i mangfoldige Tilfælde ikke staar paa lige Trin af Uafhængighed i Bestemmelsen af Kontraktsvilkaarene. Og da denne ulige Stilling efterhaanden ledede til Laanevilkaar, der mere almindeligt bleve uforholdsmæssigen trykkende eller endog ødelæggende for Laantageren, har vor, ligesom de fleste andre Staters, Lovgivning gjort Indgreb i Kontraktsfriheden med Hensyn til Fastsættelse af Renter, idet den derved har taget væsentlig Hensyn til Fordelen ved Pengenes Brug (eller Betydningen af deres prompte Tilbagebetaling — Vexelrente). Den frie Rente har altsaa hos os været praktiseret og anerkjendt, forend nogen tvungen Rentefod fastsattes. Og der har senere — især delesked i den sidste Tid — været adskillig Tvist og Vaklen i Lovgivningen i Retning af at opnaa fuldkommen Kontraktsfrihed om Renten eller Forhøielse af Rentefoden. Ligesaa har der været skjelnet mellem Laanenes større eller mindre Varighed, ligesom der fremdeles er ulige Bestemmelser for personlige eller panteforsikrede Laan.

Kaste vi nu Blikket tilbage paa Pengeforholdene i 1857, finder vi, at der var Spørgsmaal om Indførelsen af fuldkommen Kontraktsfrihed angaaende Renten eller om en partiel Kontraktsfrihed, forbunden med Forhøielse af den bundne Rentefod fra 4 til 5 pCt.

For den frie Kontraheren om Rente blev der i det Væsentlige anført:

1. At den vilde yde saavel Laansøgeren som Kapitalisten den bedst mulige Adgang til at erhverve Laan eller anbringe Penge efter Tidens Priser;
2. At den vilde være skikket til at inddrage i Landet en forøget Driftskapital, som heldigen skulde kunne bidrage til Næringsveienes Udvikling;
3. At den lovbestemte Rentefod af 4 pCt. i det Hele taget var for lav i Forhold til det paaregnelige Udbytte af Laanet samt Resiko;
4. At der faktisk ikke blev transigeret mange 4 pCt. Pantelaan, men at saadanne i Virkeligheden afsluttedes til en noget høiere Rente gjennem Kjøb af Pantobligationer med Rabat m. V.;
5. At ikke blot Adgang til Laan (navnligen mod Pant) vilde blive lettere, men at ogsaa Laanevilkaarene vilde blive billigere under en Rentefod af 5 pCt. end under 4 pCt.

Resultaterne af Storthingets Forhandlinger blev derefter, at Lov 12te Oktbr. 1857 gik igjennem med stor Pluralitet, idet mange Repræsentanter, selv med en instinktsmæssig Frygt for de foreslaaede Forandringer, dog gav den sin Stemme af Hensyn til Autoritets-Tro og de da raadende overdrevne Begreber om Landets Natur-Rigdomme og Bæreevne.

Vi skal nu undersøge, hvorvidt den ene anførte Argumentation har bestaaet sin Prøve, samt i det Hele taget, hvilken Indflydelse Loven af 1857 har udøvet. Vi vil da formentlig finde Følgende. Vi sætte foreløbigen ganske ud af Betragtning Hypothekbankens Virksomhed.

ad 1. Friheden til at kontrahere Laan er er vel lige for begge Parter, men Valget af Tiden til Kontraktens Afsluttelse er ialmindelighed kun frit for Kreditor, Følgen heraf er ligefrem, at denne har en decideret Overvægt i at bestemme Laanets Pris efter sine Interesser. Og vi tro, at der under Forhold som vore udfordres baade et stærkt og langvarigt Tryk, forinden Kreditorerne kan bringes til at nedstemme sine Fordringer om Rente, saa at de svarer til det virkelige Udbytte af den Næringsvei, for hvilken navnligen Pantelaan pleier at optages. Man har jo ogsaa i selve Kristiania erfaret flere forgjæves Forsøg paa atter at faa nedsat Laanerenten.

ad 2. Skjønt Bekostningen ved Overflytning af Kapital fra et Land til et andet er liden, er denne dog forbunden med andre Omstændigheder, som har bevirket, at Tilførselen af Kapital ad privat Vei neppe er synderligen paavirket ved de indførte Forandringer i Rentefoden. Størst Betydning i denne Henseende tør man maaske tillægge Forhøielsen af Renten i Tilfælde af Misligholdelse af Terminer eller desl., hvilken ogsaa for indenlandske Omsætninger synes at være vel grundet i forskjellige Hensyn.

ad 3. Vi tror ikke, at de Kapitaler, som til Dato er anbragte i vor vigtigste Næringsvei, Jordbruget, har givet mere end 4 pCt., eller at Udsigterne for den nærmeste Fremtid er bedre. Naar det herimod anføres, at Prisen paa Jordeiendomme er for høi, beror Argumentationen uden al Tvivl paa en feilagtig Opfatning af eller manglende Kjendskab til Forholdene. De allerfleste Repræsentanter fra Landdistrikterne vil ved nøiagtige Beregninger over Priser paa Eiendomme inden deres Bekjendtskabs Kreds kunne overbevise sig om, at Kjøbesummen sjelden eller aldrig løber op til Beløbet af de til Gaardens Opdyrkning og Bebyggelse anvendte Udgifter. Dette vil med andre Ord sige, at raa, udyrket Jord har liden eller ingen Værdi. Og saaledes forholder det sig ogsaa i Virkeligheden, naar Jorden ikke er bebygget, bevoret med Skov eller beliggende i Nærheden af By eller andet godt Afsætningssted. Den praktiske Jordbruger kjender ialmindelighed dette Forhold, medens mange Andre endnu har Noget tilbage at lære i den Retning, idet de er tilbøielige til at overdrive Resultaterne af forandrede Brugsmaader eller desl. — Opførelse af Bygninger i Byerne skal heller ikke i Regelen give Bygherrerne stort Udbytte over 4 pCt., om man ialmindelighed kan siges at naa dette udenfor Christiania.

ad 4. Det var vel saa, at der i de større Byer foregik adskillige Omsætninger med Pantobligationer, hvorved Renten for Sælgeren eller Laantageren ofte løb op til omkring 6 pCt. Men disse Omsætninger var dog i Virkeligheden af ringe Betydenhed imod Beløbet af de private og offentlige Midler, som udlaantes imod 4 pCt. Rente, hvilken i Landdistrikterne saavel af Kreditor som af Debitor ialmindelighed ansaaes passende. Status qvo havde i denne Henseende en overordentlig Betydning derved, at alle Omsætninger og Drifter i en lang Aarrække var foregaat i Henhold til 4 pCt. Renten. Forandringen maatte med et beregnes til at medføre et Tab af 20 pCt. i Værdi af faste Eiendomme; men denne Beregning har neppe strukket til. Og kun den, som tager i Betragtning Metallernes synkende Værdi, Eiendommenes tiltagende Opdyrkning eller Bebyggelse m. V. kan danne sig et Slags Begreb om, hvormeget Jordbruget har tabt ved de forandrede Renteforholde i direkte Forringelse af Salgværdien for deres Eiendomme.

ad 5. Hvorvidt Adgangen til Pantelaan er bleven lettere, skal vi lade være usagt, idet den ligefremme Virkning af Rentefodens

Forhøielse i saa Henseende er bleven modvirket ved en stigende Tendents til Indsættelse af Penge i Sparebanker m. V. og Spekulationer i forskjellige Retninger, navnligen i den Forlegenhed, som Renteloven maatte paaregnes at fremkalde. En Ting er dog vis, nemlig at Pantelaan ligesom alle andre Laan ere blevne dyrere efter end før Lov 12te Oktober 1857. Der gives navnligen omtrent samme Rabat under 5 pCt. som tidligere under 4 pCt. Renten. Naar man betænker de Vanskeligheder og Tab, som denne Lov i det Hele taget har paaført Landmanden, maa man snarere beundre den Moderation, hvormed denne har lagt sin Misfornøielse for Dagen, end for nogen Klander for Ukyndighed, Voldsomhed, Raahed eller desl. Vistnok er flere Vanskeligheder kun en indirekte Følge af Loven, saasom Overvurderen af egne eller Andres Kræfter og Bæreevne; men Formeningen om dens store Bidrag til Plager og Lidelser kan neppe være grundet i nogen Misforstaaelse. (Forts.)

Kristiania, den 23de Januar 1869.

Professor W. Boeck agter nu at afslutte sin lange og heldbringende Virksomhed som Overlæge ved Rigshospitalets Hudsygeafdeling. Professoren vil paa Grund af svækket Helbred i Sommer tage Ophold i en Fjeldbygd og tilbringe Vinteren paa Madeira. Som Professorens Eftermand til Overlæge nævnes konst. Stadsfysikus Bidenkap. (Aftbl.)

Udlandet. Som man vil have seet af Telegram, har de Befuldmægtigede ved Konferentsen underskrevet Protokollen i Lørdags. Hvad der staar i denne hemmelighedsfulde Bog, er nu tildels oplyst, men der er rigtignok ikke megen Udsigt til, at Konferentsen, hvis Resultater saa tillidsfuldt blev imødeseet, virkelig har ført til Noget, især da de stridende Parter, nemlig Tyrkiet og Grækenland, slet ikke har underskrevet Protokollen, ja den Sidstnævnte ikke engang deltaget i Forhandlingerne. De officielle franske Blade true Grækerne med, at om der end ikke er Tale om Tvangsforholdsregler, saa kan Stormagternes Erklæring dog umulig ansees for at være uden al Betydning; thi den vil være iklædt en moralsk Autoritet, som neppe Nogen vil gjøre Modstand imod, men Tyrkerne og Grækerne, der begge ere lige opsatte paa at slaas, og som begge ere væbnede til Tænderne, ville neppe bryde sig om moralske Erklæringer, og naar det først er kommet til Krig, ville Stormagterne neppe, som det nu heder, blive rolige Tilskuere. Den franske Regjering stoler endnu paa et Ministerskifte i Athen og paa, at de nye Ministre vil være fredeligsindede. Derimod maa selv de mest fredeligsindede Blade indrømme, at Befolkningen saavel i Tyrkiet som i Grækenland er høist krigersk stemt.

Fra Spanien vil der vistnok snart høres Nyt. Den 15de ds. skulde det store Valgslag begynde, efter hvilket Kortez vil danne en afgjørende Forsamling, hvis første større Arbeide upaatvivlelig vil blive Afgjørelsen af det store Principspørgsmaal: „Republik eller Monarki."

Det republikanske Parti tvivler aldeles ikke om sin Seir ved Valgene, men om de ogsaa kunne sætte de fleste Valg igjennem til Kortez, er det dermed ikke sagt, at de seire ved Afgjørelsen af Regjeringsspørgsmaalet, thi dels kan der let opstaa Strid mellem Republikanerne ved Nationalforsamlingens Begyndelse, idet Nogle ville have en sammensat og Andre en Helhedsrepublik, og denne Uenighed kan let spille Seiren over i Hænderne paa Monarkisterne, og for det andet er Mindretallet, særlig naar det som her er talrigt, i Spanien ikke vant til at bøie sig for Flertallet, men griber til Vaaben, og i saa Fald er Borgerkrigen begyndt.

I en Skrivelse fra den polske Grændse af 13de ds. til „Augsb. Allg. Zeit." heder det: „Ifølge Breve fra Fæstningen Chotim har en Del af den derværende Garnison faat Befaling til at bryde op og begive sig sydpaa, hvor der efter Forlydende skal koncentreres et Korps paa 8 til 10,000 Mand, for det Meste bestaaende af Kavalleri. Fremdeles meldes, at der paa den store Militærvei, som fører fra Vaabenpladsen Staro-Konstantinow over Dniester til Bessarabien, er blevet anlagt store Magasiner med Furage og Levnetsmidler, som nylig er blevne inspicerede af den russiske Hærs Overintendant. De i Bessarabien samlede Tropper er næsten uden Undtagelse satte paa Krigsfod, og de faa ogsaa den under et Felttog fastsatte Sold. De russiske Officerer tror, at den sidste Foranstaltning ogsaa snart vil blive truffen ved det i Podolien staaende Korps, og de er overhovedet opfyldte af Haab om, at det vil komme til Krig. Hvad Bevæbningen og Udrustningen af de i Bessarabien koncentrerede Regimenter angaar, da er Jægerne forsynede med det Karle'ske Bagladningsgevær. Derimod har Infanteriregimenterne kun tildels modtaget det nye Gevær, saa at omtrent blot tolv af de bedste Skytter i hvert Kompagni skyde med Bagladningsgeværer. Resten har endnu de gamle Geværer, men alle Soldaterne er indøvede i at bruge de nye, saa at de strax kan benytte Bagladningsgeværerne, naar de modtage dem. Feltartilleriet i Kamieniez bestaar udelukkende af nye, riflede Kanoner, som er meget solid forarbeidede.

I Anledning af udspredte Rygter om, at Andrassy var bleven uenig med Beust og søgte at fortrænge Rigskantsleren for selv at indtage hans Plads, skriver „Pesther Lloyd": „Det er slet ikke faldet Grev Andrassy ind at atraa Rigskantslerposten, fordi der kun kan tænkes en Udenrigspolitik, som aldrig kan være afhængig af personlige Stemninger, men maa staa i Samklang med begge Rigshalvdelenes Interesser. Ministre som Buol, Rechberg og Mensdorff falder ganske vist ikke i vor Smag, fordi de fulgte en ufornuftig Politik. Saalænge Grev Beust's Udenrigspolitik er afpasset efter begge Rigshalvdeles fælles Interesser, kan man kun oprigtig ønske, at han vedbliver at staa i Spidsen for Udenrigsministeriet. Dersom Grev Bismark skulde have den Frækhed at ville foreskrive os, hvem vi skulle tage til Udenrigsminister, vilde Ungarerne i Forening med de Liberale hinsides Leitha staa Last og Brast med Rigskantsleren."

Times meddeler, at Lord Clarendon og Reverdy Johnson den 14de ds. have undertegnet en ny Overenskomst om Alabamaspørgsmaalet. Times tilføier strax efter denne Meddelelse, at den nye Overenskomst næsten i Et og Alt ligner den forrige, at Grundlaget hverken kunde forandres eller ganske skydes tilside, og at Lord Clarendon netop gjenoptog Forhandlingerne paa det Punkt, hvortil de vare komne ved Lord Stanleys Afgang. Da det nu er tilstrækkelig bekjendt, hvilken Modtagelse den forrige Overenskomst fandt i Amerika, er der vel ikke synderlig Grund til at være i Uvished om, hvilket Indtryk den nye vil gjøre.

Meddelelsen om, at Konferentsen i Paris vil lade en almindelig Erklæring udgaa, bekræfter sig. Det viser sig, at den har havt meget haarde Fødselsveer, idet Rusland vægrede sig ved at underskrive flere forskjellige Udkast, indtil det lykkedes Lavalette at forfatte en, der var saa intetsigende, at den russiske Befuldmægtigede troede at kunne underskrive den. For at sætte vore Læsere bedre ind i Sagen, skal vi her gjentage de i det tyrkiske Ultimatum opstillede fem Fordringer, der have tjent Konferentsen til Grundlag. De Punkter, hvis Antagelse Porten fordrer af Grækenland, ere: 1) Ufortøvet at afsplitte de i forskjellige Egne af Kongeriget dannede Friskarer og at forhindre Dannelsen af nye. 2) At afvæbne Korsarskibene „Enosis", „Kreta" og „Panhellion" eller i ethvert Tilfælde at negte dem Adgang til helleniske Havne. 3) Ikke alene at give de kretensiske Emigranter Tilladelse til at vende hjem, men ogsaa at yde dem den fornødne Hjælp og Beskyttelse. 4) Ved Hjælp af Domstolene at straffe dem, der har gjort sig skyldige i Angreb paa tyrkiske Militære eller andre Undersaatter, samt give Familierne af Ofrene for disse Angreb en passende Erstatning. 5) For Fremtiden at iagttage en Fremfærd, der kan stemme overens med de bestaaende Traktater og med Folkeretten. — Konferentsens Erklæring anser de tre første Punkter for berettigede. Hvad det fjerde Punkt angaar, formenes det ikke for Tyrkiet at være Grund til at fastholde det, da det jo selv erklærer at ville henvende sig til Domstolene desangaaende. Det femte Punkt endelig antages at være indesluttet i de første.

Jernbanestatistik: Den norske Hovedjernbane har i forrige Aar havt en Indtægt af ca. 247,865 Spd. mod i 1867 238,049 Spd.; Kongsvingerbanen har i forrige Aar havt en Indtægt af ca. 110,480 Spd. mod i 1867 91,751 Spd.; Hamarbanen har i f. A. havt en Indtægt af ca. 18,935 Spd. mod i 1867 15,326 Spd.; Drammen — Randsfjordsjernbanen har i f. A. havt en Indtægt af ca. 10,360 Spd.; Trondhjemsbanen har i f. A. havt en Indtægt af ca. 26,887 Spd. mod i 1867 25,575 Spd. (Aftenp.)

Isen paa Fjorden er nu efter de sidste Dages stærke Kulde bleven saa stærk, at 2 Skøitebaner, en i Pipervikbugten og en anden ved Oslo, ere tagne i Brug og besøges af Mange.

Tyve ansete Mænd paa Als, med N. Ahlmann i Spidsen, indbyde til et Møde i Sønderborg den 27de Januar for at diskutere Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Folkehøiskole paa Als.

Begravelser fra Oldtiden. Ved en foretagen Gravning i Toppen af Baunehøi paa Bornholm er der fundet Levninger af 11 Skeletter ikkun 12 til 18 Tommer under Haugens Overflade. De Skeletter, hvis Retning kunde kjendes, havde paa en enkelt Undtagelse nær samtlige ligget nøiagtig i Øst og Vest, saaledes at Hovederne laa i Vest. En Hovedskalle laa i skjæv Retning, og denne var tillige stærkt sammentrykket og revnet samt havde et stort Hul i venstre Side. Paa de øvrige fandtes ingen anden Beskadigelse, end hvad Tiden havde foraarsaget. De to sydligste Skeletter laa paa en af Sten omhyggelig opsat Forhøining, der i Midten var delt ved en høiere Mellemvæg. De øvrige laa paa sædvanlig Jordfyld. Skeletterne vare saa opløste af Tiden, at kun faa nøiagtige Maal kunde tages. Dog udmaaltes et Laarben af et mandligt Skelet til en Længde af 16½ Tom., og ved et andet Skelet var Afstanden fra Issen til Laarbenets Begyndelse 27 Tom. Begge disse Maal tyde paa temmelig smaa Folk. Begravelsens Ælde kan ikke angives med Nøiagtighed. Dog er det sikkert, at den hidrører fra Hedenskabets Tid.

Til Læseværelset i Antwerpen er ifølge „Bud og Hilsen" indkommet flere Bøger og Pengebidrag til Indkjøb af passende Skrifter. Idet Bestyrelsen frembærer sin hjertelige Tak for disse Gaver, skal den tillige bede om Bemyndigelse til at anvende en Del af de Bøger eller Penge, som herefter godhedsfuldt maatte indsendes til dette Øiemed, for Læseværelserne og Bibliothekerne ved Foreningens øvrige Stationer for det Tilfælde, at Antwerpens Station enten tidligere maatte have faat saadanne Bøger eller maatte blive nogenlunde tilstrækkeligt forsynet for den nærmeste Fremtid.

I Ullensvangs Sogn af Kinnservigs Præstegjeld i Hardanger er efter Opfordring af Sognets Præster nylig stiftet en Afdeling af Sømandsmissionen, der allerede nu tæller 28 Medlemmer. I et foreløbigt Møde indkom 20 Spd. 65 ß. Hovedbestyrelsen anmodede i et Cirkulære af 24de Septbr. f. A. Sognepræsterne i vore Kystdistrikter om at søge Kundskab til vor Forenings Virksomhed udbredt og Deltagelse for den vakt inden sine Menigheder, samt, om dertil maatte findes Opfordring, at stifte Afdelinger af Foreningen. Vi nære det Haab, at Foreningens Gjerning vil blive omfattet med levende Interesse i vore Kystdistrikter og have derom allerede nu modtaget flere Vidnesbyrd.

Storthinget.

Fredag den 22de Januar holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørenssen.

Som første Sag foretoges Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Rektor Steens m. Fl.s Grundlovsforslag til Forandring i Grundlovsbestemmelsen af 26de November 1859 angaaende Repræsentationens Fordeling. Komiteens Pluralitet havde indstillet til Storthinget at fatte Beslutning overensstemmende med det af Rektor Steen m. Fl. fremsatte Forslag, gaaende ud paa, at Tromsø skulde faa særskilt Repræsentant, og Hammerfest, Vardø og Vadsø tilsammen 1, samt at Thingmændenes Antal for Søndre Trondhjems Amt og Akershus Amt skulde forhøies fra 4 til 5 for hvert.

Bagger: Det var en fast Regel, at man maatte være varsom med Grundlovsforandringer og overveie, om de med Nødvendighed paakrævedes. Det var ikke 10 Aar siden man engang fastslog et bestemt Forhold i Henseende til disse Spørgsmaal. Man burde blive staaende ved dette Forhold, naar det ikke kunde paavises at Forandringer paakrævedes med Nødvendighed og Billighed, og det var her ikke Tilfældet. Han kunde ikke finde, at vi burde repræsentere øde Egne, som for en stor Del de nordlige Dele af vort Land var. Forsaavidt var ikke noget Misforhold mellem Repræsentationen for hine Landsdele og de folkerigere Byer og Bygder sydpaa. Det var ikke blot Folketallet men ogsaa Værdierne,

Fabrikpigen.

(Fortsættelse f. No. 18.)

Efter endt Arbejdstid flokkedes Pigerne om Ellen og lykønskede hende til den Fangst, hun havde gjort — hvor ment Lykønskningen var, skal være usagt; det er troligt, at den var blandet med Misundelse. „Hvad mener I?" spurte Ellen højst forundret. „Hvad er det for en Lykke, som er vederfaret mig? Jeg ved af ingen?" „Aa, gjør dig ikke saa hellig," hed det; „Du skjønner nok, hvad vi mener." „Nej, det gjør jeg slet ikke," svarte Ellen troskyldigt. „Er Du saadan en Tosse, at Du ikke saa, hvor den fine Herre var forgabet i dit blege Fjæs?" „Jeg mener I er gal," sagde Ellen dybt rødmende, „hvad kommer den fine Herre mig ved? Jeg ved knapt, hvorledes han saa ud." „Ja, saa ved han desbedre, hvorledes Du ser ud; vi saa nok, hvor han glodde paa Dig gjennem Seglasset sit." „Jo, vi takker, nu slipper Du snart for at gaa paa Fabrikken," sagde en. „Kjære, tænk paa mig, naar Du kommer til at trænge til en Kammerpige," sagde en anden. Saaledes blev de ved under Latter og Støj at plage den stakkels Ellen, der ikke vidste enten hun skulde le eller græde, og uden at forstaa noget af Spøgen; hun var altfor uskyldig til at ane, hvad Pigerne mente. Da hun kom hjem den Dag, var hun imidlertid i slet Humør, hun vidste ikke selv hvorfor; naar da Moderen mærkede det og spurte om Aarsagen, havde hun intet andet at svare, end at hun havde ondt i Hovedet, hvilket var sandt nok og intet ualmindeligt. De følgende Dage vedblev Pigerne at drille hende med den fine Herre; tilsidst blev de kjed af det, og andre Ting gav dem Stof til Snak og Fjas.

En af de første Lørdage efter Historien med den fine Herre, sagde en af Pigerne til Ellen, da de havde faat sin Ugeløn: „Du kommer vel paa Salen imorgen, Ellen?" „Hvad for en Sal?" spurte Ellen. „Aa, gjør Dig nu ikke saa hellig igjen; Du ved nok, hvad jeg mener." „Nej, det gjør jeg virkelig ikke," svarte Ellen. „Hvorledes skulde jeg vide det?" „Fordi Du vilde være et rent Mirakel, om Du ikke kjendte til Rasmussalen; der har da alle Piger i Byen været." „Endnu er jeg lige klog," sagde Ellen; „hvad er det da med den Rasmussalen?" „Har Du da aldrig været paa Dans?" „Nej, det har jeg rigtignok ikke," svarte Ellen. „Aa, det skal Du ikke indbilde mig," sagde den anden; „en ung Pige ikke gaa paa Dans! Nu har jeg aldrig hørt Magen." „Det er slet ikke saa mærkværdigt for min Del," svarte Ellen. „Al Slags Morskab har været fremmed for mig fra min tidligste Barndom." „Aa, dine Forældre hører til de Hellige, forstaar jeg," sagde den anden. „Mener Du med „Hellige", gudfrygtige, da forholder det sig virkelig saa, at de er det," — „Og saa har de ikke villet lade Dig gaa paa Dans?" — „Der har aldrig været Tale om den Ting i mit Hjem, hvor Sygdom og Død i mange Aar har været stadige Gjæster." „Aa, stakkars dig da," udbrød den anden, med mere Deltagelse end en skulde ventet at finde hos et saa letsindigt Ting; „men har Du da aldrig havt Lyst til Dans eller anden Moro?" „Nej, jeg har aldrig følt nogen saadan Lyst af den samme gode Grund som den, der aldrig Guld aatte, ej heller vil for Guld graate." — „Men skulde Du da ikke ha Lyst til at prøve engang?" spurte den anden. „Nej, det har jeg slet ikke," svarte Ellen. — „Du anser kanske Dans for Synd?" sagde den Anden. „Det har jeg ingen Mening om," svarte Ellen; „jeg har aldrig havt Anledning til at tænke over den Ting." „Du mangler kanske passende Klæder," sagde Pigen, „isaafald skal jeg skaffe dig laant nogle." „Tak skal Du have for Tilbudet, men selv om jeg havde Klæder, kunde det aldrig falde mig ind at gaa paa Dans eller nogen anden Moro; jeg føler mig ikke oplagt til sligt noget; jeg har en gammel, svagelig Moder, som jeg ikke lader alene uden den højeste Nødvendighed, saaledes som nu at gaa paa Fabrikken eller et Snarærinde ud i Byen for at kjøbe, hvad vi behøver." „Men," vedblev den anden, „end om Du nu kunde gjøre en stakkars fattig Jente en stor Tjeneste ved at gaa ud paa Rasmussalen imorgenaften?" „Jeg vil hjertelig gjerne gjøre hvemsomhelst enhver Tjeneste, som staar i min Magt at gjøre, men til at gaa paa en Dansesal for at gjøre en anden en Tjeneste, det kan jeg rigtig ikke indlade mig paa, saameget mere som det er mig en Gaade, hvorledes det kunde være af Nytte for nogen, at jeg gaar paa en Dansesal." — „Jo, det skal jeg sige dig," sagde den anden, og fortsatte saaledes: „En fin Herre har givet mig en halv Daler, for at formaa Dig til at gaa ud paa Rasmussalen imorgen, og han har lovet mig en halv Daler til, om det lykkes mig." — „Nu har jeg aldrig hørt Magen, "udbrød Ellen, og slog Hænderne sammen. „Hvad i al Verden kan det skille nogen fin Herre, enten jeg gaar paa Dans eller ikke? Nej, det er da det rareste, jeg har hørt." — „Og jeg synes ikke det er det allermindste rart i det," sagde den anden. „Sagde vi Dig ikke straks, at den fine Herre, som vi saa paa Fabrikken en af Dagene, havde et godt Øje til dig? Naar saa er, er det da ikke ganske klart, at han ønsker at snakke med Dig?" „Aa, hvad er dette for Tøv!" sagde Ellen ganske ærgerlig. "Hvad har denne Herre usnakket med mig?" „Det er netop det, Du faar at vide, naar Du træffer ham;" sagde den Anden. „Dette er jo bare Fjas altsammen; det er jo ikke Mening skabt i hele Historien. Og her staar jeg og hefter Tiden bort med at høre paa dette Vaas." „Du vil altsaa ikke skaffe en stakkars fattig Jente som mig en Daler, skjønt det kan ske uden nogen Opofrelse?" — „Nej, Du faar rigtig holde mig undskyldt," sagde Ellen i en bestemt Tone," dette kan jeg ikke gjøre; desuden om jeg vilde, fik jeg aldrig Lov af Mor." „Behøver Du da at spørge din Moder om det?" spurte den anden. „Ja, hvem anden skulde jeg spørge?" „Nej, nej, Mor," sagde den anden snerpet; „Du raar dig selv, men Du kommer til at angre, at Du ikke gaar, skjønt er'n af det rette Slag, slipper'n dig ikke saa let." — „Slipper mig?" sagde Ellen „Nej, om jeg skjønner noget af dette. Hvad vil

hvortil man burde tage Hensyn, og heller ikke i denne Henseende herskede noget Misforhold, hvilket Taleren paaviste ved Talangivelser. Finmarken var ikke stedmoderligt behandlet; det kunde siges om Naturen deroppe, men Norges Storthing havde sandelig vist Finmarken al tilbørlig Velvillie. O. J. Broch havde altid stemt for denne Sag tidligere, og han vilde gjøre det nu ogsaa, fordi det var et Retfærdighedskrav. Det kunde heller ikke her gaa efter Folketal eller Eiendomsværdier; thi om der hverken fandtes det ene eller andet, saa var der Rigdomme nok i Havet. Man havde vel vist Velvillie mod hine Egne, men vi manglede endnu i stor Udstrækning Kundskaben til disse Egne. Det var ikke greit at sidde her og give Love for Fiskerierne osv. og dog være næsten uvidende om de eiendommelige Forhold deroppe. Naar vi paa en Længde af 100 norske Mil kun havde en Repræsentant, saa var ikke Repræsentationen fuldstændig. Fremfor Alt maatte det være af Vigtighed at styrke Norskheden. Han vilde stemme for 1 Repræsentant til de finmarkske Byer og 1 til Nordlands samt 1 til Tromsø Amt. Christensen. Disse Distrikter havde i politisk Henseende en egen Betydning for vor Fremtid. Det var fra Novembertraktatens Tid i 1855, at Storthingets Interesse for hine Egne var vakt. Det Væsentlige var at skaffe Finmarkens Byer en Repræsentant, det Uvæsentlige, hvorledes Forholdet skulde ordnes mellem de øvrige Amter. Derfor skulde man nu slutte sig til Komiteindstillingen. Baggers Tale om, at man burde være varsom med at foretage Grundlovsforandringer, gjendrev han, idet han historisk paaviste, hvorledes Tidens og Retfærdighedens Krav havde medført baade de hidtil foretagne og den nu foreslaaede Forandring med Hensyn til Udvidelse af Repræsentationen for de forskjellige Landsdele. Schweigaard fandt ingen Grund til at øge Repræsentationen for Landdistrikterne. Kravet paa denne Forandring var kun tilstede for den ene Bys Vedkommende, og han kunde ikke gaa med paa, som en Modvægt herimod, at forøge Repræsentationen paa en anden Kant. Steen var i Et og Alt uenig med den foregaaende Taler. Han kunde, ved at se hen til Landets Udvikling i det sidste Tiaar, ikke finde nogen Grund til Frygt for Repræsentationens Forøgelse. Hverken i Forholdenes Udvikling i sig selv eller i den Bestemmelse, som blev taget i 1859, kunde han finde Noget, som talte mod, men vel Adskilligt, som talte for en Forandring. Han indrømmede vistnok, at saavel hans egen, som de øvrige Forslagsstilleres væsentligste Udgangspunkt var det at skaffe en fuldstændigere Repræsentation for hine Egnes særskilte og vigtige Interesser. Det Hovedsagelige for ham var, at der kom en Repræsentation for alt det, der rørte sig i Folkets Liv, saa Enheden og Helheden ikke tabtes. Det gjaldt her at værne om vigtige og betydningsfulde Interesser. Byerne deroppe gik ikke blot frem i materiel Velstand, men Befolkningens Evne til at styrke den norske Nationalitet i dens Kamp mod fremmede Elementer fandtes især i Byerne deroppe. Dernæst vilde han fremholde, at den nuværende Valgkreds ingenlunde nød sin Ret, naar man til en Sammenligning saa paa de forskjellige Valgkredses Betydning, hvilket nærmere godtgjordes ved statistiske Oplysninger om Ud- og Indførsel samt Toldintraderne. Det var beklageligt, at denne Forsamling her savnede Talsmænd for de Synsmaader som gjorde sig gjældende histoppe. De, der her vare enige i det hele store Spørgsmaal, burde blive staaende ved Komiteindstillingen. Det kunde, trods foregaaende Taleres Ytringer, ikke benegtes at være Retfærdighed at skjænke de i 1857 repræsenterede Landsdele deres Repræsentanter tilbage. Det var farligt at lade Grundloven staa uforandret, indtil Tiden engang med en uimodstaaelig Styrke fordrede en helt radikal Indgriben i dens Bestemmelser. Kjerschow kunde som Repræsentant for hine Egne ikke undlade at afgive Vidnesbyrd om den Interesse og de stærke Ønsker, hvormed Folket deroppe imødesaa denne Forandring. Han indrømmede, at der her ikke kunde debatteres paa Basis af Folkemængde o. l., men man burde dog heller ikke ganske lade den Side ud af Betragtning, og han gav i saa Henseende yderligere Oplysninger. Krognefs ankede over, at Prof. Broch havde kommet med et Forslag forskjelligt fra Komiteen, fordi Stemmerne derved maaske kunde splittes, saa der Intet blev af det Hele. Han modsagde Brochs Anskuelse om, at Søndre Trondhjems Amt blot beboedes af Jordbrugere; der dreves baade Fiskeri og Bergverksdrift. Smith-Petersen kunde ikke se dette Spørgsmaal som et stort Spørgsmaal, og han troede ikke Broch vilde faa mange med sig paa sit Forslag. Han kunde ikke finde Andet, end at det her atter var et Forsøg paa at faa Bostedsbaandet ført til det alleryderste. Han indsaa ikke, at Byerne deroppe havde særdeles forskjellige Interesser, og de store Ord her lød for ham, som om en Arendøl vilde komme ind i Salen her og sige: Der staar jo en Grimstadboer (Taleren) og taler! Konstitionskomiteens Udgangspunkt var efter hans Mening urigtigt. Han kunde ikke skjønne, at der var kommet væsentlige nye Momenter til siden sidste Storthing. Forresten erkjendte han, at der paa Grundlaget fra 1859 var indtraadt saamange senere Forandringer, at en Omordning paa dette Felt maatte ansees for nødvendig, men Initiativet til en saadan ønskede han ikke fra privat Side, ligesom han holdt det for høist sandsynligt, at en slig Omordning vilde komme til at gaa i modsat Retning af den, hvori de finmarske Byers Ønske nu gik: at faa hver sin Repræsentant. J. Sverdrup: Sagen var nu moden til Afgjørelse, selvfølgelig under Forudsætning af, at Repræsentationsforholdene ikke forøvrigt forrykkedes. Hvad han særligt vilde fremhæve, var det Urimelige og Umulige i et politisk Samarbeide mellem hin Valgkommunes to Distrikter. I Modsætning til Hr. Schweigaard kunde han ikke betænke sig paa at udvide Repræsentationen for dette Land fra 111 til 114. De store Lande kunde man her ikke sammenligne os med, og Forholdene i de smaa talte ikke mod Forøgelsen. Var der da noget i vore Forhold, som talte mod Forøgelsen? Ved Grundlovens Bestemmelse havde Byerne faat en kunstig Overvægt over Landet, som tildels endnu gjorde sig gjældende. Selv 114 Mand var en for snever Repræsentation for Folket, naar Udviklingen gik frem; thi i Nationalforsamlingen burde der være en Afspeiling af alle stærke Fraktioner, af alt det, der tilhørte Folket, og var denne Afspeiling ikke rigt nok nuanceret, saa var der Fare for at faa Koterier istedenfor Partier; men han betænkte sig ikke paa at udtale som sine de Ord, som vare sagte af en berømt engelsk Statsmand: „Alt, hvad der i Politiken ikke er Parti, det er Intrige!" Forresten vilde han stemme mod alt Andet end en Forøgelse af Repræsentationen for Akershus og Søndre Trondhjems Amt, hvad han fandt at være det mest retfærdige, naar han saa hen til alt det, som her maatte komme i Betragtning, ved et Blik paa Repræsentationens Fordeling. Sagen var dog tilsidst i alle Lande at forklare Magt til Ret. En kunde ikke sidde her og konstruere Verden efter abstrakte Principer, hvor mægtig en Mand man end var! Han betegnede ikke denne Sag som liden, men det vilde han holde for et lidet Argument, at vi skulde faa en Repræsentant til, som kunde hjælpe til at klare Specialspørgsmaal angaaende Fiskerilovgivning o. l. Det var dog en ubestridelig Sandhed, at der, hvor Udviklingen var stærkest og rigest, derfra vilde og maatte ogsaa Landets ledende Mænd komme. (Forts.)

Møde 23de Januar. Præsident Aall, Sekretær Sørensen.

Til Behandling forelaa Indstilling fra Konstitutionskomiteen i Anledning af Repræsentanten Baggers Forslag om Tillæg til Storthingets Forretningsorden. Af Indstillingen hidsættes følgende:

„Det Komiteen ved Storthingets Beslutning af 9de Oktober d. A. til Indstilling oversendte Forslag fra Repræsentanten Bagger har denne, efterat samme i Komiteen var blevet diskuteret, givet følgende ny Form:

„Forslag til Forandringer i eller Tillæg til Grundloven oversendes af det Storthing, hvorunder de fremsættes, sammes Konstitutionskomite til Betænkning. Efter Storthingets nærmere Bestemmelse kundgjøres denne Betænkning ved Trykken samtidigt med Grundlovsforslaget."

Den Behandlingsmaade, som Grundloven forlanger, navnligen den ordrette Vedtagelse med kvalificeret Pluralitet af det paa foregaaende ordentlige Storthing fremsatte Forslag, stiller til enhver Forslagsstiller og til Enhver, der interesserer sig for Forslagets Gjenstand, en meget stærk Opfordring til at bearbeide samme med Omhu og udtømmende Fuldstændighed, for Forslag fremsættes, og denne Opfordring vil, hvor det gjælder Forandringer, der ikke blot bæres af forbigaaende Strømninger i Opinionen, men føles som paatrængende nødvendige, visseligen ikke undlade at gjøre sin Virkning. — Det har vistnok indtruffet, at Forandringer i Grundloven ere blevne forkastede paa Grund af Mangler og Ufuldstændigheder ved de fremsatte Forslag. — Men selv om Komiteen i disse Henseender var kommet til et andet Resultat, vilde den dog neppe have kunnet indstille Forslaget til Bifaldelse.

Det er efter Komite-Pluralitetens Mening gjort iøinefaldende, at en Forandring, som den foreslaaede, dersom den skulde antages at være hensigtsmæssig, bør finde Sted gjennem Grundlovsforandring og ikke gjennem reglementariske Bestemmelser.

Af afgjørende Betydning i saa Henseende er det, at efter Grundlovens Regler Forslag til Forandring af eller Tillæg til Grundloven kunne fremsættes ligetil den sidste Dag af Storthingets Samlingstid, og det er saaledes umuligt at fremkalde en fuldstændig Anvendelse af Forslagets Tanke ved Bestemmelse i Reglementet.

Efter Forslaget er nemlig Komitebehandlingen det mindre Væsentlige, Debatten og Beslutningen i Storthinget derimod det Væsentlige. Ved dette sidste er en Prøvelse af Grundlovsforslag opstillet, der ikke mangler Betydning og vistnok kan komme til at udøve Indflydelse ikke alene paa Forslagenes Form, men ogsaa paa deres Skjæbne i det Hele, og denne Prøvelse er ukjendt for Grundlovens § 112, der maa antages at have havt til Hensigt at udtømme Materien.

Denne nye Prøvelse er fremdeles uden Forbillede i vor konstitutionelle Ret og Praxis, samt nærbeslægtet med de Bestemmelser, der ere optagne i de ovenfor citerede fremmede Grundlove.

Den bør derfor efter Komiteens Pluralitets Mening, dersom den skulde antages at være nødvendig eller hensigtsmæssig, nærmest betragtes som et Tillæg til vor konstitutionelle Ret og behandles som et saadant. Hertil kan ogsaa føies den Bemærkning, at den til Grund for Forslaget liggende Tanke under disse Forudsætninger i høiere Grad kunde komme til sin Ret.

Ledet saaledes af Betragtninger, hentede saavel fra det fremsatte Forslags Indhold, som fra dets Forhold til vor konstitutionelle Ret, indstiller Komiteens Flerhed:

Det af Repræsentanten Bagger fremsatte Forslag om Tillæg til Storthingets Forretningsorden bifaldes ikke."

Bagger vilde ytre sig som Forslagsstiller og Medlem af Konstitutionskomiteen. Som Følge af at Grundlovsforandringer ikke undergaa nogen Forandring paa det Storthing, hvorpaa de fremsættes, opstaa ofte Ulemper. Grundlovsforfatterne maatte have tænkt sig, at Grundlovsforslagene underkastedes en nøiagtig Granskning, saaledes som ogsaa de svenske og danske Forfatninger bestemme. Han vilde imidlertid overlade sit Forslag til sin Skjæbne. Da ingen yderligere begjærede Ordet, optoges Sagen til Votering. Komiteens Indstilling bifaldtes enst.

Fra Amerika.

Henrettelse i Wisconsin. Medens Dødsstraffen er afskaffet af Statens Legislatur, fuldbyrdes dog denne Straf inden Statens Omraade. Indianerne i Staten ordne selv sine Anliggender indbyrdes, og blandt dem bruges endnu Dødsstraffen. Jakob Powles, en Oneida-Indianer, dræbte en Mand af samme Stamme, Antoine Somers, og dømtes derfor til at hænges. Kl. 2 om Eftermiddagen den 13de Novbr. fuldbyrdedes Straffen i Oneida-Settlementet. En større Masse Mennesker fra Green Bay var strømmet ud for at være Vidner til Scenen. Stammens Høvdinger havde truffet alle mulige Foranstaltninger til at Henrettelsen skulde foregaa med al mulig Orden. Rundt Skafottet var der indhegnet en Firkant, omkring hvilken der var udsat Vagtposter. 20 Minuter før 2 blev den Dødsdømte bragt til Retterstedet siddende paa sin Ligkiste. Tolken og Præsten for Oneida-Kirken ledsagede ham til Skafottet. Tolken henvendte nogle Ord i Oneida-Sproget, hvorpaa Powles tiltalte sine Stammeforvandte og udtalte, at han haabede, at Ingen af dem vilde gjøre, som han havde gjort, at han strax efter at have begaaet Forbrydelsen havde vendt sin Hu til Gud, og at han med Tillid saa det andet Liv imøde". Saa kom hans Moder og Kone og tog ham i Haanden og bød ham det sidste Farvel. Nogle af Høvdingerne og andre Mænd af Stammen gjorde det Samme. Men ikke en eneste Taare blev udgydt for den ulykkelige Dødsdømte. Powles bad da, at man vilde aabne Kisten og bøiede sig udover Skafottet, for at se at dette blev gjort. Klokken manglede da 2 Minutter i 2. Akkurat Kl. 2 faldt Faldøren. Man saa nogle Minuter Trækninger i Musklerne, og Jakob

---

Fyren mig?" — „Du gjør Dig nu rigtig enfoldigere end Du er," sagde den anden, „men det er det samme for mig; det er ikke mig, han vil ha, det er ikke saa vel." Og dermed skiltes de ad. Ellen gik grublende hjemad; hun havde jo hørt Pigerne i Fabrikken snakke sig imellem om denne og hin rige Herre, der „holdt" som de kaldte det, unge Piger. Skulde denne Herre, hvorom her var Tale, tænke paa en saadan syndig Forbindelse med hende? Hun vidste sig fri for, at have givet den mindste Anledning til en saadan Tanke hos ham; ingen kunde opført sig anstændigere end hun; aldrig indlod hun sig med de andre Piger i letsindig Tale; udenfor Fabrikken talte hun ikke med nogen; gik lige fra og til Fabrikken. Hvorledes kunde da Herren tro at finde i hende en af disse Ulykkelige, som har frasagt sig alt Samfund med Gud og alle gode Mennesker? Nu, der komme, hvad der vilde, hun saa uden Frygt imøde ethvert Skridt, som hin Herre maatte gjøre i en saadan Hensigt. Hun fortalte ikke Moderen noget om, hvad der var talt mellem hin unge Pige og hende. Hun var vistnok vant til at vise Moderen uindskrænket Fortrolighed, men ved at omtale dette, vilde hun bare volde den gamle Uro, og hun trængte ikke til noget Raad, til hvad hun i dette Tilfælde havde at gjøre. Hun var ganske paa det rene med, hvorledes hun vilde opføre sig, hvis der blev gjort hende noget fornærmeligt Tilbud. Vold ansaa hun sig aldeles sikker for. Det var ikke kommet hende for Øre, at Vold nogensinde var øvet her i Landet.

En Aften nogen Tid efter det her fortalte, gik Ellen hjem fra Fabrikken. Det var mørkt, og som hun skyndte sig gjennem den øde Gade, blev hun tiltalt af en Person, som hun ikke kunde skjelne i Mørket, men Stemmen syntes hende bekjendt. „Saa silde ude, min Pige, vent lidt saa skal Du faa Følge.„ „Tak," svarede Ellen og fortnede sin Gang, „jeg behøver intet Følge, jeg er straks hjemme." „Naa, naa, Du behøver da ikke at skynde dig saa; lad os snakke lidt sammen, jeg har noget at sige dig," med det samme greb han fat i hende, men hun rev sig løs og løb saa fort hun kunde, og stansede ikke, før hun var hjemme. Hun var ganske anpusten, da hun kom ind og Moderen skjændte paa hende, for at hun gik saa hurtigt; hun havde ikke godt af det, mente hun. Ellen sagde intet om Aarsagen; hun vidste, det vilde forskrække Moderen. — Den næste Aften gruede hun sig til at gaa hjem, og søgte at slutte sig til nogle andre Piger, men ingen skulde gaa saa langt som hun, og saaledes maatte hun gaa et godt Stykke alene. Hun skyndte sig af alle Kræfter; alligevel blev hun stanset omtrent paa samme Sted som den foregaaende Aften af den samme Person. Dennegang passede han sit Snit bedre; han traadte ivejen for hende og greb hende om Armen. „Nu slipper Du ikke fra mig," sagde han, „førend Du har hørt, hvad jeg har at sige." „Hvor tør De stanse Folk paa offentlig Gaade?" raabte Ellen temmelig højt, og prøvede paa at rive sig løs. „Du slipper ikke," sagde Personen, „jeg vil dig intet ondt, tvertimod alt godt. Jeg kjender din Stilling; jeg ved, hvorledes Du lever i Armod med din Moder." „Hvad kommer det Dem ved," sagde Ellen, ikke uden lidt Skjælven i Stemmen; „jeg har aldrig beklaget mig over min Armod, aldrig bedt nogen om noget; slip mig!" „Nej, Du skal høre paa mig. Jeg liker Dig, og jeg skal berede Dig et behageligt og lykkeligt Liv. Du skal have det som Blommen i Ægget." „Jeg har intet forlangt af Dem, vent, til jeg beder Dem om noget?" „Kjender Du mig?" „Nej, hvor skulde jeg kjende Folk i Mørket, jeg, som kjender saa Faa ved Dagens Lys." „Jeg er den Herre, Du saa i Fabrikken for en Tid siden; jeg fattede straks Godhed for Dig, og jeg vil gjøre Dig lykkelig, Dig og din gamle Moder." „De vælger en besynderlig Maade og en egen Tid til at udtale Deres gode Hensigter paa. Dersom De virkelig mener det saa godt med os, hvorfor henvender de Dem ikke til min Moder?" — „Fordi jeg vil tale med dig først." — „Det vil lidet nytte, uden min Moders Samtykke vil De intet opnaa hos mig." „Du vil altsaa holde af mig, hvis din Moder tillader det?" spurte Personen. „Det er slet ikke sagt," svarte Ellen, der nu følte sig modigere. „Du vil alligevel prøve paa det?" „Det ved jeg slet intet om; jeg kjender Dem jo ikke." „Ønsker Du da at lære mig at kjende?" „Det er mig ganske ligegyldigt; jeg ved ikke, hvorfor jeg skulde ønske det." „Holder Du saa lidt af din Moder, at Du ikke skulde bryde Dig om at lære at kjende den, der vil berede hende en lykkelig Alderdom?" „Jeg vilde være den meget taknemmelig, der vilde gjøre det," svarte Ellen, „men nu maa jeg gaa," blev hun ved, og gjorde et nyt Forsøg paa at rive sig løs; „min Moder venter mig." Personen holdt hende imidlertid fast. „Nej! ikke endnu," sagde han, „Du giver mig da et Kys til Forskud paa bedre Bekjendtskab." „Nei, det gjør jeg vist ikke," sagde Ellen; „jeg plejer ikke at kysse ubekjendte Personer." „Men bekjendte Personer plejer Du at kysse?" „Da jeg ikke kjender nogen, som det kunde falde mig ind at kysse, og heller ingen bryder sig om at kysse mig, saa er Følgen, at jeg ingen kysser." „Jamen, Du skal kysse mig," sagde Personen, „med det gode eller med det onde," og gjorde Mine til at udføre sin Trusel. Ellen stred imod, hun begyndte at blive bange og skreg om Hjælp. „Aa, Snak," sagde Personen, ganske anpusten af sine Anstrængelser, „der er ingen, som hører os." Men i dette Øjeblik hørtes hastige Fodtrin: en Mand kom løbende. Det var saa mørkt, at Gjenstandene ikke rigtig kunde skjelnes. „Raabte nogen paa Hjælp," sagde en kraftfuld Stemme. „Aa nej, vist ikke," svarede Uslingen, som holdt Ellen fast, „bryd dig ikke, Mand." Men i samme Øjeblik sagde Ellen: „Befri mig fra denne Person, som med Vold holder mig tilbage paa min Vej." „Aa, Snak," sagde vor fine Herre, „hvem holder dig tilbage, Tøs? det er ikke værre end Du vil have det."

Powles var død. Man hørte et Skrig fra Høien, bagved Skafottet, hvorhen hans Moder var gaaet, da hun havde budt ham Farvel. Lægerne undersøgte Liget, og inden 20 Minuter blev det nedskaaret og begravet. Powles viste kun liden Bevægelse og iagttog, hvad der foregik med en stoisk Rolighed, som om han alene var Tilskuer og ikke Hovedpersonen i den sørgelige Tildragelse.

Almindelig Stemmeret. Ogsaa Farvede har nu Stemmeret i Wiskonsin, Minnesota, Iowa, Nebraska, Maine, Vermont, New Hampshire, Massachusetts, Rhode Island, Arkansas, Tennessee, Georgia, Alabama, Florida, Sydkarolina, Nordkarolina og Louisiana. Endvidere kan Farvede stemme i Staterne New York og New Jersey, naar de eie en vis Formue — i New York er det, tror vi, halvtredie Dollars.

De fleste republikanske Blade udtale sig nu til Gunst for, at Kongressen skal foreslaa et nyt Amendement til Konstitutionen, hvorved Stemmeretten bliver ens for alle Landets Borgere. Skal nogensomhelst Betingelse foreskrives, da vil de, at det ikke skal være Hudfarve eller Fødested, men Oplysnings-Standpunkt.

Amerikanske Læreres Løn. En Indsender til „Cincinnati Gazette" gjør opmærksom paa den Ulighed, der hersker i Aflønningen af Skolelærere og Skolelærerinder der i Byen. Mændene have ved Tiltrædelsen af Lærervirksomheden 500 Doll. om Aaret, med et Tillæg af 100 Doll. for hvert Aar, indtil Lønnen er naaet op til 700 Doll. Kvinder, der have nyt en ligesaa god eller endog høiere Opdragelse, og som ere ligesaa dygtige, og udrette det samme Slags Arbeide ligesaa godt og mange Gange maaske bedre, faa i Begyndelsen kun 400 Doll. med 50 Doll. i Tillæg for hvert følgende Aar, til Lønnen gaar op til 700 Doll. Saaledes har en Mand det 1ste Aar 100 Doll., for 2det Aar 150 Doll., det tredie 200 Doll., det fjerde 150 Doll., det femte 100 Doll., det 6te 50 Doll. mere end en Kvinde, hvilket ialt vil beløbe sig til 750 Doll., hvilket for hende vilde være af fuldkommen saa stor Betydning som for ham, enten det gjælder eget Underhold eller Understøttelse af en fattig og svagelig Moder, eller at forberede sig en sorgfri Alderdom. Men i Henseende til en passende Aflønning af baade Lærere og Lærerinder maa det indrømmes, at man staar langt tilbage her i Landet. Bestyrerne af vort Skolevæsen ere meget sene til at opfatte, at en Lærer indtager en meget ansvarsfuld og meget vigtig Stilling, og at hans Løn burde staa i Forhold dertil. Vore Lærere burde vælges blandt de mest — saavel i boglig som selskabelig Henseende — dannede Medlemmer i Samfundet, for at Børnene og Ungdommen stadig i Skolen kan have et følgeværdigt Exempel for Øie. Skolebestyrelsen burde være langt omhyggeligere i denne Henseende, naar de udvælge Lærere. Men man kan ikke vente at faa de rette Folk, naar man ikke vil være en Smule mere rundhaandet med Lønningerne.

Blandinger.

Jakobinerklub paa Hedemarken. Aftenbladet for igaar beretter om „en paa Hedemarken bestaaende Jakobinerklub", i Forbindelse med hvilken Nyhed Bladet stiller det Forslag at sende en „med Kontrolvæsenet fortrolig Mand, f. Ex. en Brændevinskontrollør" til Byen for at hjælpe Jaabæk i at kontrollere Storthingsmændenes Stemmegivning. Vi antage, at den Sag nu af Storthinget er bragt i den Orden, at Enhver uden Aftenbladets Hjælp kan faa sine Lister istand.

Fruentimmer som Prædikant. Universalisterne, en af de mest frisindede kristne Sekter i Amerika, har for nogen Tid siden besluttet at tilstaa Kvinderne Adgang ogsaa til Prædikestolen. Som Følge heraf er tvende kvindelige Prædikanter blevne indsatte i Embede, nemlig Frøken Pendence le Clere i Bevay, Indiana, og en Frøken Chapin i Chicago, Illinois. Angaaende sidstnævnte siger Chicago-Bladet Tribune: „Frøken Chapin er en i alle Henseender udmærket Dame. Saavel med Hensyn til Ydre som Sjælsgaver er hun særdeles vel udrustet. Hun kan ikke rive med sig i sin Tale som Frøken Dickinson, Frøken Antony eller Fru Stauton, men i det Kald, hun har valgt sig, overtræffes hun ikke af nogen af disse Kvinder; hendes Foredrag er fordringsløst og meget tiltalende. Frøken Chapin kan sikkert maale sig med de fleste mandlige Prædikanter".

„Faar jeg komme ind i denne Kupé?" spurgte en Dag en Reisende paa den søndre Banegaard i Stockholm, idet han lagde Haanden paa Døren til den nærmeste Vogn, hvor, ham uafvidende, otte Fanger under tilbørlig Bevogtning netop havde taget Plads. „Det lader sig ikke gjøre", svarede Konduktøren meget høfligt; „denne Kupé er bestemt for sluttede Selskaber".

Ledige Embeder.

Toldkasserer-Embedet ved Bergens Toldsted.

Overensstemmende med Lønningsregulativet for Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente af 13de Oktober 1851 og Kongelig Resolution af 15de Januar 1866 er Embedets Indtægter at ansætte til 2300 Spd., hvoraf Halvdelen udredes som fast Gage med 1150 Spd., og Halvdelen søges tilveiebragt ved Procenter af Toldstedets samtlige Intrader, der i Gjennemsnit for Aarene 1864—1868 aarligen har udgjort 473,850 Spd., hvorefter Procenterne for Toldkassereren bliver at beregne med 0,2427 pCt. af Toldstedets samtlige Intrader.

Det bemærkes, at Kontorudgifterne i Gjennemsnit i Aarene 1863—1867 er opgivne at have udgjort 650 Spd.

Den vordende Toldkasserer vil have at stille anordningsmæssigt Forløfte for et Beløb, der ved Kongelig Resolution af 15de Januar 1866 indtil Videre er fastsat til 4000 Spd.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket, det staar lavest i Nordland og jevnt høit søndenfor Dovre. Vinden er i Bodø frisk NV med Sne, SOlig paa Vestkysten, Nordlig til Østlig paa Østlandet. Temperaturen er sunket og er lidt over Normalstand paa Vestkysten, lidt under paa Østlandet. Udsigterne ere paa Østlandet fremdeles til klart og koldt Veir med østlig Vind.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 24de Januar (Kl. 7—9¼) gives: **Reisen til China**, Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arrangeret af E. V. Ramsøe.

Mandag den 26de Januar (Kl. 7—9¾) gives: **Reisen til China**, Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arrangeret af E. V. Ramsøe. Til Slutning: **Ved Lygteskin**, Operette i 1 Akt af M. Barre og L. Battu; Musiken af J. Offenbach.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af
Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3.
S. Brun,
Sogneprest.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.
Christiania den 2den Januar 1869.
Joh. Mathiesen,
Dreier & Messingarbeider.

Bøger.

Skriftetaler

af
Norske Geistlige.
Samlede og udgivne ved
J. N. Skaar og T. Thygesen.
Pris 60 ß, indb. 80 ß.
Jacob Dybwad.

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ℔ Fjordungaaret umfram Postpengar.
No. 3 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Venetianskrødt.

Et lidet Parti Venetianskrødt, extra fint svensk Kridt, engelsk Kjønrøg og fint engelsk Bruntrødt sælges til billig Pris i **Jacobsens** Farveudsalg.

Galdesæbe

anvendbar ved
kold Vadskning
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.
Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alskens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck.**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.
hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.
Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af
Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carjohansgade 16.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.
Simers & Co.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.
Alle Sorter Træer og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.
Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri**, Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Til Publikum.

Alt, hvad der angaar Bladets Redaktion, saasom Opsatser, Meddelelser og Forespørsler, stiles til den ansvarlige Udgiver: **Anthon Bang, Munkedamsveien No. 13**, i **betalte** Breve, da man ellers udsætter sig for, at de bliver liggende paa Postkontoret, saasom ingen ubetalte Breve løses. Ønskeligt vilde det være om Indsendere altid vilde henvende sig til Redaktionen under Navn. Derved vil megen Vidtløftighed og Tidsspilde undgaas, og man kan trygt stole paa Anonymitetens Bevarelse. Forøvrigt vil Vedkommende under en egen Rubrik „**Brevveksling**", paa Sluten af Bladet, faa behørig Oplysning om det Indsendtes Skjæbne, naar det er modtaget, og om det vil blive optaget, eller saavidt muligt, hvad derfor er iveien. Personlige Henvendelser til den ansvarlige Udgiver kan ske den hele Dag med Undtagelse fra 2—5 Eftermiddag i hans Bolig, No. 13 i Munkedamsveien.

Alt, hvad der angaar Bladets Expedition, saasom Rekvisitioner, Forsømmelser, Indbetaling af Kontingent o. s. v. sker i **aabne** Breve, med Undtagelse af Penge, der behandles som Pengebreve ialmindelighed, — stilede til „**Dagbladets" Expedition i Kristiania.**

Bedes bemærket.

Da kun et meget lidet større Oplag gjøres, end haves Abonnenter, vil de, der gjerne vil have Bladet fra Begyndelsen, gjøre bedst i at abonnere strax.

Bekjendtgjørelser maa indleveres inden Kl. 12 den Dag, Bladet udkommer.

Forfattere eller Forlæggere, der ønsker Bøger anmeldte i „Dagbladet", vil behage at levere et Exemplar i Bladets Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 20. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Mandag den 25de Januar 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Roraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Gjøvern, Trysil, Aamodt, Elverum, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brunnundalen, Brottum, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Beblungsnæs, Lerim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørstoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Biri, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskog over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Valls og Tønsberg med „Bjørn Formand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederikstad og Frederikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.).

afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 24de Jan. Det meddeles som sikkert, at Grev Christian Danneskjold er udnævnt til Hofchef hos Kronprinsen.

Wien, 24de Jan. „Presse" vil vide, at Tyrkiet i en ny Note til sine Gesandter i Udlandet har erklæret sig tilfredsstillende med Hensyn til Konferentsens Resultat. Det heder, at Ultimatumet er at betragte som hævet.

Stockholm, 24de Jan. I Regjeringens Forslag om Armeeorganisationen ansættes Fredsstyrken til 36,000 Mand, den mindre Krigsstyrke til 68,000 og den større til 100,000 Mand. Værnepligten strækker sig fra 20 til 40 Aars Alderen, hvoraf 3 Aarsklasser er Rekrut- og Forstærkningstropper; 4 Aarsklasser danne den aktive Armee, 3 Reserven og 10 Landstormen.

Grosserer Schwan, forhenværende Talemand i Borgerstanden, er død ved Ulykkestilfælde.

Paris, 24de Jan. Den gule Bog indeholder en Depeche fra Moustier og Menabrea af 31te Oktbr., hvori siges, at Frankrige ønsker at trække sine Tropper tilbage fra Rom, men at det hidtil ikke har kunnet ske paa Grund af fortsatte fiendtlige Anslag mod Paven. Frankrige vil med alle sine Kræfter virke for Antagelsen af den Modus vivendi, der af Menabrea er foreslaaet med Hensyn til den romerske Kurie.

Om Renteforholdene.

(Slutning fra No. 19).

Der har været opkastet Tvivl om, hvorvidt Hypothekbankens Virksomhed i det Hele taget har forøget eller formindsket det paa Jordbrugeren hvilende Tryk. Imidlertid finde vi i denne Henseende afgjørende Grunde til at antage, at Hypothekbanken, om den end i Begyndelsen bidrog til at indføre en Kapital, som i Forbindelse med extraordinært gunstige Konjunkturer, fremkaldte enorme Begreber om Landets Velstand, dog har udøvet en mægtig Indflydelse til at formilde Trykt eller afhjælpe Vanskeligheder, som uden dens Tilværelse, vilde have frembragt ganske almindelig Ødelæggelse blandt Landbostanden. Hypothekbanken synes ogsaa fremdeles at maatte betragtes som et hensigtsmæssigt Middel til at faa indbraget i Landet paa billigste Maade den Kapital, der efter Omstændighederne maatte vise, at der kan haves Brug til en høiere Rente end 4 pCt.

I det Hele taget maatte der mod Loven af 1857 siges at være den Betænkelighed, at den delvise, principielle Forandring i Forbindelse med Forhøielse af den tvungne Rentefod, hvor man beholdt denne, nødvendigvis maatte lede Tanken hen paa, samt fremkalde en høiere Rentefod end den tidligere. Ved Forhøielsen af Renten for ophævede Laan blev navnlig Bestemmelsen om 5 pCt. mere at betragte som befalende end tilladende, medens man ved en fuldstændig Forandring af Princip ved Overgang til fri Rente efter en vis Tids Forløb egentlig ikke kunde gjort nogen Udtalelse om Rentefodens Forholdsmæssighed eller udøvet nogen bestemt Virksomhed til dens Forøgelse.

Det vil af det anførte fremgaa, at vi anser Loven af 1857 for et Misgreb, idet den indførte et vaklende, tvedelt System og bragt paa et feilagtigt Skjøn om Kapitalens Udbytte, naar ogsaa Arbeide og Resiko for Laantageren skal tages i Betragtning. Vi tro ogsaa de fleste er enige om, at Loven i sin Helhed er mindre holdbar.

Men naar man skal til at drøfte Spørgsmaalet om Forandringer og Følgerne af saadanne, viser det sig, at Loven har fremkaldt Tilstande, saa forskjellige fra de tidligere stedfindende, at en ligefrem Ophævelse af Loven og Indførelse af ældre Lovbestemmelser visseligen ikke vilde fremkalde paany de tidligere Renteforholde. Grunden hertil er nemlig den, at Lovgivningen ikke fuldstændigen kan beherske Renteforholdene, saaat ialfald mange Omsætninger i den Retning kan foregaa ved Omgaaelse af den lovbefalede Rentefod. Og hertil vilde formentlig Tilbøieligheden og Kundskaben være langt større nu end før 1857. Der kan ogsaa være Grund til at befrygte, at en Nedsættelse af Rentefoden, forsaavidt den kunde overholdes, i ganske væsentlig Grad kunde fremkalde større Vanskeligheder ved at erholde faste Laan nu end tidligere. Vi kan derfor vel forklare os, at der er Mange, som nære saa store Betænkeligheder ved Forandringer, at de heller vil beholde det, som galt ansees at være, end udsætte sig for at undergaa nye Lidelser ved at ledes ind paa et Felt, hvor det har vist sig, at selv de lærdeste kan tage feil.

Vi tror dog, at man bør vove Noget for at vinde Meget ved at faa ophævet den utilfredsstillende Lov af 1857. Forandringen kan dog nu neppe gaa i Retning af direkte Nedsættelse af Rentefoden, men snarere til en principiel Forandring, gaaende ud paa Rentens fuldstændige Frigivelse. I Forbindelse hermed maatte man da føie Bidrag til Rentefodens Regulering i Forhold til Kapitalens Udbytte eller nedsætte til det Gamle Rentefoden for Laan af alle offentlige Midler. Den Indvending, at Laanet af saadanne vilde indeholde et Privilegium for Laantageren er neppe af særdeles Betydning, aldenstund man jo kunde sørge for, at de tidligere Indehavere af Laanene til 4 pCt. atter fik Fortrin til at beholde eller fornye sine Laan paa de gamle Vilkaar. Det maa snarere synes misligt, for ikke at sige oprørende, at det Offentlige har udsat Penge til 4 pCt. og senere forøret 5 pCt., eller at det i Hele taget har faaet en høiere Rente end Laantageren med Rimelighed kan yde. Bestemmelsen af Rentefoden for offentlige Midler er nærmest en administrativ Forholdsregel; men den vilde i Forbindelse med Hypothekbankens Virksomhed visstnok i høi Grad bidrage til at holde den frie Rentes Bevægelse omtring et rimeligt Standpunkt. Skulde man nære overveiende Betænkeligheder ved fuldstændigen at gaa ind paa Principet om fri Kontrahering om Rente, kan der være Anledning til at udøve en restriktiv Indflydelse ved at fatte Bestemmelse om, at den betingede Rentes Størrelse skal udtrykkeligen omhandles i vedkommende Dokument, at Debitor har Ret til Indløsning af sin Forskrivelse, naar den gjælder for en høiere Rente f. Ex. 4½ a 5 pCt. længere end for et vist Tidsrum m. V. Ogsaa saadanne Bestemmelser kunde dog selvfølgeligen omgaaes, kan til at de ikke fik nogen særdeles væsentlig Betydning. Men hvis man lægger afgjørende Vægt paa Muligheden af at omgaa Indskrænkninger i Kontraktsfriheden med Hensyn til Renten, saa maa enhver Bestemmelse om bunden Rentefod es ipso anses som unyttig, eller uden Betydning. Saaledes forholder det sig dog ikke i Virkeligheden. Der er mangfoldige Udlaanere, navnligen i Landdistrikterne, som anser det utilbørligt at tage høiere Rente end den lovbestemte, hvad enten denne er 4 eller 5 pCt., forbi de betragter den som et Slags Maalestok for Kapitalens Udbytte. — Og naar det ved flere Leiligheder har været anført, at en Rentefod under 5 pCt. vilde medføre en almindelig Opsigelse af Pantelaan til Anvendelse af Midlerne selv udenfor Landet, saa kan vi derpaa ikke lægge nogen afgjørende Vægt. Thi vel er det saa, at der er en Mulighed for saadan Anvendelse af Penge, ligesom der er Sandsynlighed for, at den vilde indbringe en høiere Rente end 4 pCt. Men Foranstaltningen vil strande derpaa, at Massen af Laanydere aldrig vil faa den fornødne Grad af Indsigt og Tillid til saadanne Spekulationer, som neppe heller i og for sig kan ansees saa sikker som Udlaan mod Pant i bekjendte Eiendomme, hvis Værdi og Benyttelse Kreditor selv kan kontrollere.

Den største Hindring for Rentefodens Nedsættelse ved Pantelaan er formentlig at søge i Sparebankers og lignende private Spekulationers Virksomhed, navnligen ved Bestemmelse af Indlaansrenten. Vi antage nemligen ikke, at det gaar an ved Lovbud at bestemme nogensomhelst Norm for denne; og Erfaring viser, at de fleste Kreditorer foretrække at have en given Indtægt som Indlaansrente istedetfor som Rente af Panteobligationer.

Vi tror dog, at man indirekte ad Lovgivningens Vei vil kunne regulere denne Indlaansrente, samt derhos bidrage til at indskrænke det fra saadanne Indretninger fremkaldte Endossementsvæsen, der visstnok af de fleste praktiske Folk nu erkjendes for at være et Uvæsen, der har fremkaldt langt flere Tab og Uleiligheder end egentlige Fordele, idet Ydelsen af Laan paa de ved Vexelobligationer almindeligen brugelige Vilkaar med Hensyn til Tid og Renter ikke ere skikkede for vore Næringsveie, og navnligen ikke for Jordbruget.

Vi lægge afgjørende Vægt paa den Omstændighed, at Laan i Regelen optages eller bør optages til et eller andet Arbeide eller Virksomhed, og at Gehalten af denne bør kunne forretningsmæssigen bedømmes af Oplysninger om dens Beskaffenhed og Laansøgernes personlige Dygtighed eller Vederhæftighed. I det Høieste behøves der til Stiftelsen af Laanet kun 2 Personer, Udsteder og en Endossent eller Kautionist.

Nu mene vi, at det er praktisk ved Bestemmelsen af Renteforholdene ved Vexelobligationer eller lignende Dokumenter at skjelne mellem forskjellige Forhold med Antal af Laantagere saaledes, at Renten kan være fri, naar der kun haves 1 Udsteder og 1 Endossent eller naar Forretningen i og for sig medfører Tillid, men bunden (f. Ex. til 5 pCt.), naar der haves flere Laantagere eller Endossenter. Vi tror, at en saadan Bestemmelse i ganske mærkelig Grad vilde bidrage til at holde saavel Indlaansrente som Endossement indenfor rimelige Grændser. Og for Principets Skyld kan der Intet være imod at betragte Fordringen om Endossement af flere Personer, end Dokumentet paakræver, som et Slags Sikkerhed. Det Samme gjælder ogsaa med Hensyn til Disposition af Værdipapirer, som tildels praktisk betragtes som almindelig Pantsættelse. Vi tror ogsaa med Sikkerhed at turde udtale, at Massen af Nationen ikke under nogen Omstændighed vil have Noget imod en Begrændsning af Rentefoden (eller Diskontoen) som den antydede. De senere Kapitaler vilde dog komme til sin virkelige Ret uden at deltage i Optrækkeri. Forøvrigt er Betydningen af en Bestemmelse som antydet indlysende.

Naar man gjennem Aarhundreder har fraveget Principet om Kontraktsfrihed i en Sag af saa indgribende Vigtighed som Bestemmelsen af Renten er, maa det visseligen indrømmes, at Ordningen paa hvilketsomhelst Grundlag er et Spørgsmaal, hvori neppe nogen Enkeltmand eller Autoritet kan vide sig ganske sikker. Det er ikke ret længe siden, at vi havde en Rentefod, som dels var mere bunden, dels mindre høi end den nuværende. Landets Næringsvei gjorde sine gode Fremskridt dengang ogsaa, Fremskridt som rimeligvis vare vel saa sikre som det sidste Tiaars. Man hørte heller ikke Tale om aabenbar Ukyndighed fra deres Side, som havde fremkaldt eller forsvarede den daværende Ordning. Vi finder det derfor heller ikke forsvarligt, at man fra en vis Side nu vil forkjættre Bestræbelserne for at opnaa en billigere Rentefod eller for i det Hele taget at faa nøiagtigere drøftet den sidste lovbestemte Ordning af Renteforholdene.

Den jordbrugende Klasse i Landet imødeseer med spændt Interesse Storthingets Afgjørelse af de hidhørende Spørgsmaal, og den venter nærmest af sine egne Repræsentanter, at de samvittighedsfuldt og selvstændigen vil overveie deres Stemmegivning, som vi da i ethvert Tilfælde ønsker at se modtaget med Tillid og Fortrøstning til, hvad der maatte besluttes.

Oplandet i Januar 1869.

n. n.

Landbrugsskoler — Folkehøiskoler.

(Af „Møringen").

Tanken om og Interessen for Folkehøiskoler vinder Dag for Dag mere og mere Liv hos os. Det indeholder et godt Varsel dette for de kommende Tider. Den norske Bonde har hidtil saagodtsom været uden Adgang til videregaaende Dannelse, han har maattet nøie sig med det tarvelige Forraad af Kundskaber, som Almueskolen har været istand til at give, og Enhver ved, at man ikke kommer langt dermed. I vor Tid, da saamange af vore vigtige Anliggender ere lagte i Landsfolkets egne Hænder blir naturligvis Savnet af større Kundskab og Dygtighed saa meget føleligere, ligesom Følgerne af Kundskabsmangel blive dobbelt hemmende for Samfundets Udvikling. Landsfolket føler dette selv. Der aabenbarer sig fast overalt større og større Trang til Dannelse og Udvikling; varmhjertede Mænd have kjendt det paa sig, at nu maatte noget gjøres, for at aabne den kundskabssøgende Bonde Udsigt til at faa stille sin Trang. Man vil vel sige, at nogen særlige Foranstaltninger i saa Maade ikke vare fornødne, da jo vore Landbrugsskoler maatte være de rette Anstalter for vore Bondegutter, som ønske at dueliggjøre sig til sin Stilling som Gaardbrugere og Kommunemænd. Men for det første er den Aandsdannelse, disse Anstalter hidtil har kunnet give, temmelig indskrænket, og dernæst har vor Landalmue næsten overalt vant sig til at betragte Landbrugsskolerne med Mistillid. At denne Mistillid heller ikke har været grundløs, maa nok indrømmes. Landbrugsskolerne i Norge er, som saa meget andet, indført Gods, og Arbeidet har visselig i mange Tilfælde været drevet efter udenlandsk Mønster uden det tilbørlige Hensyn til vore hjemlige norske Forholde. Naar Lærlingerne saa ere komne til Hjembygden igjen og begyndt at virke efter de ved Skolen givne Regler, ere Forsøgene mislykkede og Bygdarfolket er blevet styrket i sin Tro paa det gamle Stels Fortrinlighed. Skal Ordsproget: Stik Fingeren i Jorden osv. nogensinde have Anvendelse, da forekommer det os, at det bør være her. Her maa man tage Forholdene, som de er og ikke som de kunde ønskes. Hvad der i denne Henseende passer ypperligt for Danmark, England eller Holland, kan maaske være disperat galt for Norge, i alle Fald for visse Egne.

Nok, Folket ser og med ikke saa liden Grund med Mistillid til Landbrugsskolerne, og dog har de efter Omstændighederne været godt søgte; dette viser, at Trangen er tilstede, og denne Trang til Oplysning er i stadig Stigning, og maa tilfredsstilles paa en ønskeligere Maade og i større Udstrækning end hidtil. I saadant Øiemed ere Folkehøiskolerne fortrinlige Indretninger. De er i Virkeligheden Oplysningsanstalter; der arbeides ikke med Tanke paa nogen Examen; Maalet er, at hæve Aanden til høiere og videre Syn, at opdrage en Bondestand, dygtig til at udføre sin Dont som Jordbrugere, og dygtig til med Bevidsthed at røgte sine Hverv som Kommunemænd og Statsborgere i det Hele. Disse Skoler kom saaledes ikke for tidligt, og vi tør vel spaa dem en god Fremtid, ligesom vi tør forudsige Landet, Nationen, stor Velsignelse af dem.

Folkehøiskolen paa Sagatun ved Hamar, oprettet af Kand. Anker, var den første i Norge; saa kom en i Gudbrandsdalen ved Kand. Brun. Ifjor har 2 nye begyndt sin Virksomhed, nemlig 1 i Stjørdalen ved Trondhjem og 1 paa Halsenøy, syd for Bergen. Disse 4 norske Folkehøiskoler tælle omkring 130 Lærlinge.

Tankens Virkeliggjørelse ogsaa inden vore Egne begynder at rykke os nærmere ind paa Livet. I Nordre Bergenhus Amt er nedsat en Komite for at tage Landbrugsskolen og dens fremtidige Stilling under Overveielse og give Indstilling derom. Indstillingen foreligger ikke endnu, og vi kan derfor ikke give fuldt paalidelig Efterretning; men saameget ved vi, at Komiteens Indstilling sandsynlig vil gaa ud paa at ophæve Landbrugsskolen som saadan, og omordne den som Folkehøiskole. I Nordfjord er dette, i det mindste hos Enkelte en gammel Tanke. Folkehøiskole-Sagens

Virkeliggjørelse var ikke engang naaet frem til Norge, da Tanken hos en af Distriktets virksomste og dygtigste Fremskridtsmænd var vaagnet og holdt paa at vore. Navnet Folkehøiskole kjendte man visinok dengang ogsaa, men havde en vis Frygt for det, da Grundtvigs Navn stod i saa nær Forbindelse dermed. Nu er man kommet til Erkjendelse om, at Grundtvigianisme og Folkehøiskole slet ikke behøver at staa i Forbindelse.

Kristiania, den 25de Januar 1869.

Regjeringens Forslag til Marinebudgettet har allerede vakt ikke liden Opmærksomhed. Militærkomiteens nu trykte Indstilling indeholder ogsaa høist mærkelige Oplysninder. Blandt Andet sees Regjeringen „uden nærmere Forklaring" at have opført ikke mindre end 111,000 Spd. til „Krigsfartøiernes Vedligeholdelse"; og paa Forespørgsel fra Militærkomiteen (hvis Formand som bekjendt er J. Sverdrup) har det stadfæstet sig, at Regjeringen virkelig har forlangt hin Sum kun til den almindelige Vedligeholdelse, uden at deri er indbefattet nogen Udgift til Hovedreparation af noget Fartøi. Komiteindstillingen kaster et godt Lys over Forholdene, og vi indtage derfor af samme følgende: „Foretages et Opgjør, vil det vise sig, at der er en betydelig Forskjel mellem det for indeværende og det for næste Termin forlangte Vedligeholdelsesbeløb. I de Budgetforslaget til sidste Storthing ledsagende Bemærkninger var i Anledning af nærværende Konto anført, at der til en Hovedreparation af Korvetten Nidaros og Dampfartøiet Vidar vilde udfordres respektive 49,000 og 12,000 Spd., samt at der efter Skibsbygningsinspektørens, af Karljohansværns Værft tiltraadte Opgave vilde til den almindelige Vedligeholdelse iøvrigt tiltrænges cirka 40,000 Spd., heri dog Intet indbefattet til de Arbeider, der ere en Følge af Skibenes Udrustning. Departementet antog imidlertid, at den af Skibsbygningsinspektøren og Værftet for den almindelige Vedligeholdelse paaregnede Sum kunde nedsættes noget, selv om Udgifterne under denne Konto for og efter Togterne medregnedes, og bevirkede i Overensstemmelse hermed til de nævnte Reparationsarbeider og til almindelig Vedligeholdelse af Fartøierne paa Budgettet opført 96,000 Spd. for Terminen eller 32,000 Spd. for Budgetaaret. For sidstnævnte Udgiftspost blev Beløbet følgelig fixeret til 35,000 Spd. i det Hele eller 11,666 Spd. 80 ß aarlig. Storthinget bevilgede ikke den til en Hovedreparation af „Nidaros" opførte Sum 49,000 Spd., men derimod til Reparation af „Vidar," og til Krigsfartøiernes Vedligeholdelse for Aaret 20,000 Spd., eller ialt 60,000 Spd., altsaa 13,0000 Spd. mere, end ved Budgettets Forelæggelse begjært. Nu forlanges der hertil, idet ingen Hovedreparation af noget Skib forestaar, med et rundt Tal 111,000 Spd. eller mere end det Tredobbelte, af hvad der for nærværende Termin blev foreslaaet og mere end det Dobbelte, af hvad der for samme blev bevilget.

Den Forskjel er saa meget mere paafaldende, som der ifølge kongelig Proposition af 9de November f. A, for indeværende Budgettermin dels er og dels vil blive forbrugt til „den egentlige Vedligeholdelse af Skibe" omkring 42,000 Spd. udover det Bevilgede, og som Overskridelsen efter det, der allerede kan sees, i det Hele vil gaa mange Tusinde Spd. op over det i Propositionen omhandlede Beløb. Visinok er der af Marinedepartementet anført, at Nutidens Fartøjer, der alle ere forsynede med Dampmaskiner, koster mere i Underhold, end de ældre Seilfartøier, hvilke i og for sig maa føre til en Forøgelse af Udgifterne under nærværende Post, ligesom der i den Omstændighed, at de sidste Gang bevilgede Midler have vist sig utilstrækkelige, er søgt et yderligere Argument for, at Bevilgningen fremtidigt maa forhøies. Herved maa imidlertid bemærkes følgende: De i den sidste Tid byggede Fartøier, Monitorerne, kan ikke antages i den nærmeste Fremtid at ville kræve Vedligeholdelsesomkostninger til noget større Beløb; ser man bort fra disse Fartøier, har Marinen ikke flere eller andre med Dampkraft forsynede Skibe at vedligeholde i næste Termin, end i indeværende. Grundlaget for Beregningerne har med andre Ord forsaavidt været et og det samme. Det er derfor langtfra saa, at den store Forskjel i de for Terminerne gjorte Omkostningsoverslag kan begrundes ved en Henvisning til, at Dampskibe er endel kostbarere at vedligeholde end Seilskibe, og tager man for sig de faktiske Forhold der skulde tjene til Støtte for det nu forelagte Overslag, stiller Sagen sig visseligen ikke bedre. Af den oven berørte Oversigt over Virksomheden ved Karljohansværns Værft i Treaaret erfares, at „en ny Dampmaskine til Fregatten „St. Olaf" og deraf følgende Forandringer ved Skroget og Inreiningen er fuldførte", samt at denne omfattende Reparation, hvortil der havdes særskilt Bevilgning, har kostet 121,752 Spd. 62 ß. Af en Komiteen meddelt Opgave over det i Tidsrummet fra 1ste April 1866 til 30te September 1868 til Vedligeholdelse af Krigsfartøierne Medgaaede fremgaar det endvidere, at der af Vedligeholdelsesfondet er anvendt betydeligere Summer til:

Fregat Kong Sverre.
Do. St. Olaf.
Korvet Nordstjernen.
Do. Nornen.
Do. Nidaros.
Dampkanonbaad Glommen.
Dampskib Vidar.
Do. Ægir.

Til disse Fartøier, for største Delen de vigtigste og kostbareste Dampskibe, som Marinen, Monitorerne fraregnede, har at vedligeholde, er saaledes forbrugt 64,519 Spd., hvortil er at lægge, hvad der vedkommer Fartøierne af Udgifterne under en fælles Konto for samtlige Skibe, opgivne til 4609 Spd. 101 ß, samt af et til Almindeligt Artilleri-, Material- og Maskininventarium disponeret Beløb, 35,824 Spd. 32 ß, der er opført i Opgaven under nærmere Specifikation. Ved Siden heraf sees der at være paakostet andre Fartøier ret betydeligt, saaledes Øvelsesbriggen „Statsraad Erichsen" og Skonnerten „Alfen" tilsammen 9,198 Spd. 85 ß. I det Hele var der den 30te September f. A. til Almindelig Vedligeholdelse efter Fradrag af et beregnet Indtægtsbeløb forbrugt 110,779 Spd. 10 ß eller 50,779 Spd. 10 ß udover Bevilgningen for Budgetterminen, det til en Hovedreparation af Dampskibet „Vidar" Anslaaede iberegnet. Heri maa efter det i fornævnte kongelige Proposition Anførte være indbefattet et ikke ubetydeligt Beløb for hvilket Artilleriinventarium er anskaffet, men da disse Anskaffelser efter Marinebestyrelsens egen Paastand er at postere under Vedligeholdelseskontoen og har været nødvendige for at holde Skibene muligst effektive, gaar de til dem benyttede Summer, ligesaavel som de, der er anvendte til selve Skibene, ind under Beregningen af Omkostningerne ved den almindelige Vedligeholdelse eller over, hvad der haves og hvad der fremdeles tiltrænges. Det samme gjælder om den betydelige Udgift til Komplettering af Artilleriinventariet, der efter officiel Meddelelse vil fornødiges, inden Budgetterminen gaar til Ende. Sammenfatter man alt Foranførte, skal det erkjendes, at de trufne Forføininger og deres Kostende ikke kan afgive nogen brugbar Præcedents for næste Termin, men tvertom begrunder et ubestrideligt Krav paa en passende Reduktion i det til Vedligeholdelsesomkostninger paa Budgettet Opførte. Det, der er skeet uden Hjemmel i Storthingets Bevilgning, kan i bedste Fald alene betragtes som en Anticipation af, hvad Storthinget turde antages at ville samtykke i og derfor lade komme Decharge tilgode, mod at det anvendte Beløb som et oppebaaret Forskud idetmindste for det Væsentlige føres til Afdrag i den ordinære Bevilgning for det paafølgende Treaar. Til at give et stort extraordinært Tilskud i Form af en Efterskudsbevilgning eller til for den kommende Termin at føre Budgettet en saadan tillast, er der ingen antagelig Grund. For at Storthingets Orden af dette som af lignende Anliggender bliver sat paa en fast og respekteret Fod, taler derimod alle Hensyn og deriblandt ikke mindst Hensynet til Marinens egen Fremtid.

Til en anden Opfatning kan Komiteen ialfald ikke komme. I Overensstemmelse med den vil man foreslaa, at der til Krigsfartøiernes Vedligeholdelse bevilges ialt 75,000 Spd. eller 25,000 Spd. for Aaret. Dette Beløb gaar op over det dobbelte, af hvad der for indeværende Termin blev forlangt, og overstiger det i forrige Termin — 1863—66 — til almindelige Vedligeholdelsesomkostninger Forlangte og Bevilgede; ved dets Fastsættelse skal ingen rimelig Fordring siges at være sat ud af Betragtning. Komiteen holder sig overbevist om, at Beløbet under almindelige Forhold vilde være tilstrækkeligt til alle nødvendige Vedligeholdelsesarbeider, naar Marinebestyrelsen fører behørig Kontrol med Bedriften i Karljohansværn og træffer Forholdsregler, der kan sikre, at Grændserne for Storthingets Bevilgning saavel med Hensyn til Sum som Anvendelse blive indeholdte."

Forøvrigt har Militærkomiteen indstillet, at de af Regjeringen begjærte 80,000 Spd. til Bestykning m. v. af de to sidst byggede Monitorer skal bevilges; ligeledes 267,000 Spd. til Bygning af en ny Monitor (af hvilken Slags Krigsfartøier vi inden kort Tid ville have 3 færdige); men næste Storthing maa efter Komiteens Mening endnu efterskudsvis bevilge ca. 40,000 til nævnte Monitors Inventarium og Bestykning. Fremdeles har Komiteen foreslaaet bevilget den opførte Sum af 64,000 Spd. til Anskaffelse af Kanonbaade med eller uden Pantser. Derimod har Komiteen indstillet til Forkastelse de af Regjeringen forlangte 60,000 Spd. til Paabegyndelse af en Træ-korvet, som er beregnet i færdig Stand at ville koste 315,000 Spd.

Udlandet. Som det nu offentliggjøres, synes Konferentsens Udfald at være meget tarveligt. Man synes væsentlig at have givet Tyrkiet Ret. Men vil hermed Urolighederne være forbi? Det er vel neppe venteligt, hvor to Magter allerede staar fuldt rustede mod hinanden. Stormagterne faar nok ikke indskrænke sig til blot Raad. Ellers vil disse neppe blive fulgt, naar der ikke øines Trusler bag dem. Troen paa Konferentsens Nytte er svækket betydelig, og Følgen vil snart blive, at neppe nogen Stormagt for Alvor vil komme med noget Forslag om en Konferentse. Kun naar en Krig er gaaet forud, kan der ved en Konferentse eller Kongres opnaaes Resultater, som sikrer Europas Fred for længere Tid. Endel fremmede Blade synes at spekulere stærkt over, om Grækenland vil tiltræde Konferentsens Erklæring eller ikke, skjønt det aabenbart er aldeles ligegyldigt, hvad der sker, da det i begge Tilfælde lige frit kan foretage sig, hvad det skal være. Den græske Regjering kunde gjerne i Tilgift paa det Høitideligste anerkjende samtlige Sætninger i Folkeretten, da det altid, ligesom med Hensyn til de ovenfor nævnte Resolutioner, vil staa i dens Magt at benegte, at den har gjort sig skyldig i Nogetsomhelst, om den end aldeles vitterlig begaar de groveste Brud paa Folkeretten. Havde Magterne besluttet, at Grækenland vilde blive besat af fremmede Tropper, dersom der igjen afgik Friskarer fra det til Kandia, vilde dets Samtykke have været sikkert og af Betydning. Nu er der kun blevet udtalt et fromt Ønske, for hvis Opfyldelse der ikke skal anvendes mindste Tvang. Det fremgaar af de Oplysninger, som i den sidste Tid er fremkomne om Forhandlingerne i Konstantinopel i Slutningen af forrige Aar, at Rusland meget varmt tager sig af Grækenland, og at dette ganske har stillet sig under russisk Indflydelse. Det synes da ogsaa at være af Hensyn til Rusland, at Konferentsen har givet sin Erklæring en saa intetsigende Form.

I en Korrespondance fra Paris til „Køln. Zeit." fortælles: „Marschal Niel træder mere krigersk op end nogensinde og er gaaet saa vidt, at han har ladet alle Regimenter i det Sydlige allarmere og foreskrevet dem at træffe Foranstaltninger, som sætter dem istand til strax at være marschfærdige, saasnart de faar Befaling at rykke ud."

I Forholdet mellem Preussen og Østerrige er, som det lader til, alt ved det gamle; men Kjævlerierne føres for Øieblikket en Smule mindre høilydt. Spørger man om Grunden til, at „Nordd. Allg. Zeit." har standset sine, efter flere Blades Sigende af Bismark i egen Person reviderede Angreb paa Beust, maa Forklaringen dels søges i, at det havde opbrugt sit Krudt og blot kunde komme med Gjentagelser, dels i den Omstændighed, at en saadan Optræden af et anerkjendt ministerielt Blad ikke kunde fortsættes uden at gjøre en latterlig Virkning, medmindre den preussiske Regjering selv gjorde bestemte Skridt i den af Bladet angivne Retning; men herpaa synes den endnu ikke at kunne indlade sig. Stridens praktiske Udbytte er, at den yderligere har vist, at Forholdet imellem Østerrig og Prussen er saa slet, som det kan være. Den kunde have taget en meget interessantere Vending, idet „Wien. Abendpost" erklærer, at den østerrigske Regjering, netop som „Nordd. Allg. Zeit." meddelte, at det nu vilde trække Veiret lidt, havde besluttet at offentliggjøre en Foremstilling af det virkelige Forhold, hvorved der sikkert vilde være givet en Skildring af Bismarks Færd og Preussens Optræden siden Sadowa som et Modstykke til de imod Beust rettede Angreb. Det er netop uforbeholdne Udtalelser om dette righoldige, næsten uudtømmelige Thema, paa hvilke man endnu bestandig venter saavel fra østerrigsk som fra fransk Side.

At det preussiske Hof ved Hjælp af de Indflydelser, som endnu staar til dets Raadighed i Wien, har arbeidet paa at styrte Beust, er meget sandsynligt. Efterretningen derom i „Morgenpost" fandt ogsaa Tiltro i Wien, hvor flere Blade gjorde den til Grundlag for ledende Artikler om Preussens Poletik overfor Østerrig. Vist er det i ethvert Tilfælde, at de officiøse Blade i Berlin længe have udtalt, hvad „Morgenpost" giver Form af en konfidentiel Depesche fra Grev Wimpffen til Grev Beust. De rette sit Angreb direkte imod Rigskantsleren, de skildrer ham som den væsentligste Aarsag til, at Preussen og Østerrig ikke befinder sig i et venskabeligt Forhold til hinanden, idet han har bragt sit Land i „Afhængighed" af Frankrig, og de lader sig stadig forlyde med, at Alt endnu kunde blive godt, naar han blot var fortrængt fra den østerrigske Regjering.

Angaaende Udfaldet af Valgene i Spanien foreligger der endnu ikke saa fuldstændige Efterretninger, at man deraf kan danne sig en Mening om Kortez. Man forkynder fremdeles, at den Kandidat, der har mest Udsigt til den spanske Trone, er Hertugen af Aosta. Paa den første Valgdag havde Kandidaterne for det monarkiske Princip 12,000 Stemmer, og for det republikanske 2,700 Stemmer.

Fra den sydamerikanske Skueplads er der nylig ankommet Depescher, der staa i fuldstændig Modstrid med de sidste fredelige, ifølge hvilke man haabede, at den langvarige Strid endelig var endt. Det hedder nemlig, at den brasilianske Hær er bleven fuldstændig slagen af Paraguaiterne den 5te December ved Villeta. De Forbundnes General, den brasilianske Marschal Argollo, skal være dødelig saaret og Brasilianernes Tab anslaaes til 6000 Mand. De Forbundnes Stilling er meget usikker, idet de mangler Levnetsmidler.

Sverige. Stockholms Haandværkerforening har for nogle Dage siden aabnet et Kunst-

---

Fabrikpigen.

(Slutning.)

Men dette var mere end Ellen kunde taale, hun brast i Graad og fremstammede: „Det er — skammeligt, at en skikkelig Pige ikke kan — faa gaa ifred paa — Gaden. Vil De ikke hjælpe mig, hvem De saa er? — han holder mig fast." „Slip Pigen," sagde Manden. „Hvad har Du med Pigen," sagde den fine Herre; „pas Dig selv og gaa din Vej." „Jeg kan ikke se, med hvem jeg har at gjøre, men jeg er ganske vis paa, at jeg ikke har drukket Dus med en Person, som opfører sig paa en saadan Maade mod en værgeløs Pige. Slip hende, siger jeg," og Manden løftede Armen. I det samme skjød Herren Ellen fra sig, saa hun faldt bagover og inden Manden havde faat reist hende op, havde den fine Herre taget Benene fat og var forsvundet i Mørket.

Ellen var kommet i saadan Graad, at hun neppe var istand til at takke sin Befrier. „Jeg er bange for, De stødte Dem," sagde han. „Aanej, ikke meget," svarede hun; „men er det da ikke grueligt, at en stakkels Pige ikke skal kunne faa gaa ifred?" „Kjendte De Personen?" spurte Manden „Nej," svarte hun, „men jeg tror at have set ham i Fabrikken en Dag." „De er altsaa i Fabrikken?" sagde Manden. „Ja, og jeg kom netop derfra; dette er den anden Aften, dette Menneske har overfaldt mig," sagde Ellen. „Bor De langt herfra?" „Nej, ikke langt," og hun nævnte Stedet. „Saa skal jeg følge Dem hjem; det falder i min Vej," sagde Manden. Ellen takkede, ti hun havde nu faat Skræk i Blodet.

Ellen spurte Manden, da de kom til Døren, om han ikke vilde gaa ind, og han modtog Indbydelsen. Ellen var altfor oprørt, til at hun nu kunde lægge Dølgsmaal paa, hvad der var hændt. Hun fortalte Moderen det under Graad. „Ja, der har vi det," sagde denne; „der har vi Følgerne af denne Fabrikken." Hun takkede Manden hjertelig for den Hjælp, han havde ydet hendes Datter. Det var en stout Mand paa en tretti Aar; han sagde, han var Mekanikus; hans Vej, sagde han, faldt her hver Aften og han skulde med Fornøjelse følge Ellen hjem; hvis hun kanske generede sig for at gaa i Følge med ham fra Fabrikken, saa kunde hun i al Fald trygt stole paa, at han skulde være i Nærheden af hende. Baade Moder og Datter likte Manden godt; der var noget i hans Væsen, som gjorde et godt Indtryk. Ellen vogtede sig vel for, den næste Dag at fortælle i Fabrikken om sit Eventyr; hun vidste vel, det vilde give Stof til uendelig Snak og Latter. Ellens Ophold i Fabrikken blev imidlertid ikke langvarigt. Mekanikussen indfandt sig stadigt efter Løfte og fulgte hende som en Skygge hver Aften til hendes Hjem; ofte traadde han ogsaa ind og passiarede en Stund med den Gamle. Efter ikke ret mange Ugers Forløb havde de to unge Mennesker opdaget, at de likte hverandre, og var med Moderens Samtykke enige om at prøve Livet sammen. Mekanikussen var i en saa god Stilling, at han snart kunde føre Ellen som sin Kone ind i et hyggeligt Hjem, hvor det var hendes største Glæde at kunne hygge om sin kjære, gamle Moder.

Den gode Fru M., hvis Hjælp de nu ikke trængte til, vedblev alligevel at vise dem sin Velvilje, besøgte undertiden den Gamle, og stod Fadder til Ellens Førstefødde. Den fine Herre, som saa uforvarendes kom til at stifte dette Ægteskab, saa de aldrig siden, ialfald blev Mekanikussen aldrig klog paa hvem han havde at takke for sin Lykke, som den fine Herre nok kunde misunde ham, ti Ellen var ikke alene en vakker Kone, men hun var ogsaa en fortræffelig Hustru og Moder. Men disse fine Folk, som bare søger Tilfredsstillelsen af sine dyriske Lyster, har forspildt Retten til Livets højeste Glæder — en Faders og Ægtefælles Glæder.

og Industrilotteri i Drottninggatan. Haandværkerforeningen og andre i Sagen interesserede Personer har indsat 10,000 Rdlr. som Grundkapital for Foretagendet, og forøvrigt garanteret dets Sikkerhed. Efter Planen skal den Nettobeholdning, som ved Lotteriet maatte erhverves, afgives til Haandværkerforeningen for at anvendes til: Bidrag til Opførelse af en Bygning for et teknisk Musæum med dertil hørende Auditorium; populære Forelæsninger, saavel over almene som industrielle Gjenstande; Reisestipendier samt Præmier og Understøttelse for dygtige Elever ved saavel tekniske som Haandværks- og Borgerskoler i Stockholm, samt endelig Præmier for vigtige Opfindelser og Understøttelse af fattige Haandværkere, deres Enker og Børn. Den første Trækning skal foregaa den 20de Febr., da et større Antal smukke Gjenstande udloddes fra en Værdi af 10 til 450 Rdlr.

En Skibsbygmester, J. A. Bång, i Gefle har sidste Juleaften foræret hver af sine Tømmermænd en Sparebankbog med deri indsatte 10 Rdlr. og opfordret dem til for Fremtiden at lægge tilside en liden Del af deres ugentlige Fortjeneste, som da Hr. Bång ved sin Kasserer for hver Maaned vil indsætte for dem i Sparebanken.

Odelsthinget sammentræder Tirsdagen den 26de dennes Kl. 9 Fm. til Foretagelse af:

a) Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 angaaende den kongelige Proposition, indeholdende Forandringer i Loven af 26de Mai 1866 om den almindelige Brandforsikringsindretning.
b) Do. fra Do. angaaende den kgl. Proposition til Lov indeholdende Tillæg til § 1 i Loven om Søfarten.
c) Do. fra Justitskomiteen No. 1 angaaende det af Repræsentanten O. G. Ueland m. Fl. fremsatte Forslag til Lov om Samfrændeskifte i mindre Boer.
d) Do. fra Budgetkomiteen i Anledning af den kgl. Proposition til Lov angaaende Spillekorts Tilvirkning og Stempling.
e) Do. fra Militærkomiteen angaaende den kgl. Proposition til Lov indeholdende Forandringer i Loven af 10de Septbr. 1842 om Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten.
f) Do. fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af det af Færden m. Fl. fremsatte Forslag til Forandring i Lov af 6te Juni 1863 angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Elve og Indsøer.
g) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende visse Heftelsers Udslettelse af Pantebøgerne, samt angaaende Mortifikationer m. V.
h) Referat.

Lagthinget sammentræder samme Dag Kl. 10 Form. til Foretagelse af:

a) Odelsthingets Beslutning til Lov om Skat paa faste Eiendomme i Arendal.
b) Do. Do. til Lov om Skat paa faste Eiendomme i Grimstad.
c) Do. Do. til Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligelseskommissionerne, samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjældssager.
d) Do. Do. til Lov angaaende Forandringer i Lov 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet.
e) Do. Do. i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov om Myndighedsalderens Nedsættelse m. V.
f) Do. Do. til Lov indeholdende Forandring i Reglerne om Forelæggelse i Politisager under Fiskerierne.
g) Referat.

Støbestaal fra Næs Jernværk (Aall & Sønner) vinder mere og mere Anerkjendelse for at være det bedste i sit Slags, man har, selv overgaaende det engelske. Baade vor Arme og Marine har havt Anledning til at erfare dets Fortrinlighed til Kanoner, og Sven Foyn giver de Kanoner af det, som han brugte paa sin sidste Hvalfiskerpedition, en glimrende Attest i Morgenbladet. I Preussen har man prøvet det til Granater, der, efterat have gjennemskudt en tyk Panserplade to Gange, ikke havde faaet mere Skade, end at de ved et Par Filestrøg atter kunde bruges. Ogsaa til File skal det være mageløst.

Tromsø Arbeiderforening gjør god Fremgang. Medlemantallet er i 2 Aar steget fra 60 til 130. Der holdes Forelæsninger, og en Skolelærer Kolstad har gratis givet Undervisning i Skrivning, Regning og Retskrivning to Gange om Ugen fra 7½ til 9½ om Aftenen. Den har en Bogsamling paa over 100 Bind, til hvis Forøgelse anvendes 15 Spd. aarlig. Den eier nu 485 Spd.

Den svenske Rigsdag aabnedes forrige Mandag efter forudgaaet Gudstjeneste paa Rigssalen, hvortil den kongelige Procession ankom med gammeldags Pomp og Stads, „morsom for Børn at se paa og skikket for voxne Folk til at le ad," som det hedder i Dagens Nyheter. Den af Kongen oplæste Trontale have vi før meddelt.

Efterat Statsministeren, Friherre De Geer havde oplæst Beretningen om, hvad der var foregaaet i Rigets Styrelse siden sidste Rigsdag, besvarede Kamrenes Formænd Trontalen. Første Kammers Formand, Grev Lagerbjelke, ytrede blandt Andet: „Med oprigtig Glæde modtog Svea Folk Underretningen om, at der var besluttet en Trolovelse mellem Hds. kgl. Høihed Prindsesse Lovisa og Hs. kgl. Høihed Kronprindsen af Danmark. De Baand af af fælles Herkomst og sandt Venskab, der forener de skandinaviske Folk, har ogsaa ved denne Leilighed levende givet sig tilkjende, og trende Folks lykønskende Velsignelser følger den Pagt, som tvende Hjerter have sluttet." — Om Forlovelsen ytrede andet Kammers Formand, Biskop Sundberg: „Vi har Anledning til at udtale inderlige Lykønskninger til den Forening, som for nogle Maaneder siden er bleven knyttet imellem D. Majestæts eneste Datter og Tronarvingen i det Naboland, der allerede tidligere ved uopløselige Frændskabs- og Venskabsbaand har været knyttet til vort eget. Over denne Forening nedbeder Skandinaviens trende Folk de varmeste Velsignelser, og derfor tro vi, at den med Guds Hjælp vil bringe Nordens Fremtid Lykke."

De sædvanlige Haandkys, hvormed Ceremonien tidligere sluttede, men over hvilke der i den liberale Presse har været ført saa stærke Anker, var denne Gang strøgne af Ceremoniellet.

Prindsesse Lovisas Formæling. Lovforslagene om Udstyr af de Hs. kgl. H. Kronprindsen overdragne Slotte og om Naalepenge og Livgeding til Hds. kgl. H. Prindsesse Lovisa er i det danske Landsthing enst. overgaaet til 2den Behandling. Der fandt ingen egentlig Forhandling Sted. Konseilspræsidenten anbefalede dem kort til Thinget, og Lehmann erklærede med nogle faa smukke Ord, at det var paa hele det danske Folks Vegne, naar Landsthinget ved denne Leilighed bød Prindsesse Lovisa et „Velkommen til Danmark!" I Huset lød almindeligt Bifald.

Kong Georg af Grækenland skal ifølge Gaulois have tilskrevet Keiser Frants Josef et egenhændigt Brev, hvori han fremstiller Striden mellem Tyrkiet og Grækenland som en Religionskamp og erklærer det for enhver kristen Fyrstes Pligt enten at støtte Grækenland i dets Kamp med Mohamedanismen eller ialfald at forholde sig neutral.

Paa Kasinotheatret i Kjøbenhavn opføres i denne Tid et Sørgespil af den gamle tyske Mestersanger og Skomagermester Hans Sachs, der skrev sit første Digt Anno 1515. Stykket spilles efter en Oversættelse af Erik Bøgh med et gammeldags Udstyr, der saavidt muligt svarede til det oprindelige. Oversætteren havde blandt den store Mængde af „ernstliche Trauerspiele und liebliche Schauspiele," som Hans Sachs har efterladt, valgt et Stykke, som i Oversættelsen betitles: „Hertug Konkretus og hans Datter."

Nød i Sverige. I Småland og paa Øland hersker der endel Nød, og til Fordel for de Nødlidende skal der den 1ste Februar paa Stockholms Børs afholdes et Bal, hvori hele den fornemme Verden vil deltage. Kongefamilien vil beære det med sin Nærværelse.

Dødsfald. Den 19de Januar døde i Kjøbenhavn efter længere Tids Sygelighed den danske Digter og Forfatter Klaudius Rosenhoff. Han var født i Kjøbenhavn den 18de Novbr. 1804; hans Fader var Fyrbøder i Admiralitetet, altsaa i en Stilling, som ikke tillod ham at offre Meget paa Sønnens Opdragelse, saa at han i Ordets egentligste Forstand blev Autodidakt. Klaudius Rosenhoff har skrevet om en næsten utrolig Mangfoldighed af Gjenstande, snart med sit Navn, snart under mere eller mindre let gjennemskuelige Forklædninger, og alene Listen over den kjendte Del af hans Arbeider er meget lang. For den ældre Slægt var han mest bekjendt som Udgiver af „Den Frisindede", et Ugeblad af blandet Indhold, der udkom fra 1835 til 1846. I den skjønne Literatur tager Rosenhoff Plads med sine „Noveller, Digte og Humoresker" (1841—42), der har samlet nogle af hans indtil da udgivne Ting, medens de senere er spredte omkring i en Uendelighed af Dagblade, Ugeblade, Maanedsskrifter, Kalendere, Nytaarsgaver og lignende Samlinger. Tre Hovedretninger bør udpeges: Musiken, Kronologien og Astronomien. Han antages at have leveret en Mangfoldighed af historiske Mærkedage til Kalendere og Blade, har skrevet flere populær-musikalske Værker, og i Astronomien var han utrættelig. „Fædrel." var gjerne hans astronomiske Monitor, og med sine ofte selvlavede Instrumenter gjorde han mangen en astronomisk Professor til Skamme.

Fra Slesvig. En dansk Folkehøiskole paatænkes nu ogsaa oprettet i Flensborgegnen, idet 46 Mand fra Byer i Sundeved indbøbde til et Møde i Ullerup den 28 Januar for at drøfte denne Sag.

Den franske Armee udgjør efter den nylig for Kamrene fremlagte „blaa Bog„ i det Indre af Landet (aktiv Armee) 378,852 Mand; i Algier 64,531 Mand, i Italien 5328 Mand. Naar man fratrækker de permitterede Soldater (114,000 Mand) er den virkelig effektive Styrke 334,280 Mand. Reserven bestaar af 198,546 Mand, og Nationalgarden af 381,723 Mand.

Jefferson Davis, der for Tiden opholder sig i Paris, ligger farligt syg.

Telegrammer til Indredepartementet angaaende Vaarsildefisket, dateret Kallevaag 23de ds. Aften: Idag er fornummet Vaarsild i Søndredistrikt ved Udsire og i dette Distrikt vestaf Frøiskjærene langt tilhavs, idet der er opfisket enkelte Tønder. Var ogsaa begyndt komme tilsyne større Mængder, fiskesøgende Almue kommer fremdeles ud til begge Distrikter. Havet roligt;

og angaaende Lofotfisket, dateret Svolvær 23de ds., Aften; Meget faa Fiskere fremkomne. Denne Uge 3 Søveirsdage. Fangsten god overalt, dog bedst Henningsvær og Stamsund, hvor fleste Baade.

Storthinget.

Fredag den 22de Januar holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørenssen.

(Slutning fra No. 19.) Holmboe paaviste ved yderligere statistiske Data Retmæssigheden af de finmarkske Byer i dette Spørgsmaal sammenlignet med flere af de søndenfjeldske Smaabyer. Hvad der imidlertid stod for ham som den væsentligste Grund, var Hensynet til de finmarkske Byers Vigtighed for Nationalitetsforholdene deroppe; hvis det skulde lykkes at styrke og bevare Norskheden hos Befolkningen, burde Intet forsømmes, som kunde bidrage dertil, og han vidste Intet, som i denne Henseende vilde blive saa opmuntrende som at skjænke Byerne en Plads blandt Repræsentanterne i denne Forsamling. Richter hørte aldrig mere end to Variationer, naar der her i Thinget var Tale om Grundlovsforandringer: enten var det for gammelt eller for nyt. Denne Gang havde imidlertid ikke nogen af disse Grunde Chancen for sig; han kunde demonstrere dette ved at henvise til det Urimelige i at paalægge Folk at foretage Valgreiser saa lange som Pilegrimsfarter til Rom og Jerusalem. Han vilde lægge Alle, der interesserede sig for Sagen, paa Hjerte ikke at lade sig sprede af Hensyn til det Uvæsentlig, Spørgsmaalet nemlig om Fordelingen af de to nye Landrepræsentanter. Interesserne i de nordlandske og finmarkske Distrikter var meget enkelte, i Modsætning til Forholdene i Søndre Trondhjems Amt; de sydlige Bygder kunde desuden uddanne dygtigere Repræsentanter. Motzfeldt kunde i Alt tiltræde Rigtigheden af Steens historiske Fremstilling af Forholdene fra Valgforretningen i Tromsø i 1857; han udtalte sig varmt for det foreliggende Forslag, ifølge hvilket der vilde blive en særegen Repræsentation for Finmarksbyerne og Tromsø og hvorved man fik en fyldigere Repræsentation for Landet i det Hele. Hammerstad vilde stemme for Komiteindstillingen, skjønt han holdt stærkt paa Grundloven. Men han betragtede ikke dette som en Grundlovsforandring, han fandt det kun at være en naturlig Udvikling af den Ordning, som var opstillet i 1859. Han var overbevist om, at det foreliggende Forslag, om det blev bifaldt, vilde blive et af de allerstærkeste Tilknytningspunkter mellem hine Distrikter og de øvrige Landsdele. Havde han Ret i dette, saa havde han ogsaa Ret i at stemme for Komiteindstillingen. Augustinusen vat sikker paa, at Folk vilde finde det besynderligt, om f. Ex. Bodø skulde stemme sammen med Kristiania; stort anderledes var det ikke deroppe med Hensyn til den fælles Stemmegivning mellem Tromsø og Finmarkens Byer. Han opgav de smaa Sidehensyn og stemte for hvilketsomhelst Amt, naar kun det store Formaal opnaaedes at skaffe Byerne deroppe særskilt Repræsentation. Schweigaard kunde ikke finde, at der var meget stor Sandhed i Talen om, heller ikke stort Behov til i sin Almindelighed at udvide Landets Repræsentation. O. J. Broch kunde ikke være enig med Schweigaard i, at dette Spørgsmaal kun var en Rangstrid mellem Byerne. Han holdt dette Spørgsmaal i Komiteindstillingens § 1 for saa vigtigt, at, om ikke Forslaget var fremsat fra en af Repræsentanterne deroppefra, saa burde de sydligere Byer have fremsat det, ja, vi burde endog have paatvunget dem en Ordning som den foreslaaede, selv om de havde negtet at modtage den. Sligt har vi jo gjort før engang. Smith-Petersens Sammenligning med Arendal og Grimstad fandt han ikke heldig; disse to søndenfjeldske Byer indtog desuden en aldeles exceptionel Stilling med Hensyn til sin Rigdom i Forhold til Folkemængden; men bortseet fra dem stod de finmarkske Byer i første Række efter Fredrikstad. Han holdt fremdeles paa sit principale Forslag, Litr. C, og han vilde dernæst subsidiært optage Litr. A og E, hvorefter Komiteens Indstilling burde komme. P. Jensen. Forholdene i de nordlige Distrikter var ikke saa ensartede endda, og der var Trang til denne Forandring. Han havde tidligere tænkt at stemme for Brochs principale Forslag, men vilde nu, da han saa, at dette neppe havde Udsigt til at gaa igjennem, ikke udsætte sig for derved at bidrage til at forskjertse Sagen, og stemte saaledes for Komiteens Indstilling. Michelsen vilde stemme for Komiteens Indstilling og dernæst for Brochs principale Forslag. Hvad han ved Betragtningen af denne Sag satte i første Række blandt de forskjellige Hensyn, var Hensynet til Statens Interesser, til det Forhold, at de store, tildels eiendommelige Interesser i hine Egne var ukjendte og urepræsenterede her. Matrikulen var allerede repræsenteret stærkt nok i Storthinget, og han vilde derfor gjerne bidrage til at skjænke ogsaa Sødistrikterne deres Ret. Kjerschow. Dette Forslag var ikke en Fordring af særegen finmarkskt Interesse; det var ogsaa af stor Vegt for det hele Land. Bagger imødegik en tidligere Bemærkning af Motzfeldt.

Idet Sagen derefter optages til Votering, blev det efter Forslag fra Præsidenten besluttet, at man først skulde votere over Brochs principale Forslag, som gik videst, med Hensyn til sine Følger, for de nordlige Distrikter, idet nemlig de to nye Landrepræsentanter derved vilde tilfalde Nordlands og Tromsø Amter. Forslaget forkastedes med 84 mod 25 Stemmer. De 25, som stemte derfor, vare: Faye, Irgens, Michelsen, Geelmuyden, Svanø, Tonning, Løken, U. Sverdrup, Riisnæs, Aga, Løberg, Dahl, Dr. Broch, L. Flor, Holmboe, Rode, Postmester Hansen, Bentzsen, Heggelund, Nergaard, Olafsen Daae, Sibbern, Kjerschow og Moen. — Dernæst forkastedes med 77 mod 32 Stemmer den samme Repræsentants subsidiære Forslag (det Alternativ, hvorved de nye Landrepræsentanter vilde tilfalde Akershus og Tromsø Amter). De 32, som stemte for dette Forslag, vare, foruden de forrige 25, følgende: D. Kildal, M. Kildal, Landmark, Balchen, Sørenssen, Steen og Kolbenstvedt. — Ligeledes forkastedes Brochs tredie Forslag (Forøgelse af Repræsentationen for Akershus og Nordlands Amter) med 83 mod 26 Stemmer, ved hvilken Votering Augustinussen og Sandberg stemte for, medens Faye, M. Kildal, Kolbenstvet og Moen nu stemte mod Forslaget. Den samme uheldige Skjæbne havde endelig ogsaa Komiteindstillingen, som faldt med 38 Nei mod 71 Ja. — Derefter Referat. Mødet hævet Kl. 2½

Møde 23de Januar. Præsident Aall, Sekretær Sørensen.

Til Behandling forelaa Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af endel Pensionsansøgninger.

Komiteen har foreløbig bemærket:

1. At Ansøgere, hvis Pensionsandragender have været behandlede ved et foregaaende Storthing, ikke bør opnaa nogen Forandring i de fattede Beslutninger, medmindre enten Vedkommendes Stilling i Mellemtiden væsentlig er forandret eller der fremskaffes nye Oplysninger, som bringer Vedkommende i et helt andet Forhold til det Offentlige, end tidligere forudsat. En modsat Fremgangsmaade vilde antagelig kun lede til, at ethvert Storthing blev overskiøiet med en Mængde Ansøgninger fra Personer, hvis Skjæbne tidligere havde fundet sit Afgjør.
2. At enhver Ansøger, der har undladt først at henvende sig til Kongen, bør, medmindre særskilte Grunde er forhaanden, afvises med sin Ansøgning. Det er nemlig klart, at ligesom man ellers forrykker den Forretningsorden, som Grundloven nærmest har tænkt sig, saaledes vilde det Modsatte i Regelen kun lede til Omsvøb og Vidtløftighed, da Storthinget ikke har den lette Adgang til paa Forhaand at indhente fornødne Oplysninger, som Regjeringen.
3. Storthinget i 1842 fattede følgende Beslutning:

„Betalingen for Embeds-Bestallinger bliver — — — — at anvende som et Fond til Understøttelse for Embedsmænds trængende Enker og Børn." Tilfølge denne Beslutning blev 17 Ansøgninger fra Embedsmænds Enker og Børn samtidig henlagte. (Se Storthingsforhandlingerne for 1842 9de Del Side 385—87, 1ste og 2den Del Side 85). En Beslutning lig den første er gjentaget ved senere Storthing. Derhos er der allerede ved dette som ved flere foregaaende Storthing bevilget 5000 Spd. aarlig til Gratialer og Eftergivelse af Summer, som skyldes Statskassen. (Se Indst. S. No. 10 Side 18 Post 16). Hint Fond kommer udelukkende Embedsmænds trængende Efterladte tilgode, hvad der ogsaa for den væsentligste Del er Tilfældet med de ovenommeldte 5000 Spd. Siden Beslutningen ved 1842 Aars Storthing blev fattet, have de senere Storthing vedtaget som Regel ikke at tildele Embedsmænds trængende Efterladte Pension — en Regel, hvorfra der kun under ganske særegne Omstændigheder er skeet Afvigelse. Det er saaledes en Selvfølge, at hellerikke nærværende Komite kan indlade sig paa at anbefale Ansøgninger om Pension fra deslige Personer til Indvilgelse.

De 4 første Poster, om at O. Melbyes, H. Evenssens, A. Hansens samt Fru Lindemanns Ansøgninger om Pensioner ikke bevilges, bifaldtes enst. Post 5: Pension til Enke efter Landbrugs-

kemiker Anton Rosing bevilges ikke. Sverdrup haabede, at Enken vil, faa bevilget en Pension af Gratifikationsfondet. Aschehoug mente, at det var vanskeligt at faa af dette Fond, og foreslog derfor 50 Spd. bevilget af Statskassen. N. Kildal og Valstad udtalte sig imod Aschehoug. Sverdrup foreslog 100 Spd. aarlig bevilget, til hvilket Aschehoug gik over. Jaabæk var med Valstad enig i, at man havde Erfaring nok for, at man gjorde bedst i ikke at optage nye Klasser af Pensionsberettigede. Sæhlie og Smith-Petersen udtalte sig for Sverdrups Forslag, O. Wiig derimod. Aschehoug udtalte sig yderligere om A. Rosings Fortjeneste for at gjøre det matrielle Arbeide produktivt. Jaabæk indvendte herimod, at ogsaa det aandelige Arbeide gav Udbytte, saaat Følgerne strakte langt, dersom man gik ind paa denne Bevilgning. Sverdrups Forslag forkastedes med 61 St. Post 6, 7 og 8: At Pensioner til Enkefruerne K. Borchgrevinck, Sevaldsen og Merk ikke bevilges. Komiteindstillingen bifaldtes enstemmig. Post 9 angik Pension til afskediget Kaptein Herman Bay som udmærkede sig i Norges Selvstændighedskamp mod Sverige i 1814 og nu er 78 Aar gammel. N. Kildal og Balchen oplyste forskjellige Ting om Bays Krigsbedrifter og Liv. Jaabæk udtalte sig mod Pension, og kunde ikke indse, at det var noget Fortjenstligt, at have slaaet endel svenske Fiender ihjel, da vi nu var Venner med Svenskerne. Kildal troede, at et Folk, som havde nogen Selvstændigheds- og Æresfølelse, altid vilde omfatte Mænd som Bay med Velvillie og Kjærlighed. Schulze talte i samme Retning som Kildal. Til Jaabæk bemærkede han, at det jo ikke var Meningen, at de, som herefter „sloge Svensker ihjel“, skulde have Krav paa Nationens Paaskjønnelse. Valstad talte for Pension. J. Sverdrup udtalte sig med Styrke og Varme for de Mænd, som har staaet og vilde staa i Fædrelands Thermopylær, naar det gjaldt. Saadanne Mænd som Bay kan man ikke skatte for høit. Hans Forhold skal ligesom flere Patrioters fra 1814 staa i et nyt Lys, naar vor Selvstændigheds Historie blev streven af en sandhedskjærlig Forfatter. Talent, Fædrelandskjærlighed og Mod kunde ikke vurderes for høit. Store Minder var det, vi byggede vore Fremtids Forhaabninger paa. Han vilde stemme for Kildals Forslag om et Tillæg af 100 Spd. aarlig til den tidligere bevilgede Pension 400 Spd. Jaabæk bemærkede, at Bay ikke havde gjort mere end sin Pligt ved at gaa Død og Fare imøde for Fædrelandets Forsvar. Loitnant Brandt imodegik Jaabæk og ytrede, ligesom tidligere Kildal og Schulze, at Grunden til, at Bays Bedrifter ikke var fremstillede i et saa stort Lys i de Krigshistorier, man hidtil havde, var den, at man ikke havde nogen fuldstændigere Krigsberetning. Vogt henholdt sig til Sverdrup og Brandt. Løken gik som Medlem af Komiteen over til Kildals Forslag. Hammerstad var fuldstændig enig med Sverdrup, at det gjælder at paaskjønne Fædrelandskjærlighed og Mod, og han vilde derfor gjerne have stemt for, at Bay skulde have sin fulde Gage i Pension. Geelmuyden vilde paa Grund af Bays høie Alder foreslaa, at Pensionen blev at beregne fra Begyndelsen af forrige Budgettermin (1ste April 1866). Kildals Forslag bifaldtes mod 4 Stemmer og Geelmuydens med 55 St. mod 48. Post 10: Elsebet Elise Stoltenberg, Enke efter Distriktslæge i søndre Midthordland, Andreas Stoltenberg, bevilges, saalænge hun i ugift Stand forbliver, samt indtil hendes yngste Barn har fyldt sit 18de Aar, i aarlig Pension af Statskassen 120 Spd., regnet fra Mandens Dødsdag den 1ste September 1868. Jaabæk vilde stemme imod denne Post, han vilde her kun gjøre opmærksom paa, at hun havde Formue. Det var ikke sagt, hvor stor den var. M. Kildal forsvarede Komiteens Indstilling; Formuen var anført som liden. Kjerschow talte for Komiteens Indstilling. Han havde kjendt Stoltenberg som en ualmindelig nyttig og selvopofrende Mand. Komiteens Indstilling bifalds mod 15 St. Post 11: Til yderligere Paaskjønnelse af Enken Gunhild Marie Henriksens fortjenstfulde Forhold ved i Tiden fra 6te til 13de Febr. 1868 at holde Feiestens Fyr tændt, bevilges hende 100 Spd. (Enst. bifaldt). Post 12: Den af forhenværende Prokurator Jens Møller ansøgte Pension bevilges ikke. Postmester Hansen var det dissenterende Medlem i Komiteen, som havde ment, at en Pension paa 120 Spd. burde bevilges ham. Taleren vilde optage sit Forslag, dersom han fandt, at flere var af hans Mening. Motzfeldt fandt, at denne Pension burde bevilges, da Ansøgeren, trods sin svage Helbred, havde vist sig som en nidkjær og dygtig Mand. Han var nu i saadan Nød, at han, hvis han ikke fik Pension, maatte tage sin Tilflugt til Fattigkassen. Han var en saa ærekjær Mand, at dette formodentlig vilde koste ham Livet. Bagger udtalte sig i samme Retning. Vogt forsvarede Komiteens Indstilling. Yderligere Bemærkninger gjordes af Hansen og M. Kildal. Ved Voteringen forkastedes Hansens Forslag mod 16 St.

Blandinger.

Opoffrelse. De amerikanske Blade meddele følgende rørende Exempel paa Opoffrelse hos et Barn: I Ny-Brunsvig forvildede sig for kort Tid siden tre Børn, af hvilke det ældste, en Pige, var 6 Aar gl., de andre 3 og 4 Aar. Det var i en vild Egn, og Veiret var raat og stormfuldt, saa at den Ældste maa have indseet, at det var forgjæves at haabe paa Hjælp inden Nattens Frembrud. Hun gjorde derfor Forberedelser til at beskytte de Smaa, og satte dem hen paa et Sted, hvor de vare mindre udsatte for Veirliget, tog de fleste af sine egne Klæder af og svøbte dem ind deri. Derefter gav hun sig ifærd med at afrive Græs, Blade og Grene, af hvilke hun dannede et Slags Hytte over de Smaa. Da Børnene næste Dag bleve fundne, vare de to Smaa endnu ilive, hvorimod den Ældste laa ihjelfrossen paa Jorden under det sidste Bundt Grene, som hun havde slæbt sammen til de Andres Beskyttelse.

Komponisten Gluck. Man spurgte engang Komponisten Gluck, hvad han elskede mest i Verden. „Tre Ting“, svarede han; „Vin, Penge og Berømmelse“. Hvad, raabte Alle; De er ikke oprigtig? De sætter Vin og Penge foran Berømmelse. „Ingen kan være oprigtigere“, svarede han; „for Penge kan jeg kjøbe Vin, Vin opliver min Aand, og min Aand skaffer mig Berømmelse“.

Mekanisk Geni. En Uhrmager i Köln har ved mange forskjellige interessante Arbeider lagt for Dagen et overordentligt mekanisk Geni. I hans Vindu staar der saaledes nu et Arbeide, der fængsler alle de Forbigaaende. Fra en liden Høi løber en smuk, ung Herre med hurtige Skridt bag efter en foranilende Dame, hvem han ivrig bestræber sig for at indhente uden dog nogensinde at naa sit ønskede Maal. Den lille Dame synes nemlig at være uartig; thi naar hun fra Tid til anden dreier Hovedet, og hun fremdeles ser den forelskede Forfølger bag sig, fortsætter hun øieblikkelig sin Flugt. Det er ikke alle Damer, der gjøre saa.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles sunket og staar lavest i Nordland. Frisk vestlig Vind i Christianssund, østlig i Aalesund, ellers stille. Sne i Bodø og Aalesund, ellers overskyet. Temperaturen er nogle Grader under Normalstand. Ingen Udsigter til snarlig Veirforandring.

Bekjendtgjørelser.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg,** Prindsensg. 10.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3. S. Brun, Sogneprest.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge,** Storgaden No. 17.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.

Christiania den 2den Januar 1869.

Joh. Mathiesen, Dreier & Messingarbeider.

Bøger.

Skriftetaler af **Norske Geistlige.** Samlede og udgivne ved J. N. Skaar og T. Thygesen. Pris 60 ß, indb. 80 ß. **Jacob Dybwad.**

„Svein Urædd“

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ₰ Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 3 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill. **H. J. Jensen,** Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Venetianskrødt.

Et lidet Parti Venetianskrødt, extra fint svensk Kridt, engelsk Kjønrøg og fint engelsk Bruntrødt sælges til billig Pris i **Jacobsens** Farveudsalg.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Vadskning** for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslags Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck.** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.
hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af **Axel Bøckman,** Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stk. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stk. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af **Axel Bøckman.** Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dyppevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Tapeter.

Mit stedse vel assorterede Lager af udenlandske **Tapeter** til Fabrikpriser anbefales af **Axel Bøckman,** Peter Petersens Gaard, Carjohansgade 16.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4. **Simers & Co.**

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.** Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.
Alle Sorter Trær og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.
Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri,** Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Til Publikum.

Alt, hvad der angaar Bladets Redaktion, saasom Opsatser, Meddelelser og Forespørsler, stiles til den ansvarlige Udgiver: **Anthon Bang, Munkedamsveien No. 13,** i **betalte** Breve, da man ellers udsætter sig for, at de bliver liggende paa Postkontoret, saasom ingen ubetalte Breve løses. Ønskeligt vilde det være om Indsendere altid vilde henvende sig til Redaktionen under Navn. Derved vil megen Vidtløftighed og Tidsspilde undgaas, og man kan trygt stole paa Anonymitetens Bevarelse. Forøvrigt vil Vedkommende under en egen Rubrik „**Brevverling**“, paa Sluten af Bladet, faa behørig Oplysning om det Indsendtes Skjæbne, naar det er modtaget, og om det vil blive optaget, eller saavidt muligt, hvad derfor er iveien. Personlige Henvendelser til den ansvarlige Udgiver kan ske den hele Dag med Undtagelse fra 2—5 Eftermiddag i hans Bolig, No. 13 i Munkedamsveien.

Alt, hvad der angaar Bladets Expedition, saasom Rekvisitioner, Forsømmelser, Indbetaling af Kontingent o. s. v. ster i **aabne** Breve, med Undtagelse af Penge, der behandles som Pengebreve ialmindelighed, — stilede til „**Dagbladets**“ **Expedition i Kristiania.**

Bedes bemærket.

Da kun et meget lidet større Oplag gjøres, end haves Abonnenter, vil de, der gjerne vil have Bladet fra Begyndelsen, gjøre bedst i at abonnere strax.

Bekjendtgjørelser maa indleveres inden Kl. 12 den Dag, Bladet udkommer.

Forfattere eller Forlæggere, der ønsker Bøger anmeldte i „Dagbladet“, vil behage at levere et Exemplar i Bladets Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 21. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 26de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogn- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.) Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Bardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Biri og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6–8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5–7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Wien, 25de Jan. Officiøst: De fra græske Kilder stammende private Allarmtelegrammer om Grækenlands afslaaende Holdning ligeoverfor Konferentsbeslutningerne ere aldeles grundløse. Det er neppe tænkeligt, at Grækenland vil fatte nogen Beslutning før Walewskys Ankomst.

Konstantinopel, 25de Jan. Hobart Pascha har forladt Syras Farvande, efterat Øvrigheden har afgivet Løfte om, at „Enosis" ikke skal forlade Havnen. For Krigstilfælde har Vicekongen af Ægypten stillet 5000 Mand og en Flaade til Portens Disposition.

No er det Tid.

(Af „Svein Urædd").

Aa skifta Hogg er Mannsens Leik,
Naar Staalet ligg i Armen lagt,
Han helder vil seg bløda bleik,
En hanga dormande paa Vakt.

No er det Tid aa ganga fram
Fyr deim, som hava Handalag,
No stiga innom Vigvoll-Tram
Dei, som vil liva fyr eit Slag.

Med Spjot og Sverd det bere laust
Paa Trælehopens turkad Skinn;
Dei unge Nordmenn standa traust
Og bjoda fleire koma inn.

Og kjeme du med Trælesverd
Og framandt Merke i di Hand,
Daa spaar eg deg ei usæl Ferd, —
Den Lagnad ligg til dette Land.

Men kjeme du som Merkesmann
Fyr gamle Noregs Heilagdom,
Daa Mannsens beste Lut du fann,
Og Fjellet helsar deg med Ljom.

Stig difyr fram, no er det Tid,
Lat Soga sjaa, ho finne deg
I Fylking, der dei innpaa skrid,
Og inkje der, dei undan dreg.

Breve fra Storthinget.

IV.

Den vigtigste Begivenhed inden Storthinget i Ugens Løb, er Overbringelsen af de kongelige Forslag, om Bevilling af 20,500 Daler til Brudeudstyr for Prinsesse Lovise, og Forslag til en ny Unionsakt med Sverige. Den første Sag kommer vel Storthinget baade vel og vakkert ifra; thi vel kan det være noget trangt om Penge, vel er Budgettet noget „spændt", som man siger, men vi har nu Æresskillingen igjen endda, og selv Jaabæk kommer kanske til at istemme Ja til denne Udgift, skjønt han vist helst vilde slippe at fortælle sine Venner det. Vi faar vel sige som Gaardmanden, naar han skal udstyre sin eneste Datter: „Hun kommer nu ikke igjen atte".

Ganske anderledes skjæbnesvanger vilde den anden Sag være, om den havde Udsigt til at gaa, men derfor er der nu Gud ske Lov, ikke synderlig Rimelighed.

Dersom vi havde havt en Styrelse, som det havde været noget Gavn i, saa havde den vel fraraadet Hs. Majestæt, at forelægge Norges Storthing et Forslag, som den paa Forhaand maa vide er Nationen aldeles imod, som intet Storthing kan gaa ind paa, og som kan komme til at udøve en uheldig Indflydelse paa den harmoniske og naturlige Udvikling af Forholdet til Broderfolket. Og dersom ikke Majestæten vilde have lyttet til deres Raad, saa skulde vore Statsraader have traadt af, og Nationen havde modtaget dem med Glæde. Men det ser ud til at vore Statsraader tænker mere paa at blive siddende paa sine Tabouretter. Hvad som er vist er, at Handsken nu er kastet til det norske Folk, og den gjælder at optage den med Værdighed og Ro og ruste sig til Kampen efter bedste Evne. Den, som lever til næste Storthingsvalg, vil vistnok blive Vidne til, at Forslagets Forkastelse fra Lindesnæs til Nordkap opstilles som Valgprogram med ellers ukjendt Enstemmighed.

I enkelte, skjøndt visselig ganske enkelte, Kredse vil der vel blive Kamp og maaske voldsom Kamp; thi vi vide, at Amalgamisterne ikke sparer paa Kræfter, naar det gjælder en Sag som denne, hvor Nationalitets- og Selvstændighedsfølelsen reiser sig mod en misforstaaet Statsklogts usunde Theorier. Men vi nære ikke nogen synderlig Frygt for, at det skal kunne lykkes i noget synderligt Mon at indvirke paa Valgenes Karakter til Fordel for Revisionsforslaget. Vi betvivle heller ikke, at nærværende Storthing, om en Anledning dertil skulde gives, vil benytte denne til at udtale sig med Styrke mod Revisionen.

Det er ingen god Tilstand dette, at Storthinget maa føle sig opfordret til at optræde saaledes; men det gjælder her formeget til at man skulde kunne forsvare at tage Hensyn til Ministerium, der paa engang er saa svagt, at Storthinget i flere Tilfælde maa gjøre sig op i en Administrations-Komite og saa blottet for Syn paa Folkets Trang og Tarv, at den kaster frem en Sag, som den omhandlede.

Blandt Sager, der i forrige Uge ere afgjorte i det samlede Storthing, hører ogsaa Sagen om Ophævelsen af § 92 i vor Grundlov, der ogsaa denne Gang faldt med 59 St. for Ophævelsen og 50 mod. Trods dette store Stemmetal tror Mange, at Sagens Gjennemførelse ikke er saa fjern.

En Grundlovsforandring af ulige større praktisk Betydning har, som Aviserne allerede har berettet, ogsaa været behandlet, nemlig den, at give de 3 nordligste Byer: Hammerfest, Vardø og Vadsø en egen Repræsentant. Denne Sag er ikke ny; den var ogsaa fore paa forrige Thing, men gik heller ikke da igjennem.

Dette Spørgsmaal har en større Bærevidde end det lader til, at Mange vil tro; thi man kan nu gjøre hvad man vil for Finmarken, baade med at skaffe dem egen Amtmand og Telegraftraad; saalænge de ikke have sin egen Repræsentant i Nationens store Raad, saa vil de føle sig tilsidesatte; dette vilde ogsaa 3 lignende Byer, om de havde ligget i en sydligere Landsdel have gjort, dersom de havde været i den samme stedmoderlige Stilling som de finmarkske Byer nu er. Her er desuden ogsaa saadanne praktiske Vanskeligheder tilstede, ved den nærværende Ordning, at man maa blive rent forundret ved at høre dem omtale.

Disse 3 Byer skal nemlig, som det nu er, have Repræsentant sammen med Stiftsstaden Tromsø, og Følgen heraf er, at det si alene er vanskeligt i lovlig Tid at faa Storthingsvalget afholdt, da Tromsø og Vadsø ligger 100 Mile fra hinanden; men den Urimelighed kan ogsaa indtræffe og er virkelig indtruffen nu, at naar de 3 nordligste Byer slaar sig sammen, saa kan de ved sit større Antal Valgmænd, om de vil, bevirke at Stiftsstaden Tromsø ingen Repræsentant faar. Dette Tilfælde indtraf netop ved sidste Valg, og saaledes har Norges sjette Stiftsstad ingen Repræsentant fra 19de ordentlige Storthing.

Man kan tænke sig 2de Maader at ordne Sagen paa: enten at fratage en af Smaabyerne syd paa Landet ved Skiensfjorden eller Flekkefjord med sine 1500 Indvaanere sin Repræsentant, eller borttage den 4de Repræsentant fra Trondhjems By, eller ogsaa forøge Byernes Repræsentantantal med 1 og Landdistrikternes med 2, saaledes, at Tallet paa Thingmænd forandres fra det nuværende Tal 111 til 114.

Paa forrige Thing havde Konstitutionskomiteen indstillet paa den første Fremgangsmaade, idet den foreslog, at Kjøbstaden Brevik skulde miste sin Repræsentant og slaaes sammen med Porsgrund, da man fandt, at endda vilde Smaabyerne ved Skiensfjorden blive stærkt repræsenteret i Forhold til Landets øvrige Kjøbstæder; men dette Forslag vandt ikke Anklang i Thinget, og forkastedes med 62 Stemmer mod 46.

Denne Gang tænkte man at gaa den modsatte Vei, og Konstitutionskomiteen indstillede mod 1 Stemme paa, at de 3 finmarkske Byer skulde faa 1 Repræsentant, mod at søndre Trondhjems og Akershus Amt fik hver 1, saaledes at Thingmændenes Antal forøgedes til 114. Selv med dette Tal vilde vort Land være svagere repræsenteret i Forhold til Folkemængden end Danmark og Sverige. Indstillingen foranledigede en levende Debat. Høiburokraterne fandt, at man havde nok af raabarkede Bønder før i Norges Thingsal. Skulde man nu faa 2 til, saa kunde „skikkelige Folk" snartsagt ikke sidde der længere; under et „Bonderegimente" vil naturligvis Alt gaa tilbage i Barbariet, det er alle burokratiske Visers Omkvæd.

Endel af Bondestanden syntes, at det var kostbart nok for Landet at føde 111 Thingmænd; skulde 3 slige kostbare Karle lægges til, saa blev det noget dyrt, og det kunde let blive Smalhans i Kassen. Slig Tale kunde nu forresten passe bedst for saadanne Folk som Østlandsmatadoren Aasgaard paa Nordli, der fandt, at Storthinget var et Onde, og at det derfor burde være sammen saa sjelden som muligt, i det høieste hvert 5te Aar.

Man havde her det underlige Skue, at en Del af Bondestanden var trællynt nok til at holde i Frakkeskjødene paa de allerstiveste Høiburokrater. For denne deres Optræden kan ventes en rosende Anmeldelse i „Morgenbladet", som vist vil finde, at dersom bare Bønderne vil handle slig, saa var de ikke saa „raabarkede" endda. Man faar nu se. For den ærede Repræsentant fra Skien, der løb fra sin Komiteindstilling i Stemmeretssagen, har Bladet alt strøet sin Virak. Stemmelisten er meddelt i Aviserne før, og saaledes kan Landets Indvaanere selv faa maale sine Folk. Sagen faldt som bekjendt med 38 Stemmer, altsaa manglede kun 2 Stemmer paa at Forslaget havde seiret.

Det Besynderligste af det Hele var dog, at Repræsentanterne fra Flekkefjord, Porsgrund og den 4de Repræsentant fra Trondhjem ogsaa stemte mod. Dersom nu næste Storthing beslutter at berøve enten Trondhjem sin 4de Repræsentant eller stryge Repræsentanten i Flekkefjord eller Porsgrund, saa vil altsaa disse Herrer ved sit Votum have bidraget til, at den By, som har sendt dem paa Thinget, berøves sin Repræsentant.

I Lørdags behandlede Storthinget endel Pensionssager og idag behandler Odelsthinget Loven om Samfrændeskifter i mindre Boer, der gik igjennem uden Debat efter Komiteindstillingen.

Angaaende Udfaldet af Kirkemødesagen skal de ivrigste af Johnsianerne være bleven yderst opbragte. De synes at mene, at Thingmændene maa være nogle ugudelige Kroppe, som slig kan tordne løs mod et saa uskyldigt (?) Kirkemøde!

Skal Storthinget for Fremtiden behandle Kirkesager, saa synes de, at der til næste Storthingsvalg maa gjøres en grundig Umbot for at faa et kristeligt Storthing. Ved næste Valg kan det saaledes let hende at de „Stille i Landet" skifte om sit stille Sind og Væsen og sender ud sine Barfodmunke for at agitere for Storthingsvalgene. Den omarbeidede Forklaring og Jensens Læsebog er nu Emner, som er saa vel udnyttede baade i Tale og Skrift, at man næsten maa se til at faa noget Nyt; thi nye Limer soper bedst.

„Bibelbud"*).

Afvigte Høst blev, paa Opfordring af en „Forening for den indre Mission" i Skedsmo, didsendt et „Bibelbud" fra Lutherssiftelsen. Angaaende dettes Virksomhed berettes bl. A. følgende: Hos en af det nævnte Bibelbuds aandelige Søstre, tjente en Pige omtr. 18 Aar gammel. Baade af sine Forældre og andre kristeligsindede Folk, har hun stedse havt Ord for at have været et sædeligt og tækkeligt Barn med gode Aandsevner, ligesom ogsaa hendes Forældres Hus altid blandt Bygdens Folk har været rost som stille og elskelig. Men da hun fra Hjemmet ei var vant til Hovedhængerie, eller til bestandigt at føre gudelige Talemaader i Munden, men, som andre Mennesker af hendes Alder, var livsfrisk og barneglad, blev hun snart baade sin Madmoder og „Bibelbudet," der ofte vankede i dennes Hus, til Anstød og betegnedes som den, der var meget„ nær Djævelens Favn," og hvem de derfor i en Hast maatte se at faa omvendt. En Dag gaar „Bibelbudet" hastigt ud i Kjøkkenet til Pigen, og forelægger hende dette alvorlige Spørgsmaal: „Har du givet Gud dit Hjerte?" Helt forvirret over denne Tiltale af fremmed Person, giver Pigen sin Skriftefader dette almindelige Svar: „Aanei, det er vel langt fra, det er, som det skulde være dermed." Efter flere lignende Udfrittelser: om „hun snart vilde omvende sig," om „hvorlænge det var, siden hun blev konfirmeret, og om hun altsaa længe havde gaaet paa den brede Vei" m. m., griber han tilslut under Hovedrystlen og Grinen med Ansigtet hendes Haand, ser hende skarpt ind i Øinene, maaler af en Tomme paa den ene Finger og siger med en skjærende Stemme: „Saalangt er du fra Helvede; did trækker en Traad dig, og den er ikke længere end som saa!" Dermed gaar han atter ind i Stuen til sin Vertinde. Enhver tænke sig Pigens frygtelige Stilling ligeoverfor en saadan Overrumpling! Man maa her uvilkaarlig komme til at tænke paa „Mester Jakob Bisp," der trykkede „Volle" i Knæ, forat faa ham til at „afværge Grønduls Aander**)." Men Følgerne blev her saa meget farligere, som Pigen ikke havde Volles Kraft til at taale Mishandlingen: (thi saa maa man paa begge Steder kalde det). Hun blev fra den Stund af sindssvag og faldt paa den Mørkhedens Tanke at forkorte sit Liv, saa man i flere Døgn maatte holde Vagt over hende; men da hed det, at „dette var Guds Straf over hende, fordi hun engang havde været paa Dans." (En vakker Kristendom!) Rigtignok er hun i den senere Tid, efterat hun kom hjem til sine Forældre bleven lidt bedre; men aldeles sandsynligt er det dog, at Eftervirkningerne af dette Stød vil komme til at leosage hende gjennem hele Livet og gjøre hende uskikket til at opfylde de Forventninger, man ellers havde til hende. For hendes Forældre, der i denne haabfulde Datter saa sin Glæde og Fremtidshjælp, er denne Tildragelse især en Hjertesorg; men vist er det, at ogsaa flere maa harmes over en saadan Adfærd, og det af en Mand, der fører det vakre Navn: „Bibelbud." Intet er sikrere, end at, dersom vi faar ret mange slige „Udsendinge" kring Landet, vil Bibelkjærligheden og den sunde Kristendom netop derved paa det Sørgeligste knækkes. Forresten maa man tillade sig at spørge, hvem der har dimitteret dette „Bibelbud," og hvorledes den Examen er beskaffen, der kan finde slige Mænd dygtige nok til at træde ud blandt Folket som dets Veiledere paa Livets Vei? Har man ikke religiøse Forkvaklinger nok i vort Land, om ikke ogsaa „Lutherstiftelsen" skal hjælpe til at gjøre det endnu værre? Dobbelt uforklarligt bliver dette Bræke- og Forhørsvæsen hos „Lutherstiftelsens" Budbærere os, naar vi ved, at deres „Instrux" i denne Henseende byder dem at holde Husandagt for de Familier, som „selv maatte ønske det." Enten er da baade deres Instruxer og Examen bare et pro forma, eller ogsaa maa disse Mænd, i Følelsen af sin Værdighed som „Bibelbud," tiltro sig Myndighed til at udøve hvilketsomhelst Herredømme over Sjælene i de Egne, hvortil de sendes; og skulde dette være Tilfældet, da har „Lutherstiftelsen" ført vort Land et Pavevæsen paa Halsen, værre end det, som i gamle Dage sendtes os fra Rom og da er det bedst, at den snarest muligt stryger sit lutherske Navn.

*) Opsatsen er os tilsendt fra en Mand, som er opgivet os som fuldkommen paalidelig. Red.

**) Se Ingemanns Romaner, „Prins Otto af Danmark," Side 204.

Kristiania, den 26de Januar 1869.

Hortens Befæstning som Hovedstation og Oplagssted for vor Flaade har altid været et frugtbart Emne til Strid. Der synes ligesom at ligge noget Hemmelighedsfuldt eller Uforklarligt over Valget af dette mindre heldige Sted, som man nu tænker paa at sløife som Hovedstation. Militærkomiteen berører i den i disse Dage trykte Del af sin Indstilling ogsaa dette Punkt, som imidlertid endnu henstaar uafgjort, da de forskjellige Autoriteter fremdeles ere meget uenige om, hvorvidt den videre Befæstning bør opgives, og Etablissementet flyttes til bekvemmere Steder. Komiteen har imidlertid indstillet, at der under Marinebudgettets 17de Post til „Befæstningsvæsenet" skal bevilges 11,200 Spd. i Budgetterminen til de af Regjeringen foreslaaede Kanonstande, samt 9000 Spd. til Torpedobaade og Undervandsminer til Kyst- og Havneforsvar, eller tilsammen 20,200 Spd. Af Regjeringen var under denne Post begjæret 32,000 Spd.

I Komiteindstillingen berøres ogsaa det bekjendte kongelige Protokoldiktamen, hvorved Kongen lægger sit Ord med i Laget i den Strid, som inden Regjeringen var opstaaet mellem Chefen for Armeedepartementet paa den ene Side og Chefen for Marinedepartementet og de øvrige Statsraader paa den anden om Forlæggelsen af Krigsskibene til andre Stationer. Hvad man nu end vil tænke om disse vanskelige Spørgsmaal, hvis Løsning maa forberedes af sagkyndige Militærautoriteter, saa synes det forøvrigt uundgaaeligt, at den frie og alsidige Meningsudvexling maa lide et betydeligt Afbræk — navnlig inden den militære Stand — ved saadant kongeligt Tilkjendegivende. Desuden giver hint kongelige Diktamen ogsaa Stof til adskillig Eftertanke derved, at Kongen saa at sige protesterer mod en militær Statsraads Opfatning af et for Landets Forsvar saa overordentlig vigtigt Spørgsmaal. Naar saadan Meningsforskjel mellem Kongen og en af hans Statsraader ikke har givet Anledning til, at denne har traadt af, saa maa dette formodentlig være grundet i en Erkjendelse hos alle Vedkommende af, at Kongen dog i Længden ikke kan arbeide med andre Statsraader end saadanne, som nyde Storthingets Tiltro.

Udlandet. De sidste Blade omtale næsten slet ikke det græsk-tyrkiske Spørgsmaal. Konferentsen har endt sine Arbeider, men man mener, at der mindst vil medgaa 4 Uger forinden alle Dokumenter ere underskrevne og udvexlede.

Ifølge „Neue Presse" vil Konferencen, dersom Grækenland ikke vil rette sig efter dens sidste Beslutning, endnu engang træde sammen for at raadslaa om, hvilke Forholdsregler der skal tages for at udføre Konferencens Beslutninger og forhindre et Udbrud af Konflikten. Magterne er for Tilfældet mest tilbøielige til at overlade Frankrige Udførelsen deraf.

Hvad man mest beskjæftiger sig med, er Keiser Napoleons Throntale. Nogle sige den er fredelig, andre krigersk. Begge har vel omtrent lige meget Ret. Et Blad sagde ganske rigtigen, at „Talen er naturligvis fredelig; som bekjendt, er alle Throntaler fredelige, indtil Krigen er i fuld Gang." I de franske Kammere synes Talen at have gjort et godt Indtryk. Næsten alle vigtigere Ytringer hilstes med stærkt Bifald. Ifølge Corr. Havas var der dog især to Udtalelser, som i ganske overordentlig Grad fandt Gjenklang hos det franske Folks Repræsentanter, og man har let ved at forstaa dette; thi de passede netop til Øieblikket. En Bifaldsstorm afbrød Keiseren, da han med berettiget Selvfølelse bragte Nationen det glædelige Budskab, at han havde naaet Maalet for sine stadige Anstrengelser, idet Frankrigs Stridskræfter og hele Forsvarsvæsen var blevne bragte op til en saadan Høide, at Keiseren, hvad Øieblik det skulde være, var rede til at forsvare Landets Ære og Uafhængighed. Den anden Ytring, som begeistrede de franske Repræsentanter, vedrørte de indre Forhold og Keiserdømmets Stilling overfor de gamle Partier. Det er ingen Overdrivelse, naar Keiseren siger, at de ved alle deres Anstrengelser neppe har været istand til at bringe Overfladen i Uro. Man ved fra Louis Philips Tid, hvorledes det gaar til i Frankrig, naar Regjeringen er upopulær, og naar der hersker Misfornøielse hos Folket. Alt er i stadigt Oprør, den ene Sammensværgelse, den ene Opstand kan neppe bie paa den anden, en feberagtig Uro har grebet Alle, Ingen stoler paa den følgende Dag, og Nationens Kraft forspildes i indre Kampe. Af alt dette har der ikke vist sig mindste Spor under den sidste Tid af det andet Keiserdømme, og man kan ikke sige, at de revolutionære Partier har været stærkt i Tvang, ialfald ikke i de sidste Aar. Den Fasthed, som Keiserdømmet har vist overfor Agitationerne, kan kun, som det heder i Throntalen, søges i en urokkelig Overbevisning hos det franske Folk om, at Keiseren stadig har havt Frankrigs Storhed og Lykke for Øie, og denne Tillid, som dels gjælder ham personlig, dels har sin Rod i det glimrende Navn, han bærer, er det paa den anden Side hans Pligt alvorlig at styrke. I Throntalen anføres tillige en anden Grund til Tilliden, nemlig at det napoleonske Dynasti har sit Udspring fra Folkesuveræniteten og vedblivende støtter sig til hele Folket. Jeg har, sagde Keiseren, en fast Tillid til den oprigtige Udøvelse af den almindelige Valgret.

Ifølge Efterretninger fra Spanien vare de den 18de ds. bekjendte Valg til Kortes faldne saaledes ud: 2995 Monarkiske, 720 Republikanske, 140 Absolutistiske og 60 Uvisse. Det er saaledes ingen Tvivl underkastet, at Monarkisterne har seiret og Bearbeidelsen for Thronkandidater er derfor i fuld Gang. Der heder nu, at den italienske General Cialdini, der for Øieblikket opholder sig i Madrid, ikke, som man hidtil troede, virker for Hertugen af Aostas Valg, men dermod for den 14aarige Prins Thomas, en Søn af Hertuginden af Genua. Forresten høres allerede meget om Striden ved Valgene. Man har saaledes stukket Vælgere, der hverken kan læse eller skrive, og af disse gives der Masser i Spanien, Valgsedler i Hænderne, der var stik modsatte deres egen Mening. De høiere Officerer havde sammenkaldt Militæret og forklaret det, hvad frie Valg havde at betyde, og denne Forklaring gik ud paa, at de burde stemme, som Regjeringen ønskede det. Den voxne Ungdom i Madrid holdt Dagen før Valget en Forsamling i Universitetsbygningen for at overveie, paa hvilken Maade den kan bidrage til Republikanernes Seier. Den provisoriske Regjerings upopulæreste Handling er nemlig den, at alle unge Mænd under 25 Aar er udelukkede fra Deltagelse i Valgene. Man anslaar disses Antal til 800,000, og ikke med Urette paastaa Republikanerne, at denne Forholdsregel er tagen for at svække deres Parti. Ved det Møde, der afholdtes og hvor der herskede den største Ro og Orden, besluttede de unge Folk at dele Madrid i Distrikter og at anbringe Agitatorer under en Anfører i hvert af disse. Som man vil have seet af Ovenstaaende har deres Bestræbelser dog ikke baaret andre Frugter, end at Republikanerne have opnaaet et anstændigt Mindretal.

Steenstrups Kuglesprøite. Dette nye, forfærdelige Krigsvaaben, som den talentfulde og driftige Værksmester Steenstrup paa Horten ifjor opfandt, og som da blev prøvet paa Hovedøen, har nu undergaaet nogle yderligere Forbedringer. En Officer, som har overværet en for nogle Dage siden stedfunden ny Prøveskydning, skriver herom:

„Paa Søen vare 4 Bøier, der hver over Vandfladen fremviste en Flade af 8 Tommer i Firkant, udlagte i respektive 200, 400, 600 og 1000 Alens Afstande fra Skydepladsen. Der blev dog kun skudt paa No. 1, 2 og 4, da No. 3 (500) paa Grund af Beliggenheden og Belysningen var vanskelig at se. Paa alle disse Afstande viste Skudsikkerheden sig særdeles stor. Ved Sigtningen og især efter nogle faa Prøveskud viste Vaabenet sig saa velrettet, at alle Kugler sloge ned i den umiddelbare Nærhed af Bøien og saagodtsom paa samme Sted. Ved hurtig Skydning af 100—120 Skud pr. Minut faldt hvert følgende Skud en liden Smule fjernere end det foregaaende, medens Retningen viste sig fuldkommen bevaret. Denne Forrykkelse i Høide var en Følge af Rekulen, der blev saameget mere virksom, som Grunden, hvorpaa Hjulene hvilede, var bedækket med nogle Tommer dyb Sne og saaledes let gav efter. Derved kunde heller ikke Sigtningen foregaa med fuldkommen Nøiagtighed. Bøien paa 200 Alen viste sig gjennemboret af 7 Kugler. Der blev skudt omtrent 50 Skud paa den. De øvrige fjernere liggende Bøier vare ikke direkte trufne, men er man overbevist om, at Resultatet ogsaa for disses Vedkommende vilde været bedre, dersom Vaabnet havde været stillet paa fastere Grund. I det Hele affyredes der omtrent 150 Skud. Ved et af disse skede Antændelsen, paa Grund af en Feil ved Patronen, noget for langsomt. Dette havde til Følge, at en Del af Krudtgassen slap ud i Kammeret og trykkede paa den tynde Bundflade, som derved faldt ned. Kuglen blev alligevel skudt ud af Løbet. Da der imidlertid ved Bundfladens Konstruktion var taget Hensyn til et saadant muligt Tilfælde, voldte det ingen anden Ulempe end et Øieblik Stansning i Skydningen, der fortsattes som før, efterat Pladen var skudt ind paa sin Plads.

Til Slutning foretoges der, uden at forandre Hjulenes Stilling, ved blot at dreie Panseret med Løbene til Siderne, en Spredning af Kugler over en større Flade. Derved blev over et Sektor med Radius lig Skudvidden og en Vinkel paa 20 a 30 Grader udsendt en Kugleregn med en Hastighed af omtr. 2 Skud i Sekundet. Man vil altsaa paa 200 Alens Afstand uden at bevæge Hjulene kunne nedskyde en Frontlinie paa 100 Mand. Den moralske Virkning af en saa hurtig, regelmæssig og uafbrudt Skydning vil naturligvis ogsaa være af overordentlig Betydning.

For dem af vore Læsere, der slet ikke kjende Kuglesprøitens Indretning, vil det maaske være af Interesse at erfare følgende: Et vertikalt Jernpanser, der hviler paa 2de lette Jernhjul, beskytter fuldkommen den Mand, der skyder, mod Rifleskud, affyrede i 10—20 Alens Afstand. Gjennem Pantseret stikker frem 4 paralelle Løb af 4''' Kaliber. Bag Løbene er anbragt et Kammer, som indeslutter Mekanismen, der ved Dreining af en Sveiv bringer Patronerne*) ind i Løbene, affyrer dem og kaster den brugte Kobberhylse ned i en Sæk, der er fæstet til Bundpladen i Kammeret. Sigtningen foregaar enten gjennem Huller i Pantseret, saaledes borede, at en indtrængende Kuglesplint kastes til Siden uden at træffe den sigtende, eller ved et Vinkelrør med Speile og Filament. Sprøiten kan betjenes af 1 Mand, men fordrer 2de i ujevnt Terræn. Alt synes udført med Soliditet og særdeles Simpelhed.

At ingen afgjørende Dom om Vaabnet kan fældes efter en enkelt Prøveskydning, som nærværende, er naturligt, men saameget tør dog siges, at det synes at have en Fremtid for sig, saameget mere som den ihærdige Opfinder visselig med sin anerkjendte praktiske Dygtighed vil vide at afhjælpe de mindre Mangler, der muligens ved længere Brug skulde komme tilsyne."

Telegrafliniens Forlængelse til Vardø har ifølge en Brevskriver til Aftbl. vakt stor Glæde i nævnte By. Ved Efterretningen om Storthingets liberale Bevilgning til denne Telegraftraad besluttede man at illuminere paa det Festligste. Et Folkemøde blev afholdt i Turnhallen, hvor Taler og Fædrelandssange afvexlede. Festen endte med et Fyrværkeri, som tog sig herligt ud under det storartede Nordlys, som hin Aften flammede over Himmelen. Vardøfolket venter nu med Længsel paa, at Storthinget ogsaa vil bevilge 30,000 Spd. til et Havneanlæg, som vil være af stor Vigtighed under Fiskeriet, da Byen besøges af 6 a 800 Baade og 700 Fartøier, og tidt anløbes af de omtrent 1000 Skibe, som aarlig fare paa Hvidehavet. Kommer nu Farten paa Ishavet istand, som Tønsbergeren Svend Føyn tænker paa, vil Vardø blive en vigtig Stad, som Stapelplads for de russiske Varer.

Til Uddeling paa Kong Karl Johans Fødselsdag den 26de Januar har H. M. Kongen ladet tilstille Kristiania Understøttelsesselskab for Husarme en Gave af 100 Speciedaler.

Herr Wm. A. Stakemann er udnævnt til svensk og norsk Vicekonsul i Manzanillo under Generalkonsulatet i Havana.

Under 21de d. M. har det ifølge Posttidningen naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at tilbagekalde Ministerresident i Madrid, Friherre Eugéne F. L. O. von Stedingk fra denne Stilling og at udnævne til Ministerresident i Madrid Kabinetssekretær F. T. Lindstrand, samt til Ministerresident i Konstantinopel Legationssekretær Oluf Stenersen. Under 22de d. M. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne til Kabinetssekretær Legationssekretær i London Friherre Lave G. Beck-Friis, og til

*) Kuglesprøiten fører 4 a 5 Cylindere, som hver indeholder 100 Patroner, og hvorfra en for en letvindt svadserer ned i Kammeret. Naar 100 Skud ere udskudte, kan Affyreren med venstre Haand bytte Cylinder.

Et Hul i Lommen.

(Efter Sylvanus Cobb, jr.)

En Skitse, som ødsle Folk vilde have Nytte af at læse.

Aldrig fik en Mand en bedre Kone end Charles Porter gjorde, da han ledede Clara Haskell til Alteret og fik hendes Navn forandret til Mrs. Clara Porter.

Hun var vakker, det indrømmede Enhver, og at hun var god, det vidste Enhver, som kjendte noget til hende.

Da hun tidlig var bleven forældreløs — eller idetmindste berøvet en Faders Varetægt og Forsørgelse — havde hun lært at arbeide for sit Underhold.

Hendes Fader havde været en omgjængelig, aabenhjertet, generøs Mand, som tjente adskillige Penge, men brugte dem ligesaa hurtigt, som de vare komne. Han havde kjøbt sig et Hus og havde været nødt til at give Mortgage i det for at opdrive Penge til at betale det med. Han havde lovet sig selv at afbetale Mortgagen i meget kort Tid. Gjelden var fordelt paa to Noter, hver paa 750 Dollars. Det faldt ham meget let af sin Løn at afse Renterne af disse. Men Aarene løb hen, uden at en eneste Dollar afbetaltes paa selve Kapitalen. „Aa! plag mig ikke dermed," sagde han altid, naar hans Kone mindede ham om hans Forsømmelse. „Jeg skal nok spare noget til næste Aar," og naar hun søgte at forklare ham, hvorledes han bedst skulde spare, bad han hende altid om at lade ham i Fred for den Plage. „Hun forstod sig ikke paa Forretninger. Dersom hun havde hans Forretninger at styre, vilde hun nok finde, at det ikke var fuldt saa let at spare sammen Penge i „disse haarde Tider," som det var at tale derom." — Tilsidst døde han uden at have afbetalt Noget paa Mortgagen, men efterladende Huset gjældbeheftet til sin Kone og sin lille Datter, og foruden dette efterlod han dem — Intet.

Denne Datter, Clara, begreb derfor allerede i en ung Alder, hvilke slette Følger Mangel paa Forsynlighed kan medføre, og hvor let Pengene vilde svinde bort for en Mand, hvis Lommer havde Huller, han ei vilde tillade sin Kone at stoppe. Alle sine Ungdomsaar igjennem havde hun følt Vægten af de Byrder og Savn, som følge denne Feil i Hælene: Hendes Moder var ikke stærk, og Clara havde saaledes været nødt til for en stor Del at skaffe Underhold til dem begge.

Clara bemærkede, at Charles Porter ogsaa var en saadan letbevægelig, godhjertet, omgjængelig og sorgløs Mand, som hendes Fader havde været; men han var saa hjertensgod, saa oprigtig og saa fri for enhver Slags Udskeielser. Hun elskede ham saa inderlig, og hun vidste, at han af sit ganske Hjerte elskede hende igjen. Hun vilde derfor have ægtet ham, selv om hun havde vidst, at det vilde kommet til at hvile paa hende at sørge for hans Underhold. Charles var Instrumentmager af Profession, og da han giftede sig, havde han Beskjæftigelse i en stor Klokke- og Uhr-Fabrik med at istandsætte Værktøi — en Stilling, der fordrede megen Dygtighed, men ogsaa gav Noget af sig, fire Dollars Dagen og 60 Cents for hver Time, han arbeidede extra, over almindelig Arbeidstid. Han maatte kunne lægge Penge op med en saadan Fortjeneste, og det besluttede han da ogsaa at gjøre.

„Charles, vi burde have vort eget Hus," sagde hans lille Kone, da de havde været gifte en Maaneds Tid.

„Hvorledes skal jeg kunne bygge et Hus uden Penge?" indvendte den unge Ægtemand.

„Tomt har jeg," sagde Clara, „og Du kan let skaffe Penge tilveie til at bygge Huset for. Naar vi nu have faat det istand, vil Du have Noget, hvortil Du kan spare sammen. Du vil aldrig komme til at lægge op Penge, før Du har et saadant Formaal, der ansporer Dig dertil."

Charles kjendte sin egen Svaghed. Han vidste, at hans Kone var en langt dygtigere Forretningsfører end han selv. Enden blev derfor, at han samtykkede i, at Planen gjennemførtes.

Der hørte et Grundstykke paa to Akres Land til det Hus, Claras Fader efterlod sig. Da Enken saa sig nødt til at sælge for at dække Panteheftelserne, fik hun saameget for Bygningerne og den omkringliggende Tomt, at hun kunde beholde 1 Akre tilbage, og denne gik da uden Heftelse over til Clara.

Det var en deilig Plet, nær Byens Midtpunkt. Da Charles fik ordentlig beset Stedet, fandt han, at det nok lod sig gjøre at bygge et baade godt og vakkert Hus — uden Penge. Han fik en Ven, han havde gjort en Tjeneste, til at gjøre Udkast til en saadan Bygning, som han vilde have, og til at opsætte Beregning over, hvad den vilde komme paa. En Bygmester var villig til at skaffe tilveie de fornødne Bygningsmaterialer og opføre et saadant Hus for 2000 Dollars. Han fandt ogsaa en Mand, der var villig til at laane ham de 2000 Dollars paa nogle Aar mod 6 pCt. Rente, naar han fik Sikkerhed for Beløbet i Tomt og Hus. Pengene kunde blive ham forstrakte, eftersom de tiltrængtes til at betale Arbeidsfolkene.

Før den næste Vinter havde lagt sig Snedække over Jorden, sad Charles og Clara lunt i deres eget Hus. Et smukkere og nettere eller mere bekvemt indrettet Hus var der nu heller ikke i hele Byen. Og saa smukt som det var møbleret, — og ovenikjøbet vare næsten alle Møblerne fuldtud betalte. I Løbet af Sommeren havde Charles havt en Del Extraarbeide at udføre, og han havde tjent nok til at kjøbe baade Møbler og Gulvtæpper.

Alt var kommen i Orden i Huset. Man havde ryddet op omkring det og faat Fortouget istand. Man havde faat ordnet Dokumenterne og betalt Bygmesteren. Charles kunde nu lægge sig tilbage i sin Lænestol og røge sin Cigar i Ro og Mag. — Fire Maaneder gik hen og Nytaarsdagen kom.

„Hvormeget har Du lagt op til den første

Legationssekretær i London Første Sekretær i Udenrigsdepartementets Expedition Henrik Akerman, samt til Første Sekretær i Udenrigsdepartementets Expedition Anden Sekretær sammesteds Friherre Nils G. F. Bennet.

(Rigst.)

Ved Auktion i forrige Uge over H. Henriksen & Søns Aktier og Værdipapirer opnaaedes følgende Priser:

		Spd.	Spd.	ß
Uprioriterede Aktier i Nylands mek. Værkst.	(indb. (100)		20	
Prioriterede do. i do.	(100)		91	=
Uprioriterede Aktier i Hovedjernbanen	(100)		80 / 80	24til / 48
Kreditbankaktier	(35)		40	=
Kreditkassen	(65)		100	90
Søndenfj. Dampskibsselskab .	(120)		50	=
Chr.a & Oslo Dampsk.selskab .	(50)		33	=
Chr.a Arbeiderboliger . . .	(50)		49	90
Store-Brand	(50)		77	30
Do. ny Serie	(5)		8	90
Norges Bank.	(100)		200	30
Chr.a Søforsikringsselskab .	(35)		59	96
Norden	(20)		19	96
Kongsv.-Lillestrøm-Jernbane .	(100)		46	36
Hyp.-Obl. (Serie 1858, 4 pCt.)	(100)		93	=
Greffen Vandkuranstalt . .	(100)		7	60

Samtlige Bud undtagen for prioriterede Aktier i Nyland bleve approberede. Med Aktierne fulgte Ret til Udbytte for 1868.

(Mrgbl.)

Til Stiftamtmanden i Bergen er 13de Jan. indløbet følgende Telegram:

Efter nu modtagen Beretning kan Udbyttet af Storsildfisket inden Nordlands Amt antagelig ansættes til omkring 300,000 Tdr.

Fisket er overalt endt.

Rollebesætningen i „Juleaften", Vaudevillebagatel i 1 Akt af David Habel, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Onsdag den 27de Januar, er:

Brinch, Departementsfuldmægtig, gammel Ungkal, Hr. Brun; Frk. Trap, Fru Wolf.

Ved den svenske Slejdforenings Sammenkomst nylig forekom blandt andet et Foredrag af en Civilingeniør Ekman om et af ham opfundet Kogeapparat ved Hjælp af Fotogén (Petroleum). Derhos forevistes ogsaa to Apparater, det ene egentlig blot bestemt til Kaffe- og Thekogning, det andet derimod indrettet til alslags Madlavning. Disse Apparater skal snart komme i Handelen, siges der, og skal være hensigtsmæssige for smaa Husholdninger.

Paven holdt nylig, som bekjendt, en Tordentale imod Kvindens Luxus og især drog han stærkt tilfelts imod Chignonen. Nu har en fransk Dame nylig skrevet en Bog om samme Gjenstand og dediceret den til Hs. Hellighed, som i den Anledning har svaret: „Gid Konerne maatte betænke, at de for at sikre sig Mandens Kjærlighed og Agtelse, aldeles ikke behøve kostbare Haarprydelser eller blændende Toiletter; men at de handle bedre ved at uddanne sin Aand og sit Hjerte; thi al deres Hæder kommer kun indenfra."

I Slutningen af 1843 traadte nogle fattige Vævere i England, uden Sysselsættelse og næsten uden Mad sammen for at tænke over, hvad de kunde gjøre for at forbedre sin Stilling. Fabrikanterne havde Kapitaler og Kjøbmændene Kredit, hvorledes skulde det lykkes dem uden nogen af Delene? Skulde de ty til Fattigvæsenet? Nei, det var det samme som Landsforvisning for den Forbrydelse at være født fattig. Hvad skulde de gjøre? De skulde begynde Livets Kamp for egen Regning. De skulde, i hvad dem angik, overfløie de Handlende, Fabrikanterne, Kapitalisterne; uden Erfaring eller Kundskaber eller Penge skulde de tage Luven baade fra Kjøbmænd og Fabrikanter. Hvor latterligt! Et Dusin af disse Dvergkapitalister aabnede en Ugesubskription paa 4 Skilling pr. Mand — en Sum, som disse Rochdales Rothschilder ikke saa sig istand til at betale. Efter at 52 Indbetalinger var gjort af disse Aktieeiere, vilde de i sin Bank ikke have saameget, at de derfor kunde kjøbe en Sæk Havremel; og dog eier disse fattige Mænd nu egne Kværne, Magasiner m. m. og omsatte i 3die Kvartal af sine Aar i sine Boder for 327,800 Spd. Disse Rochdalearbeidere, fra hvem denne store Rørelse udgik, som finder sit Udtryk i Arbeiderforeningerne, var oprindelig 28. Af dem er der nu blot 10 igjen. Engang vil Historien opsøge deres Navne for at indføre dem blandt de store Mænd i Menneskehedens Udvikling, om ogsaa Samtiden gaar dem forbi, uden at agte paa dem. Nu skrives fra England, at en af disse 28, der fra den første Begyndelse har havt det tyngste Læs at trække, nylig er afgaaet ved Døden, nemlig Rochdaleforeningens Kasserer William Cooper. Han valgtes strax til Kasserer. Hans Arbeide, skriver hans Historieskriver, thi han har allerede en saadan, var i Begyndelsen meget let, men forøgedes stadigt og udførtes saa samvittighedsfuldt, at da Kapitalen i Aarenes Løb forøgedes umaadeligt og store Summer anbetroedes ham, drev hans Følelse af Ansvar ham til at skjøtte saa uhørte Pengesummer, at hans Helbred nedbrødes. Han faldt saaledes i sit Arbeide som en Martyr for sin Iver i at gavne den Ide, til hvis Fane han havde svoret. Der behøves intet forudseende Blik til at vide, at hans Navn skal tilhøre Efterverdenen, om end Samtiden glemmer ham og ingen Støtte reises paa hans Grav. Hans Begravelse var en Høitidsdag i Rochdale. Alle Foreningens Indretninger stod stille den Dag, talrige Medlemmer fulgte ham til hans sidste Hvilested, den Pengekiste, i hvilken saa megen Virksomhed skrinlagdes, og mange Lovord udtaltes over ham. Ære være den redelige Arbeider!

(Mgbl.)

Af Drammens Blad for 20de ds. Norsk Handelstidende skriver: Et herværende Handelshus er i Løbet af en Maaned kommet efter ikke mindre end tre Underslæb ved Udlosning af Kornladninger, respektive fra Danzig, Königsberg og Stettin. Der synes at have udviklet sig en fuldstændig bedragerisk Forretning, idet Skibshandlere og Andre, som har med Skipperne at gjøre, ere disse behjælpelige i at opprette fingerede Dokumenter, som skulle tjene til at hjemle dem Besiddelsen af det Korn, de siden agte at forstikke.

Det er os ubehageligt at maatte meddele, at de Skibsførere, som ere blevne grebne i dette Uvæsen, samtlige ere norske, og den Omstændighed, at de have indtaget Ladning i forskjellige Kornhavne, viser noksom, at de bedrageriske Transaktioner ei ere knyttede til Farten paa et enkelt Sted, men at der ligger en svigagtig Tendents paa Bunden af den hele Kornfart, og som synes at være bleven befæstet ved Konturne. Thi selv i det af os sidst berettede Tilfælde, hvor Skipperen erklærer, at han netop har faaet Skib at føre og er meget uerfaren, ser man dog, at han snart har lært, hvad andre vide, hvorledes han skal indrette sig for at gjøre det mest Mulige ud af sin Hyre ved privat Negocieren.

Nævnte Handelshus har aftvunget to Skippere Erklæring om at have underslukket visse Kvanta af Lasten; det lod sig nøie med at offentliggjøre Erklæringerne uden Navns Underskrift for derigjennem at advare Andre fra lignende Underslæb, men da Uredeligheden ved det tredie forekommende Tilfælde viste sig at være formeligt indgroet i Bedriften, har Huset bestemt sig til at faa anlagt Sag mod den tredie Malifikant. Denne har vistnok i sin Beretning til Fogden i Jæderen og Dalerne paaberaabt sig kun at have solgt Korn til Dækkelse af Skibsudgifter, og senere forsømt at anmelde det, men selv om dette skulde være Tilfældet for den enkelte Mands Vedkommende, er hans Adfærd ligefuldt strafbar, da en Skibsfører, i Tilfælde af manglende Kontanter til at dække Skibets Udgifter, faar optage et Bodmerilaan, men derimod ikke kan forgribe sig paa Andres Eiendom.

Hvorvidt Importørerne her i Landet før har været vidende om disse Underslæb og seet gjennem Fingre med dem, tør vi ikke sige. Imidlertid vil man nu have erfaret, at de tage en foruroligende Overhaand, og hvad enten man ser hen til egne Interesser eller til den offentlige Handelsmoral, bliver det nødvendigt, at man nu ikke længere lukker Øinene til.

Tilstanden i Lyngens Præstegjeld beskrives i en Korrespondense fra Skibotten som høist sørgelig. Det heder: Efter min Erfaring er nu Lyngens Befolkning saa udarmet og nedsunket i Gjæld, at om Fiskerierne nok saa meget skulde slaa til, saa vilde det aldrig komme sig til sin forrige Stilling, thi nu har den Krav fra forskjellige Kanter, som den aldrig bliver kvit med, naar Folket selv skal leve og sørge for sin Familie, og hele Sognet — paa ganske faa Individer nær — er saaledes fuldkommen moden til at komme under Konkurs.

Hungersnød paa St. Barthelemy. Ifølge „Dagbladet" har Dr. Goës til Den Barthelemy's Styrelse den 18de December forrige Aar afgivet følgende Indberetning: I de sidst forløbne fire Uger er der paa Landet indtræffet 19 Dødsfald af Sult. De fleste af disse Tilfælde har været en Hungersdød, uden anden Sygdom end en langsom Hensvinden af Kræfterne og en mild Vattersot; i enkelte Tilfælde har et Par Døges Diarrhoe endt Livet. Fra og med den 11te December har vistnok Dødeligheden betydelig aftaget; men ifølge indløbne Opgaver befinder omtrent 600 Mennesker sig i en saadan Nød, at de før eller senere kommer til at bukke under derfor, hvis de ikke snart faa Hjælp. Børn og den opvoxende Ungdom lider mest. — — — — Den første Aarsag til denne Elendighed er Orkanen i forrige Aar og den derpaa følgende aarslange Tørke, der ødelagde Alt, hvad Orkanen havde skaanet, og endog tilintetgjorde Befolkningens Anstrængelser for at skaffe tilveie igjen, hvad de havde tabt. — En ringere, men ikke mindre sørgelig Aarsag til Nøden er den hvide Befolknings Uvillie mod at tage ud som Tjenere og derved skaffe sig Livsophold. Forældrenes Hjem bliver paa en Maade udspist af de mange ugifte Døtre, der heller udsætter sig for alle Hungerens Lidelser, end de søger et hæderligt Udkomme som Tjenere; dette er efter deres Mening en fornedrende Stilling i Samfundet, der kun passer sig for den sorte eller farvede Race.

Østerrigsk Handelsflag. Det Nationalflag, som det østerrigsk-ungarske Monarkis Handelsfartøier skal føre, har firkantet Form og er sammensat af tre horisontale Striber af ligestor Bredde. Den mellemste er hvid, den øverste rød og den nederste rød i den ene Halvdel og grøn i den anden. Den hvide Stribe indeslutter to Vaabenskjold, omgivne af Kroner og gule Slyngninger.

Den fransk-atlantiske Telegrafkabel har man nu begyndt at indlaste i „Great Eastern". Den 14de Januar var 1009 miles af Kabelen taget ombord i Sherness, hvor Kjæmpefartøiet ligger. I Juni Maaned skal Kabelens Nedlægning foregaa; den skal lægges ud fra Brest og føres iland paa den lille franske Ø Saint Pierre ved Newfoundland. Monopolet paa dette Telegrafanlæg er 20 Aar gammelt; derfor har man ogsaa i Nordamerika næret Tvivl om, at det endnu kunde have gjældende Kraft; Domstolen i Newyork har imidlertid godkjendt det.

I England foretages der i denne Tid ved flere Domstole Undersøgelser i Anledning af de Ulovligheder, der er begaaet ved adskillige Parlamentsvalg. Af disse Undersøgelser fremgaar det blandt Andet, at den konservative Repræsentant for Norwich, Sir John Stracey, understøttet af to Agenter har anvendt de plumpeste Bestikkelser. En af disse Agenter er nu rømt for at undgaa Lovens Straf. Stracey bliver nok nødt til at overgive sin Plads i Parlamentet til sin liberale Modstander, som han ved Valget beseirede med kun 167 Stemmers Overvægt. Anklagen for Bestikkelse mod den liberale Repræsentant for Windsor er derimod taget tilbage, og Klageren, Oberst Richardson-Gardner, maa selv betale Omkostningerne.

Rigt Sildefiske. I Strømstads Tidning fortælles, at man Nætterne til den 15de og 16de Januar havde gjort et saa rigt Fiske af Smaasild i og i Nærheden af Byens Havn, at Værdien af hver Nats Fangst løb op til 2000 Rdlr.

Professor A. Malmstrøm har ifølge Aftonbladet modtaget Indbydelse fra Kunstforeningen i Wien til der at udstille sit store Maleri „Braavallaslaget". Ligeledes skal Professor E. Bergh have faaet Anmodning fra Haag, om der at udstille et eller flere af sine nyere Arbeider.

Storthinget.

Tirsdagen den 26de Januar Kl. 9 Fm. holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Bentsen.

Sag No. 1. Lov indeholdende Forandringer i Lov af 26de Mai 1866 angaaende den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger. Lovforslagets § 1 saalydende: Istedetfor Lov af 26de Mai 1866, indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lovene om den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger, dens § 8 Litr. C, skal fra 1ste Juli

---

Afbetaling?" sagde Clara, da de om Aftenen sad sammen i den hyggelige Dagligstue.

Charles blev rød og krympede sig urolig i sin Lænestol. Fire Maaneder vare hengaade, og han havde endnu ikke lagt op en eneste Daler. Tal var det Værste, man kunde fremkomme med imod ham. Med dem kunde han ingen Bugt faa.

„Jeg maa tilstaa, Clara," svarede han efter at have grundet en Del, som om han overveiede, om han havde noget Overskud eller ikke paa Haanden, — „jeg har ikke været istand til at lægge Noget op endnu. Du ved, at Alt er dyrt; og saa Indflytningen i et nyt Hus, og alle de Smaating, som skulde kjøbes, — paa den Maade gaa alle Pengene."

„Hvad er det for Smaating, vi have lagt os til Charles, siden vi kom fuldstændig i Orden?"

„Hvad? Aa, det er — er — — det er mange Ting. Du husker, at vi hængte nye Gardiner op i Stadsstuen sidste Uge."

Ja, disse nye Gardiner — tre i Tallet — have akkurat kostet en Daler og femti Skilling pr. Stykke. Clara havde selv syet dem og hængt dem op. Fire Daler og femti Skilling! Og Clara erindrede vel, at den selvsamme Dag, som disse Gardiner bleve hængte op, betalte Charles 15 Dollars for en Merskumspibe! Men hun nævnte ikke den Ting. Hun havde engang spurgt ham, om han behøvede den. Da han saa fortalte hende, hvormegen Hygge han vilde have af den, havde hun spurgt ham, om ikke Hyggen ved at afbetale paa Huset vilde være ligesaa stor, og om det ikke vilde være mere fornuftigt at anvende Pengene paa den Maade. Hertil havde han bemærket, at 15 Dollars var en Ubetydelighed i Forhold til, hvad han tjente; og at han vilde betale for Huset lige godt.

Det var med Clara, som det er med Tusinder af andre Koner. Hun indsaa, at Kjøbet af Merskumspiben egentlig ikke kunde gjøre saameget. At derimod det, at man føier sig selv i enhver Ting, man faar og synes om, og som man glemmer i næste Øieblik, naar en ny Ting atter fremstiller sig i tillokkende Farver for Ens Tanker, at denne endeløse Higen efter at tilfredsstille Øieblikkets Begjærlighed og lade Handling følge Slag i Slag paa enhver Ides Undfangelse, — det er det, der bringer Pengene til at smutte bort mellem Ens Hænder, uden at man ved, hvor de ere blevne af. Og dog indsaa hun fuldelig, at hun ikke klart kunde bringe ham til at indse dette.

Hun skjønte, at netop den fuldkomne Frihed for al Slags Smaalighed og den barnslige Hjertensgodhed hos den Mand, hun elskede saa inderlig, — var Spiren til Ondet. Hun indsaa, at det vilde være unyttigt at foreholde ham hans Adfærd og udpege Feilen for ham, før hans Øine kunde aabnes derfor paa en saa voldsom Maade, at hans hele Tankesæt kunde med Et ligesom rystes ud af de gamle Gænger. Allerede nu var han urolig paa sin Stol og var bange for, at hans Selvfølelse skulde saares; han kjendte selv sin Feil og vidste, at Clara kjendte den. Han var bange for, at han skulde komme til at høre en ordentlig Prædiken.

I Mænd, Hustruer og Forældre! Vogter Eder for disse aandsfortærende Prædikener! Der gives ingen Ting, der har bragt flere godhjertede, af Naturen grundig rettænkende og sandhedskjærlige Folk til at gribe til Udflugter og Løgn. Og ovenikjøbet er enhver Mand, der har en svag Side, netop ømmest i det Punkt. Dette er en Lov, Naturen har opstillet. Fremdragen af denne Svaghed, en kold og beregnende Blottelse af dette ømme Sted, for at underkaste det en nøie Undersøgelse og Bedømmelse, er ikke sundt for den, der lider deraf. Belær ham, giv ham gode Raad og Vink, saameget du lyster, naar en passende Anledning tilbyder sig, og der er nogen Sandsynlighed for, at der vil følge noget Godt deraf, men tag dig vel iagt for at fremdrage din Livsledsagers Feil, vogt dig vel for at fremholde dem for ham, for at de skulde glo ham i Øinene. Hvis det er en Mand med følsomt, blødt og ømfindtligt Gemyt, vil det nedslaa ham og gjøre ham Ondt. Hvad Godt, der kan følge deraf, — kan du selv indse.

Alt dette skjønte Clara meget vel, og i Overensstemmelse hermed handlede hun ogsaa.

„Lad os se, — naar er Renten for de første sex Maaneder forfalden?" spurgte hun, da hun havde faaet Besked om det ubyre Udlæg til Stadsgardinere.

„Den forfalder den 1ste Februar."

„Sexti Dollars?"

„Naturligvis. Et Hundrede og tyve Dollars om Aaret. Sandelig, Clara," sagde han, idet han greb Anledningen til at slippe bort fra Samtaleemnet, „det er en god Del for en Arbeidsmand at tilveiebringe."

„Ja det er sandt, min Kjære," svarede Clara, og lagde sin Arm øm hans Hals og kyssede ham, „men vi ville prøve at være saa sparsommelige som muligt og se, hvormeget vi kunne lægge op i det kommende Aar."

„Ja min Kjære, det ville vi!" raabte Charles, og Solskin udbredte sig over hans Ansigt, hvorfra den tunge Taare randt bort.

Han maatte være en svag Mand, der kunde lade sig beherske af en saadan Frygt, og dog er det nogle af Guds ædleste Skabninger, som netop have denne Svaghed — godhjertede og kjærlige Karakterer, som aldrig tænke sig, at de kunne have anden Brug for Penge end at kjøbe, hvad der kan gjøre Livet behageligt for dem selv og deres Kjære. En egenkjærlig, smaalig og beregnende Følelse blev aldrig næret i Charles Porters Bryst. Hvad han brugte til Fornøielser og Bekvemmelighed for sig selv, vilde han med samme Beredvillighed udgivet for at skaffe Andre det ligesaagodt.

1870 gjælde Følgende: For hver af Afdelingerne og Klasserne beregnes Kontingenten efter følgende Beløb aarlig af hvert 100 Spdlr.s Forsikringsum:

1. For Bygninger forsikrede i Kjøbstad-Afd.

	1ste Afd.	2den Afd.	3die Afd.	4de Afd.
	Skill.	Skill.	Skill.	Skill.
1ste Klasse.	20	40	70	140
2den Klasse.	25	50	80	150
3die Klasse.	45	60	90	160
4de Klasse.	55	70	100	170
5te Klasse.	65	80	110	180
6te Klasse.	75	90	120	190

2. For Bygninger forsikrede i Land-Afdelingen.

	1ste Afd.	2den Afd.	3die Afd.	4de Afd.
	Skill.	Skill.	Skill.	Skill.
1ste og 2den Kl.	10	25	50	80
3die, 4de og 5te Klasse.	12	30	60	90
6te Klasse.	15	37½	75	120

Bifaldtes enstemmig.

Lorck fremsatte følgende Forslag til en ny §: „Bygninger, der paa Byterritorier have en adspredt Beliggenhed, overlades det til Kongen eller den, han dertil bemyndiger, at overføre til Landafdelingen". O. P. Vig udtalte sig imod Lorcks Forslag, der derpaa bifaldtes imod 8 St. som § 2 i Loven. Komiteens § 2 saalydende: De i ovennævnte Lov af 26de Mai 1866 § 7 indeholdte Bestemmelser angaaende Indbetaling og Inddrivning af Brandkontingenten af Bygninger i Landdistrikterne skulle fra 1ste Januar 1870 ikkun komme til Anvendelse paa de af disse Bygninger, der ere forsikrede i Brandforsikrings-Indretningens Land-Afdeling, hvorimod for dem, der ere henførte til Kjøbstad-Afdelingen, skal gjælde, hvad der i saa Henseende er bestemt i Lov af 19de August 1845 angaaende den almindelige Brandforsikrings-Indretning, dens § 26 og 36." bifaldtes derpaa enstemmig som Odelsthings-Beslutningens § 3. Sagen besluttedes derpaa enstemmig oversendt til Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kgl. Proposition til Lov, indeholdende Tillæg til § 1 i Loven om Søfarten, saalydende: Det foreliggende Lovforslag gaar ud paa at bortrydde Hindringen mod Skibsrederi af norske og svenske Borgere i Forening. Komiteen indser ikke, at der er noget at sige imod denne Forandring. Derimod har den god Grund for sig, da der lader sig paavise Tilfælde, i hvilke en gavnlig Tilvæxt i Landets Handelsflaade er bleven forhindret ved den Indskrænkning, om hvis Ophævelse her handles. Betragter man Sagen i sin fulde Udstrækning, kan man sige, at der hos Nordmændene er en Trang til at indtræde i Medrederi med Fremmede rundt omkring i Landene, og mangen norsk Sømand vilde nu eie Fartøi eller Del i Fartøi, hvis han havde kunnet begynde paa denne Maade. Men videre end til at hæve Indskrænkningen i Forhold til Sverige kan man af internationale Grunde for Tiden ikke gaa. Ved at antage Forslaget vil den norske Lovgivning kun følge et Exempel, som allerede er givet af Sverige, hvor der, som i Aftrykket oplyst, ved en Forordning af 4de Juni 1868 er givet Nordmænd Adgang til at blive Medredere med Svenske, uden at Fartøiet derved taber Retten til at seile under svensk Flag.

Vilkaaret for den her omhandlede Tilladelse er efter Lovforslaget, at den bestyrende Reder er norsk Borger og bosat her i Landet. Dette er overensstemmende med vor Søfartslovs Regel om Fartøier tilhørende Aktieselskaber (§ 1). Det er ligeledes overensstemmende med den svenske Forordning, da Ordet Hovedreder i det svenske Lovsprog siger det samme, som hos os Udtrykket: bestyrende Reder, hvorom henvises til den svenske Søfartslov af 23de Februar 1864 §§ 13 og 14.

Med disse Bemærkninger har Komiteen den Ære at anbefale til Odelsthingets Antagelse det kongelige Forslag til

Lov

indeholdende Tillæg til § 1 i Lov om Søfarten af 24de Marts 1860.

Skibe, der eies af Nordmænd og Svenske i Forening, behandles som norske, naar den bestyrende Reder er norsk Borger og bosat her i Landet.

Komiteindstillingen bifaldtes enst., og Sagen besluttedes enst. oversendt Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende det af Repræsentanterne O. G. Ueland med flere fremsatte Forslag til Lov om Samfrændeskifte i mindre Boer.

Nærværende Forslag hviler efter Komiteens Anskuelser paa en ganske rigtig Tanke, nemlig at Skifterettens Mellemkomst kan undværes i mindre Boer, selv om der i samme er en eller flere umyndige Arvinger. Det forstaar sig, at Arvingernes Adgang til selv at skifte sig imellem, altid maa gjøres afhængig af, at de efter Lovbogens endnu bestaaende Regler (5—13—28 og 29 jfr. 5—2—84) vedgaa Boets Gjæld, hvilket for de umyndige Arvingers Vedkommende maa ske ved deres Værger. Farerne ved at tillade privat Skifte, hvor der findes umyndige Arvinger, skulde være, for det Første at Værgerne kunde forsømme at fragaa Gjælden eller at kræve Skifterettens Mellemkomst i Boer, der i Virkeligheden vare insolvente. I saa Fald vilde de umyndige Arvinger blive personligt ansvarlige for mere end de erholde i Arv. Dernæst kunde det frygtes, at Værgerne eller de myndige Arvinger fik større Anledning til at underslikke Boet tilhørende Midler eller til at begaa Urigtigheder ved Delingen og til saaledes at forurette de umyndige Arvinger. I smaa Boer vil det dog i Almindelighed være velbekjendt for Arveladernes Omgivelser, baade hvad han eier og hvad han skylder. De paagjeldende Betænkeligheder ere for deslige Boers Vedkommende saaledes neppe af stor Vægt. Og Fritagelse for Nødvendigheden af offentlig Skiftebehandling medfører altid nogen Besparelse for Arvingerne, dels fordi de slippe Omkostninger, dels fordi de sjeldnere ville blive nødsagede til at sælge Boets Eiendele ved Auktion.

Efter det Odelsthinget forelagte Forslag vil Skifterettens Mellemkomst fremdeles blive nødvendig, naar nogen Arving, myndig eller umyndig, er fraværende, uden at der paa hans Vegne afgives Møde. Ogsaa heri er Komiteen enig. Thi det gaar ikke an at tillægge nogen en Ret til at overtage Gjæld paa en Fraværendes Vegne.

Kom. vil saaledes tilraade, at der istandbringes en med Forslagets Hovedtanke stemmende Lov. Herved bør det dog iagttages, at man i den gjældende Lovgivnings Regler ei gjør større Forandring, end det tiltrænges for at faa de i Forslaget omhandlede mindre Boer undergivne en for de Umyndige betryggende privat Behandling. Gaaende ud herfra har Komiteen fraveget Forslagsstillernes Udkast i tvende Henseender, der ere saavidt indgribende, at de have foranlediget en næsten fuldstændig Omredaktion af Loven.

For det Første foreslaar Komiteen at udslette den Bestemmelse, at Boets Behandling skal overtages af Samfrænder. Hvor der kun er en eneste Arving, og han er umyndig, og hvor der altsaa intet Skifte finder Sted, behøver man alene at sørge for, at der optages en nøiagtig Fortegnelse over Boets Eiendele. Og er der flere Arvinger, maa Skiftet kunne overlades dem, eller forsaavidt de ere umyndige, deres Værger.

Dernæst er det Komiteens Mening, at Kreditorerne ei bør kunne modsætte sig, at disse Smaaboer behandles uden Skifterettens Mellemkomst. Kreditorer kunne udenfor de i Konkursloven omtalte Tilfælde, efter vor gjældende Ret aldrig kræve sin afdøde Skyldners Bo taget under Skifterettens Behandling, og nogen Grund til at gjøre en Undtagelse fra denne Regel ligger der ikke i den Omstændighed, at der i Boet findes umyndig Arving.

§ 1 saalydende: Skifterettens Mellemkomst i Dødsbo, hvis Formue uden Fradrag af Gjæld er mindre end 100 Spd., bliver nødvendig, naar Værgen paa umyndig Arvings Vegne vedgaar Arv og Gjæld. Saadan Mellemkomst er ogsaa uforneden i Boer af ovennævnte Størrelse, hvor umyndig Arving er Lodtager med Arveladerens gjenlevende Ægtefælle, som hefter for Gjælden. (Enst. bifaldt).

§ 2. Naar Lensmanden eller Skifteretten ved et Dødsfalds Anmeldelse finder Grund til at antage, at Boet ikke er større end i § 1 er sagt, og dettes Eiendele ved Anmeldelsen oplyses at være under god Forvaring, og ingen af Arvingerne er fraværende, kan den i Lovbogens 5—2—1 befalede Forsegling undlades. Mangler nogen af de umyndige Arvinger Værge, har Lensmanden eller Skifteretten strax at foranstalte saadan beskikket. I Beskikkelsen kan Lensmanden deltage i Stedet for Sorenskriveren. — Dahl foreslog paa Komiteens Vegne, at der efter Ordene „Grund til at antage" indskydes: „at Arv og Gjæld vil blive vedgaaet" og hvorefter Ordene „og ingen Arving er fraværende" udgaa. I denne Form bifaldtes Paragrafen enstemmig.

§ 3. Vil ingen af de myndige Arvinger eller af de Umyndiges Værger forlange Skifterettens Mellemkomst, skulle de senest inden 30 Dage efter den i § 2 omhandlede Anmeldelse af Dødsfaldet, i By til Skifteretten, paa Landet til Lensmanden, indlevere en af dem alle underskreven Fortegnelse, hvori de opgive Boets Eiendele, og hvad disse antages at være værd. Kunde Boet skiftes af Netten paa den i Lov af 30te Juli 1851 § 11 foreskrevne Maade, men Skifterettens Mellemkomst ikke forlanges, er det nok, at den længstlevende Ægtefælle indgiver saadan summarisk Opgave, som i den nævnte Lovbestemmelse er fastsat. — Paa Foranledning af D. Kildal foretoges den Forandring i Komiteindstillingen, at Ordene: „eller længstlevende Ægtefælle" indskydes efter de Umyndiges Værge. § 3 bifaldtes enstemmig. — § 4. Indkommer ikke saadan Fortegnelse eller Opgave til den fastsatte Tid, eller hvis Skifteretten eller Lensmanden finder Grund til at betvivle dens Rigtighed, afholdes Registrering, hvorunder Eiendelene paa sædvanlig Maade vurderes. Paa denne Forretnings Udfald beror det da, om Boet skal overgaa til offentlig Skiftebehandling eller ei. Tilhører hele Boet en eneste umyndig Arving, bliver Registrering altid at afholde. Registreringen udføres af Lensmanden med tvende af ham tilkaldte Mænd, der tages blandt de i Fortegnelsen over de Lagrettesfolk opførte. For Afholdelse og Beskrivelse tilkommer der Lensmanden af Boet 60 Skilling. Vurderingsmændene erholde den i Sportelloven 13de September 1830 § 130 bestemte Betaling. Naar nogen Enkemand eller Enke, hvis Bo kan skiftes efter nærværende Lov, har indleveret saadan Opgave eller Fortegnelse, som i § 3 er bestemt, og som findes antagelig, kan ikke alene Skifteretten, men ogsaa Lensmanden meddele Attest om, at der af Hensyn til Skiftet intet er til Hinder for, at Vedkommende indtræder i Ægteskab. — Dahl foreslog imellem „Registreringen udføres" og „af Lensmanden" indskudt: „paa Landet". Paa Foranledning af D. Kildal foretoges den Forandring i Komiteindstillingen, at det efter „60 Sk." kom til at hede: „Om Forsegling skal afholdes efter § 2, sker det paa Landet ved Lensmanden, som derefter betales, som nu bestemt for Registreringen. Vurderingsmændene ved Registreringen erholde" osv. som før. Med disse Forandringer bifaldtes §en enst. § 5. Den i § 3 paabudne Fortegnelse, eller hvis Registrering er afholdt, da Udskrift af denne, oversendes af Skifteretten eller Lensmanden til Overformynderiet. Boet bør være skiftet senest inden 8 Uger efter Fortegnelsens Afgivelse eller Forretningens Afholdelse, og have de Skiftende, naar Delingen er foretagen, uopholdelig at meddele Overformynderiet Underretning om, hvad der er tilfaldt enhver umyndig Arving. Sker ikke dette, har Overformynderiet at indhente Oplysning om Aarsagen, og saafremt det til nogen Umyndigs Tarv findes fornødent, at forlange Skifte ved Retten. — §'en enst. bifaldt. — § 6. Kongen bemyndiges til at afgive Bestemmelse om, hvorvidt og i saa Fald, hvilken Erstatning der bliver at tillægge de nu ansatte Skifteforvaltere for det Tab i Indtægt, de som saadanne lide ved nærværende Lov. §'en enst. bifaldt.

Sagen besluttedes enst. oversendt Lagthinget.

Det meteorologiske Institut.

Kristiania, 26de Jan. Ost, Laber, Klart 751,3 ÷ 9,5 — 97 pCt.

Barometret er fremdeles sunket og staar omtrent paa samme forholdsvis ringe Høide over hele Norge. Vinden er frisk NOlig i Bodø og paa Østlandet; næsten Stille paa Vestkysten. Temperaturen er fremdeles under Normalstand. Sne i Christianssund, Taage i Sandøsund. Udsigterne ere til mildere Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 27de Januar (Kl. 7—9¾) gives (for første Gang): **Juleaften**, Vaudevillebagatel i 1 Akt af David Habel; til Slutning: **Reisen til China**, Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arrangeret af E. V. Ramsøe.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3.

S. Brun,
Sognepræst.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden No. 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbretter, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge,
Storgaden No. 17.

Ny Dørvriderfabrik.

Min i disse Dage i Nygaden No. 8 b oprettede Dørvriderfabrik for Udførelse af finere og simplere Dørvridere samt Reparationer tillader jeg mig at anbefale paa det Bedste.

Christiania den 2den Januar 1869.

Joh. Mathiesen,
Dreier & Messingarbeider.

Galionsfigurer

og Ornamentering til Skibe og Bygninger udføres hurtigt og billigt af

Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prindsensg. 10.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Fjærpenne

fra 16 ß til 40 ß pr Bundt, saavelsom 100 skaarne Penne i Æsker, a 12 ß pr. Æske, faaes hos **De Coninck**, Dronningens Gade ligefor Viktoria Hotel.

Rullegardiner

i godt Udvalg, moderne Mønstre, til billigste Priser hos **Axel Bøckman.**

Et Parti **extra gode Cigarer** realiseres til Indkjøbspriser, en gros & en detail hos **Axel Bøckman.**

Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Havefrø, nyt og friskt af bedste Kvalitet, i bedste Sorter for Kjøkkenhaven og Blomsterhaven, anbefales til allerbilligste Priser i Partier og mindre Dele. **100 Sorter smukt Blomsterfrø** sendes **franco** pr. Post for 1 Spd. 18 ß, 50 Do. for 72 ß. Priskuranter sendes gratis og franco efter Bestilling. **Gartnere** og Handlende erholde 10 pCt. Rabat.

Alle Sorter Træer og fleraarige Blomsterrødder, bedste, haardføre og billige, anbefales til Vaarplantningen. Bestillinger modtages.

Havetegninger og Haveanlæg, fra de billigste til de fuldstændigste kostbarere, udføres i moderne Stil, nærmere ved Korrespondance. **Nyquist's Handelsgartneri,** Christiania, Throndhjemsveien No. 115 F.

Til Publikum.

Alt, hvad der angaar Bladets Redaktion, saasom Opsatser, Meddelelser og Forespørsler, stiles til **Anthon Bang, Munkedamsveien No. 13, i betalte** Breve, da man ellers udsætter sig for, at de bliver liggende paa Postkontoret, saasom ingen ubetalte Breve løses. Ønskeligt vilde det være om Indsendere altid vilde henvende sig til Redaktionen under Navn. Derved vil megen Vidtløftighed og Tidsspilde undgaas, og man kan trygt stole paa Anonymitetens Bevarelse. Forøvrigt vil Vedkommende under en egen Rubrik **„Brevverling"**, paa Sluten af Bladet, faa behørig Oplysning om det Indsendtes Skjæbne, naar det er modtaget, og om det vil blive optaget, eller saavidt muligt, hvad derfor er iveien. Personlige Henvendelser til den ansvarlige Udgiver kan ske den hele Dag med Undtagelse fra 2—5 Eftermiddag i hans Bolig, No. 13 i Munkedamsveien.

Alt, hvad der angaar Bladets Expedition, saasom Rekvisitioner, Forsømmelser, Indbetaling af Kontingent o. s. v. sker i **aabne** Breve, med Undtagelse af Penge, der behandles som Pengebreve ialmindelighed, — stilede til **„Dagbladets" Expedition i Kristiania.**

Bedes bemærket.

Bekjendtgjørelser maa indleveres inden Kl. 12 den Dag, Bladet udkommer.

Forfattere eller Forlæggere, der ønsker Bøger anmeldte i „Dagbladet", vil behage at levere et Exemplar i Bladets Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 22. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 27de Januar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Levejm, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Frædø, Vestnæs og Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brummundalen, Ringsaker, Brottum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 26de Jan. Den første protestantiske Gudstjeneste er afholdt hersteds igaar. — Civilguvernøren i Burgos er snigmyrdet, medens han efter Regjeringens Ordre optog Inventarieliste i Kathedralkirken. Byen er erklæret i Beleiringstilstand. Talrige Arrestationer have fundet Sted.

Wien, 26de Jan. „Presse": Porten har tilkjendegivet de udenlandske Gesandter, at Rygterne om de tyrkiske Rustninger er overdrevne, og at disse kun er nødvendige Forsigtigheds-Foranstaltninger, samt at der ingenlunde er Grund til at befrygte Forstyrrelse af Freden.

Paris, 26de Jan. France dementerer, at Bismarck har tilskrevet Lavalette angaaende det nordslesvigske Spørgsmaal og at den italienske Regjering har forlangt den franske Gesandt Baron Malarets Hjemkaldelse. — Moustier har modtaget den sidste Olie.

Hamburg, 26de Jan. „Hbgr. Nachrichten" indeholder et officiøst Wienertelegram, ifølge hvilket Lavalette skal have anmodet Konferentsens Medlemmer om igjen at træde sammen den 1ste Februar, forsaavidt Intet er indtruffet, der giver Anledning til et tidligere Møde. Samme Blad meddeler et officiøst Berlinertelegram, hvori det heder, at Konferentsanliggendet faktisk ansees afgjort, saalænge Grækenland ikke igjen gaar agressivt frem.

Stockholm, 26de Jan. Kronprinsen af Danmark er ankommen iaften. Han modtoges ved Jernbanen af Kongen og begge Prinserne.

Nogle Ord i Kirkefriheds-Spørgsmaalet.

(Af Fr. Wexelsen).

Storthinget har negtet Bevilgningen til „Kirkemødet," og der har i Forsamlingen af Folkets udkaarede Mænd lydt stærke Røster for den aandelige Frihed, saa vi tør nære godt Haab for den Sandheds Fremgang, der efter vor Mening kun trænger Frihed til at lade sin Stemme lyde, men slet ikke paa nogen Maade ønsker at hindre andre Røster eller møde dem med andre Vaaben end Aandens. Vi ved, vi ser nok af Vidnesbyrd om, at Mange anser vor Uvillie mod eller Frygt for det nu omhandlede „Kirkemøde" for i høi Grad utidig, at man mener, Udtalelserne i Thinget om Hierarki etc.. var hel overflødige. For os staar det saa, at det paatænkte Kirkemøde i 1870 skulde være en foreløbig „konstituerende" Forsamling, der skulde følges af Synodalforfatningen. At det var denne, Kirkemødets ivrige Forsvarere imødesaa og ialfald enkelte af dem længtes efter som det Middel, hvorved de haabede at rense „Kirken" for „Grundtvigianismen" — thi om Rationalismen etc. hører man ei saameget Tale — er temmelig tydeligt at mærke. Dette Haab er det da nu, som det synes, forbi med, og derover kan ei naturligvis ille godt lade være at glæde os. Vi ved med os selv, at vi under vore kirkelige Modstandere, i hvis Rækker der desuden er Mange, vi elsker og høiagter, almulig Frihed til at udtale og med Aandens Vaaben kæmpe for, hvad de anser for godt og ret. Vi kan, om det skulde behøves, ligesaa gjerne som høitidelig forsikre, at de for sin egen Del meget gjerne maa beholde Konkordiebogen og det hele Lærdomsapparat fra det 17de Aarhundrede med, og anbefale det til hvem, der vil gaa ind derpaa. Deres Mund skal ikke være bunden; den maa de gjerne bruge og Pennen ligesaa, men at Storthinget binder Haanden paa dem, naar de vil udstrække den til at udstøde af Statskirken dem, der ikke kan og ikke vil vide af Konkordieformelens bindende Magt, det finder vi godt og priseligt og nødvendigt, ikke blot for vor, men for Folkets og for Sandhedens Skyld. Skal det være nødvendigt at forsikre dette, eller tror Nogen virkelig det, at „Grundtvigianerne" til Gjengjæld vilde fremdrage den gamle Forordning fra 1580 mod Konkordiebogens Indførelse, da kan vi til Vedkommendes Beroligelse ydermere forsikre, at vi selv baade eier og imellem læser i Bogen, ja ingenlunde er tilsinds at forkaste Alt der, om der end findes det, vi ikke gaar ind paa, om og det end er vist, at vi paa ingen Maade lader den bruges som en Troesregel mod os eller Nogen. Vi fristedes til til denne Forsikring, fordi vi ofte af Ytringer i et af Bladene, og andetsteds fra ser, at der er dem, der mener som saa: Faar Grundtvigianerne Magten, saa skal vi nok se, hvad der bliver af deres liberale Tænkemaade! Ja, I skal nok bare faa se, — at om „Grundtvigianismen" faar Lov at gaa sin Gang, saa vil den faa Magt, men anden Magt end Aandens og Ordets ønsker den ei, kan den ikke bruge; den vilde tilintetgjøre sig selv i samme Øieblik den søgte efter Magt til at lænkebinde sine Modstandere.

Som bekjendt er det vor Tanke og vort inderlige Ønske, at Reformerne i Statskirken maa gaa i Retning af Løsning af unaturlige, unyttige og skadelige Baand. Vort Program er simpelthen: Sognefrihed og Ret til at danne „Valgmenigheder." Vi venter ikke, at det skal gaa fort eller braat, men en lempelig, jevn og naturlig Fremgang venter og haaber vi paa, og vort Haab er, det negtes ikke, oplivet ved Forhandlingerne i Thinget, ved Udtalelser som Joh. Sverdrups, Bentsens og Fleres.

Var det gaaet igjennem, det med Kirkemødet, da var rimeligvis de private Lovforslag om „Menighedsraad" og om „Sognebaandets Løsning" bleven henviste til „Kirkemødets" Betænkning, og hvordan det da var gaaet med sidstnævnte Forslag, kan vi omtrent paa Forhaand vide. Nu vil disse Lovforslag komme til Behandling af Thinget, og der er da Haab om, at det kan gaa godt, skjønt de Flestes Opmærksomhed ventelig er henvendt paa „Menighedsraadene," til hvilke man synes at sætte en ufattelig Lid. Det er jo sandt nok, at der begyndes „nedenfra" eller fra Grunden af, om man ønskeligt at der maa Menighedsraadene, der skal være „Grundvold" eller „Grundstene," selv ikke maatte fattes Grund. At tale om Menighedsraad uden Menighed er ikke par ganske vel betænkt, og at forvexle et statskirkeligt Sogn med en Menighed i aandelig Forstand synes os meget ilde. Vi ser i en „Menighed" Samlingen af dem, der har fælles Tro og aandeligt Syn, men et Sogn indeslutter en Mængde af saare forskjellig troende og tænkende Mennesker. Se derfor vilde vi gjerne først have Menigheden frem, forend vi tænkte paa „Raadet," og det Eneste, vi kan gjøre her, synes vi at være dette: at „lade Lige søge Lige," at borttage, saavidt det staar i vor Magt, de Hindringer, som nu er i Veien for, at aandeligt interesserede og bevægede Mennesker maa finde sin Hjertetrang og sit Samvittighedskrav tilfredsstillet. Vi ved ingen bedre Vei at pege paa end den i Danmark fulgte: Sognefrihed og Valgmenigheder. Der siges: dette er Statskirkens Opløsning! Vi svarer: det er dens Bevarelse! Kun den, der drømmer om at kunne fremtvinge en Lærdoms-Enhed og afrette til Ensformighed alle Statskirkens Lemmer, kan se dens Opløsning i den omtalte Frihed.

Faar vi Menighedsraad med nogen Myndighed, men ikke samtidig Sognefrihed, da faar vi vistnok snart se, hvad der virker opløsende. Skal vi derfor have en Lov om Menighedsraad, da vil det dobbelt ønskeligt, baade at det blev henstillet til Menighederne (ɔ: Sognene) selv, om de vil have denne Indretning eller ei, og at de, der ligesaa gjerne vilde være fri for „Raadet" som for Sognepræsten, sættes istand til at undgaa et trykkende Aag, ja Indgreb i Samvittighedssager. Man har seet, ogsaa af en Ytring i Thinget, at der er dem, der misforstaar Sognefriheden, som om den skulde være en Frihed for Præsten til at afvise, hvem han ikke vilde have med. Forhaabentlig vil de, der har forstaaet Sagen saaledes, blive underviist om, at Sognepræsten naturligvis maa tage sig af Sognets Folk, forsaavidt de vil bruge ham, medens det derimod just er Sogneboerne, der faar Frihed til, naar de ikke kan tiltales af Sognepræsten, da at søge en anden, der bedre kan forstaa dem og forstaaes af dem.

Pastor L. Helveg siger i et nylig udgivet lille Skrift: „Ved at løse Sognebaand eller slutte sig til en Valgmenighed, udtaler man ikke nogen Dom enten over den enkelte Præst eller Folkekirken i dens Helhed. Det er kun sin egen aandelige Trang, man fyldestgjør paa samme Maade som den, der vælger sig en Hustru, dermed ikke dømmer alle de andre Kvinder, han ikke vælger. Enhver kan være god for sig; men jeg søger derhen, hvor jeg kan faa, hvad jeg trænger til. Ikke den ærer Kvinden, som siger, at alle Kvinder er ham lige kjære, men derimod den, som i ægte Kjærlighed giver sig hen til En, og saaledes ogsaa: ikke den ærer Præsten og Præstegjerningen, som siger, at alle Præster er ham lige kjære, men derimod den, der vil gjøre Offre, ja store Offre, for at faa en Præst, der ret kan være Præst for ham. Vil man sige, at paa den Maade kommer der Søndersplittelse i Folkekirken, maa man svare med Apostelens Ord (1 Kor. 11, 19.): „Der maa være Partier blandt Eder, for at de Retskafne kan blive aabenbare." Er der ingen Partier i Folkekirken, hvor der er saa meget, ikke blot vrangt og skjævt, men ogsaa vissent og dødt, er det Dødens Mærke, medens Livet altid vil gjøre sig kjendeligt paa den Maade, at der er Partier. Ganske vist kan disse være af forskjellig Art, men lad kun Forskjellighederne komme frem, helst saaledes, at de ikke kives indbyrdes, men at hvert Parti arbeider paa sin Vis, saa at det kan blive til et Kapløb paa Aandens Enemærker, hvor det skal vise sig, hvem der kan udrette mest og arbeide bedst til aandelig Velsignelse. Ganske vist — var Ensformigheden baaret frem af en levende aandelig Enhed, saa vilde det være det bedste, men er den ikke det, saa er det næstbedste, at der er Partier. Den derved vakte aandelige Bevægelse vil allerbedst modarbeide den sløve, tankeløse Ligegyldighed, der er alle Folkekirkers Kræftskade."

Som bekjendt er der her fra Trondhjem indsendt en „Adresse" til Fordel for Forslaget om Sognefriheds Indførelse. Underskrifternes Tal er omtrent 600, og maa vistnok kaldes lidet, naar der ikke toges Hensyn til, at de allerfleste er alene fra det Trondhjemske. Lægges der imidlertid Mærke hertil, og antager man, hvad man med Sikkerhed kan, at Mange er enige med Undertegnerne af Adressen, men ikke har troet at burde fremme Sagen ved Adresser, saa vil man nok kunne tænke sig Tallet paa dem, der ønsker, ja længes efter den omtalte Frihed, meget større, end Sagens Modstandere er villige til at tro. Ligesom der i „Kirkeligt Folkeblad" forhen har været indtaget en Erklæring herom fra Frederikshald, saaledes har vi nylig fra Kristiania modtaget en Bevidnelse om, at „ogsaa der findes Deltagelse for Sagen og Tak til dem, der i Trondhjem offentlig gav sin Stemme til denne for et sundt Kristenlivs Fremme ikke blot vigtige, men nødvendige Sag", samt „at man har ønsket denne Bevidnelse indført i „Kirkeligt Folkeblad".

Forresten maa vi fremdeles være af den Mening, at det her ingenlunde kommer an paa Mængden af dem, der begjærer denne Frihed. Hvad enten der er faa eller mange, der føler Trangen, saa er Sognebaandet lige trykkende for dem, som lider derunder. Disse vil ingenlunde fortrædige Andre; den, der ikke ønsker at løse Baandet, kan jo lade det være; men saa bør man heller ikke fra den anden Side fortrædige dem, der føler hint Baand som en Tvang, hvilket sker, naar man modstaar og hindrer Indførelsen af en for Mange høist ønskelig, ja nødvendig Frihed, bare fordi man selv ikke for Øieblikket føler Trang til denne.

Hvad enten Modstanden har sin Grund i Drømmen om at kunne gjennemføre Ensformigheden eller i en ubegribelig Lyst til at herske over andres Samvittighed, turde det dog hænde, at hvad der nylig er udtalt og bestemt i Norges Storthing vil vise, at hin Drøm ikke let vil kunne gjennemføres, og at den omtalte Lyst maa bekjæmpes og overvindes. Selv Modstandere af Sognefriheden — det har jeg flere Gange erfaret — indrømmer Billigheden af Ønsket og Kravet, men saa er de bange for — Konsekventserne! Saa skræmmer de sig selv og andre med Talen om de danske Kirkeforhold, der skildres som „opløste" og forvirrede, og saa vil man heller, end at se Liv og Udvikling under Kamp, bevare den „rolige" ubevægelige Statskirke og den saakaldte „Fred". Men er ikke dette — en Drøm?

Trondhjem, 20de Januar 1869.

Kristiania, den 27de Januar 1869.

Naar undtages Schweigaard, er der neppe nogen Mand i Norge, som har Mod til offentlig at paastaa, at de her i Landet gjældende Regler om Stemmeretten ere fornuftige. At ingensomhelst Skattebyrde, ingensomhelst Formue, naar den ikke hviler paa Matrikul eller Grundtaxt, skal give Stemmeret, medens ikke alene hvilketsomhelst ubetydeligt Embede alene paa Grund af den kongelige Udnævnelse skal give Stemmeret for Livstid uden Hensyn til om Manden fremdeles er i Embedet eller ikke, men i Byerne Stemmeretten er henlagt som et Privilegium til de Personer, der have Borgerskab, medens Borgerskab hverken er Betingelse for Adgang til indbringende Virksomhed eller Betingelse for Skattepligt, alt dette er Urimeligheder og Ufornuftigheder, som det nuomstunder ikke kan nytte Nogen at forsvare.

Det kan heller ikke være anderledes. Da Formandskabslovene bleve givne og Kommunerne indrettede, vare Grundlovens Forskrifter om Stemmeretten endnu ikke blevne synderlig forældede. Tilstanden var i det Væsentlige den samme, som den havde været i 1814. Matrikulen, Grundtaxten og den borgerlige Næring, d. e. den Næring, der ikke kunde drives uden Borgerskab, bar alle direkte Skattebyrder. Men ved den kommunale Stemmeret endnu i langt høiere Grad end ved den konstitutionelle er det naturligt, at man her lader Ret og Pligt gaa Haand i Haand og lader Retten være en Belønning for den paalagte Byrde. Saameget mere maatte man ved Forberedelserne til Kommunernes Myndiggjørelse være forsigtig i denne Henseende, som det var Meningen at give alle stemmeberettigede Borgere Adgang til direkte at fatte Beslutning i Borgermøderne. Indretningen med et Repræsentantskab til Afgjørelse af de vigtigere Sager grunder sig paa et enkelt Kommissions-Medlems dissenterende Votum, der blev tiltraadt af Regjering og Storthing. Havde man under den hele Behandling af Formandskabslovene været bestemt paa at lade den hele Stemmeret være indskrænket til Deltagelse i Valget af Repræsentanter, saa kunde det vel have hændt, at der allerede da var bleven vakt Motion om at bygge Kommunerepræsentationen paa en bredere Grundvold end den, hvorpaa Grundloven havde bygget den konstitutionelle.

Men var Tilstanden i 1836 ikke saa synderlig forskjellig fra, hvad den havde været i 1814, saa er nu Forholdet saa aldeles forandret, at Grundlovens Forskrifter om Stemmeretten ere blevne meningsløse baade for den konstitutionelle Stemmeret, for hvilken de ere givne, og endnu meget mere for den kommunale, for hvilken de ikke ere givne.

Ikkedestomindre har den af Odelsthinget fattede Beslutning om den kommunale Stemmerets Udvidelse vakt en voldsom Modstand hos alle dem, der vel ville have Liberalitet, Folkelighed og Ligeberettigelse mellem de forskjellige Samfundsdele gjældende som smukke Fraser, men ikke paa nogen Maade ville taale, at de

fra Talemaaderne komme ud i Livet, fra Ord blive til Virkelighed.

I Virkeligheden var der ikke mere end en eneste Maade nemlig, hvorpaa de nu Stemmeberettigedes privilegerede Klasse med Anstændighed kunde holde paa sin Eneret, det var ved at sige, at det nu bestaaende Misforhold skal rettes, ikke ved at give Stemmeretten en til Skattepligten svarende Udvidelse, men ved at indskrænke Skattepligten inden de Grændser, den havde i 1814 eller i 1836, altsaa ved at ophæve alle de Love, der lægger Skattebyrder til Kommunen eller Staten paa dem, der ikke have Stemmeret. I en saadan Fordring vilde der være en vis Magt. Man vilde gjøre Fordring paa Rettigheder, men man vilde ogsaa være villig til at betale for dem, og naar man først havde overtaget alle Byrderne, saa kunde man jo ogsaa med en vis Ret gjøre Fordring paa de dertil svarende Rettigheder.

Men det har ikke faldet nogen af Lovbeslutningens Modstandere ind at tage Sagen paa den Maade, og selve de stemmeberettigede Borgere vilde nok frabede sig, at man paa saadan Maade vilde bevare dens Forrettigheder.

Det er derimod gaaet med denne Sag som med enhver stor Sag, man har gaaet uden om, og medens man ikke har vovet at angribe selve Principet, har man havt destomere at indvende mod den Maade, hvorpaa det i Lovbeslutningen er kommet til Anvendelse.

Vi ville ikke her tale om den Aschehougske Graderingsskala. „De mortuis nil nisi bene," det er: døde Hunde bide ikke.

Men det mærkværdigste ved denne Sag er den Beslutning som i Lagthinget blev fattet med 14 Stemmer mod 14 om at henstille til Odelsthinget at henlægge Sagen i sin nærværende Skikkelse, og „anmode Storthinget om at forberede en samtidig Omordning af den kommunale og den statsborgerlige Stemmeret."

Det er her som overalt den samme Kjærlighed, med hvilken man vil faa Barnet dræbt. Man er ikke tilfreds med at faa denne, som man selv kalder den, uopsættelige Retfærdighedshandling udført ligeoverfor den kommunale Stemmeret, man vil ogsaa have den anvendt paa den konstitutionelle, og man seer sig derfor nødsagen til, saa meget Sagen end haster, og saa beklagelig man finder Udsættelsen, at lade Reformen i det Hele vente, indtil man paa en Gang kan faa den helt gjennemført i alle Retninger.

Christensen, der har kjæmpet baade for Stemmerettens og Religionsfrihedens Udvidelse med en Dygtighed og Ihærdighed, der fortjener den fuldeste Anerkjendelse, gjorde strax opmærksom paa, at den kommunale og den konstitutionelle Stemmeret ikke kunde behandles paa samme Maade eller under et, fordi den ene hørte under Lovgivningens Raadighed, den anden alene kunde ordnes ved Grundlov, og Sagen altsaa ikke kunde i begge Retninger tilendebringes af det samme Thing, paa hvilket Forslaget maatte blive fremsat, ei heller behandles i de samme Former.

Men man hørte ikke paa Christensen. Det var netop Vanskeligheder, man vilde have, og det kunde altsaa ikke hindre, at Vanskelighederne vilde blive store, mange, uovervindelige. Saa meget desto bedre. Det var netop det beklagelige, at den kommunale Stemmeret kunde udvides ved sædvanlig Lov, og at man altsaa ikke i dette Tilfælde havde den mægtige Beskyttelse, som ligger i Grundlovens Hellighed og Ukrænkelighed. Derfor maatte man se til at skaffe sig denne Beskyttelse ved at overdaade selve de Liberale i Liberalitet, forlange Udvidelsen udvidet ogsaa til det Konstitutionelle, og derved erhverve alle de dermed forbundne gavnlige og høist nødvendige Vanskeligheder. Dette kunde mulig selv have været meget godt, dersom det kun ikke havde været altfor godt. Hvilket Mestertræk vilde det ikke have været at have faaet koblet sammen disse to Sager saaledes, at de ikke skulde afgjøres uden i Forening, naar Afgjørelse af begge i Forening var en Umulighed! Om den kommunale Stemmeret kan der ikke gives Bestemmelse ved Grundlov, om den konstitutionelle ikke ved Lov, begge Deles Ordning i en og samme Lovbestemmelse er efter selve Forfatningen en Umulighed, Problemets Løsning ikke lettere at finde end Cirkelens Kvadrat, og man vilde altsaa kunne gjøre sikker Regning paa at have Fred, saalænge til „Ungarn atter var kuet", og den nu grasserende Sygdom i Sindene derved bleven lægt.

Visselig er det et uafviseligt Krav, som den udelukkede Del af Folket har ogsaa paa Delagtighed i den konstitutionelle Stemmeret. Men med Spørgsmaalet om den kommunale Stemmeret kan dette Krav nu ligesaalidt sættes i Forbindelse, som dette er skeet ved den oprindelige Ordning. Ikke alene har hver Sag sit eget særlige Værnething, hvorfra den ikke kan drages, den ene som Del af Grundloven, den anden som Gjenstand for den lovgivende Magts Bestemmelse, men derhos har Spørgsmaalet om den konstitutionelle Stemmeret saa mange særlige Vanskeligheder, at selv om man var nokfaa enig om, at Grændserne for begge bør være de samme, vilde det dog være misligt og uretfærdigt at lade den kommunale Stemmerets Ordning ved Lov vente paa den konstitutionelle Stemmerets Ordning ved Grundlovsbestemmelse.

Naar de Ultraliberale, der ikke kunne samtykke i den kommunale Stemmerets Udvidelse, fordi dette er dem forlidet, have faaet sit Ønske sat igjennem og faaet de to forskjellige Sager satte i Forbindelse, da vil de naturligvis om den samme Udvidelse af den konstitutionelle Stemmeret ogsaa sige, at det er forlidet, forlange ren og ubegrændset almindelig Stemmeret (maaske ogsaa for Kvinderne) og fordre Udvidelse ogsaa af Stemmerettens Indhold ved Indførelse af direkte Valg ligesaavel i Staten som i Kommunen. Men er man kommen til ubegrændset almindelig Stemmeret og direkte Valg, saa kommer af sig selv Spørgsmaalet om en forandret Indretning af Valgdistrikterne og om Ophævelse af den Indskrænkning i Vælgernes Net, at de ikke kunne gaa udenfor Valgdistriktets Indvaanere, saa har man Spørgsmaalet om Stilling eller „Kandidering", og saa har man saamange herlige Anstødsstene for Sagens endelige Ordning, at man idetmindste for det første kan være nogenlunde sikker.

Det er sandt, og det er heldigvis erkjendt af Alle, at Udvidelse af den kommunale Stemmeret ogsaa maa føre til en lignende Udvidelse af den konstitutionelle, men ligesom Kommunalforfatningen ikke kjender til indirekte Valg, men gaar en anden Vei, end Grundloven har foreskrevet for de politiske Valg, saaledes kan der ikke paavises nogen skadelig Følge af, at Sagen ordnes for Kommunernes Anliggender, forinden den endnu er ordnet for Statens.

Udvidelse af Stemmeretten i Kommunen vil baade paaskynde og lette Udvidelsen af den konstitutionelle Stemmeret. Dette er i de Liberales Øine en væsentlig Fordel. Det er det Modsatte i de med Ultraliberalitetens Vaaben kjæmpende „Stationæres."

Udlandet. Et Telegram meddeler, at den af Walewski til Grækenland overbragte Fællesnote skal være affattet i meget skarpe Udtryk. Hvorvidt Kongressens Beslutning vil blive undertegnet af dette Land, vil da senere vise sig. Efterretningen om, at Tyrkiets Afsending havde faaet Ordre fra sin Regjering til at underskrive Konferentse-Protokollen bliver nu modsagt eller idetmindste betydelig svækket, idet Public siger, at Ordren paa ingen Maade lyder paa at underskrive den af Magterne udstedte Kollektiv-Erklæring. Om Grunden til denne Djemil Paschas Tilbageholdenhed opstilles der forskjellige Gisninger. Nogle tro, at da Erklæringen er udstedt til Grækenland, vægrer den tyrkiske Regjering sig ved at underskrive, idet den mener derved at gjøre sig til Dommer i sin egen Sag. Denne Version modsiges imidlertid af Tyrkiets hidtidige Optræden. Andre tro, at Tyrkiet ikke vil underskrive Erklæringen, fordi den ikke forekommer det tilstrækkelig til derefter at tage sit Ultimatum tilbage. Paa den anden Side vil man vide, at den græske Regjering finder den saarende for sig og vil nedlægge Protest imod den. Alt dette bekræfter, hvad vi tidligere have ytret, at Konferentsen ikke har udrettet Andet end en Opsættelse af Fiendtlighedernes Udbrud, og at den samme Mening gjør sig gjeldende i de to vedkommende Stater, sees bedst af, at man i begge Lande ruster sig med stor Iver. „Wiener-Debat" vil endelig vide, at Tyrkiet formelt har meddelt Magterne Kandias Blokade, ifølge hvilket ethvert Fartøi, der bryder Blokaden, vil blive konfiskeret, og ethvert Skib, der giver Ild paa det tyrkiske Vagtskib, vil tilligemed sit Mandskab blive behandlet som Sørøvere. Observer vil vide, at da der paa Konferentsen stilledes det Forslag, at Magterne skulde anvende Tvang mod Grækenland, hvis det ikke vilde føie sig i deres Beslutninger, protesterede England derimod.

I Spanien have Valgene til de konstituerende Kortes fundet Sted i disse Dage. Et Telegram fra Madrid af 19de til le Gaulois giver Oplysning om Udfaldet. Af 352 Deputerede ere 300 for det konstitutionelle Monarki paa et folkeligt Grundlag; 35 ere Republikanere, og 15 ere Tilhængere af Bourbonerne; 2 ere usikre. Resultatet er altsaa blevet til Fordel for den midlertidige Regjering, som fra Begyndelsen af har udtalt sig for Kongedømmet. Tilbage staar nu at vælge en Konge, og herom synes der ikke at herske Enighed i Regjeringen, hvorfor den ogsaa har været ude af Stand til at opstille nogen Kandidat. Serranos Organer i Pressen tage Ordet for Hertugen af Montpensier, medens dennes Kandidatur heftig bekjæmpes af Prims Organer. Ogsaa imellem de øvrige Blade hersker der Uenighed; næsten enhver af de Kandidater, som ere blevne bragte paa Bane, har sine Talsmænd i Pressen.

Corr. Havas udtaler sig om Kong Carls Throntale i en ledende Artikel, hvori det til Slutning heder: „Fra det politiske Synspunkt har det Afsnit i den svenske Throntale størst Betydning, hvori der officielt forkyndes, at Kronprinsesse Lovisa om kort Tid vil blive formælet med den danske Kronprinds, et Giftermaal, siger Kongen, som vil befæste og nøiere knytte de Baand, der forene de skandinaviske Folk indbyrdes. Der gives nogle Kabinetter, som dette Ægteskab maaske er imod; thi Forbindelsen imellem de regjerende Familier fører undertiden til den inderligste Forening imellem Folkene. Naar man skal uddrage en Slutning af den her anførte Begivenhed, kan det kun være den, at naar der er Tale om national Enhed, kan Alt komme i rette Tid for dem, som forstaa at vente".

Præsident Johnson har, ifølge et Telegram fra Washington, forelagt Senatet de af Reverdy Johnson tilveiebragte Overenskomster om Alabamaspørgsmaalet og om de naturaliserede Borgeres Rettigheder.

Angaaende Ceremonierne ved den franske Keiseres Throntale den 18de dennes meddeler Bladene nærmere Efterretninger. En halv Time før Majestæternes Ankomst var den store Sal i Louvre overfyldt af Folk, hvis Embedsstilling gjorde dem det til Pligt at overvære denne høitidelige Akt, eller af Folk, der havde været saa lykkelige at faa et af de saa stærkt attraaede Adgangsbilletter. Thronen stod paa en Estrade under en af mørkerødt med Bier rigt broderet Silkehimmel, paa begge Sider af Thronen var der anbragt forgyldte Tabouretter til Keiserprinsen og Prins Napoleon. Ved Foden af Thronen stode Ordensbærerne, Kardinalerne, Ministrene, Medlemmerne af Geheime- og Statsraadet, og ligeoverfor havde Senatet Plads tilhøire, den lovgivende Forsamling tilvenstre, og Baggrunden var opfyldt af Deputationer fra Provinserne, Galleriet var optaget af det diplomatiske Korps samt af Ministrenes, Statsraadernes og Marskalkernes Fruer. Lidt før Kl. 1 forlod Keiserinden i en med to Heste forspændt Vogn Tuilerierne og traadte strax derefter ind i Louvresalen, hvor hun hilstes med livlige Raab. Saasnart Keiserinden og hendes Følge havde taget Plads, forkyndte 21 Kanonskud Keiserens Ankomst. Han var klædt i Generalsuniform og ledsaget af Keiserprinsen, der var klædt i sort Fløil. Ved sin Indtrædelse i Pavillonen Denon blev han modtagen af Prins Napoleon, der her viste sig første Gang offentlig efter sin Sygdom. Under livligt Bifald gjennemskred Keiseren Salen og tog Plads paa Thronen, hvorfra han oplæste Throntalen. Flere Steder af Talen ledsagedes af begeistrede Hurraraab, hvilket ogsaa var Tilfældet ved Slutningen. Efterat Statsministeren havde taget de i 1868 valgte Deputerede og Senatorer i Ed, erklærede Rouher i Keiserens Navn Sessionen for aabent, og den keiserlige Familie forlod under stærke Hurraraab Salen.

Sverige. Ved Utskotsvalgene i den svenske Rigsdag er Landmandspartiet gaaet af med Seieren; det har vist sig at eie en Majoritet af omtrent 21 Stemmer, 94 mod 73. Aftonbladet bemærker i den Anledning: „Skulde Landmandspartiet ville holde sammen ogsaa i andre Tilfælde end blot ved Valg, var det

---

Et Hul i Lommen.

(Forts. fra f. No.)

Clara vidste, at Charles havde til den 1ste Januar ikke faat sammensparet en eneste Cent, og hun holdt derfor et vaagent Øie med, hvorledes han vilde klare sig med Betalingen af Renterne. Den 1ste Marts kom, og Charles betalte 60 Dollars til Manden, hvem de skyldte Pengene. Han havde ikke laant en eneste Dollar. Han havde lagt det hele op i to Maaneder. Han havde et Maal for sig, som maatte naas, — og han naadde det ogsaa.

Clara saa dette, og hun gik ud og kjøbte sig en Regnskabsbog og Blyant, og hun aabnede et nyt Regnskab, et Regnskab, hun aldrig havde tænkt, hun skulde komme til at føre, og Magen til hvilket hun trodde, en Kone aldrig før havde holdt.

I de 2 Maaneder, Charles havde lagt op 60 Dollars, havde han i Virkeligheden udført 2 Mænds Arbeide og faat Betaling for to, og det var klart, at dette maatte aftage en Del. Men han var ingenlunde doven, og snart overtog han igjen alt Extraarbeide, han kunde faa. Ugerne gik, men der lagdes ingen Penge op. Ny Morskabsbøger, Tegninger, Cigarer, Ale, Østers, Vognleie og en Masse ny Klædningsstykker hørte til Dagens Orden, og foruden alt dette kjøbte han ogsaa en hel Del unyttige Ting, alene af den Grund, at han fik dem „svært billig."

„Charles, lad os se over Kjøbmandsregningerne for de sidste 6 Maaneder. Jeg har dem her allesammen."

„Ja, lad os det."

Charles kastede sin Cigar i Ilden og satte sig.

Clara havde alle Regninger opførte paa en Liste, fra Slagteren, Bageren, Kjøbmanden og Melkemanden; ved at lægge det Hele sammen og dividere det med Ugernes Antal fremgik det, at det havde kostet dem i Gjennemsnit $8\frac{1}{2}$ Dollars om Ugen at leve. Heri var da ikke medregnet 6 Tønder Poteter og 2 Butter med Smør, som de havde faaet ind fra Landet. „Naar nu Poteterne og Smørret tages med, vil det blive over 9 Dollars — næsten 10 Dollars om Ugen. Nu skulde jeg gjerne ville begynde selv at gjøre Indkjøbet."

„Du!" raabte Charles forbauset.

„Ja, jeg vil gjerne komme lidt ud imellem i den friske Luft, det vil blive lidt Afverling. Desuden kan jeg bedre vide, hvad vi behøve til Middag ud paa Formiddagen, end naar Du gaar om Morgenen."

Hidtil havde Charles selv gjort alle Indkjøb, ikke fordi han synes om at gjøre det, men fordi han vilde spare sin Kone for Umagen. Da han derfor forstod, at hans lille Kone mente det alvorligt, var han ogsaa fornøiet ved at kunne overdrage hende den hele Omsorg for Husvæsenet.

„Ja, nu ser Du Overslaget," sagde Clara, efter at dette første Punkt i den nye Ordning var afgjort, „og jeg har da tænkt som saa: Naar Du giver mig 12 Dollars om Ugen, tæller mig Pengene i Haanden hver Lørdags Aften — saa vil jeg kjøbe Alt, hvad der behøves til Huset, med Undtagelse af Brændsel, betale alle mine egne Udgifter, kjøbe mine egne Klæder og alt Andet. Saa skal Du kjøbe Kul og Ved, skaffe Dig selv Klæder og betale, hvad vi ere skyldige."

Charles indvendte, at hun forlangte for Lidet. Han antog ikke, at disse 12 Dollars vilde blive nok. „Men — Du vil da ikke faa mere end 2 Dollars om Ugen til Dit eget Brug."

„Aa ja! Skulde jeg komme tilkort, vil jeg komme og bede Dig om lidt Hjælp."

„Ja lad saa være da — gaa strax til Værket."

Charles fandt sig vel fornøiet med Forandringen. Mangen Gang havde han staaet hos Madvarehandleren i største Forlegenhed for, hvad han skulde sende hjem til Middag, og Følgen havde været, at han ofte kjøbte langt mere, end man kunde bruge op. Og hvor langt bedre var ikke Middagsmaden nu, og hvor meget bedre smagte den ham ikke. Forhen vidste han altid paa en Prik, hvad der stod paa Bordet, og halve Formiddagen kunde han i Tankerne have Smagen deraf; men derimod nu var han aldeles uvidende i saa Henseende, før Laagene toges af Fadene, og det friske og duftende Maaltid sattes for ham. Kun En tabte ved Forandringen, og det var Manden, der havde forsynet dem med Drikkevarer og kold Spise. Hans Virksomhed paa det Feldt var nu forbi. Hver Lørdags Aften talte Charles op de 12 Doll., og naar han tænkte over, hvor godt han levede, og hvor vel hans Venner bleve beværtede, naar han bad dem hjem med sig til Middag, saa forekom det ham ikke i mindste Maade urimeligt, at Clara af og til kom til ham for at faa en Femdalerseddel extra. Og da hans lille Kone var gaat ind i „Damernes Velgjørenhedsselskab," saa fik hun sommetider en Femmer som Bidrag til Foreningens Kasse. Engang opkastede han dog det Spørsmaal, om det var i sin Orden at anvende Pengene dertil.

„Aa! Charles," sagde hans lille Kone, „blot Du vidste, hvilket ædelt Formaal, vi arbeide for!"

Charles havde betalt Renterne paa Gjelden, og det var Alt. „Jeg maa rentud sige," ytrede han en Aften, da han netop havde givet Clara en Femdalerseddel, som hun havde anholdt om. „Jeg kan ikke forstaa, hvor mine Penge blive af. Sidste Uge tjente jeg akkurat — — akkurat — — —"

„Hvormeget da — Charles?"

„Fireti Dollars! Jeg havde tænkt at tage

onskeligt, at Partiets Ledere ... vaase, at det blev ... ceeligt Alvor med Gjennemførelsen af de sa... hoilydt proklamerede Sparsommeligheds-grundsætninger, fremfor alt i de Tilfælde, da der skal Selvstændighed og Karakter til at fastholde dem."

De første større Debatter i Rigsdagens to Kamre fandt Sted ved den foreløbige Diskussion af den kgl. Proposition om Budgettet. I første Kammer aabnedes Debatten af Grev H. Hamilton; han fandt, man havde spændt Buen saa høit som muligt; derfor fik man afholde sig fra at gjøre ny Gjæld, medmindre det skede for at fremme produktive Formaal, der virkelig vilde lønne sig, hvad der ikke kunde siges om Jernbanerne. Ogsaa Hr. Wallenberg gjorde adskillige Indvendinger mod det fremlagte Budget. I andet Kammer angreb Frih. Liljecratz Indkomstberegningerne, der efter hans Mening var for høie; Toldindtægterne var f. Ex. anslaaet til 14 Mill. Rd. paa Grund af det sidste Aars forøgede Toldindkomster; men man havde ikke taget i Betragtning, at denne Forøgelse skrev sig fra en forøget Brændevinsindførsel, der var en Følge af formindsket Tilvirkning inden Landet, hvilken sidste igjen havde medført en Formindskelse i Brændevinsskatten. Om nu den indenlandske Tilvirkning forøgedes, og Brændevinsskatten derved steg, vilde paa den anden Side Indførselen af Brændevin aftage og dermed ogsaa den tilsvarende Toldindkomst. Fremdeles var som Indtægt opført to Aars Bankgevindst; dette var betænkeligt, ikke blot fordi en saadan Anvendelse af Bankgevindsten endnu var et i Rigsdagen omtvistet Spørgsmaal, men ogsaa fordi en Del af denne Gevindst kunde blive nødvendig til Udfyldning af Bankens Grundfond, der nu i Virkeligheden ikke gaar op til det i Regnskaberne opgivne Beløb. I samme Retning ytrede ogsaa de fleste andre Talere sig; Frih. Gripenstedt indvendte mod Frih. Liljecrantz, at af Brændevinstolden 1,812,000 Rd. var det kun de 800,000 Rd. der kunde paavirkes ved en formindsket Indførsel, da Posten skrev sig fra Tolden paa Brændevinssorter, der vilde indføres i samme Mængde, hvad enten den indenlandske Tilvirkning steg eller ei. Finantsministeren, Frih. Ugglas, var tilstede og forsvarede den kgl. Proposition.

Den 23de Januar modtog Rigsdagen et betydeligt Antal kgl. Propositioner og Skrivelser, hvoriblandt Forslag til en ny Foreningsakt mellem Sverige og Norge, Forslag til Omorganisation af Armeen og Forslag til Bevilgning af Brudegave til Prinsesse Lovise. Andet Kammer maa forresten den Dag havt det ganske fornøieligt; herfor har det Hr. Treffenberg at takke. Hr. Treffenberg, bekjendt som gammel og ivrig Modstander af Rigsdagsreformen, fremkom nemlig med Forslag om Rigsdagsdiæternes Nedsættelse fra 10 Rdlr. til 9 Rdlr. daglig og benyttede Anledningen til at redegjøre for sin Stilling til den nye Tingenes Orden. Taleren ytrede blandt Andet: „Hvorvel det fremdeles er min Overbevisning, at Reformens Gjennemførelse var en Rigsulykke og i enhver Henseende et uhørt Vovespil; hvorvidt jeg med Hensyn til den politiske Fanatisme, som fremtvang Reformen, bærer for den Nemecis, der gaar igjennem Historien og paa hvert af dens Blade indskjærper det guddommelige Ord: der Mennesket saar Kjød, skal det heller ikke høste Aand; hvorvel jeg tror, at det svenske Folk ogsaa denne Gang har „byttet bort Guldbæltet sit mod et Par gamle Vanter," og hvorvel jeg fremdeles ikke kan bøie mig for mine Modstanderes Argumenter; saa er der dog et Argument, hvorfor jeg bøier mig, det som Sveriges Erkebiskop udtalte ved den sidste Stænderrigsdags Opløsning; han sagde nemlig: „Vorherre har tilladt, at dette skede; han har dermed havt sine Formaal, og hvem af os tør benegte, at han ogsaa heraf vil lade nogen Velsignelse tilflyde os." Da Hr. Treffenberg var færdig, bad Hr. Siljeström om at faa takke den ærede Repræsentant fra Vesterås, fordi han havde nedladt sig til at tage Plads i en Forsamling, som han betragtede med saadan Foragt.

Storthinget sammentræder Thorsdagen den 29de Januar Kl. 9 Fm. til Foretagelse af:

1) Kongelig Proposition om en Brudegave i Anledning af Hds. Kgl. Høih. Prinsesse Lovisa Josephine Eugenies Formæling.
2) Forslag fra Repræsentanten J. Sverdrup om Bevilgning til Forøgelse af Storthingets Bibliothek.
3) Indstilling fra Militærkomiteen angaaende Udgifterne til Marinen i den fra 1ste April 1869 indtrædende Budgettermin.
4) Do. fra Næringskommiteen No. 2 angaaende den kgl. Proposition om Afgift af Malt og Brændevinstilvirkning.
5) Do. fra Budgetkomiteen angaaende kgl. Proposition om Skatter og Afgifter til Statskassen udenfor Toldafgiften, samt Brændevins- og Maltsafgiften i Budgetterminen fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872.
6) Referat.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Kallevaag 23de ds. Aften: Idag er fornummet Vaarsild i Søndredistrikt ved Udsire og i dette Distrikt vestaf Frøiskjærene langt tilhavs, idet der er opfisket enkelte Tønder. Var ogsaa begyndt komme tilsyne større Mængder, fiskesøgende Almue kommer fremdeles ud til begge Distrikter. Havet roligt.

— Do. Do., dateret Bergen 26de ds.: Vaarsildfisket kan ansees begyndt iaar i Søndredistrikt med Not-, Garnfiske omkring Udsire, Nordredistrikt ret godt men ujevnt, Garnfiske mindre Antal Baade udenfor Frøiskjærene. Pris Kalvaag 7½—8¼ Ort. Udsire ingen fremmed Almue. Veir, Hav rolige.

— Do. Do. angaaende Lofotfisket, dateret Svolvær 23de ds. Aften: Meget faa Fiskere fremkomne. Denne Uge 3 Søveirsdage. Fangsten god overalt, dog bedst Henningsvær og Stamsund, hvor fleste Baade.

De forenede Rigers Generalkonsul i Havana har i Skrivelse af 31te f. M. indberettet til Departementet for det Indre, at Fyrtaarnet paa Cap Lucrecia paa Østkysten af Cuba ifølge en officiel Bekjendtgjørelse af 27de f. M. er blevet ødelagt af Insurgenterne. Det tilføies, at Regjeringen strax vil træffe Foranstaltninger til sammes Gjenopførelse og udstede Bekjendtgjørelse, naar dette er skeet. Generalkonsulen befrygter imidlertid, at nogen Tid vil hengaa, inden Fyret atter kan blive tændt. (Rigst.)

I et privat Brev fra Kjøllefjord, dat. 26de f. M. berettes, at man derfteds har havt Besøg af en Hvalros, som blev modtaget med 3 Rifle-ugler, men uden anden Virkning end at den forlod Landet og senere ikke er kommen tilsyne. I Marts 1853 indfandt en Isbjørn sig paa samme Sted, som blev skudt af en Kvæn fra Porsangerfjorden.

Fredrikshalds Tilskuer bemærker i Anledning af Opsatsen fra „en udtjent bergenhusisk Soldat", som den optager det meste af: „Betragter man det militære Liv i nærværende Garnisonsby, skal det indrømmes, at denne Skildring er noget mørk. Befalingsmændenes Forhold til sine Undergivne maa her vistnok i det Hele kaldes upaaklageligt, og Enhver, som har fulgt med Tiden, vil have bemærket, at Behandlingen af vore Soldater nutildags er langt humanere og ædlere end forhen. Navnlig fortjener flere af de høiere Officerer, baade afgaaede og fungerende, Anerkjendelse for den Agtelse og Omhu, de har udvist for den udskrevne Ungdom. Ikke destomindre tror vi, at Forholdet trænger til at blive endnu bedre, og saadanne Artikler som den af Indsenderen i „Dagbladet" kan derfor være gode at læse:

En Uting ved vort Militærvæsen, som vi oftere har paaklaget, finder ogsaa Indsenderen utilbørlig. „Det er min faste Overbevisning", bemærker han, „at det, saalænge Forholdene er som nu, vil være til stor Skade saavel for vor Armee som vort Land at rive Landsoldaten ud af sit hjemlige Liv og indgarnisonere ham i Byerne. Han vilde kun faa Ulyst til Soldattjenesten uden nogen virkelig militær Uddannelse, og som oftest vende tilbage til sit Hjem som en fordrukken eller paa anden Maade ødelagt Mand".

Den samme Fr.halds Tilskuer forklarer, at dens Grund til at antage „Dagbladet" at være grundtvigiansk, var dels et Rygte om, at Kandidat Ludv. Ingier var Medarbeider i Bladet, dels at det af Bang redigerede „Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen" var „en Tumleplads for grundtvigianske Stiløvelser". Til det første bemærkes, at selv om Hr. Ingier var Medarbeider i Bladet, hvilket han ialfald ikke er, kan vi ikke indse, at den Omstændighed, at han er Grundtvigianer, skulde gjøre ham uskikket til at arbeide i Bladet, da det dog maa antages, at en theologisk Kandidat maa kunne skrive om andet end kirkelige Materier. Til det andet svares: Bang tog aldrig Parti i den Strid, der engang førtes, men det var hans Princip ikke at lægge noget Baand paa Ytringsfriheden, et Princip, som ogsaa „Dagbladet" hylder, og som netop var en af Bevæggrundene til dets Fremkomst.

Drammen, den 25de Januar. Igaaraftes havde Arbeiderforeningen herfteds sin første selskabelige Sammenkomst i Hr. Restaurateur Andersens Sal, der for Anledningen var smukt dekoreret med Flag, Grønt, Kongens Navnesifre og Drammens Vaaben i Transparent. Alle og navnlig de Dansende saa ud til at være i en festlig Stemning, og efterat Beværtningen var tilende, aabnedes Ballet med Polonæse og Vals af Arbeiderforeningens Formand, hvorefter Dansen gik med største Livlighed og i den bedste Orden, hvilket bør siges til Ære saavel for Dirigenter som Balgjæster, da det ingenlunde var let her at greie den Ting for og iblandt saamange, henved 500 Mennesker. (Dr. Bl.)

Haugesund den 19de Januar. Skipper T. Thorsen i Hatlevig paa Bergensleden har anmodet om Optagelse af følgende Underretning for Skippere, som ogsaa ønskes optaget i andre Blade:

„Paa Anmodning af flere Skibsførere og Lodser, som seile Bergensleden i de mørke Nætter, især nu i Fisketiden, og da Hatlevig er en af de Havne, som søges mest ved Nattetid og dertil meget vanskelig at finde i Mørke, saa har jeg nede ved Kanten af min Have ladet anbringe en stor Lygte med Olie-Lampe til Veiledning for dem, der ville søge Havnen. Lygten vil komme til at brænde i Januar, Februar og Marts Maaneder.

Skulde Nogen finde denne Foranstaltning hensigtsmæssig og jeg værdig til nogen Erstatning for mine Udgifter, saa ... nemmelighed modtage saadan ... nok saa liden, og bedes ... lagte i Haugesund i Karmsu... dition, i Stavanger hos Skib... sen, i Egersund hos Bogtry... Bergen hos Skibsmægler L. ...

Hatlevig den 13de Janu...

Tho...

(Karmsund...

Slesvigske Tilstande. ... Tid siden sendte Fiskerlauget i ... Kong Vilhelm i Berlin en Foræring, ... af en Ol røgede Sild, og modtog, ... paa at denne Foræring var bleven ... tagen, en naadig Skrivelse til Svar ti... Kongens Portrait. Fiskerlauget i Sles... mærkede sig ogsaa under den danske ... fremfor de øvrige Borgere i Slesvig ... Loyalitet og Hengivenhed for Kongen.

Storthinget.

(Fortsat fra Gaarsblad...)

Sag No. 4. Indstilling ti... i Anledning af den kongelige P... Lov angaaende Spillekorts Ti... Stempling. Efter den gjældende ... er Forhandling og Brug af ustemp... kort forbudt under en Bod af 8 ... hvert Spil, ligesom Udsalg af stemplede ... kort kun foregaar gjennem de af det Offe... antagne Udsælgere. Det Offentlige har in... Kortene af Fabrikanter her i Landet eller ... enkelte Tilfælde fra Udlandet, og har, da Indkjøbsprisen i den senere Tid har været 10 ß og Salgsprisen 22 ß, havt et Overskud af 12 ß paa hvert Spil, hvori dog afgaar 4 Procent til Udsælgerne samt tilfældige Tab og andre Udgifter. Indtægten har i Gjennemsnit af de sidste 10 Aar udgjort omtrent 5,400 Spd. aarlig, men i de sidste 3 Aar i Gjennemsnit henved 7000 Spd. Det er nu foreslaaet at forandre dette System og at give baade Fabrikation og Salg af Spillekort fri, mod ... Fabrikanten maa lade Kortene stemple og ... tale den anordnede Afgift. Da det maa ... kjendes, at den Eneret, hvoraf Staten nu ... i Besiddelse, medfører adskillige Ulemper ... bringer Fabrikationen af Kort i en uheldig Stilling, vil Komiteen anbefale Lovforslaget, skjønt det vistnok er muligt, at Kontrollen med, at ustemplede Kort komme i Handelen, bliver noget mindre paalidelig. Det Tab, som Statskassen herved kan komme til at lide, er imidlertid ikke af den Betydenhed, at Komiteen kan lægge Vægt paa denne Mulighed. — § 1. Enhver, der vil tilvirke Spillekort, skal 14 Dage forud til Politimesteren i Kjøbstæderne og Fogden paa Landet indgive en Anmeldelse, der bør indeholde, naar Tilvirkningen skal begynde, og hvor den skal foregaa, samt være ledsaget af Fabrikkens Mærke i saa mange Aftryk, som af det Offentlige begjæres. ... nende Anmeldelse bør indgives, naar Fabrik... flyttes til et andet Sted. § 2. Spillek... bør, efterhaanden som de blive færdige, forsyn... med det i § 1 nævnte Fabrikmærke, hvilk... anbringes paa saadan Maade, som af Konge... anordnes, og de skulle derpaa strax henlægges i et dertil indrettet Aflukke, der under Fabrikantens Ansvar holdes laaset. — De ved Politiet ansatte Embeds- og Bestillingsmænd sk... til enhver Tid have uhindret Adgang til Fabrikken og navnlig til at efterse det ovennævnte Aflukke. — § 3. Til Bevis for, at den til enhver Tid fastsatte Afgift er betalt, bliver ethvert Spil Kort af de Embeds- eller Bestillingsmænd, som Kongen dertil anordner, at

---

Dig med ud at kjøre en Tur imorgen, men jeg maa rent ud sige —"

„Aa, lad det være istedetfor Kjøreturen," udbrød Clara og holdt Seddelen frem. „Jeg vil gjøre mere Godt med denne, end Kjøreturen kunde have gjort os." Og Alt var godt og vel.

Ikke længe efter — omtrent en 2 a 3 Uger — fandt Clara en Aften sin Mand sidde ved Pulten i Dagligstuen og regne meget ivrig paa et Stykke Papir. Hun iagttog ham en god Stund, før han blev hende var. Han havde nedskrevet en liden Række Tal og kløde sig nu i Hovedet og drog Veiret dybt, som om han ikke kunde finde ud af et Regnestykke, der spottede al hans ivrige Stræben og Arbeide. Hun slog Døren i og hostede. Hurtigt krøllede han Papiret sammen og kastede det ind i en af Rummene i Pulten. Hun spurte, hvad han bestilte. Men han svarede, at han Ingenting bestilte, han bare sad og tænkte. Derpaa ledede han Samtalen hen paa noget Andet.

Senerehen paa Aftenen, da Charles var gaat ud, gik Clara hen til Pulten og fandt Papirstykket, som Charles havde siddet og skrevet paa. Hun gjennemløb det og fandt, at det var en ganske almindelig Erindringsliste, der indeholdt følgende Enkeltheder, hvorfor de tilsvarende Beløb vare udførte tilhøire i Kanten: Et Silke-Lommetørklæde — Doll. 1.50. To Potter Øl til Gutterne paa Værkstedet — 50 Cents. 24 Cigarer a 5 Cents — Doll. 1.20. Ser Partier Billiard — Doll. 1.50. Hest Doll. 3.00. Aviser — 50 Cents. Min Kone Doll. 12. Tilsammen Doll. 20.20. Han havde nedskrevet Ordet „Adskilligt," men ikke udført noget Beløb. Clara smilede og stak Papiret i Barmen. Clara Porter forestillede ofte sin Mand, hvori han muligens kunde foretage Besparelser, men han kunde ikke indse, at det kunde lede til Noget. „Hvad kan komme ud af at spare 1 Dollar? Der vil ingen Hjælp være deri. Jeg kan ikke vel gjøre det."

„Men Charles, dersom Du havde begyndt for 4 Aar siden —"

„Aa, tænk ikke saa! Jeg vilde heller have det hyggeligt paa den Maade, jeg nu tager det."

Men dette var ikke sandt. Han sagde det blot, fordi han ikke ønskede Overhæng. Han var nu kommen saavidt, at han selv indsaa sin Svaghed og alle de slemme Følger af samme. Han var allerede kommen saavidt, at han begyndte at tabe sit gode Hjertelag. Men dette Tab af Hjertelaget udviklede sig ikke efterhaanden. Clara vilde ikke have udholdt dette. Det viste sig først, da han skulde ud med Renterne paa Gjelden. Han kom hjem en Torsdags Aften taus og tankefuld og vilde ikke fortælle sin Kone, hvad der var paafærde. Fredag forsøgte han at være omgjængelig og venlig. Men det lykkedes ham ikke. Lørdag Morgen derimod lettede han sit Hjerte. Han gjorde det, fordi han var nød dertil. Han bad sin Kone om at komme og sætte sig ved Siden af ham, og efter nogen Overvindelse begyndte han: „Clara, tving mig ikke at bruge mange Ord. Jeg kan det ikke. For Guds Skyld, bring mig ikke til at sørge mere, end jeg allerede nu gjør."

„Charles!"

Hans Kone blev bange. Hendes Mands Ansigt var blegt, hans Øine fulde af Taarer og han skjælvede kjendeligt over hele Legemet.

„Bliv ikke forskrækket, Clara! Dersom Gud giver mig Helse og Kræfter, skal Du aldrig vide, hvad Mangel er; men kjæreste Clara! vi maa sælge dette Hus. Du vil ikke, at jeg skal være nød til at tale meget derom, vil Du vel? Lad mig fortælle det Alt paa engang, og lad det saa være over. Du ved, at Gjelden var forfalden for 3 Aar siden. Mr. Hodskins vidste, at dette var en prægtig liden Eiendom, der stadig vilde stige i Pris. Han paatalte Gjelden, strax den sidste Termin var forfalden. Men han lo, da han gjorde det, og sagde, at han bare gjorde det, for at Intet skulde være iveien, hvis jeg skulde beslutte mig til at sælge til Andre, for da at sælge Eiendommen efter Pantebrevet. Jeg fortiede det dengang for Dig, fordi jeg trodde, det vilde —"

„Trodde Du, jeg var uvidende derom Charles?"

„Vidste Du det da?"

„Ja visselig gjorde jeg det."

„Ja saa har Du været en brav liden Kone... Men en Ting maa Du huske, Clara, Du vil intet Tab lide. Eiendommen vil indbringe mere en... nok, til at Din Tomt kan blive betalt."

„Og vi ere nødte til at sælge vort Hjem!"

Disse Ord bleve sagte i en venlig Ton... Hun mente det ogsaa saa. Og netop derfor sk... de den stakkels Mand saameget dybere i hans allerede forhen blødende Hjerte.

„O, Clara, Clara, jeg kan ikke hindre det. Himlen ved —"

Clara kastede sig paa Knæ for sin Mand o... sagde: „O, min kjære Ven, Du skal ikke læng... pines, jeg vil ikke længere lade Dig være i den... Angst. Du skal ikke behøve at sælge Dit Hus, Du skal beholde det."

„Beholde det, hvorledes?"

„Ved at betale Gjelden og faa Heftelsen udslettet."

„Ja, men Pengene da?"

„Du har Pengene, min kjære Mand! Og hver eneste Dollar deraf har Du fortjent med Dine egne Hænder."

„Clara!"

(Sluttes.)

Rettelse i f. N.'s Feljetong: I første Spalt... staar flere Steder Mortgage eller Mortgagene, skal være Pant, Pantebrev.

...ligt Stempel. Denne Stempling ... paa den Maade og under ... som af Kongen anordnes. — ... maa ikke udleveres eller bort... ...rikken, forend Spillene ere ...entligt Stempel, undtagen for... ...eren eller Fogden dertil giver ...d. For ethvert anmeldt Til... Spillekort skal der aarlig ...afgift af mindst 1000 Spil, ...et saa stort Parti i Aarets Løb ...mindre vedkommende Regjerings... ...efterpiver Afgiften for det mang... ...l, naar noget Ulykkestilfælde eller ...utilregnelig Begivenhed har foraar... ...t et saa stort Antal ikke er tilvirket. — ...fgift, som i Medhold af ovenstaaende ...elser skal erlægges udenfor, hvad der ...d Stempling af de enkelte Spil, bør ...betalt inden en Maaned efter Aarets ...er Fabrikkens Standsning, og den kan ...l heraf inddrives ved Udpantning. — ...vidt Spillekort tillades indførte fra ... de ikke udleveres af Toldvæsenet ...e paa den Maade og af de Em...illingsmænd, som af Kongen be...templede, og den anordnede Af... Foregaar Stemplingen og Ind... Afgiften ved Toldvæsenet, bliver ...o Hensyn til de Toldvæsenets Em...estillingsmænd tilkommende Procen...ie som en Del af Toldindtægterne. ... Enhver, som i Kjøbstad eller Ladested ...andelsborgerskab, eller som paa Landet ... har Bevilling som Landhandler eller Han...orev efter Lov af 26de Mai 1866, er berettiget til at sælge Spillekort, der ere forsynede med offentligt Stempel. Ustemplede Spillekort maa ikke sælges eller bruges. — § 8. I Tilfælde af Overtrædelse af denne Lov, bestemmes Straffen som følger: a) Naar Nogen, uden at gjøre Anmeldelse efter § 1, befatter sig med Tilvirkning af Spillekort, eller naar han afhænder Spillekort, der ikke er forsynede med offentligt Stempel, skal han erlægge Bøder fra 20 til 200 Spd. b) Den, som paa Oplag har ...nliggende Spillekort, der mangle det befalede ...brikmærke (§ 2), eller som fra anmeldt Til...kningssted ulovlig bortbringer Spillekort, der ... ere forsynede med offentlig Stempel, ansees ...o Bøder fra 5 til 50 Spd. c) Forsømmelse af strax at henlægge færdige Spillekort i det dertil indrettede Aflukke, eller at holde dette Aflukke tilbørlig aflaaset straffes med Bøder fra 2 til 20 Spd. d) Har Afhændelse eller Brug af Spillekort, som ikke ere forsynede med offentlig Stempel, fundet Sted, skal Enhver, som har kjøbt eller afleveret samme til Brug, for hvert Spil bøde 3 Spd., dog ikke mere end 200 Spd. Kan det ikke bevises, hvem der har leveret Spillekortene til Brug, ere Brugerne ansvarlige for Bøderne. I samtlige foranførte Tilfælde skal Angjældende tillige har forbrudt de Spillekort, med hvilke ulovlig Omgang har fundet Sted, eller, forsaavidt de ikke kunne skaffes tilstede, deres Værdi. Ligeledes forbrydes ustemplede Spille..., hvoraf Nogen udenfor de tilladte Tilfælde ... været i Besiddelse, om endog ikke saadan ...ovlig Omgang som ovenfor anført, dermed ...r fundet Sted. e) Naar Nogen har begaaet ...er forsøgt Toldsvig med udenlandske Spille...rt, skal han, foruden den for Toldsvig fast...tte Straf, bøde 20 til 200 Spd. Af Bøderne og Værdien af de forbrudte Spillekort tilfalder den ene Halvdel Statskassen, og den anden Halvdel Angiveren, dersom han er ansat ved Politiet eller Toldvæsenet. Er der ingen saadan Angiver, eller frafalder han sin Andel, tilfalder det hele Beløb Statskassen. — § 9. Straf efter § 8 bortfalder paa Grund af manglende eller ikke fortsat Paatale eller Undersøgelse efter de Regler, som vilde gjælde, om ...er med den øvrige Straf ingen Forbrydelse af Spillekort eller sammes Værdi var forbunden. — § 10. Sager, som angaa Overtrædelse af denne Lov, behandles, forsaavidt den begaaede ...andling tillige indeholder Overtrædelse af den ...n Toldvæsenet gjældende Lovgivning, paa ...n for deslige Forseelser anordnede Maade. ... andet Fald behandles de politiretsvis. — ...11. Den Afgift af Spillekort, som efter ...ngelig Resolution af 1ste Marts 1805, be...jendtgjort ved Kancelli-Promemoria af 19de samme Maaned, samt Plan til Fattigvæsenets bedre Indretning i Christianssands By approberet under 14de September 1802 hidtil er oppebaaret af Fattigkasserne i Christiania Stifts Kjøbstæder med Undtagelse af Kongsberg samt i Christianssand, bortfalder. — § 12. Denne ...v træder i Kraft 1ste Januar 1870 og bli...e gjældende, saalænge Afgift til Statskassen af Spillekort er paabuden. Fra samme Tid træde alle ældre Bestemmelser om Spillekorts Salg m. V. samt Beskatningen deraf ud af Kraft. — Komiteens Indstilling bifaldtes enst. og Sagen besluttedes enst. oversendt Lagthinget.

Lagthing 26 Januar: Odelsthingets Beslutninger: 1) Lov om Skat paa faste Eiendomme i Arendal og 2) do. Grimstad bifaldte. Derefter behandledes Odelsthingets Beslutning til Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager ... Forligelseskommissionerne samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjældssager. § 2 der er saalydende: Naar Parter ... enige om at voldgive Gjældssag af den i ... 1 omhandlede Størrelse til Afgjørelse af Forligelseskommissionen, har denne, dersom Forlig ei opnaaes, at afgive Kjendelse, forsaavidt Afgjørelsen kan finde Sted alene efter, hvad Parterne skriftlig anbringer eller til Protokolen forklarer og fremlægge. Dog skal vidtløftigt Regnskab mellem Parterne ikke kunne fordres opgjort paa denne Maade, medmindre Forligelseskommissærerne dertil erklære sig villige, fik efter Forslag af Schwartz mod 5 St. saadant Tillæg: „En afgiven Voldgiftskjendelse er endelig, forsaavidt Kommissærerne ikke have overskredet sin Fuldmagt og alle Former ere iagttagne". Til § 5 første Passus saalydende: I de Tilfælde, som omhandles i §§ 1 og 4, bør Kjendelsen være afgivet paa Stedet eller senest inden 14 Dage. Derimod kan det med Kjendelse i en af Parterne voldgiven Sag paa Landet udstaa til næste Møde og i Kjøbstæderne samt de Ladesteder, der have egne Forligelseskommissioner, i fire Uger — føiedes efter Forslag af Aschehoug følgende: „affiges Kjendelsen i Parternes Nærværelse, skal dette i Kjendelsen udtrykkelig anføres. § 9 første Del lyder: For Affigelse af en Kjendelse betales 5 Ort, og for Beskrivelse af en Kjendelse som for Udskrift af et Forlig, dog at ingen Betaling bliver at erlægge for Kjendelser for den i § 4 nævnte Kjendelse; for den, som omhandles i § 3, betales, forsaavidt ikke anderledes er vedtaget, fire Ort og derhos i Kjøbstæderne til Protokolsføreren en Ort. Amtmand Jensens Forslag, at Bestemmelsen skulde lyde saaledes: „For Affigelse og Protokollation af en Kjendelse betales 2 Ort: dog bliver ingen Betaling at erlægge for de i § 4 nævnte Kjendelser og for dem, som omhandles i § 3, betales 4 Ort. Af den her bestemte Betaling tilfalder ¹/₃ Protokolsføreren som saadan,, bifaldtes mod 8 St. Et subsidiært Forslag af Kildal om, at de Ord i Odelsthingets Beslutning „forsaavidt ikke anderledes er vedtaget", skulde udgaa, bifaldtes enstemmig.

Fra Amerika.

Methodisterne i de Forenede Stater har sidste Aar tiltaget med 100,000 Medlemmer og deres Kirkeeiendom er bleven forøget med 14½ Million Dollars.

— Baptisterne i de Forenede Stater har sidste Aar tiltaget med 64,000 Medlemmer, og deres Antal berettes nu at være 1,100,000 her i Landet.

— Det ældste Hus i de For. Stater antages at være en Stenbygning i Guilford, Connecticut, som blev bygget i 1640. Det første Bryllup, som blev holdt i Guilford, stod i dette Hus. Festmaaltidet — fortælles der — bestod af Flesk og Bønner.

— San Francisco Bulletin for 26de Oktober meddeler følgende vudsige Historie. Et nygift Par ankom til San Francisco, netop da Jordskjælvet indtraf den 8de Oktober 1865. De bleve saa bange over Jordskjælvet, at de med første Dampskib vendte tilbage til Østen. Da næsten 3 Aar vare gaat hen uden at noget Jordskjælv senere var indtruffet, begyndte de saa smaat at angre, at de saa hurtigt havde reiste derfra, og besluttede at ville forsøge nok en Gang. De droge derfor med Dampskibet paany til San Francisco, hvor de ankom just som Jordskjælvet brød løs den 21 Oktbr. iaar. De bleve atter saa forskrækkede, at de fandt det raadeligst paany at begive sig østover igjen med første Dampskib.

— Den skattelagte Formue i St. Louis er 144,337,328 Dollars omtrent 100 Millioner Spd.

— Den artesiske Brønd i Stockton i Kalifornia er 1002 Fod dyb, og der udvælder daglig 360,000 Gallons varmt Vand deraf.

— I Toledo, Ohio, lod en Borger, Morrison R. Waite, som Dagen for var bleven haardt saaret og blandt Andet havde brækket den ene Arm paa to Steder, sig bære til Valgstedet og stemte for Grant og Colfax.

— General Howara fortæller om en sydlig Planter som iaar forsamlede sine frigivne Negerarbeidere og lod dem vide, at hvis de ikke vilde være Demokrater, kunde de ikke faa Arbeide hos ham. Arbeiderne forholdt sig da rolige, og Planteren troede, han havde deres Stemmer i Lommen, indtil nu ifjor Bomuldsmarkerne begyndte at hvidne. Da samlede de sig, gik til Arbeidsherren og lod ham vide, de ikke vilde hjælpe ham at indhøste Bomulden, hvis han ikke vilde forbinde sig til at stemme for Grant og Colfax. Planteren gav Løftet.

— Demokraterne har i nogen Tid paastaaet, at Grant bør øieblikkelig nedlægge sit Generalsembede. Paa samme Tid har Seymour selv holdt fast ved en Ansættelse som Fiskekommissær for Staten New York. Han er en af Statens tre Fiskekommissærer med 1000 Dolls. aarlig Løn.

Hvad forøvrigt Embedet som Armeens General eller øverste Chef angaar, da er det en Post, som er oprettet ved Lov specielt for Grant. Naar han bliver Præsident, bortfalder Embedet af sig selv. Nogle tro, Kongressen vil give det til Sherman, Andre at det ikke vil blive oprettet igjen, for Grant kan tiltræde det paany efter sit Præsidentskabs Udløb.

— Fornylig støbtes i Fort Pitt Støberi i Pittsburg en 20 Tommers Kanon, der skal bære Navnet General Grant. Kanonen veier 85 Tons og er bestemt for Fort Monroe.

— I Davenport, Iowa, kom en ung Dame kjørende hen til Valgstedet om Eftermiddagen i en Buggy med en hundredaarig Olding Diakon Gilbert. Han stemte for Republikkens første Præsident George Washington i 1788 og har stemt ved hvert Præsidentvalg siden. Han stemte nu en aaben Grant & Colfax-Seddel. De Tilstedeværende gav tre Hurraer for hans Seddel, tre for Oldingen selv og tre for hans unge Ledsagerinde. „Gentlemen", sagde han, „jeg har stemt to Gange for General Washington. Han var sin Tids bedste Mand til Præsident. Nu har jeg stemt for General Grant — jeg takker Gud, at jeg har levet længe nok dertil — jeg tror, han er vor Tids bedste Mand til Præsident. Han var et Redskab i Guds Haand til at frelse den Regjering, som Washington indstiftede". Idet Oldingen gik bort, stod Folket med blottede Hoveder, og idet han kjørte bort, brød de atter ud i Hurraraab. Og intet Under — fra Washington til Grant — hvilket Tidsrum er ikke det, han har gjennemlevet.

Ledige Embeder.

Stavanger Politimester-Embede.

Ansøgninger om dette Embede, med Hensyn til hvilket henvises til den i den almindelige Lovsamling indtagne Kongelige Resolution af 20de Februar 1858, kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato. For Embedet er fastsat: a) en aarlig Gage af Statskassen stor 300 Spd. foruden det for indeværende Budgettermin bevilgede Lønstillæg, hvilken Gage dog kun er bevilget, indtil Ledighed indtræder i Stavanger Byfoged- og Magistratsembede, og b) et aarligt Bidrag af Stavangers Kommune af 400 Spd. De med Embedet forbundne uvisse Indtægter have i Aarene 1862—1866, begge inklusive, i Gjennemsnit udgjort omtrent 45 Spd. aarlig, men i 1868, væsentlig paa Grund af mange Bygningsforretninger, 90 Spd. Under disse uvisse Indtægter er ikke indbefattet den af den forhenværende Politimester oppebaarne Erstatning for Tab i Pasindtægter. Kontorudgifterne andrage antagelig til omtrent 10 Spd. aarlig.

Det antages at ville blive gjort den ansættende Politimester til Pligt at finde sig i hvilkesomhelst Bestemmelser, der maatte blive afgivne angaaende Henlæggelse af det Stavanger By nærmest tilstødende Landdistrikt under Byens Politijurisdiktion.

Blandinger.

Døde Breve. De forenede Staters General-Postmester giver i sin Aarsberetning følgende interessante Opgave over saakaldte „døde Breve" (dead letters), det vil sige, Breve, som ikke have naaet sin Adresse: I det Statteaar, som endte med 30 Juni 1868, indkom 4,162,144 døde Breve, hvilket var 144,364 færre end det foregaaende Aar. Af disse var 3,995,066 indenlandske og 167,078 fremmede Breve, hvilke sidste uaabnede bleve sendte tilbage til Stedet, hvor de var modtagne. Af de indenlandske bleve 1,136,867 tilintetgjorte som uvigtige. Samme Skjæbne traf 333,000, hvilke man forgjæves havde søgt at sende tilbage til Afsenderen, medens dette var lykkes med Resten. I 18,340 Breve fandtes Penge, 95,165 Doll. 36 Ct. I 17,750 Breve fandtes Vexler, Anvisninger eller andre Værdipapirer, tilsammen til et Beløb af 3,609,271 Dollars 80 Cent. Deraf kom 16,809 Breve tilbage til Afsenderne. Af et Antal af 4,666,673 Breve, som var komne fra Europa med brittiske, tydske eller franske Postdampskibe, blev 126,866 (eller 2,₉₃ Procent) sendt tilbage til Europa, og af 5,401,986 Breve fra Amerika til Europa kom 30,970 eller 57 Procent tilbage til de forenede Stater. 1598 Breve havde aldeles ingen Adresse.

Svenske Redaktricer. En Frøken Fredrika Hallin, Datter af en bekjendt Præst Hallin, har faaet Bevilling til Udgivelse af et Blad i Norrtelje. Den nye Redaktrice kan ikke blot skrive, men ogsaa sætte og trykke sit Blad, idet hun har lært Bogtrykkeriet hos Frøken Söderqvist, nu Fru Flodin i Stockholm. Bemeldte Frøken Söderqvist har i sin Tid udgivet hele to Blade i Arboga, men flyttede senere til Stockholm, hvor hun oprettede et stort Trykkeri, det nuværende Flodinske, der drives ved lutter Kvinder. Endnu to Trykkerier i Sverig, et i Hudikswal og et i Christianstad, drives med lutter kvindelige Sættere.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt i Nordland og steget lidt paa Østlandet, ellers uforandret. Vinden er østlig, laber, østenfor Nesset frisk. Sydlig Vind paa Dovre. Temperaturen er steget lidt paa Østlandet. Udsigterne ere til overskyet Veir og muligens Sne.

Bekjendtgjørelser.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler** i nye Stilarter samt Speile, Uhrkonsoler, Pianostole, Divanborde, Pibebretter m. m. m. udføres og haves færdige hos **C. M. Solberg.**

Prindsensg. 10.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Tilleie.

2 Bekvemmeligheder a 80 Spd., hver paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, er fra Flyttetid tilleie i Oppens Gaard No. 1 paa Grønland. Man henvende sig i Butiken sammesteds.

Smuk Udsigt.

I den fritliggende Hjørnegaard No. 29 i Pipervikens Strandgade er fra Vaaren tilleie en **nypudset, hyggelig Familiebekvemmelighed** paa 4 Værelser, Pigekammer og Kjøkken samt gode Loft- og Vedrum. Leien er 170 Spd aarlig. Bekvemmeligheden kan, om ønskes, tilflyttes snart. Man henvende sig i 2den Etage hos Bogholder Halvorsen.

Til Publikum.

Alt, hvad der angaar Bladets Redaktion, saasom Opsatser, Meddelelser og Forespørsler, stiles til **Anthon Bang, Munkedamsveien No. 13, i betalte** Breve, da man ellers udsætter sig for, at de bliver liggende paa Postkontoret, saasom ingen ubetalte Breve løses. Ønskeligt vilde det være om Indsendere altid vilde henvende sig til Redaktionen under Navn. Derved vil megen Vidtløftighed og Tidsspilde undgaas, og man kan trygt stole paa Anonymitetens Bevarelse. Forøvrigt vil Vedkommende under en egen Rubrik „**Brevverling**", paa Sluten af Bladet, faa behørig Oplysning om det Indsendtes Skjæbne, naar det er modtaget, og om det vil blive optaget, eller saavidt muligt, hvad derfor er iveien. Personlige Henvendelser til den ansvarlige Udgiver kan ske den hele Dag med Undtagelse fra 2—5 Eftermiddag i hans Bolig, No. 13 i Munkedamsveien.

Alt, hvad der angaar Bladets Expedition, saasom Rekvisitioner, Forsømmelser, Indbetaling af Kontingent o. s. v. sker i **aabne** Breve, med Undtagelse af Penge, der behandles som Pengebreve ialmindelighed, — stilede til **„Dagbladets" Expedition i Kristiania.**

Bedes bemærket.

Bekjendtgjørelser maa indleveres inden Kl. 12 den Dag, Bladet udkommer.

Forfattere eller Forlæggere, der ønsker Bøger anmeldte i „Dagbladet", vil behage at levere et Exemplar i Bladets Expedition.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Exemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:

H. E. Berner og Anthon Bang. 5

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 23. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Thorsdag den 28de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tonset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Biri, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve og rekom. Breve); til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 26de Jan. Veralegent Barnes har dræbt sig, fordi hans Kasserer er bortrømt med 1⅔ Mill. Francs.

Konstantinopel, 26de Jan. Den engelske Gesandt, Hr. Elliot, har anmeldt Porten Prinsen af Wales's forestaaende Besøg.

Wien, 27de Jan. „Presse": Fra Athen telegraferes over Konstantinopel, at der er sikker Udsigt til et forsonligt Svar fra Grækenland paa Konferentsnoten, og at der ventes Ministerkrisis.

Paris, 27de Jan. Public sammenligner Forslaget til den nye Unionsakt mellem Sverige og Norge med den mellem Østerrig og Ungarn bestaaende og siger, at den nuværende Forening lider af to Feil, først derved, at Norges Interesser repræsenteres af den svenske Udenrigsminister uden at Norge har nogen Indflydelse, og dernæst ved at den svenske Konges Magt over den norske Hær er indskrænket. Efterat Bladet derpaa har omtalt, at Unionsakten har mødt Modstand, tilføier det, at Kongen aabenbart tilsigter at befæste Baandet mellem de skandinaviske Folk, hvortil Prinsesse Lovisas Giftermaal ogsaa vil bidrage. Her er altsaa, heder det, en tydelig Nationaltanke tilstede; men denne er ogsaa smittet af Krigsaand, uden hvilken enhver europæisk Pagt er forsvarsløs ligeoverfor Angreb udenfra; thi Sverige, som længe har nøiet sig med 30,000 Mand, bevæbner nu hele Folket og skaffer udmærkede Geværer for at kunne være paa sin Post ligesom under Karl XII. Vi bemærker dette, siger Bladet, uden endnu at kunne se nogen Leilighed til Hævn for Slaget ved Pultava.

Repræsentanten Olaffens Forslag til Forandring i Loven om Aasædesretten og om Arv.

Til Odelsthinget.

Den fortrykte økonomiske Tilstand, hvori Gaardbrugerklassen mere og mere er nedsunket, er egnet til at vække enhver fædrelandssindet Mands Opmærksomhed og Bekymring.

Aarsagerne til disse Forhold er udentvivl mange og forskjelligartede, og man maa haabe at de til alle Sider ville blive Gjenstand for Storthingets og Styrelsens Overveielse.

Efter min Overbevisning ligger imidlertid den uden Sammenligning hovedsageligste Kilde til Ondet i, at de fra arilds Tid gjældende Bedtægter med Hensyn til Værdsættelsen af Jordegods ved dets Overgang fra den ene Generation til den anden efterhaanden ere komne i Forfald, — i at de i Jordegods samlede Kapitaler derved mere og mere splittes og unddrages Gaardbrugerklassen, med andre Ord i at den Institution, der ved selve Grundloven blev opstillet som et Værn for Landbo-standens økonomiske og politiske Uafhængighed — Aasædesretten — ikke i tilstrækkelig Grad er blevet hævdet og opretholdt.

Den Modifikation af de ved Odelsloven af 1821 indførte Taxtregler, der indeholdes i Loven af 9de Mai 1863, gik vistnok i den rigtige Retning, forsaavidt som denne Lov indskjærper Lagrettet at give en „billig Taxt," men efter den Forrykkelse af nedarvet Sædvanskret, som Odelsloven af 1821 allerede havde medført, vil denne Indskjærpelse ikke længere kunne faa den tilstrækkelige Virkning. Der er ogsaa en almindelig Klage over, at den saaledes af Loven optagne Terminologi er saa vag og ubestemt, at den kun er skikket til at forøge de Vanskeligheder, hvori Taxtmændene, under de forskjellige og stridende Interesser, der gjerne paa Skifte søge at gjøre sig gjældende, ere stillede. Heller ikke vil den ved den nævnte Lov indførte Ret for Arveladeren til at bestemme Løsningssummen ved Testamente kunne ventes at vise synderlig Indflydelse paa Forholdets Udvikling, ialfald ikke i den nærmere Fremtid, fordi den derved anviste Vei ligger udenfor det Traditionsmæssige.

Sikkert er det i ethvert Fald, at Jordegodsets Nøstykning og Forgjældelse i det Tidsrum, der er forløbet siden Loven af 1863 kom ud, er gaaet fremad i samme foruroligende Udstrækning som tidligere.

Under disse Omstændigheder troer jeg, at den eneste Udvei, der kan ventes at lede til praktisk Resultat, vil være ligefrem at bestemme en Forlod for den Aasædesberettigede.

Det var denne Forholdsregel, der var foreslaaet af Storthingets Lovkomite i 1818, — som dannede et af Alternativerne under Odelsthingslovens Behandling i 1821, — som igjen blev bragt i Forslag af den kgl. Kommission om Arveloven i 1850, — som derefter under Behandlingen af 1850, var under Storthingets Overveielse i 1851 og 1854, og som blev anbefalet af Konstitutionskomiteen i 1863.

Jeg finder en forstærket Opfordring til paany at bringe Sagen paa Bane i den Omstændighed, at den i den senere Tid hyppigt og udbredt har været Gjenstand for Overveielse og Meningsverling inden Landalmuen selv, og at der inden denne, idetmindste paa de Kanter af Landet, hvor jeg er kjendt, hersker en sterk og enstemmig Opinion for en saadan Reform i Lovgivningen om Aasædesretten.

Med Hensyn til Størrelsen af den Forlod, der skulde bestemmes, saavelsom iøvrigt med Hensyn til Lovens Enkeltheder, troer jeg at kunne henholde mig til det af Konstitutionskomiteen i 1863 leverede Udkast, idet jeg tillige forsaavidt Begrundelsen angaaer, henviser til samme Indstilling (se Storthingsforhandlingerne 1863 O No. 32 p. 197).

I Henhold til det Anførte tillader jeg mig at fremsætte for Odelsthinget følgende Forslag til

Lov

angaaende Forandringer i Lovgivningen om Aasædesretten og om Arv.

§ 1.

Blandt aasædesberettigede Livsarvinger maa den, der tiltræder Jord paa Skifte som Aasædesberettiget tage saa stor Forlod, som er nødvendig for at Jorden ikke vorder behæftet med mere end to Trediedele af den Sum, hvorfor samme lovligen er bleven taxeret, dog at saadan Forlod ikke i noget Tilfælde overstiger 6000 Spd. Det samme gjælder, naar Jord paa Skifte i Medfør af Lovgivningen udlægges til Arveladerens Ægtefælle. Erholder en Aasædesberettiget udlagt mere end et Brug, beregnes Forlod kun af det ene.

Er der i et Bo flere Gaarde, som efter Odelslovens § 12 og Lov af 16de Mai 1860 udlægges til forskjellige Børn, bliver Forlod at beregne af hver enkelt Eiendom, og skulde Boet ikke kunne give fuld Forlod til samtlige, bliver den at fordele forholdsvis til Taxtsummens Størrelse.

§ 2.

Naar særegne Omstændigheder ere forhaanden (saasom at den Aasædesberettigede tidligere eier Formue eller at Tildelelse af fuld Forlod vilde udelukke de øvrige Medarvinger fra at tage Arv), kunne Taxationsmændene nedsætte Forlodden indtil det Halve, af hvad der i § 1 er bestemt.

Med Hensyn til Overskjøn forholdes efter Lov af 26de Juni 1821 § 18.

§ 3.

Foranstaaende Regler komme kun til Anvendelse, forsaavidt ikke anderledes ved Testamente er bestemt.

§ 4.

Afhænder den Aasædesberettigede inden 10 Aar, efter at Jorden er bleven ham udlagt, til nogen, der ikke er hans Livsarving, enten den hele Gaard eller nogen Del af samme, hjemfalder Forlodden til Deling mellem Arvingerne, i hvilket Tilfælde Afhænderen og hans Medkontrahent, en for begge og begge for en, blive Medarvingerne ansvarlige for den dem tilkommende Andel. Denne Betingelse bliver af Skifteforvalteren at bemærke ved Gaardens Udlæg til den Aasædesberettigede, for at den i Forbindelse med selve Udlægget kan vorde thinglæst, ligesom det ogsaa, hvor Boet deles uden Skifterettens Mellemkomst, paaligger Medarvingerne, under Fortabelse af deres ovenommeldte Ret mod Trediemand, at meddele vedkommende Retsbetjent i den Jurisdiktion, hvor Gaarden er beliggende, Underretning i Henseende til Forlodden.

Til Norges Arbeiderforeninger.

Siden Kandidat Osk. Andersen for et Par Aar tilbage skrev om de norske Arbeiderforeninger, har der sikkerlig været et Ønske hos Flere, at hans Foretagende maatte blive fortsat. I en Kreds her i Kristiania har det enddog været tænkt paa at faa dannet en vedvarende Central-Komite med det Hverv at indsamle Meddelelser fra alle Foreninger og udgive Aarsberetninger — en Plan, som mest standsede paa Grund af haard og langvarig Sygdom hos den Mand, af hvem man især ventede sagkyndig Bistand. Samme Tanke blev alligevel opfrisket i afvigte Sommer derved, at vor By og vort Land gjæstedes af en svensk Reisende, Hr. Lektor Nyndbäck fra Wexiø, som med offentligt Stipendium besøgte flere Lande i det Øiemed, blandt Andet at studere Arbeiderforeningernes Udvikling og Bært. Der har endogsaa offentlig været slaaet paa det Ønskelige i, at vi hertillands som nu baade i Sverige og Danmark og endnu mere i England osv., havde et eget Blad for Arbeiderforeningernes Anliggender.

Nu vel, i sit første Møde dette Aar besluttede Bestyrelsen for Kristiania Arbeidersamfund, at den vilde byde sig til at gjøre en Begyndelse her, saaledes, at den lader udgaa Anmodninger til Landets Arbeiderforeninger om at indsende Beretninger og videre sørger for at faa disse bearbeidede til en fælles Oversigt eller en Aarbog, som i trykt Stand bliver at tilstille Foreningerne som Gjengjæld.

Det var Meningen, at vi paa denne Maade kunde blive kjendte med hverandre og deri finde gjensidig Retledning og Opmuntring. Hvad der videre kan komme udaf saadan begyndende Samvirken, faar staa i Guds Haand.

Vi henvende os ikke alene til de Foreninger, som have Ordet „Arbeider" i sit Navn, men ogsaa til Foreninger, som saa vidt er i Slægt med hine, at deres Formaal tilsigter ogsaa Arbeidernes Tarv. Vi tænke paa Byernes Syge- og Begravelseskasser, Husholdnings- eller Forbrugsforeninger, Produktions- eller Driftsforeninger, Dannelses- og Sangforeninger m. m.; vi har ligeledes for Øie de beslægtede Samfund, som bestaa under Navn af Laugs-Kasser, eller som dannes af Arbeidere ved Værker og Brug; vi forestille os endelig, at der ogsaa i Landsbygderne findes Foreninger og Selskaber af saadan Art, at de skulle ville slutte sig til Kredsen. Dels ville vi, saavidt vi formaa det, henvende vor Anmodning særskilt til hver Forening, dels maa vi, hvor dette ikke sker, bede om, at man alligevel vil betragte Anmodningen som rettet til alle de Foreninger af dette Navn og Slags, hvem den maatte komme for Øie.

Beretningernes Indhold være følgende:

1) Foreningernes Navn, Sted og Stiftelsesaar.
2) Dens hovedsagelige Maal og Hensigt. Aftryk af Lovene vedlægges, om muligt.
3) Medlems-Antallet ved Udgangen af 1868 eller ved Udgangen af sidste Regnskabsaar. Kan der gives nogen omstændeligere Optælling efter Aldersklasser, Livsstilling osv., saa helst det.
4) Kontingentens eller Aktie-Indbetalingens Størrelse.
5) Indtægter i sidste Regnskabsaar, under Angivelse af hvad Slags Indtægter det er, eller hvorfra de skrive sig. Særskilt extraordinære Indtægter af Betydenhed.
6) Udgifter med særskilt Opgave af Hovedposterne. Navnlig Oplysning om Lønninger, Husleie, Bogkjøb, samt om extraordinære Udgifter af Betydenhed.
7) Kassebeholdningen ved Regnskabsaarets Udløb. Opsparet Formue, Fond med særligt Øiemed, Legater osv.

   Anm. Ved Forbrugs- og Driftsforeninger samt Sygekasser ønskes disse Uddrag af Regnskaberne saa fuldstændige som muligt, til Oversigt over deres Stilling og Virksomhed saaledes, som Foreningernes særegne Beskaffenhed foranlediger. Ligesaa ved andre mere komplicerede Foreninger.
8) Beretning om Møder og festlige Sammenkomster, om Forhandlinger og Foredrag, om Bog-Udlaan og Læseværelse, om nye Foretagender eller Forsøg til at fremme Foreningens og Arbeidsstandens Tarv osv.
9) Hvad ellers man maatte have at meddele og bemærke, saasom om Arbeidsklassens Forhold paa Stedet, om Hindringer for Arbeiderforeningers Opkomst og Almenaandens Trivsel m. m.

Det er ikke at vente, at man overalt vil have Sind og Leilighed til at besvare den hele Række af Spørgsmaal. Men om saa kun den første Post blev besvaret, var det vel; vi vilde derved blive underrettede om den enkelte Forenings Tilværelse og forsaavidt blive satte istand til efter vort alt antydede Ønske at sende vor Aarbog til alle Foreninger.

Men, hvad man vil beære os med, bør være indsendt til en af Undertegnede inden Pintse.

Kristiania i Januar 1869.

Eilert Sundt, Kand. theol. — L. Birkeland, Høiesteretsadvokat.

E. S. Samtidig med at vi henvende os særskilt til saa mange Arbeiderforeninger, som vi kunne faa opspurgte, anmode vi dem af Landets Aviser, som interessere sig for Arbeidersagen, om at optage denne vor Skrivelse.

De Samme.

Kristiania, den 28de Januar 1869.

Som det vil erindres indbragtes der i Begyndelsen af denne Maaned af Advokat Kildal et Forslag til Storthinget om, at Regjeringen for Fremtiden ikke skulde anvende Oplysningsvæsenets Kapitalfond til Indkjøb af Præstegaarde uden Storthingets Samtykke. Sagen blev imidlertid udsat indtil videre for navnlig at afvente Odelsthingets Beslutning ved Protokolkomiteens Indstillinger i Anledning af de den forelagte Præstegaardsindkjøb. Men under Forhandlingerne i Storthinget om hint Forslag blev der ogsaa ytret den Mening, at det vilde være bedst at faa en Lov om Anskaffelse af Embedsgaarde saavel til civile som til geistlige Embedsmænd.

Sagen har en ikke saa ringe Betydning, ikke blot fordi der hos os findes en Mængde offentligt Jordegods, der bruges af Embedsmænd, da det fra den graa Oldtid har været sædvanligt og for den senere Tids Vedkommende ogsaa ligefrem begrundet i vore eiendommelige Forholde, at Embedsmændene have oppebaaret en Del af sin Lønning i Udbyttet af deres Embedsgaarde, som de tillige for sit Embedes Skyld i Regelen have været forpligtet til at bebo. Men foruden, at der saaledes i og for sig synes at burde raade fastere Regler eller en stærkere Kontrol angaaende denne betydelige Del af Statsformuen (blot Præstegaardenes Matrikulskyld beløber sig til ca. 4,122 Skylddaler og kan saaledes sættes til en Værdi af 2,435,000 Spd.), saa indeholdes der ogsaa en stærk Opfordring til nu at tage denne Sag under Overveielse i de Omstændigheder, som Statsrevisionen har paapeget i sine Bedtegninger til Oplysningsvæsenets Fonds Regnskaber saavel i 1864 som senere. Det fremgaar nemlig heraf, at Oplysningsvæsenets Fond i Aarene fra 1860 til 1867 er formindsket med henimod 100,000 Spd. til Indkjøb af nye Præstegaarde. Og da Sognekaldene fremdeles paa Grund af den stigende Folkemængde m. m. stadig deles, vil der i Fremtiden altid maatte tages stærkere af dette Fond, som gjennemsnitlig formindskes med omtrent 9 a 10,000 Spd. aarlig. Rentefondet formindskes saaledes ogsaa stadig, paa samme Tid som der efter Forholdenes Udvikling vil være en altid stærkere Trang til at anvende ogsaa dettes Midler. Der synes saaledes at være fuld Grund

til efter Statsrevisionens Foranledning at tage sig af denne Sag. Det har ogsaa efterhvert som Embederne udstykkes været Styrelsens Bestræbelse at tage Parti for Embedsmændene og bøde paa Indtægterne ved at indkjøbe forholdsvis meget store og kostbare Embedsgaarde, noget der nu ellers synes at være almindelig erkjendt som urigtigt baade af statsøkonomiske Grunde som af Hensyn til Embedets Skjøtsel og Indehaverens i de fleste Tilfælde sandsynlige Mangel paa fornøden Indsigt og økonomisk Kraft til at gjøre sig Gaardsdriften fuldt indbringende. Ogsaa ved Indkjøb af civile Embedsgaarde, der gaa af det saakaldte Embedsgaardsfond, har Statsrevisionen fundet Grund til at fore lignende Anker.

Forinden man kan opgjøre bestemte Forslag til Ændring i den nu bestaaende Ordning, eller rettere sagt til Ordning af, hvad der nu ikke er ordnet, maa Følgende bemærkes. Efter en Lov af 1842 har Storthinget fuld Myndighed over Oplysningsvæsenets Rentefond, medens Regjeringen derimod benegter, at Storthinget har nogen Raadighed over de Kapitaler, hvoraf Rentefondet dannes. Regjeringen paaberaaber sig nemlig, at Præsterne ifølge de bestaaende Lovregler skal have Embedsgaarde — en Regel, som nok har sin Oprindelse langt tilbage i de katolske Tider. Men Kirkedepartementet har dog senest udtalt, at det, uagtet det mener at have Lovens Ord for sig, dog vilde forlægge Sagerne om Præstegaardes Indkjøb for Storthinget til Bevilgning som almindelige Budgetsager, hvis dette var hensigtsmæssigt. Kildal paaviste, som det synes os greidt nok i Thinget, at der fra Hensigtsmæssighedens Standpunkt Intet kunde være i Veien for at Storthingets Bevilgningsmyndighed ogsaa udstrækkes hid. Statsrevisionen har ogsaa fremsat som sin Formening, at Sagen kunde ordnes paa denne Maade; og hvis dette ikke skulde lade sig gjøre, har Statsrevisionen nævnt som en anden Udvei, ved Lov at fastsætte Embedsgaardens Størrelse, idet den bemærker, at allerede Christian 5tes norske Lov har saadan Bestemmelse for Enkesæders Vedkommende. Vi skulle kun tilføie, at Forordning af 24de Oktober 1634 Art. 5, der gav Sorenskriverne Embedsgaarde, ogsaa fastsatte deres Størrelse til 2 Skpd. Tunge. Det er saaledes ikke nogen ukjendt Ting i vor Lovgivning, at Embedsgaardene ikke maa overstige en bestemt Størrelse. Det var ogsaa en Ordning ved Lov, som Repræsentanten Sørensen i Thinget nærmest tænkte sig som den rette, idet han iøvrigt vilde, at denne skulde omfatte saavel de civile som de geistlige Embedsgaarde, og tillige indeholde Betingelser og Regler for Embeders Deling, der hidtil har været anseet som en ublandet Regjeringssag, skjønt der vel idetmindste, hvad visse Embeder angaar, nok maaske kunde reises nogen Tvivl om Regjeringens Beføielse. Ogsaa J. Sverdrup udtalte sig for en omfattende Revision af Embedsgaardsvæsenet.

Paa hvilken Maade man nu rettest bør tage Sagen fat, kan vel være Tvivl om. Men ligesom der paa den ene Side vel neppe kan gaa an aldeles at berøve Embedsmænd Gaardene, da det vil være vanskeligt for disse paa anden Maade, selv om man tilstod dem Husleiegodtgjørelse istedet, at finde en bekvem og hensigtsmæssig beliggende Bolig ialfald i de fleste Landdistrikter, saaledes gaar det paa den anden Side heller ikke an, at lade Tingen blive som den nu er. I indeværende Budgettermin skal der saaledes anskaffes Embedsgaarde til ikke mindre end 11 Sognekald, og dette er altsaa jevngodt med at tage cirka 50,000 Spd. af Oplysningsvæsenets Fond, og gaar det fremad paa denne Maade, vil Kapitalfondet saaledes tilsidst blive opbrugt, og Rentefondet altsaa gaa samme Vei. Man maa saaledes, forinden Sagen kommer til Yderligheder, og før der opstaar Spørgsmaal om at gribe til nye Udveie for at tilveiebringe de fornødne Embedsgaarde, se at bringe en fastere Ordning tilveie, hvilket formentlig nu er under Overveielse inden Storthinget, der som nævnt kun indtil videre har udsat at fatte Beslutning angaaende Kildals Forslag. Uagtet sidstnævnte Forslag allerede vilde bringe Sagen i bedre Stilling ved at gjøre Præstegaardes Indkjøb til Gjenstand for Storthingets Bevilgning, tro vi dog, at den af Sørensen og J. Sverdrup antydede videregaaende Foranstaltning er det, der mest anbefaler sig. Men det Væsentlige og det snarest og lettest Opnaaelige er vistnok efter Kildals Forslag, at lade Oplysningsvæsenets Kapitalfond strax komme ind under Storthingets almindelige Raadighed over Statsformuen. Det er ikke overensstemmende med Forfatningens Aand, at Storthingets Bevilgningsmyndighed skal være udelukket fra et Fond, som repræsenterer over halvfjerde Millioner Spd. af Statsformuen, og hvis Midler anvendes til saa store Samfundsinteresser. Som bekjendt anvendes Fondets Rentemidler til Universitetet (en Trediedel) og til Skole- og Undervisningsvæsenets Fremme. Det hjælper lidet at indrømme Storthinget Raadighed over Rentefondet, naar de Kapitaler, hvoraf det næres, kan opspises uden dets Kontrol.

Vi ville slutteligt ogsaa minde om, at mange af vore Embedsgaarde, og navnlig Præstegaardene, ere uforholdsmæssig store, ja ofte de største i Bygden. Dette er visselig en uheldig Ting, fra hvilket Synspunkt man end ser det. Det maa derfor anbefale sig nu, at søge Misforholdet udjevnet, hvilket rimeligst synes at burde ske ad Lovgivningsveien.

Udlandet. Konferentsen har den 20de holdt sit sjette og foreløbig sidste Møde, i hvilket Slutningsprotokollen, hvis væsentlige Indhold er bekjendt, blev undertegnet. At Tyrkiet gaar ind paa de forskjellige Udtalelser, følger af, at det har undertegnet Protokollen; men Grækenland har ikke deltaget i Forhandlingerne, og da Erfaringen har vist, at der ikke indløber Svar fra den græske Regjering paa de Forespørgsler, som rettes til den gjennem dens Gesandt i Paris, er Grev Charles Walewski bleven sendt til Athen for at gjøre Kong Georg bekjendt med Konferentsens Beslutninger og anmode ham om at tiltræde dem. Konferentsen har erklæret sig samlet, indtil Grækenlands Svar indløber; er det bekræftende, staar der kun tilbage for den at opløse sig, er det afslaaende, maa den tage under Overveielse, om den bør gjøre yderligere Skridt for at opretholde Freden i Orienten, og hvad der isaafald skal foretages. At man beskjæftiger sig med begge Tilfælde, er betegnende for, hvor usikkert Alt er. Der foreligger en europæisk Udtalelse, og alligevel ansees det for tvivlsomt, om det lille Grækenland vil slutte sig til den. Den vedtagne Protokol er af et saadant Indhold, at Grækenland ikke ved sit Samtykke forpligtes til Andet end at iagttage nogle aldeles ubestridelige Sætninger i Folkeretten, og Konferentsens Udtalelser ere forsaavidt aldeles overflødige; men dog er man ikke sikker paa, at den græske Regjering vil vise endog blot saa ringe Imødekommen. Denne Tvivl har ikke blot sin Grund i Efterretningerne fra Athen ifølge hvilke Grækenland trods Konferentsen er vedblevet at ruste sig af alle Kræfter, men ogsaa i Ruslands Holdning, som bliver mere og mere fiendtligt imod Tyrkiet og opmuntrende for Grækenland, hvis Fordringer i Virkeligheden skulle være blevne stærkt støttede af den russiske Befuldmægtigede i Konferentsen.

Fra Athen skrives under 14de ds. til Corr. Havas: „Der er hidtil ikke indtruffet Noget, som kan gjøre Forholdene mere forviklede, og endskjønt vi ikke nære nogen ubegrændset Tillid til Resultaterne af Konferentsen, ere vi dog bekymrede over den Holdning, som nogle af Magterne indtage overfor os. Regjeringen har nylig afsluttet et Laan paa 21 Millioner Drachmer med Nationalbanken og den joniske Bank. De to Bankers Noter skulle have Tvangskurs, og Regjeringen har ophævet den kgl. Forordning, som bemyndigede den til at udstede Papirpenge. Nationalbanken er under den offentlige Menings Tryk bleven tvungen til at falde tilføie og gaa ind paa alle Regjeringens Fordringer. Der paastaaes med Bestemthed, at Grækerne i Udlandet ville tegne sig for 15 Millioner af det Laan paa 100 Millioner Drachmer, som Kammeret har bevilget, og at Subskriptionen i Indlandet vil beløbe sig til 20 Millioner. Det græske Folk, der altid er enigt i Farens Dieblik, har saaledes ved sin Patriotisme sat Regjeringen istand til at møde enhver Begivenhed. Rekruteringen af de Frivillige foregaar regelmæssig overalt i Provindserne, og de 30 Batailloner á 500 Mand, hvis Dannelse nylig er bleven befalet, ville snart være organiserede. Udskrivningen til Flaaden og den regulære Hær foregaar med den samme Iver, og næsten hele Hæren er opstillet ved Grændsen, da man har anseet Nationalgarden for tilstrækkelig til at forrette den militære Tjeneste i Byerne. Hvad Marinen angaar, da forsikres der med Bestemthed, at de to Monitorer, som ligge i Bordeaux og oprindelig byggedes for Chile, ere blevne kjøbte af Regjeringen for 3½ Mill. Frs., som allerede ere affendte.

Saavidt det er kommet til den spanske Regjerings Kundskab, er af de i hele Landet valgte 352 Deputerede: 50 Republikanere, 15 a 18 Bourbonister og 284 Tilhængere af den provisoriske Regjering. Ved Valgene i selve Madrid mødte der 54,157 Vælgere eller $^5/_6$ af alle de Stemmeberettigede. Minister Sagasta har som den Sidste paa den monarkiske Liste 29,430 Stemmer, og Figueras, der er den Første paa den republikanske Liste, kun 14,969 Stemmer. I Saragossa, Barcelona, Alicante og Sevilla har Republikanrrne seiret.

Den 19de ds. begyndte den lovgivende Forsamling i Paris sine Arbeider. Præsident Schneider holdt en kort, ikkepolitisk Tale, i hvilken han omtalte de afdøde Medlemmer og opfordrede alle at føre Forhandlingerne i en høflig og maadeholden Tone. Flere Budgetter og Love bleve fremlagte af Regjeringen. Man ventede, at „Den blaa Bog," der omhandler Keiserrigets Stilling, vilde blive omdelt den 20de, hvorimod man ikke vidste, naar „Den gule Bog," der indeholder diplomatiske Aktstykker, vilde komme frem. Medlemmerne af Venstre er bleve enige om at stille tre Interpellationer om Sagen mod Séguier (en Prefekt i Sydfrankrige, som har taget Afsked), om Baudin-Anliggendet og den tredie om Uroligshederne paa Reunion-Øen.

Det engelske Blad Sun indeholder følgende Efterretninger fra Ny-Zeeland af 8de Decbr.: De Indfødte have overrumplet Kolonisterne ved Poverty Bay og myrdet flere europæiske Familier paa den gyseligste Maade. Flere Mænd brændtes levende, Børn lemlæstedes, og myrdede Fruentimmer kastedes hen til Føde for Svinene. Man bebreider Autoriteterne forskjellige Feil. Koloniens Stridskræfter paa den vestlige Kyst vare blevne slaaede paa Flugt af Oprørerne, som havde bemægtiget sig et betydeligt Territorium. De sidste Efterretninger ere imidlertid mindre foruroligende.

Under 23de dennes har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne residerende Kapellan i Ullensakers Præstegjeld under Øvre Romerikes Provsti i Kristiania Stift C. A. Guldberg til Sognepræst i Onsø Sognekald under Vestre Borgesyssels Provsti i samme Stift, Kand. theol. G. V. Vinsnes til Personelkapellan hos Sognepræst i Søndre Aurdals Præstegjeld under Valders Provsti i Hamar Stift, Provst Christian Sommerfelt, og Kompagnichirurg ved Armeens Hovedstation C. G. M. Koren til national Korpslæge i Trondhjemske Brigades Distrikt.

— Under s. D. er Sorenskriver i Follougs Sorenskriveri H. P. Ellessen og Distriktslæge i Nordre Senjens Distrikt i Tromsø Amt N. Qvigstad ifølge Ansøgninger meddelte Afsked i Naade, Førstnævnte med aarlig Pension af 600 Spd. og Sidstnævnte med aarlig Pension af 300 Spd.

— Under s. D. er Handlende A. Natvig naadigst anerkjendt som Konsularagent for det Nordtydske Forbund i Kragerø.

Kristiania Theater. Igaaraftes opførtes paa Kristiania Theater en Nyhed, et originalt norsk Stykke, hvilket er en dobbelt Nyhed. Det var „En Juleaften", Vaudevillebagatel i 1 Akt af D. Habel. Stykket er, hvad det giver sig ud for, en Ubetydelighed, men indeholder et og andet godt. (Det er, saavidt vides, omtrent i samme Form for nogle Aar siden bleven opført paa det saakaldte „Folketheater"). En gammel Kopist og en gammel Frøken, som begge er ugifte og finder Juleaften trist og uhyggelig alene, beslutte efter forskjellige Fataliteter at slaa sig sammen ved Spisningen af sin Julegrød. Da enhver af dem samtidig i den anden opdager sin gamle Flamme, ender Stykket, som det bør, med en Forlovelse. Man ser, Handlingen er ikke stor. Hovedfeilen ved Arbeidet er imidlertid, at det er overordentlig bredt, især er Indledningen utilgivelig langtrukken. Ideen er derimod i og for sig ikke ilde, og vilde ved en noget lettere og behændigere Behandling kunne have taget sig ret godt ud.

Hr. Brun og Fru Wolf gjorde af sine Roller Alt, der kunde gjøres. Ved Tæppets Fald lød Bifald, blandet med en Smule Hyssen. Et Par Piber, som tilslut lod sig høre, forekommer os ved denne Leilighed mindre rigtigt anvendte. Kunde Stykket til næste Opførelse stærkt beskjæres, vilde det alene vinde derved. Det forekommer os ogsaa uheldigt, at

---

Et Hul i Lommen.

(Slutning.)

„Som Du sagde til mig, siger jeg nu til Dig igjen: Tving mig ikke til at sige meget, men hør —" Og hun tog en liden Bog op af sin Lomme og fortalte: „For lidt over 4 Aar siden overlod Du hele Husstellet i mine Hænder, jeg skulde kjøbe alle Madvarer til Huset og Alt, hvad ellers tiltrængtes, og Du tilstod mig 12 Dollars om Ugen til dette Øjemed. Charles, jeg havde et Hovedøjemed hermed. Jeg kjendte Din svage Side og vidste, at den var saa dybt indgrod, at jeg ikke kunde helbrede Dig derfor, hvormeget jeg end havde prøvet for Dig. I hele min Faders Levetid havde jeg i saa Henseende et advarende Exempel for Øje. Jeg saa, hvorledes han altid fattede de bedste Forsætter, men aldrig var istand til at udføre nogen Forandring fra den Slendrian, han nu engang var kommen i. Men jeg følte mig fuldkommen overtydet om, at dersom jeg en eneste Gang kunde foregaa Dig med Exemplet og lægge Frugten deraf i Dine Hænder, da vilde Du for Fremtiden selv kunne udføre det. Din fuldkomne Ligegyldighed for og næsten hensynsløse Uvorrenhed i alle Pengesager gav en rigelig Anledning. Se nu her. Først har jeg sparet 4 Dollars om Ugen af de 12, jeg fik, og jeg ved, at vi alligevel have levet ligesaa godt som før. Dette har i 4 Maaneder naad op til 832 Dollars. Dernæst har jeg af de Beløb, som Du til forskjellige Tider har afset til vældædige Øjemed, ugentlig afset 2 Dollars til En, hvem jeg havde bestemt mig til at hjælpe — dette har igjen gaat op til 416 Dollars."

„Over tolvhundrede Dollars!" udbrød Charles, yderst forbauset.

„Tolvhundrede og otte og fireti," sagde Clara. Og saa tilføjede hun med en egen Blinken i sine usædvanlig klare Øjne: „Husker Du, at jeg engang fandt Dig saa ivrigt beskjæftiget med Løsningen af et Regnestykke? Det er næsten 2 Aar siden. Jeg kom ind en Aften og fandt Dig siddende ved Pulten. Her — dette er Papirstykket, som Du opskrev Dit Regnestykke paa."

Og hun tog en Papirstrimmel ud af sin Bog og rakte ham.

„Ah! jeg erindrer det, jeg savnede nogle Penge. Jeg kan ikke huske nu, hvormeget det var, men jeg husker godt det Hele. Jeg vidste, at jeg var bleven udbetalt 40 Dollars den foregaaende Lørdags Aften. Og hvis jeg husker ret, var det Fredags Aften, og jeg havde kun omtrent 10 D. i min Pengepung. Det var saaledes 10 Dollars, som jeg ikke kunde gjøre mig Rede for, hvor de vare blevne af. Jeg var sikker paa, at jeg ikke havde laant dem bort, som jeg meget ofte gjorde — desværre altfor ofte plejede at gjøre. Jeg trodde, jeg havde tabt den; men jeg vidste tillige, at der ikke var nogen absolut Umulighed for, at jeg kunde have brugt dem op."

„Ja, jeg vidste, hvad Du gjorde, Charles, og jeg vidste ogsaa dengang, at Du var bestjaalet. Jeg vidste, at en af Dine Venner stadig og systematisk plyndrede Dine Lommer."

„Clara, hvad mener Du?"

„Jeg mener netop, hvad jeg siger, min kjære Husbond! Dengang kunde jeg godt have udpeget Dig Tyven. Og jeg vidste, at Du var saa frygtelig ligegyldig og skjødesløs, at Du saa aldeles var kommen i Vane med at anse alle Penge, Du havde i Lommen, som Noget, Du maatte se at blive kvit snarest muligt, — at Du aldrig med Sikkerhed kunde vide, hvad enten Du var bleven bestjaalen eller ikke."

„Det vidste Du, Clara, og fortalte mig det ikke."

„Men jeg vidste, Charles, at naar Du ikke havde Pengene paa Dig, vilde Du ikke forbruge dem, eller hvad der var en ligesaa styg Vane hos Dig, laane dem bort. Jeg vidste, at Du aldrig stiftede Gjeld for unyttige Tings Skyld. En tom Pengepung vidste jeg, var det bedste Værn mod Fristelsen til slig Kjøben."

„Aa, Clara!"

„Nu, — Du begynder at se Sammenhængen. Ja, ja — Jeg var den, der gjorde det, min Mand! Og jeg gjorde det netop af denne Grund, jeg nu har fortalt Dig. Jeg havde i 2 Aar lagt Mærke til, hvordan Du bar Dig ad, og jeg saa klart, hvad der maatte gjøres. Du kunde ikke spare — saa maatte jeg! Ja, jeg holdt et vaagent Øje med Din Pung og Din Tunge, og jeg søgte ad forskjellige Smaaveje at komme efter, naar Du ikke var saa ganske paa det Rene med, hvorledes Dine Finantser stode, — og da stjal jeg ud af Dine Lommer; og, naar jeg nu fortæller Dig, at jeg i Gjennemsnit har taget 5 Dollars om Ugen, saa maa Du vel tilstaa, at Bestyrelsen af Dine Pengemidler har været ført paa en meget slap Maade. 5 Dollars om Ugen i 4 Aar bliver Et tusinde og fireti Dollars, som, lagt til det Øvrige, gjør 2,288. Og saa havde jeg Kassereren i Sparebanken til Medvider i Hemmeligheden, og af ham har jeg faat Ethundrede og sexti Dollars i Renter. Her er Pengene, Charles, og nu —"

Der blev ikke sagt stort Mere, som et lyttende Øre vilde kunne opfattet. Men om tilfældigvis Aander fra en anden Verden skulde kommet til paa sine Vandringer at drage den Vej, saa vilde de forefundet en Scene, som kunde bragt dem paa de Tanker, at der endnu fandtes hist og her paa Jorden en Plet, hvor en Straale fra Himmelen trængte ned og udbredte himmelsk Varme.

Charles Porter gik hen og forbausede Mr.

man ikke har bragt dette Stykke frem i Julen, den Tid, til hvilken det af Forfatteren synlig maa være bestemt.

En styg Begivenhed forefaldt for et Par Dage siden her i Byen, idet Forvalter Mosgaard ved Forseths Ølbryggeri lumskelig blev overfaldt bagfra af Staldgutten ved Bryggeriet, og af denne bibragt et saa voldsomt Slag lige i Tindingen, at hans Liv neppe kan reddes. — Den nærmere Sammenhæng ved Sagen skal saavidt vides være den, at Mosgaard ved ud paa Aftenen at inspicere i Stalden fandt Staldgutten i noget beruset Tilstand ifærd med at stelle for Hestene, hvorfor han et Par Gange tilkjendegav denne, at det var bedst, han skyndte sig at blive færdig og begive sig hjem. Gutten, fortørnet herover, lod sig imidlertid ikke nøie med at give et uforskammet Svar, men listede sig, da Mosgaard kort efter forlod Stalden, bag denne ud i den mørke Gaard og bibragte ham der uforvarende med en stor Jernlygte et Slag, hvorved han øieblikkelig styrtede til Jorden. Angjeldende gik derpaa ind og fortalte, at Mosgaard laa ude i Gaarden, og at han havde sørget for, at han ikke saa snart skulde reise sig, hvorefter han øieblikkelig absenterede sig, medens de øvrige Tilstedeværende ilede ud i Gaarden. Om Angjeldende, der — efter hvad der fortælles — ifjor engang holdt paa at kvæle en Kammerat, — hvilket dog ved tililende Hjelp itide blev hindret, senere er bleven paagreben, er ubekjendt. (Aftp.)

Fra det statistiske Kontor under Indre-Departementet oplyses, at Udbyttet af den norske Skibsfart paa Udlandet i 1867 kan beregnes til omtrent 12,908,000 Spd. Brutto og Skibsredernes Nettoudbytte til 2,637,000 Spd. Disse Beregninger er imidlertid opgjorte efter kun 57 fra Skibsrederne indkomne Besvarelser af en Rundskrivelse, nævnte Kontor har ladet udgaa for at skaffe sig det fornødne Materiale til en Oversigt over denne vigtige og store Sag. Vi ville derfor lægge Redere og andre Vedkommende paa Hjerte at efterkomme den i saa Henseende udgaaede Opfordring om at indlevere de omsendte Schemaer i udfyldt Stand til det statistiske Kontor.

Ved høieste Resolution af 19de dennes er Skibsfører H. F. Eckersberg af Kristiania meddelt Bevilling som Translatør i det engelske, franske, tydske og hollandske Sprog.

Frøken Elfrida Endrée, der er ansat som Organistinde ved Domkirken i Gøteborg, har komponeret en Symfoni for Orkester, der ifølge de svenske Aviser skulde komme til Opførelse ved en Folkekoncert paa Mindra Theatern i Stockholm Søndag den 24de Januar.

Bro over Niagara. Den nye Hængebro over Niagara, der bygges i Nærheden af det verdensberømte Vandfald, er nu saavidt færdig, at den har kunnet aabnes for Fodgjængere. Broen er af uhyre Dimensioner; Strækningen fra den ene Fjeldside til den anden udgjør 1190 Fod, og Broen ligger 190 Fod over Vandfladen. De to Taarne, som holder Broen paa den kanadiske og amerikanske Side, har en Høide af 100 og 105 Fod. I Løbet af Aaret vil Broen i sin Helhed være færdig.

Det Meteorstensfald, der for nogen Tid siden fandt Sted i Nærheden af Upsala, har nok skaffet mangen Fattigmand en uventet Fortjeneste. Knapt var nemlig Fænomenet bleven bekjendt, før Upsalas Naturforskere begyndte en formelig Jagt efter Stykker af den sprungne Meteor, og som det gaar med andre Varer, saa gik det ogsaa her: med Efterspørgslen steg Prisen paa disse Verdensrummets Stene, og de heldige Findere kunde strax gjøre en god Handel hos de omsværmende Meteorkjøbere. En Tjenestepige havde fundet en, der veiede sine 4 Skaalpund; snart indfandt sig to Samlere, og man begyndte en ordentlig Auktion. Budene steg raskt: „40 Rd.!" bød den ene; „45!" sagde den anden, han var ikke mindre hidsig; „50 da!" raabte den første, der var kommet rent i Fyr og Flamme. Prisen var jo drøi, men han havde ogsaa den Tilfredsstillelse at faa Tilslaget. Den, der gik mest fornøiet fra Handelen, var dog nok Tjenestepigen, der vel aldrig havde drømt om at faa 50 Rd. for en „Graasten".

Bjørnstjerne Bjørnsons Tragedie „Halte Hulda" er nylig bleven opført paa Mannheims Theater, oversat af Lobedanz.

Den berømte engelske Heste- og Bataljemaler A. Cooper, der af mange Engelskmænd stilles ved Siden af Horace Vernet og Peter Heß, er nylig død i London.

Den trods alle Advarsler vedvarende Benyttelse af giftige Farver til Forsiring af Kager og Konfekturer har nylig berøvet et Par Forældre i Altona deres eneste Barn. Barnet havde spist af det paa det udpyntede Juletræ ophængte og med Farve overtrukne Bagverk, og fik paa Grund af denne Nydelse i den paafølgende Nat en saa heftig og vedvarende Opkastelse, at den tilkaldte Lægehjelp ikke formaaede at standse den. Det muntre Barn, Forældrenes hele Glæde, var allerede næste Morgen et Lig. (Aftbl.)

I flere Pariseraviser klages der over, at en Del Breve fra Øen Réunion ikke er kommet Adressaterne ihænde; Brevene indeholdt Beretning om de Uroligheder, som har fundet Sted paa Øen. Ligesaa forholder det sig med en Skildring af Begivenhederne, der var underskrevet af ni ansete Indbyggere dersteds og afsendt til „Journal de Paris". Man formoder, at Regjeringen har lagt Beslag paa disse Breve og Skrivelser og derved igjen begaaet en af disse Lumpenheder, der flere Gange har bragt den til at synke saa dybt i den almindelige Mening. — Som et Sidestykke hertil berettes der, at Politiet i Paris søger at umuliggjøre de offentlige populære Forelæsninger, som nylig er kommet igang der, ved hemmelig at bringe ind i Tilhørersalen Folk, der kan gjøre Uro og Spektakel.

Theatret i Molde. I Moldes Lærd- og Realskoles Gymnastiklokale gaves Søndag den 10de Januar Kl. 6 Aften af Skolens Disciple med Bistand af Skolepiger følgende: 1. Ouverture; 2. Prolog; 3. Søster Sigrid, Lystspil i 1 Akt, med Sange; 4. Epilog, 5. Paa en Studenterhybel, 3 Akter med Sang. 6—8. Mellem Stykkerne og Akterne Instrumentalmusik.

Dette er noget, som vist fortjener Efterligning.

Horten, den 24de Januar. I den senere Tid ere flere Tyverier blevne begaaede hersteds. Foruden de tidligere omtalte hos O. Blix og Politimesteren, fandt forleden Dag tvende Gutter Anledning til at stjæle i Methodisternes Forsamlingssal en der ophængt Bidragsbøsse, hvori omtrent 2 Spd. De bleve imidlertid opdagede og ere gaaede til Bekjendelse. (Gjeng.)

I „Møringen" for 14de Januar heder det blandt andet:

At man ogsaa har begyndt at røre paa sig for Fremgang i det offentlige Liv er noksom bekjendt. Den Jaabækske Agitation for Almuesmandens større Deltagelse i de offentlige Gjøremaal og en videregaaende Sparsomhed inden Kommune og Stat, har ogsaa naaet hid. En Bondevenforening har alt længe været forberedt og saa smaat i Virksomhed i Ørsten, og om end Skriget herimod fra adskillige Hold har været temmelig høirøstet, tegner det dog til, at den vil fæste Rod. Flere Møder desangaaende har været holdte og et nu sidstleden 6te Januar.

Det var egentlig om dette Møde jeg vilde give en løselig Beretning. Det holdtes paa Gaarden Aasen i Ørsten og overvares, foruden af en Del i Foreningen før indtegnede Medlemmer af Ørsten, tillige af en 20 Personer fra Volden. Et Udkast til Plan for Foreningens Virksomhed fremlagdes af den forrettende Formand N. Kollaas. Efter dette Udkast tænkes der oprettet en Hovedforening for de 3 Nabosogne, Volden Ørsten og Hjørrendfjord, med en eller flere Underafdelinder i hvert Sogn. Hovedforeningens Bestyrelse skulde bestaa af 9 Medlemmer, 3 af hvert Sogn, og Underafdelingernes, saavidt erindres, af 5 Medlemmer. Formaalet var udelukkende betegnet for at være politisk. Meningen med en Samslutten af Foreningerne i alle 3 Sogne var at virke til Opnaaelse af større Enighed i alle vigtigere Tilfælde, saasom Storthingsvalg og deslige.

Dette var Grundtrækkene. Der kunde vel være adskilligt at sige om enkelte §§ Bestemmelser, men da man viste Sindighed nok til ikke blindthen at underskrive, men fulgte en agtet Mands Raad at undergive dem nærmere Overveielse, undlades denne Gang at tale derom. Desuden var det Meningen, naar Planen blev færdig, at faa den optaget i „Møringen".

Derefter omtales flere Lovbestemmelser, som Foreningen skulde virke til at fremme, saasom om Udvidelse af Stemmeretten, om umiddelbare Storthingsvalg, om en lavere Rentefod, om Ophævelsen af Sportelloven, og fast Løn for Embedsmændene, om Nedlæggelse af Veiinspektør- og Skoledirektør-Embederne, da det antages, at disses Nytte staar i Misforhold til Omkostningerne. Istedetfor Veiinspektør troede man det nok, at Lensmændene hver i sit Distrikt havde Opsyn med Veivæsenet, og at Amtmanden havde en beskikket Veibetjent, som kunde udsendes, hvor det ansaaes fornødent.

Dette var Gangen i Forhandlingerne og alt gik noksaa sømmeligt af sig. En Ting burde dog ikke været sagt. Der blev forsikret, at Norge ingen Bondelove, ingen frie Love havde, men „bare ufrie"; ligeledes en Udtalelse om den gyldne Tid, som skulde følge af Bondevenforeningernes Virksomhed, en Tid, da Forholdet skulde blive omvendt, saa at de Store maatte rette sig efter os istedetfor vi efter dem, — noget som, rettest ogsaa burde været usagt. — At slige Foreninger, ledede paa en fornuftig Maade, vilde virke gavnligt, derom kan neppe tvivles. Almuesmanden trænger til Vækkelse af sin Døs baade i politisk og andre Henseender. Og til den politiske Vækkelse har Jaabæk og hans Blad givet et stort Fremstød, som ikke maa oversees. Vel bruge han ikke de tækkeligste Ordlag for sine Meninger; men Manden ved, for hvem han skriver, og finder det vel derfor svarende til Hensigten at bruge skarpe Udtryk, for at Folk med liden Læsefærdighed og mindre Evne til at opfatte det skrevne Ord, skal begribe hans Mening. En Ting fortjener han dog ubetinget Last for, og det er, at han i de aller fleste Tilfælde kun berører den ene Side af de Spørgsmaale, han omhandler; ogsaa bør han videre have Last fordi han, hvorsomhelst det paa nogen Maade lader sig gjøre, søger at fremkalde og nære Uvillie og Bitterhed hos Folket mod vore Embeds-, Ombud- og Bestillingsmænd. Vi kunne dog glæde os ved, at disse udskeiende Retninger hos Jaabæks Efterfølgere og Eftersnakkere kun sparsomt ere komne til Orde her hos os.

Under disse Bevægelser i bondevenlig Retning er der et Spørgsmaal, som maa paatrænge sig enhver tænkende Mand. Hvorfor er ikke med i Bevægelsen de Mænd i Gjældet, som altid har stillet sig i Spidsen for enhvert nyttigt Foretagende, Mænd med en af alle Stænder erkjendt Forretningsdygtighed baade i offentlige og private Sager. Aarsagen kan umulig være Mangel paa Sands; men kanske det kan være modsatte Grundanskuelser om alle Brændpunkter i hele Bevægelsen. Vist ikke. Men naar det ikke er Mangel paa Evne eller Villie ei heller afvigende Grundanskuelser, som holder dem tilbage, hvad er det saa, spørge vi med fuld Føie. Vi ville blot fremsætte dette Spørgsmaal til Overveielse, muligens kunde nogen føle sig opfordret til at søge Svar paa det. En Besvarelse af det kunde naturligvis eller ikke andet end gavne Sagen. Jeg har al Agtelse for de ledende Mænd og deres Stræv i bondevenlig Retning, men jeg kan ikke frigjøre mig fra den Tanke, at baade de og deres Sag vilde være bedre tjent ved en Samarbeiden med mere erfarne Mænd. Derved vilde Begreberne klarnes og den Ensidighed fjernes, som følger af at betragte en Sag blot fra en Side.

Professor Aschehougs Forslag om Myndighedsalderens Nedsættelse fra 25 til 21 Aar for Mandspersoner, som i Komiteen blev udvidet til ogsaa at gjælde Kvinder, er idag endelig vedtaget, idet Lagthinget nu ved anden Gangs Behandling har samtykket i Odelsthingsbeslutningen med 14 Stemmer mod 14. Præsidentens Stemme gjorde Udslaget.

Storthinget.

(Fortsat fra Gaarsbladet).

Odelsthing. Sag No. 5: Indstilling fra Militærkomiteen angaaende den kongelige Proposition til Lov indeholdende Forandringer i Loven af 10de September 1842 om Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten.

Nærværende Komitees Pluralitet — 7 Medlemmer — deler i de nævnte Henseender og i en ikke ringe Udstrækning de af forrige Militærkomite fremhævede Betænkeligheder. Den føler det Vanskelige ved og kan ikke se bort fra de mulige Konsekventser af at gaa til at give Regler for de Tillæg, der blive at udbetale i Anledning af Deltagelse i Vaabenøvelser eller anden Tjeneste udenfor Vedkommendes Bopæl, saalænge man ikke har det, hvortil Tillæggene skulde slutte sig som supplerende: en Gagering, der danner en Fredsaflønning i snevreste Forstand. En saadan haves nemlig for Tiden ganske vist ikke. I de militære Embedsmænds Gager er indbefattet Godtgjørelse baade for Tjenestgjøren og for Underhold paa Reiser i en temmelig vid Udstrækning. Herved vanskeliggjøres selvfølgeligt ethvert Skjøn angaaende Lønningssatser, der kunne være passende for aktiv Fredstjeneste; tages tillige i Betragtning, at en ny Regulering af Landmilitæretatens Gageforholde forestaar, forøges Vanskeligheden ved en praktisk Løsning af Spørgsmaalet, der altid har sine bindende Følger, i en paatagelig Grad, især fordi det er og maa være uvist, om Storthinget ved de militære Gagers Omregulering vil gjennemføre en streng Skjelnen mellem Fredsaflønning, der oppebæres uden Hensyn til Tjenstgjøren udenfor Station, og en Aflønning for aktiv Tjeneste i Fred, eller om det for det Væsentlige vil bibeholde det nu gjældende Lønningssystem. I sidste Henseende maa Pluraliteten ganske tiltræde, hvad forrige Militærkomitee har bemærket. Man er saaledes vel tilbøielig til at antage, at det ikke vil findes tjenligt at benytte den nærværende Lønningsmaade i samme Omfang, som hidtil; men det ligger tillige nært at forudsætte, at man ved en fremtidig Regulering af Gager vil komme til at paaregne, at et Indbegreb af Tjenesteforretninger udenfor dem, der kunne udføres paa Vedkommendes Hjemsted, skal besørges uden yderligere Godtgjørelse. Isærdeleshed gjælder dette om de garnisonerende Officerer og civilmilitære Embedsmænd, da disses budgetmæssige Aflønning maa antages at udgjøre, hvad der for enhver militær Funktionær efter hans Stilling er at anse som passende Vederlag for Opoffrelsen af Tid og Virksomhed i stadig Tjeneste under almindelige Forhold. Men det Bemærkede finder ogsaa Anvendelse med Hensyn til Landetatens nationale Funktionærer: naar deres Løn, som givet er, maa fastsættes saaledes, at man sikrer sig duelige Mænd til de forskjellige Poster i Armeen efter disses Vigtighed, samt at Tjenesten kan ventes udført med Lyst og Iver, kommer man ganske vist for enhver Charge op til Lønningsbeløb, der i Forbindelse med de Rettigheder og Fordele, som de respektive Embedsstillinger ellers medføre, billigvis begrunde større Fordringer til Vedkommende, end alene at være forpligtede til at overtage Tjenesteforretninger, der danne deres egentlige Embedsvirksomhed, mod særskilt Vederlag i ethvert forekommende Tilfælde af nogen Betydning. Det skulde ogsaa falde vanskeligt ved en Løn, der svarede til en Permissionstilstand for den største Del af Aaret, og ved Lønstillæg under aktiv Tjenste at faststille en gjennemsnitlig Aflønning, der fyldestgjorde Individernes berettigede Krav og betryggede den militære Tjenestes forsvarlige Udførelse uden at paabyrde Staten større Udgifter, end fornødent kunde være. Overhovedet er det vel ikke Meningen ved en fremtidig Gageregulering at bestemme de nationale Officerers Løn lavere, end den nu er, — og gaar man ud herfra, er det, hvad ogsaa Armeebestyrelsen har erkjendt, en given Sag, at Officerer og de, der med dem kunne stilles i Klasse, under militære Øvelser, derunder indbefattet større Samlinger, bør yde Noget at deres Gage til deres Underhold. Iøvrigt er det vistnok saa, at de i Propositionen til Fredsregulativet opført Lønstillæg ikke lede Tanken hen paa nogen vidtgaaende Anvendelse af extraordinær Aflønning; men det er ogsaa kun Begyndelsen til det Nye, man har for sig.

Med Hensyn til de egentlige Reisediæter stiller Forholdet sig efter Pluralitetens Opfatning sig omtrent paa samme Maade. Medens Loven af 1842 fastholder som Regel, at Diætpenge ialmindelighed ikke skulle tilkomme Officerer og civimilitære Embedsmænd paa Reiser, og heri kun gjør enkelte Indskrænkninger, gaar den kgl. Proposition ud paa, at disse Funktioner skulle nyde Diæt paa alle „Reiser i Tjenesteanliggender og under det derved foranledigede Fravær fra Station eller Hjemsted," medmindre der herfra er gjort udtrykkelig Undtagelse. Bortseet fra Reiser til og Ophold ved Vaabenøvelser, hvorom særlige Bestemmelser er bragte i Forslag og derfor her ikke komme i Betragning, er det klart, at det for en stor Del vil bero paa Udstrækningen af de opstillede Undtagelsestilfælde, om den foreslaaede Ordning vil forvolde det Offentlige flere Udtællinger, end den bestaaende Lovgivning, — og Propositionen har knyttet en hel Række af saadanne til sin Hovedregel. Men der ligger dog utvetydigt noget mere i det Foreslaaede, end en Ombytning af en uheldig Redaktion med en heldigere. Dette viser allerede Propositionen ved at tilstaa Diæt paa Reiser, hvorunder man hidtil ikke var berettiget til at oppebære særskilt Godtgjørelse, navnlig Inspektionsreiser, og det kan neppe være Tvivl underkastet, at dens Antagelse vil virke til i Fremtiden at forflere de Tilfælde, hvori Diæter udbetales. Hermed skal ikke være sagt, at man anser den ældre Ordning i og for sig hensigtsmæssigere end den nu foreslaaede; det formenes alene, at de paapegede Omstændigheder i Forbindelse med, at der forlanges opført paa Budgettet en ny Bevilgning, nemlig til Lønstillæg under aktiv Tjeneste, burde have ført til, at Diætloven var bleven undergivet Revision i større Omfang, en skeet er. Isærdeleshed sigter Pluraliten til de i Lovens § 5 for 6te Klasser af militære Funktionærer fastsatte Diæter, der ialfald for den største Del maa siges at være regulerede for høit, samt til Bestemmelserne i § 6 angaaende Udbetalingen af Diætgodtgjørelse under et læn-

---

Hodkins ved at betale ham 2060 Doll. og indløse Gjeldsbrevene og Panteforskrivelsen. Med løftet Pande, besjælet saavel af Glæde som af gode Forsætter, gik Charles hjem. Og vi kunne tilføje, hans gode Forsætter gjennemførtes ogsaa. Længe, længe indrømmede han, at de Sting, som hans Kone havde syet, holdt, og aldrig gik der et saa stort Hul paa Lommen efter den Dag.

gere Ophold paa et og samme Sted, hvorved af og til unødvendige Udgifter for Statskassen maa foranlediges. Til at give de forberedende Arbeide denne Vidde var der denne Gang saa meget større Opfordring, som det, efterat Spørgsmaalet om Armeens Organisation i det Hovedsagelige er bragt paa det Rene, er i fremragende Grad magtpaaliggende for det Offentlige og for Officersetaten, at der snarest muligt opnaaes en skjønsom og gjennemført Regulering saavel af de ordinære Lønningssatser for Armeens Funktionærer som af disses Lønningsvilkaar under andre Tilfælde, der for Individerne medføre større Anstrengelse, kostbarere Levemaade eller forøgede Udgifter til dagtigt Underhold. Som bekjendt arbeides der ogsaa paa en omfattende Gageringsplan for det militære Embedsværk.

Ikke destomindre finder Pluraliteten at burde indstille paa Udfærdigelse af en Lov paa Grundlag af den kongelige Proposition. Det maa erkjendes at være af Vigtighed, at der gjøres, hvad gjøres kan, for at Armeens forholdsvis kortvarige Øvelser kunne blive tilstrækkeligt effektive og saaledes tillige for, at Udbyttet af disse skulle svare til de Offre af Tid og Penge, som de kræve.

Betræffende Omkostningsspørgsmaalet oplyses det af Armeedepartementet, at den Udgift, der vil blive en Følge af de Tillæg, som ere bragte i Forslag under Vaabenøvelserne i Fred, omtrentlig svarer til, hvad der i saadant Øiemed tidligere er medgaaet til Diæter. Der vil efter den meddelte Beregning gjennemsnitlig udkræves som ny Bevilgning 5982 Spd. 64 ß og gjennemsnitlig besvares 5661 Spd. 40 ß for Aaret. Hvorvidt denne sammenlignende Beregning holder Prøve vil selvfølgeligt afhænge af den Udstrækning, hvori Leirsamlinger og Kampements fremtidigt ville blive benyttede under Øvelserne, saafremt den nuværende Diætlov bliver staaende ved Magt. Efter hvad Komiteen har kunnet bringe i Erfaring, fremstiller det sig for den som det sandsynligste, at i Trienniet Udgift og Besparelse omtrent ville ballancere hinanden, hvis Fredsregulativet antages med de Reduktioner, Komiteen vil anbefale. Nogen væsentligere Forøgelse i Udgift kan ialfald ikke være at befrygte. Den nye Diætlov vil uanseet de af Pluraliteten foretagne Omredaktioner forøge Udgifterne i Anledning af Reiser, men om et større Beløb kan der heller ikke være Tale, ialfald ikke i den nærmeste Fremtid. Efter Meddelelse fra en kompetent Autoritet er det antageligt, at den aarlige Merudgift ikke vil overstige nogle hundrede Speciedaler, hvilken Sum saaledes er det ved Loven direkte bevirkede Tillæg til den Pris, for hvilken man erhverver Frihed til at indrette Armeens Øvelser paa den hensigtsmæssigste Maade forskaffer de nationale Officierer nogen Lønsforbedring og for en Del udjevner de forskjellige Officersklassers økonomiske Kaar.

To af Komiteens Medlemmer kunne ikke tiltræde Pluralitetens Indstilling. De kunne ikke anse den forannævnte Beregning tilstrækkelig oplysende om, hvorledes Udgifterne ville stille sig paa den ene Side med de foreslaaede Forandringer i Diætloven og paa den anden Side med Regulativet for Aflønningen under Fredstjeneste, og de frygte for, at Forandringen vil lede til, at vedkommende Embedsmænds gjennemsnitlige Indtægt derved Aar om andet vil blive formindsket. Og dette tro de, vil erkjendes ubilligt, i Særdeleshed da det her gjælder en Flerhed af vore slettest aflagte offentlige Funktionærer. Som Følge heraf vil Minoriteten — uagtet den maa anse det til Grund for den kongelige Proposition liggende Princip heldigt — stemme imod den nu foreslaaede Lovforandring, og den stemmer altsaa selvfølgelig ogsaa imod enhver Indskrænkning saavel af de Tilfælde, hvori Diæt efter den kongelige Proposition skulde udbetales, som af de Beløb, der ere foreslaaede i Regulativet for Aflønning under Fredstjeneste. Forsaavidt den omhandlede Anmodning til Regjeringen betræffer, da ere de samme Medlemmer enige i, at en saadan Henvendelse af Odelsthinget bør besluttes, men finder dog Anledning til at bemærke, at der efter deres Formening ikke i det Hele taget er Grund til at føre Anke over Diætsatserne i Loven af 1842.

I.

Lov indeholdende Forandringer i Lov af 10de September 1842 angaaende Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten.

Istedetfor Bestemmelserne i § 2 i Lov af 10de September 1842 angaaende Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten skulle følgende Bestemmelser være gjældende: Diætpenge tilkomme Officerer og civilmilitære Embedsmænd paa Reiser i Tjenesteanliggender og under det derved foranledige Fravær fra Station eller Hjemsted, undtagen:

a) paa Reiser, foretagne af de ved et Kompani (Batteri, Eskadron) ansatte Officerer inden Kompagnidistriktet til Udførelse af Forretninger, der ere at anse som en umiddelbar Følge af deres indehavende Embedsstilling, herunder indbefattet Reiser til Distriktsmøder og Sessioner. Det samme gjælder for Landværnsdivisionschefer paa Reiser inden Divisionsdistriktet;
b) paa Reiser til Besigtelser, Syns- og Taxtforretninger over Chefsgaarde samt Auktionsforretninger over samme;
c) paa Reiser, der foretages
   1. af et Korps's eller en Bataillons Mundrings- eller Besigtigelseskommission til det eller de Steder, hvor Korpset eller Bataillonens Beklædnings- og Udrustningsgjenstande opbevares,
   2. af Artilleriets Bataillonschefer og Kavaleriets Korpschefer i Anledning af Tjenestehestes Besigtigelse;
d) paa Reiser, der foretages af Kvartermestere og Adjutanter til deres Chefs Kvarter.
   Er Chefsposten ledig eller Chefen bortkommanderet i andet offentligt Øiemed, ere de berettigede til Diætpenge paa Reiser til den midlertidigt forrettende Kommandørs Kvarter, forsaavidt dette ligger i en Afstand af 3 Mile eller derover fra deres Hjemsted;
e) paa Reiser, der foretages af Kongens eller Prindsernes Adjutanter og Ordonants-Officerer, naar de indkaldes til at gjøre Tjeneste som saadanne;
f) paa Reiser, foranledigede ved Permission, Trimester, Avancement eller Forsættelse; dog medfører Forsættelse, der ikke er ansøgt af Vedkommende, Ret til Diætpenge for den Tid, der nødvendig medgaar til Reisen til det nye Standkvarter, ligesom ogsaa midlertidig Kommandering med eller uden Trop saavel fra en Garnison til en anden som fra Nationaldistriktet til en Garnison medfører Ret til Diætpenge for de nødvendige Reisedage til og fra Bestemmelsesstedet;
g) paa Reiser eller under Udførelse af Tjenesteforretninger, for hvilke der ved Gageringsplaner eller andre Bestemmelser maatte være reguleret særskilt Godtgjørelse.

H. Brandt hørte til Komiteens Minoritet. Han fandt, at disse Funktionærer vare saa daarligt aflønnede, at man ikke burde foretage nogen Formindskelse i deres Løn. Hammerstad forsvarede Komiteens Indstilling. Brandt optog den kgl. Proposition. Ved alternativ Votering mellem den kgl. Proposition og Komiteens Indstilling bifaldtes denne mod henholdsvis 3 (Brandt, Schweigaard, Faye) og 2 St. (Brandt, Schweigaard). Sagen besluttedes oversendt Lagthinget mod 1 St.

II.

Regjeringen anmodes om at forelægge næste Storthing Forslag til Lov angaaende Diætpenge for Officerer civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten. — Enst. bifaldt.

Ledige Embeder.

Skjervø Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 400 Spd.

Distriktet indbefatter Skjervø og Kvænangen Herreder i Tromsø Amt.

Den vordende Distriktslæge vil ifølge Kongelig Resolution af 30te Marts 1836 være forpligtet til at tage Bopæl paa et af Amtmanden med Indredepartementets Approbation nærmere bestemmende Sted saavelsom til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Distriktets Størrelse m. V.

Det meteorologiske Institut.

Barometret falder og staar lavest i Nordland og paa Vestkysten. Vinden er frisk sydostlig med overskyet Himmel og mildt Veir. Udsigterne ere til uroligt Veir paa Kysten, med sydlige Vinde og Nedbør.

Kristiania Torvpriser

den 28de Januar 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	72.	2.	108.
Do. Bold	2.	„	2.	48.
Halm af Rug	1.	„	1.	12.
Do. - Byg	1.	96.	„	„
Do. - Havre	1.	72.	1.	84.
Havremel	6.	„	6.	24.
Poteter pr. Centner (1/2 Td.)	„	72.	„	78.
Do. - Tønde	1.	24.	1.	36.
Byg	4.	„		„
Havre	2.	48.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	72.	2.	96.
Talg	1.	„	1.	12.
Flesk	1.	12.	1.	36.
Oxekjød	„	72.	„	96.
Kalvekjød	„	96.	1.	„
Faarekjød	„	96.	1.	„
Gaas pr. Stk.	1.	„	1.	48.
Lirer	„	54.	„	60.
Røi	„	36.	„	42.
Aarfugle	„	42.	„	„
Ryper	„	12.	„	16.
Hjerper	„	14.	„	16.
Birkeved pr. Favn	3.	„		„
Furuved	2.	24.	2.	72.
Granved	2.	„	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

Paa **Skriveskolen** hos **P. G. Bredal** indskrives Folk til Undervisning i praktisk Skrivning. Skrivesager og Forskrifter sælges paa Skolen, i Theatergaden No. 16.

Christiania Theater.

Fredag den 29de Januar (Kl. 7—9¾) gives: **Et Vintereventyr**, romantisk Skuespil i 5 Akter af W. Shakespeare, bearbeidet efter Shakespeares „Winters Tale“ og Dingelsteds „Ein Wintermärchen“ af H. P. Holst, med Musik af Friedrich v. Flotow.

NB. **Ved Sceneforandringen i 2den Akt gaar Tæppet ned.**

Dette er den 17de Abonnementsforestilling.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3.

S. Brun,
Sogneprest.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Ohr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen**, og koster forsendt med Posterne **47 Skilling**, indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Ohrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren

Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Skriftetaler

af

Norske Geistlige.

Samlede og udgivne ved

J. N. Skaar og T. Thygesen.

Pris 60 ß, indb. 80 ß.

Jacob Dybwad.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Venetianskrødt.

Et lidet Parti Venetianskrødt, extra fint svensk Kridt, engelsk Kjønrøg og fint engelsk Bruntrødt sælges til billig Pris i **Jacobsens** Farveudsalg.

Galdesæbe

anvendbar ved

kold Vadskning

for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alskens Fedt- og Tjærepletter.

De Coninck.
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck**,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

En smuk Hund.

En sjelden smuk og god Fuglehund ønskes solgt snarest mulig. Exped. anviser.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af

Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dyppevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af

Axel Bøckman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tilleie.

2 Bekvemmeligheder a 80 Spd., hver paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, er fra Flyttetid tilleie i Oppens Gaard No. 1 paa Grønland. Man henvende sig i Butiken sammesteds.

Smuk Udsigt.

I den fritliggende Hjørnegaard No. 29 i Pipervikens Strandgade er fra Vaaren tilleie en **nypudset, hyggelig Familiebekvemmelighed** paa 4 Værelser, Pigekammer og Kjøkken samt gode Loft- og Vedrum. Leien er 170 Spd aarlig. Bekvemmeligheden kan, om ønskes, tilflyttes **snart.** Man henvende sig i 2den Etage hos Bogholder Halvorsen.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Exemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets“ Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 24. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 29de Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" og „Ganger Rolf" indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Tillandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 27de Jan. Meddelelserne fra Provinserne ere beroligende.

Paris, 28de Jan. Den lovgivende Forsamling har vedtaget Interpellation om Forsamlingsretten, men forkastet Interpellation om den indre og ydre Politik.

Stockholm, 28de Jan. Til Riddere af Wasaorden ere udnævnte: Konsul Th. Christophersen i Kadix og Handlende J. Fougner i Paris.

Et lidet Tilbageblik paa Partiudviklingen siden 1814.

Soyons logiques et nous serons justes (Lad os være logiske, og vi ville være retfærdige), har Napoleon III sagt.

At forklare er som oftest enstydigt med at forsone; det er derfor nyttigt af og til at se udover den tilbagelagte Vei, at prøve paa at skaffe sig et Overblik over Gangen af den politiske eller nationale Udvikling; man vil da ofte komme til at se Modstandernes Motiver i et renere og sandere Lys, man vil nærme sig til Forestillingen om en indre Logik, der fører Partierne mod hinanden, og lader det ene Standpunkt udvikle sig af det andet, og Kampen vil da betages den Braad og det uædle Præg, som personligt Had, Forfølgelsesaand og gjensidig Mistænkeliggjørelse saa ofte giver den. Vi Nordmænd ere jo ikke værre end andre Folk; naar desuagtet hertillands enhver Strid om en Sag saa let synker ned til en Strid om Person, naar man dagligdags har det mindre hyggelige Syn, at Blade, der bekjæmpe en eller anden Sag, istedetfor at argumentere mod den, kaste sig over den eller de Personer, der ere Sagens Forfægtere, og gaa ud fra som noget Selvfølgeligt at disse Personer ikke ledes af Overbevisning eller uegennyttig Interesse for Sagen, men af allehaande Bihensyn, som det gjelder at søge op saa langt nede i Sølen, som det vel er muligt, medens dog den modsatte Forudsætning er den eneste velanstændige, — da maa Grunden dertil søges deri, at Partistillingen hos os har været uklar, at vor politiske Udvikling ikke har været naaet frem til et Punkt, hvorfra et orienterende Oversyn var let og tilbød sig af sig selv. Kampen har paa en Maade været ført i Mørke, og, naar en Mand da blev standset paa sin Vei, kunde han let fristes til at se en lumsk Stimand, der havde Planer mod hans Pung, i den, i hvem han, om det havde været klar Dag og Slaglinierne havde været udbredte for hans Øine, vilde have seet en ærlig Soldat, hvis Sag han kunde fordømme uden at betvivle hans Motivers Lovlighed og Hæderlighed.

Det forekommer os, at der i de sidste Aar maa være kommet en tilstrækkelig Klarhed over vore Forholde. Visse Hovedmodsætninger ere traadte saa tydelige frem, at man ved at se tilbage har let for at kjende dem igjen og kan følge deres bugtede og ofte tilslørede Udviklingsgang tilbage til givne Grundforhold, der tilhøre vort politiske Livs første Begyndelse. Det er aabenbart, at de gamle Partinavne: liberal, reaktionær, national, ministeriel, oppositionel o. s. v., om hvis retmæssige Anvendelse der tidligere kunde herske megen Tvivl, nu have faaet en klar og sikker Mening; men, jo skarpere Partierne træde ud fra hinanden jo mere sammenhængende og konsekvente deres Programmer blive, jo lettere bliver det at se de under bevægende Kræfter, og jo mere maa det falde i Øinene, at Partiledernes Karakter og personlige Forhold eller de øieblikkelige Tidsomstændigheder kun havde Betydning som underordnede Faktorer, saa at de hidtil brugelige Stridsvaaben efterhaanden vil blive forældede tilligemed den Krigskunst, der er bygget paa deres Anvendelse.

Den Del af Nationen, som i 1814 maatte synes nærmest bestemt til at overtage Rollen som reaktionært eller konservativt Parti i Norges fremtidige politiske Historie, var Embedsstanden. Dens Tilblivelse og Opdragelse tilhørte Enevælden. Den havde levet med i et Liv, som ikke var Norges eget, medens den store Masse af Folket havde staaet udenfor. Men hvorvel det om hint Liv maa siges, at det ikke var Norges eget, maa det paa den anden Side heller ikke glemmes, at Nordmændenes Rolle deri dog langtfra var en underordnet eller uselvstændig. Naar to Lande ved sine naturlige og historiske Forhold staa i en saa bestemt Modsætning til hinanden, som Norge af Danmark, maa det enes Deltagelse i det andets politiske eller literære Liv, forsaavidt den overhovedet faar noget at betyde, nødvendigvis blive til en Opposition, en Krig. Den norske Embedsstand stod nu midt op i dette og fik sit Præg deraf. Den indtog en Slags oppositionel Holdning til Centralstyrelsen i Kjøbenhavn, der naturligvis var ganske ukyndig i norske Sager, men desuagtet skulde stikke sin Næse i Alt, og blev derved mere tilgjængelig for frisindede og nationale Følelser. Dens Frisind havde naturligvis temmelig snevre Grændser, og dens Fædrelandskjærlighed var af en temmelig abstrakt Art; men den var frisindet og fædrelandssindet nok til at gribe og gjennemføre de store Opgaver, som tilfaldt den i 1814, da Landets Frihed og Selvstændighed blev grundlagt. Embedsmændene udgjorde paa en Maade en særegen Stand; men Modsætningsforholdet til Danmark havde holdt vaagen hos dem en Følelse af, at de havde fælles Interesse med det Folk, iblandt hvilket de levede, og med denne folkelige Stemning forbandt de en Forretningsdygtighed og politisk Indsigt, som det vilde have været forgjæves at søge udenfor. Nationerne have gjennem lange Tider kun derved kunnet udvikle sig og hævde sin politiske Selvstændighed, at de vare repræsenterede ved et mægtigt Aristokrati. Norge trængte endnu i 1814 en saadan selvskreven Repræsentation, og, da et Folks politiske Opdragelse ikke er et Øieblikks Værk, kom Embedsmændene til at beholde Magten ogsaa i den nærmest følgende Tid. De regjerede, og de regjerede i det Væsentlige godt i national og liberal Aand. Det er et fra andre Landes Historie velbekjendt Faktum, at et Aristokrati trykker mindst i social Henseende og overhovedet viser sig fra sin fordelagtigste Side, saalænge det er i ubestridt Besiddelse af den politiske Magt; det kan omfatte Staten med Kjærlighed og opoffrende Hengivenhed og være baade folkeligt og frisindet, saalænge det er ene om Byrden og Æren af Landets Forsvar eller Styrelse; men det bliver mere og mere egoistisk og snæverhjertet, affondrer sig mere og mere strengt fra det øvrige Folk og misbruger mere og mere sine sociale Forrettigheder, jo mere det taber sin politiske Indflydelse. Begivenhederne i 1814, de truende Farer og det lykkelige Udfald havde desuden bragt Nationalfølelsen til at blusse høit i Veiret; man var stolt af, hvad der var udrettet, man saa Fremtiden imøde med den glade Forventningsfuldhed, som en god Begyndelse fremkalder, og denne begeistrede Stemning gjorde sig fornemmelig gjældende hos Embedsmandsklassen, der havde været og var Lederne af det Hele. Det var ikke mere end rimeligt, at Embedsmændene viste sig nationale og liberale, saalænge de ved at hævde Nationens Ret ligeoverfor det forbundne Rige og Repræsentationens Magt ligeoverfor Kongemagten i Virkeligheden ogsaa hævdede sin egen Ret og sin egen Magt. Friheden er imidlertid ikke Nydelse, men Arbeide. Dens Væsen kræver, at alting gjøres ikke blot *for* Folket, men *ved* Folket, og det er jo den frie Forfatnings Hovedøiemed at opdrage gjennem Selvstyrelse. Det var derfor et uafviseligt Krav, som den fremadskridende politiske og nationale Udvikling maatte opstille, det var en Gjennemførelse af Grundlovens inderste Tanke, at dette Embedsmændenes Formynderskab ophørte, og at Folket, Bondestanden, fik Del i Statens Styrelse. Først omkring Tredivetallet begyndte der, som bekjendt, at vise sig Tegn til, at et saadant Skifte forestod, og paa Thinget i 1833 optraadte Bønderne mandstærke, sluttende sig paa det nøieste sammen, med Fordringer paa at gjælde noget for sig, medens de faa Bonderepræsentanter paa tidligere Ting mest havde været Figuranter, hvis Tilstedeværelse uden at fortrædige Embedsmændene var nyttig for det nationale Udseendes Skyld. Denne begyndende Opposition havde som alle Begyndelser meget skrøbeligt ved sig: Den var famlende og raa, uden System og hildet i trange Synsmaader. Ikke destomindre var der hos de saakaldte høiere Samfundsklasser flere, deriblandt Henrik Wergeland, som sluttede sig til den, i Erkjendelse af at der her var en Begyndelse til et virkelig demokratisk Folkeparti og til en Gjennemføren af Grundlovens inderste Tanke, Selvstyrelsens Princip. Men paa Massen af den saakaldte „Intelligents" gjorde „Statsborgerens" Virksomhed og Bøndernes mandstærke Optræden paa Thinget i 1833 et helt andet Indtryk. Det var ikke at vente (og heller ikke at ønske), at en Samfundsklasse, hvis Udvikling havde sin særegne Historie, og som i saa lang Tid havde været i ubestridt Besiddelse af Magten, uden Kamp skulde dele denne og opgive sin Tilværelse som et særegent mindre Samfund inden det større. Den truende Fare maatte tvertimod vække til Bevidsthed en Standsfølelse, der laa begrundet i Forholdene, men, som havde sovet, saalænge Folket lod sig villigt lede, eller saalænge Modsætningsforholdet til Danmark var det væsentlige. Istedetfor Lovprisningerne over Odelsbonden, hans Kraft og Frisind, der var et nationalt Styrkemiddel, af hvilket Embedsmandsklassen hyppig havde gjort Brug under Oppositionen mod Danmark, begyndte nu Talemaaderne om de „raabarkede" at komme i Kurs. Man klagede over, at „Enstemmigheden i Nationen var forsvunden" (ɔ: den Enstemmighed, som var en Følge af, at Embedsmændene var de eneste, der havde en Stemme). Man kom til den Overbevisning, at „Gaardbrugerne, paa faa Undtagelser nær, afgive et aldeles ubrugbart Materiale for vor Repræsentation, at de hverken fra Forstandens eller Hjertets Side kunne ansees kompetente til at tage Plads paa Storthinget, og at der følgelig bør tænkes paa en Reform i vort Valgvæsen, hvorved man kunde udelukke ganske eller for en Del de Elementer, som nu i flere Aar have hæmmet Statsmaskinens Gang" osv. (se Lassens Skrift om Henrik Wergeland, S. 127—28). Det er aabenbart, at Embedsmandsklassen hermed begyndte at glide ind paa det Skraaplan, hvorpaa Historien viser, at enhver engang herskende Samfundsklasse har ilet sin Opløsning imøde, idet den, jo mere dens politiske Herredømme trues, desto mere aflukker sig fra Folket og antager en selvisk, sneverhjertet, illiberal Karakter, hvorved den naturligvis kun bidrager til at fremskynde Dannelsen af et stærkt og enigt Folkeparti.

Partistillingen vedblev imidlertid endnu længe at være uklar. Oppositionen havde, som sagt, fra først af intet bestemt Formaal, intet gjennemført System. Dens Maal var kun at erobre sig en Plads. Kampen førtes følgelig ikke om *hvad*, men om *hvem*, ikke om *hvorledes* der skulde regjeres, men om *hvem* der skulde regjere, Embedsmændene eller Bønderne. Det kunde derfor hænde, at hine i et Spørgsmaal stod paa den konservative Side og disse paa den liberale, medens i et andet Spørgsmaal det omvendte Forhold fandt Sted. Vistnok var det sidste længe det hyppigste. Det skal Tid til alt. Bureaukratiets Overgang fra at være Nationens liberale og folkelige Ledere til at blive et Parti med udprægede Standsinteresser og derfra til et arrigt, reaktionært Koteri kunde ikke være et Øieblikks Værk, men alle Forholde arbeidede sammen henimod dette Resultat. I Begyndelsen var det to Samfundsklasser, der stode ligeoverfor hinanden — Embedsmænd og Gaardbrugere; begge syntes at kjæmpe for ensidige Standsformaal, og der syntes ikke at være anden Forskjel mellem dem end den, som laa deri, at Embedsmændene i Regelen stode saameget høiere i Kundskaber og Forretningsdygtighed. Men det hørte ikke megen Skarpsindighed til at forudse (hvad ogsaa blev forudseet), at de to Partiers Udviklingsgang vilde faa en ganske modsat Karakter. Gaardbrugerne paa Thinget repræsenterede en Samfundsklasse, som vel havde særegne materielle Interesser, men ingen særegen Historie, og som derfor ikke kunde tillægges Navn af en Stand; bag dem stod derfor Folket, men bag Embedsmændene stod ingen. Bondeoppositionen var, med al sin Raahed og ufuldkomne Oplysning, national i sit Grundvæsen; hvad derimod Embedsmændene angik, da havde de vistnok været nationale, saalænge det gjaldt at opponere mod det kjøbenhavnske Formynderskab, og de havde været nationale i Frihedens og Selvstændighedens første begeistrede Tider, saalænge de vare Nationens selvskrevne Repræsentation; men Embedsmandsklassen havde dog faaet sit Præg og sin Opdragelse i Afhængighedstiden, og i samme Øieblik som den afsluttede sig som et særegent Parti, maatte ogsaa Standsfølelsen kalde tillive Traditioner, som det var det selvstændige Norges første og uomgjængeligste Opgave at faa bekjæmpet og udryddet. Det fulgte heraf med Nødvendighed, at Bondepartiet i Tidens Løb stadig maatte gaa fremad i ydre og indre Styrke, medens Embedspartiet i samme Grad maatte indskrumpe baade med Hensyn til Tanke og Tal. Hint fik Tilgang baade nedenfra og ovenfra: nedenfra, idet Samfundets mest demokratiske Elementer intet nærmere havde at slutte sig til, ovenfra, idet den politiske Selvstændigheds nationale Konsekventser mere og mere gjorde sig gjældende hos alle fremadstræbende Aander. Og ved saaledes stadig at optage nye Elementer maatte Bondeoppositionen ogsaa undergaa en indre Omdannelse; dens Program maatte udvides, og de selvgode, snevre Formaal, hvormed den først optraadte, lidt efter lidt træde i Baggrunden for mere almene. Men det er en Naturlov, at jo hurtigere Strømmen iler fremad, jo stærkere løber Bageveien tilbage. Embedspartiet havde været liberalt, saalænge det havde Magten; men det modsatte sig de Reformer, der udgik fra Bondeoppositionen og vilde tjene til at styrke dens Magt. Det havde gjort de første Skridt ind paa Reaktionens Vei, og de øvrige maatte følge efter, jo mere Oppositionen

gik fremad i Magt, og jo mere som Følge heraf dens Program blev udvidet. Enden maatte være, at det gik over til at blive et fuldkomment Junkerparti med alle de Egenskaber, der udmærke et saadant: al den „Engherzigkeit und Kurzsichtigkeit", som efter en bekjendt Forfatters Ord er „die eigentlichen und unverlierbaren Privilegien alles ächten Junkerthums".

(Fortsættes).

Den indre Mission i Kristiania.

Den indre Missions Gjerning er visnok adskillige af dette Blads Læsere bekjendt og af mange omfattet med Interesse. Dog turde det ikke være afveien med et Par Ord atter og atter at minde om denne Samaritanertjeneste, der har til sit Formaal at bringe Evangeliets Trøst og Lægedom ret nær til de mange Fattige, Nødlidende, aandelig og legemlig Forkomne, der i saa stort Antal findes i vor By.

Der gives vel neppe det bedre Hus, som ikke af og til modtager Besøg af saadanne Elendige, hvem Sygdom og Ulykke, men endnu oftere Letsindighed, Dovenskab, Drukkenskab og anden Ugudelighed har bragt til Betlerstaven. Dog, disse Elendige, hvis Levevei er Betlerstien, ere desværre blot et svagt Billede paa den Jammer og Elendighed, som hersker i selve Elendighedens Smuthuller. Dersom det imidlertid er en Sandhed, at al denne Jammer og Elendighed for en stor Del er begrundet i den Vankundighed og Gudforladthed, der er herskende paa saa mange Steder ikke mindst i Byens Udkanter, en Vankundighed, der ikke sjelden er saa stor, at man ikke engang kjender Børnelærdommens simpleste Sandheder, ja ikke engang ved, hvem Christus er, da maa det vel af enhver ret Menneskeven føles som en Pligt at arbeide for at bortrydde dette, som maa erkjendes for en væsentlig Del at være Roden til et Samfundsonde, der som et Kræftskade i betænkelig Grad griber om sig iblandt os. Og hvem tvivler om, at det i denne Sag netop er de bedre stillede Menighedslemmer, som har det hellige og velsignede Kald efter Evne at bidrage sit til, at de fortabte Faar blive opsøgte og ledede hen til ham, som saa gjerne vil hjælpe baade i timelig og aandelig Nød? Mon ikke mangen en, hvem Gud har velsignet baade med timelige og aandelige Gaver, ofte levende føler baade Forpligtelse og Trang til at bidrage sit til at føre den Forlorne tilbage, til at bespise den Hungrige, vederkvæge den Syge og trøste den Bedrøvede. Men ikke alle kunde vandre om og opsøge de Elendige. Det kan med den bedste Villie ofte være vanskeligt nok at tage sig af de Ulykkelige, der træde En imøde paa Ens Vei i den daglige Livsgjerning, og netop her er det, den indre Mission tilbyder sin Tjeneste til Veiledning og Hjælp og Lindring af aandelig som timelig Nød. Derfor søger den at bringe Guds Ord med dets Lys og Fred ind i Samfundets mørkeste Kroge; derfor søger den at optage de forsvarsløse Smaa op fra Betlerstien i sit Børnehjem og give dem legemlig og aandelig Pleie for at redde dem fra Fordærvelse; derfor søger den at give de Unge, der saa ofte især i de større Byer saa snart blive et Rov for alskens Forførelse, Lyst og Interesse for det, som nyttigt er baade for Tid og Evighed; derfor søger den ved sin Fattigpleie at skaffe fattige Kvinder Haandarbeide, at staa dem bi med Raad og Daad, give dem Sands for Orden, Renlighed og Vindskibelighed og fremfor Alt at lede dem hen til Kirken og dens Naademidler. — Til Opnaaelsen af dette Formaal har Foreningen for den indre Mission i Christiania i sin Tjeneste en theologisk Kandidat som Indremissionær, der anvender en stor Del af sin Tid i den indre Missions Tjeneste, tre Kolportører, der med Guds Ord i Haand og Mund daglig vandre omkring Byens Udkanter, ligesom ogsaa enkelte theologiske Kandidater og Studenter ved Bibellæsninger og Husandagter virke for Guds Ords Udbredelse paa de mørkeste Steder. Foreningen har ved Siden af de mange tunge og nedslaaende Erfaringer i sin Gjerning ogsaa mange glædelige og omuntrende Vidnesbyrd om den Frugt, Arbeidet har baaret. I saa mangt et Hus, hvor før Vankundighed, Ugudelighed, Drukkenskab og Fattigdom herskede, bor nu Gudsfrygt med Nøisomhed, huslig Hygge og Tilfredshed, trods de smaa Kaar. I saa mangen Familie, hvor man i Aarrækker ikke havde sat sin Fod i Guds Hus, og hvor Søndagen paa det Forfærdeligste blev vanhelliget, der længes man nu efter Søndagens Velsignelse. Dog vi ville ikke her nærmere omtale de aabenbare velsignede Frugter, Virksomheden har baaret, forvissede om, at Forpligtelsen til Arbeide er tilstede selv der, hvor ingen store synlige Frugter aabenbaredes, idet Guds Ord ogsaa virker i det Skjulte og har den Forjættelse, at det ikke skal vende tomt tilbage.

Hvad vi ved denne Anledning nærmest ville tillade os at henlede Almenhedens Opmærksomhed paa, er den Omstændighed, at skal den indre Missions Gjerning ret trives, da tiltrænges der ikke ubetydelige Midler, og her har Foreningen intet Andet at stole paa end frivillige Bidrag.

Paa Grund af Arbeidsmarkens store Udstrækning har Bestyrelsen ikke kunnet undlade at forøge Arbeidskræfterne. Nu er det, Gud ske Lov saa, at Interessen for den indre Missions Gjerning voxer, men endnu ikke i den Grad, at Indtægterne svare til Udgifterne, saa at Foreningen snart kan risikere at staa ligeoverfor en tom Kasse, hvis ikke baade de aarlige Bidrag og de øvrige frivillige Bidrag betydelig forøges.

Vi har troet, det vilde være tilstrækkeligt at oplyse herom, forvissede om, at det ikke vil være forgjæves, naar vi i Forbindelse hermed lade en Opfordring udgaa til alle dem, der har et Hjerte for den indre Mission, om at komme denne Sag ihu.

Bidrag modtages med Taknemmelighed af Foreningens Kasserer Fr. Wang i Kongens Gade, hos hvem man ogsaa ligesom hos Undertegnede kan tegne sig som Medlem af Foreningen mod en vis aarlig Kontingent af mindst 24 Skilling.

I Forbindelse hermed tillade vi os til Slutning at henlede Opmærksomheden for den Basar, der aarlig afholdes for Hedningemissionen, Jødemissionen, Sømandsmissionen og den indre Mission. Denne Basar afholdes for iaar i Missionshuset i Markedsdagene Onsdag, Torsdag og Fredag næste Uge. Vi haabe, at den indre Mission ikke mindst denne Gang vil blive erindret. De Gjenstande, som maatte blive skjænkede til denne Basar modtages af Fru Berg, Akersgaden No. 9. Fru Essendrop, Møllergaden, Gjerdrums Gaard. Fru Gram, ved Siden af Posthuset. Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads No. 3. Frøken Hoffgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden No. 17. Fru Lochmann, Rosenkrandsgaden No. 3.

Kristiania den 24de Januar 1869.

P. L. Hærem,

Sekretær i Foreningen for den indre Mission i Kristiania.

Kristiania, den 29de Januar 1869.

Kristiania Byes Kommunerepræsentanter indbydes, ifølge Bekjendtgjørelse i Dagens Intelligentssedler, til at sammentræde med Formændene i Børslokalet Torsdagen den 11te Februar førstkommende Kl. 5 Eftermiddag til Behandling af følgende Sager:

1) angaaende Frafaldelse af den Kommunen ved Skjøde til Bankchef Frølich paa Løkken No. 111 forbeholdte Ret til at negte Bebyggelse af bemeldte Eiendom;
2) angaaende Tillæg til de i Henhold til Repræsentantbeslutning af 15de Marts 1862 fastsatte Regler for Benyttelse af Ild og Lys i Fartøier, der lægge til ved de i Beslutningen nævnte Brygger;
3) udsat Sag angaaende Udkast til Lov om Bygningsvæsenet i Kristiania.

De til disse Sager hørende Dokumenter bero til Eftersyn i Formandskabslokalet.

Udlandet. Grev Walewski forlod, som for meldt, Paris den 23de d. M. for at overlevere den græske Regjering Konferensens Fællesbeslutning. Man antager, han vilde være i Athen den 27de. Det maa altsaa betragtes som en Umulighed, at den græske Regjerings Svar, selv ved Telegraf, kan indtræffe til Paris før den 29de eller 30te. Patrie kaster Ansvaret paa Rusland og dets Allierede Preussen, dersom Grækenland ikke falder tilføie. Frankrig og Østerrig, siger det nævnte Blad, kunne ikke øve en saa afgjørende Indflydelse paa den græske Regjering som paa Porten, men andre Magter, der have deltage i Konferensens Beslutninger, ere sikkre paa at finde et villigt Øre i Athen, naar de raade Grækenland til Eftergivenhed. Det paahviler altsaa disse Magter at overvinde Grækenlands Modstand, og dersom det ikke skulde lykkes dem, hvad der forekommer os umuligt, vil den offentlige Mening gjøre dem ansvarlige for Afslaget og for de Følger, som det vil have. I et Telegram fra Paris til L'ind. belge berettes, at der ved Telegram er indløbet Efterretninger fra Athen, ifølge hvilke der er al Grund til at vente, at den græske Regjering vil vægre sig ved at tiltræde Konferensens Erklæring.

Under Overskriften: „Naar kommer Krigen?" indeholder Pays en Artikel, der begynder saaledes: „I de sidste to Aar har man ikke længere spurgt, om det vilde blive til Krig. Man har alene spurgt om, naar Krigen vilde komme til Udbrud. Baade for Regjeringens Venner og Fiender er Krigen bleven et Spørgsmaal, som ikke lader sig afvise, et uigjenkaldeligt og uundgaaeligt Spørgsmaal. Naar man taler om Krig, drøfter man derfor heller ikke mere Krigens Nødvendighed, men alene dens Betimelighed. Naar kommer Krigen? Det er det Spørgsmaal, som i dette Øieblik er paa Alles Læber og fremfor alt Andet beskjæftiger den politiske og finantsielle Verden. De Begivenheder, der med saa lidt Opsigt som mulig fuldbyrdes i Tydskland, de orientalske Anliggender og Keiserens Thronetale synes ydeligere at fremskynde den blodige Løsning, der er bleven nødvendig, fordi Preussen næsten staar ved sin Ærgjerrigheds Maal, medens Rusland uophørlig ponser paa at udføre sine Planer. Vi have siden Sadowa aldrig forsømt Leilighed til at gjøre gjældende, at Frankrig skulde fordre sine naturlige Grændser tilbage, det vil sige Rhinen og Belgien, og vi have uophørlig tilskyndet Keiserdømmet til ikke at taale den anmasende Holdning, som en Magt, der nylig havde svunget sig op og var opblæst af sit Held, vedblev at indtage.

Fra Bukarest telegraferes under 21de ds.: Repræsentanterne for det radikale Parti og Handlingspartiet have givet et Festmaaltid til Ære for Bratiano. Medlemmerne af høire Side afholdt sig fra at deltage heri. Der holdtes Taler af Bratiano, Rosetti og andre af det radikale Parties Koryfæer. En Rumæn fra Siebenbürgen ved Navn Papin erklærede, at Indvaanerne i dette Land undertrykkedes af Ungarn, og talte herimod. — Af andre Beretninger fra Bukarest sees det, at Regjeringen i Deputeretkammeret har misbilliget Bratianos Optræden og givet ham en Irettesættelse.

Den unge Kronprins Leopold af Belgien (født den 12te Juni 1859) er omsider efter lang Tids haabløst Sygeleie død Natten mellem den 21de og 22de Januar. I de sidste Døgn kunde han hverken tale eller tage Næring til sig. Han var som bekjendt Kong Leopold den Andens eneste mandlige Arving. Den nærmeste Arving til Belgiens Throne er nu Kong Leopolds eneste Broder, Hertug Philip af Flandern, der i Foraaret 1867 blev gift med den preussiske Prinsesse Marie af Hohenzollern, en Søster af Fyrsten i Rumænien. Kong Leopold selv, som er gift med en østerrigsk Erkehertuginde, har nu kun to Døttre tilbage, af hvilke den yngste er født 1864.

Man siger, at Kongens Sorg over hans eneste Søns Død har været saa heftig, at Lægerne blev bekymrede for ham. I Deputeretkammerets Møde næste Dag meddelte Finantsminister Frère med faa Ord den sørgelige Begivenhed. Præsidenten svarede herpaa og foreslog Kammeret, at det skulde suspendere sine Møder, indtil Begravelsen havde fundet Sted, hvilket Forslag vedtoges. Efterat Kammeret paa Forslag af Brouckère havde besluttet, at en Deputation skulde sendes til Kongen for at udtale dets Medfølelse for ham, tog Dumortier (af Hoire) Ordet og yttrede bl. A.: „Paa Grund af de alvorlige Omstændigheder, i hvilke Landet for Øieblikket befinder sig, er det godt endnu engang at udtale vor Tro paa Fædrelandet og vor Tillid til dets Dynasti. De ulykkelige Begivenheder, som ere komne over os, maa ikke gjøre os modløse. Vi maa bestandig have Fædrelandets Fremtid for Øie og erindre, at Forsynet, der hidtil har ført Belgien igjennem saa mange vanskelige Prøvelser, ogsaa vil beskytte os i den vanskelige Stilling, som Landet gaar imøde".

Sverige. Det for den svenske Rigsdag fremlagte Forslag til Armeens Organisation udgjør et Kvartbind paa 400 Sider og ledsages af et ligesaa svært Bind af Bilage. Forslaget er egentlig ikke Regjeringens, men Krigsministerens og er indeholdt i et af denne til Statsraadsprotokollen den 31te December afgivet Diktamen. Krigsministeren gaar ud fra, at en fiendtlig Magt, der vilde rette et afgjørende Slag mod Landet, i det Høieste vilde kunne optræde med en Styrke paa 100,000 Mand. For nu snarest muligt at kunne rykke i Marken med en lignende Styrke og for tillige at kunne raade over mindst 20,000 Mand til at møde Diversionskorpser m. m., kræves derfor, naar man fra Norge kan gjøre Regning paa et Bidrag af 20,000 Mand, for Sverige en Armee paa 100,000 Mand; denne betegnes i Forslaget som den større Krigsfod. Den mindre Krigsfod foreslaaes ansat til omtrent 68,000 Mand og Fredsfoden til 36,000 Mand, Officerer og Underofficerer, civile Embedsmænd og Betjente samt Trainmandskabet overalt fraregnet. Til Reserve for Feltarmeen er beregnet en Styrke af 50,000 Mand, deri iberegnet Armeens Rekruter. Til Besætning i Fæstningerne, hvortil Feltarmeen og dens Reserve ikke kan synderlig paaregnes, tænkes anvendt dels Krigsreserven, dels Landstormen. Den første ansættes til til 40,000 Mand, den sidste efter et omtrentlig Overslag til 100,000—120,000 Mand. Armeens Hovedstyrke skal ikke skaffes tilveie ved Hvervning eller ved Udskrivning,

Kaffer-Høvdingen *).

(En Fortælling fra Syd-Afrika. Af Kaptejn Drayson.)

Kapitel I.

Der er faa Landskaber i Verden, der kan fremvise et mere malerisk Sceneri, end Amatola-Bjergene, som danner den østlige Grænse af vor (engelske) sydafrikanske Koloni. Gjennem dybe Kløfter snor hyppigt Elve sig, der skaffer Fugtighed til den rige Planteverden, som bedækker deres Breder. De store Træer paa Skraaningerne med deres forskjelligartede Blade meddeler Landskabet en Effekt, som det vilde være en Kunstner. Lyst at gjengive paa Lerredet. I nogle Træer, hvis Grene hænger udover Vandpytter, opdager man hele Klaser af Fuglereder, hvis ejendommelige Dannelse beskytter dem mod de graa Abers Plyndringer.

Længe førend Solen havde ophørt at gløde over det omgivende Land, vilde mange af disse Kløfter være begravede i dybe Skygger. Et Slags Taage stiger op fra Elvenes Breder og danner en mærkelig Modsætning til den varme Glød, som endnu spreder sig udover Bjergtoppene.

Den Rolighed, som ialmindelighed hersker i Dyreverdenen under Dagens Hede, afbrydes saasnart Solens Straaler ophører at ophede Luften i des dybe Kløfter, og ved den første Antydning til Nattens Nærmelse begynder ethvert Insekt og enhver Fugl, som der har fundet et Hjem, at øve sine Lunger. De synes alle stolt af sin Sang og at ville tage igjen om Aftenen, hvad de nødtvungne har forsømt under Dagens Hede.

Store aabne Dale og mosetrukne Elvebreder, fri for Underskog, saas hist og her, og det yppige Græs, syntes at tilbyde Antiloperne, et sikkert og rigeligt Maaltid. Den hele Natur, syntes at fryde sig i denne yndige Afkrog, der ved det første Blik fremkaldte Tanken om, aldrig at have været betraad af et Menneskes Fod. Men en mere skarpsynt Besøger vilde snart have opdaget Tegn paa, at Stedet ikke alene havde været besøgt af Mennesker, men ogsaa paa disses ødelæggende Egenskaber. Blandt en Masse rigt Græs, tittede frem en hvid, skinnende Gjenstand, som ved nærmere Undersøgelse vilde befindes at være en menneskelig Skolt, og tæt ved Levningerne af hvad engang havde dannet Benradet af en stor Mand. Det var saaledes klart, at Mennesker ikke alene havde besøgt Stedet, men ogsaa der fundet en Grav, og skjønt Stedet er langt fjernet fra Englændernes Byer og Udposter, er det alligevel bestemt til at blive Skuepladsen for endel af Begivenhederne i den følgende Fortælling.

Det var en stille Aften omkring Midten af November — hvilken Maaned her kan betragtes som Midtsommer — at en af de Klippedale, som vi her har talt om, var optaget af en Gruppe Mænd, som indtog allehaande hvilende Stillinger paa Jorden. Hovedfiguren var en bredskuldret, skjægget Mand, som laa paa Siden med Hovedet hvilende i Haanden. Han lyttede til en Kammerats Bemærkninger, endnu i Guttealderen, og hvis hele Udseende antydede, at han havde været mere vant til Byer og Sivilisasjon end det vilde Liv i Busken.

Det førstnævnte Individ kunde være mellem de fem og tyve og tretti; der var ingen graa Haar, ingen Kraakefødder omkring Øjnene, ingen Mangel paa Elastisitet i Gang eller Udseende; alligevel var der et Udtryk af Tankefuldhed i Øjnene, som antydede, at hvilkensomhelst hans Alder end var, havde han ikke naad den uden at have mødt nogen af de Omstændigheder, som fordrer dyb Eftertanke, inden vi handler. Førend Du kom hen til ham, syntes han snarere lav end høj, men naar Du fik Anledning til Sammenligning, vilde Du se, at han var over Middelhøjde. Hans Dragt passede godt for Busken baade hvad angaar Farve, Snit, Material, og hans Udrustning gjorde ham til en respektindgydende Modstander ligesaavel for de firføddede som for de ikke mindre vilde tobenede, som man her kunde gjøre Regning paa at møde.

Otte eller ti Hottentotter dannede de øvrige Medlemmer af Gruppen. Disse Hottentotter er nogle underligt udseende smaa Mennesker; neppe mere end fem Fod høj, med høje Kjæveben, smaa, dybtliggende Øjne, Næse for intet at regne, og med tykke, fremstaaende Lipper, danner de en slaaende Modsætning til Kafferne, med hvem de saa ofte ligger i Krig; deres gule, optørkede Hud synes at have havt en slem Tid i Røg og Hede, inden den fik det sammenskrumpede Udseende, som den nu havde. At røge synes at være disse Hotten totters Hovedsyssel, for enhver af dem udstøder tykke Skyer af Tobaksrøg, naarsomhelst de kan komme til med det, som om et eller andet vigtigt Endemaal var at opnaa ved Hjælp af en tæt Atmosfære, som de alle synes at lægge an paa at frembringe. Neppe et Ord veksledes mellem disse smaa, gule Mænd, og de syntes næsten ligegyldige ved den Samtale, der førtes af de to hvide Mænd; og dog er det sandsynligt, at ikke et eneste Ord undslap nogen af dem, da det er en Hottentots Natur at høre det, han kan, medens han synes at være ligegyldig ved alt, hvad der foregaar omkring ham.

*) Vi har valgt denne Fortælling, i den Tanke at den i dobbelt Henseende vil interessere Bladets Læsere, da Skuepladsen for Begivenhederne er vor egen Missjonsmark. „Kaffer" er nemlig Fællesnavnet for Syd-Afrikas indfødde Befolkning, hvoraf Zuluerne udgjør en Del. Redaksjonen.

men ved en Udvidelse af den nugjældende Værnepligt. Der foreslaaes nemlig: at enhver til Krigstjenesten dygtig svensk Medborger skal være pligtigt til fra Aaret næst efter det, da han har fyldt 20 Aar, til og med det, da han fylder 40 Aar, at deltage i Fædrelandets Forsvar og gjennemgaa den dertil nødvendige Øvelse; at denne Værnepligt, udtjenes dels i Bevāringen, dels i Landstormen; at Tjenestepligten i den første varer i 10 Aar; at af de saaledes dannede 10 Aarsklasser 3 udgjør Armeens Rekrut- og Reservetropper, 4 den aktive Armees første og andet Opbud og 3 Armeens Krigsreserve; at den Værnepligtige efter at være udtraadt af Bevāringen til det fyldte 40 Aar bliver staaende i Landstormen, der skal organiseres lensvis i taktiske Enheder og forsynes med Befalingsmænd; og at i Krigstid i Landstormen indgaar enhver vaabenfør Mand i Værnepligtsalderen, naar der ikke paa anden Maade er lagt Beslag paa ham til Landets Forsvar.

Krigsministeren har dog ikke troet ganske at kunne opgive hvervede Tropper, dels fordi enkelte Vaabenarter kræve mere Øvelse, dels af Hensyn til Nødvendigheden af en Garnison i Hovedstaden og af flere andre Grunde.

Foruden hvad her er anført, indeholder Forslaget endnu en Mængde andre Bestemmelser; det er imidlertid ikke Krigsministerens Forslag i dets Helhed, som af Kongen er forelagt Rigsdagen til Vedtagelse, men kun den Del deraf, som angaar den almindelige Værnepligt og nogle andre herpaa grundede Bestemmelser.

Telegram til Indredepartementet ang. Vaarsildfisket, dat. Haugesund den 27de Jan.: Igaar faldt Udsire- ligesom Frøiskjærfiske meget ujevnt, blev høist ubetydeligt, hvilket bragte Prisen paa Kallevaag op til 9½ Ort. Paa Udsire gaves 7½, idag intet Fiske nogetsteds, Udsigterne imidlertid fremdeles lovende. Betydelig fremmed Almue søgte Udsire igaar, imedens stor Del tilbage idag. Næsten stille, roligt Hav.

— Do. Do. angaaende Lofotfisket, dateret Svolvær 27de ds.: Igaar fremkom flere hundrede Baade, fleste søgte Henningsvær — Vestlofoten. Fisket vedbliver være lovende overalt. Fisken fed, leverholdig. Endnu ingen Fiskepris, Distriktet tilføres fersk Agnsild fra Raftsundet. hvor betydeligt Sildeindsig, ledsaget af Torsk, større Laase satte Ulvaagen. Grundfjorden Sildepris 4—5 Ort Tønden.

Søbad i Drøbak. Endel Mænd i Drøbak har i Bladene indbudt til ved Aktietegning at danne en Kapital, hvorfor et tidsmæssigt Badehus kunde opføres, Aktiernes Størrelse er ansat til 20 Spd., og den Sum, der udfordres, til 1800 Spd. Som bekjendt søger hver Sommer et større eller mindre Antal af Hovedstadens Beboere til Drøbak for at nyde godt af det ovennævnte fortrinlige Bad. Stedets Beliggenhed saa nær Kristiania er en Grund mere at søge derhen fremfor andre Steder ved Fjorden, da man med de til mange daglig frem- og tilbagegaaende Dampskibe med Lethed kan gjøre Reisen derhen. Som man kunde vente, er Indbydelsen modtaget gunstigt: der skal allerede være tegnet en Sum af 520 Spd., saa der saaledes er al Udsigt til, at Foretagendet vil lykkes. Stedet har Overflod paa Husrum og de flere andre Betingelser for et Søbads Trivsel.

Drammens Asyl holdt sin sædvanlige Aarsfest den 26de Januar, efter tre Aars Mellemrum, i sin ny efter Branden opførte Murbygning, der toges i Brug ihøst. Omtrent 100 Børn i Alderen 4—7 Aar, alle renligt klædte, var tilstede med deres Mødre samt Asylets Direktion m. Fl. Efter Afsyngelsen af en Salme holdt Pastor Moe en Tale. Børnene blev beværtede med Risengrynsgrød og Kager.

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde i

	Decbr. 1867 Spd. ß.	Decbr. 1868 Spd. ß.
Udførselstold af Trælast	2,038. 55½	2,324. 66
Do. af andre Varer .	1,296. 5½	1,317. 84
Indførselstold . .	77,067. 48	81,943. 62
Oplæggelsesafgift . .	269. 86½	301. 37½
Laste- og Fyrpenge .	12,880. 114½	13,537. 44½
Forskjellige Indtægter .	664. 26	864. 100½
Tilsammen	94,216. 26	100,288. 104½
og i	1867.	1868.
Udførselstold af Trælast	150,002. 30	150,207. 94
Do. af andre Varer .	32,028. 22	31,542. 37½
Indførselstold . .	2,444,198. 91	2,705,676. 84½
Oplæggelsesafgift . .	4,015. 6½	4,052. 53
Laste- og Fyrpenge .	281,488. 27	292,530. 97
Forskjellige Indtægter .	3,313. 23½	2,923. 118½
Tilsammen	2,915,045. 80	3,186,934. 4½

Exercerplads for Stavangerske Bataljon. En Indsender i „Stavangeren" for 22de ds. henvender sig „Til Armeestyret" med Klagemaal over, at Stavangers Bataljon trækkes til Kristiansand saavel til Rekrut- som Bataljons-Exercitie, uagtet man havde at paaberaabe sig Storthingets Forudsætning om, at saadan Exercitie skulde øves i Bataljonsdistriktet, noget, man ogsaa har seet den nye Armeestyrelse iagttage i de fleste Tilfælde. Naar det ikke er skeet for den nævnte Bataljons Vedkommende, da siges Aarsagen at være den, at „Exercerpladsen er forliden". Dette benegter heller ikke Indsenderen, men han antager, at der kan raades Bod paa den Ting ved at leie den nogle hundrede Skridt længere mod Syd i den samme Dal liggende Eiendom „Kveldturen". Den ligger paa den anden Side af Elven, har et Areal af omtrent 23 Tøndeland, hvoraf Størstedelen danner en regelmæssig Flade. Man kunde da benytte den nærliggende gamle Skydeplads til Reserve. Indsenderen antager, at der ogsaa er Anledning til Skydeplads. Ellers har Gemdalen alle ønskelige Fordele for en Exercerplads.

En bergensk Skibskaptein, nemlig Kaptein Jensen, førende Briggen „Hakon Adelsten", har i disse Dage faaet Patent i England paa en ny Maade at rebe Sneiseil paa. Et Londonerblad indeholder herom:

Under det Stormveier, som nu har varet saa længe, har en Undersøgelse af Kapt. Jensens Patent paa at rebe og stikke ud Seil vakt adskillig Opmærksomhed. Ved at indføre den værdifulde Opfindelse vil man opnaa større Økonomi, Hurtighed og Kraft i at manøvre et Skib, ligesom en Mand kan hale Klyveren ind øieblikkelig som et Forestagseil. Storseilet kan rebes og stikkes ud med samme Lethed og Hurtighed. Patentet vil bevirke, at man kan arbeide med et mindre Mandskab, idet en Skude, der nu maa have 6 Mand, vil kunne klare sig med 4. Endvidere vil Mandskabet udsættes for mindre Fare end hidtil ved Rebningen af Klyveren, idet denne kan hales ind paa Dækket, medens den nu maa fanges og dæmpes paa Bommen. Vi erfare, at den, som har faaet Patentet, er en Nordmand, en Skibskaptein, der hører hjemme i Bergen, og at han nu er her i London og er villig til at sælge den hele eller afhænde endel af Patentretten. En Model har været udstillet for at illustrere denne simple og greie Rebningsmethode; Fordelene bliver man strax vaer, endog om man er Landmand. Og da denne Opfindelse supplerer en anden lignende, nemlig Cunninghams, der kun gjælder Squareseil, synes det at være udenfor al Tvivl, at Kapt. Jensens nye Patent snart vil komme i almindeligt Brug som en vigtig og stor Forbedring i Navigationen. (Bergensp.)

Assurance Indretningen for Søfolk i Bergens Stift holdt idag sin Generalforsamling; Aarsregnskabet fremlagdes og viste, at Indretningens Virksomhed har tiltaget glædeligt; Mandskaberne paa Skibene faar efterhaanden bedre Skjøn paa, hvilket stort Gavn de har af Indretningen, og benytte sig derfor i stigende Maalestok af Assurance paa sit Tøi. I det forløbne Aar 1868 var der tegnet 341 Policer for Beløb 24,210 Spd., i 1867 263 Policer med 19,675, medens der i 1866 var 206 Policer med 15,595. I to Aar var Beløbet voxet med over 50 pCt. Som Skadeserstatning var udbetalt 160 Spd. og som Præmieindtægt havdes 725 Spd. 78 ß.

Denne gavnlige Indretning kan ikke noksom anbefales til Efterligning i alle vore søfartdrivende Byer.

Det danske Fiskeriselskab har nylig holdt sin aarlige Generalforsamling. Efterat Kaptein Hammer havde afgivet Beretning om Selskabets Virksomhed i det forløbne Aar, gav ifølge B. T. Grosserer Melchior jun. en Udsigt over Selskabets Status, hvoraf fremgik, at af Aktiekapitalen, 234,600 Rd., maatte 160,000 Rd. betragtes som tabte, saa at Selskabets Aktiva følgelig kun udgjorde 74,600 Rd. Til Fortsættelse af Selskabets Virksomhed foreslog Bestyrelsen derfor et Beløb af 70,000 Rd. tilveiebragt ved Preferenceaktier, hvortil Selskabets Aktionærer skulde have fortrinsvis Adgang. — Dette Forslag tiltraadtes af Generalforsamlingen, og af de 70,000 Rd. var der inden Mødets Slutning tegnet over 50,000 Rd. (25,000 Spd.)

Biskop Monrad. Da et tidligere Telegram fra Nyholland til Times, som berettede om et Indfald af Maorierne i de europæiske Kolonier paa den nordlige Ø af Nyzeeland, har vakt Bekymring hos Mange for den derboende Biskop Monrads Skjæbne, meddeles i danske Blade, at det er Kolonister ved Poverty Bey, der ere blevne overfaldne af Maorierne, og mod hvilke disse have begaaet de afskyeligste Grusomheder. Det tilføies, at de sidste Efterretninger fra Nyzeeland ere mere opmuntrende. Poverty Bay findes paa den norlige Øs østligste Fremspring i Provinsen Auckland. Biskop Monrad er bosat paa denne Øs sydvestlige Kyst paa et Sted, som hedder Carrere, i Nærheden af Foxtown, hvilke Steder neppe findes paa noget Kort, men som ikke ligger langt fra Mannavatu i Provinsen Wellington. Han er altsaa bosat meget langt borte fra det Sted, hvor hint Overfald er skeet.

Preussisk Justits. For nogle Uger siden — fortælles i „Neue fr. Presse" fra Amsterdam — var et hollandsk Fartøi ifærd med at løbe ind i en liden preussisk Havn, da pludselig en preussisk Skonnert ved høilys Dag og uden at agte paa det hollandske Mandskabs Signaler seilede imod det og borede et Hul i dets Side. Matroserne skjældte og bandede, Kapteinen og Styrmanden taug derimod i Forsiningen, men da en af de preussiske Matroser i en haanlig Tone raabte over til dem: „Preussen har allerede gjort det af med saa mange tydske Fyrster — det vil ogsaa blive færdig med Holland!" tabte Styrmanden Taalmodigheden og raabte tilbage: „I kan stjæle saa meget Land i Tydskland, som i har Lyst til; men paa Holland skulle I ikke komme til at bide Tænderne itu, vi foretrække at slaa Jer dem ind i Flaben!" Senen endte med Forbandelser og Eder. Men da det hollanske Skib om Aftenen laa for Anker, kom pludselig sex Gensdarmer ombord og stævnede Kapteinen og hele Mandskabet for Retten til den følgende Dag. Styrmanden blev tiltalt for at have forhaanet og fornærmet Preussen. Efter det første Forhør forlangte Dommeren af Kapteinen, at han skulde forpligte sig til at afvente Udfaldet af Undersøgelsen eller ogsaa stille en Kaution paa 6000 pr. Th. Den hollandske Kaptein, en stiv Zeelænder, mente, at han nok kunde have Lyst til at se, hvad der skulde hindre ham i at lette Anker, og negtede at stille Kaution. Endelig lod Dommeren sig nøie med at lægge Beslag paa 75 pr. Th., som Kapteinen var saa taabelig at erklære, at han skyldte Styrmanden paa hans Hyre. Styrmanden er nu stevnet for Retten i Aurich". „Ifølge det wienske Blads Skildring ere Hollænderne", tilføier „Köln. Zt.", „endnu stadig fulde af Frygt og Had mod Preussen; det bedste Middel til at berolige dem vilde være, naar vi respekterede Nationalitetsgrændsen imod Danmark, thi ellers vedblive vi at være mistænkte og forhadte af alle vore Naboer".

Kirkekomiteen er efter Forlydende nu færdig med sin Indstilling til Lov om Menighedsraad, i det Væsentlige overensstemmende med det af Irgens fremsatte Forslag.

Storthinget.

Odelsthing 26de og 27de Januar. (Slutning fra Gaarsbladet).

Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 ianledning af det af Færden m. fl. Repræsentanter fremsatte Forslag til Forandring i Lov 6te Juni 1863 angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Elve og Indsøer m. m. § 1. Kongen kan efter Andragende fra vedkommende Kommunebestyrelse og Amtsformandskab forbyde til Fiskeri i Elv og Indsø inden et Amt eller Dele af samme at benytte saadanne Redskaber, der ansees skadelige for Fiskeribedriften. Saadant Forbud maa dog ikke medføre nogen Forandring i de med Hensyn til Fredning af Lax og Søørret gjældende Love. § 2. Anvendelse i Elv eller Indsø af Dynamit, Kalk eller lignende Stoffe som Middel til Fangst af Fisk forbydes. § 3. Overtrædelser af de i foranstaaende §er omhandlede Forbud behandles som offentlige Politisager og straffes med Bøder fra 1 til 10 Spd., hvorhos, naar Overtrædelse er begaaet af de af Kongen i Medhold af § 1 afgivne Bestemmelser, de ulovligen benyttede Fiskeredskaber tillige forbrydes. Den her bestemte Straf bortfalder som Følge af manglende eller ei fortsat Paatale eller Undersøgelse efter de samme Regler, der vilde gjælde, om der med den øvrige Straf ingen Konfiskation havde været forbunden. De forvirkede Bøder og Konfiskationsbeløb tilfalde Anmelderen, naar denne er Lensmand eller anden ved Politiet ansat Betjent, eller saadan Opsynsmand, som i § 4 omhandles, og ellers

---

„Og saaledes," bemærkede den yngste af de to hvide Mænd, „tænker De, vi har Udsigt til et heldigt Resultat, hvis vi følger denne Plan."

„Det gjør jeg," svarte hans Kammerat, „ellers skulde jeg ikke foreslaat den eller søgt at udføre den."

„Nu, det forekommer mig, og min Fader tænkte det samme, at det altsammen beror paa den Vei, de tager, efter at de forlader den tætte Busk. Har vi bare truffet paa den rette Vei, kan vi gjøre noget, men hvis ikke, er det bare en Vildgaasjagt."

„Baade De og Deres Fader slutter fuldkommen rigtigt," svarte den Ældre af de to; „men der er noget mere at tænke paa, som synes undgaat Eders Opmærksomhed, og det vil jeg nu fortælle Dem. De maa vide, at naar endel Kvæg er blevet stjaalet, som er Tilfældet med Eders, og Hester desuden, skynder Kaffer-Tyvene sig gjerne afsted og søger at skjule sig langt ind i Kafferlandet, førend I kommer dem paa Sporet. Dersom dette lykkes dem, vil de skjule sit Rov saa godt, at I forgjæves vil søge efter det, selv om de vilde tillade Eder ustraffet at foretage en Undersøgelse; for naar Kafferne har været dristig nok til at trænge ind i Kolonierne, med Fare for at blive skudt, og at føre bort Kolonisternes Hjorder, vil de ikke betænke sig paa at bruge sit Spyd, naar han frygter for, at Rovet er blevet ham frataget. Saaledes har I liden Udsigt til at faa tilbage det Kvæg, som Kafferrøverne har faat Tid til at skjule godt. I Deres Tilfælde blev der gjort saa tidligt Allarm, at Tyvene ikke kan være kommet langt. De har følgelig taget Tilflugt i Fisk-Elv-Buskene, hvor de vil skjule sig, til der tilbyder sig en Lejlighed til at søge et sikrere Tilflugtssted i Kafferlandet, formodentlig om Natten. Efter hvad jeg kjender til disse Folk, tror jeg, de vil passere i en Afstand af 200 Alen fra den Kløft, hvori vi nu befinder os, og at de vil findes der enten inat eller imorgennat. Dette er min Mening om Sagen, og jeg kan bare sige, at hvis det mislykkes for os, saa har jeg ialfald gjort mit bedste. Og skulde vi være uheldige, har jeg endnu en Trumf paa Haanden, som jeg nødig vil vise, hvis det kan undgaas."

„Nu, Forrester," sagde hans unge Kammerat, „det maa jeg sige, De er en Pokkers Fyr, og lykkes det Dem at faa Hesterne tilbage, vil min Gamle være Dem overordentlig forbunden. Han bryr sig ikke saameget om Kvæget, men en af Hestene er værd en Slump Penge, saasom vi bragte dem med os fra England, og de har noget af det bedste Blod i sine Aarer, som England kan frembringe. Hellens Yndlingshest er ogsaa blandt dem, som disse Kjeltringer førte bort, og hun græder sine Øjne ud over Tabet; hun er saadan en Dyreven og hendes Hest syntes virkelig at skjønne hendes kjærlige Sindelag. Det var et herligt Syn at se hende paa dens Ryg, for hun kan ride, maa De tro; naar hun gav Hesten Tøjlen og dei bar afsted i susende Gallop, tænkte jeg ofte paa, hvor forelsket jeg vilde været i Hellen, hvis hun ikke havde været min Søster."

„Hør, hvad jeg vil sige Dem, Eagleton," sagde den anden hvide Mand, der svarte til Navnet Forester, „jeg har slet intet imod at høre Dem rose Deres Faders Hester og Døtre, men hvis De vilde afpasse Lyden af Deres Stemme efter Stedet, vilde jeg føle mig meget mere i mit Es."

„De vil da vel aldrig sige, at jeg talte høit?"

„Jo, det gjør jeg virkelig, og hvad der er endnu værre, Lyden af Deres Stemme høres i en stor Afstand, paa samme Tid som den, der befinder sig ved Siden af Dem slet ikke hører bedre, hvad De siger end om De talte som jeg nu. Hvis De virkelig tænker paa at føre et Busklív, faar De ogsaa begynde at lære Buskskikke og en af disse er at tale og bevæge sig, saa det ikke høres meget langt. Hvad Talen angaar, da er det en let Sag. De behøver bare at lytte til den Støj, som Vinden gjør i Træerne, prøv saa at efterligne denne Støj med Deres Stemme. En dyb, dæmpet Tone bør bruges i Busken og saa liden Afvexling som muligt. Deres Tale netop nu lød som Tonerne i et Kor og jeg tør paastaa, at en Kaffer eller Hottentot vilde have hørt Deres Stemme i over hundrede Alens Afstand. Tænk paa den Fare, som er forbundet med at lade enhver Skabning i hundrede Alens Afstand vide, at De er her! Tænk paa hvilken Indflydelse dette vil have paa Deres Udsigt til at gjøre en Raabuk til Bytte, ikke at tale om andre Udsigter. Jeg beder Dem tilgive den Bemærkning, at jeg ialmindelighed finder en uforsigtig Busketaler at være skjødesløs og tankeløs i andre Henseender og derhos en daarlig Jagttager. Dette vil jeg ikke have anvendt paa nærværende Tilfælde, da De endnu ikke har havt Lejlighed til at studere Sagen, men det undrer mig, at Folk, som har omgaaedes meget med Buskmænd endnu ikke har lagt Mærke til mange af disse Smaating, der synes at maatte paatrænge sig en af sig selv. Se nu bare paa Hottentoterne; De ser, at de snakker sammen og dog hører De neppe et Ord. De forstaar godt Fordelen af Taushed i Busken. Men stop, medens jeg her holder en Forelæsning for Dem, forsømmer jeg mit eget Arbejde."

Efter at have gjort denne sidste Bemærkning, lyttede Forester nogle Øjeblikke meget opmærksomt, hvorpaa han nærmede sig Hottentotterne og sagde:

"Roe bargie Ee denk."

„Ja bas Roe bargie," sagde en af Hottentotternr, der havde rejst sig og saa alvorligt mod den lavere Del af Kløften.

Fattigkassen. § 4. Opsynsmand, der af vedkommende Politiembedsmand særskilt beskikkes til at vaage over Overholdelsen af de i § 1 og 2 ombandlede Forbud, skulle med Hensyn til Fornærmelser mod dem i Ord eller Gjerning betragtes lige med Politiets Betjente. § 5. Nærværende Lov træder i Kraft den 1ste Januar 1870, fra hvilken Tid Lov angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Elve og Indsøer af 6te Juni 1863 ophæves". Af Komiteindstillingen: „Et Mindretal af Komiteen (3 Medlemmer) fandt Betænkelighed ved Anvendelsen af Konfiskationsstraf for disse Smaaforseelser ved Siden af Bødestraffen". Enge foreslog, at Sagen skulde henlægges. Taleren fandt, at disse nye Bestemmelser ikke vare nødvendige. Løberg forsvarede Komiteens Indstilling. Flor hørte til Komiteens Minoritet, som ikke vilde anvende Konfiskationsstraf. O. Velde udtalte sig i samme Retning som Enge i et længere Foredrag. Swensen imødegik Velde og Enge. Bjørnsgaard forsvarede Komiteens Indstilling. Yderligere Bemærkninger gjordes af Enge, Swensen og Løberg. Enges Forslag forkastedes med 48 St. Ved § 3 fremsatte Flor Forslag om, at Bestemmelsen angaaende Redskabernes Konfiskation skulde udgaa, idet han fandt, at Straffen gjennem Konfiskation kunde blive altfor streng, saasom Redskaberne ofte havde stor Værdi. Det vilde derhos for den simple Fisker se høist stødende ud, at han i et Hered skulde straffes baade med Bøder og Redskabers Konfiskation for et Fiskeri, som var tilladt i Naboheredet. Mortensen forsvarede Komiteens Indstilling. Efter Bemærkninger af Augustinussen og Swensen forkastedes Komiteens Indstilling med 38 mod 34 St., hvorpaa Minoritetens af Flor optagne Forslag bifaldtes mod 13 St. Ved § 4 erklærede O. Velde, at han ikke paa nogen Maade kunde stemme for denne §. Hammerstad vidste heller ikke, hvorledes Folk skulde kunne vide, at Opsynsmanden indtog saadan Stilling; det var jo ikke Meningen, at han skulde være uniformeret. Sen bifaldtes derpaa mod 19 St. § 5 samt Lovens Overskrift bifaldtes enstemmig. Mod 17 St. besluttedes endelig Sagen oversendt Lagthinget.

Sag No. 7. Lagthingets Anmærkninger til Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende visse Heftelsers Udslettelse af Pantebøgerne samt angaaende Mortifikation m. V. Anm. 1: „Tredie Punktum i § 1 bør lyde saaledes: Heftelse, stiftet ved Udlæg vaa Skifte til gjenlevende Ægtefælle eller Arving, bliver efter 20 Aars Forløb fra Thinglæsningen at udslette, saafremt Eieren af det beheftede Gods fremkommer med Forlangende derom og opgiver, at Fordringen er afgjort". D. Kildal ansaa Lagthingets Anmærkninger som Forbedringer og vilde saaledes stemme for dem. Anm. bifaldtes enst. Anm. 2: „Sidste Del af andet Punktum i § 5 fra og med Ordene: „samt under Betingelse af, at forinden Mortifikationssagen" o. s. v. bør udgaa, og bør i sammes Sted indtages et nyt Punktum saalydende: „Forinden Mortifikationssagen maa paastevnes, skal Vedkommende, som har udfærdiget Dokumentet, efter Forlangende af Bevilgningens Erhverver, med 1 Maaneds Varsel indkalde den mulige Ihændehaver til at melde sig". Enst. bifaldt. Anm. 3: „Sidste Punktum af § 5 bør lyde saaledes: Indkaldelsen foregaar, forsaavidt Dokumentet er uopsigeligt, paa saadan Maade, som i Bevilgningen bestemmes, og i andet Tilfælde i Forbindelse med den Bekjendtgjørelse, hvorved Dokumenter af samme Slags, der skulle indfries, paa gyldig Maade". Enst. bifaldt. Sagens Tilbagesendelse til Lagthinget enst. bifaldt. Mødet hævet Kl. 10.

Lagthinget, 26de og 27de Januar. (Forts. fra No. 22.) Odelsthingets Beslutning om smaa Gjeldssagers Paakjendelse ved Forligskommissionen samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjeldssager. § 11 fik mod 4 St. et Tillæg saalydende: „Nye Beviisligheder kan for Retten altid anbringes, nye Indsigelser alene forsaavidt de ikke stride mod nogen Erkjendelse, som udtrykkelig er afgiven og tilført Protokollen, efterat Forligsmægling forgjæves har været anstillet." De øvrige §§ foranledigede ingen Bemærkning. Derimod vakte Odelsthingsbeslutning om Nedsættelse i Forligsgebyrerne samt om Sagføreres Adgang til Møde i Forligskommissionen adskillige Betænkeligheder navnlig hvad Sagførernes Møde angik, og tilsidst blev Sibberns Forslag om Beslutningens Henlæggelse bifaldt mod 3 St.

I Møde den 28de Januar blev som igaar under Kristianiaartikelen bemærket Odelsthingsbeslutningen om Myndighedsalderens Nedsættelse til det 21de Aar bifaldt med 14 St. mod 14. Bergsager, der tidligere stemte mod Beslutningen erklærede sig igaar ogsaa for den.

For Loven stemte: Vogt, J. Aarflot, J. Sæther, Løken, Skjærkholt, Valstad, P. Sæther, Schwartz, Bergsager, Aschehoug, Thorsen, J. Velde, Færden, U. Sverdrup.

Mod Loven stemte: Smith Petersen, Christensen, Sibbern, Hesselberg, Harbitz, Bagger, M. Kildal, Motzfeldt, Brandt, Geelmuyden, Landmark, Sandberg, Riisnæs, Jensen.

Derpaa besluttedes: „Lovbeslutningen, som bifaldt af begge Thing i den Form, hvori den 2den Gang er kommen fra Odelsthinget, bliver paa grundlovmæssig Maade at expedere til den Kgl. Norske Regjering."

Derefter behandledes Odelsthingets Beslutning til Lov, indeholdende Forandring i Reglerne, saalydende:

Bestemmelsen i Lov af 17de Marts 1866 om Forandringer i Behandlingen af Straffsager § 39 Bogstav c forsaavidt deri er fastsat, at den Sigtede skal gives en Frist af 3—8 Dage til at erklære sig, giver den Anvendelse ved Foreleggelse af Politisager, som sker i Henhold til den særskilte Lovgivning om de forskjellige større Saltvandsfiskerier, at Vedkommendes Erklæring kan fordres strax afgivet.

Enst. besluttedes: „Lovbeslutningen bliver som vedtaget ogsaa af Lagthinget paa grundlovmæssig Maade at oversende den Norske Regjering." Mødet hævet.

Fredag den 29de holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørensen.

Sag No. 1. Kgl. Proposition angaaende en Brudegave (20,500 Spd.) til Hs. kgl. Høihed Prindsesse Lovisa bifaldtes enst.

Sag No. 2. J. Sverdrups Forslag om Bevilgning af 500 Spd. for den kommende Budgettermin til Storthingets Bibliothek. Vogt vilde have Sagen oversendt Konstitutionskomiteen. J. Sverdrup, Christensen, Richter og Schweigaard talte imod. Forslaget bifaldtes mod 2 St. (Vogt og Valstad).

Sag No. 3. Post 1: I Overensstemmelse med den forelagte Gageringsplan bevilges til Marinens Officersetat 38,592 Spd. aarlig. Post 2: Til Marinekommandoens Stab bevilges overensstemmende med den forelagte Gageringsplan aarlig:

a. Lønninger	1,342 Spd.
b. Kontorudgifter	400 —
Tilsammen	1,742 Spd.

Post 3: De paa den forelagte Gageringsplan opførte Lønninger fra Marinens Lægeetat bevilges med 2,650 Sp. aarl. Post 4: Det udsættes indtil videre at fatte Beslutning om, hvad der for næste Budgettermin skal bevilges til Søkadetinstitutet.

Til det sømilitære Korps er denne Gang forlangt	57,559 Spd.	105 ß
Af forrige Storthing blev til dette Korps bevilget	47,330 —	26 „
Forskjellen	10,229 Spd.	79 ß

hidrører derfra, at der er opført som aarlige

a. Til Forøgelse af Korpset med 30 Menige . . .	3,934 Spd.	60 ß
b. Til Kasernering af Korpsets Lærlinger . . .	700 —	„ „
c. Til Forbedring af Mandskabernes og enkelte Funktionærers Aflønning . .	5,595 —	19 „
Gjør	10,229 Spd.	79 ß

bifaldtes enst. Post 5: 1) De til Forøgelse af det sømilitære Korps med 30 Menige opførte 3934 Spd. 60 ß bevilges ikke. 2) Til Kasernering af Korpsets Lærlinge bevilges Intet. 3) a. Det til Korpsets Musikinstruktør foreslaaede Tillæg af 100 Spd. aarlig og b. den for en Instruktør i Vaabenøvelser opførte Løn 250 Spd. bevilges ikke. (Bifaldtes enst.) Christiansen foreslog, at der skulde bevilges 52,695 Spd. Efter en længere Debat bifaldtes Komiteens Indstilling. 4) Til det sømilitære Korps bevilges overensstemmende med den som Bilag 1 vedføiede Lønningsplan 47,882 Spd. 26 ß aarlig, mod 20 Stemmer, som stemte for Christiansens Forslag. Post 6: 1) Til de opførte 10 Fyrbødere bevilges Intet. 2) Til 5 Maskinister, foruden det tidligere bevilgede Antal af disse Mandskaber, bevilges aarlig 1705 Spd. 10 ß. 3) Iøvrigt bevilges til Haandværkskorpset i Overensstemmelse med den som Bilag vedføiede Lønningsplan 17,093 Spd. 45 ß aarlig. Brandt foreslog at der til Fyrbøderne skulde bevilges 1632 Spd. og 15 Skilling. Sverdrup forsvarede Komiteens Indstilling. Post 7: De foreslaaede Forandringer i Lønningsreglementet for Marinens faste Mandskaber bifaldes ikke, hvorimod det af sidste Storthing fastsatte Lønningsreglement for disse Mandskaber vedtages med de under 5te Post opførte Tillæg for Rekapitulanter ved sømilitære Korps. — Til 4 Afdelingschefer ved Distriktsjøtropperne er opført 336 Spd. aarlig eller 84 Spd. for hver (bifaldtes enst.)

(Fortsættes.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles faldt, stærkest i Skudesnæs, og staar temmelig lavt paa hele Vestkysten og i Nordland. Vinden er frisk vestlig i Bodø, frisk sydostlig i det sydlige Norge, stærk sydostlig i Skudesnæs. Overskyet Veir overalt med mild og fugtig Luft. Regn i Bodø og Skudesnæs, Taage i Mandal. Et Hvirvelcentrum nærmer sig det sydlige Norge og giver Udsigt til sydlige, senere sydvestlige friske til stærke Vinde med mildt Veir og Nedbør.

Brevverling.

Vagn takkes for Sendingen. „Juleaften" synes dog at passe bedre for et Børneblad end „Dagbladet". Reisebilledet er ikke saa ilde og skal i sin Tid blive optaget, naar den længere Fortælling, som nu paabegyndes, er endt. Den første nedlagt efter Ønske i Expeditionen.

Bekjendtgjørelser.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og $4\frac{1}{2}$—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3. S. Brun, Sognepræst.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!

Af **Cornelius Steendahl.**

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Hhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Capelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Hhr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker **H. J. Jensen,** Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Skriftetaler

af **Norske Geistlige.** Samlede og udgivne ved J. N. Skaar og T. Thygesen. Pris 60 ß, indb. 80 ß.

Jacob Dybwad.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Vadskning** for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stk. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stk. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

En smuk Hund.

En sjelden smuk og god Fuglehund ønskes solgt snarest mulig. Exped. anviser.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af

Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Tilleie.

Smuk Udsigt.

I den fritliggende Hjørnegaard No. 29 i Pipervikens Strandgade er fra Vaaren tilleie en **nypudset, hyggelig Familiebekvemmelighed** paa 4 Værelser, Pigekammer og Kjøkken samt gode Loft- og Vedrum. Leien er 170 Spd aarlig. Bekvemmeligheden kan, om ønskes, tilflyttes **snart.** Man henvende sig i 2den Etage hos Bogholder Halvorsen.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom The- og Kaffestel eller enkelte Dele af samme, især Kopper, Spilkummer og Kander, Spisestel og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer. Flaconner, Skrivtøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

i Blaat, i Blaat, i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke. **De Coninck,** Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Exemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 25. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 30te Januar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa Søndag Seragesima:

i Vor Frelsers Kirke: Hoimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop; Aftensang: Hr. Pastor Tandberg;
i Trefoldighedskirken: Hoimesse: Hr. Sognepræst Brun; Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Oslo Kirke: Hoimesse: Hr. Pastor Lund; Aftensang: Hr. Sognepræst Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Hoimesse: Hr. Pastor Berg;
i østre Akers Kapel: Hr. Sognepræst Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5;
i St. Olafs Kirke: Hoimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. C. Moro Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm;
i Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5;
i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 4;

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Oier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal), Stange, Romedal, Loiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø og Tønsberg med Bjørn Farmand indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal), Løjten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, d. 29de Jan. Patrie melder fra Athen, at Ministeriet har tilbudt Kongen sin Dimission for eventuelt at muliggjøre en ny Kabinetspolitik.

Et lidet Tilbageblik paa Partiudviklingen siden 1814.

(Slutning fra Gaarsbladet).

Det Skifte i vor politiske Historie, der indledes med Bondeoppositionens første Rørelser, var, som bekjendt, samtidige med vor literære „Sturm- und Drangperiode". Hidtil havde man hvilet i en beundrende Beskuelse af Eidsvoldsmændenes store Verk. Nu vaagnede der en Følelse af, at den politiske Selvstændighed dog kun var en Form, som først derved vilde faa Varighed af Fasthed, at den fyldtes af Nationens aandrige Liv; der vaagnede en Trang til at gjennemføre Selvstændighedstanken ogsaa paa andre Felter end det politiske. Det kunde ikke være anderledes, end at det maatte være meget uklart og vildt ved den saaledes fremkaldte Gjæring. Man havde faaet Dinene op for de Maal, mod hvilke der skulde stræbes, men ikke for de Vidder, der skilte fra dem; der var ungdommelig Begeistring, ungdommelig Kraft og Lyst til at udrette noget Stort, men ogsaa ungdommelig Undervurderen af Vanskelighederne. Saaledes kunde dette første Stormløb paa en Gjennemførelse af Selvstændighedstanken i Literatur, Sprog og det indre nationale Liv overhovedet vel frembringe meget, der har bestaaet og været et Grundlag for følgende Tiders Arbeide, men det maatte tillige efterlade mange Skuffelser; der maatte komme en Reaktion, Slaphed ovenpaa Spændingen, Mismod ovenpaa den ungdommelige Freidighed. Denne Reaktion fandt i Skandinavismens rummelige Talemaader et bekvemt Hylster, hvori den useet og ukjendt kunde drive sit Spil. Som bekjendt var det fra Kjøbenhavn, at Skandinavismen kom herop med samt de lange Festtaler og anden Kjedsommelighed. Dernede var den national og liberal, fordi den fremkaldtes ved de fra Tydskland truende Farer og ved Oppositionen mod det slesvig-holstenske Ridderskab, der indtil da havde været herskende i Danmarks Statsliv. Heroppe derimod blev den reaktionær, fordi der her ikke var noget andet Modsætningsforhold, hvori den kunde finde sin Næring, end Modsætningsforholdet til den ældre, af Wergeland repræsenterede nationale Retning. Talemaaderne var paa begge Steder de samme, — og dette var Hovedsagen for de fleste af Skandinavismens Bekjendere, men Talemaaderne er et tøieligt Klædebon, der kan komme til at omslutte nærsagt, hvad det skal være; hvilket positivt Indhold de skulle faa, det beror paa Beskaffenheden af den Stemningsgrund, i hvilken de blive udsaaede, og af hvilken de drage sin Næring. Og da nu denne var som ovenfor sagt, saa kunde vel i Begyndelsen norsk og dansk Skandinavisme synes at være et og det Samme, og de norske Skandinaver kunde være eller indbilde sig at være nationale og liberale ligesaa fuldt som deres danske Medtærskere af den skandinaviske Langhalm; men der maatte komme en Tid, da det grundforskjellige Indhold, som havde voxet ubemærket frem under de fælles Talemaader, brød igjennem disse, og da de norske Skandinaver fik Valget mellem at opgive sin Skandinavisme eller at erkjende sig for at være baade antinationale og antiliberale. Det er da ogsaa allerede nu tydelig nok, at Skandinavismen i de to Lande bevæger sig i ganske modsatte Retninger; medens de danske Bekjendere vedblive at sværme for det „Oldnordiske," se vi den yderligstgaaende Fraktion af vore egne Skandinaver med en kjendelig Modvillie at vende sig bort derfra — det „Oldnordiske" er jo dog det samme som det Oldnorske og saaledes tillige den Grund, til hvilken den nationale Retning støtter sig; medens hine i alle indre politiske Spørgsmaal staa paa den demokratiske Side, se vi disse kjæmpe i forreste Række mod enhver frisindet Reform og at vise den mest levende Interesse for Oprettelsen af en Helstat, hvori de demokratiske Tendentser kunne spærres ind som i et vel aflukket og tilgittret Fængsel.

Det var saaledes omkring Aaret 1850 kommet tilsyne hos os en dobbelt reaktionær Bevægelse: den ene inden Thinget, hvor Embedspartiet indtog en afgjort konservativ Holdning samtidigt med, at Bondeoppositionen gik over til et liberal-demokratisk Parti; den anden navnlig inden den akademiske Verden, hvor Skandinavismen afløste den exklusive nationale Retning. Begge gik i længere Tid sin egen Vei, uden at staa i nogen bestemt udtalt Forbindelse med hinanden. Enddog de, hvem Uvillien mod det fremtrængende Demokrati drev længst ud til Høire i Thinget, kunde vedblive at være norske Patrioter i den gode gamle Stil: Embedspartiet var endnu ikke blevet saa svækket eller saa ensligt, at det kunde føle Trang til at søge en Støtte udenfor Landets Grændser, og det havde desuden i de unionelle Spørgsmaal saa stærke politiske Fraktioner — det var jo væsentlig ved sin kloge og værdige Holdning ligeoverfor Sverige, at det havde vedligeholdt sin Anseelse og Magt siden 1814 — at der næsten behøvedes en ny bureaukratisk Generation for i dette Punkt at drage Reaktionens yderste Konsekventser. Paa den anden Side kunde der blandt dem, som fra først af hyldede den skandinaviske Fane, ikke være mange, som havde nogen Tanke om at tjene indre Partiformaal eller som vare sig bevist, at der laa en reaktionær Stemning under den Bevægelse, hvortil de havde sluttet sig — det var jo, som bekjendt, mest unge, freidige Mennesker, for hvem det var naturligt at se fremad og ikke tilbage. Skandinavismen havde endnu det gyldne Skjær af Idealitet, det Ubestemte, Svævende, Fantastiske, der skaffede den Indgang hos Ungdommen, og de fleste og bedste af dens Tilhængere vilde være bleven skræmte bort som de ogsaa tilsidst ere blevne det) ved at se, hvad der voxede op bag de gyldne Skyer. Men dette maatte, som sagt, engang bryde igjennem, og hine to Retninger, der fra først af intet syntes at have med hinanden at skaffe, maatte mødes og i sine yderste Følgeslutninger vise sig at høre paa det nøieste sammen. Noget saadant er da ogsaa skeet i den nyeste Tid, og denne Forening har fundet sit Udtryk i det saakaldte skandinaviske Selskabs Væsen og Virken. Hos den snevrere Kreds inden dette Selskab, af hvilken Selskabets øvrige Medlemmer (paa enkelte Undtagelser nær) med en mærkelig Opinion af al Selvstændighed har ladet sig drage paa Slæbetoug, fremtræder Skandinavismen i organisk eller kemisk Forbindelse med den mest vidtgaaende reaktionære Bureaukratisme. Selvfølgelig er det ikke den samme Skandinavisme, som vandt saamange af Landets bedste Mænd for sig i Aarene mellem 40 og 50. Denne her har intet idealt ved sig. Den er „praktisk" indtil Forfærdelse. Den kan ikke støtte sig til Nationalitetsprincipet, ikke engang til Raceprincipet (thi Danmark er jo bleven udelukket), ja ikke til noget Princip overhovedet. Den er intet andet end en slagen og fanatiseret Reaktionssagens Hjælp udenfor Landets Grænser, og den har da ogsaa opgivet alle de gamle Fraser, der henvende sig til Begeistringen og den modige Selvfølelse, tale kun i Ligprækenstil om Nationens Lidenhed og spekulerer i Folks Lavhed, Feighed og Ligegyldighed. Selvfølgelig have de fleste og bedste af Ideens Tilhængere med Uvillie vendt sig bort fra denne dens nyeste (amalgamistiske) Form og erklære den for at være nægte. Her have de nu ogsaa i en vis Forstand fuldkommen Ret, da Amalgismen jo har brudt med Skandinavismens Grundsætninger og kastet dens Talemaader overbord. Men med alt det er den dog en naturlig og nødvendig Udviklingsform af de Tendentser, den Stemning, der fra først af banede Vei for Skandinavismen hertillands, og som følgelig ogsaa maatte voxe frem med den eller bag den. Denne Stemning var, som sagt, en Misstemning, et Mismod, der indtraadte ovenpaa den stærke nationale Spænding i den wergelandske Periode, (som der jo følger en Reaktion ovenpaa enhver Revolution); og dette Mismod har nu slaaet ud gjennem Skandinavismens sønderbrudte Former, som et aabenbart Had mod det Nationale, en aaben Protest mod enhver selvstændig Udvikling i Politik, i Sprog og Literatur. — Og, ligesom det er gaaet med Skandinavismen, inden den kunde forbinde sig med den reaktionære Bureaukratisme hos det Parti, der er repræsenteret af det herværende skandinaviske Selskab, at den nemlig har antaget en ny Skikkelse, saaledes er det naturligvis ogsaa gaaet det andet Element i denne tiltalende Forbindelse. De patriotiske og liberale Medlemmer af Embedsmandspartiet og „Intelligentsen," der i 1833 rustede sig til Kamp mod Bondeoppositionen, vilde vist ikke erkjende som sine legitime Efterkommere vore Dages bureaukratiske Junkere, der kjæmpe med Hadets hele Maat og med Anvendelse af alle (endog demagogiske) Midler mod enhver Reform, der foretrække at opgive Landets politiske Selvstændighed fremfor at opgive sin privilegerede Stilling inden Samfundet og ville i et Unionsparlament forbinde sig med Reaktionen i Sverige for at holde nede enhver folkelig og frisindet Udvikling. Men de politiske Tendentser eller Partier have sine nødvendige Udviklingslove, mod hvilke den Enkelte forgjæves protesterer. Embedsmandspartiet begyndte med at protestere mod Bondeoppositionen, fordi denne var raa og trangsynet; men der laa en selvisk Tanke under, man vilde ikke erkjende, at her dog var Spiren til noget Berettiget, fordi man med det samme vilde have erkjendt den midlertidige Karakter af sin egen Magt, og denne Tanke har udviklet sine Følgeslutninger med en ubønherlig Retfølge. Mange have naturligvis faldt fra underveis, men der er altid dem, som holde fast eller som ikke have Kraft til at løsrive sig. Og ligesom Reaktionen overalt og altid, ligefra Patricierne i Rom til de engelske Jakobiter og de franske Aristokrater under Revolutionen, har endt med at søge sin Tilflugt hos Udlandet, saaledes har ogsaa vor Reaktion opstillet „en nærmere Forbindelse" med Sverige som sit væsentlige Formaal. Dermed har den afsluttet sin Udvikling. Det reaktionære Parti er smeltet sammen til et Koteri, men det har for hvert Frafald vundet i indre Konsekvents og Sammenhæng; alle reaktionære Retninger, de politiske og de almindelige nationale, have samlet sig paa et Punkt, og, medens det derved er bleven muligt at tilføie dem et afgjørende Nederlag, have de paa den anden Side ogsaa vundet en større Angrebsevne ved at forenes.

Det gjælder da, at ogsaa de modsatte Retninger samle sig. Inden Thinget har der af de tidligere usammenhængende Oppositionselementer dannet sig et fastsluttet liberalt og demokratisk Parti med et Program, hvis Konsekvents og Vidde vil sikre det Overmagten. I Nationens almindelige Aandsliv er Skandinavismen bleven mødt af en dybere, stedse voxende national Bevægelse, som med et stort Materiale har gjenoptaget paa det literære og sproglige Felt det Selvstændighedsarbeide, der blev begyndt af Wergeland saagodtsom uden Materiale. Disse Retninger høre sammen, men deres Udvikling har maaske endnu ikke bragt dem saavidt i gjensidig Forstaaelse, at de ubetinget og i alle Tilfælde ville støtte hinanden. Heri kunde maaske endnu ligge nogen Fare. Vort reaktionære og amalgamistiske Junkerparti gjør ganske vist ikke Regning paa at vinde mange Proselyter for sine Meninger, men hvad de spekulere i er Folks Ligegyldighed eller Slaphed. Og denne indtræder lettere under den spredte Fægtning end naar alle Kræfter ere sammendragne paa begge Sider, saa at det kan overskues, hvorledes den ene Bevægelse griber ind i den anden. Amalgamisterne holdt kun maadelig Stand for et Par Aar siden, da de havde vovet sig ud, og man begyndte at føre Krig mod dem; de trak sig øieblikkelig tilbage, og dette Tilbagetog gjorde hverken deres Mod eller Krigskunst megen Ære. Men man maa naturligvis ikke forestille sig, at det dermed er forbi med Amalgamismen. For Folk, der ere drevne ud i slige Yderligheder, er det ikke godt at slippe bort eller at skifte Standpunkt, og hertil kommer at det er en velkjendt Regel, at jo mere et saadant Parti formindskes i Tal, jo mere voxer det i Fanatisme. Den politiske og nationale Reaktion begunstiges desuden aaben-

bar fra oven; vi have jo nylig seet 3 Statsraader med en paaskjønnelsesværdig Naivitet erklære, at efter deres Mening er Patriotismen hertillands altfor stærkt udviklet, saa at det er paa Tide at faa den stagget en Smule. Og, ligesom det Foregaaende gaar ud paa at vise, at man ikke bør dømme strengt om de Mænd, der ville gjøre vore Fædres Verk om igjen og opgive en Selvstændighed, som har kostet Aarhundreders tunge Kamp, fordi de dog kun ere Organer for en historisk Logik, der ubønhørligt drager sine Konsekventser, saaledes gaar det ogsaa ud paa at vise, at det ingenlunde er nogen ganske foragtelig Magt, hvormed der her skal kjæmpes.

Det skal villigt indrømmes, at der er Forskjel paa det svenske og norske Standpunkt at se den Ting fra, om det norske Folk bør omstyrte Eidsvoldsmændenes Verk. Vi kunne finde os med Rolighed i, at Svenskerne hævde det svenske Standpunkt; men vi ville med samme urokkelige Ro vedblive at se Spørgsmaalet om en ny Unionsakt fra det eneste Synspunkt, hvorfra det vestenfor Kjølen kan sees. Det er et Magtspørgsmaal for Sverige at gjennemføre Unionsforslagets, men et Livsspørgsmaal for Norge at fastholde det gamle Grundlag for Foreningsvilkaarene. Dette ville vi give vore svenske Brødre at betænke.

Kristiania, den 30te Januar 1869.

Det svenske Blad Wäktaren har allerede begyndt at yppe den gamle Trætte om vore Rettigheder efter Rigsakten. Den svenske Justie-Statsminister har i sin Protokoltilførsel ved Unionsforslagets Behandling i det sammensatte Statsraad fastholdt det gamle Synspunkt, at Forslaget kun skal tjene som Grundlag for et Unionsparliament, der kun er et andet Udtryk for en Opgiven af et norsk Folk, en norsk Villie, en norsk Krone. Og ved Forslagets foreløbige Behandling paa den svenske Rigsdag, har endelig ogsaa paany de velbekjendte Røster fra Statholderstriden givet sig tilkjende. Hr. Ridderstad, som vist er en brav Mand, der føler varmt for Sveriges Interesser, har atter gjentaget den svenske Paastand, at Ophævelsen af Paragraf 14 i vor Grundlov („den för båda rikena gemensamma grundlagen") var en Sag, som det norske Folk var uberettiget til at foretage uden Sveriges Samtykke. Ridderstad er vist ogsaa en klog Mand med Kjendskab til de svenske Forholde, og der ligger derfor et Varsel til os i det dristige Haab, han som svensk Mand udtaler, om at det nye Unionsforslag maatte blive ophøiet til gjældende Lov. Stillingen er altsaa, som man kunde vide, den gamle, rimeligvis saavel vestenfor som østenfor Kjølen. De svenske Talemaader er det eneste af det Gamle, som Unionsforslaget har bragt ud af Omløb. 50 Aars forgjæves Kamp for at hævde Sverige Titel og Rang fremfor Norge, har lært vort svenske Broderfolk at gjemmme disse Talemaader bort, saalænge den nugjældende Rigsakt staar ved Magt og tilbageviser dem som aldeles uberettigede og tomme. Man har endelig lært at opgive dem for Øieblikket, og at tage Tingen, Magten istedet; men der skal ingen stor Beregningskunst til for at se, at Talemaaderne og det ydre Skin følger som en selvgiven Sag, naar vi først i Opgivelsen af vort eneste Værn, vor Grundlovs Hovedbestemmelser og den gjeldende Rigsakt, have givet vort folkerigere og mægtigere Grandeland den Raadighed, som Unionsforslaget aabner det. Selv den svenske Justie-Stadsminister siger om Forslaget, at han snarere befrygter, at „det har gaaet Grændsen, hvad der for Tiden lader sig gjennemføre, for nær."

Udlandet. Bladene beskjæftige sig for Øieblikket, medens man venter paa Grækenlands Svar paa Konferentsens Note, væsentlig med de i de franske Kammere fremlagte diplomatiske Aktstykker, „den gule Bog," som det kaldes. Blandt de Ting, som især udhæves, er en Skrivelse fra Moustier til Florentz angaaende det romerske Spørgsmaal, hvorefter Frankrige siges gjerne at ville trække sine Tropper bort fra Rom snarest muligt, og i det Hele at ville ordne denne Sag i Overensstemmelse med Italien.

Hvad den „gule Bog" iøvrigt angaar, da udmærker den sig, ligesom Udsigten over den udenrigske Politik, især deleshed derved, at den ikke indeholder Nogetsomhelst, der vedrører Preussen og Tydskland. Aktstykkerne vedrørende den græsk-tyrkiske Strid savnes ligeledes; men Regjeringen har meddelt, at de senere ville blive offentliggjorte. Den „gule Bog" indeholder endel Depescher om Spaniens, Italiens, Serbiens og Rumæniens Anliggender, om Reformbestræbelserne i Tyrkiet, om Tunis, om den militære Kommission i St. Petersborg m. M., og om forskjellige Handelsanliggender. Med Hensyn til Spanien ytres der: „Keiseren har modtaget den spanske Gesandt, Sennor Olozaga i Audients paa Grund af sin Belvillie for Spanien, og efterat Lord Clarendon havde forsikret, at England ligeledes vilde modtage den spanske Gesandt." Om Rumænien bemærkes: „Forsaavidt der i den sidste Tid for et Øieblik indtraadte en Forandring i Forholdet imellem Frankrig og Rumænien, er Grunden hertil den, at Frankrig ikke ligegyldig kunde se paa, at den politiske Udvikling i dette Land tog en farlig Retning. Saasnart det vil vende tilbage til normale Tilstande, ville Bekymringerne høre op."

Ifølge Beretninger fra Paris har Grev Vimercati, der staar i et fortroligt Forhold baade til Keiser Napoleon og til Kong Victor Emanuel, i denne Tid foretaget flere Reiser frem og tilbage mellem Paris og Florents. Efter sin sidste Tilbagekomst fra Florents, hvortil han havde begivet sig i stor Hast, havde han strax Foretræde hos Keiseren. Man antager, at der forhandles om en Alliance imellem Frankrig og Italien, og det heder, at Kong Victor Emanuel har al Grund til at være tilfreds med Napoleon III's Hensigter overfor Italien.

Fra Berlin berettes under 24de ds.: „Man har her allerede modtaget paalidelige Antydninger om, hvorledes den græske Regjering vil stille sig til den af Konferentsen i Paris vedtagne Erklæring. Grækenland vil vel ikke ubetinget afvise Erklæringen, men det vil gjøre Paastand paa, at man skal foretage Forandringer i Affattelsen og formilde flere Udtryk. Fremfor Alt vil Hoffet i Athen forlange, at der i Erklæringen tilføies en Udtalelse om Grækernes nationale Bestræbelser og deres moralske Berettigelse."

Observer erklærer, at den fiendtlige Holdning som Persien indtager til Tyrkiet, er en Følge af Ruslands Politik under den nærværende Strid i Orienten.

De spanske Valg synes at være gaaede af i nogenlunde Rolighed. Men idet man skal foretage Forandringer i de indre Forhold, især i de kirkelige, synes Urolighederne, som man kunde vente, at begynde. Navnlig maa dette tilskrives det klerikale (paveligkatholske) Parti. Saaledes er Civilguvernøren i Burgos bleven myrdet, da han efter Regjeringens Opfordring optog Fortegnelse i Kathedralkirken. Samtidig erfarer man, at den spanske Geistlighed har til den nærværende Regjering indgivet en Protest, der er stadfæstet i Rom, mod Tvangssalg af Kirkegodser og Ophævelsen af de religiøse Korporationer. En Meddelelse til Gaulois melder, at Hertugen af Aaostas Kandidatur vinder i Styrke. Ifølge samme Blad have de spanske Tropper paa Kuba vundet flere Fordele over Oprørerne, der skulle være indskrænkede til Øens østlige Del.

Sverige. Grosserer F. G. Schwan, der afgik ved Døden den 23de Januar efter et ulykkeligt Fald nedover en Trappe, var født 1802 og Søn af Grosserer H. N. Schwan, der var Talman i Borgerstanden ved Rigsdagene i Aarene 1809, 1812, 1823 og 1827, og som 1828 udnævnedes lil Statsraad. Ved Faderens Død arvede F. G. Schwan i en Alder af 27 Aar en betydelig Formue og blev tillige Chef for Handelsfirmaet Schou & Co. i Stockholm. Han blev en af de dygtigste og indflydelsesrigeste Medlemmer af Stockholms Børs; ved heldige Foretagender, især ved Trollhätta nye Kanalverk, forøgede han betydeligt sin Formue og erhvervede sig Anseelse som en rask og skarpsindig Forretningsmand. Han valgtes gjentagne Gange til Repræsentant i Rigsdagens Borgerstand og var ved de to sidste Stænderrigsdage Talman. Aftonbladet bemærker om ham: „Naar man tænker paa Schwans store Formue, hans gode Hoved og hans i flere Retninger omfattende Blik, samt den Lethed i Sindet og Lethed i Omgang, som ofte ansees for at være forbundet med et godt Hjerte, da kunde man let tro, at han skulde følt sig kaldet til at udøve et omfattende Mecænatskab og til at sætte sig i Spidsen for Foretagender, der kunde opmuntre Talentet og fremme store Almeninteresser; men saa var ikke Tilfældet. Derimod har han været meget gavmild og hjælpsom mod en mindre Kreds af nærmere Bekjendte".

Hans efterladte, betydelige Formue arves af tre Sønner og en Datter.

— Grev C. K. Hamilton, Professor ved Lunds Universitet, har erholdt Tjenstledighed fra 15de Marts til Vaarterminens Slutning, for i Maanederne April og Mai at kunne holde offentlige Forelæsninger i Kristiania, hvortil han i December f. A. havde erholdt Indbydelse.

Forslaget til ny Foreningsakt oversendtes i Mandags i den svenske Rigsdags Første Kammer uden Diskussion til Konstitutionsutskottet. I Andet Kammer vakte derimod Spørgsmaalet, om hvorledes det skulde behandles, en kort Debat. Hr. Ridderstad ytrede, at da det var almindelig, at de vigtigere blandt de kgl. Forslag, idet de oversendtes til vedkommende Utskott, ledsagedes af nogle Meningsudtalelser, vilde Taleren, eftersom dette Spørgsmaal var et af de allervigtigste ved denne Rigsdag, da det ikke blot angik Sverige, men ogsaa Broderlandet Norge, benytte Leiligheden til at ytre nogle Ord. Enhver erindrer vistnok den Strid, der førtes ved Rigsdagen i 18[illegible] i det saakaldte Statholderspørgsmaal. [illegible] Spørgsmaal var af langt større Vigtighe[d] end det vilde have været, om det kun havde angaaet Statholderembedet; det angik i Virkeligheden noget ganske andet, nemlig hvorvidt den for begge Riger fælles Grundlov skulde kunne forandres uden Sveriges Samtykke, og om saaledes den ene Bestemmelse efter den anden i denne Grundlov skulde kunne bortrykkes uden Sveriges Bifald, saalænge indtil der ikke var noget mere tilbage og Foreningen ganske ophævet. De forskjellige Meninger i denne vidtrækkende Strid forenede sig dog tilsidst i det fælles Ønske om en Revision af Foreningsakten, og alle haabede af en saadan Revision Nytte og Velsignelse for begge Folk. Denne Revision var nu bleven foretagen og det i den Anledning udarbeidede Forslag fremlagt for Rigsdagen. Taleren var for sit Vedkommende særdeles tilfreds med den Løsning, Spørgsmaalet derved havde erholdt, og haabede, at Forslaget vilde vinde Bifald saavel hos den svenske Rigsdag som hos det norske Storthing, samt udtalte det som sin Overbevisning, at Foreningen derved vilde blive faste og Tilliden mellem Folkene inderligere end forhen. Derpaa ytrede flere Talere sig om Forslagets formelle Behandling. Man besluttede tilsidst, at Forslaget skulde oversendes til Konstitutionsudskottet, men Kamret forbeholdt sig Ret til i næste Møde at henvise det til Behandling af et særskilt Utskott.

Norsk Juvelerarbeide for Dronningen af Madagaskar. Juveler Tostrup har i disse Dage fuldført et Sæt Sølvprydelser, der er bestemt for ingen ringere Person end Hds. Maj. Dronningen af Madagaskar. Det er nemlig en Bestilling fra Biskop Schreuder, som har bestemt samme til en Present for bemeldte Potentat. Etuiet, der vil blive affendt med Misionsskibet „Eliezer" fra Stavanger den 4de Februar, indeholder et Diadem med Krone i Midten, Halssmykket, bestaaende af Kjæde med vedhængende Dobber, Ørenringe Armbaand, Brosche og Knapper som Besætning til en Kjole. Alt er udført i det fine Filigransarbeide, der har gjort Fabrikanten bekjendt paa de store europæiske Udstillinger. Udenpaa Etuiet findes et R med gylden Krone over. (Afbl.)

Kristiania Theater. Repertoiret for Markedsugen er foreløbig bestemt saaledes:

Søndag: „Juleaften" og „Reisen til Kina"; Mandag: „Med Tilladelse Frue" og „Engelskmænd i Indien"; Tirsdag: „Et Vintereventyr"; Onsdag: „Michel Perrin" og „Kalifen af Bagdad"; Torsdag: „Juleaften" og „Reisen til Kina"; Fredag: „Viola" og „Fritzchen og Lischen"; Lørdag: „Med Tilladelse Frue" og „Reisen til Kina"; Søndag: „Et Vintereventyr"; Mandag (for første Gang): „Onde Tunger", til Benefice for Skuespiller- og Orchesterpersonalet.

Veiret har hele denne Maaned været forholdsvis meget mildt. Igaar regnede det temmelig stærkt, saa at Føret nu er mindre godt for de Markedssøgende i Nærheden af Byen.

Til Markedet, der begynder førstkommende Tirsdag, har der endnu ikke indfundet sig synderlig Folk. Som sædvanlig have Gjøglere, Beridere, Kjæmper, Dverge og Dyretrækkere m. m. indrettet sig en Fjælebodsby paa Youngstorvet, som ved Siden af Kneiperne lader til mere og mere at blive det Sted, hvor Markedsfærdselen især deleshed samler sig.

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Jeg tænkte saa," bemærkede Forester til Eagleton. „Det er Rødkjoler; det er formodentlig en Patrulle, udsendt fra Fort Beaufort i et eller andet Øjemed."

„Hvor er Rødkjolerne?" spurgte hans Kammerat ivrigt. „Jeg ser ingen."

„Heller ikke jeg, men jeg hører dem."

„Hvorledes kan De vide, at det er Rødkjoler? — Det kan jo være Kaffere."

„Kafferne taler ialmindelig ikke Engelsk; heller ikke raaber de: „Hold sammen, Folk; spred Eder ikke, naar I er i Busken," som den vise Kommandør over denne Trop netop nu gjorde. Jeg antager, det gjælder en Overrumpling, ellers havde de intet her at bestille. Men kom med oppaa Bakken. Vi vil iagttage dem og se, hvad de har fore. Jeg liker ikke, at de er her; de kan fordærve vor Jagt, og hindre Kafferne fra at komme i denne Retning."

De to hvide Mænd besteg forsigtigt den bratte Bakke, hvorfra de havde en god Udsigt til Bunden af Kløften. Idet de vel vogtede sig for at blive set, kunde de iagttage Nærmelsen af Venner og Fiender, skjønt Aftenen begyndte at kaste sine Skygger over Landskabet.

Et passende Punkt var ikke før naad, førend de to hvide Mænd saa en Trop Soldater langsomt dragende efter den svagt traadde Sti, der snodde sig gjennem den Kløft, hvori det Parti var skjult, som vi her har beskrevet.

Soldaterne anførtes af en ung Offiser tilhest; han red i Spidsen, samtalende med en hvid Mand, der gik ved Siden af ham, og om var iført Kap-Korpsets Uniform. Det var klart, at medens den unge Offiser kommanderede Troppen, fik han af sin Ledsager alle de nødvendige Oplysninger til at lede Marsen. Kløfterne antoges sandsynligvis at skjule en Fiende, og Folkene blev paalagt at være forsigtige: „holde sammen," og „se sig for."

„Se sig om til Højre og Venstre, vilde være bedre," sagde Forester, da han hørte Offiserens Befalinger. „Vil De tro, at jeg sjelden har set nogen af Eders regulære Soldater, som ikke let lod sig lokke i et Baghold? Se nu her for Eksempel, — her er vi i denne Kløft, og en idetmindske taler højt nok til at høres i Afstand; vort Spor var tydeligt nok, hvor vi trængte ind i Busken, og der er over et Snes af os; alligevel marserer hele denne Trop med sin Offiser forbi, snakkende og befalende, uden at have den fjerneste Anelse om, at en bevæbnet Styrke befinder sig i Kløften tæt ved dem. Var vi Fiender, skulde vi tage hver vor Mand paa Kornet. Et Parti hollandske Bønder (boers) eller Hottentotter vilde aldrig lade sig fange paa denne Maade."

„Men hvorledes skulde disse Folk opdage, at vi var i Busken? spurte Eagleton.

„De kunde have gjort det ved at lytte," svarte Forester; „men det var meget uklogt af dem at nærme sig et saa bekvemt Sted for et Baghold, uden først nøje at gjennemsøge det, og jeg forstaar ikke, hvorledes disse Folk kan have atter og atter gaat over vort Spor uden at bemærke det; men jeg ser, de er kommet til Maalet og staar i Begreb med at vende om."

„Gjorde vi ikke bedst i at gaa ned og tale med dem?" foreslog Eagleton. „Vi fik da kanske vide, i hvad Hensigt de er kommet her."

„Det vilde være klogere ikke at gjøre det, da der ikke er sandsynligt, disse Rødkjoler har undgaat Kaffer-Spionernes Opmærksomhed; man kan være temmelig vis paa, at disse ligger skjult paa Aasryggene heromkring. Hvis vort Parti ikke er blevet bemærket af dem, hvilket jo er muligt, vil Kafferne tro, at vi ikke er skjult her, siden de ser Soldaterne passere Stedet, uden at bemærke noget, og vi kan da vildlede dem ved at holde os rolige; hvorimod vi ved at give os tilkjende for Soldaterne, vilde blive bemærket af Spionerne. Jeg har desuden slet ikke Lyst til i Skumringen at komme uforvarende paa bevæbnede Folk i Busken, medmindre de er Fiender, ti sommetider begaar selv vel dissiplinerede Buskmænd en Fejltagelse, og det er ikke morsomt at blive skudt af en Ven. Saa, hvis De ikke har noget imod det, vil vi forholde os rolige og iagttage. Maanen vil snart komme op, og da kan vi se de omgivende Gjenstande meget bedre end nu."

Soldaterne fortsatte efter en kort Hvile sin Mars, og syntes at skynde sig ud af Busken saa hurtigt som muligt.

Da den sidste Mand havde forsvundet bag den nærmeste Højderyg, sagde Forester, at de gjorde bedst i at tage nogen Hvile. Han satte sig med Ryggen mod Stammen af et stort Træ, lukkede Øjnene og syntes snart at sove trygt. Hottentotterne fulgte hans Eksempel paa en nær, der holdt Vagt.

Eagleton saa fra den ene til den anden, og kunde ikke andet end misunde dem den Sindsro, hvormed de tog Omstændighederne. Han vidste, at de saavel som han, hvad Øjeblik det skulde være, kunde vente at befinde sig i en dødelig Kamp med en Flok Røvere, som aldrig skaaner og aldrig gjør Fanger. Alligevel syntes hverken Hottentotterne eller den hvide Mand at føle nogen Ængstelighed, og Tanken om kommende Begivenheder syntes ikke i mindste Maade at forstyrre dem. For hans egen Del kunde han ikke berolige sit Sind

Storthinget har idag ved Behandlingen af Marinebudgettet efter skarpe Debatter mod 32 Stemmer antaget Sverdrups Forslag om et Mistillidsvotum til Marinestyrelsen saalydende: „Idet Storthinget forventer, at der vil blive draget Omsorg for, at Marinens Anliggender herefter blive bestyrede paa en mere tilfredsstillende Maade og i Overensstemmelse med Storthingets Beslutning, bevilges til Udvikling og Vedligeholdelse af Flaade, alt aarlig: osv. som i Indstillingen". Regjeringen har tidligere erklæret Odelsthinget for uberettiget til i Beslutningsform at udtale nogen Dadel over en Statsraad. Nu foreligger derimod altsaa et Mistillidsvotum fra det samlede Storthing.

Navnelisten over Stemmegivningen i Kirkemødesagen, som vi i vort Blad No. 10 lovede at meddele, er nu endelig istandbragt paa den Maade, der, som før meddelt blev bragt i Forslag, da Jaabæks Plan var forkastet. Den Maade at skaffe sig Oplysning om Voteringen ved Hjælp af en Referent og nogle af Thingmændene selv har imidlertid vist sig at være forbunden med Vanskeligheder, og man bliver derfor nok nødt til i de vigtigere Sager at bruge Navneopraab. Den nedenfor meddelte Stemmeliste er, som det vil sees, ikke i alle Dele fuldstændig.

	Komiteens Pluralitets Indstilling.	Komiteens Minoritets Forslag.	Provst Jensens Forslag.
Bjørnsgaard	Nei.	Nei.	Nei.
Helle	Nei.	Nei.	Nei.
C. Jensen	Nei.	Nei.	Nei.
Eika	Nei.	Nei.	Nei.
Taraldsen	Nei.	Nei.	Nei.
Bødtker	Nei.	Ja.	Ja.
Jaabæk	Nei.	Nei.	Nei.
Bergsager	Nei.	Nei.	Nei.
Christiansen	Nei.	Nei.	Ja.
Bentsen	Nei.	Nei.	Nei.
Voje	Nei.	Nei.	Nei.
Norbye	Nei.	Nei.	Ja.
J. H. Sæther	Nei.	Nei.	Nei.
Foss	Nei.	Nei.	Nei.
C. E. H. Brandt	Frav.	Frav.	Frav.
Landmark	Nei.	Nei.	Nei.
Hesselberg	Nei.	Nei.	Nei.
Wiborg	Frav.	Frav.	Frav.
Færden	Nei.	Nei.	Ja.
Nall	Nei.	Nei.	Nei.
Dahl	Nei.	Nei.	Nei.
J. Aarflot	Ja.	Ja.	Ja.
J. Sverdrup	Nei.	Nei.	Nei.
Tønseth	Nei.	Nei.	Ja.
Krogness	Nei.	Nei.	Nei.
Skjærholdt	Nei.	Nei.	Nei.
Lindstøl	Nei.	Nei.	Nei.
Aschiem	Nei.	Nei.	Nei.
Harbitz	Nei.	Nei.	Ja.
Strand	Nei.	Nei.	Nei.
J. S. Velde	Nei.	Nei.	Nei.
Richter	Nei.	Nei.	Nei.
Liestøl	Nei.	Nei.	Nei.
Igland	Nei.	Nei.	Nei.
Enge	Nei.	Nei.	Nei.
Hansen	Nei.	Ja.	Ja.
Swensen	Nei.	Nei.	Nei.
Rye	Nei.	Nei.	Ja.
Løberg	Nei.	Nei.	Nei.
Sæim	Nei.	Nei.	Nei.
Vennemo	Nei.	Nei.	Nei.
Selboe	Nei.	Nei.	Nei.
O. S. M. Velde	Nei.	Nei.	Nei.
P. A. Sæther	Nei.	Nei.	Nei.
Augustinussen	Nei.	Nei.	Nei.
Sandberg	Nei.	Ja.	Ja.
Norderhoug	Nei.	Nei.	Nei.
M. H. Kildal	Nei.	Nei.	Nei.
Schweigaard	Ja.	Ja.	Ja.
Schawland	Ja.	Ja.	Ja.
Motzfeldt	Nei.	Nei.	Nei.
Heggelund	Nei.	Nei.	Ja.
Neergaard	Nei.	Nei.	Nei.
Schultze	Nei.	Nei.	Nei.
Sæhlie	Nei.	Nei.	Nei.
Dr. O. J. Broch	Nei.	Ja.	Ja.
P. D. B. W. Kildal	Nei.	Nei.	Nei.
Aga	Nei.	Nei.	Nei.
Riisnæs	Nei.	Nei.	Ja.
Valstad	Nei.	Nei.	Nei.
Smith-Petersen	Nei.	Ja.	Ja.
Gram	Nei.	Nei.	Nei.
Lorck	Nei.	Nei.	Nei.
Mathiesen	Nei.	Nei.	Ja.
M. A. Aarflot	Nei.	Nei.	Nei.
Mortensen	Nei.	Nei.	Nei.
T. W. Schwartz	Nei.	Nei.	Nei.
Aschehoug	Nei.	Ja.	Ja.
Kjerschow	Ja.	Ja.	Ja.
Thorsen	Nei.	Nei.	Nei.
Nielsen	Nei.	Nei.	Nei.
Olassen	Nei.	Nei.	Nei.
Wiel	Nei.	Nei.	Nei.
Maartmann	Nei.	Nei.	Nei.
Hammerstad	Nei.	Nei.	Nei.
Lunde	Nei.	Nei.	Nei.
H. U. Sverdrup	Ubekjendt.	Ja.	Ja.
Løken	Nei.	Nei.	Nei.
Faye	Ubekjendt.	Ja.	Ja.
Michelsen	Ubekjendt.	Ja.	Ja.
O. G. G. Ueland	Nei.	Nei.	Nei.
Kolbenstvedt	Nei.	Nei.	Nei.
Daae	Nei.	Nei.	Nei.
Grønningsæter	Nei.	Nei.	Nei.
Moen	Nei.	Ja.	Ja.
P. Jensen	Nei.	Ja.	Ja.
Vaalen	Nei.	Nei.	Ja.
Storsten	Nei.	Nei.	Nei.
O. G. Ueland	Nei.	Nei.	Nei.
Balchen	Ja.	Ja.	Ja.
Bagger	Nei.	Nei.	Nei.
Rode	Ja.	Ja.	Ja.
Holmboe	Nei.	Ja.	Ja.
O. Brandt	Nei.	Ja.	Ja.
Horgen	Nei.	Nei.	Nei.
Falsen	Nei.	Nei.	Nei.
Tonning	Nei.	Nei.	Nei.
Irgens	Nei.	Ja.	Ja.
Geelmuyden	Nei.	Ja.	Ja.
Christensen	Nei.	Nei.	Nei.
Steen	Nei.	Nei.	Nei.
Viig	Nei.	Nei.	Nei.
Sørensen	Nei.	Nei.	Nei.
J. J. Schwartz	Nei.	Nei.	Nei.
B. A. Broch	Nei.	Nei.	Ja.
Olrog	Frav.	Frav.	Frav.
Vik	Nei.	Nei.	Nei.
Sibbern	Nei.	Nei.	Nei.
Floor	Nei.	Nei.	Nei.
Vogt	Nei.	Ja.	Ja.
Svanø	Nei.	Ja.	Ja.

Kong Karl skal, ifølge den franske Moniteur, under Prindsen af Wales's Ophold i Stockholm af denne have modtaget Indbydelse til i August Maaned at deltage i en Række Jagtpartier i England. Mødestedet skal være Prindsen af Wales's Slot Abelgerdie.

Bondevenforeninger. Ifølge Jaabæks „Folketidende" er der i Børsjen og Selbu (Søndre Trondhjems Amt) og i Stod (Nordre Trondhjems Amt) oprettet Bondevenforeninger. Paa det første Sted er Antallet allerede 119; man har diskuteret de sædvanlige paa Dagsordenen værende Spørgsmaale. Man var mod Stemmerettens Udvidelse og direkte Valg. I Stod er som nyt Spørgsmaal opført: Indførelse af Jury som ønskelig.

Lillehammer, den 25de Januar. I „Krist. Amts." af 23de Ds. læses Følgende: „Vi er bleven gjort opmærksom paa, at en Ole Nymoen paa Sukkestadsletten skal befatte sig med at tegne Emigranter imod en Betaling af 12 ß pr. Person i Indskrivningspenge til de Friskibe, som foregives at afgaa til Amerika. Hvis dette Rygte skulde medføre Sandhed, vil vi advare Folk fra at befatte sig noget med ovennævnte, da vi af Expeditører for Amerikaskibe har faaet Bekræftelse paa, at ikke noget Skib befordrer Emigranter frit. Er der Nogen som ønsker at udvandre, bør disse henvende sig til autoriserede Agenter for at faa fuldstændig Oplysning, saavel om Reise som Forholdene derover. Vi vil imidlertid ikke undlade at meddele, hvad en troværdig Mand har berettet os: „Forholdene i Amerika har i de senere Aar forandret sig betydelig, og Fortjenesten er ikke længere saa stor som tidligere. Emigranter, der kan trænge langt ind i Landet, kan vel endnu gjøre nogle gode Forretninger, men denne Reise medfører store Udgifter og mange Farer. Arbeidsløsheden, som senest herskede i de større Steder, har ogsaa efterladt sine Onder, derfor vil jeg paalægge mine Landsmænd nøie at overveie sin Stilling hjemme, førend de bryder op, og bortkaster det Lille de kan have i Behold, for paa det Uvisse at finde Lykken i denne Verdensdel, hvor Alt er evig Spekulation". (Lilleh. T.)

Bergen den 25de Januar. Den J. M. Køhlers Bo i Stavanger tilhørende Brig „Favorit", ført af Kpt. Rasmussen, der var fragtet med Salt og Sydfrugter, strandede Tirsdag i forrige Uge paa Skjærret „Lonnen" ved Algerøen, 4 Mile herfra. Fartøiet havde under Kysten truffet vedvarende haardt Veier, hvorved Riggen var bleven noget ramponeret, og den sidste Dag gjorde Skibets Arbeiden i den voldsomme Søgang Roret uklart. Medens man arbeidede paa at bringe dette i brugbar Stand, drev Fartøiet paa Skjærret omtrent Kl. 8 om Aftenen. Kapteinens Kone og Datter, der vare med Fartøiet, blev strax bragt i en liden Hæksbaad og Styrmanden og to Andre af Besætningen sprang paa Anmodning af Kapteinen i denne, medens han selv blev tilbage for med det øvrige Mandskab, 11 Mand, at gaa i Storbaaden. Denne blev ogsaa bragt paa Vandet, men da der senere ikke er spurgt til den, er det desværre at antage, at den er gaaet til i Brændingerne.

Den lille Baad lykkedes det efter flere Timers Roning i forfærdelig oprørt Sø, omgiven af Skjær og Brændinger, at naa Land om Natten, og her maatte de Skibbrudne i en yderst forkommet Tilstand søge Ly under en Fjeldknaus til det blev Dag, og de kunde søge Hus. Konen og Datteren samt de tre Mand kom igaar med Skyds hertil og afreiser idag til Stavanger. (Adr. Efterr.)

Rigsarkivar Birkeland har i Anledning af den i vort Blad tidligere stedfundne Skriftvexel med en Indsender, L, anmodet os om at optage følgende Skrivelse:

„Mine Herrer Udgivere!

Jeg har ikke beklaget mig over, at De i Deres Blad har ladet en Indsender fremkomme med fornærmelige Ytringer mod mig; thi efter mine Erfaringer og mit Kjendskab til Partiforholdene er jeg tilbøielig til at anse Indsenderens Optræden kun for en forholdsvis ganske uskyldig Begyndelse. Jeg beklager mig heller ikke over, at de faktiske Forudsætninger, hvorfra Indsenderen kan skjønnes at være gaaet ud, ere aldeles falske; thi det er ikke første Gang i Deres Blad — saa ungt det end er — at Sandheden i Forhold til mig er tilsidesat*). Hvad jeg har gjort til Gjenstad for Bemærkninger, er kun den Omstændighed, at en anonym Indsender tillades at true mig, og endog true mig i Odelsthingets Medlemmers Navn. Et literært Overfald paa sagesløs Mand, udført i Odelsthingsmedlemmernes Navn og paa deres Vegne, er uden Tvivl noget ganske Uhørt.

„De høflige Spørgsmaal, jeg i denne extraordiære Anledning har rettet til mine Herrer, der som Udgivere synes at burde have noget Ansvar for, hvad der staar i Bladet, har De aldeles negtet at besvare. Dette maatte allerede være tilstrækkeligt til at fremkalde Tvivl om Indsenderens Sanddruhed, naar han udgiver sig for at tale i Odelsthingsmedlemmers Navn. Men naar De desuden sammenstiller Indsenderen med de uskyldige Indsendere og Forfattere, der taler f. Ex. paa Præstestandens eller paa Folkets Vegne, uden at krænke nogen navngiven Mands Ret og derfor uden at resikere noget Spørgsmaal, om de have konfereret med sine foregivne Mandanter, saa bortfalder for mig enhver Tvivl om, at Indsenderen har faret under falsk Flag. At Odelsthingsmedlemmer skulde have slaaet sig sammen for at intimidere Pressen og specielt for at vælte sig ind paa mig med Trusler, var ogsaa, som jeg bemærkede i mit første Stykke, aldeles utroligt. Men er dette saa, da foreligger her et grovt Pressemisbrug, for hvilket Ansvaret falder paa de ærede Herrer Udgivere, der, uden at forvisse sig om Indsenderens Bemyndigelse, have tilladt ham at ytre sig paa denne Maade.

„Dermed har jeg udtalt og anbefaler mig, forhaabentlig for en længere Tid, idet jeg rolig overlader mit gode Navn og Rygte til Deres Indsenderes Behandling".

*) For at spare mig Uleiligheden af at besvare en mulig Interpellation vil jeg tilføie, at jeg sigter til den fra et andet Blad i Dagbladets No. 10 indtagne Beretning, at jeg hører til „de stærkeste Amalgamister eller Sammensmeltningsmænd, hvert Land eier, ikke alene enige i det nu forelagte Unionsforslag, men gaaende videre til Unionsparlament, ikke paa, at saa Tiden vil hidføre en Sammensmeltning som den af England og Skotland". Saadanne Anskuelser har jeg aldrig udtalt.

Vi have ikke villet negte Optagelsen af dette Angreb, idet vi med Tryghed overlade til vore Læsere at bedømme, med hvormeget Ret der føres saadanne Anker over os. Vi skulle blot bemærke, at naar Hr. B. gjentagende paastaar, at Indsenderen L har faret under falsk Flag, saa fremgaar det Modsatte ikke alene af L's Artikler, men Hr. B. er ogsaa specielt underrettet om, at Red., forinden den optog dem, havde forvisset sig om Indsenderens Beføielse til at tale i Odelsthingsmedlemmers Navn. — Naar der fremdeles ankes over, at det citerede Stykke, hvori B. beskyldes for Amalgamisme, foruden andensteds ogsaa har staaet at læse i vort Blad, skulle vi bemærke, at vor Forbrydelse bestaar deri, at vi (med Opgivelse af Kilden) have taget Stykket fra en Redaktionsartikel i „Norsk Folkeblad" om det sidste Kommunalvalg her i Byen. Det eneste Indtryk, vi have kunnet modtage af Hr. B.s Bemærkning herom, er ublandet Glæde over, at de amalgamistiske Anskuelser ere komne i den Miskredit, at en Mand som B. finder sin Regning ved at fralægge sig dem.

Rettelser. I Artikelen: „Et lidet Tilbageblik" osv., 4de Spalte 7de Linie f. n. staar: Bageveien, læs: Bagevjen. I Notitsen i Gaarsbladet om „Søbade i Drøbak" staar 520 Spd., skal være 1520 Spd.

---

saavidt, at han kunde nyde et eneste Øjebliks Hvile. Det hele Optrin var sammenligneIsesvis nyt for ham; han kunde ikke fjerne Tanken om, hvormeget der stod paa Spil ved dette Foretagende; Kafferne havde bortført fra hans Faders Farm Værdier til et Beløb af omkring totusen Pund, et Tab, som han vidste, hans Familje vanskelig kunde bære. Kunde han bare hjælpe til at gjenvinde det tabte og give Kafferne en Lærepenge, vidste han, at hans Anseelse vilde være befæstet i Kolonien, og hans Faders Bekymringer tilfredsstillende endte. Men gjorde han Ret i at følge Foresters Raad? Han kjendte kun lidet til ham, skjønt dette lidet havde indgydt ham stor Tillid til hans Dygtighed og Skarpsindighed.

Disse og lignende Tanker sysselsatte Eagleton, medens han sad paa Bakken, hvorfra han havde set Soldaterne nærme sig og trække sig tilbage. Maanen hævede sig sagte over Trætopperne; omsider tabte Maanen sin Glans, Træene syntes at nikke til hverandre og det sidste, han mindedes, var en snorkende Lyd, som han undredes paa, om den kom fra ham selv; Søvnen havde overvældet ham og han kunde ikke sovet sødere i sin Seng.

Kapitel II.

Vi vil nu besøge et Sted, hel forskjelligt fra det, hvorom vi nys talte. Nogle Mile fra Grahamstown laa et Hus, som i sig selv og sine Omgivelser havde Lighed med hvilkensomhelst Landdistrikt i England.

Et Værelse, smukt udstyret og prydet med den Uendelighed af Smaating, som straks vidner om Nærværelsen af Kvinder og disses Smag, var optaget af en ældre Dame og tre yngre. De sad, efter engelsk Vane, rundt om Kaminen; men der var ingen Ild i den, ti Aftenen var trykkende varm. Et ængsteligt Udtryk hvilede over alles Ansigter som om enhver af dem tænkte paa alt andet end behagelige Ting.

At sige, at de yngre Lemmer af Gruppen var smukke, vilde ikke være overensstemmende med Sandheden; to af dem idetmindste saa blot taalelig godt ud, som man siger. Det tredje derimod vilde straks have tiltrukket sig en Ansigtskjenders Opmærksomhed. Hun var lys og en Rigdom af Haarslætninger af lys Farve var fæstet sammen i Nakken med mindre Omhu end Smag. Det syntes at falde hende naturligt at indtage maleriske Stillinger, og som hun sad der med Hovedet hvilende paa den ene Haand, syntes hun straks at falde i Øjnene og at være den, som man vilde vælge at henvende sig til, naar noget af Vigtighed skulde afgjøres.

Det var øjensynligt, at de ventede nogens Ankomst, idet de af og til lyttede, eller en af dem gik hen til Vindøjet og saa henad Vejen, eller rettere sagt Hjulsporet, som førte til Huset. Efter en længere Taushed sagde den ældre Dame:

„Det synes mig ufornuftigt af Eders Fader, at vove sig ud paa en saadan Ekspedisjon idetheletaget, og endnu mere urimeligt at blive saalænge borte. Politiet og Soldaterne kunde vist have gjort altsammen uden hans Hjælp, og han burde ikke udsætte sig for nogensomhelst Tilfældigheder med disse skrækkelige Vilde."

„Med det var Papa saameget om at gjøre at give dem et Eksempel," indvendte den smukkeste af de tre Piger. „Han sagde, at Soldaterne vilde være saameget aarvaagnere, naar han var med dem. Og deri tror jeg vist, Papa havde Ret?"

„Du vil nu aldrig indrømme, at Din Fader kan tage Fejl, Hellen; men sæt, at han aldrig kom tilbage levende, vilde Du da ogsaa tro, at han havde Ret?"

„Aa, kjære Mama, tal dog ikke saa," svarte den unge Pige," der er ingen Sandsynlighed for, at Kafferne angriber Soldaterne: de vil løbe sin Vej, saa fort de kan, saasnart de ser Rødkjolerne, stol paa det. Men Tys! der kommer Papa; jeg er vis paa det, for det er gamle Barons Gallop."

De løb alle henimod Døren for at se ud i Retningen imod Skogen og kom netop i ret Tid for at ønske en høj, graahaaret Mand velkommen, som havde steget af en heltigjennem engelsk udseende Hest.

„Kom ind, Papa, kom straks ind," raabte Pigerne, „Fortæl os, hvor Du har været og hvad Du har gjort. Har Du set Kafferne?"

„Men —" og en Sky af Frygt lagde sig over den unge Piges Ansigt, som vi har omtalt under Navn af Hellen — „hvor er Walter?"

„Aa, han befinder sig i bedste Velgaaende," svarte den gamle Herre, „og vil, haaber jeg, være istand til at give en bedre Beretning om Kafferne end jeg kan gjøre, Jeg har tilladt ham at forsøge en privat Ekspedisjon under en erfaren Fører og jeg sætter større Forhaabninger til ham end til de regulære Soldater. Men lad mig komme ind, saa skal I faa alle mine Nyheder at høre."

Medens Mr. Eagleton nød et dygtigt Ma[illegible] tid, som i en Hast blev sat frem, vil vi medd[illegible] i korthed hans tidligere Liv, og forklare, hvorle[illegible] han var kommet i sin nærværende Stilling.

Mr. Eagleton var den ældre af to Sønn[illegible] og kom i en Alder af fire og tyve Aar i Besid[illegible] delse af sit Familjegods, som dog var betydelig betynget med Panteheftelser. Hans yngre Broder havde ved hans Hjælp kjøbt sig en Plads i Armeen; hans Forfremmelse til Kaptejn havde han opnaad ved de samme Midler og fra den samme Kilde, og med denne Rang blev han kommanderet til det Gode Haabs Forbjerg.

(Forts.)

Storthinget.

Storthing den 29de Januar. (Fortsat fra Gaarsbladet.)

Post 8: Til 4 Afdelingschefer ved Distriktsøtropperne a 84 Spd. bevilges 336 Spd. aarlig. Post 9: Den forelagte Lønningsplan for udskrevne søfarende Mandskaber og for Distriktsøtropperne bifaldes (bifaldtes enstemmig). Post 10: 1) Til Tøimesteren, Kaptein Johansen bevilges som personligt Tillæg 150 Spd. aarlig; 2) Den foreslaaede Forhøielse af Kvarterpengene for Garnisonspræsten i Karljohansværn, 50 Spd., bevilges ikke; 3) Forøvrigt bevilges overensstemmende med den forelagte Gageringsplan aarlig 12,555 Spd. 48 ß, herunder indbefattet 1000 Spd. til Kvartertillæg for de til stadig Tjeneste kaldede Officerer. Post 11: 1) Til en Indrulleringschef i Christianssand bevilges aarligt 650 Spd., hvoraf 150 Spd. som Kvarterpenge; 2) Til Indrulleringsbetjentene i Søon og Namsos bevilges for Budgetterminen et Beløb af indtil 90 Spd. aarlig; 3) Til Godtgjørelse for Politimesteren i Tromsø samt Lensmændene i Nordlands og Tromsø Amter som Formænd i Distriktskommissionerne bevilges indtil Videre 885 Spd. aarlig; 4) Iøvrigt bevilges overensstemmende med den forelagte Gageringsplan for Indrulleringsetaten aarlig 6,379 Spd. 21 ß; 5) Til Udgifter ved Indrullerings- og Sessionsvæsenet bevilges aarlig 2000 Spd. Post 12: Til Generalauditøren bevilges som Gagetillæg for hans Forretninger ved Marinen 184 Spd. 22 ß aarlig. Post 13: Det udsættes med at fatte Beslutning angaaende de for Embedsmænd og andre Funktionærer i Marinen foreslaaede Lønstillæg indtil Bestemmelse af Storthinget er tat om de Lønstillæg, der for andre Embeds- og Bestillingsmænd maatte blive at fastsætte (enst. bifaldt). Post 14: Til Togter og Øvelser bevilges aarlig 46,600 Spd., deri indbefattet 1,600 Spd. til Stipendier for Officerer for at gaa i fremmed Tjeneste. Holmboe foreslog, af Hensyn til Fiskeriforholdene i Finmarken, at Bevilgningen skulde forøges med 10,000 Spd. Det vilde være godt, at have et Orlogsfartøi til at føre Opsyn. Sverdrup f[illegible]arede Komiteens Indstilling. O. J. Broch [illegible]andt det ogsaa gavnligt at holde et Orlogsfartøi i de finmarkske Farvande. Michelsen fremsatte det Forslag som subsidiært [illegible] Amtmand Holmboe, at der skulde tilføies, at [illegible] Orlogsfartøi mindst 5½ Maaned aarlig skulde sendes til Varangerfjorden. Efter en længere Debat bifaldes Komiteens Indstilling med 28 St., som stemte for Holmboes Forslag. Michelsens Forslag forkastedes med 65 eller 66 St.

Storthinget den 30te Januar. (Fortsat Behandling af Marinebudgettet.)

Man begyndte med Post 15: Bagger imødegik Sverdrups skarpe Kritik over Marinestyrelsen. Statsraad Haffner var en hæderlig Mand, om der end muligens manglede ham Administrationsdygtighed og Talent. Foreslog Sagen udsat og Statsraad Haffner samt Chefen for Karljohansvern indkaldt efter Grl. § 75, for at afgive Forklaring for Storthinget angaaende deres Bestyrelse. Broch paavegede, at Bagger havde overseet, at bestemte skriftlige Spørgsmaal maatte fremsættes til Besvarelse for de Indkaldte; men der forelaa ingen saadanne. Bagger havde tænkt, at Militærkomiteen skulde forelægge Spørgsmaalene. Broch paaviste atter, at det var liden Hjælp i Baggers Forslag, da Haffners hele Svar vilde blive Oplæsning af en Redegjørelse, hvorom ingen Debat i hans Nærværelse kunde finde Sted. Bagger tilbagekaldte sit Forslag indtil videre. Sverdrup fremhævede, at Regjeringen (som tidligere meddelt under vort Blads Kristianiaartikel) havde opført den betydelige Sum af 111,000 Spd., en flerdobbelt større Sum end nogensinde før forlangt eller bevilget, uden at give nogen Forklaring. Heri laa en Hensynsløshed ligeoverfor Storthinget og Tilsidesættelse af, hvad Regjeringen skyldede sig selv. Dette var ligesom Begyndelsen til alt det, der senere fulgte; det tydede paa en mislig Tilstand i Marinestyrelsen, som man kraftig maatte stride ind imod. Han godtgjorde af de forelagte Dokumenter, at den i Komiteens Indstilling givne Fremstilling var rigtig. Overskridelsen var mindst 74,000 Spd., efter hvad han kunde udfinde af flere Opgaver; der var, som Taleren nærmere udviklede, [illegible]und til at tro, at Overskridelsen var en god [illegible] større end nævnt. Summerne vare des[illegible]n anvendte paa en aldeles uforsvarlig [illegible]aade; for en stor Del vare de bortkastede [illegible] Fartøier, som der, efter hvad der var er[illegible]t, aldrig kunde blive Spørgsmaal om at [illegible] til Krigsbrug. Naar man nu Komiteindstillingen bemærkede, at Regjeringens Summer kun vare Overslagssummer, vilde han bemærke, at Regjeringen forlangte Summer støttede paa Sagkyndiges Undersøgelse; men naar Storthinget havde bevilget Summen, saa var man strax rede til at sige, at Overskridelsen ikke gik meget ud over, hvad Storthinget selv havde bevilget. Dernæst vilde han bemærke, at Vedligeholdelsesomkostningerne for de nu havende Fartøier tidligere maatte være større, end de nu; og havde Departementet i sin Besvarelse af Komiteens Spørgsmaal anført, at Overskridelsen var bevirket ved at Vedligeholdelsen af Marinens Fartøier skulde være større. De øvrige Grunde, Departementet havde anført gjennemgik Taleren derefter og paaviste deres Uholdbarhed. „Det var efter slig Begrundelse, at Regjeringen forlangte, at Storthinget uden videre skulde bevilge en rund Sum af usædvanlig Størrelse!" Naar Departementet havde paaberaabt sig, at Dampskibe vare kostbarere end Seilskibe at vedligeholde, saa fandt Taleren dog ved Gjennemgaaelse af Opgaverne, at der kun var en Post, som stod i Forbindelse med Skibenes Egenskab af Dampskibe. Taleren gjennemgik flere Opgaver og paaviste deraf, at Marinebestyrelsen havde skaltet vilkaarlig med de bevilgede Penge. Det maatte være Marinedepartementets Chef, man her maatte holde sig til. Man pleiede ikke at give Decharge for Overskridelse af den Art og Størrelse. Disse beklagelige Misligheder viste tilbage paa Forholde af langt større Udstrækning, men som ikke fuldt kunde oplyses af Dokumenter og Tal. Tidens politiske Forholde vare usikre og Søvaabenets Udvikling i en saadan Gjænge, at man krævede mere af en Marineminister end at være en ordinær Embedsmand, der understrev, hvad der forelagdes ham. Han vilde fremsætte Marinebestyrelsens mislige Plan for Søkadetakademiet som et oplysende Exempel paa den raadende Mangel paa Indsigt; man vilde organisere Skolen saaledes, at den kun skulde være aaben for Intelligentsens, de Konditioneredes Børn; men sandelig, det var ikke fra disse Dannedes Nækker, at Fædrelandet ventede de Genier og Karakterer, som kunde blive dets Redningsmænd i Farens Stund. Og saaledes var det galt ordnet paa alle Kanter. Derfor maatte man omorganisere det hele Stel; det var vistnok rettest, at vi fik en civil Mand i Spidsen for denne Styrelsesgren. Taleren behøvede ikke at opregne flere Exempler paa Misligheder og Mangler. Dog en Ting vilde han anføre: Departementet havde i Naivitet forlangt Bevilling ifølge en Lov om Indrulleringen, som var ophævet for længe siden; ja Departementet var endog uvidende om, at Finmarkens Amt var delt! Der var Urede overalt. Man maatte standse dette Uvæsen, og ikke bevilge store Summer for at opretholde og styrke det. Der var kastet bort 130,000 Spd. paa Fregatten St. Olaf med det Udbytte, at den nu var bleven mere ubrugbar end før. Naar ikke Pengene vare kastede bort i 100,000vis var dette ikke Marinebestyrelsens Fortjeneste. Han haabede tilstrækkelig at have bevist, at der var Sløvhed og Mislighed tilstede. Aschehoug havde sagt, at det var uretfærdigt at dadle en Mand, som ikke var nærværende. Men Grl. havde sagt, at Statsraaderne vare ansvarlige, og enhver, der kjendte noget til den offentlige Ret, viste, at det var paa denne Maade, at Kritiken skulde føres. Personligt Hensyn til vedkommende Statsraader maatte ikke gjøre sig gjældende her. Det viste en svag Evne til at skjelne mellem Retfærdigt og Uretfærdigt at komme med slige Ytringer som Aschehoug, og at paatage sig den krænkede Retfærdigheds Fagter var latterligt. Taleren havde tidt havt de mest tirrende Opfordringer til at tage personlig Hævn: han vilde minde om, hvorledes man havde optraadt ligeoverfor ham, da han under den forrige Armeestyrelse som Thingmand var nødt til at tale og virke, og dernæst, hvorledes havde ikke Smudspressen i Aarrækker systematisk forfulgt, bagvadsket ham og givet forvrængte Fremstillinger om hans offentlige Færd? Men han havde behersket sig og søgt at holde sig til Sag istedetfor til Person. (Forf.)

Blandinger.

Mange Slags Fædreland. Den kgl. norske Regjering nævner i sin Indstilling til det nye Unionsforslag Norge som vort „særskilte Fædreland". Hvormange Fædreland, Regjeringen har udgrundet, vide vi ikke. Men vi have, for at hjælpe vore Landsmænd til en mulig Forstaaelse af hint mørke Sted i den kgl. norske Regjeringsindstilling, udfundet, at der kan være adskillige Fædreland foruden „gamle Norge", nemlig: 1) Det, som Theologerne kalde vort „sande" Fædreland; 2) saa have vi Skandinavernes „nordiske" Fædreland; 3) dernæst Amalgamisternes (Samrøringsmændenes) Fædreland, „Halvøen"; 4) saa have vi det „særskilte" Fædreland, som nemlig i Egenskab af særskilt er den norske Regjerings; 5) og endelig det „verdensborgerlige" Fædreland, som menes ved den gamle Sætning, at Fædrelandet er overalt i Verden, hvor man trives godt (patria ubi bene). Kan Nogen hitte paa flere, vil det være af stor Interesse.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret, som igaar var NV for Skotland, er gaaet mod NO. Barometret stiger i det sydlige Norge. Himmelen er overskyet. Vinden frisk til stærk; Sydlig til SVlig i det sydlige Norge. Stille nordenfor Stat, stærk SV i Bodø. Temperaturen er meget høi efter Aarstiden. Stormvarsel blev igaaraftes sendt til Nordland og Lofoten. Udsigterne ere til sydvestlig Vind, muligens med opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 31te Januar (Kl. 7—10) gives: **Juleaften,** Vaudevillebagatel i 1 Akt af David Habel; til Slutning: **Reisen til China,** Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af E. V. Ramsøe.

Mandag den 1ste Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Med Tilladelse Frue,** Lystspil i 1 Akt af Labiche og Delacour; til Slutning: **Engelskmænd i Indien,** Skuespil i 2 Akter, frit efter det Engelske ved M. Goldschmidt.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hofgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3.

S. Brun,
Sognepræst.

Bøger.

Skriftetaler

af
Norske Geistlige.
Samlede og udgivne ved
J. N. Skaar og T. Thygesen.
Pris 60 ß, indb. 80 ß.
Jacob Dybwad.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Dhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Dhr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Galdesæbe

anvendbar ved
kold Vadskning
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslags Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck.**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stempleś frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.
hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stk. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

En smuk Hund.

En sjelden smuk og god Fuglehund ønskes solgt snarest mulig. Exped. anviser.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af
Axel Bøckman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.
Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Tilleie.

Smuk Udsigt.

I den fritliggende Hjørnegaard No. 29 i Pipervikens Strandgade er fra Vaaren tilleie en **nyopusset, hyggelig Familiebekvemmelighed** paa 4 Værelser, Pigekammer og Kjøkken samt gode Loft- og Vedrum. Leien er 170 Spd aarlig. Bekvemmeligheden kan, om ønskes, tilflyttes **snart.** Man henvende sig i 2den Etage hos Bogholder Halvorsen.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The-** og **Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punschebollér, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke. **De Coninck,**
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Exemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.
„Dagbladets" Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 26. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 1ste Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vee, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Baaler, Haabol, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Valle og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 31te Januar. I et Telegram til „Kreuzzeitung" fra Paris heder det, at der er modtaget Efterretning fra Athen om, at Grækenland har givet efter for Konferensbeslutningen. Herrehuset har henvist Dekretet om Beslaglæggelsen til Behandling af en speciel Komite. Deputeretkammeret har efter en yderst heftig Debat vedtaget Kommissionens Indstilling om Beslaglæggelse for Exkurfyrstens Vedkommende.

Stockholm, 31te Januar. Den danske Minister Grev Plessens Bal igaaraftes var glimrende. Hele Kongefamilien var tilstede.

Konstantinopel, 31te Januar. Ifølge Efterretninger fra Athen er Ministeriet delt i to Partier, idet 4 Ministre ere for og 3, deriblandt Bulgaris, ere imod Konferensbeslutningens Antagelse.

Folkebladet og Indvandrings-Spørgsmaalet.

I sidste Nummer af „Norsk Folkeblad" har en Anonym anmeldt et nyt Skrift af Prof. L. Kr. Daa: „Har Germanerne indvandret til Skandinavien fra Nord eller Syd?" Dette Spørgsmaal finder Anmelderen saa fyldestgjørende besvaret, at „det vel overhovedet ikke længere kan benegtes, at Prof. Daa jo har Ret, naar han finder den munchske Indvandringstheori høist usandsynlig". Uagtet vi efter de Argumenter, Anmelderen anfører som Daa's, endnu er langt fra at føle os overbeviste, vil vi dog vente med enhver Dom over Professorens Resultater, indtil vi har seet Skriftet. Det er for det første kun Anmelderen, vi har at gjøre med.

Medens Prof. Daa, som det lader, ved personlig at befare de Strøg, hvorigjennem Munch lægger vore Forfædres Vei, vil vise Umuligheden af at komme frem der for Nordmændene, finder Anmelderen at burde møde Munch paa hans eget Felt, det historiske og sproglige. Da dette i denne Strid er noget usædvanligt, skal vi for de Læseres Skyld, der ei ser Folkebladet, aftrykke hans Bevisførelse og dertil knytte nogle Bemærkninger.

„Ligesaa usandsynlig som denne Vei (Landveien nordom den botniske Bugt) er, finder ogsaa Prof. Daa den anden at være, nemlig Søveien det hvide Hav. Foruden de af Professoren derimod anførte Grunde, skal ogsaa Anmelderen tillade sig at komme med en, som, saavidt vides, ikke tidligere har været anført, men desuagtet tør fortjene Paaagtelse. Efter Munchs Theori kom Germanerne vandrende sammen fra det indre Rusland og fik saaledes først Anleoning til at lære Søfart at kjende, da de kom til Østersøens Kyster. Efterhaanden som de kom did, drog de, ifølge Munchs Lære, over Havet, det ene germaniske Folk efter det andet. Det yderste Led af denne Kjede mod Øst dannedes af vore Forfædre, der ikke naaede saa langt frem som til Østersøen, men i deres Fremrykken mod Vest ved indtrufne Omstændigheder var bleven forsinket, „saa at der mellem dem og de sidst over Havet bortdragne Stammebeslægtede (de øvrige Germaner) opstod et ikke ubetydeligt Mellemrum, der udfyldtes af tschudiske Folk." (Munch, det norske Folks Historie, I. 42). Idet vore Forfædre saaledes blev afspærrede fra deres Stammebeslægtede, kom de ikke frem til Østersøen, men til det hvide Hav. Da de tidligere kun havde vandret tillands, maa det formodes, at de først her lærte Havet og Søfart at kjende. Men i dette Tilfælde bliver det uforklarligt, hvorledes deres Betegnelser for, hvad der hører med til Søfart, kan være saa fuldstændig de samme, som de tilsvarende hos Tyskerne. Som saadanne Udtryk kan exempelvis anføres: Skip = Schiff, bátr = Boot, segl = Segel, roðr = Ruder. At vore Forfædre havde faaet disse Ord fra sine vestlige Stammebeslægtede, førend de kom frem til Havet, er usandsynligt, da de ikke havde Brug for dem, førend de selv begyndte at fare tilsøs, og om de end havde faaet dem, bliver det vanskeligt at skjønne, at de havde bevaret Benævnelser paa Ting, som de ikke kjendte af egen Erfaring, uforandret gjennem Tiderne, indtil de kom frem til Hvidehavet og der fik Brug for dem*). Ligheden i Sømandsudtrykkene lader sig derimod let forklare, naar vi antager, at vore Forfædre i længere Tid har boet sammen med sine Stammebeslægtede ved Havet, f. Ex. i Nordsø- og Østersølandene, og at de, først efterat de i Fællesskab med disse havde lært sig op i Sømandskunst, efterhaanden trak sig længere og længere op mod Nord, indtil de fik sat sig i Besiddelse af hele Norge. Det kan vel overhovedet ikke længer benegtes, at Professor Daa jo har Ret, naar han finder den munchske Indvandringstheori høist usandsynlig."

Anmelderen kjender altsaa den overordentlige Betydning, Sprogsammenligningen har for Ethnografien og Oldhistorien, og han føler aabenbart den uhyre Overvægt, som Munch netop som den store Sprogmand har ligeover for alle sine Modstandere; men idet han vil gjøre ham Kunsten efter, viser det sig klart, hvor lidet han kjender Farerne ved den Slags Undersøgelser. At slutte af et og samme Ords Forkomst i to Oldsprog, at de to Folk kjendte Tingen, før de skiltes ad, er fuldt berettiget; men det omvendte gaar ei an. Af den Omstændighed, at Grækerne og Romerne har ganske forskjellige Ord til at betegne Mast, Seil, Raa osv., tør ei drages den Slutning, at de ei havde disse Ting, da de endnu var et Folk; heller ikke tør man sige, at vore Fædre og Tydskerne for sin Adskillelse var ubekjendte med Mastens Brug, fordi de første kaldte den sigla, de sidste Mast.

Det er altsaa allerede temmelig voveligt af Anmelderen at benegte Skibsbrug for den Tids Vedkommende, da Germanerne og deres sydlige Frænder boede i samme Pauluner, om der end ikke fandtes Fællesskab i Gloser, der kunde bevise Fællesskab i Brug. Men trods Anmelderens Benegtelse finder vi ligesaa mange Overensstemmelser i Sømandsudtryk mellem de gamle Nordmænd paa den ene Side og Romere og Grækere paa den anden, som mellem de to sidstnævnte indbyrdes. Vi skal kun nævne det oldnorske naust af samme Oprindelse som det latinske navis og det græske naus; heraf forklares ogsaa Nøatun, Njørds Bolig; fremdeles det oldn. ár (Aare), lat. remus og gr. eretmos. Hermed er da Anmelderens Paastand, at „Germanerne ikke kan have kjendt Sjøfart, før de skilte sig fra sine indo-europæiske Stammebrødre, da de ikke synes at have faaet herhenhørende Udtryk fælles med dem," tilstrækkelig gjendreven og dermed hele den derpaa byggede Bevisførelse.

Den øvrige, ikke sproglige Del af vor Anmelders Ræsonnement, er høist besynderlig. Det er ham utænkeligt, at Folk, der ei staar i direkte Berørelse med Havet, kan have Brug for eller endog blot Navn for saadanne Ting som Skib**), Baad, Seil og Aare; alt dette var „Ting, som de ikke kjendte af Erfaring" den Tid, de boede i det indre af Rusland. Efter Anmelderens Methode kan nemt bevises, at Østerdølingen og Totningen, der har hine Ting og Navnene, derfor bor ved Havet, eller, om man vil, at de mangler dem, fordi de ikke bor ved Havet. Eller maaske vil Anmelderen indbilde Folkebladets Læsere, at Rusland i gamle Dage var en vandløs Sahara, og at dets Indsøer og store Elve er en Skabning af vor Tid. Ved at blade lidt længere i Munchs Historie vilde han have fundet Beretninger af samtidige græske Skribenter om de gamle, germaniske Russer (vore Fædres nære Stamforvandte), hvis Rige strakte sig sydover til Djnepr; de seilede engang nedover denne Elv paa 200 Fartøier, tog Veien over det sorte Hav og angreb selve Konstantinopel.

Vi tror herved at have vist Anmelderens Argumenter mere „Paaagtelse", end de billigen kan gjøre Krav paa. Men sørgeligt er det, at et Blad, der læses af Tusender, har saa liden Agtelse tilovers for vore gjæveste Historikere, at det mener, at deres i Aarrækker overveiede, paa det mest omfattende Studium grundede Lærebygning, kan omstyrtes ved en Række tomme Talemaader og et paataget Skin af Lærdom.

Sigurðr.

*) Vore Fædre brugte dette Ord selv om den mindste Baad.

**) At Ligheden skulde skrive sig fra det fælles indo-europæiske Ursprog, kan ikke antages, da de nævnte Ord, saavidt vides, ikke gjenfindes i noget andet indo-europæisk Sprog, ligesom de ogsaa aabenbart hører til et betydeligt senere Trin i Sprogudviklingen. „Overhovedet kan Germanerne ikke have kjendt Søfart, før de skilte sig fra sine indo-europæiske Stammebrødre, da de ikke synes at have faaet herhenhørende Udtryk fælles med dem".

Militærvæsenet.

Blandt al den Raaddenhed, som i Aarhundreder har opdynget sig i alle de gamle Europæiske Monarkier, indtager Nutidens militære Forholde en ikke underordnet Plads.

Fyrster og Potentater opdrages til Militære, lever som Militære, dør som Militære (dog ikke paa Valpladsen) og have ofte ikke andre Interesse end de militære. Landene ere snart sagt blevne til store Kaserner; Soldater er bleven Fyrsternes Legetøi og Folkenes Plage — Parader, Exercitier og Lystleire de store Begivenheder. Større og større Soldatermasser opelskes; større og større Summer kræves idelig til at underholde dem; Statsgjælden forøges uhyre, og Folkene paalægges alt tungere og tungere Byrder; tusinder og atter tusinder af nyttige Hænder tages fra Livets fredelige Sysler for i Barakker og Kaserner at demoraliseres.

Saadant er i Korthed Billedet af fast hver Europæisk Stat. Unaturlig og fordærvelig i Tidens Længde er en saadan Tilstand for ethvert Samfund.

Skulde saa ogsaa vi være med paa alt dette; skulde ogsaa vi i vor Lidenhed og Fattigdom prøve paa at spille Stormagt! For de Stater, der ligge midt oppe i den Europæiske Politik, kan der jo altid findes en og anden Undskyldning. Men vi, der bebor et Land, som ligger i en Udkant af Kloden, som har en heldig afsluttet naturlig Begrændsning, og hvis kouperede, klippefulde Natur gjør det forholdsvis let at forsvare os, vi har ingen saadan Udskyldning, vi bør afholde os fra at følge denne Fordærvelsens Strøm. For os bør der kun være Tale om Forsvar, ikke om Angreb. Og et haardført Folk, der forstaar at bruge Riflen, maa uden mange af disse vidtløftige og kostbare Apparater som Traditioner har paaheftet os, kunne forsvare et saadant Land. Vel vide vi, at Militære, især de ortodoxe Militære, latterliggjør Militærsystemer, saadant som Schweitzernes, og vi agte her heller ikke at anstille Forsøg paa at forsvare samme, men vi ville kun fremholde, at historiske Kjendsgjerninger ikke kan afvises eller forkastes. Begivenhederne i Spanien og Tyrol i Begyndelsen af dette Aarhundrede, navnlig i sidstnævnte Land, hvor en Fransk Marschal maatte strække Vaaben for Tyrolske Bønder, viser os hvad et Bjergfolk formaar, naar det gjælder at værne om egen Arne. Vi behøve Rifler og Kanoner, men vi behøve ikke alle disse kostbare Greider, som i Virkeligheden ere unyttige, og som sluge Midlerne saaledes, at der bliver Lidet igjen til de nyttige. Hvad skal vi f. Ex. med Kavalleri, (i Krigstid maatte vel et Par hundrede ridende Ordonantser være tilstrækkelige) — hvad skal vi med mange Orlogsskibe til i fjerne Farvande „at beskytte Handelen og vise Flaget", som det heder — hvad skal vi med alle disse udstafferede Uniformer, med alle disse Fjedre, Baand, Stjerner, Forgyldninger og Forsølvninger, med alt dette Glitter, som sluge mange Penge, og som der efter en Times Kamp eller en Dagmarsch i Uveir er lidet eller intet igjen af!

Det er paatide, at vi ophøre at ride denne militære Kjephest, ihvor kjær den end maatte være paa mange Steder; det er paatide, at vi ophører at føde den med rigelige Midler, især da den viser sig altid at blive lige mager.

y.

Kristiania, den 1ste Februar 1869.

Dersom Statsstyrelsen er til for Folkets Skyld, maa Storthingets Dom over en Statsraads Embedsfærd have den største Vægt. Det iforgaars faldne Mistillidsvotum imod Statsraad Haffner, burde derfor ikke efterlade nogen Tvivl om dets Følger. Vi maa for skarpt at opfatte Betydningen af dette Skridt af Storthinget paapege, at Statsraad Haffners Hæderlighed og Dygtighed staar aldeles uanfegtet; der kastes ikke nogen Skygge paa hans Karakters Oprigtighed og hans Ridkjærhed. Dernæst maa det bemærkes, at blandt de 32, der stemte mod Sverdrups Forslag, findes Mænd som Broch, Christiansen m. Fl., der i ikke synderlig Grad vare uenige hverken i Mistillidsvotumets Begrundelse eller dets Form. Det er derfor stærkere end det ved første Øiekast paa Afstemningen skulde synes. Og endelig hørtes der ikke fra nogen Kant i Thinget mindste Hentydning til, at Storthinget skulde mangle Berettigelsen til at udtale sig som skeet eller Forsøg paa at drage Mistillidsvotumets Virkning i Tvivl. Som vi ogsaa i Lørdags bemærkede, har Regjeringen selv tidligere erklæret, at den bøier sig for et Mistillidsvotum fra det samlede Storthing; det var kun mod Odelsthingets Beføielse, at Regjeringen i 1860 gjorde Indsigelse. Sagen er den, at Erfaringen tilfulde har godtgjort, at det hjælper lidet, at Storthinget har en bevilgende og kontrollerende Myndighed, naar den ikke respekteres af Statsraadets Medlemmer, og naar disse anse sig hævede over de Grundsætninger, den oplyste Folkemening udtaler gjennem Nationalforsamlingen. Man kan gjerne og længe nok tilbagevise Talen om en parliamentarisk Regjering som en laant Talemaade fra den engelske Forfatning. Men man drives dog ubønhørlig hen mod den Opfatning, at den bedste Regjering er den, som fyldestgjør den almindelige Mening, og at den bedste Mand til at styre en vigtig Gren af vore offentlige Anliggender er den, som overtager den med Bevidstheden om sit Ansvar ligeoverfor Storthinget og i Følelsen af at hans Forvaltning kun udgjør en enkelt Del af den offentlige Virksomhed, Folkets Selvstyrelse har sat i Gang. Uden Samarbeide og gjensidig Forstaaelse mellem Statsraaderne og Storthinget vil der aldrig blive Fasthed og Styrke i nogen Styrelse.

Men det kan maaske være vanskeligt for den nuværende Regjering, naar Haffner fratræder, at finde et nyt Statsraadsemne, som foruden den fornødne Dygtighed til at staa i Spidsen for vort Søforsvarsvæsen, derhos kan styrke Regjeringens minkende Tillid hos Folket, og som paa samme Tid har Bøielighed nok til at kunne gaa ind i en Regjering med de Grundsætninger i den indre og ydre Politik, som Haffner og Meldal samtykkede i, da de som nye Mænd fulgte Stang ind i Hans Majestæts Statsraad efter det sørgelige Udfald af Statholderstriden i 1861. Unionsforslaget hænger nu som et Damoklessværd over vore Statsraaders Hoveder. Muligens ville de derfor finde det klogest, at bringe Haffner som et Sonoffer til de fortørnede Guder, og henvende sig til en ny Mand, som kan tilføre Regjeringen nogen Tillidens Styrke hos Nationen. Qui vivra, verra (Den som lever, vil faa se det).

Udlandet. De sidste Blade meddele ingen særdeles Nyheder. Fra Konstantinopel skrives under 16de Jan. til L'Ind. belge: „Skulle vi have Fred eller Krig? Saaledes lyder det Spørgsmaal, som vi nu forelægge os, medens vi frygte for, at Konferentsen fører os til Krig. I denne Henseende ser man langtfra Sagerne

i et saa gunstigt Lys her i Konstantinopel som flere europæiske Blade, ikke heller deler man den Tillid, som nogle Kabinetter paatage sig, naar de erklære sig visse paa, at Vanskeligheden vil blive løst ad diplomatisk Vei. Om ogsaa Konferentsen bliver enig om et Forslag til et Forlig, vil Tyrkiet ikke slaa noget af i sine Fordringer til Grækenland. For nogle Dage siden blev de paagjældende Gesandter anmodede af deres respektive Regjeringer om at raade Porten til at afholde sig fra enhver aktiv Optræden imod Grækenland, indtil Konferentsen havde sluttet sine Møder. Da denne Meddelelse gjordes Storvisiren Ali Pascha, tilføiede en af Gesandterne til yderligere Forklaring af det foretagne Skridt, at en saadan passiv Holdning var nødvendig for at lette Konferentsen det Hverv, som det var blevet den paalagt at udføre. Storvisiren tog heftig tilorde i Anledning af denne Ytring: „Det vilde være rigtigere at sige: det Hverv, som Konferentsen har paataget sig," svarede han; „thi Ingen af os eller af Grækerne har givet Magterne Fuldmagt til at ordne vor Strid. Porten er af Føielighed imod de venskabelige Hoffer gaaet ind paa Forslaget om en Konferentse, men uden derfor at opgive sin Ret med Hensyn til de Forholdsregler, som vi have taget, eller de yderligere Forholdsregler, som vi hvert Øieblik kunne se os nødsagede til at tage overfor Kongeriget Grækenland. Vi have frivillig indført Formildelser i Bestemmelsen om Grækernes Udvisning; men vi fastholde denne Bestemmelse i Principet, og vi kunne ikke indlade os paa, at Konferentsen binder vore Hænder, indtil den har opnaaet et Resultat." Grækerne skal paa deres Side være aldeles bestemte paa ikke at laane Øre til Nogen og at drive Sagerne til Krig, hvilket Forsøg der end gjøres paa en Ordning, ja, de ville ikke engang vige tilbage, selv om man truer dem med et materielt Tryk. Denne djerve Tone synes imidlertid i de allersidste Dage at være bleven afløst af større Forsigtighed, eftersom formodentlig Stormagternes Tryk tiltager. Man taler endog om et Ministerskifte, hvorved formodentlig Krigspartiet vil blive nødt til at gaa af.

Hvad den engelske Presse angaar, saa er den nu saa temmelig enig om, at Konferentsen Intet har udrettet. Spectator siger om de af Diplomaterne til Grækenland forkyndte folkeretlige „10 Bud": „Der gives ingen Magt i Europa, der ikke har handlet stik imod de i Konferentse-Protokollen for 100de Gang udtalte folkeretlige Sætninger, uden derfor at have tvivlet paa deres Gyldighed". Economist siger: „Har ikke Frankrige havt Del i den italienske Bevægelse mod Østerrige i 1859? Har Garibaldi ikke havt en Støtte i England? Kunne Rusland og Østerrige fritages for Anklage for at have konspireret i de tyrkiske Donaulande? Og stod Østerrige og Preussen ikke bag det slesvigsholsteenske Oprør mod Danmark? Det er ikke Andet end Komediespil, naar de samme Magter nu prædike Moral for Grækenland, en Moral, som de selv aldrig have fulgt eller agte at følge. Grækenland kan derfor uden videre underskrive Erklæringen, uden at Nogen vil kunne paastaa, at der er tilveiebragt en Forsoning mellem de stridende Parter.

Mellem Grækenland og Spanien pleies der Underhandlinger om gjensidig at anerkjende hinandens Regjeringer. Foruden Baiern stod kun Isabella den Anden tilbage med at anerkjende Kong Georg.

General Cialdini har opholdt sig flere Dage i Madrid, og Rygtet om, at han skal erstatte den tidligere italienske Affending, Grev Corti, dukker atter op. Foreløbig vender han imidlertid tilbage til Italien, men lægger ifølge franske Blade Veien over Paris, hvilket neppe er uden Forbindelse med politiske Planer. Det er afgjort, at han har pleiet Underhandlinger med flere af Ministrene og særlig med Prim. Disse Underhandlinger skulde have omhandlet Hertug Amadeus af Aostas Thronkandidatur, som Prim og de fleste af Progressisterne ere stemte for. Times's Korrespondent siger i denne Anledning: „Man kan allerede anse det for en Ulykke for en Fyrste, naar hans Navn bliver nævnt i Forbindelse med den spanske Throne; hvis man havde ham mistænkt for at ville skjæle Kronen, kunde han ingen værre Medfart faa. Hertugerne af Montpensier og Aosta vilde ikke finde sig synderlig smigrede, hvis de saa de Vrængbilleder, hvori den spanske Presse fremstiller dem, og de vilde neppe blive beroligede ved at høre Madrids Borgemester Rivero sige: „For Øieblikket er Republiken en Umulighed", og deraf slutte, at de kun i et Par Aar ville komme til at fungere som et glimrende Legetøi. Forrest haster den provisoriske Regjering slet ikke med at løse Thronfølgerspørgsmaalet. Man tror, at den vil foreslaa Kortes et Triumvirat, bestaaende af Rivero, Prim og Olozaga, der skal overtage Ledelsen af Regjeringen, og som fremfor Alt skal sørge for Dannelsen af en kraftig Administration, under hvis Beskyttelse senere Thronfølgervalget kunde gaa for sig uden Uroligheder".

Dronning Victorias Tilbagekomst til Windsor antages at ville finde Sted mellem den 15de og 20de Februar. Prinsen af Wales's Børn ere ankomne til Osborne og forblive under Dronningens Varetægt indtil Prinsen og Prinsessen komme hjem.

Den engelske Kanonbaad „Dryad" stødte udfor Johanna paa den ostafrikanske Kyst paa et Slaveskib, som den entrede efter en to Timers Jagt. Skibet var temmelig stort og havde 190 Slaver indespærrede i sit Rum. Der vare Mænd, Kvinder og Børn og de fleste af dem i en saa sørgelig Tilstand, at Matroserne maatte bære dem fra det ene Skib til det andet.

Sverige. Den 27de Januar fandt en ivrig Debat Sted i Rigsdagens 2det Kammer i Anledning af et fra Hr. Ola Jønsson fremsat Forslag om, at Rigsdagen hos HS. Majestæt skulde anholde om, at en Komite maatte blive nedsat for at undersøge Kronens Ret til faste Eiendomme i Skaane. Debatten dreiede sig egentlig om, hvorvidt Forslaget skulde sendes til Utskott eller strax afvises af Kammeret; men herved kom man uvilkaarlig ind paa de reale Spørgsmaal, hvortil Forslaget gav Anledning. Hr. v. Troil, til hvis Mening ogsaa Bergstrøm, Herrle, Bjørck, Nibbing, Hedlund og Ridderstad sluttede sig, udtalte sig for, at Forslaget strax skulde afslaaes; han fandt nemlig, at Strid om Eiendomsret udelukkende burde behandles af Domstolene og ikke kunde bevirke Foranstaltninger fra Rigsdagens Side. Skulde Sagen sendes til Utskott og siden forhandles i Rigsdagen, var det meget at befrygte, at de Opviglere, der havde forført de skaanske Bønder til at nægte Opfyldelsen af dens kontraktmæssige Forpligtelser og til at trodse Øvrigheden, vilde benytte sig af denne Omstændighed til at indbilde Bønderne, at Rigsdagen nu havde taget sig af dens Sag, og at de derfor burde fortsætte sin Trods mod Øvrigheden. Derimod troede Forslagsstillerne og med ham Dhr. Rosenberg, J. Påhrsson, P. Nilsson, S. Nilsson og C. A. Larsson, at Sagens Behandling i Rigsdagen netop vilde virke beroligende. Den foreslagede Undersøgelse vilde ikke blot være uskadelig, men ligefrem nyttig; thi skulde den godtgjøre, at Kronen var rette Eier til visse Eiendomme, saa havde den jo været befoiet nok; skulde den derimod vise, at de almindelige Forestillinger herom var ugrundede, saa vilde jo Vildfarelsen derved bortryddes. Ved at sende Sagen til Utskott, vilde man under et faa samlet alle de Grunde, som kunde anføres for at vise det Ubeføiede i Troen paa Kronens Eiendomsretttigheder, saa at selv de stivsindede skaanske Bønder maatte faa Rede paa Tingen. Disse, især af S. Nilsson og C. A. Larsson, fremførte Argumenter lod til at virke betydeligt for Stemningen, og Resultatet blev, at Forslaget med 82 Stemmer mod 81 besluttedes sendt til Utskott. Under Debatten gav Grev A. Posse en Skildring af Urolighederne i Skaane og den Andel, som den afskedigede Korporal Tullberg, Pigen Mätte Märtensdatter og Skandalbladene har havt deri. Finantsministeren oplyste, at der fra forskjellige Herreder i Skaane var indkommet ikke mindre end 256 Ansøgninger fra Forpagtere af Gaarde og Pladse, om at Eiendommene maatte tillægges Kronen og Forpagtningsafgiften hæves; i alle Tilfælde havde Fordringerne ved nærmere Undersøgelse vist sig ubeføiede. Finantsministeren mindede tillige om, at Kronen havde opgivet alle Fordringer, der var ældre end fra 1795.

Om den egentlige Aarsag til Urolighederne var forresten Meningerne delte. Hr. Rosenberg troede, den laa i den almindelige Misnøie over det Tryk, Bønderne paa mange Steder var underkastet; uden det vilde en Tullberg intet udrettet; en Opfatning, som gav Hr. Hiesta og andre Anledning til at bemærke, at i saa Tilfælde burde Klagerne afhjælpes ved en Lov, der ordnede Forholdet mellem Eier og Bruger af Jord. Hr. S. Nilsson angav derimod som Hovedaarsag den hos Almuen traditionelle Forestilling, at Jorden uretmæssig var den fratagen, og det blev indlysende nok, hvordan saadanne falske Forestillinger kunde opstaa og rodfæste sig hos Almuen, de grundige Oplysninger som Dhr. v. Troil, Bjørck og Hr. Bergstrøm gav om, hvordan Retten til Jordeiendom var opkommet i Danmark, og om den forskjellige Maade, hvorpaa Forholdet havde udviklet sig der og i Skaane efter dets Adskillelse fra Danmark.

Literatur. En ung Forfatters første Arbeide er for kort Tid siden udkommen: „Hun kommer nok!" en norsk Bondenovelle af Cornelius Steendahl. Fortællingens Indhold er i Korthed følgende: Ragnhild er eneste Datter af den rige Lars Hopen. Imod sin Faders Villie forelsker hun sig i en fattig Gut, Halvor, hendes Barndoms Legekammerat; han frier, men faar Afslag hos Faderen. Ragnhild bliver derover syg, men kommer sig. Et Forsøg, som Halvors Moder (hvem Lars har holdt af i gamle Dage) gjør for at faa den Gamle til at give efter, mislykkes. De Unge træffes atter, men den Gamle overrasker dem: „Han hørte dem tale og saa dem sidde der. Han bed sig i Læberne og knyttede Hænderne, saa det gjorde ondt, for ikke at lade sin Harme bryde ud. Han stod stille for at høre.

„Han er haard, Far din," sagde Halvor. „Hvad skulle vi gjøre?" — „Vi faa vente," mente Ragnhild. — „Saa du spekulerer paa min Død!" mumlede Gamlingen bag Træerne. Derpaa var der en Stund stille. „Du vil ikke glemme mig imens?" spurte Halvor bedende; „du vil ikke tage nogen anden?" — „Hvor kan du spørge om Sligt, Halvor?" svarede hun og saa ømt paa ham. Saa var der igjen stille.

„Men han kunde tvinge dig," sagde saa Halvor igjen. „Nei, tvinge mig til at tage nogen anden end dig skal han aldrig!" svarede hun meget heftig. „Nei, tvinge mig skal han aldrig! Før skal —„ det knak i en Gren ved Siden af dem. Begge sprang de hurtig op, og Lars stod foran dem, mørk og ond.

„Saa tag ham, tag ham!" raabte han rasende. „Jo, det er en Datter, jeg har! Saa du regner paa, at jeg skal himle, for at du kan drage ham og Mor hans ind her! Tag ham, siger jeg, tag ham! Gaa du med ham og søg Føden rundt Bygden, men prøv aldrig paa at komme her mere! En Datter, som spekulerer i min Død, har jeg ingen Brug for". — Det sker, som han siger. Hans Datter forlader ham. Halvor og Ragnhild gifte sig og leve i Kjærlighed, skjønt fattigt, i en liden Stue i en afsides Bygd. Saa gaar Tiden hen. Baade den gamle Lars længes efter Datteren, og de Unge efter Faderens Samtykke. Men hin er for stolt til at ville gaa til dem, og de tør eller vil heller ikke rigtig gjøre Begyndelsen. Endelig giver Halvor sin Kone Løfte om at gjøre det forsonende Skridt. Næste Dag skal de reise for at besøge den Gamle. Da indtræffer om Natten et stærkt Uveir, et Sneskred løsner, Halvors Hytte træffes, og Beboerne omkomme. Da man næste Dag bringer den gamle Lars Bud fra Datteren, tror han, hun endelig kommer, og Forsoningens Time er slaaet. Da bæres hun ind død — og saaledes „kom hun endelig!" Fortællingen endes derpaa med en angrende Forsoning mellem de gamle Forældre, Lars og Berthe, Halvors Moder, ved Børnenes Grav.

Som man af denne korte Angivelse af Hovedindholdet kan se, og maaske ligesaa meget af de forhen citerede Stykker af Fortællingen, vil Læseren formodentlig faa det Indtryk, at dette Arbeide ikke er meget originalt. Det er heller ikke Tilfældet. Vi beklage det. Enhver maa sætte stor Pris paa, at vort Folks Bondeliv bliver sandt skildret og med Kjærlighed fremstillet i alle sine Egenheder og Afskygninger med Naturtroskab og uden tendentiøse Bitanker; det er derfor en Glæde at se, at vore unge Forfattere arbeide paa dette Felt, at sige, naar de virkelig bidrage til at bringe noget Nyt frem. Men vi maa udtale — og det forekommer os, at det nu er Tiden, at det bliver udtalt med Styrke —, at det norske Bondeliv har mange andre karakteristiske Sider end de, som af en enkelt genial Digter i de sidste ti Aar er udhævede, og at navnlig en Fortsættelse af dette Slags Fortællinger (Bondenovellerne) med blot og bar Efterligninger af Bjørnstjerne Bjørnson, i Længden bliver til Skade baade for Fortællingens Sandhed, da Stoffet tilslut bliver ensidigt opgjort, for vedkommende efterlignende Forfatter selv, og endelig endog for den Digter, hvis Virkens Friskhed og Originalitet man saaledes forgjæves og paa en uheldig Maade søger at udnytte.

Om Forslaget til en ny Unionsakt yirer Bergens Tidende. Som bekjendt har et Kristianiablad karakteriseret Forslaget som „dødfødt", og denne Lægeattest ere vi gjerne med at underskrive til Vitterlighed. I ethvert Fald maa Barnet ansees som et Misfoster, da det uagtet nyfødt er betydeligt større end Moderen, den oprindelige Unionsakt. DHrr. Accoucheurer have ikke indlagt sig megen Ære; men heldigvis befinder Moderen sig saa vel, som det efter Omstændighederne er at vente.

Man havde saa halvt om halvt troet, at Regjeringen vilde kvie sig ved at fremsætte Forslaget, indtil HS. Majestæt i sin Throntale bebudede Forelæggelsen. Man maa da formode, at Regjeringens Hensigt hermed er at skaffe den „Dødfødte" en hæderlig Begravelse. Vi tør spaa, at det ialfald ikke kommer til at mangle paa Ligtaler, naar han med Tiden bisættes i Storthinget.

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

Nogle Aars Tjeneste paa Grænsen og Glimt af den storartede Jagt i det Indre, indgav Kaptejnen Smag for dette vilde Liv, og efter at have raadført sig med sin Broder, folgte han sin Post og kjøbte for Udbyttet en vakker Farm i Nærheden af Grahamstown og begyndte med at opdrætte Hester, Hornkvæg og Sauer. Efter nogle Aars Forløb havde han næsten fordoblet sin Formue og hans Breve til Broderen strømmede over af Lovtaler over Kolonien, dens Klima og dens Fordele. Midt under disse heldige Omstændigheder havde han et Uheld; hans Gevær gik af uforvarendes under Ladningen og hans Haand blev skadet i en betænkelig Grad. Dette stadfæstede sig ogsaa; i mindre end tre Uger senere døde Kaptejnen af Mundklemme.

Under Kaptejnens militære Løbebane havde Broderen giftet sig og faat tre Døtre og en Søn. Han var begjærlig efter at forøge sin Formu og om muligt at samle saameget, at han kunde udstyre sine Døtre anstændigt og sætte Sønnen ivej. Til den ende spekulerede han i Bjærgværks-Aktier, der efter nogen Tids Forløb faldt saameget i Prisen, at han led et betydeligt Tab. Det var under disse Omstændigheder, han fik Underretning om Broderens Død; denne havde intet Testament gjort og saaledes tilfaldt Kapgodset ham. Han besluttede nu at gjøre, hvad han eiede i England i Penge og at begive sig til Kap-Kolonien, hvor han haabede igjen at komme i Velstand.

Hans Kone var imidlertid imod denne Plan, da hun frygtede for, at i et saadant barbarisk og vildt Land, som hun indbildte sig Kap-Kolonien at være, vilde hendes Døtre enten blive gaaende ugifte eller blive nød til at gifte sig med Negre, og hvad hende selv angik, vilde hun foretrække at leve i trange Kaar i England for i Velstand i en Koloni.

Som de fleste engelske Gentlemen forstod Mr. Eagleton sig godt paa Hester, og han tænkte at slaa sig paa Hesteopdrætning, til hvilken Ende han førte med sig et Antal udmærkede Rasedyr. Dette Foretagende syntes at ville lykkes godt for ham, da de Begivenheder indtraf, hvorom vi her har talt.

Kafferne paa Kap-Koloniens østlige Grænse befandt sig paa denne Tid i en meget lovløs Tilstand. Kolonisterne havde paa det nærmeste været overladt til sine egne Hjælpekilder, og maatte forsvare sig selv saagodt de kunde. Kolonisternes Uvenner paastod, at de handlede meget vilkaarligt, idet de, naar en Hest eller Ko blev stjaalet, og det lykkedes dem at faa dem igjen, ikke lod sig nøje dermed, men tog alt det Kvæg, de kunde faa fat i i Nabolaget, uden Hensyn til om det tilhørte Røverne eller ikke. Ialfald var det en Kjendsgjerning, at somme Farmere meget hastigt forøgede sine Hjorder, medens andre, hvis Græsgange var mere udsatte, led haardt af sine krigerske Naboers Røverier. Saaledes herskede der en regelmæssig Grænsekrig, hvorunder Kvæg røvedes paa begge Sider.

Mr. Eagletons smukke Hester og Hornkvæg tiltrak sig almindelig Opmærksomhed, og det var snart bekjendt i Kafferland, at de bedste Hester i Kolonien fandtes paa den nylig ankomne Engelskmands Farm. Ved nogle af disse Hester vilde de dejligste Piger i Kafferland kunne kjøbes*), og de fyrige Ynglinger betragtede dem derfor ofte med længselsfulde Blikke. Omsider foretog en Flok Kaffere et Overfald paa Mr. Eagletons Farm, og førte næsten alle Hesterne bort. Det er ved dette Tidspunkt vor Fortælling begynder.

Kapitel III.

Vi vil nu lytte til Mr. Eagletons Beskrivelse af Dagens Hændelser.

„Det første jeg gjorde imorges, da jeg hørte, at Hesterne var borte, var at gaa hen til Stalden, som jeg fandt ikke havde været aabnet. Ved at gaa ind, saa jeg Baron og Brown Bess roligt tærende sit Foder, saa jeg vidste, at idetmindste to af mine Hester var ibehold. Jeg sadlede Baron, kaldte paa to af Hottentotterne og red hen til Heste-Kraalen*). Jeg fandt denne ganske tom. Stører og Buske var revet ned, og saaledes havde Hesterne sluppet ud. Jeg var selv da ingenlunde vis paa, at de var stjaalne eller at Kafferne havde havt noget med det at gjøre; det var muligt, at Hesterne havde brudt sig ud, skræmte af en Hyæne eller Leopard. Jeg red afsted følgende Sporet, da en af Hottentotterne brød ud: „kek bos!" Jeg saa i den Retning han pegte, og saa i Mudret Fodsporene af otte til ti Mænds nøgne Fødder.

„Det Kaffer!" sagde Hottentotterne; „Hest stjaalet."

Jeg begyndte nu at føle mig overbevist om, at Hesterne ikke havde brudt ud af sig selv, for efter at have forladt Kraalen, viste Sporene, at de havde holdt sammen som om de var blevet drevet, og ikke som om de havde løbet afsted af Frygt for noget. Jeg vedblev imidlertid at følge Sporet et Stykke, men bemærkede ikke længer menneskelige

---

*) Kafferne drive formelig Handel med sine Døtre som de fleste andre vilde Folkeslag, og Prisen for en Pige er en eller flere Hester, efter som hun er smuk til. Overs.

*) Kraal: en Indhægning svarende til vor Kve. Overs.

Telegrammer til de sidst ankomne Kristianiablade bringe Efterretning om, at Forslaget ogsaa vil blive fremsat paa den nu samlede svenske Rigsdag. Throntalen karakteriserer det som „nyt og klart affattet", og herimod er Intet at indvende. Det kan ikke negtes, at det er temmelig nyt, og hvad Affattelsen angaar, saa er det slet ikke let at misforstaa. Det er netop dets Ulykke.

Naar det derimod i den svenske Throntale heder, at det vil fjerne enhver „Misforstaaelse og give Foreningens Vilkaar en med dens Grunde stemmende Udvikling," da er dette visinok meget smukt sagt; men vi tvivle paa, at den svenske og den norske Regjering vil vinde den samme Anerkjendelse af Andre, som de yde sig selv. En Unionsakt, der paa mange Punkter vil tvinge Norge til at danse efter Sveriges Pibe, vil ikke kunne fjerne Misforstaaelser, men hellere fremkalde dem, og heller ikke tro vi, at et saadant Aktstykke vil give Foreningen den Udvikling, der stemmer med dens Grunde. Vor Grundlovs § 1 afviser paa den tydeligste og bestemteste Maade alle saadanne Kandestøberier.

Vi tro visselig, at Foreningen mellem Norge og Sverige kan udvikles og bør udvikles; men det er vor Overbevisning, at dette ene kan ske paa en naturlig Maade og ikke ved et kunstigt Maskineri. Resultatet af disse Komiteer kan ikke blive andet end en sygelig Drivhusplante, der snart vil visne; lader man derimod Unionen udvikle sig af sig selv, paa de naturlige Forudsætninger, vil den faa en sund og stærk Vækst. Der har været talt i mange og smukke Ord om den dybe „Trang" til en saadan Forandring i Unionsakten, som den foreslaaede; men der skal Ingen faa os til at tro, at det norske Folk nogensinde har følt „Trang" til at lade sine Hænder binde, f. Ex. hvor det gjælder Anvendelsen af Landets Krigsmagt.

Saavidt vi have erfaret, er Stemningen i Sverige ogsaa mod Forslaget. Kun et Par ilde anseede reaktionære Blade have taget sig fore at tale dets Sag. Som det sees, har Morgenbladet nu gjort sig solidarisk med det ene af disse, Wäktaren, ved at optage og godkjende en for Norge og Nordmændene yderst krænkende Artikel. Man kan dertil kun sige, at Krage søger Mage.

Professorpost. Efter Forlydende skal endelig Stipendiat i nordiske Sprog og Literatur ved vort Universitet, Catharinus Bang, være indstillet til den ledige Professorpost, hvortil han allerede for 12 Aar siden var anseet mest skikket og ved Konkurrencen, til hvilken Ingen foruden han, nu havde meldt sig. Regjeringens Indstilling skal være skeet i Overensstemmelse med Fakultetets Pluralitetsindstilling, hvorimod det hele Kollegium (Brandt, Johnson, Daa, Boeck og Münster), med Undtagelse af sidstnævnte (Prof. Münster), havde indstillet paa, at Bang fremdeles skulde vente som Stipendiat, indtil der kom en Mand, med hvem han kunde konkurrere til Professoratet. — Samtidig meddeles, at Stipendiat W. Lyng er indstillet til Professor i Filosofi efter Welhaven.

De engelske Telegrafer. Ifølge Halvpennybladet „Echo" skal det engelske Ministerium i nogen Tid have været i Tvivl om, hvorvidt Staten burde overtage Telegraferne i England, men at man nu er kommen til det Resultat, at det bør ske med det Allerførste. Ifølge samme Blad vil Regjeringen derimod ikke komme med noget Forslag i denne Session om Overtagelse af de irske Jernbaner.

Rang- og Titelvæsen. Det danske Dagblad skriver: Det har ved første Diekast kunnet se noget paafaldende ud, at man i Rigsdagen har under Behandlingen af Lønningsloven opkastet et Spørgsmaal om Rang og Titler for Embedsmænd. Thi det synes et mindre Onde, at Embedsstanden benaades med denne Forfængelighedsvare, end at den uddeles til den hele øvrige Befolkning. Men naar man faar den Forklaring, at Angrebet paa Rang- og Titelvæsenet under Lønningsloven kun er fremkaldt derved, at man ikke vil lade nogen Leilighed gaa forbi, hvor man kan udtale sig imod dette Uvæsen, saa er det forstaaeligt og glædeligt, at man ogsaa har taget fat her. Det er nemlig vor Overbevisning, at Rang og Titler ere en Pest for det danske Folk, det føder Forfængelighed og den destoværre altfor almindelige Lyst til at leve over sin virkelige Stilling. Vi mener derfor, at enhver Dansk, som ved og føler, hvilken Opgave der nu er stillet vort Folk, maa af Hjertet ønske hint Uvæsen fjernet og i Gjerningen arbeide for dets Udryddelse. Det er i sig selv latterligt, at en Mand skal bære en Titel, der slet Intet er eller betyder, hvilket især bliver latterligt for os, hvor Titlerne gives islæng uden Hensyn til Mandens Stilling, idet Embedsmanden, Lægen, Kjøbmanden, Fabrikanten, Proprietæren, Haandværkeren og alle Andre faa Titel af Kammerraad, Krigsraad, Kancelliraad, Justitsraad, Etatsraad osv. Ikke en eneste af disse Titler betyder det allermindste; de ere kun Klingklang, og intet Andet. Men det er et dyrt Klingklang for Mange og for Landet. Det er uværdigt for det frieste Folk i Europa (og det ere vi nok omtrent), at gjøgle med noget saa tomt Legetøi fra Servilismens allerserviileste Tid som Rang og Titler. De ere nu saa almindelige, at man bogstavelig fra Vesterport til Ærestotten møder en halv Snes titulerede Personer. Har ikke det hele Væsen saaledes tabt al Værdi? Hvad Nart eller Opbyggeligt er det i at gaa og titulere hinanden: Hr. Etatsraad, Hr. Justitsraad, Hr. Kammerraad osv., og hver Gang man i længere Tid ikke har seet en Mand, at maatte spørge sig for, om Hr. Justitsraaden ikke er avanceret udi Rangen?

„Aamots Kvindeforening." Under dette Navn findes i Aamot, ifølge „Østerdalens Avis," en Forening, hvorom en Indsender i samme skriver blandt mere: Fru Müller (Præstekonen) har, saavidt mig bekjendt, Æren af at være Stifterskan af denne Forening, ligesom hun hele Tiden har været dens Hoved, Fører — Formand —, idet hun har ført dens Protokoller, sammenkaldt til Møder og ledet det Hele, Alt med den største Nøiagtighed og Orden, og selvfølgelig til alle Medlemmers Tilfredshed. Foreningen skal have det vakre Formaal, ved Gaver af Klædningsstykker, som fra først til sidst forfærdiges af Foreningens Medlemmer, at støtte og glæde fattige Familier. Raastoffet til Klæderne indkjøbes for den Kontingent, som Foreningens Medlemmer erlægge, og denne er for hvert Medlem kun 2 Ort om Aaret. For at kunne bringe til almindelig Kundskab, hvormeget gode Mennesker kan udrette ned Lidet, skal jeg ikke undlade at fremsætte et Exempel. Fjerde Dag i sidstl. Jul, da Foreningen sidst havde Møde, havde de i det sidstforløbne Aar forarbeidet og samlet 202 forskjellige Klædningsstykker, bestaaende af Skjorter, Linned og Strømper, som bleve fordelte til 12 fattige Familier. Man tænke sig hvilken stor Glæde dette bevirkede for de stakkels fatige Modtagere, som derved tildels saa sig seb og tildels sine kjære Smaa i en net, pynteig og ny Dragt, kommen ligesom fra Himmelen. Jeg for min Del kan ikke tilbageholde den Erkjendelse, at mindst et Par store Taarer trillede ned over min Kind, da en Kone kom hjem fra Mødet og viste mig de smaa Pakker, indeholdende de Glædesgaver, som vare faldne i hendes Lod at uddele. Et vakkert Foretagende, som fortjener at efterlignes i hver Bygd.

„Selskabet af 28de December" i Bodø har bevilget de fornødne Midler for 2de unge Piger af Bondeforældre fra Salten til under et toaarigt Ophold hos dygtige og paalidelige Bønder i Inderøen at oplæres i kvindelige Sysler. (Nordl. A.)

Følgende mærkelige Tilfælde berettes fra Lurøen paa Helgeland: En Ko, der i Januar 1868 fødte 3 levende Kalve, alle fuldt udviklede, har i afvigte December Maaned atter født 4 Kalve; disse vare ogsaa saavidt skjønnedes fuldt udviklede, da de havde Størrelse som Kalve i Almindelighed af nordlandske Køer, og fuldkommen proportionerede, men de fremkom uden Liv. Koen har altsaa i Løbet af et Aar født 7 Kalve. De fire sidste ville formentlig ved Distriktslægens Foranstaltning blive sendte til Universitets Samlinger.

(Nordl. A.)

Islands Finansvæsen. Det af Landsthinget nedsatte Udvalg har afgivet Betænkning over Lovudkastet om Islands Finansvæsen. Udvalget slutter sig til Grundtanken i det fra Folkethinget modtagne Forslag: et mindre Tilskud af en mere fast Karakter og et overordentligt Tilskud af et større Beløb for et bestemt Aaremaal. Det førstnævnte Bidrag sætter det til 15,000 Rd. aarlig og det sidstnævnte til 30,000 Rd. aarlig i de første 10 Aar, med en Afgang af 1500 Rd. aarlig for de paafølgende 20 Aar. Det mener derhos, at Rigsdagen bør overdrage Kongen ved Anordning at fastsætte Anvendelsen af disse Summer. Udvalget har i Henhold til disse Anskuelser udarbeidet et helt nyt Lovforslag til at træde istedetfor det før fremsatte. — Lehmann er Udvalgets Ordfører.

Kunstnermødet i Gøteborg. Denne By eier endnu hverken noget Akademi for Kunster eller noget Kunstnerkorps, men som sædvanlig har den alligevel stillet sig i første Række, da der blev Tale om et Kunstnermøde. I disse Dage er der tilsendt „idkare, lärare och vänner af skön konst innom Norge, Danmark, Finland och Sverige" Indbydelse til et saadant, undertegnede af Kunstforeningens Styrelse og syv af Byens første Mænd. Det vil begynde den 14de Juni, vare i 4 Dage og blive forbundet med en Udstilling, som skal fortsættes i 4 a 5 Uger.

Følgende Spørgsmaal ere opsatte til Forhandling: 1) Hvorledes bør det Nationale i Kunsten forstaaes, og hvorvidt bør Kunsten fortrinsvis fremstille det Nationale? 2) Kan en selvstændig nordisk Bygningskunst uddannes paa Grundlag af vore Mindesmærker? 3) Kan en national nordisk Billedhuggerkunst selvstændig uddannes af Nordens Sagn, Liv og Folketype? 4) Hvorledes bør i Kunsten Naturefterligningen forenes med Idealitetens Krav? 5) Ad hvilke Vei bør man stræbe at tillæmpe og anvende den skjønne Kunst i det daglige Liv? 6) Ved hvilke Midler kan man kraftigst udvikle Almenhedens Smag for den skjønne Kunst? 7) Hvilken Indflydelse har Kunstforeningerne udøvet paa Billedkunsternes Udvikling, og hvorledes skal ved Hjælp af deslige Foreninger end nærmere Forening og gjensidig Paavirkning opnaaes for Nordens Kunstnere? 8) Hvorledes bør Undervisning i Tegning ordnes i Skolerne? 9) Hvorledes er Tegnelærernes Stilling i nordiske Lande, og hvorledes bør den være?

Udstillingen skal omfatte: Oliemalerier o Akvareller, arkitektoniske Tegninger, Kobberstik, Lithografier, Træsnit m. m. samt Undervisningsapparater og Elev-Arbeider fra Tegneskoler. De Arbeider, der agtes udstillede, anmeldes inden 1ste Mai, og forsendes frit frem og tilbage fra enhver Havn, der staar i direkte Forbindelse med Gøteborg.

Under Mødet er der paatænkt en Udflugt til Trollhætta samt til Halle- og Hunneberg. En Bortlodning af Kunstgjenstande vil blive foranstaltet under Udstillingen.

Trædevogne (Velociped) til Postbefordring. Fra Korsør skrives til „Fyns Stiftst.": Imellem Korsør og Skjelskør og de derimellem liggende Landsbyer vil der i de nærmeste Dage blive oprettet en Postroute med en Trædevogn. En Mand, som Postvæsenet har antaget til at føre denne, opholder sig fortiden i Kjøbenhavn for at faa den fornødne Øvelse i at kjøre. Der er beregnet en Tid af en Time for at tilbagelægge Veilængden mellem Korsør og Skjelskør, der udgjør henved 2 Mil.

Trondhjem den 25de Januar. Det nye Veianlæg mellem Støren Jernbanestation og Hovsbro, hvoraf den sydlige Del fra Gaarden Nedre Øien til Hovbro allerede afleveredes den 24de September f. A., er nu fuldført og taget i Brug for den almindelige Færdsel. Veien er dog ikke endnu overtaget af Amtet, da en Besigtigelse af den nordligste Veiparcel paagrund af Snedækket ikke har kunnet være afholdt, ligesom der ogsaa er Spørgsmaal om, hvorvidt Amtet kan overtage Veien, førend gamle Korporalsbro, der er en intregrerende Del af Veianlægget, og befindes i kassabel Tilstand, for Anlæggets Regning er ombygget. — Ved dette Veianlæg er Grunden til de tidligere almindelige Klager over Veiforholdene mellem Trondhjem-Støren Jernbanen og Opdalschausseen for en Del fjernet; men endnu staar cirka 1³/₈ Mil fra Hovsbro i Soknedalen til Lia Grind i Rennebo tilbage i sin gamle tungføre Skikkelse, — og til denne Stump, som vilde have fuldstændiggjort Chauseanlægget heri Amtet ligetil Kongsvold, blev desværre Intet bevilget i det af Storthinget nu vedtagne Veibudget. (Tr. St.)

Trykfeil i Stykket: Kort Tilbageblik osv. i No. 25: 1ste Sp. L. 4 f. n. Nationens aandrige Liv, læs: Nationens aandige Liv. 3die Sp. L. 5 f. o. politiske Fraktioner, læs: politiske Traditioner. 3die Sp. L. 15 f. o. være sig bevist, læs: vare sig bevidst. 3die Sp. L. 47 f. n. Opinion af Selvstændighed, læs: Opgiven af Selvstændighed. 3die Sp. L. 34 f. n. Reaktionssagens Hjælp, læs: Reaktions Søgen Hjælp. 3die Sp. L. 24 nægte, læs: nægte. I 6te Sp. L. 11 f. o. Unionsforslagets, læs Unionsforslaget. I 12 Sp. L. 14 f. o. ordiære, læs: ordinære og i samme Sp. L. 23 f. o. mands, læs: Mands.

Storthinget.

Storthinget den 30te Januar. (Fortsat Behandling af Marinebudgettet).

Taleren vilde konkludere med et Forslag, at Post 15 skulde lyde saaledes: „Idet Storthinget forventer, at der vil blive draget Omsorg for, at Marinens Anliggender herefter blive bestyrede paa en mere tilfredsstillende

---

Fodspor, hvoraf jeg sluttede, at Fyrene havde besteget Hesterne.

Nær den Linje af Busken, der strækker sig til Walters Kløft, gjorde Hottentotterne mig opmærksom paa adskillige Fordybninger i Jorden. Dette sagde de, kom af at en af Hesterne havde stejlet og slaat bagud, formodentlig en Følge af at den ikk likte det Slags Bidsel, Kafferne bruger, eller opirret af Rytterens tunge Haand. Et Stykke længere frem saas Tegn, som jeg selv kunde tyde. Der var et stort glat Mærke paa Jorden, og nær det et afbrækket Spyd; her var en af Ryttrne blevet kastet af og havde i Faldet brækket sit Spyd. Jeg vilde have ønsket, det havde været hans Hals, den Kjeltring!

Der var nu Beviser nok for, at Hestere var blevet bortførte af Kafferne, hvorfor jeg satte Kursen lige til Grahamstown for at faa Hjælp af de Militære. Det var rigtignok ikke noget langt Ophold, alligevel gik en hel Del Tid tabt ved Jagttagelsen af tomme Former, inden Folkene var udrustede og færdige til at rykke ud. Tropperne bestod af tyve Infanterister og tre eller fir af Kapkorpset tilhest. Nu syntes det rigtignok mig, at det havde været bedre, om de alle havd været beredne, ti Fodfolket var altfor langsom for Kafferne, men der toges intet Hensyn til min Mening. Jeg førte nu Troppen hen ti det sidste Sted, hvor jeg saa Spor, og der traf jeg Walter, meget hidsig paa at komme efter Kafferne.

Det lader til, at Walter lige siden sin Jagttur hinsides Orange-Elven har længtes efter at komme ikast med Kafferne, og en berømt Jæger, hvis Bekjendtskab han dengang gjorde, synes at have tilsagt ham Hjælp mod Kafferne, naarsomhelst han trængte til den. Denne Mand befandt sig tilfældigvis i Grahamstown idag og hørte om Kaffernes Overfald. Han forlod Byen kort efter mig og indhentede os, just som jeg mødte Walter.

Efter at have talt et Øjeblik med den Fremmede, bad Walter mig om Tilladelse til at foretage en særskilt Ekspedisjon med denne Herre og om at faa overladt alle Hottentotterne. Jeg likte ikke dette i Begyndelsen, men Jægeren gjorde saa skarpsindige Bemærkninger og syntes saa nøje at kjende Kafferne og deres Fremgangsmaade ved saadanne Lejligheder, at jeg omsider gav Walter tre Dages Lov, og paalagde hans Ven ikke at lede ham i nogen Fare."

„Aa, George, det var meget urigtigt af dig," sagde Mrs. Eagleton. „Walter er saa ung endnu, og Du har tilladt ham at begive sig ud paa et Tog, hvor han sikkert er udsat for Fare, og saa uforsigtig som han desuden er. Jeg er meget bedrøvet."

„Ikke meget farligt, tror jeg," svarte Mr. Eagleton; „for jeg tænker, at Kafferne er altfor slu til at lade sig se, saa det ikke er meget sandsynligt, at Walter og hans Ven træffer paa dem; desuden tror jeg ikke, den Mand vil handle overilet."

„Men, Kjære, hvad kjender Du til denne Mand, at Du kan tale saa bestemt om ham?"

„Rigtignok ikke meget, men han synes at være vel kjendt af alle og derhos agtet, og at slutte efter Udseendet, er han en Mand, som man kan stole paa. Men, hvorom alt er, Walter har gaat med ham, da han yttrede Haab om at faa Hesterne tilbage i Tilfælde af, at det mislykkes for Soldaterne, hvilket jeg er meget tilbøjelig til at tro, efter hvad jeg saa af dem; Tiden vil vise det.

Efter at Walter, hans Ven og Hottentotterne havde begivet sig afsted, fulgte Soldaterne Sporet. Vi holdt skarpt Udkig, for vi kunde ikke være sikre paa, at Kafferne ikke befandt sig nogle hundrede Alen for os. Efter at have marseret otte til ti Mil, sagde Kap-Korpsmændene, at Kafferne sandsynligvis havde begivet sig til Fisk-Elven, og at det vilde blive meget vanskeligt at finde dem der.

Ved at nærme os Busken, som vi gjorde ud paa Eftermiddagen, fandt vi det vanskeligt at følge Sporet, da der i Dagens Løb havde været flere stærke Regnskurer. Den Offiser, som kommanderede Fodfolkene, sagde mig, at han ikke havde Ordre til at blive ude hele Natten, og at han tænkte at vende tilbage for at indhente nærmere Ordre. Da jeg saaledes saa, intet mere var at gjøre, lod jeg Soldaterne drage tilbage til Byen, og selv red jeg hjem saa hurtigt Baron kunde løbe.

„Du ser saaledes, min Kjære, at Sagerne ikke ser meget lovende ud, for skjønt jeg tænker at tage afsted igjen imorgen og da tage bare beredne Folk med mig, er det dog meget sandsynligt, at mine Hester paa denne Tid er langt inde i Kafferland, hvor vi aldrig vil faa fat i dem igjen. Har Kafferne imidlertid taget Vejen til Fisk-Elven, er det muligt, vi kan finde dem og faa Hesterne tilbage, men det er Hottentotterne, som maa gjøre dette, ti de er lige saa flinke i Busken som Kafferne og meget bedre bevæbnede."

„Jeg var, som Du ved, Georg," sagde Mrs. Eagleton, „altid imod denne Flytning hid, og der er intet indtruffet, som har forandret min Mening. Det synes ikke stort bedre, at miste et Snes kostbare Hester ved Røvere, end at tabe Penge ved Minespekulasjoner, og siden Pigernes Udelukkelse fra Selskabslivet —"

(Forts.)

[...]de og i Overensstemmelse med Storthin[gets] [...] Beslutning, bevilges aarlig:

[1.] Til Udvikling og Vedligeholdelse af Flaade . . .	25,000 Spd. „ ß
[2.] Til Fuldførelse af Monitorerne Mjølner og Thrudvang, Anskaffelse af Artilleri og Inventarium . .	26,666 — 80 „
3. Til Bygning af en ny Monitor uden Artilleri og Inventarium	89,000 — „ „
4. Til Anskaffelse af Pantserkanonbaade eller mindre upantsrede Fartøier med svært Artilleri	21,333 — 40 „
Tilsammen	162,000 Spd. „ ß
Heri afgaar Værdien af de faste Mandskabers Arbeide	12,500 — „ „
Som Bevilgning opføres derfor paa Budgettet . . .	149,500 Spd. „ ß

Til Vedligeholdelse af Land- og Vandbygninger paa alle Marinens Værfter, af Forraad, Veie og andre Indretninger samt til Muddring er opført 28,000 Spd. for Aaret.

Aschehoug havde sagt, at det var Storthingets Pligt at granske og undersøge Bestyrelsen, men Sverdrup havde udtalt en skarp Dom over det sømilitære Korps's Chef, og dette havde Taleren fundet uberettiget. Han mente, at denne Mand burde underrettes om, at hans Embedsvirksomhed skulde kriticeres. Schweigaard: Der var ikke mer end 1,700,000 Indbyggere i dette Land, og blandt disse var der ikke mange at vælge imellem til Marineministerens Post. Taleren imødegik Sverdrup i et længere Foredrag, som ikke bestemt kunde høres af Referenten. Broch: Norges Selvstændighed beroede paa dets Evne til at forsvare sig. Det var derfor ikke nok, at Storthinget bevilgede, men det burde ogsaa tage Hensyn til, at Pengene blev benyttet paa den rigtige Maade. Ligervis var Styrelsen ikke angerløs, om den end ikke havde overskredet en Skilling af Bevilgningen, naar denne ikke var anvendt ret. De nye Opfindelser gik i den Retning, at det ikke mere var Masserne, som gjorde Udslaget, men Kløgten. Det var til stor Fordel for de smaa og frie Folk. Vor Styrelse havde vistnok vist Flid, men ikke den frie Mands, der var ikke en ledende Tanke, ikke noget Princip, det var en Trælleslid. Der var en daarlig Regnskabsførsel. Taleren erklærede, at ihvorvel der var Noget, han ikke kunde være enig med Sverdrup i, var han dog enig i meget. Han troede, at en saadan Udtalelse som i Sverdrups Forslag var unødvendig. Det var nok, naar dette var udtalt i Storthinget. Smith-Petersen: Spørgsmaalet var om man skulde følge Militærkomiteens Formand (J. Sverdrup) eller Johan Sverdrup. Komiteens Udtalelser var sindige, men han kunde ikke sige det samme om Sverdrups Udtalelser i Dag. Taleren vilde slutte sig til de Udtalelser, som J. Sverdrup var fremkommen med som Militærkomiteens Formand. Der havde ingen Overskridelse fundet Sted, som der kunde være Tale om. Der var Andre, som havde taget det Ansvar paa sig, at handle uden Storthingets Bevilgning. Taleren sigtede til Hypothekbankens Direktion, som uden Bevilgning fra Storthinget havde ladet opføre en ny Bygning. Brandt havde faaet et Indtryk af, at alt ikke er, som det bør være i Marinen. Med Hensyn til Sverdrups Forslag vilde Taleren erklære, at han heller vilde stemme for en Undersøgelseskommission, men da en saadan ikke var foreslaaet, vilde han stemme for Sverdrups Forslag. J. Sverdrup: Præmisserne til Forslaget fandtes allerede i Komiteens Indstilling, og i alt hvad Taleren havde udtalt. Der var talt saa meget om Billighed mod Fraværende. Han vilde ikke mere tale om denne Side af Sagen. Den Historie havde en saa morgenbladisk Smag, at Taleren fandt det mindre tiltalende at dvæle ved den. Efter den lange Erfaring, Taleren havde, kunde han ikke være enig med Broch i hans Mening om hans Forslags Betydning. Regjeringen havde selv erklæret, at naar Storthinget kom med en bestemt Udtalelse, vilde det blive respekteret af Regjeringen. Nu var der Anledning til at tjene en stor Fædrelandssag ved dette. At en Minister gik af, var ikke krænkende for Manden. Her i Landet havde det saa sjelden hændt, at der stod en hel Mand bag Ordene. Dette maatte finde Sted, dersom Regjeringen skulde blive, som den burde. J. Schwartz gjorde Rede for den Kommissions Meninger, som havde havt Søkadetinstitutets Organisation. Med Hensyn til Sverdrups Forslag erklærede Taleren, at han ikke vilde stemme for. Der havde fundet Sted en saa overordentlig Forandring i vort Marinevæsen, at det ikke havde været let at orientere sig. Richter: De, som ikke have deltaget i Debatten, kunde ikke faa tilkjendegive sin Mening uden ved et saadant Votum, som af Sverdrup foreslaaet. Smith-Petersens Ytringer gjorde dette endnu mere nødvendigt. Skulde man ikke stemme over Sverdrups Forslag, vilde alle komme til samme Konklusion, og dette kunde blive udledet som om Majoriteten billigede Styrelsens Fremfærd. Vil man hævde Storthingets kontrollerende Myndighed, burde man stemme for Sverdrups Forslag. Kristiansen vilde opfordre Hammerstad til at fremsætte det af ham antydede Forslag om en Undersøgelseskommission. Han ansaa dette retfærdigt efter de Udtalelser, som var fremkomne. Hammerstad vilde, dersom han skulde fremsætte et Forslag, fremsætte det som subsidiært; men han maatte da foreslaa, at Sagens Behandling blev udsat til paa Mandag. Aschehoug vilde stemme for Komiteens oprindelige Indstilling, uden derved at udtale hverken Tillid eller Mistid. Taleren imødegik Richter. Sverdrup: Her var ikke Tale om at dømme en Mand, som ikke var hørt, thi han var hørt. Komiteen havde undersøgt alt Materiale og givet Departementet Anledning til at forklare sig. Taleren troede, at en Undersøgelseskommission ikke burde anvendes uden i Nødstilfælde. J. Schwartz imødegik Richter. Vogt ønskede, at Sagen skulde blive udsat til Mandag. Taleren troede, at det vilde være gavnligt, og han vilde derfor fremsætte et Forslag om dette. J. Sverdrup udtalte sig imod dette Forslag. Smith-Petersen erklærede sig enig med Vogt og imødegik Richter. Taleren havde ikke udtalt sig billigende om Styrelsen. Dr. O. J. Broch talte for Udsættelsesforslaget. J. Sverdrup erindrede Sidestykket, der havde været en stor Debat om Forholdet til Sverige, og da var Udsættelse forlangt med langt andre stærke Grunde end nu, men da var det blevet negtet. Da laa Interessen paa den anden Side. Taleren vilde hellere foreslaa, at Sagen skulde udsættes til i Eftermiddag Kl. 5, hvis den i det Hele skulde udsættes. Ved Votering forkastedes Vogts Forslag med 65 St. O. J. Broch: De mindre Stater kunde ikke holde sig uden for Overrumplinger, og det var derfor ønskeligt, at disses Militærvæsen holdtes mobilt. Men dette Formaal havde ikke Marinestyrelsen for Øie. Taleren savnede altfor meget det beaandende Initiativ hos Styrelsen. Han savnede den Ordning, at det i større Sager havde en Mening og stod ved sin Mening. Christiansen: Storthinget udvælger dels af sin egen Midte dels af sagkyndige Mænd en Kommission paa 7 Mænd, som har at undersøge Forholdene. Jaabæk vilde spørge Taleren, om Kommissionen skulde fremkomme med sine Betænkeligheder til nærværende Thing. Sverdrup mente, at Kommissionen ikke kunde fremkomme med Betænkninger for til næste Thing, og det vilde være det samme som at begrave den. Christiansen imødegik dette. Hammersad: Naar han stemte for Komiteens Indstilling, saa var det, fordi det var hans Overbevisning, at en anden Mand burde beklæde Posten. Men han ønskede alligevel en Undersøgelseskommission med Hensyn til Horten. Augustinussen maatte, da han ikke havde opfattet Christiansen, spørge, hvorledes Meningen var med Forslaget, om det var til dette Thing eller til næste Thing, Kommissionen skulde afgive sin Betænkning. Richter: Der er slet ingen Strid mellem de to Forslag. De kan meget kombineres. Christiansen havde ment, at Betænkningen skulde fremsættes til næste Thing. Han vilde forøvrigt tage sit Forslag tilbage, da han troede, der senere vilde blive Anledning til at fremsætte et saadant.

Ved Voteringen bifaldtes Sverdrups Forslag med 76 Stemmer (Ja) mod 32 Stemmer (Nei), som stemte for Komiteens Indstilling. Den optagne Navneliste viser Repræsentanternes Stemmegivning saaledes:

Bjørnsgaard Ja, Helle Ja, Jensen Nei, Eika Ja, Taraldsen Ja, Bødker Nei, Jaabæk Ja, Bergsager Ja, Christiansen Nei, Bentsen Frav., Boie Ja, Norbye Ja, Sæther Ja, Foss Ja, C. H. Brandt Ja, Landmark Frav., Hesselberg Ja, Wiborg Ja, Færden Ja, Aall Nei, Dahl Nei, J. Aarflot Ja, J. Sverdrup Ja, Iversen Ja, Krognæs Ja, Skjærholdt Ja, Lindstøl Ja, Ascheim Ja, Harbitz Nei, Strand Ja, J. S. Veloe Ja, Richter Ja, Liestøl Ja, Igland Ja, Engse Ja, Hansen Nei, Swensen Ja, Nye Nei, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Ja, Selboe Ja, S. M. Velde Ja, Sæther Ja, Augustinussen Ja, Sandberg Ja, Norderhoug Ja, M. H. Kildal Nei, Schweigaard Nei, Schawland Nei, Mohfeldt Nei, Heggelund Ja, Nergaard Ja, Schulze Ja, Sæhlie Ja, Dr. Broch Nei, P. D. B. W. Kildal Nei, Aga Ja, Niisnæs Ja, Valstad Nei, Smith-Petersen Nei, Gram Ja, Lorch Ja, Mathiesen Nei, M. A. Aarflot Ja, Mortensen Ja, T. W. Schwartz Nei, Aschehoug Nei, Kjerschow Nei, Thorsen Ja, Nielsen Ja, Olaffen Ja, Wiel Nei, Maartmann Ja, Hammerstad Ja, Lunde Ja, H. U. Sverdrup Ja, Løken Ja, Faye Nei, Michelsen Nei, Ueland Ja, Kolbenstvedt Ja, Daae Ja, Grønningsæter Ja, Andersen Moen Ja, B. Jensen Ja, Vaalen Ja, Storsten Ja, Ueland Ja, Balchen Ja, Bagger Nei, Rode Nei, Holmboe Nei, O. Brandt Ja, Horgen Ja, Falsen Frav., Tonning Ja, Irgens Ja, Geelmuyden Ja, Christensen Nei, Steen Ja, Viig Ja, Sørensen Ja, J. J. Schwartz Nei, B. A. Broch Nei, Olrog Nei, Wik Ja, Sibbern Nei, Floor Ja, Vogt Nei, Svanø Ja.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket i det sydlige Norge, steget lidt i Bodø; det staar lavest nordenfor Stat. Svag SO nordenfor Stat, Stille i Bodø. Frisk sydlig Vind i det sydlige Norge. Overskyet overalt; Regn paa de fleste Steder. Temperaturen er faldt i Bodø, ellers er den flere Grader over Normalstand. — Udsigterne ere fremdeles til sydlig Vind med Regn i det sydlige Norge.

Bekjendtgjørelser.

I Missionshuset

i Akersgaden foregaar i Markedsugen Onsdag, Thorsdag og Fredag fra Kl. 10—2 Form. og 4½—8 Efterm. det sædvanlige aarlige Udsalg af Arbeider eller Gaver til Bedste for **Hedningemissionen, den indre Mission, Jødemissionen** og **Sømandsmissionen.** De velvillige Ydere kunne sende sine Bidrag til Fru Berg, Akersveien 9, Fru Essendrop, Gjerdrums Gaard, Møllergaden, Fru Gram, ved Siden af Posthuset, Fru Heyerdahl, St. Olafs Plads 3, Frøken Hosgaard, Fattigpleiens Industri, Toldbodgaden 17, og Fru Lehmann, Rosenkrantzgaden 3.

S. Brun,
Sognepræst.

C. E. Smith

anbefaler sin Commissions-Forretning i Raajern, Stangjern, Jernplader, Baandjern, Garkobber, Kobberplader, Tin, Bly, Blikplader, Yellow-Metal o. s. v.

Bøger.

I Kommission hos **Alb. Cammermeyer** udkommet:

Hun kommer nok!
Af **Cornelius Steendahl.**

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Galdesæbe

anvendbar ved
kold Vadskning
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter.

De Coninck.
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

C. C. Knudsen

(Carljohansg. skraa overfor Hotel Scandinavie) anbefaler: Brevmapper, hvori coulørt Papir og Convolutter a 24 ß pr. Stk., smukt Brevpapir, coulørt eller hvidt i Æsker eller Pakker paa 5 Bøger a 36 ß, 42 ß og 48 ß pr. Pakk, Convolutter i Æsker a 100 Stk. fra 12 ß pr. Æske, Skriveblæk og Copieblæk af mange forskjellige Slags, Postpapir og Skrivpapir i godt Udvalg, engelsk Note-Paper, do. Convolutter og do. Trækpapir, Selvcopieringsbøger, Noticebøger.

C. C. Knudsens Papirhandel.

Skolesager.

Skrivebøger, Tegnebøger, Glosebøger, Skriv-, Tegne- og Trækpapir, Blyanter, Staalpenne, Penneholdere, Tavler, Grifler, Viskelæder, Radergummi, Linealer, Sortkridt, Tusch osv. til billigste Priser i

C. C. Knudsens Papirhandel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler. 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stk a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

En smuk Hund.

En sjelden smuk og god Fuglehund ønskes solgt snarest mulig. Exped. anviser.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Sæbe.

Stangsæbe, gul.
Do. Patent scouring } fortrinlig til Vask-
Do. Best Mottled } ning af **Uldtøi.**
Palmesæbe,
Mandelsæbe,
Marmorsæbe,
Windsorsæbe,
Glycerinsæbe og
Parfumerier anbefales af

Axel Bockman.
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Tilleie.

2 Bekvemmeligheder a 80 Spd., hver paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, er fra Flyttetid tilleie i Oppens Gaard No. 1 paa Grønland. Man henvende sig i Butiken sammesteds.

Smuk Udsigt.

I den frilliggende Hjørnegaard No. 29 i Pipervikens Strandgade er fra Vaaren tilleie en **nyopudset, hyggelig Familiebekvemmelighed** paa 4 Værelser, Pigekammer og Kjøkken samt gode Loft- og Vedrum. Leien er 170 Spd aarlig. Bekvemmeligheden kan, om ønskes, tilflyttes **snart.** Man henvende sig i 2den Etage hos Bogholder Halvorsen.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The-** og **Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer. Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

~~~ i Blaat, ⚔ i Blaat, ‡ i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke. **De Coninck.**

Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Exemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Expedition.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.
~~~

Dagbladet.

No. 27. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 2den Februar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sønd- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½, Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løjten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Biri og Fieldhaug indtil Kl. 7½, Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 29de Jan. I Kammeret forefaldt idag en heftig Debat i Anledning af Sekvesterkommissionens Indstilling. Bismarck henviste i en længere Tale til de welfiske Agitationer, men bestred nogensinde at have paastaaet, at at der i den antipreussiske Komite i Hietzing sad et dansk Regjeringsmedlem. Til Slutning afstemmedes ved Navneopraab over Indstillingen, som bifaldtes med 256 mod 70 Stemmer. Hannoveranerne afholdte sig fra at stemme.

Wien, 30te Jan. „Neue freie Presse" vil vide, at der existerer en hemmelig Overenskomst mellem Stormagterne for det Tilfælde at Konferensresultatet bliver virkningsløst; man skal være bleven enig om at overlade de kolliderende Parter til sig selv alene og kun forhindre yderligere Konfliktsforviklinger.

Theologerne og Dødsstraffen.

Det er vistnok de Flestes Mening, at Staten, som Forpagter af Magtsproget indad som udad, ligesaa lidt har at spørge Kirken om, naar den skal straffe sine Misdædere paa Livet, som naar den skal føre Krig og slutte Fred. Man samler sig aabenbart mere og mere om den Anskuelse, at Staten kun har at følge Samfundsudviklingens egen Gang, og at se til at komme paa det Rene med, hvor stærk Tidens Drift er til at øve den blodige Gjengjældelse, og muligens ogsaa hvor stærk Forbryderens egen Trang er til at hente den.

Hvor Staten imidlertid har optaget Kirken blandt sine Formaal, med andre Ord: har oprettet en Statskirke, kan man imidlertid ikke undgaa at tillægge geistlige Raad til de Styrende en vis officiel Vægt, naar Sagen streifer Spørgsmaal, som ere dragne ind under Læren.

Den bekvemmeste Vei til en Forstaaelse med de mange Theologer, som tro, at Dødsstraffen er uantastelig, vilde selvfølgelig være at overbevise dem om, at deres Fortolkning af herhen hørende Skriftsteder er uholdbar. Dette er ogsaa oftere forsøgt, men da de ikke ville erkjende sig slagne, vil der vel neppe kunne knyttes store Forventninger til en Fortsættelse af den gamle Fortolkningsstrid. En Fortielse eller Undvigelse, hvad man nu skal kalde det, er dog værd at lægge Mærke til. Man paaberaaber sig nemlig hine Ord af Aabenbaringen: „den, som dræber med Sværd, ham bør det at dræbes med Sværd", men lader ikke til at ville se de umiddelbart foranstaaende: „den, som samler til Fængsel, gaar i Fængsel". Disse Ord føre snarest Tanken fra de private Drab til dem, som finde Sted paa Øvrighedens Vegne; thi kun paa Øvrighedens Vegne kan der „samles til Fængsel". Meningen maa da være, at minde om den Naturlov, som efter Skriftens Ord lige fra Syndfloden skulde beherske det menneskelige Samfund og finde sin ordnende og for fremskridtet frugtbare Form i Staten, den Naturlov nemlig, hvorefter det Onde kompenserer det Onde, eller som det hedder: Ondt skal Ondt fordrive. Hint Sted i Aabenbaringen ligner derfor mest en Advarsel til Kirken i en ganske anden og modsat Retning, end af Theologerne paastaaet, — en Advarsel, som den siden Konstantins Tid har overhørt, — og vil da hverken betyde mere eller mindre end dette: at hver den, som vil kjæmpe med Verdslighedens udvortes Vaaben, han skal vide, at han dermed tumler sig ind i den Verdslighedens Verden, hvor det gjælder Øie for Øie og Tand for Tand og Haand om Hals og Kniv i Strube.

Derfor tager heller ikke Staten i Betænkning at klare sig med de Midler, som ere den tilgjængelige. Den og dens Styrere, oftest almindelige verdslige Mennesker, ere givne den Fristelse i Vold, der leder til, hvad Paulus fordømmer: „at gjøre det Onde, forat noget Godt kan komme deraf". Den roser sig i naiv Selvbeundring, naar den nægter sig at bombardere Handelsbyer, eller Brugen af Sprængkugler, i Tillid til at den kan gjøre sine Fiender ukampdygtige saa ligevel. Den betaler Spioner fra Fiendens eget Folk, den kjøber Forrædere i hans egen Leir. Hvorfor skulde den da betænke sig paa at leie sig en Bøddel, d. e. et Menneske, som dræber Andre, ikke fordi hans Iver for en guddommelig Anordning er vakt, men fordi hans Menneskelighed er mindre end hans Attraa til Blodpengene?

Men kan man paa Kirkens Vegne, eller i Henhold til Kirkens Paalæg komme til at lokke et Medmenneske i en saadan Fristelse? Vil ikke endog Staten selv, jo friere den er bleven, jo mere den har gjort sig selv overflødig, jo mere Samfundsordenens Tyngdepunkt kommer til at ligge i dets Medlemmers Samvittighed og Trang til hinandens Agtelse, jo mindre Forskjellen bliver mellem den „store og den lille Moral," dæmmes ved at gaa omkring med en Pung i Haanden for at frie til den menneskelige Usselhed? Er der Sandhed i det Ord, at Menneskene „have Lovens Gjerninger skrevne i sine Hjerter," saa maa alle Tidsalderes Afsky være Skarpretterens Dom. Er det Sindelaget, det kommer an paa, saa maa der være Forskjel mellem den, som af Lydighed mod en guddommelig Anordning overvinder sig til en Handling, som byder paa hans hele Natur — det er stort —, og den, som under sit Hjertets Uvillighed mod Kjærlighedsbudet blot benytter den samme Anordning til at tjene Penge, og synder — hvilken Theolog vil negte, at det under saadanne Omstændigheder er Synd? — for disse Penges Skyld, for dem alene. Hvis derfor Theologerne fastholde sin Paastand om Dødsstraffens skriftmæssige Nødvendighed, og paa sin Kirkes Vegne kræve den opretholdt, da bliver den simple ubønhørlige Følgeslutning denne:

at de baade maa forlange og finde sig i, at dømte og overbeviste Mordere overgives til en geistlig Ret, som undersøger Benaadningens skriftmæssige Mulighed, og derefter i Tilfælde lader Straffen fuldbyrde af en Mand, som gjør det med rene Hænder, for Overbevisningens og ikke for Pengenes Skyld, altsaa vel nærmest en Præst.

Jeg ved vel, at dette Alternativ maa forekomme komisk; men det er uundgaaeligt. Jeg tror ogsaa, at det nok for et Dieblik kunde lykkes at trodse og beseire dets komiske Biforestilling; men jeg vil ikke forsøge derpaa, da jeg virkelig selv som vel alle Andre, der negte Samfundets Forpligtelse til at henrette Folk, anser hin Udvei for mere egnet til at fremkalde Munterhed end Foranstaltninger. Men skulde Mænd af dem, der med større eller mindre Myndighed have lagt sit Ord i Vægtskaalen for Dødsstraffene, ved at tænke over mit Forslag og dets Følgerigtighed, blive var, at Skrift og Præst og Theologer ikke har noget med dette Tidsspørgsmaal at gjøre, saa skal jeg med Glæde finde mig i, om de Andre skulde ville beskylde mig for en utidig og upassende Spøg. Enhver ny Modstander af Dødsstraffen er en Paaskyndelse af Reformen, og enhver Paaskyndelse er en Velgjerning, hvis Værdi udmaales med Kvalerne i en Forbryders sidste Nat.

Nei, det er ingen Sag at spøge med. Men derfor bør man ogsaa have saamegen Respekt for Dødens Majestæt, at man ikke saaledes, som et bekjendt geistligt Mærke har gjort, taler om „feige Uslinger" i denne Sammenhæng. Erfaring viser, at det kan være let nok at dø for den, som dør i Enthusiasme, i Kamp eller med Tanken om, at hans Blod vil frugtbargjøre for en Fremtidssæd. Men den almindelige Forbryder, hvis Haab om Benaadning er svigtet, har mindre at helde sit Hoved til end nogen Anden. Han dør for det, han har gjort, og kan ikke finde nogen Sammenhæng for sin Død. Hans Samling er ikke opløst i Kampens eller Sagens manende Krav, men klynger sig til Livet med den fornyede Energi, som Faren meddeler Selvopholdelsesdriften, medens han i sin ensomme Celle er overladt til at følge sin Indbildningskrafts ufortrødne Fordands henimod det Klokkeslet, da han skal slagtes. Og hans Ensomhed er ikke blot fysisk, men den henter sin Braad derfra, at Menneskeheden og Menneskeligheden har frasagt sig ham og negtet at forlige sig med ham. Der er to, som midt i Vrimmelen er mere ensomme end de Andre: det er ham, som er forraadt af den menneskelige Natur, og han, som forraader den: Bøddelen.

Mangen er rask nok, naar han hører om et Mord, til i sit Sindsoprør at sige: „Den Mand er sandelig et Dødens Barn, som gjorde dette". Men man tænker kun altfor lidet paa hin sjelelige Tortur, som gjør Henrettelsen værre end Drabet. Verdens berømteste Kriger forstod det bedre: Julius Cæsar blev i et Selskab Dagen før sin Død spurgt, hvilken Dødsmaade han holdt for den letteste. Han indlod sig ikke paa noget Valg mellem Vaaben og Elementer, men vendte sig mod Spørgeren og sagde kort og alvorlig: den uformodede.

Det er ikke i Folkenes kraftfulde Dage, at de forretningsmæssige Drab er mest i Velten. Snarere viser Historien det Modsatte. Jo mere blødagtig og hverdagsfangen Tiden eller en større Del af et Samfund er, t. Ex. jo mere dets Forsvar er gaaet over paa en leiet Trop, desto mere behager det blodige Skuespil. Man vil gjerne have lidt Alvor med — paa Frastand. Men derfor maa jeg ogsaa tilstaa, at jeg ikke formaar at se en stærk og for mulige Tilskikkelsers Alvor forberedt Mand i den, hvis Aand er saa lidet vaagen, at han nenner at kneise med sin egen Sløvhed og tror at kunne afsærdige Dødsstraffens Modstandere med at kalde dem sentimentale. Man finder ogsaa, at under ungdomsfunde Samfundsforholde, hvor Alle endnu ere temmelig lige i Agtelsen for sig selv, der har Øvrigheden meget vanskeligt for at faa fat paa en Bøddel, selv om Befolkningen ellers er rask nok baade til at vise Kniven og tidt at bruge den.

Hos os var man, som bekjendt, i det sidst forløbne Aar i stor Forlegenhed, indtil man endelig fandt sin Mand blandt Universitetets Betjening, og en Laborantkarl ved det pathologiske Laboratorium forener nu begge Charger. Dette synes vistnok mindre at stemme med hvad den almindelige Opfatning anser værdigt for en Husbonde som Universitetet, men det maa formodentlig være befundet praktisk, muligens endog liberalt. Universitetet hjælper Staten med at betale dens Bøddel, og Staten Universitetet med at betale en Haandlanger for dets Videnskab. Er Søgningen nogenlunde god, ville de begge slippe at give Lønstillæg, og Universitetet vil kunne rose sig af det lysende Exempel, det har givet sine Studenter i Forstand paa at „bygge den Bro, som knytter Livet til Ideen.

O, alma mater, kongelig Frederikske Universitet! Tak og Ære for hvad du har gjort for mig; men jeg kan ikke bjerge mig for at le, naar jeg om Høsten fornemmer Aanden fra dine fireogfyrgetyve tusinde Kaalhoveder, naar jeg ser dit svenske og norske Flag med Madstrævets mæglende Genius midt imellem dem, og naar jeg hører, at det medicinske Fakultet lader sig repræsentere omkring i dette Land ved en Person, hvis Fag det er at slaa Folk ihjel, og ved en Bestilling, som bedre end nogen Bestilling paa denne og hin Side Verdensrummet svarer paa det Spørgsmaal: Hvad gjør ikke Tysken for Penge? Bliver du saaledes ved i din Hyldest af Madstrævet, vil en Mastodont passe bedre i dit Segl end en Muse, og det skal ikke undre mig, om der kommer til at gaa Sagn om, at Gjenfærd af hin Urtidens største Madstræver driver sit Nissespil i dit „qvanta species," din prægtige Granitportal, der kun har den ene Feil at føre lige paa din Bagvæg og at minde om Fabelens hoved- og sjælløse, tomme, tragiske Maske.

r.

Ogsaa lidt om Landbrugsskolen paa Aas.

Efter at de fleste Amter i Landet havde lagt sig til en Skole for Landbrug med Alt, hvad dertil hører, blev der da endelig i Aaret 1854 besluttet, at en høiere Landbrugsskole, et „Centralinstitut", som det saa fornemt har hedt, skulde søges oprettet. Beslutning herom blev endelig fattet, og Præstegaarden i Aas Præstegjeld med endel Nabobrug indkjøbtes da til dette Mønsterbrug paa, hvorledes Jorden maa skjøttes for at gjøre sin Eier rigtig snau. Der er ialt nedlagt en Kapital af omtrent 180,000 Spd. i denne Landbrugsskole. Gaarden er maaske den største her i Landet. Den udgjør omtrent 1300 Maal dyrket Jord, altsaa saa meget dyrket Jord alene, som et helt Kirkesogn i de vesten- og nordenfjeldske Egne. Jordslaget er vel af det bedste i Landet, Gaarden er hulveitet, dræneret, gjødslet og bebygget for Statens Regning; der hviler ingen Renter, intet Afdrag og intet Føderaad paa den. Da den ligger kun 3 Mile fra Hovedstaden, saa har Aas det bedste Marked for sine Produkter. Naar et Jordbrug nogensteds i vort Land skulde give god Afkastning, saa maatte det være Aas Landbrugsskole. Man har ventet og ventet, at der skulde komme noget rigtigt Klækkeligt ud af alt dette. Folket har været vantro og murret, Storthinget har ogsaa gnaalet lidt, men Folket har naturligvis ikke forstaaet sig noget paa et Mønsterbrug — den stakkels Bonde, som enten maa kjøbe eller indløse sin Gaard i dyre Domme, svare Renter og Afdrag og udrede Føderaad og opdrage en Flok Børn, havde naturligvis ikke noget Vet paa at dyrke Jord under slige Vilkaar som paa Aas, hvor man faar gratis alle Ting. Har en Indsender engang imellem vovet at ytre noget om Aas høiere Landbrugsskole, saa har det været næsten ensbetydende med, at Forfatteren maatte være en Slags mistænkelig Person, og enten tiede de vise Mænd paa Aas bom stille, — Klagemaalene var vel ikke Svar værdt engang — eller man kom anstigende med en Mine saa lærd, saa høi og fornem, saa aldeles ufeilbar som sig hør og bør et sligt Mønsterbrug. Og i et Samfund som vort, hvor Pedanteri og Autoritetstro ofte gjælder langt mere end Dygtighed, var dette nok til at vise, at de Faa, som klagede, havde Uret, og at det stod vel til med Mønsterbruget. Hertil kom, at foruden den Garanti, man syntes at have i den dygtige Direktør, saa havde man en stærk Tilsynskomite, der nok saa regelmæssig reiste ned til Mønsterbruget og fandt altsammen: Folk og Fæ, lige mønsterværdigt.

Endelig i det sidste Aar ere Klagemaalene over Sløseriet paa Aas blevne mere høirøstede end nogensinde.

Beretningen om Mønsterbruget viser ogsaa et Resultat saa rent over al Maade slet. Forfatteren af Brevene fra Storthinget i „Norsk Folkeblad" brød Tausheden. Man taber paa alle Kanter paa Mønsterbruget: Paa Fjøset, paa Grisehuset, paa Jorden og Haven, og det selv efter at man har taget til Indtægt Godtgjørelse baade for Sengehalm og Furage til

Hestene, naar kjørende Folk leilighedsvis besøge Mønsterbruget — en Usseldom, som ikke den elendigste Gaardbruger i Landet vilde gjøre sig skyldig i. Men endda er der Underbalance, endda behøver Mønsterbruget 6800 Spd. for at kunne bestaa.

I Begyndelsen af Striden fremstod en af Skolens Lærere og forsøgte med Klem at tilrettevise Forfatteren i Folkebladet, der kunde vove at skrive om, at ikke alt var, som det skulde være ved Aas! Nu har en Forsvarer været ude med et langt Forsvar for Aasbruget i „Aftenbladet;“ men denne Mand slaar af ikke saa ret lidet af det Skræp og Skryd, som man tidligere opvartedes med.

„Dersom man,“ siger Skolens sidste Forsvarer, „af de i Pressen skete Udtalelser har Ret til at dømme om den i Landet raadende Udtalelse, Opinion, saa maa man have fuld Grund til at antage, at Aas høiere Landbrugsskole ikke for Tiden er vel anskreven hos vort Folk.“ Dette finder da Forfatteren er en stor Feil hos Folket, skjønt han tror, at Adskilligt paa Aas ikke er, som det bør være. Paa samme Tid, som han retter den skarpeste Daddel til de Mænd, som have dristet sig til at skrive om Manglerne ved Aas, har han kun Ros til Lærerne dersteds, som trods det, at det er saa daarligt med Stellet der, alligevel vil tilsløre Manglerne og tale i dadlende Udtryk om de Mænd, som i Følelse af Ret og Sandhed til det Almenes Bedste blottede Slurveriet ved Mønsterbruget. Dersom vi ikke levede i et Samfund, hvor Autoritetstro havde skjæmt ud en sund, ren Almenaand og gjort Folk rangsnudde i Tankegangen, saa vilde man istedenfor at dække de Mænd til med Snaus, som have vovet at tale mod Aas, tvertimod takket dem — thi den, som i et Samfund, hvor det lønner sig saa daarligt at have en Mening, alligevel vover at tale Frisprog, han er sandelig Tak værd, thi vi har visselig nok af Folk, som ved at tage Sagen fra en Side, som bringer ganske andet Udbytte.

Denne Forsvarer af Aas søger Grunden til Brugets uheldige økonomiske Stilling for en Del deri, at Pløiningen maa foregaa ved Eleverne, der ere uøvede Folk til sligt Arbeide. Men dersom vore Gaardbrugere trindt omkring i Landet, under slig Mangel paa Arbeidshjælp som nu, kunde faa saadanne Arbeidere gratis, som Eleverne ved Aas, Gutter i sine livligste og raskeste Aar, saa vilde de vist takket langt op paa Armen. Pløie er nu visselig et saa endefremt Arbeide, især paa saa flade, veldyrkede og afgrøftede Marker som paa Aas, at kan ikke Eleverne det før, saa vil han lære det paa nogle Dage, og er han saa trehændt at han ikke gjør dette, saa bør han bortvises fra Skolen, thi da duger han ikke til Jordbruger.

Omtrent af lignende Beskaffenhed ere alle de af Forfatteren anførte Grunde, med Undtagelse af en, den nemlig: At Bestyreren ikke engang holder Forelæsninger ved Skolen, Noget, som han tror ikke heller existerer ved udenlandske Landbrugsinstituter. Intet kan vel bedre oplyse Stellet ved Aas end netop denne Omstændighed.

Forfatteren tror forresten, at det er aldeles det samme for Eleverne, hvordan Stellet er paa Aas. Eleverne søger ikke Skolen for at søge nogen Lærdom af Exemplet, siger han, men blot for at faa Kundskaber, og disse bør da være saa gode, at det slette Exempel ikke virker noget paa dem.

Dette er en pædagogisk Regel, saa extra og nylig opfunden, men saa yderlig slet, at vi antager, at Aas maa være ene om den. Ja vi tør lægge til: Lærerpersonalet paa Aas kan da vel ikke ville staa bagenfor disse Ord; thi hvis saa er, saa maa det ikke være blot Stellet, som er slet ved Mønsterbruget, men selve Grundlaget for Undervisningen, og til en slig Anstalt vilde vel enhver Fader betænke sig paa at sende sin Søn.

Vi slutter med denne korte Udtalelse om Mønsterbruget paa Aas. En mere udtømmende Fremstilling af det der herskende slette Stel vilde føre for vidt for et lidet Dagblad.

Vi skulle dog indtage en Fortegnelse over de vigtigste af de Summer, som dette Institut har kostet, forsaavidt vi har havt Anledning til at lære dem at kjende:

1854.	
Opførelse af Bygninger . . .	30,000 Spd.
1857.	
Til Indkjøb af Eiendommene Vollebæk, Vold, Kjæringgjordet og Nordre Søraas	12,500 —
Indkjøb af Aas Præstegaard .	20,000 —
Tilskud til Opførelse af Huse .	23,000 —
Besætning	18,000 —
1859.	
Bevilget en Gang for alle . .	13,000 —
1863.	
Til Bygningers Fuldførelse . .	2,760 —
1865.	
Til Grundforbedring og Opførelse af en Meieribygning . . .	2,700 —
	121,960 Spd.
Hertil kunne vi nu lægge til for Statens Drift i det Tidsrum, den har bestaaet, omtrent . .	60,000 —
	181,960 Spd.

Det er gjerne muligt, at Skolen har kostet mere, det kan ogsaa hænde, at der i enkelte Treaar kan have hændt, at hele Beløbet, der har været bevilget, ikke har gaaet med, saa at der er skeet Overførelser fra det ene Aar til det andet — skjøndt vi ikke tror det; — men saa meget er vist, at Mønsterbruget paa Aas er et kostbart Brug, der visselig ikke hverken i praktisk eller videnskabelig Retning har svaret til de Fordele, man med Rette har ventet sig af det.

Vi skulle anføre Avlingen pr. Maal Jord paa Aas, saaledes som den findes anført i Skolens Regnskab for 1866:

Hvede	1,27	Tønde pr.	Maal.
Rug	1,59	—	—
Byg	1,56	—	—
Blandkorn	1,67	—	—
Havre	2,5	—	—
Poteter	13,6	—	—
Turnips	57,7	—	—
Timothei	1,72	Skppd.	—

I dette Aar er efter Budgetkomiteens Indstilling anført som Tab paa Jordbrugets Konto 830 Spd. Enten maa det være urigtigt, hvad der ifjor Sommer stod i en Avisartikel, at Bonden avler Alt, hvad han behøver paa sin Gaard; eller ogsaa maa Jordbruget og Stellet paa Aas være over al Beskrivelse slet. Naar 1300 Maal af vort Lands bedste Jord uden Føderaad, Renter og Afdrag giver et Tab af 830 Spd., saa er det sandelig ikke at undres over, at Jordbrugerens Stilling med Skatter, Føderaad, Renter, Afdrag og Tjenerlønninger og Børn at føde og opdrage maa være yderlig slet.

Det er virkelig bedrøvelig bevendt med meget af det, som Staten befatter sig med i vort Land. Staten er en daarlig Forretningsmand, naar den blander sig i Gjøremaal, som godt kan overdrages den private Omsorg. Derom ere alle Statsmænd enige, og alle Folk have gjort den samme Erfaring. Og Aas danner, som sagt, ingen Undtagelse fra Regelen.

Kristiania, den 2den Februar 1869.

Ved Kongelig Resolution af 23de f. M. er det naadigst tilladt H. D. Rolland, der under 1ste Oktober f. A. blev udnævnt til Sognepræst i Aurlands Præstegjeld under Midtre Sogns Provsti i Bergens Stift, at forblive i sin hidtil havte Embedsstilling som residerende Kapellan til Stods Præstegjeld under Nordre Indherreds Provsti i Trondhjems Stift indtil 20de April dette Aar.

— Ved Kgl. Resol. af. s. D. er det naadigst tilladt Reservelieutnant i Bergenske Infanteri-Brigade C. A. Christie og Reservelieutnant i Kristiansandske Infanteri-Brigade N. W. L. Jæger indtil Videre at opholde sig i Udlandet, dog saaledes at de, forsaavidt de vende tilbage inden Udløbet af den dem paahvilende Tjenestetid, have at melde sig ved deres Afdeling for at udtjene, hvad der maatte staa tilbage af deres Værnepligt.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

1) At den fremlagte Beretning om Skolevæsenets Tilstand i Rigets Landdistrikter for Aarene 1864, 65 og 66 samt i Rigets Kjøbstæder og Ladesteder i Aaret 1867 med tilhørende Bilage naadigst befales trykt i det Omfang og det Antal Exemplarer, som af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet nærmere blive bestemt.
2) At de dertil fornødne Omkostninger udredes af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds til tilfældige og uforudseede Udgifter ansaaede Midler.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det i Forbindelse med kgl. Resol. af 24de September 1868 angaaende Deling af Jæderens og Dalernes Sorenskriverembede naadigst bestemt:

„At Kgl. Resol. af 12te November 1850, Ltr. E, forandres derhen, at Henlæggelsen af Ogne Sogn til Egersunds Thinglag, Dalernes Sorenskriveri i Stavanger Amt, finder Sted fra 1ste Januar 1869, iøvrigt med Bibeholdelse af de Lensmand i Haa Thinglag og Ogne Sogn John Johnsen Haar for hans Bestillingstid tilkommende Rettigheder“.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er der for udvist hæderligt Forhold ved Redningen af Besætningen paa forliste Barkskib Svea af Lillesand, ført af Skipper Steendal, naadigst tilstaaet efternævnte 8 Kystboere:

1) Claus M. Pedersen,
2) J. G. Sørensen,
3) Svend Jacobsen,
4) Boie Dahm Bøiesen,
5) Lars Søren Dahm,
6) Paul Juul Sørensen,
7) Søren Pedersen og
8) Mads Nielsen Smed,

Samtlige af Østerby paa Den Læsø en Pengebelønning af 90 Rd. D. R. M. til Fordeling efter nærmere Bestemmelse af de forenede Rigers Generalkonsul i Kjøbenhavn. Beløbet bliver at udrede af den til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet opførte Sum.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er der naadigst tilstaaet efternævnte 4 Mænd:

1) Bertel Sørensen Faustevig,
2) Clemet Kolbeinsen Faustevig,
3) Peder Johan Nielsen Gjerdet og
4) Peder Johan Rasmussen Hollevig,

Samtlige af Askevolds Præstegjeld, Fjordenes Fogderi, Nordre Bergenhus Amt, en Belønning af 5 Spd. til hver, for den 18de Januar f. A. under farefulde Omstændigheder at have reddet 3 Personer i Havsnød. Beløbet bliver at udrede af den til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet opførte Sum.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er der naadigst tilstaaet Kirkesanger og Skolelærer Lars Edvard Larsen samt Dreng Ole Hansen, begge af Ørfjords Præstegjeld, Altens Fogderi, Finmarkens Amt, en Belønning af 10 Spd. til den første og 5 Spd. til den Sidstnævnte for den 28de Februar f. A. med Fare for eget Liv at have reddet 2de Personer i Havsnød. Beløbet bliver at udrede af den til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet opførte Sum. (Rigst.)

Udlandet. I Paris ere de græsk-tyrkiske og spanske Forviklinger trængte noget i Skyggen af de forestaaende Forhandlinger i Kammeret om Forholdene paa Øen Reunion, og man imødeser med spændt Forventning de i denne Sag bebudede Interpellationer. Siècle giver en Fremstilling af Forholdene paa denne Ø, hvoraf vi gjengive Følgende: „Jesuiterne have sat sig fast paa Øen og udøve der en stor Indflydelse. Medlemmer af en Orden, der har Syllabus til Fører, have prædiket om den religiøse Magts Forrang fremfor Alt. Under Paaskud af at give praktisk Undervisning i de forskjellige Haandværksfag oprettede de Værksteder i St. Denis, der skaffede de frie Arbeidere en fordærvelig Konkurrence. Det er det samme System, man kjender i Frankrig: Munke, der dele sin Tid mellem Gudsdyrkelse og industriel Virksomhed, Karmeliter, der sælge Mirakelmedicin for 4 Francs Flasken, Cenobiter, der tilberede og sælge Likører og Spirituosa etc. etc. Vore Landsmænd paa Øen ere endogsaa berøvede sine politiske Rettigheder, ganske som dømte Forbrydere. De have ikke en eneste Deputeret i Kammeret og finde kun liden Trøst hos Guvernøren. Dens „Municipalraader“ blive valgte af Guvernøren og dens „Generalraader“ blive atter valgte af disse. Ved at studere Koloniens Lovgivning kommer man let til at tro, at Indbyggerne høre til en eller anden vild Stamme, saa slet blive de behandlede af Moderlandet. Ogsaa i industriel Henseende blive de indskrænkede. Indbyggerne kræve en legislativ, administrativ og kommerciel Reform.“ Idag (2den Febr.) vil Interpellationen om denne Sag blive stillet af Bethmont, Picard og Granier de Cassagnac. Flaadeministeren, Regault de Genouilly, vil svare Interpellanterne, og Rouher vil give Oplysning om alle de Reformer, Regjeringen har indført paa Øen.

Den 24de f. M. modtog Keiseren af Frankrige med stor Ceremoniel de kinesiske Affendinge under Anson Burlingamas Ledelse. Man ved, at Affendingenes Formaal er at skaffe det himmelske Rige Forbindelser med de europæiske Stormagter, og som Følge deraf Deltagelse i den europæiske Folkerets Pligter og Rettigheder. Den franske „gule Bog“ offentliggjør de mellem Menabrea og Moustier forrige Aar vexlede Noter. Menabrea begynder med den Erklæring, at Regjeringen, trods Kamrenes Beslutning, er bestemt paa at opfylde de indgaaede Forpligtelser angaaende den pavelige Gjæld, men fordrer Bortfjernelsen af de franske Tropper i Rom, da Pavens verdslige Magt ikke er truet og Roms Okkupation af franske Tropper kun tjener til at sætte den italienske Regjering i en skjæv Stilling til Folket. Moustier svarede herpaa: „Man kan ikke beskylde Frankrige for at have handlet mod Overenskomsterne, det har kun forsvaret sig mod dem, der søgte at tilintetgjøre det“. Affæren ved Mentana gav senere den franske Opfattelse en vis Styrke og synderlig Nyt om det romerske Anliggende bringer „den gule Bog“ altsaa ikke. Et Sidestykke til den Usedomske Affære, som General Lamarmora nylig har leveret, har i Italien vakt megen Opsigt. Corresp. du Nord-Est. aftrykker deraf

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Nej, vi er ikke enige i disse Sager, min Kjære, og bliver det vel heller ikke, men jeg gjorde, hvad jeg ansaa bedst for os og hvad jeg fremdeles anser bedst. At leve i England som en Gentleman paa Knæene var ikke efter mit Sind, og jeg har endnu ikke opgivet Haabet om at faa Hesterne igjen. Jeg har en Følelse af, at Walters Ven vil gjøre noget; jeg likte ham svært godt — han ser mig ud for en Mand, der har Lykken med sig, i hvad han foretager sig.“

„Aa, fortæl mig noget mere om ham, Papa,“ bad Hellen, den yngste Datter, „Hvad er han lig? Er han en Gentleman, og hvad er han?“

„Ei, Ei, Hellen, der gjør Du mig tre Spørsmaal, inden Du giver mig Tid til at besvare det,“ svarte Mr. Eagleton. „Men jeg skal fortælle dig alt, hvad jeg ved om ham. For det første er han af Middelhøjde, og jeg anser ham for at være omkring fem og tyve Aar, han bærer et stort Skjæg og Knebelsbarter og klæder sig som om han holdt til i Busken. Om hvad han er, ved jeg ikke mere end at han er en mægtig Nimrod, kjender Kafferne godt, og nyder stor Anseelse blandt Hottentotterne.“

„Naar det kommer til Stykket, ved Du virkelig ikke meget om denne vise Herre,“ sagde Hellen Eagleton. „Alligevel tror jeg ikke Walter vil komme til nogen Skade, men jeg ønsker alligevel han var vel hjemme igjen.“

„Det kan han ikke paa to eller tre Dage, fordi Jægersmanden sagde mig, at det var muligt, de vilde blive nød til at trænge ind i Kafferlandet, eller idetmindste paa Grænserne af det, for at de kunde afskjære Kafferne Tilbagetoget; men kanske vi imorgen kan blive istand til at gjøre noget mere end vi har kunnet gjøre idag.“

Resten af Aftenen forløb for Familien paa „The Chasse,“ saa kaldtes Mr. Eagletons Farm — under Samtaler om Sandsynligheden af, hvorvidt de vilde faa Hesterne tilbage, og Sandsynligheden var virkelig ikke stor, for Kafferne var nu saa godt beredne og besad saa nøje Kjendskab til Landet, at de, naar de engang havde faat et godt Forsprang, sjelden tillod sine Forfølgere at indhente den, og hvis, som indeværende Tilfælde, der faldt stærkt Regn, vilde Sporet (Fodmærkerne) blive saa udslettede, at det næsten var umuligt med nogenlunde Vished at følge dem, og saaledes var der ringe Sandsynlighed for, at Forfølgerne vilde treffe sammen med dem, undtagen ved et Tilfælde.

Kapitel IV.

Det var med en Følelse af betydelig Uvished om, hvor han havde sovet, at Walter Eagleton pludseligt vaagnede efter sin rolige Hvile i Amatola-Kløften. En Følelse af Ængstelighed og Uro kom i Begyndelsen over ham som om han befandt sig i en Fare, hvoraf han ikke saa nogen Udvej til at redde sig. Skjønt det var Nat, var det langtfra mørkt, for Maanen var fuld og stod paa sit højeste og belyste saaledes tilstrækkeligt de omgivende Gjenstande. At en eller anden Lyd havde vækket ham var klart, skjønt han ikke var istand til at afgjøre, hvori det bestod. Han lyttede derfor opmærksomt i nogle Sekunder, og hørte da en raslende Lyd i den Retning, hvor hans Ven Forster havde sat sig til Hvile. Han havde ikke glemt den Lekse, han havde faat for sin høje Tale, og sagde derfor i en hviskende Tone:

„Forester.“

„Alt vel, Eagleton,“ svarte hans Ven; „kom stille herhen.“

Eagleton krøb straks henimod det Sted, hvor han havde forladt Forester, men fandt, at han nu havde indtaget en Stilling et Snes Alen fra det første Sted. Hans mørkfarvede Klæder var saaledes knapt synlige, saa vel var Farven blevet valgt med Hensyn til at give Skjul mellem Buskene.

Da Eagleton var kommet nogle Alen fra sin Ven, blev han overrasket ved at se ham holde paa i al Mag at binde Armene paa en Kaffer, som laa paa sit Ansigt foran ham. Kafferen syntes ikke at gjøre nogen Modstand og han kunde gjerne være død for den Bevægelse han lod tilsyne; men da Eagleton i en høj Hvisken spurte: „Hvad og hvem er det?“ drejede Kafferen lidt paa Hovedet for at faa se den Nykomne.

Efter at have forsvarligt bundet den Knude, der bandt Kafferens Haandlede sammen, skred Forester til at binde Fangens Ben med en stærk Rem; medens han gjorde dette yttrede han et Par Ord i Kaffersproget, hvilke hvor interessante de end var for hans sorte Fange, var aldeles uforstaaelige for Eagleton.

Hottentotterne havde ikke været ligegyldige Tilskuere ved, hvad der foregik; den sagte Støj, Eagleton havde gjort ved at bevæge sig gjennem Græsset, havde forstyrret dem og to eller tre havde grebet sine Geværer og nærmet sig Forester. Da de bemærkede Kafferen, udstødte en af dem en Ed og sparkede til den hjælpeløse Vilde, en Handling, som ikke før var udført, førend Hottentotten laa og sprellede paa Ryggen formedelst et Slag af Foresters Haand.

En Strøm af Hollandsk flød fra Engelskmandens Mund, der skjønt yttret i en lav Tone, dog var udtryksfuldt nok til at overbevise Hottenterne om, at et Svar ikke var raadeligt. Bøjende

følgende Stykke af en Depesche fra Grev Bismark til Hr. Usedom, dateret den 13de Juni 1866: „Træng energisk paa den italienske Regjering, at den sætter sig i Forbindelse med den ungarske Komite. Lamarmoras Vægring giver Anledning til Mistanke om, at det ikke er Italiens Hensigt at føre alvorlig Krig med Østerrig. Vi ere beredte til at begynde Fiendtlighederne i næste Uge, men en lunken Krigsførelse fra Italiens Side i Fæstningsfirkanten, vilde forøge vor Mistanke".

I Grækenland synes man at være i den største Uvished om, hvad man under de nuværende vanskelige Forhold og Udlandets Tryk skal vælge. De sidste Telegrammer derfra er modstridende. • Situationen har noget Tilfælles med Danmarks Stilling før Begyndelsen af den sidste danske Krig, da ogsaa hele Folket var splittet i Partier, og Fred og Krig nippede mod hinanden. „Kongens Regjering", skrives der, „kjender Konferentsens Ønske, men den befinder sig i den største Forlegenhed. Skibsrederne, som ved de tyrkiske Havnes Lukning trues med Ødelæggelse, ville have Fred for enhver Pris, medens Aktionspartiet, der er yderst virksomt og har Majoriteten af Hæren for sig, ikke vil vide Noget af Konferentsen at sige. Det er iøvrigt lykkedes dette Parti at fanatisere Masserne. Gjennem Gaderne bæres der Faner, paa hvilke staar skrevet „Krig", og Natten imellem den 18de 19de opsloges der rundt omkring i Byen, ogsaa paa det kongelige Slot, Plakater med de Ord: „Krig eller Abdikation!" Under disse Omstændigheder vide Ministrene ikke, hvad de skulle beslutte sig til. Iøvrigt har Kongen allerede truffet alle Forholdsregler til Krig. De Høistkommanderende ere udnævnte, og Feltplanen er lagt. Kongen vil selv stille sig i Spidsen for Hæren. Desuagtet har man endnu ikke mistet alt Haab om Fredens Bevarelse.

Vi have før omtalt en Skrivelse til Corr. Havas, hvori omtales Kong Karls Throntale. Man læser fremdeles deri følgende Bemærkning: „Adskillelsen mellem Sverige og Norge ønskes opretholdt i begge Lande, da ethvert af Folkene vil bevare sin Eiendommelighed og Selvstændighed, og begunstiges af deres geografiske Beliggenhed; men for Statsmændene i Stockholm har den bestandig været en Hindring for en god Organisation af de to forenede Nationers Stridskræfter. Denne Adskillelse, der kun er til Fordel for den russiske Politik, lægger under alle kritiske Omstændigheder uoverstigelige Hindringer i Veien for de bedst lagte Planer til de skandinaviske Folks Beskyttelse. Man følte Virkningerne heraf ved Krimkrigens Begyndelse, da Alt opfordrede Nordmændene og Svenskerne til bestemt at slutte sig til Frankrig og England. Der opstod paa den Tid utallige fortrædelige Rivninger, og endskjønt Vestmagternes Flaader beherskede Østersøen, blev den svenske Hær ved at staa med Geværet i Hvil, ventende paa, at de engelske og franske Kanoner skulde overlevere den Finland, denne gamle svenske Provinds, som endnu bestandig er forbittret over at staa under det moskovitiske Aag. Da det danske Spørgsmaal opstod og derefter løstes med Sværdet, viste der sig til Sorg for alle modige Skandinaver den samme Vaklen og Usikkerhed. Det er paa Følgerne af denne uheldsvangre Tilstand, at der gjælder om at raade Bod, saaledes som Kong Karl antyder i sin Throntale." Efterat have anført det Sted i Throntalen, hvori Forslagene til en ny Unionsakt og Forsvarsvæsenets Organisation berøres, tilføier Corr. Havas: „Vi kunne ikke stærkt nok bifalde Kong Karls patriotiske Opraab. Vi haabe, at det vil gjøre Ende paa en falsk Situation, der udsætter de to Folk, som ere stillede under en Krone, for de største Farer."

Fra Wien skrives under 24de f. M. til „Augsb. Allg. Zeit.": „Prinsen og Prinsessen af Wales have igaar besvaret de modtagne Besøg, og de opholdt sig navnlig i længere Tid hos det hannoveranske Kongepar i Hietzing."

Sverige. Den 28de Januar, Rigsdagens sidste Motionsdag, blev der indleveret en betydelig Mængde Forslag, især i første Kammer. Blandt disse var et Par temmelig radikale. Det første, fra Hr. C. A. Larsson, gik ud paa, at hele den staaende Armee skulde inddrages og almindelig Folkevæbning indføres; det andet, fra Hr. Jöns Påhrsson, forlangte, at Uddeling af Ridderordener skulde ophøre, eller, om dette ikke skulde vinde Bifald i sin Almindelighed, at den skulde ophøre idetmindste for Præsternes Vedkommende. Hr. Larssons Forslag, der gaar i en ganske anden Retning end Regjeringens og heller ikke stemmer med den Udtalelse om Sagen, Rigsdagen i 1867 fremkom med, har neppe nogen Udsigt til Fremgang. — I første Kammer har Grev E. Sparre fremlagt et meget vigtigt Forslag om Forandring i det hidtil fulgte System for Statens Jernbaneanlæg. Disse skulde nemlig efter Forslaget overdrages til et Interessentskab, der enten med egen Kapital udførte Anlæggene i Overensstemmelse med Planer og Bekostningsoverslag, der var bifaldt af Hs. Maj. og mod Godtgjørelse for de færdigbyggede Banedele i Statsobligationer, til hvis Forrentning og Amortering i Løbet af 40 Aar Rigsdagen skulde fastsætte en aarlig Annuitet af 6 pCt., og til hvilken, sukcessivt stigende, Annuitet skulde bevilges høist 3 Millioner Rdr., uberegnet Indkomsten af de anlagte Jernbaner; eller Rigsdagen skulde give et saadant Interessentskab, der vilde paatage sig at anlægge og underholde Trafiken paa de Jernbaner, der maatte besluttes anlagt, en Rentegaranti i 40 Aar til det ovenfor nævnte Beløb, imod at Banerne efter de 40 Aars Forløb skulde i fuld brugbar Stand tilfalde Staten.

Den kommunale Stemmeret. Over 100 ved Kommunevalg stemmeberettigede Indvaanere i Kristinehamn har til sin Repræsentant ved Rigsdagen, Hr. Rektor Magnell, indsendt en Petition om, at han ved nærværende Rigsdag vil vække Motion om og af al Magt arbeide for en Forandring i Kommunallovene, hvorved der kan blive fastsat et retfærdigere Princip for Stemmeberegningen end det nuværende. „Ønskeligst var det, om Personlighedsprincipet blev det gjældende; men om det ikke kan ske, vilde en graderet Stemmeskala, hvorved en Mands største Stemmetal blev 3 eller høist 5, være langt at foretrække for den nugjældende, hvis Ubillighed ethvert tænkende Menneske maa kunne indse."

Karlsdagen var der Bal hos Kongen og Dronningen i Slottets store Festivitetslokale; 1600 Gjæster var indbudne. — Garnisonstropperne i Stockholm feirede Dagen ved Bal i Regimenternes Kaserner og Exercerhus; Mandskaberne fik i Extraforplening Øl, Smørgås og Cigarer.

Prinsen og Prinsessen af Wales's Ophold i Wien. Herom beder det i „Neue fr. Presse" for forrige Mandag: Iaftes besøgte Prinsen og Prinsessen af Wales Operatheatret. Hoffet vilde vise sine Gjæster den nye Ballet „Sprühfeuer", og derfor blev et Dandsedivertissement, som egentlig først skulde have været opført bagefter, givet iforveien, for at Ballettens Begyndelse kunde udsættes til Hoffets Ankomst. Da Publikum imidlertid tydelig lagde sin Utaalmodighed for Dagen, gav Erkehertug Albrecht Ordre til ikke længere at udsætte Opførelsen af „Sprühfeuer". Kort efterat der var begyndt, ankom Keiseren med Prinsessen og Keiserinden med Prinsen af Wales under Armen og ledsagede af Erkehertugerne Ludvig Viktor, Vilhelm og Rainer samt Storhertugen af Toscana. Prinsessen underholdt sig paa den muntreste Maade med Keiseren og hilste gjentagne Gange til den engelske og danske Gesandts Fruer. Herskaberne blevе til Forestillingens Slutning. Idag har der atter fundet en Familiediner Sted til Ære for Prinsen og Prinsessen af Wales. Efter Forlydende ville de høie Gjæster blive her Mandag over, forat Prinsen kan tage Del i en til Ære for ham arrangeret Jagt i den keiserlige Dyrehave ved Marienbrunn.

Ifølge Telegram til Ritzaus Bureau ville Prinsen og Prinsessen af Wales først besøge Sultanen og Kong Georg paa Tilbagereisen fra Ægypten.

Kongen af Belgien er bleven greben saa dybt af Sorg over sin eneste Søns Død, at Lægerne frygte for Hs. Maj. Liv.

Hs. Maj. Kongen har skjænket 1000 Rdlr. til Stockholms Fattige. Hds. Maj. Dronningen har ligeledes skjænket 1000 Rdlr. at uddele til trængende Familier inden Hovedstaden.

Man vil vide, at til Prinsesse Lovisas Bryllup baade Prinsen af Wales og Storfyrst Alexander af Rusland med Gemalinde ville indfinde sig i Stockholm.

Hardangerviolonisten Chr. Suckow giver for Øieblikket Koncerter i Stockholm.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket dat. Haugesund den 30te Januar:

Ved Udsire, hvorfra netop indkommet, intet Fiske siden Telegrammet af 27de, heller intet synderligt Veier dertil. Uagtet det i Begyndelsen af Ugen gjorte Fiske, formenes Sildetyngden endnu ikke forhaanden. Hvalen synes imidlertid stadig at nærme sig Kysten. Det samme gjælder Nordredistriktet.

— Do. Do., dat. Haugesund den 31te ds. Forløbne Uges Vaarsildefangst udgjør tilsammen kun 4000 Tønder for begge Distrikter til Gjennemsnitspris 7 Ort 16 Skilling. Almuen temmelig talrig. Veiret uroligt.

— Do. Do. angaaende Lofotfisket, dateret Svolvær 31te ds.:

Fremdeles liden Almue. Veiret hindret Fremkomsten. Onsdag, Torsdag, Fredag ikke Søveier. Igaar Redskaber trukne med god Fangst, bedst Strækningen Hopen — Stamsund. Fiskepris 2½—3 Spd. pr. Hundrede. Endnu saagodtsom ingen Kjøbefartøier.

Veiret synes de sidste Dage rigtig at ville lægge Hindringer i Veien for et godt Marked. Den heftige Søndenvind og Regnskyllet har ødelagt det gode Slædeføre i Byen og nærmeste Omegn. Nattekulden har imidlertid gjort Føret fremkommeligt og en klar Himmel lyser over Youngstorvets Markedsglands med alle Slags Flag og øine- og ørefaldende Tilstillinger til Markedsgjæsternes Fornøielse og Husvalelse.

Kristiansund den 27de Januar. Torskefisket er enkelte Steder begyndt og for Smølen, Grip og Honningsø skal være fisket godt. Andre Steder er derimod Storseien endnu dominerende, og saalænge den staar paa disse Grunde, vil Torskefiskeriet ikke trives. Hvis Veiret vil vedvare, som det nu er, har man Forhaabninger om godt Fiskeri i nærmeste Fremtid.

— I disse Dage gik „Eigil", Kapt. Larsen med 13,000 Voger Klipfisk, „Marie", Meldahl med 23,000 Voger, „Frey", Bothner med 8000 Voger, alle til Sydspanien, og „Augusta", Eddie med 12,000 Voger for Nordspanien. Under Ladning ere Dampskibene „Concordia" med 25,000 Voger og „Norte" med 15,000 Voger for Nordspanien og „Fagerheim" med 2300 Qvintaler for Havana. (R. Amtst.)

Storthinget sammentræder Onsdag den 3die Febr. Kl. 9 Form. til Behandling af den tilbagestaaende Del af Marinebudgettet og gaar derefter over til Behandling af:

1) Budgetkommiteens Indst. ang. de Poster paa Budgettet, der vedkommer Landbrugets Fremme.
2) Do. Do. ang. Repr. Sørensens Forslag om Forandringer i Bestemmelserne for Udlaan til Myrdyrknings- og Drænerings-foretagender.
3) Do. for Veikomiteen ang. kgl. Proposition om Bevilgning af Statskassen til Veianlæg i Sydvaranger.
4) Slagter Fischers Ansøgning om Eftergivelse af et Kautionsansvar.
5) Landhandler Munthes Do. Do.
6) John Andersens m. Fl.s Andragende om Bevilgning til Istandsættelse af en Vei over Maridseidet i Nordfjord.
7) Referat.

Storthinget.

Storthinget den 1ste Februar. (Fortsat Behandling af Marinebudgettet).

Post 16:

Til Land- og Vandbygninger bevilges aarlig:

1. Til Vedligeholdelse af disse Bygninger paa alle Marinens Værfter, af Forraad, Veie og andre Indretninger . .	23,000	Spd.
2. Til tilfældige Vedligeholdelsesarbeider i Karljohansværn	2,000	—
3. Til Muddring i Havnen, Indløbet og Kanalen ved Karljohansværn	1,500	—
Tilsammen	26,500	Spd.

Post 17:

1. Til Kanonstande med Tilbehør for 7 Stkr. 7toms Riflekanoner bevilges	11,200	Spd.
2. Til Anskaffelse af Torpedobaade, Materiel til Undervandsminer samt til Forsøg beviges.	9,000	—
Ialt	20,200	Spd.

Post 18:

A. Ved Karljohansværns Værft:

1. Til Værftets Bedrift: .	17,700 Spd.	„	ß
2. Til Politiopsyn og Vagthold	3,100 —	„	=
3. Til Kontorhold . . .	6,680 —	„	=
4. Til Skatter og Afgifter efter den forelagte Beregning	192 —	16	=
5. Til Sygeudgifter . .	3,009 —	110	=
6. Til Artilleriforsøg . .	500 —	„	=
7. Til Ladestedet Hortens Politivæsen . . . . imod at Kommunen bidrager et lige Beløb.	324 —	„	=
8. Til Skolevæsenet og Kirken	980 —	„	=
B. Frederiksværns Værft .	2,500 —	„	=
C. Til Værft i Christianssand, Bergen og Trondhjem efter den forelagte Beregning.	2,241 —	„	=
Tilsammen	36,227 Spd.	6	ß

---

sit Hoved sad den ydmygede Afrikaner og saa paa Fangens Binding, der nu snart var endt.

„Hvem er han? — hvor kommer han fra? var de Spørsmaal, som Eagleton gjorde mere end engang; men først efter at Forester havde til sin Tilfredshed overbevist sig om, at enhver Knude var sikker, besvarte han dem, idet han satte sig ved Siden af sin Fange og gjorde Tegn til Eagleton at komme tæt hen til ham.

„Jeg faldt isøvn paa samme Tid som De, men af lang Vane sover jeg meget let, og i ikke lang Tid. Da jeg vaagnede, lyttede jeg først, men hørte intet; jeg fandt vor Hottentot — Skildtvagt i dyb Søvn; det var den Knægt, jeg netop nu refsede. Jeg følte mig taalelig forfrisket og holdt mig vaagen; det varede ikke længe, førend jeg mærkede en Lyd, som sagde mit øvede Øre, at en Fiende var ifærd med at stjæle sig paa os. Jeg tvilede ikke om, hvem det var, for jeg ved, hvor kjær disse Kaffere er i saadanne enslige Ekspeditioner; jeg trak mig sagte hen i Skyggen af disse Klipper og holdt mig der færdig for min Fiende. Jeg maa sige, Fyren gjorde sine Sager godt; en Raabuk vilde gjort dobbelt saamegen Støj som denne Vilde gjorde; og, som de ser, var han næsten midt iblandt os uden at alarmere Hottentotterne. Han var bare nogle faa Skridt fra mig, men saa mig ikke. Han havde sine Tanker henvendte paa Dem og Hottentotterne, hvis Stilling han syntes at kjende. Jeg saa, at han gjorde sine Spyd færdig og at der ingen Tid var at tabe; jeg kastede mig over ham og slog ham til Jorden, førend han kunde gjøre Brug af sine Vaaben. Jeg afvæbnede ham derpaa og var ifærd med at binde ham, da den Støj, jeg gjorde, vækkede Dem. Det er alt, jeg ved om ham; jeg tror han er alene, og at han har fulgt os i nogen Tid i den Hensigt at stjæle et eller to af vore Geværer inat, og det kunde han lettelig have gjort og undsluppet i Busken, hvis han havde faat Tag i dem. Nu faar han imidlertid blive, hvor han er."

„Mon han vil sige Dem, hvad han vilde?" spurte Walter.

„Det vilde blive det sidste, han vilde gjøre. Han vilde fortælle en eller anden ganske antagelig Løgn, og derpaa forholde sig taus; men Sandheden vil vi neppe høre af hans Mund. Men jeg skal spørge ham."

„Wena yenzani ihelativi? sagde Forester."

„Di a singela umpenze," svarte Kafferen ivrigt.

„Stakkels, uskyldige Mand!" sagde Forester. „For en Skam at slaa ham til Jorden og binde ham med Læderremmer; for det lader til, at han intet ondt havde isinde; han var bare paa Jagt efter en Buk. Det er meget morsomt at høre, for gjennembarkede Løgnere disse Kaffere er; jeg vil gjøre ham nogle flere Spørsmaal og fortælle Dem, hvad han svarer, saa De kan faa en Ide om, hvor forslagne disse Knægter er."

For Læserens Skyld vil vi antage den samme Plan, som Forester udførte til Bedste for Walter, det vil sige, vi vil oversætte Spørsmaal og Svar, idet Samtalen førtes i Kaffersproget."

„Saa Du barke om her for at jage en Buk?" sagde Forester.

„Ja," svarte Kaffern.

„Vidste Du, at her var en Buk?"

„Jeg tænkte det."

„Hvad bragte Dig paa den Tanke?"

„Det er en god Plads," svarte Kafferen, „og der er Spor paa den anden Side af Kløften."

„Hvorfor valgte Du Natten istedetfor Dagen til Jagten?"

„Raabukkene ser ikke saa godt om Natten."

„Plejer Buff-Bukkene at vente, til de ser sin Fiende? Jeg sluttede fra deres lange og livlige Øren at de løb, naar de hørte ham."

„En Kafferjæger gjør ingen Støj," svarte Kafferen med en vigtig Mine."

„Jeg synes, Du gjorde lidt Støj, min Ven," sagde Forester; „mine Øren hørte dig, skjønt de ikke er saa gode som Raabukkens."

„Du er en Høvding."

„Buff-Sukken gjør lidet Støj," sagde Forester.

„Ja."

„Og den har en meget skarp Lugt."

„Ja, meget skarp," svarte Kafferen, nu og da glemmende sig, naar han tænkte paa et Vildts Listighed, som han saa ofte havde overlistet.

Ved dette Punkt oversatte Forester den førte Samtale for Walter og tilføjede: „at tale med disse Vilde er som at spille et Parti Sjak; hver Sætning er et Træk og adskillige Spørsmaal og Svar gives, som synes ingen Mening at have, men som vi alligevel omsider vil finde fører til Mat. Nu, denne Kaffer har gjort et fejl Træk, og jeg tænker, han ikke kan undgaa at blive Mat, saavidt Spørsmaalene angaar. Han indrømmer, at Bukken, som han søg, har en meget skarp Lugt. Mit næste Spørsmaal vil sætte ham i Forlægenhed.

„Og Bukken har en meget skarp Lugt?"

„Ja."

„Min Ven er en stor Raabuk-Jæger?"

„Jeg har dræbt mange — se her!"

(Fortſ.)

Post 19: Det udsættes med at fatte Beslutning om, hvad der skal bevilges til tilfældige Udgifter, indtil Bestemmelse om de Lønningstillæg for Embeds- og Bestillingsmænd, der maatte blive at fastsætte af Storthinget, er afgiven. Post 20: Hvad dar maatte bespares af de under 1ste til 6te, 8de, 10de til 12te, 14de og 18de Post bevilgede Summer kan anvendes til tilfældige Udgifter samt til Anskaffelse af Materiel. (Post 16—20 bifaldtes enstemmig).

Komiteen meddeler følgende Oversigt over hvad der i det Foregaaende er indstillet til Bevilgning aarlig:

1ste Post	. .	38,592	Spd.	„ ß
2den —	. .	1,742	—	„ =
3die —	. .	2,650	—	„ =
5te —	. .	47,882	—	26 =
6te —	. .	18,798	—	55 =
8de —	. .	336	—	„ =
10de —	. .	12,705	—	48 =
11te —	. .	10,004	—	21 =
12te —	. .	184	—	22 =
14de —	. .	46,600	—	„ =
15de —	. .	149,500	—	„ =
16de —	. .	26,500	—	„ =
17de —	. .	6,733	—	40 =
18de —	. .	36,227	—	6 =
		398,454	Spd.	98 ß

Hertil vil der komme Bevilgninger til Søkadetinstitutet, Lønningstillæg og tilfældige Udgifter, hvilke Bevilgninger antageligt ville andrage til omtrent 8000 Spd. for Aaret.

Stemmeliste over Votering ved Forhandlingerne om Militærvæsenet. 5te Post, 4: „Til det sømilitære Korps bevilges overensstemmende med den som Bilag 1 vedføiede Lønningsplan 47,882 Spd. 26 ß aarlig. Alternativ Votering mellem Komiteens Indstilling og Christiansens Forslag om 52,695 Spd. 42 ß. Komiteens Indstilling bifaldtes med 86 St. (Ja) mod 20 St. (Nei).

Bjørnsgaard Ja, Helle Ja, Jensen Frav. Eika Ja, Taraldsen Ja, Bødtker Nei, Jaabæk Ja, Bergsager Ja, Christiansen Nei, Bentsen Ja, Voie Ja, Norbye Ja, Sæther Ja, Foss Ja, C. H. Brandt Ja, Landmark Frav., Hesselberg Ja, Wiborg Nei, Færden Ja, Aall Nei, Dahl Nei, J. Aarflot Ja, J. Sverdrup Ja, Iversen Ja, Krogness Ja, Skjærkholdt Ja, Lindstøl Ja, Ascheim Ja, Harbitz Ja, Strand Ja, J. S. Velde Ja, Richter Ja, Liestøl Ja, Igland Ja, Enge Ja, Hansen Ja, Swensen Ja, Nye Ja, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Ja, Selboe Ja, S. M. Velde Ja, Sæther Ja, Augustinussen Ja, Sandberg Ja, Norderhoug Ja, M. H. Kildal Ja, Schweigaard Nei, Schawland Ja, Motzfeldt Ja, Heggelund Ja, Nergaard Ja, Schulze Ja, Sæblie Ja, Dr. Broch Ja, P. D. B. W. Kildal Ja, Aga Ja, Riisnæs Ja, Valstad Ja, Smith-Petersen Nei, Gram Ja, Lorch, Ja, Mathiesen Nei, M. A. Aarflot Ja, Mortensen Ja, T. W. Schwartz Nei, Aschehoug Nei, Kjerschow Nei, Thorsen Ja, Nielsen Ja, Olassen Ja, Wiel Nei, Maartmann Ja, Hammerstad Ja, Lunde Ja, H. U. Sverdrup Ja, Løken Ja, Faye Nei, Michelsen Nei, Ueland Ja, Kolbenstvedt Ja, Daae Ja, Grønningssæter Ja, Andersen Moen Ja, P. Jensen Ja, Vaalen Ja, Storsten Ja, Ueland Ja, Balchen Ja, Bagger Ja, Rode Nei, Holmboe Nei, O. Brandt Ja, Horgen Ja, Falsen Frav., Tonning Ja, Irgens Ja, Geelmuyden Nei, Christensen Nei, Steen Ja, Viig Ja, Sørenssen Ja, F. J. Schwartz Ja, B. A. Broch Nei, Olrog Frav., Vik Ja, Sibbern Ja, Floor Ja, Vogt Nei, Svanø Frav.

Blandinger.

Spansk Geistlighed. Som man kunde vide, maatte det især være det bigotte og fanatiske Præsteskab, som i det nylig til fri Forfatning overgaaede Spanien vilde være den ivrigste Modstander af alt Nyt. Saa er ogsaa Tilfældet. Angaaende det nylig omtalte Snigmord paa en Guverner i Burgos, der vilde gjøre Inventarium over endel Gjenstande i Kathedralkirken, meddeles nu, at Klostergeistligheden skal have udført Mordet, og at der blandt de Fængslede findes Domdekanten og flere Stiftsherrer ved Kapitelet. Nærmere Oplysninger mangler, men et Telegram fortæller, at Enkelthederne ved Begivenheden er af meget oprørende Art. Da Meddelelsen om Mordet kom til Madrid, reiste der sig strax Folkedemonstrationer; man samlede sig udenfor den pavelige Nuntius's Bolig, afrev de pavelige Vaaben udenpaa Huset og brændte dem. Derpaa begav Masserne sig til Kultusministeren og forlangte, at den pavelige Nuntius strax skulde forlade Byen En Undersekretær meldte Folket, at Regjeringen allerede havde indbraget Nuntiusens Gage og tilbagekaldt hans Fuldmagt. Til Burgos er er bleven sendt Vaabenmagt.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret passerede Norge igaar Aftes. Barometret stiger meget raskt; Vinden er vestlig frisk i Danmark og det sydlige og vestlige Norge. Nordlig frisk i Bodø. Storm af Vest i Christiansund. — Sne paa Vestkysten, klart og tørt Veir paa Østlandet. Temperaturen er faldt.

Christiania Theater.

Onsdag den 3die Februar (Kl. 7—10¼) gives: **Michel Perrin eller Politispionen uden at vide det.** Vaudeville i 2 Akter af Melesville og Duveyrier, bearbeidet af Th. Overskou; Til Slutning: **Califen af Bagdad,** Operette i 1 Akt af Saint Just, Musiken af Boieldieu.

NB. **Lørdag gives Børneforestilling.**

Total Realisation.

Grundet paa Ophør med Forretningen udsælges hele den kurante Beholdning af Manufakturvarer til betydelig nedsatte Priser.

C. L. Ambjørnsen,
Kirkegaden No. 23.

Total Realisation.

Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:

Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Dou'le Shawls fra 2½ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.

Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Fra Chr. Nerstads Skjortefabrik

(Hjørnet af Carljohansgade og Nedre Slotsgade)
anbefales:

Mansjetskjorter.
Natskjorter.
Reiseskjorter i Uld og Bomuld.
Mansjetter i Liin og Bomuld.
Snipper.
Kraver i Liin og Bomuld.
Indfældinger i Liin og Bomuld.
Flanelstrøier.
Do. Underbeenklæder etc. i godt Udvalg til billigste Priser. Bestillinger modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

For Landhandlere

anbefales til billige Priser mit godt assorterede Lager af færdige **Herre- og Gutteklæder, Vinterkaaber,** endvidere sort Klæde og Satin, coulørt Buckskin i mange smukke Mønstre, 8 a 9 Kvarter brede, fra 84 ß og opover i alle Priser indtil 3 Spd. 72 ß pr. Alen, saavel i Stykkevis som mindre Dele.

Pyntesager

i stort Udvalg, saasom: bøhmiske Glasknapper, Stenkulsknapper, Staalknapper, Stennødsknapper, Brodeerperler, sorte og hvide, Haarnet, Kantebaand, Snorer, Brodeerlisser, sorte og coulørte elastiske Snorer, Fløielsbaand i alle Bredder, sorte og coul., Fløielsspidser, Skjørte-Baarder samt mange andre Artikler anbefales til billigste Priser af

J. M. Pedersen,
Worens Gaard, Hjørnet af Kirke- og Carljohansgaden.

Pensionsselskabet for Almue- og Privatskolelærere i Christiania Stift.

Den aarlige Generalforsamling afholdes i Nordre Skoles Lokale Torsdagen den 4de Februar Kl. 10 Formiddag.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe „Olaf", Kapt. Andersen, „**Concordia**", Kapt. C. Christiansen, „**Johan**", Kapt. Hansen, „**Moss**", Kapt. Gundersen og „**Caroline**", Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttart.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Duer.

En Samling af sjelden smukke og udmærket flinke Tummeltduer, saasom ægte hvide, gule, røde og askede med Krone og Sokker, sælges meget billig i Brogaden No. 3 b.

Næs & Egelands Værks Fabrikat.

File i alle Størrelser og Hugninger for Værksteder, Fabrikker og Haandværkere.
Do. for Sagbrug.
Raspe i alle brugelige Størrelser og Hugninger.
Møllehakker med og uden Øie.

Omhugning af Fabrikkens egne File og Raspe udføres billigt.

Udbrugte File af eget Fabrikat **kjøbes** pr. Kontant.

Oplaget er altid vel forsynet og kan effektuere meget store Ordres **strax.**

I Partier gives Rabat.

Udsalg af enkelte File sker til Fabrikpriser fra Lageret, hvor ogsaa Ordres modtages paa File, bestemte til specielt Behov.

S. H. Lundh,
8. Lille Strandgade 8
Christiania.

En smuk Hund.

En sjelden smuk og god Fuglehund ønskes solgt snarest mulig. Exped. anviser.

Fritz S. Frølich's Frøhandel

(Kirkegaden 21)

anbefales som vel assorteret med udmærket godt Frø af de forskjellige Sorter, Grønsager, Landhuusholdnings- og Blomsterfrø. Priis-Courant er udkommen og faaes franco tilsendt paa Forlangende.

En gros er til Tjeneste for Udsælgere.

Fritz S. Frølich,
Kirkegaden.

Symaskiner

for **Familier** og **Haandværkere** samt **Haandmaskiner** med og uden **Bord** billigst hos

Henrichsen & Co.
Prinsensg. 12,
nær Kirkegaden.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

~~~ i Blaat, ✕ i Blaat, ‡ i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden,
ligesor Viktoria Hotel.

Til Abonnenterne.

En Maaned fra Dato maa Kontingenten være indbetalt, da Forsendelsen af Bladet ellers ophører, indtil Betaling har fundet Sted. Det er bedst at indsende Kontingenten til nærmeste Postkontor, der da besørger den videre. Siden maa Kontingenten altid være betalt inden den ny Termin tager sin Begyndelse, da for Fremtiden ingen ubetalte Exemplarer sendes. Kvittering kan i Regelen ventes med omgaaende Post.

Kristiania, 2den Januar 1869.

„Dagbladets" Expedition.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.
~~~

Dagbladet.

No. 28. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 3die Februar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Ejdsberg og Rakkestad over Blaker indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Thr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Lønset, Bolsø (Ejde), Frede, Vestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brøttum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 2den Febr. Ifølge et Telegram fra Madrid til „Gaulois" have de liberale Fraktioner besluttet at overdrage den høieste exekutive Magt til et Triumvirat, der sandsynligvis først kommer til at bestaa af Prim, Serrano og Rivero.

Berlin, 1ste Febr. Forbundsraadet er indkaldt til 15de Febr. Parlamentspræsident Simson er designeret til Præses i Appellationsretten.

Washington, 31te Jan. Repræsentanthuset har med 147 mod 42 St. besluttet, at Rase- eller Farveforskjellen ikke maa have nogen Indflydelse paa Valgberettigelsen.

Wien, 2den Febr. „Neue freie Presse": Samtlige Diplomater i Athen mødes i energisk Understøttelse af den franske Gesandt Baude. Den græske Udenrigsminister Delyanries skal have forespurgt, om Konferenserklæringen er bestemt til at træde istedetfor Portens Ultimatum.

Statsraaderne Stang, Bretteville og Helliesen contra den Norske Nationalfølelse.

De ovennævnte Statsmænds dissenterende Votum med Hensyn til Oldnorskens Optagelse blandt Skolefagene har vistnok allerede været omtalt af adskillige Blade; men det er vor uforgribelige Anskuelse, at en saa mærkelig Udtalelse der næsten kan kaldes en Begivenhed, endnu langtfra er bleven værdiget den tilbørlige Opmærksomhed. Det vil være ufornødent at gjengive det hele Aktstykke; vi skulle indskrænke os til at anføre følgende Hovedsted:

„Den væsentlige Grund til at optage Oldsproget i Skolen skulde være dets formentlige Evne til at styrke Nationalfølelsen. Det er vistnok ogsaa fra Bestræbelser i denne Retning at Forslaget om at gjøre Oldnorsk til Skolefag oprindelig er udgaaet. . . . . . Men vi kunne ikke indrømme det Befsiede i, for Norges Vedkommende i Hensigt at støtte Nationalfølelsen, at træffe nogen Foranstaltning, som muligens i andre Henseender kan medføre Skade og Ulempe; thi er der nogen Side af Følelseslivet, som hos den norske Nation i Almindelighed og dens studerende Ungdom i Særdeleshed er stærkt udviklet og ingen ny Støtte tiltrænger, saa er det Kjærligheden til, Interessen for og Troen paa det Nationale. Paa dette Felt tør der være ligesaa stor Føie til at frygte for Overdrivelse, som for en Slaphed, der skulde tiltrænge ydre Stimulantser."

Disse vare Ordene. Formen er, som man ser, den gamle; den slaar de velbekjendte departementale Slæbsko; men Indholdet er unegtelig overraskende og nyt. Patriotismen, „Kjærligheden til, Interessen for og Troen paa det Nationale" har jo altid og allesteds været anseet for en god Ting. Af den har man aldrig troet at kunne faa formeget. Men vore tre Statsraader finde, at der ogsaa heri bør holdes Maade, og at der kan blive formeget af Dyd. Hvorledes skal nu det forstaaes? Skulde det være deres Mening, at den nationale Retning kunde blive til Fortrængsel for Nationens almene Aandsdannelse eller universelle Kultur? Dette er dog lidet rimeligt; thi at det Nationale og det Universelle i Kulturen ikke er Modsætninger, der udelukke hinanden, men at tvertimod det Sidste formidles gjennem det Første, er en saa forslidt Sandhed, at den endog maa ansees bekjendt for vor Regjerings Medlemmer. Nøglen til Gaadens Opløsning ligger udentvivl i det af „Dagbladet" under „Blandinger" anførte Udtryk af den kongelige Proposition om en ny Rigsakt, hvoraf det fremgaar, at vor Regjering har et dobbelt Fædreland. Den er heri, som i mere, et tro Udtryk for vort videst fremadskredne Bureaukrati. Hos dette har, som man lærer af det skandinaviske Selskabs forskjellige Udtalelser, allerede længe rørt sig en Følelse af, at det gamle Fædreland var for snevert; denne Følelse er voxet i samme Grad som det er blevet til Alvor med Folkefriheden, og det er allerede kommet saavidt, at man har faaet sig indrettet et Slags Reservefædreland i „Halvøen". Men under disse Omstændigheder, naar det forhaandenværende Fond af Fædrelandskjærlighed skal fordeles mellem to forskjellige Slags Fædrelande, bliver det let begribeligt, at man finder en fornuftig Sparsomhed nødvendig, og det maa da sørges for at ikke det „særskilte Fædreland" ved en overhaandtagende national Retning faar saameget, at der intet bliver tilovers til det „almindelige". „Forstandige og fordomsfrie Mænd", saa benævnes slige U-Mænd i Regjeringens Indstilling, ville vide at dele sin Kjærlighed ligelig mellem „det særskilte Fædreland" og „Unionen".

Forsaavidt Nogen skulde føle nogen Uro eller Sorg over at enkelte af deres Medborgere saaledes begynde at vende sit gamle Fædreland Ryggen og se sig om efter et nyt og større, ville vi til deres mulige Beroligelse anføre nogle trøstelige Ord, som Holberg har brugt ved en lignende Leilighed og som ogsaa passe her. De findes i den 321de Epistel og lyder som følger:

„Adskillige Betænkninger, som du haver gjort over en og anden Koldsindighed mod Fædrelandet, gaar for vidt; deriblandt kand regnes den Critique, som du gjør over din Fetter, efterdi han vrager det meste, som han finder her i Landet. I Hovedpunkter lader han jo dog see en bestandig Kjærlighed mod sit Fædreland og et retskaffent patriotisk Hjerte; thi ingen kand bevise, at han nogen Tid haver kastet Foragt paa Landets Penger eller vraget Landets Korn og feede Vahrer. Naar et eller andet af de Beneficier, som Riget har at uddele, er ham bleven tilbuden, haver han jo stedse villigen som en oprigtig Patriot det imodtaget".

p.

Til Dagbladets Redaktion!

I Anledning af, i det her i Byen udkommende Blad „Fædrelandet," for 13de Januar d. A. som Redaktionsartikel indtaget personligt Angreb paa mig, for at jeg havde en Mening i Kirkemodespørgsmaalet, og at jeg ifølge min Overbevisning optraadte i Storthinget mod Bevilgning til dette, skal jeg bede den ærede Redaktion om Plads i deres Blad for følgende Besvarelse.

Foreløbig vil jeg bemærke, at jeg neppe havde ændset denne Udgydelse mod mig, dersom ikke flere Blade havde optaget Artikelen, saa at jeg nu nødsages til Selvforsvar, uagtet min Tid er fuldkommen optagen af vigtigere Ting end Avisskriveri.

Jeg anerkjender fuldt ud enhver Statsborgers Ret til at øve Kritik over offentlige Mænds Handlemaade, og at jeg, som Storthingsmand er denne underkastet, er alisaa en Selvfølge, men Spørgsmaalet er her, om denne Ret i dette Tilfælde er udøvet med den Humanitet og Sandhedskjærlighed mod Personen, som den private og offentlige Moral kræver, for at ikke denne af personlige eller egoistiske Hensyn skal blive traadt under Fødder, til Skade for det enkelte Samfundsmedlem.

Naar Artikelen siger, at det var en Feil, at jeg paa de Thing, jeg har været Medlem af, blev sat i Kirkekomiteen, da indrømmer jeg gjerne, at bedre Kræfter, end de jeg er i Besiddelse af, der havde fundet sin fulde Anvendelse, men deraf at tage Anledning til at komme mig tillivs med Udtryk som „Welde er nemlig en Mand, der er aldeles blottet for kirkelige Interesser og Erfaring" og fremdeles, „men for sand kirkelig Interesse er han (Welde), som hans Sambygdinger forøvrigt, saa godt som uden Undtagelse aldeles blottet" m. m., er dog noget af det mest Smudsige en nogenlunde dannet Mand kan sige om sin Næste, aldenstund Beviset skorter i den Grad, som her er Tilfældet.

Det er sandt, jeg hører ikke til de Slags Folk, som paa Gader og Stræder bærer sin Kristendom tilskue ved Hovedhængen og andre tildels forargelige Fakter, ei heller til dem, som ved Siden af sine offentlige Forretninger sysler med at paanøde Folk „Traktater" og andre gudelige Smaaskrifter, ei heller til dem, som fordømmer sine Medmennesker, fordi de ikke dyrker sin Gud paa samme Maade som jeg; men da jeg har den Tro, at Kristeligheden i dette Liv neppe af andre Mennesker kan granskes videre, end til Maaden, hvorpaa man fremgaar mod sine Medmennesker, saa giver jeg Forfatteren af Fædrelandets Artikel fuld Frihed til at undersøge mit simple private og offentlige Liv, og er han saa istand til at paavise en eneste Handling, hvori jeg med Vidende eller Villie har forurettet Nogen, saa giver jeg ham fuld Ret i sine Udtalelser mod mig. I modsat Fald maa jeg og den Del af Publikum, som elsker Sandheden faa Lov til at anse de mod mig anvendte Udtryk, som usandfærdig Tale.

At alle Mennesker kan have sin svage Side, er en bekjendt Sag, og Pietisternes svage Side er nok den, at de saa haardt dømmer den Mand, som ikke dyrker sin Gud paa samme Maade som de, eller efter deres Kogebog, og det er netop denne Side ved deres Fremtræden, der ikke alene vækker Uvillie hos Anderledestænkende, men som ogsaa paa det Allerbestemteste viser deres aandelige Uformuenhed til at have nogen berettiget Mening om Andres Tro eller kirkelige Standpunkt.

Hos min Angriber kan — uagtet jeg tror at kjende ham som en ægte Pietist — ikke dette tages saa strengt; den Slags Folk, hvortil han hører, have nu ikke været med at opfinde „Kruddet", og ere temmelig blottede for Selvtænkning. Det kan derfor gaa lige saa glat for ham at frakjende mig al kirkelig Sands og Interesse, som det var for en offentlig ansat Dommer at dømme en Mand til at miste sit Hoved for Mord, der var 30 a 40 Mile fra Gjerningsstedet. Men jeg tror, at Publikum vil kjende Angriberens Dom om min kirkelige Sands uefterretlig paa Grund af, at han ikke har skaffet Bevis for sin Sigtelse. I det nævnte Mordtilfælde burde de 30 a 40 Mil været nok for Dommeren til ikke at dømme. Men i nærværende Tilfælde burde min ærede Dommer have husket, at der er mere end 40 Mil fra hans Forstand og Indsigt til mine lønlige Tanker og min Samvittighed. Det er Gud alene, som kan granske Hjerter og Nyrer.

De Bladredaktioner, som have optaget Fædrelandets Angreb paa mig, ville maaske ogsaa vise mig den Retfærdighed, at optage dette mit Svar.

Kristiania den 30te Januar 1869.

Ole S. Welde.

Til Kirkedepartementet.

Naar man, som Indsenderen heraf, har gjort en liden Reise paa Landet i Ferien, ser man strax, hvorledes det staar til baade med et og andet. Meget af, hvad man erfarer, egner sig naturligvis ikke til Offentliggjørelse; men der er især en Ting, som jeg skal tillade mig at gjøre det høie Departement opmærksom paa, nemlig det fordærvelige i at have optaget Prøver af det saakaldte Landsmaal i Læsebogen for Folkeskolen og Folkehjemmet. Denne Bog har allerede opnaaet en betydelig Udbredelse, hvilket af enhver sand Fædrelandsven maa kaldes glædeligt; men det er derfor saameget mere sørgeligt, naar man kommer efter, at de Blade af Bogen, hvorpaa disse saakaldte „Prøver af Landsmaalet" staa, blive først opslidte. Dette erfarede jeg i de fleste Huse, og kom jeg til at tale med Folkene om dette, saa gjorde jeg den Opdagelse, at de i sin Uvidenhed baade ønskede og troede, at: „me fær nok meir av detti Maali med Tidi, kan du tru."

Hvorledes vil det vel gaa, naar Børnene komme til Præsten for at forberedes til Konfirmationen, og Præst og Børn ikke ville kunne forstaa hinanden. Det er sørgeligt at tænke sig sligt, men det maa dog blive Enden af dette velsignede „Maalstræv."

Hensigten med disse Linier er at henstille til rette Vedkommende at udelukke Landsmaalet af Læsebogens fremtidige Oplag; thi ellers vil det lettelig se ud som om Autoriteterne have sluttet sig til Maalstrævet, hvilket fornuftigvis ikke kan forholde sig saa.

x.

Fra Lutherstiftelsens Bestyrelse*).

I Anledning af en Opsats i „Dagbladet" med Titel: „Bibelbud" udbede vi os Plads for følgende Oplysninger:

Den Begivenhed, der ligger til Grund for den i nævnte Opsats givne Fremstilling, og hvorom Bestyrelsen for Lutherstiftelsen blev underrettet, saasnart Rygtet havde begyndt at forfalske den, er efter Bibelbudets egen Forklaring følgende: Det omtalte Bibelbud kom en Formiddag paa sin Vandring til et Hus, hvor han traf en Pige i Kjøkkenet. Han spurgte, om der ikke var flere Folk hjemme paa Gaarden, for hvem han kunde byde sine Bøger tilfals, hvortil hun svarede, at de vare paa Staburet og erklærede sig villig til at hente dem, hvortil Bibelbudet sagde, at han selv skulde gaa derhen. Han gjorde dette og traf Husmoderen (tilligemed en anden Pige), der bød ham at gaa ind. Derinde traf han en Kontorist, der bad ham om at komme ind paa Kontoret, for at han kunde faa tale med ham. Efter en Stund beder Husmoderen Bibelbudet om at komme ind til sig, samtaler med ham og anmoder ham, da han vilde gaa, om at blive til Middag, hvilken Indbydelse han modtog. Da han senere gjorde Tegn til at bryde op, anmodede hun ham om først at tale med hendes Pige (ɔ: den i Dagbladets Beretning omtalte), hvilket han gjorde. Under denne Samtale har Bibelbudet ikke brugt de Ytringer, der i dette Blads Beretning er lagt ham i Munden, ligesaalidt som de omtalte Miner og Gebærder. Samtalen, der kun varede ganske kort, og under hvilken Pigen ytrede, at det ikke var vel med hendes Sjæl, dreiede sig om Omvendelsens Nødvendighed og Naadens Storhed, uden at Bibelbudet nu ser sig istand til at gjengive de enkelte Udtryk, som han ved denne Leilighed brugte. Under Samtalen var Pigens Sindsstemning rolig og venlig; noget Spor af Forvirring opdagede Bibelbudet ikke; ved Afskeden ytrede hun: „Bed for mig". Dagen efter besøgte Bibelbudet samme Hus, da han nemlig Dagen forud havde modtaget Penge for et ny Testamente, som han endnu ikke havde leveret, da hans Forsyning den foregaaende Dag var udsolgt; han traf ogsaa da Pigen, med hvem han imidlertid denne Gang ingen Samtale havde om aandelige Ting. Senere har han heller ikke talt med hende.

Saavidt Bibelbudet. Da Sagen af Rygtet i Bygden blev fremstillet paa en for Bibelbudet ufordelagtig Maade, tilskrev Formanden for den indre Missions Forening i Skedsmo under 3die Decbr. f. A. Bestyrelsen for Lutherstiftelsen en Skrivelse, af hvis Indhold vi her meddele det Væsentlige: Fredag d. 27de Novbr. kom — fortæller han — en Mand til ham og fortalte ham, at en Pige, der havde tjent hos en bedre Mand i Skedsmo, var bleven sindsforvirret efter B.s (Bibelbudets) Samtale med hende. Pigens Fader havde selv for Vedkommende beklaget sig over den Ulykke, som var rammet ham, og tilføiet, at han havde maattet tage Pigen hjem. Brevskriveren ansaa det nødvendigt at undersøge Sagen nærmere og gik derfor til Pigens Hjem for at tale med hende. Han fandt hende beskjæftiget med Strikning. Paa hans Spørgsmaal, om hun længe havde følt sig noget sygelig, svarede hun ja, men at hun syntes, at Sindsforvirringen var tiltagen, efterat hun havde talt med B. — „dog vil jeg," tilføiede hun, „hverken beskylde B. eller nogen Anden for at være Aarsag i min Forvirring." — Med lignende Klarhed besvarede hun ethvert Spørgsmaal, som blev hende forelagt, idet han tillige gjengav B.s Ytringer til hende, i hvilke Brevskriveren maatte erklære sig enig. Da hendes Fader, der var tilstede, vilde true hende til at sige, at B. havde fordømt hende uden noget Haab, erklærede hun, at hun ikke kunde bekræfte dette. — Brevskriveren søgte dernæst at hente Oplysning om Sagen hos de Folk, hos hvem Pigen havde tjent, og det viste

*) Efter Anmodning skal Red. bemærke, at ovenstaaende Opsats blev indleveret i Lørdags, men ved et Tilfælde ikke tidligere har kunnet optages.

sig herved, at hendes Sindsforvirring, efter hvad hun selv havde fortalt sin Madmoder og Medtjener, havde sin Aarsag i noget ganske Andet end i Bibelbudets Samtale med hende. Brevskriveren ytrer sluttelig, at det kan stadfæstes ved flere Vidner, at Pigen var forvirret længe, før B. talte med hende.

Efter denne Fremstilling overlade vi nu enhver Rettænkende selv at dømme om den Kildes „Paalidelighed," fra hvilken hin Beretning i Dagbladet er flydt.

Sluttelig tillade vi os at oplyse, at det omtalte Bibelbud har virket hersteds i den indre Mission med dennes Bestyrelses Anerkjendelse og til dens Tilfredshed i et Tidsrum af omtrent 10 Aar.

De Blade, der maatte have optaget Dagbladets Artikel om denne Sag, forventes at ville give ogsaa disse Oplysninger Plads.

Christiania d. 29de Jan. 1869.

Paa Bestyrelsens Vegne
Jul. Riddervold,
Lutherstiftelsens Sekretær.

Kristiania, den 3die Februar 1869.

Uagtet det vel ikke bør være tvivlsomt, at Regjeringen maa bøie sig for Oppositionens Magt og meddele Haffner Afsked efter det Mistillidsvotum, Storthinget har udtalt, saa er man dog fremdeles uvidende om, hvorledes Tingen opfattes inden Regjeringskredsene. Man er nu engang — saa skjævt har det offentlige Livs Retninger gaaet hos os i den sidste Tid — vant til at betragte Regjeringen som en forskandset Leir omgiven af et fiendtligt Folk. Ingen beretter Regjeringens Planer videre, naar den har nogen, Alt er taust og hemmelighedsfuldt. Et Mistillidsvotum opfattes som en fiendtlig Bombe, hvis Virkninger holdes skjult udenfor de departementale Mure. I nærværende Tilfælde antager man dog med nogen Tilforladelighed, at Haffner vil komme til at aftræde, men Raadslagningerne om Udnævnelsen af hans Eftermand er en dyb Hemmelighed, alene overladt til Almenhedens Gisninger. Som i vor forrige Artikel antydet, troede vi, at Stillingen vilde paabyde en Mand, hvis Dygtighed og Grundsætninger havde vundet ham en større Tillid inden Folkets Repræsentation, og som paa samme Tid havde vist nogen Tilboielighed til at gaa med paa det egentlige Hovedpunkt i den nuværende Regjerings politiske Program, nemlig Eftergivenheden ligeoverfor Sverige. Vor Kollega Aftenbladet har igaar opgjort det samme Bestik, og tror ligeledes, at Professor Broch vil være den rette Mand. Han har indgydt almindelig Tillid ved sin Dygtighed, der blandt Andet ogsaa omfatter Marinens Anliggender; han har vist sig som en i mange Henseender frisindet og kraftig Mand. Og han har ogsaa spillet en fremragende nok Rolle i det skandinaviske Selskab til at maatte kunne gjøre Regning paa Regjeringens Sympathi, skjønt man vel paa den anden Side tør nære det Haab til ham, at hans Begreber om Norges unionelle Stilling ikke saa ganske vil falde sammen med det skandinaviske Selskabs og Regjeringens Program. Han vil vistnok erkjende, at hans Indsigt i Statskunstens forskjellige Grene har sine Begrændsninger, og at han derfor maa bøie sig for, hvad den almindelige Folkemening har betegnet og vil betegne som den eneste sikre Grundvold for Norges Selvstændighed og Lykke i den bestaaende Forening med Sverige. Brochs Interesse og Dygtighed ligger mere for Statsmidlerne (nærmest det statsøkonomiske og driftsmæssige) end for Stats-Formaalene. Det, Broch med andre Ord savner, er egentlig et klarere Syn for de historiske og nationale Betingelser for vort Folks politiske Liv. Men i denne Henseende tør man vel tro, at han snarere vil lytte til den Aand, han nu er bleven fortrolig med i sit Storthingsliv end til den, som raader paa Samfundets og Magtens styede Tinder.

Med disse Forbehold ville vi udtale vort Ønske om Brochs Indtrædelse i Regjeringen.

Vi skulle ved denne Leilighed ikke glemme at bemærke, at vi savne det Fællesskab i Grundsætninger mellem Regjeringens forskjellige Medlemmer, som i andre Lande giver den Holdning og Karakter. Vi ere vante til at se, at Statsraaderne skifte Meninger, hvor man skulde vente, at de holdt paa dem og vovede sin Statsraadsgage for dem. Vi ere vante til at se en Regjering uden nogen stærk Grundakkord i politiske Meninger, uden noget Fællesskab, der sammenbinder Regjeringspolitikken i vort Land til et ordnet, fast System og omdanner Statsraadets Medlemmer fra at være en tilfældig Samling af Personer til en politisk Helhed. Dette er en Mangel i vor Styrelsesform; men det kan ikkedestomindre være en Fordel under de nuværende Forholde; thi Professor Broch kan formentlig nu træde ind i vort politiske Planetsystem uden at Sammenstød og Sprængninger vil blive den nødvendige Følge. En ny Planet i vort Solsystem vilde bringe alt i Forstyrrelse; men en ny Mand, selv om han er saa forskjellig fra den gamle som Broch er fra Haffner, vil ikke lettelig afstedkomme nogen Forstyrrelse (uden i personlige Forhold) i en Regjering, som i det Store taget ikke er traadt op paa sine Pladse for at fremme Statsformaalene med bestemte Midler og Grundsætninger.

Udlandet. De officiøse franske Blade indeholde daglig Erklæringer om, at der er gode Udsigter til Fredens Bevarelse, uagtet de bringe Efterretninger fra Athen, der langt fra stemme med de Forhaabninger, som de udtale. Der hersker i det Hele taget den Forskjel imellem den franske og den preussiske Regjeringspresses fredelige Udtalelser, at man i Paris giver Grækenland Skylden, naar der endnu ikke hersker fuldstændig Vished om Fredens Opretholdelse, medens man i Berlin beskylder Tyrkiet for at angribe og stadig gjør gjældende, at Konferencen traadte sammen for at forhindre det i at angribe Grækenland. Iøvrigt foreligger der kun faa udtømte Efterretninger vedrørende Krigen i Orienten. Ifølge et Telegram fra Paris af 27de om Aftenen har Grev Charles Walewski medbragt en egenhændig Skrivelse fra Keiser Napoleon til Kong Georg. France meddeler, at Grækenland har rettet officiøse Forespørgsler til Regjeringerne i Bukarest og Belgrad for at erfare, hvilken Holdning Rumænien og Serbien vilde indtage, dersom der udbrød Krig. Begge Steder skal der være givet til Svar, at man vilde indtage en neutral Stilling.

Fra Wien skrives under 25de ds. til „Nat. Zeit.": „I Ungarn kan Deakpartiets Seir betragtes som aldeles afgjort, og det kan fornemlig takke sine Modstanderes ukloge Optræden herfor. Det maadeholdne Venstre havde allerede mange Chancer for sig, fordi man troede, at det vilde bibeholde det i Forliget givne Grundlag; men efterat dets Førere havde erklæret, at der ikke var andet Valg end at erklære sig enten for Kossuth eller for Deak, faldt mange af deres Tilhængere fra og sluttede sig til Deak; thi en Omvæltning af det Bestaaende, et nyt Provisorium, ny Usikkerhed og Forvirring ønsker saagodtsom Ingen."

I den russiske officiøse Presse gjør i denne Tid en Artikel fra det kroatiske Blad Novir Pozor sin Runde. Den giver adskillige betydningsfulde Fingerpeg angaaende det russiskslaviske Partis Bestræbelser i det orientalske Spørgsmaal. Det heder nemlig deri: „Rusland har aldeles ingen Skyld paa sig i det orientalske Spørgsmaal, og det er os behageligt ved denne Leilighed at udtale vor Mening om dette vigtige Spørgsmaal. I det orientalske Spørgsmaal, saaledes som det nu former sig, har Rusland givet Beviser paa stor diplomatisk Klogskab, og vi ere inderlig overbeviste om, at dette Spørgsmaal gaar en glædelig Løsning imøde. Tyrkiet er i og for sig for svagt, det er omgivet af Grækenland, Serbien og Rumænien, hvis Hovedopgave det er at overmande Tyrkiet og tilbageerobre de Lande, der ved Overmagt ere dem berøvede; til dem sætte de undertrykkede Grækere, Bulgarer, Bosniaker og Herzegovianere deres Lid. Da Tyrkiet for Øieblikket ruster sig mod Grækenland, saa passer det sig ikke at spørge om Rusland er marchefærdig, men om vi selv, om Serbien, Rumænien, Montenegro, Bulgarien osv. ere krigsberedte. Saalænge ingen Farer true os, holde vi storpralende Taler om det serbiske Folks Mission og om Ruslands Barbari og spille Begeistrede for Serbiens Storhed, for Duschanes Rige, men naar Tiden opfordrer til store Gjerninger, da ere vi smaa, saa smaa, at Ingen ser os, og saa henvende vi os til Rusland. Omer Pascha staar allerede ved Thessaliens Grændse, men endnu sees intet til Kragujewatz's Krigerskarer eller til de serbiske „Eisenfressere", og endnu har Serbien ikke ladet høre det begeistrede Krigsraab: „Lader os udfolde Milosch Obrenowitsch's Banner og kjæmpe for det hellige Kors og den hellige Frihed!" Gløder da ikke i os den hellige Ild, der er Kilden og Drivfjederen til alle store Gjerninger, al Lykke, alt Godt og Skjønt? Hvormed have vi bevist Rusland, at det kjækt tør træde frem til vor Beskyttelse?"

Det beklagelige Tilfælde i Burgos, mener man at staa i Forbindelse med karlistiske Bevægelser, idet man kort forud bemærkede et stærkt Røre blandt Karlisterne i de franske Byer ved den spanske Grændse, saaledes i Bayonne, Bordeaux og Toulouse. — Times offentliggjør et Telegram, hvorefter den spanske Regjering skal have gjort Undskyldninger i Anledning af „Nedrivelsen af de pavelige Vaaben i Madrid".

Vatikanet gjør i den senere Tid sørgelige Erfaringer og det netop fra to Lande, der tidligere stode det nærmest. Den provisoriske Regjerings Befaling om at beslaglægge de geistlige Arkiver og Kunstsamlinger i Spanien, har gjort et dybt Indtryk paa Paven, og man tror, at han i denne Anledning vil tilbagekalde sin Nuntius i Madrid. Ogsaa i Østerrig har Geistligheden lidt et nyt Nederlag. Rigets høieste Ret har nemlig i et Møde den 20de Januar forkastet Biskop Rudigier af Linzs Besværing, der, henholdende sig til Konkordatets Artikel 14, bestrider Linzer-Landrettens Kompetence og forlanger dens Beslutning om retslig Forfølgelse mod Biskopper erklæres ugyldige. Dermed er Spørgsmaalet om den øverste Retsinstants Immunitet afgjort imod Biskopperne.

Den 25de Januar, Formiddag Kl. 11, fandt Kronprinsen af Belgiens Begravelse Sted. Trods det kolde Veirlig havde der samlet sig en stor Mængde Mennesker i Laeken. Alle Husene i Byen vare behængte med Sørgefaner og Emblemer. Kisten blev baaren af 12 af Hærens og Nationalgardens Underofficerer. Bagefter dem gik Kongen og Greven af Flandern, derefter Deputationer fra Statsinstitutionerne, Senatet, Repræsentantkammeret, Kassationsretten, Kongens og Dronningens Hofholdning, Generaler, Officerer og en Mængde andre Personer. Byens Geistlighed, Erkebiskoppen af Mecheln og de andre Biskopper og Prælater gik foran Kisten. I Kirken holdt Erkebiskoppen af Mecheln Dødsmessen, hvorefter Kisten blev sat ind i Kapellet ved Siden af Kong Leopold den Førstes Kiste.

Den store Jury i Washigton har forkastet et Forslag om Fornyelse af Processen mod John Surratt, da den strider mod Præsidentens Amnestierklæring. — I Repræsentanthuset var der den 13de og 14de d. M. meget ivrig Strid, idet et Medlem, Mr. Banks, havde foreslaaet, at man skulde tilbyde Republiken St. Domingo sin Protektion. Der opstod lange Debatter, hvorunder et Medlem fra Newyork, Mr. Robinson, der hører til det feniske Parti i Amerika, blandt Andet foreslog, at ogsaa Irland skulde optages i Protektoratet. Forslaget forkastedes i sin Helhed med 126 mod 35 Stemmer.

Der er fra Petersborg kommen nye Instruxer angaaende Paaskyndelsen af Arbeiderne ved den finske Jernbane, idet det er paabudt, at Jernbanen mellem Viborg og Petersborg, paa hvilken der allerede nu arbeides med en samlet Styrke af 7036 Mand, skal være færdig inden Udgangen af to Aar.

Idag refereredes i Storthinget et Forslag fra D'Hrr. Richter, Hammerstad, Sæhlie, O. Welde m. Fl. gaaende ud paa, at den Forhøielse af Tolden paa Brændevin, der bliver en Følge af den i Storthinget d. 1ste Febr. fattede Beslutning om Forhøielse af Brændevinsafgiften, skal træde i Kraft allerede den 1ste Marts istedetfor den 1ste April. Dette Forslag var allerde bebudet under Debatterne den 1ste Febr. Forslaget besluttedes enst. oversendt Toldkomiteen til Indstilling, som en Sag af første Klasse.

Vi henlede Opmærksomheden paa den i Dag aabnede Bazar i Studentersamfundet for ældre trængende Tjenere af Kvindekjønnet.

Skøiteklubben har undersøgt Isen, der ligger sikker paa Pipervikem og Frognerkilen, til Herbern, til Maurers Hus paa Lindøen til Hovedøens Vestside og det militære Badehus. Bjørviken er ikke sikker.

Der er nu indkommet Forslag til den amerikanske Regjering om, at Emigrantfarten sættes under Unionsregjeringens Kontrol, saaledes at der paa alle de Steder, hvor Emigranter landsættes, ansættes Inspektører, der skulle uden Betaling være Emigranterne behjælpelige, og i alle Dele passe deres Tarv. Ifølge den dette Forslag medfølgende Beretning var Emigranternes Antal steget fra 155,223 i Aaret 1863 til 241,854 i Aaret 1867. Antallet af Udlændinge og deres Efterkommere, som den 1ste Juni 1860 levede i de forenede Stater, udgjorde 10 Millioner.

I Forbindelse hermed kunne vi ogsaa berette, at der i Anledning af en Forestilling fra

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

Da Kafferen yttrede dette, bøjede han sit Hoved, saaledes at Opmærksomheden henlededes paa hans Hals, der var omslynget af et Baand, dannet udelukkende af Kløerne af Leoparder og Busk-Katter. Kafferne er meget stolt af en saadan Prydelse, der er et fortræffeligt Vidnesbyrd om deres Dygtighed i Jagt.

„Jeg ser," sagde Forester, efter at have betragtet Halsbaandet. „Du er en Jæger."

„Ja."

„Hvoraf kom det da, at Du gik imod Vinden efter den skarpt lugtende Buk?"

„Aa," svarte Kafferen, uden at betænke sig, „jeg tænkte at den hvide Mand vidste, at i en Kløft blæser Vinden rundt og det nytter ikke at gaa op Vinden."

„Knægten er saa ful som en af vore engelske Ræve," sagde Forester, da han oversatte Samtalen for Walter. „Jeg trodde virkelig, jeg havde ham i Klemmen, da jeg overførte ham at have kommet imod Vinden paa Bukken; en ikke almindelig Fremgangsmaade uden, som han siger, i en Kløft, hvor Vinden blæser rundt i alle Retninger. Men jeg mener, Fyren forstaar Engelsk, tilføjede Forester hviskende. „Jeg saa et ejendomeligt Blik, medens jeg talte med Dem. Je le parle vous Français?" sagde Forester.

„Je le parle," svarte Walter, forundret over at høre en Buskjæger tale Fransk, og paa samme Tid talede med Færdighed Kaffer- og Hottentot-Sprogene.

„Da vil vi tale Fransk, saa forstaar ikke Fyren os," sagde Forester, fremdeles i det nævnte Sprog. „Jeg vil prøve at skræmme ham, vedblev han; vi kan kanske opnaa vigtige Oplysninger, ti nu da han er i vor Vold, tror jeg han vil sælge sin Faders Skind for at frelse sit eget, saafremt han turde haabe, at Handelen ikke vilde blive bekjendt i Kafferland." Efter nogle Minutters Taushed sagde Forester paa Engelsk: „Jeg skjønner ikke, der er andet at gjøre med denne Person end at lade Hottentotterne slaa ham ihjel med hans egne Vaaben. Vi kan ikke føre ham med os, og at slippe ham løs, vilde være det samme som at bringe os paa Halsen en Sværm af hans Venner."

Skjønt Kafferen ikke ved noget synligt Tegn lod sig mærke med, at han forstod, hvad Forester sagde, saa syntes dog nogle Spørsmaal af ham at vise, at han havde forstaat Meningen.

„Vil den hvide Mand slippe mig løs nu?"

„Slippe Dig løs! Nej," svarte Forester. „Der er Krig i Landet. Røvere fra Kafferland har stjaalet Kvæg fra den hvide Mands Gaarde, og hver Kaffer, som bliver dræbt, gjør en Fiende mindre."

Ved dette Svar lo Kafferen sagte, som om der var blevet yttret et Spøg; men efter nogle Minutter vandt hans Ængstelighed Herredømmet over hans Forsigtighed, og han spurte Forester, hvad han vilde gjøre med ham.

„Jeg vil overlade Hottentotterne det."

„Hottentotterne! Uf!" svarte Kafferen med Afsky. „Jeg tænkte, Du kjendte Hottentotterne, da Du slog Skjælmen til Jorden."

„Jeg slog ham, fordi han handlede uden min Ordre; men naar jeg siger dem, at de kan gjøre med Dig, hvad de vil, vil de nok forstaa den Ting."

„Du maa ikke gjøre det, Inkosi (Høvding)," sagde Kafferen heftigt, nu rigtig bange; „det er ikke ret, nej, det er det ikke."

„Du er vor Fiende, og vi er bare Bukker, ved Du, saa dræbe Dig maa vi, om ikke for andet, saa for vor egen Sikkerheds Skyld. Det vilde bare volde os Bry at beholde Dig."

„Nej, Høvding, det maa Du ikke. Jeg kan fortælle Dig Nyheder — aa, mange Nyheder."

„Jeg ved alle Nyheder," sagde Forester, „ligesom jeg vidste, at Du kom efter Bukken her i Kløften."

„Ja," sagde Kafferen, der godt forstod sig paa Nytten af Smiger, „Du er en stor Høvding, og stærk — aa, saa stærk som en Løve. Jeg tænkte, en Løve holdt mig. Men jeg kan fortælle Dig Nyheder."

„Jeg bryr mig ikke om dem," svarte Forester, idet han rejste sig og gik hen til Hottentotterne, som stod i en Gruppe i nogen Afstand.

„Du var paa Vagt," sagde Forester til Hottentotten, som havde følt Vægten af hans Haand, „og Du sov som en drukken Slyngel. Det kunde have kostet os alle Livet. Kafferens Spyd vilde vækket jer, alene fordi han ikke kunde holde sine Øjne aabne. I har god Grund til at takke ham."

Denne Tale syntes at gjøre en mærkelig Virkning paa Hottentotterne. Før syntes de fleste af dem, at den Mand, som Forester havde slaat, havde lid en ubillig Medfart, og ansaa sig fornærmede; men da de nu fandt, at deres egne Interesser var blevet forsømte af Manden, betænkte de sig ikke paa at skjænde ham Huden fuld.

Efter at have i Korthed forklaret Hottentotterne Omstændigheder med Kafferen, gik Foresten hen og satte sig ved Siden af ham.

Ikke før havde han gjort det, førend Fangen rullede sig rundt, saa han kom Ansigt til Ansigt med Forester, og sagde med dæmpet Stemme:

„Smukke Hester, de, som Kafferne har taget; den sorte Hest var meget stærk."

(Forts.)

Hjelm-Hansen til Indvandringskommissionen i Madison og efter Andragende fra Generalagent Winsløw i Chicago, under 30te Novbr. f. A. er udkommen en Resolution fra det amerikanske Finansministerium, hvorefter Toldkontrolløren (collector) i Port Huron er beordret til at lade alt Emigrantgods, der kommer til hans Havn og som er til Brug og ikke toldpligtigt, passere ind i de forenede Stater uden den sædvanlige Afgift (entry).

Iforgaars Nat gjordes Indbrud paa tre forskjellige Steder: hos Forseth & Ko., hvor man havde slaaet Døren ind ligefra Gaden, i Pilestrædet hos Kjøbmand Carlsen og i Elvegaden. Paa intet Sted høstede Tyvene videre Udbytte. (Aftenp.)

Den 29de f. M. holdtes Forstandermøde i Kristiania Sparebank, hvis Fond udgjorde den 31te December 1868 et Beløb af 210,753 Spd., hvoraf 63,651 Spd. kan deponeres. Forstanderskabet bevilgede følgende Bidrag:

Til Børneasylerne	900	Spd.
« Eugenia Stiftelse	700	—
« Redningsanstalten Toftes Gave	500	—
« Magdalenastiftelsen	300	—
« Søndagsskolen	350	—
« Kristiania Arbeidersamfund	100	—
« Selskabet til Omsorg for ældre ugifte Damer	350	—
« Den kvindelige Friskole	500	—
« Fripladse paa Blindeinstitutet, fortrinsvis for Personer hjemmehørende i Kristiania By	200	—
« Fattigpleiens Børnehjem	200	—
ialt	4200	Spd.

Kronprinsen af Danmark er ifølge Dagens Nyheder paa sit Ophold i Stockholm ledsaget af Oberst Bauditz, Kaptein Lund og Baron Gyldencrone, og Kong Karl den Femtendes Adjudant D'Otrante er stillet til hans Tjeneste under hans Ophold der. Prinsen bebor en Leilighed paa 4 Værelser i Slottets nordre Fløi, i Flugt med Kongens egen Leilighed, som for nylig er pragtfuldt indrettet og meubleret til ham. I Tirsdags deltog han med den svenske Kongefamilie i et Bal hos Overstatholder Bildt. I Onsdags Eftermiddags gjorde Serafimerridderne, det diplomatiske Korps og mange Andre ham deres Opvartning. Lørdag gav den danske Afsending, Grev Scheel-Plessen, et storartet Bal til hans Ære, hvortil der var indbudt henved 700 Personer.

Stav. Amtstd. for 27de Januar skriver: Den i Slutningen af Aaret 1867 oprettede „Hundvaags Skibsassuranceforening", der omfatte Smaafartøier hjemmehørende i Stavanger og Omegn, har havt en ualmindelig Trivsel i den for enhver oprettendes Assuranceforening saa farlige Barnealder. En Mængde Indmeldelser ere skete, hvoraf alene i indeværende Maaned ca. 130 Fartøier med en Præmie af omtrent 2100 Spd. Da Foreningen i den forløbne Tid har havt ganske ubetydelige Tab, vil Nettoudbyttet blive respektabelt. De indlagte Assurancepræmier ville saaledes komme Interessenterne og dermed Byen og Omegnen tilgode, medens deslige Assurancer tidligere hovedsagelig effektueredes ved udenbyes Forsikringsselskaber. Dette bringer os ind paa den Tanke, vi oftere have hørt ytret, om det ikke skulde være tids- og hensigtsmæssigt, i Stavanger at faa oprettet et nyt Søforsikringsselskab", ikke alene kunde optage alle de Reassuranser, som vort nærværende Søforsikringsselskab overdrager til udenbyes Foreninger, men ogsaa udøve en regulerende Indflydelse paa nævnte Selskabs Forretninger.

Aalesund den 27de Januar. Udsigterne for Torskefisket ere gode. Saavel i forrige som i denne Uge har man gjort heldige Forsøg paa Havet med Ryk. Det var vel noget langt ude, men Fisken var der i Mængde, — fed Sildtorsk, hvoraf paa enkelte Baade fiskedes indtil 150, ja, man vil vide indtil endog 200 Stykker. De Fleste have faaet mindre; dog Faa under 70 a 80 Stykker.

(Aales. H. og S.-T.)

Storthinget.

Storthinget den 1ste Februar. (Fortsat fra Gaarsbladet).

Sag No. 4. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kongelige Proposition til Beslutning om Afgift af Malt- og Brændevinstilvirkning.

Regjeringens Forslag om Maltafgiften er en ordlydende Gjentagelse af forrige Storthings Beslutning, og Komiteen andrager heller ikke om nogen Forandring i de nugjældende Regler for dette Paalæg.

Brændevinsafgiften foreslaaaes derimod forøget med $1^2/_5$ ß af Potten. Den nærværende Beskatningsmaade blev indført i Aaret 1848 og Afgiften da fastsat til 4 ß. Af de tre følgende Storthing forhøiedes den til 10 ß, ved hvilken Størrelse den i de sidste 11 Aar er bleven staaende uden væsentlig Forandring. I dette ikke ganske korte Tidsrum maa man vistnok med vedkommende Departements-Foredrag sige, at Smugbrænding er bleven forholdsvis meget sjelden. Heller ikke har man, som sammesteds bemærket, havt foruroligende Erfaringer om ulovlig Indførsel fra Sverige, uagtet Forskjellen mellem Brændevinsafgiften i begge Riger lige til ganske nylig har været ligesaa stor som den vil blive om den her foreslaaede Forhøielse vedtages. Om Toldlinien mod Havet tales der i Regjeringens Indstilling ikke. Men Ingen vil bestride, at den i Mellemtiden har vundet Styrke ved den tiltagende Lovlydighed.

Efter disse Erfaringer tror Komiteens Flerhed at det, i Sammenligning med hvad der forhen er skeet, ikke kan siges at være et dristigt Skridt at give Afgiften et Tillæg af $1^2/_5$ Skilling.

Efter al Sandsynlighed vil den nye Anvendelse, som man i den allersidste Tid har vidst at gjøre af flere Lavarter, komme til at faa en mærkelig Indflydelse paa Brændevinsproduktionens Vilkaar. Paa Bestemmelsen af Afgiftens yderste Grændse finder Komiteens Flertal derimod ikke Grund til at tillægge denne nye Opdagelse nogen paaviselig Virkning. For Smugbrænding afgiver nemlig Renlaven et ikke lettere men maaske vanskeligere Material end Poteten, da den kræver flere Hjælpestoffe og en mere sammensat Fremgangsmaade. Og at den skulde aabne en ny Fare for ulovlig Indførsel over Landgrændsen er uantageligt, da der i Forhold til Befolkningens Størrelse er mere Renlav i Norge end i Sverige.

Komiteen har hidtil kun talt om Paabudets Overholdelighed. Med Hensyn til Brændevinets Brug og Forbrugere antages det, at den høiere Afgift er mere heldbringende end den lavere. Derimod ville maaske mange af Producenterne, bortseet fra den Fordel, som kan tilflyde dem i en kort Overgangstid, foretrække det mindre for det større Paabud. Komiteens Flerhed er imidlertid af den Mening, at de Distrikter, som Brændevinstilvirkningen tilsidst har vist sig at tilhøre, ikke have været skadelidende ved de Forhøielser i Afgiften, som hidtil ere vedtagne, og at de heller ikke ville blive det ved det Tillæg, hvorom der nu er Spørgsmaal. Den tiltræder derfor den kongelige Proposition.

Et af Komiteens Medlemmer anser Betænkelighederne mod Forslaget at være overveiende. Den nye Opdagelse vil sandsynligen have den Følge at overflytte Brændevinstilvirkningen til Steder, hvor den hidtil allermindst eller egentlig aldeles ikke hører hjemme, og hvor Smugbrændingen har lettere for at skjule sig end, hvor den lovlige Tilvirkning nu foregaar. Den samme Betragtning kan ogsaa overføres paa Forholdet til de tilstødende Grændsedistrikter, der ligeledes vil vinde et Brændevinsstof, som de hidtil har savnet. Da Muligheden af at bruge Lavarter istedetfor Potetes og Korn gjør de nuværende Anlægs Stilling usikker, finder han derhos Tiden at være ubeleilg til at give Skatten et Tillæg, som maa bidrage at forøge den Uklarhed, i hvilken den nærmeste Fremtid stiller sig for dem, der befatte sig med den her omhandlede Tilvirkning.

(Fortsæt.)

Stemmeliste over Votering ved Forhandlingerne om Marinebudgettet. 14de Post: „Til Togter og Øvelser bevilges aarlig 46,600 Spd., deri indbefattet 1600 Spd. til Stipendier for Officerer for at gaa i fremmed Tjeneste." Alternativ Votering mellem Komiteens Indstilling og Holmboes Forslag om 50,600 Spd. Komiteens Indstilling bifaldtes med 76 St. (Ja) mod 29 St. (Nei).

Bjørnsgaard Ja, Helle Ja, Jensen Frav. Eika Ja, Taraldsen Ja, Bødtker Nei, Jaabæk Ja, Bergsager Ja, Christiansen Nei, Bentsen Ja, Boie Ja, Norbye Ja, Sæther Ja, Foss Ja, C. H. Brandt Ja, Landmark Frav., Hesselberg Ja, Wiborg Nei, Færden Ja, Aall Ja, Dahl Ja, J. Aarflot Ja, J. Sverdrup Ja, Iversen Ja, Krogness Ja, Skjærkholdt Ja, Lindstøl Ja, Ascheim Ja, Harbitz Ja, Strand Ja, J. S. Velde Ja, Richter Ja, Liestøl Ja, Igland Ja, Enge Ja, Hansen Nei, Swensen Ja, Rye Ja, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Ja, Selboe Ja, S. M. Velde Ja, Sæther Ja, Augustinussen Ja, Sandberg Ja, Norderhoug Ja, M. H. Kildal Ja, Schweigaard Nei, Schawland Ja, Motzfeldt Ja, Heggelund Ja, Nergaard Nei, Schulze Ja, Sæhlie Ja, Dr. Broch Nei, P. D. B. W. Kildal Nei, Aga Ja, Riisnæs Ja, Balstad Ja, Smith-Petersen Nei, Gram Ja, Lorch, Ja, Mathiesen Nei, M. A. Aarflot Nei, Mortensen Ja, T. W. Schwartz Nei, Aschehoug Nei, Kjerschow Nei, Thorsen Ja, Nielsen Ja, Olaffen Nei, Wiel Nei, Maartmann Ja, Hammerstad Ja, Lunde Ja, H. U. Sverdrup Ja, Løken Ja, Faye Frav., Michelsen Nei, Ueland Ja, Kolbenstvedt Ja, Daae Nei, Grønningssæter Nei, Andersen Moen Ja, P. Jensen Ja, Vaalen Ja, Storsten Ja, Ueland Ja, Balchen Nei, Bagger Nei, Rode Nei, Holmboe Nei, O. Brandt Ja, Horgen Ja, Falsen Frav., Tonning Ja, Irgens Nei, Geelmuyden Nei, Christensen Nei, Steen Ja, Wiig Ja, Sørenssen Ja, J. J. Schwartz Nei, B. A. Broch Nei, Olrog Frav., Vik Ja, Sibbern Nei, Floor Ja, Vogt Ja, Svanø Frav.

Ledige Embeder.

Et Kompagnikirurgembede ved Armeens Hovedstation med Akershus Fæstning og Oskarsborg.

For dette Embede, med Hensyn til hvilket henvises til de Kongelige Resolutioner af 29de Marts og 10de Mai 1862, er bestemt følgende aarlige Indtægter:

Gage . . . . 162 Spd.

Brød og Oppasserpenge 33 — 55 ß, samt Kvartergodtgjørelse efter det til enhver Tid gjældende Kvarterregulativ, forsaavidt der ikke anvises Kvarter in natura i Statens Bygninger. For Nærværende udgjør Kvartergodtgjørelsen for en Kompagnikirurg i Kristiania 144 Spd. 20 ß.

Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Armee-Departementet inden 6 Uger.

For det Tilfælde, at der til ovennævnte Embede maatte udnævnes en allerede ansat Kompagnikirurg, antages den derved ledigblevne Post samtidig at ville blive besat.

De, der maatte attraa Ansættelse som Kompagnikirurg ogsaa i 1ste eller 2den Akershusske, Tronhjemske, Bergenske eller Kristianssandske Brigades Distrikt, opfordres derfor til at opgive, i hvilken Orden de maatte ønske de forskjellige Embeder.

Blandinger.

Den ældste engelske Admiral, Sir Lucius Curtis, er død i en Alder af 82 Aar. Han var født i 1786, og traadte allerede 9 Aar gammel ind i Marinen, i hvilken han var i aktiv Tjeneste lige til Aar 1855.

„Kolokol" (Klokken). Under dette Navn har, som man ved, den bekjendte Redaktør Alexander Hertzen i lang Tid udgivet et patriotisk og stærkt frisindet Blad mod den russiske Regjering, i Udlandet. Bladet er nylig ophørt, og i et Brev til sin Ven Oganew fremstiller han Grundene til dette Skridt. „Det er dig bekjendt," skriver han, „med hvilken Iver jeg siden 1864 stadig har arbeidet paa en Fortsættelse af „Kolokol"; men da jeg nu er kommen til den Overbevisning, at dens Existense alene vil være kunstig, saa er jeg ikke mere i Stand til at fortsætte den. Lyst til Arbeidet har forladt mig, og jeg føler mig ikke mere istand til, platonisk at slaa paa Klokken, uden selv at kunne høre dens Lyd. Desuden — uden bestandige Korrespondenser fra Rusland er en russisk Avis i Udlandet umulig. Den taber al Interesse, og bliver alene, saa at sige, en Bønnebog for Emigranterne, det bliver alene at tygge op igjen alle de gamle Grunde til Misfornøielsen. Den unge Slægt gaar sin egen Vei. Den behøver os ikke mere. Den er nu fuldmyndig, og ved det selv."

Det meteorologiske Institut.

Barometret er uforandret i Bodø, hvor det staar meget lavt; det er steget raskt i det sydlige Norge, især østenfor Nesset. Stærk SVlig Vind i Bodø, stærk vestlig nordenfor Stat med Snebyger i Aalesund, laber vestlig i Skudesnes, frisk VSV i Mandal. Temperaturen er steget i Bodø, Mandal, Skudesnes og paa Dovre, faldt i Christiansund og i Christiania. — Fugtigheden er tiltaget paa Østlandet. Udsigterne til det gode Veirs Vedvaren ere formindskede og uroligt Veir paa Kysten atter sandsynligt.

Trykfeil i Stykket: „Folkebladet og Indvandrings-Spørgsmaalet". Noterne under Texten er komne i omvendt Orden; den længere Note tilhører Citatet fra Folkebladet. Fremdeles Nøatun for Nóatún; eretnos for eretmos.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Thorsdag den 4de Februar (Kl. 7—10) gives: **Juleaften**, Vaudevillebagatel i 1 Akt af David Habel; til Slutning: **Reisen til China**, Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af C. B. Ramsøe.

NB. **Lørdag gives Børneforestilling.**

C. E. Smith

anbefaler sin Commissions-Forretning i Raajern, Stangjern, Jernplader, Baandjern, Garkobber, Kobberplader, Tin, Bly, Blikplader, Yellow-Metal o. s. v.

Pensionsselskabet for Almue- og Privatskolelærere i Christiania Stift.

Den aarlige Generalforsamling afholdes i Nordre Skoles Lokale Torsdagen den 4de Februar Kl. 10 Formiddag.

Tilsalgs.

Venetianskrødt.

Et lidet Parti Venetianskrødt, extra fint svensk Kridt, engelsk Kjønrøg og fint engelsk Bruntrødt sælges til billig Pris i **Jacobsens** Farveudsalg.

Næs & Egelands Værks Fabrikat.

File i alle Størrelser og Hugninger for Værksteder, Fabrikker og Haandværkere.

Do. for Sagbrug.

Raspe i alle brugelige Størrelser og Hugninger.

Møllehakker med og uden Øie.

Omhugning af Fabrikkens egne File og Raspe udføres billigt.

Udbrugte File af eget Fabrikat **kjøbes** pr. Kontant.

Oplaget er altid vel forsynet og kan effektuere meget store Ordres **strax.**

I Partier gives Rabat.

Udsalg af enkelte File sker til Fabrikpriser fra Lageret, hvor ogsaa Ordres modtages paa File, bestemte til specielt Behov.

S. H. Lundh,

8. Lille Strandgade 8

Christiania.

En smuk Hund.

En sjelden smuk og god Fuglehund ønskes solgt snarest mulig. Exped. anviser.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Duer.

En Samling af sjelden smukke og udmærket flinke Tummeltduer, saasom ægte hvide, gule, røde og affede med Krone og Sokker, sælges meget billig i Brogaden No. 3 b.

P. A. Larsen

(Raadhuusgaden No. 4)

anbefaler paa det Bedste sin Handel med:

Vine og Brændevine, Alle Sorter Huusholdningsvarer, Cigarer og Røgtobakker m. m. m.

Priscouranter udleveres fra min Butik og tilstilles Udenbyesboende paa Forlangende.

C. C. Knudsen

(Carljohansg. skraa oversor Hotel Scandinavie)

anbefaler: Brevmapper, hvori coulørt Papir og Convolutter a 24 ß pr. Stk., smukt Brevpapir, coulørt eller hvidt i Æsker eller Pakker paa 5 Bøger a 36 ß, 42 ß og 48 ß pr. Pakke, Convolutter i Æsker a 100 Stk. fra 12 ß pr. Æske, Skriveblæk og Copieblæk af mange forskjellige Slags, Postpapir og Skrivpapir i godt Udvalg, engelsk Note-Paper, do. Convolutter og do. Trækpapir, Selvcopieringsbøger, Noticebøger.

C. C. Knudsens Papirhandel.

Skolesager.

Skrivebøger, Tegnebøger, Glosebøger, Skriv-, Tegne- og Trækpapir, Blyanter, Staalpenne, Penneholdere, Tavler, Grifler, Viskelæder, Radergummi, Linealer, Sortkridt, Tusch osv. til billigste Priser i

C. C. Knudsens Papirhandel.

Tegnesager.

Whatman's Tegnepapir, Skizzebøger, Calqeerlærred, Calqeerpapir, engelske Tegneblyanter, Fabers Do., Tegnebestik, Fortegninger, Vinkelhager, Vinkellinialer, sort og hvidt Tegnekridt, Tegnepenne og Pensler anbefales fra

C. C. Knudsens Papirhandel.

Malersager.

Malerlærred, Malerpapir, Aquarelpapir, Oliefarver i Tuber, Vandfarver i Do., Pensler, Fernisser, Terreolier, Paletter, Paletknive samt øvrige Malerreqvisita anbefales i godt Assortement fra

C. C. Knudsens Papirhandel.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

L. A. Nicolaysen

(Kongens Gade No. 29)

tillader sig at anbefale et smukt Udvalg i:
ægte franske Shawls og Uldshawls, coulørte og sorte Silketøier, Vinterkaaber fra 3 til 30 Spd., lyse og mørke Uldkjoletøier, Galoger, Silketørklæder m. m.
til billige Priser.

Kjolesøm modtages og udføres hurtigt og smukt.

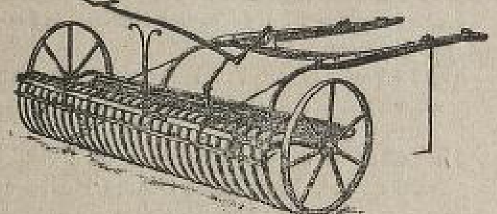

ULRIK ROSING,

Jernbanetorvet No. 5,

anbefaler engelske Landbrugs-Redskaber og Maskiner, hvoraf fremhæves: **Plouge, Harve, Saamaskiner, Hesteriver, Meiemaskiner** for Slaat og Skuur, **Damp-Tærskemaskiner,** store og smaa, **transportable Dampmaskiner; Howards Patent Dampkjedler; Wedelins Patent,** transportable **Korntørke** (Tjone); **Köpings Vognaxler; Extincteurer, Brandsprøiter,** samt **Kontrol-Uhre; Vaskemaskiner, Maskinruller** og **Klædesvridere.**

Prisbøger med Tegninger udleveres frit og postbetalt.

Gravmonumenter

i Marmor, Granit og Sandsteen leveres smukt udførte til billigste Priis af

Carl A. J. Olsen,
Skippergaden No. 27.

For Mølleeiere

anbefales til **billige Priser:**
1ma **Silke-Sigtedug** fra No. 4—14,
„ **Uld-Sigtedug** fra No. 14—22.

Lorentz Segelcke,
Hjørnet af Torvet og Kongensgade.

Fjær, Duun, Krølhaar

i mange forskjellige Qvaliteter sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Lagenlærreder & Bolster

sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Til
betydelig nedsatte Priser

udsælges vor Beholdning af Manufacturvarer, da vi snarest muligt agte at ophøre med Forretningen:
Vinterkaaber til 2, 3, 3½, 4, 5 og 6 Spd.
Dobbelte Uldshawl fra 2 til 4 Spd.
Enkelte do. fra 1 til 2 Spd.
Coulørede Kjoletøier til 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20 Sk. Alen.
Sort Paramatta til 14, 16, 18, 20 Sk.
Sort Orleans til 14, 16, 18 og 26 Sk.
Stribede Uldskjortetøier til 24 Sk.
Sort Moreng til 20 og 24 Sk.
Sirts i god Qvalitet til 12 og 13 Sk. Alen.
Düffel, sort Klæde, sort og coul. Carsimir, Hatte, Slips og Uldvanter.

J. A. Hermansen & Co,
Grændsen.

Møllebrugs-Rekvisiter.

Mit vel forsynede Kommissionelager af **Flinte-Møllestene, Sigtedug, Staaltraad Dug, Maskinremme, Staalhakker** og **Meisler, Skaavler, ny Pariser-Smørrekoppe** med mange andre Gjenstande henhørende til Møllevæsenet, anbefales til særdeles billige Priser.

NB. Jeg paatager mig fremdeles Opførelse af Damp- og Vandmøller, og tillader jeg mig i denne Henseende at referere til Hr. **Johan Peterson,** for hvem jeg har opført Bergens Dampmølle, samt til **DHrr J. A. Kahler & Ko.** i Stavanger, for hvem jeg i 1868 opførte en Vandmølle; fra disse Herrer har jeg de bedste Anbefalinger.

L. Bertol,
Skippergade No. 40 B.

Amerikanske Gynge- og Sengestole i godt Udvalg til 9 Spd. Stykket. H. Hoaas.

Garanterede Multiplikations-Vægter, Oktomal-, Decimal- og Polivægter til nedsatte Priser. Hjørnet af Skipper- og Karl Johans Gade. H. Hoaas, Fabrikant.

PUDRET

anbefales à 30 Skill. Tønden i 50-tøndeviis.

Specification over Salgene i 1868 til de forskjellige Districter.

Wärmeland	6770	Tdr.
Aker	4265	—
Soløer	2000	—
Vinger	420	—
Eidskog	180	—
Odalen	480	—
Næs	433	—
Eidsvold	655	—
Hedemarken	956	—
Toten	245	—
Skedsmo	420	—
Gjerdrum	127	—
Fet	120	—
Enebak	10	—
Lørenskogen	100	—
Lateris	17,181	Tdr.

Efter de Resultater, der fremkom ved den af **det Kongl. Departement for det Indre** nedsatte Commission til Undersøgelse af Pudretfabrikkens Virken samt af dens i Handelen leverede Vare, forventer Fabrikken, at den fra enkelte Hold sporede Mistillid til denne Gjødning vil bortfalde, og som Følge deraf Anvendelsen af Varen herefter vil finde Sted i større Maalestok. Der solgtes i 1867 blot 5000 Tønder, hvorimod Salgene i 1868 steg til det betydelige Parti af 23,249 Tønder, hvoraf alene til **Wärmeland** (der bærer størst Fragt) henved 7000 Tønder. — Det forøgede Salg i sidste Aar grunder sig forenmmelig paa de af DHrr. Landmænd selv indvundne Erfaringer.

Transport	17181	Tdr.
Asker & Bærum	866	—
Aas	25	—
Oppegaard	82	—
Krogstad	40	—
Hakedalen	105	—
Nitedalen	120	—
Ski	106	—
Ringeriget	20	—
Ullensager	340	—
Skiens Omegn	450	—
Moss do.	870	—
Drammens do.	365	—
Jrlb. & Laurv.	1074	—
Arendal	440	—
Grimstad	130	—
Tvedestrand	250	—
Bergen	12	—
Salg til Diverse	773	—
	23,249	Tdr.

Landmænd & Consumenter ville ved at tage Fabrikken i Øiesyn have Anledning til at opgjøre sin egen Mening om Pudret og dens Værd.

Fabrikken er øverst i Lakkegaden.

Fra min Kaabefabrik realiseres et stort Udvalg af moderne Vinterkaaber til billige Priser. **A. F. Hall,**
Hjørnet af Kirkegaden og Prinsensgade.

Mit Lager af
Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis. **C. Blunck.**

Linolie, 1ma norsk Vare, raa og kogt, sælges i Partier til Dagens billigste Priser hos **Amundsen & Co.** ved Torvet.

Total Realisation.

Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:
Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Double Shawls fra 2½ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.

Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Fra Chr. Aerstads Skjortefabrik

(Hjørnet af Carljohansgade og Nedre Slotsgade)
anbefales:
Mansjetskjorter.
Natskjorter.
Reiseskjorter i Uld og Bomuld.
Mansjetter i Liin og Bomuld.
Snipper.
Kraver i Liin og Bomuld.
Indfældinger i Liin og Bomuld.
Flanelstrøier.
Do. Underbeenklæder etc. i godt Udvalg til billigste Priser. Bestillinger modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

Fritz S. Frølich's
Frøhandel
(Kirkegaden 21)

anbefales som vel assorteret med udmærket godt Frø af de forskjellige Sorter, Grønsager, Landhusholdnings- og Blomsterfrø. Priis-Courant er udkommen og faaes franco tilsendt paa Forlangende.

En gros Priis-Couranter staar til Tjeneste for Udsælgere.

Fritz S. Frølich,
Kirkegaden.

Symaskiner for **Familier** og **Haandværkere** samt **Haandmaskiner** med og uden **Bord** billigst hos **Henrichsen & Co.** Prinsensg. 12, nær Kirkegaden.

Uldtæpper,
Vattæpper,
Bomuldstæpper,
Duuntæpper,
Overdyner,
Underdyner,
Springfjedremadratser,
Krølhaarsmadratser,
Alphamadratser,
Uldmadratser,
Nøtehaarsmadratser,
Korkmadratser,
Tangmadratser,
Halmmadratser,
Skraapuder,
Hovedpuder,
Fodpuder,
Lagen og
Pudevaar, samt
Materialier til ovennævnte Sager, saasom:
Fjær og **Duun,**
Krølhaar,
Bolstre,
Lagenlærreder etc. etc.
Børnesenge, Vugger,
Senge i Mahogny, Nøddetræ, Birk, Or, Furu og Jern,
anbefales til billige Priser.

A. H. Siewers.
Torvet No. 7, 2den Etage.

Colonialhandel.

Vor velassorterede Handel med finere og simplere Husholdningsvarer, Vine & Brændevine af alle Sorter, Steentøi, Cigarer, Hvedemeel i alle Finheder, Meel & Gryn i alle Nummer, anbefales til aller laveste Priser. Varerne leveres frit paa Jernbane & Brygge og ombringes til Kunder i Byen & Byens nærmeste Omegn.

Thoresen & Andersgaard,
P. A. J. Bergs forr. Butik.

Fiskemeel.

Undertegnede have modtaget til Forhandling et Prøveparti „Fiskemeel", malet deels af Sei, deels af Torsk. Det udsælges efter 9 Sk. pr. Pd. Seimel og 12 Sk. pr. Pd. Torskemeel. Dette Produkt er anbefalet af Chemikeren Anton Rossing som et ualmindeligt consentreret Næringsmiddel, og har vundet Opmærksomhed paa Udstillingen i Malmø og Bergen. Brugsanviisning findes i Rossings Skrift „Forsøg og Undersøgelser over Fiskemeel" hvoraf Kjøbere kunne paa Forlangende faa et Exemplar.

Thoresen & Andersgaard.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grænsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle Søgnedage. Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsviis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 29. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Thorsdag den 4de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Eftm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Eftm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Eftm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Eftm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Eftm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brøttum, Ringsaker, Biri, Fjeldbaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Eftm.; til Arendal, Chr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 2 Eftm. (ikke Pengebreve og rekom. Breve); til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefoss, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Eftm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Eftm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftm. og fra Kl. 6–8 Eftm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftm. og fra Kl. 5–7 Eftm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Eftm.

Telegrafnyt.

Paris, 2den Febr. Der verserer Rygte om, at Paven er syg.

Paris, 3die Febr. Svaret fra Athen er endnu ikke indløbet. Det ansees dog høist sandsynligt, at det vil blive bifaldende.

Et Telegram fra Algier meddeler, at nogle Araberstammer have insurgeret.

Burde ikke Almuskolens Tilsyns- og Styrmandsstab indskrænkes noget?

„Der er Mange, som aver, men Faa som staver," siges der ofte, naar Talen er om Børn, som ere fader- og moderløse, og derfor maa pleies og passes, optugtes og opdrages af Andre, som efter Lovens Bydende have overtaget Faders og Moders Pligter og følgelig ogsaa anse sig at være i Besiddelse af Faders og Moders Magt, der dog ofte udøves paa saadan Maade, at Barnet snarere forkvakles og forkues end dannes og udvikles.

Almuskolen hos os er et saadant Barn. Løsreven fra Hjemmet er den fader- og moderløs; er end dens fødte Værger i Live, de have dog liden eller ingen Myndighed til at blande sig ind i dens Anliggender; de bekymre sig vel heller ikke meget derom; de have maattet give Slip paa sine Rettigheder og skjøtte da, som rimeligt er, heller ikke om at beholde Pligterne og Ansvaret. Skolen lever af tvungent Opfostringsbidrag og staar under Tugt og Tilsyn af fremmede Fosterfædre, som vel have Faders og Moders Magt, thi det har Loven givet dem, men mangle Faders og Moders Kjærlighed, som Loven ikke kan give. Loven af 1860 om Almuskolevæsenet paa Landet røber vistnok den bedste Villie til at ophjælpe Skolen, den kan ogsaa siges at have sat den paa Fode, men den har givet den en saa snever Gangstol, at Fremskridt ere næsten umulige. Skolen er kommen i Stand, eller rettere i Staa, ikke i Gang. En væsentlig Grund hertil er, efter min Mening, den Omstændighed, at den har altfor mange Foresatte, der som saadanne jo ere berettigede, ja forpligtede til at gribe ind i dens Ordning og Styrelse og fordre sine Befalinger og Forskrifter efterlevede. Det heder, at Ingen kan tjene to Herrer, og dog har Loven sat mindst 10 Herrer til at byde og raade i og over enhver Almuskole. „Naar Alle vil styre, kan ingen seile." Skolen bliver liggende som i Dødvand. Hvad Under derfor, om den afgiver til Samfundet aandelige Krøblinger og Vantrivninger, der mere ere dresserede til Aber end opdragne og uddannede til at udføre en Livsgjerning.

Man har sagt og siger vel endnu, at det er gavnligt, ja nødvendigt, at Almuskolen har et talrigt Tilsynspersonale, talrigere end nogen anden Indretning i Landet. De Feil og Mangler, den Ene ikke ser, kan den Anden opdage og rette, og desuden maa man have Vished for, at Skolens Gjerning drives og Skolens Midler anvendes paa bedste Maade. Talen om Vantrivninger og om en blot ydre Dressur paa Aandsudviklingens Bekostning er ogsaa, mener man, tomme Floskler. Jeg mener det modsatte og skal forsøge at begrunde min Mening.

Man tænke sig en Skole, der nyder den Lykke (som jeg rigtignok indtil videre maa anse for en Ulykke) at staa under et aarvaagent og nøiagtigt Tilsyn af sine Foresatte; alle dens patres conscripti ere nidkjære efter Loven. Læreren er lovlig ansat og overtager Skolen fra Nytaar. Biskopen, Stiftamtmanden, Skoledirektøren, Provsten, Sognepræsten og den residerende Kapellan tilligemed Skolekommissionens øvrige Medlemmer have fundet ham skikket for Posten; thi han havde gode Skudsmaal om sin Duelighed og Vandel „ligetil den seneste Tid." En anden af Ansøgerne var nok nær bleven ham foretrukken, men hans fidt erhvervede Attest viste sig at være dateret 1 Maaned og 13 Dage tidligere end Ansøgningen. Han kunde følgelig ikke komme i Betragtning*). Skolen er i Virksomhed. Tiliden til Læreren viser sig snart at være temmelig problematisk. I Marts Maaned indfinder Sognepræsten med Tilforordnede sig for, som det heder, at undersøge ikke blot, hvad Børnene have lært, men ogsaa, hvad Læreren duer til. Det er den lovbefalede Skoleeramen, som nu holdes, og hvortil medgaa 2 Dage; thi Børneantallet er stort. — En Bestemmelse i Skoleloven, nemlig den om Børneantallet i hver Klasse, er ikke endnu gjennemført. Dette er vistnok en af de gavnligste Bestemmelser, Skoleloven har, men den faar dog indtil videre staa der som død og magtesløs. — Hvert Barn skal examineres i alle Fag, som ere læste paa Skolen. Vil Præsten hjælpe Læreren noget med dette yderst trættende Arbeide, saa er det ham ikke forbudt, men det er ham heller ikke befalet. Loven kræver kun hans „Overvær"; han kan, om han vil, lægge hele Byrden paa Læreren.

I Juni Bispevisitats efter Loven. Bispen, Skoledirektøren, Provsten, Sognepræsten og Kapellanerne m. Fl. ere tilstede for at erfare, hvad Børnene have lært og om Læreren er duelig. Nogle Visitatorer indrømme her Læreren Frihed til selv at vælge Thema, Andre opgive ham dette; ja der gives endog dem, som ved saadanne Leiligheder probere, at Læreren baade skal katekisere efter Forklaringen og holde Bibellæsning uforberedt, rimeligvis af Frygt for, at han ellers vilde tage noget, som mylig var gjennemgaaet paa Skolen, og saaledes „jukse" sine Foresatte. Her heder det: „Du skal mene vel om din Næste, men tænke ondt om Skolemesteren". Dog slige smaa Tillæg bør Ingen støde sig over; de ere ærværdige ved sin Ælde; thi Jødernes Skriftkloge gjorde jo Saadanne allerede før vor Tidsregning: „Du skal elske din Næste, men — føiede de til — hade din Fiende". Heller ikke den Fordring til Læreren, at han skal udlægge et Afsnit af Skriften uden at være forberedt, er ny. Frederik den Anden af Preussen skal, rimeligvis efter Samraad med Voltaire, have brugt samme Fremgangsmaade, dog ikke mod Skolelærere, men mod unge Præster, der første Gang prædikede. De forefandt da, fortæller man, paa Prækestolen en Seddel, hvorpaa stod et Bibelsprog, ved hvis Valg man ret med Flid lagde an paa at gjøre det brøget for Prædikanten. Der stod f. Ex. 2 Sam. 10, 5: Gak til Jeriko og bliv der, til Skjægget vorer; eller 1 Tim. 5, 23: Drik ikke længer Vand, men brug lidt Vin for din Mave og dine jævnlige Svagheder. Opgaverne ere rimeligere i vor Tid; men derimod gjentages Experimentet nu Aar efter Aar med den samme, medens man da fandt en saadan Prøve tilstrækkelig. Methoden er den samme, som man ser.

Præsterne faar, saavidt vides, god Tid til at udarbeide og memorere sine „Visitatsprækener"; det er Skolelærerne alene, som skal udlægge Bibelen paa staaende Fod. Det maa indrømmes, at hvis det er Visitator om at gjøre, at faa høre en af Præstens bedste og grundigste Prækener, men en af Lærerens daarligste og mest overfladiske Bibellæsninger, da er Anordningen fortræffelig. Aabenbar forkastelig er den derimod, hvis han ønsker at komme til Kundskab om Præstens og Lærerens virkelige Dygtighed til at tænke og tale. Vor Lærer er nu for det Første færdig med Aarets anden Prøve: Bispevisitatsen. Han faar Tegn til, at ikke Alt var vel, men han faar høre mere derom imorgen; thi det hører endnu til Undtagelser, at Læreren bliver revset i Kirken for sin Undervisning. En saadan Tugt og Orden kan heller ikke godt indføres overalt uden Ulempe i flere Henseender. Det er mere sandsynligt, at denne gevorbne Maade at tage det paa gaar af Brug ogsaa der, hvor den er indført, end at den bliver almindelig. Derved er vistnok heller ikke Noget tabt. Bisp bør være Bisp, og Provst bør være Provst, og Korporal bør være Korporal. Ingen maa trænge sig ind i en fremmed Bestilling: ikke Korporalen i Bispens, men heller ikke omvendt.

I September skal atter baade Læreren og Børnene prøves. Da er det Skoledirektøren, som anstiller Prøven, dog oftest sammen med Præsten. Han har vel hørt af denne, at Læreren var flink til at undervise i alle Fag ved Examensprøven i Marts, og han hørte selv, at det gik saa nogenlunde bra ved Visitatsen i Juni; men deraf følger ikke, at han er nogen brugbar Lærer i September. Hundedagene ligge imellem, og meget kan da komme for en Dag, som Ingen kjendte noget til før, og mange Forandringer ske baade med den Ene og den Anden. Desuden siger Loven, at han skal reise om i sit Distrikt, og den maa han jo rette sig efter. Ere Reiserne nødvendige, saa er det godt, at han reiser; ere de unødvendige, saa er det endoa bedre. Skolen bør faa Anledning til at lære alle sine Foresatte at kjende idetmindste „by sight". Det negtes ikke, at den ogsaa kan have stor Nytte af Skoledirektørens Besøg, men herom nedenfor.

Endelig kan Læreren blive sat paa Prøve fjerde Gang, inden Aaret er omme. Der skal nemlig paa enkelte Steder drives paa med et Slags ikke lovhjemlede, men af Præsten efter eget Godbefindende anordnede Lærerprøver, som faaes istand paa den Maade, at han varsler Lærerne i Sognet eller Præstegjeldet til Møde ved en bestemt Skole, og befaler Læreren ved denne Skole at udføre et helt Dagverk i hans og Lærernes Paahør. Med saadanne Prøver fortfares fra Skole til Skole, indtil man er færdig med dem alle. Hensigten med Prøverne er formodentlig, at Lærerne skal faa Anledning til at øve sig i at se Splinten i Broderens Øie, hvori de rimeligvis som i meget andet staar tilbage for sine høie Foresatte. I November holdes denne Prøve No. 4 for vor Lærer. Det følgende Aar bliver ligesaa rigt paa Prøver eller rettere Prøvelser baade for Lærer og Børn, kun med den Forskjel; at der da bliver Provste- istedetfor Bispevisitats; og saaledes fortfares hvert Aar i Regelen. Den, som er Lærer fra sit fyldte 20de til sit 65de Aar, maa altsaa for at godtgjøre sin stadige Brugbarhed som Saadan underkaste sig praktisk Prøve af sine Foresatte 180 Gange. Da vil han formodentlig ogsaa tage Afsked; thi da, naar han nemlig har staaet i Skolens Tjeneste 12 Aar mere end en Menneskealder, kan han fordre Pension, hvis ellers Regjeringens Forslag om den Ting bliver stadfæstet som Lov.

Prøverne ere ikke endte med, at Læreren gaar frem og underviser en Time eller en Dag. Tror man det, da tager man meget feil. Han har endnu kun givet Præmisser til sin egen Dom, hverken mere eller mindre. Dommen kan blive mild, men den kan ogsaa blive saa haard, at den tager baade Mod og Kraft fra Læreren for lang Tid. Vor Lærer mærkede, som vi hørte, under Prøven paa Kirkegulvet, at der var Ugler i Mosen. Nu faar han ren Besked. Han var kommen til at udtale en Mening, som ikke ganske passede ind under nogen Rubrik paa de dogmatiske Schemata, som for Tiden ere de mest moderne; dette kom ham dyrt til at staa. Han blev lagt under Kritikens Kniv, hvilket nær havde kostet ham Livet; men det gik dog bedre end Tilburden var. Ja Operationen var ham endog gavnlig; thi han vidste fra nu af, at en Lærers Tale gjerne maa være indholdsløs og meningsløs, naar den bare tillige er farveløs; og denne Lære har han siden trolig fulgt ved lignende Leiligheder. Paa hver Prøve fulgte Kritik, hvorved det oftere viste sig, at ikke alle „runde" Herrer ere „milde" Herrer. Kritiken var vistnok beføiet. Man staar nemlig aldrig paa løsere Grund og vakler aldrig lettere, end naar man staar paa Prøve. For Augurerne i Rom skal det have været yderst vanskeligt at iagttage alle rituelle Bestemmelser for Gudsdyrkelsen, fordi disse vare flere end Hukommelsen kunde bære. Almueskolelæreren hertillands er stedt i samme Kasus ved de offentlige Prøver. Foruden de trykte Reglementer, Instruxer og Forordninger kan han snart faa sin Notitsebog fuld af Forskrifter, som hans Foresatte diktere ham ved de daglige eller ugentlige Smaavisiter i Skolen. Som Prøve herpaa nogle Exempler: „Led Barnet til gjennem Exempler at udfinde Regelen!" — „Indprent først Regelen, oplys den saa ved Exempler!" — „Hvor der ikke er paatagelig Mangel paa Evner, bør Barnet lære sin Forklaring og Bibelhistorie ordret udenad." — „Gjør for alting ikke Børnene til Remsemaskiner!" — „Indøv godt de Aarstal og Navne, som forekomme i Historien!" — „Giv Børnene Livsbilleder af Historien, og skaan dem saa meget som muligt for Pugeng af Navne og Aarstal!" — „Hold dem især til den kateketiske Methode!" — „Tag hellere Kristus end Sokrates til Mønster!" — „Gaa ved den geografiske Undervisning ud fra Hjemmet og saa i videre og videre Kredse til hele Kloden er bereist!" — „Giv først en Oversigt over det Hele, tag saa Delene!" — „Lad det navnligen ved Kristendomsundervisningen være Hovedsagen, at gjøre Barnet begribeligt, hvilken Mening Lærebogens Forfattere vil have lagt i sine Ord!" — „Glem ikke, at der maa være Forskjel paa et Lexikon og en Lærer!" — Mellem deslige Sententser i Bydeform findes Bemærkninger som: „Jeg ønsker at faa ombyttet ret snart Wexels Bibelhistorie med Jensens." — „Wexels Bibelhistorie er endnu den bedste, vi har; følgelig er der ingen Grund til at afskaffe den." — „Sverdrups Forklaring burde læses overalt; thi den forener den Omarbeidedes udmærkede Form med den Revideredes rene Lære." — „Vogts Forklaring er den greieste og lettest at lære." — „Den omarbeidede Forklaring maa ud af Skolen; thi den er paa min Sjel, krypts-katholsk."

I Ugen før Examen havde Læreren, vi her har for os, gjennemlæst og lagt sig paa Sinde Alt, hvad der var ham foresagt og foreskrevet til Rettelse og Optugtelse baade i Stort og Smaat. Han anstrængede sig til det Yderste for at bringe de forskjellige Forskrifter til at harmonere indbyrdes; men her stod hans Forstand stille; dette Arbeide maatte altsaa opgives. At hugse Reglerne var vanskeligt, at følge dem var umuligt. Da Examensdagen kom, var han stærkt betaget af Frygt; thi han saa Mange af sine Foresatte og vidste, at der vilde blive lagt nøie Mærke ikke blot til hans Lære og Methode, men ogsaa til hans Udtale, Stemme, Holdning, Manerer, kort, til hans hele Person fra øverst til nederst og helt igjennem. Under Examinationen blev han var, at Censorerne noterede sig Et og Andet, og han skjønte naturligvis godt, hvad dette havde at betyde. Hans Frygt for, at det vilde tage en Ende med Forfærdelse, forøgedes. Intet Under derfor, at han gjorde sine Sager langt daarligere den Dag, end han pleiede at gjøre. Kritikhagelen blev dog ikke saa slem, som han han havde tænkt. De væsentligste Misgreb vare: at han havde sagt Peter, Paul og Jakob istedetfor Petrus, Paulus og Jakobus; at Gunhildsønnerne „fik Bank" istedetfor: „bleve beseirede og fordrevne"; „Sjørok" for „Storm paa Søen"; „ho" for „hun"; „Bjørkeskog" for „Birkeskov". — Han havde talt om den Frugt og Velsignelse, som følger med Arbeide og Bøn, uden først at fordre forklaret, hvad det er at arbeide og bede; Begrebene burde derimod først været bestemte. Det blev derhos henstillet til ham, at klæde sig mere simpelt næste Gang. Vel bød Instruxen, hed det, at han paa Skolen skulde være anstændigt paaklædt (en Bestemmelse, som var nødvendig, da man jo ikke lettelig kunde tænke sig, at der hos en Skolelærer skulde kunde findes nogen Æresfølelse eller Takt for det Sømmelige, hvis han ikke fik den ved lovlig Foranstaltning af sine Foresatte), men han maatte tænke paa, at han havde lidet at lafte med og derfor burde spare, hvad spares kunde. Endelig blev det paapeget som mindre passende, at han bar langt Skjæg. (Forts.)

*) Denne Ansøgning, som var bilagt med de bedste Attester, blev lagt tilside, fordi Ansøgeren havde skrevet Stiftdirektionen istedenfor Stiftsdir. osv.

Lidt fra Storthinget.

Gode Farbror! Du kan tro, det gaar morsomt til herinde om Dagen nu; jeg tænker, Du skulde havt Lyst til at slænge Kontorfrakken af Dig og sidde paa Thingbænken igjen nu. Jeg veed nok, Du aldrig likte alle de lange, „dræbende" Taler; jeg kunde næsten sige, jeg tidt har ment ligedan. Det er meget letvintere at afgjøre Sagerne med at blive siddende og saa lade dem, der endelig altid skulle frem med sit Nei, have Umagen med at reise sig og

lade sig tælle af Præsidenten, ligesom Budeien „kanner" Sauerne inde i Kveet om Kvelden. Men saa har de nu ogsaa fundet paa denne stygge Indretning med Stemmelister, saa en stakkels Thingmand rigtig bliver bemærket og veiet og tællet udover Landet nuomstunder. Det er Jaabæk, som er Opfinder af denne Indretning naturligvis; paa Lister har de nu altid slige besynderlige Greier til at tugte med, maavide. Ja, Gud naade dem, som ikke stemmer i rette Tonearten nu! Havde bare gamle Mutter Morgenbladet faaet sat sin Mening igjennem om, at de 111 Repræsentanter — nei Thingmænd mente jeg — ikke repræsentere Nogen eller Noget, saa havde Vælgerne ikke behøvet at have sin Næse i Voteringerne; men nu er Pokker løs blandt disse Vælgere, og saa har de ovenikjøbet fundet paa, at de vil have et Slags almindelig Udskrivning til Vælgerkorpset. Det er ret ikke at undres over, at Morgenbladet bliver findt over sligt; ja, nede i Smaalenene, siger Morgenbladet, skal det ikke være naadigt at høre til de Liberale nu. Tænke sig til, at Bogtrykkersvendene i Morgenbladet f. Ex. skal have Stemmeret ligesaavel som Professorerne, som skrive og føde (og fødes af, sige Nogle, som vil vide, at Statskassen har faaet en Smag paa, hvad det vil sige) dette frisindede og agtede Blad, som Bergens Adresse og Smith-Petersen med Rette kalde det.

Men dette er nu bare Smaating mod det, som Sverdrup og hans Flok gjorde i Lørdags. Det vil blive en mindeværdig Dag; thi da erklærede Storthinget Chefen for Marinedepartementet aaben Krig. Havde nu bare Statsraaden fulgt med Tiden og havt sine Fartøier m. m. i tidsmæssig Stand, saa havde han vel klaret sig; men nu har nok Storthingets Mistillidsvotum truffet ham saa eftertrykkelig, at han skal have maattet stryge Flag. Saa er det; det er bare Ufred paa dette Thing! Men Du maa ikke tro, at Haffner og Regjeringen savne sine Hjælpetropper, fordi om Du ikke er paa Thinget. Professor Aschehoug (ja Du kjender ham vel af Omtale, skjønt han vel ikke var holdt for nogen „Størrelse" udenfor Morgenbladet i Din Tid) talte saa godt for Haffner, at det var en Lyst i det; men han var usædvanlig varm ogsaa da, kan Du tro, for det maatte jo harme en Mand, især som Aschehoug, der har lært Stangs og Andres Grundlovsfortolkning paa sine Fingre, at høre en Statsraad dadle, naar Grundloven har forbudt ham at være tilstede og forsvare sig; saavidt jeg kan skjønne, ligger jo deri implicite (er det ikke saa Du kalder det paa Jussesproget), at man hellerikke har Lov til at angribe ham. Men det var ligesom Aschehougs Forsvar bare gjorde Ondt værre. Thi det er saa underligt med det; bare Aschehoug taler for Noget, saa kan Du være saa sikker paa, at den Sag dør en skammelig Død; og det er akkurat ligeens, enten han taler paa det ene Partiets Side eller paa det Andets. I den første Sag, han optraadte, vilde han ikke, at nogle stakkels Fiskere skulde eftergives nogle lumpne Skilling til Statskassen. Men endda, Aschehoug vist mente det saa svært ærligt og rigtig vilde gjøre disse raabarkede, skillingsknibende Bønder tillags, saa fik han dog en hel Storm mod sig i Thinget; og slig gik det 3 Gange paa en Dag i Begyndelsen af Thingtiden. Men da han saa omvendte sig og siden talte disse samme „simple" Arbeideres Sag baade i Veibudgetsagen og i Stemmeretssagen saa fik han bare Utak for det ogsaa. Ja Utak er Verdens Løn; og det er mange som sige, at A. ikke vil faa andet end Utak af Statsraad Haffner og Regjeringen heller for sit betimelige og vakre Forsvar, som vist ogsaa røbede stor Lærdom, naar man bare forstod sig paa at bedømme det rigtig; thi der skal tidt mere end sund Menneskeforstand til at følge disse Professorer, naar de faar Munden paa Glid i Thinget; og derfor er det ikke saa mange, som formaar at følge dem i Voteringerne heller, kan Du vide. Det er mange som tro, at Haffner havde været Statsraad til sin Dødsdag, om ikke Aschehoug havde levet. Ja for at Du rigtig kan vide, hvorledes Skjæbnen forfølger denne Mand, saa skal jeg endnu betro Dig, at Aftenbladet nu optræder som hans mest forbitrede Fiende, endda dette samme Blad ikke sparede paa Krudtet, for at faa ham valgt ind i Thinget her ifjor; jeg synes endda at mindes, at Aftenbladet nævnte som en af Mandens Fortjenester, at han havde skrevet saa meget i Morgenbladet. Men Tiderne forandre sig, det er vist og sandt; det er ligesom der er Revolution paa alle Kanter; hvad der ligger dybest i Sølen den ene Dag, er Bjergets øverste Top den anden; og den tredie Dag kan Ingen forudse, hvor man skal søge de gamle Landemærker. Nei Du skulde være hernede og se og høre Altsammen, det staar ikke til at beskrive, hvor rart Alt er nu imod før. Schweigaard, Harbitz, Balstad og disse gamle Veteraner, som jeg ved Du altid sagde vare Norges første Mænd, ere rent komne ud af Dandsen; for nu vil snart sagt hver Bonde være den første Mand i Landet. Men i Grunden har vist Morgenbladet Ret, naar det siger, at de er og bliver nu bare Bønder, som J. Sverdrup bruger i sit Schakspil for at gjøre Kongemagten „mat". Det vil vist fryde Dig at høre, at den gamle Rangorden endnu bestaar, saaat Bonde er og gjælder bare for Bonde paa Thingbænken ogsaa. Det kan ikke hjælpe heroppe i vort barske Land, at Franskmændene fandt paa at afskaffe Stænderne i sin Nationalforsamling i 1789; thi heroppe er Standsfølelsen saa stærk, at Alt hænger i det Spørgsmaal: Er han Bonde, eller er han Embedsmand? Har man bare Greie paa det, saa ved man Alt; det er ogsaa den eneste Trøst en Politiker af den gode gamle morgenbladiske Skole har i disse revolutionære Tider, da alt Andet synes at staa paa saa løse Fødder. Og derfor har nu Mange det Haab, at hvad dette Bondestorthing gjør, skal have en brat Ende, og Magten igjen snart komme tilbage til de eneste selvstændige Folk, som have lært Filosofi af Professor Monrad, Latin af Aubert og al anden Visdom af ligesaa store Autoriteter ved et Universitet, som med Rette kan pukke paa, at det er en Datter af Universitetet i selve Kongens Kjøbenhavn. Thi det befordrer jo i høi Grad Selvstændigheden. Bare man rigtig kan faa holdt det skarpt frem for Alles Bevidsthed, at Storthinget bestaar af Embedsmænd og Bønder, saa man kan skille Faarene fra Bukkene, saa kommer nok Alt i Orden igjen med Tiden. Der er mange og gode Mænd beskjæftiget med at læsse alle Storthingets Synder paa „Bukkene", og saa skal de jages ud i Ørkenen og dø med sin Syndebyrde; saaledes brugte Jøderne det ogsaa i gamle Dage. — Jeg tror derfor ikke, at man skal tage sig saa nær af Mistillidsvotumet til Statsraaden heller.

Din

Ole.

Kristiania, den 4de Februar 1869.

I disse Tider, da Jordbrugerklassen vaander sig under større eller mindre økonomisk Tryk, er det selvsagt, at Landbrugsskolerne have tildraget sig en særegen Opmærksomhed. Man har for en stor Del tillagt dem Skylden for, at den udenlandske Politik, som ogsaa har raadet i Landbruget, er bleven saa udbredt og almindelig ødelæggende. Det har paa sine Steder rodfæstet sig en Mistro til Landbrugsskolerne, og mangesteds ere de ogsaa nu blevne nedlagte. Mange og vistnok i en stor Udstrækning beføiede Anker have isærdeleshed været ført over den høiere Landbrugsskole paa Aas, som idag var under Forhandling i Storthinget. Komiteens Indstilling om en mindre Bevilgning af 5000 Spd. i Budgetterminen bifaldtes i det Væsentlige uforandret efter en længere Debat, hvorunder Rektor Steen holdt et fra Formens, skjønt maaske mindre fra Sagkyndighedens Side, udmærket Foredrag om Nødvendigheden af en udviklet theoretisk Læreanstalt for Jordbrugerklassen. Foredraget lod dog ikke til at vinde synderlig Bifald hos Flerheden af Thingets Medlemmer. Komiteen havde indstillet til Storthinget at anmode Regjeringen om at tage Forholdene ved Aas under nærmere Overveielse, til hvilket Sverdrup knyttede et Forslag om, at Regjeringen samtidig skulde tage under Overveielse, om ikke Skolen burde deles i 2 Afdelinger, en med et 3aarigt og en med et 2aarigt Kursus, dog uden forøget Udgift.

Statsraad Haffner skal efter et Statsraadsmøde i Mandags forleden Dag have indgivet sin Ansøgning om Afsked. Der tales om, at Admiral Konow skal gaa af og efterfølges af Haffner. Værftschefen paa Horten, Kommandør Valeur, der tillægges en væsentlig Skyld i de stedfundne Misligheder inden Marinen, skal efter Forlydende ville søge sig permitteret fra sin Post. I et Brev fra Horten til Mgbl. anbefales Kapteinløitnant Ihlen til den ved Haffners Fratrædelse ledigblivende Statsraadspost.

Udlandet. Den Tid begynder vel nu at nærme sig, at man maa kunne vente sikre Efterretninger om, hvad Grækenland agter at svare paa Konferentsens Erklæring. De sidste Meddelelser synes at gaa ud paa, at Grækenland vil „i Almindelighed" vil gaa ind paa denne, men ledsage sit Samtykke med saa mange Forbehold, at der maa føres nye Underhandlinger. Denne Anskuelse er for Øieblikket almindelig, og det er klart, at et saadant Samtykke i Virkeligheden er et Afslag, skjønt man naturligvis i Athen vil paastaa, at Grækenland har vist Eftergivenhed. Det er en bekjendt Sag, hvor besværligt det var at faa en Konferentse istand, da det gjaldt om at finde et Grundlag, som alle Magter kunde gaa ind paa, uden at nogen af dem i Gjerningen opgav sin Politik og sine Interesser i Orienten. Naar Grækenland nu, efterat Konferentsen har løst den Opgave, som den stillede sig, gjør sit Samtykke afhængigt af nye Forhold, forelægger det i Virkeligheden Konferentsen et nyt Program, og der er da for det Første kun ringe Udsigt til, at Magterne samtykke i en saadan Udvidelse af det oprindelige Program. England gik yderst nødig ind paa Konferentsen, fordi det frygtede for, at en almindelig Forhandling vilde forøge Farerne for en ny orientalsk Krig, og alene Programmets Intetsigenhed fjernede dets Betænkeligheder. Paa den anden Side er det af de Meddelelser, som ere fremkomne om Forhandlingerne i Konferentsen, blevet bekjendt, at Rusland bestandig har gjort Vanskeligheder og vægret sig ved at tiltræde ethvert Forslag, som gik ud paa at udtale en Dadel over Grækenland. Under disse Omstændigheder vil det forud være klart, at Magterne ikke kunne komme til Enighed, naar de skulle indlade sig paa de Spørgsmaal, som Grækenland vil reise, og der er derfor Grund til at antage, at de foretrække at opløse Konferentsen. Gaar imod Sandsynlighed den modsatte Anskuelse igjennem, saa komme Magterne ind paa selve det orientalske Spørgsmaal, og her staa de uforsonlig overfor hinanden. Der tales allerede om, hvilken Holdning Magterne ville indtage, naar der udbryder Krig imellem Tyrkiet og Grækenland, og det heder, at de ville forpligte sig til Neutralitet. Et Forsøg paa at faa en saadan Forpligtelse sanktioneret ved en Beslutning af Konferentsen er imidlertid mislykket, og det er neppe rimeligt, at Magterne ville binde Hænderne paa sig, naar det viser sig, at deres Mægling er slaaet feil. De to Magter, der ere nærmest interesserede i Sagernes Gang, ruste sig fremdeles til Krig, som om ethvert Forlig var en Umulighed.

I en Skrivelse fra Athen af 19de Jan. til Corr. Havas heder det: „Den offentlige Mening har billiget Rangabes Optræden, hvorved Nationens Værdighed er bleven frelst. Han har ved sin Udebliven fra Konferensen stiltiende protesteret imod den nye Lære, der vil skabe een Ret for de Svage og en anden for de Stærke. Billigheden er ens for Alle, og naar Europas Folk træde sammen som Domstol, er det ikke antageligt, at de ville overskride de første Grundsætninger, som forbyde, at Nogen paa en Gang kan være Part og Dommer. Her tror man neppe paa en endelig Løsning, og der træffes alle Forberedelser for det Tilfælde, at det kommer til en alvorlig Kamp. Hærens Styrke er bragt op til 50,816 Mand, fraregnet Nationalgarden, som forøger Forsvarskraften med 35,000 Mand. Man beskjæftiger sig ogsaa meget med Marinen og med Anskaffelsen af Munition; Rekruternes Udskrivning finder Sted under almindelig Begeistring."

Sverige. Vi meddelte igaar det af Grev Sparre i første Kammer fremlagte Forslag om, at Staten skulde slutte Kontrakt med et indenlandsk Interessentskab om Udførelsen af de Jernbaneanlæg, som maatte besluttes; Greven havde i sin Motion optaget 11 større og mindre Linier. Dette Forslag har allerede været Gjenstand for en lang og ivrig, foreløbig Debat. Den danske Kronprins overvar paa den almindelige Tilhørerplads Forhandlingerne; af Statsraaderne var Friherre Ugglas og de Geer tilstede. Debatten aabnedes af Hr. Nordenfelt, der nok fandt, at Forslaget indeholdt et og andet, som var værd at tænke nærmere paa, men dog nærede stor Tvivl om Godheden og Varigheden af Jernbaneanlæg, som skulde udføres paa den Maade. Grev H. Hamilton behandlede Forslaget meget satirisk; det var, sagde han, et Net, i hvis Masker man kunde fange ikke blot svære Dalkarler, men ogsaa magre Smaalænninger. Ogsaa en god Del andre Talere ytrede sig imod det; man fandt det reskabelt, det stod i skarp Strid med den Grundsætning, som i Thronetalen var opstillet for Jernbaneanlæggenes Fortsættelse, og endelig var det urimeligt paa Forhaand at fatte Beslutning om Afsluttelse af en overmaade vigtig Kontrakt med et Interessentskab, som endnu ikke var dannet, og om hvilket man endnu ikke vidste, om det nogensinde fra Fantasiens Verden skulde træde ud i Virkelighedens. Kun Dhrr. Brusewitz og Landshøvding Almqvist udtalte sig mere og mindre for det; men ogsaa den sidste bestred, at Forslaget, som paastaaet, med Hensyn til de foreslaaede Jernbanelinier skulde forene og formidle alle Landsdeles Interesser; thi det var klart, at der til Norrland intet Hensyn var

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

Denne Bemærkning, skjønt af stor Interesse for Forester, syntes ikke at gjøre noget Indtryk paa ham; han forblev taus.

„Jeg tænker den sorte Hest vilde kjøbe to Koner; Hollænderne hinsides Bjergene vilde give meget Kvæg for den."

Forester vedligeholdt sin Taushed som om det sagte var ham ganske ligegyldigt.

Efter at have iagttaget Forester nogen Tid, spurte Kafferen:

„Hører den hvide Høvding mig?"

„Ja, jeg hører Dig; men Du siger intet."

„Jeg vil tale meget, hvis Høvdingen vil lade mig gaa," sagde Kafferen. „Jeg har set den unge Høvding der paa hans Farm ved Grahamstown. Han passerede engang tæt forbi mig, da jeg var skjult i en Busk. Jeg kjender ham, og jeg ved, hvorfor I alle er her."

„Kjender Du mig?" spurte Forester.

„Du er en Høvding," svarte Kafferen.

„Mit Navn?" spurte Forester.

„Jeg kjender det ikke," svarte Kafferen.

Efter en kort Pause sagde Fo ester:

„Ved Du, hvor den sorte Hest er nu?"

„Ja,"

„Er den langt borte?"

„Høvdingen glemmer, at han nylig sagde, at han vilde lade Hottentotterne dræbe mig? Hvorfor skulde jeg fortælle ham noget."

„Nej, Du behøver ikke at fortælle mig noget," sagde Forester.

Atter indtraadde en Pause, hvorunder begge syntes at tænke paa alt andet end den Gjenstand, de havde talt om. Omsider sagde Kafferen:

„Vil Høvdingen kjøbe mine Nyheder?"

„Kjøbe! Vil Kafferen bundet som et Svin kjøbe Brugen af en Arm eller et Ben?"

„Aa, den hvide Mand ler ad mig. Vil han kjøbe Nyheden om Hesterne? Han kunde faa dem igjen inat."

„Hør mig nu, min Ven," sagde Forester. „Hvis jeg ved din Hjælp faar alle Hesterne tilbage og fører dem hjem i Sikkerhed, vil jeg give Dig din Frihed; men binder Du mig Løgne paa Ærmet, vil jeg befale Hottentotterne at slaa Dig ihjel som en Hund."

„Det er et Ord," sagde Kafferen; „men jeg kan bare sige Dig, hvor Hesterne er, og hvorledes Du kan faa fat i dem, Jeg ved ikke, om Du kan føre dem sikkert tilbage. Det faar blive din Sag."

„Sig mig da, hvor Hesterne er nu."

„Jeg kan ikke se Maanen. Vil Høvdingen lade mig se den?"

„Der, paa den Bakke kan Du se den — rul Dig derhen."

„Hvorfor løser Du ikke mine Baand, nu vi har sluttet Handelen?"

„Jeg skal kalde paa Hottentotterne, hvis Du ikke straks fortæller mig alt, hvad Du ved."

„Naar Maanen kommer lavere, vil Hesterne være i Chumie Hook; fem Kaffere vil bevogte dem og de vil vente der til Solen staar op."

Det Sted, som kaldtes Chumie Hook var adskillige Mile fra den Kløft, hvori Forester og hans Parti nu befandt sig, og det vilde være umuligt at naa derhen i mindre end tre Timer. Det var meget muligt, at Kafferens Opgivende var falsk, og det var saaledes vanskeligt at bestemme sig for, enten at handle i god Tro til Kafferens Ord eller blive hvor de var i det Haab at fange Røverne i et Baghold.

Efter et Øjebliks Betænkning besluttede Forester sig for det første, men for at sikre sig saameget som muligt for at blive skuffet, befalede han to Hottentotter at forblive ved Kafferen paa Stedet til den næste Dags Middag, da de skulde sætte ham i Frihed og skynde sig tilbage til Kolonien saa hastigt som muligt. Viste Kafferens Opgivende sig at være falsk, skulde Forester vende tilbage inden den bestemte Tid og da gjøre kort Proses med Fangen. Efter at have forklaret Kafferen og de to Hottentotter dette, begav han sig i Stilhed paa Marsen med sine Ledsagere.

Kapitel V.

Flokken med Forester i Spidsen marserede hurtigt men stille langs Kaffer-Stierne. Ikke et Ord blev talt, idet enhver syntes optaget af sine egne Tanker og Bestræbelserne for at træde netop paa den Flek, hvor hverken tørre Kvister, Blade eller løse Stene kunde gjøre hans Trin hørlige.

De havde marseret saaledes over en Time, da Forester gjorde Tegn til at de skulde stanse. Han pegede derpaa til en Linie af Busker, som strakte sig i nogen Afstand til Venstre af dem og befalede Hottentotterne nøje at undersøge dem.

Idet han kaldte Eagleton hen til sig, sagde han: „Jeg har aldrig rigtig forvundet de slemme Virkninger af at have tilbragt en Del af mit Liv i siviliseret Selskab. Mit Syn, skjønt fuldkommen saa godt som en Hottentots eller Kaffers om Dagen, er langtfra saa godt som deres om Natten. Dette tilskriver jeg Gas- og Lampelyset og alle saaadanne kunstige Frembringelser, som senere eller tidligere maa skade et saa fint Organ som Øjet. Hottentotten bruger sjelden sine Øjne ved Ildslys, og Gas er naturligvis ganske ubekjendt for ham, saaledes at han fra Barnsben lærer at skjælne Gjenstandene omkring sig om Natten. Nu forekom det mig, at jeg saa noget røre sig henne ved hine Busker, og for mine Øjne saa det ud som Hester; men lad os høre, hvad Totti siger."

(Forts.)

taget. Grev Sparre imødegik de mange Indvendinger mod Forslaget i et langt og, efter Aftonbladets Sigende, i mange Henseender udmærket, om end i nogle Punkter lidt burlesk Foredrag, han søgte i dette at motivere sit Forslag fra politisk, finantsielt og industrielt Synspunkt.

Ogsaa i andet Kammer har flere Forslag ved Oversendelse til Komite givet Anledning til Bemærkninger; saaledes fik Hr. Larsson en meget skarp Tilrettevisning af Hr. Hedlund for den Maade, hvorpaa han havde motiveret sit Forslag om Ophævelse af den staaende Armee. Herved sigtes nok især til adskillige plumpe Angreb paa Krigsministeren. En lignende Tilrettevisning fik ogsaa Hr. Pährsson for den „ogsaa paa det Sted uforsvarlige", raa Tone, der gik igjennem hans Motion om Afskaffelse af Ordensuddeling.

Stockholms Arbeiderforenings Bestyrelse overleverede igaar paa Foreningens Vegne til Stockholms Repræsentanter i andet Kammer en Skrivelse angaaende den kommunale Stemmeret; Ordføreren udtalte, efter at have oplæst Skrivelsen, Ønsket om, at Hovedstadens Repræsentanter vilde understøtte de Forslag til en udvidet Stemmeret, som var fremkomne paa nærværende Rigsdag.

Odelsthinget sammentræder Fredag den 5te Februar, efterat Storthingets Forhandlinger ere afsluttede, til Foretagelse af:

a. Valg paa Embedsmænd.
b. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 ang. Professor Aschehougs Forslag til Lov om visse Brugsrettigheder over fremmed Eiendom.
c. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 ang. Lensmand Uelands m. Fl.s Forslag til Lov ang. smaa Gjældsfordringers Inddrivelse ved Udpantning.
d. Indstilling fra Bankkomiteen ang. den kgl. Proposition til Lov om Skat paa faste Eiendomme i Throndhjem.

Lagthinget sammentræder til samme Tid til Foretagelse af:

a. Valg paa Embedsmænd.
b. Den endelige Behandling af Odelsthingets Beslutning til Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligelseskomissionerne samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjældssager.
c. Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandring i og Tillæg til Lov 18de Mai 1860 ang. Udskjænkning af Øl og visse andre Drikkevarer i Kjøbstæderne.
d. Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandring i og Tillæg til Lov 18de Mai 1860 ang. Udskjænkning af Øl og Vin paa Landet.

Nordlys. Igaar Aftes saaes et paa disse Kanter usædvanligt stærkt og pragtfuldt Nordlys, der strakte helt over paa den sydlige Himmel. Omtrent Kl. 7 var det stærkest og mest glimrende i sit Farvespil og dannede da Formen af en Vifte, der udgik omtrent fra Nordstjernen. Senere dannede det en længere Stund en jevn og pragtfuld Bue, der først efterhaanden opløste sig i mere flygtige og spillende Straalebundte.

Mord. I Klægsbøl i Slesvig er der begaaet et grueligt Mord, om hvilke Følgende Meddeles: „Et her under sit Fornavn Ida (Henningsen) bekjendt Fruentimmer, Moder til tre uægte Børn, havde i den senere Tid knyttet et Forhold til en Gut paa 21 Aar, der var omtalt som meget letsindig. Nu var hun atter besvangret, og der gik det Rygte, at hendes Elsker, Sønnen af en ikke ganske ubemidlet Enke, vilde ægte hende. For omtrent en Uge siden forsvandt Ida sporløs. Hendes 13 Aar gamle Datter og en yngre Søn skulle med Bestemthed have angivet, at i den sidste Nat før Moderens Forsvinden havde Kjæresten besøgt hende og ved Midnatstid forladt Huset med hende, medens Elskeren med Bestemthed bestrider Børnenes Angivelse. Idag blev den i Læk boende Gendarm Wagner gjort opmærksom herpaa, og paa hans Opfordring gjennemsøgte de af Sognefogden opbudte Beboere Marken, og man fandt derved i en Vandkule Idas Lig dybt under Isen. En Haand ragede op i det øverste Islag og gav det første Tegn til Opdagelsen. Den allerede mistænkte Elsker var imidlertid bleven iagttaget og havde vist tydelige Spor til sin indre Angst, da de søgende Folk nærmede sig Vandkulen, hvilket han kunde se fra sit Standpunkt ved Moderens Hus. Da man ogsaa i Fennen ved Siden af Vandkulen og paa Isen bemærkede store Blodpøle, førte man ham hen til Liget, som han bævende betragtede uden dog at ville tilstaa, hvorledes den Døde var kommen i Vandkulen. Det var et gribende Øieblik, da en af Embedsmændene vendte sig til de forsamlede Folk og udbrød: „Er der Nogen her, der ved, hvem der har begaaet Gjerningen?" og Alle istemte det lydelige Svar: „Hans Petter, Du har gjort det, Du er Morderen!" Den saa haart Beskyldte havde intet Forsvar imod denne Anklage; han skiftede Farve og taug. Gendarmen førte ham til Fængslet i Læk, og imorgen venter man Undersøgelsesdommeren dertil.

Storthinget.

Storthing den 1ste Febr. (Slutning fra Gaarsbladet).

Komiteen har efter disse Forklaringer den Ære at forelægge Storthinget til Antagelse følgende Udkast til

Beslutning

angaaende Afgifter af Malt- og Brændevinstilvirkning, som i Tidsrummet fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872 skulle erlægges til Statskassen.

Fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872 skal til Statskassen erlægges:

A. Afgift af Malt efter følgende Regler:

1. Afgiften erlægges af Korn, der sættes i Støb for at tilberedes til Malt, med en og en Trediedel Skilling af hvert Pund Korn.
2. Som Godtgjørelse for erlagt Maltafgift tilstaaes en Skilling for hver Pot Øl, som i Mængder paa fire hundrede og otteti Potter eller derover udføres til Udlandet undtagen Sverige.

Bifaldtes enstemmig.

Olrog udtalte sig for Loven. Norderhoug dissenterede fra Komiteen med Hensyn til B. Schweigaard talte for Komiteens Indstilling. Endvidere talte Richter, Jaabek, Hammerstad, Sæhli og M. Kildal imod Forhøielsen; de fandt, at denne Lov var en unaturlig Lov. Yderligere Bemærkninger gjordes af Færden, Balstad, Richter, Christiansen, Hammerstad, Faye, Sibbern, Aall, J. Sverdrup, Schweigaard, Norderhoug, Smith-Petersen, Sæhli.

B. Afgift af Brændevinstilvirkning efter følgende Regler:

1. Afgiften erlægges af det ved Afbrænding af enhver afsæret Vædske udvundne Brændevin med tolv Skilling pr. Pot, beregnet til femti pCt. Alkoholstyrke, udmaalt efter den af Kongen til enhver Tid autoriserede Brændevinsprøver, hvilken Afgift ogsaa bliver at erlægge af den udvundne Læk (det ved Afbrænden vundne svage, urene Brændevin eller de saakaldte For- og Efterdraaber), medmindre den enten paa en efter Kontrolpersonalets Skjøn betryggende Maade gjøres utjenlig til Omdestillation eller den til fornyet Afdestillering og Bestatning af det derved vundne Destillat bringes tilbage paa det i Brænderiet værende Afbrændingsredskab enten umiddelbart eller ved at opblandes i mindst tre Gange saameget af det til Afbrænding bestemte Materiale.
2. I foranstaaende Afgift tilstaaes for hver Pot Brændevin af den anførte Styrke følgende Kortning:
   a. Som Godtgjørelse for Afgift af det medgaaede Malt og en Femtedel Skilling, forsaavidt Brændevinet er tilvirket udelukkende af Korn og Potetes. For Brændevine, tilvirket af andre Materialier, overlades det Kongen at nedsætte Godtgjørelsen, saafremt Storthinget derom ikke anderledes beslutter.
   b. Som Godtgjørelse for Svinding efter Graderingen to Femtedele Skilling.

   Den sidstnævnte Godtgjørelse tilstaaes dog kun, naar den Afgiftspligtige lader Maalingen og Graderingen foretage inden tredive Timer fra den Tid, da der gjennem Ledningsrøret er aabnet Forbindelse mellem Afbrændingsredskaberne og den Beholder, hvori Brændevinet er optaget. I disse tredive Timer medregnes ikke den Tid, i hvilken Brændevinstilvirkningen paa Grund af Loven af 14de August 1851 § 1 maa standse.
3. Naar norsk Brændevin i Partier paa fire hundrede og otteti Potter eller derover og med Iagttagelse af de nærmere Forskrifter med Hensyn til Kontrollen, som Finants- og Told-Departementet bestemmer, udføres til andre udenrigske Steder end Sverige, bliver den erlagte Produktionsafgift at tilbagebetale med 12 Skilling pr. Pot Brændevin, beregnet til 50 pCt. Styrke, dog med Fradrag af 1 ß pr. Pot som Erstatning for det Offentliges Udgifter ved Kontrollen.

Richter fandt at 1 Skilling var for høi. Schweigaard indrømmede dette, men det var dog vanskeligt at sætte noget mindre. Richter foreslog at der skulde sættes ½ Sk. istedetfor 1 Sk., forøvrigt som i Komiteens Indstilling. Efter en kort Debat bifaldtes Komiteens Indstilling mod 23 St., som stemte for Richters Forslag.

Ved alternativ Votering over Komiteens Indstilling og Norderhougs Forslag bifaldtes Komiteens Indstilling med 73 St. (Ja) mod 31 St. (Nei).

Bjørnsgaard Ja, Helle Ja, Jensen Nei, Eika Ja, Taraldsen Ja, Bødtker Frav., Jaabæk Nei, Bergsager Ja, Christiansen Ja, Bentsen Frav., Voie Ja, Norbye Ja, Sæther Nei, Foss Ja, C. H. Brandt Frav., Landmark Frav., Hesselberg Ja, Wiborg Ja, Færden Nei, Aall Ja, Dahl Ja, J. Aarflot Ja, J. Sverdrup Nei, Iversen Ja, Krogness Nei, Skjærdholdt Ja, Lindstøl Ja, Aschehoug Ja, Harbitz Nei, Strand Ja, J. S. Velde Nei, Richter Nei, Liestøl Ja, Igland Ja, Enge Ja, Hansen Nei, Swensen Ja, Rye Ja, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Frav., Selboe Nei, S. M. Velde Nei, Sæther Nei, Augustinussen Nei, Sandberg Ja, Norderhoug Nei, M. Kildal Nei, Schweigaard Ja, Schawland Nei, Motzfeldt Nei, Heggelund Ja, Nergaard Ja, Schulze Nei, Sæhlie Nei, Dr. Broch Ja, P. D. B. W. Kildal Ja, Aga Ja, Riisnæs Ja, Balstad Ja, Smith-Petersen Ja, Gram Nei, Lorck Ja, Mathiesen Ja, M. A. Aarflot Ja, Mortensen Nei, T. W. Schwartz Ja, Aschehoug Ja, Kjerschow Ja, Thorsen Ja, Nielsen Nei, Olaffsen Nei, Wiel Ja, Maartmann Ja, Hammerstad Nei, Lunde Nei, H. U. Sverdrup Ja, Løken Ja, Faye Ja, Michelsen Ja, O. G. G. Ueland Ja, Kolbenstvedt Ja, Daae Ja, Grønningsæter Nei, Andersen Moen Ja, P. Jensen Ja, Vaalen Nei, Storsten Ja, O. G. Ueland Ja, Walchen Ja, Bagger Ja, Rode Ja, Holmboe Ja, O. Brandt Nei, Horgen Nei, Falsen Frav., Tønning Ja, Irgens Ja, Geelmuyden Ja, Christensen Ja, Steen Ja, Viig Ja, Sørensen Frav., J. J. Schwartz Ja, B. A. Broch Ja, Olrog Ja, Ja, Sibbern Nei, Floor Ja, Vogt Ja, Evans Ja.

Onsdag den 3die Jan. holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Enge.

Sag No. 1. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende foreløbigt Forslag om Skatter og Afgifter til Statskassen udenfor Toldafgifter samt Brændevins- og Malt-Afgifter i Budgetterminen 1ste April 1869 til 1ste April 1872.

Komiteens Indstilling er overensstemmende med den af forrige Storthing fattede Beslutning angaaende Skatter og Afgifter, der udenfor Toldafgifterne samt Brændevins- og Malt-Afgiften skulle erlægges til Statskassen i indeværende Budgettermin. Der er altsaa med andre Ord foreslaaet, at de for indeværende Budgettermin gjældende Skattebestemmelser skulle gjøres gjældende ogsaa for næste Budgettermin, dog saaledes, at den Kongen givne Bemyndigelse til at eftergive eller nedsætte Afgiften af Arvemidler, der ere skjænkede til almennyttig Anvendelse, foreslaaes givet en anden Plads i Paabudet om Arv, end den har i den nu gjældende Skattebeslutning.

Komiteens Indstilling bifaldtes enst.

Sag No. 2. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende de Poster paa Budgettet, der vedkomme Landbrugets Fremme.

Post 1: Til Løn og Reisendgifter for en Landbrugsingeniør og 2 reisende Agronomer i Statens Tjeneste bevilges 2450 Spd. aarlig.

Efter en længere Debat, hvori flere Forslag bleve fremsatte, bifaldtes Komiteens Indstilling mod 15 St.

Post 2: Som Bidrag til Landbrugsskoler, der ere eller herefter blive oprettede, og til andre Foranstaltninger til Landbrugets Fremme, bevilges 10,000 Spd. aarlig, under Betingelse af:

a) at vedkommende Kommuner selv tilskyde i det Mindste lige saa meget som Statskassen, og
b) med Hensyn til Landbrugsskolerne, at Planen for Undervisningen bifaldes af Kongen eller vedkommende Regjerings-Departement.

Jaabæk vilde komme med et Forslag. Der var en Misstemning mod saadanne Bevilgninger. Der var opført mange Smaating. 20 a 80 Spd. til Dyrskuer. Man burde ikke sætte Styrelsen i Bevægelse for saa lidet. Amterne burde selv paatage sig dette. Ligesom det og var Talerens Mening, at man lidt efter lidt burde stræbe henimod den Ordning, at Kommunerne selv overtog Skolerne. Han vilde derfor fremsætte det Forslag, at der skulde bevilges aarlig for det første Aar 10,000 Spd., for det 3die 6,670 Spd. paa Betingelse af, at vedkommede Kommuner selv tilskyde i de 2 første Aar idetmindste ligesaa meget som Statskassen og i det 3die dobbelt saameget osv. som i Komiteens Indstilling.

Balstad udtalte sig mod Jaabæks Forslag og fremsatte et Forslag om, at der efter Komiteens Indstilling skulde indskydes efter „Foranstaltninger til Landbrugets Fremme", „deriblandt medregnet Husholdningsselskaber for Kvinder af Almuen." O. Velde erklærede, at han vel kunde være enig med Jaabæk i Konklusionen, men ikke i alle Præmisserne, forsaavidt som han ikke mente, at Staten syede Puder under Armene paa Gaardbrugerne ved disse Bevilgninger, men tvertimod troede, at disse Skoler vare en Sten ved deres Fod. Riisnæs udtalte sig imod Velde og Jaabæk. Yderligere Bemærkninger gjordes af Vik, Aga, Færden, Motzfeldt, Schweigaard, Krogness og Løberg, som vilde stemme mod Jaabæks Forslag; Schulze og Foss vilde stemme for, og Olaffsen vilde stemme for Balstads Forslag. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 19 St. Balstads Forslag forkastedes med 76 St. Krogness foreslog, at Sagens videre Behandling skulde udsættes til den følgende Dag Kl. 9. J. Sverdrup fandt det ønskeligt, at der refereredes videre, da de følgende Poster hang saa nøie sammen. Sagens fortsatte Behandling besluttedes enst. udsat til den følgende Dag Kl. 9.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles steget raskt i det sydlige Norge. Temperaturen er sunket og Veiret klaret op. Vinden er laber fralands. I Kristiansund staar Barometret lidt lavere og Vinden er SVlig med mildere Luft. Efterretninger fra Bodø mangler. Udsigterne er i det sydlige Norge til koldt og klart Veir med Landvind.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 5te Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Viola**, romantisk Lystspil i 3 **Akter**; bearbeidet efter Shakespeares „Twelfthrught" eller „What you will" af S. Beyer; til Slutning: **Fritzchen og Lischen**, Idyl efter det Franske ved C. W. Rieck; Musiken af Offenbach.
NB. **Lørdag gives Børneforestilling.**

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe „**Olaf**", Kapt. Andersen, „**Concordia**", Kapt. C. Christiansen, „**Johan**", Kapt. Hansen, „**Moss**", Kapt. Gundersen og „**Caroline**", Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttaxt.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Tilsalgs.

Næs & Egelands
Værks Fabrikat.

File i alle Størrelser og Hugninger for Værksteder, Fabrikker og Haandværkere.
Do. for Sagbrug.
Raspe i alle brugelige Størrelser og Hugninger.
Møllehakker med og uden Øie.

Omhugning af Fabrikkens egne File og Raspe udføres billigt.

Udbrugte File af eget Fabrikat **kjøbes** pr. Kontant.

Oplaget er altid vel forsynet og kan effektuere meget store Ordres **strax.**

I Partier gives Rabat.

Udsalg af enkelte File sker til Fabrikpriser fra Lageret, hvor ogsaa Ordres modtages paa File, bestemte til specielt Behov.

S. H. Lundh,
8. Lille Strandgade 8
Christiania.

C. C. Knudsen

(Carljohansg. skraa overfor Hotel Scandinavie)

anbefaler: Brevmapper, hvori couleurt Papir og Convolutter a 24 ß pr. Stk., smukt Brevpapir, couleurt eller hvidt i Æsker eller Pakker paa 5 Bøger a 36 ß, 42 ß og 48 ß pr. Pakke, Convolutter i Æsker a 100 Stk. fra 12 ß pr. Æske, Skriveblæk og Copieblæk af mange forskjellige Slags, Postpapir og Skrivpapir i godt Udvalg, engelsk Note-Paper, do. Convolutter og do. Trækpapir, Selvcopieringsbøger, Noticebøger.

C. C. Knudsens Papirhandel.

Colonialhandel.

Vor velassorterede Handel med finere og simplere Huusholdningsvarer, Vine & Brændevine af alle Sorter, Steentøi, Cigarer, Hvedemeel i alle Finheder, Meel & Gryn i alle Nummer, anbefales til aller laveste Priser. Varerne leveres frit paa Jernbane & Brygge og ombringes til Kunder i Byen & Byens nærmeste Omegn.

Thoresen & Andersgaard,
P. A. J. Bergs forr. Butik.

Fiskemeel.

Undertegnede have modtaget til Forhandling et Prøveparti „Fiskemeel", malet deels af Sei, deels af Torsk. Det udsælges efter 9 Sk. pr. Pd. Seimel og 12 Sk. pr. Pd. Torskemeel. Dette Produkt er anbefalet af Chemikeren Anton Rossing som et ualmindeligt consentreret Næringsmiddel, og har vundet Opmærksomhed paa Udstillingen i Malmø og Bergen. Brugsanviisning findes i Rossings Skrift „Forsøg og Undersøgelser over Fiskemeel" hvoraf Kjøbere kunne paa Forlangende faa et Exemplar.

Thoresen & Andersgaard.

L. A. Nicolaysen
(Kongens Gade No. 29)
tillader sig at anbefale et smukt Udvalg i:
ægte franske Shawls og Uldshawls, coulørte og sorte Silketøier, Vinterkaaber fra 3 til 30 Spd., lyse og mørke Uldkjoletøier, Galoger, Silketørklæder m. m. **til billige Priser.**
Kjolesøm modtages og udføres hurtigt og smukt.

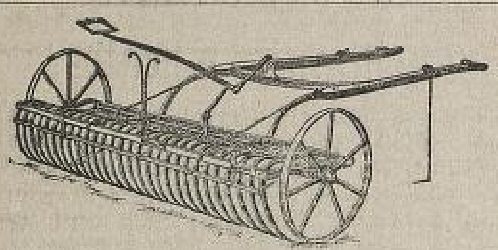

ULRIK ROSING,
Jernbanetorvet No. 5,
anbefaler engelske Landbrugs-Redskaber og Maskiner, hvoraf fremhæves:
Plouge, Harve, Saamaskiner, Hesteriver, Meiemaskiner for Slaat og Skuur, **Damp-Tærskemaskiner,** store og smaa, **transportable Dampmaskiner; Howards Patent Dampkjedler; Wedelins Patent,** transportable **Korntørke** (Tjone); **Köpings Vognaxler; Extincteurer, Brandsprøiter,** samt **Kontrol-Uhre; Vaskemaskiner, Maskinruller** og **Klædesvridere.**
Prisbøger med Tegninger udleveres frit og postbetalt.

Gravmonumenter
i Marmor, Granit og Sandsteen leveres smukt udførte til billigste Priis af
Carl A. J. Olsen,
Skippergaden No. 27.

For Mølleeiere
anbefales til **billige Priser:**
1ma **Silke-Sigtedug** fra No. 4—14,
„ **Uld-Sigtedug** fra No. 14—22.
Lorentz Segelcke,
Hjørnet af Torvet og Kongensgade.

Fjær, Duun, Krølhaar
i mange forskjellige Qvaliteter sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Lagenlærreder & Bolster
sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Til
betydelig nedsatte Priser
udsælges vor Beholdning af Manufacturvarer, da vi snarest muligt agte at ophøre med Forretningen:
Vinterkaaber til 2, 3, 3½, 4, 5 og 6 Spd.
Dobbelte Uldshawl fra 2 til 4 Spd.
Enkelte do. fra 1 til 2 Spd.
Coulørede Kjoletøier til 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20 Sk. Alen.
Sort Paramatta til 14, 16, 18, 20 Sk.
Sort Orleans til 14, 16, 18 og 26 Sk.
Stribede Uldskjortetøier til 24 Sk.
Sort Moreng til 20 og 24 Sk.
Sirts i god Qvalitet til 12 og 13 Sk. Alen.
Düffel, sort Klæde, sort og coul. Carsimir, Hatte, Slips og Uldvanter.
J. A. Hermansen & Co.
Grændsen.

Møllebrugs-Rekvisiter.
Mit vel forsynenede Kommissionelager af **Flinte-Møllestene, Sigtedug, Staaltraad Dug, Maskinremme, Staalhakker** og **Meisler, Skaavler, ny Pariser-Smørrekoppe** med mange andre Gjenstande henhørende til Møllevæsenet, anbefales til særdeles billige Priser.
NB. Jeg paatager mig fremdeles Opførelse af Damp- og Vandmøller, og tillader jeg mig i denne Henseende at referere til Hr. **Johan Peterson,** for hvem jeg hat opført Bergens Dampmølle, samt til **DHrr J. A. Køhler & Ko.** i Stavanger, for hvem jeg i 1868 opførte en Vandmølle; fra disse Herrer har jeg de bedste Anbefalinger. **L. Bertol,**
Skippergade No. 40 B.

Amerikanske **Gynge-** og **Sengestole** i godt Udvalg til 9 Spd. Stykket. H. Hoaas.

Garanterede **Multiplikations-Vægter,** Oktomal-, Decimal- og Polivægter til nedsatte Priser. Hjørnet af Skipper- og Karl Johans Gade.
H. Hoaas,
Fabrikant.

Total Realisation.
Grundet paa Ophør med Forretningen udsælges hele den kurante Beholdning af Manufakturvarer til betydelig nedsatte Priser.
C. L. Ambjørnsen,
Kirkegaden No. 23.

Maler- & Farvervarer
i Partier og mindre Dele til billigste Priser i S. Amundsen & Co.s Farvehandel ved Torvet.

Fra min Kaabefabrik realiseres et stort Udvalg af moderne Vinterkaaber til billige Priser. **A. F. Hall,**
Hjørnet af Kirkegaden og Prinsensgade.

Mit Lager af
Rørledningsapparater
anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:
Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.
Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Linslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.
Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.
Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis. **C. Blunck.**

Linolie, 1ma norsk Vare, raa og kogt, sælges i Partier til Dagens billigste Priser hos **Amundsen & Co.** ved Torvet.

Total Realisation.
Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:
Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Double Shawls fra 2½ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.
Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Fra Chr. Nerstads Skjortefabrik
(Hjørnet af Carljohansgade og Nedre Slotsgade)
anbefales:
Mansjetskjorter.
Natskjorter.
Reiseskjorter i Uld og Bomuld.
Mansjetter i Liin og Bomuld.
Snipper.
Kraver i Liin og Bomuld.
Indfældinger i Liin og Bomuld.
Flanelstrøier.
Do. Underbeenklæder etc. i godt Udvalg til billigste Priser. Bestillinger modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

For Landhandlere
anbefales til billige Priser mit godt assorterede Lager af færdige **Herre-** og **Gutteklæder, Vinterkaaber,** endvidere sort Klæde og Satin, coulørt Buckskin i mange smukke Mønstre, 8 a 9 Kvarter brede, fra 84 ß og opover i alle Priser indtil 3 Spd. 72 ß pr. Alen, saavel i Stykkevis som mindre Dele.

Pyntesager
i stort Udvalg, saasom: bøhmiske Glasknapper, Stenkulsknapper, Staalknapper, Stennødsknapper, Brodeerperler, sorte og hvide, Haarnet, Kantebaand, Snorer, Brodeerlisser, sorte og coulørte elastiske Snorer, Fløielsbaand i alle Bredder, sorte og coul., Fløielsspidser, Skjørte-Baarder samt mange andre Artikler anbefales til billigste Priser af
J. M. Pedersen,
Worens Gaard, Hjørnet af Kirke- og Carljohansgaden.

Fritz S. Frølich's
Frøhandel
(Kirkegaden 21)
anbefales som vel assorteret med udmærket godt Frø af de forskjellige Sorter, Grønsager, Landhuusholdnings- og Blomsterfrø. Priis-Courant er udkommen og faaes franco tilsendt paa Forlangende.
En gros Priis-Couranter staar til Tjeneste for Udsælgere.
Fritz S. Frølich,
Kirkegaden.

Symaskiner
for
Familier
og
Haandværkere
samt
Haandmaskiner
med og uden
Bord
billigst hos
Henrichsen & Co.
Prinsensg. 12,
nær Kirkegaden.

Uldtæpper,
Vattæpper,
Bomuldstæpper,
Duuntæpper,
Overdyner,
Underdyner,
Springfjedremadratser,
Krølhaarsmadratser,
Alphamadratser,
Uldmadratser,
Nøtehaarsmadratser,
Korkmadratser,
Tangmadratser,
Halmmadratser,
Skraapuder,
Hovedpuder,
Fodpuder,
Lagen og
Pudevaar, samt
Materialier til ovennævnte Sager, saasom:
Fjær og **Duun,**
Krølhaar,
Bolstre,
Lagenlærreder etc. etc.
Børnesenge, Vugger,
Senge i Mahogny, Nøddetræ, Birk, Or, Furu og Jern,
anbefales til billige Priser.
A. H. Siewers.
Torvet No. 7, 2den Etage.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 30. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 5te Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" og „Ganger Rolf" indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Burde ikke Almuskolens Tilsyns- og Styrmandsskab indskrænkes noget?

(Slutning fra Gaarsbladet).

Foruden ved Visitatser og Examina forstyrres og hemmes Skolens Gjerning ogsaa ved, hvad man kunde kalde det daglige Overhæng, som, naar Alle ere paa sin Post, er en Følge af, at Loven paalægger Skolekommissionen den nærmeste Bestyrelse af Bygdens Skolevæsen og derhos berettiger den til at sætte en Tilsynsmand ved Siden af hver Lærer og endvidere byder Præsterne at have stadigt Tilsyn med Skolerne. Tilsynsmanden instrueres af Skolekommissionen. Hans vigtigste Hverv er nok at være Angiver (Delator) og at trække paa Skolen efter Haarene de Børn, som ikke godvillig indfinde sig, og hvis Forældre ere ude af Stand til at betale Mulkt for Forsømmelserne. Et Exempel paa Tilsynsmandens gavnlige Virksomhed i denne Retning skal anføres. Han kommer paa Skolen og spørger: „Er Berger Stenbraaten her idag?" Læreren: „Nei, men jeg fik Bud med Kari Toppen fra hans Mor, at han maatte være hjemme idag og hjælpe hende at bære ind Kornet." (Faderen, som er Husmand, er „bunden" hos Jorddrotten). „Ja saa maa han tages med Magt; thi det har Skolekommissionen paalagt mig; han har jo ofte forsømt Skolen af lignende Skingrunde." Læreren kan Intet sige hertil. Om en Times Tid bringes Gutten ind paa Skolen, just som man holder paa med „Nationalsangen", som ikke staar i Læsebogen, hvorfor Texten maa læres ved at foresiges. Læreren: „Fuglen i Skove, Nordhavets Vove friere er ei end Norriges Mand." Gjentag Berger Braaten!" Han gjentager 3 Gange med Graaden i Halsen. L.: „Villig han lyder de selvgivne Love. Gjentag!" Han gjentager en Gang, men kan ikke mere; han har faaet Krampegraad. Sidste Strofe om Trofastheden kan han ikke komme over i nogen Betydning. En Regnskur gjorde Kornet gjennemvaadt, før Kvelden kom; men Tilsynsmanden havde gjort sin Pligt.

At saadant aandsfortærende Formvæsen og Hængen ved Bagateller, som ovenfor er skildret, træffes overalt ved vore Almuskoler, er ikke min Mening. Skolens Bestyrere ere ofte løie Mænd, som ikke skjøtte om at benytte den Magt, Loven har lagt i deres Hænder, til at gribe ind i Skolens Virksomhed, eller ogsaa ere de Skolemænd af det Slags, som ved og forstaar at styre Skolen i den Retning mod Lysets og Frihedens Rige; men ligesaavist er det paa den anden Side, at de anførte Exempler paa Kritiksyge, Pavenykker og intetsigende eller indbyrdes modstridende Instruxer og og Forskrifter ere grebne ikke af Luften, men af Livet. Tøilerne strammes desuden Aar for Aar, mange Kræfter ere i Virksomhed for at fange og efter Omstændighederne bursætte eller vingestække baade de større Fugle, der ere fløine ud af Seminarierne og de smaa Fugle, som ere fløine ind i Almuskolerne. Saadanne Fakta bør man ikke lukke Øinene for.

„Man maa ikke fylde det Øie med Støv, der stevner mod Himlen, eller indsnøre i Hverdagslivets Spændtrøie det Hjerte, som banker for en Evighed", siger Grundtvig og vist medrette. Skolelæreren har vel ogsaa et saadant Hjerte og Øie, ialfald har han engang havt det; og fyldes Øiet end ikke af Støv, det befales ham dog at lukke det; snøres Hjertet end ikke i Spændtrøie, det faar dog heller ikke slaa frit. Han kan kanske faa have begge Dele udenfor Skolen, men i Skolen gjøres det ham stundom til Pligt at laane sig frem hos sine Foresatte, som her gjerne ere til Tjeneste. Men hvorledes gaar det med ham da, naar han skal se snart med den Enes, snart med den Andens Øine og tale udaf et Hjerte, han kun har tillaans? Er han endnu en Person? Nei vist ikke, hans Personlighed er forsvunden i en løs Almindelighed som Draaben i Havet. Han er igjen paa Skolen kun som Læremiddel eller en Del af dens Inventarium. Han protesterede ikke mod at opgive sig selv, for det var forsent; thi han var bange for at paadrage sig sine Overordnedes Ugunst og opgav derfor altfor villigt sin naturlige Ret til selv at tænke, føle, ville noget. Dette faar ogsaa Skolebørnene lide for. Lærerens høieste Formaal er nu at forberede dem godt, ikke for Livet, men for Visitatserne og Examinerne, der ere Kundskabsprøver og intet Andet. „Undervisningens Duft: Udviklingen, Blomstens Udfoldelse i Barnehjertet, Barneøiets Opladelse for Aandens Verden, Barneørets Opladelse for Aandens Toner, alt dette, som dog vel er Hovedsagen, maa træde tilbage for Lærestoffet, som om Hensigten med at lære var at proppe og blive proppet med Stoffet, uden at nogen Livskilde blev aabnet hos Lærlingen" (Birkedal). Til det, som her er betegnet som Hovedsagen, fik Læreren tage mere Hensyn, dersom de offentlige Kundskabsprøver ikke stod ham hindrende i Veien.

Vi have en staaende Hær paa 6 a 8000 Mand til Værn og Vagt for Almueskolen. Vilde den virkelig falde, naar man tog denne Støtte bort? Der er dog mangen en privat Skole, som bestyres af blot en eller et Par Mænd eller Kvinder, og dog gaar det ligesaa godt, for ikke at sige meget bedre, end ved de bedste Almueskoler. Almueskolen er bygget paa den Forudsætning, at det ikke vil gaa, som det skal gaa. Privatskolerne — navnligen Folkehøiskolerne — hvile derimod paa den Overbevisning, at det nok vil gaa, bare Baandene løses, saa det faar Lov til at gaa. Den offentlige Skole (her Almueskolen) kues paa ethvert Punkt af Tvangen og staar derfor som saftkressen, trods alle Vogtere, Ledere og Styrere; den private Skole trives, blomstrer og bærer Frugt under Frihedens Sol. I hin afrettes Eleven efter Methoden, i denne udannes han for Livet. Den Kjendsgjerning, at en Seminarist med fri Hænder styrer en Skole ligesaagodt som, om ikke bedre, en anden Do., der staar under et Timandsherredømme, maa, synes mig, naar forresten Forholdene ere lige, overbevise Enhver om, at denne Sidste kan undvære en hel Del af sine Foresatte uden derved at lide Tab for sig eller sin Skole. Hertil kommer ogsaa, hvad heller ikke maa lades ud af Betragtning, at hverken Sløseriet med Skolens Midler paa den ene Side eller Kniperiet paa den anden drives saa vidt ved de private som ved nogle af de offentlige Skoler, hvor ikke En, men Alle og Ingen have Ansvaret.

Men hvem skal nu træde ud af Skolens Bestyrelse? Nogle have sagt og skrevet, at de, som sidst kom ind, skulle først gaa, Direktørerne nemlig; Andre holde for, at de, som have staaet længst i Tjenesten: Præsterne, bør først faa Afsked. Jeg anser det Sidste for at være det Ønskeligste. Vistnok er Direktøren ikke bleven nogen riglig folkelig Mand. En af Aarsagerne dertil er ogsaa, at han har faaet sit Navn fra Rom. Børn og enfoldige Folk have i Regelen kun hørt Ordet „Direktør" i Forbindelse med Theater, Dampskibe og Jernbaner; det ligger dem derfor nær at tænke sig ham som Komposition af en Skuespiller, en Sjøulk og en „Banemand". Havde man kaldt ham Høvding, Husbond, Formand, Styrer, Far, Bedstefar eller Lignende med „Skole" foran, da vilde ogsaa den simple Mand have fundet sig en rimeligere Forestilling om ham. Nu begynder man mere og mere at kalde ham „Han Sjøl" og forbinder dermed „mægtig, myndig og barnegod". Dette er et Fremskridt. Naar Direktøren ved sine Skolebesøg ikke blot undersøger, hvad der forefindes i Skolen og i dens Befolkning, men bringer noget Godt og Nyttigt med sig og viser Læreren, hvorledes dette skal serveres for de Smaa, for at disse kunne glædes og oplives derved; og naar han kommer ikke som en Tugtemester, men som en indsigtsfuld og erfaren Ven og Broder — og herpaa haves Exempler — hvem skulde ikke da byde ham Velkommen? Vistnok kan Præsten ogsaa besøge Skolen paa samme Maade og gjøre samme Nytte; men han er dog i Regelen saa optaget af andre Forretninger, at han ikke kan ofre Skolerne sin Opmærksomhed eller følge med dens Udvikling og sætte sig ind i dens forskjellige Fag saaledes som Direktøren, der har gjort Skolens Opgave til sin Opgave. Dette er almindelig anerkjendt; deraf ogsaa Oprettelsen af Skoleinspektørposter i mange af vore Byer.

Den Folkeoplysning, som Skoleloven kræver, og som man synes at ville til at tage Opsving iblandt os, finder desuden — og det maa man vel betænke — ikke altid Naade for Præsternes Øine. Da Ager og Eng en Sommer for nogle Aar siden stod saa daarlig i Hamars Omegn, at man frygtede for et Uaar, maatte — ifølge Efterretning i „Dølen" — Folkehøiskolen paa Sagatun bære Skylden derfor. At en slig Indretning, hed det, nedkalder Guds Straffedom over Landet, var ikke andet, end man kunde vente. Opfinderen af denne Forklaringsgrund skal, siges der, have været — Præst. Ved Indvielsen af nysnævnte Skole var Hamar Biskop og Stiftsprovst tilstede; og den Første nedbad Herrens Velsignelse over Skolen, dens Lærere og Gjerning; men snart fik „Luthersk Kirketidende" tilsendt et: „Det havde vi ikke ventet" med Forundring og Beklagelse over det Skedte. Indsenderen — og han mener Mange med ham — havde før trøstet sig med i Biskopen og Stiftsprovsten at have Bundsforvandte eller vel ogsaa Anførere i Kampen mod, hvad denne Skole vilde arbeide for; thi her var jo Grundtvigianismen med i Spillet; men nu var han urolig og æskede derfor nærmere Oplysning. Redaktøren af Kirketidenden oplyser, at Manden, som skriver saaledes, var — Præst. Jeg har ogsaa selv havt Anledning til under en Bibellæsning at høre en lignende Udtalelse, idet Taleren erklærede med megen Pathos, at han, „saalænge Gud vilde bruge ham, af Kraft vilde modarbeide en saadan Frihed og Oplysning" (nemlig som den, Folkehøiskolerne nære og udbrede; thi det var aabenbart hertil han sigtede, skjønt ikke just denne Benævnelse blev brugt). Denne Taler var ogsaa — Præst. Under saadanne Auspicier er Almueskolen bedre tjent med at blive ordnet og styret af Skoledirektørerne*) end af Præsterne, hvorvel man tør haabe, at disse ikke i sin Midte have mange saadanne Pragteksemplarer, som de nylig Nævnte. Skolen bør som ethvert andet skikkeligt Hus staa aaben for Præsten; han skal have samme Myndighed over Børnene, naar de ere der, som naar de ere hjemme, og samme Myndighed over Læreren som over ethvert andet Medlem af Menigheden; er han ikke tilfreds hermed, saa lad ham ogsaa føre Tilsynet med Kristendomsundervisningen (hvilket Skoledirektøren i saa Fald maa give Slip paa), men mere bør han, efter min Mening, ikke have med Skolen at gjøre. At baade Præst og Skoledirektør skal blande sig ind i alle Lærefag og i alt, som vedkommer Skolen, er visseligen mere til Skade end Gavn; det skaber Forvirring istedetfor Orden. Den Ene af disse Herrer — for ikke at sige Begge — kan Skolen godt undvære og da helst Præsten; men skal denne alligevel beholdes, saa lad hin gaa. En Udmønstring er paatrængende nødvendig.

Skolekommissionerne ere, om jeg ikke tager meget feil, de unyttigste af alle unyttige Kommissioner. Hvad disse udrette, baade det Gode og det Onde, kunde Heredsstyrelserne meget godt overtage. De Møder, Skolekommissionerne holde, ere i Regelen polske Rigsdage i det Smaa, der ere saa resultatløse som de bedst kan være; og det er tragi-komisk at tænke paa, at de mange brave og gjæve Mænd, som sidde der, skal være Fru Discordias Slaver og sløse Tiden bort med Kjævlerier. Meningen var vel, at Skolen skulde have en Støtte og et Forsvar i Skolekommissionen, der da ogsaa skulde være paa Lærerens Bedste og navnligen paase, at han havde, hvad han behøvede til Livsophold; men har ikke Skolen noget bedre Forsvar, og ved ikke Læreren noget andet Sted, hvor han kan frembære sin Bøn om det daglige Brød, da er det nok saa omtrent haabløst baade for Skolen og for ham. Det var godt, om Skolekommissionerne snart fik Lov til at opløses og fare herfra. Biskopen kan vedblive med at føre eller lade føre Kontrol med Religionsundervisningen og beskikke Kirkesangere. Skoledirektøren besørger efter Overlæg med Heredsstyrelsen Skolens materielle Udstyr; han overtager ogsaa efter Samraad med Skolens nærmeste Foresatte (Børnenes Forældre) dens indre Organisation, samt ansætter og afskediger Lærerne. Skolen har altsaa som Kirkeskole Biskopen og som Folkeskole Direktøren til Styresmænd. Flere behøves ikke. Forældrene vil faa Interesse for den, saasnart de faar tale et Ord med i dens Anliggender; det bliver ikke længere „Mange til at ape og Faa til at skape", men omvendt. Skolen vil udvikles og styrkes, saa at den omsider — hvad altid maa fremholdes som Maalet — kan staa paa egne Ben og som et frit Folks frie Skole sprede Lys over Land.

I Thorsmaaned 1869.

Delling Liveson.

*) En Skoledirektør af en saadan Kaliber er dog vel en Umulighed.

Kristiania, den 5te Februar 1869.

Lad det indtil videre være overladt Tilfældet, Intrigerne eller Regjeringens Visdom at skaffe en ny Statsraad i Haffners Sted. Vi ville imidlertid holde os til det, som formodentlig nu er en Kjendsgjerning, at Haffner er eller skal afskediges paa Grund af, at Storthinget har udtalt sin Misbilligelse af hans Bestyrelse af Søforsvarsvæsenet. Denne Ting er ikke før skeet hos os. Man har negtet at erkjende, at Storthingets Udtalelse kan have nogen saadan Virkning, da Grundloven har anvist et ganske andet juridisk Middel til at fjerne en Statsraad fra hans Post, nemlig Rigsrettens Dom.

Den sidste Rigsretssag var mod Statsraad Vogt i 1845; ialt have vi havt 6 siden 1814 og alle have de været forholdsvis mindre betydelige baade ved sin Anledning og sit Udfald, naar undtages Rigsretssagen mod Løvenskjold i 1837, da Kongen i et Anfald af ondt Lune havde opløst Storthinget, forinden Skatterne vare bestemte eller andre til Statsmaskinens Drift fornødne Foranstaltninger vare trufne. I Begyndelsen af vor frie Forfatning var man meget snar til at gribe til Rigsret; efterhaanden har man mere og mere indseet at Forfatningens eget Væsen paabød et andet og mindre tungvindt Middel til at iværksætte Folkemagtens kontrollerende Myndighed over den udøvende Magt. Det er i saa Henseende gaaet hos os som i andre Lande med en fri Forfatning, f. Ex. England, hvor den sidste egentlige politiske Rigsretssag var den berømte mod Warren Hastings i Slutningen af forrige Aarhundrede. Det politiske Livs egen Vext og Udfoldelse overskygger tilsidst de Indretninger og Hjælpemidler, som værnede om dets første Spirer; nye Tider og nye Forhold skabe paa alle Kanter nye Udveie og Midler, og Tingenes egen Magt blive tilsidst saa stærk, at en Udtalelse af Storthinget uden Formaliteter virker ligesaa meget og langt bedre end en Proces og Dom ad Rigsretsveien, som rimeligvis for Fremtiden sjelden eller aldrig vil blive betraadt.

Vi staa aabenbar ved Begyndelsen til en mere tidsmæssig Ordning af Forholdet mellem de tvende Statsmagter, Regjering og Storthing. Denne nye Ordning har skabt sig selv; stille og rolig er den voxet frem af Tidens eget Medfør, og kan derfor ikke vække nogen Uro eller andre Betragtninger end den, at den demokratiske Aand arbeider sig frem og seirer hos os ligesaavel som andensteds. Rigsretsindretningen var bygget paa et vist koldt for ikke at sige fiendtligt Forhold mellem Kongemagten og Folkemagten, saaledes som Forestillingerne nødvendigvis maatte være i Aarhundredets Begyndelse, da Kongemagten endnu stod mistænkt og anklaget for Undertykkelse af Folkenes Frihed. Men hvormeget der end kan hænge igjen af denne Betragtningsmaade — og vi se jo, at der endnu er dem, som forsøge at holde Spændingen mellem Regjering og Storthing ilive — saa tilhører den dog et tilbagelagt Standpunkt og et Styresæt, som snart vil lægges i Graven.

Det er nu bleven indlysende for Enhver, der har været noget med i eller tænkt noget over vort offentlige Livs Forholde, at det norske

Folk, som et Statssamfund for sig, ikke kan sønderlemmes i et Storthing og en Regjering, som hver have sine modstridende Grundsætninger, Meninger eller Betingelser for heldbringende Virksomhed. Baade Storthing og Regjering ere Organer eller Lemmer paa et og samme Legeme og tjene begge dettes Tarv derved, at de ere underkastede een fornuftig Villie, som ikke kommer i Strid med sig selv, men styrer begge Lemmer saaledes, at de gjensidig understøtter hinanden. Istedetfor Splid og Uoverensstemmelse mellem Storthing og Statsraad, tilsiger altsaa den sunde Fornuft selv, at der maa være Fællesskab i Bestræbelser og Grundsætninger, omend Grundloven har anvist Storthinget andre Midler og Myndigheder til at fremme den norske Stats Formaal og Tarv med, end Regjeringen. Hver har faaet sin forskjellige Virksomhed, men Baandet mellem dem maa desuagtet være lige fast og inderligt. Det er denne Styrkelse af de naturlige Baand, som er udtalt ved Storthingets Mistillidsvotum; det siger udlagt i letfattelige Ord ikke andet end dette: „Vi (Storthinget) kan ikke opfylde vore Pligter mod det norske Folk, saalænge vi modarbeides af en Bestyrelse, som ikke har vist Agtelse for os eller Evne til at understøtte os i vore Bestræbelser for at holde Fædrelandet i den fornødne Forsvarsstand; derfor fordre vi, at dette Medlem af Regjeringen skal afsættes fra sin Post, forat Samarbeidet kan gjenoptages med en ny og mere skikket Mand, som kan og vil gjenoprette den skuffede Tillid mellem os og Regjeringen." Storthinget har Ret til at paalægge Folket Skatter og til paa dets Vegne at bestemme deres Anvendelse; men Storthinget er selv bunden til at paase, at Statsmidlerne kun betroes en Mand, hvis Dygtighed er almindelig anerkjendt, og hvis Grundsætninger ere saadanne, som den oplyste Folkemening inden Landet vedkjender sig som forstandige og rigtige. Først naar denne Opfatning trænger igjennem og anerkjendes, bliver der Enhed, Samhold, Styrke og Forstand i Statsstyrelsen. Det ene Hjul i Statsmaskinen vil da gribe nøie og let ind i det andet, saaat Maskinen kan arbeide godt og bedre opfylde sin Bestemmelse. Derfor kunne vi i den nu forefaldne Begivenhed kun se Begyndelsen til en ny og bedre Tingenes Tilstand. Omstændighederne fordre ogsaa nu mere og mere paatrængende, at vi fremtræde som et stærkt og endrægtigt Folk, hvor de gamle Standsfordomme og gamle Statsopfatninger ere overgivne Glemselen, medens det, der bør være stærkt i et Folk, ogsaa er stærkt hos os, og veed at bruge den Magt, som Ansvaret byder.

Udlandet. I det preussiske Deputeretkammers Møde den 29de Jan. forhandledes der om en Komitebetænkning, hvorved Kongen af Hannovers Formue beslaglagdes. Den Deputerede Windhorst paaviste udførlig denne Foranstaltnings Ulovlighed og tog med Varme og Uforbeholdenhed Ordet for den forjagne Fyrste. Der var fremsat mange Beskyldninger imod Kongen af Hannover, men ikke bevist Noget; man maatte først ved Vidneforhør konstatere Fakta. Preussen blev jo ogsaa beskyldt for mange Ting, som Bismark paa det Høitideligste modsagde. Under alle Omstændigheder kunde den preussiske Regjering ikke paa en Gang være Anklager, Dommer og Lovgiver i samme Sag; det var Domstolene, som maatte afgjøre, om Kongen af Hannover havde overtraadt Overenskomsten. Bismark dvælede i sit Svar længe ved den hannoveranske Legion, hvis militære Organisation den foregaaende Taler havde betvivlet. Efterat have mindet om, at de hannoveranske Soldater begav sig fra Schweiz til Frankrig, forsynede med østerrigske Pas, ytrede Premierministeren: „Dette Anliggende har været Gjenstand for gjentagne Korrespondancer imellem den nordtydske Regjering og den keiserlige franske Regjering. Den franske Regjering har paa den ene Side troet, at den heller ikke i dette Tilfælde burde negte den Asylret, som den er vant til at tilstaa, men paa den anden Side dog indseet, at en militært organiseret Afdeling med Officerer i Spidsen og forenet til militære Øvelser ikke kan taales paa en Stats Territorium, naar denne Demonstration er rettet imod en Nabo, med hvem man ønsker at leve i Fred. I Anledning af disse første Skridt til direkte Trusler imod Naboen foreskrev den franske Regjering, at Folkene skulde stilles fra sine Officerer og deles i mindre Afdelinger. Hvorvidt dette er lykkedes den, ville De se af de Meddelelser, som jeg nu skal give Dem." Disse Meddelelser gik i det Væsentlige ud paa Følgende: De Hannoveranere, som opholde sig i Frankrig, udgjøre ifølge en Beretning fra det preussiske Gesantskab i Paris 1400 Mand. En Agitator har i Schweiz søgt at hverve polske Emigranter til den hannoveranske Legion, men uden Held; kun tolv Polakker lod sig hverve. En Agent, som det er lykkedes at sætte sig i i Forbindelse med de Hannoveranere, der opholde sig i Amiens, har indberettet, at de selv angive sin Legions Størrelse til 900 à 1000 „Soldater". Forbindelsen vedligeholdes alene gjennem Underofficererne og Officererne. Folkene ere ikke bevæbne, da den franske Regjering ikke har givet Tilladelse hertil, men de øves hver Dag uden Vaaben. Folkene i Amiens paastaa, at betydelige Afdelinger af Legionen have befundet sig i Beauvais, Orléans, Rouen og flere andre Stæder. Mandskabet er nøiagtig inddelt efter de tidligere hannoveranske Regimenter. Afdelingen i Amiens kommanderes af 9 Korporaler; Officererne leve i Paris og komme kun engang imellem dertil for at overlevere Lønningerne til Korporalerne eller for at holde Taler til Mandskabet. I den senere Tid — Beretningen er af 11te December f. A. og altsaa temmelig ny — have disse Taler lydt meget opmuntrende; der er blevet sagt til Folkene, at deres Ønsker meget snart ville gaa i Opfyldelse, hvilke de opfatte paa den Maade, at der vil udbryde Krig til Foraaret. De Menige faa 2¼ Frs. om Dagen, Korporalerne 5 Frs. I det Hele anslaaes Legionens Omkostninger til c. 300,000 Thaler om Aaret. „Jeg tror, De ville give mig Ret i," ytrede Bismark efterat have givet disse Oplysninger, „at det er nyttigt at stoppe de Kilder, hvorfra disse Midler flyde, og idetmindste ikke længere at fodre dem med preussiske Penge (Munterhed)". Komiteens Forslag, der indførte den Forandring i Udkastet, at Beslaglæggelsen af Kongen af Hannovers Formue ikke kan ophæves ved den kgl. Forordning, men alene ved Lov, altsaa med Kamrenes Samtykke, vedtoges med 256 Stemmer imod 70.

Fra Berlin meldes senere: Herrernes Hus har henvist Dekretet om Beslaglæggelsen af de fordrevne Fyrsters Formue til et særegent Udvalg. — I Deputerkammeret er efter en meget livlig Debat Udvalgets Forslag om Beslaglæggelsen af Exkurfyrsten af Hessens Formue blevet vedtaget. Ogsaa ved denne Leilighed holdt Bismarck en Tale. Den endte (efter Telegram) saaledes: „Naar Kong Georg er krigerst stemt mod Preussen, saa er Kurfyrsten diplomatisk fiendlig mod samme. Man gjør desværre ikke med Uret i Udlandet Regning paa Hjælp fra den indre Splittelse inden Tydskland selv, hvilken desværre ikke alene existerer, men endog bringer sine Repræsentanter lige ind i denne Forsamling. Alt Spioneri er min Natur imod, men vi fortjener Eders Tak, mine Herrer, fordi vi forfølge dette Kryb („diese Reptilien") lige ind i dets Huler og søger at tilintetgjøre det. Vi vil ikke bruge disse Penge blot til Spioneri, der gives ogsaa anden Anvendelse derfor. Vor Opgave er ikke let. Lad bare vore Kritikere forsøge, om de kan gribe i Beg, uden at tilsøle sig dermed" — Bismarck synes altsaa efter dette at erkjende, at hans Hænder ikke er saa ganske rene.

Sverige. I vort Referat af Debatten i første Kammer om Grev Sparres Jernbaneforslag nævnte vi kun to Talere, der havde ytret sig for Forslaget, Dhrr. Brusewitz og Almqvist; ifølge de sidste svenske Aviser har imidlertid ogsaa Friherrerne Bildt og Stjernblad understøttet Motionen. Den første betonede Forslagets Betydning i industriel Henseende; det vilde efter hans Mening skaffe den Industrigren, der arbeider for Jernbanernes Behov, en Tryghed, som den nu mangler. Det var godt, at Arbeiderne fordeltes paa flere Punkter, og, at Landet skulde faa for mange Jernbaner, var der for Øieblikket ingen Fare for. De talrige Jernbanemøder rundt om i Landet vidnede om et Behov i denne Retning, og det var derfor vel betænkt at søge at undgaa Strid ved at forene Arbeids- og Jernbanebehovet i fælles Interesse; det var ogsaa langt fordelagtigere at anvende de 2 til 3 Millioner, som man vilde afse til Jernbanebygning, til Annuiteter, saa at man paa en Gang kunde faa noget ordentligt i Stand, end kun at bygge for dette Beløb aarlig. Frih. Stjernblad troede, at et Interessentskab vilde kunne bygge billigere end Staten; fordelagtigt for Statens Kredit vilde det ogsaa blive, at et saadant Interessentskab ved passende Leilighed kunde bringe ind Statsobligationerne. For Industrien var det af Vigtighed, at Materialierne anskaffedes inden Landet; kom et Jernveisnet som det foreslaaede i Stand, vilde Landet efter Talerens Overbevisning ogsaa kunne bære en høiere Beskatning.

— I en længere Artikel med Overskrift „Om nogle Reformer i Retspleien", udtaler Aftonbladet sig for Nødvendigheden af, at der holdes Thing en Gang om Maaneden i hvert Thinglag, medens det nu paa enkelte Steder holdes en Gang om Aaret; for at opnaa dette skulle Dommerne fritages for Protokolførselen, og denne udføres af Notarier, hvad ogsaa en Lovkomite har foreslaaet. I samme Artikel tages ogsaa indtrængende Ordet for Ansættelse af offentlige Defensorer, og der henvises til, hvorledes Forholdet er ordnet i Norge og Danmark. I de større Byer i Sverige findes der allerede dygtige Personer, der udelukkende ofre sig for Advokaturen; ogsaa paa Landet findes der en og anden erfaren Sagfører; men ved Siden af dem har man baade i By og Bygd en hel Del af de saakaldte „Brændevinsadvokater", uduelige Personer, hvis fornemste Bestræbelser det er at opegge til Processer, for at kunne narre den ene Pengesum efter den anden fra sine Klienter. Blev det ene lovbestemt, at Retten til at føre andres Sag i Søgsmaalstilfælde skulde være forbundet med Forpligtelse til i Kriminalsager at bistaa den Anklagede, og at Domstolen ved Domsafsigelsen skulde ytre sig om, hvorledes Sagføreren havde udført sit Hverv; saa vilde ingen kunne godkjendes som Sagfører, medmindre han havde baade Kundskaber og Erfaring. Man vilde blive en stor Del af „Brændevinsadvokaterne" kvit og faa dygtige Folk i Stedet.

Telegram angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 3die ds.:

Søndredistrikt: ret godt men ujævnt Garnfiske Røvær. Kvantumet ikke betydeligt. Søndenfor liggende Almue søger derud. Pris 6—7 Ort. — Nordredistrikt: Mandag Eftermiddag udsatte Garn trækkes først idag formedelst hinderligt Veir igaar med Frygt for betydeligt Redskabstab. Kalvaag forladt, saaledes Freyfisket opgivet. Veiret moderat. Havet noget oprørt.

— Telegram om Vaarsildfisket fra Opsynschefen, dat. Stavanger 4de Februar:

Søndredistrikt: Garnfisket i Røvær idag temmelig betydelig, ligesom flere tildels righoldige Laase satte. Pris Garnsild 5—6½ Ort, Laasesild endnu ubekjendt. Talrig Almue, godt Veir. — Nordredistrikt: Godt Garnfiske for omtrent 60 Baade udenfor Vaagsøen. Pris 8 Ort. Ved Kinn endnu kun lovende Udsigter.

Om Udførselen af Fiskevarer fra Bergen i Aaret 1868 meddeler Bergens Adr., at Værdien omtrent kan anslaaes til 3 Millioner Species, hvilket indvindes væsentlig ved følgende Hovedartikler:

Vaarsild	omtr.	470,000	Spd.
Fedsild	—	550,000	—
Storsild	—	180,000	—
Tørfisk	—	500,000	—
Klipfisk	—	440,000	—
Tran	—	470,000	—
Rogn	—	200,000	—

Altsaa for Sild omtrent 1,300,000 Spd. og for Fisk omtrent 940,000 Spd. Herhos kan man ogsaa nævne Udførselen af Erts til Beløb 60,000 Spd.

Ifølge Amtsskrivelse fra Distriktslægen i Nordre Østerdalen har der nu ligesiden Midten af Novbr. f. A. i samme Distrikt hersket en meget stærk Epidemi af Skarlagensfeber, hvoraf der i hele forrige Sommer og Høst viste sig enkelte Tilfælde. Distriktslægen har derfor anmodet Stiftamtmanden om at faa opsendt en Hjælpelæge, hvortil han efter Opgave over Antallet af de Patienter, han har under Behandling, synes at have stor Trang.

International Myntreform. Ifølge Myntkonferensens Beslutning blev der hos den engelske Regjering gjort Forestilling om Sovereignens Nedsættelse fra dens nuværende Værd af 25,20 Francs til 25 Francs. En Kommission blev i den Anledning nedsat; efter at have indkaldt og hørt en Mængde sagkyndige Personer som Vidner, hvad der er almindelig Brug i England, er Kommissionen kommet til det Resultat, at Sovereignens Nedsættelse til 25 Francs vilde medføre betænkelige Forstyrrelser og Vanskeligheder, uden paa den anden Side at være mere end en halv Forholdsregel, hvorved de tilsigtede Fordele ikke paa langt nær vilde opnaaes. Derimod foreslaar Kommissionen en stor international Konferents, der skulde undersøge, om ikke en fuldkommen Assimilation af de forskjellige Landes Mynt skulde kunne gjennemføres.

Havendstillinger. I St. Petersburg afholdes fra 17/5 Mai til 31/19 Mai førstkommende en international Havendstilling i For-

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Mig tænker, det Hester," sagde en af Hottentotterne, „omtrent et halvt Snes under hint store Træ."

„Nu, det maa jeg kalde Lykke, hvis det er saa," sagde Forester, „Kafferne sover kanske; vi kan krybe under Buskene hele Vejen og kan hurtigt være mellem dem. Vi maa skynde os, ellers kan de flytte sig. Hør nu min Plan," vedblev han, henvendt til Hottentotterne.

I faa Ord forklarede Forester dem, at det vilde være det bedste at gaa stille endnu en Fjerdingsvej*), til de naadde Buskene og derpaa liste sig krybende igjennem disse til de kunde faa Øje paa Kafferne. „Ikke et Skud maa løses, hvis vi kan undgaa det for ikke at vække Uro i Landet; men I ved alle, hvorledes I skal bruge Eders Kniv; glem ikke, hvad jeg har sagt om Skydningen," gjentog han. „Et Skud vilde høres herfra over halve Kafferland; Ekkoet vil gjentage det fra Fjeld til Fjeld. Desuden kunde Hesterne blive skræmte og bryde løs. Følg mig nu og tag Øjnene med jer."

Forester vedblev at gaa til han naadde den Linje af Busker, som strakte sig fra det Sted, hvor Hesterne var blevet set, til Toppen af en liden stenet Bakke — omtrent en Mils Afstand. Forester gjorde Holdt ved Buskene og krøb ind mellem dem, saa at han var aldeles sikret mod Opdagelse. Han var nu omtrent 150 Alen fra det nævnte store Træ. En tilfældig Prusten, som han nu tydeligt hørte, overbeviste ham om, at Hottentotterne havde sluttet ganske rigtigt med Hensyn til de Gjenstande, han havde set, nemlig at det var Hester.

I den laveste Hvisken forklarede nu Forester for sit Parti, at han vilde gaa alene iforvejen for at undersøge, hvem der passede Hesterne. En Frosks (Løp) Kvækken skulde være Signalet for Folkene til at avansere. De maatte gaa frem med den største Forsigtighed, ti et heldigt Udfald af Foretagendet berodde paa at overraske Kaffer-Tyvene. Fik de Tid til at forberede sig, vilde rimeligvis det hele mislykkes. Han raadde Eagleton at følge Hottentotterne heller end at gaa i Spidsen for dem. Forester tog af sin Filthat og puttede den i Lommen, bandt sin Jakke rundt om Livet, og krybende paa Jorden, nærmede han sig Fienden. Han havde neppe bevæget sig tyve Skridt, førend det var øjensynligt, at han anvendte stor Forsigtighed i sin Fremrykning. Ikke en Lyd gav tilkjende, at et Menneske bevægede sig i nogle Skridts Afstand. Hottentotterne forstod godt at vurdere Foresters Dygtighed, og de gav ved Tegn indbyrdes deres Beundring tilkjende.

Der forløb nogle Minutter af den højeste Spænding; ingen Lyd, intet Signal hørtes, undtagen Vindens sagte Susen i Træernes Grene og en Ulvs hæslige Hyl i det Fjerne. Endelig afbrødes Tausheden; Hottentotterne hørte nogle Ord yttrede i Kaffersproget. Ved de første Ord rejste de sig halv op fra sin bøjede Stilling som om de antog, at nu var Øjeblikket til Handling kommet; men da de bare hørte deres Fiendes Stemme som i en almindelig Samtale, oppebiede de det aftalte Signal, inden de søgte sin Fører, som tydeligt havde indgydt dem stor Respekt for hans Dygtighed og Styrke.

Pludselig ophørte Samtalen, og der opstod en Støj som Raslen af Blade, medens Prusten af Hesterne syntes at tilkjendegive Uro blandt disse. Alt dette blev nøje bemærket af Eagleton, som havde ondt for at styre sin Utaalmodighed, og som, hvis han havde fulgt sin Lyst, vilde have styrtet frem under et Raab i ægte engelsk Stil. Da han imidlertid følte sig under Kommando, betvang han sig, og ventede med bankende Hjerte paa Signalet.

Straks efter at den Støj var blevet hørt, som vi har talt om, lød en Frosks Kvækken. En af de mest behjertede Hottentotter tog øjeblikkelig Anførselen og fulgt af de andre ilede han fremad i den Retning, Signalet var blevet hørt, medens Eagleton indtog den beskedne Stilling af Bagtrop.

Havde en uerfaren Buskjæger befundet sig i Nærheden, vilde han neppe trod, at en Trop af bevæbnede Mænd banede sig Vej gjennem Underskogen i faa Skridts Afstand. Saa lidt forstaar er taus Bevægelse af Størsteparten af Befolkningen i siviliserede Lande, at det vilde udfordre Maaneders Øvelse, inden en siviliseret Person nogenlunde kunde tilfredsstille en rigtig Buskjægers Fordringer. Det synes virkelig at somme Mennesker aldrig kan opnaa den nødvendige Dygtighed til at følge et farligt Spor med den Taushed og Selvbeherskelse, som er absolut nødvendig. Enhver erfaren Buskjæger ved, at naar en Trop bevæger sig gjennem Busken, er der sædvanlig en eller flere Personer, paa hvem alles Øjne nu og da vil henvendes for at have begaat den grove Forseelse at knække en tør Kvist, at træde paa tørre Blade, eller at snuble over en Sten, medens der er andre, som aldrig tiltrækker sig en saadan Opmærksomhed. Der er ialmindelighed noget i en Hottentots Natur, som synes at have skabt ham til Buskjæger. Han er livlig, udholdende, snarraadig og taus, og hans Tjenester i Krig og paa Jagten vilde være hævet over enhver Ros, men som det er, kan man sjelden stole paa ham, og hans slette Sider mere end opvejer hans gode.

*) Det maa lægges Mærke til, at her bestandig er Tale om engelske Mile; omtrent syv engelske Mile udgjør en norsk, altsaa er en god norsk halv Fjerding en engelsk Mil. Overs.

bindelse med en international Kongres af Botanikere og Havedyrkere, hvortil Deltagere herfra Landet indbydes.

Præmierne for de udstillede Gjenstande bestaa af Guld- og Sølvmedailler, de første fire og de sidste i tre forskjellige Størrelser.

Som Forhandlingsgjenstande i Kongressens almindelige Møder nævnes:

1) Raceforbedring af Kulturplanterne;
2) Lysets Indflydelse paa Vegetationen; og
3) Safternes Bevægelse i Planterne.

Fuldstændigt Program er til Eftersyn i Departementet for det Indre.

Ligeledes vil der i den første Halvdel af September Maaned 1869 blive afholdt en international Havendstilling i Hamburg, hvori Udstillere fra Norge indbydes til at deltage. Samtidigt med Udstillingen vil der i Hamburg sammentræde en Kongres af tydske Havedyrkere.

I Departementet for det Indre vil der være Anledning til at gjøre sig bekjendt med Programet for Udstillingen.

Tønsets Sparebank har fattet sin Beslutning om at bidrage 600 — sex hundrede — Spd. til det paatænkte Jernbaneanlæg mellem Støren og Grundset gjennem Tønset og Lilleelvedalen paa samme Betingelse, som Tønset Kommunebestyrelse ved Beslutning af 6te August f. A. har bestemt for det tegnede Bidrag af 3000 Spd. til nævnte Jernbaneanlæg, idet man i Et og Alt tiltræder Kommunebestyrelsens Udtalelser i Beslutningens Præmisser om Valg af Linier — enten over Røros eller over Kvikne — og med Bemærkning, at Sparebanken intet Bidrag har tegnet til Jernbanens Forlængelse fra Grundset til Aamot". (Ham. St.)

I 2den Bergmaaneds 1ste Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 167 Mrk. gediegent Sølv.

Dampbaadelaget i Bergen har for Aaret 1868 et Overskud af 2883 Spd. 110 ß, hvoraf Udbyttet udbetales med 2 Spd. pr. Aktie — 8 pCt. — Med Selskabets Baade er i Aarets Løb befordret 314,632 Passagere.

Bergens Arbeiderforenings Regnskab for 1868 udviser et Overskud af 613 Spd. 11 ß. Foreningen eiede ved Udgangen af 1867, foruden Forsamlingshuset med Inventarium, der har kostet 18,211 Spd. 84 ß. og sit Bibliothek, 2366 Spd. 30½ ß, hvilket med Overskuddet for 1868 udgjør 2979 Spd. 41½ ß, hvilket altsaa udgjorde Foreningens Formue den 31te December 1868. Ifølge Lægens Opgave er af ham i Aarets Løb behandlet 942 Mænd og 1000 Kvinder, tilsammen 1942 Medlemmer. Af de 62 afdøde Medlemmer var det største Procentantal (17 Medlemmer) i Alderen mellem 70 og 80 Aar. Foreningen tællede ved Aarets Begyndelse 1625 Medlemmer, ved dets Slutning, 1690. Dødeligheden blandt Medlemmerne har i Aarets Løb været større end sædvanligt; derimod har Sygeligheden været noget mindre end i 1867. Biblioteket er i Sommer blevet ordnet og har været meget stærkt benyttet. Det er i Aarets Løb bleven forøget med 159 Bind. (B. T.)

Bergen den 28de Januar. Paa Nordsiden af Hisken ved Lindøen ca. 6 a 7 Mil herfra er i disse Dage gjort en sjelden Fangst. Forrige Lørdag saaes nemlig en Mængde Grindhval at stevne ind mod Landet. Bønderne deromkring bemandede i en Fart et Par Baade, som roedes uden om Hvalen, og ved Skrig og Hujen og Slag i Vandet lykkedes det at jage hele Flokken ind i en liden Vig, der strax afstængtes med Not. Siden i Lørdags hersker nu et ualmindeligt Liv paa disse Kanter; omkring et halvt Hundrede Mand er i stadigt Arbeide med at harpunere Hvalen, trække den paa Land og afspække den, og Nat og Dag holdes Vagt udenfor Noten for at stræmme Hvalen bort fra denne, og saaledes forhindre den fra at bryde ud af sit Fængsel. Tirsdags Aften var henved 50 Stykker bragt paa det Tørre, men ialt antages der at være omkring 100 Hval. Størrelsen er forskjellig fra 5 til 13 Alens Længde. Det gjennemsnitlige Udbytte antages at blive 10 Voger Spæk pr. Hval, og betales dette med hvad der forlanges, 1 Daler Vogen, bliver Fortjenesten altsaa omkring 1000 Spd., ikke at tale om, at hele Befolkningen derude graadigt fraadser i Hvalkjød, en Delikatesse, der synes at smage og bekomme de fleste meget godt.

Storthinget.

Torsdag den 4de Jan. holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Enge.

Først forelaa til Behandling Fortsættelse af Budgetkomiteens Indstilling ang. Bevilgning til Landbrugets Fremme.

J. Sverdrup: Taleren var enig med Komiteen i, at den videnskabelige Dannelse maatte være løftende og af stor Betydning for Gaardbrugerne. Men saaledes som Ordningen paa Aas's Skole nu er, vil den ikke svare til Øiemedet. 10 forskjellige og betydelige Fag skal tilegnes paa et Kursus af to Aar og med en saa ringe Fordannelse, som der er krævet. Dette er for meget forlangt. Undervisningen maa drives paa en anden Maade, enkelte Fag maa udvides, f. Ex. Landbrugslæren og Husdyrlæren og andre indskrænkes. Man lærer Eleverne nok til at drage dem ud fra det hjemlige, men ikke nok til, at de kan vandre videre paa den videnskabelige Bane. Taleren kunde ikke være enig med Komiteen i Konklusionen. Han vilde vistnok være med paa at spare her ogsaa, men han vilde ikke gaa saa langt, at Skolen ikke kunde virke. Skolen burde bestaa af 2 Afdelinger, en høiere videnskabelig og en praktisk. Man maatte baade fordre mere af den Mand, som havde en Gage paa 1500 Spd. og fri Bolig end blot og bar Inspektion. Det var dybt begrundet i Forholdenes Natur, at den maatte forandres. Han vilde dog ikke denne Gang foreslaa noget med Hensyn til Bevilgningen, men blot nu foreslaa: Regjeringen anmodes tillige om i Forbindelse med Forelæggelserne ang. Skolen at forelægge næste Storthing et Forslag om Omdannelse af Aas's Landbrugsskole, saaledes at den kommer til at bestaa af 2 Afdelinger, en med et toaarigt og en med et treaarigt Kursus dog uden foregede Udgifter for det Offentlige. Jaabæk fandt, at Landbrugsskoler ikke burde blive mere storartet, som Sverdrup antydede, men at den heller burde gaa over til en privat Mand. Eleverne maatte tage mere Del i Arbeidet og faa sig nogle raabarkede Hænder, for at bruge et yndet Udtryk. Han vilde i den Hensigt fremsætte et Forslag: Regjeringen anmodes om at tage under Overveielse, om Aas's høiere Landbrugsskole fremdeles bør forblive som offentlig Indretning eller om den kan inddrages, skulde overgaa til en privat Indretning enten med direkte Tilskud eller Fritagelse for Afgiften, eller om den skulde forblive som offentlig da osv. som af Komiteen foreslaaet. Ligeledes fandt Taleren, at Udgifterne ved Tilsynet maatte kunde afkortes noget. Han vilde foreslaa, at der bevilgedes 100 Spd. dertil istedetfor 300. Aschehoug: Ligesom en Jurist eller Mediciner ikke var praktisk færdig, idet samme han gik bort fra Universitetet, saaledes kan man heller ikke vente, at en Elev af en Landbrugsskole skal kunne paatage sig en hel Gaards Drift med det samme, han kommer ud af Skolen. Men man faar et Grundlag, til hvilket man kan benytte Erfaringer. De fleste europæiske Lande har høiere Landbrugsskoler f. Ex. Schweiz. Taleren vilde stemme imod ethvert Forslag, som skulde forberede Nedlæggelsen af Skolen. Taleren udtalte sig dernæst om, hvorledes han formente, at Undervisningen burde ordnes. Taleren vilde optage den kongelige Proposition om 300 Spd. til en Assistent ved det kemiske Laboratorium. Sæhlie: Den theoretiske og videnskabelige Dannelse burde efter hans Formening mere og mere overflyttes til Universitetet. Taleren havde derfor Betænkeligheder ved at stemme for Sverdrups Forslag, da det var for bestemt formet. Taleren fandt Driftsomkostninger paa Landbrugsskolen altfor store, og at Bruget kastede altfor lidet af sig. Han troede ikke, at en Assistent var nødvendig. Schulze: Der har været anvendt paa Aas Landbrugsskole al den Kapital, som har været forlangt, men alligevel har det ikke kastet nok af sig. Det praktiske Jordbrug kunde man lære mange andre Steder langt billigere. Taleren troede, at man kunde skjelne mellem Jordbruget paa Aas og Undervisningen paa Aas. Det var langt vigtigere, at studere sine egne Forholde. Taleren fandt nok, at den theoretiske Undervisning var gavnlig, han vilde have mere deraf, men han troede ikke, det var heldigt, at ordne det paa den Maade, som var antydet i Sverdrups Forslag. Han vilde stemme for Komiteens Indstilling. J. Sverdrup imødegik især Sæhlie. Swensen vilde stemme for Sverdrups Forslag. Det vilde være til stor Skade at nedlægge Aas. Aschehoug: Staten kan skaffe godt og solid Arbeide, men dyrt bliver det. Var det muligt, at drive Gaarden ved Hjælp af en Fuldmægtig, vilde vel Gaarden komme i Kapitalisternes Hænder, og det vilde da være forbi med den selvstændige Gaardbrugerstand. Krognæs fandt, at Driften paa Aas var debatteret i det vide og brede, saa det var overflødigt at gjøre det her. Taleren fandt, at man godt kunde stemme baade for Komiteens Indstilling og Sverdrups Forslag. O. Vig imødegik Sæhlie og Schulze. Yderligere Bemærkninger gjordes af Sæhlie, Balstad, Selbo, Aschehoug, Schweigaard, Steen som paa det stærkeste fremhævede, at Intet af det til Aas Landbrugsskole tidligere bevilgede maatte atter fratages den og vilde derfor stemme mod enhver Indskrænkning i Bevilgningerne; han fremhævede ligeledes tvertimod en tidligere Talers Ytringer, at Theori var ligesaa nødvendig som Praxis for Agronomen og derfor burde den gives dem saa fuldstændig som muligt; han beklagede, at der var dem af Landbrugsstanden her tilstede, som endnu ikke følt Trang til Landbrugsskoler. Thi det var en Ringeagtelse af alt vort Skolevæsen. (Forts.)

Vi have modtaget følgende Beskrivelse og Betragtninger over Markedet fra en venlig Indsender:

Markedstrafikken er i fuld Gang, alle Hoteller fulde af Reisende, alle Gader fulde af Markedsgjæster og alle Hjørner fulde af Anbefalinger og Plakater. Torvene ere de store Samlingsplaser, her mødes Store og Smaa, Sælgere og Kjøbere, „Kunstnere" og Tilskuere. Fornemmelig de sidste Slags; thi Markedet har forlængst gaaet over til et Slags nordisk Karneval med alle dets Løier. Det er Italiens Fest i [illegible]. Om Aftenen tager det brogede Skue sig bedst ud. Da kan man høre Støien langt væk, da lyser Lamper og Lygter i lange, tætte Rader fra Udsalgsboder og Borde paa Stortorvet. Her kjøber man Sukkertøi og Rips. Gjennem Torvgaden, Markeds-Folkelivets Pulsaare, kommer man til Youngstorvet, der er viet Kunsten i alle dens forskjelligste Skikkelser. Her gives alle Slags Præstationer for Øie og Øre i tvende Rækker af rasli opførte Fjæleboder, en Potemkinsk By, gjennem hvis Gader Folkemassen hele Dagen og langt paa Nat ustandseligt bølger. Store Plakater med Tegninger og Indbydelser paa Vers og Prosa lokke til at „se ind", og Markskrigere og Gjøglere, ledsagede af fuld Musik, udraabe fra Altanerne Programmet. Man veed ikke, hvorhen man skal vende sig. Her er „Halvorsens verdensberømte Cirkus", hvor „Selskabet bestaar af mere end 20 Heste! Værsaagod, Billetter tilhøire og tilvenstre!" Gaar du ind, faar du. foruden „Præstationer i den høiere Kunstberidning", se en Elefant med — lang Snabel — spise, drikke, gjøre Kunster o.v. — I næste Bod viser Professor Hartvig Seeman sig med og uden Hoved. Histhenne læse vi over en Dansebod følgende opmuntrende Vers:

„Jeg elsker Dans om Vinteren,
Naar ude rasli det blæser;
Thi, naar til Bal jeg vandrer hen,
Ei noget Veir mig skrækker."

Rimenes Friheder skal maaske symbolsk betegne Stedets. Paa en anden Plakat straaler en pyntet Baldame med Overskrift: „O Dans er Livet!" Flere Steder bydes paa „Fjeld-Dans", og paa et af dem er der endog en, der „danser med to". Sammesteds gjøres akrobatiske Kunster, danses Halling og udføres andre nationale Idrætter (paa en knapt favnebred Scene); for Ordenen er tilstrækkelig sørget ved en Mand med et Vedtræ i Næven (som Tegn paa hans Værdighed). — Vi læse videre: „Her fremviises en vel dresseret Puddelhund. En saa stor Bjørn har ikke før været seet". Sammenstillingen er lidt mystisk. — Naboen har endnu flere Dyr paa sin Plakat og under hvert de latinske Benævnelser: cornix, simia osv., for Videnskabens Skyld. — „Her fremvises den store Kjæmpe-Slagbjørn fra Nordamerika"; den tager Tag med en af Kunstnerne, fortalte man os, hvilket skal være overmaade interessant at see. — Noget, som naturligvis Ingen bør undlade at skaffe sig Visshed for, er, hvem „Norges største Mand" er; samtidig faar man se dets „mindste"; fremdeles Gjest Baardsen og Ole Høiland „i sine Lænker". — I Nærheden „forevifer Paulsen sine Theaterforestillinger i Forening med Nordens Troldkvinde, der foretager sig mange underlige Gjerninger". Det tro vi gjerne. Nordens Troldkvinde var imidlertid igaar, da Publikum, efterat have seet Akrobater og Marionettheater, forlangte at høre hendes Spaadomme — („hun havde spaaet saa vidunderligt sandt") — endnu ikke kommen til Byen; men da Publikum gik, fik det den Trøst, at „imorgen kunde man saa se hende og lade sig spaa Allesammen". — Den gode Kvinde har imidlertid Konkurrenter.. Paa Youngstorvet er der ogsaa Andre, som spaa; for 4 Skilling faar du vide, hvor gammel du er, om du skjøtter derom, og forresten dit Livs Skjæbne, saa langt du ønsker. Skulde du blive melankolsk herover, saa gaa ikke ind til Abekatterne bagefter, thi de kan ikke trøste dig. Tvertimod, hvad er mere melankolsk end at se disse vore Medskabninger, (der jo egentlig er vore første Forfædre, paastaar Professor Carl Vogt), klæde sig, omgaaes, komplimentere hinanden, sidde tilbords osv., akkurat som vi andre Dødelige, men med et saa uhyggeligt Anstrøg af Naragtighed og Abekatteri, at Publikum, naar det kommer ud igjen, næsten maa tvivle om, at vor Slægt har gaaet frem i det sidste halve Snes Aartusinder. Det er nedslaaende! En Ting gjør de Knegte endog meget bedre end vi, og det er at danse paa en Stang, balancere paa Line, slaa Kolbøtter frem og tilbage, hoppe gjennem syv Tøndebaand tilhest! Med en Sikkerhed og Gratie, som Ingen af os skulde gjøre dem efter! Hvilke Politikere der maatte kunne findes mellem de Dyr! . . . Det Slags Forestillinger burde være forbudt.

m.

Konkursboer. I Christiansfunds Jurisdiktion: Skrædder Ole N. Barman. Anmeldelser inden 8de April. — I Molde Jurisdiktion: Handelsborger Erik P. Sandvig. Midlertidig Bestyrer Sagfører L. Leth. An-

Det var nogle Sekunders Værk efter at Signalet var hørt, før Hottentotterne kunde naa det Sted, hvor Hesterne var. Med korte Mellemrum hørtes Froskens Kvækken, hvilket tjente til at føre Troppen hen til Forester, som de fandt paa Knæ, holdende fast et Teppe paa Jorden.

Da Eagleton nærmede sig, sagde Forester: „Jeg har en Kaffer under Teppet her, som maa bindes. Vi vil ikke dræbe ham, skjønt det er en meget stærk Krabat. Han har gjort mig det bra broget. Giv mig nogle Remmer, saa jeg kan faa bundet ham forsvarligt, men vær stille som en Mus for der er en hel Flok af Kaffere i en halv Mils Afstand."

Ved Hottentotternes Hjælp skaffede Eagleton snart de forlangte Remmer, og Kafferen blev bundet; et Hjørne af Teppet blev stoppet ind i Munden paa ham for at forhindre ham fra at skrige, hvilket han havde forsøgt flere Gange; advaret ved den Lekse, en af deres Kammerater nylig havde faat, tillod Hottentotterne sig ikke at slaa Fangen, skjønt mangen fremmumlet Ed viste, hvor dybt deres Had var til deres fødte Fiende. Da Teppet blev taget bort fra den paa Jorden udstrakte Kaffers Legeme, satte det klare Maaneskin de omkringstaaende istand til tydeligt at se det i al sin Glans. Det var et udmærket smukt Eksemplar af Amakosa-Rasen; han syntes at være en overmaade kraftfuld Mand, havde seks Fod i Høiden, og med Lemmer, der var blevet udviklede og hærdede ved lang Øvelse; der var ikke et Lod overflødigt Kjød paa hans Ben; det vilde have været en god Model for en Herkules. Bundet som han nu var, var han uskadelig, men efter nøie at have undersøgt hans velproporsjonerede Legeme, vendtes Øiet uvilkaarligt paa den Mand, der havde gjort ham til Fange. Hottentotterne er store Beundrere af Styrke, men de falder hyppigt i den populære Vildfarelse at forveksle Størrelse med Muskelkraft. Som før bemærket, var Forester ingen høj Mand og Hottentotterne vilde aldrig have tiltrod ham Kræfter nok, efter hans Ydre at dømme, til at staa sig mod den sorte Kjæmpe, som det var klart, han uden stor Anstrængelse havde overmandet. De ventede derfor med forøget Respekt paa videre Ordre.

Vi har dvælet noget ved Beskrivelsen af den fangne Kaffer, men Forester og hans Folk kastede bare et Blik paa ham og nærmede sig derpaa Hesterne, medens deres Fører fortalte dem, at alle Kaffere med Undtagelse af den ene, som nu var i deres Vold, havde gaat op i Busken for at se efter Soldaterne, som han antog var paa den anden Side af Aasen.

„Vi maa ride hver vor Hest," sagde han paa Hollandsk, „og benytte disse Remmer til Bidsler, ride sagte i Begyndelsen, med mindre vi bliver skudt paa eller forfulgt, da faar vi lade dem strække ud og se til at naa Fort Beaufort som vi bedst kan. Vi kan sætte over Chumie ved Block Drift (et Vadested), og da tænker jeg, vi er frelst. Et Par af os maa føre en Løshest, foruden den vi rider, men vi har Remmer nok. Nu ikke et Ord, saasandt I sætter Pris paa helt Skind; hver Mand maa vælge sin Hest."

„De forstaar saavidt Hollandsk, Eagleton, at De skjønner, hvad jeg har sagt, ikke sandt? Vælg nu en Hest og giv mig en. Vi maa se til at komme afsted saa hurtigt som muligt, for Tiden er kostbar nu. Et halvt Dusin Spyd mellem os kan skade Dyrene og foraarsage Forvirring, hvilket vil spolere vore Foranstaltninger. Er I alle færdige nu?" spurte han Hottentotterne, som den ene efter den anden kravlede sig op paa en Hest og hurtigt samlede de improviserede Tøjler.

„Alt vel," svarte Mand efter Mand, der alle syntes enige i Meningen om Nødvendigheden af saa hurtigt som muligt at komme bort fra den nærværende Stilling.

„Saa lad os ride roligt afsted," sagde Forester, der, førende an, ledede Vejen ud af Buske til det nære aabne Land.

Det er umuligt at bevæge sig tilhest uden at gjøre Støj; saaledes havde de ikke redet halvhundrede Alen, førend der var gjort tilstrækkelig Støj til at aabenbare deres Stilling for dem, der lyttede i en halv Mils Afstand. Det var imidlertid muligt, at der kunde være opstaaet nogen Tvil med Hensyn til Aarsagen til Bevægelsen, havde Kafferne ikke hørt andet end Lyden af Hestetrampen, men paa samme Tid som Hestehoverne ramlede i Stenene, hørtes en anden Lyd, som øjeblikkelig bevægede Forester til at befale: Gallop.

Den Kaffer, som Forester med saa faa Omstændigheder havde bundet og kneblet, var blevet efterladt paa det Sted, hvor han var blevet fanget; da endel af Teppet blev puttet ind i hans Mund, gjorde han ingen Modstand, men forholdt sig ganske rolig. Men ikke før mærkede han, at hans Fiender havde fjernet sig et Stykke og at han ikke blev bevogtet, førend han ved en voldsom Bevægelse fik Remmerne saavidt løsnede, at han fik Hænderne fri. At rive Teppet ud af Munden og at skjære over de øvrige Remmer, der hindrede hans Bevægelser, var et Øjebliks Sag. Han styrtede derpaa ind mellem de tykkeste Busker, hvor han ventede at finde Beskyttelse mod de Kugler, som hans Fiender muligens vilde sende ham, og hævede derpaa sin Stemme i denne klare syngende Tone, saa vel skikket til at sætte en Person i en vis Afstand istand til at høre hvert Ord, og underrettede sine Kammerater om de Begivenheder, der netop havde fundet Sted. Adskillige besvarende Raab fra Bakkerne viste, at det givne Signal var blevet hørt og forstaat, men paa samme Tid underrettede de ogsaa Forester og hans Parti om, hvor Massen af Kafferne befandt sig.

(Forts.)

meldelser inden 24de Marts. — I Stavanger Jurisdiktion: Skipper og Skibsreder Schreiber. Midlertidig Bestyrer Sagfører Gjør. Anmeldelser inden 6te April. — I Christiansfunds Jurisdiktion: Handelsborger Lenus Fische. Anmeldelser inden 15de April.

Sluttede Boer. Efter forhenværende Kjøbmand i Svelvig Johan Christensen sluttet 30te Jan. med en Dividende af 6,89 pCt.

Rettelse i Onsdagsnumerets Føljetong: Øverst paa 2den Spalte staar: Je le parle vous, læs: Parlez vous.

Det meteorologiske Institut.

Et Hvirvelcentrum, som allerede iforgaars viste sig i NV for Irland og bebudede uroligt Veir, er idag udenfor Stat. Barometret er atter faldt, stærkest i Aalesund. Temperaturen er steget, i Aalesund indtil 9 Grader over Normalstand. Vinden er østlig frisk med Sne i Bodø, SVlig i Aalesund og Sandøsund, sydlig paa Vestkysten og Dovre. Udsigterne ere til uroligt Veir paa Kysten, mildt Veir, sydlige Vinde og maaske Nedbør.

Kristiania Torvpriser
den 4de Februar 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	12.
Do. Vold	2.	48.	2.	72.
Halm af Rug	1.	„	1.	12.
Do. - Byg	1.	96.	1.	108.
Do. - Havre	1.	84.	1.	96.
Havremel	7.	„	7.	60.
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	78.	„	84.
Do. - Tønde	1	36.	1.	48.
Byg	4.	„	„	„
Havre	2.	72.	2.	96.
Smør pr. Bpd.	2.	96.	3.	„
Talg	1.	12.	1.	24.
Flesk	1.	24.	1.	36.
Oxekjød	„	72.	„	96.
Kalvekjød	„	96.	1.	„
Faarekjød	„	96.	1.	„
Tiur	„	44.	„	48.
Røi	„	36.	„	40.
Aarfugle	„	24.	„	„
Ryper	„	13.	„	14.
Hjerper	„	14.	„	16.
Birkeved pr. Favn	3.	„	3.	24.
Furuved	2.	48.	2.	72.
Granved	2.	„	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Lørdag den 6te Februar (Kl. 6—8) gives som **Børneforestilling: Reisen til China,** Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af C. B. Ramsøe.
NB. **Billetpriserne til denne Forestilling er:** Parquet 48 ß, 2det Parquet 36 ß, 1ste Logerad 48 og 36 ß, Parterre 24 ß, 2den Logerad 24 ß, 3die Logerad 12 ß.
Forestillingen begynder Kl 6.

Tilsalgs.

Næs & Egelands Værks Fabrikat.

File i alle Størrelser og Hugninger for Værksteder, Fabrikker og Haandværkere.
Do. for Sagbrug.
Raspe i alle brugelige Størrelser og Hugninger.
Møllehakker med og uden Øie.
Omhugning af Fabrikkens egne File og Raspe udføres billigt.
Udbrugte File af eget Fabrikat **kjøbes** pr. Kontant.
Oplaget er altid vel forsynet og kan effektuere meget store Ordres **strax.**
I Partier gives Rabat.
Udsalg af enkelte File sker til Fabrikpriser fra Lageret, hvor ogsaa Ordres modtages paa File, bestemte til specielt Behov.

S. H. Lundh,
8. Lille Strandgade 8
Christiania.

Colonialhandel.

Vor velassorterede Handel med finere og simplere Huusholdningsvarer, Vine & Brændevine af alle Sorter, Steentøi, Cigarer, Hvedemeel i alle Finheder, Meel & Gryn i alle Nummer, anbefales til aller laveste Priser. Varerne leveres frit paa Jernbane & Brygge og ombringes til Kunder i Byen & Byens nærmeste Omegn.

Thoresen & Andersgaard,
P. A. J. Bergs forr. Butik.

Fiskemeel.

Undertegnede have modtaget til Forhandling et Prøveparti „Fiskemeel", malet deels af Sei, deels af Torsk. Det udsælges efter 9 Sk. pr. Pd. Seimel og 12 Sk. pr. Pd. Torskemeel. Dette Produkt er anbefalet af Chemikeren Anton Rossing som et ualmindeligt consentreret Næringsmiddel, og har vundet Opmærksomhed paa Udstillingen i Malmø og Bergen. Brugsanviisning findes i Rossings Skrift „Forsøg og Undersøgelser over Fiskemeel" hvoraf Kjøbere kunne paa Forlangende faa et Exemplar.

Thoresen & Andersgaard.

Total Realisation.

Grundet paa Ophør med Forretningen udsælges hele den kurante Beholdning af Manufakturvarer til betydelig nedsatte Priser.

C. L. Ambjørnsen,
Kirkegaden No. 23.

Maler- & Farvervarer

i Partier og mindre Dele til billigste Priser i S. Amundsen & Co.s Farvehandel ved Torvet.

Realisation af Klæde og Herreartikler:

Restbeholdningen af
Vinterfrakketøier — Benklædetøier — færdige Slobrokke — Herrelinned — Undertøi og andre **Equiperingsartikler**
samt
Barber- og **Toiletetuis — Snadder** og **Fyrtøi — Tegnebøger** og **Portemonays — Kontorrequisita — Jagtartikler af alle Slags**
udsælges paa Grund af Forretningens snart forestaaende Ophør
end yderligere nedsatte Priser.
Butikken er lukket fra 2—3. **August Just.**

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinger til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

Linolie, 1ma norsk Vare, raa og kogt, sælges i Partier til Dagens billigste Priser hos **Amundsen & Co.** ved Torvet.

Total Realisation.

Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:
Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Double Shawls fra 2½ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.

Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Til
betydelig nedsatte Priser

udsælges vor Beholdning af Manufacturvarer, da vi snarest muligt agte at ophøre med Forretningen:
Vinterkaaber til 2, 3, 3½, 4, 5 og 6 Spd.
Dobbelte Uldshawl fra 2 til 4 Spd.
Enkelte do. fra 1 til 2 Spd.
Coulørede Kjoletøier til 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20 Sk. Alen.
Sort Paramatta til 14, 16, 18, 20 Sk.
Sort Orleans til 14, 16, 18 og 26 Sk.
Stribede Uldskjortetøier til 24 Sk.
Sort Moreng til 20 og 24 Sk.
Sirts i god Qvalitet til 12 og 13 Sk. Alen.
Düffel, sort Klæde, sort og coul. Carsimir, Hatte, Slips og Uldvanter.

J. A. Hermansen & Co.
Grændsen.

Amerikanske **Gynge-** og **Sengestole** i godt Udvalg til 9 Spd. Stykket. H. Hoaas.

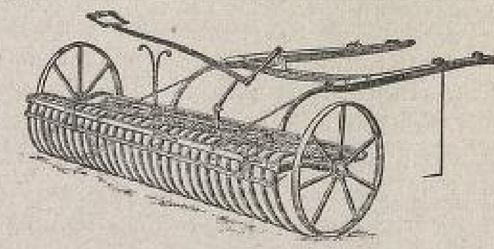

ULRIK ROSING,

Jernbanetorvet No. 5,

anbefaler engelske Landbrugs-Redskaber og Maskiner, hvoraf fremhæves:
Plouge, Harve, Saamaskiner, Hesteriver, Meiemaskiner for Slaat og Skuur, **Damp-Tærskemaskiner,** store og smaa, **transportable Dampmaskiner; Howards Patent Dampkjedler; Wedelins Patent,** transportable **Korntørke** (Tjone); **Köpings Vognaxler; Extincteurer, Brandsprøiter,** samt **Kontrol-Uhre; Vaskemaskiner, Maskinruller** og **Klædesvridere.**
Prisbøger med Tegninger udleveres frit og postbetalt.

L. A. Nicolaysen

(Kongens Gade No. 29)
tillader sig at anbefale et smukt Udvalg i:
ægte franske Shawls og Uldshawls, coulørte og sorte Silketøier, Vinterkaaber fra 3 til 30 Spd., lyse og mørke Uldkjoletøier, Galoger, Silketørklæder m. m.
til billige Priser.
Kjolesøm modtages og udføres hurtigt og smukt.

Fritz S. Frølich's
Frøhandel
(Kirkegaden 21)

anbefales som vel assorteret med udmærket godt Frø af de forskjellige Sorter, Grønsager, Landhuusholdnings- og Blomsterfrø. Priis-Courant er udkommen og faaes franco tilsendt paa Forlangende.

En gros Priis-Couranter staar til Tjeneste for Udsælgere.

Fritz S. Frølich,
Kirkegaden.

Møllebrugs-Rekvisiter.

Mit vel forsynenede Kommissionelager af **Fiinte-Møllestene, Sigtedug, Staaltraad Dug, Maskinremme, Staalhakker** og **Meisler, Skaavler, ny Pariser-Smørrekoppe** med mange andre Gjenstande henhørende til Møllevæsenet, anbefales til særdeles billige Priser.

NB. Jeg paatager mig fremdeles Opførelse af Damp- og Vandmøller, og tillader jeg mig i denne Henseende at referere til Hr. **Johan Peterson,** for hvem jeg hat opført Bergens Dampmølle, samt til **DHrr J. A. Køhler & Ko.** i Stavanger, for hvem jeg i 1868 opførte en Vandmølle; fra disse Herrer har jeg de bedste Anbefalinger.

L. Bertol,
Skippergade No. 40 B.

Garanterede **Multiplikations-Vægter,** Oktomal-, Decimal- og Bolivægter til nedsatte Priser. Hjørnet af Skipper- og Karl Johans Gade.
H. Hoaas,
Fabrikant.

Gravmonumenter

i Marmor, Granit og Sandsteen leveres smukt udførte til billigste Priis af

Carl A. J. Olsen,
Skippergaden No. 27.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 31. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Lørdag den 6te Februar 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Prædikanter paa Fastelavns Søndag:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Landberg; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen; Aftensang: Hr. pers. Kap. Brun;
i Garnisonskirken: Hr. Kand. theol. Normann; Kommunion forekommende Fredag Kl. 10;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Plathe til Dimis; Aftensang: Hr. Pastor Lund;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sogneprest Dop;
i østre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Sommerfeldt;
i vestre Akers Kirke: Hr. Sogneprest Fangen;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5; Torsdag Kl. 7 Bibellæsning;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. D. L. Stub, Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm;
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.
i Enerhougens Samfund holdes Missionsforedrag Kl. 5.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Kanneftad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Vebtlingsnæs, Lereim, Veo, Lonset, Volsø (Eide), Frede, Vestnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Biri, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Heuglund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Walls og Tønsberg med Bjørn Farmand indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetoget til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringsdal og Valders, til Haledal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bestlandet indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal), Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Biri, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetoget til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 4de Februar. Ifølge indløbne Meddelelser fra venskabelige Regjeringer skal Bismarcks Liv være truet. Attentatets Udførelse siges at være betroet en Student fra Hannover.

Athen, 3die Februar. Bulgaris-Kabinettets Tilbagekaldelse er en Kjendsgjerning. Kongen er fast besluttet paa at antage Konferents-Deklarationen. Den ophidsede Befolkning ytrer sig til Gunst for det fratrædende Ministerium.

Athen, 3die Februar. Der tales om, at Ministeriet skal gaa af.

Paris, 4de Februar. Prinsesse Bacciochi er død.

Officielt: De insurgerende Araberstammer ere den 2den Februar totalt slagne og adspredte af Oberst Sonnis.

Paris, 5te Februar. Rygtet om Pavens Sygdom er forbleven uden Indtryk.

Bladene indeholde modsigende Efterretninger fra Grækenland. Constitutionel siger, at de Deputerede, hvem Dannelsen af det nye Kabinet er overdraget, ikke vilde indgaa paa Betingelsen om Konferentsbeslutningens Antagelse. Public beretter, at Stemningen i Athen og Provinserne er meget ophidset. Samtlige Aftenblade melde, at den Græskenland tilstaaede Frist udløber med denne Uge.

Breve fra Vestlandet.

II.

De beder mig i Deres Brev fortælle „hvad der foregaar af Almeninteresse her i denne Del af Landet“. Men dette er i Sandhed ikke saa let at gjøre, fordi om jeg spørger hvilkensomhelst Mand her i Egnen derom, saa vil jeg faa det Svar: „Intet, aldeles Intet; her er Alt ved det Gamle!“ — — Og dog, naar jeg nøiere overveier Tingen, saa er dette Svar paa ingen Maade rigtigt. Tvertom: Her foregaar store Ting, men fordi disse gaa sin rolige Gang, saa mærke vi det ikke.

Har De nogensinde en Sommerdag reist med Dampskibet langs Kysten fra Langesund til Kristiansand? De har da seet for Dem en nøgen, gold, ufrugtbar Klippekyst. Kuns her og der indenfor Skjær og Holmer, inde i et Sund eller i en Bugt, seer man et tyndt Jordlag paa Klipperne, og hvor dette er Tilfældet, kan man ogsaa være sikker paa, at hver Plet er omhyggelig dyrket. Saavel denne omhyggelige Dyrkning som disse smaa Jordbrugeres nette Huse vidne om Flid, Orden og Vindskibelighed.

Men det er ikke blot der, hvor man har lidt Jord at dyrke, at Mennesket her har fæstet Bo. Mangesteds ser man dels enkeltvis, dels i Klynger rød- eller hvidmalede Huse byggede paa den nøgne Klippe ved Stranden, uden mere Jord end maaske en bitte lille Haveplet foran Vinduerne. Men de Mænd, som bo her, pløie heller ikke Jorden, men Havet.

Nogle af disse Huse ere lidt større og have et mere moderne Præg og ofte et næsten elegant Udstyr, de tilhøre da gjerne Skipperne; — men ogsaa Matrosens Hus er net og hyggeligt, rent og pent.

Især, naar man paa de smaa Kystdampbaade reiser den indre Led mellem Lyngør og Grimstad, ser man en Mængde saadanne Kahytter paa Land for vore raske Sømænd. Fra det tidlige Foraar til henimod Jul tumler i Regelen Sømanden om paa Havet, men til Jul søger han gjerne hjem til Redet, forsaavidt han ikke er paa Langreis. Familielivets Hygge, Glæde og trygge Ro paaskjønnes da dobbelt af den, som har overstaaet Høstens Storme, og i den glade Juletid besøges han af Slægt, Venner og Bekjendte; thi den norske Sømand er gjæstfri. Har De nogensinde besøgt den norske Sømand, specielt den norske Skipper i hans Kahyt eller i hans Hus, saa vil Du snart finde, at den saa ofte roste norske Gjæstfrihed netop der er at finde, og da sparer heller ikke Værten paa rare Retter eller god Vin. Men er Møblementet net i Huset og Retterne fine, saa kan Du dog spise trygt; thi det er Dig vel undt, og her er ikke nogen hul Velstand; at leve over sin Evne, det gjør Ingen, thi den Luxus, Du ser, er ikke daglidags. Tvertom: Orden, Forsigtighed og Nøisomhed i det daglige Liv er strengt gjennemført hos den store, hæderlige Flerhed af norske Somandsfamilier i denne Egn. Derfor voxer ogsaa Velstand paa disse nøgne Klipper, og det indtræffer meget hyppig, at den fattige Gut, som er født i Hytten, henlever en hædret og uafhængig Alderdom i Skipperhuset. Dertil kræves af ham selv kuns Orden, Arbeide og Kundskab. Vorherre og hans Storme faar raade for Resten. Strax en brav Gut har faret saavidt tilsjøs, at han kan spare lidt af sin Hyre, saa lægges dette til Side, for at han dermed kan bekoste sin Navigationseksamen. Det er et skjønt Syn i Smaasteæderne langs Kysten at se vore raske Søgutter med Bøger og Søkarter under Armen en Vintermorgen gaa til Navigationsskolen. Det har altid glædet mig at se disse kjernesunde, raske Gutter, rigtig ægte norske Vikinger; dog at her den gamle Raahed og Vildskab er ombyttet med hovisk Færd og Kjærlighed til Kundskab. At Sømanden undertiden iland kan være munter og lystig er en Selvfølge, men Munterheden udarter sjelden, og det tidligere saa ofte brugte Udtryk „raa Matros“ har ikke længer nogen Berettigelse ligeoverfor vore prægtige Søgutter.

Har han efter bestaaet Examen faaet sit Styrmandspatent i Lommen, saa gjælder det dobbelt at vise sig som en ret paalidelig og dygtig praktisk Sømand; thi ellers vil den unge Mand ikke blive betroet Kommando som Styrmand og endmindre som Skipper. Og dette er selvfølgelig Maalet for hver fremadstræbende brav Gut. Men ved Siden deraf, gjælder det ogsaa at lægge sig lidt tilbedste af sin Hyre, for selv at erhverve en Skibspart, eller om Lykken er god, at faa eget Skib at føre. Paa den Maade betrygger Sømanden sin Alderdom, og har han Sønner, saa kan han ogsaa, naar han har Part i Skibe, deshurtigere se dem i god Employ, forsaavidtsom de ere dertil dygtige, ellers hjælper det ikke! — Søen er Demokrat, den spørger ei om Adelsskab, den forlanger Dygtighed og Kraft. Mangen fattig Husmandsgut har paa den Maade vunden en hædret og agtet Stilling. Vi se saaledes hvilken stærk Opfordring det er for Sømanden til Nøisomhed og Sparsommelighed, fordi han har for Øinene Saamange, som har arbeidet sig frem til Lykke og Velstand. Derfor er Vindskibeligheds og Sparsomheds Aand ogsaa bleven almindelig, og heri ligger ogsaa en saa væsentlig Grund til, at Norges Flaade er tredoblet i faa Aar, og at vi nu forholdsvis er Verdens første søfarende Nation. — Dette var jo alt lyse og skjønne Billeder!

Men Landmand, Du som træler tungt paa Ager og Eng! Du maa vide, at Billedet ogsaa har sine Skyggesider. Medens Du kan gaa rolig til din Seng efter Dagens Møie, saa staar maaske den norske Sømand ved Roret eller paa Udkik i den mørke, stormfulde Høstnat, mellem „Brot og Brand“ og ser Død og Undergang rundt om sig, eller klamrer sig fast til det synkende Vrag, medens Hustruen eller Børnene i Hjemmet vandre urolige ud og ind i den stormende Høstnat — i Ven og Ængstelse for de kjære — og lytte med Bæven til Stormens Larm eller Bølgernes Brag mod Stranden!

Men jeg vil ikke male Skyggesiden! — — Jeg vil heller nu se det, som er lyst, rigtig lyst og vakkert! — — Jeg spørger da: Hvorfor bygger den norske Sømand sit Hus paa den øde, kolde, klippefulde Strand her langs Norges veirhaarde Kyster? — Hvorfor lægger han op sine Skibe her i vort ufrugtbare Norden? — Hvoraf kommer den Synderlighed, at saa mange Tusinde Sømænd netop søge Vinterhi paa vore Klipper, da England, Frankrig og Sydens Lande jo i saa mange Henseende maatte yde Fordele og Behageligheder, som Bosteder for Sømanden paa hans Farter til og fra England eller Sortehavet og Vestindien? — — Ja hvorfor? — — — — Jo, fordi „vi elske dette Land,“ vor haarde, kolde Moder, Norge! — Fædrelandskjærligheden er det ædle Baand, som binder den norske Sømand til Norges Land og Norges øde Kyster. Det norske Flag, det elsker han høit, det følger han gjerne, og det peger mod Hjemmet, naar de milde sydlige Vinde lufte. Og til Hjemmet stunder han, til Norges øde Strand bringer han Sydens Skatte. Ja, vi sige saa stort et Ord, at de Fremskridt, Landet har gjort i de seneste Aaringer, det skylde vi for den væsentligste Del den norske Sømand; thi Landets Jordbund er desværre lidet frugtbar og Aarsværten uvis, — og Landets Jordbrugere have kun ringe Bæreevne.

Nu er det vistnok saaledes, at ligesom Aarsverten er uvis paa Ager og Eng, saa kan det ogsaa være Uaar paa Søen; — ikke alene med Modvind, Storm og Skibbrud, men endmere, naar Tiderne ere daarlige og ingen Fragter ere at faa, — da er det haarde Tider baade for Sømand og Rheder; thi da maa ofte Skibene ligge og raadne i Havnen, og Sømanden staar ledig paa det Tørre, men netop i de trange Tider viser den norske Sømands Nøisomhed, Dygtighed og Vindskibelighed sig i det fordelagtigste Lys; thi han holder ud de onde Tiders Konkurrence indtil det yderste, og Ingen kan lade sig nøie med mindre Fragter end vor Nation.

Vi have ovenfor skildret, hvorledes den unge Sømand søger at arbeide sig frem til Styrmand og Skipper, men det er en Selvfølge, at det ikke er Alle, som saaledes kunne naa frem til overordnede Stillinger, skjønt disses Tal er meget stort. Mangen for Resten dygtig Sømand kan være tungnemt, naar det gjælder at beregne Længde og Brede paa Havet, og mangen flink og sparsom Gut forhindres fra at bekoste sig denne Kundskab, fordi han gjør en endnu ædlere Anvendelse af sine Sparestillinger, ved at hjælpe trængende Forældre eller Sødskende. Denne Sømandens Ædelmodighed og Selvopofrelse er et høist mærkeligt og elskeligt Karaktertræk, som i tusinde rørende Exempler viser sig at være fælles for næsten den ganske Stand. — — —

— — Og nu har jeg besvaret, saa godt jeg kan, Deres Spørgsmaal om, hvad der foregaar af almeen Interesse her paa Vestlandet; jeg har besvaret det udførligt, fordi jeg veed, at man paa Østlandet har saare lidet Kjendskab til Forholdene her. Der foregaar nemlig den store Ting, at den norske Sømand ved sin Dygtighed, Kundskab, Vindskibelighed og Fædrelandskjærlighed bygger troligt paa Norges Klipper sit Fædrelands Lykke og Velferd.

Lad os derfor Alle agte og hædre den norske Sømand.

Vestlandet den 28de Januar 1869.

F—g.

Det lærde Skolevæsen.

(Af Kirkesanger J. Olassen.)

En æret Indsender har i en Artikel i No. 312 af „Morgenbladet“ for f. A. med megen Styrke og i næsten rørende Udtryk søgte at paavise, hvor høist magtpaaliggende der er for vort Land, at den høiere „Almendannelse,“ som han kalder det, hos os bringes paa en mere tidsmæssig Fod, og at det er paa en gjennemgribende Reform i det høiere Skolevæsen, at ei alene vort Samfunds Frihed og Selvstændighed, men endog dets økonomiske Velvære beror. Og — om jeg ikke misforstaar ham — ytrer han ogsaa Frygt for, at Bondestanden i vort Storthing, af Mangel paa Syn og Sands for den lærde Dannelses Betydning, ikke skulde ville tage sin Bondeforstand fangen under Autoritetstroens Lydighed, saa at vi kom til at gaa glip af et Gode, som det nu i en betænkelig Grad savner. Der foreligger nu et kgl. Forslag til en Reform i vort høiere Skolevæsen, væsentlig bygget paa det voluminøse Arbeide, som den nedsatte Skolekommission har leveret. Dersom nu Storthinget, mener den ærede Indsender, vilde ophøie dette til Lov, saa vilde Lyset skinne straalende og varmende nedover hele Samfundet, og vi Nordmænd vilde da, i Lighed med vore svenske Brødre, ei alene, „som Nation stilles høit i Kulturens forskjellige Retninger,“ men ogsaa i „industrielle Gjøremaal konkurrere med kapitalrigere Lande,“ ja vort magre Land vilde aldeles flyde over baade af Melk og Honning, dersom vi ikke nu lader „Fordomsfuldheden og Egenkjærligheden“ — som den ærede Indsender siger — løbe af med os.

Den ærede Indsender er saa meget mere bange for denne Raabarkethed i Tankegangen, som „Anvendelsen af de offentlige Midler“ — siger han — „er lagt“ ikke blot og bart i Professorers, Rektorers, Studenters og Embedsmænds Hænder, men i „Hænderne paa en Folkeklasses Styrelse, der, hvad man end vil sige om vore Valgprinciper, lader Almuens Tankesæt i overveiende Grad komme tilorde ogsaa ved et sligt nationalt Livsspørgsmaal, om der i videst mulige Udstrækning sørges for den høiere Aandsdannelse og for dens størst mulige Udbredelse blandt Folket.“

Ja, disse ere Ordene, men de indeholde allesammen Paastande, som, efter min Mening, ere aldeles uefterrettelige, og som det er saare beklageligt for den lærde Dannelses Talsmænd selv at nære og søge at gjøre gjældende inden Nationen.

Hvad angaar det Misbrug af sin Magt, som Bondestanden skal have lagt for Dagen ved Bevilgninger til den høiere Aandsdannelse i vort Land, er det ei alene den første Gang en saadan Beskyldning gjøres vore Storthingsbønder, men det er desuden vitterligt for Alle og Enhver, at i de 54 Aar, som ere gaaede hen, siden vi fik en egen Statshusholdning, har ikke Bondestanden i saa stor Udstrækning været repræsenteret i den bevilgende Myndighed, at den har havt Magten, følgelig kan den vel heller ikke have misbrugt den. Paa Storthinget i 1815 sad, saavidt jeg ved, kun 27 Gaardbrugere og Mænd, som ifølge Opdragelse og Livsstilling nærmest maatte dele Meninger med Gaardbrugerstanden, i 1824 — 22 Gaardbrugere, i 1830 — 20 Gaardbrugere, i 1845 — 37 Gaardbrugere, i 1854 — 40 Gaardbrugere, i 1860 — 48 Gaardbrugere og i 1865 — 47 Gaardbrugere. Dersom den lærde Dannelse i vort Land er bleven vanskjøttet i Forhold til Landets økonomiske Evne og de mange andre store Gjøremaal, som Samfundet stadigen har havt at varetage, saa kan det i allefald ikke være Bønderne, som kan bære Skylden herfor; thi hjemme fra sin Gaarde de han vel ikke indvirke paa slige Sagers Afgjørelse.

Sandheden er dog den, at i vort Samfund har Forholdene været saa trange og forkrøblede, at det har været Embedsstanden, og den alene, som har raadet i Thingsalen, i Skolen, i Kirken, for Skranken og i Pressen. Er den lærde Dannelse i vort Land ikke bleven pleiet, som det sig hør og bør, saa maa det være den høiere Samfundsklasse selv, altsaa den lærde Dannelses og den høiere Kulturs egne Mænd, som maa have forsyndet sig. Men dette synes da ikke rimeligt; thi Ingen pleier at hade sit eget Kjød. Foruden de høiere Kulturhensyn, som denne Samfundsklasse har maattet tage, og det visselig med Grund, saa var det igjennem og ved et godt udviklet høiere Undervisningsvæsen, at Landets Embedsstand skulde faa sin Uddannelse ved dettes bedst mulige Udstyr, at de skulde bevare sin egen Magt og Anseelse og sikre denne at kunne gaa i Arv til Efterkommere. (Forts.)

Kristiania, den 6te Februar 1869.

Ved det Møde af Skoveiere, der afholdtes paa Kristiania Børs den 4de ds., besluttedes enstemmig, at en gjensidig Skovassurance-Forening under Navn af „Den norske Skovassurance-Forening“ konstitueres, saasnart Skov til et Beløb af 2 Millioner Spd. er indmeldt til Forsikring. Foreløbig, indtil en i førstkommende St. Hans afholdendes Generalforsamling, vedtoges de Forsamlingen forelagte Statuter med et Par Forandringer, ligesom en midlertidig Bestyrelse valgtes.

Stemmeretssagen skal førstkommende Thorsdag anden Gang behandles i Odelsthinget.

Aarlige Storthing. Aftenbladets Beretning om, at Sagen om aarlige Storthing skal være under Forberedelse i Konstitutionskomiteen, forholder sig nok, efter hvad vi have hørt, ikke rigtig.

Udlandet. Om Mordet paa Gouverneuren i Burgos indeholder L'Ind. belge følgende Beretning fra den nævnte By: „Den 26de Januar Kl. 4 om Eftermiddagen begav Gouverneuren sig til Domkirken, ledsaget af en Notar, en Guldsmed og en Politiagent. Han fik en meget daarlig Modtagelse af Erkebiskoppen og andre Geistlige, som befandt sig i Kirken. Efter en kort Ordstrid gav Gouverneuren sig ifærd med at optage en Liste over Inventariet; men den rasende Prælat raabte, at man bestjal Kirken, og hans Ord gjentoges af alle de Præster, som omgav ham. Det varede ikke længe, forend endel Almuesfolk ilede til, anførte af Præster og Seminarister. En af Urostifterne gav Gouverneuren et voldsomt Slag i Hovedet med en Øxe. Gouverneuren faldt om, og alle disse Fanatikere kastede sig nu over ham som rivende Ulve; man tog fat i hans Fødder, slæbte ham saaledes ned ad Trappen foran Hovedindgangen til Kirken og derpaa gjennem Gaderne, hvor man gjorde Holdt for at skjære Ørene af ham og lemlæste ham paa en skammelig Maade. Den Ulykkelige levede endnu, og man skar da Hovedet af ham med en Kniv. Jeg var ikke selv tilstede ved dette gyselige Optrin, men Øienvidner have forsikret mig om, at der var Gendarmer tilstede paa Skuepladsen for denne kannibalske Forbrydelse, men uden at de gjorde Noget for at forhindre den. Jeg kan dog ikke tro det, endskjønt jeg ved, at Civilgarden staar i Opposition til den nu bestaaende Tilstand. En Kavalleriofficer, der var kommen til i det Øieblik, da man var ifærd med at trække Liget igjennem Byen, trak blank og huggede løs med sin Sabel paa Uslingerne. Banditerne viste ved denne Leilighed som altid, at de ere feige, og tog Flugten for en eneste Mand. Endel Tropper ankom snart og huggede Mange ned af Hoben, der tog Flugten. Mange Præster forlod samme Aften og den næste Dag Burgos, men flere af dem ere blevne arresterede paa Jernbanestationerne. Man vil gaa skaanselløst tilværks i denne Sag; Erkebiskoppen har sluttet sig inde i sit Pallads; man ser ham ikke, og han tager ikke imod Nogens Besøg. Burgos er en væsentlig katholsk By, og det vrimler her af Kirker og Klostre; Resten af Staden bestaar kun af usle Hytter, hvori der lever en doven og fattig Befolkning.

Den provisoriske Regjering i Madrid træder energisk op i Anledning af Mordet paa Guvernøren i Burgos; der er foretaget en Mængde Arrestationer, mest af Geistlige og Studenter. I Thronkandidat-Spørgsmaalet indtager Pressen en høist besynderlig Holdning; istedetfor at diskutere de forskjellige Kandidaters gode eller slette Egenskaber gaar den ud paa at rive dem Allesammen ned. Republikanerne levne ingen af Thronkandidaterne Ære for fire Skilling, og Monarkisterne tie om deres specielle Kandidat og nøies med hidsig at angribe de Kandidater, der ikke behage dem. Thronkandidat-Anarkiet er saaledes paa det Høieste, og det er ikke muligt at opdage, hvem der har de bedste Udsigter til Thronen. Et Madrid-Blad bekjendtgjør i en sort Ramme og med Kors over Hertugen af Montpensiers Kandidaturs dødelige Afgang. Den Afdødes Slægt, Venner og Bekjendte anmode deri enhver Spanier om at ledsage Liget til Kortes-Paladset, hvor det, under Raabet: „Spanien leve!“ skal stedes til Jorden. Tillige udtales det Haab, at Dødsanmeldelsen maa blive tilstillet Bismarck, idet denne beromte Minister har en særlig Ret til ikke at blive glemt, da, som man forsikrer, den afdøde Kandidatur har staaet i et fortroligt Forhold til ham, et Forhold, der endog skal have bidraget til dens Død.

Fra Paris skrives under 29de Januar til „Köln. Zeit.“: En Depeche fra den franske Afsending i Athen, Hr. Baude, melder, at Grev Valevski om Onsdagen ankom til Hovedstaden. Baude udtaler i sin Depeche den Mening, at Grækenland ikke vil give efter. At den franske Regjering ikke heller har stor Tro dertil, sees af, at der stadig transporteres Krigsmateriel paa Lyon- samt Øst- og Nordbanen til Grænsen.

Paa Kuba fortsættes Urolighederne. Oprørerne har proklameret Slaveriets Ophør for at svare paa den spanske Regjerings Dekret om, at man skulde bevæbne Slaverne mod Opstanden. Tilstanden er foruroligende og de fleste Udlændinger udvandre til Jamaika.

Storthing 5te Februar, Præsident Aall. Valg paa Embedsmænd og paa 12 Medlemmer af Valgkomiteen i de Udtrædendes Sted. Aall og Sørenssen frabade sig Gjenvalg. Til Præsident valgtes Harbitz med 76 Stemmer, til Sekretær Enge med 88 Stemmer. Til Vicepræsident Aall med 88 Stemmer, Vicesekretær Sørenssen med 87 Stemmer. De udtrædende Medlemmer af Valgkomiteen gjenvalgtes. Derpaa Referat, hvoriblandt Indstilling fra Toldkomiteen angaaende Toldtarifferne og Do. fra Do. ang. Hammerstads m. Fl.s Forslag om Indtrædelse af Brændevinstoldens Forhøielse fra den 1ste Marts.

Derpaa holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup. Sekretær Bentsen. Først foretoges Valg paa Embedsmænd. Sverdrup og Bentsen frabad sig Gjenvalg. Til Præsident valgtes D. Kildal med 57 Stemmer, Sekretær Kjerschow med 51 Stemmer, til Vicepræsident J. Sverdrup med 57 Stemmer, Vicesekretær Bentsen med 57 Stemmer.

I Lagthinget bleve, efterat Vogt og Hesselberg havde frabedt sig Gjenvalg, valgte: til Præsident Christensen med 23 St., til Sekretær P. A. Sæther med 25 St. Til Vicepræsident Vogt med 24 St., Vicesekretær Hesselberg med 24 St.

Biskop Monrad. Der er ifølge „Fædrl.“ indløbet Brede fra Biskop Monrad og hans Familie, dateret Varenga den 2den December. Han og hans Familie ere i god Behold; men efterat have modtaget flere Advarsler dels fra Koloniens Regjering, dels fra en venligsindet indfødt Høvding, ere de den 26de Novbr. flyttede bort fra sin Eiendom, fordi man befrygtede, at Krigen med Maorierne kunde drage sig hen i den Egn. — Sandsynligvis vil Monrads Hjemreise fremskyndes ved de indtrufne Begivenheder. Begge hans Sønner gjøre Tjeneste i Krigen, den ældste som Inspektionsofficer, den yngste som Rytterofficer.

Theaterlov. Der har i lang Tid i den danske Presse været ført heftig Strid angaaende Statens Bidrag til det kgl. Theater. Flere Indskrænkninger var gjorte, og man holdt paa at vedtage en Lov, men da Sagens Overgang til 3die Behandling kom under Afstemning, afgaves der kun 41 St. for, men 48 St. imod. Hertil føier „Folkets Avis“ følgende Bemærkning: „Nu da Theaterloven er falden, bliver Theatrets Stilling foreløbig som hidtil, men Forhandlingerne om Theatret ville formodentlig allerede i denne Rigsdagssamling komme igjen under Finanslovens Behandling, da Kirkeministeren har erklæret, at han i det nu indtrædende Tilfælde vil gjøre alt muligt for at faa de 15,000 Rd. til Sædtillæg for Theatrets Personale, som Folkethinget strøg ved Finanslovens 3die Behandling.“

Stemmerettens Udvidelse. „Thr. Adr.“ har en velskreven ledende Artikel, som giver en Oversigt over denne Sags Histstorie og Stilling. Der paavises, hvorledes Udviklingen selv hidfører Nødvendigheden af en Lov overensstemmende med Odelsthingsbeslutningen. „De Ytringer,“ heder det, „der i Storthinget og Pressen ere faldne om, at der ikke har været fornummet nogen Trang til Udvidelse af den kommunale Stemmeret, ere derfor neppe langt fra at være et mindre værdigt Ordkløveri. At de, som nu have opstillet Kravet paa en almindelig Udvidelse af Stemmeretten, kunne akceptere Fyldestgjørelsen af Fordringens ene Del, fordi denne strax kan tilveiebringes gjennem den private Lovgivning, forandrer ikke Sagens Stilling i nogensomhelst væsentlige Henseende.“

„Bergens Adr.“ beretter om Skipperenkekassen i Bergen, at Indtægterne for Aaret 1868 have tilsammen andraget 1,928 Sp. 118 ß, at der i Aarets Løb var betalt til 86 Enker og Efterladte i Pensioner 1,539 Sp., og at den beholdne Formue udviser ved Udgangen af 1868 23,531 Sp. 100 ß.

Tyveri. Nytaarsaften var, ifølge Thr. Stiftstd., en Person inde paa en Ølbod paa Baklandet sammen med endel andre Folk, hvoriblandt en svensk Kobberslager Jonas Jonson. — Denne lagde sin Skræppe fra sig i Boden, men blev ganske snart skilt af med den, idet nemlig Førstnævnte benyttede Leiligheden til at stjæle den. Skræppen indeholdt foruden endel Redskaber ogsaa 1 Flaske Saltsyre. Med Skræppen begav Førstnævnte sig nu hen til sit Logis i Gaarden „Maur“ paa Hlademoen, hvor han ved sin Hjemkomst optog af Skræppen den førnævnte Flaske og i Haab om, at den indeholdt en „Styrkedrik“, satte han den paa Munden og tog sig en Slurk. Men dette fik han svie for; thi Saltsyren foranledigede naturligvis, at han blev syg strax efter Nydelsen; han kom sig dog omsider, efter at han havde faaet i sig noget Melk. Men hermed slap han imidlertid ikke; Retfærdigheden vilde ogsaa snakke et Par Ord med ham ianledning det begaaede Tyveri. Han blev nemlig anmeldt, arresteret og stillet for Retten, hvor han tilstod sin Brøde, for hvilken han blev idømt Fængsel paa Vand og Brød i 25 Dage samt paalagt Udredelsen af Sagens Omkostninger.

Udvidelse af Stemmeretten. Ved Gjennemgaaelse af Ligningsprotokollen viser det sig, skriver „Indherredsp.“, at den Tilvæxt, som efter Odelsthingets Beslutning om udvidet kommunal Stemmeret her paa Stedet kommer at tilflyde de allerede før Stemmeberettigede, vil beløbe sig til hele 16 Personer, nemlig 1 Læge, 1 Sagfører, 1 Kand. jur., 1 Toldbetjent, 1 Kontorist, 5 Handelsmænd, 3 Haandværkere, 2 Søfarende og 1, der ikke kan regnes til nogen af disse Klasser. Et moderatere Skridt fremad kan man vel neppe tænke sig; rigtignok ere Forholdene her hos os i det Hele saa bitte smaa, men om end Lovens Virkning mangfoldige andre Steder i Landet rimeligvis vil blive af noget større Betydning, synes det dog klart af flere lignende offentliggjorte Meddelelser, at de hidtil privilegerede Klasser ikke behøver at frygte for at blive overmandede.

„Tunsbergeren“ skriver at Jarlsbergs Fællesforening for Mission 2den Febr. holdt sit Vintermøde i Tønsberg, hvorved en Mængde Mennesker var samlede saavel ved Formiddagens Gudstjeneste som under Forhandlingerne i Eftermiddagsmødet. Jarlsbergs Fællesforenings Forhandlingsmøder har Aar for Aar vundet i Interesse, alteftersom Bestyrelsen mer og mere har begyndt at opstille Forhandlingsgjenstande af almenkirkelig Betydning. Selve Missionssagen er jo en forholdsvis enkelt Sag, som i Regelen ikke giver synderlig Anledning til Meningsudvexlinger mellem dem, som har sluttet sig til den. Man var saaledes ogsaa denne Gang snart færdig med Misionsforhandlingerne. Men derefter gik man lige løs paa Dagens brændende Kirkespørgsmaal, idet Sognepræst Bugge i et interessant Foredrag søgte at fremstille „de væsentligste Brøst ved vor Kirkeforfatning“, som han sammenfattede i den Paastand, at „vor Kirke ingen Forfatning havde“. Dette Foredrag fremkaldte derpaa en hel Del Debatter som imidlertid skulde fortsættes paa et til 3die Pintsedag berammet Møde paa Horten.

Rollebesætningen i „Onde Tunger“, Skuespil i 5 Akter af H. Laube, som for første Gang opføres paa Christiania Theater — til Benefice for Skuespiller- og Orkesterpersonalet, — Mandag den 8de Februar, er:

Grev Julius v. Zeck, Præsident, Hr. Wolf; Grev August v. Zeck, General, Hr. Nielsen; Charlotte, hans Datter, Frk. Solberg; Christoffer v. Mack, Fabrikant, Hr. Brun; Christiane, hans Hustru, Fru Wolf; Ferdinand, Statssekretær; Gotfred, deres Sønner, DHrr. Gundersen og Reimers; Fru Caroline v. Straz, Fru Gundersen; Minona, Hertha, hendes Døtre, Fru Juell og Frk. Moe; Lehman, Kabinetssekretær, Hr. H. Brun; Baron Meno, Hr. Selmer; Fischer, Polittraad, Hr. Isachsen; Soda, Kapitalist, Hr. Abelsted; Pranger, Bladudgiver, Hr. Bucher; Leopold, Tjener hos Fru

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Vi kommer til at sætte Hesterne paa Prøve, Eagleton,“ sagde Forester, idet han sagtnede sin Hests Løb, for at give den unge Engelskmand Lejlighed til at komme op til ham, „ellers vil det Pak afskjære os fra det eneste Vadested, hvor vi kan komme over. Havde vi bare et godt aabent Land for os, skulde vi prøve dem i et lystigt Kapløb, saa vel beredne som vi er, for den sorte Skjønhed kjendes ligesom Viskelæder under mig.“

„Der er de, ødende sit Krut,“ sagde Forester, idet et halvt Snes Skud blev affyret i en halv Mils Afstand; „men i denne lange Afstand er deres Skud farligere end nærved, fordi de altid holder for høit, akkurat som om de vilde kaste et Spyd, saa at naar De er nær dem, skyder de over Deres Hoved, men i Afstand falder Kuglerne igjen. Jeg erindrer for to Aar siden, da jeg var oppe i Landet ved Matabili og nogle af dem havde Geværer. Endel gik ud paa Jagt og omringede en Flok Raadyr. De begyndte at fyre paa Vildtet fra hver sin Side af Sirkelen og holdt ved til al deres Ammunisjon var opbrugt. Det blev da befundet, at bare seks til syv Dyr var dræbt, men derimod et Dusin af Folkene. Sagen var, at de holdt saa høit, at Kuglerne gik over Dyrene, men rammede Folkene paa den anden Side. Hold jeres Hester vel sammen,“ vedblev Forester, „vi kommer til at trænge al deres Vind, hvis vi bliver nød til at lade dem svømme over, hvilket ikke er usandsynligt. Se paa disse Tottie; er de ikke nogle underlige Skruer? og dog prægtige Karle for et saadant Stykke Arbejd. Regulære engelske Soldater vilde ikke kunnet gjort den Nytte, som de har gjort inat og heller ikke ride.“

„Ja, de sidder fast og det barbaget,“ svarte Eagleton; „for jeg ved, at den Kastaniebrune Hist er ikke let at ride; den prøver sommetider allehaande Streger.“

„To Nætter og to Dage i Kaffernes Hænder kan nok tage Modet af selv en, som den, jeg rider; alligevel synes de ikke at have taget nogen Skade. Lad os stanse Farten, saa de kan faa trække Pusten lidt, for det er enten for tidligt eller for sent at passere Vadestedet i Sikkerhed.“

Da Signalet var blevet givet Hottentotterne ved at holde Haanden over Hovedet, sagtnedes Farten til Gang, medens Forester og Eagleton holdt stille og lod Hottentotterne ride forbi, i den Hensigt at undersøge hver Hests og Rytters Tilstand.

„Ryk den ikke saa i Munden, Piet,“ sagde Eagleton; „brug en let Haand, og den vil gaa roligt; den blir bare gjenstridig ved at rykkes.“

„Den vil løbe af med mig da,“ svarte Hottentotten, som syntes at have stor Møje med atholde sin kastaniebrune Hest.

„Ikke, hvis Du behandler den lempeligt,“ sagde Eagleton.

„Jeg tror aldrig, De kan give en Hottentot en Haand for en Hest,“ bemærkede Forester; „der er Ting, som i en vis Maade er en medfød, og en let Haand er ikke en af Tottis Buggegaver. Han kan hænge paa Hesten i det længste. Jeg har set somme af dem paa en regelmæssig Udløber, naar det stivkjæftede Dyr havde faat Hovedet mellem Benene og bøjet Ryggen i en Halvsirkel; alligevel kunde det snarere sprænge Sadelgjordeene og skille sig ved Sadelen end kaste Totti af. Men hvad Haanden angaar, da vil jeg bede mig fri for et stivkjæftet Dyr, som en Hottentot har redet meget. Men i saa Henseende er en hollandsk Boer ikke meget bedre; mangen Hestemund er spoleret af dem ved deres svære Stang.“

Forester og Eagleton vedblev at ride efter Hottentotterne og fortsatte Samtalen i en lav Tone. Landet var her aabent og fladt, saa de ikke behøvede at frygte for noget Baghold; Maanens Lys var tilstrækkeligt til at skjelne de omgivende Gjenstande temmelig tydeligt.

„De maa fortælle mig, hvad der forefaldt mellem Dem og den Kaffer, som havde Hesterne under Bevogtning,“ sagde Eagleton til Forester.

„Det var et Slumpetref,“ svarte hans Ledsager. „Da jeg forlød Dem, krøb jeg indtil tyve Skridts Afstand fra Hesterne uden at opdage noget Tegn til en Kaffer, men saa tæt ved mig et Teppe paa Jorden. Da jeg nærmede mig, tiltrak jeg mig Hesternes Opmærksomhed, men Kafferen, som havde dem under Bevogtning, saa jeg da for første Gang og jeg ventede mig en Kamp paa Liv og Død, for jeg vidste ikke, hvormange flere, der kunde være med ham, men til min Forundring sagde Kafferen: „Hvorfor er Du der? Hvorfor gaar du ikke med Kora?“ Jeg skjønte straks, at han tog mig for en Kaffer, og saa svarte jeg med lav Stemme: „Jeg gaar straks,“ og idet jeg kastede Teppet over mig, saa det skjulte Klæderne og endel af mit Ansigt, vedblev jeg at gaa som om jeg vilde gaa forbi ham. Da jeg var nogle Skridt fra ham, rejste han sig, mere formoder jeg, af instinktmæssig Forsigtighed end fordi han mistænkte mig, og da jeg saa, at han havde ladet sit Spyd ligge paa Jorden, lod jeg pludselig Teppet falde og sprang henimod ham. Han traadde et Skridt tilbage, da jeg nærmede mig, og syntes ganske forskjamset, ved hvad han saa. Jeg tænkte at give ham et Slag med Kolben af mit Gevær, men da jeg heldigvis erindrede mig, for en haard Pandebrask Kafferen har, forandrede jeg min Plan, og gav ham med Mundingen et Stød for Brystet.

(Forts.)

Hindring vilde kunne overvindes. Jeg mener nemlig Eiendommen Klingenberg skulde være særdeles hensigtsmæssig til en Kirketomt. Kirken kom da til at staa ligeoverfor Universitetet. Det smukke Parti med Storthingsbygningen paa den ene Side, Slottet paa den anden og Universitetet og Kirken paa den tredie og fjerde vilde da repræsentere Konge og Folk forenet ved Kirke og Oplysning. Jeg tror ogsaa Kirken her vilde faa en særdeles heldig Beliggenhed for Menigheden og i høi Grad vilde tjene til at forskjønne Byen. Man vilde faa en aaben Plads omkring Kirken, hvortil mange af Pipervigens Gader løbe sammen og danne en aaben og fri Forbindelse mellem Hovedbyen og Pipervigen, som i den senere Tid har udviklet sig stærkt og formodentlig vil faa en end fyldigere Fremtid. Man har jo i Tanken Jernbanestation og et udvidet Bryggeanlæg m. m. i Pipervigen. a.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt, mest i Skudesnæs, laveste Lufttryk fremdeles nordenfor Stat. Uroligt Veir, overskyet Himmel, Regn i Aalesund, meget høi Temperatur efter Aarstiden. Storm af Vest i Bodø. Frisk til stærk sydlig til sydvestlig Vind i det sydlige Norge. Udsigterne ere til uroligt Veir maaske stormende paa Kysterne, mild og overskyet Luft og tildels Regn.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 7de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Et Vintereventyr**, romantisk Skuespil i 5 Akter af W. Shakespeare, bearbeidet efter Shakespeares „Winters Tale" og Dingelsteds „Ein Wintermärchen" af H. P. Holst, med Musik af Friedrich v. Flotow.
NB. **Ved Sceneforandringen i 2den Akt gaar Tæppet ned.**

Mandag den 8de Februar (Kl. 7—10) gives til **Benefice for Skuespiller- og Orchesterpersonalet** (for første Gang): **Onde Tunger**, Skuespil i 5 Akter af H. Laube.
NB. **Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.**

C. E. Smith

anbefaler sin Commissions-Forretning i Raajern, Stangjern, Jernplader, Baandjern, Garkobber, Kobberplader, Tin, Bly, Blikplader, Yellow-Metal o. s. v.

Tilsalgs.

Gravmonumenter

i Marmor, Granit og Sandsteen leveres smukt udførte til billigste Priis af

Carl A. J. Olsen,
Skippergaden No. 27.

Uldtæpper,
Vattæpper,
Bomuldstæpper,
Duuntæpper,
Overdyner,
Underdyner,
Springfjedremadratser,
Krølhaarsmadratser,
Alphamadratser,
Uldmadratser,
Nøtehaarsmadratser,
Korkmadratser,
Tangmadratser,
Halmmadratser,
Skraapuder,
Hovedpuder,
Fodpuder,
Lagen og
Pudevaar, samt

Materialier til ovennævnte Sager, saasom:
Fjær og **Duun,**
Krølhaar,
Bolstre,
Lagenlærreder etc. etc.
Børnesenge, Vugger,
Senge i Mahogny, Nøddetræ, Birk, Or, Furu og Jern,
anbefales til billige Priser.

A. H. Siewers.
Torvet No. 7, 2den Etage.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Total Realisation.

Grundet paa Ophør med Forretningen udsælges hele den kurante Beholdning af Manufakturvarer til betydelig nedsatte Priser.

C. L. Ambjørnsen,
Kirkegaden No. 23.

Maler- & Farvevarer

i Partier og mindre Dele til billigste Priser i S. Amundsen & Co.s Farvehandel ved Torvet.

Fra Chr. Nerstads Skjortefabrik

(Hjørnet af Carljohansgade og Nedre Slotsgade)
anbefales:

Mansjetskjorter.
Natskjorter.
Reiseskjorter i Uld og Bomuld.
Mansjetter i Liin og Bomuld.
Snipper.
Kraver i Liin og Bomuld.
Indfældinger i Liin og Bomuld.
Flanelstrøier.
Do. Underbeenklæder etc. i godt Udvalg til billigste Priser. Bestillinger modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

For Landhandlere

anbefales til billige Priser mit godt assorterede Lager af færdige **Herre- og Gutteklæder, Vinterkaaber**, endvidere sort Klæde og Satin, coulert Buckskin i mange smukke Mønstre, 8 a 9 Kvarter brede, fra 84 ß og opover i alle Priser indtil 3 Spd. 72 ß pr. Alen, saavel i Stykkevis som mindre Dele.

Pyntesager

i stort Udvalg, saasom: bøhmiske Glasknapper, Stenkulsknapper, Staalknapper, Stennødsknapper, Brodeerperler, sorte og hvide, Haarnet, Kantebaand, Snorer, Brodeerlister, sorte og coulorte elastiske Snorer, Floielsbaand i alle Bredder, sorte og coul., Fløielsspidser, Skjørte-Baarder samt mange andre Artikler anbefales til billigste Priser af

J. M. Pedersen,
Worens Gaard, Hjørnet af Kirke- og Carljohansgaden.

Realisation af Klæde og Herreartikler:

Restbeholdningen af
Vinterfrakketøier — Benklædetøier — færdige Slobrokke — Herrelinned — Undertøi og andre **Equiperingsartikler**
samt
Barber- og Toiletetuis — Snadder og Fyrtøi — Tegnebøger og Portemonays — Kontorrequisita — Jagtartikler af alle Slags
udsælges paa Grund af Forretningens snart forestaaende Ophør
end yderligere nedsatte Priser.
Butikken er lukket fra 2—3. **August Just.**

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

Linolie, 1ma norsk Vare, raa og kogt, sælges i Partier til Dagens billigste Priser hos **Amundsen & Co.** ved Torvet.

Malersager.

Malerlærred, Malerpapir, Aquarelpapir, Oliefarver i Tuber, Vandfarver i Do., Pensler, Fernisser, Tørreolier, Paletter, Paletknive samt øvrige Malerrequisita anbefales i godt Assortement fra

C. C. Knudsens Papirhandel.

Tegnesager.

Whatman's Tegnepapir, Skizzebøger, Calqeerlærred, Calqeerpapir, engelske Tegneblyanter, Fabers Do., Tegnebestik, Fortegninger, Vinkelhager, Vinkellinialer, sort og hvidt Tegnekridt, Tegnepenne og Pensler anbefales fra

C. C. Knudsens Papirhandel.

L. A. Nicolaysen

(Kongens Gade No. 29)
tillader sig at anbefale et smukt Udvalg i:
ægte franske Shawls og Uldshawls, coulørte og sorte Silketøier, Vinterkaaber fra 3 til 30 Spd., lyse og mørke Uldkjoletøier, Galoger, Silketørklæder m. m.
til billige Priser.
Kjolesøm modtages og udføres hurtigt og smukt.

Fritz S. Frølich's Frøhandel

(Kirkegaden 21)
anbefales som vel assorteret med udmærket godt Frø af de forskjellige Sorter, Grønsager, Landhuusholdnings- og Blomsterfrø. Priis-Courant er udkommen og faaes franco tilsendt paa Forlangende.

En gros Priis-Couranter staar til Tjeneste for Udsælgere.

Fritz S. Frølich,
Kirkegaden.

P. A. Larsen

(Raadhuusgaden No. 4)
anbefaler paa det Bedste sin Handel med:
Vine og Brændevine, Alle Sorter Huusholdningsvarer, Cigarer og Røgtobakker m. m. m.
Priscouranter udleveres fra min Butik og tilstilles Udenbyesboende paa Forlangende.

For Mølleeiere

anbefales til **billige Priser:**
1ma **Silke-Sigtedug** fra No. 4—14,
„ **Uld-Sigtedug** fra No. 14—22.
Lorentz Segelcke,
Hjørnet af Torvet og Kongensgade.

Fjær, Duun, Krølhaar

i mange forskjellige Qvaliteter sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Lagenlærreder & Bolster

sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

v. Straz, Hr. Juell; Anton, Tjener hos Præsidenten, Hr. Kavlie.

I „Bergensposten" for 31te Januar læses følgende om Stormvarsler til Fiskeridistrikterne. Enkelte af forrige Vinters Storme var, som man vil erindre, meget ødelæggende for Fiskeralmuen og især har „13,000 Garns-Stormen" i nordre Vaarsildedistrikt senere været meget omtalt baade som et Exempel paa Ødelæggelsens Storhed og paa det Hensigtsmæssige i at faa Stormvarsler, thi denne Storm kunde være varslet til Almuen. Professor Mohn har ved flere Anledninger beskrevet og forklaret hin mærkelige Storm, og Almenheden har derefter faaet den bestemte Formening, at Foranstaltninger til Stormvarsler for Fiskeridistrikter maatte være af stor Nytte. Professoren har derfor stadig arbeidet til dette Maal, og synes nu, efterat have erholdt Indredepartementets Bemyndigelse, at have truffet en foreløbig Ordning, der visselig vil blive af stor Nytte og derfor modtages med Taknemmelighed af Almuen og alle i Fiskerierne Interesserede.

Et lidet Bidrag til Belysningen af vore Presse- og Partiforhold. Under denne karakteristiske Overskrift har Rigsarkivar Birkeland i Aftenbladet ladet offentliggjøre 4 af de 5 — fem — Skrivelser*), han har tilstillet os i Anledning af Indsenderen L.'s Artikler, og hvoraf vi have optaget de 2 — to (skjønt Overskriften til Hr. B.'s Skrivelser i Aftenbladet har faaet en Form, hvorved det let bliver skjult, at vi have imødekommet hans Anmodning med Hensyn til flere end den første). Uagtet de birkelandske Aktstykker optager næsten 5 Spalter i Aftenbladet, er det dog ikke alene Hensynet til vort Blads knappe Plads, der har afholdt os fra i videre Udstrækning at gjøre Brug af Hr. B.'s Medarbeidervirksomhed. Men den væsentlige Grund for os til ikke at optage mere end de to Skrivelser var simpelthen den, at de følgende intet Nyt indeholde. Vi have ladet Hr. B. som Hr. L. tale hver sine to Gange. Det eneste nye og faktiske, som B. senere fremfører er følgende: „Til Slutning en personlig Bemærkning. Naar jeg ikke har kunnet undlade at berøre, — hvad jeg ikke pligter at give Nogen Oplysning om — at jeg hverken er Redaktør af eller Medarbeider i Morgenbladet, eller har strevet nogen af de Artikler, som synes at have fremkaldt Indsenderens Anfald, saa ønsker jeg, forat forebygge enhver Misforstaaelse, dertil at knytte den Erklæring, at ligesom jeg hidtil har strevet Et og Andet i Morgenbladet, saaledes agter jeg ogsaa for Fremtiden at gjøre det, naar jeg finder Anledning dertil."

Hr. B. ærgrer sig, fordi vor Indsender tillagde ham og Andre Forfatterskab i Morgenbladet, og saaledes brød igjennem en Anonymitet, som allerede var udhulet af det hele Publikums Medviderskab. Vi holde ogsaa paa en fornuftig Bevarelse af Anonymiteten — dog ikke som Dækning for alleslags Angreb; og heri vil vistnok Hr. B. være enig med os, uagtet han nu udtaler sin dybe Indignation over, hvad netop Hr. L. angreb ham og Morgenblads-Koteriet for (Hensynsløs Anvendelse af Anonymitet mod navngivne Personer).

Det forundrer os, at Hr. B., der har omtalt og citeret alt muligt ellers, ikke med et Ord nævner den Skrivelse fra Red., hvori denne — i Anledning af hans andet Brev — bevidner Hr. L.s Beføielse til at udtale sig i Odelsthingsmedlemmers Navn. Thi Hr. B. vil vist forstaa, at vi ovenpaa dette ikke kunne finde det andet end besynderligt, at han desuagtet tilbagesendte os Skrivelsen, ledsaget af en ny, med bestemt Fordring om dens Optagelse i uforandret Form.

Han kan ikke med Rette stemple vort Svar paa netop det, han havde spurgt om (ɔ: hvorvidt Hr. L. var Odelsthingsmedlem), som „intetsigende". End mindre havde vi tænkt os, at Hr. B., efterat have faaet denne Erklæring to Gange, fremdeles vilde fastholde, at Hr. L. i saa Henseende gik under falskt Flag.

Vi beklager forøvrigt, at et af Hr. B.'s mange Spørgsmaal i hans første Skrivelse ved Gjengivelsen i Aftenbladet er gaaet tabt; hvad vi savne er dette: „og hvilken „Straf" har man tiltænkt mig"; vi siger udtrykkelig savne, thi dette Spørgsmaal, hvori Ordet: „Straf" med sine Anførselstegn staar udelukkende for Hr. B.'s Regning, er karakteristisk nok for den Opfatningsmaade, Hr. B. i denne Sag vil fremtvinge.

Stavanger den 25de Januar. Vore Brandallarmstationer ere nu i fuldfærdig Stand og den hele Indretning viser sig saa simpel og praktisk anvendelig, at Signaliseringen med Lethed kan foretages endog af ganske uøvede Folk. Den store Betryggelse, som herved er tilveiebragt med Hensyn til hastig Tilkaldelse af Hjælp i Ildebrandstilfælde, kan ikke noksom paaskjønnes og vi ere overbeviste om, at disse Indretninger i paakommende Tilfælde ogsaa faktisk ville bevise sin overordentlige Nytte. — Hermed er vel ogsaa den sidste Haand lagt paa Udviklingen og Fuldkommengjørelsen af vort Brandvæsen, der visselig nu maa kunne tilfredsstille alle rimelige Fordringer. Vilde man endnu gaa et Par Skridt videre, tro vi, at Anskaffelsen af en Damp-Søsprøite og Udkigsposternes hensigtsmæssigere Indretning nærmest burde staa for Tur. (Stav. Amtst.)

Trondhjem den 28de Januar. Af Distriktlægen i Opdal er til Søndre Trondhjems Amt indberettet, at der fra 15de August f. A., da Kolerine og Dysenteri-Epidemien optraadte i Distriktet, til 31te Decbr. er som angrebne af nævnte Sygdomme anmeldt og behandlet ialt 360 Syge, hvoraf døde 4 Børn og 1 Voxen, en Mand paa 70 Aar.

For Typhus er i samme Tidsrum behandlet 3 Patienter.

Fra 1ste til 14de ds. er anmeldt og behandlet for Kolerine og dysenterisk Diarthoe 27 Syge, hvoraf 1 i Rennebo, de øvrige i Opdal.

— Den 29de Januar. I forrige Aar omtalte vi i denne Avis det Indgreb i Næringsfriheden, der prøvedes iværksat her i Byen ligeoverfor endel Personer, der søgte sin Næring ved at ro Passagere til og fra Dampskibene, hvilket endog førte til, at disse Personer sagsøgtes og idømtes Mulkt for trods Politiets Forbud at have søgt sit lovlige Erhverv paa omtalte Maade. Denne Dom blev imidlertid appelleret, og Høiesteret har nu underkjendt den, idet den aldeles har frifundet alle de Saggivne. (Trondh. St.)

Nordmøre den 23de Januar. (Korresp.) Allerede i Begyndelsen af d. M. begyndte Fiskere at indfinde sig ved de til Kvernæs Præstegjeld hørende Fiskevær, og var omkring den 5te 20 Baadlag samlede i Svæggesund og Røæggen og et lignende Antal i Honningsø.

I de første Dage var imidlertid Stormveier til Hinder, saa at man ligefra 4de til 11te hindredes fra at komme ud og trække de udsatte Garn, hvoraf en Lænke paa 13 Stkr. fra et Baadlag er gaaet tabt.

Fangsten har hovedsagelig bestaaet af Storsei — kun enkelte eller faa Vintertorsk iblandt, — men denne har været ualmindelig lever- og rognfuld, saa at man regner, at 250 Stkr. have givet 1 Tønde Lever og 1 Tønde Rogn.

Siden 11te har der været godt Søveir, og Fangsten pr. Baad varieret fra 40 til 200 Stkr., medens det hele opfiskede Kvantum indtil 17de anslaaes til 20 a 24,000 Stkr. Storsei.

Fisken ophænges paa Hjeld og sælges tør til en Pris af 1 Spd. pr. Vog.

Paa de til Sundalen hørende Fjeldgaarde, hvor Høet for en stor Del opbevares i Stakke, have Lemænene anrettet stor Ødelæggelse, og da disse Dyr i tusindvis skulle sværme om paa Fjeldslaatterne, befrygter man yderligere Ødelæggelse paa Foderet, saa at man bliver nødt til at gjøre Indkjøb deraf i Stedet. (Tr. Adr.)

Storthinget.

Torsdag den 4de Febr. holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Enge.

(Fortsættelse fra Gaarsbladet). Derefter mindede Præsidenten om, at man var kommen ud fra det, som egentlig skulde gjøres til Gjenstand for Debatten. Jaabæk talte mod Komiteeindstillingen. Sverdrup gjorde derefter nogle Bemærkninger til Forsvar for sit Forslag. Schulze, Harbitz, Krogness oplyste, at efter Udtalelser fra Tilsynskommissionen syntes det dem, at Komiteens Indstilling ikke var ubeføiet. — Post 3: Til løbende Udgifter ved Aas høiere Landbrugsskole bevilges 5000 Spd. aarlig. Bifaldtes mod 15 St., der stemte for Aschehougs Forslag. Post 4: Til Økonomen ved Aas Landbrugsskole Enkefru Dietrichson for Tab ved Bespisningen i Vinterhalvaaret 18⁶⁷/₆₈ bevilges en Gang for alle 200 Spd. eller aarlig 66 Spd. 80 ß. Post 5: Til Draining af en Del af Pladsen Loppehullet under Aas Landbrugsskole bevilges 41 Spd. 80 ß aarlig. Post 6: Til Indredning af Lokaler til Aas Landbrugsskoles Samlinger bevilges 50 Spd. aarlig. Post 4 til 6 enstemig bifaldt. Post 7: Til Udgifter ved Tilsyn med Aas Landbrugsskole bevilges 300 Spd. Bifaldt mod 1 Stemmer. Post 8: Regjeringen anmodes om at lade undersøge: a) hvorvidt det maatte være hensigtsmæssigt at foretage saadanne Indskrænkninger ved den høiere Landbrugsskole paa Aas, navnlig med Hensyn til Lærernes Antal, at de med Skolen forbundne Udgifter formindskes, og b) hvorvidt der ved Brugsbedriften paa Aas bør foregaa Forandringer, ved hvilke Nettoindtægten af samme forøges, samt at forelægge næste Storthing Resultatet heraf. — Efterat Jaabæks Forslag var forkastet med ca. 80 Stemmer, bifaldtes enstemmig Komiteeindstillingen. — Sverdrups Forslag antaget mod 26 Stemmer. Post 9: Til Kvæg-, Faare- og Hesteavlens Fremme bevilges 3,750 Spd. aarlig, hvoraf Løn til Bestyreren 900 Spd. aarlig, saaledes at i denne Løn er indbefattet Leie for Hingststation hos Bestyreren og Bidrag til Aflønning af en Staldkarl, Indkjøb og Vedligeholdelse af Staldrekvisiter og Beslag (Skoning) til Statens Hingster samt Underholdning af et Stamschæferi af Leicesterracen uden Udgift for det Offentlige. Enstemmig bifaldt.

Sag No. 2. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende Repræsentanten Sørensens Forslag om Forandringer i Bestemmelserne for Udlaan til Myrdyrknings- og Dræneringsforetagender. Ved Storthingets Beslutning af 24de Septbr. 1857 blev stillet et Beløb af 100,000 Sp. til Regjeringens Disposition for at udlaanes til Myrers Udtapning og Opdyrkning i Landets forskjellige Egne. Ved Storthingets Beslutning af 9de Mai 1863 blev endvidere Regjeringen bemyndiget til af det omhandlede til dens Disposition stillede Beløb at bevilge Laan til Dræneringsforetagender. Af det nævnte Beløb er til Udgangen af f. A., udlaant 54,000 Spd., hvorhos der af dette Fond ved Storthingsbeslutningen af 11te Mai 1860 er bevilget 22,600 Spd. til Sellsmyrens Udtapning. Komiteen anbefaler, at Fondets Virksomhed gives en noget større Udstrækning, saaledes, at det kommer til at omfatte foruden Myr anden vandsyg Mark, der er fortrinlig skikket til Opdyrkning. Man tænker sig herved t. Ex. Dyrkningsland, som er dannet ved Oversvømmelse af Bække eller Aaer og kan indeholde baade Ler, Sand og Muld o. s. v. uden strengt taget at kunne karakteriseres som Myr. Grundet paa det Anførte indstilles til Storthinget at fatte følgende Beslutning: a) Repræsentanten Sørensens Forslag bifaldes ikke. b) De ved Storthingets Beslutninger af 24de September 1857 og 9de Mai 1863 til Regjeringens Disposition stillede 100,000 Spd. for at udlaanes til Myrdyrknings- og Dræningsforetagender kunne herefter, paa samme Betingelser og Afbetalingsvilkaar som for disse bestemt, ogsaa, saa langt strække kan, udlaanes til Oparbeidelse af vandsyg Mark, der er fortrinlig skikket til Opdyrkning. (Bifaldtes mod 16 St.)

Sag No. 3. Indstilling fra Veikomiteen angaaende den kgl. Proposition om Bevilgning af Statskassen til forskjellige Veianlæg i Sydvarangers Præstegjeld. Komiteen indstiller til Storthinget at fatte en overensstemmende med kgl. Forslag ordlydende Beslutning: Til forskjellige Veianlæg i Sydvarangers Præstegjeld, Varangers Fogderi, Finmarkens Amt bevilges af Statskassen 13,500 Spd. eller 4500 Spd. aarlig i Budgetterminen fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872 under Betingelse af, at Veienes Vedligeholdelse vil foregaa uden Udgift for det Offentlige. (Bifaldtes enst.)

Det fra John Andersen m. Fl. indkomne Andragende om Bevilgning til Istandsættelse af en Vei over Maridseidet i Nordfjord besluttedes henlagt.

Odelsthinget den 5te Februar.

Sag No. 1. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 ang. Professor Aschehougs Forslag til Lov om visse Brugsrettigheder over fremmed Eiendom.

Komiteen indstillede, at der skulde fattes følgende Beslutning til

Lov
om visse Brugsrettigheder over fremmed Eiendom.

§ 1. Ret til at hugge Træer i Andenmands Skov, havne eller tage Torv i hans Mark, have Oplag af Tømmer eller Andet paa hans Grund, hente Vand fra ham tilhørende Brønd, Bæk eller Sø, fiske i samme, tage Tang paa hans Strand saavelsom anden lignende Brugsret, der ikke aabenbarer sig ved nogen stadig, for Brugens Skyld anbragt Indretning, kan med den af efterfølgende Paragraf flydende Undtagelse for Eftertiden ikke erhverves ved Hævd.

§ 2. Hvis Ret til at gaa eller kjøre over Andenmands Grund alene kommer tilsyne ved de Spor, Gangen eller Kjørselen efterlader sig, kan Rettigheden dog som hidtil hævdes for en Eiendom, saafremt Gangstien eller Kjøreveien danner dens eneste Adkomst til Alfarvei eller den eneste Forbindelse mellem forskjellige Dele af Eiendommen.

§ 3. Eier, der over sin Grund maa taale Gangsti eller Vintervei, er berettiget til at omlægge samme paa den for Grundens Dyrkning bekvemmeste Maade, naar Stien eller Veien ikke derved bliver i nogen særdeles Grad længere eller besværligere. I Tilfælde af Tvist herom afgjøres samme ved Skjøn efter Lov om Jords Fredning af 16de Mai 1860 § 41.

Schulze fremsatte et Forslag om Lovens Henlæggelse, hvilket imidlertid blev forkastet med 54 St., ligeledes blev et Forslag af Vik om at Sagen skulde oversendes til Regjeringen forkastet med 40 St. mod 38 St., men efterat man senere var gaaet ind paa Lovens Enkeltheder, kom man dog til det Resultat, at Sagen ikke burde oversendes Lagthinget, hvilket blev besluttet med 40 mod 36 St.

Sag No. 2. Indstilling angaaende Lensmand G. Ueland m. Fl.s Forslag til Lov angaaende smaa Gjældsfordringers Inddrivelse ved Udpantning. Paa Storthinget i 1842 fremkom en kgl. Proposition saavelsom flere private Forslag angaaende smaa Gjældsfordringers Inddrivelse. Anledningen til denne Lov er den samme som den, der nu har fremkaldt det af Repræsentanten G. Ueland m. Fl. fremsatte Forslag, nemlig Omkostningerne ved Exekutioners Afholdelse navnlig i Landdistrikterne. Senere end i 1842 har den samme Sag været omhandlet paa Storthingene, idet der i 1859 var fremsat et Forslag om, at Loven af 1842 skulde udvides til at gjælde Fordringer indtil et Beløb af 100 Spd. m. M. Dette Forslag blev imidlertid, efterat være behandlet i Afdelingerne, ikke bifaldt i det samlede Storthing. Det nu fremsatte Forslag gaar ud paa, at Gjæld, der ikke overstiger 30 Spd., og som grunder sig paa Dom, Forlig eller Auktionsuddrag skal inddrives ved Udpantning, og skal der til Forretningens Bestyrer erlægges i Betaling 1 Spd., derunder iberegnet Godtgjørelse for Skyds. Man indstiller saaledes

Lov
angaaende Forandringer i Lov af 8de Septbr. 1842 om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse.

§ 1. Udlægs- og Indførsels- samt Afsætningsforretninger ianledning af Gjældsfordringer, hvis Hovedstol ikke overstiger treti Speciesdaler, skulle paa Landet afholdes af Lensmændene.

§ 1 enst. bifaldt.

Kildal mente, at Lensmanden ikke behøvede mere end 1 Mand ved Siden, da det dog er Lensmanden som ved Nedskrivningen af de udpantede Gjenstande har den vigtigste, ja næsten udelukkende Stemme ved Vurderingen. Han tillod sig derfor at foreslaa en ny § efter § 1, nemlig: „Ved de i § 1 omtalte Forretninger, ligesom ogsaa ved Udpantningsforretninger, deltager Lensmanden i Værdsættelsen. Ved Forretningen tilkaldes kun 1 Vidne eller Vurderingsmand", hvilket Forslag antoges mod 4 Stemmer.

§ 2. For en saadan Forretnings Afholdelse, Beskrivelse og Bekræftning samt Mænds Tilsigelse betales der Lensmanden 3 Ort og som Godtgjørelse for Skyds to Ort. I de haarde Sødistrikter kan der ved kgl. Resolution tilstaaes Lensmændene en passende Forøgelse i den her bestemte Betaling.

§ 3. Fogdens Opnævnelse af Mænd til saadanne Forretninger og det derfor bestemte Salarium bortfalder.

§ 4. Udskrift af Forretningerne, saavel simple som i Aktsform, skrives paa ustemplet Papir.

§ 5. Den i Lov om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse af 8de September 1842 § 4 for Rekvirentens Møde bestemte Godtgjørelse af tre til sex Ort nedsættes til sexti Skill.

§ 6. Denne Lov træder i Kraft fra næste Aars Begyndelse.

Bifaldtes.

Blandinger.

Sildefiskestil. De telegrafiske Meddelelser fra Fiskerierne pleie altid at udmærke sig ved Originalitet i Forkortelser og Zirlighed i Stil. Her er et for nylig fra Haugesund til Indredepartementet: „Ved Udsire, hvorfra netop indkommet, intet Fiske siden Telegrammet af 27de, heller intet synderligt Veir dertil. Uagtet det i Begyndelsen af Ugen gjorte Fiske, formenes Sildetyngden endnu ikke forhaanden. Hvalen synes imidlertid stadig at nærme sig Kysten. Det samme gjælder nordre Distrikt". — Vi ere utaalmodige efter nye Efterretninger om „Sildetyngden", Hvalens samt nordre Distrikts videre Nærmelse til Kysten.

Kirkebesøget i England — idetmindste i London — synes ikke at være saa betydeligt, som man almindelig antager. Efter et Brev, som en Herre, der paastaar, han besøger Kirken hver Søndag, har skrevet til Udgiveren af Times, synes Kirkernes Tomhed at være temmelig paafaldende. „Imellem St. Pauls Catedral og St. Dunstan's in the East", fortæller han, „er der 35 Kirker. Jeg har været tilstede ved Formiddagsgudstjenesten i enhver af dem; i de to af Kirkerne bestod Forsamlingen af 5 Personer, i 3 var der 10, i 6 andre fra 10—20 Personer, i 10 talte jeg fra 20—40, og i de øvrige fra 40 til 90 Kirkebesøgende. I en Kirke var der omkring 100. I dette Tal er ikke indbefattet de fattige Børn (charity children), som kommanderes i Kirke. Men de fattige Kvinder, som gaa i Kirkerne for at betle, er derimod talte med".

Ægteviede i Vor Frelsers Kirke i Januar.

Den 3die: Ungkarl Snedkersvend Kristian Kristiansen Hagen og Pige Kristine Olava Kristiansen. 4de: Skibsfører Peter Arnoldus Bull og Jfr. Hanna Mathilde Ovidia Myhre. Restaurater Karl Johan Pettersen og Jfr. Josefine Olsen. 7de: Enkemand Lods Edvard Samuelsen og Pige Maren Sofie Abrahamsdatter. 10de: Ungk. Skræddersvend Karl Wilhelm Friedrich Krumhaus og Pige Karen Marie Hansen. 17de: Mastinm[illegible]r Karl Johan Olsen og Pige Randine Pedersdatter. Soldat Johan Fredrik Gulbransen og Pige Albertine G[illegible]dmundsen. 22de: Gasarbeider Kristoffer Munthe P[illegible]rsen og Enke Marie Larsdatter. 24de: Skibstømmerm[illegible] Johan Erikson og Pige Nikoline Andreasdatter. Enk[illegible]. Handelsmand Hans Wold og Jfr. Wilhelmine N[illegible]n.

Trangen til forøget Kirkerum heri Byen efter Opførelsen af den nye Kirke paa Grønland vil formodentlig endnu ikke være afhjulpen. Der tænkes jo paa Opførelsen af en ny Kirke i den modsatte Kant af Byen. Ruseløkbakken skal efter Sigende være det Sted, man har fundet passende dertil. Denne Plan skal dog igjen senere være opgiven; hvorimod den gamle Prinsestaldtomt skulde være Stedet. Der er dog et andet Sted, som jeg synes var langt at foretrække herfor. Jeg tror ogsaa at Andre ved nærmere at overtænke denne Sag vilde være enig med mig heri. Den væsentlige Hindring, som vilde stille sig i Veien herfor, vilde være Tomtens Kostbarhed; men havde man først fundet, at Hensigtsmæssigheden var overveiende tilstede, tvivler jeg ikke paa, at denne

*) Hvorfor ikke ogsaa den femte?

Dagbladet.

No. 32. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Mandag den 8de Februar 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Ves, Lønset, Volsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Valls og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Bukarest, 6te Febr. Paa Fyrstens Forlangende har det afskedbegjærende Ministerium rettet en Appel til Kammeret, indeholdende Spørgsmaal, om det besad sammes Tillid. Da Kammeret næsten enstemmig gav et bekræftende Svar, tog Ministeriet sin Afskedsansøgning tilbage.

Paris, 7de Febr. „Havas" melder, at den ophidsede Stemning i Athen og Ministerkrisen fremdeles vedvarer.

Konferensen vil sandsynligvis imorgen afholde et Møde for at afgjøre, om Fristen for Grækenland kan forlænges, indtil det nye Kabinet er dannet.

Det lærde Skolevæsen.

(Af Kirkesanger J. Olaffen.)

(Fortsat fra Gaarsbl.)

Ser man nu tilbage paa, hvad vi i de sidste Halvhundrede Aar har gjort for den høiere Aandsdannelse, saa møder vor Betragtning først den mærkelige Kjendsgjerning, at vi tvende Gange har skaffet Hus og Gaard til vort Universitet, dernæst at vort lille Samfund, foruden 2de Middelskoler, fortiden underholder 14 Lærde eller Lærde- og Realskoler, som sammen med Høiskolen koster os 133,000 Spd. om Aaret. Dette synes at være et saa respektabelt Beløb, maalt det være sig efter vort Folketal eller vor økonomiske Evne, at jeg tror slet ikke, Norge har Grund til at skamme sig lige over for nogetsomhelst protestantisk Land i vor Verdensdel. Den ærede Indsender henviser til vort Naboland Sverige, men han glemmer at paavise den Opposition mod det lærde Skolevæsen og det Herrevælde, som dette lige til de senere Tider har øvet paa det i dyb Uvidenhed nedsjunkne egentlige svenske Folk. Som Exempel paa, hvorledes Svenskerne selv bedømmer sit lærde Skolevæsen, saaledes som det igjennem lange Tider har været ordnet, læste vi nylig af et anseet svensk Blad følgende: „Hvis man tager i Betragtning det yderst lave Standpunkt, paa hvilket Almueskolen befinder sig, hvor Salmesang, Bibel-, Forklaring- og Salmeverslæsning udgjør Hovedsagen af Undervisningen, saa kan man ikke forundre sig over, at, trods den lange Tid et ordnet Skolevæsen har existeret for Almuens Børn, Frugterne dog til denne Dag turde være vanskelige at træffe. At der derimod blot af ren Hoffærdighed underholdes en hel Del høiere Skoler, nogle uden Lærlinge, men fremfor alt et Universitet, hvor Folkets Midler bortødsles uden tilsvarende Nytte, viser følgende Beregning i Nerikes Allehanda. I denne Beregning paaviser Bladet, at der ved det Lundske Universitet er 1 Lærer for hver 5 1/7 Studerende, og at 15 Professorer uden Skade kan være tjenstledige i Terminen". Denne Udtalelse er ikke enkeltstaaende; der er flere Udtalelser i lignende Retning i de svenske Blade. Som man ser, har Forholdene i vort Naboland megen Lighed med vore egne. Der som her har man ofret med Kræfterne, naar det gjaldt det høiere Skolevæsen, fordi dette angik Adelen, Embedsstanden og de høiere Samfundsklasser, medens man har stillet sig ligegyldig, ja principielt imod for ei at sige fiendtlig ligeover for det øvrige hele store Samfund, der kan være den Veifyld, hvorpaa de Udvalgtes glimrende Lykkes Vogn skulle rulle. At der alligevel nu og da har kunnet arbeide sig op En eller Anden af eller fra Samfundets lavere Lag er vel skeet, men, vel at mærke, ikke med, men som oftest mod den høiere Skoleudviklings gode Ville. I Sverige som hos os er, saavidt jeg har været istand til at opfatte Forholdene, aandelig Uvidenhed, Armod, moralsk Fordærvelse, fulde eller overfyldte Tugthuse og Fængsler, frygtelige Fattigudgifter, store Udgifter til Justitspleien — og den sidste Akt i Dramaet: en faretruende Udvandring. Om man i Sverige har fulgt Norges Exempel og istedenfor Skoler og Arbeidsanstalter har bygget 56 slotsmæssig udseende Fængsler, kjender jeg ikke til, men jeg tør haabe, at Norge er det eneste protestantiske Land, der har Æren af at bære sig saaledes ad.

Jeg har intet imod, at man søger at følge med i den europæiske Kulturbevægelse, især naar denne Kulturretning ikke staar principielt imod alt hjemligt-nationalt, saavidt Landets Evne tillader, men man fordrer i Menneskehedens, ja i den sande Verdenskulturs egen velforstaaede Interesse, at Dannelse og Oplysning ikke gives som noget Privilegium eller nogen Forret for en enkelt Samfundsklasse, men lige for det hele Samfund, hvortil hvert opvorende Lem af Samfundet har den samme Ret.

Den ærede Indsender peger ogsaa paa Schweitz som et Land, der har gjort saa meget for det høiere Skolevæsen og som saaledes skal kunne tjene som Mønsterland for os, og henviser i denne Henseende til Hr. O. J. Brochs interessante Meddelelser i Aftenbladet om Skoleforholdene i dette Land, men den ærede Forfatter glemmer at se, eller vil ikke se, at det er ikke blot for de høiere Samfundsklasser, at man i Schweitz har indrettet et saa udmærket Skolevæsen, men for det hele schweitziske Folk. Skal og kan Schweitz bruges som Mønsterland for det høiere, altsaa en enkelt Gren af Opdragelsesværket, hvorfor da ikke tage det som Mønsterland, for hvorledes et frit protestantisk Land i det Hele og Store i vore Dage indretter sit Skolevæsen? Dette vil være et ganske andet Argument for den Sag, han kæmper for, end i svævende Udtryk og Talemaader at tale om en „høiere Almendannelse", et „nationalt Livsspørgsmaal", „store og gode Kræfter til at lede Kulturens store Byggearbeide", „Mænd, som endog skulde stige ned til det praktiske Livs Sysler som til Driftsherrer, Sømænd og Handlende," der kun maa være henkastede Ytringer for at kaste Folk Blaar i Øinene. Thi det er vel Alle vitterligt, som har fulgt noget med vor Udvikling og kan nogenlunde overskue Forholdene, at intet har ligget vort lærde Skolevæsen fjernere end det „folkelige Nationale," og Intet har været os „klassisk-humanistiske" Dannelse mere modbydelig end Livets praktiske Gjøremaal, og det staar som en uløst Gaade dette, at medens den klassisk-humanistiske Dannelse i andre Lande ei alene har gaaet i Spidsen for de nationale Bestræbelser, men endog for de materielle, saa er det kun yderst sjeldent, at en akademisk dannet Mand i vort Lilleputland har gaaet over til noget praktisk Bedrift eller lagt Beslag paa nogen Del af Samfundets store økonomiske Felter. Tvertimod gaar der en konsekvent gjennemgaaende Foragt for det praktiske Livs store Interesser. Kun naar det gjelder fede Embeder, høie Gager og Pensioner, vil man holde Venskab med „Materialismen."

Da den ærede Indsender har paaberaabt sig Professor O. J. Brochs Beretning, saa skulle vi indtage Slutningsbemærkningerne af disse høist interessante Meddelelser fra Schweitz, der isandhed fortjener at staa som Mønster ei alene for vort Land, der i mange Henseender har saamegen Lighed med det lille af Naturen fattige Bjergland, men vi tænker for alle Lande i Verden.

Efter at have paavist at Udgifterne til Fattigvæsenet i Schweitz udgjør tilsammen en Sum af 1,437,574 Spd. eller 100 Skilling pr. Individ, og til Undervisningsvæsenet 1,326,013 Spd. eller 92 Skilling pr. Individ og efter at have paavist, at Lønnen til Lærerne ved det høiere Skolevæsen i Schweitz kun udgjør lidt over Halvparten imod hos os, saa siger ham: „Det er ikke Landets Naturrigdomme, som har gjort Schweitz til et af de forholdsvis rigeste Lande; thi i denne Henseende er det ikke stærkt udrustet. Det mangler saaledes saagodtsom aldeles Metaller og Stenkul, og dets vistnok overordentlige store Vandkraft er næsten den eneste Naturrigdom, det er i Besiddelse af, og den benyttes ogsaa i stor Udstrækning. Det mangler ogsaa ganske til Transport skikkede Floder, og Landets Beskaffenhed gjør Anlæg af Kommunikationsveie kostbar. Det kan heller ikke brødføde sig, men indfører Korn omtrent i samme Forhold som Norge; det indfører ogsaa stadig Kvæg, altsaa Kjød, i ikke ringe Mængde, over 100,000 Kreaturer aarlig mere, end det indfører, og Smør, og den eneste Udførsel af Betydenhed af Landboprodukter er Ost, hvoraf udføres for mellem 2 og 3 Millioner Spd." Efter at have paavist Schweitz's uheldige Beliggenhed og lange Afstand fra Havet, der gjør dets Ind- og Udførsel dyrere end i noget andet Land i Europa, forsætter han: „Det er Folkets Flid, Tænksomhed, Energi og Selvtillid, udviklet gjennem lange Tider ved en sund Handelspolitik, ved en god Folkeskole og ved en saavel fysisk som intellektuel god Folkeopdragelse, at Schweitz har vundet sin Rigdom; det er den fra de ældre Tider bevarede Selvstyrelse og kommunale Frihed, som har brudt Banen for denne Opdragelse; og det er den store Sammenslutning i 1847 i en Forbundsstat, som, idet den gav denne Selvstyrelse en større ydre Sikkerhed og fuldstændig gjennemførte i det Indre Handelsfrihedens Grundsætninger, hævede Almenaanden og forenede den til fælles Anstrengelser i alle Retninger, og herved gjorde det muligt for den schweitzerske Industri ikke alene at følge med større og mægtigere Nationers Fremskridt, men i mange Retninger at overgaa den."

Hvad der har bragt det schweitzerske Samfund saa megen Lykke og Velsignelse, er det høie Standpunkt, hvorpaa Opdragelsen for det hele Folk staar. Men det er ikke bare den lærde Skole eller Skolen for den Fornemme, som staar saa høit. Nei det er Skolen for hele Folket, for Mellemklasserne og Arbeidsmanden, saaledes at Oplysningens Sol, kan skinne varmende, forklarende og levendegjørende paa alle Samfundets Sider. Det er altsaa en saare uheldig Sammenligning, som den ærede Indsender om Udviklingen af det høiere Skolevæsen hos os har valgt, idet han paaberaaber sig Schweitz; thi medens man der ikke gjør Forskjel paa Høi og Lav, naar det gjælder Oplysning, men skjærer hele Samfundet over samme Kam, har man hos os kun udelukkende havt sin Opmærksomhed henvendt paa det høiere Skolevæsen, altsaa for den Fornemmes Dannelse, medens man lod Massens Børn opvoxe i den sørgeligste Uvidenhed, og istedenfor at samle sine Kræfter for at bygge Skoler og skaffe Lærere for den opvoxende emnelige Slægt, har man bygget 56 Fængsler for den ved Uvidenhed og Tilsidesættelse nedsunkne og fordærvede Slægt. Medens man hvert Aar lægger ud omtrent 240,000 Spd. til Fængslerne, Tugthusene og Strafanstalterne og Justitspleien, yder man 27,000 Spd. til Almueskolerne udenfor Seminarierne. Medens Tyven, Bedrageren, Skjælmen og Kjeltringen spankulerer om i Herresale, maa Barnet modtage sin Opdragelse og nyde sin Skolegang i Røgstuen, og Almueskolelæreren har indtil den seneste Tid i mange Egne af Landet havt sit Natteleie paa Fjøslemmen og Stabursloftet. Medens vi sender halve Skibsladninger af Strømper, Sko, Skjorter, Bluser, Uldsokker, Mavebelter og Tørklæder til Zuluerne, som formedelst sit Lands varme Klima og lave Kulturtrin, ikke trænger til slig Beklædning, er en stor Del af vor egen Skoleungdom saa elendig klædt, at den i vor strenge Vinterkulde maa forsømme Skolen. Medens ethvert Skolebarn koster vor Statskasse 13, skriver 13 Skilling, koster Forbryderne os 96 Spd. aarlig. (Forts.)

Til „Lutherstiftelsens Bestyrelse"!

Da nævnte Bestyrelse i sit Tilsvar til den i „Dagbladets" No. 21 indtagne Beretning om det „skedsmoiske Bibelbud" har sigtet Meddeleren for upaalidelig Gjengivelse af det omhandlede virkelig Passerede, skal jeg herved, mindre for min egen end for Sagens Skyld, ytre et Par Ord, idet jeg er saa fri at bede de høistærede Bladredaktioner, der have optaget de denne Sag vedkommende to foregaaende Opsatser, om godhedsfuldt at optage ogsaa disse Linier.

I Begyndelsen af sit Tilsvar gjør „Lutherstiftelsens Bestyrelse" den Slutning, at „Rygtet har forfalsket" den omskrevne Begivenhed med Bibelbudet og Pigen. Kan gjerne være; men hvad „Rygtet" har sagt eller ikke sagt derom, kommer ikke mig eller min Skildring af Sagen ved. Jeg skal kun oplyse, at min Meddelelse ikke i mindste Maade var bygget paa „løse Rygter". Jeg havde den fra Vedkommende selv (Pigen, hendes brave Forældre og en af hendes Søstre, der boede saa nær det Sted, hvor Pigen tjente, at hun hver Dag personlig havde Anledning til at iagttage hendes Stilling.) Netop saaledes som berettet af disse, i denne Sag saa vel underrettede og indviede Folk, er Historien fortalt af mig; og jeg har ei ringeste Grund til at tvivle om, at disses Udsagn jo er den reneste Sandhed. Forresten behøver hellerikke et „Rygte", der er saa enslydende som dette iblandt baade „Vakte" og „Ikke-Vakte", og som tillige fortælles saa aabent, at være Løgn. Mange kan bevidne, at Pigen netop fra den Stund, Bibelbudet havde talt med hende, blev sindssvag.

Foruden ved Haabet om et „forfalsket Rygte", sees Bestyrelsen ogsaa at ville gjendrive mig ved en „Beretning", som den har faaet fra selve Bibelbudet. Sandt er det, at Bibelbudet fik Opfordring af „Husmoderen" til at tale med Pigen — hvilket jeg jo hellerikke har benegtet —, men paa denne „Opfordring" kan dog ikke B. bygge nogen Undskyldning; thi selv om Husmoderen havde bedet ham tale slige Ord til Pigen, burde han dog have vidst bedre end saa. Og naar dernæst B. i sin Indberetning negter at have brugt de „Ytringer", der i min Beretning er „lagt ham i Munden", ligesom og de omtalte „Miner og Gebærder", men siger, at hans korte Samtale kun dreiede sig om „Omvendelsens Nødvendighed" og „Naadens Storhed", da maa hertil svares, at vistnok kan det være let for B. at benegte de Ytringer, som dog Pigen fremdeles saa sikkert paastaar, han brugte, da jo Samtalen skede i Enrum; men det vil dog ethvert fornuftigt Menneske skjønne, at havde B.'s „Ytringer" været saa maadeholdne som af ham selv anført, da havde de sikkerlig ikke haft slige sørgelige Virkninger til Følge. At bortræsonnere de af Pigen ham tillagte Ord og Adfærd ved at anføre, „at han ei kan gjengive de enkelte Udtryk, han ved denne Leilighed brugte", er besynderligt, aldenstund han kan gjengive Pigens Ord og Udtryk.

Fremdeles sees det, at „Bestyrelsen" vil gjendrive mig ved nogle Citater af en Skrivelse, den har faaet fra en af Bibelbudets intimeste Venner heroppe, Formanden for den indre Missionsforening i Skedsmo. Det er jo rimeligt, at den Mand, der har forskrevet et B. hid, ogsaa saavidt muligt, vil undskylde dettes Virksomhed, selv da naar denne gaar noget skjæve Veie. Imidlertid viser det sig dog, at ogsaa hans Indberetning, hvor fint den end er anlagt, slet ikke indeholder Noget, der kan gjendrive det, som er berettet om Bibelbudet i hin Opsats. Pigen sad vel og „strikkede" og var noget „rolig", da „Formanden" kom ind til hende; men dels havde det sin Grund deri, at hun (som før fortalt), da var bleven idetheletaget noget bedre, efterat være kommen hjem til sine Forældre, og dels var hun noget bedre til enkelte Tider; det var netop — efter hendes eget Udsagn — under et saadant Øieblik, at F. hin Kveld talte med hende; og det sees jo af hans Beretning, at hun heller ikke for ham havde sagt andet, end hvad jeg har anført. Det eneste af hendes Ord, som skulde synes at modsige noget i min Opsats, skulde maaske være, at hun under Samtalen skal have tilstaaet for ham, at hun noget længe havde følt sig „sygelig"; men er da „sygelig" det samme som sindssvag? At hun efter F.'s Udsagn ogsaa var „forvirret" før, kan gjerne være; men forstaar F. med „forvirret" det samme som „sindssvag", da ved Folk, at dette ingenlunde forholder sig saa. Alle, der kjendte hende, ved, at hun først blev dette ved Sammenstødet med Bibelbudet. Fornuftige Folk skjønner jo ogsaa, at en sindssvag Pige ei kan overtage nogen Tjeneste, og derfor maatte hun jo ogsaa, strax efter den omtalte Begivenhed, flytte hjem fra Tjenesten. Lidet stemmer ogsaa den Paastand, at hun skulde være sindssvag før, med B.s Beretning, hvori dette selv

bent ud figer, at Pigens Sindsstemning, da B. traf hende, var „rolig og venlig". Men Usandhed er det ogsaa, naar det i Beskyrelsens Opsats heder, at Faderen, under F.s Samtale med Pigen, vilde „true" hende til at belyve Bibelbudet. Flere Mennesker, som var Ørenvidner til hin Samtole, siger Alle som med en Mund, at Faderen tvertimod bad hende: „Nu maa du rentud tale Sandhed!"

Til Ovenstaaende, som ellers maaske er blevet altfor langt, skal jeg endnu føie: Idag var en af Bibelbudets aandelige Brødre i paalidelige Folks Paahør inde hos Pigen, forat faa den virkelige Sammenhæng om Bibelbudets Adfærd udrittet af hende. Han oplæste begge „Dagbladets" foregaaende Opsatser (i No. 21 og 28) om denne Sag og tilspurgte hende derhos, om den første ikke var uvaalidelig (falsk, løgnagtig), hvortil hun svarede, at dette saa langt fra var Tilfældet, at hun meget mere i Et og Alt maatte vedkjende sig dette som den rette og sande Skildring af Bibelbudets Adfærd mod hende. — Enhver faar da selv dømme om Lutherstiftelsens „Kilder" i dette Stykke har større „Paalidelighed" end mine.

Til Slutning skylder jeg at oplyse, at Offentliggjørelsen af denne Sag er skeet uden mindste Foranledning af Pigen eller hendes Paarørende. Disse vidste aldeles intet herom, førend de fik læse det i „Aftenposten", der har optaget den. Heller ikke har „Partisyge" drevet mig til at skrive om nævnte Sag; men jeg syntes, at det Indtrykke kunde tjene til et advarende Exempel paa, hvordan det vil komme til at gaa omkring i Landsbygderne, hvis man nu ikke engang holder op med at stemple denne „fordømmende" Kristendomsforkyndelse som den eneste rette. Sagen bliver ikke mindre alvorlig, om et sligt Magthaveri udøves af et „Bibelbud", selv om dette for har været Indre-Missionær „i 10 Aar".

5te Februar 1869.

Indsenderen af „Bibelbud" i No. 21.

Til Dagbladets Redaktion!

Jeg skulde herved anmode den ærede Redaktion om at give Efterfølgende Plads i Deres Blad:

Da jeg er kommet til Kundskab om, at jeg forføges udlagt som Forfatter til Artiklen om „Bibelbudet" i Skedsmo, finder jeg mig foranlediget til at erklære, at jeg ingensomhelst Befatning har havt med nævnte Opsats.

Den 8de Febr. 1869.

August Ingier,
personel Kapellan i Skedsmo.

Kristiania, den 8de Februar 1869.

Aarlige Storthing. Herom udtaler „Aftenbladet" sig i følgende Artikel, som vi især anbefaler Reformens Modstandere at gjøre sig bekjendt med:

„Denne Reform har for os ikke blot den Interesse, hvormed vi altid maa omfatte ethvert politisk Fremskridt hos Brodrefolket; den har tillige en nærmere liggende Betydning for os Svenske, fordi dens Gjennemførelse i høi Grad vil lette Samarbeidet mellem de forenede Folks Nationalrepræsentationer og derved bidrage til at befæste den gode Forstaaelse mellem Folkene, hvilken i sin dybeste Grund hviler derpaa, at de kan faa Anledning til at kappes om Løsningen af ligeartede Opgaver i liberal Aand." Der var en Tid, da man betragtede repræsentative Forsamlinger mere som en Garanti mod Regjeringens Misbrug af sin Myndighed end som et Redskab for Folkemagtens Udøvelse; denne Synsmaade i Forbindelse med flere andre Omstændigheder bevirkede Repræsentanternes sjeldne Sammentrædе. Men nu har mere end et halvt Aarhundredes Studium og Erfaring lært Nationerne, at et Statssamfunds sande Styrke ikke ligger i en kunstig Modsætning mellem den udøvende Magt og Folkerepræsentationen, men netop i et aldrig afbrudt Samarbeide mellem begge. — — Saa længe Repræsentanterne ikke træder oftere sammen end hvert tredie Aar, kan det ikke undgaaes, at Styrelsen i den lange Tid, da den maa savne Repræsentationens Medvirken, nødes til paa egen Haand at fatte mange Beslutninger, som blot kunne blive Gjenstand for en sen og ofte virkningsløs Kritik. At der ikke i Norge har udviklet sig et i det Hele mere spændt Forhold mellem Styrelsen og Repræsentationen, at de ikke er blevne mere fremmede for og uvenligt findede mod hverandre, er unegtelig en stor Lykke og vidner fordelagtigt om Nationens Ro og Maadehold; men der vil dog altid være Fare for, at den gode Forstaaelse kan ophøre, saa længe Anledningen til Samvirken kommer saa sjelden, som Tilfældet nu er.

Vi kunne her i Sverige tale med nogen Erfaring i denne Sag og minde Nordmændene om, hvorledes vi fandt det nødvendigt at forandre vore Rigsdage fra femaarlige til treaarlige og endelig til aarlige, for at de Principer om Folkets Selvstyrelse, der bør ligge til Grund for ethvert demokratisk Samfunds Statsforfatning, kunde komme til virkelig Anvendelse. Og ligesom man, da det lykkedes at gjennemføre Repræsentationsforandringen, ikke tog i Betænkning at fastsætte en aarlig Sammentræden af Rigsdagen, saaledes har man, siden denne Bestemmelse traadte i Kraft, heller ikke erfaret den ringeste Misnøie hermed. Tvertimod er de aarlige Rigsdage allerede nu gaaet i den Grad ind i den almindelige Bevidsthed, at en Storm af Modstand og Harme vilde reise sig mod hver og en, som vilde fremkomme med Forslag om at føre os tilbage til Forholdene før 1866. Siden vi her i Sverige har gjort dette Skridt og seet, hvilke gavnlige Følger det har medført, kunne vi ikke andet end varmt ønske den samme Reform Seier ogsaa i Norge. Den Sammenslutning mellem de forenede Folk, som udgjør deres Styrke, befæstes bedst, ikke ved Tvangsvaabud, som i Uide søge at udslette de enkelte Folks Eiendommeligheder, men derved at begge hver for sig efterhaanden danne sig omtrent de samme politiske Former for den folkelige Selvstyrelse. Der er intet, som siden 1814 i den Grad har fjernet enhver Mulighed for Indblanding fra Sveriges Side i Nordmændenes indre Anliggender som Repræsentationsformen fra 1866, og der vil ikke paa lang Tid kunne indtræffe noget, der vil glæde Norges og Unionens Venner her i Sverige saa meget som Indførelsen af aarlige Storthing. Ligesom Nordmændene nu vide, at de i vort Lands frit valgte Repræsentation ikke vil finde særskilte Stænder med deres Traditioner og Fordomme, men Folkets betroede Mænd; saaledes vil det for os Svenske blive i høi Grad betryggende at vide, at vi altid, naar et vigtigt Spørgsmaal opstaar, der gjælder os begge, kan træffe den norske Folkerepræsentation hjemme, saa vi hverken behøve at udsætte Beslutningen eller fatte den ensidigt, uden at have raadført os med Brodrefolket.

Der ytredes for et Par Maaneder siden i det norske Storthing ved Behandlingen af Udenrigsbudgettet af Thingets mest indflydelsesrige Medlem, Hr. J. Sverdrup, at „den bedste Unionsakt, man kunde tænke sig, var begge Folks Samvirken i Udviklingen af frisindede politiske Institutioner." Vi hilse en saadan Ytring velkommen og vente, at det norske Storthing nu vil vise, at det deler den Opfatning, som deri er udtalt.

Udlandet. Le Gaulois meddeler Følgende efter de sidste Breve fra Orienten: Det er aldeles afgjort, at Tyrkiet ikke et eneste Dieblik har standset sine Rustninger. Den Hær, som staar under Omer Paschas Kommando, er for Dieblikket 67,000 Mand stærk med 80 Kanoner. Fra Konstantinopel afgaar der stadig Forstærkninger til Thessalien og Donau. Omer Pascha befæster de tyrkiske Byer ved Grændsen af Montenegro og Herzegowina og søger at vanskeliggjøre Forbindelsen imellem de to Lande. Af et Brev fra Athen, der indtraf den 28de, uddrages Følgende: „Tyrkiet har været færdigt til Krig siden den 15de December. Hvad Grækenland angaar, da har det endnu ikke trods al sin Virksomhed været istand til at organisere sig fuldstændig. Man tror ikke, at det kan have endt sine Forberedelser før midt i Februar. Dets Regjering er, med Undtagelse af Kongen, meget krigerisk, og den gjør Regning paa Bistand baade af Serbien og af Rumænien, dersom det kan lykkes de græske Diplomater at vinde nogle Ugers Udsættelse."

Fra Bukarest berettes: „De Subskriptioner som Handlingspartiet under Ministeriet Bratiano satte i Gang i hele Landet til Opkjøb af Vaaben, fortsættes ogsaa under den nuværende Regjering. Ikke blot private Personer, men hele By- og Landkommuner tegne sig for tildels betydelige Summer, uagtet disse Kommuners Budgetter ikke bevilgedes til saadanne Diemed, men til Byernes og Landets fredelige Krav. Den 22de anmeldte den Deputerede Gheorgiu en Interpellation til Indenrigsministeren om, hvorledes der i Landet vil kunne inddrives en Kontribution til Anskaffelse af Vaaben".

Ifølge Corr. italienne har Fyrst Carls Forsøg paa at lave den rumæniske Hær om paa Preussisk vakt stor Forbitrelse blandt Rumænerne. Hvor stærk denne Stemming maa have været, sees af et Telegram fra Bukarest, ifølge hvilket Fyrst Carl har seet sig nødsaget til at sende den preussiske Oberst Kremsky hjem igjen. Bemeldte Oberst var en Foræring af Kong Vilhelm til Fyrst Carl i Bukarest, og Bestemmelsen var, at han skulde spille samme Rolle i Rumænien som General Beyer i Baden.

Fra Berlin skrives under 29de Januar til „Augsb. Allg. Zeit.": „Det lod sig vente, at Vaabenstilstanden imellem den preussiske og den østerrigske Regjeringspresse ikke vilde blive af lang Varighed. Et indirekte Forsøg paa at krænke den træffer man allerede i det sidste Nummer af „Nordd. Allg. Zeit.", idet der heri under Overskriften „Partikularistiske Smaademonstrationer" findes aftrykt en foregiven Korrespondence fra Wien til „Post", i hvilken der meddeles Nytaarslykønskninger til Kongen af Hannover og en uskyldig Lykønskning fra en sachsisk Dame til Grev Beust, hvortil der knyttes meget snedige og fornærmelige Betragtninger. I et Brev fra Paris til det samme ministerielle Blad bliver der samtidig igjen slaaet Allarm, fordi det officiøse Blad Public indrømmer det Faktum, at betydelige Transporter af Vaaben og Munition afgaa til Rhinen. I Forbindelse med det fiendtlige Sprog, som Pays og Patrie i den sidste Tid atter have ført imod Preussen, egne de anførte Momenter sig sikkert ganske til igjen at forurolige den offentlige Mening".

Stillingen ser meget krigersk ud, skjønt det fortælles fra mange Kanter, at Grækenland med Hensyn til den nylig opstaaede Konflikt vil give efter, og at altsaa den nærmeste Anledning til Frygt vil være borte. Man meddeler nu fuldstændig den af Konferentsen i Paris vedtagne Erklæring; den er affluttet i et bestemt Sprog, men indeholder forresten intet Andet, end hvad man allerede ved angaaende de foreliggende Spørgsmaal, navnlig Grækenlands Samling af Friskarer og Udrustning af Blokadebrydere. „Efter en opmærksom Undersøgelse," siger den, „af de Aktstykker, som de to Regjeringer have udvexlet med hinanden, ere de Befuldmægtigede blevne enige om at udtale sin Beklagelse over, at Grækenland af Eftergivenhed for stærke Følelser, med Hensyn til hvilke dets Patriotisme har kunnet vildlede det, har kunnet give Anledning til de Klager, som den ottomaniske Port har fremsat i det den 11te December 1868 til Hs. Maj. Kongen af Grækenlands Udenrigsminister overleverede Ultimatum. Det er nemlig utvivlsomt, at Folkerettens Regler forpligte Grækenland, ligesom alle andre Nationer, til ikke at tillade, at der hverves Friskarer paa dets Territorium eller udrustes Skibe i dets Havne til Angreb paa en Nabostat." Dernæst fremholdtes de paaankede Punkter skarpt. Hvad angaar Portens Fordringer om Hjemsendelse af de Kandioter, som ere udvandrede til det græske Territorium, da henholder Konferentsen sig til de Erklæringer, som Kabinettet i Athen har afgivet, og forbliver overbevist om, at det, saavidt det staar i dets Magt, vil bestræbe sig for at lette Bortreisen af de kandiotiske Familier, som ønske at vende tilbage til deres Fædreland. Med Hensyn til den private Skade, som tyrkiske Undersaatter have lidt, bestrider den græske Regjering paa ingen Maade Tyrkiets Ret til ved Domstolene at gjøre Paastand paa Erstatning.

Med Hensyn til Konferentsens tidligere Historie gives der nogle Meddelelser, som ikke ere uden Interesse. Det er aldeles vist, skrives der fra London — at England og Frankrig ved Stridens Begyndelse foreslog en Konferentse af de tre Beskyttelsesmagter. Rusland erklærede, at det ikke vilde tage Del i en saadan Konferentse fordi Vestmagterne i den kunne sætte Alt igjennem, hvad de vilde. Derpaa foreslog Rusland en europæisk Kongres. Herefter kom Preussen med et Modforslag om en Konferentse af de Magter, som have undertegnet Parisertraktaten, og herved udelukkes Grækenland fra Forhandlingerne. Man har Grunde til at tro, at Rusland ikke viste sig tilfreds med dette Skridt af Preussen. I det Hele taget antages, at Preussen har villet bortlede Frankrigs Opmærksomhed fra Tydskland og koncentrere den paa Orienten.

Sverige. I Rigsdagens første Kammer er Hr. Hallenberg fremkommet med Forslag om Forandringer i Trykkefrihedsforordningen med Hensyn til det juridiske Ansvar for Aviser og til Sammensætningen af Jury i Trykkefrihedssager. Der foreslaaes nemlig: 1) at ved Anmeldelse af en ny Avis ikke blot Udgiveren, men ogsaa Bogtrykker og Forlægger opgives, og at de to sidste skulle være forpligtede til, naar Udgiveren ikke formaar det, at overtage Ansvaret for Betaling af Bøder, Skadeserstatning og Retsomkostninger, som kunne idømmes for Indholdet af et periodisk Skrift, samt endelig, at Ingen maa godkjendes som Udgiver, medmindre han, foruden at opfylde de i Trykkefrihedsforordningen fastsatte Vilkaar, tillige er i fuldstændig Besiddelse af medborgerlige Rettigheder og fuldt raadig over sig og sit Gods; 2) at Forskrifterne om Juryens Sammensætning forandres derhen, at dens Medlemmer ved Lodkastning udvælges af et Jurymandskab, som i et Antal af 24 vælges for hvert Aar af den Kommune, under hvis Domstol Trykkeriet hører, og 3) at der til Trykkefrihedsforordningen føies en Forskrift, der, uden at Anonymitetsretten derved krænkes, gjør det muligt at faa den,

Kaffer-Høvdingen.

(Fortſ. fra f. No.)

Jeg traf godt og tog ordentlig Pusten fra ham, som vi plejede at gjøre i Skolen. I nogle Sekunder stod han ganske hjælpeløs og snappede efter Vejret. Jeg gav ham ikke Tid til at komme sig, men tog fat paa ham og lagde ham i Bakken; jeg havde ham i min Magt med Teppet over ham. Jeg sagde ham da i Kaffermaalet, at min Kniv vilde sidde i hans Hjerte i det Øjeblik, han rørte sig; jeg gav da det aftalte Signal. Men var ikke det et Lykketref at finde Karlen der alene, for jeg ventede idetmindste et halvt Snes af dem, og tænkte at bringe Dem og Folkene op til mig, førend jeg skred til Angreb. Lykken udretter dog en god Del, naar det kommer til Stykket."

„Lykke i Forening med Snarraadighed," sagde Eagleton. „Det var en stærk Fyr, og han vilde givet Dem nok at bestille, havde han været forbered."

„Nu, jeg kunde i værste Fald have skudt ham, skjønt Knaldet vilde bragt hele Sværmen over os, kanske førend vi havde gjort Hestene færdige til at rides. Men „alt vel, som ender vel," skjønt alt ikke er endt endnu. Vi kan endnu faa nok at gjøre. Men da nu Hesterne har pustet ud, er det bedst at klemme paa igjen."

De to hvide Mænd satte sig atter i Spidsen og førte Toget afsted i et kort Gallop henimod det Vadested, som det var Foresters Hensigt at benytte.

Kapitel VI.

Det Land, som udstrakte sig paa begge Sider af den slagne Sti, som Forester og hans Følge fulgte, var en god Prøve af den østlige Grænse af det Gode Haabs Forbjerg. Distriktet var ikke tilstrækkeligt uregelmæssigt i Konturen for at fortjene Navn af Bjergland, skjøndt Højderne mange Steder hævede sig indtil 800 a 1000 Fod. Disse Højder naas i de fleste Tilfælder ved en gradvis Stigen; ved Hjælp af en Smule Indbildningskraft kan vi tænke os et grønt rullende Hav med sine Kjæmpebølger, som pludselig er stivnet og kortester bedækket med en sparsom Vegetasjon. Somme Steder afbrydes dette bjergagtige Udseende af mørke Masser af Løvskog, samlede ved Foden af stejle Styrtninger og kaldes i Kolonial-Sproget en „Krantz". Siderne af disse Krantzer er Klipper, ganske lodrette. Det er paa saadanne Steder, at Familjer af de grisekjæfede Aber har fundet et sikkert Tilflugtssted mod deres livlige og listige Fiende, Leoparden.

Undtagen i Kløfterne ved Foden af Krantzerne eller paa Elvebredderne ses sjelden Træer af nogen videre Størrelse; den langtornede Mimosa og andre Tornebusker er spredt over enhver Del af Landet i grænseløs Forvirring. Tilfældigvis, og i en halv Mils Afstand eller saa, udstrakte sig en tæt, næsten uigjennemtrængelig Busk paa begge Sider af den slagne Sti, medens Vadestedet over Elven ikke sjelden var beliggende i den tætteste Busk. I mange Tilfælder var Sengen af den Elv, hvor Vadestedet var beliggende, stenet og ujevn, og det var nødvendigt at bruge stor Forsigtighed ved Oversætningen, især tilhest, ellers vilde Hesterne, naar de mærkede, at de ofte gled og snublede, gjerne blive gjenstridige, hvilket naturligvis gjorde et Fald saameget vissere. Under alle Omstændigheder var det nødvendigt at ride meget langsomt.

Kafferne, som vidste god Besked om de Vanskeligheder, som var forbundet med en hurtig Oversætning af Elven, valgte sædvanligvis et Vadested til Skuepladsen for et Baghold. Medens de laa skjult blandt Buskene eller paa Elvbreden, kunde de ligge og vente i Timevis, naar de ventede, at en Fiende vilde passere. Ikke før er deres Offer ude i Elven og kjæmper med de beskrevne Hindringer, førend Kafferne vil give Ild, hvis de har Skydevaaben eller styrte frem med deres Spyd og Køller; lykkes det dem nu at dræbe Anførerne vil dette bringe Forvirring i den hele Flok. Saadanne Overfald foretager dog sjelden Kafferne, medmindre de er ti mod en, og saaledes kan den erfarne, ved en saadan Lejlighed temmelig nøje beregne Fiendens Styrke.

Da Forester godt kjendte Kaffernes Sædvaner, var det ikke uden Grund, at han forudsatte, at deres Ridt til Fort Beaufort ikke vilde løbe af uden en eller anden Begivenhed. At følge den beneste og vistnok den mindst farlige Vej, vilde nøde ham ham til at sætte over et Vadested af Chumie, der var vel skikket for et Baghold, og han antog det for givet, at Kafferne ikke vilde forsømme Lejligheder, naar de vidste, at der var kanske baade et og to Partier med sine Forfølgere, der manøvrerede i Nærheden af dette Vadested*).

Forester vejede i sit stille Sind de forskjellige Sandsynligheder for og mod et Angreb ved Vadestedet over Chumie, og han kom snart til det Resultat, at det vilde være mindst farligt at lade det komme an paa et Tref paa dette, om end farlige Sted ved at følge en anden Vej, der vilde nøde ham til at ride en Mil eller mere omringet af tyk Busk nok til at skjule Halvparten af hele Gaita-Stammens Krigere. Uden at gjøre Eagleton eller Hottentotterne rede for, hvilken Plan han havde

*) Det skjønnes, at de Kaffere, hvorom her er Tale, ikke er Hestetyvene, men nogle, der vidste Besked om, at et saadant Tyveri var begaat, og at der saaledes var Lejlighed til at fiske i rørt Vand.

Overs.

som forsætlig har forgaaet sig imod Trykkefrihedsbestemmelserne, straffet efter den almene Straffelov.

Som Motiv til Forslaget anføres det Misbrug af Ytringsfriheden, hvori flere Presseorganer i den sidste Tid Gang efter Gang har gjort sig skyldig; et Misbrug, der vistnok vidner om en beklagelig Raahed hos det avislæsende Publikum; men som dog, efter Forslagsstillerens Mening ikke kunde finde Sted eller idetmindste ikke trives som nu, hvis ikke Trykkefrihedsforordningen led af væsentlige Mangler. Hvad nemlig Ansvarligheden angaar, da maa det i høi Grad krænke den almene Retsbevidsthed, at en Avisudgiver, naar han ikke selv tør overtage Ansvaret for sine Artikler, og disse befindes strafbare, skal kunne for Betaling leie et Medmenneske til i sit Sted at lade sig berøve Friheden; og med Hensyn til Juryens Sammensætning maa det bemærkes, at den for Tiden er saadan, at den Ansvarlige kan til Jurymand vælge ikke blot Personer, som helt og holdent mangle borgerlig Anseelse, men endog saadanne, paa hvem i Virkeligheden Ansvaret for en strafbar Artikel hviler.

Jernbane mellem Trondhjem og Kristiania. Ifølge Mgbl. vil efter de nu anstillede Undersøgelser en Jernbane fra Støren til Grundset om Røraas koste 2,639,000 Spd. og over Kvikne 2,367,000 Spd.; men naar Sidelinie skulde udgaa fra Tønsæt til Røraas, saa vil der ikke blive stor Forskjel i Pris, enten Linien lægges over Kvikne, der er 3 Mil kortere, eller over Røraas, som Tronderne bestemt fordre. De 35 Mile ny Jernbane, som behøves for at sætte Eidsvoldsbanen i Forbindelse med Hamar- og Grundsetbanen og denne igjen i Forbindelse med Trondhjem-Størenbanen, vil ialt koste omtrent 3,300,000 Spd., eller omkring det samme, som de nævnte 3 Jernbanestumper af ialt 14 Miles Længde have kostet!

I Odelsthinget i Lørdags vedtoges Bankkomiteens Indstilling til Lov om Skat paa faste Eiendomme i Trondhjem enstemmig uden Debat. Præsidenten underrettede om, at næste Møde vilde sandsynligvis blive afholdt Torsdag 11te Febr. til Behandling af Lagthingets Anmærkninger ved den kommunale Stemmeret.

Telegram til Indre-Dpt. ang. Vaarsildfisket, dateret Haugesund den 6te ds.:

Søndredistrikt: Opfiskede Kvantum Garnsild igaar 20,000 Tønder, flere Laase optagne uden Fangst eller odelagte ved Strøm og Sodrag. Idag Fangsten meget ujevn, neppe 5000, endel Laase ved Fæø, hvor tillige meget ubetydeligt Garnfiske. Pris: Røvær $6\frac{1}{2}$—$7\frac{1}{2}$ Ort, her indtil 8. Laasesild 8.

Nordredistrikt: Sydlig Storm ogsaa idag hindret Fisseriet.

Nyt af Aaret. En levende Sommerfugl, fanget i en Have, er iforgaars indleveret i Drammens Blads Trykkeri.

Paa Hedemarken har der ifølge Hamars Stiftstidende for 5te Febr. dannet sig en Komite bestaaende af A. Jensen, O. Roeberg, O. Hjelmstad, T. Saugstad, J. Ruud til Istandbringelse af en almindelig Subskription til Fordel for Hr. Storthingsmand J. Sverdrup. Denne Komite har da i Hamars Stiftstd. for 5te Febr. udstedt en Indbydelse til Sogneselskaberne og Bondevenforeningerne i Hedemarkens Fogderi, som slutter saaledes:

„I Henhold til det overdragne Hverv tillader vi os saaledes at indbyde samtlige nævnte Foreninger til hver inden sit Præstegjeld at virke for en almindelig Subskription for Hr. Storthingsmand Johan Sverdrup, fra hvilken Mands Virksomhed Enhver maa erkjende er udgaaet saa meget Godt i folkelig Retning. Dette er saa meget mere vor Pligt at paaskjønne, som vi ved, at denne Mand har tilsidesat mange personlige Fordele, for kun at ofre sine store Evner og kraftige Aand til Bedste for vort Fædrelands fri folkelige Udvikling."

Hertil knytter Redaktionen følgende Bemærkninger: „Idet vi indtage foranstaaende Indbydelse fra Næs Sogneselskab til Subskription af en Hædersgave for Storthingsmand Johan Sverdrup, og idet vi samtidigt anmode andre Blade om velvilligst at indtage samme, skal vi i Anledning Indbydelsen tilføie, at vi i Sandhed tror, at Næs Sogneselskab ved en Udtalelse som denne har truffet Manges Ønsker ikke alene her over Oplandene, men Landet rundt. Johan Sverdrups offentlige Virksomhed har igjennem Aarrækker været folkekjær; hans udmærkede Kjendskab til vore offentlige Anliggender i Forening med eminente Gaver til at gjøre sin Indsigt gjældende har allerede i lange Tider vakt Offentlighedens Opmærksomhed for hans Gjerning; men denne Opmærksomhed er, eftersom Aarene ere skredne, og hans Virksomhed har modnet sig, blevet tilmer end Opmærksomhed, blevet til Kjærlighed og Taknemmelighed fra Folkets Side, i samme Grad som det har seet og forstaaet, at Kundskaben og Gaverne er blevet brugt i Frisindets og store folkelige Interessers Tjeneste. Det er derfor visselig ligesaa naturligt som smukt, naar Mænd af den oplandske Bondestand nu udsteder Opfordring til Subskriptionsindbydelse til en Hædersgave for den Mand, der i den seneste Tid, og maaske allermest paa nærværende Thing, saa varmt, saa kraftigt og saa frygtløst har talt Folkets og Folkefrihedens Sag. Vi for vor Del vil anbefale denne Indbydelse paa det Varmeste, og vi antager inden Bondestanden saavelsom inden Folket idethele at finde temmelig udelt Samstemmighed i denne Anbefaling."

Røraasbanen. Private Efterretninger til „Trondh. Adr." fra Kristiania berette, at Professor Broch, der, som tidligere meddelt, er beskjæftiget med at beregne Rentabiliteten af Størenbanens Forlængelseslinier, ubetinget skal foretrække Røraaslinien, da Kvikneli nien med Sidebane vil blive meget kostbarere at drive. At Kviknelinien med Sidebane til Røraas vil blive omtrent 20000 Spd. kostbarere end den direkte Røraaslinie, have vi allerede tidligere vist efter Jernbanedirektørens Overslagssummer. Det vil ogsaa have sin Interesse at lægge Mærke til, at Kviknelinien — uden Hensyn til en Sidelinie til Røraas — vil blive lidt kostbarere pr. Mil end Røraaslinien, idet denne er anslaaet i sin hele Længde fra Støren til Grundset, 30,1 Mil, til 2,638,879 Spd. eller 87,670 Spd. pr. Mil, medens hins 26,8 Mil (uden Sidebane) kommer paa 2,366,485 Spd. eller 88,300 Spd. Dette synes ikke at tyde paa, at Landslaget paa Røraaslinien, som man har villet paastaa, skulle være ugunstigere for Anlægget end paa den anden. Tager man saa endelig i Betragtning, at det Folketal, som Røraaslinien vil faa til Færdselen, er over 9000 Mennesker, medens Kvikneli en kun har omtrent 1350 at byde — for begge Linier sat ud af Betragtning de Distrikter, de i denne Henseende have fælles, — saa kan der vel i Virkeligheden ikke længere for Alvor blive Spørgmaal, om hvilken Linie der bør vælges.

Sikkerhedsfyrstikker. Forleden Dag hændte det, skriver „Trondh. Adr.", ogsaa her i Byen, som det tidligere er fortalt fra andre Steder, at en Æske af Nitedals saakaldte Sikkerhedsfyrstikker tog Ild blot ved at falde fra Bordet og ned paa Gulvet. En Prøve blev anstillet med en Del andre Æsker der imidlertid taalte at kastes i fuld Fart mod Gulvet, uden at de fængede. „Sikkerhedsfyrstikkerne" have saaledes vundet et Ry, som de ingenlunde fortjene, saalænge ikke Fabrikerne kunne indestaa for en saa ensartet Fabrikation, at der ikke findes farlige Æsker imellem. De turde tvertimod være endog farligere end de sædvanlige Fosforstikker, da disse dog ialfald ikke explodere, om der gaar Ild i dem, ikke at tale om den Fare, som ligger i, at man netop tror at have farefrie Sager ihænde. Imidlertid tør det haabes, at Fabrikanterne af „Sikkerhedsfyrstikker" ville anvende al fornøden Omhu for at gjøre Stikkernes Sats saa fareløs, som overhoved dette Slags Sager kunne være; der er vel neppe nogen Tvivl om, at en omhyggelig Behandling vil kunne frembringe Fyrstikker, der i Virkeligheden ere at foretrække for Fosforstikkerne.

„Møringen" No. 3 indeholder følgende Opsats, som vi tro at burde lægge de ærede Medlemmer af Bondevenforeningerne alvorlig paa Hjerte:

„Der tales og skrives meget i denne Tid om Jaabækianisme, Bondevenforeninger, Bondevenmøder, og hvad det nu kaldes altsammen. En Del af dem, som tale med, ved nok ogsaa, hvad de tale om, have Blik for det meget Gavnlige, som kunde fremkomme som Frugt af disse Foreninger, men der gives desværre ogsaa dem, som snakke blot forat snakke, som mene at forstaa sig paa, hvad Gavn Bondevenforeningerne kan virke; men som enten slet intet forstaa eller have bagvendte, til dels endog foragtelige Meninger om, hvad der kan og bør virkes, og hvad Maal, man bør stevne mod. Det er beklageligt; at saa skal være Tilfældet, og vi ville nødig tro ufordelagtigt om Nogen; men naar slige Ord som: „Herefter skal Bonderne se at etle Storkarerne paa Bordet", for fuldt Alvor kan blive udtalte, da gaar det ikke an at strø Sand paa og sige: Meningen var vel ikke saa ond, som de uheldigt valgte Ord kunne synes at tyde paa. Saadan Tale røber et af to: enten en umaadelig Dumhed og Indbilskhed, eller et misundeligt og ondskabsfuldt Sind. Vi ville være skaansomme nok til at antage det første. Det passer maaske ogsaa bedst; thi naar den Mening kan være tilstede, ja endog give sig tilkjende i Udtalelser, at man skal kunne tilrive sig Magt og Myndighed efter eget Forgodtbefindende, som om vi ingen ordnet Statsstyrelse, ingen Øvrighed, ingen Love have, at, naar en Bondevenforening har fattet en Beslutning, saa staar den fast, som om Kongen selv havde sat sit Segl under den, at det blot er personlig Interesse, lav Egennytte, som kan bevæge Nogen til at være af en anden Mening end visse Folk i en saadan Forening, da er det vel ikke bare løst Snak, at kalde saadant dumt.

At Møder til fælles Raadslagning vilde, naar de bleve ledede i den rette Aand, stifte overmaade meget Godt, derom er neppe Nogen, som tvivler; men at de, naar de gjennemtrænges af en umoden og usund Aand, paa den anden Side ogsaa vilde afstedkomme meget Ondt, derom kan vel være ligesaa lidet Tvivl. Det forekommer mig, at de ogsaa have et forkjert Navn. Bondevenforening, Bondevenmøde tilkjendegiver tydeligt nok, at ingen andre end Bønder maa stedes Adgang, og at dette ogsaa er Meningen, synes at fremgaa af bestemte Udtalelser. Er dette rigtigt? Bør den ene Stand saaledes udsondre sig fra de andre, naar det gjelder at raadlægge om Anliggender, der vedkommer det hele Samfund? Det kan umulig have gode Følger. — Det har ofte nok været talt i høie Toner om den vide Kløft mellem Bonden og de øvrige Samfundsklasser, og denne Tale har ikke været hverken sjeldnest eller mindst høirøstet fra den bondevenlige Leir. Enhver ved, at denne Tale, og saa er altfor sand. Det kunde derfor ventes — og deri vilde være god Mening — at Enhver paa sin Kant vilde stræve efter Evne at faa denne Kløft mere og mere udjevnet, at de forskjellige Stænder mere og bedre lærte at forstaa hinanden; men dette vil visselig ikke ske ved de saakaldte Bondevenforeninger, naar de saaledes, som det ser ud til her, mure sig inde og stænge de Andre ude, meget mere tror jeg, at de paa saadan Maade vil tjene til end yderligere at udvide Kløften, til at vække Mistillid og Splid. Skal noget Godt udrettes, da forekommer det mig, at Foreningen maa staa aaben for alle Stænder, da først vil alle Interesser komme til Orde, og saa kunne de veies mod hinanden. Skal et Spørgsmaal blive klart og dets Behandling være til Nytte, saa maa det nødvendigvis belyses fra alle Sider, da først har man Lov at danne sig en bestemt Mening, og først da kan man danne sig nogen Mening, som har Verd.

Skal noget Gavnligt udrettes, maa det ske ad Overbevisningens Vei, men ikke ved taabelige Drømme og tomme Indbildninger. — Der tales om, at Bondens Byrder ere store — og at Hensigten med Bondevennernes Virksomhed er at faa raadet Bod herpaa. Men enhver Stand har sine Byrder, og først naar disse veies mod hinanden paa en rolig, sindig og fornuftig Maade, vil man opnaa en begrundet Mening om Stillingen, og først naar Udtalelser fremkomme paa en saadan Maade, vil de Styrende lægge Mærke dertil og raade Bod paa Manglerne, hvor de virkelig ere; men aldrig vil et ensidigt og ufornuftigt Skrig og Skraal nogensinde have Forbedringer og Lettelser til Følge.

Foruden, at disse Møder altsaa kunde være gavnlige i materiel Henseende, vilde de ogsaa have en oplysende og opdragende, idet hele en løftende Betydning; men ogsaa dette bliver først muligt, naar der kommer Oplysning med i Arbeidet. Da vil Mødernes Forhandlinger klare Mangt, som før har været os dunkelt, og vi vil gaa bort fra Mødet med et lysere Blik baade for vore egne og vort Samfunds-Anliggender.

Jeg vil endnu tilføie dette: Norske Bønder; forener Eder, samler Eder med Andre, hav Tanken med Eder, for hvad der gjøres, og hvad der bør gjeres, holdt Skridt med Tiden, tro ikke forlidet om Eder selv; men fremfor alt ikke for meget, og som det Fornemste, skyd ikke Oplysningens Mænd med Foragt fra Eder; thi disse er det dog, som skal belive og beaande Eders Tanker og føre Eder paa ret Spor til at finde de Guldkorn, I søge. Ligesaalidt som den Blinde kan finde Veien ved egen Hjælp, ligesaalidt vil Uvidenheden som saadan kunne føde og opfostre løftende Samfundstanker. Der maa Ledelse til, der maa Lys til. Kun i Lyset kan Livet blomstre, og Sandheden tilhører ogsaa Lyset.

Det er altsaa en god Tanke, et godt Arbeide, vi ere inde paa; men Alle maa være med. Derfor bør heller ikke den Forening, som ønskes oprettet, hedde Bondeforening, men Folkeforening. Det er Folket i sin Helhed, ikke den enkelte Klasse, som her skal møde frem og lægge sin Kundskab, sin Evne og Kraft til for Samfundets Vel.

Den 16de Januar. En Bonde.

---

udkastet, advarede han bare Folkene om, ikke at drive Hesterne over et moderat Gallop og vedblev derpaa at føre dem henimod Badestedet.

Efter at være kommet det bekvemmeste Sted af Elven nær paa en halv Mil sagde Forester til Hottentotterne:

„Jeg tænker, der er Kaffere ved dette Badested. Pas nu bare paa at følge mig, for jeg mener at narre dem. Vil I prøve paa at gaa i Spidsen, saa vogt jer bare, det er det hele. Hold Dem tæt til mig, Eagleton, og følg mig saa."

Med disse Ord satte Forester sin Hest i et raskere Galop og red henimod Elven som her snodde og drejede sig i mangfoldige Bugtninger. Istedenfor nu at ride lige ned til Badestedet, som han havde bestemt at benytte, galloperede han dristigt i en Retning, som vilde bringe ham ned til Elven fuldt en halv Mil fra det almindelige Badested. Idet han gjorde det, sagde han med høj Stemme:

„Se nu til, at I følger mig," og tilføjede derpaa med lav Stemme: „Vær færdig til at stanse, naar jeg holder Haanden op."

Foresters Opmærksomhed syntes nu ganske at være optaget af det Badested, han oprindelig havde tænkt at benytte. I Begyndelsen syntes han stusset som om han saa efter noget, som han havde ventet at se, men nu ikke var istand til at opdage, men førend han havde redet endnu hundrede Alen, for der et Smil over hans Ansigt og han vendte sig til Hottentotterne og sagde:

„Ikke saa fort — sagtere, sagtere."

Enhver af Troppen, som havde nogenlunde skarpt Syn, maatte have set adskillige mørke Skikkelser bevæge sig mellem Buskene, som vokste paa Elvbredden i Nærheden af Badestedet. Disse mørke Skikkelser kunde ingen andre være end Kaffere, som løb det forteste de kunde ned til det Badested, som Forester nærmede sig.

„Kaffere! — Kaffere!" hviskede en eller to af Hottentotterne.

„Tys!" sagde Forester. „Tænker I, jeg er blind?" Hine Kaffere," vedblev han, henvendt til Eagleton, „tænker enten vi er blind, eller ogsaa mistager de os for regulære Soldater. Se, hvor de render! Der er femti, om ikke flere. „Hold jere Hester tilbage," raabte han til Hottentotterne, som i sin Iverighed vilde skyde forbi. „Jeg agter ikke at slaas nu, ellers kunde jeg nok give de Karle en Lekse, men at slaas med tre, firehundrede Punds Værdi af en anden Mands Hestekjød under sig, er ikke saa behageligt som at staa paa egne Ben."

Rytterskaren var nu omtrent tohundrede Alen fra Elven og Busken tætved; bagved og til venstre var Badestedet, omtrent i en halv Mils Afstand. Elvbrederne paa det Sted, hvorimod Forester nu red, skjønt steile paa begge Sider, kunde nok alligevel passeres af en Hest, kraftfuld og sikker paa Foden, medens Vandet i Elven paa denne Tid ikke var saa dybt, at Hesterne behøvede at svømme.

Kafferne, i et Antal af omkring femti, havde hurtigt skjult sig i Buskene paa Elvbreden og ventede nu i Taushed paa, at Rytterne skulde komme inden Kastevidde af deres Spyd.

Det er muligt, at en Fremmed for Kaffer-Krigsførelse, kunde have været saa optaget af sine egne Tanker eller saa lidet vant til at undersøge og forstaa Gjenstandens Beskaffenhed, set blot utydeligt om Natten og i en større Afstand, at han ikke vilde have bemærket hine farlige Tegn, som vi har fortalt, at Forester og Hottentotterne havde blevet var meget snart.

Walter Eagleton, skjønt i mange Henseender et godt Buskmandsemne, og som med Tiden kunde blevet en dygtig Jæger, havde imidlertid ingen Anelse om, hvad der foregik rundt om ham. Det er sandt, at han i Løbet af de tre sidste Dage havde set nok af sin Ven Forester til at skjønne, at en ualmindelig dygtig Idrætsmand havde givet ham en Haandrækning; alligevel indbildte han sig sommetider, at meget af den Forsigtighed, hans Ven havde anvendt, var unødvendig. For Øjeblikket havde det Held, de havde havt, gjort ham en Smule ør, og idet han følte sig let om Hjertet ved Tanken om, at han havde alle sin Faders Hester omkring sig, brød han sig lidet om, hvad der nu kunde hende, stolende paa, som han sagde, at nu havde de ikke mere noget at frygte for. Han havde rigtignok set Kafferne krybe hurtigt gjennem Buskene henimod Elven; alligevel havde han stor Lyst til at gjøre Indvendinger, da Forester gav sit Parti Vink til at stanse, for han trodde ikke, at Kafferne vovede at angribe dem. Heldigvis fik han ikke Tid til at gjøre sin Mening gjældende, ellers kunde det let afstedkommet Forvirring, for Foresters Kommandoord: „Holdt!" og „Følg mig," fulgte hurtigt efter hverandre. Det var ikke uden Vanskelighed, at Hottentotterne fik stanset sine Hester med de ufuldkomne Bidsler de havde; Forester havde ikke alene stanset sin Hest, men havde vendt den og red nu i fuldt Firsprang henimod det Badested, han først havde undgaat, inden hans Følge havde vundet at stanse sine Hester. Han havde saaledes adskillige Alens Forsprang, men raabte bare til dem, medens han fortsatte sit Løb i uformindsket Fart.

(Forts.)

En danſk Sørøver. En danſk Underſaat, ſom i ca. 8 Aar har opholdt ſig i Kina, N. W. Niſſen, 27 Aar gammel, er, ſom ſigtet for Meddelagtighed i Sørøveri i de kineſiſke Farvande, over England ankommen til Danmark, for ved de danſke Domſtole at lide Tiltale for ſit ovennævnte Forhold.

Brudegave til Kronprinſen af Danmark og Prinſeſſe Lovija. En af 60 Mænd fra alle Danmarks Egne undertegnet Opfordring om Bidrag til Anſkaffelſen af en Brudegave ved Kronprins Frederiks og Prinſeſſe Lovijas foreſtaaende Formæling cirkulerer i alle Aviſer. „Vi forudſætte, at enhver Anbefaling fra vor Side er overflødig — ſkriver Dagbladet — ved en Leilighed, hvor Alles Ønſker ville mødes, og hvor hele Nationen vil ſamles i Enighed".

„Indbydelſen angiver ikke, hvad Brudegaven ſkal være, og der er for Forretningsudvalget nogen Frihed i Valget. Imidlertid kan det anſees for afgjort, at Gaven væſentlig vil komme til at beſtaa af et ſtort Sølv-Service".

Kronprins Frederik deltog forrige Mandags Aftes tilligemed vor Kongefamilie i et paa Børſen i Stockholm arrangeret Bal til Fordel for de Nødlidende i Småland. Balgjæſternes Antal beløb ſig til omtrent 1000.

Danſk Marinevæſen. Ogſaa i Danmark klager man for Tiden ligeſom hos os over Marinens Tilſtand og Beſtyrelſe, og man lægger ogſaa der Skylden paa Marineminiſteren. Nu har man — ſiges der — Aar efter Aar kaſtet overmaade ſtore Summer i dette Slug, for at ſkaffe ſig en Smule Søværn for paakommende Tilfælde. Men endnu lader det til, at man, naar det kommer til Stykket, ſkal være lige nær og lige ſlet ruſtet, ſom om alle diſſe Penge aldeles ikke havde været der. Endnu mangler baade tidsmæſſige Skibe og brugelig Armatur. Man har Krigsbudget, men en Fredsflaade. Ligeſaa hos os.

Konkursboer. I Kriſtiania Jurisdiktion: Skræddermeſter Peder Chriſtenſen; Anmeldelſer inden 31te Marts. I Follo Jurisdiktion: Gaardbr. Torkild Erikſen Støttumtangen; Anmeldelſer inden 1ſte April.

Ved en Trykfeil i Dagbl. for 6te Febr. ſtod Vig ſom Proponent af Hævdslovens Overſendelſe til Regjeringen iſtedenfor Wiel.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er siden igaar faldt stærkt. Et Hvirvelcentrum nærmer sig det sydlige Norge. Sydlig Vind paa Østlandet. SVlig stærk paa Vestkysten og SOlig nordenfor Dovre. Regn og overskyet Himmel paa de fleste Steder. Temperaturen er steget i det Sydlige og faldt lidt i det Nordlige, men fremdeles meget høi efter Aarstiden. Udsigterne ere fremdeles til uroligt Veir med vestlige Vinde paa Vestkysten og til opklarende Veir paa Østlandet, dog af tvivlsom Varighed.

Bekjendtgjørelſer.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbm. Amundſens Gaard) anbefales Reiſende ſom Byens Folk, Damer ſaavelſom Herrer, ſom et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke beruſende) Drikke, ſaaſom: Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillon til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Øloſt til 2 a 3 ß, Melk (varm ſom kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß ſamt Æggedoſis, Porter, Bruslimonade og Seltſervand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Til Amerika.

De førſte Klaſſes metalforhudede og hurtigſeilende Emigrantſkibe **„Olaf"**, Kapt. Anderſen, **„Concordia"**, Kapt. C. Chriſtianſen, **„Johan"**, Kapt. Hanſen, **„Moſs"**, Kapt. Gunderſen og **„Caroline"**, Kapt. Carl Chriſtenſen vil af os blive expederede fra Chriſtiania til Kvebek i anſtundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelſer for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleſte af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligeſaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Poſtdampſkibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleſte Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigſte Fragttart.

Indtegning af Paſſagerer ſkeer naarſomhelſt og enhver nærmere Oplysning erholdes ved ſkriftlig eller mundtlig Henvendelſe til vort Kontor.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriſerede Emigrationsagenter,
Prinſensgade No. 3, Chriſtiania.

Total Realisation.

Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:

Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Double Shawls fra 2½ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.

Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Linslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

De, der ſtadig kunne levere god Melk og Fløde, kunne henvende ſig i Storgaden 23.

Tilſalgs.

L. A. Nicolaysen

(Kongens Gade No. 29)

tillader sig at anbefale et smukt Udvalg i:
ægte franske Shawls og Uldshawls,
coulørte og sorte Silketøier,
Vinterkaaber fra 3 til 30 Spd.,
lyse og mørke Uldkjoletøier,
Galoger, Silketørklæder m. m.
til billige Priser.

Kjolesøm modtages og udføres hurtigt og smukt.

Gravmonumenter

i Marmor, Granit og Sandsteen leveres smukt udførte til billigste Priis af

Carl A. J. Olsen,
Skippergaden No. 27.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Til
betydelig nedsatte Priser

udsælges vor Beholdning af Manufacturvarer, da vi snarest muligt agte at ophøre med Forretningen:

Vinterkaaber til 2, 3, 3½, 4, 5 og 6 Spd.
Dobbelte Uldshawl fra 2 til 4 Spd.
Enkelte do. fra 1 til 2 Spd.
Coulørede Kjoletøier til 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20 Sk. Alen.
Sort Paramatta til 14, 16, 18, 20 Sk.
Sort Orleans til 14, 16, 18 og 26 Sk.
Stribede Uldskjortetøier til 24 Sk.
Sort Moreng til 20 og 24 Sk.
Sirts i god Qvalitet til 12 og 13 Sk. Alen.

Düffel, sort Klæde, sort og coul. Carsimir, Hatte, Slips og Uldvanter.

J. A. Hermansen & Co.
Grændsen.

Fiskemeel.

Undertegnede have modtaget til Forhandling et Prøveparti „Fiskemeel", malet deels af Sei, deels af Torsk. Det udsælges efter 9 Sk. pr. Pd. Seimel og 12 Sk. pr. Pd. Torskemeel. Dette Produkt er anbefalet af Chemikeren Anton Rossing som et ualmindeligt consentreret Næringsmiddel, og har vundet Opmærksomhed paa Udstillingen i Malmø og Bergen. Brugsanviisning findes i Rossings Skrift „Forsøg og Undersøgelser over Fiskemeel" hvoraf Kjøbere kunne paa Forlangende faa et Exemplar.

Thoresen & Andersgaard.

Møllebrugs-Rekvisiter.

Mit vel forsynenede Kommissionelager af **Flinte-Møllestene, Sigtedug, Staaltraad Dug, Maskinremme, Staalhakker** og **Meisler, Skaavler, ny Pariser-Smørrekoppe** med mange andre Gjenstande henhørende til Møllevæsenet, anbefales til særdeles billige Priser.

NB. Jeg paatager mig fremdeles Opførelse af Damp- og Vandmøller, og tillader jeg mig i denne Henseende at referere til Hr. **Johan Peterson,** for hvem jeg hat opført Bergens Dampmølle, samt til **DHrr J. A. Køhler & Ko.** i Stavanger, for hvem jeg i 1868 opførte en Vandmølle; fra disse Herrer har jeg de bedste Anbefalinger.

L. Bertol,
Skippergade No. 40 B.

Garanterede **Multiplikations-Vægter,** Oktomal-, Decimal- og Polivægter til nedſatte Priſer. Hjørnet af Skipper- og Karl Johans Gade.

H. Hoaas,
Fabrikant.

Amerikanſke **Gynge-** og **Sengeſtole** i godt Udvalg til 9 Spd. Stykket. H. Hoaas.

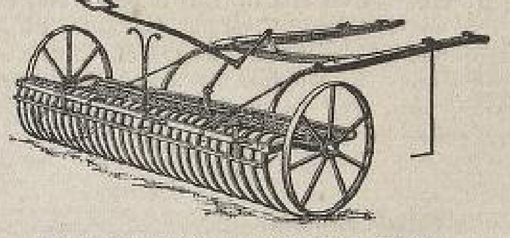

ULRIK ROSING,

Jernbanetorvet No. 5,

anbefaler engelske Landbrugs-Redskaber og Maskiner, hvoraf fremhæves:

Plouge, Harve, Saamaskiner, Hesteriver, Meiemaskiner for Slaat og Skuur, **Damp-Tærskemaskiner,** store og smaa, **transportable Dampmaskiner; Howards Patent Dampkjedler; Wedelins Patent,** transportable **Korntørke** (Tjone); **Köpings Vognaxler; Extincteurer, Brandsprøiter,** samt **Kontrol-Uhre; Vaskemaskiner, Maskinruller** og **Klædesvridere.**

Prisbøger med Tegninger udleveres frit og postbetalt.

Colonialhandel.

Vor velassorterede Handel med finere og simplere Huusholdningsvarer, Vine & Brændevine af alle Sorter, Steentøi, Cigarer, Hvedemeel i alle Finheder, Meel & Gryn i alle Nummer, anbefales til aller laveste Priser. Varerne leveres frit paa Jernbane & Brygge og ombringes til Kunder i Byen & Byens nærmeste Omegn.

Thoresen & Andersgaard,
P. A. J. Bergs forr. Butik.

Skoleſager.

Skrivebøger, Tegnebøger, Gloſebøger, Skriv-, Tegne- og Trækpapir, Blyanter, Staalpenne, Penneholdere, Tavler, Griſler, Viſkelæder, Radergummi, Linealer, Sortkridt, Tuſch oſv. til billigſte Priſer i

C. C. Knudſens Papirhandel.

Fritz S. Frølich's
Frøhandel
(Kirkegaden 21)

anbefales som vel assorteret med udmærket godt Frø af de forskjellige Sorter, Grønsager, Landhuusholdnings- og Blomsterfrø. Priis-Courant er udkommen og faaes franco tilsendt paa Forlangende.

En gros Priis-Couranter staar til Tjeneste for Udsælgere.

Fritz S. Frølich,
Kirkegaden.

P. A. Larſen

(Raadhuusgaden No. 4)

anbefaler paa det Bedste sin Handel med:

Vine og Brændevine,
Alle Sorter Huusholdningsvarer,
Cigarer og Røgtobakker m. m. m.

Priscouranter udleveres fra min Butik og tilstilles Udenbyesboende paa Forlangende.

Næs & Egelands
Værks Fabrikat.

File i alle Størrelser og Hugninger for Værksteder, Fabrikker og Haandværkere.
Do. for Sagbrug.
Raspe i alle brugelige Størrelser og Hugninger.
Møllehakker med og uden Øie.

Omhugning af Fabrikkens egne File og Raspe udføres billigt.

Udbrugte File af eget Fabrikat **kjøbes** pr. Kontant.

Oplaget er altid vel forsynet og kan effektuere meget store Ordres **strax.**

I Partier gives Rabat.

Udsalg af enkelte File sker til Fabrikpriser fra Lageret, hvor ogsaa Ordres modtages paa File, bestemte til specielt Behov.

S. H. Lundh,
8. Lille Strandgade 8
Christiania.

For Mølleeiere

anbefales til **billige Priser:**
1ma **Silke-Sigtedug** fra No. 4—14,
„ **Uld-Sigtedug** fra No. 14—22.

Lorentz Segelcke,
Hjørnet af Torvet og Kongensgade.

Fjær, Duun, Krølhaar

i mange forskjellige Qvaliteter sælges billig hos

Lorentz Segelcke.

Lagenlærreder & Bolster

sælges billig hos

Lorentz Segelcke.

Forſømmelſer ved Bladets Ombringelſe til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogſaa Klager kan nedſkrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogſaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændſen, paa hvilket ſidſte Sted ogſaa ubetalte **Bekjendtgjørelſer** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koſter 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogſaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ſte eller 15de i hver Maaned paa alle Poſtkontorer og Poſtaabnerier, ſamt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jenſen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelſer** optages til 2½ ß Petitlinien, for ſtørre Bogſtaver mere. NB. De, der ſamle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Anſvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kriſtiania. Trykt hos **H. J. Jenſen.**

Dagbladet.

No. 33. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß i Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 9de Februar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Søndog Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Biri og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hamburg, 8de Febr. „Kölnische Zeitung“ indeholder, tvertimod dens sædvanlige fredelige Holdning, følgende Meddelelse, som den siger at have fra paalidelige Kilder: Mellem Napoleon og Viktor Emanuel ere hemmelige Underhandlinger igang om en offensiv og defensiv Alliance mod Tydskland. Underhandlingerne ere saa hemmelige, at selv det italienske Kabinet er uvidende derom. Den østerrigske Gesandt i Paris, som er medindviet heri, opbyder nu alt for at sikre Østerrige Skadeserstatning i Tydskland.

Breve fra Storthinget.

V.

Siden sidste Brev har Storthinget behandlet Marinebudgettet, som denne Gang gav Anledning til heftig Strid og til nye Forholdsregler imod Styrelsen (Mistillidsvotumet mod Statsraad Haffner). Vort Lands Beliggenhed og vort Folks Forkjærlighed for Havet skulde vel tilsige, at vi skjænkede vort Søforsvar en særegen Opmærksomhed. I Forhold til vore smaa Hjælpekilder har vi ogsaa nedlagt store Summer i vort Søforsvar, men desværre faaet saare lidet for, hvad vi have lagt ud, ja man maa næsten til at sige, at der i sær Grad har hvilet en uheldig Stjerne over vort unge Søforsvars Udvikling; lige saa flink og raadsnar som Nordmanden har vist sig at være som Kofardimand, ligesaa ubehjælpelig har han vist sig at være som Officer og Administrator i Krigsmarinen.

Først anvendte vi store Summer paa at gjøre Fredriksværn til Orlogshavn; men ikke før var vi komne noget paa Vei her, førend vi forlod dette Sted og begyndte som ren Nybygger igjen paa Horten. Kommission paa Kommission har været nedsat, den ene mandsstærkere end den anden, i Anledning Horten, en god Slump „Dygtighed“ har været taget i Beslag, Hestelæs af Betænkninger og Indstillinger ere afgivne, men først nu, efter Beslutninger paa saa store, at vi næsten kunde dække hele Horten med de anvendte Penge, først nu ser man, hvad enhver Mand med sund naturlig Forstand vilde have seet før, at Horten ikke kan bruges som Hovedstation for vor Flaade, og at den maa forlades. Der findes neppe ret mange Havne paa vor langstrakte Kyst, der har saa liden Forsvarsevne, og som det vilde koste saa uhyre Summer at befæste. Det ligger noget vemodigt i denne førgelige Opdagelse, at alle de Millioner, vi nu har anvendt, ere kastet bort til ingen Nytte.

Hertil kom endnu, at efterat vi i dyre Domme havde stræbet os til en ret respektabel Flaade af Træskibe, saa kom den amerikanske Krig med sine Monitorer og Væderskibe, og saa stod vi der med vore kostbare Træskuder. Saa maatte vi begynde forfra igjen. Efter 30 a 40 Aars store Anstrengelser opdager vi en vakker Dag, at hverken det ene eller det andet er en Pibe Tobak værd. At det ikke staar endda værre til, at ikke Millioner ogsaa ere bortkastede til Hortens Befæstning, har vi ikke Styrelsen at takke for, saa udtalte ialfald Militærkomiteens Formand sig i Thinget.

At Administrationen og hele Stellet nede paa Horten var mindre godt, dette har man nok ligesom havt Tæften af før, selv Officerer erkjender dette, men at Synderegisteret skulde blive saa langt og vægtigt, som det Militærkomiteen fremkom med, det havde vel ikke mange tænkt sig. Hvor man, som hos os, naar det gjælder de Overordnede, er saa vel vant til at tro det Bedste, at tie og samtykke, falder det ogsaa noget haardt at blive fortrolig med den Tanke, at det, naar det gjælder en saa overordentlig stor Sag som vort Søforsvar, virkelig kan staa saa rent bedrøveligt til som det efter det i Thinget Oplyste maa gjøre paa Horten. Det er beklageligt, at et Folks furterhvervede Midler skal bestyres saa daarligt, men dobbelt tungt er det, at et Folks Forsvar i Nødens Stund skal være betroet i slige Hænder. Søofficersstanden har ved de fremkomne Oplysninger faaet en liden Paamindelse, og Sverdrups djærve Tale om, at de høieste Poster i Landets Forsvar burde aabnes ogsaa for Mænd af den laveste Stilling og største Dygtighed, vil nok komme til at mindes. Ogsaa paa den bevilgende Myndighed maa denne Mangel paa Tillid til Styrelsen virke saare uheldigt; det er alletider tungt at bevilge Penge til selv nok saa stort og godt et Formaal, naar man gjør det med Frygt for at Pengene blive bortsløsede og ikke kommer Sagen tilgode. Blandt de mange Ankeposter, som Militærkomiteen havde at gjøre ved Marinestyrelsen, var og den, at den i Treaaret havde forbrugt 74,000 Spd. mere end forrige Storthing bevilgede. Her ser vi da atter en Prøve paa, hvad det vil sige ikke at have aarlige Storthing. Som et ganske oplysende Exempel paa, hvor godt man forstaar at bygge Skibe paa Horten, kan anføres, at da Fregaten St. Olaf skulde tages i Brug, saa befandtes det, at Dampmaskinen var forliden i Forhold til Skroget. Nu har man maattet arbeide og indsætte en ny Maskine, som koster den lille nette Sum af 122,000 Spd. Som Prøve paa, hvor godt man følger med Tiden nede paa Marinestationen oplystes der under Debatten, at endnu havde man ikke orket at tilegne sig, hvad formodentlig snartsagt enhver flink Bondegut paa Almueskolebænken har lært, nemlig at Finmarkens Amt er delt. Men trods det ynkelige Stel i vor Marine, saa manglede det ikke paa Forsvar, ja Lovtaler over, hvor gildt alt gik dernede paa Marinestationen, ja en af de Ivrigste nedlagde endog Protest mod, at Norges Nationalforsamling vovede at omtale en fraværende kongelig Raadgiver, eller endog Embedsmand. Før i Vinter har nu Morgenbladspartiet indrømmet Ret til Storthinget at være en 111 Mand stærk Revisionskomite, et Slags stort Amtsformandskab, men nu skulde det ogsaa spille den Stumme, og afdisputeres den Ret, som efter Grundloven er det hjemlet. Det er vanskeligt at skjønne, hvorledes Frihed og Selvstyrelse kunde lide mere Spot og Miskjendelse, end den som Morgenbladspartiet har trakteret med nu i de sidste Tider. Ikkedestomindre bifaldtes Militærkomiteens Indstilling, hvis Konklusion lød saalunde: „Idet Storthinget forventer, at der vil blive draget Omsorg for, at Marinens Anliggender herefter vil blive styrede paa en mere tilfredsstillende Maade og i Overensstemmelse med Storthingets Beslutninger, bevilges til Vedligeholdelse af alle Marinens Krigsfartøier 75,000 Spd. eller 25,000 Spd. aarlig.“ De øvrige Poster om 89,000 Spd. aarlig til en ny Monitor, 46,000 Spd. til Øvelsestogter, 25,000 Spd. aarlig til Marinens Vedligeholdelse, 21,000 Spd. til Pantserkanonbaade bifaldtes efter Indstillingen. Forslag til Nedsættelse af en Kommission til at undersøge Ugreiderne nede paa Horten blev fremsat, men taget tilbage til senere hen i Thingtiden. Dermed var dette Stræv tilende. Men saa begyndte man med en ny Gjenstand, der heller ikke staar synderlig vel anskreven hos Folket, nemlig vore Landbrugsskoler, blandt hvilke Aas Landbrugsskole, Mønsterbruget for alle Mønsterbrug, indtager den første Plads.

Under de trykkende Kaar, som Landmanden har lidt og lider under (en Foged i et eneste Aar maa afholde 500 Exekutioner, formodentlig hovedsagelig blandt Bønder), har man seet sig om efter Aarsagerne til denne Elendighed, og blandt disse har man ogsaa troet, at den Undervisning og den Aand, som udgik fra Landbrugsskolerne maatte bære nogen Skyld. Deres Feil har været, at de samtlige ere drevne med fremmed Kapital, altsaa ikke baserede paa at maatte staa eller falde med den Afkastning, som Skolegaarden ved en monsterværdig Drift giver.

Landmanden tænker som saa: Min Søn skal indløse Gaarden af sine Søskende; han skal svare Føderaad til sine Forældre, han skal svare Skatter og leve med Kone og Børn, dette er en tung Opgave at løse, derfor maa han paa en Landbrugsskole for at blive undervist om, hvorledes han skal bære sig ad. Men paa Landbrugsskolen faar han ikke engang høre, at der vil stilles ham en saadan Opgave, men bare at det nærværende Stel fra Nederst til Øverst er yderst daarligt, hvilket han da snart faar Troen i Hænderne for. Under denne Tanke lever og aander han paa Skolen, med denne Tanke kommer han hjem, ser alt det Gale, som raader i hans Faders Stel, og med denne Tanke sætter han Fod under eget Bord. Alt er naturligvis galt paa Fædrenegaarden: Hus og Jord, Husstel og Fjøsstel og Gaardstel. Alt maa gribes an fra Grunden af. Huse maa bygges, nyt Kvægslag anskaffes, de gamle Agre gjenlægges og nye optages, Jorden maa draineres (paa Norsk hed det nok før: „hulveite“), kunstig Gjødning til Jorden og Kraftfoder til Fæet maa anskaffes. Hertil maa der dygtig mange Penge, men disse kan man jo laane saalænge; thi Gaardsbruget vil nok snart give et saadant Udbytte efter en slig „rationel“ Drift, at Renter og Afdrag, Skatter, Tjenerlønninger, Føderaad og Ophold til Kone og Børn, let vil kunne vindes. Man venter og venter i 7 magre Aar, at de fede skal komme, men de komme ei, og da han har indrettet sit Jordbrug og sit Husstel efter Mønsterbruget, uden at have Mønsterbrugets aarlige Tilskud af Stat og Kommune, saa ender han paa bare Bakken. Folk siger derfor, at paa Landbrugsskolerne lærer man ikke at dyrke Jord for at leve af den, men for at dø af den, og det er kanske altfor meget Sandt i denne Tale. Sagens inderste og dybeste Kjerne er nok den, at vi her tillands tager altfor meget af vor Oplysning paa Borg hos Fremmede. Paa de rent aandelige Enemærker viser det sig ikke saa snart og saa haandgribeligt. Men hellerikke paa de aandelige Enemærker er dette Aberi efter Udlandet saa ukjendt og dets Skade saa ubemærket. Der findes desværre dem, som sætte sin Ære i at opgive Troen paa sig selv, paa sin egen Kraft til at leve og bestaa som selvstændigt Folk, og paa at have en Mission at udføre blandt Folkeslagene. Feigheden og Usselheden tilbyder sig at leve paa Naade og Unaade som Føderaadsmænd hos Naboerne, og har Intet imod at opgive Norges Bo til den europæiske Skifterets Behandling. Men mere haandgribelig bliver som sagt Følgerne, naar man tager sine Theorier i Landhusholdning og Jordbrug paa Borg hos Fremmede. Smalhans udebliver ikke længe. En vakker Dag staar vi paa bar Bakke og maa overlade vor Odel til Fremmede og selv som Fremmede i en anden Verdensdel lære Arbeidet og Flidens Velsignelse at kjende. Forsynet er retfærdigt i sine Domme: Den, som mest foragter sit Hjemland, faar først drage ud for at søge sig et nyt Hjem blandt Fremmede.

Til Amts-Landbrugsskolerne bevilgedes denne Gang kun 10,000 Spd., — før 12,000 — da en Skole allerede er nedlagt og flere muligens ville følge efter i Budgetterminens Løb. For den Skyld kunde man vist gjerne nedsat Beløbet et Par Tusinde Spd. til.

Øverst blandt alle Landbrugsskolerne staar naturligvis Aas, Centralinstitutet, som det har hedt, formodentlig for ved sit latinske Navn ret grundigen at give tilkjende, at her skulde det rigtig være fornemt. Som Bevis paa hvilket underligt Stel der hersker nede paa Mønsterbruget, anførtes det i Thinget, at uagtet det har været Elevernes inderlige Ønske, saa har dog Direktøren, en svensk Mand med fri Bolig og 1,500 Spd. i Løn, ingen Forelæsninger holdt, og de øvrige Lærere havde indtil 50, femti Undervisningstimer om Aaret! altsaa gjennemsnitlig 1, en Time ugentlig! Naar en saadan Mand lønnes med 500 Spd., saa koster hver Undervisningstime 10, ti Spd. Dette kan man kalde at lønne godt. Medens en Lærer ved Almueskolen arbeider 6 Timer daglig og 33 Timer om Ugen, saa arbeider man nede paa Aas 1 Time for Ugen, og medens en Almueskolelærer betales med 9, ni Skilling Timen, betales en Lærer paa Centralinstitutet med 10 Spd. Den Sum, som hvert Aar gaar med til Aas, har været henimod 7 Tusind Spd. Regner man Renter af den Sum, som Grundlæggelsen af Aas koster, til, saa har man Halvparten af hele den Sum, som Statskassen aarlig spenderer paa Almueskolevæsenet. Man behøver ikke mange Ord for at vække de alvorligste Tanker, naar Kjendsgjerningerne raabe saa høit som her.

30 Elever ved Aas Landbrugsskole koster altsaa Staten samme Sum som 123,000 Børn i Almueskolen. Norge synes at udmærke sig ved en Rundhaandethed, som grændser til Ødselri, naar det gjælder de Fornemmes Børn eller den høiere Oplysning, men ved et ligefremt Kniberi, naar det gjælder Almuens Børn, Skolevæsenet for Mængden. Det gaar med den norske Styrelse ligeoverfor Almuens Opdragelse og Oplysning, som det gik Vorherre, da han paa sin Vandring kom ind til Konen, som bagte Brød, og bad om en Levse: Alle Levserne blev for store, og jo mindre Emne Konen tog, jo større blev Levserne, og tilslut blev de saa overlag store, at Konen erklærede ligeud, at det aldeles ikke gik an, at han fik nogen Levse; men Sagnet har gjort den haardhjertede Kone til Hakkespæt, som flyver om og piber efter Regn for at lædske sin Tørst med; det e[r] Ubarmhjertighedens Løn.

Blandt Talsmændene for Aas udmær[kede] sig især Rektor Steen, baade ved sin hef[tige] og bitre Tone og ved sine Synsmaader. [...] ansaa Uvillien mod vore Landbrugsskoler [...] mod Centralinstitutet som en Ytring af Bon[de]standens „Raabarkethed“, et Udtryk, der [er] bleven et Yndlingsord i vore høiere Region[er]. Man troede, han talte for sin syge Mor, [...] at han i Uvillien mod Aas saa Forspillet t[il] den Uvillie, som maaske vil reise sig mod hans endeløse Forslag til Omdannelse af det lærde Skolevæsen, som skal sprede en slig Solglans over vore Dale og Strande, komme med en ren Guldalder. Den ærede Taler glemte rigtignok, at der er en stor, ja himmelvid Forskjel paa i blind Raabarkethed at foragte Kundskabens Magt og ønske et godt, folkeligt Stel nede paa Aas; thi dette kan godt forenes med en høi, ja den allerhøieste Grad af Intelligents. At der fra vore Landbrugsskoler ogsaa maa have kommet meget god og nyttig Lærdom, at det er derfra, at Sandsen for et forbedret Stel i vort Jordbrug og i vor Landhusholdning er kommen, kan vel ikke godt nægtes. Bare det at vore Bondesønner bliver vant til streng Orden, har ikke lidet at sige. Men bedst vil vel vort Landbrug blive da, naar Sønnen faar den fornødne boglige Dannelse først i en rigtig god Almueskole, saa efter Konfirmationen faar gjennemgaa et Kursus ved en Folkehøiskole, og saa, som det Bedste af Alt, faar lære det praktiske Jordbrug og hele Landbostel af sin egen Far og Mor. Da først faar vi Jordbrugere, som forstaar at prøve Alt, men beholde det Bedste.

Det Bedste af Alt, som vore Landbrugsskoler har lært, er dog det, at det er farlig for den norske Gaardbruger at opgive alt det gamle Stel og indføre splinternye udenlandske Driftsmaader istedet.

Til Driften paa Aas bevilgedes 5000 Spd. aarlig, saa at Anstalten har ingen Grund til at klage over, at den af Storthinget er sat paa Knaptæring. Og kan ikke Mønsterbruget med 1300 Maal Jord af den bedste, som vort Land eier, fri for Føderaad, fri for Renter og Afdrag, klare sig med denne Sum, der visselig endnu betydelig maa kunne reduceres, saa fortjener den neppe at leve.

Det lærde Skolevæsen.

(Af Kirkesanger J. Olassen.)

(Slutning fra Gaarsbladet).

Vort Mistag bestaar ikke deri, at vi har efter ringe Evne søgt at indrette vort høiere Skolevæsen efter Tidens Medfør, men det bestaar for det Første deri, at vi har begaaet den Daarskab, at vi istedenfor tekniske Læreanstalter, der skulde uddanne Folk i praktisk Retning, der kunde komme vor økonomiske Udvikling tilgode, har lagt en lærd Skole i enhver større Provinsby, og derved forledet Forældre til at lade sine Børn forberede sig for Embedsveien i en Udstrækning, som langt overgaar Landets Behov. Selv om vi nu opretter aldrig saamange Embeder, om vi ansætter aldrig saamange Assistenter og Assistenters Assistenter, om vi gaar saa langt ned som til at besætte alle Fyrbetjentposter, Vagtmesterbestillinger, Kontrollørposter, Bud, Telegrafbestillinger, Pedeller og Portnere med akademisk dannede Mænd, noget, som nu formodentlig snart maa ske, saa vil der endda blive en stor Skare brødløse Mænd, som uagtet alle sine Examina intet praktisk Gjøremaal kunne magte. Den store Sum af aandelig Kapital, som den ærede Indsender spaar os skal komme vore Næringsveie tilgode, vil aldrig gaa i Opfyldelse; thi den historiske Erfaring godt-

gjør paa det klareste, at Intelligentsen i vort Land altid har seet sig vanhelliget ved Arbeidet. Emigrere kan ikke disse Folk, thi det er intet Amerikanerne sætter saa liden Pris paa, som vort lærde Pedanteri. Amerikanerne spørger ikke efter, hvormange Examina en Mand har, paa hvilken Skole han har gaaet, men om Manden vil arbeide, og om han duger til noget. Ganske anderledes lykkelige vilde disse Folk have været og til en ganske anden Velsignelse for vort Samfund, dersom vi havde givet deres Dannelse en Retning, som gav dem Sands og Lyst, Skjøn og Dygtighed til at odle op de store udyrkede, men visselig dyrkbare og lønnende Felter inden vort Lands Næringsomraade. Da vilde deres større Dannelse komme Arbeidet tilgode, derved vilde Arbeidet ei alene blive mere lønnende, men Arbeidet vilde hædres og odles, noget som høiligen tiltrænges i et Land, hvor Arbeidet, Arbeideren og alt, som staar i Forbindelse med Fliden, er saa gjennemgaaende foragtet som hos os. Denne Foragt begynder i Samfundets allerøverste Lag og gaar igjennem hele Embedsklassen, igjennem Kaffevæsenet og findes igjen hos Arbeideren i den mismodige Ytring: „Jeg er bare en saadan simpel Mand". Foragt for Arbeidet er et gjennemgaaende Træk hos det norske Folk fra de aller ældste Tider, og den har i den nyere Tid fundet ny Næring ved den Maade, hvorpaa den høiere Dannelse drives og ved, at man har overført Pariserlivet paa vore tarvelige Forholde. Det hører til Sjeldenheder, at en nogenlunde velstaaende Haandverker vil lade sine Børn blive ved den ...ft, hvorpaa hans egen Livsgjerning har ...et spendt, selv om denne har skaffet ham ... saa megen huslig og økonomisk Lykke. ...nnerne skulle studere og Døtrene gaa i Pige...stituter, lære Sprog og spille paa Piano — ...e slet nok; men — Moden fordrer det. ...alænge Forældrene lever, kan de leve hos ...m, men naar de enten dør eller blive saa ...amle, at de ikke længer kunne fortjene sit Brød, saa vil de ugifte Herrer og Frøkener, høre til Samfundets allerulykkeligste.

Men det er ikke blot i økonomiske Henseende, at vor Tids falske Dannelse medfører slige sørgelige Følger. Ogsaa paa Folke- og Samfundsaanden og de sociale Forholde i det Hele og Store øve de en lignende Ødelæggelse. Medens man i de Lande, hvor den høiere Dannelse opfylder sin Pligt imod Samfundet, ei alene har sørget for hele Folkets Dannelse, men tillige indrettet det saakaldte lavere Skolevæsen saaledes, at det kan tjene som Fællesskole for alle Samfundets Børn indtil en vis Alder, saa deler man Skolen allerede paa dens første Stadium hos os i høi, i middels og lav. Medens man i Schweitz og Nordamerika ser Rigmandens, Kaksens, Borgerens og Arbeidsmandens Børn sidde paa den samme Skolebænk, nyde den samme Undervisning og ligesom fra de spædeste Aar af, da Barnet har saa vanskeligt for at begribe nogen Standsforskjel, vænnes til at betragte alle Samfundets Børn som sine Brødre og Ligemænd, saa begynder man hos os allerede fra de spædeste Aar af, at afstænge Børnene i Klasser, og at vænne dem til at se ned paa de „simplere", som de kalde dem, med fornem, kold Foragt. Derved lægges Grunden til denne sørgelige Kløft imellem Høi og Lav allerede fra Barndommen, og istedenfor, at det skulde være Skolen, som skulde humanisere Samfundets Tænkemaade, styrke Almenaanden og Kristenkjærligheden og bygge Bro over det gabende Svælg, som i vort Land indtil den pure Latterlighed er imellem Høi og Lav, mellem Gaardmand og Husmand, mellem konditioneret, som man siger, og raa og udannet, saa udvider den Kløften. Heri og i den Foragt for Arbeidet ligger vor høiere Dannelses allersvageste for ei at sige farligste Side. Et Land, som indretter sig saaledes, kan ikke beklage sig over Armod, over at Fattigbyrderne vorer det over Hovedet, over Drukkenskab, over Usædelighed, over overfyldte Strafanstalter, over Racehad, over Mangel paa Almenaand, Fædrelandskjærlighed og Broderkjærlighed og en truende Udvandring; det høster, som det har saaet, det ligger paa sine egne Gjerninger, det kan ikke være anderledes, og det maatte være et rent Guds Under om saa ikke var.

At slaa fast det foreliggende kongelige Forslag, angaaende det høiere Skolevæsen, nu, vilde være at føie en ny Daarskab til alle de øvrige, vi i den senere Tid har gjort. Opbyggelsen af 56 Distriktsfængsler i 1857, Oprettelsen af de mange lærde Skoler i 1863, Vedtagelsen af Gageregulativet for Lærerne ved de lærde Skoler i 1865 er sandelig Daarskaber nok paa engang. Forholdet imellem den humanistiske og den realistiske Retning har visselig heller ikke klarnet sig i den Grad, at Sagen nu er færdig til Afgjørelse, og Uenigheden selv Humanisterne imellem er endnu for stor og dyb til at Lovgivningsmyndigheden som Voldgiftsmand bør træde til for at skille Trætten. Men selv om ikke saa var, saa er der en anden Side ved Sagen, som maa tildrage sig Storthingets største Opmærksomhed, nemlig de private Skoler. Som man af Examenslisterne vil se, saa er det en betydelig Del af det Kuld, som hvert Aar melder sig til Artium, der ere udgaaede fra de private Skoler, og trods den Anthipati, som de Overordnede viser mod disses Elever, trods den ugunstige Stilling, som disse i det Hele indtager lige over for dem, der dimitteres fra Statens Skoler, saa holde sig dog jevnsides med disse, og der er al Grund til at tro, at med Tiden vil de private Skoler i alle Byer, hvor Folkemængden er saa stor, at de vil kunne oprettes, aldeles overfløve og tage Luven fra Statsskolerne. Allerskarpest viser dette sig i Hovedstaden. Trods det, at Kristiania Kathedralskole er den rigeste i Landet, trods det, at den lønner sine Lærere bedre end nogen af de øvrige Skoler, trods det, at den giver Fripladse til Fjerdeparten af sine Elever og uddeler rigelig af Stipendier, saa kan den dog ikke trække til sig mere end 120 Elever af de 8 a 900, som søger de private Skoler. De store Kapitaler, som denne Skole virker med, er saaledes ei alene en død Kapital for Samfundet, idet de 120 Elever, som denne Skole fortiden har, visselig vilde finde sin Uddannelse enten ved de private Skoler, som allerede haves, eller ved nye, men den ligger fuldstændig i Veien for den private Skolevirksomhed. I Virkeligheden er det saa, at Staten her sætter ud en Præmie paa 9000 Spd. aarlig for at hindre den private Skolevirksomhed i Hovedstaden. Istedetfor, at Staten paa de økonomiske Feldter udsætter Præmier for at fremme den private Foretagsomhed, da Erfaring har vist, hvor daarlig Staten er som Driftsherre, saa gaar den, naar det gjælder det høiere Skolevæsen, den modsatte Vei. Det nytter ikke her at komme med den Undskyldning, at det er høiere Hensyn, som Staten her maa varetage, men alle de nødvendige høiere Hensyn kan Staten bevare, dels i de Betingelser, som den kan sætte ved Examen Artium, dels i Kappestriden Skolerne imellem, dels i en fri Presse.

En anden Omstændighed, som gjør at Spørgsmaalet om det lærde Skolevæsen fuldstændig bør hvile, er Oprettelse af tekniske Læreanstalter. Var det en Feil, at man i 1863 sløsede med Oprettelse af lærde Skoler istedetfor Anstalter til Fremme af vort Lands økonomiske Udvikling, og har man allerede nu, efter saa faa Aars Forløb, Erfaring for, til hvilke sygelige Resultater dette kan lede, saa bør man ikke sætte flere Kræfter i Bevægelse for at glide længere ud paa den lagte Skraaplan, men anvende Kræfterne paa en Maade, som kan standse Udskeielsen og tvinge Samfundet igjen i Ligevægt.

Men den største og vægtigste Grund til at lade Spørgsmaalet om Ordningen af det lærde Skolevæsen ligge i god Ro, er den sørgelige Tilstand, som vor Folkeskole endnu efter 54 Frihedsaar befinder sig i den store utilgivelige Feil, som Intelligentsen i vort Land har begaaet, idet den ei alene manglede Syn for, hvad Almendannelsen har at betyde i et Samfund i vore Dage, men endog mangengang søgt at ville stænge Lyset ude for Samfundets store Masse. Denne Maade at behandle sine Medborgere paa, der intet andet har forbrudt, end at de ikke vare fødte inden de 100,000 Individer, som her udgjør Samfundets øverste Lag, de Oplyste, de Fornemme, de Dannede, har nu hævnet sig paa en saa faretruende Maade, at det burde være istand til aabne Øinene selv paa et Dannelsesaristokrati, som trods al sin Humanisme er ligesaa uhumant som sin ældre berygtede Kollega. Vore fyldte Strafanstalter, den store sædelige Fordærvelse — Fattigdomets Syndflod, Samfundets sørgelige Udskeielse i Ladhed og Lediggang, i Ødselhed og Overdaadighed, det økonomiske Tryk, den store Udvandring, Mangelen paa Almenaand og den stygge gabende Kløft, som i vort lille pedantiske Spidsborgersamfund træder i Dagen, maa vække alvorlige Bekymringer. Naar man af forstandige Mænd hører den Paastand fremsætte, at det lille Schweitz — som kun udgjør 9de Parten af Norges Størrelse — ei alene savner vore rige Fiskerier, vor store Handel og Søfart, vor lette Forbindelse med Havet, men alligevel ernærer dobbelt saa mange Mennesker, og ernærer dem bedre end noget andet Samfund, ene og alene ved sin Sædelighed og uhyre Flid, og at denne lykkelige Samfundsstilling flyder den gjennemgribende Almuedannelse, som Schweizerfolket er i Besiddelse af fremfor noget andet Samfund i vor Verdensdel, naar man saa sammenligner, hvad der er gjort og gjøres hos os, hvor Staten i de sidste 8 a 9 Aar har bidraget med 27,000 Spd. til Almuedannelsen, omtrent det Tredobbelte af, hvad de 120 Disciple ved Kristiania lærde Skole koster Samfundet, og man saa kaster et Blik udover Samfundet og ser, hvordan Tilstanden virkelig er, — saa maa og bør den Sandhed trænge sig frem, at her har vi en stor Sag for os, at det er paa Ordningen af denne, at vort Samfunds fremtidige Lykke og Trivsel beror. Selv de mest lærde, de mest fornemme og mest aristokratiske Folk hos os maa vel indse, at selv om de ere saa hjertelese, at de ikke af den Grund under sine „simple" Medborgere Oplysningens Goder og det materielle Velvære, som ere en Frugt af denne, saa maa deres egen velforstaaede Interesse, deres egen Existence som Landets Aristokrati tilsige dem, at gjøre noget her. Thi dersom hele Samfundet fortæres af Fattigdomet, eller dersom vore Sømænd, vore Fiskere, vore Bønder, vore kraftige Arbeidere flytter over til Amerika — og det er let at gjøre dette i vore Dage — kunde sandelig vore Skibsredere, hele vor Planke- og Fiskeadel, hele Embedsadelen og hele vor Fornemhed sidde igjen paa bare Bakken, forend de ved Ordet af det.

Allerede nu hører man, at det er Aristokratiet, som modsætte sig Stemmerettens Udvidelse af Frygt for Masseherredømmet. Det tror altsaa, at det bedste Middel til at bevare sin Magt, det er at gjøre Adskillelsen mellem dem og den „simple Mand" saa dyb og gabende som muligt, og at det bedste Middel hertil igjen er at stænge dem ude fra alt Lys udenfor Kingos og Pontoppidan, for at Slaveriet kan udvikle sig fuldstændigt.

Det er netop denne farlige og forældede Samfundslære, vi i de første 50 af vore Friheds- og Selvstændighedsaar har fulgt, og som nu bærer saa sørgelige Frugter, at vi ei alene har havt en Thrane-Agitation, en Poteteskrig i Bergen, en Jaabæks-Agitation, men vort Aristokrati ser i Aanden hele Samfundet i Oprør mod Dannelsen, Rangen, Rigdommen og Fornemheden. Lad derfor den lærde Skole forblive som den er saalænge, der er ingen aandelig Hungersnød paafærde i Samfundets høiere Regioner, men lad os anvende vore Kræfter nede i Dybet, og handle som det et frit Folk, der ved at skatte Lyset overalt, egner og anstaar.

Kristiania, den 9de Februar 1869.

Efter hvad vi have hørt, skal Omsætningen af Trælast i det nu tilendebragte Marked ikke have været saa ubetydelig; men Priserne have ikke stillet sig bedre, end i afvigte Santhans. Naar man nu ved, at der ved Afslutning af Tømmerkontrakten gjerne pleier at betales ikke ubetydelige Summer i Forskud, kan det synes som om vore Tømmersælgere have lidt Tab ved ikke at sælge i Santhans; thi Pengene have jo ligget borte, eller de have ikke havt Fordel af dem i dette Halvaar. Det er dog ingen Tvivl om, at Tømmerhandelen i det Hele vil blive solidere og fordelagtigere for begge Parter, naar det efterhaanden bliver Skik og Brug, at Tømmeret ikke sælges før det er drevet ned, eller før Kjøberen har kunnet faa se det. Fordelagtigere blive det for Kjøberen, fordi han kan se sin Vare, før han bestemmer sig til at kjøbe den, fordi han da er sikrere paa at faa, hvad han har kjøbt, og ikke har Risikoen ved at sætte ud Forskudspengene, og fordi han ikke behøver saa stor Driftskapital. Fordelagtigere bliver det ogsaa for Sælgeren, fordi han ikke saa let er udsat for Vilkaarligheder ved Annammelsen, naar han ikke har forbundet sig ved Kontrakt længere Tid i Forveien, og fordi han i Regelen vil kunne betinge høiere Priser, naar han kan levere sin Last strax efter Afslutningen af Handelen. Vi tro derfor, at vore Skoveiere ikke skulle være misfornøiede med de Priser, som de nu have været tilbudte, og hvorefter Mange af dem have solgt; thi om de end i Aar ikke have vundet Noget ved at udsætte sit Salg til denne Tid, saa vil det dog vistnok i Regelen være Tilfældet, at de paa denne Tid ville opnaa høiere Priser. Og er det endog et enkelt Aar, hvori dette ikke er Tilfældet, saa vil Vintersalget i det store medføre saamange indirekte Fordele, at det vistnok bliver det Almindelige, naar vore Skoveiere have vundet frem til saamegen økonomisk Uafhængighed, at de kunne undvære Forskudet.

Udlandet. Bladene indeholde fremdeles lutter Modsigelser angaaende, hvorvidt Grækenland vil give efter for Konferentsens Beslutning. Det eneste, man er enig om, er, at den fra først af tilstaaede Frist er udløben, og at det altsaa nu er Spørgsmaal om, hvorvidt Tiden

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

De snarraadige Hottentotter fattede straks Foresters Plan og eftersom hver Mand satte sin Hest i det raskeste Løb, han formaadde, lo han og rystede paa Hovedet ligesom godtende sig ved Tanken om, at de havde „narret" Kafferne, der nu til ingen Nytte havde ligget i Baghold i flere Timer og ventet paa dem.

Kafferne skjønnede ogsaa paa sin Side, at de var blevet narrede; men at det var for sent at gjøre Fejlen god igjen, ti letfodede som de var, vilde de alligevel komme tilkort i et Kapløb med Hester. En uregelmæssig Ild blev aabnet af de Kaffere, som laa skjulte i Buskene, men uden Virkning; Forester og hans Følge bevægede sig med en Hurtighed, som gjorde et godt Sigte umuligt. Vadestedet naaddes i Sikkerhed og Forester drev sin Hest ud i Vandet. Han havde allerede naad den modsatte Side, inden selv Eagleton, som var nærmest efter ham, havde kommet halvvejs i Strømmen. Vel iland vendte han Hesten og sad nu roligt og iagttog Hottentotterne, hvorledes de en for en satte over Elven. Overbevist om, at alle vel var over, gav han atter Signal til Gallop.

En Times skarp Ridt bragte Troppen ind i Fort Beauforts Gader, just som Solen randt over Højderne i Øst. Det rygtedes snart i den lille By, at det havde lykkedes en Kommando at tage tilbage endel Hester, som Kafferne havde stjaalet. Indbyggerne og de garnisonerende Officerer var meget nysgjerrige efter at høre Enkelthederne ved Begivenheden og de, der skjønnede sig paa Hester, kunde ikke blive kjed af at bese og beundre de smukke Dyr, som saa nylig havde været i de tyvagtige Kafferes Vold. Eagleton var godt kjendt med Officererne og blev følgelig indbudt til deres Mesše*), hvor han blev vist al mulig Opmærksomhed. Forester afflog Indbydelsen, og forsikrede Eagleton, at det var nødvendigt for ham at naa Buffaloelven inden Aftenen, saaledes at han, efterat have spist Frokost med en Ven og skiftet Klæder, vilde være nød til at begive sig paa Vejen.

„Men De vil dog vist," sagde Eagleton, „snart komme til The Chasse? Jeg ved, at min Fader vil blive gruelig skuffet, hvis De ikke kommer. Han vilde være saa glad ved at takke Dem for alt, hvad De har gjort. Og dersom De vilde komme, ved jeg, det vilde være ham overordentlig kjært, om De vilde vælge Dem et af de Dyr, De har frelst fra de Tyveknægte."

„Tal aldrig om det, min kjære Eagleton," sagde Forester; „den hele Affære har været et Slags Jagt for mig, og hverken De eller Deres Fader behøver at betragte Eder som mig forbundne. Jeg trænger til Adspredelse; den gjør mig godt, driver mørke Tanker bort," tilføjede han i en sorgmodig Tone; „og derfor søger jeg den, naar og hvor jeg kan finde den. Det var mig en svare velkommen Ting, da jeg havde opholdt mig i tre Dage i Grahamstown uden at bestille noget. Formeld Deres Fader min Hilsen; skjønt jeg bare har set ham en Gang, har jeg alligevel ofte hørt om ham; — sig ham, at han er hjertelig velkommen til den Hjælp, jeg har ydet ham eller kan komme til at yde ham. Og nu Levvel, min Gut, og vel hjem!"

„Men De vil da komme og besøge os en af Dagene, ikke sandt?" sagde Eagleton ivrigt. „Eller De vil lade mig skrive Dem til? Hvor kan jeg finde Dem eller hvor kan jeg adressere et Brev?"

„Det er mere end jeg kan sige Dem, hvad næste Maaned angaar. Jeg er afhængig af Maane og Stjerner, ialfald vil intet Brev kunne træffe mig. Men adresser et Brev til Guvernøren, og jeg vil sikkert faa det; men jeg skriver sjelden et Brev, saa De skal ikke tage det ilde op, om De intet Svar faar, og nu nokengang Levvel, Solen er allerede højt oppe og det vil snart blive hedt Arbejde at ride."

„Ja, ja, Farvel da, Forester," naar det ikke kan være anderledes," sagde Eagleton; „og jeg kan bare sige, at jeg er Dem meget forbunden, for De har i Grunden bragt os tilbage en tre, firetusen Pund, og det er rart, at De ikke engang vil komme hjem og modtage Tak eller modtage noget for Deres Ulejlighed. Der gives ikke mange som Dem i denne Koloni."

Da Forester havde besteget en frisk Hest, som den Kjøbmand, som han kaldte sin Ven, havde forskaffet ham, red han ned ad den sandede Gade i Fort Beaufort, og med et sidste Vink med Haanden, idet han drejede om et Hjørne, tabte Eagleton ham af isigte.

Da Eagleton havde set Forester rejse, begyndte han at angre paa, at han ikke havde gjort ham adskillige Spørsmaal under deres Ridt, hvis Besvarelse vilde have vejledet ham ved hans videre Foretagender. Han følte sig ogsaa ensom efter Kameratskabet med saadan en erfaren Buskmand som Forester; hans aldrig fejlende Snarraadighed og hans Dristighed og Koldblodighed i Faren havde gjort et dybt Indtryk paa Ynglingen, som følte, han havde en Mand for sig, til hvem han kunde se op som til en Lærer, og som altid kunde udføre mere end han enten lovede eller trodde ... kunne gjøre. Eagleton var itvil, om han skul...

*) Mesše kaldes det Sted, hvor en Afdeling Officerer nyder sine Maaltider, hvilket altid sker samlet. Udgifterne bestrides ved Bidrag efter Enhvers Charge. Saaledes heder det, f. Ex. N. N. Regiments Mesše.
Overs.

vil blive forlænget til Fordel for Grækenland. Ophidselsen og Tvivlen i dette Land synes at være stor. Patrie beretter: „Efterat Kabinettet i Athen havde modtaget de officielle Aktstykker, som overbragtes af Grev Walewski, afholdtes der et Ministerraad under Kongens Forsæde. I et senere Ministerraad, som varede sex Timer, blev Spørgsmaalet efter sikkert Forlydende drøftet fra alle Synspunkter, og en af Ministrene foreslog at løse det ved en almindelig Afstemning. De Betragtninger, hvorved han støttede sin Mening, gjorde ikke ringe Indtryk. Alle fornuftige Mennesker, sagde han, vare enige om, at man maatte rette sig efter Magternes Ønske, og naar man betænkte sig paa at gjøre det, laa Grunden alene i det Tryk, som det revolutionære Parti udøvede paa den store Masses Stemning. Dette Parti havde kun nogen Betydning i Hovedstaden og et Par andre Byer, medens det var i Minoriteten i Landet, og en almindelig Afstemning vilde nigjendrivelig godtgjøre dette. Ministerraadet anerkiendte Rigtigheden af disse Bemærkninger, men gik dog ikke ind paa Forslaget paa Grund af den Tid, som nødvendigvis vilde udkræves til at adspørge Landet igjennem en almindelig Afstemning; men der forsikres, at en Depesche fra Athen af 30te Januar ikke tilsteder nogen Tvivl om, at den græske Regjering har isinde at give efter for Magternes enstemmige Ønske. Den forhandler, siges der, endnu kun om, i hvilke Udtryk Samtykke til Konferentsens Protokol skal gives, og hvilken Holdning den vil være istand til at indtage overfor Handlingspartiet.

I Frankrig blev, som bekjendt, de stærke Baand paa Forsamlingsfriheden ifjor noget slappede, og Keiseren omtalte denne med megen Bravour i sin Throntale. Nu synes imidlertid Regjeringen, at man gjør altfor megen Brug af denne Ret, saa at det i Paris endog ved flere Leiligheder er kommen saavidt, at Politiet har optraadt for at adsplitte Forsamlingerne. I den lovgivende Forsamling har et Medlem, Benoist, interpelleret Regjeringen i Anledning af Lovgivningens Anvendelse paa disse Tilfælde, og spurgte, hvorledes og om Regjeringen vilde undertrykke de farlige Overtrædelser deraf. Ministeren svarede, at han vilde anvende alle lovlige Midler i denne Sag. Olivier beklagede denne Udtalelse, idet han antog, at Overdrivelser i Tale (af det Slags, som det her alene havde været Spørgsmaal om) var uskyldige, og Handlinger alene strafbare.

Sverige. I Gøteborg afholdtes der for kort Tid siden et talrigt Møde til Diskussion af Spørgsmaalet om den kommunale Stemmeret; Professor v. Schoultz ledede Forhandlingerne. Efterat Forsamlingen enstemmig havde erklæret sig for en Forandring af det nuværende Grundlag for Stemmeberegningen, foreslog Lektor Blomstrand en graderet Skala med 10 St. som det høieste Stemmeantal; til dette Forslag sluttede de øvrige Talere sig paa en nær, idet flere dog udtrykkelig fremhævede, at de ansaa Personlighedsprincipets fulde Gjennemførelse som det ene rette; men da dette Maal neppe for Øieblikket kunde naaes, burde man, for ikke at fremkalde Splittelse, samle sig om det fremsatte Forslag. Dette blev derpaa enstemmig vedtaget i følgende Form: „Enhver Kommune bør inden visse Grændser frit kunne fatte Bestemmelse om Stemmeretten, dog saa, at et Maximum af 10 St. ikke overskrides." Det overdroges en Komite i en Skrivelse til Gøteborgs Rigsdagsmand at meddele den fattede Beslutning. — Til Belysning af det Misforhold, hvortil den nugjældende Stemmeskala giver Anledning, anfører en Indsender i „Gøteborgsposten" følgende: „Forrige Aar havde i Göteborg:

et enkelt Aktieselskab	. . . . .	6612 St.
en enkelt Person	. . . . .	2591 —
en Do.	. . . . .	1910 —
en Do.	. . . . .	1800 —

Byen havde i samme Aar 9157 Stemmeberettigede med tilsammen 157,999 St. Heraf havde:

4624	Personer	1 St. hver	. . =	4624 St.
843	—	2 —	— . . =	1686 —
5467	Personer		tilsammen	6310 St.

eller 302 St. mindre end et eneste Aktieselskab og kun 9 St. mere end 3 enkelte Personer tilsammen.

Troesfrihed for Embedsmænd. „Aalesunds Handels- og Søfartst." aftrykker Kirkesanger Olaffens i vort Blads No. 16 indrykkede Opsats mod Ophævelsen af Grl.s § 92 og knytter dertil nogle Ord, der gaa endnu videre end Olaffens, for at Embedsmændene ubetinget skulle tvinges til at have en Tro, som andre Statens Undersaattere have Frihed til at vælge efter egen Overbevisning og Samvittighed. Det gjør os ondt inden de i det Hele taget saa frisindede og oplyste udenbyes Blade endnu at træffe saadan Misforstaaelse. Vi ville mindes de Ord, vi udtalte i vort Blads No. 1: „Vi ville ikke tage en Sags Parti, fordi dens Tilhængere ere flest, men fordi dens Grunde ere bedst", og vi ville derfor vedblive efter Evne at arbeide for Indfrielsen af det Løfte, vi have givet: at virke til, at det iaar af Storthinget fremsatte Forslag om Forandring i Grl.s § 92 maa blive antaget næste Gang. Til den Ende ville vi ikke alene lægge vore ældre Kolleger inden Norges frie og oplyste Presse paa Hjerte, at ofre denne Sag alvorlig Opmærksomhed, men vi ville bede enhver Mand, saavel Thingmænd som Andre, at virke til, at dette Spørgsmaal kan sees i et sandere Lys og opfattes paa den rette Maade af Almuen. Thi der staar neppe til at tvivle om, at de Anskuelser, som seirede i Storthinget dennegang, ikke havde de bedste Grunde for sig. Spørgsmaalet er ikke om at afskaffe den lutherske Religion, men at hævde Troesfriheden og Ligheden for alle Samfundsklasser, og at sætte Staten istand til at vælge sine Tjenere efter deres Dygtighed, naar deres Tro ikke kommer i Strid med Samfundets Vel og Grundlovens Bud om en Statskirke. Ligesaalidt som Grl.s § 92 alene formaar at opretholde nogen uskrømtet og oprigtig Tilslutning til den lutherske Lære, ligesaalidt vil dette Lovbuds Ophævelse kunne medføre, at vore Embedsposter fyldes af Kjættere og Dissenter. Thi Troen er ikke nogen udvortes Ting, som kjøbes eller sælges for en Embedssage, og vore Fædres Tro har sin Sikkerhed og Støtte i vort Folks dybe og hellige Følelser og ikke i et forældet Lovbud, som alle frie Forfatninger rundt omkring os have afskaffet. Faren ved Forandringen er neppe mere end indbildt, og sand Iver for vor Statskirke ytrer sig ikke ved at stole paa Tvangsforholdsregler i dette Stykke.

Borgerligt Ægteskab. Efter Forlydende kan Kirkekomiteens Indstilling til Lov om borgerligt Ægteskab snart ventes refereret.

Kristiania Theater. Igaaraftes opførtes for første Gang til Benefice for Skuespiller- og Orkesterpersonalet „Onde Tunger" af Laube, Burgtheatrets bekjendte forhenværende Direktør. Stykket blev modtaget med Bifald, og Fru Gundersen fremkaldt. Huset var omtrentlig fuldt.

Odelsthinget sammentræder Thorsdag den 11te Februar Kl. 9 Formiddag til Foretagelse af:

a) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov ang. Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender;
b) Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition til Lov indeholdende Forandring i Lovgivningen om Vaarsildefiskeriet;
c) Do. fra Do. i Anledning af Repræsentanten Schulzes Forslag til Lov om forstmæssig Behandling af Skov m. V.;
d) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov ang. Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet;
e) Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 ang. de fremsatte Lovforslag om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld;
f) Do. fra Konstitutionskomiteen ang. Repræsentanten Olaffens Forslag til Forandring i Lovgivningen om Aasædesretten og om Arv;
g) Do. fra Næringskomiteen No. 2 ang. Repræsentanten Lindstøls Forslag til Forandring i Lovgivningen om Navigationsexamen;
h) Referat.

Telegram ang. Vaarsildefisket, dat. Haugesund 8de ds.:

Søndredistrikt. Siden Telegram Lørdag flere Laase Revær.

Nordredistrikt. Igaar bedagede Veiret saa meget, at der blev Anledning indbjerge længe udestaaende Redskaber, hvorpaa ikke ubetydelig føstaaende Sild og udsatte Garn paa Kinn — Batalden ligesom Nordfjord. Lovende Udsigter Kinn — Batalden, ingen Vaagsfjord.

Opfiskede Kvantum forløbne Uge 75,000 Tønder, hvoraf 12,000 Tdr. i Nordredistrikt. Gjennemsnitspris noget over 7 Ort. Af Laasesild ubetydelig Fangst.

Telegram ang. Lofotfiskeriet, dat. Svolvær 8de ds. Neppe Halvdelen fremmed Almue endnu tilstede. Forløbne Uge Søveir kun Mandag; fra Stamsund østover dog endel Liner trukne Thorsdag, Fredag; øvrige overstaaede Redskaber igaar. Fangsten ujevn formedelst Overstaaen. Østnæsfjorden godt Linefiske. 3—3½ Hundrede Linefisk give 1 Tønde Lever. Pris 2⅗—3 Spd.

I Jaabæks Folketidende for 3die d. M. læses om Stemmeretten: Den 1ste December paabegyndtes en overmaade vigtig Sag i Odelsthinget. Det var om Stemmerettens Udvidelse i By- og Herredssager (ikke om den grundlovmæssige Stemmeret). Er der nogen Ret, som bør være almindelig, da er visselig Stemmeretten blandt saadanne. Daae stillede Forslag herom, som Udvalget væsentlig gik ind paa. I Odelsthinget fremkom J. Sverdrup med et Forslag, som indskrænkede noget Indstillingen, men det var dog et godt Forslag, der blev heftigt angrebet tilligemed Indstillingen. Under Forhandlingerne gjordes opmærksom paa, at mange Lande nu har almindelig Stemmeret, saasom Amerika, Frankrig, Nordtydskland, Danmark, og i væsentligt Mon Sverige. England har ogsaa nylig udvidet dets Stemmeret, saaat mangfoldige Arbeidere der nu er blevne myndige Mænd. Hvorfor da ikke hos os? Er ikke Sagførere, Arbeidere, Husmænd, Skolelærere, Telegrafister og flere, skikkelig Folk som Andre? Det kan visselig hedde om dem som Torjus Manslaa sagde om Kirkeskaren ved Holme Kirke, som han just gik forbi, idet han raabte: „Mange gille Folk, mange gille Folk, men noga Skrap iblandt!" saa er det Verden rundt. Nu er der visselig Skolelærere, som ikke ter være hverken Præst eller Bisp imod, og der er Sagførere, som rent kaste sig ud ved Indkrav, Flaaeri og „Transporter" eller som Opbudsboers Bestyrere; men Sligt hører ikke egentlig til deres Væsen, det er ikke Egenskab hos dem, men kun Beskaffenheder, eller i det Høieste Egenskaber hos de enkelte Personer, ikke hos Standen. Gaardbrugere har godt af, at der opstaar nogen ved Siden, der paa en Maade kan siges at krydse eller blande det politiske Blod. Ogsaa Byerne har særdeles godt deraf. Nu er der neppe kun en Klasse som hersker i Byerne, nemlig Embedsmændene. De hersker ved sig selv og med Handelsmændene under Bistand af de større Haandværkere. „Disse 3 er Et". Se paa Afstemningslisterne og paa Valgene t. Ex. i Kristiania. Byerne vil altsaa have særdeles godt af en Krydsning i det politiske Blod; der vil opstaa Rivninger og derpaa Liv, som nu saa væsentlig mangler. Frygt ikke, Bonde, for Andre eller Modparten, lad ogsaa den komme til Orde, mange, mange vil blive dine Medstridere. Neppe nogen Valgkreds i hele Landet er saa blandet som Man:a's Præstegjeld. Der er, saavidt erindres, henved 500 Stemmeberettigede, hvoraf lidt over Halvdelen er Bymænd og en snau Halvdel er Gaardbrugere. Nu skulde man tro, at disse maatte ligge under ved Valgene; men Nei. Den store Blanding ægger alle op til med Iver at benytte sig af sin Valgret og — at forene sig i tætsluttede Partier. Deri ligger Styrken. I Iver for Tingen og i Partiets Tæthed er Styrken og Seiren for det Parti, der seire kan. Og sjelden har det hændt, at Gaardbrugerne der har tabt. Men hvor ingen Modstand er, opstaar let Sløvhed, og Tabet for Herred eller By og Land kan være temmelig sikkert. Frygter derfor ikke Stemmerettens Udvidelse; den tilhører Mennesket som saadant, og bør ikke bare søges i Guldet. „Alt Godt kan misbruges, den Ting er jo klar"; men naar man ikke kan bruge den, da kan heller ikke noget Godt ved den fremmes. — Vig og Hammerstad talte imod Forslaget. Forskjellige Forslag stilledes for at faa hindre Sagen, men de forkastedes alle med 50, 59 og 56 Stemmer. Derved var Sagen i Odelsthinget reddet. Da Loven var gjennemgaaet, skulde den oversendes til Lagthinget. Hammerstad stemte herimod, ellers blev den samstemmig sendt afsted. Foruden de, der nu har Stemmeret, skulle ogsaa de faa Stemmeret, som antages at have i aarlig Indtægter: paa Landet 100 Spd., og i Byerne 200, samt betaler Skat. Egentlige Tjenere (Tyende) skulle ikke have Stemmeret.

Kongsberg den 5te Februar. I 2den Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 184 Mærker 14 Lod gedigent Sølv.

— I Onsdags begravedes herpaa Stedet forhenværende Voldmester H. Pedersen, i en Alder af omtrent 82 Aar. Han deltog i sin Tid, dels som Menig, dels som Underofficer med Hæder i Krigen mod Sverrige og navnlig i Affæren ved Onstad Sund. Da han i 1857 traadte ud af den militære Tjeneste, modtog han de mest hædrende Vidnesbyrd om sit Forhold i de forskjellige Stillinger, han har indehavt. (Kongsb. Adr.)

Theater. Henr. Hertz's nye Stykke „Tre Dage i Padua" er bleven modtaget med livligt og fortjent Bifald, thi det er — skrives der i danske Blade — ubestridelig et af de friskeste og mest vellykkede blandt Digterens senere Arbeider.

---

forblive nogle Dage i Fort Beaufort og sende et Bud til sin Fader for nærmere Ordre eller om han skulde sætte afsted bare med sine Hottentotter. Lykkeligvis blev han hjulpet ud af sin Forlegenhed ved den heldige Omstændighed, at en Eskorte just skulde afgaa fra Fortet til Grahamstown, og det blev raadet Eagleton at benytte denne Lejlighed til i Sikkerhed at bringe Hesterne til sin Faders Farm. Eskorten skulde ikke afgaa førend den følgende Morgen og Walter tilbragte Dagen dels i sine militære Venners Selskab, dels med at paase Hesternes Forplejning, til det var Tid til at gaa tilsengs, som ikke var ham imod efter at have tilbragt de to sidste Nætter uden at være af Klæderne eller uden anden Hvile end nogle faa Timers urolig Søvn.

Naar et Menneske har naad Middelalderen og har hærdet sit Legeme ved et virksomt og maadeholdent Liv, saa det endnu besidder sin Kraft usvækket, gjør et Par Nætters Savn af Søvn ikke stort, hverken fra eller til, men dette har en Yngling i Walters Alder ikke saa let for at udholde. Man vil derfor ogsaa have bemærket, at gamle Soldater udholde Strabatser, hvorunder de unge have Møje med at holde sig vaagne paa sin Natvagt, efter en Dags anstrængende Mars. Manget Uheld i Krigen er en Følge af, at Offisererne ikke tager behørigt Hensyn til saadanne Omstændigheder, men fordrer det samme af den unge som af Veteranen.

Kapitel VII.

Vi vil atter aflægge en Visit hos Familjen i The Chasse, som vi havde været i tre Dage uden nogen Efterretning fra Walter. Mr. Eagleton havde med en anden Afdeling af Kapkorpset været paa Spor efter de stjaalne Hester, men uden noget Resultat. De mest erfarne af Folkene var af den Mening, at Kafferne blot havde hvilet nogle Timer ved Fish-Elv-Busken og derpaa hurtigt begivet sig ind i Landet.

Havde dette Røveri været det eneste i sit Slags, vilde det utvilsomt have gjort megen Opsigt, og de militære Autoriteter vilde have taget saadanne Skridt, som vilde overført en eller anden Stamme eller Kraal Tyveriet. Men samme Uge som disse Hester var blevet stjaalne, var adskillige andre Røverier begaat, medens i et Tilfælde et Hus var blevet nedbrændt af Kafferne, som først havde taget alt, hvad der kunde være af noget Værd for dem. Selv langt inde i Kolonien var Kaffere blevet set og Røverier begaat. Det antoges derfor, at Gaika-Stammen ikke vilde blive bragt til Rolighed, førend den fik sig en Revselse, for deres Høvdinger nægtede at tage noget Hensyn til de engelske Autoriteters Advarsler eller at give tilbage Hester, Fæ eller Gods, som beviisligt befandt sig i de samme Folks Vold, som nægtede at kjende noget til Tyverierne.

Under disse vanskelige Omstændigheder kunde Regjeringen bare love Mr. Eagleton den Hjælp, den formaadde, men nægtede at afgive flere Folk i dette Øjemed. Det ringe Antal Tropper paa Grænsen gjorde det nødvendigt, at hver eneste Mand anvendtes til Forsvaret af de forskjellige Forter og Udposter, da det slet ikke ansaas usandsynligt, at Kafferne, som i den sidste Fredstid havde forsynet sig med et stort antal Skydevaaben, og som stolende paa sin Overlegenhed i Folkestyrke, vilde forsøge et Angreb paa en eller anden Udpost. Tabet af en af disse vilde have havt de værste Følger, der vilde have gjort Kafferne overmodige.

Efter at have forklaret sin Kone og sine Døtre disse Ting, udpegede Mr. Eagleton, at hvorvel det ikke var usandsynligt, at Hesterne efter endt Krig vilde blive leveret tilbage, syntes de dog for nærværende ugjenkaldelig tabt.

„Men hvad kan der være blevet af Walter i al denne Tid?" sagde Mrs. Eagleton. „Tre Nætter har han nu været borte og kanske han i dette Øjeblik er dræbt og opædt af disse Vilde."

„Kafferne æder da ikke Mennesker, gjør de det, Papa?" spurte Hellen Eagleton.

„Nej," svarte Mr. Eagleton, „det gjør de ikke, og efter hvad jeg har hørt om dem, har de ikke saa forfærdelige Træk i sin Karakter, skjønt de upaatvilelig er vilde nok i mange Henseender."

„Tænker Du Walter vil komme hjem idag," spurte Hellen.

„Det Spørsmaal kan jeg virkelig ikke besvare. Han kan have fundet det nødvendigt at søge Tilflugt i en eller anden Grænsepost; i Landets nærværende Tilstand kan det være farligt at reise uden Eskorte, saa jeg ikke vilde blive urolig, om han blev borte hele Ugen."

„Aa, sig ikke det, Papa," udbrød Datteren. „En hel Uge! Jeg er vis paa, Walter vil ikke lade os leve i Uvished saalænge."

„Bedre gjøre Eder urolige end udsætte sig for at blive gjennemboret af et Spyd bag en Busk, ikke sandt?" bemærkede Mr. Eagleton.

„Naturligvis," svarte Hellen. „Men der vil dog visselig gives en Lejlighed til at vende tilbage i mindre end en Uge."

„Imidlertid faar vi ikke være ledige. Efter alt, hvad jeg hører, vilde det ikke være klogt for jer Piger at forblive her, saa jeg har truffet Anstalter til at I og Eders Mama kan reise til Grahamstown. Mr. Sandford har tilbudt mig sit Hus for Eder, til Tiderne blive roligere. Der ventes et Regiment fra Kapstaden og et andet fra Mauritius, saa der vil blive munter i Grahamstown. Kafferne vil faa sig en banket Trøje. I gjør bedst i at pakke sammen det Tøj, I behøver, saa I kan tage afsted imorgentidlig."

(Forts.)

Storthinget.

Tirsdag den 9de Febr. holdtes Lagthing. Præsident Christensen.

Sag No. 1. Odelsthingets Beslutning til Lov om større Frihed i Handels- og Haandværksdrift.

Bagger udtalte sig imod Odelsthingets Beslutning. Han troede, at denne Forandring i Handelsloven vilde virke skadeligt baade for By og Land. Den større Frihed i Haandverksdrift havde derimod i saa Henseende liden Betydning. Amtmand Jensen fandt saadanne Zoner omkring Byerne for at være nødvendige. Han vilde derfor foreslaa: De Afstande omkring Kjøb- eller Ladesteder, inden hvilke Grændser der hersker andre Regler ang. Handel og Haandverksdrift end i det øvrige Land, nedsættes fra 1ste Januar 1870 til 3000 Alen. Bergsager udtalte sig for Odelsthingets Beslutning. Færden udtalte sig i samme Retning. Smith-Petersen vilde ogsaa stemme for Odelsthingets Beslutning. Vogt vilde stemme for Jensens Forslag. J. Schwartz udtalte sig for Odelsthingets Beslutning. Motzfeldt vilde heller stemme for Lovens Henlæggelse end for Jensens Forslag, men han vilde heller ikke stemme for det. Sagen var temmelig ubetydelig og idetmindste uden al Fare. Geelmuyden vilde helst stemme for Henlæggelse, men da et saadant Forslag ikke var fremsat, vilde han stemme for Odelsthingets Beslutning. Sibbern troede, at Loven vilde virke skadeligt for Landdistrikterne, og kunde derfor ikke stemme for Odelsthingets Beslutning. Han vilde derfor foreslaa: Det henstilles til Odelsthinget at henlægge Sagen. Skjerkholt udtalte sig for Odelsthingets Beslutning. M. Kildal udtalte sig for Jensens Forslag. Præsidenten udtalte sig imod Odelsthingets Beslutning og vilde stemme for Sibberns Forslag. Ved Voteringen forkastedes Sibberns Henlæggelsesforslag og Jensens Forslag med 18 St. Odelsthingets Beslutning bifaldtes saaledes af Lagthinget.

Blandinger.

Kammerherreuafhængighed. Ved en af Afstemningerne i Anledning af Spørgsmaalet om Bestyrelsen af Den Reunion, hvilket den franske Opposition, som bekjendt, nylig havde valgt til Interpellationsthema, hendte — ved en Uforsigtighed af Rouher — paastaaes der, at Regjeringen tilfældigvis kom til at opnaa et Flertal af alene 12 Stemmer. Dette vakte Opsigt. Oppositionen, der ellers pleier at danne blot en liden Minoritet i Kammeret, frydede sig naturligvis over denne halve Seier, og man morer sig nu bagefter i Bladene over, at Rouher vilde have tabt, dersom ikke Hoffets Kammerherrer og Staldmestere — hvis Antal ogsaa netop er 12 i Kammeret — havde stemt paa Regjeringens Side. I den Anledning opkastes nu det Spørgsmaal, hvorvidt disse Funktionærer ved sin Lovgivervirksomhed kan siges at være uafhængige eller ikke. Derom opstod da ny Diskussion i Kammeret. Majoriteten har naturligvis besvaret dette Spørgsmaal bejaende, men Oppositionen paastaar, at man i saa Tilfælde maa have læst daarligt le cérémoniel, og navnlig dets sidste (i 1853 offentliggjorte) Reglement for Kammerherrer. Der staar tydelig: (Art. 10) „Kammerherren har at vaage over, at Møblementet (les meubles) er rigtig stillet, saaledes at der er de passende Sæder for Deres Majestæter, Stole for Prinsesserne og Taburetter for de tilstedeværende Damer". (Art. 30) „En Time før Keiserens Lever visiterer Kammerherren det store Værelse og Audientsesalen. Han lader sig ved denne Leilighed ledsage af Huissierer og den tjenstgjørende Kammertjener". (Art. 23) „Naar Hs. Majestæt vil danse, nærmer den første Kammerherre sig, eller i hans Fraværelse den tjenstgjørende Kammerherre, og modtager Hs. Majestæts Hat og Kaarde til Opbevaring". (Art. 2) „Naar Keiseren eller Keiserinden befinder sig i Audientsesalen og ønsker en eller anden Ting, byder den tjenstgjørende Kammerherre det" osv. osv. — Hvorledes? Er dette Uafhængighed? Tror man for Alvor, at en Mand, som personlig staar i et saa smaaligt Tjenesteforhold til Statens Overhoved, i sine Fristunder skal faa Tid til at stemme uafhængigt? Ja, Kammerets Majoritet tror det, og Hr. Rouher paastaar det med Varme; men Frankrige?" —

Det meteorologiske Institut.

Barometret, som steg igaar Eftermiddag, falder atter og staar lavest i Skudesnæs og i Bodø. Østlig Vind med tørt Veir i det Nordlige, stille med Klarveir i Skudesnæs, stærk SV med Regn i Mandal, nordlig med Sne paa Østlandet. Udsigterne ere fremdeles til vexlende Veir, uroligt paa Kysten.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 10de Februar (Kl. 7—10) gives: **Engelskmænd i Indien**, Skuespil i 2 Akter, efter det Engelske ved M. Goldschmidt. Til Slutning: **Califen af Bagdad**, Operette i 1 Akt af Saint Just, Musiken af Boieldieu.

Tilsalgs.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Total Realisation.

Grundet paa Ophør med Forretningen udsælges hele den kurante Beholdning af Manufakturvarer til betydelig nedsatte Priser.

C. L. Ambjørnsen,
Kirkegaden No. 23.

Maler- & Farvervarer

i Partier og mindre Dele til billigste Priser i S. Amundsen & Co.s Farvehandel ved Torvet.

Fra Chr. Aerstads Skjortefabrik

(Hjørnet af Carljohansgade og Nedre Slotsgade)
anbefales:

Mansjetskjorter.
Natskjorter.
Reiseskjorter i Uld og Bomuld.
Mansjetter i Liin og Bomuld.
Snipper.
Kraver i Liin og Bomuld.
Indfældinger i Liin og Bomuld.
Flanelstrøier.
Do. Underbeenklæder etc. i godt Udvalg til billigste Priser. Bestillinger modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

For Landhandlere

anbefales til billige Priser mit godt assorterede Lager af færdige **Herre-** og **Gutteklæder**, **Vinterkaaber**, endvidere sort Klæde og Satin, coulørt Buckskin i mange smukke Mønstre, 8 a 9 Kvarter brede, fra 84 ß og opover i alle Priser indtil 3 Spd. 72 ß pr. Alen, saavel i Stykkevis som mindre Dele.

Pyntesager

i stort Udvalg, saasom: bøhmiske Glasknapper, Stenkulsknapper, Staalknapper, Stennødsknapper, Brodeerperler, sorte og hvide, Haarnet, Kantebaand, Snorer, Brodeerlisser, sorte og coulørte elastiske Snorer, Fløielsbaand i alle Bredder, sorte og coul., Fløielsspidser, Skjørte-Baarder samt mange andre Artikler anbefales til billigste Priser af

J. M. Pedersen,
Wogens Gaard, Hjørnet af Kirke- og Carljohansgaden.

Realisation af Klæde og Herreartikler:

Restbeholdningen af
Vinterfrakketøier — Benklædetøier — færdige Slobrokke — Herrelinned — Undertøi og andre **Equiperingsartikler**
samt,
Barber- og Toiletetuis — Snadder og Fyrtøi — Tegnebøger og Portemonays — Kontorrequisita — Jagtartikler af alle Slags
udsælges paa Grund af Forretningens snart forestaaende Ophør
end yderligere nedsatte Priser.
Butikken er lukket fra 2—3. **August Just.**

Linolie, 1ma norsk Vare, raa og kogt, sælges i Partier til Dagens billigste Priser hos **Amundsen & Co.** ved Torvet.

For Mølleeiere

anbefales til **billige Priser:**
1ma **Silke-Sigtedug** fra No. 4—14,
„ **Uld-Sigtedug** fra No. 14—22.
Lorentz Segelcke,
Hjørnet af Torvet og Kongensgade.

Fjær, Duun, Krølhaar

i mange forskjellige Qvaliteter sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Lagenlærreder & Bolster

sælges billig hos
Lorentz Segelcke.

Møllebrugs-Rekvisiter.

Mit vel forsynenede Kommissionelager af **Flinte-Møllestene, Sigtedug, Staaltraad Dug, Maskinremme, Staalhakker** og **Meisler, Skaavler, ny Pariser-Smørrekoppe** med mange andre Gjenstande henhørende til Møllevæsenet, anbefales til særdeles billige Priser.

NB. Jeg paatager mig fremdeles Opførelse af Damp- og Vandmøller, og tillader jeg mig i denne Henseende at referere til Hr. **Johan Peterson**, for hvem jeg hat opført Bergens Dampmølle, samt til **DHrr J. A. Køhler & Ko.** i Stavanger, for hvem jeg i 1868 opførte en Vandmølle; fra disse Herrer har jeg de bedste Anbefalinger.

L. Bertol,
Skippergade No. 40 B.

Fritz S. Frølich's
Frøhandel
(Kirkegaden 21)

anbefales som vel assorteret med udmærket godt Frø af de forskjellige Sorter, Grønsager, Landhuusholdnings- og Blomsterfrø. Priis-Courant er udkommen og faaes franco tilsendt paa Forlangende.

En gros Priis-Couranter staar til Tjeneste for Udsælgere.

Fritz S. Frølich,
Kirkegaden.

L. A. Nicolaysen

(Kongens Gade No. 29)
tillader sig at anbefale et smukt Udvalg i:
ægte franske Shawls og Uldshawls, coulørte og sorte Silketøier, Vinterkaaber fra 3 til 30 Spd., lyse og mørke Uldkjoletøier, Galoger, Silketørklæder m. m.
til billige Priser.
Kjolesøm modtages og udføres hurtigt og smukt.

Venetianskrødt.

Et lidet Parti Venetianskrødt, extra fint svensk Kridt, engelsk Kjønrøg og fint engelsk Bruntrødt sælges til billig Pris i **Jacobsens** Farveudsalg.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

P. A. Larsen

(Raadhuusgaden No. 4)
anbefaler paa det Bedste sin Handel med:
Vine og Brændevine, Alle Sorter Huusholdningsvarer, Cigarer og Røgtobakker m. m. m.
Priscouranter udleveres fra min Butik og tilstilles Udenbyesboende paa Forlangende.

Næs & Egelands Værks Fabrikat.

File i alle Størrelser og Hugninger for Værksteder, Fabrikker og Haandværkere.
Do. for Sagbrug.
Raspe i alle brugelige Størrelser og Hugninger.
Møllehakker med og uden Øie.

Omhugning af Fabrikkens egne File og Raspe udføres billigt.

Udbrugte File af eget Fabrikat **kjøbes** pr. Kontant.

Oplaget er altid vel forsynet og kan effektuere meget store Ordres **strax.**

I Partier gives Rabat.

Udsalg af enkelte File sker til Fabrikpriser fra Lageret, hvor ogsaa Ordres modtages paa File, bestemte til specielt Behov.

S. H. Lundh,
8. Lille Strandgade 8. Christiania.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage**. Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 34. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Onsdag den 10de Februar 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen
(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trysstad, Aasim, Gjesberg og Rakkestad over Blaker indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Beø, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Bestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brøttum, Biri, østre og vestre Toten og Feldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Aasim, Eidsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 8de Febr., Aften. „Agence Havas" melder fra Athen under 7de Februar: Det er endnu ikke lykkes at danne et nyt Kabinet med Program: „Konferensbeslutningernes Antagelse". Det er dog sandsynligt, at det vil komme istand. Grev Walewsky skulde igaar afreise fra Athen. Den Grækenland tilstaaede Frist af 8 Dage er fra Konferensmagternes Side ikke forlænget. Heller ikke har noget nyt Konferensmøde fundet Sted.

London, 9de Febr. Ifølge „Morningpost" skal Kong Georg have tilkjendegivet, at det er hans Hensigt at aftakke, hvis Konferensbeslutningerne fremdeles møde Modstand. For indtræffende Tilfælde gjøres Reiseforberedelse.

Paris, 9de Febr. „Patrie": Tilstanden i Donaufyrstendømmerne er meget alvorlig.

3 pCt. Renten paa Boulevarden 70,92 i Anledning af et Rygte om, at Kong Georg har abdiceret.

Konstantinopel, 8de Febr. Krigsminister Namik Pascha skal afløses af Guvernøren paa Kreta, Hussein Pascha. — Sultanens første Kammerherre, Djémil Bey, Namik Paschas Søn, er afskediget.

Hr. Redaktør!

Da jeg har anseet det at være af Interesse at faa høre Udtalelser fra det Distrikt, som jeg nærmest kan siges at repræsentere, om Forslaget til Lov om den kommunale Stemmeret, har jeg tilskrevet samtlige Ordførere i Solør, Vinger og Oudalen, og tør jeg nedenfor bede optaget et Uddrag af deres Svar, idet jeg derhos vedlægger de originale Breve, forat De, og muligens Andre, som maatte interessere sig derfor, kunne have Anledning til at overbevise Dem om, hvorvidt Uddraget er paalideligt.

Jeg erkjender forøvrigt, at disse Oplysninger ikke have saa stor Vægt, da de i Formen som i Virkeligheden i det Hovedsagelige kun indeholde Enkeltmands Opfatning, og denne vil naturligvis være afhængig af mange Omstændigheder. Men nogen Betydning have de dog, da de under enhver Omstændighed viser, at der i disse Bygder aldeles ikke findes nogen udbredt Opinion imod Loven, ligesom de forskjellige Opgaver over Antallet af dem, som have, og dem, som ville faa Stemmeret, vise, at Lovens Virkninger ikke vil blive meget store i disse Distrikter.

Hvad Erklæringen fra Vinger angaar, vil jeg ikke undlade at tilføie som min egen Formening, at man ikke med en retfærdig Bedømmelse af Indtægten kan komme til at ligne nogen større Del af Bygdens 600 Husmænd efter en Indtægt af 100 Spd. Skulde Jordbruget paa disse smaa og vel i Regelen slet drevne Pladse være saa fordelagtigt, vilde det sandelig ikke staa ilde til med det norske Jordbrug. Under enhver Omstændighed kan man, forekommer det mig, ikke selv i de mest bevægede Tider tænke sig, at Husmændene i Masser skulde komme og forlange sig skatlagte efter en Indtægt af 100 Spd. forat opnaa Stemmeret. Da maatte Tiderne og Udkommet for disse Smaafolk ganske mærkelig forandre sig. Og selv om saa skede, maatte vel Gaardbrugerne ogsaa vækkes saameget af sin Dvale, at de benyttede sin Stemmeret, og under disse Omstændigheder bleve Partierne idetmindste lige stærke.

Med Hensyn til den Frygt, Ordføreren i Vaaler udtaler, at de, som ville faa Stemmeret efter den nye Lov, maaske kunne tænkes under en Agitation at ville slaa sig sammen med Smaabrugerne, og at disse da skulde kunne regjere, vil jeg bemærke, at denne Indvending mod Loven egentlig ligesaameget er en Indvending mod Grændserne for Stemmeretten, saaledes som vi allerede have dem. Thi Forholdet er jo i det Store taget saa, at Massen af de Stemmeberettigede paa Landet ere Smaabrugere, og havde de villet benytte sin numeriske Overvægt i Stemmer, saa kunde de allerede for længe siden have gjort det. Men 55 Aars Erfaring har vist, at Folket ikke er uregjerligt eller uvettigt, selv om det sidder i smaa Kaar og har liden politisk Oplysning. Derfor forekommer det mig, at man med saa stor Tryghed kan gaa et Skridt videre og slippe endel Andre ind, og det saameget mere, som man ved denne Udvidelse, efter mit Skjøn i Regelen aldeles ikke gaar længere ned; men kun giver Stemmeret til Saadanne, der i det Store taget fuldkommen kunne maale sig med de fleste af dem, som allerede have Stemmeret.

Til Slutning kan jeg ikke undlade at udtale min Tak til D'Hrr. Ordførere, fordi de saa velvillig have imødekommet min Opfordring, og Oplysningerne ere af saa meget større Betydning, som de netop komme fra et Distrikt, hvor, paa Grund af Tømmertrafikken, Arbeidsstokken er meget stor og tør have bedre Indtægter, end mange andre Steder i Landet.

Kristiania den 9de Febr. 1869.

Ærbødigst
H. Schulze.

Nordre Odalen
efter Skrivelse af 2den Februar.

Lovforslaget om udvidet Stemmeret vækker her i Herredet ingen Betænkelighed, saameget mere som det ansees billigt og retfærdigt, om det blev ophøiet til Lov. Ved sidste Valgmandsmøde var der 99 Stemmeberettigede, samt Kvalificerede, der ikke havde aflagt Ed, 48. Ifølge Ligningslisterne vil et Antal af 16 Nye blive Stemmeberettigede, hvis det foreliggende Forslag bliver Lov.

Vinger Landsogn
efter Skrivelse af 27de Januar.

I Herredet meget liden Interesse for det offentlige Liv. Der antages omtrent at være 300 Mænd, som kunde være Stemmeberettigede i Herredet; men Retten kun benyttet af omtrent 100. Ordføreren har ikke hørt nogen Udtalelse om det nye Forslag; men antager dog, at det kan have sine Farer. Der gives nemlig i Bygden circa 600 Husmænd, der visnok ikke nu ere lignede efter en Indtægt af 100 Spd., men hvoraf dog Halvparten antages at kunne gjøre Fordring paa, hvis de ville, da de have Pladse, hvorpaa kan fødes fra 1—3 Kjør. Hvis altsaa saadant Forlangende sker, vil der komme til omtrent 300 nye Stemmeberettigede, og hvis paa samme Tid Jordbrugerne ikke benytte sin Ret, ville hine blive aldeles overmægtige og i vankelige og urolige Tider kunne øve en uheldbringende Indflydelse nemlig paa Bestemmelsen af alle offentlige Udredsler.

Eidskogen
efter Skrivelse af 26de Januar.

Antallet af de Stemmeberettigede 208 og af de til Stemmeret Kvalificerede, som ikke have aflagt Ed, 164. Ved den nye Lov vil efter Ligningslisterne komme til et Antal af 44. Næsten samtlige Udgifter lignes nu paa Matrikulen; men bliver Ligning paa Formue og Næring mere almindelig, kan den nye Lov bevirke, at de Stemmeberettigedes Antal — efter en Indtægt af 100 Spd. — kan forøges med 100—150. Ordføreren antager dog ikke, at dette vil medføre nogen Betænkelighed, da de, som kunne faa Stemmeret paa denne Maade, i alle Henseender med Hensyn til Oplysning og Omgangsforhold staa paa samme Trin, som de Fleste af Gaardbrugerne.

Brandvold
efter mundtlig Meddelelse.

Den nye Lov vil faa meget liden Indflydelse og væsentlig indskrænke sig til Skolelærere. Nogen Opinion mod Loven høres ikke.

Grue
ligesaa efter mundtlig Meddelelse.

Som i Brandvold.

Hof
efter Skrivelse af 29de Januar.

Antallet af de Stemmeberettigede 216, hvoraf dog kun 153 har benyttet sin Ret. Efter den nye Lov vil komme til 35. Nogen Trang til Stemmerettens Udvidelse har Ordføreren ikke hørt, undtagen hos Skolelærerne; de større Jordbrugere antages snarere at frygte den. Ordførerens egen Mening er forøvrigt den, at man heller skulde gaa til almindelig Stemmeret med engang.

Aarnæs
efter Skrivelse af 25de Januar.

Ved den nye Lov vil de Stemmeberettigedes Antal forøges med 68, og disse Folk kunne godt være med. De Fleste, som Ordføreren har talt med, anse Udvidelsen ønskelig; men antager dog ikke, at man bør gaa længer ned end til Folk med 100 Spd. Indtægt. Tror forøvrigt, at det maaske kunde være ligesaa hensigtsmæssigt at udvide Stemmeretten for visse Klasser f. Ex. Sagførere, Lensmænd, Skolelærere o. fl. Andre, der havde taget en Examen eller paa anden saadan Maade godtgjort at være i Besiddelse af en vis Udvikling.

Vaaler
efter Skrivelse af 1ste Februar.

Herredet har omtrent 150 Stemmeberettigede, og dertil vil ved den nye Lov komme omtrent 30—40 Personer. Nogen Opinion mod Loven har Ordføreren ikke hørt. Ordføreren selv imod Loven og vilde heller have udvidet Stemmeretten til Læger, Sagførere, Skolelærere, Underofficerer og Lignende istedetfor at binde Udvidelsen til en Census, der altid bliver vilkaarlig. Skulde maaske heller foretrække almindelig Stemmeret istedetfor det halve Skridt.

Antager forøvrigt ikke, at den nye Lov for det Første vil have nogen synderlig Indflydelse i Glommedalen; men dersom man tænker sig en Agitation, hvorunder Smaabrugerne slaa sig sammen med dem, der skulle faa Stemmeret efter den nye Lov, kan det blive farligt.

Brev til „Dagbladet."

Bergen, den 4de Februar.

„Det gjeng godt" nu i vor gamle Fiskeby; det sprudler af Liv og Bevægelse paa alle Kanter; ja Sjøen selv vilde være med, skvulpede op over Bryggen, og saa havde vi en to Dages Oversvømmelse, der gjorde Byen til et Venedig i det Smaa. Men det var „den velsignede Silden," — den er for os Materialister Alfa og Omega — jeg skulde tale om. Fra Nordsjøen af elektriserer den vore stive Bryggefolk og sætter Børsen paa en Ende. Der taltes rigtignok et Par Dage før Vaarsildindsiget en hel Del vakre Ord om, hvor vi denne Gang skulde være tamme og fornuftige med vor forudindtagne Dosis af 250,000 nordlandske Storsild. „Dengang ei" sa' Tordenskjold; det første Vaarsildtelegram kom, og to Dage efter var Prisen oppe i 8 Ort. Indtil nu er Udbyttet lidet, da svær Sjø hindrer vore kjække Fiskere at komme ud.

Saa har vi ogsaa i den aandelige Verden en hidtil ukjendt Bevægelse. Ludvig Ludvigsen Daae holder nemlig historiske Forelæsninger i Arbeiderforeningens store Sal under saa stærkt Tilløb, at Antallet paa Tilhørere de sidste Aftener har naaet op i 800. Grunden hertil maa efter min Mening ikke saa meget søges hos Forelæseren; — thi han er og bliver tør i sin Fremstilling og eier intet storslagent Syn over Historien, som meget mere i en sand aandelig Hunger hos Bergenserne efter slige Sager. Mange Damer sees ivrig at optegne hans Bemærkninger; vist er det ogsaa, at saadanne Forelæsninger løfter skaanselløst paa det Slør, der ellers pleier at skjule det svage Kjøns overmaade tynde Kundskaber i Fædrelandshistorie, og allerede dette er et Gode, thi nu søge Mange for Skams Skyld efter Evne at bøde paa sin aandelige Fattigdom i dette Stykke. Til Daaes Ros maa siges, at han søger at gjøre det Gode, han kan. I Handelsstanden holder han saaledes Foredrag over Hanseaterne i Bergen, og disse vil sikkert bevirke, at Kjøbmændene i større Mængde vil søge hen til den unge Forening. Denne tegner godt og har faaet en udmærket Leder i Kæmner Baars, men har naturligvis som alt Andet, der vil frem i vor By, havt at kjæmpe med en forbistret seiglivet Stokkonservatisme.

Maalmændene holde sig af gode Grunde, som her ei behøves at nævnes, paa tre Skridts Afstand fra Hr. Daae og have samlet sig i sluttet Flok om vor begavede og livsfriske Janson. Han har i tre Foredrag for et Auditorium, der sad saa tæt „som Sild i Tønden", gjennemgaaet Bjørnsons Digtervirksomhed paa en klar og upartisk Maade. Jeg talte om Stokkonservatisme hos os. Den har været mægtig nok til hidtil at styre vore kommunale og Storthingsvalg. Sine Ordrer modtager Partiet af Byens „syv Vise", der tilhøre Peripatetikernes Orden og har sin Helligdom i Nygaardsalleen. Det er et interessant Studium en slig Stokkonservativ. Far hans gik i „Tøfler og Slobrok" over Torvet hver Godveirskveld — Sønnen driver det ei saavidt, han sidder blot paa Bænken eller i Stuen helst med Nathue paa. Sønnen siger Sludder til Ild og Lys og Renlighed paa Bryggen. Hvorfor? Fordi Far hans har sagt: Sludder. Sønnen er meget indigneret over den forandrede Børstid. Hvorfor? Fordi Far hans har faaet sin Mad tillivs Kl. 12, og det vil han og. Saa liker han aldeles ikke denne hersens nye Presse med sin „slette Tone". Hvorfor? Fordi Far hans havde nok med „Mors" Dødsfald og Farvepriser, og det har saamæn han og.

Det er en seiglivet Sopart, vanskelig at udrydde, denne Konservatisme.

Hvad vor Presse angaar, befinder den sig i det Hele vel. „Adressemor" lider jo rigtignok af Svindsot, men Andet kan man ei vente af den Gamle. „Bergensposten" og „Bergenstidende" er derimod i bedste Hold og lægger bra Kjød paa Kroppen. Begge har til Redaktører ihærdige Fremskridtsmænd. Til Begge sender vel Morgenbladsmændene et høist uvenskabeligt Grin — specielt da Morgenbladets bestaltede offentlige Nedrakker N. N. — men det bryder vi os lidet om; her holder vi paa dem, thi netop slige Mænd maa til forat skaffe os frisk Luft — friske Synsmaader — i vor af forældede Anskuelser hidtil altfor kvalme By.

„Bibelbud".

Under denne Overskrift er der i Dagbladet No. 21 indtagen en Opsats, der gjør det nødvendigt for mig, som den der er kjendt med Forholdene, at imødegaa den, og fremkomme med nogle veiledende Oplysninger, hvorfor jeg beder om Plads for disse i Deres Blad.

Den Aand og Tone, der gaar igjennem hele Opsatsen, gjør den jo visnok i og for sig uskyldig, men for Sandhedens og den gode Sags Skyld samt for Angjældendes, hvem Opsatsen nærmest søger at ramme, finder jeg, at det er min simple Pligt, saavidt det staar i min Magt, at sprede det rette Lys over Forholdene.

Som i Opsatsen angivet, blev et Bibelbud hidsendt fra Lutherstiftelsen, efter Opfordring fra Foreningen for den indre Mission i Skedsmo. Et Medlem af denne Forening anmodede mig da om, at lade Bibelbudet faa Ophold i mit Hus, medens han befarede det omliggende Distrikt, hvortil jeg gav mit Samtykke. Jeg havde aldrig seet Bibelbudet før, men ved sin beskedne og venlige Fremtræden, vandt han snart baade mig og alle mine Folk for sig, og omendskjønt der visselig var meget i mit Hus, der kunde givet ham Anledning til skarpt at irettesætte os, optraadte han bestandig paa den venligste og forsigtigste Maade. Et Exempel herpaa er, at da vi efter nogle Dages Forløb kom til at tale om, at han skulde holde Husandagt, og jeg spurgte ham, hvorfor han ikke før havde talt herom, svarede han: „fordi jeg efter min Instrux blot skal gjøre saadant, naar jeg bliver anmodet derom. Dette kan jo virkelig synes at være formegen Forsigtighed, men man ser nok, at det ikke er let at være nok forsigtig. Ligesaa forsigtig, om end med Bestemthed og Værdighed, optraadte han, hvorsomhelst han kom, og omendskjønt han af Mange modtages med Mistillid, da dette var noget Nyt, forstod han dog strax, ved sin Optræden og Tale, at vinde alle for sig, saa at endog de, der mødte ham med størst Mistanke, senere søgte ham. Dette bevises noksom derved, at Antallet af Tilhørere stadig tiltog paa hans Bibellæsninger, saa at der tilsidst ikke var Plads at faa, omendskjønt Rummet var stort.

Ligeledes maa det vel ansees som et godt Tegn, at da den Tid, i hvilken Bibelbudet skulde være her, nærmede sig sin Ende, og det blev klart, at han ikke kunde raade med at befare hele Bygden, var der ordentlig Strid om, hvilket Distrikt der skulde faa ham, da Ingen vilde gaa Glip af hans Husbesøg. At Bibelbudet ikke sparede hverken Tid eller Umage, er vitterligt for enhver, der saa ham tidlig og sildig i ondt som godt Veir gaa fra Hus til Hus, for at udbrede Guds Ord. Var der Nogen, som ønskede hans Bøger og ikke havde at kjøbe for, fik han et lidet Skrift, og traf Bibelbudet ingen hjemme, stak han gjerne et saadant i Døren.

Dette er, hvad jeg nu finder at burde ytre om Bibelbudets Virken i Bygden i sin Almindelighed, men hvis der senere skulde ønskes flere Erklæringer, da vil det ikke være vanskeligt at tilveiebringe saadanne, til Fordel for Bibelbudet, i Massevis.

Hvad angaar Bibelbudets Optræden i det specielt fremhævede Tilfælde, da skal jeg tillade mig at meddele Følgende:

Jeg vil imidlertid undgaa saa meget som muligt, at omtale saavel Forældrenes som Pigens Levnet, da det jo er tænkeligt, at disse er uvidende om Opsatsens Tilblivelse, og derfor ikke bør drages frem for Offentligheden mere end høist nødvendig. Naar der i Opsatsen heder, at Bibelbudet ofte vankede i det Hus, hvor Pigen var, da er dette usterrettæligt, thi som det af Bibelbudets Forklaring i Dagbladet No. 28 vil sees, var han der blot 2 Gange og den sidste Gang blot for at aflevere en Bog og talte da ikke med Pigen. Dette er ogsaa overensstemmende med Pigens Udsagn.

At det var en ganske anden Bevæggrund, der gjorde Pigen melankolsk end Religionsskrupler, er noksom bevist, men jeg finder det ikke passende her nærmere at omtale dette. Jeg kalder Pigens Tilstand Melankoli eller muligens nogen Sindsforvirring og finder denne Benævnelse mest passende; thi det er Overdrivelse, naar det i Opsatsen heder, at „hun blev i den Grad sindssvag, at man maatte holde Vagt over hende". Og en stor Usandfærdighed er det, naar der berettes, at det var „fra den Stund", Bibelbudet talte med Pigen, at hun blev sindssvag, thi hendes Melankoli eller Sindsforvirring havde, efter Pigens eget Sigende saavelsom efter de Folks Sigende, som omgikkes hende, existeret længe forend hun traf Bibelbudet, og hendes Sindsstemning undergik ingen væsenlig Forandring efter Bibelbudets Samtale med hende.

Hvad Bibelbudets Samtale med Pigen angaar, da førtes denne under fire Øine, og, som af Bibelbudets Forklaring vil sees, benegter han at have brugt de anførte Udtryk m. m. Det kommer da saaledes an paa, hvilket man helst bør tro, enten hvad der fortælles, at Pigen muligens efter Paavirkning skal have sagt (vi henvise forøvrigt til hendes Samtale med Formanden for den indre Missions Forening i Skedsmo), eller hvad en ældre, provet og anerkjendt kristelig Mand paa Opfordring erklærer. Jeg for min Part synes ikke det burde være tvivsomt, hvem der her bør staa til Troende. At det ifølge Dagbladsartikelen skal være „aldeles sandsynligt, at Eftervirkningen af dette Stød skulde gjøre Pigen uskikket for hele Livet", er ikke let at skjønne, da der nu intet er at mærke til hendes Sindsforvirring.

Hvad jeg her har anført, kan bevises, og det vil saaledes let skjønnes, at Dagbladsartikelen er alt andet end sandfærdig, hvorfor dens Anfald imod Lutherstiftelsen heller ikke kan tillægges nogen Vegt.

At der vilde reise sig Modstand imod Bibelbudets Virken her, var let at forudse, og jeg tør sige, at hvis dette ikke havde skeet, da havde Bibelbudet visselig ikke opfyldt sine Pligter.

Sluttelig skal jeg bemærke, at man her er Lutherstiftelsen særdeles taknemmelig, fordi det omhandlede Bibelbud blev os tilsendt, og vil der rimeligvis senere ske en Udtalelse i denne Retning.

Hvis Forfatteren af Dagbladsopsatsen fremdeles beholder sin Anonymitet, er det ikke rimeligt, at jeg senere leverer noget Tilsvar, men hvis han træder aabent frem, skal jeg være til Tjeneste.

Skedsmo den 6te Februar 1869.

L. Schjørn.

Kristiania, den 10de Februar 1869.

Vi have allerede oftere og navnlig sidst i vort Blads No. 22 havt Anledning til at blotte Hulheden af den Fremgangsmaade, som Stemmeretslovens Modstandere gjøre Brug af for at standse dens Fremme. Vi paaviste navnlig Meningsløsheden og den indre Umulighed af at efterkomme Lagthingets principale Anmærkning, der gaar ud paa en samtidig Omordning eller Omstøbning af den statsborgerlige og den kommunale Stemmeret, da Forandringerne efter Grundloven nemlig maa blive til hver paa sin særskilte Maade og i hver sine særegne Former, og da hver har sin særskilte Historie og sin særskilte Virksomhed.

Det første Punkt, Modstanderne valgte for at bekjæmpe Loven, var, som det vil mindes, det, at Folket ikke var forberedt paa den, at man ikke havde den fornødne Oversigt over, hvorledes den vilde komme til at virke o. s. v. Da dette Standpunkt føltes for svagt og maatte opgives, greb man til den Taktik at gaa udenom Sagen, og at falde Odelsthingsmajoriteten i Ryggen ved at paastaa, at der „ikke var noget Tag i" Loven, da man havde knyttet Stemmeretten til en vilkaarlig sat Indtægt (100 eller 200 Spd.), og at man maatte tage Skridtet fuldt ud til almindelig Stemmeret, og da tage den statsborgerlige med og derhos tænke paa Tokammersystem og en fuldstændig Nedhugning af vor Forfatning; og dette Program kunde da ingen Mand for Alvor tænkes at sætte igjennem uden at vække den stærkeste Modstand, som vist vilde blive mægtig nok til at standse enhver Udvikling og da tillige dræbe Stemmeretsloven. — Det er mærkeligt nok fra samme Hold at denne Tale om Vilkaarligheden af at knytte Stemmeretten til en vis Indtægt nu reises, hvorfra nylig Stødet til Forandring i Myndighedsalderen reistes; men er det da mindre vilkaarligt at sætte Myndighedsgrændsen til det 21de Aar? — Der er forresten ikke længer det „Tag" i Taktiken, som det var i den i de romerske Patriciers Dage, da Aristokratiet kunde holde sig en Tid mod den stadig voxende Folkemagt ved Hjælp af den samme Fremgangsmaade: at bruge en stedse mere yderligt gaaende Frihed som Vætesten for den mindre og tidsmæssige Udvikling, som Plebeierne attraaede. Den er for udslidt og udbrugt, til at kunne overraske eller have noget Haab om at lykkes. Det kan ogsaa lidet hjælpe at søge at underlægge Folkepartiet (eller dets mistænkte Høvding J. Sverdrup) de samme revolutionære Endemaal, som Morgenbladspartiet søger at udmale, for ved Frygten for fremtidige Farer at anspore Fanatismen til i Tide at afhugge den demokratiske Spire i vort Samfundslegeme, hvor vore statsretlige Augurer have spaaet, at Kræften vil komme til at vise sig. Man maatte være særlig udstyret med Anlæg for overtroiske Rørelser, dersom man godtroende lyttede til den sælsomme Procession af statsretlige Ypperstepræster, som nu saa høitidelig drage gjennem Morgenbladets Spalter prædikende og profeterende, at et skrækkeligt Masseherredømme og en uhørt Undertrykkelse af de „oplyste og velstaaende" Samfundsklasser skal blive Følgen af det lille Skridt fremad i Samfunds- og Statsudviklingen, som Storthinget nu endelig staar i Begreb med at foretage. — Vi ville ikke paastaa, at Stemmeretsloven kun vil bringe Velsignelse og ingen Ulemper; men det er bevisligt, at den i det Store vil have et mægtigt Overskud af Velsignelse, og at man kan være rolig forvisset om, at den samme Magt, der har drevet denne Sag frem, vil vise sine Bestræbelser for at værne om Medborgeres Rettigheder, som have vist Oplysning, Frisind og Høimodighed nok til i denne Sag at indrømme Medborgeres Krav paa en Ligestillelse, som støtter sig paa Alt, hvad der siden 1814 er skeet i og for dette Land.

Den demokratiske Aand i vort Samfund er for stærk og ubestridelig, til at Nogen virkelig skulde kunne lade sig overtale (af Morgenbladet) til at tro, at den politiske Magt hidtil har hvilet paa aristokratiske Grundstemninger og Institutioner, hvormeget end disse sidste have ladet vente paa sin rette folkelige Udvikling efter Tidernes og Forholdenes Medfør. Ligesom hele Nutidens Historie afgjort er Demokratiet gunstig, saaledes har det fremfor Alt været klart, at det er gjennem Folkefrihed og Selvstyrelse, at vort Folk særlig er kaldet til at oparbeide sig en Stilling mellem Nationerne — om ikke som den mægtigste, saa dog som den lykkeligste. Ingen Paakaldelse af enkelte Samfundsklassers selviske Interesse i at modsætte sig Stemmeretsloven har Sandhed nok til at kunne standse dens Fremgang.

Lad os mindes endnu een Ting: Det samme Parti, som ikke finder, at Stemmeretsloven passer i deres Kram, har andre Planer, som gjør dette forklarligt nok. For dem, som haabe paa Norges Opgaaen i et aristokratisk Naboland, maa en Udvikling af vore demokratiske Institutioner være som Salt i sine Øine. Det kan ikke forundre, at Folk, som nære saa fortvivlede Planer om Norges Fremtid, gribe efter saa fortvivlet skrøbelige Straa at redde sig paa, som de her have gjort. Derfor skal den Gaardbrugerstand, man har villet ægge mod Loven, huske, at deres videre Bestemmelse efter denne Sags Nederlag vil være den, at agere Bønder og Amalgamisternes Schakter for at afskaffe en norsk Krone og et norsk Folk. Men de, som have kjæmpet mandig og utrætteligt mod unationale Retninger under Miskjendelsens strideste Haggel, deres Arbeide og Virken har det været, at hæve Folket til et demokratisk Grundsyn paa vort offentlige Liv og paa enhver Maade at styrke dets demokratiske Aand og Karakter. Og om dette maa Bestræbelserne stedse samle sig med større Alvor.

Udlandet. Fra Athen skrives til „Augsb. Allg. Zeitung": „Midt under den krigerske Stemning, som hersker her, hviske vore Pengemænd i Krogene om, at Konferentsens Beslutninger under alle Omstændigheder maa være afgjørende for begge Parter, hvorledes de saa end lyde. Denne Mening finder ikke Gjenklang undtagen i nogle af den yderste Oppositions Kredse, hvor man nu allerede igjen fornemlig lader sig lede af krænket Ærgjerrighed og personlige Interesser, efterat det tyrkiske Ultimatum og Hobart Paschas Fremgangsmaade foran Syra en kort Tid havde sat den saarede Nationalfølelse i Bevægelse. Jeg selv hører iøvrigt ikke til dem, som i sin Iver for at fremstille Alt i det bedste Lys bilde sig ind, at Kong Georg vil underkaste sig ethvertsomhelst Magtsprog, der forringer og vanærer den ærefulde Selvstændighed, som de udholdende Patrioter fra Frihedskampen i 1821 have givet Grækerne i Arv og betroet til deres Varetægt. Fremtiden vil lære, om Retten er paa deres Side, som mene, at man ikke skal tage noget Hensyn til den nationale Bevægelses Følger, og trøste sig med det græske Ordsprog: „Intet Vidunder varer længere end tre Dage". Den, der som jeg var Vidne til den Beredvillighed, hvormed det ellers alt Andet end føielige Kammer for ikke længe siden næsten enstemmig vedtog Forslaget om en overordenlig Bevilling paa 100 Millioner Drachmer, kan ikke gjøre sig nogen Illusion i denne Henseende.

I de franske Blade findes samtidig følgende Efterretninger fra Tyrkiet: Alle Korrespondancer fra Macedonien, Epirus og Thessalien konstatere, at der finder overordenlige Troppebevægelser Sted, ganske som om man forberedte sig paa den mest fortvivlede Kamp. Bosnien ligner i dette Øieblik en umaadelig Leir, i den Grad vrimler det her af Tropper af alle Vaabenarter. De bedste Officerer i den tyrkiske Hær ere blevne sendte ad denne Kant, fordi Porten stadig synes at frygte for, at de serbiske Tropper i et givet Øieblik ville forene sig med Montenegrinerne.

Fra Italien skrives under 30te Januar: Fra Rom lyde Efterretningerne mere krigeriske end man skulde vente dem fra en Kirkestat. Krigsministeren gjør storartede Undersøgelser for at oprette to forskandsede Leire. Den ene skal være ved Fiumicino og beherske Tiberdalen mellem Monto-Rotondo og Civita-Castellano, den anden ved Ostia. Manøvre og Øvelser, Skinfægtninger og Forsvar udføres daglig og alt dette for et befrygtet Angreb paa Rom. Man nærer i Rom det bedste Haab om, at Sagerne skulde vende sig til Fordel for Bourbonnorne. Kammeret i Florens har den 29de Januar bekræftet Handelstraktaten med Schweiz. I samme Møde blev der forelagt et Lovudkast, der skulde forbedre de gamle Lovbestemmelser om Dueller.

Den allerede før bragte Meddelelse om, at Spaniens provisoriske Regjering ikke hastede med Kongevalget, men omgikkes med den Plan at danne et Triumvirat, der skulde overtage Regjeringen og allerførst søge at befæste Stillingen indad, synes at bekræfte sig. Man mener, at Triumviratet vil komme til at bestaa af Prim, Serrano og Rivero. Republikanerne juble og mene, at ved en saadan Regjering er den republikanske Regjeringsform sanktioneret, men sandsynligvis vil den nye Regjering ikke være af mere republikansk Tilsnit end den hidtilværende. Finantsministeren trænger hvert

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Aa Gud! aa Gud! Dette skrækkelige Land," udbrød Mrs. Eagleton. „Gid, vi ikke havde været saa taabelige at komme her. Tænk for en Plage med al denne Udpakning og Indpakning og Reiser hid og did, jeg ved ikke hvor!

„Bryd Dig ikke om det, Mama," sagde Hellen, „vi Piger skal gjøre alt det. Vi maa ikke trætte Papa med vore Klager, nu han har saa meget andet at tænke paa. Naar maa vi være færdig, Papa?" vedblev hun.

„Imorgen tidlig Kl. 9 maa alt være færdigt til at pakkes paa Vognene."

Tiden, hvorom her er Tale, var Middagstider, saa der var ikke nogen Tid at give bort, og Damerne gav sig straks ifærd med Indpakningen, hvormed Tjenestepiger hjalp dem; af disse var kun en engelsk, der var fulgt med dem fra det gamle Land. Hun havde ikke villet forlade sin kjære Miss Hellen. Foruden Klæder og Linned blev alle saadanne Smaating taget med, som tjener til Pynt i Værelserne. Møblerne blev ladet tilbage indtil videre.

Da Mr. Eagleton havde overbevist sig om, at det gik rafkt med Arbejdet inde i Huset, tog han sig til at beskytte Indholdet af Udhusene saavidt muligt mod et Besøg af Kafferne. De kostbare engelske Okser, som Mr. Eagleton havde ført med sig og et halvt Dusin Hester, som var undgaat Kaffernes Kløer, blev hver Aften stængt ind under Laas og Lukke, og blev om Dagene, naar de var ude paa Græsgangen, hellet og jætet.

Det var, medens Mr. Eagleton gav Hottentotterne sine Befalinger angaaende disse Ting, at han blev opmærksom paa, at deres Øjne vandrede fra ham til en Gjenstand bag ham, som var mere tiltrækkende. Han saa sig om og der stod hans Datter Hellen, som øjensynlig havde noget at spørge om.

„Vent et Øjeblik, Hellen; jeg skal straks være hos Dig," sagde Mr. Eagleton, som efter at have afærdiget Folkene, kom hen til sin Datter.

„Nu, hvad er det, min Kjære?" vedblev han, da han fandt, at hans Datter ikke talte.

„Aa, kjære Papa, jeg vilde bede Dig om noget, men jeg er bange for, Du vil sige Nej til det."

„Sig kun frem, hvad det er."

„Er det ikke at frygte for, at Kafferne vil komme og angribe Huset?"

„Det er vistnok ikke usandsynligt, Hellen, og det er Grunden, hvorfor jeg ønsker, at I og Mama skal reise til Grahamstown, hvor I vil være i Sikkerhed."

„Der vilde altsaa være Fare forbunden med at blive her?"

„Det er det; og det vilde være ubehageligt at have Soldater her, hvis I Piger skulde forblive her."

„Men er det nødvendigt at have Soldater?"

„Det kan neppe undgaas, hvis vi skal være sikre for Huset."

„Det vil altsaa være Fare forbunden med at være her for Dig ogsaa, Far?"

„Aa, jeg er en halv Soldat, ved Du, og skal være vel bevæbnet. Men hvad er det, Du vil bede om? Det nytter ikke at ville overtale mig til at forlade Huset, Hellen; jeg vil slaas for det, førend jeg opgiver det."

„Det er ikke det, Papa, for jeg indser, det er nødvendigt, Du bliver her. Hvad jeg saa gjerne vil, det er, at Du vil tillade mig at blive hos Dig. Nej, svar ikke straks, Papa; jeg har mere at sige. Jeg skulde ikke være ivejen; jeg skulde nok gjøre mig nyttig. Jeg skulde holde Vagt hele Dagen fra Kvisten; med min Operakikkert skulde jeg opdage Kafferne langt snarere end disse smaa styggе Hottentotter. Jeg kunde ogsaa støbe Kugler for Dig; jeg har ofte hjulpet Walter med det. Jeg kunde ogsaa lade Geværerne saa godt som nogen Mand, og mange andre Ting kunde jeg gjøre. Desuden, Papa," tilføjede den unge Pige, hvis mandlige Mod begyndte at tabe sig, „kan jeg ikke udholde den Tanke at forlade Dig alene her og i Fare, mens vi løber bort til Grahamstown."

„Min kjære Hellen," svarte Mr. Eagleton. „Jeg har tænkt alvorligt over denne Sag, og jeg tror virkelig, det er det bedste at I reiser allesammen. Jeg undervurderer ingenlunde dit Værd, min gode Pige, og det vilde være mig en stor Trøst at have Dig her, men paa den anden Side ogsaa en stor Byrde sommetider. I Kvinder forstaar ikke, hvorledes Eders Nærværelse ofte hindrer Mænd i mange Tilfælder fra at handle saa dristigt og bestemt som de burde gjøre for at sikre sig et heldigt Udfald. Desuden, Hellen, maa Hottentotterne sove i Huset hver Nat, og der er mange andre Ting, som maa gjøres for at sikre det i Tilfælde af et Angreb, og alt dette vilde gjøre Huset alt andet end et passende Opholdssted for Dig. Nej, Hellen, jeg tror ikke, det vilde være klogt at beholde Dig her, og hvis Du gjør som jeg ønsker, saa følger Du med din Moder og Søstretil Grahamstown."

„Ja, ja, Papa; naturligvis vil jeg gjøre som Du ønsker," sagde Hellen og løb ind i Huset.

Der er intet, som gjør et saadant Indtryk paa os, som at finde et Individ ganske forglemmende sit eget Jeg under fælles Gjenvordigheder. Det hænder hyppigt, naar nogen Fare eller Ulykke pludselig rammer Folk, at det bringer for Dagen Sider i Karakteren, som tidligere ikke er blevet bemærket, fordi de formedelst Opdragelse og Vane er holdt i Baggrunden. Den egenkjærlige Person vil ialmindelighed ved saadanne Lejligheder aaben-

Aar paa Indførelsen af Besparelsessystemet, hvad der vistnok ogsaa er høist nødvendigt. Han foreslaar i dette Øiemed at nedsætte Renten paa Statspapirer med ⅕, Geistlighedens Indtægter af Staten med 100 Millioner Realer, at indskrænke Hæren til 50,000 Mand og ligeledes betydelig at indskrænke Udgifterne til Flaaden. Enken efter den myrdede Guvernør i Burgos har af Regjeringen faaet en aarlig Understøttelse af 1500 Escudos. — Forrige Søndag blev der atter i Madrid afholdt en protestantisk Gudstjeneste. Tilstrømningen var saa stor, at flere hundrede Mennesker maatte gaa bort af Mangel paa Plads. Eieren af det Sted, hvor den protestantiske Gudstjeneste afholdes, er bleven truet paa Livet, naar han ikke hurtigst muligt gjør en Ende paa „Kjætteriet".

Den nordiske Fest i Upsala skal ifølge „Aftonbladet" for 6te Febr. feires næste Onsdag i Gillets Lokale. — Her i Byen er Festens Afholdelse i Studentersamfundet bestemt til Tirsdag den 16de Febr.

Om et nylig forøvet Mordforsøg berettes i de svenske Aviser følgende: Om Formiddagen den 28de Januar forsøgte i Sollefte Disponenten for Nyviks Dampsag, Konsul Scherman, at ihjelskyde J. Bagge og F. Guntrum, af hvilke den sidste var Eier eller Medeier af den nævnte Sag. Efterat Scherman havde sagt til Bagge, at han ønskede at tale med ham i Guntrums Nærværelse, lagde han et Papir paa Bordet foran dem og sagde: „Läs det der!". Idet nu disse bøiede sig frem og saa i Papiret, tog Scherman frem en Revolver og retter den mod Bagge; men den klikker; umiddelbart derpaa affyres et nyt Skud mod ham, hvorved dog kun hans Arm saares, og strax derpaa endnu et mod Guntrum, men uden at træffe. Ved tililende Folk forhindredes videre Forsøg. Scherman blev strax arresteret; han erkjendte aabent sin Forbrydelse og var kun harm over, at den ikke lykkedes bedre. Man tror Aarsagen har været et befrygtet Regnskabsopgjør.

Ifølge „Bergens Adresse" indførtes til Riga i Aaret 1868 af norsk Sild tilsammen 113,617¾ Tønder.

Handelsforbindelse med Sibirien. Hr. S. Foyn har i „Tunsbergeren" oplyst, at det var saa langt fra, at han har forholdt sig „tvivlraadig", at han tvertimod i Forbindelse med sine Medredere strax erklærede sig villig til at indgaa paa Hr. Sidoroffs Plan om en Forsøgstur til Obfloden og imødekom hans Ønsker i alle Dele saaledes, at Hr. Sidoroff ikke havde et Ord at indvende mod de opstillede Vilkaar. Rederiet, der ifølge Overenskomsten var bunden ved sit Ord kun til 31te December f. A., har i senere Korrespondance med den russiske Herre fremdeles erklæret sig villigt til at være ham behjælpelig med Realisationen af hans Plan. Rederiet har fundet sig opfordret til denne Imødekommen, baade fordi det af norske Redere troede sig bedst disponeret for Planens Udførelse, og fordi det haabede paa store Fordele for vort Land, navnlig for Finmarken, om Foretagendet maatte have faaet et lykkelig Udfald. Der er imidlertid indtraadt en Standsning i Underhandlingerne, uvist af hvilken Grund. Overenskomsten skulde naturligvis sanktioneres af „Selvherskeren over alle Russer", og det er denne Sanktion, som lader vente paa sig. Ifølge Skrivelse fra Hr. Sidoroff skal vedkommende Minister have udtalt sig til Gunst for Kontrakten; men det er al Sandsynlighed for, at Foretagendet strander paa en Mellemkomst af Finner og Russer, som søger Koncession paa sine Dampskibslinier — og jeg for min Del", skriver Hr. Foyn, „overlader dem hjertelig gjerne dette Stykke Arbeide, som rimeligvis ikke er ganske ligefrem".

Fra Sandnæs berettes, ifølge „Stav. Amtst." at der har dannet sig en Tyvebande, bestaaende af omtrent et halvt Snes Gutter i Konfirmationsalderen, som har foranstaltet udført en hel Del mindre Tyverier, ved paa forskjellige Steder og til forskjellige Tider at have banet sig Adgang ind i Kjældere, Pakhuse og Vaaningshuse og stjaalet Vin, Saft, Sukker samt mange andre Varer. Pengeskufferne i Kramboderne ere ogsaa blevne besøgte af Gutternes lange og bevægelige Fingre, dog uden at større Summer har fulgt med dem. De have, kort sagt, stjaalet hvor de have kunnet, og Byttet er blevet delt mellem Interessenterne. Vedkommende ere imidlertid nu blevne overleverede til Rettens Behandling, hvorved de sandsynligvis vil faa sin fortjente Straf.

Hungersnøden i Indien raser fremdeles frygteligt. I Pendschab har det regnet noget, men desuagtet er Mangelen stor. Regjeringen har tænkt paa at indføre Korn fra Eufrategnen. Efter Beretninger fra Regjeringen i Oude er i det forløbne Aar ikke mindre end 1127 Personer dersteds blevne dræbte ved Slangebid; i de indiske Centralprovinser har Antallet af dem, der er dræbte paa samme Maade i de sidste 3 Aar, været 1874.

Antallet af Aviser i Paris tiltager stadig. Der er nu udkommen et nyt Blad „le peuple" (Folket). Nylig før udkom for første Gang „National". Frankriges mest udbredte Blad, „Petit Journal", havde den 17de Januar 288,350 Abonnenter. Nu har „National" næsten 50,000 Abonnenter, og „Petit Journal„ udkommer for Øieblikket i et Oplag paa 292,000 Exemplarer.

Pave Pius IX har nylig skrevet et Brev til Udgiverne af to af de mest bekjendte ultra-klerikale franske Blade „Union" og „Monde", hvori han opmuntrer dem til at holde tappert ud i Kampen for „den gode Sag".

Det danske Bibelselskab har ifølge sin Beretning for Aaret fra 1ste Oktober 1867 til 30te September 1868 i Aarets Løb udbredt 1612 Bibler, 2247 Ny Testamenter og 2 Gamle Testamenter, ialt 3861 hellige Skrifter. Selskabet har siden sin Stiftelse udbredt 312,669 hellige Skrifter. I Juni Maaned modtog Direktionen et Brev fra det protestantiske Bibelselskab i Paris, undertegnet af Guizot, hvori man meddelte, at det protestantiske Bibelselskab i Paris den 18de Oktober 1868 skulde feire sit 50 Aars Jubilæum, samt anmodede om Hjælp til at befries for en Gjæld paa 41,000 Francs. Direktionen for det danske Bibelselskab besluttede at oversende det franske Selskab en Gave og opfordrede de danske Filialer til at deltage heri. Efter denne Opfordring indkom der 2500 Francs. Det britiske Bibelselskabs Depot i Kjøbenhavn har ifølge Meddelelse i samme Beretning i 1867 udbredt 15,213 danske Nye Testamenter og 3833 Dele af samme, desuden 395 Expl. af Davids Psalmer og 568 udenlandske hellige Skrifter, ialt 20,009 Expl. Siden Depotets Aabning i Danmark er der ialt fra samme udbredt 157,600 hellige Skrifter.

Ballet i det danske Ministerhotel i Stockholm. Det heder i Dagens Nyheter af 1ste ds: Den herværende danske Minister, Grev Scheel-Plessen, og hans Gemalinde gav isøndags Aftes et storartet og glimrende Bal for Prinsesse Lovisa og Kronprinds Fredrik. Det besøgtes tillige af Kongen, Dronningen, Enkedronningen, Hertugen og Hertuginden af Østergøtland samt Hertugen og Hertuginden af Dalarne. Foruden disse var der indbudt ca. 400 Personer fra Hoffet, corps diplomatique og de høiere Samfundsklasser i Stockholm. Begge de smukke Boliger i Hotellet vare aabne for Gjæsterne. Dansesalonen var rigt dekoreret med Planter og Blomster. Midt paa Husets Façade straalede et Transparent med sammenslyngede F og L, hvorover en kongelig Krone i Gas. Frisen over Stuetagen var smykket med Gasflammer, og Alt dette kastede en straalende Belysning over Gaden udenfor Huset, hvor Tusinder af Mennesker betragtede det pragtfulde Skuespil. De kgl. Personer ankom til Ballet kort før Kl. 9½. Kongen, Prinsesse Lovisa, Hertugen af Østergøtland og begge Hertuginderne deltog med Liv i Dansen; i Kotillonen dansede Prinsesse Lovisa med Kronprins Fredrik. Kl. 2 forlod de fleste af den kgl. Families Medlemmer Ballet, men Kongen og Prins Fredrik bleve til Kl. 3. — Angaaende Ballet anføres videre, at de kongelige Damer havde vist Værten og Værtinden den Opmærksomhed, at lade Dannebrogsfarverne være fremherskende i sine Toiletter. Grevinde Scheel-Plessen overrakte ved de Kongeliges Ankomst Damerne hver en smagfuld Blomsterbuket; den, der overraktes Prinsesse Lovisa, var bunden af hvide og røde Kamelier, som tilsammen dannede et Dannebrogskors. Kronprinsen var civilklædt og bar Serafimerordenen, medens Kongen og hans Brødre bare Elefantordenen.

Aasædesretten. Vi meddele nedenfor Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Olaffens Forslag til Forandring i Lovgivningen om Aasædesretten og om Arv, idet vi finde de meddelte Oplysninger interessante ligesom Emnet i det Hele udtømmende og grundig behandlet, skjønt man nok kan have adskillige Tvivl om Tilraadeligheden af at gaa ind paa de foreslaaede Forandringer. Vi beklage, at Indstillingen er kommen os saa sent i Hænde, at vi maaske ville blive afskaarne Adgang fra at ytre os om Sagen, forinden dens Behandling i Odelsthinget. Indstillingen er saalydende:

„Dette Forslag, der er enslydende med, hvad der af Konstitutionskomiteen i 1863 blev indstillet til Vedtagelse i Anledning af et lignende Forslag, gaar i det Væsentlige ud paa, at den Aasædesberettigede, der tiltræder Jord paa Skifte, skal tildeles en Forlod af saadan Størrelse, at Eiendommen ikke behæftes med mere end to Tredjedele af dens Taxtsum.

I den nævnte Indstilling af 1863 heder det blandt Andet:

„Forsaavidt nærværende Lovforslag berører den konstitutionelle Ret, opfordrer det til en Undersøgelse af, hvorledes det i Grundloven optagne Begreb „Aasædesret" er at opfatte. Dette Spørgsmaal kan ikke løses ved udelukkende at tage Hensyn til den positive skrevne Ret eller til de derpaa byggede systematiske Fremstillinger. Aasædesretten er en historisk Institution, og dens Indhold og rette Begrændsning bør derfor søges ikke mindre i den folkelige Retsbevidsthed, hvorigjennem den har faaet sin Udvikling, end i positive Lovbud.

I den skrevne Ret findes denne særegne Arvegangsregel med Hensyn til ikke odlet Jordegods neppe udtrykkeligen omtalt før i Christian den 4des Lovbog (Arvebalken Kap. 7), hvis Bestemmelser derpaa gik over i den nugjældende Landslov og dannede — med enkelte Afændringer og nærmere Regler med Hensyn til Arvefølgen og Adgangen til Aasædets Deling — gjældende Ret indtil 1821.

Ligesom det imidlertid er fuldkommen sikkert, at Institutionen har en langt høiere Ælde, saaledes er det ikke tvivlsomt, at de nærmere Regler angaaende dens egentlige Indhold og Væsen, selv efter at den var optaget som en Bestanddel af den skrevne Ret, for en Del fremdeles maatte blive at søge udenfor denne. Lovgivningens Bestemmelser beskjæftige sig hovedsagelig kun med Fastsættelsen af, hvad der var Gjenstand for Aasædesret, Sukcessionsordenen og Formerne for Godsets Taxation. Hvad der i denne Materie er det uden Sammenligning Væsentligste, nemlig Principet for selve Værdsættelsen, blev derimod saa godt som uberørt af den skrevne Ret, idet denne Side af Sagen for en stor Del overlodes til den traditionelle Retsbevidstheds og Sædvansrettens Afgjørelse. Lovens Regler i denne Del af Materien indskrænkede sig (L. 5—2—63) til, at Medarvingerne, forsaavidt de ikke kunde gjøres Fyldest ved andet Jordegods, Løsøre eller Penge, skulde „nyde Landskyld" efter Dannemænds Sigelse (i Christian den Fjerdes Lov „efter sex Lagrettesmænds Sigelse og gode Tykke" kfr. ogsaa Magnus Lagabøters Gulathingslov Arveb. 7—1). Til de i Lovgivningen indeholdte Bestemmelser knyttede sig paa denne Maade, som en fra Aasædesrettens Begreb uadskillelig Regel, en Grundsætning, hvorefter denne Institution hjemlede den Aasædesberettigede en ligefrem materiel Begunstigelse. Saa vanskeligt det kan være at eftervise, inden hvilke Grændser denne Sædvansret bevægede sig, saa er Sætningen selv ikke tvivlsomt. Til noget bestemt Forholdstal mellem Eiendommens Værdi og den Aasædesberettigedes Forlod har den vistnok aldrig bundet sig, og rimeligst er det ogsaa, at Forholdet har udviklet sig forskjelligt i forskjellige Dele af Landet, ikke mindre end i forskjellige Tidsperioder; men hvad der i ethvert Fald er klart er, at den heromhandlede Institutions Begreb, saaledes som dette gjaldt indtil 1821, ikke udtømmende vil kunne defineres uden at tage Hensyn til dette gjennem Retsfædvanen hævdede Moment. Institutionen bestod altsaa ikke blot i „Retten til at tiltræde Hovedbøllet udelt efter Taxt" (eller saaledes som det i Odelsloven efter Systemerne er optaget „mod fuld Værdi"), men tillige i, at denne Taxt skulde sættes efter Billighed eller Skik og Brug, med andre Ord med en større eller mindre Moderation til Fordel for den Aasædesberettigede.

Idet Grundloven gjorde Aasædesretten til en Bestanddel af vor konstitutionelle Ret, er det sandsynligt, at den har opfattet denne Institution efter dens paa denne Maade givne Begreb. Paa en anden Forudsætning vilde det vanskelig kunne forklares, hvorledes Grundlovens Forfattere kunde tillægge den en Vægt, der skulde berettige den til Plads i den grundlovbestemte Ret, thi seet udenfor Forbindelse med det omhandlede gjennem Sædvane og Vedtægt udviklede Moment, synes de i dette Retsinstitut indeholdte Arveregler for Jordegods at være af altfor underordnet Vigtighed til at optages i Rigets Fundamentallove. Bestemmelsen bliver derimod fuldkommen forklarlig og velbegrundet, naar man, gaaende ud fra det ovenfor antydede Begreb med Hensyn til Rettens Betydning, Væsen og Omfang, forudsætter, at Grundloven gjennem disse særegne Arveregler har villet tilveiebringe en Garanti for Landbostandens økonomiske Styrke og politiske Uafhængighed. Fortolket paa denne Maade bliver der tillige en klar og let paavifelig Sammenhæng mellem denne og andre Bestemmelser i Grundloven, der fordele de borgerlige og politiske Rettigheder.

Forholder dette sig saaledes, vilde det ikke

---

bare sin sande Karakter paa en Maade, som vil forundre dem, der kun overfladisk har iagttaget ham, ligesom paa den anden Side den kjærlige vil ved lignende Leiligheder røbe sin sande Natur. Skjønt Mr. Eagleton ansaa det raadeligst, at alle kvindelige Personer af hans Hushold forlod The Chasse, gjorde det ham alligevel ondt at maatte afslaa sin Datters Bøn. Da han efter sin Samtale med Hellen traadde ind i Huset og saa, hvor optaget hans to ældste Døtre var af Indpakningen og andre Ting, der stod i Forbindelse med den forestaaende Reise, kunde han ikke andet end anstille en Sammenligning mellem de Træk af Egenkjærlighed, disse røbede, og hans yngste Datters Ængstelighed for ham, medens hun dog havde de samme Ting at tænke paa som Søstrene, og Sammenligningen kunde ikke andet end falde ud til den sidstes Fordel. De Opdagelser, han imidlertid gjorde med Hensyn til Døtrenes sande Karakter, maatte fremkalde meget blandede Følelser af Glæde og Bekymring.

Det var henimod Aftenen af denne travle Dag; Indpakningen var næsten færdig, og det ellers saa ordentlige Hus, befandt sig for Øieblikket i en haabeløs Forvirring. Det sidste Aftensmaaltid, som Familien kanske paa lang Tid skulde nyde sammen, blev meldt at være færdigt, men Madlysten manglede; den pludselige Forandring i alle Forholde fremkaldte en Følelse af Uro i alle Sind. De Rygter, som i de sidste Dage havde været i Omløb i Nabolaget, havde fyldt Mr. Eagletons Sind med Ængstelse. Det var blevet sagt og almindelig troet, at Kafferne tænkte paa at gjøre et Indfald i Kolonien meget mandstærke, og at føre bort saamange Hester, Kvæg og Faar, som de kunde faa Tag i. Hvad der allerede var hændt flere Steder, viste, at der var god Grund til at frygte for, at Kafferne havde ondt isinde; ja, der var endog begaat Mord med en Dristighed, som vidnede om at, de Vilde stolede paa sin Styrke, baade til Angreb og Forsvar. Et Hus, beliggende som The Chasse, i en temmelig stor Afstand fra nogen Garnison eller Fort, og forsvaret alene af dets Beboere, indbød næsten til Angreb, især da mange kostbare Hester og Kvæghjorder lovede et rigt Bytte. Traads Faren ved at forblive der, kunde alligevel Mr. Eagleton ikke bestemme sig til at forlade Huset uden Beskyttelse, da det vilde være det samme som at give det til Pris for hvilkensomhelst Røver eller Fiende, som kunde faa Lyst til at udplyndre det eller se det gaa op i Flammer. Huset var solid bygget, saa det nok lod sig forsvare, især da de Vaaben, der vilde blive brugt imod det, bestod i daarlige Musketter og Spyd. Det var imidlertid klart, at de, som forblev i The Chasse, vilde inden kort Tid kunne gjøre Regning paa, at blive omringet af en kraftig, aarvaagen og dristig Fiende, som hverken gav eller forlangte Pardon, og med hvem det vilde blive nødvendigt at kjæmpe paa samme Maade som med vilde Dyr. De nedslaaende Betragtninger, som disse Fremtidsudsigter fremkaldte, blev i ikke ringe Grad forøgede ved Walter Eagletons Fraværelse fra Familiekredsen. Det var umuligt at frigjøre sig for den Ængstelighed, som Tanken om de Farer, han var udsat for, fremkaldte; at opholde sig under den urolige Tilstand blandt Kafferne, som antoges at finde Sted, i Kafferland eller bare paa Grænsen af samme, var et Vovestykke, som det var for meget at vente, vilde løbe godt af. Hver Time, som denne hans Fraværelse forlængtes, tjente til at forøge Familiens Urolighed.

Aftensmaaltidet var endnu ikke endt, da et høit Raab hørtes af Hottentotterne udenfor Huset. Saa frygtsom var den kvindelige Del af Familien blevet i den sidste Tid, saa dette Raab indjog dem en dødelig Skræk; det kunde ikke betyde andet end Fremrykningen af en stor fiendtlig Styrke, bestaaende af Mennesker, som de vel vidste, hverken sparede Kjøn eller Alder. Det var derfor med dobbelt Glæde, de hørte Mr. Eagleton, som var gaat ud, forkynde, at Walter var kommet og havde alle Hesterne med sig.

Navnet Walter gjentoges ivrigt af alle Søstrene, som ligegyldig ved faldende Talerkener og Kniver, løb ud paa Trappen og viftede med deres Lommetørklæder til Broderen, som kom ridende ned af Skraaningen, der førte til Huset.

„Bravo, min Gut! Vel gjort! Er I alle i god Behold?" sagde Mr. Eagleton, da Walter red op til Huset og sprang af Hesten, idet han kastede Tøilerne til en af Hottentotterne.

„Alt vel, prægtig Tur, men temmelig hedt. Jeg har redet fra Fort Beaufort med bare ti Minuters Hvile underveis, og det er intet Lystridt, kan jeg fortælle Eder. Hvorledes har I det Vigebørn? Og Mor? Se, her er alle Hesterne nok saa net snappet Kafferne af Hænderne. Men vi har havt vor Tid med det, kan jeg fortælle Eder. Saadan Kryben om i Buskene, og Baghold, og Fægtning. Men lad mig komme ind, saa jeg kan fortælle Eder det Hele."

Walter Eagleton skred ind i Huset med en Søster ved hver Arm, medens den yngste gik lidt foran for ret at se hans Ansigt. Naturligvis modtoges han under Glædestaarer af Moderens aabne Arme.

(Forts.)

uden Føie kunne paastaaes at Loven 26de Juni 1821, navnlig ved det i samme etablerede Taxtsystem, har gjort en saa betydelig Indskrænkning i Aasædesrettens Begreb, at der kunde opkastes Spørgsmaal om dens fulde Forenlighed med Grundloven eller med den Aand, hvori Aasædesretten er optaget i samme. Ved denne Lov blev det nemlig som positiv Regel for første Gang fastsat, at Taxten skulde bestemmes „til fuld Værdi efter gangbar Priis i Egnen uden at det tilkommer Taxationsmændene deri at foretage nogen Nedsættelse til Gunst for den Aasædesberettigede“.

At den ovenfor udviklede Mening ogsaa har gjort sig gjældende under Odelslovens Behandling, fremgaar af Lovkomiteens Indstilling af 1820, der gaar ud paa, at Taxationsmændene vel skulde sætte Eiendommen til fuld Værdi, men at der i denne til Fordel for den Aasædesberettigede skulde bestemmes et Afslag af indtil en Tredeel (Storthingsforh. 1821 Mai P. 555). Da idetmindste tre af denne Komitees Medlemmer havde været med ved og taget virksom Del i Grundlovens Forfattelse (Christie, Weideman og Diriks), medens to andre (C. Krogh og J. H. Vogt) indtage en fremragende Plads i vor offentlige Rets theoretiske Fortolkning og praktiske Udvikling, synes der paa denne Omstændighed at burde lægges en særegen Vægt, naar der spørges om, hvad der ved den heromhandlede Bestemmelse har været Grundlovens Tanke.

At den modsatte Mening trængte igjennem og i mere end firti Aar har dannet gjældende Ret, har kun forsaavidt Betydning, som det derved er givet, at den muligens rigtigere og loyalere Forstaaelse af Grundloven ikke vil kunne komme til Gyldighed uden gjennem ny Lov; det bør derimod ikke kunne paaberaabes som Bevis for selve den Grundlovsfortolknings Rigtighed, hvorpaa Odelsloven af 1821 er bygget.“ (Fortsat i No 35)

Storthinget.

Stemmeliste over Voteringerne ved Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende Prof. Aschehougs Forslag til Lov om visse Brugsrettigheder over fremmed Eiendom.

1) Schulzes Henlæggelsesforslag forkastet med 54 St. (Nei) mod 23 St. (Ja). 2) Wiels Forslag om Sagens Oversendelse til Regjeringen forkastet med 42 St. (Nei) mod 34 St. (Ja). 3) Med 41 St. (Nei) mod 36 St. (Ja) besluttedes, at Sagen ikke oversendes Lagthinget.

	1.	2.	3.
Bjørnsgaard	Ja.	Nei.	Nei.
Helle	Ja.	Nei.	Nei.
Eika	Nei.	Nei.	Ja.
Taraldsen	Nei.	Nei.	Ja.
Bødtker	Nei.	Nei.	Ja.
Jaabæk	Ja.	Nei.	Nei.
Christiansen	Nei.	Ja.	Nei.
Bentsen	Ja.	Nei.	Nei.
Boie	Nei.	Nei.	Ja.
Norbye	Nei.	Nei.	Ja.
Foss	Ja.	Nei.	Nei.
Løit. Brandt	Nei.	Nei.	Ja.
Wiborg	Nei.	Nei.	Ja.
Aall	Nei.	Nei.	Ja.
Dahl	Fraværende.		
J. Aarflot	Ja.	Nei.	Nei.
J. Sverdrup	Ja.	Ja.	Nei.
Iversen	Ja.	Nei.	Nei.
Krogness	Fraværende.		Nei.
Lindstøl	Nei.	Nei.	Ja.
Aschiem	Nei.	Ja.	Nei.
Strand	Nei.	Nei.	Ja.
Richter	Ja.	Ja.	Nei.
Liestøl	Nei.	Nei.	Ja.
Igland	Nei.	Ja.	Nei.
Enge	Nei.	Ja.	Nei.
Hansen	Nei.	Ja.	Nei.
Swensen	Nei.	Nei.	Ja.
Rye	Nei.	Nei.	Ja.
Løberg	Nei.	Nei.	Ja.
Seim	Nei.	Nei.	Ja.
Wennemo	Ja.	Ja.	Nei.
Selboe	Nei.	Nei.	Ja.
O. S. Velde	Ja.	Ja.	Nei.
Augustinussen	Ja.	Ja.	Nei.
Norderhoug	Ja.	Ja.	Nei.
Schweigaard	Nei.	Nei.	Ja.
Schawland	Nei.	Nei.	Ja.
Heggelund	Nei.	Nei.	Nei.
Nergaard	Nei.	Ja.	Nei.
Schulze	Ja.	Ja.	Nei.
Sæhlie	Nei.	Ja.	Nei.
Dr. O. J. Broch	Nei.	Nei.	Ja.
P. W. Kildal	Nei.	Ja.	Nei.
Aga	Nei.	Nei.	Ja.
Gram	Ja.	Ja.	Nei.
Lorck	Ja.	Ja.	Nei.
Mathiesen	Nei.	Ja.	Nei.
Mortensen	Nei.	Ja.	Nei.
Schwartz	Nei.	Ja.	Nei.
Kjerschow	Nei.	Nei.	Ja.
Nielsen	Ja.	Ja.	Nei.
Olaffen	Ja.	Ja.	Nei.
Wiel	Nei.	Ja.	Nei.
Maartmann	Nei.	Ja.	Nei.
Hammerstad	Nei.	Nei.	Ja.
Lunde	Ja.	Frav.	Nei.
Faye	Fraværende.		Ja.
Michelsen	Nei.	Ja.	Ja.
O. G. G. Ueland	Nei.	Nei.	Ja.
Kolbenstvedt	Nei.	Nei.	Ja.
L. Daae	Nei.	Ja.	Ja.
Grønningssæter	Nei.	Ja.	Nei.
P. Andersen Moen	Nei.	Ja.	Ja.
Provst Jensen	Ja.	Nei.	Nei.
Baalen	Nei.	Ja.	Ja.
Storsten	Ja.	Ja.	Nei.
O. G. Ueland	Ja.	Ja.	Nei.
Balchen	Nei.	Nei.	Ja.
Rode	Nei.	Nei.	Ja.
Holmboe	Nei.	Nei.	Ja.
Horgen	Nei.	Nei.	Ja.
Falsen	Fraværende.		
Tonning	Nei.	Nei.	Ja.
Irgens	Nei.	Nei.	Frav.
Steen	Nei.	Nei.	Frav.
O. P. Viig	Ja.	Ja.	Nei.
Sørenssen	Fraværende.		
B. A. Broch	Nei.	Nei.	Ja.
Olrog	Fraværende.		
A. H. Vik	Nei.	Ja.	Nei.
Flor	Nei.	Ja.	Nei.
Svans	Nei.	Nei.	Ja.

Sagen findes referet i vort Blads No. 31.

Budgetkomiteens Indstilling ang. de Poster paa Budgettet, der vedkomme Landbrugets Fremme.

8de Post: Ved alternativ Votering over Komiteens Indstilling og J. Sverdrups Forslag: „Regjeringen anmodes tillige om, i Forbindelse med Forelæggelserne angaaende Skolen, at forelægge næste Storthing et Forslag om Omdannelse af Aas høiere Landbrugsskole, saaledes, at den kommer til at bestaa af to Afdelinger, en med et toaarigt og en med et treaarigt Kursus, dog uden forøget Udgift for det Offentlige,“ bifaldtes Sverdrups Forslag med 77 St. (Ja) mod 25 St. (Nei).

Bjørnsgaard Frav., Helle Nei, Jensen Ja, Eika Ja, Taraldsen Nei, Bødtker Ja, Jaabæk Nei, Bergsager Nei, Christiansen Frav., Bentsen Frav., Boie Ja, Norbye Ja, Sæther Ja, Foss Nei, C. H. Brandt Frav., Landmark Ja, Hesselberg Ja, Wiborg Ja, Færden Ja, Aall Ja, Dahl Ja, J. Aarflot Ja, J. Sverdrup Ja, Iversen Nei, Krogness Ja, Skjærholdt Nei, Lindstøl Nei, Ascheim Ja, Harbitz Ja, Strand Ja, J. S. Velde Ja, Richter Ja, Liestøl Nei, Igland Nei, Enge Ja, Hansen Frav., Swensen Ja, Rye Ja, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Ja, Selboe Ja, S. M. Velde Nei, Sæther Nei, Augustinussen Nei, Sandberg Nei, Norderhoug Ja, M. H. Kildal Ja, Schweigaard Ja, Schawland Ja, Motzfeldt Ja, Heggelund Ja, Nergaard Ja, Schulze Ja, Sæhlie Ja, Dr. Broch Ja, P. D. B. W. Kildal Ja, Aga Nei, Riisnæs Ja, Valstad Ja, Smith-Petersen Ja, Gram Ja, Lorck Ja, Mathiesen Ja, M. A. Aarflot Ja, Mortensen Ja, T. W. Schwartz Ja, Aschehoug Ja, Kjerschow Ja, Thorsen Ja, Nielsen Nei, Olaffen Nei, Wiel Ja, Maartmann Ja, Hammerstad Nei, Lunde Ja, H. U. Sverdrup Ja, Løken Ja, Faye Ja, Michelsen Nei, O. G. G. Ueland Nei, Kolbenstvedt Nei, Daae Ja, Grønningssæter Nei, Andersen Moen Ja, P. Jensen Nei, Baalen Nei, Storsten Nei, O. G. Ueland Nei, Balchen Ja, Bagger Ja, Rode Ja, Holmboe Ja, O. Brandt Ja, Horgen Ja, Falsen Frav., Tonning Ja, Irgens Ja, Geelmuyden Ja, Christensen Ja, Steen Ja, Viig Ja, Sørenssen Frav., J. J. Schwartz Ja, B. A. Broch Ja, Olrog Frav., Vik Ja, Sibbern Frav., Floor Ja, Vogt Ja, Svans Ja.

Sagen findes refereret i vort Blads No. 30 og 31.

Blandinger.

General Grant var nylig indbuden til en Fest, som „the Union league club“ i New-York gav til hans Ære. Efterat Præsidenten i en lang Tale havde udbragt Æresgjæstens Skaal, reiste Grant sig og sagde: „Mine Herrer! Det er med dyb Beklagelse, at jeg ser mig ude af Stand til med passende Ord at besvare de varme Følelser, hvormed denne Skaal blev drukket. De veed Alle, hvor uvant jeg er med at holde Taler (Latter og Bravo), hvorlidet ønskeligt det efter min Mening er, hvor lidet Godt det i det Hele udretter (ny Latter og Bifald), og hvor meget jeg vilde ønske, at se flere af vore offentlige Mænd følge det gode Exempel, som jeg mener idetmindste i denne Henseende at have givet dem (stormende Bifald). Imidlertid maa jeg dog takke Unionsselskaberne baade her og andre Steder for de store Tjenester, de viste Regjeringen under Oprøret; jeg maa bevidne dem min Anerkjendelse af deres Liberalitet mod mig og mine Soldater“. Den Bifaldsstorm, der fulgte paa hans Tale, rasede i hele 5 Minuter.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget. Det laveste Lufttryk nordenfor Stat. Østlig Vind i Bodø, vestlig paa Vestkysten. SVlig østenfor Nesset. Temperaturen fremdeles høi efter Aarstiden. Udsigterne ere for det Første til opklaret Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Paa **Skriveskolen** hos
P. G. Bredal
indskrives Folk til Undervisning i praktisk Skrivning. Skrivesager og Forskrifter sælges paa Skolen, i Theatergaden No. 16.

Total Realisation.

Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:

Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Double Shawls fra $2^1/_2$ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.

Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Mit Lager af
Rørledningsapparater
anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

Skogarn, graat, grønt, guult og hvidt,
Spannegarn, hvidt og guult,
Traad, ubleget, bleget og mørkeblaa,
Sygarn, hvidt og coulørt, i Dukker og Nøster samt paa Sneller og Vindsler,
sælges billigst muligt i større og mindre Dele hos

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

En meget ordentlig og stræbsom Mand, som ved Tab og Uheld har maattet ophøre med sin forhen drevne Næringsvei, søger om et Laan paa 2 a 300 Spd., mod Renter og god Sikkerhed i en Landeiendom, for derved igjen at sættes istand til at ernære sin Familie. Reflekterende ville behage at nedlægge Billet i Expeditionen, mrk. „L. M.“

Bøger.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Hr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen**, og koster forsendt med Posterne **47 Skilling**, indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Hr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker **H. J. Jensen**, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.

Olie & Lys. Fineste fransk og holl. **Lampolie, bedste Parafin** og **Træolie**, svenske og holl. **Stearinlys, Kronlys** og **Voxlys** hos **Carl Gullichsen.**

Ost. **Schweitzer-, Stoltzer-, Nøgel-, Edamer-** og **norsk Schweitzerost** sælges af **Carl Gullichsen.**

Brændevine & Vine. Mit Lager af **gamle, gode Brændevine og Vine** anbefales af **Carl Gullichsen.**

Throndhjemsk Aquavit, **12 Aar gammel,** hos **Carl Gullichsen.**

Chocolade. **Schweitzer** og **kjøbenhavnsk Chocolade** igjen ankommen til **Carl Gullichsen.**

Sild & Klipfisk. Extra god **Fedsild** i større og mindre Dele, og bedste **Klipfisk** sælges af **Carl Gullichsen.**

Colonialhandel.

Vor velassorterede Handel med finere og simplere Huusholdningsvarer, Vine & Brændevine af alle Sorter, Steentøi, Cigarer, Hvedemeel i alle Finheder, Meel & Gryn i alle Nummer, anbefales til allerlaveste Priser. Varerne leveres frit paa Jernbane & Brygge og ombringes til Kunder i Byen & Byens nærmeste Omegn.

Thoresen & Andersgaard,
P. A. J. Bergs forr. Butik.

Tilkjøbs forlanges.

De, der stadig vil levere god Melk og Fløde, vil behage at henvende sig i Storgaden No. 23. Gode Støvleskafter kjøbes i Storgaden 23.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2^1/_2$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 35. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 11te Februar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tonset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve og rekom. Breve); til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Bukarest, 9de Februar. Her er paany Ministerkrisis.

Paris, 10de Februar. De officiøse Blade udtrykke sin Forundring over, at Regjeringen i de sidste 48 Timer er uden Efterretning fra Athen.

France indeholder igjen en heftig Artikel angaaende den preussiske Beslaglæggelses-Affære og protesterer paa det Kraftigste mod „Norddeutsche Zeitungs" Beskyldning om, at det skriver i welfisk Sold.

Bør den paatænkte Jernvei mellem det Norden- og Søndenfjeldske lægges over Kvikne eller over Røraas?

Naar man tænker paa et saadant Storværk som en Jernvei mellem det Norden- og Søndenfjeldskes 2de Hovedpunkter, Egnene omkring Viken og Throndhjemsfjorden, saa synes der allerførst at maatte blive Spørgsmaal om:

1. Hvor skal Jernveien lægges for at stifte mest Nytte?
2. Hvilken Linie er den korteste, den billigste og tillige den, hvor Sneforholdene lægge den mindste Hindring i Veien for Driften?

Som bekjendt har man 2de Linier at vælge imellem, en over Røraas og en over Kvikne. Allerede det, at Røraaslinien kommer til at ligge i en ren Udkant af Riget, maatte være nok Grund til at se sig om efter en anden og mere vestlig gaaende Linie; thi intet Land, som bygger sig en kostbar og tidsmæssig Hovedlinie, lægger den i en tyndtbefolket Udkant af Landet, uden at der ialfald er særdeles tvingende Grunde dertil. Morgenbladet har en Redaktionsartikel for 7de ds., hvoraf det fremgaar som Bladets Mening, at Banen bør lægges over Røraas, fordi at Throndhjems By ønsker det, og fordi at denne Byes tegnede Bidrag ere knyttede til denne Linie. Men er det da væsentlig for Throndhjems By, man skal optage et saa stort udenlandsk Laan? Er det ikke derimod for det hele Lands Interesse, man bygger, saaledes som man efter den menneskelige Tanke maa antage, at Forholdene i Fremtiden ville udvikle sig? Og da Jernveien er beregnet at ville koste 3,300,000 Spd., er da det af Throndhjems By tegnede Bidrag, 260,000 Spd., saa stort: eller lægger dette Bidrag et saadant Lod i Vægtskaalen, at Nationen, naar den endelig beslutter sig til et saadant Storværk, bør lade denne i Forhold til Planens Djærvhed og nationale Betydning ikke saa overvættes betydelige Sum have nogen afgjørende Indflydelse paa den Linie, man endelig bestemmer sig for, forudsat at ikke denne Linie i andre Henseender har saa store Fordele, at disse opveier Alt paa den anden Side. Vi skulle i al Koldblodighed se paa disse 2de Linier, for at komme paa det Rene med, hvilken Linie der bør have Fortrinnet.

Som Særfordele for Røraaslinien maa opstilles, at den løber igjennem et af de magrere Bygder i Landet, igjennem Holtaalen nemlig, med omtrent 4000 Mennesker og at den direkte berører Røraas og Bjergstaden med ikke fuldt 4000 Mennesker.

Over Kvikne har man rigtignok ikke Fordelene, af at Jernveien gaar igjennem Holtaalen og igjennem Røraas, men saa gaar den igjennem Kvikne og Indset med 1300 Mennesker, og den bestryger Opdal med 4500 Mennesker og Rennebu med 2600 Mennesker, foruden Anneret Sognedalen til Støren. Men denne Særfordel for Kviknelinien lige overfor Røraaslinien er vistnok liden, men den er alletider stor nok til at maatte give Kviknelinien Fortrinnet. Men denne Linie har en anden Særfordel, saa stor og iøinefaldende, at det vel neppe kan nytte nogen Særinteresse i Røraasbanen at trænge den i Baggrunden, den nemlig, at jo længere vest man lægger Banen, jo mere Egenskab faar den af Centrallinie for det hele Land, og jo lettere har den for at skyde en Arm ned til Søen længere mod Vest, og saaledes trække ind i Trafikken en stor Del af de Romsdalske Byer og Romsdals Amt. Blot Nordmøres Fogderi med Christiansunds Bye — Norges Venedig — har 42,000 Indvaanere og Interesser saa store, at Røraas paa ingen Maade kan sammenlignes med dem. Christiansund staar i den mest direkte Forbindelse med Nordland og Finmarken og modtager Broderparten af disse Landsdeles Fiskevarer og har den største Klipfiskudførsel i hele Landet.

Trækker man Jernveisarmen endnu længer vesterud, saa trækker man ind i det norske Jernbanenet den resterende, mere vestligt liggende Del af Romsdals Amt med 2de Byer og en samlet Befolkning af 62,000 Mennesker.

Det er

1) saa, at Linien over Kvikne er imellem 3 a 4 Mile kortere
2) saa, at denne Linie er ligesaa billig som Røraaslinien,
3) ligger mere vestlig og saaledes mere i Centrum af vort vidtstrakte Land,
4) gjør det muligt med en antagelig forholdsvis mindre Bekostning at kunne strække en Sidebane ned til et mere vestligt liggende Fjordstrøg og derved trække ind i Jernbanetrafikken en af de rigeste, tættestbefolkede og af Naturen bedst udstyrede Dele af vort Land, og det samtidig som ingen anden Landsdel lider derved: saa er dette saa paatagelige Fordele, at Trondhjems Byes Bidrag af 26,000 Spd. ikke vil veie stort imod dem.

Er man i en saadan Stilling, at Sagen skal afgjøres efter hint Bidrag, da bør Sagen hvile indtil Tanken er mere fuldbaaren.

Om Landets økonomiske Tilstand og Europas politiske Stilling fortiden er slig, at det fornødne udenlandske store Laan til Jernveiens Bygning nu bør optages, er en Sag for sig.

X.

Stærkere Aasædesret.

Forsaavidt Skov eller i Almindelighed fast Eiendom betragtes som en blot og bar Handelsvare, hvis Bestemmelse er at blive gjort i Penge saa fordelagtigt og snart som muligt, lader det sig med Bestemthed forudsige, at vore Skove ville blive udhuggede til en Grad, der efter historisk Erfaring og Naturvidenskabens sikre Slutninger vil true Landets klimatiske Bekvemhed for fremtidig Dyrkning. Det er trist, men Menneskene ere nu engang saaledes indrettede, at man ikke kan forlange, at Nogen skal berøve sig og Sine en Skat, som ligger paa hans Grund og først faar Værdi ved at optages, af Hensyn til en saa vidtsværende Almeninteresse, navnlig naar han har al Grund til at tro, at en senere Kjøber saa alligevel ikke kan modstaa Fristelsen.

Der kan, saavidt skjønnes, ingen anden Magt reises imod denne naturlige baade af Lov og Moral tilladte Egennytte end en anden ligesaa naturlig og forholdsvis saare virksom Interesse, nemlig Familie-Interessen. Med andre Ord: Aasædesretten maa gives en saa stor Styrke, at der kan være rimeligt Haab om, at en Eiendom vil blive i en Række Ætled i Slægten, saafremt dette ønskes. Enhver ved ogsaa, at Folkeinstinktet her har været stærkt nok til at kunne modarbeide Virkningerne af en Lovgivning, der unægtelig har taget denne Sag altfor merkantilt og betragtet Eiendom og Formue blot som et privat til Nydelsen af Livets Glæder bestemt Gode, istedetfor at den er et Kald, som gjør sin Mand ansvarlig. Deraf hin Betragtning af den gamle Forskjel mellem Broderlod og Søsterlod som noget Uretfærdigt, medens dog Enhver ved, at den egentlige Disponent af de Penge, hvormed Søsterlodden foregedes ved den nye Arvelov, bliver den Fremmede, som har giftet sig til dem.

Et vigtigt Skridt i den her antydede Retning vil vel være gjort ved Antagelsen af Olafsens Lovforslag. Men der vilde vel neppe være nogen Skade skeet, om man gik videre, eller for at sige Meningen helt ud: om man ikke foretog Forandringen blot som en Modifikation i Arvegangsreglerne, men for Eiendomme af en vis paa Naturforraad grundet Værdi aabnede Adgang til deres Ophævelse. Man maatte da lade det komme an paa t. Ex. Formandskabets Skjøn, for hvor store Beløb de anstændigvis bør beheftes til Fordel for de yngre Sødskende. Man kunde muligens endog knytte en saadan Aasædesret til det Vilkaar, at Eiendommen ved en for Eieren og hans Arvinger paa Gaarden bindende Erklæring blev undergivet en Forstlovgivnings Indskrænkninger i Benyttelsen af Skoven. Skulde Nogen ville gjøre sig fortrolig med denne her løst henkastede Tanke, maatte den vel kunne føres ud i en praktisk Form. Man vilde derved sikre sig en vægtigere Landbostand end nu, da de fleste Gaardeiere, som ere velsignede med flere Børn, næsten kan selv se sin Eiendoms nære Overgang i fremmede Hænder. Forebyggelsen af forgjældet Aasæde vil tillige lette og fremme Tilsidelæggelsen af kontante Overskud til Skifte paa almindelig Maade ved Eierens Død. Der vil altid blive saamegen Udstykning, som et Land som Norge med sine faa frugtbare Vidder og med sine faa Indlandsbyer kan taale. Eieren vil naturligvis have frie Hænder til frivillige eller tvungne Afhændelser, og bør selvfølgelig ogsaa være ubunden med Hensyn til testamentariske Bestemmelser. Sandsynligvis vil man just ad denne Vei kunne opnaa at bringe det ønskelige Liv ind i Benyttelsen af en af de naturligste Rettigheder: Testationsretten, da Eierne formodentlig i mangfoldige Tilfælde ville foretrække selv at ordne Forholdet mellem Aasædet og de øvrige Børn fremfor at overlade denne Ordning til Andre. Man kommer derved Statsøkonomiens ledende Princip, Frihed og Naturlighed nærmere, paa samme Tid som man tager med de moralske og politiske Faktorer, som selv spille en saa stor Rolle, endog blot betragtede fra deres økonomiske Side, at Intet er mindre statsøkonomisk, end at spænde Tvangstrøie om dem, og Intet er mindre demokratisk, end at nære nogen overtroisk Sky for dem.

r.

Til Storthingets Arkitekt.

Da jeg formoder at Storthinget har sin egen Arkitekt, eller at en anden sagkyndig Mand fører Tilsyn med Storthingsbygningen, dens Opildning og Ventileren, skal jeg tillade mig at henvende mig til denne Authoritet med Spørgsmaal, om det ikke kan gaa an at faa nogen bedre Luftverling i Storthingssalen. Enten det nu er den særegne Opildningsmaade, som gjør det, eller det er manglende Ventilation — saa er Faktum, at Luften i Storthingssalen er i høi Grad trykkende og kvalm, naar Forhandlingerne have holdt paa en Times Tid, og paa Galleriet maa det formodentlig næsten være udholdeligt. Det vilde derfor være særdeles ønskeligt om heri kunde ske nogen Forandring, da mange Repræsentanters Helse lider, saaledes som Forholdene nu er. Storthingssalen er ogsaa saa stor, og det er saa høit under Loftet, at det maa være særegne Mangler, som gjør, at Luften her ikke er taalelig god idetmindste.

Kristiania, 8de Februar 1869.

En Repræsentant.

Aasædesretten.

(Fortsat fra Gaarsbl. — under Kristiania).

Medens nærværende Komite ganske slutter sig til den her udviklede Betragtningsmaade af Spørgsmaalets Forhold til den konstitutionelle Ret, erkjender den imidlertid, at der allerede ved Loven af 9de Mai 1863, der blev Resultatet af Forhandlingerne paa daværende Storthing, er opnaaet en saa væsentlig og i den omhandlede Retning gaaende Forandring i det ved Loven af 1821 etablerede System, at der ikke længere vil kunne paastaaes at herske nogen Strid mellem Grundloven og den private Lovgivning.

Spørgsmaalet om, hvorvidt der nu ikkedestomindre er Grund til at gaa videre end ved Loven af 1863 skeet, vil derfor vistnok ene og alene afhænge af, hvorvidt de praktiske Behov stille Krav i saa Henseende.

De to Momenter, der forsaavidt nærmest og hovedsageligst fremstille sig for Betragtningen, er Jordbrugenes Fordeling og Antal samt Landbostandens Gjældsforhold.

I førstnævnte Henseende vise statistiske Opgaver, at Brugenes Antal i Løbet af dette Aarhundrede er steget paa følgende Maade:

1802	var Tallet		79,256.
1819	„	—	93,962.
1838	„	—	109,500.
1845	„	—	111,840.
1850	„	—	120,021.
1855	„	—	126,722.
1860	„	—	135,183.
1865	„	—	147,454.

Brugenes Antal er altsaa i Løbet af de sidste serti Aar steget til nær det Dobbelte, og medens der ved Aarhundredets Begyndelse (den senere indførte Matrikul lagt til Grund) paa hvert Brug faldt over 3 Skyldaler 4 Skilling, er Gjennemsnitsskylden nu sunket ned til 1 Daler 3 Ort 4 Skilling.

Ved disse Opgaver og de Slutninger, som derpaa kunne bygges, maa det vistnok — saaledes som Indstillingen af 1863 gjør opmærksom paa — komme i Betragtning, dels at Udparcelleringen for nogen Del falder paa saadanne Eiendomme i Byernes nærmeste Omegn eller i Fiskeridistrikterne, der liden eller ingen Betydning have for den egentlige Landbonæring, dels at der i samme Tidsrum er optaget meget nyt Agerland, og dels endelig, at et mere intensivt Jordbrug kan i nogen Mon have tilveiebragt en Nydvægt. Men hvor megen Betydning man end kan tillægge disse Momenter, kan der ikke være Tvivl om at Udstykningen er gaaet frem i et Forhold, som ikke derved paa langt nær opveies.

„Uagtet Tendentsen til Udstykning af Landeiendomme har vist sig meget forskjellig i forskjellige Egne og uagtet Komiteen antager, at der er Dele af Riget, hvor de fremdeles have holdt sig i en Størrelse, der efter vore Forholde maa ansees passende, kan den ikke være i Tvivl om, at Eiendomsdelingerne i det Store taget have foregaaet i et Omfang, der maa vække alvorlig Betænkelighed og Bekymring, selv om man ikke tager Hensyn til, hvad der vistnok endnu hører til Undtagelserne, men dog faktisk finder Sted i enkelte Dele af det Vestenfjeldske, at Brugene gjennem Udstykning ere blevne saa smaa, at de ikke længere kunne ernære de Hænder, der dyrke dem, idet Opsidderne med Familie udenfor Aannetiderne maa søge til Byerne som Dagarbeidere. Der har ogsaa i den senere Tid ikke sjelden været hørt Klager fra forskjellige Kanter af Landet over alt for vidt dreven Udstykning og med Paavisning af, at den har lammet Gaardbrugerklassens Kraft og havt Pauperismens Tiltagen i sit Følge.

Det ligger forresten i Sagens Natur, at der intet absolut Bevis kan føres med Hensyn til, hvad der ligger paa den ene eller den anden Side af de Grændselinier, der betegne Udstykning af et Lands Grundeiendomme som gavnlig eller skadelig for Samfundet. Foruden at Spørgsmaalet, betragtet som et rent økonomisk, vil kunne gives forskjellig Besvarelse, eftersom et Lands Beliggenhed og klimatiske Forhold betinger den ene eller den anden Art af Produktion, vil Opgaven ikke kunne løses uden ved tillige at tage Hensyn til mange andre Momenter end Spørgsmaalet om det størst mulige Udbytte af hver enkelt Plet Jord, idet man navnlig vil have at tage i Betragtning den Indflydelse, det vil øve paa Nationalkarakteren og Folkeaanden, paa Jordens Eier og gjennem ham paa Samfundet, eftersom han er Besidder af en Parcel, der netop er istand til at ernære ham selv og Famlie som Arbeidere, eller han ved den Jord, der tilhører ham, bliver Administrator af en Bedrift, hvis samlede Produkt vil være tilstrækkeligt for og bestemt til at distribueres som Underholdning for mange Flere. Uden her at indlade sig paa en nærmere Udvikling af disse Spørgsmaal, hvis Besvarelse for ethvert Land til en vis Grad vil bero paa et mere eller mindre vilkaarligt Skjøn, betænker man sig ikke paa for vort Lands Vedkommende at hidsætte som Resultatet af en almindelig Erkjendelse, at Udstykningen af Jordsmonnet er naaet til et Punkt, udover hvilket den ikke kan gaa uden at med-

fore Skade for det Hele. De Tilfælde, hvori det endnu skulde kunne paastaaes at Landeiendommene have en Størrelse og Udstrækning, der skulde træde hindrende iveien for Frembringelsen af det størst mulige Udbytte, danne saa faa og absolute Undtagelser, at de neppe fortjene at nævnes. Derimod er det ikke vanskeligt at paavise en Masse af Tilfælde, hvori Jordlodderne gjennem Udstykning ere blevne saa smaa, at Grændsen maa ansees overskredet*).

Hvad der i særlig Grad er egnet til at paakalde Opmærksomhed er den Kjendsgjerning, at ikke blot har Udstykningen stadigt været fortsat, men den har været fortsat i bestandigt voxende Progression. Medens Udparcelleringernes Antal i Tidsrummet fra 1802 til 1850 udgjør i det Hele omtrent 40,000, altsaa i Gjennemsnit 850 for hvert Aar, viser Tiaaret 1850—60 et Gjennemsnitstal af 1500. I Femaaret 1855—1860 steg Gjennemsnitstilværten til 1692 og i Tidsrummet 1861 til 65 endog til 2454 aarlig.

Et endnu mere nedslaaende Billede vilde disse Forholde fremstille, naar der tages Hensyn til den Forringelse i Landbostandens materielle Kraft, der ligger i Jordegodsets stadigt stigende Behæftelse. Ifølge de officielle Indberetninger om Thinglæsninger og Aflæsninger er Pantegjælden (gjennem Laan og Skifteudlæg) siden 1836 steget paa følgende Maade:

i Femaaret	1836—1840	med	4,343,000	Spd.
—	1841—1845	„	3,395,000	—
—	1846—1850	„	8,693,000	—
—	1851—1855	„	6,210,000	—
—	1856—1860	„	12,608,000	—
—	1861—1865	„	13,000,000	—

I disse 30 Aar skulde altsaa Jordegodsets Pantegjæld voxet med mere end otte og firti Millioner Spdlr.

Disse Opgaver kunne vistnok ikke ansees at være nøiagtige, dels fordi Aflæsninger hyppigt undlades, dels fordi de samme Hæftelser kunne være thinglæste under forskjellige Jurisdiktioner og saaledes komme op paa Listerne flere Gange, men naar det paa den anden Side bemærkes, at Pantehæftelserne ikke paa langt nær udgjøre den hele Jordeiendommene faktisk paahvilende Gjæld, idet dertil ogsaa maa regnes løs Skyld af alskens Art, samt tillige at Opgaverne kun naa tilbage til Aaret 1836, medens der selvfølgelig endnu findes en Mængde Hæftelser af ældre Oprindelse, og endelig at der i de statistiske Tabeller intet Hensyn er taget til Føderaadshæftelser, saa vil det ikke være tvivlsomt, at den nævnte Sum snarere er langt under end over Virkeligheden.

Det fremgaar da heraf, at Landets Jordegods er behæftet for mere en Halvdelen af dets antagne Kapitalværdi, naar samme beregnes til 400 Spd. pr. Skyldaler, eller med 35 pCt. hvis Gjennemsnittet af aktuelle Salgspriser lægges til Grund**) — altsaa i ethvert Fald med over en Trediedel.

Ogsaa i denne Henseende viser Tilværten sig i altid stigende Proportion. Medens den i Tidsrummets første Halvdel sees at have været gjennemsnitlig 1,174,000 Spd. aarlig, har den i den anden Halvdel udgjort omtrent 2,121,000 Spd. og i det sidste Femaar endog gaaet op til 2,600,000.

Hvad der ovenfor er anført om Forholdet mellem Behæftelser og Jordeiendommenes Værdi, giver endda ikke det fulde Billede af de Kaar, hvorunder Landbostanden i denne Henseende virker. For at danne sig den rette Forestilling, er det navnlig nødvendigt at erindre, at Statens, Kirkens og offentlige Stiftelsers Jordegods herved er taget med i Beregningen. Naar denne Klasse Eiendomme fradrages, stiller Forholdet sig selvfølgelig endnu langt ugunstigere.

Men uden Hensyn til denne Berigtigelse, og selv om man gik ud fra, at Jordeiendommene kun for den ovenfor lavestnævnte Brøkdel af deres Værdi vare behæftede, saa maatte endog dette erkjendes at være uforholdsmæssigt baade i og for sig og sammenlignet med andre Lande. I Frankrige f. Ex. — det Land, der med Hensyn til Jordegodsets Udstykning nærmest kan sammenstilles med vort, regnes Pantegjælden til blot at udgjøre en Tyvendedel af Eiendommenes Værdi (de Lavergues Skrift Economie rurale de la France Pag. 453)***). Sveriges Pantegjæld ansloges i 1856 til noget over en Syvendepart af Jordegodsets Værdi. (Agardhs Statistik sammenholdt med Brochs statistiske Aarbog).

Naar der nu spørges om Aarsagerne til de paapegede Forhold baade med Hensyn til Udstykningen og med Hensyn til Behæftelsen, kan Komiteen ikke være i Tvivl om, at den dybeste og stadigst virkende Grund ligger i de Vilkaar, hvori den Aasædesberettigede ved Lovgivningen er stillet.

De naturlige Forhold, som Jordbund, Klima og andre Omstændigheder i vort Land medføre, danne i og for sig lidet gunstige Betingelser for Ansamling af Kapital ved Jordbrug, men naar Lovgivningen derhos gjør det til en Nødvendighed at enhver Opsparelse ved hver stiftende Generation er hjemfalden til lige Deling mellem Arvinger og dermed unddrages Jordegodset, saa vil det uundgaaeligen lede til de Følger, der aabenbare sig i de paapegede Fænomener.

Under den bestaaende Lovgivning har den Aasædesberettigede i den store Flerhed af Tilfælde kun Valget mellem at modtage Familiejorden behæftet indtil henimod dens fulde Værdi, eller at lade den udparcellere for at fyldestgjøre sine Medarvinger. Og da Evnen til at bære Gjeldsbyrders Tryk vil aftage endog i forstærket Forhold til Eiendommens Formindskelse, vil en Eiendoms første Deling naturligen kun danne det første Led i en Række af paafølgende Udstykninger, og en saadan Udvikling vil — idet den første Delings Axfag stadig overføres paa hver ny Parcel — alene have sin Grændse ved et Punkt, hvor Jordlodderne ikke længere vilde kunne frembringe Brød for de enkelte Hænder, der dyrkede dem.

Hvis Komiteens Synsmaade forsaavidt er rigtig, saa vil det ikke kunne negtes at det Spørgsmaal, der ved nærværende Lovforslag paa ny er bragt paa Bane, er af saa dyb og alvorsfuld Betydning, at det berører selve Fundamenterne for Samfundets Udvikling, og at det navnlig ogsaa i politisk Henseende har det største Krav paa Opmærksomhed.

Ligesom vor Grundlov har lagt Tyngdepunktet af politisk Magt i den jordeiende Klasse, saaledes er overhovedet en velhavende og stærk Grundeierstand den naturlige Bærer af en konstitutionel Forfatning.

Men med den betydningsfulde Plads, der saaledes skulde være den anvist, er en Lovgivning uforenlig, som for hver ny Generation gjør Jordens Eier mere og mere forgjeldet og forarmet; thi med Tabet af den Formuenhed, der betinger Landbostanden som Ihændehaveren af Hovedsummen af Landets materielle Kraft, vil ogsaa dens Evne til at erhverve den i Statslivet nødvendige Dannelse forsvinde og dermed tillige dens Evne til at frembringe noget Udmærket eller Fremragende.

Konstitutionskomiteens Indstilling af 1863 udtaler i denne Forbindelse følgende:

„At den Tilstand, der gjennem en stedse fortsat Deling af Landeiendomme vil opstaa, tillige maatte komme til at øve en skadelig Indflydelse paa Landbostandens Evne til at hævde den Stilling, hvortil den er kaldet ved vore statsborgelige Institutioner, er indlysende. Fra dette Synspunkt betragtet vilde Jordens Fordeling i saa smaa Lodder, at dens Dyrkere med Hensyn til social Stilling kun kunde betragtes som Dagarbeidere, have sin store Betænkelighed, selv om den ikke i ren nationaløkonomisk Henseende kunde paavises at være til Skade; thi en Landbostand som den, man da maatte tænke sig, vilde ikke kunne forudsættes at have den fornødne Dygtighed eller engang at kunne simpelthen afse Tid til at røgte de mangfoldige Hverv i Kommunen og Staten, som dog er en nødvendig Følge af en fri Forfatning."

Komiteen maa ogsaa med Forslagsstilleren være enig i, at den Forbedring i Reglerne om Aasædestarterne, som Loven af 9de Mai 1863 indførte, ikke vil vise sig som noget tilstrækkeligt Korrektiv.

Skjønt der vistnok ikke i den Henseende ligger noget afgjørende Bevis i den Omstændighed, at Lovens Virkninger ikke ere komne tilsyne i de ovenfor refererede statistiske Data med Hensyn til Udparcelleringen og Behæftelsen, idet disse Opgaver ikke strække sig længere end til Udgangen af 1865, saa maa det dog bemærkes, at Loven ved Enden af den Periode, hvorfor den sidste Femaarsberetning gjælder, havde virket i mere end Halvparten af det Tidsrum, Beretningen omfatter, men at Forholdene efter denne saa langt fra at vise Tendentsen til Forbedring, tvertimod vise et forstærket Tilløb til Tilstandens Forværrelse.

Men at man i ethvert Fald ikke af den nævnte Lovforholdsregel kan vente Resultater af nogen indgribende Betydning, ligger deri, at den i Virkeligheden blot legaliserede hvad der tiltrods for Aasædslovgivningen af 1821, i de fleste Egne af Landet havde holdt sig som sædvanemæssig Ret.

Komiteen er overhovedet af den Mening, at det eneste virksomme Middel vil ligge i en Forholdsregel af den Art, der her er bragt i Forslag.

Sagens Historie viser ogsaa, at det er det Middel, hvortil man under den gjentagne Drøftelse af denne Materie stadigt er kommet tilbage.

Idet Komiteen da tror at have godtgjort, at der i Forholdenes Udvikling ligger stærk Opfordring til paa positiv Maade at gribe ind, samt at man forsaavidt, praktisk taget, kun er henvist til den Udvei, som vil ligge i Fastsættelsen af en Forlod for den Aasædesberettigede, finder den, at det fremsatte Forslag i sine hovedsagelige Træk anbefaler sig til Antagelse.

Man skal alene til den Begrundelse, der ovenfor er leveret, tilføie følgende Ytringer i den oftere citerede Indstilling af 1863:

„Ved at gaa ind paa en saadan Forholdsregel ville Statsmagterne neppe engang kunne siges at gjøre Brud paa den Tanke, der laa til Grund for den lige Arverets Indførelse. Denne Lov havde kun for Øie at udslette Arveforskjellen mellem Kjønnene; at den dermed ikke havde til Hensigt at hindre Begunstigelser til Fordel for den Aasædesberettigede, men netop endog ønskede det gamle nedarvede Forhold i saa Henseende opretholdt, fremgaar ikke blot af de Forhandlinger, der fandt Sted, men ogsaa af Lovens eget Indhold, idet den udvidede Testationsfrihed (Arvelovens § 33) for en stor Del maa ansees motiveret med dette Hensyn. Hvis det da maa erkjendes, at det Middel, Loven saaledes valgte, ikke har vist sig virksomt og sandsynligvis ikke i en lang Fremtid vil komme til at øve nogen betragtelig Indflydelse paa Udviklingen, saa er en Forholdsregel, som den her tilsigtede, i Virkeligheden kun et nødvendigt Supplement til det ved Arveloven etablerede System. Den vil ikke indeholde et Brud paa dens almindelige Regel, men kun en i enkelt Retning gaaende og af overordnede Hensyn dikteret Modifikation.

Komiteen antager heller ikke, at Hensyn til det efter almindelige Betragtninger naturligen lige Forhold mellem Sødskende bør kunne opstilles som en Betænkelighed herimod. Den større økonomiske Styrke, som sikres Besidderen af Familiegodset, og den Støtte, han derved vil være istand til at yde sine Sødskende, vil rimeligvis i Gjennemsnitstilfældene give disse mere end Ækvivalent for den Del af den efterladte Formue, der, anvendt paa denne Maade og samlet, vil kunne tilveiebringe økonomisk Uafhængighed for den Ene, men fordelt paa Alle liden Betydning vilde have til for hver enkelt at begrunde en borgerlig Stilling. Ligesom det derhos er sandsynligt, at Forældre vilde finde en forøget Opfordring til gjennem Opdragelse eller paa anden Maade særligen at sørge for dem af Børnene, der ikke kunne vente at tiltræde Jordegods, saaledes antager Komiteen, at en Lovbestemmelse, som den antydede, saa langt fra at svække Familiebaandet eller lede til Splid og Uenighed, — hvad der fra enkelte Sider har været ytret Frygt for — snarere vilde styrke og forædle Samholdet inden Familien og dens Medlemmer."

Med Hensyn til den Forlods Størrelse, der skulde bestemmes, have enkelte af Komiteens Medlemmer været tilbøielige til at antage, at Halvdelen af Godsets Værdi vilde være det for Formaalets Opnaaelse rettere. Naar de alligevel med de øvrige Medlemmer ere blevne staaende ved en Trediedel, motiveres de dertil ved den Betragtning, at der ved en Lovforholdsregel af Beskaffenhed som nærværende kan være Grund til at gaa skridtsvis frem, og at der selv med en saadan Begrændsning vil være vundet særdeles meget sammenlignet med den bestaaende Tilstand.

Ligesom det derhos antages, at der er Grund til at opstille et Maximum for Forloddens Størrelse, der ikke bør kunne overskrides uden Hensyn til Eiendommens Størrelse, og at det efter vore sociale Forholde vil være forenligt med Formaalets Opnaaelse at man ved Ansættelsen af dette Maximum gaar saa langt ned som til 6000 Spdlr., saaledes er man ogsaa enig om, at Loven ikke bør være anderledes forpligtende end at dens Regler maa staa tilbage for, hvad Arveladeren selv maatte have bestemt ved Testamente.

Angaaende Lovens Enkeltheder skal man bemærke følgende:

§ 1.

Man antager, at Loven af 9de Mai 1863 bør forblive staaende ved Magt ved Siden af hvad her foreslaaes. Dette er søgt udtrykt ved i nærværende § at henvise til bemeldte Lov som Regel for Taxterne.

§ 2.

Komiteen finder ingen Grund til som en af de særegne Omstændigheder, der skulde lede til Forloddens Nedsættelse, at opstille det Tilfælde at „Eiendommen af Arveladeren er indbragt ved frit Kjøb." De her antydede Ord i Forslaget ere derfor i Indstillingen udeladte, medens Paragrafen iøvrigt er bibeholdt.

§ 4.

I Sens Slutning foreslaaes en Redaktionsforandring, der har til Hensigt at tydeliggjøre den Mening, at den omhandlede Deklaration, for at medføre den i Paragrafen omhandlede Ret, maa være thinglæst.

Et af Komiteens Medlemmer, Bagger, er ikke i Principet enig i foranstaaende Indstilling, og har i nedenstaaende Votum begrundet sin afvigende Mening.

I Henhold til det Anførte tillader Pluraliteten sig at indstille til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov

angaaende Forandringer i Lovgivning om Aasædesretten og om Arv.

§ 1.

Blandt aasædesberettigede Livsarvinger maa den, der tiltræder Jord paa Skifte som Aasædesberettiget tage saa stor Forlod, som er nødvendig for at Jorden ikke vorder behæftet med mere end to Trediedele af den Sum hvortil samme i Overensstemmelse med Lov af 9de Mai 1863 er taxeret, dog at saadan Forlod ikke i noget Tilfælde overstiger 6000 Spd.

Det samme gjælder, naar Jord paa Skifte i Medfør af Lovgivningen udlægges til Arveladerens Ægtefælle. Erholder en Aasædesberettiget udlagt mere end et Brug, beregnes Forlod kun af det ene.

Er der i et Bo flere Gaarde, som efter Odelslovens § 12 og Lov af 16de Juni 1860 udlægges til forskjellige Børn, bliver Forlod at beregne af hver enkelt Eiendom, og skulde Boet ikke kunne give fuld Forlod til samtlige, bliver den at fordele forholdsvis til Taxtsummens Størrelse.

§ 2.

Naar særegne Omstændigheder ere forhaanden (saasom at den Aasædesberettigede tidligere eier Formue eller at Tildelelse af fuld Forlod vilde udelukke de øvrige Medarvinger fra at tage Arv), kunne Taxationsmændene nedsætte Forlodden indtil det Halve af hvad der i § 1 er bestemt.

Med Hensyn til Overskjøn forholdes efter Lov af 26de Juni 1821 § 18.

§ 3.

Foranstaaende Regler komme kun til Anvendelse forsaavidt ikke anderledes ved Testamente er anordnet.

§ 4.

Afhænder den Aasædesberettigede inden 10 Aar, efter at Jorden er bleven ham udlagt, til nogen, der ikke er hans Livsarving, enten den hele Gaard eller nogen Del af samme, hjemfalder Forlodden til Deling mellem Arvingerne, i hvilket Tilfælde Afhænderen og hans Medkontrahent, en for begge og begge for en, blive Medarvingerne ansvarlige for den dem tilkommende Andel. Denne Betingelse bliver af Skifteforvalteren at bemærke ved Gaardens Udlæg til den Aasædesberettigede, for at den i Forbindelse med selve Udlægget kan vorde thinglæst, ligesom det ogsaa, hvor Boet deles uden Skifterettens Mellemkomst, paaligger Medarvingerne, under Fortabelse af deres ovenommelte Ret mod Trediemand at besørge en Erklæring herom behørig thinglæst ved den Jurisdiktion, hvori Eiendommen er beliggende. Medarvingernes eventuelle Tilkommende efter nærværende § har Fortrinsret fremfor senere thinglæste Hæftelser paa Eiendommrn.

Kristiania i Konstitutionkomiteen den 30te Januar 1869.

Christensen. Formand. **J. Olaffen.** Sekretær.

Dissenterende Votum.

Børns Arveret efter Forældre finder visseligen ikke sin Begrundelse i Naturretten, men i Ordningen af det civiliserede Statssamfund og dettes Øiemed, og denne Arveret har igjennem vor Lovgivning faaet sin Udvikling og Begrændsning; men dette staar man nu i Begreb med for en væsentlig Del at ville kuldkaste ved det foreliggende Forslag til Lov om Udvidelse af Aasædesretten — og derfor kan jeg ligesaalidt nu som paa Storthinget i 1863 give min Stemme til, at der emanerer en Lov, som den foreslaaede, der for mig synes at ville i Relation til vor Lovgivning medføre en stor Uretfærdighed og at ville avle Splid, Forbitrelse og Had imellem Sødskende og nærmeste Beslægtede. En saadan Lov om Udvidelse af Aasædesretten, knyttet til § 11 i Lov af 26de Juni 1821 om Odels- og Aasædesretten og Lov af 9de Mai 1863 angaaende Forandring i Aasædesretten, vilde nemlig i uberegnelig mange Tilfælde berøve Børn efter Landeiendomsbesiddere næsten al Arv efter disse udelukkende til Fordel for en eneste Broder eller Søster — ja maaske endog meget ofte kun til Fordel for en enkelt fjerntstaaende Descendent paa Spindesiden. Alt hvad der kan anføres til Forsvar for en saadan Lov, maa blive, at Øiemedet helliger Midlet, og dog bliver det yderst tvivlsomt, om ogsaa Øiemedet virkeligen derved i noget væsentligt Mon vil blive fremmet. Jeg kan derfor, som sagt, ikke give mit Bifald til det foreliggende Lovforslag — selv i den af Konstitutionskomiteen givne Form.

Kristiania den 2den Februar 1869.

Herman Bagger.

Kristiania, den 11te Februar 1869.

Stemmeretsloven behandledes idag for 2den Gang i Odelsthinget fra Kl. 9 til ca. 1. Lagthingets principale Anmærkning forkastedes mod 28 Stemmer.

For Lagthingets principale Anmærkning stemte følgende: Strand, Schwensen, Nye, Schweigaard, O. J. Broch, Hammerstad, Olrog, B. Broch, Holmboe, Rode, Wiel, Schwartz, Christiansen, Mathiesen, O. J. Vig, Kjerschow, Gram, Schawland, Bødtker, Vennemo, Selboe, Faye, Irgens, Svanø, Falsen, Dahl, Aall; og mod samme følgende 54: Wiborg, D. Kildal, Lunde, Baalen, Horgen, Flor, Maartmann, Mortensen, Sæhlie, Schulze, Norderhoug, Postmester Hansen, Enge, Aschiem, Bentsen, Helle, Jaabæk, Foss, Løitnant Brandt, Liestøl, Lindstøl, Igland, Augustinussen, Heggelund, Nergaard, Nielsen, Olassen, Daae, Grønningssæter, Balchen, Sørenssen, Steen, Storsten, Kolbenstvedt, O. G. Ueland, Provst Jensen, Moen, Lorck, O. Welde, Richter, Krogness, Iversen, Norbye, Bjørnsgaard, J. Aarslot, J. Sverdrup, Michelsen, Tonning, Aga, Sæim, Løberg, Taraldsen, Eika, Voie. (Frav. Ueland, sen.)

Lagthingets subsidiære Anmærkninger vedtoges samtlige enstemmig med Undtagelse af Anm. 3, der vedtoges mod 2 Stemmer (Jaa-

---

*) Storth.-Forh. 1862—63 10 B. Dok. 17.

**) Dr. O. J. Brochs statistiske Aarbog Pag. 33.

***) Efter samme Forfatter skal Behæftelsen af den engelske Grundeiendom være endel høiere uden at dog noget Forholdstal nævnes.

bæk og Foss). Derefter vedtoges Jaabæks Forslag mod 27 Stemmer. Disse vare: Christiansen, Bentsen, Aall, Dahl, Enge, Rye, Strand, Schwensen, Augustinussen, Schweigaard, O. J. Broch, Michelsen, Steen, Balchen, Olrog, Holmboe, Selboe, Vennemoe. Norbye, Løitn. Brandt, Viborg, Horgen, O. P. Vig, Schawlan, Hansen (Vik), Flor, Gram.

Jaabæks Forslag var saalydende: „Det overdrages Valgkomiteen at udnævne en Komite bestaaende af 15 Medlemmer, hvem det paalægges at tage under Overveielse og afgive Betænkning om, hvilke Forandringer Grundlovens § 50 bør undergaa for at udvide Stemmeretten saavel paa Landet som i Byerne. Spørgsmaalet behandledes som en Sag af 1ste Klasse."

Udlandet. Fra Triest skrives under 29de Januar til „Augsb. Allg. Zeit.": „De Efterretninger, som Postdampskibet idag har bragt fra Athen, have gjort et meget nedslaaende Indtryk paa den herværende græske Koloni. Troværdige Breve fra Athen melde nemlig, at Konferentsens Beslutninger have fremkaldt en sand Bestyrtelse i Grækenland. Man havde hengivet sig til grove Illusioner med Hensyn til enkelte Magters Holdning og Konferentsens Beslutninger. Hertil kommer endnu den Omstændighed, at de to Monitorer, for hvilke man havde sendt Penge til Bordeaux, allerede vare blevne kjøbte af Porten. Man har nu ikke engang et virkeligt Krigsskib".

Forhandlingerne i det preussiske Deputeretkammer om Beslaglæggelsen af Kongen af Hannovers og Kurfyrsten af Hessens Formue have i den franske Presse fremkaldt stærke Angreb paa Bismark. Han beskyldes navnlig for at misbruge sin Magt over de forjagne Fyrster, og Pays gjør tillige opmærksom paa, hvor betegnende det smaalige Spioneri, hvormed de forfølges, er for den preussiske Premierministers personlige Karakter. Alfred Assolant bemærker herom i le Gaulois: „Vor Ven Bismark har nu faaet Kongen af Hannovers Formue beslaglagt. Bismark er ikke tilfreds med hans Opførsel. Det er en slet Tydsker, denne Georg, siger han til Parlamentet, og han har baaret sig meget slet ad imod os. Da vi i 1866 paa en saa forræderisk Maade blev angrebne af Østerrig, vilde Hannoveraneren anfalde os bagfra. Heldigvis havde jeg imidlertid knyttet Forbindelser med nogle af hans troe Tjenere (bliv ikke rød Hr. Bennigsen!), saa at hans Hær befandt sig uden Levnetsmidler og Munition, og han befandt sig uden Kongerige. Saaledes gjemsøger Gud med retfærdig Tugtelse alle dem, som stille sig i Veien for min ophøiede Herre Kong Vilhelm, snart Keiser af Tydskland! Vi vare imidlertid høimodige. Vi lod Ex-Kongen beholde nogle Indtægter, som han havde udenfor sin Civilliste. Hvad mig angaar, da mener jeg, at vi skulle afskjære ham fra alle Levnetsmidler. Jeg trænger desuden til Penge for at betale mine Spioner, mit Politi og nogle skikkelige Sydtydskere, som forsvare min Sag, men ikke gjøre det gratis. Ved disse Ord reiste hele Forsamlingen sig i største Begeistring, og man besluttede, at Kong Georg ikke mere skulde have Hvid eller Skilling, medens den dydige Bismark skulde have saa Meget, som han behøvede for at kjøbe alle de Penne og alle de Tunger, der ere tilfals i Europa . . . Vort Forhold til Bismark er i høieste Grad hjerteligt. Franske Kanoner sendes, efter hvad der siges, i store Masser til Metz og Strasbourg, medens de preussiske Kanoner vandre i Retningen af Mainz og Köln. Her ser man Frugten af vor kloge og berømmelige Politik i 1866. Før Sadowa vare vi Herrer, uden at vi behøvede at drage Sværdet. Ved Sadowa tabte vi uden Kamp Frugten af ti Aarhundredes Seire".

Fra Madrid meldes, at Regjeringen ogsaa har tilladt Oprettelsen af en jødisk Synagoge, samt at fem af de Personer, som deltog i Mordet paa Guverneren i Burgos, skulde henrettes i denne Uge. Fra Cuba har Regjeringen faaet gunstigere Efterretninger fra General Dulce.

Den offentlig Mening i Frankrige er med Hensyn til de sidste Bismarkske Taler af den Beskaffenhed, at den vist med Jubel vil hilse det Øieblik, da Skinfreden imellem Preussen og Frankrige gaar overstyr. Hvad Bismarks Sprog angaar, da kan det ikke friste Nogen til Forfalskninger, da det i og for sig er tydeligt nok. Det var et fuldstændigt Sidestykke til tidligere Foredrag, i hvilke Bismark gik saa vidt, som det paa nogen Maade var muligt, naar han ikke vilde afskjære sig enhver Mulighed til at benegte, at det havde været hans Hensigt at fornærme Frankrige. Hans Ytringer ere i det Hele taget blevne opfattede paa samme Maade i Tydskland som i Frankrige, og de have begge Steder vakt lige stor Opsigt.

I en Korrespondance fra Wien til „Köln. Zeit." berettes, at den engelske Udenrigsminister, Lord Clarendon under den Strid, som nylig førtes imellem de preussiske og østerrigske Regjeringsorganer, fuldstændig stillede sig paa Østerriges Side. Grev Bismark skulde i en Depesche til den preussiske Gesandt i London have beskyldt Grev Beust for at have fremkaldt Striden i Orienten, og i den Anledning havde da Lord Clarendon erklæret, at han i Henhold til sikre upartiske Beretninger maatte anse denne Beskyldning for aldeles ugrundet. En Følge af denne Udtalelse skulde det have været, at de officiøse Blade i Berlin standsede sin Polemik. „Nordd. Allg. Zeit." benegter Rigtigheden heraf, men indrømmer dog, at den engelske Regjering ved denne Leilighed har ladet høre fra sig.

Toldkomiteen har indstillet Hammerstads m. Fl.s Forslag om at Forhøielsen af Tolden paa Brændevinet skulde indtræde allerede fra førstkommende Marts til ikke at bifaldes. Efter Sigende skulle allerede Flere have spekuleret i udenlandsk Brændevin.

„Bergensposten" for 5te d. M. anbefaler til den efter afgaaende Statsraad Haffner ledigblevne Statsraadspost, „som den, der maaske bedst af alle dem, hvorom der kunde blive Tale, vilde kunne udfylde den ledigblevne Plads, forhenværende Statsraad K. Motzfeldt". „Hans Indtrædelse i Regjeringen", fortsætter Bladet, „vilde baade af Marinen og Storthingets Majoritet blive hilset med stærk Sympathi, ikke alene paa Grund af hans Dygtighed som Statsmand, men specielt paa Grund af hans politiske Holdning i Unionsspørgsmaalet". „Gjengangeren" derimod indstiller som No. 1 Kapt. Johannesen.

Prinsen og Prinsessen af Wales ankom den 3die ds. til Alexandria og fortsatte om Middagen Reisen til Kairo.

Storfyrstthronfølgeren af Rusland skal, ifølge Pesth-Lloyd, lide af den samme Sygdom, hvoraf hans Broder døde.

Folkehøiskoler. Vi henlede Opmærksomheden paa den i vort Blad indtagne Bekjendtgjørelse fra Bestyrerne af Folkehøiskolen i Størdalen om, at der fra Mai Maaned d. A. ogsaa vil aabnes et Kursus for Kvinder. Efter hvad vi have hørt, skal en lignende Udvidelse af Bruns og Hornes Folkehøiskole paa Romundgard i Gudbrandsdalen være under Overveielse. Det er glædeligt at erfare, at Folkehøiskolesagen nyder en saadan Fremme; og paa samme Tid som vi høre, at idetmindste den størdalske og gudbrandsdalske Folkehøiskole agter at begynde sit næste Skoleaar med forøget Lærerhjælp og Lærlingantal og med Optagelse af Kvinder, rygtes det, at Oprettelsen af nye Folkehøiskoler ogsaa paatænkes flere andre Steder. At de i høi Grad have vundet Folkets Stemning for sig, hvor de ere komne i Gang, er Noget, vi have havt fuld Anledning til at finde fuld Stadfæstelse paa. Fortiden er, som bekjendt, foruden de nævnte, endnu 2 i Virksomhed, nemlig D'Hrr. Ankers og Arvesens paa Sagatun ved Hamar, og Student Konows paa Halsenø i søndre Bergenhus Amt.

Militærselskabet i Stockholm holdt den 4de Febr. sit første Bal i det rummelige Lokale i Brunkebergs Hotel. Hertugen af Østergötland, der er Ordfører i Selskabets Direktion, modtog i Forening med de udnævnte Værter de ankommende Damer og førte dem ind i Balsalen. Kl. 8½ ankom Hertugen og Hertuginden af Dalarne og Kl. 9 Kongen og Dronningen, Prinsesse Lovise og Kronprinsen af Danmark. Ved D. Maj.s Indtrædelse i Balsalen spilledes Folkesangen: „Ur svenska hjertans djup". I Ballet deltog omtrent 500 Personer, hvoraf en hel Del Notabiliteter.

International arkæologisk Kongres i Kjøbenhavn i 1869. Ved det tredie Møde af den internationale Kongres for forhistorisk Arkæologi, hvilket afholdtes sidste August Maaned i England, dels i Norwich, dels i London, blev det bestemt, at næste Møde skulde holdes i dette Aar i Kjøbenhavn, og en ledende Komite blev valgt med Etatsraad J. A. Worsaae som Ordfører. Denne Komite, der nu har suppleret sig med flere Medlemmer, har bestemt, at Mødet skal aabnes den 27de August og vare i omtrent 8 Dage; der skal foretages forskjellige mindre Udflugter, for at undersøge mærkelige Fortidsminder i Nordsjælland. H. Maj. Kongen, der er Ordfører for det kgl. nordiske Oldskriftselskab, har tilkjendegivet, at han som Protektor vil stille sig i Spidsen for Mødet.

Dansk Marinevæsen. Misfornøielsen med den danske Marineminister Suenson (den Samme, som forresten udmærkede sig i Slaget ved Helgoland) synes at være almindelig. En ledende Artikel i det danske Dagblad ender paa følgende kraftige Maade: „Hvis Regjeringen ikke har nogen Følelse for, hvad dens Værdighed lider ved en Minister, der ikke rører ved nogen Sag uden at forvirre og fordærve den, saa burde dog idetmindste Hensynet til „det europæiske Statssamfunds mindre Retssikkerhed" lede den til snarest mulig at søge en anden Repræsentant for den danske Flaade, af hvilken der vil ventes og kræves den alleryderste Anstrengelse, naar det farlige Øieblik kommer. Hvis Konseilspræsidenten og hans Kolleger ikke have afbrudt enhver Forbindelse med de almindelige Dødelige, saa maa de dog kunne overtyde sig om, at Misfornøielsen med Marineminister Suenson ikke er nogen Partisag, men at man paa alle Sider undser sig ved at have en saadan Minister, og at det netop er en Omsorg for Ministeriets Ære, for dets Bestaaen, som leder til Fordringen om hans ufortøvede Fjernelse fra en Plads, som han ikke i nogen Henseende er voxen".

Under Karnevalet i Rom, (hvilket iaar ikke som sædvanlig er bleven forbudt af den liberale Komite i Byen) har Politiet stadig været paa Jagt efter ulovlige Demonstrationer og Planer mod Pavedømmet. En Kiste, hvori der ovenpaa laa Figener og nedenunder Orsinibomber, blev nylig opdaget af Politiet og konfiskeret.

Victor Hugo fortælles sammen med endel andre bekjendte Landflygtige at skulle deltage i Oprettelsen af et nyt fransk Blad, som skal udkomme i Brüssel (under Navn af „Le Rappel"). Blandt Medarbeiderne nævnes Rochefort (Udgiveren af „la Lanterne"), Rogeard (Forfatteren af en af de berømteste satiriske Brochurer mod Napoleon, „Propos de Labienus"), Victor Hugos Søn, Paul Meunier og Bacquière. Bladet vil blive holdt i en let, satirisk Oppositionstone; Indholdet en Mellemting mellem „Charivari" og „Figaro".

Prinsesse Lovisas Brudeudstyr. I Lørdags har den svenske Rigsdags første Kammer enstemmig, dens andet Kammer med 118 St. imod 64 vedtaget den forlangte Bevilling af 198,000 Rdl. svensk eller 49,500 Rdl. Species. Da Norges Storthing enstemmig og uden Diskussion har vedtaget den paa Norge faldende Andel af Brudeudstyret, nemlig 20,500 Specier, er Sagen altsaa hermed afgjort.

„Hamars Stiftst." beretter, at i Vangs Kommunebestyrelse, hvor man i afvigte Uge behandlede Kommissions-Betænkningen angaaende Jensbergs Landbrugsskole, skal man enstemmig være bleven enig om at forkaste Betænkningens baade principale og subsidiære Forslag, samt i at udtale Ønsket om Landbrugsskolens Nedlæggelse.

Ifølge „Bergens Tidende" stødte Dampskibet „Kong Karl" Tirsdag Morgen Kl. 8½ i Snetykke i Vivelstadsundet. Kl. 2½ Eftermiddag bragtes Skibet flot og kom ind til Forvigshavn. Endel af Lasten maatte kastes overbord. Skaden var ikke større, end at Chefen kunde fortsætte Reisen til Namsos.

Korrespondance fra Trondhjem til „Bergens Tidende". Dampbaaden „Baklandsgutten" har efter 2de Prøveturer paa den ene maattet vende i Oset af Nidaren og paa den anden strande under Ladehammeren, ved hvilken Anledning samtlige Aktionærer maatte vade iland. En af disse skulde efter Forlydende taget sit Aktiebrev op af Lommen (50 Spd.) og buden det ud for 10, — men fandt ingen Liebhabere.

Her i Trondhjem ere vi nu alle (Søgadepartiet ikke undtagen) i spændt Forventning, hvad Storthinget vil beslutte om Forlængelsen af Støren- og Hamar-Jernbanen. At vort trondhjemske Søgadeparti med sine Projekter og sit Valgsprog l'état c'est moi vil blive slaaet af Marken antages her som givet; thi disse Herrer have saalænge ladet Krukken gaa tilvands, at den omsider maa komme hankeløs hjem.

Søren Jaabæk No. 2 er omsider ogsaa kommen tilsyne her i Trondhjem, under den beskedne Titel „Den norske Veiviser". Jeg maa i den Anledning gjentage, hvad jeg berettede, da Annoncen om dette subtile Foretagende fremkom i Stiftsavisen (rigtignok under Indrykkelse for Betaling), at Hr. Jaabæk ikke vilde føle sig synderlig smigret ved en slig Kollega i det Nordenfjelske, men se sig nødt til at tage sig en Extra.

Det store Slag, der fornylig fandt Sted mellem Stat og Kirke om Kirkemødet, afgiver saavidt jeg forstaar et slaaende Bevis for Nødvendigheden af et Universitet til i Norge. Det maatte da enten blive Trondhjem eller Bergen, hvor der kunde blive Spørgsmaal om Sædet for en saadan Anstalt, og da kan der ikke være to Meninger. Bergen er Repræsentanten for Norges Verdenshandel. Bergen er endvidere Leder af vor nationale Udvikling; men hvad er Trondhjem? en By, der staar et Aarhundrede tilbage for Bergen i alle mulige Retninger, en By, der existerer ved Rente og Rentes Rente, og i hvilken endogsaa Videnskabernes Selskab kuns kummerligen vegeterer.

Men vi maa haabe paa Fremtiden her i Trondhjem ogsaa. Vi maa haabe, at en fuldendt Jernbaneforbindelse med Kristiania, vil vække Liv og Virksomhed hos vore Kapitalister, saa at den nu stedfindende Døsighed vil forsvinde. Trondhjem har et rigt og produktivt Opland, der ledet af Kapital og Foretagelsesaand nok vil hævde den Rang, Trodhjem tilkommer som Norges gamle Hovedstad.

Bergens Arbeideres Beslutning om at indskrænke Udsalgstiden og Udskjænkning af berusende Drikke sees at have fundet Gjenklang søndenfjelds, idet fornemmelig Tønsbergs og Skiens Arbeiderforeninger ubetinget have sluttet sig til dem. Kristiania Arbeiderforening derimod, med Hr. Eilert Sundt i Spidsen, har Betænkeligheder ved at omgive Nationen med et Lovgivningsnæt, hvori tilsidst Ingen ved hverken ud eller ind. Det var vistnok saa, at dengang Professor Schweigaard skrev Brændevinsloven, maatte der ved Lovgivningens Magt gjøres Noget for at standse det noget overhaandtagende almindelige Fylderi; — men jeg skulde dog tage meget Feil, om ikke Hr. Professoren, som Holberg siger, tog Koen ved Rumpen istedetfor ved Hornene. Nu at ville gjøre denne Lov mere broget, end den virkelig er, viser liden Omtanke for Fædrelandets Vel af dem, der indbringer Saadant for Storthinget.

Er da den norske Nation saa forfyldt, at den behøver en slig i aandelig Forstand barbarisk Lovgivning? Er det norske Folk formedelst spirituøse Drikke saa enerveret, at det desformedelst maa bøie sig for Verdens øvrige spiritusdrikkende Nationer? Ingenlunde; for at trække en Sammenligning med vore nærmeste Brødre, de Svenske og de Danske, da ved enhver, der kjender disse Lande, at der konsumeres langt mere af Speritus end hos os. Men — vi stakkels Norske skal staa i Gabestokken! Det er ikke forsendt endnu! Hvis Styrelsen blot vilde lægge al Afgiften paa Produktet og lade Omsætningen derved være fri, da kunde Hr. Professor Schweigaards Theorier rettes. Om en Pot Brændevin (Potetesextrakt) kostede ½ Spd., vilde det ikke falde nogen norsk Borger besværligt, men at være indskrænket til Klokkeslet, naar han tør drikke og ikke tør drikke, bliver ham utaaleligt. Hvis Norges Arbeidere finder sig saa svage, at de behøve en saadan Kapsun, da vel bekomme, men de have ingensomhelst Ret til at paabyrde den øvrige Nation unødig Byrde.

„Bergens Tidende" for 3die Febr. skriver: At ophænge smaa Skibe i Kirkerne er en i de nordiske Lande brugt ældgammel Skik fra den kristne Oldtid, der efter den evangeliske Beretning om Jesus og hans Disciples Fart over Genesarets Sø, og hvorledes Frelseren med et Ord stillede Stormen, betragtede Kirken og dens Farer under Billedet af et Skib, der omtumles paa Havets Bølger. Paa Øen Ærø var ifølge „Ærø Avis" hele Befolkningen i Byen Marstal i Tirsdags paa Benene i Anledning af, at de gamle Skibe, der hænge i Kirken, vare blevne fornyede fra Kjøl til Knop, Skrogene malede og pudsede efter en til Nutiden svarende Maade, Skibenes Inventarium omhyggelig udbedret og repareret. Festen begyndte om Morgenen med, at der heistedes Flag paa Skibene, som ligge der i hundredevis, og længere hen ad Dagen var hele Byen behængt med Flag, og Gaderne, hvorigjennem Togene skulde passere, vare opfyldte af Mennesker. Kl. 1 satte det første Tog med en Fregat og en Jagt sig i Bevægelse, Kanonerne dundrede, og Musiken spillede. Søfolkene, hvoraf Processionen bestod, vare iførte hvide Skjorter med rødt Skjærf og hvide eller blaa Benklæder; 8 Mand bare Fregaten og 2 Mand Jagten; efter dem fulgte en Afdeling Sømænd, bevæbnede med Geværer og Huggerter, og en lang Række Flagbærere. Udenfor Kirken bleve Stængerne strøgne, da Fregaten ikke kunde komme ind med skudte Stænger, og medens dette foregik, trak Menneskemassen til den sydlige Del af Byen, hvorfra Linieskibet skulde komme. Kl. 2½ dundrede Salut derfra, og Toget med Linieskibet kom nu. Da man kom til Kirken, var Trængselen saa stor, at Flere bleve løftede fra Jorden og baarne ind. Efterat Skibene og Lysekronerne vare ophængte, blev en Sang, der var forsattet i Dagens Anledning, afsungen, hvorefter Byens Præst Steenberg forklarede Skibenes Betydning i Kirken. Begge Togene slog sig nu sammen og drog paany gjennem Gaderne med Sang og Musik under vedvarende Kanontorden.

Skandinavisme, heder det i „Bergens Td.", udbydes for Tiden i forskjellige Sorteringer i svenske og danske Blade. Saaledes fortæller det officielle svenske Blad, Post- och Inrikes-Tidningen, at Welhaven er en dansk Digter. Da Bladets Redaktør er en navnkundig svensk Digter, Medlem af det svenske Akademi etc., saa gaar det neppe an at skrive denne Lapsus paa Uvidenheds Regning. Den er vel heller at betragte som en Smagebid paa, hvad der venter os Nordmænd, naar den ene saliggjørende „skandinaviske Ide" bliver realiseret.

En lignende nedladende Velvillighed ydes os af Danskerne. Vi skulle saaledes anføre det for den norske Litteratur høist smigrende Faktum, at Bjørnstjerne Bjørnson er befunden værdig til at optages i Floors danske Læsebog som dansk Forfatter. — Den broderlige Kjærlighed, hvormed Danskerne have hjulpet os at bære vore nationale Minder, er vel bekjendt. De have trolig taget sin Del af Byrden, og det er næsten rørende at se, med hvilken Beredvillighed de gaa ind paa at give den oldnorske Litteratur Ansættelse som oldnordisk. Ikke nok hermed. De danske Blad „Dagens Nyheder" er nu forekommende nok til at omtale „Asbjørnsens og Moes nordiske Folkeeventyr".

Naar vi ikke vare skjønsomme nok til at indse den sande og virkelige Grund til alt dette, kunde vi fristes til at sige, at Danskerne

ialfald have havt en Fordel af de Lektioner, de have faaet af sine Venner Preusserne. De have nemlig lært dem den Kunst af, at „annektere."

Storthinget.

Thorsdagen den 11te Febr. holdtes Odelsthing. Præsident J. Kildal. Sekretær Kjerschow.

1) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov ang. Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender.

Daa: I det lange Tidsrum siden Sagen sidst blev behandlet, er der samlet Udtalelser og Oplysninger, der i høi Grad har støttet Odelsthingsbeslutningen. Lagthinget havde i Grunden udtalt sig i samme Retning. Uagtet Taleren ikke kunde være enig i at Forudsætningerne for den statsborgerlige og kommunale Stemmeret vare de samme, saa antog han dog, at den statsborgerlige ogsaa burde forandres, skjønt han (som tidligere udviklet i vort Blad) ikke kunde finde, at dette lod sig gjøre samtidig, da den ene maatte ske ved Grundlovsforandring, der krævede rum Tid, og den anden ved Lov. Han stemte mod Lagthingets principale Anmærkning, medens han vilde være med paa Foranstaltninger til for sig at omordne den statsborgerlige Stemmeret. Med Hensyn til de meget Garantier vilde han ytre, at disse burde tilveiebringes ved en ny Skattelov, navnlig for Landet. Jaabæk troede, at man først kunde behandle Lagthingets subsidiære Anmærkninger og derpaa henstille til Storthinget at træffe Foranstaltninger til at nedsætte en Komite til Udarbeidelse af Forslag til Forandring i Grundlovens § 50, saa at Stemmeretten udvides. Han fremsatte et overensstemmende hermed affattet Forslag. Selboe troede, at der allerede paa Grundlovens Tid paalaa de samme Samfundsklasser, som nu ville faa Stemmeret, Skattepligt; nu vilde det altsaa være en Forandring i Grundlovens Principer at udvide Stemmeretten videre. De nye Stemmeberettigede vilde mangle den tilbørlige Oplysning og Selvstændighed. Han stemte for Lagthingets principale Anmærkning. J. Sverdrup modsagde Selboes Fremstilling af Skatteforholdene i 1814 som helt igjennem urigtige. Denne Forandring, som var saa lidet smagelig for de høiere Kredse, havde fundet en almindelig Tilslutning. En stor Del af Provindspressen havde med Vægt udtalt sig for denne Reform. Man burde ikke alene tale om Hensigtsmæssigheden, men man burde og tale om Retten. De myndige uafhængige Borgere i Samfundet, som det her var Tale om, havde Ret til at tale med i de vigtigste Anliggender. Taleren mente, at neppe nogen vilde tro, at en saadan Ordning kunde holdt sig mod Tidens Retning og Folkets Villie. Enhver Mand, som vilde se paa Forholdene, maatte erkjende, at der var ingen anden Vei at gaa, end den Odelsthinget havde gaaet, og det havde gaaet den med Omtanke og Moderation, uden at lade sig skrække ved den Tale om Masseherredømme og Pøbelherredømme, som var saa yndet af dem, som havde forpagtet Dannelsen her i Landet, og som saa beskedent kaldte sig de Meningsberettigede i Landet. Taleren fandt, at Lagthinget havde strøget en Bestemmelse, som indeholdt nogen Garantie, nemlig at Stemmeretten skulde knyttes til Bostedet. Vik: Taleren fandt, at det vilde være underligt først ved Loven at bringe Forvirring ind, og dernæst forandre Skatteforholdene. Hammerstad: Da Sagen første Gang var under Behandling, havde Taleren erklæret, at Sagen var for lidet forberedt, og han maatte fremdeles fremholde dette. Nationen var i det store ikke forberedt paa dette. Taleren havde talt med flere Mænd fra det Distrikt, som han nærmest repræsenterede om denne Sag, og deres Udtalelser havde paa det klareste vist ham, at de i Grunden ikke vidste, hvorom der var Tale. Stemmeretten var ikke saa paatrængende, at det kunde gjøre noget at vente to Aar; han vilde stemme for Lagthingets principale Anmærkning. Schulze oplyste, at der i hans Distrikt ikke var nogen Uvilie imod Forordningen. Schweigaard: Man undersøgte ikke Forholdene, men talte om, at man havde en Fornuftgrund fra oven, i Kraft af hvilken denne Forandring burde finde Sted. Han udtalte sig dernæst i et længere Foredrag mod Odelsthingets Beslutning. O. Velde havde, siden Odelsthinget havde fattet sin Beslutning, staaet i Brevvexling med sine Vælgere, og alle havde udtalt sig for Beslutningen. Taleren troede vistnok, at det kunde være anderledes paa andre Steder i vort Land, men paa de fleste Steder var der ikke alene nogen Uvillie mod Loven, men endog Trang til den. Bjørnsgaard havde talt med ret mange i Christians Amt; naar han stod ligeoverfor Mænd af den høiere Gaardbrugerklasse, var det vistnok saa, at de, som nu havde vænnet sig til at være Pot og Pande i Bygden, havde imod denne Forandring, men de yngre Kræfter og Mænd af Middelstanden, som endnu ikke var kommen op i Bondearistokratiet, havde udtalt, at Loven var ønskelig. Schulze imodegik en Ytring af Schweigaard. Hammerstad: Det var ikke saa, at Taleren havde sagt, at de Mænd, han havde talt med, var imod Stemmerettens Udvidelse; han havde sagt, at deres Ytringer havde vist, at de ikke forstod Sagens Natur. Taleren tilstod, at denne Forandring, hvis den var en Forandring, var saa moderat, som den kunde være, men i denne laa et Fingerpeg mod den statsborgerlige, og der var det Ængstelsen laa hos Taleren. Hvis det blot var Tale om et Arbeide skulde udføres eller ikke, og Skatter skulde paalægges, havde han intet imod Sagen, thi vor Almue var ikke saa ondskabsfuld, at den vilde skade Andenmand. Daa: Der fandtes vistnok en Del, som betragtede Sagen med Mistillid og en Del, som ikke havde Skjøn paa Sagen. Men der var bleven udtalt en saa almindelig Billigelse, som neppe i nogen anden Sag. Man overdrev Følgerne af denne Beslutning; medens man i den kommunale Stemmeret havde et almindeligt Grundlag at gaa ud fra, nemlig Skattefundamentet, havde man intet saadant i den statsborgerlige. At begge Love vilde faa Indflydelse paa hinanden, var en anden Sag. (Forts.)

Rettelse. I Gaarsbladets Kristianiaartikel stod „hugs" — læs: huske.

I Schulze's Stykke: „Aarnæs" — læs: Aasnæs.

Blandinger.

„Fr.halds Tilskuer" for 7de d. M. indeholder Følgende: Vi meddelte for en Tid siden, at en Hr. Gahn i Upsala havde opfundet en Maade at konservere Kjød paa, saaledes at det kunde holde sig i længere Tid og under en meget høi Temperatur. Den 16de Januar er der nu i Upsala holdt en „Prøvespisning", hvor Oxekjød, der havde ligget ca. 100 Dage i Opfinderens præparerede Lage, serveredes i alle mulige Former som Peberrodkjød, Bifsteg, Steg m. fl., og en udmærket Buljon var ogsaa kogt paa det. Landshøvdingen, flere Professorer og Andre vare tilstede og beundrede Hr. Gahns Kunst. Om nogen Tid, heder det, ventes den engelske Konsul hid med egen Kok, og da skal det afgjøres, om Forsøget er lykkes eller ikke. Hr. Gahn skal være buden 50,000 Pund Sterling for sin Opfindelse.

Kamp mellem en Elefant og et Lokomotiv. De indiske Jernveie have ganske eiendommelige Forhindringer at bekjæmpe. Hos os er det ikke saa sjeldent, at en Ko, en Hest eller et Lam forvilder sig ind paa Skinnerne, men det hører dog til Sjeldenhederne, at Lokomotivet derved drives ud af Sporet. Ved Sahibgunga forulykkede saaledes i Decbr. f. A. et Godstog, som en Elefant, der formodentlig troede at have Fortougsret, ikke vilde gaa afveien for. Dyret blev vel slemt medtaget, men beholdt Valpladsen, idet Lokomotivet tilligemed et Dusin Godsvogne bleve slyngede ud over Dæmningen og knustes.

Redaktør. Et Blad, der udkommer i en af de nordamerikanske Sydstater, søger en Medarbeider, af hvem det kun forlanges, at han maa være ung, meget stærk og ikke bange for at faa eller give Knivstik. Han maa selv medbringe Hest, Revolver og Bowiekniv.

Ægteviede i Trefoldighedskirken i Januar.

Den 4de: Farversvend Christian Damm og Pige Oline Nielsdatter. Kontorbetjent Peter Anton Diesen og Jfr. Karen Othilie Knudsen. 7de: Høiesteretsassessor Claus Winther-Hjelm og Frk. Mette Kirstine Svanholm. 10de: Premierløitnant Abraham Ludvig Amundsen og Frk. Marie Augusta Kleiser. 11te: Skræddersvend Johan Anton Dienst og Enke Elen Kirstine Jørgensdatter. Skræddersvend Anders Johansen Brander og Pige Kirstine Pedersdatter. 16de: Fuldmægtig Sofus Athanasius Niels Ferdinand Christian Balling og Frk. Margaretha Karoline Henriette Brüning. 19de: Premierl. Joachim Lund og Frk. Emma Johanne Andrea Berg. 24de Møller Mikkel Nielsen og Pige Agnethe Iversen. 30te. Bankbud Ulrich Angell Weinholdt og Jomfru Jørgine Frodersen.

Konkursboer. I Laurviks Jurisdiktion: Kjøbm. Fr. Hvistendahl; Boets Bestyrere Sagfører Th. Olsen og Agent N. Nielsen; Anmeldelser inden 16de April. I Inderøens Jurisdiktion: Handelsborger M. Klæth; midlertidig Bestyrer af Boet Overretssagfører Trampe; Anmeldelser inden 12te April. I Stavanger Jurisdiktion: Handelsmand T. Wideveh; midlertidig Bestyrer af Boet Overretssagfører Gude; Anmeldelser inden 16de April. I Trondhjems Jurisdiktion: Bandagist J. H. Stüdrath; Anmeldelser inden 31te Marts.

Det meteorologiske Institut.

Barometret stiger, staar fremdeles lavest i det Nordlige, høiest i Mandal. Vinden er østlig i Bodø, sydlig til sydvestlig paa Vestkysten, vestlig i Sandøsund. Temperaturen falder, især paa Østlandet, smukt og roligt Veir overalt. — Udsigterne ere til roligt Veir, klart og koldt paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 12te Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Onde Tunger**, Skuespil i 5 Akter af H. Laube.

Dette er den 18de Abonnementsforestilling.

Total Realisation.

Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:

Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Double Shawls fra 2½ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.

Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

vil efter Fleres Anmodning med Mai Maaned begynde en 2—3 Maaneders Skole for Kvinder. De nærmere Oplysninger om Undervisningsfag, Lærerindehjælp, Ophold og Betaling m. V. erholdes ved mundtlig eller skriftlig at henvende sig til undertegnede Skolens Lærere.

Ne i Stjørdalen pr. Throndhjem, 4de Febr. 1869.

H. K. Foosnæs. **L. M. Bentsen.**

En meget ordentlig og stræbsom Mand, som ved Tab og Uheld har maattet ophøre med sin forhen drevne Næringsvei, søger om et Laan paa 2 a 300 Spd., mod Renter og god Sikkerhed i en Landeiendom, for derved igjen at sættes istand til at ernære sin Familie. Reflekterende ville behage at nedlægge Billet i Expeditionen, mrk. „L. M."

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Bomuldsgarn,

ubleget, bleget og farvet i Prima Sorter, anbefales af

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Nye

Messina Appelsiner

ankommen til **Carl Gullichsen.**

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Colonialhandel.

Vor velassorterede Handel med finere og simplere Huusholdningsvarer, Vine & Brændevine af alle Sorter, Steentøi, Cigarer, Hvedemeel i alle Finheder, Meel & Gryn i alle Nummer, anbefales til aller laveste Priser. Varerne leveres frit paa Jernbane & Brygge og ombringes til Kunder i Byen & Byens nærmeste Omegn.

Thoresen & Andersgaard,
P. A. J. Bergs forr. Butik.

Gravmonumenter

i Marmor, Granit og Sandsteen leveres smukt udførte til billigste Priis af

Carl A. J. Olsen,
Skippergaden No. 27.

Tilkjøbs forlanges.

De, der stadig vil levere god Melk og Fløde, vil behage at henvende sig i Storgaden No. 23.

Gode Støvleskafter kjøbes i Storgaden 23.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 36. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 12te Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½, Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf“ og „Ganger Rolf“ indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Wien, 10de Febr., Aften. „Det officielle Korrespondensbureau“ meddeler fra Athen under 9de Februar: Grev Walewski afreiste igaar med et fuldkommen tilfredsstillende Svar.

Paris, 11te Febr. „Agence Havas“ meddeler officielt fra Athen, at det nye Kabinet er dannet saaledes: Zaimis Ministerpræsident og det Indre, Soutzos Krigsminister, Averim Finantsminister, Petzali Justitsminister, Sarabas Kultusminister, Tunhetta Marineminister, Theodor Delyannis Udenrigsminister. Det heder, at det nye Ministerium med det første vil undertegne Konferensnoten.

Stockholm, 11te Febr. Kongen og den danske Kronprins reise Onsdag i næste Uge til Upsala. Prinsesse Sofie er syg af Meslinger, som fortiden grasserer stærkt her i Byen.

Madrid, 10de Febr. En Majoritet af Kortes har holdt Raadslagning om Thronens Besættelse. Sammes Resultat er, at Kronen skal tilbydes Kong Ferdinand af Portugal og, i Tilfælde af at han undslaar sig, Hertugen af Montpensier.

Berlin, 11te Febr. „Provincialkorrespondenz“ ytrer: Ligesom enhver Grund til Bekymring for det tyrkisk-græske Spørgsmaal er fjernet, saaledes savne ogsaa de øvrige Rygter om videre truende europæiske Forviklinger al Grund.

Nogle Bemærkninger vedkommende Stemmerettens Udvidelse*).

Naar jeg griber Pennen for at gjøre nogle Bemærkninger om denne store og vigtige Sag, om hvilken der nu i begge Storthingets Afdelinger har været ført saa lange og skarpe Debatter, og om hvilken der i Aviserne har været skrevet saameget, da er det ikke, fordi jeg tiltror mig Dygtighed til at kunne belyse Sagen fra nye Synspunkter; men det er for at komme med nogle Opinionsytringer fra denne Egn af Landet, hvor der ikke er Mangel paa Tanker og Meninger, men paa dem, der føre disse frem for Offentligheden.

Der gives vel neppe Nogen, der kan negte, at Stemmerettens Udvidelse er en stor Sag og en Sag, der omfattes med Interesse baade i By og Bygd næsten over hele Landet. At der dog er vakt Modstand, er saa rimeligt; thi naar her vel en priviligeret Klasse uden Modstand givet Slip paa Magtens Tøiler og Forrettigheder for at dele disse med Andre? Men her lader det til, at selv Sagens ivrigste Modstandere nødes til at bekjende: „Denne Sag er god og berettiget, og det nytter ikke i Længden at sætte sig imod“; men dog søge de ved alleslags Skræmmebilleder at hindre dens Fremgang i det Længste.

Naar Sagens Modstandere anføre, at i den og den Kommune t. Ex. Aker, Eker, et Par Bygder i Smaalenene og 1 eller 2 Steder til, vil ved dette Lovforslag saamange Arbeidere kunne blive stemmeberettigede, at et „Pøbelherredømme“ kan befrygtes, da kan ikke dette betragtes som andet end Skræmmebilleder, ialfald, naar man holder sig til Odelsthingets Lovforslag om den kommunale Stemmerets Udvidelse.

*) Ifølge en Skrivelse til Red., maa Artiklen betragtes som Udtalelse af en almindelig Opinion; den er nedskreven efter „Manges Opfordring“.
Red. Anm.

Thi for det Ene er vel de Kommuner, hvor dette paa nogen mulig Maade kunde ske, et forsvindende Mindretal mod alle dem, hvor det umulig kan blive Tale om nogen Forrykkelse som Følge af Lovbeslutningen. Desuden maa jeg spørge: Hvilket større Lovforslag er vel fremkommet, hvor man med Sikkerhed har kunnet sige: „Dette kan ikke virke skadeligt for et eneste Menneske i hele Landet“? Adskillige Love ere derimod givne, hvor man med Sikkerhed har kunnet paapege, at de vil skade Enkelte, og dog have de været gode, fordi de have befordret det Heles Vel. Men har Nogen bestemt kunnet paavise om dette Forslag, at det vil skade Nogen? Nei! jeg har idetmindste hverken seet eller hørt det. For det Andet vil selv paa de Steder, hvor Arbeidsklassen kunde faa Flertal af Stemmeberettigede, dette neppe ske med mindre denne Klasse har saapas Oplysning, at den indser det Heles Vel ogsaa er dens. Vi har ingen rimelig Grund til at tro det Værste om norske Arbeidere! Det eneste Tilfælde, hvor det kunde være tænkeligt, er, hvis denne Klasse paa noget Sted i Landet virkelig er blevet underkuet og aldeles uretfærdigt behandlet, ellers neppe. (At Faren for en stedmoderlig Behandling er større efter den nuværende Ordning end efter den tilsigtede, kan vel ikke negtes). Jeg kan saaledes ikke finde andet, end at Modstanden mod Odelsthingets Lovforslag ikke er andet end Skræmmebilleder, eller ogsaa, hvilket jeg haaber ikke maa være Tilfældet, kommer den af — Frygt for retfærdig Gjengjældelse, som forhaabentlig dog vil vise sig temmelig ugrundet.

Andre anføre som Modgrund, at Udvidelsen er for liden. Nu ja! det var vist ønskeligt, om den havde kunnet optage langt Flere — altsaa gaaet endda længere ned; men vi er et forsigtigt Folk, og da det har vist sig, at det endnu ikke vil gaa med almindelig Stemmerets Indførelse, er dog Odelsthingets Lovforslag et godt Skridt fremad mod Maalet, der om kortere eller længere Tid vil blive fremdrevet enten med det Gode eller paa en mindre ønskelig Maade, nemlig almindelig Stemmeret. Det vil derhos være færdeles ønskeligt, om Odelsthingets Lovforslag blev antaget, da det vel, hvad den kommunale Stemmeret angaar, vilde tilfredsstille den største Trang og berolige Gemytterne for en længere Tid. Bliver derimod Udvidelsen negtet, vil det saare Mange og sandsynligvis bevirke, at Størsteparten af dens Modstandere i Thinget neppe komme paa næste Storthing; thi saavidt jeg kjender Stemningen, er Flertallet af de Stemmeberettigede i Landdistrikterne for den. Der er saaledes stor Sandsynlighed for, at man netop ved dens Forkastelse vil bevirke det, man frygter ved dens Antagelse, og som i sidste Fald ikke vil ske. — At Trangen til Udvidelsen paa mange Steder og hos Mange er tilstede, derom vidne de Tusinder, der have understrevet Andragender om samme og de utallige Udtalelser i Møder og i Aviserne.

Jeg kan heller ikke tro, at Loven paa de fleste Steder vilde virke andet, end at skaffe endel friske Kræfter ind i de Stemmeberettigedes Tal. I Reendalen er saaledes de nuværende Stemmeberettigedes Tal omtrent 150, hvortil kommer 60 a 70, som have de nødvendige Egenskaber, men ikke have afløgt Ed. Ifølge Fatligningen for 1868 findes idethele 27 Personer, der ei for ere stemmeberettigede, som ere ilignede Skat af en Indtægt af 100 Spd. eller derover; men af disse er 4 Føderaadsmænd og 1 Husmand paa gamle eller svagelige, at der i kan blive Tale om deres Deltagelse i kommunale Anliggender, og 1 har ikke stadigt Ophold i Herredet. Den Forøgelse, denne Lov vil kunne fremdrive er altsaa 21, eller 1 for hver 10 a 11, der for ere kvalificerede dertil. Af disse 21 ere de 8 Mænd med større eller mindre Uddannelse, saasom Skolelærere, Underofficerer, Agronomer o. s. v. Af de øvrige 13 ere 2 Forpagtere, 2 Haandværkere, 3 Husmænd og 5 Gaardmandssønner med endel Formue. At disse skulde kunne virke skadeligt ved sin Stemmeret, er livet sandsynligt. For dette Præstegjeld, og vist et overveiende Antal af Norges Præstegjelde med, maa man derfor vist kunne sige, at hellere for saa end for mange faa Stemmeret ved den foreslaaede Lov; thi det her nævnte Præstegjeld kan idetmindste regnes for et middels, hvad Formue og Næring angaar, og i Ligningsberegningen er vist gaaet saa langt som rimeligt.

At den nuværende Ordning af Stemmeretten er saa urimelig, ja naturstridende gal som muligt, derpaa kunde der fremføres Tusinder af Exempler. Her blot dette Ene: I en Bygd bor 2 Mænd. Den Ene har en Plads, der er skyldsat for omtrent 24 ß. Manden har da Navn af Eier, uagtet han er skyldig mange Gange saa meget, som hans Eiendom er værdt. Desuden er han uden Kundskaber og Oplysning og dertil en saa slet Person, at hvis Folk vilde pege paa ham, kunde han komme paa Tugthuset, naar det skulde være; men saalænge hans saakaldte Bo ikke er taget under Skiftebehandling, og saalænge han ikke er straffet for andet end Dyrplageri, er han dog stemmeberettiget baade i kommunal og konstitutionel Henseende, endskjønt han ikke har større Greie derpaa, end Katten paa Sennep. Den Anden er Eier af 7 a 8000 Spd., han har Kundskaber og Dannelse, paa hans moralske Vandel vides Intet at udsætte, og han har Forstand paa og Interesse for de fleste Spørgsmaal, der angaa saavel de kommunale som konstitutionelle Emner; men stemmeberettiget kan han ikke blive, medmindre han har sig tilhjemlet skyldsat Jord af om ikke mer end 1 Skyldskillings Værdi. Dertil kommer, at den Sidste betaler mangedobbelt i Skat til Kommunen mod den Første.

Nei, denne Lov den var saa god den vil for 50 Aar siden, nu er den ifølge Forholdenes Udvikling hverken hensigtsmæssig eller retfærdig længere og det hverken i kommunal eller konstitutionel Henseende. Dette er min, og jeg tror de Flestes, Mening i denne Egn.

Nordre Østerdalen i Januar 1869.

Z.

Til Publikum!

Den 5te Marts 1862 stiftedes her i Kristiania en Forening under Navnet Kristiania Totalafholdsforening, hvis Formaal er, ved ethvert hensigtsmæssigt Middel, der staar til dens Raadighed, at modarbeide Brugen af berusende Drikke uden som Medicin. Totalafholdsforeningen skiller sig altsaa fra de øvrige her i Landet bestaaende Afholdsforeninger deri, at den ogsaa forbyder sine Medlemmer Brugen af Vin og berusende Øl. Dette Princip kan vel for en overfladisk Betragtning synes at være dreven vel vidt, men naar man betænker, at det for at modarbeide Drukkenskaben er nødvendigt at bekjæmpe alle dens Aarsager, og naar man, som Tilfældet nu er, maa indrømme, at den overhaandtagende Nydelse af Øl, er den egentlige og nærmeste Foranledning og Befordrer af Drukkenskab, maa vistnok enhver Fordomsfri medgive, at Totalafholdsprincipet er et med fuld Konsekventse gjennemført rigtigt Princip. Man har imidlertid misforstaaet Totalafholdsforeningens Formaal, idet man ikke saa sjeldent har udtalt, at saadanne Foreninger egentlig kun er Redningsanstalter for Drankere, der ikke have Kraft til at modstaa Fristelsen uden ved Hjelp af en ydre Støtte, som de da finder ved at antegne sit Navn i en Totalafholdsforening. Denne Betragtningsmaade er imidlertid aldeles feilagtig, thi vistnok optager Totalafholdsforeningen med Glæde Dranheren, men dens væsentligste Hensigt er dog rettet mod at bringe dem, der endnu ikke beherskes af Drikkelysten, eller som endnu ikke har lært de berusende Drikkes Virkning at kjende, til at antegne sig som Medlemmer. Totalafholdsforeningen søger derfor med al sin Kraft, ogsaa at modarbeide den saakaldte maadeholdne Drikker, idet den netop heri ser den største Fare.

Siden sin Stiftelse har Totalafholdsforeningen virket temmelig i Stilhed; den har ikke virket med det Formaal at vække Opsigt og vinde Medlemmer ved Overraskelse, men den har stadig med de smaa Midler, der har staaet til dens Raadighed, søgt at vinde Medlemmer, der ved sit Exempel kunde udbrede Erkjendelsen om, at berusende Drikkes Nydelse er unødvendig som Drik, og at man befinder sig bedre uden den end med den. Men Foreningens Virksomhed har dog baaret velsignelsesrige Frugter; mangen en Familie er ved den reddet fra Undergang; mangen en Mand har ved den hævet sig op fra en nedværdiget Tilstand til en agtet Stilling. Forunden disse paatagelige Virkninger har Foreningen ogsaa virket saare meget Godt i Stilhed, idet den hos ret Mange har rodfæstet Overbevisningen om, at man med Hensyn til berusende Drikke gaar sikrest ved ikke at nyde dem. Grunden til at Totalafholdsforeningen har udfoldet en saa ringe bemærket Virksomhed ligger deri, at den har savnet Mænd, der med Kraft og Dygtighed kunde tale dens Sag, men dog fornemmelig i at Foreningen har savnet de nødvendige Pengemidler.

I fuld Overensstemmmelse med Foreningens Formaal indeholder dens Love navnlig intetsomhelst Paalæg til Medlemmerne om at betale nogen Kontingent, idet man ikke engang vilde stille en tilsyneladende Hindring mod Medlemmernes Indtrædelse. Foreningen har derfor i hele den forløbne Tid dækket sine Udgifter ved frivillige Bidrag, men disse ere dog indløbne saa sparsomt, at det kun har været ved enkelte Personers, væsentlig Bestyrelsens, ikke ubetydelige Opofrelser, at Foreningens Udgifter ere bestredne. Man har vistnok søgt at erholde Understøttelse udenfra, idet man har antaget, at en Sag, der saa aabenbart tjener et almennyttigt Øiemed, maatte vinde den fornødne Sympathi, og man har derfor to Gange søgt om Bidrag hos Storthinget, to Gange hos Kristiania Sparebank og en Gang hos Kristiania Kommune, uden dog at have erholdt nogen Understøttelse. Grunden hertil kjende vi ikke, men vi kan ikke andet end beklage, at Totalafholdsforeningen ikke har erholdt Midler til i den Grad, som den burde, at virke for sin store Sag.

Foreningen har indtil forrige Aars Høst holdt sine Møder i Latinskolens Festsal, der velvillig har været overladt Foreningen til Afbenyttelse, men da Bestyrelsen troede, at det vilde være gavnligt, om Foreningen havde et eget Lokale, hvor de ikke faa Medlemmer regelmæssig kunde samles og derved komme nærmere i Berørelse og styrkes mere til en fast Vedholden ved Foreningens Princip, besluttede den sig til trods de mange Vanskeligheder, der reiste sig af Foreningens mindre heldige økonomiske Stilling, at leie et Lokale i Bøssemager Pettersens Gaard i Kirkegaden. Nogle Medlemmer af Beyrelsen arbeidede nu i sine Fritimer til ofte langt udover Aftenen for at faa istand det nødvendige Inventarium, og herved saavelsom ved Opofrelser fra andre Medlemmer er det nu lykkedes at bringe Lokalet i den Stand, at det kan være et hyggeligt Samlingssted. Egentlige Afholdsforedrag afholdes her hver Søndag Aften, medens Lokalet ogsaa er aabent Tirsdag og Torsdag, for at Medlemmerne kunne læse Aviser — som af Enkelte velvillig ere skjænkede — og høre almennyttige Foredrag. Grunden er ogsaa lagt til et lidet Bibliothek.

Bestyrelsen nærer grundet Haab om, at den trufne Foranstaltning med Hensyn til Lokalet vil være særdeles gavnlig for Foreningen, men den nærer Frygt for, at de dermed forbundne Udgifter ialfald for det Første ikke vil kunne dækkes uden ved uforholdsmæssige og følelige Opofrelser fra Enkeltes Side. Den har derfor troet at burde søge foranstaltet en Bazar til Indtægt for Foreningen, og naar den i den Anledning henvender sig til Kristiania Publikum med Anmodning om ved større eller mindre Gaver at bidrage til at faa den paatænkte Bazar istand, er den ikke uopmærksom paa de mange Krav, der gjøres til Publikums Veldædighed, men den føler sig dog overbevist om, at den vil vinde Publikums Sympathi, naar den opfordrer til at understøtte et saa ædelt Formaal som Drukkenskabens Udryddelse, og at den ikke vil bede forgjæves.

Bidrag og Gjenstande til Bazaren modtages af Th. Holter, nedre Slotsgade No. 10, Kurvmager Klute, Karl Johans Gade, Skomager Solbergs Gaard, Fotograf Nyblin, Hjørnet af Karl Johans Gade og Skippergaden, Gunnestads Gaard, Kjøbmand Johan Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien.

Kristiania Totalafholdsforenings Bestyrelse i Februar 1869.

Th. Holter. L. Bredal. N. Hansen. J. Klute. H. Knudsen. D. Nyblin. A. J. Nord. A. Olsen. F. Chr. Sigholt. Chr. Wardrum.

Elling Kristoffersen.

Kristiania, den 12te Februar 1869.

I de foregaaende No. af vort Blad have vi meddelt Konstitutionskomiteens Indstilling til Forandring i Lovgivningen om Aasædesretten og om Arv. Vi dele fuldkommen Indstillingens Begrundelse af, at Aasædesrettens egentlige Mening har været og bør være den at tage lette den Aasædesberettigede Adgangen til at Fædrenegaarden mod en billig Taxt, og vi tro ogsaa, at man bør skjænke Komiteens Fremstilling af Gaardenes Udstykning i mindre og

mindre Brug samt Jordens stadig tiltagende Panthæftelse den største Opmærksomhed. Imidlertid vilde det dog nok ogsaa kunne tænkes og paavises andre Grunde til den Rystelse i vore Jordbrugsforholde, end den, som ligger i Lovgivningens Bestemmelser om Fastsættelsen af den Taxtsum, den Aasædesberettigede skal betale sine Medarvinger ved Arveladerens Død.

Det er vistnok saa, at Loven af 1863, som indførte den Regel, at Taxten ikke længer som i Odelsloven af 1821 bestemt skulde være den i Handel og Vandel gangbare, men en „billig", ikke kan mærkes at have havt synderlig Magt til at standse Gaardenes Udstykning. Men dels er det ikke, sikkert at den i saa Henseende vil være virkningsløs i Fremtiden, naar Opmærksomheden paa den og den truende Fremtid, Gaardbrugerstanden ellers kan gaa imøde, er fuldt vakt; og dels maa det ogsaa bemærkes, at det store Tryk, som nu hviler over den jordeiende Klasse, har sin Grund i en Mængde samvirkende, tildels nyere og mere forbigaaende Aarsager, saa at man vistnok ikke kan være berettiget til med Sikkerhed at paastaa, at Forarmelsen og den deraf følgende Jordudstykning og dennes videre Tilbagevirkning til økonomisk Ruin har sin Grund alene i Aasædestaxternes Størrelse. Aarsagerne ligge visselig dybere og lade sig vistnok ligesaalidt i nogen synderlig større Grad fjerne ved den nye Lovforanstaltning end ved Loven af 1863. Man har i Udlandene, hvor en lignende Tilbagegang i Jordbrugernes Stilling har fundet Sted, og hvor Jordudstykningen har været drevet til den forgeligste Yderlighed, paavist mange Aarsager dertil, f. Ex. Forsømmelsen af Industrien m. v. Hos os har den herskende Pengemangel, der har tvunget den Aasædesberettigede til helt eller delvis at opgive sin Ret til udelt Aasæde, som sagt ligeledes flere og tidt paaviste Aarsager, f. Ex. store Skatter, Renteloven af 1857 og fremfor Alt mange og indgribende Forandringer i hele Jordbrugets Vilkaar.

Vi tro saaledes, at der ikke er den stærke Sammenhæng mellem Aarsag og Virkning, som i Komiteindstillingen angivet mellem Gaardbrugernes Forarmelse samt Jordudstykningen og Aasædestaxten. Desuden maa det ogsaa erindres, at det hører til de sjeldnere Tilfælde, at Sønnen først tager Gaarden paa Skifte efter sin afdøde Fader (og kun paa Skifte kommer Aasædesretten som en Del af Arvegangsreglerne til Anvendelse). I kanske 9 af 10 Tilfælde sælger Faderen Gaarden til sin Søn i levende Live, og i Regelen til en Pris, som vistnok er langt under ¾ af dens sande Værdi. Den foreslaaede Lov vilde saaledes ikke komme til at faa nogen særdeles indgribende Betydning allerede af denne Grund. Men saavel Arveloven af 1854 som Aasædesloven af 1863 have ogsaa aabnet en vid Adgang til gjennem Testament at sørge for, at den Aasædesberettigede har Midler til at tage Aasædet udelt. Og ihvorvel det vistnok ikke er og maaske vanskelig vil gaa ind i vort Folks Retsbevidsthed at benytte Testamentsretten til saaledes at begunstige en enkelt Medarving, saa maa dog paa den anden Side denne Udvei hellerikke oversees, naar man som her staar i en Stilling, som paakræver en Forandring i den bestaaende Tilstand; man faar da først udnytte de Fremgangsmaader, man har, før man forlanger yderligere Hjælp. Men den allervæsentligste Grund til ikke at forhaste sig med Antagelsen af det forelagte Forslag er den, at Loven af 1863 virkelig er modtagelig for den samme eller endog en videre gaaende Fortolkning end den, man nu vil opnaa ved et udtrykkeligt i en ny Lov nævnt Forhold mellem Aasædestaxten og Gaardens virkelige Værdi; ja det kan vel ikke engang negtes, at selv efter den nye Lov vil Forholdstallet ⅔ ikke i alle Tilfælde kunne betrygge hverken den Aasædesberettigede eller hans Medarvinger mod en Taxt, som enten er for høi eller for lav; thi Taxt er Skjøn, og ved et Skjøn kan mange Betragtninger gjøre sig gjældende, som ikke kan gribes og paatales i nogen Form.

Vi finde det imidlertid heldigt, at Lovforslaget er fremkommet. Det vil altid tjene til at vække Opmærksomheden for de alvorlige Farer for Landets største og i saa mange Henseender vigtigste Samfundsklasse, og tillige tjene til at fæste Folks Øine paa de Midler, som Loven af 1863 saavelsom Arveloven allerede have aabnet til gjennem en kraftigere Brug efter Tidens og Forholdenes Medfør, at rette paa den uheldige Tilstand. Lad os vogte os for Lovgiveriet, især naar den allerede existerende Lovgivning har givet Midler, som det kun beror paa den almindelige Mening at bringe i Anvendelse, hvor det maatte trænges og paa den Maade det maatte trænges. Alt klarer sig bedst overladt til sin egen Ordning, medens de nye Lovforanstaltninger let kan befrygtes at ville sætte ondt Blod blandt Medarvinger, uden at skaffe den Aasædesberettigede den tilsigtede Fordel i tilsvarende Mon.

Udlandet. Efter de sidste Efterretninger er der Grund til at antage, at det er temelig vanskeligt for Kong Georg at danne et Ministerium, som uden Omsvøb vil gaa ind paa Konferencens Erklæring. „Nordd. Allg. Zeit." skriver i Henhold til de nyeste Efterretninger fra Grækenland: „Stillingen i Athen er aabenbart bleven alvorligere i de sidste Dage. Ogsaa de officiøse franske Blade tilstaa dette nu og synes ikke frie for Bekymringer. Denne betænkelige Stilling er nærmest fremkaldt ved Ministeriet Bulgaris's Demission, der i dette Øieblik gjælder for en Kjendsgjerning. At danne et nyt Kabinet istedetfor det afgaaede er naturligvis under de nuværende vanskelige Omstændigheder forbundet med Besvær. Paa den anden Side kan Kong Georg, om hvem man nu som før antager, at han personlig er tilbøielig til at samtykke i Konferencens Beslutninger, dog ikke gjøre et saa vigtigt Skridt uden et ansvarligt Ministeriums Tilslutning. En rent ydre Omstændighed synes at have bidraget til at forværre Stillingen, nemlig Offenliggjørelsen af Konferencens Erklæring i Levant Herald. Den blev strax udbredt i Athen i mange tusinde Exemplarer og skal i en betydelig Grad have forøget Befolkningens Ophidselse. Denne væsentlige Ophidselse synes ikke blot at have været en medvirkende Aarsag til Ministeriet Bulgaris's Afgang, men har ogsaa havt til Følge, at man er vedbleven at gjøre Opkjøb af Vaaben, Munition og Proviant for nogenlunde at tilfredsstille den almindelige Stemning. Høist karakteristisk for Sagen forekommer os en af Patrie meddelt Efterretning om, at en fra Konsulen i Triest indløben Depesche, ifølge hvilken Pantserkorvetten „Dronning Olga" var løben af Stapelen, ved Regjeringens Foranstaltning opsloges paa alle Gadehjørner i Athen og vakte stor Jubel hos Befolkningen. Desuagtet vil „Nordd. Allg. Zeit." ikke opgive Haabet om, at Grækenland vil samtykke i Konferencens Beslutninger; men for yderligere at vise, hvor svagt et saadant Haab maa være, tilføier det nævnte Blad, at Tyrkiets Forsøg paa at skræmme Grækenland til Eftergivenhed ved Trusler snarere vil have den modsatte Virkning. Der berettes saaledes fra Konstantinopel, at den tyrkiske Hær i Thessalien er rede til at rykke frem imod Athen paa det første Vink, og at Hobart Pascha har faaet Befaling til at danne to Skibsdivisioner, af hvilke den ene skal forcere Indløbet til Syras Havn, medens den Anden bemægtiger sig Piræus. Endelig maa ogsaa tages i Betragtning, at Grækenland ingenlunde staar saa ene, som det paa Overfladen ser ud til. For ikke at tale om Rusland og Preussen, der maaske vilde træde op for det, naar Konflikten med Tyrkiet udvikler sig til en europæisk Krig, kan det strax ved Kampens Begyndelse gjøre Regning paa Bistand i Tyrkiet selv og af de tyrkiske Vasallande. „Nord Allg. Zeit." anfører en Artikel i Bladet „Serbia" for den 3die ds., hvori det erklæres for sandsynligt, at Serbien, Bulgarien, Macedonien, Herzegowina, Bosnien og Montenegro ville deltage i Kampen, naar der udbryder en græsk-tyrkisk Krig. Hertil kan endvidere føies Rumænien, hvor der i disse Dage har hersket en betegnende Ministerkrise.

Allerede engang før har Telegrammer — men forhastet — meldt, at det nuværende græske Ministerium var afgaaet, og at et nyt, med Zaimis i Spidsen, vilde antage Konferentsens Erklæring. Nu meddele Telegrammer igjen det samme, og sandsynligvis forholder det sig denne Gang saaledes. Allerede i et Telegram af 3die ds. fra Athen til Reuters Bureau meddeles en fuldstændig Liste over Medlemmerne af et nyt Kabinet med den Deputerede Zaimis som Præsident. Ogsaa i Konstantinopel var der den 4de udbredt Rygter om, at det nye græske Ministerium havde tiltraadt Deklarationen. I Beretningerne af 4de og 5te ds. nævnes imidlertid det nye Kabinet ikke med et Ord. Liberté forsikrer, at selv om det lykkedes Zaimis og Deligiorgis at danne et Ministerium, vilde det ikke holde sig længere end 14 Dage. Vi faar nu se. Tydeligt er det, at Spændingen i Athen er stor, men forholder det sig, som man antager, at Rusland ikke længer støtter Grækenland, saa bliver det vel nødt til at falde til Føde. „Det er nu hævet over enhver Tvivl", siger Patrie, „at den russiske Regjering indstændig opfordrer Grækenland til at gaa ind paa Konferentsens Beslutninger. I en Skrivelse fra London af 3die ds. til L'Ind. belge heder det ligeledes, at Rusland gjør sin Indflydelse i Athen gjældende i den anførte Retning, og Korrespondenten uddrager heraf den Slutning, at den græsk-tyrkiske Konflikt høist sandsynlig snart vil være hævet, uagtet han tidligere bestandig var af den modsatte Mening. Mere end et betinget Samtykke bebuder denne Korrespondent dog heller ikke nu. Det er aabenbart, siger han, at Grækenland søger at vinde Tid, og han henviser til Efterretningen om, at den græske Hærs Holdning giver Anledning til Bekymringer. Den Anerkjendelse, som ydes Rusland i L'Ind. belge, kan være ærlig ment, men om de officiøse franske Blade gjælder det neppe."

Vicekongen af Ægypten har besluttet at overlade Sultanen 40,000 Mand, hvis det kommer til Krig med Grækenland. Han vil tillige laane Porten 4 Millioner Lst. Nogle mene, at England, Andre, at Østerrig har en Finger med i Spillet her.

Under 6te dennes har det naadigst behaget Hs. M. Kongen at udnævne: ledig personel Kapellan i Stokke Præstegjeld under Søndre Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift C. H. Müller til Sognepræst i Sundals Sognekald under Indre Nordmøres Provsti i Trondhjems Stift; Universitets-Stipendiat, Kand. mag. og Dr. filos. G. V. Lyng til Professor i Filosofi ved Universitetet; Universitets-Stipendiat, Kand. theol. C. D. O. Bang til Professor i nordisk Literatur ved Universitetet; Sorenskriver i Indre Sogns Sorenskriveri T. H. Hammer til Sorenskriver i Dalernes Sorenskriveri; Sorenskriver i Karmsund og Hesbo Sorenskriveri G. C. Hofgaard til Sorenskriver i Jæderens Sorenskriveri; Premierløitnanterne i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade N. H. Peters og J. M. Boyesen til Sekondløitnanter i den Kgl. Norske Artilleri-Brigade med Behold af deres havende Grad i Armeen; Kopist ved Akershus Hovedarsenal O. M. Olsen til Tøihusskriver ved bemelte Arsenal, og Premierløitnant ved Trondhjems Kgl. Borgergarde M. H. Lundgreen til Ritmester og Chef for bemeldte Garde.

Telegram til Indedepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 10de ds.:

Søndredistrikt: Igaar fiskedes ogsaa langs Karmøen ind Veavaag — enkelte Sætterier meget gode, andre misligt. Mange Laase Røvær, Karmøen — enkelte meget righoldige. Fornemmelse ved Skaarholmen ligesom Gjeitungen, Vestsiden Bømmelen. Garnsild 6½—8, Laasesild 8 Ort. — Nordredistrikt: Kinnsfisket misligt. 7½—11; Sildegabet, Nordfjord godt Nagsæt større Antal. 8—9 Ort. Bataldalmue fortrækker til Kinn. Veiret fremdeles roligt, Havet uroligt.

— Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 11te ds.:

Søndredistrikt: Igaar dreves Fisket paa samme Strækning som iforgaars, men med større Held. Ved Osnæs nordover forbi Skaarholmen, hvor gjordes jevn god Fangst, var forøvrigt af Beskaffenhed som foregaaende Dage. Enkelte Laase. Pris 7—7½ Ort. — Nordredistrikt: Kinnfisket ret godt. 10—11. Sildegabet, Nordfjord meget godt for omtrent 400 Baade. 8—7. — Søndmøre: Fisket begyndt iforgaars. Nærmere Besked savnes. Veiret fremdeles overalt sjelden roligt.

Ved Kgl. Resol. af 6te ds. er det bestemt, at Kristiania Stadsfysikat befales kundgjort ledigt med Forpligtelse for dets vordende Indehaver til mod Godtgjørelse at opsamle og til Læger og Hjælpevakcinatører i Riget at forsende Vakcinematerie samt at give Hjælpevakcinatører og Eleverne ved Jordemoderskolen i Kristiania Undervisning i Vakcination.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

1. I Kornstad Sogn af Kvernæs Præstegjeld under Ytre Nordmøres Provsti i Trondhjems Stift tillades opført to nye Kirker, den ene paa Averøen paa Gaarden Kornstads Grund istedetfor den nuværende Kirke, den anden paa Fastlandet paa Gaarden Eides Grund, hvorhos Sognet deles i tvende, Kornstad og Eide Sogne, med Sognegrænsen overensstemmende med Kommunebestyrelsens Beslutning af 2den Decbr. 1867 og dens Ansøgning af 7de s. M. Tegninger til disse Kirker blive at meddele

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra No. 34.)

Det var ikke mere end tre hele Dage, at Walter havde været hjemmefra, men selv denne korte Tid havde frembragt en stor Forandring i hans Udseende og Væsen. Tre Dage og tre Nætters Udsættelse for Hede og Luft, havde garvet hans Hud betydeligt, medens de Farer, han havde gjennemgaat, syntes at have føjet adskillige Aar til hans Alder. Den Indflydelse, Forester havde udøvet paa ham, havde ikke gjort saa lidet, og der var mere Ro og Fasthed i hans Væsen end der før havde været. Denne Forandring var synlig selv i hans Gang, idet han gik ind i Stuen med Søstrene.

Det kan ikke nægtes, at Walter Eagleton følte sig et Stykke af en Helt. Det havde lykkedes ham at tage tilbage de stjaalne Hester, hvilket ganske havde mislykkedes for Soldaterne. Han forsøgte ikke paa at nægte, at det heldige Udfald skyldtes for en stor Del Foresters Dygtighed og Mod, men naar vi har været heldige, selv om det ganske skyldes en Vens Hjælp, er det ikke usædvanligt, selv kort efter Begivenheden, i at undervurdere den givne Hjælp, og at befinde os under Indtrykket af, at vi vilde have gjort det samme uden denne Hjælp. Saaledes, skjønt Walter hverken var uædelmodig eller uretfærdig, syntes han dog at være fuldt berettiget til al den Ros, der blev givet ham for at have skaffet sin Fader hans stjaalne Ejendom tilbage.

Efter i al Hast at have skiftet Klæder og renset sig for alt det Støv og Smuds, som havde samlet sig paa ham under hans Ridt, kom Walter ind for at tilfredsstille sin Hunger; i de Mellemrum, da hans Mund var ubeskjæftiget, gav han sin Fader en detaljeret Beskrivelse af den hele Begivenhed. Navnet Forester forekom naturligvis hyppigt i hans Fortælling og Beretningen om Kafferens Tilfangetagelse i Amatola-Kløften, og atter om Kafferen, der af sine Kammerater var efterladt for at passe paa Hesterne, fremkaldte høje Bifaldsraab og Latter af de unge Damer.

„For en prægtig Fyr det maa være!" udbrød Hellen, „rigtig en Helt; jeg skulde have saadan Lyst til at se ham og takke ham for, at han frelste min Brune. Jeg maa ud og klappe det kjære, gamle Dyr."

„Hvorfor bragte Du ham ikke med Dig, Walter? Jeg vilde givet ham noget for hans Umag. Han fortjener virkelig en vakker Foræring," sagde Mr. Eagleton.

„Jeg prøvede nok paa at bringe ham med mig," svarte Walter. „Men han er saadan en selvstændig Fyr, saa han bare følger sit eget Hoved. Du maa ikke tro det er en simpel Person. Det er udentvil en Gentleman*), og synes at befinde sig her af en eller anden hemmelig Grund. Han taler Hollandsk flydende og ligesaa Kaffersproget, og til min Forundring pludrede han Fransk som om han var kommet ligefra Paris. Ja, det er en prægtig Fyr, kan jeg fortælle Eder, og jeg vil indestaa for ham med mit Liv."

„Hvor kjedeligt, at Du ikke fik ham med Dig," sagde Emma; „jeg skulde have saadan Lyst at se denne „Løve."

„Jeg haaber, vi faar ham at se engang," sagde Hellen, „for jeg vil altid føle mig ham forbunden for hvad han har gjort for os."

„Du faar tage Dig iagt, Hellen," sagde Walter leende, „at Du ikke taber dit Hjerte til ham, paa Grund af hans Bedrifter, allerede førend Du ser ham; og det er en vakker Fyr, kan jeg sige Dig."

„Det er ikke sandsynligt, at jeg bliver forelsket i en Koloni-Gentleman, traads hans store Fuldkommenheder," sagde Hellen stolt, „uagtet jeg er taknemmelig for, hvad han har gjort for os."

„Nu, slaa Dig tiltaals Hellen; Du skal bestemt faa se ham en af Dagene, skjønt jeg ikke kan sige naar; for Øjeblikket er han, Gud ved hvor."

*) Gentleman kalder Engelskmændene enhver, der er af god Familje og har en god Opdragelse.
Overs.

Mange Spørsmaal blev gjort og besvarede i Aftenens Løb. Det var klart for Mr. Eagleton og hans Døtre, traads deres Partiskhed for Walter, at det heldige Udfald af Ekspeditionen skyldtes udelukkende Forester, og de kunde ikke andet end undre sig over, at han, efter den Hjælp, han havde ydet dem, ikke greb den første den bedste Lejlighed til at komme til The Chasse for at modtage deres Tak idetmindste. De antog derfor, at en eller anden presserende Forretning maatte have kaldt han bort fra Nabolaget, men at han sandsynligvis vilde indfinde sig, naar hans Forretning var udført.

„I indser," sagde Mr. Eagleton, „at enten Gentleman eller ikke, vilde han neppe være kommen til denne Koloni uden at befinde sig i trange Kaar, og at saaledes et godt Gevær eller en 20 Punds Note, eller noget lignende rimeligvis ikke vil være ham uvelkommen, og det vil vise ham, at vi fuldkommen forstaar at vurdere hans Tjenester."

Efter at Huset, som sædvanligt, var sikret saa godt som muligt, og ellers de almindelige Forsigtighedsregler iagttaget, begav Familjen sig til Hvile. Alligevel var Søvn en rar Gjæst for alle, undtagen for Walter, som nu sammenlignelsesvis følte sig fuldkommen sikker for Kafferne.

Kapitel VIII.

„Jeg tænker, Walter," sagde Mr. Eagleton en Dag nogle Uger efter de Begivenheder, som er

Kommunen for Oplysningsvæsenets Fonds Regning og senere at forelægge til naadigst Approbation.

2. Fra den Tid, som nærmere naadigst fastsættes naar bemeldte Kirker kunne paaregnes færdige til Afbenyttelse, skal der i Kvernæs Præstegjeld oprettes et residerende Kapellani, hvis Indehaver tillægges en aarlig Løn af Sognepræsten, stor 150 Spd., der udbetales ham med en Fjerdedel kvartaliter, samt, indtil Embedsgaard er anskaffet og kan tilflyttes, af Oplysningsvæsenets Understøttelses-Fond en Husleiegodtgjørelse af 80 Spd. om Aaret, mod at han midlertidig tager Bopæl i Kornstad Sogn efter Biskopens nærmere Bestemmelse.

3. Gudstjenesterne fordeles saaledes mellem Sognepræsten og den residerende Kapellan, at denne prædiker 2 Søn- og Helligdage af 3 i de ovenfor omhandlede nye Sognekirker og den tredie i Hovedsognet Kvernæs eller Annexsognet Bremsnæs Kirke; dog skal Sognepræsten altid forrette i Hovedkirken den første og Kapellanen den anden Dag af de tre store Høitider.

4. Den ansættendes Embedsmand tilpligtes endvidere, naar Kapellangaard i sin Tid maatte blive indkjøbt, at besørge denne fuldstændigen bebygget ved Bidrag af offentlige Midler.

5. I Eide Kirke bliver, i Lighed med hvad der i Henhold til Kgl. Resol. af 20de August 1827 for Tiden finder Sted i Præstegjeldets nuværende 3 Kirker, at afholde 2 Fasteprædikener aarlig, efter nærmere Bestemmelse af Trondhjems Biskop.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

At efternævnte Vaabenøvelser blive at afholde i Aaret 1869, under Forudsætning af, at de fornødne Midler af Storthinget dertil bevilges:

A. Rekrutexercitie og Remonteskoler.
1) Artilleriet:
a. Rekrutexercitie:
ved 1ste, 2den, 3die og 4de Bataillon i 90 Dage.
ved 5te Bataillon i . . 42 —
b. Remonteskoler:
ved 1ste, 2den, 3die og 4de Bataillon i . . . 30 —
2) Kavalleriet:
a. Rekrutexercitie:
ved samtlige Korpser i . 90 —
b. Remonteskoler:
ved samtlige Korpser i . 60 —
3) Infanteriet:
Rekrutexercitie ved samtlige Bataillonen saavel for Linien som for Reserven 42 —

B. Samlede Øvelser for Linien.
1) Artilleriet:
ved 1ste, 2den, 3die og 4de Bataillon, Bataillonsexercitie 24 —
ved 5te Bataillon, Batteriexercitie . . . . 24 —
2) Kavalleriet:
ved samtlige Korpser, Korpsexercitie i . . . . . . 24 —
3) Infanteriet:
ved samtlige Bataillonen, Bataillonsexercitie i . . . . 24 —

C. Reservens Øvelser.
Yngste Aarsklasse af Infanteriets Reserve samt Fodbatteriernes Kompletteringsreserve, Bataillons- og Batteri-Exercitie i 24 —

Under 9de Januar sidstleden har følgende Indberetning været Hs. Maj. Kongen forelagt angaaende Udfaldet af forrige Aars Høst, ved hvilken der dog ikke er taget Hensyn til Finmarkens Amt, hvorfra ingen Indberetning endnu er indløben.

Høhøsten har i det Søndenfjeldske og vestover omtrent til Lindesnes i det Hele givet et mindre Udbytte, paa de fleste Steder ikke lidet under et Middelsaar, men da Indbjergningen er foregaaet under heldigt Veir, anføres Høets Beskaffenhed i Almindelighed at være ret god. Avlingen af Halm har ogsaa i nævnte Del af Landet været liden. I flere Distrikter antages derfor Kreaturholdet at maatte indskrænkes. Undtagelsesvis angives Høavlingen at være noget bedre i Solør, nogle Sogne i Gudbrandsdalen samt paa Heislaatterne i Bratsberg og Nedenes Amter. I de vesten- og nordenfjeldske Amter, indtil Nordre Trondhjems Amt inklusive, har Høhøsten været bedre end i almindelige Aar, tildels endog rig. Paa endel Fjeld- og Markeslaatter i Romsdals og de throndhjemske Amter samt i Opdal har Udbyttet dog været mindre, ligesom ogsaa Avlingen af Halm har været usædvanlig liden i Nordre Bergenhus og Romsdals Amter. I Nordlands Amt var Udbyttet middels og i Tromsø noget mindre, men i begge Distrikter af god Kvalitet.

Kornhøsten har i den største Del af det Søndenfjeldske i det Hele givet mindre Udbytte end sædvanlig, hvilket dog fornemmelig gjælder Vaarsæden, medens Vintersæden overhovedet har givet et nogenlunde godt Udbytte. Forholdet er forresten forskjelligt i de forskjellige Distrikter. Mindst synes Udbyttet i det Hele at have været i den nordlige og østlige Del af Smaalenene, i Søndre Gudbrandsdalen samt enkelte Dele af Buskeruds Amt. I det Vesten- og Nordenfjeldske var ogsaa Kornhøsten i det Hele gunstigere end paa Østlandet, idet Udbyttet anføres at være middels eller noget bedre. I Nordlands og især Tromsø Amter har Udsæden, formedelst Mangel paa godt Sædekorn, tildels været mindre end sædvanlig. Næsten over hele Riget har det avlede Korn været af særdeles god Beskaffenhed.

Potetesavlingen har i Almindelighed været tilfredsstillende; kun i den østlige Del af Lister og Mandals samt i Søndre Bergenhus Amt anføres Udbyttet at være under et Middelsaars. Sygdom har vist sig i sidstnævte Amt, hvor Terraaddenhed er almindelig udbredt, og i mindre Grad i Stavanger og Nordre Bergenhus Amter samt i Hadeland og Land, men er forresten ikke bemærket.

Ved Kgl. Resol. af 6te Febr. er der meddelt Approbation paa en ny Plan for Kristiania Sømandsskole, der har faaet et yderligere Bidrag af Statskassen af indtil 175 Spd. for Skoleaaret 1868—69, under Betingelse af, at Skolen erholder et mindst ligesaa stort Bidrag af Kommunen.

Ved Behandling af Lov om Vaarsildfiskerierne blev idag efter længere Debatter den kgl. Propotion antaget som Grundlag, saa at Stængning med Not og Optagning af indestængt Sild tillades indtil Søndag Morgen Kl. 7.

Ved en Skiftesamling i Handelsborger af Vardø Mathias Gotlibsens Konkursbo fremsattes af Skyldneren et Akkordforslag af 25 pCt. af de uprioriterede Fordringer, hvilket blev antaget.

Kabelsagen. Aftbl. meddeler: Fabrikationen af den norsk-skotske Telegrafkabel paabegyndtes i næste Uge i DHrr. Henley & Ko.s Verksted i London, og Telegrafinspektør J. Collett afreiser paa Lørdag til England for at overtage tilsynet med Kabelens Forfærdigelse. Den forrige Kabels Forfærdigelse medtog 3 a 4 Maaneder, saaledes at Nedlæggelsen af den nærværende formentlig vil paaregnes at kunne ske i den første Halvdel af Juni Maaned. Samtidig har Hr. Collett at gjøre en Bestilling paa ca. 40,000 Spd. af en Kabel for Fortsættelsen af vor Telegrafledning i Finmarken.

Med den Stenstrupske Kuglesprøite, hvorom vi nylig meddelte, at den efter de sidst modtagne Forbedringer var prøvet paa Horten, er der ogsaa her i Byen i den sidste Uge foretaget forskjellige Skydeforsøg, som skal have havt et i det Hele taget meget godt Udfald. Skydningen har foregaaet fra Vippetangen i Retning mod Nakholmen paa Afstande fra 200 til 1600 Alen.

Nogle Engelskmænd skulle være komne hid fra London for at fordrive Tiden med at gaa paa Skøiter! Isen er heldigvis for disse langferdendes Idrætsmænd som for det skøitegaaende Publikum i Almindelighed nu baade stærk og god. Begge Skøitebaner ere i fuld Orden.

Grev Bismarck. Der skrives om et i disse Dage paatænkt nyt Mordforsøg mod den store Mand, hvilket imidlertid er bleven forpurret; „Presse“ fortæller, at den østerrigske Regjering først havde faaet Nys herom, og havde ladet sin Gesandt i Berlin advare Bismarck derom.

Paven har negtet Erkebiskopen af St. Jago og Biskopen af Jaen at indtage sine Pladse som valgte Medlemmer af det spanske konstituerende Kortes.

Den danske Sørøver, Nissen, skal nu have tilstaaet, at han i Forening med 5 andre Europæere i de kinesiske Farvande har forøvet Sørøveri under de mest oprørende Omstændigheder. Han har imidlertid paastaaet, at han selv kun har taget en ringe Del i de begaaede Forbrydelser, hvilket Udsagn iøvrigt skal stemme med de om Sagen indsendte Aktstykker. Han er født i Ribe og har i 8 Aar arbeidet som Sjouer i Kina. Udleveringen af ham er skeet i Henhold til den med Kina afsluttede Handelstraktat paa Begjæring af den danske Konsul, men der er herved paadraget Transportomkostninger til et Beløb af ikke mindre end 600 Spd.

Storthinget.

Torsdagen den 11te Febr. holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. Sekretær Kjerschow. (Forts. fra Gaarsbl.)

Jaabæk: Vilde Arbeideren sætte sig op imod den Rigere, var det ligesom Hungeren vilde sætte sig op imod Brødet. Taleren troede ikke, at Nogen i dette Land var tilbøielig til Kommunismen. Man kunde da ikke frygte for Sagførere, Læger og Skolelærere skulde sætte sig op imod Grundeierne. Det maatte da være Arbeiderne, men som Taleren havde vist, var deres Interesse knyttet til Gaardbrugernes. Han troede, at denne Forandring vilde virke gavnligt, og vilde derfor stemme imod Lagthingets principale Anmærkning. Vik kunde ikke høres af Referenten. Sverdrup oplyste om Forholdene i den Kommune, han boede i. Der boede mange Arbeidere, men der havde ikke vist sig nogen Bevægelse i den befrygtede Retning. Der havde vist sig nok Beviser paa Folkets Maadehold og Sindighed. Desuden kunde man blive stemmeberettiget, naar man vilde, blot ved at kjøbe en Brøkdel Jord. Vilde disse Klasser, som man frygtede, herske, kunde de det allerede nu med de nuværende Betingelser for Stemmeret. Hvis man altsaa vilde kaste Byrderne over paa de mere Bemidlede, kunde man gjøre det nu, og var nogen Tendents i denne Retning, hvorfor havde de da ikke gjort det? Vik søgte at imødegaa Sverdrup. Vennemo havde store Betænkeligheder ved at gaa ind paa denne Lov. Bødtker: Mænd af største Oplysning og Dygtighed maatte man sikre sig; han kunde ikke anse en Ordning som den bestaaende for at være retfærdig eller holdbar. Men han fandt, at man ikke kunde gaa til almindelig Stemmeret; der maatte være en Grænse. Han havde tidligere stemt for, at Sagen skulde diskuteres i Odelsthinget, men det var for ham uvæsentligt om Sagens Afgjørelse udsattes i 2 Aar. Taleren vilde stemme for Lagthingets principale Anmærkning. Richter vilde gjøre opmærksom paa, at der var en Forandring i Argumentationen før og nu. Før havde man talt om, at man savnede statistiske Data, det havde man faaet og tillige en Opinion, som var for Loven. Det forundrede derfor Taleren, at de, som før havde stemt for Loven, nu vilde stemme mod. Bødtker udtalte sig i samme Retning som før. Faye vilde stemme for Lagthingets principale Anmærkning. Sverdrup troede, at man vilde have Udsættelse, fordi „kommer Tid kommer Raad“, og fordi man haabede paa en mindre liberal Stemmeretslov; men dette vilde ikke blive Tilfældet.

Principal Anmærkning: Det henstilles til Odelsthinget at oversende Sagen til Storthinget med Anmodning om at forberede en samtidig Omordning af den kommunale og statsborgerlige Stemmeret.

Ved Voteringen forkastedes Lagthingets principale Anmærkning med 54 mod 28 St. Navnene optaget i Gaarsbladet.

Lagthingets 8 subsidiære Anmærkninger ere før meddelte i Forbindelse med Lagthingets Forhandlinger.

Ved Voteringen bifaldtes Lagthingets Anmærkninger 1 og 2 ensstemmig. Anmærkning 3 mod 2 St. Anmærkningerne 4, 5, 6, 7, 8 enstemmige.

Jaabæk fremsatte det i Gaarsbladet meddelte Forslag om Nedsættelse af en Komite til at behandle Sagen om den konstitionelle Stemmeret. En Komite nedsattes ogsaa i 1857. Taleren troede, at man herved imødegik Lagthingets Tanke og antog, at Lagthinget herved vilde blive tilfreds. Sørenssen: Hvad Jaabæks Forslag angik, fandt han det overmaade hensigtsmæssigt til at komme efter den rigtige Opfatning af Sagen; thi om den kommunale Stemmeret, havde han ofte hørt ytret forskjellige Meninger; derimod havde han intet hørt ytret mod direkte Valg. Naar han havde seet mange, som kunde gjøre sin Stemme gjældende, ikke benytte sig af denne Ret, havde man svaret ham, at det var fordi, man ikke kunde stemme direkte. Man kunde jo paa Forhaand forvisse sig om, hvem der vilde modtage Valg og saaledes kunde jo Stemmerne mere samles. Han havde ikke ofte hørt ytre Ønske om Udvidelse af Stemmeret, men ofte hørt ytre Ønsket om direkte Valg. Han vilde derfor foreslaa, at der til Jaabæks Forslag skulde tilføies: „og til Afgjørelse om direkte Valg skulde indføres.“ Richter: Jaabæks Forslag var berettiget, da det var fremkommet i Forbindelse med Loven; han henstillede derimod til Hr. Sørenssen at tage sit Forslag tilbage. J. Sverdrup vilde opfordre Hr. Sørenssen til at lade sit Forslag bero indtil det kom fore i Storthinget. Schweigaard fandt Jaabæks Forslag besynderligt. Man havde Kræfter nok til at afgjøre Sagen her uden at overgive den

---

beretter i det Foregaaende, „at alt vort Arbeide er bortkastet, ti naar det kommer til Stykket, vover ikke Kafferne sig saa langt nu; Du ser, at vi nu har opholdt os og levet her i fem Uger, og traads alle de skrækkelige Rygter har vi ikke set en eneste Kaffer i Nabolaget; de vover kanske ikke et andet Angreb efter at det første havde et saa uheldigt Udfald for dem, for de er overtroiske som alle Vilde.“

„Jeg skulde rigtig have havt Lyst til at komme ikast med dem; jeg tænker, vi skulde givet dem en ordentlig Lusing,“ svarte Walter,“ det er ærgerligt, at jeg ikke kom til at sende de Krabater som stjal vore Hester, et Par Kugler, skjønt Forester vistnok havde Ret i ikke at tillade det.“

„Vi har intet hørt til denne samme Forester. Lovede Du ikke at skrive ham til? Jeg skulde have stor Lyst at se ham; han viste en sjelden Uegennyttighed. Jeg haaber næste Gang, Du træffer ham, at Du faar ham til at love Dig et Besøg. Han vilde vist ogsaa kunne give os et godt Raad, hvorvidt vi behøver at frygte for et Angreb længere. Julen nærmer sig, og jeg skulde ønske at have din Moder og Pigene her da; vi bør ikke forsømme gamle Skikke, uagtet vi er i Syd-Afrika. Jeg tænker, vi faar sende et Bud ned til Grahamstown for at høre, hvorledes de har det; det er en hel Uge siden vi hørte noget fra dem, og de er vist ængstelige for os.“

„Dersom Du ikke havde noget imod det, skulde jeg selv have Lyst til at tage mig en Tur derned,“ sagde Walter, „jeg kunde da have Anledning til at forhøre mig hos adskillige Folk der om Tilstanden i Kolonien. Jeg kjender Suter af Kap-Korpset og Watkins af det 22de. Det er erfarne Folk, som kunde give mig gode Oplysninger. Det skulde være morsomt, om Pigebørnene kunde komme ud og spise Middag med os Juledag; de behøvede ikke at blive, hvis ikke alt var sikkert. Hvad siger Du, Papa?“

„Jeg tænker, Du nok kan vove det. . Det er bare ti Mile og der er ikke nogen Busk paa Vejen, og saa godt bereden som Du er, kunde Du med Lethed ride fra Kafferne, om de skulde jage dig. Tag dit Gevær og et Par Hottentotter, saa tænker jeg, der ingen Fare er.“

„Skal jeg tage nogen af Pigerne med mig tilbage?“

„Det kommer an paa, hvad Folk siger i Grahamstown og hvorvidt Pigerne har Lyst. Foreslaa det ikke for dem, men lod det bero paa dem selv, og paa, hvorvidt Du antager det raadeligt. Men hvorledes skulde de komme?“

„Aa, jeg vil laane et Par Damesadler og lade dem benytte Hottentotternes Hester. Vi kan ride det Stykke Vej paa en Time, og de kan vende tilbage den næste Dag, hvis det er nødvendigt.“

„Da kan Du jo tage afsted imorgentidlig. Fyld saa Sadelposerne med nogle Ting, som vi trænger til. Det er snart forbi med vor The, Kaffe og Sukker, og det vilde ikke være afvejen at have nogle Pund Krut mere. Det kan altid komme til Nytte; Hottentotterne skyder bort en hel Del. Desuden kunde vi foretage nogle Skydeøvelser og finde Skudvidden fra forskjellige Steder omkring os.“

„Ja, ja, saa tager jeg afsted imorgen ved Solens Opgang.“

Solen var endnu ikke staat op, da Walter paa en af hans Faders Fuldblodshester og fulgt af to godt beredne Hottentotter tog Vejen til Grahamstown. I mindre end en Time naadde han Hovedporten paa den østlige Grænse, og overraskede sine Søstre i Sengen. Da de kom ned, lod Walter sig Frokosten smage efter sit Morgenridt. Der var meget at snakke om og Nyheder at udveksle. Han havde meget at fortælle om de Forsvarsanstalter, de havde gjort for The Chasse.

„Efter al den Umag vi har gjort os, skulde det være ærgeligt, om vi ikke faar skudt et Skud eller to,“ udbrød han.

„Jeg haaber, I slipper at skyde et eneste,“ sagde Mrs. Eagleton. „Der er Fare paafærde, hvor der bruges Skydevaaben.“

„Men Walter,“ sagde hans ældste Søster, „vi glemmer at fortælle Dig, at vi har mødt din Mr. Forester.“

„Er det muligt! Og hvor er han nu?“

„I Grahamstown, tror jeg, for vi saa ham tilhest her igaar.“

„Saa vil jeg, saasnart jeg har spist, ud og søge ham op, for jeg har meget at tale med ham om. Og hvad synes I om ham?“

„Vi liker ham svært godt, idetmindste hvad vi saa af ham; men han synes at undgaa Selskab. Jeg tænker, han trænger til at blive trukket frem. Kanske han har levet saalænge et ensomt Liv, at han generer sig i Dameselskab.“

„Det kan jeg aldrig tro,“ sagde Emma Eagleton; „han synes at være ganske i sit Es, og tager jeg ikke fejl, har han ikke ringe Tanke om sig selv.“

„Og hvad siger Du, Hellen?“ spurte Walter.

„Jeg liker ham meget godt, og jeg tænker, der bor mere i ham end der kommer for Dagen ved det første Bekjendtskab.“

„Det tror jeg med,“ sagde Walter; „saameget synes jeg at skjønne under vort Samvær. Han er ligefrem, og hvad han siger synes ganske simpelt, men tænker man nærmere over, hvad han har sagt, finder Du, at han maa have tænkt alvorligt over Tingen, førend han har dannet sig en Mening om den. Han aabnede mine Øjne for meget, som jeg før aldrig havde tænkt over. Har Du fundet ud, hvad han er?“

(Forts.)

til en Komite. Richter vilde stemme for Hr. Jaabæks Forslag. Augustinussen ansaa det ikke rigtig, at man udnævnte en Komite for at komme med Forslag. Storthinget skulde fremsætte Forslag og Komiteerne afgjøre dem. Krogneß udtalte sig imod Augustinussen, idet han ansaa det for glædeligen, at en Komite traadte sammen, hvor de modstridende Sider kunde blive holdt fra hinanden. Augustinussen bemærkede hertil, at han ikke troede, at nogen Komite kunde saa grundigt drøfte Sagen, at der ikke senere i Thinget, kunde være Anledning til at fremkomme med yderligere Debatter. — Voteringerne ere meddelte i Gaarsbladet.

Derpaa oplæste Præsidenten en Indstilling fra Næringskomiteen No. 1, angaaende den kongl. Proposition til Lov, indeholdende Forandring i Lovgivningen om Vaarsildfisket, samt angaaende et privat Lovforslag om samme Gjenstand.

Møde den 12te Febr. Præsident Kildal, Sekretær Kjerschow.

Det kongelige Forslag handler om Helligdagsfisket, dog kun forsaavidt angaar Notebruget. Ifølge Vaarsildfiske-Lovens § 6 og Tillægsloven af 22de Juni 1863 maa Stængning med Not eller Optagning af Sild, der er indestængt med Not, ikke finde Sted i Tidsrummet fra Kl. 9 Løverdag Aften, eller Aften før Helligdag til 2 Timer før Solnedgang Søn- eller Helligdag under Straf af Bøder fra 50 til 500 Spd. Heri foreslaaes den Forandring, at Stængning med Not og Optagning af indestængt Sild skal være tilladt indtil Søn- og Helligdags Morgen Kl. 7, medens Bøderne for i ulovlig Tid at foretage saadan Stængning og Optagning ere foreslaaede, forsaavidt Maximum angaar, forhøiede, nemlig til 1000 Spd.

Mindretallet slutter sig til det kongelige Forslag, om Indskrænkning af den Tid, hvori det nu er forbudt at stænge med Not eller optage notestængt Sild, man i Henhold til den givne Begrundelse deraf finder hensigtsmæssig.

Flor optog Minoritetens Indstilling. Provst Jensen: Denne Bestemmelse var indkommen i Loven paa Grund af en stærk Opinion. Nu vilde man indskrænke Søndagen til 7 Timer, men dette vilde blot forvirre Begreberne om Søndagen, og det vilde derfor være bedst at ophæve al Bestemmelse derom. Naar Straffen blot var Mulkt, vilde de Rige derved ikke være forment at fiske. Løberg: Der har ikke vist sig nogen Retning hos Folket henimod Forbudets Ophævelse, men derimod har det ønsket, at det skulde blive skjærpet. At Notefiskeriet indskrænkes til 7 Timer, vil være gavnligt. Taleren vilde istedetfor Mulkten heller have, at „Opsynet skulde være berettiget og forpligtet til snarest mulig at ved Optagning og Opløftning af den i ulovlig Tid satte Not at udslippe Silden." Storsten udtalte sig for Minoritetens Indstilling. Flertallets Forslag havde en stærk Opinion mod sig. Bentsen vilde holde paa Majoritetens Mening. Den augsburgske Konfession udtalte, at Helligdagen ikke skulde opretholdes ved Lov. Den religiøse Opinion kunde heller ikke være tjent med 7 Timer, og de som ikke delte denne Opinion burde ikke tvinges til at trælle under den. Denne Sag burde overlades til Enhvers Samvittighed. Schawland sluttede sig til Minoritetens Indstilling. Irgens var med Hensyn til det Kirkelige enig med Bentsen, men det var nødvendig for Arbeiderens Skyld, at Borgersamfundet ved Lov bestemt en Dag for ham til Hvile. Han sluttede sig til Minoritetens Indstilling. Svanøe vilde slutte sig til den kongelige Proposition. Krogneß henholdt sig til Bentsen og Provst Jensen. Han troede ligeoverfor Irgens, at det vilde blive sørgeligt bevendt med en saadan Hviledag. Den vilde nok ofte tilbringes under Forbitrelse. Han vilde derfor stemme for Majoritetens Indstilling. Jensen imødegik Irgens og udtalte sig i samme Retning som før. J. Sverdrup: Da Taleren ikke kunde stemme for Pluralitetens Indstilling, skjønt den havde et liberalt Udseende, vilde han motivere sin Stemmegivning. Forbudene angaaende Søndagsarbeide vare gamle, men man havde for enkelte Tilfælde maattet gjøre Undtagelser. Man bør gaa saa langt som muligt i Indrømmelse til Erhverv under Fiskerierne, men man maa paa den anden Side betænke, at man har en bestaaende Lovgivning, som enten er udgaaet af Opinionen, eller har skabt denne, og denne maatte der tages Hensyn til. Ved den kgl. Proposition vilde man baade faa Helligdagen respekteret og Hensyn taget til Erhvervet. Falsen udtalte sig i samme Retning. Aga udtalte sig mod Pluralitetens Indstilling. Der var en stærk Opinion imod Søndagsfisket. Irgens imødegik Krogneß. Sørenssen troede, at et saadant Bud havde liden Betydning ligeoverfor det af Irgens anførte, om Nødvendigheden af en Hviledag; det kunde ofte hænde, at man havde havt Hvile i 6 Dage, og saa slog Fisket til paa Søndagen. Bentsen udtalte sig i samme Retning som før. Aall vilde stemme for Minoritetens Indstilling. Hammerstad agtede at stemme for Pluralitetens Indstilling, idet han henholdt sig til Ordsproget, at arbeide er at bede, men at bede er ikke at arbeide. Yderligere Bemærkninger gjordes af Krogneß, J. Sverdrup, Bentsen, Provst Jensen, Løberg, Falsen, Aarflot, Andersen og Storsten. Falsen ansaa det for en stor Inkonsekvents, at der skulde være forskjellige Bestemmelser for Lofotfisket og Vaarsildfisket. Jensen indvendte herimod, at der var en temmelig stor Forskjel mellem de to Fiskerier. Torskefiskeriet stod længere paa og saaledes kunde man gjerne der overholde Søndagshvilen, man havde endog engang forbudt at begynde Torskefiskerierne før en vis Tid. J. Sverdrup var enig med Falsen. Med 51 St. bestemtes ved Votering, at Pluralitetens Indstilling, saalydende: Lov indeholdende Forandring i Lovgivningen om Vaarsildfisket. § 6 i Lov af 24de Septbr. 1851 om Vaarsildfiskeriet, samt Lov af 22de Juni 1863, indeholdende Forandring i denne §, ophæves, ikke skulde lægges til Grund. Den kgl. Proposition derimod blev antaget som Grundlag mod 19 St.

Derefter toges den kgl. Proposition: Udkast til Lov indeholdende Forandringer i Lovgivningen om Vaarsildfisket. § 1. Stængning med Not og Optagning af indestængt Sild skal være tilladt indtil Søn- og Helligdags Morgen Klokken 7. § 2. Straffen for i ulovlig Tid at foretage saadant Arbeide, som i § 1 omhandlet, er Bøder fra 50 til 1000 Spd., under Votering.

§ 1 antoges mod 11 St. Løberg udtalte sig imod § 2 paa den Maade, at han i dette Tilfælde opfattede en Mulkt som et Slags Afladshandel, og vilde derfor stemme imod denne Slags Straf; han vilde derfor heller, at man i dette Tilfælde skulde slippe Silden ud; thi han ansaa det mod Lovens Aand, at man med Lovovertrædelse for Øie dog skulde kunne høste en temmelig, ja ofte meget stor Fordel. Flor ansaa det for en Urimelighed, at man for en saadan Overtrædelse skulde bortkaste flere Tusinder; dertil havde ikke vort fattige Land Raad. Det kunde endnu være nogen Rimelighed for at lade Silden konfiskere, men det vilde være en noget streng Bestemmelse. Augustinussen meddelte, at naar Silden paa den Maade, Løberg havde omtalt, skulde slippes ud, kunde næsten Fisket paa det Sted ansees endt ifølge Sildens Særegenheder. Thi naar den stængte Sild begyndte at strømme, vilde den rive de øvrige med sig. Bentsen indvendte, at man i saa Fald kunde forøge Mulkten, men at fare frem paa den Maade, Løberg havde foreslaaet, syntes ham rent barbariskt.

Derefter antoges § 2 enstemmig.

Løbergs Forslag, der skulde betragtes som et Tillæg, forkastedes mod 11 St.

Derefter fortsattes Debatterne om Komitetens Minoritetsindstilling. Minoritetens nye § „Den i Lov af 28de August 1854, dens § 1, indeholdte Bestemmelse om, at der ved Notestængning, som sker med Tilsidesættelse af Forskrifterne i Lov om Vaarsildfisket af 24de September 1851, dens § 6, ikke erhverves Forret til Fiske i det stængte Rum, ophæves." (Antoges enstemmig).

Ved Votering bestemtes, at Loven skulde oversendes til Lagthinget mod 13 St.

Repræsentanten H. Schulzes Forslag til Lov om forsvarlig Behandling af Skov m. V. bifaldtes enstemmig, efterat Schulze havde bemærket, at han efter senere indhentede Oplysninger maatte være enig med Komiteen.

„Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet". At de subsidiære Anmærkninger skulde gjennemgaaes først, vedtoges mod 15 St. Mod 5 St. bifaldtes Lagthingets Anmærkning 1. Gjenes Forslag om, at den første Del af Anmærkning 1 skulde udelades, antoges mod 32 St. Anmærkning 2 antoges mod 21 St. Anmærkn. 3 vedtoges enstemmig. Lagthingets principale Anm.: Det henstilles til Odelsthinget at henlægge denne Sag, bifaldtes ikke mod 50 St. Sagen skulde derpaa tilbagesendes til Lagthinget, hvilket enstemmig bifaldtes. Derefter oplæste Præsidenten en Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 ang. de for Odelsthinget fremsatte Lovforslag om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld; Sagens videre Behandling blev imidlertid udsat til imorgen.

Brevvexling.

Til 69. Den tilsendte Opsats synes at hvile paa en Misforstaaelse; Ironi er ikke = Ondskab, mulig Feiltagelse ikke = Dumhed, Fremstilling af Feil ikke = Bagvaskelse. Deres Grundsætninger for Polemik burde være bedre gjennemførte i Deres Opsats. [illegible] har ogsaa sine Grændser. Vi kunne ikke optage Artikelen i sin nu havende Form.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er siden igaar faldt lidt i Bodø, ellers uforandret. Vinden er i Bodø stærk NOlig med Snefog og Kulde, SVlig nordenfor Stat, Vestlig i det Sydlige, Regnbyger i Mandal, ellers godt Veir. Udsigterne ere fremdeles til roligt Veir, koldt og klart paa Østlandet.

I Stykket Røraasbanen igaar staar 26,000 istedetfor 260,000.

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

vil efter Fleres Anmodning med Mai Maaned begynde en 2—3 Maaneders Skole for Kvinder. De nærmere Oplysninger om Undervisningsfag, Lærerindehjælp, Ophold og Betaling m. V. erholdes ved mundtlig eller skriftlig at henvende sig til undertegnede Skolens Lærere.

Ne i Stjørdalen pr. Throndhjem, 4de Febr. 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe **„Olaf"**, Kapt. Andersen, **„Concordia"**, Kapt. C. Christiansen, **„Johan"**, Kapt. Hansen, **„Moß"**, Kapt. Gundersen og **„Caroline"**, Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttart.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor. **Blichfeldt, Knoph & Co.,** autoriserede Emigrationsagenter, Prinsensgade No. 3, Christiania.

Tilsalgs.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i 3/4", 7/8" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i 3/4", 7/8" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Olie & Lys. Fineste fransk og holl. **Lampolie**, bedste **Parafin** og **Træolie**, svenske og holl. **Stearinlys, Kronlys** og **Vognlys** hos **Carl Gullichsen.**

Ost. Schweitzer-, Stoltzer-, Nøgel-, Edamer- og norsk Schweitzerost sælges af **Carl Gullichsen.**

Brændevine & Vine. Mit Lager af gamle, gode Brændevine og Vine anbefales af **Carl Gullichsen.**

Throndhjemsk Aquavit, 12 Aar gammel, hos **Carl Gullichsen.**

Chocolade. Schweitzer og kjøbenhavnsk Chocolade igjen ankommen til **Carl Gullichsen.**

Sild & Klipfisk. Extra god **Fedsild** i større og mindre Dele, og bedste **Klipfisk** sælges af **Carl Gullichsen.**

Jagtartikler.

Krudt & Hagel.
Knaldhætter & Spidskugler,
Forladninger af Filt.
Krudthorn & Hagelpunge.
Krudtpumper & Knaldhætdaaser.
Jagttasker & Reisevæsker.
Hundepidske & Hundekobler.
Jagtflasker & Drikkebægre.
Geværremme & Plaidremme.
Signalpiber m. m. i godt og smukt Udvalg anbefales af

Axel Bockman,
Peter Petersens Gaard, Carljohansgade 16.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 37. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 13de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 1ste Søndag i Faste:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas; Aftensang: Hr. Kand. theol. Alver til Dimis;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen; Aftensang: Hr. Pastor Anderssen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund; Aftensang: Hr. Sognepræst Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Bye til Dimis;
i østre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. G. Sandberg;
i vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5; Torsdag Kl. 7 norsk Bibellæsning;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. C. Moro Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg;
i Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5;
i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 4;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal. Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø og Tønsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve).
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Athen, 11te Febr. Det nye Ministerium har indkaldt Kamrene. Den afbrudte diplomatiske Forbindelse med Porten vil blive gjenoprettet og den forrige Minister i Konstantinopel vil blive erstattet af en Anden.

Bukarest, 11te Febr. Fyrsten har ikke villet antage Ministeriets Dimission. Derimod har han opløst Kamrene.

Madrid, 12te Febr. I den Tale, hvormed Serrano hilsede Kortes, ytrede han, at Spanien er gjenopvaagnet efter 60 Aars Kamp, og at den provisoriske Regjering, tro imod Revolutionsprogrammet, har proklameret Religionsfrihed, Trykkefrihed, Undervisningsfrihed samt Forenings- og Forsamlingsret. Det vil nu være Kortes's Opgave ved Love at give alt dette en fast Form uden at bekymre sig om Reaktionspartiets Skrig. Regjeringens Program er en ærlig, finantsiel Politik. Paa Kuba vil Freden blive gjenoprettet ved Hjælp af liberale Reformer. Forholdet til Udlandet er det allerfortræffeligste.

Breve fra Vestlandet.

III.

Næsten hvert Storthing arbeider paa Forandringer i Skydsloven; man flikker og lapper, og aldrig faar man dog noget tilfredsstillende Resultat, som ventelig kan være; thi hele Loven er jo kuns en Lap paa Lap.

Ved alt dette Lapværk maa jeg rigtig mindes om, naar jeg som Smaagut i mit Hjem oppe i Fjeldbygden voxede fra mine Buxer, saa de bleve for trange, gamle og forslidte, saa de revnede hver Dag, naar jeg klatrede om i Bjerg og Urd, hvorledes da gamle Kari, som skulde lappe om os Guttene, tilsidst blev kjed af dette Arbeide og sagde: „Nu maa Gutten faa nye Buxer, de Gamle er ikke lappandes længer!" — Jeg mener, at Storthinget ogsaa gjerne kan sige det samme om Skydsloven, som gamle Kari om Buxene; thi den gamle Skydslov er nu bleven baade for afslægs og trang; vi ere voxede fra den.

Alle er vistnok nu enige om, at Skydspligten i den ældre Form med Tilsigelsesstationer er bleven gjennem Tidernes Løb en ganske utilbørlig Byrde paa Jordbrugerne, saameget mere som Skydsbetalingen, om den end kunde være passende for 50 Aar siden, nu, da Pengene kuns have halv Værdi, bliver altfor liden. At forhøie Skydsbetalingen synes jo at maatte være en grei Udvei, men man har jo ogsaa været bange derfor, fordi dette vilde foraarsage forøgede Skydsudgifter for Statskassen i Anledning alle de Embeds- og Ombudsmænd, som reise i offentlige Anliggender. Dette Hensyn faar nemlig større Betydning derved, at de høiere Embedsmænd ere tilstaaede Skydsgodtgjørelse for 2 Heste og enkelte endog mere. I denne Anledning vil jeg gjøre nogle Bemærkninger. Jeg tror ikke, at mange vilde finde det utilbørligt, om en høi Embedsmand, saasom en Amtmand eller lignende, helst naar det var en ældre Mand, til sin større Bekvemmelighed kom kjørende i Vogn med 2 Heste. Fra Oldtiden har det været nordisk Skik, at Høvdinger og mægtige Mænd fremtraadte paa en til sin Stilling svarende Maade. Disse Synsmaader, nedarvede fra vore Fedre, falde naturligt for Folket, og disse Synsmaader have vel ogsaa foranlediget, at tidligere Lovgivere indrømmede høiere Embedsmænd et større Hesteantal paa Reiser, fordi disse antoges virkelig at behøves og benyttes til dem eller Følge; men Intet kan forsone Folket med, at en høi Embedsmand, som tilkommer 2 Heste til sin Befordring, kuns benytte den ene, og stikke Pengene for den anden i Lommen. Dette er i Sandhed ogsaa en lidet passende Indtægtskilde for en Embedsmand. Saalænge Lovgivningen hjemler Embedsmanden denne Indtægt, har man vistnok ikke Ret til at dadle ham personlig derfor, men enhver folkelig Embedsmand vil vistnok ønske denne Bestemmelse forandret derhen, at Ingen skal have Godtgjørelse for større Hesteantal, end for det han bruger. — En Reform i denne Retning maa kunne gjennemføres, uden at der behøves eller bør opstaa Krav paa Erstatning for formindsket Indtægt for nuværende Indehaver af noget Embede. De fleste underordnede Embedsmænd og Betjente ere nemlig kuns tilstaaede omtrent den Skydsbetaling, som medgaar, og Skrivere og Fogder sees jevnlig at benytte 2 Heste paa Thingreiser, idet de have en Fuldmægtig med sig, saaledes at det neppe bliver Spørgsmaal om noget Indtægtstab for disse. Af høiere Embedsmænd blev det vel saaledes egentlig kuns Amtmændene, som paa deres Reiser i Distrikterne fik formindsket Indtægt ved saadan Forandring i Loven, men vi have i Sandhed det Haab, at Pluraliteten af vore Over-Øvrigheder af Hensyn til deres egen Anseelse maatte ønske at ophøre med at nyde en Indtægt, som i sit Væsen indbyder til Misnøie. Vi bør her oplyse, at en af Amtmændene her paa Vestlandet, saavidt vides, aldrig leverer Regning for større Skydsgodtgjørelse, end han har brugt, — men saa tør vi heller ikke lægge Skjul paa, at en anden Amtmand i hans Naboskab for nogle Aar siden gjorde saamange Reiser for at se paa et lille Veiarbeide, en Omlægning af en Bakke, 6 Mil fra hans Bolig, at Amtmandens Reiser blev næsten ligesaa dyre som hele Veiarbeidet. Dette viser, til hvilket Misbrug nærværende Ordning kan lede.

Naar Jaabæk fremsætter Forslag om, at Ingen, som reiser i offentligt Ærinde, skal have Godtgjørelse for anden Skyds end den, han bruger, saa maa vi bifalde ganske dette, og have hørt flere Embedsmænd udtale sig om det fuldkommen Rigtige i dette Princip, fordi de finde det upassende, at Nogen reiser med „Hest i Lommen"; men naar erfares, at Jaabæk til dette Lovforslag dog skal have føiet et Tillæg, hvorefter den, som er tilstaaet Skydsgodtgjørelse, skal have en Hest godtgjort, om han end ikke bruger den (men altsaa gaar), saa finde vi denne Inkonsekventse yderst kortsynet. Dersom altsaa en Ordfører, Lensmand eller Valgmand i Lister Amt har saa kort Reise, at han kan gaa den tilfods, saa skal han kunne putte Betalingen for Hesten i Lommen, paa samme Tid som den nye Lov bestemmer, at Ingen, som kjører, maa putte „Hest i Lommen". Vi kjende den hæderlige norske Almue godt nok til at vide, at den Tanke findes lidet passende og sømmelig, at den samme Lov, som afskaffer „Hest i Lommen" for den, som kjører, udtrykkelig tillader og opmuntrer til „Hest i Lommen" for den, som gaar! Nei, den store Hovedregel maa være, at hver den, som reiser i offentligt Ærinde, skal have den Befordring han behøver, og at al Anledning til Sportulering ved Reiser bortskjæres; thi kun derved kan man ogsaa være sikker paa, at ingen overflødige Reiser foretages. Naar nu alle gode Borgere ere enige heri, saa kunne vi spare adskilligt; men dermed have vi endnu ikke faaet „Virke" til en ny Skydslov, skjønt vi ogsaa ere komne et godt Stykke paa Veien. For at komme videre kræves endnu et stort Tiltag!

Min Mening er kort og tydelig den, at man maa stræbe derhen, at hele Skydsbyrden lidt efter lidt bør søges afskaffet, og at Kommunerne, saasnart dertil er Anledning, fritages ogsaa for den Skat til Reisendes Fremkomst, som de nu maa yde i Form af Bidrag til Oprettelse af de faste Stationer. Men, raaber man, vil da denne vestlandske Brevskriver have en fuldstændig barbarisk Tilstand, saa at Ingen i dette Land kan komme frem? Nei, mine Herrer! Jeg vil ikke have Barbari! Jeg vil have samme Civilisation som i de fleste andre europæiske Lande. Jeg vil tvertom have afskaffet Barbariet her! det Barbari, at en forløben Tysker, en Engelskmand eller en hvilkensomhelst Slusk, som har et Par Mark i Lommen, skal kunne ved Lovens Arm tage Hesten fra Bondens Plog, midt i travle Aannen, til sit private Brug. Dette siger jeg er Barbari! Oprettelsen af faste Stationer hjælper jo lidt paa Tingen, men i sit Princip godkjendes ogsaa her den samme barbariske Tilstand, idet Gaardbrugeren maa ved Bidrag til Stationen kjøbe sig fri for denne Plage, og saaledes bidrage til, at den rige engelske Lord eller den tyske Schakre-Jøde kan spare nogle Skillinger i Skydsbetaling! Dette er Barbari tversigjennem! Men, desværre, det har sine store Vanskeligheder at rykke 100aarigt Ukrud op af Jorden med engang. Men vi maa arbeide til det Maal, at hele Skydsbyrden sukcesivt kan afskaffes, og at dog de Reisende kunne komme frem, ikke alene ligesaa billigt, men om muligt endog billigere end før; idet man maa erkjende, at billig og hurtig Befordring af Reisende ogsaa er af stor Vigtighed for Samfundets Trivsel.

Men for at dette skal kunne opnaaes, maa vi søge at indrette os i vort Land som i de fleste andre civiliserede Lande, nemlig at de Reisende blive befordrede samtidig med Posten i Postvogne. Paa saadan Maade kunde den Reisende, uden Udgift for Kommune eller Stat, blive befordret ligesaa billigt, ja maaske endogsaa billigere end hidtil. De Reisende, som ikke kunde eller vilde benytte denne Anledning, fik da finde sig i at tage Extrapost og selv betale de forøgede Udgifter dermed, istedetfor, saaledes som Forholdene nu ere, at hver enkelt Reisende paa en hvis Maade tager Extrapost, naar det behager ham, og faar indirekte Tilskud af Stat og Kommune til at bestride sine Reiseomkostninger. For at imidlertid en saadan Ordning skal kunne gjennemføres, kræves rigtignok at ikke store Bakker eller daarlige Veie gjør det umulig at befordre Reisende samtidig med Posten. Men efterhaanden, som de mere befærdede Postruter ere oparbeidede til gode Chausseer, vil det være let Adgang til at befordre 3 a 4 Reisende samtidig med Posten. Skulde Trafikken blive for stor eller Postsækken for tung, er det desto bedre baade for Post og Reisende; thi da kunde man jo lade Posten gaa desto hyppigere, og Resultaterne skulde derved ogsaa være Besparelser for Statskassen i dens Udgifter til Postbefordringen. Saavidt vi vide, er nu den store Rute fra Kristiania over Lillehammer og Støren til Trondhjem paa det nærmeste færdig, saaledes at man der enten har Damp eller god Chaussee.

Paa denne Rute, hvor Strømmen af de Reisende er størst, og hvor det skal være en Gru at se, hvorledes især Udlændingerne udkjøre de stakkels Heste, her kunde det være paa Tiden at tage Tømmerne fra den Reisende og Skydsbyrden fra Gaardbrugerne, og saa indført et ordnet System for Reisendes Befordring paa Postvogne.

Den vestlandske Hovedvei langs Kysten til Kristiansand eller Mandal er nu ogsaa i flere Strækninger omlagt, saaledes at, dersom Vestlandets retfærdige Krav paa Veie ikke utilbørlig forsømmes, om ikke ret mange Aar ogsaa her maatte kunne ventes, at en Befordring af de Reisende samtidig med Posten maatte kunne ordnes. Paa Hovedveiene over til Bergens Stift, antages ogsaa samme Forholde, at være forhaanden. Paa Biveiene gaar der dog ogsaa i det mindste Post en Gang om Ugen, og den, som ikke vilde følge Posten, fik da akkordere sig frem eller tage Extrapost. Summen af dette er altsaa:

Enhver, som reiser i offentlig Ærinde, skal have den Befordring, han behøver, men under ingen Omstændighed bør offentlige Reiser give nogen Indtægtskilde, og derhos bør man arbeide derhen, at al tvungent Skydsvæsen aldeles afskaffes, idet Postdeligencer lidt efter lidt bør søges oprettede.

Nu har jeg skrevet saameget om Skydsvæsenet; — for at Brevet ikke skal blive altfor ensformigt, vil jeg nu til Slut fortælle lidt om Veir og Aarsvexten.

„Aarsvexten? nu midt om Vinteren i Frost og Kulde"? spørger De. Ja, netop Frost og Kulde, klart, stadig Veir og ikke formegen Sne, er det vi trænger til nu, saa voxer der deilig Afgrøde, Mad og Rigdom frem af hver „Kjenneput" her langs Kysten, helst naar det er mildt Veir i Udlandet. Jeg sigter her til Isudskibningen. Det har vistnok ikke været Kulde nok endnu til at give rigtig rig Afgrøde af Is, thi endnu er den kuns henimod 10 a 11 Tommer tyk, men saa har den milde Vinter i Udlandet hjulpet paa Søgningen og Pris, og nu ere mange Hundrede Mennesker i Virksomhed med at indhøste de rige Gaver, som Vinterkulden giver vort fattige Land. En Mængde Skibe ligge under Ladning; og end større Ismasser fyldes i de store Is-Magaziner, hvorfra Udskibningen foregaar den ganske Sommer.

Hvilken skjøn Bedrift er ikke dette? Her har vort Land en i Sandhed uudtømmelig Næringskilde, som har saameget desto mere at betyde, fordi den giver Arbeidsklassen Brød og Arbeide, netop paa den Aarstid, de ellers maatte gaa ledige. Og endnu er Isforbruget i sin Barndom, skjønt det tiltager for hvert Aar, eftersom man lærer, hvilken Økonomi det er i hver Husholdning at kunne bevare Fødemidler ubedærvede i de hede Sommerdage ved et Stykke Is, ligesom man derved ogsaa kan skaffe tilveie en sund og kjølig Lædskedrik, naar man ellers maatte forsmægte af Hede. Aldrig viser Handel og Søfart bedre Resultater eller skjønnere Triumf, end naar paa saadan Maade vor Rigdom af Vinterkulde afsættes til det varme Syden, som taknemmelig for den Kjøling de faa, give Brød igjen til vore ufrugtbare Strande.

Vestlandet, 4de Februar 1869.

F—g.

La Norvège Littéraire au 19ième siècle par Paul Botten-Hansen, Kristiania 1868.

Denne Bog, der indeholder en systematisk ordnet og raisonneret Fortegnelse over alle i dette Aarhundrede i Norge udkomne eller af Nordmænd forfattede Skrifter af noget Værd, er udgivet med offentlig Understøttelse (efter Foranstaltning af den Norske Komite ved Pariserudstillingen i 1867). Den er sjelden vakkert udstyret, og man føler ordentlig en patriotisk Glæde ved at gjennemblade den og se her Vidnesbyrdene om vort aandige Liv opmarscheret i ziirlige Rækker, der fylde en Bog paa 270 Sider i et anseligt Format. Men det er ikke blot ved Mængden af Bogtitler at denne Bog stiller en literær Velstand tilskue, der virkelig maa kaldes overraskende, naar man tager Hensyn til, hvor ung vor nationale Literatur og Videnskabelighed endnu er, og hvor stærkt Folkets Kræfter, siden det satte Fod under eget Bord, har været optaget af et heist nødvendigt Madstræv. Næsten under enhver af de mange Rubriker, hvori Literaturen her er ordnet, møde vi betydelige og betydningsfulde Værker, og der opføres en lang Række af Navne, der have en god Klang ogsaa udenfor vort Lands Grændser, et Par endog

af første Rang i den europæiske Videnskab og Literatur. Af en Katalog vil man nu vel ikke forlange, at den skal give noget Begreb om den forskjelligartede Betydning, det større eller mindre Værd af de opførte Værker; det Store og det Smaa vil her i Regelen komme til at paradere ved Siden af hinanden, og Forfatteren er nødt til at spendere de samme fede Typer paa den nyttige Kompilation som paa det originale Geniværk. Hr. Botten-Hansen har imidlertid ikke indskrænket sig til i en blot og bar Bogfortegnelse at udhæve vor Literaturs og Videnskabeligheds i en eller anden Henseende værdifulde Frembringelser, men han har hyppig indstrøet orienterende Bemærkninger og hist og her leveret længere sammenhængende Oversigter over Udviklingen af enkelte Literaturgrene, hvorved Bogen bliver noget mere end Skelettet til en Literaturhistorie. Han har desuden forudskikket en Indledning, der giver en Udsigt over den nyere norske Literaturs, navnlig den skjønnes, Udvikling, i hvilken man vil gjenkjende den bekjendte Kritikers uhildede Blik, sunde Dom og træffende Udtryk. Hvad Katalogen selv angaar, da er det, som det her væsentlig kommer an paa, ved Siden af et skjønsomt Udvalg, en forstandig anlagt og vel gjennemført Plan eller Inddeling, saa at man overalt med Lethed kan finde, hvad man søger, og alt hvad man søger. Med Hensyn til Udvalget, da vil der naturligvis i det Enkelte altid kunne være forskjellige Meninger, og vi ville herom kun sige, at Bogen øiensynligt vidner om et udstrakt og grundigt Bog- og Literaturkjendskab, og at neppe noget værdifuldt videnskabeligt eller literært Arbeide er undgaaet Forfatterens Opmærksomhed. For at give et Begreb om Planen ville vi anføre de Rubrikker, under hvilke Literaturens forskjellige Frembringelser ere grupperede; de ere: A. Sprogvidenskab; derunder igjen følgende Underafdelinger: 1) Skrifter over det oldnorske Sprog; 2) Udgaver af oldnorske Skrifter (undtagen Eddakvadene og de norske Kongesagaer, der ere opførte under Rubrikken Historie); 3) Værker over Landsmaalet og de norske Dialekter; 4) Værker over det almindelige Skriftsprog (la langue écrite actuelle de Norvège); 5) Værker over Lappisk; 6) Grammatiker og Lexika over andre fremmede Sprog samt Skrifter henhørende til den klassiske Filologi. B. Skjønliteratur: 1) Skrifter over Æsthetik, Samlinger og Tidsskrifter; 2) Skrifter over den norske Poesies Historie; 3) Folkedigtning, Eventyr, Sagn og Folkeviser; 4) Lyrisk Digtning; 5) Dramatisk Digtning; 6) Noveller og Romaner; 7) Samlede og blandede Skrifter. C. National-Historie: 1) Norges ældre og nyere Geografi, Statistik og Topografi (derunder: a) Karter, b) Beskrivelser over Norge i Oldtiden og den nyere Tid; c) Beskrivelser af Byer eller Udsigter over deres Historie; d) Reisebeskrivelser, Naturskildringer og Undersøgelser af Folkets Kaar eller Folkelivsbilleder; e) statistiske Værker). 2) Historie (derunder: a) Samlinger af Aktstykker og historiske Afhandlinger; b) Skrifter over Edda og Mythologien; c) Norske Kongesagaer og latinske Kroniker fra Middelalderen; d) Skrifter over Antikviteter, historiske Monumenter, Numismatik, Chronologi, Ethnologi; e) Skrifter over Norges Historie i sin Helhed eller enkelte Afsnit af samme; f) Skrifter om Skandinavismen og de nordiske Folks indbyrdes Forhold; g) Kirkens Historie; h) Literaturens og Videnskabernes Historie; i) genealogiske og biografiske Skrifter. D. Jurisprudents, Politik og Statsøkonomi; herunder følgende Afdelinger: 1) Tidsskrifter og juridiske Repertorier; 2) Love, Lovsamlinger, populære Haandbøger i Lovkyndighed; 3) Offentlig Ret; Skrifter om Grundlovsforandringer; 4) Storthingsforhandlinger m. m., kritiske Udsigter over enkelte Storthings Virksomhed; 5) Civilret; 6) Civil Proces; 7) Kriminalret; 8) Skrifter om Juryen; 9) Statsvidenskab og Statsøkonomi. E. Medicinske Videnskaber. F. Mathematiske Videnskaber. G. Naturvidenskab. H. Krigsvidenskab, Nautik, Polyteknik. J. Agrikultur, Landøkonomi og Handel. K. Filosofi og Pædagogik. L. Theologi. M. Den periodiske Presse, — alle med flere Underafdelinger. Endelig er der tilføiet et alfabetisk Register over alle de opførte Forfattere med korte biografiske Oplysninger og Henvisninger til alle de Steder i Katalogen, hvor deres Skrifter er anførte, eller hvor de forøvrigt ere nævnte. Herved opnaaes, at de Forfattere, der have arbeidet i forskjellige Retninger, og hvis Arbeider er splittede fra hinanden ved den i Katalogen befulgte Anordning, atter ligesom kunne samles, og at der kan vindes et sammenhængende Overblik over deres literære Virksomhed. — Om denne Plan og dens Gjennemførelse kunde der maaske i det enkelte være adskilligt at bemærke — vi skulle exempelvis anføre, at Værker som Keysers over Norges Rets- og Statsforfatning tilligemed flere sammen med dette opførte retshistoriske Skrifter maaske heller burde have dannet en Underafdeling under Rubrikken „Historie nationale" end under Rubrikken „Jurisprudence" — men i det Hele tro vi, at det maa siges, at Inddelingen baade er klar og overskuelig i sig selv og vel gjennemført. — Blandt de ovenfor omtalte hist og her indskudte længere Exkurser ville vi navnlig fremhæve Udsigten over den periodiske Presses Historie, der udgjør 11 tættrykte Sider, og giver en særdeles interessant Fremstilling af dette, saavidt vides her første Gang i Sammenhæng behandlede Emne. Herved og ved den overskuelige Gruppering af det mangeartede Stof vil denne Bog blive et nyttigt og uundværligt Hjælpemiddel for alle Bogelskere og Literater hertillands. Iøvrigt er Værket, — hvad ogsaa kan sees deraf, at det er skrevet paa Fransk, — væsentlig bestemt for Udlandet, og her haaber vi, at det vil stifte en Nytte, som man ingenlunde bør anslaa lavt. Nuomstunder kan et Folk vente at opnaa Agtelse, og se sin Selvstændighed respekteret ikke blot derved, at det raader over store Hære eller Flaader, men ogsaa derved, at det tager en hæderlig Del i de europæiske Nationers fælles Kulturarbeide, og at det kan opvise udmærkede Navne i Videnskab, Literatur og Kunst. Det er derfor ikke nogen blot og bar Forfængeligheds Sag, at det fremhæves, hvad vi besidde i disse Retninger, og at det fremhæves som vort. Nu vide vi, at Norge har frembragt saamange berømte Mænd, og at der er udgaaet fra os saameget Udmærket i Videnskab, Literatur og Kunst, at, naar det samles paa et Sted, vil vi befindes allerede at drive en meget solid Nationalforretning. Men Ulykken er den, at paa Grund af ældre og nyere politiske Forhold, hvori vi have staaet og staar, og paa Grund af andre Omstændigheder, gjælder det Udmærkede, Norge har frembragt, i Udlandets Øine oftest ikke som Norsk, men som „Nordisk", Tysk, Svensk eller Dansk. Sagnene og Eddaerne gjælde som „oldnordisk Literatur", Holberg kaldes den „danske Digter", Tidemand en „tysk Maler", Abel den „store svenske Mathematiker", Hansteen en „svensk Astronom" (se Botten-Hansen, La Norv. Litt. Fortalen). Denne Bog vil nu bidrage til at rette paa disse vrange Forestillinger og hævde for Norge, hvad der tilhører det, og dermed har Forfatteren gjort en god og patriotisk Gjerning, for hvilken vi her vide ham Tak.

Kristiania, den 13de Februar 1869.

Vil man læse Lagthingets Beslutning angaaende den kommunale Stemmeret lige efter Ordene, synes Lagthinget at have været besjelet af en langt dyberegaaende Iver for Reformer end selve Odelsthinget. Lagthinget gjenlød af Røster, som forlangte intet mindre end almindelig Stemmeret, og man var misfornøiet med, at Odelsthinget havde indskrænket sig til Behandlingen af den kommunale Stemmeret. Lagthinget vilde, at man strax skulde lægge Haanden paa Værket for ogsaa at faa den statsborgerlige Stemmeret udvidet. Og saa overilet gik man tilværks i Lagthinget, at man oversaa den grundlovsmæssige Umulighed af at tage Stemmeretten saaledes „i een Bid", istedetfor at tage den kommunale for sig og den statsborgerlige for sig. Odelsthinget har nu iforgaars rettet herpaa, og samtidig ved Antagelsen af Jaabæks Forslag gaaet ind paa Lagthingets Tanke om, at træffe Forberedelse til Udvidelse ogsaa af den statsborgerlige Stemmeret.

Der bør nu saaledes være det bedste Haab om, at Lovforslaget om den kommunale Stemmeret seierrig vil gaa igjennem Lagthinget, og at dette endvidere vil slutte sig til Jaabæks Forslag, saa at en Komite snart kan ventes at ville være i fuld Virksomhed med Forslag til Forandring i Grundlovens Bestemmelser om den statsborgerlige Stemmeret. Dette Forslag vil vistnok først kunne komme under Storthingets Afgjørelse i 1872. Men der er allerede nu fuld Grund til, i Anledning af den nedsættendes Komite, at henvende sin Opmærksomhed paa hvilken Grændse eller hvilke Betingelser, der bør opstilles for Borgernes Deltagelse i Statsstyrelsen, forsaavidt de øve sin Indflydelse gjennem Valg af Repræsentanter til Storthinget.

Dette Spørgsmaal staar vistnok i en noget nær Forbindelse med den kommunale Stemmeret; men ligesom flere fremmede Forfatninger ingenlunde lade Reglerne for den kommunale og den statsborgerlige Stemmeret være de samme, saaledes ligger det ogsaa i Sagens Natur, at man uden Modsigelse kan opstille andre Betingelser for at tilstedes Stemme og Valgbarhed ved Storthingsvalg, end hvor det kun gjælder Indflydelsen paa de borgerlige Gjøremaal, som ere Gjenstand for den kommunale Selvstyrelse. Dertil kommer ogsaa, at Storthingsvalget i Virkeligheden hyppigst ikke vil ligge i de Stemmeberettigedes Hænder, men i Valgmændenes, som saaledes egentlig ere de, der have Stemmerettens Magt, medens Urvælgerne kun have dens Navn. Det kunde vistnok have været nyttigt, om der havde været en bedre Leilighed til nu strax at tage Sørenssens Forslag om tillige at tage det direkte Valg under Overveielse. Men disse Sager staa dog ikke i en saadan Forbindelse, at det er nødvendigt at tage dem begge sammen; det har formentlig ogsaa været Lagthingets Tanke, da det, uagtet det havde den samme Opfordring til at udtale sig derom efter Smith-Petersens Forslag, dog lod det direkte Valg uberørt. Men det er klart, at det vil have en stor Indflydelse paa, hvor langt Grændserne for den statsborgerlige Stemmeret bør flyttes, enten man gaar ud fra, at det indirekte Valg bør blive staaende, eller man tænker sig det forandret til direkte samtidig med Stemmerettens Udvidelse eller dog i en nær Fremtid.

Idet saaledes disse Spørgsmaal atter og med større Krav paa Opmærksomhed end nogensinde tidligere ere komne paa Dagsordenen, ville vi henstille til Almenheden, og navnlig Pressen, at udtale sig derom til Veiledning om den almindelige Menings Retning i saa Henseende. Og siden statistiske Oplysninger paa enkelte Hold ere anseede at være af saa overordentlig Betydning i disse Sager, vilde det være af stor Interesse, saa snart som muligt at erholde Opgaver over hvormeget Antallet af Stemmeberettigede vil forøges paa de forskjellige Steder, under Forudsætning af, at man overensstemmende med, hvad der navnlig syntes at have en stor Stemning for sig inden Lagthinget, vil erklære enhver myndig Mandsperson af uplettet Rygte og i en mere uafhængig Stilling for berettiget til Deltagelse i Storthingsvalget, det være nu direkte eller indirekte. Efter vor Mening er Tallet vistnok en underordnet Faktor, men ogsaa dette bør tages med, ialfald ved Siden af de øvrige store Sider ved Sagen, som her frembyder sig til alvorlig Drøftelse.

Udlandet. Patrie giver følgende Uddrag af de Efterretninger, som den 5te vare indløbne til Paris fra Athen: „Efterat Kongen havde modtaget Kabinettet Bulgaris-Delyannis's Demission, henvendte han sig til fem af de betydeligste Statsmænd, og de erklærede Alle, at de ikke kunne paatage sig at danne et nyt Kabinet, da de holdt for, at Grækenland ikke skulde gaa ind paa Konferensens Beslutninger. De beraabte sig paa, at hele det græske Folk tænkte ligesom de, og gjorde gjældende, at en Krig ikke kunde blive til Ulykke for Grækenland, men tvertimod under alle Omstændigheder maatte have gavnlige Følger for det. Da Kongen havde faaet disse Svar, satte han sig paany i Forbindelse med Ministeriet Bulgaris, idet han lod det vide, at det var forpligtet til at finde en Løsning af de opstaaede Vanskeligheder, da det havde hidført den nuværende Situation. Den 2den om Aftenen var der endnu ikke fattet nogen Beslutning, og Kongen stod ovenfor to Kombinationer. I Spidsen for den ene befandt sig Komunduros, der først havde givet et Afslag, men bagefter samtykket i at gjentage Forsøget paa at danne et Ministerium, og i den anden skulde der idetmindste indtræde to af de gamle Ministre, nemlig Delyannis og Kanaris, medens der blandt de nye Elementer skulde findes Drossos, Deputeretkammerets Præsident, eller Zaimis, et indflydelsesrigt Medlem af denne Forsamling. Man vidste ikke, hvilket Valg der afgjørende vilde blive truffet, og der herskede stor Forvirring i Hovedstaden. Fiendlige Demonstrationer havde fundet Sted udenfor Kongens Slot og Ministrenes Bolig; disse truedes paa Livet, dersom de svigtede Folkets Sag. Det Parti, som vil have Krig for enhver Pris, udfoldede stor Virksomhed. Man vilde ved Intriguer og Trudsler forhindre Kongen i at give Frankrig et officielt Svar før Grev Charles Walewskis Afreise. De mærkværdigste Rygter vare satte i Omløb for at vedligeholde Ophidselsen i Folket. Man sagde saaledes, at der, naar Krigen imellem Tyrkiet og Grækenland først var i Gang, vilde udbryde oprørske

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Nej, men jeg tror, han har noget at gjøre for Regjeringen — Kommissjonær eller saadant Noget."

„Nej, deri tager Du vist fejl. Han liker at være fri og uafhængig, sagde han. Men hvem af jer Piger vil ride hjem med mig imorgentidlig og se den Gamle? Han vilde gjerne have Eder hos sig i Julen, men kan ikke det ske, vilde han være glad ved at se Eder, om bare for en Dag. Vi kunde ride derud om Morgenen og tilbage igjen om Aftenen, hvis I har Lyst."

„Jeg for min Del vil gjerne ride med Dig," sagde Hellen ivrigt."

„Det samme vil jeg," bemærkede den ældste Miss Eagleton. „Saa følger vi to med Walter, og Du, Emma, bliver hos Mama."

„Jeg skulde nok ogsaa have Lyst at være med," sagde Emma; „men jeg ved, at et saadant Ridt vilde blive for meget for mig."

„Men hvor faar vi Hester fra?" spurte Hellen. „Aa, det skal jeg sørge for," sagde Walter. „Jeg har med mig din Mær og den Kastaniebrune, desuden min egen Hest. Saa vi behøver bare at laane Sadler til Eder, da er alt i Orden."

„Jeg skal blive saa glad ved at se Papa igjen," sagde Hellen, „og et godt Ridt vil blive saa morsomt efter nu i tre Uger at have travet om tilfods. Naar skal vi rejse?"

„Imorgentidlig," svarte Walter, „saa har jeg Tid til at forhøre mig om Kafferne. Jeg hører, at Mazamo er i Spidsen for dem, og Hintza spiller dobbelt Spil; han anstiller sig saa venskabeligsindet, men paa samme Tid ophidser han de andre. Men naar alt kommer til alt, er det bare blind Allarm. Jeg længes saa efter at træffe Forester og høre, hvad han siger."

„Vel mødt, Forester," sagde Eagleton, da han mødte denne ved Kirken i Grahamstown; „jeg er netop ude for at søge efter Dem. Jeg har ofte tænkt paa Dem og vor Tur til Kafferland. Hvor opholder De Dem? Jeg har saameget at sige Dem og saameget at spørge Dem om."

„Kom ind her, hvis De vil," sagde Forester; „jeg bor her hos en Ven for en kort Tid." Og Forester gik, fulgt af Eagleton ind i et lidet Hus, straks bagom Hovedgaden. „Min Ven er ude for Øjeblikket," vedblev han, „saa vi har Huset for os selv. Vil De have en Sigar," spurte han, idet han rakte Eagleton sit Sigar-Etui. „Her er vi ikke i Amatola-Kløften, hvor Røgning var forbudt. Og hvorledes staar det sig med Hesterne?"

„Aa, de befinder sig i bedste Velgaaende; jeg ønsker bare De vil komme og se dem. Min Fader har udtrykkelig befalet mig ikke at komme tilbage uden Dem. Vi befinder os i Belejringstilstand, men vi kan derfor nok gjøre det komfortabelt for Dem nogle Dage. Vi skulde saa gjerne ville høre Deres Mening om vore Forsvarsanstalter. Hvad tænker De om Sagernes Stilling? Er der Udsigt til Krig, eller vil alt gaa roligt af?"

„Jeg vil ikke give mig ud for en Dommer om de Dele, men det er alligevel min Mening, at Kolonien befinder sig i stor Fare og at hver Mand, som kan bære Vaaben, burde ruste sig, og Tropper burde rekvireres uden Ophold. Hvad man tøver efter, skjønner jeg ikke; ordentlige Forberedelser vilde forhindre store Ulykker, som neppe vil undgaas, hvis vi intet gjør."

„Siger De det?" sagde Walter. „Men der er da vist ingen øjeblikkelig Fare? Hvad vil Kafferne gjøre? Vil De angribe Grahamstown?"

„Nej, ikke Grahamstown; de vilde ikke vinde stort med det. De vil formodentlig bemægtige sig alt det Fæ, og alle de Hester og Sauer, de kan lægge Haand paa og drive dem ind i Landet, og saa vente paa, at vi angriber dem i deres stærke Stillinger. Det er Skade, at vi ikke kan anvende Amaponda-Stammen imod dem; det vilde være den rigtige Politik og vilde spare os for mange fremtidige Krige. Gaikaerne vilde da bestandig nære Mistanke til sine Naboer og vilde ikke vove at angribe os. Men det er et Skridt, som jeg er bange for, Guvernøren ikke tør tage. Men nu med Hensyn til The Chasse — hvem forsvarer den?"

„Aa, der er min Fader og jeg og ti Hottentotter, en gammel Penssjonist og vore Hunde."

„Det vilde være godt nok, hvis Kafferne bare vilde angribe Eder, hvor I ønsker, men det er en liden Arme til at beskytte Eders Hester og Fæ paa Græsgangen."

„Men tror De, de vilde vove et Angreb om Dagen?"

„Kafferne vil angribe, naar de kan gjøre det, med mindst Fare for sig selv og med størst Udsigt til et heldigt Udfald, og det antager jeg vil være, naar Eders Hester og Fæ er ude og græsser, og ikke naar de er vel huset og beskyttet af Eders Geværer."

„Jeg begiver mig ud til The Chasse imorgentidlig; jeg skulde ønske, De vilde følge med. De kunde blive saalænge De vilde, men kom, hvis De kan."

„Ja, jeg skal ride over med Dem, men jeg haaber, De ikke er alene; ti det vilde være forbundet med Fare bare det Stykke Vej uden Eskorte, medmindre De er rigtig vel bevandret i dette Slags Krigsførelse."

„Der er da vel ingen egentlig Fare, Forester?"

„Jeg anser det slet ikke sikkert; jeg vilde ialfald ikke vove det selv uden at være godt bevæbnet og vel bereden."

Bevægelser paa flere Punkter af den ottomaniske Rige; man erklærede sig ganske vis herpaa og anførte i denne Henseende baade Fakta og Navne. Kongen holder fast ved sin Beslutning om at opfylde Magternes Ønske, hvad Følgen end skal blive for ham selv; men Folkets Demonstrationer have gjort et levende Indtryk paa Medlemmerne af hans Regjering". — Ogsaa i Corr. italienne og flere andre Blade meddeles, at der i Athen har været Tale om et Ministerium Komunduros. Denne var Premierminister i det forrige Kabinet og gik af paa Grund af sin forrige Politik.

De amerikanske Blade have i disse Dage bragt den fuldstændige Text af den Overenskomst eller rettere det Udkast til en Overenskomst, som Reverdy Johnson har indgaaet med den engelske Regjering om Løsningen af Alabamastriden m. M. Times føler sig ikke meget opbygget af det Aktstykke, hvis Indhold i det Væsentlige længe har været bekjendt, og bebreider det Mangel paa Tydelighed og Orden. Der er især et Punkt, som vækker Bekymringer hos Times, nemlig at Overenskomsten ikke udelukker Muligheden af, at Englands Anerkjendelse af Sydstaterne som krigsførende Part paaberaabes til Støtte for Fordringer om Skadeserstatning. Det var paa dette Spørgsmaal, at de tidligere Underhandlinger med de Forenede Stater strandede, idet den engelske Regjering bestandig, og det medrette, siger Times, gjorde gjældende, at den anførte Anerkjendelse skulde holdes ganske udenfor Sagen. Skal dette fremdeles være Tilfældet, eller have de engelske Statsmænd opgivet deres tidligere Anskuelser? Herpaa, vedbliver Times, kan man ikke give noget bestemt Svar i Henhold til Overenskomsten. Endogsaa de amerikanske Blade ere af forskjellige Anskuelser i denne Henseende, idet de snart angribe Reverdy Johnson, fordi han har opgivet Amerikas Ret i det angivne Punkt, snart yde ham Anerkjendelse, fordi den engelske Regjering i Overenskomsten har gjort enhver ønskelig Indrømmelse i denne Henseende, og det kan altsaa forudses, at Fortolkningen af Overenskomsten vil give Anledning til Strid, hvilket aabenbart er en meget stor Feil ved en Traktat. Dertil kommer, at de to Parter ikke have vedtaget, hvem der skal gjøres til Voldgiftsmand.

Om Ministerkrisen i Bukarest ved man endnu intet Paalideligt. I velunderrettede Kredse i Berlin vil man imidlertid vide, at den tidligere Minister Bratiano, om hvem det hed, at han skulde danne det nye Ministerium, i Spidsen for en Del af Bojarerne søger at ophidse Kammeret, Befolkningen og især Hæren mod Fyrst Karl. Hvis denne ikke vil slutte sig til Aktionspartiet, skal han fjernes. Ifølge Patrie er Tilstanden i Donaufyrstendømmerne meget betænkelig.

Ifølge Gaulios vinder Planen om at indsætte et Direktorium i Spanien mere og mere Indgang. Alle Partier støtte Planen. Man mener, at Direktoriet vil blive valgt for fem Aar. Af Thronkandidater nævnes endnu kun Hertugen af Montpensier. Nogle tale ogsaa om at gjøre den gamle Espartero til Diktator.

Storthing den 13de Februar. Statsraad Riddervold overbragte følgende kongelige Propositioner:

1) Hans kongl. Majestæts naadigste Proposition til Norges Riges Storthing, angaaende Bevilgelse af en Pension (100 Spd.), af Pensionsfondet for Geistliges Enker, til Sognepræstenke Anna Magdalene Thoresen; tilstilles Kirkekomiteen No. 1 som Sag af 1ste Klasse.
2) Proposition angaaende Tilskud af 1000 Spd. af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond, til Opførelse af et Kapel ved Jakobselven; tilstilles Kirkekomiteen No. 1 som Sag af første Klasse.
3) Angaaende Eftergivelse af det Jens Christoffersen paahvilende Kautionsansvar, 2100 Spd., til Statskassen i Anledning af Kjøb af en overtallig Chefsgaard i Skedsmo; tilstilles Militærkomiteen som Sag af 1ste Klasse.
4) Angaaende Bevilgning af Lønninger til forøget Toldetat inden Kristiania Tolddistrikt; tilstilles Toldkomiteen som Sag af 1ste Klasse.

Dereter sammentraadte Odelsthinget. Statsraad Riddervold overbragte følgende kongelige Propositioner:

1) Om Udfærdigelse af en Lov angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde; tilstillet Næringskomiteen No. 1.
2) Lov om Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund; tilstillet Kirkekomiteen No. 1.
3) Om Udfærdigelse af en Lov, angaaende Udvinding af Guld m. m.; tilstillet Næringskomiteen No. 1.
4) Angaaende Udfærdigelse af en Lov om Afstaaelse af Grund til Gaarde paa Landet; tilstillet Veikomiteen.
5) Udkast til Lov, indeholdende Forandringer i Lovgivningen om Maal og Vægt; tilstillet Næringskomiteen No. 2.

Professor O. J. Broch skal, efter Forlydende, igaar have modtaget Henvendelse om at indtræde i Statsraadet i Haffners Sted.

Alfarheim Arbeidersamfund. Fra Elverum skriver man os til: „Sidste Høst lykkedes det her i den saakaldte „Elverums Leir" at faa stiftet et Arbeidersamfund — formodentlig det første i Landdistrikterne her i Landet — og en i Forbindelse dermed staaende Forbrugsforening. Sagen har fundet en aldeles uventet stor Tilslutning, saa at Foreningen nu allerede tæller 70—80 Medlemmer, og hvis det fremdeles bliver saaledes ved, er der al Grund til at haabe, at det „vil gaa", uagtet det ikke mangler paa Spaadomme i modsat Retning. Arbeiderforeningen har hidtil kun havt et Læseværelse, hvor findes udlagt hver Søndag Bøger og flere Aviser. Nogle Foredrag og Oplæsninger har fundet Sted. Handelsomsætningen gaar ogsaa over al Forventning. I 1868 opnaaedes at byde Medlemmerne en Fortjeneste af 20 ß af hver Speciedaler, for hvilken var kjøbt i Udsalget; derved bør dog bemærkes, at i den korte Tid før Jul, som Foreningen virkede, var den fri for Renter og alle Udgifter til Lokale og Udsælger m. m.

De fleste andre Landes Arbeiderforeninger har sine egne Blade (f. Ex. „Arbeideren" i Danmark, „Arbetaren" af Axel Krook i Gøteborg, „The Co-operator" i England m. fl.), men da Norge endnu mangler sit eget Organ i denne Retning, saa vilde det være godt, om et Ugeblad eller Dagblad (i et bestemt Dagsnummer) vilde aabne sine Spalter for Meddelelser og Beretninger, samt Diskussioner om Associationsvæsenet i sin Almindelighed — og „samle Alt, hvad der kan bidrage til at fremme denne Sag, og virke hen til en rigtig Opfattelse af den gjensidige Hjælps Betydning." Af det medsendte Exemplar af Alfarheims Arbeidersamfundets Love hidsættes: „Enhver Mand og Kvinde over 15 Aar af hæderlig Vandel og uplettet Rygte er adgangsberettiget. Kontingenten er 6 ß ugentlig; forsaavidt en Sygekasse bestaar inden Samfundet, nedsættes Kontingenten for dens Medlemmer til 1 ß ugentlig. Bestyrelsen bestaar af 5 Personer, der fungerer 1 Aar, men Valg sker hvert Halvaar, skiftevis paa 3 og 2."

Det vilde være ønskeligt, om man overalt i Landdistrikterne fulgte det her givne Exempel. Intet bidrager saaledes til at hæve Arbeideren til Selvstændighed og Velvære. Lad de, der er saa bange for Masseherredømmet, sætte sig i Bevægelse og hjælpe „den simple Arbeider" til at faa istand Foreninger til gjensidig Hjælp i forskjellige Retninger, og de skal i ham finde en taknemmelig Ven. Ingen Penge kan være bedre anvendte end til at bringe denne Sag igang. Vi har nu allerede i flere Byer Foreninger, som staar fast paa egne Ben; at de gjør det, skyldes for en stor Del formuende Patrioter, der ved Bidrag i en eller anden Form har givet Foreningen en fast Grundvold. Sagen kan jo vistnok ogsaa gaa ved Arbeidernes egen Hjælp, og det er naturligvis det bedste, men i Regelen vil det paa den Maade gaa meget sagte.

Hvad Brevskriveren taler om Adgang til et eller flere Blade for Arbeidersagen, vilde blive mindre hensigtsmæssigt. Vi har nu saamange Arbeiderforeninger, at de vil godt kunne faa istand et eget Blad, her saavel som i andre Lande.

Telegram til Indredepartement angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 12te ds.:

Søndredistrikt: Gaarsdagens Fangst ikke betydelig, da kun faa hundrede Baade godt Fiske Veavaag, Skaareholmen, imedens den store Rest høist ubetydeligt. Nordsiden Veavaag staar flere gode Laase. Pris Garnsild 7, Laasesild 8 Ort. Omløbende Bygeveir. — Nordredistrikt: Kinn saagodtsom intet Fiske; Nordfjord godt, men ujevnt. $7^1/_2$—$8^5/_6$. Stiv Kuling. Søndmøre: fra 10—20 Tdr. Baaden. 5—6, men fremdeles ringe Almue.

„Lister og Mandals Tidende" meddeler, at Natten til 2den ds. afgik ved Døden Kand. med. Theodor Roscher i en Alder af 50 Aar. Den Afdøde var bekjendt som en mere end almindelig duelig Læge, og han blev søgt af Patienter fra de forskjelligste Egne i Landet, ja endog fra Noborigerne. Han var i Besiddelse af et sjeldent Skarpsyn, Erfaring, Menneskekundskab samt en mærkværdig Hukommelse i hvad der angik hans Videnskab, ligesom han var elsket for sin Uegennyttighed og Menneskekjærlighed, og hans Minde vil ogsaa af denne Grund ikke saa snart udslettes.

Verftschefen ved Karl Johans Værn, Kommander Valeur, samt DHrr. Konstruktør Sommerfelt, Toimesteren, Kaptein Johansen og Direktør Sørensen kom, ifølge Mgbl., hertil Byen igaar. Man antager, at Marinedepartementet har kaldt dem hertil, for at give Forklaring i Anledning af Deficiten.

Theatret. Igaaraftes opførtes for 2den Gang Laubes Femaktskomedie „Onde Tunger", et Slags politisk Familiedrama af temmelig stærkt udpræget tydsk Tilsnit. Stykkets Titel, ligesom en Stump af dets Indlednings- og Slutningsscene, minder en Smule om de store Forbilleder paa dette Felt, fornemmelig Scribes „Badet i Dieppe" (la colomnie) og Sheridans „Bagtalelsens Skole"; men forresten er Stykket i sin Helhed lagt i ganske andre Spor, ingenlunde til Komediens Fordel. De 5 Akter indeholder temmelig meget Stof, men ikke altid i den behændigste Fordeling, og Effekten, som der forresten ikke er sparet paa, er af og til temmelig grov; imidlertid — dens paa sine Steder stærkt drøie Kvantiteter gik ganske glat ned, og Publikum syntes overhoved at interessere sig meget for Handlingen, og fulgte med samme Iver Stykkets Udvikling, som man kan tænke sig det vilde have slugt en eller anden af de sidst udkomne Sensations-Romaner — med hvem Stykket forresten har noget tilfælles. Kriminalhistorielitteraturen har i længere Tid været Modesag baade paa og udenfor Scenen. De franske og engelske Nutidsforfattere vrimle af Forbrydelser. Men Politispioner, Vidnesager, Tyverier og gedigne Kjeltringstreger bliver man meget snart kjed af, og længes tilbage til de lettere Genre, en renere Luft, hvor man feirer Aandens og Skjønhedens Triumfer, straffer Dumheden med en Vittighed og den Ondskabsfulde med at udlees. Man vil da se tilbage paa Skurkeromanerne og Politimelodramaerne som meget lidet smageligt Tøi. — Det her nævnte Stykke af Laube har sin Feil deri, at det er holdt formeget i denne Smag. Det har vakt en stor Opsigt paa Grund af sin Lighed med en bekjendt politisk Begivenhed, som indtraf umiddelbart efter den forrige italienske Krig, netop i Wien, hvor dette Stykke er skrevet. Sandsynligvis har den givet Forfatteren Ideen dertil. Stykkets moralske Tendents (at straffe Bagtalelse) er prisværdig, forsaavidt man sætter Pris paa Tendents i Skjønliteraturen. Vi høre ikke til det Parti. Etpar af Sladderscenerne er morsomme, men Stykkets Kjærlighedshistorier er ubetydelig og Afviklingen tilslut mindre god. Den bedste Figur i Stykket er den sørgende, kraftige, med Indignationens og Forurettelsens hele Adel stemplede Enke efter den bagtalte Minister, og Fru Gundersen fandt, fornemmelig i Indtrædelsesscenen, en ypperlig Form for denne Karakters Gjengivelse. Sladderkorets Figurer blev spillet af DHrr. Abelsted, Isachsen, Selmer og Bucher; fornemmelig Førstnævntes Rolle er af Forf. ganske vel udstyret. De øvrige er temmelig grovt skildrede, og hvad man fornemmelig skal gjøre med Hr. Selmers Rolle (Baronen, der er Tyv), er ikke saa ganske let at vide. Ved Opførelsen i Wien har man ved denne Rolle betonet, at Manden er Udlænding. Fru Wolf gav en liden Birolle, en simpel, forstandig Kjøbmandskone, med megen Greihed. — Efter Forestillingen fremkaldtes Fruerne Gundersen og Wolf.

Den danske Marineminister Suenson. Denne Mand, som for Øieblikket er saa upopulær i Danmark, er ikke som vi i Torsdags berettede den samme, der som Flaadechef kjæmpede saa kjækt ved Helgoland, men en Slægtning af ham. Denne har nok — saavidt vides — ikke lugtet Krudt.

Rollebesætningen i „De har en Datter", Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Mandag den 15de Febr., er:

Montarcy, Læge, Hr. Isachsen; Emmeline, hans Kone, Fru Giebelhausen; Hortense, deres Datter, Frk. Solberg; Renville, Plantageeier, Hr. Brun; Jules, hans Neveu, Hr. Gundersen; Mdm. Biblot, Husholderske, Fru Ursin.

Ægteskabskontrakten mellem Prinsesse Lovisa og Kronprinsen af Danmark, der den 20de Januar blev undertegnet af Grev Wachtmeister og det danske Sendebud i Stockholm, Grev Scheel-Plessen, er ifølge „Folkets Avis" den 6te dennes afsendt til Stockholm, ratificeret af Kongen af Danmark. Kontrakten, der forøvrigt indeholder en Mængde Paragrafer, er et kalligrafiskt Arbeide, smukt udført paa Pergament og indlagt i et elegant og smagfuldt Etui af rødt Fløiel med det danske Vaaben i Guld. Etuiet er udført hos Universitetsbogbinder Clements i Kjøbenhavn.

„Jeg traf alligevel nogle her, som lo ad min Frygt, og gjorde Nar af mig, for at jeg havde Gevær med."

„De vil altid finde nogen, Eagleton, som anser det for et Tegn paa Visdom at sige: „Pyt, Pyt!" til alt, indtil det kommer dem paa Livet, og da er de netop de Folk, som er mest hjælpeløse ved de Tilfælder, som de lod haant om. Lad Dem aldrig vildlede af saadan tomhodet Indbildskhed; det er temmelig sikkert et Tegn paa Indbildsked forenet med Uvidenhed."

„Vil De da møde mig i Morgen ved Solens Opgang ved Kapkorpsets Barakker, saa skal vi ride over og besøge min Fader."

Kapitel IX.

Taagen var neppe trukket bort og Solen steget over Aaserne, da Walter og hans to Søstre indfandt sig paa det med Forester aftalte Mødested. Walter havde sagt sine Søstre, at Forester havde lovet at ride over med dem, og at han intet havde sagt om, at de skulde være med.

„Jeg ved, sagde Walter, „at han ingen Dameven er, og jeg var bange for, at I, Piger, skulde skræmt ham bort, derfor sagde jeg intet om det. Jeg haaber, han ikke vil tage mig det ilde op."

„Jeg tænker, han bør finde sig smigret ved at ride i vort Selskab, før, efter hvad jeg synes at forstaa, er Damer temmelig sjeldne her i Kolonien, bemærkede den ældste Miss Eagleton. „Men hvem er det, som kommer der?"

„Forester selv — Hurra!" udbrød Walter — „og færdig for Busken igjen."

Forester var øjensynlig færdig for Busken og for hvilketsomhelst andet alvorligt Arbejde; alt i hans Udrustning var for Brug og ikke til Stas. Hans brune Filthat med Strudsfjæren beskyttede fuldkommen Ansigtet for Solens Straaler; hans korte Kjole, fuld af Lommer, var alene til Nytte, medens hans dobbeltløbede Gevær og et Par Pistoler i et Læderbelte, gjorde ham til en Person, langt ønskeligere som Ven end som Fiende. Idet han red hen til de ventende, løftede han paa Hatten for Damerne med en Mine, som ikke passede for hans simple Dragt; han vinkede ad Walter, som holdt sin Hest tilbage, idet han lod Damerne ride i Forvejen.

„De har gjort Uret i, Walter, ikke at fortælle mig om denne Forøgelse af vort Selskab," sagde Forester. „Hvor langt tænker Deres Søstre at følge med Dem?"

„De mener at følge os hjem, Forester; det er bare en Times Ridt, og ingen Kaffere har været set heromkring den sidste Maaned."

„Da er det netop Tiden til at være paa sin Post, ti Kafferne er ikke saadanne Taaber, at de giver Underretning om, naar de har ondt isinde. Men hvis De virkelig er bestemt paa at foretage denne Tur med Deres Søstre, da lad os ikke tabe nogen Tid, for jo længere denne Taage hænger omkring Aaserne, desbedre for os. Jeg tænker, Miss Eagleton, at gjenkjende en gammel Ven," sagde Forester, idet han red hen til de to Damer og kastede et Blik paa det smukke Dyr, hun red.

„Ja, Mr. Forester, den er en af de Hester, som De var saa god at tage tilbage fra Kafferne. Den bærer saa let, at jeg ikke kan ride nogen anden Hest. Selv Hellens Kjæledægge der taaler ingen Sammenligning med min."

„Den gaar virkelig som om den var stolt af sin Rytterske, og tager jeg ikke fejl kan den ogsaa bruge Benene."

„Aa ja! Papa siger, det er en ordentlig Løber."

„Jeg formoder, De neppe vilde værdige mit stygge Dyr et eneste Blik?" sagde Forester, idet han ruskede sin Kastaniebrunes Øren.

„Den er rigtignok ikke vakker."

„Men det er en Trøst at vide, at den er meget god," sagde Forester. „Den er, hvad Hollænderne kalder „en Skyde-Hest," hvilket virkelig er en af de mest prisværdige Egenskaber i Kolonien."

„Og hvad er en „Skyde-Hest"?" spurte Miss Eagleton.

„Derved forstaas en Hest, som taaler, at man skyder fra dens Ryg, medens den staar stille som en Støtte; et saadant Dyr vil stanse midt i fuldt Gallop, staa stille, medens Rytteren hopper af, skyder sit Gevær af og atter kaster sig paa den. Foruden disse saa væsentlige Egenskaber ved en „Skyde-Hest," maa den ogsaa være baade rask og sikker paa Foden, udholdende og villig til at følge sin Herre som en Hund, adlydende et Ord eller Fløjten."

„Det er mange Fuldkommenheder Mr. Forester; og behager Deres Kastaniebrune Dem?"

„Ja, det gjør den, og er derhos kjæk som en Løve. Jeg har set somme Hester blive rent uregjerlige bare ved Lugten af en Løves Hud eller ved at krydse deres Spor. Men dette Dyr er ikke bange for selve Løven, hvilket jeg ofte har prøvet. Men hvis De ikke har noget mod det, tænker jeg vi gjøre bedst i at sætte vore Hester i Gallop, for vi har henved syv Mile for os, og det vil være klogt ikke at tøve paa Vejen."

„De tror da ikke, der er nogen Fare, Mr. Forester?"

„Just ikke Fare, men det er altid bedst at være forsigtig."

Den Hurtighed, hvormed vort Selskab nu red, gjorde al Samtale umulig, og hver især fordybede sig i sine egne Tanker.

(Forts.)

Hoffornøielser. Den 9de Februar gav Kongen og Dronningen Maskeradebal paa Slottet; den 11te skulde der være stor Soupé med Bal hos Statsminister Sibbern og den 13de Militærselskabets andet Bal.

Den Soirée med Dans, som den 1ste Februar blev givet paa Stockholms Børs til Indtægt for de Nødlidende i Smaaland og paa Øland, indbragte 10,738 Rdr.

Friherre Liljencrantz, en af Stockholms Repræsentanter i andet Kammer, ligger farligt syg.

Storthinget.

Lørdag den 13de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup. Sekretær Kjerschow.

Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 ang. Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld.

Schulze: Om man i et saadant Spørgsmaal, som det foreliggende, blot tager Hensyn til Kreditor, vilde det blot være en Illustration af den juridiske Sætning, at den største Ret er den største Uret. Debitor vil paa denne Maade blive gjort til et ubrugbart Medlem af Samfundet, medens Realisationen af de faa Gjenstande, Debitor efter dette skulle beholde tilbage, sjelden vilde give noget Udbytte. Han troede ikke, at Loven skulde bidrage noget til, at Arbeiderne fik mindre Kredit paa Smaafornødenheder end før. Schavland troede, at Loven af 1851 ved at undtage de sidste 12 Spd., havde skadet Arbeideren i hans Kredit; han foreslog, at Loven skulde henlægges. D. Kildal: Den foreslaaede Lov gjorde ingen Forrykkelse i Debitors Pligt til at betale, men indskrænkede kun Kreditors Ret til at benytte sig af den yderste Strenghed. Naar Menneskene havde det rette Hjertelag, vilde man heller aldrig gaa længere end foreslaaet. Ueland sen. forsvarede Lovforslaget, som han troede baade vilde være til Gavn for Kreditor og Debitor. Sørenssen ansaa det ikke for praktisk ved Lovbud at fremtvinge Kjærlighedsgjerninger, om man end kunde forhindre Strengheder, kunde man dog ikke fremkalde Krediten, som den fattige Mand trængte. Taleren havde liden Lyst paa at indskrænke Kreditvæsenet, da det vilde være at binde myndige vorne Mænd i deres Transaktioner. Den offentlige Morals Krav vilde bedre end nogen Lov hindre Kreditor i at gaa frem med usømmelig Strenghed. Augustinussen troede, at Loven vilde skade den Fattige. Hvad den Fattige her skulde beholde tilbage, var efter vore Forholde en liden Formue. Han troede, at man overdrev Fordringshavernes Strenghed. At gaa forvidt i denne Retning vilde sløve Pligtfølelsen. Principielt vilde han stemme for Henlæggelse, subsidiært for 18 Spd. J. Sverdrup: Man havde gjort et vigtigt Skridt i 1851, og man havde gaaet videre, da den dengang fattede Bestemmelse ikke havde gjort Fyldest. Han gjennemgik de hidhørende Bestemmelser i den svenske og engelske Lovgivning, og der havde man gaaet i samme Retning. Michelsen udtalte sig for Komiteens Indstilling. Sæhlie troede, at den foreslaaede Lov vilde ordne Misforholdene her i Landet, og han vilde derfor give nærværende Lov sin Stemme. Ueland sen. udtalte sig i samme Retning som før. Schulze imødegik Augustinussen og Schawland. Helle troede, at Loven af 1851 havde gjort meget Gavn, og man burde gaa videre. Wiborg vilde stemme for Loven, men han troede, at Komiteen ikke havde gaaet vidt nok. Hammerstad udtalte sig for Loven. Han troede, den vilde hindre Kreditvæsenet. Falsen: Denne Lov indeholder Indskrænkning i Kontraktsfriheden. Grunden til denne Indskrænkning maa søges i Samfundet i det Hele, man maa saaledes af Hensyn til Samfundets Tarv indskrænkes i sin Frihed. Loven vilde indskrænke Krediten, det var maaske ikke Lovens Hensigt, men Taleren ansaa det meget gavnligt, om dette vilde være Tilfældet. Grønningssæter: Der var fra et Par tidligere Talere udtalt, hvad de havde erfaret i denne Retning, og han ansaa det derfor ogsaa gavnligt, at Nogen fra hans Kant udtalte sig. Fra Forslagsstilleren til Lovens Henlæggelse var der fremkommet Ytringer om, at det vilde komme til at gaa ud over Fattigvæsenet. Taleren var af en modsat Mening; thi han troede, at Fattigvæsenets nuværende Stilling heller vilde forbedres end forværres. Sørenssen: Til Forsvar for denne Lov var fremsat Uddrag baade af amerikanske og europæiske Love. Han troede ikke, at amerikanske Forhold vare anvendelige paa vore Forholde. En saadan Bestemmelse som denne, troede han vilde, i det Store taget, have en skadelig Indflydelse; thi han troede, den vilde slappe Debitors Iver i at opfylde sine Pligter. Man kunde rigtignok fremvise enkelte hensynsløse Behandlinger mod Debitor; imidlertid havde Taleren aldrig paa sin Kant hørt fremført Klage derover. Augustinussen vilde stemme for Sagen, hvis den havde saa mange Fordele, som hidtil paaveget, men det kunde nok være tvivlsomt. Krediten, troede han, var en Følge af den frie Forfatning vi havde, og derfor troede han ikke, at den burde indskrænkes til et saadant Lovbud. Kildal udtalte sig i modsat Retning. Enge troede, at man i denne Retning tidligere var gaaet altfor strengt frem, og ansaa det derfor her at være paa sit rette Sted at komme med nogen Forandring. Augustinussen imødegik Kildal. Faye fandt ikke, at der var nogen Nødvendighed for Loven, thi han troede, at den Opinion, som vilde fremkomme ved Hensynsløshed mod Debitor, vilde langt stærkere ramme den høierestaaende Kreditor, end Debitor, og det vilde være Værn nok for Debitor. Han ansaa det ubilligt, at man ved et Lovbud skulde befri Debitor fra at svare for sine Forpligtelser, hvilket her vilde være Tilfældet, naar man gav ham Ret til at forbeholde sig selv 30 Spd., og det kunde jo hænde, at hans Stilling havde aldrig været bedre. Taleren vilde, at paa samme Tid man var human, skulde man ogsaa til det yderste være retfærdig, og han vilde have en Streng Gjennemførelse af det gamle Ordsprog: en Mand er en Mand og et Ord er et Ord; han vilde derfor stemme mod Loven. Michelsen udtalte sig i modsat Retning. Yderligere Bemærkninger gjordes af Hammerstad, Sørenssen, Schawland, Schweigaard. Sørenssen: Loven var ikke alene demoraliserende for Debitor, men ogsaa for Kreditor; thi naar Kreditor havde frataget sin Debitor indtil 30 Spd., var det naturligt, han tænke ved sig selv, at han var under enhver Omstændighed skyldfri.

Derefter optoges Votering om, hvorvidt Sagen skulde henlægges, hvilket Henlæggelsesforslag forkastedes mod 75 St.

Blandinger.

Nye norske og svenske Bøger. Under denne Titel opregner et dansk Skoleblad („Nordisk Skoletd.") følgende nye norske Bøger, som det formodentlig ser i Aanden: H. Brun: Toner. Præsten Jul. Brun: Den kirkelige Anskuelse og den theologiske Examensprøve i Kristiania. N. B. Damm: Illustreret Nyhedsblad. Klaus Hansson: Det norske Samlag til Bygdemaalets Havding. Viljam Gram: Om Oldsager. Kr. Holst: Examen Artium i Kristiania. B. M. Dahlgren: Dahlgrens Realskole i Kristiania. Den indre og ydre Mission af Præsten S. Brun. Om Forandring i Grundlovens § 92 af Præsten K. F. Holmboe. — Burde ikke den ærede Forfatter med det første begynde Udgivelsen af en fremtids-nordisk Literaturhistorie, da han forhaabentlig har et ligesaa godt Kjendskab til nye svenske og danske Bøger som til norske?

Ny Geværkonstruktion. Det saakaldte Werder-Gevær i Bayern er efter de ved Amberg foretagede Prøver erklæret for særdeles godt. Det er ikke Repetergevær, men skyder dog uden mindste Vanskelighed 18—19 Skud i Minuttet. Sikkerhedsevnen er meget stor, og med lidet Kaliber træffer det dog indtil paa 1200 Skridt med største Lethed. Det kan tages fra hinanden ligesom det preussiske Gevær blot ved at løse en Skrue, Resten kan gjøres med Haanden. Werder-Geværet er ikke efter Tændnaalsystemet, det har Metalpatron.

Ægteviede i gamle Akers Kirke i Januar.

Den 1ste: Ungkarl Fabrikarbeider Anton Bernhard Benneche og Pige Julie Hansine Marie Foss. 2den: Ungkarl Fabrikarbeider Gustaf Gustafssen og Pige Anna Maja Hansdatter. 3die: Ungkarl Vognmand Johan Anton Andreassen og Pige Anne Kirstine Dorthea Brun. 12te: Ungkarl Skibsfører Ole Andersen og Pige Ingeborg Bernsdatter Skie. 24de: Ungkarl Bager Anders Amundsen Sølie og Jfr. Hanne Charlotte Otterbeck.

I Oslo Kirke:

Den 1ste: Ungkarl Skibstømmermand Johan Fredrik Olsen og Pige Maren Oline Guttormsen. 10de: Ungkarl Arbeider Carl Edvard Olsen og Pige Andrine Larsen. 24de: Ungkarl Matros Carl Fredrik Nicolaysen Grøn og Pige Ingeborg Dorthea Jensen. Enkemand Arbeider Ole Andreas Johnsen og Pige Randine Pedersdatter. 31te: Ungkarl Smedsvend Adolf Georg Ferdinand Nullmeyer og Jfr. Petronelle Oline Pedersen.

I Garnisonskirken:

Den 8de: Sadelmagermester Halvor Amundsen og Enke Sofie Jensen. 11te: Skibskaptein Hans Peter Christian Gunnestad og Enkefru Josefa Marie Horn.

Kristiania Torvpriser

den 12te Februar 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	12.
Do. Vold	2.	48.	2.	72.
Halm af Rug	1.	„	1.	12.
Do. - Byg	1.	96.	2.	„
Do. - Havre	1.	96.	2.	„
Havremel	7.	„	7.	60.
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	84.	„	„
Do. - Tønde	1.	48.	„	„
Byg	4.	„	„	„
Havre	2.	72.	2.	96.
Smør pr. Bpd.	2.	96.	3.	„
Talg	1.	12.	1.	24.
Flesk	1.	24.	1.	36.
Oxekjød	„	72.	„	96.
Kalvekjød	„	96.	1.	„
Faarekjød	„	96.	1.	„
Tiur	„	40.	„	48.
Røi	„	36.	„	38.
Aarfugle	„	24.	„	„
Ryper	„	10.	„	12.
Hjerper	„	14.	„	16.
Birkeved pr. Favn	3.	„	3.	24.
Furuved	2.	24.	2.	60.
Granved	2.	„	2.	24.

Total Realisation.

Da jeg snarest muligt agter at ophøre med den af mig hidtil førte Forretning udsælges:

Vinterkaaber til Underpriis,
Coulørte Kjoletøier til 14, 16, 18, 20 ß pr. Alen,
Sort Orleans til 18, 20, 28 ß pr. Alen,
Sort Paramatta til 16, 20, 24 ß pr. Alen,
Sort Baratheas til 26, 28, 30, 32, 34 ß pr. Alen,
Mørk & lys Sirts til 12, 13 ß pr. Alen,
Graa & sort Moreng til 20, 22, 24, 26, 28 ß pr. Alen,
Double Shawls fra $2\frac{1}{2}$ Spd. til 6 Spd. pr. Stk.,
Uldparaplyer til 4 Mk. 18 ß pr. Stk.

Anton Ridder,
Ollendorffs Gaard, Kirkegaden No. 25.

Skogarn, graat, grønt, guult og hvidt,
Spannegarn, hvidt og guult,
Traad, ubleget, bleget og mørkeblaa,
Sygarn, hvidt og coulørt, i Dukker og Nøster samt paa Sneller og Vindsler,
sælges billigst muligt i større og mindre Dele hos

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt nordenfor Stat. Stærk NV med Snefog i Bodø. Frisk SV paa Vestkysten, vestlig østenfor Næsset. Regnveir i Mandal, overskyet i Aalesund. Smukt Veir i Skudesnæs og paa Østlandet. Udsigterne ere til uroligt Veir nordenfor Stat, klart og koldt Veir paa Østlandet.

Ved en Trykfeil igaar stod i Storthingsreferatet, at Schulzes Forslag til Lov om forstmæssig Behandling af Skov enstemmig antoges, istedetfor at Komiteens Indstilling om at Schulzes Forslag ikke antages ved Voteringen enstemmig blev antaget.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 14de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Onde Tunger,** Skuespil i 5 Akter af H. Laube.

Mandag den 15de Februar (Kl. 7—10) gives (for første Gang): **De har en Datter,** Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; til Slutning: **Reisen til China,** Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af E. B. Ramsøe.

Bøger.

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ß Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 6 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Østerdalens Avis
(Oplandske Tidende)

udkommer i Hamar Tirsdag og Fredag. Abonnementspris 30 ß, forsendt med Posten 35 ß, Kvartalet. Bekjendtgjørelser indrykkes for 2 ß pr. Korpuslinie. Større Bekjendtgjørelser rabatteres betydeligt. NB. Bladets Læsekreds er de større Præstegjelde i Hedemarkens og Christians Amter.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Ohr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Ohrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren

Bogtrykker **H. J. Jensen,** Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.

Lithografier, Kobberstik osv. osv.

(til Underpriser).

Hos **De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel,** er udlagt tilsalgs til Underpriser en stor Mængde mere eller mindre beskadigede **Lithografier, Kobberstik** m. m., saasom: **Slaget ved Alma** af V. Adam, **Sebastopols Indtagelse, Slaget ved Solferino** af G. Doré, gamle **Prospekter af Norge,** malede af Lorentzen, saasom: Bækkerø, Tistedalen, Leerfossen a 18 ß, religiøse Billeder, hvoriblandt Vandycks **„Korsfæstelsen"; Jagtstykker, Portræter, Christiania** efter Fricks store Maleri til Carl Johan a 12 ß (kostede oprindeligt 1 Spd.), **Billeder af Norge i Tegninger** a 6 ß pr. Stk., **Møbeltegninger, Ornamenter** — store Blade — a 4 ß, **Dronning Josephines** Portræt af Durck, Kobberstik a 72 ß (kostede forhen 3 Spd.), **Landkarter over Norditalien,** store, a 6 ß pr. Stk., store kolorerede **Folkelivsbilleder** a 24 ß pr. Stk. m. m.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde dertillands, ere:

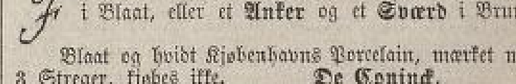
i Blaat, i Blaat, i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 38. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 15de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vos, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løjten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabel, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederikstad og Frederikshald indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ikke Pengebreve).

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 14de Febr. Herrehuset har uden Debat vedtaget Lovforslagene om den hannoveranske og hessiske Beslaglæggelse, efterat Bismarck havde holdt en Tale, hvori han skarpt udtalte sig mod de systematisk udbredte Tendensløgne, der alene havde til Hensigt at ophidse Preussen og Frankrige imod hinanden.

Konstantinopel, 13de Febr. „Turquie" offentliggjør en Proklamation fra det nye græske Ministerium, hvori det blandt andet heder, at Opstanden paa Kreta, til hvis Gunst de Forhandlinger ere førte, som fremkaldte det tyrkiske Ultimatum, er undertrykt, og at et Afslag paa Konferentsnoten ubetinget vilde have fremkaldt en Krig, hvortil Grækenland var uforberedt.

Udenrigsministeren er tillagt Vizirs Værdighed, Kiamil Pascha er udnævnt til Statsraadets Præsident, det nydannede Indenrigsministerium er overdraget den forrige Finantsminister Ruchdi-Pascha og Saidik Effendi er udnævnt til Finantsminister.

Paris, 14de Febr. Fuad Pascha er afgaaet ved Døden i Nizza. „Correspondence Italienne" dementerer paa det Bestemteste Rygterne om en Krigsalliance mellem Frankrige og Italien. Ifølge „Journal officiel" er den keiserlige Militærkommission i Bukarest tilbagekaldt.

Wien, 14de Febr. „Presse" vil vide, at Rusland og Preussen have henvendt sig til Porten for at skaffe Montenegro Havnen Spitza i Albanien og at Porten ikke er utilbøielig til at indgaa derpaa.

Madrid, 13de Febr. Rivero er med 168 mod 50 Stemmer valgt til Præsident i Kortes.

Stockholm, 13de Febr. Prinsesse Sofie befinder sig fremdeles i Bedring.

Professor ved Kristiania Universitet, E. Lochmann, er udnævnt til Ridder af Nordstjerneordenen.

Om Aasædesretten og om Arv.

I.

Naar man i Thinget hører Regjeringspartiets Udtalelser om Landmandens Stilling, skulde man næsten ledes til at tro, at denne var saa udmærket, som den kunde være i et af Naturen saa lidet begunstiget Land som Norge, fremdeles, at Byrderne paa Landet vare forholdsvis smaa mod i Byerne, og at det derfor var disse, man maatte søge at spare saa meget som muligt, naar Talen var om Fordelingen af Tyngslerne. Og dog ved Enhver, der har Kjendskab til Forholdene i Landdistrikterne, at Byrderne der ere saa store, saa at Bæreevnen snart ikke længer strækker til. Thi alt længe nok har den norske Landmand med Taalmodighed seet paa, at Byerne beskyttedes og Bygderne forsømtes, længe har han taalt, at Embedsmændene og Bymændene ikke blot naar det gjaldt Pengeudredsler, men endog naar det gjaldt Forfattelsen af Love, tog det væsentlige Hensyn til sine egne Interesser og sine egne Forhold, hvilket vistnok ikke kan rettes som nogen B e b r e i d e l s e m o d E m b e d s m æ n d o g B y m æ n d, — thi hvad underligt om de ikke har formaaet at sætte sig udover de Forholde og de Forudsætninger, som de fra Barndommen ere opvoxede i, ihvorvel man paa det inderligste kan b e k l a g e, at Forsynet gav dem en Stilling i vort Samfund, hvor der krævedes et ganske anderledes vidt Syn over det hele Lands, over Rigets Interesser. Dog nu synes endelig bedre Tider at oprinde, idet Bønderne, Kjernen af Landet, med en rosværdig Fasthed og Sindighed er begyndt at holde sine Interesser frem som noget, der ogsaa maa faa Lov at komme i Betragtning ved Storthingets Beslutninger.

En Sag, hvori Bondestandens Opposition mod det Bestaaende har den kraftigste Opfordring til at vise sig i et ligesaa fordelagtigt Lys som hidtil, er, efter vor Mening, Olafsens Forslag angaaende Forandring i den nu existerende Lovgivning om Aasædesretten og om Arv. Thi vel vil mange af de Beslutninger, som Thinget hidtil har taget, virke saare meget til Forbedring af Gaardbrugerens Stilling og Kaar, men der er dog ingen af disse, d e r, s a a l e d e s s o m e n F o r a n d r i n g i A r v e l o v g i v n i n g e n, v i l o p r y k k e O n d e t m e d s i n R o d, thi et Onde maa dog det sandelig kaldes, der bevirker, at den Samfundsklasse, som i alle Lande ansees for en konstitutionel Regjerings Grundpiller, at den mer og mer forarmes og svækkes, og følgelig taber sin Indflydelse paa Statsstyrelsen.

Thi hvad har Loven om Aasædesretten af 1821 bevirket med Hensyn til Eierne af matrikuleret Jord? Har den været „til største Nytte for Staten og Gavn for Landalmuen," som Grundloven udtrykker sig i sin § 107? Det er nu over firti Aar, siden denne Lov blev sanktioneret, saa man nu klart maa kunne se, hvad den har udrettet, og følgelig, om det Princip, der passede i vore tidligste, mest uudviklede Samfundsforholde, og som denne Lov har optaget i en endnu mere skjærpet Form, og som endelig, om end lempet en Smule, ogsaa gaar igjen i Lov af 9de Mai 1863, om dette Princip ogsaa paa passer vore nærværende Forholde. Og dette Princip er, at de samme Regler om Fordeling af Arven mellem Arvingerne gjælder saavel for rørligt Gods og Kjøbstadeiendom som for matrikuleret Jord, idet Arveladeren ikke kan give den Aasædesberettigede Gaarden alene, og denne tage den udelt eller i samme Stand, hvori Arveladeren forlod den.

Konstitutionskomiteens Indstilling har med sine statistiske Opgaver vist, hvortil dette Princip har ført, har vist, hvorledes Brugenes Antal i de sidste sexti Aar er steget til det dobbelte, og hvorledes denne Udstykning tiltager progressiat Aar for Aar, har vist, hvorledes Jordegodsets Pantehæftelser i de sidste tredive Aar har tiltaget med otte og firti Millioner Spd., og har vist, hvorledes ogsaa her Tilvexten staar i stedse stigende Proportion. Nu vel, det er godt at have statistiske Data til Støtte for Argumentationen, men skal man lære at kjende Omfanget af et saadant Princips skadelige Virkninger til Bunds, da maa man stige ned fra Statistikkens for den menneskelige Fatteevne ofte svimlende Høide og anstille sine Undersøgelser paa Erfaringens og Fornuftslutningens jevne Gebet. Og dette ville vi gjøre. Vi ville søge at klare Spørgsmaalet ved at gjennemgaa Følgerne af et saadant Princip for den a l l e r s t ø r s t e D e l a f v o r e Bønders Livsvilkaar.

Efter Loven kan der indtræde to Hovedtilfælde, enten den Arvefæsteberettigede udløser sine Medarvinger, eller Jorden udstykkes mellem samtlige. Lad os først og fremst betragte det Tilfælde, at den Arvefæsteberettigede udløser sine Medarvinger. I de sjeldneste Tilfælde vil Gaarden ved Modtagelsen være fri for Heftelser, og kommer nu hertil de Heftelser, hvorved den nye Eier behefter sin Gaard for at klare Udløsningen, da kan man forstaa, hvor vanskelig det maa være for denne, ung og uerfaren, som han for det meste er, at klare Renter og Afdrag selv i de Aar, da Lysten og Evnen er stærkest og Familien endnu ikke kræver mange Udlæg. Men denne Vanskelighed ,for at klare sig vil i de fleste Tilfælde drive ham til at forcere sin Gaardsdrift, til at drive paa Rov (som det kaldes), hvorved Jorden udmavres.

Lad de høilærde Lærere i Landbruget, lad Bymænd og Folk, som ikke ved Noget om Forholdene paa Landet, længe nok udskjelde de norske Bønder for Træghed i at optage rationel Behandling af sin Jord, Vexelbrug og Digning — det er ganske andre Aarsager, som gjør, at Bonden ikke indfører disse Forbedringer i sit Gaardsbrug, end Træghed og Vedhængen ved det Gamle, thi slig Drift skal der Penge til, og hvorfra skal Pengene komme, naar Gaardene allerede ere betynget med saa mange Hæftelser, som de er her i Landet. Thi ikke blot trænger han Penge til de Arbeider, som til saadant Øiemed maa udføres, men han trænger ogsaa Penge til at være i Stand til ikke at drive Gaardsbruget paa Rov, da det rationelle Brug i Begyndelsen ikke svarer sig saa godt som den anden, i Længden ødelæggende Driftsmaade, og han saaledes ikke med de Indtægter, han har af sin Gaard, kan klare Renter og Afdrag, men maa laane for at betale andre Laan. Og hvortil dette fører, vil Enhver kunne indse. Erfaringen lærer ogsaa, at de fleste Gaardbrugere, der har villet indføre rationelt Brug paa sine Eiendomme, har maattet gjøre Opbud. Men naar dette sker, da undlader ikke vore „sidste Kloge" at kaste Skylden paa Bondens luxuriøse og uordentlige Levnet — men det er ganske andre Aarsager, der har bevirket disse vore hyppige Opbud paa Landet.

Af det Foregaaende kan man forklare sig et mærkværdig Faktum, der fremkom ved de sidste statistiske Opgaver om Forholdet over opdyrket Land før og nu. Thi uagtet Pantehæftelserne ere stegne med 48 Millioner Spd. i de tredive sidste Aar, og uagtet alt det Regjeringen har gjort for at ophjælpe Landbruget, var dog Tilvexten af det dyrkede Jordsmon saare liden. Sagen er nemlig den, at de allerfleste Laan, der er optagne paa Gaarde, er anvendte ikke til at forbedre disse, men f o r a t o p f y l d e v o r n u v æ r e n d e A r v e l o v g i v n i n g s B u d.

Men sæt nu, at Eiendommen bestaar for største Delen i Skov, ja da er den Aasædesberettigede bedre faren, men Skoven desto værre. Thi Skov er meget let at gjøre i Penge, og Gaardens Eier vil derfor i Regelen efter et Par Aars Forløb have udløst sine Medarvinger, men til samme Tid ogsaa ødelagt sin Skov, saaledes at der mangen Gang skal et helt Menneske-Liv til for atter at faa den i god Stand, og saa begynder gjerne den samme Historie forfra igjen. Man kan længe nok give Love om forstmæssig Behandling af Skoven, og udgyde sit Hjerte i Beklagelser over den frygtelige Medfart, Skoven er Gjenstand for i vort Land, — m a n g j o r d e S a g e n b e d r e T j e n e s t e v e d a t f o r b e d r e v o r A r v e l o v.

Men vi ville vende tilbage til vor Udviklings Gang. Vi sætter det Tilfælde, som ogsaa er det hyppigste, at det lykkes Bonden efter mange Anstrengelser og megen Kamp at overvinde de første Aars Hindringer og Farer, og endelig bringe det dertil, at Pantehæftelserne paa Gaarden for største Delen er afbetalte, men saa er ogsaa hans bedste Aar gaaet hen i Mad- og Døgnstræv. Han har haft haard nok Kamp med det daglige, private Livs Sorger, til ikke at have haft enten Tid eller Kraft til at rette sit Blik mod høiere Spørgsmaal, og naar han først er kommen saa vidt, at han synes, han kan forsvare for sig selv at beskjæftige sig med noget mere ideelt, da er Sjelens Friskhed og Spændkraft borte, og han beholder hele sit Liv igjennem den Indskrænkethed i Anskuelser og Domme, som et saadant Liv maa frembringe hos den, der ikke har faaet en ordentlig Fordannelse. Og saa hører man Tale om Bygdepolitik og om Bondefulhed, ligesom om den norske Bonde af Naturen skulde være anlagt for det Smaa og Smaalige. Men at dette ikke er Tilfældet, det ser man i de mange hæderlige Undtagelser, vi har, en Følge dels af særegne, gunstige Omstændigheder, dels af Aandens Storhed.

Imidlertid er under alt det Stræv Børnene voxede op, men da Faderen ikke har havt Raad til at sende dem ud af Bygden paa vore offentlige Skoler, har de maattet nøie sig med den i Forhold til Gaardmandsklassens Stilling i Samfundet høist tarvelige Undervisning paa en af vore Almuskoler. Det eneste de derfor have lært, som kan være dem til praktisk Nytte i Livet, er den Slags Jordbrug, som drives paa Gaarden. Der ligger da foruden den ældste Søn ogsaa de øvrige Arvinger hjemme og gaar til Haande i Markarbeide; thi stolende paa sin Arvelod have de ikke med deres daarlige Forkundskaber nogen indtrængende Opfordring til at gaa ud i Livet og søge sig en eller anden ordentlig Virksomhed. Derfor bliver det for det meste heller ikke noget synderligt af disse Medarvinger, og det n e t o p f o r d i v o r e L o v e h a r v i l l e t v æ r e s a a o v e r v æ t t e s r e t f æ r d i g e m o d d e m. Thi havde Gaardmanden ingen at udløse, vilde han kunne give sine Sønner en ordentlig Opdragelse, den bedste Arv, en Fader kan give sine Børn, og da disse igjen intet sikkert havde at vente mere af Faderen, vilde de blive drevne ud for at søge sit Underhold i andre Næringsveie. Men nu gaar denne Klasse, der stadig skulde rekrutere Byernes Befolkning og føre lidt af Landsens friske Luft med sig til Byernes kvalme, et Arbeide, som nu udføres af den lavestistaaende Del af Landbefolkningen, denne Klasse gaar nu tabt for Samfundet, som ved en livligere Udvexling af Individer mellem de forskjellige Stænder og især mellem Gaardbrugernes og By- og Embedsmændenes vilde vinde meget.

En Omstændighed, som vi her ikke kunne forbigaa, er ogsaa den, at det nugjældende Princip i Arvelovgivningen virker saare fordærvelig paa Gaardbrugernes Moralitet. Thi da det er saare vanskeligt for disse at klare sig under de nu existerende Forholde, ansees naturligvis et godt Parti, en rig Gaardmandsjente for det allerbedste Middel til at forbedre den tilkommende Eiers Stilling. Og denne Synsmaade er saaledes trængt igjennem, at Kjærlighed mindre end tilbørligt danner Grundlaget for Ægteskaber inden Gaardbrugernes Klasse. Men den Slags Usædelighed — efter vore Begreber den værste — har saa godt som uberegnelige Følger for Slægten.

Naar nu Sønnen er kommen i den Alder, at han kan gifte sig — hvilket sædvanlig paa Landet indtræffer meget tidligt — da, istedetfor at Faderen endnu i flere Aar kunde være Gaardens Styresmand, og benytte den Lærdom, han i sin hidtidige Virksomhed har indsamlet til Gaardens Forbedring, medens der endnu er Raad til det, er Faderen hjertelig glad over at kunne blive dette Slid og Slæb kvit, og tilbringe sine senere Aar sorgfrit som Føderaadsmand. Og saa begynder for Sønnen det samme Stræv forfra, som Faderen i sin Tid maatte gjennemgaa. Se saaledes gaar det videre ved igjennem Slægterne, medens Jorden udmavres, og Bondens ekonomiske Velvære gaar tilbage (det er saaledes bekjendt nok, at gamle Bønder siger, det var bedre i danske Tid end nu).

Men vælger Bonden at udstykke sin Jord istedetfor, gaar det endnu værre, thi snart blive det udstykkede Jordsmon altfor lidet til at ernære en Familie, og det ender med hele Slægtens Ruin.

Se dette er de Konsekventser, hvortil vor Arvelovgivnings Princip har ført og vil føre. Vistnok findes der Gaarde, hvis Eiere er i en forholdsvis god Stilling, men da er dette en Følge, dels af at der i flere Led kun har været en eller to Arvinger, og saaledes Lovens Princip, der ikke er bragt saa meget i Anvendelse, dels ogsaa af opsparet Kapital fra gamle Dage. Men paa den anden Side, hvormange Gaardbrugere er det ikke, som maa gaa fra Gaard og Grund i disse Tider, fordi det er dem umuligt at klare sig? Og naar de da intet andet har lært i sin Ungdom end sit hjemlige Gaardbrug, er der ingen anden Udvei for dem end at drage til Amerika, hvor Jorden er at faa tilkjøbs saa godt som for intet. Vi tro, at ogsaa dette er en af de Aarsager, der driver saa mangen Nordmand ud af sit Fædreneland til Amerika.

Men kunde man sige — og saa har vi virkelig ogsaa hørt Folk tale — dette Princip gjør sin store Nytte derved, at det forhindrer den matrikulerede Jords Besiddere fra at blive til et overmægtigt Aristokrati, og beskytte saavel Husmænd og den lavere staaende Befolkning paa Landet som Bymændene mod Overgreb fra den Kant. Vi ved sandelig ikke, hvordan vi skal behandle et saadant Raisonnement, der er saa blottet for al Raison. Thi foruden at det for det første vilde være den sletteste Statsekonomi af Verden at undertrykke Landets talrigste Stand til Fordel for andre, saa kan der fornuftigvis her i Landet, hvor Jordegodset er saa udstykket, ikke være Tale om noget Slags Aristokrati, med Undtagelse af Embedsarristokrati da, som vel længe nok har floreret. Og hvad Husmanden angaar, da er det en uimodsigelig Kjendsgjerning, at jo bedre Gaardmanden staar

sig, desto bedre staar ogsaa han sig. I samme Grad som Gaardbrugernes Livsvilkaar vilde forbedres ved en Forandring i det nugjældende Arvesystem, i samme Grad vilde det ogsaa gaa fremad med Husmændene. Og med Hensyn til Byhefolkningen, da vil naturligvis den ingenlunde tabe ved at erholde et rigt Opland.

Nei, Sagen er at kun en eneste Klasse af Samfundet vilde tabe paa en saadan Forandring, og denne er Sagførerne og de juridiske Embedsmænd paa Landet, forresten vilde alle Parter vinde.

Hr. Olassens Forslag er vistnok et Fremskridt, men det gaar ikke langt nok, thi Feilen ved vor Arvelovgivning ligger i Principet og ikke i Anvendelsen deraf, og dette feilagtige Princip er at ville gjøre det samme System gjældende ligeoverfor Jordegods som for Penge og andet rørligt og urørligt Gods. Lad længe nok den Bestemmelse staa i vor Arvelov, at Faderen skal dele sit øvrige Gods mellem sine Livsarvinger, men, hvis man vil i Sandhed forbedre den norske Bondestands Stilling, da lade man Faderen have sin Frihed til at gjøre, hvad han vil med matrikuleret Jord, hvad enten han nu foretrækker at testamentere det alt til den Aasædesberettigede, eller han bestemmer, at denne skal udløse sine Sødskende. Thi da vil nok Forholdenes Magt og Kjærligheden til Børnene bevæge ham til det, som i hvert enkelt Tilfælde er det bedste.

Kristiania, den 15de Februar 1869.

Saavidt skjønnes forhaster man sig ikke med at slippe Statsraad Haffner ud af Regjeringen og kalde nogen ny ind. Man antager vistnok, at det forholder sig rigtigt, at Prof. Broch har modtaget Kaldelse, og at han har været tilstede i et Statsraadsmøde i forrige Uge, dog, siges der, kun for at give sin Formening tilkjende i Anledning af Jernbanesagerne. Under de forhaandenværende Omstændigheder, da Følelsen af at den nuværende Regjering er gammel og mæt af Dage synes at være almindelig udbredt, bør man være forsigtig i sin Tro paa, hvad Rygtet har det travlt med at sætte i Omløb. Der har saaledes været fortalt, at den inden det skandinaviske Selskab og fra Festen paa Klingenberg den 4de Novbr. 1866 vel bekjendte Høiesteretsassessor Løvenskjold ogsaa skulde løftes op paa Statsraadsstædet efter Møinichen. Foruden Løvenskjold har ogsaa Amtmand Vogt været nævnt. Men uagtet det nu er slaaet fast, saavel i Theori som i Praxis, at et Mistillidsvotum fra Storthinget fører nye Mænd ind i Regjeringen, saa vil dog vel, og navnlig nu, Regjeringen søge at gjøre Mistillidsvotumets Virkning saa liden som mulig. Vi ville derfor i det længste betvivle, at flere end Haffner kommer til at gaa af som Følge af Mistillidsvotumet, og vi ville i det Længste antage, at Regjeringen søger efter den Mand, som er den behageligst. At Statsraad Irgens, der iøvrigt, som bekjendt, har forbeholdt sig at kunne træde tilbage til sit tidligere Embede, og som baade i Befordringssager og andre militære Sager har seet sine Meninger tilsidesatte paa høiere Steder, ogsaa nu skulde tænke paa at gaa af — efter Sigende af Misfornøielse med den nedsatte norsk-svenske Artilleri-Kommission — tro vi tiltrænger Bekræftelse. Uagtet vi føle det som en fri Presses Pligt, at drøfte ikke blot Spørgsmaalet om Besættelse af Lodsoldermands-, Lensmands- og lignende underordnede Poster, men ogsaa Besættelsen af Statens høieste Embeder, der i en særegen Grad hos et frit og politisk udviklet Folk burde være Tillidsposter, saa er dog Taushedens Vane saa stærk og Forholdenes Magt saa stor, at vi endnu maa nøie os med at berette Rygter, hvis Paalidelighed, vi ikke selv tro synderlig stærkt paa.

Udlandet. Efter de sidste Efterretninger ser det atter fredeligere ud i Grækenland. Det berettes nu som vist, at Grev Walewski har forladt Grækenland med et fuldstændig tilfredsstillende Svar. „Prov. Korr." for den 10de erklærer, at al Grund til Frygt og Bekymring med Hensyn til det græsk-tyrkiske Spørgsmaal er fjernet; men det officiøse Organ svækker dog Virkningen heraf ved at tilføie den urimelige Paastand, at der heller ikke i andre Retninger er mindste Grund til truende europæiske Forviklinger.

„Nordd. Allg. Zeit." for den 8de skriver: „Sagernes Gang i Athen bekræfter hver Dag mere vor Opfattelse af Situationen. Vi have vel bestandig holdt fast ved Haabet om, at den derværende Krisis dog endnu vilde tage en fredelig Vending; men vi have aldrig delt de sangvinske Formodninger, som de fleste Blade hengav sig til, idet de ansaa det for en Selvfølge at Grækenland uden videre Omstændigheder maatte gaa ind paa Konferentsens Beslutninger.

Patrie finder en Forklaring af den rumæniske Ministerkrisis i Korrespondancer fra Bukarest af 1ste ds., hvori meddeles, at der herskede stort Røre i Aktionspartiet, og at Bratiano og hans Venner allevegne gjorde Propaganda. Til Slutning bemærker Patrie: „Fyrst Karls nuværende Ministerium vil overholde Neutraliteten og vedligeholde en god Forstaaelse med den tyrkiske Regjering. Bratianos Parti har den modsatte Anskuelse og sætte Landet i Bevægelse for at tvinge den igjennem. Dette Parti har nylig gjort sig til Organ for Bulgarernes Planer og dannet en Komite for at sætte den igjennem. Det har vedtaget følgende Program: „Selvstyrelse for Bulgarerne med en national Administration; Indkaldelse af en Forsamling, valgt ved inddirekte almindelig Afstemning; denne Forsamling vælger en Regjering, hvis Indsættelse stadfæstes af Sultanen. Det revolutionære Parti i Rumænien er ikke uvidende om, medens det søger at vinde Stemningen for disse Ideer, at deres Gjennemførelse vilde have en Krig til Følge."

Ifølge et senere indløbet Telegram, der bragte Efterretninger fra Bukarest af 9de ds., er der atter udbrudt en Ministerkrisis i Rumænien.

Den Strid, som den preussiske Oberst Krenski har fremkaldt i Rumænien, ere i flere Henseender karakteristisk. Der har længe været en fransk Militærkommission i Bukarest, men man har aldrig hørt, at den har givet Anledning til Strid. De franske Officierer have ikke haanet Landets egne Officerer, ikke villet lave Alt om paa Fransk, ikke spillet Herrer over den rumæniske Hær. Men neppe faar en preussisk Officer Indpas i Landet, førend Freden er ude; han vil omskabe Alt til en preussisk Exercerplads, han finder ikke, at Noget duer, medmindre det i Et og Alt er ligesom i Mønsterlandet Preussen. Frankrig har i mange Aar havt en Alt overveiende politisk Indflydelse i Rumænien; men aldrig er der blevet klaget over, at det misbrugte sin Stilling, aldrig er det blevet beskyldt for at gjøre fransk Propaganda paa den rumæniske Nationalitets Bekostning. Efterat en tysk Fyrste, som ganske stillede sig i Afhængighed af Preussen, har regjeret et Par Aar i Rumænien, opstaar der derimod Frygt for, at Rumæniens Nationalitet og Selvstændighed ere i Fare, og Pressen protesterer lydelig imod, at Regjeringen fortsætter sine Forsøg paa at „preussificere" Landet.

Den preussiske Presse har i den sidste Tid opkastet sig til Belgiens eller rettere det belgiske Dynasties Ridder og lovet dette Preussens Bistand imod Frankrig. France udtaler sin Forbauselse herover, dels fordi der ingensomhelst Anledning er givet til saadanne Udtalelser, men dog især, fordi Bismark paa den Tid, da han logrede for Frankrig, ytrede til en fransk Diplomat: „Tag Belgien, den demokratiske Rede!"

Patrie gjendriver som ubegrundet det Rygte, Aviserne have bragt om en fransk-østerrigsk-italiensk Alliance.

Ligesom France bekjæmper ogsaa Moniteren „Nordd. Allg. Zeit."'s Beskyldning for, at franske Blade have modtaget Penge af Welferne. Constitutionel kalder dette et Hjernespind af „Nordd. Allg. Zeit." og siger, at Regjeringen umulig kan have inspireret denne Artikel.

Til Agence Havas meldes officielt fra Athen: Det nye Kabinet er dannet og bestaar af: Zaimis Konseilspræsident og Indenrigsminister, Soutzos Krigsminister, Averim Finantsminister, Petzali Justitsminister, Sarabas Kultusminister, Trinketta Marineminister, Theodor Delyaunis Udenrigsminister.

Der forsikres fra Paris, at det franske Senats Møder med det Første skal blive offentlige. Ligesaa tales der om, at Sainte-Beure snart vil komme med en Interpellation angaaende Klosternes overordentlige Forøgelse i den sidste Tid i Frankrige.

I Preussen debatteres der for Tiden i Kammerne om Ophævelse af den gratis Undervisning i Folkeskolerne.

Sverige. Om de svenske Kunstneres Virksomhed meddeler P. T. følgende:

Molin er sysselsat med Modelleringen af en kolossal Byste af Digteren Wadman; dette Kunstværk, der i Løbet af næste Sommer skal støbes i Bronce, er bestilt af et Ordensselskab i Gøteborg og skal opstilles ved Lorensberg. Kjellbergs Faun-Gruppe er paa det nærmeste færdig, hvad Modellering angaar, og vil om kort Tid blive udstillet i Kunstforeningen. Den samme Kunstners Byste af Aug. Blanche er nu tillige gjengivet i mindre Størrelse. Malmstrøm er nylig færdig med Undermalningen til sit store „Braavallaslag" og har under Arbeide „Kong Heimer og Asløg". Winge har paabegyndt en Altertavle, forestillende Kristi Opstandelse, og er desuden sysselsat med etpar større Malerier, nemlig „Thor i Strid med Jætterne" og „Alarik, holdende sit Indtog i Rom". Man finder desuden i hans Atelier et endnu ikke fuldendt Historiemaleri: „Ragnar Lodbroks Afsked fra Asløg". Edv. Bergh har nylig paabegyndt et Landskab med Motiv fra Mælaren; blandt hans færdige Malerier findes et Fiskerleie i Bohuslän i Eftermiddagsbelysning, bestilt af Grosserer Philipsson i Norrköping, og et Skaansk Landskab ved Helgeaa, en Bestilling af Apotheker Cavalli i Gøteborg. Rydberg, der har fuldendt et Vinterlandskab: Skaansk Bøgeskov ved Maaneopgang, har under Arbeide to Landskabsstykker med Motiv fra Skaane, samt Udkast til et norsk Landskab med Motiv fra Hitterdal. Holm har færdigt det Indre af en Granskov, bestilt af Hr. Cavalli, og udfører for Øieblikket en svensk Birkeskov samt en Kværn, Motiv fra Norge.

— Som tidligere meddelt, er Hr. Hallenborg i første Kammer fremkommet med Forslag til adskillige Forandringer i den nu bestaaende Trykkefrihedslov; siden har Hr. Hedlund i andet Kammer fremlagt fuldstændigt Forslag til ny Trykkefrihedsforordning. Ifølge den motiverende Indledning til Forslaget gaar det ud paa fuldstændig Trykkefrihed uden alle preventive Forholdsregler, saa at endog Forpligtelsen til at erhverve særskilt Tilladelse til Udgivelse af periodiske Skrifter skulde bortfalde. Derimod skulde enhver Avisredaktør være pligtig til at lade sit Navn trykke paa hvert Nummer af Bladet. Endvidere tilsigter Forslaget: Ophævelse af adskillige Slags Trykkefrihedsforseelser, saasom Gudsbespottelse, Fornegtelse af den rene, evangeliske Lære m. m.; en Redaktørs Ret til til at fri sig fra Ansvaret for en urigtig Meddelelse ved en senere meddelt Rettelse; Nedsættelse af Bøderne, Forandring i Juryens Sammensætning paa den Maade, at den i hver By bliver at vælge for 3 Aar efter de samme Principer, som ligge til Grund for Vælgerne til andet Kammer.

Paa samme Tid er der, ogsaa i andet Kammer, af Hr. Uhr bleven fremsat Forslag til Farandring af Bestemmelserne om Valget til andet Kammer. Forslaget lyder saaledes:

„Valgret tilkommer enhver svensk Mand, der har fyldt 21 Aar og i mindst 1 Aar har været indskrevet i Valgdistriktets Mandtal; dog kan Valgret ikke udøves af:

a. de Menige i Rigets Land- og Søforsvar, naar de ligge i Garnison eller er indkaldt til at gjøre Tjeneste;
b. Tjenestefolk, der ikke har egen Husholdning;
c. den, der nyder Fattigunderstøttelse; eller
d. staar under Formynderskab; eller
e. har afstaaet sin Eiendom til sine Kreditorer og ikke kan godtgjøre, at han lovlig er bleven fri for deres Krav; eller
f. er dømt for grov og vanærende Forbrydelse; eller
g. ikke under mindst de tre sidste Aar har indehavt svensk Borgerret; eller
h. staar i fremmed Magts Tjeneste eller har Borgerret i fremmed Land.

Storthinget sammentræder Onsdag den 17de Kl. 9 Formiddag til Foretagelse af:

1. Andragende fra T. Høeg om at et af ham opfundet Voteringsapparat maa blive antaget til Anvendelse i Storthingssalen.
2. Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 angaaende den kgl. Propotion om Bevilgning af Midler til Brændevins- og Maltkontrollen.
3. Indstilling fra Toldkomiteen angaaende Toldafgifter i den fra 1ste April 1869 indtrædende Budgettermin.
4. Do. fra Do. angaaende et fra Hammerstad m. fl. Repræsentanter fremsat Forslag om, at den Forhøielse af Tolden paa Brændevin, der maatte bestemmes som Følge af dens besluttede Forhøielse af Produktionsafgiften, bliver gjældende fra 1ste Marts d. A.
5. Referat.

Aarlige Storthing. Jaabæk ytrer i sidste No. af sin Folketidende et Haab om at aarlige Storthing vil gaa igjennem. Jaabæk er i den senere Tid synlig gaaet mere og mere over til de mere frisindede Meninger; hans Stemme for Ophævelsen af Grl. § 92, hans Virksomhed for Udvidelse af Handels- og Haandværksfriheden skal ikke glemmes over hans Misgreb i andre Retninger, f. Ex. ved Pensionen

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

„Mr. Forester, vore Hester begynder at blive varme. Kan vi ikke sætte dem i Gang?" spurte Hellen, efter et Gallop af en Mil eller mere.

„Jeg tror, vi ikke burde tøve paa Vejen, ti det er altid farligt at opholde sig længere Tid end højst nødvendigt, naar Fiender kan være i Nærheden, og det er mere end sandsynligt, at en Kaffer-Spion befinder sig paa hver eneste Fjeldtop eller Krantz."

„Tror De virkelig, at Kafferne vil sidde og iagttage et saa øde Landskab som dette?"

„Det er deres Natur at gjøre det," svarte Forester. „Disse Gaika-Stammer er baade dovne og virksomme. Somme Folk kalder dem dovne; og dog naar det kommer an paa Styrke, Hurtighed og Udholdende, kan faa Raser maale sig med dem. Saaledes at sidde maaske to, tre Dage paa en af disse Krantzer, røge nu og da, spise et Par Gange daglig, medens det hele Landskab foran dem iagttages opmærksomt, vil af de fleste Kaffere ikke anses for nogen ubehagelig Forretning. Deres Iagttagelsesevne vil vise sig i den Rapport, de afgiver til sin Høvding."

„Jeg benyttede engang en Kaffer, som, antager jeg, var sendt som Spion ind i Kolonien. Ved en Lejlighed ønskede jeg at vide, om en Ven af mig var vendt tilbage til sit Hus. Jeg paalagde min Kaffer at tage Post i Nærheden af Huset og lægge Mærke til, hvem der gik ind, og om Aftenen at afgive sin Rapport. Kort efter Solens Nedgang indfandt han sig, og hans Rapport lød som følger: En brun Hund havde sat sig paa Dørtærskelen og tudet en Tid, hvorpaa den løb bort nedad Vejen. En Hottentotkvinde kom hen til Vindøjet, saa ud, sang en Stub, hvorpaa hun forsvandt; det sidste hun gjorde, var at se efter Solen. Derpaa bankede tre Damer paa Døren, — den ene var høj, de andre to temmelig smaa. Den høje havde en rød Kjole paa, de andre to hvide. De talte med Hottentotkvinden og gik derpaa bort. Kort for Solens Nedgang kom to Mænd gaaende hen til Huset og Begge gik ind. Kafferen beskrev Mændenes Dragt og Udseende, og efterlignede derpaa deres Gang og Bevægelse saa nøjagtig, at jeg tydelig gjenkjendte Originalerne; den ene var min Ven. Saaledes kan De forstaa, Miss Eagleton, at vor Fiende er ikke at foragte i et Land, hvor List og Iagttagelse er af den største Vigtighed for et heldigt Udfald af en Krig."

„Jeg formoder, det kommer af," sagde Hellen, „at disse Mennesker har saa lidet at tænke paa, at de er istand til at hellige de Gjenstande, der forekommer, alle sine Tanker og al sin Opmærksomhed, for jeg kan ikke tro, at nogen sort eller farvet Rase kan staa saa højt i aandelig Henseende som de hvide."

„Kanske ikke," svarte Forester, „men anser De det ikke sandsynligt, at, ligesom vi finder i Naturen forskjellige Skabninger saaledes dannede, at de bedst passer for de Steder og Omgivelser, blandt hvilke de lever, saaledes kan Kafferen, af Naturen være begavet med Evner, bedre skikkede til at iagttage saadanne tilsyneladende Smaating, som er forbundne med Spor og deslige, end vi hvide?"

„Jeg tror ikke det, skjønt det er dristigt af mig at ville ytre en Mening, i Betragtning af, hvorlidet jeg kjender til Kafferne i deres eget Hjem, medens De formodentlig har opholdt Dem blandt dem."

„Ja, jeg har været meget blandt dem i deres egne Kraaler, og havt dem med mig paa Jagt og i Krig; alligevel skulde jeg have Lyst at høre Deres Mening om dem."

„Aa, jeg har virkelig ikke nogen egen Mening om Kafferne som Individer, men alt, hvad jeg vover at sige, er, at jeg tror, at den hvide Rase staar højere i enhver Henseende; og derfor tror jeg, at hvis en hvid Mand vilde opofre sig saa ganske for at gjøre sig fuldkommen t. Eks. i at spore, hvorom De talte, som en Kaffer gjør, da vilde den hvide vise sig som den dygtigste af de to. Tror De, jeg tager fejl, Mr. Forester?"

„Nej, det gjør jeg ikke. Naar jeg tænker over det, indrømmer jeg, det er, meget sandt i hvad De siger, for jeg har virkelig fundet i nogle Tilfælde, at en hvid Mand under meget vanskelige Omstændigheder har overgaat selv Kafferne; men disse, tror jeg, er enestaaende Eksempler."

„Er ikke alle Tilfælder af sjelden Overlægenhed enestaaende Eksempler?" spurte Hellen.

„Undskyld mig, Miss Eagleton," sagde Forester pludseligt, „men hvis De nu vil ride sagte i Forvejen med Deres Søster, vil jeg tale nogle Ord med Walter."

„Er der noget paafærde?" udbrød Hellen.

„Visst ikke," svarte Forester roligt, „jeg ønsker bare at gjøre Walter et Par Spørsmaal."

Damerne red sagte i Forvejen, medens Forester kaldte Walter hen til sig.

„Hvis jeg kjender en Kaffers Fodspor fra nogen anden Mands," sagde Forester, „da har vi to Gange redet over Kafferspor paa de sidste trehundrede Alen. Bemærkede De dem ikke?"

„Nej, jeg saa intet," sagde Walter; "hvor var det?"

„Først ved Siden af hine Pæretræer var fire eller fem Spor, og tager jeg ikke fejl, førte de hen imod hine Tornebuske tilhøjre derpaa nogle Skridt tilbage; saa jeg Mærker af adskillige Hester i samme Retning. Har Deres været derhenne?"

til en af Veteranerne fra 1814 (Kapt. Bay). Jaabæk har tidligere været imod aarlige Storthing; men den frisindede Aand, som nu seirer i Thinget, har, siger han givet Mod.

„Fr.stads Ugeblad“ indeholder for 13de d. M. en Artikel om aarlige Storthing. „Det væsentligste, som kunde tale imod aarlige Storthing, er naturligvis de forøgede Udgifter, som dog ikke ville være af saa overvættes Betydning, da aarlige Storthing vil kunne give Anledning til saa mange Besparelser, at de kunne opveie hine. Den her paatænkte Reform, siger „Ugebl.“ videre, vil ikke alene være hensigtsmæssigt, men endog saa nyttig og nødvendig, at den burde gjennemføres jo før jo heller. „Ugebladet“ ender med følgende: „blandt mange andre Grunde, som taler for Forandringen, er ikke mindst den, at Sveriges Rigsdag, hvormed det norske Storthing har saa megen Samvirken, kommer sammen hvert Aar. Derinde mødte Reformen ogsaa Modstand, men nu er man ifølge Aftonbladet saa vel fornøiet dermed og „de aarlige Rigsdage ere allerede nu i den Grad gaaet ind i den almindelige Bevidsthed, at en Storm af Modstand og Harme vilde reise sig mod hver og en, som vilde fremkomme med Forslag om at vende tilbage til Forfatningen af 1866.“ Saaledes haabe vi, det gaar her ogsaa, naar den nye Tingenes Orden først kommer igang.

„Jarlsberg og Laurviks Amtstd.“ for 11te d. M. udtaler sig om aarlige Storthing efterat have anført, hvad derom for en Tid siden stod at læse i „Aftonbladet“: For et Par Maaneder siden blev der, under Behandlingen af Udenrigsbudgettet, i det norske Storthing af Thingets mest indflydelsesrige Medlem, Hr. J. Sverdrup, ytret, at „den bedste Unionsakt, man kunde tænke sig, var begge Folks Samvirken i Udviklingen af frisindede politiske Institutioner“. Vi hilse en slig Ytring velkommen og vente, at det norske Storthing nu vil vise, at det deler den Opfatning, som i disse Ord har faaet sit Udtryk.

„Trondhjems Stiftsavis“ meddeler, at Trøndernes Mandssangforening har voteret et Beløb af 25 Spd. til det foreslaaede Monument for Komponisten Halfdan Kjerulf.

Studentersamfundets Bestyrelse fik i Lørdags Bemyndigelse til at indkalde et stort almindeligt Møde af akademiske Borgere, for at tage Beslutning om der skal udstedes Indbydelse til svenske og danske Studenter, om at samles til et skandinavisk Studentermøde her i Staden i Løbet af Sommeren.

L. Dietrichson, som i de senere Aar næsten stadig har opholdt sig i Sverige, har nu faaet Ansættelse som Professor ved det kgl. Kunstakademi i Stockholm.

Svend Foyn oplyser, at der ikke iaar bliver noget af med den paatænkte Reise til Obfloden i Sibirien, da Sidoroff har tilskrevet ham, at han ikke har faaet ordnet det Fornødne med den russiske Regjering.

Skolebestyrer P. Voss har nu udgivet sine i vort Blad tidligere trykte Artikler om det høiere Skolevæsen, tilligemed nogle nye Stykker om samme Emne.

Et af vore udenbyes Blade læser Aftenbladet skarpt Texten bl. A. ogsaa for dets uheldige Forsøg paa at latterliggjøre en indsendt Artikel i vort Blad om en Foranstaltning til at skaffe Almenheden Underretning om Storthingsmændenes Stemmegivning.

I „Gjengangeren“ for 12te d. M. læses: Den Ide, som endel Damer fattede for 6 Aar siden, ved private Bidrag og Afholdelse af en Basar at indsamle Bidrag til Anskaffelse af en Altertavle for Stedets Kirke, er lykkelig realiseret. — Billedet er en Kopi af det i Trefoldighedskirken i Kristiania opstillede af Tidemand, og kan man vist trygt sige, at Kopien er meget heldig.

Efter gammel Skik, skriver „Tønsb.“ for 10de d. M., strømmer en Masse Mennesker til Byen Fastelavns Mandag, hvoraf en stor Del desværre i temmelig omtaaget Tilstand tiltræder Hjemreisen, naar Nydelseslysten er tilfredsstillet. Det har derfor hændt, at Dagen har havt Ulykker i sit Følge, og saa blev det ogsaa desværre dennegang. Matros Olaves Bakken fra Melsomvig, forhyret med Fiskeren „Polarstjernen“, var i Byen for at blive paamønstret. Da han om Aftenen i Følge med en Unggut fra Bronstad i Stokke tog Hjemveien over Isen, fattes Kursen lige ud i den aabne Rende for A. B. Bulls Tømmerflaader. Gutten kravlede sig op igjen ved egen Hjælp, men Olaves Bakken var kommen under Isen, da den ved Anskriget tilkaldte Hjælp kom til Stedet, og kunde ikke kaldes til Live igjen, uagtet man troede at mærke Livstegn hos ham, da han blev trukken op, og uagtet Lægehjælp næsten øieblikkelig var forhaanden. Der skal ikke have været over 3 Fod Vand der, Ulykken skede; men det turde ikke desto mindre have været fuld Føie til at afmærke Aabningen eller endog indheguet den til det forestaaende tønsbergske Karnevald. Dette skal nu være gjort.

Redaktionen benytter Anledningen til atter at advare mod Isen iaar. Flere skal have kjørt i, og der siges, at endog Fodgjængere skal være faldne i ved høilys Dag. Vist er det i hvert Fald, at Isen i denne milde Vinter og under dagligt Regn og Taage ikke kan være stærk.

En Lodsskøite fra Gamle Hellesund er igaar efter „Kr.sands Stiftsavis“ forulykket, hvorved 3 af det ombordværende Mandskab omkom; en fjerde Mand blev reddet, efter hvad der siges, ved en anden Lodsskøite, som kom tilstede, strax efter at Forliset var skeet. Ulykken skal være foranlediget ved en voldsom Braadsø, der slog over Skøiten, idet den laa paa Praiehold ved en Brig fra Grimstad, som søgte Lods.

Nordisk Fest feiredes i Stockholm den 11te Febr. i Hotel Phønix. Festen var bleven udsat, for at Rigsdagsmænd kunde faa Anledning til at deltage.

En stærk Orkan i Forbindelse med en Flod saa voldsom, at man ikke paa 40 Aar har seet dens Mage, har i Begyndelsen af denne Maaned gjort stor Skade i Cornwall og langs hele Sydkysten af England. Ind i Themsen strømmede der en saa stor Vandmasse, som end mere forøgedes ved uafbrudt Styrtregn, at de Marker omkring London, hvorpaa Kapløbningerne holdes, alle Badehus, Kricketklubbernes Bygninger og en hel Del Magasiner, Værfter, Kulopslag o. s. v. stod under Vand. Mellem Coley, Mortimer og Theele var hele Landet forvandlet til en Sø.

Svenske Rigsdagsforslag. Blandt de Forslag, der i indeværende Session ere fremsatte i den svenske Rigsdags andet Kammer, er et af Bonden C. A. Larsson om Afskaffelse af hele den staaende Hær og dens Ombytning med en saakaldet Folkevæbning. Forslagsstilleren motiverede det b. A. paa følgende Maade: „Da Hr. Krigsministeren i sin Erklæring til Statsraadsprotokollen med Hensyn til Armeorganisationsspørgsmaalet prædiker farligere Lærdomme end dem, som fhv. Korporal Tullberg prædiker for de skaanske Hoveribønder, kan man ikke undgaa at nedlægge Protest derimod“. — En anden Rigsdagsbonde, Jöns Pehrsson, har indbragt et Forslag om Afskaffelser af alle Ridderordener og har bl. A. motiveret det ved, „at saadanne ere blevne uddelte til Skjelmer og aabenlyse Bedragere“.

Prinsesse Lovisas Brudeudstyr. Ifølge stockholmske Blade have nu Rigsdagsmændene Ola Nilsson fra Kristiansstad og Ola Månsson fra Blekinge anmeldt en Reservation med Hensyn til Kammerets Beslutning om at bevilge 198,000 Rd. sv. til Brudeudstyr for Prinsesse Lovisa.

Molieres Lystspil. Den ene af de to bebudede fuldstændige danske Oversættelser af Molieres Lystspil er nu begyndt at udkomme, idet Frøken B. Arnesen Kall har udgivet første Hefte af sin Oversættelse, der indledes med en Afhandling om Moliere og Holberg og iøvrigt indeholder „Fusentasten“, 1—3 Akt.

Hungersnød paa Island skal være at befrygte. Den i Kjøbenhavn sammentraadte Hjælpekomite har seet sig istand til at indkjøbe og opsende henved 1600 Tdr. Kornvarer, nemlig 900 Tdr. til Sønderamtet og henved 700 Tdr. til Vestamtet. Med den sidst modtagne Post fra Island har man modtaget Indberetninger, hvorefter for Sønderamtets Vedkommende de af Ministeriet trufne Foranstaltninger ansaaes for tilstrækkelige til at afvende Hungersnød blandt den ubemidlede Del af Befolkningen, medens der var opstaaet Frygt for, at den samme Ulykke kunde ramme den bemidlede Del af Befolkningen paa Grund af den mangelfulde Kornforsyning i Reykjavik.

General Raasløff i Washington. Til New York Herald skrives fra Washington under 21de Januar: „Senatets Udvalg for udenlandske Anliggender er sammenkaldt til et Møde næste Tirsdag (den 26de) før at høre General Raasløff, den danske overordenlige Gesandt, udtale sig angaaende Spørgsmaalet om Salget af St. Thomas“.

Om „Tre Dage i Padua“, Henrik Hertz's sidste Arbeide, skrives i det danske Dagblad: „Som Navnet og Personlisten allerede antyder, slutter dette Stykke sig til de dramatiske Digte af Hertz, der med det Shakespeareske Lystspil som fjernere Forbillede fører Tilskuerne ind i en romantisk Kjærlighedsegn, skilt fra den virkelige Verden ligesom ved et Hegn af Roser og Myrter, hvor Livets Opgave kun er at elske, dets Lykke i at blive gjenelsket, dets Sorg at blive skuffet i sin Kjærlighed. Farver og Omrids har Digteren hentet fra den italienske Middelalder, men han har ikke lagt an paa at give sine Figurer nogen egentlig historisk eller lokal Virkelighedsbelysning. Der nævnes vel et bekjendt adeligt Navn, der tales om Venedig og Verona, om Raadet i Padua, om Jesuiter og Franciskanere, men alt dette er kun en svagt belyst Baggrund, som man poetisk taget neppe skimter, end sige faar et tydeligt Indtryk af. Hvad man ser og hører, er en ædel Mands Smerte og Harme, fordi han tror sig bedragen af sin Hustru, en elskende Kvindes Sorg, da hun ser sig forstødt uden Aarsag, en Ynglings vaagnende og stigende Attraa, men først og sidst det muntre Spild af Kjærlighed, Blufærdighed, Kjækhed og List, hvormed en ung Pige naar sit Maal, fører de Adskilte sammen og vinder sig selv en Brudgom. Man kan gjerne sige, at alt dette foregaar i Middelalderen, under Italiens Himmel, men egentlig foregaar det kun i Kjærlighedens Land og under Poesiens Himmel. Hvad der giver Billedet Tiltrækning, er ikke saa meget Handlinger, Grupperingen og de enkelte Figurers Karakteristik som den romantiske Farvetone, der med en forskjellig, stærkere eller svagere Afskygning er udgydt over det Hele og sætter Tilskuerne i Stemning“.

Gades Kompositioner i England. Der er tidligere gjort Forsøg paa at introducere Nils Gade for det engelske Publikum, men ogsaa i Musiken ere Englænderne stærkt konservative, og Moden har i den Grad været for Haydns og Händels klassiske Periode, at den nyere Tids romantiske Skole har havt ondt ved at trænge igjennem. Nu synes dette at have forandret sig, Mendelssohn er optagen blandt de yndede Musikere, og under hans Ægide aabnes nu ogsaa Beundringens Døre for Gade. Ved Charles Halles Koncerter opførtes hans Symfoni B og C-moll, og det heder i Anmeldelsen: „De store Forhaabninger, som man maatte nære om Gades musikalske Fremtid ere blevne mere end virkeliggjorte, og det vilde være vanskeligt at nævne nogen nulevende Komponist, der staar høiere end Forfatteren til den igaar opførte Symfoni“.

Forespørgsel om Alsaffæren. Der har allerede i længere Tid i den danske Presse været ført ivrig Strid angaaende forskjellige høitstaaende Officerers Opførsel og Konduite ved Als's Indtagelse i forrige Krig. Den nærmeste Foranledning hertil var Afskedigelsen af en Oberst, ved Navn Myhre. Den af nogle Folkethingsmænd indbragte Forespørgsel til Konseilpræsidenten, om Regjeringen ikke agtede at nedsætte en af Civile og Militære sammensat Kommission til at undersøge denne Sag, blev den 2den d. M. optagen til Forhandling i Folkethinget. B. Christensen var Ordfører for Forespørgerne. Han udtalte, at det ikke var Hensigten at faa Nogen straffet, men kun at faa Sandheden frem, samt indbragte paa samtlige Forespørgeres Vegne et Forslag til en motiveret Dagsorden, gaaende ud paa, at Regjeringen skulde tage Sagen under fornyet Overveielse. Hall fremsatte imidlertid et andet Forslag, som blev vedtaget: „Den stedfundne Forespørgsel er begrundet i den Overbevisning, at hvis der i nogen enkelt Befalingsmands Forhold under Kampen paa Als den 29de Juni 1864 nu, efter flere Aars Forløb, skulde kunne søges Grund til hans Afskedigelse, saa kræve Retfærdighed og Hensyn til Hærens Tarv en omfattende og paalidelig Undersøgelse af hele denne uhyggelige Kamp.“ Da imidlertid Konseilpræsidenten havde afgivet den Erklæring, at vedkommende Obersts Afskedigelse ikke var motiveret ved hans Forhold som Befalingsmand under Kampen paa hin Dag, samt at Regjeringen havde beklaget, at der var givet Anledning til en saadan Formodning, saa fandt Thinget ikke, „at der forelaa tilstrækkelig Grund til videre Skridt i denne Sag.“

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfiskeriet, dateret Haugesund den 14de Februar:

Søndredistrikt: „Igaar strakte Fisket til Ramsholmene og udenfor liggende Holmer imod Espevær, hvor endel Baade god Fangst, imedens det sluttede Veavaag. Pris 6—9 Ort“.

Nordredistrikt, Søndmøre: „Storm hindret Fiskeriet. Fangsten af Garnsild forløbne Uge anslaaes 150,000 Tønder til Gjennemsnitspris noget over 7½ Ort. Af dette Kvantum falder omtrent 55,000 Nordredistrikt, henved 10,000

„Nej, det er jeg vis paa. Jeg tror ikke min Fader vilde lade dem komme saalangt fra Huset.“

„Og har De nogle smaa Koloni-Hester?“

„Nej, vore er alle store Fuldblodsdyr.“

„Da,“ sagde Forester, „er Kafferne i Nærheden, og vi faar have Øjnene med os; med saadant kostbart Følge trænger vi al mulig Forsigtighed. Det er bedst at sige Deres Søstre som det er, før at de kan være forberedt, om vi er nødt til at ride paa. Jeg ser ingen flere Spor nu, men et er saa godt som hundrede. Landskabet her er vel skikket for en Overrumpling, og netop et saadant Sted, som Kafferne vilde vælge, men lad os slutte os til Deres Søstre, de er allerede for langt borte.“

„Hvad Pokker staar paa, Forester,“ udbrød Walter. „Se paa Pigerne!“

Der var visselig noget paafærde, som Walter havde bemærket, for begge Damer havde ikke alene standset, men havde vendt Hesterne og kom nu hurtigt ridende tilbage. Da de kom saa nær, raabte Begge:

„Der kommer Kaffere — saadan Mængde, og tilhest! Hvad skal vi gjøre?“

„Stans et Øjeblik, mine Damer,“ sagde Forester, idet han gav sin Hest af Sporere og red forbi dem et Stykke fremad.

Et Blik var tilstrækkeligt til at vise ham, at det ikke var blind Allarm, for i neppe mere end femhundrede Alens Afstand saa han omtrent tyve beredne Kaffere, hver Mand med et Bundt Spyd i Haanden og galloperende henimod vore Venner.

Det første Forester gjorde, var at gjøre sit Gevær færdigt; men et Øjebliks Eftertanke bragte ham til at forandre sin Beslutning. Han vendte sin Hest og galloperede henimod Damerne, som han raabte til, da han nærmede sig:

„Vær ikke bange, mine Damer, men vær saa god at følge mig saa hurtigt I kan.“

Forester satte straks sin Hest i en Fart, som antydede om ikke Fare, alligevel Grund til at ride hurtigere end Damer pleier. Da han mærkede, at Damerne fulgte ham, saa han sig tilbage øjensynligt for at iagttage deres Hester, og et roligt Smil afløste det tidligere ængstelige Udtryk paa hans Ansigt.

„Bravo, mine Damer!“ raabte han; „I gjør de engelske Damers Ridefærdighed Ære; hav bare Hesterne i Eders Magt og se Eder ikke tilbage.“

De to Damer og deres Eskorte galloperede nu i en ret Vinkel til den Kurs, de havde holdt, førend de opdagede Kafferne. En tyk Linie af Buske strakte sig næsten en halv Mil tilhøjre af dem og skjulte Kafferne for deres Øjne. Forester holdt Øje med disse Buske, især til dem i Ryggen af dem, hvor han ventede først at se Kafferne og at blive istand til at danne sig en Tanke om deres Hensigter. At de var kommet saa langt ned alene for at plyndre, antog han for givet, men han kunde ikke andet end undre sig over deres Dristighed; de plejede ikke at vise sig tilhest paa saadanne Tog, men at smyge om mellem Buskene.

„Jeg vilde ønske, de vilde vise sig der bag,“ sagde Forester, idet han sagtnede Farten lidt, for at Walter kunde komme op ved Siden af ham. „Naar jeg ikke ser de Karle, naar jeg venter dem, ved jeg, at de har ondt isinde. Deres Søstre rider godt, Walter, og synes at finde Behag i sit Ridt ligesom deres Hester. De tager vel ikke Vældet fra dem?“

„Aanej.“

„Der har vi dem,“ udbrød Forester. „De har ondt isinde; jeg tror, jeg kjender den, som anfører dem, og passer han sig ikke, skal jeg give ham en Kugle, men det bliver et Kapridt paa Liv og Død, Nu, mine Damer giv Eders Hester Tøjlen og vis disse hylende Hunde, hvorledes engelske Kvinder kan udholde et Kapløb.“

Medens han talte, kom Kafferne under hoverende Skrig farende i fuldt Firsprang i den Tanke at afskjære dem fra det aabne Land. De svingede sine Spyd over Hovedet og bearbejdede sine Hester ubarmhjertigt med deres Flodhestsveper, i den Hensigt at vinde Forspringet. Saaledes for de Forfulgte og Forfølgerne lig en Stormvind henover den ujevne Mark.

Kapitel X.

Da Foresters Parti saa sig forfulgte af Kafferne, lod det sine Hester strække ud det bedste de kunde. Havde Jordsmonet været jevnt og aabent, vilde Kafferne havt liden Udsigt til at indhente dem, men ulykkeligvis var det gjennemskaaret af Vandløb og Stene og fuldt af smaa Busker, saa de idelig maatte gjøre Omveje. Et forfølgende Parti har altid den Fordel at kunne tage den lige Vej, hvor de Forfulgte er nød til at gjøre en Omvej. Saaledes saa Forester til sin store Bekymring, at et halvt Snes af de bedst beredne Kaffere vandt betydeligt ind paa dem, efter at de havde tilbagelagt en Mils Vej, medens de to Damer, han eskorterede, „ikke længer sad saa fast i Sadelen, trættet ved det anstrængende Ridt og ængstet ved Fiendens Hyl.

Walter Eagleton havde delt sin Opmærksomhed mellem sine Søstre og Forester, færdig til at handle efter det mindste Tegn, denne maatte give; han tænkte det vilde være bedre at vove en Kamp end at overgive sine Søstre til Fiender, som han vidste ikke sparede hverken Kjøn eller Alder, undtagen de vilde foretrække at blive Kaffernes Hustruer, en Lod, for hvilken vel de fleste vilde foretrække Døden.

(Forts.)

Søndmøre. Til 10de optaget henved 30,000 Tønder Laasesild".

Storthinget.

Mandag den 15de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup. Sekretær Kjerschow.

Fortsat Behandling af Justitskomiteen No. 2's Indstilling angaaende Lovforslag om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld.

§ 1. Naar Udlæg søges for Gjæld, der er paadraget efterat denne Lov er traadt i Kraft, har Skyldneren, saafremt denne er Familieforsørger, Ret til at fordre undtaget de for ham og Familie uundværligste Eiendele efter eget Valg indtil en samlet Værdi af treti Speciesdaler, saavelsom de til Familiens daglige Brug hørende nødvendige Gangklæder. Heller ikke kan Udlæg gjøres i Føderaad, stiftet før Gjælden blev paadragen, naar Føderaadet ydes til Personer, hvis Alder er 60 Aar eller derover, uden forsaavidt Føderaadet maatte være større end fornødent til Skyldnerens og under hans Forsorg værende Families tarvelige Underholdning.

Ingen af foranførte Undtagelser skal dog kunne gjøres gjældende i Tilfælde af, at Udlæg søges for Skatter eller andre offentlige Afgifter og Udredsler.

Boder henregnes til Gjæld ifølge nærværende §.

Schulze foreslog, „at treti Speciedaler" skulde ombyttes med „50 Spd.", og at der til andet Passus skulde tilføies efter Udredsler „for Tjenerløn, Erstatning for skadegjørende Handlinger og Betaling for Lægetilsyn samt Medikamenter". Wiel foreslog, at „Husleie og" skulde tilføies, da han troede, at dette idetmindste for Byernes Vedkommende var nødvendigt. D. Kildal fandt, at man burde gaa varsomt frem, og vilde holde paa 30 Spd. O. Velde vilde holde paa Komiteens Indstilling § 1, men han turde ikke gaa saa langt, som den havde gjort i § 2. Hammerstad fandt, at der var god Grund til at stille Medikamenter og Lægetilsyn over Skatter og offentlige Udgifter og Udredsler. Jaabæk vilde stemme for 50 Spd., men ikke for Schulzes Tillægsforslag. Augustinussen foreslog, at der istedetfor 30 Spd. skulde sættes „20 Spd." Wiel udtalte sig i samme Retning som før. Sørenssen vilde stemme imod andet Passus, da han ikke fandt, at denne var i Overensstemmelse med Lovens Aand. Det eneste, han fandt nogen Grund til at undtage, var Erstatning for skadegjørende Handling. D. Kildal forsvarede Komiteens Indstilling. Hansen foreslog, at „daglige" og „nødvendige" i Slutningen af første Afsnits første Punktum skulde udgaa. D. Kildal fandt ingen Grund til dette. I Loven af 1851 var brugt de samme Udtryk. Schulze vilde stemme imod baade Skatter og øvrige Undtagelser, dersom Summen blev under 50 Spd. Bødtker vilde stemme for Augustinussens Forslag og udtalte sig ligeledes for Wiels Forslag. Sørenssen udtalte sig i samme Retning som før. Jaabæk udtalte sig imod Augustinussens Forslag. Bentsen vilde stemme for 20 Spd. og henholdt sig forøvrigt til Sørenssen. Ved Voteringen forkastedes Schulzes Forslag (50 Spd.) med 65 St. Komiteens Indstilling (30 Spd.) bifaldtes mod 11 St. Hansens Forslag forkastedes med 67 St. Komiteindstillingens andet Afsnit bifaldtes mod 14 St. Wiels Forslag (at Husleie skulde tilføies) forkastedes med 56 St. 1ste Del af Schulzes Forslag „for Tjenerløn, Erstatning for skadegjørende Handlinger" forkastedes med 51 St. Schulzes Forslag 2den Del „og Betaling for Lægetilsyn og Medikamenter" forkastedes med 70 St.

Hens sidste Passus bifaldtes enst. Beslutningens § 1 blev saaledes enslydende med Komiteens Indstilling.

§ 2. Naar Skyldneren i Medhold af § 1 undtager Kreaturer, skal han tillige kunne fordre fritaget for Udlæg Hø, Halm eller andet Kreaturfoder i saadan Mængde, som antages at ville medgaa til at fremføde de nævnte Kreaturer, indtil de kunne slippes paa Vaarbeite.

Aall var enig i Hovedtanken i Komiteindstillingen, men han mente, at den dog nærmere burde begrændses noget, han vilde derfor foreslaa: „dog ikke mere end til en Ko, dersom en saadan er undtagen, eller til 4 Faar eller Geder, dersom saadanne Dyr ere undtagne. Ovenstaaende Bestemmelser gjelder ikke, dersom Hest undtages, i hvilket Tilfælde Skyldneren ikke kan fordre mere Foder undtaget end for den næste Maaned." O. Velde og Sørensen udtalte sig imod Hen. D. Kildal troede, at Forholdene vilde regulere sig selv, og at derfor den Begrændsning, som der var givet af Aall, ikke var nødvendig. Schultze imødegik Velde. Bentzen vilde stemme mod § 2. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling mod 29 St. Første Del af Aalls Forslag bifaldtes mod 26 St., sidste Del mod 29 St.

§ 3. En Skyldner kan ikke retsgyldigen frastrive sig den ham ved §§ 1 og 2 hjemlede Ret.

Augustinussen mente, at der kunde være Tilfælde, hvor det vilde være gavnligt, at Skyldneren kunde frastrive sig dette. Han vilde dog intet Forslag fremsætte.

§ 4. Bestyrerne af Udlægs- og Indførselsforretninger skulle deltage i Vurderingen af de Gjenstande, som efter § 1 og § 2 blive at undtage fra Udlæg.

§§ 3 og 4 bifaldtes enst.

§ 5. Lov af 28de August 1851 om Indskrænkning i Retten til søge Udlæg for Gjæld kommer fremdeles til Anvendelse med Hensyn til Gjæld, stiftet i Tiden mellem 1ste Januar 1852 og 1ste Januar næste Aar. Fra sidstnævnte Tidspunkt træder nærværende Lov i Kraft.

Bifaldtes mod 27 Stemmer. Sagen besluttedes enst. oversendt Lagthinget.

Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Repræsentanten Olaffens Forslag til Forandring i Lovgivningen om Aasædesretten og om Arv. (Komitens Indstilling er indtagen i No. 34 og 35 af vort Blad).

Efterat Indstillingen var oplæst af Præsidenten, skred man til at debattere Sagen i sin Almindelighed.

Vennemoe fremsatte Forslag om Sagens Henlæggelse. Han troede, at det vilde fremtbringe megen Familietvist. Sørensen vilde ogsaa slutte sig til dette Forslag, men af andre Grunde end de af foregaaende Taler fremsatte. Saadan Familietvist vilde vistnok mere opstaa ved Dispositioner af Arveladeren, ved hvilke der gaves en forskjellig Arv, end naar det af Loven var bestemt. Dispositionsretten forekom Taleren absolut at være hos Arveladeren; Loven skulde kun indlade sig paa Bestemmelser, naar Arveladeren havde undladt at træffe dem. Loven skal gaa ud paa Ligheden, og det skal være dens Maal at fremkalde den. Han troede, at det, denne Lov gik ud paa, vilde være meget gavnligt; men det skulde gjennemføres ved en forandret Opfatning inden Landbostanden og ikke ved Lov. Richter fremhævede, at naar man følte Trang til det, som denne Lov tilsigtede, maatte man se at gjennemføre det ved de Midler, som syntes ham det bedste og sikreste. Taleren troede, at Testationsretten ikke havde stort at sige blandt Bønderne, og man havde sjelden eller aldrig hørt, at Bønder, der har havt Livsarvinger, nogensinde har oprettet Testamente. Den Udstykning, som foregaa, er ikke en Følge af fri Villie, men har sin Grund i Sygdom, i Pengeforlegenhed, i Armod. Denne Gjæld som man nu kan ansaa til 10 Mill., bevirker, for ikke sige mindre, end hvad Sagen er, den norske Bondestands Nedsynken, dens Fattigdom. Man kan ikke søge Grunden hertil, som man har hørt anføre, i Kjøbmændenes under haardere Tider temmelig haarde Inddriven af Tilgodehavende, men det er formelig Kræft, som det paa det kraftigste maa sættes en Stopper for. Taleren var enig med Sørensen i, at Testationsretten skulde være saa fri som mulig, men naar man, som tidligere sagt, ikke gjorde Brug af denne Ret, maatte Loven gjøre det. Ingen troede vistnok, at en Samfundsklasse som beviises stadig at gaa tilbage, og det med stærke Skridt, som kun stadig træder frem med Klager over Tryk og Mangel, kan staa i Spidsen for Landets Styrelse, eller endog kan taales iblandt Styrelsen. Vennemo udtalte sig i samme Retning som forhen. Enge oplyste, at et lignende Forslag var fremsat af Richter i 1863, men det faldt dengang i Odelsthinget, og det havde forundret ham at se Forslaget nu atter fremsat. Forslaget, troede han, var blot beregnet paa at indføre et Slags Landaristokrati, men det antog ikke Taleren vilde gaa hertillands; Udstykningen var vistnok gaaet fremad, men Befolkningen var ogsaa tiltaget. Hvad Anførelsen af den meget store Pantegjæld angik, troede han ikke den paa langt nær var saa stor som anført; thi dels var det meget almindeligt, at Pantehæftelser stode uafsatte, og dels vare Pengene anvendte til nyttige Ting, som f. Ex. til bedre Drift, Indkjøb af Skov osv. Til Slutning vilde han bemærke, at han i den senere Tid havde bemærket, at man vilde, fremfor Andre, fremhæve Gaardbrugerstanden. Ueland sen. bemærkede, at paa Landet havde det været saa, at Gaard gik fra Søn til Søn gjennem lange Tider og næsten var betragtet som et Fideikommis; dette var imidlertid bleven forrykket ved Lov af 1821, men atter bragt nogenlunde igjen i de gamle Folder ved Lov af 1863. Paa hans Kant af Landet var det imidlertid af 100 Tilfælde kun et, hvor Skifte holdtes; Forældrene havde afgjort før, hvordan det skulde forholdes med Eiendommen. Han indsaa derfor ingen Trang til en Lov som den, og vilde derfor stemme mod Loven. Dr. O. J. Broch: Det her anførte Antal af Jordstykker var efter hans Mening for stort. Tilstanden havde i de sidste 17 Aar meget lidet forandret sig i de tre Stifter, han kjendte bedre, Christiania, Hamar og Christianssands Stifter. Forresten skulde han bemærke, at Udstykningen ikke var en saa stor Ulykke. De nøiagtigste statistiske Undersøgelser vise, at Udbyttet har steget forholdsvis med Udstykningen. Dette var f. Ex. Tilfældet i Frankrige. Der tilskreves man den Fremgang, Jordbruget havde gjort, især Udstykningen. Det var bevist, at de større Godser havde i Frankrige i de sidste 30 Aar kun givet ⅓ større Udbytte medens de i smaa Parceller udstykkede havde givet 4 a 5 Gange saameget som tidligere. Hvad angik det andet Punkt, som Komiteen beklagede sig over, saa var han i det væsentlige enig med Komiteen, men han troede, at naar man sammenlignede Udbyttet, troede han idethelestaget, at dette var stegen ligesaameget som Pantsættelsen, men der var jo andre Næringsveie, som havde steget endnu mere. Heller ikke ansaa han Jordbruget sammenlignet med andre Landes for saa stærkt pantsat f. Ex. sammenlignet med Sveriges, hvor Pantsættelsen stiger til ¼ af Jordbrugets Værdi. I Danmark stillede vistnok Forholdene sig maaske noget heldigere end hos os; men det var ualmindelig heldig stillet. Gaar man udenfor Skandinavien, f. Ex. til Tydskland, saa er Tilstanden der og som Følge deraf ogsaa Klagerne større end hos os. I Preussen fremvise de nøiagtigste statistiske Undersøgelser, at de større Godser ere belagte med en Gjæld af fra ½ til ⅔ af deres Værdi, medens Forholdet med de mindre Godser viser sig langt heldigere. Derfor var det der den absolute Mening, at den fri Deling burde ikke alene finde Sted, men var endog blandt de allergavnligste Institutioner. Han troede ikke, at Forholdene her hos os stillede sig saa uheldige, som af Komiteen fremstillet. Det stod ikke hos os forholdsvis værre til end i andre Lande med Undtagelse af i enkelte sjelden heldig stillede Lande. Han ansaa det fremsatte Forslag for en saa yderst tvivlsom Ting, at han ikke vovede at stemme for Sagen, men vilde holde paa det Bestaaende. Dette, at Godset saaledes gik over til den ældste Søn, var en saadan indgroet Institution her hos os, at han troede, at det af sig selv vilde gaa saa. Sørenssen fandt, at Udstykningen havde været til Gavn for Landets Opkomst. Hammerstad troede, at det var Regel, at naar Forældrene kun efterlode sig en Gaard, overlodes denne Gaard til den Aasædesberettigede i den Tanke, for det første at han selv kunde ernære sig uden altfor stor Bekymring, men endogsaa i paakommende Tilfælde kunde hjælpe sine Sødskende og være dem i Faders Sted. Derfor troede han, at det var meget godt, at Eiendommen ikke udstykkedes i saa mange smaa Dele, at ingen af Eierne til disse i paakommende Tilfælde kunne hjælpe Familien. Udstykningen troede han heller ikke var gaaet for sig i den Grad, som af Komiteen fremstillet. Forresten troede han ikke, at de udenlandske Forholde, hvor Jordbruget dreves mere gartnermæssigt, kunde sammenlignes med vore Forholde. Derefter foreslog Præsidenten, at Sagens videre Behandling udsættes til imorgen. Siden Referat.

Det meteorologiske Institut.

Et Hvirvelcentrum passerede igaar over det sydlige Norge henimod Rusland. Barometret stiger idag meget stærkt og staar høiest paa Vestkysten. Stærk vestlig Vind i det sydlige Norge. Klart og tørt Veir østenfor Nesset. Temperaturen er overalt over Normalstand. Udsigterne ere for det første til vestlig til nordlig Vind med tørt og klart Veir paa Østlandet. Senere Omslag til sydlig Vind er ikke usandsynlig.

Bekjendtgjørelser.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

vil efter Fleres Anmodning med Mai Maaned begynde en 2—3 Maaneders Skole for Kvinder. De nærmere Oplysninger om Undervisningsfag, Lærerindehjælp, Ophold og Betaling m. V. erholdes ved mundtlig eller skriftlig at henvende sig til undertegnede Skolens Lærere.

Re i Stjørdalen pr. Throndhjem, 4de Febr. 1869.

H. K. Foosnæs. **L. M. Bentsen.**

Bøger.

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ℔ Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 6 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Østerdalens Avis
(Oplandske Tidende)

udkommer i Hamar Tirsdag og Fredag. Abonnementspris 30 ß, forsendt med Posten 35 ß, Kvartalet. Bekjendtgjørelser indrykkes for 2 ß pr. Korpuslinie. Større Bekjendtgjørelser rabatteres betydeligt. NB. Bladets Læsekreds er de større Præstegjelde i Hedemarkens og Christians Amter.

Tilsalgs.

Olie & Lys. Fineste fransk og holl. **Lampolie**, **bedste Parafin** og **Træolie**, svenske og holl. **Stearinlys**, **Kronlys** og **Vognlys** hos **Carl Gullichsen.**

Ost. Schweitzer-, Stoltzer-, Nøgel-, Edamer- og norsk Schweitzerost sælges af **Carl Gullichsen.**

Brændevine & Vine. Mit Lager af **gamle, gode Brændevine og Vine** anbefales af **Carl Gullichsen.**

Throndhjemsk Aquavit, 12 Aar gammel, hos **Carl Gullichsen.**

Chocolade. Schweitzer og kjøbenhavnsk Chocolade igjen ankommen til **Carl Gullichsen.**

Sild & Klipfisk. Extra god **Fedsild** i større og mindre Dele, og bedste **Klipfisk** sælges af **Carl Gullichsen.**

Nye
Messina Appelsiner
ankommen til **Carl Gullichsen.**

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af **Peter Seest.**
Dronningensgade No. 34.

Bomuldsgarn,

ubleget, bleget og farvet i Prima Sorter, anbefales af

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Lithografier, Kobberstik osv. osv.
(til Underpriser).

Hos **De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel**, er udlagt tilsalgs til Underpriser en stor Mængde mere eller mindre bestadigede **Lithografier, Kobberstik** m. m., saasom: **Slaget ved Alma** af B. Adam, **Sebastopols Indtagelse, Slaget ved Solferino** af G. Doré, gamle **Prospekter af Norge**, malede af Lorentzen, saasom: Bækkero, Tistedalen, Leerfossen a 18 ß, religiøse Billeder, hvoriblandt Vandycks **„Korsfæstelsen"**; **Jagtstykker, Portræter, Christiania** efter Fricks store Maleri til Carl Johan a 12 ß (kostede oprindeligt 1 Spd.), **Billeder af Norge i Tegninger** a 6 ß pr. Stk., **Møbeltegninger, Ornamenter** — store Blade — a 4 ß, **Dronning Josephines** Portræt af Durck, Kobberstik a 72 ß (kostede forhen 3 Spd.), **Landkarter over Nordikalien**, store, a 6 ß pr. Stk., store kolorerede **Folkelivsbilleder** a 24 ß pr. Stk. m. m.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 39. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Tirsdag den 16de Februar 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriernе ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Søndre og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Birid og Fjeldbaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Breve fra Vestlandet.

IV.

Det kan neppe negtes at Storthingsforhandlingerne dennegang følges med større Interesse end forhen af Almeenheden. Jaabæk har vistnok havt adskillig Andel deri ved sine Opraab til Folket om Sparsomhed for enhver Pris, men at det ogsaa maa være et sømmelig Maadehold i Sparsomhed, derom fik man Syn for Sagen i den bekjendte Hvidehavssag, som vakte adskillig Opsigt her paa Kysten, — men ikke et Ord mere om denne Sag, som vistnok grundede sig paa en Misforstaaelse, og nu i hvert Fald bør være skrinlagt, — vi ville kun sige, at Storthinget hidtil med Hensyn til Bevilgninger i det Hele taget har lagt for Dagen en værdig Sparsomhed, som anerkjendes af Almeenheden. Det gaar nemlig op for Folket, at i Statshusholdningen gjælder det at passe paa de store Udgiftsposter og ikke at fordybe sig formeget i Smaating. Og derfor erkjendes det, at en Mand som J. Sverdrup er en bedre Vogter for Statskassen, fordi han sparer i Tusindvis, end Jaabæk, som sædvanligvis kun kniber i Dalervis. Man skjønner nemlig det, at om Eieren af en stor Gaard drev sin Ekonomi saa vidt, at han passede paa hver Fyrstikke eller Knappenaal, saa vilde dette neppe kunne ske, uden at han glemte Ekonomien i det Store, nemlig Gaardens rette Drift. At man nu i Storthinget for Alvor tager sig af Gaardens rette Drift maa erkjendes, naar vi erfare at J. Sverdrup ved sin kraftige Optræden har ruslet op i den store Modding paa Horten, hvor saa meget af Landets Velstand er bleven saare unyttig bortkastet.

Det, som i denne Sag vakte saa særdeles Opsigt, var ogsaa den Omstændighed at Bureaukratiets sædvanlige Forsvarere paa Storthinget dennegang vare saa spagfærdige, at Intet mere end dette kunde vidne om Berettigelsen af J. Sverdrups Dadel over Marinens Stel. Vi tage herved ikke Hensyn til Professor Aschehougs uheldige Optræden, thi efter Alt, hvad vi have hørt fra Storthinget, skjønne vi, at denne vistnok forresten meget lærde Mand maa have saa ganske særegne og lidet folkelige Anskuelser, at hans Udtalelser kuns sjelden vil finde Gehør der; — men hvad vi her have forundret os over, er den besynderlige Iver, hvormed Vestlandets talentfulde Repræsentant, Hr. Smith-Pettersen, søgte at dække Marinestyrelsen med et i Sandhed paa urette Sted anbragt Angreb paa Sverdrup. Vi have anseet Hr. Smith-Pettersen som en djærv og frisindet Mand, uafhængig af ethvert Hensyn til Magthaveriets eller Bureaukratiets Synsmaader, derfor gjorde det hans Venner ondt at se hans Optræden i denne Sag, men vi ville haabe, at han efter sin uforklarlige „Kovending" i dette Tilfælde dog herefter vil seile for desto friskere Bris ind i Liberalismens Farvand. Trods en eller anden lunefuld Vaut, anse vi ham dog som en god Seiler, og da Skuten er af Klassen A 1 og Besætningen modig, saa tvivler vi ikke om, at den nok finder Havn der, hvor Rhederiet ønsker.

Hvad angaar den store Underballance paa Horten, saa haabe vi, at den i sine Følger dog vil lede til en bedre Ordning derhenne. Vi kunne ikke tvivle om, at Regjeringen, dersom den virkelig vil ramme Marinens og Landets Tarv, nu anbetror Styrelsen til Dr. Broch, som vistnok mere end nogen anden Mand har den grundige tekniske og praktiske Kundskab og Indsigt, som kræves, for at kunne reformere og kontrollere den storartede Arbeidsdrift, som finder Sted paa Horten, og som dertil uden Persons Anseelse vil blotte enhver Svaghed, og karakterisere enhver Ukyndighed med ligesaalidt Barmhjertighed, som naar det gjaldt at tildele sine bekjendte 6,6 i Karakteren for Mathematik ved Examen Artium.

Men ikke alene med Hensyn til Marinens Udvikling, ogsaa med Hensyn til en sund og tidsmæssig Opfatning af en Statsraads Stilling og vort hele politiske Liv, tillægge vi Mistillidsvotumet mod Marinestyrelsen stor Betydning.

Vi kunne derfor ikke andet end paaskjønne den Loyalitet, Hr. Haffner har vist ved strax at begjære sin Afsked. Idet han ligeoverfor Storthingets Dadel har bragt sin Stilling som Forsoningsoffer for sine Feilgreb, har han ogsaa lagt for Dagen, hvad han erkjender, at Regjeringen her, saavel som i andre konstitutionelle Lande, kuns er mulig, saalænge den har Nationens Tillid. At klamre sig fast til Taburetten, naar denne mangler, skal efter det Exempel paa Æresfølelse, som Hr. Haffner har vist, herefter blive en Umulighed.

Nødvendigheden af tvende andre store politiske Reformer turde ogsaa ved denne Anledning med overbevisende Vægt have paatrængt sig Mange, som hidtil i stiv Konservatisme have holdt paa det Gamle. Vi sigte her til Statsraadernes Deltagelse i Storthingets Forhandlinger og aarlige Storthing.

Intet kan dog vel bedre godtgjøre Nødvendigheden af Statsraadenes Deltagelse i Storthingets Forhandlinger end den her omhandlede Sag, hvorved der endog blev Spørgsmaal om at indkalde Statsraaden for at examinere ham om hans Embedsførd. Mon ikke vore Statsraader, naar de, efterat vare aabnede Adgang til Storthingets Forhandlinger, derstedes skulde forsvare sine Embedsgjerninger, vilde handle mere i Overensstemmelse med Nationens Ønske end nu, naar de ere forpuppede i sine Kontorer. Fra den konservative Leir har man stedse brugt Talemaaden „Parlamentarisk Regjering" som et Skræmmebillede, der har været stillet i Udsigt, som en Følge af denne Ordning, — og forsigtig og besindig, som den norske Landmand er, har man seet den Synderlighed, at enkelte af vore mest liberale Gaardbrugere, maaske netop af Frygt herfor, tidligere have modsat sig denne Reform. Har dette da været af Frygt for, at Folkets Magt derved skulde blive for stor? Maaske, — og vi prise den stærke Mand, som ikke attraar mere Magt end den, han tror at behøve, men vi se jo grant, at vi ved Haffners Afsked allerede have faaet „parlamentarisk Regjering", endog uden at have Statsraadene i Storthinget. Og Ingen synes vel, at dette er andet end ganske i sin Orden. — Saaledes gaar Nationen fremad til Lys og Indsigt i selve Tidsaandens Medfør.

For 10 Aar siden skulde man af Respekt for Grundlovens Bogstav neppe have tænkt paa andet end Rigsret mod Hr. Haffner, og nu — nu havde denne Tanke ikke Rum hos Nogen! — Tidens Aand gaar ubønhørlig i Retning af Folkestyrelse, og det nytter ikke længer at stampe imod, eller at ville standse paa Halvveien og sige: „saa langt! og ikke længer!" — Dette have vi Vidnesbyrd om deri, at paa nærværende Storthing synes flere af de Mænd, der tidligere vare med at drage Folkestyrelsens Vogn fremad, nu at ville sige „Stop!" men derfor ser det ogsaa ud for os, som saa udenfor, som om disse Mænd nu skulde være „tabte bag Vognen."

At Statsraadernes Deltagelse i Storthingets Forhandlinger i høi Grad vil lette disse Forhandlingers Gang, og derved baade Tid og Penge spares, begynder man alt mere og mere at indse. Og man behøver jo kuns at stille et praktisk Spørgsmaal for at godtgjøre dette.

Dersom Amtmanden ikke havde Adgang til Amtsformandskabernes Forhandlinger, men alt Samarbeide skulde ske skriftlig, mon ikke da den dobbelte Tid og Udgift vilde kræves, som Følge deraf. Derfor synes vi, at endog Jaabæk, dersom han virkelig vil Sparsomhed og forstaar Sparsomhed, maatte prædike denne Reform, som vistnok vilde forkorte Storthingets Samlingstid i ikke ringe Grad. Dog, det er ikke Besparelsen hermed, som er mest at lægge Mærke til — af endnu større Betydning tro vi denne Ordning vilde blive for Sagernes Behandling i Departementerne. Istedetfor de mange Omsvøb og unyttige Former og Erklæringer i det Vide og Brede fra Autoriteternes Trappestige, som nu foranlediger, at Departementernes Foredrag saa ofte ere satte paa Skruer, forbeholdne og lidet oplysende, skulde man da blive nødsaget til at holde sig til det Væsentlige, saaledes at en selvstændig Mening og Dygtighed og Indsigt virkelig kom til Orde, istedetfor at nu Ordene undertiden synes brugte til at skjule det, som mangler i denne Henseende. Og naar først Dygtighed og Indsigt, og ikke de tomme Former, bleve skjænkede tilbørlig Vægt, saa forudse vi en stor og god Reform i vor øverste Administration. Da skulde man ikke længer kunne beskylde Departementernes Kontorer for at være en Planteskole for Bureaukrati eller Aandsfattigdom, hvilket sidste, om vi ikke mindes feil, en af vore Statsraader selv officielt har antydet, men vilde man da der med mere fri og folkelig Opfatning arbeide Haand i Haand med Storthinget til Landets Trivsel.

At aarlige Storthing ogsaa er bleven en Nødvendighed for saadant Samarbeide, — den Anskuelse begynder alt mere og mere at vinde Indgang hos Almenheden, og Marinestyrelsens Misgreb, som under den stærkere Kontrol af aarlige Storthing, neppe skulde have fundet Sted, vil ogsaa bidrage sit til at Øinene aabnes herfor. Oplyste Mænd i Landdistrikterne, som hidtil have været imod aarlige Storthing, erkjende nu, at de ofte, næsten mod sin Villie, ere blevne overbeviste om, at denne Reform er berettiget. Man behøver kuns at stille det Spørgsmaal: Hvorfor kunne vi ikke lade os nøie med Amtsformandskabsmøde en Gang hvert 3die Aar, eller kuns holde Formandskabsmøder i Kommunen en Gang hvert 3die Aar? saa vil Enhver strax indse, hvilken Stagnation derved vilde afstedkommes, og at Saadant vilde være en meget daarlig Ekonomi. Vi paastaa derfor dristig, at Tidens Aand, trods Bureaukratiets og de Konservatives Protest, fører Statsmaskineriet til aarlige Storthing og Statsraadernes Deltagelse i Storthingets Forhandlinger; og de, som ei kunne følge med heri, ville sandelig snart mærke, at de ere „tabte bag Vognen."

Vestlandet den 11te Februar 1869.

F—g.

Lidt i Anledning Hr. Seminariebestyrer N. Hertzbergs „Tilsvar" til Kristiania Lærerforening.

At vi har nok af Bureaukrati at kjæmpe mod baade paa Politikens og Literaturens Omraade, er desværre en altfor bekjendt Sag; det kan derfor ingenlunde vække Forundring, at noget lignende ogsaa kommer tilsyne, naar der tales om tidsmæssige, folkelige og frisindede Reformer paa Almueskolens Enemærker. Det er en klar Sag, at Almueskolen hører til vort Folks vigtigste og betydningsfuldeste Anliggender, fordi Oplysningens store Sag hovedsagelig er lagt i dens Hænder; det kommer derfor for en stor Del an paa denne, om de kommende Slægter iblandt vor Almue skal blive oplyste og frisindede eller ei; thi Aanden, Tonen og Indretningen inden vor Almueskole vil have en afgjørende Indflydelse paa, i hvilken Retning vor fremtidige Folkedannelse skal stevne. Er dette givet, saa følger det af sig selv, at vor Bondestand med et aarvaagent Øie bør betragte de Reformer, som fra Styrelsens Side tænkes iværksatte paa dette Feldt. Og vi tro, at den tilsigtede Omordning af vore Seminarier er en slig stor og betydningsfuld Sag, netop for Almuen, fordi disse Læreranstalter staa i saa nøie og inderlig Forbindelse med Almueskolen, at det for en væsentlig Del vil komme til at bero paa dem, hvilken Aand og Tone, man i Fremtiden kan vente, skal blive den raadende i denne. Det er nemlig ingen Selvfølge — hvad det lader til Hr. Seminariebestyrer N. Hertzberg mener — at fordi en Kommission bestaaende af Rigets Skoledirektører og Seminariebestyrere efter Regjeringens Opfordring træder sammen og udarbeider et nyt Reglement for Seminarierne, og fordi at Styrelsen i det væsentlige godkjender dette og fremsætter det som Kongelig Proposition — at denne nye Plan derfor skulde være saa fortræffelig, at intet bedre eller hensigtsmæssigere kunde være at ønske, saa at Folkets eneste Pligt var i blind Lydighed og med Taknemmelighed at modtage, hvad Regjeringen og Kommissionen var saa naadig at byde det; thi Erfaringen har rigelig stadfæstet, at ikke alle Forslag, der kommer fra Kommissioner nedsatte af Styrelsen eller fra denne selv, ere saa fortrinlige eller frisindede, at de for den Sags Skyld fortjener at antages ubetinget af Nationen. — Kommissionens Sammensætning var slettes ingen Borgen for, at en tidsmæssig Plan kunde fremkomme. Dens Medlemmer vare Theologer og med Undtagelse af en, har ingen af dem siddet paa Almueskolebænken. Det havde slettes ikke været nogen Formastelse, om man i en Sag af saa indgribende Vigtighed for vort lavere Skolevæsen som denne, havde forlangt, at en af de dygtigste og mest frisindede Skolelærere var bleven tagen med paa Raad; dette sige vi ingenlunde, fordi vi tro, at en gavnlig Reform, naar den strev sig fra disse, skulde være fortrinligere, end naar den kom fra Seminariebestyrerne; men fordi vi antage, at en selvstændig Skolelærer stærkere vilde have fremholdt Tidens berettigede Krav og Nødvendigheden af at disse bleve tagne til Følge.

Hr. Seminariebestyrer Hertzberg er, som man vil se af Aftenbladet, af en anden Mening i denne Sag. Han er Regjeringens trofaste Haandlanger og prædiker derfor med en sjelden Naivitet Autoritetstroens saliggjørende Lære. Hvad der har foranlediget Seminariebestyreren til at vise sig fra denne Side — og som just ikke skal bestyrke det Omdømme, han har faaet for at være en Folkets Mand — er simpelthen den Omstændighed, at en Korporation, der „kalder" sig „Kristiania Lærerforening", har „vovet" at kritisere det nye Reglement og fundet det lidet tilfredsstillende. En saadan Dristighed har nok Seminariebestyreren fundet ganske uhørt, og han benytter derfor Leiligheden til at skolemesterere Foreningen og enkelte andre Lærere, der ligeledes have gjort sig skyldige i den Feil, at have en anden Mening om Tingen end han selv. Man skulde tro, at Seminariebestyreren har staaet i den Forening, at han havde for sig en Flok af uselvstændige Elever og ikke en Lærerforening som Hovedstadens, der ved flere Leiligheder har lagt for Dagen, at den tæller saa mange dygtige og indsigtsfulde Mænd i sin Midte, at den nok uden Skam kan sige sin Mening om en Gjenstand som denne. Hertzberg peger i sit Indlæg i Aftenbladet (No. 23, 24 og 25 for d. A.) paa de „Mænds Erfaring og Skjøn, som have bragt Udkastet istand", og „som maa ansees for at have en ganske anden Erfaring til at kunne bedømme, hvad der med Føie kan henlægges til et toaarigt Kursus, end „Kristiania Lærerforening"; denne Tirade maa noteres; thi man mærker, at det nye Reglement hovedsagelig og nærmest er Hr. Hertzbergs Værk, saa det altsaa egentlig er sig selv og sit eget Arbeide, Hr. Seminariebestyreren giver denne rosende Attest. Hvorledes opfatter saa Seminariebestyreren „Kristiania Lærerforenings" Udtalelse? Jo den er „Aabenbarelse af den Misfornøielsens, Modsigelsens og Partilidenskabens Aand", der hersker blandt en Del af Norges Lærerstand. Og at denne Seminaribestyrerens smukke Attest specielt skal gjælge dem, der ikke kan strø Sand paa Kommissionens Forslag, er let begribeligt. Pokkers vanartede Tider vi leve i! Skolelærerne ville endog „driste" sig til at have en selvstændig Mening om et Emne, der staar i den nøieste og inderligste Forening med deres egen Gjerning og vel ogsaa med deres Erfaring. Og forsaavidt har Seminaribestyreren Grund til at udbryde i Beklager, siden ikke alle Lærere længere ere tilsinds at holde i Kjoleskjødene paa Seminarielærerne. Det er da let forklarligt, at den Omstændighed, at en Del Lærere ikke har kunnet billige det nye Reglement, er for Hertzberg nok til at raabe paa Opsætsighed mod „Styrelsen". Hertzberg trøster sig imidlertid med, at der ogsaa inden Kristiania Lærerforening gives dem, der nære den samme Tro paa Autoriteterne, som han selv, og da vel ogsaa den samme Tro paa Skolelærernes Umyndighed; og kan dette, om det er Tilfældet, være ham til nogen Husvalelse, saa skal jeg sandelig ikke misunde ham den Trøst.

Den Sags Realitet, hvorom der strides mellem Hr. Hertzberg og Kristiania Lærerforening, vil forhaabentlig faa sin tilstrækkelige Belysning ved det Tilsvar, som Lærerforeningen om føie Tid vil give paa Hr. Hertzbergs sidste Indsendte.

Vi gjentage, at baade det norske Folk og de norske Skolelærere have Ret og Adgang til at lægge sit Ord med i Laget om Seminarisagen. Det er kun Indbildsthed og Ufrisindethed, naar man ikke kan taale, at Skolelærerne lægge andre Meninger for Dagen end en selv og de „Fraktioner" inden Folket, som man betegner, som ufeilbare Autoriter.

X.

Kristiania, den 16de Februar 1869.

Ved kgl. Resolution af 6te dennes er der af det til Reisestipendier for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Landmilitæretaten bevilgede Beløb naadigst tilstaaet Kaptein i Generalstaben, surnumerær Kaptein i 2den Akershusske Infanteri-Brigade C. F. M. Staib, R. S. O., 400 Spd. for under et 6 a 7 Maaneders Ophold i Udlandet med Behold af Gage og Emolumenter at uddanne sig som Generalstabs-Officer.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Premierløitnant og Adjutant ved Trondhjems Jæger-Bataillon J. F. Bendeke at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende fra Begyndelsen af Marts Maaned førstkommende indtil den Tid, Vaabenøvelserne for hans Vedkommende tage sin Begyndelse i indeværende Aar, med Behold af Gage og Emolumenter, under Betingelse af, at han under Fraværelsen besørger sine Tjenesteforretninger udførte ved en anden af Brigaden godkjendt Officer uden forøget Udgift for det Offentlige.

— Under s. D. er Overtoldbetjent Lønseth naadigst tilforordnet Ladestedet Tvedestrands Sundhedskommission, for deri som toldkyndigt Medlem at tage Sæde ved Kvarantænesagers Behandling.

— Under s. D. er Toldkasserer Hjorth naadigst tilforordnet Ladestedet Lillesands Sundhedskommission, for deri som toldkyndigt Medlem at tage Sæde ved Kvarantænesagers Behandling.

— Under s. D. er det bestemt:

1) At den ved Høieste Resol. af 19de Decbr. 1848 anordnede Kvarantænekommission for „Udhavnen Kobbervig", i Stavangers Amt naadigst befales ophævet, og
2) at Undertoldbetjent Nissen og Fyrvogter Vaage i Henhold til § 27 i Lov om Sundhedskommissioner m. M. af 16de Mai 1860 naadigst tilforordnes Ladestedet Kopperviks Sundhedskommission, for deri at tage Sæde ved Kvarantænesagers Behandling, den Første som toldkyndigt og den Sidste som søkyndigt Medlem.

— Under s. D. er det naadigst bestemt:

1) At kgl. Resol. af 24de Septbr. f. A. angaaende Oprettelse af endel nye Distriktslæge-Embeder forandres derhen, at Mandals Lægedistrikt i Lister og Mandals Amt skal deles i følgende 2 Lægedistrikter, nemlig:
   a. Oddernæs Lægedistrikt, indbefattende Herrederne Oddernæs, Thved, Vennesland, Øvrebø og Hægland, Søgne, Holme, Halsaa og Hartmark samt Ladestedet Mandal, og
   b. Undals Lægedistrikt, indbefattende Herrederne Søndre Undal, Nordre Undal, Bjelland og Grindem, Finsland samt Øslebø og Løvdal.
2) At Undals Distriktslæge-Embede skal bekjendtgjøres ledigt med Forpligtelse for dets vordende Indehaver til at tage Bolig paa et af Amtmanden i Lister og Mandals Amt med Indre-Departementets Approbation nærmere bestemmendes Sted inden en af Distriktets indre eller øvre Bygder.

— Under s. D. er det i Henhold til Lov om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne af 6te Juni 1863 § 70 naadigst bestemt, at Ladestedet Florø i Henseende til Fattigvæsenets Bestyrelse skal betragtes som Kjøbstad.

— Under s. D. er det i Henhold til Lov om Fattigvæsenet paa Landet af 6te Juni 1863 § 31 naadigst tilladt, at de P. Jebsen & Ko. tilhørende, paa Gaarden Arnes Grund i Haus Præstegjeld under Nordhordlands Provsti i Bergens Stift beliggende Uld- og Bomuldsfabrikker med tilliggende Jordeiendomme Ytre-Arne, nyt Matr.-No. 70, Løbe-No. 151 a b, 151 b b, 152 a b, 153 a b, 154 a b, 155 a b, 156 a b, 254 b, 261 b samt 262, af samlet Skyld 3 Ort 20 Skill., maa fra den Dag at regne, som af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet nærmere fastsættes, dog senest den 1ste Januar 1870, og paa de Vilkaar med Hensyn til Hjemstavns-Spørgsmaal, som ere vedtagne af Fabrikeierne i Skrivelse af September 1868 og af Haus's Kommunebestyrelse i Møde af 29de s. M., udskilles fra Haus's Præstegjelds og Herreds Fattigdistrikt og overgaa til eget „Arne Fabrikkers Fattigdistrikt"; hvorhos der er meddelt naadigst Stadfæstelse paa en fremlagt Plan for et Sikkerhedsfond for det nævnte Brugs-Fattigdistrikt.

— Under s. D. er det naadigst bestemt: At den Guldsmed Elling Sebjørnsen Waale ved kgl. Resol. af 10de Mai 1862 givne Tilladelse til i et Tidsrum af 5 Aar at bryde Stenheller i Nore Præstegaards Udmark mod af disse at afgive til Sognepræst-Embedet $^1/_{10}$, der af Sognepræsten kan anvendes til Tækning af Husene paa Præstegaarden og til Bestridelse af Udgifter ved Stenens Transport og Tækningen, skal være gjældende for et yderligere Tidsrum af 5 Aar, at regne fra 1ste Januar 1869, dog saaledes at Betingelserne for Driften af Stenbrudet blive at undergive Approbation af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

— Under s. D, er det naadigst bestemt, at Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Rolighedsforstyrrelse samt om offentlige til Dans, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aftenen gjøres gjældende for Moss Jernværks Grund i Moss Landsogns Herred, Smaalenenes Amt.

Udlandet. Som det af Gaarsdagens Telegram vil sees, er det fredelige Forhold mellem Grækenland og Tyrkiet, der paa en Maade var ophørt under den stærkeste Strid, igjen fuldstændig oprettet. Det nye Ministerium søger at gjøre godt igjen, hvad det foregaaende forbrød, og i Forhold til Tyrkiet og navnlig Opstanden paa Kreta viser det sig i alle Henseender Konferentsens Beslutninger hørig. Det var altsaa ikke — maa man vel slutte — denne Gang Stormagterne beleiligt at slaaes. Derfor fik Grækenland give efter. Man har lukket Øinene for Nationalitetsspørgsmaalet, der laa bag Folkeretsspørgsmaalene. Æren for det indtraadte Omslag tilskrives almindelig Kong Georg. Ifølge flere samstemmende Beretninger fra forskjellige Sider er han endogsaa gaaet saa vidt, at han har truet med at abdicere, naar Grækerne ikke vilde tage imod Fornuft. Morning Post for den 8de skriver: „Vi kunne endelig med Sikkerhed meddele, hvad vi med større Tilfredsstillelse vilde have bragt til vore Læseres Kundskab for nogle Dage siden, nemlig at det græske Spørgsmaal har fundet sin Løsning. Disse af Skytsmagterne forkjælede Børn og disse fordærvede Undersaatter af en konstitutionel Konge ere først faldne tilføie efterat have givet alle Beviser paa Stridighed og Ufornuft. De have vægret sig ved at tro paa, at det var Alvor med Tyrkiets Tugtelse. De havde lukket Øret i for en europæisk Konferentses høitidelige Raad. De havde brudt Staven over sine Venners Opfordringer, ja endogsaa tilbagevist Ruslands Formaninger. Deres unge Konge, der havde brugt ethvert Middel, som stod i hans Magt, for at bringe sine Statsmænd til Fornuft, maatte i det sidste Øieblik komme til klar Erkjendelse af, hvor aansfelig hans Stilling var, og sikre sig selv imod ethvert Ansvar for den Skjæbne, som truede hans Folk. Kong Georg besluttede sig da til at abdicere og befalede, at der øieblikkelig skulde gjøres Forberedelser til hans Afreise til Paris. Denne modige Beslutning øvede øieblikkelig Virkning. De høiest stillede Mænd i Grækenland havde hidtil stiftevis diskuteret, hvad de kaldte det Vanærende i at give efter for Magternes Stemme, uagtet disse havde været fuldt beføiede til at give Befalinger, medens de, naar Alt kom til Alt, kun havde bekræftet de folkeretlige og retfærdige Principer, som Grækenland havde sat sig ud over. Men nu blev alle de græske Statsmænd forskrækkede ved Tanken om det alvorlige Ansvar, som hvilede paa dem, naar deres Land midt i en fuldstændig Uorden, paa alle Sider omgivet af Hære og Flaader, uden Konge, Venner og Penge skulde staa ene overfor det tyrkiske Rige. Trods sine Lidenskaber veg de dog nu tilbage for den farlige Udsigt til, at Tyrkerne skulde besætte deres Hovedstad som Folkerettens Forsvarere og Ordenens Gjenopretter i en Stat, som var i en Opløsningstilstand og forladt af sin egen Souverain; thi saadanne Ting maatte Grækenland være belavet paa i den allernærmeste Tid. De havde faaet Storm, medens de vare ude af Stand til at forebygge Virkningerne heraf, og imidlertid holdt Beskyttelsesmagterne sig afsides. Endogsaa Rusland, der aldrig havde gjort en Hemmelighed af sine Sympathier for Grækenland, indrømmede under disse Omstændigheder, at den græske Sag var uretfærdig, og erklærede, at det maatte, lovlig og fyldt var ude af Stand til at hjælpe den lille fremfusende Stat, som saa afgjørende havde kastet sig ind i en farefuld Stilling. Lad os os haabe, at Lektionen, der var saa vel fortjent, ikke vil være spildt." Dette Haab deles ikke af Alle; der udtales allerede Tvivl om, at det indtraadte Omslag vil være af synderlig Varighed.

Fyrsten af Montenegro er den 8de ankommen til Berlin, hvor han agtede at blive en Ugestid.

New York Tribune meddeler, at General Grant stærkt modsætter sig Ratifikationen af Overenskomsten om Alabamaspørgsmaalet, fordi den ikke er tilfredsstillende for de Forenede Staters Værdighed og heller ikke giver Udsigt til en tilstrækkelig Erstatning for den Skade, som Unionen led ved, at Sydstaternes Kapere løb ud af britiske Havne. Uden „Alabama" og de øvrige Skibe af samme Art, siger Grant, vilde Borgerkrigen have været endt et Aar tidligere, og dette Aar, i hvilket den frygtelige Kamp vedvarede, kostede ikke blot Unionen Penge, men ogsaa Blod, for hvilket England skylder de Forenede Stater Regnskab, medens det efter den indgaaede Overenskomst kunde slippe med at give Amerika en ubetydelig pekuniær Opreisning. Daily News for den 8de bekræfter, at Grant modsætter sig Overenskomstens Ratifikation, og selv dette Blad, der næsten er mere amerikansk end engelsk og var en af de ivrigste Tilbedere af Reverdy Johnson, afslægger den Tilstaaelse, at Traktatens Afslutning er tvivlsom.

Fra Amerika berettes, at Senatet i de nordamerikanske Fristater med 40 mod 16 St. har vedtaget en Resolution om et Tillæg til Grundlovene, hvorefter Forskjellene med Hensyn til Stemmeretskvalifikationer paa Grund af Race, Farve, Fødsel eller Besiddelse herefter skal ophøre.

Af de ved Mordet paa Guvernøren i Burgos Paagrebne er 1 dømt til Døden, 2 til Fængsel paa Livstid, to til 20 og to til 12 Aars Strafarbeide. Man taler om, at Cortes vil ophæve Dødsstraffen i Spanien.

Theatret. Igaaraftes opførtes for første Gang et lidet dansk Enaktsstykke af H. P. Holst: „De har en Datter". Handlingen foregaar i Frankrig, og Indholdet er i Korthed, at en ung Mand, der under en Sygdom er bleven saa svækket, at han næsten ganske har glemt, hvad han før interesserede sig for, føres til sin fordums Elskede og vinder hende. Handlingen synes af mere psykologisk end dramatisk Virkning, og det Hele er en Bagatel. Hr. Gundersen spilte den unge Mand, Frk. Solberg hans Elskede; Hr. Brun er en gammel, grætten, halvt apoplektisk Onkel.

Nyt Maleri af Kong Karl XV. I det stockholmske Selskab Iduns Møde forrige Lørdag udstilledes bl. A. et større Maleri af Kong Karl XV, der forestiller et Landskab i Aftenbelysning, Motivet fra Dalsland, og, ifølge Dagens Nyheter, er udført med megen Rasthed og Sikkerhed.

Den irske Udvandring. En Sammenligning mellem den irske Udvandringsstatistik for ifjor med Beretningerne fra tidligere Aar viser forsaavidt et gunstigt Resultat, som det fremgaar heraf, at Irlands Befolkning ikke længere formindskes paa Grund af Udvandring. I 1851 udvandrede 214,425 Mennesker, i 1867 kun 88,500 og i 1868 sank Antallet til 64,961.

Traktat med Japan. Ifølge „Posttidningen" er efter langvarige Underhandlinger, som er blevet forsinket ved den i Japan i de sidste Aar herskende Ufred, endelig afsluttet en Venskabs- og Handelstraktat mellem Sverige og Norge samt det japanske Rige, hvilken Traktat undertegnedes i Jokohama den 11te November 1868 af den hollandske Minister i Japan, paa Sveriges og Norges Vegne. Denne Traktat, som kommer til at træde i Kraft fra og med 1ste Mai 1869, bestaar af 30 Artikler og er ledsaget af Reglementer for Handelen og Søfarten samt af Toldtarifer for Ind- og Udførselen af Varer i de for den udenlandske Handel aabnet 5 Havne. Traktaten, der er sluttet med Tycoonen, tilforsikrer de forenede Rigers Undersaatter aldeles samme Fordele, som er bevilgede eller bliver bevilgede nogen anden Nation i Japan.

Ifølge „Thr. Stiftsavis" har Hr. Borgermester Strøm under 2den Februar indsendt en Forestilling angaaende Adressekontorsprivilegiets Ophævelse til Throndhjems Formandskab.

Ifølge „K. Adr." er i 2den Bergmaaneds 3die Uge fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 181 Mrk. 7 Lod gediegent Sølv.

„Tromsø Stiftstid." skriver: Sild fiskes fremdeles i de fleste Fjorde rundt omkring og føres til Byen, hvor Prisen har været 18 ß pr. Stamp eller 48 ß Tønden. Den senest hidførte er fisket i den søndre Arm af Malangen, hvor man har øst med Haav og fremdeles øser i Baadene saameget, man ønsker. Silden er ikke meget stor og ei heller synderlig fed, men nok skal der, efter Sigende, være af den.

— Til samme Blad skrives fra Alten: Her i Alten har vi megen Sygdom — Feber og Halssyge — og Dødelighed. I Kaafjord fødtes sidste Aar 22 og døde nær 50, hvoraf ca. 30 Børn; i Alten er ogsaa flere døde end fødte. I et Hus er her 4 Lig, nemlig Manden, hans 2 Sønner og Datter, Alle voxne; af disse er den ene Søns Kone meget daarlig og venter dertil hver Dag sin Nedkomst. Distriktslægen bliver desværre ikke kaldet saa ofte

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

Foresters Hest var ikke en saadan Løber som Walters og hans Søstres Hester, saaledes at den allerede tidligt under dette Kapridt, som det nok kunde kaldes, begyndte at sakke agterud, men ved sin Rytters udmærkede Færdighed formaadde den alligevel i Længden at holde Skridt med dem.

„Hvor langt til The Chasse?" raabte Forester, idet han bragte sin Hest op ved Siden af Eagletons.

„Omtrent to Mile. Det er dernede i Fordybningen."

„Lidt tilhøjre, mine Damer," sagde Forester — „lidt tilhøjre. Hold Hesterne vel sammen og driv ikke for stærkt paa dem, ellers kaster de Galloppet. Saa, det er ret; hold nu lidt til venstre af hine Mimosaer, og lad dem saa føle Pidsken en Smule. Eagleton," vedblev han, „vi kommer til at brænde af et Skud Krut, ellers vil han der paa den sorte Hest drive en af os et Spyd i Livet, inden vi ved af det. Disse Kaffere gjør det med Lethed fra en galloperende Hest. Følg De Deres Søstre, jeg vil sakke lidt agterud og stoppe den Krabat."

Forester holdt sin uvillige Hest tilbage, saa han snart var et Stykke efter de andre. Han skiftede sit Gevær fra højre til venstre Haand og trak nu sine dobbeltløbede Pistoler frem. Da de nærmeste Kaffere mærkede hans Hensigt, udstødte de et haanligt Raab. Disse Vilde kjendte godt til Vanskeligheden ved at sigte fra Hesteryggen, og de nærede desuden Foragt for en „Geværunge," som de kaldte en Pistol. Da imidlertid Forester spændte sin Pistol og vendte sig i Sadelen for at undersøge hvilken af hans Forfølgere, der var nærmest, søgte Kafferne dels Skjul bag Hesterne, dels svingede de sine Spyd under udfordrende Raab, alt i den Hensigt at forstyrre den hvide Mand og derved forhindre ham i at tage sikkert Sigte.

Den før omtalte Kaffer var en stor Karl og han havde en god Hest, der godt kunde bære ham. De Prydelser af Elfenben og Messing rundt Armene, saavelsom Halsbaandet af Glasperler og Tænder var Tegn paa, at han var en Mand af Betydenhed. Ikke før havde han bemærket Forester gjøre sin Pistol færdig, førend han tog frem sit letteste Kastespyd og slyngede det, endnu i fuldt Løb, mod ham. Lykkeligvis hindrede Hestens Bevægelse ham i at tage et rigtig godt Sigte, ellers vilde vor Ven blevet gjennemboret af det lange, naalspidse Blad, for det gik bare nogle Fod forbi, og førend den sorte Kjæmpe havde faat et andet Spyd frem, tog Forester et hurtigt Sigte efter hans Hest og affyrede sin Pistol. Hesten snublede, rettede sig igjen op, sank saa i Knæ og faldt, idet han slyngede Rytteren over sit Hoved.

Kafferne udstødte et vildt Skrig, da de saa sin Høvding falde til Jorden, og for et Øjeblik trodde, at det var ham selv, der var truffet, men den sorte Kjæmpe sprang straks op og raabte: „Ou ya goka" *), gjorde et Spyd færdigt, men kastede det ikke, da han saa, at hans Fiende var udenfor Kastevidde. Det korte Ophold i Forfølgelsen, der opstod ved denne Begivenhed, var af afgjørende Vigtighed for de Forfulgte, da den lagde en Afstand af fire til femhundrede Alen mellem dem og deres Forfølgere. Forester sluttede sig inden kort Tid til Eagleton, og idet han pegede paa The Chasse, opmuntrede han Damerne til ny Anstrengelse ved i en munter Tone at bemærke:

„Saaledes skal de ride, mine Damer! I har redet de Hunde agterud og i fem Minuter vil I være i Sikkerhed. Undskyld, at jeg sætter mig i Spidsen nu; De, Walter, slutter bag; og nu mine Damer et skarpt Gallop, og Hurra for engelsk Fuldblod, det være Hester eller Ryttere!"

„Nu, det maa jeg sige, mine Damer," sagde Mr. Eagleton, idet han kom ud af Huset og hjalp sine Døtre at stige af; „I sparer ikke Eders Hester, hvis I har redet saaledes lige fra Grahamstown. Men hvorledes har I det, og hvorledes staar alt til i Byen?"

„Aa, Papa, vi har med Nød og neppe undgaat Kafferne," sagde Hellen. „Omtrent et halvhundrede har forfulgt os og har hylet bag os de sidste tre Mile. Lad os komme ind, Papa."

„Har De ikke set Dem, Papa?" spurte den ældste Miss Eagleton. „De fulgte lige hid."

„Kafferne fulgt Eder! Umuligt!" svarte Mr. Eagleton ængstelig. „Aa, er det ikke Mr. Forester? Det glæder mig at se Dem. Og hvorledes lever Du, Walter? Hvad er dette om Kafferne?"

„Vi har havt et raskt Ridt," sagde Forester," men takket være Deres Døtres Dygtighed i Ridning og deres friske Hester var vi istand til at ride fra disse Kjeltringer. Men," tilføjede han med lavere Stemme, „faa Deres Døtre ind straks, for de har udstaat ingen ringe Skræk, og Følgerne vil formodentlig nu indfinde sig. Vi har som Deres Datter sagde, med Nød og neppe undgaat Kafferne, Mr. Eagleton, og det var et Øjeblik, da jeg virkelig havde opgivet Haabet."

„Gode Gud! Hvad siger De?!" sagde Mr. Eagleton, „kom ind Piger og faa et Glas Vin. Hellen, min søde, Du skjælver jo som et Løv."

„Aa, Papa, deres Hyl lyder endnu i mine Øren. Der blev skudt; men jeg haaber ingen blev dræbt."

Da Hellen sagde det, saa hun ængstelig paa

*) Bogstavelig: „Du lyver," et Udtryk, som bruges af Kafferne, naar nogen har [illegible] Bom paa dem.

som nødvendigt; ellers vilde vist færre være død; derimod hentes ofte en Aandebesværger for at mane de onde Aander bort, som de indbilde sig plage dem. Sygdommens Ophav er vistnok for en stor Del Urenligheden, som selv hos mere velhavende Folk er meget stort. I et Hus, hvortil Doktoren var hentet, befandtes Friske, Syge og Døde liggende næsten mellem hverandre. — Lærerskolen her bliver nok nedlagt for bestandig naar dette indeværende Kursus er forbi, da den mangler Søgning. Det er gaaet med denne som med Seminarierne, at Elevantallet aarligaars aftager, hvorfor der kan være forskjellige Grunde.

I „Finmarksposten" for 29de Jan. læses en Artikel om Stemmerettens Udvidelse, som slutter saaledes: „Skulde ingen anden Repræsentant vilde vove det, saa anmodes herved den ene eller begge af Finmarkens Repræsentanter om at indlevere Forslag om, at enten enhver skattepligtig Mandsperson bliver stemmeberettiget, eller at de samme Regler, som nu er foreslaaet for Adgang til Kommunevalg, ogsaa maa blive lagt til Grund for Stemmeret ved Valg af Storthingsmænd og sammes Valgmænd — at der i det mindste ikke maa blive sat en høiere Census for Stemmeret ved sidstnævnte end i første Tilfælde.

Kan almindelig Stemmeret (for enhver 25aarig skattende Mandsperson) ansees for anvendelig i Finmarkens Landdistrikter, da kan man kun have een Mening om de Mænd, som ikke vil slippe Magten saapas fra sig, at deres uheldigere stillede Medborgere kan faa Del i Norges halvhundredaarige Frihed.

I et Brev fra Skudesnæskanten heder det: Stemmeretssagen omfattes ogsaa her med Interesse, ligesom her er Adskillige, der har omgaaet den gamle Lov for at skaffe sig denne Rettighed. Saaledes har en Sagfører, der nu er blevet Ordfører i en af Nabobyerne, taget Borgerskab som Handelsmand for at blive stemmeberettiget. Ordføreren i en anden af Smaabyerne her er stemmeberettiget, fordi han har lagt sig til en Jordlap, skyldsat for 1 ß. En Læge spekulerer nok paa at tage Borgerskab som Dreier, da han tilfældig har en Dreierbænk. En Anden fortælles der, tar en Holme, men den er saa lav, at Vandet til visse Tider staar over den, hvorfor man i Spøg paastaar, at han kun er stemmeberettiget, naar der er Lavvande.

I Arendals Sømandsforening fattes i Fredags under Diskussion det Ønskelige i at faa oprettet et Forsikringsselskab for Søfolks Tøi og Hyre, hvis mulige Overskud skulde komme til at uddeles til trængende Søfolk, hvilket vakte stærkt Bifald. I Stavanger findes en lignende Indretning, som har vist sig meget gavnlig, og som nu efter forholdsvis kort Tid allerede eier en Kapital af 12,000 Spd.

Ifølge „Thr. St.avis" er der fra Indherred til Storthinget afgivet en Adresse med 1000 Underskrifter der udførligere udtaler sig om og søger at begrunde følgende Punkter:

at Rentefoden ved Loven af 12te Oktober 1857 ikke burde have været forhøiet;

at Skydsvæsenet bør være en Statssag, og at Skydsgodtgjørelsen i offentlige Anliggender ikke bør overstige de virkelig havte Udgifter;

at Embedsmændene i Regelen bør fast aflønnes og Sportlerne dels ophæves og dels overgaa til Statskassen;

at Skattebyrderne mere ligelig fordeles;

at Omkostningerne ved Gjældsfordringers Inddrivelse maa indskrænkes, og

at en større Besparelse i Statsudgifterne ansees nødvendig.

Adressen slutter med følgende Bemærkninger: „Da nærværende Adresse ikke fremkommer hverken i Form af noget Lovforslag eller som noget specielt Andragende, har vi ikke troet i Storthingets Reglement, hvorefter deslige Sager skal være indbragt inden Oktober Maaneds Udgang, at se nogen Betænkelighed ved saaledes efter dette Tidspunkt at fremlægge den for Storthinget, haabende, at vor Sag vil blive overveiet, selv om den end ikke maatte finde Vei til nogen Komite".

Dansk Kriminal-Statistik. I Tiaaret 1856—65 tiltaltes ved Danmarks almindelige Domstole samt ved de til Paakjendelse af enkelte Sager særlig nedsatte Kommissioner et samlet Antal af 21,106, i Gjennemsnit aarlig altsaa 2110 Individer imod 1977 i Aarene 1841—55 og 1975 i Aarene 1832—40. Den saaledes stedfundne Forøgelse af Forbrydelsernes Antal er dog kun tilsyneladende, idet Folkemængden samtidig er voxet meget betydelig, saa at Antallet virkelig er aftaget. Paa 100,000 Indbyggere kom der nemlig i 1832—40 ialt 158 Tiltalte aarlig, i 1841—55 derimod 143 og i 1856—65 kun 132. Desværre er det dog kun de mindre betydelige Forbrydelser og Forseelser, som ere aftagne, medens flere af de grovere Forbrydelser ere tiltagne, nogle endog i en foruroligende Grad.

Af mindre Forseelser er det atter navnlig de i moralsk Henseende mindst stadelige, hvis Antal er aftaget, nemlig Skovforbrydelser og ulovlig Handel, hvorimod i de sidste ti Aar Flere end i de foregaaende femten Aar have gjort sig skyldige i Smaatyverier og Bedragerier, samt Løsgjængeri og Betleri. Paa samme Maade er vel det hele Antal af Forbrydelser imod Personer relativt aftaget lidt; men det er ligeledes her de mindre graverende Forbrydelser, nemlig Opsætsighed, Undvigelser, Undladelse af at redde Personer i Livsfare, samt Presseforseelser, hvis Antal er aftaget, hvorhos en ubetydelig Fremgang har fundet Sted med Hensyn til forsætligt Drab og Fostermord og Forseelse i offentlig Bestilling. Derimod ere alle de grovere Arter af Forbrydelser imod Personer tiltagne fra 193 til 254 aarlig. Ingen Forbrydelse er tiltagen saa stærkt som Voldtægt, nemlig fra 5 til 10 Tilfælde aarlig, ligesom overhovedet de Forbrydelser, der tilkjendegive en slappet Sædelighedsfølelse og en uærlig Karakter, ere tiltagne stærkest. Hvad Forbrydelser imod Eiendom angaar, har der vel fundet en endog temmelig betydelig Formindskelse Sted i flere af de grovere Eiendomsindgreb, saasom Indbruds- og andet kvalificeret Tyveri, Røveri og Falskmynteri; men paa den anden Side er Brandstiftelse og dermed i Forbindelse staaende Assurancesvig tiltaget mere end nogen anden Forbrydelse med Undtagelse af Voldtægt, nemlig fra 368 i 15 Aar (24,5 aarlige Tilfælde) til 429 i kun 10 Aar (42,9 aarlige Tilfælde).

Den danske Kronprins besøgte ifølge Dagens Nyheter i Selskab med Prins Oskar den 9de ds. Gardens og de norske Skarpskytteres Kaserner og modtoges der af Gardens Musikkorps med danske Nationalmelodier. Om Aftenen gav Kongen et Maskebal paa Slottet, og den 11te var der stor Souper og Bal hos den norske Statsminister Sibbern og den 13de Soiree med Dans i Militærselskabet.

Hertuginden af Østergøtland, Prins Oskars Gemalinde, er bleven syg af Mæslinger, som for Øieblikket grassere meget i Stockholm.

Konstitutionskomiteen har indstillet til Storthinget at bifalde et af Hr. Kand. jur. J. Cappelen fremsat og af Advokat Kildal vedtaget Forslag om at skjænke et begrændset Antal af de i Storthingets Tjeneste staaende Hurtigskrivere Adgang til Storthingets Forhandlinger for lukkede Døre, selvfølgelig under Taushedsed. Det saaledes optagne Referat af Forhandlingerne skulle indføres i en egen dertil indrettet Protokol, som senere i forseglet Tilstand bliver at opbevare i Arkivet. Hvorvidt disse Forhandlinger kunne offentliggjøres, bliver at afgjøre af Storthinget i hvert enkelt Tilfælde.

Exdronning Isabella. I nogen Tid har i de fleste udenlandske Blade cirkuleret et løierligt Brev fra denne Dame til hendes tro Spaniere, hvis Øiemed skulde være at forøge hendes Tilhængeres Antal i Cortes, for at hun kan blive kaldet tilbage til sit Rige. Aktstykket begynder saaledes: „Spanien! Lige fra min Barndom har jeg været det nationale Symbol paa Eders Rettigheder og Friheder!" Gud er Dronning Isabellas Vidne, at hun i sit Exil vilde have „velsignet" Revolutionens Ledere, hvis de havde kunnet gjøre Spanien „lykkeligere, glorværdigere og rigere." Men det Modsatte er tvertimod Tilfældet. „Spanien har mistet den Rang af 6te Stormagt, som vi i Fællesskab have erobret for Landet." Dronningen beder „paa sine Knæ" om, at der maa fremstaa en Mand, som kan redde Spanien, selv om han vilde tage den Krone paa, hun har arvet efter sine Forfædre. Men da der mangler et saadant "Geni," er det hendes „Pligt" at „vedblive at være Spaniernes Suveræn." Hvad der har tildraget sig „er kun en Drøm" osv. Grev d'Ezpella, Dronningens Overhofmester gjør nu opmærksom paa, at dette latterlige Produkt er, som man kunde tænke, lavet.

Den danske Studenterforening vil arrangere en festlig Sammenkomst Lørdagen den 20de Februar i Anledning af, at det paa den Dag er 25 Aar siden Hostrups „Gjenboerne" første Gang opførtes ved en Studenterforestilling paa Hoftheatret.

Theologiske Forelæsninger. Efter Anmodning af 90 Kandidater og Studenter har Biskop P. Chr. Kierkegaard aabnet en Række Forelæsninger af exegetisk Indhold paa Borchs Kollegium i Kjøbenhavn.

I Uelands Tale i Gaarsbl. staar ved en Trykfeil „af 100 Tilfælde" istedetfor af 30.

Storthinget.

Tirsdag d. 16de Febr. holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjerschow.

Fortsat Behandling af Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Forandring i Lovgivningen om Aasædesretten og om Arv.

Schweigaard udtalte sig i et længere Foredrag mod Indstillingen. Daa: En Institution udvikler sig ikke i et frit Samfund, uden den har sin Grund i de naturlige Omstændigheder, og der er Omstændigheder, som har fremkaldt denne Institution. Den sædvansmæssige Ret er bleven standset i sin Gang ved Indførelse af den fulde Værditaxt i 1821. Taleren troede derfor, at man burde gribe ind og faa den sædvansmæssige Ret i fuldt Gjenge. Udstykningen kunde paa mange Steder være berettiget, men man bør dog have en anden Begrændsning, end hvad der nu er almindelig. Den væsentlige Indvending, som havde stillet sig for Taleren mod denne Lov, var, at den ikke vilde komme til at virke synderligt, men andre havde troet det modsatte, saa Sandheden laa vel midt imellem. Han troede, at Loven vilde kalde den sædvansmæssige Ret til fuld Udtalelse, og han vilde derfor holde paa Komiteindstillingen. Aga troede, at dette Lovforslag hellere vilde skade end gavne; Samfundsforholdenes Udvikling vilde fremkalde den rette Ordning. Udstykningen havde ikke saa meget frembragt Gjæld og Heftelser, som den Leven over Evne, der havde fundet Sted. Olafsen vilde ikke taget Ordet her, da flere langt dygtigere Medlemmer af Komiteen havde ytret sig, dersom han ikke havde staaet som Forslagsstiller. Der vare somme Love, som hverken havde nogen Datum, noget Aarstal eller nogen Koncipist. En slig Retssædvane var Aasædesretten. Den havde rimeligvis fulgt med vort Folk gjennem Tidernes lange Løb. En saadan Retssædvane stod sjelden alene for et enkelt Folk, men i sine Grundtræk vare fælles for større eller mindre Grupper af Menneskeheden. Under det store Tryk, som nu hviler over Landbefolkning, Jordens store Udstykning og Pantegjældens store Forøgelse, er det saa ganske naturligt at man ser sig om efter Aarsagen hertil, og at man da først og fremst standser ved de høie Gaardtaxter og de høie Føderaad, er saa ganske rimeligt. At der ogsaa vare andre Aarsager er der ingen Grund til at nægte, men de høie Gaardtaxter vare dog Hovedaarsagen. Dette var ogsaa Meningen iblandt den største Del af Gaardbrugerne i den Egn af Landet, hvor han havde den Ære at høre hjemme. Komiteindstillingen, som var i Præsidentens Haand, var ogsaa af den Beskaffenhed, at den kunde indgive enhver tænksom Mand nok at tænke paa. Hr. Ueland har ment, at den store Pantegjæld for en betydelig Del skriver sig fra, at en stor Del Leilændingsgods er overgaaet til Selveiendom. Noget Sandt laa visselig heri, men at det ikke kunde være stort, saa man af den Omstændighed, at hele Grundkapitalen, som Oplysningsvæsenets Fond virker med, udgjør kun imellem 3 a 4 Millioner, saa kan denne Leilændingsgodsets Overgang til Eiendomsjord kun udgjøre en ganske liden Brøkdel af den uhyre Pantegjæld, som nu hviler paa Jordegodset i vort Land. Man har ogsaa troet, at Jordudstykningen i vort Land har været gavnlig, og at den har virket imod Udvandringen. Det vilde ikke være godt om Jordbrugernes Antal nu ikke var større end i 1802. Nogen Udstykning var virkelig gavnlig, men nu var den dreven til en slig Yderlighed, at den førte til Armod og endelig til Udvandring. Man har ogsaa troet, at Lovens Hensigt var at skabe et Landaristokrati. Men vi havde ikke Elementer til Landaristokrati i vort Land. Størsteparten af vore Gaardsbrug ere paa en 3, 4 a 5 Skylddaler, og den, som i vore Dage skal udløse sine Sødskende, give Føderaad til sine Forældre, svare Skatter og lønne Tjenere, han faar sandelig andet at gjøre end at være Storkar, han faar ei alene selv være Tjener, men Tjeners Tjener. Han takkede Hr. Professor Broch for de orienterende Bemærkninger til Komiteens opstillede statistiske Tal. Man har dadlet Forslagsstillerne, fordi de have fremsat dette Forslag igjen nu; man kunde jo vente. Men det er ikke godt at vente der, hvor en slig Ulykke staar for Døren, Koen vil da dø, mens Græsset gror. Naar Pantegjælden nu stiger med over 2 Millioner om Aaret, saa vil om en Mandsalder alt Jordegods være pantsat her i Landet. Man vil henlægge denne Lov, fordi den vil stifte Splid i Familien. Men kan man ikke stifte Fred i Familierne uden ved at alle dens Lemmer synke ned i Armod, saa bliver det vist en daarlig Fred, thi det er, naar Krybben er tom, at Hestene

---

sin Broder og Forester som om hun ventede et Svar af dem, men Begge havde det travelt med at faa Sadlerne af de dampende Hester og lægge Grimerne paa dem.

„Nu, Walter," sagde Forester, „hvis De vil gaa ind og se til Deres Søstre, vil jeg tale nogle Ord med Deres Fader. Kald imidlertid alle Hottentotterne sammen og lad dem vente her paa nærmere Ordre. Lad hver Mand tage sit Gevær og være færdig til at bruge det. Jeg beder om Tilgivelse, Mr. Eagleton," vedblev Forester, „for at jeg giver Befalinger, men dette er ikke en Tid eller et Land til at gjøre mange Komplimenter, saa jeg haaber, De undskylder mig."

„Jeg kjender allerede nok til Dem, Mr. Forester, til at være overbevist om, at hvad De gjør, er til vort bedste, saa Kjære, gjør ingen Komplimenter, men handle som for Dem selv."

„Tak for Deres Tillid, Mr. Eagleton; men lad os uden Ophold skride til Handling. Har De ikke set nogen Kaffere her nylig?"

„Nej."

„Og intet Spor?"

„Ikke det mindste."

„Det er just likt dem," sagde Forester. „De kommer over Dem som en Stormvind, som man ikke ser før den føles. Vi blev forfulgt af mindst syvti eller otti beredne Mand; og havde Landskabet været endnu vanskeligere end det er, er jeg bange for, Deres Døtre ikke vilde sluppet fra dem."

„Og hvor er det Tyvepak nu?"

„Inden en Mil herfra og sikkert iagttagende os. Jeg tror, at idetmindste femhundrede Kaffere befinder sig i dette Øjeblik inden to Mile fra Deres Hus, for disse beredne Mænd kom neppe alene."

„Dette er sandelig alvorligt," sagde Mr. Eagleton. „Hvad tænker De der er at gjøre?"

„Et af to," svarte Forester. „Enten forblive her og forsvare Huset, eller ogsaa søge Frelse i Flugt imorgentidlig, det vil sige, hvis vi ikke bliver angrebet inat."

„Tror De virkelig, Sagerne staar saa slet?" spurte Mr. Eagleton. „Skulde virkelig Kafferne vove at angribe os her?"

„Femhundrede bevæbnede Mænd bliver somme tider temmelig driftige, især naar der er rigt Bytte at gjøre og faa til at forsvare det. Hvormange vaabenføre Mænd har De?"

„Der er mine Hottentotter og gamle Georg, Pensjonæren, de udgjør ti, og saa Walter, De og jeg — altsaa ialt tretten. De fleste af os, har dobbeltløbede Geværer og desuden fire overkomplette."

„Dette vilde være tilstrækkeligt til at afslaa femhundrede Kaffere om Dagen, naar vi kan se vor Fiende, men ikke stor Styrke nok for en Kamp Mand mod Mand om Natten, for da er Spydet et farligt Vaaben og en Kaffer en anselig Modstander. Men maa jeg faa se Deres Forsvarsanstalter."

„Naturligvis. Kom rundt om Huset. De ser, at alle Vindøjer er barikaderede. Døren kan ikke stormes. Jeg har Skydehuller i Murene flere Steder og der er ikke en Alen rundt om Huset som ikke kan bestryges af vor Ild."

„Hine Buske er ubehageligt tætte," sagde Forester, idet han pegede paa nogle Tornebuske i omtrent tohundrede Alens Afstand fra Huset; „et hundrede Kaffere kan samles der og ikke blive set om Natten. Jeg vil gjerne have mindst firehundrede Alen fri rundt om min Fæstning, da er en Overrumpling næsten umulig. Men istedet for at tale om de stærke Punkter ved Deres Hus, vil vi prøve at udpege de svage. De har et tækket Tak tørt som Knusk. Hvad vil Deres Barrikader hjælpe Dem, naar de sætte Ild paa Taget?"

„Jeg har tænkt paa det," svarte Mr. Eagleton, „men vi kan skyde enhver, som nærmer sig for at sætte Ild paa Taget. Han vil føre Aarsagen til sin Ødelæggelse med sig, da vi letteligen vil kunne se ham om Natten."

„Kafferen behøver ikke at komme Huset saa nær for at sætte Ild paa Taget," sagde Forester, „de er vel bevandret med en anden Maaden. De vil binde nogle Filler, indgnedet med Krut, til sine Spyd, derpaa sætter de Ild i Fillerne og kaster Spydene ind i Halmtaget, inden De har nogen Anelse om deres Nærværelse. Dette er det, jeg er bange for og som bringer mig til at tænke paa, om det ikke vilde være bedre at søge Redning i Flugten."

„Jeg kan ikke forlade mit Hus En Engelskmands Hus er hans Borg, ved De, og jeg føler, at jeg maa forsvare det."

„Alligevel, Mr. Eagleton, elsker De det ikke saa højt, at det kan gjøre Dem ligegyldig for Sandsynligheden af at blive indebrændt eller gjennemboret paa Husets Tærskel, vi vil ikke tale om Deres Døtres Skjæbne; de maa dele, hvad der hænder Dem."

„Ak, disse Pigebørn! At de ogsaa skulde komme netop nu! Men lad os gaa ind. De kan trænge noget at styrke Dem paa; og vi kan under det tale nærmere om dette . . ."

„Maa det først være mig tilladt, Mr. Eagleton, at postere Hottentotterne saaledes at vi betimeligt kan blive underrettet om Fiendens Nærmelse."

„Nu, jeg tænker Hundene vil gjøre det, men De kan jo stille et Par Mand paa Udkig, hvis De tror det nødvendigt."

(Forts.)

bides. Man hentede saa ofte Exempel fra andre Lande; her havde man Skotlands Exempel at holde sig til, og dette Land havde vel mest tilfælles med vort Land. Man stod her ved et Enten — Eller, enten maatte man lade Gaardbrugerstanden seile sin egen Sø, gaa tilgrunde og rykkes op og vandre ud, eller saa maatte man gjøre det Lille, og overlade Resten til Forsynet. Komiteen troede det Sidste; det stod nu til Thinget at træffe et Valg. Lindstøl: Inde i Landet, hvor Binæringen er liden, kan Udstykningen let drives forvidt, men i Kystdistrikterne, hvor den meste Udstykning havde fundet Sted, og hvor der var megen Binæring, havde den ogsaa været gavnlig. Aasædestaxterne vare i Almindelighed rimelige. Taleren fandt, at man overdrev denne Rets Betydning, og det var Overdrivelse, naar man sagde, at det var den nuværende Ordning af denne Institution, som var Skyld i Gaardbrugernes Forarmelse osv.; nei det var ganske andre Ting, som var Aarsag i det. O. Velde imødegik dem, som havde talt om Lovens Farlighed, og især deleshed Professor Broch. Richter: I 1851 forelaa der en kongelig Proposition om Aasædesretten, som omtrent gik ud paa det samme, som Komiteens Indstilling nu, og blev da forsvaret af Schweigaard, og Taleren vilde benytte sig af Professorens Udtalelser dengang mod hans Udtalelser nu. Professor Broch kunde ikke egentlig betragtes som en Modstander af Sagen, han havde blot udtalt et Ønske om Sagens alsidige Drøftelse, han imødegik derefter flere Talere, som havde udtalt sig imod Loven. Schultze: Efter vore Forholde troede ikke Taleren, at den foreslaaede Lov vilde være hensigtsmæssig. Jaabæk mente, at der var meget, som talte for Komiteens Indstilling, men han vilde dog ikke stemme for Loven, men derimod foreslaa, at Sagen oversendtes Regjeringen, for at denne kunde indhente Amtsformandskabernes Betænkning og forelægge Sagen for næste Storthing. Nielsen vilde stemme for Loven. Grønningsæter vilde stemme for Loven, og subsidiært for Jaabæks Forslag, men han vilde henstille det til ham ogsaa at udstrække det til de engere Formandskaber. Hammerstad troede, at Jaabæks Forslag vilde gavne, men han mente dog, at de engere Formandskaber og maatte faa Anledning til at udtale sig derom, og han vilde derfor foreslaa dette tilføiet. Broch imødegik Daa og udtalte sig i samme Retning som før og imod Jaabæks Forslag. Sørensen udtalte sig imod den af Lovens tidligere Forsvarere udtalte Mening, at fordi Loven ikke var saa vigtig og ikke kom til at faa nogen videre Betydning, derfor kunde man gjerne antage den. Talerens Mening var den, at man burde give Love, ikke fordi de ikke havde nogen videre Betydning, men naar dertil var Trang; han vilde ikke stemme for Lovens Oversendelse til Regjeringen, da han ikke ansaa det i dette Tilfælde fornødent. Foss troede, at dersom denne Lov gik igjennem, vilde den vække stor Misnøie, idetmindste paa hans Kant af Landet; han vilde derfor stemme for Lovens Henlæggelse. Eika antog, at Loven vilde, som af en tidligere Taler ytret, vække megen Familietvist og troede derfor, at den snart vilde faa Opinionen mod sig. Han mente, at Loven indeholdt en ligefrem Uretfærdighed mod de ikke aasædesberettigede Børn og vilde derfor stemme mod Loven. Sæhlie udtalte sig imod de af Dr. O. J. Broch anførte Exempler paa, at Landmandens Stilling i de senere Tider ikke var forværret. Ved Udstykninger vilde Landbefolkningen synke dybere og dybere; Taleren troede, derfor det var stor Grund til at stemme for det foreliggende Lovforslag; blev ikke det, mod Talerens Formodning, antaget, vilde han stemme for Jaabæks Forslag. Schweigaard talte for Loven af 1860, og vilde at det i denne Retning skulde blive staaende med det Nuværende. Wiig talte for Loven. Richter troede, at Sørensen i hans Udtalelser stod i en Vildfarelse, thi en af de Grunde, hvorfor han vilde stemme for Loven var den, at denne for vort Land saa ældgamle Institution, som nu stod i Fare, burde opretholdes. Hvad Jaabæks Forslag angik, vilde han i Tilfælde af, at Sagen ikke skulde gaa, stemme for dette. Ueland (sen.) udtalte sig imod Oversendelse til Regjeringen. Wiig udtalte sig i samme Retning som forhen. — Derefter skred man til Votering, hvorved Wennemoes Forslag om Sagens Henlæggelse bifaldtes mod 15 St. (Bjørnsgaard, Krogness, Richter, O. Welde, Norderhoug, Schawland, Sæhlie, Lorck, Baalen, Nielsen, Olaffsen, Hammerstad, Lunde, Daae, Grønningsæther). Jaabæks Forslag om Sagens Oversendelse til Regjeringen forkastedes mod 61 Stemmer.

Derefter oplæste Præsidenten en Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 ang. Repræsentanten Lindstøls Forslag til Forandring i Lovgivningen om Navigationsexamen.

Det foreliggende Lovforslag har til Hensigt at hæve en Del af den Indskrænkning som en Styrmandselev, der har været uheldig i et Examensforsøg er underkastet, for atter at kunne fremstille sig til Examen, paa en anden Maade end her antydet, nemlig ved en saadan Forandring i Loven af 1839, at den Mellemtid der er opstillet som Vilkaar for en uheldig Prøves Fornyelse, forkortes fra 3 til 2 Maaneder. Herved vilde der blive Anledning til nyt Forsøg i samme Aar ogsaa for dem, der forhen havde været prøvede i Februar. De, der havde været uheldige i Marts eller April, saavelsom de, der forfra kunne ønske at melde sig til Examen i Aarets 8 sidste Maaneder, vilde derimod fremdeles være henviste til det følgende Aar, alt bortseet fra den Udvei, som den extraordinære Examen frembyder.

Uagtet Komiteen havde indstillet, at det fremsatte Lovforslag ikke bifaldes, optog alligevel Lindstøl sit Forslag. Bjørnsgaard talte for Forslaget, idet han bemærkede, at naar Komiteen havde erkjendt, at Sagens nærværende Stilling var uheldig, men at den ikke kunde indstille nogen Forandring uden at Skridtet toges fuldt ud, maatte han undre sig over, at den ikke derfor have kunnet foretaget denne mindre, men heldige Forandring. Han fremhævede især, hvad Lindstøl forhen havde bemærket, at 2 Maaneders forsat Undervisning, efterat de havde været saa uheldige at falde igjennem, vilde virke langt heldigere end en længere Undervisning efterat have været borte i 8 Mdr. eller længere Tid. Schweigaard, Wiborg, Christensen talte for Komiteens Indstilling. Bentsen talte for og Enge mod Indstillingen. Bødtker fremhævede, at Bjørnsgaard og Lindstøl lagde alt for liden Vægt paa selve Navigationen; han troede, at naar Styrmandseleverne viste, at de om blot to Maaneder igjen kunde komme op, vilde de ikke gjøre sig den samme Flid, som de nu ere nødsagede til, og han troede derfor, at det vilde give Anledning til, at megen Uvidenhed kom op. Dette var ikke alene hans egen Mening, men ogsaa alle deres (sagkyndige Mænds), han havde talt med om denne Sag. Bentsen antog, at Dimissionen var et ligesaa stort Bevis for Modenhed som selve Examen. Bjørnsgaard underrettede om, at han havde modtaget flere Breve fra Vestlandet fra Mænd, der havde fuldkommen Kjendskab til denne Sag, og hvori dette Forslag varmt anbefaledes. Yderligere Bemærkninger gjordes af Schweigaard, Postmester Hansen og Bentsen. Derefter voteredes alternativt mellem Komiteens Indstilling og Lindstøls Forslag, hvorved Komiteens Indstilling antoges mod 32 St. Derefter Referat.

Ledige Embeder.

Follo Sorenskriverembede.

Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

Embedets Bruttoindtægter — heri ikke medregnet Erstatning for tabt Skifterekognition og heller ikke de den tidligere Sorenskriver tillagte Renter af Kjøbesummen for den solgte Embedsgaard Støttum — have i de 10 Aar 1859—1868 gjennemsnitlig udgjort omtrent 2830 Spd. aarlig med et høieste Beløb af omtrent 3180 i 1865 og et laveste Beløb af omtrent 2410 i 1868. Udgifterne ved Embedets Bestyrelse kunne antagelig, forsaavidt edsvoren Fuldmægtig benyttes, anslaaes til 780 Spd. aarlig.

Paa Embedet hviler ifølge Kongelig Resolution af 23de Januar sidstleden Pension til afskediget Sorenskriver Elleffsen, stor 600 Spd. aarlig, der udredes med en Fjerdepart kvartaliter.

Til Sorenskriverembedet hører nu ingen Embedsgaard.

Det antages at ville blive gjort den ansættendes Embedsmand til Pligt:

1. at finde sig i enhver Bestemmelse, der maatte blive truffen angaaende den Embedet nu tilliggende Tiende af endel Gaarde, ialt 17 Spd. aarlig;
2. uden Godtgjørelse og inden en af Justitsdepartementet fastsat Frist at udarbeide nye Realpanteregistre for Ledestederne Soon, Hølen og Hvidsteen samt, om Saadant findes hensigtsmæssigt, at udarbeide nyt Personalpanteregister for Sorenskriveriet.

Forsaavidt den ansættendes Sorenskriver ifølge Kongelig Resolution af 22de Januar 1838 er pligtig til at finde sig i de Forandringer, som maatte bestemmes at skulle foregaa i Sorenskriveriets Grændser for at bringe den verdslige Inddeling i Overensstemmelse med den geistlige, bemærkes, at Frons Annex til Drøbaks Præstegjæld fortiden hører under Follo Sorenskriveri.

Det meteorologiske Institut.

Nyt Hvirvelcentrum ved Stat. SOlig Vind nordenfor Stat. Sydlig paa Dovre og SVlig i det Sydlige. Klart i Skudesnes og i Kristiania, ellers overskyet; Sne paa Dovre og i Aalesund. Temperaturen er stegen i Skudesnes, ellers faldt. Udsigterne ere paa Østlandet til skyet og mildt Veir, maaske med Nedbør. Senere vestlig Vind med Opklaring.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 17de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Onde Tunger**, Skuespil i 5 Akter af H. Laube.

NB. **Lørdag gives Børneforestilling.**

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis.

C. Blunck.

Skogarn, graat, grønt, guult og hvidt,
Spannegarn, hvidt og guult,
Traad, ubleget, bleget og mørkeblaa,
Sygarn, hvidt og coulørt, i Dukker og Nøster samt paa Sneller og Vindsler,
sælges billigst muligt i større og mindre Dele hos

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe „Olaf", Kapt. Andersen, „**Concordia**", Kapt. C. Christiansen, „**Johan**", Kapt. Hansen, „**Moss**", Kapt. Gundersen og „**Caroline**", Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttaxt.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Tilsalgs.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i 3/4", 7/8" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i 3/4", 7/8" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Colonialhandel.

Vor velassorterede Handel med finere og simplere Huusholdningsvarer, Vine & Brændevine af alle Sorter, Steentøi, Cigarer, Hvedemeel i alle Finheder, Meel & Gryn i alle Nummer, anbefales til aller laveste Priser. Varerne leveres frit paa Jernbane & Brygge og ombringes til Kunder i Byen & Byens nærmeste Omegn.

Thoresen & Andersgaard,
P. A. J. Bergs forr. Butik.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

~~~ i Blaat, ⚔ i Blaat, ‡ i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden,
ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**
~~~

Dagbladet.

No. 40. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Onsdag den 17de Februar 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brøttum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hamburg 16de Februar. Forstyrrelse i flere Telegraflinier.

Wien 16de Februar. „Presse": Delyannis afsendte iforgaars til den græske Gesandt en Cirkulærdepesche, hvori Konferentsbeslutningen antages og Regjeringens Standpunkt oplyses.

Paris 16de Februar. Journal officiel: Walewski ventes hertil imorgen Aften. — France tror, at der paa Onsdag eller Torsdag vil blive afholdt et Konferentsmøde for at erfare den græske Regjerings Svar.

Kristiania, den 17de Februar 1869.

Beskatningsretten og Myndigheden til at raade for, hvorledes Statsindtægterne skulle anvendes til Samfundets Held, har altid og med Rette været holdt for en af Hovedhjørnestenene i en fri Forfatning. Hvad der skal ansees for Statsøiemed, eller med andre Ord: hvilke Anliggender Statsstyrelsen bør og maa fremme, kan Ingen være nærmere til at dømme om end Storthinget, sammensat som det er af Repræsentanter i de forskjelligste Livsstillinger, fra Landets forskjelligste Egne og af de forskjelligste Meninger, saaat alle Borgeres væsentligere Interesser kan ventes at blive hørte. Og hellerikke kan der lettelig paavises Nogen, som med større Sikkerhed og Kyndighed end Storthinget formaar at dømme om Folkets Evne til at medvirke til hine Statsøiemed, som fremmes ved de Skatter, Storthinget til den Ende paalægger. Men er Beskatnings- og Bevilgningsmyndigheden en saa anerkjendt stor Sag, burde heller Intet ligge en fri Presse nærmere end at drøfte de Forslag, som Regjeringen forelægger hvert sammentrædende Storthing til Beslutning om Statskassens Indtægter og Udgifter. Mærkeligt nok har dog Pressen hidtil ogsaa i dette Punkt pleiet at forskaane Regjeringen for al Kritik.

Vort Blad begyndte for sent til med synderlig Klem denne Gang at kunne underkaste Budgetforslaget den tilbørlige Granskning. Men vi tro det i flere Henseender kan have sin Nytte og Interesse nedenfor at se en nogenlunde samlet Oversigt over, hvad Storthinget hidtil har bevilget, idet vi forudskikke Hovedposterne i Regjeringens Indtægts- og Udgiftsforslag, samt ved enkelte vigtigere af Storthingets Bevilgninger vedføie, hvad Regjeringen havde forlangt. Hvormeget der i Alt er indsparet se vi os ikke istand til at oplyse nærmere, end der tilnærmelsesvis kan udfindes ved at sammenholde de af Storthinget bevilgede Summer med de i Anmærkningerne efter det kgl. Forslag anførte.

Vi gribe forøvrigt ogsaa Anledningen til her at bemærke, at man neppe skal kunne ofre Bevilgningssagerne nogen Opmærksomhed, uden at Tanken om aarlige Storthings Nødvendighed paanøder sig af sig selv. Regjeringen er nu nødt til at opgjøre sit Budget, og Storthinget at bevilge sine Summer for hele tre Aar i Forveien; og dette medfører naturligt, at Regjeringen maa søge at skrue Summerne saa høit som muligt, da der i de forestaaende Treaar kan hende mangt og meget, f. Ex. Krig, Naar, Handelskrise m. m., som kan formindske Statsindtægterne; og Storthinget kan hellerikke altid i sine Bevilgninger frigjøre sig fra disse eller lignende Slumpehensyn, hvoraf Følgen bliver en Mislighed i Statshusholdningen, som ogsaa paa indeværende Storthing har vist sig i det ugunstigste Lys. Skal der komme nogen Rimelighed, Fasthed og Orden ind i Statshusholdningens store og indviklede Forhold, faar man nok, som i al anden privat Bedrift, opgjøre sit Budget for Aaret.

Men om end Regjeringen i hin Betragtning kunde finde nogen Undskyldning for det Budgetforslag, den har forelagt det nu samlede Storthing, saa er det dog ikke tilstrækkeligt til aldeles at fritage den for de alvorligste Bebreidelser, ligesaalidt som den kan finde nogen tilstrækkelig Undskyldning deri, at den gjentagende har forelagt Storthinget Forslag om aarlige Storthing, og derved tilkjendegivet Vanskelighederne ved den nu brugelige treaarige Opgjørsmaade. Thi Budgettet er iaar mere end almindelig hensynsløst affattet. Udgiftsposterne ere bragte op til en mere end almindelig Størrelse; man erindre saaledes f. Ex. Udgifterne til Slottet, Stiftsgaarden, Rigshospitalet, Marinen, Landbrugsvæsenet m. m. m., og man veed ogsaa, at der baade paa Landforsvarets og Søforsvarets Kontoer er stor Underballance, som vil fordres dækket. For at rette paa Misforholdet og tilveiebringe et tilsyneladende rimeligt Budget, har Regjeringen grebet til den Udvei, ogsaa at skrue Posterne paa Indtægtssiden op til en Størrelse, hvortil de for manges Vedkommende ikke tidligere have været satte, og som det vel hellerikke vil være nogen Rimelighed for, at de i den nærmeste Fremtid skulde kunne naa. Og dette er altsammen skeet efter et Storthingsvalg, som overalt var ledsaget af de lydeligste Klager over Tidernes haarde Tryk, og under Udtalelse af de bedste Forhaabninger om, at Styrelsen vilde bidrage sit til Formindskelse af de tyngende Byrder! — Dersom man nogensinde skal beklage Vildfarelsen, saa maa man sandelig beklage de Sparsommeliges, der tro at Bibeholdelse af den forældede Ordning med treaarlige Storthing skal hjælpe dem til en Formindskelse af Statsudgifterne. Det maa dog vel snart gaa op for alle, at det er Regjeringens Foranstaltninger, som ere blevne os dyre, og at den Slappelse i Kontrollen, som ligger i Storthingets sjeldne Sammentræde, ikke i ringe Mon bidrager til Overskridelser og andre Misligheder i Statshusholdningen.

I den kgl. Proposition til Statsbudget er opført aarlig Indtægt i Tidsrummet fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872:

1.	Toldintrader		3,130,000 Spd.
2.	Brændevinsafgift		570,000 —
3.	Maltafgift		225,000 —
4.	Stemplet Papir efter Omkostningernes Fradrag		70,000 —
5.	Stemplede Spillekort efter Omkostningernes Fradrag		7,000 —
6.	Departements-, Rets- og Auktionssportler		28,000 —
7.	Afgift af Arv samt 6te og 10de Penge		25,000 Spd.
8.	De i Lov af 17de December 1836 omhandlede Fordebogsrettigheder		19,600 —
9.	Kongetienden		15,000 —
10.	Landskyld og Forpagtningsafgift m. V. af Statens Jordegods		4,900 —
11.	Vedvarende aarlige Indtægter af det i Henhold til Lov af 20de August 1821 ved Salg af Statens Gods dannede Fond		18,400 —
12.	Bruttoindtægter af Kongsbergs Sølvværk og Renter af dets Driftsfond		178,000 —
13.	Bruttoindtægter af Postvæsenet:		
	a. af Brevposten	295,000 Spd.	
	b. „ Dampskibsfarten	68,000 —	
	c. „ Landpakkeposten	2,500 —	
			365,500 —
14.	Bruttoindtægter af Telegraflinierne		124,500 —
15.	Renter og Afdrag af Statskassens udestaaende Fordringer		145,000 —
16.	Udbytte af Statens Bankaktier		110,000 —
17.	Udbytte fra Banken efter Lovene af 28de September 1857 § 1—3 og 6te Juni 1863		15,000 —
18.	Renter af det Beløb, som er udbetalt af Statskassen til Anskaffelse af Grund for Jernbanen mellem Kristiania og Eidsvoldsbakken		5,400 —
19.	Udbytte af Statens Aktier i sidstnævnte Jernbane		22,000 —
20.	Renter af Hypothekbankens Grundfond		49,500 —
21.	Bruttoindtægter af Myntindretningen paa Kongsberg		1,700 —
22.	Indtægt af Statsskovene		10,000 —
23.	Udbytte ved Salg af den geografiske Opmaalings Karter		3,500 —
24.	Adskillige Indtægter		18,000 —
25.	Renter af Statskassens kontante Beholdning		11,000 —
			5,172,000 —
26.	Af Statskassen kontante Beholdning		48,000 —
			5,220,000 Spd.

og som aarlige Udgifter i samme Tidsrum:

1.	Det kongelige Hus og de til Kongens Disposition stillede Stats-Eiendomme		145,579.	109.
2.	Storthinget		46,500.	„
3.	Statsraadet og Regjeringen		189,862.	20.
4.	Administrationsgrene under Kirke-Departementet		202,331.	98.
5.	Do. „ Justits-Departementet		307,186.	„
6.	Do. „ Indre-Departementet		528,749.	72.
7.	Do. „ Finants-Departementet		1,250,418.	89.
8.	Do. „ Armee-Departementet		1,110,000.	„
9.	Do. „ Marine- og Post-Departementet:			
	a. Vedkommende Marinen	475,000. „		
	b. — Fyr-, Post- og Telegrafvæsenet	772,568. 95.		
			1,247,568.	95.
10.	Udenlandske Anliggender		126,565.	„
11.	Tilfældige og uforudseede Udgifter		65,237.	117.
	Tilsammen		5,220,000.	„

Storthingets Bevilgninger*).

Det kongelige Hus og de til Kongens Disposition stillede Eiendomme.

			Spd.	ß.
A.	Det Kongelige Hus:			
1.	Hans Majestæt Kongens Hofholdning		84,000.	„
2.	Appanage for Hds. Maj. Enkedronning Josefine Maximiliane Eugenie		16,000.	„
3.	Appanage for H. K. H. Prins Oskar		13,000.	„
4.	Appanage for H. K. H. Prins Nikolaus August		6,000.	„
5.	Appanage for Hds. Kgl. Høihed Prinsesse Charlotte Eugenie Auguste Amalie Albertine		2,000.	„
6.	Brudegave i Anledning af Hds. Kgl. Høihed Prinsesse Lovisa Josefine Eugenias forestaaende Formæling		6,833.	40
B.	De til Kongens Disposition stillede Eiendomme:			
1.	Det Kongelige Slot med tilhørende Bygninger og Parkanlæg		7,779.	34
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 10,998 Spd. 29 ß.			
2.	Det Kongelige Palæ og Fideikommisgaarden		790.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 981 Spd. 80 ß.			
3.	Godtgjørelse for Tilsyn med de under No. 1 og 2 nævnte Bygninger		200.	„
4 a.	Renter og Afdrag vedkommende Kjøbesummen for Ladegaardsøens Hovedgaard og Oskarshall	8,400. „		
b.	Tilskud til disse Eiendommes Drift	2,000. „		
			10,400.	„

Storthinget.

1.	Diætpenge og Skyds til Valgmænd og Storthingsmænd	33,000.	„
2.	Storthingsbygningens Vedligeholdelse m. V.	1,500.	„
3.	Tilfældige Udgifter ved Storthinget og Statsrevisionen	8,900.	„
	Anm. Lønningerne til Statsrevisionen ere endnu ikke opgjorte.		
4.	Storthingets Bibliothek	166.	80

Statsraadet og Regjeringen.

A.	Kontorudgifter m. V. ved Statsraadsafdelingen i Stockholm		700.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 1000 Spd.			
B.	Kontorudgifter ved Regjeringen i Kristiania:			
1.	Brænde, Lys, Skrivematerialier m. m. samt Skydsudgifter for Statsraaderne		6,000.	„
2.	Husleie		2,930.	„
3.	Extraskrivere, Extraskriveri, Bud, Aviser, Avertissementer, Bøger, Trykning, Indbinding, Arbeidspenge, Haandværkerarbeide m. m.			
	a. Kirkedepartementet	3200 Spd.		
	b. Justitsdepartementet	4400 —		
	c. Indredepartementet	7000 —		
	d. Finantsdepartementet	6800 —		
	e. Armeedepartementet	2000 —		
	f. Marine- og Postdepartementet	6050 —		
	g. Revisionsdepartementet	6000 —		
	h. Statssekretariatet	1750 —		
			37,200.	„
	Anm. Lønninger til Statsraadets Medlemmer samt til Embedsmænd og Betjente ved Regjeringen, Alderstillæg m. m., opført med tilsammen 126,403 Spd., ere endnu ikke afgjorte.			
C.	Udgifter ved den til Brug for Statsraadsafdelingen i Stockholm indkjøbte Eiendom		2,450.	„

*) Alle de opførte Summer ere aarlige.

Under Kirkedepartementet.

Videnskabelige Diemed og Kunster:

1.	Universitetet	26,782.	49
2.	Videnskabsselskabet i Kristiania	500.	„
3.	Videnskabsselskabet i Trondhjem	528.	„
4.	Det bergenske Musæum	1,500.	„
5.	Det norske Diplomatarium	500.	„
6.	Udgivelse af Kildeskrifter til Norges Historie	1,050.	„
7.	Bidrag til Foreningen til norske Fortidsminders Bevaring	800.	„
8.	Tegne- og Kunstskolen i Kristiania	3,200.	„
9.	Nationalgalleriet	1,500.	„
10.	Bidrag til Landskabsmaler Eckersbergs Malerskole	300.	„
11.	Bidrag til offentlige Tegne- og Kunstskoler	1,780.	„
12.	Vedligeholdelse af et Forsamlingslokale og Bibliothek m. V. for de nordiske Kunstnere i Rom	150.	„
13.	Reiser i Udlandet af Videnskabsmænd og Kunstnere	2,000.	„
14.	Samling og Udgivelse af norske Fjeldmelodier	300.	„

Skolevæsenet:

1.	Kristiania lærde Skole	162.	„
2.	Bergens lærde Skole	258.	„
3.	Trondhjems lærde Skole	132.	„
4.	Skolevæsenet i Frederikstad	48.	„
	Anm. Statens Tilskud til det lærde Skolevæsen forøvrigt er af Regjeringen opført med 40,173 Spd., men Bevilgningerne dertil ere endnu ikke fuldtud foregaaede. Den samlede Sum, som af Storthinget i nævnte Diemed bevilges, skal senere blive opgivet.		

Døvstummeundervisningen:

1.	Institutet i Trondhjem	2,258.	„
2.	De private Instituter i Kristiania, Kristianssand og Bergen	1,350.	„
3.	Understøttelse til fattige Elever ved Døvstummeinstitutet i Kristiansand	150.	„
	Til Blindeundervisningen, hvorunder indbefattet 166 Spd. 80 ß som Tilskud til Udvidelse af Institutets Tomt.	866.	80,

Fattigvæsenet:

1.	Kongsbergs offentlige Fattigvæsen	4,485.	„
2.	Fantevæsenets Indskrænkning	5,400.	„
3.	Fattigudgifter til til trængende Svensker	1,750.	„
4.	Røraas Fattigvæsen	150.	„
5.	Fattiaudgifter efter Loven af 6te Juni 1863, henholdsvis §§ 18 og 19	600.	„
6.	Udgifter efter Fattigloven for Landet af 6te Juni 1863, § 77 jfr. § 81	100.	„
7.	Skydsudgifter i Fattigvæsenets Anliggender	1,000.	„

Den almindelige Enkekasse	25,300.	„
Centralarkivet i Trondhjem	327.	94
Eidsvoldsbygningen	280.	„

Under Justits-Departementet.

(Af Regjeringen foreslaaet 307,186 Spd.; men Sagerne ere ikke endnu behandlede i Storthinget).

Under Indre-Departementet.

1.	Skydsudgifter til Overøvrighederne	2,100.	„
2.	Vedligeholdelse af Stiftamtmandsboligen i Kristiansand	200.	„
3.	Tilfældige Udgifter ved Bergvæsenet	600.	„
4.	Selskabet for Norges Vel	3,000.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 4,000 Spd.		
5.	Istandbringelse af detaillerede geologiske Karter over Norge	2,850.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 3,250 Spd.		
6.	Undersøgelse af Kulleierne paa Andøen	1,866.	80
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 2,333 Spd. 40 ß.		
7.	Den geografiske Opmaalings almindelige Udgifter	12,000.	„
8.	Opmaaling og Karttagning af Tromsø Amts Fastlandsdele	1,263.	40
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 7,066 Spd. 80 ß. — Af Regjeringen desuden opført 3,333 Spd. 40 ß aarlig til Opmaaling og Kartlægning af enkelte Distrikter i Finmarkens Amt, der blev afslaaet. Ligesaa 1,000 Spd. aarlig til Anskaffelse af Skøiter og Seilbaade til Brug ved Kystmaalingen.		
9.	Udgivelse af Karter	8,000.	„
10.	Oplodning af Havbunden udenfor den norske Kyst	4,600.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 5000 Spd.		
11.	Hurtigere Fremme af Kystmaalingen	2,400.	„
12.	Skovvæsenets Fremme	20,850.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 21,750 Spd.		
13.	Torvdriftens Fremme	1,450.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 2,000 Spd.		
14.	Opsyn med Saltvandsfiskerierne	400.	„
15.	Praktisk videnskabelige Undersøgelser ang. Saltvandsfiskerierne	866.	80
16.	Ferskvandsfiskeriernes Fremme	3,500.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 4,000 Spd.		
17.	Alderstillæg til Distriktslæger	9,300.	„
18.	Tilskud til Rigshospitalet, Fødselsstiftelsen og Børnehospitalet	6,260.	„
	Anm. Til Paabegyndelse af et nyt Rigshospital var opført af Regjeringen 25,000 Spd. aarlig, som blev afslaaet.		
19.	Tilskud til Jordemoderskolen og Fødselsstiftelsen i Bergen	3,960.	„
20.	Udgifter ved fattige Sindssyges Reiser til og fra Gaustad	1,200.	„
21.	Løn til Kontrolkommissionerne ved Sindssygeasylerne	1,350.	„
22.	Fuldførelse af det nye Sindssygeasyl paa Rotvold ved Trondhjem	31,400.	„
23.	Dækkelse af endel af Kjøbesummen for Sindssygeasylet paa Rotvold	1,666.	80
24.	Kurudgifter og Forpleining af Spedalske paa Lungegaardshospitalet	8,463.	100
25.	Opførelse af et Søbadehus ved bemeldte Hospital	500.	„
26.	Forpleining af Spedalske i Pleiestiftelsen No. 1 samt i Reknæs og Reitgjerdets Pleiestiftelser	45,127.	5
	Anm. Af Regjeringen er foreslaaet 46,200 Spd.		
27.	Udvidelse og Ombygning af Kulboden ved Pleiestiftelsen No. 1	160.	„
28.	Spedalskes Behandling paa Rigshospitalet samt Reiser til og fra dette	500.	„
29.	Det medicinske Selskab i Kristiania	500.	„
30.	Kvarantæneindretningen i Kristiansand	227.	40
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 450 Spd.		
31.	Lønning af en Dyrlæge til at bistaa Indredepartement i Sager vedkommende det civile Veterinærvæsen	100.	„
32.	Bidrag til en efter Distriktslæge Kjølstads Methode oprettet orthopædisk Anstalt	250.	„
33.	Skydsudgifter og tilfældige Udgifter ved Medicinalvæsenet	30,000.	„
34.	Til Fremme af Veivæsenet	30,000.	„
35.	Reisestipendier til Haandværkere	2,000.	„
36.	Til Udgivelse af polyteknisk Tidsskrift	200.	„
37.	Lønninger under Fyrvæsenet	36,062.	„
38.	Til forskjellige Veianlæg i Sydvaranger	4,500.	„
39.	Agronomer i Statens Tjeneste	2,450.	„
40.	Landbrugsskoler og andre landøkonomiske Foranstaltninger	10,000.	„
41.	Den høiere Landbrugsskole i Aas	5,457.	40
42.	Til Kvæg-, Faare- og Hesteavlens Fremme	3,750.	„
43.	Gager til 4 nye Distriktslægeembeder, tilsammen	1,400.	„

Under Finants- og Tolddepartementet*).

1.	Anskaffelse af en Bygning til Opbevarelse af Penge og Værdidokumenter	240.	„
2.	Tilfældige Udgifter ved Hovedkasserne	200.	„
3.	Tilfældige Udgifter ved Skattevæsenet	5,000.	„
4.	Erstatning til Fogder for tabte Pasindtægter	320.	„
5.	Udbedring af Toldbodbryggen i Brevig	666.	80
6.	Opførelse af ny Toldkontorbygning i Langesund	450.	„
7.	Indkjøb af Tomt og Opførelse af Bolig m. m. for Toldopsynet i Ny Hellesund	500.	„
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 900 Spd. — Af Regjeringen desuden opført 2,833 Spd. 40 ß aarlig til Forlængelse af Toldvæsenets Stenbrygge i Kristiansand, der blev afslaaet.		
8.	Ombygning af Fundamentet under nordre Toldpakhus i Bergen og Udbedring af Langbryggen sammesteds m. V.	4,900.	„
9.	Bidrag til Anskaffelse af hensigtsmæssigere Toldlokaler i Hammerfest	766.	80
	Anm. Af Regjeringen foreslaaet 1,100 Spd.		
10.	Udgifter ved Kongsbergs Sølvværk	105,000.	„
11.	Udgifter ved Myntindretningen paa Kongsberg	3,070.	„
12.	Vedligeholdelse af Trondhjems Stiftsgaard	500.	„
13.	Vedligeholdelse af Stiftsgaarden i Kristiania, Departementsgaarden, Maribogaarden m. m. samt for bygningskyndigt Tilsyn med disse Bygninger og Storthingsbygningen	2,304.	„
	Anm. Af Regjeringen var desuden opført 5,083 Spd. 40 ß aarlig til Opførelse af en Tilbygning ved Stiftsgaarden i Kristiania, der blev afslaaet.		
14.	Skatter og Brandkontingent af nogle offentlige Bygninger	2,100.	„
15.	Pensioner, hvorunder indbefattet samtlige Statskassen paahvilende Pensioner	82,921.	80
	Anm. Omtrent 4,000 Spd. mindre end af Regjeringen opført. Af den opførte Sum 82,321 Spd. 80 ß er 4080 Spd. bevilget til Pensioner paa dette Storthing.		
16.	Gratialer og Eftergivelse af Summer, der skyldes Statskassen	5,000.	„
17.	Renter af den uopsigelige Statsgjæld	77,212.	61½
18.	Afdrag og Renter af de efter Storthingsbeslutning af 29de Oktbr. 1822 udstedte Obligationer	3,450.	„
19.	Afdrag og Renter af den udenlandske Statsgjæld:		
	a. Laanet af 1848 . . . 86,900. „		
	b. — - 1851 . . . 69,400. „		
	c. — - 16de Juli 1858 . . . 222,200. „		
	d. — - 8de August 1863 . . . 92,500. „		
		471,000.	„
20.	Tilfældige Udgifter ved Statslaanene	1,400.	„

Under Marine- og Postdepartementet**).

1.	Grundleie og Godtgjørelse for Fyre og Dagmærker	1,056.	60
2.	Underholdning og Vedligeholdelse af Fyrene	23,887.	49

*) De under dette Departement henhørende Udgifter ere næsten alle væsentlig nu paa nogle Lønninger nær vedtagne af Storthinget.

**) Ogsaa under dette Departement ere alle Udgifter allerede bevilgede med Undtagelse af en Del Lønninger.

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

„Selv en Hund kan blive skuffet," sagde Forester. „Vi bør ikke forsømme nogen Forsigtighedsregel, og jeg tror, at en Hottentot er en bedre Vogter, saalænge han er vaagen end en Hund, og han vil sikkert ikke saa ofte gjøre blind Allarm."

Det var en mærkelig Aften, denne, i The Chasse, og en, som længe mindedes af enhver af dem, der dannede Gruppen. I den halv tomme Dagligstue, hvor bare et svagt Lys blev tilladt, sad Mr. Eagleton, hans Søn og hans to Døttre, samt Forester, som syntes at føre den største Del af Samtalen. Nu og da indtraadde Taushed og hver især holdt Aanden i den Hensigt at opfange den mindste Lyd, der kunde antyde Nærmelsen af en Fiende eller Ankomsten af en Ven. Som sædvanligt, naar vi venter noget, hændte det mer end en Gang, at man opskræmtes af en blind Allarm, og Ord som: „Hvad er det?" „Hørte De ikke noget?" blev hyppigt gjentagne uden nogen virkelig hørlig Aarsag. Omsider, efter at Time efter Time var passeret saaledes, foreslog Mr. Eagleton, at hans Døtre skulde gaa tilsengs.

Meget ugjerne forlod de to unge Piger Selskabet for at begive sig til det for dem bestemte Værelse, medens Herrerne sluttede sig nærmere sammen omkring Bordet, og sysselsatte sig med at undersøge sine Vaaben.

„Jeg tænker, hvis vi skiftedes til at holde Vagt, vilde enhver af os faa en Smule Hvile," sagde Mr. Eagleton. „End om De, Mr. Forester og Du, Walter, tog Eder et Blund, medens jeg agerer Skildtvagt og vaager over, at Hottentotterne holder sig vaagne; jeg skal da kalde paa Dem, Mr. Forester, saa De kan tage min Plads, til det er Walters Tørn."

„Jeg sover aldrig, naar der er Fare paafærde," svarte Forester, „jeg vilde just foreslaa, at jeg skulde tage Post i hint vestlige Værelse, for vi ved ikke, naar og hvor disse Karle først kan dukke op. Der er, siger De, ti Hottentotter paa Udkig. Hvor er de?"

„En af dem er paa Toppen af den Stige, der leder til Aabningen i Taget, og den anden tæt ved Hovedindgangen ved et Skydeskaar," sagde Mr. Eagleton.

„Da kanske jo før jeg indtager min Post desbedre. Det vilde kanske være hensigtsmæssigt at aftale nogle Signaler, for at Fienden ikke skal slutte sig til vore Foretagender. En sagte Piben to Gange til Eksempel kan være et Signal til at den hele Styrke iler dem til Hjælp, der giver Signalet, endnu en Piben kan antyde Fiendens Nærværelse. Kanske om Natten Hundene vil være gode til at give det første Varsku."

„Godnat da, Forester," sagde Walter idet han forlod sin Ven paa sin Post i det vestlige Værelse, „skjønt jeg ikke rigtig liker at lade Dem her alene, vaagende for os; det er som vi skulde gjøre Brug af Dem."

„Vent til De blir ældre, min Gut, og har set mere af Verden, saa vil De snart erfare, at Menneskerne ialmindelighed vurderes af sine Venner i Forhold til den Nytte, de kan gjøre dem."

„Aa, sig ikke det, Forester, for det er idetmindste ikke saa med os."

„Nej, nej, jeg ved det; bryd Dem ikke om, hvad jeg siger. Jeg er sommetider ud af Humør og misfornøjet med alting. Jeg tror, jeg skulde med den største Fornøjelse skyde en Kaffer iaften."

„De er vis paa, at De kan se rundt til Staldene, og ellers ikke fattes noget?"

„Ja, jeg ser godt, Walter, og fattes intet; saa, gaa nu tilsengs, eller gaa idetmindste hen og læg Dem, medens jeg passer paa her. Naar De hører Knaldet af mit Gevær, saa er det Tid til at møde frem; og nu nok engang Godnat!"

Kapitel XI.

Der er altid noget hemmelighedsfuldt ved Natten. Den forholdsmæssige Stilhed, den Utydelighed, hvormed Gjenstande ses, de Lyd, som høres og for hvilke der ingen synlig Aarsag er, alt bidrager til at gjøre Natten mere hemmelighedsfuld end Dagen nogensinde kan blive.

Forester, skjønt længe en Beboer af Vildmarken, og vant til nogle af de vildeste Optrin, var alligevel paavirket af den Stilhed, som syntes at herske, medens han lyttede ved Vindøjet i det Værelse, hvori han holdt Vagt. Han var tilstrækkelig bekjendt med Kaffernes Sædvaner, til at vide, at de, som havde forfulgt ham hin Dag, rimeligvis ikke vilde forlade Stedet uden at gjøre et Forsøg paa at sætte sig i Besiddelse af de Hester og det Kvæg, som de vidste befandt sig paa Farmen. Han vidste ogsaa, at Røveriet vilde blive begaat paa en Maade, som udsatte dem for saa liden Fare for dem selv som muligt, og da Kvæget bare var beskyttet af en almindelig Kraal, han indsaa ikke, at der var nogen videre Hindring for at drive disse Dyr bort, saasom de bare behøvede at rydde afvejen endel af de Busker og Stænger, som dannede Siderne af Kraalen. Hesterne var derimod bedre sikrede, for de holdtes under Laas og Lukke i en forsvarlig bygget Stald, og inden Skudvidde fra Husets Vindøjer, saa hvad der end kunde hænde med Kvæget var Hesterne forholdsmæssig sikre, idetmindste for Øjeblikket.

Forester havde været en opmærksom Vagt i fulde to Timer uden at noget tiltrak sig hans Opmærksomhed. Natten var meget stille, og saaledes

		Spd.	Sk.
3.	Mærke- og Ringevæsenets Vedligeholdelse	1,630.	„
4.	Skyds og Diæt til Fyrdirektøren og hans Assistenter	1,300.	„
5.	Opførelse, Underholdning og Vedligeholdelse af et Fyr af 3die Orden paa Thorbjørnsskjær	5,469.	31
6.	Ligesaa af et Fyr af 5te Orden paa Fæsen	1,758.	„
7.	— af 6te Orden paa Ranglevær	1,626.	67
8.	— af 5te Orden paa Fiskeholmen	1,758.	„
9.	— af 4de Orden paa Skagsnæs	2,143.	27
10.	— af 6te Orden ved Ulvesund	1,626.	67
11.	— af 4de Orden ved Flaavær	2,693.	27
12.	— af 6te Orden paa Ærkna	552.	57
13.	Ligesaa af en dioptrisk Lanterne paa Alnæstangen	113.	110
14.	— paa Synsnæsodden	113.	110
15.	Ligesaa af et Fyr af 5te Orden paa Bjørnsundsøen	1,758.	„
16.	Opførelse af en Assistentbolig ved Store Torungens Fyr	550.	„
17.	Nye Mærkers Opførelse	1,200.	„
18.	Nye Ringe og Fæstigheder	1,000.	„
19.	Foranstaltninger til Redning af Menneskeliv i Skibbrudstilfælde . . .	345.	„
20.	Tillæg for 2de Søofficerer, som fungerer som Overlodser, 500 Spd. hver, samt Diæt og Befordringsudgifter m. V. for dem 1,000 Spd. .	2,000.	„
21.	Løn for en fast Lods paa Bodø og en paa Lødingen	120.	„
22.	Løn for endel Lodsoldermænd og Vicelodsoldermænd i Bergens Distrikt	150.	„
23.	Løn for 2 faste Lodse, 1 paa Fleinvær og 1 paa Helligvær	100.	„
24.	Løn for en fast Lods paa Ingø	50.	„
25.	Tilfældige Udgifter ved Navigationsexamensvæsenet	2,200.	„
26.	Understøttelse af Sømandsskoler	3,500.	„
27.	Bidrag til Underholdelse og Drift af Observatorierne i Bergen og Trondhjem	250.	„
28.	Den tekniske Skole paa Karl-Johansværn:		
	a. Udgifter ved Skolen . . . . 1,000. „		
	b. Til Afholdelse ved bemeldte Skole af Examen for Maskinister . . . . 300. „		
		1,300.	„
29.	Postvæsenet, Lønninger derunder indbefattet	245,000.	„
30.	Dampskibsfarten	108,500.	„
31.	Landpakkeposten	2,500.	„
32.	Vedligeholdelse og Drift af Statens Telegraflinier	124,500.	„
	Nye Telegrafanlæg:		
33.	Anbringelse af ny Traad paa Telegraflinien mellem Damaas og Levanger	3,000.	„
34.	Anbringelse af ny Traad paa Telegraflinien mellem Sande og Tønsberg, mellem Sande og Holmestrand, fra Eidanger til Skien og fra Skien til Brevig	666.	80
35.	Anbringelse af ny Traad paa Telegraflinien mellem Leervig og Skudesnæs	2,333.	40
36.	Flytning af Telegrafstationen i Larsnæs til Flaavær og Anlæg af en Sløifelinie fra Hovedlinien til Flaavær	1,800.	„
37.	Anlæg af en Telegraflinie mellem Askehavn og Utsire	3,333.	40
38.	Anlæg af en Telegraflinie mellem Kinn og Tansøen	1,600.	„
39.	Anlæg af en Telegraflinie mellem Vefsen og Sandnæsøen	2,833.	40
40.	Anlæg af en Telegraflinie mellem Offersø og Tromsø	16,666.	80
41.	Anlæg af en Telegraflinie mellem Tromsø, Hammerfest og Vadsø . .	40,000.	„
42.	Anlæg af Kystelegrafer	1,000.	„
43.	Marinen	398,454.	98
	Udenlandske Anliggender:		
1.	Udgifter i diplomatiske Anliggender	47,675.	„
2.	Fællesudgifter vedkommende Konsulatvæsenet	30,000.	„
3.	Norge særligt vedkommende Konsulatudgifter	9,000.	„
4.	Øresundstoldens Afløsning	20,408.	„
5.	Scheldetoldens Afløsning	18,700.	„
6.	Bidrag til Hospitalskibet Dreadnought ved London	200.	„
7.	Bidrag til Ulricæ Eleonoræ Kirke i London	450.	„
8.	Bidrag til Underholdning af et Fyr paa Cap Spartel	132.	„

Udlandet. Det Raseri, hvormed de officiøse berlinske Blade optræde imod de saakaldte welfisk-brabrantske Agitationer, tyde paa, at der for de' fordrevne Fyrster, ialfald for Kongen af Hannover, er Haab tilstede om Bistand imod Preussen. Paa den anden Side ligger det efter den Varme, hvormed de officiøse franske Blade tale Kongen af Hannovers Sag, ikke fjernt at formode, at den franske Regjering, naar den kommer i Krig med Preussen, agter at drage Fordel af den Forbittrelse, som hos Hannoveranerne og andre undertrykte tydske Nationaliteter hersker imod deres preussiske Voldsmænd.

Ugebladet „Der Osten", som udkommer i Wien, meddeler Følgende: „Fra Berlin skriver man til os, at en Krig ved Rhinen ansees for uundgaaelig i de høieste Hof- og Regjeringskredse. Et nylig afholdt Familieraad, i hvilket foruden samtlige Prinser af det kgl. Hus flere Generaler deltog, har beskjæftiget sig med denne Eventualitet. Kronprinsen skal have taget Ordet for, at Regjeringen indtog en liberalere Holdning. Fremdeles skriver man til os, at der for det Tilfælde, at det kom til Krig med Frankrig, forberedtes en Proklamation til „hele den tydske Nation", og at samtlige Rhingarnisoner i den allernærmeste Tid ville blive betydelig forstærkede".

Fra Bukarest skrives under 2den ds. til „Augsb. Allg. Zeit.": „I den nærmeste Tid vil Regjeringen forelægge Kamrene et Forslag om, at en preussisk Militærmission skal træde istedetfor den franske; men det er meget tvivlsomt, om dette Lovudkast vil gaa igjennem. Den preussiske Oberst Krenski, der skulde berede Vejen for en preussisk Mission, stødte paa saa store Vanskeligheder og havde saa mange Konflikter med de rumæniske Officerer, at han saa sig nødsaget til at vende tilbage til Berlin, og jeg tror neppe, at han vil gjøre et nyt Forsøg paa at organisere den rumæniske Hær." — Telegrammer fra Bukarest af 9de giver nærmere Oplysning om den nye Ministerkrisis, som har ført til Kamrenes Opløsning. Regjeringen havde gjenindsat en General ved Navn Macedonski i Tjenesten, og der var indbragt et Forslag i Deputeretkammeret om, at Udnævnelsen skulde erklæres for ulovlig. Dette Dadelsvotum vedtoges med 68 Stemmer imod 42. Debatten synes at have været yderst lidenskabelig; Premierministeren betegnede i sit Forsvar for Regjeringen i Bratiano og hans Tilhængere (ɔ: Majoriteten i Kammeret) som Rumæniens egentlige Fiender.

Globe udtaler store Bekymringer over, at de Forenede Stater i en nær Fremtid yderligere ville forøge sin umaadelige Magt ved Mexikos Erobring. Seward har nylig afsluttet tre Traktater med Mexiko, beregnede paa at skaffe Unionen fast Fod i dette Land, og mange dristige Amerikanere mene, at der kan gjøres en god Forretning ved at tage de rige Distrikter Sonora og Sinaloa, hvor der hersker saa stor Misfornøielse, at der let vil frembyde sig en Leilighed til Indblanding. Man smigrer sig med, at General Grant er vel stemt for en saadan Plan. Globe ser ingen anden Udvei til at forhindre Planens Udførelse, end at der gjøres Ende paa Anarkiet i Mexiko, og dette vil, efter Bladets Mening, atter kun være muligt paa den Betingelse, at Monarkiet gjenoprettes. I Anledning af disse Bemærkninger i det engelske Blad siger Corr. Havas: „Der havde været noget endnu bedre at gjøre for de engelske Interesser end Udtalelsen af det ørkesløse Ønske, for hvilket Globe gjør sig til Tolk, og det var, at England i rette Tid havde sluttet sig til Frankrig for at støtte Keiser Maximilian. Hvad der dengang var muligt med Hensyn til en monarkisk Forbedring, det vilde imidlertid ikke lade sig gjøre nu, og naar England forskrækkes over at se, hvorledes de Forenede Stater stræbe efter at sikre sig et afgjort Herredømme paa den anden Side af Atlanterhavet, har det kun sig selv at takke herfor, da det undlod at yde Frankrig Bistand og ikke kunne beslutte sig til at imødegaa Fremtidens Farer." Det er ikke blot med Hensyn til Mexiko, England kan gjøre den Erfaring, at det kan hjælpe lidet at være bagklog. At Unionen vil gjøre Krav paa de engelske Antiller og de engelske Besiddelser paa Fastlandet, er aabenbart kun et Tidsspørgsmaal, hvad Præsident Johnson ogsaa med rene Ord har udtalt i et af sine Budskaber, og den umaadelige Udvikling, som foregaaer i Unionen, vil snart gjøre den til en farlig Konkurrent i det fjerne Orienten, om den ikke allerede er det.

Til Festen for Fædrenes Minde, som igaar holdtes i Studentersamfundet, havde der indfundet sig et usædvanligt Antal saavel ældre som yngre Akademici, samt en Del Storthingsmænd. Samfundets smukke Festsal var til Anledningen prydet med Samfundsfanerne og ligeledes var foran Scenen anbragt de tre nordiske Rigers Vaaben, samt Navnene paa de i sidstforløbne Aar afdøde mærkeligere Mænd. Talernes Række aabnedes af Formanden, Ernst Motzfeldt, som udbragte et Leve for Hs. Majestæt Kongen. Derpaa optraadte Bjørnstjerne Bjørnson og holdt et begeistret Festforedrag, hvori han udviklede Festens Betydning og fremholdt, hvilke Fædre vi skulle mindes og ligne, og hvilke vi ikke skulle ligne. Foredraget blev modtaget med Enthusiasme. Senere paa Aftenen blev Taleren baaret Salen rundt paa Guldstol. Efterat Festtalen var endt afsang man følgende i Anledning Dagen forfattede Sang:

Du Slægt, hvis Hjerte banker
ved dine Fædres Skaal,
sig, har du ogsaa Tanker,
som fylde deres Maal?
sig, kan saa stort du drømme
som de i Mindets Stund,
ja, har du Magt at tømme
det gamle Horn til Bund?

Thi dette Bæger fyldes
af vor Histories Flod,
hvor Bølgerne, som rulled',
var vore Fædres Blod;
og dyb som Folkets Hjerte
og hellig gaar den Strøm
med Graad ifra dets Smerte
og Glands ifra dets Drøm.

Saa tidt Historien svulmed',
da Skummed Bægrets Rand,
da vorte ogsaa Hjertet
i dig, Du norske Mand,
da saa du Syner store
ved Fædres Mindeskaal,
og Løfterne, Du gjorde,
holdt Folkets store Maal.

Se, dette Horn, vi løfte,
har rørt ved Guders Mund,
og Freyas Rosenlæbe
har kysset paa dets Rund.
Ja, dette Horn, vi tømme,
har Guder tømt engang,
mens Nordens store Drømme
fra Bragis Harpe klang.

Det vies vore Fædre,
de Slægter Rad for Rad,
som kjæmpede og seired',
som stille led og bad,
som bygged' vore Dage
med deres store Færd —
Vi love dem tilbage
at være Offred værd.

Det vies Aarets Faldne
paa hver en Val i Nord,
de sidde som Einherjer
ved Sagas Gudebord;
det vies store Minder,
som stige for vor Sands,
det Fædreland, som skinner
i vor Erindrings Glands!

Jonas Lie.

Ebbe Hertzberg udbragte Mindebægeret for de Afdøde: Nordmændene A. C. Conradi, Hans Holmboe, H. J. Jensen, H. Kjerulf, Tormod Knudsen, J. H. Nye, J. S. Rygh; Svenskerne C. J. Anderson, F. Benvold, B. v. Beschow, Aug. Blanche, C. Stjerneld, og Danskerne Bissen, Bergaard, Ingerslev og Nathanson. Derefter vexledes Taler og Sange indtil Samfundets „borgerlige Tid" Kl. 12, da Munterheden havde naaet sit Høidepunkt.

Statsraadsskifte. Rygtet om Statsraad Irgens's mulige Fratrædelse fra Armedepartementet medførte nok, efter hvad vi ere oplyste om, Rigtighed, og Aarsagen var den, at man „paa høiere Steder" havde bestemt, at General Wergeland skulde udnævnes til Medlem af den nu nedsatte unionelle Artillerikommission. Det skulde ogsaa unegtelig seet lidt underligt ud, om man nu havde sat W. ind i en saa vigtig Kommission. Man burde ikke lettelig falde paa at vælge en med Landets — fortjente eller ufortjente — Mistillid afgaaet Minister til saadan Tjeneste, selv om han havde vist sig i Besiddelse af en langt større Fagkundskab og Evne til at greie en Sag, navnlig naar det gjælder en slig Sag som denne, hvor Sveriges Interesse er med i Spillet.

De nyeste Telegraf-Anlæg. Bladet „Vaarsildtelegrafen" skriver: I Telegrafvæsenets Historie vil Aaret 1869 komme til at indtage en fremragende Plads, fordi

havde en Lytter enhver Fordel, for naar Synet er indskrænket inden visse Grænser formedelst Mørket, vil den mindst mulige Støj, Elementerne gjør, være en Fordel for den, hvis Øren er paa sin Post.

Noget efter Midnat tiltrak imidlertid en svag Lyd sig Foresters Opmærksomhed, og efter at have lyttet i nogle Minutter, tog han af Klæderne med Undtagelse af en tætsluttende Undertrøje og Bukser, trak ud af Skeden en lang Jagtkniv, bandt rundt den venstre Arm fra Haandledet til Albuen en stærk Læderrem, listede sig derpaa sagte ud af Værelset og tog Vejen til Dagligstuen.

Lyden af et tungt Aandedrag i dette Værelse antydede straks, at en Sovende nød der sin Hvile; en liden Oljelampe, som stod vel dækket i et Hjørne, saa Lysningen ikke kunde ses udenfra, men faldt paa den Sovende, som Forester saa var Walter, der laa paa en Sofa. Saa sagte havde Forester traad ind i Værelset, at selv en lettere Sover ikke vilde blevet vækket, og Walter sov haardt, saa Forester havde Møje med at faa ham vaagen.

„Walter," sagde Forester, saasnart Ynglingen havde gnedet sine Øjne og vist, at han var saa vidt vaagen, at han kunde forstaa, hvad der blev ham sagt, „De faar lukke mig ud af Bagdøren eller en af Vindøjerne, men sagte."

„Hvad, vil De gaa ud, Forester?" spurte Walter.

„Ja, jeg vil gjøre en liden Runde for at se, om alt er sikkert; det forekommer mig, at nogen er ifærd med at komme ind i Stalden."

„Men vil De gaa alene og uden Gevær?"

„Ja."

„Det maa De ikke; De maa ikke udsætte Dem for den Fare. Jeg vil følge med Dem."

„Lad mig gjøre, hvad jeg vil, Walter. Tro mig, jeg skjønner det bedst. Er alle Hundene bundne?"

„Ja, det er de, og de er rolige, saa jeg tænker, der ikke er noget paafærde."

„Luk mig da ud for at jeg kan se, og det maa De gjøre saa stille som en Mus."

Det var ikke uden Vanskelighed, at dette blev gjort, og det var bare ved at smøre Bolterne med Olje og trække dem fra med stor Forsigtighed, at det lykkedes at faa Bagdøren op. Forester bad derpaa Walter at underrette den Hottentot, som var paa Vagt om, at han var gaat ud, „ellers fyrer han gjerne paa mig og fordærver alle mine Planer." Efter at have givet disse Befalinger og bestemt hvilket Signal, han vilde give for atter at blive lukket ind, gik Forester sagte ud og stod nu udenfor det Hus, for hvis Beboeres Skyld han udsatte sig for en meget stor Fare.

Forester vidste for vel, at lurede nogen Kaffere i Nærheden, da vilde de have set eller hørt Døren aabnes, men de vilde neppe kunne være sikker paa, om nogen havde gaat ud eller ikke. Han forholdt sig derfor ubevægelig i over ti Minuter, efterat Døren var lukket efter ham, og i denne Tid undgik ikke en Lyd hans Opmærksomhed, men intet gav Anledning til at formode, at en Fiende var i Nærheden.

Efter denne nødvendige Forsigtighed, skred Forester med den størstmulige katagtige Stilhed rundt om Huset og Stalden og derpaa hen til Kraalen, hvor Kvæget var. Den hele Tid benyttede han alle de Kunstgreb, han kjendte; han standsede hver tiende eller femtende Alen og lyttede, bøjede sig, saa han bragte alle Gjenstande over Jorden mellem sig og Horisonten og erholdt saaledes en Oversigt over mange Ting, som Mørket ellers vilde forhindret ham fra at se.

Han havde paa den Maade naad et Punkt, omtrent tohundrede Alen fra Huset og var nærved Kraalen, da fra nogle smaa Busker tætved en sagte Stemme spurte: „Ubaruna wena?" (Hvem er Du?) „Mero" (mig), svarte Forester, lidt overrasket ved saaledes uforvarende at befinde sig saa tæt ved en Kaffer. Han var imidlertid øjeblikkelig paa sin Post og saa, idet han bøjede sig, at hans skarpsynede Fiende tydeligt havde fattet Mistanke, da han med en hævet svær Knortestok kom henimod ham. Det vilde have været muligt for Forester at trække sig tilbage og selv undgaa Kafferen, men dette vilde han ikke, da den Støj, han vilde komme til at gjøre paa sit Tilbagetog, vilde gjøre ham til Maal for hvilkensomhelst Kaffers Spyd. Han besluttede derfor at prøve paa at overliste sin Fiende, og da han talte Kaffersproget som en Indfød, var dette slet ikke umuligt.

„Jeg er paa Vejen til Kvægkraalen," sagde Forester; „vent her og pas paa."

„Nej," svarte hans Fiende, „jeg vil følge med; vi maa tage Kvæget, naar vi ikke kan faa Hesterne; det er en let Sag at drive væk Kvæget."

„Ja," sagde Forester, „men ikke beholde det."

Der maa have været noget i Tonefaldet eller Foresters Væsen, som bevægede den af Naturen mistænkelige Kaffer til pludselig at gribe Forester om Armen; ikke før havde han følt det uldne Tøj i dennes Trøje, førend han skjønnede, at hans Kammerat ingen Kaffer var, og det nærmere Syn han nu fik af ham, viste ham, at hans Ledsager var en hvid Mand.

(Forts.)

Forvaltningen af de engelske Telegrafer blive lagt i Postvæsenets Hænder, en anden Kabel vil blive lagt mellem det europæiske og amerikanske Kontinent, og fordi Telegrafnettet overhovedet vil blive udvidet betydeligt over den hele Verden. At saa er Tilfælde vil konstateres ved et Blik paa de Foretagender, der allerede for flere Aar er stillet i Udsigt. For ikke længe siden er der afgaaet en Kabel, der i Midten af Aaret vil have knyttet en Forbindelse mellem Australien og Vandiemensland. Omtrent paa samme Tid vil England og Rusland være forbundne ved en næsten direkte Ledning; thi efter Fuldendelsen af Linien Danmark-Bornholm mangler af den allerede færdige Kabel kun Nedlægning fra Bornholm til Libau, hvilken hidtil kun er bleven forsinket ved Isen i det Baltiske Hav. Mellem Peterhead i Skotland og et Sted paa Norges Kyst (Egersund) skal der og lægges en Kabel. Dertil kommer Planerne til en bedre Telegrafledning mellem Europa og Ostindien. Det indo-europæiske Telegrafselskab tænker paa Oprettelsen af en Overlandsrute fra Norderney gjennem Preussen, Rusland og Persien til Teheran i Forbindelse med de bestaaende Linier, medens Anglo Mediterranean Kompaniet har til Hensigt at udvide det nærværende System ved Lægning af en Kabel fra Suez gjennem det Røde Hav til Aden og derfra til Bombay. Man har ogsaa tænkt at forbinde Cuba, Jamaika og Panama med en telegrafisk Forbindelse. Det forløbne Aar er ligeledes vigtigt for Telegrafien, hvilket fremgaar af følgende Statistik over de i 1868 i England forfærdigede Kabellængder: Malta og Alexandrien 920 Mil, Tasmanien og Australien 200, den fransk-atlantiske Kabel omtrent 700; Østerskabelen 320, Kabelen gjennem den persiske Havbugt 500; Kabelen for Sverige, Norge og Italien 100, Kabelen mellem Danmark og Newkastle 340, mellem Cuba og Florida 119, hvilket tilsammen udgjør over 3000 Mil Kabel for et eneste Aar.

Udvandringen til Amerika. Over Kristiania udvandrede i 1868 8268 Personer, hjemmehørende i 100 Præstegjelde eller Byer. Tilsammen medbragte disse Folk 40,335 Spd. i rede Penge, hvoraf 21,768 Spd. var modtaget som Reiseunderstøttelse for 292 Familier paa ialt 1204 Individer fra Slægtninge i Amerika. Derimod var der 563 Familier paa tilsammen 2108 Personer, som ventede Understøttelse ved Ankomsten til Amerika, medens 96 Personer ved Ankomsten vilde være uden Ressourcer af nogensomhelst Art. Blandt Udvandrerne var 90 Mænd, som herhjemme efterlod sig 86 Hustruer med tilsammen 285 Børn. Antallet af de ved Afreisen vaccinerede Børn beløb sig til 178 og af snatlidende Personer til 408. Fra Drammen afreiste ifjor med 2 Skibe til Kvebek 207 Mænd og 194 Kvinder, væsentlig fra Valders og Hallingdal.

Svensk Adelsmøde. Medens den svenske Repræsentationsreform ophævede Adelstandens særlige Indflydelse paa Lovgivningsmagten, bevarede den Ridderskabet og Adelen som en social Institution, og den 22de Juni 1866 stadfæstede Kongen en ny Ridderhusordning. Det første Adelsmøde i Henhold til denne blev aabnet igaar paa Ridderhuset, og man antager, at Greve Henning Hamilton vil blive valgt til Præsident. Det vigtigste Spørgsmaal, der vil komme til at foreligge til Behandling, er Ophævelsen af det saakaldte forum privilegiatum (egen Ret ved Sagsanlæg), som er vedtagen af Rigsdagen, men hvortil der kræves Adelens Bifald med to Trediedele af de afgivne Stemmer.

Rollebesætningen i „Eventyr paa Fodreisen", Sangspil i 4 Akter af C. Hostrup, som paany indstuderet, opføres paa Christiania Theater Fredag den 19de Februar, er: Assessor Svale, Eier til Strandbjerg, Hr. Nielsen; Laura, hans Datter, Fru Juel; Johanne, hans Broderdatter fra Jylland, Fru Døvle; Vermund, Forstkandidat, Hr. Wolf; Kammeraad Krans, Birkedommer, Hr. Juel; Fru Krans, hans Kone, Fru Ursin; Herløv, Ejbæk, Studenter, D'Hrr. Abelsted og Reimers; Hans Mortensen, kaldet Skriverhans, undvudt Slave, Hr. Brun; Per, Bonde, Hr. Bucher.

Skøiteklubben. Der vil nu blive musiceret flere Dage i Ugen paa Skøitebanen. Ved en Plakat vil det blive tilkjendegivet, naar Skøitehuset om Aftenen lukkes. Isen er flittig besøgt, og efter en Beretning fra Bestyrelsen gaar Klubbens Medlemmerantal nu op til „Tusinder." Herrer og Damer med Klubbens Mærke: det blanke lille Sølvtegn, i rødt Baand eller som Naal paa Brystet, sees i alle Gader.

Vedkommende Storthingskomite skal, ifølge Mrgbl., i Anledning af Forslaget om Ophævelse af Indskrænkninger i Theatervæsenet have indstillet en Lov, hvorefter det herefter skal være tilladt Enhver at opføre dramatiske Forestillinger, Pantomimer, Balletter og deslige, forsaavidt de ikke stride mod Sædelighed, i hvilket Tilfælde Forestillingen kan hindres. Politiet skal indrømmes Adgang til Forestillingerne og gives passende Plads. Som en vigtig Bestemmelse, der foreslaaes indtaget i Loven, til Beskyttelse for literær Eiendomsret, kan merkes, at det ikke skal være tilladt at opføre dramatiske Værker uden at have affundet sig med Forfatteren eller hans Enke. Loven foreslaaes strax sat i Kraft.

Professor Broch har i sin Betænkning til Indredepartementet med Hensyn til Trondhjemsbanen paavist, at idetmindste Udgifterne ved Driften af en saadan Jernbane kan paaregnes dækkede.

For at en Jernbane af Længde og almindelig Beskaffenhed, som den her omhandlede, kan drives økonomisk, maa der lægges an paa en Drift med faa, men forholdsvis store, Træn, langsom Fart og faa Stoppesteder. Den gjennemgaaende Trafik maa for den større Del af Banen blive det overveiende, og kun i Nærheden af begge Endepunkter, mellem Elverum, Hamar og Eidsvold paa den ene Side samt mellem Støren og Trondhjem paa den anden, hyppigere daglige Tog med flere Stoppesteder blive at anvende. Thi den Tid, som den langsommere Fart vil medtage, vil da kunne indvindes ved Indskrænkning i Stoppestedernes Antal, ligeledes vil herved spares Kulforbruget som Stød og Slitager paa Lokomotiver, Vogne og Skinner formindskes, og som Følge deraf ogsaa Omkostningerne ved den hele Drift. Saaledes bør paa den lange, for største Delen tyndt befolkede Strækning mellem Elverum og Støren Stoppestedernes Antal indskrænkes til det for Vandforsyningen nødvendige, og disse da selvfølgelig vælges saaledes, at de ogsaa forøvrigt for vedkommende Bygd ere de bekvemmeste. Den af Jernbanedirektør Pihl antydede Fremgangsmaade, at der ved enkelte af de opførte Vogterboliger skulde gives Adgang til ved Signal at stoppe Toget og lade Expeditionen samtidig udføre af Togpersonalet, kan jeg ikke anbefale. Herved opnaaes nemlig kun den mindre betydelige Besparelse af en særegen Stationsmester, men ikke den Besparelse i Udgifterne for Slitage og Omkostningerne for Trækkraften, hvorpaa der lægges den væsentligste Vægt. Desuden vilde en saadan Række af uregelmæssige Standsninger, som vilde fremkomme paa denne Maade, enten gjøre en større Hurtighed fornøden for at opvinde den ved disse tabte Tid, hvilken større Hurtighed ofte blot kunde opnaaes ved at efterfætte nogle Vogne, eller den vilde kræve en særdeles rummelig Rute, som vilde være til Skade for den gjennemgaaende Trafik uden nogen tilstrækkelig tilsvarende Fordel for Jernbanen. Stationernes Antal paa Eidsvold-Røraas-Trondhjembanen bør efter Brochs Mening indskrænkes til 20 med en Gjennemsnitsafstand af omtrent 2 Mile.

Hvad de gjennemgaaende Togs Størrelse angaar, da gaar Broch ud fra, at disse gjøres saa store, som de anvendte Lokomotiver med 1/100 Stigning af Banen kunde fremføre med en Hurtighed af 2 Mil i Timen. Mellem Vestgaard og Melhus i Retningen op, og mellem Næsvold og Elverum i Retningen ned, haves ikke større Stigninger, med Undtagelse af en Stigning af 1/95 nær Vestgaard i Retningen op, som dog vil kunne gaaes opover af det samme Tog ved her at indskrænke Hurtigheden lidt. Med 12 Tons Drivhjultryk bliver dette om Sommeren 15 fuldlæssede Vogne eller 120 Tons Brutto; om Vinteren noget mindre. Da enkelte Vogne stedse kunne paaregnes ikke at være fuldlæssede, 8 Ton Vognen medregnet, kan i Praxis 16 Vogne regnes under almindelige Forhold; under ugunstige Forhold blot 14 Vogne. Nedenfor Vestgaard ligesaa Elverum af er Banen særdeles flad paa nogle smaa Knæk nær, hvor Stigningen paa den foreliggende generelle Plan gaar op lige til 1/75, hvilken dog antages vil kunne forbedres idetmindste til 1/95. Jeg maa stærkt betone Vigtigheden af, at disse smaa Knæk forbedres, og at alle Stigninger paa denne Banestrækning reduceres til høist 1/120 i begge Retninger, og mellem Elverum og Aamot, som ligeledes maa antages at blive en vigtig Godsstation, om muligt til 1/130. Herved vilde det samme Lokomotiv være istand til at medtage gode 3 Vogne mere til Aamot og 2 Vogne mere til Vestgaard end paa den øvrige Del af Banen ovenfor Vestgaard. Til Assistanse eller Kipning er ved de nævnte smaa Knæk ingen Anledning, uden at lade denne Assistanse foregaa paa den hele Strækning, saa at man enten hele 13,9 Mil lange Vei fra Vestgaard til Røros kom til at gaa med et mindre Træn, end ellers kunde medføres, eller at man jevnligen kom til at gaa med Extratræn den 7,6 Mil lange Strækning mellem Elverum og Vestgaard. (Fortsættes).

Storthinget.

Onsdag den 17de Febr. holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge.

Sag No. 1. Andragende fra T. Hoegh om Benyttelsen ved Voteringerne af et af ham forfærdiget Voteringsapparat.

Jaabæk havde foreslaaet, at det skulde oversendes Hurtigskriverkomiteen. Geelmuyden foreslog, at Sagen skulde henlægges. Han troede neppe, at Voteringsapparatet var praktikabelt; det var meget dyrt. Risnæs: Da det var af saadan stor Interesse at faa vide Voteringerne for Velgerne i Landet, troede han, at Sagen burde nøiere undersøges. Geelmuyden udtalte sig i samme Retning som før. Richter og Wiig talte for Oversendelse til Komiteen. Ved Voteringen bifaldtes Jaabæks Forslag (om Oversendelse til Hurtigskriverkomiteen til Indstilling som en Sag af 1ste Klasse) mod 16 St.

Sag No. 2. Indstilling fra Komiteen for Næringsveie No. 2 ang. den kgl. Proposition om Bevilgning af Midler til Brændevins- og Maltkontrollen. Indstillingen gik næsten ud paa det samme som i indeværende Budgettermin, med Undtagelse af Bevilgningen til Kontrollen ved ulovlig Tilvirkning og Tilførsel landværts af Brændevin og Malt, hvor Flertallet havde indstillet 3500 Spd. aarlig, (forrige Budgettermin var der bevilget 2892 Spd. aarlig). Et Mindretal inden Komiteen havde indstillet 2000 Spd. aarlig. Efter en kort Debat, hvori Schweigaard og Sæhlie udtalte sig for Flertallets Indstilling, Bennemo, Færden, Norbye og Bagger for Mindretallets Forslag, bifaldtes ved alternativ Votering Mindretallets Indstilling med 51 mod 47 St., som stemte for Flertallets Indstilling,

Sag No. 3. Indstilling fra Toldkomiteen i Anledning af et Forslag fra Gaardbruger Hammerstad m. Fl. om, at den Forhøielse af Tolden paa Brændevin, der maatte bestemmes, som Følge af den besluttede Forøgelse af Produktionsafgiften, bliver gjældende fra 1ste Marts dette Aar. Forslaget gik subsidiært ud paa, at man indtil 1ste April skulde forhøie den nugjældende Indførselstold saa meget, som overensstemmende med den franske Traktat kunde ske. Komiteen indstillede, at Forslaget ikke skulde bifaldes. Hammerstad kunde ikke nægte, at han havde forundret sig over Komiteens Indstilling. Hvad enten man forhøiede Tolden fra 1ste Marts af eller ei, vilde den udenlandske Produktion blive større, end om Afgiften ikke var forhøiet. Men der vilde ved ikke at forhøie Tolden fra 1ste Marts indføres en hel Del udenlandsk Brændevin, som vilde trykke paa Priserne her hjemme. Han vilde foreslaa, at Indførselstolden paa Brændevin i Fustager forhøies med 7/10 ß pr. Pd. af 100 pCt. Alkoholstyrke i Tiden fra 1ste Marts til 1ste April. Olrog begrundede Komiteens Indstilling. Inden Sagen kunde expederes og sendes omkring til alle Toldsteder i Landet, vilde Terminen sandsynligvis være overskreden. Richter: Man havde Telegraf, og Toldstederne i Finmarken kunde gjerne i denne Sag sættes ud af Betragtning. Det vilde være til stor Fordel for Statskassen, om dette Forslag gik igjennem. Olrog replicerede. O. J. Broch paaviste, at Spekulationen ikke vilde faa det Omfang, man frygtede for. Desuden vilde man inden 1ste Marts ved Telegraf og Damp skaffe sig det samme Kvantum, som de vilde indføre inden 1ste April. Hammerstad troede, at Tanken i Forslaget maatte blive tydeligere, naar man tilføiede: „og forholdsvis for lavere Grader". Han søgte derefter at imødegaa Broch. Olrog imødegik Hammerstad. Prof. Schweigaard: Det vilde være bedst, at Paabudene indtraadte uden noget Varsel. Man maatte stræbe at gjøre Mellemtiden saa kort som mulig. Forhøielse af en Afgift bør ikke bidrage til, at enkelte tjener Penge, men han troede ikke, at her var Grund til nogen extraordinær Foranstaltning, hvorved Brænderierne vilde tjene, og han vilde derfor holde paa Komiteens Indstilling. Christiansen henholdt sig til Schweigaard og Broch. Hammerstad søgte at imødegaa Schweigaard. (Forts.)

Rettelse. I Referatet af Løbergs Foredrag angaaende Forandring i Loven om Vaarsildfiske staar: og Opløstning, læs: eller Opløstning; ligeledes at han talte mod § 2 istedetfor at han talte for. I Gaarsbladet staar, at Bentsen talte mod Liestøls Forslag, istedetfor, at han talte for det, og om Vig staar anført det modsatte af, hvad han sagde.

Blandinger.

En amerikansk Lærd har gjort opmærksom paa, at Jordskjælv forekomme i Peru periodisk hvert 100de Aar; det kan være kuriøst nok at se, hvordan han beviser det: „Det første Jordskjælv i Peru indtraf Aar 1568. 100 Aar efter, 24de April 1668, Kl. 6½ Eftern. blev Arika og omliggende Stæder ødelagte ved et nyt Jordskjælv, som strakte sine Herjinger helt til Arequipa". — Saa langt er alt vel; men 1768 indtraf intet Jordskjælv, og den ærede Samtidiges Theori synes at faa en brat Ende. Han forklarer imidlertid dette saaledes til sin Theories Redning: „Aaret 1768 gik vel forbi uden noget lignende Fænomen, men det overordentlig store Jordskjælv 17de August 1868, altsaa Aarhundredet derefter igjen, kan vel med Grund siges at være saa godt som to".

Efter **Drammensbranden** i 1866 stod af Kirken kun endel af Taarnet tilbage som et imposant Mindesmærke om Begivenheden. Drammens Formandskab behandlede, da de paany havde faaet sin By „reguleret" (Ordet maa her forstaaes efter nyere Sprogbrug i Overensstemmelse med „lucus a non lucendo"), Spørgsmaalet om Kirkeruinen og kom med stor Enstemmighed til følgende Resultat: Da den tilbagestaaende Del af Kirken, det svære, firkantede Taarn, ikke i antikvarisk Henseende frembyder nogen Mærkelighed og desuden ikke uden større Bekostning kan „vedligeholdes som Ruin", besluttes, at den „planeres", hvorved man tillige kan „tilgodegjøre Stenen". — I disse Dage meldes fra Drammen, at denne Beslutning lykkeligen er bleven udført, og Ruinen „tidsmæssigt" konserveret. Men det samme Formandskab har med aabent Blik for den store Betydning af „Mindesmærkers Bevarelse" tillige besluttet at reise et moderne Monument i Kirkeruinens Sted, til Minde om Drammens mærkeligste Begivenhed, Ildebranden. Paa den planerede Tomt skal reises en Støtte med gylden Indskription, formodentlig omtrent saalydende:

„Her stod Kirken".

Konkursboer. I Vinger og Odalens Jurisdiktion: Landhandler Anders Larsen; midlertidig Bestyrer Overretssagfører Blix; Anmeldelser inden 8de April. I Drammens Jurisdiktion: Handelsmand A. Sørensen; midl. Bestyrer Sagfører O. Ring; Anmeldelser inden 24de April. Sparebankassistent Jørgen Andersen; Anmeldelser inden 24de April. I Sands Jurisdiktion: Nikolai Johansen Vardaasvolden; Anmeldelser inden 17de April. I Nordre Jarlsbergs Jurisdiktion: umyndiggjorte Gaardmand Kristian Olsen Greager; midl. Bestyrer Lensmand Bolstad; Anmeldelser inden 31te Marts. I Karmsund og Hæsbø Jurisdiktion: Handelsmasfd af Kopervic H. K. Aanensen; midl. Bestyrer Overretssagf. Fredriksen; Anmeldelser inden 5te April.

Det meteorologiske Institut.

Laveste Lufttryk NV for Stat. Frisk sydlig til SVlig Vind i hele det sydlige Norge. Overskyet og mildt Veir, Taage og Regn i Mandal, Taage i Kristiania, Sne paa Dovre. Udsigterne ere fremdeles til SVlig Vind paa Kysten og muligens opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavian".

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Østerdalens Avis

(Oplandske Tidende)

udkommer i Hamar Tirsdag og Fredag. Abonnementspris 30 ß, forsendt med Posten 35 ß, Kvartalet. Bekjendtgjørelser indrykkes for 2 ß pr. Korpuslinie. Større Bekjendtgjørelser rabatteres betydeligt. NB. Bladets Læsekreds er de større Præstegjelde i Hedemarkens og Christians Amter.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:

H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 41. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 18de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 2 Efterm. (ikke Pengebreve og rekom. Breve); til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 16de Februar. I Dronningens Throntale ytredes blandt Andet: Forholdet til Udlandet er idethele meget venskabeligt. Samtlige Magter dele, efter hvad jeg med Glæde tror, mine Ønsker om Fredens Bevarelse, og til dette Maal vil jeg til enhver Tid paa bedst mulig Maade arbeide i Forening med mine Allierede. Differenserne mellem Grækenland og Tyrkiet er det lykkes at bilægge. Forhandlingerne med Amerika ville forhaabentlig lægge Grundvolden til et varigt Venskab mellem England og Amerika. Rolighedsforstyrrelserne paa Nyseland haabes med det allerførste at ville blive hævede. Der loves Besparelser i Budgettet, Ophævelse af den irske Undtagelsestilstand, Forbedringer i Reformbillen og Undervisningsvæsenet samt nye Love om Konkursvæsenet og angaaende den irske Kirke.

Paris, 17de Febr. Grev Walewski ankom igaaraftes. Idag afholder Konferensen et Møde for at underskrive Slutningsprotokollen. „Patrie" meddeler, at de almindelige Valg sandsynligvis ville finde Sted den 31te Mai.

Madrid, 16de Febr. Et Attentat paa Prim er mislykket. 3 Personer ere arresterede. Olozaga bliver Minister i Paris.

Stockholm, 17de Februar. Sturzenbecker (Orvar Odd) er afgaaet ved Døden. Den danske Kronprins afreiser herfra den 25de Februar.

Constantinopel, 16de Febr. Prinsen af Wales vil ikke besøge Constantinopel. Forberedelserne til hans Modtagelse ere standsede.

Paris, 17de Febr. „Constitutionel" dadler det belgiske Ministerium for dets Holdning, som viser en uretfærdig Mistro til Frankriges velvillige Sindelag imod Belgien. Bladet er overbevist om, at Regjeringen vil anvende al sin Indflydelse til Opretholdelse af den gode Forstaaelse mellem Belgien og Frankrig.

Paris, 17de Febr. „France" indeholder en Artikel med Overskrift „Sentiment Français", hvori det heder, at man tror at se Preussens Haand bag den belgiske Affære. Det er nødvendigt at Tydskland erfarer, at Frankrige er træt af denne prekære Tilstand, der hverken er Krig eller Fred. Ingen ønsker Freden mere oprigtig end vi, men denne Uvishedstilstand, der er kompromitterende for alle Interesser, og som alarmerer alle Gemytter, er i Sandhed utaalelig. Det er derfor paa Tide at komme ud af denne Tilstand.

Frihandelsprinciperne i Tjærebelysning.

I Toldkomiteens Indstilling er Tolden paa Tjære, som af foregaaende Storthing blev nedsat fra 90 ß til 30 ß pr. Td., nu foreslaaet aldeles hævet.

Saa liden som denne Sag ved første Diekast synes, saa frembyder den dog en udmærket Faktor til Bedømmelsen af det Princip, som raader hos vor Styrelse angaaende Beskatningen.

Paa samme Tid, som man ved store Toldsatser af 15 a 20 pCt. af Værdien finder det passende at understøtte enkelte Industrigrene, finder Finantsdepartementet, at en Told af kun 6 pCt. af Værdien, hvortil nu Tjæretolden er reduceret, endnu er for høi denne for Artikel. Paa samme Tid, som man lader Tusinder og atter Tusinder gaa i vore Fabrikeieres Lommer, negter man at yde en liden Skjærv til den fattige Husmand og Arbeider, som vitterlig hos os ere de eneste som befatte sig med Fabrikation af Tjære*). Det er ikke her enkelte Rigmænd og Fabrikker som nyde godt af Tolden; det er en hel Skare af fattige Arbeidsfolk, hvis Bifortjeneste det er i ledige Stunder og i arbeidsløse Tider at tilgodegjøre et værdiløst Material. „Hvo, som meget haver, ham skal meget gives, men hvo, som lidet haver, ham skal fratages det han haver". Baade ved Kaffe- og Tobakstolden osv. har dette Udseendet af at være en Grundsætning for vor Styrelse, og dens nødvendige og udeblivelige Følger begynder nu at vise sig i vore stigende Fattigbyrder; thi naar man fra den, som lidet har, skal tage det lille, han har, saa maa Samfundet med den ene Haand give tilbage som Fattigunderstøttelse, hvad den før tog i Form af Skatter — med den anden.

At en saa liden og ubetydelig Told, som Tjæretolden nu er, ikke har gaaet upaaagtet, er et tydeligt Bevis for, at det virkelig er Principspørgsmaal, det gjælder. Medens, som nylig oplyst af et Par Indsendere i andre Blade, den fattige Fisker betaler omtr. 40,000 Spd. til vore Fabrikherrer, og Fabrikken ved Mandal aarlig har ca. 30,000 Spd. Understøttelse af Staten, saa er altsaa et Par Tusinde Spd.s Bidrag til vore fattige Arbeidere aldeles utilbørligt, endskjønt det her dog hovedsagelig kun er vore rige Skibsredere (der bruge Tjæren), som det vilde gaa udover. Det lader næsten til, at det kun er den Rige hertillands, som skal leve; den Fattige bidrager rigelig til Statsindtægterne gjennem Kaffe- og Tobakstolden etc. samt Brændevinsafgiften, medens den Rige i Forhold til sine Evner kun bidrager en ubetydelig Del.

I Betragtning af dette Princip er det naturligvis en Konsekvents at ophæve Told paa Tjære, som er den eneste Industri, som i nogen Udstrækning drives af Fattigfolk.

Men er der nogen Industri, som virkelig fortjente at opmuntres, saa skulde det vel sandelig være denne, hvorved man ikke alene af et værdiløst Material (gamle Tyrilstubber) frembringer et vigtigt Produkt, men tillige ogsaa ved Opryddningen af de gamle raadnende Stubber renser Skovene, ødelægger Tilholdssteder for skadelige Insekter, samt løsner Jordbunden, saa at den kan optage Træernes Frø og frembringe Ungskov.

Men netop denne for vort Land saa naturlige og gavnlige Industri er det, som først skal undrages al Opmuntring; denne i Forhold til andre Industrier høist ubetydelige Artikel er det, som atter nu skal være Syndebuk, efterat den paa forrige Thing blev sat paa saa knap Ration, at det nu knapt er Skind og Ben igjen. Og denne „Beingrind" er det da, som vort Finantsdepartement med Assistence af Toldkomiteen har ført frem til Offer paa Frihandelsprincipets hellige Alter, medens de fede Stude rolig kan græsse paa Protektionssystemets Græsgange.

Det er dette opbyggelige Skuespil, dette hellige Offer under Paakaldelsen af Frihandelsprincipets Aander og de høiere Statsprinciper; det er Moralen i alt dette, som er saa yderlig karakteristisk, for ei at sige komisk, at man kunde ønske sig Dølens Pen til ret at dandse om med dette ægyptiske Præsteskab.

Det var heller ikke Meningen med disse Linier, at formaa at forhindre Ophævelsen af en allerede saa stærkt reduceret Toldsats; men, som sagt, vi fandt i det forliggende Forslag et saa interessant Moment til Belysning af vor høiere Politiks Visdom og dens Syn paa de indenlandske Forhold, at vi ikke kunde andet end knytte nogle Bemærkninger dertil.

Tjæretolden er her ei enestaaende. Tolden paa Fyrstikker foreslaaes ophævet, medens samtidigt den indenlandske Fabrikant skal betale en Afgift til Staten af næsten ½ ß pr. Pd. i Form af Told paa de nødvendige Stoffe til Fabrikationen. Medens ellers i Verden, og tildels ogsaa her, alle Raastoffe for Fabrikkene ere frie, skal nu denne unge Industri, som nærmest kan kaldes en Husflid, stilles uheldigere, end den udenlandske, saa at Fabrikkene vilde staa sig paa at flytte hinsides Grændsen, og fra Udlandet sende sine Produkter frit ind i Landet, uden den Afgift, som de her maa betale. Vi faa til Vederlag sende vore Penge ud, medens de Hundreder af Hænder, som nu ere sysselsatte, vilde blive arbeidsløse, og Mangen en, som nu betaler sin Skat til Staten, vilde nødes til at forlange Hjælp af „Kassa".

Ja Konsekventserne af Principet møde os paa alle Kanter!

T.

*) Man vil maaske indvende, at Træoliefabrikerne ogsaa producerer Tjære. Hertil vil vi bemærke, at da som bekjendt Træoliefabrikerne for Tiden gjøre saa daarlige Affærer, at de, ifald de ikke ere nedlagte, saa holde paa at nedlægges, kan man ikke nu betragte dem som andet, end ulønnede Mellemmænd mellem Arbeidere og Konsumenterne. De kjøbe Arbeidernes Tyri, medens de for sine Produkter ei faa mere, end netop til at betale disse og sine egne Folk; da saaledes ingen af de Penge, som gaa igjennem deres Hænder, forblive hos dem, kan og bør de sættes ud af Betragtning, især da det vel ei varer længe for de alle ophøre.

Det norske Jægerkorps.

I en Artikel i dette Blad for nogen Tid siden om „Militærvæsenet" i sin Almindelighed og i Særdeleshed her i Landet dadles blandt andet den Luxus, der finder Sted i Uniformeringen, og den Pragt, hvorved baade det Offentlige og Individet meget unødvendige Udgifter. Alt dette Guld- og Sølvkramleri, alle disse Baand og Snorer ødelægges ved en Regnskur. Et af de mest iøinefaldende Exempler paa denne Luxus i Uniformeringen er det norske Jægerkorps, der er udmaiet paa en høist smagløs Maade, som alligevel visnok koster det Offentlige det dobbelte af, hvad en simpel og tækkelig Uniform vilde koste. Man skulde snarere tage disse Jægere for Herskabskudske eller Beridere end for norske Soldater. Hvad skal alle disse hvide Snorer til uden til at gjøre Bæreren til en god Skive for Fiendens Kugler? Og hvilken Indflydelse har ikke denne Udmaien paa de unge Menneskers aandelige Habitus? Ingen behøver at tvivle om, at den gjør dem forfængelige, indbildske, fordringsfulde. Man kan se det paa dem, naar de gaar paa Gaden, hvor inderlig glade de er i sig selv. Hvorledes kan disse fine Herrer nedlade sig til at gaa paa Sjau i sine Fritimer, overalt søge en Smule Extrafortjeneste ved simpelt Arbeide? Naar de saa har tjent sin Værnepligt, hvad skal saa disse udpyntede Mennesker tage sig til?

Var nu enda dette Korps blot en Undtagelse, men Uniformeringen er i Regelen for alle Vaabenarter altfor kostbar, især faar Officerer, og Underofficererne ogsaa, dette at erfare paa sin magre Pungs Bekostning. Hvorfor skal Officererne have to Slags Uniformer, en til dagligt Brug og en til Galla eller Parade? Hvormeget heldigere vilde det ikke være for dem blot at have een Uniform og denne saa simpel som kunde forenes med Anstændighed, en Uniform, som kunde bruges baade i og udenfor Tjenesten. Nu er de nødt til ogsaa at have civile Klæder, da Uniformen med Tilbehør er for kostbar at gaa med til Hverdags. Man maa ikke tro, at de store Militærstater i dette Stykke har smittet os med sit Exempel. Tvertimod. Ingen kan være simplere uniformeret end den russiske Soldat og Officererne i Forhold. Enkelte Elitekorpser gjøre kanske en Undtagelse, men det Simple og Billige er Regelen. Det samme er Tilfældet i Østerrige. Der har Officiererne en ganske simpel Uniform, der bruges i og udenfor Tjenesten, i Felten som paa Paradepladsen. Hovedbedækningen er en Hue, som til Parade pyntes med en Fjær; det er det hele.

Vi tillade os at henlede Armeekommandoens Opmærksomhed paa denne ikke uvigtige Sag. Dens nærværende Chef er bekjendt for at være en fornuftig, hverdagslig Mand, der ikke farer med Fjas og Narrestreger. Vi vide vel, at han i dette Stykke ikke er eneraadende, men det kunde dog hænde, at hans Forestillinger kunde finde Øre, naar de støttedes af den offentlige Mening, og der er ingen Tvivl om, at dette Flitter og Fjas sees med den største Uvillie af alle fornuftige Folk. Uniformforandringer, den ene kostbarere end den anden, den ene smagløsere end den anden, synes altforlænge at have været de Styrendes Hovedopgave. Det er virkelig paa høi Tid at tage Skeen i den anden Haand. Det er paa Tide at henvende Tankerne paa det Hovedsagelige — paa Armeens Organisation og Bevæbning, hvis vi ikke i Farens Stund skal staa forsvarsløse.

Z.

Kristiania, den 18de Februar 1869.

Aarlige Storthing. „Vestmar" optager det svenske „Aftonblads" Artikel om aarlige Storthing, og knytter hertil Følgende:

„Med Hensyn til dette store politiske Spørgsmaal tro vi at burde udtale, at saavidt vi have erfaret, bliver Erkjendelsen af denne Reforms Nødvendighed stedse mere og mere almindelig, og om vi end ikke bør lægge Skjul paa, at Sagen endnu har enkelte heftige Modstandere, saa er det en Kjendsgjerning, at Opinionen i denne Sag mærkelig har forandret sig i faa Aar. Tidligere betragtede næsten hver Mand denne Reform med Ængstelse, men nu tro vi uden Overdrivelse at kunne paastaa, at det overveiende Flertal af dem, som kunne have nogen Mening herom, finde, at Reformen ikke længer kan udsættes. Vi have saaledes hørt, at man i en af Landsbygderne i Nabolaget, i et Bondevennemøde, enstemmig skal have erklæret sig for aarlige Storthing.

Dette er en ganske mærkelig Omstændighed, og da Jaabæk i sit Blad har ivret saa særdeles mod aarlige Storthing, viser denne Kjendsgjerning, at vor oplyste og tænkende Bondestand aldeles ikke blindt vil gaa i Jaabæks Ledebaand. Men kanske nu tvertom Jaabæk, naar han ser, hvilken Vei Strømningen begynder at gaa, ogsaa vil forandre sit Standpunkt til denne Sag.

Visstnok foranlediger vort Lands store Udstrækning, at Repræsentanterne fra de nordlige Egne af Landet vil hyppigere faa lange og kostbare Reiser; men vi tør dristig paastaa, at formedelst Dampskibe og Jernbaner, kan man dog langt lettere gjøre 3 Reiser i tre Aar fra Nordland og Finmarken end i 1814 een Reise i tre Aar.

Det, som vi imidlertid lægge særdeles Vægt paa ved aarlige Storthing er, at Repræsentanterne da med langt større Kraft og Indsigt vil kunne sætte sig ind i de foreliggende Sager end nu, da man overvældes af Stoffets Mængde og saaledes mere gaa i Enkeltmands eller Komiteernes Ledebaand. Vi forudsætte en Samlingstid af 3 Maaneder hvert Aar i 3 Aar, og Hver vil indse, hvor langt mere Udbytte dette vil give end 9 Maaneders Samvær hvert 3die Aar. Større og vigtigere Sager vil nemlig ved at udsættes et Aar, kunne overveies grundig af Thingmændene i Mellemtiden mellem Møderne, og Repræsentanterne ville da komme ganske anderledes forberedte til andet og tredie Møde end nu. Vi have hørt talentfulde og dygtige Mænd beklage sig over, at det var dem, uagtet al Flid, umuligt at sætte sig ind i alle de foreliggende Sager, saaledes at de med rolig Samvittighed kunde afgive sin Stemme, og at dette har været dem til stor Pine under deres Storthingsfærd. Foruden de stok Konservative har det jo ogsaa for største Delen været „Bænketrykkerne", som have modsat sig denne Reform, idet disse Herrer have taget Sagerne lunt og ikke synes at have været saa særdeles plaget med Følelsen af Ansvar, ved ikke at have fuldstændig Kjendskab til de foreliggende Sager.

Enkeltvis har maaske ogsaa en og anden Repræsentant i denne Sag tidligere troet at skylde Stemningen i sit Distrikt at modsætte sig denne Reform. Vi paastaa imidlertid, at om det forhen har været nogen saadan almindelig Stemning, saa har den skrevet sig fra Ukjendtskab til Sagens Betydning eller fra enkelt anseet Mands Indflydelse.

Efter at Sverige nu har faaet aarlige Rigsdage, synes i hvert Fald vor nationale Selvstændighed at kræve, at vore kaarne Mænd ogsaa fremmøde en Gang om Aaret.

Sluttelig ville vi kuns tilføie, at dersom vi her i vor By, kuns skulde sammenkalde vort Repræsentantskab hvert 3die Aar, saa vil hver indse, at dette skulde lede til en Stagnation, som vi neppe kunne beskrive, og godtsom afskaffe Folkestyrelsen, idet Magistraten da med faderlig Omhu i Et og Alt maatte tænke og handle for os.

Skulde det ikke derfor ogsaa indsees, at det er nødvendigt, dersom vi virkelig vil have Selvregjering, at vort Storthing sammentrætræder hvert Aar her som i alle andre Lande."

— Det rimeligvis mest udbredte Blad i vort Land „Almuevennen" tager ligesaa kraftigt Ordet for aarlige Storthing, og ytrer blandt Andet Følgende:

„Der skulde i Sandhed stort Mod til at sige Nei til en Reform, der frembyder saa overveiende Fordele og i saa høi Grad for-

øger Folkets Selvstyrelse. Som Forholdet nu er ved, at Storthinget kun samles hvert tredie Aar, er Selvstyrelsens Princip ikke paa langt nær gjennemført. Folket er ikke rigtig frit, saalænge det maa overlade Styrelsen i lange Mellemrum til Regjeringen, uden at det har det i sin Magt at kunne forhindre Misbrug eller Overgreb i disse Mellemrum. Et frit Folk skal styre sig selv, ikke for kortere eller længere Tid overdrage denne Myndighed til nogen Anden. Det vilde imidlertid ikke lade sig gjøre, at dets Repræsentanter, de, der skal styre paa dets Vegne, bestandigt var samlede, uden nogen Afbrydelse, især vilde dette for et lidet Land som vort være forbundet med altfor stor Opofrelse; men det er klart, at skal den Tid, da de ikke er samlede, være meget lang, maa deres Myndighed, altsaa Folkets Selvstyrelse, betydeligt svækkes, idet Regjeringen da har det i sin Magt at handle mod Folkets Beslutninger og Villie, uden at dette altid har tilstrækkelige Midler til bagefter at drage Vedkommende til Ansvar eller oprette den forvoldte Skade. At Folket i tre Aar er borte fra Styrelsen, maa vel Enhver finde er altfor længe. Det har ogsaa vist sig, at mangt et Overgreb er begaaet af Regjeringen i denne Tid, at mange tusen Daler er blevne udbetalte af Statskassen, uden at Storthinget havde bevilget dem, og uden de ere komne Staten til nogen Nytte.

Kom Storthinget derimod sammen hvert Aar, vilde det kunne bevilge alle de Summer, som udkræves til Statens Behov, og intet større Foretagende kunde da udføres uden dets Samtykke. Kontrollen med alle Regjeringshandlinger vilde betydeligt skjærpes, og Folkets Selvstyrelse altsaa i det Hele blive mere til Sandhed.

Kom Storthinget derimod sammen hvert Aar, vilde det kunne bevilge alle de Summer, som udkræves til Statens Behov, og intet større Foretagende kunde da udføres uden dets Samtykke. Kontrollen med alle Regjeringshandlinger vilde betydeligt skjærpes, og Folkets Selvstyrelse altsaa i det Hele blive mere til Sandhed.

Men ogsaa en anden Betragtning af stor Vigtighed gjør sig gjældende ved Spørgsmaalet om aarlige Storthing, nemlig Hensynet til, at Sverige nu har faaet aarlige Rigsdage. Denne Forandring i Sverige maa nødvendigen drage en lignende efter sig for vort Lands Vedkommende, da Norge ellers i Sager, der vedrører begge Riger, let kan være udsat for ikke at komme til sin Ret, og lide Tab, som maaske ikke vil kunne oprettes.

Forøgelsen i Udgifterne ved aarlige Storthing vilde neppe blive betydelig. Noget større end de nu er, vilde de vel blive, men denne Omstændighed kan der ikke være Tale om ved en saadan Reform som denne.

Der siges, at Regjeringen ikke oftere vil fremsætte Grundlovsforslaget, hvis Storthinget nu forkaster det; isaafald vilde vel en Beslutning om aarlige Storthing næste Gang blive negtet Sanktion. Det kunde da hende, at der vilde gaa mange Aar, før man opnaaede, hvad Regjeringen nu selv tilbyder, og vi kan derfor ikke tro, at ret Mange har Mod til at tage det Ansvar paa sig at sige Nei til Forslaget, naar det nu skal afgjøres."

— Ogsaa Søndeled Bondevenforening i Nedenæs Amt har ifølge „Ned. Amtst." enstemmig erklæret sig for aarlige Storthing og optaget i sit Proram at virke for denne Reform. Kristiansands Stiftsavis har en Artikel i samme Retning.

Borgermester Strøms før omtalte Forestilling angaaende Ophævelse af Adressekontorsprivilegiet behandledes ifølge „Throndh. St.avis" Torsdag den 11te d. M. i Formandskabet og besluttedes, at indhente Direktionen for Realskolens Erklæring angaaende Sagen, hvorpaa der vil komme til videre Behandling i et senere Møde.

I den Kgl. St. Olafs Orden har det naadigst behaget Hans Majestæt at udnævne:

under 14de December f. A.:

til Kommandører:

Deputeret for Departementet Gard i det franske Korps legislatif, Hr. Francois Bravais; Professor ved det medicinske Fakultet i Paris, Doktor E. Burgières.

Under 6te d. M.:

til Kommandør:

Kgl. Preussisk Geheime-Overpostraad, H. Stephan; til Ridder:

Fransk Undersaat Hr. Clabas.

Telegram til Indredepartementet ang. Vaarsildfisket, dat. Haugesund 16de. ds.:

Efter de til denne Tid indløbne Telegrammer sees ikke Stormen foraarsaget Skade i Nordredistrikt, Søndmøre, hvorimod i dette Distrikt, idet 4 Sildelastede Fartøier, 4 Notebaade er tilintetgjorte, næsten alle Laasene sprængte med Tab af betydelig Fangst. Intet Tab af Menneskeliv bekjendt. Stor Mængde Redskaber bleve udsatte igaar med roligt Veir, men meget oprørt Hav.

Do. Do. af s. D.: Indenfor Yttreholmen herudenfor falder idag meget godt Garnfiske, ligesom mange Laase ere stængte. Pris 7¼—7¾ Ort. Gunstige Omstændigheder igaar Eftermiddag drog meget Almue fra Kinn sydover.

— Do. D. af 17de: Gaarsdagens Garnfiske, der strakte til Mølstrevaag, anslaaes til 40,000 Tønder. Gjennemsnitspris 7½ Ort. Flere Laase sattes senere langs Sletten. Idag synes Fisket betydeligt mindre. Nordredistrikt og Søndmøre intet Fiske igaar.

— Telegram til Indredepartementet fra Byfogden i Aalesund, dat. 16de ds.:

Uveir hidtil hindret Torskefisket. Nærmestliggende Garnbaade faaet indtil 500 Stykker; en enkelt Baad dog 1400.

Amtmanden i Stavanger Amt har under 3die d. M. beskikket Kirkesanger Svend Tengelsdal til Lensmand i Søvde Herred, Ryfylke Fogderi.

Da Kollegiet agter at uddele den disponible Beholdning af det Grevelige Hjelmstjerne-Rosencroneske Legat, omtrent 700 Spdlr., som Reisestipendier til Udlandet, i Forbindelse med Indstillingen om Fordelingen af de af Storthinget til Videnskabsmænds Reiser i Udlandet bevilgede Midler, opfordres Vedkommende, der maatte ønske at komme i Betragtning til Andel i Legatet, at ville indgive Ansøgning til Kollegiet inden medio Marts d. A.

Det kongelige Selskab for Norges Vels store Sølvmedalje er tildelt Gaardbruger Emil Seehusen af vestre Molands Sogn for Myrdyrkning og andet fortjenstfuldt Jordbrug.

Drammens Blad oplyser, at gjennem Postkontoret derfteds forsendes 34 Exemplarer af Morgenbladet mindre iaar end ifjor, idet „Dagbladet" og andre liberale Blade ere traadte istedet.

Ulykkestilfælder. Forleden Dag hendte, at en Bonde, som kom kjørende over Isen, paa Hjemturen faldt i den svage Is ved Filipstadbugten og blev liggende under Læsset. Til Lykke kom Hjælp hurtig nok tilstede for at faa Manden op og bragt paa Hospitalet, hvor han snart kom sig saa vidt, at han paany begyndte Hjemturen, rigtignok efter Landeveien dennegang.

Ved Branden af en Husmandsstue i Egebergsvingen indebrændte, efterat med Nød og Neppe Konen og 4 Børn vare reddede, Husmanden. Den efterladte Familie befinder sig i den yderste Nød, da man Intet fik reddet.

Veiret. Som før meddelt have vi paa disse Kanter allerede for en Tid siden seet Sommerfuglen, og rimeligvis har ogsaa Lærken besøgt vore snebare Bakker. Vinteren er heroppe usædvanlig mild, medens den bliver strengere og strengere jo længer, man kommer sydover mod Middelhavet, hvor den iaar har været usædvanlig barsk. I Odessa skal især Kulden have været overordentlig, da den har gaaet ned til ÷ 20° C. I Venedig har Thermometret vist ÷ 8°. Vesuv og de øvrige italienske Fjelde er snedækket, og det stærke Snefald har hindret Ferdselen paa Jernveie og Landeveiene. Under disse Omstændigheder forkommer mange Mennesker af Kulde, saa man har maattet gribe til særegne Foranstaltninger for at bjerge Livet, hvilket da navnlig gjælder den fattigere Befolkning.

Havnen. Raaken holdes aaben ved de ud- og indgaaende Dampskibe. Ved Bryggen ligger Dalerne og Olaf Kyrre under Losning, medens St. Olaf og Kong Sverre igaar slog sig igjennem Isen for at afgaa til Horten og doksættes. Der er forresten stille og livlest ved Bryggerne, medens der hersker nogen Virksomhed paa det usædvanlig store Antal af de iaar paa Havnen oplagte Skibe, hvis samlede Værdi skal gaa op til over 1 — een — Million Spd.

Post- og Telegrafkontoret i Kristiania kan nu faa en heldig Beliggenhed, da Regjeringen vil fremsætte Forslag til Storthinget om Indkjøb af H. Gulbrandsens store, smukke Gaard paa Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade. Prisen er 54,000 Spd.

Fredrikshalds Arbeidersamfund tæller ifølge „Fr. Tilst." nu omtrent halvandet hundrede Medlemmer. En Sangforening er, som før meddelt, kommen igang, der er lagt Grund til et Bibliothek, Foredrag afholdes og festlige Sammenkomster vil med passende Mellemrum finde Sted. Ved Siden af Bestyrelsen er der valgt en „Voldgiftskomite".

Vestmannalaget har ifølge „Bergens Tid." holdt sit Aarsmøde. Laget tæller nu 96 Medlemmer. I det foregaaende Aar er der holdt 13 ordinære Møder foruden 2 Festlag. Damerne have været med 3 Gange. I Møderne er der foruden Diskussion holdt 24 Foredrag, hvoraf 23 paa Landsmaal og 1 paa Bymaal. Efter Avisberetninger saavelsom ifølge private Meddelelser har Vestmannalaget, der stiftedes ifjor af den nidkjære, varmhjertede Kjøbmand Krohn, udfoldet en stor og visselig frugtbringende Virksomhed.

Søndeled Bondevenforening, i hvis Møder Sognets bedste Mænd deltager, har ifølge „Ned. Amtst." udfoldet en beundringsværdig Virksomhed i den korte Tid, den har bestaaet. Saaledes har der fra den udgaaet Forføininger til at hemme Fattigondet, en Assuranceforening er kommet istand, og nu er man isærd med at faa en Sparebank oprettet, til hvis Grundfond ikke saa Ubetydeligt blev tegnet paa sidste Møde. Man udtaler sig ved Anledning i sine Møder ogsaa om politiske Sager, som er af Interesse for Landet. Saaledes blev i sidste Møde sat under Diskussion, om hvorvidt det kunde ansees tjenligt at indgaa paa Regjeringens Forslag om aarlige Storthing. Efter forskjellige Udtalelser herom blev det enstemmig vedtaget, at Foreningens Program i denne Sag skulde være at virke for aarlige Storthing, men man ønskede den Bestemmelse indført, at Storthingsmændene sættes paa fast Gage for den Tid, de blive valgte.

Nyborg Fæstning. Et Lovforslag om Nedlæggelse af Nyborg Fæstning er ved eneste Behandling enstemmig vedtaget af Landsthinget uden Forhandling og er nu færdig fra Rigsdagen.

Fra Slesvig. En Nordtydsk Avis raader til, at den nye Universitetsbygning i Kiel bliver opført saaledes, at den i Fremtiden uden for store Vanskeligheder kan omdannes til — Flaadeetablissement.

Den danske „Folkets Avis" skriver: Det dansk-norsk-engelske Telegraf-Kompagni har i det første Fjerdingaar (Oktober, November, December) af dets Verksomhed tjent ca. 3 Rdr. pr. Aktie a 10 Lst.

Præsident Johnson skal efter Udløbet af sit Præsidentskab have til Hensigt at stille sig som Kandidat til Guvernørposten i Tennessee, i det Haab, at han saa derfra kan vælges ind i Senatet. — Statssekretæren for de udenlandske Sager, Seward, skal have opgivet ethvert Haab om at blive Medlem af det Grantske Ministerium. Han vil efter Præsidentforandringen foretage en Reise til Kalifornien og de sydamerikanske Republiker.

Indianerne i Amerika. Medens General Sherman holder paa at tvinge Indianerne med Ild og Sværd, har „Fredsforeningen" i Filadelfia fundet paa den Ide, at ville gjøre dem til gode Borgere af de forenede Stater ved at tilstaa dem Stemmeret og alle andre amerikanske Rettigheder. Samtidig foreslaar den, at man for at give de paa denne Maade civiliserede Rødhuder noget „fast" at bestille og leve af, skal tilstaa dem Jord langs den nye Pacifik-Jernbane og benytte dem som Jernbanevogtere og Betjenter. Daily Telegraph bliver ganske forskrækket over denne Maade at „tilgodegjøre" Indianerne paa, og fremmaner Koopers Skygge af Graven for i Tankerne at se Uncas's Aand som Billettør træde ind i Kupeen, eller lade Chingachcook, den sidste Mohikaner, staa som Fyrbøder paa Lokomotivet mod Vesten!

Ministeriet Gladstone lovede som bekjendt ved sin Tiltrædelse at ville foretage en hel Del Besparelser, og blandt Andet at ville rydde op i de forskjellige Regjeringsdepartementer. Der er nu nedsat en Kommission for at foretage disse, og man kan ikke vide, hvorlangt der vil gaaes i at foretage Forandringer. I et af Admiralitetsbureauerne alene har man f. Ex. af 15 Ansatte fundet meget vel at kunne undvære de 13.

Toldnedsættelser. Ifølge det halvofficielle franske Blad Constitutionel skal General Grant som amerikansk Præsident have i Sinde at ville foretage en omfattende Revision af den nu bestaaende, som bekjendt temmelig gammeldagse, Toldtarif. Navnlig skal Indførselstolden blive nedsat eller ganske ophævet med Hensyn til en hel Del Artikler. Bladet udtaler sin Glæde herover og siger, at det er paa høi Tid.

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

Kafferen var en tapper Kriger. Han havde stjaalet meget Kvæg i sine Dage, kjæmpet med den hvide Mand og paa mange Maader lagt sin Dygtighed for Dagen, der havde vundet ham Navn for Mod og Dristighed. Han havde nu nærmet sig saa nær Huset for at undersøge, hvad Udsigt der var til at bemægtige sig Hesterne, og det var hans Trin, Forester havde hørt paa sin Post i det vestlige Værelse; da han saa en hvid Mand i sin Nærhed svingede han sin Stok med skrækkelig Kraft, færdig til at ramme sit Offers Hoved. Hurtig som hans Bevægelse var, var Foresters Forsvar ikke mindre hurtigt; ved et kraftigt Ryk frigjorde han sin Arm, og ved at hoppe tilbage undgik han Slaget. Det næste Øieblik og inden Kafferen var kommet i Ligevægt efter det forfejlede Slag, gav Forester ham et Stød for Brystet, der lagde ham paa Ryggen, fra hvilken Stilling han ikke kunde komme op, førend Forester var forsvundet i Mørket.

Skjønt det Puf Kafferen havde faat, vilde bragt Folk ialmindelighed ude af Stand til nogen øieblikkelig Handling, saa var han alligevel istand til efter meget kort Tids Forløb at udstøde det sædvanlige Skrig, som varsler om en nær Fare. Han vidste, at et Par hundrede Alen fra ham laa mindst tretti af hans Folk skjult; han antog ogsaa, at der ikke var mere end fire eller fem hvide Mænd i Huset, og at hans Fiender saaledes var i Mindretallet; en Kamp Mand mod Mand vilde saaledes, mente han, falde ud til hans Fordel. I de klare Toner, som er saa almindelige blandt Kafferne, tilkjendegav han, at en hvid Mand var „ude" som det hedte og antydede, hvorledes han skulde forhindres fra atter at komme ind i Huset.

Alt dette var forstaaeligt for Forester, der laa skjult ikke firti Alen fra Kafferen, som talte. Han vidste meget vel, at hvis Kafferne søgte efter ham, vilde de upaatvivlelig finde ham, idet de paa en Slump vilde stikke med sine Spyd i enhver Busk eller sandsynligt Skjulested, og naar de saa mærkede, at Spydet gjennemborede et menneskeligt Legeme, vidste de, at de havde opdaget en Fiende.

Ikke før var Kafferens Stemme blevet hørt, førend Fodtrin nærmede sig Foresters Skjulested; han hørte ogsaa, at man var i Bevægelse inde i Huset; halvt dækkede Lys saas at bæres hid og did. Forester vidste nu, at det var Tid til at komme bort, ti han kjendte sine vilde og grusomme Fiender for vel til at være itvil om, hvad hans Skjæbne vilde blive, dersom de greb ham. Han forlod derfor sit Skjulested og bevægede sig med den største Forsigtighed og i en fra Huset ganske modsat Retning. Han gjorde dette, fordi han vel vidste, at Kaffere vilde bevogte alle Indgange, færdige til at dræbe ham, om han skulde vise sig. Det var heldigt for ham, at han forudsatte dette, ti et stort Antal Kaffere lurede netop der, hvor han havde forudsat. Nattens Mørke begunstigede vor Eventyrer, som det lykkedes uopdaget at fjerne sig fra sine Fiender og at finde et forholdsmæssig sikkert Skjulested i Nærheden af Stalden.

Forester havde ligget sammenkrøbet her nogen Tid, da han saa en mørk Gjenstand bevæge sig nærved Stalden; han opdagede snart, at det var en Kaffer, der efter i nogle Minutter at have holdt sig rolig for at lytte, satte sig ned tæt ved Staldvæggen og begyndte med sit Spyd at støde løs Ler og Halm, hvoraf Bygningen var opført, det vil sige, disse Materialier udfyldte Mellemrummene i Sperreværket.

Forester skjønnede snart, hvad Fyren havde fore; han søgte at gjøre en Aabning i Muren, hvorigjennem han kunde komme ind i Stalden, og først der, vilde det ikke være vanskeligt at faa op Døren. Bestemt paa at gjøre en Streg i denne Regning, gjorde han Kniven færdig til Brug og nærmede sig forsigtigt sin Fiende. Heldigvis var han ikke kommet langt fra sit Skjulested, da en anden Kaffer forenede sig med den første, idet han var blevet hidført ved den Støj, Murbrekkeren gjorde. At angribe to vilde ikke være klogt, men Forester besluttede at vente til de begge var sysselsat med Arbejdet, da der vilde være mindre Resiko ved at angribe dem.

Medet sagde den ene Kaffer til den anden:

„Vi maa have Hjælp; gaa og hent flere Folk, saa skal vi snart have Hesterne ude."

Manden gjorde som budt, og Forester, nærmede sig nu den tilbageblevne; nogle Skridt fra ham stødte hans Fod mod Noget, som han fandt var et udmærket Vaaben. Det var nemlig en svær Tamp eller Klubbe af Rhinocerosskind. Han tog den roligt op og anbragte med den et velrettet Slag paa Kafferens Hoved. Det var af afgjørende Virkning, ti Manden rørte sig ikke mere. Forester trak Legemet hen til sit tidligere Skjulested og vendte derpaa tilbage til Hullet i Muren. Saa rafkt havde Kafferne arbejdet, at Hullet allerede var vidt nok, til at han kunde trænge ind igjennem det. Saaledes befandt han sig nu i Stalden, hvor han forholdt sig rolig, oppebiende, hvad der videre vilde hænde.

Under de fem Minutter, der forløb, inden Kafferen kom, tænkte Forester med Forundring over Hundenes Taushed. Der var gamle Growler, som plejede øjeblikkelig at varsku, naar Fremmede nærmede sig, lænket udenfor Huset; men det knat ikke i ham. Tombay og Gaylads stod bundne udenfor den selvsamme Bygning, hvor han befandt sig, men de lod ligesaa lidt høre fra sig.

(Forts.)

Fra Folkehøiskolen i Stjørdalen skriver man os til: Med Skolen er jeg overmaade vel fornøiet. Det er i sin Almindelighed et deiligt Arbeide paa en saadan Skole, ja langt bedre end jeg havde tænkt mig det, om det end er anstrængende; men saa har vi ogsaa en Flok her i Vinter, som det i Sandhed er en Lyst baade at undervise og omgaaes. Og ligesom vi maa beundre deres Opmærksomhed og Flid paa Skolen, faar vi stadig høre fra deres Logier, „at det er saadanne gille, hyggelige Guter, og saa ræd om Tiden og flittige.“ — Enkelte smaa Udfald fra nogle store Folk som fra enkelte Pietister er vistnok foretaget, men det anfægter os ikke synderlig, thi til Vederlag har vi den jevne Bondestand, tror jeg, helt paa vort Parti. For at vise dette, fremsatte en af de mest agtede jevne Bønder Forslag til Bevilgning af Stjørdals Sparebank af 50 Spd. som Velkomsthilsen til os paa det ny Aar, om vi vilde modtage dem til Skolen paa den Betingelse, at vi forblev i Stjørdalen. Der var nemlig Tale ihøst om heller at vælge Frosten. Forslaget fik endel Modstand af Stormænd og en gik saa vidt, at han udtalte et Ønske for sig om, at vi ikke vilde modtage denne Gave, men det blev forsvaret og vedtaget af det overveiende Bondertal.

4 nye Elever har anholdt om at faa komme ind paa Skolen endnu ivinter. Deraf kom en i Januar, vi venter en til; de andre har vi fraraadet, men ikke nægtet.

Til Vaaren agter vi at begynde en Pigeskole (se Avertissementet i foregaaende Numer). Vi er fra flere Kanter opfordret dertil, blandt andre af Kvinder, som agter at komme.“

Paa Kuba hersker fremdeles en meget lovløs Tilstand. I Theatret „Villa Nueva“ blev der, da Publikum en Aften fandt paa at istemme en patriotisk Vise, af de tilstedeværende Soldater og Politi skudt midt ind iblandt Folket, saa at fire dræbtes, og mange bleve saarede. Man fortsatte derpaa efter Forestillingen Kampen ganske gemytligt ude paa Gaden.

Den abyssiniske Krig. Den indiske „Gazette“ meddeler en Armeebefaling, efter hvilken der af Ministeren for Indien er besluttet, at en Medaille skal slaaes, der til Minde om denne Krig skal tildeles Alle, der deltog i Toget.

Fru Mary Lincoln, Enke efter den forrige Præsident, „Martyren Lincoln“ — hun opholder sig for Øieblikket i Frankfurt am Main —, har indsendt et meget sørgeligt Bønskrift til Kongressen, hvori hun anraaber den om en Pension, da hendes Stilling er meget fattig, og hun for sin Sundheds Skyld er tilraadet en Reise til Italien. Efter andre Blade skal hun allerede have faaet en liden Pension.

Planeten Venus vil Aar 1874 gaa forbi Solskiven. For at iagttage denne store astronomiske Begivenhed vil den franske Keiser afsende et videnskabeligt Tog til Australien, hvori ogsaa fremmede Videnskabsmænd kunne faa følge med, naar de melde sig. — Som det vil mindes, var den engelske Regjering for nogle Aar siden saa liberal at tage vor Professor Fearnley med ved en videnskabelig Udflugt til det nordlige Spanien for at observere en Solformørkelse.

Islands statsretlige Stilling til Danmark har som bekjendt i vel 20 Aar været et stadig Stridsemne, og det er ikke saa godt at vide, hvem der har Ret enten Dansker eller Islændinger. Den danske Regjering havde fremsat Forslag til Rigsdagen, hvorefter Islændingerne skulde faa indrømmet de væsentlige af sine Fordringer, navnlig om en fri Forfatning og Selvstyrelse samt en Godtgjørelse for alle de Pengetab, den danske Misregjering i forrige Tider har paaført Island. Folkethinget gik ind paa Regjeringens Forslag; men Landsthinget vil kun indrømme Island en Stilling i en Helstat, saa at Islændingerne maa sende sine Thingmænd til Kjøbenhavn for at indtræde i Rigsdagen, ligesom Landsthinget ogsaa iøvrigt har vist sig mindre føielig ligeoverfor Islands Krav. Det er den ogsaa her hjemme velbekjendte Snak om „Selvstændighed i indre Anliggender“ osv., som spøger i Hovederne hos vore danske Frænder, som endnu synes at nære en bedrøvelig Forkjærlighed for „Helstaten“. Idetmindste har eet dansk Blad kraftig taget Ordet for Islands Sag.

Ved det svenske Videnskabsselskabs Sammenkomst den 10de Febr., blev Professor Theodor Kjerulf valgt til Medlem i femte Klasse (for Mineralogi og Geologi).

Jenny Linds Datter. En tydsk Musiktidende fortæller, at en kun 12 Aar gammel Datter af Fru Jenny Lind-Goldschmidt skal give de største Forhaabninger om, at hun engang vil blive en Sangerinde af allerførste Rang.

Hvitbetsirup og Hvitbetkaffe. Ved den Sammenkomst, Bestyrelsen for den svenske Sløjdforening havde den 8de Febr., blev det besluttet for Foreningens Regning at lade trykke nogle tusinde Exemplarer af en letfattelig og kort Beskrivelse af Hvitbetsirupens og Hvitbetkaffens Tilvirkning; den sidste er blandt Tydsklands mindre bemidlede Klasser almindelig anvendt istedetfor Kaffe. De nævnte Skrifter skulle gratis uddeles blandt Stockholms Arbeiderfamilier saavelsom paa Landet i Stockholms Len. Friherre Knut Bonde lovede at faa en kyndig Person til at reise omkring og give Undervisning i Tilvirkningen af Hvitbetsirup og Hvitbetkaffe. Ved desse Forholdsregler haabede man at vække en almindeligere Interesse for indenlandsk Sukkertilvirkning, der ubestridelig vil kunne blive af stor Betydning for det hele Land.

Den nordiske Nationalforsamling i Stockholm, modtog ved sin Sammenkom den 11te Februar, en Skrivelse fra Upsala, hvori Foreningen opfordres til at vælge en lignende Komite som de for Kjøbenhavn, Lund, Upsala og Kristiania valgte, til at deltage i Forhandlingerne om en Tilnærmelse i de nordiske Sprogs Retskrivning. Foreningen gik enstemmig ind herpaa og valgte til Medlemmer: Dr. A. Sohlman, Bibliothekar H. Wieselgren og Lektor A. Hazelius. Da Forhandlingerne var endt, feiredes Aarets nordiske Fest, hvori et stort Antal Herrer og Dammer deltog. Den store Festsal var smagfuldt dekoreret med de skandinaviske Landes Faner og Vaabenskjold, omgiven af Blomsterguirlander og Kranse. I Salens Baggrund havde Prof. Winge paa en særdeles heldig Maade fremstillet Brage med Harpen; paa hver Side af denne Dekoration stod en Søile med Navnene paa de i det tilbagelagte Aar afdøde Personer i Sverige, Finland, Norge og Danmark. Af norske Navne saaes: Conradi, Holmboe, Kjerulf. Foreningens Ordfører, Frih. Raab, udbragte Skaalen for D. Maj. Kong Carl og Christian den 9de. Bibliothekar Wieselgren gav en kort Karakteristik af hver af de Afdøde og opfordrede Forsamlingen til at tømme Mindets Bæger. Rigsdagsmand i andet Kammer, E. Key, udbragte Nordens Skaal og Docent Forssell en Skaal for Nordens fem Universiteter — „nei, ikke for fem Universiteter, men for sex; thi vi bør haabe, at det ikke skal vare længe, inden Stockholm har et Akademi for videnskabelig og almindelig medborgerlig Dannelse“. Dette Tillæg hilsedes med jublende Bifald. Endnu en god Del Skaaler, baade officielle og ikke-officielle, udbragtes i Løbet af Festen.

Bureau Veritas's Generaloversigt for 1868 viser, at af Seilskibe ere forliste totalt 2,080, af Dampskibe 104, tils. 1,284; forsvundne Seilskibe 181, do. Dampskibe 6, ialt 2,371.

I 1867 forliste 2,900 Seil- og 145 Dampskibe, ialt 3,045, og i 1866 2,764 Seil- og 168 Dampskibe, ialt 2,932. Altsaa i 1868 en Formindskelse af 674 Fartøier, sammenholdt med 1867, og af 561 Fartøier, sammenholdt med 1866.

Nedenstaaende Tabel viser Aarsagerne til Forlisene:

	1866.	1867.	1868.
Paaseilet	130	149	121
Kondemneret	160	177	115
Strandet	2,336	1,433	1,142
Forladte		220	153
Sunkne		452	344
Brændte	101	79	80
Ødelagt ved Explosion	4	5	6
Gjennemskaaret af Isen	15	8	2
Ubekjendt	—	319	211
Forsvundne	186	203	187
Tils.	2,932.	3,045.	2,371.

Af de forulykkede Skibe vare de fleste engelske (omtr. 1,300), amerikanske, franske, nordtyske og hollandske; derpaa kommer de norske Skibe, hvoraf nemlig forulykkedes i 1856 et Antal af 53, i 1867 116 og i 1868 71 Skibe.

Professor Brochs Betænkning til Indredepartementet med Hensyn til Trondhjemsbanen. (Slutn. fra Gaarsbl.)

For en økonomisk Drift af Lokomotiverne udkræves, at ethvert saadant, engang opfyret og sat i Gang, udfører saameget Arbeide som muligt, før Ilden i samme atter slukkes, og det atter sættes ind. Dette har noksom vist sig ved Hamarbanens Driftsberetning for 1867, paa hvilken Bane man, for at kunne konkurrere med Landeveistransporten, maatte forøge Togenes Antal til 2 daglig i hver Retning, men som indrettedes saadan, at de ikkun krævede det samme ene Lokomotiv opfyret; herved opnaaedes et langt større Mileantal udenat paa langt nær Driftsomkostningerne stege i Forhold. Erfaringer fra Drammen-Randsfjordbanen have ogsaa stadfæstet samme. Lokomotivudgifterne beløbe sig der til blot 80 ß pr. Lokomotivmil.

Naar et Lokomotiv engang er opfyret, bør det om muligt løbe 15—20 Mil, forinden det sættes ind. Ja, hvor det fornødiges, kan Lokomotivet uden Ulempe endog gaa lidt længere.

Et daglig Tog mellem Eidsvold og Trondhjem vil give 83 Togmil daglig; et andet mellem Trondhjem og Støren, samt mellem Hamar og Elverum vil give 15,4 Mil daglig. Hertil kommer nogle Mil for Kipning eller Assistanse og muligens for nogle Extratog mellem Eidsvold og Hersand samt mellem Støren og Røros Lokomotivmilenes Antal, tror jeg, derfor kan ansættes ialt til omtrent 110 Mil daglig, eller med et rundt Tal 40,000 aarlig.

Efter et Overslag af Broch kan Toget udføres af 6 Lokomotiver daglig, maaske med Understøttelse af et 7de ved Trondhjem i den Tid Trafikken er størst. Hertil kommer et assisterende Lokomotiv mellem Holtaalen og Næsvold; og ordnet saaledes ville Lokomotivudgifterne i Gjennemsnit ikke kunne anslaaes høiere end til 96 ß pr. Mil. Da ved Lokomotivmilenes ovenfor anslaaede Antal Hensyn er taget til Assistanse eller Kipning, kan Togmilenes Antal ikke ansættes til mere end 36,000 aarlig, hvilket med i Gjennemsnit 15 Vogne vilde give 540,000 Vognmil. Udgifterne ved Vogndepartementet pr. Vognmil have ved Hamarbanen i Gjennemsnit udgjort 3½ ß, ved Trondhjemsbanen blot omtrent 2 ß i dens to første Driftsaar, ved Drammen-Randsfjord Jernbanen 2⅓ ß under dens midlertidige Drift. Ved den her omhandlede Bane ville upaatvivlelig Udgifterne pr. Mil stille sig, for Godsvognenes Vedkommende, lavere end paa vore hidtil drevne Jernbaner, paa Grund af de længere Afstande, de engang læssede Vogne ville gjennemløbe, hvorimod de for Passagervognenes Vedkommende rimeligvis ville stille sig adskilligt høiere. Jeg antager nemlig, at Nattetog her bør indføres, og Passagervognene af Hensyn hertil forsynes med flere Bekvemmeligheder ogsaa for 2den Klasse end paa de nu i Drift værende korte Baner. Ogsaa Nødvendigheden af om Vinteren at opvarme og oplyse samtlige Passagervogne og Hensyn til, at Vintertiden er længere for en stor Strækning af denne Bane end for de nuværende Baner, vil noget forøge Omkostningerne. Med 3½ ß pr. Vognmil i Gjennemsnit tror jeg dog, man maa komme ud. Konduktørernes Løn er ikke medregnet heri.

Naar man ansætter Udgifterne ved Eidsvold-Trondhjem-Banen til i Gjennemsnit 1500 Spd. aarlig pr. Mil Bane, vil man paa de vanskeligere Dele af denne Bane kunne anvende betydeligt mere, idet lange Strækninger af Banen maa kunne vedligeholdes for en adskilligt lavere Sum. Herved har jeg dog sat de egentlige Ombygninger, som først senere og efterhaanden maatte blive nødvendige ud af Betragtning.

Efter dette tror Broch, ved den ovenfor antydede Drift, Udgifterne kunne anslaaes til 150,000 Spd. Naar Trafiken maatte voxe saameget, at der var tilstrækkelig Beskjæftigelse for 2 Tog daglig i hver Retning, vilde Udgifterne herved forøges med 50,000 Spd., de samlede Udgifter vilde da blive ca. 200,000 Spd. aarlig. Fordelt paa 41,5 Mil Bane bliver dette pr. Mil Bane: med et dagligt gjennemgaaende Tog i hver Retning og flere Lokaltog i begge Ender 3,614 Spd., og for daglig 2 gjennemgaaende Tog 4,819 Spd.

Den gjennemgaaende Jernbanen gjennem Kvikne er 3 Mil kortere end over Røraas. Det ene af de steile Partier ved Kviknelinien ligger i et lavere Terræn end Røraasliniens steileste Parti — vistnok en Fordel — men forøvrigt maa Stigningernes Fordeling paa Kviknelinien fremkalde en kostbarere Drift, end om de vare samlede. Hvad enten dobbelte ottehjulede Lokomotiver anvendes, eller assisterende Maskiner eller Kipning, vil det ikke vel kunne undgaaes, at disse dobbelte Maskiner, eller de assisterende Maskiner, tillige maa gjennemløbe de mellemliggende fladere Strækninger, ialfald den korteste af disse, 2 Mil. Broch tror derfor, at Udgifterne til Lokomotivdriften pr. Mil Bane paa Partiet mellem Tønsæt og Støren vil stille sig høiere over Kvikne end over Røraas. Tilsammen ville Besparelser af Driftsudgifterne for Kvikielinien med et dagligt Tog i hver Retning blive med et rundt Tal 8000 Spd. Med to Træn daglig i hver Retning vil Besparelsen blive 11,500 Spd. Dette er altsaa det Beløb, hvormed den hele Drift, efter Brochs Mening, i det Høieste kan antages at ville blive fordyret, ved at den hele gjennemgaaende Trafik føres 3 Mil længere over Røraas fremfor over Kvikne. Han skal senere, under Behandlingen af Spørgsmaalet om Indtægterne, søge at paavise, at de ved Røraas forventede Indtægter ubetinget maa antages at ville mere end opveie dette Beløb.

De samlede Udgifter ved Driften af Hovedbanen over Kvikne med Sidebane til Røraas ville, for et daglig gjennemgaaende Tog i hver Retning, stille sig mindst 5 a 6000 Spd. aarlig høiere, end naar Hovedlinien lægges over Røraas. Hvad Indtægterne angaar, kan der ikke være den ringeste Frygt for, at de ikke, under en forstandig Bestyrelse og med Frihed til at sætte Taxterne tilstrækkelig lavt, skulde dække Udgifterne.

Prisen for en Reise mellem Kristiania og Trondhjem kan for en Kjørende, Omkostningerne ved Opholdet underveis medregne, nu ansættes til 15 a 20 Spd.

Broch antager Passagerprisen for Gjennemreisende bør ansættes som ved Drammensbanen for 1ste Plads 15 Skill. pr. Mil Bane og for 2den Plads 8 Skill. pr. Mil Bane, eller for 1ste Plads til 5 Spd. 22 Skill., for 2den Plads til 2 Spd. 92 Skill. Lægges hertil Omkostningerne ved Hovedbanen og for Fortæring underveis, kunne Omkostningerne ved en Reise mellem Kristiania og Trondhjem med Jernbanen ialt anslaaes til omtrent 7 Spd. for 1ste Plads og til omtrent 4 Spd. for 2den Plads.

Anslaar man det samme Tal paa Banen mellem Eidsvold og Trondhjem med Sidelinie til Hamar til i Gjennemsnit 25,000, er det sikkerlig lavt regnet. Dette giver i Gjennemsnit 34 daglig i hver Retning, selvfølgelig betydelig flere nær Endepunkterne, færre i Midten. Da ved længere Reiser overalt de Reisende, der benytte den bedre Klasse, er forholdsvis flere end ved korte Reiser, kan det med blot 2 Klasser, antages at gjennemsnitlig mindst $^1/_{10}$ benytter 1ste Plads, høist de $^9/_{10}$ derimod 2den Plads. Dette giver en Passagerindtægt af af omtrent 77,000 Spd.

For Overvægt paa Bagage, Transport af Pakker, Voiturer, Kreature, Post samt Indtægt af Telegraf maa kunne paaregnes ca. 13,000 Spd.

Hvad Godstrafiken angaar, kan umuligt i saa Henseende Dampskibene konkurere med Jernbanen, endog om de betydelig nedsatte Fragterne. Broch tror, at den samlede Taxt mellem Kristiania og Trondhjem for de Varer, for hvilke det er nødvendigt at sætte Taxten saa lav som mulig, og som forsendes i større Partier, kan sættes lige ned til 18 Skill. pr. Centner, og at den selv for Varer, der kunne bære noget høiere Fragt, naar de forsendes i store Partier, kan sættes til 26 Skill. pr. Centner.

For alt det finere Gods bør selvfølgelig paa Jernbanen fastsættes en betydelig høiere Fragt, end ovennævnte for de grovere Varer foreslaaede.

Antages nu, at Godsvognene i Gjennemsnit blot ere halvlæssede, eller at hvert Tog medfører 450 Centner Gods, og sættes Gjennemsnitstaxten blot til ½ Skill. pr. Centnermil, saa giver dette for det ene gjennemgaaende Tog med et rundt Tal 57,000 Spd.

Broch tror at regne meget lavt, naar han ansætter Passagerindtægten til . 77,000 Spd.
Bagage, Pakker, Telegraf, Post 13,000 —
Gods . . . . 60,000 —
Tilsammen 150,000 Spd.
hvorved Udgifterne dækkes.

At denne Bane under en økonomisk Bestyrelse og med lave Taxter allerede strax i Begyndelsen vil dække sin Drift, nærer jeg derfor ikke den allerringeste Tvivl om. Jeg antager ogsaa, at den meget snart maa kunne begynde at give noget Overskud, medens det vistnok vil vare længe, førend dette kan antages at ville forrente Anlægskapitalen.

Derefter paaviser Dr. Broch, at den forøgede Udgift med den længere Vei over Røros af 8000 Spd. eller med 2 daglig Tog i hver Retning af 11,500 Spd. rundelig dækkes ved den lokale Trafik paa den over Røros gaaende Linie.

Storthinget.

Onsdag den 17de Febr. holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge.

(Slutning fra Gaarsbl.)

Smith-Petersen: Der var en Side ved denne Sag, som var langt vigtigere end det omtalte, det var om man endvidere skulde forøge Beskyttelsen for Brændevinsproducenterne. Denne Beskyttelse burde man heller se til at reducere. Olrog udtalte sig i samme Retning. Richter fandt det urimeligt, at naar man nævnede „Brændevin“, saa skulde der vendes op og ned paa alt, som man ellers fandt burde gjælde. Han fandt den stærke Frihandelstale her at være paa sit urette Sted. Hammerstad: Der var nok en Chance til Fortjeneste for de Brændevinsbrændere, som havde Raad til at sidde inde med en Beholdning, men det var meget faa, som kunde det. Taleren imødegik derefter Smith-Petersen. Sæhlie: Forholdet stillede sig anderledes for Brændevinet end det saa ud paa Papiret. Afgiften var saa høi, at man vistnok maatte sige, naar man tog Hensyn til denne, at Beskyttelsen var betydelig reduceret. Smith-Petersen imødegik Sæhlie og Hammerstad. Christiansen replicerede til et Par Bemærkninger af Sæhlie. Hammerstad: Brændevinsbrænderne vare meget daarligt stillede ligeoverfor de større Brændevinshandlere. Sæhlie udtalte sig i samme Retning som før.

Efter endel yderligere Bemærkninger, og efterat Hammerstad havde fremsat sit Forslag i en noget forandret Redaktion, forkastedes ved Voteringen Forslaget med 68 St. (Ja) mod 38 St. (Nei).

Bjørnsgaard Ja, Helle Nei, Jensen Frav., Eika Ja, Taraldsen Ja, Bødtker Ja, Jaabæk Nei, Bergsager Nei, Christiansen Ja, Bentsen Nei, Boie Ja, Norbye Nei, Sæther Frav., Foss Nei, C. H. Brandt Ja, Landmark Ja, Hesselberg Ja, Wiborg Ja, Færden Frav., Aall Ja, Dahl Ja, J. Aarflot Ja, J. Sverdrup Nei, Iversen Nei, Krogness Nei, Skjærholdt Ja, Lindstøl Nei, Ascheim Ja, Harbitz Nei, Strand Ja, J. S. Velde Nei, Richter Nei, Liestøl Ja, Igland Ja, Enge Nei, Hansen Ja, Swensen Ja, Rye Ja, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Nei, Selboe Ja, S. M. Velde Nei, Sæther Ja, Augustinussen Ja, Sandberg Ja, Norderhoug Nei, M. H. Kildal Nei, Schweigaard Ja, Schawland Ja, Motzfeldt Ja, Heggelund Ja, Nergaard Ja, Schulze Nei, Sæhlie Nei, Dr. Broch Ja, P. D. B. W. Kildal Ja,

Aga Ja, Riisnæs Ja, Balstad Nei, Smith-Petersen Ja, Gram Ja, Lorck Ja, Mathiesen Ja, M. A. Aarflot Nei, Mortensen Nei, T. W. Schwartz Ja, Aschehoug Nei, Kjerschow Ja, Thorsen Ja, Nielsen Nei, Olassen Nei, Wiel Ja, Maartmann Ja, Hammerstad Nei, Lunde Nei, H. U. Sverdrup Frav., Løken Nei, Faye Ja, Michelsen Ja, O. G. G. Ueland Ja, Kolbenstvedt Ja, Daae Nei, Grønningssæter Nei, Andersen Moen Frav., P. Jensen Ja, Baalen Nei, Storsten Ja, O. G. Ueland Nei, Balchen Ja, Bagger Ja, Rode Ja, Holmboe Ja, O. Brandt Nei, Horgen Nei, Falsen Ja, Tonning Ja, Irgens Ja, Geelmuyden Ja, Christensen Ja, Steen Ja, Viig Ja, Sørenssen Nei, J. J. Schwartz Ja, B. A. Broch Ja, Olrog Ja, Vik Ja, Sibbern Nei, Floor Ja, Vogt Ja, Svanø Nei.

I Gaarsbladet staar Liestøl istedetfor Lindstøl.

Ledige Embeder.

Indre Sogns Sorenskriverembede. Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

I Gjennemsnit for de 5 Aar 1863—1867 have Embedets Indtægter udgjort omtrent 1580 Spd. Kontorudgifterne ere anslaaede til omtrent 500 Spd. aarlig.

Til Embedet hører Embedsgaard (Kristianslyst i Solvorns Thinglag af Skyld 12 Skilling) i Anledning af hvis Indkjøb der ved Kongl. Resol. af 2den Juli 1849 er Embedet paaheftet et Laan, stort 1600 Spd., der aarlig afbetales med 2 pCt. i 50 Aar, regnede fra 11te December 1849, og forrentes med 4 pCt.

1) Kistrands Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 400 Spd.

Distriktet indbefatter Kistrands, Karasjoks og Lebesby Herreder i Finmarkens Amt.

2) Ibestads Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 400 Spd.

Distriktet indbefatter Ibestads Herred og Dyrø Sogn af Tranø Herred i Tromsø Amt.

3) Grongs Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 300 Spd.

Distriktet indbefatter Grongs og Snaasens Herreder i nordre Trondhjems Amt.

De vordende Distrikslæger ville ifølge Kongelig Resolution af 30te Marts 1836 være forpligtet til at tage Bopæl paa et af vedkommende Amtmand med Indre-Departementets Approbation nærmere bestemmende Sted samt til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Embedsdistriktets Størrelse m. V.

Den vordende Distriktslæge i Kistrand antages derhos at ville blive forpligtet til efter nærmere Paalæg fra Amtmanden i Finmarken:

a) at gjøre Tjeneste som Læge ved Fiskerierne i Finmarken saavel i som udenfor hans Embedsdistrikt mod for Reiser i den Anledning at erholde Skyds- og Diætgodtgjørelse som paa Embedsreiser i Almindelighed, samt under denne Tjeneste uden Betaling af de Syge at yde Lægetilsyn til Syge, som forpleies for Finmarkens Medicinalfonds Regning mod herfor at oppebære saadan Godtgiørelse af bemeldte Fond, som af dettes Bestyrelse med Approbation af Departementet for det Indre fastsættes;

b) at indfinde sig ved de almindelige Thinge i hans Embedsdistrikt mod for Reiser i den Anledning at erholde Skyds- og Diætgodtgjørelse som for Embedsreiser i Almindelighed.

4) Undals Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 300 Spd.

Distriktet indbefatter Herrederne søndre Undal, nordre Undal, Bjelland og Grindem, Finsland samt Oslebø og Løvdal.

Den vordende Distriktslæge vil ifølge Kongl. Resol. af 6te Februar 1869 have at tage Bopæl paa et af Amtmanden i Lister og Mandals Amt med Indredepartementets Approbation nærmere bestemmende Sted inden en af Distriktets indre eller øvre Bygder. Han vil derhos ifølge Kgl. Resol. af 30te Marts 1836 være forpligtet til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Distriktets Størrelse m. V.

5) Kristiania Statsfysikat med aarlig Gage 700 Spd., nemlig 300 Spd. af Statskassen og 400 Spd. af Bykassen.

Ifølge Kgl. Resol. af 9de Marts 1859 vil det paaligge den vordende Statsfysikus uden særskilt Godtgjørelse at indtræde som Medlem af Kontrolkommissionen for Kristiania Sindssygeasyl og at føre Overtilsyn med Fattigsygepleien i Staden samt med Hensyn til Forretningskreds og Embedspligter at rette sig efter den Instrux, som for Embedet er eller af Indredepartementet bliver udfærdiget. Det bemærkes i denne Henseende, at det vil blive gjort Statsfysikus til Pligt, ikke uden bemeldte Departements Tilladelse at overtage Lægetilsyn ved nogen offentlig Stiftelse eller Indretning.

Endvidere vil han ifølge Kongl. Resol. af 6te Februar 1869 være forpligtet til efter nærmere Begjæring fra Departementet for det Indre mod den derfor bestemte Godtgjørelse at opsamle og til Læger og Hjælpevakcinatører i Riget at forsende Vakcinematerie, samt at give Hjælpevakcinatører og Eleverne ved Jordemoderskolen i Kristiania Undervisning i Vakcination.

Endelig vil han, ifølge kgl. Resol. af 30te Marts 1836, være forpligtet til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Embedsdistriktets Størrelse.

Det bemærkes, at det ved kgl. Resol. af 9de Febr. 1859 er overdraget Læreren i Retslægevidenskaben ved Universitetet at udføre de under Kristiania Statsfysikat forefaldende retsmedicinske Forretninger og at oppebære den for disse bestemte Godtgjørelse.

Sluttelig bemærkes, at Statsfysikus til Medhjælp ved sit Embedes Bestyrelse for Tiden har en Politilæge, der tillige er Sekretær i Sundhedskommissionen, og 4 Bylæger, der tillige ere Fattiglæger.

Brevverling.

I Anledning „Forespørgslen til Armeekommandoen" angaaende de i Bladene paatalte Misligheder under Exercitien paa Ringeriget isommer, og hvorvidt Undersøgelser ere foretagne, kunne vi oplyse, at saadanne have været foretagne og fremdeles foretages, men paa Grund af al Expeditions Senfærdighed, er man endnu ikke kommet til noget endeligt Resultat. Forhaabentlig vil dette i sin Tid blive forelagt Almenheden. Mislighederne vare af en altfor grov Natur til, at de vil kunne nedbysses. De ere i friskt Minde.

Konkursboer. Ole Johan Jakobsen, Stavanger; midlertidig Bestyrer Overretssagfører Weltzen. Anmeldelser inden 24de April. Handelsborger Jakob Jakobsen, jun., Molde; midlertidig Bestyrer G. Paulsen. Anmeldelser inden 16de April. Gaardbruger Jens Hansen Langvashei, Nordre Helgeland. Anmeldelser inden 15de April. Handelsm. Ivar Hoffmann, Nordre Helgeland. Anmeldelser inden 20de April. Gaardbr. Ole Lambregtsen Leveraas, Stør- og Verdalen. Anmeldelser inden 5te April. Husmand under Gaarden Jørstad Steen Olsen Rosserut, Inderøen. Anmeldelser inden 10de April. Tandlæge Tellander, Kristiania. Anmeldelser inden 1ste Mai. Gaardbruger Ole Thollessen Myrvold, nedre Romerike. Anmeldelser inden 10de April. Stationsmester ved Hougsund Jernbanestation Chr. Sivertsen Eker, Modum og Sigdal. Anmelser inden 18de Mai. Bagermester Florian Hemmy, Sandefjord; midlertidig Bestyrer Sagfører Bryn. Anmeldelser inden 7de April. Handler i Holtaalen John Pedersen Moe Guldalen. Anmeldelser inden 8de Mai. Handelsmand Sørensen, Drammen; midlertidige Bestyrer Sagfører O. Ring. Anmeldelser inden 24de April. Sparebankassistent Jørgen Andersen, Drammen. Anmeldelser inden 24de April.

Sluttede Boer. Snedker Lars Dreyers Konkursbo, Christiania, sluttet 15de Febr. uden noget Udbytte til uprioriterede Fordringshavere. Handelsborger Adolf Weissers Konkursbo, Kragerø, sluttet 10de Febr. Dividende til uprioriterede Fordringshavere 5 pCt. Bager og Konditor Joakim Petersens Akkordforslag 30 pCt., Grimstad, stadfæstet 6te Febr. Jomfru Anne Cathrine Meldahls samt Jørgen Næss Konkursboer, Kristiansund, med en Dividende af resp. 50 og 5 pCt.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt overalt og staar lidt lavere ved Stat end paa Østlandet. Vinden er laber SOlig paa Vestkysten, ellers stille. Overskyet Veir paa Vestkysten, smukt paa Østlandet, hvor Temperaturen er sunket. Udsigterne ere til roligt Veir med Klarveir og Kulde paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 19de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Eventyr paa Fodreisen**, Sangspil i 4 Akter af C. Hostrup.

Dette er den 19de Abonnementsforestilling.
NB. **Lørdag gives Børneforestilling.**

Udvandrere befordres fremdeles
til Amerika

med de nye og store Jernskrue-Dampskibe tilhørende den

Engelske nationale Flaade

(National Line):

„France"	3200	Tons.
„England"	3400	—
„The Queen"	3412	—
„Erin"	3200	—
„Helvetia"	3325	—
„Pensylvania"	2873	—

med Flere.

Før Dampskibsfartens Begyndelse i indeværende Aar vil der af mig, for ethvert af disse Skibe, blive **engageret en norsk Tolk eller Steward,** der i enhver Henseende vil have at paasee mine Passagerers Bedste under Overreisen. Ingen uden paalidelige, søvante Mænd, med gode Referencer og Kyndighed i det engelske Sprog vil blive ansat. Emigranter erholder herefter egen Køie samt **fri Kost under Reisen til New-York ligefra Christiania.**

Indskrivning efter billigste Fragt foregaar naarsomhelst ved mine Kommissionærer i Landet samt paa mit Kontor.

Christiania, i Februar 1869.

O. Svenson,
General-Agent, National Steamship Co.
& American Emigrant Co.
Kontor: Skippergaden No. 28.

En Student med godt Laud tilbyder Gjennemgaaelse af Lektier eller anden Undervisning med Børn mod Middag. Billet mrk. „Middag" nedlægges i Exped.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

De bekjendte
Favorit-
Symaskiner
for Skræddere
sælges **alene**
hos
Peter Petersen,
Skippergaden 31.

Familie-
Maskiner
af
Wheeler, Wilson
og
Haandmaskiner
af allerbedste Sorter
sælges hos
Peter Petersen,
Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer**, sælges **alene** hos **Peter Petersen**, Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende.

Ærbødigst
Peter Petersen.

Skogarn, graat, grønt, guult og hvidt,
Spannegarn, hvidt og guult,
Traad, ubleget, bleget og mørkeblaa,
Sygarn, hvidt og coulørt, i Dukker og Nøster samt paa Sneller og Vindsler,
sælges billigst muligt i større og mindre Dele hos
Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Tilsalgs.

Olie & Lys. Fineste fransk og holl. **Lampolie**, **bedste Parafin** og **Træolie**, svenske og holl. **Stearinlys**, **Kronlys** og **Vognlys** hos **Carl Gullichsen.**

Ost. Schweitzer-, Stoltzer-, Nøgel-, Edamer- og norsk Schweitzerost sælges af **Carl Gullichsen.**

Brændevine & Vine. Mit Lager af gamle, gode Brændevine og Vine anbefales af **Carl Gullichsen.**

Throndhjemsk Aquavit,
12 Aar gammel, hos **Carl Gullichsen.**

Chocolade. Schweitzer og kjøbenhavnsk Chocolade igjen ankommen til **Carl Gullichsen.**

Sild & Klipfisk. Extra god Fedsild i større og mindre Dele, og bedste Klipfisk sælges af **Carl Gullichsen.**

Nye
Messina Appelsiner
ankommen til **Carl Gullichsen.**

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af

Peter Seest,
Dronningensgade No. 34.

Lithografier, Kobberstik osv. osv.
(til Underpriser).

Hos **De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel**, er udlagt tilsalgs til Underpriser en stor Mængde mere eller mindre beskadigede **Lithografier, Kobberstik** m. m., saasom: **Slaget ved Alma** af V. Adam, **Sebastopols Indtagelse, Slaget ved Solferino** af G. Doré, gamle **Prospekter af Norge**, malede af Lorentzen, saasom: Bækkers, Tistedalen, Leerfossen a 18 ß, religiøse Billeder, hvoriblandt Vandycks „**Korsfæstelsen**"; **Jagtstykker, Portræter, Christiania** efter Fricks store Maleri til Carl Johan a 12 ß (kostede oprindeligt 1 Spd.), **Billeder af Norge i Tegninger** a 6 ß pr. Stk., **Møbeltegninger, Ornamenter** — store Blade — a 4 ß, **Dronning Josephines** Portræt af Durck, Kobberstik a 72 ß (kostede forhen 3 Spd.), **Landkarter over Norditalien**, store, a 6 ß pr. Stk., store kolorerede **Folkelivsbilleder** a 24 ß pr. Stk. m. m.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Bomuldsgarn,

ubleget, bleget og farvet i Prima Sorter, anbefales af

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 42. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 19de Februar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.), til Sœvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet indtil Kl. 2 Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Kontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 17de Febr. Public paastaar, at alle de om Belgien cirkulerende Allarmrygter ere grundløse, idet den belgiske Regjering allerede i Mandags har tilstillet den franske Regjering en Forklaringsnote, hvis Affattelse er fuldkommen egnet til at tilfredsstille Frankrige og berolige den offentlige Mening. Regjeringsbladene haabe forøvrigt, at Loven vil blive forkastet af det belgiske Senat.

Paris, 18de Febr. Journal officiel indeholder en Rundskrivelse til Præfekterne fra Forcade la Roquette af 16de Febr. angaaende offentlige Forsamlinger, hvori det blandt andet heder: Hidtil har Regjeringen indskrænket sig til at vaage over Misbrug og tilladt Forhandling af Gjenstande, som ved Lovgivningen er forbudt, men for Fremtiden vil den optræde mod enhver Overskridelse heraf for at bevare Forsamlingsretten for saadanne Misbrug, der vil kunne forspilde samme.

Stockholm, 18de Febr. Voldsomme Optrin have fundet Sted i Kälstorp (i Skaane) ved Arrestation af Korporal Tullbergs Medskyldige. Flere Hundrede Bønder have gjort væbnet Modstand. Militær er afsendt med Extratog.

I den Artikel om det høiere Skolevæsen, som for en Stund siden var indtagen i Dagbladet, søgte jeg skarpt at paavise den Mangel ved vort Skolevæsen, at det allerede paa sit første Stadium var søndret i 3 Dele og ikke ligesom i de i Skolevæsenet længst fremskredne Lande, Schweiz og Nordamerika, var saaledes anlagt, at den saakaldte „Almueskole" kunde tjene som Fællesskole for alle Samfundets Børn til et vist Alderstrin. Siden denne min Artikel har staaet at læse i Dagbladet, er jeg bleven gjort opmærksom paa, at det kongelige Forslag skal være indrettet under denne Forudsætning, og at Kirkekomiteen No. 2, som har dette Forslag til Indstilling, skal dele denne min Mening. At vor Almueskole uden et saadant Maal kan naaes, maa hæves til et høiere Trin, og at en anden Opfatning af de sociale Forholde hos os, maa gjøre sig gjældende end hidtil har været almindelig, siger sig selv.

Kristiania den 17de Februar 1869.

J. Olassen.

Johan Sverdrup

er nu et Navn, der snart sagt er paa Alles Læber fra Fjeld til Fjære. Hvilken Mand i Norges Land er det vel, som ikke nu har lært at kjende og agte dette Navn? Den, som ikke gjør dette, han maatte være upaavirket af den politiske Vækkelse, som fornemmelig i de sidstforløbne Aar har gjennemstrømmet vort Land og Folk og aabnet den norske Bondes Øie for Nødvendigheden af, at passe Statsskibets Seil og mindes Søhelten Niels Juuls Ord i Stormens Brag: „Nu er det Tid". Men for at denne Vækkelse skal komme til at gaa i de rette Spor og virke i fuldt Mon til Fædrelandets sande Held og til en lysere Fremtid for Folket, maa vi mindes, hvad Digteren siger: „Den fordrer Daad, den fordrer Næring, og Sammenklang af Kraft og Vid", med andre Ord, der udfordres en Mand med Talent, Karakter og Aand, som kan tolke Folkets Mening og Trang og samle Kræfterne til en ordnet Fylking. En saadan Mand have vi heldigvis i Hr. Hypothekbankdirektør Johan Sverdrup. Han er ingen ny og ukjendt Mand; han er prøvet i snart 20 Aar i mere end en politisk Alvorsdyst. Han er os en velbekjendt Aandskjæmpe, som stadig mere og mere har tiltrukket sig Almeenhedens Opmærksomhed, efterhaanden som man nøiere har lært ham og hans Grundsætninger at kjende, eftersom man har faaet den fulde Forvisning om, at han er Manden med Evne og Vilje og Mod til at sætte sit Liv ind paa et Arbeide for Frisindet og Folkelighedens Vext i vort Land.

Naar jeg nu føler Trang til i al Enfoldighed at fremhæve, hvad vi eie i denne Mand, da være dette langtifra til nogen Forkleinelse for de mange hæderlige, dygtige og høitagtede Mænd, som vort Land iøvrigt for Tiden er saa heldig at kunne opvise. Men der skal dog Ingen for Tiden kunne opvise nogen Mand, der spiller en mere fremragende og fortjenstfuld Rolle i vort offentlige Liv, end Johan Sverdrup. Og hvad Under da, at Ingen omfattes saaledes af Nationens Kjærlighed og Erkjendtlighed som han. Skulde derfor ikke denne Mand i fuldeste Maal have fortjent en Nationalbelønning? Skulde det ikke være en Trang for hver eneste Bonde fra Nordkap til Lindesnæs at give denne Hædersmand, vort Fædrelands Stolthed, et Taknemmelighedsbevis?

Ihvorvel det er langtfra, at min Pen kan formaa at skildre denne „store Helt", saaledes som han burde, skulde og fortjener, synes jeg dog at være forvisset om, at min Opfordring til ved en almindelig Subskription at vise ham en Erkjendtlighed, vil vinde et saadant Bifald, som han er blevne tildel. Det heder visnok, at vi ere et fattigt Folk, men daarligere er det da ingenlunde med os, end at vi godt kan være istand til at vise en saadan Fortjeneste af vort Land en anstændig Paaskjønnelse. Et saadant Bevis paa den Agtelse og Kjærlighed Medborgere føle, vilde han utvivlsomt vurdere høiere end „Kongegunst"; det vilde styrke og oplive hans Mod. Foruden at opfylde en kjær Pligt, have vi her saameget større Opfordring til at yde et Bidrag, som det er bekjendt, at Hr. Sverdrups økonomiske Stilling skal være mindre god, og følgelig, ja i Sandhed sørgeligt vilde det være, om han paa Grund heraf skulde se sig nødsaget til at overgaa til en Stilling, der muligens kunde lede til, at han borttages fra sit rette og egentlige Kald: Storthingsvirksomheden. Efter Sigende er hans første Gjæld bevirket ved hans Bortkaldelse i det offentlige Livs Tjeneste, og selv hans Forhold til hin Gjæld skal vidne tilstrækkelig om hans Karakters Høihed og Adel.

Jeg tillader mig derfor at henvende mig til Landets Bondevenforeninger, Ordførere og Andre, kort sagt til Enhver, som maatte tiltræde mit Forslag, om hurtigst muligt, hver i sin Egn, at sætte iværk en almindelig Subskribtion til en Nationalbelønning for den nævnte Hædersmand, for at denne Gave, om muligt, allerede inden Storthingets Slutning kunde blive ham overrakt.

Ligesaa skal jeg tillade mig at anmode de Bladredaktioner, der maatte sætte Pris paa Hr. Sverdrups Virksomhed, at optage Foranstaaende, om ikke ordret, saa dog Tanken, indklædt i en bedre og smukkere Form.

Gudbrandsdalen, Februar 1869.

M.

P. S.

Efterat nærværende Artikel var nedskrevet, fik jeg til min store Glæde erfare, at Næs Sogneselskab allerede under 30te Januar har udstedt en Indbydelse til Sogneselskaberne i Hedemarkens Fogderi, hvilken Indbydelse „Hamars Stiftstidende" ogsaa sees at anbefale paa det Varmeste.

D. u. s. D. S.

Literatur.

„Solen i Siljedalen" er Titelen paa Fru Thoresens sidste Bog, for kort Tid siden udkommen paa den Gyldendalske Boghandels Forlag. Som man kunde vente, gjenfinde vi her den samme Begavelse, som vi kjende fra Forfatterindens foregaaende Arbeider, og vi tro, at det denne Gang har lykkedes hende at vælge et Stof, der ved sin større Jevnhed vil have lettere for at slaa an hos det store Publikum. „Solen i Siljedalen" adskiller sig nemlig i væsentlige Henseender fra de foregaaende Værker, omendskjønt Forfatterindens Eiendommelighed, saavel i sproglig Dybde som Livsanskuelse, træder ligesaa klart frem her som nogetsteds; nærværende Bog er helt igjennem en Glædens Bog, hvis Handling er henlagt i en smilende Eng med store, rige Gaarde og frodige Agre; Fjeldet kommer ikke med i Landskabet og kaster derfor heller ingen mørke Skygger ind, hverken i Karaktererne eller Begivenhederne, saaledes som f. Ex. i „Signes Historie". Idethele taget er den dybe Forbindelse mellem Naturen og Livet et af de mest karakteristiske Træk hos Forfatterinden; Landskabets Karakter og Stemning er aldeles afgjørende for Fortællingens saavel indre som ydre Bygning. Denne Harmoni gjenfinde vi ogsaa i „Solen i Siljedalen"; et Par Skildringer i de første Kapitler, specielt Høstscenen i 2det Kapitel, hvor baade Naturen og Livet i Forening have givet Stof for en meget poetisk Skildring, finde vi den Grundstemning angiven, der hviler over hele Bogen, og som kun paa et Sted er brudt, nemlig hvor Sætergutten er stupt udover en Skrænt, og hvor Gunnar om Natten drager ud for om muligt at redde ham, og efterfølges af Inga, hvis Kjærlighed med Instinktets Kraft driver hende afsted. Denne Scene synes os at ligge udenfor Bogens Stemning og kunde gjerne være borte, skjønt den i og for sig er smukt skildret.

Hvad der egentlig er det Karakteristiske ved Fru Thoresen er hendes dybe psychologiske Blik og den ved dette erhvervede Livsanskuelse, der, taget in abstracto, kunde danne Grundlaget for et philosofisk System, men som nu paa Grund af Forfatterindens poetiske Natur faar sit Liv ved Bearbeidelsen af Stoffet til hendes Fortællinger. I alle Fru Thoresens Arbeider mærker man, at hvad der egentlig er Fortællingens Kjærne, det er Skildringen og Udviklingen af det sjælelige Forhold mellem de Handlende; hele det ydre Liv er blot et Apparat herfor. — Naar man derfor spørger, hvor Forfatterinden og hendes Værker egentlig høre hen, da svare vi, at de høre hjemme i Norge og ere vor Eiendom, fordi i de fleste af dem Stoffet er hentet fra vort Folkeliv, og fordi Forfatterinden har faaet sin modne Alders Udvikling her i Landet, men de tilhøre paa den anden Side en hvilkensomhelst Nation, fordi det i sin dybeste Grund er de almeenmenneskelige Forhold, der ere skildrede i det norske Folkelivs Iklædning. Dette sees ogsaa bedst, hvor Forfatterinden har frigjort sig fra nogen speciel national Form, som f. Ex. i „Bedstemoderens Fortælling". Dette er i dybeste Forstand en Sjælehistorie, men da Draperiet her ikke er givet nogensomhelst national Farve, saa tilhører denne Fortælling, ifølge sin Oprindelse — Forfatterinden, ifølge sin Karakter — hele Verden, saa der bliver her intet nationalt Mellemstadium, uden forsaavidt Fortællingen, som forfattet i det dansk-norske Skriftsprog, erholder sin samtidige Læsekreds inden dette Sprogs Grændser.

Dette almene Element, der ligger paa Bunden af Fru Thoresens Digtervirksomhed, adskiller hende fra vor Literaturs øvrige Digtere og giver hende sin særskilte Plads ligeover for dem, specielt ligeover for Bjørnson, med hvem hun af Mange uden videre slaaes sammen.

Disse Bemærkninger, som vi have fundet det hensigtsmæssigt at fremsætte om Forfatterindens Virksomhed i det Hele, gjælder ogsaa om den enkelte, foreliggende Bog. Ogsaa i „Solen i Siljedalen" er det væsentlig det sjælelige Forhold mellem de Handlende og Begivenhedernes naturlige Fremvext af dette Forhold, der skal skildres, og det er næsten overalt gjort med Sandhed og Klarhed. Man ved ikke, hvad man helst skal pege paa, enten Forholdet mellem Brødrene Even Justesen og Jacob Tværbo, eller mellem Rolf og Eli, der ere stillede over for hinanden og skildrede saaledes, at man forstaar, de ere skabte for hinanden og passe til hinanden — eller Gunnars Forhold baade til Eli og Inga, eller Knuts Forhold til sin egen Livslyst — det er alt sammen Skildringer, der røbe Digteren. Kun en Bemærkning have vi at gjøre, og den gjælder Jakob Tværbos Forbedring og hans Gaaen i Søvne. Den første synes os noget kortfattet skildret til at være fuldt forstaaelig, og den sidste ikke vel motiveret. At Forfatterinden lader Jakob Tværbo i Søvne røbe en Forbrydelse, han har begaaet, er naturligvis en Ting, hvorom der Intet kan siges i og for sig; kun maa man stille den Fordring, at denne Bekjendelse, forat være motiveret, maa være Resultatet af Samvittighedskampe, som Angjældende har maattet gjennemgaa i vaagen Tilstand; men man ser intet Spor hertil, hverken før eller efter Bekjendelsen, saaat den hele Scene faar noget mirakuløst eller umotiveret ved sig. Det er imidlertid en Ting, som ved en eneste Sides længere Udvikling kunde været rettet paa, saa det bliver blot en Feil i en enkelt Detail.

Vende vi saa Blikket fra det Indre, de sjælelige Udviklinger, og fæste det paa det Ydre, paa Skildringen af Begivenhederne og de enkelte Scener, da er det ogsaa her Ting, som virke godt ved sin Livagtighed og Umiddelbarhed, Egenskaber, som man ikke har ventet sig hos en saa dybtgaaende Forfatter. Vi have allerede før peget paa Høstscenen, og skal blot minde om Scenen i første Kapitel, hvor Inga lurer sig ind for at prøve Brudestadsen i Smug, og hvor hun overraskes af Guri Fladhougen — hele Situationen er bestreven med en Livagtighed, som havde man et Maleri for sig; endelig skulle vi minde om de fint fremstillede Scener mellem de Unge. Kun i Skildringen af Bryllupet i første Kapitel synes os Forfatterinden at have været mindre heldig; man faar intet Indtryk af Bryllupet i sin Helhed, hvilket let kunde være opnaaet ved allerede her at have indført en Del af de Personer, der først forekomme i 2det Kapitel. Derved vilde tillige det første Stykke være bleven knyttet fastere til den øvrige Del af Bogen, hvorfra den nu synes at være unødvendigt løsreven.

Man vil i Fru Thoresens Fortællinger ofte finde to forskjellige Slægter og Tider bestrevne, en ældre og en yngre; det ser vi i „Pilt-Ola," i „Bedstemoderens Fortælling", tildels i „Signes Historie" og nu tilsidst i „Solen i Siljedalen". Vi ville tillige se, at den ældre Slægt ikke bliver lykkelig, i dette Ords endelige Forstand, men at hvad der er brudt i den ældre Slægt, det forsones i den Yngre, som derpaa forlades med Haabets blinkende Stjerne over sig. Det er derfor uretfærdigt, naar man har sagt om Fru Thoresens Fortællinger, at de ere nedslaaende, tverimod virke de, naar de læses paa den rette Maade, modsat; thi vel findes der i dem, hvad man kalder „sørgelige Begivenheder," men der er dog overalt en Forsoning, selv om den ikke bliver fuldbyrdet før paa Dødssengen, og der er altid en yngre Slægt, der repræsenterer Livets Lysside; men hvis man vil forstaa det saaledes, at man gaar fra Læsningen af Fru Thoresens Bøger med Følelsen af dette Livs Elendighed, da maa det benegtes.

Ogsaa i „Solen i Siljedalen" findes der to Slægter, men medens det i de foregaaende Fortællinger var den ældre Slægt, hvortil Fortællingen egentlig var knyttet, og den Yngre blot kom til som et nyt Udgangspunkt for Haabet, saa er det her den yngre Slægt, der er gjort til Gjenstand for den poetiske Behandling, medens den ældre Tid træder i Baggrunden og kun findes repræsenteret ved en gammel Kjærring, Guri Fladhougen. Heraf kommer den fra de øvrige Værker grundforskjellige Stemning, der hviler over „Solen i Siljedalen". Her er det Ungdommen, og derfor Livets Lysside, der er skildret, og da Ungdommen er uadskillelig fra Elskoven, saa er det denne, der til syvende og sidst er den bevægende Kraft i Bogen, og den er skildret i de forskjelligste Former.

Men nu den gamle Slægt Guri Fladhougen? I hvad Forhold staar hun til Bogens glade Skildringer? Først i Bogens Slutning lærer man hende at kjende; men her fortæller hun, hvad det er for en Sten, der har lagt paa hendes Hjerte hele hendes Liv, og hun finder Fred i de Unges Lykke, der netop er bleven kronet ved Ingas og Gunnars Forlovelse, og det viser sig da ogsaa her, at de Unges Lykke er Forsoningen af den ældre Slægts Ulykker. Der er altsaa her det samme Forhold, som i Forfatterindens foregaaende Værker, men Forskjellen er, at dennegang er det den yngre Slægt, hvorom Fortællingen egentlig dreier sig.

e.

Kristiania, den 19de Februar 1869.

Forslaget om aarlige Storthing har nu foreligget siden 1857. Det blev som bekjendt vedtaget af Storthinget i 1863, men blev da paa Grund af nogle Ufuldkommenheder i Forslagets Ordlyd negtet Sanktion, uagtet Regjeringen fuldkommen delte Storthingets Overbevisning om denne Grundlovsforandrings Betimelighed. Samtidig med Sanktionens Negtelse, fremsatte derfor Regjeringen et nyt Forslag om samme Emne for Storthinget i 1865, som imidlertid da forkastede det med 39 Stemmer mod 72; der manglede saaledes kun 2 Stemmer i den grundlovbestemte to Trediedeles Stemmeovervægt. Regjeringen fandt imidlertid fremdeles Forslaget af saadan Betydning,

at den paany fremsatte det for det nu samlede Storthing. Det kan nu med det Første atter ventes behandlet i Storthinget. Konstitutionskomiteen skal efter Forlydende være færdig til nu snart at paabegynde sin Indstilling i Forbindelse med Forslag om Fastsættelse af Storthingsmændenes Gager til en bestemt Sum aarlig (efter Sigende 300 Spd.), hvorved altsaa den Betænkelighed, der kunde reises fra det økonomiske Standpunkt, vil bortfalde.

Hvad der først maa falde stærkt i Øinene, som Fordele ved aarlige Storthing, fremfor treaarlige, er Hensynet til det rent Forretningsmæssige.

Under den Udvikling af Landets Hjælpekilder og Stigningen af alle Samfundsbehov, som efterhaanden ere tilkomne paa det magre Register af Budgetposter, som fra 1814 og udover figurerede i Statsregnskaberne, har det selvfølgelig med større og større Styrke maattet paatrænge sig saavel Statsmagternes som enhver tænkende Borgers Opmærksomhed, at en Budgettermin paa 3 Aar er bleven en uforsvarlig Urimelighed. Vi begyndte med den tarveligst mulige Statshusholdning, da vi med svage Kræfter for et Storthings Sammensætning og Virksomhed i 1814 satte Foden under eget Bord. Men naar Tingen nu i Tidens Løb har taget den Gang, at Regjeringen paa forrige Storthing havde været nødsaget til at bruge 6 a 700,000 Spd. mere end af Storthinget bevilget — og iaar vide vi, at Forholdet ikke er stort bedre — saa er man sandelig kommen til en Erfaring om det Uholdbare ved, at Storthingets bevilgende Magt skal gjælde for en saa lang Fremtid, hvis Krav ere ligesaa uberegnelige som Folkets Evne til at fyldestgjøre dem. Selv de, som lægge mindre Vægt paa, at en af Folkets væsentligste Rettigheder efter Grundloven saaledes nu i en væsentlig Grad er gledet dets Repræsentation ud af Hænderne, maa dog erkjende, at en fornuftig og betryggende Statshusholdning er en Sag af saa stor Betydning, at den maa bringes i bedre Orden. Skatterne forøges stadig, samtidig med at man daglig i et stigende Fattigonde, en voxende Udvandring og stedse tiltagende Klager over økonomiske Tryk fra en forgjældet og konkursfærdig Befolkning, faar Vidnesbyrd i Hænde for, at Statsmaskinen nu maa indrettes paa en mere husholderisk og folkelig Maade. Man har her Kjendsgjerninger, som ikke lade sig rokke, og som paatrænge sig med en Magt, som det er forgjæves at kunne stoppe Øine og Øren igjen for. Selv den Statsmagt, Regjeringen nemlig, som ellers ikke skulde ventes at ville se med ugunstige Øine, at den treaarige Budgettermin giver den en langt større Myndighed over Statskassen, end Grundloven hjemler den, selv den har allerede i 1863 lige ud erklæret, at aarlige Storthing er bleven en forretningsmæssig Nødvendighed, og at dette ikke er et uoverveiet Ord, viser bedst den Ting, at Regjeringen i 1865 har gjentaget det og ved sin Handling givet Ordene et Eftertryk saa stærkt, at ingen Argumentation formaar at kradse dem ud eller fordunkle deres store og sande Betydning. Thi hvorfra skriver disse idelige Overskridelser sig, hvorfor er Kravet om fornuftig Økonomi blevet saa stærkt udover Landet, hvorfor gaar Storthinget med saadan Ængstelse til Behandlingen af Budgettet? Ligger ikke Svaret aabent for Alles Syn; fatter da ikke Enhver, at Vanskelighederne maa optaarne sig, naar det gjælder at opgjøre en Beregning udover det sædvanlige Tidsrum, man under Tingenes Uvished ikke har kunnet lægge nogen Driftsplan for. Man maa huske, at den bevilgende Myndighed, Grundloven har tillagt Storthinget, betyder mere end at votere en Pension; det er ikke i Skillingsveien, man skal vinde syndekligt; men i Bevilgningsmyndigheden ligger Retten til at fastsætte den hele Statshusholdning i Stort og Smaat. Drister man sig ikke til at bestride Grundlovens Visdom i, at dette er lagt i Storthingets Haand, skal man ogsaa indrømme, at man maa holde Skridt med Tidernes Udvikling og vedtage de Midler, som frembyde sig, for at Folkets Bevilgnings- og Beskatningsret endnu kan være en Sandhed, saaledes som den i vor Forfatnings Morgengry var meent at være Sandhed, og under de da lidet udviklede Forhold vistnok ogsaa var det.

Udlandet. Da Meddelelsen af Konferentsens Beslutninger til den græske Regjering førte til, at Minesteriet Bulgaris indgav sin Demission, er der blevet dannet et nyt Kabinet. Det nye Ministerium synes bestemt paa at antage Konferentsens Beslutninger. Walewski, som forrige Tirsdag gik ombord i Syra i et af de franske Postdampskibe, medbragte den græske Regjerings Svar. Om Indholdet af Svaret haves der endnu kun Efterretninger fra Athen, og i Henhold til dem synes man i det Hele taget at vente, at Samtykket er rent og klart; men den modsatte Mening er endnu tilstede. Det var L'Ind. belge's Korrespondent i London, der først bragte Konferentsens Erklæring til offentlig Kundskab og altsaa virkelig maa have gode Kilder at ty til, og denne Korrespondent telegraferer under 11te ds. til det nævnte Blad, at Grækenlands Svar er ledsaget af Reservationer. Morning Post angiver nærmere, hvad disse gaa ud paa. „Man maa dog ikke glemme," siger der nævnte Blad efterat have omtalt Ministerskiftet i Athen, „at Sagernes Stilling er meget kritisk i Grækenland; thi Kabinettet giver vel sit Samtykke til Konferentsens Beslutninger, men ønsker at begrændse det til Fortiden, hvilket er meningsløst; thi skeet er skeet, medens Tyrkerne og hele Europa netop bør vaage over, at Grækenland i Fremtiden respekterer Folkerettens Love." Ifølge et Telegram har det nye Ministerium ogsaa i en Proklamation til Folket erklæret, at det kun havde givet efter af Tvang og ikke havde bundet Landet med Hensyn til Fremtiden. Lignende Grundsætninger ville sandsynligvis ogsaa findes udtalte i det græske Cirkulære, hvorom der er Tale. Under alle Omstændigheder er det klart, at Grækenland ikke opgiver sin Politik og sine Forhaabninger, og der skal allerede i Athen træffes Forberedelser til at give den revolutionære Propaganda en en betydelig Udvidelse; det er nu ikke længere Kandia alene, men hele Tyrkiet, imod hvilket Aktionspartiet vil rette sine Anstrængelser.

Den Centralkomite, der dannedes i Athen med Hensyn til det kandiotiske Spergsmaal, har saaledes nylig ordnet sig, igjen optaget nye Medlemmer, af hvilke flere bo i Udlandet, og udvidet sin Virkekreds. Den har nu stillet sig til Opgave ved alle mulige Midler at arbeide for Oprettelsen af et byzantinsk Keiserrige, idet den gjør sig til Midtpunkt for alle de græsk-latinske Befolkninger, som den lover en helt ny Fremtid, rig paa Storhed og Lykke. Det er et besværligt Hverv, Komiteen har paataget sig, og Udførelsen af dens Plan er en Umulighed, saaledes som Europa nu er ordnet; men Følgen vil blive, at der uafbrudt vedligeholdes Røre i Orienten, og det er netop Alt, hvad visse fremmede Interesser, der spille en betydelig Rolle i de Begivenheder, for hvilke Grækenland for Øieblikket er Skuepladsen, uagtet de skjule sig i Mørket, for Tiden ville have. Alt dette er vel bekjendt i Athen, hvor man saa at sige næsten gaar offentlig tilværks.

Fra Paris skrives under 11te ds. til „Köln. Zeit.": „Den sidste Artikel i „Nordd. Allg. Zeit." om det hannoveranske Guld og det brabantske Sølv, der skal spille en saa stor Rolle i den franske Presse har i hele Landet kun fremkaldt et almindeligt Udbrud af Vrede. Saa vist som den Politik, visse preussiske Ministre følge i det Indre, ikke er skikket til at gjøre Propaganda for Preussen i Tydskland, maa den Slags Polemik, hvorpaa „Nordd. Allg. Zeit." nylig er slaaet ind imod hele den franske Presse, ligefrem føre til at vække Afsky imod Preussen". At denne Paastand har sin Rigtighed, bestyrkes af de Udtalelser, som ere fremkomne i Corr. Havas, Constitutionnel, Pays, France, Moniteur, universel og andre franske Blade. Bismark har i Lørdags beklaget sig bittert i Herrernes Hus over, at de fordrevne Fyrster udspredte Løgne i Pressen for at ophidse Preussen og Frankrig imod hinanden. For den franske Presses Vedkommende har Monde forud givet et særdeles træffende Svar herpaa. „Ved Preussen da ikke", bemærker det nævnte Blad, „at om det end kan have Brug for Penge for at finde Venner iblandt os, behøves der slet Intet for at bevæge Nogen til at angribe det? Vor Patriotisme og dets voldsomme Vilkaarligheder ere i denne Henseende fuldkomment tilstrækkelige".

Times udtaler sin Frygt over Ruslands Udvidelser i Asien paa følgende Maade: „Rusland synes til Trods for sine Erklæringer at ville udvide sig mere og mere i Asien. Efter Fyrst Gortschakoffs fredelige Cirkulære af 1864, hvori forsikkredes, at Rusland ikke mere vilde gjøre nogen Grændse-Udvidelse, er der fulgt Indtagelse af Taschkent og Khodschend, Anexionen af Khokands halve Territorium, Besættelsen af Samarkand og Buchara, og russiske Uniformer have vist sig ved Oxus. Det kan kun lidt nytte, at de russiske Generaler, som udførte disse Bedrifter, ere blevne kaldte tilbage, naar den russiske Regjering alligevel forvandler deres Erobringer til nye Provindser. Rusland viser saa langt fra noget Tegn til, at det vil opgive disse Provindser, at det tvertimod gjør Alt, hvad det kan, for at befæste sit Herredømme over dem og for at gjøre dem til Udgangspunkt for nye militære Bevægelser. I Løbet af ti Aar vil det russiske Asien omfatte hele Landet imellem det kaspiske Hav og Hindukusch. Rusland kan efter sine sidste Udvidelser med Lethed intriguere imod England i Afghanistand, og det kan, næsten uden at Englænderne faa Nys herom, sende sine Tropper gjennem Kabuls Bjerge og Herats Ørken."

Sverige. I næsten alle større svenske Aviser har man i de sidste Dage seet Beretning om, at der i Aaret 1868 kun er dannet meget faa nye Skarpskytterforeninger, medens ikke mindre end 20 allerede bestaaende, ifølge indløben Anmeldelse, er bleven opløste; dette skulde da tyde paa, at Interessen for Skarpskyttersagen var i stærk Aftagen.

Aftonbladet bemærker i den Anledning: „Undersøger man Forholdet nøiere, vil man finde, at de Skarpskytterforeninger, som har anmeldt sin Opløsning, hovedsagelig bestaar af smaa Foreninger i Landsbygderne, der neppe nogensinde har vist noget Liv, der lige fra sin Stiftelse har havt de største økonomiske og lokale Vanskeligheder at kjæmpe med, og for hvilke det har været yderst vanskeligt at faa saavel Instruktører som dygtige Overbefalingsmænd. At disse Foreningers Opløsning ikke har synderligt at betyde, viser sig blandt andet deraf, at Antallet af Landets aktive, frivillige Skarpskyttere kun er gaaet ned fra omtrent 40,000 til omtrent 38,500.

— Den 13de Febr. fandt en Sammenkomst Sted i Stockholm af et stort Antal Rigsdagsmænd af begge Kamre til Diskussion af Jernbanespørgsmaalene. Det var nok egentlig de norlandske Repræsentanter, der fik Mødet istand, og Formaalet lader til at have været at faa frem et Modforslag mod den af Grev Sparre i Rigsdagen fremlagte Plan for Jernbanearbeidernes Fortsættelse. Dette fremgaar tydeligt nok af Motiverne til det fremsatte Program; i disse udtales nemlig den kraftigste Protest mod, at Rigsdagen uden foregaaende Undersøgelse og under den vildledende Indflydelse af en ny, storartet Tanke (Grev Sparres Forslag) skulde fatte Beslutning om Bygning af Jernbanelinier, hvoraf en Del aldeles ikke er undersøgt og en anden kun meget ufuldstændigt; ligeledes protesteres mod, at Staten udelukkende skulde overdrage indenlandske Værksteder Tilvirkningen af Jernbanemateriel uden Hensyn til Pris og Godhed. Diskussionen førtes væsentlig mellem Grev Sparre paa den ene Side og Tilhængere af Programmet paa den anden. Til Slutning godkjendte Forsamlingen Hovedpunkterne i det fremsatte Program, og det blev besluttet, at et dermed overensstemmende Forslag skulde fremsættes i begge Rigsdagens Kamre.

Nationalsubskription til Johan Sverdrup. Som det vil sees af den indsendte Artikel foran i vort Blad, er Tanken om en Nationalsubskription til Johan Sverdrup, nu vakt paa flere Steder, uafhængig af den Opfordring, som for kort Tid siden er udgaaet fra Næs Sogneselskab til Hedemarkens Fogderies øvrige Sogneselskaber. Vi tro det hensigtsmæssigst, om der kunne dannes en Fællesnævnd for det hele Land i nævnte Øiemed, og vi have ogsaa erfaret, at dette nu er under Overveielse, samt at Indbydelse antagelig en af de første Dage kan ventes fra en Flerhed af Sverdrups Storthingskolleger og Venner.

Spørgsmaalet om Korntoldens Størrelse optog idag hele Storthingets Formiddagsmøde. Flertallet af Komiteen havde indstillet, at Tolden skulde nedsættes til 16 ß for Rug og 8 ß for Byg pr. Tønde. Et Mindretal havde indstillet paa 16 ß for Rug og 12 ß for Byg.

Under Debatten fremkom Forslag om, at Korntolden skulde nedsættes til 6 ß pr. Tønde overhoved paa begge Kornsorter, mod at Tolden paa Sukker forhøiedes med 1¼ ß pr. Pd.

Mødet fortsættes i Eftermiddag Kl. 6.

Grønlands nye Kirke er nu færdig til at tages i Brug. Biskopen har berammet Indvielsen til Onsdag den 3die Marts.

Vor Skibsflaade. „Norske Veritas" meddeler, at der den 1ste Jan. d. A. var under Bygning her i Landet 209 Skibe, med en

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Først ved Dagslyset blev Gaaden løst; man fandt da de brave Hunde liggende paa Siden, visende Tænder og Øjnene stirrende spøgelsesagtig. En Fiende eller Forræder havde forgiftet dem.

Medens Forester sad og lyttede efter Kaffernes Nærmelse og spekulerede paa, hvorledes han skulde forstyrre Fiendens Planer, hørte han omsider fire eller fem Mænd forsigtigt nærme sig Staldvæggen.

„Kona," raabte en af dem med sagte Stemme.

„Ja," svarte Forester.

„Jeg skal komme ind til Dig, Kona," sagde Kafferen og klemte sig gjennem Hullet ind i Stalden. Neppe var han inde, førend Forester greb ham i Struben, og holdt ham saaledes som om det havde været et Barn.

Den Støj, som dette voldte, allarmerede Kafferne udenfor, der imidlertid ingen Anelse havde om Sagens sande Sammenhæng. De spurte derfor bare:

„Hvad er det for en Støj?"

Forester svarte øjeblikkelig: „En af Hesterne slaar;" men enten Tonen i hans Stemme eller en liden Fejl i hans Kafferudtale, vakte Mændenes Mistanke, nok er det, de trak sig forsigtigt tilbage fra Aabningen i Muren.

Da de gik bort, opdagede de Liget af den Kaffer, Forester havde dræbt, og deres naturlige Skarpsindighed viste dem straks, at der maatte være en Fiende i Nærheden, som var ligesaa vel bevandret som de selv i dette Slags Krigsførelse. De antog derfor, at Støjen i Stalden var opkommet ved en Kamp mellem deres egne Folk og Fienden, hvem det nu saa var, og da Resultatet var dem ubekjendt, var de bange for at udsætte sig for en ubekjendt Fare, og forholdt sig derfor rolige og ud af Syne.

Over en halv Time forløb uden at nogen Bevægelse udenfor Stalden gav tilkjende, at noget menneskeligt Væsen var i Nærheden; Hesterne prustede nu og da og stampede i Spiltouget, men ellers var alt roligt. Omsider hørtes i nogen Afstand en lang klar Piben, og dette vidste de tililende Kaffere var et Signal til, at deres Høvding trængte deres Hjælp. De opgav derfor Hesterne, og sluttede sig til sine Kammerater, som havde nok at gjøre.

Efterat have opdaget, at Kvæget befandt sig uden nogen Beskyttelse i Kraalen, havde Kafferne ryddet tilside Buske og Stænger og saaledes gjort en Aabning, hvorigjennem de drev Kvæget ud, og snart var de Okser og Kjyr, som Mr. Eagleton med saamegen Møje og Bekostning havde indført i Kolonien, paa Vejen til det Indre af Kafferlandet.

Indtil Dagslyset brød frem, syntes ingen af Husets Beboere at turde vove sig ud, ti det var ikke usandsynligt, at en Del af Kafferne endnu lurede i Nærheden for om muligt at finde Anledning til at trænge ind i Huset; men da det omsider var blevet saa lyst, at man kunde se Gjenstandene i et Par hundrede Alen fra Huset, ilede Mr. Eagleton og hans Søn, bevæbnede til Tænderne, ud for at søge efter Forester, som de neppe haabede at finde ilive.

Da Forester havde hørt Kafferne drive Kvæget bort, antog han, at Huset nu vilde være sikkret for noget Angreb, for der er intet de Vilde i Afrika sætter større Pris paa og som de til enhver Tid vil vove Livet for som Kvæg, hvorfor de kan kjøbe Hustruer, Krut og Geværer. Han vidste alligevel, at den Høvding, som anførte Kafferne, var en saa stor Elsker af Hester, at han neppe vilde forlade Nabolaget, uden at gjøre et Forsøg paa at faa dem i sin Vold. Han forlod derfor ikke Stalden eller løste den Kaffer, som han havde bundet og kneblet, førend Dagslyset satte ham istand til at faa Hjælp fra Huset. Saaledes var det først, da Mr. Eagleton traadde ind i Stalden, at han opdagede, at hans Gjest havde fundet Midler til at undgaa sine Fiender og var kommet ind i Stalden.

„Nu, Gud ske Lov, De er her," sagde Mr. Eagleton, da han saa Forester, og tilføjede, da han saa Kafferen: „Men hvorledes er denne kommet her?"

„Disse Karle venter ikke altid, til man aabner Døren for dem," svarte Forester; „de gjør sommetider selv en Dør som De ser."

„Men fortæl mig, hvorledes De undgik dem, efter at De gik ud inat. Havde jeg vidst Deres Hensigt, vilde jeg bedet Dem ikke gaa;" sagde Mr. Eagleton.

„Jeg nærede Frygt for, hvad der er hændt, og jeg tror, Deres Hester vilde gjort Følge med Deres Kvæg, hvis jeg ikke var kommet ud."

„Det er meget sandsynligt, men min kjære Ven, det var min Pligt og ikke Deres at udsætte mig for en saadan Fare."

„Jeg er bange for, De ikke har tilstrækkeligt Kjendskab til disse Kafferes Veje og Maader til med Fordel at nappes med dem, og de er meget ubarmhjertige Fiender."

„De har maaske Ret, men kom nu ind og faa nogen Frokost, saa kan vi overlægge, hvad der videre bør gjøres."

Foresters Velkomst af Husets Beboere burde visselig have tilfredsstillet ham, for han modtoges ikke alene som en gammel Ven, men som en, der yderligere havde øget den Gjeld, de stod i til ham, ved hvad han havde gjort for dem om Natten. Hellen Eagleton havde ikke glemt sin Frelse den

famlet Drægtighed af 31,700 Læster. I 1868 byggedes 191 Fartøier af 22,000 Læsters Drægtighed og i 1867 150 Skibe paa 22,116 Læster. Fra Udlandet er i 1868 indkjøbt 92 Skibe paa omtr. 14,000 Læster. Derimod er i 1868 tabt 98 Skibe paa omtrent 10,000 Læster. Netto-Tilkomsten af Skibsrum til Landets gjensidige Forsikringsselskaber i 1868 er omtrent 26,000 Læster. Det samlede Antal af de her i Landet hjemmehørende Skibe var i 1866 6,215 med en Læstedrægtighed paa ca. 398,000.

Aarlige Storthing. „Smaalenenes Amtstd." for 17de ds. udtaler Ønsket om aarlige Storthing i en Artikel der slutter saaledes: For vor Del bør vi ogsaa tilføie, at vi tro vort politiske Liv unegtelig vil faa en Friskhed ved Reformen, hvilken for Norges egen Skyld trænges, og som vi heller ikke tro behøves at blive noget febrilsk Liv, men ligesaa snart en Kanal til Bortledelse af saadanne usunde Vædsker, som vi have seet æddres paa Jaabæk-Møderne. Det Sande og det Rette i Tanker og Villie maa have lettere for at skaffe sig Gehør, naar det oftere kommer tilorde, og naar det Usande og Urette ikke faar lang Tid til at formørke Folkets Syn derfor.

Aarsberetning fra den norske & svenske Konsul for Brittisk Nordamerika, dat. Kvebek, 12te Januar 1869.

Skibsfarten har i 1868 været yderst livlig, og udviser en betydelig Tiltagen i Antallet af ankomne og afgaaede Skibe, nemlig 233, drægtige 56,374½ Kommercelæster, mod i det foregaaende Aar, ialt 178 Skibe, maalende 42,474 Læster.

Den svenske Skibsfart har som almindelig været indskrænket; kun 3 Skibe har lastet hersteds.

At Norge endnu indtager den betydeligste Rang blandt de fremmede Skibe, der gaa i Fragtfart herpaa, vil sees af efterfølgende Fortegnelse, der angiver de forskjellige Skibes Nationalitet, som i nysudløbne Saison have besøgt Stedet:

Af Engelske,	707 Skibe,	drægt.	469,057 Ts.,	R.
„ Norske,	144 —	—	77,845	—
„ Svenske,	3 —	—	1,767	—
„ Franske,	4 —	—	1,556	—
„ Portugisere,	3 —	—	441	—
„ Tyskere,	28 —	—	16,315	—
Tilsammen	889 Skibe,	drægt.	566,981 Ts.,	R.

Antallet af ankomne Skibe det foregaaende Aar var kun 826, maalende 548,958 Tons, Register.

Indførselen fra Norge har været liden, endog mindre end sædvanlig, og bestaar af et lidet Parti Tørfisk og Sild, en Transit til Chikago, de forenede Stater af Værdi ca. £ 380 stg. Ingen direkte Udførsel har fundet Sted.

Emigrationen har ogsaa i forrige Aar været betydelig, dog noget mindre end i de foregaaende; næste Saison vil sandsynlig ogsaa udvise en relativ Aftagen. Antallet af direkte Ankomne udgjør 9,590, og med Dampskibe via Liverpool 1,412, altsaa idethele, 11,002 Individer. Efterfølgende udviser Antallet af Udvandrere fra norske Byer:

Fra Kristiania . . .	4346.
„ Drammen . . .	401.
„ Trondhjem . . .	690.
„ Stavanger . . .	667.
„ Bergen	1842.
„ Skien og Porsgrund	1034.
„ Bodø	422.
„ Andre Steder .	188.

Det foregaaende Aar landsattes derimod 12,490. Sundhedstilstanden ombord i Skibene har almindelig været meget god, hvor Sygdomstilfælde ere forekomne, har dette sædvanlig været Mæslinger. Der har allerede ofte fra Konsulatet været omskrevet, hvorledes Fattigdom (virkelig eller paatagen) har herslet blandt en stor Del af de hersteds landede Emigranter, hvis Aarsag den kanadiske Regjering gjentagende har været paaført ikke saa ubetydelige Udgifter til Transport af saadanne ubemidlede Mennesker over Landets Grændser.

Efterat de forskjellige Provindser i brittisk Nordamerika vare forenede under fælles Styrelse, blev af det i April Maaned forsamlede Parliament de saa betydelige til Emigrationens Fremme inden Provindsen Kanada bevilgede Midler betydelig indskrænkede. Vedkommende Departementschef saa sig saaledes nødsaget til at udstede en Ordre til de underordnede Kontorer i Hovedstederne, at ingen ubemidlet Indvandrer for Eftertiden maatte gjøre Regning paa fri Befordring. Denne Ordre suppleredes allerede i Juli Maaned af en provisorisk Forordning, der indeholder Forbud mod Landsættelse af Passagerer, saavel med Damp- som Seilskibe, medmindre Vedkommende, efter foregaaende Redegjørelse, sees at være i Besiddelse af tilstrækkelige Penge til Reisens Fortsættelse ud af Landet — har erholdt Havnelægens Tilladelse i saa Henseende; en Mulkt af 400 Doll. blev fastsat, og ilægges den eller de, der paa en eller anden Maade hjælpe Emigranter til at komme i Land uden saadan foregaaende Tilladelse. Dette har dog ikke tildraget sig, og er saaledes endnu ikke bleven bragt i Anvendelse.

Følgen af dette Forbud har været, at vedkommende Skib har maattet bekoste Transport af de ombordværende fattige Emigranter, og Udlægget for enkelte Skibe i saa Henseende har endog naaet op til ca. 400 Doll., da der naturligvis ikke kunde blive nogen Tale om Forordningens andet Alternativ, nemlig at medbringe saadanne Emigranter tilbage.

Den samlede Indvandring over dette Sted udviser fra efterfølgende Lande:

Fra Norge	9,590	Individer	
Storbritanien . . .	18,300	—	hvoraf 1412 Norske og 2815 svenske.
Tyskland .	6,030	—	
Andre Lande	756	—	

Tilsammen 34,676 Individer mod den næst foregaaende Sæson 31,277 Individer.

Trælastfragterne i afvigte Sæson have forholdsvis været noget bedre end i de foregaaende Aar. Trælastpriserne har været høiere end sædvanlig.

Kornudførslen fra Montreal direkte har været liden.

Rømning af Søfolk vedvarer fremdeles, dog er dette Uvæsen nu forholdsvis meget mindre end i forrige Tider. Antallet for Hovedstationens Vedkommende løber op for hele Distriktet til 89 paa 144 Skibe, imedens Forholdet det foregaaende Aar udviste 62 paa 99 Skibe.

Af Forlis kan nævnes et Barkskib „Preciosa" af Mandal, der blev overseilet i St. Laurencefloden paa Hidturen; Mandskabet og 11 ombordværende Passagerer bleve med Nød reddede, og tabte ved samme Leilighed alle sine Eiendele.

Skibsbyggeriet hersteds staar for nærværende paa meget svage Fødder; kun 20 Skibe, antagelig maalende 18,000 Tons, ere under Bygning; der er liden Udsigt til, at denne for Stedet engang saa vigtige Næringsgren vil komme sig.

Udsigterne for den nærmeste Tid ere, omend Trælastbeholdningerne ere smaa, nogenlunde gode, dog kan der ikke siges, at sund Forretningsorden endnu er indtraadt, da der fremdeles spores Knaphed i Pengemarkedet, samtidig med at Bankens Kjældere ere fulde; det er imidlertid at haabe, at, naar Resultaterne af de senere gode Kornaar rigtig blive bekjendte, den saa nødvendige Tillid igjen vil vende tilbage.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 18de ds.:

Fisket faldt igaar rigeligt og jevnest mellem Holmer, Skjær vestenfor Nordenden af Karmsund (Øerne) og enkelte Strøg langs Fastlandet, anslaar 15000 Tdr. Nordenfor forbi Ryvingen ligesom ved Holmene udenfor blev ogsaa fisket endel af flere hundrede Baade, men ujevnt. Sydsiden Espevær Fornemmelse; endel Almue fordelte sig efter indbragt Fangst nordover navnlig formedelst for stort Antal her i Forhold til Sætterummets Størrelse. Pris 7½—7 Ort. Veiret gunstigt. Almuemængden forladt Kinn, Batalden for Sydgaaende. Søndmøre, hvor Løitnant Dannevig indtraf igaar og har til Raadighed 3 Opsynsfartøier, hvoraf 2 tidligere opsendte, intet Fiske, ingen Udsigter.

I „Br. Td." for 6te d. M. læses: „Stavanger Sømandsforening" har i disse Dage udbetalt ca. 600 Spd. i Skadeserstatning til Mandskaberne paa de nys forliste Skibe „Hermod" og „Favoriten" for det ved Forlisene bortkomne Tøi, isandhed en vakker Skilling for disse Folk, der kom iland blotte og bare, og som i Regelen ere uden Resurcer til paa egen Haand at kunne klare sig. Hensigtsmæssigheden i at assurere sit Tøi bliver ved saadanne Leiligheder mere og mere indlysende for vore Søfolk, og vi kunne tilføie, Anledningen bliver ogsaa benyttet af næsten hele vor Sømandsstand.

Fransk Politik. Anvendelsen af Interpellationsretten i Frankrige bliver i „Revue politique" omtalt paa følgende ret morsomme Maade: „En Interpellation", siger den, „er intet simpelt Spørgsmaal. Naar man spørger en Mand: „Hvormange er Klokken? Har De sovet godt inat?" — saa spørger man; men man interpellerer, naar man siger til sin Tjener: „Har du afleveret mit Brev? Har du udført min Ordre?" Der gives to Slags Interpellationer; en skarp, uventet, f. Ex.: „Johan, du er en Slyngel", eller „Madam, jeg ved alt" — og en forberedt og høitidelig, som indledes omtrent saaledes: „Behag at tage Plads, Cinna!" eller „Madam, jeg ønsker en liden Samtale med Dem." I de frie Stater, hvor de Deputerede ere uafhængige, og Ministrene kun betragtes som Nationens Betjente, staa det dem frit for at sige: „Kom hid Hr. N. N. og forklar mig, hvorfor De har ladet Beboerne af Den Réunion behandle slet." Men da man herved let kunne bringe Ministrene i Forvirring, og man ikke vil gjøre dem modløse, men hive Sandheden af dem, forbereder man i Almindelighed Interpellationen. — Men der gives andre Lande, som kun i Navnet ere liberale, og hvor Rettens Udøvelse mest kun er et Spilfægteri og Interpellationsretten en Talefigur. I et saadant Land vover man neppe en enkelt Gang at sige let henkastende til Johan: „Tjenesten i Huset, min Ven, gaar daarligt, Pengene bortødsles, Tjenerne ere uforskammede; det er en Skandal, vi blive til Spot for Naboskabet. De er Opsynsmand, Johan, De har Nøglerne til Kjelder og Spisekammer; De er ansvarlig, gjør Regnskab!" Forbitret over dette anmassende Sprog spørger Johan først sig selv, om det ikke skulde være mest overensstemmende med hans Værdighed at blive findt og vise den dumme Spørger Vinterveien; men han overveier og antager sin høitideligste Mine: „Spørgsmaalet er for almindelig", siger han. — „Hvordan, for almindeligt?" — „Jo, specificer De, naar De vil have Svar. Gaa ind paa Enkelthederne. Spørg mig f. Ex.: hvordan Veiret var igaar, naar Ærterne ville blomstre, hvormeget en Mark Smør koster, naar Peter, Kudsken, kom hjem imorges fra Vertshuset? spørg mig om alt dette, og jeg skal svare; men fordre ikke, at jeg skal aflægge Regnskab. Dette Andet er et almindeligt Spørgsmaal, og i gode Huse svarer ikke Opsynsmanden paa almindelige Spørgsmaal." — Efterat have talt saaledes, hilser Johan med en polidsk og spodsk Mine, som vilde han sige: „der bed jeg ham ordentlig af!" . . . En, der tilfældigvis var tilstede ved en slig Leilighed, sagde til Herren: „Taaler De denne Slyngels Uforskammethed? Var jeg i Deres Sted, jog jeg ham paa Porten!" hvortil Herren svarer: „De har Uret. Johan er en Smule heftig; men han kjender den Lov, der gjælder her i Huset; han kjender den saameget des bedre, som han selv har givet den. Vi have Ret til at interpellere vore Folk; det er vor Ret; og vore Folk have Ret til ikke at svare os. Det er deres."

Justits i Kina. „China Overland Mail" melder følgende: Efterat de fredelige Underhandlinger om Erstatning for de nylig af Kineserne i disse Farvande forøvede Voldsgjerninger vare mislykkede, gik de brittiske Kanonbaade „Algerien" og „Bustard" ud fra Havnen Taivanfoo til Amping for at tage denne Plads og dens Fort Zalandia til Straf. Landsbyen Amping blev bombarderet og Garnisonen fuldkommen slagen af Kanonbaaden Algeriens 22 Mand stærke Besætning. Kineserne tabte 40 til 50 Døde og Saarede, 150 til 170 Kanoner (mest 12- og 18-Pundinger), 11,000 Geværer og en umaadelig Masse Krudt. En Del af det gamle hollandske Fort blev sprængt i Luften, og Krudtforraadet tilintetgjort. Englænderne led intet Tab. Pladsen blev rømmet og kun en Afdeling Marinesoldater ladt tilbage for at hindre Kineserne fra atter at befæste den. Da dette var gjort, blev den fordrede Skadesløsholdelse strax af Kineserne givet, medens Stedets Opsyn paa Befaling af den vicekongelige Regjering i Fuchov blev afsat fra sin Post.

Af Nordisk Tidsskrift er et Dobbelthefte for Januar og Februar udkommet; det indeholder: Om Kalmarunionens betydelse för vår historia. I. Unionens Uppkomst och första skede, af C. T. O. — Den skandinaviske Sags Stilling i Norge i det sidste Årti, af „en ældre Betragter". — Om Anstalter för Idioters vård i Norden, af E. S. — En Sviptur til Wermlands Finnskog. — Om Fæstevæsenet i Danmark, et Brev af en dansk bourgeois. — Ett uppslag i frågan om den kommunale rösträtten af E. L—d. Derefter kommer adskillige Anmeldelser, blandt andet af det norske Polyteknisk Tidsskrift.

Storthinget.

Onsdag den 17de Febr. holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge.

Sag No. 4. Indstilling fra Toldkomiteen angaaende Toldafgifter i den fra 1ste April 1869 indtrædende Budgettermin.

Indledende Bestemmelser:

§ 1. „Fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872 skulle følgende Afgifter af Varer og Fartøier erlægges" osv. foresloges af Komiteen forandret til at lyde: „I den fra 1ste April 1869 indtrædende Budgettermin skulle" osv. Bifaldtes uden Debat.

I § 2 angaaende de Tilfælde, hvori Indførselstold ikke er at erlægge, foresloges udeladt den i den gjældende Tarif indtagne

---

foregaaende Dag, og da hun hørte, at Dagens Helt havde paanyt sat sit Liv ivove for dem, følte hun, hvormeget de alle skyldte ham, og udtrykte sine Følelser uden Tilbageholdenhed.

„Og hvad raader De os nu at gjøre, Mr. Forester?" spurte Mr. Eagleton.

„Jeg vilde tage alle værdifulde Ting og læsse paa en Vogn, kjøre til Grahamstown og forblive der under Krigen."

„Og forlade Huset ubeskyttet. Det vilde da vist være uklogt," sagde Mr. Eagleton.

„De faa Kaffere, som kom herned paa denne Ekspedisjon, er bare en Avantgarde; alligevel har de berøvet Dem Deres Kvæg. Hvis de kom herned med en ordentlig Styrke, tror De da, De kunde forsvare Dem med de Midler, De har til Deres Raadighed? Inden tolv Timer vilde Deres Hus være brændt ned og De selv og Husets øvrige Beboere enten gjennemborede af Kaffernes Spyd eller omkomne i Flammerne. Tro mig, hvis jeg saa den mindste Udsigt til at forsvare denne Post, vilde jeg ikke sige: forlad den; men medmindre jeg havde femti veløvede Mænd til min Raadighed og Forraad for en Maaned, skulde jeg ikke have Lyst til at forblive en Time længere end nødvendigt med dette Halmtag over Hovedet."

„De har Ret," sagde Mr. Eagleton; „det første Tab faar bæres; men vi vil gjøre Anstalter til at rømme Huset, om muligt imorgen."

„Tøv ikke længer," sagde Forester; „for hver Time er nu af Vigtighed, og Kafferland vil være i fuld Bevægelse, naar Maanen er fuld, eller mit Navn er ikke det, det er."

„Og hvad Udsigt er da til at faa Kvæget tilbage? Var det ikke bedre at forfølge dem eller skal vi opgive det?" spurte Walter.

„Jeg skal kunne besvare dette Spørsmaal om en halv Time," svarte Forester; „jeg har sendt Deres Hottentot, Plache, der synes at være den flinkeste af dem, for at følge dem og se i hvilken Retning, de trækker. Naar jeg faar hans Rapport, vil jeg være istand til at sige, hvad der er bedst at gjøre."

„De har været længe i Landet, Mr. Forester, formoder jeg," sagde Hellen Eagleton.

„Næsten fem Aar," svarte han.

„Og liker De dette vilde Liv, med alle disse forræderske Vilde omkring Dem?"

„Ja, det besidder virkelig noget Tiltrækkende for mig; jeg trænger til et bevæget Liv, saa, naar jeg ikke er paa Jagt, har det sin Interesse at føre Krig mod disse Amakosa-Tyve, som er en tapper Rase, og er virkelig farlige Fiender, trods deres ufuldkomne Bevæbning."

„Har De reist meget i Kolonien?" spurte Mr. Eagleton.

„Ja, jeg har været hinsides Orange-Elven op i Landet; jeg har ogsaa reist langs Kysten henimod Natal; jeg har vandret i Skyggen af Quathlamba-Bjærgene, og været nærved at omkomme af Tørst paa den fortørkede Karoo."

„Har De set meget af de Indfødde i Øst? Jeg har hørt adskillige mærkelige Beretninger om dem. Der fortælles, at et Skib for mange Aar siden strandede paa Kysten og at de Indfødde dræbte alle Mænd, men skaanede Kvinderne, som de tog til Hustruer, og at der endnu findes Afkom af disse Europæere iblandt dem. Er det sandt?"

„Ja, der er adskillige Familjer, hvoraf alle er halvblods Hvide, og det var Høvdingerne, som tog de hvide Kvinder til Koner og saaledes er alle deres Efterkommere Høvdinger."

„Det er altsaa sandt, at der er en Høvding ved Navn Ingonyama, en Mand af Kjæmpestørrelse og Kjæmpekræfter, som siges at være en hvid Mand eller næsten hvid, og som styrer Folket beundringsværdigt, og lærer dem mange Ting, med andre Ord, sivilliserer det?" vedblev Mr. Eagleton.

„Tildels sandt," svarte Forester, „men denne Høvding, De kalder Ingonyama, er ingen Kjæmpe i Størrelse, men af Middelhøjde; han søger at lære disse Mennesker saadanne Ting, som de bør vide som menneskelige Væsener og saaledes kan han siges at sivilisere dem."

„De kjender ham kanske?" spurte Hellen.

„Ja, det gjør jeg og kan derfor tale om hans Udseende med Sikkerhed."

„For et forunderligt Liv at være en Høvding blandt Vilde," vedblev hun. „Er denne Mand meget sort og har han en sort Kone?"

„Han er en hvid Mand og har ingen Kone," svarte Forester med et Smil. „Men her kommer Plache, lad os høre, hvad han har at melde."

„Mange Kaffere — fire, fem hundrede; tænker mange Geværer ogsaa, ikke saamange Spyd; de er ikke bange, gaar meget langsomt, alle Okserne med dem; nu er de otte Mil herfra."

„Dersom dette hersens Kommandosystem endnu stod ved Magt, vilde vi snart kunne have sammenkaldt alle vore Venner og fulgt Tyvene i Hælene," sagde Mr. Eagleton. „Det var vist uklogt at ophæve det."

„Det havde sine Fordele og sine Mangler," svarte Forester. „Det er altid farligt at nedlægge Magt i uansvarlige Hænder; ofte naar en Farmer mistede et Par Okser, ligemeget hvorledes, sammenkaldte han sine Venner og gjorde et Tog ind i Kafferland, hvor han søgte Erstatning for sit Tab i den første den bedste Hjord, han stødte paa; og saaledes dannedes et System af uretfærdige Gjengjeldelser, som har gjort mere ondt end Aar kan gjøre godt igjen. Men istedetfor at sidde her og passiare foreslaar jeg, at der gjøres Anstalter til at forlade dette Nabolag snarest muligt."

(Forts.)

Bestemmelse: „med Undtagelse af almindelige Buteljer og andre Flasker af Form som almindelige Buteljer, naar de ere under 1 Pots Indhold."

Videre foresloges, at til de Artikler, som uden Erlæggelse af Told kunne fra Oplagene udleveres til Brug ombord i Skibe, føies The og Sukker.

Begge Forandringer vedtoges uden Debat. Ligeledes vedtoges i § 4 en Forandring, hvorefter Køielklæder, Dækketøi etc. tilhørende Skibe, som indkjøbes fra Udlandet, indgaar uden Told.

I § 9 foresloges og vedtoges overensstemmende med den kgl. Prop. en Forandring i de Regler, hvorefter udenrigske Varer kunne udføres uden Erlæggelse af Udførselstold, navnlig sigtende til at lette Udførselen fra norsk Havn af svensk Trælast.

I § 11 foreslog den kgl. Prop. Lastepenge 35 ß pr. Læst for Udgaaende nedsat til 30 ß. Komiteen indstillede derimod, at Lastepengene skulde beregnes som hidtil, idet Nedsættelser ansaaes paakrævede paa andre Punkter. Komiteindstillingen bifaldtes, dog efter Forslag af Schweigaard og efter en kort Debat med den Forandring, at Bestemmelsen om at Lastepenge beregnes af Rum, som optages af Passagerer til fremmede Verdensdele, udgaar.

I § 15 foresloges og vedtoges en mindre Forandring. Udførselstold, Lastepenge, Fyrafgift osv. som i den kgl. Proposition bifaldtes enstemmig. — Mødet hævet Kl. 2.

Torsdag den 18de Februar holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge.

Om Toldtariffen for Indførselstolden bemærker Told-Departementet, at den gjennem længere Aarrækker har været Gjenstand for en sukcessiv Reform i Retning af at lette Beskatningen paa de i Industriens Tjeneste brugelige Raastoffe og Redskaber samt af Fornødenhedsartikler, — af at nedsætte og bortskaffe Toldsatser, der uden at give tilsvarende Udbytte for Statskassen, betynge Konsumtionen til Fordel for indenlandske Tilvirkere, — samt af at udrense Artikler af uvæsentlig Betydning og overhovedet af at gjøre Toldbehandlingen simplere. Departementet antager, at man heller ikke denne Gang bør blive staaende stille i denne Henseende; men de store Krav, der for den kommende Budgettermin maa stilles til Skattebestemmelserne, har gjort det nødvendig at iagttage megen Forsigtighed i Ophævelse eller Nedsættelse i bestaaende Toldsatser, der, hvor lidet principmæssig grundede de end ofte kunne være, dog — ialfald forsaavidt de ere af fiskalst Natur — have et væsentligt Fortrin for nye Skattepaalæg netop derved, at man er vant til dem. Imidlertid gaa dog de foreslaaede Lempelser i Beskatningen saa vidt, at de ikke kunne finde Sted uden at forhøie andre Toldsatser, hvorved Departementet dog ved Siden af Forhøielse i Afgiften paa Produktion af Brændevin har kunnet indstrænke sig til Forslag om Forhøielse i Tolden paa Brændevin, der anslaaes at ville indbringe en forøget Indtægt af 20,000 Spd., og paa Tobak, der antages at ville indbringe en Forøgelse af 29,000 Spd.

Komiteen, som er enig med Departementet i de ovenfor fremsatte Principer for Reform i Toldbeskatningen, skal hertil føie, hvad der af de 3 sidstafholdte Storthings Toldkomiteer har været bemærket, at Hensigten med Beskatningen gjennem Tolden alene bør være at tilveiebringe Midler til Statsudgifternes Bestridelse og at som Følge heraf Beskyttelsestold efterhaanden bør tilbagetrækkes, et Princip, som Storthinget maa ansees at have billiget. Komiteen har dog troet i disse Retninger at kunne gaa videre i Nedsættelser end den kongelige Proposition og skal her alene nævne Nedsættelse i Indførselstolden af Byg og Rug, hvorpaa Befolkningen synes at have stærkere Krav end paa Nedsættelse i andre Afgifter, hvor trykkende disse end maatte være. Man erkjender vistnok med Told-Departementet Nødvendigheden af at vise Forsighed Nedsættelse i od Budgettets Hovedindtægtspost Toldintraderne, da uforudseede Begivenheder kunne kuldkaste Beregningerne; men har dog troet, at man til en vis Grad bør staa denne Risiko, for at kunne gjøre et Skridt fremad til Reform i en af de foran paapegede Retninger, nemlig at lette Beskatningen af Fornødenhedsvarer og nærmest den vigtigste af disse Kornvarer. Man stal herved bemærke, at man antager, at man i Overslaget over Toldintraderne i den kommende Budgettermin med fornøden Forsigtighed nok tør tage Hensyn til den almindelige Fremadskriden i Folketal, Velstand og Forbrugsevne. Det kan vistnok være vanskeligt i Tal at udtrykke denne Fremadskriden eller Progres; imidlertid har dog Komiteens Medlem Dr. Broch forfattet en Beregning af denne Progres.

(Fortsættes).

Fra Amerika.

Om Mark. Thranes Forelæsninger*).

Det er en Skik her i Amerika, at lærde Folk reise om fra Sted til Sted og holde Forelæsninger for Betaling. At Folket undervises i det, som er godt og nyttigt, er naturligvis en god Ting; men naar saadanne omreisende Forelæsere give antikristelige Foredrag og rokke Folkets enfoldige Tro, da var det bedre, at der var hængt en Møllesten om deres Hals end at „forarge En af disse Smaa". Om amerikanske Forelæsere vil jeg ikke tale; thi de komme ikke os Norske — ialfald ikke Landboerne — ved; men, naar der blandt os fremstaar Mænd, der vil indføre daarlige Ideer blandt os og fordærve den barnlige Enfoldighed, da bør de modarbeides af alle brave og kristelige Mænd, der har nogen Indflydelse paa Folket.

Det synes næsten, som der nu er en norsk Ku-Klux-Klan*) i Vesten, hvis Hensigt er baade hemmeligt og aabenbart, at undergrave Ordet og Troen i almindelighed og den evangelisklutherske Lære isærdeleshed: I Slaverispørgsmaalet aabenbarer sig den sorte Aand overalt, og i Spidsen for dette antikristelige Parti staar „Skandinaven" med sine „Breve for Folket" og Korrespondenter fra Norge. Dette Blad har i den senere Tid sat sig til Opgave at undergrave Sjælesørgernes Indflydelse paa Folket og synes nu at ville træde aldeles i Thranes Fodspor.

Og hvad Markus Thrane angaar, da ved vi alle, at han er en Kristendommens Fiende. I Norge søgte han at nedbryde Religionen, men fik erfare, at det er haardt at stampe imod Braadden; thi lod Gud ham bringe i Fængsel at hensidde i 7 Aar, for at give ham Anledning til at gaa i sig selv og omvende sig. Men ligesom ingen Djævel modtager den Naade, som bydes i Christo, saaledes var det saa langt fra, at Thrane omvendte sig, at han tvertimod blev enda ugudeligere. Thrane kom da til Amerika og gjorde sin Indtrædelse i Chicago med en Forelæsning over Verdens Skabelse af en saa ugudelig Natur, at alle hans Landsmænd burde skyet ham. Men saalænge han opholdt sig i Chicago, (hvor han i 2 Aar har stadig lagt an paa at fordærve Folket ved antikristelige Forelæsninger og Theaterspil), kunde vi her paa Landet enda tie stille; thi vi har Intet at bestille med det fordærvede Babylon, hvor man heller gaar i Theatret end i Kirken, og heller hører Dandsemusik end Salmesang; men, naar Thrane kommer ud paa Landet iblandt os for at „oplyse" Folket, som han kalder det, da er det paatide, at han alvorlig modarbeides. Han har nu i mange Maaneder reist omkring, dels i Wiskonsin, dels i Minnesota og Jowa, og holdt Forelæsninger enten af naturvidenskabelig Indhold, som han kalder det, eller af aabenbar antibibelsk Indhold. Dersom han i sine saakaldte naturvidenskabelige Foredrag holdt sig til saadanne Oplysninger, som findes i Berlins Naturlære, saa var derpaa ikke meget at udsætte; men han fremsætter Lærdomme, der oprøre den kristelige Enfoldighed. Han fortæller Folk, at Verden er Millioner eller Billioner Aar gammel, at Menneskene kan frembringe nye Dyr, som før ikke har eksisteret, at der er stor Sandsynlighed for, at Menneskene nedstammer fra Dyrene, osv. Foruden saakaldte videnskabelige Forelæsninger holder han ogsaa Foredrag over Ægtheden af de bibelske Bøger og over sand og falsk Kristendom. Da søger han at bevise, at Ingen ved, hvem der har skrevet de bibelske Bøger, eller naar de ere skrevne, at de bibelske Bøger ere i Tidernes Løb betydeligt forandrede ved forsætlige og uforsætlige Forvanskninger, at de ere paa mange Steder aldeles feilagtigt oversatte, saa at man har faaet ud Mirakler der, hvor ingen har fundet Sted, at Læren om Treenigheden ikke er bibelsk, men indsmuglet, at Læren om Christi Guddommelighed er ved Sværd indført af Keiser Konstantin den Store, at hele Bibelen er ved Baal og Brand opretholdt af Paverne og siden ved strenge Lovbud af Regjeringerne, at Troen paa Bibelens Guddommelighed vil forsvinde med den stigende Oplysning osv.

Naar en Mand reiser om og holder slige Forelæsninger, skulde man tro, at det norske trofaste Folk enten ikke kom til hans Foredrag, eller, om de kom, da udtalte sin Afsky for hans blot forvirrende Lærdomme; men det er desværre nu kommen saavidt, at selv paa Landet kommer Folk til hans Forelæsninger og ikke alene lytte begjærlig dertil, og tier stille, men endog give sit Bifald tilkjende, og, naar der er en Forsamling af 30 a 40 Personer for at høre paa ham, da er der ofte ikke En, som optræder mod ham; ja i Coon Valey skal det endog have hændt sig, at da en from Christen nogle Dage efter Thranes Bortreise holdt en Forsamling for at advare imod hans falske Lærdomme, og med ægte kristelig Enfoldighed spurgte: „Hvem bør vi helst tro, Gud eller Thrane", da svarede en Ugudelig: „Jeg tænker Thrane", hvorpaa den hele Forsamling slog op en Latter.

Saaledes er den Aand, som nu udbredes og vinder Indgang blandt Folket, og som kaldes Befrielse fra aandelige Lænker. Man ler der, hvor man burde græde; man imodstaar frækt den Helligaand og vandrer paa den brede Vei, der fører til Helvedets evige Pine.

Formodentlig holder Thrane sine Forelæsninger blot for Pengenes Skyld; men ofte hænder det, naar han mærker, at Faa eller Ingen vil spendere 25 Cents for at høre ham, at han da holder Forelæsninger frit. Hvor meget Ondt denne Mand har gjort i de Par Aar, han har været i Vesten, er uberegneligt; men vi maa haabe, at brave Kristne ville modarbeide ham, og at Bladene ville oplyse Folket tilstrækkeligt om hans Vranglære og sorte Aand.

*) I „Fædrelandet og Emigranten" læses et Brev til Redaktionen fra en M. Davidsen under ovenstaaende Overskrift, som antages at interessere dem, der endnu mindes M. Thrane og hans Bedrifter her i Landet.

*) Saa kaldes endel i Sydstaterne oprettede hemmelige Foreninger, der med Mord og Brand forfølger alle Farvede og ogsaa alle Hvide, som betragtes og behandles som Medbrødre.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar ubetydeligt høiere paa Vestkysten end paa Østlandet. Vinden er frisk Vestlig i Christiansund, laber i Mandal, Østlig i Aalesund og Nordlig i Sandøsund, Stille i Skudesnæs. Regn i Christiansund ellers godt Veir. Ingen Udsigter til Veirforandring.

Kristiania Torvpriser

den 18de Februar 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	„
Do. Vold	2.	48.	2.	60.
Halm af Rug	1.	„	1.	12.
Do. - Byg	1.	96.	2.	„
Do. - Havre	1.	84.	1.	108.
Havremel	7.	60.	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72.	„	78.
Do. - Tønde	1.	24.	1.	48.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	48.	2.	60.
Smør pr. Bpd.	2.	96.	3.	„
Talg	1.	„	1.	6.
Flesk	1.	24.	1.	36.
Oxekjød	„	72.	„	96.
Kalvekjød	1.	„	1.	12.
Faarekjød	1.	„	1.	12.
Gaas pr. Stk.	1.	24.	1.	36.
Lin	„	48.	„	54.
Røi	„	42.	„	„
Aarfugle	„	24.	„	„
Ryper	„	10.	„	13.
Hjerper	„	14.	„	16.
Birkeved pr. Favn	3.	„	3.	24.
Furuved	2.	24.	2.	60.
Granved	2.	„	2.	12.

Trykfeil. I Gaarsbl. staar: den nordiske Nationalforsamling, skal være: Nationalforening.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At min inderlig elskede Kone, Andrine Marie Udnæs, født Berg, afgik ved Døden den 7de Februar, blev det min tunge Lod herved at bekjendtgjøre for fraværende Slægt og Venner.

Gaaseqværn, Hedemarken 18de Februar 1869. Hans Udnæs.

Christiania Theater.

Lørdag den 20de Februar (Kl. 6—8½) gives **som Børneforestilling: Juleaften,** Vaudevillebagatel i 1 Akt af D. Habel; derefter: **Med Tilladelse Frue,** Lystspil i 1 Akt af Labiche og Delacour; til Slutning: **Lam og Løvinde,** Vaudeville i 1 Akt af L. Thibourt, bearbeidet af A. Recke.

NB. Billetpriserne til denne Forestilling er:

Parket	48 ß.	Parterre	24 ß.
2det Parket	36 ß.	2den Logerad	24 ß.
1ste Logerad	36 & 48 ß.	3die Logerad	12 ß.

Forestillingen begynder Kl. 6.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavian".

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

vil efter Fleres Anmodning med Mai Maaned begynde en 2—3 Maaneders Skole for Kvinder. De nærmere Oplysninger om Undervisningsfag, Lærerindehjælp, Ophold og Betaling m. V. erholdes ved mundtlig eller skriftlig at henvende sig til undertegnede Skolens Lærere.

Re i Stjørdalen pr. Throndhjem, 4de Febr. 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Tilsalgs.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af

O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos

O. Schjønneberg & Co.

36 Smørkjælderen 36

(Dronningens Gade ligeoverfor Bazaren)

anbefaler et godt Udvalg af Smør i mange Kvaliteter, hvoriblandt fremhæves Ellinggaards Herregaardssmør, Aas Meierismør, do. fra Melbye og Fru Stenersen, Dvergsteen, samt Rørossmør af fineste Sommer- og Vaarvarer. Endvidere anbefales de fleste Sorter fine og simple Oste, Skinker, Pølser, Tunger, Fru Smiths, Frøken Magelsens og Thornes Ansjovis, med og uden Olie, hermetiske Levnetsmidler, Flesk, Faarekjød, Erter og Gryn m. m. m. — Alt til billigst beregnede Priser.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:

H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 43. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 20de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 2den Søndag i Faste:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Tandberg;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun; Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund; Kommunion forefkommende Fredag Kl. 10;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Meyer til Dimis; Aftensang: Hr. Pastor Lund;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
i østre Akers Kirke: Hr. resf. Kap. Sommerfeldt;
i vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5; Torsdag Kl. 7 norsk Bibellæsning;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. D. P. Stub Kl. 10. Derefter Prædiken paa Fransk (sermon en français) af Hr. Pastor G. Almerici Kl. 11½. Eftermiddagsandagt Kl. 5;
i Enerhougens Samfund holdes Missionsmøde for Israel Kl. 5;
i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 4;

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christiansfund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vesnæs og Ørskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valls og Tønsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Søndr- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 19de Febr. Fra Malmø telegraferes: Roligheden er gjenoprettet i Källstorp.

Pesth, 18de Februar. Retten har efter de foreløbige Undersøgelser besluttet at sætte Karageorgiewic, Trifcowic og Stankowic under Anklage for Delagtighed i Mordet paa Fyrsten af Serbien.

Paris, 19de Februar. „Agence Havas" meddeler officielt: I det igaar afholdte Konferentsmøde blev Grækenlands Svar oplæst og Forholdet mellem Grækenland og Tyrkiet erklæret gjenoprettet, hvorefter Konferentsen opløste sig.

Aarlige Storthing.

„Opinionen er uforberedt for Reformen", faar man altid høre, naar den feige Paaholdenhed paa det Gamle ikke har bekvemmet sig til at tænke over en Ting. Men denne Udsættelsesprocedure er vel nu baade udslidt ved Brugen under Stemmeretssagen og under det 12aarige Felttog mod aarlige Storthing. Ellers havde vel „Opinionen" ogsaa nu faaet tjene som et velkomment Skjold for Politikerne af den gamle Skole mod den nyere Tids Argumenter og uimodstaaelige Krav. Man kan ikke længer godt skyde „Folks Mening" foran sig, naar det gjelder denne Sag, efterat Folkestemningen har udtalt sig saa stærkt og enstemmig som skeet i de blandt Folket mest udbredte Blade, og paa flere Bondevennemøder, hvor aarlige Storthing endog tidligere har været modarbeidet med stor Iver fra visse Hold. Man skal helleikke godt træffe til at tale med nogen oplyst Mand udover Land og Strand, uden at han nu forstaar, at denne Sag ikke længer kan opsættes.

Folk, som have levet lidt med i Tiden indser nu med Regjeringen og Majoriteterne paa de tvende sidste Storthing, at de treaarlige Storthing har overlevet sig selv. Det er for tungvindt baade for Regjering og Folk at have det paa denne Vis. Og for Thingmænderne selv vil aarlige Møder være et stort Gavn, da de baade kan møde bedre forberedt frem, og kan ofre sig mere for sit Hverv, og desuden bedre kan forlade Hjemmet for en kort Tid hvert Aar, end at være borte 8 a 9 Maaneder ad Gangen som nu. Det er greit, at alt vil gaa raskere og jevnere naar, Storthinget hører til de aarvisse Fremtoninger, som derfor hellerikke vil sætte slig Agitation og Gjæring i Folk som nu, da det hører til de sjeldne Begivenheder, som sætter Alt og Alle i Bevægelse. Thi dette er ikke bra; det er sandt nok, at det Liv, som f. Ex. herskede ved sidste Storthingsvalg, i det Hele taget var glædeligt; men det bedste er dog, at den politiske Interesse ytrer sig jevnt og roligt og ikke sjelden og voldsomt. Vi have ikke Storthingsvalg for at avle Spænding og Spektakel, men for at skaffe os et Storthing, som skal handle jevnt og sindigt, saaledes som vor Folkekarakter ogsaa er, naar den faar ytre sig frit og naturligt.

Jeg tror, jeg ikke skal mangle Medhold hos Nogen, naar jeg ytrer den Forvisning, at aarlige Storthing vil bidrage meget til at berolige. Og det ikke blot Folkestemningen, som slutter sig varmt om Storthinget og venter Raad og Daad fra dette, om Noget trykker. Folk vil gjerne have kort Vei til Thinget. Men aarlige Thing vil ogsaa udjevne mangen gammel Strid mellem Regjering og Storthing; dette blev nok ogsaa stærkt fremhævet paa forrige Thing (af Schweigaard, om jeg ikke feiler). I ældre Tider gik Folkestemningen i den Retning, at man syntes, det var gildt jo større Rivningen var mellem Regjering og Storthing; men nu har Tiderne endret sig og Folks Tanker med dem. Nu skjønner Folk det, at slig Kiv og Strid ikke gavner stort; saalænge Friheden stod paa svage Fødder her i Landet, var Folk glad saalænge Statsmagterne kjævledes, og man frygtede baade for, at Enigheden skulde blive for stor; thi da laa Folkevar til under. Men nu, da Folkefriheden har slaaet stærkere Rødder, ser man, at det bedste er, at Statsstyrelsen er stærk. Vi frygter ikke længer en stærk Regjering; thi ingen Regjering kan længer være stærk nu, uden at den slutter sig saa nær som muligt til Folket, og intet Storthing kan udrette sin Gjerning til Samfundets Fremtarv, uden at det staar sig saa godt med Regjeringen, at det kan gjøre Regning paa dens Understøttelse og Imødekommen for at fuldbyrde Folkevillien. Vi synes ogsaa at forstaa den Ting grant nu, at en Regjering, som ikke søger sin Styrke paa denne Maade, ikke er en god Regjering. Den nuværende Regjering søger sin Støtte i Sverige, og derfor staar den ogsaa visselig for Fald. Men som sagt, man skal ikke længer have Mange tvivle om, at en stærk og national Regjering er det man ønsker, og derfor sætter man sit Haab til at aarlige Storthing nu vil gaa igjennem. Thi jo oftere Storthing og Regjering faa Anledning til at mødes, desto mindre Anledning vil der blive for nogen Misforstaaelse imellem dem, og ikke mindst af den Grund, at et Storthing vil blive mere jevnt og roligt, naar Valgbevægelserne lægge sig og Storthinget kan møde frem med større Ro og større Forretningsvanthed og Dygtighed hos Medlemmerne.

Østlandet i Febr. 69. 9.

Fælles- eller Folkeskolen.

Hr. Kirkesanger Olaffen har i en Række Artikler udviklet den sunde og rigtige Tanke, at den høiere Oplysning i et Land, for ikke at svæve i Luften, maa hvile paa et Underlag af en solid Folkeoplysning, at den høiere Skole i Overensstemmelse hermed maa bygges paa en alle Samfundsklasser omfattende og derfor af alle Stænder, Rigmanden og den Fattige, med ligemegen Interesse og ligemegen Kjærlighed omfattet Fællesskole, og at derfor en Ophjælpning og Fuldkommengjørelse af Almueskolen allerede af denne Grund var det først og fremst fornødne, som Staten maatte vie sin Omsorg og ofre sine Kræfter. Hr. Olaffen henviste videre i denne Anledning til de, saavel for Skolen som for Samfundet i dets Helhed, heldbringende Virkninger, Gjennemførelsen af de af ham udviklede Principer for Skolevæsenets Ordning i andre Lande, fornemmelig Schweitz, af alle utvivlsomt erkjendtes at have havt.

I Gaarsbladet faar man nu den ligesaa glædelige som overraskende Oplysning, at man har gjort Hr. Olaffen opmærksom paa, at det kgl. Forslag til en Omordning af det høiere Skolevæsen skal være indrettet med de af ham udviklede Grundsætninger for Øie. Af stor Interesse for Almenheden vilde det imidlertid være at erfare, hvad der i det kongelige Forslag er gjort, vi ville ikke sige for at iværksætte en saadan Tanke, men alene som en fjern Tilnærmelse, som et første Skridt, et Hanefjed fremad i denne Retning, thi at den høiere Skole for Fremtiden skal optage sine Disciple allerede i 9 — ni — Aars Alderen, en Bestemmelse, der vil gjøre det nødvendigt at skille Bukkene fra Faarene endnu et Aar tidligere end den nugjældende Skoleplan med Nødvendighed kræver, peger dog vel snarest i modsat Retning, og en blot Erklæring om, at man blandt saamange andre priselige Formaal ogsaa har havt dette for Øie, turde lettelig blive opfattet som Fraser, hvormed man søger at fange den uindviede. Den kgl. Skolekommission (se dens Værk I, 102) sees ikke at omfatte en saadan Forholdsregel med nogen særdeles Forkjærlighed. Komm. har vistnok havt det for travlt med at tænke paa Skolens Kombination opad til, at den med nogen Kraft og Alvor har kunnet vende Blikket nedad, og det uagtet det synes baade forholdsvis let at indrette en for alle Samfundsklasser fælles Elementærundervisning, saaledes at alle Parters Tarv rammes, og ved Siden deraf, det ene rigtige Udgangspunkt for en Reform af Skolen i denne Retning, at begynde nedenfra, da Skolens Fællesafdeling, med andre Ord lave Trin, umulig kan indrettes eller akkommoderes efter det høiere, men vel omvendt. At den kgl. Kommission har indrettet den høiere Skole med den nævnte Tanke for Øie, kan derfor kun betyde, at Komm. har tænkt sig en Form for Fællesskolen, hvori den antager denne tjenlig som Forskole for den af samme foreslaaede høiere Skole. Men lad os antage, at det i Virkeligheden kommer til en saadan Omforming af Folkeskolen, (som efter alles Anskuelse maa gaa forud) hvem borger da for, at netop den Form som Kommissionen nu har tænkt sig, da vil blive den praktiske? Og ellers vil jo Forbindelsen briste. Ja, da skal man maaske atter til at reformere den høiere Skole, for at faa det ene til at passe til det andet, men det vidner jo netop om, at Reformen fra først af havde gaaet den omvendte Vei, eller som „Dagbladets" ærede Redaktion tidligere har ytret, at den høiere Skole kun i Forbindelse med Folkeskolen skulde være gjort til Gjenstand for en samlet Overveielse og en efter ensartede Principer gjennemført Reform. Kun derved kan der for Alvor blive Tale om at udjevne den Kløft, som nu allerede i Elementærskolen søndrer vort Folk i to skarpt adskilte Kaster. Den erklærer sig principielt derhen, at den antager, „at Folkeskolen, eller som vi kalde den, Almuskolen ikke hensigtsmæssig hos os kan være en for alle Folkets Børn fælles Skole til en høiere Alder end 10 Aar." Man ser, at Kommissionen erklærer sig for et Minimum af Fællesskab. I Schweitz har man, som bekjendt, til Almueskolens, og nærværende Indsender tror at kunne tilføie, ogsaa til den høiere Skoles utvivlsomme Fordel kunnet gaa til det 11te og i nogle Kantoner endog til det 12te Aar. Betegnende er det ogsaa, at Kommissionens Praxis endog bliver tilbage for denne dens Theori, idet den, „af Hensyn til Vigtigheden for den høiere Skole af, at dens forskjellige Disciple kunne faa Tid til at sammenarbeides, inden Skolearbeidet for Alvor begynder", som allerede bemærket, har sat Grænsen mod neden ved det niende, ikke ved det tiende Aar. Desuden ser det ud til, at Kommissionen tænker sig, at de Disciple, som i 9-Aarsalderen skal optages i dens „Middelskole", skal have faaet sin Forberedelse enten i „Borgerskole" eller i særegne til Middelskolen knyttede Forberedelsesklasser, altsaa ikke i Almueskolen. I ethvert Fald foreslaar den ingensomhelst hertil sigtende Forholdsregel.

Til Dagbladets Redaktion!

Redaktionen vil gjøre mig en særdeles Tjeneste ved snarest mulig at optage nedenstaaende Opsats. Der er nemlig i denne Sag fremkommen saamange falske og for mig krænkende Ytringer, at jeg umulig kan tie aldeles stille. — Min Datter er nu lidt bedre, men bliver dog vist aldrig fuldkommen rask, og at det var Bibelbudets Tale, som bevirkede det, synes jeg at være aldeles sikker om.

Forresten takkes Red., der fra først af viste Sagen Opmærksomhed ved at lade den komme til offentlig Kundskab.

Sagdalen i Skedsmo, 19de Februar 1869.
Ærb.
Vilhelm Taarnet.

Ganske nylig er jeg kommen til Kundskab om, hvad der er skrevet om det skedsmoiske Bibelbuds Samtale med min Datter afvigte Høst. Skjønt jeg fra først af ikke har tænkt at blande mig ind i Offentliggjørelserne herom, tør det dog maaske nu, da man har villet forkvakle Sagen, være min Pligt og Ret at fremkomme med nogle Oplysninger, der, hvor ufuldstændige de end kan vorde, vel nogenlunde vil kunne bidrage til at lade Udenforstaaende se Sagen i dens rette Sammenhæng.

Det var for mig en meget haard og prøvende Omstændighed, da jeg fik vide min Datters sindssvage Tilstand. Jeg er en Mand i smaa Kaar, der maatte anse det for en stor Lettelse, naar hun var bleven saapas, at hun kunde træde ud i Verden for at ernære sig selv og maaske ogsaa række mig en hjælpsom Haand. Da nu dette var indtraadt, maatte hun tages hjem; og da hendes forkuede Tilstand gjorde hende aldeles uskikket til noget egentligt Arbeide, fik jeg herved en ikke ringe Tilgift i mine Udredsler for Vinteren. Dette var dog det mindste; men hvad der ved denne Omstændighed især saa hjerteligt tyngede mig, det var Tanken paa den sørgelige Stilling, hvori mit Barn var kommen. Hun har forhen altid været et fromt, lydigt og opvakt Barn, til hvem mit Hjerte efter Omstændighederne havde knyttet ikke saa faa Forhaabninger; nu blev disse i en Hast tilintetgjorte, og Angst og Græmmelse over hendes forstandsløse Tilstand opfyldte mig isteden.

Jeg vil dog aldrig ønske noget Ondt over den Mand, fra hvis Fremferd hin slemme Omstændighed med min Datter saa sikkert er mig opgivet at være udsprungen. Jeg har meget mere troet og tror fremdeles, at hans Ord til hende var sagte i en god Hensigt og oprigtig Mening. Jeg er glad ved her at kunne sige, at baade jeg og min Hustru tilgiver ham af vort ganske Hjerte, ligesom vi ogsaa er forvisset om, at „Husmoderens Opfordring" til Bibelbudet om at „tale med Pigen" skede i en god og omsorgsfuld Hensigt. Men hvad vi da ogsaa maa kunne fordre baade af Bibelbudet selv og endda mere af dettes Venner heroppe, det er, at disse ei skal besmykke det Indtrufne og gjøre os endda mere Fortræd. At dette imidlertid er skeet, vil jeg — skjønt nødtvungen — ved Efterstaaende kunne bevise.

I et Par Opsatser er der sagt, at min Datter var sindsforvirret, „før Bibelbudet talte med hende", eller at hendes Sindsforvirring skrev sig fra ganske „andre Omstændigheder". Ogsaa jeg vilde hjertelig gjerne have troet dette, saafremt jeg med Sandhed havde vidst, at det allermindste af saadanne „andre Omstændigheder" her have været tilstede. Det var mig længe en Gaade, hvorledes et Bibelbud kunde handle saaledes som mig opgivet og i „Dagbladet" No. 21 anført, og jeg søgte derfor ogsaa paa alle mulige Maader at komme til Kundskab, om ikke „andre Omstændigheder" muligens kunde have bevirket Sindsforvirringen hos min Datter; men ligesaavist som ingen saadan Omstændighed endnu er bleven mig bekjendt, ligesaavist er det ogsaa, at jeg vilde have været Hr. Schjørn og andre, der i det Dunkle taler om disse andre Omstændigheder, som de dog ei „vil berøre", overmaade taknemmelig, om disse vilde have tilføiet, hvori de ubekjendte Aarsager skulde bestaa. Indtil dette sker, skal deres Ord staa som uefterrettelige, og jeg maa antage, at Bibelbudets Samtale med Pigen ei blot kan have været en pyntelig Samtale om „Omvendelsens Nødvendighed og Naa-

dens Storhed". Ja jeg skulde takket Bibelbudet, om han herom vel og vakkert havde villet tale med hvilkensomhelst af mine Børn; thi disse skulle vidne med mig, at hvor ufuldkommen end min Faderomhu kan have været, saa har jeg dog aldrig uden Nødvendighed holdt dem borte fra de Steder, hvor de have kunnet hente Formaning og Oplysning om deres Sjeles Vel. Derfor var det mig ogsaa en stor Glæde, da vor unge hyggelige Præst, August Ingier, en Tid, efterat Pigen var kommen hjem, indfandt sig i mit Hus for at tale med hende; og det føler jeg mig overbevist om, at næst Gud var det hans trøstende og deltagende Formaninger, der har bevirket den Forandring til det Bedre, som senere er indtraadt med hende. — Hertil skal endnu føies, at min Datter, før hun tiltraadte sin Tjeneste i det Hus, hvor Bibelbudet traf hende, opholdt sig hos sin Søster kun et lidet Stykke derfra, hvorfor hendes Husbondsfolk forud kjendte hende godt; og havde hun da været sindssvag før, kunde disse umulig have fæstet hende. Hun var kun i Tjenesten 1½ Maaned og kom strax hjem efterat være bleven sindssvag, hvilket var umiddelbart efter Bibelbudets Samtale med hende. Jeg vil da forresten overlade det til den velvillige Læser at afgjøre, hvorvidt den Paastand kan holde Stik, at hun forud skal have været sindssvag*).

Tillige synes jeg, at naar Bibelbudet hørte, at han i denne Sag var beløiet, skulde det været hans simple Pligt at kommet indom hos os og talt med os om Sagens virkelige Sammenhæng. Derved vilde vi være bleven mere beroliget, og han selv havt Anledning til at retfærdiggjøre sig; men dette skede dog ikke, skjønt han en god Tid bagefter opholdt sig her i Bygden.

Værst af alt er det dog for mig, hvad Formanden for den indre Missionsforening i Skedsmo har beskyldt mig for, idet han i sit Brev til Lutherstiftelsen (se Dagbl. No. 28) siger, at jeg under hans Samtale med Pigen vilde „true" hende til at belyve Bibelbudet. Denne Beskyldning er i Sandhed saa alvorlig og nærgaaende, at jeg, hvor overbærende jeg end har forsøgt at tage det hele, herved saares i Hjertets dybeste Grund. Kan De, Hr. Formand forsvare, hvad De her har sagt? Har De betænkt, hvilke Følger en saadan Beskyldning kunde have for mig, om den var sand? Godt var det, at mit Husfolk hørte Samtalen hin Kveld, saa jeg dog idetmindste for dem kan staa brødefri og retfærdiggjort.**)

I mit Fravær har ogsaa Hr. Schjørn (Indsenderen af Stykket i No. 34), der ligeledes er en af Bibelbudets intimeste Venner, været inde i mit Hus og i denne Anledning taget min Datter i Forhør. Jeg maa herved tillade mig at benytte Leiligheden til indstændigt og velment at bede de pietistiske Folk heromkring om at forskaane mit Hus for deslige Overhøringer, naar jeg ikke er hjemme selv. Min Kone, og endmere den omtalte Pige, er nu allerede saapas saaret af det, som er skeet, at jeg alvorligt frygter for, at de Begge to vil komme til at tage sig Sagen alfor nær, om de ikke faar være i Fred; og da vil det Sidste for mig blive værre end det Første. Jeg har forresten i denne Sag slet intet at bestille med Hr. Schjørn eller nogen Anden, uden ene og alene med Bibelbudet selv. Vil han komme, skal det være mig kjært; men da opsøge ogsaa han mig og lader mit Hus være i Fred. To Ting var dog godt ved Hr. Schjørns Besøg; det Ene, at han var ledsaget af en Mand, til hvem mit Folk har stor Tiltro, og som derfor ved sin Nærværelse kunde bortjage den Skræk, der baade for Pigen og Moderen maatte følge med Examinationen, og dernæst, at Pigen havde Mod nok til ogsaa for ham at bekjende det samme, som for mig. Det er forresten gaadefuldt nok, at ikke Hr. Schjørn i sin Opsats ogsaa omtaler dette sit Besøg i mit Hus. Vil han gjøre dette uden at fordreie Sandheden, er jeg sikker om, at ogsaa dette vil kunne bidrage til at lade Udenforstaaende faa et Indtryk af, hvem der i dette Tilfælde har Retten paa sin Side; men maaske fik Hr. Schjørn et saadant Indtryk af Samtalen selv, at han fandt det bedst herom at tie stille. Gjerne kunde ogsaa Hr. Schjørn i sit „Tilsvar" have faaet Lov til at omtale „Pigens og Forældrenes Levnet." Har han med Sandhed nogen Ting at bebreide os, hvorpaa maaske han, men ikke vi selv, kan være bleven opmærksom, da vil det være os kjært at modtage hans Tilrettevisning. Men vil han give os disse Tilrettevisninger mundtligt, da opsøge han mig og ikke mine Børn.

Skulde Bibelbudet nogensinde ville vise mig den Ære at tale med mig om hans Adfærd mod min Datter, hvilket vel maa ansees for hans Pligt, da maa jeg herved tillade mig for hans Skyld at bemærke, at han maa være forberedt paa, for mig at afgive en ganske mere omstændelig Beretning om de Udtryk, han har brugt til Pigen, end det sees han har fremført for Lutherstiftelsen. Skal jeg blive befriet fra den Mistanke, der fra min og Fleres Side hviler over hom for hans Ord til Pigen, da er det slet ikke nok, at han siger som saa: „Jeg husker ikke, hvad jeg har sagt," og saa bagefter: „Nei, det som din Datter siger er dog Usandhed"; thi kan han ikke vide, hvad han har sagt, kan han vel hellerikke mindes det Modsatte. Eller er det kanske saa i vore Dage, at alle Andre skal beskyldes for Usandhed, og kun Pietisterne troes, selv om disse selv maa tilstaa, at de ikke mindes, hvad de benegter. Hans Brev til Lutherstiftelsen var jo ogsaa skrevet kort Tid efter det Indtrufne.

Hermed faar jeg da for denne Gang slutte. Skulde jeg endnu fremdeles blive forulempet af yderligere Paatrængen, denne Sag angaaende, skal jeg oplyse, at jeg er rede til fremdeles at indhente Data, om denne Omstændighed. Helst ønskede jeg dog, at man for Fremtiden vilde lade os være i Fred; thi hvilken Græmmelse og Sorg, jeg og min Familie for dettes Skyld allerede har lidt, kan jeg aldrig fuldt udsige.

Sluttelig skal jeg ærbødigst bede de Redaktioner, som have optaget de, denne Sag vedkommende, foregaaende Artikler, om ogsaa at optage disse simple Linier.

*) Maaske sigter B.'s Forsvarere til den Omstændighed, at P., efterat være kommen ind i Tjenestens nye og for hende uvante Forholde, tildels kunde føle sig lidt vemodig; men dette er dog ikke „Sindsforvirring".
**) En fremmed Pige hørte ogsaa Samtalen.

Kristiania, den 20de Februar 1869.

Storthingets sjeldne Sammenkomst medfører store Uleiligheder baade for Storthings-Forretningernes Gang og for den enkelte Repræsentant. At derimod et Storthing, hvis Medlemmer møder tre Aar efter hverandre vil kunne arbeide raskere og fremfor alt jevnere og roligere end nu er Tilfældet, da det kun arbeider een Gang hvert tredie Aar, vil være klart nok. I et Tidsrum af 3 Aar undergaar Meningerne let en stor Omvexling, saa at et Storthings Arbeide ofte forspildes paa det følgende Thing; og de ældre Medlemmer, som for 3 Aar siden havde havt et endog anstrengende Arbeide for at sætte sig ind i de mange og omfattende Forretninger, ville efter saa lang Tids Forløb have tabt meget af sin møisommelig erhvervede Færdighed, ligesom de nye Medlemmer af Thinget vanskelig i een Samling ville faa oparbeidet sig til fuld Arbeidsdygtighed. Det er ogsaa indlysende, at et aarligt Arbeide i 8 a 9 Maaneder hvert tredie Aar i saa stærk Grad lægger Beslag paa Thingmændenes Kræfter og udsætter deres private Sysler i Hjemmet for tidt uopretlige Tab, at baade de offentlige og private Forretninger lider derved og at Medlemmerne fristes til at undslaa sig for Valg ved næste Storthing, som saaledes maa begynde igjen med flere uøvede Kræfter. Der bliver noget „krampeagtigt", ustadigt og tungvindt ved hele Thingets Forretningsgang. Man ved, hvorledes den lange Thingtid tærer mange Repræsentanters Helse, og hvorledes Sagerne tidt utilbørlig paaskyndes, for blot endelig at slippe fra dem. Ikke mindre føleligt er Tabet for det hele Land ved at maatte vente hele 3 Aar før paatrængende og gavnlige Foranstaltninger kunne komme istand. Og ikke nok med at et 3 Maaneders Samvær af Storthinget i 3 paa hinanden følgende Aar vil vise den gavnligste Indflydelse paa Sagernes grundigere, raskere og jevnere Behandling, saa vil Reformen ogsaa vise sin heldbringende Virkning i det skjønneste Lys derigjennem, at Repræsentationen vil faa en høiere politisk Takt og Uddannelse, et sikrere og nøiere Overblik over vort offentlige Livs vidtforgrenede Forhold, og Interessen for et stadig tilbagevendende Hverv vil hos Thingmændene som hos Folket avle en Fasthed og Iherdighed, som man i saa høi Grad maa beundre hos fremmede repræsentative Forsamlinger, men som ikke saa sjelden har manglet hos vort Storthing. Thi 3 Aars Stilhed vil letteligen lade Ustadigheden og Interesseløsheden overdække de store Formaal, som derimod alene en sammenhængende regelmæssig Beskjæftigelse formaar at holde levende, saa man ikke slipper Taget, før Arbeidet er fuldbragt. Disse Betragtninger føre vidt; men kun den, der ikke ønsker, at Storthinget skal svare til vor Forfatnings Bestemmelse med det, kan vige tilbage for Reformen ved den Betragtning, at aarlige Storthing vil tjene til at opspare en politisk Kapital, fremme en større Virksomhed og Kontrol i Statsanliggenderne og hidføre en jevnt ansporende Drift og Interesse for dem. Ligesom det ikke er Kirkegangen hver syvende Dag, der bygger en sand Gudsfrygt, men den fortsatte daglige Opmærksomhed paa Religionens Sandheder, saaledes er det heller ikke en voldsom Hensynken i de politiske Gjøremaal hvert 3die Aar, som uddanner et Folks eller dets Repræsentationers politiske Karakter. Det er fremfor alt den stadige, regelmæssige Syslen med og Opmærksomhed paa Samfundets Tarv, der danner og udvikler de politiske Evner.

Man kan se de forretningsmæssige Fordele ved aarlige Storthing fra forskjellige Standpunkt; men Dommen maa dog overalt blive den samme. Alle fremmede Forfatninger have aarlige Storthing. Sverige gik ogsaa i 1865 over til aarlige Rigsdage, og dette er mere end et blot og bart Exempel for os; thi begge Rigers Forening under en fælles Konge maa gjøre det til en forfatningsmæssig Nødvendighed for os, at Storthinget nu kan møde samtidig med den svenske Rigsdag, dersom Norge ikke skal synke ned til en provinsiel Stilling ved Siden af Sverige. Men ikke blot fremmede Forfatninger kan vi her paaberaabe os; vi have nærmere Forbilleder i vore egne Kommunallove. Det kunde vistnok have gaaet an at holde Amtsformandskab og kommunale Formandskabsmøder bare hvert 3die Aar, ligesom nu Storthing. Men hvem vil betvivle at dette vilde være tungvindt og urimeligt. Skulde ikke Fordelene ved aarlige Storthing være ligesaa paatagelige som ved aarlige Kommunalmøder?

Udlandet. Efterretningerne fra Athen af 10de ds. melde ifølge Patrie i det Væsenlige Følgende: Der hersker endnu bestandig endel Bevægelser i Byen. Den foregaaende Dag begav en Folkehob sig til den forrige Minister Bulgaris's Bolig; han viste sig paa Balkonen og hilstes med stor Begeistring. Folkedemonstrationerne indskrænke sig iøvrigt til, at man udstøder patriotiske Raab paa Gaderne. Det revolutionære Parti er mindre ophidset og mere beregnende, end man antager. Det fatter godt det Nederlag, som det har lidt, og er nødsaget til at indrømme, at alle Magter uden Undtagelse have sviget det, ogsaa de Magter, som havde givet det de største Løfter. Det taber ikke Modet og haaber, at Fremtiden vil give det Opreisning. Dets Venner udenfor Grækenland opmuntre det til at holde fast ved dette Haab. Kjøbmændene i Syra have tilstillet Ministeriet Zaimis en Adresse, hvori de lykønske det til, at det har bestemt sig for en fredelig Politik. Dette Skridt har gjort et meget godt Indtryk og bidraget til at slaa koldt Vand i Blodet paa Befolkningen, som man i to Aar uafbrudt har næret med tomme Forhaabninger. Den nye Krigsminister har taget en dristig og fornuftig Beslutning. Han har standset Dannelsen af frivillige Batailloner i Provindserne og derved befriet Landet for en ligesaa betydelig som unyttig Udgift.

Fyrst Gortschakov skal have sendt en Rundskrivelse til Ruslands Repræsentanter i Udlandet, hvori han fremstiller de Grunde, der have foranlediget Konferencens Sammentræden, og forresten vælter en stor Del af Skylden for den indtraadet Konflikt over paa Tyrkiet.

Gaulois skriver: „Der vexles uafbrudt Depecher mellem Paris, Wien og Florens. Det fortrolige Forhold mellem Metternich og Nigra vorer hver Dag, og begge have hyppige Sammenkomster med Keiser Napoleon. Den fransk-østerrigsk-italiensk Alliance skal være paa god Vei til at afsluttes, hvis man kan tro de Meddelelser, der sendes os". — Til Morn. Herald skrives til Paris: „Det franske Diplomati udfolder fortiden en saa overordenlig Virksomhed, at den ikke let kan undgaa Opmærksomheden. Hvad betyder denne uafbrudte Depechevexling mellem Paris og Florens? Er det sandt, at Lavalette, der som bekjendt er en varm Talsmand for Roms Rømning, søger at bringe et Forbund istand mellem Frankrig, Italien og Østerrig? Jeg kan ikke besvare dette Spørgsmaal, men der gaar ikke Røg af en Vand, uden at der er Ild i den, og paa Røg have vi nu ingen Mangel".

En Artikel i Siécle ytrer sig meget heftig mod Preussens Ærgjerrighed og Herskesyge, som bidrager til at indgyde hele det liberale Europa Mistillid. Regjeringsbladene udtale

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Der er vel intet andet Raad," sagde Mr. Eagleton; „altsaa Walter og I, Piger, ser til, at I samler sammen Eders Sager; vi vil da læsse dem paa Vognene og paa den Maade idetmindste frelse endel af vort Gods."

Kapitel XII.

Det var Morgenen efterat Oxserne og Kjyrene var blevet stjaalet, at Forester, just som Dagen brød frem, besluttede at gjøre en Runde i det nærmeste Nabolag, i den Hensigt at overtyde sig om, at ingen ny Spor af Kafferne var synlige. Solen var endnu ikke staat op, men Dagslyset havde begyndt at vise sig, da han tog Stængslerne fra Gangdøren og traadde ud paa „Stoepen," som Verandaen (Svalen) sædvanlig kaldes i Kolonien. Han havde imidlertid neppe gjort en fire, fem Skridt, førend han stansede, lyttede opmærksomt og for derpaa hurtigt tilbage ind ad Døren, som han stængte, idet han paa samme Tid kaldte hastigt paa Mr. Eagleton og Walter.

„Hvor er Hottentotterne, Mr. Eagleton?"

„De ligger og sover ovenpaa. Er der noget paafærde?"

„Kafferne er over os og forbereder sig paa et Angreb; bring Hottentotterne ned saa hurtigt de kan, medens jeg gaar ovenpaa for at iagttage Fienden; en Salve, naar de kommer, kunde kanske stagge dem, ellers er jeg bange for deres overlegne Antal vil gjøre vor Stilling fortvilet."

Ingen Tid forsømtes, inden de raske, smaa Hottentotter var paa sine Poster, deres dobbeltløbede Geværer rede til Brug og fuldt af Amunisjon ved Haanden. Disse Forsigtighedsregler var ikke taget et Øjeblik for tidligt, ti ikke før var den sidste Mand stillet paa det Punkt, som Forester ansaa for bedst, da en mørk Masse saas hurtigt at nærme sig Huset, og omsider traadde omkring trehundrede Kaffere ud af Morgentaagen, mange var bevæbnede med Geværer og kom i fuldt Løb henimod Huset.

Der var noget mærkelig vildt og imponerende i Synet af disse sorte Krigere. Amakosaerne er en smuk Rase, høie og kraftfulde, deres Ansigtstræk næsten europæiske i Form, og deres Legemer veldannede ved deres stadige Øvelser. De var alle nøgne; nogle Prydelser af Glasperler og en enkelt Hejrefjær paa Hovedet stak besynderlig af mod deres Sorthed. De, som var bevæbnede med Geværer, bar disse i Remmer, medens de, som blot havde Spyd bar fem eller seks i venstre Haand og et i højre, færdigt til Brug. Ikke et Ord blev talt, medens de rykkede frem, for de haabede at overrumple Husets Beboere, og bare den trampende Lyd af deres nøgne Fødder hørtes.

„Ikke løs et Skud," sagde Forester, „før Anføreren kommer til hin lave Busk; vi maa ikke ødsle med Ammunisjonen eller kaste bort en eneste Kugle."

De, som var begjærlige efter at aabne Ilden — og det er altid Hottentotterne — slap at vente længe for at faa sit Ønske opfyldt, for Kafferne kom i fuldt Løb, idet de haabede at sprænge Døren eller trænge ind gjennem Vindøjerne, førend Beboerne blev var den Fare, de befandt sig i, ti Kafferne ansaa det sandsynligt, at deres Ankomst ikke var blevet bemærket, saa de havde alle Fordele af en Overrumpling. Dette Haab skulde de imidlertid ikke nære længe, for omtrent halvhundrede Skridt fra Huset, raabte Forester med høj Stemme: „Nu!" og pludselig løstes en Salve, og straks efter nok en, og derpaa knaldede fra hvert Skydehul og Vindøje Skud paa Skud og ved hvert Skud faldt en eller to Kaffere eller trak sig saarede tilbage.

Virkningen af de to Salver var skrækkelig. Hver Mand i Huset kjendte Værdien af et godt Sigte og havde udset sin Mand, saa i hvert Tilfælde Kuglen havde rammet og i somme Tilfælder havde en Kugle truffet to. Saaledes laa mellem 20 og 30 Kaffere enten døde eller dødeligt saarede paa Jorden. Et saa pludseligt og uventet Forsvar indgjød dem, der var komne uskadde fra det, en panisk Skræk; de trak sig derfor over Hals og Hoved tilbage til det første det bedste Skjul, søgende, idet de løb, ved hurtige Bevægelser at gjøre Fiendens Sigte saa usikkert som muligt.

Adskillige af de mere forsigtige og dristige Kaffere havde søgt Beskyttelse bag Stalden; oppebiende en Lejlighed enten til et sikrere Tilbagetog eller til et nyt Angreb. Husets Beboere var ikke blevet opmærksom herpaa, førend et Par Skud blev affyret paa et af Vindøjerne i andet Stokværk, hvor en Hottentot havde været saa uforsigtig at vise sig. Der opstod da et Slags Duel mellem dem i Huset og Kafferne bag Stalden. Adskillige Skud blev vekslede uden noget andet Resultat, end at flere Kugler trængte gjennem Træværket ved Vindøjerne.

Da Forester omhyggeligt havde undersøgt Husets Bagside fra en Glugge, kaldte han paa Walter og bad ham aabne Bagdøren for ham og holde Vagt der til han kom tilbage, „ti," sagde Forester, „jeg kan fra Hjørnet af Huset faa Skud paa disse Krabater bag Stalden og vil se til at faa dem drevet væk fra deres Stilling, ellers udsætter vi os for, at de trænger ind i Stalden og driver Hesterne bort."

(Forts.)

sig misbilligen om det belgiske Ministerium paa Grund af den af Kamrene vedtagne Jernveislov, som gjør Salget af de belgiske Jernveie afhængigt af Regjeringens Samtykke. Naar det belgiske Ministerium, heder det i disse Blade, anfører som Bevæggrund for en saadan Lov Hensynet til Landets Sikkerhed i Almindelighed og Nødvendigheden af at sikre sig Troppebevægelserne, saa viser dette derved en Frygt, som ikke retfærdiggjøres af nogen Omstændighed. Loven vil ikke være heldbringende for Udviklingen af Forbindelsen mellem Landene.

Fra London skrives under 10de ds. til „Augsb. Allg. Zeit.“: Naar Buen spændes altfor stærkt, pleier Strengen at springe. Amerikanerne have under Forhandlingerne om Alabamaspørgsmaalet drevet dette Forslag til den høieste Grad, og Ordsprogets Rigtighed begynder allerede at vise sig her, idet der spores Tegn til, at der i dette Anliggende vil indtræde et fuldstændigt Omslag i den offentlige Mening, altsaa ogsaa i Parlamentet og i Regjeringen. De tre Traktater, som afsluttedes imellem Reverdy Johnson og Lord Stanley og senere forandredes i flere Punkter af Lord Clarendon efter Sewards Ønske, foreligge i dette Øieblik Senatet i Washington. Overenskomsterne om de i Unionen naturaliserede Englændere og om Grænsereguleringen kunne sikkert neppe støde paa Vanskeligheder; men efter de indflydelsesrigeste amerikanske Blades Forsikring vil Alabamatraktaten, der naturligvis er den vigtigste, blive forkastet, uagtet den indeholder saagodtsom alle de Indrømmelser, som Seward nogensinde har forlangt i de Forenede Staters Navn, og skjønt England tilsidst ovenikjøbet samtykkede i, at den internationale Kommission kunde bedømme dets Adfærd ved Anerkjendelsen af de Konføderede Stater som krigsførende Part. At General Grant, som snart skal overtage Præsidentskabet, ikke er meget venlig stemt imod England, ansees her for et beklageligt Faktum; dog maa man indtil videre vægre sig ved at tro, at han driver sin Opposition imod et Forlig saa vidt, som flere Blade i Newyork fortælle, idet han efter deres Sigende har erklæret, at England maa staa til Ansvar for alle Unionens Krigsomkostninger og for hele det Tab, som Unionens Handel led under Borgerkrigen. Det vilde i Sandhed være et Storpraleri, som hverken stemmer med den historiske Billighed eller en fornuftig Beregning af de politiske Forhold i Nutiden. Dersom England havde givet efter for Frankrigs indstændige Opfordringer paa den Tid, da de Konføderedes seirrige Hære truede Washington og slog den ene af Nordstaternes Hære efter den anden, vilde der nu ikke mere gives nogen Republik af „Forenede Stater“. Hvor nær Faren var for, at England dengang havde taget Parti for Frankrig og de Konføderede, fremgaar af den Omstændighed, at kun fire Kabinetsministre bestemt modsatte sig Frankrigs Forslag, nemlig Lord Russell, endskjønt han paastod, at Norden kjæmpede for sit Herredømme, ikke for Principer, Hertugen af Argyll, Milner Gibson og Villiers, og Lord Palmerston maatte lægge sin personlige Indflydelse i Vægtskaalen for at bevæge Kabinettet til at se Tingene an. Alt dette synes man maaske kun at ville skrive i Glemmebogen, fordi Præsident Johnson, der har afsluttet den i Senatet fremlagte Traktat, er upopulær. England nærer ikke Frygt for Amerika, og det vil under ingen Omstændigheder gjøre yderligere Indrømmelser. Det behøver heller ikke fra det folkeretlige Standpunkt at gaa videre, end det har gjort.

Bjørnstjerne Bjørnsons Tale i Studentersamfundet ved Festen til Fædrenes Minde den 16de Febr.

„Naar vi ikveld kommer sammen forat feire Festen til Fædrenes Minde, maa vi begynde med at klage over, at den endnu er saagodtsom blot en Studenterfest. Denne Klage skal vi føre tilbage til os selv. Studenteriets middelalderlige Laugsvæsen er vor Karakter og vore Forhold en fremmed Ting, i alle Henseender indført, og har virket til megen Skade; saaledes hører det ogsaa herhen, at den Almentanke, som et saadant Laug fostrer, let faar noget af Laugets Særinteresser, maa bære de stiftende Stemninger inden samme, maa undertiden ogsaa bære de Enkeltes Diemed. Vi ser netop nu, at et Par Studenterlaug blandt Broderfolkene er paaveie at lægge hele Festen ned, fordi den tilfældig ikke passer deres tilfældige politiske Veirlag, — men derfor var det jeg vilde træde op iblandt Eder ikveld og bede om, at I opgiver ikke denne Almentanke, for Alle i Landet, som elsker Fædre og Fædreland, er enige om paa en bestemt Dag at samle sig til en Festens Sjelemesse for vore Fædre. Tanken er for høibaaren til at tjene den mindre Politik; thi den er i sig selv den store: vi eier ingen større end den at gaa tilbage til vore Fædres store Evner og Idrætter og derfra at følge Veien frem helt til idag, saa vi kan vide, hvad vi skal fortsætte, og hvad vi ikke skal fortsætte. At gaa tilmøde med vore Fædre, er at gaa tilmøde med os selv, det er at føle vort eget Ansvar. Naar vi som deres Arvtagere ogsaa faar Kjærlighedens Forstaaelse af dem, saa ser vi, hvor de har hugget sig frem den rette Vei, ogsaa hvor de har bøiet, vi ser, hvor de løftede vort dyreste Klenodie, vi ser, hvor de slap det, vi ser dem have Medbør af sit eget Mod, vi ser dem ogsaa drive i Modløshed og Vindstille, vi ser dem stundom famle hver for sig uden Vei, vi ser det atter klarne, saa de kan finde hverandre. Men gjennem Alt ser vi ogsaa, at deres Feil blev ikke hos dem alene, men at de fortsatte sig Led for Led nedover; vanskelig, tildels slet ikke, som Slægterne over dem. Men saa ser vi ogsaa, at det Store og Gode de gjorde, multiplicerte sig nedover stærkere end Slægterne selv. Der maa gjennembæve os en stærk Følelse af Ansvar ved at lære dette; thi vi ved jo, at i store Tider er det især, Alt vorende forplante sig, og vi staar netop ved Indgangen til en stor Tid, ved et Vendepunkt. Nu er her atter givet Tegn til Opbrud, og dennegang ikke til en enkelt Kolonne, nei, dennegang svarer det „fremad!“ over hele Linien. Saa maa hver vogte sin Plads; thi der, hvor vi bøier for et stenigt Nedfald, der maa Efterkommerne gjennem alle Slægtled, bøie efter os, og man vente ikke, at Svingen for dem bliver mindre, men heller større; thi hvor der engang er begyndt at løsne, der raper der altid mere ned. Men der, hvor vi har magtet at sprænge os frem, om end trangt og ujevnt, der kan vi være vis paa, at Efterslægten kommer paa brusende Jerntog.

Taler vi om vor Samtid og dens Ansvar, maa vi dele det i To. Vi har ikke Ansvar tilfælles med dem, som er lige foran os. Der er et Skill mellem dem og os, som i vor Historie aldrig har været større mellem Slægter af forskjellig Alder og Dannelse. Vi staar jo i et Skifte. Den Slægt, som nu dels er gaaet bort, dels snart skal gaa, og som vi ærer og elsker, fordi den er vore Fædre, — om den maa vi med samme Kjærlighedens Forstaaelse sige, at den har været en velmenende, vindskibelig, travel, ordnende Slægt; men ogsaa, at den har været lidet karakterfast, lidet stærk, og har bøiet i mange Stykker. Store Undtagelser har der været, men faa; fordetmeste er disse ogsaa af sin Samtid behandlet som Undtagelser, tildels har de kunnet herske over den. Om den Slægt derimod, som nu kommer, og som netop har taget Arv, eller tager, eller skal snart tage, — om den tør vi sige, at den aandelig er blevet til i de Tanker, som 1848 fødte, og som førte frem de store Kampe for Nationaliteten Ret i Europa og den store Kamp for Individets Ret i Amerika. Denne Slægts Længsler ere glødede i store Indtryk, men hærdede i store Skuffelser; vi har maattet opleve, at en Del af den norrøne Stamme blev revet bort af Tyskerne, vi har ogsaa maattet opleve, at den største Del af denne Stamme sad rolig og saa paa det; vi tør sige, der er faldt Jern i vort Drikkevand, og vi har maattet bunde dybere i Folkelaget for at faa bedre Fæste og mere Magt; — vi længes til Arven, thi vi føler Kræfter og Tro, og dette giver Ærgjerrighed.

Saa er det da vi gaar vore Fædre tilmøde og paa vort Ansvars Grund siger: vi vil gjerne være som I 986, da I gjorde det første Fremmedanfald paa Fædrelandet tilbage; men ikke som I var 1028, da I forsvog Troen og Loven, idet I drev i Landflygtighed Eders store Kong Olaf den Hellige. Vi vil ikke gjøre som I 1164, da I gav vort Land som Lehn til en Helgen, d. v. s. til Præstevældet, d. v. s. da I bortgav Eders Frihed; men vi vilde have været med 1184, da Sverre og Bønderne tog den igjen ved Fimbreide. Vi vilde gjøre som I 1397, da I frivillig sluttede Eder til vort Broderfolk; men ikke som I 1532, da I lod Eders Konge, Folkekongen, tages tilfange iblandt Eder. Vi vilde gjerne ligne Eder i 1660, da I friede vort Land ud af Gabet paa en skammelig Fred; vi vilde ogsaa ligne dem af Eder, som 1720 frelste Landet; thi det var Tordenskjold og hans raske Gutter. Vi vilde i Flid og Tiltag være som de Fædre, der i Slutten af forrige Aarhundrede seilede Landet op til Velstand, og i Mod og Frisind som Fædrene i 1814, der lagde de nye Tings Grundsten. Men vi vilde nødig med Fædrene i 1818 opleve Bodsjagens Skam og Harm. Vi vilde gjerne gjøre som der blev gjort i 1821 og 1833; men ikke som der blev gjort i 1863, ei heller i 1864. Derimod er vi af alt vort Hjerte og alle vore Evner med paa det, som gjordes i 1868 og 69; thi den ny Tid er over os! Med disse Ønsker er det, og i dette Ansvar, at vi gaar Fædrenes Minde tilmøde ikveld, og dog er der et endnu større Ønske, som løfter Bægeret sammen med disse: gid vore Arvtagere, naar deres Tid er kommet, maa føle sig endnu stærkere end vi nu, maa have endnu mere Tro, endnu mere Fædrelandskjærlighed end vi; thi saa ved vi, at vort Fædreland har gaaet frem. Til disse Ønsker og til dette Ansvar vover vi at stevne Fædrenes Aander, idet vi hilser dem!

Afskedsansøgninger ere indleverede fra Majorerne Grundt og Berg, begge i Kavaleriet.

Konstitutionskomiteens Indstilling om aarlige Storthing blev idag refereret i Storthinget.

I Storthingets Eftermiddagsmøde igaar fortsattes Debatten om Korntoldens Nedsættelse. Sverdrup foreslog, at man skulde udsætte Sagens Behandling, i modsat Fald vilde han foreslaa, at Tolden for Rug fastsættes til 8 ß, for Byg til 6 ß, mod en Forøgelse af Sukkertolden med ½ ß. Faye, Christiansen, Smith-Petersen, Schweigaard m. Fl. fraraadede en Forhøielse af Sukkertolden. Efter 3½ Times Debat optoges til Votering Viigs i Formiddagsmødet fremsatte Forslag om, at Tolden baade paa Rug og Byg skulde nedsættes til 6 ß, mod at Tolden paa Sukker forøges med 1¼ ß, med en af Schwartz foreslaaet og af Viig i sit Forslag indtagen Forandring, at Sukkertolden blot skulde forhøies med ½ ß. Ved Voteringen blev Sukketoldens Forhøielse bifaldt med 59 St. Tolden for Rug fastsattes til 6 ß (mod 45 St.). Tolden for Byg til 6 ß (enst. bifaldt). Mødet hævet Kl. 9½. — Idag fortsattes Behandlingen af Toldtariffen. Af vigtigere Beslutninger idag bestemtes, at Tolden paa Hvede skulde nedsættes til 24 ß og paa Hvedemel til 6 ß.

Aarlige Storthing. „Dr. Blad“ udtaler sig om aarlige Storthing saaledes: Vi have Grund til at antage, at der her ikke er ret Mange, som have tænkt alvorligt over den Ting, uden at ønske Reformen gjennemført. Den hortenske Sag eller Marinestyrelsens Deficit forekommer os imidlertid nu at tale stærkere end alle andre Grunde, som ere og maatte blive anførte, til Fordel for aarlige Storthing. Her foreligger et virkeligt Faktum, som ikke lader sig bortræsonnere, og vore Storthingsmænd, hvor bange de end maatte være for Udgifterne, ville dog indse, at det paa Grund heraf ikke vil svare Regning at modsætte sig Reformen; thi dette vilde jo være, som Brevskriveren antyder, at spare paa Skillingen og lade Daleren gaa. Det sees her, at Kontrol er nødvendig, saafremt man vil hindre Overgreb, og det indsees ikke, paa hvilken anden Maade den bevilgende Myndighed kan føre Kontrol end ved aarlige Sammenkomster.

— I „Vestl. Td.“ for 15de d. M. udtales ogsaa et paa de Kanter almindeligt herskende Ønske om Indførelsen af aarlige Storthing, som blandt Andet ogsaa vil hjælpe Repræsentanterne til nærmere at kunne sætte sig ind i enhver Sag og vil give dem Tid til at opfatte den Mening om de foreliggende Sager, der hersker i deres Hjembygder ved Samtaler med sine Sognemænd. Artikelen slutter med følgende Bemærkning:

„Det forekommer os desuden ogsaa at være en simpel Retfærdighedshandling mod Broderlandet, der nylig har gjort en Reform i lignende Retning, ved Imødekommende i denne Henseende at borttage en Bom, der med Nødvendighed maa komme til at lægge Hindringer i Veien for den ønskelige Samvirken mellem begge Lande.“

Oskar Patrik Sturzenbecker, saa bekjendt under det pseudonyme Navn: Orvar Odd, er død i Helsingborg. „G. H. Tidn.“ skriver derom: „Længe sygelig, døde han forleden Nat stille og roligt. Sørgebudskabet kom ikke uventet for den, der kjendte hans Helbredstilstand og med Smerte iagttog, hvorledes hans Livskræfter Maaned for Maaned synlig svandt hen. Men ikke destomindre overrasker det; thi man har vanskeligt for at sætte sig ind i den Tanke, at en Mand, der har indtaget en saa fremragende Plads i sit Lands Literatur og i flere Aartier arbeidet saa varmt for Samtidens store Interesser som han, allerede er borte og fra nu af tilhører det Forbigangne. Dog, han vil leve i sine Værker og i de Manges Erindring, der satte ham høit som Menneske og beundrede ham som Skribent og Digter.

I Kunstforeningen er udstillet en for en Privatmand her i Byen af Billedhugger Borch smukt i Marmor udført Buste af en liden Gut.

Brevportoens Nedsættelse. En af de første Dage afreiser Postdepartementets Expeditionssekretær Rye til Stockholm for at forhandle om Brevportoens yderligere Nedsættelse imellem de 3 nordiske Riger og andre Lettelser i Postforbindelsen.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 19de ds.:

Igaar fiskedes ubetydeligt herudenfor, hvorimod bedre, tildels godt langs Sletten indforbi Lyngholmen. Ved Holmene udenfor Mølstervaag til Espevær og dersteds noget bedre end foregaaende Dag. Flere Laase langs Fastlandet. Efter Trækningen og fornøden Forsyning fordelte Størstedelen af Almuen sig nordover. Pris 7½—7 Ort. Veiret roligt. Resten af Almuen forladt Kinn — Vatalden. Yderligere Nordfjordfisket opgivet, Søndmøre intet Fiske, ingen Udsigter, ringe fremmed Almue.

Kulden har været saa stærk i Italien, at mange Reisende, som havde tænkt at overvintre der, have maattet fortrække over til Afrika. Efter et Brev fra Algier af 9de ds. har Varmen der været som i Juli Maaned her hjemme. Jordbær og andre Frugter ere nu modne, skrives der, og alle Slags Blomster fuldt udsprungne. Paa Algiers Havn laa 2 norske Trælastfartøier.

Sandsten fabrikeres nu efter engelsk Opfindelse i Östergötland. Man arbeider af dette kunstige Material alskens Bygningssten, Slibestene, Kværnestene, Bordskiver, Vaser m. m. m. Især roses Fabrikatet af Kværnesten og Slibesten som fortrinligt.

Forlis. Den svenske Kanonbaad „Gunhild“, som krydser i Kattegat for at bistaa Skibe i Havsnød, har udenfor Skagen truffet meget Vraggods drivende.

Prinsesse Sofie er nu frisk, efter nogen Tid at have ligget i Mæslingerne.

Folkehøiskoler paatænkes nu ogsaa oprettede i russisk Lifland.

Jernbane gjennem Gudbrandsdalen skal nu atter være bragt paa Bane. Gudbrandsdølerne have før ment, at man bare behøvede at lægge Skinner paa deres nye Vei, saa kunde Lokomotivet komme frem. Der skal nu være reist sagkyndige Folk nordover for at undersøge, om hvorledes Gudbrandsdalslinien stiller sig i Forhold til Røraas- eller Kvikneliniem.

Maal og Vægt. Det Storthinget forelagte kgl. Forslag om ny Lov indeholder Bestemmelse om, at alle Slags Maal og Vægt med visse Indskrænkninger frit kan forarbeides eller indføres, men de maa justeres, før de bruges i Handel og Vandel. Ligesaa skal det for Fremtiden være tilladt at bruge Maal og Vægt efter det franske metriske System.

Ildløs. Kl. 10½ igaaraftes sprang en Parafinlampe paa Bankchef Frølichs Løkke ved Gjedemyrsveien. Den brændende Olie antændte Bordet og Vindueskarmen, op til hvilken det stod; men heldigvis opdagedes Ilden saa betids, at Husets Beboere selv fik slukket den, inden videre Skade var anrettet.

Frækt Tyveri. „Dr. Blad“ anfører som et Exempel paa, med hvilken Dristighed Tyverier kunne begaaes i Drammens Gader, uden at Gjerningsmændene blive seede og grebne af Vægterne. Nat til iforgaars omtrent i Byens Centrum i en af de nyopførte Træhuse blev, som det ser ud til, i al Ro og Mag skaaret løs og taget ud en Vinduesrude, og en Overfrak, som var ophængt i Nærheden af Vinduet, trukket ud gjennem samme. Man ser derhos Spor til, at Tyven har benyttet Fyrstikker, til at lyse op og se sig om, altsammen ude paa en befærdet Gade, uden at nogen har generet ham i hans Gjerning. I Værelset, hvor Indbrudet skede, laa Ingen; men derimod i Sideværelset.

General Grant har paa en Henvendelse fra Repræsentanthuset, i Anledning af Bekræftelsen af hans Valg til Præsident, svaret, at han vilde vælge Ministre, som vare Tilhængere af Besparelser i Statsforvaltningen, men at han endnu ikke kunde nævne deres Navne, førend de vare meddelte Senatet.

De Danske i London holdt den 9de Februar i London Tavern et af Gesandten, General Bülow ledet Møde, hvis Formaal det var at faa tegnet bestemte aarlige Bidrag til Indretningen af en dansk Kirke i London. Mødet enedes om først at stræbe hen til Indførelse af en Gudstjeneste for de danske Søfolk i Nærheden af Dokkerne — svensk Gudstjeneste er allerede i Gang under Pastor Svedborgs Ledelse, norsk under Pastor Storjohans — men dernæst ogsaa, hvis Midlerne tillade det, holde en ugentlig Gudstjeneste for de mange i Londons vestlige Del bosatte Danske. Mødet indledes med et ypperligt Foredrag af Pastor Nielsen, som er sendt til London af Selskabet for den danske Mission. Til at indsamle Bidrag valgtes en Komite.

Kronprinsen af Danmark. I Fredags paraderede Svea Lifgarde i Stockholm i sin Kaserne for Kronprinsen, der som bekjendt bærer Titel af Hædersøverste ved dette Regiment. Man taler om, at Kong Karl og Kronprins Frederik den 20de ds. ville gjøre en Udflugt til Strømsholm.

Templer for Buddha. Man skriver til „Augsb. allg. Ztg.“ At der i Sydrusland ogsaa findes Buddhatempler, turde neppe være bekjendt i Tyskland. Det kan maaske derfor være af Interesse at nævne, at ganske nylig i en Landsby paa de donske Kosakkers Omraade, et nybygget Buddhatempel paa det høitideligste er blevet indviet af Prester tilhørende denne Religion. Høitideligheden havde trukket en Mængde Pillegrime til fra fjerne Egne. Ifølge „Russiche Ztg.“ havde de buddhistiske Kalmukker, som Nomader, istedenfor Templer blot større Kibitker (Telte) af Filt, hvilke de ti Gange om Aaret flyttede fra et Sted til et andet. Siden 1840 har de begyndt at bygge sig Templer af Træ, der kaldtes „Churule“. Nu har allerede 19 kalmuk-kosakiske Sotnier saadanne Templer.

Storthinget.

Torsdag den 18de Februar holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge.

(Forts. fra Gaarsbl.)

Anslaar man efter Dr. Brochs Fremstilling de sandsynlige aarlige Toldintrader for næste Budgettermin med uforandret Tarif til 3,261,000
de af Komiteen foreslaaede Nedsættelser til 171,000
og Forhøielserne til . 52,000
119,000
ville altsaa Toldintraderne i den kommende Budgettermin med de af Komiteen foreslaaede Forandringer formentlig kunne ansættes til . 3,142,000
I det Storthinget forelagte Budgetforslag ere Toldintraderne anførte med 3,130,000
altsaa mere end i Budgettet opført 12,000

Komiteen skal her til en Oversigt meddele i runde Summer de væsentligste Poster af den i Slutningen leverede Liste over det Tab og den Gevinst, som ved en arithmetisk Beregning fremkommer ved de af Komiteen foreslaaede Forandringer:

Tab for Bomuldsvarer efter Fradrag af Gevinst for nogle af disse . . 5,600 Spd.
Farvestoffe . . . . 1,300 —
Tagsten, uglasserede . . . . 4,600 —
Kornvarer:
Byg . . . . 30,000 Spd.
Rug . . . . 53,000 —
Byggryn . . . 2,100 —
Rugmel . . . 3,000 —
Hvedemel . . 12,800 —
Boghvede, Mais, Malt, Boghvedegryn samt Melk af Byg og Boghvede . . . . 300 —
101,200 —
Varer af Lin m. m. Rebslagerarbeide . . . . 1,500 —
Andre, efter Fradrag af Tab . 1,300 —
Metaller, saavidt beregnes kan . 3,200 —
Olie, Linolie og andre i Klasse dermed satte Olier . . . . 4,000 —
Terpentinolie og do. . . . . 4,800 —
Tjære . . . . 2,300 —
Uldvarer . . . . 31,600 —
Gevinst for:
Brændevin . . . . 20,000 —
Tobak . . . . 29,000 —

Som af Dr. Broch bemærket, ansees det sandsynligere, at med uforandret Tarif og under fredelige Forhold Toldintradernes gjennemsnitlige Beløb for den kommende Budgettermin ville vise sig høiere, end af ham beregnet, end at de ville vise sig lavere, tildels fordi denne Beregning tager sit Udgangspunkt saa langt tilbage som 1852, siden hvilken Tid vore Næringsveie have erholdt et betydeligt Opsving t. Ex. ved Skibsfarten, Jernbane-, Vei- og Telegrafanlæg, hvorved Landet har erholdt et ganske andet Fundament for Fremskridt, end det havde i 1852 og nærmest paafølgende Aar.

Man har derfor troet at burde vise, hvilket Fremskridt Forbruget af de vigtigere, blot finantsielle Artikler have gjort i det sidste Treaar sammenlignet med den nærmest foregaaende, hvortil man har benyttet Sukker, Sirup, Kaffe og Tobak, efter en fra det statistiske Kontor modtaget Opgave. Man har herved forudsat, at alle de øvrige Toldsatser med deres Forhøielser og Nedsættelser indbringe det samme Toldbeløb i den kommende, som i den nærværende Budgettermin, med Fradrag af Overskudet af Nedsættelserne. Efter nysnævnte Opgave har det beregnede Forbrug af Kaffe, Sukker, Sirup og Tobak i Aarene 1862—1867 udgjort:

	Kaffe. Pd.	Sukker, raffineret og hvidt. Pd.	Sukker, gult og brunt. Pd.	Sirup. Pd.	Tobaksblade. Pd.
1862	10,149,000	4,149,500	5,911,300	3,729,500	2,858,800
1863	9,473,000	4,636,400	5,874,200	4,222,100	2,871,300
1864	9,841,300	4,479,200	4,820,100	4,144,800	3,258,900
1865	10,051,300	4,999,500	5,391,200	4,224,600	3,253,600
1866	10,550,900	5,430,100	5,965,500	5,531,400	3,378,600
1867	11,089,900	5,322,700	6,455,900	5,042,500	3,552,100
I Gjennemsnit aarligt 1862—1864 . .	9,821,100	4,421,400	5,535,200	4,032,100	2,994,700
1865—1867 . .	10,564,000	5,250,800	5,937,500	4,932,800	3,394,800
Tilvæxt	742,900	829,400	402,300	900,700	400,100
Tilvæxt i Told efter de nugj. Toldsatser .	30,954 Spd.	34,558 Spd.	12,572 Spd.	7,506 Spd.	30,008 Spd.

Under Forudsætning af, at den samme Tilvæxt ogsaa herefter vil finde Sted, skulde man altsaa for næste Budgettermin kunne gjøre Regning paa, at alene de ovenfor nævnte Artikler ville indbringe en Merintægt af noget over 115,000 Spd. — et Beløb, hvormed Toldedepartementet i 1865 ved Opgjøret af Toldintraderne for Budgetterminen forøgede disse efter de foreslaaede Toldnedsættelser ligefrem beregnede Beløb, en Forøgelse, som fremtraadte under Form af en Formindskelse i den beregnede Nedsættelse. Sammenligner man Indførselen i Treaaret 1862—64 med 1867, vil Overskudet af de fornævnte Artikler være 169,000 Spd.

Toldintraderne udgjorde gjennemsnitlig for 1863 og 1864 (de 2 sidste Aar før Nedsættelserne efter den franske Traktat indtraadte) 3,158,000 Spd.
De Nedsættelser, som ved Tariferne af 1866 foregik, sammenholdt med Tariferne af 1863, ansloges omtrentlig til 285,000 —
Forskjel 2,873,000 Spd.
Gjennemsnit for Aarene 1866, 1867 og 1868 have Toldintraderne udgjort . . . 3,163,000 —
Overskud 290,000 Spd.

Naar man da ikke dennegang ved Opgjøret af Toldintraderne for næste Budgettermin foreslaar at ansætte disse til mere end 100,000 Spd. høiere, end de gjennemsnitlige Intrader for indeværende Budgettermin, saa tror man at have vist den fornødne Forsigtighed.

Ledige Embeder.

Hadsels Sognekald under Vesteraalens Provsti i Tromsø Stift med en aarlig Indtægt af omtrent 850 Spd. Med Hensyn til dette Embede, hvorpaa der ifølge Kongelige Resolutioner af 29de April 1854 og 14de Juli 1859 hvile tvende Laan paa henholdsvis 650 Spd. og 200 Spd., der begge forrentes med 4 af 100 aarlig, og hvoraf det første tilbagebetales i 20 Aar, regnede fra 11te December 1854, medens det sidste tilbagebetales i 15 Aar, regnede fra 11te December 1859, — bemærkes, at den ansættendes Embedsmand i Henhold til Kongl. Resolution af 30te Juli 1851 vil blive ansat med Forpligtelse til:

a) saafremt en Kirke maatte blive opført i Gidsfjorden, at afholde Gudstjeneste sammesteds efter nærmere Anordning.
b) overensstemmende med høieste Resolution af 17de Juni 1825 at overtage Udredelsen af en Afgift for Præstegaardens Benyttelse af 3 Spd. 88 ß, hvilken tidligere har været erlagt af Statskassen, og endelig
c) at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne betræffende mindre væsentlige Forandringer med Præstegjeldets Grændser, samt om Afgivelse mod aarlig Afgift af et Stykke Jord af Præstegaardens Grund til Fordel for Skolevæsenet.

Videre bemærkes, at det antagelig vil blive tilladt den fratrædende Sogneprest at forblive i Embedet indtil Juli Maaneds Begyndelse mod umiddelbart at besørge Præstegaardens forsvarlige Drift uden anden Godtgjørelse, end Erstatning for havte Udgifter.

Beierens Sognekald under Søndre Saltens Provsti i Tromsø Stift med en aarlig Indtægt af 380 Spd., hvoraf 50 Spd. Lønningstilskud af det Nordlandske Kirke- og Skolefond.

Betræffende dette Embede bemærkes, at der paa samme hviler 3de Laan paa henholdsvis 500, 100 og 74 Spd., hvoraf det førstnævnte forrentes og afbetales med 6 af 100 aarlig i 28 Aar, regnede fra 11te Juni 1858, medens de 2de sidstnævnte forrentes med 4 af 100 aarlig og tilbagebetales med aarlige Afdrag i Løbet af 20 og 40 Aar, regnede fra henholdsvis 11te December 1865 og 11te Juni 1864. Videre bemærkes, at det antagelig vil blive tilladt den fratrædende Sogneprest at forblive i Embedet indtil Juli Maaneds Begyndelse mod umiddelbart at besørge Præstegaardens forsvarlige Drift uden anden Godtgjørelse end Erstatning for havte Udgifter.

Blandinger.

Fattigdommen i London. Den autoriserede Ligsynsmand og hans Jury i London afholdt den 30te Januar d. A. Ligsyn over en Moder, med hendes Barn, der vare døde af Sult. Hun boede paa Isle of Dogs i London ved Themsen, i den Del af Byen, hvor Skibsværfterne ligge, og hvor Skibe fra alle Verdensdele bringe deres umaadelige Skatte sammen. Man fandt Ligene paa et Tagkammer, indhyllede i Pjalter. Ved Siden af Ligene laa der en Klump Salt, hvori saaes Spor af Tænder, saa at det formodentlig har været deres sidste Maaltid. Faderen var bleven affindig, og om Søndagen havde man bragt ham til Fattighuset, fordi Galehuset „var bleven overfyldt af vanvittige Fattige". Om Torsdagen berettede Moder og Barn. Gjennem Tagkammervinduet ved Vinden, de eneste Møbler, der fandtes, vare en itubrukken Stol og en Trækiste, hvorpaa laa en Missionsbog: „Guds Godhed". Som Vidner til Elendigheden mødte for Ligsynsmanden Husets øvrige Beboere, lutter fattige Folk. En Kone, saa mager som et Skelet, ved Navn Mary Boney, sagde, at hun undrede sig over, at de havde opholdt Livet saalænge, thi allerede 3 Uger før Jul havde de seet ud, som om de ikke kunde leve 2 Timer. Hannah Rollison havde seet Catharina Spencer drikke sin sidste Drik, en Kop tynd The. Pantelaaneren havde faaet det Meste af hvad de eiede, og Resten havde Værten taget for resterende Husleie, der var en Shilling ugentlig. Hannah Rollison og Maria Healt troede nemlig, at Catharina Spencer og hendes Barn vare døde af Sult, thi de og alle de Andre i Huset levede jo endnu, og der var Ingen af dem, der havde Noget at spise, og hun kunde ikke indse, hvorfor den Ene skulde do tidligere end de Andre. Faderen havde i 2½ Aar været uden Arbeide, og Fattigforstanderne sendte ham den 5te December f. A. til Arbeidsgaarden for at hugge Sten, men for dette Arbeide fik han saa Lidt, at det neppe forslog til hans egen Føde. En af de Fattige sagde tilsidst: „Det nytter Altsammen Intet; Fattigvæsenet maa begrave os Alle".

Et nyt Middel mod Mus, Rotte og andre Gnavdyr er en Strandløg, som vorer i Algier, og som tørret pulveriseret og stegt i Flesk har en ligesaa tiltrækkende som dræbende Virkning.

Som Middel mod Sop i Huse oplyser en Indsender i en dansk Avis med stort Held at have brugt Salt og Saltlage.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket lidt og staar jevnt høit i det sydlige Norge. Vinden er østlig til NOlig laber ungtagen i Mandal, hvor den er vestlig. Temperaturen er sunket lidt og Himmelen klar. Udsigterne ere fremdeles til klart og kjøligt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At min inderlig elskede Kone, Andrine Marie Udnæs, født Berg, afgik ved Døden den 7de Februar, blev det min tunge Lod herved at bekjendtgjøre for fraværende Slægt og Venner.

Gaaseqværn, Hedemarken 18de Februar 1869. Hans Udnæs.

Christiania Theater.

Søndag den 21de Februar (Kl. 7—10½) gives: **Lam og Løvinde,** Vaudeville i 1 Akt af L. Thibourt, bearbeidet af A. Recke; derefter: **Juleaften,** Vaudevillebagatel i 1 Akt af D. Habel; til Slutning: **Reisen til China,** Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af C. V. Ramsøe.

Mandag den 22de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Eventyr paa Fodreisen,** Sangspil i 4 Akter af C. Hostrup.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet **„Argonaut"**, 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt,** afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos

S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe **„Olaf"**, Kapt. Andersen, **„Concordia"**, Kapt. C. Christiansen, **„Johan"**, Kapt. Hansen, **„Moss"**, Kapt. Gundersen og **„Caroline"**, Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttaxt.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor. **Blichfeldt, Knoph & Co.,**
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

En Student med godt Laud tilbyder Gjennemgaaelse af Lektier eller anden Undervisning med Børn mod Middag. Billet mrk. „Middag" nedlægges i Exped.

Bøger.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867,** en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Tilsalgs.

Olie & Lys. Fineste fransk og holl. **Lampolie, bedste Parafin** og **Træolie,** svenske og holl. **Stearinlys, Kronlys** og **Vognlys** hos **Carl Gullichsen.**

Ost. Schweitzer-, Stoltzer-, Nøgel-, Edamer- og norsk Schweitzerost sælges af **Carl Gullichsen.**

Brændevine & Vine. Mit Lager af **gamle, gode Brændevine og Vine** anbefales af **Carl Gullichsen.**

Throndhjemsk Aquavit, 12 Aar gammel, hos **Carl Gullichsen.**

Chocolade. Schweitzer og kjøbenhavnsk Chocolade igjen ankommen til **Carl Gullichsen.**

Sild & Klipfisk. Extra god **Fedsild** i større og mindre Dele, og bedste **Klipfisk** sælges af **Carl Gullichsen.**

Nye
Messina Appelsiner
ankommen til **Carl Gullichsen.**

Hvedemel, Rugmel, Bygmel, 1/1 & 1/2 Gryn, i alle Numere anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af

Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel
i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos **Andr. Gulbrandsen.**

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af **Andr. Gulbrandsen.**

Skrædder H. Johansens Magazin
(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)
anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Bomuldsgarn,
ubleget, bleget og farvet i Prima Sorter, anbefales af
Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlige Udgivere:
H. E. Berner og Anthon Bang.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 44. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 22de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 20de Febr.: Senatet har vedtaget Jernbaneloven med 36 Stemmer imod 7 som afholdt sig fra at stemme. Ministerpræsidenten havde iforveien ytret varme Sympathier for Frankrige, men beklaget den Tone, hvori de franske Blade udtalte sig om Belgien.

Paris, 21de Febr.: „France“ finder det ønskeligt, at Konferencen fortsættes til Udjevning af andre Spørgsmaal, hvoraf Konflikter kunne opstaa.

„Etentard“ dementerer, at den franske Regjering har tilkjendegivet Ønske om det belgiske Ministeriums Dimission.

Morgenbladets „sidste Tanke“.

Hr. Redaktør! Maa jeg gjøre mig til Tolk for en almindelig og dybt følt Trang? Maa jeg udbede mig Plads hos dem for at henlede Opmærksomheden paa det sidste Blad i den Tornekrans af skarpe Argumenter, hvormed Morgenbladet patriotisk smykker sin Bekjæmpelse af Stemmeretsspørgsmaalet? Det er den nyeste Frugt af Bladets Omsorg for det utaknemmelige Fædrelands Sag, den modneste, men ikke den sidste.

I en Artikel i Gaarsdagens Morgenblad, overskrevet „Stemmeretten — det rene Demokrati — det konstitutionelle Kongedømme“ — behandles Spørgsmaalet atter fra en ny Side. Man begynder denne Gang med at skjælde ud Harbitz og Aall, hvem Bladet skildrer som Folk, der løbe efter alle Andres Meninger og har saa travelt med vandre at om mellem Bænkene for at fiske dem, at de ikke har Tid til at danne sig nogen selv. De er derfor nogle „Knæhøner*)“. Artikelen slutter med at opfordre disse to Mænd til at danne et nyt, „stærkt“, liberalt „virkeligt konstitutionelt Parti“ i Storthinget, da de dertil netop er de rette.

Altsaa „Knæhøner“? Meget godt! Bladet har nu saalænge bekjæmpet Stemmeretsspørgsmaalet med alle mulige Vaaben (og endel andre Ting), at man nu snart maa føle sig fuldkommen sikker og vis paa, at det maa seire — vi mener Stemmeretsspørgsmaalet, ikke Morgenbladet. Fra sidstnævnte Kant overrasker os Intet længere. Først var den Ret, man ved denne Lov skulde opnaa, saa ubetydelig, at den ikke duede, saa var den saa uhyre stor, at den heller ikke duede; snart var den intetsigende, saa var den revolutionær, saa angreb den Dannelsen, saa Grundloven, saa gik den ikke vidt nok, saa var den en Frugt af Jaabæk, saa af ledige politiske Styverfængere, saa en List for at narre Bondepartiet (de enfoldige Stakler!) eller „dem, der har Magten“, som var gale, dersom de lod sig narre, som var høisindede, dersom de ikke lod sig narre osv. osv. Det Hele er en Række Argumenter, som vexelvis følger hinanden til Graven. Efter at man saa med det behørige Antal Grovheder har regaleret DHrr. Jaabæk, Daae, Steen, Richter og fremfor alle Sverdrup, er nu Turen kommen til Harbitz og Aall. Efter at Napoleon, Bismark, Raabarketheden, liberale Reformer, Grundloven, Revolutionen, engelsk Statsforfatning, „Folk, som ikke bruger Lommetørklæde“, Intimidationen, Agitationen og Kronen, har været benyttede og er afmønstrede, er Turen nu kommen til „Knæhønerne“. Vi synes at se, hvorledes dette Argument vil gjøre Vei i Vellingen! Og hvilket „stærkt, liberalt, virkelig konstitutionelt Parti“, med Morgenbladet til Støtte, deraf vil fremvoxe!

Hvad vi er mest nysgjerrige efter, er at vide, hvad der nu næste Gang skal frem for at bevise, at en retfærdig Fremskridtssag, som det hele Land synes at være enig om, er pur Undergang og Fordærvelse. Naar nu Knæhønerne (eller Knæhønsene?) er afmarscheret, hvem kommer saa? spørger man hinanden. Fra hvilke Verdenshjørner skal saa Argumenterne blæses sammen? Vi tænker os: Skandinavismen eller Elektriciteten, Opstanden paa Kuba, Catilina, Nordenvinden, Søormen? Dette sidste Argument findes der jo endnu Folk, som tror paa. t.

*) Morgenbladets egne Ord. Det er ikke os, som kalde disse to Mænd Folk uden egne Meninger. Hvad man har dadlet den ene af dem (Aall) for, er netop, at han er altfor ivrig med at løbe rundt i Thinget for at inspirere Folk og stikke dem Papirlapper med sine Forslag i Næven, hvorfor man ogsaa paa forrige Storthing gav ham det ikke uvittige Navn Papirius Cursor.

Nogle Bemærkninger ianledning det af Storthingsmand S. Jaabæk fremsatte Forslag om Nedsættelse af Rentefoden.

Herom ytrer Fædrelandet: „Som vi ventede er der for Storthinget fremkommet Forslag om Nedsættelse af Rentefoden; det er ogsaa kommet fra den Kant, vi ventede, nemlig fra Jaabæk.“

Hertil maa for det Første bemærkes, at saafremt Jaabæk ikke havde fremsat Forslaget, var det sikkerlig blevet fremsat fra andre Kanter; ja det tør endog paastaaes, at det i modsat Fald skulde være bleven fremsat af Hundreder — ja Tusinder. Man tør derfor anse det som ubeføiet, at lade som om det ene skulde være et Foster af Jaabæk, ligesom jeg paa det Bestemteste maa protestere mod at den almindelige Stemning for Rentens Nedsættelse skulde være blot en Frugt af Agitation.

Strax derefter heder det i nævnte Artikel: „Forsaavidt Forbudet mod at tage over en vis Procent af udlaante Penge er rettet mod Private, indeholder det en efter vor Opfatning unaturlig og ubillig Indskrænkning i Handlefriheden“ osv. Jeg skal her bede bemærke, at det er to forskjellige Ting enten at nedsætte eller ophæve Rentefoden fra en vis Procent til en vis Procent og at give samme fri. Vi have for Nærværende en Rentelov, som forbyder at tage over 5 Procent af Laan mod Pant i fast Eiendom, følgelig erkjender Lovgivningen, at Bestemmelse om en vis Procent er nødvendig og berettiget, og saavidt vides er endnu intet bestemt Forslag fremkommet om dens Frigivelse, og selv om saa var, skulde man vel antage, at Storthinget vilde betænke sig vel, forinden det gik ind derpaa. Og saalænge man maa anse det som afgjort, at Storthinget hverken vil eller tør foretage dette Skridt, kan det vel lidet nytte at kjæmpe derfor, ligesom den Paastand, at en fri Rentefod er det ene Ønskelige og Retfærdige, ikke rammer Jaabæks Forslag, da nemlig samme ikke tilsigter en Overgang fra fri Rentefod til en vis Procent, men blot en Nedsættelse af den allerede forhen gjældende Procent — altsaa blot en Gradforskjel. Det tør forøvrigt være en klar Sag, at fri Rentefod for kortsigtige Laan allerede har virket, og at Rentefodens fuldstændige Frigivelse fremdeles vilde vedblive at virke end yderligere til, at Kapitalerne mod urimeligt høie Procenter vilde udlaanes paa store Svindleres og tildels samvittighedsløse Spekulanters Hænder, der i saa Fald ikke tager det saa nøie med Opfyldelsen af indgaaede Forpligtelser, da deres Opgave er: at opdrive store Kapitaler, uanseet hvad Brugen af samme koster, og om disse ved den paatænkte Anvendelse virkelig kan forrente sig; at udfolde en stor Virksomhed og et svært Bo, hvis Ballance eller Underballance naturligvis Ingen kan kontrollere, kort: at blænde og bedrage med et stort Skin og næsten fyrstelig Glands. Og hvad er Enden paa Historien? Konkurs — naturligvis til Kreditorers og Kautionisters Ruin. Paa saadan Maade kan vistnok Penge taale en høi Rente; men forøvrigt mener jeg, vi har faa Næringsveie i vort Land, som i Regelen gjør det. Fremdeles kan man med Sikkerhed forudsee, at hvad Renteforhøielsen fra 4 til 5 pCt. ikke formaaede at udrette til Eiendomsbesiddernes Undergang, det vilde Rentefodens Frigivelse fuldstændiggjøre. Det vilde nemlig efter min Formening virke til, at den umættelige Pengebegjerlighed, der sørgeligt nok mere og mere udpræger vor Tid, vilde i stor Maalestok benytte Anledningen til Opsigelse af Pantelaan, for derved at skræmme og tvinge sine Debitorer til at betale en urimelig Rente, hvad der er let at forudse altfor ofte vilde lykkes. Herimod vil man udentvivl indvende, at sligt kan ogsaa uden en fastsat Rentefod ved Omgaaen af Loven finde Sted. Vistnok i enkelte Tilfælde; men ved nøiere Tænkning over Sagen, vil man nok indrømme, at sligt vil ske kun sjelden, da en saadan Lovens Omgaaen kun vil benyttes af Personer, der ikke ere meget ømfindtlige for sit eget gode Omdømme, medens langt flere, der gjerne vil ansees for humane Mennesker og gode Borgere, vil respektere Loven. Anderledes vilde Forholdet stille sig under en fri Rentefod. Da vilde ganske vist mange — maaske de allerfleste — vide at benytte Anledningen endog med den allermindste Udsigt til egen Fordel, idet nemlig Ingen da kunde stemple deres Handlemaade som ulovlig og uretfærdig. „Ja, siger man, Renten vilde da holde sig paa en efter de til enhver Tid gjældende Forholde passende Høide, og Tiden selv vilde sætte de nødvendige Skranker mod at forlange en urimelig Rente.“ Forsaavidt betræffer Laan mod Vexelforskrivelser med et Par solide Navnes Underskrift anvendelige for Handlende og forskjellige Forretningsmænd, skal jeg indrømme, at saa i Regelen nogenlunde vilde blive Tilfældet. Men vil nogen paastaa det samme med Hensyn til Laan mod Pant i faste Eiendomme, tør jeg med Bestemthed sige, at han forregner sig. Thi, maa man nemlig antage, at mange — altformange har Hjerte til at tage en høiere Rente end den, der ifølge Tidens Medfør skulde være den passende, saa vil man let skjønne, at Eiendomsbesidderen, der maa stille Pantesikkerhed og forresten gaa mange besværlige og bekostelige Omveie ved Gjeldsbreves Udstedelse osv. vilde blive nødsagen til at lade sig foreskrive om end noksaa urimelige Vilkaar, fremfor at maatte lade sin Eiendom gaa Fløiten for Spotpris. Og vist er det, at, har Falitter og Tvangsauktioner floreret stærkt siden Renteloven af 1857, saa vilde megetmere efter Rentefodens Frigivelse sligt opblomstre til en før ukjendt Grad. Hermed vil jeg ingenlunde have sagt, at Renteforhøielsen har været den enevirkende Aarsag til den mislige økonomiske Forfatning blandt den norske Bondestand; men at den har øvet en stor — meget stor Indflydelse til denne Samfundklasses Tilbagegang i Velstand, er altfor vist.

Endnu være et Par Ytringer mig tilladt, forend vi vende tilbage til Renteloforslaget. Jeg haaber, at de Allerfleste, ogsaa Storthinget, ere enige i, at Rentefodens Frigivelse vilde være et altfor voveligt Skridt, og jeg siger med Bestemthed, at om dette sker, vil det mægtigen fremskynde Landets Eiendomsbesidderes Undergang.

Men, siger man, at fastslaa Renten til en vis Størrelse, er uretfærdigt og „en ubillig Indskrænkning i Handlefriheden“. „Penge er Vare og Handelen dermed bør være fri saavelsom med andre Varer.

At Penge er Vare, erkjender jeg; men hvormange velklingende Foredrag jeg end har hørt derom, er jeg endnu ikke overbevist om, at Penge er Vare med netop samme Beskaffenhed som andre Varer, og at følgelig nogen Indskrænkning i Handelen med samme absolut maatte være en Uretfærdighed. Jeg er derimod overbevist om, at der i ingen Varehandel begaaes saamegen Uretfærdighed og Undertrykkelse som netop i Pengehandelen, og jeg skulde derfor helst ønske en endnu noget videregaaende Indskrænkning i samme for at hemme Undertrykkelsen noget mere. Naar Aagerkarle og Blodsugere, eller hvad de heder, laane sine Penge ud mod 120 pCt. pro Anno, saa vides ingen lignende Handel at foregaa med nogen andenslags Vare, og det rette Navn paa en slig Handel maa vel være Undertrykkelse og lovlig Plyndring. Derfor mener jeg, at Samfundet var bedre tjent med, at saadanne Folk heller gjorde noget Godt med sine egne Hænder end at de leve af Andres Sved og Arbeide.

Men nu tilbage til Renteloforslaget. Ere vi nu først enige om, at vi ikke tør give Renten fri, saa staar blot tilbage at undersøge, hvilken Rentestørrelse er den til enhver Tid tilnærmelsesvis mest passende. Da mener jeg, at forsaavidt angaar Laan mod Pant i fast Eiendom kan 4 pCt. være nok. Man har havt lang Erfaring for, at Folk, som have laant Penge ud, omend ikke altid i store Kapitaler, dog har staaet sig ulige bedre end de laansøgende Eiendomsbesiddere, selv om disse forøvrigt var i den Stilling, at de ved Realisation vilde have kunnet opnaa lige Vilkaar som Udlaaneren. Følgelig maatte jo denne være ligesaa godt tjent med at tage 4 som Laantageren med at give 4 pCt. Ligesaa har man fremdeles Erfaring for, at der under lige Pengevilkaar ikke var vanskeligere at faa laane mod 4 end senere mod 5 pCt. Ja man fik endog lettere Laan, førend Eiendommene ved Renteforhøielsen tabte i Værdi, og Velstanden derved gik under; thi da var Kreditten bedre, saasom man i Eiendommene havde større Sikkerhed at byde, ligesom man hellerikke behøvede at laane saameget, fordi man da bedre kunde soutinere.

Ubilligheden af at nedsætte Rentefoden tør derfor ikke være fuldt saa stor, som af „Fædrelandets“ Redaktion fremhævet, og hvad specielt betræffer den Paastand, at denne Ubillighed skulde være saameget større „ligeoverfor ældre før Loven afsluttede Laan“, da kan jeg sletikke indse dette. Vel er det saa, at Laantageren har lovet at svare 5 pCt., men naturligvis ikke længere end Loven bestemmer denne Rente. Og ligesom han hellerikke kunde forbinde sig til for noget vist Tidsrum at beholde Pengene, saaledes kunde naturligvis ingen af Parterne med Tryghed forudsætte, at Rentefoden fremdeles bestandig skulde holde sig paa samme Høide, saasom samme ogsaa før i Tiden har gaaet baade op og ned, hvilket jo ogsaa fremdeles kunde ventes at blive Tilfældet, saalænge Lovgivningen ikke har opgivet Retten til at regulere samme.

Endnu skal jeg tillade mig at citere et Afsnit af nævnte Artikel, som bestemtere end noget andet, synes at ville tilintetgjøre saavel Hensigten som Nytten med enhver Bestemmelse om Renten. Det lyder saa: „Formaalet for al Rentetvang er naturligvis det, at skaffe Laansøgere billige Laan: med Vigtigheden eller Nødvendigheden heraf mener man at have forsvaret Tvangen. Men forsaavidt der er Tale om private Kapitaler staar ikke denne Forsvarsgrund Prøve: Formaalet naaes ikke eller naaes kun ufuldkomment“ osv.

Formaalet for Rentetvang er ikke alene at skaffe billige Laan, men ogsaa, som ovenfor i Korthed paapeget, at forebygge Undertrykkelse og Plyndring, ligesom den ogsaa vil spare Laansøgeren for mangen Udgift med Thinglæsning af Pantebreve og, hvad der er endnu vigtigere, spare ham for at blive en Kastebold mellem Pengemændene — tryglende efter Laan til Dækkelse af en Kreditors opsagte Fordring. Naar det længere hen heder, at det ikke kan ventes, „at Folk skulde underkaste sig en for dem skadelig Lov osv.“, da maa jeg bemærke, at vi Nordmænd endnu gudskelov ikke har saa stor Aarsag endda til at klage over Mangel paa Respekt for Lovene, og naar man omstændelig taler om Ringeagt for og Omgaaen af Renteloven, da kan jeg ikke tro, at dette er andet end sjeldne Undtagelser, medens Flerheden ikke gjerne vil ansees for Lovovertrædere. Forøvrigt forekommer det mig, at det fortjener intet mindre end Anerkjendelse ved Ord eller Exempel at bidrage til at nedbryde den almindelige Agtelse og Respekt, som ethvert Menneske baade som Statsborger og Kristen skylder baade Loven, Lovgiverne og Lovens Overholdere.

Her vil det maaske ikke være paa urette Sted at minde om, at der fandtes ikke saa ganske faa, som i eet, to eller flere Aar efter at 5 pCt. Loven traadte i Kraft, vedblev at tage blot 4 pCt. for sine udlaante Penge, ja der findes endog Enkelte, der endnu lade sig nøie dermed, nemlig fordi de anse en høiere Rente for ubillig. Ogsaa er det mig bekjendt, at Flere, der har Penge udestaaende paa Renter, skal have ytret, at Renten burde nedsættes.

(Fortsættes.)

Fra Mandal.

Morgenbladet har benyttet sig af alle mulige Midler for at skræmme Folk fra at stemme for udvidet Stemmeret; det har endog hentet

hjem grædselige Skræmmebilleder fra Newyork, og stillet dem frem for Folket i Haab om, at de skulde blive rædde; og vistnok har de skræmt svært mange. Aleksfogningerne ere vist de første, der ere blevne rædde; man kan vel neppe vente sig nogen Støtte i liberal Retning derfra. I det Trondhjemske har man jo ogsaa udsundet, at ikke udvidet Stemmeret passer*). Jeg kan ikke forstaa mig paa saadanne Bondevenner. Hvad kan det hjælpe, at man søger at svække det ene Aristokrati, naar der stikker et andet under, som neppe vilde blive et Haar bedre? Jeg har altid tænkt mig, at alle Bondevenner vilde søge at svække det bestaaende Aristokrati og arbeide saameget som muligt for at faa indført mere frisindede og liberale Institutioner, saa at „Folket" ifølge Grundl.s Aand (§ 49) kunde faa den Ret, det virkelig tilkommer. Min personlige Formening er nu den, at Stemmeretten burde gjøres almindelig; jeg tror ikke at man er berettiget til, at gjøre en stor, betydningsfuld Klasse af Medborgere umyndig i den Henseende; thi der er vel neppe Nogen, som forsørger sig selv, uden at han enten direkte eller indirekte betaler Skat til Stat eller det engere Samfund, og da burde alle, der ønskede det, ogsaa erholde Stemmeret. Almindelig Stemmeret vilde efter min Mening mægtig hjælpe Oplysningen til at vinde Fremgang. Saalænge Andre skal baade styre og raade, er det jo ikke værd, at lægge sit Hoved iblød for nogen Ting. Der har været sagt saavel i som udenfor Thinget, at Odelsthingsbeslutningen var en god Begyndelse om end kun et Haneskridt. Men hvorfor ikke tage et fuldt Skridt med engang? saa var man færdig med den Ting. Aarlige Storthing er vel ogsaa en Institution, som med det første bliver indført, og jeg synes, at der med Tiden bliver flere og flere vægtige Grunde, som taler for dens Indførelse, men samtidig hermed vilde jeg stærkt indhære paa almindelig Stemmeret. Direkte Valg har jeg ogsaa været stemt for, skjønt det er mig ikke rigtig klart, hvorledes det vilde arte sig; det kommer an paa Strømningen i Folkeopinionen; men ialfald er saadant vel at foretrække fremfor det indirekte Valg. Jeg tror nu, at Folket i Almindelighed med større Opmærksomhed følger med Thingets Forhandlinger iaar end ellers. Sverdrup er naturligvis Dagens Mand. Folket siger: gid han vil gaa videre, end han gjør; ja hos Folket er Sverdrup rigtig bleven populær, og det ikke mindst paa Grund af hans overvættes Kundskab og Dygtighed i alleslags Sager. Men jeg maa tilbage til Stemmeretten, som jeg anser for et af de virksomste Midler til at emancipere, oplyse og selvstændiggjøre Folket.

C.

*) Dette var alene en morgenbladisk Beretning, som nu benægtes. Red. Anm.

Kristiania, den 22de Februar 1869.

Det er ikke længe siden, at en af Storthingets ældste Medlemmer og dets Præsident, Harbitz, under Forhandlingerne om Stemmeretsloven udtalte den med saa stort Bifald fra et vist Hold modtagne Mening, at Grundloven eller som han kaldte det „det norske konstitutionelle System" ikke maatte underkastes nogen maadeholden tidsmæssig Reform, men enten bibeholdes uforandret eller undergaa en radikal Forandring. Denne Synsmaade er i Grunden en Dødsdom over Eidsvoldsmændenes Værk; thi uden den omsigtsfulde og forsigtige Udbedring, som Fremskridtsmændene nu paatænke, vil Forfatningen ikke kunne bestaa. „Det norske System", som Harbitz har opstillet, har aldrig været norsk, men kinesisk, og det har aldrig været brugt for at bevare, men for at ødelægge. „Vore Fædres Aand" ville vidne mod Harbitz og det reaktionære Parti, „vore Fædre" ville vidne, at Folkefriheden ikke var ment at være et Blændværk, og Grundlovens Magtfordeling ikke en kinesisk Mur, hvis Voggtere skulde have Ret til at formene Landets Indbyggere at voxe og forfremmes, medens de selv skulde kunne forlade sin Post og glemme sin Ed, naar Naboers urolige Attraa opprørte sig mod vor Frihed og Selvstændighed, som Folk og Rige.

De, der i Sandhed og Ærlighed holde paa Grundloven og vil bevare den som sin Diesten, maa føle sig forpligtet til ikke alene at bevare den uforandret og uforbedret, men til at vedligeholde den ved Udbedring af de Brøst og Mangler, som i Tidernes Løb aabenbare sig. Dette er Fremskridtsmændenes Løsen paa indeværende Storthing. Men imod dem har der reist sig et Parti, som ikke vil bevare Grundlovens Orden, fordi de finde den god, men vil lade den forfalde for at tjene fjernere Formaal. Hvem bevarer vel sit Hus bedst, enten den, der reparerer det, eller den, som ikke reparerer, og lader alt blive saa skrøbeligt, at det falder overende af sig selv? Morgenbladspartiets stinkonservative Holdning, hvor det gjælder indre Reformer, staar i en betegnende Modstrid med Partiets Villighed til at stryge enhver Grundlovsbestemmelse, naar det gjælder at føie svenske Ønsker. Bureaukratiets Vaaben er nemlig ikke Konservatismen, men Reaktionen. Den har under dette Thing løftet Øren mod Dele af vor Grundlov, som der ikke tidligere har været Tale om at ændre. Den har talt om Afskaffelse af Lagthing og Odelsthing for at erstattes af et første og andet Kammer, som i gamle aristokratiske Samfund. Den har benyttet Spørgsmaalet om Forandring i vor Kommunallovgivning som et Paaskud til at bringe frem Forslag om en saa hovedkuls Revolution i Grundlovens Bestemmelser om den statsborgerlige Stemmeret, at Spørgsmaalet vrængtes derhen, at det skulde gjælde: enten at opgive en af Tiden paakrævet Udbedring af vore Samfundsindretninger, eller med Et at nedrive en saa stor og væsentlig Del af Forfatningens Grundmur, at en hel radikal Ombygning maatte blive Følgen. Dersom Fremskridspartiet anklages for at ville omstyrte Forfatningen ved vidtgaaende Reformer, da spørge vi efter det Navn, hvormed Reaktionens Planer mod Forfatningen skal nævnes. Thi en kinesisk Stilstand er umulig, hvor der findes politisk Liv gjærende i Folkedybet og en politisk Bagevje i deres Tanker, som hidtil have havt Magten i vort Land. Nei dersom noget er revolutionært, er det Reaktionen; det er den, som truer med Voldsgjerninger, det er den, der vil afskaffe, hvad der i Sandhed er norsk System, fordi det kræver Udvikling; det er den, som truer vor Fremtid, den vil hindre tidsmæssige, moderate og veloverveiede Reformer.

Reaktionen har, som man ser af dens Talsmand Morgenbladet for igaar ogsaa bemægtiget sig det 9 Aar gamle Forslag om aarlige Storthing, der nu for anden Gang foreligger som kgl. Proposition efter i 1863 at være antaget og i 1865 nær ved at antages af Storthinget; — i Sandhed Bureaukratiets Drøm er at spille en selvstændig Rolle som i dets Velmagts Tid, uafhængig saavel af Kongemagten som af Folkemagten! Den Forsoningens Palmegren, som Konge og Regjering i 6 Aar har rakt Storthinget for at tilveiebringe en hensigtsmæssigere, rastere og jevnere Virken og Samvirken i Statsstyrelsen, vil Reaktionen omdanne til en Rambuk mod selve Forfatningen. De Følgeslutninger og den Udvikling, der med Hensyn til vort offentlige Liv og Folkets Tilslutning til det udspringer af Grundloven, fordømmes. Man taaler ikke, at Kilden rinder, man vil tilstoppe den og omdanne det politiske Livs sprudlende Væld til en giftig Sump, hvori det norske Folk vil tabe sin Trivsel og blive et let Rov for den, der gidder eie og mishandle det. Morgenbladet har nu klart udtalt Reaktionens Program; det siger igaar: „Det er muligt, at Grundloven af 17de Mai 1814 har udspillet sin Rolle, og at de Politikere, der nu have Magten, kan skjænke os en bedre Forfatning. Det forekommer os dog nødvendigt, at det norske Folk forelægges denne færdig og i en helstøbt Form, isteden for stykkevis, for at det kan gjøre sine Overveielser over den i dens Helhed, og derefter ved Valgene kan tage Bestemmelse om, hvorvidt det vil beholde den gamle Grundlov, eller ombytte den med en ny."

Grundloven har aabnet Folket Frihed, derfor er Bureaukratiet fiendsk mod Grundloven; saaledes er Bureaukratiet blevet reaktionært. Det er let at se Forbindelsen mellem denne Bevægelse og det nye Unionsforslag, der ikke fordrager Storthingets Raadighed hverken over vor Krigsmagt eller vore Statsmidler. Norges Lydrigestilling til Sverige, er det, som Bureaukratiet fordrer for at kunne bevare sin politiske Magt i en Helstatsforfatning. Det har derfor været med fuld Grund, at Morgenbladet har tiet enhver patriotisk Betænkelighed mod det skandinaviske Selskab og Unionsforslaget ned og grebet enhver Leilighed til at skaffe det en velvillig Modtagelse; endog Trudselen med, at de europæiske Magter skulde ville eller kunne tvinge os til Føielighed mod Bureaukratiets og det svenske Aristokratis Fordringer om Opgivelse af et norsk Folk og en norsk Villie, har ikke været for plump til at kunne bruges af Morgenbladet.

Man maa i Sandhed sige, at Stillingen nu er bleven utvetydig. Vi ere Morgenbladet taknemmelige for endelig at have sagt ligefrem, hvad det og dets Tilhængere ville. Derfor tro vi ogsaa, at dets Agitation for sit Maal vil mislykkes, naar det henvender sig til hæderlige og sindige Mænd, og med den slette Agitations Midler søger at gjøre Proselyter blandt de Samfundsklasser, som i Almindelighed repræsenteres af frisindede patriotiske Mænd. En Agitation som Morgenbladets, der kun søger at vække Had mod Personer, og at vinde Øre for sine Ord ved at henvende sig til sine Ofres slette Instinkter og ved at smigre deres selviske Interesser og Feil, burde ligesaalidt kunne ventes at bære nogen Frugt, som den Daddel, Bladet udtaler over de ufrivillige Haandlangere, som for sin Æres Skyld ikke have vovet at optræde i Storthinget med den fornødne morgenbladiske Hensynsløshed.

Udlandet. Hvad der i de sidste Dage er forefaldet i Belgien, har yderligere forøget den Utaalmodighed, hvormed man i Frankrig ser Freden med Preussen opretholdt. Hele den officiøse Presse i Frankrig beskjæftiger sig med den belgiske Jernbane-Lov og tillægger den en overordentlig Betydning. France erklærer ifølge et Telegram, at Preussen har sin Haand med i Spillet, og Intet er rimeligere. Overalt hvor der intrigueres imod Frankrig, er Bismarck med at spinde Traadene. Hans Plan er at gjenoprette den hellige Alliance imod Frankrig, hvorfor han i 1865 gjorde de største Anstrengelser. „Er Belgien en neutral Stat?" siger Pays. „Man maa næsten undse sig over at opkaste et saadant Spørgsmaal, og dog kunne vi ikke holde det tilbage, naar vi ere Vidner til, at Belgien vedbliver at indtage en fiendtlig Holdning imod os. Den belgiske Hær er disciplineret paa preussisk, udrustet paa preussisk. De belgiske Kanoner ere af samme Kaliber som de preussiske Kanoner. De have samme Tilbehør, samme Forspand, samme Manøvre. Den belgiske Hær vilde den Dag imorgen blive en preussisk Division, dersom Preussen vilde have det, og Preussen vil have det. Belgien følger i Kjølvandet af Rumænien, Serbien og de tydske Stater, som lidt efter lidt gjøre sig til Vasaller af Preussen". Pays foreslaar, at Frankrig foreløbig skal forhøie Tarifen for de belgiske Kul paa sine Jernbaner, hvilket paa det Føleligste vilde blive sporet i hele Belgien. Hvad France angaar, da erklærer det med Rette, at Frankrig er kjed af den uvisse og prekaire Tilstand, som hverken er Fred eller Krig, og at det er paa Tiden at faa Ende herpaa. Det sidstnævnte Blads Holdning ved nærværende Leilighed fortjener især Opmærksomhed, fordi dets øverste Leder, Senator Laguéronnière, som bekjendt er fransk Gesandt i Belgien.

Fra Florents skrives under 11te Februar til „Nat. Zeit.": „Den politiske Horisont har formørket sig meget i de sidste Dage; man taler kun om Forberedelser til Krig, og Alliancespørgsmaalet afhandles alvorligere end nogensinde. Man har allerede i nogen Tid foretaget Rustninger i Marinen. General Cialdinis Reise til Neapel, hvor Kong Viktor Emanuel for Tiden opholder sig, er stærkt Gjenstand for Omtale. Han skal mindre foretage denne Reise for at afgive Beretning om sin spanske Mission end for at gjøre Kongen en Meddelse, som Keiser Napoleon har givet ham det Hverv at overbringe. Man tror ifølge dette Rygte mere end nogensinde paa fransk Forbund.

Reverdy Johnson har atter ladet høre fra sig, idet han efter Indbydelse midt i forrige Uge deltog i en Banket i Glasgow. Han gjorde her et fortvivlet Forsøg paa at holde Liv i de Forhaabninger, som han tidligere havde vakt, og paa at forsvare hele sin Optræden, der i Amerika er bleven stærkt misbilliget. Gesandten gik ogsaa ved denne Leilighed ind paa det velbekjendte „Broderskab", men var dog mindre varm i sine Ytringer. Dersom England nogensinde trues af et Angreb, sagde han, „saa ville vi være hos Eder i Aan-

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Da Døren var blevet aabnet, stjal Forester sig forsigtigt ud, skjulte sig i nogle Buske tætved Hjørnet af Huset. Han havde neppe gjort det, førend han saa to Kaffere krybe rundt om Stalden i den Hensigt at skyde paa Vindøjerne i Huset. De havde sikret sig godt mod dem, der kunde skyde paa dem fra Vindøjerne, men ikke med Hensyn til Forester, som bare ventede til de havde hævet Geværerne for at lægge an, da han affyrede begge Løb og lagde de to Krybeskytter døde paa Flækken.

Ikke før havde Forester set Virkningen af sine Skud, førend en liden Bevægelse i Buskene mellem ham og Huset tiltrak sig hans Opmærksomhed, og idet han saa sig omkring, opdagede han ikke mere end fem Alen ifra sig den kjæmpestore Kaffer, hvis sorte Hest han havde skudt paa Turen fra Grahamstown til The Chasse.

Forester befandt sig omtrent halvhundrede Alen fra den Dør, hvor Walter holdt Vagt, men mellemstaaende Buske hindrede dem for at se hinanden; saaledes var hans Stilling temmelig betænkelig, ti førend han kunde faa Hjælp eller hans Venner faa vide, at han befandt sig i Fare, kunde han være fanget eller dræbt af Kafferen.

Den stærke Vilde var bevæbnet bare med et Spyd. Han havde ledsaget sine Folk under Stormen paa Huset, men ikke før var det første Skud faldt, førend han kastede sig til Siden, løb rundt Huset og skjulte sig saa godt i Underskogen saa, han undgik selv Foresters skarpe og øvede Øjne. Han havde ligget stille til Foresters dobbeltløbede Gevær var blevet afskudt, da antog han, at han havde sin Fiende i sin Vold, rejste sig, brød af sit Spyd, saa det var hændeligere til Stød paa kort Hold, og sprang henimod Forester. Denne, som ikke vidste, hvormange Fiender han havde at gjøre med, tænkte at skræmme Kjæmpen ved at holde Geværet mod ham, som for at skyde, men Kafferen lod sig ikke narre. „Den lyver, den er ikke ladet," sagde han, idet han forind paa sin Modstander.

Havde de, der allerede højlig agtede Forester, kunnet se ham fra Huset, vilde de have skjælvet for hans Liv, ti han syntes her at have fundet sin Overmand. Den nøgne, med et farligt Vaaben udrustede Kaffer, en Kjæmpe i Størrelse og Kræfter, syntes at lade Forester lidet Haab om Sejr i en Styrkeprøve, og et tomt Gevær var hans eneste Vaaben. Havde der været Vidner til den hvide Mands farlige Stilling, vilde en venlig Kugle snart fældet Kjæmpen til Jorden, men alle, undtagen Walter, havde nok at gjøre med at bevogte Hovedindgangen, hvorpaa Fiendens Opmærksomhed syntes at være rettet.

Forester havde tilbragt for lang Tid i Vildnisset og var for vant til Optrin af enhver Art, hvorved Liv og Lemmer stod paa Spil, til at tabe Aandsnærværelsen selv i nærværende Tilfælde. Med Behændighed undgik han Kafferens Anfald, og det lykkedes ham ved en svingende Bevægelse af Geværet at slaa Spydet ud af den Vildes Haand; men inden han kunde anbringe et Slag paa dennes Hoved, var han ham paa Livet og greb ham om Armene for at kaste ham til Jorden. Men Kafferen havde intet Begreb om sin Modstanders Dygtighed eller Styrke, eller den Overlægenhed, som en i alle Slags Legemsøvelser oplært Engelskmand besidder over selv en Kjæmpe som denne Afrikas vilde Beboer.

Forester greb ogsaa paa sin Side Kafferen i Skuldrene og ved et almindeligt Kneb i Brydning, nemlig ved først at trække Personen til sig og derpaa pludselig støde ham fra sig, lagde han Kjæmpen med ligesaamegen Lethed i Bakken, som om det var en halvvoksen Gut. Heldigvis laa Kafferens afbrudte Spyd tæt ved; han greb det, holdt det over hans Bryst, idet han sagde i Kaffersproget:

„Rør Dig og Du er død; vær rolig, og jeg vil lade Dig leve."

Det vilde være vanskeligt at sige enten Forbauselse eller Ærgrelse var den mest fremherskende Følelse i Kafferens Sind. Han, den stærkeste Mand i hans Stamme, for hvem alle andre var som Gutter, var blevet overvundet tilsyneladende uden Vanskelighed, selv da han trodde, hans Sluhed havde sat ham istand til at gjøre noget, som var værd at rose sig af. Han havde imidlertid Forstand og Selvbeherskelse nok til at se, at han var aldeles i sin Modstanders Magt, og saaledes forblev han liggende rolig paa Jorden.

Uden at tage sine Øjne fra den Vilde kaldte Forester paa Walter, der, da han hørte sin Vens Stemme, øjeblikkelig var ved hans Side. Hans Forbauselse var stor, da han fandt Forester holdende Vagt over en Kaffer og, endnu mere forundret blev han, da han saa Mandens Størrelse.

„Har De skudt ham Forester?" spurte Walter.

„Nej, han er min Fange," svarte Forester, „jeg vil bringe ham ind i Huset, hvor han kan blive til Nytte; bevogt ham med Deres Gevær, og skyd ham, hvis han rører sig, medens jeg lader mine tomme Løb."

Da det var gjort, befalede Forester sin Fange at staa op og gaa ind i Huset.

„Du ser," sagde han, idet han pegede paa sit Gevær, „altsaa ingen Streger eller Du vil føle Bly."

Kafferen rejste sig med en Sejerherres Værdighed, og skred henimod Bagdøren og spurte, idet

den og hver Dag opsende vore Bønner til Himmelen og anraabe Gud om", at England maa komme uskadt ud af Kampen. Slige Optrin begynde nu, efterat man er bleven klog af Skade, at gjøre et komisk Indtryk i England. Spectator bebreider Reverdy Johnson, at han paa en upassende Maade fisker efter sine Tilhøreres Bifald, og gjør ham opmærksom paa, at hans Landsmænd ingenlunde have Lyst til at gjøre sig til Brøde af Englænderne; de tro, at de have Krav paa en Æresopreisning, og indtage en Holdning som stemmer hermed. Et andet anseet Ugeblad, Sarturday Review, anerkjender vel den Ufortrødenhed, hvormed Reverdy Johnson arbeider paa at gjenoprette et venskabeligt Forhold imellem de to Lande, men venter dog saa liden Udbytte heraf, at det allerede drøfter, hvorledes Sagerne ville stille sig under en Krig imellem England og de Forenede Stater. Dersom Amerikanerne, siger Saturday Review, virkelig skulde være saa fordringsfulde, at de tvertimod Reverdy Johnsons Forsikkring skulde fordre Opreisning for sin Ære paa Bekostning af Englands Ære, saa vilde det være uendelig meget bedre at ty til Vaabnene for at ende Trætten.

Til „N. fr. Presse" skrives fra Paris: „Hvis Frankrig ikke i Anledning af Valgene bestemt udtaler sig mod Krig, ville vi til Sommer opleve varme og blodige Dage i Mellemeuropa. Det er fast besluttet paa at binde an med Preussen, ja, jeg tror endog, at man vil slaa løs, selv om Østerrig holder sig tilbage. Rusland, der langtfra er færdig med sine Rustninger, og hvem Preussens Venskab begynder at blive besværligt, gjør alvorlige Anstrængelser for at vinde Frankrig. Hr. Jomini, Fyrst Gortchakovs høire Haand, er fortiden i Paris og virker ivrig for et Forbund mellem Rusland og Frankrig. Hans Udtalelser om Preussen og Tydskland ere alt Andet end venligsindede". Det er forresten bekjendt nok, at det gammelrussiske Parti, der er det herskende i Rusland, ikke sværmer for Preussen.

Patrie meddeler, at Befolkningen i Moldau viser den største Uvillie imod det revolutionære Parties Politik i Bukarest. I flere af Moldaus vigtigste Byer undertegnes der Adresser til Fyrst Karl, i hvilke han anmodes om at overholde Freden og at bringe den revolutionære Bevægelser til at ophøre. Flere af disse Adresser ere affattede i bestemte Udtryk. Der gjøres heri gjældende, at Moldau er et roligt Land, som ikke har forenet sig med Vallachiet for at se sine Interesser truede af revolutionære Forstyrrelser. Adressen fra Jassy afgik den 11te til Bukarest.

Kongens Ankomst. Igaar kom, ifølge Mgbl., officielt Telegram til Hofchefen angaaende H. M. Kongens Ankomst. H. Majestæt reiser fra Stockholm den 2den Marts og ankommer med det almindelige Jernbanetog hertil den 3die Marts. Opholdet her bliver kun nogle faa Dage, og Afreisen siges at være berammet allerede til den 8de Marts.

Rentefoden. Naar vi idag indtage foranstaaende Artikel om Rentens Nedsættelse, tro vi at burde udtale, at den ved Renteloven af 1857 utvivlsomt begaaede Feil ved Forhøielsen fra 4 til 5 pCt. vistnok ikke nu lader sig rette ved en Nedsættelse til det Gamle. Vi tro heller ikke, at Indsenderen har Ret i flere af sine øvrige Paastande og navnlig ikke i det Punkt, at Frigivelsen af Renten skulde være et saa absolut forkasteligt Middel til at hidføre en bedre Tilstand. Vi komme maaske senere til at udtale os herom; foreløbig indskrænke vi os til at henvise til, hvad en tidligere Indsender i vort Blads No. 19 og 20 paa en, som det forekommer os, særdeles grei og oplysende Maade har udviklet. Idetmindste tro vi, at det for Tiden praktisk Gjennemførlige er antydet saa nær, som man godt kan komme det, i sidstnævnte Artikler, som vi derfor anbefale til gjentagen Overveielse.

Storthingsmand Skjærkholdt fra Nedenæs Amt har efter længere Tids Sygelighed af Præsidenten faaet Tilladelse til at reise hjem for sin Helbreds Skyld. Man haaber imidlertid, at han snart vil bedres saavidt, at han kan indtage sit Sæde igjen i Thinget. Skjærkholdt er Medlem af Lagthinget og stemte for Odelsthingsbeslutningen om Stemmerettens Udvidelse.

I Konstitutionskomiteen har Bagger i et dissenterende Votum erklæret sig imod det kgl. Forslag om aarlige Storthing.

Brændevinsindførselen fra Udlandet vil, som tidligere meddelt, vistnok i den nærmeste Tid blive betydelig, da Spekulanterne efter Storthingets Forkastelse af Hammerstads m. Fls. Forslag om at lade den besluttede Forhøielse af Brændevinsafgiften indtræde allerede fra 1ste Marts istedetfor fra 1ste April, skal have gjort store Bestillinger. Statskassen vil herved sandsynligvis gaa Glip af 12 à 20,000 Spd., som efter Hammerstads Forslag vilde have tilflydt den.

Silden har staaet tæt ind under den svenske Kyst ved Marstrand; men der ikke er fisket synderlig af den.

Thr. Stiftst. udtaler sig i en Korrespondence fra Kristiania om Striden mellem Indsenderen L. og Rigsarkivar Birkeland billigende om vor Nægtelse af at optage mere end de to af B.s mange, lange og i Grunden indholdsløse Skrivelser, medens L.s og B.s Stridsmaal iøvrigt misbilliges.

Stranding. Ifølge Bergens Adr. er Galliot „Hugojohn", Kpt. K. Banken, hjemmehørende i Vik paa Føhr, paa Reise fra Tromsø, hvorfra den afgik 7de Decbr. f. A., til Altona med 8 a 900 Tdr. Tran, indkommen Nat til 14de d. M. til Hægholmsund ved Fæjø, omtrent 5 Mil hernordenfor. Strax efter at Skibet var kommet ind paa Sundet, kastedes det paa Siden med Riggen i Vandet, formodentlig har det taget Grunden, og kan formentlig ikke reises med mindre Riggen bliver kappet.

Kapteinen er kommen hertil Bergen for at søge Assistance, og antager man at kunne ved Hjælp af Dampskib bringe saavel Skroget med indehavende Ladning som Riggen hertil. Mandskabet er i god Behold.

Bergens Tid. meddeler som et Exempel til Efterligning for Skibsredere. Hr. Rein, Fører af Briggen „Lofoten," har i disse Dage efter sin Ankomst med Fartøiet her til Byen taget Afsked som Skibskaptein og er i den Anledning bleven tilstaaet Pension af Rhederiet, uden nogen Anmodning fra Hr. Reins Side. — Hr. Rein er nu 69 Aar gammel, have faret tilsøes i 58 Aar og i 38 af disse ført Skib, — uden en eneste Gang at forlise, — et Held, der vistnok ikke har mange Sidestykker at opvise.

Af en Beretning om den til Afhjælpelse af Arbeidsløshed bestaaende Fireskillingsforening i Lillehammer sees, at Sagen har vundet Fremgang og gjort adskillig Nytte. Foreningen bestaar ved ugentlige Indskud af 4 ß fra hvert Medlem. For disse Penge indkjøbes da Raastoffer, som uddeles til de Fattige til Forarbeidning. Herved opnaaes da ikke alene at afhjælpe midlertidig Arbeidsløshed, men ogsaa at oplære fattige Fruentimmer til Husflid.

Telegram til Indre-Departementet dateret Svolvær 20de ds.:

Forholdsvis liden Almue endnu fremkommen. Thorsdag kun enkelte, igaar, idag alle Redskaber trukne. Fra Stamsund østover Fisket mindre godt; overalt vestfor jevnt godt, tildels rigt, med længst fra Land staaende Redskaber, nærmere Land mindre og ujevnt. Til iaften opfisket antagelig 3 Millioner. Pris 3⅕—3$^{7}/_{10}$. 3 Hundreder Garnfisk give 1 Td. Lever. Fremdeles rig Tilførsel ferst Agnsild.

15 Mand omkomne under Fisket.

Toldtarifen. I Lørdags nedsattes Korntolden til 6 ß pr. Tønde baade for Rug og Byg, Hvede til 24 ß og Mel forholdsvis. Herved lettedes vore Fjeldbygder, vor Kystbefolkning og vore Arbeidere i By og paa Land med et Skattebeløb af 150,000 à 200,000 Spd. Samtidig forhøiede man Sukkertolden med ½ ß pr. Pd., som udgjør 50,000 Spd.

Idag nedsattes ogsaa Tolden paa Paraffinolie, som nu er bleven et almindeligt Belysningsmiddel baade blandt Fattig og Rig, i By og Bygd.

Kan Storthinget nu indspare saa meget paa andre Kanter, at Statens Budget balangserer, saa maa man sige, at indeværende Aars Storthing ogsaa i sin Forvaltning af Statens Midler fortjener Folkets fulde Anerkjendelse.

Smørtolden, 13,000 Spd., blev idag med stor Pluralitet bibeholdt. Toldtariffens Behandling fortsættes i Morgen.

Det Ankerske Arbeidshus i Fr.hald har i 1868 optaget og sysselsat omtrent 30 Personer af begge Kjøn. Deraf har 8 a 10 stadig havt Tilhold paa Arbeidshuset, medens de øvrige tildels har været sysselsatte i sine Boliger, naar de af gyldige Grunde har maattet holde sig hjemme. Fr.halds Tilskuer ytrer sig om Indretningen paa følgende Maade:

„Det Ankerske Arbeidshus er efter sit Anlæg en Velgjørenheds-Anstalt af en saadan Betydning, at den i en ganske anden Grad burde kunne lette Fattigbyrderne og komme Arbeidsløsheden imøde end nu er Tilfældet. Men det er en bekjendt Sag, at den hele Indretning lig et Tugthus staar som et Skræmmebillede for Byens fattige Indvaanere, hvis usleste Individer først tyr derhen, naar Tiggerstien ikke længere kan betrædes og alle Udvie er stengte".

Opfindelse. Eieren af det mekaniske Værksted paa Rød ved Sandefjord, Hr J. Lyhmann, har opfundet en Flodkraftsmaskine, som han efter Forlydende agter at tage Patent paa. Han mener, at han ved denne sin Opfindelse ikke alene bedre end ved de hidtil brugte Indretninger vil kunne samle og benytte den Kraft, som ligger i et Vandfald, men tror tillige at kunne bringe det dertil, at hvilkesomhelst Slags Indretninger skal kunne drives ved den Kraft, som ligger i Strømmen i en Flod uden Vandfald. — Vi have havt Anledning til at se en liden Prøve af hans Opfindelse, idet der blev os forevist en liden Indretning, der arbeidede i en dertil indrettet liden Flodseng, og, saavidt vi derom kunne dømme, bevægede den sig let og med megen Styrke. Han har nu allerede faaet Bestilling paa en saadan Maskine, der skal drive et Møllebrug i Laagen i Nærheden af Broen.

Løser Hr. Lyhmann dette sit Problem heldigt, vil sikkerlig hans Opfindelse komme til at spille en vigtig Rolle i vore Vasdrag, og vi ønske ham derfor alt muligt Held til hans Forehavende. Han er en meget driftig Mand, der har erhvervet sig ikke ringe Indsigt i Mekaniken, og har, uagtet adskillige Uheld, drevet det til at faa istand et Værksted, som leverer adskillige gode Maskinerier, især skal hans Tærskemaskiner være meget søgte. Han har nu ogsaa under Opførelse en Dampsag derude, og i Forbindelse med den skal nok ogsaa indrettes en Høvlemaskine.

Karmsundsposten for 12te d. M. skriver om Fisket: „Idag er der indtraadt ligesom en Standsning i Fisket, som de to foregaaende Dage dreves med mere og mindre Held af de usædvanlig talrigt forsamlede Fiskere. Igaar fiskede en Listerbaad 57 Tdr., hvorfor erholdtes 7 Ort 6 ß pr. Tønde. Silden gik da bedst til ved Maalskjærene, Skaareholmene, Regung og indover mod Førlandsvaagen, medens en stor Del Baade, som havde sat ved Flaadeskjærene, Intet fik. Idag var det kun enkelte Baade, som gjorde nogen Fangst; Silden var trukket bort fra alle de nævnte Steder. Igaar fiskedes lidt ved Gjeitung, men Seilere, som ere komme fra Espevær og Grøtlefjord, berette, at paa disse Steder var idag hverken Fiske eller Udsigter. Prisen her paa Havnen var idag 7 Ort 12 ß til 8 Ort pr. Td.

Professor Madvig agter om kort Tid at tiltræde en Reise til Syden og er derved bleven forhindret i at opfylde et tidligere givet Løfte om at holde en Række Forelæsninger i Kristiania. Imidlertid har han lovet at besøge den norske Hovedstad i Foraaret 1870 og holde dels en Række kulturhistoriske Foredrag, der ere beregnede for en større Kreds, dels nogle Forelæsninger over klassisk Filologi for dem, der sysle med dette Studium.

Det engelske Ministeriums Besparelser. En Korrespondent fra London skriver herom til „G. H. Tidn.": „Den nye Regjering synes i alt at ville indføre praktiske Besparelser. Saaledes har den nu besluttet at indføre Kopimaskiner, hvorved en god Del Poster kan inddrages. Da Almenheden har draget sig til Nytte denne Opfindelse, som desuden maa skaffe sikrere Kopier end Afskrifter paa fri Haand, synes det at ligge nær at anvende den ogsaa i Departementerne. Andre Lande kunde vistnok uden Resiko indføre den samme Reform".

Hertil bemærker Tidn.s Redaktion: „En saadan Reform ligger virkelig, som Brevskriveren siger, meget nær og vilde gjøre en hel Del kongelige Sekretærer overflødige; men hvad der ikke i andre Lande ligger saa nær for Haanden, det er Ministre som Gladstone, Cordwell og Childers, der kraftigt tager Initiativet til Besparelser i Statsudgifterne og fornemmelig gjør det til sin Opgave at indskrænke Embedsmandshæren til det Nødvendige".

Mon ikke vi skulde ligesaa meget tiltrænge saadanne Reformer.

Den skaanske Bondeven, forhenværende Korporal Tullberg, har i flere Maaneder trodset Autoriteternes Forsøg paa blot at faa en Stævning forkyndt for ham. Det lykkedes dog endelig i Tirsdags Stævningsmændene efter lang Søgen at finde ham skjult i en Kjælder i hans Bolig. Om Torsdagen kom der imidlertid Ordre til at arrestere ham. Landfiskalen i Malmø søgte ham atter i hans Hjem i Kærrstorp nærved Stehags Jernveisstation, men traf ham naturligvis ikke. Tullbergs saa-

---

han traadde ind, neppe drejende paa Hovedet, hvor han skulde gaa.

„Ind der," svarte Forester og pegte paa et Værelse, hvor Vindøjet var blevet omhyggeligt barrikaderet, og hvorfra der ingen anden Udgang var end gjennem den ene Dør.

„Nu, Walter, kald paa Hottentotterne og bring hid nogle stærke Remmer, for vi maa sikre os denne Karl, eller han vil gjøre os Bryderi og at dømme efter hans Størrelse, tænker jeg, han vil trænge god Binding, hvis han skal være saa sikker som han bør være."

I et Minut var to Hottentotter i Værelset med et Bundt Remmer; de saa paa Fangen et Øjeblik og udbrød derpaa:

„Ingwe, Skjælmen! Du skulde skyde ham ihjel, Herre — han er en Skjælm."

„Bind ham forsvarligt; det er Eders Forretning," sagde Forester.

Kafferen skjønnede, hvad Meningen var; han saa foragtelig paa Hottentotterne, og sagde derpaa til Forester:

„Hvorfor lader Du disse Hunde binde en Ulv?"

„Det er heldigt for Dig, at Du trænger Binding," sagde Forester; „jeg kunde have skudt Dig."

I dette Øjeblik opstod der en Støj fra dem, der bevogtede Indgangsdøren, og det blev snart bekjendt, at Kafferne gjorde Anstalter til et nyt Angreb. Walter, som havde forladt Kafferen med Forester og Hottentotterne, kom tilbage og sagde:

„Kan De ikke komme, Forester? Kafferne kommer igjen og synes endnu mere bestemt end før."

„Følg mig," sagde Forester til Kafferen, hvis Hænder nu var bundet paa Ryggen, „og en af jer (Hottentotterne) følger ham."

Forester gik foran til et Værelse paa Forsiden ovenpaa, og idet han slog op Vindøjet, viftede han med et hvidt Lommetørklæde. Kafferne, som var omtrent tohundrede Alen borte forstod, at det var et Tegn til et eller andet; de raabte derfor i Kaffermaalet:

„Hvad er det?"

„Jeg vil tale med Eder," svarte Forester,„ lad Høvdingen komme hid."

Kafferne studsede ved dette Forlangende; men omsider kom en middelaldrende Høvding frem, øjensynlig bange for en eller anden Snare; han standsede femti Skridt fra Huset og raabte:

„Tal — jeg kan høre."

Forester førte sin Fange hen til Vindøjet og sagde: „Ingwe, Eders Høvding, er min Fange. Hvis dine Folk rykker frem, skyder jeg ham straks; hvis Du med dem forlader dette Sted og er fem Mile herfra paa den Tid din Skygge er ti Gange din Længde, vil jeg sætte Ingwe i Frihed."

Kafferen var øjensynlig forundret over at se sin Høvding en Fange i Huset, men viste det dog ikke i nogen høj Grad; efter at have betænkt sig lidt, sagde han:

„Jeg maa raadføre mig med mine Folk."

Da Kafferen forenede sig med sine Ledsagere, hilsede disse det Budskab, han bragte, med høje Raab, hvorefter der blev dannet en Kreds af de ledende Mænd, og der opstod et Ordskifte ianledning Foresters Forslag.

Det var tydeligt et meget kildent Spørsmaal, for flere Gange blandede høje og heftige Raab sig i Talen, og de forskjellige Partier syntes at holde lige fast ved sine Meninger; men efter omtrent en halv Times Overvejelse, kom tre af de fornemste Mænd frem og sagde, at de samtykkede i Betingelserne og var færdige til at marsere bort.

Det var omtrent Kl. 3 om Eftermiddagen, at den Hottentot vendte tilbage, som var blevet sendt ud for at iagttage Kafferne, og meldte, at alle var borte og syntes ikke tilbøjelige til at stanse. Da Forester hørte dette, vinkede han til sin Fange, at han skulde følge ham, og idet han forlod Huset, gik han med ham henimod Kraalen, hvorfra Kvæget nyligt var drevet bort. Han løste nu Fangen og sagde ham, at han kunde gaa. Han blev imidlertid staaende og se skarpt paa Forester, og sagde saa:

„Jeg kjender Dig, Høvding. Ingen anden hvid Mand, saa liden som Du, kunde have haandteret Ingwe som et Barn. Du burde ikke være med de hvide Mænd, men skulde være med os. Foren Dig med os og vi skal drive Umlungo (de Fremmede) udi Havet. Vi er blevet røvet Landet og vore Børn og Kvinder slagne — skal vi ingen Hevn faa? Der var en Tid, da Landet saa langt som dit Øje naar, tilhørte os. Det er nu tabt for os — taget af den hvide Mand. Mine Forfædre kunde her engang dræbe mange Bukke, men nu er de alle drevet bort, og vore Hjerter er saare over Forandringen. Vi vil nu æde*) op vore Fiender. Vore Profeter har talt og lovet os Lykke. Høvding, kom til os, og med Hjælp; vi bør være Venner."

Forester smilede, da han mærkede Kafferens Iver og lyttede til hans Ord. Han svarte ham bare med et Vink af Haanden, pegende paa den Vej, Høvdingen skulde følge, og med den Bemærkning, at de skulde næste Gang mødes som Fiender, som de havde gjort nu.

(Forts.)

*) Figurligt.

kaldte Livvagt var imidlertid paa Færde hele Natten og løsnede adskillige Skud omkring Huset, da det blev gjennemsøgt. Landfiskalens Folk svarede med Revolverskud, uden at dog Nogen, saavidt vides, blev saaret. Nu efterlyses han i de svenske Blade. Ophidselsen blandt de skaanske „Frelsebønder" har dog lagt sig endel, siden Rigsdagsmanden Ola Jönsson indbragte sit Forslag i andet Kammer om at faa Bondeforholdene grundig undersøgte.

En svensk Præst anklaget for Mord. Sognepræsten i Hiſtra og Gryteryd i Verio Stift, Magnus Palmgren, en 60 aarig Mand, er foruden mange andre slemme Ting, mistænkt for at have forgivet 2 Piger og forsøgt paa samme Maade at ombringe en tredie. Han har dog imidlertid ifølge Jönköpingsbladet unddraget sig Sagens nærmere Undersøgelse ved at flygte til Amerika.

Den danske Rigsdag. Rigsdagens indeværende Samling, der begyndte den 5te Oktober f. A., vil sandsynligvis — skrives der fra Kjøbenhavn — blive sluttet om en halv Snes Dage eller lidt senere, saasnart Finantsloven for næste Aar og Tillægsbevillingsloven for dette Finantsaar ere blevne behandlede tilende. Disse to nødvendige Bevillingslove ville i saa Fald blive omtrent det eneste Udbytte af denne dog henved 5 Maaneder lange Samling, da der i den tilbagestaaende korte Tid neppe vil blive Tale om at faa flere af de vigtigere Sager bragte tilende, og den enste større Sag, der hidtil er bleven færdig, nemlig Værnepligtsloven, nærmest var den foregaaende Samlings Arbeide.

Grev Bismarck og Pressen. Bismarck har nylig i en Tale (angaaende Beslaglæggelse af Kurfyrsten af Hessens Eiendomme) grebet Leiligheden til at holde en lignende Tale mod den „Bagtalelse og Løgn", han og hans Politik er udsat for i Pressen. Vi indtage deraf følgende: „Det vil ikke være undgaaet Nogen af Dem, at man lægger an paa gjennem Pressen i Frankrig at vække det Indtryk og udbrede den Mening hos en Nation, der med Hensyn til Ære og Tapperhed har en yderst levende Følelse, at Tyskland vil benytte den forøgede Magt, som det har vundet ved sin Enighed, til en Angrebskrig imod Frankrig. Disse Løgne møde De i alle franske Blade. Jeg behøver kun at gjøre opmærksom paa de sidste Dages Høst af falske Efterretninger, som forsætlig udbredes i begge Lande. Naar man læser dem, ved man i Sandhed ikke, om man mest skal forbauses over den Frækhed, hvormed de opspindes, eller over Læsernes Enfoldighed og Godtroenhed, hvorved det bliver muligt, at slige Løgne udbrede sig over en stor Kreds. Der er Tale om et „Familieraad", som er blevet afholdt i Preussen for at drøfte krigerske Planer — en Institution, som vor Statsret og kgl. Husret slet ikke kjende til, der tales om Ministerraad, om Raseringen af Glaciet ved Mainz, skjønt man kun har taget nogle Buske bort og sat andre i Stedet; der fortælles, at den kgl. Regjering skal have opfordret de sydtyske Stater til at være paa Krigsfod til den 1ste April, da Frankrig og Østerrig vilde gjøre det Samme, og der tales om, at der skal finde, jeg ved ikke hvilke, Agitationer Sted i Rumænien, idet man saaledes fortsætter det Bagvaskelsessystem, ifølge hvilket den lille rumæniske Nation haardnakket skal have sammesvoret sig imod det store Europas Ro. Alle disse Efterretninger ere uden Betydning og vilde ikke blive bemærkede, naar de vedblev at være skjulte i det Vinkelblad, som har optaget dem; men de faa en fordærvelig Virkning derved, at de gjennem Telegrafen udbredes over hele Verden. Vi have først lidt efter lidt kunnet sløve Indvirkningen af det Trykte i vor Folketro; dette er først lykkedes for os efter Aaret 1848. Indtil da havde for en stor Del af Befolkningen alt Trykt en vis Betydning, der minder om „Das Amtblatt", og dog var allerede dengang det Ordsprog kommet i Brug: Han lyver, som om det var trykt. Det vil snart komme dertil, at man siger: Han lyver, som om det var telegraferet (Munterhed). Imod de Misbrug, som drives med dette Befordringsmiddel, ere de Færreste paa deres Post. De tænke ikke paa, at det ved rigelige Pengemidler er muligt for Enhver at holde Agenter, som telegrafere Løgne Verden rundt; disse Agenter ere alene beskjæftigede med i den Hovedstad, som man har anvist dem til Kvarter, at gjennemstøve alle Blade for at finde foruroligende Efterretninger; finde de ingen, lave de selv saadanne Meddelelser, besørge dem indførte i en Avis og telegrafere dem derpaa som et „ophidsende Symptom" til de forskjellige udenlandske Blade. Paa denne Maade bearbeides den offentlige Mening i Frankrig og omvendt i Tyskland for at vække den Forestilling, at vi hver Dag maa være belavede paa en Krig imellem de to Nationer. Den kgl. Regjering har i over Aar og Dag gjort de største Anstrengelser for at tilintetgjøre falske Krigsrygter; den har i dette Øieblik den fulde Overbevisning, at alle europæiske Regjeringer ere besjælede af fredelige Hensigter, og den har behov, at Publikum begge Steder kommer til den samme Tro. Dersom der skulde være en Bihensigt forbundet med nærværende Sag, vilde det være at afsløre de Kilder, hvorfra man betaler Blade, der ganske aabenlyst opfordre en tapper og krigsdygtig Nation som den franske til Krig imod os og ligesaa aabent udtale det Haab, at Fædrelandet, at Tyskland vil bukke under i denne Krig. Man har oftere bebreidet mig i Pressen, at jeg overfor saadanne Bestræbelser og Anskuelser ikke var istand til at bevare den diplomatiske Ro, som min Stilling kræver. Jeg maa hertil svare: Den, der ikke kommer i Vrede over slig Nederdrægtighed, hans Nationalfølelse er anderledes skabt end min (Stærke Bravoraab)."

General Raasløff i Washington. Den Sammenkomst, som General Raasløff Tirsdagen den 26de Januar skulde have med Senatets udenrigske Udvalg, blev kun af kort Varighed. Efter en halv Times Forløb maatte Mødet standses, da Medlemmerne blev kaldte til en privat Sammenkomst, og Generalen maatte derfor afbryde sin Fremstilling. Torsdagen den 28de holdtes imidlertid et nyt Møde, og den danske overordentlige Affending gjenoptog da sit afbrudte Foredrag. Med Veltalenhed skildrede han Amerikas Fremtid, paaviste de store Fordele ved Besiddelsen af St. Thomas, og fremhævede, hvad de halvottende Million Dollars, som forlangtes af hans Regjering for Øerne, om nogle faa Aar vilde synes for en Bagatel.

I Korrespondencer fra Washington til Newyork fortælles, uvist med hvor megen Føie, at flere europæiske Magter ere meget imod Overdragelsen, og at navnlig det engelske Gesandtskab er afgjort stemt imod Traktatens Stadfæstelse.

I Odeontheatret i Paris er nylig forefaldet en liden politisk Demonstration, idet et nyt Stykke af Lockroy og Saint-Georges blev grundig udvebet. Prinsesse Mathilde befandt sig sammen med Theofil Gautier i den keiserlige Loge. Folk lagde Mærke dertil, og da en af Forfatterne (Lockroy) tilhører det keiserlige Parti, veb man nu saameget lystigere.

Storthinget.

Stemmeliste over Voteringen angaaende Toldtariffen for kommende Budgettermin. Schwartz's Forslag at Tolden pr. Tønde Rug bestemmes til 6 Skilling bifaldtes med 59 St. (Ja) mod 48 St. (Nei).

Bjørnsgaard Ja, Helle Ja, Jensen Frav., Eika Nei, Taraldsen Nei, Bødtker Ja, Jaabæk Ja, Bergsager Ja, Christiansen Ja, Bentsen Ja, Boie Nei, Nordbye Nei, Sæther Frav., Foss Ja, C. H. Brandt Nei, Landmark Nei, Hesselberg Nei, Wiborg Nei, Færden Nei, Aall Nei, Dahl Nei, J. Aarflot Frav., J. Sverdrup Nei, Iversen Nei, Krogness Nei, Skjærholdt Ja, Lindstøl Ja, Afsheim Nei, Harbitz Ja, Strand Nei, J. S. Velde Nei, Richter Nei, Liestøl Ja, Igland Ja, Enge Nei, Hansen Ja, Swensen Nei, Nye Ja, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Nei, Selboe Nei, S. M. Velde Ja, Sæther Nei, Augustinussen Nei, Sandberg Nei, Norderhoug Nei, M. H. Kildal Nei, Schweigaard Ja, Schawland Nei, Motzfeldt Frav., Heggelund Ja, Nergaard Ja, Schulze Nei, Sæhlie Nei, Dr. Broch Ja, P. D. B. W. Kildal Ja, Aga Ja, Ritsnæs Ja, Valstad Nei, Smith-Petersen Ja, Gram Ja, Lorck Ja, Mathiesen Ja, M. A. Aarflot Nei, Mortensen Ja, T. W. Schwartz Ja, Aschehoug Nei, Kjerschow Ja, Thorsen Ja, Nielsen Nei, Olafsen Nei, Wiel Ja, Maartmann Ja, Hammerstad Nei, Lunde Nei, H. N. Sverdrup Ja, Løken Ja, Faye Ja, Michelsen Ja, O. G. Ueland Ja, Kolbenstvedt Ja, Daae Ja, Grønningsæter Ja, Andersen Moen Ja, P. Jensen Ja, Baalen Nei, Storsten Nei, O. G. Ueland Nei, Balchen Ja, Bagger Ja, Rode Nei, Holmboe Nei, O. Brandt Nei, Horgen Nei, Falsen Ja, Tonning Ja, Irgens Ja, Geelmuyden Ja, Christensen Ja, Steen Ja, Viig Ja, Sørenssen Nei, J. J. Schwartz Ja, B. A. Broch Ja, Olrog Ja, Vik Nei, Sibbern Nei, Floor Ja, Vogt Nei, Svanø Ja.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er meget høit i det sydlige Norge, høiest paa Østlandet. Det er sunket og staar lavest i det Nordlige. Vinden er sydlig til SVlig i det Nordlige, laber SO i det Sydlige, NOlig i Mandal, Regn i Bodø, ellers skyet. Temperaturen er steget nordenfor Dovre, meget stærkt i Bodø. Koldt Veir paa Østlandet. Udsigterne ere til koldt Veir paa Østlandet og uroligt Veir paa Kysten nordenfor Stat.

Rettelse i Artikelen „Fælles- eller Folkeskolen". Den sidste Del af Artikelen, fra „Den (d. e. Kommissionen) erklærer sig principielt derhen" o. s. v. indkommen paa urigtig Plads.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At min inderlig elskede Kone, Andrine Marie Udnæs, født Berg, afgik ved Døden den 7de Februar, blev det min tunge Lod herved at bekjendtgjøre for fraværende Slægt og Venner.

Gaaseqværn, Hedemarken 18de Februar 1869. Hans Udnæs.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavian".

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbm. Amundsens Gaard) anbefales Reisende som Byens Folk, Damer saavelsom Herrer, som et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke, saasom: Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillon til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Ølost til 2 a 3 ß, Melk (varm som kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß samt Æggedosis, Porter, Bruslimonade og Seltservand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Udvandrere befordres fremdeles

til Amerika

med de nye og store Jernskrue-Dampskibe tilhørende den

Engelske nationale Flaade

(National Line):

„France"	3200	Tons.
„England"	3400	—
„The Queen"	3412	—
„Erin"	3200	—
„Helvetia"	3325	—
„Pensylvania"	2873	—

med Flere.

Før Dampskibsfartens Begyndelse i indeværende Aar vil der af mig, for ethvert af disse Skibe, blive **engageret en norsk Tolk eller Steward,** der i enhver Henseende vil have at paasee mine Passagerers Bedste under Overreisen. Ingen uden paalidelige, søvante Mænd, med gode Referencer og Kyndighed i det engelske Sprog vil blive ansat. Emigranter erholder herefter egen Køie samt **fri Kost under Reisen til New-York ligefra Christiania.**

Indskrivning efter billigste Fragt foregaar naarsomhelst ved mine Kommissionærer i Landet samt paa mit Kontor.

Christiania, i Februar 1869.

O. Svenson,

General-Agent, National Steamship Co. & American Emigrant Co.

Kontor: Skippergaden No. 28.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Bøger.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Ohr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Ohrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren

Bogtrykker **H. J. Jensen,** Brogaden No. 3 b.

Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,

Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

„Billigt" og „det mindst farlige"*)

Sprængmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. ⅞"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5. **Harald Frølich,**

Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:

DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) **„Billigt"** paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter,** der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af

O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos

O. Schjønneberg & Co.

36 Smørkjælderen 36

(Dronningens Gade ligeoverfor Bazaren)

anbefaler et godt Udvalg af Smør i mange Kvaliteter, hvoriblandt fremhæves Ellinggaards Herregaardssmør, Aas Meierismør, do. fra Melbye og Fru Stenersen, Dvergsteen, samt Rørossmør af fineste Sommer- og Vaarvarer. Endvidere anbefales de fleste Sorter fine og simple Oste, Skinker, Pølser, Tunger, Fru Smiths, Frøken Magelsens og Thornes Ansjovis, med og uden Olie, hermetiske Levnetsmidler, Flesk, Faarekjød, Erter og Gryn m. m. m. — Alt til billigst beregnede Priser.

Is

er tilkjøbs fra Solhaugsdammen ved Frøen.

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af **Peter Seest,**

Dronningensgade No. 34.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 45. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 23de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogn- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Biri og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6–8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5–7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Athen, 18de Febr. Kongen har til Hensigt med det første at gjøre Rundreise paa Peloponnes.

Paris, 22de Febr. I Anledning af den belgiske Ministerpræsidents Ytringer i Senatet betræffende Jernbaneloven siger „France“: Til at udslette den Mistro kræves Kjendsgjerninger og ikke Ord. „Public“ betragter Ministerpræsidentens Ytringer som et Tilbagetog.

Stockholm, 22de Febr. Kongen og den danske Kronprins afreiste med Morgentoget den 2den Marts og følges ad til Stationen Laxå, hvorfra Kongen fortsætter Reisen alene til Norge. En Lov om Emigrantagenter er udkommen.

Newyork, 21de Febr. Repræsentanthuset har med 140 mod 33 Stemmer vedtaget Senatets Beslutning om uindskrænket Valgret for Farvede.

I Mexiko hersker Opstand. Negrete har overrumplet Puebla.

Madrid, 22de Febr. Paa Kuba have mange Insurgenter nedlagt Vaabnene.

Athen, 21de Febr. Et kongeligt Dekret opløser Kamrene og berammer nye Valg til Begyndelsen af Mai.

Nogle Bemærkninger ianledning det af Storthingsmand S. Jaabæk fremsatte Forslag om Nedsættelse af Rentefoden.

(Forts. fra Gaarsbl.)

Med Hensyn til den allerede imødegaaede Paastand, at Nedsættelse skulde være en saa overmaade stor Ubillighed ligeoverfor ældre Laan, som Folk ikke skulde ville finde sig i, maa jeg endnu tillade mig at bemærke, at denne Anskuelse ialfald slet ikke endnu har trængt ned blandt Folket, da det er mig vel bekjendt, at selv Folk, der ellers gjerne vil have høi Rente, har for ældre Pantebreves Vedkommende, de lod paa 4 pCt., af Debitor taget en Erklærings paategning, hvorefter denne forbinder sig til at betale — ikke netop 5 pCt. — men „de til enhver Tid gjældende lovlige Renter“, fordi man ventede eller forudsaa Muligheden af, at Rentefoden kunde blive nedsat, og ved hvilken Fremgangsmaade det kunde undgaaes med Pantebrevet at foretage ydærlig Forandring. Havde man derimod, som af „Fædrelandet“ paastaaet, i Tilfælde af Rentenedsættelse været tilsinds at „trække sine Kapitaler ud af Laanevirksomheden“, saa var en saadan Form ikke bleven brugt.

Det er en Kjendsgjerning, at et Lands Lovgivning har en meget stor Indflydelse paa Folkets Handle- og Tænkemaade og ikke mindst gjælder dette det norske Folk. Saaledes blev Antallet af de Folk, der i Forstningen nærede Betænkelighed ved at tage 2 pCt., med hver Tid mindre, jo ældre Loven blev; men vist er det, at meget Faa vilde have søgt en høiere Rente, om denne Lov ikke var kommen. Jeg skal derfor tillade mig at gjentage, at, er det Alvor med „Fædrelandets“ Ytringer, at det anser „en lav Rente for en ensidig Ting“, da gjorde det vel i ikke at bidrage sin Skjærv til at undergrave Folkets Agtelse for en Lov, der bestemmer en saadan.

Hvad ydærligere betræffer den Paastand, at en Lov om Rentefodens Størrelse er en ubillig Indskrænkning i Handlefriheden, og „at Staten ikke bør blande sig ind i den enkelte Borgers private Anliggender“, da er jeg fuldkommen enig i den Anskuelse, der ligger udtalt i de sidst citerede Ord, forsaavidt man ikke vil udstrække Friheden til Tilfælde, hvorved den vilde blive meget udsat for Misbrug; men paa den anden Side maa man erkjende, at Frihedstøilen ogsaa i mange Tilfælde kunde blive for slap, og at det ofte er godt og nødvendigt at have en Magt at holde sig til, som kan træde ordnende til og forebygge Friheden til Misbrug.

Mere specielt at imødegaa „Fædrelandets“ ærede Redaktion finder jeg overflødigt, saameget mere som dens Artikel ikke indeholder noget egentligt Angreb paa det fremsatte Forslag ligeoverfor vor nugjældende Rentelov, men heltigjennem gaar i Retning af Rentefodens fuldstændige Frigivelse, medens det nye Forslag, som ogsaa allerede før bemærket, afviger fra vor nuværende Rentelov blot ved en Gradsforskjel, forsaavidt betræffer Laan mod Pant i fast Eiendom.

Derimod skal jeg til Slutning fremkomme med et Par almindelige Bemærkninger, der i Rentespørgsmaalets Afgjørelse maa tillægges stor Vægt.

Det skal ikke kunne nægtes, at den jordbrugende Klasse i vort Land fortiden ligger under for et Tryk, der allerede har antaget og fremdeles tegner til at ville antage en saa truende Karakter, at den største Del, hvis dette Tryk ikke standses, sent eller tidlig maa gaa fuldstændig under. Vil man spørge: hvad er Aarsagen dertil? saa tænker jeg, at Svaret ikke bør falde ud til Bondestandens Fordel saaledes, at denne kan vælte al Skylden fra sig over paa andre; men at den megetmere maa erkjende ogsaa selv at have bidraget dertil med en for flot, tankeløs og letsindig Leven over Evne; men saa langtfra er dette den enevirkende Aarsag, at det tvertom maa indrømmes, at jo ogsaa den offentlige Styrelse — særligen hvad nævnte Samfundsklasse betræffer — har handlet som om denne maatte have stærk nok Ryg til at bære, hvad der lagdes paa. Paa Forhaand være det dog sagt, at Aarsagen til dette Skjæve i Styrelsesmaaden ogsaa netop ligger hos Bonden selv, der smukt har lagt Hænderne i Skjødet, lukket sine Øine for de offentlige Gjøremaal og overladt til Andre, der slettikke kunde ventes at have det rette Skjøn paa og Syn for Bondens og de arbeidende Klassers sande Tarv, at skjøtte sine Anliggender, saa at Ansvaret nok altid falder tilbage paa den fortrykte Klasse selv. Imidlertid har dog Tidens Phlegmatighed gjort sin gode Nytte, idet den har aabnet Vedkommendes Øine og jaget den søvndyssende Tankeløshed paa Flugt, og idet man begynder at se sig for og tænke sig om, bliver man strax var, at man skjønt som Lemmer af den store Familie — Statssamfundet —, var pligtig efter Andel og Evne at bidrage Sit til Familiens Existents, har bidraget forholdsmæssig altfor meget og meget over Evne, medens man næsten i alle nulige Retninger selv har maattet lade sig nøie med et Stedbarns ringe Lod. Kommer nu hertil, at de styrende Mænd baade i Storthingssalen og i Pressen idelig har blændet Folket med glimrende Voteringer over Landets forøgede Evne til at bære Byrder og derved vildledet den altfor tankeløse Bonde til at overvurdere sin økonomiske Forfatning, saa at han troede sig Eier af meget mere, end han virkelig var, hvilket Altsammen, som bekjendt som en Tryllekraft mægtigen bidrog til at svinge Eiendomsprisernes i Veiret, saa vil det være let begribeligt, at Faldet maatte blive voldsomt, da nemlig Renteforhøielsen kom til og nedsatte Eiendommens Værdi med en Femtedel, paa samme Tid som alle offentlige Skatter og Udgifter netop umiddelbart derpaa i en Aarrække vedblev i voldsom Fart at stige indtil samme naaede sit Toppunkt, og Folk lidt efter lidt begyndte at blive ædru af det indtagne Rus. Imidlertid, hvad Gaardpriserne betræffer, er der allerede ikke alene foregaaet et Omslag, men det er netop kommet til den anden Yderlighed, saa man ikke paa langt nær tør tillægge dem den Værdi, de endog ifølge Tingenes nærværende og naturlige Tilstand virkelig har. Og man behøver saaledes slettikke at være ængstelig for, at Priserne, formedelst en Nedsættelse af Rentefoden, igjen vilde stige til en unaturlig Høide. Megetmere vilde det nu netop være betimeligt om muligt derved at kunne hjælpe lidt paa Priserne, hvorved mangen strækom Mand kunde reddes fra Undergang, da han saaledes kunde faa Kredit mod Pantesikkerhed.

Og betænker man, at Styrelsen før har gjort alt muligt for at styrke Folk i den gode eller slette Tro, at Alt gik godt og ballancerede vel, og saaledes forledet det til uden Frygt at opdynge Gjæld, at den derpaa gav et saa voldsomt Knæk, som Renteforhøielsen var, samt at den gjældbundne Eiendomsbesidder paalagdes meget store Skattebyrder, som rige Kapitalister og Bymænd tog meget liden eller og tildels ingen Andel i, da skulde man antage, at en Nedsættelse af Rentefoden for om muligt at jevne lidt paa Forholdet, ikke skulde være en saa stor Uretfærdighed endda.

Men hvad man i dette Spørgsmaal bør og maa lægge særdeles Vægt paa, og som har det stærkeste Krav paa at komme særlig i Betragtning, det er Folkevillien. Før i Tiden har man ogsaa ofte under Sagens Behandling i Storthinget klogelig vidst at appellere til Opinionen, medens man dog slet ikke kunde vide, uden efter Slutninger og Gisninger, i hvilken Retning samme gik, af den simple Grund, at der saa at sige næsten ingen Folkeopinion existerede. Ialfald gav den sig aldrig offentlig tilkjende. Nu skal man derimod paa den anden Side ikke kunne undskylde sig med, at man ikke veed, hvad Folket vil, ialfald ikke i Rentespørgsmaalet. Og er der nogen Sag, hvori det er klogt at rette sig efter Folket, da er det netop denne, da man nemlig høilig skulde beklage, om Forslaget ikke gaar igjennem; mindre for selve Sagens Skyld, end af Hensyn til Følgerne af et saadant Udfald. Jeg føler ingen synderlig Lyst til at stille mig i Ulykkesprofeternes Rækker; men een Ytring kan jeg ikke tilbageholde: Man kan være temmelig forvisset om, at gaar ikke Forslaget dennegang, saa vil det gaa senere, men maaske da paa mange andre gode Sagers Bekostning. Historien har fuldelig vist, at den norske Bonde er seiglivet: har han sat sig et vist Maal, som han har Evner til at kunne opnaa, saa vil han nok vide at holde ud indtil Maalet er naaet. Det turde saaledes være af største Vigtighed, om denne Sag nu kunde løses til Folkets Tilfredshed, for at ikke Hensynet til denne ene Sag maatte komme til at øve en altfor stor Indflydelse paa kommende Storthingsvalg, hvilket ikke alene mulige, men endog meget sandsynlige Tilfælde for Fremtiden kunde have den skadeligste Virkning paa den hele Styrelse. Endelig skulde det maaske ikke være overflødigt ialmindelighed at minde om, hvad der rigtignok ogsaa begynder at blive mere og mere erkjendt, at det er en baade billig og retfærdig Fordring fra Folkets Side til Styrelsen, at denne saavidt muligt søger at lette Trykket; men en Side ved Sagen har jeg navnlig endnu ikke seet paapeget, nemlig, at denne Fordrings Imødekommen er en Nødvendighed ikke alene for direkte at bidrage til Afhjælpelse af den mislige økonomiske Forfatning, men ogsaa, og det maaske fornemmelig, for paa en indirekte Maade derved at virke til det samme Maal, idet en saadan Imødekommen vilde gjøre særdeles god Virkning paa de fortrykte Klasser til at opreise deres faldne Mod og at udjevne den sig mellem disse og de høiere staaende Samfundsklasser stedfundne Kløft. Og man tør nære det Haab, at Vedkommende vil laane et villigt Øre til de mange Raab i denne Retning, hvortil man med Glæde har bemærket, der allerede i det nu forsamlede Storthings Beslutninger begynder at vise sig Tegn, saameget mere som dette utvivlsomt er det eneste Middel til at afværge, at det omhandlede Tryk engang tidligt eller sent med voldsom Kraft vender tilbage udover de Klasser i Samfundet, der hidtil ere forskaanede derfor. Thi ligesom, naar en tærende Sygdom angriber et eller flere af Legemets Lemmer, Sygdommen snart vil gribe videre om sig og tilsidst angribe det hele Legeme, hvis intet Helbredelsesmiddel gives, saaledes ogsaa med Statslegemet. Har nemlig Velstandens fortærende Kræft, Forarmelse og Fattigdom angrebet en eller flere Samfundsklasser, saa vil det være nødvendigt itide at tage Modforholdsregler, ellers vil jo klarligen samme forplantes ogsaa til de andre Klasser, da dog tilsidst det ene Lem maa hjælpe til at bære og lide med de øvrige.

Januar 1869. B...

Høyems Lovforslag om Forandring og Rettelse af vore Gaardnavne.

Det fremsatte Lovforslag gaar i sin Begrundelse ud fra den fra flere Dele af vort Land vistnok rigtige Forudsætning, at medens de fleste Jordeiendomme i Tidernes Løb gjentagne Gange have undergaaet Deling, er der enten ikke blevet draget Omsorg for, at de saaledes opstaaede nye og selvstændige Eiendomme have erholdt selvstændig Navnebetegnelse i Skattemandtal og Pantebøger, eller at dette er skeet paa den tungvindte og lidet betegnende Maade, som et Tillæg hentet fra de forskjellige Gaardsparters indbyrdes Beliggenhed, giver Adgang til. Følgen heraf er, at nu paa flere Steder det større Antal Gaardsbrug, der henhøre under samme Matrikul-Nummer, have samme Navn i offentlige Fortegnelser og Dokumenter, uanseet at hvert enkelt Løbenummer i Mandsminde har været en selvstændig Eiendom, og uanseet at mange af disse i Hverdagstale have faaet et særskilt Navn. Denne Tingenes Tilstand medfører efter Forslagsstillerens Mening Forvirring paa forskjellig Maade i Forretningsforholde og vanskeliggjør Betegnelsen af vedkommende Gaarde i Tale og Skrift. Han antager, at der er Opfordring til at søge rettet paa disse Ulemper og foreslaar til den Ende gjennem et Tillæg til Loven af 6te Juni 1863 at bevirke, at der ved Redaktionen af den nye Matrikul optages saavidt muligt særskilt Navn for hvert enkelt Løbenummer. Lovforslaget gaar i Overensstemmelse hermed ud paa, at det ved Henvendelse til Herredskommissionen „skal staa enhver Eier eller Leier (Leier med Eiers Samtykke) frit, uden Betaling at faa lagt nyt Navn paa sin Gaard.“

Konstitutionskomiteen har i sin nu trykte Indstilling udtalt sig imod dette Lovforslag, idet den tror, at de Ulemper, som skulle afhjælpes, hverken ere saa overvættes store eller almindelige, ligesom Forslaget heller ikke synes at anvise noget letvindt Middel til at opnaa Hensigten. Desuden vil, efter Komiteens Mening, Alt kunne ordnes billig og letvindt ved administrativ Foranstaltning uden nogen Lov, idet „Enhver, der ønsker Navnet paa sin Eiendom forandret, ifølge Lov af 17de December 1836 § 5 kan opnaa dette ved at lade thinglæse en Deklaration derom, og indsende denne til Fogden til Indførelse af det nye Navn i Skattemandtallet. De hermed forbundne Udgifter ere formentlig alene Betaling til Sorenskriveren for Thinglæsning 64 Skilling og til Fogden for Indførselen 1 Spd.; altsaa ulige mindre, end af Forslagsstilleren forudsat“.

Høiems Forslag gaar desuden ud paa, samtidig med Istandbringelsen af den nye Matrikul, at faa rettet paa vore Gaardsnavnes forvanskede Skrivemaade. Det er danske og i vort nationale Sprog ukyndige Embedsmænd, som har forkvaklet disse Navne, saa man tidt hverken gjenkjender de historisk bekjendte Navne, og som Fremmed eller Reisende paa Stedet kan man tidt kun med Vanskelighed faa Bygdefolket til at skjønne, hvad det er for en Gaard eller et Sted, man mener, naar man nævner Navnet, som det findes i Bøger eller paa Karter. Komiteen ytrer sig angaaende denne Side af Høiems Forslag paa følgende Maade:

„Komiteen deler fuldstændig Forslagsstillerens Mening om, at den nugjældende Matrikuls Skrivemaade af vore nationale Stedsnavne lider af allehaande Brøst, og den anser det for høist ønskeligt, at man ved Redaktionen af den nye Matrikul retter derpaa. Der er i et Sprogs Udviklingshistorie neppe noget Felt, hvori de oprindelige Ordformer holder sig mere stabile end i Stedsnavne. Disse ere derfor mere direkte og mere umiddelbart en Arv fra Fortiden, end Sprogoverleveringen forresten. De ere saaledes i særegen Grad Minder om vort gamle Tungemaal og mange af dem ere derhos særligen knyttede til vor Historie. Den Arv fra Fortiden, som de indeholde, har derfor ogsaa Ret til at blive paaagtet, og man har ved Redaktionen af Matrikulen saameget større Opfordring til at tage Hensyn til denne Side af Sagen, som Navnenes Skrivemaade i sin Tid er blevet paavirket af en alt andet end national Retning, og der ved Forfattelsen af den forrige Matrikul ikke blev anvendt den fornødne Omhu for at fjerne Virkningerne deraf. I Følelsen af den Betydning, som Gaardsnavnenes Skrivemaade har, tror Komiteen at burde dvæle noget ved denne Side af Forslaget og korteligen fremstille de Grundsætninger, hvorfra der ved en Revision af denne formentligen bør gaaes ud. Det forekommer den da, for det Første klart, at man paa engang imødekommer baade Fortidens og Nutidens berettigede Krav, naar man ved Skrivemaaden af Navnene lægger Almuens Udtale af disse til Grund. Denne vil, i al Fald naar den behandles konsekvent efter Reglerne for det norske Folkesprogs Lydsystem, som oftest ikke fjerne sig særdeles meget fra den oprindelige Form, paa samme

Tid som den svarer til det Sædvanemæssige og Tilvante.

En Følge af saaledes at lægge Almuens Udtale af Gaardsnavnene til Grund vil det være, at man vil faa Navne med tilføiet Artikel (Moen, Hougen etc.), Navne i Pluralisform (Hougon ɔ: Hougorne) og Navne i Dativform (Aase, Tune etc.), men i disse Former er det nu, at Navnene gjennem Generationer have været brugte, og der er neppe Grund til i en Sag som denne at bøie sig for grammatiske Hensyn.

Komiteens ovenfor nævnte Udgangspunkt lader den fremdeles til at anse som rigtigt, at Restauration af ældre Former ikke er ønskelig medmindre saadan kan finde Sted uden i iøinefaldende Grad at forrykke Navnets nuværende Lyd. Som Exempler paa Tilfælde, i hvilke Restauration vil være berettiget, kan nævnes Indskydelse af det stumme d, der nu oftere er bortfaldt i Udtalen (Lie ɔ: Lid), Opløsning af enkelte Sammendragninger (Haaem ɔ: Haaheim), Bortkastelse af det Tillæg af Ø, der i Matrikulen nu oftere findes knyttet til Navnet paa Øer, der af Almuen tildels udtales uden saadant Tillæg (Tjøttø, Lekø, Skorpø ɔ: Tjøtta, Leka, Skorpa) og maaske Optagelsen af den ældre Endelse ar, der nu oftere er overgaaet til a eller e. (Lesja, Nesja ɔ: Lesjar, Nesjar). Men i det Hele bør vistnok Varsomhed i denne Retning, som sagt, anvendes.

Komiteen antager fremdeles, at det ved Revisionen af Gaardsnavnenes Skrivemaade bør haves for Øie, at det samme Navn i Rigets forskjellige Dele bliver skrevet paa samme Maade. Gjennemførelsen heraf vil vistnok støde paa Vanskeligheder og navnligen ville vel Kollisioner med det ovenfor antydede principale Udgangspunkt ikke altid kunne undgaaes, men det antages dog, at Maalet i temmelig stor Udstrækning vil kunne naaes uden at tilsidesætte berettigede Hensyn.

Endelig tror man ogsaa at burde bemærke, at Tillæg, der angive Brugenes indbyrdes Beliggenhed, og som ikke er smeltet sammen med Navnet til et enkelt Ord, bør skrives ikke efter Almuens Udtale, men efter det sædvanlige Skriftsprogs Brug".

I det vi fuldkommen dele Komiteens Mening, skulle vi desuden henlede Opmærksomheden paa Ønskeligheden af, at de samme Regler, som her opstilles for Gaardsnavnes rette Skrivemaade, ogsaa maatte blive gjennemførte for andre Stedsnavnes Vedkommende. Fjelde, Elve, Vand findes nu paa Karter og i Bøger stadig strevne paa en Maade, der røber den sørgeligste og latterligste Uvidenhed om eller Mangel paa Agtelse for vor Historie og vort Folks Sprog og Benævnelser. Nu da vore fortrinlige Amtskarter udarbeides og spredes vidt udover, vilde det være ønskeligt, at særlig Opmaalingskontoret befulgte de samme Regler, som forhaabentlig efter det Konstitutionskomiteens Indstilling Anførte vil blive gjort gjældende ved den nye Matrikul over Gaardene. De samme Grunde, som Komiteen har anført for en skikkeligere Skrivemaade af Gaardnavne, tale ogsaa for, at den planmæssig maa gjennemføres for alle mulige Stedsnavnes Vedkommende, naar det staar i det Offentliges Magt at gjøre det.

Kristiania, den 23de Februar 1869.

Statsraad Haffners Afskedsansøgning skal allerede i forrige Uge være afsendt til Hs. Majestæt Kongen; Statsraaden er ifølge Morgenbladets Beretning af Regjeringen indstillet til at faa 1800 Spd. i Vartpenge. Formodningen om, at der vil blive mindst to Statsraadsposter ledige bestyrkes nu ogsaa af Morgenbladet, og man gjætter selvfølgelig paa forskjellige Grunde til en hos vore Statsraader saa usædvanlig Villighed til at forlade sine Poster. I Formen var vistnok Storthingets Mistillidsvotum kun rettet mod Haffner som Chef for Marinedepartementet; men dets moralske Virkning gaar selvfølgelig videre. Thi det er klart, at Regjeringens øvrige Medlemmer ved sit Bifald i samlet Statsraad til Haffners Styrelse og Forvaltning maa bære sin Del af Ansvaret og saaledes ogsaa føle Mistillidsvotumets Virkninger, forsaavidt ikke nogen af dem have protesteret mod de paaanklede Handlinger. Den offentlige Moral har imidlertid hidtil været for svag til at vise noget synligt Tegn paa en tilsidesættende Bevidsthed om et fælles Ansvar mellem Regjeringens Medlemmer; og mindst kunde man ventet, at Regjeringen nu skulde vise sig mere følsom end Skik og Brug hidtil har fordret. Skulde imidlertid en større Forandring i Statsraadspersonalet vise sig virkelig at ville finde Sted som Følge af Mistillidsvotumet, saa foreliger den første svage Antydning til, at Regjeringens Medlemmer begynder at føle sig solidarisk ansvarlige for de Regjeringsbeslutninger, de i Fællesskab fatte. Og vi kunne da hilse den forestaaende Personalforandring som et glædeligt Vidnesbyrd om et konstitutionelt Fremskridt, der vil gjøre Statsraadsposten til noget mere end et godt Levebrød for en Kontormand, som er „Fladeholder" nok til at kunne redde sin Stilling og forøvrigt give sine Meninger og sine Kolleger med samt Styrelsens Fællesansvar en god Dag, naar det kniber.

Besættelsen af de to ledige Statsraadsposter kommer vel til at udstaa, indtil Kongens Ankomst hid den 3die Marts; rimeligvis vil Statsraad Irgens komme til indtil videre at have baade Armee- og Marinedepartementet, da Prof. Broch, der efter Rygtet skal være udseet til Haffners Eftermand, formodes at ville vedblive sin Storthingsvirksomhed idetmindste til Jernbanesagerne ere behandlede. I disse Sager er han jo nemlig en af Thingets første Autoriteter. Efter hvad der fremdeles fortælles er Møinichens Fratrædelse ogsaa forestaaende; men hvem der skal blive hans Eftermand er endnu en uudgrundet Hemmelighed. Man vedbliver at nævne Amtmand Vogt eller Assessor Løvenskiold, skjønt deres Fortjenester ikke vides at være synderlig anden end Iver for Amalgamismen. Ingen af disse Herrer vil vel komme til at tilføre Regjeringen nogen større Styrke i den Retning, hvori den er svagest.

Men, som vi tidligere have sagt, kan det ikke findes saa forunderligt, at Regjeringen prøver, hvor langt den kan komme med Kontormænd, som ere opdragne til at blive norske „Mandariner" og som have faaet sin statsmandsmæssige Uddannelse i det skandinaviske Selskab og i Unionskomiteen. Bureaukratiet har altid søgt at hævde den Sætning, at en Embedsmand, som er befunden at være forsvarlig i een Stilling, ogsaa er god i alle andre. En dygtig Amtmand kan hos os naarsomhelst ombytte sine administrative Forretninger med en Høiesteretsassessors dømmende, og en Dommers Dygtighed som saadan er altid anseet tilstrækkelig til at aabne ham Adgang til Sæde i Regjeringen. Vi tro imidlertid, at en Mands Begavelse ikke gjernest ligger for saa forskjelligartede Gjøremaal.

Udlandet. Den 13de ds. vedtog det belgiske Deputeretkammer med 61 St. mod 16 en Lov, hvori det forbydes Jernveisselskaberne uden Regjeringens Samtykke at overdrage Jernveiene til Andre. Loven bemyndiger fremdeles Regjeringen til, hvis noget Selskab handler mod ovenanførte Bestemmelse, at lade den vedkommende Jernvei bestyre af Statsembedsmænd for Selskabernes Regning. Hvad der har foranlediget denne Lov, ere Underhandlinger, der førtes om at overdrage den belgisk-luxemborgsk-limborgske Jernvei til det franske Østjernveisselskab, hvilket for kort siden har erhvervet de luxemborgske Jernveie. Vedtagelsen af denne Lov har gjort en ganske overordentlig Opsigt i Frankrig. Den almindelige Mening er, at det er Preussen, der har havt sin Finger med i Spillet her, og denne Mening bestyrkes ved Artikel, som „Kreuzz." fornylig bragte, og hvori Bladet lovede Belgierne Preussens Beskyttelse, hvis deres Uafhængighed skulde blive truet.

Saagodtsom hele den franske Presse udtaler sig paa det Stærkeste imod den belgiske Regjering, og de officiøse Blade gaa ved denne Leilighed i Spidsen.

L'Ind. belge, der undtagelsesvis en enkelt Gang erindrer sit Navn, ytrer i en ledende Artikel: „Vi finde Loven i Strid med den nyere Civilisations Princip. Til hvilket Maal styre de oplyste Nationer for Tiden hen? Man vil kuldkaste de Skranker, som stille dem fra hinanden, tilintetgjøre de Baand, som forældede Love have lagt paa Udviklingen og Udvidelsen af deres Virksomhed. Passene ere blevne afskaffede. Tarifferne ere blevne nedsatte. Man drømmer om Toldens fuldstændige Afskaffelse, og haabe vi, at denne Drøm tilsidst vil blive en Virkelighed. Der gives ikke noget Land, som ikke tyer til fremmede Kapitaler, naar der paa dets Territorium skal udføres Arbeider af nogen Betydning, og ethvert Land er villigt til at gjøre det Samme for andre Lande. Verden skrider hen til en fuldstændig Sammensmeltning af Interesserne, og den haaber, at den ved at ordne Folkenes Fællesskab med større Kraft og Sikkerhed vil kunne beseire den afskyelige Svøbe, som kaldes Krig. Det er aldeles indlysende, at et Lovforslag, der gaar ud paa at holde de fremmede Kapitaler borte fra de belgiske Jernbaner og vil omgive Belgien med en Slags chinesisk Mur, ikke staar i Samklang med de anførte Tendentser, der gjøre sig gjældende i Belgien som alle andre Steder.

Af de indløbne Telegrammer sees det, at den Opreisning, som Frankrig efter de officiøse Blades Sigende fordrer af Belgien for dets „fornærmelige" Skridt (Jernbaneloven) bestaar i en tilfredsstillende Erklæring eller den nye Lovs Forkastelse i Senatet. Efter det Forefaldne synes der ikke godt at kunne være Tale herom, uden at der foregaar et Ministerskifte i Belgien, da de nuværende Ministre vilde være i høieste Grad prostituerede, om de skiftede Holdning i en Sag, i hvilken de med saa stor Iver have taget Initiativet. Public siger rigtignok, at det belgiske Ministerium allerede den 13de ds. har affattet en „forklarede Note", der er fuldstændig skikket til at fredsstille Frankrig; men det omtaler ikke, at den franske Regjering har modtaget en saadan Note, og Efterretningen synes saaledes kun at være et Rygte.

Under Overskriften „Preussisk Uforskammethed" indeholder Pays en Artikel, hvori det hedder: Den franske Presse bliver fornærmet paa en ærerørig Maade, fordi den har erklæret Konfiskationen af Kongen af Hannovers Formue for en Kjeltringsstreg, for et Tyveri. „Nordd. Allg. Zeit." ender en Artikel med følgende Ytring: „Vi vide ikke, hvad det er at have Frygt for vore Modstandere". Og vi da! Der maatte tyve Aars Kampe og Forbund til for at kaste den Kjæmpe, der hedder Frankrig, til Jorden, husk det, I Ætlinge af de Beseirede ved Jena! Vi have hvilt os siden den Tid, og det er Daarskab af udfordre os, at friste os. Have I da glemt, at det gamle franske Nationalhad til Englænderne har forvandlet sig til Had til Preusserne. 1815 og Waterloo lyde endnu som Ligklokker for vore Øren, og de franske Patrioter have utaalmodig ventet paa Opreisningens Time. I kunne umulig være uvidende om, at det er Keiseren, som i tre Aar har holdt vor Harme itømme for at opretholde Freden. Det napoleonske Dynasti er Arving til Waterloo saavelsom til Austerlitz og Jena; det maa paa en Gang bære Vægten af vor Hæder og vore Ulykker. Dersom det vedbliver at gaa, saaledes som nu, ere vi overbeviste om, at Nationalæren vil rive Regjeringen og Folket med sig. — Rigtigheden af den sidste Ytring har allerede bekræftet sig. Pays og Siécle, de modsatte Poler, føre det samme Sprog i det Øieblik, da Preussen træder Frankrigs Ære for nær.

Times for den 15de indeholder paany en ledende Artikel, hvori det udtaler sig om Russernes Fremtrængen i Centralsien, og den Udholdenhed, hvormed den engelske Presses Hovedorgan beskjæftiger sig med dette Thema, taler i høi Grad for, at den offentlige Mening i England begynder at foruroliges ved Tanken om at se Rusland som Indiens Nabo. Det heder ogsaa, at der vil finde Interpellationer Sted i Parlamentet om de to Magters gjensidige Stilling i Asien.

Om aarlige Storthing skriver „Hamars Stiftst.": Da Spørgsmaalet om Indførelse af aarlige Storthing snart foreligger til Afgjørelse, og der tidligere under Sagens Behandling har været lagt Vægt paa den formentlige Opinion blandt de Stemmeberettigede i forskjellige Distrikter, saa tror vi for denne Egns Vedkommende at burde udtale, at Stemningen her fremdeles, saaledes som ogsaa ved Distriktsforsamlingens Afholdelse udtaltes, er afgjort for Antagelsen af Regjeringens Forslag. Dengang Sagen først blev bragt paa Bane efter private Forslag, vakte den vistnok en Mængde Tvivl, dels hentede ud af Hensynet til Grundlovens Hellighed og dels af Frygt for Muligheden af en Magtfordeling, der skulde staa i Strid med Konstitutionens Aand, samt endelig af Banghed for, at der skulde følge forøgede Udgifter og andre Ulemper, som af Reformens Modstandere med stor Iver bleve fremholdte. Efterat man imidlertid nærmere har diskutteret Sagen, er Fordomme og Betænkeligheder efterhaanden vegne for en almindelig Anerkjendelse af de overveiende Fordele, som ved Foranstaltningen ventes opnaaede. Skjønt vi i denne Henseende ikke tiltro os at kunne anføre nogen egentlig nye Grunde, tør det dog maaske ansees som Pligt at hidsætte den Betragtningsmaade, der i det Væsentlige her gjøres gjældende.

Overgangen fra treaarlige til aarlige Storthing, saaledes som den er foreslaaet, kan i og for sig ikke skjønnes at medføre nogen anden Forandring i Magtfordelingen imellem de forskjellige Statsmagter end den, at Udøvelsen af Regjeringens (Kongens) midlertidige Myndighed over saadanne Anliggender, som paa sidste Hold ere henlagte under Storthingets Afgjørelse, faar en kortere Varighed, og dermed en noget ringere

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

Kafferen sagde ikke mere, men gik sin Vej uden at se sig tilbage. I faa Minutter var han forsvundet mellem Buskene og Forester vendte langsomt tilbage til Huset med Hovedet bøjet som i dybe Tanker og hans Ansigt viste alle Tegn paa Nedstemthed. Han vaktes af sine Grublerier ved Mr. Eagletons Stemme; han blev anmodet om at komme ind og give Raad om, hvilke Skridt der burde tages til Beboernes Sikkerhed. Han gjentog sin tidligere Mening, at det var bedst uden Ophold at begive sig til Grahamstown, og to Timer før Solens Nedgang var alle færdig for denne farlige Rejse.

Kapitel XIII.

„Dersom ikke Landskabet var saa besværligt for Damerne, vilde jeg anbefale at tage tvers igjennem Landet istedetfor at følge den almindelige Vej," sagde Forester, idet Selskabet forlod The Chasse.

„Vi er da vist sikre nok nu," mente Mr. Eagleton; „Plache fulgte jo Kafferne næsten fem Mile."

„Tro aldrig en Kaffer i Krigstid, Mr. Eagleton, „for hans Meninger er meget liberale, hvad angaar Ret og Uret; sandsynligvis havde Deres Hottentot ikke før ophørt at følge dem, førend de vendte om og kan nu være i en af Kløfterne nærved; men lad os ride paa; jo snarere Deres Døtre er i Grahamstown, des kjærere vil det være mig."

Omtrent en halv Time var forløbet uden at den mest mistænksomme havde mærket noget foruroligende Tegn; adskillige Holt med Mimosa- og andre Tornebuske var passeret, hvor en betydelig Styrke kunde ligget skjult, uden at noget Fodspor havde været at se, saa selv den mistænkelige Forester begyndte at haabe, de vilde naa Grahamstown uden nogen Hændelse.

Naar en imidlertid har at gjøre med en Fiende, hvis Styrke bestaar i List, er det umuligt at være for aarvaagen, og saa var det ogsaa i nærværende Tilfælde. Vejen, Toget fulgte, førte gjennem en Strækning af tættere Buske end sædvanligt, og da Rytterskaren satte sine Hester i Gang efter et temmelig skarpt Gallop, blev Aftenens Stilhed pludseligt afbrudt af en Salve af omkring et halvt Snes Musketter fra Buskene tilhøjre.

Virkningen af denne Salve, givet paa mindre end otte Skridts Afstand, viste sig snart paa de opskræmte Rejsende. En af Hottentotterne faldt af Hesten paa saadan Maade, at Livet maatte være udslukt. Et andet Syn som i langt højere Grad virkede paa Forester, var, at Hellen Eagleton blev kastet af sin Hest, der stupede, rammet af en Kugle. Forester steg hastigt af, friede hende i et Øjeblik fra den sparkende Hest, tog hende uden videre i sine Arme, og idet han satte hende for et Øjeblik paa sin Sadel, sprang han selv op og raabende: „Rid for Eders Liv!" satte han afsted med Hellens tilsyneladende livløse Legeme foran sig. Den Fart, hans Hest tog vilde snart have ført ham udenfor Kaffernes Skudvidde, men hurtigt som en Hest galloperer, gaar dog en Kugle hurtigere, og Kafferne havde med Klogskab lagt sit Baghold, saa, at Forester havde at passere dette, førend han naadde det mere aabne Land. Pludselig traf et velrettet Skud Foresters Hest i Lænden, saa den faldt, og Forester, som var besværet med Hellen, blev kastet af, men han lagede det dog saaledes, at Hellen ingen videre Skade fik; han var øjeblikkelig igjen paa Benene, da han skjønnede, hvor farlig hans Stilling var.

Tre Kaffere, formodentlig de samme, der havde skudt paa Forester, for nu ud af Busken med Spyd i Haand, færdig til at ende det Værk, de saa heldigt havde begyndt. Mr. Eagleton, Walter og Hottentotterne, som havde undsluppet uskad, red med den anden Miss Eagleton i fuld Fart forbi Forester, da dennes Hest blev truffet. Førend de kunde faa stanset sine Hester og vent dem, var de et Par hundrede Alen forud, og Forester og Hellen syntes at være ganske i de tre Kafferes Vold, der bare var hundrede Alen fra dem. Da Forester var kommet paa Benene, havde Walter, der kjendte ham godt og havde store Tanker om hans Dygtighed, endnu Haab om, at han tiltraads for tre mod en, vilde ved en eller anden dristig Manøver, frelse hans Søster. Men inden han fik stanset sin fyrige Hest, sprunget af og med Risten i Haanden ilet sin Ven til Hjælp, saa han Forester vakle og falde bag sin saarede Hest.

Alt dette foregik naturligvis med stor Hurtighed; der var ikke mange Sekunder forløbet siden Forester med Hellen foran sig jog afsted, til han som livløs sank ned ved hendes Side. For dem, der fik vendt Hovedet, syntes det klart, at Forester var truffet dødeligt af en Kugle. Et Udraab af Rædsel lød fra vore Venner, medens Kafferne under vilde Triumf-Skrig, løb henimod Forester og Hellen, afholdende sig fra at kaste sine Spyd, for at kunne have den Nydelse at høre og føle sine skarpladede Vaaben trænge gjennem en hvid Mands Legeme, som nu var i deres Vold.

Da Forester sank til Jorden ved Siden af sin Hest, var hans Venner over halvandet hundrede Alen fra ham, og efter at have stanset og vendt sine Hester, vilde de nu ile ham til Hjælp, skjønt det var øjensynligt, selv for den mindst erfarne, at de vilde komme for sent. Walter Eagleton lagde imidlertid an paa den Kaffer, som var længst fremme, men førend han fik trukket af, kom der frem to smaa Røghvirvler bag Foresters Hest og de to nærmeste Kaffere faldt næsegrus. Næsten i samme

Anvendelse og Betydning og det kan vistnok ikke kaldes nogen Skade. Hvis imidlertid Prinsipet for Magtfordelingen er rigtigt, — Noget som ikke er omtvistet, — saa maa det ogsaa ansees ønskeligt, at det gjennemføres i den, praktisk taget, videst mulige Udstrækning. Den Erfaring, man har angaaende Regjeringens Udøvelse af den her nævnte midlertidige Myndighed, kan i ethvert Tilfælde ikke antages at have fremkaldt noget bestemt Ønske om, eller Bevis for, at det skulde være uhensigtsmæssigt at gjøre Forandring deri. Naar Grundloven har bestemt en Samlingstid for Storthinget af 3 Maaneder hvert tredie Aar, saa kan det vel ikke antages, at den absolut har villet opstille nogen bestemt Grændse for Udøvelsen af Storthingets Myndighed enten med Hensyn til Tid eller Sagens Realitet iøvrigt. Bestemmelsen maa meget mere ansees fremkaldt væsentlig af rent praktiske Hensyn, som dengang, da Loven gaves, havde afgjørende Betydning, men som ikke længere nu kan tillægges nogen synderlig Vægt. Saaledes maa man navnlig komme ihu, at besværlige Kommunikationer i den Tid lagde særdeles store Hindringer iveien for Storthingets Samlinger, og at vore Forholde i 1814 i det Hele taget var langt mere tarvelige, ligesom det konstitutionelle Styrelses-Sæt overalt var mindre udviklet dengang end nu; nu vilde visselig en Bestemmelse som den, at Samlingstiden kun skulde være hvert tredie Aar, ikke engang bleven tænkt paa end sige kommet ind i Grundloven. I det Hele taget kan man vel sige, at Begivenhederne for et halvt Aarhundrede siden havde en ganske anden langsom Gang og gav Anledning til meget længere Betænkningstid eller Udsættelse med virksom Optræden saavel i politiske som i økonomiske Anliggender, end nu er Tilfælde, eller som i vore Dage endog kan taales.

Det forudsættes som givet, at der for Tiden hos os raader stærke Tendentser til en Systemforandring i Statsstyrelsen i Retning af parlamentarisk Regjering, hvilken her neppe almindeligen billiges. Men ligesom denne Reform ikke staar i nogen direkte Forbindelse med Indførelsen af aarlige Storthing, saaledes tør det ansees tvivlsomt, om den derved vil fremmes, eller for længere Tidsrum holdes borte; der er ialfald al Grund til at tro, at Meningerne herom blandt skjønsomme Mænd er delte. Vi vil imidlertid ikke udtale os nærmere angaaende de forskjellige Resultater i saa Henseende, men kun bemærke, at Regjeringen ogsaa under aarlige Storthing vil have det i sin Magt, at danne en Slags konservativ Instans ligeoverfor Storthinget, saaledes som man ved flere Leiligheder jo har erfaret, at begge Magter ikke blot har betragtet hinanden som stærkt afsondrede, men endog har kjæmpet for aldeles forskjellige Interesser. Maaske forholder det sig saa, at Storthinget i og for sig savner tilstrækkelig stærke konservative Elementer; men det paahviler isaafald Nationens Stemmeberettigede at gjennemføre Reformen paa anden Maade end ved at holde fast paa utidsmæssige Hindringer for Udøvelsen af Storthingets Virksomhed i det Hele taget. Det tør ogsaa efterhaanden være opgaaet for enhver oplyst Politiker, at en Nations Velvære og Lykke ikke bør grunde sig paa nogenlunde kunstig Ligevægt mellem de forskjellige Statsmagter, men tvertimod paa den størst mulige Enhed i Styrelsen, gjennemført med al den Oplysning, Kraft og Sindighed, hvorover Nationen til enhver Tid har at raade. Naar Regjeringen paa sin Side ikke frygter for Overgreb eller Overilelse fra Storthingets Side, hvortil den neppe heller har nogen rimelig Grund, saa maa det i Sandhed synes høist ubetimeligt, om Folkets Udkaarede vil holde Thingets Hænder bundne af Hensyn til Forholde, som raadede for et halvt Aarhundrede siden, men som nu forlængst er i alt Væsentligt forandrede.

Kortvarige aarlige Sammenkomster af Storthinget er dog virkelig i sig selv langt mere end Samlinger hvert 3die Aar skikkede til at gjennemføre Nationens Villie og Interesser, fordi de Udkaarede da hver i deres Distrikt har ganske anderledes jevn Anledning til at kjende og bedømme, hvad der rører sig i Folkelivet. Mange Repræsentanter, der er uvante til den Slags Forretninger, som Storthingslivet medfører, vil ogsaa kunne bevidne, at Trætthed, private Interesser i Hjemmet eller endog Upasselighed ved langvarig Løsriven fra tilvante Forholde m. V. udøver en meget trykkende Indflydelse paa deres Storthings-Virksomhed, som neppe kan tænkes mulig under kortvarige Sammenkomster, hvor Kræfterne kan holdes friske og Interessen varm lige til Slutningen. Derhos er Udbyttet af vore vigtigste Næringsveie saa verlende, at der ikke kan være Tvivl om Ønskeligheden af, at Statens Budget ordnes efter aarlige istedetfor treaarige Overslag og Bevillinger, tiltrods for den Udjevning, som ved de sidste tilfældigen kan finde Sted.

At aarlige Storthing i det Hele taget vil kræve længere Tid og noget større Udgifter end de treaarige lader sig vistnok ikke betvivle. Men om man end efter rimeligt Overslag ansætter Storthingets Samlingstid for hvert Treaar til 10 Maaneder (4 + 3 + 3) istedetfor som nu til 8 Maaneder, og Forøgelsen i Udgiften til 12 a 14000 Spd. aarlig, saa finde vi, at disse Omstændigheder dog ikke bør komme i væsentlig Betragtning ligeoverfor paaregnelig større Fordele. Forøvrigt er der jo, om man ønsker, Anledning nok til at begrændse Udgifterne ved en anden Regulering af Godtgjørelsen for Repræsentanterne, hvilket vi dog tror har sine Betænkeligheder, om man end ganske rigtig gaar ud fra den Opfatning, at Møde paa Storthinget ikke ialmindelighed bør være nogen Indtægtskilde for Folk eller lokke som saadan.

Endelig antages der, at Unionsforholdet til Sverige med særdeles Vægt fordrer Indførelsen af aarlige Storthing, saa vore Samlingstider paa det Nærmeste kunde svare til Rigsdagens Afholdelse der. Derved vil nemlig begge Nationalforsamlinger til enhver Tid kunne virke sammen overensstemmende med det varme Hjertelag og den Erkjendelse af fælles Interesse, som nu raader, og som forhaabentlig bestandig skal blive raadende mellem Broderfolkene. Ialfald tror vi neppe, at der hidtil er opfundet noget bedre Middel til Samvirken end dette, at de i alle Dele trækker jevnt sammen, i Forbindelse naturligvis med en videre Udvikling af Kommunikationerne mellem begge Riger.

Man har ytret Frygt for, at Storthinget under aarlige Samlinger vilde komme til at befatte sig mere end nu (eller for meget) med Lovgivningsværket, saa at Overilelser kunde komme til at finde Sted. Vi tro imidlertid ganske det Modsatte, eller rettere sagt, vi tro at enhver Foranstaltning vilde af de aarlige Storthing blive bedre overveiet end nu. Vi støtter denne Anskuelse ikke blot dertil, at der da vilde blive en paaregnelig større Arbeidsdygtighed hos Repræsentanterne, men ogsaa til andre endnu vigtigere Omstændigheder. Saaledes vil vistnok Enhver lettelig indse, at naar man kan faa Reformer til enhver Tid, da benytter man først Anledningen, naar virkelige Krav gjør sig gjældende; medens man nu som et Slags Sikkerhedsforanstaltning ofte maa fordre Ting paa Forhaand, for hvilke der muligens under det kommende lange Mellemrum vil blive Brug, og som man derfor maa skaffe sig itide, da det ellers kunde blive forsent. Rimeligvis vilde saaledes til Exempel Repræsentanternes Forslagsret under aarlige Storthing blive benyttet efter et grundigere Overlæg end tidligere. Der er ogsaa al Grund til at antage, at en Del af Nutidens store Udgifter til kgl. Kommissioner kunde indskrænkes adskilligt, naar der saaledes var Tid til grundigere Overveielse fra Repræsentanternes Side baade inden og udenfor Samlingstiderne.

Vi have ikke, som adskillige Andre, nogen Betænkelighed ved, at muligens flere Mænd end hidtil vilde komme til at drive Politik som „Fag"; thi dette vil dog vel alene kunne finde Sted, naar de Stemmeberettigede har Tillid til Vedkommendes Dygtighed og politiske Optræden. Og man tør da vel ogsaa være forvisset om, at bade Sagerne og Personerne vil blive stærkere granskede under aarlige end hidtil under de treaarige Sammenkomster af Storthinget.

Med Hensyn til Repræsentanternes Bekvemmelighed kan der for de Næringsdrivende neppe være delte Meninger om at give aarlige Storthing Fortrinnet; for Embedsklassen derimod kan Spørgsmaalet maaske tildels stille sig noget anderledes, idet Embedernes Bestyrelse ved Konstitution kan medføre større Vanskeligheder for korte end for længere Tidsrum.

Vi tro saaledes med fuld Tryghed at kunne udtale os for Ønskeligheden aarlige Storthing som en Opinionsytring fra hine Egne. De Enkelte, der maatte tillægge Sagen i sig selv Vigtighed, men som betragte Indførelsen som et simpelt Tidsspørgsmaal, hvis Antagelse af Storthinget uden Betænkelighed kan udsættes, de tro vi burde overveie deres Betragtningsmaade nærmere, idet der uden Tvivl vilde blive lagt stort Ansvar paa dem, saafremt Forslaget af saadanne Grunde maatte blive forkastet, og der senere skulde vise sig upaaregnede Hindringer mod Reformens Gjennemførelse. Da turde maaske de treaarige Storthing komme til at blive betragtet som et Slags politisk Provindsmærke, om de end ikke nu ere det. I ethvert Tilfælde vil vor Jubel over de aarlige Rigsdage i Sverige tage sig underligt ud, hvis vi selv gjentagende forkaster en tilsvarende Reform hos os, eller erklærer os imod de Grundsætninger, hvorpaa samme er bygget.

Toldtariffen. Idag blev man færdig med Toldtariffen, saavel for Indførselstolden som for Udførselstolden. Tariffen vedtoges i det aller Væsentligste overensstemmende med Komiteindstillingen. I Udførselstolden blev kun en eneste Forandring foretaget i Komiteindstillingen, nemlig den, at den høiere Toldsats paa Trælast, af 48 ß pr. Kommercelæst, blev bestemt at gjælde blot for Stykker af over 72 Tommer istedetfor, som i Komiteindstillingen, 48 Tommer.

Odelsthinget sammentræder Torsdag Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

1) Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Repræsentanten Irgens's Forslag til Lov om Menighedsraad.
2) Do. fra Næringskomiteen No. 1 angaaende Repræsentanten Jaabæks Forslag til Lov om Fredning af Hummer.
3) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager og Forligelseskommissionerne samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjældssager.
4) Do. Do. ved Beslutningen til Lov, indeholdende Forandring i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860, angaaende Udskjænkning af Øl og visse andre Drikkevarer i Kjøbstæderne.
5) Do. Do. ved Beslutningen til Lov, indeholdende Forandring i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860, om Udskjænkning og Udsalg af Øl og Vin paa Landet.
6) Indstilling fra Justitskomiteen No. 2, angaaende den kongl. Proposition til Lov, indeholdende Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager m. V.
7) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov, indeholdende Forandringer i Lov af 20de Mai 1866, angaaende den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger.
8) Do. Do. ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Skifte af mindre Dødsboer.
9) Do. Do. ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i Lov af 10de September 1842, angaaende Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land og Søetaten.
10) Do. Do. ved Beslutningen til Lov om Forandringer i Lov af 8de Septbr. 1842 om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse m. V.
11) Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Høyems Forslag om Tillæg til Lov om Matrikulen af 6/6 63.

Lagthinget sammentræder Torsdag Kl. 10 Formiddag til Foretagelse af:

1) Odelsthingets Beslutning i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov ang. Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anledninger.
2) Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandring i Lovgivningen om Vaarsildfisket.
3) Odelsthingets Beslutning i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov ang. Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet.
4) Referat.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 20de ds.:

Igaar faldt saagodtsom intet Fiske herfra nordover langs Fastlandet, ligesom fremdeles muligt ved Espevær. Almuen synes at have opgivet Bømmelfiske, strømmende udover til Espevær og Havnene nordenfor. Veiret gunstigt. For Søndmørefisket igaar gode Udsigter.

Telegram til Indredepartementet angaaende Lofotfisket, dat. Balstad, modtaget i Kristiania 20de Februar:

Siden Telegrammet af 12te ikke Søveir forend igaar. Ujevnt og mindre Fangst med Liner formedelst Overstaaen. Ved Svolvær dog indtil 3 Hundreder. Ved Stamsund — Henningevær med Garn 2—3 Hundrede pr. Baad. Pris uforandret. Meste hængt. Lidet solgt. Vestenfor Stene intet Kjøbefartøi. Idag Sydost klart, godt Veier.

Ifølge „Kongsberg Adr." er i 2den Bergmaaneds 4de Uge fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 182 Mk. 3 Lod gediegent Sølv.

Politi. Iforgaars Aftes blev forøvet et frekt Tyveri i Uhrmager Nielsens Butik i Bøssemager Hagens Gaard i Kirkegaden. Med Dirik eller falsk Nøgel havde Tyven aabnet Butikdøren, der fører ind fra Portrummet. I Butiken var et Glasskab opbrudt og 21 Stk. dels Guld-, dels Sølvuhre borttagne. Nielsen havde forladt og aflaaset sin Butik omkring Kl. 6 Eftermiddag, og ved sin Hjemkomst omtrent Kl. 10 Aften fandt han Butikdøren oplaaset og sit Uhrskab hjemsøgt af Tyvehaand. Han ansætter de stjaalne Uhre til en samlet

---

Øieblik sprang Forester op og undgaaende det Spyd, som den tredje Kaffer slyngede mod ham, greb han et Spyd, som en af de Faldne havde tabt, og med en Amakosa-Krigers Færdighed kastede han det mod sin tilbagevigende Fiende. Hans Sigte, skjønt sikkert nok, var dog uden Følger, for Kafferen undgik det som en Buk, og da han saa sig alene tilbage paa Valpladsen, kastede han sig uden Ophold ind mellem Buskene. De to Kugler, Walter sendte efter Kafferen traf ikke og fremkaldte et haanligt Raab og en Bevægelse med Armene, som skulde give det samme tilkjende.

Der var neppe forløbet to Minutter fra Begyndelsen af dette Optrin til, at alle var samlet om den endnu paa Jorden liggende Hellen Eagleton. Mr. Eagleton skyndte sig at stige af og ile hen til sin Datter, som til hans Glæde aabnede Øjnene og saa sig forvirret om, idet han reiste hende op.

„Min søde Hellen, er Du skadet?" spurte han ivrigt.

„Nej Papa," svarte hun, „men jeg er saa hodetullen. Hvad er hændt? Aa, nu hugser jeg det — disse skrækkelige Kaffere!"

Under denne Samtale havde Forester taget Sadelen af sin Hest og lagt den paa en af dem, som Hottentotterne førte løse.

Da det var gjort, ilede han hen til Mr. Eagleton og sagde:

„Nu, saa vist som De sætter Pris paa Deres eget og Deres Døtres Liv, saa staa ikke her; tillad mig at sætte Miss Eagleton paa denne Hest; jeg har kastet den anden Stigbøjle over, saa den kan benyttes som Damesadel, hvis hun tror sig istand til at ride."

„Jeg skal prøve; men jeg er saa hodetullet, jeg ser alting dobbelt."

„Det er bedre, at jeg understøtter hende som før, Mr. Eagleton. Det gjælder Liv og Død nu," vedblev Forester i en Tone, som bare var bestemt for Mr. Eagletons Øre, „lad os ikke holde paa Seremonier nu."

Uden at oppebie noget Svar, satte han Hellen i Sadelen, hoppede selv op bagefter, og drev Hesten afsted i Gallop. De andre var ikke længe om at følge dem og i faa Minutter var de flere hundrede Alen fra dette farlige Sted og i forholdsmæssig Sikkerhed paa den aabne Slette.

„Vi bliver neppe angrebne her," bemærkede Forester, idet han stansede Hesten, „jeg vil derfor stige af og beder Dem undskylde de Friheder, jeg har taget mig, men der var et Par Dusin Kaffere krybende om i Buskene og bare ventende paa at faa godt Sigte for at give os en Salve, der ikke vilde ladet mange af os ilive. Vi har været heldigere end jeg turde haabe. Kan de ride alene nu?"

„Jo, jeg tænker det, men er alle i Sikkerhed?" udbrød Hellen, idet hun saa sig ængsteligt om.

„En af vore Hottentotter, er jeg bange for, er dræbt; forresten er det gaat ud over Hesterne," svarte Forester.

„Gud være lovet, vi er saavidt i Sikkerhed," sagde Mr. Eagleton, idet han trykkede Hellens Haand; „men De er vist slemt saaret, Mr. Forester?"

„Ikke det mindste," svarte denne, „bare en Smule rystet af Faldet, men jeg er bange for det er værre med Deres Datter."

„Aa, ikke meget; min Skulder og mit Hoved smerter mig lidt, ellers fattes mig ikke noget."

„Forester," sagde Walter, idet han greb sin Vens Haand. „De har frelst os alle — idetmindste har De frelst Hellens Liv; men De maa være saaret? Hvad bragte Dem til at falde, da Kafferne for ind paa Dem?"

„En meget almindelig List, Walter," svarte Forester, „og den gjorde fortreffelig Tjeneste. Jeg saa, at Knaldhætterne var faldet af Pistonen paa mit Gevær, formodentlig da jeg blev kastet af, og det var mig om at gjøre at faa et sikkert Skud paa Kafferne med min Pistol. Jeg kastede mig ned bag min Hest, og dette afholdt dem fra at kaste Spydene paa mig, eller det havde været ude med mig paa femten Alen og med Deres Søster ogsaa; som det var, fik jeg et Skud paa dem paa ti Alen og De saa Følgen. Men lad os sætte os i Bevægelse, ellers kunde de Knægte prøve et Anfald endnu."

Da Landskabet nu var forholdmæssig aabent og Vejen god, red vore Venner langsomt henimod Grahamstown, forkortende Tiden med Samtaler om de Begivenheder og Farer, de havde gjennemgaat. Det hænder ikke sjelden, at en, efterat have undgaat nogen stor Fare, ikke straks har det fulde Begreb om, hvor stor denne var. Saaledes kunde Mr. Eagleton, da han befandt sig med sine Børn, uskad og sikker, i Sigte af Grahamstown, neppe tro, at de tre sidste Dage var en Virkelighed og ikke en Drøm. Men da han havde Syn for Sagen i Tabet af en Hottentot og to Hester, lodes ikke længe Rum til en saadan Tvil. Altsaa kommende til fuld Overbevisning om, at det var den fulde Virkelighed, han havde oplevet, maatte han naturligvis ogsaa føle, hvor stor Forbindtligheds-Gjæld han stod i til Forester. Da de nærmede sig Byen, red han hen ved Siden af ham og sagde:

„Jeg ved ikke, Mr. Forester, hvorledes jeg skal takke Dem for den Hjælp, De har ydet os i de sidste Dage; mine Døtre skylder Dem upaatvivlelig sit Liv, og det gjør vist jeg med, ti mit Hus vilde være blevet brændt ned over mit Hoved, hvis De ikke havde været dets Forsvarer. Jeg har ikke store Midler til min Raadighed, men saadan som de er, skulde jeg ønske at give Dem et synligt Tegn paa min Taknemmelighed. Vil De bevise mig den Gunst at modtage den Hest, De nu rider?"

(Forts.)

Værdi af ca. 500 Spd. Laasen paa Butikdøren var af simpel Indretning og vistnok ikke vanskelig at opdirke. Da der tillige var anbragt Lem for Butikvinduet, har Tyven vistnok ikke havt synderlig Frygt for under sin Bedrift at blive bemærket fra Gaden af.

(Aftenbl.)

Et eiendommeligt Forslag er nylig bleven fremsat i det nordamerikanske Senat. Som bekjendt, kan de Forenede Stater ikke rose sig af paalidelige og redelige Embedsmænd i Finantsforvaltningen. De sørgelige Erfaringer i denne Retning har dog ikke hindret Senatet i at behandle Sagen med en vis Humor. I et Møde den 27de Januar foreslog nemlig Senatoren Howe, at Staten skulde ansætte en dygtig Frenolog til at undersøge Hjerneskallen paa Ansøgerne af Toldembedet og derefter afgive Betænkning til Regjeringen om, „hvorvidt de kunde antages at besidde saa megen Duelighed og Samvittighedsfuldhed, at de ikke vilde gjøre sig skyldig i Bedragerier og lignende Embedsforseelser." Uagtet den Munterhed, hvormed Forslaget blev modtaget, sendtes det dog til „Komiteen for Besparelser og Reformer."

Fra Paris skrives den 16de dennes: En eiendommelig, hemmelighedsfuld Begivenhed fandt for nogle Dage siden Sted i Tuillerierne. Kl. 2 om Natten arresterede man nemlig en elegant klædt Person lige ved Indgangen til de Værelser, som beboes af Hovmesteren for den keiserlige Prins, General Frossard. Den Arresterede blev strax forhørt; han paastod, at han øieblikkelig maatte tale med Generalen, da han havde vigtige Ting at meddele ham. Man veed intet videre om Manden, ligesom man heller ikke har erfaret noget nærmere om hans Hensigter; men det har vakt Opsigt, at man efter denne Begivenhed har grebet til overordentlige Forsigtighedsregler for Prinsens Vedkommende. Saavel hans Person som hans Bolig bevogtes paa det nøieste, og Vagterne i Nabolaget er blevne betydelig forøgede.

En svensk Magister. „Aftenposten" indeholder følgende Meddelelse om en svensk Industriridder: For en 14 Dages Tid siden ankom der til Sandvigen en svensk „Magister", som fremstillede sig for Bestyrerinden af Stedets Haandgjerningsskole og forklarede, at han var udsendt af den svenske Undervisningsminister for at gjøre sig bekjendt med de forskjellige Skoler og Skoleforholdene i Norge, at han af Stiftsdirektionen og Hr. Personelkapellanen i Asker var specielt anbefalet at besøge Sandvigens Haandgjerningsskole, og at han ønskede foreløbig at holde en Opbyggelse i Skolens Lokale, om Nogen vilde høre ham. Bestyrerinden, der ikke vilde fornærme ham ved efter Anmodning at gjennemse hans Diplom og øvrige Legitimationer, imødekom, som rimeligt var, hans Forlangende med megen Forekommenhed, budsendte de gudfrygtige Familier i nærmeste Nabolag og samlede en udvalgt Tilhørerkreds til Opbyggelsen, ved hvilken Magisteren ved sit smukke og salvelsesfulde Foredrag skal have gjort et mægtigt Indtryk paa Forsamlingen. Kun en verdsligsindet Dame af Tilhørerne fandt sig ikke tiltalt af Foredraget og ytrede Tvivl om, at „Magisteren" virkelig var, hvad han udgav sig for, en Udsending fra den svenske Undervisningsminister; men vedkommende unge Dame fik da ogsaa af Slægt og Venner en alvorlig og velfortjent Tilrettevisning for sin verdslige Tænkemaade, idet hun blev foreholdt, at man ikke burde dømme Prædikanten efter hans luvslidte Antræk. Efter Opbyggelsens Slutning nød „Magisteren" en tarvelig Aftensmad hos Skolebestyrerinden, der havde anvendt sit Bekjendtskab med Stedets Forholde til at tinge ham et Logis hos Postaabneren, saa han maatte beklage ikke at kunne nyde godt af et Par Familiers velvillige Tilbud af Nattekvarter. Den følgende Dag inspicerede „Magisteren" Skolen, med hvilke han fandt sig „mycket belåten", spiste Frokost hos en Familie, Middag hos en anden og passiarede Eftermiddagen hos en tredie, og overalt talte han opbyggelige Ord om Menneskenes Daarskaber og Sandhedens Fornegtelse blandt denne Verdens forblindede Børn, med mere. Fra Sandvigen begav han sig til Askers Seminarium for at besøge den omtalte Personelkapellan, der uheldigvis ikke var hjemme; imidlertid blev han modtaget af en af Lærerne, der efter 2 a 3 Timers Samtale og efterat have tilberedt ham et Maaltid paa Kapellanens Værelse, sagde ham et broderligt Farvel, da han ikke længere kunde dvæle paa Stedet. Han drog da videre til Asker, hvor han tog Nattekvarter; men da han den følgende Morgen vilde drage videre for at opbygge andre Medkristne, og kun vilde give sin Velsignelse som Vederlag for Kost og Logis, idet han antog, at en Arbeider vel var sin Kost værd, samt paaberaabte sig sit Forhold til Kapellanen og den gjestfri Modtagelse i Sandvigen var Askersokningen ugudelig nok til at tage ham med til Lensmanden for at faa nærmere Rede i den Sag. Magisteren blev nu examineret og sammenholdt med sine Venner fra Sandvigen, og da det viste sig, at hans Diplom, som Skolebestyrerinden havde været saa diskret ikke at undersøge, var et Sømandspatnet, der viste, at han kort iforveien var afmønstret som Matros i Kristiania, samt at han ved nærmere Undersøgelse havde en Frakke mere end ved sin Fremtræden paa Opbyggelsen, — uagtet Tøi eller nogen Bagage ikke havde været seet — fik han foreløbig Kvarter i Lensmandsarresten. Ved det optagne Forhør viste det sig, at Kapellanen ikke havde Æren af Magisterens Bekjendtskab, men at tvertimod den overtallige Frakke var medtaget fra Kapellanens Værelse. Paa Forhørsadministrators Spørgsmaal, hvad Eieren nu vilde gjøre med Hensyn til Frakken, tog Magisteren Ordet og bemærkede, at „Hr. Pastoren alls icke kunde begangna fracken, efterdi han var blifvit full af otyg". Da Magisteren derefter med Lensmandsskyds passerede Sandvigen, undlod han ikke paa den mest forekommende Maade at hilse sine Gjestevenner, der med Sorg over denne Verdens Ugudelighed og Menneskenes Kortsynethed iagttog ham fra sine Vinduer.

Dampskib stødt paa Grund. Ifølge et Telegram til Bergen har atter et af de Dampskibe, der gaar i Storsildefarten været paa Grund; denne Gang ved høilys Dag. Det danske Dampskib „Odin" kom nemlig igaar Middag — paa Reisen fra Nordland hertil med Storsild — paa Grund i Brønøsund. Det maa losse en Del af Ladningen for at komme af. Veiret var smukt. 3 Lodse paa Kommandobrættet, da Skibet stødte.

Storthinget.

Stemmeliste over Voteringen angaaende Toldtariffen for kommende Budgettermin. Ved alternativ Votering over Komiteens Indstilling angaaende Tolden paa Sukker og Schwartz's Forslag om ½ Skillings Paalæg bifaldtes Schwartz's Forslag med 58 St. (Ja) mod 49 St. (Nei).

Bjørnsgaard Ja, Helle Ja, Jensen Frav., Eika Ja, Taraldsen Nei, Bødtker Nei, Jaabæk Ja, Bergsager Ja, Christiansen Nei, Bentsen Ja, Voie Ja, Norbye Ja, Sæther Frav., Foss Ja, C. H. Brandt Nei, Landmark Ja, Hesselberg Nei, Wiborg Nei, Færden Nei, Aall Nei, Dahl Nei, J. Aarflot Frav., J. Sverdrup Ja, Iversen Ja, Krogness Ja, Skjærholdt Ja, Lindstøl Ja, Ascheim Ja, Harbitz Nei, Strand Ja, J. S. Velde Nei, Richter Nei, Liestøl Ja, Igland Ja, Enge Ja, Hansen Nei, Swensen Nei, Nye Nei, Løberg Ja, Seim Ja, Wennemo Ja, Selboe Nei, S. M. Velde Ja, Sæther Nei, Augustinussen Nei, Sandberg Nei, Norderhoug Ja, M. H. Kildal Nei, Schweigaard Nei, Schawland Nei, Motzfeldt Frav., Heggelund Nei, Nergaard Nei, Schulze Nei, Sæhlie Ja, Dr. Broch Nei, P. D. B. W. Kildal Nei, Aga Ja, Riisnæs Nei, Valstad Ja, Smith-Petersen Nei, Gram Nei, Lorck Ja, Mathiesen Ja, M. A. Aarflot Nei, Mortensen Nei, T. W. Schwartz Nei, Aschehoug Ja, Kjerschow Nei, Thorsen Ja, Nielsen Ja, Olafsen Ja, Wiel Nei, Maartmann Nei, Hammerstad Nei, Lunde Nei, H. U. Sverdrup Nei, Løken Ja, Faye Nei, Michelsen Nei, O. G. G. Ueland Ja, Kolbenstvedt Ja, Daae Ja, Grønningsæter Ja, Andersen Moen Ja, P. Jensen Ja, Vaalen Ja, Storsten Ja, O. G. Ueland Ja, Balchen Ja, Bagger Ja, Rode Nei, Holmboe Nei, O. Brandt Ja, Horgen Ja, Falsen Nei, Tonning Ja, Irgens Nei, Geelmuyden Nei, Christensen Nei, Steen Ja, Viig Ja, Sørenssen Ja, J. J. Schwartz Ja, B. A. Broch Ja, Olrog Nei, Vik Ja, Sibbern Ja, Floor Ja, Vogt Nei, Svanø Ja.

Ledige Embeder.

Talvigs Sognekald under Altens Provsti i Tromsø Stift med en aarlig Indtægt af 550 Spd.

Med Hensyn til dette Embede bemærkes, at den vordende Sognepræst, overensstemmende med kgl. Resol. af 27de September 1862 om Deling af Alten-Talvigs Præstegjeld, vil blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som muligens maatte blive afgivne angaaende Betjeningen af en Kirke til i Præstegjeldet; ligeledes bemærkes, at der ved Besættelsen af dette Embede, ifølge kgl. Resol. af 24de Februar 1848, vil blive taget særligt Hensyn til Ansøgere, som paa den i Resolutionen bestemte Maade have legitimeret Kundskab i det lappiske Sprog, og at Vedkommende i Mangel af saadan Kundskab vil underkastes de Forpligtelser, som omhandles i kgl. Resol. af 4de Juli 1859, jfr. Resol. af 12te Oktober 1861.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar høit paa Østlandet, lavere i Nordland. Vinden er SVlig i Bodø, ellers fralands. Koldt Veir overalt i det sydlige Norge. Udsigterne ere fremdeles til koldt og roligt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 24de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Eventyr paa Fodreisen**, Sangspil i 4 Akter af C. Hostrup.

De bekjendte

Favorit-Symaskiner

for Skræddere

sælges **alene** hos

Peter Petersen,

Skippergaden 31.

Familie-Maskiner

af

Wheeler, Wilson

og

Haandmaskiner

af allerbedste Sorter

sælges hos

Peter Petersen,

Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer**, sælges **alene** hos **Peter Petersen**, Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter Petersen.

Skrædder L. Gulbrandsens MAGAZIN

(Jernbanetorvet No. 7)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker og simple Do. Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

Bestillinger modtages og udføres smukt og solid til billigst beregnede Priser.

Bøger.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Hvedemel, Rugmel, Bygmel, 1/1 & 1/2 Gryn, i alle Numere

anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af

Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos

Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af

Andr. Gulbrandsen.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Tasfefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af

Peter Seest,
Dronningensgade No. 34.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck**,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld**, patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck**, Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

Galdesæbe

anvendbar ved
kold Vadskning

for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter.

De Coninck.
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe**. Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schulfinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 46. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 24de Februar 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen
(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Ejdsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Ojer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresm, Vee, Lonset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vesnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brottum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Konstantinopel, 22de Februar. Tyrkiets Havne ere igjen aabnede for græske Skibe. Alle antigræske Dekreter ere ophævede.

Stockholm, 23de Febr. Prinsesse Sofie har faaet Tilbagefald i Meslingerne med stærkere Udslet og alvorligere Symptomer. Hun er dog noget bedre idag.

Morgenbladet for og imod aarlige Storthing.

Morgenbladet har gjennem lange Tider lige indtil de allersidste Dage kunnet regne det sig til Ros at have kjæmpet i Regjeringens og en overveiende Storthingsflerheds Rækker for Forslaget om aarlige Storthing. Det er kun en simpel Pligt at minde om Bladets hæderligere Fortid, da det i denne Sag kjæmpede for Fremskridt og politisk Oplysning. Og det er os en Fornøielse at minde herom, fordi Sagen efter vor Opfatning foreligger i akkurat samme Tilstand og Stilling nu som tidligere, saa at vi kunne bruge Morgenbladets egne Vaaben for at fortsætte dets Kamp for den gode Sag, som det i sin Berserkergang nu pludselig udspyr sit Edder imod.

Morgenbladet vil vist ikke modsige, at det tidligere har stridt for sin Overbevisning, hver Gang det — senest ved indeværende Storthings Sammentræde — ret kraftig har taget Ordet for hint Forslag. Det stred for sin Tro paa, at Grundloven og det norske Folk kun kan trives og bestaa ved Indførelsen af aarlige Storhing, som gjennem en lang Erfaring og efter aarevis Drøftelse omsider havde vundet en temmelig samstemmig Mening for sig saavel inden Nationen som hos dets Statsmagter: Regjering og Storthing. De uventede Skrupler, som den yderligstgaaende Forsigtighed paa forrige Storthing nærede mod dengang paa et saa tidligt Standpunkt af Sagens Drøftelse at gaa med paa Reformen, er nu overvundet saavel ved de hele 3 Aars Forløb, som ved de Begivenheder, som i disse har fundet Sted. Nu har Folket igjen havt Tid til at tage Tingen under gjentagen Overveielse, og Morgenbladet har selv erkjendt, at Stemningen nu er bleven mere klar og bestemt for Reformen end nogensinde tidligere.

Og hvad der ikke mindst fortjener at fremhæves: Kongen og hans norske Regjering har ved paany at fremsætte Forslaget vist, at det var dens saavelsom Flerheden af Nationens alvorligste Ønske, at denne Ting skulde gaa. Og den har ogsaa drøftet de Betænkeligheder, hvormed de til Alles Forundring saa oppositionelle Amtmænd*) paa forrige Storthing besmykkede sin Modstand. Regjeringen tillagde dem ingensomhelst Vægt, uagtet de vare mente at være holdte i en Tone, som aandede den huldeste Tjenesteiver for at varetage Regjeringens eget Tarv. Regjeringen kunde selvfølgelig ikke stille sig under sine Amtmænds Formynderskab og anerkjende deres Meninger for at have nogen Væg tligeoverfor, hvad den gjentagende havde taget under den omhyggeligste Overveielse, og i Samklang med den raadende Folkemening maatte anse det for sin ligefremme konstitutionelle Pligt at samle sine Kræfter om nu endelig at gjennemføre.

Hvad er det, som nu, uagtet alt dette, bringer Morgenbladet til at glemme sin tidligere Overbevisning? Ved sit personlige Angreb paa Sverdrup har det selv givet et greit Svar. Tidligere var Schweigaard det politiske Orakel, hvis Ord stadig ledsagedes af den indøvede Chorsang: Ja og Amen. Nu er et frisindet Folkeparti stærkt i Thinget; og den Omstændighed, at det i Sverdrup eier en Mand med Karakter og overlegen Dygtighed, og som kan udtale dets Anskuelser med Klarhed og Talent, er naturligvis for hans Forfølgere nok til at rette sine Skud mod en Sag, hvis Seier vil komme til at optegnes i Folkefrihedens Historie og sætte Sverdrups Navn høiere end de gamle Navne, som engang lyste med saa stor Glands. Og det at Sverdrup, som en gjennemført politisk Personlighed, har nydt Understøttelse af en frisindet, oplyst og selvstændig Folkerepræsentation, som ikke finder sig tjent med eller er svag nok til længer at gaa i Andres Ledebaand, og at han ikke har synderlig flere Berøringspunkter med Morgenbladspartiet end i de aarlige Storthing, har været nok for Morgenbladet til troløs at svigte Sagen.

Efter hvad Storthing, Regjering, den oplyste Folkemening, vort Lands Presse (Morgenbladet selv derunder indbefattet), kort sagt næsten hver Mand har ment og sagt om Gjennemførelse af aarlige Storthing, er vel Sagen nu saaledes bleven grundfæstet, at den maa staa sikker. Vi nære ingen Frygt for Fremtiden, saalænge vi tør nære det sikreste Haab om denne Sags endelige Fremgang. Og de Grunde mod Forslaget, som ere hørte, ere ogsaa, især nu, da de staa der tydelig for Alles Blik i Morgenbladets Brandfakkel-Belysning, af den gjennemsigtige Beskaffenhed, at vi vove at paastaa, at med dem ere vi nu færdige.

Morgenbladet har i Skikkelse af en „Folkets Ven" fundet paa i Lighed med den berømmelige Don Qvixote, at drage om paa Eventyr og ihjelslaa de røde Republikanere**), der skulle true Grundloven. Det gjælder altsaa for Bladet at finde Republikanere. Vor nye Don Qvixote har ved at anspore sin Rosinante til strakt Firsprang snart faaet nogle Støvskyer til at hæve sig, og i den rødlige Belysning, hvori disse under Bureaukratiets dalende Kveldsol vise sig, kan en Republikhaders ophidsede Fantasi snart opdage sine Fiender. Støvskyen antager Sverdrups, Jaabæks, Christensens, Daas, Uelands med Fleres Skikkelser. Nu gjør Morgenbladet et voldsomt Anfald paa — Støvskyen. Derpaa vender det hjem bedækket med Kamppladsens Smuds og fortæller, at det adsplittede sine Fiender: „Republikanerne ere ikke mere!" — — Folket ryster leende paa Hovedet ved Synet af denne „Ridder af den bedrøvelige Skikkelse", en forskruet Gjenganger fra længst tilbagelagte Tider.

Medens Morgenbladet saaledes fordriver sin Tid med at udspekulere, at der her til Lands i Kraft af dets egen ufeilbare Villie og i Kraft af den eier et ganske extraordinært Par politiske Briller maa være Republikanere i Marken, og at disse hede Sverdrup, Ueland, Jaabæk osv., samt at disse Mænd virkelig have saadanne splittergale Meninger og rasende Planer, at det kan have Grund til at hade dem rigtig eftertrykkelig, gjør vor nye Don Qvixote pludselig den Opdagelse, at alene nytter det dog ikke i Længden at slaaes mod saa stærke Magter. Thi som Fader Holberg siger udi sin Peder Paars:

— — Turenne, Luxembourg, Condé,
om de vil ene slaas, da maa man dem bede.

Det gjælder altsaa af al Livsens Magt at skaffe sig Leietropper. Af gamle Sagaer har Morgenbladet i sin Tid læst om Norges „gjæve Odelsbønder" og til disse beslutter vor Helt at henvende sig, idet han samtidig fatter den høimodige Beslutning at udslette af sin Erindring, at det netop var dem, han svor sin kraftigste Bryggesjouered paa at hade og forfølge som de mest raabarkede, de mest republikanske, de mest stupide af alle levende Væsener. — Salige ere de som glemme! — Det er saaledes besluttet, at Bønderne maa vindes til at bekjæmpe Sverdrup og aarlige Storthing, og det næste Spørgsmaal bliver da, ved hvilke Midler man kan faa synkvervet Folk saaledes, at de synes at se sine Venner i dem, som ere deres Fiender, og sine Fiender i dem, som ere deres Venner. Morgenbladiske Helte — det maa siges høit til deres Pris — fortvivle imidlertid ikke saa let. Ved at kaste Stænk paa Fremskridtsmændene, ved at fordreie deres Ord og Mening, ved at fremføre en ustandselig Strøm af Beskyldninger mod dem, vil der tilsidst reises Tvivl om deres Hensigters Renhed og deres Handlingers Lovlighed; den Taktik er gammel og god. Divide et impera (del og hersk!) Kunsten at sætte Splid mellem dem, som forenede ville finde fælles Redning og Beskyttelse for sine helligste Interesser, har Morgenbladet lært at sætte stor Pris paa. At Sverdrup er Bondepartiets Organ, dets hengivne Ven, dets inkarnerede Princip, har været Morgenbladets Feltraab, saalænge Fortvivlelsen ikke havde lært det at fatte Haab om at kunne beseire dem begge ved at sætte Uforligelighed imellem dem. Men da var Morgenbladet ikke sen med at fremstille Sverdrup og hans frisindede Venner som Bondestandens værste Fiender, som dem, der lægge Planer til deres egen Undergang!

„Det er ikke sandt", siger Morgenbladet, „at Grundloven har gjort Eder Bønder til Folkefrihedens Bolværk; vi have taget feil, naar vi have angrebet Eder, fordi vi frygtede for i Eder at finde den konstitutionelle Friheds og Fremskridts Venner. Nei, I ere fødte til at være Aristokrater; Eders naturlige Interesse er at slaa Eder paa vor Side og skaffe Eder en Magtstilling, som vi skulle hjælpe Eder til at opretholde. Modarbeider derfor aarlige Storthing, som en demokratisk Regjering og et republikansk Folk vil paatvinge Eder!" Endel Smiger og en Appel til de slette Instinkter, som altid findes hos alle Mennesker, altsaa ogsaa hos vore „gjæve Odelsbønder", vil efter Morgenbladets Beregning fuldføre Værket, og saaledes skaffe det en talrig og kamplysten Hær. Og med dem skal det da beseire Regjeringen, Folkeopinionen og den frisindede Majoritet i Storthinget, hvortil det norske Folk har sat sin Lid ved Spørgsmaalet om aarlige Storthing.

Hvilken Løn lover Morgenbladet saa sine Leietropper?

*) Det var, som bekjendt, Amtmændene, som især var imod det kgl. Forslag paa sidste Storthing.

**) Saaledes kalder Mrgbl. i sin Artikel Storthingsmajoriteten.

Ogsaa „til Belysning af vore Presseforhold".

(Indsendt.)

I de samme Dage, hvori Bureauchef Birkelands kranglevorne Breve til „Dagbl." stod aftrykte i „Aftenbladet", som Bidrag til „at belyse vore Presseforholde", i de samme Dage hændte det, at Morgenbladet optog af Aftbl. Prof. Fr. Brandts Protest mod en Artikel i „Norsk Folkeblad". Prof. Brandt gav sig i samme Artikel Mine af at optræde paa den Komitees Vegne, som tilser Folkebladets økonomiske Anliggender, den gav en Beretning om Komiteens enstemmige Harme over hin Artikel, „ikke En sagde et Ord til Forsvar" osv. Men Skolelærerne oplyste, at de havde forholdt sig aldeles tause, saasom de ingen Dom vilde afsige; de oplyste, at Hr. Prof. Brandt ikke optraadte paa deres Vegne, ja, de oplyste, at han ikke kunde optræde paa Komiteens Vegne, saasom den Intet havde med Redaktionen at gjøre. Tilsidst oplyste den endog, at den misbilligede Brandts Optræden, ja, at han selv havde indrømmet sin Mangel paa Berettigelse til at optræde paa Komiteens Vegne, desuagtet var det netop lige efter dette Møde, han atter havde optraadt, kun med den Forskjel, at han ikke længer udtrykkelig sagde, at det var paa Komiteens Vegne, men „som Formand i Komiteen", citerende Udtryk af Komiteen, saa han alligevel fik det til at se ud som en Handling efter Komitebeslutning.

Vi skal ikke opholde os ved alle de Vridninger, han prøvede, medens alt blev oplyst; men vi skal minde om, at her er et nyt „Bidrag til at belyse vore Presseforholde", for at bruge Hr. Birkelands Udtryk; thi Morgenbladet optog hin Protest af Hr. Brandt, men ikke et Ord af alt det, som kom efter, og som beviste Hr. Brandts Mangel paa Berettigelse til at affatte nogen officiel Protest, nu som før. Morgenbladet optog heller ikke den Erklæring, som godtgjorde, at Hr. Professoren havde i sin Protest givet en usand Fremstilling af Komiteens Forhold i Mødet.

For Morgenbladets Læsere ser det altsaa fremdeles ud, som om Komiteen enstemmig havde misbilliget hin Artikel i Dagbladet; det ser endvidere ud, som om Prof. Brandt nu som før havde dens Bemyndigelse til offentlig at kundgjøre baade dette og Andet.

I de samme Dage, hvori Hr. Birkeland, som sagt, gav Bidrag til vore Presseforholde, passerede dette. Han erklærede, at i Morgenbladet baade havde han arbeidet, og der vilde han fremdeles arbeide. Det er altsaa Presseforholde som de, der ovenfor er fremstillet, Hr. Bureauchef Birkeland vil tjene; det er dennes Pressemoral, som finder hans Bifald; det er forat sætte Morgenbladet istand til at gjøre saadant, at han vil give det sit Navn, sin Lærdom og sin Fremstillingsevne. Hr. Birkeland, der er saa streng i at reise Ansvaret der, hvor Andre maa finde det utidigt, føler naturligvis, at han med Rette gjøres ansvarlig for det, han understøtter; altsaa maa det være netop dette, han vil understøtte. I de samme Dage, hvori han erklærer, at ville arbeide i Morgenbladet nu som før, i de samme Dage skede nemlig dette.

Naar man overhovedet betænker, hvormeget Ondt Morgenbladet har baaret ud over Landet i de senere Aar, hvilket Had, hvilken systematisk urigtig Fremstilling af flere Forholde og Personer, hvormegen aabenbar Usandhed, — og naar man saa ved, at Professoren i vor offentlige Ret, Hr. Aschehoug, indtil den senere Tid, Professoren i Etik og Moralfilosofi Hr. Marcus Monrad indtil den sidste Tid; og Chefen for Rigsarkivet, Hr. Birkeland, fremdeles og bestandig — har arbeidet i dette Blad og bidraget til dets store Udbredelse og den Tiltro, det har havt, saa har man for sig en Opfattelse af Ansvar og offentlig Moral, som uafviselig trænger til at skjærpes.

Karakteristisk er det, at det Blad, som Birkeland endda støtter ved sin literære Virksomhed, forleden Dag optog en Artikel, understrevet af flere af Professor Daa's Tilhørere, uagtet den nu offentlig oplyses at være usandfærdig i sit Indhold og kun affattet af een Tilhører, de øvrige uafvidende. Hvorledes harmonerer dette med Birkelands Anklage mod Dagbladet for at have optaget en Artikel fra et Odelsthingsmedlem, som Redaktionen havde forvisset sig om var berettiget til at tale i Fleres Navn?

Man kan tjene et Blad, fordi om det stundom farer feil; thi det gjør vi Alle. Men man tjener ikke den aabenbare Usandhed, den systematiske Forfølgelse.

Kristiania, den 24de Februar 1869.

Hører det med blandt Forfatningens Grundsætninger, at Storthinget kun skal møde hvert tredie Aar? Er det en Principforandring at holde Storthing hvert Aar istedetfor hvert tredie?

Det benegtes ikke, at Forandringen vil komme til at have vigtige Følger; det er jo derfor Regjering og Folk have været enige om at antage den. Men nogen Forandring i Grundlovens System kan der, som i Regjeringens Foredrag udførligere udviklet, ikke siges ligefrem at bevirkes; at Folkets Selvstyrelse udvikles og en større, jevnere og dygtigere politisk Virksomhed vil spores i Regjeringskontorerne og en bedre Samvirken i Statsstyrelsen i det Hele forandrer ikke i nogen Henseende Grundlovens Aand og Magtfordeling. Tallet 1 og 3 er i og for sig ikke noget Udtryk for et Princip. Tallet 3, hvortil Grundloven har knyttet sin Bestemmelse om Storthingets Sammentræde, kan ikke med mere Føie paastaaes at være et af dens Principer end de øvrige Talgrændser, Grundloven har opstillet, f. Ex. om at Statsraader og Storthingsmænd ikke skulle være under 30 Aar gamle, eller nogle Embedsmænd ikke under 25 Aar, at Repræsentanternes Antal (se § 59) ikke skulde være over 100; ingen paastod, at det var en Forandring i Grundlovens Principer, da man forøgede Thingmændenes Antal til 111.

Skulde Paastanden om, at aarlige Storthing er en Principforandring være mere en purt Snak, maatte man bevise, at de aarlige Storthing vil faa en større Magtfylde end de treaarlige nu have. Man maatte godtgjøre, at den politiske Magt vil flyttes over i andre Samfundsklassers Hænder, at Storthingets Myndighed blev mere uindskrænket og forrykkede Grundsætningerne for de øvrige Statsmagters Myndigheder. Men noget Modbevis mod, hvad Regjeringen og Reformens Venner have fremhævet i denne Henseende, er ikke ført — vi tør sige — ikke engang i fjerneste Maade. De løse Paastande, man har hørt, opløser sig i de mest ugrundede Tvivl om ikke muligens i Fremtiden dit eller dat vil ske, uden at der findes den skrøbeligste Traadstump engang, hvormed disse Tvivlsgrunde kan forenes til noget fast og paatageligt, eller knyttes til det Udgangspunkt, de maa have, for at faa nogensomhelst Vægt; med andre Ord, Tvivl om det fremtidige politiske Liv i Landet er Forslaget om aarlige Storthing uvedkommende, dersom ikke samme Tvivl paavises at have sin Grund i og reise sig fra Forslaget selv. Løse Formodninger, som skrive sig fra daarlig Fordøielse eller tilfældige Sindsstemninger og Paavirkninger ere ikke Bevis.

Man maatte bevise, at de 3 Aars Mellemrum nu lægge nogen Hindring i Veien for, at Storthinget kunde bruge al den Myndighed, Grundloven har nedlagt i Folkerepræsentationens Hænder, eller at disse Aars Dvale skulde virke som en Stopper mod Misbrug af Thingets store Magt. Men saadant Bevis kan ikke føres. Der er intet i Verden, som kan hindre Storthinget fra efter sin 2 Aars Dvale at gjennemføre selv de urimeligste Ting, om det skulde være tænkeligt, at det vilde gjennemføre noget urimeligt. Folket kan det 3die Aar efter sin 2aarige politiske Søvn reise sig med samme Vælde, hvormed efter Sagnet Holger Danske foor op af sin Søvn, saa Stenhellen revnede ved Rykket af hans Skjæg. Der gives intet Middel i Verden til at svinebinde et Folk, som Verdensudviklingens Kræfter har grebet; ingen Form af Institutioner kan modstaa en Frihedsbevægelse, som Historiens Gud indblæser Menneskene. Hvis „Odelsbondens" Stemning skulde være for aristokratiske Tvangsmidler mod et demokratisk Folk, hvis Embedsvældet fremdeles vil regjere et selvstyrende Folk, da er deres Villie og Møie forgjæves; de vil kun fremkalde den Krisis, som de i indbildt Frygt have bygget Barrikader imod. Vi dadle ikke dem, der af Naturen ere frygtsomme og øine Farer midt i den dybeste Fred og under den roligste Udvikling. Men vi ville søge at overbevise dem om, at Faren for opbrusende Lidenskaber og voldsomme Forandringer i den politiske Stemning er langt større ved treaarlige Storthing end ved aarlige. At tvinge et Folk, som ser sit og sit Lands Interesser trues, til at holde sig uvirksomme uden gjennem sit Organ, Storthinget, at kunne faa tale, raadslaa og handle om sit Tarv, det er at fremkalde en feberagtig Uro, som stadig vil gribe om sig og blive mere farlig, indtil den ved Storthingsvalgene det tredie Aar slaar frem i lys Lue. Da vil det blive for silde at anstille den sørgelige Betragtning, at al denne Uro og Forvirring, som Faren har fremkaldt, og som selv har forøget Faren, skriver sig derfra, at vi ikke have modtaget en Reform, hvis eneste sande Betydning var den at regulere det offentlige Livs Strøm og ved en jevn Virksomhed sprede dens Velsignelser blandt et sindigt og vindskibeligt Folk. Det er en bekjendt Sag, at jo gisnere Skogen er, jo længere Træ staar fra Træ, desto voldsommere og ustadigere bliver Egnens Klima, desto lettere vore Regnskyllene til Oversvømmelser og desto lettere løsne de herjende Jordskred, som begrave Befolkningen og gjør selve Jordbunden uskikket til fremtidig Bebyggelse. Det er en Lov for Samfundets Udvikling som for den døde Natur, at jo nærmere de styrende og regulerende Kræfter slutter sig sammen, desto mere jevnt, mildt og løftet gaar den hele Bevægelse. Aarlige Storthing er det Styrkebælte, som vil omspænde det norske Folk og dets Statsmagter og skabe den Tillidens Aand, som den rolige Bevidsthed om Pligt og Styrke giver. Dette er ingen ungdommelig Tale eller overspændt Drøm. Alle Nationer have indseet Sandheden heraf; vor Regjering, vort Storthing og den oplyste Folkemening i By og Bygd har udtalt det før os; vi have kun mindet om gamle Sandhedsrøster, at de ikke skulle glemmes under Apisoxens — Morgenbladets — Brøl.

Udlandet. De sidste Aviser bringer nu Efterretning om, at den europæiske Konference, hvis Tilværelse der i de sidste Dage har været Anledning til at glemme, den 18de har holdt sit Slutningsmøde, i hvilket Grækenlands Svar oplæstes og fortolkedes paa den Maade, at det havde givet sit Samtykke til Konferencens Beslutninger. Derefter erklærede de Befuldmægtigede, at et regelmæssigt Forhold imellem Tyrkiet og Grækenland var gjenoprettet, og til Slutning opfordredes Marquis de Lavalette til at takke de to Magter for deres Eftergivenhed, hvorpaa Konferencen opløste sig. Konferencen havde imidlertid endnu ikke endt sin Virksomhed, førend der opstod nye Forviklinger i en anden Kant af Europa, og Begivenhederne bekræfte overhovedet mere og mere den Anskuelse, som især siden 1863 stadig er bleven gjort gjældende fra fransk Side, nemlig at hele Europa befinder sig i en kritisk Tilstand, som kræver sterke Midler og ikke lader sig fjerne ved, at man kaster sig over enkelte Spørgsmaal, der i Dieblikket true Freden, for at give dem en Løsning, der hverken er hel eller halv. Medens man søger at dæmpe Ilden paa det ene Punkt, slaa Flammerne i Veiret paa et andet Sted. Snart tales der mest om det sydtyske Spørgsmaal, snart er Pragertraktatens 5te Artikel, som staar i Forgrunden i Pressen; det ene Dieblik bringes Freden i Fare af det luxemborgske Spørgsmaal, det næste Dieblik er det Rumænien, Serbien og Grækenland, ja endogsaa Montenegro, der true med at fremkalde Omvæltninger i Orienten, i hvilke de vigtigste Magters Interesser staa paa Spil. Det romerske Spørgsmaal, der har vist sig farligt for Freden, befinder sig endnu paa sit gamle Standpunkt. Polen tier under den blodige Svøbe, men vil atter hæve sin Røst, saasnart der viser sig det mindste Haab for det. Det belgiske Spørgsmaal, der paa en Maade har været stadigt siden det franske Keiserdømmes Gjenoprettelse, er nylig traadt frem i en haandgribelig Form.

De franske Blade have længe beklaget sig over, at det belgiske Dynasti indtog en lidet venskabelig Holdning overfor Frankrig og bestandig søgte sit Støttepunkt hos Frankrigs Medbeilere eller Fiende, tidligere hos England, efter Sadowa hos Preussen. Folket i Belgien sympathiserer tildels med Frankrig og har paa mange Maader lagt det for Dagen, medens Dynastiet bestandig er gaaet i den modsatte Retning. Den gamle Kong Leopold havde Ord for at spille en Hovedrolle i alle de Planer, som smededes imod det andet Keiserdømme, og for at benytte sin store Indflydelse hos Dronning Victoria til at forstyrre Alliance imellem Vestmagterne. Under saadanne Forhold er det let at forstaa, at den oftere omtalte Jernbanelov har vakt ondt Blod i Frankrig.

Efter overensstemmende Beretninger, gaaer det Program, som Zaimis forelagde Kong Georg, og som denne efter nogen Betænkning tiltraadte, ud paa Følgende: 1) Kammerets Opløsning, dog ikke strax, men først naar Ministeriet anser det for nødvendig; 2) Kongens Samtykke til alle energiske Forholdsregler, som udkræves til at sikre Roligheden og Regjeringens Handlefrihed; 3) Vedtagelse af Konferentsens Erklæring med Reservationer til Fordel for Grækenlands Ret; og 4) en kgl. Proklamation, i hvilken der med den fuldstændigste Oprigtighed gives Folket Oplysning om Grundene til, at Regjeringen er gaaet ind paa Konferentsens Erklæring. Enten Grækenland har fremsat de paagjældende Reservationer i sit Svar, hvad man efter Konferentsens Takfigelse for dets Eftergivenhed dog skulde anse for umuligt, eller det har udtalt dem i en Cirkulærdepesche og i en Proklamation til Folket, kommer saa temmelig ud paa Et, da det i begge Tilfælde svækker, om ikke ganske ophæver Betydningen af det givne Samtykke.

Fra Washington berettes under 18de Febr., at Senatsudvalget for de udenrigske Anliggender har besluttet at anbefale Alabamaspørgsmaalet til at forkastes.

De sidste Beretninger fra Spanien paastaar, at Kong Ferdinand af Portugal vil blive valgt til Spaniens Konge, og at man ogsaa antager, han vil modtage Valget.

Udvidelse af Stemmeretten, direkte Valg, aarlige Storthing, parlamentarisk Regjering, siger „Fr.halds Tilsk.", ere Krav, som begynde at blive mere og mere høirøstede. Nationens frisindede Mænd have alt i længere Tid ført Ordet for disse Fremskridt i vort konstitutionelle Liv, og deres Nødvendighed præger sig med hver Dag dybere ind i Folkets Bevidsthed. Enhver, som har Dine at se med, vil forlængst have erkjendt, at disse Reformers Opstilling paa Dagsordenen ikke er en Frugt af nogen kunstig Agitation, men at den er begrundet i Udviklingens Lov, som ingen ustraffet kan trodse. Har der været noget „Liv i Norge" i de 55 Fredsaar, hvori vi have nydt en fri Forfatnings Velsignelser, saa er det naturligt, at det ikke længere i enhver Henseende passer ind i de Former, som bleve faststillede i 1814. hvor fuldkomne disse end vare under de daværende Tidsforhold.

Hvad Spørgsmaalet om aarlige Storthing angaar, anser vi denne Reform for at være ligesaa begrundet i det konstitutionelle Livs Udvikling i vort Land, som den er overensstemmende med det praktiske Behov. Norge er omgivet af Stater, hvis Nationalforsamlinger sammentræder hvert Aar, og vi er det eneste frie Borgersamfund, hvor dette ikke er Tilfældet. Men hverken Udlandets Exempel eller Forbindelsen med Sverige kunde være dog nogen bestemmende Grund, hvis ikke de samme Faktorer overalt maatte give det samme Produkt. Aarlige Storthing er nemlig en konsekvent Gjennemførelse af det i Grundloven opstillede Selvstyrelsens Princip, som uden dem ikke kommer til sin fulde Ret. Fra et rent forretningsmæssigt Standpunkt er aarlige Storthing ogsaa en Nødvendighed. Under den nuværende Ordning ophobes en Mangfoldighed af Sager, og det er paa Grund af deres Længde og Brede ofte ganske naturligt, at de ei kan blive Gjenstand for den tilbørlige Drøftelse. Dette vil blive forandret til det Bedre, naar Storthinget sammentraadte hvert Aar. Hvad angaar de forøgede Udgifter for Statskassen, som i manges Dine har været en Hindring for denne Reform, saa maa man erindre, at „det koster at være Karl", og at man, naar man vil Frihed og Selvstyrelse, ogsaa maa være villig til at bære dens Byrder. Under enhver Omstændighed er det bedre, at Nationens Udkaarede opbruger nogle Tusen mere af Statens Penge, end at disse gaar med til militære Deficiter, som man ved at indføre aarlige Storthing forhaabentlig vilde være fri for.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Espevær 22de ds.:

Ogsaa Lørdag Espeværfisket misligt, andetsteds dette Distrikt vides intet Fiske af Betydenhed. Silden falder smaa, er flygtig. Megen Sei tilstede, der befrygtes ville gjøre Skade i Laasene. Opfiskede Kvantum Garnsild forløbne Uge 90,000 Tønder til Gjennemsnitspris 7½ Ort. Nordredistrikt: Fredag, Lørdag ret godt Fiske for ikke ubetydelig Almue ved Rygstenene udenfor Molvær. — Langevaag 22de. Søndredistrikt: Intetsteds Fiske af Betydenhed Rygte om begyndt Fiske ved Brannesund, Korsfjord. Nordredistrikt: Fredag, Lørdag indbragtes til Hindø fra udenfor liggende Fiskepladse tilsammen

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

„Jeg takker Dem, Mr. Eagleton," svarte Forester; „jeg er Dem meget forbunden for Tilbudet, men maa afslaa det. Jeg begiver mig om kort Tid til et Sted, hvor en Hest ikke vil være mig til nogen Nytte; desuden har De allerede lidt et stort Tab og kan ikke vel undvære et Dyr, som det jeg rider."

„Men De har ogsaa tabt en Hest, og det ikke i Deres egne Anliggender; De vil vist ikke lade mig forblive i Deres Gjæld?"

Forester betænkte sig et Øjeblik som ubestemt paa, hvad han skulde gjøre, hvorpaa han sagde:

„Nej, jeg vil bede Dem om en Gunst, og det kan kanske blive en, som De vil finde det vanskeligt at indrømme mig; det er, at tro mig hæderlig og veltænkende, tro mod mine Venner, skjønt en Skræk for mine Fiender, en ulykkelig Mand, som Verdens Uretfærdighed og Grusomhed sommetider har drevet næsten til Fortvilelse. Tro dette, Mr. Eagleton, hvad De saa end hører om mig, og jeg vil anse mig som Deres Skyldner. Og nu da vi er i Sikkerhed i Grahamstown, vil jeg sige Dem Levvel; Deres Hest skal blive bragt inden en Time til —"

„Til Kap-Korpsets Stalde," sagde Mr. Eagleton.

Forester tog en hurtig Afsked med de to Damer, han holdt Hellen Eagletons Haand et Øjeblik, derpaa gjentog han sit Levvel og galloperede nedad Gaden i Grahamstown.

Kapitel XIV.

Under det fælles Navn „Kaffer" er de Europæere, som ikke er nøjere bekjendt med de Indfødde i Syd-Afrika, vant til at tale om de forskjellige Stammer, som færdes paa Grænserne af Kap-Kolonien. Blandt disse Folk selv er imidlertid Navnet „Kaffer", neppe nogensinde brugt. De Nasjoner, som af Kolonisterne almindeligt kaldes Kaffere, bestaar af Amakosaerne og Amatembuerne, hvis Land ligger paa den østlige Grænse af Kap-Kolonien, medens bag dem og vestenfor Natal-Distriktet en anden Gren af de saakaldte Kaffere har valgt sine Bopæle. Østenfor Natal, findes igjen Zuluerne, en endnu mægtigere Nasjon end nogen af dem paa den østlige Grænse.

De Kaffere, som vi saa hyppigt har været i Krig med, er Amakosaerne, en krigersk Fjeldrase, haardfør og dristig og vant til Krig. Den fornemste Gren af Amakosa-Nasjonen, omtales som oftest under Navn af „Gaika", der var Navnet paa en udmærket Høvding, hvis Efterkommere førte blodige Krige med Englændere, der dog endte med en Fredsslutning, hvori en af Betingelserne var, at Englænderne skulde hjælpe dem mod en vild Nasjon, som var blevet drevet mod Vesten af Zuluerne. Ved Englændernes Hjælp dreves hin Nasjon tilbage og Kafferland rensedes for en farlig Fiende. Men Amakosaerne glemte snart de Tjenester, Englænderne havde vist dem og begyndte at drive sit gamle Fæ-Tyveri, og opmuntret ved det Held, hvormed det dreves, blev Tyvene mere og mere dristige og deres Indfald i Kolonien hyppigere, indtil Kolonisterne ikke længer kunde udholde det. Tiltraads for Regjeringens Forbud tog Kolonisterne ved mange Lejligheder Loven i sin egen Haand, og øvede en Gjengjeldelse paa Røverne, som disse havde ærlig fortjent. Sagerne blev i mange Aar set i et forskjelligt Lys af Kolonisterne og Kafferne; begge Parter trodde eller foregav at tro, at de havde Retten paa sin Side og mange Uretfærdigheder at hevne, og hver af dem tørstede følgelig efter Lejlighed til at øve en saadan Hevn. Vi kommer nu til Begivenhederne mellem 1834—35.

Kapitel XV.

„Skrækkelige Nyheder fra Grænsen! Kafferland er i Fyr og Flamme! Ingen Post er sikker! Vogntogenes Eskorter angribes, mere Fæ er stjaalet!" Saadanne var de Ytringer, som gjentoges daglig af dem, der mødtes paa Grahamstowns Gader. „Naar vil Tropperne komme?" var det ofte gjentagne Spørsmaal. Fra alle Kanter i Landet søgte Kolonisterne nu til Grahamstown for at finde Sikkerhed for sig og sine Hjorder, der sattes paa Havnegang i Byens Omegn. Farmer kunde kjøbes billigt den Tid, og Okser, som ikke brugtes til Trækdyr, solgtes for nogle Shilling (en Shilling er vel en Ort).

Ja, Kafferland var under Vaaben. Fra fjern og nær indløb Efterretninger om, hvorledes Kafferne havde plyndret og brændt Husene og myrdet Beboerne; enhver Kolonist, som kunde føre Vaaben rustede sig for at forsvare sig og sine. Under disse Omstændigheder var en Mand som Forester i høj Anseelse. Han var forigt blevet søgt og bønfaldt om at tage en Kommando over de frivillige Korpser, som var blevet dannet, men forgjæves. Han undskyldte sig med, at Pligter fordrede hans Nærværelse andensteds og kortefter var han forsvundet fra Grahamstown. Vi vil følge ham paa hans meget hemmelighedsfulde Rejse, og afsløre de Aarsager, der havde bevæget ham til at svigte i Farens Stund.

Paa Dækket af en liden Skonnert vandrede to Mænd op og ned en Aften, omtrent paa den her omhandlede Tid. Begge er Læserne bekjendt, — den ene var Forester, den anden Walter Eagleton. Skonnerten sejlede roligt langs Kysten af Kafferland, omtrent to Mile fra Strandbredden.

15,000 Tønder. Pris 10—7½ Ort; sidstnævnte Dag tillige godt Garnfiske Huusø og Bortnæsøerne. Søndmøre: Lørdag Fisket begyndt igjen ved Ristø, samme Dag ogsaa Fisket begyndt ved Godø. Haugsholmen Pris 7 Ort.

Telegram til Indredepartementet fra Byfogden i Aalesund, dat. 23de ds.:

I de sidste Dage meget godt Torskefiske og rigt Sildefiske i Byens Nærhed. Her liggende 8 Garnbaade gjennemsnitlig hidtil 1000 Torsk hver. Ogsaa forøvrigt i Distriktet godt Torskefiske. Veir og Udsigter gode.

Til svenske og norske Vicekonsuler ere udnævnte: i Ny Karleby under Generalkonsulatet i Helsingfors: Handlende Karl Grundfeldt; i Cette under Konsulatet i Marseile: Handlende P. J. Rahmens.

Fra Sverige om aarlige Storthing: Gøteborgspostens Stockholmskorrespondent (forhenværende Rigsdagsmand Mengel) skriver: Et andet Spørgsmaal, det om aarlige Storthing, skal snart afgjøres i Norge, og det følges her med en ikke ringe Interesse, da det kan være af stor politisk Betydning, at de forenede Rigers Repræsentationer arbeide samtidigt.

Tyveri. I en Smørkjælder i Dronningens Gade hændte herforleden, at to Piger, som vare sendte ud for at indkjøbe Varer, befandt sig frastjaalne sine Portomonæer, da de skulde til at betale, hvad de havde faaet. Mistanken faldt strax paa en bedre klædt Dame, som gjentagende Gange havde skubbet sig frem mellem de Tilstedeværende. De to Piger fulgte med en Politibetjent til Politikammeret og her bleve de forelagte et Album, hvori de strax gjenkjendte Portrættet af den Dame, de antog for Tyven. Vedkommende blev nu indkaldt, men berøvet sin Stads kunde Pigerne ikke kjende Damen, før hun paa Opfordring igjen havde iført sig den Stads, hun pleiede at gaa i, naar hun var ude paa sine Expeditioner.

Ifølge Trondhj.-Adr. blev for nogen Tid siden et herværende Handelshus forelagt Mulkt af Politiet for ulovligt Brændevinsfalg, men da det negtede at vedtage Mulkten, undergaves det Tiltale ved Politiretten. Det „ulovlige Brændevinssalg" bestod deri, at Handelshuset havde udsolgt en Sort Drik, kaldet Frugtcrême (Bringebærcrême), der paastodes at skulde indeholde adskillig Alkohol, som var tilsat under Tilberedningen. Et Par Flasker indeholdende Bringebærcrême bleve oversendte Apotheker Skaarup til Undersøgelse m. v. Han undersøgte den ene Flaskes Indhold og fandt, at Crêmen indeholdt 11⅜ pCt. vandfri Alkohol, hvilket svarede til 2¹/₁₀ Gr. paa Spinderups Brændevinsprøver. Politiretten fandt, efter de fremkomne Oplysninger, at den omhandlede Bringebærcrême, ved Tilsætning af Spiritus, ikke havde faaet den Alkoholstyrke, at den i Lovens Forstand kunde siges at gaa ind under Begrebet „Brændevin eller dermed tilberedet Drik", hvilken Fortolkning ogsaa finder Bestyrkelse i en Høiesteretsdom af 1866, — hvorfor de Angjældende bleve frifundne for Politiaktors Tiltale og Omkostningerne ved Sagen paalagte det Offentlige.

Sømandsmissionen. Foreningens Underafdeling i Trondhjem havde i det forløbne Aar en Indtægt af 354 Spd. Ved at erkjende Modtagelsen af det til Foreningens Hovedbestyrelse i Bergen indsendte Beløb 350 Spd., anfører denne som Frugt af Foreningens Virksomhed i det sidst forløbne Aar: „2 nye Præsters Udsendelse, en ny Stations Grundlæggelse, 2 Kirkers Fuldførelse og Indvielse, Assistenters Ansættelse, Læseværelsers Oprettelse, en ny Menigheds Dannelse, samt herhjemme — flere nye Afdelingers Stiftelse og forøgede Bidrag fra de fleste ældre Underafdelinger."

Frigivelse af Skibsmægleriet. Bergensp. udtaler, efterat have anført Præmisserne i det kgl. Forslag til en Forandring i liberal Retning af Skibsmægleriet, et Ønske om fuldstændig Frihed af Skibsmægleriet.

Storm. Den 13de dennes tørnede paa Godøsanden Brig Trio, Kapt. H. Seehuus af Kristiansund, paa Reise fra Kadix til Hjemstedet med en Ladning Salt. Om Natten røg op en orkanagtig Storm af SV.—VNV., saa Fartøiet, der var fortøiet med 2de Ankre, drev af fra Ankerpladsen, hvorfor Kapteinen, for at frelse Fartøi og Ladning, blev nødsaget til at kappe Riggen og drev siden som Vrag om paa Valderhougfjorden. Dampskibet „Søndmøre" gik ud for at komme Vraget til Hjælp, og bragte det vel og lykkelig tilankers paa Aalesunds Havn.

Bedehus i Berlevaag. Ang. Storthingets Forkastelse af Kirkekomiteens Indstilling om 1200 Spd. til et Bedehus i Berlevaag ytrer Finmarksposten sig saaledes:

Det erkjendes i fuldt Maal, at det er nødvendigt, hvor Mennesker samle sig i tusindvis i Fiskeværene, og hvor Anledningen snart at sige i alle mulige Former er gunstig for Skillingsspekulanter til at føre Fiskeren paa Skøi, at der ogsaa sørges for en Modvægt for dette, som kan samle Menneskene omkring den store alvorlige Tanke, at der finder en geistlig Betjening Sted. Men for denne Virksomhed er ikke et eget dertil anskaffet Hus en absolut Nødvendighed, thi ellers vilde den jo blive en Umulighed i de Fiskevær, hvor intet saadant var og følgelig falde sammen med den samme Tanke, som blev udtalt i Storthinget, at man ikke kunde vide, hvor langt en saadan Bevilgning bar, naar man først var gaaet ind paa den. Ordet og Bønnen tilfredsstiller nok den sande Længsel derefter, om det end under indskrænkede Forholde maa forkyndes i Rorboderne. Hvor der er Hjerterum, er der vel ogsaa Husrum.

Kan man derimod til næste Storthing godtgjøre, at Trangen til Bedehuse i Fiskeværene erkjendes af dem, som de nærmest angaar, og at der er lagt virkelig Lyst og Sands for Dagen for at faa Trangen afhjulpen, saa vil man, dersom Evnen til at faa den fornødne Sum tilveie ikke har kunnet strække til, med større Ret henvende sig til Storthinget om et Tilskud, end som nu, at forlange det hele Beløb, medens man i Gjerningen selv ikke har lagt nogen Iver for Dagen, hverken med at samle eller yde Bidrag dertil.

Stenkulleier ved Bergen. Ifølge „Bergens Td." blev paa Gaarden Langeland paa Holseneen, ca. 1 Mil fra Bergen, ifjor Høst ved Nedrivningen af et Fjøs opdaget, at Grunden, hvorpaa denne Bygning havde staaet, dannedes af et Stenkulleie. Beboerne paa Gaarden havde benyttet Kullene til Brændsel hele Vinteren. Efterat dette vigtige Fund blev videre bekjendt, er Gaarden bleven kjøbt af Kjøbmand Johan Petersen her i Byen for 4000 Spd. Kullene ere af de saakaldte Brunkul, der i Kvalitet staa tilbage for de engelske; men man tror, at der længere nede i Leiet vil findes Kul af større Værdi.

Stranding. Den 3die d. M. strandede i Jensøsundet i Fladanger Skonnert „Wibecke", tilhørende Føreren, Kaptein Th. Thomsen af Bergen. Skibet er nu bleven flot og skal efter Forlydende slæbes til Namsos for at repareres ved Værftet.

Landboforening. Af en Beretning om Tønsberg og Omegns Landboforenings Virksomhed i 1868 ses det, at Foreningen paa mange Maader har søgt at komme Landmanden tilhjælp, saaledes ved at indkjøbe og atter udsælge godt Frø af Græsarter og Rodvækster og ved at fordele rundt i mindre Portioner Gulrodfrø og Turnipsfrø til Husmænd og Smaaopsiddere. For at lære den Kunst at opdrætte Sættepoteter blev et større Antal af „Om Behandling af en Husmandsplads" uddelt. Af Drainingsrør blev der holdt Oplag. Fremdeles har Foreningen henledet Opmærksomhed paa Myrerne i Nøterø, Sem og Slagen, forat de om muligt kunne benyttes til Brændsel. Ligeledes er der ogsaa paatænkt et Fiske-Udklækningsapparat ved Kjelle-Ollen. Et Landbrugsmøde er bleven afholdt, hvor man diskuterede Emnet: „Om Husdyrenes hensigtsmæssigste Fodringsmaade, og om Benyttelsen af alleslags Foder under Knaphed paa Fodringsmidler", hvor en hel Del Erfaringer hostedes. Som det foregaaende Aar bestemt, blev der i den sidste Halvdel af Oktober afholdt en Udstilling i Tønsberg for alleslags Produkter af Landbrug og Havedyrkning samt de Redskaber og Maskiner, som benyttes i disse Næringer, tilligemed Frembringelser af Husflid af ethvert Slags og Blomster. Resultatet af Udstillingen viste sig at være meget tilfredsstillende, idet Præmiernes Antal beløb sig til 40 mod 3 i 1867.

Paa den ualmindelig milde Vinter anfører „Br.posten" som Exempel, at paa Stend Landbrugsskole — ved Bergen — fandtes den 4de Februar to fuldt udsprungne Exemplarer af den velbekjendte, vildtvoxende Blomst „Løvetand" (Taraxakum officinale), hvoraf dog det ene Exemplar viste, at det havde voxet sig fortidlig, da dets Blade af Kulde var blevne sorte, medens det andet Exemplar stod med sin friske, gule Farve. Ligeledes staar Træernes Knopper allerede store og grønne, saa man kunde fristes til at tro, at man allerede var langt i April Maaned, eller ogsaa at det kolde Norge var flyttet ned i de sydligere Lande.

Paa den svenske Almues Lettroenhed har Korporal Tullbergs Indflydelse i Skaane afgivet et slaaende Bevis. Et andet Vidnesbyrd om denne Egenskab kommer fra Nerike, hvor en Person ved Navn Holm er reist om og har fralokket over tusinde Personer Indskrivningspenge (6 Sk. pr. Individ) til Amerika under Foregivende af, at naar de lod sig indtegne paa hans Lister, kunde han skaffe dem frit over til en anden Verdensdel. Det er blevet fortalt og troet af Almuen, at Monitorernes Opfinder, den berømte John Ericsson, har været over i Sverige og af Kong Karl begjæret en Million Mennesker til dermed at befolke „Ny Sverig" over i Amerika, hvorpaa Kongen skulde have svaret, at saa mange Mennesker kunde han ikke lade ham faa, førend han ialfald havde talt med Rigsdagen om Sagen. — En anden Person ved Navn Hallin har drevet samme Forretning som Holm, men har været beskednere i sine Fordringer, idet han kun har taget tre Skilling for Indtegningen og kun har opnaaet at faa tegnet en tredive Personer. Det synes, at begge de to nævnte Mænd have været Underagenter for en Bedrager i Stockholm.

Keiser Napoleon og Rouher. Der har oftere gaaet Rygter om, at Napoleon skulde ville skille sig ved den mægtige Minister; men naar Rygterne ret begyndte at vinde Tiltro, kom en eller anden under en Form, en officiel keiserlig Anerkjendelse af Rouhers store Fortjenester, og slog dem alle ihjel; Ministeren syntes at sidde fastere paa Taburetten end nogensinde. Nu tales der igjen om, at Keiseren skal finde sig mere og mere besværet ved sin Tjeners Uundværlighed, og at han gjerne vilde være ham kvit, naar der blot kunde findes en anden, der havde Ordet saaledes i sin Magt som Rouher. Man har endnu en Gang foreslaaet Olivier; men, hedder det, „fraseet, at han ikke er vel seet af Majoriteten i den lovgivende Forsamling, har han desuden for store Fordringer."

Forelæsninger. I disse Dage aabnes en ny Række Forelæsninger i Stockholm til Fordel for Folkehøiskolefondet med et Foredrag af Professor Nordenskjöld om „ædle Stenor".

Stockholms Militærselskab. Prins Oscar holdt forleden Aften i Nærværelse af Kongen, Kronprinsen af Danmark og Prins August et Foredrag over Søslaget ved Lissa den 20de Juni 1866. Høiere og lavere Officerer var tilstede i saa stort Antal, som Kongesalen kunde rumme.

Historisk Fund. Fra London berettes, at Bibliothekaren ved India-house har gjort et kostbart Fund, en Kiste nemlig, der indeholder det Bibliothek, Timur samlede paa sine Erobringstog. Blandt andre Skatte findes der yderst vigtige Dokumenter, vedkommende Mahomeds Levnet. Det er endnu ikke bekjendt, om denne Kiste blev taget ved den første eller anden Erobring af Delhi.

Massini blev for nogen Tid siden sagt død. Der fortælles nu fra Luzano, at han har været syg, men at han er i rask Bedring og allerede har forladt Sengen.

Guizot er for Øieblikket beskjæftiget med det fjerde Bind af sine „Méditations réligieuses". Samtidig har han af sine Memoirer skrevet et nyt Bind, som omhandler Aaret 1848, men som ikke vil udkomme før efter hans Død.

Myntforfalskning. Fra Berlin skrives den 5te ds.: En usædvanlig Begivenhed tildrog sig forleden Morgen i Rheinsbergergaden og lokkede til en stor Mængde Nysgjerrige, som med Spænding iagttog Sagens Gang. Anførte af en Politiembedsmand, listede en hel Del Betjente sig med lydløst Trin gjennem Gaden, omringede i et Øieblik et af Husene og besatte alle Indgange. Med samme Hurtighed sprængtes med et Brækjern en vel tillaaset Dør, der førte til Husets Kjelder. Alt dette tog saa liden Tid, at flere af Politibetjenterne befandt sig i Kjelderen, inden endnu nogen i Huset havde bemærket, hvad der foregik. Om denne Kjelder havde der gaaet besynderlige Rygter i Nabolaget; den var bestandig stengt, og Ingen syntes at bruge den; ikkedestomindre havde man ofte om Natten seet Lys og hørt Larm derinde. Strax efter at Huset var blevet omringet, førtes fire Personer ud derfra med bundne Hænder og transporteredes i Fængsel under stærk Bevogtning. Politiet havde nemlig i Kjelderen overrumplet en Bande Falskmyntnere. I Spidsen for dette vakre Selskab, der tilbragte Nætterne med at gjøre falske Enthalerstykker, stod en Rhinlænder, der var Gravør og Kemiker; hans nærmeste Fortrolige var Værten i Huset. Overrumplingen løb godt af, idet en af Falskmyntnerne, den ovenfor nævnte

---

„Vi er nu ikke mere end hundrede Mile fra vort Sted," sagde Forester, „og staar denne Vind ved, kan vi være der imorgenmiddag."

„Jeg er svært begjærlig efter at se disse Folk," sagde Walter, „det maa være dygtige Mænd i en Busk-Fægtning."

„Det er de virkelig; og de øvede Krigere vilde, tror jeg, kunne maale sig med det dobbelte Antal engelske Soldater."

„Det var mere end jeg turde haabe, at min Fader lod mig følge med Dem, men havde min Moder vidst, at der kan blive Spørsmaal om Kamp, er jeg bange for, hun havde overtalt ham til at nægte mig Tilladelse. Hvor længe har De kjendt de Folk, Forester?"

„Henved fem Aar, og i den Tid har jeg lært dem godt at kjende."

„De har følgelig truffet sammen med den berømte Ingonyama?"

„Aa ja, jeg kjender ham godt."

„Og er det sandt, at han er saa dygtig og en hvid Mand?"

„Tildels sandt, tror jeg; men dersom det virkelig er Deres Hensigt at gaa iland med mig, vil De maaske træffe ham."

„Jeg skulde have Lyst til at blive saalænge som De bliver," svarte Walter.

„Jeg er bange for, det Løfte jeg har givet Deres Fader, ikke vil tillade mig at beholde Dem saalænge, Master Walter. Hugs paa, at De er under min Varetægt."

„Aa, De vil ikke blive saa streng mod mig, Forester; jeg frygter ikke for det. Jeg vilde saa gjerne indhente nogle paalidelige Efterretninger om disse Folk. Men fortæl mig, hvorledes det gaar til, at der er saamange hvide blandt dem?"

„Jeg vil fortælle Dem Historien saaledes som jeg har hørt den. Et Skib, en Indiafarer, forlod Kalkutta for at gaa til England for omtrent firti Aar siden, og naadde i god Behold Sydkysten af Afrika. Det var imidlertid et ulykkeligt Skib, et af dem, som aarligt forlader en Havn og som aldrig bliver set eller hørt om mere. Det er aldrig blevet bekjendt, om det var en Følge af Storm eller et Sammenstød med et andet Skib, at det sprang læk ved Natal-Kysten. Alle Anstrængelser for at faa det flot mislykkedes, og Kaptejnen var nød til at landsætte det paa en sandig Strand saa nær Kysten som muligt. Alle Passagerer blev lykkelig ført iland, og det lykkedes Mandskabet at frelse næsten den hele Ladning.

I to, tre Dage saa de Skibbrudne ingen Indfødde, skjønt et Par Undersøgelsespartier gik nogle Mile ind i Landet, medens andre søgte op og ned langs Kysten. Men omsider traf tre Matroser, som var paa Jagt, et Snes Kaffere. Begge Partier blev meget forundrede over dette pludselige Møde; Kafferne, som ikke vidste, at nogen hvid Mand var i Nærheden, medens Matroserne havde antaget, at Kafferne ikke kom saa nær Kysten. Ulykkeligvis antog Matroserne straks en truende Stilling, og sigtede med sine Geværer paa de Indfødde, i den Hensigt at skræmme dem. Kafferne vidste god Besked om Geværers farlige Beskaffenhed og skyndte sig at søge Skjul i Busken. Matroserne ansaa dette som et Bevis paa Fejghed og udtrykte sin Glæde over, at der stod saadan Skræk af dem, ved et kraftigt Hurra. Dette ansaa Kafferne paa sin Side for en Trusel og kastede nu fra sit Skjul Spyd paa sine formodede Fiender. Heldigvis rammede ingen af dem; men de trak sig straks tilbage og vendte tilbage til sine Folk ved Kysten. De fortalte bare Kaptejnen, at de havde set Vilde, men omtalte ikke de nærmere Omstændigheder, saaledes at det ingen Uro vakte og følgelig blev ingen Forsigtighedsregler tagne.

To Nætter senere, da næsten alle havde begivet sig til Hvile i de midlertidigt opførte Bordskur, hørtes pludseligt et frygteligt Skrig fra det Skur, hvori Kvinderne laa, medens Eder og Stønnen hørtes fra de andre Skur. Trehundrede Kaffere havde ubemærkede nærmet sig Lejren, og efter ved sine Spejdere at have skaffet sig Oplysning om sine formodede Fienders Antal, oppebiede de en gunstig Lejlighed til at foretage en Overrumpling. Saaledes overraskede, gjorde de Skibbrudne liden eller ingen Modstand, og de blev nedsablede uden Barmhjertighed, med Undtagelse af Kvinderne, der blev skaanet.

Saasnart Dagen brød frem den følgende Morgen, foretog Kafferne en grundig Undersøgelse af sit Bytte, og var særdeles tilfredse med at finde Geværer, Krut, Kugler, Knive, Tepper og andre Ting, som var af stor Værdi for dem. De hvide Kvinder ogsaa var ingen ringe Fangst, og blev behandlet omtrent paa samme Maade som fangede Hester vilde blevet behandlet; det vil sige, der blev draget Omsorg for, at de ikke led af Hede eller Kulde eller Mangel paa Føde.

Faa Dage efter Blodbadet blev Byttet delt; de fornemste Høvdinger tog naturligvis Løvens Part. Kvinderne blev Høvdingernes Hustruer og blev straks ført til deres Herrers Kraal.

(Forts.)

Rhinlænder, overraskedes under selve Arbeidet; de tre Andre havde netop forladt Værkstedet, men fandtes skjult i Huset. De Former og kemiske Sager, hvoraf de havde benyttet sig under sit Arbeide, fandtes ogsaa i Kjelderen, ligesom en Mængde Enthalerstykker, tildels forfærdigede i Løbet af Natten.

I over et Aar skal dette Værksted have drevet sin indbringende Forretning, indtil det nu endelig lykkedes Politiet at opspore Selskabet og sætte en Grænse for denne farlige Industri.

Fra Amerika.

Af det sidst ankomne Numer af „Fædrl. & Emigr." for 27de f. M. hidsættes:

Legislaturen (Storthinget) for Wisconsin traadte sammen den 13de Januar. Begge Huse (Assembly-Underhuset, svarende til vort Odelsthing, og Senatet, svarende til Lagthinget) organiserede sig strax ved at vælge de til Forretningerne nødvendige Embedsmænd. De vigtigste af disse er i Assembly: Speakeren (Ordføreren), Chef Klerken (Oversekretæren), Sergeant at Arms (Husets Politimester) og Postmesteren; til den sidste Post valgtes Redaktøren af Fædrl. og Emigr. Solberg. Tre af af vore Landsmænd ere iaar Medlemmer af Legislaturen; „vistnok et altfor lidet Antal", bemærker „Fædrl. og Emigr.", naar man ser hen til, hvor talrig Statens norske Befolkning er, men dog flere end noget foregaaende Aar. Disse tre er: 1) Knud Nelson, der ogsaa ifjor var Medlem af Legislaturen. Han er Prokurator, en ung Mand med gode Evner og et af Assembly's virksomste Medlemmer. 2) John E. Johnson er en af Kochkondrays dygtigste og mest oplyste norske Farmere og under sit norske Navn Johannes Lie, der synes mig altfor godt til at skubbes tilside af det almindelige Johnson, er han bekjendt blandt en stor Del af den norske Befolkning; han gjør ved sit vakre Ydre og Væsen og sin Færdighed i Engelsk et godt Indtryk og er en af de bedre Repræsentanter for Statens Farmere. 3) Thornton Thompson; han besidder baade Kundskaber og Dygtighed nok til at udøve en større politisk Indflydelse. Thornton Thompson*), paa norsk Thorstein Tomsen, er fra Saude Prgd. i Nedre Thelemarken og har været i Amerika siden 1846. Oprindelig var han Murer, men har i de sidste 16—18 Aar boet ved Rio i Columbia som Farmer. Han er 38 Aar, taler Engelsk med Færdighed og gjør ved sit jevne Væsen og gode Ydre et fordelagtigt Indtryk. Ifjor var han paa Tale til Scheriff (Fredsdommer) i sit Distrikt, men veg Pladsen for Oliver Sørensen, hvis Adkomst han ansaa større paa Grund af hans Anseelse i Unionsarmeen.

— Fort Dodge i Jowa er et ganske faa Aar gammelt Byanlæg, der nu har 2,500 Indb. (forøget med 700 ifjor); det har gaaet lidt sagte hidtil, men nu, da Stedet har faaet Jernbane, antages det at ville „go ahead". Det har 3 offentlige Skoler med 6 Lærere, og bygges der nu et stort Skolehus til 30,000 Dollars. Der gives 6 Kirker, tilhørende ligesaa mange forskjellige Kirkesamfund, 3 Apotheker og 4 Hoteller. Af Nordmænd er der endnu ikke mange, en Kaptein A. Torkelson driver Bødkerværksted. Men i Nærheden er 3 norske Setlementer, som tilsammen har ca. 100 Familier. For 2 Aar siden fandtes der bare to norske Farmere. Stedet har mange Fordele. Overflod paa Stenkul og Vandkraft, Kalkstens- og Marmorbrud. Jordbunden er god og rig, fra 2 til 4 Fod dyb Madjord. Ubrugt Land er at faa fra 4 til 10 Dollars; oppløiet og dyrket 20—35 Dollars. Af Skovland er ogsaa at faa endel fra 2 til 7 Dollars og 7 Aars Kredit. Et Stykke fra Stedet er der ogsaa nok af Homestead-Land. Landet er let at drænere, da det bare er Regnvand, som behøver at afledes. Det eneste, som ikke synes rigtig at ville trives der, er Frugttræer. Den eneste Plage, Nybyggerne har, er Græshopper, som ifjor gjorde stor Skade, men saa havde man været fri for dem i 30 Aar.

Fort Dodge ligger mellem 40 og 45 Grader nordl. Brede. Klimatet synes netop at passe for Nordboerne, hverken for koldt eller for varmt. Saaledes skulde det nordlige Jowa og det sydlige Minnesota være at anbefale vore Landsmænd, foruden at disse Egne tilbyder mange andre store Fordele; frugtbar Jord, godt og nok Vand, let Adgang til Jernbane osv. Nebraska, Kansas eller Dakolu er ikke at anbefale, dels fordi Jorden ikke er saa frugtbar, Klimatet ikke saa sundt, Mangel paa Skov, men Overflod paa Græshopper. Endelig sparer man sig en Reise af 3—400 Mil længere i Vest ved at slaa sig ned i det nordlige Jowa eller sydlige Minnesota, saalænge der er Homestead-Land at faa. Markedspriserne i Fort Dodge er for Nærværende: 1 Doll. for Hvede, 50 Cent for Mais, 50 for Havre, 60 for Poteter, Alt pr. Bushel; Flesk 8 Cent, Kjød 4, Smør 30, Alt pr. Pund. Æg 25 Cent pr. Dusin. Almindelig Arbeidsløn 1½—2½ Doll., Haandværkere 2—3 Dollars.

— Milwaukee Folkemængde er forøget fra 275 i 1836 til 80,563 i 1868. Af skolepligtige Børn er der 23,660. 1,293 nye Bygninger til Værdi af 2,582,710 Dollars opførtes ifjor.

— Emigrantforening i St. Paul. Af Lars Aaker Brown, S. Larson, Thorsten Johnson, W. Rambusch, S. Jenson, M. Haakonson og Redaktør Christensen indbyder i „Nordisk Folkeblad" til Dannelse af en skandinavisk Emigrantforening for Staten Minnesota i den Hensigt at opmuntre til Udvandring fra de nordiske Lande til den nævnte Stat.

*) Det er en mærkværdig Lyst, vore Udvandrere har til at oversætte eller amerikanisere sine Navne, som om de skammede sig ved dem. Meddeleren.

Blandinger.

De siamesiske Tvillinger, Chang og Eng, som de hede, ere fødte i Mai 1811, saa at de ere ikke fuldt 58 Aar gamle. De ere smaa af Vært; Eng, den høieste af dem, er 5 Fod 2½ T. høi, Chang omtrent en Tomme mindre. De have hele deres Liv igjennem havt fortrinlig Helbred, og deres Muskler ere vel udviklede. Det Baand, som knytter dem sammen, udgik oprindelig fra den nederste Del af deres Brystben og holdt dem Ansigt imod Ansigt; men deres Anstrengelser i Børneaarene for at faa en bekvemmere Stilling frembragte en Bøining af de paagjældende indre Dele, saa at de nu næsten, men ikke ganske kunne staa med Skulder ved Skulder, i hvilken Stilling de i Regelen lægge deres tilstødende Arme overkors paa hinandens Ryg. Men naar det er nødvendigt, f. Ex. ved Maaltider, kunne de uden Gene lægge begge Armene frem. Selve Baandet er omtrent fire Tommer langt. Det er lidt over syv Tommer i Omkreds i Midten og over tre Tommer dybt der, hvor det staar i Forbindelse med Begges Legemer. Saavidt man kan skjønne ved Berøring, indeholder Baandet ved sin øverste Ende de to Brystbens Brusk, der er bøiet om og mødes i Midten, hvor de forenes ved et Slags ufuldkomment Led. Ved den nederste Ende er det ganske vist, at begge Brødrenes Underlivshulheder strække sig ind i Baandet; men om de staa i Forbindelse i Midten, kan ikke siges med Vished. Begge Brødres Nerver gaa lidt ud over Midten af Baandet, saa at en Berøring paa en Plet i Midten af omtrent en Tomme i Bredden føles af dem Begge; men udenfor denne Plet føles den kun af den Broder, der berøres. Begges Blodkar maa paa samme Maade staa i Forbindelse med hinanden, men der findes ingen Blodoverl Sted imellem dem, og anstillede Experimenter have vist, at kemiske Agentser, der indbringes i det ene Legeme, ikke have nogen synderlig Virkning paa det andet. De to Brødres Hjerter ere fuldstændig skjendelige, og Hjerteslaget er endog meget, stundom meget forskjelligt. Den ene Tvillings Aandedræt er aldeles uafhængigt af den Andens. Det kan derfor siges, at der ikke mellem Chang og Eng er nogen mere inderlig Forbindelse, end der paa kunstig Maade kunde tilveiebringes mellem hvilkensomhelst to Personer. Deres aandelige Funktioner ere selvstændige, hvilket bl. A. fremgaar deraf, at naar de spille Schak imod en fælles Modstander, raadføre de sig med hinanden om det næste Træk. Spørgsmaalet om deres Adskillelse er opstaaet paa Grund af deres respektive Familiers modstridende Krav og kan kun betragtes som et Offer af det broderlige Baand for Børnenes Interesse. Sandsynligvis vil Tanken dog aldrig blive bragt til Udførelse. De Læger, der endnu ere blevne raadspurgte, ere afgjort imod Operationen og mene, at den Fare, hvorfor de udsætte sig, er for stor i Forhold til det tvivlsomme Udbytte. De bevæge sig som efter en Tilskyndelse og uden nogen mundtlig Meddelelse. Overhovedet pleie de kun sjeldent at tale med hinanden, men den Ene mærker, at den Anden vil gaa, inden nogen Hosstaaende har opdaget det. Under sit lange Ophold i Nord Karolina nød de deres Naboers Agtelse baade som Forretningsmænd og i deres private Liv. De vare Slaveiere, begeistrede Tilhængere af Sydens Sag og led store Tab ved Sydens Nederlag. Deres Reise til Europa har det dobbelte Formaal, at forbedre deres Formue og mulig, saafremt de berømteste Kirurger ville raade dertil, at underkaste sig en Operation, der kunde adskille dem.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles høit paa Østlandet, men er sunket raskt nordenfor Stat. Vinden er Østlig i det Sydlige, Sydlig til SOlig frisk til stærk nordenfor Stat, frisk SVlig i Bodø. Koldt Veir paa Østlandet. Temperaturen er steget nordenfor Stat. Udsigterne ere fremdeles til koldt Veir paa Østlandet, til stormende Veir med SVlig Vind paa Kysten nordenfor Stat og uroligt Veir paa Vestkysten.

Bekjendtgjørelser.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet „Argonaut", 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt**, afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos

S. E. Nielsen,

store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

½ Riis 48 ß. Postpapir 8vo. 10 Bøger 48 ß.

Linieret Postpapir, blaat eller hvidt i Oktav, faaes a 48 ß pr. ½ Riis hos

De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver.

Nye Staalpenne.

Et nyt Parti **Staalpenne** er hjemkommet til Undertegnede. Iblandt disse anbefales navnlig de udmærket gode Sorter **No. 561** af **Perry** a 48 ß pr. Gros.

D, F og G Pennene af **Mitchell,** ligeledes a 48 ß pr. Gros. Disse fire Sorter ere fortrinligt skikkede til almindelig Brevskrivning.

M og N Pennene ere bedst egnede til Protokolføring eller til Folk, der ere tunge paa Haanden.

Desforuden er jeg forsynet med omtrent 150 andre Sorter, hvoriblandt med oblique Penne Magnum bonum etc. etc. af **Mitchells, Perrys, Gillotts, Lowes** og **Blanzy Paures** Fabriker af de bedste Sorter Penne.

Prøver ere udlagte, saa at de kunne forsøges paa Stedet.

De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavian".**

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Udvandrere befordres fremdeles til Amerika

med de nye og store Jernskrue-Dampskibe tilhørende den

Engelske nationale Flaade

(National Line):

„**France**"	**3200**	**Tons.**
„**England**"	**3400**	—
„**The Queen**"	**3412**	—
„**Erin**"	**3200**	—
„**Helvetia**"	**3325**	—
„**Pensylvania**"	**2873**	—

med Flere.

Før Dampskibsfartens Begyndelse i indeværende Aar vil der af mig, for ethvert af disse Skibe, blive **engageret en norsk Tolk eller Steward,** der i enhver Henseende vil have at paasee mine Passagerers Bedste under Overreisen. Ingen uden paalidelige, søvante Mænd, med gode Referencer og Kyndighed i det engelske Sprog vil blive ansat. Emigranter erholder herefter egen Køie samt **fri Kost under Reisen til New-York ligefra Christiania.**

Indskrivning efter billigste Fragt foregaar naarsomhelst ved mine Kommissionærer i Landet samt paa mit Kontor.

Christiania, i Februar 1869.

O. Svenson,

General-Agent, National Steamship Co. & American Emigrant Co.

Kontor: Skippergaden No. 28.

Bøger.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,

Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Johannes Bruu

(Jernbanetorvet)

sælger billigst muligt: Kaffe og Sukker i mange Kvaliteter, Meel og Gryn i Partier og Smaat, Vine, Brændevine og Cigarer. Forresten drives Skibsprovisionshandel, der anbefales.

Is

er tilkjøbs fra Solhaugsdammen ved Frøen.

Prima skotsk Parafinolie

sælges fra Lager til **nedsatte Priser.**

Fredrik Sundt.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim** sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

For mindre Handlende anbefales billigst muligt **Colonialvarer, Mel & Gryn, Cichori & Fyrstikker** til Fabrikens Priser.

L. Kachelmacher.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The-** og **Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

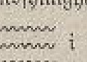 i Blaat, i Blaat, i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

Udenbyes, der maatte have noget saadant at afhænde, ville behage at korrespondere direkte med

De Coninck,

Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 47. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 25de Februar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal og Chr.sand, til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Wien, 24de Febr. Den græske Gesandt, Fyrst Ypsilanti, er kaldt til Athen.

Brüssel, 24de Febr. „Moniteur" offentliggjør den nye Jernbanelov, der allerede træder i Kraft imorgen.

Berlin, 24de Febr. Officiøst dementeres et Rygte om yderligere Permitteringer til Paaske i den preussiske Armee.

Om det saakaldte Menighedsraad.

Spørge vi, om Antagelsen af Forslaget til den nævnte Indretning kan ventes at virke hemmende eller fremmende paa det gudelige Livs fri Nørelse, Vækst og Udvikling, da møder os strax en Omstændighed, der — om der saa ikke var flere — maa gjøre det høist utilraadeligt for frisindede Mænd at gaa ind derpaa under nærværende Forhold. Og denne Omstændighed er den, at Kirkekomiteen har ladet Behandlingen af denne Sag gaa forud for Behandlingen af den anden foreliggende Kirkesag: Sognebaandets Løsning.

Her bliver det nemlig for frisindede Mænd et meget vigtigt Spørgsmaal: I hvad Forhold staar nu Forslaget om „Menighedsraads" Oprettelse til Forslaget om Sognebaandets Løsning? Dette er et meget vigtigt Spørgsmaal; thi Løsningen af Sognebaandet er en virkelig Trang i mange Menneskers Samvittighed, baade Mænds og Kvinders, for deres egen og for deres Børns Skyld, hvad enten de er Tusinder eller Hundreder, som føle den. Antagelsen af dette sidste Forslag virker i Sandhed en Frigjørelse af det kristelige Livs Nørelse og Udvikling, der — naar undtages endel Præster — kun kan have dem imod sig, der sætter Ensformighed i det ydre Stel over Tilfredsstillelsen af en Trang i Mangfoldiges Samvittighed.

Dog, vi skal her ikke gaa videre ind paa Sognebaandsagen, hvis Vigtighed navnlig med Hensyn paa Daabshandlingen saa at sige med hver Dag bliver klarere, men vi skal kun bede frisindede Mænd vel betænke, om ikke Oprettelsen af Menighedsraad (der dog helst burde hede „Sogneraad"), navnlig som Sagen foreligger fra Kirkekomiteen, ikke netop kunde være til Hinder for den frieste mulige Benyttelse af Friheden til at løse Sognebaand. Idet man nemlig i et andet Sogn fandt den Præst, der tilfredsstillede, kunde man utvivlsomt lettelig støde paa et kirkeligt Sogneraad, med hvilket Sognebaandsløserne kunde faa det ubyggeligste Besvær, især da de Sager, Raadet faar med at gjøre, ingenlunde er faa eller smaa.

Allerede denne Omstændighed synes da under nærværende Forhold at maatte gjøre det mere end betænkeligt for frisindede Folk at stemme for Sogneraadets Oprettelse, da man visselig i denne Forslaget skal lede efter og ikke finde nogen Erstatning til den personlige Frihed for, hvad man opofrede, naar man lagde Hindringer iveien for de virkelige Friheder, som tilbydes ved Sognebaandets Løsning.

Men Mangel paa Sands for personlig Frihed røber sig tydelig nok baade gjennem Komiteens Indstilling og Lovens Paragrafer, baade med Hensyn til Kirke og Skole*), og aabenbarer sig glimrende deri, at Loven aldeles ikke indeholder nogen Tilladelse for Sognefolkene til, om det saa var med Totrediedels Flertal, at skille sig ved Indretningen, om de, efter at have gjort Erfaringer, skulde finde det nok saa ønskeligt at blive den kvit.

Om man kunde finde et „Menighedsraad" under andre Forhold nok saa tjenligt, saa maa man dog betænke, at der er Forskjel paa et virkeligt Menighedsraad, udgaaet af et aandeligt og hjertelig enigt Samfund og et Sogneraad, som jo maa udvælges af alle de altersøgende Sognefolk, iblandt hvilke der kan være Partier, der staa saa skarpt mod hinanden, at det enes Repræsentation umulig kan repræsentere det andets Ønsker. At nu Raadet under disse Omstændigheder kun skulde komme til at repræsentere, hvad alle Parter ere enige om, kan vel maaske Enkelte indbilde sig, men Indbildningen bliver derfor ikke til Virkelighed, nei ikke engang til Sandsynlighed.

Det Sandsynlige er nemlig, at et saadant Repræsentationsforsøg vilde føre mangesteds til et Majoritetstyranni, der, som Stemningen for en Del endnu er, vilde undertrykke ethvert Fremskridt i kristelig Oplysning, med de sædvanlig meget konservative Biskopers**) Sanktion.

Naar man hører om Raadets Deltagelse i Sjælepleien, dets Varetægt over „Læren" osv., saa vil man nok skjønne, at Storthinget her vilde komme til at lovfæste en enkelt tyranisk Paatrængenhed. Det hjælper lidet, om der i en Paragraf siges, at Paanødelse ikke bør finde Sted; thi vi ere her paa meget ubestemte Enemærker. Folk bør dog have Lov til, uden al fremmed Indblanding, at henvende sig i sine Sjæls Anliggender til hvem de vil, han være Præst eller Lægmand.

Man laver sikkerlig ved denne Indretning snart Ris til Folkets egen Ryg, og hvorfor haster det saa med Oprettelsen? Den paatrængende „Opinion" er væsentlig kun et ufrisindet Partis Opinion og ved Skriget paa den, er den i Fantasien gjort omtrent fra en Flue til en Elefant. Folket i sin Helhed vil visselig heller slippe for, end paakalde de selvgjorte Tugtemestere, og paa en enkelt tyranisk Præst kan man dog sandelig faa Has, uden selvmodsigende at forstærke Tvangsmagten i Sognet.

Ved enhver kirkelig Storsag kan jo Menigheden træde sammen og nedsætte Udvalg, om den vil, til at behandle den, og for en saadan fri Virksomhed og Behandling af Sagerne (f. Ex. Salmebogssag) kan et paa flere Aar fastnaglet Raad være ligesaa snart hemmende som fremmende, saa Kirkesagers Behandling i Sognene gjør dog ingenlunde det fastnaglede Raad i nogen Maade nødvendigt. x.

*) Man betænke blot, at Raadet skal have Magt til i Skolen at negte Brugen endog af en autoriseret Læsebog(!)

**) Det er dog langtfra, at Indsenderen i denne Henseende vil skjære alle Biskoper over en Kam, men man tænke blot paa Biskop Folkestads nylig i „Kirkeligt Folkeblad" skildrede Afsærd.

Jernbaneforbindelsen mellem det Norden- og Søndenfjeldske.

Tiden nærmer sig nu mere og mere til Afgjørelse af denne for Landet saa vigtige Sag. Men netop paa Grund af sin Vigtighed kræver den paa den ene Side, at alt underkastes den nøiagtigste Drøftelse, saa at intet Mistag nu ved Anlægget skal komme til skade og sporges i sine sørgelige Følger gjennem Tiderne, og paa anden Side, at man lader Tanken realiseres uden hensigtsløs Opsættelse; thi selv 3 Aar er et langt Tidsrum i dette Tilfælde, og det kan hænde, at der vilde blive en ganske betydelig Forskjel om denne Jernbaneforbindelse kommer istand nu, end om den udsættes 3 Aar,— jeg vil ikke tale om saadanne Muligheder som en Krig, men endog blot paa Grund af den da saameget tidligere Befæstelse af de nye Forhold i kommerciel og social Henseende. Det vilde derfor være meget bedrøveligt, hvis en Strid om forskjellige Alternativlinier etc. skulde forpurre en endelig Beslutning paa dette Storthing. Efter vor Opfatning er det derfor et ikke saa aldeles uvigtigt Foretagende at søge at veie disse forskjellige Linier mod hinanden — fra et Standpunkt, der kun har den hele, store Sag for Øie og ikke enkelte Bygdelags Særinteresser.

Skal altsaa Jernbanen lægges over Kvikne eller Røraas? Med Professor Dr. Broch maa vi ubetinget erklære os for det sidste. Som Professorens grundige Fremstilling af Driftsforholdene viser, bliver nemlig Røraasbanen omtrent 8,000 Spd. billigere at drive end Linien over Kvikne med Sidebane til Røraas; den vil ligeledes give større Indtægter og er med Hensyn til Stigningsforholdene at foretrække. Hertil kommer, at den bliver billigere at bygge; i og for sig koster den nemlig nær 20,000 Spd. mindre end Kvikneliniien med Sidebane til Røraas (disse 2 maa nødvendigvis stilles sammen paa den ene Side), og desuden har Trønderne bidraget 260,000 Spd., som det vilde være en overilet Handling at berøve Staten, om ikke desto større Fordele vandtes ved det andet Valg. Men endnu maa i denne Forbindelse en Ting tages med i Betragtning, nemlig, at hvis Banen lægges over Kvikne, fear man foruden det lidet tiltrækkende Syn af en Jernbane gaaende Side om Side med en ny anlagt Chaussé opefter Sognedalselvens Dalføre, ogsaa berettiget Fordring paa bedre Veie fra Beboerne af Holtaalen og øvrige Distrikter lige til Røraas. Her er nemlig i lang Tid intet gjort for bedre Kommunikationer alene i Paavente af Jernbane. Fordelen for Røraas By ved en kortere og mere direkte Forbindelse med Havet er indlysende nok til blot at nævnes og vil være en væsentlig Betingelse for Byens og dens Bergværkers Opkomst. Ved en Sammenligning endelig mellem Folkemængden i de 2 omspurgte Strøg vil den, som en Forf. i Dgbl. allerede har udtalt, befindes omtrent lige; men herved maa, hvad der ovenfor er berørt, tages i Betragtning, at der gaar udmærkede Chausséer saa godt som den hele Strækning fra Støren til Dovre, medens der er utidsmæssige Veie for den tunge Trafik ad Røraaslinien. Beboerne af Rennebo og Opdal faar saaledes alligevel en forholdsvis let Adgang til Kjøbstad, og Røraaslinien maa ogsaa fra denne Side betragtet tildeles Fortrinnet. Den ovennævnte Forfatter finder en Støtte for Kviknelinien deri, at den ligger længere Vest end sin Konkurrent, og derved sættes istand til at drage Kystdistrikterne ind i Jernbanetrafiken. Men det er et Argument, som vist er lidet holdbart. Thi den naturligste, letteste og følgelig billigste Kommunikation er jo for dem Søen, og det er derfor langt rimeligere, at de søge Byerne ved Kysten, som det under alle Omstændigheder bliver billigere at naa ved den nu saa udviklede Dampskibsfart paa snart sagt alle vore Fjorde. Men endog antaget, at de vilde forlade denne naturlige Vei, bliver dog Kviknelinien saa langt fjernet, at de nok ogsaa vilde søge den kun faa Mile østligere gaaende Røraaslinie, saa at den ikke vilde være nogen Hindring. Ved at lægge Banen over Kvikne skabes der altsaa ikke ny Kommunikationslinier; dette vil derimod netop blive Tilfældet, naar den gaar over Røraas; thi de Svenske Grænsedistrikter vil da uden Tvivl tage sin Forsyning fra Norge, ligesom igjen Svenske Varer vil komme til at udskibes fra Norske Havne. At anse dette for gavnligt og til Landets Vel, er vistnok selv den ivrigste Antiamalgamist med paa. Til Kviknelinienss Fordel finder vi saaledes intet Andet at tale, end at den er 3 Mile kortere; men det har lidet at sige, naar man tænker paa, at man alligevel kan reise fra Trondhjem til Kristiania paa 28 Timer, medens man nu behøver den 4-dobbelte Tid; — de større Stigninger paa denne Linie vil vistnok ogsaa medføre, at Besparelsen i Tid ei svarer til dens mindre Længde.

Vi maa altsaa efter dette udtale os til Fordel for Røraaslinien, fordi

1) den er billigere at bygge,
2) den er billigere at drive,
3) giver større Indtægter,
4) vil udvikle Bergværksdriften paa Røraas og i Holtaalens Gruber,
5) vil give Stødet til udvidet Handelsforbindelse med Sverige.

Har dette i nogen Mon kunnet hindre, at Stemningen splittes til Skade for den store Sag, er Hensigten med disse Linier opnaaet: Fremfor alt Jernbaneforbindelse mellem Trondhjems- og Kristianiafjorden, helst over Røraas, men hellere over Kvikne end slet ikke!

23/2 69.

Nu løses Gaaden.

For Folk, som ikke er desbedre inde i vore politiske Forhold, maatte den rasende Modstand, som en liden Skare Dødbidere har gjort imod Udvidelsen af den kommunale Stemmeret, vække den høieste Forundring. Havde det endda været Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret og Udvidelse af denne til en saadan Grændse, som i andre frie Lande, nemlig til enhver myndig uberygtet Mand, der kunde ernære sig, saa kunde der jo været en Mening i den storartede Virksomhed, som dette Parti med Morgenbladet i Spidsen har udfoldet i de sidste 3 Maaneder. Men her, hvor det kun gjælder den kommunale Stemmeret, kun gjælder at meddele Stemmeret i Herredets egne Gjøremaal til de mange nye, gode Kræfter, som i Ly af vor Forfatning i de sidste 50 Aar har voxet frem, hvor Udvidelsen er skeet med en saa stor Moderation, at man allesteds i Landet, i By og Bygd — nogle østlandske Bygder maaske undtagne — endog finder, at Skattecensussen er for høi, ja saa at Loven ikke rammer det Maal, den tilsigter, her maa det i Sandhed forundre, at nogen Mand i Landet, som er kaldet til at have en Mening om vore offentlige Forholde, kan være derimod. Endda mere forundret bliver man ved at lægge Mærke til den ubændige Hensynsløshed, som dette Parti anvender for at forhindre denne ligesaa uskyldige som tidsmæssige Reform. Dersom det liberale Parti i Thinget havde benyttet sig af slige Midler for at fremme sin Sag, det være i Stemmeretten eller i nogen anden Sag, vilde det have vakt fortjent Harme og Forbitrelse hos Enhver, der agtede Sømmelighed og Hæderlighed, og det havde gjort sig foragtet det; havde gjort sig umuligt. Med vor „Dannelses Bærere" lader det til at være en anden Sag, hvis Morgenbladet har Ret, naar det udgiver sig for disses Talsmand ligeoverfor de raabarkede Bønder og „Massen". Det, som de med Rette vilde revse hos sine Modstandere, benytte de sig af selv, og det ikke maadeholdent. At der maatte ligge noget Andet og Mere bagenfor alt dette Stræv imod Stemmerettens Udvidelse, blev mere og mere klart, og nu da aarlige Storthing er kommen paa Dagsordenen, nu løses Gaaden, og den samme rasende Modstand, som har været ført imod denne stakkels Stemmeretslov, den, lader det til, skal fortsættes i samme Stil imod aarlige Storthing. Det gjælder altsaa for Morgenbladspartiet og dets Tilhængere i Thinget planmæssig at modsætte sig enhver folkelig Udvikling her i Landet. Det vil gjøre, hvad det formaar, for at det politiske Liv, og med dette Friheds- og Selvstændighedsfølelsen hos vort Folk kan svækkes og dø ud; Samrøringen med Sverige kan da destobedre lykkes. Bureaukratiet synes at være bange for, at det ved en tidsmæssig Udvikling af vore politiske Institutioner kan miste sin Magt, og for at undgaa dette, ser det sig om efter nye Midler og en ny Taktik, for at det i Forening med det svenske Adelsparti kan kue og herske over Folkene paa begge Sider af Kjølen. Om det vil faa nogen Del i Magten eller om det svenske Aristokrati vil tage hele Grisen alene, fik da Fremtiden vise; men „det er nu altid Von i hangande Snøre".

Den selvstændige Optræden, som Urvælgerne i flere Landsdele ved sidste Valg lagde for Dagen, og den Greihed og Bestemthed, hvormed Storthingets Flertal denne Gang har handlet, har vist det, at dets Dage let kunde være talte her i Landet. Istedenfor at stille sig i Spidsen for det nyvakte, friske politiske Liv, og skjænke Bevægelsen sine Kundskaber, sine Evner og sin Anseelse, og derved tjene baade sig selv og Fædrelandet, saa sætter det sig op mod Bevægelsen, det gjør Modstand imod alle folkelige Krav.

Istedetfor at vore gamle Embedsmænd i vore første 30 Friheds- og Selvstændighedsaar stode mandige, enstemmige og som en Mur imod Overgreb fra svensk Side, og med den største Forsigtighed vaagede over vor Selvstændighed og Ligestilling i Unionen, saa lader det til, at deres Sønner ville gaa den modsatte Vei, og bidrage, hvad de formaar, for at nedrive sine egne Fædres Værk.

Til al Lykke er Folket nu saapas vorent at det baade ser Faren og kan med Guds Hjælp forsvare og bevare Norges Selvstændighed. Og er Embedspartiet tjent med at afsondre sig fra sit eget Folk, saa faar Nationen være tjent med at hjælpe og kjæmpe sig frem alene. Men sørgeligt er det i Sandhed, at vi som det mindste Folk i Unionen, vi som

i sær Grad trængte til Enighed, vi som har saa liden Raad paa aandelige Kræfter, skal staa uenige, og at Standsinteresserne skal sættes over Fædrelandets Vee og Vel. Hidtil har det lykkedes at vinde enkelte af Østlandsbønderne — de samme Bønder, som det ifjor Vaar gav det vakre Navn raabarkede — (tempora mutantur!), men dersom disse kommer under Veir med, at Bureaukratiet vil bruge dem som Raaemne for sine Planer, saa kanske selv disse finder det vel stridt at vedligeholde denne Rolle. Nu i disse Dage fortsætter Bladet med sin Kamp imod aarlige Storthing, som en Sag, i hvilken enhver Fædrelandsven ser en stor Fare for Samfundet(!). Bladet sætter sin Lid til vore „Odelsbønder“, „der alt mere og mere har vakt Nationens Kjærlighed og Fortrøstning“(!). Denne Kjærlighed og Fortrøstning maa nok være af en ny Dato i Morgenbladet; thi det er endnu ikke fuldt et Aar siden, at dette samme Morgenblad i hele Intelligentsens Navn førte Kampen imod de raabarkede Bønder, og ikke mere end 4 Maaneder siden, at det i Anledning Welhavens Pension med Hjertens Lyst brugte sin russiske Knut imod disse „Odelsbønder“. Forfatteren kalder sig, som saa mange i vore Dage, en „Folkeven“, men uagtet Hænderne nu ere Esaus, saa er dog Røsten Jakobs.

Kristiania, den 25de Februar 1869.

Som det vil sees af vort Storthingsreferat, blev Stemmeretssagen udsat indtil videre i Lagthinget paa Grund af 2 Medlemmers Sygdomsforfald.

I Odelsthinget har Debatten om Lovforslaget angaaende Menighedsraad optaget Formiddagsmødet. Som det skinner igjennem selve Komiteindstillingens Ord, er man her inde paa et Feldt, der er opfyldt med mange Tvivlens Skjær. Det staar vistnok neppe til at negte, at man meget har overdrevet Betydningen af en slig Organisation af Statskirken, der jo lige fra dens Stiftelse har bestaaet uden saadan. Vi tro ikke, at det religiøse Liv synderlig lader sig indblæse gjennem vilkaarlige Indretninger. Det er vistnok saa, at Menighedsraadsinstitutionen eller dens Tanke under andre Former i den seneste Tid har været ønsket; men disse Ønsker have lydt fra forskjellige Kanter efter de forskjellige Tider, idet snart det ene, snart det andet Parti i den har seet et Middel til kraftigere at gjøre sine egne Anskuelser gjeldende — altsaa paa andres Bekostning. Denne Reformiver er, som Schweigaard idag bemærkede, ofte sterkest hos dem, der speide saa ivrig efter Skjæven i sin Broders Øie, at de glemmer Bjelken i deres eget. De ønske nye Midler til at efterspore Meninger, som de ikke billige, skjønt deres Mangel paa Berettigelse ikke dermed er given. Sandheden og et sundt religiøst Liv fremmes kun ved Friheden. Tvivl og de afvigende Meninger, som denne fremkalder, er en nødvendig Kraft i enhver Sandhedsbestræbelse. Og forsaavidt Menighedsraadet skulde komme til at øve en uimodstaaelig Politimyndighed over Samvittighederne, maatte man altsaa betænke sig længe paa at tage den, selv med de Fordele, den ellers kan tilbyde. Thi Ingen vil være saa blind at handle i den Tro, at det er nødvendigt at reise et Mindesmærke for den religiøse Troesiver, som har besjælet det norske Folk eller dets Storthing i 1869. Den religiøse Tro, den sande Hengivenhed i Religionens Grundsandheder lader sig ikke binde til et Mindesmærke i Ler eller Papir. Troen er ikke en saa udvortes paatagelig Ting, at den lader sig pege paa som Byens Kirketaarne eller Akershus Fæstning osv. Den er en fri Overbevisnings og Samvittighedens Sag.

Men vi vove ikke at paastaa, at Menighedsraads-Institutionen kun skulde kunne opfattes enten som et blot Middel til at øve Troestvang, eller som et Forfængelighedens Værk. Man kan vel ikke lukke Øinene ganske til for de Farer, man rimeligvis gaar imøde ved at kaste ud en Ting som denne, der ganske vist kan misbruges af den urolige, mørke, religiøse Aand, som har grebet mange Gemytter nutildags. Men vi skjønne dog ikke rettere, end at et Menighedsraad, bygget paa saa frisindede Anskuelser som det foreliggende Lovforslags, ogsaa kan komme til at virke adskillig godt i Retning af at fremme et religiøst Liv, fremkalde en større Rigdom af Tanker og Anstrengelser, kort sagt, til at klare Meningerne, saa Sandheden kan komme frem, og — hvad vi fremfor alt lægge Vægt paa — dermed ogsaa Agtelsen for Sandhed blive stærk nok til at fordrage den Mening, som Anderledestænkende holde for Sandhed. Det forekommer os at være en altfor mørk og mistænksom Mening, at Menighedsraadet ubetinget skulde blive et Middel i Undertrykkelsens og Opløsningens Tjeneste.

Ved Lovens Behandling i Odelsthinget idag blev, efter temmelig udførlige foreløbige Debatter, Bentsens Forslag om Henlæggelse forkastet med 59 Stemmer; derpaa paabegyndte man Behandlingen af de enkelte Paragrafer, hvormed fortsættes imorgen.

Udlandet. Den luxemborgske Jernbanes Bestyrelse har offentliggjort en Erklæring, hvoraf det fremgaar, at den først indlod sig i Underhandlinger med det franske Østbanekompagni, efterat det belgiske Ministerium havde forkastet alle de Forslag, som det gjorde for at forbedre sin Stilling. Tillige meddeles, at den belgiske Regjering havde faaet Oplysning om de indledede Underhandlinger og var bleven sat istand til at følge dem Skridt for Skridt; den kunde saaledes strax have standset dem og fremkaldt en anden Løsning, men den forholdt sig passiv indtil det Øieblik, da Kontrakterne vare blevne afsluttede. Det var først efter hele Sagens Ordning, at de belgiske Ministre forelagde en Lov, som skulde kuldkaste den indgaaede Overenskomst. Denne Erklæring har bidraget til at forøge Misstemningen i Frankrig imod Belgien, idet man i den ser et nyt Bevis paa, at de belgiske Ministre have ladet sig bestemme af politiske, ikke af økonomiske Grunde. Det Sprog, som den franske Presse fører imod den belgiske Regjering, er saa bestemt, at de indtraadte Forviklinger maa have en meget alvorlig Betydning. Forsaavidt „Nordd. Allg. Zeit.“ atter ved denne Leilighed vil forklare den hele Bevægelse af, at de franske Blade for at kunne bestaa stadig maa finde paa Noget, som kan spænde sine Læsere, er det en Uefterrettelighed af Bismarks Organ, da det er de officiøse Blade i Paris, der ved denne Leilighed gaa i Spidsen. Man er i Frankrig overbevist om, at Preussen staar bagved Belgien, og herpaa svarer „Nordd. Allg. Zeit.“ ved at gjentage en Ytring i L'Ind. belge om, at endel franske Publicister (ɔ: Franskmændene) stadig se et Fængnaalsgevær sidde paa sin Næse, ligesom Voltæres Tilhængere tidligere saa en Jesuit paa samme Plads.

Flere franske Blade hentyde allerede til, at Napoleon III., naar man i Belgien indtager en fiendtlig Holdning til Frankrig, vil appellere til hele det belgiske Folk imod Kongemagten og Regjeringen.

Rygtet om, at den belgiske Regjering skulde have givet Frankrig en „Forklaring“, har ikke bekræftet sig; det modsiges tvertimod fra alle Sider. Hvorledes der skulde kunne gives anden „Forklaring“, end at Loven toges tilbage, er ogsaa vanskeligt at indse. Denne Lov er imidlertid, som det sees af Telegramer, bleven vedtagen af Senatet og det paa en Maade enstemmig, idet den Minoritet (syv Senatorer), der ikke afgav sit Votum for Loven, afholdt sig fra at stemme. En saadan Afstemning efter den franske Presses alvorlige Udtalelser og Advarsler kan øiensynlig kun bidrage til at forværre den imellem de to Lande opstaaede Strid.

Den Proklamation, som Ministeriet Zaimis har udstedt til det græske Folk, er overordentlig vidtløftig. Om det i Proklamationen bebudede Aktstykke heder det i en Skrivelse fra Athen til Cor. Havas: „Kabinettet Zaimis har tilstillet vore Gesanter en lang Erklæring angaaende Kandia og Orienten. Uagtet den græske Regjering i Hovedsagen anerkjender de folkeretlige Grundsætninger, som Konferencen har opstillet, tror den dog, at deres ubetingede Anvendelse strider imod Humaniteten og de almindelige Interesser, navnlig imod Nationernes Interesser. Denne Erklæring er en Slags Moderklæring, i hvilken de Beslutninger, som Magterne have taget med Hensyn til Grækenland, blive bekjæmpede.“

Under 20de ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne Chefen for forhenværende Listerske Kompagni af Stavangerske nationale Musketerkorps, nu 4de Kompagni af Stavangers Bataillon, Kaptein H. Olsen, til Chef for 2det Kompagni af Kristianssandske Brigades Depotafdeling.

— Under s. D. er Sognepræst til Vefsens Præstegjeld, T. P. Timmermann, naadigst meddelt Bestalling som valgt Provst i Indre Helgelands Provsti i Tromsø Stift.

— Under s. D. er Handlende R. Lossius naadigst anerkjendt som Konsularagent for det Nordtydske Forbund i Christianssund.

— Under s. D. er Sognepræst til Bruviks Præstegjeld under Nordhordlands Provsti i Bergens Stift, S. C. Hertzberg, Sognepræst til Holdens Præstegjeld under Nedre Thelemarkens Provsti i Christianssands Stift, W. H. Buch, og Sognepræst til Hemnæs Præstegjæld under Indre Helgelands Provsti i Tromsø Stift, H. Wølner, ifølge Ansøgninger meddelte Afsked i Naade med aarlige Pensioner af respektive 400 Spd., 600 Spd. og 500 Spd., Sidstnævnte fra 1ste Juli d. A. at regne.

— Under s. D. ere Høiesteretsadvokaterne C. L. Hausmann og A. V. Heiberg indtil Videre naadigst antagne til Udførelse af offentlige og beneficerede Sager for Høiesteret, paa de i kgl. Resol. af 22de Decbr. 1860 Post 1 og kgl. Resol. af 15de August 1863 indholdte Betingelser.

Kristiania Arbeidersamfund feirer sin 5te Aarsfest paa Klingenberg førstkommende Søndag. Billetter koster 36 ß for Parret.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Espevær 24de ds.:

Søndredistrikt: Igaar lidt Garnfiske Sletten, Bømmelhavn og her — det hele en Ubetydelighed, idag heromkring intet. Nordredistrikt: Den 22de rigt Dagsætfiske Bueland, nye Laase 7½—7 Ort. Søndmøre: Den 22de godt Garnfiske Sydsiden Godø for omtrent 200 Baade; igaar tildels rigt Fiske fra Kortenæset indover samt vestaf Ristø 6½—7¼ Ort. Den samlede Vaarsildfangst til 21de anslaaes foreløbig omkring 400,000 Tønder.

— Telegram til Indredepartementet fra Byfogden i Kristianssund, dat. 23de ds.:

Torskefisteriet var 3 Dage i forrige Uge meget godt med alle Redskaber. Veiret denne Uge gunstigt, og Fisteriet godt ved hele Kysten.

— Telegram til Indredepartementet angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 23de ds.:

Igaar udsattes Redskaber, idag kuns Liner trukne. Fangsten mindre god Skraaven, Svolvær, Kabelvaag, vestenfor meget bedre, vestligeste Vær endog rig. Henningsvær fuldt belagt. Pris 3—3½ Spd.

Elve-Dampskibe. Ved Akers mekaniske Verksted skal der nu sættes paa Stabelen to Dampskibe, det ene en Passagerbaad, bestemt til at gaa fra Glengshølen til Eidsberg i Glommen, og det andet i Drammenselven for at buxere Lastepramme.

Fældede Rovdyr. Af Amtskommunerne er i Aaret 1867 udbetalt Præmier for følgende Antal fældede Rovdyr, sammenholdt med lignende Opgaver for Aaret 1865:

	1867	1865
Bjørne . .	143	195
Ulve . . .	22	59
Gauper . .	165	132
Jerve . . .	53	44
Ørne . . .	1211	2049
Bjergugler .	2	=
Hønsehøge .	2788	4536

Den tydske Nordpolexpedition, hvortil der under den berømte Dr. Petermanns Auspicier er subskriberet ikke ubetydelige Midler, vil sandsynligvis atter i indeværende Sommer gjøre et nyt Forsøg paa at trænge frem til Nordpolen. Den forrige Expeditions Fører, Kapt. Koldewey, opholder sig til den Ende for Øieblikket i Bremen, for at gjøre de nøvendige Forberedelser.

Rollebesætningen i „En liden Sangfugl“, Vaudevillebagatel i 1 Akt, frit efter S. Jakobsen, Musiken arrangeret af Musikdirektør S. Brandt, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Fredag den 26de Febr., er:

Marie, Blomsterhandlerske, Frøken Moe; Andreas, hendes Fætter, Hr. Abelsted; Lord Oldbay, Hr. Nielsen; Box, hans Tjener, Neger, Hr. Juell.

Olielamper. Vi meddelte forleden Dag, at der nær kunde været foraarsaget Ildebrand derved, at en Lampe sprang paa Bankchef Frølichs Løkke. Frølich sees af Aftbl. for igaar at have bedet Professor Waage forklare den sandsynlige Aarsag til at Lampen sprang, i hvilken Anledning Professoren oplyser, at den omhandlede Lampe ikke var slukket ordentlig, idet Luen brændte ned i Røret, som derved ophededes og tjente til at udvikle Oliedampe, som den lille Lue ikke var istand til at forbrænde efterhvert, som de dannede sig, især da Lampen stod inde i en Lygt. Professoren ytrer sluttelig: Man bør overhovedet, naar man forlader en Træolie- eller Paraffinolielampe, aldrig skrue den ufuldstændig ned saaledes, at Flammen kan

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

Stor var de hvide Fangers Fortvilelse og Sorg over deres Stilling. Mænd, Brødre og Fædre, myrdede af de samme som nu holdt dem i Fangenskab, blev begrædt Dag og Nat. Somme af Kvinderne prøvede endog paa at begaa Selvmord ved at drukne sig, medens andre nægtede at tage Føde, idet de foretrak Hungersdøden for et saadant Liv. I de fleste Tilfælde seirede imidlertid Tiden og Naturen, og efter tolv Maaneders Forløb kunde disse samme Kvinder ses at bestyre Husholdningen som Husmødre i de Kraaler, hvori de levede, eller beskjæftigede med at undervise sine sorte Medhustruer i det engelske Sprogs Hemmeligheder, medens de selv snart erhvervede sig Færdighed i Zulu-Dialekten. Ikke alle Kvinder blev Høvdingernes Hustruer; nogle modstod alle Overtalelser og Trusler.

Det er Efterkommere af hine Skibbrudne, der nu er Høvdinger i den Stamme af Kafferne, som vi nu vil besøge. Der er bare to Kvinder nu ilive, og de er Oldemødre; de har næsten glemt sit Modersmaal og synes ikke tilbøjelige til at vende tilbage til sit Fødeland, om de kunde. Ingen kjender dem der, siger de; de er forglemt saavel i England som i Indien; alle deres nærmeste hvide Slægtinger er døde, og om de vendte tilbage, vilde de intet Hjem have. Her er de nu temmelig tilfredse og er efter Aar fulde af Lidelser blevet vant til dette Liv, som ikke er uden sine Tillokkelser. Se, dette er Omridset af disse Folks Historie.

„Den er isandhed hel mærkelig,“ sagde Walter, „og stadfæster, hvad jeg før har hørt. Og Ingonyama er Høvding her, er det ikke saa?“

„Ja, det er han.“

„Og hvormange vaabenføre Mænd kunde han reise?“

„Henved tusen, hvoraf firehundrede er bevæbnet med Geværer; de vil formodentlig se nogle af dem imorgen, og kan da selv dømme om deres Dygtighed; men nu gjør vi bedre i at gaa tilkøjs, og imorgennat, haaber jeg, skal vi sove iland.“

Kapitel XVI.

Solen havde neppe naad Middagslinien den følgende Dag, da Forester og Walter med sine Geværer og Ammunisjon og desuden hver bærende en stor Pakke rodde iland fra Skibet. En liden Bugt satte dem istand til at lande i Sikkerhed. Forester var øjensynlig vel kjendt med Landskabet, da han straks ad en neppe synlig Fodsti besteg de steile Klipper, som hævede sig fra Strandbreden. Han trængte derpaa ind i Busken, som var tæt der, og slaaende ind paa en anden Retning, skridtede han dygtig ud. Omtrent fem Mile var tilbagelagt, uden at noget Tegn til Beboelse havde vist sig; endelig saas nogle Kraaler i Frastand. Efter at have naad en lidt aaben Plads i Busken, lagde Forester sin Rifle og Oppakning fra sig, og sagde, at han vilde hvile her, til det blev mørkt. Denne Beslutning vakte Walters Forundring, men han sagde intet. Nisten blev taget frem og Hungeren stillet. Efter endt Maaltid lagde de sig til at sove et Par Timer. Søvn lod til at være en Ting, som Forester syntes at kunne kalde efter Behag, men som han ogsaa syntes at kunne undvære. Saasnart Solen var gaat ned, vækkede Forester Walter og de fortsatte sin Reise. Efter en Times Gang naadde de Udkanten af en stor Skog, i Nærheden af hvilken adskillige hvide Gjenstande var synlige i Maaneskinnet.

„Se Dem vel om her, Walter,“ sagde Forester; „dette Sted kaldes Benrad-Dalen. Jeg tog Del i en skarp Fægtning her for fire Aar siden. Zuluerne overfaldt os, og vi stred med dem fra Solens Opgang til dens Nedgang. Jeg havde Hænderne fulde af Arbeide den Dag, ti de var os betydeligt overlægne i Antal. Idetmindste femti paa min Side var halv Engelskmænd, og hundrede havde engelsk Blod i sine Aarer. Vi vandt omsider en fuldstændig Sejr og ikke en vendte tilbage til Zululandet for at fortælle Historien. Ottehundrede Zulukrigere lod sine Ben her den Dag, medens Stammen her ikke tabte mere end firti Mand, og deriblandt var Tembili, deres Høvding. Den Dags Begivenheder fremkaldte Ingonyama's Valg til Stammens Høvding.“

Omtrent en halv Mil fra Benrad-Dalen stod en stor Kafferhytte, bygget paa sædvanlig Maade, men større. Den stod alene, og var omgivet af høje Pallisader. I en Del af disse Pallisader saa Walter, at der var en stærk Dør. Forester tog frem af sit Belte en Nøgle, aabnede Døren, lod Walter gaa ind og fulgte selv efter, og laasede derpaa Døren. Den samme Nøgle aabnede Døren til Hytten. Indkommet, slog Forester Ild ved Hjælp af Flint og Staal, tændte en Lampe, saaledes at Walter kunde se det Indvendige af denne simple Bygning. Efter nøje at have overskuet Hytten, tog Forester fra en Knag et stort rødt Teppe, som han kastede over Skuldrene, stillede sin Rifle i et Hjørne og tog ned fra Væggen et storbladet Spyd, vendte sig til Walter og sagde:

„Jeg har Forretninger et Par Timer. De faar more Dem saa godt De kan, for De kan ikke følge med mig. Gaa ikke ud, for De kunde tulle Dem bort; vil De sove, finder De der et Hvilested med Skind — der er et andet med Tambookie-Græs — begge saa bløde som Dun; der er Brændevin i den Stenkrukke — Vand i Kalabassen; De har Pibe og Tobak, ikke sandt? De kan altsaa

komme til at brænde inde i Lampehætten, men derimod enten lade den brænde med fuld Flamme eller slukke den ved at blæse den ud.

Af Flateyarbok er nu 3die Binds 2det Hefte udkommet, og hermed foreligger dette ypperlige Oldskrift, som vi tilligemed Snorre Sturlasons Kongesagaer skulde ønske i hver Mands Eie, fuldt færdigt. Det er udgivet efter offentlig Foranstaltning og koster komplet 4 Spd. 30 ß.

Den amerikanske Pacifik-Jernbane er nu færdig lige til et 21 Mil østenfor Elko beliggende Punkt, der igjen er 481 Mil østenfor Sakramento. Til Monument Point, Enden af Saltsøen, er der endnu 80 Mil at bygge, og inden 3 Maaneder tænker man, at dette Arbeide er færdigt, da man i Gjennemsnit daglig lægger to (engelske) Mil Skinner.

Gaité-Theatret i Paris, som i længere Tid har staaet paa svage Ben, men som længe har været berømt for sine begrædelige Nutids-Melodramer, har man nu begyndt at foranstalte et eget Slags populære Forestillinger (til billige Priser) Søndag Eftermiddagene. Der opføres klassiske Tragedier, som hver Gang indledes med et literaturhistorisk Foredrag. De første af dem skal have været meget stærkt besøgte.

Guano. Officielt meddeles fra Peru, at der nu er opdaget 35 nye Steder paa Fastlandet og paa Øerne ved Kysten, hvor der findes Guano. I Nærheden af Floden Loar er der et Sted, som alene skal indeholde 3,000,000 Tons Guano.

Den Række af Traktater, som Frankrig i de senere Aar har afsluttet med næsten alle europæiske Stater, ere baserede paa det Princip at udvide og begunstige det direkte Samkvem mellem Frankrige og de forskjellige Lande, med hvilke det har kontraheret. Som Følge heraf er ved Traktaterne hævet for den direkte Farts Vedkommende den saakaldte surtaxe de pavillon eller den Tillægstold, som i Frankrige maatte erlægges, naar Indførselen foregik under fremmed Flag. Dette skede ogsaa i de Handels- og Søfartstraktater, som de forenede Riger afsluttede med Frankrig i Aaret 1865. Det er bekjendt nok, at denne Differentialtold hvilede meget trykkende paa Trælastindførselen, navnligen paa saget Last af 80 Milimetres Tykkelse og derunder; ved Traktaten bortfaldt Indførselstold paa al Trælast, indført til Frankrige fra de forenede Riger under norsk, svensk og fransk Flag, men den tidligere Differentialtold (for saget Last af nævnte Tykkelse 1 fr. 20 cts. pr. 100 løbende Metres) bestaar fremdeles for andre Flag og har flere Gange været til Hinder for her i Landet at befragte fremmede Skibe med Trælast til Frankrige.

Som Følge af de Reformer, den franske Søfartslovgivning senere er undergaaet, vil surtaxe de pavillon ganske bortfalde i Frankrige fra 12te Juni dette Aar saavel i den direkte som indirekte Fart. Det er sandsynligt, at Ophævelsen af al Differentialtold i franske Havne vil have en ikke uvæsentlig Indflydelse til Fordel for vor Skibsfart paa dette Land. I en Indberetning til Indredepartementet af 9de Februar meddeler de forenede Rigers Generalkonsul i Havre Følgende om denne Differentialtold:

„Differentialtolden paa Varer, indførte til Frankrige under fremmed Flag, er for Nærværende meget forskjellig efter Varernes Natur; for en stor Del er den baseret paa 10 pCt., men for enkelte Varer er Forskjellen meget større.

Til Frankrige indføres fornemmeligen, foruden Stenkul fra England, og hvorpaa Differentsetolden er 25 Centimes pr. 100 Kilogr., følgende Varesorter, producerte udenfor Europa, og er Differentsetolden paa samme i Tilfælde af direkte Indførsel fra Produktionsstedet som følger:

Kaffe fr. 5, raat Sukker fr. 2, Farvetræ fr. 3, Bomuld fr. 3, tørre eller saltede Huder fr. 3, Alt pr. 100 Kilogrammer; (paa disse 3de sidste Artikler erlægges endog ingen Indførselstold, naar Indførselen sker med franske Fartøier).

Denne Forskjel gjælder altsaa, naar bemeldte Varer ere direkte indførte som i Tariffen anført: par mer des pays hors d'Europe".

Selvsamme Varer indførtes ogsaa hertillands, endskjønt naturligvis i forholdsvis ringe Kvantumer, fra Oplagssteder i Europa som t. Ex. Liverpool, London, Antwerpen, Rotterdam, Hamburg etc., og da klasseres de under Titel af: „Importation par mer des Entrepots", erlægge derfor en Indførselsafgift betydelig større, og som oftest med Iagttagelse af Differentsetold, om Indførselen sker med fremmede Lands Fartøier.

Kongl. Departementet vil ligeledes bemærke i de forskjellige franske Toldtariffer, at der for Varer, indførte hertillands fra de franske Kolonier med franske og med udenlandske Fartøier, er Toldtaxten den samme, men med Tilføiende, at der i sidstnævnte Tilfælde skal endmere erlægges: la pertaxe d'affrêtement", hvilket vil sige, at man maa erlægge en vis Sum mere pr. indehavende Vareton, hvilket som oftest er ret betydelig, afhængig forøvrigt af Varenes Natur.

At regne fra den 12te førstk. Juni ophører al Forskjel i Behandlingen, hvad Fartøier og de med samme indførte Varer angaar, kommende saavel fra Lande udenfor som indenfor Europa til og med fra de franske Kolonier. Den hidindtil gjældende forøgede Toldafgift for Varer, der betragtes som kommende „par mer des Entrepots", vil formodentlig fremdeles existere, men selv i dette Tilfælde ophører al Differentsetold.

Den saakaldte „Schillerstiftelse", som for ikke ret mange Aar siden blev oprettet i Tydskland, og hvis Hensigt er at tjene som et Slags Understøttelseskasse, har nylig offentliggjort sin 9de Aarsberetning. Deraf fremgaar, at Stiftelsens Indtægter i Aaret 1868 beløb sig til 15,645 Thaler og 3,611 Gylden (østerrigsk); Udgifterne var 11,205 Thaler og 2,598 Gylden. Deriblandt tilstodes 4,907 Th. til livsvarig, og 6,600 Th. til aarlige Understøttelser. Hertil kommer endnu anselige Understøttelser gjennem Filialafdelinger af Selskabet, saa at man kan regne, at i forrige Aar i det Hele 12,221 Th. og 1,093 Gylden efter Statuterne er udbetalt til Forfattere og deres Efterladte.

Prinsen og Prinsessen af Wales ere Onsdagen den 3die Februar ankomne med „Ariadne" til Alexandria, hvor man havde været noget bekymret over Fregattens lange Udeblivelse, og reiste strax med Jernbanen til Kairo, hvor Vicekongen modtog dem med stor Høitidelighed og med sand orientalsk Pragt. Dagen efter sin Ankomst havde de høie Reisende Leilighed til at se de eiendommelige Optrin, der ledsage Afreisen af det aarlige Pilgrimstog til Mekka; imellem Deltagerne i dette omtales særlig en overordentlig hellig Mand, der flere Gange har gjort denne lange Reise, og hvis væsentlige Adkomst til de Troendes Beundring er den, at han hele Veien lige til Mekka sider paa sin Kamel og uafladelig svinger sit Hoved rundt til samme Side; „hans Dielaag have halvt lukkede, og hans hede Ansigt manglede aldeles Udtryk, det svarede ganske til hans tomme Hoved, som svingede rundt og rundt ved hvert Skridt af den høibenede Kamel, der saa ulige forstandigere ud end sin Herre." — Prinsen og Prinsessen, hvilken sidste siges, at befinde sig særdeles vel, agter at gjøre en længere Tour op ad Nilen indtil det andet Vandfald, hvis de kunne naa saa langt.

Korporal Tullberg. Fra Helsingborg skrives i Øresunds-Posten for 18de Febr.: Den berygtede Korporal Tullberg har nu igaar logeret i herværende Fængsel. Han ankom hid igaar strax før Kl. 5 Efterm., fængslet med Jern paa Hænder og Fødder. Rygtet herom spredte sig hastigt i Byen, og mange Folk samledes paa Torvet og udenfor Raadhuset for at se den forgjeligt berømte Mand, som for sine Ophidselser nær nok har sat en hel Provins i Oprør. Den nidkjære Lensmand Gyllensvärd i Luggude Herred er den, som har grebet Eventyreren, hvilket gik for sig paa følgende Maade: Vice-Herredshøvding Eneroth, som fik Befaling til at udføre Anklagen mod Tullberg, havde gjennem Landskancelliet ansøgt om Assistanse af Gyllensvärd, der er kjendt som en usædvanlig kjæk og dygtig Mand, og paa given Tilladelse indfandt han sig hos Gyllensvärd med Begjæring om Hjælp. Denne var strax færdig hertil, og forsynet med nødvendige Veivisere stillede han Kursen til vestre Gjøinge Herred, hvorhen deres Anelse ledede dem. Da de var komne til Torup Sogn, omringede de Tirsdag Aften en Gaard, kaldet Tranebygget, som beboes af Bonden Hans Jonsson, hos hvem man havde Mistanke om, at Tullberg holdt sig skjult. Alene to Personer gik ind i Huset, medens de øvrige posteredes som Bevogtning udenfor. Det viste sig snart, at Eftersporerne ikke have taget feil, thi i et tilstængt Kammer var snart en svare Spektakel, og inden tilstrækkelig Hjælp var bleven tilkaldt for at sprænge Døren, kom Tullberg ud indenfra og satte lige paa og forbi sine Angribere, idet han forsøgte at løbe fra dem. Flere Revolverskud løsnedes efter ham, uden at Hagelsværmen standsede ham det ringeste, og det var først, da Gyllensvärd indhentede ham og slog ham overende, at han maatte give sig. Ikke mindre end syv Hagelskud var bleven løsnet paa ham, af hvilke man skulde tro, at de fleste havde truffet, da Afstanden kun var nogle faa Skridt; men desuagtet var Tullberg ikke bleven videre saaret, idet kun et Par Hagel var gaaet igjennem Øresnippen. Nogle Bondegutter, som vare behjælpelige med Paagribelsen, vilde bruge sine Kjæppe paa Tullbergs Krop, men hindredes heri af Gyllensvärd, som forbød alle Voldsomheder. Derimod toges Arrestanten med til Gustafsberg, hvis Disponent, Hr. Bendt, var med ved Paagribelsen. Tullberg har hele Tiden vist sig rolig og fuld, og lader som om Katastrofen, der sikkerlig var ham ganske uventet, ikke gjør noget Indtryk paa ham. Idag føres han paa Jernbanen til Malmø, for siden at underkastes nærmere Forhør. Hvad Lensmand Gyllensvärd angaar, der har Fortjenesten af at have grebet Tullberg, saa erholder han nu en Belønning af 500 Rdlr., som er udlovet for Paagribelsen.

Storthinget.

Torsdag den 25de Februar holdtes Lagthing. Præsident Christensen. Sekretær P. A. Sæther.

Sag No. 1. Odelsthingets Beslutning i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Beslutning til Lov angaaende Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender. M. Kildal foreslag, at Sagen skulde udsættes indtil videre, da 2 af Lagthingets Medlemmer vare syge. Forslaget bifaldtes enstemmig.

Sag No. 2. Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandring i Lovgivningen om Vaarsildefisket. C. Jensen foreslog, at denne Sags Behandling skulde udsættes indtil videre, da han havde faaet et Telegram fra Opsynschefen, om at der maatte ske en Forandring i § 2. Forslaget bifaldtes enstemmig.

Sag No. 3. Odelsthingets Beslutning i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov ang. Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet. Sibbern maatte fremdeles holde paa, at Loven ikke bifaldtes. M. Kildal var derimod nu af en modsat Mening. Bagger vilde stemme mod Loven. Færden vilde nu stemme for Loven, da den §, som havde voldt mest Betænkeligheder hos ham, om at Sagførere skulde have Adgang til Kommissionen, er udgaaet. Motzfeldt vilde stemme for Lovens Henlæggelse. Sibberns Forslag bifaldtes med 14 St. mod 12 St. Derpaa Referat. Harbitz underrettede om, at da en Statsraad imorgen vilde indfinde sig i Storthinget, med endel kongelige Propositioner, vilde der blive holdt Storthing i Morgen Kl. 9.

Torsdag den 25de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjerschow.

Sag No. 1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Repræsentanten Irgens's Forslag til Lov om Menighedsraad.

Spørgsmaalet om Indførelse af Menighedsraad i en lang Aarrække har været drøftet baade i offentlige Møder og i Pressen, og Storthinget gjentagne Gange har havt denne Sag under Behandling. Naar den foreliggende Sag i en lang Aarrække har været paa Dagsordenen, naar Kravet paa en saadan Institution vedholdende gjør sig gjældende saavel inden Lægfolket som inden Geistligheden, — da vidner dette unegtelig om, at der inden vort Kirkesamfund maa være en stærk og bevidst Trang til denne Institution, som ikke kan afvises uden Fare for Kirkens fremtidige Udvikling. Maa det erkjendes, at det kirkelige Samfund er forskjelligt fra det borgerlige, baade med Hensyn til Oprindelse, Væsen, Virkemidler og Maal, da maa det ogsaa indrømmes, at Menigheden for at kunne bestaa og virke som et livskraftigt og styrelsesdygtigt Samfund tiltrænger egen Styrelse og egne Love, — og maa det fremdeles erkjendes, at den kirkelige Magt og Myndighed efter vor Kirkes Lære hviler hos den hele Menighed og ikke hos nogen enkelt priviligeret Stand og at som Følge heraf det egentlige Kirke-Embedes Forvaltere have sin Myndighed middelbart fra Menigheden selv, — da maa det ogsaa indrømmes, at Menigheden med Nødvendighed maa fordre, at denne Sandhed kommer til sin Ret gjennem bestemte Institutioner, der stille det rette Forhold mellem Menigheden og Embedets Forvaltere klart for Øie, til Gavn for begge Parter. At Miskjendelsen af disse reformatiske Grundsætninger har medført ubodelig Skade for den evangelisk-lutherske Kirke, og da ikke mindst for de nordiske Landskirker, lader sig kun altfor let paavise af den lutherske Kirkes hele Historie ligetil vore Dage, — idet det er en Kjendsgjerning, at et kraftigt, i Handling fremtrædende Menighedsliv sjelden har været at finde indenfor dette Kirkesamfund. Inden vort Land er Kirkens Forfatning bleven staaende aldeles uforandret, uagtet de norske Menigheder i høiere Grad end saagodtsom alle andre protestantiske Menigheder have befundet sig i kirkelig Umyn-

gjøre Dem det nok saa koseligt. Saa Farvel saalænge!"

Det var langt paa Natten, inden Forester vendte tilbage, ledsaget af flere Kaffere, der bar Levnetsmidler, Majs, Græskar, Meloner, Amori (Rømme), et Par Fugle og en halv Buk. Efter at have leveret disse Ting, gik Kafferne sin Vej uden at der blev sagt et Ord.

Kort efter Frokosten den følgende Dag, sagde Forester til Walter, at han atter maatte forlade ham; men bad ham møde i Benrad-Dalen ved Middagstid, da der paa den Tid vilde være en stor Samling af Stammen. Derpaa forlod han Walter, som morede sig med at bese alle de Kuriositeter, som Hytten indeholdt, indtil Tiden til Mødet nærmede sig, da han klentrede ned til Dalen, hvor Kafferne var forsamlet.

Kapitel XVII.

Solen var endnu flere Timer fra Middagslinjen, da Benrad-Dalen var opfyldt af mange forskjellige Hobe af Kaffere, som i Grupper paa tyve eller tretti lyttede til deres Anføreres Taler. Blandt disse var der meget faa, som ikke paa en eller anden Maade havde udmærket sig: nogle som Raadgivere, nogle ved deres Rigdom paa Fæ, andre paa Koner; nogle berømte for sine Bedrifter i Krig, og andre igjen havde erhvervet sig et anset Navn som Jægere. Hver Mand var iført sin bedste Stas; Prydelser af forskjellig Slag blev baaret om Hals, Arme og Ankler. Kløer og Tænder af Løver, Leoparder og Hyæner var dannet til Hals- og Armbaand med Glasperler imellem, alt efter Bærerens Smag. Tænderne af „Ingulubi" eller Vildsvin sattes stor Pris paa, medens Armbaand af flættet Haar af Elefantens Hale ansaas at stemple Besidderen som en Mand af ubetvingeligt Mod, ti ingen vilde driste sig til at bære en saadan Prydelse, medmindre han selv havde dræbt det Dyr, hvorfra den var taget. De fleste af Mændene var udrustede med Spyd og store Oxeskind-Skjolde, medens nogle Snese af de fornemste Mænd havde Geværer.

Der hvilede en Ro og Værdighed over disse Kaffere, som straks vilde tiltrukket sig en Jagttagers Opmærksomhed. De syntes alle at være tænksomme Mænd, og skjønt øjensynlig Vilde i deres ydre Prydelser og Vaaben, var det paasamme Tid klart, at deres Sind befandt sig under et Slags Disziplin og at de kunde skjule sine Følelser under Skin af Ligegyldighed.

Eftersom Solen steg, dannede de forskjellige Hobe en stor Kreds; de senere ankomne satte sig bag den første Række og nær dem, som de stod paa en fortrolig Fod med; eller med hvem de var beslægtede. Før Middag var der forsamlet omkring tusen kraftfulde Mænd i denne Dal, og alligevel hørtes neppe en Lyd og ikke den mindste Vind rørte sig, saa at selv Bladene paa Træerne lig disse menneskelige Væsener syntes at vente paa at høre en Høvdings Stemme.

Meder hørtes en Mumlen i Kredsen og derpaa blev alt igjen stille som i Graven, da en enkelt Kriger langsomt nærmede sig fra Skogen og traadte ind i Kredsen. Han var ubevæbnet og syntes at have hvid Hud — idetmindste, hvad der kunde ses af Huden. Han havde paa Hovedet en blaa Turban, hvori var en Fjærpynt, gjort af Topperne af Paafugl-Fjære, en Kafferne ubekjendt Fugl. Udenpaa en rød Skjorte havde han en vid, lang Kjortel af Leopardskind, medens han havde Bukser og Sko af Læder, saadan som de hollandske Farmere plejer at bruge, og i Haanden havde han en liden Elfenbens-Stok, med en Elefant udskaaret i Enden.

Alles Øjne vaagtede paa ham, da han traadde ind i Kredsen, men ikke et Ord blev talt. Efter at have naad Midten, stod han stille et Øjeblik, hvorpaa han med en høj, befalende Stemme sagde de Ord: „Saca bona abantusam,"*). Disse Ord blev øjeblikkelig besvaret ved et almindeligt: „Saca bona," med Tillæg af „Inkosi" (Høvding).

Da disse Hilsener var givet, satte Høvdingen, ti det var han øjensynligt, sig paa Jorden og tog en Bog op af Lommen og begyndte at læse. Forsamlingen syntes ogsaa at være forberedt paa at tage en kort Hvile, idet de trak frem af Beltet et Slags Snushorn, af hvis Indhold de trakterede sig selv og sine Naboer.

Over en halv Time forløb paa denne Maade uden Afbrydelse, da en gammel Mand, hvis høje esikoko*) Ring tiltrak sig Opmærksomhed, rejste sig fra sin siddende Stilling og udbrød:

„Inkosi, vil Du fortælle os noget nyt?"

Efter at have ventet et Par Minutter efter denne Tiltale, rejste Høvdingen sig og henvendte sig til Forsamlingen i følgende Ord:

„Mit Folk, I ser mig igjen blandt Eder. Jeg er her som jeg lovede, skjønt jeg har passeret gjennem Amakosaernes Land og har været hos dem, som engang var mit Folk. Jeg har Nyheder at fortælle, men lad mig først høre, hvad I har at sige — jeg venter og lytter."

(Forts.)

*) „God Morgen, mit Folk". Den sædvanlige Hilsen ved Møder.

*) Esikoko er en oval Ring af Træ og Voks, der bæres v[...]det af de fornemste Mænd.

dighedstilstand, idet de have været nøgtede endog den allermindste Andel i Styrelsen af sine egne Anliggender, medens vor borgerlige Selvstyrelse samtidig har gjort mægtige Fremskridt i alle Retninger til umiskjendeligt Gavn baade for Stat og Kommune. At det heller ikke har manglet paa en bevidst og vedholdende Trang til en Forandring i det Bestaaende, derom vidner ikke alene Storthingets Beslutning i 1851 og de for Storthinget forelagte og af samme behandlede kirkelige Forslag, men ogsaa en lang Række af kirkelige Møder baade af Læsmænd og Geistlige, samt mange spredte Udtalelser i vor periodiske Literatur. Endelig kan det ikke nægtes, at den kirkelige Opinion paa enkelte Undtagelser nær, har været temmelig enig om Maaden, hvorpaa en kirkelig Reform bør søges tilveiebragt, idet næsten alle Stemmer have udtalt sig for, at den bør begynde nedenfra og ikke ovenfra med andre Ord at den bør begynde med Indførelsen af et Menighedsforstanderskab eller Menighedsraad. Vistnok have enkelte Stemmer udtalt sig mod denne Institution, dels fordi de, have underkjendt Betydningen og Vigtigheden af en ny Kirkeforfatning, og dels fordi de, uden at miskjende dennes Betydning for det kirkelige Livs Fremme, dog have frygtet for, at Institutionen skulde fremkalde Uenighed og Splittelse inden Menighederne. Men ligesom der allerede ved Dissenterloven er aabnet fri Adgang for Anderledestroende til at virke for Udbredelsen af deres Tro blandt Statskirkens Medlemmer, og paa den anden Side for disse til uhindret at træde ud af Statskirken, saaledes vilde det baade være uretfærdigt, uklogt og lidet følgerigtigt at negte Statskirkens Menigheder, paa Grund af en saadan Frygt, Indførelsen af en Institution, der maa betragtes som en nødvendig Følge af Dissenterloven, og som desuden, netop fordi den opmuntrer og kalder Menighedslemmerne til fælles kirkelig Virksomhed efter alle historiske Vidnesbyrd, har havt langt større Magt til at samle end til at adskille de forskjellige kristelige Retninger, medens disse under Kirkeforhold som vore kun ere altfor tilbøielige til at henfalde til Ensidighed og Ufordragelighed. Der er aabenbar Modsigelse og Ubillighed i at nægte Statskirkens Menigheder den Ret, som man villigen har indrømmet Dissenternes, nemlig Retten til Selvstyrelse og kirkelig Organisation. Den gamle Sætning, at „Land skal bygges ved Lov," gjælder ikke blot det borgerlige Samfund, men ogsaa det kirkelige; men det er ikke nok, at man ved Dissenterloven har aabnet Adgang til at træde ud af Statskirken; man maa ogsaa aabne dennes Menigheder Adgang til en kraftig Organisation af de i dem boende Kræfter, m. a. O. Troesfriheden fordrer ikke blot Frihed udad, men ogsaa Frihed indad, som for de dissenterende Kirkesamfund. Ligesaavist som Organisation uden Frihed medfører Ligegyldighed og Død, ligesaavist vil Frihed uden Organisation medføre Anarki og Opløsning. Kirkekommissionens Pluralitet har paastaaet, at den nu bestaaende Medhjælperinstitution bør beholdes ved Siden af Menighedsraad. Denne Paastand hviler ikke alene paa en Opfatning af det kirkelige Embede, som Komiteen ikke kan dele, men ogsaa paa den Betragtning af Medhjælperne, at disse ere Præstens Tjenere og Redskaber, medens de efter Lovgivningen skulle repræsentere Menigheden, baade med Hensyn til den samme tillagte Kontrol over Præsten og med Hensyn til den Hjælp, Menigheden i det Hele har at yde Præsten i hans Gjerning, og da navnlig i den private Sjælepleie. Vistnok er det saa, at vor Kirke skjelner mellem det kirkelige Styreembede og det egentlige Kirkeembede eller Naademiddelembedet, — og at det er det første, som nærmest tænkes overdraget til Menighedsraadet, medens det andet er overdraget Præsten. I Virkeligheden er det dog umuligt at drage nogen bestemt Grændse mellem begge disse Embedssfærer, idet de overalt berøre hinanden og gaa over i hinanden. Dette viser sig klart nok baade i selve Gudstjenesten, hvor Menigheden ikke blot er modtagende, men ogsaa handlende, og i den private Sjælepleie, der ingenlunde tilhører eller vedkommer Præsten alene, men den hele Menighed, som til denne Gjerning tiltrænger en af Menighedens frie Valg fremgaaet Repræsentation, der kan yde Præsten en virksom Medhjælp. Efter vor Kirkes Lære har baade det kirkelige Styreembede og det særegne kirkelige Embede sin Rod i det almindelige Præstedømme, saa at følgelig ikke blot Menighedsraadets valgte Medlemmer, men ogsaa Præsten maa betragtes som Menighedens Repræsentanter, idet Menigheden, som Embedets oprindelige Indehaver, har overdraget til Præsten at forvalte Naademidlerne paa dens Vegne. Da begge Embeder saaledes have samme Udspring, og da deres Virksomhedssfærer med Nødvendighed berøre hinanden, ja ere levende forbundne med hinanden, maa de begge henlægges under den samme kirkelige Institution, der saaledes kommer til at udgjøre Menighedens Repræsentation. Den modsatte Anskuelse maatte selvfølgelig lede til, at Præsten udelukkedes fra Menighedsraadet, men herved vilde man skabe to Myndigheder i Menigheden, der uvilkaarligt i mange Tilfælde vilde komme til at staa mindre venligt ligeoverfor hinanden, og under enhver Omstændighed bidrage til at forringe baade Menighedens og Præstens Begreber om Embedets rette Stilling og Grænser. Saavidt vides, har man heller ikke i andre lutherske Landskirker, hvor Menighedsraad er indført, oprettet eller bevaret nogen Institution ved Siden af denne, som svarer til vor Medhjælperinstitution, men har henlagt de forskjellige kirkelige Virksomheder under Menighedsraadet. Komiteen kan saaledes ikke tillægge den ovennævnte Paastand nogen Vægt og har derfor ikke fundet Grund til at tage Hensyn til den under Behandlingen af det foreliggende Lovforslag.

Bentsen: Det havde forundret ham, at se en Indstilling som denne, komme fra en enstemmig Komite. Han troede, at der kunde være mange Tvivl om Hensigtsmæssigheden og Gavnligheden af dette Forslag. At hvert enkelt Medlem havde overvundet disse Tvivl, havde for Taleren ikke noget beroligende ved sig. Det var ikke noget Krav indenfra Statskirken, som her blev imødekommet, men det var Krav udenfra, det var tydske Kirketheorier, som man her vilde plante paa norsk Grund. Man kunde ikke have Stemmeret i Kirkesager, som i andre Sager. Man kan i Troessager ikke lade sig overstemme, men blot omstemme. Kirkehistorien havde ikke efter Talerens Mening vist, at en saadan Organisation vilde gavne. Disse Organisationsforsøg vil virke Splittelse. Disse Tvangsindretninger vilde ikke virke imod Dissenterbevægelsen, men han troede heller, at de vilde styrke denne Bevægelse. Saadanne Organisationsforslag vare flere Gange før forelagt Storthinget og forkastet af det. Han troede derfor ikke, at man kunde sige, at denne Sag var trængt ind i den almindelige Bevidsthed. Taleren gjennemgik derpaa flere af Lovens Bestemmelser, om hvilken Myndighed Menighedsraadet skulde have, og søgte at paavise det farlige og betænkelige i disse. Man skulde lade de forskjellige kirkelige Partier have sin Frihed. Taleren vilde stemme for Lovens Henlæggelse. Irgens troede, at det Standpunkt, fra hvilket Komiteen havde tilraadet Oprettelse af Menighedsraad, var klart og tydeligt udtalt. Taleren havde meget lidet at tilføie. Foruden Ordet og Sakramenterne havde den ældste Kirke en Institution, som den havde faaet fra den jødiske Synagoge. Disse Ældste vare Menighedens Forstandere og de bleve aldrig paatvunget nogen Menighed, men den gav sit Samtykke ved Haandsoprækning. Kirken er den første, som har havt nogen repræsentativ Forfatning, og det er fra den de borgelige Samfund havde faaet en saadan. Reformatorernes Bestræbelse maatte føre hen til en demokratisk-kirkelig Organisation. Men da Kirken var kommen under Statens Herredømme bleve Forholdene anderledes. Denne Institution var nu indført i alle lutherske Lande udenfor Norden, og havde virket til Gavn, Samarbeide og Enighed. Modstanden kom fra en Side, som optraadte som et eget kirkeligt Parti, nemlig Grundtvigianerne, som idag havde udtalt sig for Sagens Henlæggelse. De vilde have en Opløsning af Statskirken og Folkekirken indtil de selv tilstrækkeligt kunne have organiseret sig. Det var væsentlig tre Ting, hvorom de have bestemt sig, nemlig: Sognebaandets Løsning, Valgmenighed, Præstefrihed. Naar de have opnaaet Frihed for Menigheden, ville de have Frihed for Præsten. Lov uden Frihed er Anarki, Frihed uden Lov er Død, men Frihed med Lov er Liv. Den sande Religionsfrihed var ikke den, at man kunde sige: jeg tror ikke paa Opstandelsen, jeg tror ikke paa et Liv efter dette osv., det er ikke Frihed i Religionen, men en Undertrykkelse af den. Det at Bentsen havde anført det slette Udfald af Indførelsen af Menighedsraad i Preussen kan Intet sige, da den der bestod uden Lov, men ser man hen til de mange Smaastater i Tyskland, hvor man med Liv har taget sig af Sagen, saa har den der baaret gavnlige Følger. Hvem skulde hindre en Kristen fra at give et godt Raad, en Veiledning? Her var det kun, at man skulde gjøre det efter et Kald og i Forening med Præsten. Han havde hørt paastaa fra enkelte Kanter, at Menighedsraad vilde tage Magten fra Præsten, fra andre Kanter, at den vilde tage Magten fra Menigheden. Derfor troede han, at de to Argumenter hævede hinanden. Hammerstad havde ikke hørt udtalt noget Ønske om Indførelsen af denne Institution, idetmindste ikke paa hans Kant af Landet; naar noget Saadant skulde indføres, maatte det være grundet i et almindelig følt og udtalt Ønske fra Menigheden. Det har været sagt, at det skulde staa Menigheden frit, om den vilde have Menighedsraad eller ei, men han troede ikke, at det vilde være saa ganske sikkert, naar man hensaa til Lovforslagets Bestemmelser. Bestemmelsen i § 1, om at det skulde være frit Valg, syntes ham derfor at være sat, for at man skulde faa mere Smag paa Loven. Han troede, at den Advarsel, som Menighedsraadet i fornødent Fald skulde give, ofte ikke vilde faa meget at sige, ialfald ikke saa meget, som naar den var givet af en fornuftig Præst. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar lavest i Nordland, høiest i Sandøsund. Vinden er SVlig i det Nordlige, stærk i Bodø, Sydlig søndenfor Dovre, stærk i Skudesnæs. Overskyet og mildt Veir med Regn. Udsigterne ere fremdeles til samme Veir.

Kristiania Torvpriser

den 25de Februar 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	„
Do. Vold	2.	„	2.	60.
Halm af Rug	1.	„	1.	12.
Do. - Byg	1.	72.	1.	96.
Do. - Havre	1.	48.	1.	96.
Havremel	7.	„	7.	60.
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72.	„	78.
Do. - Tønde	1.	24.	1.	36.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	48.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	72.	3.	„
Talg	1.	„	1.	12.
Flesk	1.	24.	1.	36.
Oxekjød	„	84.	„	108.
Kalvekjød	1.	„	1.	24.
Faarekjød	„	108.	1.	12.
Gaas pr. Stk.	1.	24.	1.	48.
Tiur	„	54.	„	60.
Roi	„	36.	„	42.
Aarfugle	„	24.	„	„
Ryper	„	10.	„	14.
Hjerper	„	14.	„	16.
Birkeved pr. Favn	2.	96.	3.	„
Furuved	2.	48.	2.	60.
Granved	2.	12.	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 26de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Juleaften,** Vaudevillebagatel i 1 Akt af D. Habel; derefter: **De har en Datter,** Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; til Slutning (for første Gang): **En liden Sangfugl**, Vaudevillebagatel i 1 Akt, frit efter S. Jacobsen, Musiken arrangeret af Musikdirektør S. Brandt.
Dette er den 20de Abonnementsforestilling.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.
Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Dhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen**, og koster forsendt med Posterne **47 Skilling**, indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Dhrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren
Bogtrykker **H. J. Jensen**, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)
anbefaler:
Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.
Simers & Co.

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af **Peter Seest,**
Dronningensgade No. 34.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)
anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.
En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Hvedemel, Rugmel, Bygmel, ¹⁄₁ & ½ Gryn, } i alle Numere
anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af
Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos
Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af
Andr. Gulbrandsen.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:
Dynamit No. 1 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;
Dynamit No. 2 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.
Brugsanvisning vil altid medfølge.
I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.
Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.
Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.
Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere, og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

36 Smørkjælderen 36

(Dronningens Gade ligeoverfor Bazaren)
anbefaler et godt Udvalg af Smør i mange Kvaliteter, hvoriblandt fremhæves Ellinggaards Herregaardssmør, Aas Meierismør, do. fra Melbye og Fru Stenersen, Dvergsteen, samt Rørossmør af fineste Sommer- og Vaarvarer. Endvidere anbefales de fleste Sorter fine og simple Oste, Skinker, Pølser, Tunger, Fru Smiths, Frøken Magelsens og Thornes Ansjovis, med og uden Olie, hermetiske Levnetsmidler, Flesk, Faarekjød, Erter og Gryn m. m. m. — Alt til billigst beregnede Priser.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 48. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Fredag den 26de Februar 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet indtil Kl. 2 Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 5—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 25de Febr. Et kongeligt Dekret indkalder Rigsdagen til den 4de Marts.

Paris, 25de Febr. Den græske Regjerings Note til Rhangabe konstaterer, at Grækenland ubetinget har vedtaget Konferentsens Beslutninger. Noten beklager, at den kandiske Spørgsmaal af Konferentsen er ignoreret og haaber, at Konferentsmagterne ville antage sig Kandias istedetfor Grækenlands Sag.

Washington, 25de Febr. Repræsentanthuset har med 118 mod 60 Stemmer vedtaget Rentebetaling i Guld af samtlige Bonds, undtagen forsaavidt der ved Emissionen er stipuleret Papirbetaling.

Om Aasædesretten og om Arv.

(Fortsat fra No 38) II.

Aasædesretten har sin Rod i den fjerne Fortid; ja man kan endog sige, at det norske Folk og denne Ret er begyndt at eksistere paa samme Tid. Prof. P. A. Munch omtaler den saaledes blandt vore oprindelige Retsinstitutioner. Siden er den gaaet over i Kristian den 4des Lovbog, og derfra i den nugjældende Landslov.

Selv i hine Tider altsaa, da Eiendommene endnu vare lidet opdyrkede, og, snarere for store end for smaa, fandt man det gavnligt for Samfundet, at der med Hensyn til Fordegods lagdes en egen Maalestok til Grund for Fordeling af Arv, hvorved den nærmest Arveberettigede begunstigedes paa sine Medarvingers Bekostning.

Selv i hine Tider, da de forskjellige Næringsgrene vare lidet udviklede, og det saaledes for den yngre Søn maatte være vanskelig at ernære sig i andre Stillinger, og dertil rede Penge, opsparet i Aarenes Løb af den stræbsomme Bonde, paa Grund af Behovets og Omsætningernes Lidenhed, var noget rent usædvanlig, hvorved den yngre Søn jo stilledes end vanskeligere, selv i hine Tider fandt man det retfærdig, at der gaves noget, som blev kaldt Aasædesret. Man skulde tro, at jo mer Forholdene udvikledes, jo mer maatte denne Aasædesret udvides, jo mer følgerigtig maatte det Princip, der som Spire ligger udviklet i den gamle Institution, gjennemføres, og fremfor alt maatte det være magtpaaliggende at bevare det Bestaaende. Og man ser, at den norske Grundlovs Forfattere ogsaa have havt denne Mening. Thi saa vigtig for Staten ansaa de denne, fra vore Forfædre nedarvede Ret, at de i en af Grundlovens Paragrafer satte den Bestemmelse, at **Aasædesretten ikke matte ophæves**, og med Aasædesretten forstod de naturligvis det af de gjældende Lovbestemmelser og Folkets Vedtægter bestemte Begreb. Men det var den ikke nok, at **dette skulde bevares**, de indsaa, at Tiden krævede en Forandring heri, og derfor tilføiede de udtrykkelig, at **de nærmere Betingelser, hvorunder denne Ret skulde vedblive, skulde bestemmes paa første eller andet af de følgende Thing, og disse Betingelser skulde**, vel at mærke, **bestemmes saaledes, at de blev til største Gavn for Landalmuen.** Og naar paa samme Tid Principet skal beholdes, men Anvendelsen af dette Princip forandres, da skjønne vi ikke andet, end at Forandringen ene og alene kan bestaa deri, at det gjennemføres mere følgerigtig og fyldig. Men Storthinget af 1821, der havde faaet til Opgave at udføre dette Arbeide, havde nok en ganske anden Anskuelse af Sagen. Thi det er saa langt fra, at dette Thing udviklede følgerigtig den Spire, der i det gamle Princip ligger til det rette, som ene kan passe paa vore udviklede Forholde, at det endog næsten ganske ødelagde denne, idet det fastsatte som positiv Regel, at Taxten skulde bestemmes „til fuld Værdi efter gangbar Pris i Egnen, uden at det tilkommer Taxationsmændene deri at foretage nogen Nedsættelse til Gunst for den Aasædesberettigede,“ og forstod Aasædesretten ene og alene som „den Ret, der tilkommer den Nærmeste blandt sidste Besidders Afkom til at tiltræde udelt Besiddelsen af det af Arveladeren efterladte Jordegods, eller, saafremt han skulde have efterladt sig flere Gaarde, da Hovedbølet, imod at give Medarvingerne Fyldest for, hvad dem derudi i Skiftet er udlagt.“ Men dette er kun en uvæsentlig Del af Aasædesretten. Det i denne iboende Princip, at matrikuleret Jord ikke bør deles og ikke behæftes for Arvs Skyld, er ved denne Lov aldeles forladt, og den samme Fremgangsmaade fastsat for Jordegods, som for andet Gods. „Men, kunde man spørge, hvordan er det gaaet til, at en Lov, der maatte have saa skadelige Indflydelser paa Bondestandens Livsvilkaar, er kommet istand? Norge er dog et frit Land, og Bondestanden saavelsom alle andre repræsenteret paa Thinge.“ Ja vel var Bondestanden repræsenteret paa Thinget i Aaret 1821, men hvorledes! Den var repræsenteret paa Thinget af Embedsmænd og deres Lige, thi Forholdene gjorde, at vi ingen andre havde at sende derhen. Og, som sagt er, det er intet underlig om de Folk ved Affattelsen af Norges Love kun tog Hensyn til sine egne Forhold og sine egne Anskuelser. Thi fra den Høide og den Overblik, hvortil Begeistringen havde hævet vor visinok dygtige og hæderlige, men ikke altid saa klartskuende Embedsmænd, herfra vare de i Aarenes Løb lidt efter lidt dalet ned, og stod i det nævnte Aar atter paa Jorden.

Dog man har siden indseet, at Loven af 1821 var bygget paa et feilagtigt Princip, og fuldeligen beviste dette ved sine Følger, thi i 1863 udkom der en ny Lov om denne Gjenstand. Det vilde være en Uretfærdighed at paastaa, at Sagen herved ikke er bleven bedre stillet; men Feilen ved denne Lov er, at den ikke fuldstændig kaster det ved Lov af 1821 oprettede System omkuld, men kun ligesom kaster et Dække over dets Skrøbeligheders Mangfoldighed. Thi saa dybt har dette rodfæstet sig i Folkets Forholde og Fordomme, at der skal en ganske anderledes radikalt Middel til for at reise Landmændenes sunkne Affærer, end Loven af 1863, der vel først, naar et Aarhundrede er gaaet, vil lade Forholdenes Magt drive det Princip igjennem, at Jordegods ikke bør være Gjenstand for Deling mellem flere Arvinger. Men vil man standse Ondet i sin Rod, og bringe en Forbedring i Tingenes Tilstand inden en rimelig Tid, da maa der haves en positiv Lovbestemmelse for, at den Arvefæsteberettigede tager Gaarden udelt og i samme Stand, som Arveladeren efterlod den. Var en saadan Lov, som den der udkom i 1863, udkommen i 1821, istedetfor hvad man dengang vedtog og ansaa for grundlovmæssig, da vilde visinok Udviklingens Gang alene haveført det derhen nu, men efter at Loven af 1821 har virket i 40 Aar, maa Statslegemet underkastes en ganske anderledes alvorlig Kur, hvis det ikke skal vedblive at skrante endnu i lange Tider, og derved paa en delikat Maade indbyde en af vore kjærlige Naboer til at give os Raadeslødet og spare os for flere Lidelser.

Der er to Standpunkter, hvorfra Olaffens Forslag er angrebet, Angreb, som naturligvis med endnu større Vegt træffer det af os fremstillede, da det gaar saa meget videre. Det ene er Frygten for ved en saadan Lov at skabe et Bondearistokrati og det andet den Uretfærdighed, som derved skulde begaaes mod Medarvingerne. Vi har i vor første Opsats behandlet begge disse to Modgrunde, men iser for den førstes Vedkommende saare flygtig, og vi føle os derfor forpligtede til at gaa nærmere ind herpaa.

Den Omstændighed altsaa, at Gaardene blev fri for sine Hæftelser og som en Følge deraf bedre drevne, og de selv befriede for det økonomiske Tryk, hvorunder de nu sukker, den Omstændighed skulde efter Modstanderens Mening være farlig for Staten, idet der da vilde danne sig et talrigt og derfor mægtig Aristokrati. Men hvad er et Statssamfunds første og væsentlige Opgave, naar det ikke er gjennem sine Love og Institutioner at sørge for, at Hvermand nyder Frugten af sit hæderlige Arbeide, hvad enten dette bestaar i Kundskabers eller Rigdoms Erhvervelse. Og en af de Frugter, som et saadant Arbeide bringer, er politisk Indflydelse. Der er derhos en Magt, som Staten ifølge sit Begreb ikke kan negte noget Menneske, og det er den Magt, som Enhver i Forhold til sin Begavelse ved Flid og Stræbsomhed erhverver, hvad enten han nu er Bymand eller Landmand. Gives der altsaa i en Stat Institutioner, der forhindrer en af Samfundets Klasser fra at erholde denne Magt, hindrer den fra at nyde Frugten af sit Arbeide, idet de holder dem i et stadig økonomisk Tryk, da er disse Institutioner feilagtige, saasom de strider mod Principet for al Statsstyrelse. Og saa er Tilfældet i vort Land; man lader visse Institutioner bestaa af Frygt for, at den Samfundsklasse, de angaa, skal komme i en økonomisk uafhængig Stilling, og saaledes formaa at deltage i det politiske Liv, med andre Ord se nogen Virkning for sig og sine af sit utrættelige Slid og Slæb. Men dette er uretfærdig, og som stridende mod Statens Princip skadelig for denne.

Og desuden, for hvis Skyld er det, man tror, det er ret og billig, at vor talrigste Stand formenes i at erholde sin Del af den ifølge Statens Princip dem hjemlede Ret? hvem er det, som nu indehaver den Magt, der i modsat Tilfælde vilde blive vore Bønders? Det er vore Embedsmænd og vore Bymænd.

Hermed er ikke ment, at vore Bønder ingen politisk Magt har, og vore Embeds- og Bymænd al Magt, men kun, at de første ikke er i Besiddelse af saa meget, som de i Forhold til sin Stilling i Samfundet burde være, og at de sidste have faaet for meget. Thi disse har i Fortiden havt og vedbliver den Dag i Dag endnu for en stor Del at have baade den udøvende og den lovgivende og den dømmende Magt i sin Haand. Men derved er i vort Land et Aristokrati bleven til, der inden sin Midte tæller langt færre Medlemmer, end det, der ved Forandring i vor Arvelovgivning, vilde komme til at tælle; og jo talrigere et Aristokrati er i en konstitutionel Forfatning, jo mere gaar det over til Demokrati, og følgelig jo mindre farlig er det. Derfor, er det nogen Grund, som taler for, og ikke imod, Forandring i vor Arvelovgivningen, saa er det denne.

Den anden Grund, Forsvarerne af det nu bestaaende paaberaabe sig, er det retfærdige i, at Faderens Arv deles mellem Børnene. „Hvor uretfærdig“, sige de, „vilde det ikke være, om den ene Broder sad rig og mægtig paa sin Gaard, medens den anden arbeidede af al Magt paa at opretholde Livet eller endogsaa blev nødt til at gribe Betlerstaven“! Dette tager sig unegtelig ganske godt ud paa Papiret. Men det maa forholde sig med dette som med Kommunismen, der i Theori synes saare god, men i Praxis er Uretfærdigheden selv saavel mod den Rige som mod den Fattige; thi Erfaring viser, at det nugjeldende System er til Skade saavel for den Arvefæsteberettigede som for Medarvingerne, idet vor Gaardbrugerstand er bleven forarmet og dens Slægt ubrugbar til større Næringsveie. Men hvis Gaardene uden Deling eller Udløsning gik over i den Arvefæsteberettigedes Hænder, da vilde baade Norges Bondestand blive, hvad den skulde være, uafhængig og kraftig, istand til at løfte sit Blik mod høiere Gjøremaal, og Bondens Slægt, hans yngre Børn vilde opnaa en dem passende Stilling i Samfundet, da de, som før sagt, i det Tilfælde vilde kunne erholde en ordentlig Opdragelse, som det under de nuværende trykkende Forholde er en Umulighed for Faderen at give dem. Vel er det saa, at Overgangen for den nuværende Slægt vilde være voldsom, men de Trængsler, som derved foraarsagedes, maa betragtes, ikke som en Følge af en saadan Lov, men som Virkninger af forrige Dages Feilgreb i Statsstyrelsen. Og desuden, disse Virkninger vil ikke undlade at komme for en Dag, om det end overlades til Forholdenes egen Magt lidt efter lidt at sætte en saadan Forandring iværk, men fordelte over et langt Tidsrum vil de ikke synes saa store.

Olaffens Forslag er blevet henlagt i Odelsthinget. Vi haabe dog, at den norske Bonde snart maa indse Betydningen saavel for Staten som for sig selv af det Princips Gjennemførelse, at matrikuleret Jord undtages fra den almindelige Regel om Arvs Fordeling, saaledes at den nærmest Arveberettigede faar Eneret til denne. Thi ligesom Englands konstitutionelle Forfatning har sin kraftigste Støtte i sine Eiendomsbesiddere, saaledes vil Norge først, naar Bonden kommer til sin rette Magt, blive et i Sandhed lovligt (konstitutionelt) Kongerige, og dette sker vanskelig ved andre end de af os paapegede Midler.

Istedetfor de to sidste Sætninger i vor første Artikel „Om Aasædesretten og om Arv“ i Dagbladet No. 38 skal der staa:

„Lad længe nok den Bestemmelse staa i vor Arvelov, at Faderen skal dele sit øvrige Gods mellem sine Livsarvinger, men, hvis man i Sandhed vil forbedre den norske Bondestands Stilling, da lade man Faderen testamentere sin matrikulerede Jord til den Aasædesberettigede, hvad Forholdenes Magt og Kjærligheden til Børnene vistnok engang alligevel vil drive ham til“.

Ogsaa en Maade at „gjøre Opinion“ paa.

For et Par Dage siden har Morgenbladet benyttet nogle Spalter af sin Storhed til at slaa fast det Faktum, at det nu udtaler Anskuelser, som er modsatte hele Landets øvrige Presse. Man vil kunne forstaa, at dette maa være ærgerligt; det kan ikke være behageligt for et Blad, der stadig om Dagene paastaar at udtale Folkets virkelige Mening, hver Dag at se de øvrige Blade i Bygd og By at give denne dets Paastand et Slag paa Munden. Da det nu er saa sin Sag ligefrem at faa Folk til at tro, at alle Andre er gale, og at bare En selv er klog, paastaar Morgenbladet, at alle andre er uredelige; det, tror Bladet formodentlig, maa være lettere at faa Folk til at tænke om hverandre. Mon det? Derfor beskylder Mrgbl. i de stærkeste Udtryk alle Landets Blade for ikke efter Overbevisning, men af slette Motiver (for at „gjøre Opinion“ osv.) at lade sig lede og bruge af en „Parti“interesse. Allesammen? Ja, saa staar der. Det udtaler sin Foragt over et Spørgsmaal, som alle Blade er med paa, og finder det overmaade latterligt, at man saa nævner disse Udtalelser og bruger dem som Bevismiddel. Det vilde naturligvis Mrgbl. aldrig gjøre! Morgenbladet har — saavidt vides — havt 1 — een — Medkjæmper i sine Udtalelser mod Stemmeretsspørgsmaalet (den gamle Bergens Adressekontors Efterretninger); ham tog det naturligvis — det forstaar sig — strax til Indtægt for sig; men **ingen andre**. Ingen **andre** har Morgenbladet citeret! Havde det havt 15 eller 20 Blade paa sin Side — aldrig vilde det have nævnt et eneste af dem, disse slette Blade med deres bestikkelige Redaktører! Vi forstaar en saadan Logik; og formodentlig ogsaa alle andre. Det samme Maadehold kunde ogsaa Mgbl. rose sig af, da det for nogle Maaneder siden paa Landets Vegne kaldte Forslaget om diplomatiske Sager en „Brandfakkel“, og af alle Norges og Sveriges Blade fik „Wäktaren“ med sig.

Er det ikke droit at forudsætte, at alle andre ere Slyngler? Og at kalde alle andre end en selv for „Agitatorer“ og „Parti“?

Hvad vilde — tror man — Politiet sige om en Mand, som mødte frem for Skranken, og fremsatte følgende Retfærdiggjørelse som Bevis for sin Redelighed: „Jeg har ikke stjaalet, Hr. Politi! Men **alle Mennesker**, som **De ser rundt om Dem**, er Slyngler og Tyve! Nogle af dem ved jeg Navn paa: N. N. og N. N. og N. N. De Andre kjender jeg ikke, saa jeg kan ikke navngive dem; men jeg paastaar, de er Tyve allesammen! Thi de er ikke som jeg. Allesammen er Tyve! Jeg alene er — som man kan høre af mit Foredrag — en skikkelig og hæderlig og veltænkende Mand“.

Oskar Patrik Sturzenbecker.

(Aftonbladet).

De sidste Maaneder har medført følelige Tab for den svenske Literatur. I Løbet af kort Tid er tre udmærkede Mænd gaaet bort: **Blanche, Kjellman-Göransson** og nu sidst **Sturzenbecker**, alle født i 1811, Skolekammerater, Studentcammerater, nær forbundne ved Venskabs Baand og udmærkede Forfattere, hver i sin Retning.

I Sturzenbecker taber den svenske Literatur en af Tidens rigest begavede Digtere, den svenske Presse en af de finest skaarne Penne, som nogensinde har arbeidet i dens Tjeneste, og den skandinaviske Sag en af sine troeste og ihærdigste Forkjæmpere. Hele den Del af den svenske Almenhed, som har det mindste Rede

paa den samtidige indenlandske Literatur og Presse, kjender Orvar Odd og beundrer hans glimrende Stil og hans Evne til paa en let og legende Maade, snart med godmodig Humor, snart med den fineste Satire, at behandle en Mangfoldighed af Emner. Men hvad kun Færre vide, det er, at denne Mand, der som Publicist altid havde Koggeret fuldt af skarpe, men aldrig forgiftede Pile, som Personlighed var en af de elskværdigste, man kan træffe. Han havde Hjertet paa rette Sted, et indtil Svaghed velvilligt, et indtil Yderlighed fintfølende, et ædelt og i alle Omskiftelser trofast Hjerte.

Vi indføre her til en Begyndelse den Selvbiografi, som Sturzenbecker leverede til „Biografiskt Lexikon", og som gaar til det mærkelige Aar 1848:

Paa Begjæring nedskriver Oskar Patrik Sturzenbecker disse Linier om sit Levnet; det er forresten omtrent Alt, hvad man kan sige derom. Han blev født i Stockholm den 28de November 1811; Faderen var Patrik Sturzenbecker, Regnskabsfører i Serafimerordensgildet og i længere Tid en af Direktørerne for det almindelig Brandforsikringsselskab, hans Moder Maria Bachér, begge fra Gotland og af gammel „Lammø"-Slægt. Der fortælles ellers, at Familien Stuzenbecker i Slutningen af 1600-Tallet indvandrede fra Pommern til Sverige, og at den skal have sin Oprindelse fra den bekjendte tyske Sørøver og Eventyrer Claus Stortebeker, der i Middelalderens Kroniker nævnes med en vis Opmærksomhed. Kan gjerne være! Den, der skriver dette, har imellem næsten ligesom følt det paa sig, at der rinder gammelt Sørøverblod i hans Aarer.

Den unge Hr. Oscar Patrik skal i sine første Aar have røbet en meget kontemplativ Natur, og er af sin Moder beskrevet som et temmelig besynderligt Barn. Han skyede andre Børns Selskab, sad for sig selv med smaa Haandarbeider, tidligt ogsaa med Bogen, og viste de mest afgjørende Anlæg for næsten Alt, for Musik, for Maleri, for Mekanik, for Sprog, ja ogsaa for Poeteri, og han kan selv endnu erindre et lidet, temmelig uformeligt Poem, som han, en 9 til 10 Aars Gut, digtede til „Skrivekunstens Berømmelse" og nedskrev som en Slags Indledning paa den første Side af en ny Skrivebog. I Skolen var han en flittig, stille og beskeden Discipel, som liden eller ingen Del tog i Kammeraternes Spilopper. Han gjennemgik Clara Skole, hvor Rektor Ekelund, som ellers af organiske Aarsager altid saa skjævt til Folk, betragtede denne Elev med usædvanlig blide Øine; siden var han tre Aar paa Stockholms Gymnasium, hvor han fremdeles lagde den bedste Tilbøielighed for Dagen og af Prof. Enberg fik et godt Vidnesbyrd i Kunsten at fremsige Lehnbergs Æreminnen. I denne Tid var han mest sysselsat med paa egen Haand at studere Fysik og experimentere, især med Elektriciteten; om Sommeren drev han omkring og botaniserede. (Forts.)

Kristiania, den 26de Februar 1869.

Det er vor Pligt idelig at vende tilbage til Forslaget om aarlige Storthing. Der er vistnok dem, som forlængst have fundet sig overbeviste om Gavnligheden og Nødvendigheden af denne Grundlovsforandring i de 12 Aar, den har været drøftet og fremholdt med lige Styrke og med de samme Grunde, saavel fra Regjeringens Standpunkt, som fra det sande konservative og det sande folkelige. Men uagtet denne store Overensstemmelse mellem de forskjellige Betragtningsmaader, gives der dog endnu Medborgere, som staa kolde eller mistænksomme ligeoverfor Tidens og Fremskridtets Krav. Det er dem, der ere indsnevrede i sine Forholdes Tranghed, og hvis Øie og Opmærksomhed har været for stærkt rettet paa sine nærmeste Livsbehov til at fatte, at disse dog ogsaa tilsidst er betinget af det hele Statssamfunds Udvikling. De mistro en Forandring i det Tilvante, fordi Vanens Magt har sløvet deres Følelser for egne Lidelser og deres Tro paa at Forandring kan blive Forbedring.

Tidens mange Tryk har imidlertid været en gavnlig Læremester for vort Folk til at indprente, at den, der vil noget for sig selv, maa være virksom for at understøtte dem, der arbeide for det fælles Vel. Det er her ikke alene Regjeringen, som Folkets Instinkter altid byder dem at tro mindre paa, der ønsker aarlige Storthing; det er Folkepartiet paa Storthinget; det er det Parti, som er udgaaet af Folkets Rækker, vakt ved dets egen politiske Sands og besjælet af dets egne levende Ønsker om Udvikling paa vor Forfatnings bergfaste Grundvold. Og dette Parti, disse Bestræbelser skulde man ikke ville være med paa, fordi Regjeringen i 1863 vilde søge at faa Del i Folkepartiets Hæder ved selv at fremsætte et Forslag, som kun uvæsentlig adskilte sig fra det, som Storthinget da havde antaget, men Regjeringen negtede at sanktionere! Falder Forslaget nu den anden Gang, Regjeringen har fremsat det, vil dens ærekjære Forsøg paa at knytte sine og Folkets Interesser sammen kjølne, og vi kunne maaske maatte stride mangen en varm Dag for at naa, hvad der nu kan faaes ved et Forslag, som er i Styrelsens, men fremfor alt i de Styredes velforstaaede Interesse.

Glædeligt er det derfor, at vore Bondevenner nu med Styrke og vaagent Blik for, at deres Sag ikke er forskjellig fra det hele Samfunds, varmt slutte sig om Forslaget. Vi erfare, at der allevegne fra indløber Efterretninger om, at Regjeringens Navn under Forslaget ikke længer mistænkeliggjør dets gode Hensigt og utvivlsomme Verd som en Løftestang for vort hele offentlige Liv. Hensynet til Omkostningerne (maaske ca. 15,000 Spd.) er ogsaa nu forsvundet som en Indvending, efterat man paa en saa eftertrykkelig Maade har erfaret, at Regjeringen hverken er eller kan være paa engang opfordret til at bruge Penge og til at paase Sparsomhed i Brugen, saa at Forandringen mangedobbelt vil indspare, hvad den koster.

Udlandet. I en ledende Artikel, der har til Overskrift: „Det belgiske Spørgsmaal", udvikler France, at om der end ikke gives noget belgisk Spørgsmaal, saalænge Belgien, „Frankrigs yngre Søster", som man ofte har kaldt det, samvittighedsfuldt opfylder de Pligter, der paahvile det som europæisk Magt og paa Grund af dets geografiske Beliggenhed ved Frankrigs Grænser, vil der aabenbart øieblikkelig opstaa et belgisk Spørgsmaal, saasnart Belgien lod sig tage paa Slæbetoug af en fremmed Magt og blev en Fare for Frankrig istedetfor at være en Sikkerhed for det.

I Anledning af Bismarcks sidste Taler skriver „Neue fr. Presse" i en ledende Artikel: „Den preussiske Ministerpræsident har vidt og bredt beskyldt den Presse, der ikke finder nogen Anledning til at beundre den preussiske Politiks Resultater, for Uredelighed og Æresløshed. Han ytrer sig paa en Maade, som om Løgn ikke indtog en vigtig Plads blandt de Midler, hvortil Preussen tyer ved sin politiske Virksomhed. For her kun at anføre et eneste Exempel skulle vi erindre om den for Alle vitterlige Sag, at Bismarck paa en Tid, da Preussen var fuldstændig rustet og allerede havde undertegnet Forbundet med Italien, fremsatte den Paastand, at Østerrig havde rustet sig først. Var det Sandhed, som Grev Bismarck dengang talte?"

„Wien. Zeit." meddeler, at endel kirkelige Oldsager, som tilhøre Kongen af Hannover, indtil videre ville være udstillede for Kunstvenner i det keiserlige Museum i Wien. „Nordd. Allg. Zeit." protesterer i Anledning af denne Bekjendtgjørelse imod, at slige Gjenstande betragtes som Fyrstens private Eiendom, og tilføier, at dersom der iblandt Oldsagerne findes Sager, som Kirkemenigheder have ladet opstille i det welfiske Museum, saa kunne de ikke blive i Kongens private Besiddelse, men maa gives tilbage til Kirkerne.

Den forrige franske Gesandt i Dresden, Baron Forth-Rouen har før sin Afreise derfra modtaget en kostbar Mindegave, nemlig en stor Sølvpokal, fra det store Antal Polakker, som leve i denne Stad, og til hvilke han skal have staaet i et meget nøie Forhold.

Rygtet om en russisk Rundskrivelse, der udtalte sig meget lidt venskabelig mod Tyrkiet, skriver sig ifølge „Köln. Zeit." fra en Samtale, som Fyrst Gortchakov fornylig har havt med en græsk Diplomat. Fyrsten bemærkede til denne, at det orientalske Spørgsmaal langtfra kunde betragtes som løst. Det var kun for en kort Tid traadt i Baggrunden. Han udtalte tillige som sin Overbevisning, at det tyrkiske Rige ikke havde megen Livskraft og at Grækenlands Haab om Udvidelse derfor var velgrundet. Den græske Diplomat indgav Beretning om denne Samtale til sin Regjering, og denne skyndte sig at bringe Sagen videre, idet den gjorde den til Gjenstand for en officiel Note.

I Anledning af Statsraadsskiftet udtaler „Stavangeren" i en Artikel sig meget skarpt mod Assessor Løvenskiolds Indkaldelse i Hs. Majestæts Raad, som Rygtet nemlig almindelig beretter skal have været og muligens fremdeles er udseet til Meinichens Eftermand. „Den ufornuftige Trods", skriver Bladet, „som Regjeringen, hvis denne Opfatning er rigtig, lægger for Dagen, er et nyt Tegn paa, hvor svag den som Helhed betragtet føler sig, og den er fra Regjeringens Side saa — for at bruge det mildeste Ord — uklog, at vi maa anse det for i høieste Grad uheldigt, om Prof. Broch vilde gaa ind paa en Kombination som den, der nu er i Gjære".

„Smaal. Amtst." udtaler sig derimod i en Artikel, som fortjener at bemærkes, fordi Morgenbladet idag optager den, til Fordel for Løvenskiold, om hvem Bladet dog ikke ved andet godt at sige, end at han er en formuende Mand og saaledes har en Formodning for sig om at være uafhængig.

Udstilling. Det kongelige storbritanniske Agerbrugsselskab agter at afholde en Udstilling af Heste og Kvæg samt af Agerbrugs-Produkter og Redskaber i Manchester den 19de Juli førstkommende. De forenede Rigers Vicekonsul paa Stedet Mr. Edward Nathan tilbyder sig at bistaa de norske Fabrikeiere eller Landmænd, som maatte ville deltage i Udstillingen. Der er i Indredepartementet Anledning til at gjøre sig bekjendt med Udstillingsprogrammerne.

Ildløs. Kl. $2\frac{3}{4}$ i Nat var Ildløs paa Kampen i Smed Ingebretsens og Proprietær Klemmestads Gaarde. Ilden, der — ukjendt paa hvilken Maade — var opkommen i Førstnævntes Udhusbygning, forplantede sig over hele denne samt til den umiddelbart dertil stødende Klemmestads Hovedbygning, hvilke begge vare af Bindingsværk, dels udfyldt med Sten og panelet, dels kun panelet, medens den kun tildels fik angribe Ingebretsens Hovedbygning, som laa frit omtrent 4 Alen derfra. I Nærheden fandtes ikke Vand, saa der fra Byens Vandledning i Aakebergveien maatte udlægges omtrent 700 Alen Slange for at forsyne en Sprøite, der var nødvendig, da Stedet laa for heit til at man med en saa lang Slange kunde benytte Vandledningen som direkte Sprøiteapparat. Det lykkedes herved, trods den stærke Vind, der blæste inat, at redde Ingebretsens Hovedbygning og at hindre Ildens videre Udbredelse. Ingebretsens Hovedbygning, der beskadigedes endel, var assureret for 1580 Spd., hans Udhusbygning for 160 Spd., og Klemmestads Bygning for 250 Spd.

Senere ud paa Morgenen, omtrent Kl. $6\frac{1}{2}$, kaldtes Brandvæsenet atter ud til Schøyens Gaard, No. 57 paa Galgeberg, hvor der var Ild i Loftsgulvet over et Fjøs. Den slukkedes af Husets Beboere, efterat et Hul var brændt igjennem Gulvet. Aarsagen til denne Ild er uforklarlig.

Dødsfald. Ifølge modtagne Underretninger er i disse Dage Sorenskriver i Solør Fietzentz afgaaet ved Døden. Han havde indehavt sit Embede siden 1847.

Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Espevær 24de ds.:

Nordredistrikt: Til igaar Garnsildfangsten ved Molvær, Bueland 46,000 Tønder. Gjennemsnitspris $6\frac{1}{2}$ Ort. Lovende Udsigter.

Do. Do. af 25de ds.: Søndredistrikt vides intet Fiske eller Udsigter dertil. Uveir. Søndmøre: Igaar hindrede Søndenstorm Trækning, sattes Laase ved Ovanesø.

Værftschefen paa Horten, Kommandør Valeur, skal ifølge Mgbl. have forlangt, at hans Forhold bliver undersøgt, da han finder sig uretfærdig bedømt ved de Udtalelser, som ere faldne om hans Styrelse ved Marinesagens Behandling i Storthinget og senere.

Veiret er idag klart og vaarligt efter de foregaaende Dages Regn og Blæst. Paa Aaserne ligger dog Nysne. Dampskibene vedblive at gaa ud og ind tildels buxerende op Fartøier gjennem Isen, som ved Vinden er brækket op til ind imod Næsodden.

Rømt. Rygtet gaar, at Føreren af Dampskibet „St. Olaf", Kapt. P. Stabell, skal være rømt til Amerika. Han skal have været under Forhør angaaende Forliset af et Skib, han før et Par Aar siden førte, idet han blev angiven af et Par Matroser for at have boret Skibet i Sænk.

Folkehøiskole. Vi tro, at burde henlede Opmærksomheden paa den i vort Blad indtagne Bekjendtgjørelse om Tilbud af en for en Folkehøiskoles Oprettelse heldigt beliggende Gaard paa Østlandet.

Stemmeretssagen og aarlige Storthing. Af et Brev fra Gudbrandsdalen hidsættes: — — „Heroppe interesserer man sig

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Atter satte den hvide Høvding sig, ventende om nogen af hans Folk vilde tale. Den Mand, som først havde talt, forblev taus, men en anden fra den modsatte Side af Kredsen, skred ind i denne, satte sig igjen og ventede i nogle Øjeblikke med bøjet Hoved og Haanden for Munden. Derpaa kastede han pludseligt Hovedet tilbage og idet han saa opad, stirrede han opmærksomt i den Retning, hvor Solen var, og begyndte sin Tale. Mandens Minespil var ligesaa udtryksfuldt som hans Ord og om han havde været oplært i Veltalenhed, kunde han ikke gjort sine Sager bedre end han gjorde ved denne Lejlighed.

„Vor Høvding," begyndte han, „har vendt tilbage blandt os, og vi føler os lykkelige, ti vore Fiender hviskede om, at han var hos sine hvide Venner og ikke var tro mod sine egne Kraaler. Vore Fiender sagde, at han havde modsat sig vore Naboer, Amakosaerne, og at vi vilde komme til at lide for det. Vor Høvding ved, at disse Fiender lyver, men vi skulde have Lyst at høre, hvad han har at fortælle os, for han er visere end vi. Der er mange foruden mig, som lytter til Høvdingen." Taleren ventede derpaa et Øjeblik, førend han gik hen og satte sig igjen som om han vilde mærke sig den Virkning, hans Ord havde gjort paa Forsamlingen.

Intet Hastværk eller Ophidselse syntes at herske blandt Talerne i denne Forsamling. Man mærkede ingen Bevægelse, men almindelig Taushed herskede.

I nogle Minutter talte ingen, men alles Øjne var rettede mod Høvdingen, som heller ikke gav Tegn til at ville tale. Da man saa dette, rejste en gammel Kaffer sig, som var berømt for sin Visdom og talte i følgende Ord:

„Inkosi, mange Maaner har skiftet siden jeg første Gang talte i denne Stammes Raadsforsamling. At have en Fiende nær ved os, er ikke sikkert. Vi tør ikke lade vore Hjorder drage om paa Bakken for at æde det søde Græs. Vore Kvinder tør ikke gaa til Elven efter Vand og vi tør ikke sove om Natten. Naar Fienden er mægtig og har Ildvaaben, er han meget farlig. Amakosaerne er nær os; de er mægtige, de elsker Fæ, de har Ildvaaben; men vi er i Fred med Amakosaerne og det er godt for os. Var vi i Krig med dem, vilde vi være bange. Vort Fæ vilde blive røvet og vore Mænd dræbte, og vi skulde lide Hunger. Ingonyama har hørt, at vore Fiender har Tunger, de taler om vor Høvding; de er meget dristige. De siger, han har forenet sig med de hvide Mænd, og bruger sit Gevær mod Amakosaerne, og at Krig er udbrudt mellem dem og os. Vi er bange for at svare, og vi ved ikke, hvad vi skal sige. Vi er ikke Rædharer, men skal vi kjæmpe og dø, ønsker vi at vide, hvad vi skal kjæmpe for. Vor Høvding er stor, han er vis og vi elsker ham. Hvis han har kjæmpet mod Amakosaerne er det vel, for han maa have havt en Grund, men han lade sit Folk høre, hvad Grund han havde til at stride mod Togut's Sønner."

En lav Bifaldsmumlen hørtes i Kredsen ved Slutningen af denne Tale, hvorefter der indtraadde en Taushed, som varede i flere Minutter. Man ventede nu, at Høvdingen vilde tale, for det var efter hans Befaling, at Folket var forsamlet. Uden noget Forsøg paa at give sig en vigtig Mine, rejste Ingonyama sig — for det var Høvdingens Navn — kastede af sig Leopardkappen og stod i den Dragt, han havde baaret, da han vandt sin Sejr over den stærkeste Mand i Fiendens Stamme.

„Høvdinger og Folk," begyndte han, „jeg er kommet blandt Eder idag for at tale. Jeg, som kjender de hvide Mænd og Amakosaerne, ved hvem, det er bedst at være tilvens med af dem. Da I valgte mig til Eders Høvding og bad mig undervise Eder, samtykkede jeg i Eders Forlangende og jeg har lært Eder meget. Der er hvide Mænd og andre ogsaa, som siger mig, at jeg aldrig kan lære Eder noget, fordi I ikke kan lære; de siger, at I elsker Fæ over alle Ting, og at I bare bryr Eder om at æde, drikke og sove. Jeg siger de hvide Mænd, at I er retfærdige, at I er ærlige og elsker Sandheden, fordi jeg tror, hvad jeg siger dem. Blandt Eder har jeg set Ting, som ingen hvid Mand vilde tro, men med mine egne Øjne har jeg set Hemmelighederne ved Eders Shulangas, og jeg har talt med dem, som var Eders Høvdinger, før jeg blev fød. Saaledes er jeg Eders Ven, og jeg tilhører Eders Folk.

„Jeg var hinsides Amatola — jeg var i de hvide Mænds Land. To af de hvide Mænd var med mig, og jeg var deres Forsvarer. Førend Spydene var blevet sendt og Krigsluen tændt, laa Amakosaerne i Baghold; de kom efter os tilhest med deres Spyd færdige til at kastes; de hvide Piger vilde blevet dræbt og deres Hester sangede. Vilde nogen Mand her roligt have set paa at hine Kvinder blev slagtet lig Kalve? Jeg ser, I vilde det ikke. Jeg kunde have skudt Broder til Amakosaernes Høvding, havde jeg villet, — men jeg bare dræbte hans Hest, og Pigerne sov den Nat i deres Faders Kraal. Handlede jeg vel?"

Der hørtes en sagte Mumlen i Kredsen. Stemmerne blev højere og højere, og derpaa blev det atter stille, medens et halvt Snes Mand fra forskjellige Dele af Kredsen traadte frem i denne og sagde: „Vi billiger din Handling." Høvdingen talte igjen og bad Folket vente, til han fik sammenkaldt et Krigsraad af de fornemste Mænd. Disse samledes om ham og Raadslagningen varede

levende for at Stemmeretssagen skal komme til at gaa seierrig igjennem. At dette tidsmæssige Krav skulde faa en slig Modstand, var uventet. Hammerstads Stemmegivning i denne som i flere Sager forekommer os noget underlig. Ogsaa aarlige Storthing begynder man mere og mere at hælde til, ja om selve Aasgaard end ikke synes dette er rimeligt. Vi venter med Længsel paa Spørgsmaalets Afgjørelse."

Om Sildefisket skriver „Karmsundsp." for 16de ds.: Lørdag i forrige Uge blæste det temmelig stærk af SV. og Fisket var den Dag maadeligt, da der kun paa enkelte Steder her i Nærheden, deriblandt ved Krogene, fiskedes noget, hvorfor ogsaa Prisen paa Garnsild steg til 8 Ort og 12 ß pr. Td. Søndag gik Vinden om til NV., og ud paa Dagen og den følgende Nat blæste det ualmindelig haardt med Sne- og Hagelbyger; der kunde følgelig ingen Fiskeredskaber udsættes. Igaar var det imidlertid forbi med Stormen. Fiskerne besatte hele Garsvigen, eller rettere sagt store Strækninger af Søen, saavel nær ved Land som længere ude, saa tæt med Garn, som disse kunde staa, og hvilket Fiske idag! — et brillant Fiske, et „Styrtefiske" saa storartet, som man neppe kan mindes at have seet det her. — Det Liv og den Travlhed, som idag har hersket paa Garsvigen og her paa Havnen — med Trækning og Opkastning af Silden — kan neppe beskrives. Næsten samtlige Baade, som maa regnes i tusindvis, trak fuld Last, mange 2 a 3 Laster, og man kan gjøre sig et Begreb om hvilket Fiske det har været, naar vi fortælle, at flere Baade have trukket en og samme Garnsætning i Løbet af Dagen 2 a 3 Gange og hver Gang med rig Fangst. Fiskerne ser ogsaa fornøiede ud, og paa Spørgsmaal, om hvordan det gaar svare de som med en Mund: Nu gaar det godt!

Ogsaa vestenfor Vibrandsø, ved Storø og deromkring, har der idag været godt Fiske, og paa disse Steder bliver nok idag udsat en Mængde Garn, da man frygter for, at Silden ikke vil blive staaende længe paa Garsvigen. Foruden Garnfisket er der ogsaa i de forskjellige smaa Bugter paa Garsvigen stængt Laase, hvoraf en, staaende paa Vestsiden af Hasseløen, antages at indeholde 2 a 3000 Tønder Sild. Foruden tillige paa Hansevaagen, er der ogsaa ved Øsnæsgavlen sat Laase.

Man begyndte imorges paa de mange Kjøbefartøier med en Pris af 8 Ort, men snart faldt Silden ned i 7 Ort 12 ß og dertil er Størstedelen solgt; enkelte Baade afhændede dog Fangsten til 7 Ort 6 ß. — Det var at ønske, at Fisket vilde vedvare om end kun nogle Dage saaledes som idag.

Slesvigske Tilstande. Ifølge „Nordd. Tid." skal Regjeringen have isinde at stifte et Seminarium i Haderslev for saadanne theologiske Kandidater, som ønske Ansættelse i de dansk talende Distrikter, hvor det, som bekjendt, nu er meget vanskeligt at faa Præsteembederne besatte. Hvis denne Meddelelse er sand, er den et nyt Vidnesbyrd om, hvor fjernt det ligger fra den preussiske Regjerings Tanke nogensinde at indfrie sit i Pragerfredens 5te Artikel givne Løfte.

Ægteskabskontrakten mellem Kronprins Kristian Frederik Vilhelm Karl af Danmark og Prinsesse Lovisa Josefina Eugenia af Sverig og Norge meddeles nu saaledes, som den er bleven undertegnet den 20de Januar i Stockholm af den danske Afsending ved det svenske Hof, Grev W. Scheel-Plessen og den svenske Udenrigsminister, Grev Karl Wachtmeister, og ratificeret den 4de Februar i Kjøbenhavn og Stockholm. Traktaten er efter gammel Stil udfærdiget „i den hellige Treenigheds Navn" og meddeles baade paa Svensk og Dansk. Den indledes med en Udtalelse om, at begge Regjeringer have været „besjelede af Ønsket om ved en nær Slægtskabsforbindelse at befæste de mellem de tvende kgl. Huse bestaaende Venskabsbaand", og at Hs. Maj. Kongen af Sverig og Norge derfor „med den mest levende Tilfredshed har givet sit Bifald" til Kronprins Frederiks og Prinsesse Lovisas Begjæring om at indtræde i Ægteskab, og indeholder blandt Andet, at Formælingen skal, om Gud vil, høitideligholdes i Løbet af Aaret 1869 paa den Tid, som af Hs. Maj. Kongen af Danmark og Hs. Maj. Kongen af Sverig og Norge nærmere bliver bestemt. I Overensstemmelse med et af Hs. Maj. Kongen af Sverig og Norge tilkjendegivet Ønske indvilliger Hs. Maj. Kongen af Danmark i, at Formælingen finder Sted paa det kongl. Slot i Stockholm. Dernæst omhandles Medgiften, hvortil alle tre Riger, som bekjendt, har bidraget sin Deel.

For det sørgelige Tilfælde, at Ægteskabet bliver opløst ved Hs. kgl. Høihed Kronprinsens Død, tilsikrer Hans Majestæt Kongen af Danmark, under Forbehold af Rigsdagens forfatningsmæssige Samtykke, Hds. kgl. Høihed foruden en efter Hds. kgl. Høiheds Rang passende Bolig, en Sum af tredive tusinde Rigsdaler dansk Rigsmynt aarligen som Livgeding, der bliver at nyde og oppebære i Overensstemmelse med de Regler, som gjælde med Hensyn til de Medlemmerne af det danske Kongehus tilkommende Apanager.

Alt, hvad der under Ægteskabet kan tilfalde Hds. kgl. Høihed ved Arv, Gave, Testamente, eller hvad Hds. kgl. Høihed ved Besparing af saadan Formues Afkastning eller paa anden Maade kan erhverve, bliver hendes særlige Eiendom. Hds. kgl. Høihed skal besidde samme med fuld Eiendomsret og frit kunne forvalte den samt raade over den ved Testamente, dog med Undtagelse af den Pligtlod, som tilkommer de i Ægteskabet fødte Børn ifølge dansk Ret, eller som, hvis Ægteskabet bliver barnløst, kan tilkomme Hds. kgl. Høiheds nærmeste Slægtninge af det nederlandske Kongehus ifølge nederlandsk Ret og Hds. kgl. Høiheds nærmeste Slægtninge af det svenskno rske Kongehus ifølge svensk Ret. Det Samme skal gjælde med Hensyn til de Juveler, Smykker og deslige, som Hds. kgl. Høihed eier eller erhverver.

Ligeledes skal det, som Hs. kgl. Høihed Kronprins Kristian Frederik Vilhelm Karl af Danmark under Ægteskabet erhverver, være sig ved Arv, Testamente, Gave eller paa hvilkensomhelst anden Maade, saavelsom Besparinger af saadan Formue, blive hans særlige Eiendom, hvorover Hs. kgl. Høihed frit kan raade ved Testamente, dog med Undtagelse af den Pligtlod, som ifølge dansk Ret tilkommer de i Ægteskabet fødte Børn, eller som, hvis Ægteskabet bliver barnløst, til den Tid efter Loven muligen maatte tilkomme Hs. kgl. Høiheds andre Slægtninge.

I det Tilfælde, at Ægteskabet opløses ved en af Ægtefællernes Død, skal den efterlevende Ægtefælle have Nytten og Brugsretten af den afdøde Ægtefælles efterladte Eiendele, dersom Ægteskabet er barnløst, for Livstid, men dersom Ægteskabet bliver velsignet med Børn, da for den hvert af disse tilkommende Arvelods Vedkommende ikkun indtil Barnet opnaar Myndigheds-Alderen eller forinden indgaar Ægteskab.

Theaterbrand. Theatret i Køln, der første Gang afbrændte den 22de Juli 1859, er nylig bleven atter et Rov for Luerne. „Köln. Zeit." meddeler derom Følgende: „Kl. 5 om Morgenen brøde Flammerne frem, og efter faa Timers Forløb styrtede Ydermuren ind. Desværre ere flere Menneskeliv gaaede tabt. Theaterkassereren, der med Kone og 5 Børn boede i den brændende Bygnings 2den Etage, savnes, og det kan desværre ikke betvivles, at de alle ere indebrændte. Ilden skal være opsteget i Malersalen, hvor der blev arbeidet hele Natten. Branden afgav et skrækkeligt, men smukt Skue, og i lang Afstand faldt der en Regn af store Ildgnister. Theatret med Inventarium var forsikret i et rhinsk Forsikringsselskab for 59,900 Thlr."

Kronprinsens Besøg i Stockholm. I Torsdags Aftes gav den svenske Enkedronning en glimrende Souper for den kgl. Familie og Kronprins Frederik. Omtrent 300 Personer vare indbudne.

Den 88aarige Komponist Auber har nylig komponeret en ny komisk Opera, der efter Kjenderes Mening ikke skal staa tilbage for noget af den gamle Mesters tidligere Arbeider.

Nøden i Småland. Den svenske Rigsdag har bevilget 360,000 Rd. svensk til Hjælp for de Nødlidende i Småland, og af Udtalelserne under Forhandlingerne ser man, at Flertallet af Medlemmerne er beredt til at bevilge endnu mere, hvis det maatte gjøres fornødent. I Stockholm agter Theaterdirektør Josefson at foranstalte en større Koncert i samme Øiemed, og lignende Foranstaltninger ere trufne i andre Byer.

Skuespil-Jubilæum. Det danske „Dagblad" skriver: I Lørdags Aftes var det 25 Aar siden, at Studenterkomedien „Gjenboerne" første Gang opførtes paa Hoftheatret, og Studenterforeningen, til hvis Dannelse ved Sammensmeltning af Akademikum og den gamle Studenterforening Stykket særlig knyttede sig, havde grebet denne Leilighed til en Fest. Dennes Midtpunkt var naturligvis Stykkets Forfatter, Pastor J. Hostrup, men man havde tillige indbudt som Æresgjæster dets første Udførere, der paa en Undtagelse nær (C. M. Wengel) alle endnu leve, og nogle af de Skuespillere, der paa det kgl. Theater have udført dets Hovedroller. Festen holdtes i Studenterforeningens store Sal, som i Dagens Anledning var prydet med Hostrups Billede i en smuk Indfatning og to ganske ypperlige Scener af Stykket (Regentsianernes Generalforsamling og Smedemadamens Foredrag af Visen), omgivne af lunefulde Randtegninger. Der herskede en livlig og hjertelig Stemning med Overflod af Taler og Sange, men det vilde være at fordærve slige private Fester og forstyrre deres naturlige Munterhed, dersom man indlod sig paa at referere dem i det Enkelte og indvie Offenligheden i det, som kun er bestemt for en mindre Kreds.

Derimod kan det have nogen literærhistorisk Interesse, at erfare Hostrups Meddelelse om Stykkets Tilblivelse. Han var bleven Kandidat sidst i 1843, han følte Trang til at gjøre Sit for at feire Sammensmeltningen af de to Samfund, og saa tilbød han Bestyrelsen at skrive en Komedie, uden at vide, om han kunde gjøre det, eller hvad den skulde handle om; Tilbudet modtoges, de to første Akter, skrevne i meget kort Tid, oplæstes og billigedes af Foreningens Censorer, Prøverne begyndte strax paa dem, og imens skreves da sidste Akt, stærkt paavirket af Prøvernes Lystighed og de mange gode Indfald, som medbragtes til disse. Stykket gjorde megen Lykke, men dets Forfatter tænkte dog ikke paa, at dets Liv skulde kunne forlænges ud over et Par Forestillinger; det var Hr. Mantzius, som bragte det til Opførelse ved Langes Selskab, og derfra gik saa over til det kongelige Theaters Scene, hvor det, skjøndt det er en saa „forsløien Studenterkomedie", eller maaske netop derfor, har holdt sig gjennem en Række af Aar og flere Gange er gjenoptaget, naar det en Tid har været henlagt.

Kunstig Fiskeavl. De kunstig udklækkede Ørreder i Viborg Sø have — skrives i „Viborg Stiftst." — ladet høre fra sig. Da en Mølleeier en Formiddag gik over sin Eng, hvorfra der fører Grøfter ned til Bagvandet fra Møllen, opdagede han en smuk Hunørred paa omtrent 2 Pund, der var trængt op i en liden Grøft. Han fangede den let, og saa da til sin Overraskelse, at det var en gydefærdig Hun. Han sørgede for, at den kom vedkommende Udklækningsselskabs Bestyrelse levende ihænde. Heldigvis fandtes der endnu gydefærdige Hanner i Bassinet, som kunde give den nødvendige Mælke, og det varede derfor ikke længe, førend den fangede Hunørreds c. 1500 Rogn vare udpressede og befrugtede. De ere nu nedlagte i Udklækningsapparatet, og man kan altsaa glæde sig til omtrent midt i April at hilse paa den første Yngel, der er lykkedes at frembringe af Selskabets eget Tillæg. Naturligvis er der blevet vist den unge Moder (udklækket i Foraaret 1866) ethvert Hensyn, om hun end maa finde sig i, idetmindste foreløbig, at være indespærret i Selskabets Bassiner.

Tyveri. Et Exempel paa, i hvilken høi Grad Hang til Tyveri kan være udviklet hos enkelte Individer, afgiver Halvor Olsen Auranplads eller Aurangjærdet, der ganske nylig er tiltalt for Tyveri. — Han logerede en Tid hos Sivert Dahl paa Hlademoen; men forlod Logiet Natten til 25de f. M. og stjal fra et i det Værelse, hvor han og hans Vært havde Tilhold, staaende Skab 2 Spd. 10 ß og af Lommen af en Værten tilhørende Vest 72 ß, samt 1 Hue, som han nogen Tid forud havde givet Sønnen i Huset. Af Værtens Kone havde han faaet laant en Guldring. Denne tog han ogsaa med sig, da han hin Nat drog afsted. Den 13de f. M. kom han ind paa Bye i Orkedalen, hvor han paa Grund af Sygdom forblev i 6 Dage. Den 6te Dag forlod han Bye uden at betale for sig; men kunde ikke afholde sig fra ogsaa der at stjæle. Han medtog nemlig fra Gaarden 1 Spindeluhr med Sølvkjæde, 1 sort Vadmels Sidtrøie, 1 sort Klædes Vest, 1 sort Plydses Hue, 1 ReiseVæske, 1 Sirtses Busserulle, og 1 rødt Lommetørklæde, 1 Flaske Brændevin samt 2 a 3 Ort i Penge. Med Brændevinet trakterede han en Reisende, Anders Larsen, der opholdt sig paa Bye samtidig med Halvor; men for at han ikke skulde have givet bort Brændevinet for Ingenting, fratog han den Reisende ca. 4 Spd. 3 Ort. Han har ifjor Vinter været straffet med 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød for 1ste Gangs begaaet simpelt Tyveri og er nu for de foran opregnede Tyverier idømt 6 Maaneders Strafarbeide.

(Thr. Adr.)

Den orkanagtige Storm, som den 14de og 15de ds. rasede over Stavanger og Omegn, har ikke efterladt sig ganske faa synbare Mærker efter sin Vandring. Paa vor Havn, som i denne Tid er altfor vel forsynet med Skibe, foraarsagedes der forholdsvis kun ubetydelig Skade, hvilket for en væsentlig Del maa tilskrives Nutidens fortrinlige Fortøiningsindretninger. — Paa Vaagen og Sandvigen, der gav noget Læ for denne nordvestlige Vind, laa Fartøierne temmelig godt, uagtet flere af de tomme Skibe rullede forskrækkeligt; paa

---

et Par Timer. Derpaa spredte de sig ud i den ydre Kreds og meddelte Nyheder, som var af stor Vigtighed.

Det viste sig, at i de sidste ti Dage havde adskillige Bander af Amakosaer stjaalet Fæ fra den Stamme, Ingonyama var Høvding over. Der kunde imidlertid intet foretages i den Anledning, førend Høvdingens Tilbagekomst og et Krigsraad var derfor med Ængstelighed imødeset. Resultatet af den nu holdte Raadslagning var, at det stjaalne Fæ skulde straks tilbagefordres og hvis Fordringen ikke opfyldtes inden to Dage, var Krig erklæret.

Ingonyamas Beslutning syntes de mindre Erfarne overilet, for Amakosaerne kunde stille ti mod en, men Ingonyamas Folk var vel øvede. Han havde adskillige faste Stillinger, forsvaret ved Grave og Pallisader, og kunde saaledes, om det behøvedes, holde Stand i sit eget Land. Han havde Overflod paa Ammunisjon og havde øvet sine Mænd i Skydning, saa de ikke ødede Krut og Kugler. De skjønnede ogsaa Signaler, saa han i korteste Tid kunde samle Hovedstyrken paa visse Punkter. Disse Omstændigheder i Forening med Visheden om, at Kolonisterne snart vilde være i Krig med Amakosaerne, bevægede Høvdingen til et saa afgjørende Skridt. Da det saaledes blev bekjendt blandt Folket, at Krig vilde blive erklæret, løb en Bifaldsmumlen rundt i Kredsen og der blev gjort Forberedelser til en Krigsdans.

Walter Eagleton havde fra Udsiden af Kredsen med sløv Interesse iagttaget, hvad der foregik. Fra Ingonyamas Ankomst havde han derimod lagt Mærke til alt med den største Forundring; men da Høvdingen begyndte at tale til Forsamlingen, var Walters Forbauselse isandhed stor, for Stemmen syntes ham bekjendt. Han ventede imidlertid til Ingonyama traadde ud af Kredsen og tog Veien henimod den Hytte, hvor han havde tilbragt Natten. Han skred fremad med bøiet Hoved og Øinene fæstede paa Jorden. Omsider saa han op og sagde:

„Nu, Walter, vi faar Krig, men De skal alligevel faa Elefanttænder."

„Forester!" udbrød Walter. „Er De Ingonyama?"

„Jeg er Ingonyama, Kafferhøvdingen," svarte Forester med et Smil. „Men De maa bevare det som en Hemmelighed endnu nogen Tid."

„Nu, det maa jeg sige er en Overraskelse. De ser virkelig ud næsten som Kaffer med hint Tæppe og Stasen paa Hovedet."

„Naar De er i Rom — De ved Resten. Min halve Indflydelse over disse Mennesker kan tilskrives, at jeg overgaar dem i visse af deres Idrætter — og Pynt. De maa som en Regel altid appellere ligesaa meget til en Mands Fordome som til hans Forstand, især deleshed naar han er uoplyst. Saaledes er jeg en Kaffer blandt dem, skjønt en underlig Kaffer efter deres Mening, idet jeg ikke bryr mig om Fæ og ingen Koner har, uagtet jeg kunde have en stor Hjord af begge Dele. Men nu er vi hjemme; lad os saa spise Middag."

Kapitel XVIII.

Duggen laa tungt paa Græs og Buske inden Solens Opgang nogle Dage efter, hvad der beretedes i forrige Kapitel. Ethvert Dyr, som havde forladt sit Hvilested førend Dagens Frembrud, havde efterladt sit Spor i det duggede Græs. I det Land, hvorhen vi nu vil føre Læserne, var Busken tæt og Klipperne steile. Krantzer og tørre Vandløb gjennemskar Landskabet, og tilbød en ypperlig Mark for Riflemænds spredte Fægtning. Amatola-Bjergene saas i en Afstand af tyve til tretti Mile i en nordvestlig Retning og Landet tilhørte saaledes Kafferne paa den østlige Grænse af det Gode Haabs Forbjerg.

Ikke før havde Solen rigtig kommet op, før Jorden blev tør og haard, saa selv tungere Dyr kunde bevæget sig over Græsset uden næsten at efterlade sig noget Spor. For Jægeren og den Vilde er disse Forandringer af den største Vigtighed, for han kan alene læse Nattens Historie af de synlige Spor mellem de første Solstraaler og Solens Opgang, ti efter den Tid udslettes alle Tegn paa, at noget har bevæget sig der. Mange forunderlige Fodtrin kunde blevet set hin Morgen og kunde have forandret en vigtig Dags Skjæbne.

Omtrent fem Mile fra Krantzerne og Klipperne saas et Detasjement engelske Soldater marsere i Flankeorden gjennem Busken henimod en temmelig stor Kaffer-Kraal. Det var bare Avantgarden til omtrent 200 Mand, bestaaende af regulære Tropper, Kapkorpset og Frivillige. De havde til Øiemed at angribe den Kraal, de var paa Veien til, og at tage et stort Antal Kvæg, hvoraf Størsteparten var stjaalet fra Kolonien.

Fremad drog den lille Hær, lig en rød Slange, bugtende sig gjennem Busken, de engelske Soldaters Mundering, farlig synbar, beskinnet af Solen. Hundreder af Øine havde siden Dagbrækningen iagttaget Troppens Fremrykning og forslagne Hoveder pønsede paa at berede den en Modtagelse. Skuffet ved Landets tilsyneladende forladte Tilstand, havde den engelske Kommandør forsømt de simpleste Forsigtighedsregler; men der fandtes gamle erfarne Folk blandt Troppen, som snart lagde Mærke til forskjellige i sig selv ubetydelige Ting.

„Vi gjorde kanske klogest i at gjøre nogle Skud ind i hin Kløft tilhøire," sagde en solbrændt Serjsant til Offiseren. Jeg tror, der er Kaffere skjult der."

„Hvad bringer Dem paa de Tanker?" spurte Offiseren.

(Forts.)

Værket derimod, hvor Vind og Sø satte lige ind, var der nok adskillige smaa Havarier, og det skaffede endel Møie at faa enkelte af Skibene, der var paa Veie til at gaa Drift, til at blive liggende. — I Dusevig drev en Jagt iland og blev Vrag; desværre havde Eieren undladt at assurere den, saa at Manden, hvis hele Formue omtrent laa i dette Fartøi, derved lider et ikke ubetydeligt Tab. Fra Fiskeværene have vi endnu ikke erholdt paalidelige Efterretninger om Stormskaden, uagtet Rygtet beretter om flere Forlis paa Karmøens Vestside, særlig Veavaag.

Paa selve Fiskeridriften synes Stormen snarere at have virket til Gavn end til Skade; thi mærkelig nok, medens Fisket før Stormen syntes at være hendøende, er Sildestimen under eller efter Stormen med forstærket Magt trængt frem ligeindtil Haugesund, i hvis Nærhed der i disse Dage er forfaldt et temmelig betydeligt Fiske baade med Garn og Not. Noget større Redskabstab tro vi heller ikke har fundet Sted, da Stormen netop indtraf Søndag Middag, medens saa at sige alle Fiskeredskaber vare optagne.

Paa Jæderen gjorde Stormen isøndags adskillig Skade. Foruden at en Mængde Tagsten knustes, blev Taget revet af et Vaaningshus, saa at Familien maatte søge Ly hos Naboen, en anden Bygning mistede den ene Væg, og det berettes, at 3 a 4 Ladebygninger — hvoriblandt 2 paa Gaarden Orrestad i Klep — blæste ganske ned.

Storthinget.

Torsdag den 25de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjerschow. (Fortsættelse fra Gaarsbladet).

Provst Jensen: Eftersom han havde opfattet Sagen, var det Bentsens Hensigt at komme Statskirken tillivs; men han troede ikke, at Folket og Storthinget ønskede Statskirkens Opløsning. Forslaget var fremsat af en af Forsamlingens mest frisindede Mænd. Før havde man havt Medhjælpere valgt af Præsten, nu vilde man have dem valgt af Menigheden; mon ikke det var at foretrække? og Menighedsraadet skulde være mere end Medhjælpere, de skulde være Menighedens Repræsentanter i kirkelige Anliggender, hvilket nu havde været overladt Præsten, om han for 2 Timer siden var kommet i Menigheden. Han stemte for Lovens Behandling og haabede, at man ikke vilde lade sig skræmme ved de fremsatte Skræmmebilleder. Sørenssen troede nok, at denne Institution vilde være gavnlig, men han fandt, at Sagen saadan, som den nu forelaa, maatte undergives en hel Del Forandringer. Han vilde blandt Andet, ikke at Menighedsraadet skulde have Kirketugten i sin Magt. I det Hele ansaa han det ikke rigtigt, at tale om Tugt i Kirkeanliggender, det troede han mere vilde skræmme Folk ud af Statskirken end skræmme dem ind i den. Han ansaa ogsaa flere andre Forandringer gavnlige. Han vilde imidlertid stemme imod Sagens Oversendelse til Lagthinget. Ueland (sen.): Kirketugt kunde vanskelig indføres i en Statskirke. Han ansaa det meget gavnligt, at der var et Forbindelsesled mellem Præst og Menighed, thi Præsten kunde jo ofte danne sig en falsk Forestilling om sin Menighed, som da i dette Fald kunde berigtiges af det med Menigheden bedre kjendte Menighedsraad. Han vilde ikke, at Menighedsraadet skulde være Medhjælpere for Præsten, de skulde være Et med ham; Præsten kunde nok ofte ogsaa trænge Irettesættelse. Man havde indvendt, at det vilde vække Splid; deri var ingen Skade; det vilde kun virke til, at det Rette kunde da klarere komme for Dagen. Han vilde anbefale Sagen paa det Bedste. Rode: Menighedsraad var, som før sagt, Menighedens Repræsentant, og det var den og intet Andet. Nu var Præsten Menighedens Repræsentant, og det havde ofte været til ubodelig Skade for vor Kirke; thi Menigheden havde ofte ikke villet anse ham for nogen saadan, tvertimod ansaa Menigheden ham ofte som sin Modpart. Sakramenterne vare virkelig Menighedens Eiendom, og derfor ansaa han det ikke mere end for Billighed, at Menigheden havde sin Stemme med i Bestyrelsen. Han havde ofte som Præst haardt savnet et saadant Menighedsraad (af Menigheden selv valgt), med hvilket han kunde raadføre sig. Vistnok havde ogsaa Præsterne nu ogsaa Medhjælpere, men de havde hverken nogen Authoritet eller Anseelse grundet i den Maade, hvorpaa de ere valgte. Schweigaard udtalte sig i det Hele taget mod Kirketugt og i Særdeleshed mod den, udøvet paa den her fremstillede Maade. Han var ikke enig med Forslaget. Bentsen fastholdt sin tidligere Mening, at denne Institution vilde splitte Statskirken og det paa en voldsom Maade. Taleren troede vistnok, at Statskirken i Tidens Løb vilde opløse sig, men det skulde ikke ske voldsomt, men ganske roligt. Faye troede, at Menigheden kunde have fuldt Krav paa en saadan Institution; de Modforestillinger som gjordes, vare væsentlig hentede derfra, at man troede denne Institution vilde misbruges. Menigheden var et eget Samfund, som trængte sin egen Organisation. Det var rimeligst at lade Menigheden faa organisere sig selv. Aall: Der var i den senere Tid foretaget en hel Del Forandringer baade i den ene og den anden Retning, for at skaffe Folket større Stemme, men det var endnu ikke saa i Menigheden. Den foreslaaede Institution var man bange for vilde misbruge Kirketugten, da den fik mere at sige, naar den stod paa en bredere Basis, nemlig hele Menigheden. Imidlertid troede han, at Kirketugt var baade gavnlig og nødvendig. Skulde noget Misbrug finde Sted, maatte det vel ogsaa her kunne modarbeides. Balchen anførte, forsaavidt en liden Del af Menigheden skulde ville tilrive sig en altfor stor Indflydelse i Menighedsraadet, saa var det let at raade Bod herpaa ved at de Misfornøiede deltog i Valget. Broch vilde stemme mod Bentsens Forslag om Sagens Henlæggelse. Det var især tre Ting man i denne Sag maatte have for Øie: Spørgsmaalet om Kirketugt, Valget af Salme- og Lærebøger og Forholdet mellem Menigheden og Præsten. Hvad Kirketugten angik, vilde han vistnok kunne ønske nogen Forandring i Lovforslaget, men ansaa den dog gavnlig. Hvad Valget af Salme- og Lærebøger angik, antog han, at dette maatte hovedsagelig overlades Menigheden. Forholdet mellem Menigheden og Præsten vilde ogsaa, hvor Misligheder herske, meget kunne forbedres ved Menighedsraadet. Irgens imødegik Hammerstads Udtalelser om, at Præsten burde være Menigheden nok, naar han var, som han skulde være, iøvrigt antog han det umuligt, at kunne imødegaa alle de mod Forslaget gjorte Indvendinger. Forresten vilde han mod Hammerstads Bemærkning om, at Forslaget var forskjelligt fra det af Ueland i 1857 fremsatte, indvende, at saavidt han vidste, var der ingen anden Forskjel end § 1, som her gjorde Institutionen til et frit Valg, medens det efter Uelands Forslag var absolut paabudt, og det syntes ham jo at være endnu en Grund mere for at antage Forslaget. Hvad imidlertid den tilsyneladende vigtigste Indvending angik, at det saaledes blev overladt til visse Ombudsmænd at skjænke Trøst og give Veiledning i Menigheden, saa mente Taleren at denne Indvending ikke fik stort at sige, al den Stund det næsten paa hver Side i Skriften var paabudt, at visse Udvalgte skulle gaa omkring blandt Menigheden, give Raad, formane og bære over med sine Menighedsbrødre. Hammerstad: Hvad den Indvending angik, om at ikke Medhjælperne havde den fornødne Authoritet, saa havde han aldrig hørt noget dertil. Det eneste var, at Præsten brugte dem meget lidet og det viste ogsaa, at Præsten ikke følte stor Trang til Hjælp. Han troede, at Præsten ofte havde havt større Fremgang i en Sag, som han ønskede skulde gaa, fordi han staar i umiddelbar Berørelse med Menigheden og ikke bruger noget Mellemled (at sige, naar Præsten er afholdt af sin Menighed). Yderligere Bemærkninger gjordes af Sørensen, Rode, Hammerstad. J. Sverdrup henholdt sig til det Væsentlige af det, som af tidligere Talere var sagt til Fordel for Indførelse af Menighedsraad; han ansaa det absolut nødvendigt, at det engang indføres; det var kun vanskeligt at finde det passende Tidspunkt. Han vilde tiltræde Forslaget, dog med Forbehold om senere at kunne fremkomme med væsentlige Forandringer i det foreliggende Forslag.

Ved alternativ Votering mellem Bentsens Forslag om Sagens Henlæggelse og Sagens videre Behandling blev Bentsens Forslag forkastet med 59 St. mod 22 St.

Man gik derefter over til Behandling af de enkelte §§er. — § 1 saalydende: „Menighedsraad oprettes i ethvert Sogn, hvor det af Menigheden besluttes", antoges enstemmig. Under Behandlingen af § 2 fremkom saa mange Forslag, at man udsatte Sagen til næste Dag, for at man imidlertid kunde faa de enkelte Forslag besørget trykt.

Fredag den 26de Februar holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Statsraad Irgens indfandt sig og overrakte følgende kgl. Propositioner:

1) Om Oprettelse af Pensions- og Understøttelsesindretninger for Betjente ved Christiania-Eidsvoldbanen og Statsjernbanerne. Oversendtes til Veikomiteen.
2) Om Akkord for Kasper W. Lunde og hans Gjæld til Laane- og Diskonteringskomiteen i Bergen. Oversendtes til Budgetkomiteen.
3) Om Bevilgning af Tillæg i Procenterne for Toldopsynets Betjente i Skiens og Flekkefjords Tolddistrikter. Oversendtes til Toldkomiteen.

Derpaa erklærede Præsidenten Mødet hævet.

Fredag den 26de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Statsraad Irgens indfandt sig og overrakte følgende kgl. Propositioner:

1) Om Lov om praktiske Prøver for Lærere ved de offentlige Skoler for den høiere Almendannelse. Oversendtes til Kirkekomiteen No. 2.
2) Om Udvidelse af Kjøbstaden Drammens Grændser. Oversendtes til Næringskomiteen No. 2.
3) Om Tilladelse for Norges Bank til at have en Del af sin Kassebeholdning henliggende i Guld. Oversendtes til Bankkomiteen.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum i Nord for Stat. Meget lavt Barometer i Bodø. Stormende Veir paa Kysten. Sydvestlig nordenfor Stat, vestlig paa Vestkysten og Østlandet Regn, Hagel og Slud paa Vestkysten, klart Veir paa Østlandet. — Udsigterne ere for det Første til sterk vestlig til NVlig Vind med opklarende Veir paa Kysten, tørt Veir paa Østlandet.

Rettelser i Stykket „Fra Amerika": Kochkondrays, læs: Koshkonong; Skovland, læs: Skoleland; Dakolu, læs: Dakota.

Bekjendtgjørelser.

Folkehøiskole.

Skulde Nogen have Lyst til at oprette en Folkehøiskole, kan Anvisning gives paa et beleiligt Sted med fortrinligt Lokale, der kan bortleies for en meget billig Pris. Expeditionen anviser.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavian".**

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet **„Argonaut"**, 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt**, afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos
S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Bøger.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang**, paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867**, en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Tilsalgs.

Prima skotsk Parafinolie

sælges fra Lager til **nedsatte Priser.**
Fredrik Sundt.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim**
sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

For mindre Handlende anbefales billigst muligt **Colonialvarer, Mel & Gryn, Cichori & Fyrstikker** til Fabrikens Priser.
L. Kachelmacher.

36 Smørkjælderen 36

(Dronningens Gade ligeoverfor Bazaren)

anbefaler et godt Udvalg af Smør i mange Kvaliteter, hvoriblandt fremhæves Ellinggaards Herregaardssmør, Aas Meierismør, do. fra Melbye og Fru Stenersen, Dvergsteen, samt Rerossmør af fineste Sommer- og Vaarvarer. Endvidere anbefales de fleste Sorter fine og simple Oste, Skinker, Pølser, Tunger, Fru Smiths, Frøken Magelsens og Thornes Ansjovis, med og uden Olie, hermetiske Levnetsmidler, Flesk, Faarekjød, Erter og Gryn m. m. m. — Alt til billigst beregnede Priser.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.
hos **De Coninck**,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tandulb**, patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck**, Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

Galdesæbe

anvendbar ved
kold Badskning
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alskens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck**,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Forstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 49. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 27de Februar 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 3die Søndag i Faste:
i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen; Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. O. Kildal til Dimis; Aftensang: Hr. Sognepræst Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop;
i østre Akers Kapel: Hr. pers. Kap. Sommerfeldt;
i vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schniller;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5; Torsdag Kl. 7 norsk Bibellæsning;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. E. Moro Kl. 10; derefter Prædiken paa Fransk (sermon en français) Kl. 11½; Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg;
i Evertsougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Biri, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Valls og Tønsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10.12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Bang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Søndr- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Bardal), Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Biri, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10.12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 25de Februar. Serrano har i Kortes erklæret at have overtaget den exekutive Magt kun fordi Tidsomstændighederne krævede det og at ville tilbagevise alle Prærogativer samt ikke at blive i sin Stilling længere, end det fandtes nødvendigt. Han havde ingen anden Ærgjerrighed end, efter at have opfyldt sin Pligt, at træde tilbage i Privatlivet.

Konstantinopel, 25de Febr. Porten har ladet udgaa en Cirkulærdepeche, hvori den takker de europæiske Magter. Depechen konstaterer Grækenlands Reservationer og, i Tilfælde af en ny Bevægelse, forbeholder Porten sig selv at bedømme og opgjøre samme.

Kjøbenhavn, 26de Febr. Imorgen sluttes Rigsdagen.

Paris, 26de Februar. I den lovgivende Forsamling fortsattes Behandlingen af Staden Paris's Budget. Paa Vilmonts Forespørgsel, hvorfor Revisionens Beretning om Budgettet for 1866 endnu ikke var Kammeret forelagt, paastod Vuitry, at Beretningen ikke var færdig. Thiers replicerede, at han havde seet den færdige Beretning (stor Bevægelse). Duminal ønskede, at der meddeltes Seinepræfekten Indemnitet. Galley de St. Paul angreb Regjeringens Forslag og Credit foncier og paastod, at baade Ministeren og Seinepræfekten førte Keiseren bag Lyset.

Brevsending fra Nordfjord.

Om Sildefisket og Sildebedriften. Jeg tør maaske regne paa Redaktionens Tilgivelse, naar jeg denne Gang opvarter med nogle Ord om en i visse Folks Øine saa prosaisk Gjenstand som Silden, Sildegarnsmaskerne og Fisket. Sildebedriften, der præsenterer en af Fædrelandets vigtigste Næringsveie, gjør vel medrette Krav paa almindelig Interesse.

Allerede de i Udlandet og tildels her i Landet stedfundne Udstillinger af Fiskerigjenstande og den Sammenligning vore egne Produkter og Redskaber have maattet taale med flere andre Nationers have havt Følger, der umiskjendelig endnu og vistnok for længere Tid ville øve sin Indflydelse til at forrykke tidligere Forholde. Det er unægteligt, at Udstillingerne have været gavnlige og endog belærende, selv for os, der som søfarende og fiskeridrivende Nation indtager en af de første Pladse blandt Europas Folkeslag; men vi maa være ærlige nok til at tilstaa, at Væddestriden i enkelte Henseender for os har havt et ydmygende Udfald. Navnlig har saaledes Sammenligningen virket til at trykke Priserne ned paa vore Sildeprodukter paa udenlandske Markeder. Uagtet dette gjælder baade Sommersild og Vaarsild, vil her kun omhandles sidstnævnte Sort. Det vil være Enhver, der har fulgt med disse Forholde, i friskt Erindring, hvorledes vor bergenske Udsending til Udstillingen i Antwerpen i sin Tid med Frimodighed og Sagkundskab gjorde opmærksom paa Udlændingens Dom om vor Sild og om de ved samme Vare forefundne Mangler, og det har desværre vist sig, at Priserne i det Store taget siden den Tid have staaet forholdsvis lave, uden at man kan finde nogen anden Grund hertil, end at vor Sild staar Fare for at fortrænges af Udlandets Vare af lignende Sort. Den væsentligste Udsættelse paa Silden var saaledes den, at Nedsaltningen ikke foregaar snarest muligt og saagodtsom umiddelbart efter Fangsten, men ofte finder Sted efter flere Døgns Forløb, samt at Varen, forinden den nedsaltes, ikke frigjøres for Blod og anden Urenlighed ved Afskylling. Endvidere faldt Varen for tør. Hertil kan vistnok den Omstændighed bidrage, at Silden stivsaltes, og det er bekjendt, at selv forholdsvis god Vare ved overdreven Saltning, som Sulvare er mindre anvendelig og derfor mindre søgt. Men en anden Aarsag hertil er den, at Silden falder for smaa og saaledes i Regelen for maver — en i Udlandet ikke ualmindelig Anke. Og hvad er saa atter Aarsagen til denne Kjendsgjerning? Sikkerlig i det Væsentlige denne, at største Del af den exporterede Sild er fanget i Garn med for smaa Masker. Der ymtes rigtignok om, at Fiskerne i den senere Tid idetheletaget vil have fundet Silden at falde smaa uanseet Garnmaskerne i Forhold til tidligere Dage. Men ligesom der ikke synes at være nogen indre virkelig Grund til et saadant Fænomen i og for sig, saaledes er det fra den Del af Fiskerne, som selv ved sine Redskabers Beskaffenhed have sørget for, at Silden fanges smaa, at denne Paastand udgaar. „Døden maa en Aarsag have“. Da Silden hidtil har været kjøbt paa Tal, er det Fiskeren magtpaaliggende, at der kan rumme saa mange Sild som muligt paa Baaden, og saalænge der ikke af Kjøberen sættes en forskjellig Pris paa den smaa og tørre ligeoverfor den større og federe Sild, har han ingen Opfordring til at forandre sine Garnmasker og derved bidrage til at skaffe en god Kvalitet. At en stor Samfundsinteresse her staar paa Spil, er unægteligt, og det maa springe i Øinene, at Lovgivningen her maa skride ind. Rimeligvis vil der ogsaa paa nærværende Storthing blive fattet Lovbestemmelser om disse Forhold. Maatte kun den vordende Lov opfylde Hensigten!

Forinden jeg gaar nærmere ind herpaa, vil jeg afvæbne nogle Indvendinger, som muligens ville blive gjorte. Man vil rimeligvis komme med den vistnok i sin Almindelighed berettigede Bemærkning, at man ikke lettelig maa indlade sig paa Tvangslove, at vi er et frit Folk, at en saa praktisk Bedrift maa være uhindret i enhver Henseende af Tvangsforholdsregler osv. Denne Indvending lader sig imidlertid in concreto neppe høre. Er man først enig om, at det her gjelder at ordne en for det hele Samfund saare vigtig og stor Sag, maa visselig enhver Betænkelighed ved gjennem Lovbestemmelser at underordne den Enkelte det almene Vel, aldeles forsvinde. Ligesom en saadan Befoielse flyder af sunde Lovgivningsprinciper i sin Almindelighed, saaledes har man i den norske Lovgivning en Mangfoldighed af analoge Tilfælde, hvor den lovgivende Magt har indskrænket den Enkeltes Raadighed af Hensyn til det hele Samfunds Vel. Uden at tale om Expropriationer, kan her exempelvis henvises til Skoleloven, Fattigloven, Udskiftningsloven, Lov om Skovvæsenet, Brændevinslovgivningen, Fredningslovene, Lov om Lax og Søørret osv. osv. Alle synes ogsaa at være enige om, at Noget bør gjøres, medens Meningerne synes delte om, hvorvidt man bør gaa i Indskrænkningerne. — En anden almindelig Indvending, som rigtignok berører det concrete Tilfælde, og som rimeligvis vil blive fremholdt er denne, at Alt vilde ordne sig i denne Henseende, naar Kjøberne kom overens om, hvad der for en Del staar i deres Magt, kun at kjøbe Silden paa Maal. Men uden at tale om, at dette ikke er saa let gjort som sagt, eftersom Fiskerne ikke ere mere forlegne for at sælge, end hine for at kjøbe, saaledes vil man ved nærmere Eftertanke indse, at Sagen ikke derved ordnes i Overensstemmelse med Samfundets sande Interesse. Derved ordner man kun Forholdet mellem Sælger og Kjøber paa første Haand, forsaavidt Kjøberen derved vilde faa nogenlunde for sine Penge. Men det Store ved Sagen har man ikke derved rettet paa, at bruge en bedre Vare paa de udenlandske Markeder. Silden bliver nemlig hverken større eller federe, naar den er kommen i Tønde. Men, vil man sige, Kjøberne kunne betale den store og fede Sild noget høiere, og „Søringerne“ ville med Tiden se sig bedre tjente med de mere storbundne nordfjordske og søndfjordske Sildegarn. Foreløbig vil jeg herimod i Almindelighed bemærke, at den fiskeridrivende Almue ligesaalidt som den øvrige Almue hertillands ikke er meget reformatorisk, og man maatte vist opgive Haabet om en Forandring ialfald i den nærmeste Fremtid, medens det her gjælder at gribe ind strax. — Dernæst vil jeg sige, at det er vanskeligt og snart sagt umuligt for Kjøberen i en Haandevending at skjelne Sildesorterne fra hinanden, og allermindst kan man gjøre Regning paa et retfærdigt Skjøn i de fleste Tilfælde under saadanne Omstændigheder, hvorunder Opkjøbningen foregaar. Mørke, Mangfoldighed af Baade og Trængsel osv. vilde vise det Upraktiske i den antydede Forholdsregel. Rigtignok ser man foreslaaet fra Stavanger (og Forslaget er i det Væsentlige tiltraadt af Bergens Kommunerepræsentation), at Baadene og Garnene skulde have behørige Mærker til Veiledning for Kjøberen. Den, der staar disse Forholde nær og kjender til dem paa Pladse, hvor Fiskeriet drives, vil imidlertid finde de foreslaaede Forføininger i høieste Grad upraktiske og ugjennemførlige. Man reiser her hjemmefra ofte, netop som man hører, at Silden gaar under Kysten aarligaars ialfald med nogle nye Garn paa Baaden. Har man under saadanne Omstændigheder Anledning til at opsøge Opsynet eller Lensmanden for at faa Blymærker paa sine Garn? Er det forsvarligt under saadanne Omstændigheder at opholde Fiskeren? Silden bryder sig ikke om Formaliteter og reiser, naar den er færdig. Fisket er saa kortvarigt og Silden ofte saa vanskelig at træffe, at hver halve Time er kostbar. Og Mærkningen vil medtage altfor lang Tid. Dernæst kommer de med Mærkningen forbundne Udgifter, og maaske Hundreder af Voger Bly! Flere af Nordfjords Kommunerepræsentationer have ogsaa erklæret sig imod det stavangerske Forslag, som upraktisk og utilstrækkeligt, og derimod tilraadet Maskernes Antal pr. Alen bestemt ved Lov til 10 i det Høieste. Sildegarnene her i Distriktet have i Almindelighed havt og har mellem 17½ til 20 Fæter pr. Alen. 2 Fæter udgjør 1 Maske. Som en sjelden Undtagelse kan man finde Garn med mere end 20 Fæter pr. Alen. Som bekjendt har derimod Søringerne“ (Fiskere fra Stavanger- og Bergenskanten) Garn med indtil 25 og 26 Fæter pr. Alen. Det formenes saaledes ogsaa, at den eneste rette Maade at ordne Sagen paa, er ved Lov udtrykkelig at bestemme Maskernes Antal til i det Høieste 10 pr. Alen. Da har man noget Greit at gaa efter. Man vil maaske finde det haardt, at „Søringerne“ maa faa sig Garn med større Masker, og tildels blive nødte til at kassere de ældre Garn. For at gjøre Overgangen lettere behøver man kun at bestemme, at Loven først træder i Kraft et Par Aar efter dens Vedtagelse, og da vil man vel have udslidt de ældre Garn, saa at det tilsyneladende Haarde ved Bestemmelsen vilde bortfalde.

(Forts.)

Næringsdrivende Politikere.

Blandt de Skjældsord, hvormed Morgenbladet stadig opvarter vore offentlige Mænd, er ogsaa Udtrykket „næringsdrivende Politikere“, der med en vis Tilfredsstillelse gjentages saa ofte, at man maa antage, at Bladet finder det særdeles betegnende.

Morgenbladet har aldrig defineret, hvad det forstaar ved „næringsdrivende Politikere“. Man maa derfor forklare Udtrykket lige efter Ordlydelsen, og da maa det betyde, at „næringsdrivende Politikere“ ere Alle, som enten ved eller formedelst sin Stilling eller sit Arbeide som Politikere have nogen Indtægt. Nu maa dog vel Enhver erkjende, at det Arbeide at skrive politiske Artikler eller arbeide som Politikere er ligesaa ærligt, som ethvert andet, og at man derfor ligesaavel kan være bekjendt at tage Betaling derfor, som for andet Arbeide. Og mindst synes det som om DHrr. af Morgenbladet skulde bebreide Nogen dette; thi som Redaktører eller Medarbeidere af denne Institution, som kaldes Morgenbladet, have de jo sin Indtægt eller Næring, som de jo ikke unde sig for at opgive til Ligningskommissionen eller at fordre erstattet af Statskassen, naar Staten har gjort Morgenbladet den Ære at benytte dets mangehaande Kræfter i sin Tjeneste. En Professor ved Universitetet, der er eller har været i Morgenbladets Brød, har, som oplyst i Lagthinget, endog faaet sine fire hundrede, eller hvormange Grunde han havde, honorerede og godkjendte af Statskassen, for at være behjælpelig til Sammenskrivningen af Unionsudkastet. Forsaavidt de altsaa befatte sig med at skrive politiske Artikler deri, gaa de ligefrem ind under Begrebet „næringsdrivende Politikere“.

Naar Herrerne af Morgenbladet derfor med en vis haanende Ringeagt tale om „næringsdrivende Politikere“, gjøre de ikke andet, end hvad alle Fanatikere for dem har gjort, og hvad alle Fanatikere efter dem vil gjøre: de rive ned paa Andre for hvad de selv gjøre, eller de gjøre ligervis som Abekatten, der kogte Suppe paa sin egen Hale.

Hvad nu Storthingsmændene angaar, da er vel neppe nogensinde Morgenbladet ligesaa uvittigt at ville henregne under „næringsdrivende Politikere“ enhver Storthingsmand, ene og alene fordi han oppebærer Diæt. Skal Betegnelsen derfor ramme Nogen, maa det være dem, som formedelst sin Stilling som Storthingsmænd have faaet nogle af de Poster, der ere forbundne med Indtægter, som Storthinget har at raade over.

At Storthinget til saadanne Poster fortrinsvis maa tage de Personer, der have Anseelse i og ere kjendte paa Storthingene, er vel ikke Noget at sige paa. Dette er ialfald ingen Ubillighed, end at benytte Magten til at besætte Embeder saaledes, at man først og fremst sørger for sine egne Familier.

Naar vi nu se hen til, hvilke Mænd, der ere eller have været Storthingsmænd, som ere i Besiddelse af nogen af de Tillidsposter, som Storthinget har at raade over, er det Følgende:

Professor Schweigaard, Bankadministrator i Kristiania.
Professor Broch, Hypothekbankdirektør.
Joh. Sverdrup, Hypothekbankdirektør og Statsrevisor.
Advokat Kildal, Statsrevisor.
Chr. Johnsen, Statsrevisor.
Professor L. Kr. Daa, Storthingsarkivar.
Byfoged Christensen, Bankadministrator i Stavanger.
Konsul Gram, do. i Trondhjem.

Dette er saavidt vides Alle; og disse Folk er det, som Morgenbladet stadig søger at fremstille som Folk, der ikke ere værdige Nationens Tillid.

a+b.

Literatur.

Marit Skjølte af Kristofer Janson. Ed. B. Gjertsen, Bergen 1868. Pris 48 ß.

Landsmaalsliteraturen er i jevnt Tiltagende og kan endog siges at gaa raskt frem,

især naar man tager Hensyn til de forholdsvis faa Kræfter, som hidtil have været istand til som Forfattere at arbeide i dens Tjeneste. Den Modstand, Landsmaalet har havt at bekjæmpe, har, som saa ofte er Tilfældet, været af den Beskaffenhed, at den kun har befordret Trivselen. Enkelte af dens mere respektable Modstandere har saaledes fremholdt, at Forfatterskabet i Landsmaalet for det Meste har været noget Stykværk med altfor megen Smag af dansk Tænkning og Talemaade, og altfor stor Ubehjælpelighed i det tilsvarende norske. For med Tiden at kunne tilbagevise denne tildels berettigede Anke, men nærmest for at tilfredsstille sin egen Trang til et mere umiddelbart Samliv med Landsfolket, har flere af Forfatterne i den senere Tid stellet sig saa, at de staa i den forønskede Forbindelse med Folket. Om Janson vide vi dette specielt, og at han allerede har høstet gode Frugter deraf, beviser noksom ovennævnte Bog. De skildrede Karakterer ere psychologisk hele og rette uden Vanførhed, og Dialogen har et hjemligt og naturligt, jevnt Fald. Dette sætte vi saameget mere Pris paa nu, som her alt længe i Noveller har hersket en Jagen efter Rariteter i Udtryksmaaden.

Novellens Heltinde, Marit Skjølte, skulde som ung Pige blive med sine Forældre til Amerika; men i det Øieblik, Baaden skal lægge fra Land, rømmer hun tilbage og ind i Skoven. Forældrene maa alligevel reise, og beder Tore om at søge hende op og tage sig af hende for Fremtiden. Man faar snart det Indtryk, at hun er af en stærk og bestemt Natur. Tore finder hende og tager hende hjem med sig, og efter lidt Omsorg for hende spørger han, om hun vil blive paa Gaarden som hans Kone. Tores Samraad med sin Moder iforveien er særdeles vellykket fremstillet. Marit vil ikke have Tore til Mand, men tier dog stille med, at det er for Anders Bjaalands Skyld, hun har skilt sig fra sine Forældre. Hun kommer til at tjene paa Skrivergaarden, og bliver forlovet med Anders. Han er Hestehandler og reiser omkring i 2 Aar uden at se til hen; men hun venter med megen Taalmodighed, indtil hun endelig erfarer, at han har giftet sig med en Pige paa den anden Side af Fjeldet. Nu bliver hun haard og kold og indesluttet med sin Sorg, og endelig bekvemmer hun sig til at ægte Tore, men aldrig til at dele sin Sorg med ham. Sin blide Datter Eli, holder hun ikke noget af, men derimod af sine ustyrlige Sønner. Anders Bjaaland kommer syg og fattig til hendes Bygd, efterat Tore er død. Anders bringes til Skjølte og lever saa længe, indtil han og Marit have gjenkaldt sig de gamle Minder, og det viser sig da, at Ilden i hendes Hjerte ikke har sluknet, men nu, først i Forsoningens Øieblik, dør dens sidste Flamme.

Vi maa tilstaa, at vi læste denne Bog med mer end almindelig Interesse, dels for dens i høi Grad poetiske Indhold, og dels for dens udmærkede Sprog. De noget voldsomme Enkeltheder virke ikke saa forstyrrende, som de tilsyneladende ved første Øiekast formodes at ville gjøre. Vi ville tilslut udtale den Tanke, at naar Fremstillingen af en Begivenhed blot er ligefrem og naturlig, saa kan Begivenheden i og for sig gjerne være noget voldsom, uden at den derfor forstyrrer det gode Indtryk af det Hele.

Kristiania, den 27de Februar 1869.

Vildmanden omhugger det Træ, hvis Frugter han vil høste. Den fornuftige Mand, der lever i et ordnet Statssamfund, tænker derimod paa Fremtiden, naar han tilgodegjør sig Naturens Rigdomme. Han sørger for at bruge dem saaledes, at han kan sikre sig en stadig og uformindsket Indtægt af Havets og Jordens Velsignelser. Dette ligger i Enhvers egen velforstaaede Interesse, og den stigende Oplysning, de voxende Krav til Livsfornødenheder og Bekvemmeligheder lærer Menneskene mere og mere at indrette sin Husholdning og sin daglige Bedrift efter de Love, som vi mere og mere lære at kjende som raadende i Naturens Rige.

Men naar Naturens Rigdomme synes at blive udtømte, naar man ligesom øiner en Tilbagegang i den Overflod, som tidligere var stor nok til, at Enhver kunde tage saameget, han vilde, og saaledes, som han selv fandt for godt, saa begynder man at tænke paa, at Staten bør skride ordnende ind for at ikke den tilvante Vildmandsmaade at høste paa skal true Fremtiden ved at udtømme Opholdsmidlerne. Saaledes begynder man i England at beregne den Tid, da en Tønde Stenkul vil være en ligesaa stor og kostbar Sjeldenhed, som en Kilde i en Ørken. Som vor Brevskriver fra Nordfjord i vort Blad for idag udvikler, er en af vore vigtigste Næringsveie, Sildefisket, efter Manges Mening nu i Begreb med at mindske ved en lidet omsigtsfuld Fangst, idet man ved de smaabendte Fiskegarn saaledes har udryddet den større, federe og værdifuldere Sild, at Fiskernes Udbytte nu er bleven mindre end før.

Forudsat at Sildens Mindken virkelig skulde have sin Grund i de forandrede Fangstredskaber, paabyder en fornuftig Husholdningsregel, for ikke at sige Fiskernes Selvopholdelsesdrift, at man søger at indrette sine Garn saaledes, at Fiskeriet kan komme op til sit tidligere Standpunkt. Vi have visnok vore Tvivl om, hvorvidt Aarsagen til Sildens Aftagen i Størrelse Fedme ene og alene ligger i den uvorne Maade, man i den senere Tid har fisket paa. Det kan ialfald tænkes flere Aarsager, f. Ex. Uaar paa de Næringsmidler, hvoraf Silden lever m. m. Men vi kunne sætte dette ud af Betragtning, og alene holde os til det Spørgsmaal, om hvor Grændsen bør være for Statens Indskriden i den private Frihed og Virksomhed ad Lovforanstaltningernes Vei.

Fra Enevoldstiden oversvømmedes vi af Love, som alle aandede den samme Bestræbelse. Staten anmassede sig et Formynderskab over sine Borgere; Lovene bestemte, hvilke Bøger maatte læses eller ikke læses, hvad Slags Underholdning og Morskab skulde taales, hvad Slags Klæder, man skulde gaa i (Luxuslove), hvordan man skulde bære sig ad i Gjæstebud, hvad man skulde tro, og hvad man skulde have Lov til at vide; kortsagt vi have prøvet, hvad en Politistat vil sige, som over alt blander sig ind i Folks Tænkemaade, Opførsel og Bedrift, og opkaster sig til en utaalelig Formynder over alle Handlinger og Følelser. Ere vi endnu ikke blevne kloge af Skaden? Har vi ikke nu lært, at Friheden er det bedste Værn om alle de Rettigheder og Fordele, Staten vilde tvinge os til at naa, men som den saa aldeles forfeilede, fordi Udviklingen ikke lader sig binde af nogen Statskløgt. Lovgiveriet er med Rette bleven forhadt. Det er derimod bleven Lovgivningens Hovedopgave i stor Udstrækning at ophæve en efter en af disse Tvangslove, som i Sandhed kun have baaret sure Frugter.

Vi ere komne til Erkjendelse af, at Statens Lovgivervirksomhed bør indskrænke sig til at drage Omsorg for sin egen Sikkerhed og sørge for, at Ingen lider Overlast. Men den private Bedrift og Folks Forhold i denne bør Staten ikke blande sig ind i, men overlade til dem, som ere personlig interesserede i den, selv at raade for, hvorledes den bør røgtes. Statsøkonomien lærer, at det gaar bedst paa denne Vis. Der er ingen stærkere Lov end Selvopholdelsesdriftens, og der ingen mere skikket til at anspore Folks Tanker til at finde den fornuftige Regel, der bør bestemme deres Gjøren og Laden. Det kan hænde, at man kan tage Feil i sine Midler for at ramme sin egen Interesse; men denne Feil har lettere for at rette sig selv i Tidens Løb gjennem Erfaringer, end en feilagtig Lov, som ikke er et Udtryk for nogen fælles fornuftig Villie, men et Foster af en øieblikkelig Raadvildhed, og som sikkerlig vil volde mangen en Skade, forinden man kan faa den afskaffet.

Vi have grebet denne Anledning til at tage Ordet mod den overdrevne Tro paa Statens Visdom og Evne, som paa saa mange Maader aabenbarer sig hos vort Folk, og som giver sig Udtryk i alskens umodne Lovforslag og Henvendelse om Statsbidrag m. m. Vi have kun foreløbig modsagt vor ærede Brevskriver; vi skulle senere finde en bedre Leilighed til udførligere at drøfte de vigtige Spørgsmaal, vi her ere komne ind paa, og som vi saaledes indtil Videre ville anbefale til nærmere Overveielse.

Udlandet. Den belgiske Førsteminister har holdt en lang Tale i de belgiske Kamre til Forsvar for den nylig udkomne Jernbanelov, som har sat saa meget ondt Blod. Af de indløbne Telegrammer sees det, at den officiøse franske Presse erklærer sig tilfreds med Frère-Orbans Udtalelse, men hertil knytter den Bemærkninger om, at den belgiske Regjerings Handlinger maa svare hertil, hvori man kun kan se et nyt Bevis paa, at der hersker megen Tvivl og Mistillid i Frankrig med Hensyn til Belgien. Det tager sig i ethvert Tilfælde besynderlig ud, at den belgiske Premierminister netop ved den nærværende Leilighed slaar saa stærkt paa den Taknemlighedsgjæld, hvori Belgien staar til Frankrig, medens han ellers er yderst ordknap i denne Henseende og stadig gjennem sine Organer angriber Frankrig. Man kommer uvilkaarlig til at tænke paa den rumæniske Regjering, der ved alle Leiligheder forsikrer, at den er opfyldt af Taknemlighed imod Frankrig og nærer den største Sympathi for det, medens den lader sig lede af dets Fiender og paa alle Maader modarbeider det. Ogsaa i Italien har der som bekjendt vist sig stærke Tendentser til en lignende Holdning, hvorfor man neppe kan kalde det ugrundet, naar den franske Presse idelig klager over, at de Nationer, som have Frankrig at takke for deres uafhængige Tilværelse, belønne det med Utak. Man vil i de paagjældende Lande forsvare en saadan Optræden ved at gjøre en kunstig Adskillelse imellem det franske Folk, med hvilket man sympathiserer, og den keiserlige Regjering, imod hvilken man nærer Uvillie; men en saadan Adskillelse gjør kun Fornærmelsen endnu større, da der herved indirekte udtales Haab om, at en Omvæltning vilde kunne gjenoprette et godt Forhold. Ligesom nylig Bismarck har Frère-Orban ved denne Leilighed havt venlige Ord tilovers for Frankrig, men været meget taus med Hensyn til den keiserlige Regjering. Han gik ogsaa yderst overfladisk hen over Belgiens Stilling til Frankrig og Preussen, og den Omstændighed, at han ikke staar i privat Bekjendtskab til Bismarck, afgiver kun en ringe Garanti for, at Belgien ikke har indladt sig i Forbindelse med Preussen. Endnu værre er det dog, at den belgiske Premierminister vil afvise enhver Mistanke imod Belgien ved at beraabe sig paa, at Bismarck er altfor ærlig Mand til at ville gaa Krogveie. I en Henseende maa det ubestridelig indrømmes, at Frankrig skylder Frère-Orban og hans Parti Anerkjendelse, idet dette Parti, som nu hyppig kaldes det antifranske Parti, ved en besynderlig Modsigelse bestandig har hævdet den franske Nationalitets og den franske Kulturs Overvægt i Belgien og af yderste Evne bidraget til at udbrede det franske Sprog. Naar det engang kommer til en Folkeafstemning i Belgien, ville Frère-Orban og hans Venner kun trøste sig med, at de have bidraget ikke Lidet til Udfaldet. Hvad selve det omtvistede Spørgsmaal angaar, da er der fra Wien indløbet en officiel Efterretning, som stiller Belgiens Optræden i et endnu besynderligere Lys end hidtil. Kabinetterne i Wien og Florents ere nemlig blevne enige om at tillade Aktieselskaberne i Italien og det cisleithanske Østerrig at drive sine Forretninger i begge Lande. De gamle Fiender Østerrig og Italien kunne dog umulig staa hinanden nærmere end Frankrig og det i national Henseende beslægtede, af Frankrig befriede Belgien.

Grækenlands Svar til Konferencen foreligger nu fuldstændig; det er stillet til Marquis de Lavalette, der som bekjendt var Konferencens Præsident.

Indstillingen til det amerikanske Senat om, at det skal forkaste Alabamatraktaten, omtales i Times for den 20de i en ledende Artikel. Naar man erindrer, hvorledes Times og alle de andre engelske Blade jublede, da der udviklede sig et saa rørende Forhold imellem Lord Stanley og Reverdy Johnson, hvorledes de triumferende forkyndte det Budskab, at Alabamastriden, der hvilede saa haardt paa den engelske Samvittighed, for bestandig var bragt ud af Verden, er det Bevis paa en sjelden Evne til at se Alt fra den lyseste Side, naar Times nu lægger stor Fornøielse for Dagen over, at Overenskomsten efter al Rimelighed bliver forkastet. Ganske pludselig er Omslaget dog ikke. Da det viste sig, at den offentlige Mening i Amerika var ugunstig stemt imod den af Reverdy Johnson indgaaede Overenskomst, begyndte Times at tale om, at den var utydelig affattet i et Hovedpunkt og kunde give Anledning til Stridigheder om Fortolkningen. Det er paa denne Betragtning, at Times støtter sin Glæde over, at Traktaten vil falde bort.

Efter et Tilbageblik paa Forhandlingernes Gang, i hvilket Times udtaler Dadel over Lord Russell, hvis Holdning i denne Sag det tidligere med stor Varme har forsvaret, kommer det ind paa det kildne Punkt om, at Voldgiftskomiteen i Henhold til den tvetydige Overenskomst kunde give sig af med at bedømme, om den engelske Regjering handlede i Overensstemmelse med Folkeretten, da den anerkjendte de konfødererede Stater som krigsførende Part. Den hermed forbundne Fare forekommer Times saa stor, at det føler „en Lettelse“ ved Udsig-

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra f. No.)

„Jeg tror, jeg saa Buskene bevæge sig mere end Vinden vilde gjøre.“

Obersten, som kommanderede Troppen, blev underrettet om Serjantens Ytring, men ansaa den ikke værd nogen Opmærksomhed; han mente, det bare vilde være at ødsle med Ammunitionen. Der blev kommanderet Holdt, for at Folkene kunde hvile lidt, og Kikkerter blev rettet paa de omgivende Høider i den Hensigt at opdage Tegn til Fienden.

Atter lød Signal til Fremrykning, da idetsamme den Serjant, som havde givet sin Mening tilkjende, bragte sit Gevær i Anlæg mod nogle Buske, der voxte nogle Alen tilhøire af Stien. Næsten i samme Øieblik sprang en hvid Mand ud af Busken, hvis Klæder var sønderrevne og hvis Ansigt udtrykte en ophidset Sindsstemning og legemlig Anstrængelse. Uansægtet af de Geværmundinger, der var rettet mod ham, løb han hen til den kommanderende Offiser og sagde med sagte Stemme:

„De fører Deres Folk, Oberst, i et Baghold; en halv Mils Vei længere nede venter omkring tusen Kaffere paa Dem.“

Det første forundrede Blik over denne Underretning, fulgtes af et Smil, idet Obersten rakte den kommende Haanden og sagde:

„Walter Eagleton! Hvorledes kommer De her?“

„Ad en af de værste Buskstier jeg nogensinde har passeret, og jeg kom hid fra hine Bakker for at varsku Dem om den Fare, der truer Dem.“

„Men hvorledes ved De om dette Baghold?“

„Jeg har siden Dagbrækningen befundet mig paa hin Bakke og har set Amakosaerne indtage sin Stilling —“

„Det er under alle Omstændigheder et godt Vidnesbyrd; men hvad havde De at bestille paa hin Bakke paa den Tid?“

„Bryd Dem aldrig om det. Havde jeg ikke været istand til at give Dem denne Underretning, vilde De have tabt mange Folk.“

„Mon det? Jeg har meget ringe Tanker om disse Negere, og anser dem slet ikke saa farlige. Blæs „Avanser,“ Trompeter.“

Fremad marserede Troppen i sluttet Orden; den saa meget soldatermæssig ud, men neppe skikket til at møde Vilde i et Buskland. Walter Eagleton betænkte sig en Stund, om han skulde følge med Soldaterne eller om han skulde vende tilbage til den Bakke, han tidligere havde siddet paa. Han bestemte sig til at følge med.

Den tætte Busk strakte sig fra en steil, klippefuld Aasryg til den Sti, ad hvilken Troppen marserede. Busken bestod af Ener og Torner, og var næsten uigjennemtrængelig for en Mand, klæd som den engelske Soldat. Det var netop en saadan Busk, som en Kaffer finder Behag i at ligge skjult i og tage roligt Sigte paa sin Fiende, og det var der, Walter Eagleton havde sagt, at tusen bevæbnede Kaffere befandt sig.

Fremad marserede Troppen. Første Rode med Obersten i Spidsen traadde ind paa Buskstien, og den hele efterfølgende Trop havde Rode for Rode forladt det aabne Land, da en skarp og langtrukket Piben hørtes fra Toppen af Bakken og fra andre Kanter i Busken, og efterfulgtes hurtigt af et Geværskud fra Midten af Skjulestedet, medens Kuglen uskadeligt hvislede hen over Soldaternes Hoveder nedenfor.

Neppe havde Obersten kommanderet: „Holdt! Bajonetten paa!“ førend fra enhver Kant af Busken smaa Puf af Røg skjød frem, og Soldaterne overøstes af et Kugleregn.

Der blev gjort et Forsøg paa at besvare Ilden, men det var naturligvis saafængt, for medens Soldaterne i den aabne Del af Busken var synlige formedelst deres Stilling og Mundering, kunde Fiendens Skjulested bare gjættes fra Røgen af hans Musket. Kafferne var desuden i de fleste Tilfælder beskyttede ved store Stener eller Træstammer, og hvis ikke, skiftede de Plads, saasnart Røgen af deres Musket havde røbet deres Skjulested.

I faa Minutter var mere end tyve Mand faldne, deriblandt Obersten, hvis Mangel paa Forsigtighed havde bragt hans Folk i en meget farlig Stilling. Den Næstkommanderende der indsaa, hvor unyttig en Musketfægtning under disse Omstændigheder var, befalede straks Retræt, idet han drog Omsorg, for at de Saarede blev ført bort, saa deres vilde Fiender ikke kunde naa dem.

Baade Kaffernes Styrke og Beslutsomhed var blevet undervurderet af den faldne Anfører for Expeditionen. Dette viste sig end yderligere, ti ikke før saas Soldaterne trække sig tilbage, førend der atter hørtes gjentagen skarp Piben. Skydningen paa nærmere Hold ophørte, medens adskillige sorte Figurer saas at ile til Udkanten af Busken uden at ænse de skarpe Torner, hvorfra om nogle Minutter hørtes en heftig Musketild, hvilket viste, at Tilbagetoget var afskaaret. Øieblikket var et af dem, da Mænd maa søge at samle sine Tanker og tage en rask Beslutning. Det var et kritisk Øieblik; skjønt Folkene var vel øvede og tildels prøvede, begyndte de alligevel at blive urolige. Walter Eagleton, som heldigvis havde undgaaet de Kugler, som var bleven saa ulykkelig for Mange, glemte i den overhængende Fare, hvori Troppen befandt sig, at han ikke kommanderede den.

„Ind i Busken, Folk!“ skreg han, „søg Skjul! Følg mig, og staa ikke der og lad jer skyde som Sauer.“

ten til, at Traktaten fork. Dersom den var bleven antaget af Set, vilde en af Nationerne, eller maaske b, have gjort den Opdagelse, at de havde fctet sig til Noget, som ingen af dem havde isinde.

Under 20de dennes er naadigst meddelt forhenværende Toldbetjent. juris M. G. Hetting Beskikkelse som Inspektør for de offentlige Foranstaltninger Ferskvandsfiskeriernes Fremme med den L som for denne Post er heller herefter ne blive bestemt samt med den Skyds- Diætgodtgjørelse, han hidtil har oppebaaret Reiser i samme Anliggende.

— Ved Kgl. Resol. af . er det bestemt, at den i Kongl. Resolut af 18de Marts 1857 Post 1 omhandlede Løom Indehaveren af Skiens residerende Kapi oppebærer af Sognepræsten sammesteds, sættes fra 300 til 250 Spd. aarlig.

— Ved Kgl. Resol. af er det naadigst tilladt E. Dietrichson, under 14de November f. A. blev udnævnt Sognepræst i Bamble Præstegjeld underamble Provsti i Kristianssands Stift, at fve i sin hidtil havte Embedsstilling som Sgepræst til Hadsels Præstegjeld under Vesteraalens Provsti i Tromsø Stift indtil 1ste J d. A., dog med Forpligtelse til imidlertid besørge Præstegaardens forsvarlige Driften anden Godtgjørelse end for de i denAnledning havte Udgifter.

— Ved Kongl. Resol. af D. er det paa lignende Vilkaar naadigst dt E. R. Kaurin, der under 24de Septer f. A. er bleven udnævnt til Sognepræst iods Præstegjeld under Ytre Romsdals Pro i Trondhjems Stift, at forblive i sin hit havte Embedsstilling som Sognepræst i Vens Præstegjeld under Søndre Saltens Provsti Tromsø Stift indtil 1ste Juli d. A.

Til Kristiania—Drammensbanen, fortælles der, er nu tegnet et over 200,000 Spd. ved privat Subskriptic der endnu ikke er sluttet; altsaa allerede mt mere end fra først af paaregnet.

Aarlige Storthing. „Bergens Tid." udtaler sig med Varme forlige Storthing i en længere Artikel, hvo følgende hidsættes: „At Regjeringen i Aar ad Gangen staar uden Støtte, og paden anden Side uden Kontrol, af Folket, ert Forhold, der kan blive ligesaa farligt fordet i sit Princip er utilbørligt. I et demokisk Land bør Folk og Regjering arbeide Haandhaand; men dette kan under vore nuværenForhold ikke ske. Heraf har ogsaa udviklet den usunde Anskuelse, der betragter Stoing og Regjering næsten som to fiendtligt o hinanden staaende Magter.

Hvad vi ogsaa lægge erlig Vægt paa i denne Sag er, at aarlige Sthing i høi Grad ville bidrage til at fremme litisk Interesse i vort Land, at blæse Liv alt det Døde og lægge Kraft i alt det Mtsjaalne. Folket vil se klarere end nu, at dær sin egen Suveræn; det vil med større Ir tage Del i det politiske Liv, fordi det vil rke Frugterne af sin Virksomhed. Hvor manar grebet feil ved Valget af Repræsentant, t vil man have Anledning til at rette dera i Tide; Folket vil have større Anledning ostørre Opfordring til at kontrollere sine Udvate, medens disse paa sin Side ville føle siAnsvar stærkere. Storthinget vil i høiere Gr, end det nu er Tilfældet, blive et sandt Udtr for Folkevillien".

— „Kr.sands Stiftsavis" kriver bl. A. om aarlige Storthing: „— — - Efter de Udtalelser at domme, der hidtil er fremkommet i Landspressen, vil Bladet (Mrgbl.) sandsynligvis ogsaa med Hensyn til dette Spørgsmaal komme til at blive enestaaende i sin Kamp mod Reformen, og vi haabe dets Intimidation vil bære ligesaalidt Frugt her som i hin anden Sag (Stemmeretssagen).

Hvad enten vi gaa ud fra vor egen Opfattelse af Sagen eller vi ville gjøre os til Tolk for den her herskende almindelige Opinion om samme, saavidt vi have kunnet erfare den, maa vi med fuld Overbevisning om det Ønskelige i denne Reform slutte os til vore Kolleger i Pressen, der have udtalt sig for dens Indførelse. Vi ledes dertil ikke mindre af Hensynet til dens Hensigtsmæssighed i praktisk Henseende og af Overtydningen om dens Nødvendighed under Forbindelsen med Broderfolket, hvis Rigsdag nu aarligaars sammentræder, end af Haabet og Visheden om, at det friskere Liv og den rigere Vært, vor indre Udvikling ved den vil faa, skal blive til sandt Gavn for Land og Folk."

— „Trondhjems Stiftsavis" har paabegyndt en Række Artikler for aarlige Storthing. Bladet paaviser, hvorledes denne Reform er fremgaaet af hele vor Forfatnings Aand og vor Udvikling, samt giver en Fremstilling af Sagens Historie og de Grunde, som paa forrige Storthing bleve anførte imod den. Disse, siger Bladet, vise sig ikke at være hentede fra Virkelighedens Verden, og de have den Feil, at de indbyrdes slaa hverandre ihjel.

Stemmerettens Udvidelse. Af et Brev fra Finmarken til Red. hidsættes følgende: „Det var dog et forfærdeligt Spektakel, Udvidelsen af den kommunale Stemmeret volder dernede, og hvilken Bussemand man nu fra en hvis Kant ser deri, og dog har vi allerede for en Del af Landet en Lov, som gaar langt videre. Under 6te Juni 1863 fik vi nemlig en Lov om de saakaldte Rettigheder i Finmarken, hvori det heder, at enhver i Finmarken hjemmehørende Mandsperson, som lignes i Skat til Distrikts- eller Bykommunen, skal udrede en aarlig Afgift eller saakaldet Rettighed. Denne Rettighed skal altsaa ikke være afhængig hverken af den aarlige Indtægts eller Skattens Størrelse. Loven af 2den Juni 1821 bestemmer, som Tillæg til Grundloven, at de, som i Finmarken have været Rettighedsmænd i 5 Aar og fyldt deres 25 Aar, bør, ligesaavel som de, der eie eller bruge matrikuleret Jord, have Stemmerettighed. Loven af 6te Juni 1863 har altsaa givet Enhver, som er lignet i Skat og paa Grund heraf i 5 Aar har betalt Rettighed, statsborgerlig Stemmeret og følgelig ogsaa kommunal Stemmeret, fordi den større Ret tillige indeholder den mindre. For Finmarkens Landdistrikters Vedkommende, hvor man hverken skal snuble i stor Oplysning eller megen Dygtighed, har man saaledes ikke havt nogen Betænkelighed ved at indrømme fuldkommen Stemmeret, uden at indskrænke denne Ret af nogen Indtægtssum, thi det er nok at være iligned Skat; thi da skal man betale Rettighed. Og denne bestaar i at betale 96 ß til Præsten, 32 ß til Klokkeren, 24 ß til Sorenskriveren og 12 ß til Lensmanden. Men dette Beløb kan nedsættes til det Halve eller tilsammen 3 Ort 10 ß, naar Skatteyderen er lidet formuende, og det er nok Størsteparten; men det er ikke destomindre at betale Rettighed, og den giver efter 5 Aars Forløb Stemmeret. Den er saaledes, som De ser, let tilgjængelig og at faa for godt Kjøb i Finmarken, thi den koster 3 Spd. 2 Ort 2 ß, betalt i fem aarlige Terminer, men derved er sandelig ingen Skade skeet og vil neppe heller ske, thi jeg har lagt Mærke til, naar Bondealmuen have været samlede til Valg, at de have søgt at vælge den, som de ansaa for bedst.

Det er dog en Besynderlighed ved denne Bestemmelse, som jeg maa omtale. Loven af 6te Juni 1863 om Rettigheden gjælder ikke alene Landdistrikterne i Finmarken, men ogsaa Byerne, men Skatteyderne i Byerne erhverve ikke Stemmeret ved at have betalt Rettighed i 5 Aar. Ved en Storthingsfortolkning i Anledning en indkommen Klage over at være negtet Stemmeret, uagtet Vedkommende havde betalt Rettighed i 5 Aar, blev af Storthinget i 1854 eller 57 afgjort, at Bestemmelsen i Loven af 2den Juni 1821 kun gjaldt Landdistrikterne i Finmarken, men ikke Byerne, hvis Rettighedsmænd ingen statsborgerlig Stemmeret erhvervede ved at betale Rettighed i 5 Aar. De erhverve følgelig heller ikke nogen kommunal Stemmeret, om de endog betale Skat efter en mange Gange saa stor Indtægt, som paa Landet."

Theatret. Igaaraftes opførtes sammen med to andre Smaastykker for første Gang: „En liden Sangfugl", Vaudevillebagatel i 1 Akt. Stykket er ganske vist høist ubetydeligt. Indholdet er saa temmelig meningsløst: en engelsk Lord (med Tjener altid i Hælene) vil paa Liv og Død hindre en ung Blomsterhandlerske, som bor i Etagen nedenunder, fra at synge, da det forstyrrer hans Søvn. Efter først ved forskjellige taabelige Midler forgjæves at have forsøgt dette, lykkes det ham tilslut; men nu finder han, at det var heldigere at hun sang, saa stifter han Politik, gifter han hende bort, osv. — Englænderen blev spillet ganske morsomt af Hr. Nilsen, hans Tjener af Hr. Junel, Elskeren Hr. Abelsted. Elskerinden var Frk. Moe, som ved denne Rolle fik Anledning til at foredrage nogle smaa kvikke Melodier friskt og smukt. Det var det bedste ved Stykket.

Snefokket idag har skaffet os godt Føre, som imidlertid tegner til at ville gaa igjen snart, da Veiret er mildt.

Under Menighedsraadslovens Behandling i Odelsthinget faldt de Bestemmelser i Kirkekomiteens Indstilling, som give Menighedsraadet Kirketugt.

Optøier skal ifølge et idag udbredt Rygte have fundet Sted i Stockholm igaar.

Udbyttet af Laxefisket i Laagen Elv har, ifølge „Kongsb. Av.", i forrige Aar, efter Fiskeriernes Opgave, været 3063 Spd. I 1867 var Udbyttet 3749 Spd.

Brand. „Finmarksposten" skriver: Det omtales rygtesvis at Lærerskolen i Alten skal være nedbrændt, ligeledes ogsaa et Fjøs med Besætning og Furage, tilhørende en af Opsidderne i Overalten. Om den sidste skal Meningen, være at den er paasat. For en af Opsidderne paa Altveidet skal Fjøset med Besætning være brændt.

Rollebesætningen i „Narcis Rameau", Drama i 5 Akter af A. E. Brachvogel, som opføres for første Gang til Benefice for Skuespiller- og Orchesterpersonalet, Mandag den 1ste Marts, er:

Maria Lescinska, Dronning af Frankrig, Fru Wolf; Madame de Pompadour, Fru Gundersen; Ludvig Franz Bourbon, Prins af Conti, Hr. Selmer; Marquise d'Epinay, Pompadours Fortrolige, Frk. Solberg; Marquise de Boufflers, Dronningens Hofdame, Fru Ursin; Hertug Choiseul d'Amboise, Premierminister, Hr. Gundersen; Eugen de St. Lambert, Kaptein i Livgarden, Hr. Reimers; Grev de Barry, Kongens Kammerherre, Hr. H. Brun; Abbé Terray, Indenrigsminister, Hr. Bucher; Marquis Silhouet, Finantsminister, Hr. Juell; Doris Quinault, Skuespillerinde ved Theater Français, Dronningens Forelæserinde, Fru Juell; Narcis Rameau, Hr. Wolff; Baron Hohlbach, Grimm, Diderot, Encyklopædister, D'Hrr. Nielsen, Abelsted og Brun; Barjac, Hohlbachs Tjener, Hr. Bucher; Colette, Quinaults Kammerpige, Fru Døvle; Første Hofdame hos Mad. de Pompadour, Frk. Moe; En Tjener hos Dronningen, Hr. Kavli; En Tjener hos Choiseul, Hr. Simonsen.

Bognyt. Den dansk-tydske Krig i Aarene 1848—50, udarbeidet paa Grundlag af offentlige Dokumenter og med Krigsministeriets Tilladelse, udgivet af Generalstaben. 1ste Del med 4 Kort. Krigen i 1848.

Jernbanerne. I „Nedenæs Amtstid." for 20de d. M. læses en Artikel om Jarnbanerne: Hovedstadsbladene ere nu opfyldte af Anbefalinger for nye storartede Jernbane-Projekter. Foruden nogle Forgreninger af Drammensbanen, nemlig til Kongsberg og Indsøen Krøderen, hvilke ville koste noget over ½ Million Spd., arbeides iøvrigt paa at faa istand en Jernbane mellem Kristiania og Drammen for 1 Million Spd., og fremdeles en Jernbaneforbindelse mellem Kristiania og Trondhjem, ved at forene Mjøsbanen og Hamarbanen med Størensbanen, hvilket Arbeide, fuldendt, vil kræve henved 3½ Million Spd. Det er altsaa Jernbaner til Beløb af henved 5 Millioner, som nu ønskes fremmede, og hertil kræves større eller mindre Statsbidrag. Vi ville ikke underkjende Jernbanernes store Nytte for By og Land, skjønt det er os et uforklarligt Faktum, at Gaarbrugerstandens Forarmelse og Misnøie med Kommunikationen synes at være størst netop i de Egne, hvor nye Jernbaner ere anlagte. Da det desværre ogsaa sees, at ingen af vore Jernbaner — undtagen Mjøsbanen — endnu rentere, saa synes det nok at maatte være Grund til at gaa lidt varsomt frem med Anlæg af nye Baner.

Det er ingenlunde vor Hensigt, at Jernbaners Bygning nu ganske skulde stagnere, men vi paastaa, at al den Stund ingen af de Jernbaner, som bydes os, have Udsigter til at rentere, saa maa vi i Sandhed i disse trykkende Tider finde os i at avancere lidt langsomt med deslige Anlæg.

Om nærværende Storthing bevilgede den halve Million, som kræves for at fuldstændiggjøre Drammens Forbindelse med Krøderen og Kongsberg, saa tro vi, at enhver billig Fordring til Jernbanernes Fremadskriden dermed maatte være fyldestgjort. Naar vi her paa Vestlandet af Hensyn til Tidernes Tryk maa finde os i endnu gjennem Aarrækker at bruge Kløv og Baad, saa kan sandelig Østlandet, som i Regelen har saa gode Veie, endnu en Stund lade sig nøie med disse, istedenfor at fare afsted med Dampvaagne paa Jernbaner.

Med Hensyn til Jernbanen mellem Kristiania og Drammen, se vi vistnok, at de kloge Herrer i Hovedstaden have vidst at stille det saa smageligt, at det kuns skulde blive Spørgsmaal om et par Hundrede Tusinders Bidrag af Statskassen, medens Størstedelen af Resten skulde komme ind ved et 5½ pCt.s Laan. Vi ville dog haabe, at vore Storthingsmænd ere enige med os i, at et saa stort Laan til saa høi Rente kastet ind paa Pengemarkedet i disse forknytte Tider, vil være alt andet end en god Ting og vil virke i høi Grad til For-

---

I et Øjeblik var hans Rd fulgt; Folkene styrtede ind i Busken paa deimodsatte Side af Stien. Fordelen af denne Mawer viste sig snart. Kaffernes Ild ophørte paa et o andet Skud nær, der ingen Skade gjorde.

Walter havde søgt Beskyttæ mod Kuglerne bag en stor mosbedækket Sten, g tæt ved ham stod den nu kommanderende Offir, denne sagde:

„Jeg indser ikke, Eagleton, at der er stort vundet ved denne Bevægelse; vi ma ud herfra paa en eller anden Maade, og jo længr vi bliver staaende her, desflere af disse sorte Døvler samles der om os. Jeg vilde bare ønske, d vilde give os Fordelen af et Anfald med Bajonetten."

„Kan De bare holde dem fra Livet en halv Time," sagde Walter, „er vi frelst. Tror De, De kan det?"

„Aa ja," svarte Offiseren, „ikke en Kaffer tør vise sig udenfor Busken, tænker jeg."

„Der er ialfald en," sagde Walter Eagleton, idet han lagde Riflen til Skulderen.

„Og han er nede," sagde en Skotlænder, som havde fyret paa den Vilde, saasnart han viste sig.

En uregelmæssig Ild af Kafferne fulgte paa dette Skud, og derpaa hørte begge Parer op at skyde; de Engelske, fordi de ikke vilde kaste bort sin Ammunition paa Buske og Stener, og Kafferne, fordi de havde en eller anden Plan igjære.

„Slut sammen, Folk," skreg Offiseren, „og hav Eders Øjne med jer; fyr ikke et Skud, medmindre I ser Eders Fiende tydeligt. Vi skal snart være istand til at give disse Karle en Lekse, som De ikke saasnart skal glemme. Fordømt, Eagleton," vedblev han i en lavere Tone, „se der paa Aasryggen; en Forstærkning til Kafferne — 500 Mand idetmindste. Jeg er bange for, at faa af os vil komme tilbage til Lejren. Se dem, hvor de strømmer ned i Busken."

Kapitel XIX.

Over Aasen i Ryggen paa Amakosa-Krigerne strømmede et Parti Kaffere hurtigt; femhundrede Mand idetminste syntes at forene sig med Engelskmændenes Fiender. Det var derfor nødvendigt, at den kommanderende Offiser foretog noget Afgjørende, hvis han vilde frelse sig af sin nærværende ugunstige Stilling.

„Vore Folk, Eagleton, vil aldrig være istand til at holde Fienden Stangen i Busken. Vi maa gjøre et Anfald med Bajonetten og med den bane os Vej."

„De vil tabe Halvparten af Deres Folk, hvis De prøver det; stol paa det," svarte Eagleton.

„Men vi kan da ikke blive staaende her i Busken."

Walter Eagleton, som nøje havde iagttaget de Kaffere, der var kommet over Bakken i Ryggen paa Amakosaerne og havde skjult sig i Busken nedenfor, udbrød pludseligt:

„Alt vel — det var det, jeg tænkte. Nu skal De faa se noget ligt en Buskfægtning, men advar Deres Folk, at de ikke skader en eneste af de Kaffere, som har en sort Ring paa Hovedet, for de er alle Venner."

Endnu medens Eagleton talte, foregik det tydeligt noget i Busken foran dem. Der hørtes en Piben, adskillige Stød i hurtig Følgeorden, derpaa gaves en Musketsalve, men ikke en af Kuglerne kom i den Retning, hvor de engelske Tropper befandt sig; saa hørtes en Lyd som af kjæmpende Mænd mellem Buskene, og faa Minutter efter for adskillige Amakosa-Kaffere ud af Busken og flygtede ned ad den Sti, Soldaterne nylig havde benyttet.

„Advar Deres Folk, advar Deres Folk," raabte Walter, „Kafferne med Ringe paa Hovedet er Venner. Ikke en Mand af dem maa skades af os eller det vil komme os dyrt at staa. Kafferhøvdingen, Ingonyama, er der i Busken med ottehundrede Mand; han er kommet for at straffe Amakosaerne og tage tilbage sit stjaalne Kvæg. Lad os nu stille vore Folk i Orden og komme ham tilhjælp."

For at forklare denne pludselige Forandring i Sagernes Stilling, er det nødvendigt at fortælle, at Amakosa-Høvdingerne, som stod til Ansvar for Tyveriet af Ingonyama's Kvæg, havde behandlet hans Budsendelser og Trusler med Taushed, indtil han omsider sendte en sidste Erklæring: „Enten Tilbageleveringen af Kvæget eller Krig inden to Dage."

„Sig Eders Høvding," lød Ingwe's Svar, „at kommer han i vort Land, skal Sjakalerne æde hans Kjød og jeg vil gjøre en Tobakspung af hans Skind."

Ingonyama havde ikke spildt nogen Tid siden han fik det Svar. Ved Solens Nedgang den samme Dag havde hans Folk sine Befalinger og tre Dage senere var Ingonyama i Kafferland, og saa hemmeligt var hans Marser bleven udført, at Fienden ingen Anelse havde om hans Nærhed, og var sysselsatte med at gjøre Anstalter til de engelske Soldaters Modtagelse.

(Forts.)

dyrelsen af Penge, og praktisk teget netop foranledige Forhøielse af Rentefoden, som Svar paa Folkets Raab om Nedsættelse af samme.

Vi haabe derfor, at Storthinget lytter til Tidens Krav paa Sparsomhed og ikke lader sig smitte af det Jernbanerus, som atter synes at have grebet Hovedstagens Befolkning."

Kronprinsen af Danmarks Besøg i Upsala. Forrige Onsdag besøgte Kong Karl og Kronprins Frederik Upsala, hvor Studenterne modtoge dem med en Sang, og kjørte efter nogle Dieblikkes Ophold paa Jernveisgaarden til Erkebiskoppens Gaard, udenfor hvilken de tre nordiske Flag vaiede. Derefter besøgtes den vidtberømte Domkirke, hvori Gustav Vasas og Johan den Tredies Grave samt Erik den Helliges Skrin aabnedes, Bibliotheket og flere andre af den gamle Universitetsbys Mærkværdigheder. Om Eftermiddagen var der Studenterkoncert, hvis Indtægt (omtrent 700 Rd. svensk) tilfalder de Nødlidende i Smaaland, derefter var der Middag hos Erkebiskoppen og om Aftenen Bal paa Slottet hos Landshøvdingen for omtrent 300 Personer. Torsdag besøgte de kgl. Personer Professorerne Nybloms og Svedelius's Forelæsninger „på stora Gustavianska auditoriet", og toge ud paa Eftermiddagen tilbage til Stockholm for at begive sig til Souper hos Enkedronningen.

Diæter for Parlamentsmedlemmer. Der blev nylig i det engelske Parlament fremsat et Forslag om, at Underhusets Medlemmer herefter skulle tilstaaes Diæter under sin Virksomhed i Parlamentet. Forslaget blev modtaget med stærk Latter fra flere Kanter. Imidlertid optraadte flere Talere af Reformpartiet for Sagen og erklærede, at et saadant Forslag havde deres varme Bifald; og i et Taknemmelighedsvotum for Forslagsstilleren, Mr. Tayler fra Leicester, beklagede Huset tilslut den upassende Maade, hvorpaa Forslaget var bleven modtaget.

Dronning Victoria fortælles at være beskjæftiget med en Bog i to Bind, ledsaget med Originaltegninger, betitlet „de skotske Høilande", som med det første skal udkomme. Den skal blandt Andet indeholde mere end 30 Originalbiografier af den kgl. Hofstats mest afholdte Tjenere, som næsten alle for Tiden er Skotter.

Storthinget.

Fredag den 26de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjerschow. (Fortsættelse fra Gaarsbladet).

Man fortsatte Behandlingen af de enkelte §§er i Lov om Menighedsraad. Som allerede i Gaarsbladet antydet, fremkom der under Behandlingen af § 2 flere Forslag: et fra J. Sverdrup, et fra Amtmand Aall og et fra Sørenssen, hvilken sidste imidlertid, efter nøiere at have gjort sig bekjendt med Aalls Forslag, frafaldt, sit da det i flere Henseender lignede Aalls. Under den temmelig langvarige Debat fremsattes flere Forslag til Forandringer, som refererte sig snart til det ene, snart til det andet af de tidligere fremsatte Forslag. Efterat disse Forandringer vare optegnede af Præsidenten og vedlagte de oprindelige Forslag, skred man til at votere alternativt mellem, om Komiteindstillingen eller paa den anden Side Sverdrups eller Aalls Forslag skulde lægges til Grund ved de senere Ændringer, man maatte komme til at foretage. Ved Voteringen forkastedes Komiteindstillingen mod 9 St. og ved den derpaa følgende Votering, om hvorvidt Aalls eller Sverdrups's Forslag skulde lægges til Grund, forkastedes Aalls's mod 15 St. Hovedforskjellen mellem Komiteindstillingen og de foreliggende Forslag, var den, at Komiteindstillingen vilde gjøre Adgangen til at faa oprettet Menighedsraad, saa let som muligt, medens de foreliggende Forslag gjorde det mere og mindre vanskeligt, eller som Sverdrup, Broch, Bentsen, Hammerstad fremhævede, de fordrede en større Garanti for, at det virkeligt var et iblandt Menigheden almindelig udbredt Ønske. — § 2 blev derefter bestemt at lyde saaledes: „Det paahviler Sognepræst og Medhjælpere, efter nærværende Lov inden hvert Sogn er kundgjort ved Kirkemøde, med mindst en Maaneds Varsel at sammenkalde de ifølge denne Lov Stemmeberettigede til et Menighedsmøde, som i ethvert Sogn bør være afholdt senest inden et Aar efter forannævnte Kundgjørelse for at beslutte om Menighedsraad skal oprettes i Sognet. Fremmøde de Stemmeberettigede i et Antal, der mindst svarer til en Trediedel eller i Sogne, der tælle fra 4000 til 6000 Indvaanere, til en Fjerdepart, eller i Sogne der tælle 6000 eller flere Indvaanere til ⅕ af de ifølge sidste offentlige Folketælling til Menigheden hørende Mandspersoner over 25 Aar, og mindst ⅔ af de Tilstedeværende erklære sig for Oprettelsen af Menighedsraad, skal saadant oprettes. Bliver Oprettelsen af Menighedsraad i dette Møde ikke besluttet, enten fordi ikke ⅓ eller henholdsvis ¼ eller ⅕ af de Stemmeberettigede har mødt eller fordi ikke ⅔ af de Mødende erklære sig derfor, kan Sognepræsten sammenkalde et nyt Møde, naar han maatte anse det rigtigt, ligesom han dertil er forpligtet, naar mindst ⅕ af de Stemmeberettigede forlange det." Jaabæk fremsatte Forslag til § 1, der antoges enstemmig saalydende: „Som særskilt Sogn betragtes efter denne Lov enhver Del af de Sogne, der har særskilt Formandskab." Sørenssen fremsatte Forslag til en ny § 3 saalydende: „Hvis mindst 1 Fjerdedel af de Stemmeberettigede ønsker Menighedsraad atter ophævet, kunne de derom henvende sig til Menighedsraadet, som ved Læsning fra Kirkebakken og Opslag paa bekvemme Steder har at bringe dette Ønske til almindelig Kundskab og med en Maaneds Varsel at sammenkalde et Menighedsmøde. Hvis mindst Halvparten af de Stemmeberettigede møder i dette, kan Menighedsraadet ophæves og derved Medhjælperinstitutionen igjen indføres, dersom mindst to Trediedele af de Mødende derom fatte Beslutning."

Efter den Form, som nu var vedtaget for § 2, var det formodentlig nødvendigt at tilføie følgende Tillæg til dette Forslag: „Antallet af samtlige Stemmeberettigede beregnes efter Antallet af Mandspersoner over 25 Aar efter sidste Folketælling."

Efter nogen Debat, blev det med nogle af Sørenssen selv foreslaaede Ændringer vedtaget med 41 St. mod 38 St. i følgende Form:

Hvis mindst en Femtedel af de Stemmeberettigede ønsker Menighedsraad ophævet, kunne de derom henvende sig til Menighedsraadet, som ved Læsning fra Kirkebakken og Opslag paa bekvemme Steder har at bringe dette Ønske til almindelig Kundskab og med en Maaneds Varsel at sammenkalde et Menighedsmøde. Hvis mindst et saadant Antal Stemmeberettigede som anført i § 2 møder i dette, kan Menighedsraadet ophæves og derved Medhjælperinstitutionen igjen indføres, dersom mindst to Trediedele af de Mødende derom fatte Beslutning. Antallet af samtlige Stemmeberettigede beregnes efter Antallet af Mandspersoner over 25 Aar efter sidste Folketælling.

Mødet hævet Kl. 2.

Lørdag den 27de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjærschow.

Fortsat Behandling af Lov om Menighedsraad.

Komiteindstillingens § 3: Menighedsraadet bestaaer af: a) de i Menigheden ansatte Præster, med Undtagelse af Kaldskapellaner og personelle Kapellaner, forsaavidt de ikke ere Stedfortrædere for den Præst, hos hvem de ere ansatte; b) saamange valgte Medlemmer, som det Menighedsmøde, der fatter Beslutning om Menighedsraadets Oprettelse samtidigt bestemmer, dog at Antallet ikke maa være under 4 eller over 10, og at det indenfor disse Grænser kan forandres ved Beslutning af et senere Valgmøde; bifaldtes enstemmig. Ved Behandlingen af § 4 var det af Sverdrup fremsat Forslag til Forandring, eller rettere sagt, fremsat Forslag til en ny § 4, istedetfor den foreliggende, saalydende: Kirkelig Stemmeret have alle til Menigheden hørende konfirmerede Mandspersoner, som have nydt Nadveren i Statskirken, have fyldt det 25de Aar og ikke ere udelukkede fra Adgang til Nadveren eller efter denne Lovs § 14 fra Stemmeret. Sørenssen fremkom med en Forandring i Indstillingens § 4 saaledes: i a) efter „i Statskirken" indskudt „have fyldt sit 25de Aar og ikke ere berøvede Stemmeret efter nærværende Lovs § 8", mod at det Øvrige udgaar. Rode udtalte sig imod Sørenssens Forslag, idet han fandt, at man forsøgte paa at plukke ud af Loven alt det kristelige, som fandtes i den. Desuden var, bemærkede han, Sørenssens Forslag en Forandring i § 14 ikke i § 4. Sørenssen imødegik Rode, idet han bemærkede, at det var ved en grundig Behandling af Loven, man fik nogen ordentlig Lov. Han troede ikke, at det var nogen ukristelig Behandlingsmaade, at man vilde have dette ind og hint ud. Man vilde vist ikke være kommen saa langt med Loven, hvis man fra Begyndelsen havde opfattet, at Lovens Hovedhensigt var Kirketugt. Ueland (sen.) vilde stemme imod Sørenssens Forslag. J. Sverdrup vilde holde fast ved sit Forslag og troede ikke, at det gik an at udelade de Ord „og ikke ere udelukkede fra Adgang til Nadveren". Han fandt, at Præsten burde have absolut Frihed til at handle i disse Anliggender, idetmindste midlertidig uden Hensyn til Menighedsraad; forresten fandt han, at naar man skulde gaa ind paa det Thema, maatte man samtidig tage baade § 13 og § 14 under Behandling. Hammerstad fandt, at dersom Præsten havde Ret til Udelukkelse fra Nadveren, var Sørenssens Forslag ubegrundet. Aall troede ikke, det kunde være nogen Tvivl underkastet, at man jo vilde have Indskrænkning i Nadverens Nydelse som Kirkestraf, men man frygtede for, at Indskrænkningen vilde blive for stor, naar Retten lagdes i Menighedsraadets Hænder. Denne Frygt, troede han, var ubeføiet; thi han havde seet Exempler paa Præster, som havde været langt haardere i Benyttelsen af denne sin Ret, end noget Menighedsraad vilde være. Rode imødegik Sørenssen; han troede ikke, at denne Lov vilde tjene til at styrke Præstevældet, tvertimod skulde Menighedsraad være Præsten en Støtte — en Modvægt der, hvor han maaske vilde tiltage sig for stor Magt. Hammerstad udtalte sig mod Menighedsraad i det Hele taget, da han ansaa det for en aldeles unødvendig Institution. Præsidenten foreslog, hvilket ogsaa vedtoges, at de fattede Beslutninger skulde være foreløbige. Schweigaard frygtede for, at man ved Indførelsen af Menighedsraad vilde komme tilbage til det Standpunkt, paa hvilket Kristian 5tes Lov og dens Supplementer staa. J. Sverdrup troede derimod, at man for ganske at komme ud af disse gamle Forhold, maatte indføre Menighedsraad, men for at dette skulde have den tilsigtede Nytte, maatte det stilles ved Siden af Loven og kunne sætte sig udover de gamle Lovforordninger. Disse Baand, som Menighedsraadet skulde have ved Siden af Loven, skulde være stærke, moralske Baand; forresten troede han ikke, man kunde faa nogen egentlig Klarhed i Debatterne, førend man samtidig tog § 13 og 14 under Behandling. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Det stormende Veir, hvorom Varsel blev sendt i Onsdags til Vestkysten, vedvarer fremdeles. Et Hvirvelcentrum er i NV. for Lofoten Sterk VNV. i Bodø. Høiere Lufttryk med SOlig til østlig laber Vind med Sne nordenfor Stat og paa Dovre. — Et nyt Hvirvelcentrum ved Bergen. Sterk VSV. med Hagel og Regnhyger i Skudesnæs og Mandal, sterk Sydlig Vind med Regn i Sandøsund, Ostlig med Sne i Kristiania, hvor Barometret falder over 3 m/m i Timen. — Temperaturen er faldt under Nul i det nordlige, ved Stat og paa Østlandet, steget paa Vestkysten. Det nye Hvirvelcentrum antages at passere det sydlige Norge i Dagens Løb og at efterfølges af stormende Veir med kolde nordlige Vinde, hvorom Vestkysten er varslet idag Kl. 10.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 28de Februar (Kl. 7—9¾) gives: **Eventyr paa Fodreisen**, Sangspil i 4 Akter af C. Hostrup.

Mandag den 1ste Marts (Kl. 7—9¾) gives **til Benefice for Skuespiller- og Orkesterpersonalet** (for første Gang): **Narcis Rameau**, Drama i 5 Akter af A. E. Brachvogel.

NB. **Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.**

At jeg under 23de ds. er fratraadt som Generalagent for „Skandia" bekjendtgjøres herved.

Christiania, 27de Febr. 1869.

M. P. Paulsen.

I Forbindelse med Ovenstaaende giver jeg mig Æren at meddele, at jeg er overdraget „Skandias" Generalagentur for Norge og beder dette bemærket.

Christiania, 27de Febr. 1869.

B. C. Antonisen.

Christiania Reparationsværksted
for
Symaskiner.

Medaille for Symaskiner fra Udstillingen i Stockholm 1866.

Raadhuusgaden No. 17.

NB. Udenbyes kan blot indsende selve Maskinen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Algs.
Johannes Bruu
(Jernetorvet)

sælger billigst muliKaffe og Sukker i mange Kvaliteter, Meel ogyn i Partier og Smaat, Vine, Brændevine (garer. Forresten drives Skibsprovisionshandler anbefales.

Appelsine; sidste Ladning i Kassevis og mindre Deldig hos
O. Schjneberg & Co.

Bergens mmelost. Stoltzer-, ægte Schweitzer-,)y-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales
O. Schjneberg & Co.

Nordlands Multer hos
O. Schjneberg & Co.

ArakPunsch.

Vi tillade os anbefale vor Arak-Punsch, saavel appet som paa Foustager. Udsalg vort Kontor, Revierstrædet No. 4.
Siers & Co.

**Hvedem
Rugmel,
Bygmel,
1/1 & 1/2 Gm,** } i alle Numere
anbefales til Dag billigste Priser i Partier og mindre Dele a
Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Eermeel

i Partier og mindDele til billigste Priser hos
Andr. Gulbrandsen.

Store o;smaa østersøiske Kogeerter afales i Partier og mindre Dele til billige Pr af
Andr. Gulbrandsen.

Tilkjøs forlanges.

Antik Porcelain.

Undertegnede kjøbg betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Pcain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af sæ, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Takener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grer), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, p Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateæ, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Coler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjensde, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunfinde hertillands, ere:

〰 i Blaat, ╳ i Blaat, ╪ i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

Udenbyes, der mæ have noget saadant at afhænde, ville behage at korresponere direkte med
De Coninck,
Hjørnet Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelse ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte iExpeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er nuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedagt.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontore og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

// Dagbladet.

No. 50. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 1ste Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 28de Febr. Bismarks Befindende er overordentlig meget bedre.

„Kreutzzeitung" skriver imod Projektet om et Sydstatsforbund, fordi det ikke kan blive et offensivt og defensivt Forbund.

Breve fra Storthinget.

VI.

Medens Fattigbyrderne stiger os over Hovedet og Exekutioner og Konkurs hører til Dagens Orden, vækkes Tanken lettere end ellers for de elendige Skyldneres Beskyttelse mod letfindige Laaneyderes Hensynsløshed. Formuens ulige Fordeling i Samfundet har Følger, som begynde at vække alvorlig Uro; der er Nogle, som sidde inde med stor Formue, medens Andre maa leve paa Kredit. Naar saa Betalingsdagen kommer, har Kreditor Ret til at tage Klæderne i Vuggen, Dynen under den Syge og Redskaberne ud af Hænderne paa Familiefaderen, som skal ernære sig og Sine ved dem, og derved bringes i bogstavelig Forstand Familien paa Fattigkassen. Men hverken Kreditten eller Moralen lider ved, at Lovene gjorde sit for at hindre saadanne Ulykker saavel for den Enkelte, som bringes paa Betlerstien, som for Samfundet, der for en haard Kreditors Skyld har faaet en Medborger at forsørge, som var et nyttigt Medlem af Samfundet forinden han ved Lovens Ord og Rettens Arm blev rykket op fra sin Plads og henslængt paa bare Bakken til Fattigkommissionens Medlidenhed. Man bør ikke fratage den, som lidet har, ogsaa det, som han har; man maa sætte en Grændse for Lovens Virksomhed paa dette Feldt, idet man navnlig ikke maa glemme, at den, der gav Kredit, han gav den tidest af fri Villie og til egen Fordel, men den, der kjøbte eller fik paa Kredit, han kjøbte og fik, fordi Nøden tvang ham. En saadan Lov har vi rigtignok før, nemlig Loven af 28de August 1851, som bestemmer, at Skyldneren skal have Ret til at beholde Gjenstande til en Værdi af 12 Spd., men denne Sum, synes Mange, er forliden til at svare til Hensigten. Til indeværende Storthing fremkom der saaledes et Par Forslag om, at denne Sum skulde forhøies, og Justitskomiteen indstillede paa, at Summen burde forhøies indtil 30 Spd. Komiteen oplyste fra flere amerikanske Stater, hvorledes disse Forholde der vare ordnede, og af disse fremgik det, at selv i det frie Amerika, hvor baade Kreditten og Kontraktsfriheden vurderes langt høiere, end hos os, der havde man dog, og det i vid Udstrækning, indført dette Værn imod Fattigmands Plyndring. I Thinget hørtes vistnok den velbekjendte Tale, at en slig Lov vilde skade Moralen, svække Fattigfolks Kredit, gaa den personlige Frihed for nær og blive modtaget med megen Uvillie af Folket, og netop af den Klasse i Samfundet, som den skulde gavne. Odelsthingets Flerhed lod sig imidlertid ikke overbevise af disse Paastande, og søgte især at fremholde, at Lovens Tanke ikke var den, at Folk ikke skulde betale sin Gjæld, men den, at Flaaere ikke skulde aldeles faa jage den stræbsomme Mand ud paa Landeveien og knække ham med en Gang. Moralen, den personlige Frihed og Kreditten maa ikke blive Despoter; Menneskeligheden og Samfundsvellet har ogsaa sine Krav. Den strengeste Ret bliver ofte den høieste Uret; kun en mild og forstandig Lov bør være Lov. Nu derimod kan en haard Kreditor gjerne tage baade Rokken og Væverstolen, hvori den arme Moder skulde arbeide Klæder for sig og de Smaa; han kan gjerne tage den sidste og eneste Gryde, hvori den fattige Kone koger sin Vasvælling og Havregrød til hungrige Børn, eller Øxen, hvormed Manden skulde hugge sin Ved og kanske ogsaa faa en Arbeidsdag engang imellem. Da der blev ytret, at en saadan Lov ikke stemte saa vel overens med vor øvrige Lovgivning, svarede Johan Sverdrup omtrent som saa, at fordi kunde vel Loven være gavnlig og god. Det kunde vel ikke negtes, at det desværre hidtil har været saa, at det var den Rige og Fornemme, som havde givet Love for den Fattige, og dette maatte, efter de menneskelige Forholdes Natur, afpræge sig i Lovgivningen. Den Tid kunde kanske ikke være saa fjern, da der blev et lidet Omslag heri.

Loven blev enstemmig antagen i Odelsthinget og oversendt Lagthinget.

Dernæst har Storthinget havt under Behandling en anden stor og interessant Sag, nemlig et nyt Lovforslag om Aasædesretten og om Arv. Komiteindstillingen og andre Oplysninger have imidlertid før været meddelte i Bladet, saa jeg her kan forbigaa at berøre de skrigende Kjendsgjerninger, som foreligge om vore Jordbrugsforholdes slette Tilstand. At Landbefolkningen i mange Landsdele har begyndt at frygte for, at vi her staar ligeoverfor en stor Landenød, fremgaar deraf, at paa de fleste Bondevennemøder har de høie Gaardtaxter og store Føderaadsydingsler været et af de første Emner, man har behandlet, og allesteds er man kommen til den samme Dom, nemlig at de høie Gaardtaxter har en væsentlig Del i Jordudstykningen, i Skogenes Ødelæggelse og i Gjældbundetheden.

I Odelsthinget fandt man ikke denne Opfatning saa ganske rigtig. Fra somme Landsdele paastodes det, at Loven ikke var nødvendig, da man fremdeles holdt sig til den gamle Skik, at den Aasædesberettigede overlodes Gaarden til en billig Taxt efter den gamle Opfatning af Aasædesrettens Betydning, fra andre Landsdele, at Opinionen var for, at Gaarden skulde overdrages efter fuld Værdi, efter Loven af 1821, altsaa med Tilsidesættelse af Aasædesbegrebet, og at dersom man vilde indføre en anden Regel, saa vilde det vække Misfornøielse og Splid inden Familierne. Enkelte slog endog paa, at dette Lovforslag vilde skabe et Bondearistokrati.

Den lige Arveret for alle Søskende, og den deraf flydende Bestemmelse, at ældste Søn skal tage Gaarden efter fuld Taxt, har unægtelig noget smukt og Tiltalende ved sig, ligesom alt Fællesskab i Eiendom. Om det holder Stik ligeoverfor Gaardbrugerstanden og fra et statsøkonomisk Standpunkt, er en anden Sag.

Forslaget havde imidlertid samme Skjæbne nu som i 1863, idet det forkastedes mod 15 St. Om det dermed er for stedse begravet, vil Fremtiden vise. Men unægtelig har denne Sags Behandling i Thinget havt en gavnlig Virkning til at skaffe Oversigt over Jordbrugets Stilling, Aarsagerne til Udstykningen af Gaardene, samt til de stigende Pantehæftelser; og deraf vil maaske følge en klarere Opfatning ved Anvendelsen af Loven af 1863, og navnlig en hyppigere Brug af Testament, for at sikre den ældste Søn Aasædet for en billig Taxt.

I forrige Uge behandledes Toldtariffen, som altid ellers pleier at give Anledning til volsomme Forhandlinger. Denne Gang gik den dog forholdsvis let igjennem, da man paa forrige Thing, i Anledning den franske Traktat, behandlede den saapas grundig, at det nu forholdsvis var mindre at gjøre. Dog blev det ikke saa smaa Forandringer endda, og for det Meste gik de i en ganske anden Retning end ellers. Hidtil har det fornemmelig gaaet saa, at man med England for Øie, under Navn af Frihandelsprincip, stadig har sat ned en stor Del Toldsatser, mest paa Silke og Vin og saadanne Varer, som hovedsagelig bruges af de Rigere og Fornemme, medens man derimod har ladet de Artikler, som forbrugtes af Middelstanden og Arbeideren staa urørte. Ved denne Feil eller Uret overførtes Skatten fra den Samfundsklasse, som havde den største Skatteevne, paa dem, som havde den Mindste. Nu foreslog Toldkomiteen, at Tolden paa Korn, som i lang Tid har været 24 ß pr. Td. for Rug og 16 ß pr. Td. for Byg, skulde nedsættes. En Minoritet var for 4 ß pr. Td. paa Byg og 8 ß paa Rug — Melvarer forholdsvis — en Pluralitet var for 8 ß paa Byg og 8 ß paa Rug, og endda en Minoritet til det Halve (12 ß og 8 ß) baade paa Rug og Byg. Hvedetolden uforandret.

Her maa det ikke glemmes, at det var Handelsmænd fra Byerne, som foreslog den største Nedsættelse, men Bønder, som holdt paa den høieste, af den Grund, at de troede ikke Statskassen taalte en saa stor Nedsættelse. Korntolden vakte megen Diskussion og under denne fremkom Gaardbruger Olai Viig fra Smaalenenes Amt med et uventet Forslag om, at nedsætte Korntolden til 6 ß pr. Tønde saavel for Rug som Byg imod at Tolden paa Sukker forhøiedes med 1¼ ß pr. Pd. J. Sverdrup foreslog, at Tolden paa Rug skulde være 8 ß og paa Byg 6 ß. Nu vare gode Raad dyre. Disse Forslag var en Trætte værd. Under denne fremkom Kjøbmand Schwartz fra Drammen med Forslag om, at Sukkertolden skulde forhøies, men kun med ½ ß pr. Pd. Dette sidste Forslag blev endelig bifaldt og ligesaa O. Viigs. Siden nedsattes Tolden paa Hvede fra 48 ß til 24 ß, og paa alle Sorter Mel forholdsvis. Naar det i offentliggjorte Stemmelister staar, at saa og saa mange stemte imod Viigs Forslag om Korntolden, saa maa dette ikke forstaaes, som om alle disse vare imod Nedsættelsen, men disse vare kun imod, forsaavidt de vilde stemme enten for Sverdrups eller et af de andre foreliggende Forslag.

Efter Brevskriverens Opfatning stiller Toldnedsættelsen sig saaledes: Tolden for Kornvarer nedsættes med henved 200,000 Spd. Dette er den største Toldnedsættelse, som er skeet paa en Vareartikel formenlig i hele vor Storthingshistorie. Denne Nedsættelse kommer selvfølgelig først og fremst Fjeldhygderne, Kystegnene, Byerne og overalt Arbeidsmanden mest tilgode.

Saa forhøiede man igjen Sukkertolden med 50,000 Spd. Dette er en af Storthingets allerbedste Beslutninger; thi derved ligesom overflyttedes det store Beløb — 50,000 Daler — fra den Fattige over paa den Rige. Videre nedsattes Tolden paa Parafinolie og Tjære, ogsaa med et Toldbeløb af 9 a 10,000 Spd., Uldne Varer med et Beløb af 31,000 Spd. Paa disse Poster kan man altsaa sige, at Skatten er bleven lettet, og væsentlig for dem, som trængte mest til Lettelse, med et Beløb af henved 250,000 Spd. Saa forhøiedes den igjen

med Sukkertold	50,000 Spd.
Brændevinsskat	20,000 —
Tobaksskat omtrent	30,000 —
Tilsammen altsaa	100,000 Spd.

Naar man kunde driste sig til en slig Nedsættelse, saa er det blandt andet ogsaa fordi, at Storthinget har indsparet saa meget paa andre Kanter, at man tror, at Budgettet under rolige Tider alligevel vil kunne ballancere. Nu skal altsaa ingen Mand i vort Land sige, at han skatter af sit Brød; thi 6 ß paa en Tønde Rug eller Byg og 1 Ort paa en Tønde Hvede er en saa forsvindende Størrelse, at det ikke gjør hverken fra eller til.

Det er nu hovedsagelig Sukker, Kaffe, Tobak, Brændevin, Øl, Vin, Silke og nogle Manufakturvarer, som det er høi Skat paa. At ogsaa flere af disse nu ere blevne et Slags Nødvendighedsvarer er altfor sandt, men de ere nu ikke Brød — og den, som vil nyde dem, han faar betale Skat af dem, der er ingen Raad for det; thi Penge maa vi have; faar vi dem ikke paa indirekte Vei, saa maa vi ligne dem ud, og dette er vel det Sidste vi bør gribe til.

Indstilling fra Konstitutionskomiteen til Grundlovsbestemmelse angaaende Indførelse af aarlige Storthing.

Til Storthinget!

Efterat Storthinget i 1862—63 med 72 mod 35 Stemmer havde antaget et privat Forslag, sigtende til Indførelse af aarlige Storthing og denne Beslutning paa Grund af formelle Mangler var nægtet Sanktion, fremsattes paa samme Thing en Kongelig Proposition i samme Øiemed. Denne Proposition blev af Konstitutionskomiteen paa Storthinget 1865—66 indstillet til Vedtagelse, men opnaaede ved Sagens Behandling den 19de Januar 1866 kun 72 mod 39 Stemmer og var saaledes forkastet. Under 6te April s. A. fremsattes paany kongelig Proposition i samme Retning. Angaaende denne, der er aldeles overensstemmende med Propositionen for 1863, samt angaaende Repræsentanten Rolfsens Forslag, fremsat 6te Juni 1866, der alene adskiller sig fra den kongelige Proposition deri, at Repræsentanternes Diæt begrændses ved et bestemt Beløb, har nærværende Komite at afgive Indstilling.

Komiteens Pluralitet (6 Medlemmer) ere enige i at anbefale den kongelige Proposition til Vedtagelse.

Efterat Sagen gjentagne Gange har været forelagt Storthinget, efterat flere foregaaende Komiteer have udtalt sig om den, og efterat den i Storthinget alsidigen har været diskuteret, kan det ikke falde i nærværende Komitees Lod at fremdrage ny Synspunkter eller at belyse den fra ny eller forhen ikke tilstrækkeligen paaagtede Sider.

Der kunde saaledes maaske være Grund for denne til at nøie sig med at henvise til Sagens tidligere Historie, til tidligere Motiveringer og Debatter.

Men den finder dog i Sagens Omfang og Betydning Opfordring til at give en orienterende Oversigt over de Grunde, der tale for dens Fremme.

Da man i 1814 bestemte, at Storthinget til ordentligt Møde kun skulde sammentræde hvert tredie Aar, ledede man vistnok for en Del af fremmede Forbilleder, men man lagde visseligen ogsaa Vægt paa, at vore Forholde, saaledes som disse dengang vare, ikke paafordrede en hyppigere Sammentræden af Repræsentationen*). Landets Folkemængde udgjorde dengang kun omtr. 880,000 Mennesker, dets Næringsveie vare som Følge af de uheldige Tider knede og Statens Budget udgjorde kun vel 1 Million og steg først 10 Aar efter, i 1824, da vort Finantssystem var bragt i den Orden, at det kan sammenlignes direkte med det nærværende, til 1⅘ Million. Medens der saaledes dengang var forholdsvis lidet at bevilge og lidet at kontrollere, var det vel, som en nødvendig Følge af, at Selvstyrelse i ordnede konstitutionelle Former var en ny Sag for vort Folk, heller ikke gaaet op for dettes Almenhed med tilstrækkelig Klarhed, at et sundt konstitutionelt Liv og den harmoniske Samvirken mellem Statsmagterne befordres bedst ved hyppig gjensidig Paavirkning.

Nu have Forholdene undergaaet en betydelig Forandring. Folkemængden er fordoblet, Næringsveiene have udviklet sig i den Grad, som man dengang ikke kunde forudse, Statens Budget er steget til det flerdobbelte Beløb. Der er som en ligefrem Følge heraf ulige Mere at kontrollere, ulige flere Krav at imødekomme og Hensyn at tage paa samme Tid som den voxende Almendannelse og den i Forbindelse med denne tiltagende politiske Interesse i alle Samfundets Lag stiller større Fordringer til Statsværkets regelmæssige Gang.

Denne Forskjel mellem nu og før vinder end yderligere Betydning, naar man ser hen til at den stadigt er i Tiltagende, og at den for en ikke ringe Del har sin Grund i de aandelige og materielle Samfærselsmidlers Mangfoldiggjørelse, der er en af den moderne Kulturs iøinefaldende Resultater. Denne stadigt voxende Lethed i Samfærdselen skaber med Nødvendighed en større Bevægelighed i Forholdene og et mere intenst Liv i Statens og Samfundets Udvikling.

De Former, hvori dette skal bevæge sig og finde sit Behov tilfredsstillet, maa derfor nødvendigtvis til en vis Grad være Gjenstand for Fuldkommengjørelse, om de skulle kunne fyldestgjøre Øiemedet. Sker dette ikke, udsætter man sig for, at enten Udviklingen lider derunder, eller at en enkelt af de Faktorer, der skulle lede den, faar en overveiende Betydning, og det harmoniske Forhold mellem Udviklingens Betingelser forrykkes.

Det er derfor efter Komiteens Mening naturligt og nødvendigt, at de Former for Statslivet, der passede for vore Forholde i 1814, tiltrods for den Visdom, hvormed de

*) Det fortjener til Belysning heraf dog ogsaa at erindres, at det saakaldte Adler-Falsenske Forslag var bygget paa Forudsætningen om Møde hvert andet Aar. (§ 71).

vare blevne valgte, og tiltrods for den Levedygtighed, som de i alle væsentlige Punkter have vist sig i Besiddelse af, dog nu i enkelte Dele kunne behøve Afændring.

Som en saadan af Forholdenes Udvikling nødvendiggjort Forandring betragter den Indførelsen af aarlige Storthing.

Rigtigheden deraf falder maaske stærkest i Øinene, naar man sammenligner Statens Husholdning med Kommunernes eller med enhver større privat Bedrift. I førstnævnte Retning har det alt fra vor nuhavende Kommunalforfatnings Indførelse været anerkjendt og fastsat, at aarlige Møder af Repræsentationen vare fornødne, for at Amtskommunernes Tarv skulde kunne paasees paa tilbørlig Maade, og for de engere Kommuners Vedkommende, hvor Repræsentantskabets Sammentræde er forbundet med mindre Uleilighed, har man end ikke nøiet sig dermed. I sidstnævnte Henseende behøver det neppe nogen nærmere Paavisning, at enhver Bedrifts Udvidelse nødvendiggjør en udvidet Kontrol og et stadigere Tilsyn, og der vilde vel ikke under nogensomhelst Art af Forholde være delte Domme om den Driftsherre, der fordoblede eller mangedoblede sin Bedrifts Omfang uden samtidigt at drage Omsorg for at det Tilsyn, der skulde betrygge hans Tarv, undergik en tilsvarende Forøgelse i Aarvaagenhed.

Paa samme Maade vil en hyppigere Sammentræden af Storthinget betrygge Statsværkets forsvarlige Gang.

Et Blik paa Storthingets forskjellige Hovedfunktioner overbeviser derom. Under Nutidens stadigt og hurtigt vexlende Forholde er det for en beskattende Myndighed meget vanskeligt 3 Aar forud at forudse og beregne alle de Hensyn, der ved Beskatningens Bestemmelse og Fordeling ere berettigede, og dette gjælder i forøget Grad, hvor denne som hos os er bygget paa Told og andre dermed beslægtede Afgifter. Vi have ogsaa som bekjendt havt en Rigsret, fordi Regjeringen havde fundet sig foranlediget til mod Grundlovens Bud og rette Forstaaelse at paabyde Told paa Raajern og gammelt Jern, og det sidstforløbne Aars Opdagelse af nye Raaemner til Udvinding af alkoholdige Drikke viser os, hvor let og hurtigt væsentlige Udgangspunkter for Beskatningen kunne blive forrykkede.

I end høiere Grad har det nævnte Hensyn Betydning ligeoverfor Storthingets bevilgende Myndighed. Der gjør sig stadigt Hensyn gjældende, som opfordre til dels at anvende mere end af Storthinget bevilget, dels til at anvende det paa en noget anden Maade end forudsat og dels til at imødekomme Krav, hvis Berettigelse Aar iforveien ikke har været forudseet, eller i det Hele kunde forudsees. Ethvert Statsregnskab giver Exempler paa Tilfælde af førstnævnte Art, og de dette Storthing foreliggende Tilfælde af betydelige Overskridelser give et ret betegnende Exempel paa, hvorlangt der i saa Henseende tildels bliver gaaet, og ethvert Budget, der forelægges Thinget, fremviser Foranstaltninger, der tildels med Nytte for det Almindelige kunde have været udførte tidligere.

Den væsentligste Følge af at Storthingets bevilgende Myndighed saaledes under den nuværende Ordning lider Skaar, er imidlertid, at dets kontrollerende Magt derved beskjæres. Da Tilsidesættelsen af Storthingets Beslutninger oftere er begrundet i mere eller mindre tvingende Omstændigheder eller i plausible Hensigtsmæssighedshensyn, kan Storthinget ikke anvende den fulde Kritik paa de trufne Foranstaltninger. For Overskridelser og Anvendelse af ubevilgede Beløb erholdes derfor i Regelen med Lethed Decharge. Og dette har skeet, selv hvor Overskridelsen har fundet Sted i en meget stor Maalestok, saaledes som Tilfældet var med den saakaldte store Marinedeficit i 1845 og med de Overskridelser til samlet Beløb 5 à 600,000 Spd., der fandt Sted i Trienniet 1854—57.

Den Kontrol, der kan udøves, svarer derfor visseligen ikke til Grundlovens Tanke og Hensigt.

Umuligheden af at øve fuld Kontrol svækker direkte, som antydet, selve Kontrollen, men den svækker ogsaa indirekte Storthingets og dettes Medlemmers kontrollerende Evne. Bevidstheden om, at hvad der i den Retning kan gjøres, maa blive ufuldstændigt, sløver Interessen og forvirrer Begrebet om Kontrollens sande Væsen og Bestemmelse, paa samme Tid som den lange Afstand mellem Storthingene formindsker Evnen hos disses Medlemmer til at overskue og bedømme hvert enkelt Tilfældes Betydning. I denne Forbindelse finder man ogsaa Plads til den almindelige Bemærkning, at det naturligvis maa være meget lettere for Storthingets stadigt vexlende Medlemmer at skaffe sig fuld Oversigt over Statsværkets Gang og Modenhed til at bedømme samme, naar man aarligt i Løbet af 3 Aar kaldes til at udtale en Mening derom, end naar man kun en enkelt Gang befatter sig dermed. (Forts.)

Skal vi endnu have flere Studentertog?

„Det er Guds Kald til ethvert Folk at haandhæve sig som personligt Jeg med sig selv bestemmende Liv". Prof. Clausen.

Studentertogenes Tid er forbi. De nordiske Folk tilegnede sig i Aarene 1840 en levende Erkjendelse af, at de have saa mange Fælleseiendommeligheder og Fællesinteresser, at det ene Folks Velfærd maa regnes med blandt Vilkaarene for de øvriges. Denne praktiske Erkjendelse, som forenede sig med den mere theoretiske Opfatning af Stammefrændskabet, var rigtignok ikke ganske ny, men slog dog først da an hos en større Mængde, og blev derfor hilset som en kjær og følgerig Opdagelse. Der var derfor ogsaa udentvivl Noget af den glade Overraskelse, der pleier at følge med en Opdagelse, tilstede i den Feststemning, som hvilede over de første Sammenkomster af Nordens akademiske Ungdom. Men saa kom den samme Erkjendelses ivrigste Venner paa det uheldige Indfald at ville gjøre disse Fester til noget Regelmæssigt og benytte dem som et Slags Saamaskiner for skandinaviske Stemninger. De glemte, at Fester tilhøre Indhøstningen,, men ikke Udsæden. Med hin Beregning kom Kulden, Festernes festivitas svandt og deres Blomster visnede. Talernes Forraad blev opbrugt, og de maatte skaffe sig sine Pointer paa Bekostning af Sandhedskjærligheden, Besindigheden og Troskaben mod sit Eget.

Den oprindelige Skandinavisme var som sagt blot en Erkjendelse af de virkelige Fællesinteresser og disses Adkomst til at indvirke paa hvert Folks frie Politik. Der var ingen Tale om blivende juridiske Garantier og om Ophævelsen af hvert Folks direkte Deltagelse i den store Verdensdebat. Der var t. Ex. neppe Nogen som tænkte sig, at Danmark ikke skulde kunne forsvare sit berømmelige Flags Ære og sine Borgeres Velfærd mod Sultanen af Marokko eller en japansk Lehnsfyrste, uden at indhente Sveriges og Norges Tilladelse, modtage deres Hjælp og dele de tilkjæmpede Fordele.

Den skandinaviske Tanke kunde have været stærk, om den havde holdt sig til det, som er. Men den forvildede sig og blev til Ønsker, og vi vide Alle, at Ønsket som oftest just er Tankens Utroskab mod det, som er, idet det er Tanken paa det, som ikke er. Den har ledet til Indbildninger, Løfter, Skuffelser og Skaar i vor Selvagtelse ligeoverfor Danmark, og den har nu som en uheldig Spiller søgt at oprette sine Tab ved endnu voveligere Indsatser paa Unionens „Udvikling." Den bedste Maade at tjene Skandinavismen paa er derfor nu at lade al Frispostighed paa dens Vegne fare og ligefrem avertere den død i dens Egenskab af Anstaltmager, selv om det blot gjælder et Studentertog. Den er en falden Ide, og det er med den som med de faldne Ideer hos Platon. Den formørkedes, tumlede ned i den saakaldte praktiske Verden, hvor den en Tidlang har gaaet Blindebuk mellem de andre Daarskaber, og kan først gjennem sin Død paany optage sit uryggelige Liv i Ætherens Ro. Naar den saa derhos forpligter sig til aldrig at gaa igjen og som Pant herpaa afleverer sine Horn, som den forhaabentlig nu har rendt af sig, kan den haabe atter at opnaa den tilbørlige Vægt som Argument for mødende Tilfældes Krav og igjen at vinde Indgang hos Folkene som en paa et bredt Grundlag af private Tilknytninger hvilende uvilkaarlig og ægte — ikke tilgjort og indsnakket — Sympathi.

Jeg maa dvæle lidt ved det sidste Punkt, da jeg tror, at selv de ivrigste Skandinaver saart maa angre, at de have troet at kunne frembringe en international Hengivenhed gjennem Overtalelser og Opstyr. Thi herved have de intet udrettet og kunne intet udrette. Man kan her kun virke ved at bortrydde Hindringer og Fordomme, men Sympathierne selv maa man overlade til sin stille og ubevidste Væxt. De maa selv med en Smule Eftertanke kunne indse, at den tidligere ukunstlede og fritspirende Hengivenhed navnlig for Danmark, men ogsaa ligeoverfor Sverige, efterat den gamle National-Fordom i de sidste Aartier har veget, nu i de allersidste Aar er overgroet og næsten kvalt af hint officielle Venskab og Broderskab, som man i bedre Tider overlod til Diplomaterne. Og selv disse lade det dog bero med Agtelses- og Æresbevisninger, muligens det undertiden ogsaa kommer til en Smule Koketteri med Tegn paa venskabelig Fortrolighed. Men ved disse Studentermøder maa man jo for nogenlunde at følge med Festtalerne og Sangene skrue sig op til et formeligt Sværmeri for hverandre, Alt paa Embeds- og Bestillings-Vegne, nemlig den Ene som norsk Student og selvskreven Fuldmægtig for det norske Folk ligeoverfor den anden som Repræsentant for de Svenske eller Danske. Men en saadan Leg med Hengivenhedens Former vil naturlig udelukke Hengivenheden selv, om det end af og til har hændt Enkelte med livlig Fantasi, at de under disse faa Dages Dusdrikning have ment at omfatte en og anden blandt „Brødrene" med en Ømhed, som de end ikke have drømt om at kunne nære ligeoverfor Nogen af sine Landsmænd. Nu ved jeg jo fuldt vel, at denne gjensidige repræsentative Forelskelse for den allerstørste Del blot er et saare naturligt Udtryk for Gjæstfrihedens og Gjæstforholdets egen ædle Enthusiasme, men det skal neppe kunne negtes, at der ogsaa flanes meget med Ytringer og Tegn paa en Varme, som man siden paa begge Sider ler af, og dette synes mig ikke at være tækkeligt for vorne unge Mænd.

Jo mindre Hengivenheden for Sagen lader sig bestikke af Hengivenheden for Personen, og jo mindre Hengivenheden for Personen er en Feiltagelse af Hengivenheden for Sagen, desto paalideligere ere begge Forhold. Enhver vil ved første Øiekast see, hvorledes vor offentlige og private Færd, vor Diskussion og vor Politik er opgrumset ved den gjennemgaaende Akkord mellem private og offentlige Stemninger. Det er uheldigt, thi der er ingen Misforstaaelse større end den, at varmt personligt Venskab skulde være uforenligt med et aabent, ærligt og til hver Side trofast Modstanderskab. Mangen Krigsmand har under Fangenskab sluttet varmt og oprigtigt Venskab med Mænd af den fiendtlige Række, uhindret af Tanken om, at de hver fra den Post i Livet, paa hvilken Vorherre har stillet dem, skulle bekjæmpe hinanden paa Liv og Død. De kjæmpe begge for Et og det Samme: sin Selvagtelse, og først i denne Høide findes det „idem velle et idem nolle", den Overensstemmelse i Villien, som tilsteder sand Hengivenhed. Literater have ialmindelighed ikke vist den Ridderlighed mod sit Folks Fiender, som Krigerne selv. De have altid paa begge Sider villet bevise, at Fiendens Sag var slet, og have forsynet Nationalhadet med gjensidige Beskyldninger og Skjeldsord. Dette bør og vil ophøre nu, da ogsaa Bogens Mand personlig deltager i sit Folks Vaabenfærd. Men deraf er det en simpel Følge, at ogsaa vor akademiske Ungdom gjør mindre Væsen af det officielle Kameratskab, og gjør sig fortrolig med den Tanke, at med det norske, svenske og danske Folks Forskjellighed og Selvstændighed er leilighedsvis givet et Modstanderskab mellem norske, svenske og danske Mænd, samt at jo mindre Fusk og Halvhed der er i dette Modstanderskab, desmere Helhed og Sandhed vil der være i Venskabet mellem dem, som Livets Veie fører sammen fra det ene og det andet Folk.

Og saa disse Skaaltaler, som overbyde hinanden i altid noget mere Nyt og Uhørt og have besængt private Sammenkomster saavel som det offentlige Ord med uvederheftige Fraser! Hver af Talerne stræber mod den Ros, at han er „en Nattergal fra Veltalenhedens Have og hvert af hans Ord en moden Frugt paa Agtelsens Træ". Denne Attest fik en engelsk Oberst, som overbragte Runshit Sing nogle Væddeløbsheste fra den engelske Regjering. I den indiske Fyrstes Takkeskrivelse blev endyderligere forsikret, at „alene ved at se disse Hestes Sko blev den nye Moane bleg af Misundelse." Til saa store Tiltag er rigtignok ikke vor Udtryksmaade endnu naaet, men vi ville med fortsat Øvelse komme langt, om ikke saa langt som i Østerland, hvor man dog allerede for længe siden har naaet Overdrivelsernes yderste Grændse, saa at deres Kurs er bleven kjendt. Men imidlertid ere disse Folk, navnlig som bekjendt Kineserne, blevne mærkelig afsløvede mod Usandhed.

Naar vi have ophørt at slingre mellem Flothed og Forbeholdenhed, naar man ophører med at ville gjøre os til et blot privatiserende Folk og pensionere os med „Selvstændighed i indre Anliggender", naar Almenheden fra vore Statsmænds Ord og Handlinger kan hente Bestyrkelse for den Forvisning, at Kongen baade som Konge og Gentleman føler sig forpligtet til at overlevere den norske Krone til sine Efterfølgere i den Stand, han har modtaget den, og naar vi have hjulpet Danmark til at faa Slesvig tilbage, i Erindringen om, at vor Udenrigsstyrelse med Storthingets Bifald ved indstændige Raad bidrog Sit til det skjæbnesvangre Skridt: Holstens Udskillelse, da kan der muligens atter — for en Gangs Skyld — blive Tale om et festligt Møde af Nordens akademiske Ungdom. r.

Kristiania, den 1ste Marts 1869.

I den 11te Time af det 55de Aar efter Grundlovens Givelse har en forvildet Røst udraabt, at dette Storthing vil komme til at forandre Grundlovens System, dersom man ikke strax bryder overtvært og forlader den Vei, man har arbeidet sig frem paa siden 1851 i Stemmeretssagen og siden 1857 i det kgl. Forslag om aarlige Storthing.

En „Folkets Ven" har pludselig udfundet, at Folket og Grundloven ikke har farligere Fiender end Stemmeretssagen og aarlige Storthing; thi idet de begge forøge Folkets Magt, ville de, siges der, nedbryde Grundlovens System. Der gives Folk, som have Dumdristighed nok til at kaste de løseste Paastande og de usandeste Beskyldninger ud; men Modstandernes Række har endnu ikke kunnet fremstille en Mand, som har havt Mod nok til at paastaa, at Grundlovens System ikke netop er det, som ligger til Grund for Stemmerettens Udvidelse, nemlig Skattepligten, og til at benægte den Ting, at fra Grundlovens Standpunkt har de nye Klasser af Skatteborgere Krav paa at faa den samme Stemmeret som i 1814 blev tilstaaet dem, som da betalte Skat. Og at Grundlovens System netop ogsaa kommer til sin Ret ved aarlige Storthing, er noget som altid og af Alle har været erkjendt, indtil et nyklækket reaktionært Parti, som ikke kan forsone sine Interesser med hint System, opløfter et stort Skrig derimod. Man behøver imidlertid kun at tage for sig Grundloven og gjennemlæse dens Bestemmelser, saavel om Kongemagten, som om Storthinget og Statsmagternes Myndigheder i det Hele, for at se, at Grundlovens System fra først til sidst hviler paa den Tanke, at Norge skulde blive styret som et frit Rige, at Vilkaarligheden ikke skulde herske, hverken med Hensyn til Regjeringens Myndighed over Statskassens Midler eller i Henseende til en enkelt Samfundsklasses (Bureaukraties eller Bondearistokraties) Magt til at raade og regjere efter sine Interesser til Forfang for det øvrige Samfund eller „Folket" i sin Helhed, som Grundlovens § 49 netop har henlagt Lovgivningsmyndigheden og de øvrige Storthingsmyndigheder til. Naar man nu er færdig med at gjennemlæse Grundloven, bør man gjennemgaa de sidste Tiders Historie, og se om dette Grundlovens System har ladet sig opretholde under Storthingets Møde kun hvert tredie Aar. Det vil da vise sig, at den Samvirken mellem Statsmagterne, hvori Grundloven, som enhver Forfatning har søgt Kilden til en god Styrelse, ikke nu, da Statsgjøremaalene have forflere sig saa uendelig siden 1814, i Virkeligheden længer kan finde Sted, naar den ene Statsmagt, Storthinget, ligger død og uvirksom i hele 3 Aar. Det er en ligefrem Følge af alle Forholds Udvikling, og vi skulde tro, at Erfaringen tilfulde nu havde godtgjort for hver Mand, at Eidsvoldsmændenes store Formaal ikke længere tilstrækkelig kan naaes hverken af Regjering eller Storthing ved den Sparsomhed i Statsmaskinens Brug, som man i Begyndelsen vilde prøve sig frem med. Vi have gjentagende paavist, at Spørgsmaalet om aarlige Storthing nærmest er opstaaet af Trangen til en hensigtsmæssig Ordning; og det er overflødigt at spilde Ord paa den Tale, at „Ligevægten mellem Statsmagterne", som man har fundet for godt at opstille som noget særeget ved vor Forfatning, skulde forrykkes. Grundloven leverer selvfølgelig intetsomhelst til Støtte for en saa uholdbar Tale som den om „Ligevægten"; hint Ord er opfundet af Filosofer i forrige Aarhundrede, som ikke havde den fjerneste Forestilling om en Statsstyrelses praktiske Bedrift, og det er kun paafaldende, at Nogen i vore Tider tror at kunne indbilde Folk, at Regjeringsmaskinen er en slig raa og simpel Indretning, som findes i hver Smørkræmmers Bod, og at man kan dele Statsstyrelsen i 2 Stykker som et Stykke Ost, og putte Kongen i en Vægtskaal og Storthinget i den anden for at se, hvem der veier mest.

Men vi kjender alfor vel denne Tale om „Ligevægten"; det var den Tap, hvorom hele det nye System af absolut Veto, Ret for Kongen til at opløse Storthinget m. v., dreiede sig i de Forslag, Kongen i 1821 var saa ivrig for at gjennemføre, og som Storthing efter Storthing enstemmig forkastede, idet det med Mod og Værdighed værnede om Grundloven mod en Reaktion, som da udgik fra Kongemagten, men som nu udgaar fra Bureaukratiet. Konstitutionskomiteens Indstilling fra 17de Mai 1824, hvori disse kgl. Forslag domtes til Døde, vil være i hver Nordmands friske Minde; Chr. Kroghs Navn er knyttet med uvisnelig Hæder til denne Storthingets og Nationens Optræden.

Nu da Regjeringen i sit Forslag om aarlige Storthing har lagt for Dagen sin Tilslutning til Grundlovens sande System, optræder imidlertid et andet Parti med de samme reaktionære Anløb mod Forfatningen. Morgenbladspartiet har gjenoptaget det gamle, afdøde Reaktionspartiets Vaaben, og fordrer atter absolut Veto for Kongen, Afskaffelse af Storthinget og Indførelse af et Overhus og et Underhus osv. Hvorfor? Forat værne om „Grundlovens System" mod en urolig og faretruende Frihedsbevægelse? Nei, Hensigten er en ganske anden.

Reaktionen i 1821 udgik fra svenske Ønsker; „Forslagene til Forandring i Konstitutionen er især svenske Mænd magtpaaliggende" siger at Datidens mest virksomme politiske Forfattere. Det er ikke heller i den norske Grundlovs Former, at Morgenbladspartiets Kugler ere støbte. Det er Unionsforslaget, som staar i Baggrunden, det er til et fremmed Folks, til et Unionsparliament og andre Helstatsindretninger, at et Bureaukrati maa stette Haabet om en Magtstilling, som nu trues ved deres isolerede Stil-

ling i det norske Statssamfund. Det er betegnende, at Morgenbladspartiet dækker sine Angreb paa Stemmeretsloven og paa Forslaget om aarlige Storthing med hellig Sky for at foretage Forandringer i vor grundlovsmæssige Ret, paa samme Tid som det har forholdt sig taust, for ikke at sige opmuntrende i Forhold til det nye Unionsforslag. Hvad dette har at betyde for vor Grundlov, springer i Dinene, naar man husker, at Grl.s § 25, om Storthingets Raadighed over Krigsmagten, er fuldstændig ophævet ved Forslagets § 30, at Selvstændighed i ydre Anliggender principielt er opgivet ved Forslagets § 2, at et unionelt Kongedømme er oprettet over den norske og svenske Krone efter Forslagets §§ 14—19 kfr. § 71, at Forslagets § 35 paabyder, at Landmagtens Størrelse skal fastsættes ved Fælleslov, og lader Storthingets Bevilgningsmyndighed for Krigsvæsenet gaa tilgrunde i twende forslugne Kreditiver.

Udlandet. Striden mellem de franske og belgiske Blade om Jernbanesagen er endnu i Gang; men de franske Blade synes alle mere og mere at komme til en mere nyktern Anskuelse af Forholdet, og Flere af dem udtale, at Sagen i Grunden er et indre belgisk Spørgsmaal, og i alle Tilfælde af underordnet Betydning. Striden omtales paa følgende Maade i en ledende Artikel i Peuble: „Belgien har kun gjort Brug af sin Ret", sige Nogle. „Der er kun Tale om et rent økonomisk Spørgsmaal", sige Andre. De Første ville vi gjøre opmærksomme paa, at Ingen har bestridt Belgiens Ret. Man har indskrænket sig til at sige, at det havde benyttet sin Ret paa en Maade, som stred imod Frankrigs Interesser og dets egne Interesser, og at det havde forværret sin Holdning ved at tilsidesætte alle Hensyn. Hvis den belgiske Regjering mente, at Kontrakten var ugunstig for dens Landsmænd, hvad burde den da have gjort? Den burde have indledet mundtlige Forhandlinger med vor Regjering, gjort denne bekjendt med sine Betænkeligheder og tilsidst underrettet dem om, at der vilde blive givet et Afslag. Har den belgiske Regjering baaret sig saaledes ad? Paa ingen Maade. Uden at have givet Nogen Underretning, uden at have gjort Kabinettet i Paris den mindste Meddelelse, ilede den belgiske Minister op paa Talerstolen for at forkynde, at han vilde nægte sit Samtykke til Sagen, og derefter forlangte han, at man uforvovet skulde vedtage Loven om Jernbanerne. Er det paa denne Maade, at en venskabelig Regjering opfører sig imod en venskabelig Regjering? Har man ikke her uden mindste Anledning og uden Udfordring lagt Mistillid for Dagen? — Artikelen ender med at erklære, at det maa være Preussen, der staar bag al denne Staahei.

Til „Münch. Volksboten" skrives fra Hannover: „Vi Hannoveranere kunne godt forstaa, at Mange i Baieren haabe paa en Krig mellem Frankrig og Preussen, det Samme er Tilfældet med os. I Hannover har der tidligere herskat et større Fiendskab mod Frankrig end i Baiern, som skylder Frankrig sin Storhed, men nu er der skeet et saadant Omslag hos os, at den egentlige Kjerne af Folket, Bondestanden, med Glæde vilde byde Franskmændene Velkommen, thi den betragter dem som sine Befriere fra det preussiske Aag. Enhver, der elsker Friheden, længes her efter en Krig, der alene kan bringe os Friheden." At Ovenstaaende er et temmelig tro Udtryk for Stemningen i visse Kredse i Hannover, kan neppe være twivlsomt, og ligesaa sikkert er det, at denne Stemning mod Preussen deles af de andre erobrede Lande. Det bedste Bevis herfor er, at „Nordd. Allgm. Zeit." og andre tyske Blade tager sig Sagen saa nær. „Köln. Zeit." udtaler sig, som rimeligt kan være, meget stærkt mod disse Anskuelser, og siger, at de har sin stærkeste Støtte i Hof- og Embedsadelens Kredse. „Vi ere ved halvtredsindstyve Aars Erfaring blevne altfor godt belærte om dette Partiets Indflydelse, til at vi skulde undervurdere dets Virksomhed; men vi lægge større Vægt paa den yngre Slægts idealere Anskuelser. Vi se, at disse Førere for det Særegne ere ikke mindre virksomme i Hannover end i Sachsen, Bayern og Würtemberg. Vi ville være retfærdige og indrømme, at denne Retnings Virksomhed og Bestræbelser ikke ere overraskende, at de ere menneskelige, som man pleier at sige; men man bør ikke lægge Skjul paa, at slig Politik virker tilbage paa Tydsklands Stilling overfor Udlandet og svække den. De sydtydske Diplomater ere bestemte Modstandere af den nationale Forening imellem Syden og Norden. At det bayerske Diplomati i denne Henseende indtager den første Plads og udfolder den betydeligste, mest frugtbringende Virksomhed, ligger i den bayerske Stats Storrelse. Den, som har havt Leilighed til at iagttage disse Herrers Virksomhed i de høiere Kredse, vil indrømme, at alle deres Tanker dreie sig om Bevarelsen af den bayerske Stats absolute Uafhængighed, og for dette Maal tro de sig forpligtede til at arbeide. Heraf forklares det, at de bayerske Diplomater i London, Paris, Berlin, Stuttgart, Rom og andre Steder virke i en Retning, der synes uforenelig med den Politik, som man skulde have ventet, naar man betænker, at der er Tale om en tysk Regjering, som staar i et venskabeligt Forhold til Nordtyskland og er dets Forbundne."

Fra London skrives under 20de ds.: „Man beklager her oprigtig, at det amerikanske Senat vil forkaste Alabamatraktaten, hvilket kan betragtes som afgjort, efterat dets Komite for de udenrigske Anliggender har brudt Staven over den. Hvad der nu vil ske, er et Spørgsmaal, som Ingen ser sig istand til at besvare. Kun i et Punkt stemme alle engelske Blade overens, nemlig at det næste Skridt til Forhandlingernes Gjenoptagelse maa udgaa fra Amerika, da England har gjort Alt, hvad der med Billighed kunde fordres af det, ved at samtykke i, at det overlodes til en Voldgiftsmand at bestemme Beskaffenheden og Graden af dets Skyld. Denne Anskuelse hyldes endogsaa af de Blade, der under og efter Borgerkrigen forfægtede Nordens Sag: Star, Spectator og Daily News. Det forstnævnte Blad (Brights Organ) fører endogsaa et krigerisk Sprog, idet det forsikrer, at England hellere vil lade det komme til det Yderste end taale en Nedværdigelse. I Baggrunden skjuler der sig imidlertid saavel hos Star som hos de øvrige Blade det trøsterige Haab, at der under Grants Præsidentskab vil tilveiebringes et Forlig, for hvilket Amerikanerne ikke gjerne vilde lade den fratrædende Johnson have Æren. Det kan mulig forholde sig saaledes; men Grants seneste Ytringer aabne kun ringe Udsigt for et saadant Haab".

Odelsthingsbeslutningen om Stemmerettens Udvidelse er idag ogsaa antaget i Lagthinget mod 12 Stemmer. Vi tro, at det hele Folk med Glæde vil modtage denne Efterretning; man tør vel haabe, at Regjeringen ikke vil betænke sig paa at anbefale Loven til Kongens Sanktion, efterat Folkestemningen har udtalt sig saa stærkt og enstemmig som i denne Sag, og efterat det har vist sig, at Loven er saa moderat, at dens Virkning endog snarere vil blive mindre end paaregnet. Som det vil sees af vort Referat, erklærede Harbitz sig nu for Odelsthingsbeslutningen.

Aarlige Storthing. „Thr.hjems Stiftsavis" fortsætter sin Artikel om aarlige Storthing, idet den gjør opmærksom paa den større parlamentariske Dygtighed, som ved en jevn Virksomhed kan opnaaes, og det ulige mindre Offer, som det vil være for Borgerne at skjænke Staten aarlig tre Maaneder af sin Virksomhed, istedetfor at nu næsten et helt Aar medgaar af deres Tid.

Desuden, bemærker Bladet, vil Repræsentanterne være mindre udsat for at svækkes, og som Følge deraf vil deres Arbeide blive lettere og paalideligere. Budgettet behøver med aarlige Storthing ei at omfatte en Fremtid, som paa Forhaand ikke lader sig beregne. Marinens sidste store Deficit i det uafbrudte Tidsrum af tre Aar vilde have været en Umulighed under aarlige Storthing. Den jevne og uafbrudte Virken er det, som skaber Ro og Harmoni, og under saadanne Forhold vil hverken Regjering eller Storthing kunne affondre sig i Længden. Derpaa gaar Bladet over til at paavise Sveriges Exempel, som i 1866 fik sin aarlige Rigsdag, og hvilken nu er omfattet med en saa almen Kjærlighed, at en Storm af Uvillie skulde reise sig mod hver En, som vilde føre Forholdet tilbage for Aaret 1866. Dernæst paapeger det den varme Interesse, hvorved Folket omfatter Storthingets Gjøremaal, og det varme Ønske, som Folket nærer om at se det virke stadigt og uden lang Afbrydelse. „At denne Opfatning af det foreliggende Spørgsmaal," slutter Artikelen, „er den raadende i vor egen nærmeste Kreds, i Trondhjems By, og i det nordenfjeldske Norge, det tror vi uden Frygt for Modsigelse afgjort at turde paastaa".

— „Lister og Mandals Amtstd." udtaler sig ligeledes for aarlige Storthing.

— „Folketidende" skriver: „Gaar vort Folk i sine politiske Gjøremaal ikke med de andre dannede Folk, da vil dets Selvstændighed formentlig ikke længe bestaa. Indsenderen tror heller ikke, at aarlige Storthing vil blive synderlig kostbarere end et hvert 3die Aar. Overordentlige Storthing undgaaes, for 3 Møder har man alle Valg til Thingets Afdelinger og Komiteer besatte, saa man strax kan tage fat paa Forretningerne, Medlemmerne kjende hverandre og ved hvilke Arbeider enhver især er skikket til at udføre. Det er ingen Sandsynlighed for, at naar Storthing holdes hvert Aar, der vil behøves stort mere end Tredeledelen af den Tid, som Storthinget nu behøve for at behandle de foreliggende Sager. De lange Møder og det for mange uvante Byliv tærer stærkt paa Thingmændene baade legemlig og aandelig. De ville arbeide med mere Kraft og Lyst under det langt kortere Samvær. For Regjeringen vil og Arbeidet blive ligeligere fordelt, naar Storthing holdes hvert Aar. De aarlige Møder vil ogsaa danne dygtigere Thingmænd, thi jeg ved der ere Mange, som trættet og kjed af de langvarige Møder, gjør hvad de kan for ei at komme til Thinget, og bryr sig ikke det Mindste om at følge med eller sætte sig ind i Landets Anliggender. Ved Repræsentanten derimod, at han maa møde frem det følgende Aar, har han en Spore paa sig til ikke at glemme, hvad han har deltaget i, og til at gjøre sig dueligere for de følgende Møder.

— „Almuevennen" bebreider Hr. Bagger, at han skal være det eneste af Konstitutions-Komiteens Medlemmer, der er imod aarlige Storthing.

Storm i Stavanger den 27de Februar. Forfærdelig Orkan fra Kl. 11½ til 1½. 8 Fartøier ilanddrevne med større og mindre Skade; ingen sunkne. Forsiden af 3 Søhuse nedrevne af disse Skibe.

Læseforening. I Fredrikstad er der oprettet en Arbeider-Læseforening, og for at faa istand et Bibliothek cirkulerer der nu Lister blandt Trælasthandlerne i det Haab, at disse vil yde Bidrag til et saadant.

Ildløs. Kl. 2 inat opdagedes Ildløs i Kjøbmand Evensens Butik i No. 28 i Møllergaden. Ved Brandvæsenets Ankomst var Butikken som et Flammehav, men da Døre og Vinduer vare holdte lukkede, havde Ilden ikke faaet udbredt sig videre. Efterat Døren var bleven sprængt, blev Ilden snart slukket ved en Slange fra Vandværket. En Del af Reolerne med deres Indhold samt de tilstødende Panelvægge og Forskallingen i Taget vare aldeles forbrændte, og det sagdes, at der paa det Sted skulde have lagt et lidet Parti Fyrstikker. Der havde ingen været i Butikken siden Kl. 6 igaaraftes. Varebeholdningen led nogen Skade, og den var asfureret i „Norge" for 1000 Spd.

— Fra Laurvig berettes om en Ildebrand, idet Fjøsbygningen med iværende Kreature og Avling paa Gaarden Taarnelvmo skal være opbrændt uden at noget er reddet.

Kristiania Arbeidersamfund holdt igaar sin 5te Aarsfest i Klingenbergs store Festsal, der var glimrende oplyst og vakkert dekoreret med Faner og Flag. 1100 Billetter vare udsolgte til Medlemmerne og Andre, hvoriblandt en Del Storthingsmænd. Festen aabnedes Kl. 7 af Major Petersen med et Leve Kongen. Festtalen holdtes af Samfundets Formand, Hr. Kandidat Eilert Sundt: Festen, den 5te i Rækken, ledede uvilkaarlig Tanken til 1814. Alt var fattigt, og Alt var snaut, og i Mismod kunde man ofte været fristet til at sige: Du er saa fattig og liden, det nytter dig ikke at stræve. Men det nyttede; thi Gud havde velsignet Gjerningen. Samfundet havde voxet sig stort og fyldigt, og forlængesiden var ogsaa Arbeideren taget med. Det var Arbeidersamfundets Formaal ved videnskabelige Foredrag, ved god Læsning og ved Sang at hæve Arbeideren og hædre Arbeidet. Om 5 Aar vil nok dets Karakter staa mere klar end nu. Fædrelandets Hæder og Held stod skrevet med luende Træk i Arbeiderens Hjerte. Han opfordrede den ganske Forsamling til med sig at istemme: „Leve gamle Norge."

Bureauchef Roll talte for Storthinget, Samlingen af Landets gjæveste Mænd fra Fjære til Fjeld, fra By og Bygd over det ganske Land. Til denne Forsamling var det norske Folk vant til at se op med den dybeste Ærbødighed, fordi det aldrig hverken i gode eller onde Dage, havde seet did forgjæves. Det norske Storthing bæres af Folkets Kjærlighed fordi det altid havde været dets sandrue Tolk. Og til intet Storthing havde Arbeidersamfundet kunnet se op med saa megen Glæde og Agtelse, som netop det nu forsamlede, der med Alvor havde vist, at det vilde skjænke Arbeideren det dyrebareste af Samfundets Goder, Stemmeret, og desuden havde det næsten hævet Korntolden, saa at nu skulde Arbeideren ikke klage over, at han maa betale Skat af sit Brød.

Professor Schweigaard takkede paa Storthingets Vegne. Han var nu en gammel Mand og mindedes de ældre Forhold her i Landet. Det var da mere Spænding mellem de forskjellige Samfundsklasser end nu. Han ønskede af sit ganske Hjerte Arbeidersamfundet Lykke og Trivsel.

Bjørnstjerne Bjørnson vilde fortsætte, hvor Professoren endte. Han syntes at være som i en Bryllupsfest, og Bryllup var det ogsaa i Grunden, thi man feirede Ægtepagten imellem Høi og Lav, imellem den fornemme Verden og Arbeiderne, og det var en Forbindelse, som ikke var blot og bar et Fornuftsparti, men ogsaa en Inklinationsforbindelse. Han fortalte Eventyret om Steddatteren, som altid blev tilsidesat, men dog tilsidst fik Prindsen, som tre Gange havde mødt hende udenfor Kirkedøren i Glasdragt, Sølvdragt og Guldragt.

Derefter talte Bjørnson for Eilert Sundt, „Folkets trofaste Ven", og opfordrede Forsamlingen til et kraftigt Hurra for ham.

Saa taltes der for Christiania By og for dens Ordfører i Formandskabet Hr. Høiesteretsassessor Løvenskjold af Politif. Gamborg.

Storthingsmand Schulze talte for „a Mor sjøl," som bragte Maden paa Bordet.

Storthingsmand J. Olaffen talte for Arbeidet som „Stormagt." Der var mange Stormagter, sagde han, og vor Verdensdel havde nok en 5 a 6 af disse Magter, ja man talte om Stormagter baade af 1ste og 2den Rang. Stormagter havde der altid været i Verden. Den ene efter den anden, og den ene værre end den anden. Men han kjendte en Stormagt, ældre, større og ædlere end alle hine, skjønt den ingen Sagaskriver havde fundet, det var Arbeidets Stormagt. Denne Magt havde sit Stormagtsbrev fra Skaberen selv i de Ord til Mennesket: „Opfylder Jorden og gjører den Eder underdanig." Det var denne Stormagt, som Fod for Fod [illegible] odlet og opdyrket Jorden, bygget dens [illegible] Veie, Jernbaner m. m. m. Det var denne Stormagt, der i vort eget Land havde tømret vore 6000 Skib og bar vort Navn og vort Flag til Jordens fjerneste Egne. Det var denne Magt, som hver Vinter bragte ned til vore Udskibningssteder 400,000 Kommercelæster Trælast, og som trak op af Havet Fiskevarer for 8 Mill. Daler. Det var denne Stormagt som havde reist vore mange blomstrende Byer fra Svinesund til Varangerfjorden, ja det var denne Arbeidets Magt, som havde gjort, at den By, i hvis Midte vi i Aften holdt Lag, i de sidste 50 Aar var bleven 11 Gange saa stor og hundrede Gange saa rig. Han opfordrede Forsamlingen til et nifoldigt Hurra for den ældste, den ædleste og største af alle Stormagter, Arbeidet, og haabede, at den Tid ikke skulde være saa fjern, da Arbeidets Bedrifter lyste i sin fulde Glans i Historiens Aarbøger.

Skolelærer N. Nielsen talte for Digteren Bjørnstjerne Bjørnson, som paa en slig vidunderlig Maade havde vist at skildre det norske Folkeliv og bære frem dets Tanker, saaledes at det gjenkjendte sig selv.

Skolelærer A. Johnsson talte for en Stormagt i Aandens Verden, for Sangen, som havde en saa vidunderlig Evne til at udjevne Kløften imellem Samfundsklasserne og til at samle det Spredte. Denne Vuggegave fra Vorherre havde ogsaa Arbeideren faaet, og var det nogensinde styrkende og løftende at bruge denne Gave, saa var det under det Slid og Slæb, som Arbeideren maatte bære. Kristiania Arbeidersamfund havde benyttet sig af denne velsignede Gave, og det havde været saa heldigt at finde en Mand, der havde forstaaet at gjøre den kjær og lægge dens milde Toner ogsaa paa Arbeiderens Læber. Denne Mand var Arbeidersangforeningens Instruktør, Hr. Organist Hoff, for hvem han opfordrede Forsamlingen til at udbringe et nifoldigt Hurra.

Efter ham besteg Student C. Nielsen Talerstolen. Der var en Mand, sagde han, hvis Navn havde den allerbedste Klang, og for hvem mange norske Hjerter slog, fordi at han ved sit ualmindelige skarpe Blik havde forstaaet bedst at opfatte, hvad der stærkest rørte sig hos hele Folket, som det gik og stod fra „Vesterhavet til Kjølens Rand, fra Nordishavet til Kristiansand". En slig Maalsmand havde vel aldrig det hele samlede Folk havt i Norges Thingsal, som i ham. Han opfordrede den ærede Forsamling til med sig at udbringe et nifoldigt Hurra for den Braveste blandt de Brave, den Gjæveste blandt de Gjæve, for Landets fortiden største og folkekjæreste Mand, for Odelsthingspræsidenten, Hr. Johan Sverdrup.

Tilslut havde Skolel. A. Johnsson Ordet: Dette Samfund er allerede et stort Legeme med mange Lemmer; men et Legeme uden Hoved duede ikke, hvorfor han som Medlem af Kristiania Arbeidersamfund vilde foreslaa et Leve for dets gode Hoved (Bestyrelsen) med Tak for det gamle Aar og ikveld.

Imellem Taler og Dans udførte Samfundets Sangforening og Kvartetten „Luren" afvexlende mange af sine vakreste Sange.

Svensk Folkemøde. Følgerne af den friere Forfatnings Indførelse i Sverig og den derved vakte større Interesse i Folket for politiske Anliggender have allerede vist sig paa mange Maader og have nu nylig aabenbaret sig i et Folkemøde, der forrige Mandag afholdtes i Skårstad i Småland. Mødet var besøgt af omtrent 300 Personer, og Diskussionen, der varede næsten i 5 Timer, fulgtes helt igjennem med Interesse. Man endte med at vedtage Beslutninger om ikke mindre end 13 politiske og sociale Spørgsmaal, saaledes bl. A. om Hæromordningen, om Skattepligten, om Embedsmændenes Antal, om den kommunale Stemmeret osv.

Bondeurolighederne i Skaane. Efterat Tullberg og hans Medhjælpere ere blevne fængslede — et stockholmsk Blad er meget forbittret over, at man ved deres Anholdelse har paalagt dem Haandjern — begynder der at vende Ro tilbage mellem Bønderne, der flere Steder have ansøgt Godseierne om at gjenoptage det gamle kontraktmæssige Forhold mellem dem. Imidlertid heder det dog, at Bønderne paa andre Godser, saaledes hos Grev Dycker og Kmhr. Trolle, have anlagt Sag mod Godseierne, idet de paastaa, at Gaardene enten skulle gives dem til Eiendom eller gaa tilbage under Kronen.

Notstæng af Storsild. Ifølge „Nordlands Amtstd." blev der i Vinter gjort flere Notstæng i Gildeskaals Præstegjeld, hvoraf de to største, det ene af Lars Johan Finsæt i Fugløvær og det andet af Hans Ovik Solvær i Fleinvær, fortjener nærmere Omtale. Tilnærmelsesvis kunne vi antage, at det førstnævnte indeholdt 5 a 6000 og det sidste 10 a 11000 Tdr.; begge vare satte 2 a 3 Uger før Jul. Lars Johan, i Overbevisningen om, at han havde en betydelig Mængde Sild i Noten, uden at han dog formaaede at fælde en rigtig Dom om hvormeget, søgte strax efter Evne at afsætte

Silden hurtigst muligt, og begyndte med at sælge den til 3 Ort 12 ß pr. Tønde, hvorved Liebhavere stadig indfandt sig, saa han efterhvert fik høiere Pris, og hvis han ikke uheldigvis havde bundet sig ved en Akkord, hvori ingen Forbehold med Hensyn til uafbrudt Modtagelse af Silden vare tagttagne fra hans Side, vilde han sandsynligvis have bjerget hele sit Notkast, og ikke gaaet tabt af ca. 600 Tdr., som nu det blev Tilfældet. Hans Ovik derimod brugte en anden Fremgangsmaade. Han begyndte med at sætte Prisen i 5 a 6 Ort, som han uagtet de ved Nytaars Tider fra Helgeland indløbne Efterretninger om rigt Fiske søgte at sutinere, og hvilken Pris han kun i et enkelt Tilfælde, sandsynligvis af Vanvare og senere angrende nedsatte til 4 Ort 12 ß, indtil han endelig mod Slutningen af Januar maatte bestemme sig til at sælge ca. 3000 Tdr. til 3 Ort 12 ß a 4 Ort 12 ß pr. Tønde; men da blev det desværre for sent. Noten var naturligvis i den lange Tid bleven betydelig medtaget, og da han ikke vilde modtage et Tilbud om at erholde en ny Not udenom hans egen mod en Erstatning af 50 Spd. (det fortælles at han ikke vilde betale mere end 10 Spd.), revnede Noten fra Telnerne, hvorved antagelig henimod 4000 Tdr. gik tabt.

Vi have hørt sige, at Silden i disse Noter var saaret, og blev Formodning udtalt om, at den af Mangel paa Føde i den lange Tid af 1½ a 2 Maaneder, var begyndt en indbyrdes Krig for at opholde sig; om der ligger noget til Grund for denne Fortælling skulde vi ikke kunne afgjøre, men vist er det, at den imod Slutningen var i høi Grad udmavret.

Storthing. Onsdag 3die Marts Kl. 9 Formiddag holdes Storthing, hvor da foretages:

1) Odelsthingets Beslutning ang. Nedsættelse af en særegen Komite i Anledning af Forandringer i Grundlovens § 50.
2) Gager og Pensionskomiteens Indstilling ang. den for Sorenskriver Isachsen opførte Pension.
3) Budgetkomiteens Indstilling ang. Andragende fra S. Wæringsaasen, A. Lunerby og A. Gjems om Akkord i Anledning af deres Ansvar til Diskonteringskomissionen i Kristiania.
4) Konstitutionskomiteens Indstilling i Anledning af de Storthinget meddelte Overenskomster med fremmede Magter.
5) Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Kand. Cappelens Forslag om Tillæg til Reglementets § 54.
6) Toldkomiteens Indstilling ang. et Andragende fra Handelsborger Prydz om Eftergivelse af et Beløb, der skyldes som Rest paa Kreditoplagstold.
7) Toldkomiteens Indstilling ang. Andragende for Handelsborger Seest om Tilbagebetaling af en Mulkt.
8) Budgetkomiteens Indstilling ang. kgl. Proposition om Betalingsvilkaarene for et Landhandler Holm af Myrdyrkningsfondet tilstaaet Laan.
9) Gage og Pensionskomiteens Indstillig ang. ansøgte Gage for Komponist Joh. Svendsen.
10) Budgetkomitees Indstilling ang. 5te Hovedpost paa Udgiftsbudgettet.
11) Gage og Pensionskomiteens Indstilling i Anledning af Gager og Lønninget foreslaaede til Omregulering eller Fornyelse.
12) Referat.

Storthinget.

Mandag den 1ste Marts holdtes Lagthing. Præsident Christensen. Sekretær P. A. Sæther.

1) Odelsthingets Beslutning ved Lagthingets Anmærkninger angaaende Odelsthingets Beslutning til Lov om Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender.

Smith-Petersen fandt, at det væsentlige af Lagthingets principale Anmærkning i Grunden var bifaldt af Odelsthinget, da det havde gaaet ind paa at nedsætte en Komite til Omordning af den statsborgerlige Stemmeret. Han vilde derfor nu stemme for Loven. Harbitz: Et Odelsthingsmedlem havde sagt, at Lagthinget faktisk var enig med Odelsthinget. Taleren havde heller ikke talt mod, at en saadan Lov indkom, men han havde ment, at den burde overveies. Taleren havde sagt, at det ikke var hans Mening, at Sagen skulde kastes under Bordet, men han havde antydet et Forslag om, at det skulde henstilles til Odelsthinget, at oversende Sagen til Regjeringen. Taleren vilde tilstaa, at han nu havde faaet en anden Tanke om Sagen. Han havde seet, at man vilde have en forskjellig Stemmeret; dernæst havde han hørt, at man havde talt om, at man blot skulde betragte Sagen i og for sig, og ikke tage Hensyn til Konsekventserne eller sætte det i Forbindelse med den konstitutionelle Stemmeret. Betror Staten en Mand et Hverv, f. Ex. at undervise Børn, bør den ogsaa kunne lade ham være Stemmeberettiget. Han vilde altsaa helst, at Stemmeretten skulde udvides klassevis. Han vidste vistnok, at den nu satte Census vilde lade den største Del af disse Borgere blive stemmeberettiget. Det var dog underligt, at man skulde være stemmeberettiget i Kommunen og ikke i Staten. Taleren kunde vistnok stemme mod Loven, og gjøre det med frie Hænder, men da han vilde, at Sagen skulde komme til Regjeringen, vilde han stemme for Odelsthingets Beslutning. Aschehoug holdt fremdeles paa sit forrige Standpunkt, og vilde stemme imod Odelsthingets Beslutning. Christensen: Der var Intet forefaldt, som havde forandret Talerens Overbevisning om, at en saadan Lov var ønskelig. Ved en Lov om Stemmeret bør Hensyn tages til Samfundsforholdene. Siden 1814 havde Samfundsforholdene forandret sig, og derfor burde Lovene følge efter. Motzfeldt fandt ikke, at der var forefaldt Noget, hverken i hvad der er skrevet eller talt, som kunde forandre hans Overbevisning. Taleren troede, at Loven var god, at en Retfærdighedsfølelse vilde ske Fyldest. I Skogn er der nu lidt over 200 Stemmeberettigede; hvis den nu foreslaaede Lov vilde træde i Kraft, vilde der blive 7 Stemmeberettigede til.

Odelsthingets Beslutning bifaldtes med 15 Stemmer: Riisnæs, Aarflot, Smith-Petersen, Christensen, Thorsen, J. Velde, Motzfeldt, U. Sverdrup, Geelmeuyden, Sandberg, J. Sæther, Harbitz, Løken, P. A. Sæther og Bergsager; mod stemte 12: Aschehoug, M. Kildal, Brandt, Færden, Landmark, Jensen, Vogt, Sibbern, Valstad, Statshauptmand Schwartz, Hesselberg, Bagger.

2) Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i Lovgivningen om Vaarsildefisket.

Sandberg havde hørt til Pluraliteten, og han havde nemlig ment, at den borgerlige Lov, ved at indlade sig paa Fredning af Sabbaten, gik ind paa et Feldt, som den neppe burde indlade sig paa. Taleren vilde foreslaa, at det henstilles til Odelsthinget at henlægge denne Sag. Jensen imødegik Sandberg. Løken og Thorsen vilde stemme for Lovens Henlæggelse. U. Sverdrup vilde stemme mod § 1 i denne Lov. Riisnæs udtalte sig for Loven. Færden vilde stemme for Odelsthingets Beslutning. Sandbergs Forslag forkastedes mod 7 Stemmer. Dernæst behandledes Lovens enkelte §§'er.

Lørdag den 27de Februar holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjærschow.

Fortsat Behandling af Lov om Menighedsraad.

Irgens forsvarede Komiteindstillingen. Han troede ikke, at Loven vilde føre til de Yderligheder, som af Schweigaard anført. Sørenssen foreslog, at § 14 samtidig toges under Behandling, medens Balchen foreslog, at §§ 13, 14, 15 samtidig med § 4 toges under Behandling. O. J. Broch fandt, at man maatte i ethvert Fald ved Behandlingen af en § tage tilbørlig Hensyn til de andre §§er. Ved Afgjørelsen af § 4 vilde omtrentlig ogsaa § 14 være afgjort. Han troede, at man for denne Sags Skyld gjerne kunde følge Paragrafordenen.

Ved Voteringen blev Balchens Forslag enstemmig antaget.

Komiteindstillingens §§ 4, 13, 14, 15 ere saalydende:

„§ 4. Kirkelig Stemmeret have alle til Menigheden hørende konfirmerede Mandspersoner, som: a) have nydt Nadveren i Statskirken og ikke ere udelukkede fra Adgang til Nadveren eller efter denne Lovs § 14 fra Stemmeret; b) have fyldt det 25de Aar og c) have ladet sig indføre i det denne Lovs § 6 foreskrevne Mandtal.

§ 13. Menighedsraadets valgte Medlemmer have at understøtte det kirkelige Embede i Alt, hvad der kan tjene til at vække, styrke og lede et sandt kristeligt Menighedsliv, navnlig ved virksom Deltagelse i den private Sjælesorg, dog saaledes, at Medlemmerne maa undgaa al unødig Omtale og ei heller paatrænge sig Nogen imod hans Villie.

§ 14. Menighedsraadet har at fatte Beslutning om, hvorvidt noget Menighedslem, efter forgjæves at være formanet af Præsten i Overvær af 2de af Menighedsraadets Medlemmer, vedblivende bør udelukkes fra Adgang til Nadveren eller, om saadan Adgang ikke er begjæret, paa Grund af vitterlig Forargelse i Liv eller Lære fra kirkelig Stemmeret. Den fattede Beslutning skal, naar enten Præsten eller en Trediedel af Menighedsraadets Medlemmer eller den, hvem Sagen angaar, forlanger det, gjennem Provsten forelægges Biskoppen til Afgjørelse.

§ 15. Menighedsraadet har fremdeles: a) paa Menighedens Vegne, hvor dens Tarv maatte kræve det, at indgive Forestillinger, Andragender eller Forslag angaaende kirkelige Anliggender; b) paa den kirkelige Øvrigheds Forlangende at afgive Erklæringer og Betænkninger over kirkelige Sager og Spørgsmaal; c) at beskikke Kirkesangere, forsaavidt de ikke tillige ere Lærere, samt Organister, Kirketjenere og Gravere; d) at forvalte, forsaavidt intet Andet af Vedkommende er fastsat, de Gaver, der ere eller blive Menigheden skjænkede til gudstjenstligt Brug, kirkelig Fattigpleie eller andre kirkelige Formaal, samt, særegen Kirkeinspektion findes, at overtage dennes Hverv.

Balchen fandt det var en af de vigtigste Ting i denne nye Lov, hvorved man vilde indføre en ny Institution, at bestemme hvorledes og hvormange af de nu havende Medhjælperes Pligter, der skulde gaa over paa Menighedsraadet. Det var væsentlig i Formen hans dissenterende Votum adskilte sig fra Pluralitetens Indstilling; han ansaa nemlig ikke Menighedsraadets Pligter tilstrækkelig bestemt fastsatte i Pluralitetsindstillingen. Forresten vilde han ikke saa stærkt holde paa sit Forslag, det var ham ganske ligegyldigt enten Storthinget antog Pluralitetens eller hans Forslag. Han havde kun fremsat sit Forslag for at de enkelte Bestemmelser kunde fremkomme mere specificerede. Taleren vilde derfor ikke fremsætte sine Udtalelser som noget Forslag. Bentsen foreslog, at Mellemsætningen i § 13 „navnlig ved virksom Deltagelse i den private Sjælesorg", skulde gaa ud, dels fordi der kunde gives dem, som ved Valg til Menighedsraad ikke turde paatage sig et saadant Hverv, dels skulde man ikke ved Lovbud paabyde Nogen saadant. Heri var Sørenssen ogsaa enig, han syntes gjerne denne Sætning kunde gaa ud, men lagde dog ikke saa meget Bræt derpaa som Bentsen. Irgens udtalte sig herimod, idet han ikke troede det vilde være vanskeligt at finde dem, der kunde og vilde paatage sig en saadan simpel kristelig Pligt. Svans vilde have Sætningen staaende, men foreslog en mindre væsentlig Forandring. Jaabæk syntes at maatte være enig med Bentsen. Hammerstad fandt, at man burde sætte de enkelte Bestemmelser i denne Lov saa lempelige som mulig. Han vilde derfor stemme for Bentsens Forslag, for at §en kunde faa et mere almindeligt Udseende. Velde troede, at man havde nok i §ens Begyndelse og vilde derfor stemme for Bentsens Forslag. Faye foreslog, at man da gjerne kunde borttage hele Resten. Rode oplyste, at den nu tilbageblevne Halvdel af Paragrafen var lig det oprindelige Udkast, og vilde gjerne gaa over til det af Faye proponerede Forslag.

Ved Votering over § 13 vedtoges første Del til og med „Menighedsliv" enstemmig. Bentsens Forslag om Udgaaelse af „navnlig ved virksom Deltagelse i den private Sjælesorg" vedtoges mod 5 St.

Sidste Punktum fra „Medlemmerne maa" blev efter Bentsens Forslag staaende mod 3 St.

Ved Votering over § 14 vedtoges første Del indtil „vedblivende" med 44 St. mod 33 St. Næste Sætning „vedblivende — Nadveren eller" forkastedes efter Navneopraab med 39 mod 39, da Præsidenten stemte for Forkastelse. Sørenssens Forslag: at der skulde staa efter udelukkes fra kirkelig Stemmeret paa Grund af vitterlig Forargelse i Liv eller Lære", vedtoges mod 3 St. Indstillingens sidste Led antoges enstemmig.

§ 15 antoges enstemmig.

Sverdrups Forslag til § 4 vedtoges enstemmig, efterat baade Sørenssen og Komiteen havde frafaldt sine Forslag.

§ 5. Valgbare ere de efter § 4 Stemmeberettigede, der have fyldt det 35te Aar og ere Husfædre eller forestaa Familie eller Husvæsen.

§ 6. Mandtal over de Stemmeberettigede og Valgbare føres, indtil Menighedsraad er oprettet, af Sognepræsten og Medhjælperne, siden af Menighedsraadet.

§ 7. Valgmøde skal betimeligt kundgjøres og Mandtallet over de Stemmeberettigede og Valgbare udlægges paa et eller flere beleilige Steder.

§ 8. Valget, der foregaar i Kirken efter Afholdelsen af den sædvanlige Gudstjeneste, bestyres første Gang af Sognepræsten og Medhjælperne, siden af Menighedsraadet. Før Valget begynder, skal Sognepræsten oplæse nærværende Lov og udvikle Valgets Betydning og Vigtighed. Ingen Fraværende maa afgive Stemme, medmindre han melder Forfald, som erkjendes gyldigt af Valgbestyrelsen.

Ved næstpaafølgende Gudstjeneste har han at bekjendtgjøre Udfaldet af Valget og anbefale de Valgte til Menigheden. Han har derhos gjennem Provsten at underrette Biskopen om Valgets Udfald.

§§ antoges enstemmig.

§ 9. De Valgtes Ombudstid er ialmindelighed 6 Aar. Naar 3 Aar ere forløbne efter det første Valg, udtræder efter Lodtrækning Halvdelen af de Valgte og erstattes ved nyt Valg. Er Tallet ulige, udtræder det Mindretal, som kommer Halvdelen nærmest. Efter andre 3 Aar udtræde de Øvrige, og saaledes fremdeles hvert 3die Aar de Medlemmer, som længst havde været i Ombudet.

De Udtrædende kunne vælges paany, men ere ikke forpligtede til at modtage Gjenvalg.

Tilfældig Afgang erstattes ved særskilt Valg. De saaledes Valgte vedblive i Ombudet saalænge, som de, i hvis Sted de indtræde, skulde have vedblevet.

Ingen, som har fyldt det 60de Aar, er forpligtet til at modtage Valg eller til at vedblive som Medlem af Menighedsraadet.

Under Behandlingen af denne § foreslog Broch Terminerne fastsatte til 2 Aar og aarlig istedenfor 6 og 3 Aar. Sverdrup foreslog Terminerne fastsatte til 4 og 2 Aar. Hammerstad foreslog i sidste Passus udeladt „som har fyldt det 60de Aar", mod at tilføie efter „vedblive": „længere end til næste Valg". Aall talte imod Hammerstads Forslag, idet han troede, det vilde lede til, at man gik for vidt i at undslaa sig. Han foreslog et Tillæg i Brochs Forslag saaledes: „de Fratrædende kunne gjenvælges, men de have Ret til at undslaa sig for saa lang Tid, de have været i Ombudet", hvilket Tillæg optoges af Broch som et Tillæg i hans Forslag. Efter en Del Debatter om disse forskjellige Forslag opgaves §en til Votering.

Komiteens Tidsbestemmelser forkastedes med 62 Stemmer.

Brochs Forslag forkastedes mod 14 St., saaledes blev altsaa Sverdrups Forslag antaget. Hammerstads Forslag forkastedes mod 6 St. §ens 2det og 3die Passus bifaldtes enstemmig.

Mødet hævet Kl. 2.

Det meteorologiske Institut.

Den i Lørsdags varslede Storm naaede Stavanger Kl. 12, 20' og Kristiania Kl. 6. Igaar Storm af VSV i Bodø og Kristiansund, roligt og koldt Veir i det sydlige Norge. Idag er Barometret fremdeles meget lavt, Vinden fralands og Temperaturen overalt under Nul; paa Dovre 8 Grader under Normalstand. Sne i Skudesnæs og Sandøsund. Udsigterne ere til uroligt Veir.

Bekjendtgjørelser.

At jeg under 23de ds. er fratraadt som Generalagent for „Skandia" bekjendtgjøres herved.

Christiania, 27de Febr. 1869.

M. P. Paulsen.

I Forbindelse med Ovenstaaende giver jeg mig Æren at meddele, at jeg er overdraget „Skandias" Generalagentur for Norge og beder dette bemærket.

Christiania, 27de Febr. 1869.

B. C. Antonisen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavian".**

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbys Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 51. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 2den Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Honefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sønd- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabneriene ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løjten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Birid og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 1ste Marts. Den danske Kronprins's Afreise er opsat. Kongen reiser dog imorgen til Norge.

Ratzeburg, 1ste Marts. I et Møde af Ridderskabet er det foreslaaet at indlede Underhandlinger med den preussiske Regjering om Lauenburgs Indlemmelse i det preussiske Monarki.

Washington, 28de Febr. Senatet har med 30 mod 16 Stemmer vedtaget Amendementet i Finantsbillen betræffende Statsgjældens Indløsning i Guld, men forkastet den Artikel, der forbyder Indløsningen før Slutningsterminen. Paa Grund heraf maa Billen gaa tilbage til Repræsentanthuset.

Brevsending fra Nordfjord.

(Slutning fra No. 49).

En anden Sag, hvorom jeg vil melde nogle Ord, er det stedfundne eller muligens endnu tildels stedfindende Sildefiske paa disse Kanter. Jeg springer over, hvad Telegrammerne har bragt, og indskrænker mig til Udbyttet for Nordfjordingerne. Uagtet man ikke med nogensomhelst Vished kan angive dettes Størrelse, tør man vel neppe overhoved sige, at man har havt et middels Fiske. Silden var iaar vanskelig at finde. Ude ved Kalvaag fiskedes den først den 23de f. M., og da langt fra Kysten og i ubetydelig Mængde. Mandagen den 25de slog derimod Fisket til, skjønt ujevnt, og dermed var det hovedsageligen forbi med Sildefangsten paa dette Vær. Derefter viste Silden sig i Nordfjord i de første Dage af denne Maaned i Vest for Vaagsøen mod Svartebergene; men Ulykken var, at faa Fiskere endnu vare komne tilbage fra Kalvaag, og kun den nærboende Almue deltog i Fangsten. Hvad derimod de længere fraboende Fiskere fik som Udbytte af Vaagsøfisket iaar, blev i det Væsentlige opfisket i sidstforløbne Uge lige til Torsdag, da Fisket saa ud til at være endt. Fiskerne fra de indre Bygder ere derfor i de sidste Dage i Almindelighed komne tilbage til Hjemmet, forsaavidt de ikke allerede ved Udreise til Fisket medhavde Torskegarn, for efter Sildens Forsvinden at fortsætte Fisket med disse Redskaber. Igaar gik der Rygte om, at der atter var gode Udsigter, saa muligens flere Baade reise til Havet igjen, men dog medhavende tillige Torskegarn. Kyndige Folk holde det imidlertid for usandsynligt, at Silden anden Gang søger ind paa de Grunde, den har forladt. — Rimeligvis ere vi derfor færdige med Fisket iaar paa disse Kanter. Man kan være glad, at det gik saapas som Tilfældet blev. Havde Fisket atter slaaet feil som i forrige Aar, vilde Nød og Elendighed hjemsøge den i økonomisk Henseende uheldig stillede Befolkning, medens man ved det vistnok mindre betydelige Udbytte dog kan hjælpe sig fremover Vaaren. Uden at lægge en forhøi Beregning til Grund for, hvad Sønd- og Nordfjord samt de Dele af Sogn, som deltoge i Fiskeriet (Evindvig, Lodvig og Hyllestad) i 1867—68 tabte i Udrustnings- og Logisomkostninger m. m. i Forbindelse med den under almindelige Fiskerier paaregnelige Kapital, vil Tabet udgjøre den uhyre Sum af 240,000 Spd. Til dette Resultat er Indsenderen og flere kyndige og med Forholdene fortrolige Mænd kommet, uden, som sagt, at bygge paa Andet, end almindelige Forudsætninger.

Det forløbne trange Aar vil dog visselig have sine gode Følger ogsaa. Man vil have lært at indrette sig og leve mere økonomisk, ligesom man vel vil tage sig ivare for at sætte Alt paa et Kort og trække for store Veksler paa en saa usikker Indtægtskilde, som Sildefisket er.

Sundhedstilstanden har under Fisket været meget god, rimeligvis nærmest som Følge af de kortvarige Ophold paa de forskjellige Fiskepladse, ligesom man med Hensyn til Ulykker paa Søen maa takke Gud for, at intet Menneskeliv er gaaet tabt her fra Distriktet.

17de og 18de Februar 1869.

Oskar Patrik Sturzenbecker.

(Aftonbladet).

(Forts. fra No. 48).

Saa blev han da i 1827 Student og reiste til Upsala. Hans Karakter antog her, eftersom Ynglingen udvikledes, et meget bestemt og eiendommeligt Præg, som mere end en af de vise Fædre misbillgede, og hvorfor han i Tide, men forgjæves, blev paa det ømmeste advaret. Han optraadte ved flere Leiligheder mere „obstinat", end det kunde tillades en saa ung Mand, og det var aabenbart, at han paa den Maade, om han fortsatte, som han var begyndt, vilde — som det heder — forspilde hele sin Fremtid. Han blev imidlertid ved, og allerede heri mærker man noget Sørøvernaturen hos ham.

Efterat han ved Universitetet havde læst Islandsk et halvt Aar, Græsk et Par Aar og forøvrigt engelsk, fransk, tydsk og italiensk Literatur ogsaa et Par Aar, samt den hele Tid spillet temmelig meget Violin, tog han i en Fart en hel Hob Examina og forlod Akademiet 1832, da han havde klaret Alt, hvad der hører til den filosofiske Grad. Hans Fader ønskede vistnok, at han nu skulde blive Præst; men da han ligefra sine tidligste Aar havde næret en levende Utilbøielighed herfor (han lider forresten ikke af ubetvingelig Modbydelighed for noget, ikke engang for Katte), saa blev der ikke noget af den Ting; men i Stedet derfor gik han ind i Hs. Maj.s Kanceli med det fulde Forsæt, med Tiden at blive noget stort, f. Ex. Protokolsekretær.

Et Øieblik tegnede det sig heller ikke saa ilde. Han havde tilfældigvis vundet en Pris i det svenske Akademi, for en Romance: „Veidi Alf", og han havde nogle indflydelsesrige Forbindelser. Men ogsaa her kom hans sørøveragtige Uforsigtighed, for at bruge et mildt Ord, ham i Veien. Han begyndte Udgivelsen af en literær Tidning, — det kunde nu enda gaaet an — men afbrød den allerede ved det trettende Nummer, for at gaa ind i Aftonbladet. Det var paa den Tid, for 15 Aar siden, langt mere betænkeligt at skrive i et liberalt Blad end nu. At være „Aftonbladist", om ogsaa blot i Feulletonen, var noget saa afskyeligt, at honette Folk ikke kunde sidde sammen med en saadan Person, hverken ved et Middags- eller Skrivebord. Saa snart det blev bekjendt, at „kongelig Sekretær" Sturzenbecker havde vendt sig til den Kant, kunde altsaa hans høie Velyndere, med den bedste Villie af Verden, ikke længere holde ham oppe, og uagtet han dengang skrev en meget elegant Haandskrift — det gjør han ikke nu længer —, tog man en vakker Dag Statsraadsprotokollen fra ham og lod ham forstaa, at i Statens Tjeneste ønskede man loyale Folk og ikke „saadanne, som — — —". Den unge erkongelige Sekretær trøstede sig imidlertid. Han kastede sig nu for fuldt Alvor over Journalistiken og Literaturen. Han begyndte at udgive Bøger, og som Publicist virksommere at deltage i Diskussionen af af Dagens Spørgsmaal. Han er nu bleven Publicist af Sjæl og Hjerte; det er for ham blevet hans Livs Opgave at skrive Tidninger.

I Aarene 1838—39 reiste han lidt i Tyskland, mere i Frankrige. Tydskerne eller Tydskland har han aldrig holdt af, men han er Franskmand lige til ni Tiendele af sit Væsen. I Aaret 1844 begav han sig til Danmark, hvor han for det meste opholdt sig indtil 1847. I denne Tid udgav han, sammen med C. Ploug, „Nordisk Literaturtidende", holdt Forelæsninger over nyere svensk Literatur, og søgte efter bedste Evne at virke for Udviklingen af den skandinaviske Tanke, og han blev af den Grund af mange anseet for en værre Fantast end nogensinde før, paa Grund af sine demokratiske eller iøvrigt temmelig emanciperede Tilbøieligheder. For at have et Udgangspunkt for sine fortsatte Bestræbelser i og for denne Skandinavisme, et Slags Hovedkvarter, eller om man saa vil, et Sørøverrede for sine Operationer, slog han sig 1847 ned i Helsingborg og anlagde der et lidet Bogtrykkeri, hvorfra han udgiver „Øresundsposten". Han har med megen Kjærlighed omfattet dette sit nye Foretagende, og føler hos sig en stærk Lyst til ikke saa snart at slutte dermed.

Hvad man nu end kan sige om denne Mand, — hvis det ellers er værdt at nævne noget om ham —, saa skal man ikke uden Uretfærdighed kunne sige andet, end at han i hele sin Publicistvirksomhed har været konsekvent i det mindste som i det største. Dette er en Fortjeneste han har, om end hans eneste. Han har ved sine radikale Grundsætninger altid tilhørt en Minoritet lige fra den Tid, da han først begyndte at opgjøre for sig selv sin Vei, sine Hensigter, sit literære og journalistiske Felttog, og han har foretrukket at blive tro paa sin Post indenfor denne Minoritet, fremfor ved Eftergivelse og Lempninger at høste nogle Øieblikś Fordele. Han har en Gang for alle taget sit Parti, det at leve for en Sag, ikke for sig selv. Han kan sige dette uden nogen Slags Affektation, og han vil saameget mindre hermed fremstille sig selv som nogen Martyr, som det i Virkeligheden aldrig har havt nogen Nød med ham. Det er lykkeligvis kommet saa langt, at man i vore Dage kan føde sig med sin Pen, selv om man ikke skriver for netop 10,000 Abonnenter.

Hans Udgangspunkt har været den mest afgjorte Skepticisme. Han er lykkelig ved aldrig at have følt Trang til nogen blind Tro, og han tror sig i mere end et Tilfælde ved den blotte Fornuft at være kommen saa langt, som man vel overhovedet kommer paa denne Jord. Fra dette Tvilens Standpunkt har han vænnet sig til ikke at antage noget, som ikke indeholder sund Fornuft. Han er overbevist om, at der gaar et Forsyn gjennem Historien — dets Spor er øiensynlige — med andre Ord: en stor Tanke og en stor Retfærdighed. Han ved derfor ogsaa, at Ideerne, som af nogle kaldes Tidens forfløine Ønsker, men som i Virkeligheden er Fremtidens faste Grundsætninger, engang skal vinde Seier.

Forøvrigt er han en kolerisk Natur og er ikke gulbrun for Fornøielsens Skyld. Det er ofte forekommet ham, som om han i en Kamp nok kunde have Lyst til at skyde en Fiende ned og lade Geværet paanyt; men ellers ligger der ogsaa noget paa Bunden hos ham, som kanske er elegisk, kanske melankolsk. Han holder inderligt af Barn og Blomster, Hunde, Heste og alle Slags hyggelige Dyr. Kort, han er en Mand, sammensat af mange forskjellige Elementer. Da man har fordret denne Skitse af ham, har han givet den; for sin Del indser han imidlertid ikke, hvortil den oprigtig talt, har været nødvendig. Hvad man virker i denne Verden, det er Ens Liv; med alt det andet er det ikke synderlig stort bevendt, og i Sandhed, efterlader Ens Liv intet andet Spor end et Blad i disse Aarbøger for Forfængeligheden, som man kalder „Biografisk Lexikon" og lignende, da kunde ogsaa dette Spor været borte.

(Forts.)

Kristiania, den 2den Marts 1869.

Løsningen af Statsraadskrisen staar nu for Døren, og H. M. Kongens Ankomst hertil imorgen imødesees derfor inden de politiske Kredse med en ikke ringe Spænding. Det er første Gang, at Folkets Mening udtalt af dets Repræsentation ved et Mistillidsvotum, har formaaet at fjerne fra Kongens Raad Mænd, som ikke have været sit Ansvar voxen. Med denne Aarsag til Haffners Fjernelse fra Statsraadsposten burde det ogsaa været givet, at den nye Mand, som skal indtage hans Plads, bliver en saadan, at man kan have Tillid til hans Evne og Villie til at varetage Landets Tarv. En Mand, som ikke bøier sig for den Dom, der ligger i Storthingets Udtalelse, og som saaledes miskjender vor Grundlovs Tanke om Folkerepræsentationens kontrollerende Magt ligeoverfor Regjeringen, maa det vel nu antages at være umuligt at bringe frem. Vistnok har man seet, at der fra det Hold, som har opbudt alle sine Kræfter for at modsætte sig Folkepartiet i Storthinget, ogsaa har været foreslaaet Statsraadsemner, som alene Koteriinteresserne kunde samle sig om. Men vi bør have den Tillid til vor Konge, at han nu selv vil søge at skaffe sig Underretning om hans Statsraaders Forvaltning af Rigets Regjeringsanliggender, og at han, efter at have seet og hørt Sagernes sande Sammenhæng, vil handle derefter, uden at tage andre Hensyn end de, som Folkets Opfatning af Stillingens Alvor byder.

Der vil vel for Tiden neppe blive Spørgsmaal om nogen større Personalforandring i Statsraadet, og ialfald er dette Krav endnu kun gjort gjældende fra dem, der ønske et stærkere reaktionært Ministerium for at byde Storthinget Trods til det Yderste og for navnlig om muligt at faa forkastet det af Kongen og Regjeringen selv fremsatte Forslag om aarlige Storthing. Men dette Parti, der agiterede saa sterkt mod Stemmeretssagen og alle frisindede Fremskridt, vil vistnok være for svagt til at opnaa Noget. Vi antage derfor, at der nu kun er Spørgsmaal om at besætte den efter Haffner ledige Statsraadspost.

Og til denne Post tro vi fremdeles, at der kun kan være Tale om en eneste Mand, nemlig Professor O. J. Broch. Hans Fortid er, som før sagt, saaledes, at han ikke kan være uvelkommen for et Ministerium som det stangske, om end hans Klogskab nu vil byde ham at indtage en mere tilbagetrukken Stilling til dette Ministeriums Program i Unionssagen. Og paa den anden Side har han tillige ved sin Storthingsfærd vundet en saavidt Tillid, at hans Indkaldelse i Regjeringen kan tolkes som en Fyldestgjørelse af det Hensyn, som skyldes Nationalforsamlingen. Men vi tro ogsaa uforbeholdent at burde sige, at Broch kun fyldestgjør de mest maadeholdne Forventninger til Styrelsen.

Udlandet. I Mangel af andet Stof omhandler endnu Aviserne den belgiske Strid. Man lægger i nogle af den franske Regjerings Blade øiensynlig an paa at vise, at Frankrige, saalænge der er mindste Mulighed herfor, vil tro det Bedste om Belgien, medens andre officiøse Blade føre et meget heftigt og truende Sprog imod Belgien. Blandt disse staar Pays som sædvanlig i forreste Række. „Den belgiske Premierminister erklærer", skriver det nævnte Blad bl. A., „at han anser det for under sin Værdighed at give Forklaringer til den Del af den franske Presse, som forlanger Annexionen. Vi kjende ingen franske Blade, der fordre Belgiens Tilslutning til Frankrige. Derimod kjende vi adskillige Blade, og vi selv høre til dem, som nære det Haab, at det belgiske Folk omsider maa blive befriet fra en Flok Advokater og Frimurere, som leve paa dets Bekostning og undertrykke det under Skin af at styre det. Saasnart det belgiske Folk atter er sin egen Herre og kan raade over sin Skjæbne, vide vi forud, hvad det vil gjøre. Dersom Hr. Frère-Orban har hørt tale om disse franske Blade, der imødese Belgiens Befrielse, kunne vi forsikre ham om, at de gjengjælde hans Foragt og det med Aagerrenter. Forsaavidt der har været Tale om Forklaringer, som skulde gaa ud paa at tilfredsstille den offentlige Mening i Frankrige, maa vi tilstaa, at vi have læst hele Talen igjennem uden at have været saa heldige at finde dem. Ministeren erklærer, at Belgien skylder Frankrige Meget; for ikke at tale om de 300 Millioner Frs., som Belgien skylder os for Expeditionen i 1832 eller med andre Ord for sin Befrielse, er det os Tak skyldigt for den grændseløse Taalmodighed, hvormed vi have fundet os i en Række Forhaanelser og Fornærmelser, som det saa igjennem Fingre med eller tog under sin Beskyttelse". I Oppositionspressen er Omslaget iøvrigt nu fuldstændigt, og navnlig de orleanistiske Blade tage den belgiske Regjering i Forsvar med stor Iver.

En „antipreussisk Vallon" skriver fra Brüssel til Liberté: „At den belgiske Regjering har forenet sig med Preussen og lovet at overlade Landet til de preussiske Hære under en Krig med Frankrige, er her saagodtsom en offentlig Hemmelighed; det er kommet for Dagen baade ved de Skridt, som Kong Leopold I's Omgivelser gjorde hos mange Deputerede, da der skulde bevilges Penge til Antwerpens Fæstningsværker, og ved de Omstændigheder, som knyttede sig til Indførelsen af den preussiske Kanon i den bel-

giske Hær. Da man saa sig nødsaget til at forandre det gamle Artillerisystem, blev der nedsat en Kommission, som efter en omhyggelig Undersøgelse af de forskjellige Systemer i de Nabostater, hvorfra Initiativet til disse Forandringer var udgaaet, udtalte sig for, at man skulde antage den franske Kanon, der ubestrideligt forenede de fleste Fordele. Der blev givet Befaling til at støbe slige Kanoner efter en stor Maalestok, og man stod i Begreb med at lægge Haand paa Værket, da der fandt en Sammenkomst Sted i Ostende imellem Kongen af Preussen og Kong Leopold I. Kongen af Preussen, sagde man, havde gjort gjældende, at den preussiske Hær maatte finde sit Materiel i Belgien, dersom man vilde have, at Krigen skulde foretages med den størst mulige Hurtighed, og at det franske Systems Indførelse i den belgiske Hær ikke kunde være til nogen Nytte for de forenede Hære. I Hæren paastod man, at Kongen havde holdt fast paa den franske Kanon, idet han havde støttet sig til denne Kanons virkelige Værd; men faa Uger efter Mødet kom Sandheden ud, Krigsministeren lod Kongen underskrive en ny Beslutning, som ophævede den første Bestemmelse, gav Befaling til, at der ufortøvet skulde støbes preussiske Kanoner i Masse. Det preussiske Gevær vilde ligeledes være blevet indført, dersom dets Mangelfuldhed, der indrømmes af Preusserne selv, ikke havde gjort dette umuligt, og da man ikke turde tage Chassepotgeværet, bestemte man sig for Albinigeværet".

I de spanske Kortes's Møde, den 22de ds. erklæredes Forsamlingen for endelig konstitueret. Den midlertidige Regjering nedlagde derpaa sin Magt i Kortes's Hænder. Regjeringens Medlemmer holdt hver en Tale til Forsamlingen. Serrano formanede til Forsonlighed og opfordrede Forsamlingen til at paaskynde sine Arbeider. Prim fremhævede, at han altid havde været enig med Serrano; de to havde i Fællesskab forberedt Revolutionen og styrtet det hundredaarige Dynasti, der aldrig mere vilde vende tilbage. Han ønskede Intet for sig selv og vilde som hidtil offre Alt for Frihedens Seier. Sluttelig opfordrede han de Deputerede til modig at skride fremad paa Revolutionens Vei. Talerne modtoges med stærkt Bifald. Nogle Deputerede foresloge, at votere den provisoriske Regjering Forsamlingens Tak og overdrage Serrano at danne et Ministerium. Det republikanske Parti fandt det ikke betimeligt nu at forhandle om dette Forslag. — Fra flere Sider berettes, at Kong Ferdinand ikke vil modtage den spanske Krone. Fastholder han sin Vægring, antages det for afgjort, at Hertugen af Montpentsier vil samle alle de kongeligsindede Demokraters Stemmer. Der er tale om at sælge Kronens i den spanske Bank hensatte Juveler og anvende Pengene til offentlige Arbeider.

Den 11te April dette Aar feirer Pave Pius sit 50 Aars Jubelfest som Præst.

Fra München berettes, at Dr. jur. J. Sigl, Redaktøren af Bladet „Volksboten", efter hvilket vi for et Par Dage siden meddelte nogle skarpe Udfald mod Pressen, er bleven tiltalt for Landets Domstol paa Grund af Pressforseelse: „Ærekrænkende Ytringer mod Kongen af Preussen, Grev Bismark og den preussiske Regjering".

Sverige. Af et Rigsdagsbrev til Göteb. H.-Tidn. meddeler følgende: Hr. L. J. Hierta har vakt Motion om Forandring i den nuværende Rigsdagsordning, gaaende ud paa, at Betækninger fra de faste Utskott, der nu behandles samtidigt i begge Kamre, skulde foredrages og afgjøres først i andet Kammer, for derpaa at oversendes første. Det er uden Tvivl Motionærens Mening, at andet Kammers Udtalelse herved skal vinde forøget Vægt. Da denne Motion forleden Dag i Plenum skulde sendes til Konstitutionsutskottet, opstod en kort Debat, hvori dog Hr. Hierta ved Sygdom var hindret fra at deltage. De fire Talere, som optraadte, ytrede sig alle mod Motionen, især fordi den Ligestillethed mellem Kamrene, der er et Hovedpunkt i den nye Rigsdagsordning, derved vilde rokkes.

Forslaget vil neppe vække nogen Sympathi, hverken i andet eller første Kammer. Om der ogsaa for det første kan ligge noget tiltrækkende i først at kunne fatte Beslutning i en Sag, saa møder der dog paa den anden Side den Indvending, at man paa en vis Maade kom til at gjøre første Kammer til Gransker af og Dommer over sine Beslutninger, hvorved dette kun vilde faa mere Vægt, hvad der ikke har været Motionens Hensigt. Det synes heller ikke gavnligt i noget Mon at formindske det første Kammers Initiativ og Handlekraft; det behøver tvertimod alt, hvad det eier heraf. Det er ogsaa naturligt, at alle Venner af vor nye Statsordning vil være utilbøielige til enhver Forandring, der ikke viser sig afgjørende nødvendig, og dette kan den her omtalte ikke siges at være.

Kgl. Resolutioner. Under 25de f. M. har det naadigst behaget Hans Majestæt Kongen at udnævne Kand. juris og Kopist i Marine- og Post-Departementet Thorkel Arup til Fuldmægtig i samme Departement fra 1ste April førstkommende.

— Ved Kgl. Resol. af 20de f. M. er det bestemt:

1) At det naadigst overdrages Professor i Medicin ved Universitetet Emanuel Frederik Hagbart Winge istedetfor de ham i Medhold af Kongl. Resol. af 28de Juli 1866 tillagte Forretninger, for Fremtiden at foredrage speciel Pathologi og Therapi.
2) At den ledige Professorpost i Medicin ved Universitetet naadigst befales kundgjort ledig med speciel Forpligtelse til overensstemmende med Kongl. Resolution af 28de Juli 1866 at foredrage foruden pathologisk Anatomi ogsaa almindelig Pathologi samt overtage Bestyrelsen af Universitetets pathologisk-anatomiske Musæum og til uden særskilt Godtgjørelse at fungere som Prosektor ved Rigshospitalet og Fødselsstiftelsen overensstemmende med den Instrux, som af Departementet for det Indre for ham maatte blive udfærdiget.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det i Forbindelse med Kongl. Resol. af 12te Oktober 1861 naadigst bestemt:

At Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Roligheds-forstyrrelse samt om offentlige til Dans, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aftenen yderligere gjøres gjældende for følgende Dele af Hafslo Præstegjeld:

a) Hafslo Hovedsogn i Solvorns Thinglag med Undtagelse af den saakaldte Veitestrand.
b) Fets Annexsogn med Undtagelse af nogle Gaarde i Solvorns Thinglag;
c) følgende Gaarde henhørende til Jordangers Annexsogn i Marifjærens Thinglag: Opheim, Tørvi, Høgi og Kjørlaug;
d) Gaarden Urnæs i Urnæs Annexsogn, Solvorns Thinglag.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

1) At Kand. med. Frantz Rosenbergs Sindssygeasyl i Bergen tillades udvidet til at optage 135 Sindssyge, nemlig 55 af Kvindekjøn i dets Afdeling i Byens 22de Rode No. 17, og 80 af Mandkjøn i dets Afdeling paa Eiendommen „Fastings Minde", dog saaledes, at denne Udvidelse først indtræder fra den Tid af, at Asylets Luftvexlingsindretninger ere bragte i saadan Stand, som af Departementet for det Indre findes antagelig, og derhos, hvad Mandsafdelingen særskilt angaar, først fra den Tid, at det nævnte Departement, efterat nye Trappeopgange ere anbragte, finder Adgangen til Overetagerne i begge denne Afdelings Vaaningshuse betryggende.
2) At Vogternes Antal paa hver Afdeling tillades nedsat til 1 for hver 12 Syge, naar Sygebelægget paa Afdelingen overstiger 50.
3) At Departementet for det Indre bemyndiges til at fastsætte de Forandringer i og Tillæg til Asylets nugjældende Regulativ, der, som Følge af foranstaaende Bestemmelser og af Antagelse af en Reservelæge ved Asylet, maatte befindes nødvendige eller hensigtsmæssige.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt, at Gaardene Braa og Græsbakke henlægges fra Eidsbergs Præstegjelds Hovedsogn under Mellem-Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift til Annexet Tromborg i samme Præstegjeld.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er der naadigst tilstaaet Adjunkt ved Aalesunds lærde og Realskole N. T. B. Wallem et Aars Tjenestefrihed fra Midten af August d. A. at regne, for i denne Tid at foretage en Reise i videnskabeligt Øiemed til Udlandet, mod at hans Forretninger ved Skolen imidlertid besørges udførte uden forøget Udgift for Skolens Kasse ved en af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet antagen Vikarius.

— Ved Kgl. Resol af s. D. er der af de til Landbrugets Fremme bevilgede Midler naadigst tilstaaet Søndre Trondhjems Amts Landhusholdningsselskab for Aaret fra 1ste April 1868 til 1ste April 1869 et Bidrag af 100 Spd., under Betingelse af, at af Amtskommunens Midler mindst et tilsvarende Beløb tilstaaes Selskabet.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det i Medhold af Lov angaaende Indskrænkninger i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Elve og Indsøer af 6te Juni 1863 dens § 1 for Hole, Norderhovs, Modums og Liers Herreder i Buskeruds Amt naadigst bestemt, at i alle Elve og Bække samt Elve- og Bækkemundinger, der i disse Herreder falde i Tyrifjorden, Holsfjorden og Steensfjorden, skal det, saalangt som Ørretten gaar op fra disse Fjorde, være forbudt til Fangst af Fisk at benytte:

1) Krog være sig med Stang eller Line,
2) Lyster, der dog i Norderhovs Herred kan benyttes paa de Steder, hvor Fiskeri med Garn ikke kan foregaa,
3) Kurve,
4) bundne Redskaber, hvis Masker i vaad Tilstand holder under 1½ Tomme mellem Knuderne, dog først fra næste Aars Begyndelse at regne,
5) Teiner, Sløer eller lignende Indretninger med mindre Aabninger mellem Sprinklerne end 1¾ Tomme.

Telegrammer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Espevær 27de Februar:

Veiret fremdeles stormende med voldsomme Snebyger, Havet dermod noget bedre. Befrygtede Skade. Et veirfast Königsbergskib igaar iland, sank. Mandskabet uden Fare.

— Do. Do. af 28de: Forløbne Uges Stormveir telegraferes orkanagtigt Søndmøre med Tab af flere Menneskeliv og Baade, hvorved endnu savnes nøiagtige Opgaver. Igaar flere Laase Haugsholmen, Garnfiske hindret ved Nordostkuling, Snetykke. Her Almuen fremdeles veirfast.

— Do. Do. angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 27de Februar:

Igaar ikkuns endel Liner østligste Vær trukne, ingen Garn. Forøvrigt igaar saavelsom idag ikke Søveir Østnæsfjorden, hvor 700 Baade, 43 Kjøbefartøier, ubetydeligt Fiske. Til iaften idethele opfisket antagelig 3½ Million. Pris 3 indtil 4 Spdlr.

Bergens mekaniske Værksted. Imorgen Kl. 9½ gaar det for Stavanger bestilte Dampskib, der skal føre Navnet „Haukelid", paa Vandet. Værket, som fornylig modtog en Bestilling fra Grimstad paa et mindre Dampskib, har nu sluttet Akkord om at levere et lignende til en Privatmand i Kristiania By. Endvidere er sammesteds bestilt et Dampmudderapparat for Fredriksstad for omtrent 4000 Sp. — et Apparat som det, der tidligere er leveret til Skien. (Bergensp.)

Storthingets berammede Møde til imorgen er udsat til Torsdag paa Grund af Grønlands Kirkes Indvielse, der foretages af Hs. Høiærv. Biskop Arup. Gudstjenesten begynder Kl. 10.

Kuldamp. Fra Skouger berettes, at der paa Gaarden Solum er omkommet 16 Kjør og 1 Gris i et Fjøs, hvor man har anvendt Kul til Opvarmning uden tilstrækkeligt Lufttræk; de ere følgelig kvalte ved Kuldamp. I Aviserne berettes hver Vinter flere lignende Tilfælde baade om Mennesker og Dyr, hvilke Tilfælde dog ligefuldt gjentage sig. Det er nødvendigt, at Almueskolelærerne tage sig kraftig af Sagen og i Skolen lade Børnene faa vide, hvilke Følger det kan have at opvarme Værelser paa denne Maade. Saavidt erindres, indeholder Berlins Naturlære for Almuen det Fornødne.

Storm. Den Skade, Uveiret har anrettet Nordenfjelds, har været betydelig. En Sømand skriver fra Mosøen i Vefsen: „Der er ikke en Gaard her i Mosøen, som ikke har taget Skade; saavel Doktoren som Præsten ere blevne husvilde, det samme er Tilfældet med deres Kreature." — Det danske Dampskib „Odin" er strandet i Brønsfund. — Et nordlandsk Fartøi, der om Morgenen var gaaet ud fra Sannæssøen, gik under med Mand og Mus.

Kornmagasin. Fra Nytaar af iaar er der i Ogndalen oprettet et Kornmagasin, med hvilket det er Meningen at sikre Bygdens Behov hovedsagelig for Sædekorn, naar Uaar indtræffer.

Stipendiat L. Daa's Forelæsninger. Daa's Forelæsninger i Bergen over vor gamle Historie har mødt en stærk Modstand i den bergenske Presse. Man bebreider Bestyrelsen af Selskabet for de populære Forelæsninger, at den har indkaldt en Mand som Stipendiat Daa, som man fra hans Virksomhed i Morgenbladet og det skandinaviske Selskab kjender som en tendentsiøs og hensynsløs polemisk Mand. Samtidig raader den Daa til ikke mere at benytte Citater af P. A. Munch til Støtte for sin Lære.

En del Lærere i det Nordenfjeldske skriver i „Thr. Stiftsavis", at det har forbauset dem at se, hvorledes Hr. Prof. Brandt har opkastet sig til selvgjort Repræsentant for Lærerne.

Stenkul. Paa Holsensøen i Nærheden af Bergen skal der, efter en Korrespondance fra Bergen til „Tr. Stiftsavis", være fundet Stenkul. En bergensk Kjøbmand har kjøbt Skjæret, og har allerede sat 5 a 6 Mand i Arbeide.

Ulykke paa Isen. Fra Hamar berettes, at Regnskabsfører Knudsen Onsdag i forrige Uge blev berøvet 2de Gutter, i Alderen fra 10—13 Aar, derved, at de havde begivet sig ud paa den Natten før tilfrosne Is i Bugten ved Nordsven i Stange. Uagtet man strax blev Ulykken var, kunde man ikke naa ud til dem før det var forsilde.

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Ingonyama havde været saa forsigtig at sende sine Spejdere langt forud, og af dem havde han erfaret, at Amakosaerne ventede en Fiende, for hvem de havde lagt Baghold. Han skjulte sine Folk i en trang Kløft om Natten og i Dagbrækning iagttoges fra en sikker Stilling og med en god Kikkert, hvad der foregik blandt Amakosaerne. Han havde opdaget det omtalte Baghold og havde ogsaa opdaget Engelskmændenes smaa Telte. Hans Modplan var snart udkastet, og han havde samtykket i Walters Forslag om at gaa igjennem Busken for at advare Soldaterne om den Fare, der truede dem.

De Stier, Forester havde fulgt, var vanskeligere end han havde forudsat, og han havde saaledes brugt længere Tid end beregnet, med at naa det Punkt, hvorfra han vilde angribe Amakosaerne. Han var ogsaa blevet opholdt derved, at han traf paa en uhyre Kvæghjord, som holdtes skjult i en Dal, og bevogtedes af et Snes Kaffere, som, idet de antog Ingonyamas Folk for nogen af deres egen Stamme, blev omringet inden de mærkede sin Fejltagelse. Alligevel var han ankommet i et meget vigtigt Øjeblik og havde straks angrebet Fienden, der fandt sig overrasket uden nogen Forsvarshjælp, og adskillige havde blevet skudt eller gjennemboret, førend de opdagede denne ny Fiende.

Den engelske Offiser indsaa straks de Fordele, der kunde vindes ved Ingonyama's Angreb. Han samlede sine Folk og indtog en Stilling udenfor Busken, hvorved han kunde forhindre Kafferne fra at undslippe. Opmærksom paa Soldaternes Ubekvemhed for regelmæssig Buskfægtning, foretrak han at holde dem i det aabne Land for at tabe dem i Busken. Han erindrede imidlertid de Ordrer, han havde faat til at ødelægge Kaffernes Kraaler og tage deres Kvæg, og han bestemte sig derfor til, om muligt, at sende de Saarede til Bagtroppen, og at vedblive sin Mars og udføre sine Ordrer.

Amakosaernes Nederlag var imidlertid endnu ikke fuldstændigt; dette haardføre Fjeldfolk var saa modige, saa udmærkede Skarpskyttere og saa øvede i alle Buskkrigens Konster, at Orden snart blev gjenoprettet efter at den første Overraskelse var overstaaet, og idet de benyttede sig af enhver tyk Busk eller Træ, holdt de Stand mod Fienden. Gjentagne Gange fandt der Kampe Sted mellem Mand og Mand af begge Stammer, men Ingonyamas Folk havde været bedre øvede i Brugen af sine Vaaben.

Mere end end en Gang havde Forester bare været nogle Alen fra den kjæmpemæssige Kaffer, Ingwe, som vi allerede kjender fra Angrebet paa The Chasse, men saa tæt var Busken og saa hurtigt bevægede disse Busk-Mænd sig igjennem den, at det ikke levnedes Forester Tid engang til at lægge an. Den store Færdighed og bedre Vaaben, Foresters Folk besad, sejrede omsider, og Amakosaerne blev drevet ud af Busken, bare for at blive skudt af Soldaterne udenfor den. Skjønt Dagen var saare uheldig for Gaika-Stammen, undkom dog en Mængde, og søgte Tilflugt i de stærke Stillinger, som tilbød sig paa mange Steder.

Forester samlede sine Folk udenfor Busken, hvor han traf Walter, som endnu var med den engelske Offiser. Stor var Soldaternes og Hottentotternes Forundring ved Synet af den berømte Høvding, hvorom der var saa mange Historier i Omløb. De faa, som ansaa Styrke og Kraft uadskillelig fra Størrelse, fandt sig skuffede, da de fandt, at Ingonyama bare var en Mand af Middelstørrelse. De skjønnede ikke, hvad der var ved ham, som kunde sat ham istand til at udøve en saadan Indflydelse paa disse Vilde, hos hvem han opholdt sig.

Den egentlige Aarsag til Foresters Overlægenhed var, at i alle tvilsomme Tilfælder handlede han med Raskhed og viste stor Skarpsindighed, medens andre Mænd enten betænkte sig i det afgjørende Øjeblik eller at det viste sig i Følgerne af deres Handlinger, at de havde opfattet Sagen urigtigt. Saaledes gjaldt Foresters blotte Ord mere i Raadet end de længste Bevisførelser af dem, der var utilbøjelige til at adlyde ham.

Han syntes nu rolig og aarvaagen, skjønt ophidset ved sine sidste Anstrængelser i Busken. Smilende til Walter og givende ham et fortroligt Nik, sagde han derpaa til den kommanderende Offiser for de engelske Tropper:

„Deres Folk kan tage frem sin Niste nu, ti det er ikke sandsynligt, at Kafferne vil forsøge et nyt Angreb. Jeg haaber imidlertid, De ikke har tabt mange Folk, skjønt jeg hører Deres Oberst er saaret."

„Vi har tabt flere Folk end vi burde," svarte Offiseren, „idetmindste i et Sammenstød med disse Negere."

„Aa, De undervurderer Gaikaerne, ser jeg," sagde Forester, „men Mod er langt almindeligere end De maaske har bemærket, og det er bare Øvelse og Disiplin, som vil sætte en Trop istand til at vinde en vis Sejr over et større Antal og maaske aldrig i simpel Buskfægtning. Disse Negere, som De kalder Dem, er dueligere end Deres rødkjolede Karle, og er ligesaa modige. Jeg har næsten ottehundrede Mand her; vi er her i vore egne Anliggender; kan jeg imidlertid gjøre Dem nogen Tjeneste, har De at befale. Tænker De at vende tilbage til Kolonien eller at rykke frem?"

„Jeg har mine Ordrer at udføre," svarte Offiseren, hvis Opførsel sagde for Dagen, at han ikke satte nogen Pris paa hans Tilbud eller anerkjendte ham som Allieret. „Jeg vil ødelægge Kraalerne

Skandinavisk Postkonferentse. Expeditionschef Rye fra Kristiania og Etatsraad Levy fra Kjøbenhavn er ifølge „Aftonbladet“ ankomne til Stockholm, for i Forening med den svenske Generalpostdirektør at raadslaa om Ordningen af Postforbindelsen mellem de tre Lande.

Aseptin, et af en Svenske, Gahn, opfundet Middel til at bevare Kjød, skal efter en til Malmø Landbrugsklub afgiven Beretning virkelig kunne praktisk anvendes. Aseptin er uden Lugt og Smag og fuldkommen uskadeligt. Prisen er ikke nøiagtig kjendt; men det er opgivet, at den ikke skal overstige 1 Rdr. pr. Centner. Der er gjort flere grundige Forsøg dermed.

Sturzenbeckers Begravelse foregik i Helsingborg den 22de Febr. med usædvanlig Høitidelighed. Den hele By lagde for Dagen sin Sorg ved den afholdte Digters og Skribents Baare; i Kirken, hvorhen Kisten var bragt, indfandt sig Magistraten, Stadsfullmäktige, Jernbanedirektionen og en Mængde Personer forøvrigt, blandt hvilke Professor Ljunggren fra Lund og DHrr. Ploug, Paulsen og Gjødvad fra Kjøbenhavn. I Kirken talte foruden vedkommende Præst ogsaa Professor Ljunggren og Ploug; den første skildrede i en kort, hjertelig og gribende Tale den Afdødes Fortjeneste af den svenske Literatur.

Statsfængslet i Massachusetts er et Monster i sit Slags. Ifølge Guvernørens Indberetning gav det i Løbet af forrige Aar en ren Indtægt af 27,646 Dollars. I Fængslet (der er indrettet efter det saakaldte Auburnsystem og saaledes hører til en anden Art end vort Bodsfængsel, hvor Fangerne hverken Dag eller Nat kommer udenfor sin Celle) befandt sig ved dette Aars Begyndelse 558 Fanger, der om Natten opholde sig i Celler og om Dagen deltage i fælles Arbeide, men under fuldkommen Taushed. I Støberiet er der saaledes sysselsat 92 Personer, i en Lampefabrik 58, i en Fabrik for Jernsauge 49 osv.

„For Ide og Virkelighed“ er et nyt Tidsskrift, udgivet af R. Nielsen, Cl. Petersen og Rud. Schmidt. Første Hefte indeholder: R. Nielsen: Ide og Virkelighed. — N. F. S. Grundtvig: Tre gamle, hidtil utrykte Digte. — Bjørnstjerne Bjørnson: En Livsgaade. — Et Brudstykke af Leonora Kristina Ulfeldts Fængselshistorie, meddelt af S. B. Smith. — Kulturmeddelelser: Karl Elberling: Møens Klint. — S. Hertzsprung: Undersøgelser paa Hveen. — J. Kolling: Den Westermannske Insektsamling og det naturhistoriske Museums entomologiske Afdeling. — Fr. Krebs: Et af Tidens store Spørgsmaal. — R. Smidt: En tydsk Kro i det 16de Aarhundrede. — C. Holten: Spektralanalysen. — Otto Blom: Middelalderlig Literaturs Skæbne. — En hidtil utrykt Optegnelse fra Kristian IV.s Tid. — Tidsskriftet vil, efter Redaktionens Udtalelse, i Afhandlinger, der alle ere tilgjængelige for den dannede Almenhed, søge at gjøre Fyldest for sit Navn i Overensstemmelse med en bestemt Grundanskuelse, for hvilken den Mands Navn, der har leveret den første Afhandling, maa tjene som Program. Det vil hævde Ideens Krav i en anden Form gjennem poetiske Bidrag, i hvilken Henseende det har Tilsagn om Medvirkning fra flere af de anseeste Digtere i Danmark og Norge. Endelig vil det i Skildringer af Liv og Kultur meddele saadanne Oplysninger om den reale Virkelighed, som en dannet Læsekreds uden særegne Forudsætninger vil kunne tilegne sig; som allerede første Hefte viser, vil Tidsskriftet særlig henvende sit Blik paa nordiske Forhold.

Kronprins Fredrik af Danmark som strax efter sin Ankomst til Stockholm optoges i Amarantherordenen, har senere ladet sig optage i et andet af de elegante Selskaber i Sveriges Hovedstad, der fører Navnet Innocence-Ordenen, og deltog med vor Kongefamilie i Lørdags, bærende første Grads Dekoration, i et af Ordenen givet Bal, der udmærkede sig ved den sædvanlige Luxus og Rigdom paa Afverlinger.

Ilden i Kölns Theater skal være paasat af en Pige, der tjente hos den indebrændte Familie.

Fregatten Radetzkys Explosion. Om denne Begivenhed meddeles nu, ifølge Telegrammer til Wien, følgende Enkeltheder. Forrige Lørdag Klokken mellem 10 og 11 Form. iagttog man fra den optiske Telegrafstation paa Den Lissa en Explosion ombord i Fregatten, der laa en halv Snes Sømile Nord derfor, og som strax efter sank. 3 Dampere og flere Smaafartøier ilede strax til Hjælp, men frelste kun 19 Matroser, 1 Fyrbøder, 1 Kvartermester og 1 Officer af hele Besætningen, som talte 365 Mand, skjøndt de flere Dage efter krydsede om i de nærmeste Farvande, for om mulig at bjerge dem, der maaske endnu kunde drive om paa Vragstumperne. Aarsagen til Ulykken er endnu ikke oplyst; enten antager man, at Kullene ved Selvantændelse have fremkaldt den, eller at der er vist Uforsigtighed med Lys i Nærheden af Krudtkamret, hvis Luge var tagen af og bragt forud i Skibet for at vaskes.

Telegraftraad. Fra London skrives, at over 2000 Mile af Traaden til det franske Selskabs transatlantiske Telegraflinie er færdig, og at allerede 1245 Mile befindes indskibede paa „Great Eastern“.

Thiers har nylig i de franske Kammere holdt en af sine store politiske Taler mod den nuværende Ordning af de politiske Forhold i Frankrige. Anledningen var Debatterne om Staden Paris's Budget, og han greb Leiligheden til at udtale sig skarpt mod denne Byes overordentlig stigende Udgifter, fornemmelig Baron Hausmanns Byggeplaner.

I de belgiske Kamre har der i de sidste Dage været ført overmaade heftige Kampe angaaende Skolens Forhold til de klassiske Studier. Stridens Gang og Tone minder noget om de Debatter, som i sin Tid blev ført hos os angaaende samme Spørgsmaal.

Fenierne. Den nye engelske Minister for Irland, Mr. Fortescue, har i Underhuset erklæret, at Regjeringen ikke agter at løsgive de Feniere, som for Øieblikket, paa Grund af de politiske Uroligheder, befinde sig i de engelske Fængsler.

Spansk Negerslaveri. De tre Franskmænd, Laboulaye, Cochin og Eugen Young har som Bestyrere for den franske Forening for Negerslaveriets Ophævelse sendt en Adresse til den provisoriske Regjering i Spanien, hvori de forlange Slaveriets Afskaffelse i de spanske Kolonier. Marschal Serrano har givet et forekommende Svar, hvori han forsikrer om den spanske Regjerings Interesse for Sagen, men tilføier, at den staar i Forbindelse med saa mange indre Reformer i de spanske Kolonilande, at man maa udsætte med Forandringen, til Kortes er traadt sammen og kan tage sig af den. I Kortes's Afgjørelse vil ogsaa Medlemmer fra Kuba og Portorico osv. deltage.

Franske Theaterforhold. Som bekjendt modtage de vigtigste franske Theatre, ikke alene i Paris, men ogsaa i de største af de andre Byer, en betydelig offentlig Understøttelse. Fra Paris skrives angaaende „Théatre Français“, (Frankrigs største Theater): „Dette Theaters Understøttelse var hidtil 240,000 Fr. Denne Sum fordeles herefter paa følgende Maade: „100,000 Fr. skal det Theater have, som udelukkende beskjæftiger sig med Opførelsen af Stykker af literær Betydning. De øvrige 140,000 Fr. skal anvendes til Pensioner ved og Bestyrelse af „Théatre Français.“ — Odéon-Theatret, Paris's „andet“ (næstbedste) Theater har en Understøttelse af 100,000 Fr.; 20,000 Fr. bevilges en vis Hr. Ballande for sine Forestillinger af klassiske Mesterværker; 30,000 Fr. tilstaaes som Bidrag til Konservatoriet, til Uddannelse af Elever ved Theatrene. Og endelig 50,000 Fr. loves den Theaterdirektør, som i Aarets Løb har ladet opføre de fleste Stykker af literær Betydning. Dette Sidste er altsaa en Prisbelønning. Foruden det reciterende Skuespil har — som bekjendt — ogsaa Operaen betydelig Understøttelse i Paris. Summerne hertil er endnu langt større.

John Bright. Af et Brev fra London hidsættes: I England vækker det nye Ministerium og den Rolle, Hr. John Bright vil spille deri, stor Nysgjerrighed. — Englands Folk og herskende Klasse har politisk Erfaring nok til at vide, at det bedste Middel til at blive færdig med en Demagog er at give ham et Embede og gjøre ham ansvarlig for Udøvelsen af Magten. Embedet kan han ikke ligefrem afslaa; thi det vilde være en Tilstaaelse af politisk Afmagt, og ingen har Lov til at kritisere Andre, naar han ikke selv tør forsøge at overtage deres Arbeide. Men Pligterne og Ansvaret i Embedet, den offentlige Tjeneste, egne Kolleger og Parlamentet, staa i den stærkeste Modsætning til Debatters Frihed og Rhetorikens Ubundenhed udenfor Ting, som Hr. Bright hidtil har betjent sig i høieste Grad af. Det er allerede nu klart, at 2 Maaneders Erfaring i Handelsministeriet i nogen Maade har forbitret hans Temperament og forstyrret hans Sindsro.

Det vakte naturlig Forbauselse at se Hr. Bright komme til Hoffet og det i den kongelige Ekvipage med de skarlagenrøde Livreer og 4 Heste for. Hans Forestilling for Dronningen var dog fuld af Værdighed og Takt, og til Hoffets Forbauselse var Hr. Brights Toilette udadleligt; thi i Virkeligheden er Kvækernes Dragt omtrent den samme som Selskabsantrækket ved Hoffet. Hans Konversation var, som den altid er, behagelig. Ogsaa i hans Kabinet er, siger man, hans Sprog og Manerer hensynsfulde og uden Anstød — saavidt er Alting godt.

Men to Farer true Hr. Bright: det er Talerens almindelige Vis at beruses af sin egen Tale, og oftest hænder det, at han er langt mindre energisk i Handling end i Ord.

Det er ingen smal Sag at præsidere i Ministeriet for Englands vidt udbredte Handelsrørelse, det omfatter en Mængde af de forskjelligste Ting, og Hr. Bright maa stole paa, at han har et Kontor af dygtige Folk under sig. Hans egen Embedsdygtighed — paastaa Nogle — er allerede tvivlsom. I Bevidsthed herom, greb han den første Leilighed til i en offentlige Tale i Fishmongers Hall at erklære, at han i Virkeligheden intet havde at gjøre med de Departementet, men stod ganske uden Indflydelse paa det og blandede i Heden ind, at Biskopperne vare Lediggjængere og Parlamentet Nul. Hos Gjæsterne, hans Venner, saa man denne Gang Forbauselse i Stedet for Bifald, og senere har Pressen voldsomt faldt over ham, „der som Kvæker ikke engang kan skyde Skylden paa Drukkenskab.“

„Det er derfor urimeligt“, skrives der, „at den første Modifikation i Gladstones Kabinet bliver Hr. Brights Udtrædelse deraf.“ — Vistnok er enhver saadan Dom endnu aldeles forhastet.

Storthinget.

Mandag den 1ste Marts holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjærschow.

Fortsat Behandling af Lov om Menighedsraad.

§ 10. Formand i Menighedsraadet er Sognepræsten eller den af Menighedsraadets øvrige Medlemmer, som han i sit Forfald dertil bemyndiger. — Formanden leder Forhandlingerne og indfører dem, forsaavidt de ikke angaa den private Sjælesorg, i en dertil indrettet Protokol, som fremlægges til Eftersyn ved Provste- og Bispevisitatser.

Ved Behandlingen af denne § fremsattes et Forslag af Provst Jensen, om at Slutningen af første Passus istedenfor „som han i sit Forfald dertil bemyndiger,“ skulde lyde: „som disse mellem sig dertil udvælge.“ O. Ueland tiltraadte Forslaget. Holmboe, Rode, Irgens og Balchen nærede Betænkeligheder ved Forslaget. — Ved Voteringen vedtoges Jensens Forslag mod 44 St.

§ 11. Menighedsraadet samles til visse, efter Overenskomst bestemte Tider, og iøvrigt saa ofte Formanden finder det fornødent. — Ingen gyldig Beslutning kan fattes, medmindre over det halve Antal af Medlemmerne er tilstede.

§§ 11 og 12 bifaldtes enstemmig.

§§ 13, 14 og 15 vare forhen afgjorte (se Gaarsbladet).

§ 16. Naar der i et Præstegjeld er flere Menighedsraad, skulle disse samles til fælles Overveielse, naar Præsten finder det hensigtsmæssigt eller et Menighedsraad forlanger det. Ligesaa skulle, dersom der i en Kommune ere flere Præstegjeld, disses Menighedsraad træde sammen til fælles Overveielse, naar et af dem forlanger det. I saadant Fællesmøde vælges en af Præsterne til Formand.

Bifaldtes enstemmig.

§ 17. Samtlige Medlemmer af Menighedsraadene fra alle Præstegjeldets Sogne skulle deltage i Visitatsmøderne. — Hersker der i en Menighed Misfornøielse med en der ansat geistlig Embedsmands Levnet eller Embedsførsel, og Menighedsraadets valgte Medlemmer finder Misfornøielsen begrundet, da skulle de i Kjærlighed gjøre Vedkommende opmærksom derpaa, og hvis dette Intet frugter, uforbeholdent forebringe deres Anke for Provst eller Biskop ved første almindelige Visitats i et Møde, hvori blot Præstegjeldets Menighedsraad og den overordnede Geistlige er tilstede. Af det i dette Møde forhandlede indføres Intet i Visitatsprotokollen, medmindre saadanne Oplysninger fremkomme, som gjøre Tiltale eller Indberetning til Kirkestyrelsen nødvendig. — Fremsættes der Anke mod nogen af de valgte Medlemmer, og broderlig Advarsel Intet frugter, skal det bero paa Biskopens Afgjørelse, hvorvidt Vedkommende kan vedblive at være Medlem af Menighedsraadet.

O. J. Broch foreslog, at andet Punktum skulde gives følgende Tillæg efter Ordet „Embedsførsel“: „eller antages Svagelighed at være hinderlig for hans Embedsgjerning,“ samt at Sen skulde gives følgende Slutningstillæg: „Har Menighedsraadet fremført den ovenfor nævnte Anke mod sin Sognepræst uden senere at finde samme afhjulpen paa en efter deres Formening tilfredsstillende Maade, kan Raadet, efter forud at have erholdt den fornødne nedenfor bestemte Bevilgning af Kommunebestyrelsen, forlange at en Kapellan pro loco skal ansættes i Menigheden. Forlangendet herom maa være fremsendt til Provsten eller Biskopen inden et Aar efter Anken for ham har været fremført. Kapellanen skal af Kommunen efter Kommunebestyrelsens Bevilgning oppebære mindst 200 Spd. aarlig, samt endvidere af Menigheden 1 Offerdag og af vedkommende Sognepræst, forsaavidt han maatte være ansat efter nærværende Lov er traadt i Kraft, mel-

---

paa hin Bakke og føre tilbage endel Kvæg, og det tænker jeg, jeg kan udrette med mine egne Folk.“

„Og Deres saarede?“ spurte Forester.

„De vil blive sendte til Bagtroppen med en Eskorte og Lægen.“

Forester kastede et Blik paa de Rødkjoler, der omgav dem, og sagde:

„Ikke en saaret Mand vil ilive naa Deres Fort, medmindre Deres Eskorte bestaar af Deres hele Kommando. Gaikaerne er ude i stort Antal, og der gives ikke en Aas i tyve Miles Omkreds, hvorfra der ikke iler Folk hid for at hjælpe sine slagne Venner og tage sin Andel i Byttet. Tro mig, der er Fare forbundet ved selv at forblive her.“

Den engelske Offiser bemærkede smilende:

„Jeg frygter ikke nogen Fare, især naar jeg gjør min Pligt.“

Forester svarte intet til denne meget skrydende Tale; han vinkede til en af sine Høvdinger og gav ham med lav Stemme nogle Befalinger, hvorpaa han tog Walter under Armen og førte ham ned ad Stien hen til det Sted hvor Lægen med sine Anstalter var sysselsat med de saarede.

„Jeg staar i Begreb med at føre bort en stor Kvæghjord,“ sagde han, „og maa derfor forlade [illegible]e Sted. Jeg skal straks vende tilbage til mit [illegible]k og gjøre Forsvarsanstalter, da vi udentvil vil [illegible] omringet af en i Antal meget overlægen Fi[illegible] Imidlertid frygter jeg ikke for Udfaldet. Jeg tror alligevel, det vil være bedst for Dem at vende tilbage til Deres Familie med Soldaterne. De vil ellers kanske komme til at forblive i længere Tid med min Stamme; desuden liker jeg ikke at have Ansvaret for Dem under de nærværende Omstændigheder. De kan ikke tro, hvor ængstelig jeg var for Dem imorges, medens De var borte. Det er ikke værd at udsætte Dem for unødvendige Farer ved at dele mit vilde Liv. Men førend De forlader mig, ønsker jeg at give Dem denne Pakke med Papirer, til Gjennemlæsning for Dem og Deres Fader. Det indeholder noget om mig selv, men læg Mærke til, det maa blot blive bekjendt for Deres Familie. Brænd det, naar det er læst. Det er uvist, om vi mødes oftere, for jeg kommer til at undgaa Kolonien nu, og vil desuden faa alle Hænder fulde med at varetage deres Interesser, med hvem jeg har forenet min Skjæbne. De vil ikke glemme mig, og naar vi atter faar Fred, og jeg da endnu er ilive, og De har Lyst paa en god Jagt efter Flodhesten og Bøflen, kom da til min Kraal en Maaneds Tid og De skal faa Deres Ønske opfyldt. Og nu Farvel, kan De, saa forhindre hin unge Mand fra at lade sig fange i et nyt Baghold.“

Forester rakte Walter Haanden, da han sluttede at tale, men hele Tiden holdt han skarpt Øje med Busken foran ham. Det syntes bare at være ganske tilfældigt, alligevel saa han nok til at bevæge ham til at hæve sit dobbeltløbede Gevær og affyre et Slumpeskud ind i Busken; i samme Øjeblik som han skjød faldt et Skud fra den samme Busk, og Walter styrtede til Jorden med et Skrig.

Som et Lyn greb Forester ham i sine Arme, løb med ham ned ad Stien hen til Lægen og lagde ham paa Jorden og gav sig til at undersøge hans Saar. Han var blevet truffet i Skulderen og efter en kort Undersøgelse, erklærede Lægen, at Saaret ikke var farligt, uagtet Walter, allerede udmattet af sit Morgenværk, besvimede af Smerte og Blodtabet. Da Forester saa, at han ikke kunde være Walter til nogen Nytte, løb han hen til det Sted, hvor denne var blevet saaret, og trængte derpaa ind i Busken og undersøgte det Sted, hvorfra Skudet var blevet affyret. Jorden var bløð der og Græsset endnu nedtraad af en Mands Fod. Forester undersøgte Sporet og mumlede for sig selv „Ingwe“, og vendte derpaa om for at forlade Busken. I dette Øjeblik glimtede en blank Gjenstand i Sollyset, og et Spyd for gjennem Busken en Fod fra Forester. Lyden af en galloperende Hest naadde idetsamme dennes Øre. Idet han i nogle Skridt klarede det mellemliggende Rum, saa han den ham vel bekjendte kjæmpemæssige Kaffer fare afsted i strakt Karriere, nogle faa Hop endnu og Hesten vilde ført sin Rytter udenfor Skudvidde, men for en øvet Jæger som Forester var et Slumpeskud paa et løbende Dyr intet usædvanligt, saa at ved et saadant en Kugle blev sat bag Dyrets Bog, hvilket bragte det død til Jorden, medens den sorte Rytter fandt sig indviklet i sine Stigbøjler.

Da Forester saa dette, løb han henimod sin Fiende, som han ikke tvilede om, var den samme, der havde saaret Walter Eagleton; men inden han naadde Kafferen, lyktes det denne at fri sig fra Hesten, og med et triumferende Hyl forsvandt han i Busken.

At følge Kafferen ind i hans naturlige Skjulested, hvor han muligens kunde have et stort Antal af sine Folk, var et farefuldt Foretagende, men Forester havde netop set sin Ven falde haardt saaret og var ikke i en Sindsstemning til at overveje den Fare, han udsatte sig for. Uden et Øjebliks Betænkning trængte han ind i Busken, faa Alen fra det Sted, hvor Kafferen havde forsvundet for hans Øjne, og saaledes befandt begge disse Høvdinger, som begge søgte hinandens Liv, i en tæt Busk, usynlige for hinanden, skjønt bare adskildt ved nogle Alen.

(Forts.)

lem 100 og 200 Spd. aarlig efter Kongens nærmere Bestemmelse for hvert enkelt Tilfælde. — Ved Ansættelse af en ny Sognepræst ophører Kapellanens Virksomhed som saadan og den for ham bestemte Offerdag samt Tilskuddet fra Sognepræsten, hvorimod Kommunebestyrelsens Bevilgning til Kapellanen skal vedblive indtil han maatte erholde anden Ansættelse."

Mod dette Forslag talte Rode, som troede der vilde opstaa et Misforhold mellem Præst og Kapellan. Irgens oplyste, at der inden Komiteen havde været paatænkt at optage en Bestemmelse i § 17 om Præsters Afsættelse, men at Komitteen havde næret for store Betænkeligheder derved. Han udtalte sig imod første Passus, som han syntes indeholdt en Pleonasme og imod sidste Passus, hvor han fandt, at et vist Antal Aar burde fastsættes. Broch imødegik Rode og Irgens, men hvad Irgens's sidste Betænkelighed angik, fandt Broch, at Adskilligt kunde tale derfor. Han foreslog, at der skulde tilføies i Slutningen: „dog ikke længere end 3 Aar." J. Sverdrup nærede Betænkeligheder ved at vedtage første Passus af Brochs Forslag: „eller antages Svagelighed, at være hinderlig for hans Embedsgjerning", idet, han troede, at Menighedsraadet da gjerne vilde henføre Betænkeligheder af andet Slags herunder, og at det lettelig kunde blive et Middel for en Præst, som ellers trængte en Kapellan, at forskaffe sig en under dette Paaskud. Desuden fandt han det uheldigt, at Kapellanen skulde være Medlem af Menighedsraadet sammen med Præsten, da de sikkerligen vilde være modstridende Partier. Taleren fandt ogsaa Betænkeligheder ved Indførelsen af en saadan Pensionering, som omtalt i Slutningen af Forslaget. Idethele ansaa han Forslaget for en meget dyr Maade for Menigheden at faa Ret paa. O. J. Broch opfattede Sagen paa en anden Maade end de tidligere Talere. Præst og Kapellan skulde ikke være modstridende Partier, de skulde være ganske sideordnede, som indsatte af den samme Autoritet. Aall fandt, at der var adskilligt Godt i Brochs Forslag, men han troede, at Menigheden, naar den følte Trang til en anden Præst, hellere end at bevilge en 200 Spd. til en Præst ved Siden af den forrige, vilde søge at faa denne fjernet. Der burde vistnok gjøres noget i den af Broch antydede Retning, men Taleren fandt det burde ske ved at lette Menighedens Anstrengelser for at faa en Præst fjernet. Balchen troede, at Motiverne til Brochs Forslag mangesteds vilde finde Gjenklang. Imidlertid maatte det vel heller gjøres til Gjenstand for en ny Lov end komme ind som en § i denne Lov. Provst Jensen udtalte sig i samme Retning og foreslog, at der i Indstillingens § 17 efter „Provst eller Biskop" skulde tilføies: „saasnart ske kan eller senest inden første almindelige Visitats osv." Yderligere Bemærkninger gjordes af Bentsen, Irgens, Sverdrup, som udtalte sig imod Jensens Forslag, istedenfor hvilket Irgens foreslog Ordet „almindelige" foran Visitats udstrøget, hvortil ogsaa Jensen gik over. O. J. Broch tog sit Forslag tilbage, da det ikke syntes at have vundet nogen Tilslutning. — Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling uforanderlig mod 25 St. Et Forslag af Holmboe saalydende: „Odelsthinget opfordres til at henvende sig til Regjeringen med Anmodning om at forelægge næste Storthing Forslag til Lovbestemmelser om Afskedigelser af Præster, som enten ikke ere sine Embeder voxne eller ved Liv eller Lære vække Forargelse", blev udlagt til Eftersyn.

§ 18. Finder Kirkestyrelsen eller Menighedsraadet, at der er Grund til Indførelse af nye autoriserede Religionslærebøger eller af en ny autoriseret Psalmebog, skal Menighedsraadet sammenkalde de efter denne Lov Stemmeberettigede til et Menighedsmøde og foredrage Sagen for dette. Endelig Beslutning i Sagen afgives derefter i et Menighedsmøde, som afholdes mindst 6 Uger efter det første. — Uden at Samtykke paa denne Maade er meddelt, maa Foranstaltningen ikke iværksættes. Hvor samme Skole søges fra flere Sogne, betragtes disse Sogne som en Menighed med Hensyn til Behandlingen af Sager, der angaa Indførelsen af nye Religionslærebøger i den fælles Skole.

§ 19. Naar mindst to Trediedele af Menighedsraadet eller en Femtepart af de efter denne Lov Stemmeberettigede forlanger Sammenkaldelsen af et Menighedsmøde til Drøftelsen af et Menigheden vedkommende kirkeligt Anliggende, som dog ikke maa angaa Præstens eller Menighedsraadets Embedsførsel, er Menighedsraadet forpligtet til at sammenkalde et saadant. Naar der i et Præstegjeld er flere Menighedsraad, og disse eller Præsten maatte ønske det, kunne det hele Præstegjelds Stemmeberettigede indkaldes til et fælles Menighedsmøde. — Ligesaa kunne, naar der i en Kommune ere flere Præstegjeld og Menighedsraadene derom ere enige, de kirkeligt Stemmeberettigede i Kommunens samtlige Præstegjeld indkaldes til et fælles Menighedsmøde.

§ 20. Menighedsmødet skal betimeligt kundgjøres. Med Hensyn til Forsædet i samme gjælder, hvad der i §§ 10 og 16 er fastsat om Forsædet i Menighedsraad.

§§ 18, 19 og 20 bifaldtes enstemmig.

§ 21. Hvor Menighedsraad oprettes, fratræde Medhjælperne som saadanne. — Til at deltage som Sognepræstens Medhjælpere i Afholdelsen af Valgforsamlinger udkaarer ethvert Menighedsraad for Tilfældet to af dets valgte Medlemmer.

Lunde foreslog, at § 21's sidste Passus skulde lyde saaledes: „Den Medhjælperne paahvilende Deltagelse i Valg paa Forligelseskommissærer overgaar herefter paa Kommunebestyrelsen, som kan udføre den ved et Udvalg af mindst 2 af dens Medlemmer. I Kommuner, som bestaa af flere Sogne, kan der opnævnes et Udvalg for hvert Sogn". Holmboe havde intet herimod. Grønningssæter udtalte sig for Forslaget. Augustinussen mod.

Ved Voteringen antoges Lundes Forslag enst. Da det tidligere var vedtaget, at §§ blot foreløbig skulde behandles, foreslog Holmboe en mindre væsentlig Forandring i § 8, som enst. antoges. Derefter vedtoges efter Præsidentens Forslag enst., at de fattede Beslutninger skulde være endelige. Det vedtoges mod 12 St. (Hammerstad, Jaabæk, Helle, Christiansen, Bjørnsgaard, Olrog, Gram, Lorck, Viborg, Augustinussen, Bentsen, Boje), at Sagen skulde oversendes til Lagthinget.

Blandinger.

Ny Champagnegalop. Paa et stort Privatbal indfandt der sig blandt andre en Student, der forbitrede sit Liv med at give Sønnen i Huset Undervisning i de døde Sprog. Studenten blev formelig blændet af al den Glans, som denne Fest udfoldede, og fornemmelig var det Buffeten, der var Gjenstanden for hans høieste Ønsker. Chalis og Champagne flød i Strømme, og den stakkels Fyr gjorde, hvad man egentlig ikke kan fortænke ham i, han lod sig baade Vinen og Retterne smage. Endelig vilde han bryde op, men Champagnen havde sat ham i egen Stemning, og han ønskede saa inderligt at kunde kalde en saadan Sølvhjelm sin egen. Han betænker sig ikke længe, dristig skrider han hen til Buffeten, tager en Champagneflaske, stikker den i Baglommen og søger nu at undkomme med det søde Bytte. Ved Døren til Balsalen møder han uheldigvis Husets Datter, der holder ham tilbage med det Spørgsmaal, om han ikke morede sig, siden han saa snart vilde forlade Ballet. Studenten fremstammer i sin Forlegenhed en Undskyldning, og den godmodige Frøken, der tror, at det unge Menneske kjeder sig, fordi Ingen bekymrer sig om ham, siger i et Anfald af Høimodighed: „Nei, min kjære Hr. Studiosus, De kommer ikke afsted, forend De har dandset med mig; Orkesteret har jo allerede begyndt at spille en Gallop, derfor afsted unge Mand!" Forend Champagne-Røveren vidste et Ord heraf, befinder han sig midt i Balsalen mellem de dandsende Par. Pludselig lyder et Knald, en bag Studenten værende Dame synker afmægtig i sin Dandsers Arme. Champagneflasken i Studentens Frakkeskjød havde gjort sin Skyldighed; Baandene havde allerede tidligere været overskaarne, og ved den heftige Bevægelse var Vinen begyndt at bruse. Med et tilbørligt Knald var Korken fløiet den efterfølgende Dame i Ansigtet, medens den mousserende Drik i strømmende Bølger forskaffede hendes Dandser et uforberedt og ufrivilligt Bad. Studenten flygtede med sit Bagladevaaben af nyeste Konstruktion i den frygteligste Forlegenhed udaf Salen, i hvilken der længe efter denne Knaleffekt herskede den største Munterhed.

Ægteviede i Februar Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

Den 1ste: Ungkarl Bagermester Martinius Eriksen Lund og Jfr. Gunda Otilia Torkilbsen. 8de: Ungkarl Styrmand Alexander Chr. Theodor Emil Mørck og Jfr. Ebel Marie Sofie Olsen. 14de: Ungkarl Arbeider Sivert Olsen Mørk og Pige Karen Eriksdatter. 19de: Enkemand Kjøbmand Conrad Christian Parmann Langaard og Frk. Andrea Serena Jensen; Ungkarl Styrmand Martinius Aug. Henriksen og Jfr. Sofie Vilhelmine Marie Olsen. 20de: Handelsborger Laurits Waalmann og Jfr. Katinka Juliane Walle. 28de: Enkemand Malerarbeider Andreas Martin Johannessen og Pige Inger Marie Evensen.

I gamle Akers Kirke:

Den 7de: Enkemand Mursvend Johan Philip Weger og Pige Anne Sofie Brynning. 14de: Ungkarl Opvasker Johan Hansen og Pige Karen Sofie Hansen; Ungk. Snedkersvend Even Engebretsen og Pige Emma Birgithe Bergenholtz; Ungk. Snedker Gudmand Engebretsen og Pige Agnete Jensdatter; Ungk. Arbeider Ole Magnus Christiansen og Pige Anne Marie Nielsdatter.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar fremdeles lavt, men roligt, lavest paa Vestkysten. Koldt Veir med klar Luft og Landvind paa Kysten. Sne i Kristiania. Veiret er utrygt, Udsigterne nærmest til koldt Veir med Land.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 3die Marts (Kl. 7—9¾) gives: **En liden Sangfugl**, Vaudevillebagatel i 1 Akt, frit efter S. Jacobsen, Musiken arr. af Musikdirektør S. Brandt; til Slutning: **Reisen til China**, Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af C. V. Ramsøe.

De bekjendte **Favorit-Symaskiner** for Skræddere sælges **alene** hos Peter Petersen, Skippergaden 31.

Familie-Maskiner af Wheeler, Wilson og **Haandmaskiner** af allerbedste Sorter sælges hos Peter Petersen, Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer**, sælges **alene** hos **Peter Petersen**, Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter Petersen.

Skrædder L. Gulbrandsens MAGAZIN

(Jernbanetorvet No. 7)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker og simple Do. Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

Bestillinger modtages og udføres smukt og solid til billigst beregnede Priser.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet „**Argonaut**", 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt,** afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos

S. E. Nielsen,

store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbm. Amundsens Gaard) anbefales Reisende som Byens Folk, Damer saavelsom Herrer, som et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke, saasom: Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillon til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Øloft til 2 a 3 ß, Melk (varm som kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß samt Æggedosis, Porter, Bruslimonade og Seltservand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Folkehøiskole.

Skulde Nogen have Lyst til at oprette en Folkehøiskole, kan Anvisning gives paa et beleiligt Sted med fortrinligt Lokale, der kan bortleies for en meget billig Pris. Expeditionen anviser.

Bøger.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,

Brogaden No. 3 b.

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af **Peter Seest,**

Dronningensgade No. 34.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,**

Jernbanetorvet No. 5.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 52. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 3die Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Holand, Trygstad, Askim, Ejdsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesse), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Lonset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brottum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 1ste Marts. Lamartine er afgaaet ved Døden.

Paris, 2den Marts. Senatets Præsident Troplong er afgaaet ved Døden.

Lidt om Skov- og Teigeforholdene i Østerdalen.

Igjennem største Delen af Østerdalen bestaa Skovene, der ere tillagte Gaardene i forskjellige Teige, der som oftest ere adspredte paa et temmelig udstrakt Felt. Dette Teigebytte er i Regelen begrundet i Forholdene; thi da Gaardene i Henseende til Huse og Jordvei, som oftest ere samlede i Klynger, er Teigebyttet i mindre Dele af Skoven nødvendigt, for at enhver Gaard kan faa en Del af Skoven i bekvem Nærhed for Brugsbehovet. Den mere fjernt liggende Skov er ligeledes ogsaa fordetmeste byttet i en Flerhed af Teige, hvorved er tilsigtet at stille de respektive Gaarde, til hvilke Skoven hører, under lige Vilkaar med Hensyn til Tømmerdriften, hvis Besværlighed og Kostbarhed tiltager, jo mere Skoven er fjernet fra Hovedvanddragene. Det gode gamle Teigebytte af Skoven, som vel næsten overalt endnu bestaar gjennem Østerdalen, er saaledes vel begrundet i Forholdene, og forekommer det mig saaledes, at Udskiftningsloven af 1857, der aabnede Adgang til fornyet Udskiftning af det bestaaende gamle Teigebytte ogsaa af Skov, forsaavidt var mindre heldig, som det var denne Lovs Hensigt ogsaa at samle Skoven til de forskjellige Gaarde i større Partier. At dette er et af de Lovbud, som her i Landet, saafremt det var kommet til almindelig Anvendelse, vilde have bevirket et af de største Indgreb i Eiendomsretten, kan vel ikke bestrides; thi saaledes som Smaatømmerhugsten nu i lang Aarrække har været drevet, er det indlysende, at en stor Del Teige er plyndret i den Grad, at de har tabt meget af sin Produktionsevne. At en Mand, hvis Forfædre ligesom han selv med den yderste Omhyggelighed har fredet og værnet om sin Skov gjennem lange Aarrækker, skulde være forpligtet til at aflevere sin Skov imod at tilbagegives en trist Ødemark, der for ham aldrig kunde blive nogen behagelig Besiddelse, er en Urimelighed. At Erstatning i Penge eller et større Areal kunne gjøre Vedkommende tilfreds med sit Bytte er utænkeligt. Man maa huske vel paa, at Tømmerskov i Felddistrikterne ikke er nogen Døgnplante, den lader sig ikke opelske paa nogle faa Sommermaaneder, men hertil behøves uberegnelige Tider, og maaske vil det aldrig lykkes fuldkommen, saafremt Skoven tilgavns er plyndret. Disse Tanker synes ogsaa nu at have gjort sig gjældende hos Andre, da Udskiftningsloven af 1857 med Hensyn til det gamle Teigebytte i Skov ved Tillægsloven af 4de Juni, dens § 4, er modificeret. Idet jeg saaledes, hvad Skovgrunden angaar, holder paa det gamle Teigebytte, der virkelig overalt umiskjendelig er udført med en erkjendt praktisk Dygtighed, vil jeg dog indrømme, at der ved denne klæbes en Mangel, som med det Første burde søges afhjulpen, og det er, at der som oftest ved saadanne gamle Teigeskifter mangler Kartforretninger. Udskiftningsloven er i dette Stykke, naar det gamle Teigbytte skal bestaa, ikke til nogen Hjælp; thi i dette Tilfælde kan man ikke forlange Udskiftningsrettens Bistand. Delelinierne mellem de forskjellige Skovteige i Skov- og Fjeldbygderne er gjerne udført paa den Maade, at der hist og her gjennem Skoven er blinket Trær, hvori tillige er hugget et ✕. Imellem disse enkelte Træer kan der ofte være temmelig lang Afstand, — ja tildels kan disse Linietræer være bortrevne af Storm og Ildebrand, og tildels ogsaa borttagne af uvorne Huggere eller Tilgrændsende paa lange Strækninger, saaledes at ingen Skillelinier længer er at finde, og da det er en Umulighed at finde og bevise, hvor hvert af disse Træer har staaet, har dette til Følge, at der i Skovbygderne hersker evige Kjævlerier, Tvistigheder og Processer om Grændseskjel. I alle disse Tilfælde, saavelsom ved Kjøb og Salg, Tart- og Skyldsetningsforretninger, er Opmaaling og Kart over Skoven lige fornøden og uundværlig. Ligeledes i Dødsfald, hvor en Enke eller en Flok halvvorne Børn blive igjensiddende, der naturligvis intet Kjendskab har i Skov og Mark, og saaledes af havesyge Tilgrændsende eller Naboer er udsat for at blive berøvet meget af sin Skov. Indsenderen heraf, der selv er en Enkes Søn, har som saadan og i saa Maade mange mindre behagelige Erindringer fra sine yngre Dage. Til saadanne Opmaalings- og Kartforretninger har man, som før antydet, ingen Hjælp i Udskiftningsloven, naar det gamle Teigskifte skal bestaa, og heller ikke gives der — saavidt jeg ved — nogen anden Lov, der giver Adgang til at fremtvinge en for samtlige Eiere i Teigebyttet bindende Opmaalings- og Kartforretning. Enhver, som ønsker Kart paa et saadant Teigskifte, er henvist til privatim og i Mindelighed at søge at forskaffe sig samme; men dette er for den, som har sine Skove omgiven af mange vrangvillige Tilgrændsende ingen let Sag, om han endog alene vil bære alle Omkostninger. Betinger man sig en Landmaaler i den Hensigt at faa Opmaaling og Kart paa sine Skovteige, vil det som oftest indtræffe, at Arbeidet standser, fordi man ikke faar de mange og vidtadspredte Granner til godvillig at møde og indlade sig paa Sagen, hvorved hele Forretningen bliver virkningsløs og til liden Nytte. Indsenderen har herpaa seet forskjellige Exempler. Han skulde derfor tro, at det for ogsaa at lette og fremme Opmaalings- og Kartforretninger paa det eksisterende gamle Teigbytte i Skov, vilde være nødvendigt, at Udskiftningsloven gives et nyt Tillæg, hvorved der gives alle Skov- eller Teigeiere Adgang til at erholde en af det Offentlige beskikket Udskiftningsformand til saadanne Arbeider, forsynet med al fornøden Myndighed til at indkalde de tilstødende Teiges Eiere, og udføre en i alle Dele bindende og lovgyldig Forretning, eller, kort sagt, henlagde ogsaa disse Kartforretninger under Udskiftningsretten til Udførelse i Overensstemmelse med Udskiftningsloven, dog i det Væsentligste med strengt Bibehold af det forhen gjorte Skifte. At et saadant Lovbud vilde være gavnligt og virke til at hemme mange Uordener i Skovdistrikterne føler jeg mig forvisset om, ligesom jeg heller ikke veed andet, der kan anføres imod et saadant Lovbud, end at det muligens kunde paaføre det Offentlige større Omkostninger, en Indvending, der bortfalder, naar disse bestemtes udredet af den eller de Skov- eller Teigeiere, i hvis Interesse Opmaalingen og Karteringen foretages.

Ogsaa i en anden Retning forekommer det mig, at der hersker en uforsvarlig Mangel i Henseende til Betryggelse for Skovene. Tidt og ofte udbryder der i tørre Sommere voldsomme og rasende Skovbrande, der i Fjelddistrikterne, hvor Jordsmonnet til de bratte Lier er tyndt, lægger øde store Strækninger, til ubodelig Skade ikke alene for Nutid, men for hele Fremtiden. Enkeltmand staar i disse Ulykkestilfælder hjælpeløs. Da han selv, med de faa Folk, han kan skaffe, Lidet formaar til Slukning i den tørre Aarstid, og om han beder sine Naboer om Hjælp, kan disse ofte være lunkne og sene nok i at ville yde denne, — der kan endog findes de, som ser sin Fordel i at Skovbranden udvider sig, da Havnegangen efter en saadan, som bekjendt, for nogle Aar bliver bedre. Hastig Hjælp er i saadanne Skovbrandstilfælde næsten mere fornøden end i anden Ildebrand, og 10 Mand kan i Brandens Begyndelse gjøre mere til dens Slukning end 100 Mand efter et Døgns Forløb, da den i en kort Tid kan have udvidet sig paa en Strækning saa stor, at det fast synes en Umulighed at kunne slukke med Menneskehaand. Efterat den er kommen saavidt, er det paa en hed Sommerdag en Umulighed at nærme sig Brandstedet for Røg og Hede, ligesom det da virkeligt er livsfarligt, da Ilden kaster sig over Lyng- og Mosemoerne og Trætoppene imellem med en saadan Voldsomhed og Hurtighed, at Enhver har nok med at undvige for ei at blive omringet af Ilden. Jeg har endog seet, at den har slynget sig tvers over Glommen. At dette ikke er nogen Overdrivelse forsikres, da jeg heri har god Erfaring og har været med under Slukning af forskjellige Skovbrande. Skulde det saaledes ikke ogsaa være heilig fornødent og paatrængende at foretage noget alvorligt til Forebyggelse af disse ofte ødelæggende Hærjinger af Skovbrande, der efterhaanden lægger større og større Strækninger øde i Skovdistrikterne, til uberegnelig Skade ikke alene for Skovgrunden, men ogsaa for de klimatiske Forholde i Nutid og Fremtid? Indsenderen har forsøgt at assurere Skov, men dette er til liden Nytte, da de Selskaber, der overtage saadanne Forsikringer, udfærdiger Policer med saamange Forbehold, at dette ingen Betryggelse bliver, og selv om Skoveieren herved faar sin nuværende Skade erstattet er denne lige stor for Eieren, Skovgrunden og det Almene for Fremtiden. Hovedsagen er at forebygge Skovbrandene eller kvæle dem i deres Begyndelse, hvilket efter min Erfaring i de fleste Tilfælde er muligt, naar hurtig Hjælp eller Mandskab kan skaffes til Brandstedet. Det simpleste Middel hertil vilde efter min Mening være, at der udkom et Lovbud, der paabød alle Eiendomsbesiddere, hver i sit Herred, at skaffe Brandhjælp ved Skovbrand i Forhold til sin Matrikulskyld. Herved vilde enhver Skoveier, der var truet ved Udbrud af Skovbrand have anden Adgang til at forskaffe sig hurtig Hjælp til Slukning end nu, og mangen Ulykke vilde visselig forebygges. Det vilde være saare ønskeligt om mere dygtige og formaaende Mænd vilde virke for Iværksættelsen af det her Paapegede, og om muligt allerede paa dette Storthing fremsætte Lovforslag i de tvende antydede Retninger. Ved denne Anledning kan jeg ikke tilbageholde den Tanke, som ofte har paatrængt sig mig, nemlig, hvor saare Lidet, der baade af det Offentlige og Private hidtil er gjort til Bevarelsen af vore Skove. Medens alle andre Næringsveie søges ophjulpne og forbedrede, gjøres der saagodtsom Intet for Skovenes Bevarelse. Disse, der af vore sparsomme og tarvelige Forfædre fra umindelige Tider har været vel vedligeholdte indtil i Begyndelsen af dette Aarhundrede eller noget senere, synes nu kun bestemte til at ødelægges af den nuværende Slægts Uvorrenhed i Skovhusholdningen. Kan det være forsvarligt, at denne Ødelæggelse fremdeles i alle Maader uhindret skal faa vedblive, og mon dette ikke kan have uberegnelige Følger ikke alene for Skoven, men ogsaa med Hensyn til de klimatiske Forholde for Eftertiden og for Efterkommerne? Mon det ikke ogsaa saaledes snart skulde gjøres fornødent ved et Lovbud at skride ind i den private Skovdrift, til Hinder for den mere og mere overhaandtagende Smaatømmerhugst til mindre og mindre Dimensioner, og ved Tvang indføre noget som kaldes Skovhusholdning istedetfor Skovødelæggelse, siden hin Husholdning hos os vist aldrig vil komme frivilligt, førend det bliver for sent. Maaden, hvorpaa dette skal ske, vil jeg henstille til mere kyndige Mænd at udfinde, ligesom jeg ogsaa haaber, forsaavidt de her simpelt fremstillede Tanker finder Anklang hos mere dygtige og formaaende Mænd her i Landet, disse for Alvor vilde tage sig af Sagen, og allerede — som sagt — paa dette Thing fremkomme med Lovforslag i de antydede Retninger, idet jeg udtaler, som min fuldeste Overbevisning, der igjennem en længere Tid mere og mere har fæstet sig hos mig, at noget absolut med det første bør gjøres til Skovenes Bevarelse.

Østerdalen i Februar 1859.

En Skovbonde.

Hellig Olaf med dit luerøde Skjæg,
Du seiler for nære min Kjælderwæg!

Troldet havde efter Sagnet en indgroet Afsky for det „luerøde“, for den nye Tids Lære og for Lugten af kristne Mænd udenfor dets Kjælderwæg. Morgenbladet viser om muligt en end større Afsky for røde Republikanere, for frisindede Reformer og for Folk, som udøve sin Stemmeret eller holde aarlige Storthing udenfor dets Kjælderwæg.

Troldet væltede hele Berghammere ned for at ramme sine Modstandere. Morgenbladet ruller frygtelige Forslag om absolut Veto, Opløsningsret, et aristokratisk Førstekammer osv. afsted for at ødelægge vor Grundlovs Tilhængere.

Troldet rasede tilsidst mod sit eget Kjød; det sled sin Fod af og kylede den afsted mod den nye Kirkebygning, hvis Klokker tonede ud over Fjeld og Fjord. Morgenbladet raser ligervis mod sit eget Kjød; det raser mod sine „gjæve Odelsbønder“ („de raabarkede“), det raser mod sine Embedsmænd („den frafaldne Trop, der i moralsk (morgenbladisk) Exil allerede lider Straffen for sit Forræderi“), det raser mod selve sin Regjering (som følger „frivole Indskydelser“).

Men Troldskab har ikke mere Magt nu end i gamle Dage. Berghamrene, som Troldet kylede mod Kirken, faldt som Stene, sendte af Gud til dens hurtigere og bedre Opførelse, og Gygrefoden blev til en Sundhedsbrønd. Det absolute Veto m. m. af samme tunge Grjot fra 1821 blev Prøvestenen, som viste Grundlovens ægte Guld, idet den tjente til yderligere at aabenbare dens Visdom og dens Kjærlighed hos Folket. Sølepytten, hvor Morgenbladet hentede de Skjældsord, hvormed det turvis har overøst alle Samfundsklasser og alle de Mænd, som have fredet om vor Grundlov og lagt deres Sten til vor Stats- og Samfundsbygnings Fuldførelse, denne Sølepyt er bleven den Sundhedsbrønd, hvor Odelsbønder og Andre finde Helbredelse for de politiske Svagheder og Skrøbeligheder, som Morgenbladet saa ubarmhjertig har blottet.

Forhandlingerne om aarlige Storthing vil forhaabentlig ligesom Stemmeretssagen vise Bedringen.

Det gamle Sagn beretter, at Troldet tilsidst sprak af Harme og at dets Fæstemand i Granefjeldet fortvivlede af Sorg. Den Unionsakt var dog i sin Tid viet med bedre Laat i Festerøllet der efter.

Men Morgenbladet?

Indstilling fra Konstitutionskomiteen til Grundlovsbestemmelse angaaende Indførelse af aarlige Storthing.

(Forts. fra No. 50).

Med Hensyn til Lovgivningsmyndigheden gjøre ligeartede Betragtninger sig gjældende, om end disse her ikke kunne have samme Styrke. Det er imidlertid i denne Henseende ikke uden Betydning, at der under nærværende Ordning fremsættes for Storthinget Lovpropositioner i de sidste Maaneder af dets Forsamlingstid, hvilket vel neppe kunde ske, eller i al Fald ikke burde ske, medmindre Trangen til nye Bestemmelser først efter Storthingets Sammentræden, altsaa temmeligt uventet, havde gjort sig gjældende.

Ogsaa i en anden Retning vil Forandringen formentlig udøve en gavnlig Indflydelse paa Storthingets lovgivende Myndighed. Nu er det som bekjendt jevnligen Tilfældet, at der fremsættes Lovforslag, der enten ikke ere ledsagede af alle fornødne Oplysninger eller ikke i Formen ere fuldt gjennemarbeidede. Naar nu disse Forslag indeholde en berettiget Tanke, har, væsentligen paa Grund af den lange Afstand mellem Storthingets Møder, den Sædvane udviklet sig, at vedkommende Komite arbeider som Lovkommission, samler Oplysninger og bearbeider Detailler, og at Storthingets Afdelinger fortsætte dette Arbeide. Hermed staar det vel igjen i Forbindelse, at man, naar Sagen er af den Beskaffenhed at Komiteen ikke ser sig istand til at give den den tilbørlige Forberedelse, er meget tilbeielig til at oversende den til Regjeringen, for at Arbeidet af den eller ved den kan blive gjort. Resultatet heraf har været Kommissioner, hvis Udbytte efter den almindelige Mening i Regelen ingenlunde staar i Forhold til de derved bevirkede Omkostninger. Der findes visselig Sager, hvori Storthinget bør optræde paa denne Maade, men deres Tal er begrændset. I Regelen kan og bør det ikke være Storthingets Sag at udøve en saadan Virksomhed.

Indførelsen af aarlige Storthing vil lette Adgangen til at vise Forslag, der ikke ere tilstrækkeligt forberedte, fra sig. Mellemrummet vil da blive saa kort, at der kun i Undtagelses-

tilfælde vil være Opfordring for Thinget til at tage Sagen i sin Haand, og Forslagsstilleren vil blive nødt til selv at gjøre eller lade gjøre det Arbeide, der nu udføres af Storthinget.

Naar man ser hen paa Rækken af de Lovforslag, der paa hvert Ting henlægges, ligger det ogsaa temmeligt nær at formode, at Forslagsantallet vilde blive mindre, naar saaledes større Fordringer stilledes til dem, og at navnligen mangt et Forslag ikke vilde komme igjen, naar det først engang var unddraget Behandling.

Indførelsen af aarlige Storthingsmøder vil saaledes efter Komiteens Mening sætte Storthinget istand til at udføre sine regelmæssige Forretninger bedre og fuldkomnere, end nu kan blive Tilfældet.

Paa samme Tid vil Forandringen ogsaa gjøre Regjeringens Stilling, med Hensyn til den ordinære Administration, mere overensstemmende med Grundlovens Tanke og Hensigt. Under de nærværende Forholde er den ofte sat i den Stilling, enten at maatte undlade at gjøre, hvad der efter dens Skjøn er rigtigt og nyttigt, eller at handle uden at Storthinget er hørt og uden at dette har givet sit Samtykke til Penges Anvendelse. Vælger den det Første, kunne Følgerne deraf være uheldige for Folket, og tager den det sidste Parti, udsætter den sig for Ansvar. Denne Stilling er uheldig, kan paa den ene Side avle Mangel paa Initiativ og Foretagsomhed, og paa den anden lettelig fremkalde unødige Overgreb og Overskridelser; thi er det først givet, at Storthingets Beslutninger ikke i alle Dele efter Bogstaven kunne befølges afhænger det af et mere eller mindre vilkaarligt Skjøn, hvor langt der kan gaaes udenfor denne.

Forandringen fra treaarige til etaarige Storthing vil derfor gjøre Regjeringens Stilling lettere og greiere, paa samme Tid som den konstitutionelle Ansvarlighed vil skjærpes.

Forsaavidt som herimod skulde blive indvendt, at Regjeringens Magt herved bliver formindsket, tør det være tilstrækkeligt at bemærke, næst at henvise til de kgl. Propositioner i denne Materie, i hvilke det udførligen er paavist, at Forandringen ikke medfører nogen Forrykkelse af Magtfordelingen, dels at det i al Fald er Grundlovens System, der agtes gjennemført paa en til de nuværende Forholde svarende Maade, dels at den Begrænsning af Regjeringens administrative og udøvende Myndighed, der maaske for en Del vil finde Sted, fuldt op vil opveies ved den større Sikkerhed og Kraft, der under en forandret Ordning altid vil kunne ledsage dens Optræden.

Det forekommer derfor Komiteen klart, at Statsværkets Gang under aarlige Storthingsmøder maa vorde sikrere, regelmæssigere, frugtbarere og mere overensstemmende med Grundlovens Forudsætninger.

Et Bevis paa Rigtigheden af den Opfatning, der saaledes hos Komiteen har gjort sig gjældende, tør det vel ogsaa være, at der i samtlige andre konstitutionelle europæiske Stater, selv de mindste, finder aarlige Møder af Repræsentationen Sted.

Efter saaledes korteligen at have udhævet, hvorledes den tilsigtede Forandring vil være gavnlig i forretningsmæssig Henseende, gaar man over til at omtale dens Betydning ligeoverfor de udenrigske og da navnligen de unionelle Forholde.

I vor Tid, hvor de politiske Begivenheder udvikle sig med en forhen ukjendt Hurtighed, vil det letteligen kunne indtræffe, at Regjeringen af Omstændigheders Magt, paa hvilke den ikke kan udøve nogen Indflydelse, nødes til at optræde og tage Parti uden langt Varsel. Under saadanne Omstændigheder undgaar man helst den Opsigt, der fremkaldes ved Sammenkaldelsen af overordentligt Storthing, om end dertil maatte være Tid, og griber vel i al Fald ikke dertil, før Beslutning allerede er fattet. En nødvendig Følge heraf kan det vorde, at Unionskongen i Valget af sin Handlemaade væsentligen kan blive ledet af den svenske Rigsdag, hvis aarlige Møder giver større Sikkerhed for at Udtalelse af den kan finde Sted, uden at det norske Storthings Mening er æsket og hørt.

At Norges Stilling i Unionen, ligesom ogsaa dets berettigede Interesse herved kunne komme til at lide, behøver intet Bevis.

Ved Afgjørelsen af Sager, der efter Lov og Overenskomst udfordre Beslutning af begge Rigers Repræsentationer, er det fremdeles af Vigtighed, at Behandling og Beslutning i begge Riger, navnligen naar Sagerne ere af nogen Betydning, finder Sted samtidigt.

Dersom dette ikke sker, er man naturligvis lettere udsat for, at Beslutninger af forskjelligt Indhold fattes af de forskjellige Repræsentationer, og herigjennem kan der opstaa en Disharmoni og gjensidig Misforstaaelse, der kunde have været undgaaet. Eller Følgen kan blive den, at den i det ene Land fattede Beslutning, for at saadan Disharmoni skal kunne undgaaes, faar en utilbørlig Vægt ligeoverfor de Forhandlinger, der senere finde Sted i det andet, og derigjennem kommer til at fremkalde Beslutninger der, som ellers ikke vilde være blevne fattede.

Under de nuværende Forholde, da man i Sverige har aarlige Rigsdagsmøder, vil det, forsaavidt Samtidighed i Behandlingen ikke kan opnaaes, naturligvis være der, hvor saadanne Sager i Regelen først blive behandlede.

Betydningen heraf for os er saameget større, som Sverige er det større og mægtigere Land i Unionen.

Endelig findes der ikke ganske faa Anliggender, i hvilke begge Rigers Interesser staa hinanden nær, og som baade af denne Grund, og fordi Repræsentationen ligeoverfor Udlandet er fælles, paa letteste og bekvemmeste Maade behandles samtidigt. Ogsaa her vil det norske Storthings sjeldne Sammentræde kunne virke hemmende og hindrende eller medføre Resultater af lignende Art som de nysomtalte, aldenstund det vil være urimeligt at forlange, at Sverige i aarevis skulde opsætte at træffe Forføininger for sit Vedkommende, fordi Norge ikke havde kunnet fatte Beslutning.

Alle disse Omstændigheder gjøre det indlysende for Komiteen, at det ogsaa med Hensyn til de heromhandlede Forholde er af høi fædrelandsk Betydning, at aarlige Storthingsmøder indføres.

End væsentligere end de paapegede specielle Tilfælde er det, at den norske Regjering, naar den har et hyppigt sammentrædende Storthing at støtte sig til, vil have ulige lettere for at indtage en konsekvent og fast Holdning ved Forberedelsen af alle unionelle Spørgsmaal. Regjeringen vil i disse, navnlig de af dem, hvori Rigernes indbyrdes Uafhængighed og Folkenes særskilte Nationalitet gjør sig gjældende, nødvendigvis altid søge Udgangspunktet for sine Skridt og Støtte for sine Handlinger i Folkerepræsentationen. Vor Grundlov forudsætter ikke nogen parliamentarisk Styrelse efter dette Ords sædvanlige Bemærkelse, og det tør vel ogsaa være tvivlsomt, hvorvidt en saadan vilde stemme overens med vort Folks Karakter og Ønsker, men det kan ikke vel tænkes muligt, at den norske Regjering nogensinde skulde kunne skille sig fra Folkerepræsentationens Opfatning af Spørgsmaal som de antydede. Den vil og maa i disse staa paa samme Punkt som Repræsentationen, og det behøver ingen Udvikling, at den under Omstændigheder, der have fremkaldt og igjen kunne fremkalde Rivninger, vil have langt lettere for at hævde sin og det norske Folks Stilling, samt konsekventere gjennemføre dettes berettigede Fordringer, naar Storthinget oftere havde Anledning til at udtale sig. Med en klart og bestemt udtalt Folkevillie til Rygstød kan dens Vei ikke være tvivlsom og dens Handlinger aldrig magtesløse. Uden en saadan kan den blive vaklende, ubestemt og virkningsløs.

Og dette har Betydning ikke alene for Norge, men ogsaa for Unionens sande Vel og Trivsel.

Det forekommer saaledes Komiteen, at hvad enten man tager Hensyn til Statsværkets Gang eller til vor Stilling i Unionen og til Udenverdenen, er Indførelsen af aarlige Storthingsmøder paakrævet af meget sterke Grunde. (Forts.)

Kristiania, den 3die Marts 1869.

Udlandet. Ifølge Standard har den spanske Regjering opfordret Hertugen og Hertuginden af Montpensier til at vende tilbage til Spanien.

De to første Hefter af den nye Aargang af det italienske Tidsskrift „Nuova Antologia" indeholde en Artikel af Longhi om „den preussiske Alliance og Erhvervelsen af Venedig". Artiklerne, der ikke ere naaede længere end til Krigens Udbrud, bringe interessante Oplysninger om hidtil mørke Punkter i Forholdet mellem Italien og Frankrig og mellem Frankrig og Østerrig. Man erfarer saaledes, at kun en europæisk Fyrste, Keiser Napoleon, havde Kundskab om det den 8de April sluttede hemmelige Forbund mellem Italien og Preussen; det synes nemlig ikke, at Preussen har givet Keiseren af Rusland Underretning derom. Napoleon den Tredie havde altid erkjendt, at Italien var nødt til at indlade sig paa enhver Kombination, der kunde skaffe det Venetien. Han havde først tilraadet Italien at slutte et Forbund med Preussen som et Middel til at gjøre Østerrig føielig med Hensyn til Italiens og hans egne Hensigter, men da en Krig med Østerrig viste sig uundgaaelig, fraraadede han ikke denne. Da man i Wien ikke længer kunde tvivle om det mellem Italien og Preussen sluttede Forbund, søgte man at stille dem ad og tillige tilfredsstille den Interesse, Keiser Napoleon kunde have i den forventede Krig. Den 4de Mai tilbød Østerrig formelt at afstaa Venetien til Italien paa den Betingelse, at Italien og Frankrig skulde forblive neutrale og tillade, at Østerrig holdt sig skadesløs paa Preussens Bekostning ved at erobre Schlesien. Efter dette Forslag skulde Schlesiens Erhvervelse og Venedigs Opgivelse være to samtidige Kjendsgjerninger, af hvilke der ene var Betingelsen for den anden. Den østerrigske Regjering blev imidlertid strax gjort opmærksom paa, at denne betingede Afstaaelse af Venedig ikke kunde modtages, og den ændrede da sit Forslag saaledes, at den kun som Betingelse for Afstaaelsen forlangte Italiens Neutralitet. Det sees ikke udtrykkelig, hvem Østerrig gjorde dette Tilbud, men det er temmelig sikkert, at det var til Keiser Napoleon. Italien, der var bundet ved Traktaten med Preussen, og som ventede langt større Fordele af Krigen, gik ikke ind paa Forslaget. Imidlertid fortsattes Underhandlingerne mellem Østerrig og Frankrig. Forfatteren seer sig ikke istand til at sige, hvor vidt de førtes, og om der sluttedes en formelig Traktat mellem de to Stater. Den italienske Regjering fik ingen officiel eller offisiøs Meddelelse derom. Det var i Østerrigs Interesse at sikre sig Frankrigs Neutralitet, naar det ikke kunde opnaa Italiens Neutralitet. Det synes, som om Hertugen af Grammont, der opholdt sig i Paris og skulde reise tilbage til Wien, har faaet det Hverv af Drouyn de Lhuys at love Østerrig Frankrigs Neutralitet paa den Betingelse, at de vilde afstaa Venetien, hvis det seirede mod Preussen, og hvorledes Italien saa end stillede sig. Forfatteren ved ikke, om Østerrig gik ind paa dette Forslag, men det forekommer ham sandsynligst, at Østerrig, uden at give noget bestemt Løfte, kun forpligtet sig til, hvis det seirede, ikke at gjøre noget Indgreb i den ved Frankrigs Hjælp i Italien tilveiebragte Ordning. Italien var altsaa, hvilket Udfald Krigen end fik, sikker paa ikke at miste noget af de ved Villafrankafreden erhvervede Lande.

Frankrigs lovgivende Forsamling forhandler i disse Dage om Staden Paris's økonomiske Forhold og Bestyrelse, hvortil Anledningen er, at det skal vedtage et Laan paa c. 400 Mill. Frs., hvorom Hausmann har truffet Overenskomst med en Bank Crédit foncier. I det første Møde (den 22de f. M.) angreb Garnier-Pagès og Picard skærkt Seinepræfektens hele Bestyrelse, og de blev imødegaaede af Regjeringens Fuldmægtig, Statsraad Genteur, som gav mange høist interessante Oplysninger om den umaadelige Udvikling, Paris har taget i alle Retninger under den dygtige Hausmanns Ledelse. I 1852 udgjorde Hovedstadens ordinære Indtægter 52 Mill. Frs., hvilken Sum overskred Udgifterne med 23 Mill. Fra disse 23 Mill. maa man imidlertid drage 10 Mill., der brugtes til at afbetale ældre Gjæld, og 13 Mill. vare altsaa tilbage. Det var med denne Sum, at Hausmann gav sig til at omdanne Paris eller rettere til at skabe et nyt Paris. Naar man vil vide, om han fulgte et Lune eller tilfredsstillede et nødvendigt Krav, behøver man blot at tænke paa, hvorledes Paris var for 25 Aar siden. Alligevel bliver en ny Gade neppe aabnet, førend den er overfylt. Antallet af de nye Huse har i de sidste 15 Aar oversteget Antallet af de nedrevne med 19,000, og lægger man Leilighederne til Grund for Sammenligningen, bliver Forholdet endnu større. Alligevel ere Leiligheder stærkt søgte, og Husleien dyr. Grunden hertil er Befolkningens Tiltagen; Indvaanernes Antal udgjorde i 1866, fraregnet de Fremmede, 1,800,000. Det er Jernbanerne, som især bidrage til Forøgelsen; det samme viser sig allevegne, i London, Berlin og Wien. Allerede i 1847 indsaa man Nødvendigheden af Paris's Udvidelse og lagde Planer hertil, hvis Udførelse forhindredes af Februarrevolutionen. Det lovgivende Korps har efterhaanden billiget de forskjellige Arbeider, og Staten har givet et Bidrag til dem. Den udvidede By stillede større Krav i mange Retninger, og til at tilfredsistlle dem er der medgaaet 706 Mill. Der er bygget 14 katholske Kirker, 2 protestantiske Kirker og 2 Synagoger (61 Mill.); endvidere Hospitaler, Fattighuse o. lign. (55 Mill.), Boliger for de kommunale Autoriteter samt Skoler (129 Mill.) og endelig offentlige Veie og Spadsergange samt offentlige Haver (195 Mill.). Der er blevet nylig sagt i Kammeret, at Paris's Omdannelse var et mod Demokratiet fiendtligt Foretagende. Er det da ikke demokratisk at skaffe de smaa Borgere og Arbeideren Spadsergange og Haver? Er det ikke demokratisk at bygge Huse og Skoler for de Ubemidlede? Der er nu 159 Skoler i Paris, i hvilke der gives fri Undervisning, og Skolevæsenets Udgifter, som i 1852 udgjorde c. 1,700,000, beløbe sig nu til c. 6,700,000 Frs. (Bifald). „Ja, det er i Særdeleshed den fattige Befolkning, som har høstet Fordelen af de store Arbeider i Paris." Byens Totaludgift fra 1852 at regne har beløbet sig

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

I fordums Dage var i Europa et eget Slags Duelsystem. To Mænd, bevæbnet med Sværd eller Pistoler, blev sat i et ganske mørkt Værelse og der overladt at afgjøre sit Mellemværende. Dersom en af de to kom til at gjøre den mindste Støj, kunde han riskere at faa en Kugle eller et Hug, men rammede ikke Kuglen, kunde den, der skjød udsætte sig for til Gjengjeld at faa en Kugle eller et Hug, formedelst Lysningen af sit Skud.

Et Sammenstød, saadan som det mellem Forester og Kafferen „Ingwe" i en tæt Busk, havde nogen Lighed med Duellerne i et mørkt Værelse, for de stridende kunde bare slutte sig til hinandens Stilling ved den ufrivillige Støj, de gjorde. Da Forester kom sidst ind i Busken, havde Kafferen den Fordel for ham at kunne kjende hans Stilling, medens den sidste Høvdings var ubekjendt for Forester. Kafferen vilde imidlertid gjerne sikre sig et godt Skjul bag en Sten eller et Træ, og saaledes havde han ikke forholdt sig rolig, da Forester kom ind i Busken. Da denne kunde vente at faa en Kugle i Livet, hvis han gjorde den mindste Støj, stod han ubevægelig bag en af de store Stene, der omringede ham. Forester hørte saaledes Kafferen røre sig, hvorved han vandt en stor Fordel over denne.

I fulde ti Minutter rørte ingen af Parterne et Lem eller trak Aande højt nok til, at det skarpeste Øre kunde opfange Lyden. Det var mere en Taalmodigheds- end en Stumhedsprøve, og Forester, som vidste, hvor hans Fiende var skjult, vilde naturligvis ikke være den første til at røre sig, da han maatte antage, at Kafferen sent eller tidligt vilde komme til den Slutning, at han ikke var kommet ind i Busken. Det varede heller ikke saameget længe, inden Kafferen begyndte at røre sig, men saa forsigtigt, at et uerfarent Øre vilde tilskrevet „Vinden" det. Kafferen bevægede sig bare hvergang Vinden bevægede Grene og Blade, og forholdt sig rolig i Mellemrummene. Forester lod sig imidlertid ikke skuffe; i en sammenkrøbet Stilling med Riflen færdig til Skud, ventede han. Men han mærkede snart, at Kafferen fjernede sig; vilde han altsaa hevne Walter, maatte han følge efter ham, men i den Tid, der var forløbet mellem hans heldige Skud og Kafferens Tilbagetog, havde han havt Tid til Overvejelse, og han var nu ikke længere saa hidsig paa at tage sin Fiendes Liv som han fra først var.

Medens Forester havde tilegnet sig nogle af sine sorte Følgesvendes Anskuelser, havde han altid søgt at dæmpe Lysten til Blodsudgydelse hos dem, og saaledes havde han hyppigt frelst Fangers Liv. Da han vidste, at en Kaffer sjelden gjør noget, uden af Hensyn til Vinding og Fordel, havde han belært dem om det fordelagtige i at tage Løsepenge for Fangerne istedetfor at dræbe dem. Skjønt han i nærværende Tilfælde var højlig forbitret paa sin Vens Snigmorder, saa tabte dog denne Følelse sig snart, og da han trodde, at Høvdingen Ingwe havde trukket sig tilbage gjennem Busken, besluttede han at vende tilbage til Walter Eagleton.

Idet han altsaa tog en anden end den først bestemte Retning, bevægede Forester sig med mindre Forsigtighed end han plejede; han søgte at naa det aabne Land ad en Gjenvej, men herved indviklede han sig i et tæt Tornekrat, hvorigjennem han ikke kunde komme frem uden ved at krybe paa alle fire med næsten lukkede Øjne og beskyttende Ansigtet vekselvis med en af Armene; omsider naadde han en mere aaben Plads og rejste sig op. Hvem skulde han se nogle Skridt fra sig, da han saa sig om, uden den kjæmpemæssige Kaffer, Ingwe, der iagttog ham med et Smil. Foresters Rifle var øjeblikkelig ved Høften og Hanen spændt, men Ingwe rørte ikke et Lem; tvertimod sagde han ganske roligt:

„Nej, Høvding, lad det være. Jeg kunde gjennemboret Dig med mit Spyd, da Du kravlede henad Jorden uden at se mig. Vore Mænd have kjæmpet nok for idag. Naar to Høvdinger som Ingonyama og Ingwe kjæmper, bør det alene være med Ord. Hunde slaas, men vi kan alene naa Sandheden med Ord. Vend Din Rifle bort — jeg ønsker at tale."

Medens Forester iagttog Kjæmpen nær ved sig i den Hensigt at vare sig mod Forræderi, var han Kafferen fuldkommen voksen i enhver Henseende; han satte Kolben af Riflen paa Jorden, og støttende sig til Mundingen, sagde han:

„Tal Ingwe — jeg hører."

Kafferen rettede sig op til sin fulde Højde, strakte sin Arm ud imod den Kraal, hvori hans Koner levede og med stolt Mine og harmfuld Tone sagde han:

„De hvide Sjakaler kom for at tage vort Fæ. De klædde sig i røde Kjoler, saa at vi kunde se dem, og de trodde, vi vilde overgive dem vort Fæ og vore Kvinder. Mange af dem væder nu Jorden med sit Blod og ikke en af dem vilde vendt tilbage for at fortælle Historien, hvis ikke Ingonyama var kommet dem tilhjælp. Det er et Misgreb af Dig saaledes at hjælpe de hvide Mænd imod os, for Du, skjønt hvid, er en Høvding, og dit Hjerte maa være sort ellers kunde Du ikke være saa tapper og stærk. De hvide Mænd vil have Land og de vil ødelægge os for at faa det. De kommer over os som Græshopper, de ødelægger vort Vildt, lærer vore Kvinder at være ulydige, og fordærver baade Mænd og Kvinde. Lad dem holde sig i Byerne; i Busken er de uslere end

til 1592 Millioner. Hvilken Indflydelse have disse Udgifter nu havt paa de Privates Formuesforhold, paa Byens og Statens Formuesforhold? Grundeiendommen i Paris har faaet en forøget Værdi af 50 Procent. I Arbeidslonnen er der indtraadt en tilsvarende Forhøielse; i nogle Industrier er den voxet 80 Procent, og der gives ingen Industri, hvor den ikke er stegen en Fjerdedel. De af Sundhedshensyn foretagne Forbedringer have bragt Fattigdommen og Dødeligheden til at aftage; i 1831 kom der 1 Trængende paa 11 Indvaanere, og nu er Forholdet 1 til 17. Dødeligheden, som i 1760 var 1 Indvaaner af 30 og i 1851 af 38, er nu 1 af 42. Kommunens Indtægter ere blevne tre Gange saa store. I 1852 var Udbyttet af Skatterne i Frankrig 1338 Mill., hvoraf Seinedepartementet udredede 173 Mill.; i 1865 var det 1702 Mill., hvoraf 346 Mill. kom fra Seinedepartementet. Udbyttet af Skatterne fra dette Departement har altsaa i fjorten Aar fordoblet sig, og Paris deltager heri med 97 Procent. Forøgelsen i de øvrige Departementer udgjør kun en Femtedel. I de nævnte 14 Aar har Skatternes forøgede Udbytte været 1226 Mill. for Seinedepartementet og 3072 Mill. for de øvrige Departementer. De Arbeidere, som anvendes til de nye Bygningers Opførelse, vende for en stor Del tilbage til sit Hjem, hvor de benytte de i Paris opsparede Penge til at kjøbe sig et Hus eller et Stykke Jord. Antallet af Grundeiere er saaledes tiltaget paa Landet, og de nye Grundeiere ere Mænd, som før vare affaarne fra enhver Udsigt til at erhverve sig fast Eiendom. — Efterat Genteur under levende Bifald havde endt sit Foredrag, der gjorde stærkt Indtryk i Kammeret og heller ikke har forfeilet sin Virkning i Pressen, erklærede han, at han i det næste Møde (den 23de) vilde nøiagtig angive Paris's Gjeld og dets Hjælpemidler i Øieblikket og i Fremtiden.

Paris's Gjeld, erklærede han, udgjør 1109 Millioner Frs. i det Hele, fordelt paa følgende Maade: 465 Mill. skyldes „Crédit foncier"; 490 Mill. Tilbagebetaling af ældre Laan; 156 Mill. Arbeids- og Bygningskassens Gjeld. Han paastod, at fra Aar 1869 vilde Stadens Aktiva kunne ventes, efter Dækning af alle Udgifter, at give et Overskud af 38 Mill. Finanserne befandt sig i en god Stilling; hvad Bygningsarbeiderne angaar, da har de kostet idet Hele 2 Milliarder Franks, men saa har de ogsaa „gjort Paris til Verdens første Stad". — Derpaa holdt Thiers en lang Tale imod Spørgsmaalet.

Kgl. Resolutioner. Under 25de f. M. er det naadigst bestemt, at den ansøgte Approbation paa en af Kristiania Byes Kommunebestyrelse under 18de Decbr. 1868 fattet Beslutning til Vedtægt angaaende Opbevaring og Transport af exploderende letantændelige og selvantændelige Gjenstande i Kristiania, ikke naadigst meddeles.

— Under 20de f. M. er Storthingets Beslutning, dateret 18de Januar 1869, til Lov, indeholdende Forandringer i Reglerne om Forelæggelse i Politisager under Fiskerierne, naadigst sanktioneret.

Autorisation. Hos Sorenskriver i Inderøens Sorenskriveri Anker er Kand. jur. H. F. Berg Gjør fra 7de April 1869 autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den tidligere i samme Egenskab autoriserede Kand. jur. E. Aars.

Telegrammer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Espevær 1ste ds.:

For Uveir og Storm indtraadte forløbne Uge lidt Garn-, Notefiske Kovsfjorden. Igaar Søndmøreopsynet vidende 5 Mand druknede, omkring Snes Baade forliste. Rygte om Tab 2 Menneskeliv her i Nærheden, forskjellig Skade, bort-fylte ilandlagte Garn. Savner Efterretninger fra Opsynet Bueland, Mundingen Sognefjorden.

— Do. Do. af 1ste Eftermiddag. Nordredistrikt: Det den 20de begyndte Bortnæs, Husøfiske strakte til Feyeø, dreves med anslaaet Udbytte 15000 Tønder til 24de, da Stormen afbrød. Pris 6—8¼ Ort. Laas Feyeø. — Søndredistrikt: Endel Almue paa Hjemveien herfra, omliggende Havne.

— Do. Do. angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 2den ds.:

Endel overstaaede Redskaber trukne Søndag, Resten igaar. Fangsten meget ujevn overalt. Nat til Søndag ualmindelig voldsom Sydveststorm, svært Sødrag, forvoldt Tab af Menneskeliv større Beskadigelser paa Fartøier, Baade adskilligt Redskastab.

Studentermøde. Igaaraftes blev i et Møde i Studentersamfundet, hvor omtrent 600 akademiske Borgere var tilstede, med stor Majoritet fattet den Beslutning, at et nordisk Studentermøde i indeværende Sommer skal søges afholdt i Kristiania. Man besluttede at vælge en Komite paa 30 Medlemmer til at træffe videre Forføininger angaaende Sagen. Forrige Studentermøde blev, som bekjendt, afholdt i Kjøbenhavn og Lund Sommeren 1862, det næstforegaaende i Upsala 1856.

Grønlands nye Kirke indviedes idag i Overvær af Kristiania Byes Geistlighed, Statsraadets Medlemmer, Kommunalbestyrelsen og en stor Del Storthingsmænd. Kirken har den gamle Langkirkeform, Skibets tredobbelte Hvælv bæres af 8 mægtige, smukke Granitsøiler, 4 paa hver Side, Koret ender i en Halvrunding, prydet med Glasmalerier. Istedetfor Altertavle staar et Kors paa Alterbordet. Trediepræst Hansen holdt Indgangsbøn over Ordene: „Himlene og Himlenes Himle kunne ikke rumme Dig, hvor meget mindre det Hus, som her er bygget." Bibelafsnittene oplæstes af Præsterne Elstrand, Sven Brun, Dop, Brinck Lund og Lund i Oslo. Efter at den deilige Salme: „Fra hver en Jordens Ende Guds Aand forsamle skal", var afsunget, besteg Biskop Arup Prædikestolen og tolkede i en mild og elskelig Prædiken det Ord af Profeten Jeremias: „Og I skulle paakalde mig og finde mig, naar I søge mig af Eders ganske Hjerte".

Militære Samfund. Mandag den 1ste Marts, der er det militære Samfunds Stiftelsesdag, blev af Medlemmerne festligholdt med en Middag i Logen. Premierløitnant Gregersens Besvarelse af en af de fremsatte Opgaver blev prisbelønnet med 25 Spd. — Opgaven lød: „Hvilke væsentlige Tillempninger kræves ved en Revision af Infanteriets Exercerreglement af 1848"?

Afgift af Sukker og Sirup af Runkelroer. Toldkomiteen har indstillet til Storthinget at fatte Beslutning om, at Sukker og Sirup, der virkes af Runkelroer, skal belægges med en Afgift. Komiteen har antaget, at man her som i Sverige vil kaste sig over denne Produktion, og det er for at forebygge Tab i Toldintrader, at man har fundet at burde komme med denne Indstilling.

Lofotlov. Til Storthingets Præsidentskab indløb den 25de Febr. et Telegram fra Stamsund, saalydende: „Mindst 11 større Væreiere i Lofoten ansøger om Bibeholdelse af existerende Lofotlov. Skriftlig motiveret Ansøgning næste Post. Sagens Behandling bedes udsat.
Nils Schøning".

Fest. „Fr.halds Tilskuer" skriver: Ifølge privat Meddelelse fra Drøbak var der den 15de Februar en smuk Fest hos Sorenskriver Ellefsen. Der holdtes Thing for Aas og Fron, og Thingalmuen tilligemed en stor Del andre af Bygdens Mænd, som havde indfundet sig til Anledningen, gik i Prosession hen til Sorenskriverens Bolig for at tage Afsked med den gamle Mand, der i 54 Aar har været deres Dommer. Sognepræst Gude førte Ordet, og under Festen modtog den endnu raske Olding mange Beviser paa den Agtelse og Kjærlighed, han nyder i sit forrige Embedsdistrikt.

Den søndenfjeldske Ishavsflaade har, ifølge „Tunsb." for 24de f. M., ligget seilfærdig ved Kjøbmandsskjær, og en Mængde er valfartet derud dels for at nyde det smukke Syn af den samlede Flaade, hvortil saamange Interesser er knyttede, dels for at bringe de kjære Bortdragende det sidste Velfarønske. Igaar og idag er formentlig de allerfleste afseilede. Igaarmorges gik ligeledes Hr. Svend Foyn under Seil fra samme Sted til Hvalfangst i Finmarkens Fjorde med sine 2 Dampere og en i Skiensfjorden nylig indkjøbt Brig, „Dagen" kaldet. De 3 Fartøier har i det Hele en 30 Mands Besætning.

Mjøsen har lagt sig et langt Stykke udover. Dampskibsfarten er dog ikke fuldkommen standset.

Storm. I Stormen sidste Søndag og Nat til Mandag forliste paa Vestsiden af Karmøen efter Sigende ikke mindre end 4 sildelastede Fartøier, som sloges i smaa Stykker, ligesom 2 Notebaade havde en lignende Skjæbne.

— „Gjengangeren" skriver: Efterat have havt en særdeles stærk Kuling fra Syd løb Vinden igaar Eftermiddag om til en orkanagtig Storm fra Nord, der lader formode en eller anden Ulykke paa Søen; den hvinede og tudede forfærdeligt, og svagere Bygninger rystede paa sine Grundpiller.

Storthinget.

Mandag den 1ste Marts holdtes Odelsthing. Præsident Kildal, Sekretær Kjærschow. (Slutning fra Gaarsbl.)

Sag No. 2. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af det af Odelsthingets Medlem, Jaabæk, fremsatte Forslag til Lov om Fredning af Hummer.

Komiteens Indstilling om, at Forslaget ikke bifaldtes, vedtoges enstemmig.

Sag No. 3. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligelseskommissionerne samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjældssager.

Anm. 1: § 3 bør gives følgende Tillæg: „En afgiven Voldgiftskjendelse er endelig, forsaavidt Kommissærerne ikke have overskredet sin Fuldmagt og alle Former ere iagttagne", bifaldtes mod 34 St., idet dog Ordene „og alle Former ere iagttagne",
forkastedes med 57 St.

Anm. 2: I Slutningen af første Passus i § 5 bør tilføies: „Afsiges Kjendelsen i Parternes Nærværelse, skal dette i Kjendelsen udtrykkelig anføres".

Antoges enstemmig.

Anm. 3: Istedetfor første Punktum af § 9 bør indtages følgende Bestemmelse: „For Afgivelse og Protokollation af en Kjendelse betales 2 Ort; dog bliver ingen Betaling at erlægge for den i § 4 nævnte Kjendelse, og for den, som omhandles i § 3, betales 4 Ort. Af den her bestemte Betaling tilfalder en Tredjedel Protokolføreren som saadan". Første Punktum antoges enstemmig. Derimod forkastedes enstemmig andet Punktum, hvorimod der, som af Præsidenten foreslaaet og af Komiteen tiltraadt, blev vedtaget at tilføie: „Den for bestemte Betaling deles paa den i § 80 i Forligelsesloven bestemte Maade, dog saaledes, at der ikke i noget Tilfælde tilfalder Protokolfører som saadan mere end 1 Ort. For Beskrivelse og Bekræftning af en Kjendelse betales som for et Forlig".

Anm. 4: „I første Punktum af § 9 antages Ordene „forsaavidt ikke anderledes er vedtaget" at burde udgaa.

Votering over denne Anm. bortfaldt.

Anm. 5: I § 11 bør efter første Punktum optages en ny Sætning saalydende: „Nye Bevisligheder kunne for Retten altid anbringes, nye Indsigelser alene forsaavidt de ikke stride mod nogen Erkjendelse, som udtrykkelig er afgiven og tilført Protokollen, efterat Forligsmæglingen forgjæves har været anstillet".

Antoges enstemmig; Sagen blev enstemmig vedtaget oversendt Lagthinget.

Sag No. 4. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandring i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860 angaaende Udskjænkning af Øl og visse andre Drikkevarer i Kjøbstæderne m. V.

Anm.: 3die Punktum i § 9 bør lyde som følger: „Saadan Bestemmelse kan af Repræsentantskabet begrændses til at gjælde alene dem, der tillige udskjænke Brændevin; den gjælder ikke de i §§ 3 og 6 omhandlede Udskjænkere og skal" osv. som Beslutningen.

Forkastedes med 33 mod 32 St. Sagen tilbagesendtes Lagthinget.

Sag No. 5. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860 om Udskjænkning og Udsalg af Øl og Vin paa Landet.

Anm. 1: Efter første Punktum i § 1 bør indtages Følgende: „Dog saaledes, at den, der driver Udsalg og Udskjænkning baade af Øl og Vin, ikke for samme Aar udenfor det i § 11 bestemte Tilfælde kan paalægges en samlet høiere Afgift end 100 Spd."

Forkastedes mod 10 St.

Anm. 2: Første Punktum af § 4 antages at burde lyde saaledes: „Enhver, der vil udskjænke Øl eller Vin paa Marked i Landdistrikt, hvilket fremdeles forbliver tilladt, har forud at gjøre Anmeldelse for Politiet og, saafremt Markedshandelen er belagt med Afgift til Amtskommunen i Henhold til Lov af 20de August 1842, samtidigt med Anmeldelsen at erlægge det Dobbelte af det Beløb, som andre markedssøgende Handlende have at udrede, dog i intet Tilfælde under 2 Spd."

Bifaldtes mod 1 St.

Anm. 3: Det sidste Punktum i Beslutningens § 6 bør gives et saadant Tillæg: „og uden at de herfor pligte at erlægge Afgift".

Bifaldtes enstemmig.

Anm. 4: Istedetfor andet Punktum i Beslutningens § 12 bør indtages en Bestemmelse saalydende: „Enhver, der befatter sig med Udsalg af disse Drikkevarer skal, naar det, som hos ham er solgt, fortæres i andre Dele af hans Hus, end hvor Udsalget foregaar, eller ham vitterligt i Husets Gaardsrum eller Have, staa i samme Ansvar, som om det var bleven fortæret, hvor det er udleveret".

Bifaldtes enstemmig.

Anm. 5: I Lovbeslutningen bør optages en ny § 16 saalydende: „Det overlades Politiet at forbyde Spil med Kort, Terninger og lignende paa Skjænkesteder, hvor Misbrug dermed findes at foregaa. Overtræder Udskjænkeren Forbudet ved selv eller ved sine Folk at tilstede deslige Spil, straffes han med Bøder fra 2 til 50 Spd. Denne Bestemmelse gjælder Udskjænkere saavel af de i denne Lov nævnte Drikkevarer som af Brændevin".

Bifaldtes mod 8 St.

Hundene. Du hjælper dem nu, men snart kommer ogsaa Din Tur; de vil trætte med Dig, fægte med Dig og saa fordre dit Land. Ingonyama, Du er en stor Høvding, men Du er ikke vis i alt, og vaager ikke over dit Folks Interesser."

Under denne Tale havde Ingwe slaat om sig med Armene mellem Buskene ligesom for at give sine Ord Eftertryk. Forester havde fulgt ethvert af hans Blik for at være forberedt mod Forræderi. Da Ingwe endte den sidste Sætning, lagde Forester Mærke, til at hans Øjne dvælede paa nogen Gjenstand bag ham; det var bare et Øjekast, men der laa dyb List i hans Blik. I det samme hørtes en svag Raslen i Busken tæt ved Forester. Førend han kunde gjøre mere end bare se sig om, og blive sin Fare var, følte han begge sine Arme omfattet og trukket tilbage med et kraftfuldt Greb, som selv hans Styrke ikke formaadde at modstaa, og i en Fart var hans Haandleder bundne med stærke Remmer. Han saa nu, at tre Kaffere havde krøbet gjennem Busken, formodentlig hidtrukket af Ingwe's Stemme; med den Dygtighed, hvorfor disse Folk er saa berømt, havde de trængt gjennem Busken uden at gjøre den mindste Støj. De var alle kraftfulde Mænd; de havde angrebet Forester alle paaengang og saaledes blevet istand til at binde ham og gjøre ham magtesløs, selv uden Ingwe's Hjælp.

Da Forester havde prøvet sine Kræfter paa Bindslerne og fundet, at han ikke magtede dem, ventede han roligt, hvad der nu vilde ske. At dræbe ham syntes ikke at være disse Kafferes Hensigt, for det kunde de have gjort, uden at han havde bemærket Nærværelsen af en Fiende. Han opgjorde derfor med sig selv, hvad han vilde gjøre og overveiede hvilke Udsigter, der var til Frelse.

Han antog, at hans Fraværelse snart vilde blive bemærket af hans fornemste Mænd, som vilde anstille Undersøgelser og erfare af Walter Egleton en Del af, hvad der var hændt. De vilde slutte, at han tænkte at forfølge Ingwe og vilde formodentlig følge hans Spor, for der var mange af disse Mænd, som kunde opdage hvert Skridt, han havde gjort, og opdage af disse Fodspor hans Foretagender. Jo længere han derfor kunde blive, hvor han var, desmere Haab kunde han gjøre sig om at blive frelst af sine egne Folk; han havde desuden indøvet dem i en Række Signaler, ved hvis Hjælp han kunde sætte sig i Forbindelse med dem og underrette dem om sin Stilling. Disse Signaler bestod fornemmelig i en Piben, delt i lange og korte Toner. Saaledes forstodes ved en lang og to korte Stød: „Kom hid; jeg trænger Hjælp"; medens to hurtige Stød, fulgt af to do., antydede: „Jeg er i Livsfare."

Det var Foresters Hensigt at øve sine Ledsagere i disse Kunster for Jagt og Kamp, saa at han kunde underrette dem om Kjendsgjerninger, der for den uindviede var aldeles uforstaaelige, og ofte havde han overrasket sine Fiender ved at underrette sine Folk ved disse Midler om Hændelser, som var foregaat i en halv Mils Afstand fra dem. Saaledes var hans Planer færdige, saasnart han saa sig bundet, og han antog, at hvis han ikke straks blev dræbt, var Hjælp ingenlunde usandsynlig.

Da Ingwe saa, at Forester var sikkert bundet, tog han op hans Rifle, der var faldt ham af Hænderne, og sagde i en rolig Tone:

„Mine unge Mænd ved, at Ingonyama har skudt to af mine Hester, og de tænker, han bør betale for dem. Jeg ser paa deres Øine, at de har stor Lyst til at høre sine Spyd trænge igjennem hans Legeme, men hvis Høvdingen vil sende mig hundrede Kjør og love at hjælpe mig mod Umlungo (hvide Mænd), vil jeg ikke se ham slagtet lig en ung Okse ved et Bryllupsgilde. Bestem dig, Ingoyama, før Solen har maalt din egen Høide, for vi har braat om."

Forester hævede sit Hoved, idet han saa paa Solen, men paa samme Tid peb han to Gange, kort efter hinanden, hver Gang to skingrende Toner. Ingwe greb et Spyd og holdt det mod Foresters Bryst, medens de Toner, denne havde frembragt, endnu gjenlød mellem Fjeldene; men Forester sagde roligt:

„Jeg maa have Tid, Ingwe, til at overveje. Hvorfor behandler Du mig saaledes?"

Medens han talte, blev Busken bagenfor dem hurtigt bevægede som af Folk, der nærmede sig. Ingwe greb Forester i Skulderen og hævede Spydet.

Kapitel XX.

Hvem ved, om han er modig eller fejg? Visseligen faa Mennesker. Førend vi har prøvet os, kan vi ikke vide det; medens vi er modig en Dag, er vi, om ikke egentlig fejg, saa meget forsigtig den næste, og omvendt. For den Uvidende eller Tankeløse er almindelig Klogskab Mangel paa Mod. Den Mand, hvis Forstand ser en Fare og vogter sig for den, kaldes ikke sjelden frygtsom; medens den, hvis Dumhed gjør ham blind for Faren, roses som en modig Mand.

Forester indsaa fuldkommen, hvilken Fare han udsatte sig for, naar han ved sine Signaler havde kaldt sine Krigere til Hjælp; han ansaa det for høist sandsynligt, at han gav Signalet til sin egen Død, men han havde ogsaa taget andre Omstændigheder i Betragtning, og havde gjort Forberedelser til at undgaa den overhængende Fare, som kom hans Fiender ganske uventet.

(Forts.)

Anm. 6: I Lovbeslutningens Overskrift anføres efter Ordene „Øl og Vin paa Landet" „m. V."

Enstemmig bifaldt. Sagen tilbagesendes Lagthinget.

Sag No. 6. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 i Anledning af den kongelige Proposition til Lov indeholdende Bestemmelser om Omkostninger i offentlige Sager m. V.

Hvad der i Særdeleshed fremkalder Anke over de nu gjældende Bestemmelser om Omkostningsansvaret i offentlige Sager er dels den Ulighed i Ansvarets Størrelse, som hidrører fra om Forbrydelsen er begaaet i Kjøbstad eller i Landdistrikt og i sidste Fald om dette hører til de Jurisdiktioner, hvor Lokalforholdene medfører særdeles store Reiseudgifter, dels den Omstændighed, at de samlede Udgifter i en Flerhed af Tilfælde staa i et skjærende Misforhold til selve Forbrydelsen eller den idømte Straf. Nogen yderligere Paavisning heraf fra Komiteens Side maa ansees unødvendig. Man henholder sig forsaavidt til den kongelige Proposition.

Komiteen tiltræder den Anskuelse, at Misligheden bør søges rettet paa den Maade, at det Slags Omkostninger, hvorfra Misforholdet hidrører, herefter endelig overføres paa Delinkventfondet, uden at der for samme søges Refusion hos Angjældende. Denne Ordning er ikke alene mest stemmende med Retfærdighed og Humanitet, men maa ogsaa af praktiske Hensyn gives Fortrinet, navnlig fremfor at overlade Domstolene i det enkelte Tilfælde efter Billighed at afpasse Omkostningsansvaret.

De Omkostninger, hvorom der først og fremst maa blive Spørgsmaal at fritage Angjældende, er selvfølgelig Udgifterne ved de offentlige Betjentes Reiser og ved Angjældendes Transport. Man finder imidlertid de samme Grunde at tale for, at det Offentlige ogsaa udreder Godtgjørelse for Lokale til Extraretter. I Byerne udrede nemlig de Tiltalte ingen saadan Udgift og paa Landet er man fritaget herfor, naar Sessionerne holdes i Distriktsfængslet. Men den Omstændighed, at det Offentlige i andre Tilfælde benytter leiet Lokale, bør ikke komme Angjældende til Skade. Ligeledes er Forholdet i By og Landdistrikt ulige forsaavidt der her, navnlig ved Domsafsigelser, i Regelen maa betales Gebyr til Retsvidnerne. Komiteen vil foreslaa Angjældende fritaget for disse Udgifter, idet den dog ikke kan tilbageholde den Bemærkning, at heller ikke det Offentlige ved Domsafsigelser burde belastes dermed naar Dommeren har fri Embedsbolig eller har benyttet egne Betjente som Retsvidner.

Komiteen indstiller til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager m. V.

§ 1. Ved Stiftsoverretterne og Konsistorialretterne har Angjældende, naar Omkostningerne i offentlig Sag paalægges ham, at udrede Erstatning til Delinkventfondet for Referatets Udførelse med et Beløb, der i Dommen fastsættes.

Antoges enstemmig.

§ 2. I offentlige Sager skulle følgende Omkostninger være Angjældende uvedkommende:

a. Salarier til Sætte-, Embeds- og Bestillingsmænd;
b. Reiseudgifter;
c. Udgifter ved Angjældendes Transport, naar samme ikke er foranlediget ved hans Rømning;
d. Udgifter til Retslokale og Retsvidner, naar saadanne benyttes i Henhold til Lov om Lagrettesmænd af 28de August 1854 § 16;
e. Udgifter ved Fuldbyrdelse af Livsstraf.

Under Behandlingen af §'en foreslog Aall i b optaget den kgl. Propositions Udtryk: „Dommeres, Referenters, Forsvareres, Stævnevidners og andre offentlige Betjentes Reiseudgifter. — Ved Voteringen bifaldtes Aalls Forslag mod 21 St.

§ 3. Som Erstatning for Reiseudgifter i offentlige Sager kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, bestemme en fast aarlig Godtgjørelse til:

a. Dommere, Politiaktorer, Referenter og Forsvarere ved Underretten;
b. Lensmænd og Stevnevidner paa Landet.

Saadan Foranstaltning skal dog, naar Ledighed i Embede eller Bestilling ikke er tilstede, være afhængig af Indehaverens Samtykke.

Erstatningsbeløbet kan til enhver Tid fra det Offentliges Side forandres, og i Mangel af ny Overenskomst, hvor saadan udkræves, kan det bestemmes, at Reiseudgifterne godtgjøres efter den derom gjældende almindelige Lovgivning.

Den Godtgjørelse, som tillægges de ved Bogstav a. nævnte Embeds- og Bestillingsmænd, undergives Revision af næste Storthing.

Antoges enstemmig med en af Aall proponeret mindre Forandring.

§ 4. Forretning, hvorved Beslag gjøres eller Udlæg søges for offentlige Sagsomkostninger saavelsom Auktion over det udlagte Gods afholdes paa Landet af Lensmanden.

Enstemmig bifaldt. Falsens Tillæg: (Minoriteten: § 5 Lov om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld af 28de August 1851, forsaavidt den fremdeles bliver gjældende, skal ogsaa komme til Anvendelse paa Bøder), bifaldtes med 41 St.

§ 5. Nærværende Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, saaledes at Bestemmelserne i §§ 1 og 2 kun komme til Anvendelse paa Sager, i hvilke Dom i første Instants ikke før den Tid er afsagt.

Enstemmig bifaldt. Sagen oversendes Lagthinget.

Sag No. 7. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i Lov af 26de Mai 1866 angaaende den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger.

Istedetfor Lovbeslutningens § 2 bør indtages en Bestemmelse saalydende: „Bygninger, som inden Kjøbstæders eller Ladesteders Grændser har en isoleret Beliggenhed, kunne efter Bestemmelse af Brandforsikrings-Indretningens Bestyrelse henføres til Landafdelingen, saafremt Taxtsummen ikke derfor er til Hinder, men blive da ikke delagtige i den Nedsættelse af Brandkontingenten, som er eller bliver bevilget Stedets forsikrede Bygninger i Medhold af Lov af 3die Marts 1860 § 1, sammenholdt med Lov af 26de Mai 1866 Bogstav G.

Bygninger med isoleret Beliggenhed i Kjøbstædernes Forstæder kunne paa samme Maade overføres til Landafdelingen".

Antoges enst. (1ste Del mod 1 St.)

Sag No. 8. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Skifte af mindre Dødsboer.

Anm. 1: Begyndelsen af Lovbeslutningens § 2 bør lyde saaledes: „Naar paa Landet Lensmanden eller i By Skifteretten" osv.

Anm. 2: Sidste Punktum af Beslutningens § 3 bør lyde saaledes: „Skal der afholdes Skifte i noget Bo, som af Retten kunde være delt paa den i Lov af 30te Juli 1851 § 11 foreskrevne Maade, men Skifterettens Mellemkomst ikke forlanges, er det nok at den længstlevende Ægtefælle indgiver saadan af vedkommende Arvinger og Værger vedtagen summarisk Opgave, som i den nævnte Lovbestemmelse fastsat."

Anm. 3: 6te Punktum i Beslutningens § 4 bør lyde saaledes: „Om Forsegling skal afholdes efter § 2, sker det paa Landet ved Lensmanden, der herfor betales som ovenfor bestemt om Registreringer.

Anm. 4: I det 2det Punktum af Beslutninger § 5 bør mellem Ordene „Overformynderiet" og „Underretning" indtages „og Skifteretten".

Anm. 5: Som § 7 bør optages i Beslutningen en Bestemmelse saalydende: „Nærværende Lov træder i Kraft 1ste Jannar næste Aar".

Samtlige Lagthingets Anmærkninger bifaldtes enst.

Sag No. 9. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i Lov af 10de September 1842 angaaende Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten.

Under Bogstav a. i Lovbeslutningen bør Ordene: „herunder indbefattet Reiser til Distriktsmøder og Sessioner" ombyttes med „herunder ikke indbefattet Reiser til Distriktsmøder og kombinerede Distrikts- og Sessionsmøder".

For Lagthingets Anmærkning talte Brandt, mod samme J. Sverdrup.

Lagthingets Anmærkning forkastedes med 57 St. Sagen tilbagesendes Lagthinget. Præsidenten foreslog, at de to tilbageværende Sager udsættes til næste Odelsthingsmøde, som udsattes paa ubestemt Tid.

Mødet hævet Kl. 2.

Blandinger.

Ifølge et mecklenburgsk Blad har en Neveu af Grev Bismark forlovet sig med en Konditordatter, og det fremhæves som et Bevis paa Grevens Fordomsfrihed og demokratiske Sindelag, at han strax har lykønsket det unge Par og skjænket det sin Velsignelse.

Skrækkeligt Mord. I Grenoble har ifølge et Telegram til Le petit Journal en Baronesse Brayer med en Revolver skudt først sin Mand, derpaa sin 14-aarige Søn og endelig sig selv, men Ingen kjender endnu Bevæggrunden til denne Rædselsdaad.

Et lykkeligt Land. Fyrsten af Monako har ved et Dekret af 8de Februar afskaffet alle Skatter. I den Anledning har Befolkningen feiret en stor Fest. Udgifterne ved Landets Styrelse dækkes af den Afgift, Spillebanken erlægger.

Mormonske Tilstande. En fransk Reisende, som besøgte Utah, saa en Dag, da han spadserede ved Bredden af den store Saltsø, en Kone, der bankede en ung Pige. „Hvad har dog den stakkels Pige gjort?" spurgte den galante Franskmand. — „Jeg prygler hende, fordi min Mand gjør Kur til hende, den slette Tøs!" — Fjorten Dage efter traf han den samme Kone sammesteds i Selskab med den samme unge Pige, men nu var hun sysselsat med at sætte dennes Haar op saa smagfuldt, saa det var en Fornøielse at se. — „Naa, idag er De nok blevne gode Venner igjen", spurgte Franskmanden. — „Ja, men nu har Fruen der ogsaa havt Bryllup med min Mand".

Konkursboer. Handlende i Vardø Halvor Nicolaysen. Paa Grund af Boets Tilstand har Skifteretten undladt at beskikke nogen midlertidig Bestyrer. Anmeldelser inden 1ste Mai. Gaardmand af Stods Thinglag John Olsen. Anmeldelser inden 16de April. Handelsborger Andreas Sjulsen Berg. Anmeld. inden 8de Mai.

Sluttede Boer. Garver Lars Gaarders Konkursbo er sluttet den 18de Februar, uden at de uprioriterede Kreditorer erholdt nogen Dividende. Skolelærer Peder Johannesen Ødefjeldstads Konkursbo er sluttet den 15de Februar med $4\frac{1}{2}$ pCt. til de uprioriterede Kreditorer af Boets faste Midler.

Det meteorologiske Institut.

Et Hvirvelcentrum er passeret søndenfor Norge. Barometret er steget, Veiret blevet koldere. Snebyger i Skudesnæs og Christiania. Vinden er frisk østlig i Bodø, laber nordlig til vestlig i det sydlige Norge. Udsigterne ere til norlige Vinde med koldt Veir og tildels Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales PHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Udvandrere befordres fremdeles

til Amerika

med de nye og store Jernskrue-Dampskibe tilhørende den

Engelske nationale Flaade

(National Line):

„France"	**3200**	**Tons.**
„England"	**3400**	—
„The Queen"	**3412**	—
„Erin"	**3200**	—
„Helvetia"	**3325**	—
„Pensylvania"	**2873**	—

med Flere.

Før Dampskibsfartens Begyndelse i indeværende Aar vil der af mig, for ethvert af disse Skibe, blive **engageret en norsk Tolk eller Steward,** der i enhver Henseende vil have at paasee mine Passagerers Bedste under Overreisen. Ingen uden paalidelige, søvante Mænd, med gode Referencer og Kyndighed i det engelske Sprog vil blive ansat. Emigranter erholder herefter egen Køie samt **fri Kost under Reisen til New-York ligefra Christiania.**

Indskrivning efter billigste Fragt foregaar naarsomhelst ved mine Kommissionærer i Landet samt paa mit Kontor.

Christiania, i Februar 1869.

O. Svenson,
General-Agent, National Steamship Co.
& American Emigrant Co.
Kontor: Skippergaden No. 28.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Hvedemel,
Rugmel,
Bygmel,
1/1 & 1/2 Gryn, } i alle Numere

anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af

Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos

Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af

Andr. Gulbrandsen.

Johannes Bruu

(Jernbanetorvet)

sælger billigst muligt: Kaffe og Sukker i mange Kvaliteter, Meel og Gryn i Partier og Smaat, Vine, Brændevine og Cigarer. Forresten drives Skibsprovisionshandel, der anbefales.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af

O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos

O. Schjønneberg & Co.

Sælboe-Møllestene

af alle Størrelser og af bedste Sort ere sendte Kjøbmand Joh. P. Olsen, Skippergaden No. 4, Christiania, til Forhandling til moderate Priser.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld,** patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck,** Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Vadskning**

for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage allslens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck,**

Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel

Christiania Reparationsværksted

for

Symaskiner.

Medaille for Symaskiner fra Udstillingen i Stockholm 1866.

Raadhuusgaden No. 17.

CARL CHRISTOPHERSEN
MECA- NICUS
CHRISTIANIA.

NB. Udenbyes kan blot indsende selve Maskinen.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

~~~ i Blaat, ✕ i Blaat, ‡ i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

Udenbyes, der maatte have noget saadant at afhænde, ville behage at korrespondere direkte med

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.
~~~

Dagbladet.

No. 53. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 4de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tonset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal og Chr.sand, til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 3die Marts. „Peuple" beretter, at Frankrige har opfordret Belgien til at knytte kommercielle Forhandlinger angaaende Jernbanespørgsmaalet. Bladet finder, at Udsættelse med at besvare Opfordringen vil være meget beklagelig.

Paris, 3die Marts. Efter en længere Debat i den lovgivende Forsamlig forkastedes med 147 mod 97 Stemmer Peyrus's Amendement om Optagelsen af et direkte Laan for Staden Paris.

Berlin, 3die Marts. Den preussiske Minister i Florens, Grev Usedom, har forlangt og erholdt sin Demission. — Herrehuset har bifaldt den frankfurtske Receslov.

Om Sukkertoldens Forhøielse.

Dagbladets Brevskriver fra Storthinget udtaler i sit sidste Brev den Mening, at de 50,000 Spd., som indvandtes ved Forhøielsen af Told paa Sukker — ½ ß — „ligesom overflyttedes fra den Fattige til den Rige".

Jeg kan ikke dele denne Anskuelse. Som Enhver ved, drikker nemlig Fattigmand — idetmindste i den største Del af Landet — fuldkommen ligesaa meget Kaffe som den Rige, og til Kaffen hører jo ogsaa Sukker. Maaske man i enkelte Distrikter er mere sparsom med denne Artikel, end i andre; men den store Masse af Folket bruger dog visselig ikke saa lidet af denne Artikel til Kaffen. Derimod bruger Fattigmand meget lidet Sukker til sin Mad, medens den Rige bruger meget. Paa en Slump at opgjøre en Beregning over, hvormange Pd. hver Fattig bruger, og hvormange Pd. hver Rig, er naturligvis ikke godt; men jeg skulde tro, at man ikke vil komme saalangt fra Sandheden ved at antage, at den Rige bruger 10 Pd. for hvert enkelt Pd., som Fattigmand bruger. Men er da et Paalæg paa denne Artikel saa ubetinget fordelagtig for den Fattige? Jeg tror det ikke; thi den Rige har visselig mere, end ti Gange saa stor Skatteevne, som den Fattige. Se vi derimod hen til, hvorledes Forhøielsen vil virke paa de egentlige Middelklasser, tror jeg, at det netop bliver dem, som kommer til at bære den største Byrde deraf. I en Haandværkers, mindre Embedsmands og lidt bedre Gaardbrugers Husholdning bruges en Masse Sukker, og paa større Jordbrug, hvor Arbeidsfolkene — som almindelig paa Landet — har Kosten, er Forbruget endda større. Disse ville derfor komme til at betale det Meste af de 50,000 Spd., uagtet de ofte sidde i ganske smaa Kaar og har lidet tilovers at skatte af.

Overhovedet tror jeg, det er en meget farlig Ting at forhøie Tolden paa saadanne Forbrugsartikler som Kaffe, Sukker og Tobak. De kaldes vistnok Luxusartikler; men Enhver ved dog, at de forbruges i store Kvantiteter næsten af hver Mand og i hver Husholdning, og da blive de i Virkeligheden ligesaavel Nødvendighedsartikler som Brød og Mel.

Schweigaard sagde vistnok under Debatten, at man kunde forstaa den Ting, at Folk solgte sine Klæder for at kjøbe Brød; men at det vilde være Vanvid at sælge dem for at kjøbe Kaffe. Dette er i Sandhed en meget upraktisk Tale. Enhver, som er kjendt med Landsens Forhold, ved, at det er meget almindeligt, at Fattigfolk sende sit Lægdekorn til Landkræmmeren for at ombytte det i Kaffe. Ja det har endog hændt, at Kjærringer har klippet Skindfælden for at kjøbe Kaffe for Ulden; men det har vist aldrig Nogen gjort for at kjøbe Brød. At nedsætte den ubetydelige Korntold og lægge paa de allerede høit beskattede Artikler, Kaffe og Tobak, forekommer mig derfor kun er at tage med den ene Haand og give med den anden. Resultatet bliver det Samme. Men denne Ombytning har rigtignok givet Anledning til Forbruget af en hel Del velklingende Fraser. Det er derfor min Formening, at Storthinget havde gjort bedre i at holde sig til Komiteens moderate Nedsættelsesforslag paa Kornet og ladet Sukkeret og Tobakken staa urørte.

Det er ogsaa en anden Ytring i Brevskriverens Meddelelse, som jeg ikke kan lade staa upaatalt. Der siges nemlig, „at man før stadig har sat Tolden ned paa slige Artikler som Silke og Vin, der bruges af de Rige og Fornemme". Brevskriveren sigter fornemlig her til de Nedsættelser, som fandt Sted paa disse Artikler forrige Thing. Men disse skede — vel at mærke — kun paa Grund af den franske Traktat. For at Frankrige skulde lade vor Skibsfart og vore Indførselsartikler faa visse Fordele, betingede det sig til Gjengjæld, at Tolden paa dets Udførselsartikler her i Landet skulde nedsættes og ikke overskride et vist Maximum. Vilde vi altsaa opnaa disse Fordele, maatte vi ogsaa tage Følgerne — det var en ren Kontrakt. Og jeg tror, det er saa langt fra, at vort Land har tabt ved denne Handel, at nok Alle ere enige i, at den var meget fordelagtig.

Dette forekommer mig, at den ærede Brevskriver burde have oplyst. Thi saaledes, som Ytringen nu staar der, er den vildledende og indeholder en Daddel mod forrige Storthing, som det ikke fortjener.

En Oplænding.

Indstilling fra Konstitutionskomiteen til Grundlovsbestemmelse angaaende Indførelse af aarlige Storthing.

(Forts. fra No. 52).

De Indvendinger, der med størst Styrke have været reiste mod Forandringen, berøre heller ikke disse Sider af Sagen, men gaa væsentlig ud fra, at denne vil forberede en parliamentarisk Styrelse, og at Omkostningerne ved Storthingets Sammentræde ville forøges paa en Maade, der ikke staar i Forhold til Nytten.

Med Hensyn til den førstnævnte Indvending henviser Komiteen til det særskilte Aftryk af den i 1863 fremsatte Kongl. Proposition om aarlige Storthing, der medfølger nærværende Indstilling som Bilag, og som paa en klar og udtømmende Maade paaviser, hvorledes Magtfordelingen ikke ved Forandringen vil forrykkes, og bemærker derhos, at hvor den saakaldte parliamentariske Regjeringsform har udviklet sig og vist sig levedygtig, der er dette ikke skeet paa Grund af de Former, hvori Folket deltog i Statens Styrelse, men uden at disse særligen have havt saadan Hensigt og selv uden at disse i nogen særdeles Grad lettede en saadan Udvikling. Og dette er ogsaa ganske rimeligt; thi det er Livet der skaber Formerne og ikke omvendt. Hvor derfor Livet ikke tiltrænger en saadan Udvikling, der vil den ikke finde Sted, om end Formerne skulde være gunstige derfor, og omvendt, hvor de historiske Betingelser og den politiske Retning hos Folket peger hen paa en saadan Ordning, der vil den bane sig Vei alligevel. Der er ingen Grund, som allerede ovenfor sagt, til at antage, at det norske Folks Karakter og Ønsker gaa i Retning af en fuldstændig parliamentarisk Styrelse, medens der er Overflødighed af Grunde for, at Folket finder sig tilfreds med og lykkeligt under den Magtfordeling, der ved Grundloven er indført, og Indførelse af aarlige Storthing vil ikke kunne forrykke denne Stilling.

Hvad de Omkostninger af Penge og Tid, som Indførelsen af aarlige Storthing vil medføre, angaar, har det tidligere været beregnet, at den aarlige Meerudgift vilde udgjøre omtr. 17,000 Spd., hvorved man er gaaet ud fra, at de aarlige Møders Varighed i Gjennemsnit vilde beløbe sig til henimod 4 Maaneder.

Nærværende Komite antager Beregningen over Udgifternes sandsynlige Størrelse tilnærmelsesvis rigtig og finder sin Mening derom bestyrket derved, at der i hin Beregning ikke er taget Hensyn til overordentlige Storthing og ved den Tendents til Udvidelse af Samlingstiden, der under vore nuværende Forholde i den sidste Tid har gjort sig gjældende. Medens nemlig Gjennemsnittet af Samlingstiden indtil og med 1859—60 udgjorde 7 Maaneder og 19 Dage, — og det er herefter, at Beregningen er opgjort, — varede Storthinget i 1862—63 omtrent 9 Maaneder og Storthinget i 1865—66 8½.

At de aarlige Møder ikke ville komme til at overskride 4 Maaneder, forekommer Komiteen sikkert. Allerede i Forhold til den nuværende Forsamlingstid er dette sat rundeligt, og da de aarlige Møder i flere Henseender muliggjør en anden og mere tidsbesparende Forretningsorden, synes nævnte Antagelse at være saa vel begrundet, at der endog er ikke liden Sandsynlighed for, at man under ordinære Omstændigheder vil kunne hjælpe sig med mindre. Det har inden Komiteen været paa Bane at ledsage nærværende Indstilling med et Udkast til en Forretningsorden, affattet efter Forudsætningerne for aarlige Møder, men man har opgivet Tanken derom i Erkjendelsen af, at Paapegelse af de væsentligste Retninger, i hvilke tidsbesparende Forandringer ville indtræde, maa kunne give en lettere Oversigt, end et detailleret Reglement.

Det falder da strax i Øinene, at Repræsentanterne, naar de i 3 paa hinanden følgende Aar aarligt have at afgjøre Budgettet, ville have en fuldstændigere og lettere Oversigt over dette end nu kan være Tilfældet, baade paa Grund af den stadigere Beskjæftigelse dermed, og fordi Budgettet selv vil blive simplere og lettere at overskue. Tre Aar gjøre saa store Forandringer i Forholdene, at der, om end Grundlaget forbliver det samme, vil en Detailforandring og en Detailforøgelse finde Sted i saa stor Udstrækning, at Budgettet lettelig faar en ny Karakter og et nyt Udseende. Anderledes vil Sagen stille sig under aarlige Møder. Det, der danner Budgettets faste Grundlag, vil da være det Væsentlige, Forandringer og Udvidelser det Uvæsentlige.

Oversigten fra Møde til Møde vil da nødvendigvis være klarere og fuldstændigere. Det kan derfor ikke være tvivlsomt, at Budgetsagerne under den nævnte Forudsætning ville kunne expederes med ulige større Lethed og Hurtighed end nu. Komitebehandlingen synes navnligen betydelig at kunne indskrænkes, det saameget hellere som de anførte Grunde ville øve tilbagevirkende Kraft paa Regjeringen og sætte denne istand til at give sine Forslag en høiere Grad af Bestemthed og Overskuelighed end nu er Tilfældet.

En nødvendig Følge af Budgetterminens Indskrænkning til et Aar, vil det naturligvis fremdeles blive, at Kontrollen med Statsforvaltningen vil fordre mindre Tid, dels direkte, fordi Antallet af de Regjeringshandlinger, der skulle kontrolleres, ere indskrænkede til et Aar, medens de nu gjælde 3 Aar, dels indirekte, fordi mange af de Omstændigheder, der nu gjøre det nødvendigt for Regjeringen at optræde, uden at Storthinget har udtalt sig, da ville være fjernere, dels ogsaa fordi man ved Behandlingen af hver enkelt Sag vil staa den nærmere og have et friskere Indtryk af de Omstændigheder, under hvilke den har udviklet sig.

Komiteen har ovenfor i en anden Forbindelse omtalt, hvorledes Storthingets Virksomhed ved Forberedelse og Udarbeidelse af Love rimeligvis i væsentlig Grad vil kunne formindskes.

Af megen Betydning ligeoverfor Spørgsmaalet om Thingmødernes Varighed vil det fremdeles ogsaa være, at de fremsatte Lovforslag kunne behandles paa et senere Møde end det, paa hvilket de ere fremsatte, og dette antages i Regelen at ville blive Tilfældet med de fleste større og omfattende Lovsager. Storthingets Medlemmer ville da have en ganske anden Anledning end nu til at skaffe sig fuld Oversigt over samme, og til at møde frem til Afgjørelsen efter at have veiet alle Grunde for og imod, og Medlemmerne af de Komiteer, der have dem til Behandling, ville i sit Hjem kunne forberede sit Arbeide i Mellemtiden. Den tids- og kraftspildende Komitebehandling, der nu ofte uden stort Udbytte finder Sted, vil herved i væsentlig Grad kunne indskrænkes.

Der vil fremdeles ved aarlige Møder være Anledning til betydelig at indskrænke Forslagstiden, der nu optager den første Maaned af Thingets Samling. Forslagstiden er i Sverige 10 Dage (R.O. § 55), og der kan visselig ikke under de forandrede Forholde, som hos os ville indtræde ved Indførelsen af aarlige Møder, være noget i Veien for at fastsætte den til en Uges Tid eller endnu mindre. Saa gavnlig og nødvendig den lange Forslagstid end er under de nuværende Forholde, saalidet vil den være begrundet under ny.

Den regelmæssige Gang, der under aarlige Storthing vil blive det hele Statsværk tildel, vil ogsaa sætte Regjeringen istand til at have sine Propositioner færdige ved Storthingets Sammentræde, og forebygge Indbringelsen af saadanne langt ud i Mødet, saaledes som nu oftere er Tilfældet.

Summen af disse Omstændigheder maa, efter Komiteens Skjøn, i væsentlig Grad kunne indvirke paa den aarlige Samlingstids Varighed.

Endelig hører det under den stadig voxende Byrde, som Storthingshvervet medfører, ikke til de ganske uvæsentlige Ting at undersøge, af hvilken Betydning Forandringen vil vorde for Repræsentanterne personligen.

Det forekommer Komiteen klart, at det for hvilkensomhelst Embeds- eller Forretningsmand maa være uligere bekvemmere at være fraværende fra sit Hjem 3 a 4 Maaneder hvert Aar end henimod 9 Maaneder hvert tredie, baade fordi det maa falde lettere at arrangere sine Forretninger for en kortere, stadigt og regelmæssigt tilbagevende Fraværelse og fordi denne ikke bliver saa lang, at Oversigten over Sagernes Gang tabes. End yderligere Vægt faar denne Bemærkning, naar man forudsætter, at Indførelsen af aarlige Storthing rimeligvis vil gjøre overordentlige Storthing ufornødne.

Ligesaa klart er det, at Repræsentanternes Arbeidskraft og Interesse vil vinde ved Forandringen, baade fordi de kunne have en modnere Oversigt over Thingsforretningerne, og fordi der da ingen Nødvendighed vil blive for det forcerede Arbeide, der nu i den senere Del af Thingets Samlingstid oftere paafordres.

I Forbindelse hermed fortjener det ogsaa at bemærkes, at mange af vore Repræsentanter ere uvante med det stillesiddende Arbeidsliv, der finder Sted ved Storthinget, og at det derfor for deres Helbred er ulige heldigere at have kortere aarlige Møder end de lange Samlinger, som nu finde Sted.

Det kan derfor neppe være tvivlsomt, at Forandringen i denne Retning er en stor og væsentlig Forbedring.

Som allerede forhen omtalt adskille de foreliggende Forslag — den kongl. Proposition og Rolfsens Forslag — sig fra hinanden kun deri, at der til det sidste er knyttet en Bestemmelse om, at den samlede Diætgodtgjørelse for hver Repræsentant ikke for noget enkelt ordentligt Storthing maa overskride en bestemt Sum, der er foreslaaet ansat til 300 Spd. Dette Tillæg er motiveret ved Ønsket om at begrænse Udgifterne ved Storthingets Møder og har sit Forbillede i hvad der for andet Kammer af den svenske Rigsdag er bestemt (R. O. 23).

Komiteen betragter dette Tillæg som unødigt, da den antager, at Storthinget i Regelen ikke vil behøve mere end vel 3 Maaneder for i aarlige Møder at faa afgjort sine Forretninger, men den tænker sig dog ogsaa Tilfælde, i hvilket det vilde kunne virke skadeligt. Der kan indtræffe Tider, i hvilke enten en særdeles Ophobning af Forretninger eller uforudseelige Tidsomstændigheder kunne gjøre det ønskeligt og nødvendigt, at Storthinget for Statens Skyld havde en længere Samlingstid, og naar dette var Tilfældet, vilde det unægteligt tage sig ilde ud, at de Repræsentanter, hvis private Formuesomstændigheder vare mindre gode, skulde forvoldes Udgift, der maaske oversteg deres Evne. Det kan derfor tænkes, at Mænd der forøvrigt vare særdeles kvalificerede, af denne Grund kunde komme til at bestræbe sig for at undgaa Valg.

Bemærkes bør det ogsaa i denne Forbindelse, at saavidt som Komiteen har kunnet erfare, har Regelen ikke i Sverige vundet almindelig Anerkjendelse, og at der saavidt vides udenfor Sverige ikke findes noget Land, hvor man har fundet en saadan Bestemmelse nødvendig eller hensigtsmæssig.

Under alle Omstændigheder finder Komiteen det rigtigst, at Regelen, om den tiltrods for nævnte Betænkeligheder maatte findes værd

at optage, fremkommer i Form af privat Lov og ikke som Grundlovsbestemmelse.

Forøvrigt betragter Komiteen Bestemmelsen som lidet væsentlig og anseer det for urigtigt at lade den omhandlede Reforms Skjæbne paa nogen Maade være afhængig af dens Antagelse eller Forkastelse.

Hvad Valget angaar mellem de forskjellige Alternativer i den kongelige Proposition, der kun afvige fra hinanden deri, at Alternativ A og B fastsætte Samlingstiden til første Søgnedag i September (for første Møde enten 1870 eller 1871) og Alternativ C til første Søgnedag i Februar (1871), — henholder Komiteen sig til, hvad der af Konstitutionskomiteen i 1865 er anført og giver „Alternativ C Fortrinnet, uagtet den anseer ogsaa den anden Termin saa bekvem, at den forsaavidt ikke vilde betænke sig paa at anbefale hvilketsomhelst Alternativ."

Et Medlem af Komiteen (Bagger) antager, at intet af de fremsatte Forslag bør bifaldes og vil i særskilt Votum fremsætte sine Grunde derfor.

Ogsaa dette Medlem foretrækker forresten, dersom Reformen vinder Storthingets Bifald, Alternativ C af den kongelige Proposition.

Saavel den kongelige Proposition som Rolfsens Forslag ere paa grundlovbestemt Maade bekjendtgjorte ved Trykken (Dok. No. 89 — 1866) og Aftrykket er befundet overensstemmende med de orginale Dokumenter.

I Henhold til hvad ovenfor er fremstillet, tillader Komiteen sig at indstille til Storthinget at fatte følgende Beslutninger:

I.

Grundlovens Paragrafer 54, 63, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80 og 112 skulle herefter lyde som følger:

§ 54.

Valg- og Distriktsforsamlingerne holdes hvert tredie Aar. De skulle være tilendebragte inden December Maaneds Udgang.

§ 63.

Enhver, som vælges til Repræsentant, er pligtig at modtage Valget, med mindre han hindres derfra ved Forfald, der kjendes lovlige af Valgmændene, hvis Kjendelse han underkaster Storthingets Bedømmelse. Den, der har mødt som Repræsentant paa de tre ordentlige Storthing efter samme Valg, er ikke forpligtet til at modtage Valget ved næste Storthingsvalg. Hindres en Repræsentant ved lovligt Forfald fra at møde paa Storthinget, træder den, som næst ham har de fleste Stemmer, eller, saafremt særskilt Suppleantvalg ved Distriktsforsamlingen er bleven anstillet, da den valgte Suppleant i hans Sted.

§ 68.

Storthinget sammentræder i Almindelighed den første Søgnedag i Februar Maaned hvert Aar i Rigets Hovedstad, medmindre Kongen, paa Grund af overordentlige Omstændigheder, saasom fiendtligt Indfald eller smitsom Syge, dertil bestemmer en anden Kjøbstad i Riget. Saadan Bestemmelse maa da betimeligt bekjendtgjøres.

§ 69.

I overordentlige Tilfælde har Kongen Ret til at sammenkalde Storthinget udenfor den alminge Tid. Kongen udsteder da en Kundgjørelse, som bør være læst i alle Stiftsstædernes Kirker i det mindste fjorten Dage, forinden Storthingets Medlemmer skulle møde paa det bestemte Sted.

§ 71.

Storthingets Medlemmer fungere som saadanne i tre paa hinanden følgende Aar, saavel ved overordentlige som ved de ordentlige Storthing, der imidlertid holdes.

§ 72.

Holdes et overordentlig Storthing endnu paa den Tid, at et ordentlig skal tage sin Begyndelse, hæves det første, inden det sidste sammentræder.

§ 73.

Storthinget udvælger blandt sine Medlemmer en Fjerdepart, som udgjør Lagthinget, de øvrige tre Fjerdeparter danne Odelsthinget. Udvalget sker paa første ordentlige Storthing, der sammentræder efter nyt Valg, hvorefter Lagthinget forbliver uforandret paa alle efter samme Valg sammensatte Storthing, uden forsaavidt Afgang, der maatte indtræffe blandt dets Medlemmer, ved særskilt Udvalg bliver at erstatte. Hvert Thing holder sine Forsamlinger særskilt og udnævner sin egen Præsident og Sekretær. Intet af Thingene kan holdes, medmindre to Trediedele af dets Medlemmer ere tilstede.

§ 74.

Saasnart Storthinget har konstitueret sig, aabner Kongen, eller den, Han dertil beskikker, dets Forhandlinger med en Tale, hvori Han underretter det om Rigets Tilstand og de Gjenstande, hvorpaa Han især ønsker at henlede Storthingets Opmærksomhed. Ingen Deliberation maa finde Sted i Kongens Nærværelse.

§ 75.

Det tilkommer Storthinget:

a) at give og ophæve Love; at paalægge Skatter, Afgifter, Told og andre offentlige Byrder, som dog ei gjælde længere end til 1ste Juli det Aar, i hvilket næste ordentlige Storthing sammentræder, medmindre de af dette udtrykkeligen fornyes;
b) at aabne Laan paa Rigets Kredit;
c) at føre Opsyn over Rigets Pengevæsen;
d) at bevilge de til Statsudgifterne fornødne Pengesummer;
e) at bestemme, hvormeget aarligen skal udbetales Kongen og Vicekongen til deres Hofstat, og at fastsætte den kongelige Families Appanage, som dog ikke maa bestaa i faste Eiendomme;
f) at lade sig forelægge den i Norge værende Regjerings Protokol og alle offentlige Indberetninger og Papirer (egentlige militære Kommandosager undtagne) samt verificerede Afskrifter eller Extrakter af de for Kongen ved den norske Statsminister og de i Sverige værende tvende norske Statsraader førte Protokoller, eller de sammesteds fremlagte offentlige Papirer;
g) at lade sig meddele de Forbund og Traktater, Kongen, paa Statens Vegne, har indgaaet med fremmede Magter, med Undtagelse af hemmelige Artikler, som dog ei maa stride mod de offentlige;
h) at kunne fordre Enhver til at møde for sig i Statssager, Kongen og den kongelige Familie undtagen; dog gjælder denne Undtagelse ikke for de kongelige Prinser, forsaavidt de maatte beklæde andre Embeder end Vicekongens;
i) at revidere midlertidige Gage og Pensionslister, og deri gjøre de Forandringer, det finder fornødne;
k) at udnævne fem Revisorer, der aarligen skulle gjennemse Statens Regnskaber og bekjendtgjøre Extrakter af samme ved Trykken, hvilke Regnskaber derfor skulle tilstilles disse Revisorer hvert Aar inden 1ste Juli;
l) at naturalisere Fremmede.

§ 78.

Billiger Kongen Beslutningen, forsyner Han den med sin Underskrift, hvorved den vorder Lov. Billiger Han den ikke, sender Han den tilbage til Odelsthinget, med den Erklæring, at Han ikke for Tiden finder det tjenligt at sanktionere den. Beslutningen maa i dette Tilfælde ikke mere af det da samlede Storthing forelægges Kongen.

§ 79.

Er en Beslutning bleven uforandret antagen af tre ordentlige Storthing, sammensatte efter tre forskjellige paa hinanden følgende Valg og indbyrdes adskilte ved mindst to mellemliggende ordentlige Storthing, uden at afvigende Beslutning i Mellemtiden fra den første til den sidste Antagelse af noget Storthing er bleven fattet, og den da forelægges Kongen, med Begjæring, at Hans Majestæt ikke vil negte en Beslutning sin Sanktion, som Storthinget efter det modneste Overlæg anser for gavnlig, saa vorder den Lov, om end Kongens Sanktion ikke paafølger, inden Storthinget adskilles.

§ 80.

Storthinget forbliver samlet, saalænge det finder det fornødent, dog ikke over to Maaneder, uden Kongens Tilladelse. Naar det, efterat have tilendebragt sine Forretninger, eller efterat have været samlet den bestemte Tid, hæves af Kongen, meddeler Han tillige sin Resolution paa de ikke allerede forinden afgjorte Beslutninger, ved enten at stadfæste eller forkaste dem. Alle de, som Han ikke udtrykkeligen antager, ansees som af Ham forkastede.

§ 112.

Viser Erfaring, at nogen Del af denne Kongeriget Norges Grundlov bør forandres, skal Forslaget derom fremsættes paa første ordentlige Storthing efter et nyt Valg og kundgjøres ved Trykken. Men det tilkommer først et af de ordentlige Storthing efter næste Valg at bestemme, om den foreslaaede Forandring bør finde Sted eller ei. Dog maa saadanne Forandringer aldrig modsige denne Grundlovs Principer, men alene angaa Modifikationer i enkelte Bestemmelser, der ikke forandre denne Konstitutions Aand, og bør Totrediedele af Storthinget være enige i saadan Forandring.

Nyt Storthingsvalg afholdes i 1870 og senere efter § 54 hvert tredie Aar. De i 1870 valgte Repræsentanter sammentræde til ordentligt Storthing den første Søgnedag i Februar Maaned 1871, hvormed Afholdelsen af aarlige Storthing tager sin Begyndelse.

Beslutninger, antagne paa de i 1865, 1868, 1871 eller 1872 sammentraadte ordentlige Storthing, blive derefter ved Anvendelsen af § 79 at betragte, som om det i 1868 sammentraadte ordentlige Storthing havde været adskilt saavel fra det i 1865 som fra hvert af de i 1871 og 1872 sammentraadte ved to mellemliggende ordentlige Storthing.

II.

De i den kgl. Proposition af 6te April 1866 indeholdte Alternativer A og B bifaldes ikke.

III.

Det af Repræsentanten Rolfsen under 6te Juli 1866 fremsatte Forslag bifaldes ikke.

Kristiania, i Konstitutionskomiteen den 20de Februar 1869.

Christensen, Formand. **J. Olafsen,** Sekretær.

Kristiania, den 4de Marts 1869.

Morgenbladet har nu nys høitidelig forkyndt, at det kun er „store Statsmænd og store Digtere, som Forsynet har forundt at læse paa Bunden af sit Folks Hjerte." Fra disse Statsmænds og Digteres ophøiede Standpunkt falder Morgenbladets Angreb med knusende Vægt paa den frafaldne, forræderiske Trop, paa Revolutionsmændene og de plyndrende Banditter, som have formastet sig til at stemme for en Udvidelse af den kommunale Stemmeret og for aarlige Storthing. Havde Morgenbladets frygtelige Beskyldninger endda kun været rettet mod en enkelt Mand, som f. Ex. „Republikanerhøvdingen" og „Klapperslangen" J. Sverdrup og nogle faa Andre, vilde Mange maaske have dulgt sin Smerte over den politiske Dyds kostbare Ofre.

Men nu kunne vi uheldigvis blandt vore offentlige Mænd neppe finde „5 Retfærdige", som kunne haabe ikke at rammes af de morgenbladiske Beskyldningers Svovlregn. Det er grufuldt at maatte tænke paa, at end ikke Hans Majestæt Kongen, Professor Schweigaard, Statsraad Stang eller nogen af de Mænd, som siden 1863 have været Medlemmer af dette Lands Regjering, kunne undgaa at lyses utlæge som vargar i veum, fordi de have gjort sig skyldige i at arbeide for Gjennemførelsen af Forslaget om aarlige Storthing! Og randsage vi saa dernæst Listerne over de Storthingsmænd, som i 1863, 1865 og iaar have virket og stemt for aarlige Storthing, Stemmeretssagen eller begge disse Reformer, komme vi til det trøstesløse Resultat, at Nationen visselig ikke eier 5 politisk vederhæftige Mænd, som kunne frikjendes for de Forbrydelser, som ifølge Morgenbladet nu skal straffes ved at hjemsøge hele vort Folk med Sodomas og Gomoras Skjæbne.

Med Undtagelse af Amtmand Aall, der dog kun er en „Knæhøne" for Morgenbladets Aasyn og Gaardbruger Hammerstad, der er en „raabarket Bonde", have vi af Stemmelisterne kun formaaet at finde een Størrelse, nemlig Amtmand Vogt, som vi tør have noget Haab om vil findes retfærdig i Morgenbladets Oine. Thi selv Hr. Ex. jur. H. Bagger maa vel, uagtet sit mesterlige dissenterende Votum ved Indstillingen om aarlige Storthing, regnes til de „Frafaldne" (om ikke til de „Vantro"), eftersom han desværre jo var enig med Konstitutionskomiteens øvrige Medlemmer i Indstillingen angaaende Stemmerettens Udvidelse lige til Sagen kom fore i Lagthinget, og i Begyndelsen af Thingtiden aabenlyst skal have erklæret sig for Forslaget om aarlige Storthing, som han ogsaa i 1863 (se Storthingstidenden) fandt „ønskeligt og gavnligt". Og Harbitz kan vel neppe efter sine Ytringer under Forhandlingerne om aarlige Storthing i 1865 (—„om han var her (paa Storthinget) næste Gang, vilde han maaske stemme for Forslaget"—) undgaa at regnes blandt de Fortabte, saameget mere som han forleden Dag i Lagthinget ogsaa tilsidst stemte for Udvidelsen af den kommunale Stemmeret. Og muligens ville endog flere af de Gaardbrugere og Amtmænd af lavere politisk Rang, som 2 Gange (i 1863 og 1865) ved Forhandlingerne om aarlige Storthing manglede Mod nok til ligeoverfor den konservative Pharisæisme at vedkjende sig Grundlovens Aand og Principer, nu ved det 3die Hanegal gaa i sig selv og angre, at de have fornegtet sin Herre og Mester. Naar nu saaledes ogsaa Flerheden af disse slutte sig til det enige Regjerings- og Folkeparti og stemme for aarlige Storthing som en tidsmæssig, grundlovsmæssig og fra hvilkensomhelst Side betragtet nødvendig Forandring, da vil altsaa den rædsomme Begivenhed staa for Døren, som Morgenbladet for 2den Marts har spaaet om under det digteriske Billede af Roms Plyndring*).

Til Efterretning for dem, der ønske at forvisse sig om, at saagodtsom Alle, hvem „det har været forundt at læse paa Bunden af Folkets Hjerte", og som har spillet og fremdeles spille nogen Rolle i vort offentlige Liv, have erklæret sig for idetmindste een af de nævnte frisindede Reformer, hidsætte vi følgende Navnefortegnelse over Stemmegivningerne fra 1863 og 1865 for aarlige Storthing og fra 11te Febr. og 1ste Marts d. A. for Stemmeretssagen:

Byfoged Strøm, Gaardbruger Grimelund, Bankdirektør J. Sverdrup, Skibsreder Smith-Petersen, Rektor Geelmeuyden, Kjøbm. Prante, Overlæge Løberg, Sognepræst U. Sverdrup, Gaardbruger Løken, Kirkesanger Riisnæs, Lensmand Veseth, Gaardbr. Aga, Mægler Evensen, Gaardbr. Sundt, Gaardbr. Hofgaard, Professor Schweigaard, Professor Dr. Broch, Advokat Kildal, Statsraad Birch-Reichenwald, Lensmand Baggerud, Brigadeauditør Fleischer, Kjøbmand Floor, Ritmester Borch, Kjøbmand Broch, Sorenskriver Nordgren, Lensmand Schølberg, Handelsmand Lund, Sognepræst Kock, Konsul Wiel, Korpslæge Larsen, Gaardbr. Trøsten, Sorenskriver Strøm, Korpslæge Weidemann, Direktør Bøbert, Sagfører Bentsen, Kjøbmand Christiansen, Amtmand Jensen, Sagfører Watne, Løitnant Brandt, Løitnant Krag, Foged Prydz, Kirkesanger Augustinussen, Fyrvogter Stoltenberg, Kirkesanger S. Nilsen, Kjøbmand Mathisen, Sagfører Daa, Bogtrykker Aarflot, Kirkesangerne Olassen, Grenningsæter, H. O. Nilsen, Postmester Eitzen, Kand. jur. Sørenssen, Gaardbr. O. Wiig, Distriktslæge Lassen, Byfoged Christensen, Gaardbr. O. G. Ueland, Udskiftningsformand Kolbenstvedt, Gaardbr. Storsten, Lensmændene G. Ueland og Overland, Rektor Steen, Konsul Lorch, Bankdirektør Lundgreen, Advokat Richter, Gaardbr. O. S. Welde, Kirkesanger P. Sæther, Sognepræst Essendrop, Gaardeier Krognæss, Gaardbr. J. Sæther, Gaarbr. Brodtkorb, Byfoged Bødtker, Byfoged Zwilgmeyer, Kirkesanger Haaven, P. Aarflot, Lensmand Thorsen, Aas, Skolelærer Iversen, Skibsreder Foyn, Sagfører Rolf Olsen, Grdbr. Jacob Hoelstad, Overlæge Danielsen, Kjøbmand Rosendahl, Rektor Holmboe, Sognepræst Blom, Gaarbr. Urdal, Gaardbr. Frettem, Kirkesanger Nilsen, Gaardbruger Færden, Konsul Nicolay Knutzon, Stadshauptm. Schwartz, Rektor Olsen, Foged (nu Amtmand) Holmboe, Lensmand Gylche, Sagfører Heyerdal, Sognepræst Otterbek, Kaptein Landmark, Byfoged Nilsen, Kjøbmand Holst, Lodsoldermand Svendsen, Sognepræst Jensen, Kjøbmand Wiborg, Gaardbr. Lunde, Gaardbr. Vaalen, Gaardbr. Horgen, Handelsborger Maartmann, Gaardbr. Mortensen, Sagfører Schulze, Gaardbr. Norderhoug, Postmester Hansen, Lensmand Enge, Gaardbr. Aschiem, Gaardbr. Helle, Gaardbr. Jaabæk, Gaardbr. Foss, Gaardbr. Liestøl, Gaardbr. Lindstøl, Gaardbr. Igland, Gaardbr. Heggelund, Foged Neergaard, Sognepræst Balchen, Provst P. Jensen, Gaardbr. Andersen (Moen), Gaardbr. Nordby, Telegrafbestyrer Bjørnsgaard, Handelsborger J. Aarflot, Konsul Michelsen, Gaardbr. Tonning, Gaardbr. Sæim, Gaardbr. Løberg, Kirkesanger Taraldsen, Gaardbr. Eika, Gaardbr. Voie, Gaardbr. J. Velde, Stiftamtmand Motzfeldt, Sognepræst Sandberg, Sognepræst Harbitz og Gaardbr. Bergsager.

Der har i de sidste Dage gaaet Rygte om, at man i Marinedepartementet skal have gjort en høist mærkelig Opdagelse: nemlig at den meget omtalte Underballance paa omtrent 74,000 Spd., ikke er til! Meget beror selvfølgelig paa, hvorledes de forskjellige Beløb opføres, og det turde derfor ikke være givet, at Statskassen til syvende og sidst slipper at punge ud, fordi Marinedepartementet nu kan forevise et nyt Regnskab. Men det være nu som det vil med Hensyn til, om de 74,000 Spd. er i Behold eller ikke, saa er dog begge Resultater lige betegnende for den Mangel paa Orden og Administration, som Hr. Statsraad Haffner har ladet raade i Marinedepartementets Styrelse. Og intet turde derfor kraftigere tjene til at vise Nødvendigheden af, at der nu kommer en ny Mand i denne Post, end netop det, om der tilsidst viste sig ingen Underballance at have været.

Udlandet. Ministerpræsidentposten i det østerrigske Cisleithanien, der i længere Tid midlertidig har været beklædt af Grev Taaffe, vil nu blive endelig besat med Dr. Giskra. Grev Taaffe gaar som Gouvernør til Bøhmen, med hvilket Land en Udsoning stilles i nær Udsigt. Keiserparret agter med det Første at besøge Bøhmen.

Der er opstaaet en Ministerkrise i det belgiske Ministerium, foranlediget af en Afstemning i Senatet, der forkastede Justitsministeriets Budget.

Hertugen af Madrid (Don Karlos) undertegnede, ifølge „Köln. Zeit.", den 24de en Kontrakt med en belgisk Vaabenfabrikant om Leveringen af 14,000 Bøsser. Karlisterne ville aabne Felttoget i Katalonien og Arragonien. Det Korps, der skal begynde Angrebet, er fuldstændig organiseret; dets Styrke kjendes ikke, man ved kun, at det har en Rytterafdeling paa 12—1300 Mand.

De Indvendinger, som Thiers i en Tale paa 5 Timer i det lovgivende Korpses Møde den 23de Februar fremsatte imod Hausmanns Bestyrelse af Paris, støttede sig i Hovedsagen til den Anskuelse, at der var foretaget mange overflødige Arbeider, og at der følgelig havde hersket stor Ødselhed i Administrationen. Han indrømmede, ligesom Garnier Pagès havde gjort, at der havde været stor Trang til at lette

---

*) Som det vil erindres, har Morgenbl. ogsaa under Storthingsvalgene ifjor og senere ladet falde truende Ord om, at den „europæiske Nødvendighed" kunde komme til at slaa sig paa Svenskernes Parti og tvinge os (med Vaabenmagt?) til at opgive meget af vor Grundlov, om ikke den hele, og indgaa paa en mere eller mindre gjennemført Helstatsordning.

Færdslen i Paris og skaffe Staden mere Lys og Luft; men han paastod, at der mange Steder var foretaget kostbare Arbeider, endskjønt en saadan Trang slet ikke havde været tilstede. Til de nyttige og nødvendige Arbeider henregnede Thiers f. Ex. Anlæggelsen af Boulevarden Sebastopol og overhovedet hele den første Del af Omdannelsen, medens han erklærede Størsteparten af, hvad der siden var blevet udført, for Luxus. Man havde saaledes indenfor det andet Omraade af Omdannelsen anvendt 300 Millioner Franks til at aabne Boulevarder og Gader i Kvarterer, hvor man i Forveien færdedes uhindret og kunde aande frit; kun en eneste Gade, hvortil der var medgaaet 80 Millioner, kunde forsvares, og dog havde det været til større Gavn for Færdslen, om man havde foretaget Udvidelsen et andet Sted. Men Ingen havde kjendt den store Plan, førend det var for sildigt at forandre eller forhindre den. Da Hausmann begyndte, havde Ingen havt nogen Anelse om, hvor han vilde ende. I det Hele taget havde Seinepræfekten i Særdeleshed ved de sidste Foretagender, om hvis Dækning der nu var Tale, vist den største Ødselhed, da der uden mindste Grund udøstes Millioner. For at skaffe Operapladsen foreget Tilgang vilde man nedrive en hel Række prægtige og kostbare Huse i en af Hovedstadens første Gader, og man var ifærd med at anlægge en ganske ny Gade, blot for at sætte Operaen i direkte Forbindelse med Tuilerierne. Hvad der dog fremfor Alt fortjente Misbilligelse ved de sidste Foretagender, det var den Maade, hvorpaa Administrationen var gaaet tilværks. Tidligere havde den dog først forlangt Bemyndigelse til at optage Laan og ikke udført Arbeiderne, førend den havde skaffet sig Midlerne dertil; men i dette Tilfælde havde Seinepræfekten paa egen Haand, uden at Nogen havde vidst det Mindste deraf, skaffet sig 465 Millioner, og nu, da han havde brugt Pengene, skulde Kammeret vedtage hans Vilkaarlighed. Det var Hausmann, ikke Rouher, som fortjente Navn af Vicekeiser. Paris havde siden 1852 optaget Laan til et Beløb af 1083 Millioner, og Indtægternes Forøgelse stod ikke i Forhold hertil.

I det næste Møde (den 24de) blev Thiers imødegaaet af Indenrigsministeren, Forcade la Roquette, som fornemlig gjorde gjældende, at den Stilling, hvorpaa Kammeret skulde raade Bod, var ualmindelig og ikke mere vilde vende tilbage, medens Oppositionens Talere havde stillet sig paa det Standpunkt, at den var Almindelig, og at der stadig skulde gjøres Novoie til at dække slige Udgifter. Det nye Paris var nu snart fuldført, og dets sædvanlige Indtægter vare fuldkomment tilstrækkelige til at dække de regelmæssige Udgifter. Thiers saa bestandig Hovedstaden, saaledes som den havde været i 1830 og 1847, og baserede alle sine Beregninger herpaa; men hvorledes kunde der anstilles nogen Sammenligning imellem det daværende Paris og det nuværende? Fra 1830 til 1847 vare Indtægterne stegne med en ren Ubetydelighed, i Tidsrummet fra 1847 til 1852 havde de holdt sig paa næsten samme Standpunkt, men fra 1852 til 1867 havde de hævet sig til over 150 Millioner. I Aaret 1870 vilde Paris's Budget give et Overskud af 7 til 8 Millioner Frs. En stor Del af Overskridelserne hidrørte fra det patriotiske Ønske om, at saa Meget som muligt skulde være færdigt før Verdensudstillingen. Ministeren citerede imod Thiers Ytringer af to demokratiske Mænd, Lagrange og Nadaud, der især have betragtet sig som Arbeidernes Repræsentanter. Den 4de Oktober 1849 sagde Lagrange under en Strid om Forlængelsen af Rivoligaden: „Disse Arbeider ville beskjæftige de bedste Arbeidere i Paris. Sørg for, at disse Arbeidere finde Beskjæftigelse og Arbeide“! Nadaud udbrød fra et andet Standpunkt: „Naar det gaar godt i Bygningsfaget, gaar Alting godt“! (Quand le bâtiment va, tout va). Det var saadanne Meninger, der dengang forfægtedes af dem, som gjorde Paastand paa at repræsentere Arbeiderne. „Lad os, mine Herrer“, tilføiede Indenrigsministeren, „mærke os Lagranges Ytring: Giv Arbeiderne Noget at bestille, saa ville I undgaa oprørske Bevægelser! Under Julireglingen kjendte man ganske vist ikke Noget til store Arbeider, men Opstande havde man meget Kjendskab til. Keiserdømmet har ogsaa havt sin syttenaarige Periode, og det har i den Tid udført mange store Arbeider, men oprørske Bevægelser har det ikke kjendt til.“ Denne Ytring fremkaldte stærkt Bifald i Kammeret.

I et følgende Møde optraadte Rouher, og, idet han erkjendte, at nogen Uregelmæssighed ved disse Sagers Afgjørelse i Administrationen havde fundet Sted, foreslog han Finants-Udkastets Overgivelse til en Kommission. Efter en oppositionel Tale af Olivier, blev Rouhers Forslag antaget.

Hs. Majestæt Kongen ankom igaaraftes Kl. 9¼ med Jernbanetrænet og modtoges af en talrig Mængdes Hurraraab. Paa Jernbanestationen fremmødte Byens Autoriteter og paa Slottet Statsraadet, Storthingspræsidenterne m. Fl. Paa Arvika mødte, foruden de Tjenstgjørende, Statsraad Irgens, General Fleischer, Amtmand Kühn og Jernbanedirektør H. Schou.

Universitetet. Tirsdag den 2den Marts afholdtes Examen i Lappisk. Kand. theol. W. T. S. Alver erholdt Karakteren Landabilis.

Telegrammer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Egersund 2den ds.:

Søndredistrikt: Stor Del Almue idag Hjemveien, medens endel nærer Haab endnu. Igaar telegraferet Tab 2 Menneskeliv stadfæstet, ligesom flere Fartøier totalt forliste, flere Baade væk eller beskadigede uden Mennesketab. Nordredistrikt: Bueland noget Fiske igaar, Laasene sprængte, større Tab, mange Baade afdrevne. Søndmøre: Igaar ubetydeligt Fiske Haugesholmen. Pris 6—7 Ort.

Do. Do., dateret Espevær 3die ds.: Søndredistrikt: Tilbageværende Almue venter kun paa Leilighed til Hjemreise. Søndmøre: Igaar godt Garnfiske Ovamsøsund, 3 Laase. Pris 7—7½, Laasesild 7½—9 Ord.

Do. Do. fra Byfogden i Aalesund af 2den ds.

Uveir siden sidste Telegram for det Meste hindret Fisket. Torskeudbyttet gjennemsnitlig hidtil paa her liggende 9 Otringer 1300 og i Landdistriktet antagelig 1000. Flere Baade beskadigede og betydeligt Redskabtab. Garnsildfisket hersteds ophørte strax efter sidste Telegram.

Do. Do. fra Byfogden i Kristianssund, dat. 3die ds.:

I sidste Uge paa Grund af stormende Veir og overordentlig Søgang meget lidt fisket. Et større end i Mands Minde kjendt Garntab fundet Sted.

Eilert Sundt er af Gage- og Pensionskomiteens Flertal indstillet til fremdeles at nyde en personlig Løn af 1200 Spd. aarlig, saaledes som paa Storthinget i 1865 bevilget, for at udarbeide en omfattende og veiledende Fattigstatistik. 3 Medlemmer af Komiteen have imidlertid ikke kunnet være enige med Flertallet i dens Opfatning af Sundts Virksomhed til praktisk Nytte, idet de mene, at hans Skrifter ikke naa did, hvor de sigte, og have derfor indstillet, at der skal tilstaaes ham 600 Spd. aarlig, indtil han kan opnaa en anden fastere Stilling.

Agent William D. Shepherd er i en mod ham for Toldsvig anlagt Justitssag paa Fredrikshald af Høiesteret dømt til at have forbrudt til Statskassen 2160 Spd. 49 ß, der udgjør Værdien af norsk Trælast, som han uden Toldangivelse havde indladet og ført til Udlandet i to norske Fartøier, hvilke under Indladningen vare henlagte ved Mossevigen paa svensk Side af Idefjorden; derhos ilagdes han en Mulkt til Statskassen, stor 10 Spd., for ulovlig Laden og paabyder at betale 95 Spd. 8 ß i Udførselstold til Fredrikshalds Toldkasse, samt at udrede alle Sagens Omkostninger, hvoriblandt 30 Spd. i Salarium til Aktor for Høiesteret, Advokat Andresen.

Storthinget sammentræder Fredag den 5te Marts, hvor da foretages:

1. Valg paa Embedsmænd samt paa 11 Medlemmer af Valgkomiteen i de Udtrædendes Sted.
2. Fortsat Behandling af de paa Kartet opførte Sager, forsaavidt de ikke blive afgjorte idag.
3. Andragende fra Kristiane Nilsdatter Jensenstuen og Kristiane Johannesen Nærumseidet om Eftergivelse af Sagsomkostninger.
4. Referat.

Odelsthinget sammentræder Lørdag d. 6te Marts Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

a) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Forandringer i Lov af 8de September 1842 om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse m. V. (O 70).
b) Indstilling fra Konstitutionskomiteen ang. Høyems Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Matrikulen af 6te Juni 1863. (O 70).
c) Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 ang. den kgl. Proposition til Lov om Kontrol med Befordring af Udvandrere. (O 74).
d) Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Repræsentanten Provst Jensens Forslag til Lov om Konfirmation. (O 75).
e) Referat.

Odelsthinget sammentræder efter Storthingets Møde Fredag til:

a) Valg paa Embedsmænd,
b) Referat.

Fyr paa Jæderen. Den meget omhandlede Sag om det nyttige eller unyttige i et Fyr paa Jæderen er i disse Dage bleven behandlet af Stavangerpressen, der, imod Fyrdirektøren, udtaler sig varmt for Oprettelsen af et saadant.

Assuranceforening. Bergens-Adr. skriver: I Handelsforeningens Møde tonsdags refereredes en Skrivelse fra Overlods, Kapteinløitnant Lous, hvori han underrettede om, at han i længere Tid havde bearbeidet et Forslag til en gjensidig Assuranceforening for Lods- og Fiskebaade, mindre Fartøier og Lodsskøiter, som han ønskede at forelægge Handelsforeningen. Efter Forslag af Direktionen blev det besluttet at indbyde Hr. Lous til at foredrage Sagen.

Videnskabelig Opdagelse. Bergens Tidende skriver: Efter hvad der er os meddelt, har Hr. Observator Åstrand nylig opdaget og udviklet en Række sphærisk-trigonometriske Formler, som efter Observatorens Formening ikke alene ville blive af høit videnskabeligt Værd og meget stor Betydning i alle astronomiske Beregninger og andre Kalkuler, hvor den sphæriske Trigonometri indgaar, men i Navigationen ville foranledige en fuldkommen ny Methode for Længders Beregning, som kommer til at udmærke sig fremfor de mange hidtil benyttede approximative Methoder derved, at den er kortere, letfatteligere og fremfor Alt exact. Denne sin Opdagelse agter Hr. Observator Åstrand at overgive til Videnskaben ved at meddele den enten til Academie française eller Royal society.

Storm. Hamars Stiftst. skriver: Fra Lørdag Middag til langt ud paa Aften rasede der her i Egnen en sand russisk Snestorm, hvis Lige neppe paa lange Tider kan erindres. Troligvis har det været endnu værre tilfjelds, saa der desværre vel tør blive Ulykker at spørge fra Land og Sjø efter dette Ov-Veir.

— Fra Bergen berettes ligeledes, at en stærk Storm fra NV. har anrettet Forstyrrelse og Ødelæggelse dersteds.

Ved Ildebranden paa Kampen tabte Organist Hoff en stor Del Manuskripter, hvoriblandt næsten alle hans utrykte Kompositioner for Orgel, Sang, Pianoforte og Orchester — mange Aars Arbeide.

Grønlandsfarere. Fra Bergen skrives, at allerede Sven Foyns to Dampskibe ere indkomne paa Bergens Vaag.

Veir. Kulden har herinde i den sidste Tid været forholdsvis betydelig. Saaledes skal her om Natten have været lige indtil 12 Grader. Isen, som for nogen Tid siden truede med at bryde op, er nu, ved et ikke saa ubetydelig Snefald, blevet godt igjen.

Legemsøvelser. Den af Engelskmænd for nogle Aar siden her i Byen oprettede Kricketklub, vil nu, saasnart Veiret tillader det, foranstalte offentlige Væddekampe i allehaande legemlige Idrætter, saasom Kapløb, Kastning af Kanonkugler osv. Præmier skal uddeles til dem, der i de enkelte Ting vise sig at være de dygtigste.

Svenskeren Holmgren, der bestjal sin Herre, Grosserer Weber i Stockholm, for 1575 Rd. sv., har tilstaaet sin Brøde og erklæret, at han af de stjaalne Penge har forbrugt omtrent 800 Rd., sendt 250 Rd. til en Pige i Ystad, med hvem han havde et Barn, og bortkastet 500 Rd.

Det svenske Akademi har til Sekretær istedetfor afdøde Friherre v. Beskow valgt den forrige svenske Udenrigsminister, Grev L. Manderstrøm.

Stockholms Folkemængde. Efter den nylig stedfundne Folketællings foreløbige Opgjør udgjør Stockholms Folkemængde for Tiden lidt over 136,700 Personer.

Svensk Adelsstatistik Ifølge et stockholmsk Blad have ikke mindre end 968 adelige Familier Ret til Sæde paa Ridderhuset, deraf 68 grevelige, 172 friherrelige og 728 simpelt adelige Ætter. I det Hele tælle disse Familier omtrent 11,000 Personer. Myndige ere af Mandkjønnet 3857 Personer, nemlig 276 Grever, 634 Friherrer og 2677 Adelsmænd, der iøvrigt henhøre til de forskjelligste sociale Stillinger. 1,864 ere Officerer, 575 beklæde civille Embeder og Bestillinger, 167 ere Godseiere og Fabrikeiere, 120 Forvaltere, Inspektører og Bogholdere, 112 Handelsmænd og Haandværkere, 100 Jordbrugere og Fabrikanter, 74 Koffardikapteiner og Styrmænd, 68 Lærere, Læger, Kunstnere og Forfattere, 65 ansatte i Hofbestillinger, 64 Studenter og Kadetter, 25 Præster, 17 i underordnede civile Stillinger, 17 Husmænd og Tjenestekarle, 14 menige Soldater og Matroser og 3 Bønder. 189 Fideikommisser besiddes af Adelige, deriblandt 28 Grever, 34 Friherrer og 53 Adelsmænd.

Den preussiske Flaade. Foruden de to Skruefregatter, der staar paa Stabelen i Danzig, skal der i den nærmeste Fremtid lægges Kjølen til to Panserfregatter. Den ene skal bygges i Kiel, den anden i Danzig eller Jahdes Havn. Omkostningerne ere anslaaede til over 5 Mill. Thlr.

Den danske Rigsdag er bleven sluttet i Lørdags efterat have været samlet fra den 5te Oktober, altsaa i henved fem Maaneder, hvoraf omtrent de halvfemte maa regnes at have været Arbeidstid.

Studenterkomedie. For nogle Dage siden gaves i Kjøbenhavn af Studenter en Forestilling til Fordel for Vesterbros Asyl. Der opførtes „Kopisten drømmer“, som „efter Plakaten henhøre til den dramatiske Kategori“, „Noget, som er et Forspil“, Hostrups „En Børnekomedie“, Wengels „Kjærlighed paa Taget“ og en Parodi „Marens Kjæreste, Duftvaudeville-Extrakt, original Aftapning“. Mellem Stykkerne udførtes der Sange- og Musiknummere.

Nyt Belysningsmiddel. Ved det sidste Bal i Tuilerierne var hele Gaardsrummet oplyst med Oxygengas (oxyhydrique). Prøven faldt godt ud. Gaarden er 280 Meter lang og 110 Meter bred; dog blev dette Rum oplyst ved 12 Lygter, der var opstillede langs Bygningen, saa godt, at man midt paa Pladsen kunde læse Aviser med største Lethed. Det nye Belysnigssystem (Teyssié du Molay) synes at have en stor Fremtid. Folk udenfor troede, at hele Pladsen var oplyst med elektriske Lys.

Fransk Brochure. Der berettes, at der med det første skal udkomme en ny Brochure under Hertugen af Aumales Auspicer, betitlet: „Les fautes de la France“ (Frankriges politiske Feil).

Overgang til Katholicismen. Den forhenværende franske Krigsminister, Marchal Randon, der før var anseet for en ivrig Protestant, er nylig gaaet over til Katholicismen.

Lord Russell har nylig udgivet en Brochure i det irske Kirkeforfatningsspørgsmaal, under Form af et Brev til Ministeren for Irland, Chichester og Fortescue; Brochuren er 76 Sider stor, og slutter sig til to andre, han før har udgivet om samme Spørgsmaal. Man kritiserer Brevene skarpt i Pressen (især i Torrybladet) og finder, at de mangle Konsekventse og Sammenhæng med Lordens Politik i det Hele, og at de foreslaaede Hjælpemidler lidet gavne.

Bestikkelse. Underhusmedlemmet Sir Richard Glars's Valg er bleven erkjendt ugyldigt paa Grund af Bestikkelser; hans Agenter havde nemlig trakteret Vælgerne for stærkt og gratis i Anledning af Valgene. Kandidaten havde ved denne Leilighed udgivet i det Hele 1,100 Pd. St. for at aabne 30 Vin- og Brændevinsudskjænkninger, „hvor det gik meget raskt med Afsætningen“. Dette blev erklæret for at stride mod den nylig udkomne Lov — mod Valg-Bestikkelser.

Udvandringen til Amerika fra følgende fire europæiske Havne: Bremen, Hamburg, Antwerpen og Liverpool, var i de sidste to Aar som følger:

over	1867.	1868.
Bremen	73,971.	66,272.
Hamburg	42,845.	50,050.
Antwerpen	12,106.	4,528.
Liverpool	115,681.	119,673.

Storthinget.

Fredag den 4de Marts holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Sag No. 1. Odelsthingets Beslutning ang. Nedsættelse af en særegen Komite i Anledning af Forandringen i Grundlovens § 50.

J. Sverdrup ansaa det for en nødvendig Konsekventse af den nu baade i Odelsthing og Lagthing fattede Beslutning om Udvidelse af den kommunale Stemmeret, at man nu maatte foretage noget i denne Retning; thi Enhver maatte da erkjende, at Forholdene nu og i 1814 ere saa grundforskjellige, at man ikke fra Grundloven kan hente noget Modbevis. Det gode i en Forfatning kan kun holdes i Hævd og Ære derved, at man rydder bort alt det forældede, alt det, som ikke passer for de forhaandenværende Forhold. Jaabæk fandt det ganske rimeligt, at man ikke i 1814 havde tænkt paa en saadan udvidet, enten konstitutionel eller kommunal, Stemmeret, men det var en Nødvendighed nu, da Forholdene saaledes i det Store havde forandret sig, at lempe Loven derefter. Schweigaard udtalte sig imod Udvidelsen af den konstitutionelle Stemmeret, og ansaa det ingenlunde nødvendigt, at man saaledes absolut fra Udvidelsen af den kommunale Stemmeret skulde gaa over til Udvidelse af den konstitutionelle. Det forekom ham, at Mange ansaa denne Sag for ganske simpel, det var den ingenlunde. Det gik ofte saa, at man fra den ene Konsekventse til den anden tilslut opnaaede et ganske modsat Resultat, end man oprindelig havde tænkt sig. Richter ansaa det meget gavnligt, at man overlod en saadan vigtig Sag til grundig Overveielse i en Kommite, for at den belyst og drøftet fra alle Kanter kunde forelægges næste Thing. Hammerstad syntes med Richter, at man nøiagtig burde drøfte paa Forhaand alle Grundlovsforandringer, men naar man ikke vilde have en eller anden Forandring, saa var det vel rimeligt, at man ikke først overlod Sagen til en Komite, som væsentlig har det Hverv, at forelægge næste Storthing et Forslag til Forandring af Loven. Han troede forresten, at der ingen Trang føltes til en saadan Udvidelse. Han ansaa Regjeringen for den Autoritet, der helst burde fremkomme med Forslaget, da den lettest kunde indhente de nødvendige Oplysninger. Han benyttede Anledningen til at fremhæve, at man nu havde en saadan Masse Grundlovsforandringer paa Bane, at han mente, „naar man saaledes trak Nagle efter Nagle ud af Huset fra 1814 vilde det tilslut falde sammen.“ Aschehoug udtalte sig for Udvidelse af den konstitutionelle Stemmeret, men han vilde kun gaa ind paa den under den Betingelse, at der samtidig foretoges Forandringer, som vare ganske betryggende for de andre Samfundsklasser. Hammerstad troede, at Grundlovens Betingelser for at erholde Stemmeret ere satte saa lave, at det ikke kunde være nogen Mand videre vanskelig at opfylde dem. Enge foreslog, at Storthinget selv vælger Komiteen. Michelsen fandt Enges Forslag ganske urimeligt, idet derved Stemmerne vilde spredes altfor meget, og man saaledes ikke vilde faa noget rimeligt Resultat. Præsidenten oplyste hertil, at han allerede som ung Mand i Thinget havde følt, at Valgkomiteens Magt var altfor stor, da derved Stemmerne i betydelig Grad vilde dirigeres, og han ansaa det ikke for meget gavnligt, at Stemmerne blev altfor meget paavirkede. Enge vilde tilføie i sit Forslag: Valget foregaar i 3 Afdelinger saaledes, at fem vælges hver Gang. J. Sverdrup udtalte sig imod Enges Forslag, idet

antog det for meget gavnligt, at Valgene saaledes bleve forberedte i en Komite. Enge frafaldt den sidste Del af sit Forslag, men fastholdt det første. Jaabæk udtalte sig imod Enges Forslag. Efter Opfordring af Valstad fremsatte Aschehoug et Forslag. Det oprindelige af Richter ændrede Forslag er saalydende: — — — afgive Betænkning om, hvilke Forandringer, Grundlovens Regler om Stemmeret bør undergaa, for at udvide Stemmeret baade paa Landet og i Byerne. J. Sverdrup udtalte sig imod de nu fremsatte og muligens fremsættendes Forslag, da han ansaa Odelsthingets Beslutning for at være en Udtalelse af den almindelige Mening; han tillod sig at foreslaa, at der efter Enges Forslag skulde tilføies: efter Forslag af Valgkomiteen.

Ved Voteringen bestemtes:

1) Aschehougs Forslag med Forbehold senere at afgjøre, hvorledes Komiteen skal vælges — forkastedes med 66 St.
2) Odelsthingets Beslutning med Richters Ændringsforslag og sammes Forbehold, som under No. 1 bifaldtes mod 14 St.
3) Enges Forslag om Valgmaaden forkastedes med 77 St.
4) Ved alternativ Votering mellem a) Storthinget udnævner efter Forslag af Valgkomiteen og b) det overdrages Valgkomiteen at udnævne en Komite, bifaldtes det første Forslag med 72 St.

Sag No. 2. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen angaaende den for Sorenskriver Isaachsen opførte Pension.

Valstad bemærkede, at hvorvel det kunde synes noget knebent, at man ikke kunde bevilge en saa liden Pension, saa vilde han dog stemme for Minoritetens Indstilling, at ingen Pension bevilges; thi her vilde man bryde med et Princip, nemlig at ikke Pension bevilges til Sorenskrivere, hvilket kunde drage skadelige Konsekventser efter sig. Vogt anbefalede Komiteens Pluralitetsindstilling, idet han ansaa Sagen tilstrækkelig drøftet inden Komiteen. Hvad Formuen angik, troede han, den var opbrugt ialfald for en stor Del til Forsørgelse af Børnene. Jaabæk udtalte sig i samme Retning som Valstad.

Ved alternativ Votering mellem, om 150 Spd. skulde bevilges i Pension eller slet Intet, blev det sidste bifaldt med 69 St.

Jaabæk udbad sig med det samme Anledning til at fremkomme med et Forslag, som sigtede til at forandre Pensionsvæsenet, idet han vilde fordre nøiagtigere Undersøgelse end hidtil om privat Formue, før Pension bevilges. Efter Opfordring af Præsidenten indvilgede imidlertid Forslagsstilleren i at lade Sagen indtil videre hvile.

Sag No. 3. Indstilling fra Budgetkomiteen betræffende Andragender fra Peder Wæringsaasen, Arne O. Lunderby og Andreas Gjems om Akkord ianledning deres Ansvar til Diskonteringkommissionen i Kristiania.

Storthinget samtykker i, at Statskassen frafalder alt yderligere Krav paa Peder Wæringsaasen ianledning af hans Endossementsansvar til Kristiania Laane- og Diskonteringskommission for John C. Bredesen, mod at han, foruden de allerede indbetalte 50 pCt. med 5 pCt. Rente deraf, endvidere indbetaler ved St. Hans d. A. en Restdividende af 5 — fem — pCt. af sine Forpligtelsers oprindelige Kapitalbeløb uden Renter, paa Betingelse, at lignende Afgjørelse vedtages af Wæringsaasens samtlige Kreditorer, og at Statskassens Ret til de øvrige i de angjældende Gjældsforskrivelser interesserede Personer bliver ubeskaaret.

Blev enstemmig bifaldt.

Komiteens Indstilling angaaende A. Lunderbye og Andreas Gjems's Andragender om Akkord til Kristiania Laane- og Diskonteringskommission af den norske Regjering paa Tiendefondets Vegne, indvilges.

Ligeledes enstemmig bifaldt.

Sag No. 4. Konstitutionskomiteens Indstilling i Anledning af de Storthinget meddelte Overenskomster med fremmed Magter.

1. Postkonvention mellem de forenede Riger paa den ene og Keiserdømmet Frankrig paa den anden Side angaaende Postforbindelsen mellem disse Stater, afsluttet i Paris og ratificeret den 13de og 22de November 1867.
2. Konvention mellem de forenede Riger og Keiserdømmet Østerrig om gjensidig Udlevering af Forbrydere, afsluttet i Stockholm og ratificeret den 15de og 31te Juli 1868.
3. Konvention mellem de forenede Riger og Kongeriget Italien angaaende gjensidig Udlevering af Forbrydere, afsluttet i Florentz og ratificeret den 17de og 30te Oktober 1866.
4. Postkonvention mellem Norge og det Nordtyske Forbund, afsluttet i Berlin og ratificeret den 8de og 11te April 1868.
5. Deklarationer udfærdigede af de forenede Rigers Udenrigsminister i Stockholm den 30te November 1866 og af Kongeriget Italiens Udenrigsminister i Florentz den 18de December s. A. om Vedtagelse af Reciprocitet med Hensyn til det ene Lands Undersaatters Fritagelse for Ydelser bestemte som Ækvivalent for personlig Tjeneste samt for Erlæggelse af Tvangslaan i det andet Land.
6. Deklarationer mellem de under 6 nævnte Ministre angaaende Begrændsning af Tidsvarigheden for de mellem Rigerne udvexlede Deklarationer af 25de Mai 1868.
7. Deklarationer afgivne af Statsministeren for de udenrigske Anliggender paa Norges Vegne og den russiske Udenrigsminister, betræffende Nedsættelse af Portoen for Telegrammer mellem Norge og Finland, udvexlede i Stockholm den 12te Mai 1868.
8. Deklarationer afgivne af Hans Majestæts Minister i Kjøbenhavn paa de forenede Rigers Vegne, samt af den danske Udenrigsminister, betræffende Telegrafforholdene mellem de forenede Riger og Danmark.
9. Konventionen mellem de forenede Riger paa den ene Side, samt Marokko paa den anden, angaaende Bestyrelsen og Vedligeholdelsen af et Fyr paa Kap Spartel, ratificeret i Stockholm den 13de September 1865 og i Tanger den 14de Februar 1867.

Konstitutionskomiteens Indstilling: De Storthinget tilstillede Overenskomster med fremmede Magter vedlægges Protokollen, vedtoges enstemmig. (Forts.)

Blandinger.

En falsk Beskyldning. En bekjendt Musikdirektør i Wien mødte for nogen Tid siden for Kredsretten i Leopoldstad (Forstad ved Wien) for selv at føre en Injurieproces, som han havde anlagt mod en Dame. Den Anklagede, en Jomfru paa nogle og firti Aar, indfandt sig i en høist umoderne Klædning, der stak betydelig af mod hendes rynkede Ansigt, tandløse Mund og hendes hele Væsen, der gjorde et høist ubehageligt Indtryk. Damen beboede et Værelse i den gifte Musikdirektørs Leilighed, og i en Strid, der angik resterende Leie, var han offentlig bleven fornærmet af Leierinden. Hun kunde ikke benægte at have fornærmet ham, men foregav for Retten, at Grunden ikke var, at hun var bleven krævet, men at Musikeren, hvad hun med blufærdig nedslagne Øine erklærede, havde gjort Forsøg paa at vinde hendes Kjærlighed. Musikeren blev som himmelfalden ved at høre dette, og det varede flere Minuter, inden han kunde komme sig af sin Overraskelse. Efterat han atter var kommen til Besindelse, aabnede han Døren til Forværelset og kaldte paa sin unge Kone, der ventede udenfor som Vidne. „Hr. Dommer, dette er min Kone; se paa hendes Ungdom, hendes Skjønhed — og betragt saa dette Fruentimmer — og jeg tiltror Dem saamegen Menneskekundskab, at De vil indse, at hendes Beskyldning mod mig er en Uting og Løgn". Denne Tiltale gjorde sin Virkning. Den Anklagede taug og vidste i sin Forlegenhed ikke, hvor hun skulde gjøre af sig. — Hun blev dømt til 2 Dages Arrest.

En galant Maire. Fra Paris fortælles følgende Anekdote, der indeholder et mersomt Vidnesbyrd om Franskmændenes høitpriste Galanteri. En Maire skulde udfærdige et Pas til en Dame, der var rig og ikke saa lidet koket. Det er en Selvfølge, at den galante Maire opbød Alt for at smigre den behagelige Dame, men til al Ulykke var hun enøiet, hvilket satte den gode Mand i en ikke ringe Forlegenhed, da han i Passet skulde beskrive hendes Øine. Dog, med en Smule god Villie og lidt Konduite kan man udrette det Utrolige, og ved Anvendelse af disse to Kardinaldyder kom vor Maire ogsaa ud over Vanskeligheden. Han skrev nemlig i Passet: „Øine — mørke, smukke, blide, udtryksfulde — det ene af dem fraværende".

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget til sin normale Stand og staar kun ubetydeligt lavere paa Vestkysten end i Nordland og paa Østlandet. Vinden overalt laber til frisk østlig med koldt Veir. Tør Luft, kun Mandal har Snetykt. Udsigterne ere til koldt og klart Veir med tør Østenvind.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 5te Marts (Kl. 7—9¾) gives: **Narcis Rameau**, Drama i 5 Akter af A. E. Brachvogel.

NB. **Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.**

Dette er den 21de Abonnementsforestilling.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet „**Argonaut**", 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt**, afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos
S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Folkehøiskole.

Skulde Nogen have Lyst til at oprette en Folkehøiskole, kan Anvisning gives paa et beleiligt Sted med fortrinligt Lokale, der kan bortleies for en meget billig Pris. Expeditionen anviser.

½ Riis 48 ß. **Postpapir 8vo.** 10 Bøger 48 ß.

Linieret Postpapir, blaat eller hvidt i Oktav, faaes a 48 ß pr. ½ Riis hos
De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.
NB. Stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver.

Nye Staalpenne.

Et nyt Parti **Staalpenne** er hjemkommet til Undertegnede. Iblandt disse anbefales navnlig de udmærket gode Sorter **No. 561** af **Perry** a 48 ß pr. Gros.

D, F og G Pennene af **Mitchell**, ligeledes a 48 ß pr. Gros. Disse fire Sorter ere fortrinligt skikkede til almindelig Brevskrivning.

M og N Pennene ere bedst egnede til Protokolføring eller til Folk, der ere tunge paa Haanden.

Desforuden er jeg forsynet med omtrent 150 andre Sorter, hvoriblandt med oblique Penne Magnum bonum etc. etc. af **Mitchells, Perrys, Gillotts, Lowes** og **Blanzy Paures** Fabriker af de bedste Sorter Penne.

Prøver ere udlagte, saa at de kunne forsøges paa Stedet.

De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib
„**Scandinavian**".

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bøger.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ß Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 9 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Tilsalgs.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)
anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Lithografier, Kobberstik osv. osv.

(til Underpriser).

Hos **De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel**, er udlagt tilsalgs til Underpriser en stor Mængde mere eller mindre beskadigede **Lithografier, Kobberstik** m. m., saasom: **Slaget ved Alma** af V. Adam, **Sebastopols Indtagelse, Slaget ved Solferino** af G. Doré, gamle **Prospekter af Norge**, malede af Lorentzen, saasom: Vækkerø, Tistedalen, Leerfossen a 18 ß, religiøse Billeder, hvoriblandt Vandycks „**Korsfæstelsen**"; **Jagtstykker, Portræter, Christiania** efter Fricks store Maleri til Carl Johan a 12 ß (kostede oprindeligt 1 Spd.), **Billeder af Norge i Tegninger** a 6 ß pr. Stk., **Møbeltegninger, Ornamenter** — store Blade — a 4 ß, **Dronning Josephines** Portræt af Durck, Kobberstik a 72 ß (kostede forhen 3 Spd.), **Landkarter over Norditalien**, store, a 6 ß pr. Stk., store kolorerede **Folkelivsbilleder** a 24 ß pr. Stk. m. m.

Bomuldsgarn,

ubleget, bleget og farvet i Prima Sorter, anbefales af
Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af **Peter Seest,**
Dronningensgade No. 34.

Prima skotsk Parafinolie

sælges fra Lager til **nedsatte Priser.**
Fredrik Sundt.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim** sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

For mindre Handlende anbefales billigst muligt **Colonialvarer, Mel & Gryn, Cichori & Fyrstikker** til Fabrikens Priser.
L. Kachelmacher.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 54. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 5te Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet indtil Kl. 2 Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 4de Marts. Rigsdagen er idag bleven aabnet. I Kongens Tale fremhævedes, at den ved forrige Session udtalte Tillid til Fredens Bevarelse har stadfæstet sig. Throntalen anmelder endel allerede bekjendte Forelæggelser, deriblandt Postkonventionerne med Nederlandene, Italien, Sverige og Rumænien samt en Konsulatkonvention med Italien. Talen slutter saaledes: Det er Styrelsens første Opgave at søge Freden opretholdt, en Opgave som i høi Grad lettes ved det venskabelige Forhold, hvori Regjeringen staar til alle fremmede Magter, hvilket ogsaa for kort Tid siden har vist sig ved Ordningen af den orientalske Konflikt. Konferensens Forhandlinger og Resultat har bevist Magternes oprigtige Stræben efter at tage Fredens Velsignelser som et værdifuldt Fællesgode under almindelig Beskyttelse. Ligeoverfor denne Kjendsgjerning er enhver Nation, som er sig bevidst Villie og Kraft til at agte fremmed og forsvare egen Uafhængighed, berettiget til Tro paa Fredens Varighed, og Ordenens Fiender ville ingen Magt have til at forstyrre samme.

Washington, 3die Marts. Repræsentanthuset har forkastet Senatets Amendement til Finantsbillen og anholdt om et Fællesmøde med Senatet til Billens Diskussion. Senatet har afslaaet at tilbagekalde Loven om Embedsvarigheden. Repræsentanthuset har enstemmig udtrykt sin Sympathi for de spanske Frihedsbestræbelser og Uafhængighedsbestræbelserne paa Kuba samt bemyndiget Præsidenten til at anerkjende Kuba som Fristat, saafnart der de facto er dannet en Regjering.

Til Justitsdepartementet.

En anseet Jurist har gjort Nedskriveren opmærksom paa, at der allerede i flere Aar har hersket en høist beklagelig Mangel paa Sammenhæng i Anvendelse af Risstraf, idet Kriminalloven bestemmer saadan Straf for visse Forbrydelser, begaaede af Børn mellem 10 og 15 Aar, uden at gjøre nogen Forskjel hos Drenge og Piger, medens Lov af 6te Juni 1863 om Fattigvæsenet §§ 69 og 84 har bestemt, at Risstraf ikke mere anvendes paa Piger mellem 12 og 15 Aar. Ved at undersøge Motiverne hertil, have vi i Forhandlingerne i Lagthinget under Lovens Behandling, seet at denne Bestemmelse er indkommen, fordi man fandt det usædeligt at blotte en ung Pige, saaledes som det er nødvendigt, naar Straffen skal exekveres; men især fordi Lægerne have erklæret, at Risstraffen, anvendt paa Piger i denne Alder, kunde have farlige Følger for Helbreden, der under visse Omstændigheder kunde lide livsvarig Skade. Begge disse Omstændigheder, men især den Sidste, burde bevirke, at denne Straf i intet Tilfælde blev anvendt paa unge Piger i den nævnte Alder, da det er et i Straffeloven udtrykkelig udtalt Princip, at man ikke, ved Strafs Fuldbyrdelse, maa foretage noget, der kan have skadelig Indflydelse paa Helbreden. Kriminalloven gaar i denne Retning ind i Detailler, som ikke lade sig bortræsonere. Den bestemmer Maximum for Arbeidstid i Straffeanstalterne, bestemmer om Kosten, om svage og syge Personer o. s. v.

Regjeringen har selv indstillet Loven af 1863 til Sanktion, og maa derfor antages, at have billiget, hvad der er anført i de nævnte §§ af denne Lov. Det er vel ogsaa uimodsigeligt, at saafremt en Pige mellem 12 og 15 Aar ikke taaler Risstraf for Betleri, taaler hun det heller ikke for andre Forbrydelser, og findes Straffens Exekution i det ene Tilfælde usædelig, er den det vel ogsaa i det andet. Disse Betragtninger bevirkede, at en Underdommer i et saadant Tilfælde forsøgte at dømme efter Analogien, men det blev ikke bifaldt af de overordnede Retter. Vi sætte ogsaa det Tilfælde, at en Pige i denne Alder bliver tiltalt for Tyveri og Betleri under samme Sag, hvorledes vil man da indrette sig? Efter Kriminalloven maa hun ikke dømmes til Fangekost, og efter Loven af 1863 maa hun ikke dømmes til Ris; en af Delene maatte man dog gribe til, saafremt man ikke vil indføre en ny Bestemmelse for Straffesammenlægningen i dette søregne Tilfælde.

Sagen maa efter al Sandsynlighed være undgaaet Justitsdepartementes Opmærksomhed; — det er paa høi Tid, at denne væmmelige Risstraf paa unge Piger, der ofte i denne Alder ere fuldt udviklede, nu ophører, og at der bliver den nødvendige Harmoni i Straffebestemmelserne.

Almueskolen og hvad dermed staar i Forbindelse.

Opdragelsen spiller en stor Rolle i Livet; som oftest anviser den Veien, hvor Individet senere vil komme til at gaa. Da Almueskolen tager en virksom Del i Opdragelsen, er det af Vigtighed, at den indrettes overensstemmende med Tidens Krav og Almuens Bedste. Meget er passeret i den sidste Tid, som utvivlsomt tyder paa, at ikke Alt er, som det burde være eller kunde være under en Styrelse lige for Alle. Derfor er det ogsaa nu for fuldt Alvor bleven Tale om Nødvendigheden af en Forandring og Udvidelse af Stemmeretten derhen, at ogsaa Arbeideren kan faa nogen Indflydelse paa Styrelsen i den Stat, hvoraf han er Medlem og for hvilken han ofrer Liv og Kræfter. Sandelig et meget billigt Forlangende, og en Grund mere til at henvende Opmærksomheden paa Skolen, som den, der skal meddele den fornødne Oplysning. En god Opdragelse er den billigste, en slet Opdragelse den kostbareste saavel for Individet som for Staten; at spare paa Folkeopdragelsen er følgelig det samme, som at spare paa Skillingen og lade Daleren gaa.

Det være langt fra mig at ville overse, hvad der i den sidste Tid er gjort for Almueskolen; der er gjort meget, og ad Bevillingsveien maaske mere, end Mange taale i disse fortrykte Tider, men der er Poster nok at spare paa, hvis man virkelig vil spare. Haves Midler til tvivlsomme Indretninger og „Latmandsposter", maa der ogsaa gives Midler til at lønne Skolelærere med. Dog er det ikke saa meget om Udgifter her tales, det er mere om Gjenstanden for Undervisningen og de Forandringer, som i saa Henseende paakræves af Tidsomstændighederne.

Hvad forstaaes ved „Almendannelse"? Hvor meget skal der til, for at den almene Mand kan siges at være i Besiddelse af Dannelse? og hvor meget for at kunne opfylde sin Forpligtelse som Borger af Staten og varetage sin Tarv i aandelig og materiel Henseende, uden utilbørlig at blive tilsidesat af Mangel paa Oplysning? Herom ere Meningerne meget forskjellige. Lægmanden vil, som rimeligt er, nødig vedgaa, at han mangler Kundskaber, og dog er det saa alligevel, men det er ingen let Sag herom at overbevise Folket, naar Budet ikke kommer fra Øvrigheden. Det bliver de frisindede Tidenders Sag at arbeide for Almenvellet, og i denne Henseende synes det, som om Udsigterne ere blevne lidt lysere end før; dog er det ikke Veien til Forstemmelse, at handle om slige Ting.

Fornemmelig er det Almueskolens lavere Afdeling her sigtes til. Religionen maa være en Hovedfag ved enhver Børneskole, og fremfor Alt maa den have denne Grundvolden for Undervisningen; men denne kan foregaa paa mer end en Maade. Hvor mange Spørgsmaal og Svar, Forf. i sin Tid lærte udenad, glemte bort og lærte op igjen i en Række af Aar, kan ikke opgives; formodentlig dreiede det sig om et Par Tusinde, af hvilke kun forstodes en mindre Del, dels paa Grund af Vidtløftighed og dels formedelst Mangel paa Veiledning i det Sprog, de vare skrevne i. Senere har jeg bragt i Erfaring, at der puges endnu mere. Formegen Puging sløvgjør og vækker ikke Tanken; den bliver til et formeligt Plageri, naar man tænker sig de mange Børn, som have tungt for at ramse. Efter de mange Klager, som høres over Skoledirektørerne, kan der ikke ventes meget fra den Kant, og fra de samme Lærebøger benyttes nu som før, er det Grund til at antage, at det forsaavidt gaar med det Gamle.

Naar saavidt er fremskredet med Læsning i Bog, at Barnet forstaar, hvad det læser, saa komme vi til Naturfagene, hvilke ubestridelig høre med til Folkedannelsen. Maaske klinger dette noget høit, men det er ikke saa farlig, som det kunde synes. Her kan ikke være Tanke om Naturvidenskab i den Forstand, det almindeligvis tages; her menes kun en populær Fremstilling af det Nødvendige til dagligt Brug, et Uddrag, eller hvad man vil kalde det, hvilket ikke er mere end som godt kan omfattes i den Tid, Barnet bør anvende i Skolen, og hvorfor da ikke benytte Tiden?

Enhver vil forstaa, at en saadan Undervisning ikke er iværksættelig for Tiden, da Skolelærerne ikke kunne foredrage, hvad de selv ikke have lært; heller ikke haves nogen for disse Skoler passende Lærebog i Naturfagene, men disse Hindringer maatte uden Vanskelighed kunne afhjælpes. Med Hensyn til Lærebogen maatte selvfølgelig det Offentlige komme til Hjælp, saa at Prisen blev saa billig, at den kunde blive tilgjængelig for Enhver.

Hvad skulde være nyttigere for Barnet end lidt Naturkundskab, nogen Oplysning om det menneskelige Legeme, Sundhedens Veligeholdelse m. m., samt lidt Besked om den Jord, vi bo paa, det Himmelrum, vi svæve i, den Luft, vi indaande, om Lys, Varme, Farve osv.? Og hvad, maa der tilsidst spørges, kan tænkes bedre skikket til at styrke Religionen og Troen paa et høiere Væsen end en Smule Indblik i den store Natur? Skolen indrettet saadan, som her antydet, vilde gjøre Skoletvangen overflødig; den vilde da søges af Lyst til at lære noget ligesaa nyttigt og oplysende som interessant, uden at skrækkes tilbage af den lidet frugtbare, men temmelig kjedsommelige Puging, som Tid efteranden er voxet op til en frygtelig Høide. Skoletvang og aandeløst Pugeri hører sammen som Halen paa Koen. Frihed og Fremgang er som Solen og Blomsterpragten.

Med Hensyn til Skolelærerne, da har det oftere været bemærket, at det toaarige Kursus ved Seminarierne er for kort; der læses mere end godt kan være for at blive færdig i den fastsatte Tid, og hermed er ingen af Parterne tjente. Hvis Læretiden blev forlænget til tre Aar, saa kunde Naturfagene tages med, og Tiden for Uddannelsen i det Hele blive mere tilstrækkelig. At dette for Mange vilde medføre Vanskeligheder, er klart nok, men vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne, og Sansen for Læsning er saaledes vakt nu, at Seminarierne alligevel vilde blive søgte.

Fra flere Kanter høres Klage over Fattigdommens Tiltagen; lindrende Midler foreslaaes, og man griber til Nødens Afhjælpning for Øieblikket, hvilket mangengang kan være nødvendigt nok, men bedst det er, saa er det lige galt igjen, ja endog værre. Thi man er da kommen ind paa en unaturlig Vei ved at tage voxne Folk under Armene paa en Maade, som om det var en Pligt. Hvorfor ikke gribe Ondet i dets Rod, naar det er saa truende? Fattigdom kan ikke undgaaes, men det gjælder at begrændse den, hvortil formentlig intet bedre Middel gives, end at hæve Folket op til et Standpunkt, fra hvilket det bedre kan opfatte sin Livsstilling og varetage sin Tarv, samt indse det Mislige i at falde det Offentlige til Byrde. Dette er den rette Vei at ophjælpe den sunkne Moral paa, og et værdigt Maal at arbeide for, medens al Verdens Strafanstalter ikke formaa at raade Bod paa Skaden, men vel forøge Udgifterne. Det kan ikke nægtes, at Mangel paa Omtanke for Fremtiden lægges for Dagen, og at denne Mangel igjen har sin Grund i en forfeilet Opdragelse. Sees hen til hvorledes det gaar, saa vil det befindes, at en hel Del Børn tilbringe det Meste af sin Tid paa Betlerstien, og hvad kan saa ventes deraf? Armodens Moder vedbliver fremdeles at finde Understøttelse, trods Lovens bestemte Forbud. Mange klage over Fattigbyrdernes Stigen; Ingen vil stoppe Kilden til Ondets Udspring, følgelig vil det ikke alene vedblive, men stedse øge paa ligesom hidtil, hvis en indgribende Forandring ikke foregaar.

Østlandet i Februar 1869. 5.

Indstilling fra Konstitutionskomiteen til Grundlovsbestemmelse angaaende Indførelse af aarlige Storthing.

(Slutning fra No. 53).

Dissenterende Votum.

Som Medlem af Konstitutionskomiteen har jeg ikke med de øvrige Herrer Medlemmer af Komiteen kunnet gaa ind paa at indstille til Storthinget at bifalde den Kongelige Proposition til Forandring af 13 Paragrafer i Grundloven, sigtende til Indførelse af aarlige Storthing. Jeg har saaledes ikke i fjerneste Grad Del i den af de nævnte øvrige Herrer derom afgivne Indstilling, og jeg kjender kun forsaavidt dens Indhold, at jeg hørte den kursorisk oplæst sidstafvigte Fredags Aften Kl. 9, efterat Storthinget havde tilendebragt sine Forhandlinger, og senere har jeg ikke seet den, da den den paafølgende Dags Formiddag eller igaar blev afleveret til Storthingets Præsident og refereret i Storthinget, — men dersom min Hukommelse ikke slaar mig feil, indeholder den en temmelig lang velskreven Anbefaling for den Kongelige Proposition uden med et eneste Ord at berøre, hvad der kunde tale imod den foreslaaede Grundlovsforandring. Jeg finder det derfor paa Grund af Sagens Storhed saameget mere nødvendigt, hvor kort Tid end dertil er mig levnet, i al Korthed at motivere min Stemmegivning i Sagen.

I Aarene 1862 og 1863 havde jeg ogsaa den Ære at være Medlem af Konstitutionskomiteen, som da ligeledes havde til Behandling et lignende privat Forslag om aarlige Storthing, som Komiteens Pluralitet i sin Indstilling anbefalede, og som af Storthinget i Mødet den 18de Marts 1863 med 72 mod 35 Stemmer blev bifaldt, uagtet jeg, der rigtignok var det eneste Medlem, der talte imod Forslaget, paaviste de flere Mangler og Inkorrektheder, hvoraf det laborerede, af hvilken Grund Storthingsbeslutningen heller ikke nød naadigst Sanktion. Men i Spidsen af min Argumentation i Storthinget imod Forslaget fremhævede jeg, hvorledes den foreslaaede Grundlovsforandring stred om ikke imod Grundlovens Hovedprincip, saa dog mod Grundlovens Aand, idet den vil medføre en Udvidelse af Folkemagten og en Indskrænkning i den udøvende Magts Myndighed, altsaa en Forrykkelse af den Magtfordeling, som Grundloven har opstillet imellem Statsmyndighederne, hvilket kunde befrygtes at lede til de farligste Følger for vor konstitutionelle monarkiske Forfatning, naar ikke samtidig i Grundloven optages Bestemmelser, der indeholdt Kauteler og Korektiver mod mulige Misbrug, og aabnede Statsraaderne Adgang til uden Stemme at deltage i Storthinget og dets Afdelingers Forhandlinger.

I mit Foredrag fremhævede jeg tillige den med aarlige Storthing forbundne store Forøgelse i Statsudgifterne, der allermindst ville fordoble sig, naar Hensyn tages til de tredobbelte Reisediæt- og Skydsgodtgjørelser.

Vægten af disse mine væsentligste Indsigelser imod Indførelse af aarlige Storthing, hvis Hensigtsmæssighed i og for sig jeg ikke havde bestridt, har Regjeringen i sin underdanigste Indstilling af 29de April 1863 søgt at affræfte, men det forekommer mig, at den deri ikke har været synderlig heldig, saa hine Indsigelser for mig staa aldeles usvekkede og ere fremdeles Hovedaarsagen til, at jeg heller ikke nu kan stemme for den kongelige Proposition, uagtet Regjeringen har fundet de af mig i Storthinget i 1863 fremhævede Mangler og Inkorrektheder ved det af Storthinget bifaldte Forslag saa væsentlige og store, at den i sit Forslag har rettet derpaa. Forskrifterne om Valgene forekommer mig at være mindre heldige og tilfredsstillende, men derpaa kan jo rettes, hvis der, som jo paatænkt, kommer til at foregaa en Reform i vort hele Valgvæsen og Stemmeretten.

I Justitsdepartementets Fordrag, der ligger til Grund for Regjeringens underdanigste Indstilling af 29de April 1863 forekommer følgende mærkelige Tirader: „Det maa fremdeles medgives, at Indførelsen af aarlige Storthing fjerner den Hindring mod en parlamentarisk Styrelsesmaade, som nu i nogen Grad allerede ligger i de temmelig lange Repræsentationens Samlinger, at den saaledes er mere skikket til, i Forbindelse med andre Grundlovsforandringer, at tjene til Grundlag for en saadan Styrelse, og kan bidrage til at give visse Grundlovsforandringer, navnlig angaaende Statsraadernes Deltagelse i Storthingets Forhandlinger, en anden Betydning og Virkning end Tilfældet under de nu bestaaende Regler for Storthingets

Samlingstider vilde blive; men feiler Departementet ikke i den Anskuelse, at det ikke er af de aarlige Storthing i og for sig, men først af deres Forbindelse med andre Grundlovsforandringer, hvorom der nu ikke er Spørgsmaal, at nogen virkelig Indflydelse til at forandre Styrelsesmaaden og Myndighedsfordelingen kan være at befrygte, saa skjønnes der af denne Omstændighed ikke med Rette at kunne udledes mere, end at man maa blive staaende ved Indførelsen af aarlige Storthing og afvise de yderligere Forandringer, der kunne antages at ville give samme en anden Indflydelse og Betydning end den forretningsmæssige, saalænge det ikke maatte findes nødvendigt eller rigtigt at skride til den fuldstændigere Omstøbning af vor Statsform, som ovenfor er berørt, men som Departementet ikke for Tiden tør anse tilraadelig eller paakræves. At den her omhandlede Grundlovsforandring kan paakalde en forøget Forsigtighed og Betænkelighed ved at indlade sig paa andre, hvis Indflydelse paa Statsmagternes indbyrdes Forhold ikke med Sikkerhed og Klarhed kan forudsees, indrømmes villigen, men da der Intet skjønnes til Hinder for at blive staaende ved det Skridt, der nu er paa Bane,*) formenes der i denne Betragtning ikke at ligge noget afgjørende Modargument, naar dog dette Skridt i sig selv er uden betænkelige Følger.

Departementet har ovenfor berørt det som en Forudsætning for den her udtalte Anskuelse, at Varigheden af Repræsentationens Samlingstid i det Hele ikke gjennem de aarlige Storthing i nogen væsentlig Mon forøges, og at man tror at burde udtale, at det efter Departementets Opfattelse ikke lægger liden Vægt paa, at der sørges for, at denne Forudsætning virkelig kommer til at indtræde".

Men uagtet Departementet ingen Garantier har og vel vanskeligen vil kunne faa, for at dets Forudsætning ville gaa i Opfyldelse, har det dog vovet at tilraade Indførelse af aarlige Storthing.

Men hvad siger og tænker Regjeringen nu om denne Sag efter de seneste Dages Begivenheder og offentlige Udtalelser, navnligen i Mødet paa Romerike m. m.? Tror Regjeringen nu virkeligen, at den foreslaaede Grundlovsforandring kun kan betragtes „som en blot og bar Forandring i Forretningsordenen"?

Tror Regjeringen fremdeles, at den ikke feiler ved at antage, at den Frygt, der endnu næres for Følgerne af den foreslaaede Grundlovsforandring, „mere grunder sig paa en almindelig og ubestemt Ængstelighed for ikke med Sikkerhed at kunne overskue Forandringens Følger, end paa bestemte og paavisælige Grunde"??

Man behage forresten saalænge man lyster at sammenligne mig med de Ultra-Konservative, der ville forsvare Kongemagten imod Kongen, — det bringer mig ikke til at fravige mine Anskuelser, og jeg vil efter Evne og af et oprigtigt Hjerte være med, saalænge jeg formaar, at værne om vor lykkelige konstitutionelle monarkiske Forfatning. Jeg kan feile i mine Anskuelser, men jeg er mig bevidst at have en redelig Villie, og den faar man lade uantastet.

Jeg har saaledes ikke kunnet give min Stemme til at indstille til Storthinget at bifalde den Kongelige Proposition om aarlige Storthing, hvorimod jeg tillader mig at foreslaa, at den nævnte Proposition ikke bifaldes.

Kristiania den 21 Februar 1869.

Herman Bagger.

*) Anm. Disse Ord findes ikke spærrede i Justitsdepartementets trykte Foredrag.

Kristiania, den 5te Marts 1869.

Lovforslaget om den kommunale Stemmerets Udvidelse er nu endelig heldig sluppet igjennem alle de skummende Brændinger og blinde Skjær, som laa paa dets Vei gjennem Odelsthing og Lagthing. Det har staaet sig godt i alle de Storme, som har blæst imod det; og det er endelig havnet i Regjeringens Skjød efter en saa livlig og alsidig Drøftelse baade i og udenfor Thinget, som neppe tidligere er blevet nogen Sag tildel.

Storthinget kunde imidlertid efter den Magt, hvormed hin Sag blev baaret frem, ikke godt standse ved Udvidelsen af den kommunale Stemmeret. Thi den statsborgerlige Stemmeret var egentlig den Anstødssten, som Anken gjaldt, idet den ældre kommunale Stemmeret var knyttet til Betingelserne for den statsborgerlige; og under Forhandlingerne om den kommunale Stemmeret dreiede derfor ogsaa idelig Tanken og Talen ind paa Undersøgelse af, hvorvidt Grundlovens Bestemmelser i § 50 for den statsborgerlige vare som de burde være. Dette foranledigede da igaar Storthinget til mod 14 Stemmer at nedsætte en Femtenmands-Komite til at „afgive Betænkning om, hvilke Forandringer Grundlovens Regler om Stemmeret bør undergaa for at udvide Stemmeretten baade paa Landet og i Byerne". — Komiteens Medlemmer skal foreslaaes af Valgkomiteen. Man kan saaledes vente, at Mænd af de forskjelligste Opfatninger og Farver ville faa sin Plads i denne, og at Sagen saaledes ogsaa vil faa den mest alsidige Behandling, samt at der vil blive fremsat en Mængde forskjellige Forslag. Man maa ogsaa antage, at der ad privat Vei vil fremkomme Forslag i lignende Retning, og maaske derfor en af Storthinget nedsat Komite af Mange kunde synes overflødig. Og der gives vel ogsaa dem, som kunde finde det mindre heldigt, at Storthinget har taget Sagen i sin Haand af den Grund, at slige Forslag helst bør gjøre sig selv og ikke bør istandbringes ved noget Paalæg fra Storthinget. Nogle ville vel ogsaa under enhver Omstændighed have fundet Storthingets Foranstaltning bedre, naar Komiteen havde faaet det videregaaende Hverv, som Professor Aschehougs Forslag tilsigtede, nemlig foruden at omfatte Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret ogsaa at anstille Undersøgelser om ikke tillige andre Forandringer i Grundloven burde foretages samtidig dermed. Vi tænke her nærmest paa Spørgsmaalet om det direkte Valg, som vistnok forlængst er modent til Gjennemførelse idetmindste for Byernes Vedkommende, og vel maa ske, naar Stemmeretten skal udvides. Da Valgmændenes Antal nemlig bestemmes efter de Stemmeberettigedes Antal, saa vil Forøgelsen af disse sidste ogsaa bevirke Forøgelsen af Valgmænd. Men eftersom disse forøges, bliver Meningsløsheden i det indirekte Valg mere og mere paatagelig; thi jo flere Valgmænd jo mindre Anledning for Urvælgerne til at forvisse sig om hver enkelt Valgmands politiske Troesbekjendelse, og jo uvissere bliver altsaa Urvælgernes Indflydelse paa det endelige Storthingsvalg.

Men dels ligger Overgangen til direkte Valg i Byerne saa nær for Haanden, at man vel kan være sikker paa, at Forslag herom vil blive fremsat alligevel, og dels kunde det ogsaa have sine store Betænkeligheder nu at indgaa paa Aschehougs Forslag. De reaktionære Bestræbelser have nemlig i den sidste Tid reist sit Hoved paa en betænkelig Maade, og der har fra et enkelt Hold været virket for de mest alvorlige og indgribende Forandringer i hele Grundlovens System (absolut Veto, Opløsningsret m. v.). Storthinget har derfor vistnok gjort fuldkommen Ret, naar det med disse Bestræbelser for Øie og tro mod den Tanke, kun at udbedre Grundloven efter Tidens Medfør, paalagde Komiteen kun at holde sig til det ene Spørgsmaal: Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret. Det var var vistnok Frygten for de reaktionære Bestræbelser, som gjorde at Aschehoug kun opnaaede 14 Stem. for sit Forslag, der vistnok, om det var gaaet igjennem, vilde have aabnet Sluserne for de vildeste Angreb paa Grundloven.

Udlandet. Det franske Krigsministerium, skrives der fra Paris til „Köln. Zeit.", er fortiden overordentlig virksomt. Bortseet fra Rustningerne, der stadig fortsættes, lader man hele den franske Hær uafbrudt foretage Øvelser. Tjenesten er især stræng for Rytteriet, der har 8 Timers Øvelse hver Dag. Man har nemlig for dette Vaabens Vedkommende aldeles afskaffet den gamle Krigsførelse, og indført en fuldstændig ny, hvorefter Rytteriet fremtidig skal optræde i Forening med Artilleriet. Man synes især at have natlige Angreb for Øie, hvorfor der ogsaa i mange Garnisoner foretages Natmanøvrer. Manøvren synes at bestaa i, at man ved Angreb om Natten belyser Landskabet med Lyskugler, hvorpaa Rytteriet og Artilleriet kaster sig over Fienden, hvis Stilling er bleven undersøgt Dagen før. Rytteriofficierernes Tjeneste er endnu strængere end Mandskabets, da de efter 8 Timers Øvelse desuden i 3 Timer maa høre Forlæsninger over den nye Taktik, hvilke fordetmeste holdes af Obersterne. Fodfolket indøves især i at skyde i liggende Stilling. Soldaterne lægge Tornystrene foran sig som Værn mod Fiendens Kugler. Det franske Rytteri har en stor Mængde ungarske Heste, der ere mere udholdende end arabiske og engelske.

Ifølge „Wes. Zeit." er den preussiske Regjering mere betænkt paa at forsvare Kysterne end paa at anskaffe Batailleskibe. Hvis Freden varede i 10—15 Aar, kunde den haabe at faa en Flaade, der kunde tage det op med de andre Magters Flaader, men da der ikke er Udsigt hertil, vil Flaadestyrelsen først og fremst anskaffe Skibe, der egne sig til Forsvar af Kyster og Havne, og som i Forening med Pantserskibene kunne angribe fiendlige Kystbefæstninger.

Den 10de Februar foretog Kongressen i Washington Optællingen af Valgmændenes Stemmer paa en ny Præsident og Vicepræsident, og Grant og Colfax erklæredes for valgte. Denne Optælling er som bekjendt forsaavidt en Formsag, som Sagen er afgjort ved Valget af Valgmændene; dog opstod der et stærkt Røre i Anledning af et Forslag af Butler om, at Georgias Stemmer ikke skulde medregnes. Der nedlagdes iøvrigt ogsaa Indsigelse for Louisianas Vedkommende, men begge Huse, som skiltes ad og stemte hvert for sig, udtalte sig med stor Majoritet imod Gyldigheden af denne Protest. Den Strid, som Georgia kunde give Anledning til, var bleven forudseet, og Kongressen havde søgt at forebygge den ved en Beslutning om, at Georgias Stemmer skulde medregnes, naar de ikke kunde have nogen Indflydelse paa Udfaldet af Præsidentvalget. Det skulde da ved Opgjørelsen hedde, at det demokratiske Parties Kandidater Seymour og Blair havde faaet saa og saa mange Stemmer med Georgia og saa og saa mange Stemmer uden Georgia. Alligevel reiste General Butler som sagt Spørgsmaalet paany, og de to Huse maatte atter skilles ad. Resultatet af Afstemningen blev, at Senatet forkastede Butlers Forslag med 34 St. imod 26, medens Repræsentanternes Hus gav ham Medhold med 150 Stemmer imod 41. Optællingen af Valgmændenes Stemmer foregik under Ledelse af Vicepræsident Wade, og da de to Huse atter vare traadte sammen, erklærede han i Henhold til Senatets Afgjørelse, at Butlers Forslag var blevet forkastet, og at Georgias Stemmer skulde tælles med. Butler protesterede paa det Stærkeste herimod og opmuntredes til at blive ved af et stort Antal Repræsentanter, som havde flokket sig om ham. Trods Vicepræsident Wades gjentagne Erklæringer om, at Sagen var afgjort, og at Optællingen skulde fortsættes gjentog Butler uafbrudt, at Folkets Repræsentanter ikke kunde lade sig overstemme af Senatet. Under sin Ordstrid med Wade smøgede Butler Frakkeærmerne op til Albuerne, og der opstod en saa frygtelig Tumult, at et Medlem fandt sig foranlediget til at spørge, om der ikke var en Serjeant-at-Arms (Politibetjent) tilstede, da det synes at være paa Tiden, at han gjorde Brug af sin Myndighed. Formanden i Repræsentanternes Hus, den nye Vicepræsident Colfax søgte forgjæves at faa Roligheden gjenoprettet. Tumulten vedblev, og Butler og flere andre Medlemmer henvendte sig uafbrudt til Wade, der kort afviste alle deres Indsigelser. Da Optællingen omsider var end, vilde Senator Conkling, som havde deltaget i den, meddele Resultatet, men hans Stemme overdøvedes af Raab. Wade saa sig herved nødt til at tage sin Tilflugt til en Serjeant-at-Arms, der fik Befaling til at arrestere de mest balstyrige Repræsentanter, og der indtraadte nu saa megen Stilhed, at det blev muligt for den nævnte Senator at meddele, at Grant og Colfax havde faaet 214 Stemmer, Seymour og Blair 80 St. inkl. Georgia, 71 St. exkl. Georgia. Herpaa hævede Wade Forsamlingen, men Butler fortsatte sin Krig i Repræsentanternes Hus, skjøndt der ikke længere var mindste Udsigt for ham til at udrette Noget.

Statsraad Stang gav igaar Middag i Stiftsgaarden i Anledning af Hs. Maj. Kongens Ankomst.

Telegram fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 4de ds.:

Søndredistrikt: Ualmindelig Mængde Sne, roligt, godt Veir, der tildels benyttes til Hjemreisen. Søndmøre igaar fisket noget ujævnt. Pris 7—7¼, Laasesild 8—9 Ort.

Billedhugger Bergslien er den 25de f. M. kommen til Wien, hvor han agtede at opholde sig nogle Dage, for at bese, hvad der for ham kan have Interesse. Derefter begiver han sig til München, hvor det bekjendte Müllerske „Erzgieserei" er Maalet for hans Besøg. Ved den ham af Hs. Exc. Minister Due medgivne Anbefaling vil han der finde en forekommende Modtagelse. Det nævnte Støberi er bekjendt for at levere udmærket og billigt Arbeide; Fogelbergs Karl Johan, Birger Jarl, Gustav Adolf, Tegnér og Berzelius Statuerne ere alle, saavidt vides, støbte der. I Modelsalen findes derhos en Mængde andre udmærkede Statuer i virkelig Størrelse.

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Skjønt han fandt de Remmer, hvormed han var bundet, altfor stærke til at han kunde rive dem istykker, havde han alligevel opdaget, at de var meget elastiske, og ved afvekslende at strække Armene og give efter, kunde det lykkes ham at udvide Bindslerne saaledes, at han ubemærket kunde befri sine Hænder. Da Ingwe's Spyd pegede mod Foresters Hjerte og denne syntes ganske i hans Magt, blev Kafferen overvældet af en overtroisk Frygt, da han saa sin Fange pludselig gribe Spydet og rive det fra ham og med en uventet Kraft og Hurtighed gribe ham om Livet og holde ham foran sig som et Skjold mod Kaffernes Vaaben. Men deres Kamp var af kort Varighed. Hjælp var ved Haanden, og Kafferne vidste det, og skjønt deres Høvdings Sikkerhed var af stor Vigtighed, saa var de sig dog selv nærmest. Da de derfor hørte Folk nærme sig gjennem Busken, havde de opgjort den Sag med sig selv; de fjernede sig hurtigt. Ingwe, som hidtil forgjæves havde kjæmpet for at befri sig fra Foresters Greb, gjorde nu i det sidste Øieblik, da han følte, det gjaldt Liv eller Død, en kjæmpemæssig Anstrengelse, der lykkedes ham, og sendte med et Hop Forester hovedkulds ind mellem Buskene. Skjønt Ingwe vidste, at han var saa godt som omringet af Fienden paa alle Kanter, havde han dog Aandsnærværelse nok til at bemægtige sig Foresters Rifle, og begav sig derpaa gjennem den tætte Busk ikke med den Ilfærdighed, som man skulde ventet af den, hvem det gjaldt Livet, men med en Rolighed og Varsomhed, som om det gjaldt Forfølgelsen af en Buk.

Foresters Folk fandt snart sin Høvding, som hurtigt var kommet paa Benene igjen, og idet han tog Geværet fra en af dem, bød han dem alle at forfølge Ingwe, som havde undkommet med hans dyrebare Rifle.

Busken, hvorigjennem Vejen gik, strakte sig adskillige Mile ind i Kafferland. Den afskares af flere Kløfter og steile Krantser; saaledes ydede den fortræffelig Lejlighed til Skjul for dem, som var kjendt. Skjønt Forester ikke kjendte Landskabet spesielt, havde han alligevel let for at slutte sig til Retningen af Aaser og Dale, og da han antog, at Ingwe vilde søge hen til sin Kraal, og dog undgaa de Punkter, der var besat af Soldaterne, haabede han, at det kunde lykkes at afskjære denne listige Høvding og gribe ham paa Vejen. Medens Forester afveg betydeligt fra Ingwe's Spor, trængte han med et halvt Snes af sine Mænd tvertigjennem Busken næsten en Mil, og da han fandt der en mere aaben Dal, befalede han Folkene at skjule sig i Nærheden af ham og oppebie nærmere Ordre.

Naar en Kaffer saaledes ligger i Baghold, ved han, at det er af Vigtighed at være aarvaagen og at bruge Øjne og Øren, og der hører ligesaa megen Øvelse og Dygtighed til at være en god Lytter som til noget andet. Det er mærkeligt, hvor vore Sanser udvikles ved Øvelse; de, der lever i Stæderne eller i det siviliserede Liv, har intet Begreb om, hvor skarpe Sandserne bliver hos dem, der lever i Ødemarken og som er afhængig af disses Skarphed. Saaledes følte Forester sig sikker paa, at han skulde blive var, om nogen Kaffer bevægede sig gjennem Busken femti Alen fra ham, traads den Støj, som Soldaterne og hans egne Kaffere gjorde i det aabne Land tætved. Han havde ikke ventet længe, førend han hørte Folk nærme sig i den Retning, hvor han trodde Ingwe vilde komme, og kort efter blev Kafferens svære Krop synlig, idet han krøb gjennem Busken, holdende Riflen, som han havde bemægtiget sig, i Haanden. Saa skarpt var denne Høvdings Syn, at han saa Forester ligesaa tidligt som denne saa ham, og han slog hurtigt ind i en anden Retning, da en Kugle fra en af Foresters Mænd gjorde en Ende paa Amakosaens Løbebane. Øjeblikkelig var Forester atter i Besiddelse af sin Rifle, og lavede sig til at søge Walter Eagleton, da han og hans Ledsagere kom i en meget farlig Stilling.

Det Skud, som Foresters Kaffer havde affyret, var fra endel af Busken, gjennem hvilken hans egne Folk ikke var kommet. Da derfor Soldaterne og Hottentotterne hørte Skudet, antog de, at det var en Amakosa, som havde skudt. Ikke oppebiende nærmere Oplysning, men da Hottentotterne sædvanligt er kjær i at høre Smeldet af sine Geværer, begyndte en heftig Ild mod den mistænkelige Busk; afskudte Grene regnede ned paa de under Træerne staaende Kaffere. Det var forgjæves at Forester skreg, alt han aarkede, for at faa dem til at stanse med Skydningen; enten hørte man ikke hans Raab eller man mistog dem for udfordrende Hyl af Fienden; nok er det, Skydningen tiltog. Der var altsaa intet Andet at gjøre end at beskytte sig mod Kuglerne saa godt man kunde bag Stener og Træer, i Forventning af, at Hottentotterne omsider vilde blive kjed af at skyde eller blive lens paa Ammunisjon. Efter vel et Kvarters Tid antoges formodentlig enten Kafferen dræbt eller undkommet; man indskrænkede sig nu til et enkelt Skud nu og da, indtil Ankomsten af en Afdeling af Kap-Korpset tiltrak sig Opmærksomheden.

Da Forester fandt, at Skydningen ophørte, kaldte han ved Signal sine Folk sammen, og rykkede med dem frem til Kanten af Busken, og nærmede sig derpaa det Sted, hvor Walter Eagleton endnu sad. Førend han imidlertid havde vekslet et Ord med sin unge Ven, kom en sivilklæd Mand,

Odelsthinget sammentraadte idag efter Storthingets Slutning for at foretage Valg paa Embedsmænd. Valget havde følgende Udfald: Til Præsident valgtes J. Sverdrup med 65 St., til Vicepræsident Kildal med 67 St.; til Sekretær Bentsen med 66 St. og til Vicesekretær Kjerschow med 66 St.

Ved **Lagthingets** Sammentræde idag til Valg paa Embedsmænd fik Valget følgende Udfald: til Præsident valgtes Vogt med 25 St., til Vicepræsident valgtes Christensen med 25 St.; til Sekretær Hesselberg med 25 St. og til Vicesekretær Sæther med 25 St.

Subskription til Drammens-Jernbanen. Det forholder sig urigtigt, som tidligere berettet, at Subskriptionen til Drammens-Jernbanen skal beløbe sig til 200,000 Spd., idet den nu blot sættes til 108,000 Spd. Man skal have henvendt sig til Laaneindretningerne her i Byen med Anmodning om at subskribere.

Kronprins Frederik af Danmarks Afreise fra Stockholm, der efter Bestemmelse skulde finde Sted den 2den, er, som før meddelt, bleven udsat. I Torsdags gav den danske Affending, Grev Scheel-Plessen, en glimrende Affledsmiddag for Prinsen.

Den svenske Rigsdag behandlede i Lørdags i begge Kamre et tidligere omtalt Forslag af Treffenberg om Nedsættelse af Diætterne for Medlemmer af andet Kammer. Medens Konstitutionsudvalget havde fraraadet Forslaget, optraadte i første Kammer alle Talere paa to nær for det, idet det navnlig gjordes gjældende, at Diætterne ikke burde være saa høie (de ere nu 10 Rdl. svensk og foresloges nedsatte til 6 Rdl. svensk, altsaa det samme Beløb som ved den danske Rigsdag), at de lokkede Folk til for Pengefordel at søge Sæde i Rigsdagen. Rigsdagsdiæterne burde kun være tilstrækkelige til Livsfornødenhedernes Tilfredsstillelse, og at 6 Rdl. vare nok dertil, søgte en af Talerne, (Grev Henning Hamilton) udførlig at paavise. Første Kammer vedtog ogsaa at sende Forslaget tilbage til Konstitutionsudvalget, ɔ: det udtalte sig for det. — I andet Kammer derimod, hvor Forhandlingerne overværedes af Kronprins Frederik, var Stemningen ikke for Forslaget. Vel understøttedes det af fer Medlemmer foruden Forslagsstilleren, men det bekjæmpedes med Iver af flere Bønder og nogle liberale Medlemmer, der mente, at 10 Rdl. om Dagen vare absolut nødvendige for en Rigsdagsmand. Imod den Paastand af en Taler, at Forslaget var rettet imod den svenske Bondestand, bemærkede Forslagsstilleren bl. A., at det var en Vildfarelse, thi saa vilde han have foreslaaet Diæterne satte til 3 Rdl., for hvilken Sum han vilde paatage sig at indlogere dem allesammen, og det enda ikke paa daarlige Steder. Som man kunde vente, forkastede andet Kammer Forslaget med 114 St. imod 44.

Den frivillige Væbning. Trods Historiens Vidnesbyrd om, hvad Folkene skylder denne, er der alligevel ikke Faa, som trækker paa Skuldrene ad den Paastand, at i Farens Stund vil en frivillig Væbning, i betimelig Tid organiseret, udrustet og indøvet, afgive en vægtig Faktor i et Lands Forsvar. Vi hører til dem, der antager, at Udgifterne til vor Armee betydeligt kunde reduceres, om endel af, hvad der nu anvendes paa den, kom den frivillige Væbning tilgode, og at Landet vilde være langt bedre betrygget mod fiendtligt Overfald, om en saadan Væbning fik behørig Udstrækning end det ved vor nærværende Armee-Organisation er. Vi vil ofte komme til at udtale os om denne Sag. Idag vil vi bare meddele i Oversættelse en Note til Walter Scotts Roman „The Antiquary“ (Oldgranskeren), der handler om denne Gjenstand og er et Bidrag til Bestyrkelsen af vor ovenfor fremsatte Paastand:

„De, som var Vidne til Britaniens og i Særdeleshed Skotlands Tilstand fra den Periode, som fulgte efter den Krig, der begyndte 1803, og endte med Slaget ved Trafalgar, maa mindes hine Tider med Følelser, som vi neppe kan vente at gjøre den nærværende Generation forstaaelig. Næsten ethvert Individ var indrulleret enten i Egenskab af Militær eller Civil, i den Hensigt at bidrage til at modstaa det Indfald, hvormed Franskmændene saalænge havde truet. Varder (Bauner) var oprettede langs Kysten og helt igjennem Indlandet for at give Signal til Alle, om at indfinde sig paa den Post, hvorhen deres Pligt kaldte dem, og Mænd af enhver Stand, der var istand til paa nogen Maade at gjøre Tjeneste, holdt sig rede til at vinde frem med et Øieblik's Varsel. I den her omtalte Tid og om Aftenen den 24de Februar 1804 antændte den Person sin Varde, som holdt Vagt paa Horne Castle, skuffet ved en tilfældig Ild i Northumberland; Signalet blev strax gjentaget gjennem alle Dale paa den engelske Grænse. Hvis Varden paa St. Abotshoved var blevet antændt, vilde Allarmsignalet løbet nordover og bragt hele Skotland i Vaaben. Men Vagten paa dette vigtige Punkt sluttede ganske rigtigt, at hvis der havde været foretaget en virkelig og truende Landgang saa nær den østlige Søkyst, vilde Varslet kommet langs Kysten og ikke fra det Indre af Landet.

Gjennem Grændse-Grevskaberne udbredtes Allarmen hurtigt, og ingensinde da disse Egne var Skuepladsen for uophørlige Krige, blev Opraabet villigere adlydt. I Berwickshire, Roxburghshire og Selkirkshire kom de Frivillige og Militsen under Vaaben med en Hurtighed, der var isandhed forbausende, i Betragtning af den Afstand Individerne boede fra hverandre. De stormede til Allarm-Pladsene paa Kysten, saa vel bevæbnede og udrustede, med Baggage og Levnetsmidler, som efter de bedste militære Autoriteters Dom, gjorde dem vel skikkede til øieblikkelig og virksom Tjeneste.

Der var adskillige Enkeltheder ved denne Begivenhed, som er baade morsomme og interessante. Folkene fra Liddesdal, det fjerneste Punkt i Vest, hvorhen Opraabet naaede, var saa ængstelige for ikke at komme tidsnok, at de lagde Beslag paa alle de Hester, de kunde finde, og da de saaledes havde gjort en forceret Mars udaf deres eget Grevskab, slap de deres laante Hester løs og overlod dem selv at finde hjem, og alle indfandt sig i god Behold ved deres egne Stalde. En anden mærkelig Omstændighed var det almindelige Raab paa Vaaben fra selv de mindste Byer, for at de kunde tage Del i Kampen. Selkirkshire-Mændene gjorde en mærkværdig hurtig Mars, for skjønt nogle af dem boede 3—4 norske Mile fra det Sted, hvor de mønstrede, var de alligevel samlede og i Orden i saa kort Tid, at de var ved Dalkeith, som var deres Allarm-Plads, omtrent Kl. 1 Dagen efter det første Signal, og det uagtet Veiene vare meget daarlige, og mange maatte have redet 6—7 Mile uden Ophold. To af Korpsets Medlemmer var tilfældigvis ikke hjemme, da Signalet gaves, men i Edinburgh. Den nygifte Kone til den ene af dem, og den andens Moder, der var Enke, sendte deres Vaaben, Uniformer og Hester, for at de kunde slutte sig til sine Kammerater ved Dalkeith. Forfatteren (W. S.) blev høist overrasket ved det Svar, den sidste af de to Damer gav ham, da han komplimenterede hende over den Iver, hun havde lagt for Dagen for at hendes Søn ikke skulde udeblive fra et Møde, der var forbundet med Livsfare, og som hun havde havt god Undskyldning til at unddrage ham. „Sir“, svarede hun med en Aand, en romersk Matrone værdig: „Ingen ved bedre end De, at min Søn er Familiens Støtte siden Faderens Død. Men jeg vilde heller se ham paa Ligbaaren, end høre, at han havde været en Hestelængde efter sine Kammerater ved Forsvaret af Konge og Fædreland“. Forfatteren omtaler bare, hvad han selv hørte eller havde Anledning til at erfare, men hvad han her har berettet var ikke en Undtagelse men Regel; den samme Aand aabenbarede sig overalt baade i Skotland og England.

Beretningen om den levende Patriotisme, som Landet ved denne Leilighed lagde for Dagen, glædede Skotters Hjerter i enhver Krog af Verden. Den naaede ogsaa den vel bekjendte Dr. Leiden, hvis enthusiastiske Kjærlighed til Skotland og hans eget Distrikt Teviothdal udgjorde et mærkeligt Træk i hans Karakter. Beretningen, som blev læst for ham paa hans Sygeseng, omtalte (hvad sandt var), at de forskjellige Korpser gav sin Ankomst paa Allarmpladsen tilkjende ved, at deres Musik spillede Toner, eiendommelige for deres egne Distrikter, hvoraf mange har været Samlings-Signaler i Aarhundreder. Det var udtrykkelig blevet bemærket, at de førnævnte Liddesdals-Mænd rykkede ind i Kelso under den livlige Melodi til en gammel Sang.

Patienten blev saa glad over denne Aabenbarelse af den gamle Grændse-Aand, at han sprang ud af Sengen og begyndte at synge den gamle Sang med en Heftighed i Bevægelse og Stemme, saa at hans Sygevogtere, uvidende om Aarsagen til hans ophidsede Sindsstemning, troede, at Feberen havde kastet sig paa Hjernen, og det var alene ved Indtrædelsen af en anden gammel Grændsemand, Sir John Malcolm, og de Forklaringer, som han var saa vel skikket til at give, at Doktoren undgik Tvangstrøien.

Omstændighederne ved denne falske Allarm og dens Følger kan nu synes at være af for liden Vigtighed til en Anmærkning i en Roman; men paa den Tid, det hændte, blev det af Landet hilset som et godt Tegn, som et Vidnesbyrd om den Aand, der besjælede den nationale Styrke, paa hvem naturligvis saa meget beroede; man tvivlede ikke om, at den med freidigt Mod turde se den Fare under Øinene, som de havde grebet til Vaaben for at møde. Alle følte sig overbeviste om, at hvem end Gud forundte Seiren, vilde Fienden møde den kjækkeste Modstand af Landets Børn“.

Det engelske Parlament. Den Omstændighed, at Dronning Viktoria ikke selv aabnede Palamentet, men lod Throntalen oplæse af Leatherley, endskjønt man vidste, at Gladstone havde gjort sig megen Umage for at bevæge Dronningen til at give Møde i egen Person, er af Torypartiets Blade blevet opfattet som et Tegn paa, at Hoffet ikke liker det nuværende Whigministeriums Program, og at navnlig Dronningen saa vidt som muligt søger at undgaa enhver Berørelse med de Statsmænd, der optræde som den engelske Statskirkes Fiender. Whigpartiets Blad erklære imidlertid alle Rygter og Beretninger om Dronningens Uvillie mod Gladstone og Bright for ondskabsfulde Opdigtelser. I Parlamentets Møde den 17de f. M. erklærede Gladstone, at Dronningen havde havt isinde selv at holde Throntalen, men at en vedvarende overordentlig heftig Hovedpine havde bragt Hds. Majestæt til atter at opgive denne Plan. Denne Erklæring synes at være bleven modtagen med Mistro af endel Parlamentsmedlemmer; idetmindste fremkaldte det en vis Overraskelse, da Dronningen den 18de lod baade Overhuset og Underhuset sætte i Kundskab om, at hun agtede at komme til London for i egen Person fra Thronen at modtage begge Parlamentsafdelingers Adresser. Men Dagen efter, den 19de, indtraf der en fortrolig Meddelelse fra Osborne til Ministeriet, ifølge hvilken der ikke var Udsigt til, at Dronningens Helbredstilstand vilde tillade hende at udføre sit Forsæt. I en Korrespondance fra London af 20de f. M. til „Augsb. Allg. Zeit.“ heder det: „Der er desværre Grund til at frygte for, at der i Hds. Majestæts Befindende har vist sig Tegn af bedrøvelig Natur, som ere skikkede til at vække Bekymring hos hendes Undersaatter“.

Bedragerier. I en Række af Aar er der begaaet store Bedragerier ved den engelske Flaade. Der skal være bragt for Lyset Ting, der maa vække den „høieste Forbauselse“. Hvori Bedragerierne bestaa, findes ikke anført.

Ny Lavet for Positionsskyts. Den af Kaptein Moncrieff opfundne nye Lavet for Positionsskyts, hvorved Kanonen synker ned bag Brystværnet til Ladning, men ved Affyringen atter for et Øieblik hæver sig op over samme, er af det engelske Krigsministerium antaget for de engelske Fæstninger. Opfinderen har derfor erholdt følgende Belønning: En Godtgjørelse for Modellen samt for den Tid, som han har benyttet ved Opfindelsen (2 Aar), desuden 1,000 £ aarlig, saalænge som han er beskjæftiget med at forbedre sin Opfindelse, og saalænge han har Overtilsynet med Forfærdigelsen af de nye Lavetter. Desuden erholder han 10,000 £ strax og senere 5000 £, naar hans Forbindelse med Regjeringen ophører.

Kopperne anrette, ifølge de sidste 8 Aars Statistik, langt større Ødelæggelse i Skotland end i England og Irland. De fleste Skotter ere som bekjendt strænge Kalvinister, der ligesom Fatalisterne i Østerland anse sig forpligtede til i fuldkommen Ro at afvente Forsynets Beslutninger; derfor nære de en afgjort Uvillie mod Vaksinen, hvilken de fanatiske Presbyterianere betegne som en vanhellig Indblanding i den guddommelige Villie.

Vaarvarsel. Et bekjendt, ofte besunget Kastanietræ i Tuileriehaven, som paa Grund af sin tidlige Blomstring hver Vaar har tiltrukket sig almindelig Opmærksomhed og har faaet Navnet „le vingt Mars“ (den 20de Marts), har iaar begyndt at blomstre over en Maaned før den sædvanlige Tid.

Italienske Forhold. Melleskatten, som for nogen Tid siden vakte almindelig Opstyr i Italien, har atter krævet nogle Offere. I Renodalen, ikke langt fra Pistori, blev en Afdeling Soldater, som skulde exekvere hos en Møller, nylig anfaldt af Bønderne, hvoraf flere blev dræbte paa Stedet. — Kammerne har nylig givet Tilladelse til retslig Forfølgning mod to af dets Medlemmer: Den ene, en Neapolitaner, Matina, for at have slaaet en Mand ihjæl; den Anden for at have paa det skammeligste bagvasket den forhenværende Deputerede Sinco.

Storm. „Hedemarkens Amtidende“ skriver: Ogsaa her have vi havt det samme stormende Veir, hvorom Aviserne berette fra forskjellige Kanter; en orkanagtig Storm med Sne gjorde i Løbet af et Døgn Veiene næsten ufremkommelige. Det ordinære Jernbanetræn i Lørdags, der skulde ankomme 9. 20' ankom ikke hertil før over 1 om Natten, efterat en Maskine fra den sidste Station havde været nødt til at bane Toget Vei gjennem de umaadelige Snemasser.

---

fulgt af nogle af Kapkorpset, hen til Forester, greb ham i Armen og sagde:

„Jeg arresterer Dem i Dronningens Navn; — De er min Fange.“

„Deres Fange!“ udbrød Forester i en forundret Tone. „For hvilken Forbrydelse arresteres jeg?“

„For at sælge Ammunisjon og Geværer til Fienden i Krigstid, og for at ophidse Kafferne mod os.“

„De tager feil“, sagde Forester; „De forveksler mig med en anden Person“.

„Her er min Ordre, og De er den deri omhandlede Mand Forester“, sagde Sivilisten; „det har sin Rigtighed, og De gjør bedst i at følge med uden videre, ti jeg har Befaling til at bringe Dem død eller levende.“

„Jeg skal vist ikke modsætte mig, skjønt jeg kunde gjøre det med Ret; men da jeg har omkring ottehundrede Mand her under min Kommando, maa jeg tale med den Høvding, jeg agter at overdrage Kommandoen, inden jeg forlader dem, det kunde ellers blive værst for Dem selv.“

„Hvad? Truer De mig? Det hører I paa, Folk“, sagde Sivilisten, — „I hører ham sige, at det vilde være værst for mig, hvis jeg ikke lader ham gaa, medens hans Kaffere er i Nærheden? — Nei, nei, min gode Mand, ikke et Ord skal De tale med Deres Kaffere. De er desuden allerede sendt bort, og Underretning givet dem, saa De behøver ikke at bry Dem.“

Der er Intet saa omvekslende som Popularitet, og intet mindre at stole paa end den offentlige Mening. For nogle Timer siden blev Forester betragtet som en Helt, og en, som havde frelst Tropperne fra et Nederlag. Ikke før ankom imidlertid en sivil Embedsmand med en stærk Kommando og forkyndte, at han havde Ordre til at arrestere en Mand ved Navn Forester, som ophidsede Kafferne mod Englænderne og solgte de Vilde Krut og Kugler, før den offentlige Mening paa ingen anden Grund end dette, vendte sig mod den samme Forester, og det antoges som en afgjort Sag, at hans Arrestasjon alene forhindrede ham fra at slagte Soldaterne og Hottentotterne. Saaledes blev han arresteret trods Walter Eagletons Forestillinger, for Øvrighedspersonen vidste at fortælle, at Forester havde bragt Eagleton paa sin Side i en eller anden Hensigt. Altsaa blev Forester tilligemed de saarede under en stærk Eskorte ført til Kolonien.

Kapitel XXI.

Mr. Eagleton og hans Familie havde forblevet i Grahamstown under Amakosastammernes Fiendtligheder, og vel var det, for ti Dage efter hans Afreise fra The Chase blev hans Hus brændt ned til Grunden, og, hvad der fandtes paa Farmen, ført bort. Da Efterretninger daglig indløb om Sammenstød mellem Kafferne og de engelske Tropper og Hottentotterne, lykønskede Mrs. Eagleton sig med, at Walter var i en fjern Del af Landet, sysselsat med ingen farligere Forretning end at samle Elfenben og Huder; hun var altsaa ganske uvidende om, at han rimeligvis vilde se sig indviklet i den allervarmeste Strid, ti naar Indfødde møder Indfødde, er Slagteriet paa den tabende Side ialmindelighed uhyre.

Umuligheden af nogen Efterretning fra Walter, mens han var paa Kysten, var vel bekjendt, og saaledes var hans Familie ikke ængstelig for ham, uagtet to Maaneder var forløbet, siden de havde hørt Noget fra eller om ham. Det er ofte vanskeligt at spore de Veje, Nyheder gaar, skjønt de undertiden komme med mærkværdig Hurtighed, og saa var det i nærværende Tilfælde, for førend nogen offentlig Efterretning havde naad Eagletons, hørte de Rygte om, at Forester, som nylig havde været i Kolonien, var en Spion for Amakosa-Kafferne, hvem han af egne Hensigter ophidsede til Fiendtligheder mod Kolonisterne, og at der var givet Ordre til at arrestere ham og stille ham for Retten for Forræderi. Den gamle Talemaade om at give en Hund et stygt Navn, er en af de sandeste af alle gamle „Talemaader“, og det viste sig ogsaa i nærværende Tilfælde, ti ikke før kom Rygtet om, at Forester var en Forræder, i Omløb, før der var Folk nok, som ved Hjælp af deres egen Indbildningskraft kunde gjøre Maleriet fuldstændigt ved allehaande smaa Opfindelser.

„Kafferne blev stadigt forsynet med Ammunisjon af Forester, og ogsaa med Underretninger“, var en af Rygterne i hver Mands Mund.

Dette og mange andre lignende Rygter udspredtes med mærkværdig Hurtighed saasnart som det blev bekjendt, at Forester var en anklaget Mand; men den store Vanskelighed syntes at være, hvorledes han skulde fanges og hvor han var. I denne Vanskelighed søgtes Mr. Eagleton og af ham fik man Oplysning om, hvor hans Søn havde begivet sig hen med Forester, og naar han kunde ventes tilbage til Kolonien. Paa alle disse Spørsmaal gaves temmelig ubestemte Svar, ti naar det hed: „Hvad ved De om Forester? Hvor kommer han fra? Hvem er han?“ kunde intet tilfredsstillende Svar gives. Og hvad angik Foresters Forhold paa The Chase, hans Tilfangetagelse og Frigivelse af Kaffer-Høvdingen Ingwe, syntes dette meget mistænkeligt.

(Forts.)

Storthinget.

Torsdag den 4de Marts holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Fortſ.)

Sag No. 5. Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Kand. jur. J. Cappelens Forslag om Tillæg til Reglementets § 54.

Komiteen havde indstillet: Det første Passus i § 54 af Storthingets Reglement gives et Tillæg saalydende:

„Til Forhandlingerne inden lukkede Døre kan et af Præsidenten nærmere bestemt Antal af de i Storthingets Tjeneste ansatte Referenter gives Adgang, efterat de have forpligtet sig til Taushed. Det af dem optagne Referat af Forhandlingerne bliver at indføre i en til dette Øiemed indrettet Protokol, der i forseglet Stand opbevares i Arkivet. Hvorvidt samme bliver at offentliggjøre, bestemmes af Storthinget", hvilket enst. antoges.

Sag No. 6. Indstilling fra Toldkomiteen i Anledning af en Ansøgning fra forhenværende Handelsb. Gert Nikolai Flock Prydtz om at et Beløb, han skylder Kristiania Toldkasse som Rest paa Kreditoplagstold, enten i det Hele eller for en Del maa vorde ham eftergivet.

Komiteen havde indstillet: Den af Handelsborger Gert Nikolai Flock Prydtz indgivne Ansøgning om at det Beløb, han skylder Kristiania Toldkasse som Rest paa Kreditoplagstold, maa i det Hele eller for en Del eftergives, bevilges ikke. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 7. Indstilling fra Toldkomiteen i Anledning af en Ansøgning fra Handelsborger Jens Peter Seest om at erholde tilbagebetalt af Statskassen en Mulkt af 200 Spd., der er ilagt Handelsreisende Madsen.

Komiteen havde indstillet: Den af Handelsborger Jens Peter Seest indgivne Ansøgning om at erholde tilbagebetalt af Statskassen en Mulkt af 200 Spd., der er ilagt Handelsreisende Madsen, bevilges ikke. — Bifaldtes enst.

Sag No. 8. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende den kgl. Proposition om Betalingsvilkaarene for et Landhandler Holm af Myrdyrkningsfondet tilstaaet Laan.

Komiteen havde indstillet: Forsaavidt Selvskyldnerkautionisten erklærer, at han vedstaar sin Forpligtelse, vedtager Storthinget, at Landh. F. Th. Holm kan afgjøre det ved Obligation af 5te Juli 1858 til Statskassen stiftede Laan med Renter saaledes:

a) at han den 11te December 1869 betaler de fra den 11te December 1863 paaløbne Renter, der fra dette Tidsrum beregnes med 4 pCt. af 2000 Spd.;
b) at han betaler Kapitalen 2403 Spd. 100 ß med Renter 4 pCt. for 11te Decbr. 1869 af den til enhver Tid skyldige Sum i 10 paa hinanden følgende Aar med en Tiendepart aarlig, første Gang den 11te Decbr. 1870, og
c) at den hele Sum strax er forfalden, dersom Afdrag og Renter ikke rigtig erlægges, samt at dette Laan rykker op i den foregaaende Prioritet, efterhaanden som Afbetaling paa denne foregaar.

Indstillingen antoges enstemmig med nogle af Valstad foreslaaede Lempelser, som ogsaa tiltraadtes af Komiteen, saaledet at under a skulde Betalingen foregaa i to Terminer, nemlig 11te Decbr. 1869 og 11te Decbr. 1870, endvidere at under b den førstnævnte Termin 11te Decbr. 1869 skulde udsættes til 11te Decbr. 1871, for at ikke denne Afbetaling skulde falde sammen med Renteafdraget.

Sag No. 9. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af en ansøgt Gage for Komponist Johan Svendsen.

Komiteen havde indstillet: Den af Løitnant Alexius Ræder for Komponist Johan Svendsen ansøgte Gage 300 Spd. aarlig bevilges ikke. — Vedtoges enstemmig.

Sag No. 10. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende 5te Hovedpost paa Udgiftsbudgettet.

Komiteen havde indstillet: Post 1: Til tilfældige Udgifter ved Høiesteret bevilges 3,900 Spd. aarlig. Post 2: Til tilfældige Udgifter ved Overdomstolene bevilges 460 Spd. Post 3: Til tilfældige Udgifter ved Kristiania Byret bevilges 358 Spd. aarlig, deri indbefattet Løn for en Assistent hos Budet 96 Spd. Post 4: Som Bidrag til Kristiania Politi opføres 5000 Spd. aarlig. Post 5: Som Bidrag til Trondhjems Politi opføres 200 Spd. aarlig. Post 6: Til Aflønning af Forhørsskrivere bevilges 708 Spd. — Bifaldtes enstemmig.

Mødet hævet Kl. 2.

Fredag den 5te Marts holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Der foretoges først Valg paa Embedsmænd og 11 Medlemmer af Valgkomiteen i de Udtrædendes Sted. Valget havde følgende Udfald: Til Præsident valgtes Amtmand Aall med 92 St., til Vicepræsident Harbitz med 81 St., til Sekretær Sørenssen med 92 St., til Vicesekretær Enge med 92 St. Til Medlemmer af Valgkomiteen gjenvalgtes de Udtrædende.

Derefter fortsattes Behandlingen af Budgetkomiteens Indstilling:

Post 7: Det for Pladsmajoren ved Akershus Fæstning foreslaaede Lønstillæg af Fæstningens Strafanstalt 172 Spd. aarl. bevilges ikke. Post 8: Til Regnskabsføreren ved Akershus Fæstnings Strafanstalt bevilges fra 1ste Jan. 1868 og videre for næste Budgettermin 500 Spd. aarlig, dog saaledes at 100 Spd. aarlig bortfalder fra den Tid, da han paa Fæstningen erholder fri Bolig og Brænde. Post 9: En Sum af indtil 200 Spd. aarlig stilles for næste Budgettermin til Regjeringens Raadighed, for, saavidt det fornødiges, at benyttes til Medhjælp for Regnskabsføreren, navnlig med Hensyn til Bespisningsvæsenet. Post 10: Som personligt Tillæg til den ved Akershus Fæstnings Strafanstalt ansatte Værksmester Clemmelsen bevilges for Budgettermin 50 Spd. aarlig, at regne fra den Tid, da hans nuværende Bolig ved Strafanstalten tilflyttes af dennes Regnskabsfører. Post 11: For næste Budgettermin bevilges aarlig ved Strafanstalten i Fæstningen i Trondhjem og Tugthuset sammesteds:

a) til en Præst, der tillige har at overtage det geistlige Tilsyn ved Distriktsfængslet i Trondhjem 600 Spd. og som personligt Tillæg til den nuværende Præst Roll 70 Spd.;
b) til en Klokker og Lærer 245 Spd.;
c) til en Hjælpelærer ved Fæstningens Strafanstalt 30 Spd.

Post 12: Til Kontorhjælp for Kapteinvagtmesteren i Trondhjem bevilges paa de i Justitsdepartementets Skrivelse af 1ste Juli 1868 bestemte Betingelser for næste Budgettermin 60 Spd. aarlig. Post 13: Som Tilskud til Strafanstalterne i Fæstningerne bevilges aarlig 33,200 Spd., hvori foruden de ovenfor anførte Lønstillæg er indbefattet:

a) Til et Orgel ved Akershus Fæstnings Strafanstalt . . . . . 133 Spd. 40 ß aarlig.
b) Reparation af Dampmaskinen sammesteds 33 Spd. 40 ß aarlig.
c) et Plankeværk ved Trondhjems Fæstnings Strafanstalt . 552 Spd. 80 ß aarlig.
d) Anskaffelse af 16 Ovne sammesteds . . . . 120 Spd. aarlig.

Post 14: Til Anskaffelse af en ny Dampmaskine ved Akershus Fæstnings Strafanstalt og til Anbringelse af et Gitter sammesteds mellem Magazinbygningen og det saakaldte røde Hus bevilges Intet. Post 15: Lønnen for Regnskabsføreren ved Kristiania Tugthus bevilges for næste Budgettermin med 600 Spd., hvorhos der bevilges et personligt Tillæg for den nuværende Regnskabsfører Roshauw 50 Spd. aarlig. — Posterne 7—15 vedtoges enstemmig. Post 16: Som Tilskud til Tugthusene bevilges aarlig 50,900 Spd., hvori, foruden Lønstillægget til Regnskabsføreren ved Christiania Tugthus, er indbefattet:

a. til Opførelse af et Maskinhus ved Christiania Tugthus . . . . . 2,270 Spd.
b. = en Dampmaskine, en Dampkjedel med Tilbehør og en Del Axel- og Varmeledninger . . . . 4,720 Spd.
c. = Dampledning til Kogeriet og Anskaffelse af det til Kogning med Damp fornødne Inventarium . . . . . 1,000 Spd.

7,990 Spd.

eller aarlig 2,663 Spd. 40 ß, Alt paa Betingelse af, at den Tugthuset tilhørende Eiendom ved Akerselven, paa hvilken dets Stampe vil er opført, med Bygninger og Vandfald, forinden Arbeiderne paabegyndes, bliver solgt for en Pris, som Regjeringen finder passende;

d. til en Uldtørkemaskine med Exhauster for samme Tugthus aarlig . . 120 Spd.
e. = en Spindemaskine med 2 Krempler for samme Tugthus aarlig 400 Spd.

Ved Behandlingen af 16de Post fremsattes af Krogness Forslag om, at man under Litr. c skulde sætte: Til Dampledning til Kogeriet og til det til Dampforsyning fornødne Apparat anskaffes det af Dahler konstruerede Isoleringsapparat, hvilken Forandring vedtoges af Komiteen. Med denne Forandring vedtoges 16de Post enstemmig. Post 17: Det til Istandbringelse af en Forening mellem østre og vestre Bygning af Kristiania Tugthus, samt til Indredning af Celler i den første, foreslaaede Beløb, 1200 Spd., bevilges ikke. (Fortſ.)

Blandinger.

Amerikansk. Et amerikansk Blad Courrier meddeler Følgende: Den Dag, da William Walley skulde hænges i Freehold (New-Jersey) havde de unge Piger faaet fri fra Skolen, for at de kunde faa Leilighed til at se paa Henrettelsen. Et sligt Skuespil bliver nemlig i Amerika almindelig anseet for en Fest. Det Publikum, der omgiver Skafottet, kjender ikke noget til den ængstelige Sindsbevægelse, der ellers følger med et sligt Skuespil; der hersker tvertimod den mest ubundne Lystighed, de flettede Vittigheder regne ned over Sheriffen og den Dødsdømte, og der høres uafbrudt en ustandselig Latter. I ovennævnte Tilfælde bombarderedes Skafottet og de der Sysselsatte med Sneholde, da det netop havde sneet stærkt og hele Befolkningen var mødt ved Skafottet i den gemytligste Stemning. Medens Tilskuerne saaledes morede sig paa bedste Maade, viste Delinkventen den største Ligegyldighed for sin Skjæbne; han tyggede paa sit Skraa med samme Sindsro, som om han spadserede paa et Skibsdæk — han var nemlig Matros. En Journalist, der havde besøgt ham Dagen forud i hans Fængsel, fortalte følgende Samtale, som han havde havt med ham: „Naa, Onkel Bill, hvorledes gaar det?" — „Tak, godt! Det gaar an. Hvordan har De det?" — „Tak, jeg tør ikke klage. Naa, er De nu ogsaa fattet paa Døden?" — „Ja, naturligvis. Ethvert Menneske skal jo dø, og om det sker lidt før eller lidt senere, kommer jo ud paa Et. Jeg tør næsten sige jo før, jo bedre. Forresten gjør det mig ondt, at jeg har begaaet den Forbrydelse, og jeg havde neppe gjort den, hvis jeg ikke havde været fuld". — „Altsaa har De ikke begaaet Forbrydelsen efter forudfattet Beslutning?" — „Nei, bevares; bagefter vidste jeg ikke det mindste af det; jeg var aldeles ikke vred paa stakkels Hart og havde mindst af Alt troet, at jeg for hans Skyld skulde gjøre Bekjendtskab med Strikken". — „Naa, Godnat da, Onkel Bill! Jeg haaber, det skal løbe godt af imorgen". — „Godnat! Det haaber jeg ogsaa; — De kommer vel derud?" — „Ja!" — „Naa, paa et behageligt Gjensyn!"

Det meteorologiske Institut.

Kulden er steget paa Østlandet, 21 Graders Kulde paa Dovre. Temperaturen er paa Dovre 12 Grader, i Kristiania 8 Grader under Normalstand. Barometret er sunket og staar lavest paa Vestkysten, hvor Temperaturen, der fremdeles er under Nul, er steget. Sne i Skudesnæs. Vinden er østlig, paa Østlandet NOlig. Der er Udsigt til, at Kulden snart vil afløses af mildt Veir med sydlige Vinde og Nedbør.

Kristiania Torvpriser
den 5te Marts 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	„
Do. Vold	2.	24.	2.	72.
Halm af Rug	1.	„	1.	18.
Do. = Byg	1.	72.	1.	108.
Do. = Havre	1.	60.	1.	96.
Havremel	7.	„	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.) .	„	72.	„	78.
Do. = Tønde	1.	24.	1.	36.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	48.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	96.	3.	„
Talg	1.	„	1.	12.
Flesk	1.	24.	1.	36.
Oxekjød	„	84.	„	96.
Kalvekjød	1.	„	1.	12.
Faarekjød	1.	„	1.	12.
Gaas pr. Stk.	1.	24.	1.	48.
Tiur	„	60.	„	„
Røi	„	42.	„	48.
Aarfugle	„	24.	„	28.
Ryper	„	10.	„	14.
Hjerper	„	20.	„	24.
Birkeved pr. Favn	3.	„	„	„
Furuved	2.	24.	2.	72.
Granved	2.	„	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales PHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Udvandrere befordres fremdeles

til Amerika

med de nye og store Jernskrue-Dampskibe tilhørende den

Engelske nationale Flaade
(National Line):

„**France**"	**3200**	**Tons.**
„**England**"	**3400**	—
„**The Queen**"	**3412**	—
„**Erin**"	**3200**	—
„**Helvetia**"	**3325**	—
„**Pensylvania**"	**2873**	—

med Flere.

Før Dampskibsfartens Begyndelse i indeværende Aar vil der af mig, for ethvert af disse Skibe, blive **engageret en norsk Tolk eller Steward**, der i enhver Henseende vil have at paasee mine Passagerers Bedste under Overreisen. Ingen uden paalidelige, søvante Mænd, med gode Referencer og Kyndighed i det engelske Sprog vil blive ansat. Emigranter erholder herefter egen Køie samt **fri Kost under Reisen til New-York ligefra Christiania.**

Indskrivning efter billigste Fragt foregaar naarsomhelst ved mine Kommissionærer i Landet samt paa mit Kontor.

Christiania, i Februar 1869.

O. Svenson,
General-Agent, National Steamship Co.
& American Emigrant Co.
Kontor: Skippergaden No. 28.

Tilsalgs.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Hvedemel,
Rugmel,
Bygmel,
1/1 & 1/2 Gryn, } i alle Numere

anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af

Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos

Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af

Andr. Gulbrandsen.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld**, patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck**, Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Vadskning**
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alskens Fedt- og Tjærepletter.

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schultinke og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner., hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 55. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Løverdag den 6te Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa Midfaste Søndag:

i det kgl. Slotskapel Hr. Hofprædikant Fangen Kl. 11;
i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas; Aftensang: Hr. Stiftsprovst Essendrop;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen; Aftensang: Hr. Pastor Anderssen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund; Kommunion førstkommende Fredag Kl. 10;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand; Aftensang: Hr. Pastor Lund;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Koren til Dimis; Aftensang: Hr. Pastor Berg; Kommunion Onsdag den 10de Marts;
i østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tysk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5; Torsdag Kl. 7 norsk Bibellæsning;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. D. Stub Kl. 10; derefter Prædiken paa Fransk (sermon en français) Kl. 11½; Eftermiddagsandagt Kl. 5;
i Enerhaugens Samfund holdes Missionsforedrag Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vesnæs og Ørskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valls og Tønsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 5te Marts. Rigsdagen har af Budgetforslaget bifaldt Civillisten og den Del, der vedkommer Justitsvæsenet. Første Kammer har bifaldt Udenrigsministerens Forslag om Inddragning af Generalkonsulaterne i Tanger og Tunis samt paa Malta.

Berlin, 5te Marts. Bismarck er nu fuldstændig helbredet.

Newyork, 4de Marts. Præsidentens Budskab anbefaler paatrængende Statsgjældens Afbetaling i Guld, snarlig Gjenoptagelse af kontant Betaling og en systematisk Sparsomhedspolitik. Det anbefaler ikke at ansætte Embedsmænd, som have udtalt sig for „Repudiation", og udtaler Haab om Statsgjældens Amortisation inden et Fjerdedels Aarhundrede. Alabama- og Kubaspørgsmaalet lades uberørt.

Jernbanesagen.

(Af A. Reitan.)

Man har ønsket at se den Dag, da det nordenfjeldske og det søndenfjeldske Norge kunde forenes ved en Jernbane; men man maatte atter og atter spørge, om man i et Land med ikke større Kræfter end vort kunde bringe en saadan Forbindelse istand; thi her var det ikke Spørgsmaal om Smaatterier, men om et Storværk. Det synes derfor naturligt, at man ikke bør gjøre Foretagendet og de dermed forbundne Omkostninger større end nødvendigt — dobbelt naturligt i disse Tider, da der tales og skrives saa ivrigt for al mulig Sparsommelighed. Det maatte være det rimelige, at man opsøgte den korteste Vei mellem den projekterede Banelinies Endepunkter Elverum og Støren, og at man saa valgte denne. Det er derfor ganske underligt, at man samtidigt med dette Foretagende, Forbindelsen mellem Elverum og Støren, ogsaa arbeider for en Forbindelse mellem Trondhjem og Røraas. Det maatte synes stort nok og mere end stort nok i sig selv dette, om man ikke blandede ogsaa andre Sager ind i det. Man maatte saa Arbeide nok med at forene det Nordenfjeldske og Søndenfjeldske, om man ikke ogsaa med det Samme vilde forene Trondhjem med Røraas. En anden Sag var det, dersom disse Hensyn kunde saaledes forenes, at de faldt ligesom to Fluer for samme Smæk; men det kan de ikke, hvilket jeg i det Følgende haaber at kunne bevise. — Det var den Tid, da man lagde alle sine Veie fra Gaard til Gaard, fra Torp til Torp, og saa mente man, at have paa den bedste Maade forenet de to Hensyn, at gjøre det fremkommeligt baade mellem Landsdelene og mellem Gaardene; men man fandt i en mere fremskreden Tid, at denne primære Veimethode var forkastelig; man fandt, med andre Ord, at Landsdele var af større Betydning og havde større Ret end Gaardene, og at disse derfor maatte bøie sig for hine og ikke omvendt, og saa slog man ind paa den fornuftigere Maade at lægge Landeveiene „beint fram" uden Hensyn til „han Trond i Lien" og „han Ola Nordigard", som selv fik sørge for at komme fra sine Gaarde hen til denne „Middelvei", Kongeveien. Dette nyere Princip følges nu ogsaa med Jernbanerne overalt, hvor ikke Særinteresserne rogtes paa Almenvellets Bekostning.

Med Hensyn til denne Krogvei over Røraas, hører man nok anført, at det ikke kommer saa meget an paa en Forøgelse af Længden, naar kun „Banen bærer sig." Banen er en Førselsbonde, siger man, som gjerne reiser lange Veie, naar han kan tjene forsvarligt, og som heller reiser langt for god Betaling end kortere for mindre Betaling. Men set, om ogsaa Banen over Røraas vilde kaste mere af sig end over Kvikne, — hvilket ikke er Tilfældet —, saa maa man huske, at det ikke kommer saa meget an paa den Indtægt, Banen giver sine Eiere, som paa Transportens Billighed. Det vilde saaledes være en liden Trøst, om Røraaslinien, som man mener, vilde skaffe et større Indtægtsbeløb, naar al den Transport, som foregaar mellem Tønset og Støren eller mellem det Søndenfjeldske og Nordenfjeldske, blev saa meget kostbarere, som Røraaslinien er længere end Kviknelinien. Jernbanen er i saa Maade at sammenligne med en Landevei med dens Besætning af Skydsstationer og Skydspligtige, medens Transporten svarer til al Trafiken. Her er det ikke nok, ja ikke Hovedsagen, at Veikassen og Stationsholderne og de Skydsende tjener godt; men her kræves — og det er Hovedsagen —, at de Reisende kommer saa billigt og saa hurtigt frem som muligt. Det er ikke Befordringsmidlerne, som er Hovedsagen, men Befordringen. Lad nu altsaa gjerne den Banestump, som Røraaslinien faar mere end Kviknelinien, bære sig eller endog give forholdsvis stor Indtægt; det hjælper alligevel ikke, naar denne Indtægt kommer al Gjennemgangstrafik til forøget, unødvendig Udgift. Ved den Forøgelse af Veilængden, som Valget af Røraaslinien vilde medføre, faar al Transport, som foregaar mellem ethvert Sted søndenfor Tønset og nordenfor Støren, en tilsvarende Forøgelse af Omkostninger; hver Mand, som fragter en Tønde Sild, en Tylt Planker osv. faar da svare Told til Jernbanen eller til dem, for hvis Skyld Jernbanen er bleven forlænget — d. v. s. til Røraas Værk. Men denne Told, denne unødvendige Udgift, kommer her ganske Faa tilgode; det vil blive Værkseierne, som høster den positive Fordel. Det er Værkseierne, som ved en Jernbane over Røraas faar sine Kul, sin Proviant, sin Malm, sit Kobber billigere fragtet. Førselsbonden paa de Kanter faar idethøieste kun en indirekte Fordel, nemlig forsaavidt han derved tvinges til at indskrænke sit Hestehold og kaste sig mere paa sit Jordbrug. Grubearbeideren og Hyttearbeideren faar snarlegt ingen. Man maa nemlig lægge Mærke til, at hans Maanedsløn — dels fordi Arbeidet tages paa Akkord ved Licitation, dels af andre Grunde — er afhængig af Prisen paa Provianter, som han „tager ud" af Proviantbuset. Der er nemlig for hver Termin bestemte Takster for hver Tønde Byg, Havre, Rug osv.; og eftersom Taksterne stiger og falder, stiger og falder ogsaa Arbeidslønnen. Ved Jernbanen vil naturligvis Taksterne falde, saasom Transporten bliver billigere; men saa synker ogsaa med det samme Arbeidslønnen. Og det gjør jo Et, enten Arbeideren faar sin Proviant lidt billigere, naar hans Løn er liden, eller han maa betale den noget dyrere, naar Lønnen er noget større. De, som altsaa har Fordelen af Jernbanen, er de faa Privatmænd, som eie Værket, altsaa ikke Arbeiderne. Og nu er det virkelig et Spørgsmaal, om det er rigtig, saaledes som ovenfor paaveget, at lægge Told paa al Gjennemgangstrafiken til Fordel for disse Privatmænd, om det er forsvarligt ved et saa storartet Foretagende som dette, at vige tilside fra den Linie, som for det hele Land befindes at være den hensigtsmæssigste, til Fordel for de Trondhjemmere, som har Aktier i Røraas Værk. Paa dette Sted skal jeg gjøre opmærksom paa, at den Forbindelse med Sverige, som Trondhjemmerne taler saa meget om, hovedsagelig bestaar deri, at endel Svensker hver Vinter kommer med noget Jern til Røraas; og hvad Indflydelse den heromhandlede Jernbane kan have paa denne Tilførsel, skjønnes ikke. At Svenskerne skulde ville anlægge en Jernvei over disse øde Grændsetrakter, er saa meget mindre rimeligt, som man jo allerede har begyndt at tale om en Baneforbindelse over Skarstuen og Værdalen til Levanger.

Hvad angaar Opinionen, som man har troet skulde være saa afgjort til Fordel for Røsaaslinien, da maa man erindre sig, at Aktietegningerne i Trondhjem, efter de fremkomne Oplysninger, ikke er nogen Opinionsudtalelse fra Trondhjems Byes Side. Trondhjems By ønsker Bane mellem det Søndenfjeldske og det Nordenfjeldske, uden at have nogen grundet Mening om, hvilken af de to Linier, der bør vælges; og naar Listerne til Aktietegning kun havde to Rubrikker, en for Røraaslinien og en for Kviknelinien, da var det saa naturligt, at man uden videre tegnede sig for den Linie, som allerede havde faaet de største Aktier, og som havde den bedste Udsigt for sig, d. e. for Røraaslinien*); at Kommunebestyrelsen og Sparebankdirektionen havde valgt denne og ingen anden, det er forklarlig nok af den Omstændighed, at flere af Eierne i Røraas Værk for Tiden er Medlemmer af disse Korporationer og følgelig har sin store, ja afgjørende Indflydelse der. Men hvad man endnu maa lægge vel Mærke til, fordi det er et Vidnesbyrd om Egeninteresse, er dette, at man samlede Aktier, længe før end begge Linier var undersøgte. Enhver Anden, som kun har Øie for det hele Lands Tarv, vilde naturligvis oppebiet Udfaldet af samtlige Undersøgelser, og saa tegnet sig for den Linie, som efter dette viste sig at være den fordelagtigste for det hele Land. Trondhjemmerne derimod tog det paa en anden Maade. De greb til Aktietegningen strax, som om de vilde sige: Vi bryder os ikke om Ingeniørernes Undersøgelser, bryder os ikke om det hele Land; vi vil have Banen over Røraas, fordi det er det Fordelagtigste for os.

Indsenderen heraf kjender Stemningen temmelig godt i de forskjellige tilstødende Bygdelag. I Sognedalen, Rennebo, Meldalen, Orkedalen, Rindalen, Surendalen, Opdal, Sundalen, samt i de nordligste Bygder af Gudbrandsdalen, paa Hedemarken og i Østerdalen er Stemningen afgjort for Kviknelinien. Man anser det for ligefrem Galskab at lægge Banen over Røraas, hvorved den ikke blot forlænges, men ogsaa trækkes bort fra de mest befolkede Tragter af Landet. Grunden, hvorfor man i disse Bygder ikke har tegnet Aktier, er denne, at man har den Tillid til vedkommende Autoriteter, at de ikke lader sig paavirke af disse Aktietegninger, der Intet beviser med Hensyn til de forskjellige Liniers Beskaffenhed, men at de lægger Banen der, hvor den efter de samvittighedsfuldeste Undersøgelser viser sig at burde ligge. Man har troet, at der ved et Foretagende af denne Beskaffenhed maatte gjøre sig andre og vigtigere Hensyn gjældende, end en Række Navne og Tal. Ja, man har rent ud anseet det for upassende at betragte Jernbanen som en Handelsartikel, som kunde tilslaaes den Høistbydende. Jeg tvivler jo ingenlunde om, at man i de nævnte Distrikter skulde kunne opdrive ligesaa store Beløb til Fordel for Kviknelinien, som man i Trondhjem har opdrevet for Røraaslinien; men saa ved man ogsaa med Bestemthed, at de, som raader i Trondhjem, atter vilde gjøre Overbud; og saa var man jo strax inde paa Auktionernes Methode; og det er det, man ikke anser for passende og retfærdigt. Man vil ikke — det maa atter og atter gjentages — at Hovedbanen skal sælges til dem, som er rig nok til at gjøre det høieste Bud. Hvad man paa Kviknelinien har troet at burde gjøre, er dette, at Eierne langs hele Linien har afgivet Grund til Banen i Form af Aktier. Dette er skeet nu i disse Dage.

Man har anført, at Folkemængden er større langs Røraasveien end langs Kvikneveien; og det kan ikke modsiges, naar man kun tænker paa en smal Strimmel langs Banen; men naar man husker paa, at det er mange, mange flere, som benytter Jernbanen, end de, som bor tæt ved Skinnerne, saa vil det vise sig, at Kviknelinien ogsaa i denne — og især i denne — Henseende har Overtaget. Vil man tage Kortet for sig, saa ser man, at de Bygder, som vil søge til Kviknelinien, er følgende:

Kvikne med	1,344	Indvaanere.
Opdal	4,480	—
Rennebo	2,682	—
Meldal	3,510	—
Sognedal, Annex til Støren omtremt	2,000	—
Tilsammen	14,016	Indvaanere.

De Bygder, som vil (og alene kan) søge til Røraaslinien, er følgende:

Tolgen med	3,024	Indvaanere.
Røraas (hele Præstegjeldet)	3,760	—
Holtaalen	3,801	—
Tilsammen	10,585	Indvaanere.

Forskjellen er altsaa 3,431, som Kviknelinien har flere end Røraaslinien. Men hertil maa endnu mærkes, at Tolgen, som faar den samme Veilængde til Trondhjem (omtrent 17 Mil), enten saa Banen lægges over Røraas eller over Kvikne, følgelig ogsaa bør regnes med til Kviknelinien; og derved bliver Forskjellen 6,455, som Kviknelinien faar mere end Røraaslinien. Men hertil kommer endnu Følgende: Sundalen, Rendalen og Surendalen burde ogsaa være taget med til Fordel for Kviknelinien; thi ogsaa disse Bygder faar benytte Jernbanen 4 Mil længere, naar den lægges over Kvikne, end naar den lægges over Røraas*). Tilsidst maa vi, angaaende Folkemængden, tænke paa de nordlige Bygder af Gudbrandsdalen. Disse maa, som man ved (man se atter paa Kartet), i hvert Tilfælde reise om Jerkin, hvorfor vi altsaa gaar ud fra dette Punkt. Lægges nu Banen over Røraas, maa de reise nedover Foldalen (6 Mil) til Lilleelvdalens Kirke, hvor de støder paa Banen og reiser paa denne over Røraas til Trondhjem; lægges den over Kvikne, da reiser de over Opdal (efter Kongeveien — Chausseen) til Austberg (7 Mil), hvor de stiger paa Banen. I første Tilfælde faar de cirka 27 Mil (Landevei og Jernbane) til Trondhjem; i andet Tilfælde kun 15 Mil, altsaa 12 Miles Forskjel. Vistnok er der, som man ser, 1 Mil længere til Austberg, end til Lilleelvdalens Kirke; men foruden at dette mere end nok opveies derved, at man til Austberg faar reise efter den fine Chaussee og Postvei, medens man nedover Foldalen til Lilleelvdalen kun har en usfel Bygdevei over øde veirhaarde Strækninger, saa er det nu ikke Spøg at reise disse 12 Mile paa Jernbanen heller.

Naar man nu til alt dette erindrer sig, hvad jeg ovenfor har sagt om alle de andre Bygder (f. Ex. Lilleelvdalen, Rendalen osv.), som, i Tilfælde, maa reise denne Krog over Røraas, saa skulde jeg tro, at det var op- og afgjort, at Folkemængden er langt, langt større ved Kviknelinien, end ved Røraaslinien. Man faar nemlig aldeles ikke Lov til at sætte de Bygder ud af Betragtning, som

*) Dersom man havde indrettet en tredie Rubrik for dem, som kun ønskede Banen uden Hensyn til den ene eller anden Linie, vilde nok de fleste Byfolk valgt denne Rubrik; nu er de paa en Maade bundne til Røraaslinien, uden egentlig at have foretrukket denne.

*) Det samme gjælder ogsaa flere af de romsdalske Bygder.

ligger nogle Mile fra Banen, saalænge det er vitterligt, at ogsaa de benytter den; nei, disse, som altsaa har længste Veien til Byen, de trænger først og fremst at faa denne lange Vei affortet ved Jernbane; da, havde jeg nær sagt, det var mindre farlig for dem, som har korte Veie, saasom de i hvert Tilfælde vilde kunne komme frem.

Men nu Røraas og Holtaalen da? Ja, om Røraas siger jeg kun, at vil man, af Hensyn til Stedet, paa samme Tid som Hovedbanen anlægges, ogsaa lægge en Bibane derhen, har man Raad til det, nu, saa gjerne det; og her kommer da Trondhjemmernes Aktier til Anvendelse just paa sit rette Sted; Landet sker derved ingen Uret, naar de, som have særlig Interesse af Bergværket og Bergstaden, selv tilskyder en væsentlig Del af Midlerne. Og Holtaalen (den eneste Bygd, som paa hele denne Linie bliver tilbage uden Bane) har da 2 a 3 Mil til Bibanen paa Røraas og fra 1 til 6 Mil til Banen i Støren. Dette hele Dalføre (som er saaledes indeklemt mellem Fjeldene, at ingen Nabobygder støder til) er da fremdeles bedre stillet end de fleste Bygder i Landet; thi man kan jo ikke forlange, at der skal bygges Jernbaner gjennem hver eneste Bygd.

Til, hvad Hr. Prof. Broch anfører om Kisgangene ved Kvikneliuien, skal jeg oplyse følgende. Hr. Prof. maa være feilagtig underrettet, naar han kan mene, at det nok gaar an at bringe Kisen sydover til Tønset. De gamle Kviknegruber, som i sin Tid vare ligesaa vigtige som Røraas, og som nu atter ere optagne, ligger $4^{1}/_{2}$ Mil fra Tønset og 7 Mil fra Støren; Nybergsgruben omtr. 6 Mil fra Tønset og $5^{1}/_{2}$ fra Støren; Skamfærgruben og St. Olafs Værk 8 a 9 Mil fra Tønset og 2 a 3 Mil fra Støren. Fra Skamfærgruben, hvor der uddrives en stor Masse Kis, kan nu denne transporteres ved Leilæskjøring ned til Støren; fra Nybergsgruben, som ligger omkring 2 Mil længere fra Støren, er Transporten saa stor, at Driften ikke kan bære sig; kom derimod Banen, vilde ogsaa denne have en Fremtid. Om Kvikne gamle Kobberværk (100 Aar ældre end Røraas, og nedlagt 1789) kan kun siges, at Driften, som nu igjen er paabegyndt, ene og alene beror paa, om Jernbanen kommer den Vei; Kvikke har nemlig ingen Skoge længere, en Fordel, som Røraas Værk er saa rigelig forsynet med. Er der Fare for, at Røraas Værk skal gaa under — og det er det — saa kan denne ikke afhjælpes ved Jernbane, saasom den ikke kan puste Liv i de hendøende Malmgange; men Kvikne Gruberne, som kun standsede, fordi de randt fulde af Vand, paa samme Tid, som Skogene vare ødelagte, de kan hjælpes paa Fode igjen ved en Jernbane; thi denne kan skaffe, hvad der mangler, Ved og Kul. Altsaa — ogsaa for Bergværksdriften i vort Land er det af uhyre stor Vigtighed, at Jernbanen lægges over Kvikne.

Angaaende Kisgangene i Holtaalen og Røraas (ikke Røraas Værk), som Hr. Prof. Broch omtaler, kan jeg oplyse, at ingen af dem, saavidt jeg ved, nu er i Drift. Der dannede sig for endel Aar siden et Interessentskab, som optog nogle Skjærp, byggede en Smeltehytte osv. En Stiger og en Bygmester og Hyttemester opsagde sine Poster ved Røraas Værk og gik over i Interessentskabets Tjeneste; men det viste sig snart, at hvad der manglede, det var Kis, hvorfor man, efterat have gjennemrodet alle mulige og umulige Bjerghuller, saa sig nødte til at standse og opsige sine Betjente; de gjorte Paakostninger vare spildte; og jeg ved vist, at man vil betænke sig længe, før man atter graver sine Kapitaler ned i disse Hauge. De omhandlede Kisgange existere altsaa ikke mere uden i Mindet; og dette er alt andet end behageligt for dem, som er blevne ruinerede. Ai der kan opdages nye, er noget Andet; det kan det jo ogsaa ved Kviknelinien som overalt i vore Fjelde.

Om Sneforholdene har Indsenderen talt med den Mand, som foretog Opmaalingerne, og jeg fik da vide, at medens i forrige Vinter den gjennemsnitlige Dybde paa Kviknelinien var 3 Fod, var det over Ruggeldalen (en Strækning af $2^{1}/_{2}$ Mil ved Røraaslinien) „ikke ualmindeligt at finde Fonder paa 16 a 18 Fods Dybde.“ I indeværende Vinter, da Opmaalingen foregik, befandtes Sneen at være omtr. dobbelt saa dyb paa Røraasveien som paa Kvikneveien. Den Ingenior, hvorfra jeg har disse Oplysninger, tilføiede under Samtalen derom, at den billigste Maade at bjerge sig for Sneen paa over Ruggeldalen formentlig maatte blive at indbygge Banen, og er det den billigste Maade, da er det sagtens nødvendigt at tage ogsaa denne Indbygning med under Kalkuleringen af Banen over Røraas.

Naar Jernbanen lægges gjennem Østerdalen over Røraas, kommer den til at ligge netop i den østlige Ydergrændse af det befolkede Strøg paa de Kanter, og ganske nær Rigsgrænsen; dette er ikke det Ønskeligste; tvertimod burde den gaa saavidt muligt midt igjennem de befolkede Trakter, altsaa over Gudbrandsdalen og Dovre. Men herfor lægger vistnok Stigningsforholdene over Dovre altfor svære Hindringer i Veien. Men saa bør den dog ikke lægges længere øst end nødvendigt. Er Kviknelinien i andre Maader brugbar, saa bør formentlig dette, at den ligger nærmere Midtlinien, gjøre Udslaget, saameget mere, som Banen, om den lægges over Røraas, paa hele denne Strækning mellem Tønset og Støren ved høie Fjelderkener udestænges fra enhver Forbindelse med de vestligere Bygder. Paa hele den omhandlede Strækning er der nemlig ingen Adgang til Banen; Bygder som Opdal, Dovre o. fl. maa enten søge til Banen paa Tønset eller i Støren; nogen anden Vei derimellem gives der ikke. Men saaledes først at trække Banen saa langt fra Midten som muligt, og dernæst udestænge den fra al Forbindelse med denne kan neppe være heldigt.

Indsenderen heraf maa til Slutning gjøre den Bemærkning, at ingensomhelst personlig Interesse leder ham til at holde paa den ene eller anden af de nævnte Linier; det er selve Sagen, det her gjelder om; og nærværende Indlæg har kun til Hensigt at stille denne i et ret Lys. Ogsaa maa det bemærkes, at flere af vore Blade have negtet at optage tidligere Indsendelser i denne Anledning, hvilket altsaa er Grunden til, at saa lidet har været at læse derom.

Kristiania, den 6te Marts 1869.

„Skal vi have Rigsret iaar?“ var før i Tiden det almindelige Spørgsmaal, naar Storthinget mødte sammen. Efter den almindelige Opfatning var Storthinget ligesom en Kometstjerne med treaarlig Bane, som kun viste sig for med sit „Himmelris“ at varsle Rigsretter og Ulykker for Regjeringen. Nu ligger den Tid langt bag ud. Man betragter ikke længer Storthing og Regjering som to fiendtlige Magter, som søge at belure hinandens Feiltrin og straffe dem. Man skjønner, at Statens Trivsel og Vel beror paa, at de to Statsmagter dele Arbeidet ligelig med hinanden og arbeide sammen i god Forstaaelse, og at den bedste Kontrol ligger i dette Samarbejde. Det er kun Modstanderne af aarlige Storthing, som trods alle beroligende Forestillinger og Kjendsgjerninger i modsat Retning, mitildags med andpusten Iverighed søger at fremstille J. Sverdrup og hans „revolutionære“, „republikanske“ Venners Arbeide for at nærme Regjering og Storthing hinanden som den lige Vei til en parliamentarisk Regjering efter udenlandsk Mønster, med sine hyppige Ministerskifter og tilhørende for vort nøgterne Folk afskrækkende Billeder. Baade Regjering og Folk have nu vundet frem til en større Erfaring og Klarhed om, at Statsstyrelsen ikke kan tilskjæres efter det gamle latterlige Kjærringsnak om en bogstavelig Ligevægt mellem Statsmagterne, saa at det gjælder for enhver af dem at tilrive sig saamegen Magt som muligt, for at ikke deres respektive Vægtskaale skal vippes ud af Ligevægten ved den andens Virksomhed.

Professor Schweigaard dvælede ogsaa i sin Tale for aarlige Storthing i 1865 ved det glædelige Fremskridt i Retning af den gjensidige Tillid, som allerede viste sig deri, at man ikke længere mødte til Things som Fiender og med det alvorlige Forsæt, om muligt at sagsøge Regjerings-Medlemmer til Strafs Lidelse for Rigsret. Man indser nu fuldt vel, at det baade er ubilligt og hensigtsløst at straffe Regjeringen, fordi den altid maa staa paa sin Post som Statens faste Fuldmægtig under Storthingets toaarlige Fravær, og som Følge deraf efter Tidernes tvingende Medfør maa indlade sig paa mange kostbare og tvivlsomme Foretagender. Regjeringen søger vist at greie alt efter sin bedste Opfatning; men det er en Selvfølge, at Storthinget, naar det 3 Aar bagefter møder sammen, tidt ser, at Tingene burde og kunde være greiede paa en bedre Maade, om de vare blevne forelagte det.

Konstitutionskomiteens i vor Blad aftrykte udtømmende og klare Indstilling om aarlige Storthing har paaveget de mange store og fra alle Sider erkjendte Misligheder ved at Storthinget fremdeles som i 1814 kun møder hvert tredie Aar, uagtet Storthingets konstitutionelle Gjøremaal siden den Tid have fordoblet sig saa uhyre baade i Omfang og Betydning. Vi ville kun kortelig endnu opholde os lidt ved Storthingets Bevilgnings- og Beskatningsmyndighed.

Vi se ved at gjennemgaa Statsregnskaberne for de sidste Aar, at der aarligaars finder betydelige Overskridelser Sted, som Regjeringen ikkedestomindre altid med Lethed faar Odelsthingets „Passerer til Udgift for Statkassen“ for, endog om de som i Aarene 1854—57, have beløbet sig til ca. 600,000 Spd. Og det er ikke vanskeligt, naar man tager for sig Statsrevisionens „Extrakter af Statsregnskaberne“ og gjennemser Rubrikken „mere end bevilget“, at finde fortvæk Summer, om ikke just paa en halv Million eller derover, saa dog saa store, at man grant ser, at Storthingets Bevilgningsmyndighed under den nuværende Ordning næsten kan kaldes et Spilfægteri, og at den Tale om, at aarlige Storthing vil blive kostbare, slaar sig selv ubønhorligen ihjel. Det er en Selvfølge, at vi ikke have taget Hensyn til de saakaldte Overslagssummer eller saadanne, som Regjeringen ved Lov er forpligtet til at udbetale f. Ex. til Udskiftningsvæsenet m. V., hvor naturligvis Storthingets Bevilgningssummen ikke kan overholdes. Vi ere ogsaa velvillig blevne indrømmede Adgang til at gjennemgaa Bevilgningerne til „Tilfældige og uforudseede Udgifter“ for Aarene 1848 til 1867 og finde heraf, at disse gjennemsnitlig have beløbet sig $60{,}895^{3}/_{10}$ Spd. aarlig, og endda er ikke begge Militæretaters tilfældige Udgifter heri indbefattede, skjønt disse begribeligt nok ingenlunde ere de ubetydeligste. Vi antage, at det Anførte uden en mere speciel Paavisning, vil være tilstrækkeligt til at godtgjøre det høist mislige ved en saa flot og ukontrolleret Statshusholdning, som dog ikke kan rettes paa, saalænge Storthinget maa opgjøre Statsbudgettet for hele 3 Aar forud med de uberegnelige Omstændigheder for Øie, som hverken Indsigt eller Erfaring kan forudse i en saa lang Fremtid.

Med Hensyn til Storthingets Beskatningsmyndighed ville vi kun minde om, at Selvbeskatningsretten altid har været anseet for Hovedhjørnestenen for en fri folkelig Forfatning. Det engelske Folk kjæmpede længe, men med et Alvor og en Udholdenhed, som var et saa stort Frihedens Maal værdigt, for at faa sin Selvbeskatningsret anerkjendt, og spørger man nu en Engelskmand om, hvorfra hans Frihed er runden, peger han strax paa Kampen mod Stuarterne for at hævde Selvbeskatningsretten. Vore svenske Brødre tale med ikke mindre Stolthed og Varme om sin Selvbeskatningsret. Rigsforsamlingen paa Eidsvold optog ligeledes Folkets Ret til ene at beskatte sig selv i sin 3die Grundsætning. Men trods Grundlovens § 75 a, har denne Beskatningsret dog maattet lide mange Indskrænkninger, da Regjeringen tidt har benyttet sin Ret efter Grdl. § 17 til efter de vexlende Konjunkturer at forandre de af Storthinget bestemte Toldsatser. Uagtet Grundlovmæssigheden heraf vist neppe kan siges at være hævet over enhver Tvivl, føler man dog, at etsteds maa der under Storthingets lange Fravær være en Adgang til at erholde Hjelp, om Folkets Skatteevne i Treaaret ved Uaar, Krig i Udlandet el. desl. skulde mindske, eller vore Hovednæringsveie skulde trues. Regjeringen har som Følge heraf ikke alene oftere seet sig opfordret til at foretage omfattende Skattenedsættelser; men det har ogsaa ofte paalagt Skatter; og skjønt den sidste Rigsretsdom over Statsraad Vogt i 1845 negtede andre end Storthinget Ret til at paalægge Skatter, fandt dog Regjeringen sig rimeligvis væsentlig af Hensyn til Storthingets sjeldne Møde opfordret til i Landets Interesse at protestere mod saavel den lovgivende som den dømmende Statsmagts Opfatning af et af vor Forfatnings Hovedpunkter. Og at Kongens Protest mod Rigsrettens Dom i 1845 var ment som mere end en tom Trudsel, ser man af den kgl. Resol. af 20de Febr. 1852 (Sukkertolden), som mærkelig nok heller ikke har

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Ingwe, paastodes der, var en af Englændernes værste Fiender, og hans Tilfangetagelse kunde have standset Krigen. Alligevel blev han sluppet løs af Forester. Det var sandt, at Forester virkelig havde skudt en Kaffer, men det var formodentlig, fordi Kafferen ikke var indviet i Hemmeligheden og ikke var bleven underrettet om Forbundet mellem Forester og hans Stamme. Den hele Sag syntes meget mistænkelig, og den stakkels Mr. Eagleton ansaas for et Offer for Foresters Underfundighed.

Neppe havde dette Rygte vundet Indpas og blevet populært, førend Nyheder naaede Grahamstown: der havde været et blodigt Sammenstød mellem Tropperne og Kafferne, og de første havde lid betydeligt; men formedelst en i rette Tid ankommen Forstærkning havde det lykkedes, ikke alene at slaa disse Vilde, men ogsaa at fange Forræderen Forester, som snart vilde blive bragt til Byen, stillet for Retten og straffet for sine Forbrydelser. Der indløb ogsaa Underretning om, at en ung Engelskmand, som Forester havde forlokket, var bleven farlig saaret i Kampen; Kaffernes Nederlag var allerede begyndt, da den kommanderende Offiser faldt, og hans Næstkommanderende havde med udmærket Konduite udført sin Sjefs Befalinger. Forester blev arresteret, netop som han havde været saa dristig at vise sig blandt Soldaterne i den Tro, at hans Forræderi var ubekjendt.

Det var nogle Dage før Sammenstødet mellem Soldaterne og Kafferne, at Mr. Eagleton traadde ind i sin Families Dagligværelse. Udtrykket i hans Ansigt sagde dem, der kjendte ham, at han havde noget at meddele.

„Du har hørt noget om Walter?“ sagde Mrs. Eagleton.

„Ikke just det“, var Svaret, „men jeg har hørt nogle højst utrolige Nyheder.“

„Hvad er det? Aa, læg os ikke paa Pinebænken!“ raabte alle i Kor.

„Hvem, tænker I, er en Forræder, kjæmper mod vore Tropper og sælger Krut og Kugler til Kafferne?“

Ikke en af Mr. Eagletons Tilhørere kunde gjette Navnet paa den, der gjorde noget Saadant, indtil en Kjøbmand i Grahamstown randt dem i Hugen.

„Nej, det er ikke ham“, sagde Mr. Eagleton; „det er — Forester.“

„Latterligt!“

„Sludder!“

„Hvor urimeligt, Papa!“

„Mr. Forester en Forræder! For Snak!“

Disse var de Meninger, som denne Paastand fremkaldte, og viste, at Forester ialfald havde nogle Venner blandt dem, der lyttede til Beskyldningen.

Mr. Eagleton gav nu en ordentlig Beretning om de Grunde, hvorefter man formodede ham skyldig i en Forbrydelse, som i Krigstid straffedes med Døden. Han havde plejet at kjøbe store Mængder af Geværer, Krut og Bly i Algoa Bay, og havde ført disse Varer opad Kysten til Kafferland, som man antog; en Mængde Elfenben var ført ned i Bytte. Det var ogsaa bekjendt, at han havde havt noget at bestille med de Kaffere, der angreb The Chase, og det antoges, at de handlede efter hans Ordre, naar de afstod fra det. Mange Kaffere kjendte ham som Ingonyama og kaldte ham „Høvdingen“, og saaledes var der al Sandsynlighed for, at han havde søgt at tjene Penge ved en Handel, der ikke alene var ulovlig, men ogsaa forbryderisk.

Adskillige Handlende, som vandt store Summer ved den samme Handel, trodde, at de havde en mægtig Rival i Forester og havde saaledes baade af interesserede Grunde og som blind for deres egne Handlinger, aabent beskyldt ham for Autoriteterne for at sælge Vaaben og Ammunisjon til Fienden.

Det var paa saadanne Beskyldninger og Formodninger, at der blev givet Ordre til hans Arrestasjon, og al Tvil med Hensyn til hans Skyld syntes at forsvinde, da det berettedes, at han var blevet fanget i Kafferland, skjønt det var bekjendt, at han havde indskibet sig i Algoa Bay under Paaskud af at ville gaa opad Kysten i et Handelsanliggende. Da dette rygtedes, blev han betragtet som en Mand, grebet paa frisk Gjerning, der burde været stillet for en Krigsret og skudt paa Stedet. Tvil om hans Skyld nærede ingen uden de, som havde været sammen med ham i The Chase.

Tre Dage efter at Efterretningen om Foresters Tilfangetagelse naadde Grahamstown, ankom Walter Eagleton. Han gav en fuldstændig Beskrivelse af alle Begivenheder, som havde hændt ham, og stadfæstede Mistanken om, at Forester og Ingonyama var en og samme Person. Han gjorde den Ide latterlig, at Forester var i Forbund med Amakosaerne, og gav fuldstændig Oplysning om de Skridt, han havde taget for at frelse Tropperne, da de var omringet af Kafferne.

Kapitel XXII.

Førend Forester blev aresteret, havde man øvet en liden List med de Kaffere, hvis Høvding han var. Ved Hjælp af Tolken, som ledsagede Øvrighedspersonen, gav denne Foresters underordnede Høvdinger Befaling i hans Navn at vende tilbage til sit Hjem, hvor han om nogle Dage vilde indfinde sig. Høvdingerne adlød denne Befaling i god Tro; de samlede straks det tagne Kvæg og drog bort.

foranlediget nogen Bemærkning fra Storthingets Side. — Vi sige ikke, at Regjeringen ved saaledes at have grebet ind i Beskatningsretten har gjort sig skyldig i ligefremt Overgreb; thi Storthingets sjeldne Møder maa til en vis Grad retfærdiggjøre, at Borgernes eller deres Næringsveie paa en eller anden Maade beskyttes. Men vi paapege det for at vise, at Adgang til de farligste Overgreb her ligger for Haanden, og at Regjeringen er tvungen til under et stort Ansvar at befatte sig med noget, som efter sit Væsen og almindelig konstitutionel Opfatning ligger saa fjernt fra dens egentlige Forretningskreds.

Udlandet. Man kan just ikke sige, at Fredspartiet staar ved Roret i England; men dets vigtigste Leder har dog nylig faaet Indpas i Regjeringen, og det har længe øvet stor Indflydelse paa dennes Holdning. England staar og vakler derfor imellem den gamle Tid og den nye. Det har i den sidste Tid med Kugler og Krudt sikret sine Handelsforbindelser med Kina og Japan og herved givet et Bevis for Rigtigheden af, hvad Moniteur de l'armée siger, at Krig ogsaa kan tjene til at fremme Handel og Vandel. Det kjæmper stadig i Indien, hvor dets Herredømme opretholdes med Vaabenmagt, Det sender Soldater mod de misfornøiede Irlændere, og det styrker Kanadas Forsvar, skjønt Mange af Manchesterpartiet mene, at det egentlig var bedst, om England var af med denne Koloni, da den ikke kaster Noget af sig. Det anser det fremdeles for sin Opgave at holde en Flaade, der er alle Sømagters overlegen. Men officelt er der kun Tale om Fred; de engelske Politikere lade sig ikke nøie med at udtale sig for Fred, men gribe enhver Leilighed til at erklære, at Freden vil blive opretholdt, ret som om der ved saadanne Udtalelser kunde udrettes det Mindste, naar Alt vidner om, at Freden er uholdbar. Lord Stanley gjorde sig til Talsmand for denne Theori ved at paastaa, at naar man blot lod være at tale om, at en Krig var uundgaaelig, saa vilde Freden sikkert vedblive at bestaa. Ministerskiftet har ingen Forandring fremkaldt heri; de engelske Statsmænd gjentage endnu den samme Vise, skjønt Begivenhederne stadig slaa dem paa Munden. „Der er fulgt en sørgelig Morgen efter den glade Dag, da Gladstone ved Parlamentets Aabning smigrede os med de fredeligste Forhaabninger", læser det i en Korrespondance fra London til L'Indep. belge. „Han udtalte sig med en saadan Oprigtighed og Varme for Fredens Bevarelse, hans Overbevisning om, at den fredelige Stemning vilde tiltage og faa Overhaand i Verden, var saa dyb, at det ikke var muligt for nogen Englænder, selv om han var Tory, at nære den mindste Tvivl i denne Henseende; men slige Skuffelser holde sig ikke længe, hvor behagelige de end ere. Trods de skjønneste Taler er det vanskeligt at lukke Øinene i for, at der for Øieblikket hersker en foruroligende Spænding imellem de europæiske Regjeringer". Begivenhederne sørgede virkelig denne Gang hurtig for, at Virkeligheden gjorde sin Ret gjældende. Striden imellem Frankrige og Belgien udbrød, og fra Amerika kom der Efterretning om, at Senatets Komite for de udenrigske Anliggender havde udtalt sig for Alabamatraktatens Forkastelse.

Lamartine er død. Han havde egentlig allerede for længe siden ophørt at leve, skriver et fransk Blad; den store Aand var udslukket, og kun det døde Legeme blevet tilbage. Det Eneste, som han viste nogen Interesse for, var Maaltiderne, og han gik som en Skygge blandt dem, der pleiede ham. Hans Navn indtager imidlertid en stor Plads i Frankriges literære og politiske Historie, og saalænge der gives et fransk Folk, vil Lamartines Navn aldrig glemmes. Det saa en Tid ud til, at Statsmanden skulde bringe Digteren i Forglemmelse, ikke blot Frankrige, men hele Europa henreves af hans Veltalenhed, og Kongen i Indbildningernes Verden holdt en Stund Europas Skjæbne i sin Haand; men Historien har allerede fældet sin Dom, og det vil være Digteren, som gaar af med Prisen. Ingen, som har oplevet Februarrevolutionen, kan have glemt, hvilket uimodstaaeligt Indtryk Lamartines Veltalenhed gjorde, hvor mange skjønne Tanker han udtalte, hvor mange deilige Drømme han udmalede saa levende, at man troede paa deres Virkelighed. Lamartine havde imidlertid levet altfor meget i sin egen Fantasies Verden til at kjende den virkelige, og den Begeistring, som han vakte, blev kun af kort Varighed, fordi den manglede en sund Kjerne. Han blev bange for det franske Folk, da det viste sig for ham, saaledes som det var, og han havde ikke Mod til at gaa i Spidsen for det, da det udkaarede ham til Fører. Aldrig har Nogen havt større Popularitet og gjort saa Lidet med sin Magt. Han havde dog selv i Deputeretkammeret udbrudt i begeistrende Ord: „Tal til Frankrig om Rhinen og Alperne, og I ville blive forstaaede, inden I have talt ud! Til dem er Frankrigs store Navn knyttet, alle dets Tanker dreier sig endnu om dem, og dets Fane vil atter vise sig der. Ere Traktaterne af 1815 da evige og uforanderlige ligesom de Floder og Bjerge, Naturen har sat som uskrevne Traktater imellem Folkene? Nei, der vil komme en Dag, den er maaske nær, da disse Traktater ville falde for Forholdenes egen Magt, for en bedre Forstaaelse af Europas Ligevægt, for mit Lands Villie og Taalmodighed". I otte Aar endnu holdt Frankrigs Taalmodighed sig, men da brast den, Februarrevolutionen kom, og Folkene reiste sig allevegne. Men den stakkels Digter, paa hvis Skuldre Verden blev lagt, glemte sine Ord, han talte hverken til det franske Folk om Rhinen eller Alperne, om Polens Gjenoprettelse, om Folkenes Befrielse. Han udsendte sit store Olieblad, der lettede en Sten fra alle Tyraners Hjerte, og Frankrig saa paa, at den stærke Bevægelse, som det havde fremkaldt, druknedes i Blod, medens den Ild, som sydede i det franske Folks egne Aarer, udslukkedes i gyselige Borgerkrige. Indadtil som udadtil efterlod Lamartine kun Ord, medens saagodtsom hvert Øieblik paa den Tid krævede Handling. Hans Popularitet var derfor ligesaa flygtig, som den var stor. Ti Departementer havde kappedes om at faa ham til Repræsentant i den konstituerende Forsamling, men der kunde aldeles ikke være Tale om at opstille ham som Kandidat til Præsidentposten, og ved Valgene til den lovgivende Forsamling faldt han endogsaa igjennem i sin egen Hjemstavn. Folkets Afgud var glemt, og Forglemmelse vedblev fra den Tid at være hans Lod. I de sidste Aar af sit Liv udviklede Lamartine en Forfattervirksomhed, der kastede en Skygge over Digterens Laurbær. Han havde brugt sin betydelige Formue, og hans økonomiske Forhold vare i en haabløs Forvirring. Den franske Nation svigter imidlertid aldrig dem, som have givet dens Navn forøget Glands, men lønner dem med rundhaandet Gavmildhed, hvad enten det er Digtere, Kunstnere, Videnskabsmænd eller Feltherrer, og det lovgivende Korps skjænkede for to Aar siden Lamartine en halv Million Frc.s som Nationalbelønning. Forslaget, som vedtoges uden Debat og næsten enstemmig, var udgaaet fra den keiserlige Regjering. Den store Digter kunde saaledes dø i Ro. Staten gjorde sig til hans Formynder, udbetalte ham Renterne af Kapitalen, men beholdt denne i sit Værge, for at Kreditorerne ikke skulde sætte sig i Besiddelse af den; nu efter hans Død bliver den udleveret til hans Bo. Lamartine var født i Mâcon den 1ste Oktober 1790. „France" aabner allerede en Subskription til et Monument over ham.

Statsraadskifte. Paa Mandag, siges der, skal der være Statsraad for at udnævne Prof. Broch til Marineminister. Dette omtales nu som ganske sikkert. Kongens Afreise kommer formodentlig at foregaa paa Tirsdag.

Hs. Maj. Kongen skal lide af en Inflamation i høire Haand foraarsaget ved Tændsatsen af en afreven Fyrstikke.

Musikakademi. Den høiere Afdeling af det herværende Musikakademi ophører, ifølge Bekjendtgjørelse, den 1ste April, da den efter Forlydende ikke skal have vist sig lønnende, og Hr. E. Grieg fratræder fra samme Tid. Musikskolen vil derimod fortsætte sin Virksomhed som før, og overtages alene af sin Stifter Hr. O. Winther-Hjelm.

Tyveri i Theatret. Der er i Theatret i de sidste Dage forøvet Tyveri af Ydertøi. Publikum i Parket og Parterre kan sikre sig derimod ved at overgive sit Tøi til en Kontrollør, men for Logeraderne er der, saavidt vides, ingen saadan. Især deleshed har det været Tøi, der har hængt nærmest ved Udgangsdørene, som har været udsat for Borttagelse.

Tombola. I Skrædderforeningens Bazar i Hotel du Nord afholdes paa Søndag Tombola. Entreen er 6 ß.

Skøiteklubben. „Aftenposten" oplyser, at Arbeidsstyrken fra og med Lørdag til Torsdag Aften uafbrudt bestod i 40 Mand og 9 Heste, hvilket er mere end i tidligere Vintre benyttet og svarer til det største Antal Plouge m. m., hvorover Klubben nu raader. Efter de gjentagne større og mindre Snefald, som fandt Sted Lørdag, Mandag, Tirsdag og Onsdag, var Banen fuldstændig oparbeidet sidstnævnte Dag, hvorpaa itorsdags tvende Extra-Arme paa tilsammen 3000 Alens Længde ere førte ud mod Hovedøen og idag fortsatte til Skarpsno.

Lov, dateret 20de Februar 1869, indeholdende Forandringer i Reglerne om Forelæggelse i Politisager under Fiskerierne:

Bestemmelsen i Lov af 17de Marts 1866 om Forandringer i Behandlingen af Straffesager § 39 Bogstav c, forsaavidt deri er fastsat, at den Sigtede skal gives en Frist af 3—8 Dage til at erklære sig, gives den Anvendelse ved Forelæggelse i Politisager, som sker i Henhold til den særskilte Lovgivning om de forskjellige større Saltvandsfiskerier, at Vedkommendes Erklæring kan fordres strax afgivet.

Telegram fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 4de ds.:

Almuen nu paa det nærmeste fremkommen; jævnt fordelt i Distriktet. Siden Søndag godt, roligt Veir, Hav, nye Fiskeindsig formærkede flere Steder. Tirsdag, igaar ret godt Fiske overalt. Ørsvaag, Ørsnæs, Hopen, Henningsvær rigt Natline- og Dybsagnfiske, hvorimod ujævnt Garnfiske. Vestligste Vær savnes Efterretning, Liniebrud. Inderst Østnæsfjorden, hvor stor Almue, godt Daglinefiske, Skjælagn; intet Garnfiske. Raftsundet faaes 60—100 Fisk paa 2 Stamper Line; derstèds ingen fremmed Almue. Fisken nu noget mindre, magrere. Pris 16—18—20 Ort pr. Hundrede. Hidtil forholdsvis faa Kjøbefartøier.

Theatret. Den sidste Nyhed paa Kristiania Theater er „Narcis Rameau", „Drama" (eller rettere Tragedie) i 5 Akter af den tydske Dramatiker A. E. Brachvogel. Forfatteren er en Schlesier, og han har foruden dette Stykke, der er omtrentlig hans første, skrevet en hel Del senere, som alle udmærker sig ved et vist lyrisk Sving og stærk Sceneeffekt, men fornemmelig ved Svulst og Høitravenhed — saaledes „Adelbert von Bamberger", „Der Trödler", „Prinsesse von Montpensier" og „Salomon de Caus" etc., Sidestykker til A. Munchs Drama af samme Navn. — Handlingen i „Narcis" foregaar paa Ludvig den 15des Tid, og et betydeligt Antal mere eller mindre historiske Personer optræde i Stykket, saaledes den smukke franske Dronning — Maria Leszinska, Madame Pompadour, Diderot, Grimm osv. Imidlertid, skjønt Forf. synes at have gjort et Slags Studium til sin Fremstilling af denne Tidsalder og har beriget Stykket med et Par kjendte Anekdoter derfra, er Tonen dog alt andet end karakteristisk fransk, og flere Scener lide af en forceret Affektation, der ikke passer hverken for den Tid eller nogen anden Tid eller nogen Tid overhoved. Stykket ender med, at saavel Helten som Heltinden dør. Hovedrollen, Narcis, spilles af Hr. Wolf, der fortjener megen Paaskjønnelse for den sindige Maade, hvorpaa han gjengiver denne Figur og tildels derved dækker dens Mangler fra Forf.s Side. Md. de Pompadour blev givet kraftigt af Fru Gundersen, og Fru Juell spilte med megen Ynde og Natur den unge Doris Quinault, Skuespillerinde ved Théâtre Français.

Valgkomiteen har iaften valgt følgende 15 Mænd til Medlemmer af den Komite, der skal udarbeide Forslag om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret:

Hammerstad, Schweigaard, J. Sverdrup, Aall, Daa, Ueland, Schwartz, Smith-Petersen, Enge, O. Welde, Krogness, Bentsen, Christensen, Sørensen, Aga.

Stormveiret i Lørdags, skriver „Bergensp.", kom saa pludselig paa, at man hverken paa Land eller paa Søen fik Tid til at forberede sig til Modtagelsen. Udenfor Moloen anrettede Søganaen adskillig Skade, idet en Stavangerjagt gik i Drift og blev adskilligt ramponeret. En Ballastskude, ligeledes udenfor Moloen, drev løs, stødte og sank. En Brygge tilhørende Mohr & Søn fik megen Skade, da heller ikke denne kunde faa Ly af den længere indenfor liggende Molo. En Baad siges at være forulykket ude paa Reden, to Mand skal være omkomne. Langs Leden helt sydover til Stavanger har Stormen herjet temmelig voldsomt. Ved Haugesund har Egersunds-Skonnerten „Stapnes" gjort stort Haveri. 9 Skibe skal være bleven mere og mindre ramponerede i Stavanger Havn, og Søboder har af Søgang og ilanddrevne Fartøier faaet sine Vægge indslaaede. Et Par Mand har ganske i Nærheden af Stavanger seilet Baaden over Hovedet paa sig og druknet. Hele Havnen var opfyldt med Vragstumper, og deriblandt en Ligkiste med et Lig i; det antages for ikke usandsynligt, at et Begravelsesfølge maa være forulykket. Om Liget er den Eneste, der saaledes er bleven „reddet", vides ikke. Det fortælles ogsaa (i Brev fra Stavanger), at et lidet Barn under Stormen er blæst paa Søen fra en Kai og forsvandt i Bølgerne.

Skræk paa Triangelen i Bergen. Stormen i Lørdags, skriver „Bergensp.", kom overordentlig pludselig og gav derved Anledning til endel komiske Scener. Saaledes overraskedes hele Fisketorvets Besætning af Striler og Tjenestepiger i den Grad af Nordenvindsstormen, at Strilerne i al Hast og høist forskrækkede pakkede sammen, puttede Fisken i Kisten, trods alle Pigers Indvindinger og Overtalelser. (Og der skal dog adskilligt til for at bringe en Stril

---

Forester selv vilde ikke givet nogen anden Ordre, da han følte sig overbevist om, at en liden Undersøgelse vilde være tilstrækkelig til at vise, at han var uskyldig i den ham paadigtede Forbrydelse, og at han i faa Dage vilde være istand til at forene sig med sin antagne Stamme. Denne Ubehagelighed maatte han naturligvis finde sig i, men det ærgrede ham, at hans Egenskab som Kafferhøvding var opdaget, da der laa noget romantisk i at være, hvad han var og høre Folk tale om Ingonyama i hans Nærværelse.

Da imidlertid Forester fandt, hvor omhyggeligt Anklagepunkterne mod ham var opstillet — hvor fuldt Sandhed og Løgn var blandet sammen, saaledes at den sidste opfyldte de Rum, hvor den første fattedes — da indsaa han Nødvendigheden af at tage Sagen alvorligt, og efter moden Overveielse besluttede han at raadføre sig med en Ven og denne Ven var Mr. Eagleton. To Dage efter Foresters Aankomst til Grahamstown bragte et Brev fra denne Mr. Eagleton til uden Ophold at indfinde sig hos ham.

„Af den Maade, hvorpaa De rækker mig Haanden, Mr. Eagleton, slutter jeg, at De ikke anser mig skyldig i den Anklage, der er fremsat mod mig", sagde Forester.

„Skyldig! naturligvis ikke!" svarte Mr. Eagleton hjertelig.

„Alligevel er jeg bange for, hvis der findes Folk villige til at aflægge falsk Ed mod mig, vil jeg have ondt for at modbevise Anklagen, skjønt jeg rigtignok tror, de vil have vanskeligt for at bevise den."

„De behøver naturligvis ikke at betro mig mere end De anser klogt, Forester; men saasom jeg skylder Dem store Forbindtligheder, og ønsker at hjælpe Dem saa godt jeg kan i Deres nærværende Stilling, vilde det styrke mig, om De fortalte mig nok af Deres nærværende Historie til at sætte mig istand til at sætte Sagen i sit sande Lys og saaledes grejde, hvad der kunde synes mistænkeligt. Det er naturligt, at Folk vil finde det besynderligt, at De er en Høvding blandt Kafferne og derfra slutter de, at De maa have en eller anden Grund til at fjerne Dem fra Deres naturlige Venner. De har ogsaa Mistanke om, at De har kjøbt Vaaben og Ammunisjon i Algoa Bugten. Nu, alle disse Ting i Forening, skjønt de lettelig kan forklares, er for nærværende mistænkelige i deres Øjne, som er tilbøjelige til Mistanke. Dersom De nu vilde imødegaa disse Beskyldninger, vil jeg høre Deres Forsvar og efter bedste Evne sige min Mening om, hvorvidt jeg tror, det vil være tilstrækkeligt til at vinde Deres Sag."

Forester blev taus en liden Stund, efterat Mr. Eagleton havde ophørt at tale, og derpaa sagde han:

„Hvad jeg i Grunden burde gjøre, var at give Dem en Oversigt af mit Livs Historie — idetmindste af de sidste ti Aar — for det vilde fuldeligen opklare alt, hvad der er hemmelighedsfuldt og mistænkeligt, men jeg havde nedskrevet en saadan Oversigt til Deres Gjennemlæsning, da jeg ansaa det usandsynligt, at vi nogensinde vilde mødes igjen. Jeg leverede Walter Manuskriptet, men nu maa jeg bede Dem ikke at læse det, førend denne Sag er endt. For nærværende vil jeg blot sige, at jeg ikke forlod England paa Grund af nogen Forbrydelse eller paa Grund af egne Handlinger. Jeg blev en Kaffer-Høvding af Lyst til Eventyr, og ogsaa fordi jeg fandt, at jeg til en vis Grad kunde sivilisere den Stamme, blandt hvilken jeg opholdt mig for Jagtens Skyld. Jeg kan ogsaa forsikre Dem, at jeg aldrig har begaat nogen Handling, som i mindste Maade kunde skade mine Landsmænd. Dette faar være en tilstrækkelig Forklaring for nærværende. Walter vil være et vigtigt Vidne til min Fordel, da han saa mig fægte imod Amakosaerne og ikke i Forbund med dem, og jeg begriber ikke, hvorledes man under saadanne Omstændigheder kan fremkomme med en Anklage mod mig."

„Det er en temmelig simpel Sag at fremkomme med en Anklage mod hvilkensomhelst", svarte Mr. Eagleton, „men sommetider meget vanskeligt at modbevise hvilkensomhelst Beskyldning; og saaledes, uden at ville foraarsage Dem utidig Bekymring, vil jeg alligevel anbefale Dem ikke at undervurdere Vigtigheden af at rense Dem for enhver Beskyldning."

Da Forester atter var alene, tænkte han alvorligt over Samtalen. Han erkjendte tilfulde det venskabelige og forekommende i Mr. Eagletons Opførsel, og han undredes paa, om denne var bleven paavirket af den, der altid var forest i hans Tanker, saa ofte han hørte Navnet Eagleton. Hellen Eagleton havde aldrig været ude af Foresters Tanker, siden han to Gange havde frelst hende fra næsten den visse Død. Han havde trod at finde hos hende alle de Egenskaber, som bringer os til at forgude en vis Gjenstand; alligevel havde han strid, og ikke uden Held, for at fordrive disse Tanker og at fortsatte det haarde Liv, som Skjæbnen syntes at have bestemt ham.

(Forts.)

ud af Koncepterne). Tjenestepigerne, der gik med sine Regnehatte for en laber Bris af Søndenvind, fik pludselig bak Seil og forvrængt Regnhat ved den øieblikkeligt opstaaede Nordenvindsstorm; ogsaa disse maatte trække sig tilbage, dog tilsyneladende mindre angrebne. Fisketorvets Forretninger maatte derfor hæves midt i den travleste Tid paa Grund af den opstaaede Skræk i Markedet.

Kirkekomiteens Indstilling til Lov om Ophævelse af tvungen Konfirmation blev idag forkastet i Odelsthinget mod 35 Stemmer.

Kulden var idagmorges 16° R. Dampbaadene slaa sig ikkedestomindre ud og ind gjennem Fjordisen. I Solen tiner det ved Middagstider.

I et Stockholmsbrev til Gøtheb. H. Tidn. meddeles følgende: „I Løbet af de sidste Dage har man her og der paa Hushjørnerne fundet opklistret skrevne Plakater af følgende Indhold: „Ned med Carl d. 15de! Leve Republiken!" Man har ikke kunnet komme paa Spor efter Ophavsmanden til denne daarlige Spøg, ligesaa lidt som man har faaet Rede paa, hvem det er, som i Kjeldere og Kaffeer har kastet ned Breve, hvori alle „tænkende" Medborgere opfordres til at samle sig paa Gustav Adolfs Torv Lørdag Aften den 27de Febr., for at deltage i en „väl behöflig Demonstration." „Hvori denne skulde bestaa, angives ikke. Jeg opholdt mig i Nærheden af Torvet den nævnte Aften, men kunde ikke opdage Tegn til nogen Forsamling, og, efter hvad en Politiembedsmand har berettet mig, er Roligheden heller ikke i mindste Maade bleven forstyrret i Nattens Løb.

Nu, Veiret var ogsaa af den Beskaffenhed, at det nok kunde afkjøle alle revolutionære Lidenskaber: det blæste en svær Storm med Sne og Regn, saa at selv den værste Revolutionsmand skulde have vanskeligt nok for at holde sig paa Benene. Muligens er Tilstelningen kun opsat til en anden vakker Aften. Leve Republiken! saa stod der paa Papirlappen. De har kanske glemt Anekdoten fra 48? Folket samledes da nogle Aftener udenfor det kongelige Slot, og medens man larmede paa det værste, gik Kong Oskar ned blandt Folkemassen. „Hvad vil I?" spurgte Kongen. „Vi vil have Republik!", svarede en Skrighals. „Ja, det skal I faa, naar I bare ere rolige og ikke skriger saa", sagde Kongen venlig. Saa fortæller Anekdoten. Kanske nogen nu finder, det drager forlænge ud med Indfrielsen af Løftet."

Rygtet om disse Optøier var, som af Dagbladet før meddelt, udbredt her i Byen, hvor man dog ikke senere har hørt noget dertil.

„Gottes Segen bei Cohn". Da dette Lotterifirma ogsaa er kjendt hos os, optage vi af en dansk Avis følgende Klage derover fra Randers:

De idelige opbyggelige Annoncer fra Laz. Sams. Cohn i Hamborg med Motto: „Gottes Segen bei Cohn", foranledigede mig til for nogen Tid siden at anmode ham om at tilsende mig et af de averterede Lodder; men da jeg ingen rigtig Tiltro havde til Manden, tilskrev jeg ham, at jeg ikke vilde betale Loddet, forinden jeg ved Modtagelsen havde overbevist mig om, hvad det er for Lodder, der bydes. Derpaa modtog jeg følgende Skrivelse fra Cohn, dateret den 10de Februar: „I Gjensvar paa Deres Ærede maa jeg ærbødigst bemærke, at Originallodsedlerne kun imod kontant Indbetaling kunde afgives. Deres ærede Bestilling kan indsendes pr. Postanvisning, hvilke gratis udleveres Dem fra Postkontoret. Paa Postanvisningen har De kun at anføre Deres ærede Navn, Bestillingen og det Beløb, De har indbetalt. Jeg venter omgaaende Deres Indbetaling, hvorefter den beordrede Originallodseddel uopholdelig skal blive oversendt. Med Agtelse Laz. Sams. Cohn." Jeg sendte derpaa under 12te Februar bemeldte Hr. Cohn pr. Postanvisning 2 Rd. 4 Mk. og ventede derefter, at det omhandlede Lod, som skulde trækkes den 15de Februar vilde blive mig tilsendt den 14de. Men jeg ventede forgjæves, jeg fik intet Svar og ingen Lodseddel. Det foranledigede mig til under 19de Februar at tilskrive Hr. Cohn, at jeg vilde indberette hans Fremfærd til Hamborgs Politi, hvorpaa jeg den 24de Februar fik hans Svar, med en halv Lotteriseddel til det hamburgske Lotteri, som skal trækkes den 14de April. Brevet indeholdt dernæst Følgende til min behagelige Underretning: „Den Daler, som blev tilovers, har jeg godskrevet Dem til næste Klasse igjen. Skulde Deres Velbaarenhed imidlertid ønske Deres ærede Forlangende udført helt, og dersom De vil spille til de følgende Klasser, saa bedes De omgaaende at underrette mig, og jeg skal strax istedetfor det halve Lod sende Dem det ønskede Hellod." Jeg har idag tilbagesendt det sendte halve Lod og fordret mine Penge tilbage, under Trusel, at jeg ellers vilde henvende mig til Politiøvrigheden i Hamburg. Denne hele Fremfærd forekommer mig saa uforskammet, at jeg har anseet det for min Pligt at offentliggjøre den til Advarsel for dem, der ville advares.

Fra Amerika.

Af „Fædrl. og Emigr." meddeles nogle Uddrag:

[...]onsins Legislatur har endnu [...]andet, end at gjøre Senatorvalget til Kongressen. Hver Unions-Stats Legislatur har nemlig Ret til at vælge to Senatorer til Kongressen, medens Statens Stemmeberettigede vælger to Medlemmer til Kongressens Underhus. I nærværende Tilfælde var der fem Kandidater, hvilke „Fædrel. og Emigr." giver det Skudsmaal, at de alle med Ære kunde repræsentere Staten i Kongressen. Da der imidlertid bare kunde vælges en, vilde Bladet give General Washburn, der for Dieblikket er Medlem af Kongressens Underhus Fortrinnet. Skulde ikke han opnaa Stemmeflerhed, vilde det anbefale Carpenter, en berømt Advokat. Valget afgjordes sidste Tirsdags Aften, idet begge Huses Republikanere opstillede Mr. Carpenter til sin Kandidat, hvilket er ensbetydende med hans Valg. Dette Valg vil være Aarets vigtigste Handling ikke blot i Legislaturen, men i hele Wisconsin. Det har i Sessionens første Uge vakt en Interesse, som er exempelløs. Saasnart Legislaturen skulde sammentræde mødte alle fem Kandidater frem, hver assisteret af et større eller mindre Antal Venner — formaaende Mænd fra Statens forskjellige Egne —, som stimlede om de stakkels Medlemmer og i en Uge neppe lod dem have et Dieblikś Ro. I Kapitoliets (Storthingsbygningen) Haller og Kontorer og Byens Hoteller agiteredes der uophørligt, navnlig var der et ubeskriveligt Liv om Aftenerne i de store Hoteller, hvis Kontorer, Røgeværelser, Parlorer (Daglistuer) og private Værelser da var opfyldt af en Stimmel af velklædte Mænd, som snart talte høirøstet om en eller anden Kandidats Fortrin og snart hvidskede og „button holede" (holdt i Knaphullet) i hver Krog. Carpenter, Washburn, Salomon og Waldo havde hver sit Værelse i „Vilas House", der var deres Hovedkvarter, hvorfra de ved sine Fortrolige ledede de mere eller mindre hemmelige Forhandlinger og ligesom spillede en Firemands Schak med hverandre. Navnlig Carpenter og Washburn havde hver et helt Korps af Tilhængere, der agiterede som Myrer og et Par Aftener før Afgjørelsen bragte Trænene dem østenfra en ualmindelig Forstærkning af Politikere, hovedsagelig fra Milwaukee og Rock. Alene til „Vilas House" skal der den Aften være ankommet halvandet hundrede „Lobby Members" (udenforstaaende) og det var et almindeligt Ord, at af nærværende Legislatur var „det tredie Hus" (Lobbyen) det talrigste og sandsynligvis det mest begavede. At alle Medlemmer under denne umaadelige Pression (Tryk) skulde bevare de Indtryk og Anskuelser, hvormed de kom hid, urokkede, var neppe at vente, og der gives Exempler paa, at Medlemmer først blev „shaky" (rystet), dernæst gik over til en ny Kandidat, og før den endelige Afstemning atter slog om i en anden Retning. De forskjellige Kandidaters Standpunkt og Fortrin veiedes frimodigt, og det viste sig, at „Fædrl. og Emigr." i sin ledende Artikel om Senatorvalget havde truffet det Rette. Alle indrømmede, at de forskjellige Kandidater hver for sig besad Egenskaber, som vilde retfærdiggjøre deres Valg. Ligesaa indrømmedes det, at der var ingen, hvis politiske Fortid var mere betryggende end Washburns. At han alligevel ikke blev valgt, skrev sig fra, at man troede at kunne gjøre ligesaa sikker Regning paa Carpenter for Fremtiden som Washburn. Dernæst fandt mange det unødigt at sende W. til Senatet, da Nationen allerede nyder godt af hans Evner og Kræfter i Underhuset, og det erkjendtes, at Carpenter, hvad glimrende Evner angik, stod over enhver anden Mand i Staten; det vilde være at staa sig selv i Lyset ikke at bruge en saa udmærket Mand, naar man havde ham. Endelig har Carpenter et overordentlig vindende Væsen i Sammenligning med Washburn, hvilket naturligvis vilde udøve stor Indflydelse paa de mange nye Medlemmer, der ikke kjendte nogen af dem. Under de hemmelige Agitationer gjorde vistnok mange andre Hensyn sig gjældende. Det kom blandt andet an paa hvis Indflydelse vilde vise sig mægtigst til at skaffe sine Vælgere en eller anden Fordel, saasom Embeder under Grant og desl. Dette nævnes ikke som en af de Ting, der skaffede Carpenter Fortrinet, men kun som et Exempel paa hvilke Vaaben, Faktionerne førte denne mærkelige Valgkamp med; Noget, som altid vil blive Tilfældet i politiske Kampe, hvori Selvinteressen og Lidenskaberne er med i Spillet. Ogsaa Udgiveren af „Fædrl. og Emigr." blev fristet af en af de ledende Politikere, hvilket anføres som Bevis paa, at den norske Befolkning i Amerika begynder at veie noget i den politiske Vægtskaal. Der forespeiledes Udgiveren, at en Nordmand vilde komme paa Statstuketen (Statsvalgseddelen) til Høsten, hvilket Modpartiet var blevet enigt om ikke at gjøre. Udgiveren svarede koldt, at saadanne Hensyn ingen Indflydelse havde paa hans Mening om Senatorvalget. Hvad de norske Republikanere angik, da vilde ethver Parti betænke sig paa at støde dem fra sig. Dertil var deres Stemme af for stor Betydning.

Et Medlem foreslog i Assembly at stille Forsamlingssalen til Kandidaternes Disposition, for at de kunde udtale sig for Legislaturmedlemmerne om de offentlige Anliggender. Dette Forslag var alle Kandidater, undtagen Carpenter, en Streg i Regningen; han var den eneste, der behøvede at udtale sig, men han var ogsaa den eneste, som ved sin Veltalenhed kunde vente at indvirke paa Medlemmerne og stille de andre i Skyggen. At høre en god Tale er en af en Amerikaners største Nydelser, saa Forslaget antoges efter en kort Debat. Mandags Aften var den store Assembly-Sal fuldpakket af Medlemmer og andre Tilhørere, hvoriblandt ikke faa Damer. I et af de mest veltalende Foredrag, Referenten havde hørt, gjennemgik han sin egen og tildels Statens og Landets politiske Historie. Mødet, heder det, var det eneste i sit Slags, som nogensinde har været holdt i Winconsin, og af en ganske særegen Interesse for Enhver, der var kjendt med Forholdene. Aldrig før havde Legislaturen fordret, at Kandidater saaledes skulde træde frem og lade den vælgende Forsamling se, hvorledes de saa ud, og høre, hvad de duede til. Nogle fandt det upassende, men Flerheden fandt det ganske stemmende med den republikanske Forfatning, at Mænd, der ønskede at repræsentere Staten i Nationens store Raad, skulde personligt optræde og vidne for sig.

Næste Aften holdt de republikanske Medlemmer af Legislaturen det omtalte Møde. Det bestod af 87, hvoraf 44 udgjorde Majoritet. Der foretoges først Prøvevalg og derpaa de formelle Afstemninger, hvorved Carpenter netop fik den nødvendige Majoritet. Næst ham havde Washburn de fleste Stemmer. Udfaldet af Valget modtoges med stormende Jubel baade i og udenfor Kapitoliet. Sent om Aftenen drog Mængden hen til „Vilas House" og formaaede Carpenter til at gaa over til Kapitoliet og sige nogle Ord i Anledning af sit Valg. Han takkede for den Ære, der var bleven ham vist; hans Tale var fuld af sund Sands, Fædrelandssind og Forsonlighed. Carpenter er født i Vermont og er omtrent 40 Aar. Der er Tale om, at Grant vil give baade ham og Washburn Plads i sit Ministerium.

Af Assemblys 100 Medlemmer er 68 Republikanere og 32 Demokrater. Senatet bestaar af 33, hvoraf 19 er Repnblikanere og 14 Demokrater. Det er betegnende for de amerikanske Forholde, at af Legislaturens 154 Medlemmer er bare 2 fødte i Wisconsin, Resten i andre Unionsstater, deraf de fleste (48) i Newyork. Af Udlændinger (Indvandrede) er der 32, deraf 3 Nordmænd, men ingen andre Skandinaver, 6 Irlændere, 9 Tyskere, ellers 2 a 3 fra andre europæiske Stater; der er en Slesviger, som er saa fortysket, at han ikke engang vil tale dansk. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget overalt, stærkest paa Vestkysten, efter at det Hvirvelcentrum, som igaar gav lidt mildere Luft paa Vestkysten, er passeret søndenom Norge. Vinden er fremdeles Nordlig til Østlig med koldt og klart Veir, som atter har Udsigt til at vedvare.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 7de Marts (Kl. 7—9¾) **ved Hs. Maj. Kongens Allerh. Nærværelse** opføres: **De to Døve,** Farce i 1 Akt af Jules Macnaux; til Slutning: **Reisen til China,** Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af C. V. Ramsøe.

Mandag den 8de Marts (Kl. 7—9¾) gives: **Narcis Rameau,** Drama i 5 Akter af A. E. Brachvogel.
NB. **Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavian".

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet **„Argonaut"**, 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt,** afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos

S. E. Nielsen,

store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Bøger.

Ignatius, som i Aaret 116 laut døy fyr si kristne Tru, med Salmen **„Vaar Gud er oss so fast ei Borg"**, paa 16 sidor 8vo., er send Bokhandlar Cammermeyer i Kommission og vil snart vera aa faa i dei flestalle Boklødorna i Landet. Boki koster 4 Skill.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Tilsalgs.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Lithografier, Kobberstik osv. osv.

(til Underpriser).

Hos **De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel,** er udlagt tilsalg til Underpriser en stor Mængde mere eller mindre beskadigede **Lithografier, Kobberstik** m. m., saasom: **Slaget ved Alma** af V. Adam, **Sebastopols Indtagelse, Slaget ved Solferino** af G. Doré, gamle **Prospekter af Norge,** malede af Lorenzen, saasom: Vækkere, Tissedalen, Leerfossen a 18 ß, religiøse Billeder, hvoriblandt Bonbuds **„Korsfæstelsen"; Jagtstykker, Portræter, Christiania** efter Fricks store Maleri til Carl Johan a 12 ß (kostede oprindelig 1 Spd.), **Billeder af Norge i Tegninger** a 6 ß pr. Stk., **Møbeltegninger, Ornamenter** — store Blade — a 4 ß, **Dronning Josephines** Portræt af Durck, Kobberstik a 72 ß (kostede ellers 3 Spd.), **Landkarter over Nordlandene,** store a 6 ß pr. Stk., store kolorerede **Folkelivsbilleder** a 24 ß pr. Stk. m. m.

Johannes Bruu

(Jernbanetorvet)

sælger billigst muligt: Kaffe og Sukker i mange Kvaliteter, Meel og Gryn i Partier og Smaat, Vine, Brændevine og Cigarer. Forresten drives Skibsprovisionshandel, der anbefales.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af

O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos

O. Schjønneberg & Co.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa udelte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Per i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner., hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faae for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 56. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 8de Marts 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fensjød og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røros, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumunddalen, Brøttum, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerrim, Vos, Lønset, Bøllo (Ebde), Fredo, Vestnæs, Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Eftermd.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Biri, Øfre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Eftermd.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Eftermd.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallo og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Eftermd. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederikstad og Frederikshald indtil Kl. 7½ Eftermd.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftermd. og fra Kl. 6—8 Eftermd.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftermd.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftermd. og fra Kl. 5—7 Eftermd. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftermd.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftermd. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Eftermd.

Telegrafnyt.

Stockholm, 7de Marts. Andet Kammer har med 113 Stemmer mod 59 nedsat det til Armeens Vaabenforbedringer ansaaede Beløb med 442,000 Rigsdaler. Spørgsmaalet vil afgjøres ved ny Afstemning i begge Kamre. Det siges, at denne Sags endelige Udfald vil gjøres til et Kabinetsspørgsmaal.

Paris, 7de Marts. Ifølge „Patrie" vil Laguerronière med det første overrække Regjeringen i Brüssel en Note, der nærmere angiver de Punkter, hvorom der fra belgisk Side ønskes Svar.

„Public" berretter det samme og haaber, at den belgiske Regjering vil vise, at den besjæles af en Aand, som stemmer overens med belgiske Interesser.

Breve fra Vestlandet.

V.

„Nu har jeg faaet Grime, sa' Gutten, saa faar jeg altid Hest!" Visnok havde det været ligesaa klogt om Gutten først havde søgt at faa Hest, saa kunde han altid have faaet Grime; thi det er altid bedst at tage det tyngste Tag først; — dog Forholdene kan ogsaa være saadanne, at man kan være nødsaget til at begynde med det Mindste i Haab om senere at finde med det Større. Men da gjælder det ikke at standse med det Smaa og ikke at fornægte Maalet.

Naar man saavel hos os som i Sverig arbeider paa Dødsstraffens Afskaffelse, saa er dette visnok forsaavidt priseligt som det synes at vidne om nærværende Slægts voxende Humanitet og Moralitet, men rædes for at berøve noget Medmenneske den høieste Gave af Forsynet, nemlig Livet.

Men har denne Humanitet og Moralitet virkelig nogen sand og dyb Grund, saa maa dog vel Meningen være den, at man bør saa et stort Skridt videre frem, idet man ogsaa burde søge at arbeide derhen, at det ikke blot bliver Forbryderen eller Morderen, hvis Liv skal søges sparet, men at man ogsaa burde gaa et Skridt videre og søge at afskaffe det planmæssige Myrderi af Tusinder, som ligger i Krigens Vildskab. Man maa nemlig indromme, at det tager sig ud som en bedrøvelig Ironi, naar den lovgivende Forsamling den ene Time af Pietets Hensyn ophæver Dødsstraffen for Mordere og afskaffer Bøddelen, medens man i næste Time udskriver Skatter af Millioner for at anskaffe Kanoner og allslags Dræberedskaber og opdrage alle vore Ynglinge at forlade Hus eller Plog for at øve sig i den Kunst, at slaa Medmennesker ihjel. Man vil utvivlsomt hertil svare: Disse Ting kunne ikke sammenlignes, thi at afskaffe Krigen, det er en vanskelig Sag — ja dette er fast umuligt! — Maaske? Keiser Napoleon har dog sagt: „Ordet umuligt er en Nars Ord!" og han har godtgjort, hvad fast Villie formaar.

Vi mene derfor, at dersom virkelig Humanitet og Moralitet nu saa alvorlig har gjennemtrængt Folkene, at de et længer kunne tilstede, at Mordere straffes paa Livet, saa maa den samme humane Folkeaand, dersom den er alvorlig ment og ikke lutter Fraser, ogsaa være mægtig nok til at kunne afskaffe Krigen og med den de staaende Armeer, saameget mere som der jo fra alle Hold klages over, at disse udarme Folkenes Kræfter.

Fredsvennerne, disse bekjendte Filantroper, som have gjort Opraab til hele den civiliserede Verden om Afskaffelse af Krigen og den staaende Hær, — uagtet de i denne Sag kunne paaberaabe sig Humanitet, Moralitet, Afskaffelse af Skatter, Nød og Armod, — blive kuns betragtede som upraktiske Drømmere og ere blevne Gjenstand for Munterhed og prisgivne Latter og Spot af Vittighedsblade. Dette var maaske ogsaa berettiget; thi hine Mænd begik den Feil at tiltro Tidsaanden større Humanitet, end den har. Skal den evige Fred kuns være en from Drøm, saalænge onde Lidenskaber beherske Menneskene, saa huer det os lidet, naar man i høie Toner priser Tidsaandens Humanitet, fordi denne vil afskaffe Dødsstraffens Anvendelse paa Forbrydere. Meget mere aabenbarer den menneskelige Skrøbelighed sig da deri, at man gjerne vil synes at være human, uden dog at være det, at man fremhæver Alt vil bevare Skinnet og derfor omhyggelig afsier Myggen, medens man bloodgjerrig sluger Kamelen. Vi have aldeles intet mod Dødsstraffens Afskaffelse, men vi ville her kuns paavise, at Afskaffelsen af denne Straf aldeles ikke giver Ret til at prise Tidsaandens Humanitet, eller at man derved gjør noget stort Skridt fremad til Menneskeslægtens Fuldkommengjørelse. Tvertimod mene vi, at Tidsaandens Stræben efter Humanitet har i flere Henseender gaaet i adskillig skjæv Retning, naar man har gjort saameget for at behandle Forbryderen humant, medens det er andre Ting af større Betydning, som ikke tilbørlig agtes.

Dersom ikke disse mine Synsmaader vinde Bifald, saa beder jeg Dig, kjære Læser, følge mig paa en kort Vandring oppe i Fjeldbygden.

Ser Du det store, prægtige Hus, som staar der paa den nøgne Stenmo, omgivet af en hel Del usle Hytter. Det er det prægtigste Hus i hele Dalen, langt gildere end baade Præstens og Skriverens og den rigeste Bondes. — For Tyve, Bedragere og Mordere er dette stolte Hus indrettet; det er nemlig Stedets Distriktsfængsel. Men jeg vil ikke føre Dig ind i dette Hus, derimod vil jeg bede Dig gaa ind med mig i en af de fattige Hytter, som ligger henne paa Moen; maaske vi da kunne faa ens Synsmaader, naar vi gjennem Hyttens sprukne Ruder se hist over til Forbryderens Bolig.

Det er en kold Vinterdag; kuns daarlig beskytter den sprukne Dør og de med Filler tilstoppede Vinduer mod Nordenvinden, som fyger over Moen. Sammenkrøbne om Skorstenen sidde 4 smaa Børn om nogle raa, rygende Brande. De ere ængstelige, thi de ere ene hjemme; Fader er i Arbeide hos Husbonden for 12 ß daglig og Kosten, og Moder, som før Dagdry var henne i Skoven for at ruske sammen lidt Ved, er nu gaaet hen til Skrivergaarden for at faa sig lidt Mel for den Uld, hun har spundet. Fa'r og Mo'r ere nemlig begge skrøbomme Folk, som berge sig selv, og hvis Stolthed det er, at de endnu ikke have „faaet af Kasfa". — Endelig kommer Mor hjem, og de sultne, forfrosne Smaa omringer hende, medens hun koger dem lidt Vasvelling og Poteter. Melk ere de ikke. En liden Kaffedraabe at friske sig paa, det er deres høieste Livsnydelse, og de faa ogsaa en lille Kop af og til; ofte kan det nu ikke blive, siden Tolden vorede paa denne Fattigmands Vare; — den trængtes, sagde Statens Mænd, til Kanoner og Kugler mod nogle Fiender af vort Samfund, hvis Liv vi ikke ville spare, og til statelige Boliger og god Underholdning for andre Fiender af vort Samfund, hvis Liv vi derimod vil spare! Underligt Stel dette! tænke de Smaa i Hytten, og naar Du og jeg sidder derinde hos dem, saa tænke vi kanske det samme; lad os da ikke glemme, hvad vi tænkte, naar vi bagefter træde ind i de høie, herlige Sale, — og lad os ikke der blues ved saa simple Tanker! Det er desværre et hverdagslig Billede af Fattigmands Liv, jeg her har vist Dig; men sig mig dog endnu, forinden Du forlader denne fattige Hytte, naar Du sidder der, og med Fattigmands Blik og Tanke ser gjennem den sprukne Rude over til hint efter Forholdene pragtfulde Hus, der er eslet Samfundets Udskud; — vil Du da prise saa høit Tidsaandens Humanitet, som trods vort Lands Armod sørger saa omhyggelig for Forbryderen, at den fattige Arbeidsmands Liv af sig selv træder frem for Tanken som et Modbillede? — Nei, vi finde det jo dog ilde, naar de omsorgsfulde Forældre i den fattige Hytte maatte ønske sig Forbryderens lune Kammer for at beskytte de Smaa mod Kulde og Blæst. Ja, sad Du der en Vinternat i Hytten, naar Børnene græd for Kulden, Du skulde maaske fristes til at sige: „Det havde dog været bedre om denne Familie havde lidt bedre Hus, selv om Forbryderen histover skulde have det tarveligere".

Vi have desværre havt mere end et Exempel paa, at den bedre legemlige Pleie, Forbryderen nyder i vore Fængsler end i sit fattige Hjem, endogsaa har ledet derhen, at Folk have stjaalet anden Gang for at belønnes med Straffen; i mange Tilfælde har Humaniteten berøvet Fængselslivet sin Karakter af Straf. Min Mening er, at saavel vore Straffelove som vore Fattiglove aldeles ikke i tilbørlig Grad vise sig virksomme til at hindre Forbrydelsen eller modarbeide Fattigdom, men at tvertom en utidig Humanitet her ofte gjør Ondet værre, medens det beklageligvis har været taget altfor lidet Hensyn til at løfte, styrke og opmuntre den store Arbeidsklasse eller Husmandsklasse, som med Taalmod og Nøisomhed bærer sine smaa Kaar. Lad da den store Humanitet, vor Tid roser sig af, ogsaa strække sig til disse Samfundsklasser mere end hidtil er skeet! — At dette ikke er skeet i tilbørlig Grad af vore styrende Mænd, skal jeg i et senere Brev nærmere omhandle.

Min Mening med disse Linier er i al Korthed den, at Dødsstraffens Afskaffelse kun i ringe Grad vidner om Humaniteten hos vor Slægt, saalænge denne tillader og elsker Krigen, og at det derhos synes, som om man istedenfor at vise en undertiden overdreven Humanitet mod Forbryderen heller skulde virke til, at den fattige, arbeidende Klasse bevaredes for at falde i Armod og Forbrydelse. Dette vilde være et endnu høiere Formaal for Menneskevennen!

Imidlertid vil jeg takke Dig, fordi Du fulgte mig ind i den fattige Hytte og ønske Dig velkommen snart igjen did, og maaske Du der kan faa Syn for Adskilligt, som Du ikke kunde se fra Samfundets Høider; men en Ting ved jeg dog, at Du da vil komme til at føle, og det er, at den fattige Mand i Hytten dog er din „Broder", som Du da heller ikke tør nægte „Broderret", om end vore konservative Politikere nægte ham „Stemmeret".

Vestlandet, 27de Februar 1869.

F—g.

Det norske Samlag

har allerede udgivet mange Bøger, som ved lav pris og andre gode Egenskaber skaffe sig en rask Udbredelse og virke meget godt.

En Bog, som jeg enkommelig vil minde om, er Ivar Aasens Syngespil, „Ervingen". Det ene Oplag, som er udkommet af denne Bog, er forlængst udsolgt, og Bogen har paa mange Aar ikke været at erholde. Dette anser jeg for meget uheldigt; Bogen vinder ved sin ligefremme Naturlighed og hjemlige Friskhed altid Bifald, og dens kvikke Sange paa de smukke Folkemelodier hæve sig til Folkesange, hvor Bogen er kjendt. Den er jo af en af vore mest nationale Digtere, og Forfatteren værdig; den er helt igjennem norsk, man stødes ikke der ved at træffe fremmed Tankegang under de norske Ord; derfor griber den ogsaa saa mægtig enhver og gjør et Indtryk, som faa af vore andre Digterværker.

Jeg har flere Gange for smaa Forsamlinger forelæst „Ervingen" og har da altid paa Forespørgsel, hvor Bogen er at faa, maattet give det lidet hyggelige Svar: den er ikke at bekomme.

Da det lader til, at Hr. Aasen ikke agter at foranstalte en ny Udgave, henvender jeg mig til „Det norske Samlag" med en Bøn, som jeg ved mange med mig istemmer, om at det vil bidrage sit til igjen at gjøre „Ervingen" tilgjængelig for os.

26de Februar 1869.

En Samlagsmand.

Kristiania, den 8de Marts 1869.

I det idag afholdte Stadsraad hos Hs. Majestæt Kongen er Professor Broch udnævnt til Haffners Eftermand. Statsraadskrisen er hermed foreløbig standset, men antageligvis ikke endt, da Regjeringen efter Forlydende vil oppebie Storthingets Opløsning for at kunne have friere Hænder til videre Personalforandring.

Professor Brochs Indtrædelse i Regjeringen vil komme til at danne et Merkepunkt i flere Henseender. For det Første vil den betegnes ved Oprettelse af Orden og rimeligt Stel i vort Søforsvarsvæsen, som hidtil har været en sand Augias Stald. Professor Broch vil her have et rigt og lønnende Feldt for sin utrættelige Arbeidsiver og store Forretningsdygtighed, og vi tro, at han med Tiden vil kunne gjøre sit Departement til et sandt Mønsterbrug, hvor hans Kolleger i Regjeringen med Fordel vil kunne studere Et og Andet og skrive sig det bag Øret til et følgeværdigt Exempel. Og Broch vil vist ogsaa, uden at gjøre sig skyldig i nogen ubeskeden Indblanding, i Statsraadet kunne faa Leilighed til at give gode Vink om Statshusholdning og fornuftig Administration i det Hele taget.

Men ogsaa i andre Henseender vil den 8de Marts blive en Merkedag i vor Historie. Thi ved Haffners Afskedigelse er det omsider i Praxis fastslaaet, at et Mistillidsvotum fra Storthinget indeholder et Kontrolmiddel over Styrelsen, hvilket Regjeringen længe har modsat sig, skjønt Sagens egen Natur maatte tale derfor ikke mindre end almindelig konstitutionel Opfatning i andre (ogsaa ikke-parliamentarisk styrede) Lande. Da der fra et enkelt Parti i disse Dage er opløftet et Skrig imod denne Virkning af Storthingets misbilligende Udtalelse om Statsraad Haffners Bestyrelse af Marinens Anliggender, skulle vi kun atter minde om, at dette har været en erkjendt, aldeles uanfegtet Lære, lige siden Regjeringens Foredrag i 1860, hvor den ligefrem er udtalt. Besynderligt nok bestrides denne Lære og Praxis nu netop fra den Kant, som saa ivrig fremholder Nødvendigheden af at Forfatningens Former saavidt muligt stemmer med Sveriges. Som bekjendt udtaler nemlig den svenske Regjeringsforms § 107 den selv samme Grundsætning, som ved Haffners Afskedigelse er kommen til Anvendelse ogsaa hos os. Noget Skridt frem til nogen parliamentarisk Regjering ligger selvfølgelig ikke heri. Sveriges Forfatning er jo dog ikke parliamentarisk. Og om Parliamentarismen skulde have gjort sig gjældende, saa vilde Broch neppe været den Mand, som nu var kommen ind i Regjeringen. Han hører jo dog saalangt fra til Storthingsmajoriteten, at han tvertimod har hørt til de ivrigste Modstandere af denne Majoritet i et af vigtigste Spørgsmaal, som have foreligget dette Storthing, nemlig Stemmeretssagen.

Om aarlige Storthing skriver „Almuevennen": Spørgsmaalet om aarlige Storthing har været drøftet i næsten alle Landets Aviser, og naar undtages Morgenbladet er der neppe en eneste, uden den har erklæret sig for denne Reform. En saadan enstemmig Udtalelse, støttet af de vægtigste Grunde, synes dog at maatte bringe dem, der endnu kan være i nogen Tvivl om Reformens Gavnlighed, til at opgive sin Tvivl og slutte sig til den saa almindeligt udtalte Mening, som man er berettiget til at tro deles af saagodtsom hele vort Folk.

Naar altsaa Folk og Regjering ere enige, vilde det være en Besynderlighed, om Reformen skulde strande paa nogle Enkeltes Modstand.

Endel frygter for, at aarlige Storthing vil paaføre Landet for store Udgifter. De erkjender, at det vilde være nyttigt og godt, at Folkets Repræsentanter samledes en Gang hvert Aar, at derved det hele Statsmaskineri efter al Sandsynlighed vilde komme til at gaa bedre og sikrere, og at det ikke er ganske i sin Orden, at Storthinget kun samles hvert tredie Aar, efterat Sverige har faaet aarlige Rigsdage; men ikke destomindre har de Betænkeli[illegible]

til de formodede store Udgifter. Antallet af dem, som tænker saa, er dog vel blevet betydeligt mindre efter de sørgelige Exempler, man har havt paa, hvorledes Statens Midler kan forvaltes, naar Storthinget er saa sjelden samlet. Enhver maa kunne indse, at der Intet vindes ved at spare paa nogle Udgifter til Storthinget, men at disse Udgifter i Virkeligheden er en god Økonomi. Selvstyrelse kan stundom synes lidt kostbar, men den betaler sig dog godt, det har Erfaringen vist baade hos os og i andre Lande; hvad man giver ud til Folkerepræsentationen, har man ofte mangedobbelt igjen ved den større Kontrol, som derved opnaaes.

Havde Storthinget været samlet hvert Aar, vilde mange hundre tusen Daler, som ere gaaede ud af Statskassen uden Bevilgning og uden Nytte, kunnet være sparede.

Det er dog ikke alene ved en skjærpet Kontrol og Bevilgninger for et kortere Tidsrum, at Penge vil kunne spares for Staten, men ogsaa derved, at Repræsentanterne ved at komme sammen hvert Aar, faar bedre Tid til at overveie og større Anledning til at erfare, hvorledes Statsindtægterne hensigtsmæssigst bør anvendes. Nu, da en Masse Sager skal afgjøres under en Samlingstid af sex Maaneder, er det næsten umuligt for Repræsentanterne at erhverve sig et grundigt Kjendskab til dem alle; især mod Slutningen pleier Forretningerne at hobe sig saaledes op, at der ikke bliver Tid til at granske hver enkelt Sag saa nøie, som det maa ansees for ønskeligt. Af Mangel paa tilstrækkeligt Kjendskab til Forholdene bevilges da maaske ikke saa sjeldent til mindre nødvendige Øiemed, eller omvendt, negtes Bevilgninger, som man, hvis der var Tid til nøiere Overveielse, vilde finde at svare god Regning.

Forøgelsen i Udgifterne ved at Storthinget samledes 2 a 3 Maaneder aarlig, istedetfor 6 Maaneder hvert tredie Aar vilde dog neppe blive ret stor. Man maatte ialfald kunne indrette sig saa, at den ikke blev det, og i ethvert Tilfælde kan en Smule større Udgift ikke virke afskrækkende for den, der erkjender de store Fordele, som ere forbundne med aarlige Storthing.

Thi det er ikke bare det større Tilsyn med Anvendelsen af Statens Midler, man derved opnaar, men Enhver indser, at aarlige Storthing ogsaa vil have en gavnlig Indflydelse paa Lovgivningen, idet Repræsentanterne faar Anledning til i den Tid, de er hjemme, at gjøre sig nærmere bekjendte med Forholdene og erfare kyndige Folks Mening angaaende en eller anden Bestemmelse i en Lov, som skal behandles, naar Storthinget igjen træder sammen. Derved vil Folket ogsaa vækkes til større Liv og Interesse for de offentlige Anliggender og dets Repræsentanter faa en sikrere Støtte for sin Stemmegivning.

Ja, større politisk Liv vil aarlige Storthing ganske vist bidrage til at vække, og det kan nok trænges. Vi har hidtil næsten ganske savnet de Midler, hvorved i andre fri Lande Interessen for Landets Styrelse vedligeholdes og næres; vi har hverken direkte Valg, almindelig Stemmeret, aarlige Repræsentationsmøder eller Juryer og lignende Institutioner, der i saa høi Grad bidrager til Nationens politiske Opdragelse og til at holde Folkets Øine aabne for Samfundets Interesser. Derfor har der ogsaa hos os lige indtil for et Aar siden hersket en saadan politisk Døs og Ligegyldighed, at enhver Fremmed, der kjendte vor Statsforfatning og vidste, at vi efter den skulde være et frit Folk, vilde falde i den høieste Forundring ved t. Ex. at høre, at der ved Storthingsvalgene fremmødte en Halvpart, en Fjerdepart eller endnu mindre af dem, som havde Ret til at vælge, og at en stor Del af Nationen ikke brød sig om, hvad Regjering og Storthing foretog sig.

Tiden for aarlige Storthing er kommen, det indser baade Regjeringen, som har fremsat Forslag derom, og Flertallet af Nationen, som ønsker dem. Da Grundloven blev given, og mange Aar senere, var der nogen Rimelighed for, at Nationens Repræsentanter samledes sjeldnere eller kun hvert tredie Aar. Kommunikationsvæsenet var i en daarlig Forfatning, vi havde faa Veie, ingen Jernbaner og kun sparsom Dampskibsfart; det var derfor besværligt og kostbart for Repræsentanterne at reise frem og tilbage, og Landet havde liden Raad til at forøge sine Udgifter. Nu er det anderledes; man kommer nu hurtigt, billigt og bekvemt frem overalt i Landet, men et endnu langt vigtigere Hensyn er, at Sverige, som før havde femaarlige Rigsdage og senere treaarlige, nu har sine Repræsentanter samlede hvert Aar. Denne Forandring i Sverige maa absolut hidføre en lignende hos os, dersom vi ei vil udsætte os for, at vor Selvstændighed eller økonomiske Interesser skal lide Skade".

Udlandet. Konferentsens Protokoller, der i disse Dage skulde forelægges det lovgivende Korps i Frankrige, som et Tillæg til den „gule Bog", ere forinden blevne offentliggjorte i L'Ind. belge, dog med Undtagelse af Protokollen over det første Møde. Der er som bekjendt ialt blevet afholdt syv Møder, det første den 9de Jan., det sidste den 18de Febr., og de Aktstykker, som vedrøre Resultatet af Forhandlingerne, nemlig Konferentsens Erklæring og Grækenlands Svar herpaa, bragtes hurtig til offentlig Kundskab. De Forhandlinger, som gik i Forveien, have især Interesse, forsaavidt de tjene til at belyse de forskjellige Magters Holdning i det orientalske Spørgsmaal. Protokollerne bære fra Først til Sidst Vidne om, skriver L'Ind. belge, at Magterne for Alvor ønskede at forhindre, at Striden imellem Grækenland og Tyrkiet udartede til en Krig, og Oprigtigheden af dette Ønske fremgaar især tydelig deraf, at de Befuldmægtigede, trods sit forsigtige, tilbageholdne Sprog, ikke sjeldent lagde for Dagen, hvilken af de to uenige Magter de holdt med, og til hvilken Side de i et givet Tilfælde vilde slutte sig. Da der f. Ex. i det andet Møde var Tale om den græske Gesandts Udeblivelse fra Konferentsen, udtalte alle de Befuldmægtigede sin Beklagelse herover, men den russiske Gesandt tilføiede udtrykkelig, at Grækenlands Fraværelse forandrede Konferentsens Stilling og vilde øve Indflydelse paa de følgende Forhandlinger. I det næste Møde kom Grev Stackelberg tilbage hertil og erklærede, at han vilde se sig nødsaget til at tale Grækenlands Sag i mange Tilfælde, hvor han vilde have tiet, dersom det havde været repræsenteret. Ridder Nigra fandt sig herved foranlediget til at forlange nærmere Forklaringer, men Markis de Lavalette og Lord Lyons skyndte sig at afskjære Samtalen, idet de ærklærede, at alle Befuldmægtige i fornødent Fald vilde bestræbe sig for at erstatte den græske Gesants Fraværelse. Den eneste Befuldmægtigede, som reiste Betænkeligheder og røbede Mistillid, var den tyrkiske Gesant, Dschemil Pascha. Hans Instruktioner paalagde ham stærke Baand, og han maatte ofte reservere sin Regjerings Beslutning, selv hvor han personlig tiltraadte et eller andet Punkt. Det var sandsynligvis den tyrkiske Befuldmægtigedes hele Holdning, som i Konferentsens tredie Møde foranledigede Fyrst Metternich til at tage sin Regjering i Forsvar imod den Beskyldning, at den ikke med Mishag havde seet de imellem Porten og Grækenland opstaaede Vanskeligheder, og at den søgte at fremkalde Forviklinger i Orienten, medens den netop med Glæde havde grebet Leiligheden til at understøtte de øvrige Magters forsonlige Hensigter. Det overdroges til Markis de Lavalette at redigere Konferentsens Erklæring, og hans Udkast, der indbragtes i det fjerde Møde, modtoges saagodtsom uden Indsigelser. Det var Fyrst Metternich, som i Slutningen af det sidste Møde først udtalte det Ønske, at Magterne ogsaa i Fremtiden vilde afgjøre internationale Stridigheder i en Konferentse, og Markis de Lavalette sluttede sig til ham.

I den sidste Tid har man stadig kunnet læse i et stort Antal Blade, at den fransk-belgiske Strid var endt for bestandig. Den franske Regjering, hed det f. Ex., var saa fornuftig at indse, at Afstemningen i de belgiske Kamre havde afgjort Sagen, at hele Europa gav Belgien Ret, at Frankrig ikke havde andet Valg end at trække sig tilbage, at Laguéronnière havde debuteret paa en yderst uheldig Maade osv. I „Köln. Zeit." er der endogsaa blevet fortalt, at Keiseren slet ikke havde vidst Noget af den hele Strid, førend den var i fuld Gang, da de slemme Raadgivere havde handlet paa egen Haand. Af nylig indløbne Aviser kan sees det, at det nye keiserlige Organ Le Peuple indeholder en Meddelelse, som fjerner den Vildfarelse, at Frankrig kunde tænke paa at lade det reiste Spørgsmaal falde. Den franske Regjering har, ifølge det nævnte Blad, opfordret Belgien til at knytte kommercielle Underhandlinger om Jernbanespørgsmaalet, og det tilføies, at en lang Betænkning, inden der kommer et Svar, vil blive betragtet som meget beklagelig. Der kan selvfølgelig ingen Tvivl være om, at Forholdet mellem Frankrig og Belgien ikke er Legeværk, da den belgiske Regjering har paadraget sig Mistanke om at have truffet hemmelig Aftale med Preussen.

Befordringer og Afgang. Under 6te ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne: Adjunkt ved Tromsø lærde og Realskole N. Martens til Sognepræst i Maalselvens Sognekald under Senjens Provsti i Tromsø Stift; Personelkapellan i Aremarks Præstegjeld under Mellem-Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift E. N. Bing til Sognepræst i Hyllestads Præstegjeld under Ytre-Sogns Provsti i Bergens Stift; Personelkapellan i Nøterø Præstegjeld under Søndre-Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift G. P. Harbitz til Sognepræst i Eids Sognekald under Indre Romsdals Provsti i Trondhjems Stift; Stiftskapellan i Hamars Stift B. Ording til Sognepræst i Østre Slidre Sognekald under Valders Provsti i samme Stift; Kand. theol. T. H. P. Plathe til Sognepræst i Ørnæs Præstegjeld under Vesteraalens Provsti i Tromsø Stift; Personelkapellan i Skedsmo Præstegjeld under Nedre Romerikes Provsti i Kristiania Stift C. A. Ingier til Stiftskapellan i Bergens Stift, og Fuldmægtig i Armee-Departementet S. L. Meidell til Bureauchef i Armee-Departementet fra 1ste April 1869.

— Under s. D. er Efternævnte ifølge Ansøgninger meddelte Afsked i Naade: Korpsmajor ved Akershusiske ridende Jægerkorps J. C. R. Grundt, R. St. O. O. og R. S. O., og Korpsmajor ved Oplandske ridende Jægerkorps F. N. Berg, R. S. O., hver med aarlig Pension 600 Spd. og Sidstnævnte derhos med Tilladelse til fremdeles at bære den for hans indehavende Charge nu reglementerede Uniform.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Premierløitnant i den Kgl. Norske Artilleri-Brigade M. H. Stabell indtil Videre at udtræde af sin militære Embedsstilling, hvorhos der, ligeledes indtil Videre, naadigst er tilstaaet ham 360 Spd. aarlig som Vartpenge af Statskassen.

— Under s. D. er Handlende T. Stub naadigst anerkjendt som brasiliansk Vicekonsul i Bergen og M. H. Lundgreen som nordamerikansk Konsularagent i Trondhjem.

Hoffet. Under 6te ds. har det naadigst behaget Hans Majestæt Kongen at udnævne Fuldmægtig i det Kongelige Statssekretariat og Protokolsekretær i Hofexpeditionen C. C. C. Ruge, Ridder af Wasa-Ordenen og Dannebrogs-Ordenen, til Kammerherre ved Høistsammes norske Hof. — Fuldmægtig i Kirkedepartementet H. Heiberg er udnævnt til Ridder af Wasaordenen.

Telegrammer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 5te dennes:

Søndmørefisket igaar høist ubetydeligt. Pris 7½—8 Ort. Almuen begyndt Hjemreisen. Hertil indtræffer nu stadig Almue nordenfra, dels for Opgjør, dels for Hjemreisens Fortsættelse.

Do. af 5te, Aften: Nordredistrikt: Buelandsfisket ansees forbi. Samlede opfisket Kvantum Garnsild Mølvær — Bueland foreløbig 50,000 Tønder til Gjennemsnitspris 6½, Laasesild 1000—7½ Ort. 2den, 3die meget godt Fiske Nordsiden Feyes indover til Ronglevær. Pris 3—6 Ort. — Beordret nærmestliggende Officer- og Underofficersfartøi dette Distrikt til Løitnant Brettevilles Assistence ved sidstnævnte Fiske antagende efter forskjellige private Meddelelser Søndredistrikts Fiske som ophørt.

Do. Do. ang. Vaarsildfisket, dateret Haugesund den 7de Marts:

Igaar Nordfjordfisket noget ujevnt, drives af neppe 100 Baade. Vaarsildfangsten til denne Tid anslaaes endt, nærmere Besked fra isolerede Fiskepladse mellem 550 og 600,000 Tdr. Koldt, roligt Veir.

1ste Suppleant til Storthingsmand for Kristiania er Justitiarius i Byretten Lambrechts, som saaledes nu ved Professor Brochs Udtrædelse af Storthinget rimeligvis vil blive indkaldt. Skulde Lambrechts melde Sygeforfald, som det rygtevis berettes, vil Høisteretsassessor Hansteen som 2den Suppleant blive indkaldt.

Forslaget om aarlige Storthing vil rimeligvis komme under Afgjørelse Fredag i denne Uge.

Valgkomiteen har ilørdags*) valgt følgende 15 Mænd til Medlemmer af den Komite, der skal udarbeide Forslag om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret:

Hammerstad, Schweigaard, J. Sverdrup, Aall, Daa, Ueland, J. Schwartz, Smith-Petersen, Enge, O. Welde, Krognæs, Richter, Christensen, Sørensen, Aga.

En Folkehøiskole paa Nordmøre paatænkes fra Høsten sat i Gang af et Par dygtige Mænd, hvoraf den Ene til dette Øiemed have opholdt sig ved en ældre Folkehøiskole her i Landet og desuden agter til Sommeren at gjøre sig nærmere bekjendt med de danske Folkehøiskoler, navnlig for Piger. Det Sted, hvor Skolen er tænkt oprettet, skal være Stangvikens Præstegjeld. Vi haabe senere at kunne meddele nærmere Oplysninger.

Om Vaaben og Værge skriver en Mand i „Dølen" Noget, som visselig fortjener at komme til Almenhedens Kundskab. Som bekjendt ansaaes det af Vigtighed, at den svenske og norske Hær havde samme Slags Vaaben, for at de kunde bruge hinandens Kugler, om det skulde slippe op for den ene i en Krig, og de saaledes ikke skulde staa vaabenløse som Østerrigerne i Slaget ved Solferino. Der blev da nedsat en Kommission af norske og svenske Medlemmer for sammen at blive enige om Riflernes Størrelse m. V. Men i 1864 fandt man, fortæller nævnte

*) Ikke optaget i alle Expl. af Lørdagsbladet.

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Siden Udbrudet af Fiendtlighederne med Kafferne var Krigsloven bleven proklameret paa Grænsen. Krigsloven foreskriver, at alle, Militære eller Sivile, er ansvarlige for den, og den, som i sit Liv aldrig har gjort noget værre end at gjæte Sauer og melke Kjyr, er ligesaa nær til at blive stillet for en Krigsret og dømt til at skydes eller pidskes, efter Forbrydelsens Beskaffenhed, som om han var en virkelig Soldat. Det var under disse Omstændigheder, at Forester blev stillet for Krigsretten tilligemed adskillige andre Syndere. Iblandt disse var der en anden Sivilist, som om Natten var blevet truffet i Kafferland med en Vogn fuld af Ammunisjon; en Desertør og en Soldat, som havde sovet paa Post, begge Dele svære militære Forbrydelser, som kunde straffes med Døden.

Vigtige Begivenheder fulgte nu om Dagene saa hurtigt paa hverandre, saa Foresters Sag snart tabte Interessen for andre end hans personlige Bekjendte og Venner; hver Dag bragte Efterretninger om en eller anden Skjærmydsel, hvori Folk var dræbt paa begge Sider; om et eller andet [illegible]hus, som var blevet brændt, eller om en [illegible] Reisende, som var blevet skudt, idet han rejste uden Eskorte. Dagen til Foresters Forhør blev omsider bestemt. Vi kjender Anklagen, og saaledes vil vi uden flere Gjentagelser meddele Forsvaret.

Ejeren af Oplaget af Ammunisjon i Algoa Bay og Føreren af det Skib, som havde bragt Varerne opad Kysten, aflagde Vidnesbyrd. Ved de Spørsmaal, Forester gjorde den sidste, viste det sig, at den Del af Kysten, hvor Varerne var blevet lossede, ikke tilhørte Amakosa-Stammen, og paa sin sidste Rejse — som foretoges efter Krigens Udbrud — havde han ingen Kontrabande-Varer med sig. Det var imidlertid en vanskelig Sag at gjøre en klar Skilnad mellem de Kaffere, som Ingonyama herskede over, og dem, som kaldtes Amakosaer, for dertil udfordredes et Kjendskab til de respektive Stammer og deres Stilling, som ikke ret mange af Rettens Medlemmer besad.

Det næste Anklagepunkt, nemlig Kafferen Ingwe's Løsladelse, faldt, da det heraf ikke kunde udledes, at Forester i dette Tilfælde havde handlet som en Fiende af Englænderne, og skjønt det i Begyndelsen syntes mistænkeligt, at Forester havde befundet sig i Vaaben i Kafferland, klarede Walter Eagletons Vidnesbyrd fuldkommen denne Del af hans Opførsel, og skjønt nødigt, kunde det ikke nægtes, at havde ikke Forester kommet til Hjælp med sin Styrke, vilde det blevet en meget sørgelig Dag for Tropperne, som aabenbart var altfor faatallige til at udføre, hvad man havde ventet af dem.

Forhøret varede en hel Dag, men til Slutning fandt Retten Forester ikke skyldig i den mod ham fremsatte Klage; han blev følgelig løsladt af Arresten og tilladt at følge sine egne Lyster.

Foresters Løsladelse glædede Eagletons meget; men Mr. Eagletons indstændige Indbydelse at tilbringe nogle Dage med dem, afslog han bestemt; men samtykkede dog omsider i at tilbringe Aftenen før sin Afreise til det indre hos dem.

Det var nu alle bekjendt, at Forester og Ingonyama var en og samme Person, og da han nu indfandt sig hos Eagletons om Aftenen, overvældede de unge Damer ham med Spørsmaal om hans Liv som Kaffer-Høvding, og skjønt intet ligefremt Spørsmaal blev gjort med Hensyn til de Grunde, der kunde bevæge en Mand som ham til at skille sig fra sine Landsmænd og et sivilisert Liv og foretrække Vildes Selskab, saa fremkom der dog mange Hentydninger.

„Synes De ikke, at min Arrest og mit Forhør kan frembyde noget af en Forklaring paa dette Spørsmaal?" sagde Forester i en bitter Tone. „Jeg frelste en ubesindig ung Mand fra Skjændsel eller Død, udfriede hans Folk af et farligt Baghold og til Tak blev jeg stillet for en Krigsret, anklaget paa Livet. Dette er imidlertid ingen for mig usædvanlig Behandling af mine Landsmænd, og saaledes har jeg efter nogle Aars Erfaring, foretrukket, hvad De kalder et vildt Liv, som har sine Tillokkelser og Interesser, skjønt til sine Tider elendigt nok. Jeg vender nu tilbage for at forsvare mit antagne Folk mod dets Fiender. Formodentlig er dette sidste Gang jeg betræder Kolonien, og mit Navn vil snart være glemt og mine Meninger værdiløse."

Efter en kort Samtale næste Morgen med Mr. Eagleton og Walter, tog Forester Afsked med sine Venner og drog ind i Vildnisset.

Kapitel XXIII.

Et Par Maaneder forløb siden Foresters Afreise fra Grahamstown, i hvilken Tid Ankomsten af et betydeligt Antal Tropper havde sat Kolonien i en saa god Forsvarstilstand og sat den kommanderende General istand til saa eftertrykkeligt at refse Kafferne, at disse slu Folk fandt Krigen mindre fordelagtig end de havde gjort Regning paa, og derfor bad om Fred, som ogsaa efter en Tid blev dem tilstaat. Ikke før havde Amakosaerne endt Krigen med Engelskmændene, førend de henvendte sin Opmærksomhed paa de talrige Kvæghjorder, som tilhørte den Nabostamme, Ingonyama herskede over og gjorde Forberedelser til et Angreb paa den.

Dette var denne kloge Høvding ikke uventet og fandt ham heller ikke uforberedt, og skjønt det paa Grund af Stammens underlægne Antal ikke

Indsender, at Svenskerne ikke havde fulgt Aftalen, men gjort sine Rifler en liden Mon større end vore, saa at Svenskerne kunne bruge vore Kugler, medens vi ikke i Krig kan bruge deres. Indsenderen advarer derfor mod den nu nedsatte Fælleskommission for at vedtage lige Beskaffenhed og Maal ved Kanonerne, og minder om, at vi efter aarelange kostbare Forsøg have fundet, at Støbejerns-Kanoner ikke duger, medens Svenskerne fremdeles have en Støbejernskanon-Fabrik i Finspång.

A. O. Vinjes Ugeblad „Dølen" anbefales af en Indsender i Tromsø Stiftstd. paa det varmeste som et patriotisk og folkeligt Blad, der fortjener Udbredelse, saameget mere som Vinje efter sin djærve Optræden imod Regjeringen i Unionsspørgsmaalet mistede sin lille Post i et af Departementerne og nu kun har sit Blad at leve af.

Telegram, opslaaet i Storthingets Forsamlingsværelse idag: Leervik, den 7de Marts 1869. Storthinget — Kristiania. Thingets Anseelse stiger med hver Dag. Aldrig har jeg hørt saa velvillig Stemning mod Storthinget i Almindelighed, og idet jeg deler Almuens Anskuelse frembringer jeg herved min Tak til Thinget for dets Virksomhed, som efter min Overbevisning har været til Lykke og Folk*). Gud give, at alle kommende Thing maatte have Villie og tillige Anledning at kunne virke til Folkets Tilfredshed som Thinget i 1869.

F. Jakobsen Oklandsnæs.

Grønlandsfareren „Isbjørn", Kaptein Karsten Bruun, skriver „Tunsbergeren", kom i Mandags ind ved Kjøbmandsskjær med Tab af endel af Riggen og anden Skade, hvoriblandt vi har hørt omtale, at Saltbeholdningen skulde være bleven opløst af det indtrængende Søvand. Det var udenfor Jæderen, at man maatte vende. Søen og Veiret skal have været forfærdeligt. Hr. Bruun er dog atter afseilet.

Arbeiderfest. I Fredrikshald har nylig Arbeidersamfundet havt en selskabelig Sammenkomst. Kl. 6 om Aftenen samledes Medlemmerne med sine Damer, ialt omtrent 300 Personer, i Festivitetslokalet. Under Taler og Sang tilbragte man en meget behagelig Aften. Tre af Byens unge Damer forhøiede Festens Glæde ved Pianofortespil og Sag. Det var et gribende Moment i Festen, da Almuskolelærerne med et Udvalg af Arbeidernes Børn indfandt sig i Salen og afsang „Min Fader er en Arbeidsmand", hvorpaa Skoleinspektør Hougen i Børnenes Navn henvendte nogle Ord til Forældrene.

Den norske Generalkonsul i St. Francisko, Georg C. Johnson, har oversendt Statsraad Stang en Vexel paa 200 Lstrl., hvoraf den ene Halvpart skal gjennem Selskabet for Husarme uddeles mellem trængende Enker og Faderløse, og den anden Halvpart tilstilles Selskabet til Omsorg for ældre ugifte Damer.

Af Skøiteklubbens Aarsberetning sees, at Medlemmernes Antal steg forrige Aar til 1417, hvorhos Banen benyttedes af 1343 Damer og Smaapiger samt 934 Gutter, tilsammen 3694. Vinteren 1866—67 var det samlede Antal 2113, efter at det i de nærmest foregaaende Aar var steget fra 350 til 800, hvorved dog er at mærke, at de to første Aar erholdt Medlemmerne gratis Adgangstegn til Damer, og at man i saa Henseende mangler Opgave. Det samlede Antal vil i indeværende Aar naa over 4000.

Det Maal, som sattes ved Klubbens Stiftelse i 1862, nemlig at give den en saa omfattende og folkelig Karakter som muligt, maa saaledes ansees naaet. Ingen Uorden eller Forstyrrelse af den almindelige Fornøielse vides at have fundet Sted, idet, uden at Bestyrelsens Indskriden vaakræves, den ungdommelige Overgivenhed har været dæmpet ved Nærværelsen af de Ældre, som ogsaa jevnlig og i større Udstrækning har beæret Banen med sin Nærværelse.

Et Kapløb for Smaagutter i Forbindelse med en Opvisning i deres Færdighed i de vanskeligere Øvelser afholdtes paa Skøitebanen, som man tør tro til Fornøielse baade for dem selv og for Tilskuerne.

Et Kapløb for Børne, der var berammet til Afholdelse, maatte indstilles paa Grund af indtrædende Regnveir.

Paa den Tid, da Isen endnu ikke var sikker, bleve enkelte Søndage Klubbens Opsynsmænd med Redningsredskaberne posterede i Nærheden af Skøitehuset forat være til Hjælp i paakommende Tilfælde.

Af sit Overskud ifjor uddelte Klubben 50 Spd. til de ved Snesfred Skadelidende og 50 Spd. til Husarme i Kristiania.

Indtægterne vare ifjor . . 1329 Spd. og
Udgifterne . . . . . . 1215 —
Overskud 114 Spd.

200 Spd. ere af en Privatmand tilstillede Bestyrelsen for at faa istandbragt en Legeplads for Børn. Skøiteklubben har i den Anledning leiet de 2 Jordstykker bag Universitetet for 60 Spd. aarlig, og Forslag om denne Sags Ordning vil senere blive fremsat.

Bestyrere er for Tiden: Oberstløitnant Vogt, Brigadelæge Schiøtt, Artillerikaptein Hellesen og Young. Revisorer: Inspektør Hvalstad og Kjøbmand Segelcke.

Skibsraak. Lodsene ville i næste Uge begynde at vække Skibsraak fra Bryggerne ud til aabent Vande. En Afgift ikke over 18 ß pr. Kommercelæst vil blive fordret; for denne Afgift vil Lodsene samle Skibene paa Bjørvigen og bringe dem ud til Hovedraaken. Veiret er koldt i de sidste Dage, og det vil formentlig medtage mindst en Uges Tid, inden Raaken bliver færdig. Formændene for Lodsene ere de samme som ved tidligere Isvækninger, nemlig John Arnesen og Edvard Samuelsen. — Paa Havnefogedkontoret er udlagt en Liste, hvorpaa de Skibskapteiner, der ville benytte Raaken, kunne tegne sig.

Industriridder. Fra Tønsberg skrives: Afvigte 2den Januar kom der ind til en af de herværende Skræddere en Person, der kaldte sig Petter Sørensen Melsomvig, og lod tage Maal af sig til en gentil Yderfrakke, som han maatte have færdig til en bestemt Dag i den paafølgende Uge, da han skulde bruge den i sin Søsters Bryllup. Under Maaltagningen omtalte han, at han havde en Arv paa 700 a 800 Spd., men uagtet dette var han dog, latterligt nok, i Forlegenhed for 60 ß, da han uheldigvis netop havde mistet 5 Spd. Da Fyren var ædru, saa noksaa godt ud og slog om sig med sin gode Familie, laante Skrædderen ham den forlangte Sum, som skulde blive tilbagebetalt, naar Frakken afhentedes. Han gik nu, men kom strax efter igjen og bestilte et Par Benklæder, ligesom han bad om at faa laane end 60 ß, som han skulde have til Skyds til Hella. Denne hans Anmodning blev dog ikke opfyldt. — Derpaa gik han rundtomkring til adskillige Skomagere under forskjellige Navne og tog Maal af sig til Søstøvler. Ogsaa her diskede han op med den samme Historie og var heldig nok til paa forskjellige Steder at faa laane Penge og borge Skotøi. — Hos en Dreier bestilte han en Del Blokke, men da han kom til denne med Historien om tabte Penge og Anmodning om Laan, var Dreieren ham for gammel og slu til at lade sig dreie en Næse.

At Vedkommende ikke senere har vist sig for Mestrene er en Selvfølge. Politiet har dog sørget for, at han skal faa Anledning til nærmere at udtale sig for dem.

Ildsvaade foraarsaget ved en Vandkaraffel. Hvor farligt det er, at en Vandkaraffel udsættes for Solstraalerne, havde man, skriver Fr.stads Ugeb., nylig et Bevis for paa en Gaard der i Omegnen. Paa et hængende Haar var hele Huset blevet antændt og rimeligvis nedbrændt, uden at man vel var kommen efter Ildens Opkomst. En af disse almindelig kuglerunde Vandkaraffeler stod paa Bordet foran en Seng fuld af Fjær- og Dundyner, og idet Solen stak ind af Vinduet faldt Straalene gjennem Karaffelen lige paa Sengklæderne, som derved antændtes uden dog strax at blusse op i Lue. Tilfældigvis skulde en af Husets Folk ind i Soveværelset, men idet Døren aabnedes, væltede Røgen ud og ved Lufttrækket blussede ogsaa Ilden op, der hidtil kun havde ulmet i Klæderne. Ved tililende Hjælp slukkedes Ilden uden anden Skade end Sengens og de deri værende Klæders Ødelæggelse.

Franske Kirkeforhold. „Siecle" offentliggjør et Brev fra Perignacs Damer til Hr. Gérant, der kaster et klart Lys over Tilstanden i de franske Departementer. Brevet er saalydende: „Fruerne i Perignac give sig den Ære at underrette dem om, at vor gode Præst er bleven betaget af hellig Vrede, fordi vi have bivaanet Begravelsen af en ung Dame, der tilhørte den reformerte Kirke. Kirkegaarden omgiver Kirken og den gode Præst, understøttet af Kapellanen, havde skjult sig i Taarnet. I det Øieblik, da Pastoren vil tale ved Graven, tone Klokkerne med fuld Klang; thi saaledes forstaar vor Præst den kirkelige Frihed. At fortsætte Talen var umuligt. Men det bedste er, at vi alle ere blevne exkommunicerede. Hvad skulle vi gjøre for at komme vel fra det, giv os et Raad de, Hr. Gérant, og vær overbevist om, at vi vil drage os det til Nytte. Vore Børn staa Fare for iaar ikke at kunne holde sin første Kommunion. Denne Guds ærværdige Repræsentant var kommen saa i Vrede, at vi et Øieblik troede, han vilde behandle os, som de gode Brødre i Bordeaux behandle sine Pleiebørn, og give os ordentligt Prygl. Dog kan jeg forsikre, det skulde været et godt Stykke Arbeide for ham, thi vi vare over 200. Modtag osv. Fru Quinand, Godsbesidderinde i Perignac.

Folkeskolerne i Italien beløb sig i 1864 til 31,804 med 1,178,743 Disciple, Gutter og Piger og i 1866 til 31,117 med 1,217,870 Disciple. Italien tæller i det Hele 7,750,000 Børn under 15 Aar, af hvilke i detmindste 3 Mill. skulde besøge Folkeskolerne. Sammenlignet med andre Lande findes der i Italien 18 Beboere for 1 Discipel, i Frankrig og Belgien 9 for 1, i Preussen 6 for 1, i Nederlandene 8 for 1, i Spanien 13 for 1 — saa at Italien i saa Henseende staar tilbage selv for Spanien.

Fra Jerusalem skriver Løitnant Warren om en interessant Opdagelse: I en Have ikke langt fra Dammen Bethesda fandt han 3 Cisterner, hvoraf den ene havde en Aabning, stor nok til at man kunde gaa ned i den. Han naaede et lidet Kammer, og herfra var Aabningen temmelig vid. Ved at trænge videre ved Lyset af en Sikkerhedslampe fandt Warren en stor Hal med Bue paa Bue i samme Stil som Kathedralen i Kordova. Efterat han med sin Ledsager i 3 Timers Tid havde udført Maalinger, nødte Kulden ham til at indstille sit Arbeide. Warren lover videre Meddelelser om sin Opdagelse.

„Melbourne Argus" skriver, at paa Blayney, en Ø i Gilbertsgruppen i Australien blev for nylig 180 Heste solgte til en Penny Stykket. I flere Egne af nævnte Koloni findes vilde Heste saa hyppigt, og de besvære Indvaanerne i den Grad, at man lægger Fælder for dem ved Drikkepladsene, og man fanger og skyder dem da i hundredevis. Huden bliver i Sydney solgt til 4 sh. Stykket og Haarene til 1 sh. 6 d. pr. Pund.

Om det engelske Parlament giver en af Dod udgiven Parlaments-Haandbog for 1869 flere interessante Oplysninger. Siden den første Reformakt af 1832 har intet Parlament havt saa mange nye Mænd som det nuværende; af de 227 nye Medlemmer har kun 34 nogensinde før siddet i Underhuset. „Mænd af Folket" søger man imidlertid forgjæves i denne Tilvæxt, hvor meget end Reformbevægelsens Ledere før Valget talte om Nødvendigheden af, at de lavere Klasser blev repræsenteret af sine Lige eller af dem, der staa i deres Gunst; derimod finder man 60 Godseiere fra Landdistrikterne, 20 Lorder eller Sønner af Adelsmænd, 37 Jurister, hvoraf 4 Advokater, 21 Officerer ved Armeen og Flaaden, 20 Kjøbmænd, 29 Fabrikanter, 9 Bankierer, 6 Embedsmænd og Diplomater, 2 fordums Parlamentsmedlemmer fra Kolonierne, 2 Bryggere, 2 Forpagtere, 2 Boghandlere, 4 Civilingeniører, 3 Læger, 1 Arkitekt, 1 Dissenterpræst, 2 Universitetsprofessorer og endelig 5 unge Mænd uden bestemt Forretning.

Den irske Statskirke. Forslaget om dette Spørgsmaal, som før sagt, ventedes at skulle fremkomme den 1ste Marts i det engelske Parlament. Dette skede ogsaa. Gladstone fremhævede i den Tale, hvormed han fremleverede Forslaget, at han ansaa Sagen i det Væsentlige afgjort, allerede ved Ministeriet Disraelis Afgang.

Storthinget.

Fredag den 5te Marts holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Forts.)

Under Behandlingen af 17de Post, foresloges af Sæhlie, hvilket ogsaa tiltraadtes af Komiteens øvrige Medlemmer, at der skulde tilføies efter Ordet „Tugthus": „og Indredning af Soverum i den første til et Beløb af 116 Spd. 80 ß aarlig." Post 18: Som Tilskud til Bodsfængslet bevilges 17,300 Spd. aarlig. Post 19: De for Embeds- eller Bestillingsmænd ved Strafanstalterne for Budgetterminen bevilgede Lønninger blive kun at beregne med det bevilgede Beløb, uden Hensyn til, hvad Storthinget angaaende Gagetillæg i Almindelighed beslutter. Post 20: Til Udgifter ved Undersøgelse og Paatale af Lovovertrædelser, Fængselsstrafs Fuldbyrdelse samt ved Udførelsen af benificerede Sager og andre tilfældige Udgifter ved Justits- og Politivæsenet bevilges 118,000 Specidaler aarlig. Post 21: Til Erstatning til Skifteforvaltere for Tab af Skifterekognitioner efter Lov af 30te Juli 1851 bevilges 1200 Spd. aarlig. Post 22: Til Erstatning til Polimestere og Byfogder for tabte Pasindtægter efter Lov af 21de Marts 1860 bevilges 500 Spd. aarlig. Post 23: Som Bidrag til Kommuner m. m. i Anledning af Distriktsfængslers Opførelse bevilges 1800 Spd. aarlig. Post 24: Som Bidrag til Departements-Tidendens Udgivelse bevilges 200 Spd. aarlig. Post 25: Som Bidrag til Udgivelsen af den Vogt-Arntzenske Lovsamling bevilgis 350 Spd. aarlig. — Post 17—25 enst. bifaldt.

Næste Sag var: Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af Gager og Lønninger, foreslaaede til Omregulering eller Forøgelse.

Komiteen havde indstillet: Post 1: Den

*) Rimeligvis mangler her et Ord. Red. Anm.

---

var gjørligt at møde Amakosaerne i aaben Mark eller at beskytte alt Fæet, var det alligevel muligt at forsvare de stærkeste Punkter, saa Fienden neppe uskad vilde kunne føre sit Bytte bort.

Forester havde saa vel forudseet alle Tilfælder, at hans lille Hær og hans Stamme var farlig at angribe. Da han var vel forsynet med Vaaben og Ammunition, havde han intet imod en Leilighed til at prøve Styrke og Dygtighed imod større Antal og til at vise sine Mænd Fordelen af Øvelse og Disciplin.

Der er ingen bedre Forberedelse for Krig end Erfaring i Jagt, da den Udholdenhed, Dygtighed og Aarvaagenhed, som udfordres til Held i det ene Tilfælde, er ligesaa nødvendigt i det andet. Forester havde derfor stedse ansporet sine Mænds Jagtlyst, og det maa lægges Mærke til, at de Dyr, hans Ledsagere prøvede sin Dygtighed paa, var Elefanter, Bøfler, Leoparder og lignende Dyr, hvis Angrebs- og Forsvarsevner gjorde dem meget farlige og satte ofte ikke alene Jægerens Dygtighed, men ogsaa hans Mod paa en alvorlig Prøve.

Da Forester ikke frygtede for et snarligt Angreb, besluttede han at foretage en stor Jagt paa Bøfler, som fandtes i den Del af Landet, han herskede over. Paa Grund af Landskabets naturlige Beskaffenhed og Størrelsen af det Mandskab, han kunde bringe i Marken for at omringe Vildtet, bestemte han, at Jægerne bare skulde være bevæbnede med Spyd, da man med disse Vaaben var mindre udsat for tilfældige Uheld end med Musketten; kun han selv forbeholdt sig at føre sin uadskillelige Ledsager — Riflen.

En saadan stor Jagt havde Forester ofte foranstaltet som et Middel til at vedligeholde sine Mænds krigerske Aand. Det var ogsaa for dem en Fest; Alle Foræringer faldt i deres Lod, som mest udmærkede sig paa Jagten, og da der gjerne ved Hjemkomsten holdtes en for hele Stammen almindelig Fest, modtoges Befalingen til at gjøre sig rede til Jagten med Glæde.

Før Dagbrækningen paa den for Jagten bestemte Dag havde omkring femhundrede Mand forsamlet sig omkring Foresters Hytte, ventende paa at deres Fører skulde vise sig. Da de første Solstraaler forgyldte Topperne af de omgivende Aaser, aabnede Forester Døren og befalede sine Mænd at stille sig op til Inspektion. Hver Mands Vaaben blev efterset og Manden selv undersøgt for at forvisse sig om, at han befandt sig i en Tilstand, der satte ham istand til at udholde de Anstrængelser, der var forbundne med Jagten. Forester havde fundet, at Iagttagelsen af disse Forsigtighedsregler havde havt den gavnlige Indflydelse, at de nu var omhyggeligere med Hensyn til de Ting, han havde gjort dem opmærksomme paa som nødvendige for med Held at kunne deltage i Jagten. Følgen deraf var, at han til alle Tider havde tre til firehundrede Mand i ypperlig Stand saavel for Jagt som for Krig.

Bøflerne var blevet sporet indtil et Dalføre næsten to Mil i Længde og en Fjerding i Brede. Planen var, at en Del skulde søge at naa det øverste af Dalen og drive Bøflerne nedover. Naar, som ventet, Dyrene brød ud af sit Skjul og styrtede frem paa den aabne Slette, omringedes de af Kafferne og angrebes med Spyd.

Det var et herligt Syn at se disse femhundrede kraftfulde, velvoxede Krigere, fuld af Liv og Mod, bevæbnet med deres bredbladede Stødspyd og lettere Kastespyd, fare frem over den ujevne Grund med dette elastiske, springende Skridt, som aldrig ses til Fuldkommenhed uden hos den nøgne Vilde, bevidst sin Kraft og Udholdenhed, og hidsig efter Vildtet, mindende sig tidligere Bedrifter.

En Mars af seks Mil bragte Foresters Mænd til det bestemte Sted. Femti blev udvalgt til at drive Dyrene ud af Busken og Resten blev opstillet paa begge Sider af Dalen saa at ikke noget Dyr undslap, førend de naadde den lavere Del. Forester selv iagttog fra Siden af Dalen Gangen i det hele.

Neppe havde Kafferne vist sig mellem Buskene, førend endel Bøfler, der gik og græssede, opskræmtes og for ned ad Dalen og allarmerede de øvrige ved sit voldsomme Gjennembrud af Busken. Saaledes for en blandet Masse af Bøfler, Svin, Raadyr og Hyæner gjennem Busken og over de store Rullestene, som laa adspredte over det hele, medens Skrækken øgedes ved de forfølgende Kafferes Hyl og Skrig.

Stor var deres Begjærlighed, der stod i den nederste Del af Dalen, efter at komme ikast med de ædle Dyr. Bøffelkjød er meget godt, og da alle Spyd var skarpe, herskede der en ligesaa stor Utaalmodighed blandt de unge Mænd efter at prøve dem som der hersker paa det indiske Jagtfelt efter at sætte det første Spyd i Vildsvinet. Der var dannet en Halvsirkel, inden hvilken Bøflerne kunde undgaa den indbildte Fare i Busken for at styrte sig i den virkelige, der var beredt dem udenfor samme.

(Forts.)

for en Byskriver ved Kristiania Byret opførte Gage fastsættes til 1000 Spd. aarlig. Post 2: Den for en Politifuldmægtig i Frederikshald opførte Gage 320 Spd. aarlig bevilges. Post 3: De som Gagetilskud til Politimesteren i Laurvig opførte 100 Spd. aarlig bevilges. — Vedtoges enst. Post 4: om Lønning til Eilert Sundt blev forbigaaet indtil Videre, efter Opfordring af Sorenskriver Kildal, som oplyste, at der senere vilde fremkomme videre Oplysninger, som kunde have Indflydelse paa Storthingets Beslutning i denne Sag. Post 5: a) Til en Justitssekretær ved Kristiania Byret bevilges for Budgetterminen 1869—1872 1400 Spd. aarlig, dog saa at i Beløbet fragaar 200 Spd. aarlig fra saadan Tid, som der anvises ham frit Kontorlokale; og b) Forsaavidt Bevilgningen under Bogst. a maatte vise sig utilstrækkelig til at sikre Justitssekretæren en beholden Indtægt af 900 Spd. aarlig, bemyndiges Regjeringen, med saadan Legitimation, som den efter Omstændighederne finder antagelig, til at udbetale ham det Manglende. Post 6: Som Tilskud af Statskassen til Aflønning af en Politifuldmægtig i Throndhjem bevilges for Budgetteminen 1869—1872 aarlig 250 Spd. Post 7: Den for en Borgermester og 2den Raadmand i Christiania opførte Gage, fastsættes henholdsvis til 1500 og 1000 Spd. aarlig. Under Forbehold af senere Revision samtykker Storthinget i, at de Borgermesterembedet i Trondhjem hidtil tillagte Lønningsbidrag af Auktionsindtægterne og af den saakaldte Akcisegodtgjørelse, tilsammen 1498 Spd. aarlig, ogsaa udbetales Embedets Indehaver for Budgetterminen 1869—72. Post 9: Den for Byfoged-Embedet i Holmestrand foreslaaede Gage, 144 Spd. aarlig, bevilges. — Posterne 6—9 enst. bifaldt. Referat.

Mødet hævet Kl. $11\frac{3}{4}$.

Lørdag den 6te Marts holdtes Odelsthing. Præsident J Sverdrup.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Forandringer i Lov af 8de September 1842, om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse. Af Lagthingets 5 Anmærkninger blev blot 1 enstemmig bifaldt, 1 vedtoges efter en mindre Forandring, men de øvrige 3 forkastedes. Sagen blev derpaa tilbagesendt Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Konstitutionskomiteen i Anledning af O. Heyem fremsatte samt af Repræsentanten Olaffen og Iversen vedtagne Forslag om Tillæg til Lov om Matrikulen af 6te Juni 1863. Indstilling gaaende ud paa, at Forslaget ikke bifaldes, vedtoges enstemmig.

Sag No. 3. Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 angaaende den kgl. Proposition til Lov om Kontrol med Befordring af Udvandrere. For at betrygge her fra Landet afgaaende Udvandrere mod de Ulemper, for hvilke de, navnlig paa Grund af Fartøiernes Overfyldning, tidligere ved forskjellige Leiligheder havde været udsatte under Overfarten til Amerika, blev der ved Lov af 23de Mai 1863 givet Forskrifter om Passagerantallet, om Fartøiernes Indretning, og Udstyr m. m. Saalænge Udvandringen, hvad der dengang saagodtsom udelukkende var Tilfældet, foregik med Seilskib herfra til Amerika, viste disse Forholdsregler sig ogsaa tilstrækkelige; men efterat der under den stadig og stærkt tiltagende Udvandring i de sidste Aar her i Landet havde nedsat sig Agenter for fremmede Selskaber, der paatog sig Befordringen ligetil Bestemmelsesstedet i det Indre af Amerika, fornemmelig over England og derfra med Dampskib til Amerika, reistes der fra flere Kanter Klager over Misligheder fra de omhandlede Agenters Side og deraf opstaaede Ulemper for Udvandrerne. Disse Anker antoges at være af en saa alvorlig Natur, at man i 1867 fandt en øieblikkelig Indgriben fra Lovgivningens Side nødvendig. Der blev derfor til Betryggelse for Udvandrere under 6te April s. A. givet en provisorisk Anordning, der med nogle Forandringer er forelagt Odelsthinget til Antagelse som Lov.

Grundridset i den provisoriske Anordning og Lovforslaget, der ligesom Loven af 23de Mai 1863 for en væsentlig Del har sin Kilde i fremmede Lovgivninger, kan fremstilles i følgende tre Sætninger:

At der for lovligen at paatage sig Befordring af Udvandrere udkræves Tilladelse af Stedets Politimester;

At Tilladelsen betinges af at der forud stilles Politimesteren Sikkerhed, hvoraf der kan søges Erstatning for det Tab, som Udvandrerne maatte komme til at lide derved, at Agenten ikke opfylder sine Forpligtelser mod dem, og

At Agenten, naar saadant Krav opstaar, ansees at have underkastet sig vedkommende Regjerings Departements Voldgift inden Grændserne af den stillede Sikkerhed.

Lov
om Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmede Verdensdele.

§ 1. Ingen maa optræde som Kommissionær eller Agent for Befordring af Udvandrere her fra Riget til fremmed Verdensdel uden at have skriftlig Tilladelse dertil fra Politimesteren paa det Sted, hvor han har sit Hovedkontor, eller hvorfra hans Virksomhed iøvrigt udgaar. § 2. Forinden saadan Tilladelse udfærdiges maa Vedkommende have stillet Sikkerhed efter Politimesterens nærmere Bestemmelse for mindst 2000 og indtil 7000 Spd. enten gjennem antagelig Selvskyldnerkaution eller ved at deponere Værdipapirer. Ved Beløbets Ansættelse bør særskilt Hensyn tages til, hvorvidt Forretningen omfatter Befordring længere end til Landingsstedet i den fremmede Verdensdel, og maa Beløbet i dette Tilfælde ikke sættes under 5000 Spd. Sikkerheden hefter for alle Forpligtelser, Agenten i sit Forhold til Udvandrerne eller ved Overtrædelse af nærværende Lovs Forskrifter (se navnlig §§ 7 og 10) maatte paadrage sig. Den stillede Sikkerhed kan først kræves tilbage efterat Agentens Ansvar antages at være ophørt, hvilket i Almindelighed formodes, naar der er hengaaet 6 Maaneder, efterat han har ophørt at befatte sig med Forretningen. Har han paataget sig Befordring af Udvandrere til Lande, beliggende paa den anden Side af det gode Haabs Forbjerg eller af Kap Horn, indtræder denne Formodning først efter Forløbet af et Aar. § 3. Agter Agenten at drive Forretningen paa flere Steder, bliver Underretning derom at meddele den Politimester, af hvem Tilladelsen er udfærdiget, hvorhos Tilladelsen bliver at forevise vedkommende Politifunktionær paa hvert Sted, hvor Agenten vil optræde. Fuldmagt for nogen Anden til at handle paa Agentens Vegne maa udstedes skriftlig og efterat være forsynet med Paategning af den Politimester, af hvem Agentens Tilladelse er udfærdiget, forevises vedkommende Politifunktionær paa ethvert Sted, hvor Fuldmagten skal benyttes. — Agenten er i Et og Alt ansvarlig for Fuldmægtigens Handlinger. § 4. Den i § 1 omhandlede Tilladelse gjælder kun til 31te December det Aar, hvori den er udfærdiget, og kan derhos af Politimesteren til enhver Tid tilbagekaldes. Den stillede Sikkerhed kan til enhver Tid kræves forhøiet indtil den i § 2 angivne Grændse. § 5. Politimesteren har til vedkommende Regjeringsdepartement at afgive Indberetning om enhver udfærdiget eller tilbagekaldt Tilladelse af omhandlede Slags, saavelsom om Beløbet af den stillede Sikkerhed. § 6. Med enhver Udvandrer skal Agenten oprette skriftlig Kontrakt, indeholdende nøiagtig og detailleret Forklaring om de fastsatte Vilkaar, navnlig om paa hvilken Maade og til hvilket Sted Udvandreren og hans Tøi skal befordres, hvorvidt der overtages nogen særlig Forpligtelse til Udvandrerens Underholdning, hvis Skibet ved Uheld lider Ophold eller til hans videre Befordring, hvis det forulykkes eller bliver udygtigt til Reisens Fortsættelse, samt hvad der som Vederlag af Udvandreren er erlagt eller skal erlægges. De yderligere Bestemmelser, hvorom det maatte findes hensigtsmæssigt at der i Kontrakten gjøres Forklaring, overlades det til Kongen at fastsætte. Bestemmelse om, at Fragten i det Hele eller for en Del skal optjenes ved Arbeide efter Ankomsten til den fremmede Verdensdel, ansees ugyldig og paadrager Agenten Mulkt efter § 10. Kontrakten bliver at forevise Politimesteren og derpaa, forsynet med dennes Paategning, at udlevere vedkommende Udvandrer, der, om muligt, personlig bør indfinde sig for at afhente den. § 7. Har nogen Udvandrer Klage at fremføre over Misligholdelse af Kontrakten, bør saadant uopholdelig anmeldes for nærmeste Konsul. Forsaavidt Sagen ikke ved Konsulens Mægling i Mindelighed forliges, har denne, efterat have indhentet nøiagtige Oplysninger, at afgive Indberetning til vedkommende Regjeringsdepartement, som derpaa afgjør Sagen med bindende Virkning for Agenten inden Grændserne af den stillede Sikkerhed, saafremt den Ret, som Udvandreren maatte have mod Agenten, ikke for nogen Del er overgaaet til den norske Statskasse paa Grund af Bidrag, som det Offentlige i Agentens Sted har ydet Udvandreren. Har Statskassen saadan Fordring at gjøre gjældende, bliver Sagen i det Hele at paakjende ved de almindelige Domstole, idet Departementet kan optræde som Sagsøger ogsaa paa Udvandrernes Vegne. § 8. Naar Departementets Afgjørelse er gaaet Agenten imod, foranstalter Departementet Udvandrerens Krav dækket af den stillede Sikkerhed, saa vidt denne strækker sig. § 9. De nærmere Forskrifter, som nærværende Lovs Iværksættelse maatte foranledige, meddeles af Kongen eller den, som han dertil bemyndiger. § 10. Overtrædelse af de i det Foregaaende indeholdte Forskrifter straffes, forsaavidt ikke den almindelige Lovgivning medfører høiere Straf, med Bøder fra 10 til 200 Spd., der bliver at indtale politiretsvis. Idet Agenten andrager om den i § 1 omhandlede Tilladelse, har han paa Politimesterens Forlangende at opgive en paa Stedet bosat Mand, for hvem fornødne Forkyndelser i hans Fraværelse kan foregaa med Varsel, som om han selv var der tilstede. § 11. De ovenfor med Hensyn til Udvandringsagenter givne Bestemmelser komme ogsaa til Anvendelse paa enhver Reder, Befragter eller Skibsfører, der overtager Befordring af Udvandrere uden at benytte Agent. Dog tillades det, uden Iagttagelse af denne Lovs Forskrifter, paa Skib, som gaar i direkte Fart til fremmed Verdensdel, at medtage et Antal Udvandrere, der ikke overstiger tyve. — Enstemmig antaget. Oversendes Lagthinget.

Konkursboer. Handelsfirmaet Plesner & Bruun, opgivet 3die Marts. Gaardbr. N. A. Haraldstad paa Nordsæter i østre Aker; Anmeldelser inden 20de April. Handelsborger Peter Nykreim; midlertidig Bestyrer Sagfører Barstad; Anmeldelser inden 24de April. Handelsborger Thomas Parr i Drøbak; Anmeldelser inden 26de April. Handelsborger Jørgen Stiansen i Porsgrund; midl. Bestyrer Handelsborger M. Bauvert; Anmeldelser inden 1ste Mai.

Sluttede Boer. Gartner Olsen, Brevig; sluttet 1ste Marts; Dividende til de uprioriterede Kreditorer 6,, pCt. H. J. Bugge og Skibskaptein Fred. Mørch i Mellem-Jarlsberg; sluttet 26de Febr. Bager Carolus Andersen, Aalesund; sluttet 23de Febr.; Boets Aktiva medgik til Husleie og Tjenesteløn. Skræddermester A. Iversens Bo; sluttet den 27de Febr.; intet Udbytte til de uprioriterede Kreditorer.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt stærkest nordenfor Stat. Temperaturen er steget og er over Nul paa Vestkysten. Vinden er østlig til SOlig paa Vestkysten og NOlig paa Østlandet. — Udsigterne ere til mildere Veir.

Bekjendtgjørelser.

Udvandrere befordres fremdeles til Amerika

med de nye og store Jernskrue-Dampskibe tilhørende den

Engelske nationale Flaade (National Line):

„France“	3200	Tons.
„England“	3400	—
„The Queen“	3412	—
„Erin“	3200	—
„Helvetia“	3325	—
„Pensylvania“	2873	—

med Flere.

Før Dampskibsfartens Begyndelse i indeværende Aar vil der af mig, for ethvert af disse Skibe, blive **engageret en norsk Tolk eller Steward,** der i enhver Henseende vil have at paasee mine Passagerers Bedste under Overreisen. Ingen uden paalidelige, søvante Mænd, med gode Referencer og Kyndighed i det engelske Sprog vil blive ansat. Emigranter erholder herefter egen Køie samt **fri Kost under Reisen til New-York ligefra Christiania.**

Indskrivning efter billigste Fragt foregaar naarsomhelst ved mine Kommissionærer i Landet samt paa mit Kontor.

Christiania, i Februar 1869.

O. Svenson,
General-Agent, National Steamship Co. & American Emigrant Co.
Kontor: Skippergaden No. 28.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbm. Amundsens Gaard) anbefales Reisende som Byens Folk, Damer saavelsom Herrer, som et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke, saasom: Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillon til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Oløst til 2 a 3 ß, Melk (varm som kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß samt Æggedosis, Porter, Bruslimonade og Seltservand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Christiania Reparationsværksted
for
Symaskiner.

Medaille for Symaskiner fra Udstillingen i Stockholm 1866.

Raadhuusgaden No. 17.

CARL CHRISTOPHERSEN MECA- NICUS CHRISTIANIA

NB. Udenbyes kan blot indsende selve Maskinen.

Bøger.

Ignatius, som i Aaret 116 laut doy fyr si kristne Tru, med Salmen **„Vaar Gud er oss so fast ei Borg“,** paa 16 sidor 8vo., er send Bokhandlar Cammermeyer i Kommission og vil snart vera aa faa i dei flestalle Bokbudom i Landet. Boki koster 4 Skill.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Bomuldsgarn,

ubleget, bleget og farvet i Prima Sorter, anbefales af

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Vi tillade os at anbefale:

Til Baller og Toddylag.

De meget efterspurgte **Sifon-karafler** ca.	3/4 Pot	1/4 Flaske
med Grénadine	10 ß	6 ß
med Seltersvand	8 ß	4 ß
Paa 1 Dusin og derover rabateres pr. St.	2 ß	1 ß

For **Eiere** af de ledige Karafler Rabat, uanseet Antallet.

Anm. Konstruktørerne af vort Maskineri ere hædrede med den franske **Sundhedskommissions** specielle Anbefaling samt med flere og **enestaaende** Guldmedailler fra Verdensudstillingen.

Brødrene Frølich,
Jernbanetorvet No. 5.

Hvedemel, Rugmel, Bygmel, 1/1 & 1/2 Gryn, i alle Numere

anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af

Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos

Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersoiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af

Andr. Gulbrandsen.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

i Blaat, i Blaat, i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

Udenbyes, der maatte have noget saadant at afhænde, ville behage at korrespondere direkte med

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 57. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 9de Marts 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sønd- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løjten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Birid og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Om Indskrænkninger i Adgangen til at gjøre Exekution for Gjæld.

Der har i den senere Tid været anstillet Diskussioner om Ønskeligheden af at faa forandret den nugjældende Begrændsning for Adgangen til at søge Exekution for Gjæld saaledes, at Beløbet 12 Spd. skulde betydeligen forhøies, nemlig enten til 50 Spd. eller 100 Spd. Og et Forslag i denne Retning synes nu af Storthinget at skulle blive afgjort derhen, at Begrændsningen sættes til 30 Spd., idet stridige Anskuelser ere komne til denne Bestemmelse som et Slags Kompromis, hvorved man paa den ene Side har opgivet Noget af Paastanden om den størst mulige Kontraktsfrihed, og paa den anden Side har reduceret Værdien af Livsfornødenheder under det Rimeliges Grændser.

Vi har interesseret os varmt for Gjennemførelsen af det oprindelige Forslag, som vi fremdeles tillægge en særdeles indgribende Betydning for Arbeidsklassen og dens Omsætninger. Men naar Sagen indskrænkes til Spørgsmaal om Kreditor skal lade sin Debitors Familie beholde de blotte Klæder, eller han fremdeles skal kunne berøve samme den halve Beklædning ved Siden af alle øvrige Eiendomsgjenstande, tro vi, at man gjør rettest ved at lade Alt forblive ved det Gamle, indtil Begreberne faa klaret sig bedre. Thi det er ikke blot muligt, men endog sandsynligt, at man ved Bestemmelsen af 30 Spd.s Grændsen vil modarbeide sit eget Maal — at gjøre Arbeidsklassen mere uafhængig.

Den nugjældende Lovgivning maa praktisk taget siges at opretholde Kontraktsfriheden til dens yderste Grændse, forsaavidt angaar Formuesgjenstande. Den overgives Debitor — uden Hensyn til mulig Arbeidsdygtighed — ligefrem til Kreditors Vilkaarlighed, med hvilken alene Erkjendelsen af Lovens Mangler og den dertil støttede offentlige Opinion kan holde en afværgende Haand, saa at der i Regelen udvises Barmhjertighed. Fandt denne ikke Sted i stor Udstrækning, vilde det høre til Dagens Orden, at Familier af Arbeidsklassen bleve overgivne hjælpeløse til Understøttelse af Private eller Fattigkassen. Man har dog altsaa nu Barmhjertigheden at stole paa.

Men naar Lovgivningen forandres derhen, at Principet om Kontraktsfrihed opgives for, at Regler om Barmhjertighed kan blive gjort gjældende i selve Loven, anser vi det uheldigt at opstille nogensomhelst anden Grændse end den, som maa fremgaa af et Skjøn om Værdien af de Eiendele, der almindeligen indkræves til nødtørftig Brug. Ingen ringere Grændse medfører fuld eller fornøden Barmhjertighed; og vil man ikke fuldtud tage Debitor under Beskyttelse af Loven, men fremdeles overgive ham, skjønt i en ringere Grad, til Kreditors Vilkaarlighed, er det at befrygte, at denne vil faa en videre Tumleplads end nu, ligesom det er en Selvfølge, at Debitor vil finde mindre Beskyttelse mod Kreditor i den offentlige Opinion samt vanskeligere Adgang til Hjælp af Uvedkommende. Det er ogsaa tænkeligt, at en Forandring i omhandlede Retning, uden Hensyn til Begrændsningens Størrelse, kan fremkalde den Betragtning, at det nu ikke gjælder at vise mere Barmhjertighed end Loven fordrer, efter at den for den Sags Skyld har fraveget et tidligere Princip om større Kontraktsfrihed.

Ligesom et Skjøn om Værdien af Fornødenheder maa falde forskjelligt, eftersom Debitor er Familieforsørger eller ikke, saaledes afhænger det ogsaa i nogen Grad af ulige Steds- eller Nærings-Forholde. Man kan derefter tænke sig Begrændsning opstillet, enten efter Opregning af visse Fornødenhedsgjenstande, eller efter samlet Pengeværdi, hvilke Fremgangsmaader har sine særskilte Fordele eller Mangler, saa at Valget neppe tør have nogen afgjørende Vigtighed. Men for ethvert Tilfælde tro vi, at Begrændsningen snarere bør ansættes for høi end lav, da Skjønnet indirekte maa paaregnes at faa nogen Indflydelse paa Arbeidsklassens egen Bedømmelse af, hvad der bør henhøre til en nødtørftig Husholdning.

Efter vor Opfatning udfordres der for en Arbeiderfamilie a 5 Personer i Jordbrugsdistrikterne følgende Værdi-Effekter sc.:

Beklædnings-Gjenstande	25 Spd.
Senge og Sengklæder	10 —
Hus-Inventarium og Arbeidsredskaber	15 —
1 Ko og 4 Faar eller Gjeder . .	20 —
Fødemidler og Madvarer	10 —
Tilsammen	80 Spd.

Noget lavere kunde man maaske opstille Begrændsningen i Kystdistrikterne og Byerne, skjønt neppe betydeligen, da derstedes tildels udkræves andre eller kostbarere Redskaber (t. Ex. Baade, Garn o. s. v.) — Men i ethvert Tilfælde synes det utvivlsomt, at Effekter af blot 30 Spd. Værdi maa være aldeles utilstrækkelige, naar vedkommende Familie ikke derved skal ansees ubetinget henvist til Savn og Mangler, af hvilke den ikke kan rive sig løs uden Hjælp.

Der har været udtalt Frygt for, at Arbeidsklassen ved den omhandlede Begrændsning skulde komme til at lide under en betænkelig Indskrænkning af Kredit, hvilken Mange anser det ønskeligt at opretholde i videst mulige Udstrækning. Vi tro, at der i begge Henseender raader Vildfarelse eller ialfald betænkelige Overdrivelser. Der ydes ialmindelighed Arbeideren Kredit ikke af Hensyn til hans ubetydelige Midler, men af Tillid til hans Dygtighed og Karakter. For den Slags Kredit har Kreditor, efter Forandring af Loven om Adgang til Exekution, maaske en bedre Garanti end nu, idet man derved tør gjøre Regning paa en større Forsynlighed hos Arbeideren, saa at han ialfald har lettere Evne til frivilligen at opfylde sine Forpligtelser. Paa denne Omstændighed tro vi, at der bør lægges større Vægt hos Arbeideren, end man almindeligen pleier at gjøre ved Handelsomsætninger. Har Kreditor derimod strax ved Indrømmelsen af Kredit havt for Øie at gjøre sig betalt i Gjenstande, som Debitor ikke kan undvære, tage vi ikke i Betænkning at udtale, at saadanne Transaktioner rettest betragtes som fordærvelige for den ene om ikke for begge Parter, saa at afgjørende Indskrænkninger maa ansees ønskelige for det hele Samfund. Det lader sig neppe beregne, hvor megen Skade og Jammer der er udbredt i vort Land netop ved Misbrug af Kredit i mangfoldige daglige Omsætninger. Den største Betænkelighed ved Forandringen ligger saaledes efter vor Opfatning deri, at Overgangstilstanden nødvendigvis maa medføre sine ganske væsentlige Vanskeligheder. Det er ogsaa tildels Grunden til, at vi ønske Principet gjennemført med et Skridt uden flere Overgange, ligesom vi i det Hele taget ere utilbøielige til at betragte Forandringen som principiel, med mindre man fuldtud agter at opstille Lovens Barmhjertighed istedetfor Kreditors i disse smaa Forholde.

Til en nærmere Belysning af Sagens Betydning skal vi tillade os at hidsætte et Par Exempler paa Virkningen af ulige Lovgivningsbestemmelser under her almindeligen mødende Arbeidsforholde, hvorved vi vil antage, at de handlende Personer optræde i god Tro efter Skik og Brug:

1. A. er en ung Arbeider, som Intet er eiende undtagen sine Klæder og nogle Redskaber, til samlet Værdi 20 Spd. Han ønsker at gifte sig med en Kvinde, der ligeledes kun eier sine Klæder til en Værdi af 10 a 15 Spd. De behøve endnu, for med Rimelighed at stifte fælles Bo, efter Omstændighederne mindst 30—50 Spd. Disse kan opnaaes ved Arbeide forbunden med Udsættelse af Ægteskabet og Besparelser; eller de kan muligens opdrives strax ved Kredit. I første Tilfælde vil Ægteparrets økonomiske Stilling i Regelen være betrygget for en længere Tid, saafremt ikke Sygdom eller andre Ulykkestilfælde indtræffer. Naar derimod Gjæld stiftes, vil den ialmindelighed være forfalden, inden Ægteparret har seet sig istand til at erhverve det Fornødne til Afdrag eller Indfrielse. Der foreligger nu A. væsentligen tvende Alternativer, enten den Mulighed at kunne vedligeholde sin Kredit ved betydelige Opofrelser, ved Kjøb til overdrevne Priser under aftagende Udsigter til at faa Gjælden betalt; eller han finder sig udsat for, at Kreditor strax tager tilbage sit Tilkommende med Omkostninger, saavidt tilstrække kan, saaledes at Ægteparret er meget værre faren end de vare tidligere. De vil nu neppe kunne bestaa sig uden Hjælp fra en eller anden Kant; og der er endog al Sandsynlighed for, at de tiltrods for Besiddelse af tilstrækkelige Arbeidskræfter, for deres hele Fremtid ikke ere langt fra at lide Mangel, eller at maatte ty til Fattigkassen. Hvis der nu ikke kunde optages Gjæld paa det Allernødvendigste til Livets Ophold, (Adgang til Exekution for 12 eller 30 Spd.) er det troligt, at der vilde vises større Forsigtighed med at give Kredit, saa at Stiftelsen af Ægteskabet havde maattet udsættes til Opnaaelse af et solidere Grundlag; men i ethvert Tilfælde vilde Vedkommende være bedre beskytte imod ligefrem Mangel og Hjælpeløshed og være i Besiddelse af større Evne til at erhverve sit Brød og tilfredsstille sine Kreditorer. Naar Retstilstanden iforveien var bekjendt, skulde heller ikke Kreditor have nogen rimelig Grund til at beklage sig over Begrænsninger i Adgang til at søge Exekution.
2. B. har giftet sig og sat et tarveligt Bo uden Gjæld, saa at han fuldtud kan stole paa sine Arbeidskræfter til Familiens Underholdning. Han arbeider ufortrødent; men da Udgifterne stige mere end paaregnet, kan han ikke læage sig op mere end, hvad der nødvendigvis udkræves til Anskaffelse af mere Inventarium eller Beklædning. Han vil, som en fornuftig Mand, kjøbe Alt, hvad han bruger imod Kontant, og vogte sig vel for Gjæld. Men Sygdom indfinder sig, og med den enten Nødvendigheden af at stifte Gjæld eller at afhænde noget at sit mest undværlige Inventarium. Han vil under vore nuværende Forholde ikke mangle Kredit; men hvor længe vil den vedvare, og hvor langt vil denne Kredit hjælpe ham, hvis Kreditor har til Hensigt at anvende sin Ret til Exekution? Vi kan ikke tvivle paa, at B. da vilde være bedre tjent med at afhænde sit Indbo stykkevis, idet han derved ialfald vilde spare Omkostninger. Men iøvrigt føle vi os forvissede om, at den hæderlige Arbeider, selv under forandrede Betingelser for Exekution, ikke aldeles vil mangle Kredit. Skulde en saadan eller lignende Hjælp findes absolut fornøden i en større Udstrækning, tro vi det bedre, at den søges erhvervet gjennem frivillige Foreninger, end ved Fastholden af de nuværende Kreditforholde, hvis overdrevne Benyttelse maaske kan siges at danne en af de allerstørste Hindringer for Næringsveienes Udvikling og Arbeidsklassens Velvære. Der kan ikke være Tvivl om, at Borgen „sløver Ens Sparsommeligheds Od" og giver Anledning til et større Forbrug, end Evnerne strængt taget tillade. Og for Arbeidsklassen kan ingen farligere Stilling gives end den at ligge stadigen paa Grænsen af Trang uden noget Middel til uafhængigen at modstaa denne kun for en kort Tid. Hvor stor Indflydelse har ikke Afhængigheden paa selve Arbeidspriserne? I Embedsklassen og Handelsklassen er der aldrig Tale om, at Arbeide kan ansees som nogen Skam; blandt Gaardbrugere, Haandværkere og simplere Arbeidere ser det ofte saaledes ud. Imidlertid er Aarsagen hertil ikke at søge i nogen Fordom mod Arbeide i og for sig, men meget mere i Arbeidslønnens Ringhed. Man kan vel neppe heller forundre sig over, at mangen Gaardbruger agerer Sofabende istedetfor Plougkarl, naar han derved blot ofrer nogle faa Skilling daglig; eller at han kan anse det for en Skam at arbeide selv for saadan Pris. Det er da ogsaa en af de vigtigste Ankeposter, man hører fra norske Amerikanere mod vore hjemlige Forholde, at Fattigkassen er den ubemidlede Arbeiders eneste Tilflugt i Alderdommen, fordi Arbeidet betales saa daarligt, at det ikke giver Anledning til at gjøre Besparelser.

Efter vor Opfatning maa der anvendes alle mulige Midler for at hæve Arbeidet i Agtelse og Værdighed. Kan dette ikke lykkes, tør vi ikke vente eller ønske andet, end at Emigration til Amerika maa blive saa let, at Landmænd der kan finde ved Arbeide den økonomiske Selvstændighed, som bør være Maalet for enhver frisindet Mand, og uden hvilken vort Fædreneland maa siges at mangle Betingelser for Lykke og Velvære, hvad enten Mangelen maatte stikke i Overbefolkning eller andre Omstændigheder.

Som en anden væsentlig Feil ved Lovforslaget henregne vi Skjelningen imellem Privates og det Offentliges Adgang til at gjøre Exekution, idet den ikke blot er uden praktisk Betydning, men ogsaa opstiller en i og for sig uholdbar Distinktion mellem offentlige og private Rettigheder, eller mellem offentlig og privat Moral. Andensteds har man gaaet den modsatte Vei og tilladt Private større Rettigheder end det Offentlige, hvad der dog ogsaa turde være tvivlsomt.

Altsaa anbefale vi en nærmere Overveielse af Forandringer i det omhandlede Anliggende, eller Sagens Udsættelse indtil Videre.

I Februar 1869. N. N.

Dampskibsfarten i Nordland og Finmarken.

„Tromsø Stiftstidende" har i Vinterens Løb indeholdt flere og længere Artikler om Dampskibsfarten heroppe. Forfatteren af hine Artikler klager nemlig over, at Ordenen ombord i de her gaaende Postdampskibe er saa mislig, at endog „hundredevis" af Kollier, som skulde været afleverede paa Stoppestederne op igjennem Nordland, først gjør Turen med til Finmarken og saa endelig paa Retur afleveres paa Bestemmelsesstedet, samt at Direktionerne for de bergenske og nordenfjeldske Dampskibsselskaber vilkaarligt, uforstandigt og til megen Gene for de angjældende Distrikter sløifer eller ombytter de gamle Anløbssteder med nye og uhensigtsmæssigt beliggende. For disse Tings Skyld, siger bemeldte Forfatter, er Opinionen heroppe Selskabernes Skibe imod. Denne sidste Paastand bør vistnok ikke godkjendes fuldtud. Nogen Uorden har der vel været ombord i Selskabernes Skibe, og Klagerne derover har heller ikke været saa faa; men nogen egentlig Opinion imod Selskabernes Dampskibe er her derfor ikke. Det er let at fordre god Orden; men at holde den, er nok ikke fuldt saa let, naar Ruten er lang og indviklet, og de lokale Forhold saa ugunstige som de omtrent kan være. Seilleden er paa mange Steder krum og trang. Naar nu Stormene hviner og Ishavet ruller ind imellem Klipper og Skjær med Brot og Brag, som giver Gjenlyd fra alle Fjelde; Dagen er forsvunden fra Horizonten og man maa lade sig nøie med den svage og matte Lysning, som Maanen og Nordlys udbreder — og ofte har man ikke engang den —, saa faar det vel gaa, som det kan med Ordenen, naar man blot kan redde Liv og Skib. Nordlændingen er ogsaa for vel kjendt med Forholdene til, at han i dette Punkt skulde være meget streng i sin Dom, og de omtalte Klager over Uorden er heller ikke en Frugt af nogen dybereliggende Misfornøielse, selv om det maa medgives, at de har været berettigede.

En anden Sag er det med Ombytningen af Anløbsstederne, og navnlig hvad Grøtø betræffer. Grøtø var altid Anløbssted for Statens Dampskibe, og i de første Aar var det ogsaa det for de private. Den hidtil af Dampskibene benyttede Seilled ved Grøtø er trang, bugtet og tildels ogsaa grund; men der er flere Løb, som først i senere Tid ere blevne oplodede. Med Hensyn til det ene af disse er det ved Erklæringer af Lodser, som i 25 Aar har staaet i Statens Tjeneste oplyst, at det er snorret og saa tilstrækkelig bredt og dybt, at det uden nogensomhelst ualmindelig Resiko kan passeres af Selskabernes store Jerndampskibe. Der er altsaa ikke længer det ringeste Skin af Grund til at lade den nu bestaaende Tilstand vedblive. Grøtø er nemlig ombyttet som Anløbssted med det i Nærheden af samme beliggende Maalø, efter Sigende paa Grund af en Strid mellem Grøtøens Eier og en Dampskibsfører, som af Farvandets Knaphed derfor har taget Anledning til personlig Hævn. Grøtø er Nordlands største Handelssted. Det er derfor ikke alene Centrumet for det omkringliggende Distrikts Liv og Rørelse, men staar ogsaa i udstrakte Forbindelser over hele Nordland. Det er desuden en ældgammel Station med god Havn, bekvemme Huse og en gjestfri Eier. Paa Maalø staar en liden Hytte paa et nøgent Skjær. Marine- og Postdepartementet har ikke tilladt,

at Postaabneriet er flyttet derhen; Dampskibsselskabernes Direktioner har forordnet, at blot Varer og Passagerer skal slænges iland der. Det er noget af det Naragtigste man kan se, naar Dampskibet kommer, og forsigtig som en Ræv til Aate nærmer sig Grøtøen, og naar det saa har faaet Postsækken, lusker det sluk-øret og folkeskyggen afsted ind imellem Maaløens Brot og Skjær, hvor det ofte kan falde det vanskeligt nok at komme helskindet ud igjen. For Ferdesfolk er imidlertid dette Ugreie til stort Bryderi og Besvær. Det er ikke sjelden heroppe, at Ferdesfolk maa vente paa Dampskibene hele Døgn, ja hele Uger. Naar slige Tilfælde indtræffer paa Maalø, er man i den allerførste Forlegenhed, da der hverken er Husrum eller Mad at erholde. Man har da det behagelige Syn at se, at de ventende Folk sætter sig, naar Veiret tillader det — over til Grøtø for at stille sin Hunger og fylde sin Nistepose, og, hvad det bedst er, at de under denne Udflugt ere høilig udsatte for ikke at række tilbage i rette Tid, om Dampskibet imidlertid skulde komme. — Kort sagt, det Uheldige eller rettere sagt det Enfoldige i det hele Stel er saa paatageligt og tilligemed saa ganske klart fremstillet, at det ikke tiltrænger nogen nærmere Belysning. Det er en Stivsindethed af Dampskibsselskabernes Direktioner, at de ikke allerede har rettet paa denne Misligehed efter den skarpe Paatale, som i Sagens Anledning er skeet. De ærede Direktioner har ikke engang anført antagelige Grunde for deres Fremgangsmaade. Det Tilsvar, som de engang offentlig gav tilbedste, at løst Snak af værste Slags. Beliggenheden af et Dampskibsanløbssted er ikke af saa ganske liden Betydenhed i Nordland og Finmarken. Veilængderne ere store heroppe, og her er ofte ikke let at komme fra det ene Sted til det andet. Naar Ferdesfolk kastes iland paa Maalø, hvor de Intet har at bestille, paaføres de en ikke liden Tidsspilde og Pengetab for at komme til Bestemmelsesstedet. Men ikke alene Reisende, men ogsaa Dampskibsselskaberne vilde være bedst tjente med at status quo ante bellum igjen indtraadte. Grøtø alene vil i et Aar skaffe mere Fragtgods end Maalø kanske i 10 Aar. Saaledes er Ombytningen af Dampskibsanløbsstedet for Steigens Præstegjeld Selskaberne til ligefrem Pengetab. Den Hensynsløshed, hvormed Direktionerne ved denne Ombytning ere gaaede frem, opfattes i Almindelighed mere eller mindre som en Aabenbarelse af den skjulte Tanke, at i Finmarken er det ikke nødvendigt at tage mange Hensyn, en Tanke, som nok Direktionerne desværre ikke er alene om; thi man har i denne Tid altfor tydelig hørt den udtalt selv der, hvorfra den ganske burde være banlyst; men Ansvaret for den Ringeagt og Uretfærdighed, som man lader os overgaa, tor ikke være saa let som Mange synes at tro. Retfærdighed er „nødvendig" mod Alle og til alle Tider. Disse nordlige Distrikter har en Fremtid. Hvad der til dem bevilges til Kommunikationens Fremme og til materiel Udvikling i det Hele taget, er vel anvendt; men ved halve og sneverhjertede Forholdsregler kan denne Gave gjøres værdiløs, ja ligefrem skadelig. Den moralske Understøttelse maa gaa Haand i Haand med den materielle. Ved den modsatte Fremgangsmaade slaar den ene Handling den anden ihjel.

Saalænge Dampskibsfarten heroppe understøttes af Staten, tror vi, at vedkommende Dampskibsselskaber ere forpligtede til at tage noget Hensyn til Befolkningens Ønsker og ikke saa ganske kan følge deres egen Villie og Lune. Vi skulde vel ikke beskyldes for at være fordringsfulde, om vi ligefrem forlange, at den af Staten understøttede Dampskibsfart ikke af intetsigende Grunde skal forkvakles saaledes, at den for enkelt Steds Vedkommende kun bliver af halv Nytte. Den bevilgende Myndighed vil vel ogsaa have sin Opmærksomhed henvendt paa, at der sker fuld Fyldest for Statens Penge.

20de Februar 69.

Oskar Patrik Sturzenbecker.

(Aftonbladet).

(Slutn. fra No. 51).

Til den foregaaende selvbiografiske Meddelelse af Sturzenbecker skulle vi endnu føie følgende Oplysninger om hans Liv og Virksomhed.

Efter i ti Aar at have været fast Medarbeider i Aftonbladet traadte Sturzenbecker i 1843 ud af Redaktionen paa Grund af Misnøie med C. F. L. Almqvist, især med dennes personlige Angreb paa S.s Ungdomsven, Aug. Blanche. Ved Siden af sin Virksomhed i Aftonbladet, hvor han i en Række af Aar stadig skrev sine pikante „Memoirer öfver den förflutna veckan", udgav han ogsaa mindre skjønliterære-satiriske Blade, som Arlekin, Bazaren og senere „Liten lefver än". Han havde ogsaa i denne første Periode af sin literære Virksomhed udgivet et Par Noveller samt flere Samlinger af Smaastikker: „Med en bit krita", „Med en bit blyerts", „Ur Stockholmslifvet" o. s. v. I Aaret 1844 udgav han en Samling mindre Digte under Titel: „Min fattiga Sångmö". Denne Digtsamling blev meget skarpt og haanligt bedømt i „Dagligt Allehanda", hvilket S. tog sig meget nær af, især da han paa den Tid paa Grund af en bitter privat Sorg var yderst følsom af sig. Han fik en Afsmag for Stockholm, som han siden aldrig ganske kunde overvinde, og flyttede til Kjøbenhavn, hvor han snart kom i nær Berørelse med og i inderligt Venskabsforhold til Hovedmændene for det unge frisindede Danmark: Orla Lehman, Ploug, Hammerich, Monrad, Krieger, o. fl. Han blev fra den Tid af en varm og ivrig Tilhænger af Skandinavismen. Som for meddelt, nedsatte han sig i Helsingborg i 1847 og begyndte Udgivelsen af Øresundsposten, hvormed han fortsatte til 1854, da han solgte Bladet og igjen flyttede til Kjøbenhavn. Fra 1856 blev han igjen Medarbeider i Aftonbladet og skrev der dels Korrespondentartikler fra Kjøbenhavn, dels alle Slags Skitser og Opsatser, undertegnede Orvar Odd. Han fortsatte hermed en ti Aars Tid. Da begyndte han at vantrives i Kjøbenhavn paa Grund af den politisk fiendtlige Stilling, hvori han kom til flere Personer, der for havde været hans Venner. Han deltog med brændende Iver i Partistridighederne og var en afgjort Modstander af det Hallske Ministerium, hvis Nølerpolitik han dømte meget strengt. I denne med yderlig Iherdighed førte publicistiske Kamp gjorde han sig uden Tvivl skyldig i mange Overdrivelser og Ensidigheder; men Begivenhedernes Udvikling har dog givet ham Ret i det Stykke, at det i ethvert Tilfælde vilde have gaaet noget bedre, end det nu gik, hvis det Hallske Ministerium havde benyttet sig af den Anledning, som flere Gange forud tilbød sig, til at udsondre Holsten og inkorporere Slesvig til Slien og Dannevirke. Hans Misfornøielse med den danske Politik og med Stillingen og Forholdene i Kjøbenhavn bragte ham til i Slutningen af 1862 atter at flytte over til Helsingborg, hvor han strax søndenfor Byen byggede sig en overmaade vakkert beliggende Bolig, som han gav det politisk spøgefulde Navn Villa Canzonetta. Han begyndte nu for Alvor og mere udelukkende at ofre sig til det rent skjønliterære Forfatterskab og viste sig her i Besiddelse af den udviklede Mesters Smag og Sikkerhed, forenet med den mest ungdommelige Sangerlyst og Opfindelsesevne. Allerede under den sidste Del af Opholdet i Kjøbenhavn havde han udgivet „Grefvinnan Gruffakin"; i Helsingborg udgav han fremdeles „La Veranda", „Brunt och Rosenrödt" og nu ganske nylig „Samlada ax", en Samling af vakre Digte, ved hvis Læsning det neppe skulde falde nogen ind, at de var skrevne af en syg og døende Digter.

En dansk Kritiker har i Anledning af dette sidste Arbeide karakteriseret Sturzenbeckers skjønliterære Forfatterskab paa følgende Maade: „Orvar Odd er et med Rette højt anseet Navn i den svenske Literatur. Det begyndte at blive dette allerede for 30 Aar siden, og hvad der henvendte Opmærksomheden derpaa, var en Række Skitser, de fleste i Prosa, nogle paa Vers, dels af Stockholmslivet, dels af Reiseindtryk, o. s. v. De var udkastede med stor stilistisk Kunst, med en legende Humor og en fin Ironi. Det var kanske især den første Egenskab, der slog an hos den svenske Almenhed, hvis Sands for Tonerne er stærkt udviklet, men de sidste Egenskaber viste, at Forfatteren stod paa et høiere aandeligt Standpunkt end de allerfleste af hans svenske Kollegaer. Denne Begyndelse efterfulgtes af en temmelig betydelig Række Skrifter, hvis Karakter dog forbliver væsentlig den samme. Forfatteren har forsøgt sig baade i historiske Skildringer og i større fortællende Digte; men hvad han er og bliver, det er en ypperlig Penneteguer, med et skarpt Øie for det Karakteristiske, med en let og fast Haand, der forstaar at gjengive et Indtryk, snart med et Par raske, kjække Streger, snart med fine, bølgende Linier. Han er aldeles ikke subjektiv Lyriker; det er ikke egne Stemninger, ikke dybtgaaende Betragtninger eller stærkt opvorte Følelser, der strømme fra hans Lyre; det er altid udenfra kommende Indtryk, som han maler eller rettere tegner. Det laa en Betydning i Titlerne paa hans første Arbeider: „Med en bit krita", „Med en bit blyerts"; med stadig voxende Kunstfærdighed og større Modenhed har han benyttet dette Redskab, men aldrig ombyttet det med noget andet." Den samme Anmelder bemærker siden om nogle af Orvar Odds sidste Digte, „at han i dem med Held har anslaaet en moderne Bellmansk Tone", en Bemærkning, der netop træffer Hovedet af Sømmet.

Konstitutioneltsindede Knæhøner.

Efterat Morgenbl. i den sidste Tid gjennem forskjellige Exempler har søgt at oplyse os om, hvad „Knæhøner" er for en Fugl, og (ialfald ad negativ Vei) bestemme, hvad „Konstitutionssindet" er for et Begreb, har det ærede Blad atter indhyllet sig i Mørke og fordunklet os Gaaden ved en ny, mystisk Sammenstilling af begge Begreber: Hvad er uafhængige „konstitutioneltsindede Knæhøner?"

Morgenbladet for igaar siger: „D'Hrr. Schweigaard, Hammerstad, Aall, Smith-Petersen og J. Schwartz kunne henregnes til de uafhængige, konstitutioneltsindede Repræsentanter". Bladets Trudsel om Landets Ødelæggelse synes saaledes for det Første lykkelig afvendt! Der findes altsaa endnu „5 Retfærdige"! Blandt disse 5 er rigtignok nogle af vor Tids største Syndere, da Schweigaard, Smith-Petersen og Schwartz alle betydelig have forseet sig mod det drakoniske Bud, ikke at forandre en Tøddel af Grundloven (medmindre man forpligter sig til at smelte den op og støbe en komplet ny), og de to øvrige „Retfærdige", Hammerstad og Aall har Morgenbladet tidligere givet nogle af de slettest politiske Attester, som Borgere i dette Land have kunnet glæde sig ved. Men det bliver ikke derved. Den morgenbladske Naade mod Syndere overgaar ligesom dets Vrede al Forstand! — Naar Morgenbladet kalder de Mænd, som have stemt for Stemmerettens Udvidelse og aarlige Storthing for „Konstitutioneltsindede" og af samme Grund i Søndags kaldte slige Mænd for „ægte og uforfalskede norske Knæhøne-Politikere", saa betegne disse Navne altsaa den samme Ting, og vi have altsaa foruden „Banditterne", de „Raabarkede", „Klapperslangerne", „de røde Republikanere" (det er nu saa gammelt!) af Morgenbladet faaet et nyt politisk Laug: „konstitutionelt, ægte og uforfalset norsk Knæhøne-Politiker," — som altsaa er det, hvortil Morgenbladet selv hører. Skal — hvad vi formoder — dette Sidste fra Morgenbladets Side være Brodden af den „knæhøniske" Behandling af Aall og Storthinget, saa er det ialfald, saavidt vi forstaar, Begyndelsen til en temmelig „hønisk" Behandling af sig selv!

Kristiania, den 9de Marts 1869.

Dersom det allerede spaar godt for aarlige Storthing, at kun et eneste Blads Røst i det hele Land har lydt imod hin Reform, saa ligger det endnu et saameget glædeligere Varsel for Sagens Udfald i Modstandens overdrevne Hensynsløshed. Men det bedste Varsel for denne Sag ville vi dog se deri, at paa hin Undtagelse nær ere Alle ikke alene fuldkommen enige i Grundsætningen, men ogsaa i Formen og Maaden, hvorpaa den er gjennemført i det fremsatte Forslag. Et ligesaa godt Varsel ligger ogsaa deri, at Modstanderne, forsaavidt de have begrundet sin Modstand mod Sagen, ikke have fremført nogen Grund, der ikke med ligesaa stor Føie skulde kunne anføres mod hvilkensomhelst Sag. Thi alle disse Modgrunde opløse sig dog samtlige tilsidst i den Indvending, at aarlige Storthing vil betegne et konstitutionelt Fremskridt, eller som Morgenbladet for idag udtrykker sig: „Folket vilde have Vanskelighed for at følge med under et saa forceret politisk Liv, som aarlige Storthing skulde fremkalde". Altsaa skulde ikke Folket holde ud det Stød fremad tre Aar i Træk (d. v. s. fordelt paa tre Aar), som det hidtil har holdt ud hvert tredie! Forsaavidt har Bladet Ret, som det er ganske sandt, at der vil fremkaldes et større politisk Liv. Der vil fremkaldes en mere stadig og levende Interesse for og en større Dygtighed i politiske Gjøremaal i alle de Retninger, som Grundloven har betroet Folket og dets Regjering og Statsmagter til Varetagelse. Det er paavist, at Lovgivningsmyndigheden vil udføres paa en mere besindig, rolig og overveiet Maade; de umodne Lovforslags Tid vil være forbi med den Spænding og Ustøhed, som nu under den lange Ventetid og det lange Fravær fra Lovgivningsvirksomheden har været en medvirkende Grund til at fremkalde dem. I Bevillings- og Beskatningsvæsenet vil der paa Grund af den større Sikkerhed, hvormed Folkets Skatteevne og Statens Fornødenheder kan oversees, indføres en bedre Statshusholdning, der navnlig nu under det økonomiske Tryk vil føles som et af de største Goder, fordi det vil føles lige ned til den fattige Fisker og

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

En stærk Bragen i Busken nærved Kanten af den aabne Slette antydede, at Vildtet snart vilde bryde frem, og kort efter styrtede en svær gammel Bøffelokse frem, fulgt af et Snes Okser og Kjyr, galopperende henimod den fjerneste Del af den af Mænd dannede Kreds. Nu spurtes der om Mod og Støhed og begge Dele lagde Kafferne for Dagen. De ved Enderne af Sirkelen sluttede sig sammen og Bøflerne var saaledes indringede. En Sky af Spyd gjennemskar Luften paa alle Kanter af Kredsen, og da mange af Spydene blev siddende i Dyrene, sinkedes disses Bevægelser af Skafterne og gjorde dem rent rasende.

Da Bøflerne ingen Udvej saa til at undkomme, stimlede de tæt sammen ligesom for at søge Ly bag hverandres Legemer, og dette havde Jægerne netop ventet paa. De dristigste af Krigerne kastede sig ind mellem Dyrene og greb dem ved Ben, Hale, Krop, medens Stød af det korte Spyd fulgte paa Stød, og i faa Sekunder laa næsten den hele Flok død eller døende paa Jorden. Nogle faa af de kraftfuldeste og modigste lykkedes det at ryste af sig Fienderne, som klængede sig paa dem ligesom Myrer paa en Flue. Mangen styg Flænge fik Kafferne under denne Kamp, men endelig gjennembrød hine faa Bøfler ved et rasende Anfald Kredsen og undkom. Men hermed var de ikke frelst; adskillige af de mest letfødede Kaffere holdt Skridt med dem, fik omsider Forspranget og drev de forskræmte Dyr tilbage imod de mindre hurtige Forfølgere. Dette Slagteri varede næsten en Time, og det befandtes, at af hele den Flok, der dreves ud af Busken, havde bare fire kommet derfra med Livet.

Da Jægerne havde ophørt at forfølge Bøflerne og havde forsamlet sig om de slagne Skrotter, blev der et almindeligt Raab paa Ingonyama. Der skulde foretages en Deling af Byttet, og ingen vilde foretage denne med saamegen Upartiskhed som „Høvdingen".

„Hvor er Ingonyama?" Hvor er Høvdingen?" gjentoges atter og atter, men ingen havde set ham siden Begyndelsen af Jagten. Den ældste Høvding sendte straks nogle og tyve unge Mænd ud for at søge efter Ingonyama, og bede ham komme og tage Byttet i Øiesyn og belønne dem, der havde udmærket sig mest.

Forester havde, som sagt, fulgt med dem, hvis Forretning det var at drive Bøflerne ud af Busken; han havde søgt et ophøjet Stade, hvorfra han kunde overskue Busken og tildels se, hvad der foregik. Neppe havde Bøflerne blevet forurolige og begyndt at bevæge sig, førend Forester lagde Mærke til to Dyr, som sneg sig gjennem det høje Græs og krøb op ad Fjeldsiden for at undgaa Kafferne. Ved nøjere at se efter dem, opdagede han, at det var en Løve og en Løvinde, begge fuldvoxne og sjelden store og kraftfulde. Han skjulte sig i det høje Græs og tog frem sin Kikkert, for gjennem den at følge det ædle Vildts Bevægelser. Med Kattens Listighed og Lethed vidste de at undgaa Kafferne, skjønt disse ikke var femti Skridt fra dem, men det kan anføres til deres Undskyldning, at de var saa optagne af Bøflerne, at de ingen Tanke havde for andre Dyrs Spor. Dette var Forester meget kjært, ti han vidste, hvilken høj Pris hans Mænd satte paa skarpe Øjne og Æren at have opdaget og endnu mere dræbt disse to Dyr vilde bedække hans Navn med uvisnelig Ros. Han ventede en Stund, til hans Folk var i nogen Afstand, da steg han ned i Dalen og beredte sig paa at angribe Løverne i deres Skjul.

Forester vidste godt, hvor farligt det er at angribe en opskræmt Løve; Overraskelse er den sikreste Vej til et heldigt Udfald i alle Sammenstød baade med to- og firbenede Vilde. Men han satte ubetinget Lid til sine egne Nerver, til sin Rifle, til sit Øie og Øre, og ved Hjælp af alt dette trodde han at være sine firfødede vilde Fiender fuldkommen voksen. Efter nøje at have lagt Mærke til det Sted, hvor han havde set Løven og Løvinden snige sig, nærmede han sig dette Sted med stor Forsigtighed. I femti Skridts Afstand standsede han og skjulte sig i Busken for om muligt at faa Øje paa Dyrene, førend han gik videre tilværks. Neppe havde han holdt sig stille i nogle Sekunder, førend Løven lod høre en skarp Knurren, og for med det samme henimod Forester, med tilbagelagte Øren og visende de glindsende Tænder i den halvaabne Mund; Løvinden fulgte sin høje Gemal i Hælene og begge syntes højst opbragte over en saadan Dristighed af Forester.

Noget overrasket over dette pludselige Angreb, bevarede dog Forester fuldkommen sin Aandsnærværelse. Hans Rifle fulgte enhver af Dyrenes Bevægelser; knapt i ti Skridts Afstand fyrede han og Løven rullede livløs rundt med en Kugle i Hjernen. Da Løvinden saa sin Mage falde, syntes hun instinktsmæssig at fatte Aarsagen, og kastede sig med et Brøl over Forester, hvis andet Løb endnu var i Behold; han tog hurtigt Sigte, fyrede og Kuglen traf Hovedet, men for højt oppe til at være dræbende; dens eneste Virkninger var at standse Løvindens Løb et Øjeblik. Det var imidlertid bare et Øjeblik, og i det næste sprang hun paa Forester, som kastede sig ned for at undgaa, hvad han vidste vilde blive et knusende Slag, hvis han havde forblevet staaende. Da han faldt, slap han sin nu unyttige Rifle og trak sin lange, skarpe Jagtkniv. Da Løvinden satte sin Fod paa Foresters Legeme, holdt hun det fast til

Arbeidsmand; dette Storthings Repræsentanter ere jo ogsaa valgte med Forpligtelse til at gjennemføre en større Sparsommelighed og en bedre Statshusholdning. Og Kontrollen med Statsstyrelsen vil ligesaa blive sikrere og virksommere. Det større politiske Liv, som aarlige Storthing efter Modstandernes egen Erkjendelse vil fremkalde, vil ikke indskrænke sig til Storthinget og Folket; Regjeringen har selv erkjendt, at den vil blive delagtig i det samme Gode; thi da, som Statsraad Stang siger i sin berømte Grundlovsfortolkning (Pag. 65), Kongen har, hvad den monarkiske Magts Funktioner angaar, helt og holdent den Myndighed, som i Grl. er ham tillagt, medens Storthinget i Regelen deler sine Myndigheder med Kongen, saa vil altsaa den forøgede politiske Dygtighed og Virksomhed i lige Grad komme Regjeringen selv til Gode. Men som meget rigtig bemærket, vil Forandringen især spores i Folkets større Deltagelse i det offentlige Liv. At dette skulde blive saa „forceret", at „Folket skulde have Vanskelighed ved at følge med", er naturligvis en ubegrundet Frygt og skriver sig rimeligvis kun fra et Øiebliks Forvirrelse hos vor Modstander; thi naar det er Folket selv, som i sin Selvstyrelse frembringer det politiske Liv, saa kan dette vel ikke løbe fra det. Saa fort pleier vi nu ikke heller at kjøre i vort bakkede Land; vi saa forleden Dag et af de nyeste statsretlige Værker (af Svensken Thamm), hvori det særlig bemærkes om Norge, at dets Forfatning i Løbet af hele 54 Aar næsten ikke har undergaaet nogen Forandring; der er ogsaa liden Grund til at sige, at Forandringen fra treaarlige til aarlige Storthing skulde være nogen stor Forandring, og allermindst behøver man at frygte for, at Folkeaanden ved aarlige Storthing skulde komme ud af de gamle konservative Spor og løbe løbsk. Der er endogsaa dem, som tro, at den hyppigere Vexelvirkning mellem Thingmændene og deres Vælgere, som aarlige Storthing vil bevirke, vil give Storhinget et endnu stærkere konservativt Præg, end det nu har; og dette er vist ikke usandsynligt. Thi konservativt er vort Folk til Gavns og det vil have lettere for at paatrykke sine Repræsentanter denne Retning, naar de tre Gange i deres Thingtid have Leilighed til at drøfte Statsliggenderne med dem. Efter Morgenbladets Fortælling idag, skal Regjeringen være bestemt paa atter at ville fremsætte Forslaget om aarlige Storthing, om det nu mod Forventning skulde blive forkastet. Dette tager Morgenbladet til Indtægt for sig! Dette var altsaa Meningen med at sætte Himmel og Jord i Bevægelse og spaa Revolutioner, naar Hensigten alene er at fortælle, at det falder Morgenbladet beleiligst at faa Spørgsmaalet udsat i tre Aar — til Sverige eller Danmark skulde være vendt tilbage til Rigsdag paa 3 Aar eller 5 Aar, til Roms Plyndring, til „Ungarn atter er kuet!"

I Anledning af den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 12te f. M., saalydende: „At Statsraad og Kommandør à la suite i Marinen Wolfgang Wenzel Haffner, Kommandør af St. Olafs- og Sværdordenen, forundes Afsked i Naade fra sit Embede som Statsraad med 1800 Spd. aarlig i Vartpenge", — har det under 8de dennes naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at resolvere: Uagtet Jeg ikke kan tillægge Udtalelser af Storthinget som den, der har foranlediget den foreliggende Afskedsansøgning, nogen Indvirkning paa Kongens Ret efter Grundlovens § 12 til Selv at raade over Sammensætningen af Sit Statsraad, finder Jeg dog at burde give efter for Statsraad Haffners personlige Ønske og bevilger derfor Statsraad Haffner i Naade den ansøgte Afsked med de i den Norske Regjerings Indstilling foreslaaede Vartpenge.

Derefter behagede Hs. Majestæt til Statsraad naadigst at udnævne: Professor Dr. philos. Ole Jacob Broch, Kommandør af St. Olafs-Ordenen og af Nordstjerne-Ordenen, samt at befale ham at overtage Bestyrelsen af Marine- og Post-Departementet.

(Rigst.)

Udlandet. I Nordamerika er der nu den 4de Marts indtraadt en Regjeringsforandring, som man almindelig tillægger en ganske ualmindelig Betydning, idet General Grant har overtaget Præsidentskabet. Ulysses Grant er født i Aaret 1822 i Point Pleasant i Staden Ohio, og hans Slægt nedstammer fra Skotland. Han blev bestemt for den militære Stand og udmærkede sig i en ung Alder under Krigen i Mexiko, men tog sin Afsked i 1854 og nedsatte sig efter nogen Tids Forløb i Galena i Illinois, hvor han siden stadig har havt sit Hjem. Da Borgerkrigen udbrød, stillede han sig i Spidsen for et Regiment Frivillige, og han udmærkede sig i den Grad i Felten, at han efter et hurtigt Avancement til de høieste Grader fik Kommandoen over Potomakhæren. Efterat Freden var bleven gjenoprettet, udnævntes han til Republikens høistkommanderende General, en Titel, som Ingen uden Washingthon havde baaret før ham. Efter længere Tids Forløb ser man saaledes atter en Mand med et anseet, agtet og berømt Navn i Spidsen for den store Republik, og ikke en blot Partiforer, som kun er bleven baaren frem af sit Parti, kun har været kjendt af Amerikanerne selv eller en Brøkdel af dem og kun er et Redskab for dem, som have hævet ham i Veiret. Det var egentlig ikke det republikanske Parti, der opstillede Grant som Kandidat til Præsidentposten, da det blot antog den offentlige Menings Valg, og heller ikke det, som afgjorde hans Seier ved sin Indflydelse, men snarere ham, der hævede Partiet og styrkede dets Stilling ved at erklære sig villig til at være dets Kandidat. Derfor overtager han ogsaa sin Post uden Forpligtelser overfor alle dem, som have virket for hans Valg, og han har friere Hænder end sine Forgjængere, saa at det staar i hans Magt at bryde med de forfærdelige Uskikke, for ikke at bruge et værre Navn, der allerede ere groede fast i den unge Republik. Naturligvis har Grant maattet afgive Erklæringer, men han har altid gjort det med faa faa Ord og i saa almindelige Udtryk som muligt. Han tiltraadte det Program, som det republikanske Konvent havde vedtaget i Chikago, men han sikrede sig strax imod at blive til en Slave heraf, idet han bemærkede, at baade de givne Forhold og den offentlige Mening til enhver Tid maatte have Indflydelse paa hans Handlinger. Grant er overhovedet ikke en Ven af mange Ord, og alene denne Omstændighed gjør ham til en ren Ualmindelighed i Amerika, hvor man er vant til, at en offentlig Personlighed aldrig viser sig uden vidt og bredt at udtale sig om Dagens Spørgsmaal. Grant ynder ikke slige Taler, og man har derfor givet ham Navnet „den Tause".

Udadtil er der formentlig to Spørgsmaal, paa hvilke der for Tiden lægges Hovedvægten i Amerika, nemlig om Alabamastriden skal holdes aaben eller udjevnes, og om de Forenede Stater skulle lægge an paa yderligere at udvide sit Omraade. Begge Spørgsmaal kunne egentlig slaaes sammen, idet de tilsidst beror paa, om Grant vil følge en fredelig Politik eller ikke. Med Bestemthed lader der sig Intet sige herom. Det er som bekjendt et almindelig udbredt Rygte, at Grant er imod Alabamatraktatens Bekræftelse og til Støtte herfor anføres et andet Rygte, nemlig at Senator Sumner fra Boston, det radikale Partis Fører i Senatet og Præsident i Komiteen for de udenrigske Anliggender, skal være Udenrigsminister i det nye Kabinet. Indadtil vil det være en af den nye Præsidents Hovedopgaver at tilveiebringe en virkelig Udsoning imellem Norden og Syden; thi Kongressen har kun brugt Magten. De finantsielle Spørgsmaal have ligeledes en ganske overordentlig Betydning.

Fra Berlin skrives den 4de Marts. Ved Rigsdagens Aabning idag erklærede Kongen, at det Haab, han ved Aabningen af den sidste Session havde udtalt om Fredens Bevarelse, ikke var blevet skuffet. Throntalen bebuder flere Lovforslag, deriblandt Posttraktater med Nederlandene, Sverig, Italien og Rumænien, samt Traktater med Italien angaaende Konsulaterne. De slutter saaledes: Forbundsrepræsentationens første Opgave vil ogsaa for Fremtiden være at opholde Freden med alle Nationer; det venskabelige Forhold til alle fremmede Magter, som nylig har skaaet sin Prøve, vil gjøre denne Opgave lettere. Forhandlingerne i Konferentsen og dennes Resultat have bevist Magternes oprigtige Bestræbelser for at tage Fredens Velsignelser som et dyrebart Fællesgode under deres fælles Beskyttelse. Ligeoverfor Anerkjendelsen heraf er en Nation, som er sig sin egen Magt bevidst, samt sit Ønske om at agte Andres Uafhængighed og at beskytte sin egen, berettiget til at stole paa Varigheden af Freden; thi de udenlandske Regjeringer have ikke til Hensigt at forstyrre den, og Fienderne af Orden og Ro mangler Magt dertil.

Udnævnelse. Under 6te ds. er — foruden hvad der i Lørdagsnummeret er meddelt — forhenværende Marinelæge Ch. F. S. Stillesen naadigst udnævnt til Distriktslæge i Vestlofotens Distrikt i Nordlands Amt.

Ordensudnævnelse. Under 8de Marts har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne til Riddere af den Kgl. Norske Sankt Olafs Orden:

Sogneprest til Vestre Aker, Hofprædikant A. W. Fangen, for fortjenstfuld Embedsvirksomhed, og

Greve G. F. Snoilsky, Hofmarskalk hos H. K. H. Prins August, Kaptein i Armeen, Adjutant hos H. M. Kongen og Generalstabs Officer.

Den svenske Regjering bestaar under Kong Karls Ophold i Norge af Prins Oskar som Formand og Stadsraaderne Bredberg, Thulstrup og Carlsson. De øvrige Ministre, de Geer, Ehrenheim, Abelin, Berg og Adlercreutz, have faaet foreløbig Orlov.

Hs. Maj. Kongen overvar Søndag Gudstjenesten i Slotskapellet, og deltog senere i Middag og Bal hos Konsul Thomas Heftye. Hs. Majestæt afreiste under Salut med Jernbanen idagmorges Kl. 7.

Telegram fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Lofotfisket, dat. Henningsvær 7de dennes:

Torsdag, Fredag mindre godt, ujevnt Garnfiske, enkelte Henningsværbaade fik dog indtil 1000 Fisk. Line- og Dybsagnfisket jevnt godt fleste Steder, Østnæsfjorden og Stamsund misligt, Fiske alleslags Redskaber; Almue flytter derfra til Værene i Vaagen; igaar hindrede Søndenvindskuling Redskabernes Trækning, forvoldte flere Baadforlis, Tab af Menneskeliv. Til idag idethele opfisket antagelig 7 Millioner. Pris 17—22 Ort.

Provst Vogt til Eidsvold er afgaaet ved Døden.

Den Undersøgelseskommission, som Kommandør Valeur har forlangt for at undersøge Forholdene paa Horten, skal efter Forlydende Statsraad Broch agte at nedsætte.

Storthinget. Onsdag den 10de Marts Kl. 9 holdes Storthing, hvor da foretages:

1. Budgetkomiteens Indstilling angaaende 6te Hovedpost K, Fiskerierne.
2. Veikomiteens Indstilling ang. Bidrag af Statskassen til privat Dampskibsfart.
3. Odelsthingets Beslutning til Lov ang. Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet.
4. Andragende fra endel Opsiddere af Bakke Sogn om Eftergivelse af Kautionsansvar.
5. Andragende fra endel Lodser ved Andenæs Station om Eftergivelse af idømte Sagsomkostninger.
6. Andragende fra H. P. Andersen om Eftergivelse af den resterende Del af Kjøbesummen for den overtallige Chefsgaard Skuttena.
7. Toldkomiteens Forslag ang. Beskatning af Sukker og Sirup, som tilvirkes her i Landet af Runkelroer eller andre Plantestoffe.
8. Referat af indkomne Sager, hvoriblandt Valgkomiteens Forslag om Udnævnelse af Medlemmer af den Komite, som ifølge Storthingets Beslutning skal nedsættes ang. Forandring i Grundlovens § 50 vil blive foreslaaet strax foretaget.

I Valgkomiteens Møde igaardags, var et Medlem fraværende. Man enedes om, at hvert Medlem skulde afgive Stemmeseddel paa 15 Repræsentanter, for at det derved fremkomne Resultat derefter nærmere kunde overveies. Ved denne Stemmegivning faldt Stemmerne saa: 1) Hammerstad 21, 2) Schweigaard 21, 3) J. Sverdrup 21, 4) Aall 20, 5) Daae 19, 6) O. G. Ueland 17, 7) Schwartz 17, 8) Smith-Petersen 17, 9) Enge 15, 10) Velde 15, 11) Krognæs 14, 12) Christensen 12, 13) Richter 12, 14) Sørenssen 11, 15) Aga 10. Derefter havde Vogt 9, Riisnæs 8, Aschehoug 8, Vig 7, Steen 7, Augustinussen 5, Faye 5, M. Kildal 5, Valstad 5, Nessen [illegible]. Efter nogen Forhandling vedtoges det, at de 15, som havde faaet de fleste Stemmer, skulde af Valgkomiteen foreslaaes.

Snivesygdom. Paa Gaarden Skraatorv i Raade skulde, ifølge „Moss Tilst.", et Par Tilfælde af Snive have vist sig. De angrebne Heste ere ved offentlig Forføining blevne dræbte, hvorved det viste sig, at Sygdommen var temmelig stærkt udviklet. De fornødne Foranstaltninger ere tagne for at forhindre Sygdommens videre Udbredelse.

Smukt Sølvarbeide. En Ølkande, hvortil Billedhugger Bergslien har modelleret Figurer, henhørende til Oehlenschlägers „Nordens Guder," er forfærdiget af Juveler Tostrup og i disse Dage udstillet i hans Butik.

Det dramatiske Selskab i Bergen contra Ole Bull. „Bergens Td." skriver, at det har vakt megen Indignation, at det dramatiske Selskabs Bestyrelse i Anledning af 75 Aars Jubilæet har ladet Datoen den 2den Januar 1850 overmale og sat Datum for Selskabets Stiftelse istedet. Man har opfattet det som

---

Jorden, idet hun trykkede Kløerne ind i Kjødet. For det Første gjorde hun intet videre Forsøg paa at slade ham, for det er næsten altid Katteslægtens Sædvane at vente til dets Offer rører sig, førend de klorer eller bider, medens Hundeslægten straks tager fat, hvad enten Dyret, som er i dens Magt, er roligt eller rører sig. Medens Forester, led Pinen af Løvindens Kløer, havde han alligevel tilstrækkeligt Herredømme over sig selv til at ligge som livløs, idet han ventede paa Leilighed til en afgjørende sidste Anstrengelse. Løvinden stod over ham, Synet af hende var skrækkeligt; Blodet af Saaret løb nedover Forhovedet og Øinene og dryppede ned paa Foresters Ansigt, medens hun med en tilfreds Malen (ligesom Kattens) syntes sig sin Hevn bevidst.

Henved et halvt Minut forblev de to i denne Stilling, men Forester vidste, at det ikke vilde vare længe, førend Løvinden vilde prøve paa at faa ham til at røre sig enten ved Hjælp af Kløer eller Tænder. Medens hun saaledes stod over ham, studerede han hendes Bygning og mærkede sig, hvor han antog Hjertet maatte være. Trækkende langsomt Aande, kjørte han sin Kniv ind til Skaftet paa det formodede Sted, trak den hurtigt ud og gjentog Stødet. Da Løvinden mærkede, at hendes Fange rørte sig, trykkede hun Klørene dybere ind i hans Legeme, og da hun følte sig saaret, greb hun ham med Tænderne i Skulderen — heldigvis den venstre. Trykket af hendes Legeme og Pinen i Skulderen gav Forester næsten overmenneskelig Kraft, og hans Kniv gjennemborede Udyrets Hjerte; alligevel, saa sejglivet er disse Dyr, døde hun ikke øjeblikkelig, men gjorde, da hun mærkede, at hendes Offer havde en Brod, et Spring til Siden og stod et Sekund eller to og iagttog ham.

Foresters Kniv blev siddende i Dyrets Krop, da han ikke havde Kræfter til at trække den ud efter det andet Stød, og da han saa hende staa og iagttage ham, trodde han, at hans sidste Stund var kommet. Han var forsvarsløs nu, og sønderrevet og forklemt som han var, kunde han intet gjøre for at undgaa Faren. Han følte Kræfterne svigte, det begyndte at gaa rundt for ham og skjømmes, og skjønt han trodde at se, at Løvinden lagde sig ned, kunde han alligevel ikke føle sig forvisset derom; hans sidste Fornemmelse var en Lamhed i Armen og en total Mangel paa Evne til at røre sig eller bruge sine Sanser.

Kapitel XXIV.

Af de Kaffere, som var udsendt for at søge efter Forester, besteg nogle Toppen af den nærmeste Bakke for at faa et Overblik af det omgivende Landskab, medens andre gik hen til Siden af Dalen, hvor Forester sidst var blevet set. Disse sidste fandt snart hans Spor; førend de gav sig til at følge dette, holdt de kort Samraad om Aarsagen til den pludselige Forandring i Retningen af hans Gang, som de opdagede, og disse skarpsindige Jægersmænd kom snart til den Slutning, at et eller andet Slags Vildt havde tiltrukket sig hans Opmærksomhed, og at dette Vildt maatte have været af en vis Vigtighed; en Buk eller et Vildsvin vilde neppe draget ham bort fra Bøffeljagten.

En Elefant antoges af en ung Jæger at være Aarsagen, men dette fremkaldte bare Latter, for Sporet af en Elefant kunde ikke undgaat dem, der gjennemsøgte Busken. En Løve syntes sandsynligere, og saaledes, førend nogen Kjendsgjerning var blevet opdaget, havde disse Naturens Børn ved, hvad de Lærde kalder en „Indikssion" (Anvisning), truffet den virkelige Aarsag, som bragte Forester til at gaa ned i Dalen. De kjendte Manden og saaledes eftersporedes hans Handlinger.

I faa Minutter havde de fundet den døde Løve, derpaa Løvinden og tilsidst Forester selv. Et frygteligt Skrig rystede Luften ved Synet af Foresters sandsynligvis døde Legeme; Skriget gjentoges fra Mund til Mund, indtil alle hans Ledsagere havde indfundet sig paa Stedet for denne Begivenhed, som alle var begjærlige efter at kjende i sin fulde Sammenhæng.

Aarsagerne til Løvernes Død var straks synbar. Kuglehullet i Løvens Hoved viste dennes Dødsmaade og Kniven i Løvindens Hjerte ligesaa hendes. Sejerherrens sønderrevne og blodige Legeme viste, hvor heftig Kampen havde været; disse tappre Mænd var skrækslagne og tillige stærkt bevægede ved det ny, kanske sidste Bevis paa deres Høvdings Mod og Kraft; skjønt selv et Offer, havde han slaat denne Kafferlandets værste Pest.

„Saaledes skulde en Høvding dø", bemærkede en af de fornemste Krigere; men hans Bemærkning, skjønt antaget som en Hovedsag af Mængden, gjorde ingen Virkning paa en slu gammel Kaffer, der var berømt som en stor Medicin-Mand. Han havde i nogen Tid med Opmærksomhed betragtet Forester, og udbrød omsider, idet han lagde Haanden paa hans Haandled:

„Høvdingen lever, og vil leve!"

Denne uventede Erklæring modtoges med Tvil af dem, der havde set Foresters tilsyneladende livløse Legeme ligge paa Jorden, men den gamle Kaffers Duelighed var vel bekjendt og de fulgte villigt hans Befalinger. Vand blev med Vanskelighed fundet og bragt i nogle store Blade; endel blev slaat i Foresters Ansigt og endel heldt ind i hans Mund. Følgen var, at han efter nogen Tid begyndte at aande, derpaa slog Øjnene op og tilsidst begyndte at tale.

„I maa prøve at bære mig til min Hytte, Folk", sagde han. „Jeg er svært skadet og trænger Rolighed."

„Ja, Høvding", var det enstemmige Svar.

(Forts.)

en Demonstration mod Ole Bull, hvilket ogsaa en anden Omstændighed bestyrker, nemlig, at der blev hysset og peebet, da man nodbragte hans Skaal. I „Bergensposten" benægtes imidlertid dette sidste.

Bjørnejæger. For omtrent 3 Uger siden skriver „Hedem. Amtstd.", gik Peder Maribo og en anden Mand fra Aasnæs ud for at dræbe en Bjørn, som de for havde gaaet efter, og som indtil 18 Mennesker om Dagen havde jaget paa uden at gjøre nogen Skade. Efter længere Søgen fik Peder Maribo Øie paa Bjørnen og gav den strax et Skud, der traf under det høire Øre; den faldt paa Hovedet, men reiste sig strax igjen og fortsatte sin egen Vei uden at forfølge Skytten. Ved i længere Tid at forfølge det blodige Spor, fandt han endelig Bjørnen staaende med Hovedet ind i et Krat. Atter et Skud fik den i Laaret, hvorefter den vendte sig om og forfulgte Skytten, men det varede ikke længe inden den faldt om og efter et 3die Skud var Bjørnebinnen død. — For 9 Aar siden skjød den samme P. Maribo en Binne med 3 Unger paa Romdals Grund. Han er en ivrig Jæger, og han beskjæftiger sig næsten udelukkende med Jagt, især er han, naar han faar Spor paa Bjørnen saa ivrig, at han i flere Uger efter hinanden ikke beskjæftiger sig med andet, men glemmer baade at han selv trænger Mad og sin hjemme værende Kone, der knurrer over, at Intet findes i Huset, og over at han Intet fortjener. Den sidste Bjørn, han skjød, holdt han paa med i 3 Uger uden at tabe Modet. Manden er 39 Aar gammel og meget fattig.

Forlis. „Kr.sands St.avis" beretter: Af Ulykker efter den sidste Storm have vi at berette om to Forlis, der har rammet her hjemmehørende Skibe. Skonnerten „Æolus", fort af og tilhørende H. W. Smidt, er ilordags sprungen læk i Nordsøen og blev, efter at Riggen var gaaet overbord, forladt af Mandskabet, der optoges af et andet Fartøi, som landsatte det i Farsund. „Æolus" var ladet med Trælast og bestemt til England. Fra Farsund berettes endvidere, at Galeas „Maren", fort af Eieren W. Andreassen, er funden kantret med kappet Rig og fuld af Vand samt indbjerget dertil ved Dampskibet „Thor"; det var ladet med Stav og bestemt til Skotland. Mandskabet skal være reddet. Her paa Havnen er indkommet for Ossade efter Stormen Skib „Kong Sverre", Kapt. J. Olsen, af og fra Kragerø, ladet med Is og bestemt til England, samt Skonnerten „Axel", Kapt. J. P. Iversen af Hjørring fra Fredrikshavn med Korn, bestemt til Newkastle. Begge have lidt betydelig Skade, faaet endel Stormere knækkede og Skandseklædningen ramponeret, ligesom Ladningen maa losses. — Fra Namsos skrives, at tvende Fartøier ere strandede mellem Trondhjem og Namsos, hvor det ene nok er sunket. Tvende Jægter ere forliste i Nærheden af Sannæsøen. — „Stav. Amtstd." beretter, at den hjemmehørende Skonnert „Neptun", der var ladet med Kobbererts, Talg, Ben m. m. for Newkastle, strandede ved Dusevigen og blev slaaet til Vrag. Hverken Skib eller Ladning var assureret. Som tidligere berettet gik ikke mindre end et halvt Snes Skibe i Drift paa Vaagen, af hvilke en større Del blev ramponerede. — Fra Aalesund skrives: Man kan ikke vente andet, end at der maatte spørges store Ulykker fra Søen efter den svære Storm, som herskede i Slutningen af forrige Uge. Denne Gang er det søndre Søndmøre, som er rammet af Ulykken. Hvor stort Tabet af Menneskeliv er, kan endnu ikke med Bestemthed angives; Rygterne opgiver de Forulykkedes Antal fra 70—90 Mand, et Tal saa stort, at hvis det medfører Sandhed, kan visk ikke de ældste Folk paa disse Kanter mindes et saadant Menneskeltab paa en eller to Dage.

Naturfænomen. Fra Karlsø skrives til „Tromsø Stiftstd." den 5te Febr.: Den 1ste ds. om Morgenen Kl. 8 eller vel saa saaes ved Karlsø over Horizonten i Nordvest en Kugle i klart hvidt Lys noget oval rund, vel saa stor som Fuldmaanen; den skred i Retningen mod Vest, idet den af og til udskjød eller afsondrede ildrøde Funker — tilsyneladende som naar et godt Fyrstaal slaaes mod Flint. — Naar den mødte en Skaadelap (Skydave) syntes den at sagtne Farten, som om den havde mødt en Hindring, der gjorde den det brydsomt at slippe forbi, hvorefter den paa rent Felt (klar Himmel) igjen for afsted, som om den var sluppen løs og flyede Hindringen. Det varede i henved 2 Minutter fra den saaes i Nordost til den dalede og forsvandt i Vest.

Fortidsminder. De tvende Guldfingerringe, — skriver „Nordre Tr.hjems Amtstd." — der (tilligemed en stor Del andre Oldsager) som bekjendt fandtes ifjor Sommer ved Udgravningen af Kjæmpehaugene paa Gaarden Gjethe ovenfor Levanger, ere nu erhvervede af og indsendte til „Det kgl. norske Videnskabers Selskabs" Oldsamling i Trondhjem. Sammesteds blev ogsaa ifjor Sommer ved Eieren Hans Halsan indleveret endel paa Gaarden Halsan fundne Oldsager, nemlig en messingbeslaaet Skaal med Hadde, endel Perler af kulørt Agat eller Glasflus, samt nogle Brudstykker af et Messingbeslag, smukt forziret med Zirater og Drage-hoveder etc. og som endnu vise Spor af ægte Forgyldning. Ligeledes blev nu indleveret et paa Gaarden Håa (dansk Haaden) nu Næsset ved Levanger af Johan Norbenborg og Bertinus Bergvinstuen fundet Oreblad af Jern. Efter Forlydende vil man til Sommeren fortsætte med Udgravningen af den tilbageværende Række af Kjæmpehauge paa ovennævnte Gaard Gjethe, hvor man ifjor gjorde flere interessante Fund. — „Tr.hjems Adr." skriver: Undersøgelserne af Selje Klosterruiner ere fuldførte under Ledelse af Hr. Kapellan Koren, og de Kapeller, som Olaf Tryggvesøn i Aarene 995—1000 byggede i Fjeldsiderne, hvor St. Sunnivas Lig fandtes, ere nu ryddede saavel for Grus som for de store nedfaldne Klippestykker, der forhen opfyldte dem. Herved ere endel interessante Detaljer bragte for Dagens Lys. De Gjenstande, der have antikvarisk Interesse, ere tilstillede Bergens Museum. Ligeledes undersøgtes Stenvikholms Slotsruiner. Denne Besætning er en af de første, der byggedes her i Landet, efter at Ildvaaben vare komne i Brug. Der fandtes endnu ikke ubetydelige Levninger af et Centraltaarn og af nogenlunde vel bevarede Kassematter af en høist eiendommelig Konstruktion, saavelsom af andre Bygninger, der antages at have Interesse baade i antikvarisk og i militær Henseende. En Undersøgelse bør ikke opsættes, da Stenen efterhaanden borttages.

Kjøbenhavns Skytteforening, hvori nu alle i Staden hidtil bestaaende Skytteforeninger og Skyttekorpser ere samlede med Undtagelse af „Akademisk" Skytteforening og Skyttekorps, har nu begyndt sin Virksomhed i en ny Skikkelse og under en ny Bestyrelse. Inddeling i Kompagnier finder ikke Sted; ved ny Tilgang dannes blot nye Delinger, og Delingerne faa en vis Grad af Selvstændighed, idet der tages Hensyn til, hvor ofte de ønske at indøves, paa hvilken Tid af Dagen Øvelserne skulle holdes, samt hvor langt de ville drive Øvelserne. Ved saaledes at give Skytterne Ret til efter frit Valg at slutte sig sammen til Skyttekorps og Delinger, og ved at give disse Frihed til selv at bestemme Øvelsestiden, tror man at have gjort det muligt for de enkelte Samfundsklasser, som i den tidligere Ordning saa en absolut Hindring for Deltagelse, nu at slutte sig til Foreningen. Den valgte Uniform af graat Klæde er simpel og meget billig. Ved Korpsafdelingen vil der især blive lagt Vægt paa Gymnastik, Sigteøvelser, Kjendskab til Vaaben, Exercits, hvilken Øvelse dog bliver indskrænket til det Nødvendigste, samt Marcheøvelser.

Det engelske Marinebudget. Forventningen om, at Marinens Budget vilde udvise Besparelser for omtrent en Million Pund Sterlin i Sammenligning med det forhenværende Finantsaar er bleven bekræftet ved de Forslag, der nu ere indbragt i Underhuset. Istedetfor 11,157,290 Pund forlanger Marineministeren kun 9,996,640; Udgifterne til Lønning, Uniformering, og Forpleining ere nedsatte med 437,855 Pund; Matrosernes og Marinesoldaternes Antal er nedsat med 1739 Mand og Officerernes med 370 osv. osv." — Det liberale Ministerium have givet saa bestemte Løfter om Besparelser, for at maatte indfrie dem, og Brights Nærværelse i Regjeringen skulde desuden efterlade sig Vidnesbyrd; men Hovedsagen bliver det dog, om Regnskabsopgjørelsen over det kommende Aar vil svare til de Forhaabninger, som disse populære Formindskelser ville vække.

Sydtyske Tilstande. I Geislingen blev der den 28de Febr. afholdt en Forsamling paa omtrent 2000 Personer, hvor følgende Beslutninger enstemmig bleve vedtagne: „De sydtyske Staters Indtrædelse i det nordtyske Forbund er den naturlige Vei til Virkeliggjørelsen af Tysklands Enhed; det er lagt i Sydtysklands Haand at sørge for, at dette sker. For de sydtyske Regjeringer er det en Pligt at aabne Forhandlingerne desangaaende snarest muligt. Ingen europæisk Magt vil kunne hindre Arbeidet til Tysklands Enhed. Udlandets Trusler maa ikke hindre Anstrængelserne for dette nødvendige og høieste Maal." — Samtidig skrives fra andre Kanter, især fra Bayern, om ihærdige Agitationer for den modsatte Politik. Der er saaledes her nylig udkommen en militær Brochure mod Allianceforbund med Preussen. Den har til Motto de „for dens egen Karakteristik ikke uvigtige Ord" — skriver et nordtysk Blad — af Digteren Goethe: „Sucht nur die Menge zu verwirren, sie zu befriedigen ist schwer!" („Søg blot at forvirre Masserne, at gjøre dem tilpas er vanskeligt").

Øvelsesleir. I Frankrig vil der til Sommer ligesom forrige Aar blive oprettet tre Øvelsesleire: i St. Maur ved Paris, ved Chalons og ved Lannemecan. Til disse tre Leire kommer desuden den stadige Leier ved Lyon, hvor der foretages Øvelser hele Aaret igjennem. Den mobile Nationalgardes Officerer have faaet Tilladelse til at overvære Øvelserne i Leirene. Deres militære Uddannelse skal overhovedet lettes dem paa enhver mulig Maade. Det sædvanlige Garnisonsskifte, der finder Sted i April, er udsat til Oktober.

Ny-Seeland. De sidste Efterretninger fra Ny-Seeland lyde gunstigere for Englænderne. Nagataka, Oprørernes stærkeste Punkt, er blevet erobret den 5te Januar, af Oberst Wilmore. Englænderne havde 22 Døde og Saarede, Oprørerne 200. Krigen anses for endt.

I Japan vedvare Forfølgelserne mod de Kristne. Paa Gotoøerne ere 181 Kristne, Mænd, Kvinder og Børn, blevne indespærrede i et Fængsel, hvor de underkastes de skrækkeligste Pinsler.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar temmelig jevnt høit over Norge, høiest mod Øst. Vinden er laber Østlig paa Kysten, NOlig paa Østlandet. Temperaturen er sunket, undtagen i Kristiania og Sandøsund, hvor den er steget nogle Grader. Sne i Bodø, Mandal og Sandøsund. — Udsigterne ere fremdeles til koldt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 10de Marts (Kl. 7—9¾) gives: **Narcis Rameau**, Drama i 5 Akter af A. E. Brachvogel.
NB. **Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.**

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales Pllrr. Handlende til Dagens billigste Driser.

Christiania i Febr. 1869.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavian".

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet **„Argonaut"**, 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt**, afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.
Man tegne sig hos
S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Bøger.

Ignatius, som i Aaret 116 laut doy fyr si kristne Tru, med Salmen **„Vaar Gud er oss so fast ei Borg"**, paa 16 sidor 8vo., er send Bokhandlar Cammermeyer i Kommission og vil snart vera aa faa i dei flestalle Bokløbdorna i Landet. Boki koster 4 Skill.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang**, paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867**, en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

„Svein Urædd"

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa **alle Posthus** og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, øvre Slotsgata No. 16. 1 ℔ Fjordungaaret umfram Postpengar.

No. 9 er utkomet og vert kringsendt til deim, som hava tingat.

Tilsalgs.

Gravmonumenter

af Sandsteen, Marmor og Granit, samt Marmorkors og Plader, leveres efter Bestilling smukt og billigt af **Peter Seest,**
Dronningensgade No. 34.

Prima skotsk Parafinolie

sælges fra Lager til **nedsatte Priser.**
Fredrik Sundt.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og friskt Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Torhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.
hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld**, patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck**, Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Badskning**
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck.**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, dervaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 58. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 10de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Ejdsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vesinæs og Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brottum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Arvika, den 9de, Kl. 12, 35' Eftermiddag. Kongen afreist herfra Kl. 12½. ¾ Times Ophold paa Kongsvinger, hvor Frokost indtoges. Slædeføre kun halvveis til Karlstad, senere blot Hjulføre.

Brevsending fra Trondhjem

(Februar 1869.)

Da Trondhjem ikke er Sædet for noget Hof (ialfald kun meget sjeldent), kan jeg ikke i Lighed med Morgenbladets Kjøbenhavnerkorrespondent begynde med Berettelser om og fra dette, hvorfor jeg med nævnte Blads Ørekorrespondent vil begynde med Veiret. Hvad nu Veiret angaar, saa har dette ivinter været ualmindelig mildt og vakkert med Undtagelse af et Par Døgns Storm. Hverken Sne eller Kulde har fundet Vei til os som i forrige Vintre. Det er meget muligt, at dette kommer af en ligeligere Fordeling, idet de sydligste europæiske Lande har havt mere end sædvanlig streng Vinter. Vor Stiftsavis fantaserede bare, da den for en Tid siden berettede om „stærkt Snefald“.

Det trondhjemske aandelige Veirlag er jo bekjendt for sin rolige og stadige Karakter; men det politiske Barometer har, som De kan tænke Dem, ikke været saa ganske roligt i den senere Tid. Det dirigeres fortiden fra Storthingssalen, og et Par af de derværende Dirigenter fra vor By, bidrager just ikke til en mild og rolig Temperatur paa sit Hjemsted. Hr. Grosserer og Skibsreder Lorck bidrog saaledes ved sin Stemmegivning i „Hvidehavssagen“ betydeligt til, at Luften blev noget kold, og at en og anden overfaldtes af Isgysninger. Hr. Pastor Schawland har dog været største Forstyrrer af Roligheden. Man skulde næsten tro, at det hendte ham det Modsatte af det, som efter Folkevisen hendte Gjenten, at „ho teinkte svara nei, men tok feilt aa svara ja“. Schawland tænkte vist at svare ja til Spørgsmaalet om forøget Repræsentation for de finmarkske Byer; thi paa anden Maade kan man ikke let forklare sig den trondhjemske Repræsentants Stemmegivning. At den samme vilde stemme mod udvidet Religionsfrihed for Embedsmænd, vidste man jo fra før, og det er heller ikke at undres over, at en gammel **protesterende** Præst ikke kan være med paa at løse Samvittighederne og aandeligt hemmende Baand, naar han ikke har saapas aabnet Blik for sine Medborgeres Rettigheder og for Nødvendigheden af Reformer i frisindet og sand konstitutionel Retning, at han kan stemme for et saa moderat Forslag som Odelsthingets om Udvidelse af den kommunale Stemmeret. Hr. Pastoren sees at være bleven lokket ud paa Glatisen eller „Skraaplanen“ ved Forslagets første Behandling, saa han da stemte for; men efter formodentlig at have taget tillivs tilstrækkeligt af den ligesaa grumsede som grundige Behandling, som blev det tildel af Bladet over alle Blade, og efter at være bleven vækket af Aandsfrender i Lagthinget, kom han til sig selv igjen, saa han ved Odelsthingets fornyede Behandling i Odelsthinget kom med et — Nei. Det er vel temmelig givet, at Hr. Schawlands Storthingsfærd ikke forøger hans hellerikke for forstore Popularitet som Thingmand, efterat han saaledes i Utrængsmaal har stødt alle Parter fra sig. Ved sin Votering i Stemmeretssagen sees han Side om Side med en anden af Byens Repræsentanter, Hr. Gram. Som en af Søgadens Matadorer og „repræsenterende sig selv“ kan man mindre undres over, at han stemte, som han gjorde. Vi haabe, at vore Repræsentanter ikke ville gjøre os og vor By Skam i Sagen om aarlig Storthing.

Det var naturligvis Dhrr. velbekjendt, at der ifjor omtrent paa denne Tid udgik herfra en Ansøgning om Udvidelse af Stemmeretten, hvilken Ansøgning her i Byen fik Underskrifter af flere Hundrede skatteydende Mænd, foruden de Tusinder, som i det øvrige Land underskreve. Dhrr. har saaledes ikke kunnet sige, „at de ikke have mærket nogen Trang til Udvidelse af Stemmeretten.“ Naar man ikke kjendte Dhrr. desbedre, kunde man næsten tro, at de stemte mod Odelsthingets Forslag af den Grund, at efter den bestemte Census bliver neppe en eneste Arbeids- eller Husmand stemmeberettiget nordenfjelds. Hele Resultatet vil blive, at en og anden Bestillingsmand kommer med.

Forresten er der i denne Sag kommet mange underlige Ting tilsyne. Noget af det underligste var Hr. Valstads Frygt for, hvad en Thrane No. 2 kunde udrette, hvis Stemmeretten blev udvidet. Hvad vil en dygtig Agitator kunne udrette, hvis den ikke udvides, og han da holder sig til som Fane udstikker: Nationalforsamlingen for det for sin Frihed vidt udskregne Norge nægtede i 1869 hæderlige, skatteydende Borgere Stemmeret inden den Kommune, til hvis Udgifter de bidroge ved ilignede Skatter. Man behøver ikke at være nogen Spaamand for at forudse, at Stemmeretten, hvis den ikke nu udvides, efter den Dag vil faa en endnu høiere Betydning i Ikkeberettigedes Øine end før, og at har der „ikke ytret sig Trang“ til denne før, saa har enkelte Thingmænd ved sine Udtalelser, men især tidtnævnte Blad sørget for, at den maa komme. Hvis Landets Sagførere, Læger, Skolelærere, Underofficerer og Landre have nogen Ære i Livet, saa maa den Foragt, der aabenbart er kastet paa dem, have vakt deres Æresfølelse, hvis den ikke var vakt før. Mrgbl.s Redaktionsartikler og Inserater aander en saadan tirrende Foragt for de ikke priviligerede Klasser, og ikke mindst ligeoverfor Landets hæderlige Skolelærerstand, at disse maa opirres og komme for Alvor til at tænke over sin medborgerlige Stilling. Østerdalskaren „Z“ satte formentlig Kronen paa Værket; thi større og mere paatageligt Sludder, end han kommer med, har ikke været fremført offentligt imod Sagen. Som et Bevis paa, hvor høit enkelte af de Magthavende staa, skal jeg anføre, hvad en Formandskabsordfører m. m. ytrede i et Møde ianledning Underskrivningen af Ansøgning om Stemmerettens Udvidelse. Efter at have „kræret Stilhed med Slag i Bordet“ begyndte han: „Jeg vil bede eder betænke, godt Folk, at Valutan det er Jorden det, og Vorherre har nu engang bestemt det saa, at vi Gaardbrugere skulle være stemmeberettigede, og jeg vil bede eder betænke eder og ikke at forandre Vorherres Ordning.“ Disse vare Ordene. Imidlertid er vel baade den Ene og Anden snart kjed af denne uendelige Skriven om Stemmeretten i næsten alle Blade.

Blandt de mange gode Ting, Nordmændene ere bekjendte for at beskytte, er ogsaa Trykkefrihed og Næringsfrihed; men at ingen af disse Goder hører hjemme i en Del af Landet, eller har hørt hjemme i de sidste 102 Aar, beviser vor Adresseavis's „Eneprivilegium“ paa at indtage Bekjendtgjørelser inden Trondhjems Stift.

Alle og enhver har hidtil staaet i den Formening, at den eneste Maade, hvorpaa „Privilegiet“ kunde hæves, var at indløse det med en 20 a 30,000 Spd., saaledes som det skede i Bergen. Vor nye Borgermester har imidlertid seet og taget Sagen fra en anden Side. Ved Tiltrædelsen af Embedet forefandt han et Forslag stilet til Kommunebestyrelsen om, at sige Privilegiet hævet. Forslagsstilleren, Hr. Ingeniørkaptein Rosen, havde for et Par Aar siden kommet med et lignende Forslag, som Formandskabet saa løselig havde behandlet, efterat Realskolens Direktion som rimeligt havde sat sig imod Forslaget. Hr. Borgermesteren gaar ud fra, at der er en vis Forskjel mellem Privilegiet i Bergen og dette her. Det bergenske tilhørte nemlig Privatmand, men dette tilhører paa en Maade Kommunen. Realskolen er oprettet for Kommunens Skyld, og de Indtægter, som paa forskjellig Maade og til forskjellige Tider er skaffet den, er alt kun af Hensyn til Kommunen. Spørgsmaalet bliver altsaa: Er Privilegiet nogen absolut Nødvendighed for Skolens Bestaaen i Fremtiden? Vil ikke Skolens Indtægter formindskes betydeligt ved at Privilegiet tages fra den? Hvorledes Sagen med Hensyn hertil for Øieblikket stiller sig, beviser Hr. Borgermesteren ved at oplyse, at den hele paaviselige Indtægt af Privilegiet er 23 Spd. 96 ß, som Skolen oppebærer som Afgift af de Aviser inden Stiftet, hvilke har erholdt Tilladelse til at indtage Bekjendtgjørelser. Tabet beløber sig derimod til 2 a 300 Spd. Avisen er nemlig forpligtet til at tage gratis alle Bekjendtgjørelser, „som angaa Kongens Tjeneste og det almindelige Væsen“.

Naar Skolen fremdeles beholdt Avisen, men opgav Privilegiet, vilde, efter Borgermesterens og Fleres Mening, denne intet tabe, men hellere vinde i Indtægter. Desuden er Skolen rig (den eier en 40,000 Spd.) og Skolepengene saa lave, at disse forhøiede og i Forbindelse med andre Indtægter maatte mere end strække til for Skolens Økonomi.

Hr. Borgermesteren henstillede til Kommunebestyrelsen at bemyndige ham til paa Byens Vegne at andrage om, at kongelig Proposition til Lov om Privilegiets Ophævelse maatte blive forelagt det forsamlede Storthing, hvis det ikke kunde gaa an at faa Privilegiet ophævet ved kongelig Resolution. Kommunebestyrelsen har nu forlangt og faaet Direktionen for Realskolens Betænkning, der gaar ud paa, at den ikke kan billige eller være enig i Hr. Borgermesterens Betragtningsmaade af Sagen. En Minoritet af Direktionens fem Medlemmer, Hr. Borgermesteren selv og Fabrikeier Th. Hansen, holdt paa Forslaget og saa ikke de Farer med Ophævelsen af Privilegiet, saaledes som Dhrr. Stiftsprovst Petersen, Rektor Müller og Konsul Greger. Pluraliteten var enig i, at Privilegiet ophævedes, men kunde ikke som Skolens Direktører stemme for den foreslaaede Maade.

Vil nu Kommunebestyrelsen da gjøre noget i denne Sag? Jo, den vil muligens gaa ind til Regjeringen med omhandlede Forslag; men hvis denne finder, at Sagen ikke kan ordnes paa den foreslaaede Maade, hvorom der kan være Tvivl, saa bidrager den ikke en Skilling til Indløsning af Privilegiet, det kan man forlade sig paa. Hvorfor skulde den det? Vi har foruden Adresseavisen Stiftsavisen, altsaa to Dagblade i Byen, og det skulde jeg tro var nok baade i en og anden Henseende. Saalænge Stiftsavisen holdes i en sømmelig Tone, faar den Lov til at indtage Bekjendtgjørelser, hvilket har tilfølge, at Byens Forretningsmænd maa avertere i begge Blade. Blev Privilegiet løst, fik man kanske det tredie Blad, som man maatte avertere i, og dermed større Udgifter. Ingen af Bladene har nogensinde egentlig manglet Indhold efter fattig Leilighed, og hvad de kan have manglet, faa vi fra Kristiania, da Morgenbladet „sørger for at forsyne Provindspressens sultefødrede Læsekreds“.

Som De vil have seet, er der i dette Aar i vor gode By opstaaet en filosofisk Forfatter, der er i Besiddelse af et Fremstillingstalent og en stærk Bibeltro. Der gaar en varm, religiøs Aand igjennem det hele Arbeide, der, om det end ikke udmærker sig ved mange nye Tanker eller Ideer, dog har mere end almindeligt Bogværd. Bogen, betitlet „Naturen og Mennesket, af en Sandhedsven“, koster 50 ß og faaes formentlig i de fleste af Byernes Boglader.

Noget angaaende „Breve fra Storthinget V“ (i No. 33).

I denne Afdeling af „Breve fra Storthinget“ udtaler Brevskriveren nogle Paastande og Anskuelser, hvorom vi længe have havt Lyst til at udtale os; men da vi have manglet nogle faktiske Oplysninger, nødvendige til Sagens Udvikling, fremkommer dette saa sent. Brevskriveren omtaler Landbrugsskolerne og begynder med at give dem nogen Skyld for den „Elendighed“ og for det Tryk, som Jordbrugerstanden her i vort Land for Øieblikket antages at lide under. Dernæst udmaler han med stærke Farver, hvor fordærveligt Opholdet paa Landbrugsskolen har været for de unge Mænd, som have været saa uheldige at blive sendte did for at lære Jordbrug. At det kan have gaaet uheldigt med adskillige Jordbrugere, der have været paa en Landbrugsskole, er ganske vist, og at dette undertiden kan have sin Aarsag i ubetimeligt „Aberi“ efter et fremmed Mønster, indrømmes villigt; men derfra at ville slutte sig til, at Landbrugsskolerne have gjort Skade, at deres Virksomhed har bidraget til at forøge „Exekutionernes“ Tal, eller bærer nogen Skyld i Jordbrugernes „Elendighed“, det maa man sige er en ligesaa uberettiget, som usammenhængende Slutning. Lader os engang betragte Sagen noget nærmere: Landbrugsskolens Hensigt er jo at udbrede Kundskab om Jordbrug, og at vore Skoler heri have udrettet særdeles meget til virkelig Nytte for vort Land, antages ikke at blive benægtet af Nogen, som har fulgt med i denne Sag. Desuagtet har der naturligvis ved Siden af de mange duelige Mænd, som ere udgaaede fra Landbrugsskolerne, ogsaa udgaaet mange uduelige, der i deres Virksomhed kun have givet et afskrækkende Exempel; men er det retfærdigt udelukkende at paabyrde Læreanstalten Skylden for disse Mænds Uheld? kan man forlange af en Læreanstalt, at den skal uddanne kun duelige Mænd? Vi ville spørge Brevskriveren, om han tror, at der paa hele den vide Jord findes en eneste Læreanstalt, af hvilkensomhelst Slags, der opfylder en saadan Fordring? Vi tro det ikke. Det er en naturlig Følge af de menneskelige Tings Ufuldkommenhed, at man ikke kan opstille saadanne Fordringer. Men hvorfor skal man da fordre mere af Landbrugsskoler end af andre Læreanstalter? Der er Ingen, som har bebreidet Universitetet, at der er udgaaet mange uduelige Mænd fra dets Læresale, ved Siden af de mange dygtige Mænd, som der have faaet sin Uddannelse; eller Skolelærerseminarierne, at de have udsendt mange mindre duelige Skolelærere! Dersom man vil være retfærdig, faar man nok for Størstedelen skrive Uduelighedden paa Individets Regning og ikke paa Læreanstaltens. For os stiller Sagen sig saa, at Jordbruget i ligesaa fuldt Maal som nogen anden Virksomhedsgren kræver personlig Dygtighed, Anlæg og klar Tankeevne af sine Dyrkere; derfor kan en Landbrugsskole ligesaalidt gjøre en duelig Jordbruger af en Mand med ringe Begavelse, som Universitetet eller Seminariet kan gjøre saadanne udeldige Subjekter til duelige Mænd, hver i sin Retning. Det er derfor efter vort Skjøn en daarlig Gjerning at rive ned paa Landbrugsskolerne saaledes i sin Almindelighed. En anden Sag er det at kritisere de enkelte Skolers Organisation og at paavise deres Mangler, for saaledes at bidrage til at faa disse rettede; dette er en Gjerning, som havde været Brevskriveren mere værdig; dette vilde have berettiget ham til Tak og Paaskjønnelse. Det er vistnok saa, at der for Øieblikket hersker en ikke ringe Misstemning blandt vort Lands Jordbrugere. Man leder da naturligvis efter Aarsagen dertil, og mange finde det bekvemt at udvælge Landbrugsskolerne og Landbrugsundervisningen til Syndebuk, idet de søge at erhverve sig et Slags Popularitet, ved efter bedste Evne at rive ned denne Institution. Men dersom man vilde granske Sagen med Sandhedskjærlighed og Upartiskhed, vilde man nok finde ganske andre Aarsager til Trykket og Elendigheden.

Dernæst gaar Brevskriveren over til at omtale Aas Landbrugsskole og fortæller, at det anførtes i Storthinget, at Lærerne der „havde indtil 50 Undervisningstimer om Aaret, altsaa gjennemsnitlig 1 Time ugentlig“. Da det maa antages, at Brevskriveren er Storthingsmand og altsaa har havt Anledning til at gjøre sig bekjendt med Indberetningerne om Aas, kunne vi ikke negte, at det i høi Grad forundrer os, at han tillader sig at nedskrive saadanne Ytringer som de citerede, der enten maa være begrundede i Ubekjendtskab til den Ting, han skriver om, og hans Udtalelser ere da altsaa fremkomne i god Tro, eller ogsaa, dersom han har læst Indberetningerne om Aas, og altsaa kjender det faktiske Forhold, da kunne vi ikke andet end beklage den tilsyneladende Mangel paa Retfindighed, hvormed han søger at føre Publikum bag Lyset. For at opklare dette, skulle vi anføre noget af Beretningen om Skolens Virksomhed for Undervisningskursuset 1865 til 1867, det sidste der er afsluttet. Undervisningstimernes Antal var i de respektive Fag følgende: Landbrugslære, theoretisk 178, praktisk 410, tilsammen 588, eller om Aaret respektive 89 og 205, tilsammen 294; Kemi m. m., theoretisk 216,

praktisk 824, tilsammen 1040, eller om Aaret respektive 108 og 412, tilsammen 520; Husdyrfagene, theoretisk 200, praktisk 66, tilsammen 266, eller om Aaret respektive 100 og 33, tilsammen 133 Timer; Botanik, theoretisk 209, praktisk 118, tilsammen 327, eller om Aaret respektive 104½ og 59 tilsammen 163½ Time; Bogholderi 188 Timer, eller om Aaret 94. (Se Aarsberetningen om Aas Landbrugsskole for 1866—67 Pag. 24) Desuden er der givet Undervisning i praktiske Arbeider i Marken, Landmaaling, Nivellering, Kreaturrøgt og Hesteskoning, hvilket Timetal ikke med Nøiagtighed kan opgives. Heraf sees, at Lærerne have havt indtil 520 Undervisningstimer om Aaret. Hvordan dette stemmer med Brevskriverens anførte „indtil" 50 Timer om Aaret, lade vi enhver Læser selv bedømme*). Han taler dernæst om, hvad Aas Landbrugsskole koster og udtaler, at denne Læreanstalt har været dyr. Det kan være; deri ere vi enige med ham; Læreanstalten kunde maaske have været anskaffet noget billigere; men naar den nu engang er der, saa nytter det lidet at jamre over dens Dyrhed; det nytter lidet at søge at nedrive den i den offentlige Agtelse; man gjør den ikke derved billigere og faa derved ikke en Skilling tilbage af det gjorte Udlæg; det er da langt bedre og mere patriotisk at bidrage til, at man kan drage saa stor Fordel af de udlagte Penge som muligt; men det sker ikke ved at skrive i Aviser paa den Maade, som Brevskriveren har gjort. Hans Jeremiader over Lærernes Lønninger i Forhold til Almueskolelæreres Lønning, finde vi ligeledes ubetimelige; thi det koster dog en ganske anden Uddannelse at gjøre sig kvalificeret til Lærer ved Aas, end til at være Almueskolelærer, og Lærervirksomheden ved Aas kræver et ganske andet Arbeide udenfor den egentlige Undervisningstid. Brevskriverens Udgydelser om denne Sag maa vel derfor nærmest skrive sig fra et Anfald af slet Lune. Videre anfører han, at der her i Landet gjøres saa meget for at oplære de „Fornemmes" Børn og saa lidet for Almuens. Dette er en besynderlig Paastand. Er der da i vort Land nogen priviligeret Kaste? Ere ikke alle Borgere af det norske Statssamfund lige berettigede til at nyde godt af de Institutioner, som Staten bringer istand? Har ikke hver Mand lige Ret til at sende sin Søn til Universitetet, eller at lade ham konkurrere til Optagelse paa Krigsskolen, eller paa Aas, eller paa et Seminarium? Det er jo kun løst Snak, at der gjøres meget for de „Fornemmes" Børn og lidet for Almuens, naar Almuens Børn ikke have været udestængte fra de høiere Undervisningsanstalter. Til Slutning kommer Brevskriveren med nogle Fraser om, at naar de vordende Jordbrugere gjennemgik en Folkehøiskole og derpaa lærte Gaardsstel af Far og Mor, da skulde vi faa Jordbrugere, som forstode at prøve Alt og beholde det Bedste osv. Vi skulle ikke længere opholde os ved dette, men kun til Slutning udtale den Mening, at den ærede Brevskriver gjør sig selv og den Sag han kjæmper for, lige daarlig Tjeneste, naar han strider med saadanne Vaaben. X.

*) Brevskriverens Anførte stemmer dog med det under Debatterne oplyste. Se Storthingstd. No. 73. Red. Anm.

Kristiania, den 10de Marts 1869.

Hs. Majestæt Kongens igaar efter Rigstidenden meddelte Protokoltilførsel i Anledning af Statsraads Haffners Afskedsansøgning vil vistnok blive læst med adskillig Forbauselse og loyal Anstrengelse for at glemme Regjeringsforedraget af 1860, som jo bringer den Ting aldeles paa det Rene, at et Mistillidsvotum er et Mistillidsvotum ligesaavel i Norge som i Sverige, England og andensteds. D'Hrr. Medlemmer af vor norske Regjering, som Ansvaret udelukkende rammer, have imidlertid nu tvunget os til at gaa langt tilbage i Tiden og stikke Fingeren i Jorden for at lugte, hvor vi er. I 1869 har den kongl. norske Regjering behaget at gjenkalde i vor Erindring, hvad der i det konstitutionelle Mønsterland England ligger over en Menneskealder forud for den Tid, da den store Revolution i 1688 begyndte at kalde den eiendommelige engelske Parliamentarisme tillive. Heldigvis slaar Regjeringens Handling (Haffners Afskedigelse og Brochs Udnævnelse) Protokoltilførselens Ord ihjel, saa disse staa der som en formentlig temmelig ørkesløs Protest; man har taget Mistillidsvotumet tilfølge i Handling, uagtet man har bestridt det i Ord. Hvor ofte sker ikke noget lignende i det daglige Liv?

Vi tro dernæst, at Protokoltilførselen taber noget af det Stødende, naar man nærmere gransker Sagen. Det turde hænde, at man for at bruge et dagligdags Udtryk „har slaaet paa Skaaka, men ment Hesten". Efter Sigende skal det nemlig være Hs. Maj. Kongens bestemte Formening, at de militære Departementer bør styres af militært uddannede Mænd. Men da nu Storthingets Udtalelser om Haffners Bestyrelse af Søforsvarsvæsenet alene kunde besvares ved at vælge en Eftermand, der kunde regne paa Storthingets Tillid, lod det sig ikke gjøre nu at udnævne Hr. Kapteinløitnant Ihlen, der skulde være paatænkt, og ønskedes paa høiere Steder. Kort at sige: Protesten gjælder formentlig ikke egentlig Mistillidsvotumets Virkning til at støde en Statsraad fra sit Sæde i Regjeringen, men snarere Principet om, at Storthingets Mistillidsvotum desuden skulde menes at have nogen „Indvirkning paa Kongens Ret til efter Grdl. § 12 selv at raade over Sammensætningen af sit Statsraad" d. v. s. til at udpege den Mand (Professor Broch), der bør indtage den afskedigede Statsraads Plads.

I Konstitutionskomiteens Indstilling er der blandt Andet udviklet en Grund for aarlige Storthing af saa stor Vægt, at alle de øvrige, saa fuldvægtige de end ere, saavel hver for sig som samlede, dog ikke kunne opveie denne. Vi sigte til Norges uheldige, tilbagetvungne Stilling i Unionen, nu da Sverige i 1865 har gjort et saa stort konstitutionelt Fremskridt ved, som de fleste øvrige frie Lande, at have antaget aarlige Rigsdage istedetfor den forældede uholdbare Ordning med treaarlige.

Dersom Fædrelandets Stilling i Unionen allerede tidligere maatte vække Bekymringer, saa er Stillingen saa meget alvorligere nu. Den første svenske Rigsdag efter Reformen viste allerede tydelig nok, at den følte sig kaldet til at se den europæiske Politik paa lidt nærmere Hold; og den kan faa en Indflydelse paa Sveriges diplomatiske Holdning ligeoverfor fremmede Stater ikke mindst nu, da det slesvigske Spørgsmaal, som hellerikke vi have kunnet skyde ganske fra os i 1850 og 1864, endnu hører blandt de mange uløste Spørgsmaal, som naarsomhelst kan give Stødet til en europæisk Krig med dens uberegnelige Følger ogsaa for os. Men skal vi da lade Sverige med dets uansvarlige Udenrigsminister og Rigsdag frit raade over vore Sønners Liv og Blod og vore Borgeres Eiendom uden selv gjennem vor Repræsentation i Storthinget at hævde Nationens Selvbestemmelsesret? Overordentlige Storthing vil i ingen Henseende kunne yde den Sikkerhed, som regelmæssig hvert Aar mødende Storthing; ikke alene beror det paa den udøvende Magt at bedømme Nødvendigheden eller den mulige Nytte af et overordentligt Storthing, men denne Foranstaltning kræver for megen Møie til ikke i det længste at søges undgaaet; den vækker desuden formegen Opmærksomhed til at være heldig i urolige Tider, naar Naboer speide efter ethvert Tegn, der forraader Nationens Holdning; og endelig kan Begivenhedernes Udvikling ske saa raskt, at det overordentlige Storthing, naar det endelig møder, ikke har andet at gjøre, end nødtvungen at give sit Samtykke til den Politik, et mægtigere Frændeland har slaaet ind paa, og som ogsaa afgjør vor Skjæbne. Vi vente saamegen Statsmandsindsigt og saamegen Følelse for, hvad Fædrelandets Ære og Sikkerhed kræver, at vi ville banlyse enhver Tvivl om, at noget Medlem af vort Storthing skulde være blind for Faren ved Norges nuværende Stilling i Unionen, og ved at give sin Stemme mod aarlige Storthing, negte os en lige Adgang med det svenske Folk til at varetage saavel Unionens som fornemmelig Fædrelandets egen Tarv.

Vi tro ikke, at denne Side af Sagen kan fremholdes skarpt nok. De øvrige unionelle Hensyn skulle vi derimod her forbigaa, da Komiteens Indstilling maa være overbevisende nok, ligesom heller ikke Modstanderne af aarlige Storthing have kunnet underordne disse. Men Hovedsagen bliver dog tilsidst, at vi ved treaarlige Storthing ere stillede i Skyggen for et allerede før mægtigere og indflydelsesrigere Land, og trues mere og mere med at synke ned til en politisk Ravnekrog, hvis Raadighed over sin Historie ligger i fremmede Hænder.

Udlandet. Førend det paa en Maade frisindede Dekret af 19de Januar 1867 udkom i Frankrig, havde Keiser Napoleon en Samtale med den Deputerede Ollivier, som atter stod i Forbindelse med Grev Walewski. Der var Tale om „at sætte Kransen paa Bygningen", og de udenfor Regjeringen staaende Mænd, som ved denne Leilighed forhandlede med Keiseren, ansaa det for givet, at der samtidig maatte foregaa et Ministerskifte. Der kan ingen Tvivl være om, at Ollivier ventede at faa Sæde i Regjeringen, mulig smigrede han sig endogsaa med, at han i det frisindede Keiserdømme vilde komme til at indtage Rouhers Plads, og et saadant Haab var jo ogsaa i og for sig berettiget, naar det var ham, som gjennemførte Forandringen. Udfaldet blev imidlertid ikke saaledes, som han havde ventet. Mange morede sig da over, at han ikke var bleven Minister og pegede Fingre ad ham. Andre paastod, at det slet ikke hængte saaledes sammen, som Ollivier fortalte; hans Forfængelighed (og han synes unægtelig i høi Grad at være i Besiddelse af denne Egenskab) havde taget hans Fornuft fangen; han var ligesom saa mange andre Deputerede bleven inviteret til Diner eller The i Tuilerierne, og ved disse Leiligheder havde da Keiseren og Keiserinden snakket med ham om den indre Politik og høflig hørt paa hans Foredrag; han havde lagt en overdreven Betydning heri, bildt sig ind, at Keiseren vilde raadføre sig med ham og smigret sig med, at han skulde være Statsminister.

Ollivier, der paa Grund af sit Forhold til Keiser Napoleon var bleven meget strængt bedømt af sine Meningsfæller i Oppositionen og betragtet som en Frafalden, har derfor udgivet et „Retfærdiggjørelsesskrift" til sine Vælgere, hvoraf vi meddele følgende: „Man gjør sig en falsk Forestilling om Keiserens Personlighed. Man anser ham i Almindelighed for taus og indesluttet, og saaledes viser han sig ogsaa ved offentlige Leiligheder. I sit Arbeidsværelse er han derimod en ganske Anden. Hans Ansigt er smilende, og skjønt han altid viser en Tilbageholdenhed, der grændser til Undseelighed, er hans Væsen dog hjerteligt, ligefremt og indtagende. Han hører meget opmærksomt til og afbryder kun den Talende, naar han har en alvorlig Indvending at gjøre. Han kjender ikke til Fordomme, man kan sige Alt til ham, selv om det strider mod hans Anskuelser. De pludselige Omslag i hans Sindsstemning, som man ofte anser for Forstillelse, ere kun de naturlige Ytringer af en for Indtryk særdeles modtagelig Sjæl. Man kunde dristig paastaa, at han kun er modtagelig for, hvad der virkelig er stort, naar han ikke stundom forvexlede det Største med det, der blot gjør Effekt. Han er længe om at tage en Beslutning, og han har intet imod, at den paanødes ham som en absolut Nødvendighed. Naar man ikke skræmte ham, vilde han meget godt kunde forsone sig med Friheden." Olliver gjør sig derpaa vigtig med en Samtale, som han havde med Keiseren den 10de Jan. 1867. Efterat Ollivier havde sagt Keiseren, hvorfor han ikke ønskede at indtræde i Ministeriet og især fremhævet, at han kunde gjøre mest Nytte ved at bevare sin Uafhængighed, svarede Keiseren: „Deres Grunde ere saa fortræffelige, at jeg Intet har at indvende derimod; jeg giver Dem Deres Frihed tilbage." „Jeg", fortsætter Ollivier, „nærede ingen Tvivl om Keiserens Oprigtighed; havde han villet benytte sig af min Lettroenhed, som man har paastaaet, havde han ikke tilbagegivet mig min Frihed; han havde da holdt mig tilbage for et Par Maaneder senere at skubbe mig tilside. Dagen efter mit Besøg i Tuilerierne sendte jeg Keiseren et Brev, hvori jeg fremstillede de Ideer, der havde været Gjenstand for vor Samtale. Den 12te modtog jeg følgende egenhændige Svar: „Jeg takker Dem for Deres Brev, der indeholder et ligesaa kortfattet som klart Udtog af vor Samtale. Den har efterladt det behageligste Indtryk hos mig, thi det er en stor Tilfredsstillelse for mig at tale med en Mand, hvis patriotiske Tænkemaade er hævet over Personers og Partiers smaalige Interesser. Uagtet jeg er bestemt paa at betræde den Vei, hvis Endepunkt jeg for nogle Maaneder siden betegnede for Walewski, vil jeg dog gjerne først tale med dem og Rouher om Enkelthederne. Vær overbevist om, at jeg ikke holdes tilbage af Uvished eller en taabelig Kjærlighed til mine Forrettigheder, men af Frygt for at berøve mig Midler til at gjenoprette den moralske Orden, der er Grundlaget for al Frihed i dette af saamange forskjellige politiske Lidenskaber bevægede Land. Man maa bestemt betegne det Maal, jeg vil naa, uden at det seer ud, som om jeg det ene Aar efter

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Efter gjentagne Gange at have drukket, anviste Forester sine Mænd, hvorledes de skulde skjære hans Klæder istykker, saaledes at Arm og Skulder kunde blottes; hans Saar blev derpaa vaskede og forbundne.

En Bøffel blev slaaet og Forester lagt paa Huden og paa denne Maade omhyggeligt baaret til sin Hytte, hvor han blev tilset og plejet af den gamle Kaffer-Dokter og hans Hjælpere. Løven og Løvinden blev i Triumf bragt til den fornemste Høvdings Kraal, og traads Fare og Lidelser var der neppe en Mand i Stammen den Dag, som ikke misundte Ingonyama at have dræbt en Løve og Løvinde alene, og at have kjæmpet med den sidste paa Liv og Død.

Kapitel XXV.

Ti Dage havde henrundet siden Foresters Kamp med Løverne. Takket være hans Levevis og hans kraftige Konstitusjon kom han sig med en Hurtighed, som vilde have gjort en Læges Lykke i den siviliserede Verden. Skjønt han endnu ikke var istand til [illegible] forlade sin Hytte, lægedes alligevel hans [illegible] urtigt og han blev daglig [illegible] Ingen Ben var blevet brudt; Foresters Kugle syntes at have gjort Løvinden ør i Hovedet, saa hun bare bibragte ham Kjødsaar, der, hvor dybe og smertefulde de end var, alligevel ikke var dødelige. Hans Lædertrøje havde endogsaa tjent til at beskytte ham mod dens Tænder. Uvirksomheden var ham imidlertid en stor Plage, da han længtes efter at have Tilsyn med de Forsvarsanstalter han, havde gjort i Tilfælde af Angreb af Amakosaerne. Mathed efter Smerten og Blodtabet forhindrede ham fra at gjøre andet end at sidde opreist og lade sig bære omkring i sin Bøffelhud.

Rygtet om, at Forester var blevet saaret af en Løve, for vidt og bredt; det naadde selv Fienden og med det Tillæg, at han var døende. Amakosaernes Høvdinger indsaa straks Fordelen af denne Omstændighed for dem. Foresters Mænd vilde blive berøvet en Høvding, paa hvem de ubetinget stolede, og vilde i Gjerningen ingen Anfører af større Dygtighed have, saa det nu vilde være den fordelagtigste Tid at angribe dem. Forberedelser blev derfor gjort i al Hemmelighed og en Hær af henved femtenhundrede Mand drog afsted i forskjellige mindre Afdelinger, der skulde træffe sammen i Nærheden af Foresters Kraal og Angrebet skulde foretages i Dagbrækningen.

Disse Amakosaernes Forberedelser gjordes alligevel ikke uden at Tidende derom naadde de [illegible] Krigere. De skjønnede imidlertid, at hvis de meddelte ham Nyheden, vilde han tage en virksommere Del i Forsvaret end det vilde være godt for ham i hans nærværende Svagheds-tilstand. De trodde desuden, at en Høvding, som var svag og syg, ikke vilde være saa vis i Raadet som naar han var sund og frisk. De trodde det derfor klogest at holde Sagen skjult for ham og om muligt se til at fjerne ham fra Skuepladsen for den forestaaende Kamp. Den slu gamle Kaffer-Doktor overtog denne Del af Forretningen. Han forestillede Forester, at han vilde komme sig langt hurtigere, hvis han begav sig ned til Kysten, hvor han den hele Dag kunde sidde og indaande Sjøluften; at der var et passende Sted mellem Klipperne nede ved Kysten, hvor der kunde bygges en Hytte for ham og at han og hans Kone vilde opvarte ham, hvis han vilde begive sig derned nogle Dage.

Forester, som ingen Mistanke havde om den sande Aarsag til dette Forslag, gik villigt ind paa det. Han blev altsaa ført ned til Kysten, hvor en Hytte var indrettet for ham, hvorfra han havde Udsigt over Havet og kunde nyde godt af Sjøbrisen. Hytten laa desuden skjult mellem Klipper og Buske, saa den ikke lettelig tiltrak sig Opmærksomheden af Forbigaaende. Tre Dage havde han tilbragt paa denne Maade, da han en Morgen saa et tomastet Skib holde ind mod Kysten; det var otte til ti Mile fra Land, da han først opdagede det og efter dets Maade at styre paa, sluttede han, at det havde en bestemt Hensigt med at nærme sig Land. Han antog, at det var et af de Skibe, som ofte kom op til Kysten for at handle med hans Folk og andre Havne i Nærheden; de tilbyttede sig Elfenben, Huder og Majs for Tepper, Kogekar, Geværer og Krut. Han havde iagttaget det en Stund, da han blev opmærksom paa Geværskud i en betydelig Afstand. Han glemte sin Svaghed, stod op fra sit Leje og gik udenfor; men han var saa svag, at han maatte sætte sig; han kaldte paa sin gamle Kaffer-Dokter, for at høre hans Mening om Skydningen. Der kom ingen straks, men paa hans gjentagne Raab nærmede 'en af Kafferkvinderne sig frygtsomt og sagde ængsteligt efter nogen Tids Tøven.

„Høvding, Dokteren er gaat afsted for at stride for os."

„Stride!" gjentog Forester. „Mod hvem?"

„Imod Amakosaerne, tænker jeg."

„Men Amakosaerne er ikke her, ved jeg. Hvoraf tror Du det?"

„Jo, Amakosaerne er kommet for at æde os op", svarede Kvinden ynkelig. „De kommer i Mængde lig Græshopper. Du, Høvding, er syg og svag, ellers havde de ikke vovet at komme. Sidste Nat var de ved Umfene, og nu staar Kampen ved Kraalerne; men vore Brødre og Fædre kjæmper tappert for os.

det andet vil blive tvungen til yderligere Indrømmelser; jeg vil nemlig gaa fremad med faste Skridt uden at hælde til nogen af Siderne. Som De ser, taler jeg aldeles aabenhjertig til Dem; De har indgydt mig fuldstændig Tillid, og mine Anskuelser ville stedse forekomme mig rigtige, naar de stemme overens med Deres. Vær forsikret om min varmeste Hengivenhed.

Napoleon."

Frankrigs lovgivende Korps har atter optaget Forhandlingerne om Pari's Penge-Forhold. Grunden til den indtraadte Standsning var, at den 1ste Artikel, som bemyndigede Staden til at søge Dækning for 465 Mill. Frs. hos Crédit foncier, igjen henvistes til Udvalget med forskjellige Ændringsforslag, som i det Væsentlige gik ud paa, at Pengene skulde bringes tilveie ved et Laan, som satte Staden istand til at løse sig fra sine Forpligtelser til Crédit foncier. Særlig Opmærksomhed tildrog sig en Tale af Calley de St. Paul, General Fleurys Svigerfader, der stærkt angreb den hele Sag. Rouher erklærede hertil, at Regjeringen ikke havde Noget imod, om Kammeret bemyndigede Paris til at optage et direkte Laan, og gjorde iøvrigt Seinepræfektens Modstandere flere Indrømmelser, idet han ved denne Leilighed, ligesom han tidligere har gjort, søgte at svække Modstanden ved at anerkjende Rigtigheden af flere af de fremkomne Indsigelser og Angreb. Denne Tale vakte stor Opsigt baade i og udenfor Kammeret, og Oppositionspressen tog sig den til Indtægt; det hed, at Rouher havde opgivet Hausmann, at denne maatte gaa af, at de Ministre, som havde forsvaret Seinepræfekten, ligeledes maatte tage sin Afsked o. s. v. Heraf er der naturligvis Intet skeet, medens det virkelige Forhold er, at Rouher ved sin Optræden samlede Majoriteten, som var begyndt at blive vaklende, og sikrede Vedtagelsen af Forslaget om Laanet.

Telegramer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 8de ds.:

Søndredistrikt: Fisket kan ansees ophørt. — Nordredistrikt: Fremdeles godt Fiske ved sydlige Del sidstnævnte Strækning Nordfjord uden Almueforøgelse. Søndmøre: God Fangst af ganske faa tilbageværende Baade ved Haugesund.

Do. Do., dat. 9de: Efter indløbne Opgaver over et Brandesundfiske, som foregik fra 16de til 25de Februar og et betydeligt Feyerfjordfiske forløbne Uge bliver det til denne Tid opfiskede Kvantum Vaarsild at anslaa ikke ubetydeligt over 650,000 Tønder.

Storthinget sammentræder Fredag den 12te Marts Kl. 9 til Foretagelse af:

1. Konstitutionskomiteens Indstilling om aarlige Storthing.
2. Veikomiteens Indstilling ang. de paa Statsbudgettet opførte Poster vedkommende Kommunikationsvæsenet.
3. Næringskomiteens No. 2's Indstilling ang. Bevilgning til Afholdsvæsenets Fremme.
4. Referat.

Norsk Skyttertidende No. 1 er udkommet fra Bentzens Bogtrykkeri. Den udkommer med 5 Numere i Kvartalet, der koster 60 ß, forsendt med Posten 10 ß mere. No. 1 indeholder: Skarpskyttersagen; En norsk Bjørnejægers Overtro; Nogle Ord om en gammel Jægertro; Gauvefskytteri ved Lokning; Løvejagterne i det nordlige Afrika; Hs. M. Kong Karl den Femtendes Jagtklub.

Ved Aabningen af den tyske Forbunds-Rigsdag i Berlin den 4de Marts var der omtrent 200 Rigsdagsmedlemmer tilstede. I Diplomatlogen saaes den amerikanske, tyrkiske, hollandske, danske og schweitziske Gesandt. I Hoflogen saaes Dronningen og Kronprinsessen. Kl. 1 indfandt sig Forbundsraadet, i hvis Spidse Grev Bismarck; sammen med ham v. Friesen, v. Roon, Delbrück m. Fl. Strax derpaa kom Kongen med samtlige Prinser. Prins Albrecht fandtes allerede blandt de Deputerede (die Abgeordneten). Ved Kongens Indtrædelse udbragte v. Hjest et „Leve" for Hs. Majestæt. Throntalen blev to Gange afbrudt af Bifald; den var fredelig og indeholdt forresten Intet af Betydning. Grev Bismarck erklærede derpaa Forsamlingens Møder for aabnet. Kongen forlod Salen under almindelig Bifaldsjubel.

Stemmerets-Komiteen. Valgkomiteens før meddelte Indstilling om Valg paa Medlemmer af den ved Storthingsbeslutningen af 4de ds. nedsatte Femtenmandskomite til „at tage under Overveielse og afgive Betænkning, om hvilke Forandringer Grundlovens Regler om Stemmeret bør undergaa for at udvide Stemmeretten saavel paa Landet som i Byerne", behandledes i Storthinget idag. Valget fik saadant Udfald: 1) J. Sverdrup 97, 2) Aall 95, 3) Schweigaard 91, 4) Enge 89, 5) O. G. Ueland 83, 6) Daae 82 7) Hammerstad 81, 8) J. Schwartz 73, 9) Krogneſs 72, 10) Smith-Petersen 71, 11) Richter 60, 12) Christensen 59, 13) O. Velde 59, 14) Aga 54, 15) Sørenssen 50. Som det vil sees, ere de af Valgkomiteen foreslaaede Mænd valgte, men i forskjellig Orden.

Den kombinerede norsk-svenske Artilleri-Komite. Aftenbladet indeholder en Artikel, hvori der paapeges det uhensigtsmæssige i Ensartethed i de forenede Rigers Krigsmateriel, saafandt ikke denne udstrækker sig til Krigsmateriel af alle Slags; thi det nytter lidet at kunne putte en svensk Projektil i en norsk Kanon af samme Kaliber, naar Projektil og Ladning ikke ere identiske med det Projektil og den Ladning, hvormed Kanonen er indskudt. Man kan skyde, men — træffe? Til Udvikling af en Armees Krigsmateriel hører først og fremst Frihed for dens Konstruktører og Organisatorr til at tage Hensyn til alle de lokale Omstændigheders Fordringer, og dette vil under den oven paapegede Ordning blive umuligt; vi behøve blot at pege paa vort Feltartilleries slingrende Udvikling i de sidste ti Aar for at begrunde dette.

En ulykkelig Hændelse. Gaardbruger Ole Olsen Hellevatne af Nordre Undal, skriver „Vestmar", kom for et Par Uger siden paa Hjemreisen fra Mandal ind til en af Opsidderne paa Konnesmo, hvor han af Konen i Huset blev trakteret med Vin, saaat han blev temmelig beskjænket. Efter 3 Timers Ophold kjørte han alene i den mørke Aften videre. Kort Tid efter at han var reist bort, blev Folkene i det Hus, hvor han havde været inde, opmærksomme paa, at en Hest spændte og ringlede med en Sæle, og ved at gaa efter Lyden fandtes hans Hest og Læs væltet ude i en Vandgrøft ved Opkjørslen til Daleveien, og han selv liggende død med Hovedet under Vandet og med Læsset over sig.

Forlis. Ifølge Telegram fra Helsingør af 4de ds., skriver „Smaal. Amtst.", er Brig Adelfi, Kapt. Wilse, kantret i Nordsøen den 27de Febr. og løb fuld af Vand; ved at kappe Fokkemasten reiste Fartøiet sig igjen. Mandskabet, der holdt sig paa Vraget, reddedes den 2den Marts af en Seiler og sattes iland i Helsingør. Ligeledes er Skib Emanuel, Kapt. Christiansen, strandet paa den hollandske Kyst. Mandskabet reddet.

Missionsskibet „Eliefer" ligger i disse Dage seilfærdigt paa Stavanger Havn for med det Første at afgaa over England til Port Natal og Madagaskar med 11 Udsendinge fra det Norske Missionsselskab. Blandt disse er Kristian Døderlein Borchgrevink, Kandidat i Medicin og Theologi fra det Norske Universitet.

Kraftigt Preusserhad. Den i München udkommende „Volksbote" er, som før meldt, bleven beslaglagt for en Artikel, der bekjæmpede Krigsministerens Forslag om en Bevilling til at omdanne den baierske Hærs Bøsser. Artikelen ender saaledes: „Hvis Baiern i den forestaaende Krig skal være Preussens Allierede, er det ligegyldigt, om vi ere væbnede med Bagladebøsser eller Klysteersprøiter, vi ere da under alle Omstændigheder fortabte! Gjælder det derimod at forsvare vort Fædreland mod vor eneste Fiende: Preussen, gjælder det om at slaaes ikke for Preussens, paa Baierns og hele Sydtysklands Trældom grundlagte Storhed, men for vor og hele Tysklands Frihed; gjælder det om at forsvare denne dyrebare Frihed mod Undertrykkerne i Norden, mod Tronrøveren, da ville vi slaaes, da ville vi kjæmpe og dø, da ere vi villige til at ofre vor sidste Mand og vor sidste Skilling. Det vilde være Vanvid at tage Del i en Krig, hvis Udfald undgaaelig vilde føre til vor Undergang, enten den endte med en Seir eller med et Nederlag. Kjæmpe vi i vore Fiender Preussernes Rækker, ere vi forud beseirede. Altsaa ikke en Hvid til de nye Bøsser."

De franske Valg. Det ansees nu for tvivlsomt, hvorvidt de franske Valg vil kunne finde Sted allerede i Slutningen af førstkommende Mai Maaned.

Nyt Konkordat. Den franske Justits- og Kirkeminister Baroche har i længere Tid sammen med Erkebispen af Paris arbeidet paa Forslaget om et nyt Konkordat mellem den franske Kirke og Pavestolen. Det skal nu være sin Fuldendelse nær, og Forslaget ledsages af et historisk Affnit, der oplyser de ældre franske kirkelige Forhold.

Justits i Kina. Beboerne i Landsbyen Swatow havde nylig foretaget et Angreb paa et engelsk Krigsskib. Til Gjengjeld besluttede dette uden videre at gjøre kort Proces med Angriberne. De anfaldt Landsbyen, afbrændte den og dræbte 88 Indfødte.

Fra Japan bringe de sidste Efterretninger Meddelelse om, at Havnene Yeddo og Nagata er officielt aabnet for Europæere, dog saaledes, at disse ikke maa overtræde visse Grændser, udenfor hvilke det er forbudt Udlændinger at komme.

Mynt. I franske Blade skrives: Der skal nu i Frankrige slaaes nye 25-Francsstykker, som faar Navnet „Empereur". 20-Francsstykkerne skal være besluttet efterhaanden ganske at inddrages. Navnet Louisd'or, der ikke behager Regjeringen, vil paa den Maade forsvinde. — Vi nære nogen Tvivl om denne Efterretning, der ikke synes at stemme med Forhandlingerne paa sidste Myntkonferentse.

Den irske Kirkereform. Som før meddelt indleverede Gladstone den 1ste Marts Forslag til Underhuset om Ophævelse af den irske Kirkes Privilegier. Skrivelsen er saalydende: „Til Behandling fremlægges Akterne vedkommende den i Irland oprettede Kirke samt Kollegiet Maynroth og desuden Underhusets første Beslutning i 1868, ligeledes vedrørende den irske Statskirke. Underhuset sammentræder strax som Komite for at undersøge disse Akter og denne Beslutning. I Komiteen skal Ordføreren anholde om Underhusets Bemyndigelse til at indbringe et Lovforslag om Ophævelse af den irske Statskirkeinstitution og om Ordningen af de Pengespørgsmaal, der angaa saavel denne som Kollegiet i Maynroth".

Skrivelsen er, som man ser, affattet i meget almindelige Udtryk, der tyder paa en dobbelt Afstemning, nemlig først om Ophævelsen af den irske Statskirke i Almindelighed og derpaa om særskilte Foranstaltninger, som dernæst bør vedtages. Oppositionen mod det første Punkt vil uden Tvivl blive meget livlig, da de Konservative paastaa, at man ikke kan stemme om et saadant Principspørgsmaal uden at kjende de tilsigtede Foranstaltninger i alle dens Enkeltheder. I Forudsæning af, at Debatterne vil blive meget vidtløftige, har man udsat den anden Del af det irske Spørgsmaal, nemlig Ordningen af Jordeier- og Forpagterforholdene, der er af ligesaa stor Vigtighed som Kirkesagen. Paa en Forespørgsel herom svarede Regjeringen ved Fortescue, hvis Forklaringer Gladstone senere har bekræftet, at Mangel paa Tid havde gjort det umuligt at fremlægge noget Forslag herom.

Hvad særstilt angaar Disraelis Stilling til Kirkeforslaget, da antgaes det almindelig, at han vil spare sit Krudt til Detaillebehandlingen, og er det sandt, at Forslaget indeholder 90 Klausuler og en Mængde Tillæg, saa vil der neppe blive Mangel paa Anledning hverken for ham eller nogen af Oppositionen. Mange tænker allerede med Skræk paa de mange Vaar- og Sommernætter, som maa gjennemvaages under de forestaaende varme og vidtløftige Debatter.

Fra Düsseldorf skrives, at Malerakademiet nylig har lidt et stort Tab, idet den berømte Landskabsmaler Oswald Ochenbach har trukket sig tilbage fra sin Professorstilling derved.

Amerikanske Forhold. Saasnart Grant var blevet valgt til Præsident, modtog han daglig flere hundrede Breve fra Embedsjægere, som anbefalede sig med, at de havde udfoldet en overordentlig Virksomhed for hans Valg. Denne Anbefaling er betegnende for Tilstanden. Politik drives i de Forenede Stater som en Næringsvei, enhver offentlig Stilling betragtes som et Middel til at erhverve Rigdom, og Embederne bortgives ikke til dem, der ere bedst til at bestyre dem, men som Løn for Partitjeneste. Der fordres ingen Betingelser for at optræde som Kandidat til Embederne, Alle kunne søge dem, og Antallet af dem, der ville leve af Statskassen, er derfor umaadeligt. Embedsmændene befinder sig i en usikker Stilling, da Embederne ombesættes ved ethvert nyt Præsidentskab, og de søge paa alle mulige Maader at gjøre sig ulovlig Fordel. De ere under disse Forhold ringeagtede og danne et Slags Udskud; de ere Træle af det Publikum, som de slaa og snyde. For nylig ytrede en amerikansk Senator, at naar en Mand beklædte et Embede, kunde man ikke anse ham for en hæderlig og retskaffen Mand, førend han præsterede Beviser herfor; han havde Formodningen imod sig. Der gives i dette ultrademokratiske Land Embedsindtægter, hvortil der ikke kjendes Magen i det „bureaukratiske" Europa. Da en Politiker ved Navn Locke King, som havde en høi Post ved New Yorks Havn, for endel Aar siden tog sig selv af Dage, blev der bemærket, at det ikke kunde være skeet af Næringssorg, da hans Indtægt havde beløbet sig til 180,000 Dollars om Aaret. Pélissier, som indtog Sebastopel og gik over i Historien med et udødeligt Navn, fik 100,000 Frs. om Aaret i Nationalbelønning. Der gives mange, som korse sig over, at de franske Senatorer, Udvalget af Frankrigs Berømtheder, have 30,000 Frs. om Aaret. I Amerika er det en fast Skik, at Medlemmerne af Kongressen besætte Embederne i sit Valgdistrik, og de sikre sig herved Prosenter. De fordre ogsaa Prosenter i alle andre Retninger. Man anslaar den aarlige Indtægt af de Embeder, som Præsidenten besætter, til 30 Millioner Dollars, og hertil maa endnu føies det umaadelige Beløb, som Bedragerierne kaste af sig. I det Udvalg, som det republikanske Møde nedsatte til at forfatte Programmet, foreslog

---

„Og jeg ude af Stand til at forene mig med dem og anføre dem!" mumlede Forester paa Engelsk. „Min Skjæbne! Min Skjæbne! Angrebet gjort netop paa den alleruheldigste Tid!"

Kaffer-Kvinden forstod ikke et Ord engelsk; alligevel skjønnede hun af Foresters Blik, at han klagede over ikke at kunne tage Del i Kampen. Hun sagde med deltagende Stemme:

„Høvdingerne ved, hvad Ingonyama vil de skal gjøre, og hvorledes de skal fægte. Han har lært dem saameget, at de nok for en Gangs Skyld kan kjæmpe, medens han ser paa. Høvdingen er for svag til at holde sin Rifle. Han vil snart faa høre sine om Mænd, hvorledes de slog Amakosaerne."

Forester gav denne ulærte, men kjærlige Kvinde et taknemmeligt Blik; hun læste hans Tanker og prøvede at trøste ham. En pludselig Tanke slog ham med Hensyn til hans Forflyttelse til Kysten; mon det var en Plan? Sandsynligvis; ti Hyttens Beliggenhed var øiensynligt valgt med Hensyn til at yde et Skjul.

„Sig mig, Inyoni, blev jeg bragt hid, for at jeg skulde være borte fra Kampen?"

„Høvdingerne fortæller ikke en ung Kvinde Hensigten med sine Handlinger", svarte hun; „men jeg tænker, medens Høvdingen er saa svag, er han bedre faren langt borte fra Spydene end nær dem."

„Kampen er hefrig", sagde Forester, „hør hvor hurtigt de skyder."

„Det er for Kvæg, Hjem, Kone og Liv", svarte Kvinden.

„Kald de andre Kvinder hid", sagde Forester, „jeg vil bestige hine Klipper for dog idetmindste at se noget af Kampen; men jeg er for svag til at klatre alene, — de faar hjælpe mig."

Ulydighed var umulig for en Kaffer-Kvinde; og skjønt Inyoni ansaa det uklogt af Forester at fjerne sig saa langt fra sit Skjulested i sin nærværende svage Tilstand, kaldte hun dog de andre Kvinder ud, og oppebiede Høvdingens Befalinger."

„Giv mig hine sorte Ting", sagde Forester, „det er mine Dobbeltøjne", idet han pegede paa et Par Felt-Briller. „Kom nu en paa hver Side, saa jeg kan støtte mig paa Eder under Opstigningen."

Skjønt svag som et Barn, gav Omstændighederne Forester Kræfter til at naa et dominerende Punkt, hvorfra han antog at være istand til at se noget af Kampen. I Begyndelsen forhindrede det mellemliggende Landskab ham fra at se noget, men han haabede at kunne det, naar Kampen drog sig nærmere til Kraalerne.

Med Hovedet hvilende i Haanden sad Forester og tænkte over, hvorledes han vilde baaret sig ad, om han havde været tilstede, da en af Kvinderne bemærkede:

„Her kommer vore Mænd".

Disse Ord vakte Forester af hans Grublen; han tog Brillerne og saa nu i den antydede Retning en Flok Mænd løbe henimod ham over det ujevne Jordsmon; de var næsten to Mil borte, men hans gode Forstørrelsesglas satte ham istand til at kjende dem; det var ikke Folk af hans Stamme, men af hans dødelige Fiender — Amakosaerne.

Fra den Retning, hvori de nærmede sig, og den Hidsighed, hvormed de løb, sluttede han, at de ved et eller andet Middel var blevet bekjendt med hans Opholdssted og nu tilsigtede enten at fange eller dræbe ham. Forester var under alle Omstændigheder forsvarsløs; han var svag og ubevæbnet og uden en eneste Mand til at forsvare sig; han maatte derfor falde som et Offer for sine Fiender. Han saavelsom Kaffer-Kvinderne saa Faren, ti Kvinderne havde med sine blotte Øjne set saameget, at det ikke var deres Venner, som kom.

Atter var Kaffer-Kvindernes skarpe Øjne de første til at opdage Nærmelsen af en anden Flok, men i en forskjellig Retning fra Amakosaerne. Det var klart, at denne ny Trop var Venner, og at de søgte at afskjære Fienden under dennes Fremrykning mod Foresters Kraal. Det var næsten et Kapløb mellem de to Flokker, da deres Afstand fra Maalet var omtrent ligestor. Amakosaerne var imidlertid meget stærkere, saa om det end lykkedes Foresters Venner at komme mellem ham og Fienden, vilde de neppe være istand til at slaa deres Modstandere, medmindre de fik uventet Hjælp.

I faa Minutter kom Flokkerne hverandre saa nær, at de kunde aabne Ilden, og der faldt Folk paa begge Sider. Paa Grund af Ubekjendtskab til Landskabet, havde Amakosaerne tøvet sig bort i nogle tætte Busker, hvilket forhalede deres Fremrykning, og dette satte Foresters Venner istand til at komme mellem Forester og hans Fiender og indtage en meget god Stilling.

Det var en haard Prøvelse for en Mand med Foresters Sædvaner og Sindelag at sidde stille og se paa, medens hans Mænd stred for hans Liv og Frihed. Mere end en Gang saa han eller trodde at se Anledninger til at vinde Fordele over Fienden. Engang blev han saa ivrig, at han formelig raabte sine Befalinger til dem, skjønt Afstanden var saa stor, at det var umuligt at høre ham; alligevel gjorde de instinktsmæssig, hvad han tænkte, de burde gjøre.

(Forts.)

et Medlem fra Illinois (han var en indvandret Europæer), at i Fremtiden skulde man ved Besættelsen af Embeder, som ingen politisk Betydning havde, kun tage Hensyn til Ansøgernes Redelighed og Dygtighed og se ganske bort fra deres politiske Meninger. Dette Forslag faldt igjennem med alle Stemmer imod Forslagstillerens. Saa vidt er det altsaa kommet, at det i Amerika betragtes som en Urimelighed at forlange dygtige og redelige Embedsmænd. Hvad Bestikkelserne i det politiske Liv angaar, da omtales de nu ganske aabenlyst af Bladene, og der gives nøiagtige Oplysninger om, hvor Meget den og den har faaet for sin Stemme. Der findes Mæglere, som med stor Fordel drive denne Forretning og bringe Sagen i Orden imellem de Paagjældende. Der har nylig fundet de utroligste Skandaler Sted i denne Henseende i Staden New York ved Valget af en Senator til Kongressen. Der dreves ved denne Leilighed næsten offentlig Handel med Stemmer. Kampen førtes imellem Fenton, den forrige Guvernør i Staten, og den hidtilværende Senator Morgan, og begge udfoldede den største Virksomhed. Fenton var endnu Guvernør, da Valgene fandt Sted til Statens Repræsentation, som vælger Senatorer til Kongressen, og han gjorde hele sin Indflydelse gjældende, navnlig ved Løfter om Embeder og andre Fordele, for at faa sine Venner valgte. Morgan havde paa den anden Side sendt 200 Dollars til enhver Valgkandidat i hele Staten. Ved Valgene seirede det republikanske Parti, og det var altsaa dette, som havde Afgjørelsen i sin Haand. Demokraterne klagede i den Anledning over, at der ikke var Noget for dem at tjene. Repræsentanterne gik imellem de to Kandidaters Mæglere for at komme paa det Rene med, hvem der betalte bedst. En Mægler gjorde en udmærket Forretning ved først at sælge fire Repræsentanter til Morgan for 10,000 Dollars, stikke Pengene i Lommen og derefter give Fenton Slutseddel paa de samme Varer. Mange Repræsentanter gjorde sig ingen Betænkning af at tage Penge af begge Parter og derefter stemme for den Høistbydende. En Enkelt fortrød dog sin Færd og sendte efter Valget 1000 Dollars tilbage til Morgans Komite med en Strimmel Papir, hvorpaa der stod „Conscience" (Samvittighed); han havde stemt for Fenton, da denne havde givet ham Mere. Hvorledes maa det ikke betale sig at være Senator i Washington, naar man kan give saa mange Penge ud derfor! Hvor godt forstaar man ikke, at slige Politikere førte Krig af Begeistring for Negrenes Befrielse! Det vrimler af Exempler som det her anførte. Grant forefinder en hel Mødding; vil han skaffe den af Veien, maa han have en god Kost og forstaa at bruge den.

Storthinget.

Onsdag den 10de Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Statsraad Helliesen indfandt sig og overbragte følgende kgl. Propositioner: 1) Angaaende Udvidelse af Lov af 26de August 1866 om, at de for Kristiania gjældende Politibestemmelser bliver at gjælde ogsaa for Rigets øvrige Steder. (Tilstillet Justitskomiteen No. 1.) 2) Om Udfærdigelse af en Lov, indeholdende Tillæg til Lov om Fredning af Lax og Søørret. (Tilstillet Næringskomiteen No. 1.) 3) Om Tillæg til Lov af 22de Juli 1863 om Afhændelse af Statens Jord i Finmarkens Amt. (Tilstillet Næringskomiteen No. 2.) 4) Om Udfærdigelse af en Lov om Embedsexamina for Lærere ved de offentlige Skoler for den høiere Almendannelse. (Tilstillet Kirkekomiteen No. 2.) 5) Angaaende enkelte Kirkerne vedkommende Forhold. (Tilstillet Kirkekomiteen No. 1.) 6) Om Ophævelse af de ang. Kaution for offentlige Oppebørselsbetjente gjældende Lovbestemmelser. (Tilstillet Budgetkomiteen.) 7) Om Forandring i Lov om Sildefiskerierne af 25de April 1863. (Tilstillet Næringskomiteen No. 1.) 8) Om visse Ladesteders Udslettelse af Landets Matrikulskyld.

Onsdag den 10de Marts holdtes Storthing. Præsident Aall.

Statsraad Helliesen indfandt sig og overbragte følgende kgl. Propositioner: 1) Angaaende Bevilgning af Gage til et nyt Bureauchefembede under Finants- og Tolddepartementet. (Oversendes Gage- og Pensionskomiteen). 2) Om Kjøb af Grosserer H. Gulbrandsens Bo tilhørende Gaard, som Lokale for Post- og Telegrafkontor i Kristiania. (Oversendes Budgetkomiteen). 3) Om at Overskridelsen af den til Restauration af Statsraadsafdelingens Gaard i Stockholm bevilgede Sum passerer til endelig Udgift for Statskassen. (Oversendes Budgetkomiteen). 4) Om Eftergivelse af Renter af en forhenværende Postaabner i Solværn, Herman Skaksen Hellestad, ved Høiesteretsdom af 11te Novbr. 1846 ilagt og senere berigtiget Erstatningsansvar til det Offentlige. (Oversendes til Justitskomiten No. 1). 5) Om Tilladelse for Enkefru Maren Clasen til med samme Virkning, som om Indskuddet var gjort i hendes Mands levende Live, at indbetale i den alm. Enkekasse det ved hendes Mands dødelige Afgang uberigtigede Indskud.

Førend man gik over til Behandling af de paa Kartet opslaaede Sager, tillod Præsidenten sig at foreslaa, at man istedenfor fratraadte Storthingsmand Dr. O. J. Broch skulde indkalde 1ste Suppleant, Justitiarius Lambrechts. Derefter gik man over til Behandling af Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende 6te Hovedpost K, Fiskerierne. Komiteen havde indstillet: Post 1: Til Opsyn med Torskefiskerierne i Nordlands og Tromsø Amter bevilges 6,800 Spd. aarlig, deri intet Lønstillæg for Kapteinløitnant Olsen. Under Behandling af denne Post fremsattes af Nergaard et Forslag om, at man af den paatænkte Besparelsessum af 800 Spd. ved Inddragning af en Skøite skulde bevilge 300 Spd. til Opsyn pr. Baad, saaledes at Bevilgningssummen sattes til 7100 Spd., da han fandt, at den Opsynsstyrke, man nu havde, var nødvendig. Herimod udtalte sig Krogness, Jensen og Løberg. Ved alternativ Votering mellem Komiteens Indstilling og Nergaards Forslag bifaldtes den første mod 5 St. Post 2: Til Opsyn ved Vaarsildfisket bevilges 9,933 Spd. 40 ß aarlig, deri intet Lønstillæg for Kapteinløitnant Heyerdahl. Under Behandling af denne Post fremsattes af Storsteen et Forslag om, at Summen skulde sættes til 10,133 Spd. 40 ß, derunder indbefattet et Lønstillæg af 200 Spd. til Opsynschefen, Kaptein Heyerdahl. Forslaget tiltraadtes af Faye, medens Augustinussen ikke kunde stemme herfor, da han fandt, at et Lønstillæg til een Opsynschef var et Mistillidsvotum mod den anden. Løberg tiltraadte denne Mening og kunde blot beklage, at Tale nogensinde var kommen paa Bane om noget Lønstillæg, da det nu, efterdi det rimeligvis ikke kunde bevilges, lettelig vilde afstedkomme Misnøie. (Der var nemlig oprindelig af Regjeringen foreslaaet Kaptein Heyerdahl et Lønstillæg af 400 Spd.) Krogness oplyste, at Heyerdahls Opsynsdistrikt var større, end Kapteinløitnant Olsens, hvilket modsagdes af Nergaard, som gjorde opmærksom paa, at man til Heyerdahls Distrikt ogsaa maatte medregne det øvrige Distrikt, han i Medfør af sit Embede havde maattet gjennemreise. Ved alternativ Votering mellem Komiteens Indstilling og Storsteens Forslag bifaldtes den første mod 18 St. Post 3: Til Opsyn med Fiskerierne i Tana- og Jakobselven bevilges 168 Spd. 90 ß aarlig. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 2. Indstilling fra Veikomiteen angaaende det kgl. Forslag om Bidrag af Statskassen til privat Dampskibsfart, samt angaaende private Forslag i samme Øiemed.

Komiteen havde indstillet: 1) Paa Fjordene i Nyfylke bevilges aarlig indtil 5,500 Spd. paa Betingelse, at Farten paa Hovedfjordene foregaar som afvigte Sommer, og med 2 Dampskibe. Overtages Farten ikke i saadan Udstrækning, eller kun med et Dampskib, bevilges alene indtil 5000 Spd. aarlig. — Bifaldtes mod 34 St., som stemte for et af Vogt fremsat Forslag om, at Summen skulde, overensstemmende med den kgl. Proposition, fastsættes til 5000 Spd. 2) Paa Søndre Bergenhus Amts Fjorde bevilges aarlig indtil 10,000 Spd. — Bifaldtes mod 38 Stemmer, som stemte for Vogts, overensstemmende med den kongelige Proposition, at Summen sættes til 9000 Spd. 3) Paa Nordre Bergenhus Amts Fjorde til Nordre Bergenhus Amtskommune bevilges aarlig 10,000 Spd. paa Betingelse, at muligt Overskud af Farten oplægges til Reservefond. 4) Paa Fjordene i Søndmøre og Romsdalen bevilges aarlig 8,500 Spd., herunder indbefattet 1000 Spd. aarlig til Fart paa Langfjorden og Frænefjorden med et dertil hensigtsmæssigt Fartøi: alt paa Betingelse, som under Post 3 anført. 5) Paa Fjordene i Nordmøre bevilges: a) til Eieren af Dampskibet Kristiansund aarlig 3,000 Spd. b) Interessentskabet for Dampsk. Mørejarlen aarlig 1,500 Spd. 6) Paa de trondhjemske Fjorde bevilges: a) til Interessentskabet for Dampsk. Indherred aarlig 800 Spd. b) til Do. for Do. Kong Oscar aarlig 800 Spd. for begges Vedkommende paa Betingelse som under 3die Post. 7) Mellem Trondhjem og Hammerfest samt mellem Bergen og Trondhjem bevilges aarlig 40,333 Spd. 40 ß. 8) Paa de helgelandske Fjorde bevilges aarlig 5,000 Spd. paa Betingelse, at Dampskibets Fart under Storsildfisketiden ordnes med særligt Hensyn til Fiskets Tarv, og forøvrigt paa Betingelse, som under 3die Post anført. 9) Paa Tromsø Amts Fjorde bevilges aarlig 10,381 Spd. 113 ß. paa Betingelse, som under 3die Post anført. 10) Paa Altenfjorden aarlig 4,000 Spd. paa samme Betingelse, som under 3die Post anført. 11) Paa Varangerfjorden aarl. 2,555 Spd. 67 ß. 12) Paa Storsjøen i Østerdalen 300 Spd., alt forøvrigt paa Vilkaar: a. at Regjeringen finder, at Dampskibene holdes i forsvarlig Stand paa Skrog og Maskineri, have forsvarlig Besætning og fare i hensigtsmæssige Ruter med passende Taxter; b. at Dampskibene overtage Postbefordring paa de Vilkaar, som Poststyrelsen finder antagelige; c. at der ved hvert Regnskabsaars Udløb afgives Oversigt over Status og Virksomhed. — Posterne bevilgedes enstemmig. Som ny Post vedtoges enstemmig, efter Forslag af Vogt og tiltraadt af Komiteen, at der til Dampskibsfart paa de sætersdalske Fjorde bevilges 250 Spd. Der vedtoges enstemmig, at Regjeringen skulde anmodes om 1) at paase, at Overskud af Dampskibsfart, der sættes ved Statsbidrag, ogsaa udenfor de Tilfælde, hvor Saadant er gjort til Betingelse, forsaavidt det efter Omstændighederne findes tjenligt, — bestemmes henlagt til Reserve- og Forringelsesfond for vedkommende Fartøier, og 2) forud for fremtidige Forslag om Bidrag til den private Dampskibsfart at erhverve Oplysning om, hvorvidt Damskibe, til hvis Fart der begjæres Tilskud, ere tidsmæssige, økonomisk indrettede og vel skikkede for de Ruter, i hvilke de fare. (Forts.)

Ægteviede i Februar Maaned.

I Oslo Kirke:

Den 12te: Ungkarl Skræddermester Niels Jørgensen og Pige Kirstine Andersdatter. 14de: Ungk. Skomagersvend Knud Olsen og Pige Karoline Olsen. Ungkarl Arbeider Knud Thoresen og Pige Berthe Olsdatter.

Konkursboer. Skipper Johan Jakobsen, Mandal; Anmeldelser inden 1ste Mai. Handelsborger Marcus Gundersen, Porsgrund; midl. Bestyrer Handelsborger M. Bauvert; Anmeldelser inden 3die Mai. Afdøde Handelsborger af Stathelle Ingbordius Abrahamsen og gjenlevende Enke Anna Kristine Abrahamsen; midlertidig Bestyrer Sagfører E. Münster; Anmeldelser inden 14de Mai. Bødkermester Mogens M. Mathiesen, Bergen; midl. Bestyrer Overretssagfører M. Rosenlund; Anmeldelser inden 29de April. Proprietær Haraldstad paa Nordby i Næs; midl. Bestyrer Overretssagfører Arntzen; Anmeldelser inden 15de Mai. Handelsborger Theodor Jørgensen, Kristiania. Gaardbr. i Sande Hans Olsen Kopstad; Anmeldelser inden 24de April. Gaardeier af Strinden Anton Wedius Lassen; midlertidig Bestyrer Lensmand Sand; Anmeldelser inden 7de Mai.

Sluttede Boer. Murmester L. Henriksen, Tvedestrand; sluttet 2den Marts uden noget Udbytte til de uprioriterede Kreditorer.

Det meteorologiske Institut.

Atmosfærens Tilstand er væsentlig som igaar, men med noget høiere Temperatur i Mandal og paa Dovre. Udsigterne ere fremdeles til koldt og klart Veir.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til næste Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Dag Kl. 11—12 paa Skolens Kontor.

Det bemærkes, at der foruden i 1ste og 2den Fællesklasse især vil blive ledige Pladse i de øverste Latin- og Realklasser; fra 6te Latinklasse dimitteres til Universitetet og fra 5te Realklasse til Krigsskolen.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe „Olaf", Kapt. Andersen, „**Concordia**", Kapt. C. Christiansen, „**Johan**", Kapt. Hansen, „**Moss**", Kapt. Gundersen og „**Caroline**", Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttart.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Christiania Reparationsværksted
for
Symaskiner.

Medaille for Symaskiner fra Udstillingen i Stockholm 1866.

Raadhuusgaden No. 17.

CARL CHRISTOPHERSEN
MECA-NICUS
CHRISTIANIA.

NB. Udenbyes kan blot indsende selve Maskinen.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære i 1/1, 1/2 og 1/4 Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i 3/4", 7/8" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i 3/4", 7/8" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The-** og **Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner** (**Dukker**, dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

i Blaat, i Blaat, i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

Udenbyes, der maatte have noget saadant at afhænde, ville behage at korrespondere direkte med

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden,
ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 59. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 11te Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tonset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal og Chr.sand, til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Washington, 9de Marts. Presidenten har andraget for Kongressen om Tilbagekaldelse af den Lov, der forbyder Ministeriets Embedsmænd at drive Handelsforretninger, da Stewart ellers ikke kan overtage Finantsministeriet. Stewart er fratraadt.

Brüssel, 9de Marts. Det forsikkres, at Frankrige har foreslaaet Belgien Toldforening.

Paris, 9de Marts. Berlioz er afgaaet ved Døden.

New-York, 9de Marts. Regjeringens Tropper paa Kuba har beseiret 4000 Insurgenter ved Puerto-Principe.

Aarlige Storthing.

Da for nogle faa Aar siden Repræsentationsforandringen og med den aarlige Rigsdage vedtoges i Sverige, var den første og almindelige Følelse deraf, at Folkets og Frihedens Sag her havde vundet en stor Seier, og denne Stemning gjorde sig ogsaa i fyldige Udtryk gjældende i vort Land. Dens første praktiske Følge hos os — sagde Alle strax — vilde blive Indførelsen af aarlige Storthing. Allerede for havde man for dette Forslag det hele fri Europas Exempel og Forbillede; nu var det ogsaa kommen til, at den Nation, til hvilken vi ved allesags Baand nærmest er knyttet, med hvilken vort Folk i enhver almen Sag vil have at raadslaa og overlægge, at dele Magt, Indflydelse og Ansvar i farefulde eller urolige Tider — at ogsaa dette Land nu havde vedtaget aarlige Repræsentantforsamlinger, og derved ialfald gjort et Skridt foran for os. Enhver erindrer, at det var Erkjendelsen af denne Omstændighed, som paa forrige Storthing gav Forhandlingerne om aarlige Storthingsmøder sit Præg, og at der samtidig blev udtalt fra alle Kanter, at man ikke længere end nødvendigt ønskede at se Norge i den nysfatte, tilsyneladende underordnede Provins-Stilling, blot hvert 3die Aar at kunne gribe ind i fælles Spørgsmaal, til hvis Afgjørelse — om de maatte fremkomme — Sverige nemlig allerede havde Rigsdag hvert Aar.

Da derfor vor Regjering, med rigtigt Blik paa de politiske Forhold, atter fremsatte som Sit det Forslag, som nylig for med alene 2 Stemmers Udslag var bleven forkastet i Thinget, gjorde den sig sikkerlig blot til Tolk for den almindelige norske Folkefølelse, der i aarlige Storthing saa Norges som Sveriges Fremgang, begge Landes rolige og jevne Udvikling, en Sammenarbeiden — hvor det behøvedes — til fælles Held og Nytte for begge. Samtidig udhævedes fra alle Sider de mange og store Fordele til Indførelse af en forbedret Forretningsorden, som et saadant Forslag hos os maatte medføre; vi skal ikke gjentage dem; de er ofte nok fremhævet, — ja, Ingen lader engang til længere for Alvor at bestride disse.

Først i de sidste Tider er de stærke Paastande fremkomne, at det var en Revolution i vor Grundlov, som ved aarlige Storthing tilsigtedes, og at det, som hidtil i alle Ordets Betydninger med Rette har været kaldt et Tidsspørgsmaal, nu skal være bleven en ny Magtfordeling. Hvor lidet passer dette vel med de Stemmers Motivering paa sidste Storthing, som dengang bragte Sagen til at falde, men samtidig erklærede, at de var fuldtud enige i dette Forslags Kjerne, som de fandt godt og tidsmæssig, og som de vidste, bifaldtes af Folket og derfor med det allerførste maatte vinde Seier! Dobbelt underligt er det nu at høre, at dette Forslag paa en Maade skal „stride mod Grundlovens Aand" (Baggers dissenterende Votum), naar det bemærkes, at det er Regjeringen, der har fremsat det; og alligevel paastaar man, at det er netop Regjeringens grundlovsbestemte Stilling, det vil rokke. Det har dog til alle Tider været anseet for en — vi vil ikke sige — tvetydig, men dog ialfald en Smule komisk Rolle at være — hvad man i sin Tid kaldte det — bedre Royalist end Kongen selv, eller hvad Hr. Bagger med en vis Følelse af Stillingens generende Beskaffenhed har maattet benægte, at skulle „forsvare Kongemagten mod Kongen". Andre have, som man vil have lagt Mærke til, her grebet til den pudsige Udvei, at ville gjøre en enkelt Statsraad ansvarlig for den samlede Regjerings Fremsættelse af Forslaget, ikke tænkende paa, at netop heri ligger en dobbelt Fornærmelse mod des øvrige Statsraader, som have medundertegnet.

Den bedste Prøve paa, at en Sag virkelig er god, eller at et Fremskridt virkelig er bleven gjort, har til alle Tider været den, at alle Mennesker, sidt samme Seiren er vunden, ikke længer kan forstaa Modgrundene, og ikke mere kan tænke sig en Tilbagevenden til det Ældre. Saaledes vil det ogsaa gaa med aarlige Storthing. Hvem tror vel nu, at noget andet Land, som engang har indført denne for den hele Forretningsgang nyttige Forandring, nogensinde vilde vende tilbage til 3-aarlige, 5-aarlige eller 7-aarlige Nationalforsamlinger? Eller at man endog vilde kunne forstaa Bibeholdelsen af en saa ufuldkommen Ordning? Man har med fuld Grund spurgt, hvad man i vort Land vilde sige, om man nu f. Ex. vilde forslaa vore Amtsformandskaber forandrede fra aarlige til treaarlige? Hvem vil tvivle paa, at dette var en Tilbagegang, en Tilbagegang for Institutionen som for alle derunder hørende Spørgsmaal? Og skulde ikke dette saa meget mere være Tilfældet med vor største, vor vigtigste, vor mest omfattende Forsamling, Storthinget?

Indførelsen af aarlige Storthing er ikke nogen ny Magtfordeling, men en ny Forretningsorden; den er ikke nogen Forøgelse af en enkelt Mands, en enkelt Klasses, et enkelt Partiers eller Statsmyndigheds Magt, men af det hele Lands og Folks politiske Myndighed, det er en Forøgelse af Nationens Evner, Frihed og Kraft. Institutionerne i og for sig kan ikke skabe nyt Liv eller indblæse en ny Aand; men er Betingelserne for Udviklingen tilstede, saa vil Institutionerne give denne sin Form. Det er ikke af Mistillid til Forfatningen, at man vedtager aarlige Storthing, men for at haandhæve den; det er ikke for at forandre den, men for at styrke den. Det er ikke et Tegn paa Mistillid til Storthinget, eller Storthingets Mistillid til Regjeringen eller omvendt, at dette Forslag er fremkommen, men af Tillid til Statsmagterne og Tillid til Samarbeidets Udvikling under lettere Former. For dem, der ønske, at alt skal blive ved det Gamle, er Fremskridt altid noget slet, og da er det netop Politik at gjøre alle Personer og Forhold mistænkelige. Da fortæller man den ene Dag, at en Sag er saa stor, at den sprænger Grundloven, og den næste Dag, at den er saa ubetydelig, at den godt kan vente til imorgen. Da hægter man en hel Del Sager sammen, som ingen indre Forbindelse har, og raaber: lad os tage Alt paa en Gang! Saa kan man muligens have et Haab om at faa forpurret det Hele. Saa har man paa en Gang Fortjenesten af at holde paa det Gamle og kjæmpe for det Nye. Under saadanne Omstændigheder er det likke underligt, at alle Forhold sættes paa Hovedet, og ved saadanne Leiligheder — men kun da — er det forstaaeligt, at det paa den ene Side kan findes ud, at Regjeringen ved at fremsætte Forslaget kjæmper imod Regjeringen, og at paa den anden Side Storthinget, ved at forkaste Forslaget, maa give sig selv den selvmorderske Mistillidserklæring, at det ikke har kunnet modtage den tilbudte Stilling, da det agter at misbruge den.

Lidt om Striden mod aarlige Storthing.

Vi hører til de, maaske temmelig faatallige, Læsere, der har gjennempløiet Morgenbladets mange og lange Artikler mod udvidet Stemmeret, mod aarlige Storthing, mod hvad Morgenbladsforfatteren behager at kalde: „Levebrødspolikernes", „Republikanernes" Forslag til den bestaaende Grundlovs Omstyrtelse og Indførelse af det rene Demokrati. Det har ingenlunde været os et behageligt Arbeide; den Hagel af Skjeldsord, den usle Lyst til at mistænkeliggjøre Modstandernes Hensigter og den stadige Appel til slette Instinkter, der i sørgelig Grad har udmærket Størsteparten af hine Artikler, har ogsaa mere end en Gang gjort dem næsten modbydelige at læse. En Undtagelse i denne Henseende gjør dog Artiklerne: „Aarlige Storthing — Stemmeretten etc.", navnlig de senere af dem, hvor ikke alene Tonen, som det synes os, er bleven en anden, men hvor man ogsaa istedetfor løse Paastande og uforgribelige Formeninger møder virkelig begrundede Meninger, man finde dem nu rigtige eller ei. Vi tro, Forfatteren af disse Artikler har Ret i adskillige Punkter og navnlig i det, at der samtidig med Indførelsen af aarlige Storthing burde aabnes Statsraaderne Adgang til at deltage i Thingets Forhandlinger; men han har dog ikke kunnet rokke vor Tro paa Betimeligheden af den førstnævnte Reform, og vi er langt fra at indrømme Rigtigheden af alle hans Modgrunde. Vi skulle i det følgende nærmere undersøge et Par af disse; det vilde blive for vidtløftigt og tildels unødigt at gjennemgaa dem alle, da flere allerede før er bleven imødegaaede. Først maa vi dog gjøre en almindelig Bemærkning.

Man møder Gang efter Gang hos Modstanderne af aarlige Storthing et Ræsonnement, der næsten synes at forudsætte, at vi allerede havde almindelig, baade kommunal og konstitutionel Stemmeret og nu var i Færd med at indføre aarlige Storthing; eller, er ikke Stillingen fremstillet saa fordreiet, saa udmales den paa følgende Vis: Odelsthing og Lagthing er blevne enige om en Lovbeslutning om udvidet kommunal Stemmeret, der senere skal afløses af den almindelige, af ingen Garantier ledsaget, Stemmeret; om nu end Regjeringen „har Mod til" at fraraade denne Lovbeslutnings Sanktion, saa vil dog, hvis Forslaget om aarlige Storthing gaar igjennem, næste Thing træde sammen allerede i 1871, og dette Thing, hvor „det rene Demokrati" efter al Sandsynlighed vil have end mere Overmagt end paa det nærværende, vil gjentage Beslutningen uforandret; ligesaa 1872, om Sanktion atter skulde nægtes. Samtidig hviler der et Grundlovsforslag om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret; dette vil naturligvis ogsaa gaa igjennem paa et af de ordentlige Storthing i 1871, 1872 eller 1873; thi ogsaa paa disse Thing vil „det rene Demokrati" vide at skaffe sig Overvægt; og saa kan man begynde at arbeide for gjøre den statsborgerlige Stemmeret almindelig, o. s. v., o. s. v., og det hele vil ende med Forfærdelse.

Dette forekommer os dog, at være temmelig vilde Fantasier, som det sandelig falder os vanskeligt at tro, nogen kan have fremsat for fuldt Alvor; de tager sig i ethvert Fald ligefrem løierligt ud, naar de paradere Side om Side med Paastandene om: at Folket aldeles ikke ønsker hverken udvidet Stemmeret eller aarlige Storthing, at det kun er et lidet, dristigt Parti, „den Sverdrupske Clique" (en stærk Majoritet = en Clique!) der vil forcere disse Ting frem. Hvem bestemmer Sammensætningen og Karakteren af Storthinget i 1871, om Forslaget om aarlige Storthing gaar igjennem? Vælgerne, skulde vi vel mene. Og ligger ikke Valgretten endnu i de samme Hænder som før, netop i de Klassers, der om de ønsker at udestænge alle andre derfra, ogsaa vil kunne vælge sine Repræsentanter med dette for Øie? Skulde det være sandt, hvad Morgenbladsforfatterne stadigt gjentage, at den nuværende Storthingsmajoritet ikke har en almindelig Opinion at støtte sig til, saa vil dens Virksomhed være endt med dette Thing; paa næste Thing vil andre Mænd have Magten; skulde derimod den samme Majoritet, vel endog forstærket, møde frem igjen paa næste Thing, da har **Folket**, og efter al Rimelighed netop den mest konservative Del deraf, bestemt udtalt sin Dom, og man kan da ikke længere tale om Clique uden at gjøre Folkemajoriteten til en Clique.

Men om nu Folkepartiet i Thinget vinder Medhold i den almindelige Opinion, er der da den Fare paa Ferde, som man har forespeilet os? Er det at tænke sig Muligheden af, at Stemmeretten kan udvides til at blive almindelig, det samme som at indføre almindelig Stemmeret med et Slag? Folkekarakterens Sindighed og noksom bekjendte Seighed i at holde paa det Bestaaende vil nok vide at sige Stop i rette Tid, om der paa noget Hold skulde ytre sig en virkelig umotiveret Reformiver; eller frygter man maaske, at Folket pludselig skal betages af en vild Revolutionsaand, der i Blinde nedstyrter alt det Gamle uden at spørge om, hvad bedre man har at sætte i Stedet? Der har jo virkelig været hørt varslende Stemmer, som har spaaet den gamle Grundlov en brat Ende; disse Ulykkesprofeter se sig allerede i Aanden staaende paa Grundlovens Ruiner, pegende tilbage paa det Sted, „hvor vort Norge laa"; men deres Syner og deres Spaadomme har neppe vundet nogen Tiltro.

Vi indrømmede ovenfor, det var en rimelig Fordring, at Statsraaderne skulde aabnes Adgang til at deltage i Storthingets Forhandlinger samtidig med Indførelsen af aarlige Storthing; men vi anse dog ikke den første Reform som en nødvendig Betingelse for den sidste. Dels tror vi nemlig, den gavnlige Modvægt mod et oppositionelt Fremskridtsparti, som man paa denne Maade vil sikre sig, bedre kan tilveiebringes ved Dannelsen af et uafhængigt, konservativt Parti uden Storthinget selv, ikke en Samling Regjeringsadvokater; dels tror vi, at netop de aarlige Storthing vil aabne Øinene for det baade principielt rigtige og praktisk gavnlige i, at Ministeren selv kan tale sin Sag for Storthinget. (Forts.)

Kristiania, den 11te Marts 1869.

Naar Alles Tanker imorgen samles om Thingsalen, hvor Forslaget om aarlige Storthing nu for fjerde Gang skal sættes under Afstemning, er det naturligt, at Manges Sind vil være spendt og forventningsfuldt. Thi man veed, at det ikke er den oplyste Folkemening, ikke Folkets, dets Konges eller vor Regjerings Ønske, som her raader for Seiren. Det er et Mindretal, udsat som det desuden har været for alle Opviglereiets Hensynsløsheder, som her holder Udviklingens Skjæbne i sin Haand, og som nu ligesom tidligere har det i sin Magt at skuffe Forhaabninger, der støtte sig til aarlange og alsidige Overveielser.

Vi høre selv til dem, der for enhver Pris ønske Grundloven bevaret, og vi ere derfor godt fortrolige med de Tankerækker, hvorigjennem en Amtmand Aall og Gaardbruger Hammerstad ledes lige ud paa de Afveie, som fører til dette Forslags Forkastelse. Derfor tro vi ogsaa at være de Nærmeste til at fremhæve en Ting, som synes os utilbørligen at være bleven skudt tilside af Forslagets Modstandere.

Grundlovens § 112 har nemlig lagt det i kun en Tredjedel af Repræsentanternes Haand at tilintetgjøre ethvert Forslag til Forandring i Grundloven, hvad enten Erfaringen paa det Stærkeste maatte have godtgjort Hensigtsmæssigheden eller Nødvendigheden deraf eller ei, og Konservatismen har derved faaet et saa stærkt Vaaben, at det skal bruges med Maadehold og Visdom for ikke at blive til Fordærvelse baade for de Konservative selv og for Forfatningen. Thi Ønsket om at bevare Grundloven kræver fremfor Alt Indsigt og Mod til at hæve sig over en Bogstav- eller Taldyrkelse. Valget er ikke mellem det Bestaaende og det nye Forslag, men mellem dette og de dybeeregaaende Nyskifter, der maa blive en uundgaaelig Følge af et Mindretals forstokkede Modstand mod hvilkensomhelst Reform. Allermindst lader en Forandring som denne sig standse, da Synet er vakt for den bydende Nødvendighed af at gaa ind paa den, dersom Fædrelandets Ære og Grundlovens Aand skal hævdes.

Naar det konservative Mindretal dernæst vil randsage sin egen Frygt for, at aarlige Storthing skulde drage efter sig store og uberegnelige Følger, som hidtil have været skjulte for Alle, der have søgt virkelig at begrunde sin Mening om Forslaget, da vil vi endnu bede bemærket følgende Omstændigheder.

Vort Folk er af Karakter og Aandsretning mere konservativt end maaske noget andet Folk, der deler nogenlunde lige Vilkaar. Denne Konservatisme har aldrig fornegtet sig, naar man ser hen til den Kamp, det Nye altid har maattet bestaa saavel udenfor som i Thingsalen. Og fremfor Alt bør man drage sig til Minde, hvorledes et konservativt Mindretal har øvet en frygtelig Modstandskraft, naar det gjaldt Grundlovsforandringer, selv om disse støttedes af hele den europæiske Civilisation, af Retfærdigheden, Klogskaben og den oplyste Folkemening inden vort eget Land. Lad os blot mindes den lange og haarde Kamp for at afskaffe det barbariske Bud i Grundlovens § 2 om Jøders Udelukkelse fra Adgang til Riget; den lange og frugtesløse Kamp for Troesfrihed for en enkelt Klasse af Medborgere; de flere og forgjæves Forsøg paa at skaffe en uretfærdigen tilsidesat Landsdel (Finmarkens Byer) Frihed og Lighed med det øvrige Land. Disse Exempler bør være mere end nok til at vise de Mænd, der vaklende stride til den skjæbnesvangre Afstemning imorgen, at deres Seier let kan blive en pyrrisk Seier, ligesaa skjæbnesvanger for det konservative Parti selv som for dets Forkjæmpere og dem, der i Sandhed er besjælede af Ønsket om at bevare Grundloven. Den Haandfuld Mænd, som saa tidt og længe har holdt den almindelige Mening i saa stramme Tøiler, maa være belavet paa en Regnskabets Dag, da dets mange Seire kunne være spildte i et eneste uopretteligt Nederlag.

Vi ville derfor indtrængende bede D'Hrr. Thingmænd imorgen betænke, at 38 Neier mod Forslaget er Drageiænder, som vil yngle samfundsrystende Kræfter. Og paa den anden Side ville vi fremholde, at den Styrke, som Konservatismen altid har vist baade i de nævnte Sager og i andre f. Ex. i 1824 mod de atter nu opdukkende Forslag om absolut Veto m. m., maa give Forvisningen om, at den altid i Fremtiden vil komme til sin Ret i Norges Nationalforsamling. Men vil den feire sine skjønneste Seire som i 1824, lad den da ikke glemme, at Retten, Sandheden og en oplyst Kjærlighed til Forfatningen maa være i dens Følge, naar den griber om Grundloven med Naab om at ville bevare den. Dersom vor 55 Aars Frihedshistorie har vist os, hvad der bor paa Bunden af Folkets Hjerte, saa maa man være forvisset om, at Grundloven er den Dieffen, som Alle vil have bevaret, og netop i denne Forvisning er Folkemeningen ogsaa bleven vakt for Forslaget om aarlige Storthing. Hvad vi maa frygte, er derfor ikke Faren for, at Konservatismen i Fremtiden skulde blive svagere end den har været, men Faren for, at den nu vil vise sig trodsig og overmodig i sin Styrke. Forslagets Antagelse vil fremkalde hos Folket en mere levende Kjærlighed og Tilfredshed med Grdl., medens Konservatismen nu truer med at forskjærtse den, idet den tillige forspilder den Tillid og Agtelse, vi med Rette have erhvervet os hos vore Frændefolk som den lovbundne konstitutionelle Friheds heldigste Forkjæmpere og standhaftigste Forsvarere. Det konservative Grundtone i vort Folk maa spotte alle Bestræbelser for at fremstille Forslaget som dragende efter sig nye og indgribende Forandringer i vor Grundlov. Skulde saadant mod al Formodning blive Følgen, da skulle vi være blandt de Første til at møde Udskeielserne, overbeviste som vi ere om, at den bestaaende Orden ikke lader sig bevare uden Fremskridt, ligesaalidt som Fremskridt kan have noget Værd, medmindre det hviler fast og trygt paa det historisk givne Standpunkt.

Et Blad har idag anført, at det ikke staar uden Støtte, naar det nu har stiftet Mening for at stride mod Forslaget. Vi ville i denne Anledning oplyse, at ogsaa vi fra Landets forskjellige Kanter og fra forskjellige Samfundsklasser have modtaget en stor Mængde Breve og Opsatser, der paa det stærkeste udtaler vor egen urokkelige Overbevisning om Forslagets Berettigelse, og ikke mindst fra et ægte konservativt Standpunkt.

Udlandet. Det engelske Underhuses Møde den 1ste Marts er som vi før meldt, blevet imødeseet med spændt Forventning. Paa denne Dag var det, at den nye Premierminister Gladstone skulde forelægge sin betydningsfulde Lov om Ophævelsen af den irske Statskirke. Dette er Dagens Hovedspørgsmaal i England. Efterat Torierne ved en klog Manøvre havde overbudt de Liberale i Valgreformsagen og gjennemført — uægtelig med Opgivelse af adskillige Partigrundsætninger — den Udvidelse af Valgretten, som Whiggerne flere Gange forgjæves havde prøvet paa, gjaldt det for Fremskridtspartiet om at finde et nyt Feltraab, der kunde samle alle dets Kræfter. Forskjellige sammenstødende Omstændigheder, der nærmest knyttede sig til Feniernes Opstand, ledede Tanken hen paa de kirkelige Forhold i Irland. Den mest skrigende Uretfærdighed i det System, som det engelske Overherredømme har grundlagt i Irland, er Ordningen af de kirkelige Forhold. Det aldeles overveiende Flertal af Irlændere er Katholiker, nidkjære i Troen og Pavens Sag inderlig hengivne, men den romersk-katholske Tro nyder ingen Understøttelse af Staten udenfor det lille aarlige Beløb af c. 25,000 Pd., der ydes til Præsteseminariet i Maynooth, og Staten tager altid Hensyn til det talrige Præsteskab af katholske Erkebiskopper, Biskopper og Sognepræster, endog i den Grad, at der forst iaar, og det til almindelig Forbauselse, har været noget Samkvem mellem denne Geistlighed og den engelske Vicekonge. De indvandrede skotske Presbyterianere og andre protestantiske Menigheder, der regnes at udgjøre en Sjettedel eller Femtedel af Befolkningen, ere ligeledes forladte af Staten paa det nær, at de under Navn af „Regium donum" modtage en aarlig Pengehjælp paa henved 45,000 Pd. Derimod skjænker Staten al sin Gunst og al sin Bistand til den anglikanske (engelsk-biskoppelige) Kirke i Irland. Deres Bekjendere udgjøre neppe en Syvendedel af Folketallet — paa mange Steder er der slet ikke andre Menighedsmedlemmer end Præstens og Kirkebetjentenes Familier — men ikkedestomindre er hele Landet delt i biskoppelige Sogne, hvis Kirker, Præster og Kirkebetjente have anseelige Indtægter, ogsaa i Form af Tiender og Afgifter fra den katholske Befolkning, og det er denne Troesbekjendelses Erkebiskop og Biskopper, som tage Sæde i Overhuset ved Siden af Englands Prælater; de sidde vel ikke som de engelske Biskopper paa Livstid, det gaar paa Omgang mellem dem, men de ere dog i Overhuset de eneste geistlige Talsmænd for Irland. Uretfærdigheden i hele denne Tilstand er haandgribelig, den er et af Irlændernes Hovedklagemaal imod det engelske Herredømme, og naar Nogen for Alvor vilde gjenoptage Forsøgene paa at afskaffe denne nedarvede Urimelighed, vilde han faa alle Billigttænkende paa sin Side. Hvilke Følgerne end ville blive, saa kan den irske Statskirke ikke forsvares, og Torierne have indviet sig til en Sag, som ikke kan seire, fra det Dieblik, da de have naglet den irske Statskirkes Flag til Masten.

Det forrige Underhus endte sin Virksomhed med at vedtage tre Beslutninger, som imod den daværende Regjerings bestemte Modstand udtalte Dødsdommen over den biskoppelige Kirke i Irland. De efter den udvidede Valglov foretagne Valg i forrige November Maaned dreiede sig væsentlig om dette Spørgsmaal, og Flertallet for den af Gladstone forsvarede Retning var saa afgjørende (mindst 100 Stemmer), at Disraeli uden at vove nogen Kamp trak sig tilbage strax ved det nye Parlaments Sammentræden i December og overlod sin Modstander Pladsen. Ministeriet Gladstone skal nu indfri sine Løfter med Handling, og imandags Aftes forelagde dets Chef Lovforslaget om Ophævelsen af den irske Statskirke. Strengt taget blev selve Forslaget ikke forelagt, der blev kun i en Komite af hele Huset givet Tilladelse til at indbringe Billen i Huset og læse den første Gang, efterat Gladstone i et Foredrag paa over tre Timer, der fylder over tolv store Petitspalter i Times, havde udviklet det dengang endnu ikke trykte Lovforslags Grundtanker, fulgt af Husets og de tætfyldte Tilhørerpladsers spændte Opmærksomhed.

Formaalet er i Fremtiden at stille den biskoppelige Kirke i Irland paa ganske lige Fod med alle andre Troesbekjendelser, saa at Staten ikke længere yder den nogen Understøttelse, men at dens Bekjendere henvises til at ordne sig frit og selv bære Byrderne ved sin Gudsdyrkelse.

Den anden Læsning af Gladstones Lov er fastsat til Tirsdagen den 18de Marts. Her vil da den almindelige Diskussion om Sagen blive ført, hvorefter Drøftelsen af de enkelte Bestemmelser vil finde Sted i en Komite af hele Huset.

Patrie og Public bekræfte Efterretningen i Peuple om, at den franske Regjering har indledet Forhandlinger med Belgien om Jernbanespørgsmaalet og ingenlunde anser dette for afgjort ved den Lov, som det belgiske Ministerium i Hui og Hast førte igjennem.

Ifølge et Telegram fra Madrid af 3die har Majoriteten i de konstituerende Cortes afholdt et Møde, i hvilket der valgtes en Komite paa femten Medlemmer, som skal udarbeide et Udkast til Forfatningen og gjøre Forslag om Thronens Besættelse.

Det nordiske Studentermøde. Den af 30 Mand — „de tredive Tyranner" — sammensatte Komite til at træffe de fornødne Afgjørelser med Hensyn til Afholdelsen af et nordisk Studentermøde i Kristiania i Sommer, havde igaaraftes Møde i Studentersamfundet, og valgte da efter længere Diskussion en Komite af 7 Mand til at udstede almindelig Indbydelse til Studenterne i Upsala, Kjøbenhavn og Lund, samt til at indgive Forslag om Mødets Program. Indbydelsen antages at ville udgaa i de første Dage. Til Medlemmer af den forberedende Komite valgtes: Advokat Niels Nicolaysen, Skolebestyrer Gjertsen, Kand. theol. Fritz Hansen, Kand. jur. E. Motzfeldt, Kand. real. C. Berner, Advokat Schweigaard samt Stud. jur. Hertzberg.

Telegramer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 10de ds.:

Nordredistrikt: Igaar fremdeles godt Nordfjordfiske for cirka 200 Baade, mange Laase. Pris 4¼—5 Ort. Søndmøre: Igaar intet Garnfiske Haugsholmen. Laasesild 7—8 Ort.

— Do. Do. fra Byfogden i Aalesund af 9de ds.:

Torskefisket ved forrige Uges Slutning rigt overalt i Distriktet. Tidligere hindret ved Uveir. 21 Skøiter, hvoraf 10 svenske, deltaget med Held. Forrige Uge 14 Mand omkommet ved Paaseiling paa en Holme i Snekav. Smukt Veir, lovende Udsigter.

— Do. Do. angaaende Lofotfiske, dat. Henningsvær 9de ds.:

De fra Fredag udestaaende Redskaber trukne Søndag og igaar. Fra Kabelvaag til Stamsund jævn god Fangst Line — og Dybsagn. Hoven — Henningsvær Garnfisket meget bedre, jævnere. Svolvær, Straaven, Østnæsfjorden, Stamsund, Stene mindre godt alleslags Redskaber. Liniebrud til vestligste Vær. Pris uforandret.

Næringsdrivende Militær. Følgende Historie er os meddelt fra Næs: For omtrent 14 Dage siden kom en Fremmed ind paa en Gaard nærved Aarnæs Jernbanestation paa Kongsvingerbanen, for at bede om Logi og spurgte derfor efter Husbonden, som for nærværende ikke var tilstede. Imidlertid besluttede vor Mand at oppebie hans Komme og gav sig i Snak med Kvindfolkene, hvem han fortalte, at han var Sergeant og var paa Jagt efter en bortløben Soldat, idet han under Fortællingen godt lod Konen mærke, hvilken Pokkers Karl han var; store Ord var han ligesaalidt som Jakob von Thybo kneben paa. Den arme Kone vidste ikke, hvad hun skulde tro. Samtalen foregik i Kjøkkenet, og da Manden blev noget længe borte, var Konen i Tvivl, om hun skulde bede ham ind i Værelset eller ikke. Var han den Karl, han udgav sig for, saa syntes hun det umuligt gik an at lade ham blive siddende i Kjøkkenet. Saa hun paa hans Støvler, voxede hendes Tvivl, thi de saa noget

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Det var et dybt, tæt bevokset Vandløb, som var meget vanskeligt at passere, hvor Forester indbildte sig en Stand kunde gjøres, og der gjorde virkelig hans Folk en Stand eller rettere lagde sig ned og ventede til Fienden var kommen dem nær paa nogle faa Alen, da gav de en Salve med god Virkning, men i Tillid til sit større Antal og hidsige paa at naa sit Maal, stormede Fienden paa, og det kom til Kamp Mand mod Mand, hvori mange af Foresters Folk faldt og Resten maatte trække sig tilbage.

Et lavt Klageskrig af Kvinderne viste Forester, at Fienden banede sig Vej til ham, sikkert om end langsomt. Bare to smaa Dalsører laa nu mellem ham og Fienden, og han saa, at inden faa Minuter vilde hans Skjæbne være afgjort. Han vidste godt, hvad der ventede ham; han kjendte Amakosaernes vilde Natur og nu var de forbitrede over det Tab, de havde lid, og ophidsede af det Blod, de havde udgydt. Han ventede imidlertid taalmodigt den kommende Krisis; selv kunde han intet gjøre, for han kunde ikke flytte sig mange Alen, om det saa gjaldt hans Liv, og saaledes var han nød til at oppebie sin Dom som en bundet Fange.

Snart viste sig nogle af hans Mænd paa den sidste Aasryg — Levningen af den Flok, som havde forsøgt at beskytte ham; de forfulgtes af et Par Snese Amakosaer. Et Sammenstød paafulgte og han saa den sidste Skranke mellem sig og Fienden falde. Da styrtede de seierrige Amakosaer frem under Raabet: „Nanquer Ingonyama!" (Der er Ingonyama!) og med hurtige Skridt nærmede de sig sit svage Offer.

Kapitel XXVI.

Læserne vil erindre, at Forester havde efterladt Mr. Eagleton en Pakke, som indeholdt en Beretning om hans tidligere Løbebane og om Grunden til, at han havde valgt et saa besynderligt Liv som en Kaffer-Høvdings. Han havde antydet, at medens Beretningen ikke var af nogen Vigtighed uden for ham selv, ønskede han alligevel ikke, at hans „Bekjendelser", som han kaldte dem, skulde blive bekjendt for nogen anden end Mr. Eagleton. Det var dog ikke Foresters Mening at skjule for Mr. Eagletons Familie de Fakta, han havde nedskrevet; men da han havde sagt, at de skulde betragtes som „private", havde Mr. Eagleton beholdt dem for sig selv.

Da han havde gjennemlæst Papirerne, lagde han dem i sin Pult og svarte bare paa de Spørsmaal, hans Kone og Døtre gjorde desangaaende, at Forester var en meget hæderlig Mand, men paa samme Tid meget ulykkelig; at han ikke var forundret over, at han havde søgt et saa vildt Liv, og ansaa det meget klogt, at han havde gjort det.

„Medmindre Forester giver mig Tilladelse til at aabenbare hans Hemmeligheder, anser jeg mig forbundet til at bevare dem", var Mr. Eagletons Svar, naar hans Kone og Døtre slog paa den Streng, og saaledes stod Sagerne i Løbet af et Par Maaneder.

En Morgen, da Posten fra England var ankommet, fik Eagletons Familie adskillige Breve fra Venner i Hjemmet; blandt disse var et til Hellen fra en ung Veninde. Dette, hvilket ikke er ualmindeligt for det Slags Korrespondenter, var meget langt, Ark paa Ark, og skrevet paa kryds og tvers.

„Hvem kan det dog være, som skriver et saa langt Brev?" spurte Mrs. Eagleton.

„Det er Kate Harley; hun er i Neapel og er fuld af alt, hun har set og om, hvor hun har været. Du husker vel, hun var i Skole med mig og altid skriver mig til paa min Fødselsdag. Hun fortæller om saadan en skrækkelig Begivenhed i Neapel — syv Mennesker druknede, da de skulde gaa ombord i sin Lystjagt."

„Hvor skrækkeligt!" udbrød Mrs. Eagleton. „Var de Engelske?"

„Ja; Herrernes Navne var Sir — jeg kan neppe læse hendes Egennavne, hun skriver saa utydeligt — en Sir Douglas Montagu, hans ældste Søn, Arvingen til Baroniet; deres Hustruer, hans anden Søn, hans Sønnesøn og Arvingens eneste Barn og en Svigerdatter."

Mr. Eagleton, som var kommet ind under Oplæsningen af disse Navne, stod høilig forbauset. Efter en kort Pause spurte han Hellen, hvorfra hun havde disse Navne.

„Det er Navnene paa nogle Personer, som er druknet i Bugten ved Neapel", svarte Hellen.

Mr. Eagleton gik frem og tilbage nogle Gange i Værelset; endelig lagde han Haanden paa Hellens Skulder og sagde:

„Sig mig, hvem har Du denne Efterretning fra; det er vigtigere end Du aner."

„Fra Kate Harley, som var i Neapel, da hun skrev mig til, og hun maa følgelig vide, at det er sandt. Kjender Du nogen af dem?"

„Læs op Navnene for mig nok engang, Hellen, og se til, Du læser rigtigt. Vent — lad mig skrive dem op med det samme", vedblev han.

Hellen læste Navnene langsomt, medens Mr. Eagleton indførte dem i sin Notitsebog.

„Jeg tror ikke, jeg tager feil", udbrød han og gik ind i sit Kontor og undersøgte nogle Papirer og vendte derpaa tilbage til Dagligstuen. „Denne Nyhed er, hvis den er sand, af største Vigtighed for Forester — af saa stor Vigtighed,

landløbermæssigt ud, — men hans øvrige Klædedragt syntes hun kunde være passelig. Under disse Tvivlsmaal kommer imidlertid Manden og gaar meget uhøflig tvers igjennem Kjøkkenet ind i Værelset uden at værdige den store Mand andet end et Sideblik. Hvad enten det nu var denne uhøflige Færd eller noget vist Inkvisitorisk, som Manden var i Besiddelse af, der berørte vor Helt paa en ubehagelig Maade, nok er det, han trak sig tilbage, idet han sagde til Tjenerne, at han vil ud og more sig lidt i den frie Natur, da det blev for kjedeligt inde. — Saa drev han til næste Gaard, og her traf han langt gjæstmildere Folk. Da Omgivelserne formodentlig forekom ham saa helt igjennem elskværdige, saa at han nok kunde have Lyst til at tilbringe et Par Dage her i uforstyrret Fred og Glæde, saa gjorde han en liden Forandring i Rollen, idet han nu var Sergeant Hansen, der var paa Visitationsreise og imorgen ventede Kapteinen og to Sergeanter, for hvem han da allerede bestilte Kost, Logi og Skyds. Paa Pengene saa man ikke, blot man vilde stelle det vel. Den næste Dag gik han da til Stationen for at træffe Kapteinen. I Bondegaarden stegte og brasede man den hele Dag, men Sergeanten kommer alene igjen, „Kapteinen var ubegribeligt nok ikke med idag, men imorgen maatte han upaatvivlelig komme." Imidlertid levede han nu vel den Dag og den næste med, men ingen Kaptein kom. Da han nu formodentlig var blevet kjed af dette rolige Familieliv, greb han Anledningen tredie Dags Morgen at komme bort, idet han samtidig tog med en Tegnebog hvori tyve Spd., der tilhørte hans Vært. Tyveriet blev imidlertid snart opdaget, og Bonden satte nu Himmel og Jord i Bevægelse for at faa sine kjære tyve Spd. igjen; men uden Resultat. Imidlertid var vor Sergeant en Tilbeder af det smukke Kjøn og havde, om under sit Ophold hos Bonden eller tidligere vides ikke, skaffet sig en Kjæreste. Hende havde han da paa Tilbagetoget aflagt en liden Visit for at sætte hende Stevne paa et Sted i Odalen til bestemt Tid. Dette var hun imidlertid saa troløs at aabenbare, — og da den fastsatte Tid kom, fik Lensmanden stor Lyst at være med paa dette Elskovstog, hvortil og Værten sluttede sig, da han ikke mindre heftig end den forelskede Pige brændte efter at se sin elskværdige Gjæst igjen, — som næsten ikke havde været af hans Sind, siden han forlod ham. Elskeren var Mand af Ord; han mødte frem paa det aftalte Sted, og trods alle Indvendinger maatte han følge Lensmanden hjem, for at tilbringe nogle Dage under hans mindre gjæstvenlige Tag.

Storthingets Præsident oplæste i Gaarsmødet følgende Skrivelse:

„Til Storthingets Præsident.

Jeg tillader mig herved ærbødigst at underrette det ærede Præsidentskab om, at H. M. Kongen igaar har behaget at udnævne mig til Medlem af Statsraadet. Idet jeg som Følge heraf udtræder af Storthinget, beder jeg om for Hr. Præsidenten, Thingets øvrige Præsidenter og Thingets samtlige Medlemmer at maatte udtrykke min dybt følte Tak for den Velvillie, som fra alle Sider paa nærværende og de to foregaaende Storthing har været mig bevist, en Velvillie, som jeg haaber fremdeles at maatte bevare i den nye Stilling, hvori jeg er indtraadt, og hvor min Virksomhed, om end under andre Former, vil være rettet mod det samme for os alle fælles Maal.

Kristiania, 9de Marts 1869.

Ærbødigst
Dr. O. J. Broch."

Hvorpaa det da besluttedes, at Storthinget i Procession idag Kl. 12 skulde aflægge Statsraaden en Lykønskning. — Aall var Ordfører.

Rollebesætningen i „Fortunios Romance", Operette i 1 Akt efter Hector Cremieux, Musiken efter Offenbach, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Fredag den 12te Marts, er:

Mester Fortunio, Notar, Hr. Juell; Laurette, hans Kone, Fru Wolf; Valentin, Guillaume, Landry, Saturnin, Sylvain, Friquet (Skriverdrenge), Frk. Moe, Fru Juell, Frk. Solberg, Frk. H. Ehn, Frk. Hansen og Hr. H. Brun; Babet, Kokkepige, Fru Ursin.

Den nordiske Fest i Lund feiredes den 2den Marts i den akademiske Forenings Festsal af 400 Personer, Damer og Herrer. Efter at den helstegte Gris var fortæret og Mjødhornet kommet i Gang, begyndte Skaalernes Række, idet Akademiets Rektor, Domprovst Linder, udbragte en Skaal for Nordens Konger, hvorpaa Prof. Lysander besteg Talerstolen og udbragte en Skaal for de i Aarets Løb afdøde fremragende Mænd. Blandt disse læste man paa Tavlen for Norges vedkommende Navnene: Kjerulf og Conradi. Siden ud paa Aftenen udbragtes en Skaal for Kristiania Universitet og det norske Folk.

Sømandsmissionen. Foreningen i Bergen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne har valgt Kand. theol. Anton Meyer til Foreningens Udsending i Antwerpen.

Avissalg. Vort 104-aarig gamle Presseorgan „Bergens Adressecontoirs Efterretninger", skriver „Bergens Tid.", der i saa lang Tid har havt to Eiere, er den 6te ds. gaaet over paa en Haand, idet Bladets Eierinde H. J. Geelmuydens Enke, hvem Valget tilkom, har erklæret sig for at modtage den af hendes Medeier, Kjøbm. Johan Geelmuyden, stillede Løsningssum, stor 20,000 Spd.

Med Tillæg, af hvad hun af Stat og Kommune ved Privilegiets Indløsning modtog, har saaledes H. J. Geelmuydens Enke faaet sin Halvpart betalt med 35,000 Spd., et efter vore Forholde ganske respektabelt Avissalg.

Fiskeri. I en Korresondance til „Bergensposten" fra Brandesund af 22de Febr. skrives: Brandøsund, der vistnok af de fleste i den nærmeste Omkreds er bekjendt, hvad Navnet angaar, har i de sidste Dage afgivet et særdeles livligt Skue, og en Virksomhed som vist ikke paa mange Aar har fundet Sted her.

I selve Brandøsundsposten pleier Silden hver Vinter at stikke opunder, og Garnsætteriet foregaar altid fra Begyndelsen paa et og samme Sted, nemlig ved Storholmen. Onsdag den 17de Febr. begyndte Fisket saa smaat og steg strax de følgende Dage. Da Lørdags Morgen kom, og alle Garn skulde trækkes, saa var det rigtignok et Syn, som var værdt at overvære; thi hvor man saa hen — og til hvilken Kant man vendte sig, saa man Baade, hvori Garn træktes — saa syntes Garnene at maatte briste under den overordentlige Sildetyngde; thi almindelig ladedes store Fiskerbaade af en Sætning (to Garn), og ikke sjelden blev der fisket indtil 15 a 16 Tdr. paa et eneste Garn.

Russisk Dom. Der er falden Dom i Sagen angaaende Strandingen paa Jylland af den russiske Fregat „Alexander Newsky". Chefen fik en offentlig Tilrettevisning, 3 andre Officerer nogle Ugers Arrest. Der er ligeledes falden Dom i den berygtede Saltsag, hvor der i længere Tid var begaaet saa enorme Bedragerier. 2 høiere Embedsmænd bleve sendte til Siberien, de øvrige fik Arrest.

Nyt Kontrolkompas. I sidste Forsamling i Hamburgs Sømandsforening forevisté Konsul Lund et nyt Kontrolkompas. I Kompassets underste Del ere 64 smaa Rum, lukkede med smaa Glasplader, og hver halve Streg paa Kompasset er et saadant afdelt Rum. Ved Hjælp af et Uhrværk falder hvert 5te Minut et Hagelkorn ned i det Rum, hvorhen Naalen i Dieblikket peger, hvormed man ved at efterse Haglenes Mængde i de forskjellige Rum kan observere, hvilken Kurs Skibet har styret.

Den urensede Petroleum. der er meget billig, benyttes efter amerikanske Beretninger nu i mange Tilfælde. Saaledes skal den være et fortrinligt Middel mod Kontusioner, og er anvendt med særdeles Held ved Tryk og Gnav hos Heste. Den maa ikke smøres paa noget hudløst Sted, men kun i Omkredsen af Saaret. Trævarer, som bestryges med denne Olie, skulle derved beskyttes mod Raadenhed. Den skal ogsaa tilintetgjøre Hussop, som ved at berøres af Olie, blive sorte, indskrumpes og falde af. At Olien er dræbende for mange Parasiter og i Medicinen er anvendt mod Skabmidden, er almindelig bekjendt.

Biskop Monrad agtede, ifølge et Brev af 18de December, at reise tilbage til Danmark den 4de Januar. Forholdene paa Ny-Zeeland blive, ifølge et Privatbrev til samme Blad, stedse værre. Saaledes have de saakaldte Chatham-Maorier overfaldet Kolonisterne paa Østkysten og myrdet 28 Hvide (for Størstedelen Kvinder og Børn) og 9 venligsindede Maorier.

Brevskriveren ender sin Skrivelse saaledes: Inden jeg slutter dette Brev, vil jeg tilføie en Advarsel for Alle og Enhver mod at udvandre til Ny-Zeeland i disse Tider, hvad enten de have Penge eller ikke. Hundreder af Arbeidere drive omkring, uden at kunne fortjene Føden og uden at turde være Soldater. Saasnart Krigen hører op, vil der blive sluppet nogle flere Hundreder løs, som Intet have at leve af. Næsten alle Soldaterne ere forfaldne til Drik og svire al deres Fortjeneste op. Kolonisterne som have maattet flygte fra det af Fienden besatte Land, maa bruge sine Penge til at betale for Familiens Ophold i en eller anden Kjøbstad, saa at de ikke ville kunne faa Raad til at lade Noget foretage paa sin Jord, naar de engang komme i Besiddelse af den igjen. At der kan spekuleres med Fordel under de nuværende Omstændigheder, er ganske vist, men dertil hører et sikkert Kjendskab til alle Forhold, som kun kan opnaaes, naar man har været hele Aar i Kolonien.

Teltleir for Heste. I Nærheden af Düsseldorf har man begyndt at gjøre Prøve med Teltleir for Armeens Heste. Der er saaledes paa den derværende Exercerplads anlagt en Stald, hvori placeres 20 Heste med Betjening, og hver 14 Dage skal der ske Afløsning, indtil hele Brigaden har gjort Forsøget. Den opførte Prøvestald, der er gjort færdig paa ¾ Dag, er noget udgravet i Jorden, fra hvis Bund der ledes Afgrøftning til Siderne, og over den er strukket Teltdug. Denne Bivuakeringsmethode, der benyttedes i Slutningen af Krimkrigen, byder i al Fald den Fordeel, at man ved Sammentrækning af større Troppekorps paa et mindre Terræn kan skaffe Kavaleriet Dækning mod Kulde og Væde, noget, som før har været vanskeligt. Man gjør sig, efter „Köln. Zeit.", store Forventninger om denne Sag.

Nordisk Samfund i Danmark tæller ialt 2109 Medlemmer (i Kjøbenhavn 351), hvilket er omtrent 200 mere end forrige Aar. 6 Kredse ere gaaede ind og 14 nye oprettede; Kredsenes Antal er 58. Samfundets Blad holdes i 1800 Exemplarer. Den største Virksomhed i det forløbne Aar har Samfundet udviklet ved Afholdelsen af ikke mindre end 33 Folkemøder, hvori den nordiske Enhedstankes Betydning drøftedes; Stemningen paa disse Møder har naturligvis været høist forskjellig, men gjennemsnitlig dog dog gunstig for den nordiske Sag, hvilket blandt Andet fremgaar deraf, at Samfundet har vundet Medlemmer paa alle de Stæder, hvor der har været afholdt Møder.

Bondeurolighederne i Skaane. Som det vil erindres, indbragte en skaansk Rigsdagsmand, Ola Jonsson, i andet Kammer et Forslag om Nedsættelse af en Kommission til at undersøge Eiendomsforholdene i Skaane. Sagen blev henvist til et Udvalg, og det har nu afgivet sin Betænkning, hvori det fraraader Vedtagelsen af Forslaget, som det finder ligesaa forkasteligt fra et historisk og juridisk Synspunkt som det i praktisk Henseende vilde blive unyttigt, idet Eiendomsforholdene i Skaane ere saa historisk bekjendte som i saa andre Dele af Sverig.

Uroreskelet. I en Tørvemose i Agger lige ved Havkanten stødte ifølge „Thisted Av." nogle Folk ved Gravning paa et Skelet af et Dyr, der, skjøndt det ikke lykkedes at faa det op i hel Tilstand, dog kan sees at være Skelettet af en Urore, hvoraf navnlig Hornene, der ere over en Alen lange og meget tykke, have holdt sig godt.

Tullberg og de skaanske „Frelsebønder". Forhørene over Tullberg og hans Medskyldige Eskil Larsson og Johannes Andersen ere nu ifølge de svenske Blade foreløbig sluttede og Udskrifter af dem indsendte til „Civildepartementet". Det skal af disse fremgaa, at han har langt mindre Skyld i Bondeurolighederne, end man hidtil har troet og paastaaet. En nu forresten død Person ved Navn Malmqvist, en vis Mätta Mortensdatter og en Skolelærer Rosvall skulle derimod have spillet Hovedrollerne i den storartede Forestilling, og Mätta synes næsten at have været den vigtigste Person i hele Stykket. Hun holdt Møder med Bønderne, talte og skrev Ansøgninger og „skaltede og valtede med Bønderne i Ystadegnen," ial fald efter Tullbergs Forklaring, omtrent som hun lystede.

Lamartine døde forrige Søndags Aften i Passy i det Hus, som Staden Paris havde skjænket ham. Hans Dødskamp, der var let og fri for Lidelser, overværedes af nogle Slægtninge og Venner; han aandede det sidste Suk Klokken fem Minuter over halvelleve. Det var først om Lørdagen, at der havde indfundet sig farlige Tegn, og Efterretningen om hans Død gjorde et saa meget dybere Indtryk i Paris, som den kom ganske uventet. Alle franske Blade kappes om at hædre den afdøde, og France foreslaar, som før berettet, at der skal aabnes en Nationalsubskription for at reise ham en Mindestatue paa Pladsen udenfor Hôtel de Ville. Det beder, at Begravelsen ikke, som det saa ofte er Tilfældet med Frankrigs berømte Afdøde, vil blive afholdt med offentlig Høitideligbed, da Lamartine udtrykkelig har udtalt det Ønske, at hans Lig skulde bringes til hans Hjemstavn og i Stilhed bisættes i hans Slægts Gravkapel. — Den Dag, „Liberté" bragte Efterretningen om Lamartines Død, udkom den med sort Rand, ligesom „Etendart" ved Efterretningen om Troplongs.

Et paveligt Dekret er bleven forelagt det franske Senat, i hvilket foreslaaes, at saavel Lamartine som Troplong begraves paa Statens Bekostning.

I Anledning af Thiers sidste Tale i Deputeretkammeret, hvori han, som bekjendt, stærkt rev ned paa Grev Hausmann, skal denne ganske rask have svaret: „Ah, le petit Thiers! Ja, det forstaar han sig paa! Jeg for min Part har bygget op Huse, jeg, hvori Pariserne kan bo; men han har bygget Parises Fæstningsværker, han, som ikke duer til andet end til at rive ned." („Les fortifications, qui ne sont bonnes qu'à demolir").

---

at det vil forandre hans hele Løbebane. Han maa straks gjøres bekjendt med denne Nyhed. Jeg ser den stadfæstet i et af de ankomne Blade, saa der kan ingen Tvil være om dens Sandhed. Jeg er ikke enig med mig selv endnu, hvad jeg skal gjøre; jeg faar først anstille Undersøgelser om, hvorledes man kan sætte sig i Forbindelse med Kysten, hvor Forester opholder sig. Walter kan formodentlig hjælpe mig med det."

„Hvad kan Mr. Forester være for Dig", sagde Mrs. Eagleton, „at Du skulde tage Dig saa forskrækkelig nær af denne Nyhed?"

„Nu, min Kjære, vi har sommetider et Slags Interesse og Venskab for en Mand, som frelser vort og vore Børns Liv, ikke at tale om den Deltagelse, man føler for en Mand, som har været ulykkelig."

„Aah, Du har nu altid været saa optaget af ulykkelige Mennesker, og Følgen er, at vi er en ruineret Familie i en skrækkelig Koloni —."

Mr. Eagleton oppebiede ikke at høre flere Bemærkninger af denne Sort, men skyndte sig ud for at opsøge Walter og søge Oplysninger hos Handelsmænd og andre om Midler til at sætte sig i Forbindelse med Kysten hinsides Kafferland.

Walter var snart fundet og stadfæstede adskillige Handelsmænds Udsagn, at et Skib fra Algoa Bay var det bedste Middel til at naa det betegnede Sted, ti det var ikke raadeligt for en Rejsende at vove sig gjennem Amakosa-Stammen, og der gik Rygter om Krig mellem disse og deres Naboer, saa det vilde være næsten umuligt for en Mand at komme sikkert frem tillands.

I Betragtning af disse Omstændigheder og paa Grund af de vigtige Nyheder, han havde at frembringe, gik Mr. Eagleton villigt ind paa Walters Forslag selv at gaa ud til Aloa Bay og tage med en af Kystfarerne.

„Udgiften", sagde Mr. Eagleton, „kunde dækkes ved Handel med de Vilde; desuden er det ikke en Sag, hvori nogle Pund vil komme i Betragtning. Jeg vil rejse og Du kan blive med, Walter; jeg er vis paa, vi vil være velkomne Gjæster til Forester. Vi kan være tilbage om fjorten Dage og have set meget i den Tid, som ellers aldrig vil falde i vor Lod."

Den følgende Dag tiltraadde Mr. Eagleton og Walter Rejsen til Aloa Bay. De havde Løs-Hester med, hvorpaa de førte deres Bagasje og et Par gode Rifler, da Walter mente, at det var muligt, de kunde komme til at tage Del i Jagten efter Elefanten, Bøflen og Flodhesten, og ved en saadan Lejlighed vilde Rifler af grov Kaliber komme til Nytte. De fandt en liden Brigantine sejlfærdig for Mauritius, som var villig for en liden Godtgjørelse at sætte vore Rejsende iland paa det Sted, hvor Walter før havde landet, og den lovede at tage dem med paa Tilbagerejsen.

En føielig Vind satte det lille Skib istand til at have Kysten isigte den hele Tid, og i tretti Timer efter det forlod Aloa Bay stod det ind under Land efter de Landkjendinger, Walter opgav.

Da Skibet nærmede sig Land, gik Walter op i Riggen for gjennem Kikkerten at prøve paa at faa Øje paa noget Tegn til Forester eller hans Folk. Han vidste, at Forester meget snart vilde komme til Kundskab om Skibets Nærmelse, for hans Kaffere havde Ordre til at melde ham alle Sager af den Natur.

I Begyndelsen saa han hverken Folk eller Fæ, men eftersom Skibet kom nærmere, bemærkede han nogle smaa hvide Skydotter, som for op af Buskene og straks adspredte sig; han skjønnede snart, at det var Røgen af Skydevaaben, men havde ondt for at rime det sammen med Foresters Sparsomhed med sit Krut, der er en saa kostbar og uundværlig Artikel paa de Kanter.

„Det maa være en stor Jagt", tænkte Walter, „og isaafald faa vi skynde os, hvis vi vil faa noget godt af den"; men da Skibet ikke var mere end en halv Mil fra Land, saa han Masser af Kaffere fare om som indviklet i Kamp. „Det er udentvil en Skinfægtning, som Forester lader foretage til Øvelse for sine Mænd", sagde han; tilføjende med en erfaren Krigers Vigtighed: „Intet bedre end Øvelse for Soldater!"

Kaptejnen ytrede nu Frygt for at nærme sig Land mere, da der kunde være skjulte Grunde og Skjær, skjønt han havde fem Favne Vand under Kjølen. En Baad blev derfor sat ud og fyldt med de Rejsendes Sager, og fire af Matroserne skulde ro Passagererne iland.

Walter erindrede Landingsstedet og en Kanal, gjennem hvilken de nærmede sig det, og tilbød sig at styre Baaden. Landingen gik for sig meget let, da Sjøen var ganske rolig og Stedet beskyttet mod Vindene. Omtrent tohundrede Alen fra Land hørte Walter tydeligt Skrig, som blev gjentaget men med en svagere Stemme. Idet han bad sin Fader tage Roret, visende ham i hvilken Retning han skulde styre, greb han hurtigt Kikkerten og overskuede Højderne, der omgav Strandbreden. Et Blik viste ham Ting af Vigtighed, og kastende fra sig Kikkerten, skreg han:

„Ro væk, Gutter, ro som om det gjaldt Livet. Faa Geværerne frem, Far, og lad dem med Kugler det forteste Du kan, medens jeg styrer Baaden ind. Spørg ikke, men ro, ro for Guds Skyld!"

Da Matroserne saa, hvor villigt Mr. Eagleton fulgte Sønnens Anmodning, gjorde de det samme, og Baaden var inden faa Minutter paa Strandbredens Sand.

(Forts.)

Storthinget.

Onsdag den 10de Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Sag No. 3. Odelsthingets Beslutning til Lov ang. Forandringer i Lov af 20de Juli 1824 om Forligelsesvæsenet, blev forkastet, da 40 St. stemte for Lagthingets Beslutning, og der udfordres mindst to Tredjedels Pluralitet for Lovens Gjennemførelse.

Sag No. 4. Andragende fra en Del Opsiddere af Bakke Sogn om Eftergivelse af Kautionsansvar. (Blev henlagt).

Sag No. 5. Andragende fra en Del Lodser ved Andenæs Station om Eftergivelse af idømte Sagsomkostninger. (Blev vedtaget oversendt Justitskomiteen No. 1).

Sag No. 6. Andragende fra H. J. Andersen om Eftergivelse af den resterende Del af Kjøbesummen for den overtallige Chefsgaard Skuttena. (Blev henlagt).

Sag No. 7. Toldkomiteens Forslag angaaende Beskatning af Sukker og Sirup, som tilvirkes her i Landet af Runkelroer og andre Plantestoffe.

Den af Storthinget bestemte Forhøielse i Indførselstolden af Sukker vil muligens give Anledning til, at man her i Landet, saaledes som i Sverige allerede finder Sted, tilvirke Sukker og da vel nærmest af Runkelroer (Hvidbeder), skjønt Sukker ogsaa kan fremstilles af Stivelse og andre Stoffe. Det har da forekommet Komiteen hensigtsmæssigt, at man allerede førend saadanne Anlæg maatte fremstaa her, bestemmer sig til at belægge deres Produkter med Skat, for at vi ikke skal se Indtægten af den vigtigste af Artiklerne i Toldtariffen i betydelig Grad forringet. Man anser det af megen Vigtighed at dette sker førend nogen Fabrik anlægges, da man senere ikke vil undgaa de store Vanskeligheder, man i Udlandet har mødt ved at paalægge saadanne Fabrikker Skat, efterat de vare oprettede. Komiteen tillader sig at foreslaa, at Storthinget fatter følgende Beslutning: „For Budgetterminen, der indtræder 1ste April 1869, belægges Sukker og Sirup, som tilvirkes her i Landet af Runkelroer og andre Plantestoffe, med en Afgift der svarer til Indførselstolden paa Sukker og Sirup, efter de Regler, som af Kongen fastsættes."

Sæhlie fandt det unødvendigt, allerede nu at fremkomme med Forslag i denne Retning. Olrog henviste til de i Udlandet f. Ex. England stedfindende Forhold, hvad den indre Beskatning angik. Hvad Tiden angik, maatte han bemærke, at det var bedre jo før jo heller at fatte Bestemmelserne, saa man ikke senere maatte blive nødt til at ødelægge de imidlertid anlagte Fabrikker, hvoraf vilde opstaa mange Forviklinger. Schweigaard udtalte sig for Komiteindstillingen. Sæhlie fandt, det var en urimelig Ting at ville beskatte den af Runkelroer vundne Sirup, da den ikke, efter af ham indhentede Oplysninger fra sagkyndige Mænd, kunde bruges som Madsirup, men alene var anvendelig til Brændevinsproduktionen, og da var det jo at beskatte det samme Produkt to Gange, først som Sirup senere som Brændevin; han vilde foreslaa, at Ordene „og Sirup" skulde udgaa. Hammerstad troede, man burde vente med at paalægge en saadan Skat, indtil man saa, hvad Produktet dugede til, han vilde derfor stemme mod Forslaget i dets Helhed. Sibbern ansaa det for at være i Jordbrugernes egen Interesse, at Bestemmelserne bleve tagne saa snart som muligt. Ved Voteringen bifaldtes Komiteindstillingen uforandret mod 16 St. Derefter Referat.

Fra Amerika.

(Slutning fra No. 55).

Som Bevis paa, at man i Amerika ikke er saa bange, som man gjerne tror, for at gjøre Indgreb i Næringsfriheden ad Lovgivningsveien, vil vi anføre: En Bill (Lovforslag) er fremsat om Melmøller, bestemmende, at Møllere ikke skal tage over en Tiendedel af det til Møllen bragte Korn i Mølleleie, og at de skal være forpligtet til at male, hvad der bringes dem. Det norske Medlem, Tompson, søger til denne Bill, som nu behandles af Landbrugskomiteen, at faa tilføiet et Paalæg til Møllerne om at veie Kornet, naar det bringes til Mølle, og Melet, naar det er malet, for at værne mod Bedrageri.

Et Forslag er fremsat om at faa indført en Bestemmelse i Skoleloven, om Tilladelse til at holde Skole en Time daglig i et fremmed Sprog i de Distrikter, hvor der er en fremmed stor Befolkning, som ønsker saadant, ligesom man allerede har det i Minnesota. Det var det norske Medlem Lars Aaker, som satte den Lov igjennem der.

Indtil ifjor havde Medlemmerne af Assembly 2½ Dollars daglig. At 2½ Dollars var for lidet i det dyre Madison, var greit; man søgte da at dække Underballancen ved at votere sig selv nu og da 20—30 Dollars i Postpenge. Men ifjor traadte en Konstitutionsforordning i Kraft (man betragter ikke i Amerika Grundlovene for saa hellige, som visse Folk hos os), ifølge hvilken Lovgiverne udbetaltes 350 Dollars for Sæsonen, uden Hensyn til dens Varighed. Atter kløede sommes Fingre efter Postpengene, men Forslaget forkastedes. Atter iaar fremkom Forslag til Forøgelse af Medlemmernes Indtægter, ved at gjøre det til Pligt for Postmesterne at frankere alle af Medlemmerne afsendte Breve og Aviser med Frimærker, som da Statssekretæren skulde levere dem. Men med personlig Selvfornegtelse forkastedes Forslaget, hovedsagelig i Betragtning af, at den egentlige Hensigt ved Forandringen af Konstitutionen var Afskaffelsen af dette Uvæsen med Portofrihed. Man skulde nu tro Historien var ude, men der er virkelig fremkommet et nyt Forslag i samme Retning, hvorefter der skulde udbetales Medlemmerne 25 Dollars til Frankering af sine Postsager. „Fædrel. og Emigr." mener, at dette kunde kanske ikke være saa urimeligt endda, da de mange Dokumenter, Medlemmerne har at sende, tjene til Oplysning blandt Folket. Saaledes er det bestemt, at der skal trykkes 1000 af disse paa Norsk og 1000 paa Tysk af Guvernørens Budskab, hvoraf formodentlig ikke ret mange vil blive sendt, hvis Medlemmerne selv skal betale Portoen.

Der gives endel Moralske, som bestandig fører Krig mod Tobak og Whisky, og nu har Assembly udtalt Fordømmelsesdommen ialfald over den første, ved at forbyde baade at røge og tygge Tobak i Assembly-Salen, og paalagt „Sergeant at Arms" at paase Overholdelsen. Hvad Røgningen angaar, vil han vel kunne udføre Befalingen, men det vil stift blive meget vanskeligt, hvad Skraaen angaar, blandt et Folk, der er saa vant til sin Bus, som Amerikanerne. Det skrev sig fra et sarkastisk Forslag af det norske Medlem Knud Nelson, der savnede sin Pibe og vilde gjøre lidt Nar af dem, der havde udstedt Røgforbudet. „Besluttet af Assembly", foreslog han, „at Sergeant-at-Arms paalægges at værne om Moralen, ved at forhindre Tobakstygging i Salen".

Til Nelsons Overraskelse antoges Forslaget ved anden Behandling.

Et Forslag er fremkommet om Forbud mod Salg af berusende Drikke i Staten Wisconsin, undtagen til medicinsk og kirkeligt Brug. Lignende Forslag ere ofte fremkomne, men atter forkastede. Det eneste, der kan gjøres, mener Bladet, er at forhøie Afgiften for Salgsretten af berusende Drikke og at have et strengere Tilsyn med, at Varerne ikke forfalskes, saa de bliver formelig Gift. En Totalafholdenhedslov vil aldrig i denne Verden kunne overholdes.

— Minnesotas Legislatur. L. K. Aaker, der ogsaa iaar er Formand for Emigrations-Komiteen, har foreslaaet en Forandring i Sammensætningen af Emigrations-Boardet (Kamret) derhen, at de forskjellige Nationaliteter bliver repræsenteret, og at Medlemmerne deraf udnævnes af hver Nationalitets Stats-Emigrations-Forening, som nu organiseres, samt at Statsembedsmændene fremdeles bestyrer Midlerne, men af disse saavidt muligt efter hver Nationalitets Anbefaling. Derved forventes en vis Nationalitets-Jalusi, som saa gjerne vil komme tilsyne, undgaaet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar høiest paa Østlandet, hvor Vinden er nordlig til østlig; østlig Vind paa Vestkysten. Sne i Mandal, ellers godt Veir. Temperaturen er steget lidt paa Østlandet, men fremdeles lav overalt. Ingen Udsigter til Veirforandring paa Østlandet.

Kristiania Torvpriser

den 11te Marts 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	„
Do. Vold	2.	24.	„	60.
Halm af Rug	1.	„	1.	12.
Do. – Byg	1.	72.	1.	96.
Do. – Havre	1.	48.	1.	84.
Havremel	7.	„	7.	48.
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72.	„	78.
Do. – Tønde	1.	24.	1.	36.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	36.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	72.	2.	96.
Talg	1.	6.	1.	12.
Flesk	1.	24.	1.	36.
Oxekjød	„	84.	„	108.
Kalvekjød	„	96.	1.	24.
Faarekjød	„	96.	1.	12.
Gaas pr. Stk.	1.	24.	1.	48.
Liur	„	60.	„	„
Røi	„	42.	„	48.
Aarfugle	„	30.	„	36.
Ryper	„	10.	„	14.
Hjerper	„	18.	„	24.
Birkeved pr. Favn	3.	„	„	„
Furuved	2.	48.	2.	60.
Granved	2.	„	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At det behagede Gud den 23de Febr., efter et kort Sygeleie, at kalde til sig min inderlig kjære Hustru, Johanne Christiane, f. Nielsen, i sin Alders 41de Aar, bekjendtgjøres herved for fraværende Slægtninge og Venner.

Gjøvik, den 7de Marts 1869.

Chr. Christensen,
Bogtrykker.

Christiania Theater.

Fredag den 12te Marts (Kl. 7—10) gives: **Engelskmænd i Indien**, Skuespil i 2 Akter, frit efter det Engelske ved M. Goldschmidt. Til Slutning (for første Gang): **Fortunios Romance**, Operette i 1 Akt efter Hector Cremieur, Musiken af Offenbach.

Dette er den 22de Abonnementsforestilling.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavian".

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos

Henderson Brothers,
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet **„Argonaut"**, 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt**, afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos

S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Bøger.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omkring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Tuxen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter, 2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet. Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Tilsalgs.

Bomuldsgarn,

ubleget, bleget og farvet i Prima Sorter, anbefales af

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsensgade.

Kokusnodoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld,** patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 Sk. hos **Herr De Coninck,** Dronningens Gade, ligeover Viktoria Hotel Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co. Rochlitz.

Ved Indsendelsen af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølge.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Vadskning**
for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Forsømmelser ved Bladets Ombringelse til indenbyes Abonnenter bedes godhedsfuldt anmeldte i Expeditionen, hvor ogsaa Klager kan nedskrives i en dertil indrettet Bog. Det er umuligt paa nogen anden Maade at kontrollere denne Ting.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 60. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 12te Marts 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen
(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Eftm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Eftm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Eftm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Eftm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet indtil Kl. 2 Eftm.; til Distriktet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Eftm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftm. og fra Kl. 6—8 Eftm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftm. og fra Kl. 5—7 Eftm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftm.)
afgaar Jernbanetrøn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Eftm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 11te Marts. Senatet har med 32 mod 28 Stemmer vedtaget Justitsministerens Budget.

Berlin, 10de Marts, Aften. „Agence Havas" telegraferer: Alle Rygter om Kabinetsforandring ere grundløse. Hertugen af Gramont er ankommen til Paris.

London, 11te Marts. Ifølge „Morningpost" ere Frankrige og Belgien blevne enige om at lade Jernbanespørgsmaalet afgjøre af en blandet Kommission.

Berlin, 11te Marts. „Norddeutsche allgemeine Zeitung" angriber Reuters Bureau for et Alarmtelegram angaaende Gramonts Kaldelse til Paris i Anledning af opstaaede Differentser mellem Frankrige og Preussen. Telegrammet erklæres frembragt ved Børsspekulation.

I Anledning Hr. x's Opfordring til Kirkedepartementet angaaende Jensens Læsebog og Landsmaalet.

Tillad, Hr. x, at en Mand fra en Udkant af Landet frembærer sin Tak til Dem for Deres Opfordring til Kirkedepartementet om at sørge for, at det „saakaldte Landsmaal" ved fremtidige Oplag af Læsebogen for Folkeskolen og Folkehjemmet bliver udestængt*). De har stor Ret; det er dog virkelig for galt, at der i en norsk Læsebog og det ovenkjøbet en, der ved sit Navn antyder, at den er bestemt for Folkeskolen og Folkehjemmet skal indeholde Stykker, skrevne i det Maal, der forstaaes og bruges af og blandt dem, for hvem Bogen er bestemt. Sligt maa modarbeides, og Tak skal De have, fordi De har gjort Begyndelsen hertil. Jeg har før ikke rigtig villet tro, at det var saa, at disse Stykker, der saa dybt har krænket Deres Fædrelandssind, var den Del af Bogen, der mest blev læst. „Dølen" har rigtignok før fortalt noget saadant; men dengang holdt jeg det rigtignok for en licentia poetica af den gode „Døl"; nu ser jeg imidlertid, at han havde Ret.

Bare dette, at Folket „i sin Uvidenhed" venter „meir af detti Maal med Tidi", maa være Grund nok at bekjæmpe det; Folk har nemlig ikke godt af at faa sin Villie, og især gjelder dette Bønderne; de ere, som man nu i Thingtiden kan se, brestige nok ligevel, om de ikke skulde faa Understøttelse af „Authoriteterne" til. Jeg er, som De kan skjønne, enig med Dem i, at dette „fordærvelige" Maalstræv maa udryddes og beklager med Dem, at noget saa „sørgeligt" kan ske, som at Læsestykkerne i Landsmaalet skal blive mest læst. Deres Opfordring i „Dagbladet" er jeg dog bange for lidet nytter; havde De endda sendt den til „Morgenbladet", kunde der været noget Haab. Men kunde ikke De, Hr. x, som sandsynligvis bor i Kristiania, gaa op til Hr. Riddervold og foredrage ham Sagen mundtlig; De kunde saa med det samme give ham Grunde for, at De finder det herom handlede „fordærveligt" og „sørgeligt"; saadanne har De saagodtsom glemt at anføre i Deres Dagbladsartikel, og derfor finder ogsaa mange, at denne indeholder „bare Tøv". Den eneste Grund, De anfører, er den, at Præsten og Børnene ikke skal kunne forstaa hinanden ved Konfirmationsforberedelsen. Nu findes der dem, der mener, at Præsten vel maatte kunde lære baade at forstaa og tale Børnenes Maal, han som har kunnet lære Latin, Græsk, Hebraisk og flere Sprog, og der er Almed dem, der insinuerer, at Præsten godt forstaar Bøndernes Sprog, naar de kommer for at betale Tiende, bestille Brudevielse m. m. Vi, som ser lidt dybere i Tingen, finder dog, at det ikke gaar an, at Præsten lærer Bondemaal. Hvorledes vilde det saa gaa med Kulturen og Dannelsen? Og vilde det passe til hans Værdighed? Morgenbladet har jo givet Bønderne den Attest, at de er „raabarkede", og deres Sprog maa naturligvis være derefter. Præsten kan selvfølgelig ikke nedlade sig til at lære det, og da paa Stykker i Læsebogen, der er skrevne paa Landsmaalet, synes at have saa stor Kraft, at de er istand til at dræbe alt det „danske", Barnet lærer i Katekismen, Forklaringen og Bibelhistorien, maa disse Stykker bort. Men Læsebogen er ikke renset hermed; jeg kan ikke forstaa, Hr. x, hvorledes De, som „sand Fædrelandsven" kan glæde Dem over dens store Udbredelse. De skal se, at naar Stykkerne i Landsmaalet bliver taget bort, vil Folk omkring paa Landsbygderne kaste sig — „i sin Uvidenhed" naturligvis — over de Stykker af Læsebogen, der næst disse har den mest hjemlige Klang, siden det Hjemlige er saa kjært, og det er jo netop mod dette, vi skal stride, saavidt jeg kan forstaa Dem. Medens De derfor holder paa at forbedre Læsebogen, maa De derfor ogsaa tage en hel Del andre Stykker bort. Wergeland, Bjørnson, Asbjørnsen, Mo, Sigv. Pettersen m. m. fl. maa faa Løbepas.

Allerbedst var det, om vi fik en ægte dansk Læsebog; ansattes saa Skolelærerne med Forpligtelse til at vaage over, at intet norsk Skrift fik Indpas blandt Folket, var vi, der ønsker Kulturens — det vil sige: Danskhedens Seier, ovenpaa.

Tromsø i Februar 1869.

Deres ærbødige
K.

*) Hr. x's Artikel er vist neppe at tyde ligefrem efter Ordene. Red. Anm.

Veierposten.

Byens velvise Magistrat vilde gjøre flere en Tjeneste ved at meddele Underretning om, hvor længe Veierposten skal henstaa ubesat og betjenes med en konstitueret.

Overskuddet af Indtægten er naturligvis kommet Bykassen tilgode fra dette Aars Begyndelse, saa at det af den Grund kan være Byens Borgere ligegyldigt; men der findes flere Bestillingsmænd inden Kommunen, der visselig i denne Post har seet en Bestilling, hvortil man kunde trække sig tilbage, naar man i lang Tid har ofret baade Tid og Kræfter i mange af Byens baade vanskelige og byrdefulde Hverv. Retfærdigheden byder det, og Byens ældre Bestillingsmænd kan heller ikke med rolige Øine se paa, at Posten bliver givet til en saa ung Mand, som dens nuværende Ihændehaver. Manden er vistnok en hæderlig Mand og udfører sine Forretninger med den ønskeligste Orden, men nogen Fortjeneste om ældre Bestillingsmænd har han ikke at paaberaabe sig.

K....r.

Luthers Ethik

i dens Grundtræk. Fremstillet af Chr. E. Luthardt. Overs. fra det Tyske af pers. Kap. Georg Harbitz. Tønsberg. M. Dessens Forlag. 1869.

Luthards Navn er allerede tidligere bleven gjort bekjendt for videre Kredse ved den norske Oversættelse af hans Foredrag „Til Forsvar for Kristendommens Grundsandheder." — I sit nye, ligeledes nu i Oversættelse foreliggende lille Skrift, giver han paa en klar og overskuelig Maade en kort Fremstilling af Luthers ethiske Grundtanker, som ikke blot for Theologer, men ogsaa for Lægfolk, vil være af Interesse. Forfatteren giver i Forordet en kort Udsigt over de theol. Arbeider paa Ethikens Omraade og fremhæver, at man tidligere „ikke tilbørlig har taget Hensyn til Luthers Betydning for Ethiken. Det vilde derfor ikke være uden Nytte for det ethiske Arbeides Fremme i vor Tid, at gaa nøiere ind paa Luthers ethiske Grundtanker". En selvstændig Fremstilling af disse har sin særegne Vanskelighed, da Luther selv ikke har nedlagt dem i en sammenhængende Fremstilling, men kun gjort dem til Gjenstand for en spredt og leilighedsvis Behandling. — Efterat Forfatteren i Indledningen har bestemt Luthers ethiske Princip, især i Modsætning til den katholske og scholastiske Ethik, fordeler han Stoffet i tre Hovedafdelinger: I. Den Kristnes Person. II. Den Kristnes Sindelag. III. Den Kristnes Gjerninger. — Helt igjennem lader Forfatteren Luther saavidt mulig tale med hans egne Ord, eller godtgjør det Udvikledes Rigtighed med træffende Citater. Størst praktisk Interesse har den tredie Del af Bogen, hvori fremstilles Luthers Bekjæmpelse af den slappe katholske Moral med dens Sondring mellem en høiere Sædeligheds Fordring for den geistlige Stand og en lavere for den almindelige Kristenmand, hvorved hine som de fuldkomne „næsten alene agtes for Kristne og de andre holdes for den unyttige foragtede Askepot". — I Modsætning hertil indsatte Luther igjen det verdslige jordiske Kald i sin Værdighed, idet han drager en skarp Grændse imellem den Kristnes indre Liv i Forhold til Gud og hans udvortes Liv i Verden som to forskjellige Livssfærer, som begge maa respekteres. Den Kristnes jordiske Kaldsliv beveger sig nu i de tre store sædelige Samfund: Hus, Stat og Kirke, som hver for sig tilslut gjøres til Gjenstand for Behandling.

Da Bogen har den dobbelte Interesse, at den giver et Bidrag til nærmere Kundskab om Luther, og Stoffet selv fører ind paa det praktiske Livs Spørgsmaal; og da desuden Fremstillingen er kort og letfattelig, maa man være Oversætteren taknemmelig for, at han ved sit Arbeide har gjort Bogen mere tilgjængelig for alle og enhver.

Lidt om Striden mod aarlige Storthing.

(Slutning fra No. 59).

Det har altid været almindelig anerkjendt, at der i Sveriges aarlige Rigsdage ligger et vægtigt Argument for Indførelsen af aarlige Storthing hos os; men nu skal dette Argument ikke længer faa Lov at gjælde. Der fortælles os, at man i Sverige bestemte sig til at foreslaa aarlige Rigsdage væsentlig af den Grund, at der dengang i Norge hvilede et lignende Grundlovsforslag med al Udsigt til at gaa igjennem; der fremhæves altsaa, hvor nødvendigt den svenske Regjering fandt det at være, at det ene Folk i saadanne Reformer holdt Skridt med det andet, og i samme Øieblik forbyder man os fra de svenske Forhold at hente Argumenter for Reformen hos os, eller man forsøger idetmindste at gjøre disse Argumenter magtesløse. Sveriges Exempel, heder det, fremtræder nu langtfra med den Styrke som umiddelbart efter Repræsentationsreformens Indførelse, og kan i ethvert Fald kun tillægges betydeligere Vægt, naar man gaar ud fra Forudsætningen om, at den norsk-svenske Union er bygget paa Mistillid. Denne Fremstilling af Forholdet er falsk. Naar vi ønsker aarlige Storthing, da er det, fordi vi deri ser en af de vigtigste Midler til paa en Gang at hævde Folkets Myndighed og fremme dets politiske Udvikling; hvad vi frygte, om denne Reform ikke gjennemføres, er just ikke ligefremme Overgreb fra Sveriges Side; men snarere, at Sverige i folkelig-politisk Udvikling skal vinde et saadant Forsprang og dermed ogsaa en saa vel begrundet Overvægt over os, at der for os ikke bliver andet tilbage end roligt at finde os i det Afhængighedsforhold, hvori vi selvforskyldt er nedsunket.

Dernæst, om virkelig noget Overgreb fra svensk Side skulde forsøges, da har vistnok ogsaa vi „den Tillid til det norske Folk og til den bestaaende Grundlov," at vi ikke tvivle om, at vor Selvstændighed skal kunne bevares; — de aabenbare Angreb ere heller ikke de farligste, mod dem reiser enhver sig til Kamp —; men vi kunne ingenlunde indrømme, „at det da var tidsnok at tage under Overveielse, om unionelle Hensyn skulde gjøre det tilraadeligt at forandre vor Grundlov i den Retning, som nu er foreslaaet." Thi hvad det gjælder, er netop at forebygge ethvert Forsøg paa Overgreb, at bevare Folkene for de heftige Rivninger og for den Tvivlens og Mistillidens Aand, som derved vilde vækkes, og hvis skadelige Følger vilde kunne spores, længe efterat den egentlige Strid var forbi. Man har dog vel ikke glemt Statholderstriden og Virkningerne af den? Der er endvidere anført, som noget der fortjente at bemærkes, at der paa dette Storthing hviler til Afgjørelse et Forslag om, at overordentligt Storthing kan sammenkaldes med kun 14 Dages Varsel, hvorved da de aarlige Storthing for den væsentligste Del skulde blive overflødige; denne Bemærkning kan vi kun betragte som en ren Udflugt; det Utilstrækkelige i en saadan Grundlovsforandring vil tydeligt nok fremgaa af, hvad vi i det Foregaaende har udviklet.

Til Slutning skal vi blot tilføie en Bemærkning. Naar det er bleven sagt, at Forkastelsen af Forslaget om aarlige Storthing, da det sidst forelaa, ikke vakte nogen almindelig Beklagelse her i Landet, og at det vilde gaa ligesaa nu, da vil vi kun minde om, at der altid har været dem, for hvem Spørgsmaalet om denne Reform kun har været et Pengespørgsmaal, og fra dem har man ganske vist ingen Beklagelse hørt; men mellem denne Yderlighed paa den ene Side og dem, der vil gjøre Indførelsen af aarlige Storthing til et Angreb paa selve Grundloven, paa den anden staar der en oplyst Folkemening, der i denne Reform ser et Skridt til konsekvent Gjennemførelse af Grundlovens egen Tanke, et nødvendigt Led i den politiske Udvikling. Denne Folkemening har voxet sig stærk i den lange Ventetid og vil ikke hvile, før Sagen er ført frem til Seier.

O.

Kristiania, den 12te Marts 1869.

Idag Kl. 9 begyndte Forhandlingerne om aarlige Storthing. Bagger aabnede Debatten med et dræbende langt Foredrag paa omtrent $1\frac{1}{2}$ Time, hvori det var forgjæves at søge noget Nyt eller nogen Sammenhæng, medens han saa meget gavmildere uddelte Bebreidelser til Komiteen, Regjeringen og Forsamlingen. Efter ham fik Professor Schweigaard Ordet for koldt og tørt at bemærke, at han nu ikke længer vilde stemme for Forslaget. Byfoged Christensen imødegik Bagger, hvorefter Valstad og dernæst J. Sverdrup optraadte. Sverdrup gik udførligere ind paa Sagen og udviklede i et af hans klareste og mest veltalende Foredrag Forslagets store Betydning og dets nødvendige Seier. Amtmand Vogt fik tilsidst Ordet, men da Kl. imidlertid var bleven over 2, afbrød han sit Foredrag. Debatterne besluttedes derefter fortsatte i Eftermiddag Kl. 5.

Udlandet. Det synes, som om Forholdet mellem Frankrige og Belgien ikke er det bedste, og at Spændingen i Anledning af Jernbaneloven endnu ikke har lagt sig. Der gaar endog — efter et enkelt Blad — krigerske Rygter fra Berlin, der staar i Forbindelse med denne Sag. Dette er dog vel aldeles forhastede Efterretninger. Ifølge Mém. dipl. har Lavalette sendt den franske Affending i Brysfel Laguéronniere flere Depescher, der ere blevne meddelte den belgiske Regjering, som derpaa har overdraget Baron Begens at give Oplysninger. Der har, kort sagt, under Form af Noter udviklet sig en Skrivelse mellem de to Hoffer; officielle Noter ere derimod ikke vexlede. De Oplysninger, Laguéronniere kræver angaa Maaden, hvorpaa den belgiske Regjering tænker at bringe den vedtagne Jernveislov i Udførelse. At Kong Leopolds Regjering ikke vil vise sig imødekommende mod Frankrige i denne Henseende, ansees for afgjort, og Forholdet mellem de to Lande har derfor antaget en saadan Karakter, at Laguéronniere, efter hvad der fortælles, ikke vil vende tilbage til Brysfel. Paa Parises Børs gik Kurserne som Følge heraf stærkt ned den 5te.

Den italienske Minister i Paris, Ridder Nigra, begiver sig til London (efter andre Beretninger til Florens). Som Grund til denne Reise angives, at han ikke officielt vil deltage i Afslutningen af et Forbund mellem Frankrige, Italien og Østerrig. Han er vel ingen Modstander af den nye italienske Politik, men da han tidligere har vist megen Forkjærlighed for Preussen, har han, som sagt, foretrukket for Øieblikket at fjerne sig.

Ifølge Patrie vil Ministeriet Zaimis indbringe en Hærlov i det græske Kammer. Den græske Hær skal derefter i Fredstid kun bestaa af 8000 Mand; i Krigstid skal den kunne bringes op til 40,000 Mand.

Fra London skrives under 4de ds. til „Köln. Zeit.": „Allerede nu lader der sig udtale en bestemt Mening om den Modtagelse, som Gladstones irske Kirkelov har fundet i de forskjellige liberale Politikeres Kredse. Indtrykket er, i Korthed angivet, overveiende gunstigt, om ikke fuldstændig gunstigt. Den Betænksomhed hvormed Loven er affattet, den grundige Opfattelse, som

den lægger for Dagen af de allerringeste Enkeltheder, det Hensyn, som den tager til alle dem, hvis Interesse den kunde træde for nær, men dog især det Alvor, hvormed den lægger an paa ganske at skaffe den gamle Bygning bort for at overgive en aldeles udjevnet Mark til den fremtidige frie Kirke, alt det anerkjendes efter Fortjeneste, og siden Gladstone holdt sin store Tale, er mangen Tvivl forsvunden om, hvorvidt det liberale Parti som en Mand vilde støtte ham. Det vil gjøre det; thi Loven er affattet i en saa liberal og tillige i en saa forsonlig Aand, at Ingen, der valgtes under det liberale Partiets Fane, vil være istand til at stemme imod den, om han ogsaa hemmelig havde Lyst dertil.

General Grants Tale, da han overtog Præsidentskabet i Washington, har tildraget sig megen Opmærksomhed, og saavidt man kan se, beskjæftige alle Blade af nogen Betydenhed sig med den. Det er jo ogsaa aabenbart, at Grant ved denne Leilighed er optraadt med større Selvfølelse end hans nærmeste Forgjængere, og hans Personlighed giver hans Ord en Betydning, som Lincolns eller Johnsons Ord ikke kunde have. Hans Henvendelse til Amerikanernes Nationalfølelse, idet han siger til dem, at Unionen vil komme til at indtage en bydende Stilling imellem Nationerne, er ligesaalidt gaaet upaaagtet hen. „Denne Del", siger „Nordd. Allg. Zeit.", „er vel nærmest beregnet paa den amerikanske Nationalfølelse, men den vil vistnok heller ikke forfeile sit Indtryk i Udlandet. Den vil bevirke, at den Beslutning, som Repræsentanternes Hus nylig har fattet med Hensyn til Kuba, tager sig endnu betydningsfuldere ud". Det varme Forhold imellem Rusland og Nordamerika er ikke blevet uden Virkning paa den russiske Allierede Preussen, og i Berlin afholdes der jevnlig Fester, i hvilke der foretages Demonstrationer for Venskab og god Forstaaelse imellem de to Nationer. I disse Fester spille den amerikanske Gesant Bankroft en fremragende Rolle, og de overværes hyppig af Bismark og af de andre preussiske Ministre. Første Bind af „Grants Levnetsløb", som for ikke længe siden udkom i Amerika, er af den nye Præsident blevet sendt til Bismarck med en egenhændig Tilegnelse, og den nordtydske Forbundskantsler har i et Brev, hvori han takkede for denne Opmærksomhed, ydet Grant den mest smigrende Anerkjendelse, idet han tillige udtalte de bedste Ønsker for Unionens Fremtid og for Bevarelsen af det tilfredsstillende Forhold, der er „opstaaet" imellem Nordamerika og Nordtydskland.

Kgl. Resolutioner. Ved kgl. Resol. af 6te dennes er det naadigst tilladt Ritmester og Eskadronschef i Kavalleribrigaden C. Christophersen, der for Tiden med Hjemmel af kgl. Resol. af 30te November 1867 opholder sig i Udlandet, at forblive dersteds indtil Udgangen af ansiundende Mai Maaned.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Sekondløitnant uden fast Løn i Bergenske Brigade A. H. N. Jahn, der ved kgl. Resol. af 31te Oktbr. 1868 erholdt Tilladelse til at opholde sig i Udlandet indtil Vaabenøvelsernes Begyndelse d. A., fremdeles at forblive i Udlandet indtil Vaabenøvelsernes Begyndelse 1871, under Betingelse af, at han efter Tilbagekomsten deltager i den først afholdendes Rekrutskole, samt at han — saafremt han maatte blive vidende om, at de forenede Riger ere geraadede i Krig — uopholdelig vender tilbage og melder sig ved sin Afdeling.

— Under s. D. er det akademiske Kollegium naadigst bemyndiget til, saalænge nogen af det medicinske Fakultets Lærerposter er ubesat, at lade den ved Universitet i Overensstemmelse med Universitetsfundatsens § 48 ansatte Stipendiat i Medicin tilkalde som Censor i et Fakultetsmedlems Sted ved medicinsk Embedsexamen.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at ingen Foranstaltning bliver at træffe i Anledning af den af Direktionen for Kristiania Sømandsforening paa dennes Vegne indgivne Ansøgning om Ophævelse af den anden Dag af de 3 store Høitider samt Nytaarsdag og den almindelige Bededag, som befalede Helligdage.

— Under s. D. er et fremlagt Udkast til Plan for den kgl. Tegneskole i Kristiania naadigst approberet.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at Antagelsesexamen for Aspiranter ikke bliver at afholde ved Søkadetinstitutet i Aaret 1869.

— Under s. D. er det naadigst tilladt, at Gaardene Støfreland i Aardals Annexsogn til Hjelmelands Præstegjeld under Ryfylke Provsti i Kristiansands Stift henlægges i geistlig Henseende til Fisters Annexsogn i samme Præstegjeld, og i verdslig Henseende fra Aardals Thinglag til Hjelmelands og Fisters Thinglag, dog saaledes, at de ved Fordelingen af Skylden mellem de respektive Herreder i Fogderiet under den nu stedfindende Matrikulrevision betragtes som henhørende til Aardals Herred.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at Ullensvangs Sogn af Kinservigs Præstegjeld under Hardanger og Voss Provsti i Bergens Stift fra 1ste Juli d. A. overgaar til Hovedsogn i Præstegjeldet, som derefter benævnes Ullensvangs Præstegjeld.

Sanktion. Under s. D. er der meddelt naadigst Sanktion paa følgende Love:
1) Angaaende visse Heftelsers Udslettelse af Pantebøgerne samt ang. Mortifikation m. V.
2) om Skat paa faste Eiendomme i Arendal.
3) om Skat paa faste Eiendomme i Grimstad.
4) om Skat paa faste Eiendom i Trondhjem.
5) indeholdende Tillæg til § 1 i Lov om Søfarten af 24de Marts 1860.
6) om Tilvirkning og Stempling af Spillekort.

Kgl. Kundgjørelse. Under s. D. er der udfærdiget Kgl. Kundgjørelse angaaende Afgifter af Varer og Fartøier, som til Statskassen skulle erlægges i den fra 1ste April 1869 indtrædende Budgettermin.

Telegram fra Fisket. Telegram til Indredepartementet ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 11te ds.:

Tirsdag Søveir ikkuns ostenfor Henningsvær. Fangsten idetheletaget god. Igaar særdeles godt, tildels rigt. Fiske allesteds Nedstaber hele Østlofoten. Bedst ved Værene i Vaagen og Skraaven. Stamsund igaar bedre, men ujævnt Fiske, med Garn indtil 400. Ved Balstad mindre godt, vestligste Vær mislig Fiske. Ofotensfisket ansees ophørt; endel Almue og Kjøbefartøier endnu i Fjorden. Pris 18—22½ Ort.

I Justitiarius Lambrechts's Sted i Byretten er 1ste Assessor Arneberg konstitueret, og som yngste Assessor er Kand. jur. Blackstad i Justitsdepartementet konstitueret.

Studentermødet. Til det igaar nævnte Møde paa 30 Medlemmer af den forberedende Komite i Anledning af Studentermødet vare valgte: Sagfører Ernst Motzfeldt, Bureauchef F. Roll, Prof. L. M. B. Aubert, Kand. jur. Faye-Hansen, Skolebestyrer Fr. Gjerisen, Kand. jur. N. Heyerdahl, Kand. real. C. Berner, Fuldmægtig B. B. Nicolaysen, Sanginstruktør J. D. Behrens, Prof. Christie, Skolebestyrer J. Aars, Advokat Schweigaard, Advokat N. A. Nicolaysen, Prof. Monrad, Stipendiat Fr. Petersen, Stud. jur. E. Hertzberg, Advokat Ebbell, Kand. jur. N. G. Dietrichson, Stud. theol. Chr. Rolfsen, Kand. jur. H. H. Brodtkorb, Doktor Jac. Vogt, Kand. theol. Fritz Hansen, Prof. L. Kr. Daa, Stud. jur. S. A. B. Arctander, Stadsfysikus Bidenkap, Kand. theol. Chr. Hall, Kand. mag. S. Hofgaard, Stud. med. Boeck, Stud. med. Klaus Hansen og Advokat Birkeland. — Da to af disse (Petersen og Arctander) havde frabedet sig Valg, er i deres Sted tilforordnede: Kand. jur. Olaf Skavlan og Stipendiat Johannesen.

Skeiteklubben agter paa Søndag, hvis der ikke forinden maatte komme altfor megen Sne, at foranstalte et Præmieløb for Børne. Der vil blive uddelt Præmier dels for Hurtighed og Udholdenhed, dels for Kunstfærdighed. For den førstnævnte Prøve vil der blive oparbeidet en Bane af omtrent ⅛ norsk Mils Længde. Udgangspunktet bliver Bunden af Frognerkilen, derfra vil Banen blive ført over mod Lindokollen, derfra i ret Vinkel ind til den almindelige Skeitebane og derfra atter tilbage til Udgangspunktet. Præmieløbet vil finde Sted Kl. 12 Middag.

Forlis. Afvigte Mandag Morgen Kl. 5 i Snetykke strandede lidt nordenfor Haar paa Jæderen en i Wick (Skotland) hjemmehørende Skonnert, paa Reisen fra Hjemstedet til Østersøen med Sild. Besætningen, 6 Mand, gik i Baaden og kom — ved Hjælp af Signaler fra Stranden — iland søndenfor Haar. — Det i Stavanger hjemmehørende Skonnertskib „Elisa", paa Reisen fra Bremerhaven til Stavanger i Ballast, gik Drift i Orkanen afvigte Lørdag ved Høievarde, hvorfor Riggen maatte kappes. Fartøiet kom desuagtet paa Grund, men bragtes senere af igjen, og blev den 4de ds. bugseret ind til Stavanger af Dampbaaden „Fisken".— I Stormen afvigte Lørdag strandede ved Gisøen Slup „Haabet" af Stavanger. Mandskabet reddet.

Elgsdyr. Politiet i Upsala fandt for en Tid siden endel Kjød i en Vaage i Isen. Overbevist om, at Krybskytter her havde gjemt et ulovligt skudt Elgsdyr, lod det Kjødet sælge paa Torvet for Elgsdyrkjød, og Mange kjøbte for at gjøre sig tilgode med dette sjeldne Vildt. Bagefter er det befundet at have været en gammel Hest, hvis Kjød Eieren paa den omtalte Maade vilde være kvit. Politiet har maattet hente det, som var ufortæret, hos Kjøberne. Det Mærkeligste er dog, at en Dyrlæge havde erklæret det for Elgsdyrkjød.

Pøbeloptøier i Sverige. I Hudiksvall har der — ifølge Telegram til Nya dagl. Alleh. — i Torsdags Aftes fundet et heftigt Folkeopløb Sted, som det synes i Anledning af Skatteopkrævningen. Skarer af unge Mennesker, mest fra Byen, drog gjennem Gaderne og slog Ruderne ind i hele Gaarde, samt saarede slemt flere Personer, der forsøgte at standse Optøierne. Urostifterne forsøgte at bryde ind hos Borgmesteren, hvortil Stadsfiskalen havde taget sin Tilflugt, og brød ligeledes ind paa et Handelskontor. Langs „Vestre Strandgade" findes der neppe et helt Vindue, medens den østre Del af Byen er bleven skaanet. Der afsyredes Skud paa Tumultanterne, og en af de vigtigste blandt dem, et ungt Menneske paa 18 Aar ved Navn Dalin, blev dræbt ved et Skud. To Personer arresteredes, og 20 andre ere kjendte. Ved et næste Dag afholdt Møde besluttede Borgerrepræsentation, at der indtil videre om Natten skulde patruillere en Sikkerhedsvagt paa 50 Personer under 6 i dette Øiemed udvalgte Anførere.

Den slesvigske Oldsagssamling, der siden sin Udlevering har staaet nedpakket i Kasser i Kiel, siges nu ifølge „Hamb. Nachr." at skulle føres tilbage til Flensborg og opstilles i Gymnasiet.

Alabamasagen. Fra New-York skrives under 10de ds. til „Augsb. Allg Zeit.": „Den Maade, hvorpaa man i Europa opfatter Reverdy Johnsons Virksomhed i England, afgiver kun et Bevis paa, hvor lidet man trods al Umage er istand til at se amerikanske Tilstande, Meninger og Stemninger anderledes end gjennem engelske Briller. De herværende Blade Times og Nation ere meget respektable, men den offentlige Mening i Alabamaspørgsmaalet udtrykke de ikke. General Grant repræsenterer i denne Sag de Anskuelser, som næres af den store Masse af det amerikanske Folk, og disse Anskuelser gaa ud paa, at Sætningen „Øie for Øie og Tand for Tand" udtrykker den eneste mulige Opreisning for den lumpne Adfærd, som England viste imod de Forenede Stater under Borgerkrigen. Den amerikanske Nation er det slet ikke om at gjøre at faa saa og saa mange Millioner Dollars i Skadeserstatning for de engelsk-konfødererede Kaperes Røverier; derimod er det den meget magtpaaliggende ved den første Leilighed, som tilbyder sig, at gjengjælde Lige med Lige og give England en liden Prøve paa, hvorledes dets egen nederdrægtige Neutralitet smager. Den Skade, som England har tilføiet de Forenede Stater, bestaar i Tilintetgjørelsen af det amerikanske Rhederi, og herfor vilde der ikke gives Erstatning ved Betalingen for alle de Skibe og Ladninger, som „Alabama" ødelagde. Vi ere her hver Uge Vidner til, at der indtræffer et halvt Dusin tydske, engelske og franske Dampskibe med Posten fra Europa, førend vi se et eneste amerikansk Dampskib klarere, og vi have da hver Gang en Følelse, som om Pilehagerne dreiedes rundt i det Saar, England har bibragt os. Og denne Følelse lader sig ikke dæmpe ved forsonlige Fraser i New-York Times, ligesaa lidt som Ny-Englands „Snobs", der sværme for gammelengelsk Literatur, kunne udrette Noget i denne Henseende. Unionens Senat repræsenterer hverken New-York Times eller Digter- og Filosofskolen i Boston. Det vil bortfeie Reverdy Johnsons Overenskomst som Spindelvæv. Amerika befinder sig ikke i nogen lidenskabelig Ophidselse imod England, men føler Trang til at tage den Hevn, der smager bedst, naar den nydes kold."

General Grants Tale, da han den 4de ds. tiltraadte Præsidentskabet, lød saaledes: „Medborgere! Eders Afstemning har udkaaret mig til Præsidentskabet. Jeg har aflagt den i Forfatningen foreskrevne Ed uden indre Forbehold med den Beslutning, at jeg efter bedste Evne vil gjøre Alt, hvad der paahviler mig i mit Embede. Jeg føler min ansvarsfulde Stilling, dog overtager jeg den uden Frygt. Stillingen er bleven overdragen til mig, uden at jeg søgte derom. Om de vigtigste Spørgsmaal agter jeg til enhver Tid at udtale mine Anskuelser for Kongressen. Naar jeg finder det raadeligt, har jeg isinde at nedlægge mit Veto (Forbud) for at forebygge Forholdsregler, som jeg ikke billiger. Dog skulle alle Love blive samvittighedsfuldt udførte, enten jeg billiger dem eller ikke. Love ere bestemte til at herske over Alle, baade over dem, hvis Bifald de have, og over dem, hos hvilke de vække Uvillie. Jeg kjender ingen virksommere Maade at sikre skadelige Loves Ophævelse end deres nøiagtige Udførelse. Mange Spørgsmaal ville opstaa i de næste fire Aar. Det er ønskeligt, at de ville blive tagne under Overveielse med Ro og uden Fordom, da Folkets Flertal og dets høieste Goder paa det Nøieste berøres deraf. Dette Flertal fordrer Sikkerhed for Person og Eiendom samt for den religiøse og politiske Mening overalt i Landet. Alle Love, som fremme denne Hensigt, vil jeg af alle Kræfter understøtte. Til Unionens Sikring har det været nødvendigt at stifte en stor Statsgjæld, paa hvis Afbetaling man maa have sin Opmærksomhed henvendt, og det gjælder ligeledes om igjen at foretage Udbetalingerne i Guld, saasnart det kan

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

„To af Jer bliver her og passer Baaden, To kommer med mig", sagde Walter. „Her er en Bøsse til hver af Jer; kan I skyde?"

„Aaja", lød Svaret.

„Nu følg mig saa fort, I kan, og I skal snart faa se, hvad det gjælder."

Kapitel XXVII.

Walter Eagleton løb af alle Kræfter, fulgt af sin Fader og Matroserne opad mod den Bakke, paa hvilken han havde set Forester, hvis Fare han naturligvis kun kunde gjøre sig en ufuldkommen Ide om. Han troede, at Forester havde med sig endel Krigere, men hvorfor han ikke brugte sin Rifle mod sine Fiender og hvorfor han ikke indtog en mindre udsat Stilling, kunde han ikke begribe. Afstanden fra Stranden og til det Sted, hvor Forester sad, var neppe mere end tohundrede Alen, men Opgangen var steil og vanskelig. Alle skyndte sig som om det gjaldt et Medmenneskes Liv, hvilket det i Virkeligheden, dem ubevidst, gjorde.

Foresters Opmærksomhed var saa ganske optaget af de sig nærmende Fiender, at han ikke havde vendt Hovedet i den modsatte Retning eller et eneste Øieblik tænkt paa Skibet, som han tidligere havde bemærket. Han hørte Kaffernes Jubelskrig, efterat de havde set ham og dræbt de sidste af hans Forsvarere; men han var ganske uforberedt paa det Skrig, der lød i Ryggen paa ham, og som kom fra Sjøen.

„Nan quer Ingonyama!" skreg Amakosaerne foran ham.

„Her er Forester", blev skreget af en kraftig engelsk Stemme bag ham.

Forester vendte sig hurtigt om ved den sidste Lyd; men i hans nærværende svage Tilstand, troede han, at Indbildningen bedrog ham, og at den velkomne Lyd af en Vens Stemme var en Stemme fra en anden Verden. Men ikke før havde han faat Øie paa Walter og Mr. Eagleton før han vidste, at Hjælp var for Haanden. Alligevel frygtede han for, at den Hjælp, som disse Venner kunde yde, ikke vilde være tilstrækkelig til at holde hans Fiender Stangen.

„Mine Venner", udbrød Forester, „I kommer bare for at se mig dø. Vi er angrebet af en overvældende Styrke; skynd Eder bort, mens I kan."

„Er hine Fiender?" sagde Walter, ikke læggende videre Mærke til Foresters Ord, men pegede paa den Flok Kaffere, som da de saa hvide Mænd ved Siden af Forester, betænkte sig paa at angribe.

„Fiender færdige til at dræbe mig", svarte Forester.

„Da jo færre af dem desbedre", sagde Walter, idet han spændte Hanerne paa sin dobbeltløbede Rifle og sendte Amakosaerne to Kugler.

Virkningen af disse var straks synbar; tre Kaffere faldt, sprællede en Stund og blev derpaa liggende stille; de andre kastede sig øieblikkelig end under de nærmeste Buske for at søge Skjul.

Forandringen paa Forester var næsten magisk. Fra at sidde i en fortvilet Stilling som uden noget Haab, syntes han nu at faa nyt Liv. Hans Øjne lynede, og hans Krop ligesom udvidede sig.

„Bravo, Walter!" udbrød han. „Vel skudt! Min Mand", vedblev han henvendt til en af Matroserne, „vil Du lade mig prøve et Skud. Kugler begge?" spurte han Walter.

„Ja, ja, Kugler begge."

„Pas nu paa den Busk", sagde Forester, „der stikker en Knægt, som lager sig til at skyde. Kast Eder ned allesammen, søg Skjul; vi har ikke Raad til at miste en Finger."

Hans Advarsel var ikke givet for tidligt, for Amakosaerne, som saa, at der var saa faa, havde besluttet at fornye Angrebet. Deres Musketter duede imidlertid ikke til sikker Skydning; deres Kugler slog høit over vore Venners Hoveder.

Neppe var Røgen trukket bort, førend to Kugler fra Foresters Rifle og to do. fra Walters besvarede Amakosaernes Skud.

Virkningen var atter synbar; en Kaffer faldt næsegrus udaf Busken, en anden krøb hen til et andet Skjul, og to til tre saas saarede; kort efter hørtes en skarp Piben, hvorpaa man saa Fienden trække sig tilbage.

„Vi er bare sikre et Øieblik, Mr. Eagleton", sagde Forester; „de vil snart gjøre et nyt Forsøg. For Guds Skyld, lad Walter!"

„Er det ikke bedst at trække sig tilbage til Baaden?" spurte Mr. Eagleton. „Der kan vi byde dem Traads."

„Baad?" spurte Forester. „Naturligvis maa De have en. Aa, nu skjønner jeg det; I er komne med Brigantinen der. Hvor forunderligt, at I skulde komme netop nu. Ti Minutter senere, og vilde bare fundet mit Lig. Et raadent Toug, en smule mindre Vind, slet Styring, vilde have været nok. Det har behaget Gud at skaane mit Liv endnu nogen Tid i en eller anden af hans vise Hensigter, og I er hans Redskaber. To Gange i en Maaned er jeg blevet frelst fra den visse Død."

Medens Forester sagde dette, rakte han sine Venner Haanden. Baade Mr. Eagleton og Walter havde begge bemærket hans afmagrede, svage Tilstand og skjønnede, at han havde været alvorlig syg. Medens vore Venner udvekslede nogle Ord, stod Matroserne som rolige, men interesserede Tilskuere.

„Bill", sagde den Ene til sin Kammerat,

ste uden Skade for Landet. For Nationalærens Skyld skulde enhver Dollor af Statens Gjæld betales i Guld, naar der ikke i Kontrakten er fastsat andre Bestemmelser. Naar man blot ved, at ikke en eneste Hvid af Statsgjælden vil blive fragaaet, vil allerede dette bidrage meget til at styrke Statens Kredit, der burde være den bedste i Verden, og denne Kredit vil omsider sætte os istand til at indløse Gjælden med Bonds, hvoraf vi betale en mindre Rente, end vi nu maa udrede. Dertil skal der komme en ærlig Opkrævning af Skatterne og en streng Regnskabsaflæggelse til Finantsministeriet for hver opkrævet Dollar samt den størst mulige Indskrænkning i Udgifterne. Hvem tvivler om, at det vil lade sig gjøre at afbetale enhver Dollar, og det med større Bekvemmelighed end nu, da vi maa betale saa Meget til Unytte? Det hensygnede Handelsliv maa igjen hæves og Industrien opmuntres. De unge Mænd i dette Land have en særegen Interesse i at opretholde Nationalæren. Naar de tænke over, hvilken bydende Indflydelse vi i Fremtiden komme til at øve blandt Nationerne, skulde de føle en begeistret Nationalstolthed. Paa hvilken Maade den offentlige Gjæld skal afbetales og den kontante Betaling gjenoptages, er ikke saa vigtigt, som at Planen dertil fattes. En forenet Beslutning om Handling er mere værd end splidagtige Raad om, hvorledes der skal handles. En Lovgivning om denne Gjenstand er maaske ikke nu nødvendig eller endog tilraadelig. Dog vil den blive det. Jeg haaber og ønsker, at det Ændringsforslag til Forfatningen, hvorved den almindelige Valaret sikres, vil blive endelig vedtaget. Til Slutning beder jeg om, at den Ene hele Landet over vil vise taalmodig Overbærelse imod den Anden, og at enhver Borger vil fatte den faste Beslutning at gjøre sit Muligste til at befæste Unionens Lykke; jeg anraaber Gud om, at han vil give sin Velsignelse dertil. Saasnart Loven overalt i Landet er gjenoprettet i sin fulde Kraft, og saasnart Handelen er bragt ind i sit vante Spor, vil det være min Bestræbelse at udføre Lovene samvittighedsfuldt og sørge for den regelmæssige Opkrævning af alle Statsindtægter. Jeg vil efter bedste Skjøn kun udnævne saadanne Embedsmænd, som ere skikkede til at udføre denne Plan. Angaaende den udenrigske Politik har jeg isinde i mit Samkvem med de andre Nationer at staa paa en Fod af lige Billighed, saaledes som Privatpersoner maa optræde overfor hinanden. Jeg har isinde at yde alle her boende Borgere, hvad enten de ere Indfødte eller stamme fra et fremmed Land, den lovlige Beskyttelse, saasnart nogen af deres Rettigheder trues. Hvorsomhelst vort Lands Flag vaier, har jeg isinde at agte alle Nationers Rettigheder, dog at fordre lige Agtelse for vore egne. Dersom Andre skulde afvige fra denne Regel for Samkvemmet med os, kunne vi blive foranledigede til at følge deres Exempel. Det fortjener den omhyggeligste Undersøgelse, hvorledes Indianerne bedst skulle behandles. Jeg agter at begunstige den Fremgangsmaade, som har til Formaal at civilisere dem, omvende dem til Kristendommen og tilsidst skjænke dem Borgerret".

Til den abyssiniske Expedition kræves der nu af Underhuset en Efterbevilling af $3\frac{1}{2}$ Mill. Pd. Sterl. efterat der i Forveien er bevilget over 5 Mill. Beregningen over Udgifterne begyndte med halvtredie Mill., steg saa til tre, derpaa til halvfjerde, eller fire, „sandsynligvis dog det mindre Tal", vare i August f. A. blevne lidt over fem, og nu anslaaes de til den uhyre Sum af 8,700,000 Pd. eller næsten 40 Mill. Spd.

For Landmand og Havedyrkere. Folkets Avis skriver: Tyske Blade omtale med megen Ros en ny Slags Poteter, der under Navn af Rosenpoteter ere indførte fra Amerika. De have hvidt og fast Kjød og blive meget hurtig møre, ligesom de ogsaa af alle kjendte Sorter ere de tidligste og frugbareste. I Friland modnes de paa 8 a 9 Uger, hvorfor de mindre ere udsatte for at blive angrebne af den bekjendte Potetessygdom. Deres Velsmag holder sig uforandret hele Aaret igjennem. Haveselskaber og private Personer, der have gjort Forsøg med disse Poteter, give det bedste Vidnesbyrd, og betegne dem i Henseende til Velsmag, Frodighed og tidlig Modenhed som uovertræffelige. Rosenpoteter kan faaes ægte fra Handelsgartner Ernst Bernary i Erfurt.

Britisk Indien. I Januar 1866 blev Befolkningen i den nordvestlige Del af Britisk Indien optalt og klassificeret efter sine Haandteringer. Der var 30 Millioner Sjæle, deriblandt 540,013, der levede paa Menighedernes Bekostning. Af særlige Næringsdrivende vare 479,015 Tiggere, 2,251 Kastrater, 321 Koblere, 29 Ligledsagere, 111 Almissesamlere, 28 Stamtræ-Forfærdigere, 226 Smigrere af Profession, 1 Vagabond, 96 Gravere, 18 Drehulstikkere, 2 Væddekjæmpere, 4 Troldmænd, 23 Tyve af Profession, 1 Spion, 133 Skarprettere, 3 Spaamænd, 851 Ansigtfordreiere, 1123 Stjernetydere, 259 Mimikere og 142 Dykkere.

Lamartine er efter Keiser Napoleons Befaling*) bleven begraven paa offentlig Bekostning. Begravelsen foregik imidlertid i al Stilhed i Overensstemmelse med den Afdødes Villie, og der maatte ikke engang holdes en Tale ved hans Kiste. Størsteparten af hans endnu levende Kolleger i den provisoriske Regjering tog Afsked med ham i Passy, hvorefter Liget førtes paa Jernbane til Lamartines Fødeby Macon. Paa de Stationer, hvor der gjordes Ophold, havde der samlet sig et stort Antal Mennesker for at sende den Afdøde det sidste Farvel. Fra Macon, hvor Deltagelsen var overordentlig stor, førtes Kisten til det nærliggende Slot Saint-Point, og her fandt Bisættelsen Sted i den Afdødes Familiekapel. Et talrigt Følge overværede denne Høitidelighed, der iøvrigt foregik med den samme Stilhed og Taushed, som fra Begyndelsen af havde udmærket denne Jordefærd.

*) Ved en forvildende Trykfeil i vort Blad stod pavelig istedetfor keiserlig.

Storthinget.

Fredag den 12te Marts holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørenssen.

1ste Suppleant fra Kristiania tog Sæde i Thinget efter Broch, og fik hans Plads i Toldkomiteen.

Sag No. 1. Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende aarlige Storthing.

Bagger: Efter nogle dadlende Bemærkninger om Komiteindstillingen gjennemgik han kortelig Sagens historiske Udvikling og udviklede nærmere, hvad han havde anført i sit dissenterende Votum. Regjeringen havde i 1863 behandlet Sagen med stor Ilfærdighed, og han maatte derfor beklage den overfladiske Behandling, Sagen derved havde faaet af Regjeringen. Forslaget vilde have uberegnelige Følger. Taleren gav dernæst en vidtløftig Fremstilling af Grundlovens Tilblivelseshistorie og forskjellige Afsnit af vor senere Historie. Da Forsamlingen under Talerens lange og utydelige Foredrag var bleven noget urolig, ytrede Taleren sig med stor Heftighed og forfegtede sin Ret til frit og uforstyrret at maatte faa udbrede sig over de Felter, som han troede kunde afgive Stof til Grunde mod Forslaget. Schweigaard. Det her foreliggende Forslags Hensigt var at bringe Magten over i andre Hænder; han udtalte sig mod Forslaget, da det lod til, at man aldeles vilde kuldkaste det gamle System. Christensen henholdt sig til, at Sagen allerede for 6 Aar siden var gaaen igjennem, og at der nu var langt større Krav til aarlige Storthing end dengang, tvivlede vistnok Ingen paa. Hvad Baggers lange Foredrag angik, da maatte han udtale sin Forundring over, at Bagger iblandt Andet kunde udtale, at Regjeringens Forslag havde forbauset ham. Hr. Bagger var gaaet for langt tilbage i Tiden, til derfra at kunne hente noget Modbevis mod foreliggende Forslag, og han baade haabede og troede, at Ingen derved var bleven rystet i sin indre Overbevisning. Han kunde ikke fatte, at man nogensinde kunde tvivle paa, at dette Forslag stemmede overens med Grundlovens Aand; tvertimod var det jo Grundlovens Maal at lægge Magten i Folkets Hænder og hvorved kunde denne forstærkes mere end derved, at Folket aarligen sattes istand til at granske og følge Regjeringens Handlinger? Alle disse Rivninger, som ofte vare opstaaede mellem Regjering og Storthing, og som have fremkaldt Rigsret og Mistillidsvotumer, kunde være undgaaede, havde man dengang havt aarlige Storthing. Hvad det angik, at man havde anført, at naar man fik aarlige Storthing, maatte Regjeringen gives Adgang til Deltagelse i Storthingets Forhandlinger, kunde han ikke begribe, at det skulde være mere nødvendigt under aarlige Storthing end under treaarlige, ihvorvel det altid havde været og fremdeles var Talerens inderste Overbevisning, at det var billigst og rigtigst, at Regjeringen gives Adgang. Taleren imødegik Schweigaard, idet han troede Schweigaards Udtalelser vare grundede paa en alt for mørk Anskuelse af Forholdene. Man skal ikke kunne sige om det norske Folks Repræsentation, at den har sat sig udover Grundlovens System, tvertimod har den aldrig gjennembrudt det Grænseskjel, som Grundloven har optrukket mellem Folkets og Kongens Magt. Storthinget har hverken tilladt den ene eller anden af dem at udvide sig paa den andens Bekostning. Stemningen er nu over det hele Land for aarlige Storthing, og gaar denne Reform igjennem, da vilde den blive modtaget med maaske større Glæde end nogen anden Forandring i det Bestaaende. Sluttelig vilde Taleren bemærke, hvad Frygten for en Forøgelse i Statsudgifterne angik, at om end Udgifterne stige til det Dobbelte var det ikke nok til at skrækkes tilbage for en saa stor, en saa gavnlig Sag. Sagen vilde medføre mange Fordele, som ville opveie hint. I hans Storthingstid var aldrig af nogen Konge fremsat et saa liberalt Forslag, som det foreliggende, og derfor anser han det end beklageligere, om ikke Storthinget vilde gaa ind derpaa. Valstad vilde stemme mod aarlige Storting. Han forstod nok, at det vilde bidrage til at udvide Folkets Magt, men han vilde ikke have nogen Forandring af Magtfordelingen, saaledes som den var fastsat i Grundloven. Alle disse Grundlovsforandringer ansaa han ingenlunde gavnlige; han vilde indtil videre have den gamle Grundlov saadan, som den var; thi han syntes, man nu i halvt Hundrede Aar, havde klaret sig godt med den; vilde man nu indføre aarlige Storthing, maatte man strax gaa videre; man havde jo allerede været inde paa Udvidelse af Stemmeretten, snart vilde man vel tage en Bestemmelse om direkte Valg, og da kunde man ikke vide, til hvilken svimlende Høide, man vilde stige op. J. Sverdrup vilde stemme for aarlige Storthing og det med stedse stigende Overbevisning. Hvad det angik, at man havde indvendt, at Forslaget var et Laan fra fremmede Stater, var han saa heldig at kunne oplyse, at ved Udarbeidelsen af Forslaget havde man ikke taget det ringeste Hensyn til fremmede Magter, men kun til vort eget politiske Liv. Det var ganske rimeligt, at man i 1814 havde fattet en Bestemmelse om, at Storthinget skulde sammentræde hvert tredie Aar; dengang var jo Forfatningen i sin Barndom, senere havde Forholdene ganske forandret sig, Budgettet udvidet sig i en forbausende Grad. Ved disse treaarlige Thing var jo Magten for en stor Del lagt i den stedse virkende Regjerings Hænder og ikke i det hvert tredie Aar indgribende Folks. Det lovgivende Værk vilde uden at kunne modsiges kunne gaa langt bedre, langt mere heldbringende og langt mere tilfredsstillende ved aarlige Storthing. Ved disse treaarilge Storthing vil Lovgivningen ofte blive forceret og ofte ikke svare til den tilsigtede Nytte. Her var ikke Tale om at betage Regjeringen Ret til fatte foreløbige Beslutninger, men de ville under aarlige Storthing blive mindre nødvendige, og Regjeringen vil blive befriet fra store Vanskeligheder, som den nu indviklede sig i, og som den ofte har ondt for at klare sig for. I finantsiel Henseende har ogsaa aarlige Storthing store Fordele; det ligger ogsaa i Grundlovens Aand, at alle finantsielle Spørgsmaal skulle snarest muligt forelægges Storthinget til Afgjørelse, og det kan vel ikke gjøres paa nogen hensigtsmæssigere Maade, end ved Indførelsen af aarlige Storthing. Det var godt nok at have Tillid til Regjeringen, men af al Luxus var ingen skadeligere end Tillidsluxus. Desuden var det ikke greit saaledes tre Aar i Forveien at kunne forudse de Krav, som de kommende tre Aar vilde medføre. Han vilde referere til den nylig med Frankrig afsluttede Handelstraktat, og spørge Forsamlingen om den ikke maatte indse, hvor ønskeligt, hvor heldbringende det dengang havde været, at have haft aarlige Thing, saa at Traktaten kunde forelægges dette til Drøftelse, førend man indlod sig paa en med Frankrig bindende Handel. Hvad Forholdet til Udlandet i det Hele angik, da var aarlige Storthing et mægtigt Fremstød til det Bedre, thi dette kunne vi forlange og det ville vi forlange: Selvstyrelse hjemme og Medstyrelse ude. Det vilde være nedværdigende for os, om vi ikke søgte saameget som muligt ogsaa at kunne gjøre vor Mening overfor Udlandet gjældende; thi hvem vilde vel have størst Magt, enten det Folk, som altid har Anledning til at gribe ind i Regjeringens Forhandlinger, eller det, som maa vente til hvert tredie Aar? Dette er ogsaa en meget vigtig Sag, at aarlige Storthing ville gjøre Repræsentanterne langt flinkere, gjøre dem istand til at sætte sig rigtig ind i Forholdene; det var jo altid saa, at man det første Aar befandt sig ligesom i Vildrede; nu vilde man, ved tre Aar efter hverandre at være Repræsentant, sættes istand til at prøve sig selv og give sine Vælgere Anledning til at overveie sit Valg; det maatte jo erkjendes, at de første Aar blot ere Læreaar. Bevis for det her fremsatte kunde hentes fra hvert frit Folks Forfatning, og det var nødvendigt at hense dertil; mange af Grundlovens §§ vare hentede fra fremmede Forfatninger, og hvad var fornuftigere end at overplante paa vor Grund det Fornuftige, som vi finde hos Andre. Taleren refererede til det Exempel vi have i Sverige; der holdtes forhen 5-aarige Rigsdage; da disse ikke kunde tilfredsstille Kravet længere, greb man til at indføre 3-aarige, men da heller ikke disse tilfredsstillede Kravet, indførte man aarlige, og det var et langt større Skridt i Sverige, end Indførelsen af aarlige Storthing er hos os. I Sverige maatte en Masse andre meget vigtige Forholde, indgroede i Folket, og sammenvoxet

---

„Pokkers Karl, den skjæggede Krop, gav han ikke disse Negere paa Ho'det som de havde været Kegler; men skal han betjene alle dem paa hin Bakke paa samme Maade, trænger vi ny Forsyning af Kugler."

Forester, altid aarvaagen, hørte denne Bemærkning, og idet han saa sig hastig om, bemærkede han paa en nærliggende Bakke flere hundrede Kaffere.

„Se, Mr. Eagleton", udbrød han, „mine Fiender tørster efter mit Blod; min Stamme maa have ligget under, ellers kunde de ikke have nærmet sig i den Retning; søg til Eders Baad, medens jeg kjæmper her min sidste Kamp; tab ingen Tid, ellers kan I let blive afskaaret."

„Nej, nej, Forester. De maa komme med os; det er Galskab at blive her; det er at kaste bort sit Liv."

„Min Stamme vilde fornægte mig, hvis jeg saaledes løb min Vej", svarte Forester. „Jeg maa dø paa min Post. Jeg har intet at leve for."

„De har mere at leve for end De tror", sagde Mr. Eagleton. „For Guds Skyld kom; hør, hvor hine Vilde hyle!"

„Inden fem Minutter vil de være her", sagde Forester. „Gaa, gaa, eller I er fortabte."

Mr. Eagleton saa til Fængkruttet paa sin Rifle, og sagde med en Rolighed som passede for en Selskabssal:

„Forester, vi bliver hos Dem; hvad Deres Skjæbne bliver, skal ogsaa blive vor."

Forester kastede et fortvilet Blik paa sin bestemte Ven, og stirrede derpaa paa den sig nærmende Fiende. Med en ubeskrivelig lidende Mine sagde han med mat Stemme:

„Jeg kan ikke gaa tyve Skridt; jeg er for svag."

„Tag ham paa eders Skuldre, Gutter, og bær ham ned til Baaden og vent os der", sagde Mr. Eagleton til Matroserne, som straks tog Forester mellem sig og gjorde det bedste Brug de kunde af sine Ben for at naa Strandbreden.

Mr. Eagleton greb nu sin Rifle og idet han stod opret paa Kanten af Skrænten, betragtede han med et fast Blik Fienden, som nærmede sig, endnu omtrent firehundrede Alen borte.

„Udsæt dig ikke saaledes selv, Far", sagde Walter; „en Kugle kunde ramme dig."

„Kan Du se, om Forester er i Baaden?"

„Ikke endnu, men vi gavner ikke ham ved at opstille os selv som Skydeskiver."

„Jeg vil vise disse hylende Vilde, at en engelsk Gentleman ikke er bange for selv Hundreder af dem. Jeg vil ikke skyde et Skud, medmindre jeg er nød til det; men vi maa give Forester Tid til at naa Baaden".

Et Raab fra Baaden tiltrak sig Walters Opmærksomhed og ved at se sig om, saa han, at Forester i god Behold sad i den, mens Matroserne gjorde ivrigt nogle Tegn til dem.

„Nu er alt vel; lad os nu komme afsted det forteste vi kan", sagde Walter, „saa vi kan komme udenfor Skudvidde, inden disse Kjeltringer kommer."

„Jeg vil ikke løbe for dem, selv for at frelse mit Liv", sagde Mr. Eagleton.

„Men tænk paa den Fare, vi udsætter Forester for", sagde Walter.

„Det er sandt; og det er jo Daarskab at udsætte sig for unødvendige Farer. Men hvad er det Matroserne raaber?"

Mr. Eagleton og Walter stansede for at høre, hvad de sagde, og Matroserne skreg igjen:

„Der er fire Negere med Spyd skjulte i Buskene foran eder."

„Vi er afskaaret", sagde Walter. „Lad os nu prøve et Krigspuds. Kom her bag disse Stene; tag af din Hat, Far."

„Walter tog Faderens og sin egen Hat og satte dem paa nogle Stene, saa de netop var synlige fra Busken nedenfor.

„Nu", sagde Walter; „stol paa mig for en Gangs Skyld og gjør som jeg gjør."

Krybende langs Jorden til Venstre, var de ganske skjult af Stene og Busker. Da de saa fandt et passende Sted til at stige ned, naadde Walter og hans Fader uskad Strandbreden, og snart var de i Sikkerhed i Baaden.

„Bare et Skud endnu", sagde Walter, „for disse Fyre ved endnu ikke, at vi er undkommet. Jeg vil sende dem en Kugle til Afsked."

„Nej, Walter", raabte Mr. Eagleton, „ikke et eneste Skud; aldrig tage et Menneskes Liv uden gyldig Grund — jo før vi er udenfor Skudvidde, desbedre."

Forester syntes ganske udmattet og laa halv bevidstløs i Bagskotten af Baaden. Skibet var snart naad og Forester ført ned i Kahytten, hvor en Køje blev gjort istand for ham. Mr. Eagleton kom overens med Skipperen om at vende tilbage til Aloa Bay og landsætte dem der. Saaledes, faa Dage efter at have forladt Port Elisabeth, og Forester endnu uvidende om de Begivenheder, som Mr. Eagleton var bekjendt med, blev han bragt iland, sat i en Vogn og med korte Dagsreiser ført til Grahamstown, som Walter havde naad før dem tilhest. Som en gammel Ven modtoges Forester af den Eagletonske Familie.

(Forts.)

med det svenske Folks Bevidsthed om dets gamle Glands, omstyrtes. I Danmark er nu aarlige Rigsdage prøvet i 20 Aar og fundne heldbringende for Land og Folk. Sagen havde allerede været fore to Gange før. Første Gang gik det med to Trediedeles Pluralitet, anden Gang stemte ogsaa næsten to Trediedele for Reformen, og det uagtet man ingensteds i Valgene havde kunnet spore nogen Hensigt at faa Folk af denne Anskuelse, eller at de vare paavirkede. Det var Repræsentanternes egen sunde Fornuft og Overbevisning som havde udtalt sig. Fremdeles maatte det, at Regjeringen gjentagende gjorde Forslaget, være en temmelig stor Garanti for, at Sagen var modent overveiet. At Stemningen er for Reformen over det hele Land, nærede Taleren ingen Tvivl om. Han maatte sige, at de, der vilde stemme mod denne Reform, der havde tvende Storthings Majoritet, Regjering og Folk for sig, paadrog sig et overordentlig Ansvar. Større Deltagelse i de offentlige Anliggender føre til et større Skjøn, og større Skjøn føre til en større Magt. Hvad dets parlamentariske Styrelse angik, gyste han ikke tilbage for den; dertil havde man altfor mange Expl. paa dens Godhed fra andre Stater. De Konservative have beskyldt Fremskridtsmænd for at tage Hensyn til sig selv, men denne Beskyldning vilde han vise tilbage; thi toge Nogen Hensyn til sig selv, var det de Konservative, som toge sin Magelighed iagt og aldrig vilde indlade sig paa nogen Forandring. Hvad det oftere anførte, om at Udgifterne vilde saa betydelig forhøies, angik, saa maatte han spørge Forsamlingen, om den ikke tiltroede Storthinget Evne til, ved selv at tage Styrelsen i sin Haand, at kunne flere Gange indspare denne Sum; og kunde man ikke dette, hvad var da rimeligere, end at man ofrede 17,000 Spd. til Opdragelse af Statsmænd, Repræsentanter for Folket; man ofrede jo saamange Tusinder til andre Undervisningsgrene? Taleren kunde ikke have undladt at udtale, hvad der for ham havde stillet sig som det, der mest talte for Sagen, og han troede med Glæde at kunne udtale sig herfor, da dens endelige Seier ikke længe vilde udeblive. Vogt fremholdt, at foruden at Udgifterne ved Storthinget vilde forøges, vilde ogsaa Regjeringens Administrationsudgifter i betydelig Mon forøges; fremdeles vilde ogsaa Udgifterne forøges derved, at Statsraadet (hvilket Taleren ansaa for nødvendigt) maatte komme til at deltage i Storthingets Forhandlinger, da de Kræfter, man paa den Maade berøvede Departementsadministrationen, maatte suppleres af andre Mænd. Taleren kunde ikke være med paa en Reform, hvorved man endmere vilde lægge Magten i Folkerepræsentationens Hænder, uden at man paa samme Tid ogsaa søgte at bevare det konservative Parti; han fandt det dristigt, at vi, som det eneste Folk, ikke havde et eget konservativt Parti; forresten troede han dog ikke, saaledes som før idag var sagt, at det konservative Parti var hendøende. Han vilde, at paa samme Tid, man reiste Spørgsmaalet om aarlige Storthing, maatte man ogsaa reise Spørgsmaalet om Indførelsen af Tokammersystemet, hvor man havde et stærkt konservativt Parti. Hvad de Exempler, man havde henvist til, nemlig Danmarks og Sveriges, angik, maatte han sige, at der i Danmark havde været udtalt misbilligende Ord mod aarlige Rigsdage, og hvad det angik, at fordi Sverige havde aarlige Rigsdage, maatte vi have aarlige Storthing, saa indsaa han ikke, at Forbindelsen mellem Sveriges Rigsdag og Norges Storthing var saa nøie, at en Forandring i det ene Land med Nødvendighed medførte Forandring i det andet. — Sagens Behandling blev besluttet fortsat i Eftermiddagsmøde mod 16 St.

Blandinger.

Charles Dickens har i den sidste Tid holdt Forelæsninger i St. James Hall, hvor han iblandt Andet foredrog Scenerne om Nancys Mord i „Oliver Twist". Resultatet overgik Alt, hvad Blondin, Leotard, Fechter eller nogensomhelst Skurk i et Melodrama hinsides Nordsøen har kunnet præstere. Da den skrækkelige Scene forberedtes, blev Tilhørernes Ansigter stedse alvorligere, og Alle lyttede til med en Slags rædselblandet Nysgjerrighed, der var desmere besynderlig, som hele Auditoriet ligesaa godt som Digteren selv kjendte Stykkets Gang. Ved den Scene, hvor Mordet virkelig blev begaaet, holdt nogle Damer Hænderne for Dinene, som om de vilde undgaa Synet af den Handling, som dog kun Indbildningskraften fremmanede. Man siger, at Forfatteren først var i Tvivl, om han ikke skulde søge at fremkalde istedetfor Forbauselse Følelse af Afsky hos sit Auditorium, og at han ikke vovede at træde frem for det talrige Publikum, før han havde hørt enkelte udvalgte Tilhøreres Mening. — Det er ofte paastaaet, at Dickens, hvis han var bleven Skuespiller, vilde have overgaaet alle sine Samtidige, og denne Bemærkning er aldeles ikke overdreven. Det er vanskeligt at sige, om hans historiske og literære Betydning eller hans mimiske Talent og dets Frembringelser fortjener størst Beundring.

Hvidt paa Sort. I vor Tid erholdes al Kundskab væsentlig gjennem Læsning, og vore Dages mange nærsynte Personer er en levende Forklaring af Farerne derved for Synet. Vi vove imidlertid at tillægge Pressen al Skylden for denne Kortsynethed, og dog foreslaa vi den at gjøre Begyndelsen med rent at vende dette Forhold om, at forandre „Sort paa Hvidt" til „Hvidt paa Sort". Som bekjendt er det Hvide en Udstraaling af blandet, stærkt Lys, der gjør et heftigt Indtryk paa Synsnerven, medens det Sorte egentlig ingen Farve, ingen Udstraaling af Lys er, og saaledes ikke angriber Diet. Nu er alt Skrevet og Trykt sorte Streger og Punkter paa hvid Grund; det er saaledes egentlig kun Mangelen af det ellers fra Papiret udstraalte Lys, der af Diet kan opfattes som Bogstaver og Tegn. Men dette besværer naturligvis Diet i langt høiere Grad, end om Tegnene, der skal læses, udstraalte med hvidt Lys fra en forresten sort Grund. Det er efter samme Theori, at man langt lettere og i længere Afstand kan læse et Skildt med hvide Bogstaver paa sort Grund, end naar Farven er omvendt. En Indførelse af dette System, „Hvidt paa Sort" i Bøger og Blade, vilde i høi Grad skaane Læsernes Dine, og dette er nu, da Læsningen stedse tiltager og faar Vigtighed, af overordentlig Betydning. Saadan Tryk vilde neppe blive kostbarere, end den nu brugelige, og hvis en Bogtrykker først vilde gjennemføre denne Tanke, vilde den visnok hurtig havde sig selv. Menneskene vilde maaske paa den Maade ofte spares for at maatte betale det aandelige med det legemlige Syn.

Tysken gjør meget for Penge. „Qvincy Tribune" meddeler: „En ung Tysker, der er almindelig bekjendt her, og som besidder et behageligt Ydre og selskabelig Dannelse, har til Hensigt at bortlodde sig til et Medlem af det smukke Kjøn. Han har udstedt 10,000 Lodder, som kun kunne kjøbes af ugifte Damer (gamle og unge Jomfruer og Enker) til en Pris af 10 Dollars Stykket. Den Heldige vil naturligvis, foruden at komme i Besiddelse af den haabefulde, unge Mand, tillige blive Medeier af den anseelige Formue, som Lotteriet vil medbringe".

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt overalt. Vinden er i Bodø frisk østlig, nordenfor Stat frisk vestlig med Snebyger, søndenfor Dovre svag nordlig til NOlig. Koldt Veir. — Veiret er utrygt.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At det behagede Gud den 23de Febr., efter et kort Sygeleie, at kalde til sig min inderlig kjære Hustru, Johanne Christiane, f. Nielsen, i sin Alders 41de Aar, bekjendtgjøres herved for fraværende Slægtninge og Venner.
Gjøvik, den 7de Marts 1869.
Chr. Christensen,
Bogtrykker.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til næste Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Dag Kl. 11—12 paa Skolens Kontor.

Det bemærkes, at der foruden i 1ste og 2den Fællesklasse især vil blive ledige Pladse i de øverste Latin- og Realklasser; fra 6te Latinklasse dimitteres til Universitetet og fra 5te Realklasse til Krigsskolen.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe „Olaf", Kapt. Andersen, „Concordia", Kapt. C. Christiansen, „Johan", Kapt. Hansen, „Moss", Kapt. Gundersen og „Caroline", Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttaxt.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)
anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.
En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

De bekjendte
Favorit-
Symaskiner
for Skræddere
sælges **alene**
hos
Peter Petersen,
Skippergaden 31.

Familie-
Maskiner
af
Wheeler, Wilson
og
Haandmaskiner
af allerbedste Sorter
sælges hos
Peter Petersen,
Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer**, sælges **alene** hos **Peter Petersen**, Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst
Peter Petersen.

Skrædder L. Gulbrandsens
MAGAZIN
(Jernbanetorvet No. 7)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker og simple Do. Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.
Bestillinger modtages og udføres smukt og solid til billigst beregnede Priser.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.
Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære
i 1/1, 1/2 og 1/4 Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Franske, tydske & norske
Tapeter.

sælges til Fabrikpriser ved
Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves	fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

Bernhard Fischer
(Jernbanetorvet)
anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af
O. Schjønneberg & Co.

Hvedemel,
Rugmel,
Bygmel,
1/1 & 1/2 Gryn, i alle Numere
anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af
Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos
Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af
Andr. Gulbrandsen.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 61. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 13de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 5te Søndag i Faste:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. pers. Kap. Kobro; Aftensang: Hr. Pastor Tandberg;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun; Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg; Aftensang: Hr. Sognepræst Dop.
i østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Johnson;
i Sørkedalens Kapel: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tysk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5; Torsdag Kl. 7 norsk Bibellæsning;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. G. Moro Kl. 10; derefter Prædiken paa Fransk (sermon en français) Kl. 11½; Eftermiddagsandagt Kl. 5;
i Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5;
i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 6;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Vebtungsnæs, Lereim, Veo, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallo og Tønsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Rittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Søndre- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Mosß, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Florens, 12te Marts. Rygterne om en Alliance-Traktat dementeres officielt.

Paris, 12te Marts. „Constitutionel" beretter, at der vistnok har fundet Forhandlinger Sted angaaende det belgiske Jernbanespørgsmaal, men siger, at de pessimistiske Bladmeddelelser ere unøiagtige og overdrevne.

Washington, 11te Marts. Foruden Stewart ere Statssekretær Washburne og Krigsminister Shofield udtraadte af Ministeret. Præsidenten har udnævnt og Senatet stadfæstet Fisch som Statssekretær, Rawlins som Krigsminister og Boncell som Finansminister. Washburne gaar som Gesandt til Paris.

Wien, 12te Marts. Rygterne om en afsluttet Alliance-Traktat dementeres officielt.

Indbydelse.

At Hypothekbankdirektør, Odelsthingspræsident Johan Sverdrup skal kunne, nu og fremtidigt, helt og uafhængigt ofre sig for Fædrelandets offentlige Liv, ønskes selv af dem, der ikke altid deler hans Meninger. At kunne gjøre Noget herfor, er ikke alene ofte og almindelig begjært, men Sagen er paa flere Steder i fuld Gang, saa vi tør sige, at dette er et Folkeønske.

Derfor har Mænd fra Landets forskjellige Egne villet imødekomme samme med denne almene Indbydelse til det norske Folk.

Bidrag modtages paa Halvor Schous Kontor.

Halvor Schou, Fabrikeier i Kristiania.	**Bjørnstjerne Bjørnson,** Kristiania.	**Jakob Borch,** Ritmester og Bankadm. i Drammen.
N. N. Enge, Lensmand og Gaardbr. i Jarlsberg.	**Hans Johnsen,** Stadshauptm. og Bankadm. i Kr.sand.	**Jakob Sømme,** Konsul og Ordfører i Stavanger.
O. G. Ueland, Gaardbruger i Hæstestad.	**Johannes Aga,** Gaardbruger i Hardanger.	**Michael Krohn,** Konsul i Bergen.
D. C. Danielssen, Overlæge i Bergen.	**Nicolay Knutson,** Konsul i Kristiansund.	**O. A. Krogness,** Bankdirektør i Trondhjem.
O. S. Belde, Gaardbruger i Indherred.	**Herman Anker,** Sagatun ved Hamar.	**Ole Hammerstad,** Gaardbruger paa Thoten.

Storthinget.

Storthingets Eftermiddagsmøde den 12te Marts. Præsident Aall. Fortsættelse af Behandlingen om Indførelsen af aarlige Storthing.

Sibbern havde altid været mod Indførelsen af aarlige Storthing og enhver stor Forandring i Grundloven af Frygt for, at det vilde forrykke den Ligevægt, der skulde være mellem Regjering og Storthing. Den eneste Grund, som syntes ham at kunne tale for Indførelsen af aarlige Storthing, var, at Sverige havde faaet aarlige Rigsdage. Imidlertid ansaa han de treaarlige Thing for at være det Heldigste for vore Forhold, og fik man aarlige Thing med alle de Reformer, som deraf vilde følge, saa troede han, Mange vilde ønske den gamle Grundlov tilbage. Faye havde forrige Gang med nogen Tvivl stemt mod aarlige Storthing, men kunde nu prise sig lykkelig ved roligt og med mere Overlæg at kunne gjentage sin Mening. Denne var den største Grundlovsforandring, man siden 1814 havde havt paa Bane. Han henviste til alle de Fremskridt, som Landet baade i den ene og den anden Retning havde gjort under den nuværende Forfatning. Beskatningsvæsenet frembød nu saa langt fra nogen Grund til at stemme for aarlige Storthing, da disse tvertimod vilde gribe forstyrrende ind, idet Skattesatserne da idelig vilde blive forandrede og saaledes afstedkomme Forstyrrelser i Handel og Samfærdsel. Han lagde ikke saa meget Vægt paa den for Statskassen forøgede Udgift, men heller paa det store Krav, man maatte stille til Borgerne, som, naar de valgtes til Storthinget, maatte omtrent 5 Maaneder om Aaret være borte fra sine Forretninger. I Særdeleshed troede han, at Embedsmænd (Præster, Sorenskrivere, Amtmænd) i betydelig Grad vilde føle Vanskelighederne, naar de Aar om andet i 5 Maaneder skulde være borte fra Embedet. Desuden var der mange Andre, som herved vilde lide ubetydelige Tab ved Vanrøgt af Forretningerne i deres Fraværelse. At Komiteen havde fundet en væsentlig Støtte i, at Forslaget var en kgl. Proposition, kunde han ikke billige, da Propositionen, som den nu forelaa, var omtrentlig affattet som den oprindelige Forslagsstillers, og da der kun var gjentaget de Meninger, som under Sagens Behandling i Thinget der vare fremsatte. Desuden forekom det ham mistænkeligt, at Regjeringen saa let var gaaet forbi det, som kunde tale mod Reformen. Dage: Det var ikke saa let at orientere sig i Alt, som var sagt for og imod Sagen, men han troede, man væsentlig kunde henføre det til to Klasser, nemlig: det forøgede Bryderi og Magtfordelingen. Da Komiteen i disse Henseender i hvert Fald tilnærmelsesvis havde udtalt sig fuldstændig, vilde han henvise dertil. Hvad det angik, at man havde troet, at de 4 Maaneder, som Komitten havde antaget tilstrækkelig, ville trækkes ud til 5 Mdr., saa vilde han henvise til andre Lande, hvor man havde hjulpet sig med dette Tidsrum. Han vilde henvise til England, hvor man havde saa langt videre Felt at udbrede sig over; der nøiede man sig med 5 a 6 Maaneder og saa kunde nok vi hjælpe os med 3. Han kunde forresten ikke komme fra den Mening, at det maa være lettere at være borte 3 Maaneder Aar efter andet, end 10 Maaneder hvert tredie Aar under Resiko at blive indkaldt naarsomhelst til overordentlige Storthing med kort eller intet Varsel. Den Indvending imod aarlige Storthing, at de vilde forrykke Magtfordelingen, syntes han at maatte være grundet paa en Misforstaaelse, thi intet vilde mere kunne styrke den i Grundloven fastsatte Magtfordeling, end at Storthinget aarlig kom sammen. Det vilde gjøre Storthinget mægtigt, men overensstemmende med Grundlovens Aand. Reformen vil sætte Storthinget istand til naarsomhelst at kunne gribe ind i den lovgivende, kontrollerende og beskattende Myndighed. Forresten vilde han minde om, hvad der var sagt af en Taler (Schweigaard) under Sagens Behandling paa forrige Thing, nemlig at aarlige Storthing vilde gjøre Forretningernes Fremadskriden mere rolig og jevn, uden at man behøvede at gjøre voldsomme Hop. Han vilde derfor efter fuld Overbevisning stemme for den kgl. Proposition. Motzfeldt maatte forundre sig over, hvilken haardnakket Modstand en saadan Sag som den foreliggende havde vakt, som om man stod i Begreb med at kuldkaste hele det grundlovmæssige System. At man har sagt, at Magten vilde tages fra Konge og Regjering, syntes han ikke kunde saa stort at sige, naar man blot saa hen til, at Forslaget forelaa som kongelig Proposition. Naar Hr. Bagger havde udraabt sin Forskrækkelse over, at man vilde forandre hele 13 §§, saa var og blev det dog blot een eneste Forandring, nemlig fra 3 Aar til 1 Aar, og det ikke nogen, som stred imod Grundlovens Princip. Han syntes, denne Forandring var aldeles nødvendig nu, da Sverige havde faaet aarlige Rigsdage, dersom man vilde hævde sin Selvstændighed saavel ligeoverfor Udlandet som ligeoverfor Sverige. Han vilde derfor, uden ringeste Frygt for at gjøre sit Fædreland Skade, stemme for Indstillingen. O. Kildal udtalte sig for Forslaget og fremhævede i Særdeleshed, at den paatænkte Reform vilde ganske anderledes uddanne Repræsentanterne end nu og sætte dem istand til at kunne raadføre sig med sine Vælgere hvert Aar. I Formiddagsmødet var det indvendt, at Departements-Udgifterne vilde forøges, naar Statsraaderne skulde gives Adgang til Thinget; men hertil vilde Taleren bemærke, at det da vilde være Regjeringen langt lettere end nu at have sine Propositioner færdige før Thingets Sammentræden. Skulde Regjeringen nemlig nu det første Aar efter Storthingets Opløsning begynde at forfatte kgl. Propositioner, vilde de for en stor Del være forældede ved næste Storthings Sammentræden; den maatte derfor nu bie i det Længste, og derfor gik det saa gruelig seent. Aschehoug fastholdt, at denne Reform i væsentlig Mon vilde forrykke den i Grundloven fastsatte Magtfordeling mellem Storthing og Regjering. Storthingets Magt vil forøges i samme Grad som Regjeringens formindskes. Kongens Veto vilde ogsaa ved aarlige Storthing tabe sin Betydning; thi naar 5 a 6 Storthing have fattet en og samme Beslutning, saa maa Regjeringen moralsk finde sig forpligtet til at sanktionere Beslutningen. — Selvstyrelsen hviler paa Selvanstrængelsen. Men Regjeringen havde ogsaa sin Rolle i Samfundsstyrelsen; thi den var Individets og Mindretallets naturlige Beskytter mod Samfundets eller Flertallets Misbrug af sin Magt. Derfor maatte man være varsom med at mindske Regjeringens Magt og lægge alt over til Nationalforsamlingen. Man kan styre, hvorledes man vil, saa bliver der altid Misfornøielse og Tryk enkelte Steder; og hvis man lagde al Myndighed til Nationalforsamlingen, vilde Misfornøielsen vende sig mod den. Men Nationalforsamlingen bestod af saa mange Medlemmer, at Ingen vilde føle sig fuldt ansvarlig. Taleren troede, at parliamentarisk Regjering vilde blive en nødvendig Følge af Forslagets Antagelse. Der var desuden andre Reformforslag bragte paa Bane, f. Ex. Udvidelse af Stemmeret, direkte Valg osv. Vor Grundlov var ikke tilskaaret efter det almindelige europæiske Mønster, og derfor taalte den ikke Paaslikninger af saadan Art, som de foreslaaede. Grundloven er helstøbt, og naar Spørgsmaal om Forandring opstod, saa maatte hel Omstøbning til, for at ikke Harmonien og Sammenhængen skulde spildes. Vi kunde hjælpe os med Grundloven som den er, og man riskerede intet ved at forkaste Forslaget. Vogt udtalte sig i samme Retning som før. Aall vilde forkare sin Stemmegivning i denne Sag, og naar han havde gjort det, vilde han med Rolighed oppebie Udfaldet, hvordan det end kunde blive. Grunden, hvorfor han vilde stemme mod Reformen, laa i Forretningsordenen. Hvad Budgettet angik, var det Væsentligste, som i denne Henseende skulde affkræfte fra aarlige Storthing, fremholdt af Faye. Taleren fremholdt de Misligheder, der vilde kunne fremkomme af Aarsbudgetter i de forskjellige Retninger. Naar man havde indvendt, at treaarlige Storthing vare hinderlige i Storthingets Virksomhed, saa kunde ikke Taleren erindre sig nogensinde at have seet, at dette havde været Storthinget til Gene. Og at Sverige skulde have faaet ligesom et Slags Overtag over os ved sine aarlige Rigsdage, kunde ikke Taleren anse for saa sikkert, at Forslaget af den Grund var nødvendigt. Taleren troede, at man, efterat have indført aarlige Storthing, ogsaa maatte se til at skaffe sig Politikere ex professo; thi da blev der ikke levnet almindelige Folk Tid til saa stærkt at beskjæftige sig med Politiken. O. G. Ueland: Nationen vil ikke og har ikke tænkt paa at forandre Grundlovens System. Vi har vist os meget konservative og vi ville være ligesaa i Fremtiden. Derimod havde Taleren seet Landets Intelligents fremkomme med Forslag til Forandringer i Grundlovens System; han sigtede til Forslaget om Statsraaders Deltagelse i Thingets Forhandlinger, der, da det fremkom, sigtede til at skaffe os en Minoritetsregjering. Taleren var derimod ligesom Folket konservativt; men vi maa ikke drive Konservatismen over al Maade. Forholdene have forandret sig overordentligt siden Grundlovens Givelse. Taleren troede ikke paa at Forslagets Antagelse vilde drage saadanne Følger efter sig, som Modstanderne havde spaaet; han imødegik derefter Præsidentens (Aalls) Bemærkninger, angaaende de Mangler, som Forslaget vilde medføre ved Budgettet. Aarlige Storthing vil kun tjene til at styrke det konservative Element. Sagen forekom Taleren ganske klar og grei, og han kunde kun tænke sig een Grund til at forkaste Forslaget, nemlig den, at man vilde lade Regjeringen beholde den størst mulige Magt. Men Taleren troede ikke, at denne større Adgang til at bruge en extraordinær Myndighed, som Regjeringen nu havde, var saa behagelig for Regjeringen selv; thi Regjeringen havde ogsaa et stort Ansvar ved at bruge saa stor Myndighed. Taleren fremhævede dernæst stærkt Nødvendigheden af aarlige Storthing, for at Norge kunde hævde sin Stilling ved Siden af Sverige. Det var en aldeles ubegribelig Tanke, at dette Forslag skulde møde Modstand. Han troede ikke paa de Følger, man havde spaaet af Forslaget, navnlig med Hensyn til en saakaldt parlamentarisk Regjering. Taleren vilde altid fremdeles som forhen i hele sit politiske Liv, holde paa en stærk Kongemagt. Dette Thing var maaske det sidste Taleren deltog i; men han vilde efterlade disse sine Ord for aarlige Storthing, som sit politiske Testament til sine Landsmænd. — Richter imødegik Aall, Vogt og Aschehoug. Det havde aldrig før netop nu i sidste Time været fremkommet et sligt Paafund som det, at treaarlige Storthing skulde være en af Grundlovens Hovedhjørnestene. Sligt var aldrig forhen sagt af nogen anseet Grundlovsfortolker; det var ikke fund Sands deri. Taleren paaviste dette videre, idet han navnlig paapegede, at Amtmand Vogt tog storlig Feil, naar han (Vogt) havde citeret Konstitutionskomiteen af 1824. Den Tale om Ligevægten og Magtfordelingen var en Opfindelse af nyeste Tid for at tjene istedetfor et Argument mod aarlige Storthing. Thi Grundloven hjemlede ikke nogen Tale om denne Magtfordeling. Taleren vilde spørge, om det var en sindig, en patriotisk Mands

Tale, saaledes som Aschehoug, Bagger osv., at nævne absolut Veto, et Forstekammer, Oplesningsret og øvrige radikale Forslag, som Enhver maatte vide, vare upraktiske. Thi det var fra Modstanderne af aarlige Storthing, at Forslag var fremsat, som maatte siges at antyde Hensigten „at sønderlemme Grundloven". Det var karakterisk, at det var de, som udgave sig for de mest konservative, som antydede de mest radikale Forslag. Taleren dvælede dernæst ved den Paastand, at aarlige Storthing skulde gjøre det vanskeligere for Enkelte at møde paa Thinget; dette mente han (og han havde talt med Mange derom) vilde neppe blive Tilfældet. Vogts Oplysninger fra Danmark vare ganske uefterretlige; aarlige Rigsdage stode bergfast i Danmark; og havde de modstaaet den første Reaktion, stod de nok fremdeles for Fremtiden. Hvad Tiden angik, troede ikke Taleren engang, der kunde være Mening i, at det norske Storthing skulde behøve 3 a 4 Maaneder, medens det engelske Parliament til at tilendebringe sine vidtløftige Forretninger bruger blot 5 a 6 Maaneder. Nu efterat Sverige har indført aarlige Rigsdage, at ville fastholde treaarlige Storthing, var absolut at paatrykke os selv Provindsstemplet. Vogt fandt sig beføiet, uagtet det ikke havde været hans Mening, endnu engang at tage Ordet, paa Grund af Richters Udtalelser om hans Citater. Hans Citat om Rigsdage i Danmark angik ikke aarlige Rigsdage, men Rigsdagenes Længde. Schulze vilde væsentlig af Hensyn til Sveriges aarlige Rigsdage, samt fordi der hos Folket spoeredes en større og større Interesse for Storthinget, stemme for Reformen. Aschehoug udtalte sig mod Richter. — Da ingen Flere havde begjæret Ordet optoges Sagen til Votering Kl. 9¾ Efterm. Ved Navneopraab blev det af Komiteen indstillede Forslag C (se Dagbladet No. 53), antaget med 81 Stemmer mod 30 Stemmer.

For aarlige Storthing stemte følgende 81 Herrer: J. Aarflot, J. Sverdrup, Vennemo, Selbo, Smith-Petersen, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Tonning, Løken, U. Sverdrup, Riisnæs, Aga, Sæim, Løberg, Dahl, Taraldsen, Eika, Boie, Viborg, D. Kildal, Flor, B. Broch, J. Schwartz, Holmboe, Rode, Maartmann, Wiel, T. Schwartz, Mortensen, Sæhlie, Schulze, Norderhoug, Posim. Hansen, Enge, Aschiem, Landmark, Bentsen, Christiansen, Amtm. Jensen, Jaabæk, Bergsager, Loitn. Brandt, Skjerkholdt, Lindstøl, Jaland, Augustinussen, Heggelund, Nergaard, Mathiesen, M. Aarflot, O. Nielsen, Olassen, Daae, Grønningssæter, Balchen, O. Vig, Sørenssen, A. Hansen, Steen, Christensen, O. G. Ueland, Storsten, Kolbenstvedt, G. Ueland, Thorsen, Kjerschow, Jensen, Moen, Lorck, Gram, Motzfeldt, P. A. Sæther, O. Velde, Richter, J. Velde, Krogness, Iversen, J. Sæther, Bødtker, Bjørnsgaard.

Mod aarlige Storthing stemte følgende 30 Herrer: Valstad, Faye, Svane, Falsen, Aall, Færden, Strand, Swensen, Rye, Schweigaard, Aschehoug, Lambrechts, Hammerstad, Lunde, Vaalen, O. Brandt, Horgen, Olrog, Vogt, M. Kildal, Harbitz, Hesselberg, Helle, Foss, Liestøl, Sandberg, Bagger, Sibbern, Schawland, Norby.

Kristiania, den 13de Marts 1869.

Den glædelige Tidende, at Forslaget om aarlige Storthing igaar Aftes antoges mod kun 30 Stemmer, vil vist nu allerede have løbet som Ild i tørt Græs over det hele Land. Telegrafen og Posten har allerede havt fuldt op med at bringe Efterretningen rundt. Og vi tro, at man med fuld Grund kan lykønske hverandre med dette Udfald.

Saavist som „Land skal med Lov bygges", maa Folkets Selvstyrelse hævdes og den lovgivende Magt være et virksomt og kraftigt Organ i vort Samfundsliv. Friheden og Selvstyrelsen er fremfor alt Betingelsen for Fremgang og Lykke hos et lidet Folk; den er vort Vederlag for de materielle Rigdomme, en haard Natur har nægtet os. Friheden, som Grundloven har skjænket os, er Styrkebeltet, hvormed vi skal møde frem i Nationernes Kapestrid; og ligesom Thors Styrkebelte øgede Gudens Kraft, jo fastere det blev spendt, saaledes er det ogsaa i de frie Institutioners Udvikling, at vi skulle søge Kraften til at bevare vor Grundlov og sikre vor Tilværelse som et selvstændigt Folk.

Der ligger et Varsel om den Følelse, hvormed vort Folk vil modtage Efterretningen om Reformen, i det „Leve", som den forsamlede Mængde udenfor Storthingsbygningen igaarkveld udbragte.

Gaarsdagens Debat vil ogsaa være mindeværdig derved, at vor Storthingsgubbe O. G. Ueland paa den skjønneste Maade, lige før en stor parliamentarisk Seier for den Folkefrihedens Sag, han saa trolig har stridt for i over en Menneskealder, fik Leilighed til at tage et indtrængende Farvel fra sin lange politiske Bane, og overlevere sine Landsmænd som sit politiske Testament den Skat af Lærdomme, hans rige Virksomhed i Fædrelandets Anliggender har indbragt. Denne Lærdom kan i Korthed siges at være den: „Maadeholdent Fremskridt!" Med dette Feltraab har ogsaa Forslaget om aarlige Storthing vundet sin Seier.

Vi henlede Almenhedens Opmærksomhed paa den foran i vort Blad indtagne Indbydelse til Nationalsubskription for Johan Sverdrup.

Sverdrups Navn er kjendt nok for hver Mand; thi det er knyttet til snart sagt hver eneste stor Sag, som har været paa Bane inden dette Land i de sidste Tiaar, hvori Sverdrup har deltaget i det offentlige Liv. Hans omfattende Indsigt, hans utrættelige Iver og Arbeidsdygtighed, hans Karakters Renhed og Adel er ikke mindre anerkjendt af dem, der have hørt til hans Modstandere end af den Flerhed af Nationen, som i ham har seet den ufortrødne og uegennyttige Repræsentant for Folkefrihedens hellige og store Sag. Et saa agtet og elsket Navn behøver derfor ikke mange Ord for at vække Sympathien for det ædle Maal, som Subskriptionens Indbydere have sat sig.

Stor og velsignelsesrig for Fædrelandet har den Virksomhed været, som J. Sverdrups Geni har udfoldet. I Folkets Raad har hans Plads været, og Ingen har med større Sandhed kunnet udtale de Ord, hvormed han under Debatterne om aarlige Storthing i 1866 betegnede sit Maal og sin Virken: „Han var et Folkets Barn, blandt det var hans Plads, og til det var han bundet med Baand, som ikke kunde sønderrives." Hans Overbevisnings Styrke, hans uudtømmelige Forraad af Kundskaber og hans praktiske Blik har forlenet hans Veltalenhed med en uimodstaaelig Vælde i Storthinget. Han har saaatsige politisk opdraget Bænk efter Bænk af de Mænd, som nu beklæde Størstedelen af Folkets høieste Tillidsposter; og gjennem disse har hans Tankers Magt fundet Veien frem til et Folk, som efter Aarhundreders Kamp for ikke at ligge under endelig har samlet Kræfter til at ville „løfte sine Fædres Arv med vorne Hænder".

Sverdrup har altid været en Folkets Mand, om det end varede en Stund inden han anerkjendtes for, hvad han var. Man mærker hos ham den samme høie Uafhængighedens Aand, som i Pagt med Folkets egen Tanke gav Ættens store Navne, Professor Sverdrup, Mod til at optræde paa Eidsvold i 1814 og hævde det norske Folks Eneraadighed over sin Skjæbne og sin Forfatning. Faa har arbeidet gjennem Dage og Nætter for vort Lands Fremgang som Johan Sverdrup. Og han har ikke alene havt at kjæmpe med en svag Helbred, men han har i de senere Aar ogsaa virket under trykkende Livskaar. Hans offentlige Virksomhed har ikke tilladt ham at hengive sig til den mere lønnende Virksomhed, som altid vilde have staaet en Mand af hans Talent og Retsind aaben. Hans Livsopgave var hævet over Egenfordelen og rettet mod det skjønnere og ædlere Formaal: at vie sine rige Evner til det store Samfunds, til Fædrelandets Ære og Vel.

Udlandet. Det wienske Blad „Presse" bemærker i Anledning af Throntalen ved den nordtydske Rigsdags Aabning: „Udsoningen med Resultaterne af Pragerfreden kunde rigtignok opnaaes paa en langt hurtigere og simplere Maade, dersom det nordtydske Forbunds Formand, istedetfor at han regelmæssig hver Gang, naar den nordtydske Rigsdag træder sammen, henvender sig til den i Throntaler, i hvilke der findes taagede og forblommede Hentydninger til dens „store nationale Opgave", undtagelsesvis engang rent ud og frit vilde erklære, at man ikke tænker paa at overskride de Grænser, som den nævnte Traktat har afstukket." — I „Debatte" heder det: „For Øieblikket kan man ganske vist lade Throntalen gjælde for aldeles beroligende, selv om man i Kongens Erklæring om, at Forbundet vil holde Fred med alle Magter, som forstaa at sætte Pris paa Freden, og at det vil agte fremmed Uafhængighed, men ogsaa forstaa at beskytte sin egen, skulde opdage en vis stolt og truende Selvfølelse."

Det lovgivende Korps har den 5te ds. med 192 St. mod 41 vedtaget Lovudkastet om det nye Laan for Staden Paris. De Forhaabninger, som Oppositionen havde knyttet til denne Sag ere fuldstændig blevne skuffede; alle dens Ændringsforslag forkastedes, Regjeringen har sat Alt igjennem, hvad den ønskede, og Hausmann vedbliver at staa i Spidsen for Paris's Bestyrelse. Det havde allerede ved de foregaaende Afstemninger vist sig, hvorledes Udfaldet vilde blive, og der ytrede sig derfor kun ringe Interesse for Forhandlingerne i de sidste Møder. Lovudkastets 3die Artikel, ifølge hvilken det lovgivende Korps ogsaa skulde have Indseende med Lyons Budget, faldt bort, da det toges tilbage af Udvalget.

Vi anføre her nogle Udtalelser i den franske Presse om General Grants Tale, da han overtog Præsidentskabet. France skriver: „Den udenrigske Politik er Gjenstand for en kort Udtalelse, i hvilken Nationalfølelsen kommer tilorde paa en Maade, som grændser nær til en Udfordring. Man har især lagt Mærke til en Sætning, hvis truende Sprog under de nuværende Forhold skulde synes at sigte til England." I Journal des Débats hedder det: „Hvor meget vi end billige Proklamationen i det Hele taget, kunne vi dog ikke fortie, at vi med Bedrøvelse have læst den Sætning, hvori Generalen taler om, at de Forenede Stater „i Fremtiden" bør udøve „en overveiende Indflydelse" paa de andre Nationer. I disse Ord ligger der Spiren til mange Krige".

Kronprinsesse Lovisas Formæling. Dagen for Hds. Kgl. Høih.s og Kronprinsen af Danmarks Formæling er berammet til den 27de Juli, hvis ikke uforudseede Hindringer indtræffe.

Opinionsytring for Johan Sverdrup. Da efter Storthingets Votering over Forslaget om aarlige Storthing igaaraftes Repræsentanten Johan Sverdrup begav sig bort fra Storthingslokalet, havde en talrig Menneskemasse samlet sig udenfor Bygningen for at bringe ham sin Tak og Hyldest i Anledning hans betydningsfulde Virksomhed til denne Sags Afgjørelse. Da han viste sig ved Udgangen, brød Mængden ud i et „Leve Sverdrup", som besvaredes fra alle Kanter med talrige og stærke Hurraraab. Sverdrup blev synlig overrasket, men svarede med løftet Stemme: „Jeg er stolt af paa denne Dag at have tjent mit Land ved at bidrage mit til Gjennemførelsen af dets vigtigste Sag. Leve Fædrelandet! Leve Norge!" Dette besvaredes med nye Hurraraab fra den forsamlede Mængde, som derefter udbragte et „Leve Storthinget!"

Indførsel. Med de sidst ankomne Dampskibe er hertil indført 230 Piber Spiritus og 3000 Bpd. Smør. 2 Kornfartøier ere ogsaa i disse Dage ankomne.

Kulden var idagmorges Kl. 7½ 11° R. Veiret holder sig fremdeles smukt, og Føret er ligeledes endnu godt, naar undtages i de mest befærdede Gader.

Havnen. Isen er nu bleven saa stærk, at det har været umuligt for Dampskibene — Pluggen iberegnet — at slaa sig igjennem længere end til lidt indenfor Hovedøtangen, hvor flere Dampskibe nu have ligget under Losning. Lodserne fortsætte Isvækningen udover. Idag tidlig saaes et Dampskib arbeidende sig igjennem Isen udenfor Nakholmen.

Storthinget fortsætter paa Mandag Kl. 9 Behandlingen af de paa Kartet tilbagestaaende Sager.

Byens Repræsentanter skal sammentræde Torsdag den 18de ds. Kl. 5 Eftermiddag paa Børsen til Behandling af følgende Sager:

1) Bykassens Budget for 1869.
2) Fattigkassens Budget for 1869.
3) Indkjøb af endel af den H. Gulbransons Arvinger tilhørende Eiendom No. 1 ligeoverfor Fiskebryggen.
4) Ansøgning fra 2den Assistent ved Politikammerets Afdeling for Fattigvæsenets Anliggender om Lønsforhøielse.

Selskabet for Folkeoplysningens Fremme holder sin aarlige Generalforsamling paa Universitets theologiske Examenssal Mandag den 15de Marts Kl. 6 Eftermiddag.

Telegrammer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Haugesund 11te ds.:

Nordfjordfisket tør ansees forbi, idet Almuen idag trækker hjemover. Paa Søndmøre

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Kapitel XXVIII.

En Maaned var forløbet og endnu havde Forester ikke forladt sit Værelse.

Det var en yndig Aften paa den Tid, hvorom Talen er; en kjølig Vind bevægede Jasmin- og Rosentrærne, der omgav Verandaen paa Bagsiden af Mr. Eagletons Hus. Den søde Vellugt af mange omhyggeligt dyrkede Blomster førtes hid og did af Vinden. Hvilende i en Armstol nød Forester ret med Velbehag den tilbagevundne Helbred; han følte ligesom et nyt Liv gjennemstrømme sine Aarer. Ikke langt fra ham sad Hellen Eagleton og en af hendes Søstre med et Haandarbejde. Walter laa paa Ryggen i Skyggen af et Myrtetræ; alle syntes ret at nyde den dejlige Aften. Omsider brød Forester Tausheden.

„Jeg har endnu ikke hørt Grunden til Mr. Eagletons Besøg paa min Del af Kysten. Jeg har ingen Ide om, hvorfor han kom."

„De synes ganske at glemme, Mr. Forester, at vi alle staar i stor Gjeld til Dem. De frelste vort Liv tre Gange i en Uge."

„Jeg skulde tro, det er det bedste, ikke at ville gjøre Venskabet og Kjærlighedsgjerninger til Gjenstand for Debet og Kredit, eller ogsaa kom vi til at gjøre den Sætning gjeldende: Øje for Øje og Tand for Tand. Men der er en Ting, som al Deres Godhed mod mig har gjort, og hvorfor jeg neppe kan takke Dem, Miss Eagleton."

„Og det er —?"

„De har atter opvakt Længsel hos mig efter Sivilisasjon og Selskab."

„Men det er, som det skal være, ikke sandt?" svarte Hellen", for saa snart, De er saa vel, vil De naturligvis vende tilbage til England."

„Nej, jeg vender aldrig tilbage til England igjen. Men hvorledes kan De sige, at jeg naturligvis vil vende tilbage?"

„Nu, efter de Yttringer, der er undsluppet Papa, vil De blive nød til det."

Ved disse Ord rejste Forester sig og saa alvorligt paa Hellen et Øjeblik; derpaa gik han langsomt frem og tilbage i Verandaen. Medet stansede han foran Hellen og sagde:

„Kjender De min Historie, Miss Eagleton?"

„Jeg ved, De er Ingonyama, Kafferhøvdingen, og jeg ved, at Ingonyama betyder Løve. Jeg ved ogsaa, at der er noget, som nu bør bevæge Dem til at rejse til England, men hvad dette noget er, det ved ikke jeg, men Papa ved det."

„Han har altsaa ikke meddelt Dem Indholdet af nogle Papirer, jeg efterlod ham?"

„Nej, jeg ved bare, at en Begivenhed i Middelhavet har Indflydelse paa Deres Fremtid paa en eller anden Maade, og det var det, som bragte Papa til at søge Dem."

Senere paa Aftenen bad Forester Mr. Eagleton at gaa med ham ud i Haven, og da de var alene der, bad Forester den sidste forklare forskjellige Yttringer og Vink af hans Datter.

„Der er noget, som jeg er blevet bekjendt med", sagde Mr. Eagleton, „og som er af stor Vigtighed for Dem, og hvis De tror Dem stærk nok for Forretninger, skal vi overlægge Sagerne imorgen."

„Det er endnu tidligt paa Aftenen", sagde Forester, „kan De ikke sige mig, hvad det er iaften?"

„En halv Time vil være tilstrækkeligt. Kom ind med i mit Kontor; der vil vi ikke blive forstyrret."

Næste Morgen var Forester rejst.

Kapitel XXIX.

Foresters Historie.

Jeg er en af en Familie paa fem Personer — fire Sønner og en Datter —; jeg er den tredie Søn af første Ægteskab. Mine tidligste Minder er om min Moder og hendes uforanderlige Kjærlighed og Ømhed. Jeg mindes godt den Følelse af Elendighed, der kom over mig, naar jeg tænkte mig Muligheden af at miste hende. Jeg kunde ikke forestille mig, hvorledes jeg skulde kunne bære det; men jeg gyste ved den blotte Tanke og søgte at frigjøre mig for den.

Fra den Tid jeg var istand til at sidde paa en Hest, var jeg blevet vant til at ride og da jeg ikke var mere end ti Aar gammel, var der faa Mænd, som lod mig ret langt bag sig. Ved enhver Lejlighed var jeg ogsaa med Jagtbetjenterne og lærte de forskjellige Dyrs Vaner og Egenskaber, og saaledes var jeg, inden jeg var tolv Aar gammel, en dygtig Jæger, kunde haandtere et let Gevær og skyde en Kanin i Løbet traads de bedste Jægere. De Vaner og den Smag, jeg dengang fik, førte mig til det nærværende Liv, eller bidrog idetmindste til at søge det som et Middel mod bitre Tanker og tunge Erindringer.

Jeg forbigaar forskjellige Sager af liden Interesse og gaar over til vigtigere Gjenstande. De første af disse hændte, da jeg var atten Aar gammel. Jeg rejste just i Sweits, da jeg modtog et Brev, der underrettede mig om, at min Moder var faldt i en farlig Sygdom. Jeg vendte tilbage saa hurtigt som Hesterne kunde føre mig, naadde Hjemmet og fandt min Moder opgivet af Lægerne. Hun døde to Dage efter min Tilbagekomst, og da jeg rigtig havde fattet hendes Bortgang, henfaldt jeg til en stille Melankoli.

Af alle de Hændelser, jeg havde frygtet og

intet Fiske igaar. Nordenfra kommende Almue passerer daglig. Opsynsfarteierne hjemsendes eftersom de indkomme fra udførte Expeditioner.

Do. Do. ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 12te ds.:

Igaar ikke almindeligt Søveir. Kuns enkelte Garn, endel Liner trukne. Fangsten god, navnlig ved Svolvær—Skraaven.

Autorisation. Under 11te Marts sidstleden er Kandidatus juris Fredrik Arentz Krog af Justitsdepartementet autoriseret som Fuldmægtig hos Høiesteretsadvokat Bergh istedetfor den i samme Egenskab tidligere autoriserede Kand. juris E. N. Bætzmann.

Aarlige Storthing. Det paa Eikset udkommende Blad „Møringen" udtaler sig i sidste No. for Reformen.

Fart paa Sibirien. I sidste No. af „Finmarksposten" opfordres Handelsmænd i de finmarkske Byer om til Sommeren at udruste et Dampskib for at undersøge Farvand og Forhold paa den sibiriske Kyst, som mere og mere begynder at tildrage sig Opmærksomhed. Den milde Vinter antages i høi Grad at ville begunstige Foretagendet.

Stipendiat Daae har i Bergen begyndt en ny Række af Forelæsninger.

Skirend. Efter Foranstaltning af Bestyrelsen for Lillehammer & Faabergs Skytterlag, afholdtes den 7de ds. et Kaprend paa Ski for Gutter i Alderen fra 12—20 Aar. At slutte fra de faa Deltagere, 10 i Tallet, driver ikke Ungdommen for Tiden stærkt paa Skiløbning, saa meget mindre som det Sted, hvor Kaprendet afholdtes, ikke kunde siges at frembyde store Vanskeligheder. Det var ogsaa valgt, fordi man der havde Anledning til at prøve Deltagernes Færdighed i at gaa opad paa Ski. Ved Bedømmelsen blev der taget særdeles Hensyn til den Tid, som medgik fra Afløbet til Tilbagekomsten.

Fra Hemnæs. (Brev til Dagbl.) Søndagen den 14de Febr. rasede her en orkanagtig Storm af SV., der gjorde adskillig Skade. Stormen var paa det stærkeste ved Midgagstider, da den var saa frygtelig, at den nedblæste 2 nye Brygger og 1 Bod paa Hemnæsberget, ligesom flere Huse toge mere eller mindre Skade. De nedblæste Brygger tilhørte Jørgen Johannesen Hemnæs og Otten Nilssen Lukvatsli. Stormen og Søen bortførte Alt, saa der ikke fandtes det Mindste tilbage. Stokkene drev op i en Vig — Laphellen — et Stykke indenfor. Det, som ikke blev knust ved Faldet, blev ødelagt af Søen, saaat vedkommende Eiere led et betydeligt Tab.

Paa samme Tid holdtes Gudstjeneste i Hemnæs Kirke; men paa Grund af Stormens frygtelige Rasen, maatte Menigheden opholde sig omtrent 2 Timer i Kirken efter Forretningens Slutning, førend den saa sig istand til at komme derfra.

Paa Sund blæste Taget af og Loftet brødes ned paa Hans Hansens Stue, men skjønt Folket var inde, kom Ingen til Skade.

Fra Vefsen berettes, at Præstegaarden dersteds skal af Stormen have lidt betydelig Skade.

Uagtet Stormen rasede saa frygtelig, er det endnu ikke bekjendt, at noget Menneskeliv er gaaet tabt derved.

Endnu have vi ikke modtaget nogen fuldstændig og paalidelig Efterretning fra vore Lofotfolk, men det er meget at befrygte, at adskillige Uheld spørges som Følge af den frygtelige Storm.

Brandvæsen. Med Dampskibet ankom, skriver „Finmarksposten", endelig de længe ventede Brandslanger til Vandværket. Det milde Veir har tilladt at man allerede paa forskjellige Pladse har proberet det nye Brandapparat og det stadfæster sig nok, hvad vi allerede tidligere have ytret, at Hammerfest har faaet et Vandværk, som formentlig kan stilles ved Siden af hvilketsomhelst af de bedste i hele Landet. Fra et af de høieste Punkter i Byen hvor Ledningsrørene ligge, nemlig ved Kirken, slyngedes Vandet gjennem 1toms Straale over Fløien paa Kirkespiret. I Forbauselsen over den Vandmasse, som gjennem et Par Straaler udslyngedes, erklærede endel af det tilstedeværende Publikum det for en Umulighed mere at Byen kunde forgaa ved Ildsvaade, og at man ikke behøvede længere at give Penge bort til Assurance, naar enhver herefter holdt streng Opsigt med Ilden i sit eget Hus. Uden at kunne være med paa en saa vidtgaaende Betragtning af Sagen, underskrive vi dog med fuldkommen Tryghed den Mening, at Byen nu har en saa stærk og betryggende Beskyttelse mod stor Ildsvaade som formentlig nogen Træby for Tiden kan faa — saalangt Vandværkets Omraade strækker, og hvorfra altsaa kuns den Del af Byen, som ligger paa Fuglenæssiden nu er undtaget.

Hungersnøden i Smaaland. Efterretningerne derom lyde for hver Uge mere foruroligende og hjerteskjærende. Som en Prøve anføres Følgende fra Ljuders Sogn i Kongo Herred, Kronobergs Lehn: Over 800 arbeidsføre Personer, for Størstedelen henhørende til Husmands- og Indsidderklassen, savne Arbeide og Brødkorn. Et lignende Antal Gaardmænd og mindre Jordbrugere mangle Brød til Føde og Sædekorn og Poteter at lægge i Jorden til Foraaret. Kommunen har gjort Alt, hvad den har formaaet, for i nogen Maade at lindre Nøden; den har i Karlskrona kjøbt paa Kredit 540 Td. Rug og 6000 Lpd. Mel til Føde, foruden 60 Tdr. Sæderug sidste Efteraar. Dette er allerede fortæret, og nu er Kommunen ude af Stand til at hjælpe mere, efterat den forgjæves har søgt om et offentligt Laan paa 10,000 Rd. Nøden tager mere og mere til; Utallige have allerede maattet ty til Avner, Mos, Hasselknopper, Lyng og Mel af Ben, som de blande mellem den Smule Rugmel, de kunne opdrive, og de stakkels Mennesker, som maa tage tiltakke med saadanne unaturlige Fødemidler, ere naturligvis sygelige, kraftløse og uskikkede til Arbeide, selv om dette var at erholde, men de fleste Gaardmænd have intet Arbeide at give dem. I Morlunda og Tveta Sogne i Kalmar Len savner Halvdelen af Befolkningen eller omtrent 2250 Personer baade Penge, Arbeide og Brød. Tilstanden er rent fortvivlet paa mangfoldige Steder i den store Provins, der udgjør omtrent en Syvendedel af hele Landet, og Hjertet maa bløde ved Tanken om de Mange, der maa ventes at blive Offere for den strækkelige Hungersnød. En Mængde Gaver strømme ind fra den øvrige Del af Sverig, ogsaa fra Egne, hvor der paa flere Steder er Mangel paa Grund af en uheldig Høst; men hvad forslaar det, naar Nøden er saa stor og udbredt, at der behøves over 200,000 (i Kronobergs Len, som er det mindste, behøves over 100,000) Td. Sæd, hvis ikke Jorden skal ligge udyrket.

Grev Bismarcks Tale ved den Fest, som den nordamerikanske Gesandt Bankroft gav den 4de ds. i Anledning af Præsidentskiftet, lød saaledes: „Idag er det den Dag, da de forenede Staters seirrige Feltherre hinsides det atlantiske Ocean tiltræder sit Embede som Præsident. Ligesom denne Begivenhed er af den største Interesse for de forenede Stater, har den ogsaa et særligt Krav paa dette Riges sympathetiske Deltagelse; thi en Konge af Preussen, Frederik den Store, var ved Oprettelsen af den amerikanske Republik den første blandt de i Krigen ikke deltagende Magter, som lykønskede den nye Stat til dens Uafhængighed. Hvad den senere Forbindelse mellem begge Stater angaar, er det mig den største Fornøielse at kunne erklære, og det er ikke blot efter min personlige Erfaring som preussisk Minister, men paa Grund af den historiske Overlevering, at den hjerteligste Forstaaelse, som paa en saa lykkelig Maade blev indviet af Washington og Frederik, aldrig er bleven forstyrret ved den ubetydeligste Misstemning. Der er aldrig opstaaet nogen Differents mellem de to Stater, der har aldrig været Anledning blot til saa meget som en Forklaring. Det er mig derfor idag en særdeles behagelig Pligt at opfordre Dem til sammen med mig at tømme et Glas tyskt Vin paa Præsidenten i de forenede Stater, General Grants, Sundhed.

Gladstones Tale i Underhuset ved Fremlæggelsen af Kirkeforslaget har saavel med Hensyn til Omfang som Indhold fuldkommen Karakteren af et kirkeretsligt Arbeide. Vi skulle meddele nogle Punkter af den Plan, Gladstone tænker at følge ved Ophævelsen af den irske Kirke som Statsinstitution. Istedetfor at det protestantiske Præsteskab udnævnes af Kronen, skal Præsterne fremdeles vælges af Menighederne. Mest indviklet er Retsspørgsmaalet, der dreier sig om den Skadeserstatning, som skal ydes den, hvis Interesser ville berøres ved Kirkegodsernes Inddragning. Det var ogsaa dette Spørgsmaal, som Gladstone i sin Tale især dvælede ved. Ifølge hans Plan skulde den nødvendige Likvidation besørges af en særskilt Kommission, og han antog, at omtrent 10 Aar vilde medgaa hertil. Den samlede Værdi af de irske Kirkegodser, som anslaaes til 16 Mill. £, skulde fordeles saaledes, at noget over Halvparten anvendtes til Skadeserstatninger og Afløninger, og Resten overlades til irske Velgjørenhedsanstalter. Forøvrigt skal den nye Ordning efter Forslaget først træde i Kraft den 1ste Januar 1871.

I det samme Møde, hvori Kirkebillen fremlagdes, nævnte Indenrigsministeren Kruce et Forslag om Nedsættelse af en Kommission, der skulde undersøge Manglerne ved den nuværende Valgmaade. Der blev, som før meddelt, allerede i Trontalen antydet, at en saadan Undersøgelse skulde finde Sted. Saa vidt man ved, tænker Ministeriet at foreslaa Ophævelse af den foreløbige Afstemning, der sker ved Haandsoprækning, og som især giver Anledning til de mange Uordner, hvorover man har klaget.

Trædevognene (Velocipeder) have nu faaet praktisk Anvendelse i Hamburg, hvor man har gjort de Postbud, der tømme Brevkasserne, beredne paa denne Maade.

Markien af Salisbury, (tidligere Lord Robert Cecil og Viscount Cranborne) har i Overhuset indbragt et Lovforslag, som har en fælles Interesse for alle konstitutionelle Stater. Det gaar ud paa at gjøre et Skaar i den hidtil overalt antagne Lære, at med Udløbet af Forsamlingstiden bortfalder ethvert ikke helt tilendebragt Lovgivningsarbeide, saa at det i den følgende Samling maa begynde helt forfra og gjennemgaa paany alle Forhandlingsstadier. Lord Salisburys Forslag tilsigter en Ordning, hvorved et Lovforslag under visse Betingelser (Samtykke af Regjeringen og det andet Kammer) kan optages paa det Trin, hvor det i forrige Samling blev staaende, og da føres videre. Der er i England særlige Grunde tilstede for en saadan Regel, idet nemlig Overhuset ligger omtrent ledigt i Samlingens første Maaneder, men i dens sidste Uge overvældes med de af Underhuset vedtagne Love, som det saa enten maa tiltræde uden grundig Drøftelse eller lade falde hen med stort Spilde af Tid og Arbeide. Selvfølgelig er der mange vægtige Betragtninger, som tale imod en Forandring af den strenge Regel, og man kan ikke uden en nærmere Prøvelse sige, hvilke Grunde der bør have Overvægten, men Tanken er ialfald betydningsfuld nok til at kunne kræve en omhyggelig Undersøgelse. For en Snes Aar siden stillede Lord Derby et lignende Forslag, men det blev dengang afvist i Underhuset. Tiderne og Tidsaanden have nu imidlertid forandret sig, og efter den Modtagelse, som Lord Salisburys Lov fik i Overhuset, selv af den nuværende Lordkantsler, er man berettiget til at nære bedre Haab nu. Lord Granville, der for Tiden er Overhusets Leder, tilbød at faa sammensat et fælles Udvalg fra de to Huse til nærmere at overveie Sagen. Man erfarer af Debatten, at der nylig i den engelske Regjering er indrettet et særligt Departement under Ledelse af Mr. Thringe, hvis Hverv det udelukkende er at paase alle Lovforslags nøiagtige Affattelse, idet nemlig ethvert Lovforslag, indet det forelægges Parlamentet skal gjennemgaa dets Dom, forsaavidt det ikke selv har besørget Udarbeidelsen efter de af Fagministeren opgivne Grundtræk.

Parlamentsvalgene. I det engelske Underhuset er efter Indenrigsminister, Mr. A. H. Bruces Forslag nedsat et Udvalg til at undersøge de nuværende Former for Parlaments- og Kommunalvalg samt gjøre Forslag til Forandringer heri. Ministeriet har ikke udtalt sig for nogen bestemt Plan, men baade Bruce og Gladstone ytrede sig paa en saadan Maade, at man er berettiget til ikke at vente nogen Modstand fra Regjeringens Side, hvis Udvalget skulde gaa ind paa den nu i en Række af Aar stærkt anbefalede Reform med hemmelig Afstemning (the ballot). Mr. Bruce udtalte sig mærkelig nok tillige med megen Styrke imod Kaaringen (the nomination) og den offentlige Forkyndelse af den skriftlige Afstemning (declaration of the poll) som overflødige Formaliteter, der gav Anledning til de værste Valgtumulter og mest støiende Pøbeloptrin. Det vilde være en betegnende Forandring, dersom man skulde komme bort fra et saa væsentligt Grundtræk i det engelske Valgvæsen, Kandidaternes og de Valgtes personlige Fremtræden for Vælgerne. Dagen førend Ministeriets Forslag fremkom, forkastedes temmelig uventet med 168 St. imod 165 et Forslag af den blinde Professor Henry Fawcett, radikalt Medlem for Brighton, om at lade Valgkredsene (istedetfor som hidtil Kandidaterne) bære de med selve Valghandlingen, Opreisning af Tribuner osv. forbundne Udgifter. Den bedste Indvending imod Forslaget var den, at denne Del af de „legale" Valgudgifter var forsvindende i Sammenligning med alle de andre, og at en saa liden Forandring ikke vilde naa det angivne Maal, nemlig at lette Mænd af selve den arbeidende Klasse Adgangen til Palamentet.

Blandinger.

Sport. Om den bekjendte Reisende Vambery fortælles der følgende Anekdot:

Den dristige Tourist, der, klædt som Dervisch, udstrakte sine Vandringer lige til det hemmelighedsfulde Samarkand, sad en Dag i et Karavanserai i Tebris, denne poetiske Bye, der ligner en stor Have, og var sysselsat med at søge efter hine smaa foragtelige Dyr, der med særlig Forkjærlighed have valgt den brune Dervischs Hud til Skueplads for sin parasitiske Idræt. I denne interessante Situation blev han overrasket af en Flok fornemme Englændere, der netop havde gjort en liden Afstikker til Indien. „Det er en Dervisch, der driver Jagten med Lidenskab", sagde den unge Lord Grosvenor,

---

bedet ikke maatte hænde, var dette den største og vigtigste.

I seks Maaneder førte jeg et aldeles uvirksomt Liv; jeg følte ikke længer nogen Interesse i mine tidligere Fornøielser. Jeg undgik Selskab, og ønskede ikke at træffe sammen med nogen af de mange Venner, der besøgte Huset.

Til min Forundring syntes min Fader snart at forvinde sit Tab og at tage Del i Selskabslivet med ligesaa stor Fornøielse som før. Huset var fuldt af Gjæster og han besøgte ofte sine Naboer. Saaledes gik et Aar, i hvilken Tid jeg havde læst, vandret og fisket, men ellers gjort lidet.

En Aften, som jeg vendte tilbage fra en lang Tur i nogle Furru-Skoger, blev jeg indhentet af en gammel Mand, der i mange Aar havde nydt Understøttelse af vor Familie. Han var den første til at indvie mig i mange af Jagtlivets Hemmeligheder. Vi gik samme Vei og den gamle Mands Selskab var mig langt behageligere end vore Venners og Naboers ialmindelighed. Af nogle Ytringer af denne Person erfor jeg, at min Fader tænkte paa at gifte sig igjen, og det med en Dame, som ikke passede for ham hverken i Alder eller Stilling. Tiden viste, at Rygtet var sandt; min Fader giftede sig igjen, og mit Hjem ophørte snart at være lykkeligt.

Jeg havde været hjemme næsten et Aar, da der kom en Dame i Huset, som var lidt ældre end mig. Hun var en Veninde af min Stedmoder, og visselig af alle de besynderlige Tilfældigheder, der aabenbarer sig i Menneskets Liv, var dette en af de mærkeligste. Hun var smuk og af en udmærket Figur, var dannet og syntes at have et skarpt Blik for sin Omgivelses Ejendommeligheder. Mig viste hun megen Opmærksomhed og syntes at føle dyb Interesse for alt, hvad jeg interesserede mig for. Umistænksom og tørstende efter Sympati, tilbragte jeg megen Tid i Miss Wise's Selskab, og førend hun i tre Uger havde været et Lem af Familien var jeg „George" for hende og hun „Kate" for mig.

Jeg var ikke dengang, hvad jeg er nu, — jeg var forfængelig, kjær i Ros og følte mig smigret af en Kvindes Opmærksomhed. Miss Wise blev meget beundret af vore Naboer, og man misundte mig at staa i et saa fortroligt Forhold til hende.

Jeg spadserede en Aften i Parken; alt omomkring mig var stille og roligt, Maanen skinnede og Nattergalerne sang; alt bidrog til at gjøre en romantisk og til at føle romantisk, da medet Miss Wise traadde frem bag nogle Træer, tilsyneladende tilfældig.

„Hvad bestiller Du her, George?" udbrød hun i en forundret Tone.

„Jeg kan gjøre det samme Spørsmaal", svarte jeg.

„Aa, jeg er kommet herud for at tænke paa noget vigtigt."

Vi vedblev at gaa ved Siden af hinanden frem og tilbage i over en Time; hendes Haand hvilede paa min Arm, medens hun vandt større og større Indflydelse paa mig. Det var med megen Vanskelighed og mange Overtalelser, at jeg omsider fik hende til at tilstaa for mig Aarsagen til hendes Alvorlighed og Aandsfraværelse. Hun vilde ikke betro mig Navnet paa Herren, men hun elskede ham ikke og vilde derfor ikke ægte ham. Jeg vil ikke tale om Enkeltheder, heller ikke kan jeg undskylde mig, undtagen i Erkjendelsen af, at jeg var en Taabe — men da vi skiltes den Aften, var jeg forlovet med Kate Wise.

Tre Maaneder efter denne følgerige Aften i Parken var jeg gift og foretog med min Kone en Tur paa Fastlandet. Jeg maatte isandhed have været blind, hvis jeg ikke havde bemærket den Forandring, der var foregaat med min Kone efter vort Giftermaal. Hendes Væsen var paataget og hendes eneste Tilbøjelighed syntes at være Penge, og jeg opdagede snart, at kostbare Foræringer var forsvundet, og der opstod lidt efter lidt Kulde og Ligegyldighed mellem os, og dog var vi forbundne for Livet.

To Maaneder efter vort Giftermaal fandt jeg ved et Tilfælde et Brev, som jeg i Begyndelsen troede var til mig. Jeg læste det, og dets Indhold forvandlede mig næsten til Sten, — det var fra min Kone, adresseret til en, som øjensynlig var hende kjærere end hendes Husbond.

Jeg læste Brevet to Gange, førend jeg vilde tro mine egne Øjne, og da stod den hele Sandhed klart for mig. Mange Ting, som før ikke var faldt mig ind, gjenkaldte jeg nu i Hukommelsen, og jeg kunde ikke begribe, at jeg havde været saa blind og saa let at bedrage. Jeg opdagede den Person, til hvem Brevet var skrevet. En kort Samtale med ham bragte alt paa det rene, og fire og tyve Timer senere stod vi Ansigt til Ansigt med bare to Vidner og en Læge.

Min Modstander var en Engelskmand — en af disse ruinerede Mennesker, som finder Fastlandet mere efter deres Smag end England. Han var en Spiller og en bekjendt Duellant — en Storpraler, hvor han trodde sig sikker. Min Skjæbne ansaas afgjort af dem, som kjendte til det forestaaende Møde.

(Forts.)

en af de Reisende. Den falske Dervisch lod ikke denne ondskabsfulde Bemærkning blive ubesvaret, men kastede med en kjæk Bevægelse og paa Engelsk den overmodige Lord følgende Svar i Ansigtet: „Hvis De, Mylord, elsker den ædle Jagt, saa kan De godt tage Del i den!" Stor Forbauselse over at høre Engelsk i en By i den persiske Grændseprovins Adserbeidschan, og det af en Mand, der, uagtet han bar en Dervisches Klædning, dog talte med en Accent, der mindede om The Westend i London. Spørgsmaalene strømmede ind paa Vambery, men bleve ikke besvarede, han mødte dem alle med haardnakket Taushed, og det fornemme Selskab maatte forlade ham uden at faa Forbauselsen opklaret. Et Aar senere var Vambery vendt tilbage til Europa og Dagens Løve i London, hvor han fik talrige Indbydelser til Aristokratiets Saloner. En Aften var han Gjæst hos Sir Robert Peel, og de unge Ladyer saa ikke uden Nysgjerrighed paa den vidtbereiste Fremmede, om hvem Murchison i et Møde i det geografiske Selskab havde fortalt de mærkværdigste Ting, og som saa ofte havde vovet sit Liv ved at trænge ind i den asiatiske Fanatismes Huler. En af Damerne anmodede Vambery om dog at fortælle dem et af de mange Eventyr, som han udentvivl havde oplevet paa sine Vandringer. Vambery, der gjerne vilde vise sig elskværdig ligeoverfor det smukke Kjøn, holdt, for at kunne byde dem noget rigtig Interessant, Revue over Forraadet i sin Hukommelse, da han pludselig mellem Selskabets Herrer fik Øie paa hin Lord, som han i det fjerne Persien havde gjort en saa venlig Jagtindbydelse. Smilende gik han imod den unge Mand — Lord Grosvenor — og spurgte ham, om han ikke gjenkjendte ham. Lorden svarede, efter nøiagtig at have beskuet ham: „Nei!" — „Hvorledes! Erindrer Deres Herlighed ikke, at De for et Aar siden refuserede en Indbydelse fra mig?" — „Bestemt ikke; jeg beder Dem, sig mig, hvor vi tidligere ere truffne sammen?" — „I Tebris!" lød Svaret. — Et mere forbløffet Lordansigt forsikrede Vambery at han aldrig havde seet. Forbløffelsen blev imidlertid snart med ægte engelsk Elskværdighed ombyttet med Munterhedsudbrud, og den henrykte Lord overtog Vamberys Rolle, idet han naturligvis med megen Delikatesse fortalte det aristokratiske Selskab den delikate Historie. Dette var imidlertid temmelig uoverlagt af den ædle Lord, thi i 14 Dage derefter talte man i alle Londons Saloner og Boudoirer ikke om Andet end om — Lord Grosvenors Sport.

Ledig Lærerpost. Om en Lærerpost ved Fredrikshalds lærde og Realskole med en aarlig Løn af 250 Spd. kunne Ansøgninger inden 6 Uger fra Dato indsendes til Skolens Rektor.

Til denne Post, hvortil Undervisningen i 1ste Fællesklasse vil blive henlagt, kunne seminaristisk dannede Ansøgere vente at komme i væsentlig Betragtning.

Posten bliver at tiltræde fra næste Skoleaars Begyndelse.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige Norge, hvor en ny Hvirvel, hvis Centrum er mellem Christiansund og Bodø, giver Storm af Vest med Sne i Christiansund, stærk Vest i Aalesund og laber Østlig i Bodø. Søndenfor Dovre er Veiret roligt og temmelig koldt med Nordlig Vind. Paa samtlige Stationer er Temperaturen under Nul. Udsigterne ere til stærk NV nordenfor Stat og maaske paa Vestkysten, samt fremdeles koldt Veir overalt.

Rettelse. I Stykket igaar: „Luthers Ethik" staar „sammenlignende" istedetfor „sammenhængende".

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 14de Marts (Kl. 7—9¾) gives: **Onde Tunger,** Skuespil i 5 Akter af H. Laube.

Mandag den 15de Marts (Kl. 7—10) gives: **En liden Sangfugl,** Vaudevillebagatel i 1 Akt, frit efter S. Jacobsen, Musiken arr. af Musikdirektør S. Brandt; derefter: **De har en Datter,** Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; til Slutning: **Fortunios Romance,** Operette i 1 Akt efter Hector Cremieux, Musiken af Offenbach.

Bøger.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker

med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omkring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Turen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter,

2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme **i dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867,** en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Tilsalgs.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos
O. Schjønneberg & Co.

„Billigt" og „det mindst farlige"*)

Sprængmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. ⅞"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5. **Harald Frølich,**
Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:
DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) **„Billigt"** paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter,** der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim** sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

For mindre Handlende anbefales billigst muligt **Colonialvarer, Mel & Gryn, Cichori & Fyrstikker** til Fabrikens Priser.
L. Kachelmacher.

De bekjendte

Favorit-Symaskiner for Skræddere sælges **alene** hos Peter Petersen, Skippergaden 31.

Familie-Maskiner af Wheeler, Wilson og Haandmaskiner af allerbedste Sorter sælges hos Peter Petersen, Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst
Peter Petersen.

Skrædder L. Gulbrandsens MAGAZIN

(Jernbanetorvet No. 7)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker og simple Do. Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

Bestillinger modtages og udføres smukt og solid til billigst beregnede Priser.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære i 1/1, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Simers & Co.'s Arak-Punsch anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	20	-	—
Guldtapeter	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	72	-	—

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af
O. Schjønneberg & Co.

Hvedemel, Rugmel, Bygmel, 1/1 & ½ Gryn, i alle Numere anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af
Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos
Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af
Andr. Gulbrandsen.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 62. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 15de Marts 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løjten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Wien, 14de Marts. Ifølge „Presse" har Hertugen af Gramont 14 Dages Tjenestefrihed for at reise til Paris.

Rygter cirkulere om, at Frankrige har meddelt de allierede Hoffer, at det belgiske Jernbanespørgsmaal aldeles ingen Anledning giver til at befrygte Forvikling.

Newyork, 12te Marts. Repræsentanthuset har henvist Banks Forslag om eventuel Anerkjendelse af Kubas Uafhængighed til Behandling af Komiteen for de udenrigske Anliggender.

Repræsentanthuset har ajourneret sig til 6te April

Brüssel, 13de Marts. Laguerronière er ankommen hertil.

Brev fra Hovedstaden.

Kjære Gudbrand!

Slaget er endt; vi har seiret. Jeg siger „vi", skjønt jeg egentlig ikke har kjæmpet med, men „mine Sympathier" har fulgt den gode Sag; desuden kostede det mig adskillig Anstrengelse (og næsten Tabet af et Frakkeskjød) til Dag og Time at trænge mig frem for at faa en ordentlig Plads paa Storthingsgalleriet, hvorfra jeg kunde overse Alting i Kampens Stund, Fredag den 12te. Jeg behøver ikke at gjøre opmærksom paa, at jeg mener Debatterne om aarlige Storthing.

Alt tidlig paa Morgenen, jeg tror allerede før Kl. 8, havde de første Ivrige samlet sig udenfor Storthingslokalet for at benytte Leiligheden til at storme frem og indtage de bedste Pladse, saasnart Dørene aabnedes — og jeg var med. Vi benyttede Ventetiden, før Døren aabnedes til at øve os i Taalmodighed — en Dyd, som jeg af Erfaring veed, man af og til under Storthingstalerne kan faa Brug for — og til forøvrigt at afhandle Sagens Stilling. Nogle paastod, at henimod 40 Mand vilde stemme mod Forslaget, og at det altsaa vilde falde, Andre opviste Lister, hvorefter alene 30 eller høist 32 vilde bidrage Sit til at ødelægge Forslaget. Vi havde Haab om Seier, men ikke sikkert. Vistnok havde „Morgenbladet" allerede den foregaaende Dag paa en Maade opgivet Kampen og erklæret sig overvunden, men man vidste ikke, om ikke dette ogsaa var en ny Krigslist, den listigste og sidste. Paa den ene Side paastod man, at Hammerstad vilde tage hele Kristians Amt med sig, og at Buskeruds Amt ligeledes af sine Vælgere havde faaet Ordre til at holde paa de tre Aars „Hellighed". Derimod stolede man sikkert paa saagodtsom hele Trøndelagen, Mørerne, Vestlændingerne, Nordlændingerne og Smaaleningerne; desuden skulde flere enkelte Stemmer i Byerne i de sidste Dage være gaaet over til Reformen.

Endelig aabnedes Dørene, og vi stormede ind. Du veed, jeg har et Par ganske gode Arme, hvorfor jeg kavede mig tappert frem, og naaede endelig triumferende første Bænk. Salen var endnu ganske tom, kun et Par Bud gik vimsende omkring med Papirer og Indstillinger. Jeg havde faaet ved Siden af mig en gammel Oplænding, som var herinde med Læs og formodentlig vilde gribe Leiligheden til at sætte sig ind i den høiere Politik. Eftersom Storthingsmændene kom ind, maatte jeg derfor nævne Navnene for ham, og særlig lod han til at interessere sig for at se Jaabæk og Schweigaard, men fremfor alle Schultze, som han vidste skulde være overhændig „grov til at snakke". Nu reiste Aall, Præsidenten, sig og erklærede Mødet sat. Det tog Tid, inden Debatterne begyndte, og jeg forberedte imidlertid min Sidemand paa Situationen. „Den første, som vil tale, bliver Bagger; det er afgjort, saa skal Byfoged Christensen, som er Komiteens Formand, tage ham af Dage, saa kommer formodentlig en af Modstanderne, og saa Sverdrup, og saa er det uvist, hvem det bliver, indtil Præsidenten, Aall, — det siger Rygtet — vil være den sidste. Ham er man nok især bange for, derfor faar der være en god En til at tage Ordet efter ham; men hvem der skal gjøre det, ved jeg ikke; de Fleste har talt om Steen"; som du skal se, vi heri feil, thi han lukkede ikke op sin Mund.

Ganske rigtig. Det begyndte som spaaet: Hr. Bagger har Ordet! Han har et godt Maal og let Foredrag — lidt Indhold med. Han talte baade vel og længe — de Fleste vilde nok kanske sige vel længe; thi efterhaanden som han lagde ivei med Kalmarunionen og Konstituanterne, blev der mere og mere Uro og Støi i Salen; efterhaanden begyndte Repræsentanterne at forlade sine Pladse, tale høit med hinanden osv. — det saa ud til, at det, hvis det varede ved, skulde gaa, som der staar om Kong Wolmer i Kjæmpevisen, „der han red over Randboe Hede, da fulgte hannem hundrede Svende; men der han kom til Ribe Bro (Kl. 11), da „red den Herre alene". Det var tilsist umuligt at høre et Ord. Bagger blev da, som rimelig kunde være, sindt og spurgte, om de ikke vilde høre ham, og da ingen naturligvis sagde ja, maatte Præsidenten ud og forklare, at det vist ikke var for at fornærme Bagger, at de var saa urolige. Endelig standsede han. „Det var ikke Folkets Røst", sagde en Student halvhøit bag mig — enten med Tanken paa Konklusionen eller med Hentydning til, at Bagger taler med den danske Tunge. Hvem kommer saa? Nu reiser Schweigaard sig, smuk og straalende som altid, — og det blev ganske stille i Salen. „Der har du Schweigaard," hviskede jeg til min Nabo; men Talen var ikke lang. Enhver ved, hvad den indeholdt, og den vakte megen Bevægelse baade i Salen og paa Galleriet. Han fortalte kort, at han nu vilde stemme mod og brugte dertil — men ganske tamt og spakt — et Par af fine gamle Billeder fra Sømandssproget, dem du ved han ynder, og som han saa ofte med Kjækhed og Lune har anvendt. „Nu falder Sagen", hviskede mange, thi alle troede, at han vilde tage mange med sig. Som Udfaldet tilslut viste, havde han ikke taget en Eneste med sig. Ja, der var endog dem, som paastod, at Forslaget fik et Par nye Stemmer til, da Schweigaard „kuvendte". Der har gaaet Rygter om, at Schweigaard skulde havt en Samtale med en af Statsraaderne, før Debatten, og at man ventede, at Schweigaards Erklæring skulde virke som en uventet Bombe og gjøre stor Ødelæggelse. Og vist er det, at stort Indtryk gjorde Bomben; men den rammede heldigvis kun Schweigaard selv, som med dette har udspillet sin Rolle. En stor Mands Fald er altids mærkeligt, og især naar han falder for sine egne Vaaben. „Han var stutt, han" — sagde min Bonde, da Schweigaard satte sig. Nu reiste Christensen sig og holdt med sin rolige, klare Stemme et godt Foredrag for Sagen. Et Par Steder talte han varmt og kjækt; jeg ved ikke, hvad de sagde i Salen, men paa Galleriet var der almindeligt Bifald. Derpaa kom Valstad. Man vidste, han var imod; og jeg for min Part ønskede, han bare snart skulde være færdig; for oven paa ham ventede vi Sverdrup. Han havde forlangt Ordet skarpt og fort to Gange efter hinanden, idet samme Schweigaard satte sig. Nu reiste han sig og begyndte, først roligt, men jo længer han kom, jo rappere gik det, jo stærkere bevægede Arme og Ben, ja hele Personen sig, i Takt med de skarpe, lynende Ord, som han sendte ud over Salen. Det var ikke altid let at følge med fra Galleriet, men nede i Storthinget havde man flokket sig tæt omkring ham. Nu standsede han endelig, og Vogt fik Ordet som den sidste for Formiddagen. Han talte som sædvanlig roligt og spagfærdigt i sin sædvanlige høitidelige Stil, der altid gjør et vist Indtryk. Det var saa kvalmt og hedt i Salen, at det var en Lise, at endelig Mødet blev standset for at udsættes til om Eftermiddagen. Vi stod pakket aldeles som Sild mod hverandre, og langt ud over Gangene skulde Folk have staaet med forgjæves Forsøg paa at snappe op et eller andet Ord af Forhandlingerne.

Neppe var Klokken 5 om Eftermiddagen, før Galleriet var fuldt fra Ende til Ende, jeg antager, det vil geraade mig til evig Ære, at jeg, som du ser, bar hele Dagens Byrde og Hede. Nu skulde vi da faa Udfaldet.

(Forts.)

Brevsending fra Romsdalen.

Hr. Redaktør!

Da jeg fortalte min Ven Klokkeren, at jeg agtede at skrive Dem til, raadede han mig kategorisk derfra; thi, mente han, I Hovedstadsboere bekymrer Eder om os og vore Interesser omtrent saa Meget, som I vilde have gjort, om vi vare henlagte paa Koromandelkysten. Heri kan jeg dog ikke være enig med den gode Mand, der vist ikke har fulgt med sin Tid. Kristianiabladene har fra Tid til anden vist os ikke ubetydelig Opmærksomhed — Noget, vi heller ikke skal bede saa særdeles vakkert om, dersom afdøde Amtmand Thesen har Ret i, at vi danner Østlandets store naturlige Forbindelsesled med Vesterhavet. Endog Mutter Morgenblad sjøl har gjennem Tiderne temmelig hyppigt ladet sit Fadebur forsyne fra det formaledidede Klokkeramt, og det baade ved Hjælp af Præster og Profeter (NB. af de smaa, forsaavidt Profeterne angaar). Jeg haaber saaledes, at Hovedstaden nærer saapas Kjærlighed (selv om det blot skulde være af den saakaldte Klokkerkjærlighed) for os, at jeg uden altfor stor Ubeskedenhed kan driste mig til at give Dem, Hr. Redaktør, en Bulletin om vort Befindende.

Hvad der for Tiden væsentlig optager Folkets Interesser her, er Fiskerierne. Nu ville I, Ideernes Mænd dernede, strax slaa Krøller paa Næsen ad vor, som I tror, bøotiske Atmosfære, inficeret af den just ikke meget ætheriske Duft af Vaarsild og Torsk. Jeg vil ikke hertil svare, at en Ide i og for sig giver en magrere Suppe i Gryden end en Vaarsild eller Torsk; thi da kunde De jo anse mig for en Materialist; men jeg vil paastaa, at Fiskerierne ere en moralsk og intellektuel Skole for Folket, og at de endog have sin Æsthetik. Den er stor og skjøn denne haarde Kamp for Føden, for Livet. Vi, som sidde hjemme i vore lune varme Stuer, medens Februarstormene hyle om Tusinder af vore Fiskere, tænke mangen Gang altfor Lidet paa disse Folks Liv og Færden. Langs Kyststranden foregaar der under Vinterens Storme en Mangfoldighed af Handlinger, der ikke optegnes i jordiske Aarbøger, men som ere fulde af Høisind, Skarpsind, Mod og Manddom, og som, veiede paa Retfærdighedens Vægtskaal, mangengang vilde have overstraalet de Bedrifter af Verdens Store, som Historien har opbevaret for os. Vinterfiskerierne kunne med Hensyn til Besværligheder og Farer for Liv og Helbred fuldkommen sammenstilles med et Felttog. Efter ubønhørlige statistiske Love kræver Havet sine Offere og Sottesengen sine. Der gives skjønne Egenskaber, som Krigen siges at udvikle hos Mennesket. Den samme Anledning til Udvikling af disse Egenskaber giver Vinterfiskerierne, og maaske de kunne fremtræde mere rent og sandt, end i Krigen, hvor Fantasien ofte opglødes af det Glimrende, uden at hvile paa Sandheds og Retfærds Grundvold. De Mænd, der ser ned paa vore Fiskere og deres Bedrift eller i taabelig Indbildskhed anser sig hævede over „Torskeinteresser og Vaarsildbegeistring", have enten liden Tanke eller lidet Hjertelag.

Efter et ualmindeligt heldigt Fiskeaar i 1867, hvilket dog desværre formedelst Prisforrykkelser kun Lidet baadede vore Handelsmænd, blev forrige Aar, hvortil der var gjort store Forberedelser, næsten snaut, ialfald hvad Sild angaar. Vaarsilden stødte nok til reglementeret Tid (Begyndelsen af Februar) under søndre Søndmøres Kyster, men de uafladelige og voldsomme Storme hele Maaneden igjennem hindrede saagodtsom al Bedrift. Saa haabede man at tage sin Mon igjen paa Sommersilden. Men denne udeblev aldeles, og Grunden herfor antages af erfarne Mænd at være den, at stadige vestlige Vinde og nordgaaende Strøm førte „Aatet" (Sildens Næring) forbi vore Kyster længer nordpaa. Heraf kan maaske ogsaa det usædvanlige Styrtfiske nordenfor forklares. Nu — heri fik Romsdal finde sig. Ingen sultede alligevel i det forløbne Aar, medens man vel nordenfor havde Velsignelsen langt mere behov. Imidlertid er det ingen Spøg selv for et forholdsvis saa velstaaende Distrikt som Romsdals Amt, at en tilvant Næringskilde stoppes for et helt Aar. Bonden klarede sig vel uden synderlig Ulempe, men Bybefolkningens Stilling har i 1868 været usædvanlig fortrykt. Dette gjælder navnlig den hidtil saa raskt fremadskridende By Aalesund, det nordenfjeldske Norges Stavanger, skjønt jeg rigtignok antager, at de gode Aalesundere have klaget mere høilydt, end de egentlig behøvede, hvorved de høist uklogeligen og tildels uden Grund for en kort Tid have svækket sin Kredit. Tingen er, at de gode Mænd have været for godt vante. Under disse Omstændigheder saa man hen til indeværende Aars Vinterfiske som en Redning udaf alle Fataliteter, og jeg havde nær sagt, at Alt, hvad der kunde krybe og gaa, havde lært sig til at modtage de forventede Kyndelsmessegjæster. Skreifisket begyndte godt paa de søndmørske og tildels de nordmørske Fiskevær, hvorimod de romsdalske næsten intet Udbytte have givet. Paa Søndmøre er der ogsaa nu indtraadt en Stands i denne Bedrift. Dette troes foranlediget af Vaarsildens uregelmæssige Gang, hvorom nedenfor, og hvis ikke Skreien „støer sig" nu ved Sildens Afreise, maa dette Fiske betragtes som noget nær mislykket. Hvad Vaarsilden angaar, stødte den omkring 10de Febr. under søndre Søndmøres Kyster i umaadelige Masser. Allerede den 11te eller 12te vare flere Laase satte ved Sandsøen, men saa kom Stormene den 13de og 14de og sprængte Laasene. Efter nogle Dages Fravær kom Silden igjen, men ikke under Sandsøen, hvor man var beredt til at modtage den. Derimod indfandt den sig nordenfor, strax udenfor Aalesund. Her blev fisket ret godt med Garn, og to eller tre vældige Laase bleve stængte paa Hareidlandets Nordside. Samtidigt stødte ogsaa Silden til ved Haugsholmen i Vanelsgabet, hvor der ligeledes fiskedes godt med Garn, ligesom der sattes mange dog ikke særdeles betydelige Laase. Under den voldsomme Storm d. 25de og 26de Febr. stode de fleste af disse Laase sig, medens Laasene paa Hareidlandet sprængtes, og endog Noterne tabtes. Efter denne Storm er Fiskeriet fremdeles forsat ved Haugsholmen. De nævnte to Storme, der ligeledes forstyrrede Skreifisket paa Nordmøre, have forvoldt Distriktet et uberegneligt Tab. Skaden paa Baade og Redskaber er uden Exempel i dette Distrikt. Alligevel er der paa Søndmøre opfisket over 50,000 Tdr. Vaarsild, saa at Nettogevindsten ingenlunde bliver ubetydelig, skjønt den er høist ulige fordelt. Efter de paa Grund af Konkurrentsen høie Priser (omtrent 1½ Spd. Tønden) er det endog høist usikkert, om Handelsmændene ville erholde nogensomhelst Fordel af Fisket. Man betænke, hvor vel forsynet man allerede er. Vilde de imidlertid ikke kaste bort de paa Udrustningen anvendte betydelige Omkostninger, maatte de skyde Hjertet op i Livet og skaffe sig Ladning. Skulde der resultere Tab for dem, ere ikke alene de selv, men ogsaa Fiskerne at beklage, paa Grund af den Reaktion, som uundgaaeligt vil paafølge.

Om Morgenen den 25de Febr. var Stormvarsel ankommet til Haugsholmen. Fartøierne (over 100 i Tallet) sikrede sig strax ved Fortøininger. Almuen derimod, som ikke vilde fæste Lid til Varslet, fik betale en dyr Lærepenge. Paa faa Undtagelser nær var hele Garnflaaden paa Sætteriet, omtrent en halv Mil fra Havn, da Stormen brød løs. Hvælv efter Hvælv kom drivende forbi Haugsholmen, og en Baad kuldseilede strax udenfor. Af dennes Besætning gik de 4 strax under, medens 2 bleve reddede. Dette var en Listerbaad, bemandet med Søndmøringer, og en Autoritet i Baadseilads, der var Øienvidne til Ulykken, udtalte som sin bestemte Formening, at hvis enten Baaden havde været en Søndmørsbaad eller Besætningen Listringer, vilde denne ikke være passeret, da den havde sin Grund i en Manøvre, som ikke passede for Baaden. Har Listerbaaden et saa ubetinget Fortrin, som man paastaar, saa bør den selvfølgelig indføres overalt; men denne Begivenhed tør maaske give et Vink om, at man bør moderere den Hurtighed, hvormed der gaaes over fra det Gamle til det

Nye. Der skal Tid til at stifte Distriktsvaner. Men nu alle disse Hvælv, der drev forbi Haugsholmen! Hvilke Forestillinger om Ulykke og Død maatte ikke disse vække? Hver Baad var bemandet med 6 a 7 Mand, og Mennesketabet syntes saaledes at være forfærdeligt. Det varede ei heller længe, før Rygterne sprede sig over By og Bygd, til Sorg og Hjerteangst for de Hjemmeværende. Omtrent 90 Mennesker vare forulykkede, hed det. Gud være lovet, det stod langtfra saa galt til! Foruden de førnævnte 4 Mand fandt kun 3 af Bemandingen paa andre Baade Døden i Bølgerne. Tingen var den, at omtrent 20 Baadlag kom sig op paa de vilde Kyster af Statlandet, hvor de reddede Livet, men maatte lade Baadene gaa til Havs, og et Par Dage senere kom omtrent 150 Mennesker, som saaledes havde fundet sin Frelse, paa et i dette Øiemed udsendt Dampskib tilbage til Haugsholmen. Man kan faa et Begreb om, hvad vore Fiskere ofte maa og kan udholde, naar man hører, at disse Mennesker, der vare blottede for Alt, slængte op gjennemvaade og forfrosne paa det barske og vilde Statland, maatte kravle sig frem i rygende Uveir gjennem Urder, Fjeldklofter, Is og Sne i 12 — tolv — Timer, førend de naaede frem til Folk. Og dog blev Ingen tilbageliggende! Glade og taknemmelige vare de Alle, da de omsider kom tilbage til Haugsholmen, skjønt de Forhaabninger, hvormed de vare udreiste, vare tilintetgjorte.

Da Nedskriveren af disse Linier nogle Dage efter Stormen besøgte Haugsholmen, syntes dersteds alle Besværligheder og Farer at være glemte. Alt var Liv og Virksomhed. Samlingen af Fartøier gav dette lille Landhandlersted Udseendet af en travl By. Hundreder af Baade roede omkring i alle Retninger. Ved Daggry vare alle Mand ude paa Sætterierne og trak sine Garn. Silden blinkede fra alle Kanter. Notmandskaberne fyldte Baad efter Baad og vadede til op paa Livet i den sprællende Vare, der østes ind med Hov. Kastnøterne glitrede af Sild i alle Regnbuens Farver. Kommandoer i de forskjelligste Dialekter krydsede hinanden i alle Retninger. Drøie Vittigheder og Latt rsalver fog En om Ørene. Dette var en af Godthumørsdagene. Scenen kunde vel være værd en af vore Skildreres Beskrivelse. Jeg har sjelden, Hr. Redaktør, beklaget min Mangel paa poetisk Geist i den Grad, som ved denne Anledning, om ikke for Andet, saa fordi jeg kunde ønske at bevise, at den af Ideens Mænd saa foragtede Vaarsild kan fremtræde med æsthetisk Drapperi. Et ved jeg ialfald, og det er, at jeg følte mere Varme og Begeistring ved dette Syn, end jeg gjør ved at læse de fire Femteparter af vore poetiske Frembringelser.

Her deltog flere Stavangerlag i Vaarfisket. Disse ere slemme Konkurrenter for vore egne Folk; men man har alligevel Intet mod dem; thi de ere ubestridelig Distriktets Fiskere overlegne, og man erkjender, at man trænger til at lære af dem.

Under min Nærværelse i Haugsholmen fik jeg paa en af de travle Dages Aftener Anledning til at overvære en Bibellæsning i Logishuset. Under Præstens gode og smukke Foredrag gjorde det et eiendommeligt Indtryk at se en Del af den forsamlede Almue sovende, en Del spisende, drikkende eller røgende, en Del liggende i sine Senge. Dette var unegteligt stødende, men et Øieblіks Eftertanke overbeviste mig om, at Almuen ikke bør høre nogen Bebreidelse for dette. Folket havde arbeidet haardt fra Tiden længe før Dag, og Mange havde vel neppe faaet Vaadt eller Tørt i Livet, Mange havde Søvnen høilig behov efter flere Dages store Anstrengelser, og Mange havde vel den hele Dag maattet undvære deres Yndlingsvederkvægelse, Tobakken. Jeg tænker, at Mennesker med den fineste Opdragelse vilde have havt Ondt for, efter en saa anstrengende Dag som denne, især naar den havde mange Forgjængere, at kunne afvise Naturens trængende Krav paa Ro og Vederkvægelse selv for at faa høre den mest fuldendte Prædiken. Man maatte vist kunne sørge bedre for Sjelepleien paa Fiskeværene, naar man lod en Theolog eller en begavet ufanatiseret Lægmand følge Almuen og holde Opbyggelser for den paa de desværre altfor mange Dage, da Naturen selv standser Arbeidet. — Om det efter min Mening fordærvelige Forbud mod Notstængning paa Helligdage, skal jeg maaske ved en anden Leilighed meddele Dem mine Tanker. Nu skal jeg kun bemærke, at naar der paa en Godveirssøndag mellem Storme de øvrige Dage sendes ind Velsignelser, der kunne mætte Tusinder og frelse mangen Mand fra Ruin, synes det mig at være mildest talt et Lefleri med Religionen at skyde Velsignelsen fra sig.

Under Torskefiskerierne er desværre Mennesketabet større end ved Sildefisket. 18 Mennesker ere omkomne i Ullasundet i Nordre Søndmøre, hvorfra der i mange Aar ikke er spurgt nogen Ulykke. Forlisene iaar fandt ikke Sted under de store Storme, men under Snekaver, hvorunder Baadene forvildede sig paa Skjær.

Hvad Politiken angaar, har jeg ikke Stort at berette Dem. Man er (dette er den almindelige Dom) fornøiet over, at en af dette Amts Repræsentanter har knyttet sit Navn til Stemmeretsreformen, skjønt jeg tror ikke, man vil sørge, dersom det nu bifaldte Forslag, der kun er en halv Forholdsregel, negtes Sanktion. Romsdals Fogderies Monitor: Romsdals Budstikke blev før Nytaar citeret af Aftenbladet. Efter Nytaar, da den skiftede Redaktion, citeres den af Morgenbladet. — Med vore Klokkere er man ganske vel fornøiet, især da de ikke som almindelige Klokkere sige Ja og Amen til alt Muligt. Det var ikke paa Grund af deres Klokkeregenskaber, de bleve valgte. Aarlige Storthing har Stemningen for sig. Dette fik ogsaa et fyldigt Udtryk under Storthingsvalget.

Hermed Farvel for denne Gang.

Deres ærbødige

.....r

Kristiania, den 15de Marts 1869.

Alle have været enige om at betegne Forslaget om aarlige Storthing som en stor Sag og dets Antagelse i Fredags som en stor Seier; og med fuld Grund.

I og for sig synes det vistnok ikke at være af saa væsentlig Betydning, enten Storthinget møder efter et kortere eller længere Tidsrum; thi dette beror jo tilsidst kun paa, hvad der er hensigtsmæssigt. Og et Hensigtsmæssighedsspørgsmaal skulde man jo ikke lettelig vente skulde være noget at sætte Himmel og Jord i Bevægelse for. Sagen har hellerikke i de hele tolv Aar, den har været paa Bane, været holdt for en saa uhørt Ting, som den nu var smulmet op til at blive. Forsvar og Modstand havde før væsentlig dreiet sig om Gavnligheden af Forandringen for Forretningernes Gang. Nu har den derimod, idetmindste af Modstanderne, været udskreget som en Sag, der rørte lige ved Forfatningens Hjerterod og truede Rigets Velfærd og den grundlovsmæssige Ordning i det Hele. Denne Sag, som er udforlig og rolig behandlet af 3 tidligere Storthing og to Gange bleven foredragen paa den omhyggelige departementale Maade i Regjeringen, har pludselig kaldt tillive en Modstand af en forhen ukjendt Art og Styrke, idet der med den yderligste Hensynsløshed ligeoverfor Mænd og Kjendsgjerninger er gjort gjældende nye og for os ubegribelige Anskuelser om vort politiske Liv og vor Forfatning. Og Forslagets Skjæbne vilde derfor ogsaa komme til at blive afgjørende for noget meget mere end dette simple Spørgsmaal om, hvor ofte Storthinget skulde møde, nemlig enten hvert Aar eller kun hvert tredie. Thi i Forslagets Forkastelse vilde Sagens nye Modstandere have vundet en Seier for Opfatninger, som vi nu heldigvis maa haabe døde og begravne ved Nederlaget. Det var disse nye Stridsemner, som gjorde Sagen skjæbnesvanger, og som gjør Forslagets Antagelse til en saa stor Begivenhed, at Modstanderne endog have sat 12te Marts 1869 som en „Mærkedag i vor konstitutionelle Historie" (Morgenbl. for 14de Marts).

Sagen er nemlig den, at den politiske Partistilling knytter Partiinteresserne til enhver Sag, og i denne Sag have endog de, der tidligere ingen Betænkelighed fandt ved at slutte sig om Forslaget om aarlige Storthing, været drevne til nu at opbyde alle sine Kræfter til at modarbeide det. Saalænge Norsthed og Folkefrihed ikke stod iveien for Partiinteressen, var Spørgsmaalet om aarlige Storthing et endefremt Spørgsmaal, som kunde drøftes i Ro og Lidenskabsfrihed. Men da den nye Partistilling ikke kunde forsone sig med Folkeselvstændigheden og Folkefriheden, saa fik Bjelden med Eet en anden Laat. Da manedes der frem af døde og ufødte Skrifter og Eventyrbøger en Mylder af Indvendinger og Planer, som vel stundom hakkede Øinene ud paa hverandre indbyrdes, men dog altid kunde gjøre Tjeneste sammen for at standse den Udvikling, som nu voxer sig stærk paa alle Kanter.

Grundloven hævder Folkefriheden som sin Grundsætning; men Folkefriheden kræver Selvstyrelsens Grundsætninger mere og mere anerkjendte, og saaledes vækkes Folkets Nationalbevidsthed stedse stærkere tillive. Hvem skulde ikke glæde sig derover? Og dog er der dem, som se denne Udvikling med Misnøie; vi have jo endog seet 3 af vor Regjerings Medlemmer offentlig nedlægge en Protest mod Nationalfølelsen! Og da der intet stærkere Middel gives til at fremkalde en levende Kjærlighed til Fædrelandssind og Oplysning, end den at give Borgerne den videst mulige Anledning til selv at deltage handlende og virkende i Statsstyrelsens og Samfundets store Anliggender, har det reaktionære Parti selvfølgeligt maattet møde den nationale Udvikling paa ethvert Punkt. Maalsagen har været Reaktionen en Torn i Øiet, men fremfor Alt var det naturligt, at den reiste den stærkeste Modstand mod Stemmeretsloven, Sverdrups Motion angaaende de diplomatiske Udgifter, og endelig mod aarlige Storthing.

Det er det nu fremsatte Unionsforslag, som har bevirket denne reaktionære Partistilling; hint Forslag har ligesom Kjesen i Melken virket til med Eet at udskille de forskjellige Retninger i vort offentlige Liv. Den Unionspolitik, som vor nuværende Regjering har bundet sin Tilværelse til, har fremkaldt det skandinaviske Selskab i 1864 med en ny og eiendommelig Moral og Politik, bestemt til at støtte Sammenrøringen med Sverige og modarbeide vore frie Institutioners Udvikling. Og rimeligt er det, at Regjeringen neppe for Storthinget i 1863, der havde borttaget Skrankerne for Unionsrevisionen, havde fremsat Forslaget om aarlige Storthing, dersom den havde kunnet forudse den Vending, som Tingene nu have taget. Thi med aarl. Storthing er Unionsforslaget dødsdømt.

Derfor har Forslaget sin store Betydning, og om den 12te Marts end ikke bliver nogen Merkedag i vor konstitutionelle Historie i den Forstand, som Morgenbladet tænker sig, saa er den dog en mindeværdig Dag i vore Partiers Historie; idet det reaktionære Parti da fik sit første eftertrykkelige Knæk.

Da Konstitutionskomiteens Medlem Bagger i sit dissenterende Votum har gjort meget Væsen af, at Forslaget om aarlige Storthing medfører Forandring i ikke mindre end 13 Paragrafer i Grundloven, tro vi fortelig at burde oplyse om, hvori Forandringerne bestaa.

Storthinget skal møde første Søgnedag i Februar Maaned hvert Aar (første Gang i 1871) istedetfor som i de senere Tider i Oktober Maaned hvert 3die Aar. Storthingsvalgene skulle være tilendebragte inden December Maaneds Udgang og gjælde for 3 ordentlige Storthing og de overordentlige, som i Løbet af Treaaret maatte blive indkaldte. Den, som efter samme Valg har mødt paa 3 ordentlige Storthing, kan undslaa sig for Thingmandshvervet ved næste Valg. Valget paa den Trediedel af Thingmændene, der skal udgjøre Lagthinget, gjælder for 3 Aar og foregaar efter hvert nyt Storthingsvalg, saa at særskilt Valg paa Lagthingsmedlemmer ikke som nu foretages kun for den ene Session. Skattepaalæg og som Følge deraf ogsaa de almindelige Bevilgninger gjælde fra 1ste Juli det ene Aar til 1ste Juli det næste Aar, en Bestemmelse, som forresten nok kan komme til at vise sig mindre heldig og derfor vel vil blive ændret med Tiden, saa at Budgetterminens Begyndelse kommer til at falde paa en anden Dato end 1ste Juli. Storthinget kan opløses af Kongen efter 2 Maaneders Samvær, medens det tidligere ikke kunde opløses før efter 3 Maaneders Samvær. De vigtigste Forandringer ere i §§ 79 og 112. Medens nemlig tidligere den lovgivende Magt (Storthinget) ved at gjentage uforandret en Lovbeslutning paa 3 ordentlige Storthing kunde drive den igjennem til at blive gjældende Lov uden Kongens Samtykke, er nu paa Grund af, at tre ordentlige Storthing blive at afholde efter samme Valg, udtrykkelig bestemt, at disse 3 ordentlige Storthing, hvorpaa Beslutningen maa være gjentagen, maa være 3 nyvalgte Storthing, og at de maa være indbyrdes adskilte ved mindst 2 mellemliggende ordentlige Storthing. Dersom Storthinget altsaa 3 Aar efter hinanden gjentage samme Lov-

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

Jeg havde ikke Tid eller Lyst til at tænke over, hvad jeg stod i Begreb med at gjøre, eller paa Faren for, at jeg udsatte mig for at blive et større Offer end jeg allerede var, men jeg havde besluttet at hevne mig. Jeg mindes, da jeg blev stillet ligeoverfor min Modstander, at jeg ansaa det for en Umulighed, at nogen af os levende vilde forlade Stedet. Paa det givne Signal fyrede jeg, saa min Rival falde, følte et koldt Pust forbi min Tinding, idet hans Kugle passerede mit Hoved, og blev derpaa ført bort i Huj og Hast af min Sekundant.

„De har dræbt ham", bemærkede min Ven, idet vi for afsted saa fort vore Hester kunde løbe. „De maa forlade Landet øjeblikkelig."

Jeg omsatte mine Kostbarheder i rede Penge, gik ombord i et Skib bestemt for Indien, hvor jeg tænkte at søge min Lykke. Fristet ved Fortællinger, jeg hørte ombord om Kap og dets Jagt, forandrede jeg min oprindelige Beslutning og landede i Kapstaden, og efter adskillige Jagtture ind i Landet, besluttede jeg at foretage en Ekspedisjon opad Kysten. Jeg fandt der en Stamme, blandt hvilken jeg siden levede. Jeg likte den for sin Ærlighed. De var just truet af en mægtig Gren af Zulu-Nasjonen. Jeg ordnede deres Forsvar, kjæmpede med dem og blev kaaret til deres Høvding.

Af Aviser, som jeg nu og da havde faat, opdagede jeg, at jeg ikke havde dræbt min Modstander i Duellen, at han havde kommet sig, men var senere blevet dræbt i en Strid i et Spillehus. Af mig fandtes intet Spor. Min Kone vendte tilbage til min Faders Hus — blev modtaget og tilbudt et Hjem der.

For to Aar siden opdagedes det, at jeg var rejst til Indien, men Skibet forliste nærved Mauritius og bare ti Mennesker frelstes. Jeg var ikke nævnt blandt de frelste, følgelig antoges jeg omkommet. Jeg er veltilfreds med det. I England skulde jeg bare være en gift Mand uden Kone, en fattig yngre Søn eller en Træl i et eller andet Kontor. Jeg besidder ikke Egenskaber, der gjør Lykke blandt Mængden, saaledes har England intet tiltrækkende for mig. Her er jeg hjemme; Jagtens Adspredelser, det fri Liv, og det tillokkende i at være Høvding — en virkelig Monark paa en Maade — er Erstatning for, hvad jeg har tabt.

Her er min Historie, og jeg har nu bare at tilføje — men i den strengeste Hemmelighed — at mit Navn ikke er Forester, men Montagu, og at der saaledes er al Grund til at forblive, hvor jeg er, og føre det Liv, som jeg nu fører.

Kapitel XXX.

„Nu", sagde Mr. Eagleton til sin Familie, „ved I alle, hvem Forester er, og nu skjønner I, hvorfor det var af saa stor Vigtighed, at han straks erfor den Begivenhed, hvorom Hellens Veninde skrev. Med et og samme Slag har han tabt Fader, Brødre, Hustru og Svigermoder. Han blev befriet fra Ægteskabet ligesaa pludseligt som uventet, og det er bare nødvendigt at bevise, at han er den, han er, for at komme i Besiddelse af en anselig Ejendom i England, blive en Baronet, og overalt se Livet med ganske andre Øjne. Saasnart jeg fandt, at Efterretningen om hans Faders Død var sand, fandt jeg, at burde handle for ham, og skrev til den Ende til min Agent i England, at han skulde finde Familiens Sagførere og underrette dem om, at den yngste Søn af første Ægteskab var ilive, og opfordre dem til at tage de behørige Skridt paa hans Vegne."

Walter var især glad over disse Nyheder. „Jeg sagde Eder altid, at han var en Gentleman", sagde han, „og havde noget mere ved sig end et Hverdagsmenneske kunde have, og nu ser I, jeg tog ikke fejl, Tænk for en Forandring fra en Kafferkraal til en engelsk Landadelsmands Bolig."

Næste Dag indløb der et Brev fra Forester, hvori han stadfæstede Nødvendigheden af at begive sig til England for at gjøre sine Rettigheder gjældende, som han fandt vilde blive gjort ham stridige af Udarvinger, da hans Død havde været anset saa sikker, at der endog var blevet oprettet et Monument til Minde om ham i Sognekirken.

„Mit paatænkte Besøg", skrev han, „til Levningerne af det Folk, jeg saalænge har bod hos, vil derfor blive udsat, men ogsaa bare udsat; ti saa snart jeg har bragt mine Sager i England i Orden, vil jeg vende tilbage for endnu engang at se det og de mange Steder, hvor jeg har gjennemgaat saa skjæbnesvangre Begivenheder. Jeg er ikke ganske enig med mig selv, om jeg ikke skulde have Lyst til en Jagt efter en Flok Vildt eller maale min Dygtighed med den kloge Elefant. Jeg har endnu en Regning uafgjort med Løverne, før jeg føler nu og da slemme Ryk i min Arm og Skulder og bliver saaledes mindet om en af mine underbare Frelser af Livsfare. De, min kjære Ven, kan imidlertid være forvisset om, at noget af det, der allermest drager mig tilbage til Kap, er Haabet om at møde Dem og Deres Familie og endnu engang nyde den Hvile og Venlighed, som jeg skylder min Helbredelse fra en meget alvorlig Sygdom. Jeg tiltræder Rejsen til England i næste Uge og jeg lover, om Gud vil, at være hos Dem idag et Aar."

Skjønt Dampen endnu ikke havde tilvejebragt en regelmæssig Samfærsel ved Dampere mellem Kap og England, gik der dog ugentlig Sejlskibe

beslutning, kan Kongen endnu standse den, naar ikke nyt Valg ligger imellem Bestemmelsen om de 6 Aar, hvori Kongen kan standse en Lov, gjælder med andre Ord fremdeles uanseet om Storthinget maatte have vedtaget samme Beslutning 3 eller flere Gange. — Med Hensyn til Grundlovsforandringer bestemmer den nye Regel, at de skulle fremsættes paa første ordentlige Storthing, der sammentræder efter nyt Valg, og ligesom hidindtil være hvilende i 3 Aar og saaledes først afgjøres naar nyt Valg har fundet Sted; imidlertid behøver det Storthing, som endelig kan afgjøre Sagen, ikke netop at være det første ordentlige Storthing, der sammentræder efter det nye Valg. Dette er det Væsentlige af alle Forandringerne.

Udlandet. Hertugen af Montpensiers vorende Udsigter til at blive valgt til Konge i Spanien have nu foranlediget Medlemmerne af den orleanske Familie til at drøfte det Spørgsmaal, om Hertugen skal modtage Valget. Ifølge Public ere Meningerne herom delte, især skal Hertugen af Aumale være meget imod, at hans Broder blive Konge i Spanien. Han frygter nemlig for, at Montpensiers Regimente ikke vil blive af lang Varighed, men at det vil gaa ham som Louis Philippe. Hertugen af Aostas Kandidatur skal ikke være opgiven endnu. Hertugen selv har ingen Lyst til at ombytte sin nuværende behagelige Stilling med den spanske Trone, men hans Fader Viktor Emanuel skal være saameget mere forhippet paa at faa Sønnen valgt. — Fra Paris meldes, at den republikanske Minoritet i Kortes har besluttet at forlade Madrid, hvis Regjeringen foreslaar Monarkiets Gjenoprettelse. Republikanerne ville da begive sig til Kadiz og indsætte en republikansk Regjering, der skal udsondre Andalusien fra det øvrige Spanien. — Paa Kuba har Opstanden grebet saaledes om sig, at Dulce ikke kan udrette Noget med sine 35,000 Mand.

Laguerronnière er endnu i Paris. Det heder, at Belgien skal være tilbøielig til at give efter, saa at man venter Sagen bilagt i Mindelighed.

Den i Florens ansatte preussiske Affending, Grev Usedoms Afskedigelse har gjort stor Opsigt og været Gjenstand for de forskjelligste Gisninger. Til „Schw. Merkur" skrives desangaaende: „Der er blot personlig, ikke politisk Strid, der have foranlediget Grev Usedoms uventede Afskedigelse. Han er traadt tilbage for ikke at vække Splid mellem Kongen og Bismark. Det faldt Kongen haardt at afskedige en saa fortjent Statsmand. Kongen har sendt ham Kroneordenens Storkors og et egenhændigt Brev samt tilbudt ham en høi Post i Berlin". Italienske Blade er af den Mening, at Afslutningen af en mod Preussen rettet Alliance har foranlediget Usedoms Tilbagekaldelse, og se deri et Bevis paa en altfor stor Tilnærmelse mellem Italien og Frankrig.

Præsident Grants Tale har ikke gjor noget behageligt Indtryk i England. „Man er enig om at skjænke Grants Ytringer om de Forenede Staters indre Forhold levende Anerkjendelse", heder det i en Skrivelse fra London af 6te ds. til „Köln. Zeit."; „men det er just ikke saa ganske Tilfældet med den sidste Sætning i det Afsnit, der omhandler de ydre Anliggender: „Jeg har isinde at respektere alle Nationers Rettigheder og at fordre samme Agtelse for vore egne. Naar Andre i deres Forhold til os afvige fra denne Regel for Samkvemmet, kunne vi se os tvungne til at følge Exemplet". Herved har Grant givet Englænderne en Nød at knække, og de prøve nu Allesammen sine Tænder herpaa. Maaske er det deres onde Samvittighed, som siger dem, at der i denne ganske almindelig holdte Udtalelse fornemlig sigtes til dem og Alabamaspørgsmaalet. Hvorledes Grants Ord skulle forstaaes, om han har seet tilbage eller frem, om han har advaret eller truet, om han har talt i en forsonlig eller hevngjærrig Aand, det ser Ingen sig imidlertid istand til at sige, og man vilde give Meget til, om Grants korte Stil netop i dette Punkt var udartet til en mere haandgribelig Vidtløftighed. Daily News, der i Sandhed er en god Ven af de Forenede Stater og deres nye Overhoved, er af den Anskuelse, at Grant i den Grad er en Afspeiling af det amerikanske Folk, af dets Styrke og dets Svaghed, af dets ædle Grundsætninger og dets nationale Fordomme, at han med Sikkerhed kan gjøre Regning paa sine Landsmænds Understøttelse i den udenrigske Politik, hvilken Vei han end slaar ind paa.

Om det af Grant dannede Kabinet foreligger der i de fremmede Blade følgende Oplysninger: Alexander T. Stewart, den nye Finantsminister, er den bekjendte Manufakturhandler i New York, der som fattig irsk Dreng kom til den nævnte Stad, hvor han hverken havde Ven eller Beskytter, og nu hvert Aar betaler Staden flere Millioner Dollars i Indkomstskat. Han er selv sin Lykkes Smed. Paa Grund af det store Held, som han har havt i alle sine Foretagender og hans skarpe Forstand, bestemte Grant sig til at overdrage Finantsministeriet til ham. Den nye Udenrigsminister, Elihu B. Washburne fra Illinois, var „Husets Fader" (der er Tale om Repræsentanternes Hus) og et af de republikanske Parties ældste Medlemmer; han har mange Fiender, men har i en Række af Aar staaet i det fortroligste Venskabsforhold til Grant. Fra Johnsons Tid er Krigsministeren, General Schofield gaaet over i det nye Kabinet; det er en dygtig Mand, som aldrig har givet sig af med at være Embedsjæger. I Krigen udmærkede han sig under Sherman, hvis berømte Marsch gjennem Syden han gjorde med som Chef for en Division. Johnson valgte ham i sin Tid til Krigsminister, fordi Senatet ikke vilde stadfæste noget andet Valg. Grant har benyttet Leiligheden til at yde de to Feltherrer, som bidrog saa meget til hans Seier over Opstanden, en stor Anerkjendelse, idet han har udnævnt Generalleitnant Sherman til General en chef, hvilken Post han som bekjendt selv beklædte, og Sheridan til Generalløitenant. Senatet har stadfæstet de af Grant foretagne Udnævnelser.

Kongens Diktamen i Anledning af Statsraad Haffners Afsked og Brochs Udnævnelse er af svenske Aftonbladet gjort til Gjenstand for en ledende Artikel, som vi imorgen skulle meddele. Bladet samstemmer med den frisindede Del af den norske Presse i at beklage, at Regjeringens Medlemmer behage at lade saadanne upraktiske og æggende Udtalelser komme til Protokols.

Menighedsraadslovens Behandling blev idag i Lagthinget udsat indtil videre. Sognepræst U. Sverdrup var syg meldt. Efter Forlydende vil der fremkomme Forslag om Lovens Henlæggelse.

Aarlige Storthing. Fremdeles indeholder de med sidste Post modtagne udenbys Blade Artikler til Forsvar for aarlige Storthing. Endog Hr. Baggers eget Blad, Skiens Korrespondenten, har i denne Sag svigtet sin Redaktør og hans nye Afløbskanal Morgenbladet, og optræder under den midlertidige Redaktørs Styrelse for Forslaget. — Trondhj. Adr. imødegaar den taabelige Snak om, at aarlige Storthing skulde fremavle en ny Art af Repræsentanter, nemlig de saakaldte „Levebrødspolitikere", og paaviser iøvrigt Nytten af den nu lykkelig vedtagne Reform.

Schweigaards Foredrag i Sagen om aarlige Storthing gjengives efter det med Hurtigskrift optagne Referat saaledes: Taleren vilde afgive den Erklæring, at han holdt for, at denne Sag burde henstaa, og denne Tanke fandt sit Udtryk deri, at han stemte imod det foreliggende Forslag. Der var gjort Forberedelser til en Forandring, som efter Talerens Forestilling vilde have den Virkning at bringe Magten over i andre Hænder end de, hvori den fornærværende var. Man saa efter Talerens Formening Spor til den Tanke, at vor Grundlov nu var at anse som et halvt forældet Verk, hvoraf betydelige Dele skulde omstøbes og som egentlig egnede sig til et Slags Revision, hvortil man kunde ønske en konstituerende Forsamling. Taleren var ikke med paa at udbrede saadanne Meninger. Han erkjendte, at et Mellemrum af $2\frac{1}{2}$ Aar mellem Storthingene ikke egentlig var nogen saadan Ballast, at der ikke kunde tænkes nogen bedre for Satsskibet, men naar man satte Pres paa Skuden, vilde Taleren ikke være med paa at kaste denne Ballast overbord. Taleren sagde: man fik se Tiden an. Denne Erklæring afgav han, fordi han forrige Gang under andre Omstændigheder stemte for dette Forslag.

Universitetets Lærere bragte igaar Statsraad Dr. Broch sin Tak for hans Virksomhed som Professor og sin Lykønskning til den nye Stilling, han nu var indtraadt i.

I Studentersamfundet besluttedes i Lørdags, at Studenterne skulde aflægge Statsraad Broch sin Tak for den Tid, han havde virket som Universitetslærer.

Kommissionskontor. En Fru Hefty har hersteds begyndt en ny Slags Bedrift, idet hun nemlig mod en passende Godtgjørelse udfører alskens Indkjøb og Kommissioner for Landsfolk; det er selvfølgelig væsentlig beregnet paa Fruentimmer. Der vil visselig blive Søgning nok til Kommissionskontoret. Landsfolk ved af Erfaring, hvor vanskeligt det ofte kan være at faa Kommissioner udført i Byen, og Veninder i Byen ved af Erfaring, hvilke Byrder deres Veninder paa Landet paalægge dem ved sine mange og mangehaande Anmodninger om Kjøb af Dit og Dat.

I Skøiteklubbens Kapløb igaar deltog over 80 Skøiteløbere. For Hurtigløb uddeltes 20 Præmier til: 1) O. Amundsen, 2) Kadet Bølling, 3) Amund Vestby, 4) Skomager Ottestad, 5) Murmester Bredesen, 6) Hans Nilsen, 7) Stud. Huitfeldt, 8) Handlende Falkenberg, 9) L. Nielsen, 10) Bøssemager Edv. Thorstensen, 11) Stud. W. Smith, 12) Kadet Bjurstedt, 13) Johan Olsen, 13) G. Bjørnstad, 15) Kadet Jakob Hansen, 16) Otto Olsen, 17) Styrmand Jakobsen, 18) Bøssemager L. Thorstensen, 19) Handelsfuldmægtig C. B. Søndberg, 20) Henrik Bjørn.

Førstemand gjennemløb Banen paa 13 Minuter 36 Sek. No. 20 paa 16 Minuter 13 Sek. Ordenen mellem Præmievinderne bestemtes forresten ikke udelukkende efter Hurtigheden, men ogsaa efter deres Gang, om den var jevn, stø og udholdende. Banen var 12,000 Alen lang, fra Frognerkilen udover mod Hovedøen og tilbage igjen.

Efter Opvisningen i de vanskeligere Øvelser, i hvilken først tre og tre Skøiteløbere siden alle Deltagere viste sig for Kampdommerne og Publikum, uddeltes 8 Præmier, nemlig til: 1) Handelsfm. Halvorsen, 2) Kadet Gjerdrum, 3) Styrmand Thoresen, 4) Kadet Jacobsen, 5) Handelsfm. A. Smith, 6) Student Nissen, 7) Kadet Grimsgaard, 8) J. Jarmann.

Som Kampdommere ved Opvisningen f... gerede Hr. Major Munch Petersen, Leitn... Olaf Petersen og Kjøbmand C. Ludvig Joh...sen. Hurtigløbene bedømtes af de samme Her... samt DHrr. Kjøbmand Paulsen og Hande...fuldmægtig Halvorsen.

Efter Præmieuddelingen udbragte Skøi...klubbens Formand, Oberstleitnant Vogt, et Le... for Præmievinderne, og Major Petersen et Le... for Bestyrelsen, der skaffede Publikum saameg... Glæde og Sundhed og endelig et Hurra f... Idrætten mellem norske Gutter, — og Jenter.

Præmierne bestode af Sølvtøi, Skøiter samt Tolleknive af en samlet Værdi af 70—80 Spd. Veiret var smukt og Tilskuermængden uhyre.

Falske Pengesedler. (Hedemarkens Amtstd. for 13de Marts). I denne Uge er her paa Stedet forekommet ikke mindre end tre Stykker falske Tiriksdalersedler, to af Göteborgs og en af Smaalands Privatbank. Sedlerne ere istandbragte alene ved Hjælp af Pen og Pensel, og Eftergjørelsen er saa slet, at man ikke letteligen kan blive narret, ialfald ikke ved lys Dag. Imidlertid ere dog et Par Almuesfolk blevne bedragne med Sedlerne; de skulle være udgivne af svenske Geseller, som have faret herover.

Paaseiling. Paa Hidturen fra Kristiania, skriver „Fr.stads Ugeblad", seilede Dampskibet „Fredrikstad" igaar Aften en Baad isænk nede i Elven mellem Byen og Forstaden. Af de tre Personer, som var i Baaden, blev de to reddede, medens den tredie, en Arbeidssvenske fra Kjærs Brug, gik tilbunds og blev borte.

Havedyrkning. I Kristianssand har Formandskabet indgaaet paa et Forslag fra Skolekommissionen om at give Almueskolens Børn Anledning til at erholde Undervisning og Veiledning i Havedyrkning.

Den St. Barthelemy. Ifølge svenske Blade har Regjeringen, overensstemmende med den Opfordring, der ifjor udgik fra Rigsdagen, truffet forberedende Skridt til at afhænde denne Sveriges eneste Koloni, som efter Sigende skal koste Moderlandet omtr. 25,000 Rd. om Aaret.

Peru-Guano. I Anledning af en Meddelelse efter tydske Aviser om, at Kinkasøerne skulde være tømte for Guano, oplyses nu, at, i Henhold til Meddelelse fra paalidelige Kilder, Guano-Leiernes Varighed kan anslaaes til endnu 5 Aar. Der tilføies, at Efterretningen om, at Kinkasøerne skulde være tømte for Guano, nu tilbagekaldes i de tydske Blade; der antage, at man har villet forsøge paa at bringe Skibene til andre Guano-Øer.

Storthinget.

Mandag den 15de Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Bentsen.

Sag No. 1. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kongelige Proposition til Lov om Frigivelse af Skibsmæglernæringen.

Det foreliggende Regjeringsforslag gaar ud paa at frigive Skibsmæglernæringen. Vare- og Vexelmægleriet lader det derimod indtil videre forblive i den Tilstand, hvori det nu befinder sig.

Komiteen har ikke kunnet overbevise sig om, at der er Grund til at gjøre en saadan Forskjel, som den, der vilde fremkomme ved en uforandret Antagelse af dette Lovforslag. ... de mindre, det vil sige i de allerfleste Kjøbstæder, er Skibsmægleriet den eneste af Mæglervirksomhedens tre Forgreninger, der har nogen væsentligere Betydning. Her vilde altsaa den

---

mellem dem, og i fem og seksti Dage efter at have forladt Table Bay landede Forester i Plymouth, hvorfra han straks begav sig til London. Den Agent, Mr. Eagleton havde skrevet til, havde bragt Sagerne i Orden, saa at der udfordredes ganske lidet Omsvøb for at komme i Besiddelse af al den Rigdom, hvortil han var berettiget. Ingen af hans Brødre havde været gifte og han arvede saaledes den Formue, som de havde faat efter hans Moder.

Det var en noget underlig Stilling for Forester saaledes meder at se sig i Besiddelse af uhyre Rigdom, men han havde allerede opgjort med sig ...lv, hvorledes han vilde anvende den. En af ...ns Planer stod i Forbindelse med den Eagle...ske Familie og den realiserede han ved Hjælp ...r. Eagletons Agent; en anden Plan var at ...ge sin Faders Forvalter Bestyrelsen af hans ...g derpaa vende tilbage til Kap.

...o Maaneder efter sin Ankomst til Eng... Forester ordnet alt nødvendigt. Han ... udstyret endel af sit Hus, havde af... af de Tjenere, hvis Ærlighed han ..., havde kjøbt en vakker liden Villa ..., havde givet Ordre til Bygningen ... havde anskaffet sig et respektabelt ... havde handlet netop som om fem ... Pund om Aaret altid havde været ... disse Ting var afgjort, kjøbte han et betydeligt Forraad af Geværer, Ammunition og andre Artikler, som kunde være nyttige for Jægere og Kaffere, hvorpaa han gik ombord i en hurtigsejlende Indiefarer og var atter paa Vejen til Kap.

Kapitel XXXI.

„Velkommen tilbage til Kap, Sir George", udbrød Mr. Eagleton, da Forester traadde ind i Dagligstuen, „vi troede ikke, De vilde have vendt tilbage i Betragtning af den Maade, De blev behandlet paa her."

„Bryd Dem aldrig om „Sir George", sagde vor Helt. „Jeg er Forester fremdeles for Dem, til vi mødes i England. Der er forskjellige Grunde til min Tilbagekomst, hvorom jeg snart nærmere skal udtale mig. Og hvad den Behandling angaar, som jeg mødte —, „Sir George" og Forester er meget forskjellige i Samfundets Øjne ialmindelighed, men ikke for mine Venner."

Forester forblev to Dage sammen med sine Venner i Grahamstown, og i denne Tid havde han meddelt Mr. Eagleton størstedelen af sine Foretagender i England. Han omtalte ogsaa sin Hensigt at besøge Kysten for at se, hvad der var blevet af hans Stamme, som han frygtede for var blevet aldeles tilintetgjort af Amakosaerne.

Mr. Eagleton og Walter var straks færdige til at ledsage Forester paa denne Ekspedition, og da de var behørig udrustede, sejlede de fra Algoa-Bugten i et Skib, som fornemmelig var fragtet til Foresters Brug.

Efter et kort Ophold formedelst Modvind, naadde Skibet sit Bestemmelsessted, og Forester med sine to Venner, et halvt Dusin Hottentoter og tre eller fire Matroser gik iland. Forester ledede nu Følget ad den Sti, Walter havde fulgt den Dag, Amakosaerne gjorde sit Angreb. Omsider var Højden naad og der stod han og saa sig om til alle Kanter.

„Det synes lig en Drøm", sagde han, „uagtet jeg kan tilbagekalde i Erindringen hver Tanke og Følelse. Jeg var aldrig saa nær Døden før, og jeg følte min totale Hjælpeløshed, for jeg var svag baade paa Legeme og Sjæl og kunde neppe løfte en Haand. Her ligger de Mænds Ben, som prøvede at frelse mig; men en Kaffer skulde ikke frelse mig, det faldt i mine hvide Brødres Lod. Lad os gaa videre til min gamle Bolig ellers vil jeg vedblive at gaa i Drømme."

Man satte sig i Bevægelse. Forester skred frem gjennem de forskjellige Buskpartier uden mindste Betænkelighed; men alt eftersom han atter kom nær de velbekjendte Steder, syntes han at paavirkes mere og mere af Fortiden og lidt efter lidt at falde ind i en Jægers Vaner. Hans Øjne for om i alle Retninger og ingen Lyd undgik ham; Jorden blev undersøgt, om der viste sig Fodspor, men forunden Bukkes, Vildsvins og andre vilde Dyrs Spor, fandtes intet. Man passerede Venradernes Dal og Forester udpegede adskillige friske Ben og Hovedskaller, som ikke havde ligget der mere end et Aar — de eneste Levninger af hans Stamme paa dette Sted. Idet han skred videre, stansede han foran en Flæk højt Græs, som indtog næsten en Aker Jord. Han saa sig om, vinkede til Walter og bemærkede, idet han pegede paa Flækken:

„Gjenkjender De de dette Sted?"

„Det var her Deres Hytte stod, ikke sandt?"

„Over denne Fordybning; og den er øjensynlig blevet nedbrændt med alt, hvad den indeholdt. Jeg havde mange Sejerstegn der, som jeg nu skulde give meget for."

Som han talte gik han langsomt gjennem det høje tørre Græs. Der var imidlertid ikke et eneste Tegn hverken til hans Bolig eller noget af hvad den indeholdt. En ensom Sjakal sprang ud af Græsset, da han nærmede sig, og en stor, grøn Slange gled bort og skjulte sig blandt de tørre Busker nærved; men intet Tegn eller Spor af menneskeligt Liv var synligt.

„Fra hin afrundede Bakke", sagde Forester, „skal vi være istand til at se næsten tyve Mil omkring os. Lad os bestige den og undersøge Landet."

(Forts.)

Eneret, som Mæglerne efter Forslagets Ophævelse til Lov beholdt tilbage, mere være en Eneret i Navnet end i Gavnet. Men det vilde næsten tage sig ud som en Vilkaarlighed, om de desuagtet skulde have Magt til at forfølge Udenforstaaende, der optraadte som Mellemmænd ved Afslutningen af en Vare- eller Vexelhandel, med Rettergang til Bøder.

I de større Stæder er ogsaa Vare- og Vexelmægleriets Virksomhedsgrene af Vigtighed. Men Komiteen indser ikke, hvad der skulde tale for at lade dem mere end Skibsmægleriet forblive Gjenstand for Eneret. Og i denne Tanke finder den sig bestyrket ved de fra Børskomiteerne indhentede Erklæringer, der, skjønt forøvrigt noget uoverensstemmende i Indhold, dog alle gaa ud paa, at Spørgsmaalet om Enerettens Ophævelse eller Bibeholdelse bør afgjøres lige for Skibs-, Vare- og Vexelmægleriet. Fra den Stad, hvor Mæglervirksomheden har en større Vigtighed end paa noget andet Sted, kan Erklæringen endog siges at gaa i en Retning, der er Propositionens modsat. For Bergens Vedkommende heder det nemlig, at det fremfor alt er Lovgivningen om Varemægleriet, der trænger til at forandres, at man der ikke vel kan faa Varehandelen til at gaa uden ved at overtræde Loven, fordi der her ogsaa ved Omsætninger i det mindre udfordres Mellemmænd, medens den lobestemte Betaling for de smaa Handeler er for liden til at blive lønnende for de edsvorne Mæglere. Som en Følge heraf har der udenfor, det vil sige imod, Loven, under Navn af Mellembud dannet sig en egen Klasse af Frimæglere, der ere ubundne af Taxten og derfor mod en lavere Betaling udfører de mindre Forretninger.

Komiteen finder at maatte udvide den Frigivelse, der er foreslaaet for Skibsmægleriet, til alle Grene af Mæglerfaget.

Den kgl. Proposition og de Tillæg, som Komiteen har tilladt sig at bringe i Forslag, findes sammenfattede i følgende Udkast til

Lov
om Frigivelse af Mæglernæringen.

§ 1. Fra 1ste Januar 1871 skal Mæglernæringen være fri.

§ 2. Paa de Steder, hvor der bestaar Pensioner til afgaaede Mæglere eller deres Efterladte, som nogen Mægler er eller kan blive forpligtet til i det Hele eller for en Del at udrede, indtræder dog den her bestemte Forandring først fra den Tid, da vedkommende Mægler eller Mæglere ere blevne befriede for enhver saadan Forpligtelse.

Foranstaaende Bestemmelse bliver at anvende ogsaa paa de enkelte Grene af Mæglervirksomheden, hvor disse særskilt ere beheftede med Pensioner.

§ 3. Efterat Mæglernæringen er bleven fri, skal det fremdeles som hidtil være overladt Magistrat og Formænd at beskikke edsvorne Mæglere, hvis Pligter og Rettigheder blive de samme, som efter den nu gjældende Lovgivning, med den Undtagelse, at ingen Anden derved hindres i at udføre Mæglerforretninger.

Loven blev uden Debat enstemmig bifaldt og oversendt Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Veikomiteen i Anledning af de til Odelsthinget fremkomne Forslag til Forandringer i Lovgivningen om Skydsvæsenet.

Der indstilles overensstemmende med Flertallets Udtalelser til Storthinget:

§ 1. Hvor fast Station i Landdistrikt ikke kan vedligeholdes uden Tilskud, kan Amtsformandskabet bestemme, at Skydsbetalingen forhøies indtil 48 ß for hver Hest og 28 ß for hver Roerskarl; Alt for Milen.

Under Behandling af § 1 fremsattes af Aall et Forslag til en ny § 1 saalydende: Hvor fast Station i Landdistrikterne ikke kan vedligeholdes uden Tilskud, kan Amtsformandskabet, efterat vedkommende Kommunebestyrelses Erklæring derom er indhentet, bestemme, at Skydsbetalingen for saadanne Stationer forhøies indtil 48 ß for hver Hest pr. Mil; denne Beslutning er ikke gyldig uden forsaavidt den approberes af Kongen eller den, han dertil bemyndiger." Efterat der ligeledes var fremsat Forslag af Sørenssen og Lindstøl, og efter en Del Debat om disse forskjellige Forslag, blev ved Voteringen Amtmand Aalls Forslag bifaldt med 74 St. Der besluttedes tilføiet Aalls Forslag mod 3 St. de Ord: „og indtil 28 ß for hver Roerskarl."

§ 2. Naar i noget Landdistrikt Tilskud til faste Stationer udfordres, uagtet den i foregaaende § givne Bemyndigelse er fuldt ud benyttet, udredes af Tilskuddet ¼ af vedkommende Distrikt, ¼ af Amtskommunen og ½ af Statskassen. Denne Paravarf blev vedtagen med 68 St. med den af Aall foreslaaede Forandring, at Sætningen „uagtet den — ubenyttet", skulde udgaa.

§ 3. Sidste Del af § 7 i Skydsloven af 21de Marts 1860 forandres derhen, at Statskassens Bidrag til fast Station i Kjøbstad eller Ladested kan bevilges med indtil ½ af det Tilskud, som fornødiges.

Under Behandling af § 3 optog Kjerschow Minoritetens Forslag saalydende: Af det Tilskud, som af Kjøbstæderne og Ladestederne udfordres til faste Stationer udredes ½ af Statskassen og ½ af vedkommende Kjøbstads eller Ladesteds Kasser. Forslaget vedtoges mod 5 Stemmer. (Forts.)

Fra Amerika.

Om offentlige Foranstaltninger til Indvandringens Fremme. Under denne Titel har vor Landsmand P. Hjelm-Hansen i „Fædrel. og Emigr." for 10de Febr. skrevet en Opsats, hvori han paaviser det hensigtsmæssige og billige i, at de respektive Stater gjør noget Klækkeligt til Fremme af Indvandringen, hvoraf Staterne selv høster den største Fordel eller ialfald en lige saa stor Fordel som Indvandreren selv, saafremt han sættes istand til at arbeide paa Landets Opdyrkning. Det er de europæiske Rydningsmænd, som befolker Landet med en kraftig, arbeidsom og iherdig og opvakt Race, som uafladelig trænger længere mod Vest for i sit Ansigts Sved, under mangehaande Farer og Lidelser, at forvandle Ørkener til rige, blomstrende Egne; det er disse Mennesker, som i utrolig kort Tid leverer uvurderlige Bidrag til National-Rigdommens Forøgelse, hjælper til at betale Statsudgifterne, og som i Længden vil danne det paalideligste Værn for Landets Konstitution og Selvstændighed. Den aarlige Tilvæxt af Nationalformuen ved den europæiske Indvandring gaar op til mange Millioner. — — Alene Værdien af skandinaviske Rydningsmænds Eiendomme og aarlige Produktion vilde fremstille sig som noget ganske overordentligt. Og dog er disse materielle Fordele, hvor store de end monne være, ikke det, som man maa lægge mest Vægt paa; det store ved Indvandringen er, at Landet bliver befolket af Mennesker, som ikke er gudsforladte, men føre Religion og Moral med sig, og som ikke fylde Fængsler og Strafanstalter, men bygge Kirker og Skoler overalt, hvor Indianerne og Bisonen maa vige for den fremtrængende Civilisation.

I nogle Stater har man bevilget Midler til Indvandringens Fremme. Disse Midler er blevet anvendt til Brochurer og Avisartikler, hvori Landets Herligheder skildres. Forfatteren mener, at man heller kunde anvende disse Midler til at understøtte de fattige Indvandrere, saaledes at de kan komme frem til de Steder, hvor man har Brug for dem, og hvor der er Anledning for dem til at skaffe sig billig Jord, istedetfor at lade dem forkomme i Byerne. At beskrive Landet og Fordelene ved at udvandre dertil, kan man trygt overlade herværende Slægt og Venner, der ikke vil undlade i sine Breve at skildre alt, dels som det er, og dels bedre end det er, da det er i deres Interesse at faa Arbeidshjælp; og disse Breve vil finde en ganske anden Tiltro end de betalte Brochurer og Avisartikler. — — Forfatteren henledede ifjor Winkonsins og Minnesotas Indvandringskommissioner Opmærksomheden paa Hensigtsmæssigheden af paa en direkte Maade at befordre Indvandringen ved at understøtte de trængende Emigranter. Den simpleste og naturligste Maade, mener han, vilde være at have Agenter i Settlementerne, som kunde modtage Anmeldelser af Farmerne, hvor stort Antal Arbeidere de vilde have, samt Betingelserne. Naar disse Anmeldelser sendtes til de i de større Byer oprettede Foreninger til Emigranternes Understøttelse paa den Tid, Emigrationsstrømmen var ventendes, vilde disse Foreninger sættes istand til strax at skaffe de Ankomne Arbeide og faa dem bort fra Byerne. Farmerne i Vesten vinder i økonomisk Henseende store Summer ved Indvandringen og ved de Opofrelser, som hine Foreninger gjør. En af Medlemmerne af Indvandringskommissionen i Minnesota, der bor i Goodhue County ytrer herom: Skandinaverne i dette County høstede i afvigte Aar 300,000 Buschels Hvede, hvilket har indbragt dem i kontante Penge ½ Mill. Dollars. Uden den Hjælp, som de paaregnede, og som de ogsaa direkte eller indirekte erholdt gjennem Indvandringen af sine egne Landsmænd, havde de aldrig været at besaa, ikke heller kunnet høstet mere end Totrediedele af det Areal, som de nu havde under Dyrkning. Forskjellen havde givet dem en Trediedel mindre Penge, og en Fjerdedel mindre en Gevinst i Lommen.

J. K. Johnson, der er Medlem af Indvandringskommissionen i Winkonsin, havde paa det bedste anbefalet H. Hansens Andragender og man gjorde sig Haab om, at der vilde blive bevilget af Legislaturen 5000 Doll., men fik kun 3000, der anvendtes til Smaaskrifter og Korrespondentartikler, altsaa ikke paa den af Forfatteren anbefalede Maade.

Det meteorologiske Institut.

Det sydlige Norge har fremdeles koldt og klart Veir med høit Lufttryk og svag Landvind. Nordenfor Dovre er Lufttrykket lavere, Temperaturen steget flere Grader og Vinden frisk til stærk SV.lig nordenfor Stat svag Sydlig med Sne i Bodø. — Udsigterne ere til koldt, klart og roligt Veir i det sydlige Norge, men til uroligt Veir med SV.lig Vind i det Nordlige.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til næste Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Dag Kl. 11—12 paa Skolens Kontor.

Det bemærkes, at der foruden i 1ste og 2den Fællesklasse især vil blive ledige Pladse i de øverste Latin- og Realklasser; fra 6te Latinklasse dimitteres til Universitetet og fra 5te Realklasse til Krigsskolen.

Christiania Reparationsværksted
for
Symaskiner.

Medaille for Symaskiner fra Udstillingen i Stockholm 1866.

Raadhuusgaden No. 17.

CARL CHRISTOPHERSEN
MECA- NICUS
CHRISTIANIA.

NB. Udenbyes kan blot indsende selve Maskinen.

Udvandrere befordres fremdeles til Amerika

med de nye og store Jernskrue-Dampskibe tilhørende den

Engelske nationale Flaade
(National Line):

„France"	3200	Tons.
„England"	3400	—
„The Queen"	3412	—
„Erin"	3200	—
„Helvetia"	3325	—
„Pensylvania"	2873	—

med Flere.

Før Dampskibsfartens Begyndelse i indeværende Aar vil der af mig, for ethvert af disse Skibe, blive **engageret en norsk Tolk eller Steward**, der i enhver Henseende vil have at paasee mine Passagerers Bedste under Overreisen. Ingen uden paalidelige, søvante Mænd, med gode Referencer og Kyndighed i det engelske Sprog vil blive ansat. Emigranter erholder herefter egen Køie samt **fri Kost under Reisen til New-York ligefra Christiania.**

Indskrivning efter billigste Fragt foregaar naarsomhelst ved mine Kommissionærer i Landet samt paa mit Kontor.

Christiania, i Februar 1869.

O. Svenson,
General-Agent, National Steamship Co. & American Emigrant Co.
Kontor: Skippergaden No. 28.

Tilsalgs.
Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af
O. Schjønneberg & Co.

Hvedemel, Rugmel, Bygmel, 1/1 & 1/2 Gryn, i alle Numere
anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af
Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel
i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos
Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af
Andr. Gulbrandsen.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos
O. Schjønneberg & Co.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim** sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

Skrædder H. Johansens Magazin
(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

„Billigt" og „det mindst farlige"*)
Sprængmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. ⅞"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5.

Harald Frølich,
Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:
DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) „Billigt" paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter**, der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Stearinlys.
Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk
meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære i 1/1, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Simers & Co.'s Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halv-aaret med Tillæg af 30 ß i Porto. H… i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsv…** for 30 ß. Bladet kan tinges fra … eller 15de i hver Maaned paa alle … kontorer og Postaabnerier, samt i … tioner, hos Bogtrykker Jensen, B… No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** o… 2½ ß Petitlinien, for større Bog… NB. De, der samle Abonnenter … **betalte** Exemplarer det 7…

Ansvarlig Udgiver: H. E. …

Kristiania. Trykt hos H. J. …

Dagbladet.

No. 63. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 16de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen
(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sønd- og Nordfjord over Bergen indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løjten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Birid og Fjeldhaug indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

…gaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Brev fra Hovedstaden.

(Forts. f. Gaarsbl.)

Den første Taler i Eftermiddagsmødet var Amtmand Sibbern; hans Redegjørelse havde den Fordel at være kort, hvorfor jeg strax skal gaa over til den næste Taler, Kjøbmand Faye fra Bergen, som syntes at vække mere Opmærksomhed. Han taler let og klart, maaske en Smule koldt. Ialfald pleier han at være heldigst, naar han kommer ind paa Beregninger eller Forstandsargumenter; det var ogsaa mest de formelle Sider ved Sagen, han afhandlede. Man vidste paa Forhaand, at han vilde være mod Reformen; Spørgsmaalet var derfor alene, om han vilde tage nogen af sine Medrepræsentanter med sig. Udfaldet viste, at han var den eneste af Bergenserne, som stemte mod Forslaget. Saa reiste Daae sig, en af Lederne af det frisindede Parti paa dette Storthing. Han holdt en grei Tale med en fyldig og klar Stemme, som kunde høres lige til de fjerneste Kroge af Salen, og man mærkede, at hans Udtalelser var den store Majoritets Hovedargumenter i Sagen.

Begyndelsen af Mødet var bleven holdt ved Dagslys; nu var det imidlertid bleven næsten mørkt, og som Daae netop holdt paa at læse op en Stump af Schweigaards egen Tale paa sidste Storthing for aarlige Storthing for at vende den mod Autor selv, kom to Tjenere ind med lange Stænger med Blus paa Toppen og gav sig til at tænde den store Lysekrone og Lampetterne under Gallerirækken. I et Øieblik var det store Rum klart oplyst, og ved Lys faar man bedst Anledning til at beundre den rigt udstyrede, smukke Storthingssal. Desværre tiltog blot Heden sammen med Trængselen. En undersætsig, kraftig Mand med en høi, klangfuld Stemme, tæt oppe under Gallerikanten i den øverste Del af Salen tog nu Ordet. Det var Amtmand Motzfeldt fra Trondhjem. Hans Tale var mere polemisk eller krigersk end de Foregaaendes, og gjentagende Gange kom han ind paa Talen om den „Stortromme", som man i disse Dage forgjæves havde søgt at slaa paa for at skræmme de Svage; ikke ueffent sammenlignede han den Maade, hvorpaa man i denne Sag havde rørt en hel Del Ting sammen for at gjøre Spørgsmaalet betydningsfuldt, med Fortællingen om de dristige Slutninger i „Konen med Æggene."

Adv. Kildal var den eneste Kristianiamand, som stemte for Forslaget. Thi Statsraad Broch, der som bekjendt var ivrig for Forslaget, kunde ikke deltage med sin Stemme, som han havde ønsket, til denne Sags Afgjørelse. Han fulgte derimod fra Statsraadernes Loge Forhandlingernes Gang, og — hvad jeg ikke finder Anledning til at fortie — da endelig Afstemningen tilslut var forbi, gav han ved en høist betegnende og morsom Gestus til et Par af de nærmestsiddende Storthingsmænd tilkjende, at han af Hjertet var med paa Udfaldet. Jeg ved ikke, om du har hørt Adv. Kildal tale. Der er en kjendt Bemærkning af en af Frankrigs Forfattere, som jeg aldrig kan undlade at tænke paa, naar jeg hører denne klingende Veltalenhed. Han har — om nogen har den — „l'art de ne vous rien dire avec des grands discours." Jeg tilgiver ham imidlertid Alt, da han denne Aften talte for Fremskridt og Folkesag.

Prof. Aschehoug begjærede nu Ordet og reiste sig med en hel Pakke Papirer foran sig. Jeg vil tro, at hans Foredrag var særdeles godt med Hensyn til Udarbeidelsen; thi han er ikke saa klein Karl, hvad Dygtighed angaar, men han er ingen øvet Taler; han har den Eiendommelighed ved Foredraget, at Halvparten af Ordene slæbes langsomt og støttende frem, og den anden Halvpart støder han igjen ud med stærk skrigende Stemme, hvilket gjør, at det ikke altid er godt at følge med, endmindre forstaa hvert Ord især i en stor Forsamling. Han vendte sig ogsaa under hele Talen mod den ene Side — fra den, hvorfra han siden fik den alvorligste Torden og Skylregn af Modbemærkninger over sig. Hans Tale var lang og paa sine Steder, saavidt jeg kunde forstaa, meget kraftig; men man var allerede kommen til det Punkt i Forhandlingerne, da Folk begynder at blive trætte og længes efter Afgjørelsen. Det lod derfor ikke til, at mange fulgte med. Han hører hellerikke til Thingmænd, man hører videre paa i Almindelighed. Det gjælder i Thingsalen som andensteds, at man ikke bryder sig stort om andre Talere end dem, hvor man ved, at der er Mænd bag Ordene. Storthingsmændene forlod sine Pladse, gik ud eller talte sammen i smaa Grupper. Endelig satte han sig ned; og jeg tænker, at Thingbænken maatte brænde ham da; thi hans Foredrag syntes ikke at aande synderlig Velvillie mod Thinget, men desto større Haab til Statsraadstabouretterne. Efter nogle Bemærkninger af Vogt, tog Aall, Præsidenten, Ordet. Dette antydede for mig, at Debatterne snart kunde ventes endte; man havde ogsaa nylig før forkastet et Forslag af Vogt, gaaende ud paa, at Sagens videre Behandling skulde udsættes til næste Dag, da den reglementsmæssige Tid (til Klokken 8 Aften) var forbi. Aalls Tale var ikke saa frygtelig som man havde ventet. Hvert Øieblik erkjendte han under sin Gjennemgaaelse af Forslagets enkelte Dele, at denne eller hin Forandring mere maatte ansees for gavnlig end uheldig, og den hele Tone i Foredraget var særdeles moderat, saa det ikke saa ud, som han var nogen særdeles ivrig, ialfald ikke Principmodstander af Sagen. Aall er en praktisk Mand, og han holdt sig til det Praktiske. Han taler hurtigt, med en skarp og skjærende Stemme, men han taler godt og greit, og Faa forstaar saa let som han at fremsætte en Ting tydeligt. Da han satte sig, reiste O. G. Ueland sig. Han skulde altsaa besvare Aall, men han gjorde det kun delvis. Man har altid beundret hos Ueland — ikke saa meget hans Kjendskab til Sagen, som hvad der er nyttigere — de Mænds Anskuelser, som skal afgjøre Sagen. Han forstaar derfor overalt at vælge og benytte de til en Sags Afgjørelse heldigste Grunde. Det viste sig ogsaa nu. Det Hovedsagelige i hans Tale var en træffende Karakteristik af Grundloven og dens saa misbrugte „Aand", Bekjæmpelse af et enkelt Punkt i Modstandernes Argumentation (Indførelsen af parliamentarisk Statsform med Statsraadernes Deltagelse i Storthingets Forhandlinger), samt nogle varme Ord tilslut angaaende, hvad han kaldte, sit politiske Testamente. Umiddelbart efter ham reiste sig Advokat Richter. Jeg har hørt nogle Ondskabsfulde sammenligne hans Foredrag med en Mand, som sidder og kjører paa en høi Stolkjærre over en ujevn, nylig gruset Vei — idet man uafladelige skal op paa den ene store Frase efter den anden, og altsammen i Galop. Jeg vil betro dig, at dette er pur Misundelse. Efter min Mening er Richter en af Thingets bedste Talere. Han er en af de Faa, som virkelig lægger an paa en veltalende Form, og som ogsaa har den i sin Magt. Han har en Kraft og Fynd i sin oratoriske Stil, som, naar han er heldig, ingen anden i Thinget. Selv Sverdrup — han er for Tiden Norges populæreste Mand, saa det skader intet, at man taler frit — har med sin ofte geniale Veltalenhed noget enkeltvis falskt, søgt og blændende i sin Udtryksmaade. Steen har maaske de fleste naturlige Betingelser til at være en stor Taler, men han har ikke udarbeidet dette Talent. Thingets bedste Talere er saaledes efter min Mening allesammen paa samme politiske Side. Denne Aften forekom Richter mig usædvanlig heldig. Han talte varmt, belivet og indtrængende. Han var egentlig den, som besvarede Aall, og samtidig tog Aschehoug paa sin Samvittighed. Denne sidste tog han overmaade alvorligt af Dage, og det saa for mig ud, som Aschehoug ingenlunde befandt sig særdeles vel paa sin Plads, ikke langt fra ham under Executionen. Da Richter sluttede, vilde Aschehoug reise sig — og han var paa en saadan Maade tiltalt, at han maatte svare, det følte Enhver — men Vogt reiste sig, og derpaa Schultze, den sidste for kort at sige, at han troede at være i Samklang med sine Vælgeres Ønske, naar han stemte for Forslaget. Nu reiste endelig Aschehoug sig, meget bleg og bevæget, og i en kort og for et enkelt Punkts Vedkommende mærkelig træffende Henvendelse til Richter, forsvarede han sig mod de gjorte Anker, navnlig udhævende sine politiske Hensigters Renhed og sin Overbevisnings Inderlighed. Selve Sagen talte han ikke mere om; man fik det Indtryk, at den var tabt. I det Samme lød Aall's skarpe Stemme, „at han ikke ansaa det ønskeligt, at Debatten blev ført længere i denne personlige Retning" — Richter svarede ikke, Sagen blev optagen til Afgjørelse, og — ja, Udfaldet ved Alle. Da Stemmegivningen var kommen saa langt, at de Storthingsmænd, som fulgte med Tællingen af Stemmerne, kunde vide, at Forslaget vilde gaa, kunde Sverdrup — jeg iagttog ham — ikke sidde rolig, han vendte sig meget ivrig til alle sine nærmeste Naboer, og sagde saa høit, at det kunde høres: „Nu er det 75 Stemmer, mine Herrer! 76 Stemmer for Forslaget — vi har vundet". Kort efter gik han, — og fik ved Udgangen Tilhørernes „Leve"! Jeg var ikke med ved denne fortjente Opinionsytring. Men mange af mine Kamerater var det. Nu gaar vi allesammen bare og venter paa „Revolutionen", som Morgenbladet har spaaet os ovenpaa.

Af Storthingsefterretningerne har vi med Interesse fulgt Bevilgningerne til Veiarbeider og Veiomlægningerne, der skal foregaa i Budgetterminen, og vi har med temmelig Sikkerhed haabet at finde en Sum til Omlægning af 1ste Klasses Vei over Strinden, nemlig fra Gevingaasen til Stiftsstaden Trondhjem, men har kun fundet, at en saare ubetydelig Del af denne mislige og til sine Tider ufremkommelige Vei er bevilget, nemlig Omlægning af Blaahammeren, hvilken Bevilgning vanskelig nok gik igjennem, der sandsynligvis hidrører fra manglende Oplysninger; men om den værste Del af Veien, der ligger nærmere Byen, sees ikke engang at have været Spørgsmaal, uagtet Omlægningen der har været langt mere paatrængende nødvendig. Det er et glædeligt Tidernes Tegn, at der sørges for gode fremkommelige Veie, og vi Gaardbrugere betaler de dertil bevilgede Penge med god Villie, naar de anvendes der, hvor de ere paatrængende nødvendige, og at i saa Henseende maa komme i særlig Betragtning saadanne Veie, der ligger i Nærheden af Landets største Byer, hvor Trafiken er størst, er vel en Selvfølge.

Høsten 1867 indsendte vi, gjennem Trondhjems Adresseavis, Klage til søndre Trondhjems Amts Veibestyrelse over omhandlede Vei, der Høst og Vaar er i saadan mislig Forfatning, at det er fast umuligt at kjøre ordinære Læs, og desuagtet foregaar der kun midtsommers ubetydeligt Veiarbeide, og som Følge deraf forfalder Veien mere og mere for hvert Aar. Af denne Klage resulterede kun, at en Mand fra Strinden tog til Gjenmæle og søgte at oplyse, at man ikke havde henvendt sig til rette Vedkommende, da Veibestyrelsen bestaar af fromme og hæderlige Personer, der af Mangel paa Resourcer intet kan udrette, men det var Amtsformandskabet, som ikke vilde bevilge Midler. Forøvrigt erkjendte han Klagens Beføielse og finder det endog besynderligt, at lignende Klager ikke allerede for længere Tid siden ere indgivne, og sees af Adresseavisen for 12te December f. A. indtaget en Erklæring fra vedkommende Lensmand, foranlediget efter Paalæg af Amtmanden, der fornemmelig gaar ud paa, at det er altfor besværligt for Veistykhaverne at istandsætte og vedligeholde denne besværlige Vei, og at det ikke er rimeligt at foranstalte dem paalagt Vaar- og Høstarbeide uden Hjælp fra Amts- eller Statskassen. Som Exempel paa, at Foranstaltninger kan føies til Veiomlægninger, hvor det langt fra er saa paatrængende nødvendigt som over Strinden ved Trondhjem, kan anføres:

Paa forrige Storthing blev bevilget 17 a 18,000 Spd. til Omlægning af Vei over Namdalseidet, og endnu, medens Storthinget var samlet, blev overordentligt Amtsformandskab afholdt, og Arbeidet strax iværksat, uagtet dette Arbeide langt fra var saa nødvendigt som Omlægning af Veien over Strinden, hvor Færselen mindst er 100 Gange større. Namdalseidet er et ubetydeligt Annex til Beidstadens Præstegjeld, og da Dampskibsfart haves saavel fra Stenkjær som fra Namsos, saa er Færselen, uagtet Hovedvei, saare ubetydelig, og den gamle Vei paa Namdalseidet var langt bedre at passere til enhver Tid af Aaret end Veien over Strinden. Der anførtes som en væsentlig Grund for dette Arbeides saa hurtige Iværksættelse „Arbeidsløshed", men i denne Henseende burde vistnok ogsaa Strinden have Fortrinet, da Namdalseidet baade har Anledning til Beskjæftigelse med Fiskeri i Namdalen og med Skovbrug inden Distriktet. Uagtet vi har vore egne Repræsentanters Dygtighed, for en stor Del, at takke saavel for Bevillingen som for Arbeidets hurtige Udførelse, saa kan vi dog ikke andet end erkjende, at Veiomlægningen over Strinden burde staa mangfoldige pro Cent foran*).

Størdalen i Marts 1869.

Flere Gaardbrugere i Størdalen.

*) Størdalen ligger i nordre Trondhjems Amt, Strinden derimod i søndre Amt.

Hr. Redaktør.

Siden jeg voxede op og fik lidt Forstand paa Verdens Løb, har jeg aldrig hørt saameget Staak og Støi iblandt Folk som nu (d. v. s. blandt Arbeidsfolk). Overalt, hvor man kommer, høres: Nu skal vi reise til Amerika i Vaar, for vi har faaet Brev, at det er meget bedre der; Folk faar meget bedre Dagløn der; Friheden er meget større, og Børnene vore kan blive nogen Ting der med Tiden, da det ikke kommer an paa, enten Far er Politivægter eller Prokurator, Korporal eller General, enten han er Rig eller Fattig, naar de bare steller sig brav og vil frem. Saaledes tales der om Amerika.

Saa er det en anden Sag, som tales meget ivrigt om, nemlig Stemmeretten. Der høres overalt: mon tro Storthingsbeslutningen bliver Lov? Og de Fleste tror, den vil.

Denne Sag er snart sagt i hver Mands Mund. Der er en spendt Forventning iblandt Folket, blandet med Frygt og Haab om, hvad Udfaldet vil blive; jeg tror, dersom den forkastes, at intet Slag vil virke mere hemmende for ethvert Fremskridt, ligesom jeg ogsaa paa samme Tid tror, at intet, naar den bifaldes og sanktioneres, vil virke mere til en almindelig Fremadskriden og Opadstræben til Selvstændighed og Oplysning. Thi ikke nok med at den hidtilværende Stemmerets Lov har holdt den ubemidlede Mand ude fra en Ret eller et Krav, han som Medlem af Samfundet tilkommer, men den har ogsaa holdt ham nede paa et Afhængighedens Standpunkt.

Hvad vil mere bidrage til det hele Samfunds Vel baade i aandelig og timelig Henseende, end at lade hvert Medlem faa være med i Arbeidet? Vil ikke enhver Mand, for hvis Sjels Øie en saa herlig Sag er gjort klar, som den, der gjælder hans Fædrelands timelige og aandelige Vel, gjøre sit Bedste? Jo visselig, dette føler jeg hos mig selv, og tror visselig enhver Nordmand føler. Lad mig blot tage et Exempel fra Amerika i denne Sag. Lad os tage hvilkensomhelst Bye, Bygd eller enkelt Hus og lader os høre og se, hvorledes det gaar til. Den ene Mand besøger den anden for at samtale om den fælles Interesse, deres Fædrelands Velferd. Den mere Oplyste besøger den mindre Oplyste for at høre hans Anskuelse og opklare for ham, hvad der maatte være uklart eller misforstaaet. Saa berammes Møder, hvor den Enkelte har Ret til at udtale sine Meninger uden at blive udleet, og som Følge deraf lærer Folket at kjende hverandre baade indvortes og udvortes.

Og hvilken Iver spores ikke overalt for det fælles Bedste! Overalt, hvor der er Tale om Fædrelandet, høres ikke blot: vort Fædreland, men mit Fædreland, som om hver Enkelt følte det var sin Eiendom. Der spores overalt hos Gutten fra hans tidlige Barndom en Videlyst, som er umættelig. Han har et aabent Øre for alt, som vedkommer hans Fædreland. Han sættes ind i de forskjellige Forhold, og som Følge deraf vække de helligste Interesser og modnes hos ham. Læg dertil, at han er sig selv bevist, at han har den samme Rettighed som enhver anden, enten han er rig eller fattig, at han er kaldet til det store Værk, at arbeide for sit Fædrelands Vel, og at hans Gode er Landets Gode, vil ikke dette gjøre ham til en værdig Borger og et nyttigt Medlem af Samfundet? Jo visselig, og saa er det ogsaa i Sandhed.

Det er derfor min Mening, Hr. Redaktør, at Stemmerettens Udvidelse, og ethvert Skridt fremad paa Frihedens Bane vil løfte

Folk fra den Død og Dvale, vi saa længe har været et Offer for.

Det er maaske Tilfældet at mange af Dem, som kalde sig Lærde og Dannede, modsætte sig en saadan Sag og andre lignende, der vil tjene til at løfte den simple Klasse, fordi han ikke har Lærdom eller Dannelse nok, og som Følge deraf skulde mangle den fornødne Indsigt i saadanne Anliggender. Dette er vistnok sandt for en liden Del, men idetheletaget forholder det sig dog ikke saa. Jeg maa sige, at det er sandelig ikke saa liden Indsigt i Sagerne endda iblandt Arbeidsklassen. Jeg ved, at der i de senere Aar har været en Sporgen og Ransagen saavel i offentlige som i private Sager, mere end nogensinde før, og maa sige, at de Frugter, som høstes ved Arbeide og Selvstudium, ikke er at forkaste, men ere gavnlige og prisværdige.

Jeg har havt Anledning til at læse enkelte Udtalelser i Morgenbladet angaaende denne Sag; men jeg skammer mig ved at tænke paa, at en Nordmand skal skrive saa, som meget der er gjort. Jeg troede aldrig, der var en saadan Mistro hos den, som havde lidt mere, til den, som havde mindre, og maa sige, at det har smertet baade mig og enhver af mine Lige, som har havt Anledning til at læse førnævnte Udtalelser. Men jeg tror, at det gamle Ordsprog passer særdeles vel her: Paa sig selv kjender man Andre.

Jeg vilde derfor ønske og bede paa min og mine Kammeraters Vegne, at de Goder og Rettigheder, som tjener til det hele Samfunds Vel, os iberegnede, og som Enhver isandhed tilkommer, maatte gives os.

Jeg fortrøster mig til vort frisindede nu forsamlede Storthing og vor høitelskede Konges Kjærlighed til sit Folk, og i Haab om at ogsaa vi maa vederfares Ret, tegner jeg mig med

Ærbødighed
En Arbeidsmand.

Til Hr. K....r. i No. 60.

Den konstituerede Stadsveier er ikke saa ganske ung, eller mangler Tjenesteaar, som De tror; han er født i 1828 og har tjent Kommunen siden i 1843. —ls—

Kristiania, den 16de Marts 1869.

Det er antageligt, at det ikke var noget Hensyn til Pengespørgsmaalet, men andre Grunde, som bestemte samtlige Repræsentanter fra Buskeruds og Kristians Amter og enkelte Andre til at stemme sammen med 3 af Hovedstadsrepræsentanterne imod Forslaget. Thi ogsaa under Stemmeretssagens Behandling viste disse Mænd sig at henhøre til det Parti, der anser en Udvikling i frisindet Retning for betænkelig, om ikke ligefrem skadelig, idetmindste for Tiden. Næste Valg vil vel afgjøre, hvorvidt de Stemmeberettigedes Mening i disse Valgdistrikter gaar i samme Retning som deres nuværende Repræsentanters, og om virkelig det store Flertal af Thingmændene ved sit Ja have forspildt sine Vælgeres Tillid. Fra vort Standpunkt vilde selvfølgelig dette sidste være et sørgeligt Vidnesbyrd; men heldigvis synes man trods Modstandernes Paastand at have fuld Grund til den Tro, at Repræsentanterne ved sin Stemmegivning for Reformen ikke alene som Ret er have handlet efter sin egen Overbevisning, men tillige udtrykt saagodtsom alle sine Vælgeres i de sidste Tider adskillig forandrede Mening. I saa Henseende fortjener Jaabæks og hans Venners Stemmegivning særlig at lægges Mærke til. Hvorfor har Jaabæk, som før var Modstander af aarlige Storthing, nu stemt og virket for Sagen? Svaret kan ikke ligge langt borte for dem, der upartisk have fulgt Jaabæks ikke lidet indgribende Virksomhed. Da han begyndte, var det politiske Liv hos en stor Del af vort Folk sørgelig slovt; men Jaabæk har, hvor meget man end ofte kunde være uenige med ham baade i Maal og Midler, dog vidst at sætte Liv og aabne Sandsen og Interessen for de offentlige Anliggender. Erfaringen har ialfald vist, at han stod paa en god Grund; og ved de Funker, hans ofte skaanselsløse Hammerslag, fik ogsaa han selv klarere Syn paa Stillingen. Som en klog og bestemt Mand kunde det ikke undgaa hans Blik, at hans Mission i vort Folks Udvikling maatte byde ham ikke at staa alene, men at virke i Forstaaelse med de Mænd, som alt længe havde arbeidet paa at bryde Veien for en norsk og frisindet Politik, det vil sige en Politik, som ikke glemmer Fædrelandets store Sag, dets Ære og Selvstændighed for de mange Arbeider, vor indre Styrelse kan frembyde.

Udlandet. Grev Usedoms Tilbagekaldelse fra Gesandtskabsposten i Florents har allevegne tildraget sig stor Opmærksomhed, og man er tilbøielig til heri at se et Nederlag for Preussens Politik i Italien. De officiøse preussiske Blade ere gaaede let hen over denne Begivenhed og have gjort sit Bedste for, at Publikums Opmærksomhed ikke skulde dvæle ved den; men Usedom har spillet en altfor stor Rolle som Repræsentant for den preussisk-italienske Alliance, til at hans Afskedigelse kunde blive upaaagtet. I Italien var han yderst populær hos det Parti, der er fiendtlig stemt imod Frankrig, og de officiøse Blade i Florents have givet ham det bedste Skudsmaal for den Iver og Interesse, som han lagde for Dagen, naar der var Leilighed for ham til at vise, at Preussen satte Pris paa det unge Kongeriges Venskab. Naar Gesandten nu kaldes tilbage, ligger det derfor nær at antage, at hans Iver har været større end hans Held, idet han ikke har været istand til at forebygge Gjenoprettelsen af Forbundet imellem Frankrig og Italien. Det hedder i International: I Paris hører man flere Personer, hvis Mening har Vægt, udtale den Anskuelse, at Usedoms Bortkaldelse fra Florents er et utvetydigt Tegn paa, at Alliancen imellem Frankrig, Østerrig og Italien, hvorom der i den sidste Tid har været saa stærkt Tale, nu er bleven afsluttet. Da det ikke var lykkedes Usedom at forebygge denne Alliance, skjønt han gjorde sit Yderste derfor, troede han sig forpligtet til at indgive sin Afsked, som modtoges. Man paastaar endogsaa, at det berlinske Kabinet i Fremtiden kun vil lade sig repræsentere i Florents af en Chargé d'Affaires".

Fra Paris skrives til „Köln. Zeit.", at det franske Krigsparti uventet har faaet en Allieret i Hertug Adolf af Nassau, der for sin Ankomst til Paris har været i Hietzing hos Exkonge Georg af Hannover. Krigspartiet skal imidlertid være kommet til den Erkjendelse, at der iaar ikke er at tænke paa en Krig med Tydskland, dels fordi det endnu ikke er lykkedes at organisere den mobile Nationalgarde i hele Landet, dels fordi Østerrig ikke er færdig med sine Rustninger. Angaaende det italiensk-østerigsk-franske Forbund, hvorom „K. Z." først bragte Efterretning, bemærker Korrespondenten, at det aldrig for Alvor er blevet modsagt af de officiøse og officielle franske Blade. „Efter forskjellige Tegn at dømme, heder det, er Forbundet virkelig blevet sluttet, rigtignok kun for en vis Tid og med bestemte Tilfælde for Øie. Det benægtes, at Nigras Forflyttelse til London staar i Forbindelse med denne Sag, thi Nigra har intet Krav paa i Berlin at ansees for en paalidelig Forbundsfælle". — „Köln. Zeit.", der ikke gjerne vil indrømme, at Freden kan være truet, bemærker, at det ikke kan negtes, at der er foregaaet eller foregaar Noget i den diplomatiske Verden, som endnu ikke er blevet tilstrækkelig oplyst, hvorpaa ogsaa Hertugen af Grammonts Reise fra Wien til Paris synes at tyde. „Det lader til", siger Bladet, „at der var Mere i Efterretningen om Underhandlinger mellem Italien og Frankrig, end man i Begyndelsen vilde tro; denne Efterretning er ligesaalidt bleven modsagt i Wien som i Paris".

Ifølge Gaulois har det fransk-belgiske Anliggende i de sidste Dage taget en saadan Vending, at England har anseet det for nødvendig at tilbyde sin Mægling. Forholdet mellem Preussen og Belgien betegner Bladet som særdeles venskabeligt, og det tilføier, at Belgien synes at have glemt, at Bismark i 1866 opfordrede Keiser Napoleon til at tage „den demokratiske Rede".

I Kortes's Møde den 8de spurgte Caro Regjeringen om Hertugen af Montpensiers Stilling som Generalkaptein i Hæren. Prim svarede, at Regjeringen havde anseet det for sin Pligt at respektere Hertugens Stilling, saameget mere, som han har bleven jaget i Landsflygtighed af den forrige Regjering. Topete mente, at naar man havde Valget mellem Republik og Hertugen af Montpensier, maatte man foretrække den Sidste. Serrano udtalte sig paa Grund af sin Stilling som Regjeringens Chef mere tilbageholden: han erklærede, at det Valg, Kortes traf, maatte gjælde, men forøvrigt ved man jo, at han deler Prims og Topetes Anskuelser med Hensyn til Regjeringsformen. Ifølge et Telegram til os skal Prim ligefrem have erklæret, at han understøttede Hertugens Kandidatur.

Om det kgl. Diktamen, der som meldt i vort Gaardsbl. ogsaa har vakt Opmærksomhed i Sverige, ytrer „Aftonbladet" i den omtalte Artikel: Ogsaa for vort Land har denne Demonstration sin Betydning, naar man sammenholder den med det Diktamen til den svenske Statsraadsprotokol, som Kongen afgav den 14te April forrige Aar i Anledning af den partielle Ministerkrisis, der var opstaaet som Følge af en Votering i Rigsdagen, og som endte med Grev Manderstrøms Udtræden af Ministeriet. I dette Diktamen hed det, at Afskedsansøgningerne „ikke have nogen Foranledning i Mangel paa Tiltro fra min (Kongens) Side", hvortil der føiedes: „Jeg finder heller ikke, at der under indeværende Rigsdag har tildraget sig noget, som kunde udgjøre en tilstrækkelig Grund til disse Statsraadsmedlemmers Afsked, og det saameget mindre som Aanden i Sveriges Regjeringsform ikke er bleven forandret ved den foretagne Omdannelse af Nationalrepræsentationen". Hvis disse to i samme Retning gaaende Udtalelser skulle have nogen politisk Betydning, da maatte det vel være den, at de tilkjendegav, at Regjeringsmagtens nuværende høieste Repræsentant ikke synes om det parlamentariske Regjeringssystem. Det lønner sig i saa Fald lidet at fæste sig ved eller tvistes om et Navn. Det er kun faktiske Forhold, der i saa Henseende har no[gen] Betydning. Og hvis det nu er Tilfældet, Folkerepræsentationerne i begge de forenede R[i]ger have en saadan faktisk Magt og Betydnin[g], at en Minister ikke kan tænke paa at bli[ve] staaende paa sin Post efter at have erholdt [et] parlamentarisk Mistillidsvotum, da ved vi [i] Sandhed ikke, hvad det skal nytte til, om man vil indføre den Skik, at Regjeringsmagten ved hvert saadant Tilfælde skal nedlægge et Slags Reservation eller holde en liden Forelæsning om Kronens ikke af nogen bestridte formelle Prærogativ at udnævne og afskedige Statsraadets Medlemmer. Vi samstemme derfor i den af vore norske Kolleger udtalte Anskuelse, at man har Grund til at beklage, at Kongens Raadgivere, der ikke vel have kunnet være uvidende om disse Udtalelser og om deres særskilte Offentliggjørelse i de officielle Blad, ikke have anvendt alle de til deres Raadighed staaende Midler for at søge at forebygge et saadant Skridt, der vistnok ikke har den ringeste praktiske Betydning, men som dog er skikket til at fremkalde en ubehagelig Spænding.

Afskedsansøgning. Ritmester, Stalme[ster] Heyerdal har indleveret Ansøgning om Afske[d].

Lagthinget bifaldt igaar følgende Odelsthingsbeslutninger, som saaledes ville blive oversendte Regjeringen til Sanktion:

1. Til Lov om Paakjendelse af smaa Gjeldssager ved Forligelseskommissionerne samt om forkastet Behandlingsmaade af visse Slags Gjeldsager.
2. Do. indeholdende Forandring i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860 angaaende Udskjænkning af Øl og andre visse Dri[k]kevarer i Kjøbstæderne m. V.
3. Do. Do. ang. Udskjænkning og Udsalg a[f] Øl og Vin paa Landet.
4. Do. indeholdende Forandring i Lov af 10de Septbr. 1842 ang. Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten.

Odelsthinget sammentræder Torsdag den 18de Marts Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Bankkomiteen i Anledning af Iversens Forslag til Lov om Hundeskat for Landdistrikterne.
2. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld.
3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende det af J. Sverdrup fremsatte Forslag til Lov om Adgang til at give dramatiske Forestillinger.
4. Do. fra Do. angaaende den kgl. Proposition til Lov om Ordning af Jordforholdene i Finmarkens Amt.
5. Andragende fra en Del Indvaanere af Maalselven om Ordning ved Lov af Forholdet mellem de Fastboende og Flytlapperne.
6. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 ang. det af Repræsentanten Svano fremsatte Forslag til Lov om Forandring i Skatteprocessen i Dødsboer.
7. Do. fra Do. angaaende Repræsentanten Jaabæks Forslag til Lov om Ansvar for Skade paa Bofæ ved Hund.
8. Do. fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af den kgl. Proposition til Lov indeholdende Tillæg og Forandringer i Lovgivningen om den alm. Enkekasse.
9. Referat.

Telegrammer fra Fisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Bergen 13de ds.:

Vaarsildfisket kan ansees forbi med Søndmørefisket 8de, Nordfjordsfisket 9de, da senere vides intetsteds Fiske af nogensomhelst Betyden-

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forsat fra foreg. No.)

Opstigningen var temmelig brat, da Bakken hævede sig henved femhundrede Fod over det flade Land, saa man fra Toppen havde en vid Udsigt. Skjønt forsynet med udmærkede Kikkerter, kunde Spor af Mennesker eller en Kraal ikke opdages.

„I ser den mørkegrønne Samling af Busker paa hin Bakke med de røde Flækker", sagde Forester. „Det er Bæverolie-Planter. Nær den var en Kraal, som indeholdt firti Hytter. En vakker gammel Kaffer var den fornemste Mand der; han kaldtes Ingulubi (Vildsvinet), fordi hans Sidetænder stod frem ligesom Hugtænderne paa et Vildsvin. Jeg formoder, han enten maa være dræbt eller har gaat op langs Kysten og sluttet sig til en anden Stamme. Ikke det mindste Tegn til en Beboer!" vedblev han. „Der er Majsmarken overvokset med Ugræs og der ser jeg en Flok Busksvin paa det aabne Land — et Tegn til, at ingen menneskelige Væsener er der i Nærheden. Vi vil nu vende tilbage efter hin Buskti; kanske jeg kunde træffe paa en Raabuk undervejs."

„De har aldrig fortalt mig, hvorfor De kald[es] Ingonyama", sagde Walter. „Det betyder jo [...] er det ikke saa?"

„Jo, det er under det Navn, en Løve gaar blandt mange Kaffere. Der var to Grunde for dette mig tillagte Navn — den ene var, at jeg skjød tre Løver den første Uge, jeg var i dette Distrikt og disse Løver havde været en Skræk for de stakkels Mennesker i flere Maaneder. De var meget dristige og følgelig meget lette at skyde; og Følgen var, at Folket næsten tilbad mig."

„Og den anden Grund?" spurte Walter.

„Den var, at jeg kunde bruge mine Næver; i en Fægtning med Zuluerne var to Stykker mig lige ind paa Livet, førend jeg havde faat ladet min Rifle igjen; med et velanbragt Bokserpuf til højre og venstre lagde jeg disse i saadanne fri Kunster ukyndige i Bakken. Et saadant Syn havde man endnu aldrig set, og man sluttede følgelig, at jeg maatte have en Løves Styrke. Men lad os nu være tause, idet vi træder ind i Buskene."

Den Sti, de fulgte, syntes nylig at være betraad. Adskillige Gange standsede Forester for at undersøge Marken. Omsider stod han medet stille og sagde med lav Stemme:

„Der er igjen Mærket af en Kaffers Fod. Jeg vil gaa alene i Forvejen, saa kan I følge langsomt efter. De kjender min Fløjten, Walter; kom naar I hører Signalet. En enkelt Kaffer, som saa et Følge saa stærkt som vort, vilde prøve at komme unna."

Forester kom snart af Syne. De to Eagletoner og Resten af Følget satte sig ned i Græsset og ventede Signalet. Omtrent et Kvarters Tid var forløbet, da en skarp Piben hørtes, som Walter erklærede at være Foresters Signal. De skyndte sig altsaa afsted; men de tilbagelagde mindst en Fjerdingvej, førend de fik Øje paa Forester; endelig saa de ham siddende under et stort Træ og ved Siden af ham stod en Kaffer, som øjensynlig var en gammel Mand. Forester talte med ham, og syntes at lytte til, hvad han sagde, med stor Interesse. Paa et Vink af Forester nærmede hans Ledsagere sig og efter endnu en Stund at have underholdt sig med Kafferen, meddelte han sine to Venner i en fri Oversættelse det væsentlige af Kafferens Meddelelse:

„Dette er en af mine ældste Kaffer-Høvdinger og er nu, tror han, den eneste gjenlevende af sin Stamme; Amakosaerne kom over dem i Hundredevis; det havde lyktes dem at gjøre mit Folk mistænkelige for de Kaffere, der bodde paa den østlige Grænse og lokket dem til at forene sig med dem mod os. Saaledes blev vi angrebet fra to Sider paaengang. Mine Folk sloges tappert, men de manglede en Anfører, som de kunde stole paa, og blev efter nogen Tid overvældede af det blotte Tal. Da begyndte Slagteriet, der varede i seks Dage, hvorunder Mænd, Kvinder og Børn blev dræbt, og da det var gjort, forlod Fienden Egnen. Denne Kaffer, som blev kaldt Inyoka (Slangen) formedelst hans Dygtighed i stille og ubemærket at bevæge sig i Busken, undkom og holdt sig skjult i to Dage i et stort Træ; han saa Sucsessive af Stammen blive myrdet uden Naade og Barmhjertighed. Han har nu levet her næsten et Aar og finder ingen Vanskelighed i at nære sig; der er fuldtop af Majs og vilde Frugter; han er derhos en dygtig Vildtfanger og kan kaste med Sikkerhed Spydet. Det eneste, han mangler, er et Teppe, et Par Knive og Tobak til at gjøre Snus af. Han siger, at et Gevær vilde være farligt, da Knaldet vilde blive hørt. Saaledes har han saa Fornødenheder og vil leve og dø her. Det er et mærkeligt Slags Eremitliv, ikke sandt?"

„Vistnok", bemærkede Mr. Eagleton, „men Manden synes skikket for det."

„Det er han og vil være meget tilfreds. Han vil jage og æde, sove og tage sig en Pris, og vil neppe blive forstyrret i sine Nydelser."

Forester tog kort efter Afsked med den gamle Mand, og førte sine Ledsagere ad mange indviklede Stier til det Sted, hvor hans Hytte stod.

Hverken Forester eller hans Følge talte meget paa Tilbagevejen til Strandbreden — Eagletonerne, fordi de mærkede, at Forester var meget bevæget ved Gjensynet af de Steder, med hvilke han havde været fortrolige i flere Aar, og Forester selv følte ingen Lyst til at tale, fordi hans Sjæl var optaget af mangehaande Betragtninger. Saaledes

sædvanlige Tegn til dets Ophør har de forskjellige Strækninger været at Siden 6te intet Feveffjordfiske. En- paa Søndmøre vare igaar endnu Fremmed Almue brudt op overalt fiske.

Do. fra Byfogden i Kristianssund, ds.:

godt Veir har Torskefisket denne sædvanlig denne Tid, naar Fisken staar fiste Rogn, været meget misligt.

Do. ang. Lofotfisket, dat. Svolvær

en for Størstedelen forladt Østnæsigt Værene i Vaagen og Skraaven. Garn trukne alene ved Kabelvaag, Skraaven, megen god jevn Fangst. hbsagnfisket godt hele Distriktet. Igaar ber trukne med god Fangst fra Helle gsvær, derfra til Balstad, Garnfisket men ujævnt. Balstad jævnt god. vestlige Vær savnes Efterretninger. antages opfisket omtrent 9½ Million. rere; i Vestlofoten 7 a 8 Hundreder e Lever. Pris uforandret. Under 40 Mand omkomne.

Do. af 15de ds.: Sund, Reine, forløbne Uge misligt Fiske. I Lør- e; jævnt omkring 1 hundrede; ingen ier. Idag hindrer Søndenvindskuling, dsætning af Redskaber og Trækning ar udsatte.

ole og offentligt Bibliothek i Ber- even en Tanke hos Bergensmændene, ville ønske al Fremgang til Handling. ften tager atter fat paa denne Sag er til Museet som den Grundsten, der ges paa. Men før man kan bygge (eller Universitet) bør man lage til- Materialier som er, og drage nye til.

ydelse til en Kapseillads i Stam- erdland den 25de og 26de Marts t. Man vil prøve Fordelene ved de Baadformer. Præmierne ere fra Syd.

ilegiet for Trondhjemsbladet „Adresse- fterretninger“ vil vistnok med det Første et, da Trondhjems Formandskab har paa Fremsættelsen af Lovforslag for et om dets Ophævelse.

nske Aftonbladet har en meget varm ng til Norge i Anledning af, at For- aarlige Storthing er antaget. Bladet denne Reform vil tjene til Befæstelse n, og at den er et Vidnesbyrd om ske Vexelvirkning mellem begge Riger t Retning.

v. I 3die Bergmaaneds 3die Uge er n af Kongens Gruber til Smeltehytten 183 Mrk. 14 Lod gedigent Sølv.

e. I Omegnen ved Horten har man r i Vinter som nu nylig seet Spor

Udstilling af Hornkvæg, Faar og l den 3die Juni førstkommende, efter ltning af Kristians Amts Landbrugs- med Tilskud af Statskassen og Amts- en blive afholdt paa Gaarden Brunlaug ehammer.

Lofoten er iaar fra Trondhjem af- større og mindre Fartøier.

edsfest for de uddragende Missionærer. en 6te Marts, skriver „Stavangeren“, s Kl. 6 med, at Missionens Forstan- khoff, efter Afsyngelsen af en Salme, e 1 Kor. 13. og udtalte Ønsket om, at Sammenkomst, der skulde være et Udtryk n Kjærlighed, hvormed de uddragende nærer omfattedes, ogsaa maatte være og gjennemtrængt af den Kristi Kjær- hvis Væsen Apostelen paa nævnte Sted har stillet os. — Efterat der er sveveret The, talte Pastor Dons paa Forsamlingens Vegne et Afskedsord til de Udragende. Taleren sluttede med at oplæse et af en Missionær i Bergens Stift i Anledning af Missionærernes Udsendelse forfattet Digt. — Med Anvendelse af et af de afsungne Salmevers talte Kand. Borchgrevink om Missionærernes Kald som en Strid, der kræver „Kjæmper bolde“, Kjæmper, hvis Styrke bestaar ikke i den naturlige, men i Herrens Kraft, en Kraft, som for en væsentlig Del skulde udgaa ogsaa fra den forbedende Menighed, hvorfor han i sit og sine Brødres Navn indtrængende lagde Hjemmets Menighed paa Hjerte ikke at trættes, men blive ved i Troens Forbøn og Kjærlighedens virksomme Deltagelse. — Efterat Ordet var erklæret frit, henvendte Kand. Blom et Afskedsord til Zulukafferen Moses, som derpaa henvendte til Forsamlingen nogle frimodige og enfoldige Hjertesprogets Ord, som sikkert ogsaa fandt Vei til Tilhørernes Hjerter. Forudskikkende den Bemærkning, at han ikke skammede sig ved Christi Evangelium, da han havde erfaret dets saliggjørende Kraft, siden han blev en Troende, takkede han for den store Kjærlighed, som havde været ham vist under Opholdet i den norske Menighed, bad om at man, naar han nu var bortdragen, maatte mindes ham med den samme Overbærelse, som altid havde været vist hans Skrøbelighed, medens han var personligt nærværende, og bad især om, at Menigheden flittigt maatte frembære ham for Gud i Bønnen, paa det, at han kunde blive staaende i Sandheden. Han bad ogsaa om, at den norske Menigheds Kjærlighed ikke maatte trættes af hans arme Folks Gjenstridighed, men trofast vedblive Kjærlighedens frelsende Gjerning imellem dem.

Det var allerede langt paa Nat, da man stiltes fra den rige, opbyggelige Fest, som vil efterlade et kjært Minde hos alle Deltagende. Det maa kun beklages, at det indskrænkede Lokale gjorde det umuligt at give alle dem, der ønskede det, Adgang til Festen, ved hvilken noget over 400 Deltagere vare tilstede.

Grundset Marked har som sædvanligt været stærkt besøgt baade af Folk og Fant, skrives der til „Hamars Stiftstd.“ Vareomsætningen har dog ikke været i Forhold til Folkemængden, eftersom kun et Mindretal af Markedsgjæsterne har søgt derhen for Handelens Skyld. Blandt Haandværkere og Andre, som have falbudt nyttige Varer, er det almindelig Tale, at Markedet har været flaut. En Mængde Skind af forskjellig Slags ere dog solgte til høie Priser. (Om Hestehandelen er endnu Intet at sige, da den i Regelen først pleier at foregaa efter Markedstidens Udløb).

Efter Orkanen, skriver Karmsundsposten for 5te ds. berettes fra forskjellige Kanter om Beskadigelser paa Fartøier og Huse; men Tab af Menneskeliv synes ikke at have været saa stort, som man befrygtede. Det skal rigtignok efter Ryate savnes nogle Fiskerbaade, men de turde forhaabentlig komme tilrette. I Nordre Distrikt har Stormen ikke have raset med den Voldsomhed, som her, og der skal ikke være foraarsaget saa stor Skade.

Veiret er nu saa roligt og godt, som man kan ønske det, med østlig Vind. Den Fiskealmue, som har opholdt sig i Søndre Distrikt, er for største Delen efter kort Stands her paa Stedet afreist til Hjemstederne. Af Almuen fra Nordre Distrikt er endnu kun endel ankommen hertil. I Forhold til den betydelige Folkeansamling er Omsætningen hos de Handlende liden, paa Grund af de fleste Fiskeres mindre gode Fortjeneste. De, der have bedst Afsætning, ere Øl- og Vinhandlerne, og det er sørgeligt at se de mange Berusede, der anvende sine surt erhvervede Penge paa en saa ødelæggende Maade.

Amerikansk Misbrug. Under Kongressens Forhandlinger om Budgettet bragtes de afskyeligste Misbrug for Dagen, og der frem- kom mange Beviser paa, at Statens Penge bortødsles. Et Par Exempler kunne vise, at der ogsaa gives Sinekurer i det demokratiske Amerika. For tresindstyve Aar siden blev der foreslaaet, at Washingtons Lig skulde bringes til en Krypte (Grav) under Kapitoliet. Det skete aldrig, men dog er der fra den Tid af stadig blevet forlangt og bevilget Gage til en „Opsynsmand ved Krypten“. I Henhold til en Traktat, som i 1862 afsluttedes med England om Slavehandelens Undertrykkelse, blev der udnævnt „Kommissærer“, som egentlig skulde have taget Ophold paa den vestafrikanske Kyst; men kun To af dem kom over Atlanterhavet, dog uden at de naaede længere end til Schweitz og Syditalien, medens alle de Andre nød sin Gage i Landet, hvor de ernærede sig mere eller mindre redelig uden nogensinde at tænke paa Afrika.

Et parisisk Musikblad skriver, at for det Tilfælde, at den gamle Aubert, som man har ment, bliver Senator, vil Ambroise Thomas blive Direktør for Paris's Konservatorium og Gounod udnævnt til Anfører for det keiserlige Kapel.

Den engelske Hær har i disse Dage mistet en Veteran, der var født samme Aar som Napoleon og Wellington og altsaa blev 100 Aar gammel. Det er General Arthur Benjamin Clifton.

Georg af Grækenland. Ifølge „Patrie“ har Kong Georg meddelt Ministeriet, at han, saasnart det nye Kammer var traadt sammen, vil aflægge et Besøg i flere europæiske Hovedstæder. Under hans Fraværelse, der vil vare en Maaned, skal Dronning Olga føre Regjeringen. Da Kongen sidst reiste udenlands, forestod som bekjendt hans Onkel Prins Hans Regjeringen.

Retskrivningsspørgsmaalet. Det danske „Dagblad“ skriver: Det vil erindres, at der under den norske Professor Daas Ophold her i Byen skete foreløbige Skridt med det Formaal at tilveiebringe en Tilnærmelse mellem de nordiske Sprogs ydre Fremtræden ved Hjælp af mere ensartede Retskrivningsgrundsætninger, og at der kort efter gjordes tilsvarende Skridt i Sverig og Norge. Sagen er nu saa vidt fremmet, at der paatænkes Dannelsen af et Fællesudvalg fra de tre Nationer. De danske Deltagere i dette ønsker man helst valgte paa et offentligt Møde, og for at enes om Indbydelsen til et saadant samles endel Venner af Sagen paa Lørdag Aften Kl. 6 i Studenterforeningens Lokale.

Trikiner. Stockholms Sundhedspoliti har bekjendtgjort, at det fra 1ste April af indkjøber alt Flesk, der ved Undersøgelsen befindes at være trikinholdigt, efter en Pris, der hver Maaned forud vil blive sat og offentliggjort.

Storthinget.

Mandag den 15de Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup, Sekretær Bentsen.

(Fortſ. fra Gaarsbl.)

Aga foreslog en ny § af følgende Indhold: Af den Godtgjørelse, der i Landdistrikterne maa tilstaaes Skydsskafferne, udredes Halvdelen af Statskassen og Halvdelen af Herredet. Kjerschow var enig i den af Aga foreslaaede § og omtalte, at noget Lignende havde været paatænkt inden Komiteen. Han vilde foreslaa, at Ordene „i Landdistrikterne“ skulde udgaa, saaledes at Byerne bleve ligestillede med Landet. Schweigaard udtalte sig mod Forslaget; for Forslaget Augustinussen vilde stemme for Agas Forslag, men uden den Reform, som var foreslaaet af Kjerschow. Ved alternativ Votering mellem Agas og Kjerschows Forslag bifaldtes den sidstes med 43 St.

§ 4. Naar regelmæssig Deligencefart oprettes og Betalingen for Befordringen med samme udgjør mindst 48 ß for Milen, udredes det Tilskud som yderligere maatte udkræves, med ½ af Statskassen under Betingelse af, at vedkommende Kommuner have vedtaget at betale den anden Halvpart.

Kjerschow foreslog, at i § 4 skulde, som en Følge af de Ændringer, der vare foretagne i §§ 1 og 2, Sætningen „og Betalingen — for Milen“ samt Ordet „yderligere“ udgaa. Dette Forslag antoges af Komiteen og saaledes blev Komiteindstilligen enst. bifaldt. Istedetfor Komiteindstillingen til § 5 vedtoges med 13 St., efter Forslag af Amtm. Falsen, et Forslag om sidste Punktum af § 13 i Lov om Skydsvæsenet af 24 Sept. 1851 skulde udgaa, saaledes at man ikke herefter mod at betale 6 ß kunde tvinge Skydsgut for mere end 1 Hest til at gaa for at hente Hesten tilbage. Komiteens § 6 var saalydende: Amtmanden kan med Amtsformandskabets Samtykke fastsætte den korteste Tid, i hvilken den Reisende efter Aarstiden, Førets Beskaffenhed og Lignende har Ret til at tilbagelægge Veien mellem Skydsstifter. Paa samme Maade kan Bestemmelse afgives om, at Betalingen for Skydsbefordring om Natten for Vintertiden forhøies med indtil 12 ß for Milen. Efter en temmelig vidtløftig Debat optoges endelig § til Votering, som havde det Udfald, at 1ste Del af § forkastedes med 46 St., §'s 2den Del med 54 St. Sagens videre Behandling udsattes til imorgen. Mødet hævet Kl. 2¼.

Tirsdag den 16de Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. Sekretær Bentsen.

Fortsat Behandling af Forslagene til Forandring i Skydsloven.

Komiteen indstiller som § 7: Naar Nogen paa Reiser i offentlige Anliggender, eller Forretningsreiser for Private paa Grund af den med Hjemmel af nærværende Lov bestemte Forhøielse af Skydsbetalingen har havt større Udgifter end dem, som dækkes ved den i § 16 i Loven af 24de September 1851 fastsatte Godtgjørelse, er Vedkommende berettiget til at fordre sig det virkelige Udlæg godtgjort. For at saadan høiere Godtgjørelse skal kunne beregnes, maa Vedkommende attestere, at Udgiften har fundet Sted.

Iversen foreslog som i Indstillingens Præmisser motiveret en ny § 7 saalydende: Offentlige Tjenestemænd skulle i Anledning af Reiser for det Offentlige og for Private, hvorfor der tilkommer dem Skydsgodtgjørelsen, kun være berettiget til at erholde godtgjort den virkelig havte Udgift med Tillæg af Bom-, Bro-, Bære- og Færgepenge samt af 4 ß for hvert Skifte. Er der benyttet mere end en Hest eller to Roerskarle, maa Skydsregningen indeholde Oplysning om, hvorfor saadant har været nødvendigt. I ethvert Tilfælde er dog Vedkommende berettiget til at beregne sig Godtgjørelse som for en Hest eller tilsvarende Vandskyds. Kjerschow fastholdt Indstillingen, væsentlig grundet paa, at Iversens Forslag vilde volde de Reisende stort Bryderi med at holde et nøiagtigt Regnskab over sine Udgifter. Kontrol vilde desuden blive umulig, og nogen Besparelse for det Offentlige vilde ikke, troede han, Forslaget medføre. Jaabæk var aldeles uenig med Komiteen; han vilde, at Embedsmænd hverken skulde vinde eller tabe paa Skyd-

---

re saa Ord vekslede. Saasnart de var ombord igjen, lettedes Anker og Kursen tilbage til Algoa Bay.

rester trak sig tilbage til sin Kahyt og saas e førend den følgende Morgen. Han havde synlig befriet sig fra den foregaaende Dags og saa atter glad og lykkelig ud. Da e saa Walter paa Dækket, spurte han om ader. „Sig ham, at efter Frokosten ønsker tale med ham om Forretninger.“

Vi skal have denne Kahyt for os selv en sagde Forester, da Mr. Eagleton traadde og i den Tid har jeg adskillige Spørsmaal e med Dem. De vil ikke, tør jeg sige, ig for paatrængende, naar jeg spørger, om lig har tænkt paa at vende tilbage til d.“

Jeg har visselig tænkt paa det“, svarte Mr. on, „men bare for at tænke paa Umulig- af det for nærværende. Næsten hele min apital er anbragt her, og nu da Forholdet fferne er saa uvist, vilde jeg ikke kunne gjøre Eiendele her i Penge uden stort Tab.“

Alligevel vilde De gjerne vende tilbage til d, hvis De kunde gjøre det uden altfor store elser, er det ikke saa?“

Visselig skulde jeg ønske det; for jeg er mine Forventninger her; jeg har snarere d vundet. Desuden har mine Døtre faat en Opdragelse, der ikke passer for Omgivelserne her, og de finder ikke, at de Folk, de træffer sammen med her, indtager et saadant Standpunkt i Omgangslivet, som de, med hvem de omgikkes i England.“

„Satte De ikke endel Penge i nogle Miner i Wales?“ spurte Forester.

„Uheldigvis gjorde jeg det“, svarte Mr. Eagleton, „og det forvoldte min Ruin.“

„Hvad har Navnet paa de Miner?“

„Llanywrdr. Jeg satte tyvetusen Pund i dem og kunde tilsidst knapt faa trehundrede Pund for mine Aktier.“

„Llanywrdr?“ sagde Forester; „jeg ved bestemt noget om dem; førend jeg forlod England hørte jeg noget. Lad mig se efter i min Notitsebog. Her er det. „Llanywrdr. Det hele tilkjøbs for 5000 Pund, med Undtagelse af Mr. Eagletons Aktier. Kjøbt Maskiner. Ny Aarer opdaget — en stor Indsats i denne Mine er sandelig en hel Formue.“ De kunde sælge Deres Aktier for mere end 50,000 Pund. Jeg har kjøbt op alle Aktier, undtagen Deres, som Deres Agent afslog at sælge til nogen Pris. Vi har det saaledes mellem os. Jeg venter om kort Tid at faa tre til fire tusen aarlig af min Indsats og De vil formodentlig gjøre det samme. Jeg var nede i Wales for med egne Øine at gjøre mig bekjendt med Forholdene. De bør vende tilbage til England og se til Deres Ejendom.“

Mr. Eagleton fulgte hvert Ord, som Forester talte, med spændt Opmærksomhed. Udsigten til, at han igjen vilde blive en rig Mand, betog ham næsten baade Maal og Mæle; men saa opstod der en Tvil hos ham om, at der muligens kunde være en Feiltagelse.

„Forester“, sagde han med usikker Stemme, „er De ganske vis paa, at der ikke finder en Misforstaaelse Sted. Det er ikke for mig selv, at jeg er ængstelig og interesseret, men for mine Døtres og Walters Skyld.“

„Dersom De er vis paa, at Minens Navn var Llanywrdr, saa kan der ikke være nogen Misforstaaelse af den Ting.“

„Men“, indvendte Mr. Eagleton, „hvorledes skal jeg kunne forklare mig, at mine Agenter ikke har skrevet mig til? Jeg har ikke hørt et Ord.“

„Der har neppe været Tid til det. Jeg kom meget hurtigt fra England, og „Victor“ bragte den regelmæssige Post, men dengang var vi allerede afsted til Grænsen og saaledes kunde intet Brev naa Dem.“

„Men hvorledes gik det til, at De kom til at kjøbe Aktier i denne Mine?“

„Det var paa en vis Maade et Tilfælde. Jeg ønskede at anbringe nogle tusen i en Spekulasjon, da jeg fandt, at jeg havde en stor Sum i rede Penge til min Raadighed, og da jeg var i Wales, hørte jeg om denne Mine, som en god Dommer i saadanne Sager sagde mig, vilde være et Foretagende, der med behørig Kapital i Form af Maskiner snart vilde svare god Regning. Saaledes kjøbte jeg Maskiner og tog fat for Alvor og fandt snart at jeg havde gjort et meget heldigt Fund. Jeg kjøbte næsten alle Aktier, men der var en Mands Aktier, som jeg ikke kunde faa kjøbt, og det maa være Deres, hvilket er meget heldigt for Dem, da De nu har mere end fordoblet den oprindelige Kapital.“

Intet, værd Omtale, hændte vore Venner paa Tilbagereisen til Grahamstown, hvor de fandt en hjertelig Modtagelse af Familien. Mr. Eagletons første Tanke efter Hjemkomsten var, om der var kommet Breve fra England. Det viste sig da, at Posten havde bragt en hel Pakke, straks efter Afreisen til Kysten. Paa Bunden af Pakken laa et Brev fra Agenten, hvor Hellen med Forsæt havde lagt det, for at det ikke straks skulde falde i Øinene. Brevene fra Mr. Eagletons Agent havde i den senere Tid været alt andet end behagelige. Hele Familien var derfor meget ængstelig, da de saa Mr. Eagleton blive bleg ved Synet af Brevet og gaa med det ind i sit Kontor.

(Forts.)

fandt det usømmeligt, at Embedsmænd, naar de kom til kort med Reisegodtgjørelsen, skulde faa sine Udgifter godtgjorte, medens der, naar de fik tilovers, aldrig var Tale om nogen Refusion. Det var nu endnu mere nødvendigt at fatte en saadan Bestemmelse, som af Iversen foreslaaet, naar man fik aarlige Thing og derved tre Gange saa mange Reiser for Repræsentanterne. Augustinussen vilde ikke stemme mod Minoriteten, da han betragtede de tiloversblevne Reisepenge som et nødvendigt Diættillæg. O. P. Vig udtalte sig i samme Retning, medens Sørensen talte for Præsidentens Forslag. Richter var i Principet enig med Iversens Forslag, men vilde dog gjøre en Undtagelse for de høiere Embedsmænds Vedkommende, og foreslog derfor som Tillæg til Iversens Forslag: „Kongen kan bestemme, hvilke Statsembedsmænd og Funktionærer, den uanseet Bestemmelsen i nærværende §, skulle være berettigede til at beregne Skydsgodtgjørelse efter et større Antal Heste eller Roerskarle, naar saadant er benyttet. Saadan Bestemmelse forelægges første Storthing, efterat samme er afgivet". I dette Forslag var ogsaa Jaabæk enig; denne imødegik Vigs og Augustinussens Udtalelser. Kjerschow vilde hellere have en Revision af det nuhavende Vengeregulativ, end som Richter vilde, at faa et nyt Hesteregulativ. Sørensen ansaa ikke Richters Forslag for at være nødvendigt, medens Mathiesen oplyste, at Richters Forslag ikke var noget forskjellig fra Komiteens Indstilling. Ved Voteringen blev Iversens oprindelige Forslag antaget med 41 St. mod 38 St. Richters Tillægsforslag antoges mod 5 St., ligeledes bifaldtes enstemmig et af Schultze saalydende: „I ethvert Tilfælde er dog Vedkommende berettiget til at beregne sig Godtgjørelse som for en Hest eller tilsvarende Vandskyds, eller for de i Skydsregulativet Litr. A 14, 15, 16; B 10 og 11; C 13 og 14 nævnte Funktioner den deri bestemte Betaling". Som ny § 8 antoges uden Debat efter Forslag af Jaabæk mod 8 St.: „Reisen skal foregaa paa den Vei og paa den Maade, der ske kan med mindst mulige Udgift. Jernvei eller Dampskib skal benyttes, hvor Omstændighederne eller Reisens Maal tilsteder det, og kun den virkelige Udgift erstattes. Alt forsaavidt ikke særegne Omstændigheder maatte gjøre det nødvendigt, at Reisen foregaar paa anden Maade, hvilket i saa Fald maa angives." Ligeledes antoges som § 9 mod 16 St. et af Lindstøl fremsat Forslag saalydende: Bestemmelsen i Lov om Skydsvæsenet af 21 Marts 1860 § 9 er saaledes at forstaa, at der til Befordring af Varer og Vareprøver kun kan forlanges Skyds forsaavidt saadanne Varer og Vareprøver befordres med samme Hest, som den Reisende selv, og ikke overstiger den Vægt, der af ham kan medtages." Komiteens § 8: Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid de herimod stridende Bestemmelser i den ældre Skydslovgivning sættes ud af Kraft: antoges derpaa enst. som § 10. Sagen blev derpaa enst. vedtaget oversendt Lagthinget.

Næste Sag var: Indstilling fra Veikomiteen til Lov om den militære Transportskyds.

Komiteen havde indstillet: Da de militære Myndigheder antage, at der ogsaa udenfor overordentlige Tilfælde og i Fredstid i Henhold til Plakaten af 3die December 1802 haves Adgang til at forlange Skyds tilsagt udenfor de almindelige Skydstilsigelses-Steder for en Betaling af 24 Sk. pr. Mil for hvilkensomhelst Transport af militære Gjenstande, anser Komiteen det ubilligt, at denne forældede og med vor Tid lidet stemmende Ordning udenfor Nødvendighedstilfælde fremdeles bliver gjældende til Skade for Ordningen af Skydsvæsenet i Almindelighed og til Byrde for enkelte Distrikter og Eiendomsmænd, som saadanne Tilsigelser ramme. Komiteen antager, at Regelen i den ældre Lovgivning om militær Transportskyds i Fred kan bibeholdes for Tilfælde, hvor det maa antages, at den nødvendige Befordring ikke kan erholdes enten ved de almindelige Skydsskifter, eller for en rimelig Betaling ved frivillig Overenskomst. — For Misbrug ved Benyttelsen heraf sikres den allerede i den ældre Lovgivning paabudne Fremgangsmaade, hvorefter Skydstilsigelser skal ske igjennem Amtmanden og Skydsbyrden af ham fordeles; thi det vil ikke letelig hænde, at denne vidtløftige og tidsspildende Form uden Nødvendighed benyttes, især naar Skydsbetalingen sættes saa høi, at ingen Vinding deraf er at vente.

I Henhold til disse Antydninger, har Komiteen troet at burde foreslaa en Lov, som nedenanførte, vedtagen.

Lov
om militær Transportskyds i Fredstid.

§ 1. I Fredstid kan Skyds til Transport af militære Gjenstande forlanges tilsagt ved Foranstaltning af den civile Øvrighed, forsaavidt den for hvert Tilfælde nødvendige Skyds af vedkommende militære Myndighed antages ikke at kunne erholdes enten paa de almindelige Skydsskifter, eller til rimelig Pris ved frivillig Overenskomst. — I Forlangendet til den civile Øvrighed bør, foruden det Antal Heste og Redskaber, der tiltrænges, tillige opgives, til hvilket Sted Transporten er bestemt.

§ 2. Amtmanden har efter saadant Forlangende paa hensigtsmæssigste Maade at lade Skydsen fordele og tilsige hos de i Almindelighed Skydspligtige og derhos at bestemme Længden af den Vei, hvorpaa Skydsen kan benyttes, og Stedet, hvor Ombytning skal foregaa.

§ 3. For saadan Skyds erlægges den for fast Station paa Landet lovbestemte Betaling, hvorhos Lovgivningens almindelige Bestemmelser om Ventepenge og om Befordring af Skydsdrenge her tillige skulle være gjældende, dog saaledes, at den Skydsende skal være forpligtet til at vente indtil det Dobbelte af den sædvanlige Ventetid imod tilsvarende Forhøielse i Ventepengene.

§ 4. De ældre Anordningen om militær Transportskyds i Fredstid ophæves.

§§ vedtoges enst. med de Forandringer i § 3, at der istedetfor „lovbestemte" skulde staa „bestemte" og at Ordene „og om Befordring af Skydsdrenge" skulde udgaa. Med disse Forandringer vedtoges § 3 mod 1 St. Loven vedtoges derpaa oversendt Lagthinget. Mødet hævet Kl. 12¾.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar høiest paa Østlandet og i Nordland. Østlig laber Vind paa Vestkysten med Klarveir nordenfor Dovre, sterk NO.lig med overskyet Himmel fra Mandal til Sandøsund. Overalt meget tør Luft. En Hvirvel passerer søndenom Norge. Udsigterne ere til Østlig til Nordlig Vind.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 17de Marts (Kl. 7—9¾) gives: **Onde Tunger,** Skuespil i 5 Akter af H. Laube. (Sidste Gang).

Til New-York

(og videre pr. Jernbane)
med den engelske **nationale Flaades** store og vel indrettede Skruedampskibe, afgaaende **fra Liverpool** Onsdagene som følger:
„**England**" 24de Marts,
„**Virginia**" 31te —
„**France**" 7de April,
i Forbindelse med DHrr. Wilson, Sons & Co.s Dampskibe, som afgaa fra Kristiania hver Fredag. Tolk, som jeg har engageret for ovennævnte Skibe, medfølger Emigranterne fra Kristiania.

O. Swenson,
Kontor: Skippergaden No. 28.

Bøger.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omtring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Tuxen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter, 2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspris 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

De nye Toldtariffer,

der træde i Kraft den 1ste April 1869. Pris 18 ß.

Tilsalgs.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myscost anbefales af

O. Schjønneberg & Co.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos

O. Schjønneberg & Co.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra 6 Sk. opover.
Glandstapeter	- - 20 - —
Guldtapeter	- - 48 - —
Fløielstapeter	- - 72 - —

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Fireskillings Frimærker.

Lithografier, Kobberstik osv. osv.

(til Underpriser).

Hos **De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel,** er udlagt tilsalgs til Underpriser en stor Mængde mere eller mindre bestadigede **Lithografier, Kobberstik** m. m., saasom: **Slaget ved Alma** af V. Adam, **Sebastopols Indtagelse, Slaget ved Solferino** af G. Doré, gamle **Prospekter af Norge,** malede af Lorentzen, saasom: Bækkero, Tistedalen, Leerfossen a 18 ß, religiøse Billeder, hvoriblandt Vandycks **„Korsfæstelsen"; Jagtstykker, Portræter, Christiania** efter Fricks store Maleri til Carl Johan a 12 ß (kostede oprindeligt 1 Spd.), **Billeder af Norge i Tegninger** a 6 ß pr. Stk., **Møbeltegninger, Ornamenter** — store Blade — a 4 ß, **Dronning Josephines** Portræt af Durck, Kobberstik a 72 ß (kostede forhen 3 Spd.), **Landkarter over Norditalien,** store, a 6 ß pr. Stk., store kolorerede **Folkelivsbilleder** a 24 ß pr. Stk. m. m.

Hvedemel,
Rugmel,
Bygmel,
1/1 & 1/2 Gryn, i alle Numere
anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af

Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos

Andr. Gulbrandsen.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim** sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

Skrædder H. Johan

Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Sla

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsy der, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefra fine og simple Bonjourer, sorte og kulort og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenkl for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Dynamit

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, I Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs

Dynamit No. 1 i ¾", Patroner pr. Pund;

Dynamit No. 2 i ¾", Patroner pr. Pund med Rabat for

Brugsanvisning vil altid medfølg

I Forbindelse hermed tillader n underrette Almenheden om, at Dyna som indeholder 60 pCt. Nitroglyceri passende til løsere Bjergarter, hvorin mit No. 1, som indeholder 75 pCt. cerin, helst bør bruges til haarde Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særde befale, da den ikke efterlader Røg ell lige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil nærmeste kunne sættes ved Siden af r glycerin, og Prisen beregnes alene Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Spræng Dynamit det mindst farlige at haan transportere, ligesom det med Hensy store Sprængkraft er det billigste af a

„Billigt" og „det mindst farli

Sprængmiddel.

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 pr. Stk. I Partier Rabat. Detailud fra Brødrene Frølichs Kontor, Jern torvet No. 5. **Harald Frølich,**
Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:
DHrr. F. H. Frølich & Søn, Krist

*) **„Billigt"** paa Grund af Materialets Pris og billigt paa Grund af Ar Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antænd sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse **bevislig livsfarlige Knaldhætter,** de vendes til de forskjellige nye, giftige og Helbred ødelæggende Sprængstoff

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys t laveste Priser hos **Søren Holst & C**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk
meget billig hos **Søren Holst & C**

Tjære i 1/1, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & C**

Simers & Co.'s

Arak-Punsc

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Foruden i Bladets Expe kan Abonnement ogsaa tegne **Boghandlerne Cammerme** Kirkegaden og **N. Lund,** H af Torvet og Grændsen, paa ket sidste Sted ogsaa ubetalt **kjendtgjørelser** kunne nedlo

„Dagbladet" udkommer alle S **dage.** Det koster 1 Spd. 60 ß aaret med Tillæg af 30 ß i Porto. i Byen kan det ogsaa faaes **maane** for 30 ß. Bladet kan tinges fra eller 15de i hver Maaned paa alle kontorer og Postaabnerier, samt i Ex tioner, hos Bogtrykker Jensen, Bro No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optage 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver NB. De, der samle Abonnenter, faa **betalte** Exemplarer det 7de frit

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 64. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 17de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Ejdsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Ojer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Vorsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresjm, Veø, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brottum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hamburg, 16de Marts. Et Parisertelegram til „Nachrichten" bekræfter Efterretningen om Englands Tilbud om Mægling i det belgiske Jernbaneanliggende.

Paris, 16de Marts. „Etendard" siger, at det belgiske Jernbanespørgsmaal imødegaar en tilfredsstillende Løsning.

Til Toulon er kommen Ordre om at permitere Marineinfanteriets 1ste Aarsklasse (1862).

Brüssel, 15de Marts. „Indépendence" [...]ddeler et Telegram fra London, ifølge hvilket [...]nning Victoria skal have sendt egenhændige [...]elser til Keiser Napoleon og Kongen af [...]n angaaende Jernbanedifferensen.

[...]lorents, 16de Marts. I diplomatiske [...] betones, at Dementien af Alliancery[g]-[...]er fuldt berettiget, idet Forhandlingerne [...] Frankrige kun kan have havt til Øiemed, [...] Italien i Krigstilfælde kan iagttage den [...]rængeste Neutralitet.

Breve fra Storthinget.

VII.

Siden mit sidste Brev er denne Storthingssessions 2de vigtigste Sager naaet frem til endelig Afgjørelse. Loven om Udvidelse eller rettere Regulering af den kommunale Stemmeret er da endelig vedtagen i Lagthinget med 15 mod 12 Stemmer. Saavel af Lovens egne Bestemmelser, det indskrænkede Felt, hvorpaa den har at virke, nemlig Herrederne, som af hvad der er oplyst fra samtlige Landsdele — nogle Østlandsbygder undtagne — fremgaar det, at Loven i sig selv er altfor uskyldig til at kaldes nogen stor Sag. Modstanderne have sadlet Bukken til den blev saa høi som en Elefant, og saa skrige de over, hvor forfærdelig stor Bukken er bleven og anstille sig rædde over den Bussemand, de have gjort for at skræmme Andre. Saaledes er Lovforslaget om Reguleringen af den kommunale Stemmeret blevet den Forargelsens Klippe, hvorpaa Manges inderste politiske Tanker ere blevne sørdelig aabenbarede.

Det lyder utroligt, men det synes dog som om en sælsom Magt har forvildet Enkeltes Tanker og bragt dem til at tro, at Samfundets Lykke og Trivsel, vor Friheds og Selvstændigheds Bevarelse fremmes allerbedst ved Stilstand. Det lader idetmindste for Øieblikket, skjønt denne Rid vel ikke bliver lang, til at nogle ligesom have en panisk Skræk for ethvert Tegn til politisk Liv, for enhver aandelig Luftning, og tro, at en af vore største Feil er, at vi har formegen Frihed og næsten ogsaa en for stærk Fædrelandskjærlighed. Den samme Mand, som her i Landet ikke ansees for værdig til at have en Stemme med, end ikke i sin egen Kommune, han kan drage over Havet, og saa snart, han er bleven bosat der iblandt sine Landsmænd i det fjerne Vesten, kan han gaa lige hen til Valgurnen og give sin Stemme. Det er denne Burderen af Menneskets Rettigheder, den Tillid og Tro paa det Gode i Mennesket, som knytter Emigranten til det nye mægtige Samfund, holder ham oppe og gjør ham fra en nøgen, arm og forkuet Stakker til et nyttigt Lem af Samfundet. Det er Mistroen til Individets naturlige Ret, Umyndiggjørelsen, Mangel paa Tillid til Menneskets bedre Jeg, som virker en forsømt Opdragelse baade i moralsk, intellektuel og økonomisk Henseende. Skulle vi saa kunne være i Tvivl om, hvad Vei vi skulle styre!

Endnu gives der Folk, som tror, at den nyere Tids Bestræbelse for at oplyse, dygtiggjøre, frigjøre Mængden, er den lede Tidsaand, Verdensaandens Barn, som bør kastes i Nilfloden forat druknes. Men det er dog høist forunderligt med denne Tidsaandens forhadte Barn. Oftest reddes det af Prinsessen og gives tilbage til sin egen naturlige Moder, Tidsaanden, som er den altid friske, evigunge Amme, hos hvem det vorer sig stort og stærkt, til ligesom Israeliten Moses engang at udføre sit Folk fra Trældommens Land til Kanaans Grændser, paa Herrens Bud ladende sine druknende Fiender bagenfor sig i Bølgerne.

Stemmeretsloven vil neppe blive sanktioneret, siger Somme. Ja, Styrelsen om det. Ude paa Landsbygderne og i de mindre Byer ønsker Mange netop det samme, men af en anden Grund, den nemlig, at Betingelserne for Stemmerettens Erholdelse ere saadanne, at de komme ikke op, de som egentlig burde. Disse haabe, at Loven ved næste Thing vilde undergaa saadanne Forandringer, at den netop kom til at omfatte, hvad den egentlig efter sin Hensigt bør omfatte. Vi kunne glæde os over, at der ere Mange, som indehave de Egenskaber, som gjør dem dygtige til at deltage i Nationens store Samarbeide. Thi der er visselig nok at gjøre; og de, som hidtil har siddet inde med Magten, har store dyrbare Bidder af godt Emningsland liggende upaagtet endnu. Det er næsten ikke stort andet end Havearbeide og lidt Blomsterkultur, vi hidtil har befattet os med. Det grovere Aandsbrug, det, som bringer størst reelt Udbytte i Laden, staar for en stor Del endnu igjen, og paa dette Storværk vil der neppe rigtig for Alvor blive taget fat, førend andre Samfundsklasser kommer op og faar være med i det Heles store Samarbeide.

Siden sidst har Storthinget mistet en af sine allerdygtigste og mest liberale Mænd, idet Professor O. J. Broch af Hs. Maj. er kaldet til Statsraad istedetfor Hr. Statsraad Haffner. I Torsdags Kl. 12 gik hele Storthinget med sine Præsidenter i Spidsen hen til sin gjæve Kollega for at trykke hans Haand og sige ham Farvel. Det var en vakker, høitidelig Stund. Præsident Aall takkede ham paa Storthingets Vegne for den store Dygtighed, den utrættelige Flid og ægte Humanitet, som Professoren altid har lagt for Dagen under sin Storthingsvirksomhed. Det havde næsten været ligesaa behageligt at have ham til Modstander som Medkjæmper i Diskussionen, sagde han. Han ønskede, at Herren ogsaa vilde være med ham og velsigne hans Gjerning i hans nye og ansvarsfulde Stilling. Dybt bevæget takkede Professoren for den Agtelse og Tillid, Storthinget altid havde vist ham. I dets Midte havde han tilbragt sine gladeste Dage, der altid skulde blive bevarede i kjær Erindring. Af hans Virksomhed for Marinen maatte ikke Storthinget just vente sig Besparelser. Det var sjelden, at Reformer ledede til saadanne. Men et kunde han love, det nemlig, at stræbe efter at Nationen skulde faa Ret for sine udlagte Penge, idet dens Søforsvar skulde blive, hvad han vilde kalde mere effektivt.

„Sønderlemmelsen af Norges Grundlov", som Morgenbladet saa sirlig udtrykker sig, foregik forrige Fredag. Operationen udførtes fornemmelig af „Banditterne fra Apenninerne" af et tilstrækkeligt Antal Vagabonder fra Landets øvrige Byer og Bygder. Kun Hovedstaden har Æren af at være svagt repræsenteret i Forening med et Par Østlandsamter. Den foregik hurtigt og let, man kunde næsten sige den Gratis, og det var greit at skjønne, at Banditterne vare tilstrækkeligt inde i Haandværket! Aarlige Storthing er, som Telegrafen, Aviserne og Privatbrevene allerede har meldt til alle Landets Hjørner, antaget med stort Stemmetal. Beslutningen er fattet efter 12 Aars Betænkningstid, af Konge og Folk i Fællesskab, skjønt efter forstokket Modstand. Besynderligt er det dog, at medens denne Modstand før væsentlig førtes franeden, fra Landets Bondestand, der som rimeligt er, havde vanskeligt for at opfatte Sagen fra den rette Side, saa har den nu vendt sig om, saa at nu føres den fra oven. Landets Presse, paa Morgenbladet nær, havde enstemmig erklæret sig for Sagen, og den havde især i den seneste Tid gaaet dybt ind i Folkebevidstheden. Give nu Gud, at Forandringen, der ingen Antastelse af vor dyrebare Grundlov er, maa blive til det norske Folks Hæder, Ære og sande Gavn.

Alle de Grunde, der i de sidste 10 Aar i Tale og Skrift have været anførte for og imod aarlige Storthing, gjentoges atter — Hovedargumenterne fra Modstandernes Side vare de gamle: De vilde ikke være med paa at omstøde Grundloven af 1814, nu var Demokratiet i Anmarsch, og man kunde ikke vide, hvad dette kunde finde paa. Saa kunde Magtfordelingen forrykkes, ja en af Talerne, der rigtignok havde den Tilfredsstillelse, at ingen vilde høre paa ham, gik lige tilbage til Kalmarunionen for at kunne bevise, at Indførelse af aarlige Storthing stred ligefrem imod Grundlovens Principer. Som bekjendt henter de skandinaviske Lande meget paa Borg fra Tyskland. Her har det længe huseret et saakaldet doktrinært Professorparti, der har den store Feil, at det opgjør sine politiske Systemer ikke efter det virkelige praktiske Livs Krav, men efter deres egne, inden de fire snevre Vægge opgjorte Systemer. Det er dette Professorparties Program, som den preussiske Premierminister udfører, naar han forjager de tyske Fyrster og omslutter det tyske Folk med sine Jernarme. Det er det samme Parti, som har paaført Danmark dets svære Trængsler og næsten ført det til Afgrundens Rand. Da vort Universitet er en tro og lydig Datter af det danske (en af vore Professorer, saavidt mindes, Monrad, har med Glæde fremhævet dette!), saa har det danske doktrinære Professorparti faaet sig et lidet politisk Underbrug heroppe hos os ogsaa, hvor det har været Fødselshjælpere for Skandinavismen, Amalgamismen, ny Unionsagt, ny Grundlov med Tokammersystem o. s. v. For at gjøre den fremvæltende Folkemagt uskadelig, maa man efter det doktrinære Professorparties Mening fremfor alt have Tokammersystemet, absolut Veto, Opløsningsret og flere slige Smaating.

Men hvem skulde saa tage Sæde i dette gilde første Kammer, maa man spørge? Formodentlig vore Professorer, Bisper, vore Amtmænd, de største Grosserere i Byerne og saa som et lidet Atpaaslæng — muligens, skjønt det vist vilde knibe derom — en eller anden Kaksebonde. Men da det folkevalgte 2det Kammer, vort nuværende Storthing, ingen Beslutning kunde fatte uden at første Kammer vilde skjænke den sit naadige Bifald, saa er det greit at skjønne, at Storthinget paa denne Maade vilde blive staaende med Hænderne bundne paa Ryggen og ingen Ting kunde udrette. Dette er smukt at byde vort Folk og især vore „gjæve Odelsbønder"! Efter al sund Logik er Thingets moderat-liberale Fremskridtsparti, det i sit inderste Væsen konservative Parti, medens de Radikale, Omstøbningsmændene, maa være dem, som ville rive vor Grundlov i Stumper og Stykker og af disse „støbe" en aldeles ny konstitutionel Bygning med Tokammersystem, Opløsningsret, absolut Veto, ny Unionsakt, formentlig som en passende Overgang til Unionsparlament, og mere saadant politisk Fillegransarbeide.

Naar det Parti i Thinget, som stadigen har været det mest rundhaandede i Bevillinger og stadigen har forsvaret Regjeringen for dens Overskridelser, taler om at aarlige Storthing ville blive for kostbare, saa tager dette sig ligesaa latterligt ud, som naar Ødelanden prædiker Sparsommelighed.

Det mest Pinlige af alt Pinligt er dog at være nødt til at høre paa, at naar en for Fædrelandets Ære og Selvstændighed vigtig Sag skal afgjøres, saa skal man staa og krangle og prutte om, hvem der skal vinde eller tabe et Lod eller Kvintin i Magtfylde, enten Regjeringen eller Storthinget. Til Syvende og Sidst kommer det jo desuden mindre an paa, hvem der inden selve Nationen sidder inde med Magten; men det gjælder, at Nationen ligeoverfor Sverige og andre Stater kan bevare sin Selvstændighed og Ligestilling. Thi tilslut deler dog Regjeringen Skjæbne med sit Folk. Et svagt Folk giver en svag Styrelse, selv om den efter vor lille nye Professor Aschehougs Theorier beklædes baade med sin egen og Storthingets Magt, medens et stærkt Folk giver en stærk Regjering, enten det saa staar noget om det i Konstitutionen eller ei. Det er, naar et frit, livskraftigt, fædrelandssindet, rigt Folk staar bag Regjeringens Ord, at den har Styrke.

Debattens Gang og Udfald er bekjendt. Men de Følelser, som i Afgjørelsens Time strømmede gjennem de Tilstedeværendes Hjerter, vil sent glemmes af dem, som hin Aften var i Thingsalen. „Gud var ataat" i 1814, han var det nu, og han vil altid være det hos et lovlydigt, frihedselskende og fædrelandssindet Folk!

Kristiania, den 17de Marts 1869.

Det svenske Aftonblad gaar i sine i vort Gaarsblad meddelte Ytringer om det berømte Protokoldiktamen ud fra en feilagtig Forudsætning, naar det gjør „Regjeringsmagtens nuværende høieste Repræsentant" til Ophavsmand for denne nye Slags Procedure. Et Skipperrygte, hvis Hjemsted og Bestemmelse trods alt vildledende Signalement dog røber sig, har i de sidste Dage seilet omkring i Byen med en Beretning om, at Hs. Majestæt Kongen forgjæves skulde være fraraadet at gjøre Tilførselen til Protokollen. Dette Rygte tro vi med fuld Sikkerhed at kunne erklære for paatagelig ugrundet; Hs. Majestæts Ryg bør ikke gjøres til Skjærmbræt for DHrr. Statsraader i Anledning af deres Feil.

For det Tilkjendegivende, som Kongen har føiet til sin Resolution om Statsraad Haffners Afskedigelse er naturligvis ikke Kongen, men kun hans Raad ansvarlig og det ikke alene ved juridisk Fiktion, men med fuld Sandhed og fra hvilket Synspunkt Sagen end sees. Stang, som Statsraadets første Medlem, maa ansees som den nærmeste Vedkommende, hvem Ansvaret paaligger enten alene, dersom man vil holde sig til den, der maa antages for den virkelige Forfatter og Ophavsmand, eller i Forening med det hele Raad, dersom man af dette fordrer, at (som det heder i den svenske Regjeringsform) „äfven någon kännedom af denna Riksstyrelsens gren måtte hos Stats-Rådet finnas".

Nogle tro maaske, at det er ganske ligegyldigt, hvem Ansvaret paahviler, fordi selve Sagen er ligegyldig, da det maa staa Kongen som enhver anden Mand frit for ved sit eget Bord at tale fortroligt med sine Venner. Andre finde maaske, at ved det kongelige Tilkjendegivende ere alle Tænder brudte ud af Storthingets Mistillidsvotum, og Fædrelandet lykkelig frelst fra det Lotofagernes og Mastodonternes Pøbelherredømme, som Ordenens og Fredens rettroende Forkjæmpere baade i Storthinget og i Pressen nu i den Grad ere overvældede af Frygt for, at de have fornegtet og afsvoret sine tidligere Meninger som ugudeligt Kjætteri og nu kan synge i Kor med sin hele Menighed: a furore Normannorum libera nos o Domine! d. e. fra Sverdrups Vold og Overlast befri os, Herre Gud!

Militær-Komiteen havde paa en intet mindre end udæskende Maade gjort opmærksom paa den bedrøvelige Uorden, som Regjeringens egen Indstilling til Kongen viste, at der herskede i Bestyrelsen og Anvendelsen af de til Søforsvarsvæsenets Udvikling bevilgede betydelige Midler. Men der var ikke Tanke om atgaa videre, og havde ikke disse forblindede Forsvarere været, der ikke kjende noget Hensyn, naar det gjælder at holde Kritik og Ansvar borte fra Styrelsen, saa vilde Komiteens Bemærkninger have forblevet staaende for Komiteens egen Regning og alene have tjent til Veiledning for vedkommende Statsraad. Men i sin blinde Iver for at frelse Fædrelandet „a furore Normannorum" anfaldt man Komiteens Indstilling med saadanne Vaaben, at ogsaa denne tabte Taalmodigheden, forlangte sine Bemærkninger vedtagne som Beslutning af Storthinget og satte dette igjennem, saa at Forsvarerne for dette mærkelige Felttog hjembragte

...eren en Storthingsbeslutning, hvori der andrages om, at Kongen vilde sørge for en bedre Varetagelse af Marinens Anliggender end den, der har fundet Sted i sidste Budgettermin.

Dersom Statsraad Haffner havde hedt Bretteville, er det meget muligt, at Storthingets Beslutning om Marinestyrelsen vedkommende Leilighed var bleven ligesaa virkningsløs som Odelsthingets Beslutning om Poststyrelsen nogle Aar tidligere havde været. Men Haffner, som visinok ingen overvældende Lidenskab har havt for at sidde paa Taburetten, fandt i Storthingets Beslutning af den Opfordring, der behøves for en æreskjær Mand, til at trække sig tilbage fra en Stilling, han aldrig har søgt eller forlangt; og han begjærede derfor sin Afsked.

Havde Storthingets Beslutning nogen anden Hensigt end at bevirke dette? Mente Storthinget, at Kongen juridisk eller grundlovsmæssig skulde være tvungen til at afsætte Ministeren, dersom denne istedetfor at søge Afsked havde erklæret, at han vilde blive staaende, og lovet i sin følgende Styrelse ikke mere at gjøre sig skyldig i de Feil, som han selv havde anbaret for Storthinget at have begaaet? Ingen kan tænke noget saadant. Storthinget havde kun forlangt Feil rettede. Om Maaden, hvorpaa og Midlerne, hvorved dette skulde ske, indeholdt Storthingsbeslutningen intet. Men over hele den konstitutionelle Verden antager man, at en Minister ikke med Ære kan forblive ved Styrelsen, efterat Nationalforsamlingen har erklæret, at han mangler dens Tillid. Erkjendelsen heraf var det, som bragte selve Ridderne uden Frygt og Daddel, Kjæmperne for den ene saliggjørende Tro, at Storthinget ikke maa befatte sig med at øve nogen Indflydelse paa Regjeringen, til i det foreliggende Mistillidsvotum at se en Afsættelse, saa at „Ridderen med den altid fælvede Landse" endog forlangte, at Storthinget ogsaa selv skulde udnævne eller dog foreslaa en anden Minister i Stedet for den, som det vilde afsætte.

Storthinget hverken afsætter Ministre ved at dadle eller indsætter Ministre ved at rose. De kongelige Prærogativer angribes hverken ved Storthingets Daddel eller ved dets Ros. Kongens Person, der er det samme som Kongemagtens ideelle Begreb, er høit løftet over Dagens Lidenskaber og Kampe saavelsom over de forskjellige Meninger, som de repræsentere. Oppe i den høie Region, hvor Kongens Throne staar, er der altid Ro og Fred, Luften altid klar og blaa, og alle Vinde hvile og tie. Men nedenfor under Thronens Fod samle sig undertiden Skyer og vaade Dunster, og her blæse undertiden ubehagelige Vinde, saa at snart en, snart en anden Minister finder sin Taburetstol saa vaad og kold, at han søger sig andet Sæde.

Dette Forhold er det, som den eller de Ministre, der ere Ophavsmænd til eller Deltagere i det kongelige Diktamen, have forsøgt paa at forrykke ved at lægge Kongen i Munden dette imponerende qvos ego! Det er et ukonstitutionelt Forsøg paa at bytte Sæde med Kongen, sætte sig selv op i den Atmosphære, hvor Vindene altid hvile, og Luften altid er blaa og bringe Kongen ned i de lavere, urolige Egne, hvor „Skoven bruser og Skyer gaar".

Enhver kan forstaa, at naar vort Storthing for første Gang ved et Mistillidsvotum bringer en Minister til at nedlægge sin Post saa klinger den hele Begivenhed i Ministeriets Øren omtrent som Kommandantens Banken paa Døren hos Don Juan. Men Ministeriet maa ikke sende Kongen ud mod den vrede Kommandant; det maa selv møde den uvelkomne Gjæst. Det er paa Ministeriets, ikke paa Kongens Dør, at Storthinget har banket, og naar Ministrene ville sige Storthinget og Nationen, at de ikke ville lade sig lokke i sine Sæder af Storthinget, saa er det ifølge Grundlovens Bud ligesaameget som ifølge de i alle konstitutionelle Forfatninger gjældende Grundregler deres Pligt at sige det med egen Mund og ikke dertil at misbruge Kongens; det er jo netop hans Persons og Majestæts Hellighed og Uansvarlighed de ere satte til at vogte og vaage over.

Udlandet. Ifølge de sidste Telegrammer have den østerrigske og den italienske Regjering samtidig modsagt Efterretningerne om, at de havde afsluttet et Forbund indbyrdes og med Frankrig. Disse Efterretninger finde imidlertid i det Væsentlige mere og mere Tiltro og de bestyrkes indirekte af Patrie, som skriver: Det maa i Henhold til sikre Oplysninger ansees for afgjort, at der i dette Øieblik foregaar en betegnende Tilnærmelse mellem Italien og Østerrig. Alle Grunde til et fiendtligt Forhold imellem disse to Lande have ophørt at bestaa, de indse begge, at de i Betragtning af de i Europa indtraadte Forandringer maa begynde en ny Politik, og at et Forbund imellem Florents og Wien nu ligger i de to Nationers Interesse. Man forsikrer endogsaa, at der til Paaske vil finde en Sammenkomst Sted imellem Kong Victor Emanuel og Keiseren af Østerrig i en af Stæderne ved det adriatiske Hav". Om en Alliancetraktat imellem Østerrig, Frankrig og Italien allerede er bleven undertegnet eller ikke, har aabenbart Mindre at sige; da der hersker Enighed imellem dem, ville Underskrifterne hurtig komme tilstede i det Øieblik, da de tre Magter nødsages til at træde op. Det her omtalte Forbund spiller en stor Rolle i Krigsrygterne, og naar den er en endelige Afslutning nær, er den aabenbart ogsaa et talende Vidnesbyrd om, at den fortvivlede Tilstand, hvori Europa befinder sig, snart vil føre til den uundgaaelige Afgjørelse, som alene kan gjenoprette en virkelig Fred og atter skaffe Folkene de med en saadan Fred forbundne Fordele. Men denne Tilnærmelse imellem Frankrig, Østerrig og Italien har ingenlunde, som man af mange Blades Udtalelser skulde tro, Nyhedens Interesse. Efter Sadowa har Østerrigs og Frankrigs Forbund været givet, da de begge have samme Interesse i at knække Preussens Overmagt. Hvad Italien angaar, da kunde der en kort Tid være nogen Tvivl tilstede; men efterat Garibaldi og hans Parti havde lidt et fuldstændigt Nederlag, og efterat General Menabrea, „Franskmanden", som Agitatorerne kaldte ham, havde vist sig istand til at styre Landet i Ro, trods alle Ophidselser fra Mindretallets Side, vendte Italien tilbage til sin sædvanlige Stilling. Man har i over Aar og Dag beskjæftiget sig med den store Krig i Frankrig, og det er stadig blevet forudsat som givet, at Italien i fornødent Fald skulde støtte Østerrig imod Rusland, medens Frankrig tog Prussen paa sin Samvittighed. Usedoms Tilbagekaldelse til Florents tager sig fuldstændig ud som en preussisk Falliterklæring, som en Tilstaaelse af, at alle Forsøg paa at vinde Italien for en nordtysk Alliance ere slaaede feil. For Følgernes Skyld burde den preussiske Regjering egentlig ogsaa tilbagekalde sin Gesandt i Wien; thi hans Spekulationer i en ungarsk Alliance have akkurat havt samme Held med sig.

Det fremgaar af Alt, at man ialfald i Paris venter Krigens Udbrud med det Allerførste. Det yderst fiendtlige Sprog, som „Nordd. Allg. Zeit." i den sidste Tid har ført imod Frankrige, bestyrker denne Formodning, og herfor taler ogsaa den Enstemmighed, hvormed alle helt og halvt Bismarkske Organer bestandig antyder, at Napoleon III. paa Grund af Frankriges fortvivlede indre Tilstande vil søge den sidste Frelse i en Krig. „Köln. Zeit." minder atter om det nordslesvigske Spørgsmaal. „Vi vilde", skriver dette Blad, „med mere Ro følge alle diplomatiske Forviklinger, naar der ikke fandt saa umaadelige Rustninger Sted; thi disse Rustninger maa føre til Krig, naar de ikke føre til Afvæbning. Hvorfor foretager man ikke en Afvæbning? Ligesaa let kan man begribe, at enten maa Pragerfreden udføres, eller ogsaa maa der paany føres en stor Krig paa Grund af et ganske ubetydeligt Landstrøg med en fremmed Nationalitet. Men hvorfor udføres Pragerfreden ikke?"

I de spanske Cortes er Spørgsmaalet om Thronens Besættelse i disse Dage leilighedsvis blevet berørt. En Deputeret opkastede det Spørgsmaal, om Hertugen af Montpensier endnu havde bevaret sin Rang som Generalkaptein i Hæren. Prim svarede Ja hertil, idet han tilføiede, at man ikke burde behandle Hertugen som et Medlem af den fordrevne Kongefamilie, da han ved Revolutionens Udbrud havde været blandt dem, som den styrtede Regjering havde landsforvist. Marineministeren, Admiral Topete tog af denne Diskussion Anledning til at erklære, at han, naar han havde Valget imellem Republiken og Hertugen af Montpensier som Konge, vilde foretrække den sidste. Denne Udtalelse ansees for at være kommen Regjeringen ubetimelig, idet Premierministeren, Marschal Serrano strax efter tog Ordet for at forsikre, at Topetes Anskuelse ganske vist kunde gjøre Krav paa Opmærksomhed og Agtelse, men at det Spørgsmaal, som han havde bragt frem, burde behandles med Overlæg og udelukkende forbeholdes den konstituerende Forsamlings Afgjørelse.

Glæden ved Antagelsen af aarlige Storthing sees efter de idag ankomne udenbyes Blade at have været dyb og almindelig paa de forskjellige Steder. Kun „Smaalenenes Amtstd." erklærer med en Sandhedskjærlighed, der fuldelig maa anerkjendes, at der i Frederikshald i den sidste Tid var sporet nogen Tvivl eller Modstand mod Reformen hos Enkelte, medens Redaktionen tidligere kun hørte en almindelig Stemning for Reformen, ligesom Bladet selv fremdeles er af samme Mening om Forslagets Nytte og Nødvendighed som tidligere. Vi skulle hertil for vort Vedkommende tilføie, at vi for nogen Tid siden modtog en Meddelelse fra Oplandene, hvoraf der faaes, at Tvivlen om Reformens Hensigtsmæssighed endnu var tilstede hos Enkeltmand, men ogsaa der i Aftagende. Iøvrigt have vi fra alle Landets Kanter privat og offentlig kun erfaret en samstemmig og stærk Opinion for Sagen. Dette i Anledning af Morgenbladets Sigtelse om at alle andre Blade end dette Organ selv ikke repræsentere den raadende sande Folkemening.

Vort Blads indskrænkede Rum forbyder os at aftrykke de udenbyes Blades ... sin Helhed. Kun for det svenske ... Vedkommende tro vi at burde efter... af flere Abonnenter skeet Opfordring, ... vi i Oversættelse meddele denne tidligere ... Blad omtalte Artikel:

„Af ganske Hjerte lykønske vi Brødrefolket til denne vigtige Reform. Den levende Glæde, som Budskabet herom fremkalder hos alle Fremadskridningens og den konstitutionelle Udviklings Venner i Norge, skal finde en kraftig Gjenlyd i vort Land. Vi se i denne Reform paany et betydningsfuldt Skridt til indbyrdes Tilnærmelse mellem de tvende Brødrefolk, det største, der er taget, siden vi gjennemførte vor Repræsentationsreform. Vi glæde os over den politiske Vexelvirkning, der i Virkeligheden finder Sted mellem de forenede Riger, til Gavn for hv... af dem og til Unionens Befæstelse. Foreningen med Norge har kraftig støttet de liberale Ideer og Reformbestræbelserne i vort Land, og efter femti Aar vandt den mere og mere udviklede Opinion, der paaberaabte sig det frie Norges Exempel, en stor Seier gjennem Repræsentationsreformen. Nu igjen har den norske Folkerepræsentation paa sin Side fulgt Sveriges Exempel, og vi haabe, at nu, da Konservatismens Is endelig er bleven brudt, det samme vil ske i Spørgsmaalet om Stemmerettens Udvidelse, der nu staa nærmest paa Dagsordenen blandt de konstitutionelle Reformer i Norge. Paa denne Maade bør de tvende Folk efterhaanden mere og mere nærme sig til hinanden, ved i Endrægtighed at skabe ligeartede Former for den falskelige Selvstyrelse.

„Nya Dagl. Allehanda" skriver ved Efterretningen om Forslagets Antagelse følgende; „Den norske Forfatning har taget et stort Skridt fremad ved den Beslutning, der igaar Aftes blev fattet af Storthinget i Kristiania, idet Regjeringens Forslag om aarlige Storthing blev antaget med 81 mod 30 Stemmer. Længe har dette Spørgsmaal staaet paa Dagsordenen i Broderlandet, men altid mødt en fast og ihærdig Modstand af det hidtil almægtige Parti, der har anseet den mindste Forandring i Grundlovens Ordlyd for en overmaade stor Fare. Nu er Isen bleven brudt. Det konstitutionelle Liv har slaaet saa dybe Rødder, at ingen kan tænke sig Forholdet anderledes, og saasnart man var kommen saalangt, begyndte Øinene mere og mere at aabnes for Manglerne i selve Forfatningen. Det første Resultat af denne nye Tingenes Tilstand er Gaarsdagens Beslutning".

Storthingsmænds Skyds- og Underholdnings-Godtgjørelse. Som bekjendt var tidligere hos Nogle en af Hovedbetænkelighederne mod aarlige Storthing den, at de vilde blive kostbare; Nogle frygtede ogsaa for, at Thinget skulde være mindre arbeidsivrigt, naar Diætpengene ikke indskrænkedes. For at tilfredsstille og berolige denne Menings Tilhængere er fremkommen flere Forslag, hvoriblandt et paa forrige Storthing fremsat Grundlovsforslag fra Rolfsen, hvilket imidlertid fo... kastedes i Fredags efter Konstitutionskomite... Indstilling, af den Grund at det var ... sende og uhensigtsmæssigt at indtage e... Pengebestemmelse i selve Grundloven. ... mod er der saavidt erindres fra Jaab... Flere fremsat Forslag til privat Lov i lig... Retning; og endelig have en Del Thingm... fremsat nedenstaaende Forslag, der iforg... blev refereret i Storthinget og besluttet ov... sendt til Konstitutionskomiteen som en Sag af 1ste Klasse.

Til Odelsthinget!

Saavidt det har været os muligt at opfatte den almindelige Mening om aarlige

---

Kaffer-Høvdingen.

(Fortsat fra foreg. No.)

„Flere slemme Nyheder", hviskede Mrs. Eagleton til sin ældste Datter. „Jeg formoder, vi snart faar tage fat paa en Modehandlerindes Forretninger."

Imidlertid gik Mr. Eagleton ind i sit Kontor; han satte sig ved sin Pult, aabnede Brevet og læste det, ja ikke en men to Gange, og fandt alt, hvad Forester havde fortalt om denne Sag, stadfæstet. Efter et Overslag fandt han, at han havde en Sum af 1500 Pund aarlig af de Aktier, som hans Agenter havde solgt for at faa den oprindelige Sum tilbage. „Med 1500 Pund aarlig, tillagt, hvad min Ejendom her kan udbringes til, om de Aktier, jeg har tilbage, var ganske værdiløse, vilde jeg godt kunne leve paa Landet i England og Pigebørne vil ikke blive slettere, for de Prøvelser, de har gjennemgaat her." Sluttende saaledes lagde han Brevet ned i sin Pult, lukkede den og vendte tilbage til Dagligstuen.

Mrs. Eagleton og hendes Døtre var der endnu og skottede ængsteligt til ham, da han traadde ind. Den øjeblikkelig ophidsede Sindsstemning, hvori Uvisheden havde sat ham, var nu forbi, og han syntes saa rolig og ubekymret, som om intet af Vigtighed havde hændt.

„En stor Forandring, skriver man mig til, har indtraad i Værdien af mine Mineaktier", sagde Mr. Eagleton.

„Aa, denne skrækkelige Minespekulasjon! Jeg vidste, den vilde blive vor Ruin, og jeg sagde Dig det bestandig fra først af", sagde Mrs. Eagleton.

Nei, ved en mærkelig Skjæbnens Omveksling synes det, at disse Aktier ere blevet værdifulde, idetmindste skriver min Agent saa i dette Brev, som jeg vil læse for Eder."

Stor var Forundringen og Glæden over disse Nyheder og saa mange Spørsmaal blev gjort af hver især, at Mr. Eagleton maatte give en detaljeret Beretning om, hvad han vidste om denne Sag, og hvorledes det gik til, at Foresters Penge i Virkeligheden blev Aarsag til, at hans egne Aktier blev værdifulde. Da Hemmeligheden endelig nogenlunde var opklaret, underrettede Mr. Eagleton sin Familie om, at han havde besluttet at vende tilbage til England, men at Walter kunde blive tilbage i nogen Tid for at se til Ejendommene, hvis han foretrak det, og senere vende tilbage til England, hvis det lykkedes at faa solgt dem.

En saa pludselig og uventet Forandring i deres Udsigter satte naturligvis den hele Familie i en glad Stemning og der var faa lettere Hjerter i Syd-Afrika den Nat end under Mr. Eagletons Tag i Grahamstown.

Kapitel XXXIII.

„En Tur til The Chase ere foreslaat, Forester", sagde Walter, da Familien samledes til Frokost den følgende Morgen. „Vil De ledsage os og tage Afsked med det gamle Sted?"

„Intet vil være mig behageligere", forsikrede Forester; det er altid behageligt at besøge en Valplads, naar vi har vundet Sejr."

I faa Minutter var Hesterne bragt for Døren og et Antal af seks Personer tog Vejen til The Chase. For at undgaa Støvet af de Foranridende, delte man sig i Par, der fulgte efter hverandre i nogen Afstand og det sidste Par var Hellen og Forester.

Siden den Eftermiddag, Forester frelste Hellens Liv, havde hun ikke vovet sig ud langt fra Grahamstown og havde følgelig ikke gjenseet det Sted, hvor hint Optrin foregik. Da hun nu blev opmærksom paa, at Forester medet begyndte at se sig om til alle Sider, faldt det hende straks ind, at dette maatte være Stedet, hvor Begivenheden forefaldt.

„Var det ikke her", spurte hun ham, „hvor De skjød de Kaffere, som vilde dræbe mig?"

„Netop. Det Græs nærved Deres Hests Hoved skjuler, hvad der er tilbage af den Hest, vi red."

„Hvormeget vi skylder Dem, Sir George", udbrød Hellen, idet hun rakte ham Haanden; „først vor Ejendom her og derpaa vort Liv to Gange i Løbet af nogle faa Dage og endelig tilsidst alle vore engelske Penge."

„Det er Deres Side af Regningen", svarte Forester — „paa min Side skylder jeg Dem først mit Liv og min Ære, for uden Deres Faders Hjælp er det ikke usandsynligt, at jeg vilde være blevet skudt som en Spion; dernæst skylder jeg Deres Fader og Broder mit Liv, da de rev mig ud af hine Blodhundes Kløer paa Kysten; og endelig skylder jeg alt, hvad jeg eier, den Interesse, I alle tog i mit forbigangne Liv, hvorved I blev sat istand til at underrette mig om mine Slægtningers sørgelige Død."

„Naar vender De tilbage til England?" spurte Hellen.

„Det er meget uvist for nærværende, for jeg havde tre Ting paa Hjertet at udrette, førend jeg rejser."

„Hillemænd! Og tror De det vil lykkes Dem?"

„Det har paa en Maade lykkedes mig med de to; den tredie er tvilsom."

Da Forester sagde disse Ord, blev han rolig og tankefuld efter det Ydre at dømme; hans Stemme havde imidlertid ikke den sædvanlige Fasthed.

Storthing, har man kun havt en Betænkelighed ved Forandringen, den nemlig, at aarlige Storthing vilde kræve mere Tid end de treaarlige, og at Udgifterne til Storthinget saaledes vilde blive betydelig forøgede. For at berolige Folket i den Henseende, saa at en saa gavnlig Forandring kan blive modtaget med end større Velvillie, samt for at give de kommende Storthing et Fingerpeg, at de — som Tanken har været — bør indrette deres Arbeidsplan saaledes, at om de aarlige Storthing i Trienniet just ikke kan indskrænkes til den Tid, som før er medgaaet, de dog ikke i noget stort Mon overskrider den, har vi troet at burde fremsætte følgende Forslag til

Lov

angaaende Diætgodtgjørelse m. V. for Storthingsmænd.

§ 1. Som Godtgjørelse for Underholdning paa Reisen til og fra Storthinget tilkommer en Repræsentant 2½ — to og halv — Speciedaler for hver Dag, som dertil nødvendig medgaar. Naar Reisen foregaar tillands, bør ordentligvis mindst 6 Mile daglig tilbagelægges.

§ 2. Som Godtgjørelse for Underholdning og Bolig i den Tid, han opholder sig ved Storthinget, tilkommer enhver Repræsentant 3 — tre — Speciedaler daglig, dog at saadan Godtgjørelse ikke for noget ordentlig Storthing maa overstige 350 — tre Hundrede og femti — Speciedaler.

§ 3. Med Hensyn til den Storthingsrepræsentanter tilkommende Skydsgodtgjørelse, samt med Hensyn til den Tid, inden hvilken Regninger for Skyds og Diæt maa være indgiven, forholdes efter den tidligere Lovgivning.

Kristiania den 13de Marts 1869.

Ærbødigst

G. Ueland. H. Storsten. Kolbenstvedt.
Selboe. O. P. Wiig. J. Aga. Taraldsen.
Voje. Eika. H. Løberg. A. Sørenssen.
Schulze. Bjørnsgaard. O. S. Welde.
P. Jensen. O. T. Lindstøl. Igland.
Liestøl. D. Iversen. Mortensen.
J. Sverdrup. J. N. Krogness.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet angaaende Vaarsildfisket, dat. Bergen 15de ds.:

Opfiskede Kvantum Vaarsild anslaaes saaledes: Søndredistrikt 355,000 Tønder til nær 7 Ort. Nordredistrikt 255,000 Tønder til nær 6½, Søndmøre 70,000 til noget over 6½. Heraf neppe 500,000 Udskibning, samme Omstændighed som ifjor en stærkere Grad, derhos stort Hjemforbrug som ligefrem Følge forandrede Prisforhold.

Femtenmandskomiteen til at tage under Overveielse Forslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret har havt et Møde, hvori man valgte Amtmand Aall til Formand og Sagfører Daa til Sekretær. Efter Forlydende enedes man ogsaa om de foreløbige Skridt til Arbeidets Udførelse; men næste Møde vil nok først blive efter Paaskeferierne.

Raaken gjennem Isen holdes nu aaben af Havnevæsenet; Lodserne paabegyndte Vælning forleden Dag, men deres Arbeide blev indstillet, da „Pluggen" under Havnedirektørens egen Kommando sprængte Isen fra Hovedøen til Bryggerne, hvorefter det engelske Dampskib „Oder" og „St. Olaf" igaar Eftermiddag kom ind, det sidste væsentlig ladet med Spiritus. Det engelske Dampskib „Skandinavian" gik ud igjen igaar. Raaken vil nu søges holdt aaben i den Strækning af 2 Mile, hvor Isen ligger, ved Hjælp af „Pluggen".

De offentlige Foranstaltninger for Skovvæsenet sees nu, skriver „Kr.sands Stiftsavis", ogsaa at ville komme vore Distrikter i det Større tilgode. Saaledes er der for vort Amt, der fremdeles hører under Forstmester Gleersens vestlandske Distrikt, bleven ansat en egen Assistent, Kandidat Aars, der saavelsom hin til forskjellige Tider ifjor have befaret vore Egne langt op i Dalførerne og Heiene. Imidlertid er det nu ogsaa kommet saavidt med Plantestolen paa Jæderen, at Forstmesteren ved en Bekjendtgjørelse i „Mrgbl." for 4de ds. stiller Udbyttet af den til almindelig Afbenyttelse for Udplantninger i selve Distriktet mod overmaade billig Betaling. De her anvendeligste Sorter, Lerke og Furu i passende Størrelse til Udplantning iaar, tilbydes for 1 Spd. pr. 1000 Stkr. Naar dertil kommer, at „Byselskabet" tilbyder sig at besørge Bestillinger for Byens Folk og nærmeste Landsogne, da kan det vel ikke betvivles, at ret Mange ville benytte Leiligheden til paa en letvindt Maade at faa de nogne Omgivelser af sine Eiendomme beplantede med nyttige Træer, blandt hvilke netop Lerken maa anbefales, fordi den ogsaa i skrind Jord vokser hurtigst og ved sit aarlige Barfald forbedrer Jordsmonnet, ligesom ogsaa fordi den tilslut giver det bedste Skibsbygningsmateriale. Den er desuden under Opvæxten mindre udsat for at afbides af Kreaturene.

Brand i Kragerø. (Af Vestmar). Fredags Eftermiddag omtrent Kl. 2 opskræmtes Byens Indvaanere ved Raabet: „Brand paa Bjørnsborgbakken". Og den tykke Røg fra Taget paa Huset No. 298 godtgjorde, at Anskriget ikke var blind Allarm. Det saa slygt ud, da det angrebne Hus ligger tæt ved en Klynge større og mindre Bygninger; men heldigvis kom den 50 Mand stærke Arbeidsstok paa vor nye Kirketomt strax til, saa man snart blev Herre over Ilden. Den var opkommet i Husets Kvistværelse, hvor et Par Logerende, som var ude paa Arbeide, havde Tilhold, og havde alt fattet i Seng og Væg m. M. — Ildens Opkomst skyldes antagelig en Logerendes uforsigtige Forhold under Tobaksrøgning paa Kvistværelset, medens han hvilede sig der i Middagsstunden. — Ved Taxtforretningen blev Skaden paa Huset anslaaet til noget over 60 Spd.

Om den rædsomme Storm den 27de Febr. sidstl. skriver en Korrespondent fra Soggendal til „Stavang. Amtst.": Luften saa hele Formiddagen ud, som om stærk Storm var nær. Vinden øgede hurtig, og strax over Middag naaede den op til en Orkan af en Høide, som i disse Strøg hører til Sjeldenhederne. Nogle Stormbyger med Sne og Hagel gik forbi; Vinden gik op til NNV. Himmelen klarede af, kun nogle Cirrustratus saaes, og Vinden blæste nu paa det Voldsomste, Husene rystede, Vandet piskede afsted som i Snefog, og paa Søen saa det „frækkelig interessant" ud. Bølgerne bleve usædvanlig svære og grundbrød paa 16 a 18 Favnes Dybde, ja muligens paa endnu dybere Vand. Paa Fiskegrunde henved 1 Mil fra Kysten saaes Bølgerne taarne sig op i Form af store Bygninger som Følge af Grundbraad, og inde i Vigene var et stærkt Sødrag. Efter Kl. 2 begyndte Vinden at aftage i Styrke, og samme Tid stod Barometret allerede paa 27 Tom. 4 Lin., havde altsaa i 2 Timer hævet sig 2,5 Lin., og Kl. 8 viste det 8 Tom. 0,5 Lin. Det ser næsten ud, som om denne Hvirvelstorm lignede den hede Zones Cykloner. Temperaturen sank. Kl. 8 den følgende Morgen var Vinden stille med Snebyger. Nogen videre Skade, foraarsaget af denne Storm, vides ikke; kun endel Tagsten blæste ned af og til. Hvis Vinden havde blæst lige paa Land, og Vandstanden været høi, vilde sandsynligvis adskillige Søhuse have taget Skade.

Missionsskibet „Eliezer" afgik fra Stavanger den 9de Marts ved Middagstider til Port Natal og Madagaskar. Det skal anløbe England og har 11 Udsendinge fra det norske Missionsselskab ombord.

Russiske Kvinder. „Det hænder undertiden, at en sammenligningsvis ung Kultur tidligere end en gammel tilegner sig de store Reformideer", siger John Stuart Mill i et nylig offentliggjort Brev. Den „unge Kultur", som nylig har faaet denne Ros af den berømte engelske Statsmand, er — den russiske. Og Anledningen er, at et Samfund af russiske Damer har sat sig som Maal at arbeide for sit Kjøns Delagtighed i den høiere, videnskabelige Undervisning, som hidtil har været forbeholdt Manden. „Jeg er dybt overbevist om", ytrer Stuart Mill i samme Brev, „at Mændenes moralske og intellektuelle Udvikling er let udsat for at standses eller gaa tilbage, hvor Kvinderne staa meget lavt".

Kvindelige Læger. Antallet af Damer, der uddanne sig til Læger, tager stadig til i de amerikanske Fristater. Ikke mindre end 300 have allerede taget Diplom som uderaminerede Læger ved de amerikanske Høiskoler. Mange af disse kvindelige Læger have stor Praxis, og tjene aarlig indtil 10 og 15000 Doll., skriver en Korrespondent.

Hertug Christian af Augustenborg, Hovedet for det augustenborgske Hus og for den slesvigholstenske Sammensværgelse imod Danmark, er afgaaet ved Døden paa sit Gods Primkenau. Hertug Christian Carl Friederich August var født den 19de Juli 1798 og naaede altsaa en Alder af 72 Aar. Han var gift med en Komtesse Danneskjold-Samsøe, der døde for et Par Aar siden, og efterlader sig to Sønner, „Prætendenten", Prins Friederich, og Prins Christian af Augustenborg, der er gift med Dronning Viktorias Datter Helene.

Tysk Humbug. En Doktor Zaraski, tidligere i Baltimore, nu boende ved det gode Haabs Forbjerg, bekjendtgjør i Bladene i Berlin, at han fabrikerer en Østers-Likør, der blev forefunden hos Kong Theodor under Englændernes Felttog i Abyssinien, og hvis Tilberedning han ved kemiske Analyser har opdaget. Det hedder herom: Indtil Dato har ingen Likør, ingen Substants eller andre existerende Midler i den Grad som Østers-Likøren formaaet at oplive de forsvundne Kræfter hos Mænd og Kvinder, Unge og Gamle. Den indeholder ikke nogensomhelst Medicin, og dog er dens Virkning saa forbausende, at Mange endog efter Brugen af kun nogle enkelte Flasker have sporet dens uhyre Nytte. Denne Kraftfabrikant har kun en eneste Slægtning i Tyskland, nemlig J. Simons Enke i Berlin, og hende har han overdraget Udsalget af den nye Livs-Elixir. Vi antage dog, at Østers-Likøren kun er beregnet paa — Østers.

Dødsfald. Nat til forrige Tirsdag døde i en Alder af 67 Aar tidligere Landshøvding i Stockholms Læhn, Greve G. F. Liljenkrantz, bekjendt som strengt konservativ og pietistisk Politiker, men iøvrigt agtet ogsaa af Modstandere som en retsindig, hæderlig Mand. Han efterlader to Sønner, hvoraf den yngste er det bekjendte nyliberale Medlem af 2det Kammer, Friherre Johan Liljenkrantz.

Katholske Præsters Ægteskab. I Neapel har der i Midten af forrige Maaned været ført en meget interessant Proces, under hvilken Præsten Luigi Treglia i Salerno forlangte underkjendt et Dekret af Distriktsdommeren i hans Hjemstavn, hvorved der paa Grund af hans geistlige Stand formentes ham at indgaa Ægteskab med Marianna Montefusco. Sagen har vakt overordentlig stor Opsigt, og den er af Neapels dannede Befolkning bleven fulgt med en levende Interesse, som vidner om, i hvilken Grad Spørgsmaalet behersker Gemytterne. Klagerens Advokat holdt en lang Tale, som ledsagedes af idelige Bifaldsudbrud; hans Hovedsætning var den, at den civile Lov var den eneste, som Staten havde at anerkjende i disse Forhold, og at det ikke vedkom de borgerlige Myndigheder, om en Mand var præsteviet eller ikke, eftersom der end ikke krævedes nogen Oplysning om Troesbekjendelse til Stiftelsen af et gyldigt borgerligt Ægteskab. Han sluttede med de Ord, at Præsternes Coelibat var i afgjort Strid med den menneskelige Natur, med Skriftens Ord og endelig med Christi Exempel, thi han havde til sine Disciple og Apostle valgt lutter gifte Mænd, alene paa Johannes og Paulus nær, som Kirkefædrene Ambrosius og Hilarius bevidne. Ideen om Coelibatet har sin Rod i Pavernes grændseløse Ærgjærrighed, den er undfangen af Gregor'er og Innocents'er. For at skabe et sædeligt Samfund maa man først og fremmest have sædelige Præster, og dette kan kun opnaaes ved at give dem Frihed til at gifte sig. — Modpartens Sagfører havde en vanskelig Stilling ligeoverfor et saaledes stemt Auditorium, og hans Tale bar Vidnesbyrd derom, den var svag og mat. Størst Opmærksomhed skjænkedes der Generalfiskalen, da han i det Offentliges Navn udtalte sig om Spørgsmaalet. Det var fuldstændig til Gunst for Præsternes Ægteskab. Han udviklede, at for den civile Lov vare alle Borgere lige, og efterat nu Stat og Kirke ere skilte ad, har Staten kun at gjøre med Præsten i hans Egenskab af Borger. Den romersk-katholske Religion vilde som enhver anden Troesbekjendelse faa Statens Beskyttelse, men maatte ligesaa lidt som nogen anden indblande sig i Statens Anliggender. Ægteskabet var en hæderlig og rent borgerlig Institution; ønskede man tillige at give det kirkelig Velsignelse, saa var det smukt og godt, men det beroede paa Enhvers frie Valg og krævedes ikke af Staten. Folkets Fordom imod Præsters Ægteskab vilde falde bort, naar det saa dem som gode Familiefædre. Man gjør sig ingen Ide om den Henrykkelse og Begeistring, hvormed disse Udtalelser modtoges af Tilhørerne, de udbrød hvert Øieblik i stormende Bifald, og tilsidst var der en Jubel, som hverken Rettens Betjente eller de fortørnede Præster kunde faa standset.

Dommen, som ikke gjaldt for tvivlsom, faldt til Fordel for Præsten Luigis Ægteskab og tilsidesatte den af Tribunalet i Salerne afsagte Kjendelse. Allerede i 1866 har Domstolen i Genua udtalt sig til Fordel for Geistliges Ægteskab; andre Domstole ere fulgte efter, og nu kommer Appellationsretten i Neapel med sin Dom i samme Retning, tilmed i et Tilfælde, hvor Ægteskabet først skal indgaaes, og hvor Talen er om en endnu i geistlig Virksomhed værende Præst. Og at Spørgsmaalet allerede har stor Betydning, vil fremgaa af den Oplysning, at der alene i Neapel og Omegn lever 40 gifte Præster, af hvilke nogle før vare Jesuiter og nogle Munke; en af disse var Rektor for Jesuiternes Skole og er nu Medarbeider af Giornale di Napoli, en anden er Professor Spaventa, Broder til Ministeren. Naturligvis vil den romerske Kurie, der vedblivende er øverste religiøse Domstol, ikke længre erkjende slige Frafaldne for Kirkens Tjenere, men flere af dem vedblive dog at forrette som Præster, uden at de kirkelige Myndigheder kunne forhindre dem deri.

Theaterspørgsmaalet i Sverige. Paa den svenske Rigsdag forekommer der, ligesom paa den danske, aarlige Debatter om Statens Bidrag til det kongelige Theater, og i hver eneste Session gjøres der Forsøg paa at faa dette Tilskud ophævet eller ialfald nedsat. I forrige Samling, da man havde vægtige Vaaben ihænde imod Bestyrelsen, der paa det med det

---

„Jeg formoder", sagde Hellen, „De ønskede at se deres Stamme igjen."

„Ja, jeg ønskede at se, hvorledes det gik de Mennesker, blandt hvem jeg havde fundet et Hjem i fem Aar og om muligt at gjøre dem nogle Foræringer, som jeg trodde vilde bidraget til at gjøre dem Livet noget behageligere. Jeg tænkte ogsaa at tage med mig nogle af disse Folk til England, undervise dem og saa sende dem tilbage for at undervise sine Landsmænd. Dernæst haabede jeg, at skulle kunne overtale Mr. Eagleton til at vende tilbage til England; her er han bortkastet, men i England vil han finde en passende Mark for sine Talenter. Dette har fuldkommen lykkedes mig, og nu er alt mit Haab og al min Frygt indbefattet i min tredie Grund til atter at besøge Afrika, og denne tredie Grund staar for mig i Vigtighed langt over de andre, saa langt, at hvis dette mislykkes for mig, kunde jeg ønske, at Amakosaernes Spyd havde endt min Løbebane paa hin skrækkelige Dag, da Deres Fader og Broder frelste mit Liv. Det er at vinde Hellen Eagletons Samtykke til at blive min Kone, ti uden hende vilde mit Liv blive tomt og ulykkeligt."

Kapitel XXXIV.

Der er faa Gjenstande af mindre Interesse for Læsere, Tilhørere eller Tilskuere, end Frieri, og ingen af større Vigtighed for dem, der holder paa med det; det er derfor heldigt for Læseren, at Foresters Frieri blev pludseligt afbrudt og paa en aldeles uventet Maade. Hans sidste Ord var neppe ytrede, da en Kugle peb nogle Tommer nær hans Hoved, ledsaget af Knaldet af et Gevær fra de nærstaaende Busker. Denne dobbelte Lyd fremkaldte en øieblikkelig Forandring hos Forester; fra Elsker blev han medet forvandlet til en Kriger, og hans Fasthed og hurtige Opfatning i det sidste Tilfælde stod i en mærkelig Modsætning til hans Frygtsomhed i det første.

„Fremad Hellen!" raabte han, saa snart han saa, hun var uskad. „I Galop, men hav mig mellem dem og Busken."

Resten af Selskabet var saa langt foran Forester og Hellen, at de vel havde hørt Skudet, men vidste ikke, hvorfra det kom; de var derfor forundrede over at se de to Efternølere komme i fuldt Firsprang efter dem, og endnu mere forundrede, da Hellens blege Ansigt og Foresters Ord underrettede dem om Aarsagen til deres Frygt.

„Det maa have været en omstreifende Kaffer, formoder jeg", sagde Walter, „som haabede at skyde Dem og komme i Besiddelse af deres Hest og Rifle."

„Sandsynligvis, for jeg ved ikke af nogen, som skulde ønske at berøve mig Livet", svarte Forester; „men saasnart vi har set deres Søstre i Sikkerhed, vil jeg begive mig paa Sporet, for endnu er mine Kaffervaner forstærke til at jeg ustraffet lader mig skyde paa."

Forester, skjøndt ikke udrustet som tidligere, havde dog snart forskaffet sig nogle af de før et Streiftog gjennem Busken nødvendige Artikler. Han var aldrig uden en Rifle og Ammunisjon og saaledes forberedt satte han og Valter afsted tilfods til det Sted i Busken, hvor der var blevet skudt paa ham.

„De mindes vel vor første Ekspedition sammen i Amatola-Kløften, Valter?" sagde Forester, medens de skred henad den trange Sti.

„Javist gjør jeg det,"

„Jeg maa have vagt deres Forundring dengang?"

„Javist var jeg meget forundret over Deres Optræden, men jeg tænkte dog ikke stort andet over Tingen end at de var en Pokkers flink Sporhun og en udmærket Allieret mod Kafferne. Hvilken Mængde Eventyr De maa have oplevet i Syd-Afrika!"

„Ja, og jeg skal more Dem med adskillige af dem, naar vi mødes i England og sidder ved vor Vin om Vinterkvælden; men nu maa vi ikke snakke mere, for inden en Mil maa vi krydse Sporet af den Kjeltring, som skjød paa os."

De gik nu langsomt, opmærksomt søgende efter Fodspor eller andre Tegn til, at der var Mennesker. Ikke en Fugl fløi dem forbi, uden at Forester lagde Mærke til hvorfra den kom, og andre Omstændigheder, hvoraf han kunde slutte, om den ikke var blevet opskræmt af en eller anden Skabning. Engang stansede Forester og pegende paa Toppen af en fjern Krants, sagde han:

„Engang skulde jeg ikke have været itvil, men nu kunde jeg ikke sværge paa, at der ikke netop nu var en Kaffer blandt hine tørre Træstubber, og at han nu er forsvundet. Mit Syn er svækket ved i den senere Tid at have været i sivilisèret Selskab."

De vedblev at gaa videre og undersøgte nøie alle de gamle Vildtstier, der krydsede deres Vei. Omsider pegte Forester paa Jorden, hvor Indtrykket af en Mands Fod var synligt. Efter en meget kort Undersøgelse hviskede Forester, at det var af en Kaffer og ganske friskt.

„Det fører fra Buskerne histhenne og er utvilsomt den Knægts, som skjød paa os", vedblev Forester hviskende."

(Forts.)

kgl. Theater forbundne dramatiske Theater havde ladet opføre „Den skjønne Helene", og „Rolf Blaaskjæg", blev Bevillingen nedsat fra 75,000 til 60,000 Rdl., hvortil dog endnu maa føies et stort Bidrag fra Civillisten, og i Onsdags, da Theaterbevillingen forelaa til Forhandling i begge Kamre, blev der i andet Kammer stillet Forslag om en yderligere Nedsættelse til 50,000 Rdl. Debatten, der Aar for Aar bringer de samme Argumenter frem, har en stor Familielighed med den, der jevnlig føres om det samme Spørgsmaal paa den danske Rigsdag. Det kgl. Theater — siger Modstanderne — er kun til Morskab for Hovedstaden og bør derfor ikke opretholdes af det skatteydende Folk i Almindelighed; og selv om det var en Dannelsesanstalt, var det dog kun Stockholmerne, der høstede Nytten af det, saa at de ogsaa burde bære Udgiften derved. Af Theatrets Forsvarere fremhæves Theatrets Betydning som et vigtigt Kulturmiddel og det ikke blot for Hovedstaden, men for det hele Land. Modstanderne synes efter Talernes Navne væsentlig at tilhøre Bondestanden, medens til Forsvar for Theaterbevillingen i Onsdags bl. A. optraadte den forrige Finantsminister Gripenstedt, Meijerberg, Ridderstad, Grev Posse o. Fl. Modstanderne vare de talrigste, og Forslaget om Bevillingens Nedsættelse vedtoges med 96 St. imod 76. Dermed er Sagen imidlertid ikke afgjort, da første Kammer har vedtaget Bevillingen uforandret, dog ikke uden at der udtales et bestemt Forlangende om, at der fra Statens Side fremtidig skal øves Kontrol med Theatrets Bestyrelse. Finantsministeren lovede i andet Kammer at nedsætte en Kommission til Understøttelse af Theatrets Forhold, og vil der altsaa komme til at foreligge den svenske Rigsdag Betænkning fra en „Theaterkommission".

I den franske lovgivende Forsamlings Møde den 5te ds. kom det atter til en heftig Scene i Anledning af Forhandlingerne om Staden Paris's Forvaltning. Oppositionspartiet var forbitret over, at Kamret Dagen iforveien med stor Stemmeflerhed (187 St. imod 67) havde vedtaget Regjeringsudkastets Artikel 1. Paa Dagsordenen stod et Forslag fra Picard og flere Andre om at indsætte en af frie Valg fremgaaet Kommunalrepræsentation ved Siden af Seinepræfekten. Jules Favre udbrød: „Vil Kamret vide, hvor stort Antallet af de Huse er, som Regjeringen eller rettere Seinepræfekten har ladet nedrive? Fra 1852—59 blev der nedrevet 18,000, i 1866: 1161, i 1867: 2256, 1868: 2325 Huse, ialt 23,842 Huse. Man siger rigtignok, at der er blevet opført bedre Bygninger istedetfor de gamle. Dette er sandt, men de ere opførte under andre Betingelser. De nye Gaarde indeholde færre Beboelsesleiligheder end de gamle. I 100 nye Gaarde er der 33 Beboelsesleiligheder færre end i de gamle: Paris har altsaa ved Ombygningen lidt et Tab af henved 8000 Leiligheder, eller med andre Ord: 8000 Familer ere blevne husvilde (Larm). Nutildags gyser man tilbage for Fattigdom og Elendighed, man jager dem ud af Byen (Stigende Larm). Hvad I (Majoriteten og Regjeringen) forlange, er et Paris, som ved Pragt og Ødselhed trækker Alt til sig, for ikke at sige et Paris, der ligner Eder selv. (Latter og larmende Afbrydelser). Arbeiderne ere efterhaanden ved den stigende Husleie blevne fordrevne ud af selve Byen, de have maattet trække sig tilbage til de aabne Marker udenfor Fæstningsværkerne, hvor man kan se hele Skarer liggende under fri Himmel. (Afbrydelser), eller i Boliger, der i en Hast ere klinede sammen af Mursten og Bræder eller Tagpap. Dette er Barbari ved Siden af Civilisationen! (Fornyet Larm). Vi kunne ikke længere forsvare vor Servilitet ligeoverfor en Vilkaarlighed, der styrter os i Fordærvelse; vi kunne ikke længere forsvare at overlevere to Millioner Mennesker til en Mands Luner. Og alligevel vil man paastaa, at det forelig. Spørgsmaal ikke har med Politiken at gjøre: Kun i en Tidsalder af Letfindighed og Tøilesløshed som den nuværende kan man vove at fremsætte slige Paastande. En stor Verdenstads Stilling ligeoverfor en enkelt Mands Vilkaarlighed skulde ikke være et politisk Spørgsmaal? Og den Mand, jeg sigter til, er ikke Seinepræfekten, men Keiseren selv (stærk Larm), Keiseren, som ifølge Forfatningen er den Eneste, der staar til Ansvar. De, Hr. Statsminister (Rouher), kan muligens forsøge ved interessante Erklæringer at frigjøre Dem for ethvert Ansvar for at frelse Deres Portefølje, men De kan ikke gjøre det uden at prisgive Suverænen og blotte ham ligeoverfor de med Rette opbragte Parisere". (Levende Bifald fra Oppositionens Pladse; længe vedholdende Larm). — Paa Jules Favre's Angreb svarede Indenrigsminister Forcade i et længere roligt Foredrag, hvorefter Kamret forlangte Afstemning angaaende Picards Ændringsforslag om Indsættelsen af en ved fri Stemmegivning valgt Borgerrepræsentation i Paris. Det blev forkastet med 211 Stemmer imod 22. Umiddelbart derefter kom et andet Ændringsforslag af Garnier-Pagès til Forhandling, saalydende: „Saalænge Seinepræfekten hverken har et frit valgt Generalraad eller et Municipalraad ved Siden af sig, skal Staden Paris' og Seinedepartementets Budget være underkastet den lovgivende Forsamlings Kontrol og Myndighed". Ogsaa dette Forslag blev efter en kort Debat forkastet med 178 St. imod 56.

Den svenske Rigsdag har i den sidste Tid afhandlet et vigtigt konstitutionelt Principspørgsmaal, nemlig om Rigsdagens Ret til at foretage Nedsættelser i de Summer, der ere opførte paa „de ordinære Statsbevillinger", og begge Kamre havde besvaret Spørgsmaalet bekræftende. I andet Kammer havde den Sag, der gav Anledning til Forhandlingen, tillige ikke ringe finantsiel Betydning, idet der var stillet Forslag om at nedsætte det til Exerceerøvelser for „den indelte Armee" opførte Beløb til det Halve, og dette Forslag vedtoges med 113 St. imod 59. I første Kammer var det Spørgsmaal, der var reist, i finantsiel Henseende mindre vigtigt, idet det kun gjaldt en Sum af 3000 Rdl., hvormed en Post paa det ordinære Budget var foreslaaet nedsat, men det konstitutionelle Hovedspørgsmaal var det samme, og første Kammers med 63 St. imod 40 fattede Beslutning om Nedsættelsen betragtes derfor som et vigtigt Tillæg til den i andet Kammer stedfundne Afstemning.

Det meteorologiske Institut.

Ingen væsentlig Forandring siden igaar. Vinden er svag Østlig med mildt og overskyet Veir. Der er Udsigter til opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til næste Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Dag Kl. 11—12 paa Skolens Kontor.

Det bemærkes, at der foruden i 1ste og 2den Fællesklasse især vil blive ledige Pladse i de øverste Latin- og Realklasser; fra 6te Latinklasse dimitteres til Universitetet og fra 5te Realklasse til Krigsskolen.

Til New-York

(og videre pr. Jernbane)

med den engelske **nationale Flaades** store og vel indrettede Skruedampskibe, afgaaende **fra Liverpool** Onsdagene som følger:

„England" 24de Marts,
„Virginia" 31te —
„France" 7de April,

i Forbindelse med DHrr. Wilson, Sons & Co.s Dampskibe, som afgaa fra Kristiania hver Fredag. Tolk, som jeg har engageret for ovennævnte Skibe, medfølger Emigranterne fra Kristiania.

O. Swenson,
Kontor: Skippergaden No. 28.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales PHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbm. Amundsens Gaard) anbefales Reisende som Byens Folk, Damer saavelsom Herrer, som et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke, saasom: Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillon til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Oløst til 2 a 3 ß, Melk (varm som kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß samt Æggedosis, Porter, Bruslimonade og Seltservand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe **„Olaf"**, Kapt. Andersen, **„Concordia"**, Kapt. C. Christiansen, **„Johan"**, Kapt. Hansen, **„Moss"**, Kapt. Gundersen og **„Caroline"**, Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i antstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttarif.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet **„Argonaut"**, 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt,** afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos
S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 30te Marts og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bøger.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker

med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omkring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Tuxen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter, 2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Dhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen,** og koster forsendt med Posterne **47 Skilling,** indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Dhrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren

Bogtrykker **H. J. Jensen,** Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af

O. Schjønneberg & Co.

Appelsiner

af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Fra en Bondegaard i Aker tæt ved Bygrændsen kan, om ønskes, tilbringes hver Morgen og Aften 30—40 Potter nysiet Melk a 4 ß pr. Pot. Melken har ikke holdt under 30 Grader i de sidste 5 Maaneder. Reflekterende vilde behage at nedlægge Billet mærket: „Strax 769" i Dagbladets Expedition.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Fireskillings Frimærker.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære

i ⅟₁, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Vadskning** for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck.**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.
hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 65. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 18de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Eftm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Eidsvold, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Eftm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Heugsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Eftm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Eftm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Eftm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løiten, Elverum, Næs, Brøttum, Ringsaker, Biri, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Eftm.; til Arendal og Chr.sand, til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Eftm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Eftm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftm. og fra Kl. 6—8 Eftm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftm.

Kontoret for Udlevering af alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftm. og fra Kl. 5—7 Eftm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arnika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arnika Kl. 7, 7' Eftm.

Telegrafnyt.

Konstantinopel, 16de Marts. Abhangabe er nu udnævnt til Grækenlands fremtidige Gesant herfteds.

Paris, 17de Marts. Laguerronière har meddelt, at Belgien sandsynligvis vil antage Frankriges Forslag.

„Patrie" siger, at hvis Belgiens Frygt betræffende Toldtariffen er begrundet, vil Frankrige være tilbøielig til at modificere vedkommende Overenskomster.

„Constitutionel" skriver, at Frankrige og Belgien ere blevne enige om en Løsning af Differensen, som er egnet til at tilfredsstille alle Interesser.

Et Par Spørgsmaale til rette Vedkommende angaaende Jernbaneforbindelse mellem Elverum og Støren.

Den paatænkte Jernbaneforbindelse mellem Elverum og Støren er efter vore Forhold et saa stort Kjæmpeværk og vil være af saa stor Betydning ikke blot for Nutiden, men for kommende Tider og Slægter, at en nøiagtig Undersøgelse om den korteste, billigste og i enhver Henseende hensigtsmæssigste Linie, synes at være nødvendig, før den endelige Afgjørelse sker. Da Banen vel ikke bygges blot for de enkelte Distrikter, hvorigjennem den kommer til at gaa, men fornemmelig som en Hovedforbindelse mellem det Søndenfjeldske og Nordenfjeldske, maa vel Hovedsagen her blive: Hvor kan man — uden uforholdsmæssige Udgifter — ved Banens Bygning og Drift — komme hurtigst frem og faa sine Varer billigst transporterede mellem de to Endepunkter?

Nu er der vistnok undersøgt og udstukket Linie gjennem Glomdalen til Tønset og derfra baade over Kvikne og Røraas. Men der gives Mange, som paastaa, at den korteste og billigste Linie mellem Aamot og Tønset vil være gjennem Renaelvens Dalføre, og det, enten Banen skal gaa over Kvikne eller Røraas.

I første Tilfælde maatte den rimeligvis gaa langs Rena-Storsjøen og nordre Rena til øverst i øvre Rendalen og derfra gjennem Fjeldskaret „Jutulhugget" til Lilleelvedalen og videre efter den gjennem Glomdalen til Kvikne opstukne Linie. Hvis Banen skal gaa over Røraas, troes det, at den, istedetfor at gaa igjennem „Jutulhugget", kunde følge Renaelven gjennem Unseth og gaa gjennem et lavt Dalføre til øverst i Tønset Præstegjeld, hvor den kunde støde paa den nu udstukne Linie. At den allerkorteste Linie vil være gjennem Rendalen, Lilleelvedalen og Kvikne, behøves formodentlig ingen Beviser for. At ogsaa den østligere paapegede Linie vil blive betydelig kortere, ja saa betydelig, at den paa ingen Maade fra Aamot over Røraas til Støren vil blive længere end efter Glomdalen og Kvikne, vil vist ved Undersøgelsen udfindes. Angaaende Terrænet, synes dette, saafremt det med nogenlunde Lethed lader sig gjøre at faa Banen gjennem „Jutulhugget", at have store Fortrin. Om den østre Linie paastaaes det med Bestemthed, at Terrænnet særdeles egner sig dertil.

Min Hensigt med disse Linier er ikke at indlade mig i en Kamp for Bygdeinteresserne, da denne Sag dertil er for stor; men fordi Mange synes, det er underligt, hvis ikke Muligheden og Hensigtsmæssigheden af de her paapegede Linier skal blive undersøgt, hvilket nok hidtil ikke er gjort. Den fornemste Grund er dog den før anførte, at det til Iværksættelsen af et saa stort Foretagende maa være nødvendigt at undersøge alle mulige Linier for at kunne vælge den bedste. Jeg er da herved saa fri af rette Vedkommende at forvente Svar paa følgende Spørgsmaal:

1. Er der foretaget Undersøgelse angaaende Linien eller rettere Linierne gjennem Renaelvens Dalføre?
2. I bekræftende Fald, hvilke ere Grundene til, at der hos de herhen hørende Autoriteter ikke engang nævnes Muligheden af denne Banelinie?
3. I Benægtende Fald, hvilke ere da Grundene til, at dette ikke er skeet?
4. Er det da ikke rimeligt og billigt, at Undersøgelse bør foretages, før det endelige Valg af Banelinien sker?

Nordre Østerdalen i Marts 1869.

Fridthjof.

Det Gode trives bedst i Stilhed.

I de foregaaende Aar har man ikke fundet „Morgenbladet" saa ofte rose noget Forehavende, som naar der havde været lystige Sammenkomster, saasom Embedsjubilæum, Skyttefester eller Dyreskuer o. a. d., hvilket som oftest foregik med det Formaal at ødsle med Penge. Saadant kan jeg ikke billige og være med paa, derfor er jeg med mange Andre kaldt „raabarket", hvilket jeg rigtignok dengang betragtede med taus Foragt, for at lade denne Beskyldning gaa tilbage til den, som har sagt det. Derimod er jeg ikke taus Tilskuer, naar det Ædle og Gode, som sker, fortjener Taknemmelighed.

En Laaneindretnings Direktion havde i Vinter givet sin Sagfører Ordre til, at han strax maatte søge Udlæg for de forfaldne Papirer, hvis der skulde blive noget til Indfrielse af deres Fordringer efter Vexelobligationer og derefter blev da hos Fogden rekvireret tilvisse 10 Exekutioner. Disses Afholdelse overdroges af ham til vor Lensmand, der altsaa havde at bestemme Dagen dertil, hvilket vel ogsaa skede; men Lensmanden underrettede ogsaa alle dem, hos hvem der skulde exekveres herom, og dette bevirkede, at Laantagerne inden faa Dage fik fornyet alle de forfaldne Papirer, saa den hos Fogden skete Rekvisition blev tilbagekaldt.

Hvor stort Inkassationssalar vedkommende Sagfører har taget for de forfaldne Papirers Ordning, ved jeg ikke, men saameget ved jeg, at vor Lensmands ædle Tænkemaade, ved at give slip paa egen Indtægt for at kunne spare Distriktets Indvaanere for store unødige Omkostninger, kunde fortjene at omtales i Aviserne Landet rundt som Bevis for, at der blandt vore Forretningsmænd dog findes dem, som ere ædle og gode. Har hin Ordre kommet til Udførelse, og andre Laaneindretninger ligedan havde ladet sig opskræmme, saa er det ikke muligt at beregne, hvilke Følger det kunde have havt.

Øvre Romerike, Marts 1869.

Lidt om Polemik.

Til Dagbladets Redaktion!

En Mand, som har hilset Deres Blad med Glæde og fulgt det med Interesse, vil tillade sig at gjøre nogle Bemærkninger om en polemisk Fremgangsmaade, som i den senere Tid synes at tage Overhaand i flere af vore Blade, visselig til liden Baade for den Sag, man vil arbeide for.

Jeg vil nærmest knytte mine Bemærkninger til en Artikel om Almueskolen og dens „Tilsyns- og Styrmandskab", som — under Mærket Delling Liveson — staar at læse i No. 29 og 30 af Deres Blad. Denne Artikel har nemlig i mine Tanker fuldstændig gjennemført denne nymodens polemiske Fremgangsmaade; den giver paa en Gang et klart Billede af denne Polemik og et stærkt Vidnesbyrd om dens Utilbørlighed.

Artikelen indeholder maaske adskilligt Sandt; men den er ogsaa fuld af saa alvorlige Beskyldninger mod Skolens Tilsynsmænd, at det ikke er forsvarligt at kaste saadanne ud, dersom de ikke kan bevises. Man vækker til to Sider Harme og Uvillie, idet man fremstiller som almindelig og næsten eneraadende en Tilstand, der sandsynligvis kun finder Sted som Undtagelse. Og i ethvert Fald: er ikke de bitre Beskyldninger overdrevne og den mørke Skildring usand, saa maa det kunne fordres, at de støttes af et virkeligt Bevis, som paapeger Kjendsgjerningerne.

Jeg skal nævne nogle Exempler.

Naar Nogen af Skolens Tilsynsmænd ved en Visitats forlanger af en Lærer, at han skal katekisere uforberedt, da er dette efter Forfatterens Paastand „rimeligvis af Frygt for, at han ellers vilde tage Noget, som nylig var gjennemgaaet paa Skolen, og saaledes jure sine Foresatte. Her heder det: Du skal mene vel om din Næste, men tænke ondt om Skolelæreren*)." Forfatteren har her insinueret ondskabsfulde Tanker og Bevæggrunde hos Skolens Tilsynsmænd; man kan finde den stillede Fordring om extemporeret Katekisation for streng og uklog; men vil man udlede den af Ondskab, saa faar man bevise sin Dom.

Videre:

„Læreren vidste fra nu af, at en Lærers Tale gjerne maa være indholdsløs**) og meningsløs**), naar den bare tillige er farveløs**)."

Læreren „havde talt om den Frugt og Velsignelse, som følger med Arbeide og Bøn, uden først at fordre forklaret, hvad det er at arbeide og bede; Begreberne burde derimod" (skal Censor have sagt) „først været bestemte. Det blev derhos" (af Censorerne) „henstillet til ham (Læreren), at klæde sig mere simpelt næste Gang. Vel bød Instruxen, hed det, at han paa Skolen skulde være anstændig paaklædt, en Bestemmelse, som var nødvendig, da man ikke lettelig kunde tænke sig, at der hos en Skolelærer skulde kunne findes nogen Æresfølelse eller Takt for det Sømmelige*), hvis han ikke fik den ved lovlig Foranstaltning af sine Foresatte", o. s. v.

Forfatterens Fremstilling vil gjennem disse og mange lignende Ytringer, som lægges Skolens Tilsynsmænd i Munden, give Indtryk af, at saadan Tale skal være almindelig ligeoverfor Lærerne fra Bispers, Præsters og Skoledirektørers Side. Men hvorledes forholder det sig? Er alt dette Brøvl, al denne dumme og tildels ligefrem ondskabsfulde Tale, som lægges „Tilsynsmændene" i Munden, kun selvgjorte Exempler? Isaafald er det uforsvarligt at bygge sin egen Dom paa dem og ved dem at ville fremkalde en almindelig Opinion; man giver det Udseende af, at man gaar ud fra Kjendsgjerninger, og det oprørende Kjendsgjerninger, men i Virkeligheden ere disse kun Produkter af ens egen Fantasi. Eller har virkelig nogen Skolens Tilsynsmand ført slig „raadden Snak"? Det ser ud, som om saa skulde være; thi Forf. forsikrer, at „de anførte Exempler paa Kritiksyge, Pavenykker — — ere ikke grebne af Luften, men af Livet". Men Forf. faar undskylde, at man tvivler derom, indtil man faar Beviset. Gives der nogen Præst eller Skoledirektør, som paa en saa plump, saa taktløs og ussel Maade misbruger sin Myndighed, saa bør hans Navn nævnes, at man kan se, om det virkelig er sandt, at Exemplerne ikke er „grebne af Luften", og at Vedkommende kan faa Anledning til at forsvare sig, om han kan. Kan eller vil man ikke paapege det konkrete Tilfælde og det bestemte Navn, da er slige irriterende Beskyldninger mod en hel Klasse af Medborgere en uværdig Bagvadskelse. Og selv om Forf. virkelig skulde have taget sit Exempel fra „Livet", fra Virkeligheden, saa er det dog ikke dermed forsvaret, at man giver det enkelte Tilfælde Skin af at være almindelig Regel; ogsaa herfor og først og fremst herfor maa der fordres Bevis.

Det er ikke nærværende Indsenders Mening at ville forsvare Loven om Skolevæsenet paa Landet eller overhovedet at ville udtale sig om Sagens Realitet. Men han har troet, at det var paatide, at der i „Dagbladets" egne Spalter blev nedlagt en Protest mod den Maade at polemisere paa, som Hr. „Delling Liveson" har benyttet, og som i det Hele taget synes at gribe utilbørlig om sig i vor offentlige Debat. Det er heller ikke hans Mening, at man ikke skulde have Lov til at nævne Tingene med deres rette Navn, selv om dette Navn maa blive skarpt nok; men man skal vogte sig for Sigtelser, som ikke har sin fulde Begrundelse i Kjendsgjerningerne, ellers skader man sin egen Sag. At give overdrevne og kun halvt (eller kvart) sande Fremstillinger af Modstandernes Meninger og hele Standpunkt, at rette sit Angreb mod Handlinger, Ord eller Tanker, som man kun selv tænker sig hos Modstanderne, at lægge an paa først og fremst at gjøre disse til Gjenstand for Uvillie eller endog Had, alt dette er polemiske Vaaben, som kun pleier bruges i den slette Agitations Tjeneste.

Jeg skal tage med endnu et Exempel paa denne Slags Polemik.

Hr. Kirkesanger Olaffsen har bl. A. i en Artikel i „Dagbladet" udtalt sig skarpt om den Kløft mellem de forskjellige Samfundsklasser, som endnu findes hos os, om „Lærdomsadel", om det skjæve og urimelge Forhold mellem Statens Bidrag til det „høiere" og til det „lavere" Skolevæsen o. s. v. Det forekommer mig, at der i Hr. Olaffsens Artikel er endel sande og rigtige Bemærkninger; men den er paa samme Tid fuld af de groveste Insinuationer. Jeg skal bevise, hvad han siger. Hr. Olaffsen ytrer, at de høiere Samfundsklasser „har stillet sig ligegyldig, ja principielt imod, for for ei at sige fiendtlig ligeoverfor det øvrige hele store Samfund, der kan være den Velfyld, hvorpaa de Udvalgtes glimrende Lykkes Vogn skulde rulle*). At der alligevel nu og da har kunnet arbeide sig op en og anden af eller fra Samfundets lavere Lag, er vel skeet, men, vel at mærke, ikke med, men som oftest mod den høiere Samfundsklassers gode Villie". Hvoraf ved Hr. Olaffsen dette? Kan han vide noget saadant? Og om han vidste det, saa er dog disse Beskyldninger af en saa grov og hadefuld Natur, at det efter almindelig Folkeskik ikke gaar an at udslynge saadanne uden Bevis; uden Bevis staar de der som daarlige Forsøg paa Opvigleri, paa at vække Had og Uvillie mod en hel Samfundsklasse og derved paa at forstørre og udvide den sørgelige Kløft mellem Samfundsklasserne.

Naar man saaledes uden videre forudsætter, at Embedsmændene og deres „Samfundsklasser" staar fiendtlig ligeoverfor „Folket", gjør man sit til at bringe et spændt Forhold istand, og det er — om det end sker uden nogen bevidst ond Mening — en daarlig og upatriotisk Gjerning.

Der maa og bør være en offentlig Polemik; men Striden bør føres med fuld Ærlighed og rent Spil, saa man behandler Modstanderne aabenlyst og ikke tillægger dem Ord, som de ikke har udtalt, eller Tanker og Ønsker, som de ikke vedkjender sig, eller som ikke kan bevises af Kjendsgjerninger.

Det bemærkes, at denne Artikel af tilfældige Aarsager er bleven liggende ufuldført i flere Uger.

69.

*) Udhævet af nærværende Indsender.
**) Udhævet af Forfatteren selv.

*) Udhævet af nærværende Indsender.

Kristiania, den 18de Marts 1869.

Morgenbladet har idag følgende mærkelige Sats:

„Den norske Nation maatte fornægte sig selv og sin hele Historie fra 1814, dersom ikke dens sande, inderlige Mening, idet den underkaster sig hvad uforanderlig er beslutet, var denne: at en Forfatning er noget helligt og urokkeligt, som man kun tvungen af Nødvendighed og med største Varsomhed skal forandre, for ikke at komme til at jage fra Forfatning til Forfatning; og at neppe nogen Nødvendighed for en stykkevis Forandring var forhaanden for Tiden".

Den gamle historiske Erfaringssætning, at Forfatninger voxer sammen med Forholdene gjennem stykkevis Forandring efter den praktiske Nødvendigheds Bydende, fornægtes altsaa af Morgenbladet.

Meningen af det Brøvl, vi nys have citeret, kan ikke være anden end følgende nye Lære: at man ikke skal forandre nogen enkelt Regel, om end dens Bibeholdelse bliver aldrig saa urimelig, men derimod lade endel Professorer og Amtmænd i saadant Tilfælde skrive sammen en ny „sammenhængende" Forfatning.

Hvilken Forvexling af Sammenskrift og Sammenhæng!

Vi ere bange for, at selve Morgenbladet her selv har leveret den bedste Anvisning til at komme til at „jage fra Forfatning til Forfatning". Er det for at forsvare sit Forslag om det absolute Veto, eller for at holde Adgang aaben til at forsvare det nye Unionsforslag, at Morgenbladet er imod de enkeltstaaende Forandringer i vor Grundlov?

Sverige. Som tidligere ved Telegram fra Stockholm meddelt har Rigsdagens 2det Kammer med stor Stemmeflerhed (113 Stemmer mod 59) nedsat den til inddelte Armeens Vaabenøvelser almindelig bevilgede Sum 884,000 Rd. (221,000 Spd.) til 442,000 Rd. Denne Beslutning har, skriver Aftonbladet, en stor Betydning, baade i økonomisk og konstitutionel Henseende. Rigsdagen havde gjort betydelige Bevilgninger til nye Geværer og den kgl. Proposition udhævede derfor Nødvendigheden af den større Pengebevilgning for at indøve Hæren i Brugen af de nye Vaaben og den nye Taktik, som var en Følge af den nye Bevæbning. Krigsministeren fremhævede ligeledes, men forgjæves, at Vedligeholdelsen af den militære Uddannelse i Hæren krævede, at man ikke nu indlod sig paa vilkaarlige og planløse Forandringer og antydede, at han gjorde Bevilgningsspørgsmaalet til et Vilkaar for Vedblivelsen i sin Post.

I 2det Kammer har endvidere Skolespørgsmaalet været paa Bane og navnlig opstod Spørgsmaalet om Nedsættelse af en Kommission til at ordne Almenundervisningen, da de idelige Forslag til Forandring i Skolevæsenet tydede paa, at en grundig Foranstaltning nu alvorlig tiltrængtes, ligesom Sagen i sig selv var for stor og omfattende til at kunne behandles af Rigsdagen uden foreløbig Behandling af en Kommission. I denne Anledning er fremkommen stærke Udtalelser for, at idetmindste Halvdelen af Kommissionen besættes med Mænd, der have vist Iver og Omtanke for Skolesagen, og som ikke ere hildede i ensidige kirkelige og skolemesteragtige Meninger.

For nogle Aar siden havde vor fortjente Sindssygelæge Dahl Anledning til at gjøre Svenskerne opmærksom paa den mangelfulde Maade, hvorpaa den svenske Sindssygestatistik var affattet, idet han navnlig paapegede Usandsynligheden af, at de Sindssyges Antal skulde være saameget mindre i Sverige end i Norge. Siden den Tid har den svenske Statistik ogsaa stadig vist en Stigning. I 1867 var der en Sindssyg for hvert 2,598de Individ, hvoraf paa Landet 1 paa 3,942 Indbyggere, men i Byerne 1 paa 1,409. Man synes i Sverige at sætte Arveligheden som en væsentlig Aarsag til Sindssygdommene. Udgifterne til de Sindssyges Pleie har aarlig udgjort 100,000 Spd. eller ca. 80 Spd. for hver Syg.

En af Veteranerne fra den finske Krig, en Gardist Sonesson, er afgaaet ved Døden i Nærheden af Helsingborg i en Alder af 85 Aar. Han oppebar i sine sidste Aar en Pension af — — ½ Øre pr. Dag.

Stockholms Kunstforening har af Hs. Maj. Kongen modtaget forskjellige værdifulde Bidrag.

Telegraftraad mellem Europa og Amerika. Foruden den et Par Aar gamle Traad fra Irland er snart ogsaa Traad fra Frankrig over Atlanterhavet nedlagt, da 17,000 Mile af Hovedtouget allerede ere bragte ombord i Kjæmpeskibet „Great Eastern". Desuden har i de sidste Dage et nyt Selskab faaet Bevilling af den nordamerikanske Kongres til at nedlægge et eller to Telegraftoug fra Amerika over de azoriske Øer til Frankrig. Konkurrensen bliver saaledes stor og Telegrafportoen saaledes sandsynligvis billig.

Veiret har siden igaar været mildt og Vinden østlig. Idag smaaregner det, og Føret tæres mere og mere. Paa Ljabroveien er Føret aldeles forsvundet.

Havnen. Flere Fartøier, væsentlig ladede med Trælast, ere nu færdige til med det Første at gaa ud. „Pluggen" og „Vaften" skal allerede være optagen med at trække Fartøierne ud gjennem den lange Raak.

Toldtarifferne for den 1ste April d. A. indtrædende Budgettermin ere udkomne i flere Udgaver, nemlig: en fra Bogtrykker H. J. Jensen, der er besørget af Formændene for Hurtigskriverne, Kandidaterne Cappelen og Linthoe og en anden af Kopist K. J. Lund i Tolddepartementet. Begge ere forsynede med Løbe-No. for hver Toldsats, samt Tabel, der viser Toldsatserne for Brændevin beregnet efter Styrken, ligesom Lunds Udgave ogsaa er forsynet med en Tabel over Forholdet mellem Vægt og Volum af Brændevin (Spiritus) for hver Styrkeprocent. Begge Udgaver ere i Lommeformat og stift Bind og koste førstnævnte (Jensens) 18 ß og sidstnævnte (Lunds) 20 ß.

Fisketelegrammer. Telegram til Indredepartementet fra Byfogden i Aalesund af 17de ds.:

Torskefisket forrige Uges første Halvdel godt; sidste Halvdel ikke Søveir. Udbyttet hidtil allerede formentlig som et Middelfiske. 22 Skøiter tilsammen 90,000 Stykker. Disse sælge Fisken rund 7 Skilling Stykket.

— Do. Do. ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 17de ds.:

Samtlige i Søndags udsatte Redskaber trukne igaar med jævn god Fangst over hele Fiskedistriktet; Garnfisket ved Skraaven endog tildels rigt. Forhaabninger om Skreifisket Raftsundet opgivne; derfra fremdeles Tilførsel ferst Agnsild. I Værø, hvor 43 Baade, faaes fra 100 til 300 Fisk. Pris, Østlofoten: Garnfisk 20—22, Snøre- og Linefisk 18—19 Ort; Vestlofoten, hvor hovedsagelig Linefisk, 16—18 Ort.

— Do. Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt ang. Finmarksfisket, dat. 11te Marts, indleveret i Kjeø 16de ds.:

Lodden stødte under Land ved Vardø 17de Februar, men har atter forladt Kysten. I Varangerfjorden staar den under Land. I Vestfinmarken fra Tarhalsen til Mageroens Østside, og fra Yderværene Ingø, Hjelmesø, Gjæsvær til ind i Fjordbundene er Havet fuldt af Lodde. Fisken flere Steder stødt under Land, men Veiret hinderligt.

Gudbrandsdalen skal efter Sigende, ved den før omtalte Befaring, være funden uskikket for Jernbaneanlægget mellem det sønden- og nordenfjeldske Norge. Flere og store Stigninger ville ikke kunne undgaaes, hvis Linien skulde lægges der, og Omkostningerne ville blive omtrent 2 Millioner Spd. større end ved Østerdalslinien.

Pianisten Haberbier døde i Bergen under en Koncert den 12te Marts. Kunstneren blev, under Udførelsen af Programmets andet Numer, rammet af et Slagtilfælde, sank ned over Tangenterne og døde paa Stedet. Han havde allerede ved Ankomsten i Koncertlokalet befundet sig mindre vel, men udførte ikkedestomindre det første Numer med en endog usædvanlig Bravour, og den indtrufne Katastrofe kom derved saa meget mere uventet.

Ernst Haberbier var født den 5te Oktober 1813 i Kønigsberg. Hans Fader, ligeledes Klaverspiller, var hans Lærer, og da H. i 1832 foretog sin første Reise (til St. Petersburg) besad han allerede en betydelig Færdighed. Her i Petersburg blev han ansat som Hofpianist. Hans egentlige Ry daterer sig dog fra 1850, da han foretog en Kunstreise til Udlandet, hvor han ved sin glimrende Teknik vakte almindelig Beundring blandt alle Klavervirtuoser. Som Komponist havde han erhvervet et agtet Navn ved moderne Klaversager og Etuder. — Haberbier havde i en Række af Aar opholdt sig i Norge, først i Kristiania, og nu sidst i ca. 3 Aar her i Bergen, hvor han ernærede sig som Informator. Som saadan stod han i høi Anseelse.

Rollebesætningen i „Hr. og Fru Møller", Lystspil i 3 Akter af F. L. Hoedt, som paany indstuderet opføres paa Kristiania Theater Fredag den 19de Marts, er:

Møller, Hr. Wolf; Emilie, hans Kone, Fru Wolf; Birch, Kancelliraad, Hr. Brun; Laura, hans Datter, Fru Isell; Fru Krogh, Fru Ursin; Otto Rosen, Fuldmægtig, Hr. Reimers; Anders, Tjener hos Birch, Hr. Nielsen; En Tjener hos Møller, Hr. Kavli.

Komiteen for Domkirkearbeidet har, ifølge Tr.hjems Adr., allerede begyndt sin Virksomhed, idet Kontrakter om samtlige Leverancer af Klebersten, Graasten og Murstein ere afsluttede. Selve Arbeidet vil begynde, saasnart Kirkedepartementet afgiver de bebudede endelige Bestemmelser om det hele Arbeides Ordning.

Formodet Forlis. (Berg. Tid.) Det fortælles, at et stort engelsk Dampskib „Edith", der var fragtet fra Newcastle til Bergen med 600 Tons Stenkul, skal være forlist underveis. Det afgik fra Newcastle forrige Fredag, altsaa Dagen for den store Storm rasede, og da man ikke siden den Tid har hørt fra det, er der kun altfor megen Sandsynlighed for, at det er gaaet under.

Guldbryllup. Bordarbeidsmand i Bergen Ole Berg, 77 Aar, og Konen Emmerece Andrea Knudsdatter, 75 Aar, feirede den 14de Marts sit Guldbryllup.

Kommunal Sparsommelighed. (Brev fra Eidsvold.) Glædeligt er det at se, at Tiden er kommen til at Folket begynder at søge efter Midlerne, da spare saameget som muligt og indskrænke Budgetterne, som det kaldes. Storthinget har foregaaet med et priseligt Exempel. Underligt er det da heller ikke, at Formandskaberne rundt i Landet ogsaa begynder paa noget Lignende. Om nu alle disse Smaastorthing bruge de samme Midler for at komme til et heldigt Resultat i korteste Tid, er vel uvist. Eidsvolds Formandskab har ialfald gjort et snurrigt Forsøg.

Sagen er denne: Orglet i Kirken var bleven ældre end Organisten, der forresten har været ansat i snart 30 Aar og nu er saa fattig som en Kirkerotte. Orglet blev derfor uharmonisk og maatte repareres. Nu er Formandskabet selv vistnok i Almindelighed ikke meget harmonisk sammensat (nemlig af en juridisk og en theologisk Bestanddel); men kanske de forskjellige Bestanddele i Formandskabet netop af den Grund saa meget lettere blive enige om hellerikke at ophjælpe Harmonien i Kirkesangen. Nok er det, man blev enig om at spare den Reparation af Orglet. Nu fik Sparsommeligheden Vinger, og man studerede paa videre Resparelser; ja saa opsagde man Organisten — alt formodentlig i den hellige Sparsommeligheds Navn. Men den stakkels Mand gjorde Modstand, fik fri Sagfører, vandt Sagen og haabede atter at faa oppebære sin 3 Aar savnede Organistsold. Men Formandskabet vil fremdeles spare — d. v. s. procedere ved høiere Ret — formodentlig indtil det ser Høiesteretsdom for, hvormeget den Slags Sparsomhed koster i klingende, gangbar norsk Mynt. Forresten maa man ikke dømme Formandskabet for haardt af dette Exempel. Det er et kuriøst Exempel, forhaabentlig et ikke almindeligt, paa at et helt Spand Heste stundom snubler lettere end en enkelt Hest. Moralen er, man bør spare slig, at ikke selve Sparsommeligheden kommer i Miskredit.

Overlods Lous's Forslag om Oprettelsen af en gjensidig Assuranceforening for mindre Fiskefartøier, Baade og Fiskeredskaber, er i et Møde i Handelsforeningen, ifølge „Bergensposten", besluttet oversendt en Komite. Der blev givet Komiteen frie Hænder til at tilkalde Enhver, saavel inden som udenfor Foreningens Medlemmer, som den i Sagens Interesse maatte finde ønskeligt.

Tyveri. For nogen Tid siden blev en i Trondhjem bosat Sagfører af sin Fuldmægtig, ved Navn Hansen, bestjaalet for en betydelig Pengesum, hvormed denne — flygtede for det første til Kjøbenhavn, hvor han blev paagreben. Anholdelsen foregik ifølge kjøbenhavnske Blade under følgende Omstændigheder. Efterat Hansen i Slutningen af forrige Maaned havde fravendt sin Principal Pengene og var sluppen bort fra Trondhjem, gik han stadig med en ladt Pistol med paasat Fænghætte for strax at kunne skyde sig, hvis han skulde blive paagreben. For ikke at blive overlistet, naar han sov, brugte han, hvor han tog Logis, stadig den Forsigtighed at betinge sig et Værelse alene, og inden han gik tilsengs, aflaasede han Døren indvendigfra. En lignende Forsigtighed havde han ogsaa anvendt i Logishuset der i Byen, hvor han boede under et paataget Navn og blev anholdt. En Opdagelsesbetjent havde faaet ham opspurgt og spurgte om ham Søndag Eftermiddag, just da han efter en god Middag tog sig en Middagssøvn, og altsaa havde aflaaset sin Dør indvendigfra. Verten gjorde strax Betjenten opmærksom herpaa, og den Sidstnævnte undlod da at banke paa Døren, men kigede først ind igjennem Nøglehullet. Da han derved saa, at Nøglen var tagen af, lukkede han sig ind ved Hjælp af en Hovednøgle uden at gjøre nogen Støi, og da han strax fik Øie paa Pistolen med Fænghætte paa, bemægtigede han sig først den, derpaa flyttede han en Vadsæk et Stykke bort fra Sengen, og da Hansen endnu sov trygt, vækkede han ham med det Spørgsmaal: „Er det ikke Hr. Larsen?" „Nei, jeg heder Carl Hansen", lød Svaret, og da Betjenten derpaa sagde, at det netop var Carl Hansen, han skulde have fat i, og viste sit Politiskilt, saa Hansen sig om efter Pistolen. Da denne var borte, sank han strax sammen og lagde ikke Skjul paa, at han var den Person, der var efterlyst fra Trondhjem, samt lod sig uden Modstand bringe til Politistationen. Han er nu kommen hid til Kristiania, og igaar var der Forhør over ham paa Politikammeret.

Anvendelse af flydende Gjødning. I Times gives en interessant Fremstilling af et ved Leiren i Aldershott anstillet Forsøg med Anvendelse af flydende Gjødning, der har ført til de gunstigste Resultater. Det Land, hvorpaa Forsøget er gjort, var af den ringeste Beskaffenhed. Det var en Sandslette, bedækket med store, uregelmæssige Flintstene, hist og her afbrudte af Sandknolde, hvorpaa der sparsomt voxede smaa Klumper Lyng. En Undersøgelse af Jordbundens Bestanddele viste 95 pCt. Kiseljord, 3 pCt. af en Jernforbindelse, der næsten er Gift for al Vegetation og 2 pCt. Planteaffald af vissent Lyng. Stykket tilhørte Militæretaten, der som bekjendt har en betydelig fast Leir ved Aldershott. I Leiren havde der tidligere været nogle stinkende Kloaker, men da

---

Kaffer-Høvdingen.

(Forts. fra foreg. No.)

De to Venner gik videre og passerede den Krants, hvor Forester troede at have set en Kaffer. Han saa nøje paa de omgivende Bakker, men saa intet Tegn til Fiender, skjønt Fodsporene af en enkelt Kaffer fremdeles saas. Kort efter kom de ned i en liden aaben Dal og der befandt de sig ligeoverfor otte til ti Kaffere, alle bevæbnede med Geværer og Spyd. Synet af de to hvide overraskede dem tydeligt. De sad i en Kreds og lyttede til en Tale, sandsynligvis Beretningen om en eller anden af Talerens Bedrifter. Ikke før fik de Øje paa Forester og Walter, før de sprang op og greb til sine Vaaben.

Forester talte til dem i deres eget Sprog og spurte dem i en myndig Tone, hvad de havde at bestille i denne Del af Kolonien.

„I vil blive gjort til Fanger og straffet for, at I er her", vedblev han, „hvorfor udsætter I Eder for det, nu da der er Fred mellem Amakosaerne og den hvide Mand?"

Kafferne lyttede til denne Tale med et Smil og et fult Blik; deres Opmærksomhed syntes imidlertid at være rettet paa Buskerne bagenfor, for at opdage om der var flere end disse to hvide Mænd i Nærheden. Efter at have endt sin Tale sagde Forester til Walter:

„Jeg kan se, at dette er nogle Kjeltringer, som deres Stamme har jaget bort, saaledes som den plejer at gjøre med Rødharer i virkelig Krig; de lever af at myrde og stjæle. Vi maa være paa vor Post, for der er ni mod to."

Neppe havde Forester holdt op at tale, førend Kafferne syntes at være kommen sig af sin første Frygt og Ubestemthed og en af dem kom med en overlægen Mine hen til Forester og idet han strakte Haanden ud, sagde han:

„Jeg har Lyst at se paa den hvide Mands Gevær."

Forester trak sig tilbage og idet han slog Mandens Haand tilside sagde han:

„Jeg skiller mig aldrig ved mine Vaaben."

Over denne Tilbagevisning udstødte Kafferen et rasende Hyl og begyndte at svinge sit Spyd, medens andre af dem lagde an sine Geværer, færdig at give Ild. I dette Øjeblik pegede Forester med et Smil paa en Række af Bakker i Ryggen af Kafferne og sagde med en rolig Stemme:

„Se der! De engelske Soldater og Hottentotterne er Jer paa Nakken!"

Kafferne vendte sig hurtigt om og saa ivrigt i den angivne Retning. De vidste godt, at der ingen Naade vilde gives, hvis Hottentotterne var med i Spillet, og der var saaledes ikke andet at gjøre end at overveje, hvorledes de skulde undslippe. Ikke før mærkede Forester Virkningen af sine Ord, førend han stødte til Walter, gav ham et Vink og styrtede ned ad den snevre Sti, han netop var kommet op ad, fulgt af Walter med samme Hurtighed.

Den Støj, som dette de to hvide Mænds Tilbagetog gjorde, tiltrak sig straks Kaffernes Opmærksomhed og den Tanke slog dem, at de var ført bag Lyset. Endnu et Blik paa Busken bag dem viste dem hverken Soldater eller Hottentoter og med Hyl af Raseri over deres Skuffelse ilede de efter sine Offere. Men deres Hidsighed efter at være den første i Forfølgelsen kom Forester tilgode, da det sinkede dem saa meget, at de to hvide fik et Forsprang af nærved hundrede Alen.

Forester indsaa, at Forfølgerne, som næsten var nøgne, vilde være dem overlægne i Hurtighed og vilde snart indhente dem, og han havde øjeblikkelig bestemt, hvorledes han vilde bære sig ad for at klare sig i denne Knibe. Da han fandt en Del af Stien ret og mere aaben end den Del, de nu havde tilbagelagt, sagde han til Walter:

„Vær færdig til at stanse i den næste Sving; ned i Busken straks, og vi skal lege med dem!"

Forester skjulte sig paa den ene Side af Stien med Walter ved Siden af sig; han spændte Hanen og var færdig til at skyde. Han havde netop Tid til disse Forberedelser, da Kafferne viste sig i fuldt Løb.

„Tag den Første, Walter", sagde Forester.

Knaldet af Walters Rifle ledsagedes af et Skrig og den Kaffer, som var i Spidsen, faldt hovedstupe ind i Busken. Den Næste faldt for Foresters Kugle.

„Ned Walter, ned paa Jorden!" sagde Forester, idet han trykkede sin Kammerat ned. „Der kommer deres Kugler!"

Og som han talte, faldt nogle Skud, og Kuglerne for gjennem Busken, men over deres Hoveder.

Kafferne havde selv antaget Foresters Plan og ventede nu, skjult i Busken, paa at faa et sikkert Skud paa sine Offere.

„Bevæg ikke en Kvist eller et Blad", hviskede Forester, „eller de vil vide akkurat, hvor de skal sigte; hav en Patron i Beredskab, og tag i det Øjeblik, jeg fyrer, et nyt Sprang, og lad undervejs; jeg ser en af de Kjeltringer og det vil være en god Gjerning at befri Jorden for dem alle, for det er saadanne som disse, der myrder Kvinder og Børn og piner Mænd og bringer hele Stammen i Vanrygte."

Forester sigtede tilsyneladende paa en Busk, fyrede og øjeblikkelig kom en Kaffer stupende frem; han forsøgte at kaste sit Spyd, men manglede Kræfter.

de befandtes at være skadelige for Sundheden, blev der anlagt et Udtapningssystem. Det gjaldt imidlertid om at komme af med Kloakvandet, og skjønt Regjeringen herpaa anvendte en Bekostning af 12—1500 Pd. Sterl. aarlig, og der gjordes alt Muligt for at desinficere det, nedlagdes der ved Domstolene Protest imod, at det førtes ud i Floden Blackwater, som det fordærvede. I denne Vaande kom en erfaren og velhavende skotsk Landmand, Mr. James Blackburn Regjeringen til Hjælp. Han tilbød at forvandle den Stenørken, der fandtes i Leirens Nærhed, til opdyrket Jord, naar han maatte faa Lov at bruge Kloakafløbet fra Leiren paa sin egen Maade, og Jorden maatte blive given ham i Forpagtning paa 16 Aar. Disse Vilkaar blev strax modtagne, og Lord de Grey, som da stod i Spidsen for Krigsministeriet, ydede ham al den Hjælp, der stod i hans Magt, til Planens Gjennemførelse. Den fulgte Fremgangsmaade er i høieste Grad simpel. Det Areal, der skulde opdyrkes, og som har en Størrelse af 100 Akres, ligger i en Dal mange Fod under den sydlige Leir og de derværende stadige Barakker, i en Afstand af omtrent to engelske Mile fra dem. Fra disse føres Kloakvandet i 18 Tommers Rør med et Fald af omtrent 25 Fod paa en eng. Mil. Faldet er imidlertid ingenlunde ensartet, og paa nogle Steder er det saa ubetydeligt, at Kloakvandet kun bevæger sig meget langsom gjennem Rørene. Paa denne Maade føres det til Begyndelsen af „Leirgaardens" Areal, hvor Mr. Blackburn modtager det og fører det i fem Tommers Rør, der ere lagte med stærkt Fald, til de Jorder, der skulle vandes dermed. En liden ti Hestes Dampmaskine med en Centrifugalpompe benyttes undertiden til at løfte Kloakvandet op til det høiere liggende Land. At forberede den lille Ørken til at modtage Gjødningen krævede ikke ringe Tid og Arbeide. Alle Knolde maatte udjevnes, Vognsporene fyldes, og paa hele Akres Land maatte der tilveiebringes et svagt Fald, for at Kloakvandet ved sin egen Tyngde kunde løbe ned mellem Furerne i de Sandjorder, der skulde gjødes. Den sandede Jordbund med dens underliggende Skorpe af jernholdig Jord blev først brudt op med en 6 Hestes Ploug, der vendte Jorden i Terninger paa 14 og 16 Tommer. Derefter blev den pløiet med en Undergrundsplog i en Dybde af fra 6—10 Tommer, og da 50 Akres Land vare tilberedte paa denne Maade, blev de vandede, eller rettere mættede med Kloakvandet. Hvert Døgn kommer der fra Leiren omtrent 170,000 Gallons Kloakvand. Naar det kommer fra Leiren, føres det gjennem Rørene til store Gruber, hvor de faste Bestanddele næsten strax afleire sig, og derfra føres de flydende Dele videre ud paa Markerne. Den Masse faste Bestanddele, der samler sig i disse Gruber, er ubetydeligt i Sammenligning med den umaadelige Mængde Kloakvand, der gaar igjennem dem. Efter et Aars Forløb, da der var gaaet omtrent 270,000 Tons Kloakvand igjennem dem, var der ikke mere end 250 Læs, eller omtrent 300 Tons tilbage i dem. Dette faste Stof har vist sig kun at have meget liden Gjødningsværdi. Paa 1 Akre Land blev der spredt næsten 100 Tons, — det vil sige, den blev helt tildækket med det faste Stof i en Dybde af næsten 2 Tommer, og det blev Altsammen nedpløiet; dog var Udbyttet af denne Ager, hvori der blev lagt Poteter, under Gjennemsnitsudbyttet af de Agre, som kun vare gjødede med den flydende Gjødning. Efterat Gjødningen havde passeret de nævnte Gruber, blev den i det første Aar ført ud paa de første 50 Akrer Land, der vare beredte. I det første Aar tog disse 50 Akrer tørstigt Sand hver Draabe af Kloakvandet fra Leiren i en Mængde af i Gjennemsnit 170,000 Gallons om Dagen. Der behøvedes ingen dyb Draining af Jorden, thi Sandet opslukte næsten Alt, hvad det kunde faa. Efter et Aars Forløb egnede det sig til at besaaes med italiensk Raigræs, der synes at trives endnu bedre i England end i Italien, og som kan slaaes fem eller sex Gange i Løbet af Sommeren. Jorden blev udlagt efter det gamle skotske Furesystem, og den flydende Gjødning førtes ud i 12 Tommers Render, der laa omtrent 30 Alen fra hinanden. Med korte Mellemrum afdæmmedes disse med Ler, saa at Gjødningen maatte svømme over og Jorden paa begge Sider saaledes mættes med den. Som alt bemærket, blev Stykket i det første Aar stadig overrislet med Gjødning; næste Aar blev der givet det tre Overrislingen, ifjor kun to, og iaar antages det, at Raigræsset vil kunne nøies med en. Efterhaanden som det indtagne Land kræver mindre Gjødning, bringes andre øde Strækninger under Indflydelse af Overskuddet og opdyrkes paa lignende Maade. Saaledes er der paa „Leirgaarden" nu 75 Akrer under Opdyrkning, og inden næste Aars Udgang ville alle 95 Akrer bære Grøntfoder. Det er navnlig Grøntfoder, Mr. Blackburn producerer. Sædevarer kunne efter hans Mening faaes ligesaa let og billig fra Udlandet, og han antager, at det egentlige Formaal for den engelske Landmands Bestræbelser bør være at avle saa meget Grøntfoder som muligt for derved at gjøre Kjød og Mælk billigere. Ifjor, da der ellers allevegne var Mangel paa Hø, blev der paa Leirgaarden høstet Hø ikke mindre end sex Gange i Tidsrummet fra den 11te April indtil Slutningen af Oktober, og alt Hoet var af det fortrinligste Slags. I Gjennemsnit udgjorde Aarets Udbytte 10—12 Tons pr. Akre. Naar Jorden i to Aar har været besaaet med italiensk Raigræs, saaer Mr. Blackburn Roer, Kaal og Poteter. De sidste kræve meget liden Kloakgjødning, naar Jorden først er beredt. Gaskalk fra Gasværkerne benyttes, efterat have være udsat for Luften i omtrent et Aar, som Overfladegjødning, hvortil ogsaa anvendes sur fosforsur Kalk, og med disse billige Hjælpemidler give Poteterne omtrent 6 eller 7 Tons pr. Akre, hvoraf omtrent 4 Tons pr. Akre ere skikkede til at bringes paa Markedet. En af Mr. Blackburns store Hemmeligheder bestaar i at faa den flydende Gjødning saa snart som muligt ud paa Jorden. Kloakvand fordamper meget hurtig, naar det udsættes for Luften, og ved Uddunstning af dets Gasarter gaar Halvdelen af dets frugtbargjørende Bestanddele tabt. En fordampet flydende Gjødning betragter Mr. Blackburn som næsten skadelig for Jorden. Naar den flydende Gjødning løber omkring paa „Leirgaarden", er der kun liden eller ingen ubehagelig Lugt undtagen tæt ved selve Renderne, og selv der er det nærmest en Lugt som af stærk Ammoniak. Den ubehagelige Lugt hænger væsentlig ved de Kuler, hvor det faste Stof afleirer sig. Saaledes — siger Times sluttelig — er i Løbet af 3 Aar det, der pleiede at være Giftstof, ved Dygtighed blevet forvandlet til et af de nyttigste og mest frugtbargjørende Hjælpemidler, der nogensinde har staaet til Landmændenes Raadighed, og medens Jordbunden høster Nytten af at faa tilbage de Plantestoffer, som den har givet fra sig, forskaanes Leirmyndighederne i Aldershott for alt Besvær og alle Udgifter, og besmitte ikke længere alle Grøfter og Floder i Omegnen. Kort sagt, Kloakvandet, som det tidligere var forbundet med uendeligt Besvær at komme af med, vil nu, naar det anvendes rigtig, efter al Rimelighed kunne blive en stadig Velstandskilde for Landmænd, der benytte det, som de skulle, selv paa de magreste Jorder. Der kan ikke gives noget større Bevis derpaa end en Betragtning af „Leirgaarden" ved Aldershott, som paa 3 Aar er bleven forvandlet fra en Sandørken til et blomstrende Hjem.

Grants Ministerium: I det af de forenede Staters Præsident Grant nylig udnævnte Ministerium er der allerede foregaaet betydelige Forandringer. Disse synes dels at have sin Grund i den stadig gjentagne Strid imellem Senatet og Repræsentanternes Kammer, dels i den Omstændighed, at saagodtsom alle Partier have følt sig skuffede ved de af Præsidenten foretagne Ministerudnævnelser. Demokraterne havde saaledes ventet at se General Mac Clellan og Adams (den tidligere Gesandt i London, faa Sæde i Kabinettet, imedens de Radikale forsikrede, at Senator Charles Sumner og General Stanton vare udsete til Kandidater for ledige Ministerportefeljer. Men i Stedet derfor blev det nye Ministerium sammensat af temmelig unge og i det Hele lidet bekjendte Personligheder, der i politiske Kredse betegnes som moderate Mænd og afgjorte Tilhængere af Gjenoprettelsespolitiken. De allerede fratraadte Ministre ere: Statssekretær eller Udenrigsminister Washburne, Finantsminister Stewart og Krigsminister Shofield. Den Første stammer fra Staden Maine, er 53 Aar gammel og har i sin Tid gjort god Tjeneste i Repræsentanternes Hus. Han er desuden en fortrolig Ven af Grant, en bekjendt Modstander af Slaveriet og meget afholdt af de Radikale. Hvorfor han er traadt ud af Ministeriet, vides endnu ikke med Sikkerhed. Han skal nu være udnævnt til amerikansk Gesandt i Frankrig. Den fratrædende Finantsminister Stewart har hidtil været mere bekjendt iblandt Forretningsmænd end i den politiske Verden. Han er, som førmeldt, en af Newyorks største Importører af Manufakturvarer, og hans Aarlige Indtægter anslaaes til den fabelagtige Sum af 40 Mill. Doll. Da hans Kunder i Sydstaterne under Borgerkrigen lod ham vide, at de ikke vilde betale ham hans Tilgodehavende, dersom han vedblev at forstrække Unionsregjeringen med Penge, svarede han, at han havde de forenede Staters frie Forfatning at takke for Alt, hvad han eiede, og at han var beredt paa at ofre Alt for Landet, som han var knyttet til ved de sterkeste Baand. Denne Ytring af den store Handelsmand er aldrig bleven glemt, og den har han at takke for en betydelig Folkegunst. Grunden til, at han er udtraadt af Ministeriet er, at han ikke for Finantsporteføljens Skyld vilde opgive sin storartede Handel, hvorimod Senatet paa den anden Side ikke vilde gjøre nogen Forandring i en gjeldende Lovbestemmelse, der forbyder Ministre at drive private Forretninger, imedens de ere Medlemmer af Kabinetet. Om Grunden til General Shofiels Afskedigelse berettes Følgende. Grant skal være af den Anskuelse, at Medlemmerne af Kabinettet bør være lutter Civilpersoner. General Shofield har desuden allerede tidligere selv ytret Ønske om atter at træde ind i aktiv Krigstjeneste. Præsidenten lod imidlertid foreløbig Generalen blive ved Roret som Tegn paa sin Agtelse og Anerkjendelse.

Storthinget sammentræder Fredag den 19de Marts Kl. 9 Form. til Behandling af:

1. Den udsatte 4de Post (ang. Eilert Sundts Gage) af Gage- og Pensionskomiteens Indstilling ang. Gage og Lønninger foreslaaede til Omregulering og Fornyelse.
2. Veikomiteens Indstilling ang. en Del paa Statsbudgettet opførte Udgiftsposter. Kommunikationsvæsenet vedkommende.
3. Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 angaaende den foreslaaede Bevilgning til Afholdsagens Fremme.
4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. det fra Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne indkomne Andragende om Bidrag af Oplysningsvæsenets Fond.
5. Budgetkomiteens Indstilling ang. nogle tilfældige Udgifter ved Toldvæsenet.
6. Do. Do. ang. nogle Bygningsarbeider ved Universitetet.
7. Do. Do. ang. Norges Banks Bestyrelse i Tidsrummet fra 1ste Oktober 1865 til 30te September 1868.
8. Ingeniørløitnant Lunds Forslag til Fremme af en forbedret Ventilation i Storthingssalen.
9. Referat.

Lagthinget sammentræder efter Storthingets Slutning til Referat af indkomne Sager.

Storthinget.

Torsdag den 18de Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. Sekretær Bentsen.

Sag No. 1. Indstilling fra Bankkomiteen i Anledning af Repræsentanten D. Iversens Forslag til Lov om Hundeskat for Landdistrikterne.

Komiteens Beslutning: Det af Repræsentanten D. Iversen indgivne Forslag til Lov Hundeskat for Landdistrikterne bifaldes ikke. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 2. Lagthingets Bemærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld.

Anm. 1: Første Punktum af Lovbeslutningens § 1 bør lyde saaledes: „For Gjæld, paadragen efter denne Lov er traadt i Kraft, kan Udlæg ikke gives i Gangklæder, der ere nødvendige til Skyldnerens eller hans Families daglige Brug. Har Skyldneren Familie at forsørge, kan han derhos fra Udlægget fordre undtaget de for ham uundværligste Eiendele efter eget Valg til samlet Værdi af indtil treti Spd." — Bifaldtes enstemmig.

Anm. 2: Næstsidste Passus af § 1 bør lyde saaledes: „Ingen af foranførte Undtagelser skal dog kunne gjøres gjældende i Tilfælde af at Udlæg søges for Skatter eller andre offentlige Afgifter og Udredsler. Det Samme gjælder, naar Udlæg søges i Eiendele, i hvilke Fordringshaveren har Pant, forsaavidt angaar den Fordring, som ved Pantet er sikret". — Bifaldtes enstemmig.

Anm. 3: I Slutningen af § 1 bør optages en Bestemmelse saalydende: „Hvad her er bestemt om Udlæg, gjælder ogsaa om Affætning". — Bifaldtes mod 28 St.

Anm. 4: Lovbeslutningens § 3 bør gives et Tillæg saalydende: „Skyldner, som er tilstede under Udlægs- eller Indførselsforretning, pligter paa Opfordring under selve Forretningen at opgive de Eiendele, som han fordrer undtagne. Efterkommer han ikke denne Opfordring, eller er han ikke selv tilstede, og heller Ingen der paa hans Vegne kan foretage Valget af Eiendele, har Forretningens Bestyrer efter bedste Skjøn at foretage bemeldte Valg og derom at anmærke det Fornødne i Protokollen". — Denne Anmærkning blev forkastet mod 12 St.

Anm. 5: Lovbeslutningens § 4 bør lyde saaledes: „Bestyrerne af Udlægs-, Indførsels- og Affætningsforretninger skulle deltage i de Taxter og Skjøn, som ved §§ 1 og 2 foranlediges. Denne Bestemmelse bliver uden Indflydelse paa Antallet af de Mænd, som paakræves til Overtaxt eller Overskjøn". — Voteringen over denne Anmærkning foregik saaledes, at man først foretog Afstemning over første Del, som enstemmig bifaldtes, dernæst over sidste Del, som bifaldtes mod 14 St.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende det af Bankdirektør

---

Skjult af Røgen af sit Skud og under Kafferens Dødskamp, fulgte Forester Walter ned ad Stien og med en Hurtighed, som gjorde al Forfølgelse til intet.

„Stop igjen, Walter! min Rifle er afskudt, og her er godt Skjul", sagde Forester; „jeg kan ikke løbe som jeg gjorde for to Aar siden; Sivilisation og Lediggang har fordærvet mig. Nu har jeg ladet og vi kan trække os tilbage i Orden. Vi kan dræbe hele dette Pak, men det er nok til at give dem en Lekse. Træk Dem nu tilbage femti Skridt og pas paa. Fløjt, naar De er paa Post, saa vil jeg trække mig tilbage og saa videre, ellers er vore Rygge paa samme Tid vendte mod Fienden, og de kunde komme uforvarendes over os. Saa! afsted, lad os ikke tabe nogen Tid."

De vedblev at trække sig tilbage paa denne Maade, til de naadde det aabne Land, hvorpaa de fortsatte sin Vej under en rask Gang og naadde The Chase tre Timer efter de havde taget afsted. Enhver Forsigtighedsregel blev nu taget for at forebygge Følgerne af et Baghold, og snart var Selskabet atter samlet under Mr. Eagletons Tag i Grahamstown.

„Jeg haaber", sagde Mr. Eagleton, „at dette var Deres sidste Eventyr i Syd-Afrika. Det kunde passe for Forester, men for Sir George Montagu ikke."

„Hvis Et indtræffer, og som jeg længe har sat mit Haab til", svarte Forester, „skal jeg sætte større Pris paa mit Liv end jeg gjør for nærværende."

„Og hvad kan det være for et Tilfælde?"

Forester blev nu mere veltalende; han beskrev alt sit Haab og al sin Frygt i næsten to Aar; hvorledes han havde kjæmpet og sejret; hvorledes han havde flygtet til sit vilde Hjem og ønsket sig Døden; og endte med en Bøn, som i hans Stilling neppe vilde blive afslaat.

Mr. Eagleton lyttede til sin Ven og syntes hjertelig at sympatisere med ham, for da Fortællingen var endt, greb han Foresters Haand og sagde:

„Jeg kan bare gjætte mig til Hellens Følelser, men intet vilde gjøre mig lykkeligere end at se hende som Deres Hustru."

Kapitel XXXV.

To Aar var forløbne siden Foresters sidste Eventyr i Kafferland, og vi finder ham nu paa en Skueplads hel forskjellig fra den sidst beskrevne. Dagen er klar og lys, men kold, skjønt intet Tegn til Frost er synligt. En svær Dug har faldt om Natten, men forøvrigt er Jorden tør. Foran os er et skraanende Dalføre, hvor der ses nogle mægtige Bjerketræer, berøvet deres Sommerdragt. Idet vi passerer gjennem Dalen, befinder vi os medet foran et velbygget Hus med alle de Omgivelser, som kan gjøre et engelsk Hjem komfortabelt og dets Ejer tilfreds. Foran Indgangen blev tre prægtige Ridehester holdt af ligesaa mange Staldrenge, medens en aaben Vogn, trukket af et smukt Par Vognhester, stod nærved Døren. Et stort Leopardskind laa i Vognen og gjorde den varm og koslig. I Staldøren stod en sort Mand, hvis aldrende Udseende syntes ligesaa meget en Følge af Ondtlidende som Aar. Han tog sig nu og da en Pris Tobak og syntes at være som hjemme paa Stedet.

„Nu Inyoka", sagde en af Staldrengene, „skal Du jage med Høvdingen idag?"

„Hi hamela" (ikke idag), svarte Kafferen, for det var han.

„Denne Fyr", vedblev Staldrengen til sin Kammerat, som nylig var kommet paa Gaarden, „kom adskillige tusen Mile ned fra Landet for at tage Afsked med Sir George, førend denne forlod Afrika, og saa tog Herren ham med sig hjem."

„Du sagde adskillige hundrede Mile igaar", bemærkede Kammeraten.

Resten af Samtalen blev afbrudt ved vore gamle Venners Ankomst i Halldøren. Forester, nu alene kjendt som Sir George Montagu, førte Hellen til Vognen og hjalp hende op i den. Walter fulgte efter med en af sine Søstre, medens en Barnepige kom bærende med en dygtig, nogle Maaneder gammel Gut og indtog Bagsædet i Vognen.

„Nu, Walter", sagde Sir George, „medens Du og de gamle er hos os, skal Du aldrig blive daarligere bereden end idag, og hvis Du ikke faar Dyrene til at røre sig, saa vil jeg tro, Du har tabt din tidligere Færdighed i at bruge Tøjlen."

„Hambani Gathly, Inkosi!" (bogstavelig: Gid Du maa have det fornøjeligt, Høvding!) skreg den gamle Kaffer, da Sir George gik ham forbi.

„Solaguthly! („Levvel!") svarte Sir George, idet han travede afsted med sine Venner. „Og nu en munter Dag, Walter!"

Ende.

Sverdrup fremsatte Forslag til Lov om Adgang til at give dramatiske Forestillinger.

I Forslaget er der gjort opmærksom paa, at Forordningerne af 21de Marts 1738 og 27de Oktbr. 1773 samt Reskript af 11e Juni 1772 i Praxis antages at forbyde alle Slags sceniske Præstationer, medmindre Tilladelse dertil indhentes fra vedkommende offentlige Autoriteter. Saadan Tilladelse maa, forsaavidt nogen Fremmed i Kristiania vil give Forestillinger af samme Slags, hvormed denne Stads offentlige Theater befatter sig, indhentes hos Regjeringen, men ellers hos Overøvrigheden. I Forslaget anføres, at Retten til at negte Tilladelsen af Regjeringen er anvendt paa en Maade, der giver Kristiania offentlige Theater et Slags Privilegium eller Monopol. Denne Hindring for den frie Konkurrence antages at være skadelig for Kunsten og maaske endog uden Sidestykke i noget andet europæisk Land. Det foreslaaes derfor ved ny Lov at bestemme, at de ovenfor nævnte ældre Forskrifter i skulle være til Hinder for, at dramatiske Forestillinger, saasom Skuespil af ethvert Slags, Operaer, Balletter, Pantomimer og deslige kunne gives af hvemsomhelst, være sig Indlænding eller Udlænding.

Adgangen til at give dramatiske Forestillinger bør dog ei gives fri uden tvende Betingelser.

For det Første maa der sørges for, at denne Frihed ei misbruges til Krænkelse af den offentlige Sædelighed. Hverken Kriminalloven eller Politilovgivningen indeholder nogen Bestemmelse, som ligefrem lader sig anvende paa den, der ved offentlige Skuespil gjør Brud paa Sædeligheden. Straffen for Krænkelse af Sædeligheden i trykt Skrift er i Kriminallovens 3—8 sat til Bøder eller Fængsel. Da Forbrydelsens Virkninger i nærværende Tilfælde ere kortvarigere, kan man formentlig lade Straffen forblive ved Bøder. Ligeledes bør der udtrykkelig forbeholdes Politiet Ret til at forbyde eller standse Forestillinger, hvorved der gjøres strafbart Brud paa Sædeligheden.

For det Andet bør Forfattere af Skuespil og for Scenen bestemte musikalske Kompositioner ved Frigivelsen af Adgangen til at give dramatiske Forestillinger sikres mod, at deres Værker blive opførte uden deres Samtykke. Hidtil har vistnok Mangelen paa en saadan Bestemmelse neppe været synderligt følt. Den eneste Kunstanstalt her i Landet, som har havt Evne til at betale Forfatterne noget betragteligt Honorar, nemlig Kristiania Theater, har, saavidt vides, pleiet at erlægge saadant til indenlandske Forfattere og Komponister. Men hvis Adgangen til at give dramatiske Præstationer bliver fri, og et eller andet Theater her i Hovedstaden begynder uden Godtgjørelse at bemægtige sig Digternes og Komponisternes Værker, er det muligt, at den frie Konkurrence vil tvinge de øvrige til at følge efter.

At give Koncerter ansees i Praxis ikke længere som Gjenstand for Bevilgning og det antages derfor overflødigt at frigive dem.

Komiteen indstillede til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov

om Adgang til at give dramatiske Forestillinger.

§ 1. Det skal herefter være hvemsomhelst, Indlænding eller Udlænding, tilladt uden særskilt Bevilgning at give dramatiske Forestillinger saasom Skuespil, Operaer, Balletter, Pantomimer og deslige.

§ 2. Enhver, der agter at give offentlig Forestilling af saadant Slags, som i § 1 er nævnt, skal forud gjøre Anmeldelse derom til Stedets Politi, som har Ret til at overvære Forestillingen og til den Ende skal anvises passende Plads. Gjør nogen ved at give saadan Forestilling sig skyldig i offentlig Krænkelse af Sædeligheden, straffes han efter Tiltale ved Politiret med Bøder, og kan Forestillingen i saa Fald af Politiet forbydes eller standses.

§ 3. Dramatiske Værker eller for Scenen bestemte musikalske Kompositioner maa, hvis de ere forfattede af norsk Borger, ikke opføres offentlig uden hans Samtykke. Som saadan Opførelse bliver det dog ei at betragte, om Digtet eller Dele af samme foredrages uden scenisk Udstyr, eller om Ouverturer eller enkelte Nummere af en musikalsk Komposition paa samme Maade opføres ved Koncerter.

§ 4. Overdrager Forfatteren nogen anden Person Ret til at opføre saadant Arbeide, skal det, hvis anderledes ikke udtrykkelig er vedtaget ei være til Hinder for, at Forfatteren tilstaar Tredjemand lignende Ret, og skal dette i ethvert Tilfælde staa ham frit for, saafremt Digtet eller Kompositionen i fem paa hinanden følgende Aar ikke har været bragt til offentlig Opførelse af den, hvem udelukkende Ret til Opførelsen har været overdragen.

§ 5. Forsaavidt Forfatteren ved sit Dødsfald var i Besiddelse af den i §§ 3 og 4 omhandlede Ret, gaar samme over paa hans Ægtefælle for dennes Livstid. I alle andre Tilfælde bliver Opførelsen fri, naar Forfatteren døer.

§ 6. Uretmæssig offentlig Opførelse af dramatiske eller musikalske Værker straffes med Bøder fra 5 til 100 Spd. Derhos skal den Skyldige idømmes Erstatningsansvar til den Forurettede. Paatalen er privat og bortfalder, hvis den ei er paabegyndt inden et Aar, efterat den ulovlige Opførelse har fundet Sted.

§ 7. Bestemmelserne i §§ 3, 4 og 5 kunne under Forudsætning af Gjensidighed ved kongelig Anordning fuldstændigen eller tildels gjøres anvendelige paa andetsteds udgivne Værker.

§ 1, 2 bifaldtes enstemmig. Lambrechts foreslog, at der i Slutningen af 3 skulde istedenfor „opføres ved Koncerter", da Koncert var et meget ubestemmelige Udtryk, sættes „foredrages"; ved Voteringen bifaldtes imidlertid Komiteindstillingen uforandret. § 4 bifaldtes enstemmig. Schulze foreslog, at i § 5 skulde efter Ægtefælle tilføies „og Børn for deres Livstid", da han fandt, at Retten ligesaavel burde tildeles Forfatterens Børn som hans Ægtefælle. Denne Forandring vedtoges med 44 St. §§ 6 og 7 bifaldtes enstemmig. — Sagen vedtoges enstemmig oversendt Lagthinget.

Sag No. 4. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende den kgl. Proposition til Lov om Ordning af Jordforholdene i Finmarkens Amt.

Det foreliggende Lovforslag er oprindelig bragt paa Bane af den ved kgl. Resol. af 10de Juli 1862 nedsatte Kommission angaaende Jord- og Skovforholdene i Finmarken. Denne Kommission oplyste, at der i Altens Fogderi navnlig i Alten og Talvigs samt i Loppens Thinglag fandt stort Vildrede Sted med Hensyn til de faste Eiendomme, idet mange af disse ikke blot bestaa af vidt adspredte Jordlapper, men ogsaa mangle bestemte Grændser, ja at der gives Matrikulnumere, hvis Beliggenhed ei med Sikkerhed eller endog aldeles ikke lader sig paavise.

Efter de Oplysninger, som Finantsdepartementets Foredrag indeholder, og som ere bestyrkede af tvende af Repræsentanterne fra Finmarken, med hvem Komiteen har konfereret, maa Forvirringen i Eiendomsforholdene i de nævnte Distrikter af dette Amt antages at være saa stor, at den kræver Afhjælpelse. Komiteen tror dog, at Amtsformandskabet bør høres derover, og man foreslaar derfor, at Kongens Adgang til at anordne den paatænkte Foranstaltning ei gjøres afhængig af, at Amtsformandskabet fremkommer med Andragende derom.

Da Forvirringen skriver sig dels derfra, at Udvisning af Jord er udført med liden Omtanke og Kyndighed fra vedkommende Autoriteters Side og endog med Tilsidesættelse af Forskriften i Reskript af 3die Juni 1775 § 1, dels derfra, at Pantebogsføreren mod Forordningen af 18de December 1764 have thinglyst Skjøder og Skiftendleg uden at kræve Deling og Skyldsætning, maa det erkjendes billigt, at de Foranstaltninger, som paakræves mod de herved fremkomne Ulemper, træffes paa Statens Bekostning.

Komiteen vil foreslaa, at Statskassens Forpligtelse til at udrede de med Foranstaltningen forbundne Udgifter gjøres afhængig af, at Storthinget har bevilget de dertil fornødne Midler.

Kommissionen vil foreslaa, at den extraordinære Foranstaltning, som det Offentlige skal træffe, i det Væsentlige bliver indskrænket til en Fastsættelse af Eiendommens Beliggenhed, Grændser og Skyld. Imidlertid tror Komiteen dog, at der kan forbeholdes Kommissionen en Adgang til at foretage Udskiftninger, men kun under Betingelse af, for det Første at alle Lodeierne ere enige om at overdrage den en saadan Myndighed, dernæst at Udskiftningen kan ske samtidigt med Fastsættelsen af Grændserne og Skylden. Ved den første Betingelse opnaar man, at Udskiftningen kan tillægges Upaaankelighed. Ved den sidste sættes Kommissionen istand til at fire sig vidtløftigere Udskiftninger, som vilde forsinke dens egentlige Arbeide og medføre væsentlige Tillæg til de med samme forbundne Udgifter.

For saadanne mindre Udskiftninger vil Optagelsen af geometrisk Kart være ufornøden. Udskiftning bør ikke kunne paabydes af Kommissionen.

Hvis nærværende Forslag bifaldes, vil Komiteen fremkomme med Indstilling til Storthinget om Bevilgning af en Sum til den paatænkte Foranstaltning. Komiteen har foreløbig tænkt sig 1500 Spd. i Budgetterminen som et passende Beløb, men kan dog endnu ei udtale sig med fuld Sikkerhed derom.

(Fortsættes.)

Blandinger.

Hvad er et Kys? En fremragende fransk Fysiker Professor Gratiolet besvarer dette Spørgsmaal saaledes: „Kysset er en Sjælebrik, hvis væsentligste Udgang med alle andre Drikkevarer er den, at Drikkekarret her er det væsentligste."

Slotsbestemmelse. Ved Stuttgart ligger der en kongelig Lystslot, i hvilken det er Publikum tilladt baade at spadsere, ride og kjøre. I denne red forleden Dag et Par fornemme Kavallerer med en Ridekneægt, hvis Hest blev sky for en bagfra forbikjørende „borgerlig" Vogn. Hest og Rytter styrte til Jorden, dog uden at tage Skade, og Vognen kjører rolig videre. Næste Dag forbyder den kongelige Havebestyrer Eieren af Vognen fiere at kjøre i Parken, fordi „naar saadanne Herskaber ride, bør en borgerlig Vogn ikke kjøre forbi dem, men har at holde sig bagved og kjøre i Skridt."

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt i Bodø, ellers steget. Vinden er gaaet paa SO, Temperaturen steget og Himmelen skyet over. Slud i Mandal, Taage i Sandøsund og Regn i Kristiania. Fugtig Luft, undtagen i Bodø, hvor letskyet. Hvirvler passere Syd- og Melleneuropa samt det nordligste Norge. Udsigterne ere til mildt Veir med sydlige Vinde paa Kysten tildels med Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til næste Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Dag Kl. 11—12 paa Skolens Kontor.

Det bemærkes, at der foruden i 1ste og 2den Fællesklasse især vil blive ledige Pladse i de øverste Latin- og Realklasser; fra 6te Latinklasse dimitteres til Universitetet og fra 5te Realklasse til Krigsskolen.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe**. Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.

H. J. Jensen.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker

med Text ved **H. P. Holst**. 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omkring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Turen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter, 2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,**
Jernbanetorvet No. 5.

Vi tillade os at anbefale:

Til Baller og Toddylag.

De meget efterspurgte **Sifonkarafler** ca.

	¾ Pot	¼ Flaske
med Grénadine	10 ß	6 ß
med Seltersvand	8 ß	4 ß
Paa 1 Dusin og derover rabateres pr. St.	2 ß	1 ß

For **Eiere** af de ledige Karafler Rabat, uanseet Antallet.

Anm. Konstruktørerne af vort Maskineri ere hædrede med den franske **Sundhedskommissions** specielle Anbefaling samt med flere og **enestaaende** Guldmedailler fra Verdensudstillingen.

Brødrene Frølich,
Jernbanetorvet No. 5.

Fra en Bondegaard i Aker tæt ved Bygrændsen kan, om ønskes, tilbringes hver Morgen og Aften 30—40 Potter nysiet Melk a 4 ß pr. Pot. Melken har ikke holdt under 30 Grader i de sidste 5 Maaneder. Reflekterende vilde behage at nedlægge Billet mærket: „Strax 769" i Dagbladets Expedition.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Fireskillings Frimærker.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

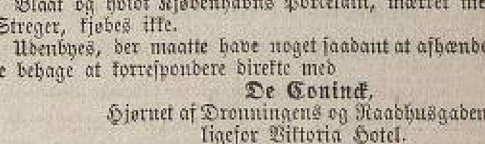

i Blaat, i Blaat, i Brunt eller Blaat,

i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

Udenbyes, der maatte have noget saadant at afhænde, ville behage at korrespondere direkte med

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden, ligefor Viktoria Hotel.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 66. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 19de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Svelvig samt til Laurdal og Hof over Laurvik indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Chr.sand og Udlandet indtil Kl. 2 Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon og Hvidsten) indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 18de Marts. De fleste Blade samstemme i, at det belgiske Anliggende snart vil blive tilfredsstillende løst.

Madrid, 18de Marts. I Kortes meddelte Indenrigsministeren, at der i Xeres paa Grund af Udskrivningen havde været Uroligheder, hvorunder Barrikader bleve opkastede og flere Personer saarede og dræbte. Roligheden var nu gjenoprettet. Kadix, Sevilla og Malaga vare visnok endnu rolige, men der herskede stærk Gjæring og Ophidselse. I Anledning heraf vedtog Kortes enstemmig, at den exekutive Magt i Andalusien skulde forstærkes. — Colestin Olozaga, Protokolfører i Kortes, er bleven dræbt i en Duel.

Nogle Bemærkninger i Anledning G. O.'s i Morgenbladet No. 39 for d. A. „Ogsaa om Landbrugsskolen paa Rotvold".

Som bekjendt udgav Hr. Landbrugsskolebestyrer J. Midelfart forrige Aar en Bog under Titel: „Landbrugsskolen paa Rotvold og det nordenfjeldske Jordbrug". Bogen fik strax fra flere oplyste Jordbrugere en meget rosende Omtale som et saare fortjenstfuldt Arbeide, som indeholdt de ene rigtige Anskuelser om et fremadskridende Jordbrug.

Ikke destomindre har Hr. G. O. i en Artikel i Morgenbladet d. A. i en Kritik over Bogen fundet, at den var mere vildledende end veiledende og saaledes kunde komme til at foraarsage mere Skade end Gavn.

Hr. G. O. har dog glemt et lidet vigtigt Punkt ved den velmente Bemærkning, nemlig Beviset for det Urigtige og Uholdbare i Bogen. Dette er intet ligegyldigt eller overflødigt i en Kritik. Naar Kritikeren fandt det for godt at omtale Bogens mindre Holdbarhed, saa burde han ogsaa været paa det Rene med Beviset for det Urigtige, for imodsat Fald svarer ikke den velmente Bemærkning til Hensigten.

Hr. G. O. har optraadt med enkelte Bevisførelser for, at det ikke er Vexelbruget alene, som er Aarsagen til Midelfarts „egen bitre Erfaring", men at det er flere Ting, som i lige Grad har medvirket til Hr. Midelfarts bitre Erfaring. Den videnskabelige Bevisførelse for dette, vil han imidlertid ikke opholde sig ved, da Hr. Statsagronom Jensenius har fremsat samme paa en tydelig og udtømmende Maade; dog vil han som praktisk Jordbruger søge at begrunde, at Forfatteren har lagt altfor stor Vægt baade paa sit Vexelbrug og paa sin foreslaaede Brugsmethode.

Naar Midelfart i sin Bog har lagt en saa stor Vægt paa Vexelbruget og den af ham foreslaaede Brugsmethode, saa er dette efter en uhildet Dom, det ene Rigtige. Naar en Jordbruger har antaget og gjennemført en Brugsmethode, og han gjennem Erfaring kan bevidne, at man ved at følge den, ikke paa langt nær kan erholde det største Nettoudbytte af sin Drift, medens han derimod ved en Forandring i denne har erholdt det dobbelte, kan man da med Rette sige, at Jordbrugeren har lagt for stort Vægt paa de to Ting, og at han ikke har Ret i sit Forsøg paa at bringe den første Methode ud af Jordbruget og indføre den anden, saamegetmere som Rigtigheden heraf ikke blot kan godtgjøres praktisk, men ogsaa bevises videnskabeligt.

Hr. G. O. siger: „For en saa forskjelligartet Bedrift som den norske Jordbrug, er det fast umuligt at foreskrive absolute Regler, som kunde gjelde i alle Tilfælde, og dette har da heller ikke nogen anseet Forfatter gjort". Men — hvad der er mere planmæssigt og bestemt i ufravigelige Regler, end et ordnet Vexelbrug, hvorved man hvert Aar er bunden at pløie, gjødsle og saa ligemeget. Den Methode, som derimod Midelfart har fremsat i sin Bog, er „en fri Landhusholdning". Det er jo netop det, M. forfægter, at de Fordringer, som Vexelbruget ubetinget kræver, ikke paa langt nær kan tilfredsstilles under vore Forholde. Derfor er det jo en rigtig Lære, at denne planmæssige Uting ikke længere bør drives i vore Dale.

Derpaa omtaler Hr. G. O., hvad der læres saavel ved Landbrugsskoler som i Landbrugsbøger, „at man skal tillæmpe den nye Jordbrugserfaring efter Forholdene og gaa forsigtigt og regnskabsmæssigt frem med Jordbyrkningen". Hertil vil jeg kun svare, at hvis denne Lære er almindelig paa vore Landbrugsskoler, er det meget godt — ja, dette er noget, som bør være fast indprentet i enhver dimitteret Landbrugselev, og som han strengt maa efterfølge, hvis han vil høste Frugter af sit Arbeide. Men derimod betvivler jeg, at vore Landbrugsbøger ere saa rene i dette Stykke; jeg synes det er altfor mange Paastande i disse, som for en praktisk Jordbruger maa regnes til rent Nonsens, og som ikke paa nogen Maade kan henregnes til andet end „Vildledende" for den mindre kyndige Jordbruger.

Hr. G. O. dadler Forfatteren for, at han ikke har fremsat i sin Bog de virkelige Aarsager til sit ulønnende Jordbrug, og som G. O. siger er disse:

a) Dyrt Indkjøb af Gaarden.
b) Kostbare Huse, navnlig Fjøs.
c) Hurtig Kvægforædling.
d) Formange Redskaber.
e) Forceret Opdyrkning af Nyland.
f) Mangel paa offentligt Gaardsregnskab.

Det turde muligens været langt rettere at havde slaaet alle disse Aarsager sammen og sendt dem til Kværnen, end at modbevise dem paa Prent, da de saa lidet har med det Spørgsmaal at bestille: Er den vedtagne Driftsplan den mest lønnende, og er den saaledes skikket til at staa som et Exempel for mange Andre?

Naar forøvrigt Hr. G. O. taler om et „dyrt Indkjøb af Gaarden", saa vil jeg derimod indvende, at dette har kun med Driften at bestille, saafremt Eieren deraf ikke er istand til at tilveiebringe tilstrækkelig Driftskapital, og har det muligens været Tilfældet, maa G. O. paavise dette og ikke begynde at tale om for „dyrt Indkjøb af Gaarden".

For det andet „kostbare Huse, navnlig Fjøs". Her er Hr. G. O. kommen ind paa Noget, som han neppe kommer helskindet fra, idet han siger: „at opføre Graastensfjøs, hvor varigt det end er, er paa et Sted som Rotvold for dyrt". Hvor skulde man bygge Graastensfjøs, der skulde være mere beleiligt end paa Rotvold, hvor man saavidt mig bekjendt tog al den Sten, som behøvedes, paa 100 Alens Afstand fra Byggetomten. Jeg er ganske sikker paa, at Bygningen derved, uden at tage Hensyn til dens Varighed, koster mindst 300 Spd. mindre, end om den udelukkende havde været opført af Træ. Men desuden er det noget, som Midelfart selv siger, at han for Skolens Skyld har været nødsaget til at bortbygge mange Penge, som han som privat Mand havde kunnet spare.

For det tredie „hurtig Kvægforædling". Hvad Midelfart kunde have feilet ved sin Kvægforædling, saa den skulde være en Aarsag til hans mindre lønnende Jordbrug, det skjønner jeg ikke; da jeg kjender lidt til Hr. Midelfarts Kvægforædling, vil jeg ogsaa her sætte mig lidt paa Bagbenene mod G. O. Hr. G. O. siger selv, at Principet om Kvægforædling i og for sig selv not er rigtigt, „men den blev forceret saaledes, at den forlangte større Forskud end Midelfart uden Skade kunde tilveiebringe". Men er da ikke fortsat Krydsning med et Handyr af den ædle Race baade den billigste og den Maade, der under vore Forholde sikrest fører til Maalet? Ikke tror jeg, Forædlingens Hurtighed har gaaet forvidt, da det for et Aar siden ikke var ret mange fuldt ædlede Dyr, og skal Kvægforædling være lønnende, saa forstaar jeg sandelig ikke, med hvilket bedre Held det skulde været forsøgt. Jeg skjønner ikke Hr. G. O. i dette Stykke, ligesaalidt som, hvorledes han kan faa en Kvægforædling til at være en Aarsag til et mindre lønnende Jordbrug.

For det fjerde „formange Redskaber". Havde det modsatte været Tilfælde, og Hr. G. O. havde fremsat dette som en Aarsag, saa at Grunden til M.s uheldige Jordbrug skulde være den, at han havde været aldeles forhindret fra at behandle Jorden, som man burde og skulde, saa vilde det have været Mening i hans Paastand; men at formange Redskaber skal være Aarsag til en mindre Produktion af Jorden eller rettere sagt et mindre lønnende Jordbrug, er for mig noget splinter nyt. Desuden har jeg ogsaa været saa heldig, at jeg har havt lidt Kjendskab til Landbrugsskolens Redskaber; men jeg kunde aldrig indse, at der i nogen Retning var Overflødighed af disse, — noget, som ogsaa Hr. G. O. vist vil erindre, uden at jeg nærmere fremhæver dette.

For det femte „forceret Opdyrkning af Nyland". Skulde Hr. G. O. være saa heldig med sine mange Aarsager, at en af dem skulde ramme det Rette, maatte det vel være denne. Dog er Paalideligheden her heller ikke ganske sikker; thi Stedets Beliggenhed, Jordens mere eller mindre Frugtbarhed, samt de enkelte udyrkede Stykkers Plads ligeover for den opdyrkede Mark betinger ofte, at det lønner sig godt, at anvende Kapital paa Opbrydning af Nyland. Jeg er ikke ganske uvidende om, at paa øvre Rotvold har Pengene for Stubber og Kvist, som er solgt fra Nylandet, dækket ¾ af Opbrydningsomkostningerne, og — naar saadant har været Tilfældet, kan man have fuld Grund til at antage, at denne af Hr. G. O. nævnte Aarsag er mindre rigtig.

For det sjette „Mangel paa offentligt Gaardsregnskab". „Saalænge man ikke fører nøiagtigt Regnskab over Gaardens Udgift og Indtægt, saalænge ved man heller ikke, om Driften er anvendelig eller forkastelig". Her er jeg til Punkt og Prik aldeles enig med Hr. G. O.; dog maa jeg beklage, at jeg ikke fatter, hvad der forstaaes ved „offentligt" Gaardsregnskab. Det Regnskab, Bestyreren er forpligtet til at aflægge offentlig ved sine Beretninger om Skolens Virksomhed, kan vel ikke her menes, da jeg tror, at han paa det nærmeste har opfyldt Fordringerne i saa Henseende, og da Gaarden er Midelfarts egen Eiendom, behøver vel ikke Regnskabet over dens Indtægter og Udgifter at forelægges Almenheden. Desuden har jeg Grund til at betvivle, at der har været Mangel paa fuldstændigt Gaardsregnskab; thi jeg er sikker paa, at Hr. Agronom Gudmund Olsen, i den Tid han var ansat som Andenlærer ved Skolen, vist ikke feilede i dette Stykke. Og da jeg ved, at hans Eftermand har benyttet hans gode Schemaer, kan man med stor Rimelighed antage, at den sidste af Hr. G. O.s Aarsager til Midelfarts ulønnende Jordbrug ikke er mere holdbar end de andre.

Paa en venlig Maade beder jeg alle dem, der af et indre Kald føler sig drevet til at optræde med Veiledninger (for den mindre Kyndige) i Jordbruget, at de ikke maa indbilde Folk, at man ved et ordnet Vexelbrug bedre kan vedligeholde Jordens Frugtbarhed. Smaa er nok Kundskaberne i den Retning; men de ere dog store nok til, at man kan se, at dette er en falsk Forestilling. Hvorledes kan et fornuftigt Menneske komme til at tro, at man ved vexelvis Dyrkning af forskjellige Planter bedre skulde kunne vedligeholde Jordens Frugtbarhed, da jo dog de forskjellige Planter ikke blot hente sin Næring fra forskjellig Dybde, men ogsaa optage de enkelte Stoffer i et høist ulige Forhold, saa at Gaarden tilsidst bliver udplyndret.

Den Vaklen og Famlen, som G. O. frygter for, at Midelfarts Bog i den Form, hvori den nu er skreven, vil foraarsage hos Mængden af vore Jordbrugere, er jeg rolig for; jeg har endnu ikke truffet Nogen, som har fattet nogen Mistillid til den. Tillige maa min Paastand undskyldes, at vi nordenfjeldske Jordbrugere, for hvem Bogen egentlig er skreven, har ligesaa hæderlige og oplyste Mænd, der har anbefalet den, som de søndenfjeldske, der har kritiseret den.

—o.

Storthingsmændenes Dagløn m. v.

Under Morgenbladets forbitrede Anfald mod Grundlovsforslaget om aarlige Storthing, anførte det ogsaa med megen Styrke, at disse vilde blive saameget kostbarere, end de treaarlige og udtalte, at det navnlig ikke kunde ventes, at de aarlige Samlinger skulde blive saa kortvarige, som af Konstitutionskomiteen forudsat. Under disse Udgydelser appellerede Morgenbladet med et vist Koketteri til Jaabæks bekjendte „skarpe økonomiske Sands", ligesom det koketterede med „de gjæve Odelsbønder", der i Vaar under Valgene vare „raabarkede Demokrater". Historien har altid anset det som et af de modbydeligste Træk, at Keiserinde Maria Theresia ydmygede sig for Ludvig den 15des Metresse, Madame Pompadour, forat faa sin Krig mod Frederik den Anden frem; men Historien fortæller dog ikke, at Maria Theresia først skjældte hende ud, før hun smigrende hende, saaledes som Morgenbladet har gjort med Jaabæk og Bønderne.

Nu gjør Morgenbladet atter en Volte i denne Sag. Da endel Storthingsrepræsentanter har indgivet et Forslag om at begrændse den aarlige Diæt til 350 Spd., der efter den nærværende Godtgjørelse omtrent vil udgjøre Betaling for 4 Maaneders Sammenvær, siger Morgenbladet i sin Dagsartikel, at Storthingsmændene paa denne Maade ville komme til at skaffe sig en ganske god aarlig Indtægt. Medens det altsaa er Forslagsstillernes Mening at ville gjøre alt, hvad de kunne, for at faa Sessionerne kortvarige og Udgifterne smaa, vil Morgenbladet give det Udseende af, at Repræsentanterne paa denne Maade ville se til at skaffe sig en god aarlig Indtægt. Der manglede blot denne Insinuation forat gjøre Morgenbladets Optræden komplet.

I Dagsbladet lader Morgenbladet sig ogsaa tilskrive fra „Oplandene"(???) om, at et større Folkemøde bør sammentræde under Præsidium af Professor Daa m. Fl. forat faa en Udtalelse mod aarlige Storthing og lignende morderiske Planer mod Grundloven, som den forvildede Storthingsmajoritet omgaaes med! Det vil unægtelig blive overmaade interessant at se L. K. Daa lede Forhandlingerne i en saadan Forsamling. Folkemødet bør dog ikke afholdes her i Akershus Amt; men i Lindaas i Bergens Stift, hvor Hr. Daa allerede før har foredraget offentlig Ret og udtalt sig om Grundlovens Hellighed for Vælgerne.

17de Marts 1869.

Af et Brev fra Gudbrandsdalen.

— — — Stemmeretsloven seirede da endelig i Thinget; maatte den ogsaa gaa hos Regjeringen! Vore Repræsentanter Hammerstad og Brandt høste nok ikke megen Tak af sine Vælgere for sin Optræden imod den. Den første forundrer man sig ikke saa meget paa. Han har paa dette Thing saa ofte seilet sin egen Sø. Hvis Brandt, ved at arbeide imod denne Lov, troede at gjøre sig sine Vælgere forbunden, har han sandelig gjort en feilagtig Regning, for vi Gaardbrugere ere da ikke saa paaholdne paa vor egen Magt, at vi fremdeles skulde udelukke Mænd, som i Oplysning, Dannelse og øvrige Livsvilkaar staa ved Siden for ikke at sige over Mængden af os, fra Deltagelse i Herredets indre Anliggender. Brandts Optræden i denne Stemmeretssag har derfor forundret os, saameget mere som vi i ham havde ventet en Kjæmper for Frihed og Fremskridt, og ventet, at han skulde foragte Standsfordomme og sneverhjertede Anskuelser.

Kristiania, den 19de Marts 1869.

Afholdssagen har været en forholdsvis stor Sag her i Landet; thi ogsaa Overmaalet i Nydelsen af Brændevin var stort endnu for omtrent 30 Aar siden. Da begyndte Bevillingerne til Sagens Fremme, og siden har der, navnlig saalænge den nidkjære Afholdsagent Andresen levede, været virket meget godt gjennem disse offentlige Foranstaltninger for Afholdssagen. Men den største Andel i Drukkenskabslastens Aftagen skyldes dog utvivlsomt de middelbare Virkninger af Folks Oplysning og bedre Livsvilkaar nu imod før.

Den private Iver og Anstrengelse kan nu uden Hjælp magte Kampen mod Brændevinsondet, og da gaar det bedre, end naar det overdrages til Statens altid mindre ansporede og ansporende Omsorg. Samfundets Sædeligbedstilstand forbedres bedst derved, at man lægger det paa enhver Borgers egen Samvittighed at bekjæmpe Fienden, medens Statsbidraget virker Forestillingen om, at Afholdssagen er en Individet som saadant mindre vedkommende Sag.

Naar Samfundet er funken dybt ned, kan der tidt tiltrænges en extraordinær Hjælp for at bringe det paa Benene igjen; og saa var nok Tilstanden, da Staten begyndte at bevilge en dog kun forholdsvis ubetydelig Sum til Afholdsagenter. Men er man først bleven nogenlunde Herre over Ondet, vil man ogsaa selv have Kræfter til at sørge for, at man ikke synker tilbage igjen. Det er derfor glædeligt, at man nu kan afslaa Statsbidrag til Afholdssagen; dens egen Historie viser at heldigvis den Tid er forbi, da dens Virksomhed var størst og Interessen for den mest levende.

Den lavere Samfundsklasse, som Afholdsagenterne især skulle paavirke, forbedres mindre derved, at man siger dem, hvad de ikke skal gjør; langt videre kommer man, naar man kan tilskynde dem til at gjøre Noget, som er bedre, gavnligere og glædeligere for dem selv end at drikke sine Penge op i Brændevinskneiperne. Thi Folk drikker i Almindelighed, fordi de ikke vide noget andet og bedre Fornøielsesmiddel. Men eftersom man gjennem Oplysning skaffer dem Sands for ædlere og bedre Nydelser, ophører Skjænkestuens Raahed at have nogen fristende Magt. Men naar Folk ikke længere aflægge Brændevinskjælderen noget Besøg for at beruse sig, er det ogsaa overflødigt at postere nogen af Staten lønnet Afholdsagent ved Døren for at prædike om, at Folk ikke bør gaa ind. Nu, da Læsekyndigheden og Overfloden paa Bøger er langt større end før, behøver man ikke særskilt Statstjenere, som holde Foredrag om Brændevinets Skadelighed; thi Alle kjende det før. Og de Fortvivlede, som ty til Flasken for at døve Følelsen af sine Sorger og Elendigheder, standser man ikke paa Lastens Bane ved Foredrag, som beviser al den Skade, Brændevinet foraarsager.

Komiteens Indstilling om Bevilgning af 1000 Spd. aarlig til Afholdssagens Fremme blev idag i Storthinget forkastet med 61 St.

Udlandet. Efterretningen om, at Kabinetterne i Paris og Brüssel vare blevne enige om Nedsættelsen af en fransk belgisk Kommission, synes nu at have faaet Bekræftelse. En Artikel i Morning Post bestyrker langtfra den traditionelle Forestilling om, at hele Englands Magt staar bagved det belgiske Dynasti, men siger dog: „Vi ere istand til at meddele, at den franske og den belgiske Regjering ere blevne enige om at henvise Afgjørelsen af de Spørgsmaal, som henstaa uafgjorte imellem dem, til en Kommission. Vi erfare altsaa, og det har hos os vakt den største Tilfredshed, at enhver alvorlig Fare for Øieblikket er fjernet. Kun Faa have havt en Forestilling om de besværlige Forviklinger, som opstod i Anledning af Belgiernes Holdning i Jernbanesagen; men samtidig nærede de, som vare inde i de sidste Dages Tildragelser, i høi Grad Frygt for, at der vilde blive taget Forholdsregler, som kunde føre til et pludseligt Brud. Var det kommet dertil, kan Ingen sige, i hvilken Grad Europas Fred vilde have staaet paa Spil. Der gives et saa rigeligt Stof til Gunst for dem, som ønsker Krig, at Fristelsen til at forsøge Vaabenlykken for at virkeliggjøre Ønsker, som aabenlyst ere lagte for Dagen, ubestridelig er meget stor. For alle dem, som læse de tydske Blade eller sætte sig ind i den franske Karakter, er det kun altfor vel bekjendt, hvilken bitter Strid der hersker med Hensyn til de Spørgsmaal, som vente paa en Løsning og maa løses, enten ad Underhandlingernes Vei eller med Vaabenmagt. Da den fransk-belgiske Strid nu er bleven henvist til en Kommission, kunne vi lykønske Fredens Venner til, at den sandsynligvis snart vil blive dysset ned ved en venskabelig Overenskomst. Det vilde i Sandhed være beklageligt om den Kommission, hvortil det nu er henvist, ikke skulde løse sit Hverv paa en tilfredsstillende Maade. Men det nytter ikke at skjule det Faktum, at der imorgen eller i næste Maaned eller til Efteraaret eller til næste Foraar kan opstaa andre smaa Spørgsmaal, der komme ligesaa uventet, ere ligesaa besynderlige og farlige, og det er derfor aldeles nødvendigt indstændig at opfordre de europæiske Nationer til, at deres Diplomati passer nøie paa, saafremt de ville have, at deres Kanoner vedblive at være tause.

I det franske Senats Møde den 9de, da der forhandledes om en Petition, som gik ud paa, at Beskyttelsessystemet ogsaa skulde have sine Talsmænd blandt Universitetets Professorer, drog Leverrier Striden med Belgien frem og rettede under Kammerets Bifald et stærkt Angreb paa Regjeringen i Brüssel. Den nævnte Senator mindede om Rouhers tidligere Udtalelser for Frihandelen og tilføiede: „Da jeg paany læste Statsministerens veltalende Ord og glædede mig over de mellemrigske Forholds Fremskridt, over Udviklingen af Jernbanerne, som have medført denne store Bevægelse, stod det klart for mig, at Statsministeren maa have følt en vis Forbauselse, da han nylig saa Kampen begynde igjen, og det maaske under beklagelige Omstændigheder. Havde Jernbanerne end ikke afskaffet Grændserne, havde de dog tjent til at formindske dem. Nu vil man imidlertid oprette dem paany for Jernbanerne, det vil sige for den fremskridende Civilisations Redskaber (Bevægelse). De svage Stater ere altfor ofte blevne Offre for deres mægtige Naboer. De store Nationer hædre sig selv, naar de respektere de mindre mægtige Nationer; thi Retten er ens for Alle, og den beskytter baade den Ene og den Anden. Fordi man saa ofte har udtalt dette Princip, maa de svage Nationer imidlertid ikke tro, at de kunne tillade sig Alt, og at man, jo stærkere Naboen er, desto mere ustraffet kan fornærme ham (Bifald). En saadan Ombytning af Rollerne kan ikke tilstedes. Frankrig har Midler nok til at træde bestemt op, uden at det behøver at sætte sine Hære i Bevægelse, og naar man f. Ex. vil gjenoprette Grændserne for Jernbanernes Vedkommende, er det godt, man ved, at Frankrig ingenlunde har opgivet sin Frihed til at forstærke sine Toldlinier og at forhøie sine Toldsatser (stærkt Bifald)".

Keiseren af Østerrig har fundet en glimrende Modtagelse i Kroatien, hvortil han i disse Dage har begivet sig tilligemed Keiserinden. Da Keiserparret kjørte fra Banegaarden i Agram, ledsagedes det af stormende Hurraraab, og om Aftenen var hele Staden illumineret. Keiseren svarede Komitaternes og Kommunens Deputationer i det kroatiske Sprog, hvorved Begeistringen tiltog. Ved Paraden og i Theatret blev Keiseren og Keiserinden ligeledes modtagne med stor Jubel, og disse Scener gjentog sig uafbrudt, idet den ene Festlighed fulgte ovenpaa den anden. Grev Beust og Grev Andrassy ledsage Keiser Frants Joseph paa denne Udflugt, som mulig ender med en Sammenkomst imellem ham og Kong Viktor Emanuel. En Deputation fra den kroatiske Landdag begav sig til Andrassy, som svarede den i det kroatiske Sprog. Den ungarske Premierminister dvælede ved det indgaaede Forlig og sagde, at Overenskomsten, der nu var bleven en uantastelig Grundlov for begge Lande, ikke havde svækket noget af Kroatiens national Ønsker i Nutiden eller Fremtiden. Kronens Glands vilde blive forøget ved Forliget, begge Broderfolkenes Lykke vilde blive fremmet, og Fremtiden vilde paa en glimrende Maade godtgjøre det Berettigede i den kroatiske Landdags Optræden. „Pesti Naplo" skriver: „Den Rundreise, som Hs. Majestæt i dette Øieblik foretager i Kroatien, er et Triumftog for Broderligheden og den gjensidige Agtelse for Retten imellem alle Ungarns Folk. Denne Rundreise er en Begivenhed, som udtrykker Hs. Majestæts inderligste Tilfredshed med den kroatiske Nation og hans Glæde over det statsretlige Forlig af 1868, en Begivenhed, hvortil de kroatiske Patrioter, som med Understøttelse af Nationens Stemning hjalp til at bringe Overenskomsten med Ungarn istand, med Stolthed kunne henvise".

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 18de ds.: Gaarsfisket ved Henningsvær og Stamsund mindre og ujevnere. Hele Fiskedistriktet forøvrigt jevnt godt allesteds Redskaber. Kabelvaag, Svolvær, Skraaven, hvor meget for Almue, rigt Fiske. De hidtil idag her ilandkomne Baade fuldladede. Pris endnu uforandret.

Theatret. Til Opførelse i den nærmeste Fremtid, antageligvis 4de Paaskedag, indstuderes en liden, original Vaudeville, „Peter og Inger", af H. Schulze.

Kristiania Byes Budget vedtoges i Repræsentantmødet igaar med en samlet Udgift af 246,000 Spd. Det Beløb, der skal udlignes som Skat, udgjør 152,000 Spd. Forhandlingerne udsattes derefter til Lørdag Kl. 5.

Studentermødet. Den af 30 Mand bestaaende Komite har for nogle Dage siden diskuteret Programmet for Mødet samt udvalgt følgende Komite paa 7 Mand til at ordne det Fornødne angaaende Studentermødet i Kristiania i Sommer: Advokat Nils Nicolaysen, Skolebestyrer Gjertsen, Kand. theol. Fritz Hansen, Advokat Schweigaard, Stud. jur. Ebbe Hertzberg, Prof. Christie og Kand. jur. W. Fayehansen. — Indbydelsen til Upsala, Lund og Kjøbenhavn er allerede afgaaet.

Studenterforestilling til Indtægt for Halfdan Kjerulfs Mindestøtte. Vi henlede Opmærksomheden paa den i vort Blad averterede Forestilling paa Folketheatret førstkommende Lørdag. Der vil blandt Andet komme til Opførelse en ny, original Studenterfarce.

Nyt Postkontor. Regjeringen skal have indstillet, at der til Indkjøb af H. Gulbransons Boes Gaard i Kirkegaden bevilges 54000 Spd. Leien, der maa udgjøre 3600 Spd. aarlig for at Gaarden skal svare Regning, tænkes dækket saaledes: Postkontoret betaler 1500 Spd., „Norden" 400 Spd., brandfrie Kjældere 300 Spd. og Telegrafvæsenet 1400 Spd. for 2den Etage. For nærværende betales der for Lokale til Kristiania Telegrafstation og til Telegrafdirektørens Kontorer i Kreditbankens Gaard en Leie af 1000 Spd., men dette Lokale er under Forretningernes Stigen bleven aldeles utilstrækkeligt. Det samme er ogsaa Tilfældet med det nuværende Postkontor, med Hensyn til hvilket det oplyses, at den gjennem Kontoret passerende Korrespondence siden Begyndelsen af 1862, da Kontoret tilflyttede sit nuhavende Lokale, er forøget med omtrent 50 Procent. Antallet af afgaaende Breve i afvigte Aar kan anslaaes til ikke langt fra 1 Mill. Stkr., hvoraf ca. 40,000 Stkr. Pengebreve med et samlet Pengeindhold af over 7 Mill. Spd. (henved 1/4 af Landets hele Korrespondance), medens Omfanget af den ankomne Korrespondance maa sættes noget lavere, hvortil endvidere kommer den særdeles betydelige transiterende Korrespondance til og fra andre Postkontorer. Det ved Postkontoret ansatte Personale udgjør for Tiden foruden Postmesteren 21 Betjente og 24 Bud og Kassetømmere, tilsammen 45 Funktionærer, heri indbefattet Personalet ved Bypost- og Pakkepost-Expeditionen.

Ulykkestilfælde. I Lørdags blev, ifølge „Hedem. Amtstd.", en Mand under Afvæltningen af Tømmer fra en Jernbanevogn her paa Stationen slaaet ihjel.

Dødsfald. (J. og L. Amtstd.) Konsul A. Blehr paa Stathelle afgik i Onsdags ved Døden. Han havde været en af Skiensfjordens største Trælastexportører og eiede ialt 10 større og mindre Skibe, foruden ikke ubetydelige Skov- og Jordeiendomme. De sidste Aars uheldige Konjunkturer for Skibsfarten og de daarlige Trælastpriser havde efterhaanden bevirket, at Hr. Blehr arbeidede med en større Mængde Papirer, hvorhos hans Bo siden Slutningen af forrige Aar har været under privat Administration.

Studenterkomedie. De danske Studenter give i disse Dage en Forestilling, ved hvilken Leilighed ikke mindre end 2 nye Studenterkomedier ville komme til Opførelse, hvoraf den ene bærer Navn af: „Naar Katten er ude" og den anden den romantiske Titel „Hr. Volmer i Sorø" af Forfatteren til det lille Lystspil „En fix Ide". Resten af Forestillingen vil ventelig blive udfyldt med Kvartetsang.

Det skaanske Bonderøre. Forrige Torsdag bleve Tullberg og Eskil Larsson under Bevogtning bragte fra Malmø til Thinghuset i Åkarp, hvor Sagen imod dem skulde foretages, og hvorhen 30 Husarer af den i Helsingborg garnisonerende Eskadron, hver især forsynet med 10 skarpe Patroner, vare kommanderede. Henved 100 Mennesker havde samlet sig der, og i Løbet af Dagen forøgedes deres Tal til mellem 2 og 300, der dog alle forholdt sig stille og rolige. Sagen, hvorunder egentlig Intet blev oplyst, fik imidlertid det Udfald, at begge de Tiltalte bleve satte paa fri Fod imod Kaution, som nogle og tyve Bønder fra Kärrstorp og Herløf havde tilbudt at stille for dem. Tullbergs Kone og den ene af hans Døttre, der er forlovet med Eskil Larsson, havde selv givet Møde og toge dem med sig hjem til Kärstorp, og den ved Afreisen samlede Mængde kunde naturligvis ikke nægte sig den Fornøielse at hilse Dagens Helte med nogle kraftige Hurraraab.

Upsala Universitet tæller ifølge den nylig udkomne Katalog 1216 Studenter, hvoraf 134 tilhøre det theologiske, 144 det juridiske, 85 det medicinske og 853 det filosofiske Fakultet. Lærerpersonalet bestaar af 31 ordentlige og 2 overordentlige Professorer, 21 ordentlige og 1 overordentlig Adjunkt, 37 Docenter og 4 saakaldte Exercitiemestere.

Lunds Universitet tæller ifølge den nys udkomne „Katalog för vårterminen" 74 Lærere, nemlig 28 Professorer, 20 Adjunkter, 23 Docenter og 3 Exercitiemestere. Antallet af Studerende er 365, men da man ifølge et svensk Blad kan regne, at kun omtrent 250 ere „virkelig nærværende" ved Universitetet, kommer der altsaa gjennemsnitlig 1 Lærer paa hver 3 Studenter.

Den svenske Korvet „Drädd" strandede, som det vil erindres, den 3die December 1866 paa den engelske Kyst. I den i denne Anledning anlagte Søkrigsretssag blev der ifjor afsagt Dom, hvorved Chefen, Kommandørkaptein Kasle blev dømt til at suspenderes fra sit Embede i 3 Maaneder og erstatte Staten det lidte Tab med 179,692 Rdl. 41 Øre. Kongen har nu stadfæstet Dommen, men forbeholdt sig særlig at udtale sig om Kommandør Kasles Andragende om at fritages for Erstatningspligten.

Zeus og Hefaistos.

(Et Reisebillede.)

Reiselivets egne og største Tillokkelse er dets rige Afvexling, dets stedse nye Billeder, der ustandseligt følge hverandre, komme og gaa, jagede af nye Indtryk. Først senere, naar man er kommen til Ro, ordner den brogede Billedrække sig for Eftertanken, og mangt et Minde fra det længst svundne og glemte træder da saa tydeligt frem for os, som om vi netop havde oplevet det.

Det var en deilig Sommerdag, Menneskene og Naturen holdt Sabbat, da jeg paa en længere Fodtur i det vestenfjeldske Norge sammen med et Par Kammerater gik langs med den smale, dybe „Langfjord", hvor Landeveien bugtede sig langs med Kysten. Udenfor Gaardene paa den nysslaaede Eng sad Flokke af søndagsklædte Bønder i Hvile fra Ugens Stræv og Samtale om dens Begivenheder.

Hidtil havde Landeveien fulgt den sydlige Fjordbred, idet den altid samvittighedsfuldt gjorde sig Vrinder op og ned ad Bakke til de spredte Bondegaarde langs Kysten. Disse vare stadigt blevne sjeldnere og mindre, idet Fjeldsiden gik mere brat, uden Afbrydelse ned i Fjorden, og de endte nu pludseligt med et Par større Gaarde paa den sidste Flade, som Fjeld og Fjord ind over Stranden havde indrømmet Menneskene til Beboelse. Her endte ogsaa Landeveien, idet den var sprungen midt over Fjorden til den anden Bred, hvor der var jevnere og bedre at komme frem.

Vi maatte altsaa have Baad og sætte over Fjorden for at kunne forfølge Veien videre; og her laa ogsaa Skydsskiftet, blev der os sagt. Vi gik efter Anvisningen ind paa den største af Bondegaardene, hvor alt var stille og som uddød. Ikke engang det almindeligt hilsende Hundebjef lød os imøde.

Vi kom ind i Gangen og bankede paa Stuedøren uden at faa Svar. Vi gik dog ind, og der sad Skydsskafferen, en høi, alvorlig Bonde, paa Langbænken ved det hvidtskurede Bord med en gammel Spændebog foran sig, hvori han vedblev at læse. Goddag, hilste vi; men han sad lige stille og alvorlig og saa knapt op. Derimod hilste os henne fra Krogen en tynd Stemme „Goddagen", og en krogrygget, halt Skomager — Professionen røbede sig strax — humpede ivrig hen imod os, idet han bød os sætte os ned. Selv blev han staaende og lænede sig til den hvidkalkede Skorsten i Baggrunden. „Fremmede Fólk ude da!" ytrede han med et forsigtigt Blik til Bonden ved Bordet og nikkede flere Gange til os.

„Vi skulde have Skyds over Fjorden." Skydsskafferen saa lidt op fra Bogen, men sagde Intet. Henne fra Skorstenen kom der: „Ja, ja!" og et endnu venligere Nik. Det var klart, at Skomageren gjerne tog sig en Extrafortjeneste nu paa Søndagen ved at skydse os over. Vi gjentog vort Ønske om at faa Skyds og det snarest muligt, da det alt led langt paa Eftermiddagen, og vi endnu havde et Stykke hinsides Fjorden at gaa til vort Nattekvarter. Skydsskafferen bejaede vort Forlangende, men blev roligt siddende som i Tanker. Vi drev paa for at komme snart afsted, og tilsidst efter lange Pauser og mange Opfordringer lovede Skydsskafferen selv at skydse os tilligemed Skomageren, der strax var villig og færdig.

Vi vilde strax gaa til Baaden; men Skydsskafferen gik som i Drømme, stod idelig stille i Tanker og blev aldrig færdig. Da saa alt syntes velbetænkt, og vi kom afsted, havde han glemt Nøgelen til Nøstet. Skomageren ind efter den. Da Baaden endelig med samme betænksomme Nølen fra Skydsskafferens Side var sat ud, og vi allerede havde lagt fra Land, var Øsekarret glemt, og Skomageren maatte afsted igjen. Tilsidst var dog alt rede, og Baaden gled ud over Fjorden. Skomageren sad foran og roede, ivrig som altid, med nogle besynderlige Kast med Armene udad for hvert Aaretag, der mindede om Haandværket. Stille og betænksomt dyppede Skydsskafferen Aarerne i Vandet, medens han stirrede ned i Bunden af Baaden og af og til maalte Fjord og Fjeld med et langt Øiekast.

Hvor forskjellige vare ikke disse to Figurer, begge Originaler, der drog Tankerne til sig. Medens jeg sad bag i Baaden, havde jeg god Tid til at studere dem og samle det Indtryk, jeg havde faaet af dem.

Strax det første Syn af Skydsskafferen, der han sad tankefuld ved Bordet, havde besynderligt nok mindet mig om Grækernes Olympier, den altstyrende Zeus. Det var de samme mandige, ædle Træk, og om den høie Pande krøllede sig Haaret. Men ved næste Blik var det ikke længere den villiestærke, kraftige Gud, det var snarere hans Karikatur. Det var Zeus, som han sidder paa Olymp uendelig dybsindig og grunder paa, om han nu til Afvexling skal give Troerne Seier over Grækerne. Han studerer frem og tilbage og kan ikke rigtigt komme til Resultat. Saaledes sidder han villieløs og afmægtig; og, naar man skal se nærmere til — saa tænker han paa ingen Ting.

Og saa den anden Figur, Skomageren! Det er Hefaistos, den kunstforstandige Gud, Arbeidets Gud. Men ogsaa han er her karikeret: det er Homers Billede af ham, der han i Gudernes Forstemthed over Zeus og Heras Trætte, ved sin pudserlige Geskjæftighed, idet han humper om og skjænker Vin for dem, lokker dem til Latter og

Retskrivningsspørgsmaalet. Til et tidligere omtalte Møde i den danske Studenterforening var der indbudt en større Kreds af Universitetslærere, Skolemænd, Forfattere, Bladudgivere, Boghandlere osv., ialt noget over 100 Personer. Det vedtoges med overveiende Flertal ikke at indbyde noget offentligt Møde til Valget af de danske Medlemmer i det paatænkte Fællesudvalg, da denne Sag efter sin Beskaffenhed og paa det nuværende Trin formentlig bedre fremmedes ved private Bestræbelser. Derimod enedes man om at samles igjen til et nyt Møde for da at vælge tre danske Befuldmægtige og to Suppleanter. Som det vil erindres, er det Opgaven at tilveiebringe saadanne Reformer i det dansk-norske og det svenske Skriftsprogs Retskrivning, hvorved en større Tilnærmelse i Sprogenes ydre Fremtræden kan opnaaes.

Storthinget.

Torsdag den 18de Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. Sekretær Bentsen. (Forts.)

I Henhold til det Anførte, indstiller Komiteen til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
om Ordning af Jordforholdene i Finmarkens Amt.

§ 1. Naar det til Ordning af Jordforholdene i noget Landdistrikt i Finmarkens Amt findes fornødent, kan Kongen, efter Andragende fra Amtsformandskabet, anordne nedsat en Kommission bestaaende af indtil tre Medlemmer, som har Myndighed til:

a. Ved Kjendelse at afgjøre Retstvistigheder angaaende de forskjellige Eiendommes Grændser og Rettigheder, saaledes at hver enkelt Eiendoms Beliggenhed og Udstrækning bliver tilstrækkelig bestemt.

b. at ordne Skyldforholdene mellem de forskjellige Eiendomme ved Skyldlægning eller Skyldens Fordeling i de Tilfælde, hvor den tidligere Skyld eller den Eiendoms Dele eller Grændser, som den vedkommer, ikke fyldestgjørende kan oplyses.

c. forsaavidt samtlige Lodeiere deri ere enige, og det kan ske samtidigt med de under Bogstav a og b omhandlede Forretninger at foretage Udskiftning af Eiendomme, der ligge i saadant Fællesskab, som omhandles i Loven af 12te Oktober 1857 § 1. Udskiftningen fremmes med Jagttagelse af Bestemmelserne i nysnævnte Lovs § 18 sammenholdt med Lovene af 9de Mai 1863 og 4de Juni 1866, dog saaledes at geometrisk Kart i intet Tilfælde optages, og at Udflytning ikke kan paabydes.

§ 2. Kommissionens Bestemmelser af Matrikulskylden ere upaaankelige. Ligeledes dens Udskriftninger, dog skal Udkast til den endelige Udskriftning og Fordeling udlægges til Eftersyn hos vedkommende Lensmand i et Tidsrum af 1 Maaned, forinden samme, efterat de indkomne Klager vedtagne under Overveielse, endelig afgjøres. De af Kommissionen i Medhold af § 1 Bogstav a afsagte Kjendelser ere paaankelige til Høiesteret under Jagttagelse af de Regler, der gjælde for Paaanke af Stiftsoverretsdomme. I disse Sager paakræves ingen anden Forligsmægling end den, som Kommissionen finder det fornødent at anstille, ligesom vedkommende Lodeiere, Brugsberettigede og Naboer ikke kunne kræve noget særskilt Varsel til Forretningerne, dog bør Kommissionen paa hensigtsmæssig Maade søge bragt til almindelig Kundskab, naar og hvor saadanne Forretninger vilde blive fremmede med Opfordring til Vedkommende om at afgive Møde og paavise Eiendommens Grændser samt i Tilfælde at fremlægge deres Hjemmelsdokumenter.

§ 3. Kommissionen er berettiget til af Hvemsomhelst at kræve alle de Oplysninger om vedkommende Jordeiendomme, som kunne tjene til Veiledning ved Udførelsen af dens Hverv, og som Vedkommende er istand til at give. For Udskrifter af offentlige Protokoller tilkommer der vedkom. Embeds- eller Bestillingsmand for halvt Gebyr efter Sportelloven, men Intet for Bekræftning. — Den, der maatte vægre sig for at besvare de af Kommissionen forelagte Spørgsmaal, straffes med Bøder af indtil 5 Spd., hvilke indtales ved Politiret (kfr. Lov om Behandling af Straffesager af 17de Marts 1866 §§ 38 og flg.)

§ 4. Godtgjørelse for Skyds og Diæt samt Honorar tilstaaes Kommissionens Medlemmer efter Kongens nærmere Bestemmelse og bliver tilligemed de øvrige med Kommissionen forbundne Udgifter, forsaavidt Storthinget har bevilget de dertil fornødne Midler, at udrede af Statskassen.

Loven bifaldtes i sin Helhed uden Debat.

Sag No. 5. Andragende fra en Del Indvaanere af Maalselven om Ordning ved Lov af Forholdet mellem de Fastboende og Flyttelapperne. Denne Sag besluttedes udsat indtil videre, da det var bekjendt, at en kongelig Proposition om samme Gjenstand kunde ventes.

Sag No. 6. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende det af Repræsentanten Svano fremsatte Forslag til Lov om Forandring i Skifteprocessen i Dødsboer.

Forslaget indeholder følgende Hovedbestemmelser:

1. At Skifteretten i Dødsboer ligesaavel som i Konkursboer skal kunne modtage Vidners edelige Forklaring, naar Lovens Forskrift med Hensyn til Stævning mod Vedkommende derved i agttages.
2. At Stævning kan umdlades, naar Vidneførselen og dennes Gjenstand anmeldes i en Skiftesamling mindst 14 Dage før den, hvorunder Vidnerne agtes førte, eller naar Skifteforvalteren ved Tillysning af denne Skiftesamling i Skifteplakaten har indtaget Meddelelse om den tilsigtede Vidneførsel.
3. At de almindelige Regler om Procesomkostningernes Idømmelse ogsaa skulle anvendes i de Tvistigheder, som afgjøres ved Skifterettens Decisioner i Dødsboer.

Komiteen indstillede til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
om Forandring i Skifteprocessen i Dødsboer.

§ 1. I Dødsboer, hvis Gjæld ikke paahviler gjenlevende Ægtefælle og heller ikke er overtagen af Arvingerne, kunne Vidner føres i Skifteretten angaaende de i Boet anmeldte Fordringer. Er der i saadant Bo udnævnt Kurator, stævnes han, ikke Arvingerne eller den gjenlevende Ægtefælle, til at paahøre Vidnerne. Er ingen Kurator udnævnt, er det tilstrækkeligt, at Anmeldelse om Vidneførselen og dens Gjenstand gjøres hos Skifteretten mindst 14 Dage før den Skiftesamling, hvorunder Vidnerne agtes førte.

§ 2. Vidner ere pligtige til at møde og afgive Forklaring for Skifteretten efter de almindelige om Vidnepligten gjældende Regler.

§ 3. For Vidners Førelse erlægges Betaling efter Sportellov af 13de September 1830 §§ 5 og 137.

§ 4. Naar Tvistighed om Gjældsforhold i de i § 1 nævnte Boer afgjøres ved Skifterettens Decision, skulle de almindelige Regler om Procesomkostningers Idømmelse komme til Anvendelse.

Under Sagens Behandling i dens Almindelighed foreslog Norbye, at Komiteindstillingen ikke skulde bifaldes, hvilket Forslag imidlertid forkastedes mod 3 St. Man gik derpaa over til Behandling af de enkelte §'er. Kildal foreslog, at i § 1 skulde Ordene „ikke Arvingerne eller den gjenlevende Ægtefælle" udgaa; herimod udtalte sig Schweigaard. Ved Voteringen bifaldtes Komiteindstillingens § 1 uforandret mod 29 St. §§ 2 og 3 bifaldtes enstemmig. Lambrechts foreslog for at bibeholde samme Udtryk som i § 1, at man i § 4 skulde ombytte Ordet „Gjældsforhold" med „anmeldte Fordringer", hvilken Forandring ogsaa vedtoges af Komiteen. I denne Form blev §'en enstemmig bifaldt. Sagen vedtoges derpaa enstemmig oversendt Lagthinget.

Sag No. 7. Indstilling fra Gage- og Pensions-Komiteen i Anledning af kongelig Proposition til Lov indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lovgivningen om den almindelige Enkekasse.

De Forandringer af nogen Betydning, der foreslaaes i den gjældende Lovgivning om Enkekassen, bestaar i, at eventuelle Enker efter Embedsmænd, der ved deres Udnævnelse ere gifte, tilsikres Pension fra Udnævnelsesdagen, og at det tvungne Indskud, hvis Maximum hidtil har udgjort 200 Spd., skal forøges til 300 Spd.

Efter Forordningen af 4de August 1788 § 4 have Embedsmænd en Frist af 1 Aar og 6 Uger fra Udnævnelsen til at bringe i Orden det til Enkekassen pligtige Indskud. Døer imidlertid Embedsmanden før Indskuddet er berigtiget, er der selvfølgelig ingen Forpligtelse indtraadt for Enkekassen og Enken gaar saaledes Glip af Pensionen. For at raade Bod paa de heraf flydende Misligheder og nærmest foranlediget ved et Par i den sidste Tid indtrufne Dødsfald, hvorom en kongelig Proposition til Storthinget handler — jfr. S. No. 56 — er det bragt i Forslag, at Pensionsretten paa lige Maade som Indskudspligten indtræder i og ved Udnævnelsen.

Efterat der inden Landet er opstaaet en Flerhed af Indretninger, der ere beregnede paa enhver Art af Livsforsikring, og efterat disse Indretninger have tilvundet sig en temmelig udbredt Søgning, maa man være berettiget til at forudsætte, at ogsaa Embedsmanden vil efter Evne søge at udnytte dem for sine Efterladte paa saadan Maade, som i ethvert enkelt Tilfælde ansees hensigtsmæssigst. Desaarsag forekommer det Komiteen, at det Offentliges Indgriben i disse Anliggender bør holdes inden de snevreste Grændser, og at man bør blive staaende ved det nu fastsatte høieste Tvangsindskud, da dog dette, skjønt vistnok for Mange yders knapt tilmaalt, formentlig maa ansees tilstrækkeligt til et tarveligt Udkomme for Enker som enslige Personer, hvorom der efter Komiteens Forudsætning egentlig alene handles. Komiteen antager, at man paa Frivillighedens Vei i ikke ringe Udstrækning vil udrette det samme, som man gjennem Tvangsbudet havde tilsigtet. Til Oplysning om Forholdet mellem tvungne og frivillige Indskud, har Komiteen erhvervet fra Kassereren ved Enkekassen en Opgave, der vedligger denne Indstilling, og hvoraf fremgaar:

1. at Antallet paa de tvungne Indskud andrages til 2287 med et Pensionsbeløb af 144,851 Spd.

og 2. — paa de frivillige af Embedsmænd til 52 med do. do. . . . 4,730 —
og af Private til 184 med do. do. . . . 15,810 —

165,391 Spd.

Opgaven omfatter samtlige i Enkekassens ny Afdeling forsikrede Pensioner fra Juli Maaned 1848, da den traadte i Kraft, og indtil Udgangen af 1868.

Der er ogsaa bragt i Erfaring, at Auktions- og Skifteforvaltere i Tilfælde, hvor Enkekassen er Pantekreditor, skulle være paahvilende den samme Forpligtelse til at meddele dens Bestyrelse Underretning m. V., som der nu paaligger disse Embedsmænd i Forhold til Norges Bank og Hypothekbanken.

Komiteen indstiller til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
indeholdende Tillæg til og Forandringer i den om den almindelige Enkekasse gjældende Lovgivning.

§ 1. Den enhver Embedsmand ifølge Lovgivningen paaliggende Forpligtelse til ved Indskud i den almindelige Enkekasse at sikre sin Hustru en aarlig Enkepension indtræder for de Embedsmænds Vedkommende, der allerede ere gifte, ved deres Udnævnelse, saaledes at Embedsmandens Kone fra den Tid ansees sikret anordnet Enkepension af Enkekassen, imod at han og Kone fra samme Tid bliver skyldig til Enkekassen et ifølge Lovgivningen efter deres Alder paa Udnævnelsesdagen beregnet Indskud, hvoraf svares Renter og Renters Renter fra Udnævnelsesdagen med 4 af 100 aarlig, der betales 11te Juni og 11te December.

§ 2. Denne Forpligtelse kan med tilsvarende Pensionsret igjen hæves, derom Embedsmanden inden sin Hustrues Død og inden et Aar fra Udnævnelsesdagen bevisliggjør at have paa anden betryggende Maade sikret hende den lovbestemte Indtægt som Enke.

§ 3. For Indskuddet erholder Enkekassen ved Thinglæsning af vedkommende Departements Skrivelse om Embedsmandens Udnævnelse Panteret i hans Indtægter samt i al hans og Hustrues havende og tilkommende Eiendom næstefter tidligere Panteberettigede; i faste Eiendomme dog kun forsaavidt disse af Enkekassens Bestyrelse særskilt opgives ved Thinglæsningen. Forud for samme har Bestyrelsen at forsyne Departementets Skrivelse med Paategning om Forpligtelsen til Indskud i Enkekassen og dettes Størrelse eller antagelig høieste Beløb. Thinglæsningen foregaar ved Embedsmandens Værnething og for hans Regning.

§ 4. Har Vedkommende tidligere ved frivilligt Indskud i Enkekassen sikret sin Kone den fornødne Pension, antages yderligere Forpligtelser og Rettigheder ikke indtraadte, medmindre og førend han inden et Aar underretter Enkekassens Bestyrelse om, at han desuagtet vil gjøre det lovbestemte Indskud.

§ 5. Naar en ugift Embedsmand vil indtræde i Ægteskab, har han derom at underrette Enkekassens Bestyrelse, som da, om Enkepension ikke er sikret paa anden Maade, besørger Departements-Skrivelsen om hans Embedsstilling med den fornødne Bemærkning angaaende Indskuddet, der beregnes efter Vedkommendes Alder ved Ægtevielsen og forrentes fra denne Tid, thinglæst med samme Virkning som i § 1 og § 3 bestemt, dog at ligeledes Pensionsretten i saadanne Tilfælde regnes fra Ægtevielsen.

§ 6. Enhver Embedsmand, som kan tilveiebringe tilfredsstillende Sundhedsattest, er berettiget til, ved Forskrivelse lydende paa indtil 6 Aars Afbetaling og forøvrigt paa de i Slutningen af § 6 i Lov indeholdende Forandringer i den om den almindelige Enkekasse gjældende Lovgivning af 29de Juni 1848 fastsatte Vilkaar, frivilligt at forhøie sit Enkekasseindskud til Sikrelse af indtil en Halvdel over anordnet Enkepension og indtil et samlet Beløb af 300 Spd. aarlig.

---

derved bringer Forsoning istand. Den kunstforstandige Gud, lam, siden Zeus kastede ham fra Himmelen ned paa Jorden, er her ved Skjæbnens Ironi fremstillet i den halte Skomager.

Vort Gudepar, ved hvis Nedladenhed som Roskarle i vor Tjeneste vi maatte være høiligt smigrede, sad i Begyndelsen tause, og Baaden gled under deres Aarer raskt henad den speilblanke Fjord. Det var ogsaa en deilig Aften, og der hvilede over Naturen en uendelig Stilhed, som man neppe med et Ord vilde bryde. Paa begge Sider af den trange Fjord reiste Fjeldsiderne sig steile og truende, men i Fjordens Speil mødtes de forsonede.

Over os, høit i Luften svævede en Ørn sagte og speidende; den kunde se sit eget Billede dybt i Søen. Pludselig omkredsedes den af en Flok skrigende Maaser og andre Fugle, der samlede angreb den og tumlede sig om den. Ørnen vedblev dog at seile roligt fremad, kun naar Fienderne kom den altfor nær, gjorde den et Kast paa sig. Nu steg den høiere og høiere, indtil Fienderne ikke længere kunde følge med, men maatte give tabt, og den ene efter den anden dalede ned og igjen splittedes ad.

„Ja, tag han der!" udbrød Hefaistos stolt med et Blik efter Ørnen, som han ligesom vi andre opmærksomt havde iagttaget. „Naa er han mest oppe under Himmelen, han er netop seendes, knapt saa stor som en Skonnb! — Det er underlig til Fugl, saa sælende høit han kan gaa, — og saa fort! det er Skydskar det!" Ingen svarede noget, og det blev atter taust.

Zeus sad stille og roede; pludselig rettede han paa sig, rystede paa Hovedet, som om han vilde fri sig fra de Tanker, der hidtil havde sysselsat ham: „Dere skal hjem til Skolen igjen nu da efter Fritiden, hører jeg", ytrede han med et Blik paa os, der for en Tid siden netop havde afhandlet denne for os vigtige Sag, at naa frem fra denne vor Tur i Ferierne, før Skolen begyndte. „Ja, der er meget at lære der, før en bliver færdig."

„Dere er vel Studentere dere, eller har dere alt taget Præsteramen?" kastede Hefaistos hurtigt ind.

„Nei, nei? Du kan vel skjønne det", undskyldte Zeus sin Kollegas Uvidenhed, idet vi, skjønt smigrede ved Bemærkningen, maatte erkjende, at vi endnu ikke vare komne saa vidt. „Naa, det blir vel", trøstede Hefaistos.

Samtalen dreiede sig nu om Skolen og Skolefagene, særlig om Forberedelserne til Artium. Skydsskafferen talte med ualmindelig Interesse herom, var vel belæst, hørtes det, og besynderligt vel hjemme i alle Skolens Anliggender.

„Dere, som gaar paa Skolen, har det alligevel godt", sluttede han, idet han talte med stedse større Varme. „Det er godt at faa lære noget, det hjælper altid at kunne noget. Men saa og, — om en er aldrig saa klog, er en derfor ikke altid hverken god eller lykkelig. Jo mere en ved, des mere tvivler en, og det tynger paa Livet. Saa tænker jeg nu selv; men det er underligt med det, jeg er altid ivrigere efter Bøger. Jeg ønsker ofte selv, at jeg i min Barndom kunne have lært mere. Ja, det er godt at lære for den, som bare kan taale det."

Jeg saa forundret paa ham; han, der før knapt gad ytre et Ord, men syntes ganske ligegyldig for alt udenfor sig, var nu pludselig bleven varm og veltalende. Skomageren saa afvexlende paa os og ham; han forstod vort spørgende Blik.

„Han der har selv havt en paa Skolen", sagde han med Alvor, „men han sluttede, før han var udlært."

„Søn min gik paa Skole i Molde", forklarede Skydsskafferen stille. „Præsten sagde, at han maatte studere og hjalp ham ind paa Skolen. Jeg besøgte ham en Gang selv derinde; det var sidste Aaret, han havde igjen der. Han læste og lærte; — men han taalte det ikke. Nu er det 2 Aar siden, da just en saadan Aften som nu, han kom hjem igjen til mig; men da laa han paa Ligbaaren, og Kirkegaarden tog ham." — Han taug og var atter tankefuld og stille som før. Jeg saa bort over til Skomageren; der stod en Taare i hans Øie: „det var eneste Søn."

„For 2 Aar siden, en Aften som denne", — da var Naturen med i Sørgeskaren, stille og alvorlig, som Faderens Sorg nu. Solen sank just ned, sin sidste Straale sendte den os i Resler fra Vinduerne i Kirken, der stod alvorsfuld og mild, lysende med Haab og pegende opad hist paa Odden. Lysningen svandt i et dæmrende Skjær, og Natten begyndte. Men det var Sommernatten, den halvt gjennemsigtige, der blot lægger som et Sørgeslør over Jorden, den lyse Sommernat med svalende Dug og Fuglesang fra Skoven.

Sønnetabet var altsaa Grunden til vor Skydsskaffers Besynderlighed. Han gik endnu i Drømme og tænkte paa sin eneste Søn, der nu før ham selv var gaaet bort, han der dog skulde have taget Arven og bevaret Mindet om ham selv, og for hvem han havde levet. Faderen sad her igjen med sin Sorg, med sin Tankefuldhed og uendelige Stilhed, der for et fremmed Blik næsten syntes som Sløvhed og Ligegyldighed. Men det var lange Dages og Nætters Storme, der havde efterladt sig denne Ro, denne ydre Stilhed, og det var her, som det saa tidt ellers i Verden er, at just der, hvor Overfladen er stille, gaa de stærkeste Strømninger paa Dybet.

Vagn.

§ 7. I Tilfælde, hvor Enkekassen er Pantekreditor, paaligger det Auktions- og Skifteforvaltere at give dens Bestyrelse lignende Underretning, som det ved Lov angaaende Norges Bank af 20de Juli 1824 § 5 og Lov angaaede Hypothekbanken af 18de September 1851 § 13 er dem paabudt at meddele disse Indretningers Bestyrelser, i hvilken Anledning de derfor ogsaa skulle have lignende Adgang til at forlange sig Attester meddelte af Pantebogsførerne, som i nævnte Lovbestemmelser fastsat.

Lovens enkelte §§ bifaldtes enstemmig uden Debat. I § 3 bifaldtes enstemmig foreslaaet af Lambrechts samt antaget af Komiteen i Slutningen efter Ordet „Embedsmandens" tilføiet: „og vedkommende faste Eiendommes". Sagen blev enstemmig vedtaget oversendt Lagthinget. Mødet hævet Kl. 12¾

Fredag den 19de Marts holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørenssen.

Sag No. 1. 4de Post i Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af Gager og Lønninger foreslaaede til Regulering eller Forøgelse. Eilert Sundt var af Komiteens Majoritet indstillet til 1200 Spd.s aarlig Lønning, medens et Mindretal inden Komiteen havde indstillet ham til 600 Spd.s Vartpenge. Jaabæk optog Minoritetens Indstilling. J. Sverdrup vilde stemme for Majoritetens Indstilling, men under andre Forudsætninger end Komiteen. Han vilde bevilge den paa den Betingelse, at det var sidste Termin, en saadan Løn bevilgedes. Han vilde ikke med engang sætte ham ud af sin Virksomhed. Forholdene maatte, syntes han, kunne ordnes paa en anden Maade. Jaabæk vilde af personlige Hensyn til Hr. Sundt stemme for 600 Spd. og syntes, at han endnu med denne Løn kunde sysle noget med sine tidligere Arbeider. Vogt vilde som hørende til Kom.s Pluralitet stemme for 1200 Spd., men under andre Forudsætninger end Sverdrup. Han vilde der skulde bevilges, indtil Hr. Sundts Stilling nærmere kunde begrændses af Regjeringen. M. Kildal talte for den høiere Løn af 1200 Spd. Det vilde gjøre ham ondt, om han skulde for sin Løns Skyld sættes ud af sin nuværende Stilling. Jaabæk fastholdt sit Forslag, idet han bemærkede, at dersom Sundt var en saa udmærket Forfatter, vilde vel hans Skrifter kunde indbringe ham Noget. Schweigaard beklagede den Nedstemthed, hvormed denne Sag denne Gang var behandlet, og beklagede at man skulde bevilge ham Løn under den Forudsætning, at det var sidste Gang. Han vilde derfor stemme for 1200 Spd. fra samme Standpunkt som Komitemajoriteten. Aschehoug vilde stemme for den høiere Løn, idet han fremhævede hans fortjenstfulde Virksomhed og fraraadene, at man skulde skille sig af med en Mand med saadanne Evner og en saadan Iherdighed som Eilert Sundt. J. Sverdrup vilde, da man gik ud fra saa forskjellige Præmisser, fremsætte et Forslag, som skulde klargjøre hans Mening. Forslaget var saalydende: Til Løn og Reiseudgifter for Kand. theol. Eilert Sundt, bevilges 1200 Spd. aarlig i Budgetterminen. Jaabæk bemærkede til det af en tidligere Taler Udtalte, at man i Udlandet ikke havde noget Lignende, hvilket kun beviser, at man der ikke havde Brug for saadant. Han fandt Hr. Sundt gjorde formeget af sine Statistikarbeider. Han foreslog, at der i Sverdrups Forslag skulde gjøres den Forandring, at 1200 Spd. skulde sættes til 1000 Spd. og „Reise" gaa ud. Schulze havde som Ordfører i Fattigkommissionen havt adskilligt at gjøre med Sundts Arbeider og fundet dem overordentlig heldige. Man havde rigtignok indvendt, at Sundt ikke havde kunnet nedsætte Fattigbyrderne; men hvilken Mand kunde gjøre det. Han imødegik Jaabæks sidste Udtalelser. Riisnæs talte for den høiere Løn 1200 Spd. Derpaa gik man over til Voteringen, som havde følgende Udfald: 1) Komiteindstillingen (1200 Spd. aarlig som personlig Lønning) forkastedes med 51 St. 2) Sverdrups Forslag (1200 Spd. aarlig i Budgetterminen til Løn og Reiseudgifter) bifaldtes mod 26 St.

Stemmeliste over Voteringerne angaaende Gage til E. Sundt.

	Komiteens Indstilling	Sverdrups Forslag.
Bjørnsgaard	Nei.	Ja.
Helle	Nei.	Nei.
Jensen	Ja.	Ja.
Eika	Frav.	
Taraldsen	Nei.	Ja.
Bødtker	Ja.	Ja.
Jaabæk	Nei.	Nei.
Bergsager	Nei.	Nei.
Christiansen	Ja.	Ja.
Bentsen	Nei.	Ja.
Boie	Nei.	Nei.
Norbye	Nei.	Nei.
Sæther	Nei.	Ja.
Foss	Nei.	Nei.
Løit. Brandt	Ja.	Ja.
Landmark	Frav.	
Hesselberg	Ja.	Ja.
Wiborg	Ja.	Ja.
Færden	Nei.	Nei.
Aall	Ja.	Ja.
Dahl	Ja.	Ja.
J. Aarflot	Ja.	Ja.
J. Sverdrup	Nei.	Ja.
Iversen	Nei.	Ja.
Krogness	Nei.	Ja.
Skjærkhold	Nei.	Nei.
Lindstøl	Nei.	Nei.
Aschjem	Nei.	Nei.
Harbitz	Ja.	Ja.
Strand	Nei.	Ja.
J. S. Velde	Nei.	Ja.
Richter	Nei.	Ja.
Liestøl	Nei.	Nei.
Igland	Nei.	Ja.
Enge	Nei.	Ja.
Hansen	Ja.	Ja.
Swensen	Ja.	Ja.
Nye	Nei.	Ja.
Løberg	Nei.	Ja.
Seim	Nei.	Ja.
Wennemo	Nei.	Ja.
Selboe	Nei.	Ja.
O. S. Velde	Nei.	Nei.
P. Sæther	Nei.	Nei.
Augustinussen	Nei.	Ja.
Sandberg	Nei.	Ja.
Norderhoug	Ja.	Ja.
M. H. Kildal	Ja.	Ja.
Schweigaard	Ja.	Ja.
Schawland	Nei.	Ja.
Motzfeldt	Ja.	Ja.
Heggelund	Nei.	Ja.
Nergaard	Ja.	Ja.
Schulze	Ja.	Ja.
O. Sæhlie	Nei.	Ja.
Aschehoug	Ja.	Ja.
P. W. Kildal	Ja.	Ja.
Aga	Frav.	
Riisnæs	Ja.	Ja.
Valstad	Frav.	
Smith-Petersen	Ja.	Ja.
Gram	Ja.	Ja.
Lorck	Ja.	Ja.
Mathiesen	Ja.	Ja.
M. Aarflot	Nei.	Nei.
Mortensen	Nei.	Ja.
T. Schwartz	Frav.	
Lambrechts	Ja.	Ja.
Kjerschow	Ja.	Ja.
Thorsen	Frav.	
Nielsen	Nei.	Nei.
Olafsen	Nei.	Nei.
Wiel	Ja.	Ja.
Maartmann	Nei.	Ja.
Hammerstad	Nei.	Nei.
Lunde	Nei.	Nei.
U. Sverdrup	Frav.	
Løken	Nei.	Nei.
Faye	Ja.	Ja.
Michelsen	Ja.	Ja.
O. G. G. Ueland	Nei.	Nei.
Kolbenstvedt	Frav.	Ja.
L. Daae	Ja.	Ja.
Grønningsæter	Nei.	Ja.
P. Andersen Moen	Frav.	
Provst Jensen	Frav.	
Vaalen	Nei.	Nei.
Storsten	Nei.	Nei.
O. G. Ueland	Nei.	Nei.
Balchen	Ja.	Ja.
Bagger	Frav.	
Rode	Ja.	Ja.
Holmboe	Ja.	Ja.
O. Brandt	Nei.	Nei.
Horgen	Nei.	Nei.
Falsen	Ja.	Ja.
Tonning	Frav.	
Irgens	Ja.	Ja.
Geelmuyden	Ja.	Ja.
Christensen	Ja.	Ja.
Steen	Ja.	Ja.
O. P. Viig	Ja.	Ja.
Sørenssen	Ja.	Ja.
J. Schwartz	Ja.	Ja.
B. A. Broch	Ja.	Ja.
Olrog	Ja.	Ja.
A. H. Vik	Nei.	Ja.
Sibbern	Ja.	Ja.
Flor	Ja.	Ja.
Vogt	Ja.	Ja.
Svanø	Nei.	Ja.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt paa alle Stationer, Temperaturen er over Normalstand, især paa Dovre, hvor Vinden er frisk Sydlig. Laber Østlig Vind og Stille paa de øvre Stationer. Regn og Sne østenfor Næsset. Fugtig Luft; kun Bodø kar klar og tør Luft. Udsigterne ere fremdeles til Regnveir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At forhenværende Garnisonslæge Søren E. Schulze ved en rolig Død bortkaldtes til et bedre Hjem den 9de Marts sidstleden, bekjendtgjøres herved af hans sørgende Efterladte.

Laurvig, den 16de Marts 1869.

Folketheatret.

Lørdag den 20de Marts 1869, Kl. 7, gives til Indtægt for **Halfdan Kjerulfs** Mindestøtte

en Studenterforestilling

bestaaende af:

1. Ouverture til „Dichter und Bauer" af Suppé.
2. **Solen i Tomtegaden** eller **Digterklubben,** original Studenterkomedie i 1 Akt.
3. Morgenblätter Walz af Strauss.
4. **Soldaterløier,** Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Billetter erholdes Forestillingsdagen i Theatrets Billetkontor fra Kl. 11—12 Form. til Overpriser og fra Kl. 5 Efterm. til almindelige Priser.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker

med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omkring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Tuxen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter, 2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos
O. Schjønneberg & Co.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager.. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes.

Brødrene Frølich,
Jernbanetorvet No. 5.

Vi tillade os at anbefale:

Til Baller og Toddylag.

De meget efterspurgte **Sifonkarafler** ca.

	¾ Pot	¼ Flaske
med Grénadine . .	10 ß	6 ß
med Seltersvand . .	8 ß	4 ß
Paa 1 Dusin og derover rabateres pr. St. . .	2 ß	1 ß

For **Eiere** af de ledige Karafler Rabat, uanseet Antallet.

Anm. Konstruktørerne af vort Maskineri ere hædrede med den franske **Sundhedskommissions** specielle Anbefaling samt med flere og **enestaaende** Guldmedailler fra Verdensudstillingen.

Brødrene Frølich,
Jernbanetorvet No. 5.

Fra en Bondegaard i Aker tæt ved Bygrændsen kan, om ønskes, tilbringes hver Morgen og Aften 30—40 Potter nysiet Melk a 4 ß pr. Pot. Melken har ikke holdt under 30 Grader i de sidste 5 Maaneder. Reflekterende vilde behage at nedlægge Billet mærket: „Strax 769" i Dagbladets Expedition.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Firestillings Frimærker.

Tilkjøbs forlanges.

Antikt Porcelain.

Undertegnede kjøber og betaler til meget høie Priser ældre Gjenstande af Porcelain, saasom **The- og Kaffestel** eller enkelte Dele af samme, især **Kopper, Spilkummer** og **Kander, Spisestel** og enkelte Dele deraf, især **Frugtkurve, Terriner, Tallerkener** m. m., **Punscheboller, Vaser** og **Potpourrikrukker, Figuriner (Dukker,** dels enkelte, dels i Grupper), saadanne, der have staaet paa Speilplateauer, paa Spiseborde, **Blomsterpotter, Opsatser** og **Plateauer, Flaconner, Skrivetøier, Speilrammer** og **Consoler, Skafter** til Knive og Gafler m. m.

Helst ønskes Gjenstande, der ere mærkede, da disse ere de mest værdifulde. De Mærker, man med størst Sandsynlighed vil kunne finde hertillands, ere:

i Blaat, i Blaat, i Brunt eller Blaat,

F i Blaat, eller et **Anker** og et **Sværd** i Brunt.

Blaat og hvidt Kjøbenhavns Porcelain, mærket med 3 Streger, kjøbes ikke.

Udenbyes, der maatte have noget saadant at afhænde, ville behage at korrespondere direkte med

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden,
ligefor Viktoria Hotel.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 67. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 20de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa Palme-Søndag:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen; Aftensang: Hr. Kand. theol. Holtermann;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund; Aftensang: Hr. Sognepræst Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
i østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5; Torsdag ingen Bibellæsning;
i St. Olafs Kirke: Palmernes Velsignelse og Uddeling; Høimesse med Miserere. Prædiken af Hr. Pastor J. D. P. Stub Kl. 10; Eftermiddagsandagt Kl. 5;
i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 6;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vos, Lønset, Volsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø og Tønsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Mos, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 19de Marts. Ifølge „Independance" havde Laguèrroniere igaar en længere Sammenkomst med Udenrigsministeren og Finantsministeren. Man er bleven enig om Dannelsen, Sammentrædelsen og Kompetensen af en Konferens, og at der skal aabnes en Grandskning af statsøkonomiske Anliggender.

Madrid, 18de Marts. Fuldstændig Rolighed i hele Landet undtagen i Xeres. Pazos har angrebet Insurgenterne i Formiddag.

Madrid, 19de Marts. Insurgenterne i Xeres ere igaar slagne under stor Blodsudgydelse. 600 Fanger. Roligheden er gjenoprettet.

Paris, 19de Marts. „Constitutionel": Enighed er opnaaet mellem Frankrige og Belgien. Kun nogle Enkeltheder staar tilbage at ordne.

Vor eneste Stambane.

Fremgangsmaaden ved den trondhjemske Aktietegning er vel snart saa tilstrækkelig bekjendt, og den deraf tilsyneladende store Opinion inden Trondhjems By saa almindelig opfattet, at jeg ikke videre skal opholde mig derved. Jeg gaar derfor — uden nærmere at ytre mig derom, lige løs paa Sagen. Kun skal jeg antyde, at den store Sum (130,000), som Trondhjems Kommune har tegnet som Aktier til Røraasbanen er, saavidt erindres, stillet paa 40 Aars Indbetaling; som Følge deraf udgjør det netop Renterne af samme Beløb, som Staten maa staa Forskud for, foruden den Rabat, der maa erlægges ved et Statslaans Optagelse i et saadant Øiemed. Er det saa med det Beløb, Trondhjems Sparebank og Røraas Verks Partisipentskab har tegnet i Aktier (100,000 Spd. tilf.) eller maaskeblot 75,000 Spd., da vil man lettelig skjønne, at disse store Summer figurerer paa Papiret uden at være et virkeligt Kapitaltilskud. Jeg ved ikke, men det kunde hænde — hvis Banen blev lønnende, at Trønderne, forinden de have indbetalt sit Aktiebeløb, som Staten staar Forskud for, og betaler Rabat af, kunde hæve sine Indtægter i Form af Aktieudbytte inden de 40 Aar var omme. Dette ogsaa til Eftertanke, naar der tales om, at den trondhjemske Aktietegning ikke vel kan sættes ud af Betragtning.

Dengang, da det først kom paa Tale om en Jernbaneforbindelse mellem det Nordenfjeldske og Søndenfjeldske, var der meget Faa, som troede paa, at et saadant Storverk nogensinde vilde kommme istand; dog imidlertid overvandt man efterhaanden denne menneskelige Kortsynethed og var snart midt oppe i Jernbanespørgsmaalet, ganske og aldeles som man betragter sit daglige Stel. Der var Ingen (foruden en Haandfuld Trøndere), som drømte om Andet, end at Baneforbindelsen skulde gaa over Kviknedalen, eller med andre Ord, ad den korteste Vei. Det var, som sagt, Ingen, der drømte om, at Banen skulde lægges i en ren Udkant, ja yderste Udkant, af Landet, til hvilken ingen anden Trafik vilde komme, end den vesle langs Linien, da denne fra Tønset til Støren ligger indeklemt mellem mægtige Fjelde. Man troede baade for Gjennemgangstrafikens og Personbefordringens Skyld, at der ikke skulde slæbes over Røraas 3 a 4 Mil længere end nødvendig, ligesom man ogsaa troede, at Banen i paakommende Tilfælde vilde give Landet en større Tyngde og Fasthed ved saameget som mulig at nærme sig Landets Midtlinie. Denne Anskuelse, eller om man vil, Mening har gjennem hele Østerdalen, Gudbrandsdalen, Romsdalen og de, som kjender saapas til Forholdene, af Meningsberettigede paa Hedemarken samt paa vestre Side Kvikneliniem d. e. Opdal, Syndalen, Surendalen, Meldal, Rennebo o. s. v. — slaaet sig aldeles fast i Bevidstheden og vil heller aldrig tvindes ud igjen.

Det forholder sig langtfra rigtig, naar der tales om, at der er større Folkeantal langs Røraaslinien end langs Kviknelinien. Nei, Kviknelinien er Røraaslinien meget overlegen ogsaa i den Veien, antagelig med 7 a 8000 Mennesker (se Dr. Brochs Statistiske Aarbog). Der vil man finde, at de Distrikter, der vil komme til at benytte Kviknelinien, svarer til det anførte Tal. Med lidt Lokalkjendskab og nogen god Villie, vil man finde magelig frem til den Fordel, Kviknelinien frembyder, fremfor sin Rival, Røraas Partisipentskab.

Man kan holde sig aldeles forvisset om, at Kviknelinien vil faa større Trafik og blive bedre lønnende, da de vestlige Landsdele vil benytte denne antagelig baade mere og paa en længere Strækning. Desuden vil Grubedriften i Kvikne frembyde ligesaa sikker Udsigt for Banen til Indtægter, som Røraas Verk, men jeg sætter begge disse Interesser ud af Betragtning og holder mig kun til den for det hele Land mest og eneste hensigtsmæssige Banelinie. Dog er jeg heller ikke blind for Linien over Gudbrandsdalen. Lader det sig gjøre at komme derover, saa bør ubetinget Banen gaa der. Maahænde det, baade fordi Linien derover endnu ikke er tilstrækkelig undersøgt og ogsaa af finantcielle Hensyn, kunde høve sig bedst om Banespørgsmaalet udestod endnu i nogle Aar. Man kunde blot bevilge fra Grundset til Aamods Kirke. Denne Stump af en Hamarbane maa saa forlænges did alligevel.

Man har sagt, at det var urimeligt at lægge Banen over Kvikne af den Grund, at der paa Veiene paa den Kant allerede er vaakostet saameget. Til dette kunde jeg blot svare: at har man begaaet en Dumhed med at koste formeget paa Veiene opover fra Støren til Dovrefjeld, saa maa man da sandelig ikke, for at gjøre den Dumhed god igjen, begaa en endda værre og større Dumhed, nemlig at lægge Jernbanen over Røraas. Men det forholder sig lidt anderledes med Veiene der, end „Trondhjems Adressemor" har villet gjøre det til. Banen vil ikke komme til at ligge langs med den nye Chauce, men den længste Strækning og væsentligste Del af „Pandekageveien" fører til Banen, d. e. fra Kongsvold i Dovre over Opdal til Austberg i Indset (ca. 3 Mil). Det er blot ¾ Mil fra Austberg til Næverdal i Kvikne og ca. ½ Mil fra „Hafsbra" til „Kopesalbra" i Soknedalen, som Banen vil gaa langs med Chauce. Imidlertid skal jeg ikke glemme at gjøre opmærksom paa, at Røraasbanen ogsaa vil gaa langs med Chauce, og det den kostbareste, vi har i hele Landet, nemlig gjennem „Dreilierne" og „Svelgen", begge Steder bekjendte for sit overordentlig vanskelige Terræn. Langs disse Herkulesarbeider maa Banen gaa! I Paranthes sagt, er det mig aldeles ufattelig, hvorledes det kan gaa an at bygge Bane derigjennem og over „Ruguldalen". Ingeniørernes Kløgt og Statens Penge faar vel gjøre det; men da maa de ikke bygge om igjen saamange Gange, som de ombyggede „Tærningaabroen" paa Hamarbanen — mindeværdig Ihukommelse! Sneforholdene er ogsaa ulige fordelagtigere paa Kviknelinien end Røraaslinien.

Saa har man endelig de største Vanskeligheder paa Kviknelinien, Stigningsforholdene. Jeg har godt Lokalkjendskab deroppe og har ogsaa talt med Ingeniører, som kjender nøie Terrænet der nordgjennem. Men vi kan ingenlunde fatte, at Kviknelinien skal være vanskeligere i dette Punkt end Røraaslinien. Man kan begynde at straa sig op omtrent ved „Strømmen" i Lilleelvedalen og lade Banen gaa paa Glommens Vestside, som Meningen er, og ikke lægge Banelegemet ned ved Glommens Bred til Neby i Tønset, hvorved den vil blive overmaade meget kostbarere ved Broer over Glommen og Opfyldinger paa lange Strækninger, da Glommen om Vaaren og i Flommetider gaar meget høi og fylder saagodtsom det Hele af den flade Dalbund i Tønsetbygden. Ved at paabegynde Opstigningen ved det her betegnede Sted, „Strømmen", vil alle Vanskeligheder ved Stigningen fra Tønset til „Fosbakken" undgaaes. Røraas Bibane, om det skal være nogen, kan støde paa Hovedbanen ved Maan i Tønset, derved vil ogsaa hjælpes paa Stigningen paa den Kant.

Opstigningen fra Kviknebygden til Kvikneskogen kan visselig undgaaes og udbedres; denne Stigning er desuden ganske ubetydelig og er ikke Omtale værd engang. Saa har man Stigningen fra Hafsbra til Bjerkager, der bliver det vel nødvendig at bruge Hjælpelokomotiv, men paa Bjerkager, hvor Veien fra Opdal, Surendalen, Meldal og Rennebo støder til Banen, vilde vist beskjæftige et saadant Hjælpelokomotiv med Førsel paa Tilbageveien til Støren, da vel Hovedtrænet over Kvikne ikke kunde gaa mer end 3 a 4 Gange i Ugen, derimod forholder det sig anderledes paa Røraaslinien; der støder ingen Veie til og Hjælpelokomotivet maatte gaa ledig tilbage.

Jeg vil spare mig for at gjentage, hvad Andre har skrevet i denne Sag; kun vil jeg ønske, at man vilde udtale sig lidt mere om Sagen.

Oplandet i Marts 1869.

En Bonde.

Kristiania, den 20de Marts 1869.

Betragtet fra et blot og bart forretningsmæssigt Standpunkt har vistnok Eilert Sundts Stilling til det Offentlige været noget usædvanlig og derfor — ligeledes forretningsmæssig talt — en Smule ubeleilig. „Løn", se det ved enhver Forretningsmand hvad er, det er den Kjøbesum, hvormed man tilforhandler sig den nødvendige upaaklagelige Tjeneste. Man lønner dem, der „expedere", det er dem, som er tilfredsstillede, naar de have fundet en Præcedents i sine Protokoller og seet, at idetmindste noget ligesaa Galt har været gjort før. Men den Iver, som er mere end den blotte gode Villie til at levere Valuta for Pengene, den Kjærlighed til selve Arbeidet, Varmen for deres Vel, som det vedkommer, se alt dette er noget, som ikke er saa haandgribeligt, at det kan veies, ikke saa beregneligt, at det kan lønnes. Her bliver der egentlig blot Tale om Belønning og Opmuntring, ikke Løn; men dermed er man næsten allerede inde paa noget Poetisk, inde paa Følelser og Forventninger, og dermed finder det forretningsmæssige Standpunkt Grunden at svigte under sig og spørger med undvigende Blufærdighed, om hvad der da egentlig „foreligger".

Vi tro, at disse Betragtninger ville blive anstillede af Mange omkring i dette Land, som, med Glæde over at kunne virke om endogsaa blot som Handlangere, have ladet sig vinde af Eilert Sundt til at deltage med Raad, Daad, Brevvexling, Oplysninger og Indflydelse i hans utrættelige Syslen med vor Almues vigtigste Velfærdspørgsmaal. Man vil med andre Ord føle sig foruroliget ved nogen Tvil om, hvorvidt det Forbehold, hvormed Hr. Sundts Lønning indskrænkedes til Budgetterminen, var Storthinget ganske værdig.

Vi tro vistnok ikke, at denne Sags Udfald i og for sig kan vække store Betænkeligheder. Hr. Sundts moralske Krav paa, at det Offentlige byder ham Udkomme og en Virksomhed, nogenlunde lig den, hvori det nu i en lang Række af Aar har benyttet hans Evner og samlet hans aandelige Kræfter, er saa stærk, at det klarlig nok blot har været Meningen, hvad der ogsaa synes os at være antydet, at opfordre Regjeringen til at udfinde en Ordning, hvorved Hr. Sundts Arbeidskraft paa en mere direkte Maade kunde indordnes i den almindelige administrative Arbeidsplan. Men vi unde, sandt at sige, helst Storthinget selv den Ære at lønne saadanne Mænd som Hr. Sundt; og hvormeget vi end i en Nationalforsamling ynde det Praktiskes mandige Alvor, kunne vi dog ikke ret forsone os med den Tanke, at Storthinget forat faa tydeliggjort sit Ønske om at se Hr. Sundts Tilknytning til det Offentlige givet et mere praktisk Præg, skulde overtale sig til paa en Maade at sætte baade ham og Regjeringen Stolen for Døren. Vi anse det nemlig ufornødent at søge Garantier for, at at Hr. Sundt „gjør Noget", i nogen Embedsstilling, eller i at han, som det heder, „er Noget", og vi tro, at den offentlige Kritik uden Storthingets Hjælp kan ave hans Virksomheds seneste Retning mod en noget slaakjæftet og sjaskende Statistik.

Vi sagde, at vi helst unde Storthinget selv den Ære at lønne, — maaske rettere: belønne — saadanne Mænd som Hr. Sundt. Ja, fordi det at belønne just er Folkets og Frihedens Maade at lønne sine Mænd paa. Ikke alene de gamle Republiker vrimle af Exempler paa saadanne Belønninger til fortjente Borgere, Videnskabsmænd osv., men ogsaa den nyere Tids Fristater f. Ex. den store amerikanske Republik har et rigtigt Drag ført i samme Retning. Og for de Gamles Vedkommende finder man i opbevarede Folkebeslutninger ligefremme Antydninger om, at det ikke var som Frugt af et forbigaaende Sværmeri, men af en klog Beregning, at man istandbragte en stiltiende Forstaaelse mellem Aandsstorheden og Staten.

Mest Opmærksomhed har Eilert Sundt vakt ved sin Interesse for det saakaldte Tatereller Fantefolk og de omfattende offentlige Foranstaltninger, som efter hans Forslag og tildels under hans ivrige Medhjælp ere trufne imod dette Omstreiferfolks Uvæsen, der forgjeves har været bekjæmpet med alle de voldsomme Midler, som rundt om i Europa have staaet til Samfundets Raadighed. Der er Grund til at haabe, at den store moralske og borgerlige Mission, som nu paa de fleste Steder er sat i Gang mod dette Onde navnlig ved at bortsætte Børnene o. l., har berøvet det sin Braad. Hvilket praktisk Anliggende dette i Virkeligheden er, vil man kunne danne sig en Mening om, naar man betænker, først, at Folketællingen i 1845 gik op imod 1200 Personer af denne Klasse, dernæst, at Omstreiferiet gjennem hyppige Forbindelsers Magt truede med at gribe om sig i selve Folkebunden, og naar man saa endelig beregner, hvormeget disse

Snyltevæsener under Kobberslageres, Skibinderes og Tiggeres verslende Former have kostet Samfundet, hvis Gaver, for at bruge Eilert Sundts eget ret betegnende Udtryk („Fantefolket“ 1850), „Djævelen tager den enfoldige Troskyldighed af Haanden forat føde sine Landstrygeres syndige Kjød.“

Udlandet. France erklærer sig istand til at kunne meddele den virkelige Grund til, at Usedom er falden i Unaade; dets Beretning lyder saaledes: „Den berygtede Depesche af 19de Juni 1866, der først offentliggjordes i Sommer, og hvori Preussen foreslog Italien en Felttogsplan imod Østerrig, er endnu i Alles Erindring. Da denne Depesche, som var understreven af Hr. von Usedom, havde gjort et særdeles slet Indtryk paa Grund af de ærgjerrige Planer, som den røbede, blev den benegtet af Kabinettet i Berlin, og den preussiske „Staatsanzeiger“ erklærede udtrykkelig, at Usedom ved denne Leilighed havde handlet ganske paa egen Haand. Uheldigvis offentliggjorde et wienst Blad nogen Tid efter et Telegram, som Bismark havde tilstillet Usedom fire eller fem Dage før den omtalte Depesches Overlevering, og hvoraf det tydelig fremgik, at den preussiske Gesandt saa langt fra havde paataget sig Ansvaret for en saadan Sag, at han tvertimod i Et og Alt havde fulgt Bismarks Bestemmelse. Dette Telegram blev ikke benegtet. Det var imidlertid blevet expederet i Chiffersprog, hvorfor man i Berlin opkastede det Spørgsmaal, hvorledes det kunde være blevet bragt til offentlig Kundskab, og man syntes at blive staaende ved den Formodning, at Usedom selv var Ophavsmanden til den gjorte Forklaring, fordi han ikke vilde lade „Staatsanzeiger“'s Tilrettevisning sidde paa sig. Gesandten modtog i den Anledning Bemærkninger, over hvilke han følte sig krænket, og Resultatet blev, at han gik af, hvilket dengang kun overraskede dem, som ikke kjendte den virkelige og rent indre Grund til denne Tildragelse“.

Valgene i Ungarn have taget sin Begyndelse den 10de ds., og de første Resultater ere gunstige for Ministeriet eller Deaks Parti. „Pesther Lloyd“ anstiller følgende Beregning over det sandsynlige Udfald af Valgene: Antallet af de Deputerede, som skulde vælges til den ungarske Rigsdag, udgjør i det Hele 409. Deakpartiet er sikkert paa at sætte 99 af sine Kandidater igjennem, 110 have Sandsynligheden for sig, og om 54 hersker der Tvivl; Oppositionen kan gjøre sikker Regning paa at faa 69 af sine Kandidater valgte, 38 ville sandsynligvis gaa af med Seiren, og for 39 Kandidaters Vedkommende er Udfaldet uvist. Naar man sammenholder disse Tal og lader de Kandidater, hvis Valg er tvivlsomt, være udenfor Beregningen, vil Deakpartiet raade over 209 Stemmer i Rigsdagen, Oppositionen kun over 107. Medtager man ogsaa de uvisse Valg efter det ovenfor angivne Forhold, vilde der blive 263 ministerielle Deputerede imod 146 oppositionelle.

Vi meddele følgende Referat af Forhandlinger i de spanske Kortes den 8de, da Hertugen af Montpensiers Kandidatur til Spaniens Krone bragtes paa Bane: Den Deputerede Karo rettede en Forespørgsel til Regjeringen i Anledning af, at Hertugen af Montpensier havde beholdt sin Stilling som Generalkaptein. Septemberrevolutionen, hvori Land- og Sømagten tog Del, sagde han, foregik under Raabet: „Ned med Bourbonerne!“ Krigsministeren, som ledede Stemningen, har sagt: „Bourbonerne skulle aldrig komme tilbage til Spanien“. Hvorledes gaar det da til, at en Bourbon, og det sikkert ikke en af de mindst vigtige Bourboner, beholder en Generalkapteins Grad? Jeg forlanger nogle Forklaringer over denne Usædvanlighed. Krigsministeren, General Prim: Regjeringen har ikke kunnet behandle Hr. Antoine af Bourbon og Bourbon, som De kalder ham (vender sig om imod Karo), Hr. Antoine af Orleans og Bourbon, som jeg kalder ham, kort sagt Hertugen af Montpensier anderledes, end den har gjort. Regjeringen saa, at Hertugen var bleven landsforvist af Grunde, som vilde afvæbne hans Modstandere, naar de kjendte dem nærmere; da den dannedes, beklædte han en Generalkapteins Post, og han havde anerkjendt Revolutionen. Regjeringen har respekteret den Grad og den Titel, som han var i Besiddelse af, følgelig begribe vi ikke det imod denne Prins udslyngede Forbud. Karo: Og jeg begriber ikke den til Fordel for denne Prins gjorte Undtagelse. Ex-Infanten Don Sebastian var ogsaa Generalkaptein, og ham har man afsat. Kastellar: Hertugen af Montpensiers Anerkjendelse indbefatter en Anerkjendelse af det styrtede Dynasti. Hertugen af Montpensier stammer fra Udlandet; forsaavidt han har gjort aktiv Tjeneste, er det skeet i den fremmede Hær. Han kom til Spanien i Anledning af et Giftermaal med Isabella af Bourbons Søster. Isabella skjænkede ham paa Grund af hans Giftermaal Titler og Dekorationer, som forøgede hans Navns Glands. Hertugen har aldrig havt Kommandoen over den spanske Hær, ja ikke engang over en Division. Følgelig indser jeg ikke, hvilket Krav han kan gjøre gjældende paa denne rent dynastiske Grad. Jeg begriber ikke, at Marschal Prim ikke ogsaa indbefatte Hertugen af Montpensier i Raabet: „Ned med Bourbonerne!“ Hvad mig angaar, da vil jeg aldrig give mit Samtykke til, at en fremmed Fyrste regierer over mit Fædreland; det vilde være en Fortsættelse af vor historiske Ulykke, et utvetydigt Tegn paa Degeneration. Marineminister Topete: Jeg svarer den foregaaende Taler, at forsaavidt Hertugen af Montpensier ikke har gjort større aktiv Tjeneste, kommer det alene deraf, at han aldrig fik Tilladelse til at hellige sit Sværd til Fædrelandets Tjeneste. Naar han ikke befandt sig ombord i Fregatten „Zaragossa“, var hans Fraværelse alene min Skyld, idet jeg havde forestillet ham, at det ikke var passende. Hr. Kastellar erklærer, at han ikke vil have nogen fremmed Prins, fordi dette vilde være en Skjændsel for Spanien, men at han vil have Republikken. Jeg for mit Vedkommende erklærer, at jeg foretrækker Hertugen af Montpensier for Republiken. (Flere Deputerede af det republikanske Parti forlange Ordet. Præsidenten kalder dem til Orden). Efterat Krigsministeren (Prim) m. Fl. havde talt, tog Regjeringens Præsident, Marschal Serrano Ordet: Det maa være mig tilladt at udtale, at vi her paa en uregelmæssig Maade drøfte et Spørgsmaal, der ikke staar paa Dagsordenen. I dette Øieblik er det ikke muligt at debattere et saa vigtigt Spørgsmaal; det er Kortes, som skulle bestemme, om Spanien skal være et Monarki eller en Republik, og man kan ikke foregribe deres Afgjørelse. Ministeriet har i denne Henseende fattet en Beslutning, som neppe tiltaler Dhrr. Figueras og Kastellar, nemlig at den samvittighedsfuldt vil respektere det souveræne Folks Afgjørelse. Udtale Kortes sig for Republiken, saa leve Republiken! Stemme de for Monarkiet, saa leve Monarkiet! Forsaavidt min dyrebare Ven Topete har sagt Mere, end det var hans Hensigt at sige, har han gjort Brug af en Ret, som man ikke kan bestride ham i hans Egenskab af Deputeret. Det forekommer mig, mine Herrer af Oppositionen, at De udtale Dem saa frit, at De nok kunne tillade en Minister at gjøre det Samme. De ville ikke have, at en Mand af kongelig Fødsel maa være spansk Borger. Jeg er liberalere end De, og saasnart Forfatningen er voteret, gives der ikke en eneste Spanier, som jeg ikke kunde ønske at se vende tilbage til Spanien. Mine Herrer, De skulde følge det Exempel, som den offentlige Mening giver Dem paa Klogskab og Maadehold. Der gives endnu i dette Øieblik Medlemmer af den kongelige Familie paa enkelte Punkter af det spanske Territorium, og Ingen forulemper dem. Den offentlige Mening beskytter dem, og jeg er rent ud sagt forbauset over, at Hr. Castellar, førend Nationen endnu har sagt sit sidste Ord, drister sig til at udtale med Hensyn til Hertugen af Montpensier: Han skal aldrig blive Konge! Han maa ikke være Generalkaptein! Jeg for mit Vedkommende er ikke saa rask i min Dom, jeg foregriber ikke Nationalforsamlingens Afstemning, og jeg gjentager, at jeg, dersom den beslutter Republiken, vil gaa ind paa den, uagtet jeg betragter den som en Ulykke for mit Fædreland, og at jeg, dersom Hr. Castellar skulde blive valgt til Republikens Præsident, ikke vilde bære den gyldne Vliess, naar jeg bragte ham min Hyldning, da han gjentagne Gange med saa stor Heftighed har udtalt sig imod denne Orden. Figueras: Jeg vil ikke her optræde som personlig Modstander af denne eller hin Minister; men da der tales saa meget om den Ærefrygt, der skyldes den konstituerende Forsamlings Beslutninger, opkaster jeg simpelthen det Spørgsmaal: Mener Hr. Serrano, at den konstituerende Forsamling kan gjenindsætte Isabella af Bourbon paa Thronen? (Mange Stemmer: Ja! Ikke færre Stemmer; Nei! Forvirring. Præsidenten kalder til Orden.) Castellar: Jeg tror at kunne sige med fuldstændig Vished, at vi bestandig ville være rede til at respektere den konstituerende Forsamlings Beslutninger. Jeg tillader mig nu med stor Bestemthed at sige til Dhrr. Ministre, at Hertugen af Montpensier ikke har Majoriteten for sig i Kammeret, og selv om han havde den i dette Kammer, tror jeg ikke, at han vilde have Majoriteten af det spanske Folk for sig. Hvad den gyldne Vliess angaar, da har jeg ganske vist kunnet ytre, at jeg ikke gjerne ser Hr. Serrano komme herind med denne Dekoration; thi det er den Dekoration, som Hertugen af Burgund bar, da han drog ud for at gjøre Ende paa Schweiz, som Karl V. bar, da han forfulgte vore Friheder, og som Philip II. bar, da han lod Fritænkerne brænde. Man maa en Gang for alle vide, at det ikke er Spaniens Agt at blive Sydens Polen. Marschal Serrano: Jeg skal kun gjøre en kort Bemærkning i Anledning af det af Hr. Figueras opkastede Spørgsmaal, om hvorvidt Isabella af Bourbon kan blive valgt til Spaniens Souverain. Mine Herrer Deputerede, jeg frakjender Dem Ret til at begaa et Selvmord!

Sverige. Ved Landbrugsakademiets Møde i Mandags holdt Generaldirektør Falkmann et Foredrag om Torvens Betydning som Brændsel ved Jerntilvirkningen og for Jernveiene i Bayern og Norge. — I Bergoliebolagets Møde samme Dag oplystes, at man efter at have boret i en Dybde af 386 Fod ved Osmundberg, havde truffet et Sandstenslag, som efter nogle Fods Afbrydelse igjen var paatruffet i 520 Fods Dybde. Selskabet havde paa Henvendelse til Amerika efter Oplysninger om de amerikanske Olieboringer, faaet Anvisninger fra John Erickson, som havde opmuntret til at fortsætte Boringen; i Amerika havde man først truffet Olien i en Dybde af 769 Fod. — Fængslinger og Forhør finde Sted i Anledning af Urolighederne i Hudiksvall. Ved Obduktionsforretningen over Liget af Dalin, som blev skudt af en Bager i Selvforsvar, har man fundet 38 Haggel i Brystet og Lungen. Liget var plyndret af en af dem, som hjalp til at bringe det bort.

Loven om Rentefodens Nedsættelse. Bankkomiteens Indstilling i Anledning af S. Jaabæks Forslag i nævnte Retning foreligger idag næsten færdigtrykt. Indstillingen gaar som tidligere rygtevis berettet ud paa, at Forslaget ikke bifaldes, idet Komiteens Flertal udførligere gjennemgaar det ældre Rentelovgivnings Udvikling og paapeger Farerne ved nu at gaa tilbage til den Tilstand, som var før, Loven af 12te Oktober 1857, udkom. Et Medlem af Komiteen, Bergsager, har ledsaget Indstillingen med et længere dissenterende Votum. Vi skulle senere, naar Indstillingen foreligger i sin Helhed, give nærmere Meddelelse om denne Sag.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 19de ds.:

Igaar ubetydeligt Fiske ved Henningsvær, Stamsund, Stene. Ved samtlige Vær vestenfor Stene derimod jevnt godt. Østenfor Henningsvær Garnfisket igaar noget ujævnt; Line- og Snørefisket jævnt godt, tildels rigt, navnlig ved Svolvær. Kjøbefartøier vestenfra tilflyttede de østligste Vær, holde Fiskepriserne oppe. Skraaven indtil 23½ Ort, forøvrigt uforandret.

Ordensudnævnelser. Ifølge Posttidningen har det under 8de d. M. behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne til Ridder af Sværdordenen: Kaptein ved 2den Akershusske Infanteri-Brigade John E. Finne; til Ridder af Nordstjerneordenen forhenværende Ritmester i Kavalleribrigaden Peder Egeberg; til Ridder af Wasa-Ordenen: Fuldmægtig i Kirke- og Undervisnings-Departementet Hans C. M. Heiberg, Adjunkt ved Christiania Kathedralskole Siegwart P. B. Petersen, Forstander for Opmaalingskontorets fotografiske Bureau Peter Petersen, Livmedikus Christopher P. Budde, Korpslæge ved det Norske Jægerkorps Thorvald Wetlesen og Landskabsmaler Morten Müller samt til geistligt Medlem af Wasa-Ordenen Sognepræst til Onsø Carl August Guldberg.

Beretning fra Fogden i Nordmøre angaaende indeværende Vinterfiske, dat. 2den Marts:

Tidligere end sædvanligt eller i December f. A. begyndte allerede Vinterfiskeriet af Hjemfolket ved Svæggesund i Kvernæs og faldt den ved det roligere Veir begunstigede Fangst ret heldig med almindelige Torskegarn, dog ikke af Skrei, men hovedsagelig af Storsei. Almuen søgte derfra ogsaa tidligere ud til Værene, saaat den 5te Januar allerede var samlet omkring 45 Baadlag, Mesteparten ved Henningsø, Svæggen og Røæggen. Men fra 4—11te hindrede Stormveir Garnenes Trækning; i den paafølgende Uge derimod Søveir hver Dag med Udbytte fra 40 op til 200 Stkr., i det Hele omtrent 24,000 Storsei og 600 Skrei.

I Løbet af Maaneden havde paa fornævnte og nærmeste Vær indfundet sig det vanlige Antal Baadlag, hvorimod til de vestlige Vær Strømsholm og Aarsbogen kun var ankommet en mindre Del af de Fiskere, som der søge Udvær, da flere af disse, saavelsom endel der havde bestemt sig til Grip og Smølen bleve hindrede fra at komme ud derved, at en længere Strækning af Fjorden mellem Storlandet og Averøen dækkedes med indtil 5 a 6" tyk Is — noget, der betegnes som en ren Mærkelighed for hint til Havet grændsende Fjordstrøg. Posterne maatte derfor føres ad større Omvei.

Ved f. Mds. Udgang var til Grip ankommet af fremmede Fiskere 105 Baadlag (16 til Garn-, 70 til Line- og 19 til Snørefiskeri) og ved de øvrige Vær i Kvernæs 92 Garnlag og 10 Do. Line.

Indeværende Fiske tegner sig saaledes heldigt, skjønt ujævnt; saavel Sei- som Skreifisken er fed og vil antagelig 200 a 250 give 1 Td. Lever og 1 Td. Rogn.

De fra Eds Lensmand erholdte Meddelelser om Fiskeriet paa Smølen række ikke længere end til 18de f. M. Fiskerne havde der samlet sig senere; saaledes ved Midten af Januar 60 Garnlag paa Veiholmen, medens medio f. M. kun faa fremmede Fiskere havde indfundet sig paa Vest- og Nordvest-Smølen, hvor Fisket, der paa dette Strøg hovedsagelig foregaar med Snøre og Line, — ogsaa har været yderst ringe.

Ogsaa ved Smølens Kyst har der været Sild i Mængde, men Fiskeriet heraf har indskrænket sig til Agn. Som sædvanlig i Begyndelsen af Fisketiden er Fisken fyldig og leverrig.

Det antages, at Fisken ikke i nogen Mængde var kommet ind paa Grundene, men Aarsagen til at Udbyttet endda var daarligt tør maaske ligesaameget være at søge deri, at Fisken har jaget i Sildstimerne.

Theatret. Igaaraftes gjenoptoges efter mange Aars Hvile det morsomme Lystspil „Embedsiver eller Hr. og Fru Møller“ paa Kristiania Theater. Stykket giver, som bekjendt, en meget lystig Fremstilling af kvindelig Ærgjerrighed og dansk Embedsjægeri, med de nymodens politiske Forhold i det urolige Aar 1848 til komisk Baggrund. Enhver ældre Theatergjenger erindrer Wiehes udmærkede Udførelse af den livsglade, lidt dovne, sarkastiske Møllers Rolle, fornemmelig hans godmodige Intriger mod sin egen Kone, da hun absolut vil have ham til Byfoged i Kallunborg, „Per Paars's Fødeby“. Hr. Wolf havde nu faaet denne Rolle, som han skilte sig efter Omstændighederne ganske heldigt ved. Den intrigante Dame, hans Kone, blev givet særdeles morsomt af Fru Wolf. Hr. Brun, der spilte den ivrige, embedssøgende Birch, syntes ikke denne Aften at være rigtig i Kuler, thi Partiet gik ikke synderlig livligt. Han har ogsaa tydeligvis lagt sin Type for lavt. Derimod skilte Fru Juell sig som sædvanlig heldigt fra en — forresten høist ubetydelig — ung Pigerolle.

Ildløs. I Formiddag Kl. 11 udbrød Ildløs i Gaarden No. 38 i Fjerdingens Gade. En af Gaardens fattige Familier havde fra et Bryggeri faaet endel Koksaffald, der var varm, og dette blev lagt ovenpaa Loftet paa Gulvet. I dette Oplag var der gaaet Ild, der først bemærkedes, da Loftet var gjennembrændt og Ilden viste sig i Værelset nedenunder. Brandvæsenet blev tilkaldt fra Signalstationen i Fjerdingen, og Ilden snart slukket. Endel af Loftgulvet blev ødelagt.

Den kunstige Lakseformerelse i Maalselven i Nordland er, ifølge Tromsø Stift., i god Gang, idet 3 Klækningsapparater for Lakserognen ere anlagte. Ved Udminering af Malangfossen, saa Laxen kan komme høiere op i Elven, antager man, at Maalselven kan blive en af vore fiskerigeste Elve.

Storthinget vil antagelig ikke kunne tilendebringe sine Forhandlinger før tidligst i Mai Maaned. Komiteformændene og Præsidenterne havde forleden et Møde, hvori der gaves en Oversigt over det tilbageliggende Arbeide. Af større Lovarbeider er endnu tilbage Skolelovene og Juryloven; derimod vil efter Forlydende Regjeringen ikke fremsætte sit Forslag om Gage- og Pensionslov for Embedsmænd, der er forberedt af den store Gage-Kommission, hvis Betænkning er forelagt Storthinget.

Stipendiat L. Daas Forelæsninger i Bergen sees nu at være afsluttede. Ifølge „Bergensposten“ har Daa indlagt sig megen Fortjeneste af disse Forelæsninger, som have vakt et stærkt aandeligt Liv og styrket Bergensernes Forhaabninger om, at det stiftede „Selskab til Forelæsningers Afholdelse“ med Tiden skal udvikle sig til „noget for det hele Land end mere betydningsfuldt og velsignelsesrigt“.

Havnen er nu paa Grund af Tøveiret og den hyppige Dampskibsferdsel aaben inde ved Bryggerne og opfyldt af smaa Isflag. „Motala“ og „Laurvig“ kom ind igaar, og Hjuldampskibet Bergen idag.

Postkontoret. Budgetkomiteen skal have indstillet til Forkastelse det kgl. Forslag om Indkjøb af Gulbrandsens Gaard til Postkontor for Kristiania. Kjøbesummen var 54,000 Spd.

Juridiske Embeds- og Bestillingsmænd. Af Advokater findes for Tiden 33, hvoraf 25 i Kristiania, og af Sagførere 336. I Kristiania er bosat ialt 76 Advokater og Sagførere. — I Høiesteret er 11 Dommere, i Overretterne 75 og i Kristiania Byret 8. Underdommernes Antal er 111, hvoraf 29 Byfogder, 1 Skifteforvalter (i Kristiania) og 81 Sorenskrivere. Justits- og Protokolsekretærernes Antal er 9, Byskrivernes 4; desuden haves i Kristiania en særskilt ansat Raadstueskriver.

Af Mord og Drab forefaldt i Norge i Tiaaret fra 1856 til 1865 gjennemsnitlig 1,2 paa 100,000 Indbyggere; i Italien er Mordenes og Drabenes Antal (Vaadesdrab rigtignok ogsaa medregnet) 14 for hver 100,000 Indbyggere, altsaa over 10 Gange saa stort som i Norge. I Spanien kom over 9 Drab paa 100,000 Indb., i England neppe 2 og i Belgien kom 0,30 paa samme Antal Indbyggere.

Rapfødder, som de nymodens Trædevogne (Velocipeder) kaldes i „Thr. Adr.“, forarbeides nu ogsaa hos en Smedmester Johnsen i Trondhjem. I samme Blad indbydes ogsaa til Dannelse af et „Velociped-Selskab“. Der vil saaledes vel snart blive mange „Velocipedanter“ i gamle Nidaros. — Ogsaa i Bergen sees „Rapfødder“ i Gaderne; en Arbeider ved et mekanisk Verksted fabrikerer dem.

Skøitekongen Jackson Haine optræder i denne Tid med stort Bifald paa Gøteborgs Theater sammen med en Frøken Aacher.

Farlig Opfindelse. Ifølge „Dagens Nyheter“ har en Lithograf Westerberg i Ørebro faaet Patent paa en ny lithografisk Opfindelse til at efterligne Vandstemplet i Pengesedler. Bankerne ville vel saaledes nu blive nødte til at gjøre en Forandring i sin Seddeltilvirkning, da en af de vanskeligste Hindringer for Fabrikanterne af falske Sedler altsaa nu ryddet af Veien.

Kvindernes Sideordning med Mændene i flere Næringsveie og Bestillinger gaar stadig videre i Sverige. Kanceliet har nylig, efter et paa forrige Rigsdag udtalt Ønske, tilladt Kvinder at modtage Ansættelse ved Almueskolen som Lærerinder i Musik og Tegning.

Drukkenskaben i Gøteborg har betydelig aftaget, siden de mange gamle Brændeviskneiper afskaffedes i 1865 og Brændevinsudskjænkningen overtoges saagodtsom alene af et nyt Bolag. Antallet af de for Drukkenskab arresterede var

spurgte ham da ogsaa, hvorledes han havde gjort sig fortjent til en saadan Velvillie. „Aa jo", sagde Gamlingen, „dat er no fjore Futen, eg kan minnast. Han Hr. N. han var ein orimeleg gjemein Mann, og vilde Alle vel; so kom han Hr. P., han var laak at dragast med. Endeleg dauda daa han, og so fekk me honom K. Det var hardt at halda ut med honom. Dat, han inkje fekk med Godo, dat tok han med Hogg og Slag. So strauk daa han av, og no hava me fenget Deg; men skal dat no endaa verda værre, so lyt dat fulla verda Træmen (Fanden) sjølv, me faa. Difyre bed eg Vorherre stona Livet Dit i det længste". (Af „Møringen").

Kristiania Torvpriser
den 18de Marts 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	„
Do. Vold	2.	48.	2.	72.
Halm af Rug	„	108.	1.	„
Do. - Byg	1.	72.	1.	96.
Do. - Havre	1.	60.	1.	108.
Havremel	6.	60.	7.	„
Poteter pr. Centner (½ Td.) . .	„	84.	„	96.
Do. - Tønde	1.	48.	1.	72.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	48.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	72.	2.	108.
Talg	1.	12.	„	„
Flesk	1.	24.	1.	48.
Oxekjød	„	84.	„	108.
Kalvekjød	1.	„	1.	24.
Faarekjød	1.	„	1.	12.
Tiur	„	60.	„	72.
Aarhane	„	36.	„	„
Ryper	„	12.	„	15.
Hjerper	„	18.	„	22.
Birkeved pr. Favn	3.	„	„	„
Furuved	2.	24.	2.	60.
Granved	2.	„	2.	24.

Det meteorologiske Institut.

Ingen væsentlig Forandring siden igaar. Vinden er svag Østlig med mildt og overskyet Veir. Der er Udsigter til opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At forhenværende Garnisonslæge Søren E. Schulze ved en rolig Død bortkaldtes til et bedre Hjem den 9de Marts sidstleden, bekjendtgjøres herved af hans sørgende Efterladte.

Laurvig, den 16de Marts 1869.

Christiania Theater.

Søndag den 21de Marts (Kl. 7—9¾) gives: **Embedsiver eller Hr. og Fru Møller,** Lystspil i 3 Akter efter Bayard, af F. L. Høedt; til Slutning: **Fortunios Romance,** Operette i 1 Akt efter Hector Cremieux, Musiken af Offenbach.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet **„Argonaut"**, 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt,** afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.

Man tegne sig hos

S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

Lambs Haand-Strikkemaskiner.

At jeg fra 1ste April dette Aar slutter min Detailhandel med Strikkemaskiner for Hr. Blichfeldt, og at jeg fra samme Dato overtager Udsalget af Maskinerne for egen Regning, bekjendtgjøres herved. — **Fotografi af Maskinen sendes paa Forlangende.**

Carl Christophersen,
Raadhusgaden No. 17. Mekanikus.

Skrædder L. Gulbrandsens
MAGAZIN
(Jernbanetorvet No. 7)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker og simple Do. Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

Bestillinger modtages og udføres smukt og solid til billigst beregnede Priser.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 30te Marts og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Tilsalgs.
Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære i ¹/₁, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af
O. Schjønneberg & Co.

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Nordlandske Multer hos
O. Schjønneberg & Co.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Vadskning** for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter. **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Hvedemel,
Rugmel,
Bygmel,
¹/₁ & ½ Gryn, i alle Numere

anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af
Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos
Andr. Gulbrandsen.

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af
Andr. Gulbrandsen.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim** sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Indledning.

Hvor paa den ene Side af Rhindalen Kanton Appenzell højner sig som et bjerg- og svælgrigt Højland, hæver sig paa den modsatte Bred, hvor Rhin udmunder i Bodensø, et andet Højland, Appenzell Azt, hvorover Bjerge taarne sig, der synes at hæve sine yderste Spidser mellem Skyerne. Det er den saakaldte Bregenzerwald.

Indtil Begyndelsen af Aarhundredet levede man i disse Skove ganske afsluttet fra Udenverdenen; det var endogsaa udtrykkeligt forbudt Bregenzerbonden at forlade sit Hjemsted; vilde han det absolut, udfordredes hans Øvrigheds Tilladelse, men denne Øvrighed var rigtignok en Bonde, som han selv. Thi Landsherren, Hertugen af Østerrige, havde blot sine Skatter at kræve, alt andet var overladt det sunde, kraftige Folk selv, og saaledes opstod en Bonderegjering af den mest demokratiske Art. Heri er vel siden mangen Forandring skeet, men ejendommelige ere Sæderne endnu. For at have Hjemret der, maa man være fra Stedet, ellers bliver man „ein Fremder" om man ogsaa lever der hundrede Aar. I Appenzell er det netop ligedan. Derfor opgiver Appenzeller som Bregenzer saa nødig sin Hjemstedsret. Retten knytter sig dels til de oprindelige Familjer, dels til deres Huse. En Bonde, der lever alene i sit Hus, nyder „eine ganze Gerechtigkeit", som det heder i deres naive Sprog, det vil sige, at han har de og de Rettigheder; i et Hus, der beboes af Flere, nyder Enhver „Viertels und Achtels Gerechtigkeit". Fattige ere de alle. En Mand, der ejer fire Kjør, er velhavende. Har han saa, foruden sit eget Stykke i Dalen, ogsaa en Egen-Alp, hvorhen han om Sommeren sender sine Kjør og nogle fremmede,

Forfatteren af denne Fortælling er en fattig Bondes Søn fra Bregenzerwald. Han er blind paa det ene Øje og skeler paa det andet. Det nu blinde Øje var engang seende og klart. For at lade det skelende Øje operere, bar Moderen sin lille Søn over Bjergene til en Doktor i Tyrol. Denne styrkede sig til Operasjonen med et Rus, forgreb sig paa det seende Øje og lod det skelende urørt. Denne Ulykke har sandsynligvis skaffet Verden en Digter mere; den svage Gut holdtes borte fra al Leg og henvistes saaledes til sit eget Fantasiliv samt til Familiebibliotheket, der bestod af Schinderhans, den skjønne Melusina, Genoveva og nogle gamle Almanakker. Saa kastede Aaret 1848 ogsaa sit Gjæringsstof ind i denne lille Hytte, hvor der nu pludselig læstes Aviser og politiseredes. Larmen drog snart forbi, men Fader og Søn var ikke mere de samme som før. De tilbringer de halve Nætter med at læse alt, hvad de kan faa Fingre i, indtil Modereo omsider faar dem tilsengs. Faderen arbejder som en Neger for at kunne afse et Par Skilling til en Avis eller et Flyveblad, som om Natten sluges med „Gutten". De to ere intime Venner, begge ville de lige ivrigt reformere Verden. Gutten udgav en Skoleavis, som fløj Landsbyen rundt, men indbragte Redaktøren en Dragt Prygl af den strenge Skolemester. Saa døde pludselig Faderen, og nu maatte Gutten hjælpe Moderen at dyrke Engstykket, bringe Koen paa Alpen og trække Ved hjem. Sorgen var det værste at komme over. Havde Nøden ikke været, var Frants Michal bleven en Melankolikus, men Gud velsigne Arbejdet, det hjælper os alle!

Frants Michal begyndte en liden Handel med Gjedeskind, og herved samt ved at trække Brød op paa Alpen, kunde han efterhaanden lægge saamange Skilling op, at han kunde tilfredsstille sin dybe Trang til Læsning; Naboerne gav ham villig Halm, hvormed han tilstoppede sit lille Kammer mod Kulden og holdt sig varm den lange bag Moderens Ryg gjennemlæste Nat; om Dagen mærkede Ingen det paa ham, thi med Arbeidet kom ogsaa Sundheden, og da han var 18 Aar, havde han samlet sig saameget, at

i 1864 2,161, men i 1868 kun 1,312 og det uagtet Byens Folkemængde ikke er saa lidet forøget.

Den danske Digter Chr. Winther skal nylig under et Ophold i Paris have strevet en længere poetisk Fortælling, der i Skjønhed og Ynde skal staa i Række med den alderstegne, men bestandig unge Digters bedste Arbeider.

Ole Bull har, ifølge „Bergensposten", givet sin tredie og sidste Koncert i Newyork, opløst sin Koncerttrop og er maaske allerede nu paa Hjemreisen, der lægges over Paris. Han kan ventes til Bergen i April Maaned, og i hans Følge skulle efter Sigende være flere Amerikanere, der ville „feire en norsk Sommer paa Valestrand".

Fra Paris skrives til „Köln. Z.", at uagtet den officielse Blade efter høiere Befaling føre et temmelig fredeligt Sprog, hersker der en meget ophidset Stemning i Tuilerierne; især er Keiseren meget pirrelig. Hans Væsen og hele Maade at være paa røber en Utaalmodighed, som man ikke er vant til at se hos ham. Hans Fortrolige slutte heraf, at man gaar svanger med store Planer. Denne Mening bestyrkes ved, at Krigsministeren lader Fæstningerne ved Østgrændsen forsyne med Proviant. Et andet Sted heder det, at der ikke gaar en Dag, uden at der veksles Telegrammer mellem Keiser Napoleon og Kong Viktor Emanuel.

Storthinget.

Fredag den 19de Marts holdtes Storthing. Præsident Aall, Sekretær Sørenssen. (Fortsat fra Gaarsbladet).

Sag No. 2. Indstilling fra Veikomiteen angaaende en Del paa Statsbudgettet opførte Udgiftsposter, Kommunikationsvæsenet vedkommende.

Post 1. Til Vedligeholdelse af følgende Veie bevilges: 1) Til Jemtelandsveien aarlig 1600 Spd. 2) Til en Del af Veien mellem Røraas og Rigsgrændsen aarlig 350 Spd. 3) Til Veien mellem Femsøen og Rigsgrændsen ved Allingmoen aarlig 265 Spd. Post 4: Til Skydsudgifter i Veivæsenets Anliggender bevilges aarlig 19,000 Spd. Post. 5: Til Udredelse af Erstatning for den Statskassen paahvilende Fjeldstuetold bevilges aarlig 800 Spd. Post 6: Til Vedligeholdelse af Fjeldstuer bevilges aarlig: a) til Maristuen, Nordre Bergenhus Amt 90 Spd. b) til Breistølen, samme Amt 100 Spd. c) til Bjøberg, Budskeruds Amt 100 Spd. d) til Kongsstuen, Nordre Throndhjems Amt 50 Spd. e) til Sandviken, samme Amt 96 Spd. f) til Nyhævuta, Tromsø Amt 65 Spd. Post 7: Til Istandsættelse af Bygningerne paa Fjeldstuen Sandviken i Nordre Throndhjems Amt bevilges 150 Spd. eller aarlig i Budgetterminen 50 Spd. — Posterne bevilgedes enstemmig uden Debat.

Sag No. 3. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den foreslaaede Bevilgning til Afholdssagens Fremme.

Flertallet indstiller:

Til Afholdssagens Fremme bevilges i Budgetterminen fra 1ste April 1869 aarlig 1000 Spd. Vennemo optog Minoritetens Indstilling, at Intet skulde bevilges, medens Schweigaard troede, at Regjeringen i denne Sag slet ikke havde gjort for meget og fremhævede den store Nytte, man havde havt af Afholdsselskabernes Virksomhed. O. Velde vilde stemme mod enhver Bevilgning i denne Retning, da han ingenlunde troede, disse Afholdsselskaber mere vilde gjøre noget til Indskrænkning i Brændevinsforbruget. Den iagttagne Formindskning, troede han, ene og alene skyldtes den tiltagende større Oplysning og den deraf følgende Ærefølelse. Skulde der gjøres Noget i denne Sag, maatte det gjøres maaske ved at ansætte en Agent i Byerne, som maaske endnu vare Drukkenskabets Hjem. Nordby vilde som hørende til Minoriteten stemme for, at Intet bevilges. I Begyndelsen gjorde disse Selskaber maaske adskillig godt, men dengang havde de ganske andre Forhold at virke under. Man skulde nu stole paa, at hvad der ved Tale og Formaning kunde gjøres i denne Sag, vilde blive gjort af Præst og Skolelærer. Faye vilde, om man i denne Sag Intet bevilgede, beklage saadant, da det vilde sætte Dem, der har arbeidet i denne Retning i en Misstemning og bringe dem til at tro; man undervurderede deres Arbeide. Smith-Petersen udtalte sig imod, at Staten skulde bevilge noget i denne Retning. Bentsen havde forrige Gang stemt imod denne Bevilgning og vilde ligeledes gjøre det denne Gang, thi han fandt, der intet udrettedes hermed. Havde man kunnet udrette noget i et saa godt Øiemed, da var 1000 Spd. altfor lidet. Han havde hørt, at Taler, holdte i dette Øiemed af den omreisende Agent, ingenlunde vare egnede til at virke noget Godt i den tilsigtede Retning. J. Sverdrup havde før stemt for Summens Nedsættelse og vilde ogsaa nu stemme mod Indstillingen. Enhver, der første Gang stemte for denne Bevilgning, havde vel stemt for paa Grund af Sagens Storhed, men naar man finder, at Sagen ikke svarer til Hensigten, vil man inddrage Beløbet for at kunne udfinde noget Bedre, som kan svare til Øiemedet. Olafsen bemærkede, at han altid havde havt imod disse Afholdsbestræbelser og vilde derfor ogsaa nu stemme mod Indstillingen. Han fandt, at Afholdsforeninger havde sit Hjem i rent forfaldne Samfund, og han vilde ønske, at vort Land aldrig vilde synke saa dybt, at Afholdsforeninger skulde være nødvendige. Schweigaard udtalte sig imod de først fremsatte Meninger. Balchen vilde stemme for Indstillingen og troede, at Afholdsselskaberne endnu kunde gjøre adskillig Godt. Vistnok var der jo blot en Mindredel af Landet, som fik godt heraf, men det maatte man finde sig i, naar man saa hen til det bevilgede Beløb. Naar man havde indvendt, at Afholdsagentens Taler ikke virkede, som de skulde, saa troede Taleren, at de dog ofte gjorde Virkning paa den lavere stillede Del af Befolkningen, for hvem de jo i Særdeleshed vare affattede.

Ved Voteringen forkastedes Indstillingen med 61 St.

Sag No. 4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende det ved Bergens Repræsentanter fra „Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne" indgivne Andragende om Bidrag af Oplysningsvæsenets Fond.

Foreningen, hvis Formaal det ifølge dens Grundregler er gjennem ordinerede Udsendinge at bringe Kirkens Goder til de skandinaviske og da navnlig norske Sømænd i fremmede Havnen, er stiftet i 1864, har sit Hovedsæde i Bergen og tæller Afdelinger i de fleste norske Byer samt i enkelte af vore Landdistrikter paa Kysten. Ifølge deres Instrux have Foreningens Udsendinge at afholde Gudstjeneste saavel i Land som ombord paa Skibene, hvor dette maatte fornødiges, at udføre ministerielle Forretninger, at besøge de paa Hospitalerne liggende skandinaviske Sømænd og, saavidt muligt, at antage sig de paa Stationen boende Skandinavers aandelige Pleie. Efter Ansøgning fra Hovedbestyrelsen har vor Kirkestyrelse indrømmet Foreningens Udsendinge Ordination gjennem en af Rigets Biskoper, som dertil maatte være villig, paa Betingelse, at de saaledes Ordinerede stilles med Hensyn til deres kirkelige Virksomhed under Kontrol af Biskopen i den By, hvor Hovedbestyrelsen har sit Sæde, og derhos indsende til samme en Fortegnelse over de ved Stationerne for norske Borgere udførte ministerielle Handlinger. Fortiden har Foreningen saaledes følgende Stationer: 1) Leith med Bistationerne Grangemouth, Alloa, Dysart og Glasgow; 2) North-Shields med Newcastle; 3) Cardiff med Bistationerne Newport, Swansea, Glocester og Bristol; 4) London; 5) Antwerpen og 6) Newyork.

Komiteen oplyser, naar intet Hensyn tages til de Svenske og Danske, at der til London ankommer aarlig omtrent 12,000 norske Sømænd, til Shields-Newcastle 5000, til Cardiff med Bistationer 6000, til Leith med do. 3000, til Antwerpen 3000, til Newyork 1200. Det bemærkes, at for enkelte af disse Havne ere ikke de Nordmænd medregnede, som fare med fremmede Fartøier.

Af nye Stationer, som Foreningens Bestyrelse agter at besætte, naar dens Midler maatte tillade det, maa anføres: Kvebek, der aarlig besøges af omtrent 2000 norske Sømænd. Havre med de nærliggende Havne Dieppe og Honfleur, der aarlig besøges af omtrent 2500. Nieuwediep med Amsterdam, der aarlig besøges af omtrent 2500. Konstantinopel, der aarlig besøges af omtrent 2400.

Komiteen omtaler de Grunde, som i Kirkedepartementets Foredrag findes anførte mod den ansøgte Bevilgning. Disse indskrænke sig i det Væsentligste til:

at Foreningens Øiemed er nyt, og ikke kan erkjendes at være paatrængende, — at Foretagender, der ere satte igang ved privat Hjælp, ere bedst tjente med, ialfald i nogen Tid, udelukkende at støttes paa samme Maade, —

at Erfaringen om Foreningens Virksomhed i Mellemtiden vidner om, at den er bedst tjent med at være rent privat understøttet, —

at det nærmest paaligger Skibsrederne og Sømændene at understøtte Sagen, —

at de i Danmark og Sverige for den samme Sag virkende Bestræbelser ville lette den norske Forening Arbeide og Udgifter, —

at den af Foreningens Generalforsamling i Kristianssand fattede Beslutning om at andrage Storthinget om et aarligt Bidrag af Oplysningsvæsenets Fond, var fattet med 15 Stemmer mod 15, — samt endelig

at Oplysningsvæsenets Fond er saa belastet, at det ikke vel taaler yderligere Udgifter.

Komiteens Flertal kan ikke i det af Kirkedepartementet ovenfor Anførte finde nogen Grund til at fraraade Bevilgning af det ansøgte Bidrag, men maa tvertimod paa det Bedste anbefale samme, hvad enten den ser hen til Foreningens store og for vor Sømandsstand saa betydningsfulde Formaal og den usædvanlig heldige Virksomhed, som den hidtil har udfoldet, eller til dens økonomiske Stilling for Tiden.

Flertallet indstiller til Storthinget at fatte følgende Beslutning:

Til „Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne" bevilges af Oplysningsvæsenets Fond for næste Budgettermin et aarligt Beløb, svarende til en Femtedel af Foreningens aarlige Udgifter til Lønninger og Administrationsomkostninger, dog at Bidraget ikke noget Aar overstiger 1000 Spd., og paa Betingelse af, at Foreningens Hovedbestyrelse hvert Aar indsender til Kirkestyrelsen Beretning om Foreningens Virksomhed tilligemed revideret Regnskab over Indtægter og Udgifter.

O. Velde henholdt sig til Minoritetens Indstilling, idet han troede, vor Sømandsstand var i den Grad fordærvet, at man behøvede at gribe til saa extraordinære Forholdsregler. Man burde hense til Mødet i denne Anledning i Christianssand, hvor Ansøgninger om Statsbidrag vedtoges med 15 St. mod 15 St., hvilket tilstrækkelig viste, at de selv fandt, at Sagen burde fortsættes som tidligere, nemlig som privat. Irgens udviklede nærmere Komitepluralitetens Motiver, fremstillede det ædle Maal, Foreningen havde stillet sig for Øie og imødegik de enkelte Udtalelser i Veldes Foredrag. Jaabæk: Den Tale, man havde ført om Bidrag fra Oplysningsvæsenets Fond, fandt han besynderlig, da det jo var Statskassen og ene og alene den, som det her var Tale om. Han vilde, at Statsstyrelsen skulde holde sig udenfor en saadan Sag, da det maaske istedenfor at fremkalde Iver, vilde fremkalde Lunkenhed. Schweigaard ansaa det ikke mere end billigt, at Statskassen her gav et lidet Tilskud. J. Sverdrup vilde stemme mod Indstillingen. Han fandt ikke, at fordi Øiemedet var smukt, skulde Staten strax skride ind. Han ansaa ikke denne Sag for en Statssag og indtil den blev det, maatte Staten vente med sine Tilskud. Han var desuden bange for at indlade sig paa saadanne Bevilgninger, da desaa lettelig vilde lede til andre, og da kunde man ikke beregne, hvor vidt det vilde gaa. Naar denne Sag var udvidet, vilde ikke de private Midler strække til; saa stod man der. Da vilde det hede, at Staten havde understøttet og fremkaldt Sagen og vilde nu ikke understøtte den. Yderligere Bemærkninger gjordes af Schweigaard, Irgens og Balstad, der vilde stemme for Sagen, da han ansaa Foreningens Maal for at være saa udelt, saa ophøiet og frygtede ikke for, at man ved at bevilge denne Sum, skulde senere blive nedtrykket af Bevilgninger; det var jo Storthinget, som altid fik Afgjørelsen i saadanne Tilfælde i sin Haand. Balchen fandt det pinligt, at man nogensinde skulde tvivle om en saa stor Sags Godhed og af den Grund nægte Foreningen den attraaede Bevilgning. Det havde forresten ogsaa forekommet Taleren, at Selskabet maatte begrændse sin Virksomhed idetmindste indtil dets Midler kunde strække mere. — Derefter optoges Sagen til Votering, som havde det Udfald, at Indstillingen ikke bifaldtes med 53 St. mod 44 St.

Mødet hævet Kl. $2^1/_4$.

Blandinger.

Kirkebøn for en Fut. Det var nok paa Bestlandet. Man havde havt nogle arge Futer. Nu havde de en, som hedte H. Han gik bestandig i Kirke og havde sin visse Sess. Bag ham sad en gammel Bondemand, som ogsaa var en ligesaa flittig Kirkegjænger som Futen. Hver Søndag, naar Tjenesten var tilende og Samlingen tog sin Hat, gjorde han en kort Bøn. Han fremsagde den saa høit, at Futen kunde høre den. Den endte bestandig ens: „Vorherre bevare Futen vor og gjeve honom eit langt Liv". Dette gik saa en Tid; Futen undrede sig. En Dag gik han da hen til Manden og takkede ham, fordi han bestandig tog ham med i sin Kirkebøn. Han

Folk, er den poetiske Katolicisme ligesom skabt, thi den har for hvert ydre Livsmoment en ydre Indvielse, for hver indre Helligdom en himmelsk Skytspatron, for hvert Feiltrin en bestemt og derfor klart følt Bod, for hvert Skjæbneslag en Trøst, som kan gribes med Hænder og for hver ufortjent Lykke en taknemmelig, Himlen ofret Gjentjeneste. Lige til 1848 var ogsaa det værste Skjældsord, man kunde give en Mand, at kalde ham lutherisk. Ved Afgrunde og vilde Strømme i Nærheden af uforgjængelige Sneørkener boede en Menneskerase ligesaa enfoldig som den, der sad der for Aarhundreder siden og som med samme Inderlighed troede, hvad den Prest sagde, som i de Tider, man i den hellige Jomfrues Navn opfordredes til Kamp og lovedes Englenes Skare til Bistand. Saa kom 1848 med sine Aviser og sin Oplysnings-Literatur, og Præsten, som før var et Orakel, til hvis Ledelse man i barnlig og blind Tillid overlod sig, var pludselig blevet et Menneske. Den forskrækkede Kirke med sit Præsteskab brugte der som overalt, al sin Magt og List for at besværge Tidsaanden, der kom langsomt men sikkert. Det er en Bregenzerbonde, som netop i disse Dage sætter det hele Klereşi i Bevægelse ved at være den Første, der vil benytte sig af den nye Ægteskabslov og indgaa sivilt Ægteskab. Præsterne gjøre, hvad de kunne; de faa Fædrene indbildt, at den nye Skolelov vil have tilfølge, at deres Børn alle blive „lutheriske" og altsaa ere evig fordømte; Konerne ophidse de ved at bilde dem ind, at Manden efter den nye Ægteskabslov blot behøver at betale en liden Sum for at blive sin „Gamle" kvit, og tage sig en ung Kone, og saa videre i det Endeløse. At den store Masse holder haardnakket paa det Gamle falder af sig selv, og Nyhedsmændene, Reformatorerne have ikke blide Dage. Istedetfor Skjældsordet „lutherisk", har man nu sælsomt nok det samme Skjældsord, en Kardinal i det franske Senat sidste Foraar brugte for sin Modstander: „Frimurer". Frimurer vil sige et Menneske, der har forskrevet sig til Djævelen, en Antikrist, Syndeknægt; Frimurer er Enhver, hvis Valgsprog er: „Fremad!"

han tager til Græsgang, da er han en Magnat. Den Fattigste, som intet eget ejer, har Almindingen, hvorpaa hans Ko gaar, og i Almenskoven henter han det Træ, hvoraf han bygger sin Hytte, og plukker Kvist til Skorstenen. Om Foraaret har han Ret til det saakaldte „Wildheuer". Medens Sneen endnu ligger paa Bjergene og af Solen hvert Øieblik kan forvandles til Laviner, vandrer han op paa Alpen og henter Græs til sin Ko fra de høieste Klippekamme, hvor Græsset ofte vokser frodigt mellem Sneflækkerne. Fra gammel Tid er der en vis Lighed mellem alle, endogsaa en fysisk. De ligne hinanden som Fættere. Alle sige Du til hinanden, uden som i Tyrol ogsaa at udstrække denne Dutten til Fremmede. Fattig og Rig gaa i det Væsentlige ens klædte, det er ikke Schweizernes ofte theatralske Dragter; der er noget Alvorligt og Gedigent baade i de kraftige Gestalter og i de dunkle, solide Stoffe. Søndagaften samler alt Mandligt sig i Kroen, og den Fremmede forbauses over, hvorlænge en Bregenzer kan sidde ved sin halve Vinkande, som han ikke engang tømmer alene, thi den strækkes mod enhver Nyindtrædende, som tager en beskeden Slurk deraf. Af en Mængde saadanne gamle naive Skikke, især ved Fødsel, Ægteskab og Død, er det simple Skovliv, gjennemtrængt og ofte løftet. En Mængde Love skulde man tro datere sig fra Patriarkerne. Man straffes for Tyveri, naar man er anklaget af tre „ærlige" Mænd, men fordrer den Bestjaalne mere af Tyven, end denne har taget fra ham, straffes han i Tyvens Sted. Kirsebær kan man plukke af alle Træer, som ikke ere mærkede med en Tornebusk. Den, som plukker af et tornet Træ, straffes som Tyv. En Skik, som overalt andensteds forfølges af Øvrigheden som umoralsk: Lørdagsbesøgene, bestaa i Bregenzerskoven endnu i sin hele Naivitet og Renhed. Et af Folkefæderne strengt organiseret paapasset „Nachtbuben-Wesen", som det kaldes, skal øve et ganske udmærket Politi, og Waldfolket er et saa naiv-tugtigt Folk, at disse Nattebesøg er den Vei, hvorpaa med Forældrenes Minde Bekjendtskab stiftes mellem de Unge. For et saadant fantasirigt, opvakt, men i Udvikling langt tilbagestaaende

Frimureren.

Bearbeidet efter Franz Michael Felders: „Sonderlinge. Bregenzerwälder Lebens- und Charakterbilder aus neuester Zeit".

Første Bind.

„Dagbladets" Feuilleton.

Kristiania.
Trykt hos H. J. Jensen.
1869.

Dagbladet.

No. 68. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 22de Marts 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Næs paa Romerige, Fenstad og Nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Kvikne til Hamar, Lillehammer, Røraas, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vee, Lønset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Løjten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg, Modum og Jevnager indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Soon, Hvidsten, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Rakkestad, Trygstad, Høland, Urskoug over Sarpsborg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad og Frederikshald indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, d. 20de Marts. „Kreutzzeitung" anser Differensen mellem Frankrige og Belgien for at være fuldstændig ordnet.

Officiøse Breve se i Storfyrst Wladimirs Reise til Wien et Bevis paa Ruslands og Preussens venskabelige Forhold til Østerrige.

Madrid, 18de Marts. Det meldes idag fra Xeres, at samtlige Barrikader ere tagne og Insurgenterne adsplittede. Fra Cadix meldes, at Brigadier Pazos ventes med 1000 Mand.

Brüssel, 21de Marts. Ifølge „Independance" have de foreløbige Forhandlinger i Jernbanespørgsmaalet ført til det Resultat, at der skal nedsættes en Kommission, som sammentræder strax efter Paaske.

Paris, 21de Marts. Under Debatten om Udskrivningsloven ytrede Niel Følgende: Den nye Armelov har givet Frankrige en tidligere ukjendt Militærmagt. Omorganisationen er næsten fuldstændig udført og ved paatrængende Fare er Alt meget hastig færdig. Organisationen medfører vistnok store Omkostninger, men man maa ikke glemme, at Frankrige er et Land med Midler og en Magt, som mindst af Alt taaler Beskjæmmelser. Den største Ulykke for et Land er at blive fornærmet og ikke at være væbnet. Den uværdige Regjering, som udsatte Landet for saadan Ydmygelse, vilde utvivlsomt blive styrtet. Vi se i vor Nærhed Magter, der ere kastede til Jorden, og Folk, der ere blevne annekterede eller hvis Selvstændighed er truet. Jeg betragter staaende Armeer som det bedste Middel mod Overmagtens Misbrug. Frankrige kan tillidsfuldt hengive sig til Handel og Agerbrug, fordi det besidder en vel organiseret og vel rustet Armee. I modsat Fald vilde Situationen være helt anderledes. Man vilde være udsat for Begivenheder, der gjøre Skaar i Landets Interesser og krænke Nationalfølelsen.

Et Forslag fra Venstre om at nedsætte de udskrevne Mandskabers Tal til 80,000 forkastedes med 105 Stemmer mod 24.

„Fraa Vestlandet" av Henrik Krohn. Bjørgvin 1868, 7 Ark, 1 Ort.

(Ved S. G.)

I.

Idet jeg herved præsenterer denne Bog for dette Blads ærede Læsere, vil jeg tillade mig at minde om en gammel Sandhed. Den svenske Filosof og Digter Geijer siger i sine „föreläsningar öfver menniskans historia", at Filosofien i Virkeligheden bare er Exponenten af Tankesættet hos en Tid. Denne Sats kan maaske med endnu større Sandhed anvendes om den poetiske Produktion. Den er i Sandhed Tidens Barn og maa forstaaes i nøie Sammenhæng med de Livsrørelser, der præger den Periode, som har fostret den. De Potenser af Lys og Liv, som frister en uvis og sporadisk Tilværelse under de tusende Tilfældigheders Vintersne, vinder i den digteriske Konception samlet Styrke og træder frem i lyse Billeder. Dette inderlige Forhold til Tidens og Folkets aandelige Vært er den første og vigtigste Betingelse for den frugtbare Poesis Liv og Trivsel. Men deri ligger da ogsaa udtalt, at det, som alene giver En Berettigelse som Folkets Skald, er denne underlige Gave, denne barnlige Aandsstyrke at leve i umiddelbar Forstaaelse med de dunkle Kræfters Higen, at se med ideelt Syn ind i de sandhedsbærende Strømninger og saa Evne til at give dem Rensning og Harmoni i sit Liv og Værk. Der er vistnok mange, mange, som uden at eie „Gudegaven", uden at have Skaldens Kald, træder frem og forsøger at slaa paa Strengene. I dette Stykke maa Folket selv bære Ansvaret. Thi det er — rigtig forstaaet — solidarisk med sin Digter. Han er dog Aandslivets Repræsentant, og saadan vil han agtes af de fremtidige Slægter. Paa den anden Side skylder Folket at følge den sande Digters Gjerning med den inderligste Interesse og Sympathi. Der er Sandhed i de Ord, at Digteren kommer med Lys over de dunkleste Anelser, med Svar paa de inderligste Længsler. I hans Gjerning vil de brydende Retninger komme til konsekvent Udfoldelse, og det Sande og Gode, som Tiden gjemmer, vil i sin fulde Glands straale den kjæmpende Slægt imøde med Seir og Fred. I det han saaledes profetisk anticiperer Folkets Strid og Liv mod det store Maal, bliver han den rette Mærkesmand for den Slægt, som træder ind i Fædrenes Spor for at løfte deres Værk fremad. Det er visselig godt, at vi holder oppe Bevidstheden om dette inderlige Forhold til vore Skalde. I denne stokpolitiske Tid kan Sindene saa let glide alt for langt ud i de Former, hvorunder Statslivet bevæger sig. Vi maa ikke glemme, at sligt dog bare er noget ydre, som kun har Betydning forsaavidt det danner et sandt Udtryk for et dybere Indhold, og dette Indhold bliver i ethvert Fald det vigtigere. Paa det folkelige Aandsomraade ligger de store Livstanker; her har Skjønheden og Inderligheden sit rette Hjem, og det bliver jo stedse det store og det sterke, som kræver vor fuldeste Alvor, vor varmeste Virken. Ofte nok blev Skaldskabens sande Værd sat i Skyggen. Men Historien har stedse givet den Lærdom, at denne Glemsel i Grunden er identisk med noget andet; Overvurdering af det ydre og overfladiske, Glemsel af de lysende Livsmagter; og gjennem Formalisme og Tomhed gaar den slagne Vei ned i Materialismen. Men dermed er Slægtens moralske Evne kommen paa faldende Fødder, og den har da lidet at udrette. Det er ganske vist i alle enkeltes og det samlede hele Interesse, om vi med mere levende Deltagelse følger med den Virksomhed, som rører sig indenfor den folkelige Poesis Areal. Vi leder kun derved friske Vandspring ind over vort eget Sind, og det samler sig i Styrke, hvad der ellers ligger splittet i Svaghed.

Jeg har mindet om disse Almensandheder, for om muligt at friske lidt op i den varme Kjærlighed til Digtere og Poesi, som var et af de vakreste Træk hos vore Fædre.

Den Digter, hvis seneste Arbeide jeg har den Ære at anbefale, er ganske vist endnu lidet kjendt af Folket, og vi kan dertil bare sige: desværre. Men det er vist, at naar Kjendskabet bliver større, vil en stor Kjærlighed hilse ham imøde. Hans Digtning er ikke en løssluppen Fugl med en af Luften greben Originalitet og tusinde private Uvaner, men helt og holdent præget af et inderligt Slægtskab med Folkets Aand, en levende og stærk Kjærlighed til Fædrelandet og Nationens Liv og Gjerning. Jeg vil her kun hidsætte en Strofe af hans vakre Sang den 17de Mai 1864:

„Endaa som i gamla Tider
Noreg ligg med grøna Lider
kringum djup og fager Fjord.
Urøyd' standa Berg og Kollar,
enn som før paa grøne Vollar
Blom i Livd av Fjellet gror".

Hr. Krohn eier utvivlsomt meget af det, som formaar at samle i Kjærlighed og Enighed. Thi han er en folkelig Mand, og han er folkelig netop paa Folkets egen Livsgrund. Intet kan klarere vise, hvor dette dog er sandt, end „Fraa Vestlandet". Dette er Krohns Bidrag til Juleliteraturen. Bogen er ganske liden; den indeholder dertil forskjelligartet Stof, idet den som Anhang bringer en liden Reiseskildring, der vistnok har æsthetisk Værd, navnlig ved de deri særdeles godt gjengivne Eventyr; men for at vurdere dette Arbeide maa vi vende os til Bogens første og væsentlige Del. Her møder vi en Digtning i novellistisk Form under Navnet „Svalheimsfolket". Forfatteren fører os ind i en Bondefamilie i Sogn. Med inderlig Deltagelse drages vi med i de huslige Glæder og Sorger; men efter omtrent et Aars Forløb maa vi sige det interessante Hus Farvel. Alt falder saa naturligt, saa lidet pretensiøst; det lille Genrebillede modtager ganske i al Stilhed det ene Træk efter det andet, og uden at vi ved Ordet af, staar Figurerne der i harmonisk Gruppering. Det afsluttede Værk fremtræder altsaa meget beskedent. Og dog skal det siges, at denne Digtning hører blandt det fortrinlige, vor Literatur har faaet i Eie. Hvad det første Gjennemsyn allerede gjør klart, er Fortællingens Udspring lige ud af Folkelivet, saaledes som det er præget i Nutiden; det er et nutidigt Folkelivsbillede, vi her har for os. Denne Forbindelse med de Brydninger, som karakteriserer vore Dage, gjør det nødvendigt at stanse et Øieblik ved Spørgsmaalet: Hvad er det bevægende i Aandslivet inden vor Generation? Det er let at pege paa de Meteorer, som glimter i Øieblikket og svinder. De Programmer, som staar paa Dagsordenen, har dog mangen Gang lidet at sige; de er ialfald misvisende. Under den bevægelige Overflade gaar de stærke Livsstrømninger, og paa Personlighedslivets Omraade maa Svaret vindes. Det skal ikke støde tilbage, at vi her finder noget alment, noget, som efter sin væsentlige Bestemthed er meget velkjendt. Her maa den gamle Sammenligning have Plads: Menneskeslægtens Liv er en eneste stor Musik. Themaet og Grundmelodierne synes vel stundom at svinde gjennem Disharmonier og Overgange; men efter Satsens Udvikling vender vi atter tilbage til Grundakkorden, og da har den en Klang og Tonefylde, som før ikke var kjendt. Den alvorlige religiøse Bevægelse, som tilhører vore Dage, har Paralleler i mange Tider, paa mange Steder; den er ingen historisk Nyhed. Hvergang Slægten gjennem Tanker og Tomhed søgte at komme bort fra sin dybe Længsel efter Sandhed og Inderlighed, — hvergang en Oscillation bort fra Guddomslivet fandt Sted, kom ogsaa Reaktionen, idet Slægten atter fik Kraft til at gribe det uendelige med Troeslivets fulde Energi. Det ligger i Sagens Natur, at en saadan Rørelse i Førstningen kommer til at virke med en Smule Ufrihed over sig. Men det, hvorpaa enhver Betragtning maa lægge Vægt, er det store, at Bevægelsen leder ind i den kristelige Alvor, og det skal vi dog alle samle os om, at i den inderlige Tilegnelse af Kristendommens Liv ligger Betingelsen for Nationernes ethiske Kraft. Man har havt det meget travlt med at vise frem Skyggesiderne, for at saa Folkets Uvilje op imod den aandelige Strømning; Digtere have endog komponeret Billeder af Ensidigheder og sat dem som Ramme omkring Geniernes Udviklingsproces. Vi skal være villige til at gaa ind paa, at den alvorlige Bevægelse hos os mangesteds synes at savne den Livsinderlighed, som nødvendigvis maa præge det sande Kristenliv, med andre Ord, at den delvis har sat sig fast paa et foreløbigt Standpunkt. Mange og mangeartede Omstændigheder have hertil ydet Bidrag. Men den grundigste Aarsag til denne Udvorteshed turde ligevel søges i den Ulykke, der som en ond Aand ruger over Folket herhjemme, den nemlig, at alle de Former, hvorunder Kristendomsforkyndelsen og de kirkelige Livsfunktioner forøvrigt træde Individerne imøde, er udenlandske og fremmede, uden Tilknytning i den Jordbund, hvoraf Folkets personlige Liv har draget sin Barnekraft. Enhver, som med en Smule psykologisk Sagkundskab ser ind i Forholdenes Natur, vil vide, hvormeget dette har at sige. — Uagtet vi saaledes maa indrømme, at den religiøse Strømning hidtil hos os ikke har kunnet blomstre i fuld Hjertelighed og Frihed, kan vi dog, som før sagt, ikke se bort fra det centrale deri, det personlige Gjennembrud til Troens Alvor. Det maa isandhed glæde. Den Tanke, som kan lede til at sætte en Livsrørelse af en saa alvorlig Natur ind blandt Episoder, lader vi gjerne Poeten beholde mellem sine privatissima; sligt hører til de store Misforstaaelser af Folkets dybeste Længsler, og ufolkeligt er det. Det har været en gammel og god Sandhed, at der ligger personlig Alvor til Nordmændenes Karakter; de skal da ikke se paa det alvorligste Krav som noget episodisk, ligegyldigt, tilfældigt. „Den bedste Kristen er den bedste Soldat". Vi kan med ligestor Sandhed sige: „Den bedste Kristen er den bedste Nordmand." — Men her fører Tanken os over til en anden Side af Tidens aandelige Fysiognomi. Alt det, som skal naa Aandslivets Dyb og voxe frem i personlig Inderlighed, maa nemlig møde Individet i en Form, som svarer til dets aandelige Habitus. Saadan er alene en sand Tilegnelse mulig. Og naar saa det givne har fæstet Rod og skal reproduceres som personlig Eiendom, maa den enkelte finde Udtrykket for det eiendommelig prægede Tankeforraad i det nationale Livs Ytringsformer. Først saaledes voxer Individerne i Kjærlighed fast til Nationaliteten, naar det finder sig selv igjen i det mere almindelige, og først saaledes faar denne sin Styrke til kraftig Vært. Skal Individerne søge den almindelige Form for Aandslivets Virken i det *fremmede*, saaledes som hos os, da bliver det en nødvendig Følge, at Folkets Tiltag paa det aandelige Gebet maa bære Præg af Famlen, Usikkerhed, Ufrihed; saa bliver det usandt og stygt, som ellers kunde været saa fagert. Ethvert Folk har lige fuld Ret til at optage den historiske Udviklings Resultater og give dette Indhold Præg efter sin egen givne Naturkraft, med andre Ord, at elske det almene gjennem sit eget, og her gjælder det ikke blot at *kunne*, men at *skulle*, saafremt Retten til at *leve* skal bevares. Vor Tid har fremfor alt havt den Opgave at illustrere Individualiteternes uendelige Ret, den personlige Frihed. Det staar nu soleklart: ingen Inderlighed, ingen kraftig Aandsvæxt, uden gjennem Nationalitet og Folkesprog. Ikke vil nu Nogen tvile om, at jo en dyb, personlig Trang har vakt de nationale Bevægelser saavel mangesteds i Udlandene som herhjemme. Kravet er almindeligt og alvorligt og lader sig ikke ustraffet vise væk. Der er ethiske Betragtninger i Følge med. Menneskets Aandsliv er en organisk Enhed. Synder paa det sensuelle og intellektuelle Omraade straffer sig paa det ethiske. Intet kan virke med stærkere Gift paa Ens moralske Evne, end at give ham Foragt for det, som først bandt ham i Kjærlighed, at give ham den Lærdom, at *hans eget* er det vanhellige (ɔ: som ikke kan helliges), og at det *fremmede* er det hellige. Hvilken Ringeagt for personligt Værd, personlig Pligt, personligt Ansvar maa Folket lidt efter lidt aande ind gjennem et Oplysningsvæsen, der i sine Principer er grundet paa officiel Foragt for det hjemlige Folkeliv, Folkesprog og traditionelle Skikke, gjennem et Kirkeliv, hvor intet af Folkets dyreste Aandseie faar være med at bygge og pryde. — Ogsaa her kommer Alvoren os imøde; det gjælder her Folkets personlige Livsnerve. Vel er det vist, at den store Sandhed, som giver den folkelige Bevægelse Ret og Styrke, hos en stor Del af Folket endnu ikke har vundet frem til klar Bevidsthed; men Trangen ligger i det dunkle, og under Byrdens Tryk strækker Slægten Hænderne op for at modtage Lys og Liv.

I nogle faa Træk har jeg peget paa disse to Sider af det aandelige Liv i Nutiden. Jeg mener, at her maa vi søge Svaret paa det opkastede Spørgsmaal. Vor Tid griber med inderlig Længsel efter Religionens Sandhed; til vor Tid hører ogsaa Individualitetens og Nationalitetens Emancipationskamp. Disse to Livsfænomener søger ikke sit Udspring i Partikularitet eller Tidsmæssighed, men er begrundede i almene, universelle Tanker. Derfor er de sandhedsbærende fremfor nogen anden Bevægelse og kan med Rette gjøre Krav paa alles Interesse og Kjærlighed. Det vil være i friskt Minde, at enkelte Skaldeværker, som har fremstillet Billeder af Nutidslivet, har sat baade den ene og anden Aandsrørelse hos os i et grellt og komisk Lys, som var alt herhjemme lutter Egoisme og forstenet Partikularisme. Saameget glædeligere maa det da være gjennem poetiske Arbeider at modtage Bud om, at vi virkelig eier Digtere, som har Tro paa Folkets Gjerning, Kjærlighed til Folkets Længsel og Kamp og Evne til at se det sande i Strømningerne, hvor det ligger bortgjemt i Ensidigheder og Mørke. Det er den bedste Ros, som denne Fortælling skal have, at den stiller levende for os en Digteraand, som har Alvor nok til at elske Alvoren i Folkets „Higen mod det Høie", — som har Inderlighed nok til at elske Folkets inderlige Trang til sandt personligt Liv og Frihed paa Grundlag af det oprindelige og naturkraftige.

Fra Finmarken.

Hr. Redaktør!

Det kunde muligens interessere Dem at faa høre lidt engang imellem fra denne fjerne Afkrog med „de 9 Maanedes Vinter og 3 Maaneders Ikke-Sommer", som en Spøgefugl engang sagde; thi jeg er desværre ingen „Fastboende", men træffes snart i Øst- snart i Vestfinmarken, eftersom det hører sig. Siden jeg nu er en slig urolig Krop, haaber jeg, man ikke vil fælde altfor strenge Domme, om et og andet skulde komme lidt forkjært.

Hermed vil jeg anse Introduktions-Ceremonien som fuldført og saa til det egentlige Arbeide.

Naar man sammenligner vore finmarkske Forholde med Forholdene længere sydpaa, saa skulde man — efter de offentlige Blade at dømme — ganske tro, at vi befandt os i en fuldstændig politisk Døs; og om nu saa var, saa var det ikke til at undres saa meget paa. Thi her er saa mange Hindringer for det politiske og sociale Livs Opkomst og Trivsel, at man snarere maa forundre sig over, at det er saapas, som det er. Særlig skal jeg paapege Dampskibsforbindelsens Usikkerhed og Utilstrækkelighed.

Den, der ikke selv har følt, hvor besværligt det er at bo i en af disse Finmarkens Afkroge, kan umuligt gjøre sig noget Begreb om alle de Ulemper, som dermed ere forbundne. Tænk dem at bo 6 à 8 Mil fra et Anløbssted, adskilt enten ved ufremkommelige Fjelde eller veirhaarde Fjorde og det paa Vinters Tid, da Ruten hidtil har været fjortendaglig og tildels 30-daglig paa Vestfinmarken; og paa Østfinmarken er der 2—3 Maaneder man ikke ser Dampskibet. I denne Tid er man henvist til den alt andet end regelmæssige Ren- og Baadpost, — da er man i bogstavelig Forstand nødsaget til at „suge paa Labben", og saaledes skal man sandelig ikke vente saa stor hverken politisk eller anden Kundskab. Thi Aviser og Tidsskrifter er nu engang den mægtigste Løftestang til at vække et Folk, der er saa vidt adspredt, af sin Døs; men hvem er det, der under slige mislige Forholde vil bryde sig om at holde Aviser og sligtnoget, naar man faar dem flere Maaneder gamle og saa tilsølede og tilrakkede i Posten, at de ere fast ulæselige. Paa slige Steder, og de er ikke faa, næres og trives derimod Overtroen og Fordommene. Og hvad Under dette! Thi noget maa man have at tale om, og hvad bedre Tankeføde og Visdomslære skal man vel faa under slig Stakkersdom. Dog selv paa saadanne Steder gaar der et mere og mindre bevidst Suk efter et kraftigere Aandsliv og en klarere Tanke for Folkets Nutid og Fremtid! Det er derfor at ønske, at Storthinget ikke vilde lukke Hjerte og Haand, naar Andragender om Midler til Udvidelse af Dampsskibsfarten paa de finmarkske Fjorde fremkommer, forudsat, at det ikke allerede er afgjort inden disse Linier naar frem*).

Det kunde kanske ikke være overflødigt at tale lidt om den Skjæbne, Forslaget om Kirkemødet fik. Man vil muligens nu anse mine Ytringer kun for Eftersnak og som saadanne aldeles betydningsløse; men jeg kan ikke være enig heri i dette Tilfælde. Jeg tror dog det maa være tilladt at omtale den Mening, der vistnok er den raadende iblandt Finmarkens Befolkning. Efter hvad jeg har kunnet erfare, er her sletikke nogen Trang til et saadant Stats-Kirkemøde. Dette være sagt som Protest imod, hvad den ene af Tromsø Amts Repræsentanter med Overbevisningens Varme fremhævede; om jeg ikke husker feil, lød Ordene saa: at Kirken, Folket eller en stor Del af Nationen følte en levende Trang til en slig Institution. Ikke andet, end jeg ved, hører Finmarkens norske Befolkning ogsaa med til det norske Folk; men hos denne Del af Folket sporer man neppe nogen levende Trang i den Retning.

Man har det svært travlt med at tale om Telegrafen her nu i disse Dage! Da Efterretningen om, at Storthinget havde bevilget dens Fortsættelse til Vadsø, naaede til Vardø, var der den Dag stor Stads med Illuminationer, Taler og festlige Tilstelninger. Men samtidig med dette glædelige Budskab kom ogsaa et andet af en nedslaaende Art, idet man fik høre, at Finmarkens Byer blev negtet egen Repræsentation. Det er isandhed høist ufatteligt, hvilke Principer, man undertiden følger ved Voteringerne! At man for den Smule Forøgelses Skyld i Budgettet skulde negte et saa billigt og retfærdigt Krav, kan ikke andet end kaste en Skygge paa Sagens Modstandere. At Steder, der ligger saa langt fra hinanden og med saa uensartede Interesser som Vadsø og Tromsø, skal være sammen om at vælge Repræsentant, er noget saa besynderligt, at man næsten skulde tvivle, om man virkelig var kommen over Midten i det 19de Aarhundrede; og endnu mere besynderligt stiller Sagen sig, naar man ved, at smaa Flækker sydpaa vælger egen Repræsentant. Dog faar vi trøste os med, at der om ikke ret længe vil vises os Retfærdighed, og jeg skal saaledes ikke berøre Sagen nærmere.

Jeg maa for denne Gang slutte mit Brev her. Om ikke ret længe skal De faa høre fra

2den Marts 1869.

Deres
Akethor.

*) Denne Sag er allerede afgjort. Red.

Kristiania, den 22de Marts 1869.

Udlandet. Det pludselige Ministerskifte, der er foregaaet i Washington, har allevegne vakt stor Forbauselse. Grant danner efter modent Overlæg et Ministerium, og kort Tid efter maa han ombesætte de vigtigste Poster. Af denne Begyndelse slutter man, at den nye Præsident ligesaa lidt som den foregaaende vil undgaa Strid med Kongressen, og Troen paa hans Indflydelse er bleven i høi Grad svækket. Præsidentskabets forfatningsmæssige Myndighed er i de forløbne Aar bleven stærkt beklippet, og endskjønt det hed, at Kongressen kun forøgede sin Magt paa Bekostning af Johnsons Prærogativer, fordi han stemte med Demokraterne og Sydstaterne, synes den kun lidet villig til igjen at opgive de udvidede Rettigheder, hvoraf den har sat sig i Besiddelse. Det Tillidsvotum, som Grant strax forlangte af Kongressen, blev nægtet ham; den vægrede sig ved at ophæve den Lov, som forbyder Ministre at drive private Forretninger, og paa Grund heraf gik Finantsminister Stewart af. Om Grunden til de øvrige Forandringer haves der endnu kun Formodninger. For Washburnes Vedkommende heder det, at han alene har opgivet Udenrigsministeriet af Hensyn til sin Helbredstilstand, skjønt det da synes besynderligt, at han overhovedet indlod sig paa at overtage det. Om to af de vigtigste Medlemmer af det omdannede Kabinet give de engelske Blade følgende Oplysninger: Finantsministeren G. Boutwell, født 1818 i Nærheden af Boston, har siden 1842 været Medlem af den lovgivende Forsamling i Massachusetts, og i 1851 var han Guvernør i den samme Stat; i 1862 udnævntes han til en betydelig Post, idet han fik Overtilsynet med Skatterne i Massachusetts. Senere valgtes han til Medlem af Repræsentanternes Hus i Washington, hvor han fik Plads i flere vigtige Udvalg; under Processen imod Præsident Johnson holdt han en af de bedste Taler imod den Tiltalte, og han har bestandig udtalt sig imod enhver Slags Fragaaelse af Unionens Gjeld og imod en uredelig Finantspolitik overhovedet. Han blev allerede tidligere anbefalet af det republikanske Parti som en dygtig Finantsminister. Den nye Udenrigsminister Hamilton Fish, der er tredsindstyve Aar gammel, har i sin mangeaarige politiske Løbebane, som begyndte 1837 i Staten New Yorks lovgivende Forsamling vundet Anseelse som en fremragende Retslærd. Han har ogsaa været Guvernør i denne Stat. Efterat han en Tid havde havt Sæde i Repræsentanternes Hus i Washington, valgtes han til Medlem af Unionens Senat.

„Augsb. Allgm. Zeit."'s Korrespondent i New-York bekræfter, at Senatets Komite for de udenrigske Anliggender enstemmig har udtalt sig imod Alabamatraktatens Bekræftelse, og tilføier derpaa: Det tjener i høi Grad til at karakterisere Stemningen, at Upton fra Boston, en af de Redere, som have lidt mest ved „Alabama"'s Kaperier, har tilstillet Kongressen et Bønskrift, hvori han beder den om ikke at tage imod nogen Erstatning af England. Krav paa Opmærksomhed har det ligeledes, at det herværende Blad Nation, der med stort Talent har kjæmpet for en mindelig Overenskomst med England, i sidste Nummer aftrykker en Artikel uden Modbemærkning, i hvilken der gjøres gjældende, at Gjengjeldelse, Betaling med lige Mynt, er den eneste Opreisning, hvorom der kan være Tale. Sagen stiller sig nu som før saaledes: Saasnart England kommer i Krig, om det end sker lang Tids Forløb, ville de Forenede Stater lade det smage dets egen „Neutralitet", og herved vil der være fældet Dødsdommen over det engelske Herredømme paa Havet.

Ifølge Siècle er der i Florents Tale om et Ministerium Cialdini med et Forbund med Frankrig til Program. Afslutningen af dette Forbund skal være fremskyndet ved Nigras Ankomst til Florents.

Rustningerne fortsættes, skriver Gaulois. Medens Preussen spækker sine Grændser med Tropper og Kanoner, ligger Frankrig heller ikke ledigt. Der er afgaaet nye Transporter af Kanoner fra Toulouse, Bourges og Ruelle til Østgrændsen.

Oprøret paa Kuba ansees nu for undertrykt. Oprørerne ere blevne slaaede overalt; en stor Del af dem have indskibet sig til de forenede Stater, hvorfra de formodentlig vare komne. Resten har underkastet sig. Regjeringen har indbragt i Kortes et Forslag om Optagelsen af et Laan paa 250 Mill. Franks.

Antallet af norske Borgere, som ikke bekjende sig til Statskirken, udgjorde ved sidste Folketælling i 1865 2880, medens en nyere Forfatter har opgivet Antallet til 5015. „Den Lammerske Frimenighed" samt Gjendøbere og "den christelige Dissentermenighed") udgjør 17 Menigheder med tilsammen 1120 Medlemmer foruden Børn. De øvrige protestantiske Dissentere udgjøre: Methodister 987, Baptister 384 og Kvækere 584, medens de ikke-protestantiske udgjøre 331, nemlig (i 4 Menigheder) 316 Romersk-katholiker og 15 Græsk-katholiker. Af Jøder findes hertillands kun 25 og af Mormoner 1038. Efter sidste No. af Luth.-Kirketid., hvoraf foranstaaende Oplysninger ere tagne, var der i Danmark i 1860 12,000 Mennesker, der ikke tilhørte den danske „Folkekirke". Af disse udgjorde Jøder 4,214, Reformerte 1761, Romersk-katholske 1240, Baptister 2260, Methodister 42, Anglikanere 114, luthersk Frimenighed 202 og Mormoner 2657.

Den anden tyske Nordpolexpedition forberedes, rimeligvis efter Tilskyndelse af den store Geograf og Videnskabsmand Dr. Petermann, til at afgaa fra Bremerhaven i Juni Maaned. En fransk Videnskabsmand, Gustav Lambert, holder ogsaa paa at ruste sig til en Nordpolfart til kommende Nytaar. Som bekjendt have Svenskerne ogsaa gjort Forsøg paa at trænge frem til Nordpolen, hvor Dr. Petermann har ment det skulde være aabent Hav. Dette synes vistnok ikke at være Tilfældet. Men disse videnskabelige Undersøgelser have dog stort Værd ogsaa i praktisk Henseende, om man en ikke finder Veien til Ostindien over Nordpolen. Den svenske Expeditions Undersøgelse af Egnene om Spitsbergen have kommet de norske Fiskere, som aarlig drive Sælfangst under disse Kyster, til stor Nytte, og de talrige Oplodninger af Havbunden have beriget Videnskaben med mange Kundskaber om Dyre- og Planteverdenen og Havstrømningerne, som visselig kan komme et søfarende og fiskende Folk som vort til største Nytte. Hvad om nu ogsaa vi, som bygge og bo nærmere Nordpolegnene end noget andet Folk, greb os an, og toge os fore at undersøge disse ubekjendte Egne? Sagen kan dog ikke være uoverkommelig. Handelsmænd i Finmarken agte sig jo til at undersøge Muligheden af nye Handelsveie langs den russiske Kyst ved Ishavet. Skulde ikke denne Expedition kunne udvides og tillige gives en mere videnskabelig Retning?

Ogsaa en Opfattelse af offentligt Ansvar. Under denne Overskrift har „Norsk Folkeblad" for i Lørdags en længere Artikel, hvoraf følgende synes at burde komme til hver Mands Kundskab:

„Ligesiden Unionsforslaget atter bragte Statholdersagen paa Tale, har nemlig ogsaa det tunge Rygte atter fulgt den, at Statholdersagen (i 1860) ikke blev forspildt alene i Sverige eller alene af svensk Optræden imod den, men for en væsentlig Del her og herifra. Forat fatte Omfanget af denne Anklage, er det nødvendigt at erindre sig Stillingen, som den var, og som den blev. Vort store politiske Spørgsmaal dengang gik ud paa, om Sverige skulde have Medeiendomsret i vor Grundlov eller ikke, og Foranledningen dertil var, om vi uden Sveriges Samtykke kunde ophæve Grundlovens Bud om Statholderposten eller ikke. Den norske Regjering og det norske Storthing svarte paa det norske Folks Vegne med et enstemmigt Ja, mens der i Sverige og den svenske Rigsdag reiste sig Partier, hvis voldsomme Krav paa paa Indblandingsret i vor Grundlov mod Formodning fik den svenske Regjering med. Det gjaldt altsaa at faa Kongens klare Ja lagt til vort, saa det kunde blive et Værn for vor Selvstændighed, et Grundlag for klare Forhold i al vor fælles Fremtid. Om det i Dieblikket havde kostet: Sandheden kjøbes ofte ikke uden Fare: men alle Parter staar sig paa Sandheden. Den udsatte Afgjørelse var fortsat Uklarhed. Kongens Bestræbelser og Folkenes gjensidige Agtelse og Kjærlighed har gjort, at saavel Foreningen som Hengivenheden desuagtet er blevet styrket i de forløbne Aar; men det er vor Overbevisning, at dette i en ganske anden Grad vilde have været Tilfældet, om det var skeet Norge Retfærdighed i hin store Sag, og Forholdet saavelsom de handlende Mænd derigjennem havde erobret den Frimodighed, som aaben Handling i Sandhedens Navn altid giver."

„Kort at fortælle: da Spændingen i Statholdersagen var paa det Høieste, nemlig efter at den var bragt ind i den svenske Rigsdag, gik Mænd af Indflydelse paa Storthinget til et Medlem af det herværende norske Statsraad og søgte at formaa ham til at meddele Hs. Majestæt, at man paa Grund af Ophidselsen i Sverige ikke længer her holdt saa stærkt paa at faa Beslutningen sanktioneret. Dette Skridt blev man i Stockholm ogsaa vidende om. Hvad det maa have bidraget, kan Enhver let forestille sig. Og dog ved maaske ikke Enhver, at det ogsaa under Afgjørelsen paa den svenske Rigsdag forløb som ganske paadeligt, at de ledende Mænd i Norge vilde synes vel om, at alle Stænder modsatte sig det norske Storthings Beslutning; desto sikrere var man paa, at den ikke fik Sanktion."

„Det gjelder til enhver Tid og for Enhver at tage Lære af det, der er skeet, og det styrker et Folks offentlige Moral (og derigjennem den personlige) at Folket fordrer Regnskab af sine Tillidsmænd. Vi skulle derfor ogsaa her strax have nævnt disse Mænd, hvis vi ikke vidste, at Enhver, som har hørt Sagen omtale, ogsaa have hørt, hvem de vare, og hvis vi ikke havde Bevis for, at i alle Fald en af disse samme Mænd er fuldt underrettet om, hvad der tillægges dem. Rygtet har været til i flere Aar og er følgelig meget udbredt. Det har ogsaa i sin blotte Egenskab af Rygte grebet mærkbart ind i vor Historie, hvilket vi ved Leilighed skal paavise. Efterslægten, som utvivlsomt vil reise skærkere Krav til Personlighed og fremfor Alt til Fædrelandsmod end vor Samtid har gjort, vil dømme endnu strængere, end vi er istand til, en Adfærd og en Opfattelse af offentligt Ansvar, der ganske vist ikke har været enestaaende i den politiske Periode, vi netop nu forlader".

Skirend. Forrige Søndag afholdt, skriver „Trdh. Stiftst.", Trondhjems Turn- og Skyttelag et Præmie-Skirend for Børne. Kl. 2 Eftermiddag samledes Deltagerne, omtr. 50 Stk., i Turnhallen, hvorfra de i Procession begav sig til den bestemte Plads oppe i Stenbjerget. Føret var mindre heldigt, idet Sneen paa enkelte Steder var meget kram. Hertil kom endvidere, at endel af Terrænet, der skulde passeres, bestod af Smaaskov og Modbakke, hvilket for mange ellers dygtige Skirendere, der kun vare vante at staa i Bakken, var til Hinder for Erhvervelse af Præmier. Banen havde idethele en Udstrækning af ⅛ Mil og tilbagelagdes 2 Gange af den hurtigste Skiløber i 16¾ Minut. — Ialt var 8 Præmier udsatte, de syv af Turn- og Skyttelaget og en (2den Præmie) af Kapt. Roosen. Den største Færdighed lagdes for Dagen af Ole Balstad, der dog, paa Grund af at han benyttede 20 Minuter til Løbet, først fik 4de Præmie. Løbet sluttedes omtrent Kl. 6, hvorpaa Deltagerne begav sig tilbage til Turnhallen, hvor Præmierne uddeltes, og nogle Timer tilbragtes ved en liden Festlighed. Senere agtes et Præmieskirend afholdt for Gutter.

Udvandring. Det engelske Montreal Ocean-Steam-Ship Company har ladet bygge tvende store 1ste Klasses Dampskibe, „Norway" og „Sweden", der fra nu af vil gaa i stadig Route mellem Trondhjem og Newcastle. Hensigten med disse Skibes Anbringelse i denne Route er hovedsagelig at befordre Emigranter direkte til Amerika, da tvende Gange ugentlig et af Selskabets Ocean-Dampskibe afgaar til Amerika fra England. Igaar ankom, skriver „Tr. Stftsavis", „Norway", der er et af de største Dampskibe, som har været her paa Havnen, hertil for første Gang, for paa Fredag at aabne Routen paa England.

Bedrageri. Fra Farsund meddeles til „Stav. Amtstd.", at den tidligere omskrevne G. Gundersen af en Bonde er anmeldt for svigagtigt Forhold som Sparebankkasserer, og at Forhør vil blive optaget

Vandkraft. I Hillevaag ved Stavanger har DHrr. Køhler & Ko. begyndt at losse og lade Skibe ved Vandkraft.

Fisketelegrammer. Telegram ang. Lofotfisket, dat. Svolvær den 20de Marts:

Igaar godt Line- og Dybsagnfiske over hele Lofoten. Garnfisket misligt ved Henningsvær, Stamsund, Stene; forøvrigt godt, men meget ujevnt, tildels rigt ved Storvaagen, Kabelvaag, Skraaven. Pris: 20—23, Balstad 17½ Ort. Vestenfor Balstad ingen fremmede Kjøbere.

Do. Do. angaaende Lofotfisket, dateret Svolvær den 21de Marts:

Line- og Dybsagnfisket igaar jevnt godt over hele Lofoten, ved Balstad endog rigt Garnfisket ved Henningsvær og Stamsund noget bedre; ved Storvaagen, Kabelvaag, Skraaven mindre end i Fredags, overalt noget jævnere. Til idag opfisket antagelig henved 14 Millioner. Pris Østlofoten uforandret; vestligste Vær 17½ Ort. For soltet Rogn bydes 6½ Spd. pr. Tønde næsten ingen sælge.

Ildløs. Igaar Nat Kl. 2¼ udbrød Ildløs i Staldbygningen paa Klingenberg. Bygningen er optagen af Beriderselskabets Heste og i et af Spiltaugene, fyldt med Halm og Hø, og som tjente til Leie for en af Betjeningen, var der gaaet Ild i Høet. Betjenten vækkedes heldigvis itide af Røgen og fik gjennem Telegrafstationen i Pipervikken tilkaldt Brandvæsenet, der snart slukkede Ilden, inden nogen væsentlig Skade var foraarsaget. Ilden er opkommet derved, at Lyset i en Lygte, der hang ligeover Spiltauget, var brændt ned i Stagen, og derved foranlediget, at denne faldt ned fra Overdelen af Lygten, der hang igjen.

„Husflidsbolaget i Fredrikshald" har, ifølge „Smaal. Amtstd.", begyndt sin Virksomhed med Tilvirkning af saakaldte „Tændere". Fabrikationen er af simpleste Slags. Tænderne bestaa kun af en Sammenrullet Bundt Høvelspon gjennembrukket med en Tændemne. Tænderne er nærmest bestemte til at anvendes ved Opildning i Kakkelovne eller Komfurer, men de ere ogsaa særdeles bekvemme ved Opvarmning eller Kogning af Vand eller Mad. „Tændernes" Fabrikation skaffer Fattigfolk Brød. Opbuntningen af Tænderne kan foretages af Koner og Børn i deres egne Hjem, og Arbeidsfortjenesten for en Kone, der har sin Husholdning og Børn at passe, skal kunne gaa op til 16 ß pr. Dag, en ikke ringe Tilvært i Indtægter for en fattig Arbeiderfamilie. 25 Kvinder ere for Tiden sysselsatte med Opbundtning af Tændere; det beror paa Publikums Opmærksomhed for det nye Fabrikat om Husflidsbolaget kan skaffe dem Arbeide fremdeles. Prisen for Tændere er saa yderlig billig, at den ei skal skræmme: 1 Skilling for 10 Stykker. Udsalget foregaar gjennem Forbrugsforeningens Butik, hvis Forstander Hr. A. Johnsen tilligemed Kjøbmand Anton Borgen m. fl. har sat denne Virksomhed igang.

Nyt af Aaret. Paa Torvet skal, skriver „Dr. Blad", i disse Dage være solgt en Lax, fanget ved Holmsbo, til en Pris à 4 Spd. pr. Vpd.

Halvparten af Gaarden Holseth i Vang er i disse Dage kjøbt af Hamar Kommune for 6500 Spd. Hamar eier saaledes nu hele denne smukt beliggende Gaard til en Kjøbesum, der

maa ansees for meget billig, selv i Forhold til Nutidens Gaardpriser.

Hamar Marked. Vangs Sogneselskab har, ifølge „Hamar Stiftstd.", fattet den enstemmige Beslutning at udtale for Amtet sit Ønske om, at Hamar Marked snarest muligt maatte blive nedlagt.

„**Bondevenforeningen i Grants Herred paa Hadeland** har, ifølge „Folketidende", oversendt til „Landsoverbestyrelsen" 25 Spd. til Anvendelse paa den Maade, som Overbestyrelsen maatte anse hensigtsmæssigst for Norges Gaardbrugeres og andre Arbeideres Vel.

Storthinget.

Lørdag den 20de Marts holdtes Storthing. Præsident Aall. Sekretær Sørenssen.

1ste Sag var No. 5 paa Opslagskartet. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende tilfældige Udgifter ved Toldvæsenet.

Komiteen havde indstillet: Til Inventariers Anskaffelse, disses og Bygningers Vedligeholdelse, Lys og Brænde samt andre tilfældige Udgifter ved Toldvæsenet bevilges 58,000 Spd. aarlig, hvori er indbefattet 1066 Spd. 80 ß aarlig eller 3200 Spd. til Anskaffelse af 2 Dæksfartøier til Krydsning i Kristianiafjorden, mod at den af forrige Storthing hertil bevilgede Sum inddrages. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 6. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende nogle Bygningsarbeider vedkommende Universitetet.

Komiteen havde indstillet: Post 1: Den til et kemisk og metallurgisk Laboratorium opførte Sum 12,000 Spd. aarlig bevilges ikke. — Enstemmig bifaldt. Post 2: Til et Værthus i Universitetets botaniske Have, i det Væsentlige overensstemmende med Stadskonduktør Bulls Forslag af 10de Februar 1869, bevilges 10,700 Spd. eller 3,566 Spd. 80 ß aarlige. — Enstemmig bevilget. Post 3: Storthinget samtykker i, at der af den Sum, som opføres til tilfældige Udgifter ved Universitetet, anvendes indtil 300 Spd. eller 100 Spd. aarlig til Opførelse af et Skur paa et passende Sted for den i Tune Præstegjeld fundne Baad fra Oldtiden. Geelmeuyden troede imidlertid, at Komiteen i dette Tilfælde havde været for knap, og tillod sig derfor at foreslaa, at der bevilgedes 600 Spd. Aschehoug fastholdt den kgl. Proposition, da han mente, man snart vilde faa Brug for de der fastsatte 900 Spd., naar Bygningen senere, eftersom Oltidslevningernes Antal tiltog, nødvendigvis maatte udvides. Motzfeldt havde ogsaa villet fastholde den kgl. Propositino, idet han ikke alene ansaa det nødvendigt at bevare et saa mærkværdigt Fund, men det gjaldt ogsaa om at kunne gaa rundt om det og iagttage det fra alle Kanter. Skulde derhos Bygningen opbevare andre Ting, var sikkerlig 300 Spd. altfor lidet. Han foreslog derfor, at der skulde bevilges 900 Spd. Krognæss forsvarede Komiteens Indstilling. Richter havde aldrig før seet, at Komiteen var gaaet saa langt i Prutningsmon, som til ⅓ af Propositionen. Naar man først var kommen paa det Rene med, at Noget burde bevilges, syntes han ikke, man i den Grad kunde nedsætte det kalkulerede Beløb. Han ansaa det ligefrem barbarisk, at man ikke vilde lade et saadant Fund faa en anstændig Opbevaring. Han fastholdt Geelmeuydens Forslag. J. Sverdrup stemte ogsaa for 600 Spd., men lagde især Vægt paa, at Bygningen gjordes saa stor, at den ogsaa kunde opbevare andre lignende Oltidslevninger. Ueland (sen.) troede, man kunde faa et passende Skur for 300 Spd. til en saadan gammel Baad; han fandt man ødslede formeget paa de offentlige Bygninger. Michelsen vilde stemme for den kgl. Proposition. Ved Voteringen forkastedes Aschehougs og Motzfeldts Forslag mod 16 St., hvorefter ved alternativ mellem Geelmeuydens Forslag og Komiteens Indstilling det første bifaldtes med 51 St. mod 38 St.

Sag No. 7. Indstilling fra Bankkomiteen angaaende Norges Banks Bestyrelse i Tidsrummet fra 1ste Oktober 1865 til 30te September 1868 m. V.

Bankens beholdne Formue udgjorde ved Udgangen af 1867 . Spd. 3,821,351. 69½.
heraf henføres til Aktiefondet . . . . — 3,127,187. 72
og til Reservefondet . — 694,163. 117½.
foruden Bankens Gaarde, Inventarium m. V. Ved Udgangen af Aaret 1864 udgjorde Bankens beholdne Formue 3,812,799. Spd. 94½ ß. Formuen er altsaa siden den Tid forøget med 8551 Spd. 95 ß imod 79,620 Spd. 118 ß i det næstforegaaende Treaar.

Bankaktiernes Beløb udgjorde ved Udgangen af August Maaned 1868 3,061,775 Spd, heraf eies af Udlændinger 360,345 Spd. De endnu udisponerede Indskud beløb sig til 65,414 Spd. 104½ ß.

Foruden de i Aaret 1863 til den norske Statskasse udstedte Bankaktiebreve til et Beløb i Sølv af 625,000 Spd. ifølge Lov af 8de August 1842 § 2, eier Statskassen Bankaktier til et Beløb af omtr. 400,000 Spd., saa at den nu har over en Million i Bankaktiebreve.

Det aarlige Aktieudbytte har udgjort:
for Aaret 1855 10⅙ pCt.
= — 1866 10⅓ —
= — 1867 11 —

Bankens Sølvbeholdning androg:
ved Udgang 1865 4,883,643 Spd. 99½ ß.
= — 1866 3,730,501 — 3 =
= — 1867 4,349,431 — 115½ =

Af Sølvbeholdningen var ved Udgangen af Aaret 1867 3,593,432 Spd. 76 ß beroende her i Landet og i Udlandet hos Bankens Kommissionærer i Kjøbenhavn, Hamburg og London 755,999 Spd. 39½ ß.

Angaaende Sølvbeholdningen bemærkes forøvrigt, at efterat den, som oplyst for forrige Storthing, ved Udgangen af September Maaned 1865 havde udgjort 4,871,762 Spd. 79½ ß, hævede den sig i de derpaa følgende 6 Maaneder op til noget over 5 Millioner, hvorefter den sank ned til noget over 3½ Mill. i Juni Maaned 1866, indtil den ved Oktober Maaneds Udgang 1867 var steget til lidt over 4½ Million. Fra dette Tidspunkt gik Sølvfondene atter nedad, saa at de ved Udgangen af Juli Maaned 1868 udgjorde omtrent 3,200,000 Spd,, hvorefter de igjen have begyndt at stige, saa at de ved Udgangen af August Maaned 1868 udgjorde 3,414,780 Spd. 103⅓ ß. Det lave Standpunkt, som Sølvbeholdningen sees at have indtaget om Sommeren 1866 og 1868, tilskriver Bankdirektionen for det første Aars Vedkommende fornemmelig den om Vaaren samme Aar paa de udenlandske Pengemarkeder opstaaede Krisis og for det sidste Aars Vedkommende Misvæxten i det næst foregaaende Aar norden- og vestenfjelds i Forbindelse med høie Kornpriser, mindre gode Konjunkturer for Afsætningen af flere af Landets Produkter samt synkende Skibsfragter og Trælastpriser.

Bankens i Udlandet staaende Fonds er i det omhandlede Tidsrum ikke gaaet op over 861,252 Spd. og ikke ned under 425,000 Spd.

Fremdeles oplyses, at der ved Skiens Afdeling sandsynligvis vil falde noget Tab for Banken, hvis Størrelse endnu ikke kan opgives. De i Tromsø iaar stedfundne Standsninger antages derimod ikke at ville paaføre Banken noget Tab.

Den hos Kassereren ved Skiens Bankafdeling i næstforegaaende Tidsrum forefundne Kassemangel af 5815 Spd. 80 ß er nu dækket.

Bankens i Omløb værende Seddelmasse udgjorde ved Udgangen af Aaret:

1865	Spd. 7,131,056.	21	ß.
1866	— 6,986,210.	24	=
1867	— 7,273,638.	51½/	=

Den har været størst i Februar Maaned 1868, da den udgjorde 8,226,808 Spd. 81½ ß og mindst i November Maaned 1866, da den var gaaet ned til 6,915,156 Spd. 29 ß. Ved Udgangen af August sidstleden beløb den sig til 6,935,845 Spd. 65 ß.

Det lovbestemte Forhold mellem Sølv og Sedler har i det store Hele taget været overholdt. Undtagelserne have indskrænket sig til meget korte Tidsrum og smaa Beløb, nemlig Midtsommeren 1866 og 1868, da — som oven anført — Sølvbeholdningen var gaaet lavest ned, og overskred Beløbet af de formeget udgivne Sedler første Gang ikke 85,000 Spd. og sidste Gang ikke 116,000 Spd., medens Opgjøret for de nærmest paafølgende Maaneder allerede viste et ikke ubetydeligt Overskud af funderede Sedler.

Efter Komiteens Formening giver dette Forhold ikke Anledning til Anmærkning.

Med Fordelingen af Bankens Hovedfond er ingen Forandring foregaaet.

Medens de 80,000 Spd. af det saakaldte Seddelfond, som i sin Tid var overført fra Kristiania Bankafdeling til Hovedsædet, allerede i September Maaned 1866 var tilbageført til den nævnte Afdeling, er ved Repræsentantbeslutning af 24de November 1865 100,000 Spd. af Seddelfondet yderligere stillet til Hovedsædets Raadighed, saa at 694,000 Spd. af Norges Bank nu er afgivet til denne Nørelse istedetfor tidligere kun 594,000 Spd. Det førstnævnte Beløb har dog aldrig i sin Helbed fundet fuld Anvendelse.

Den ifølge § 3 i Lov af 28de September 1857 Statskassen tilkommende Andel med ¾ af Indtægten eller af Seddelfondets Overskud sees i:

1865 at have udgjort . .	11,354 Spd.	30 ß	
1866 „ „ „ . .	15,456 —	107 =	
1867 „ „ „ . .	18,848 —	61 =	
tilsammen	45,659 Spd.	78 ß,	

altsaa for Treaaret 2,975 Spd. 75 ß mindre end for Treaaret 1862—1864.

Med Hensyn til Foliovirksomheden bemærkes, at Foliomidlerne stode paa sit laveste Punkt i Juni Maaned 1866, da de kun udgjorde 693,466 Spd. 26 ß, og paa sit Høieste i Juli 1867, da de udgjorde 1,765,288 Spd. 106 ß.

Ved Udgangen af Aaret

1865 henstod i Foliomidler	1,675,134 Spd.	79 ß.	
1866 = = =	1,084,391 =	6 =	
1867 = = =	1,330,067 =	84½	

Foliorenten er fremdeles 1½ pCt.

Ved Udgangen af Aaret 1867 henstod som rentebærende Udlaan i det Hele 8,540,849 Spd., hvoraf udlaant

a. mod Pant:
1. Efter Bankens Hovedbog Spd, 3,925,210.
2. efter Hovedbogen for den Banken ved Lov 13de August 1818 annekterede Laaneindindretning . . 226,600.

tilsammen mod Pant . . . . . . Sp. 4,151,810

b. ved Diskontering:
1. efter Bankens Hovedbog Spd. 4,014,145. 63 ß
2. efter Hovedbogen for Seddelfondet tilfølge Lov af 28 September 1857 374,893. 63 ß

tilsammen ved Diskontering . . . . = 4,389,039. 6 ß

S. S. Spd. 8,540,849. 6 ß

Renten af Laan mod direkte Pant i faste Eiendomme har ikke undergaaet nogen Forandring siden Beslutning af 26de August 1863, hvorved den bestemtes til 5 pCt. aarlig af nye Laan. I Regelen har der af disse Laan været fordret et Afdrag af 5 pCt. aarlig, men det slette Udfald af forrige Aars Høst i det Nordenfjeldske bevirkede Eftergivelse af Afdrags Erlæggelse for 1 Aar i de Hovedsædet underliggende Distrikter.

Nogen Forandring i Reglerne for den Sikkerhed, der skal fordres for Udlaan, er i Treaaret ikke foregaaet. Dog kan herved bemærkes, at der under 12te December 1866 af Repræsentationen og Direktionen i Forening blev taget saadan Beslutning:

„Bestemmelsen i § 28 i Konventionen af 10de Oktober 1820, forsaavidt angaar Vexler betalbare ved et andet Banksted, sættes herved ud af Kraft."

Den byrdefulde Fordring paa mindst 3 Forpligtede er derved for disse Vexlers Vedkommende bortfjernet.

Bestemmelsen om, at det Beløb, som udlaanes mod Pant, ikke maa overstige 4½ Million Spd. staar fremdeles ved Magt. Ligesaa den Fordeling af dette Beløb paa Afdelingerne, som fastsattes ved Beslutning af 31te Mai 1865 i Fællesmøde af Repræsentation og Direktion.

Diskontopræmien af Vexler og Vexelobligationer har holdt sig inden Grændserne af 4 og 7 pCt. ved Bankens forskjellige Afdelinger, dog har den kun i korte Tidsrum og ved enkelte Afdelinger staaet under 5 eller over 6 pCt. Forøvrigt tillader Komiteen sig med Hensyn hertil at henvise til Repræsentationens Indberetning af 9de Oktober sidstleden, hvori under No. 13 fuldstændig Oplysning gives om Diskontopræmiens Synken og Stigen til de forskjellige Tider og ved de forskjellige Afdelinger.

Af forslidte og for en længere Cirkulation utjenlige Sedler er i Tidsrummet opbrændt et Beløb af . . . . Spd. 11,462,500
og udfærdiget nye Sedler til et Beløb af . . . . — 14,358,994

Den i Komiteindstilling til 18de ordentlige Storthing omhandlede Udgave af Bankens Sedler efter et nyt System er for de fleste Seddelsorters Vedkommende sat i Cirkulation. Det nye Seddelsystems Gjennemførelse sees at have foranlediget temmelig betydelige Omkostninger. Saaledes er efter Regnskabet for 1865 opført, til Anskaffelse af nye Sedler, indbefattet hvad der indestod fra forestaaende Aars Regnskab

skab	58,324 Spd.	63 ß	
efter Regnskabet for 1866 .	28,399 —	11 =	
= — = 1867	17,194 —	35 =	
Tilsammen	103,917 Spd.	109 ß	

med mig er det en anden Sag, med mig gaar det rigtig galt. Overalt er mit Hø skad, idetmindste to Kufor bliver bare til Strøelse, til ingen Ting. Det ser halvvejs ud som vi ikke længer havde nogen barmhjertig Gud i Himmelen!" Nu gjorde Barthle en Haandbevægelse som om han vilde begynde at bede og forlod derpaa usædvanlig raskt Pladsen.

De Tilbageblevne øvede sig i at gjøre Huller i den bløde Jord med Skospidserne. Barthles Stemme lød dem endnu i Ørene, ti først efter længere Tids Forløb bemærkede nogle: „Dem var deres „lille Skade" stor nok". Barthle maatte alligevel ikke hungre nogen Dag formedelst sine to Kufor, medens for dem hver Skilling var en hel Sum. Dog Barthle var nu engang Barthle, og slige gamle Folk maatte man tilgive „deres Særhed", blev straks formildende tilføjet. Bare Tømmermanden Klaus syntes ikke saa let at forsone sig med Barthles Særheder. „Han havde trod", sagde han spottende, „at saadan en gudfrygtig Mand som Barthle maatte bedre end andre Folk kunne finde sig i Guds Vilje og krybe til Korset. Naar andre klagede sin Nød, og søgte ham om Hjælp, havde den fromme Mand altid et Trøstesprog paa rede Haand, og nu, naar engang noget ganske almindeligt hændte ham selv, var han færdig til at fortvile."

„Klaus, lad Barthle i Fred; han er en from Mand og ovenikjøbet Menighedsraad. Skjænd heller paa de Ugudelige, som i sit Hovmod tilskriver sig selv Skylden for deres Uheld, end paa de Gode, der sætter alt paa Vorherres Regning, som han efter Døden skal betale dem. Alt det er lutter Fromhed", spottede Murersepp*), en bleg, halvfremmed klæd Mand, der omtrent kunde være paa Barthles Alder.

„Ja, Fromhed!" ivrede Klaus. "Rigtignok gaar han,

*) Sepp, o: Josef. Overs.

bliver bedt hver Søndag om Sommeren. Herpaa blev endelig Slutningssalmen sunget og Gudstjenesten var til Ende.

Naar Vejret allerede maa tjene Byfolk og andre Stuemennesker til Gjenstand for Samtaler, saa er dette saameget mere Tilfældet med Bønder, hvis Ve og Vel er ganske afhængigt af Vejrliget. De af Kirken udstrømmende Piger og Koner tænkte naturligvis fremfor alt paa sine Klæder. Vel beskyttede den stormægtige, røde Regnskjærm den næsten pyramidalske Hovedbedækning af mørkeblaat Klæde og de blaa Silkeærmer; men foruden den sorte Kjole, der saa let taber sin Glans, — skjønt den jo kunde skjørtes op, — havde de ogsaa at tænke paa de Farer, den grønne Underkjole med de røde Border og de hvide Strømper var udsatte for paa de daarlige, lortede Veje. Det gjaldt at moderere de vante Bergskridt og at optræde saa bymæssigt som muligt, og alligevel se til at naa Hjemmet saa hurtigt som muligt. Mandfolkene bekymrede sig nu mindre om Klæderne end om Fæ og Hø. Alle blev staaende ude paa Kirkevolden, og medens de hængte over sig sine lange Silkekapper, stirrede de modfaldne op i den stive Taage, som tiltraads for Kirkebønnen faldt lige tæt. Snart bar det til med Klager over dette skammelige Vejr, som gjorde de skjønneste Forhaabninger til Intet. De faa Alpehyrder, som havde Tid til at besøge Eftermiddags-Gudstjenesten, fortalte, at Fæet var overalt mere og mindre udsat for at falde paa den bløde, vaade Jord; andre klagede over, at man i dette Aar ikke vilde faa Halvten saa stor Afdrot som man plejede, „og værst er det gaat mig — allerværst!" raabte Barthle, en stor, stærkbygget Mand, som kunde være mellem femti og seksti Aar, med høj, tør Stemme; fægtende med den ene Haand, medens han lagde den anden paa den skarpe, tilvenstre bøjede Næse, vedblev han: „I har ret noget at klage over! nej,

han kunde bestille sig de tydske Klassikere. Hermed blev hans aandelige Horisont en anden, og en ny Tidsalder begynder. Vi gjense ham to Aar efter enestaaende i sin Omgivelse, en frygtet, ja forhadt Gaade. Præsten holder Tordentaler fra Prædikestolen mod „Frimureren", det forvildede Lam er bleven en farlig Buk, kort, en af vor Tids moderne Hekseprocesser, det Gamles Proces med det Nye, er anlagt mod ham, og da han nu, foruden at blande sig i Politik og lede Valgforsamlinger, ogsaa skriver en Novelle, der er skaaren lige ud af Livet i Bregenzerskoven, og som vækker Opsigt, bliver Klerestiets Forfølgelse mod ham saa rasende, at han træt af sit Sisyfus-Arbeide tidt gaar og grunder over, hvor Bodensøen vel maatte være dybest. Kjærlighed frelste ham. En Bondepige, hvis Broder, Studenten, sværmer for Frimureren, lader sig smitte af Sværmeriet; Studenten finder Forlægger til sin Vens Arbejder; efter nogle Aars Kamp med vrange Forældre blive de to unge gifte, og Felder er den Dag idag en af det unge Østerriges mest energiske Stridsmænd og det ultramontane Præsteskab en hedt smertende Torn i Øjet.

Skjønt trofast hængende ved alt, hvad der af det Gamle er værd at bevare, har den unge Repræsentant for det Moderne bragt sin stille Dal ikke Fred, men Krig, og i den for saa enige Menighed strider nu Feldere og Antifeldere paa det mest rasende. Striden kompliserer sig som overalt i den katolske Verden med dens store Kamp om Pavens verdslige Magt, og bliver ofte haandgribelig. For nogle Søndage siden roser en Bonde, der drikker sit Glas i en Kro, Bregenzes nye Avis; Rössli-Værten svarer, at den var redigeret af lutter Jøder, og derfor saa ugudelig. Bonden, en Fætter af Felder, paastod, at der ingen Jøder var i Redaktionen, og at han var Mand for at sige til selve Præsten og Biskopen, at de løj, dersom de paastod det modsatte. Kroværten bliver rasende og sparker Bonden med sin jernbeslagne Sko, saa han i flere Dage er vanfør. Næste Søndag skildres Støvlehelten fra Prædikestolen som en mandig Troeskjæmpe, og dette vil trøste ham over den Straf, han er

Men naar derfra trækkes, hvad der i de nævnte Aar er overført fra Kontoen Proskriberede Sedler samt fra Vindings og Tabs Konto, tilsammen 73,917 — 109 =

udkommer Balancen Seddelfabrikationskontoen med . . . . . . 30,000 Spd. = ß

Som afgivet til Anskaffelse af nye Sedler er i Regnskabet for 1865 opført

	£ 4,331 5 sh. 2 d.
for 1866	— 3,379 6 = 4 =
= 1867	— 2,527 18 = = =
Tilsammen	£ 10,238 9 sh. 7 d.

svarende til et Beløb i Norske Spdlr. af omtrent 46,000 Spd.

Noget Forsøg af farlig Beskaffenhed paa Eftergjørelse af Bankens Sedler har i Treaaret ikke fundet Sted.

Et Mindretal inden Komiteen (Bergsager og Færden) havde indstillet: „Bankstyrelsen anmodes om i hvert maanedligt Opgjør af Bankens Status, som offentliggjøres, at anføre, hvor stort Beløb der er udlaant af Statens Laanefond efter Lov af 6te Juni 1863 (det saakaldte Seddelfond)." Blev imidlertid ved Voteringen forkastet med 44 mod 34 St. Pluralitetens Indstilling: Sagen vedlægges Protokollen, enstemmig besluttet.

Sag No. 8, som angik en forbedret Ventillation i Storthingssalen, udsattes indtil videre efter Forslag af Sverdrup.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget, Vinden er svag Østlig til Nordlig med tør Luft og faldende Temperatur. Kuldegrader i Bodø, Kristiansund og paa Dovre. Udsigterne ere til Klarveir og kolde Nætter.

Bekjendtgjørelser.

Til New-York

(og videre pr. Jernbane)
med den engelske **nationale Flaades** store og vel indrettede Skruedampskibe, afgaaende **fra Liverpool** Onsdagene som følger:

„**England**" 24de Marts,
„**Virginia**" 31te —
„**France**" 7de April,

i Forbindelse med DHrr. Wilson, Sons & Co.s Dampskibe, som afgaa fra Kristiania hver Fredag. Tolk, som jeg har engageret for ovennævnte Skibe, medfølger Emigranterne fra Kristiania.

O. Swenson,
Kontor: Skippergaden No. 28.

Emigranter,

der agte at afgaa til Amerika førstkommende Fredag den 26de med den engelske **nationale Flaades** Dampskibe, ville blive ledsagede lige fra Christiania af Andrew Johnson, hvilken er engageret som **Steward** og **Tolk** ombord i Dampskibet **Virginia.** Andrew Johnson har gjort Tjeneste som Steward ombord paa amerikanske (Californiske) Skibe og medhaver gode Anbefalinger fra i Amerika bosatte Landsmænd.

Christiania den 22de Marts 1869.
O. Svenson.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbrøster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869,** og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Nitsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Tilsalgs.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves	fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		**Pillemeel,**
Perlegryn,		**Rugfjerdemeel,**
Ertermeel,		**Rugklid,**
Havremeel,		**Bygklid.**
Potetesmeel,		
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,
samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Hvedemel, Rugmel, Bygmel, 1/1 & 1/2 Gryn, i alle Numere

anbefales til Dagens billigste Priser i Partier og mindre Dele af

Andr. Gulbrandsen,
Jernbanetorvet.

Ertermeel

i Partier og mindre Dele til billigste Priser hos **Andr. Gulbrandsen.**

Store og smaa østersøiske Kogeerter anbefales i Partier og mindre Dele til billige Priser af

Andr. Gulbrandsen.

Et lidet Parti hollandsk **Hornlim** sælges billig hos **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele billigst hos **L. Kachelmacher.**

Fra en Bondegaard i Aker tæt ved Bygrændsen kan, om ønskes, tilbringes hver Morgen og Aften 30—40 Potter nysiet Melk a 4 ß pr. Pot. Melken har ikke holdt under 30 Grader i de sidste 5 Maaneder. Reflekterende vilde behage at nedlægge Billet mærket: „Strax 769" i Dagbladets Expedition.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Firestillings Frimærker.

For mindre Handlende anbefales billigst muligt **Colonialvarer, Mel & Gryn, Cichori & Fyrstikker** til Fabrikens Priser.

L. Kachelmacher.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,**
Jernbanetorvet No. 5.

Bergens Gammelost, Stoltzer-, ægte Schweitzer-, Derby-, Edamer-, Nøgel- og Myseost anbefales af **O. Schjønneberg & Co.**

Appelsiner af sidste Ladning i Kassevis og mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2 1/2 ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

idømt af Øvrigheden. Naar der er Strid, da er Skriftefaderen tilfreds; da faaes Absolution.

Hermed har nu Læseren faat et flygtigt Overblik over de Forholde, hvorunder Forfatteren af denne Fortælling voxte op, samt over hans Liv og hans Kamp. Der er saameget i denne Fortælling, der klinger hjemligt, at vi tror, den vil blive læst af høj og lav med samme Interesse. Vi vil nu kun tilføje, at denne Indledning er taget næsten ordret af et Brev til Morgenbladet fra Sweits, hvilket henledede vor Opmærksomhed paa Bogen. Da vi efter Gjennemlæsningen fandt, at hvad der var sagt til dens Anbefaling, var sandt, troede vi ved at oversætte samme at forskaffe Bladets Læsere baade Underholdning og Belæring, noget man ikke ofte finder forenet i den nyere Romanliteratur, hvilket efter vor Formening er en beklagelig Mangel i en Tid, da Ungdommen meget tidligt, med og uden Tilladelse, ofte gjør Romanlæsning mere end til Tidsfordriv. Af Hensyn hertil vil vi være omhyggelig i Valg af Føljetong, saa vi kan have vor Samvittighed frelst.

Første Kapitel.

Paa Kirkevolden.

En af de uvenligste Maaneder i Mands Minde var Hømaaneden i Aaret 1859. Taagen laa saa tæt over Husene som om den havde indviklet sig i Grenene paa de Bregenzerwalds Landsbyer omgivende Furruskoger og ikke kunde komme løs igjen. Den kjedelige Gjæst, Regnet, øste ned i Strømme paa de allerede til Sjøer forvandlede Enge, hvoraf Græs og Hø tittede op sort og graat. Allerede i Uger havde Solen ikke ladet sig se. Derfor blev der paa Maanedens tredie Søndag i den Landsby, hvor Taagen laa tættest, i Kirken formelig bedet om godt Vejr.

Alle Stole i Kirken var fulde, noget, som sjelden var Tilfældet om Sommersøndagene, især om Eftermiddagen. Ikke alene den fattige Daglønner, hvem enhver arbejdsløs Stund er en Streg i Regningen, ogsaa den velhavende Bonde havde højlig nødig Solskin, saavel for Kvæget paa Alpen (Sæteren) som for Høet, der — slaat eller uslaat — laa i Vandet og begyndte at raadne. Alle bad derfor ogsaa lydeligt og „alvorligt" som om det gjaldt en i Menigheden Døende. Det varede en god Time, til de 150 Ave-Mariaer var bedt, og saa dertil Litaniet til det guddommelige Forsyn og de tre Fadervor til Erindring om Bregenzerwaldkvindernes lykkelige Hjemkomst fra Svenskekrigen*), som

*) Det er Oversætteren ubekjendt, hvad her sigtes til; formodentlig en Begivenhed i Trettiaarskrigen.

undtagen i Slaataanen, i Messen*) Dag efter Dag, lader sig indskrive i alle Broderskaber og har ved den evige Beden saaledes skamferet Knæerne paa sine Skindbukser, saa man paa hundrede Skridts Afstand ser Bedebroderen i ham; men læg Mærke til slige Folk i andre Stykker, for prægtige Exempler de afgiver. Sin Søn, Klausmelker**), har han jaget paa Dør formedelst nogle dumme Streger, og Mariane gik vel gjerne samme Vej, hvis hun kunde komme bort saa let som Broderen, men hun er bundet og maa trækkes med den Gamle, bede Rosenkranser og snu Skillingen. Ikke sandt, det kalder man at være from?"

„For mig kan I blive staaende her saalænge I lyster og afgjøre, hvad man skal kalde det, og paa den Maade holde Varmen i Jer", sagde Sepp og forlod leende Forsamlingen.

Alene Klaus løb efter den Bortgaaende, men de andre syntes ikke at have Lyst til at gaa endnu. At sidde i Værtshuset er, især under saa bedrøvelige Udsigter, ingen Spas for somme og hjemme strak altid Tiden til til at kjede sig. En Bondemand er ialmindelighed opraad med sig selv paa saadanne Sommersøndage, naar han ingen Spadseretur kan gjøre. Med Konen er der just ikke meget at tale om, da man jo stedse er sammen og derhos næsten bestandig hører og oplever det samme; at sidde der som Træmænd, uden at se eller høre eller tænke paa noget nyt, er nu ikke til at holde ud. Kommer til Slut en Slægtning eller Naboerske med sine Skrighalse, saa er det nu endda værre. De gode Mænd, som paa regnfulde Søndage med et profetisk Blik imødeser saadanne Taalmodighedsprøver og som synes, de har mere end nok i den Martyrkrone, de allerede har at bære,

*) Bregenzerwalderne er Katoliker. Overs.
**) Klausmelker — Nikolaus Melchior. Overs.

Dagbladet.

No. 69. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 23de Marts 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Honefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal og Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løiten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Biri og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve- og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 22de Marts. Ifølge „Constitutionel" ville de franske og belgiske Regjeringers blade imorgen offentliggjøre begge Regjeringers overenskomne Beslutninger.

London, 22de Marts. Ifølge „Morning Post" skal den belgiske Finantsminister Frère-Orban med det allerførste reise til Paris for at konferere om Jernbanesagen.

Brev til „Dagbladet".

Bergen, 18de Marts 1869.

Hr. Redaktør! Jeg har med Villie udsat med mit Brev, indtil Vaarsildfisket var endt, forat kunne give Dem nogenlunde paalidelige Data om dettes Udbytte iaar. Nu er det da forbi. Opsynsskyen har vendt Kursen hjemover og Fiskealmuen ligesaa; imorgen kommer „Vaarsildtelegrafen" ud for sidste Gang og lægger Slutstenen til det Hele. Udbyttet ansættes iaar til 680,000 Tønder Vaarsild, hvoraf dog neppe mer end 500,000 Tønder kommer til Udskibning, da der ogsaa iaar, takket være de ulyksalige „snaabændte" Garn, er optaget en Masse unyttig Smaasild. Lægges nu hertil det nordlandske Storsildfiske i Decbr.—Jan. paa gode 300,000 Tønder, hvoraf antagelig 200,000 Td. udskibes*), er det intet Under, at Kjøbere og Udskibere finder sig trykkede af Mængden og spaar sig et daarligt Marked i Udlandet. Derimod skulde man tro, at Fiskerne havde al Grund til Tilfredshed; men saa er det ikke. Fortjenesten er langtfra saa stor som i „de gode, gamle Dage"; naar den i Gjennemsnit op til 12 Skillings Dagfortjeneste, er det Høiden. Nu nævnes et Kast i dette ægte Lykkespil paa 300 Spd. som usædvanligt, ja selv 150 Spd.s Fortjeneste pr. Baad er til at misunde; for kunde det naa op til 1000 Dalers Netto. Kyndige Folk har udregnet, at Vaarsildfisket i de sidste Aar er drevet af 7,500 Baade med 35,000 Mands Besætning, og dette er altfor mange Hænder i denne ene Bedrift. Udrustningen er nemlig saa kostbar, at der skal god Fortjeneste til alene at dække den, endsige tjene lidt atpaa at berge Livet med. Men bliver end saaledes den Enkeltes Gevinst i dette Hasardspil i Regelen ringe, kommer dog den hele Velsignelse Landet tilgode, fordelt paa utallige Hænder, — og det faar være en Trøst til syvende og sidst.

„Ondt ofte lider den Fiskermand,
som ud maa fare, for Hanen galer", —

saasandt den Vise er sandkvædet, har vi ogsaa en stor Forpligtelse til at ofre hans Yrke, hans Stræv vore bedste Tanker. Regattaen dernede i Stavanger var den første Kjærlighedsblomst, der skjød op for ham af Folkehjertet, og den vil følges af mange, mange flere, thi nu myldrer de folkelige Tanker frem i vort Land som aldrig før.

Ja „det gjeng berre godt" ogsaa her; den ene Kjærlighedstanke følger den anden i Fotafaret. Samtidig er der i disse Dage reist Forslag paa to Steder, her i Bergen og i Søndre Søndmøre, om at oprette Assuranceforeninger for Fiskerbaade, Lodsskøiter og mindre Fartøier. Forslagsstilleren hos os er den samme, der gav Stødet til Regattaen, Overlodsen Hugo Lous, der med al sin Konservatisme er af disse Mennesker, der uden selv at vide det, „driver afsted med den folkelige Strøm", som „Dølen" etsteds saa træffende har sagt. Vi har mange slige nutildags: deres Forstand, deres hele Opdragelse, siger: „konservativ", men Hjertevarmen hvisker: „folkelig".

Overlodsen har først forelagt Handelsforeningen Sagen; thi den angaar ligesaameget Kjøbmanden som Fiskeren. Ønsker nemlig en ung Fisker sig en Baad, reiser han det fornødne Laan hos en Kjøbmand mod Forpligtelse herefter at staa i Kreditforhold til denne: Handelsmanden faar Fisken, Fiskeren i Valuta de for ham nødvendigste Livsartikler: Korn, Kaffe og andet Sligt. Saa gaar Alt godt og vel en Stund; Kjøbmanden møder ham med et Haandslag og en Dram til Velkomst; men saa forliser han Baaden sin — og staar paa „blottandes" bar Bakke. Hans Evne til at holde sin Kredit oppe er gaaet Fløiten med Baaden — Gjæld alfaa og ikke istand til at betale den; thi han byde Skjæbnen Trods og faa sig en ny Baad, er det dobbelt Gjæld, og han er kommet ind paa et Skraaplan, der desværre altfor ofte ender i haabløs Fattigdom. Det er derfor en stor Velfærdssag for Fiskeren denne; thi det gjælder at bevare hans Kredit. Men Tingen har mange Vanskeligheder, og det gjælder en stor Kapital. Hver af disse 7,500 Baade koster i fuldt udrustet Stand*) godt 120 Spd., eller tilsammen nær 1 Million Spd. Efter endel foreløbige Debatter har Handelsforeningen opnævnt en Komite, for derved at faa nøiere Oplysninger om Spørgsmaalet i alle dets Enkeltheder.

Endnu et Par Ord til Slutning. Tidens Associationsaand maa naa ogsaa vore Fiskere; nu gaar de hver for sig og lade Fem være lige. Nei bind dem sammen til større Idrætter, lad dem komme ud paa andre Kampplads, forat prøve Modet og Lykken! Jeg tænker her nærmest paa Fiskerifelskabers Dannelse, der kunde sende Skuder ivei, bemandet med kjække Folk, ud paa Grindehvalfangst og Bankfiskeri. Og med godt Haab om, at Tanken ogsaa engang maa naa saalangt, siger jeg Stop med Brevets Politikbetragtninger og gjør et Spring lige op i Politiken.

Storthingets Antagelse af aarlige Storthing vakte udelt og oprigtig Glæde hos alle vor Byes Fremskridtsmænd. Mange heiste sine Flag op, da Efterretningen kom. Kun en vis Mand fra Kristiania foer om som „en brølende Løve" blandt vore faa Konservative med Jamren om „den ulykkeligste Dag i hans Liv, der skulde bringe vort Land et Pøbelherredømme". Ja, saa gaar Rygtet ialfald; han modbeviste det, om han vil! Det er da bra, at vi har havt Stipendiat L. Daa her til nøiere Studium; — nu have da vi ogsaa faaet Leilighed til at gjøre os bekjendt med det unationale Koteri, hvortil han hører, og vi forstaa nu, hvad Følelser det maa vække hos enhver, der tror paa sit Land og dets Evne til at føre et selvstændigt nationalt Liv. Hans Opfatning er da heller ikke „tiet ihjel", men mødt med mange bestemte og særdeles velskrevne Protester i vore Blade.

Med vore Storthingsmænd bliver man mere og mere misfornøiet for hver Dag. Især er Fayes enestaaende Stemmegivning i aarlige Storthing aldeles uforklarlig endog for hans Venner, da det er bekjendt for enhver Bergenser, der fulgte med forrige Aars Valgbevægelser, at der i en Avisartikel, der anbefalede hans Valg paa det Ivrigste, udtaltes, at han dennegang vilde stemme for aarlige Thing, og dette blev uimodsagt af Hr. Faye. Men naar vi undtager Hr. Irgens, ved vore øvrige Byrepræsentanter neppe, hvad de selv vil; overalt øines ialfald Vaklen og total Mangel paa fast Standpunkt. Vi skal exempelvis minde om Hr. Michelsens naragtige Mistillidsvotum og endnu naragtigere Retræte i Marinedebatten. De kan anvende paa sig selv Horats Ord: nos numerus sumus, det er udlagt: vi ere Svermens Nuller og duer ikke for to Skilling.

*) „Tr.hjems Stiftsavis" Anførsel af Storsildfisket til kun 250,000 Td. og 180,000 Td.'s Export, sikt mod Amtmandens Opgave, er vistnok ikke fri for at være tendentiøs. Til Bergen alene er ankommet over 80,000 Tdr. Storsild.

*) Garnene ere ikke regnede med; af disse har hver Fisker ialmindelighed 5—6 a 4 Spd. Stykket. Handelsmand Gregersen, Forslagsstilleren i Søndre Søndmøre, fees, ifølge „Møringen", at have til Hensigt at faa ogsaa Garnene assureret. Dette synes mig rent uudførligt, thi hvilke Garantier skal man her opstille mod Assurancesvig, at Fiskeren nemlig, naar hans Garn bliver gamle, ikke offer dem til Bølgerne?

Til Dagbladets Redaktion.

Ianledning den i Dagbladet No. 43 indtagne Opsats fra Wilhelm Taarnet, skal jeg bede om Plads i Deres Blad for følgende Linier, idet jeg maa bemærke, at nævnte No. først nylig er kommen mig i Hænde.

Angaaende den af Formanden for den indre Missions-Forening i Skedsmo afgivne Erklæring, skal jeg tillade mig at meddele en Skrivelse, som jeg uden nogensomhelst Forføining fra min Side, fik mig tilstillet fra Kongsvinger den 27de f. M., der ordret lyder saaledes:

„Til Hr. Schjørn.

Med Forundring har jeg læst i Dagbladet No. 43 det Klagemaal, som Vilhelm Taarnet har givet over Formanden for den indre Missionsforening i Skedsmo. Herimod vil jeg lægge saasom et lidet Vidnesbyrd, eftersom jeg var nærværende under Samtalen imellem Formanden og Pigen. Da Formanden spurgte hvorover hun sørger eller hvad det er, som er saa slemt for hende, da svarede hun om Sjælens Afærer, men hun gav ikke Bibelbudet Skylden. Men Faderen han gav Bibelbudet Skylden og sagde: „saa har Du da sagt for mig og saa er det", og han tog Ordet ifra hende flere Gange. Sluttelig bad hun ham tie, men da opstod han med en bitter Vrede og mente, „at hun turde ikke sige det, som var sandt og at det var Bibelbudet som var Skylden. Men han tør sige det, han er ikke bange for nogen, sagde han." — Og jeg er den fremmede Pige, som er omtalt i Dagbladet No. 43, og naar jeg ser, at det er Behov, saa vil jeg med Formanden vidne, at det er Sandhed, hvad han har sagt.

Kongsvinger. Josefine Olsen."

Skrivelsen ligger til Eftersyn hos Undertegnede.

Skedsmo den 2den Marts 1869.

L. Schjørn.

Brudstykke af et Brev fra Vestlandet.

— — — — — — — — — — — —

Aarlige Storthing ere nu vedtagne og udvidet Stemmeret ligesaa, — og Verden gaar dog sin rolige Gang, Nat og Dag vexle som før, og endnu mærke vi intet til de Ulykker, Morgenbladet spaaede os.

Folket ferdes i sine vante Sysler og tænker slettes ikke paa at gjøre Kvalm. Da Telegrafen bragte Budskabet om, at Forslaget om aarlige Storthing var vedtaget, saa blev der vistnok i den Anledning tømt adskillige Glas Vin, idet man udtalte det glade Haab, at denne Reform maatte tjene til Hæder, Held og Fremgang for Fædrelandet; men det sees endnu ingen Spor til de voldsomme Optrin, som man skulde have ventet, om man havde sat Lid til Morgenbladsmændene, som kun kan vække Munterhed ved sin bjørneagtige Plumphed.

Endogsaa Sagens enkelte Modstandere, hvis Antal forøvrigt synes at sammensmelte som Vaarsne, finde sig med Resignation i Sagens Udfald. Jeg tror sandelig, at Morgenbladets Berserkergang har virket sin Mon til Reformens Fremgang, thi mange konservative Mænd ere blevne skræmte, fordi de maatte mistvivle om en Sag, er i Brist af bedre — maatte støttes ved saa lidenskabelige og for det sindige norske Folk saa usmagelige Argumenter, som de Morgenbladet brugte.

Medens vi meget vel vidste, at Morgenbladets Fanatisme ikke i mindste Maade fandt Gjenklang hos Landbefolkningen, havde vi dog i Sandhed den Tro, at Morgenbladet i sin Optræden støttede sig til den offentlige Mening i Hovedstaden, og vi tænkte os derfor Muligheden af, at Morgenbladet kunde have opnaaet, at den fanatiserede Hovedstadsbefolkning skulde have bragt Sverdrup, Daae og Richter og de andre Fremskridtsmænd en Pibekoncert. Intet kunde derfor være os mere overraskende end at erfare, at det var saa langt fra, at Hovedstadens Befolkning var ledet af Morgenbladet, at Publikum derinde endogsaa tillod sig — trods Morgenbladet — at bringe Sverdrup et Hurra, efter at han og hans Meningsfæller havde seiret i Spørgsmaalet om aarlige Storthing; men sikkert er det, at disse Hurraraab i Hovedstaden staa i fuld Samklang med, hvad den store Mængde af Folket trindt om i Landet føler ved Efterretningen om denne store Reforms endelige Seier. — — —

Om en Assuranceforening for Baade i Søndre Søndmøre.

Af J. Gregersen*).

Hvert Aar bringer os mer og mer paa det Rene med, at Ulykken føles mindre, fordelt paa et større Samfund, end naar den rammer Enkeltmanden. Denne Erkjendelse har skabt Assuranceforeninger for Ildebrand, for Søskade, for Livstab og mange andre Uheld.

Hvert Aar har ogsaa bragt det Distrikt, der ovenfor er nævnt, større og mindre Ulykker under Fisket. Det ligger saa nær at tænke paa, hvor nyttig en Forening, der sikrede mod Tab af Fiskeredskaber og Baade, vilde være

Paa en Forretningsreise passerede jeg Larsnæs den 27de Febr. sidstleden og fik Anledning til at tale med de Fiskere, Dampskibet Erkne medbragte fra Stadtlandet. Beretningen om deres Tab og deres blottede Tilstand gjorde et i Sandhed nedslaaende Indtryk paa mig. Jeg tænkte mig, hvorledes Størstedelen af de 18 Udrustere, der her havde mistet sine Baade og Redskaber, maatte lide under Tabet og dets Følger. Store Anstrengelser havde de maaske gjort, for at forskaffe Baadene og kjøbe Materialer til Garnene. Surt sled de forat fravriste Havet lidt Bytte; Liv og Helbred vovede de i Haabet om at skaffe det Fornødne til Familien i den trange Tid — og nu staa de med tomme Hænder.

Ved Omstændighedernes Medfør kjendte jeg den Plan, hvorefter Voldens Præstegjeld havde dannet sin Brandassuranceforening. Og saa tænkte jeg, at en lignende Forening kunde dannes til Forsikring for Søskade under Vaarfisket af Baade og Redskaber. Men for at en Ulykke, der traf Fiskere af enkelt Grænd eller Distrikt, ei skulde virke for lammende paa Foreningens Virksomhed, maatte den arbeide i et videre Omraade end en enkelt Kommune, og tænkte jeg da nærmest paa Søndre Søndmøres 6 Herreder. Gik det vel, fulgte nok de andre Sødistrikter efter.

Foreningen maatte virke saaledes, at Præmien sattes lav, og Skaderne, saalænge intet større Fond var dannet, erstattedes af Samtlige, der assurerede i Foreningen, i Forhold til de assurerede Værdier.

Jeg tilskrev Fiskedommeren, Sorenskriver Tambs, desangaaende, og har faaet Svar fra ham, ifølge hvilket han vil virke for Sagen.

Efter min Formening burde alle 6 Kommunebestyrelser udtale sig angaaende den. Sandsynligvis vil der blive stillet en Anmodning til dem desangaaende i Form af Indbydelse. Naar disse Udtalelser vare indløbne, tænktes et Møde berammet afholdt paa Ørelandet for nærmere at foreslaa om Foreningens Oprettelse og dens Statuter.

Distriktets Blad „Møringen" vil forhaabentlig velvillig aabne sine Spalter for Meningsudtalelser angaaende Sagen, som hermed være paa det bedste anbefalet almen Overveielse.

*) Forf., der har ladet ovenstaaende Stykke indrykke i „Møringen" har ogsaa ønsket det optaget i Dagbl., hvilken Opfordring vi tro at burde imødekomme. Red.

Kristiania, den 23de Marts 1869.

Den af Storthinget nedsatte Femtenmandskomite til at foreslaa Regler for Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret har ikke faaet noget saa ganske let eller almindeligt Hverv at forberede i Paaskeferierne.

Heldigvis er Hvervet dog ikke saa vanskeligt, som det vilde have været andetsteds eller for 50 Aar eller længere siden. Vi have 54 Aars Erfaring om Hensigtsmæssigheden af de Regler, Grundloven har opstillet; vi vide, i hvilken Retning de have vist sig mindre heldige; Grundlovens § 112 har selv paalagt os at træffe Forføininger til dens egen Udbedring i saadanne Tilfælde; og desuden er Tingen allerede bleven grundig forberedt, navnlig ved de nu lykkelig tilendebragte Forhandlinger om den kommunale Stemmeret. Men uagtet man saaledes er hjulpen et godt Stykke paa Vei, er dog Tvivlens Mark vid og vanskelig nok at finde frem igjennem, navnlig nu, da der staar to Partier skarpt mod hinanden: det ene lidet i Antal, men dog stærkt i sine Bestræbelser for at bibeholde den nuværende Tilstand, da

det er overstemt, pønsende paa eiendommelige Planer, og det andet ønskende en maadeholden Udvidelse af Stemmeretten. Efter Komiteens Sammensætning og efter, hvad man kan slutte af Taler og Stemmegivning ved Behandlingen af den kommunale Stemmeret, vil der visstnok fremkomme flere Forslag, som antagelig ville komme til at stille sig i Forhold til hverandre ikke blot som mere eller mindre vidtgaaende, men ogsaa som byggede paa forskjellige Grundsætninger.

Det synes antageligt, at den Flerhed af Storthingets Medlemmer, der har baaret Forslaget om den kommunale Stemmeret frem, ikke vil fjerne sig meget fra hint Forslag ved Omordningen af Bestemmelserne for den statsborgerlige Stemmeret. Vi ville saaledes sandsynligvis fra denne Kant faa Forslag til en særdeles knap Udvidelse af Stemmeretten med Vibeholdelse af de Grundregler om Skatteerlæggelse eller Formue, som Grl.s § 50 egentlig har knyttet sine Betingelser for Stemmeret til, om den end tilsyneladende har opstillet Klasser. Vi kunne selvfølgelig ikke andet end prise denne ægte konservative Fremgangsmaade, som Fremskridtspartiet heri vilde vise. Thi forsaavidt Nogen vil mene, at Fastsættelsen af en skatbar Indtægt er noget saa vilkaarligt og foranderligt, at man kan betragte en saadan Regel som det første Skridt ind paa en Glidebane, der hurtig og let vil føre til almindelig Stammeret, saa tager man visselig meget feil. Saaledes er Stemmeretscensus ikke bleven opfattet i de mange konstitutionelle Lande, som i sine Grundlove have holdt sig til en saaden Regel; man har, som vi senere nærmere skulle komme tilbage til, der betragtet Censusen som noget fast og blivende; og det vil antagelig ogsaa vise sig hos os, at man ikke vil være meget tilbøielig til at forandre et engang fastsat Indtægts- eller Skattebeløb. Det er derfor en ny Besynderlighed eller et nyt Vidnesbyrd om Forvirringen i de Ultrakonservatives Tankegang, naar de opfatte en Skattecensus som farlig for deres Ønsker om at finde et mere fast Holdepunkt, og derfor heller flygte ud over alle Rimelighedens og Maadeholdets Grændser for at søge et nyt Værn mod den urolige Fremskridtsaand, som de indbilde sig skal have besat den nuværende Storthingsmajoritet og næsten det hele Folk. Men dem om det! For vort Vedkommende finde vi heller, at der kunde være en Grund til at gaa videre i Udvidelsen af den statsborgerlige Stemmeret, end skeet er ved den kommunale og især til at bygge de nye Regler paa et andet Grundlag.

Det kommunale Valg sker direkte, medens Udøvelsen af den statsborgerlige Stemmeret sker indirekte gjennem Valgmænd. Denne Sigtning af Valget danner i Virkeligheden en stor Indskrænkning i Urvælgernes Ret; og det er med ikke liden Føie bleven sagt, at i Grunden har Forfatningen ikke gjennemført sit demokratiske Program, idet den selv bortseet fra den snevre Adgang til statsborgerlig Stemmeret efter Grl. § 50, egentlig kun giver de faa Valgmænd nogen Indflydelse paa den lovgivende Magts Sammensætning; det er Valgmændene og ikke de Stemmeberettigede, der have Thingmandsvalget i sin Haand. Det idag modtagne Numer af Trondhjems Stiftsavis gjør vel i Anledning af vore tidligere Udtalelser om det direkte Valg opmærksom paa, at man ved at sammenkalde alle de Stemmeberettigede til almindeligt Prøvevalg paa Thingmændene (hvilket skal være praktiseret i Tromsø) har det i sin Magt at bringe selve Thingmandsvalget over i Udvælgernes Haand, idet Majoriteten af disse kunne vælge sin Valgmand blandt sig selv. Men denne Fremgangsmaade kan dog kun undtagelsesvis bruges i Byerne og under ingen Omstændighed paa Landet. Og hellerikke er der vel nogen rimelig Udsigt til at den nuværende Slægt skulde se det indirekte Valg afskaffet og erstattet af direkte. Der skal mange, mange Aars Overveielse, mange og haarde Kampe til, før en Tøddel kan blive forandret i vor Grundlov. Konservatismen har i Grundlovsbestemmelsen, om at der skal Totrediedel Stemmer til for at drive en Grundlovsforandring igjennem, faaet et af de stærkeste Bolværk mod alle mulige Reformplaner.

Man kan saaledes ikke ved Udvidelsen af den statsborgerlige Stemmeret forbise, at snart sagt ikke engang den længst gaaende Udvidelse af Stemmeretten kan have nogen grundet Betænkelighed imod sig under vort indirekte Valgsystem, der magtstjæler Urvælgerne og overflytter deres Myndighed i nogle forholdsvis faa Valgmænds Hænder. Derfor synes Femtenmandskomiteens Fremskridtsmænd med Tryghed at kunne gaa adskilligt videre i sine Regler end de i Loven om den kommunale Stemmeret opstillede, der visselig ere saa knappe som muligt, og hellere for knappe end for vidtgaaende.

Men en anden Grund til at fravige de i hint Lovforslag opstillede Regler er ogsaa den, at den lovgivende Magts Gjøremaal ikke ligesom Kommunens er knyttet udelukkende til Beskatning og Økonomi, saa at der hellerikke er den samme Opfordring til at opstille en vis Skat eller Census som Vilkaar for Stemmeret ved Storthingsvalg, som hvor det kun gjælder Valg paa de kommunale Ombudsmænd. Det har noget stødende ved sig, at man ligesom tilkjøber sig Indflydelse paa sin og sine Medborgeres Skjæbne ved en Skatteepenge; det smager noget af en Mammonsdyrkelse, som her er paa sit urette Sted. Og saameget mere synes det at have mod sig, som den nuværende Tilstand er den, at endog Fattiglemmer kunne være Stemmeberettigede, en Tilstand, som vi iøvrigt langt fra finde god, men som man hellerikke bør fjerne sig saa meget fra, at man søger Garantierne i Formue og Skat. Vi skulle senere komme tilbage til dette Emne, og skulle for denne Gang kun henstille som vort Resultat til Overveielse, om det ikke skulde gaa an at optage de Regler for statsborgerlig Stemmeret, som Konstitutionskomiteen paa Eidsvold i 1814 først opstillede, og som blandt andre Forfatninger ogsaa den danske Grundlov har optaget, saaat, med visse Undtagelser hver myndig, uafhængig og uberygtet Borger er stemmeberettiget.

Udlandet. I den nordtydske Rigsdags Møde den 16de forelaa der et af Lasker indbragt Forslag om, at Medlemmerne af Forbundsstaternes Landdage og Kamre hverken ved Domstolene eller ad administrativ Vei skulde kunne drages til Ansvar for sine Afstemninger eller Ytringer i Repræsentationerne. Et aldeles lignende Forslag vedtoges i Rigsdagens forrige Session for omtrent et Aar siden, men Forbundsraadet negtede det sit Samtykke. Kan det lykkes det liberale Parti at faa en saadan Lov indført i det nordtydske Forbund, vil Sagen med det Samme være afgjort for Preussens Vedkommende, og det er fornemlig af den Grund, at den nu igjen er bleven bragt frem i Rigsdagen; thi det preussiske Herrernes Hus har stadig vægret sig ved at anerkjende den parlamentariske Talefrihed, selv efterat Bismark havde erklæret, at han for Husfredens Skyld vilde raade Kongen til at sanktionere et saadant Forslag. Forslagsstilleren Lasker, der understøttedes af 102 Medlemmer af alle Partier, med Undtagelse af det konservative Parti, motiverede fornemlig Udkastet ved, at den Holdning, som Herrernes Hus havde indtaget, gjorde det umuligt at vente en tilfredsstillende Afgjørelse af dette Anliggende i den preussiske Landdag. Man havde seet, at den preussiske Premierministers Indflydelse ikke havde været stor nok til at knække Modstanden i Herrernes Hus. Der var nu intet Andet for end at appellere til Forbundskantsleren; vilde denne gaa ind paa Forslaget og gjøre sin Autoritet gjældende i Forbundsraadet, vilde dette sikkert vise sig mere føieligt end Herrernes Hus, og man kunde da vente, at den længe hensaaende Strid endelig ophørte; thi det liberale Parti kunde ikke give efter, da Talefrihed var uundværlig i Kamrene. Bismark udtalte sig imod Forslaget og anførte til Grund herfor i det Væsentlige følgende, i flere Henseender karakteristiske Betragtning: Han var af den Anskuelse, at i saadanne Spørgsmaal, i hvilke det gjaldt om Forbundets Interesser, maatte Preussen kaste alle sine sytten Stemmer i Forbundsraadet i Vægtskaalen for at sætte igjennem, hvad der stemmede med den nationale Interesse. I saadanne store Spørgsmaal vilde han ikke bøie sig for en Majoritet i Forbundsraadet, naar hans Følelse sagde ham, at den glædelige Udvikling af Forbundets Forhold vilde blive hæmmet ved slige Majoritetsbeslutninger. Men han ansaa det ikke for raadeligt at gjøre et Haarsbreds Indskrænkning i de enkelte Forbundsregjeringers Ret til Egenbestemmelse, naar nationale Interesser ikke gjorde det nødvendigt. Var der Tale om de nationale Interesser, vilde han ikke tage i Betænkning at udøve et Tryk; men den omhandlede Sag var ikke i sin nuværende [illegible] Stilling af den Vigtighed, at han kunde foretage noget Skridt, som kunde give de forbundne Regjeringer den allerfjerneste Anledning til at føle sig krænkede i deres Værdighed. — Efterat første Behandling var sluttet, gik Rigsdagen strax over til anden Behandling, og Resultatet blev, at Lovforslaget vedtoges ved Navneopraab med 140 Stemmer imod 51; imod det stemte kun yderste Høire.

Ifølge de over Wien indløbne Efterretninger om Valgene i Ungarn er der ikke længere mindste Tvivl om, at Ministeriet Andrassy gaar af med Seiren og vil raade over en betydelig Majoritet i Ungarns næste Rigsdag.

Fra Madrid skrives den 17de Marts. Indenrigsministeren har meddelt i Cortes, at der i Xeres var udbrudt Uroligheder i Anledning af Udskrivningen; der var blevet bygget Barrikader, og der var adskillige Døde og Saarede; Roligheden var dog igjen oprettet. Cadix, Sevilla og Malaga vare vel endnu rolige, men Befolkningen var meget ophidset. Cortes vedtog enstemmig Forslaget om at forstærke den exekutive Magt i Andalusien.

Senere berettes fra Xeres, at samtlige Barikader ere tagne og Insurgenterne adsplittede. Ifølge Beretning fra Cadix ventes der Brigaden Pazos paa 1000 Mand.

Det bekræftes fra alle Sider, at England har gjort et Forsøg paa at mægle imellem Frankrig og Belgien. Patrie meddeler herom Følgende: „Det ansees for afgjort, at England virkelig har tilbudt sin Hjelp, dog vel at mærke i en rent officiøs og venskabelig Form, for at der kan tilviebringes en Løsning af de opstaaede Vanskeligheder. Den engelske Regjering skal have henledet Opmærksomheden paa de to Fremgangsmaader, nemlig en uinteresseret Magts Voldgift eller Nedsættelsen af en mellemrigsk Kommission, i hvilken den franske og den belgiske Regjerings Befuldmægtigede indtil videre udelukkende skulde have Sæde. Efter hvad vi fra sikker Kilde erfare, skal den franske Regjering allerede have givet tilkjende, at den foretrækker det sidste. Den naturlige Følge af dette Valg maatte være, at England igjen kom til at indtage den afventende Holdning, som det kun havde forladt for at træde officiøst imellem. Det gjælder altsaa nu om at komme til en Forstaaelse med den belgiske Regjering om Nedsættelsen af en saadan mellemrigsk Kommission. Der er først Tale om at træffe en Forstaaelse om Antallet af de Valgte, som fra hver Side skulle tage Sæde i Kommissionen, og dernæst, hvad der især er forbundet med Vanskeligheder, om bestemt at opstille Programmet for deres fremtidige Forhandlinger".

Baade i Berlin og i Brüssel synes der at herske stor Glæde over, at England har blandet sig i Striden mellem Belgien og Frankrig. Man tror heri at se et Bevis paa, at England atter, ligesom tidligere, vil blande sig i Fastlandets Anliggender, selv naar dets egne Interesser ikke berøres af dem. Til Støtte for denne besynderlige Anskuelse kan der imidlertid kun anføres nogle Artikler i et Par engelske Ugeblade.

Frankrigs Forhold til Kabinettet i Berlin er for Øieblikket af den Natur, siger Gaulois, at Benedetti, der havde ønsket at aflægge et Besøg i Paris, af Udenrigsminister Lavalette er bleven opfordret til at blive paa sin Post, for at hans Fraværelse ikke skal blive fortolket falst i Berlin og foranledige Vanskeligheder, som Kabinettet i Tuilerierne for Øieblikket synes at ville undgaa for enhver Pris. — En Mængde Artillerister afgaa daglig fra det indre Frankrig til den nordlige og østlige Grændse.

Udstilling. Ifølge Meddelelse fra Hs. Excellence Udenrigsministeren vil der efter Indbydelse fra den Nederlandske Forening til Opmuntring af Fabrik- og Haandværksdrift i indeværende Aar i August og September Maaneder i Utrecht blive afholdt en international Udstilling af Gjenstande, som behøves til en Haandværkers Husholdning og til Udøvelsen af hans Haandværk.

Med denne Udstilling har Foreningen især til Hensigt at vise Arbeideren, hvad de forskjellige Landes Industri kan frembyde til Besparelse i Husholdningsmaterial, Arbeidsredskaber, Klædnings-, Ernærings- samt Opdragelsesudgifter. Billighed, Simpelhed, Hensigtsmæssighed og Varighed vil derfor være Hovedsag, — Zirlighed og ny Opfindelse derimod kun Bisag.

Anmeldelse af Bidrag til Udstillingen maa være skeet inden 1ste Mai førstkommende. Den Nederlandske Regjering har indrømmet Toldfrihed for Ind- og Udførelse af de for Udstillingen bestemte Gjendstande. Iøvrigt er der Anledning til at gjøre sig bekjendt med Udstillingsprogrammet i Departementet for det Indre samt hos den Nederlandske Konsul i Kristiania, Stibolt, der har erklæret sig villig at meddele enhver nærmere Anvisning.

Skibsafgift. De forenede Rigers Minister i Florents har meddelt Departementet for det Indre, at, da han mod Slutningen af Aaret 1866 erholdt Kundskab om, at den italienske Regjering havde fritaget engelske og franske Fartøier, der i italiensk Havn allerede havde erlagt „Ankerafgift", for ved Ankomsten til en anden Havn paa samme Reise atter at erlægge denne Afgift, havde Ministeren ved Henvendelse til den italienske Regjering udvirket, at svenske og norske Fartøier tilstodes den samme Begunstigelse i Overensstemmelse med den mellem de forenede Riger og Italien bestaaende Handels- og Skibsfartstraktat. Da Autoriteterne i Messina desuagtet vedbleve at opkræve denne Afgift af de forenede Rigers Fartøie, har Ministeren, saasnart dette blev ham meddelt, ved Forestilling til den italienske Regjering udvirket, at der er givet de nævnte Autoriteter Ordre til at tilbagebetale den omhandlede uretteligen opkrævede Afgift af 14 norske Fartøier.

Fiskeltelegrammer. Telegram til departementet fra Byfogden i Kristian 22de. ds.:

Uagtet fortrinligt Veir, var Fiskeriet i sidste Uges Begyndelse meget misligt; men efterhaanden har det forbedret sig, saaat nu paa de fleste Steder fiskes ret godt.

— Do. Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt, angaaende Finmarksfisket, dat. 18de, indleveret i Kjeø 22de ds.:

Lodden fremdeles under Land i Vestfinmarken samt paa Strækningen fra Vardø til Baadsfjord. Faa Søveirsdage og ujævnt Fiske. Ingen fremmed Almue.

Aarsberetning fra de forenede Rigers Konsul i Singapore til Indredepartementet, dateret 14de Januar 1869.

Singapore har i forrige Aar kun været besøgt af 3de norske Fartøier, nemlig „Lina", „Formica" og „Kværnbiter". Af svenske Fartøier har der kun været 2. Siden det nordtyske Forbund blev stiftet, har Stedet været besøgt af en Mængde Fartøier under sammes Flag, og mange af disse ere for et vist Antal Aar engagerede i Kystfart her og i Kina. Jeg har troet at burde henlede Departementets Opmærksomhed paa dette Faktum, da det er blevet mig forsikret, at nordtyske Fartøier ikke kunne seile billigere end svenske og norske, og jeg saaledes antager, at Fragtfarten i disse Farvande fortjener de norske Skibrederes særdeles Opmærksomhed. De nordtyske Fartøier ere sædvanligvis paa 400—500 Tons og synes at være byggede omtrent paa samme Maade som de norske. Gode Fragter ere næsten altid at faa hertil Stedet fra Newkastle eller Kardiff med Kul til mellem 27 og 30 s. pr. Ton. Sidste Notering var 29 s. Ved Ankomsten hertil vil Fartøiet i Almindelighed strax kunne finde fordelagtig Beskjæftigelse i disse Farvande eller det vil kunne faa Ladning hjemover herfra eller fra Rishavnene.

I forrige Aar stode Fragterne i Regelen fordelagtigst for Rederierne. Paa London direkte varierede de mellem £ 2—15 og £ 3—15; dog vare de høieste Fragter de sædvanligste.

Fra Rishavne til England eller Kontinentet
(open Chartes) . . £ 3—10 = til £ 4—10 =
Fra Saigon til do. do. £ 3—10 = „ £ 4—7 6
„ Bangkok . . . £ 3—10 = „ £ 4—7 6
For Tiden er Fragten
paa London . . . £ 3 =
Fra Rishavnene til
Kanalen for Ordre £ 3—10 =
„ Saigon direkte til
Kontinentet . . £ 3—12 6.

Udførselen af de fornemste Artikler har været betydeligere end det foregaaende Aar. Dog er der af Tin kun udført 40,300 pikuls mod 58,800 pik. i 1866 eller 30 pCt. mindre; men dette har tildels sin Grund i Efterspørgsel fra Indien og Kina, hvorhen store Mængder ere sendte.

Stedet har i f. A. været anløbet af et betydelig forøget Antal Dampfartøier, bestemte til Indien, Kina, Japan og Europa. Foruden Liverpoollinien er der aabnet en direkte Linie til og fra London, og der gaar neppe nogen Dag, uden at et Dampskib ankommer fra de nævnte Lande eller fra vore Nabolandene.

Tanjong Pagar Dokken, der er aabnet i f. A., vil sandsynligvis blive meget fordelagtig og trække mange Fartøier hertil. Dokken er 450 Fod lang og 65 Fod bred. Vanddybden er 20 Fod, ved Høivande omtrent 1½ Fod mere. Der er ogsaa Værfter, hvor Fartøierne kunne losse og saaledes spare megen Tid. Dokken er klædt med Granit, vel forsynet med de fornødne Maskiner og i en passende Afstand fra Byen og Havnen.

Handelen er for Nærværende temmelig slau, og jeg venter ingen Forandring til det Bedre før efter det chinesiske Nytaar eller Midten af Februar. Kursen har i f. A. været lav, men er nylig begyndt at stige; den er nu 4/6 for 6 Md. private Vexler og 4/5½ for Bankvexler.

Til Jernbanedirektør efter Statsraad Broch skal efter Forlydende Oberstloitnant N. Kjerulf være udseet.

Ved den nylig afholdte praktisk-theologiske Examen erholdt V. T. S. Alver, F. M. S. Berner, B. M. Bye, O. S. Kildal, P. S. Koren, T. H. M. D. Plathe og J. C. B. Schaaning Laudabilis, L. A. K. Carlsen, V. F. K. Christie, J. S. Janke, J. F. N. Jørstad, A. C. Meyer, J. H. Simonsen og C. O. Vindingstad Haud illaudabilis.

Billedhugger-Museum for Kristiania By. Rektor Vibe har henvendt sig til Kristiania Sparebank med Forestilling om, at noget af dens aarlige Overskud, som hidtil alene har kommet milde Stiftelser, Asyler m. m. tilgode, skulde anvendes til en Kunstsamling. - Sparebankens Direktion har anbefalet dette Forslag til Forstanderskabet og indstillet, at 2000 Spd. skulde bevilges under Betingelse af, at der tilveiebringes et passende Lokale, og at Museet sikres det fornødne Tilsyn. Der synes saaledes nu at være Haab om, at en længe næret Tanke nu kan komme til Udførelse om end ikke ganske i den Skikkelse, som den gjentagende Gange har været forelagt Storthinget til Bevilgning.

Andragende til Storthinget om at udvirke et Tillæg til Formandskabsloven, der kunde bevirke en forandret Tid for de kommu-

nale Valg i Sødistrikterne, er indgivet fra Tromø Sogn. Et overveiende Antal af de stemmeberettigede Indvaanere ere nemlig fraværende paa den nu reglementerede Valgtid, da den talrige Sømandsstand ved Skattethingenes Afholdelse Høst og Vaar er ude paa Reise.

Lutherstiftelsen har i Løbet af forr. Aar, ifølge „Luth. Kirketd.", havt en samlet Indtægt af omtrent 900 Spd. og en Udgift af omtrent 874 Spd. De indkomne Bidrag udgjorde 628 Spd., hvoraf 54 Spd. til Understøttelse af trængende Ynglinge, som uddanne sig til Kirkens Tjeneste. For solgte Skrifter var indkommet 121 Spd., og som Kontingent for „Maaneds-Tidende for den indre Mission", som nu trykkes i 2000 Exemplarer, omtr. 147 Spd. De væsentligste Udgifter vare: til Bogtrykker og Bogbinder omtr. 384 Spd., til Sekretæren og Expeditøren 190 Spd. og til Bibelbudene 149 Spd. Af disse Sidste virkede i de sidste Maaneder af Aaret 1 i Vaaler i Solør, 1 i Siljord, 1 i Sunelven, 1 i Skedsmo og 1 i søndre Odalen. For Tiden har Stiftelsen 11 Bibelbud i sin Tjeneste, af hvilke 1 virker i søndre Odalen, 1 i Vinger, 1 i Elverum, 1 i Urskoug, 1 i Birid, 1 paa Kongsberg, 1 i Vestremoland, 2 i Hammer ved Bergen, 1 i Sunelven og Horningdalen og 1 i Gryten; hertil kommer endnu 1, som en kort Tid virkede blandt den ved Fiskeværet Kallevaag i Bremanger samlede Almue. Begjæringer om at faa Bibelbud, som Stiftelsen af Mangel dels paa Arbeidskræfter, dels paa Pengemidler endnu ikke har seet sig istand til at opfylde, ere indkomne fra henimod et halvt Snes Menigheder paa forskjellige Kanter af Landet. To trængende theologiske Studerende modtage for Tiden en Understøttelse af 3 Spd. om Maaneden.

Kristiania frivillige Skarpskytterkorps afholdt Lørdag Aften en Sexa i Logens mindre Sal, der for Anledningen var smukt dekoreret. Premierloitnant Schnitler, der allerede før ved sin interessante Fremstilling af krigshistoriske Emner har erhvervet sig Krav paa Skarpskytterkorpsets Erkjendtlighed, holdt et Foredrag over Slaget ved Wagram, efterat have forudskikket en Indledning om den nyere Krigskunsts Udvikling og Indflydelse paa Slagenes Gang. Efterat det lærerige Foredrag, der med største Opmærksomhed fulgtes af den talrige Forsamling, var tilende, foretoges af Skarpskytterkorpsets Chef, Oberstloitnant Vogt, den første Uddeling af Skydemedaljer til dem, som ved de i forrige Aar afholdte Skydeovelser havde vist sig som de bedste Skyttere. Af disse Sølv-Medailler i fort Baand uddeltes 3. Under munter og oplivet Stemning, idet talrige Taler over de forskjelligste Gjenstande afvexlede med Musiknumere, udførte af Skarpskytternes Musikkorps, hvis Fremskridt under dets dygtige Instruktør, Hr. Musikhandler Olsen, man havde Anledning til at paaskjønne, tilbragtes derpaa Aftenen, og da ved Midnat Signal til Opbrud gaves, vare sikkert Alle enige i, at det indholdsrige Foredrag og det kammeratslige Samvær længe vilde staa i en behagelig Erindring.

Kvægforsendelsen fra Sverige og Holsten til England udgjorde for Aaret 1868 i det Hele 35,255 Stykker stort Kvæg og 18,427 Faar. Antallet var større end i Aarene 1864 og 1866, men mindre end i 1865; derimod omtrent lige med Aaret 1867. Udførselen af Faar har paa lang Tid ikke været saa liden som i 1868. Grunden dertil maa søges i Forbud mod Indførsel paa Grund af udbredt Skabsyge hos Faarene i det Eiderstadtske.

Skib af Stabelen. „Bergensposten" for 17de ds. skriver: Idag gik fra Grans Værft i Laxevaag et Skib paa Vandet, drægtig 280 Kom.-Læster; det skal føres af Kaptein Meidell og eies af D'Hrr. H. Irgens, Chr. Kahrs med Flere. Skibet er bestemt til oversøisk Fart, og ansees af Sagkyndige for et meget smukt og solidbygget Fartøi. — Paa samme Sted lægges strax Kjølen til et Skib paa cirka 300 Læster for Regning af Hr. Eilert Lund i Bilbao og Christen K. Gran hersteds med Flere.

Død i Drukkenskab. I „Bergens Adr." for 17de ds. skrives: Iforgaaraftes var en af Eierne i en her paa Vaagen liggende Jagt i en beruset Tilstand kommen ombord og var bleven siddende ved Siden af en Tønde oppe paa Dækket, medens to ædrue Kammerater, som han havde havt med sig, gik ned i Kahytten og samtalede med den anden Jagteier og en Fisker, der havde faaet midlertidigt Logis ombord. Begge de sidste vare ogsaa ædrue. Fiskeren gik efter at have deltaget i Samtalen en Stund op paa Dækket, og kort efter hørte de øvrige i Kahytten siddende Personer, at Noget faldt i Vandet ved Siden af Jagten. De løbe op og saa et Hoved i Vandfladen. Den ene strakte sig, idet han holdt fast i Jagten med den venstre Haand, ned mod Vandet, greb med den høire Haand den Forulykkede i Haaret og saaledes lykkedes det at faa ham reddet. Det befandtes at være den Jagtemand, der i beruset Tilstand havde siddet paa Dækket. Fiskeren derimod var forsvunden. Hans Lig gjenfandtes igaar. Hvorledes det var gaaet til, at de begge vare komne i Vandet, vides ikke. Ingen havde seet det, og den Reddede var saa beruset, at han ikke erindrede Noget af den hele Begivenhed.

Kvindelig Skibskok. Fra Fr.hald skrives til „Tr.hjems Stiftsavis": Paa et af de største Skibe, som afseilede fra Skjærhalden, var Baadsmandens Kone ansat som Kok med en Hyre af 6 Spd. maanedlig. Kvindens Emancipation er et af Dagens Spørgsmaale; de have vundet Terræn ved Skranken, i Medicinen, ved Telegraf- og Skolevæsenet saavelsom i flere andre Stillinger, men dette er første Gang, vi have hørt, at de for Alvor ville trænge ind i Begtrøiernes Omraade.

Kolerinefeber. En Korrespondent fra Lekø skriver til „Namdals Tid.": I Vindalen hersker Kolerinefeberen, og den har ogsaa udbredt sig i de nærmest tilstødende Gaarde i Lekø. Det er slemt paa mange Steder. Mandfolkene ere borte, stor Fodermangel for Kreaturene, hvilket paa mange Gaarde baade i Vindalen og her er noget almindeligt.

Den berømte Musiker Lißt, der for endel Aar siden som bekjendt gik over til Katholicismen, og af Paven blev udnævnt til Abbed, har siden den Tid for det meste opholdt sig i Rom, kun en ganske sjelden Gang der optrædende offentlig, og da alene ved religiøse Koncerter. Man skriver imidlertid nu fra Leipsig, at Lißt nylig har været der, og at han har faaet Tilbud om at overtage Bestyrelsen af det derværende bekjendte Konservatorium. Lißt skal have svaret, at han vilde foreslaa Konservatoriets Henlæggelse til Weimar, da han agtede at tilbringe Resten af sit Liv i denne By, og i Tilfælde af Konservatoriets Flytning hid skulde være tilbøielig til at overtage den foreslaaede Post.

Den amerikanske Kongres. Den 4de Marts Kl. 12 begyndte 1ste Sessions 1ste Møde paa den 41de Kongres, og det i begge Huse med en vældig Majoritet paa den nye Præsidents Side. Af de 66 Senatorer ere 54 Republikanere og kun 12 Demokrater. (Et fuldstændigt Senat skulde bestaa af 74 Stemmer, 2 for hver af de 34 Stater; Virginia, Missisippi og Texas ere dog uden Repræsentanter, medens man hidtil har nægtet Georgia Adgang). Demokraterne har tabt næsten alle sine Førere i Senatet, og, vis ikke nye Medlemmer udvikle stor Dygtighed, staar det slet til med Partiet. Blandt Republikanerne vil formodentlig Senator Morton (Indiana) være Føreren. I Repræsentanthuset har Demokraterne ifølge Valgresultatet hidtil seiret i Styrke. Af de 205 nu valgte Repræsentanter (Huset tæller i det Hele 242 Medlemmer) ere 134 Republikanere og 71 Demokrater. Paa den republikanske Side staar 2 Kandidater som Førere, General Schenk og General Butler.

Svensk Adelsprivilegium. Som tidligere omtalt, holder for Tiden, samtidig med den svenske Rigsdag, Ridderskabet og Adelen Møde paa Ridderhuset i Stockholm for at drøfte forskjellige Spørgsmaal, der ogsaa efter Repræsentationsreformen ere blevne forbeholdte Adelen som særlig Stand. Det vigtigste af disse angaar Opgivelsen af det privilegerede Forum. Denne Sag var for tæt besatte Bænke til Forhandling i Tirsdags Aftes, da man med 130 St. imod 75 overensstemmende med Udvalgets Indstilling erklærede sig imod Forrettens Opgivelse med Hensyn til civile Sager, medens man vedtog at opgive den for de kriminelle Sagers Vedkommende, i hvilke Adelen hidtil ogsaa har havt et særskilt Forum.

Engelsk Skoleforslag. Der gives intet Sted, hvor Ordet „Tvang" skurrer stærkere i Ørene end i England, intet Sted, hvor der hersker større Respekt for den Enkeltes Frihed. Ogsaa i England er Spørgsmaalet om Skoletvang imidlertid blevet reist. Undervisningsreformen er bleven drøftet i mange offentlige Møder og behandles i Parlamentet, hvor den i disse Dage atter er kommen frem. I Underhusets Møde den 12te henledede Melly Opmærksomheden paa, at der i Fabrikbyerne opvoxede mange Børn, som ikke fik den mindste Undervisning. I Liverpool, Manchester og Birmingham fandtes der 75,000 saadanne Børn. I Industriskolerne kunde de ikke gaa, thi Betalingen her var 18 Pund om Aaret (tillige for Kost), og den Lov, der gik ud paa at sikre Fabrikbørnene Undervisning, kom dem ikke tilgode, da de ikke arbeidede i Fabrikerne, thi Loven lagde Hindringer i Veien for Adgangen til Fabrikerne. Da ethvert Barn havde en moralsk Ret til at faa Undervisning, burde der oprettes Kommuneskoler i de store Byer, og det skulde da være en Forpligtelse for Forældrene at lade deres Børn gaa i disse Skoler. Taleren forlangte, at der skulde nedsættes en Kommission til at drøfte denne Sag. Dixon understøttede Forslaget. Man begyndte i England at blive fortrolig med Skoletvangen, og den velhavende Klasse var villig til at bringe de Ofre, som krævedes for at udbrede Oplysning og modarbeide Pauperismen. Ogsaa Besøget i Industriskolerne burde være en Tvangssag. Fattigunderstøttelsen burde betinges af, at de Fattiges Børn gik i Skole. Den radikale Fawcett var imod Nedsættelsen af en Kommission, som blot vilde forhale Forandringer. Regjeringen havde allerede de fornødne Oplysninger til at udarbeide et Forslag om den nationale Undervisning. Der gaves blandt Englands Indvaanere et stort Antal, som hverken kunde læse eller skrive. I London gik Halvdelen af Bornene ikke i Skole. Det Samme gjaldt om Manchester og andre store Byer. De Bestræbelser, som vare gjorte og endnu gjordes fra det Offentliges Side, lammedes ofte ved Forældrenes Ligegyldighed. Naar Huset beskjæftigede sig med Sagen, haabede han, at det vilde indføre en Skoleskat i Forening med Skoletvang. Man kunde ikke forklare Folkets Uvidenhed af Mangel paa Skoler. I mange Landsbyer fandtes der gode Skoler, men de kunde Intet udrette, fordi Bornene blev tagne ud af dem i en altfor ung Alder. Det var Forældrenes Uvidenhed, Fattigdom og Egenkjærlighed, som gjorde dem ligegyldige for deres Børns Undervisning. Han kunde ikke opdage noget Middel til at raade Bod paa Ondet, saalænge Staten ikke havde anerkjendt det Princip, at Forældre ligesaa vel vare forpligtede til at skaffe deres Børn Undervisning som til at give dem Føde og Klæder. Han var saa stærkt som Nogen imod, at Staten skulde gribe ind i Individernes frie Virksomhed; men naar en Fader forsømte sin Pligt imod Barnet, blev Staten dets naturlige Formynder og var forpligtet til at tage sig af det (Hør!). Man sagde, at Indblandingen i Forældrenes Rettigheder stred imod Landets Sæder; men denne Indvending var allerede bleven gjendreven for tyve Aar siden, da der i Loven om Fabrikerne fandtes Bestemmelser om, at de Børn, der arbeidede i dem, skulde nyde Undervisning. Systemet var ikke fundet upraktisk i Preussen, Sachsen eller Ny-Englandsstaterne. Taleren søgte derpaa yderligere at vinde Stemningen for Reformen ved den sangvinske Betragtning, at Skoletvang vilde vise sig overflødig, naar den havde bestaaet en Menneskealder; thi vare Forældrene først oplyste, vilde de selv indse Nødvendigheden af Børnenes Undervisning. Den offentlige Menings Stemning for Skoletvang, tilføiede Fawcett, gjorde saa rivende Fremskridt, at ingen Regjering, til hvilken Side den end hørte i politisk Henseende, vilde kunne gjøre Regning paa Arbeidernes Stemmer, medmindre den lovede at gjøre hele sin Indflydelse gjældende for at faa tvungen Undervisning indført. Fra Regjeringens Side reistes der ingen stærke Indsigelser imod den foreslaaede Reform; den indrømmede, at en Reform i Undervisningen var nødvendig, men det var vanskeligt af opgive det nuværende System uden tillige at miste de Fordele, som Frivilligheden medførte. Men hvorledes det end forholdt sig hermed, var det Regjeringens Sag at overvinde Vanskelighederne, og en Kommission var overflødig; dog vilde den sende Kommissærer til Leeds, Liverpool, Manchester og Birmingham. Ogsaa en af Toriernes Førere, Sir John Pakington, udtalte, at Trangen til en Undervisningsreform var ubestridelig. Melly erklærede sig tilfreds med Regjeringens Erklæringer og tog sit Forslag om Nedsættelse af Kommission tilbage.

Blandinger.

Gaader (af Claudius Rosenhoff). Denne nylig afdøde danske Forfatter udgav en Tid en Avis: „Den Frisindede". Deri fandtes blandt andre Gaader:

1. „Hvem mon der eier mest her i Landet?" spurgte man i et Selskab og nævnede snart En, snart en Anden som den Rigeste, idet man opgav hans formentlige Formue. „Jeg begriber ikke, hvorledes man et eneste Øieblik kan være i Tvivl om det", bemærkede en Tilstedeværende. „Saa sig os da, hvem det er!" lød Opfordringen. „Ja", svarede den Adspurgte, „da De dog her synes at være bevandrede i Tal og Talstørrelser, saa maa De have den Uleilighed at udregne det. Opskriv 9 Syvtal og divider denne Talrække med 6 Tretal,

larmede saa forskrækkelig bare fordi han endnu ikke havde kunnet opnaa nogen Æresplads i Landsbyen, som han misundte de mere begunstigede saa grueligt. Andre, som isaahenseende ikke havde været lykkeligere end Sepp, dømte saaledes om ham: „han var en rigtig Kamphane. Han maa have sine Fingre i alt, selv Præsten og Forstanderen gjør ham ikke tilpas. De mere ansetes Rettigheder ønskede han at formindske og de laveste, Værmen af Folket, at hjælpe paa hines Bekostning. Menigheden skal opdrage en Prakkers Børn, skal lette de mindre bemidlede for denne eller hin Byrde; alt, fordi Sepp har sagt det. Dumhed! Naar Manden er stædt i virkelig Nød, har man altid hjulpet, ofte førend han selv bad om det. Folk kan jo arbejde, saa faar de Brød, sulte lader man ingen. Naar et Medmenneskes Nød gaar ham saa svært til Hjerte, saa kan han jo hjælpe ham; men i Menigheden bliver ingen ny Ordning indført for Betleres*) Skyld, som desuden næsten ingen Skat betaler."

Saaledes havde Sepp endnu kun dem paa sin Side, for hvis Skyld han paadrog sig de andres Fiendskab, men langtfra alle. De, der offentlig vovede at stille sig paa hans Side, var næsten bare Folk, som ingen hørte efter, Betlere og saadanne, som man fra deres Fader og Farfader havde et eller andet at forekaste, saa at ogsaa de holdt Taushed for klogest, naar deres Ven, som idag paa Kirkevolden blev skaanselløs gjennemhæklet.

Mest undrede de hæklende sig over, at Sepp, der dog ellers ikke plejede at bede, havde gaat i Kirken idag. Der

*) Betlere kalder de ansete, rige Bregenzerwaldere enhver fattig og enhver, som de vil krænke eller gjøre foragtelig. Saa siger man ogsaa, især i Bezau og Reuth, om et trættekjært, misundeligt, kort sagt, ufordrageligt Menneske: Han ter sig ufelt (ärmlich).

hende, at en saadan Stige foran et Bondehus var baade ubekvem og styg. Desuden havde det ikke været muligt at gjøre en saadan Stige foran hendes Hus. Men det var forgjæves. „Forstanderen", indvendte hun mod Alt, hvad der blev sagt for at stille hende tilfreds, „Forstanderen har en Stige og jeg vil ogsaa have en, for han skjønner det, som Ret er."

„Han lod ikke selv bygge sit Hus", indvendte hun. „Men han har en Stige."

Menneskerne er overalt og til alle Tider saa temmelig sig selv lig. I Bregenzerwald gives der saadanne som vil have Stiger foran Husene, naar Forstanderen har en, den være forøvrigt nok saa ubekvem — og i Syrakus ved Dionysius's Hof skulde Folk løbet hverandre overende, have stødt sig og væltet Stole som Blinde og Drukne, fordi Forstanderen Dionysius var — nærsynt.

Ja, ligeoverfor højt staaende Personer anstiller kloge og beregnende Folk sig (og deri er Bønder saa gode som andre) stedse en Smule blind, døv og stum. Den, der ikke kan eller vil det, faar bøde for det som Sepp. Denne var i sin Landsby blandt de mere ansete, d. e. „mere velhavende" den eneste, der offentligt vovede at modsige Forstanderen. Han havde, som han plejede at udtrykke sig, allerede for længe siden opsagt Forstanderen og alt hans Væsen og alle hans Værker Huldskab og Troskab. Derfra skrev sig Forstanderens og hele hans Tilhængs Uvilje mod ham, der aldrig smigrede, aldrig anstillede sig blind, men saa alt og aldrig fortiede, hvad han havde set, skjønt han vidste, at han derved paadrog sig mere og mere hines Unaade. De Forsatte i Landsbyen ansaa det ikke Umagen værd at svare Sepp, men de mente kun, idet de trak paa Skuldrene: at han ikke var saa dum at lægge sig ud med dem for nogle Dagløenneres og Prakkeres Skyld. Han bjeffede og

gaar derfor helst slet ikke hjem, og Himmelen maa sende et ganske overordentligt Uvejr med Storm og Hagel for at faa Bønder, der kommer sammen paa en saadan „fortvilet Dag", fra hverandre igjen.

Ogsaa idag holdt de endnu paa Volden tilbageblevne sammen som Ærteris. Naar et Vindkast kom, fattede de de store Regnskjærme med fast Haand og beskyttede sig og sine ny Klæder mod Sidemændenes Tagdrypp og snakkede, saa det stod efter. Da man ikke netop vidste at fortælle noget nyt, talte man, som sædvanligt, om den, der sidst var gaat bort, nemlig om Sepp, ti om Klaus vidste man ikke meget. Han var Tømmerniklas, som fortjente mange Penge, gjerne drak, ofte brugte grov Mund og havde nu næsten gjennemgaat Trettiaarskrigen med sin Kone. Det var det hele. Men om Murersepp, den saakaldte „Frimurer", havde man en hel Del mere at sige, vel ikke noget nyt, men det var heller ikke nødvendigt, da man havde nok i det gamle. Det var ogsaa morsommest, naar enhver kunde sige, hvad han vidste, saa man ikke hele Tiden maatte høre en eneste tale. Bonden vil ogsaa gjerne give sit Ord med i Laget, og derfor er enhver Lejlighed ham velkommen, hvor han kan og tør det, medens derimod enhver Tale kjeder ham, hvor han er fordømt til bare at være Tilhører. Han lader en hjertelig gjerne fortælle, det seks Gange hørte i det lange og brede, naar han bare har det at trøste sig med, at Turen ogsaa kommer til ham en Gang, — da han faar Lov til at berette, hvorledes, naar og af hvem han har hørt dette eller hint og hvad han saa derom har sagt sin Kone.

Man talte længe om for et Søndagsbarn denne Sepp var og kunde saa alting bedre frem end andre, endda han al sin Dag havde været halv lutherisk. Altid havde det gaat ham bedre end andre, saa han var en af de mest vel-

saa bliver der et Tal tilovers, bestaaende af 6 Chiffre. Divider disse med 345 og opskriv det Tiloversblevne med Romertal — saa har De Navnet".

2. „Hvormange gode Dage findes der i Aaret?" Det lønner nok Umagen at udregne, hvormange gode Dage et almindeligt Aar har. Beregningen er følgende: For den første Dag skriver man 1, for den anden 2, for den tredie 3 osv. indtil 365; alle disse Tal adderer man. Den udkomne Sum fordobler man; trækker derfra hver Dag, man har gjort sig unødvendige Sorger (altsaa 365), og uddrager da Kvadratroden af det Udkomne. Denne vil, dersom Regningen forøvrigt har været rigtig, nøiagtig angive Antallet paa Aarets gode Dage.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At forhenværende Garnisonslæge Søren E. Schulze ved en rolig Død bortkaldtes til et bedre Hjem den 9de Marts sidstleden, bekjendtgjøres herved af hans sørgende Efterladte.
Laurvig, den 16de Marts 1869.

Kvebek — Amerika.

Emigrantskibet „**Argonaut**", 313½ C.-L., nu ført af Capt. **Peter A. Stibolt**, afgaar som de foregaaende Aar førstkommende 8de April fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer.
Man tegne sig hos
S. E. Nielsen,
store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børsen i Christiania.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales PHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.
Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe**. Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.
H. J. Jensen.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Nitsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.
Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Fra Paris har jeg medbragt de nyeste Façons af moderne Herrehatte i alle Slags:

Silkefloshatte,
Filthatte, stive og bløde,
Chapeaux mecaniques, satin,
Fantasihatte af Silke, Fløiel, Lærred &c.

F. Lühnenschloss,

Carl Johansgade ved Hjørnet af Dronningens Gade.

½ Riis 48 ß. **Postpapir 8vo.** 10 Bøger 48 ß.

Linieret Postpapir, blaat eller hvidt i Oktav, faaes a 48 ß pr. ½ Riis hos
De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.
NB. Stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver.

Nye Staalpenne.

Et nyt Parti **Staalpenne** er hjemkommet til Undertegnede. Iblandt disse anbefales navnlig de udmærket gode Sorter **No. 561** af **Perry** a 48 ß pr. Gros.

D, F og G Pennene af **Mitchell**, ligeledes a 48 ß pr. Gros. Disse fire Sorter ere fortrinligt skikkede til almindelig Brevskrivning.

M og N Pennene ere bedst egnede til Protokolføring eller til Folk, der ere tunge paa Haanden.

Desforuden er jeg forsynet med omtrent 150 andre Sorter, hvoriblandt med oblique Penne Magnum bonum etc. etc. af **Mitchells, Perrys, Gillotts, Lowes** og **Blanzy Paures** Fabriker af de bedste Sorter Penne.

Prøver ere udlagte, saa at de kunne forsøges paa Stedet.
De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:
G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Tilsalgs.

Dynamit.

Fra Nitroglycerin Co.s Contor, Dronningens Gade No. 19, haves nu altid tilsalgs:

Dynamit No. 1 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 66 ß pr. Pund;

Dynamit No. 2 i ¾", ⅞" & 1" Patroner til 54 ß pr. Pund med Rabat for Partier.

Brugsanvisning vil altid medfølge.

I Forbindelse hermed tillader man sig at underrette Almenheden om, at Dynamit No. 2, som indeholder 60 pCt. Nitroglycerin, er mest passende til løsere Bjergarter, hvorimod Dynamit No. 1, som indeholder 75 pCt. Nitroglycerin, helst bør bruges til haarde og seige Bjergarter.

Til Grubedrift er Dynamit særdeles at anbefale, da den ikke efterlader Røg eller skadelige Luftarter.

Virkningen af Dynamit No. 1 vil paa det nærmeste kunne sættes ved Siden af reen Nitroglycerin, og Prisen beregnes alene efter dens Procentindhold af dette Stof.

Af alle hidtil bekjendte Sprængstoffe er Dynamit det mindst farlige at haandtere og transportere, ligesom det med Hensyn til sin store Sprængkraft er det billigste af alle.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.
hos **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schultinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe**. Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Galdesæbe

anvendbar ved **kold Badskning**

for alle farvede Stoffer af enhver Slags Vævning faaes i Stykker a 8 ß hos Undertegnede.

Hele Stykket bliver opløst i 1 Pot Vand, gjennemkogt og koldt anvendt. Denne Sæbe har den Egenskab at forhindre Farven fra at blegne samt borttage alslens Fedt- og Tjærepletter.
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Nøgelost, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære i 1/1, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner., hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

havende i Landsbyen. Og naar nu engang hans Franz ægtede Barthles Mariane, hvilket var den almindelige Tale, saa bragte disse to en Formue sammen, som man skulde gaa langt for at finde. Ti Barthles Klausmelker kom sikkert ikke hjem, saa længe den gamle levede, og det vilde han nok ogsaa betænke i sit Testamente og ikke lade ham faa saameget som Mariane, hvilket ogsaa var ret og billigt, da hun i Virkeligheden havde fortjent mere end den Lømmel. Hun havde holdt Hus for Faderen som en brav Pige, og derhos havde hun vist sig mod Faderen som Børn skylder Forældre, der stræver og sparer for dem og opdrager dem.

Derpaa begyndte man at holde Raad om, paa hvilken Gaard vel de unge Folk vilde slaa sig ned, naar de kom sammen, for begge Gaarde kunde de umuligt overtage, da de maatte faa Arbejde nok med en. De fleste formodede, at Franz vilde blive paa Faderens Gaard og tage Mariane med sig derhen, saasnart Barthle havde lukket sine Øjne. Frimurerens Hus var jo saa godt som nyt, Jorderne var ogsaa i langt bedre Stand end Barthles. Ja, i det Stykke var Sepp nu en Pokkers flink Fyr. Han havde kjøbt bare daarlige og derfor billige Jorder og nu var de om ikke de bedste, saa blandt de bedste i Landsbyen; Sepp havde kjøbt meget Gjødsel af fattige Folk, som nok selv havde havt Brug for den, men de havde været nødige for Penge; ja, selv Benmel havde han brugt, og traads Folks Latter havde han udrettet mere med sin slette Jord end andre med god. Dengang havde alle sagt, at det var dumt at lægge Arbejde paa saadan Jord, men det havde vel ikke været saa dumt endda. Sepp havde bragt det saa vidt som nogen, og man indsaa nu, at saadant noget var ret fordelagtigt, naar man havde Penge at begynde med som t. Eks. Barthle. Denne havde været istand til at gjøre Sepp hans Konststykker efter, men han vilde ikke vide af noget nyt. Han sagde: „Fæ-

drene havde ikke gjort saa og havde alligevel slaat sig godt igjennem. Man burde ikke forlange det bedre i Klæder og Kost end de havde havt det, da behøvede man heller ikke at udpine af Jorden den sidste Draabe og den sidste Halm. Det var meget fornuftigere at holde tilhuse med det, man havde, og ikke forbruge saameget til Kost og Most, da behøvede man ikke at fare med Benmel og andet saadant Juks, da havde enhver nok i det, som Vorherre lod vokse af sig selv."

Meningerne var meget delte, om Barthle havde Ret heri eller ikke, og der blev en hel Del snakket for og mod den Ting, indtil endelig Menighedsforstanderen gjorde Udslaget, idet han sagde: „Barthle har fuldkommen Ret! En ordentlig Bonde holder ved det gamle Brug. Det, han har, steller han med i Ære og overgiver det engang til sin Søn saaledes som han havde det fra sin Fader. Sepp er og bliver en Naring. Han kan vel have Lykke i timelige Ting, men! men jeg skulde slet ikke have Lyst at dø med ham. I det verdslige vil han være klogere end Kong Salomons Kat; men den sande Visdom har han ikke, ti han bøjer sig hverken for den gejstlige eller verdslige Øvrighed. Kun arme Djævle vil han hjælpe og de slette og ryggesløse, men saa øm om de Fattige som man siger, er han nu heller ikke, ellers vilde han ikke have gjødet sine Agre med andres Gjødsel, men heller have laant dem Penge."

Alle Sepps Modstandere tilnikkede Forstanderen Bifald, og de, som vidste at anføre noget til hans Forsvar, vovede ikke at lukke Munden op.

Bønderne er undertiden nogle underlige Karle ligeoverfor sine Forstandere og har det næsten paa samme Maade, som den Kone, der havde ladet sit gamle Hus ombygge og nu var højst utilfreds med Bygmesteren, fordi han ikke havde anbragt en Stige foran Husdøren. Man forestillede

ser man igjen, hvad Omsorgen for det kjære Hø kan udrette. Det var vist den første Bøn, han havde bedet, siden den Tid, Smedekjærringen vadskede hans magre Krølkop og Faderen sendte ham ud at stjæle Ved. Da bemærkede Hansmikkel, en middelsstor, noget foroverbøjet, overalt ikke gammel udseende Mand, hvis Ansigt ellers betegnede ham som en Pimper. „Sepp har heller ikke idag bedet. Jeg lagde nøje Mærke til ham. Han kom først ved den tredie Rosenkrans — formodentlig fordi han har villet tale med en eller anden, som han haabede at træffe paa Volden eller i Værtshuset. Nej, Godtfolk, for Bønnens Skyld gaar Sepp ikke i Kirke; tro mig paa det!"

Saa sagde Hansmikkel; men om det, at han var paa sit Liv for, at han selv var den, som Sepp haabede at træffe for at kræve ham efter de Penge, han havde laant ham, derom sagde vor Hansmikkel intet.

En Anden mente: „I Kristendom og Bøn vil den unge Frimurer blive endnu mere lunken end den gamle. Franz har ikke ladet sig se i Kirken siden han drog tilsæters med Fæet, han jæter."

Ingen af de nærværende forklarede denne øjensynlig i mange Ting meget uvidende, at Franz Søndag saavelsom Hverdag maatte være med Kreaturerne. Hvilke store Øjne vilde ikke en Bonde gjøre, om en Jæter og netop en Jæter i Alpen vilde komme til Kirken om Søndagen! Da vilde det straks falde ham i Tanken, hvad for Pligter en Jæter har, men nu syntes det ikke at ville falde nogen ind, ti alle greb den fremkastede Tanke med en Graadighed som en Hund et Stykke Kjød og gottede sig ved sit Fund, saa det var til at forbauses over. Man er just ikke vant til at se Mænd saaledes fuske de argeste Sladdertasker i Haandværket, men hvad kan ikke Kjedsomhed og Lidenskab bringe Bonden til? Man havde nu ved den i Alpelivet saa uerfarnes Tale vel

Dagbladet.

No. 70. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 24de Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa Skjærtorsdag:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop; Aftensang: Hr. Pastor Tandberg;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor J. N. Brun; Aftensang: Hr. Kand. theol. Fr. Petersen; Kommunion Kl. 9;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepr. Elstrand;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg;
i østre Akers Kapel: Hr. Sogneprest Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. Sogneprest Fangen;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tysk Prædiken Kl. 11;
i Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prosession med det h. h. Sakramente Kl. 10; høitidelig Aftenandagt og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 7;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Prædikanter paa Langfredag:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen; Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun;
i Garnisonskirken: Hr. Kand. theol. Normann;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Jul. Brun;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Bræck;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sogneprest Dop; Aftensang: Hr. Pastor Berg;
i østre Akers Kirke: Hr. Sogneprest Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tysk Prædiken Kl. 11;
i St. Olafs Kirke: Korsets Afsløring Hylding; Prædiken af Hr. Pastor Moro og Sørgemesse Kl. 10; Høitidelig Eftermiddagsandagt Kl. 7;
i Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Askim, Ejdsberg og Rakkestad over Blakjer indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Toten, Dovre og Orkedal, til Lillehammer, Chr.sund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Nannestad, Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal, Børsen, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veo, Lonset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Næs, Løjten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Brottum, Birid, østre og vestre Toten og Fjeldhaug indtil Kl 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker og Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Kongsberg og Modum indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Soon, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg over Moss) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Iovermorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Chr.sand inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum og Sande samt Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Throndhjem over Røros, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen og Foldalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus samt Namsos, Nordland og Finmarken indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal og Chr.sand, til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol og Aal, til Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger og Sogn indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 22de Marts. Keiseren har idag præsideret i Ministerraadet. Nigra er kommen tilbage fra Florents.

Paris, 23de Marts. Den lovgivende Forsamling har med 188 Stemmer mod 13 vedtaget Kontingentloven i dens Helhed. Picards Begjæring om Interpellation er indvilget. Forsamlingen har ajourneret sig til den 31te Marts.

Paris, 23de Marts. „Journal officiel" og „Moniteur belge" offentliggjøre idag de fransk-belgiske Deklarationer, hvilke stemme med de herom allerede gjorte Meddelelser.

Keiserinde Charlottes Tilstand er yderst betænkelig.

Historisk Literatur.

I.

Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie. 1868. 4de Hefte. Kjøbenhavn.

Heftet begynder med en Afhandling om „den historiske Sprogforskning og Modersmaalet", paa hvilken vi særlig ønske at henvende Opmærksomheden. Forfatteren, L. A. Wimmer, er bekjendt som en af de dygtigste yngre danske Sprogforskere og har tidligere udgivet en Afhandling for Doktorgraden „Om Navneordenes Bøining i ældre Dansk" samt flere mindre Arbeider, hvori han navnlig har gjort Runespørgsmaalet til Gjenstand for sine Undersøgelser. Det er, som han tror, i disse Arbeider lykkets ham at give en sikker, til strengt videnskabelige Grunde støttet Tydning af de fleste Runemindesmærker fra den saakaldte ældre Jernalder i de tre nordiske Riger og at bestemme deres Sprogform, hvilken man hidtil tildels har antaget for at være gotisk eller halvgotisk (en Blanding af gotisk og nordisk), som nordisk paa det ældste Udviklingstrin, og i en med gotisk samtidig Periode. Uafhængig af ham er ogsaa Professor Sophus Bugge kommet til de selvsamme Resultater, en Omstændighed, hvori Dr. Wimmer ser det bedste Vidnesbyrd om, at han har slaaet ind paa den rette Vei til Fortolkning af hine ældste Sprogmonumenter i de skandinaviske Riger. I den ovenfor nævnte Afhandling i „Aarbøgerne" giver han en Oversigt over det hovedsagelige Udbytte af sine og Prof. Bugges samtidige Forskninger og opstiller, idet han støtter sig hertil, følgende „Hovedperioder i Modersmaalets Sproghistorie": 1) Ældste Runesprog omtr. mellem A. 200—650. „Denne Sprogform er ikke særlig dansk, men fælles-nordisk og viser os det ægte Grundsprog for de nordiske Sprog. Det er det samme Sprog vi træffer paa Oldsagerne fra Sønderjyllands Moser og de danske Øer, paa Gravstenene i Sverige og Norge." 2) Yngre Runesprog omtr. mellem A. 800—1100. I denne Periodes første Afsnit er Sproget endnu fælles for Danmark, Sverige og Norge. Men paa de yngre Runeindskrifters senere Trin begynder allerede den eiendommelige danske Udvikling, ved hvilken Tvelydene gik over til enkelte Lyd, at vise sig, og nu bliver Dialektforskjelligheden stedse større, saa at der ved Periodens Slutning ikke længer kan være Tale om et fællesnordisk Sprog i Ordets strengeste Mening. Den næste Periode er saaledes 3) Ældre Dansk, hvis tidligste Mindesmærker, de ældste Haandskrifter af Lovene, kan henføres til omtrent A. 1300. Endelig 4) Yngre Dansk, fra Reformationstiden indtil vore Dage.

Man ser, at de hos danske Sprog- og Historieforskere hidtil gangbare Paastande og Udtryksmaader: at nemlig oldnorsk-islandsk er Stamsproget ogsaa for Dansk og Svensk, at Sproget i Eddakvadene og Sagaerne ogsaa har været talt i Danmark og Sverige, og at følgelig Eddakvadene og Sagaerne kunne betragtes som en Fælleseiendom for de nordiske Lande, her er opgivet. Dr. Wimmer mener, at det Sprog, om hvilke han „med de fleste Sprogforskere bruger Benævnelsen Oldnorsk" (nemlig Sproget i Edda og Sagaerne) vel i de allerfleste Tilfælde vil give os tilstrækkelig Oplysning, naar det gjælder om at forklare dansk og svensk. Men, siger han videre, gaar vi over til Enkelthederne, viser det sig dog, at „Oldnordisk i de ældste Haandskrifter er Grundsproget til Dansk og Svensk, men selv er en af de Grene, der skjød ud fra det fælles nordiske Grundsprog (det paa Runestenene), medens det nu næsten overalt viser os de ældre og oprindeligere Former, saa kunde det ogsaa tænkes, at Oldnordisk nu og da havde faaet yngre Former, men at det oprindeligere var bevaret i Svensk og Dansk". Og at dette virkelig er Tilfælde, derpaa anfører han nu i det Følgende endel Exempler.

Man skulde efter dette have ventet, at Forfatteren vilde have opgivet Benævnelsen „Oldnordisk" om Sproget i den norsk-islandske Literatur som vildledende. Han erkjender ogsaa paa en Maade, at den er dette, ligesom han erkjender, at den af ham fastholdte Benævnelse „Gotisk" om den hele germaniske Sprogklasse er forbundet med den Ulempe, at „Gotisk" kommer til at faa to Betydninger, idet det baade bruges om hele Klassen og tillige om det særlig gotiske Sprog (Vulfila's). Han kan dog ikke bekvemme sig til at bruge Benævnelsen „den germaniske Sprogklasse", hvilket alene synes at have sin Grund i patriotisk Uvillie mod de tydske Lærde, hos hvem denne Benævnelse er den sædvanligt antagne, og af hvem den ogsaa hyppig har været misbrugt til uden videre at inddrage de skandinaviske Lande under det store Fædreland. Det lader til, at det er en lignende Omfindtlighed, der bevæger ham til at fastholde „Oldnordisk" som Navn paa Sproget i den norsk-islandske Literatur. Om Navne bør der imidlertid ikke strides. Og at der under Benævnelsen „Oldnordisk" hos Dr. Wimmer ikke, eller ialfald ikke i samme Grad, som hos ældre danske Lærde skjuler sig en Stræben efter ved Udslettelse af Grænseskjellene at hævde Danmark „fuld Lod og Del" i den norsk-islandske Literatur eller en Forblanding af, hvad der er det Fælles for de nordiske Folk og det Eiendommelige for hvert især af dem, fremgaar af, hvad der ovenfor er anført af hans sidste Afhandling samt af følgende schematiske Oversigt over de nordiske Sprogs Historie, der findes sammesteds:

Den nordiske Sprogstamme:

I. Ældste Runesprog.
II. Yngre Runesprog.
III. 1. Oldnordisk (oldnorsk-islandsk).
2. Gammel Svensk og Dansk i deres forskjellige Sprogarter.
IV. 1. a) norsk, b) islandsk. 2. a) nyere Svensk, b) nyere Dansk.

Man ser, at Keyser's og Munch's Lære om Sprogforholdene i Norden i ældre Tid her i væsentlige Punkter er anerkjendt for at være den rette (sml. Munch, Sproghistoriske Undersøgelser om det ældste fælles „nordiske Sprogs Udseende" i „Annaler for nordisk Oldkyndighed" 1846, Samme om „Nordisk, Norsk og Dansk", i Illustreret Nyhedsblad 1861 o. s. v.). En saadan Indrømmelse af en dansk Videnskabsmand vilde for endel Aar siden blandt hans Landsmænd have været betragtet som et høist forargeligt Kjætteri. Den norske historiske Skole vakte som bekjendt fra først af en stærk Uvillie hos de danske Lærde ved sine nye Paastande, der truede med at tilintetgjøre saamange af deres ældste og kjæreste nationale Illusioner, og det gjaldt derfor længe næsten som en Slags patriotisk Skyldighed for dem at stille blotte og bare Benegtelser eller en fuldstændig Ignoreren ligeoverfor alt, hvad der kom frem fra denne Kant. Men det er øiensynligt, at den yngre Skole af Sprog- og Oldforskere i Danmark mere og mere slaar ind paa den langt forstandigere Vei at føre sig Munchs og Keysers Arbeider til Nytte og bygge videre paa den af dem lagte Grundvold. (Forts.)

Mere i Anledning af Bibelbudets Færd i Skedsmo.

Det er mig bekjendt, at man fra min Erklæring om ikke at have havt nogen Befatning med den Avisartikel, der bragte Bibelbudsagen paa Bane, har villet slutte sig til min Mening om Sagens Realitet. Dette kan muligens have nogen Indflydelse paa Publikums Dom om Sagen. Jeg tror derfor at burde efterkomme den fra forskjellige Hold modtagne Opfordring om at ytre mig desangaaende.

Jeg skal for det Første bevidne, at Wilhelm Taarnet, Fader til den ulykkelige Pige, der har været Gjenstand for Bibelbud O. Bjørnstads specielle Sjelepleie, er mig bekjendt som en fuldkommen paalidelig og troværdig Mand, og at jeg ikke har mindste Anledning til at betvivle Sandheden af hans Vidnesbyrd i den antydede Sag. Men ved samme Leilighed skal jeg tillige fremsætte et Par Bemærkninger. Om Beskaffenheden af Bibelbudets Forhandling med Pigen synes der efter det Oplyste ikke at kunne være nogen Tvivl. Men lader os for et Oieblik tænke os, at det virkelig forholdt sig saaledes, som Lutherstiftelsen, Formanden for den indre Missionsforening i Skedsmo og en vis L. Schjørn paastaa, at Pigen var sindsforvirret, før Bibelbudet kom til hende! Mon Sagen da stiller sig heldigere for Bibelbudet? Hvorledes kunde da Bibelbudet falde paa at tale paa den Maade, som skeet er, med et Menneske, der var sindsforvirret eller paa god Vei til at blive sindsforvirret? Den tarveligste kristelige Visdom maatte jo sikre imod at tage saaledes fat paa en Kvinde, end sige da paa en Kvinde, der var mindre vel bevaret. Han var vel ung og uerfaren, kunde man tænke. Men denne Undskyldning slaar ikke til. Der ere Misgreb, der ikke lade sig forklare ved Ungdom og Uerfarenhed alene; og for et saadant maa det paaankede regnes. Desuden har Angjeldende visselig forlængst sin Ungdom bag sig; og heller ikke er han ny i den Gjerning, han gav sig af med; han har jo efter Lutherstiftelsens Udsagn drevet den gjennem en ikke ganske ubetydelig Aarrække. — Hvad Bibelbudets Fremgangsmaade her i Præstegjeldet angaar, kan man, efter hvad man har erfaret, ikke deltage i Vidnesbyrdet om en næsten forvidtgaaende Ængstelighed for at overskride sit Mandat. Bibelbudet har tidt og ofte optraadt i denne Bygd med offentlig Forkyndelse, dels i offentlige Lokaler, dels i private Huse. Saavidt mig bekjendt har aldrig hans Samlinger, selv om de holdtes i private Huse, havt noget privat Præg. Derimod ved jeg, at han har irettesat Folk, fordi han ikke har seet dem paa den eller den Opbyggelse, som han holdt der eller der, og henvist dem til denne eller hin Opbyggelse, som han agtede at holde. Med Menighedens Præst har han ikke samraadet sig, forinden han optraadte med offentlig Forkyndelse. Men Lutherstiftelsen har jo udtalt sig saaledes: „Hvad vi med Hensyn hertil paa Forhaand kunne gjøre, det er at lægge Bibelbudene Sagens Vigtighed alvorligt paa Hjertet og formane dem til her, som overalt, at gaa frem med samvittighedsfuld Varsomhed og Besindighed, hvortil vi navnlig ogsaa regne dette, at de aldrig optræde med offentlig Forkyndelse af Ordet uden i Forveien derom at have samraadet med Menighedens Præst". Efter dette kan jeg da heller ikke være med paa at give Bibelbudet Attest for beskeden og tilbageholden Optræden, og det endnu mindre, naar jeg tager Hensyn til Responsa, som det er mig berettet, han skal have givet. Saaledes skal han engang paa Spørgsmaalet om, hvad Grundtvigianismen er, have svaret slet og ret: „En falsk Lære"! Den, der uden at have desto uantasteligere Præmisser, drister sig til at fælde en saadan Dom over en Retning, der ikke har hans Sympathi, kan ikke roses for Beskedenhed og Tilbageholdenhed, allermindst naar han med en saadan Udtalelse trænger sig ind imellem en gammel anseet Sjelesørger og hans Menighed. Heller ikke kan jeg forlige en saadan Adfærd med „Bestemmelsen angaaende den norske Lutherstiftelses Bibelbud" § 5, som lyder: „Bibelbudene ere Fredsbud og bør afholde sig fra Alt, hvad der kan sees at lede til kirkelig Splittelse, sky Partivæsen og unyttige Spørgsmaal, med Sagtmodighed, Ydmyghed og Visdom søge at vinde Mennesker og ikke give nogen retfærdig Grund til Dadel". Bibelbudets Adfærd i Skedsmo bliver saa meget mere uforklarlig, som man jo skulde tro, at hans Kjendskab til Skedsmo Sognepræsts Betragtning af Lutherstiftelsen og Bibelbudsinstitutionen og til den Omstændighed, at han kun var hidsendt paa Anmodning af et ganske lidet Antal Personer, end videre Sognepræstens sjeldne Liberalitet, maatte indeholde en ganske særegen Opfordring til at fare varlig frem. Jeg kan ikke Andet end udtale dyb Misbilligelse med den Maade, hvorpaa Forsvaret for Bibelbudet tildels er ført. Hvad skal man vel sige om,

at Formanden for den indre Missionsforening i Skedsmo ikke undser sig for at beskylde Pigens Fader for at true sit Barn til at give en usandfærdig Forklaring? Har den gode Formand glemt, at ogsaa den simple Mand kan have et Faderhjerte? Hvad vilde vel han sige, om Nogen beskyldte ham for det, som han nu vil overføre Wilhelm Taarnet? Man kan sige, at han ikke vilde have gjort det, saafremt han havde anet, at hans Skrivelse skulde komme frem for Offentligheden? Men bliver vel hans Sag derved bedre? Hvad skal man sige om Lutherstiftelsen, som offentliggjør saadan Udladelse? Jeg skulde henstille til de ærede Herrer at opgjøre sit Forhold til Kriminallovens Syttende Kapitel §§ 6 og 7. — Gaar det virkelig an saaledes, som gjort er, mod en klar og bestemt Paastand om Grunden til en ung Piges Sindsforvirring at tale om, at Grunden er en ganske anden, som man dog ikke vil nævne for ikke at saare? Man giver jo paa den Maade Vedkommende til Pris for allehaande Formodninger og røver hende ethvert Værge, medens man paa samme Tid frier sig selv for at blive draget til Ansvar. Jeg beklager dybt, at man skal være Vidner til en saadan Letsindighed i at støtte sit Parties Sag! Man forherliger sandelig ikke paa den Maade vor Herre, ei heller hædrer man det christne Navn iblandt Menneskene. Forøvrigt henstilles til enhver Uhildet at afgjøre, om Forsvaret for Bibelbudet i det Hele kan forekomme synderlig tiltalende. — Men ligesaa uheldig som Forsvaret for Bibelbudet har været, ligesaa uheldig er Forsvarernes Række sammensat. Man finder i denne en vis L. Schjørn; og man maa med Forundring spørge: Saa ogsaa han er med at tale om den „herskende aandelige Jammer"? Saa ogsaa han er blandt dem, der skulde raade Bod paa den „skrigende Nød"! Jeg savner Evne til at forlige hans øvrige Færd, hans Ombytning af Stemmeseddel ved en Valgforretning, ved hvilket Experiment han selv kom til at blive blandt de ikke udtrædende Medlemmer, hans Optræden under de derpaa følgende justitielle Forhandlinger, hans Forhold ved forskjellige Leiligheder lige indtil den allersidste Tid, jeg savner Evne til at forlige Alt dette med den Rolle, hvori han optræder? Jeg kommer til at tænke paa, hvad En har sagt, at de ere ikke Kokke alle med lange Knive. Jeg maa tilstaa, jeg blev meget ubehageligt berørt ved at læse L. Schjørns Opsats i Dagbladet. Bedrøveligt er det ogsaa at se Fortsættelsen af hans Forsvar for Bibelbudet. Som Dagbladets Læsere ville erindre, lovede han en større Udtalelse til Bedste for Bibelbudet. For at tilveiebringe denne bærer han sig ad paa følgende Maade: Han underretter Ordføreren i Formandskabet om, at han i næste Møde, som han ønsker afholdt snarest muligt, vil forebringe Noget, som ikke maa komme til almindelig Kundskab. Det forønskede Møde af Kommunebestyrelsen blev afholdt. Da nu alle Sager, hvorpaa Kommunebestyrelsen var indkaldt, vare forhandlede, sagde Ordføreren, at han ikke vidste, der stod mere tilbage. Da foreslaar Schjørn, at Kommunebestyrelsen skal holde de tilbagestaaende Forhandlinger for lukkede Døre, under Trudsel, at han ikke vilde forebringe Noget, hvis der ikke blev hemmeligt Møde. Og Forsamlingen, der i Forveien var bearbeidet af Schjørn, uden at han dog havde aabenbaret, hvad han vilde fremlægge, antog hans Forslag. Da Tilhørerne havde fjernet sig, foreslog Schjørn, at Kommunebestyrelsen skulde sende Lutherstiftelsen Taksigelse for Bibelbudet og Anmodning om, at faa et Bibelbud, Bjørnstad eller en anden, op igjen. Men hans Forslag forkastedes med 20 mod 2 Stemmer. Denne Schjørns Handlemaade trænger ingen nærmere Belysning; men den slog ogsaa i Sandhed sin egen Herre paa Halsen. Karakteristisk for den nævnte Person er ogsaa den Tale, han ved Mødets Slutning holdt, og i hvilken han lagde Kommunalbestyrelsen paa Hjerte, at han vaagede Trøien for dem, medens de svigtede ham i Nødens Dieblik, og tilkjendegav dem, at han vilde ingen Befatning mere have med de kommunale Affærer, og at nu kunde de have det saa godt at maatte undvære ham. — Kunde Ovenstaaende bidrage til Belysning af Bibelbudets Færd i Skedsmo, befri et Par af mine Sognebørn fra en ufortjent Skygge, henlede Opmærksomheden paa, at den Christne ogsaa maa prøve de Midler, han anvender paa Guds Ord og sin Samvittighed og sætte en Bom for den i vore Dage altfor almindelige Bedrift, „at gjøre i det Religiøse", skulde det være mig kjært.

Skedsmo den 20de Marts 1869.

August Ingier,
forrettende personel Kapellan hos
Sognepræsten i Skedsmo.

Hr. — ls — i No. 63.

Den konstituerede Stadsveier er efter Deres Oplysning født 1828 og kom i Kommunens Tjeneste 1843 — altsaa 15 Aar gammel. Det vil sikkerlig interessere Mange at se, hvad det var for Bestillinger Kommunen i 1843 overlod til 15 Aars gamle Gutter. Det blev ialfald Bestillingsgutter, ikke Bestillingsmænd.

K . . . . r.

Kristiania, den 24de Marts 1869.

Nylig overraskedes man med den Efterretning, at den meget omtalte store Underbalance i Marinens Budget skulde være formindsket til omtrent 41,000 Spd. Dette opnaaedes kun ved at postere de forbrugte Summer paa en anden Maade; men dermed ere Statskassens Midler ikke komne tilbage, eller Hensynet til Storthingets Bevilgningsmyndighed skeet Fyldest. Vi haabe senere at kunne meddele nærmere herom, naar en Skrivelse fra Statsraad Haffner fra Militærkomiteen snart foreligger færdig fra Trykken.

I disse Dage skal der ogsaa endelig være afgivet Indstilling til Kongen om den mærkelige Underbalance i Armeedepartementets Budget, som i Slutningen af Statsraad Wergelands Styrelse sagdes at være omkring 100,000 Spd. løst anslaaet. Nu skal den være formindsket til omkring 60,000 Spd., idet Besparelserne i 1867 og 1868 ere komne Deficiten tilgode og formodentlig lignende Omposteringer som ved Marinebudgettet ere foretagne. Der fortælles med Krav paa Troværdighed, at Departementets Regnskabsvæsen skal have været i saadan Forvirring fra „den wergelandske Tid", at man ikke har kunnet finde de Poster, hvorpaa de stedfundne Overskridelser skulde opføres.

Forhaabentlig er det sidste Gang, at lignende Indstillinger fra Regjeringen bliver Storthinget forelagt. Og navnlig vil der nu antagelig paa Grund af aarlige Storthing ved det i den Anledning vedtagende nye Storthings-Reglement blive sørget for, at Regjeringen maa have sine Foredrag og Forslag færdig mere betimelig, saa Storthinget kan have den fornødne Tid til at granske dem omhyggeligere end hidtil har været muligt, idet Storthinget først langt henne i Samlingstiden eller henimod dets Opløsning har faaet deslige Sager til flygtig Behandling.

Et af de mest bekjendte franske Tidsskrifter, revu de deux mondes, der læses over hele den vide Verden, og holdes for en af de bedste Kilder til alskens Kundskab, har i sin nye udgivne Aarbog om alle Landes statsretlige Forhold i de senere Tider, givet en Fremstilling af Unionsrevisionen, som vi ikke kan lade være at gjøre nogle Bemærkninger ved. Denne Sag er for os blevet Tidens brændende Spørgsmaal, og skjønt Kampen for at hævde vor nationale Ære og Selvstændigheden ligeoverfor Sverige vel aldrig kan tabes eller ventes at paakalde de europæiske Magters Opmærksomhed, saa bør vi dog af og til mindes om, at vi have den Forpligtelse med Nutid og Fremtid at varetage vor Tarv ligeoverfor den læsende Almenhed. Det er i Sandhed beklageligt, at i saagodtsom alle fremmede Værker om norske Forhold findes disse skildrede fra et mere eller mindre partisk, svensk Standpunkt. Udlændingen henvender sig til Stockholm efter Oplysninger saavel om de norske som de svenske Anliggender, og vi ere næsten altid de, som tabe derved.

I det ovennævnte Værk skimtes den svenske for os saa krænkende Opfatning gjennem hele Fremstillingen. Den begynder med at fortælle, at Nordmændene have villet undrage Sager (—f. Ex. Statholderposten —) fra at komme til Behandling i det sammensatte svensk-norske Statsraad, medens Sandheden er, at det er Svenskerne, der have givet Grund til Trætte, idet de have villet ulovligen inddrage Sager i det sammensatte Statsraad, som efter Rigsaktens og Grundlovens klare Ord alene høre under de norske Statsmyndigheders Raadighed. Fremdeles kommer den falske Paastand frem igjen, som det er smerteligt ogsaa at finde antydet i vor nuværende Regjerings Foredrag om Unionsudkastets Fremsættelse, at det er Storthinget selv som i 1837 har givet det første Stød til Unionsrevisionen. Dette er en underfundig Paastand. Hvad Storthinget i 1837 forlangte var ikke nogen Omgjørelse af Rigsakten i sin Helhed, men kun Agtelse for det norske Folks Ret og Ønsker med Hensyn til: Unionsflaget, Brugen af det norske Vaaben paa svenske Mynter og i svenske Embedsseglen, Kongens Navnezifler og de diplomatiske Sagers Behandling. Det oppositionelle Storthing i 1837 skal ikke staa for den sandfærdige Historiens Domstol, som anklaget for Medskyldighed i Andres Brøde. Vi skulle iøvrigt ikke opholde os videre ved dette svensk- franske tendentiøse Sammenkog.

Men dette nye Exempel bør indeholde en alvorlig Opfordring til os om at benytte de Adgange, vi kunne have, til paa literær Vei at virke til en mere sanddru og upartisk Fremstilling af norske Stillinger og Forholde for Udlændingen. Vor Universitets-Bibliothekar P. Botten-Hansen har gjort en god Begyndelse ved sit nylig paa Fransk udgivne værdifulde Værk om vor Literatur. Men man maa gaa videre i samme Retning.

Udlandet. Det stadigt tilbagevendende Rygte om, at Frankrige har afsluttet eller staar i Begreb med at afslutte et Forbund med Østerrig og Italien, har vakt megen Uro i Preussen, hvor man ufortrødent har søgt at bilde sig selv og Andre ind, at Frankrige stod alene i Europa. „Nat. Zeit." er derfor glad over at kunne virke beroligende paa Preusserne ved at meddele nogle politiske Betragtninger, som „en engelsk Statsmand i officiel Stilling" har udtalt i en privat Korrespondance med en „høitstaaende Personlighed" i Berlin. Han udvikler i sine Breve den Anskuelse, at dersom Nordtydskland blev overvundet af Frankrige, saa vilde der nu blive gjenoprettet det samme napoleonske Eneherredømme, som omfattede det europæiske Fastland fra Aarene 1809 til 1812. Blev Forbundshæren slaaet i en Forbundskrig imod Nordtydskland, vilde enhver Magt, der kunde betragtes som en Modvægt imod Frankrige, være forsvundet fra Kadix til den russiske Grændse. Til at hjælpe til at fremkalde en saadan Situation ere Italienerne i det Hele taget for kloge; den italienske Hær vilde, dersom dens Regjering et eller andet Dieblik skulde mangle denne Indsigt, vægre sig ved at efterkomme en saadan Beslutning, der gik ud paa at kaste Nordtydskland til Jorden. Hvad Østerrig angaar, da maa man vel, hvor lidenskabelig end Hævnfølelsen kan beherske enkelte Personer, gaa ud fra den Forudsætning, at det ikke mangler Statsmænd, som gjøre sig det Dieblik klart, da Frankrige efter de Forbundnes Seir vilde henvende sig til sine Allierede for at gjøre dem Forslag om Europas fremtidige Ordning, det vil sige paatvinge dem sine Forslag. — Det er let at indse, at disse Trøstegrunde ere grebne temmelig ud af Luften.

Fra Petersborg skrives under 7de ds. til L'Ind. belge: „Offentliggjørelsen af Fyrst Gortschakoffs Depescher angaaende de sidste Forviklinger i Orienten har just ikke gjort et gunstigt Indtryk, ihvorvel denne Statsmand nyder den største Anseelse hos det nationale Parti i Rusland. Dette Parti ser i Aktstykkerne et Bevis paa, at han har drevet sin Føielighed imod de andre europæiske Magter altfor vidt, og der raades efter dets Mening ikke Bod herpaa derved, at han alligevel med Varme har forsvaret Grækenlands Interesser. Kantslerens Holdning i hele denne Sag minder maaske mere, end man finder det ønskeligt, om Lord Russells mislykkede diplomatiske Felttog for Danmak, da den sidste slesvigholstenske Krig kom til Udbrud. Der findes virkelig en Kontrast, som uundgaaelig maa falde i Dinene, imellem Tonen i Fyrstens Depescher og hans uafbrudte Tilbagetog, fordi det „store Europa" modsætter sig Ruslands Ønsker. Man siger, at det vilde have stemmet mere med Ruslands Værdighed, om Fyrst Gortschakoff havde talt mindre og handlet med større Energi. Det er en meget udbredt Anskuelse, at den russiske Befuldmægtigede ikke burde have vist sig saa eftergivende, da der var Tale om Rhangabes Udelukkelse af Konferencen, og at Grev Stackelberg skulde have trukket sig tilbage samtidig med den græske Gesandt. Under alle Omstændigheder havde man gjerne seet, at den russiske Befuldmægtigede havde afholdt sig fra at undertegne Konferencens Erklæring, som næsten ganske gjentager det tyrkiske Ultimatum".

Fyrst Nikolai af Montenegros Reise og Tilbagekomst har gjort et stærkt Indtryk paa dem, som tro, at Rusland uafbrudt, om end i Stilhed, arbeider paa at gjennemføre sine Planer i Orienten. Fyrst Nikolai har fundet en glimrende Modtagelse, da han kom hjem til sit Lilleput-Land. Firehundrede Montenegrinere, der vare bevæbnede med Geværer, tog imod ham ved Grændsen og hilste ham med Begeistring, medens der affyredes 101 Kanonskud. Den samme Kongesalve gjentoges paa ethvert Sted, hvor han gjorde Ophold, og der havde allevegne samlet sig et stort Antal af hans Undersatter, paa sine Steder vistnok henved et Par tusind Mennesker. I Cettinje modtoges Fyrsten af Erkebiskoppen og hele Geistligheden, som under Folkets Jubel førte ham til Domkirken, hvor der blev afsunget et Tedeum. Den samme Begeistring lagde sig for Dagen, da han forlod Kirken, og der affyredes uafbrudt Geværsalver, medens han begav sig til sit Slot. Foruden en Æressabel har Fyrst Nikolai fra Rusland medbragt Gaver af en vis Betydning. Han har for det Første faaet en Foræring af 100,000 Sølvrubler, dernæst det nødvendige Fond til at oprette og vedligeholde et høiere Gymnasium for 54 Elever og endelig Penge til at udbedre og vedligeholde Veiene i Montenegro. Men hvad der er mere betegnende, det er den Omstændighed, at flere Deputationer fra de Kristne i Albanien og Herzegowina vare tilstede i Cettinje, ja, der havde endogsaa indfundet sig en tyrkisk Deputation fra et øvrealbanisk Distrikt, hvor man altid er rede til at gjøre Opstand imod Porten. Man venter endelig om kort Tid til Cittinje Keiser Alexanders Adjudant, Fyrst Dolgoruki. I Athen er man fuldt og fast overbevidst om, at dette Besøg har en mere alvorlig Hensigt: man betragter det angivne Diemed som et Paaskud, idet Generalen i Virkeligheden skal foretage en strategisk Undersøgelse af Landet for forestaaende Tilfælde, ved hvilke Montenegro kan blive Skuepladsen for Krig. Det har ogsaa vakt Opmærksomhed, at Fyrst Dolgoruki ledsages af en høiere preussisk Officer.

Ifølge et Telegram til Times har Prim i Kortes's Møde den 15de ds. erklæret, at det monarkiske Parti har skaffet sig en Kandidat til Tronen, og at hans Navn vil blive offentliggjort, naar Diebliket dertil er kommet.

Translatør. Ved høieste Resolution af 16de dennes er Handelsborger i Kristiania Thomas Atlevsen Bull meddelt Bevilling som Translatør i det tydske Sprog.

Brudegave til Kronprins Frederik og Prinsesse Lovisa. Den i Kjøbenhavn sammentraadte Komite for Tilveiebringelsen af denne Brudegave har i længere Tid havt Opmærksomheden henvendt paa at søge indkjøbt til Forarbeidelsen af et Sølvservice endel af det fra det kgl. Sølvkammer i 1848 af Kong Frederik den Syvende til Nationalbanken afgivne Sølvtøi, hvorfor der blev udbetalt til Finantserne en Sum af ca. 39,000 Rd., hvilket Sølvtøi nemlig nu var bestemt til at skulle indsmeltes. Komiteens Kasserer har været bemyndiget til at treffe de fornødne Bestemmelser og skal efter Forlydende nu af dette Sølvtøi have udtaget to store Kummer, 15 Fade, 4 Armstager og 46 Lysestager til en samlet Værdi af omtrent 10,000 Rd., hvilke Sølvsager ere blevne afgivne fra den kgl. Mynt og midlertidig henstaa, indtil endelig Bestemmelse treffes med Hensyn til Forarbeidelsen deraf.

Aarsfesten for Jødemissionen afholdes Langfredag Eftermiddag i Trefoldighedskirken i Forbindelse med Aftensangsgudstjenesten. Pers. Kap. Brun prædiker. Bøsser for Jødemissionen blive udstillede ved Kirkens Udgang.

Praktisk. For nogen Tid siden blev det besluttet at anskaffe en Velocipede til Befordringen af Posten mellem en større sjællandsk Kjøbstad og en nærliggende Landsby. Maskinen paa de høie slanke Hjul ankom og blev overdragen Postmanden med Ordre til at benytte den. Man vil imidlertid vide, at der nu bruges langt længere Tid til at besørge Posten end tidligere, da nemlig den ulykkelige Brevdrager, der ikke kan lære at ride paa det moderne Befordringsmiddel, og som ikke tør tilstaa sin Svaghed, bærer Velocipeden tilligemed Postsækkene den største Del af Veien.

Udskibet Vaarsild. Fra Haugesund er, ifølge „Karmsundsp.", allerede afskibet til England ca. 16,000 Tønder Vaarsild, hvorfor er erholdt 18 sh. pr. Td.; en Ladning blev dog solgt til 17 sh. 6 d.

Orkanen den 27de f. M. har, skriver „Karmsundsp.", desværre krævet mange Offere paa Søen. En Mand fra Aalfjord kunde navngive omtrent 20 Personer, hjemmehørende i de omliggende Distrikter, der vare omkomne under Uveiret, og blandt hvilke flere vare Familieforsørgere.

Drivhuset paa Borregaard nedbrændte, som før i vort Blad meddelt, i forrige Uge. Hverken Huset eller de derværende Vækster — endel Vinranker og over 1000 Potteplanter — var, ifølge „Fr. Ugeblad", assureret. Man antager, at Ilden var opkommet paa Grund af en Feil ved Varmeledningen.

Dødsfald. I Danmark døde nylig efter nogen Tids Sygelighed Frederik Sneedorff Birch, en Mand, hvis Digternatur og ubestridelige Talent i flere Retninger en Tid vakte store Forhaabninger, men hvis mindre lykkelige Skjæbne senere hindrede en fyldig Udvikling af de Evner, som vare nedlagte i ham. Den Afdøde, der er kaldet en jydsk Digter, fordi han fra spædt Barn af og saagodtsom hele sit Liv var knyttet til Jylland, var født i Maribo den 1ste Marts 1805. I samme Aar blev imidlertid hans Fader, Biskop Andreas Birch bistikket til Biskop over Aarhus Stift, og Sønnen kom saaledes, da han voxede til, i Aarhus Skole. Herfra dimitteredes han 1823 til Universitetet. — Birchs Optræden i den literære Verden falder væsentlig fra Slutningen af Tyverne og Trediverne. I den Tid udgav han baade endel sproglige Arbeider og flere Samlinger af Digte, ligesom han leverede talrige Bidrag til næsten alle de udkommende Tidsskrifter og periodiske Samlinger. Han var en af de Første, som havde Øie og Interesse for de i Folket levende Viser og Melodier, og et Par af de nu mest bekjendte og yndede ere ved ham optegnede og bragte ind i Literaturen. Et Hjerteanliggende var medvirkende Grund til, at Birchs senere Livsretning og Liv blev forstyrret og regelløst.

Forlist Dampskib. Jonsdagsmorges Kl. 4, skriver „Kr.sands Stiftsavis" for 20de ds., stødte i Storm og Snetykke paa de ydre Skjær udenfor Ryvingen ved Mandal Dampskibet „Oliva", Kapt. Lietz, af Danzig, kommende fra London, bestemt til Hjemstedet med Stykgods. Skibet fik en betydelig Læk, hvorigjennem Vandet strømmede ind og slukkede Ilden under Kjedlerne; strax efter sank det, dog først efter

Mandskabet havde faaet redde sig i Baadene, af hvilke en Baad, hvori Styrmanden og 4 Mand, indkom til Kleven, medens de Øvrige, Kapteinen og 14 Mand, med Storbaaden reddede sig ind til Svinør. Skibet skal være sunket paa 16 Favne Vand, og skal af Ladningen en Del være flydt op.

Ishavsfarer. I Tirsdags indløb, ifølge „Tunsbergeren“, Telegram fra Hr. Svend Foyn, der da var ankommen til Kjøsen. Alt vel.

Nød i Vest-Rusland. Ligesom paa flere Steder i Sverig hersker der ogsaa i det vestlige Rusland stor Nød som Følge af Misvæxt og Arbeidsløshed. Der dør daglig Mennesker, dels af Hungersnød, dels af en tyfuslignende Sygdom; de Fattige hjælpe sig med de usleste Næringsmidler, og Tusinde ligge syge uden Haab om Helbredelse, da de ere blottede for Alt. En Understøttelseskomite i Memel har dannet sig for at komme de Nødlidende til Hjælp, lignende Komiteer ere sammentraadte paa flere Steder i Tydskland, England, Frankrig og Danmark.

En forsømmelig Magistrat. Svea Hofret har i Tirsdags dømt Medlemmerne af Magistraten i Visby for forsømmelig Embedsførelse til at suspenderes fra deres Stillinger, Borgmesteren og den ene Raadmand i et Aar, den anden Raadmand i 8 Maaneder, samt til at erstatte Byen et Beløb af 23,642 Rdl. svensk.

Den svenske Rigsdags andet Kammer forhandlede forrige Tirsdag Konstitutionskomiteens Forslag om en Forandring i Grundlovens § 72, der fastsætter Tvangskurs paa Rigsbankens Sedler. Sagen har i den sidste Tid været meget ivrig debatteret i Pressen, og Forslaget er blevet stærkt bekjempet af Nya dagl. Allehanda, medens Aftonbladet med Styrke har forsvaret det. Debatten i andet Kammer var livlig og varede til over Kl. 1 Onsdag Morgen. Til Forsvar for Forslaget optraadte bl. A. baade den forrige og den nuværende Finantsminister, men hos Landmandspartiet mødte det bestemt Modstand og forkastedes slutteligt med 98 St. imod 67.

Krigstegn. En af „Köln. Zeit.“s Korrespondenter i Paris fortæller: De militære Bagerier i Versailles ere for Øieblikket efter Marschal Niels Befaling baade Dag og Nat beskjæftiget med at bage Beskøiter, medens Garnisonen forsynes med Brød fra de sædvanlige Bagere. Krigsministeren har endvidere sendt flere Agenter til Belgien og Preussen for at undersøge, hvor mange Heste der findes hos Bønderne paa Hovedveiene imellem den franske Grændse og Berlin; to af disse Agenter ere allerede komme tilbage til Paris. Marineministeren har ogsaa taget en paafaldende Forholdsregel. Han har nemlig givet alle Søofficererne fem Dages Orlov, hvilket i Regelen kun sker, naar en Expedition skal afgaa, idet man da giver Officererne Leilighed til at tage Afsked med sine Familier.

Kirke og Stat. Disraeli har i det engelske Underhus meget skarpt angrebet Gladstones Forslag om den irske Kirkes Frigivelse, idet han paastod, at Loven vilde fremkalde Ophævelse af Forholdet mellem Kirke og Stat i hele England, den Kirke, der alene kan sikre religiøs Frihed, samt foraarsage Beslaglæggelse af de geistlige Godser. En Petition, undertegnet af 50 Pairer og 1000 andre indflydelsesrige Mænd, Underhusmedlemmer, høie Dommere, Landadelsmænd osv., er indkommen for at bestride Parlamentets Ret til at ophæve den irske Kirkelov. Man haaber, at alle disse Bestræbelser ikke vil formaa at forpurre den saa retfærdige og tidsmæssige Reform.

I London vil der Langfredag foregaa en stor Demonstration til Ære for den afdøde Chartist Ernest Jones. Efter Programmet vil 4 Musikkorps udgaa fra 4 forskjellige Kanter af London, og efterfulgt af store Processioner slutte sig sammen paa Trafalgarpladsen, hvor Demonstrationen vil foregaa Kl. 5. Der er i den Anledning opreist 5 Tribuner, hvorfra Taler skal holdes til Mængden, blandt Andet af Mr. Odger og Mr. Bradlaugh.

15de August. I Anledning af Aarhundredesdagen efter Napoleon den 1stes Fødsel, der indtræffer den 15de August d. A., fortælles der, at Napoleon den 3die har til Hensigt med hele sin Familie paa denne Dag at besøge Korsika.

Hertugdømmet Lauenborg, der, siden det af Østerrig solgtes til Kongen af Preussen, har indtaget en særegen Stilling, skal nu indlemmes i Preussen. Der havde været Tale om at forene det med Slesvigholsten, men efter anseete Lauenborgeres Tilskyndelse har man nu besluttet at lægge det under det hannoverske Overpræsidium.

Rollebesætningen i „En løs Haand“, Farce i 1 Akt af Lobiche og Martin, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Mandag den 29de Märts, er:

Ernest, Hr. Abelsted; Dubois, Modehandler, Hr. Juell; Madame Dubois, hans Kone, Fru Ursin; Celine, deres Datter, Frk. Moe; Fru Clæival, Frk. Solberg.

Blandinger.

En Brevvexling. I Aaret 1776 fandt man en Dag i en Brevkasse paa Postgaarden i Paris et Brev med følgende Udskrift:

> Til
> Stortyrken.
> Seraillet
> i Hast, men privat. — i Konstantinopel.

Under Ludvig den Femtende var det ikke saa sjeldent, at Privatbreve, istedetfor at blive besørgede efter Adressen, bleve opsnappede og bragte til Hoffet for at more Kongen og hans Elskerinder, forsaavidt ikke politiske Bevæggrunde og Interesser vare Paaskuddet til denne Retskrænkelse. Mad. Pompadour var især forhippet paa at komme til at kige Smaafolk i Kortene, og Mad. Dubarry, der fra en Tønde havde svunget sig op paa det hermelinsbræmmede Purpur, var en meget fordomsfri Dame i det Kapitel, der angik Brevhemmelighedens Ukrænkelighed.

Nu havde Tiderne rigtignok forandret sig, siden Ludvig den Sextende og den stolte Marie Antoinette havde besteget Thronen, men Postmesteren, gjennem hvis Hænder Brevet skulde gaa, studsede dog ved den eiendommelige Udskrift og viste det til Generalpostdirektøren. Denne lagde foreløbig Brevet under Beslag og sendte det til en af Ministrene, der som en fuldendt Hofsnog af den gode gamle Skole bragte det lige til Kongen.

Ludvig den Sextende var ingen Ludvig den Femtende. Han følte ingen Tilfredsstillelse ved at aabne Andres Breve for at trænge ind i deres Hemmeligheder, men lod dog undtagelsesvis dette Brev bryde for at erfare, om ikke en eller anden politisk Intrige skulde være skjult derunder.

Brevets Indhold var imidlertid saalydende:

Store Tyrk!

Vi ere tre unge Piger i en Alder af 16—17 Aar, som hidtil have været uadskillelige og have besluttet altid at være det. For at kunne det, havde vi lovet hverandre at blive Nonner, men vore Familier have ikke villet tillade os at aflægge Klosterløftet. En skjøn Dag maa vi altsaa skilles ad for at giftes, men for at undgaa denne Skilsmisse have vi tænkt paa Dem. Thi De alene har, saavidt vi vide, Lov til at tage flere Koner. Tag os derfor alle Tre for at bevare det Venskabsbaand, der knytter os sammen for hele Livet, og sluk ikke det Haab, vi have sat til Dem! Saasnart Deres Svar indløber, ville vi forlade Klosteret og strax tiltræde Reisen.

Louise, Athenaïs, Florine,

Kostgjængere hos Nonnerne i Abbediet Panthemont.

De tre umiddelbare unge Damer havde ved et fleraarigt Samliv i Klosterets Opdragelsesanstalt knyttet et ubrødeligt Venskabsbaand og fortvivlede nu ved Tanken om at skulle forlade hinanden for at drage hver til Sit i Landets fjerneste Provinser og havde i deres Kvide kun tænkt sig Muligheden af at kunne vedblive at være uadskillelige som Stortyrkens Hustruer.

Kong Ludvig morede sig kosteligt over deres romantiske Infald, raadførte sig med Dronningen og besluttede først og fremmest, at Ingen af Hoffets Folk maatte faa de unge Brevskriverinders Navne at vide. Derefter affattede han et Svar til de unge Damer, og en skjøn Dag modtog de med Posten et Brev, der duftede af Rosenolie, var prydet med en gylden Halvmaane i venstre Hjørne og lød som følger:

„Gid Maanen altid maa smile til de 3 Kostgjængerinder i Abbediet Panthemont!

Stortyrken har allerede 600 Koner, og hvis I derfor skulde forøge dette Tal, vilde Mængden af Eders nye Kammerater sikkert snart skille Eder ad. Eders Hensigt vilde altsaa være forfeilet. Gid Himlens Stjerner altid maa pryde Eders Skobaand! Eders Ven, der sender Eder tusinde Undskyldninger,

Stortyrken“.

De tre Novicer maatte opgive sit Ideal og ægtede siden tre Adelsmænd, men Revolutionens Storme tumlede disse vidt omkring: den ene blev Jakobiner, den anden Emigrant, den tredie Bonapartist, og som det gaar i Verden, glemte de hinanden under Livets Omskiftelser. Den Eneste, der kunde have havt Grund til Klage, levede og døde i lykkelig Uvidenhed om hele Historien. Det var Selim den Tredie, der aldrig erfarede, at de tre Uadskillelige havde beilet til ham.

Det meteorologiske Institut.

Høit Lufttryk vestenfor Norge, frisk vestlig Vind paa Vestkysten, østlig til nordlig paa Østlandet. Luften er bleven tørrere og Temperaturen lavere. Udsigterne ere til roligt Veir med kjølige Nætter.

Kristiania Torvpriser
den 24de Marts 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	12.
Do. Vold	2.	48.	2.	72.
Halm af Rug	„	96.	1.	„
Do. - Byg	1.	72.	2.	„
Do. - Havre	1.	72.	1.	96.
Havremel	6.	60.	7.	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	84.	„	96.
Do. - Tønde	1.	48.	1.	72.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	24.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	72.	2.	96.
Talg	1.	6.	1.	12.
Flesk	1.	20.	1.	36.
Oxekjød	„	90.	„	102.
Kalvekjød	„	84.	1.	„
Faarekjød	„	96.	1.	„
Tiur	„	60.	„	78.
Aarhane	„	36.	„	42.
Ryper	„	12.	„	15.
Hjerper	„	18.	„	20.
Birkeved pr. Favn	3.	„	„	„
Furuved	2.	24.	2.	72.
Granved	2.	„	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristiansand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristiansund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales Pllrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 30te Marts og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe **„Olaf“**, Kapt. Andersen, **„Concordia“**, Kapt. C. Christiansen, **„Johan“**, Kapt. Hansen, **„Moss“**, Kapt. Gundersen og **„Caroline“**, Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttart.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor. **Blichfeldt, Knoph & Co.,**
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Derfor tænker jeg at begynde allerede imorgen, saa vi ikke behøver at slaa i Skorpiondagene.“

„Ja“, faldt Røsle ind, „nu erindrer jeg det! Og da lo Du og sagde: i din Almanak staar Skorpionen i denne Uge.“

„Saa var det“, stadfæstede Sepp, tog derpaa en dygtig Slurk af sit Glas og vedblev muntert: „Jeg tror sletikke paa sligt noget, det maa staa, hvor det vil. Naar en Solformørkelse skal komme, staar det i alle Almanakker paa samme Dag og saa maa det ogsaa være med Tegnene, hvis der er noget sandt ved dem.“

Ved det nederste Bord opstod en sagte Mumlen, som dog snart ophørte, thi endnu havde de om det siddende drukket for faa “Glas“ til at turde modsige Sepp, som ved en eller anden Leilighed havde talt til hver enkelts Bedste.

Desuden havde Hansmikkel ogsaa indfundet sig nu og sat sig ned ved deres Bord og han formanede dem til at holde sig rolig: „Sepp har idag truffet paa den rette, som vil sige ham Sandheden, hvilket I snart vil faa at høre.“

Men Barthle sagde ikke et Ord. Han sad og saa bent frem for sig paa Bordet og skar med sin sølvbeslagne Bordkniv paa et Stykke Brød Begyndelsesbogstaverne til sit Navn.

Ligesom for at undskylde ham sagde endelig Røsle: „Men Mange har dog den Tro, at paa visse Dage eller ved visse Himmeltegn skal man aldeles intet gjøre.“

„Ufornuft, lutter Ufornuft!“ udbrød Sepp ivrig; „man skal gjøre sine Arbejder, naar Vejret og Lejligheden er dertil og om det da engang hænder, at det ikke gaar efter Ønske, saa faar man ikke fortvile, og“ — føjede han til med et skarpt Sideblik til Barthle — „ikke sige: „Det er som om

leende, bad derpaa Klaus om at overlade ham Tobak til en Pibe, og da denne havde leveret ham sin Pung, gav han sig til at rense Piben godt „for at den kunde rumme dygtig“; derpaa stoppede han den omhyggeligt, tændte den og nu skred han endelig imag hen til Sofaen.

„Det er rigtig koldt idag“, sagde han, idet han satte sig ved Siden af Barthle, og efterat have drukket af dennes Glas, vedblev han: „Men, Barthle, Skorpionen, det er den rette! Du maa for Fremtiden ogsaa anskaffe Dig Sveitseralmanakken som jeg; i den staar dette Tegn og ogsaa de andre altid tre eller fire Dage tidligere. Eller anskaf Dig to Almanakker, da kommer Du snart saavidt, at Du neppe mere tror nogen og at det blir Dig temmelig ligegyldigt om Maanen er i Skorpionen eller i Tyren.“

„Ja, Du har godt for at snakke — ganske godt“, sagde Barthle lidt ærgerlig; „men dette Regnvejr havde Du heller ikke ventet; det har nu truffet sig saa denne Gang — ja, det har det!“ tilføjede han bekræftende som sædvanligt efter en Pause.

„Du blev narret“, fortsatte Sepp leende, „da Du ikke slog dit Hø i Skorpionen efter din Almanak. Derfor vilde jeg ikke jamre og klage mig, naar jeg var i dit Sted. Jeg vilde heller opgive den dumme Almanak og det Tegnsludder. Troesartikler er de nu ialfald ikke.“

„Hvorledes har det sig med den Skorpion?“ spurte Røsle, idet hun satte et Maal Vin hen til Sepp.

„For tre Uger siden“, fortalte Sepp, „var vi her ogsaa, jeg og Barthle. Da spurte han mig: „Begynder Du ogsaa med Slaatten imorgen?“ Nej, siger jeg, Græsset er endnu ikke rigtig færdigt. Desuden har det nu i lang Tid været smukt Vejr, og vi kan vel snart vente Nedbør. Derfor vil jeg se Tiden an. „Al dette er sandt nok, sagde Barthle, men i næste Uge staar Skorpionen i Almanakken.

ingen Grund faat, men alligevel Anledning til at gjennemhækle ogsaa Franz dygtig, og det var nok.

„Præsten“, hed det, „har ofte sagt, og det er ogsaa sandt og nu paany bevist: de halvstuderte Bønder er altid de sletteste Kristne. Franz skulde have studert. Han var vel skikket til saadan en blegnæbbet Penneslikker; en Bonde duger ikke, naar han stedse skal have sin Næse i Bøgerne, og aldrig kan gjøre som Skik og Brug er.“

Derpaa bemærkede andre: „Sepp havde allerede bestemt ham til Studeringer, men saa havde han udfundet, at Gutten var den allerrigeste og vakreste og mest opvakte i Landsbyen; men paa andre Steder kunde der kanske gives endnu rigere og vakrere og mere opvakte, derfor har han heller beholdt ham hjemme.“

„Men“, sagde de første igjen, „saadan en Opvakthed er dog hverken Gud eller Mennesker til nogen Nytte, eller hvad har han for det, at han læser i Bøgerne, at der gives et Land med kulsorte Mennesker, som æder hverandre?“

„Og“, faldt andre ivrigt ind, „at Solen staar stille og Jorden drejer sig om en Aksel ligesom et Vognhjul, saa at vi samt Berg og Kvæg hænger ved Jorden baade over og under ligesom Fluer under Taget. Det er jo Ting, som en efter et Rus ikke kunde drømme naragtigere, og saadant fortæller han enhver, som er dum nok til at indlade sig i Samtale med' ham; selv Dagløonnerne, der er i Arbejde hos ham, lyksaliggjør han med sin Visdom.“

„Om Dygtighed eller Opvakthed er der nu slet ikke Tale“, derom var alle enige; og hverken Franz eller hans Fader behøvede nu at gjøre sig saa store Tanker derom; til at være vakker, er Franz altfor mager, og med Formuen ved nu heller intet Menneske, hvorledes det kan gaa; skjønt igrunden ved man, hvorledes det maa gaa, naar Folk med saadanne Galskaber i Hovedet som Franz skal styre et Gaards-

Til New-York

(og videre pr. Jernbane)

med den engelske **nationale Flaades** store og vel indrettede Skruedampskibe, afgaaende **fra Liverpool** Onsdagene som følger:

„**England**" 24de Marts,
„**Virginia**" 31te —
„**France**" 7de April,

i Forbindelse med DHrr. Wilson, Sons & Co.s Dampskibe, som afgaa fra Kristiania hver Fredag. Tolk, som jeg har engageret for ovennævnte Skibe, medfølger Emigranterne fra Kristiania.

O. Swenson,
Kontor: Skippergaden No. 28.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbm. Amundsens Gaard) anbefales Reisende som Byens Folk, Damer saavelsom Herrer, som et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke, saasom: Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillon til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Øloft til 2 a 3 ß, Melk (varm som kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß samt Æggedosis, Porter, Bruslimonade og Seltservand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Bøger.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Ritsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Christiania Handskelager

(Nedre Slotsgade No. 8)

anbefales som velassorteret med norske og udenlandske Handsker.

A. Hennig.

Quebec—Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet „**Argonauts**" Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten

NB. **Fragten er yderst billig.**

S. E. Nielsen,
Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven.
Christiania.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Fra Paris har jeg medbragt de nyeste Façons af moderne Herrehatte i alle Slags:

Silkefloshatte,
Filthatte, stive og bløde,
Chapeaux mecaniques, satin,
Fantasihatte af Silke, Fløiel, Lærred &c.

F. Lühnenschloss,

Carl Johansgade ved Hjørnet af Dronningens Gade.

Skrædder L. Gulbrandsens
MAGAZIN

(Jernbanetorvet No. 7)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker og simple Do. Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

Bestillinger modtages og udføres smukt og solid til billigst beregnede Priser.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra	6 Sk.	opover.
Glandstapeter	- -	20 -	—
Guldtapeter	- -	48 -	—
Fløielstapeter	- -	72 -	—

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Røgeloft, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.

Gammeloft, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære i 1/1, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

brug og tilse alt. Under og over gaar det da som Jorden hver Nat. Men det er ganske i sin Orden. Det er et gammelt Ord: Hvad der er kommet i en Fart, det gaar igjen i en Fart. En Familie, som hurtigt er blevet usædvanlig rig, vil blive endnu hurtigere fattig, ti efter en Gnier kommer en Ødeland, som da bringer mere ud gjennem Nøglehullet, end den første har bragt ind ad Døren."

Forstanderen, som endnu havde tre Døtre hjemme, lukkede nu atter Munden op og sagde: „Sepp har igrunden handlet rigtigt i at sende Gutten paa Alpen; naar han der bliver nød til at tumle sig med Fæet, vil Galskaberne nok forlade ham. Han er ellers ingen daarlig Karl, den samme Franz, og behager mig hundrede Gange bedre end den gamle, man sige nu, hvad man vil. Det er bare Snak, at denne med Vold og Magt skal gjøre ham til en Æsel."

Det regnede stedse stærkere og et heftigt Vindstød truede med at vende indud paa alle Regnskjærme, saa man maatte slaa dem ned, hvis man vilde bringe dem hele hjem. Dette gjorde en Ende paa Underholdningen og alle ilede hjem eller til Værtshuset.

Andet Kapitel.

I den store Gjæstestue i Værtshuset „Ørnen" sad om det runde Bord i den nederste Ende nogle Mænd, for hvem Røsle, Værtens eller rigtigere Værtindens ældste Datter — det eneste Barn i hendes første Ægteskab — fyldte de for dem fremsatte Drammeglas med Brændevin, uden først at spørge dem. Endnu var ikke alle Glas fyldte, da ogsaa Barthle kom ind, slængte sig uden nogen Hilsen eller venligt Ord paa Sofaen ved det øverste Bord og tilkastede Dram-

drikkerne foragtelige Blik. Med en kommanderende Generals Stemme forlangte han et Maal Rødvin. Røsli lod alt staa ved det nederste Bord, hvor hun just stod og ilede for at betjene Barthle; for saadan en Mand venter ikke gjerne og vilde meget snart og meget højt gjentaget sin Befaling. De, der sad ved det nederste Bord, syntes at vide dette ligesaa godt som Røsle; de ventede ganske roligt, uden at gjøre gjeldende en tidligere kommendes Ret til først at blive betjent, indtil den flinke Pige kom og nu ogsaa fyldte deres Glas.

Nu aabnede sig Døren igjen og Sepp traadde ind, tilraabende Dramdrikkerne med kraftig, skjønt noget hæs Stemme et venligt „God Aften, I Herrer Stamgjæster", endnu førend han havde set Barthle.

Nogle bød ham at drikke af sine Glas.

„Tak, Tak!" sagde Sepp, „lad Klaus faa det, han gjør hjertelig gjerne Besked for mig, er jeg vis paa."

„Ja, hjertelig gjerne!" raabte den nævnte. Efter næsten at have tømt fleres Glas, sagde han til Sepp, som endnu stod ved Siden af ham. „Men jeg vædder, Du er glad nu, at Du kjøbte Høet af mig sidste Vinter, om Du end ikke havde Brug for det. I et saa slet Høaar som dette vil man kunne tjene godt paa det, om man vil sælge det."

„Jeg er ingen Handler", sagde Sepp; „jeg trodde bare at gjøre Dig en Tjeneste."

„Det gjorde Du ogsaa. Respekt! Ikke enhver vilde have betalt mig den fulde Pris."

Det syntes slet ikke at behage Barthle, at den rige Sepp opholdt sig saalænge med Dramdrikkerne. Utaalmodig flyttede han sig en Stund frem og tilbage paa Sofaen; endelig raabte han: „Kom Sepp, en Slurk Rødvin! Og Plads er her ogsaa i Sofaen — ja, det er det."

„Ja, ja, jeg kommer saasnart jeg kan", svarte Sepp

man ingen barmhjertig Gud mere havde i Himmelen." Eller er det kristeligt?"

„Det er ialfald sandt — ja, sandt er det!" skreg Barthle, rød i Hovedet af Vrede, kastende Kniv og Brød paa Bordet.

„Aahaa?!"

„Ja, ja, sandt er det og det er intet Under saa slet og liderlig og ugudelig som den nærværende Verden er og alle, som til den hører — alle, ingen undtagen — aldeles ingen. Som sagt: det er intet Under, om Vorherre endelig bliver vred og straffer i sin Vrede, og da maa den uskyldige lide med den skyldige her, skjønt den skyldige med sine Spidsfindigheder mangengang undgaar Straffen — ja, det gjør han!"

„Du tror altsaa Vorherre ogsaa kan blive vred og sint som Du?" spottede Sepp.

„Javist. Og Du? Tror Du ikke det?" spurte Barthle og tilkastede Sep Blik som en Kriminaldommer en allerede mere end halvt overbevist Forbryder.

„Nej, det tror jeg ikke", sagde Sepp hjertelig. „Vorherre kan ikke være nogen Vredens Gud. Hvis vor elendige Handel og Vandel voldte ham saameget Hovedbrud, da maatte han bestandig være sint. Denne Jord med dens onde Beboere er jo hans Jord. Der sker kun, hvilket Du ogsaa tror, hvad han vil, fordi han sikkert vilde det, som sker."

„Aha!" raabte Barthle, „det er godt, nu har vi ham, den lutherske Hund. Skamme skulde Du Dig i dit blodige Hjerte: Du med den ene Fod allerede i Graven og dog tale saa — hedensk-ugudelig, saa —. Hvad staar der i Evangeliet, Du, som er saa lært?"

„Det er luthersk, naar man kun tror paa det Skrevne

Dagbladet.

No. 71. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 27de Marts 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 1ste Paaskedag:

i Vor Frelsers Kirke: Frooprædiken: Hr. Pastor Landberg; Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Frooprædiken: Hr. Pastor Andersen; Høimesse: Hr. Sognepræst Brun; Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepr. Elstrand;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop; Aftensang: Hr. Kand. theol. L. Fog;
i østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tysk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 5;
i Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5; Hr. Pastor Thinn prædiker;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Moro og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 10; høitidelig Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Prædikanter paa 2den Paaskedag:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Kobro; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen; Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg; Aftensang: Hr. Sognepræst Dop;
i østre Akers Kapel: Hr. Sognepræst Magelssen;
i vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen;
i Sørkedalens Kapel: Hr. pers. Kap. Schnitler;
i Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5; Hr. Pastor Jul. Brun prædiker;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tysk Prædiken Kl. 11;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken paa Fransk (sermon en français) af Hr. Pastor G. Almerici Kl. 10; Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Sverige og Udlandet over Charlottenberg; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen; til Throndhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Christianssund, Molde og Aalesund, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Næs, Brottum, Ringsager, Birid, Østre og Vestre Toten og Fjeldhoug; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Aadalen, Hedalen, Jevnager og Kongsberg; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø og Tønsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ritdal og Valders, til Hakedal, Lunner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Svelvig, Hougsund, Kongsberg, Modum, Hønefos, Jevnaker samt til Telemarken over Skien indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer og Gjøvik (Vardal), Løjten, Elverum, Næs, Brumundalen, Brottum, Ringsaker, Birid, Fjeldhaug og Hurdalen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 24de Marts. Underhuset har vedtaget den irske Kirkebill med 368 Stemmer mod 250.

Paris, 24de Marts. Stærk Storm i Kanalen. Mange Skibe forliste. Paa et ilanddrevet Stykke Træverk læstes „Guines (?) af Kristiania". Et norsk Skib, Peters, lastet med Is fra Twagero (Kragerø?) til Liverpool, er totalt gaaet under.

Madrid, 23de Marts. Kortes har forkastet Minoritetens Forslag om Ophævelse af Konskriptionen.

Stockholm, 24de Marts. **Konstitutionsutskottet har indstillet til Antagelse Regjeringens Forslag til Unionsakt.**

Den spanske Ministerpresident forbliver her og vil sandsynligvis udnævnes til Envoyé.

Indløbet til Stockholms Havn vil snart være aabent.

Berlin, 24de Marts. Ifølge „Provinzialkorrespondenz" forbliver Bismarck her i Paasken.

Stockholm, 24de Marts. Prinsesse Lovisa har faaet Mæslinger. Sygdommens sædvanlige Symptomer forefindes. Endnu ingen Bulletin udkommen.

Paris, 24de Marts. I det igaar afholdte Ministerraad udtalte Keiseren Følgende: Det er Regjeringens afgjorte Pligt at tilfredsstille berettigede Ønsker om Forbedringer, men med Fasthed at tilbagevise strafbare Begjæringer og Omstyrtelsesideer. Mange Forbedringer ere allerede bevirkede. Dog under Skin af Lykke er frembragt megen ufortjent Ulykke. Mange Problemer ere løste ved Hjælp af en Forening af Intelligens. Afskaffelsen af Arbeidsbøger kompletterer Rækken af de Foranstaltninger, der ere trufne til Gunst for Arbeiderne. Jeg haaber ikke at kunne tilintetgjøre alle Fordomme, afvæbne alt Had og forøge min Popularitet, men at kunne frembringe ny Energi og modstaa de slette Lidenskaber. Ved nyttige Forbedringer og ved at bestræbe sig for det Gode og Rette, opretholder man Orden med mere Autoritet, fordi Magten da støtter sig paa Fornuft og Tilfredshed.

Paaskesalm.

Den Paaske er væl ljos og blid
Fyr deim, som kjenna Naadens Tid
Og tungt med Syndi dragast:
For gjenom Jesu Grav me kann
No skoda inn i Livsens Land,
Der det til Siger dagast.
Den Tid
Vaar Strid
Væl fekk Ende,
Sælt seg vende
Verste Naudi,
Daa Guds Son stod upp av Daude.

Fyr vaare Synder Jesus do,
Og til vaar Frelsa sunder slo
Han Daudens sterke Stengsla.
At han stod upp, det syner meg,
At Syndi no er daud og veg
Med all si Naud og Trengsla.
Vaar Natt
Er radt
Yvervunni;
Upp er runni
Soli raude,
Daa Guds Son stod upp av Daude.

Han er uppstaden, det er godt;
Og dermed Dauden vardt til Spott,
Som fyrr so faarleg rasad.
Han er uppstaden, det er visst:
Den myrke Heimsens Magt og List
Vaar kjære Jesus knasad.
Det Ord
Paa Jord
Liv kann giva,
Dauden driva,
Satan binda:
Jesus kunde døy og vinna.

Han er uppstanden, det er stort;
Med di han hev til inkjes gjort
All Sorg og Sut paa Jordi.
Han er uppstanden, det er godt;
Mi Grav, som var eit Fangekot,
Ein Brudarsal er vordi.
All Naud,
Sorg, Daud'
No ei stinga
Skal mi Bringa:
Sidste Kvila
Synest no til meg at smila.

No er der Veg til Himmel-Land.
Upp! fylgje, fylgje, alle Mann!
D'er ingi Tid at sova.
Han er uppstaden: dette Ord
Skal spyrjast vida yver Jord.
Han vere evig lovad!
Ver glad
Guds Stad!
Alle kveda
Skal den Gleda
Rundt i Radenn':
Jesus Christus er uppstaden!

(Efter Brorson).

Historisk Literatur.

I.

(Slutning fra No. 70).

Dr. Wimmer bekjæmper vistnok den af Munch fremsatte Mening, at Sproget i de ældste Runeindskrifter i Norden (de fra den saakaldte ældre Jernalder) er gotisk eller halvgotisk. Han tror tvertimod at have bevist, at det er ren-nordisk og faar, som sagt, deri Medhold af Prof. Bugge. Anmelderen, der ikke er sagkyndig, skal i denne Anledning kun bemærke, at en anden af Danmarks dygtigste yngre Sprogmænd, Dr. E. Jessen, i „Aarbøger for nordisk Oldkyndighed" 1867, 1—3 Hefte, har fremsat en Række Indvendinger mod Bugges Bevis for, at Sprogformen i Runeindskrifterne fra den ældre Jernalder er nordisk, hvilke han ikke finder fyldestgjørende, medens efter hans Mening Sagerne fremdeles staar saa, at ligemeget taler for som imod den af Munch fremsatte Mening. Prof. Bugge har i et Svar herpaa (Tidsskrift for Filologi, 7de Aargang) yderligere søgt at begrunde sin Opfatning, men erkjender dog, at hans Beviser kun fører saalangt som til en Rimelighed, derimod ikke til Vished. Og kan det end siges, at Munch's Tydning af de ældste Runeindskrifter og det Bevis for en ældre tyskgotisk Befolkning i Sydskandinavien, som han fandt i disses Sprogform, er bleven rokket ved de yngre Sprogforskeres Undersøgelser, maa det ved Siden heraf fremhæves, at den norske historiske Skoles Lære om Nordens ethnografiske Forhold i Oldtiden i andre Punkter netop er bleven styrket ved den seneste Tids Old- og Sprogforskning, saa det er en mærkelig Feiltagelse, naar man — hvad enkelte paa Prent fremkomne Ytringer giver Grund til at formode — forestiller sig, at denne nu skulde være at betragte som helt og holdent kuldkastet. Prof. Bugge siger i sit ovennævnte Svar til Dr. Jessen: „Jeg har søgt at vise, at Sproget i de ældste Indskrifter er skandinavisk, ikke tysk; men jeg har ikke villet sige, at der ene og alene er en Tidsforskjel mellem Sproget i Indskrifterne fra den ældre Jernalder af Sproget i de almindelige skandinaviske Runeindskrifter. Archæologer har tvertimod givet mig Tro til, at Begyndelsen af den yngre Jernalder staar i Forbindelse med, at et nyt nordisk Element trænger ind". Dr. Wimmer opstiller som Tidsgrændser for det ældste Runesprog Aarene mell. 200 og 650 og for det yngre Runesprog Aarene mell. 800 og 1100; at han lader et Rum af et Par Aarhundreder staa aabent mellem begge Sprogperioder, viser noksom, at Overgangene mangler, og at det ikke kan paavises, at det yngre Runesprog ved en jevn Udvikling er fremgaaet af det ældre. Hine to Tidsafsnit falder sammen med dem, der er opstillet for den saakaldte ældre og yngre Jernalder; og mellem disse har Archæologerne vaapeget Forskjelligheder af en saadan Art, — idet nemlig Oldsagerne fra det ældste Tidsrum i visse Maader tyder paa en renere Smag og en videre fremadskreden Kultur, end Oldsagerne fra det yngste —, at man, for at forklare dem, ikke synes at have nogen anden Udvei end Hypothesen om to germaniske Folkestrømme, der til forskjellige Tider og uden Tvivl ad forskjellige Veie er trængt ind i de nordiske Lande. En anden Kjendsgjerning, som paa en endnu mere iøinefaldende Maade peger hen i samme Retning er den, at, af de to Runealfabeter, der have været brugte i Norden, det, der er eiendommeligt for de skandinaviske Lande og findes paa Indskrifterne fra den yngre Jernalder, har særskilte Tegn for færre Lyd, medens det andet, der ogsaa har været kjendt hos andre Folk af germanisk Æt, t. Ex. Angelsachserne, og som bevislig findes paa ældre Mindesmærker end de særlig skandinaviske Runer, har særskilte Tegn for flere Lyd. Nu er det øiensynlig en Urimelighed at forudsætte, at et Folk utvunget skulde have ombyttet et fuldkomnere Redskab med et mindre fuldkomment, saa at man her neppe kan andet end sætte Brugen af det yngre og dog mindre fuldstændige Runealfabet i Forbindelse med at et nyt germanisk Folkeelement er trængt ind i de skandinaviske Lande. — Udbyttet af den nyeste Sprog- og Oldforskning har saaledes været, at Keysers og Munch's Lære om en dobbelt germanisk Befolkning i Norden er bleven yderligere bestyrket, og kun forsaavidt er en fra deres afvigende Anskuelser opstillet, at den yngre Skole har fundet det rimeligst, at baade det Folk, der brugte det ældre Runealfabet, og det, der brugte det yngre, hørte til den nordiske Afdeling af de germaniske Folkeslag, medens Keyser og Munch antog, at hint maatte være gotisk eller sydgermanisk.

Men endog der, hvor de yngre Sprogmænd bekjæmpe Munch, er det dog paa hans Arbeider de bygge. Munch antog, at Sproget i de ældste Runeindskrifter var gotisk eller sydgermanisk; maaske tog han feil heri, men han er den første, som rigtig læste og tydede flere af disse gaadefulde Sprogmindesmærker, idet han tog Vulfila's gotiske Bibeloversættelse til Hjælp. Det er ham, der har lagt Grundvolden for de følgende Theorier og Forskninger over Sproget i „den ældre Jernalder", hvilket ogsaa Pr. Bugge og Dr. Wimmer erkjende. Den Sidstnævnte siger saaledes i et i „Aarbøger for Nord. Oldk." 1868, 1 Hefte indført Stykke: „P. A. Munch's Afhandlinger er, foruden Bredsdorffs om Guldhornet, de eneste af alle dem, der afhandler det ældste Slags nordiske Runer, som har bragt Sagen frem, de eneste, hvorpaa den senere Forskning har kunne bygge; de ere af alt, hvad der tidligere er skrevet om de ældste Runer, det allervigtigste." Og, medens Dr. Wimmer i sine Undersøgelser over Sproglevningerne fra den ældre Jernalder bygger paa den af Munch lagte Grundvold, slutter han sig ganske til ham i sin Opfatning af Nordens følgende Sproghistorie. Munch er den første, som klart og med slaaende Grunde har godtgjort det vildledende i at betragte Oldnorsk som det fælles Stamsprog for samtlige nyere nordiske Sprog; han paaviste, at hvad man i Danmark hidtil havde kaldet „Oldnordisk", i Virkeligheden er den særegne norske Gren af det fælles Modersprog, sideordnet Oldnorsk og Oldsvensk, der udstiller sig fra hin ved bestemte Eiendommeligheder, at man i Studiet af den nordiske Sproghistorie saa meget mindre kan undlade at tage Hensyn ogsaa til Olddansk og Oldsvensk, som det viser sig, at disse i mange Tilfælde have bevaret den ældre og oprindeligere Form, medens denne er bortfaldt af Oldnorsk, at det nordiske Stamsprogs, den saakaldte danske Tunges Spaltning i tre afvigende Mundarter maa være indtraadt i det seneste omkr. Aar 1000, da man allerede i Runeindskrifterne finder Spor af de for Dansk og Svensk Modsætning til Norsk karakteristiske Eiendommeligheder, og at nyere Dansk og nyere Svensk i slutter sig til Olddansk og Oldsvensk og derimod ikke til Oldnorsk. Man har i Danmark længe strittet imod at gaa ind paa disse Sætninger, fordi man følte, at man derved afskar sig Adgangen til, paa den sædvanlige Maner, ved Talemaader om dansk Tunge og nordisk Aand, at tilkjende sig „fuld Lod og Del" i den i det oldnorske Sprog nedlagte Literatur; men Sandheden kommer altid til sin Ret og alle den saarede Nationalforfænge-

ligheds Bridninger og Bugtninger ender til Syvende og Sidst med, at man siger: Wen die Frau von der Wahrheit stirbt, so laß sie sterben!

Naar nu de dygtigste blandt de yngre danske Sprogmænd, som Dr. Jessen og Dr. Wimmer, erkjende, at man for at finde det virkelig fællesnordiske Sprog maa gaa tilbage til Runeindskrifterne, at derimod Sproget i Eddakvadene og Sagaerne ikke er fællesnordiskt, men eiendommeligt for den norske Gren af den nordiske Stamme, og at de, naar de kalde dette Sprog „Oldnordiskt", ikke dermed vilde have udtrykt, at det ogsaa har været talt og skrevet i Sverige og Danmark, er det klart, at den gamle Strid nærmer sig en fredelig Afslutning. Det eneste alvorlige Argument for at Danske og Svenske kunne tillægge sig noget Medeierskab i den oldnorske Literatur i anden Betydning end den, i hvilken de kunne tillægge sig Medeierskab i alt, hvad der er norsk, ligesom vi omvendt kunne betragte os som Medeiere i alt, hvad der er svensk eller dansk, er dermed bortfaldt. Hvad der tilhører det ene af de tre nærbeslægtede Folk, tilhører jo i en vis Forstand ogsaa de to andre. Men Saga- og Eddaliteraturen, der er nedlagt i det for Nordmændene i Norge og paa Island eiendommelige Sprog og i sin Blomstringstid neppe var kjendt i Sverige og Danmark, kan i Ordets strenge Bemærkelse alene siges at tilhøre det norske Folk.

Kristiania, den 27de Marts 1869.

Vor Samfunds- og Statsudvikling i de sidste Aartier har været vel skikket til at faa den politiske Rathue til at gro fast om Ørene paa somme Folk. Det kan derfor ikke forundre os, at de nu vaagne med Forfærdelse ved Synet af den Snule Fremskridtsaand, som har aabenbaret sig paa det nuværende Storthing ved Stemmeretssagen, aarlige Storthing og enkelte andre Stemmegivninger. Man faar finde sig i, at der gives Marodører og i det Længste bære over med deres Tro paa, at det maa være fule Magters Spil, naar disse snart truende og snart advarende Røster til vor Gaardbrugerstand om at paase sin egen Interesse ikke have frugtet mere end skeet. Det maa jo være rædsomt for dem, der ere vante til at betragte Egeninteressen som det stærkeste af alle jordiske Baand, naar de se, at den ikke formaar at holde „Grundlovens System" bedre sammen, og at Gaardbrugerne forsynde sig i den Grad mod Egeninteressens Bud, at de gaa med paa en Lovbeslutning, som giver Inderster, Husmanden, Arbeideren o. desl. den samme Ret, som før var en enkelt eller enkelte Klassers Privilegium. Sligt maa jo fremstille sig for hine Folk, som bevirket ved Troldoom og Seid; det maa være „Klapperslangen" (J. Sverdrup), som har overlistet og forlokket Gaardbrugerne, ja endog Jaabæk og hans Venner, til at æde af Demokratiets Træ, og at følge sine „principielle Modstandere", og saaledes gjøre sig skyldige i et Frafald, hvorved de forvandle sig selv fra dette Lands Magthavere til „Vandbærere og Vedhuggere" for sine Undermænd og Fiender, den „eiendomsløse Mængde" (Pøbelherredømmet). Den hele politiske Bevægelse paa dette Thing maa fra hine Paamindere og Profeters Standpunkt synes bevirket ved Synkvervinger af nogle Levebrødspolitikere, som have paataget sig Engleham og tale med Englestunge for at lokke vore „gjæve Odelsbønder", ja Kongen selv, ind i den aapenlyse Røverhule, hvor de ville blive udplyndrede indtil Skjorten og kastede ud som et værgeløst Rov for en „Thrane No. 2" eller andre Samfundsfiender.

Hvoraf kan det nu komme, at Gaardbrugernes „Egeninteresse" har været af saa svagt Ankertoug i dette Storthings politiske Storme, at Statsskibets Rotter ikke som sædvanlig kan benytte det som Redningsbro under det Skibbrud, som de finde forestaaende?

Sagen er, at der er Tider i et Folks Udvikling, da Interesserne tabe sin vanlige Magt til at bestemme de Enkeltes Handlinger. Tidsaandens ideale Magter rører sig endog hos dem, der ved sine Interesser ere stærkest knyttede, til at opretholde den givne Magtstilling. Ideen er en Anelse, som visnok er uklar for Mængden af dem, som den paavirker, men som fattes af de enkelte mere klarsynede Aander, som hver Udviklingsperiode har at fremvise; det er saadanne Mænd som vore Sagaer kalde forspaaer eller framsynte, saaledes som den vise Njål paa Island. Af sig selv bliver de Folkenes Ledere og Hovdinger uden at de have beilet til denne Stilling eller lagt nogen Plan for, hvorledes de skulle udnytte den. Det er som J. Sverdrup sagde i sin Tale for aarlige Storthing: „Folket spørger ikke efter disse Mænds Særinteresser, og det er løs Tale at fremstille Bevægelser, som de ni netop nu seile med, som Resultater af enkelte Mænds Virken og Agitation; nei, disse Mænd bæres frem af Opinionen; de kunne ikke skabe den eller løfte sig selv op; de ere regelmæssigen mere end Halvparten Forretningsførere for de store Nødvendigheder inden Samfundet". Det er en stor Vildfarelse at tro, at vor Gaardbrugerstands Øine for sin egen Interesse i at sidde som Eneraadige over sine Sambygdingers og sine Landsmænds Skjæbne i Herredsstyrelse og Storthing ere blændede ved nogen enkelt Mands Virksomhed eller ved nogen forbigaaende Bedrag. Nu have vi Alle under Følelsen af „de store Nødvendigheder inden Samfundet", som endog en Ole Hammerstad villig skulde bøie Knæ for, om han havde seet de Følger for Fædrelandets Fremtid, som vilde have flydt af det politiske Program, som mange af hans Storthingskammerater i Mindretallet, have opgjort sig.

Idealerne, Principerne, de ordnende Grundsætninger bryde undertiden Selvinteressens Trældomsbaand som ved en overnaturlig Magt, medens de ultrakonservative Moses'er forgjæves prygle og bønfalde Odelsklippen for at faa den til at afgive den forønskede Egeninteresses Lædskedrik. Man se blot hen til Historiens Vidnesbyrd om Ideernes Magt. Da de nye Tids Ideer brød frem ved den franske Revolution, fandt de sine Talsmænd og Blodvidner hos alle Samfundsklasser, hvor modstridende deres Standsinteresser end kunde være; Adelsmænd og Præster fandtes ligesaa hyppig i Demokratiets Række som i de aristokratiske Emigranters, ligesom man ogsaa under Februarrevolutionen i 1848 saa Pengemændene og Eiendomsherrerne blandt Bærerne for de socialistiske og kommunistiske Ideer, som da brød frem.

Saaledes er det ogsaa hos os i den Hanesjed-Udvikling, vi nu endelig have gjort fremad; man finder blandt de Thingmænd, som have stemt for Udvidelse af Stemmeretten og aarlige Storthing, Folk af alle Samfundsklasser, ligemeget enten deres Egeninteresse, om den havde faaet frit Spillerum, vilde have budt dem at stemme mod hine Reformer eller for.

Vore Modstanderes Feil er til syvende og sidst den, at de ikke have noget klart og uhildet Blik paa, hvad der nu foregaar i Nationen. Udviklingen synes dem paa den ene Side langt større i sine Følger, end den med nogen Rimelighed kan antages. Og paa den anden Side finde de, at Stemmeretssagen og aarlige Storthing er forberedt paa en altfor langsom, forretningsmæssig og hverdagslig Maade, til at de behøve at møde den med andet end med en Henvisning til den hverdagslige, solide Interesse hos Gaardbrugerstanden at være „sig selv nok" og lade de Andre om, hvorledes de ville skaffe sig, hvad de behøve. Men netop denne cyniske Fremdragning af, hvad Gaardbrugerne nu finde inde med, og det stærke Opraab til deres Egeninteresse for at beskytte sin Magtstilling, netop dette har gjort det saameget vanskeligere for dem, at vende sine Bestræbelser i den Retning, og i samme Grad lettere for dem at rette deres Blik mod Tidens demokratiske Ideer og „de store Nødvendigheder inden Samfundet".

Hvad man kan uddrage som Lære af de sidste Tiders Begivenheder, er den, at Interesser ere afmægtige ligeoverfor Ideer, og at Ideer kun kan slaaes med Ideer.

Udlandet. Det østerrigske Rigsraads Deputeretkammer har den 18de ds. vedtaget en Lov om Landeværnet med 75 Stemmer imod 61. Den stærke Minoritet forklares af, at der her opstod en Principstrid, der dreiede sig om, hvorvidt Landeværnet, saaledes som det er Tilfældet i Ungarn, skulde være en særlig Indretning eller høre til den fælles Hær, saaledes som Lovudkastet bestemte. Under disse Forhandlinger tog Grev Beust Ordet i sin Egenskab af Deputeret, og hans Ytringer have vakt stor Opmærksomhed, især hos Alle, som dele Majoritetens Anskuelser. Beust gjorde nemlig gjældende, at man i den østerrigske Halvdel af Riget skulde tage den ungarske Politik til Mønster; Ungarn havde afsluttet et Forlig med Kroatien, skjønt det havde havt store Vanskeligheder at overvinde, og i Østerrig vilde en lignende Opgave ogsaa lykkes, naar man ikke paa den ene Side nægtede Alt, medens man paa den anden Side forlangte Alt. Disse Hentydninger opfattes som en Bekræftelse paa, at Grev Beust vil gjøre alvorlige Forsøg paa at tilveiebringe et Forlig med Polakkerne og Czecherne og man ser tillige i dem en Bebreidelse imod det særlig østerrigske Ministerium, der næsten udelukkende har Øie for Tyskerne og under Paaskud af at holde paa Forfatningen vægrer sig ved at gjøre de nødvendige Indrømmelser til de øvrige Nationaliter.

Der er nu forløbet et halvt Aar, siden Revolutionen i Spanien kom til Udbrud, og de store Forhaabninger, som den vakte hos det spanske Folk, lade endnu bestandig vente paa sin Opfindelse. „Aldrig har en Revolution lagt større Ufrugtbarhed for Dagen", ytrer „Wes. Zeit." i en ledende Artikel om Spaniens fortvivlede Forhold. „Hvad er der skeet, siden Opstanden kom til Udbrud i Kadix? Man han forvist nogle hundrede Jesuiter demoleret nogle hundrede Klostre og Kirker, opløst nogle religiøse Foreninger, givet en Mængde Gader, Pladse og Distrikter nye Navne, skiftet hele Embedspersonalet om flere Gange, proklameret en umaadelig Masse ukrænkelige Menneskerettigheder, afskaffet Konsumtionstold, gjort en betydelig Gjæld, udstedt særdeles mange Manifester og feiret særdeles mange Fester, men ikke udført Nogetsomhelst, der er værd at nævne. Da man rettede Bebreidelser imod Figuerola paa Grund af hans Finantsbestyrelse, svarede han, at han var stolt af at have holdt Revolutionen ilive, indtil Kortes traadte sammen. Finantsministeren kan maaske med Rette gjøre sig til heraf, men for hele Regjeringen gjælder det ikke; den burde ikke i fem Maaneder have ladet sig nøie med at leve, men skulde have sørget for Fremtiden. Ansaa den det virkelig for aldeles nødvendigt, at den konstituerende Forsamlings Indkaldelse udsattes saa længe, var det ligefrem dens Pligt at have de allernødvendigste Forslag paa rede Haand til Fremlæggelse i Kortes. Istedet herfor har den endnu ikke forelagt Forsamlingen et eneste Lovudkast, naar man undtager Figuerolas Forslag om et nyt Laan paa 1000 Millioner Realer. Kortes have været samlede i over fire Uger, og endnu er der hverken forelagt dem et Forfatningsudkast eller Budgettet eller nogensomhelst Reform." Patrie raader General Prim til at gjøre Ende paa Anarkiet ved at opkaste sig til Diktator.

Fra Brüssel skrives den 17de: „Igaar holdtes Ministerraad for at drøfte de af Laguéronnière overbragte Forslag. Ifølge L'Ind. belge er man allerede bleven enig om nogle Punkter; en Kommissions Nedsættelse er antagen i Principet, og denne Kommission skal efter den franske Regjerings Ønske holde sine Møder i Paris. Den belgiske Regjering foreslaar at forelægge denne Kommission de internationale Tarifer for at sikre det franske Selskab de Fordele, det vilde have høstet ved en direkte Drift af den luxemborgske og den lüttich-limborgske Jernvei. Den franske Regjering finder disse Forslag for indskrænkede; den forlanger, at Kommissionen skal sysselsætte sig med alle de økonomiske Spørgsmaal, der berøre begge Lande, Jernveisbeslutningerne indbefattede. Man haaber at bringe de endnu stærkt afvigende Meninger i Samklang med hinanden, og Alt vil sandsynligvis være i Orden inden denne Uges Udgang". — Det benegtes nu bestemt, at England har tilbudt sin Mægling, det har indskrænket sig til at give Belgien og Frankrige venskabelige Raad.

Grev Beust er reist til Triest for i sin Egenskab af Udenrigsminister at overvære den Audiens, Keiseren vil give Viktor Emanuels overordentlige Affending, General Della Rocca. Grev Beusts Nærværelse og Deltagelse i de Forhandlinger, der formodentlig ville finde Sted mellem Keiseren og den italienske General, lader formode, at vigtige Sager ville blive bragte paa Bane i Triest. „N. fr. Pr." tror ikke, at der er Tale om en Alliance, men bekræfter, at der i de sidste Uger har fundet en meget betydelig Tilnærmelse Sted mellem Hofferne i Wien og Florens. Bladet tror, at denne Tilnærmelse væsentligst skyldes Frankriges Indflydelse.

Grev Bismark har havt et stærkt Anfald af Mavekrampe; han skal dog nu være i Bedring.

Grev Brassier de St. Simon er bleven udnævnt til preussisk Affending i Florents.

Gaulois vil vide, at Frankrig og Sverige paany have optaget Planen til en skandinavisk Union. Som man ved, tilføier Bladet, har den franske Regjering aldrig opgivet Tanken om at se denne Plan virkeliggjort.

Marskalk Niel har i denne Tid hyppige Sammenkomster med Keiseren. Flere af de i Afrika liggende Regimenter ere kaldte tilbage til Frankrig. I Paris gaar der paany Rygter om en nær forestaaende Krig.

Statsraad Broch agter efter Forlydende strax over Paaskedagene at reise til Horten for at gjøre sig bekjendt med Forholdene der. — Rimeligt er det, at den Undersøgelses-Kommission, som Kommandør Valeur har forlangt i Anledning af de mod ham reiste Anker, ogsaa snart kan ventes nedsat.

Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug besluttede i det afholdte Repræsentantmøde enstemmig:

1) at et større Skyttermøde i Lighed med det ifjor paa Lindøen afholdte, søges afholdt i eller ved Trondhjem, — og
2) at et Instruktørkursus for Skolelærere søges afholdt i Kristianssand.

Det derpaa foretagne Valg paa Bestyrelse havde saadant Udfald:

Bestyrere:
Ritmester Egeberg.
Oberstløitnant Broch.
Grosserer Erichsen.
Artillerikaptein Dahll.

Suppleanter:
Direktør Gjerdrum.
Professor Rasch.
Kjøbmand Schreiner.
Ingeniørkaptein Klingenberg.
Kand. Sinding.

Efter Forslag fra Kand. Sinding blev det dernæst henstillet til Bestyrelsen at tage under Overveielse, om det ikke vilde være hensigtsmæssigt at hæve den Bestemmelse, ifølge hvilken der ved Skytterfesterne kun kan konkureres med 4 Linjers Rifler.

Markus Thrane bekjendtgjør i „Fædrelandet" og „Emigranten", at han den 4de d. M. holder i La Crose en „Forelæsning over Guds Søn og Treenigheden", hvori han „vil bevise, at Læren om Jesu Guddommelighed og den hellige Treenighed ikke alene strider imod al sund Fornuft; men ikke engang findes i Bibelen og saaledes er aldeles ukristelig" og opfordrer Pastor Preus til at „møde" ham og indlade sig med ham i „Debat".

Bladets Redaktion anfører i Anledning af denne Udfordring, at Thrane sandsynligvis „maa være sindssyg", og derfor „utilregnelig".

Frygtelig Sprængning. Ved Sorbonne-Pladsen i Paris skede den 16de ds. en frygtelig Sprængning i en kemisk Fabrik, tilhørende Hr. Pelletier. Knaldet hørtes i en halv Mils Omkreds, og Jorden bævede i en vid Kreds som ved et Jordskjælv. Husene rund omkring Pladsen rystede, medens Vinduesruderne sprang. Raab om Hjælp lød fra alle Kanter. Den underste Etage af det Hus, hvori Explosionen skede, stod strax i Flammer og Beboerne i øverste Etage, der vare afskaarne fra Trappenedgangen, skrege frygtelig om Hjelp. Taarnet foran Huset var bedækket med afrevne menneskelige Lemmer, med Blod, Hjernemasse og sønderslagne Møbler, saaat det var et frygteligt Syn. Efter 10 Minuters Forløb ankom Brandfolkene, og det lykkedes efter en Times Arbeide at slukke Ilden samt at redde dem, der endnu vare ilive. Explosionen opstod derved, at en Krukke med 50 ℔ Soda-Pikrat ved Uforsigtighed kom i Brand. Hvormange der ere dræbte, vides ikke nøie. Der savnes 8 a 9 Personer. De saaredes Antal beløber sig til 50—60. Alle de, som ved Explosionen passerte Torvet, bleve mere eller mindre saarede, paa et ungt Menneske blev Hovedet revet af. Alle nærliggende Huse ere mere og mindre beskadigede.

Til offentlige Foredrag af historisk, økonomisk og naturvidenskabeligt Indhold for Menigmand har Kristiania Sparebank, efter Andragende fra „Selskabet for Kristiania Byes Vel", bevilget 300 Spd.

Til Kristiania-Drammensbanen, hvortil der nu ialt er tegnet 103,500 Spd. i Aktier, har Kristiania Sparebank bevilget 30,000 Spd. Anlægskapitalen var, som det vil mindes, 1,000,000 Spd.

Til Billedhuggermusæum for Kristiania By har ovennævnte Sparebank fremdeles bevilget de af Rektor Vibe ansøgte 2000 Spd. samt 200 Spd. til Opbevaring og Tilsyn i 1869.

Fisketelegrammer. Telegram til Indre-Departementet fra Opsynschefen ved Lofotfiskeriet, dateret Stamsund 24de Marts.

Igaar ikke almindeligt Søveir. Endel Redskaber bleve dog udsatte, men Nordvestkuling med Snefog har hidtil idag paa fleste Steder hindret disses Optagning.

Do. Do., dateret Stamsund 25de Marts, angaaende Lofotfisket.

De udestaaende Redskaber blive trukne idag. Fangsten med Liner jevn, god overalt, med Garn derimod fremdeles ujevn, tildels rigt.

Et Møde i Retskrivningssagen, der er bleven afholdt i den danske Studenterforenings Lokale, førte efter et Ordskifte uden synderlig Interesse til Valget af Dhrr. Docent S. Grundtvig, Dr. phil. Lyngbye og Rektor Thrige som Affendinge til den forestaaende Forhandling med det tilsvarende Udvalg fra Norge og Sverige.

Krigsministeren Marskalk Niel ytrede under Debatten om Udskrivningsloven: Hærloven har givet Frankrige en militær Magt, som det aldrig tidligere har været i Besiddelse af. Den nye Organisation er næsten fuldstændig gjennemført. Ved paatrængende Fare vil Alt meget hurtigt være færdigt, men man kan give sig god Tid, fordi der for Øieblikket ikke er nogen Vanskeligheder. Uden Tvivl medfører den militære Ordning store Omkostninger, men den er den mest demokratiske i hele Europa. Man maa ikke glemme, at Frankrige, som ikke kjender noget Had, tillige er den Magt, der allermindst kan taale nogen Beskjæmmelse. I mine Øine vilde det være den største Ulykke at blive fornærmet uden at være væbnet. En saadan Begivenhed vilde uden Tvivl styrte den uværdige Re-

gjering, der udsatte Landet for en Ydmygelse. Det er for Øieblikket ikke noget passende Tidspunkt at afskaffe staaende Hære. Vi se i vor Nærhed Magter, der ere kastede til Jorden, og Folkestammer, der ere annekterede eller truede i deres Selvstændighed. Jeg betragter den staaende Hær som det bedste Middel mod Misbrug af Overmagten. Frankrig kan tillidsfuldt hengive sig til Handel og Agerdyrkning, fordi det nu har en velorganiseret og veludrustet Hær. Hvis dette ikke var Tilfældet, saa vilde Situationen være en ganske anden, og vi vilde være udsatte for Begivenheder, der kunde gjøre Skaar i Landets Interesser eller krænke den nationale Følelse.

Et af Venstre stillet Forslag om at nedsætte det Mandskab, der forlanges udskrevet, til 80,000 Mand, blev forkastet med 105 St. mod 24. Begge de to første Paragrafer af Forslaget bleve vedtagne.

Ny Opfindelse. En Brevskriver fra London til Göteb. Hand.- och Sjöfartstidn. omtaler en ny Slags Maade at fragte Varer paa, som allerede er prøvet i England og antages at ville faa stor Betydning. Vareforsendelsen foregaar paa en Staaltraad, der bæres oppe af Træpæler ligesom de almindelige Telegraftraade. Traaden er „uden Ende“, som det heder i det tekniske Sprog, d. e. begge Ender ere sammenføiede; den sættes i Bevægelse ved Damp- eller Vandkraft ved „Traadveiens“ Endepunkt og løber over cylindriske Blikskiber samtidig frem og tilbage. For at de skal kunne løbe uden Hinder udgaar der fra Toppen af hver Træpæl vinkelrette Arme, som i sine yderste Ender ere forsynede med Ruller med Render for Traaden. Naar Maskinen sættes i Gang, løber Traaden om Cylinderen videre over Rullerne hele Veien til næste Cylinder og saa tilbage igjen. Ledningen kan lægges over Bjerg og Dal og i Krik og Krok, og kan gjøres stærkere eller svagere, eftersom det trænges. Varerne lægges i smaa fasthagede Vogne, hængende paa Hjul, der rulle paa Traaden og kunne bære ca. 100 Pds. Vægt.

Herads-Politi. I et Herad i Bohuslæn har man med god Fremgang oprettet et Heradspoliti, der staar under en frivillig Politimester og har Gaardbrugere til frivillige Underopsynsmænd; disse have delt Heradet mellem sig i mindre Politidistrikter. Bygden er paa denne Maade bleven renset for Forbrydere og Pak, heder det.

Stockholms Folkemængde var 31te Decbr. 1869 136,702, heri ikke medregnet de, som midlertidig var bortreiste fra Staden.

Den mest besøgte Kirke i Stockholm er, skriver Dagens Nyheter, Blasieholmskirken. Hvorfor? Fordi der samles den „fine“ Verden til Gudstjeneste; endog kongelige Personer slænger til at høre Messe der. Det øver mere Tiltrækningskraft paa Mængden, end Pastor Beskows Personlighed og Prædikegaver!

Nye Uroligheder i Hudiksvall have fundet Sted den 18de ds. Da en Kaffesælgerske og en Gut, som havde haanet Kronfogden, skulde arresteres, dannede der sig snart en støiende Folkesværm, som dog hverken var bevæbnet eller gjorde noget Forsøg paa at befri Arrestanterne. Da Kronfogdens Opfordring til Mængden kun besvaredes med Hurraraab, blev Militærmagt tilkaldt. 50 Mand angreb Folkemængden med Skud og Bajonetterne, hvorved 5 Personer saaredes, dog ikke livsfarligt; en Person fik et Skud igjennem Foden. Kronfogden lastes for at have gaaet overilet frem. Den følgende Dag var Alt roligt.

Jernbane til Elverum. Samtlige Formandskaber i Solør skal, ifølge „Hedem. Amtst.“, have sat sig i Bevægelse og indsendt Andragende til Regjeringen om, at Linien fra Kongsvinger til Elverum maatte gjøres til Gjenstand for ordentlig Undersøgelse i Anledning den paatænkte Forbindelse mellem Trondhjem og Kristiania. „At dette ikke er bleven gjort uden nogen speciel Ansøgning fra disse Distrikter, finde vi, siger Bladet, en uforsvarlig Skjødesløshed i en saa vigtig Sag, en Skjødesløshed, der maa træde saameget skarpere frem, naar der allerede er vist et Projekt om en Gulbrandsdalslinie saamegen Opmærksomhed, som en Befarelse af en mandstærk Kommission“.

Udvandringen til Amerika. Med Dampskibet „Norway“ afgik fra Trondhjem til Newkastle sidste Gang 77 Emigranter, for fra sidstnævnte Sted ad Allan line at befordres over Havet til Amerika, og derfra videre til deres forskjellige Bestemmelsessteder. Iblandt Emigranterne findes ikke nogen over 56 Aar gl., men de fleste ere i Alderen mellem 20 og 40 Aar. De fleste ere fra Tolgen og Tonset, men iøvrigt have de Hjemsteder paa forskjellige Steder i Nordre og Søndre Trondhjems Amter samt i Nordland, og kun 3 Personer ere herfra Byen. Bestemmelsesstederne ere fornemmelig St. Paul, La Crosse, Chikago og Milvaukee. Efter Forlydende skulle Emigranterne ikke være i Besiddelse af mange Penge.

Musikeren Haberbiers Begravelse foregik i Bergen den 19de ds. med megen Høitidelighed og i Overvær af en stor Menneskemasse saavel i de Gader, hvorigjennem Toget gik, som paa selve Kirkegaarden.

Bisættelsen foregik paa Holdts Sal, der i den Anledning var smukt dekoreret for Sørgefesten. Alle Gaskroner; Statuetter og andre Dekorationsfigurer var indhyllede i sort Flor; ved selve Kisten var anbragt florbehængte Kandelabre. Idet man kom ind i Salen, hvis Vinduer var tæthængte, gjorde den glimrende Belysning fra Gaskronerne og Kandelabrene og den hele Sørgedekoration et stærkt Indtryk. Selve Kisten var tæt indhyllet i et Flor af Blomster, deriblandt en hel Del Kamelier og andre for Aarstiden meget sjeldne.

Sørgefesten begyndte med Marche funebre af Beethoven for fuldt Orchester; derpaa holdt Sognepræst Reimers en smuk Tale. Efter Talen blev under Ledsagelse af Hornmusik afsunget en for Anledningen skreven Sang.

Enkekasse for Handelsstanden. I Handelsforeningen i Bergen er behandlet Kjøbm. F. W. Olsens Forslag om Oprettelse af en Enkekasse for Handelsstanden. Ved Votering besluttedes enstemmig, at Sagen skal søges fremmet ved Foreningen. Forslagsstilleren meddelte, at han var sikret sagkyndig Bistand med Hensyn til Udarbeidelse af Statuter, hvilke han i et senere Møde agtede at fremlevere. Efter en kort Diskusion, hvori fremkom flere Antydninger om Indretningens Anlæg og Virksomhed, besluttedes, at det lovede Udkast til Statuter bliver at behandle i en Komite og endelig i Foreningens almindelige Møde.

En Forbindelse af Telegrafnettet mellem søndre og nordre Baarsfildedistrikt over Havørerne i de to bergenhusiske Amter. Et hertil sigtende Forslag fra Kjøbmand Rosendahl sees af de bergenske Blade at være bragt paa Bane i Handelsforeningen. Forslagsstilleren antog, at Vigtigheden af et saadant Anlæg i Fiskeriets og Skibsfartens Tjeneste vilde vinde en saa almindelig Anerkjendelse, at den fornødne Bevilgning med Grund turde forudsættes, naar Sagen i sin Tid bæres frem for Regjering og Storthing af Handelsforeningen samt andre sagkyndige Korporationer. Det første Skridt var at faa bragt i Gang Undersøgelser af Linien for Anlægget, m. m. samt Overslag over dets Kostende. Forslaget vil blive behandlet i et senere Møde.

Livsevnemaaler (Vitalmeter) er Navnet paa et Apparat, der er konstrueret af Grosserer Jm. Pfeiffer i Kjøbenhavn. Dette Apparat skal bevirke, at Mennesker, der blive jordede Skindøde, naar de vaagne op i Kisten kunne sætte sig i Forbindelse med Oververdenen. Opfinderen har anstillet flere Forsøg med sit Apparat, blandt andre har han ladet sig selv jorde og opholdt sig en god Time under Jorden uden at føle den mindste Ulempe, og alle Forsøgene ere faldne særdeles heldige ud. Apparatet, hvorpaa Opfinderen søger Patent, koster kun ubetydelig, og han er i disse Dage reist til Paris, dels for at tage Patent paa sin Opfindelse og dels for at konkurrere til den Præmie, der er udsat for Opfindelsen af det bedste Apparat, hvorved Folk, der ere blevne levende jordede, kunne sætte sig i Forbindelse med Oververdenen og saaledes blive reddede fra den skrækkeligste Død.

Det engelske Skolesporgsmaal. De mange Taler og Debatter om Undervisningsspørgsmaalet i Parlamentet have ført til det Resultat, at den Lov, som Regjeringen har indbragt vedrørende denne Sag, er henvist til et specielt Udvalg. En naturlig Følge heraf er, at der neppe i indeværende Session vil udkomme en gjennemgribende Lov om Skolevæsenet. Derimod fremgaar der af Debatten det Resultat, at Striden imod Skoletvang er tagen stærkt af. De ofte fremsatte Betænkeligheder, at der ved Skoletvangen gjøres et Indgreb i den personlige Frihed, som Staten ikke maa anmasse sig, ere saa temmelig bragte til Taushed. I Parlamentet ere de i den senere Tid kun sjeldent blevne gjentagne, i Pressen fandtes de næsten aldrig, og hvis det er sandt, at den største Del af Arbeiderklasserne i England ønsker Skoletvang, er det ikke rimeligt, at man længe kan nægte dem den. „For denne Pris“ — skriver der — „vilde Udsættelsen af Regjeringens Lov til næste Session ikke være for dyrt betalt.“

I det nordtydske Forbundsraads Møde den 19de Marts fremlagdes Budgettet for 1870, i hvilke Indtægter og Udgifter balancere med c. 76 Millioner Thaler; af Udgifterne opføres c. 4,200,000 Thaler som extraordinære. Til Budgettet slutter der sig et Forslag om at forhøie Marinelaanet med 6 Millioner, nemlig fra 10 til 16 Millioner Thaler. I Motiverne beraaber Preussen sig paa Organisationsplanen for Marinens Udvidelse i et Tiaar, fra 1868 at regne, idet der heri bestemtes, at Forbundet hvert Aar skulde dække 2,600,000 Thaler ved Hjælp af sine løbende Indtægter, medens Resten skulde bringes tilveie ved Laan. For Aarene 1870—74 vil der udkræves Tilskud af 5,960,000 Thaler til Marinen og af 1½ Million til Kysternes Befæstning, i det Hele 7,460,000 Thaler.

En Indbydelse til et Landhusholdningsselskabs Oprettelse for Søndre Bergenhus Amt og Bergens By er udstedt. Selskabets Formaal er Landbonæringens Fremme i alle dens Grene, og det agter ifølge Lovudkastet at slutte sig til det kongelige Selskab for Norges Vel og indgaar paa de Betingelser, som der foreskrevne i § 9 i de for dette Selskab vedtagne Love. Ligesaa søger Selskabet at slutte sig og virke i Forening med de Sogneselskaber, Landboforeninger eller lignende Selskaber, som ere eller senere blive dannede i Distriktet. Medlem af Selskabet er Enhver, som til dettes Kasse erlægger enten en Gang for alle et Beløb af 5 Spd. eller en aarlig Kontingen af 60 ß.

I Indbydelsen, der er undertegnet af H. Th. Meinich, Rasmus Rolfsen, T. S. D. Pedersen, Konow, heder det b. A.: „Forøget Kraft og større Oplysning, freidigere Mod og belivet Interesse tiltrænges sikkerligen ogsaa for vor Landhusholdning, og Exemplerne fra andre Lande og andre Steder, hvor Landbobedriften staar ulige høiere end hos os, men hvor desuagtet Landhusholdningsselskaber næsten overalt have været og fremdeles ere i Virksomhed, samt omfattes med levende Interesse og virke til stort Gavn, indeholder for os en stærk Opfordring til at følge i samme Spor. I vort Broderland Sverige — for kun at holde os til, hvad der ligger os nærmest — haves saaledes, foruden et hele Landet omfattende Landbrugs-Akademi 1 a 2 Landhusholdningsselskaber for hvert Lehn (Amt), der virke med meget betydelige Midler og staa i Forbindelse med Sogneselskaber i de allerfleste Herreder, og i vort eget Land gives ligeledes, saavidt vides, Landhusholdningsselskaber med derunder hørende Sogneselskaber i de 12 af Rigets Amter, forbundne med og knyttede til det hele Landet omfattende Selskab for Norges Vel. Disse Selskabers Virksomhed er stegen med de stedse forøgede Krav, og omfatter nu Landhusholdningens forskjelligste Dele.

De sees f. Ex. saaledes med Hensyn til det egentlige Jordbrug gjennem Amtsagronomer, Præstegjeldsagronomer o. A. at søge Veiledning ydet, overalt hvor det begjæres, at lønne Drænsmestere med fornødne Medhjælpere, dels for at give fornødne Veiledning i Grunddigning og dels for selv at udføre saadanne Foretagender, at yde Bidrag til og fremme Tilvirkningen af Drænsrør, at meddele Reisestipendier, opmuntre ved Præmier for Jorddyrkning, Grøftning, Pløining o. A., anskaffe Redskaber og Maskiner tilsalg, til Udlaan eller til Udlodning, indkjøbe i Partier paalideligt Græsfrø og andre Frøsorter og mere deslige, — med Hensyn til Kvægstellet, at sørge for Anskaffelse og Udstationering af udmærkede Avlsdyr af fremmede eller i Landet hjemmehørende Racer, at bidrage til Oprettelsen af Stamhollænderier og Stamschæferier, indforskrive fra andre Lande duelige Kvægrøgtere og Ystere og bidrage til disses Lønning, foranstalte Bondegutter oplærte som Røgtere og Bondepiger underviste i Melkebehandlingen ved Meierier baade her i Landet og andensteds, lønne omreisende Meierimestre, foranstalte afholdt Fjøsskuer og Dyrskuer og yde Præmier ved Udstilling af Husdyr og Redskaber og af Landbrugsprodukter, ved Præmier opmuntre udmærkede Kvægrøgtere og Budeier, bidrage til og veilede ved Anlæg af Ysterier og Meierier, understøtte Bestræbelserne for et forbedret Sæterstel og mere deslige, — med Hensyn til Havevæsen bidrage til Lønning af omreisende Gartnere og deres Medhjælpere samt til Oplærelse af Gartnerelever, understøtte Anlægget af Kjøkkenhaver ved Almueskolerne og befordre Plantningen af Frugttræer og Bærbuske der og andetsteds, ved Præmier opmuntere Skolelærere, som have gjort sig fortjente ved at bibringe Skolebørnene Indsigt og Interesse for Havedyrkning, yde Bidrag til Frugtudstillinger og Reiser i fremmede Lande m. m., — og med Hensyn til andre Dele af Landbonæringen lønne omreisende Skovplantere og derved og paa anden Maade bidrage til Skovplantninger og en bedre Behandling af de gamle Skove, søge

undres over det. Du har altid været en saadan verslig-sindet Fant, Sjæl og Salighed har Du glemt og bare fundet Glæde i det Timelige; man siger allehaande om de Veje, hvorpaa Du har faat dine Penge, forunderlige Ting siger man — maa Du vide. Jeg har hidtil ikke villet tro alt, men hvad Præsten har sagt, det ved jeg. Han prædikede engang: De, hvem alt gaar efter Ønske i denne Verden, har ikke meget mere godt at vente i den anden Verden. Gud vil belønne dem den Smule godt, de muligvis har gjort, i denne Verden, og naar saa een saadan dør og vil ind i Himmelen, da heder det: „Mars ud, pak Dig — ja, det heder det!“

Dramdrikkerne lo, men Sepp sagde: „Nu tilhører vi engang denne Verden, og de Nødvendigheder, Gud har skabt os, beviser, hvad der er vor Pligt. Heller ikke Kapuzineren (et Slags Munker) lever bare af sin Bøn, men ogsaa af vort og vore Forfædres Arbejde. „I dit Ansigts Sved skal Du æde dit Brød!“ sagde Gud, da han jog Adam ud af Paradiset. Forøvrigt har jeg ikke sagt, at Bønner og deslige er unyttigt; men det mener jeg: Beden og bare Beden, det vil ikke forslaa, og jeg siger det med fuld Bevidsthed, fordi jeg vel ved, hvad deraf følger. Om Jesus selv nu kom igjen, saa vilde man ikke tillade ham uforstyrret at lære i tre Aar, og atter vilde de Skriftkloge og Farisæerne være hans Modstandere.“

„Mureren har fuldkommen Ret!“ mente Klaus.

„Javist, Klaus! Mureren har fuldkommen Ret, han, den frisindede Murer, Frimureren! Og han har, ved Gud, fortjent at have Dig til Ven og Sødskendebarn! — Ja, det har han!“ Med disse Ord kastede Barthle Pengene for sin Fortæring paa Bordet, saa de rullede under Ovnen, sprang derpaa hen til Døren og skreg: „Med saadant fordømt, ugudeligt Pak vil og bør jeg ikke mere have noget at gjøre,

og selv vil forske og selv tænke. Jeg og Du har ikke denne Ret“, svarte Sepp.

„Men hvad siger Præsterne, hvad?“

„Min Gud! De siger allehaande; den ene siger t. Eks. man ikke maa danse og i hans Menighed gives der hver Fastenat Historier; en anden er ligegyldigere og præker heller mod Misundelse og Bagtalelse; enhver driver det, som han har lært, og gjør, hvad han anser for godt eller at føre til det foresatte Maal. Der gives ogsaa ret frisindede Præster, som —“

„Ja, frisindet!“ faldt Barthle Sepp i Talen, „frisindet? Luthersk maa Du sige! Saadan en frisindet Herre har for kort siden afskaffet og forbudt Rosenkransbeden under Messen i sin Menighed, og har sagt: Rosenkransbeden er fordetmeste Mundsgudstjeneste, tomt Pjat. Det er frisindet, ikke sandt?“

„Det er idetmindste ikke dumt. Og ved Du ogsaa, hvad den samme frisindede Præst endvidere har sagt til sine Sognebørn? „Han vilde“, har han sagt, „forklare dem alle Ting ved Messen, da kunde de bivaane denne med større Nytte end hidtil. Om en fremplaprer femti Ave Maria, saa selv Gud neppe forstaar et Ord, saa er derved intet vundet, derfor vilde han forklare dem, som ikke vidste at bede andet, hvad Præsten beder.“ Den gode Præst har derpaa utrætteligt lært og forklaret i Prædiken og Kristenlære, men de fromme Faar har slet ikke likt det. „Det var for kjedeligt for dem“, har de sagt. Er det kristeligt? Er det katholsk?“

„Man behøver ikke at indføre nogen ny Lære eller ny Tro; — nej, det behøver man ikke?“

„Men, Barthle, er da Messen saadan en ny Lære, en ny Tro?“

„Det være hvad det vil! Man har før ogsaa været

— forstaar Du det, Du gamle Hedning — slet intet mere.“ Hermed for han ud af Døren, som han slog i efter sig, saa Glassene dansede paa Bordet og alle Vindsjer i Huset ristede.

En Stund var det Dødsstille i Stuen; endelig sagde Sepp: „Nej, det er dog for galt! Barthle kan være en from Mand, men Taalmodighedsdyden har han ikke, og det er en Ulykke for en Mand. Ligesom overhovedet enhver Dyd bidrager til Menneskets Lyksalighed, saaledes ogsaa denne. Sig nu selv, I upartiske Tilhørere, hvad fornuftigt har han fremført til Forsvar for sine Anskuelser, som ogsaa kunde overbevise en anderledestænkende? I ved intet og jeg heller ikke mere. Selv vidste han vist heller ikke mere, ti han arbejder og hviler, æder og drikker og beder kun af Vane, ikke sandt?“

„Netop saa er det; Du har skildret Barthle træffende, men derfor maa Du heller ikke dømme ham efter, hvad han har sagt; det Ord „hvorfor“ staar ikke i hans Ordbog, og hvad, der ikke stemmer med den, bringer ham aldeles ud af Fatning“, bemærkede Klaus; men de andre holdt Glassene for Munden, drak, hostede og drak igjen, saa at Sepp snart mærkede deres Hensigt at overlade Klaus alene at svare. Han tømte sit Glas og sagde vemodigt: „I tør ikke selv tænke, men bare tro, tro, til hvert Fnug Forstand er forsvundet.“

Røsle gav ham et Brev; Budet havde bragt det idag. Sepp stak det i Lommen uden engang at se paa Udskriften og sagde, idet han vendte sig mod Døren: „Hansmikkel, gaar Du med?“ Denne skiftede Farve, men stod straks op og gik med ham uden at have tømt sit Glas eller betalt.

Det er mærkværdigt, hvor et eneste Menneskes Kommen eller Gaaen kan borttage eller gjengive alt Liv. Saalænge Sepp havde været i Stuen, havde alene Klaus vovet at sige

udbredt større Kyndighed i Brændetorvens Behandling og Nyttiggjørelse, opmuntre til Pileplantningen, medvirke til og understøtte Ferskvandsfiskeriernes Opkomst, den kunstige Østersavl, Biavlen, Kurve- og Straafletning og andre Industrigrene, bidrage til unge Pigers Undervisning i Husholdningsvæsen og ved Udgivelse, Anskaffelse og Uddeling af Skrifter o. A. søge Oplysningen spredt i videst mulige Kredse".

Ledig Lærerpost. Om en Lærerpost ved Kristiansunds lærde og Realskole med en aarlig Løn af 350 Spd. kunne Andragender inden 6 Uger indsendes til Skolens Rektor. Blandt de Fag, hvori den ansættendes Lærer antages at komme til at undervise, er Engelsk gjennem hele Skolen. I Tilfælde af, at den nye Lærer er skikket til tillige at overtage Sangundervisningen, vil han kunne paaregne Ansættelse ogsaa som Sanglærer med en særskilt Løn af 40 Spd. aarlig.

Posten bliver at tiltræde fra 1ste August dette Aar.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er siden igaar steget nordenfor Dovre og faldt søndenfor. Laveste Lufttryk ved Skudesnæs. Østlig Vind i Bodø, NOlig nordenfor Stat. Vestlig paa Vestkysten og sydlig til østlig paa Østlandet. Snebyger i Skudesnæs, ellers godt Veir. Udsigterne ere til opklaret Veir og nordlig Vind.

Bekjendtgjørelser.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristiansund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales PHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Tilsalgs.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler**, hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich**, Jernbanetorvet No. 5.

Lambs Haand-Strikkemaskiner.

At jeg fra 1ste April dette Aar slutter min Detailhandel med Strikkemaskiner for Hr. Blichfeldt, og at jeg fra samme Dato overtager Udsalget af Maskinerne for egen Regning, bekjendtgjøres herved. — **Fotografi af Maskinen sendes paa Forlangende.**

Carl Christophersen,
Raadhusgaden No. 17. Mekanikus.

Christiania Handskelager

(Nedre Slotsgade No. 8)

anbefales som velassorteret med norske og udenlandske Handsker.

A. Hennig.

Quebec—Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet „**Argonauts**" Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten
NB. **Fragten er yderst billig.** **S. E. Nielsen,**
Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven.
Christiania.

Fra Paris har jeg medbragt de nyeste Façons af moderne Herrehatte i alle Slags:

Silkefloshatte,
Filthatte, stive og bløde,
Chapeaux mecaniques, satin,
Fantasihatte af Silke, Fløiel, Lærred &c.

F. Lühnenschloss,
Carl Johansgade ved Hjørnet af Dronningens Gade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt i Eidsvold**, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Fireskillings Frimærker.

Blæk.

Alizarinblæk, brugeligt saavel til Kopiering som ellers, fra Leonhardi i Dresden, paa Glas a 36 ß, 24 ß, 12 ß, 8 ß og 6 ß.
Schulfinte og
Stephens Writing a Copying ink. a 90 ß, 72 ß, 60 ß, 30 ß, 15 ß, 8 ß, 6 og 4 ß pr. Krukke.
Aaninblæk a 24 og 18 ß.
Anilinblæk a 24 ß, 12 ß og 8 ß pr. Krukke faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Nøgelost, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

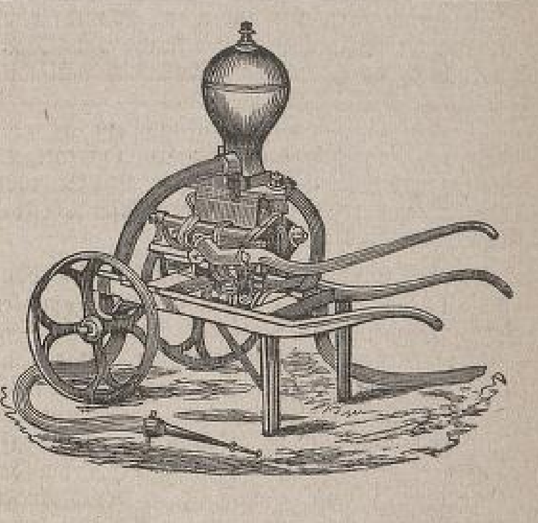

Californiasprøiter

for Skibs- og Husbrug. Blyrør til Spygatter for Skibe og Andet, samt Sprøiteslanger i alle brugelige Dimensioner, anbefales til billige Priser ved **C. Blunch.**

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves	fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

noget; de andre Dramdrikkere havde kun meddelt sine Tanker gjennem Øjensproget. Igrunden havde de nok turdet tale, ti de gav alle i Hjertet den som den mest kristelige Mand i Landsbyen bekjendte Barthle Ret; men det var ikke raadeligt at udtale dette ligeoverfor Sepp. Frimureren havde næsten hjulpet enhver af dem med Penge eller gode Raad og skulde de i Fremtiden trænge en Hjælper eller Beskytter, saa var, det vidste de alle, før noget at vente af Sepp end af Barthle, der heller sendte de til gode Øjemed bestemte Gylden til Hedningernes Omvendelse ved udenlandske Missioner end udøve Barmhjertighedsgjerninger i sin egen Landsby. Rigtignok gav heller ikke Sepp bort meget og blev især i den sidste Tid fra Aar til Aar mere paaholden, men det var dog lettere at afsnakke ham et Laan end Barthle, der som en ægte Bonde af den gamle Tid gjemte sine Dalere paa Kistebunden. At tie havde derfor syntes Dramdrikkerne det klogeste, da de ikke vilde lægge sig ud med Sepp, men heller ikke vilde tale mod sin Overbevisning.

Men ligesom i et af Beboerne forladt Hus Mus og Ederkopper driver sit Uvæsen, sønderskjær og tilsøler Møbler, Vægge og alt, de kan komme til, saaledes for nu Dramdrikkerne, saasnart Sepp havde forladt Stuen, uden Naade og Barmhjertighed løs paa hans Ære og gode Navn til, som man plejer at sige, han ikke var at kjende igjen. Klaus var den eneste, som ikke lod det sig være magtpaaliggende at vise sig som en god Kristen ved sin Afsky for Frimureren. Ja, Klaus var endog Sepps Forsvarer, men han vilde intet have udrettet, om han havde spillet sin Rolle som saadan ti Gange bedre end Tilfældet virkelig var.

Tiden faldt Røsle gruelig lang under al denne Snak. Alt i et saa hun ud af Vindøjet, om ikke Faderen vilde komme, men forgjæves. Hun krøb under Ovnen for at finde frem Barthles Smaapenge, ryddede af det øverste Bord,

katholsk, om ikke slu og udtænkt som nu, og har havt Bønner og Velsignelse og alt som sig hør og bør."

„Ja, og har kunnet drive Uvæsen med det og gjort Folk overtroiske: den kristne maa for sin Salighed ikke gjøre andet end bede, tage Vievand og slaa Kors, da gaar det en rimeligt og i al Evighed vel. Du har Ret. I det Stykke er idetmindste endel blevet fulere; jeg hørte t. Eks. i forrige Uge fortælle en morsom Historie om en Præst, ogsaa en frisindet Geistlig; den har isandhed hjertelig glædet mig."

„Fortæl os den Historie", raabte Drammedrikkerne, hvem denne Religionsstrid var en sand Sjælenydelse.

„Ja, gjerne det", sagde Sepp, lagde sin Pibe fra sig paa Bordet og begyndte: „Der kom en Dag til Præsten en, hvoraf der gives flere, nemlig en, der heller vil udrette alt ved Bønner end ved Arbejde, og han sagde: Han Far fik komme og velsigne Alpen for ham. Han fik aarligaars mindre Græs, mindre Melk og om Høsten magrere Fæ. Der maatte sikkert stikke noget Djævelskab under, ti for den tidligere Ejer af Alpen (Sæteren) havde det altsammen været ganske anderledes. Derfor ønskede han nu engang at prøve paa at lade Alpen velsigne. Præsten var straks villig til at følge med. I Sæteren vilde Bonden som sædvanligt ved saadanne Velsignelser gjøre op Ild; men Præsten vilde ikke vide af noget saadant; han gav sig derimod til at vandre om med Bonden paa Alpen timevis. Tilsidst puttede han sin latinske Bog i Lommen og spurte Bonden: „Har Du nu set den onde Aand?" „Nej". „Men jeg har set ham!" „Og kan De fordrive ham?" „Nei, men Du kan gjøre det." „Nu", sagde Bonden, „jeg vilde hjertelig gjerne gjøre, hvad det skulde være: bede, faste eller valfarte." Derpaa lo Præsten og sagde: „Der er ikke Spørsmaal om saadanne Ting, men han skulde holde færre Kjyr og tage flere Folk tilhjælp, hvis han ikke selv kunde

raade med alt Arbejdet. Endvidere skulde han give sine Folk ligesaa høj Løn som andre, og naar han gjorde det og fra denne Dag tog en anden god Lærdom hjem med sig, saa vilde der ikke mangle ham paa Velsignelse og Lykke, Folkene vilde med Glæde gjøre sit Arbejde, Alpen vilde give Græs og Kjyrene Melk. Ja, med Guds Hjælp kunde han da bringe det endnu videre end den tidligere Ejer. Saaledes talte Præsten, der, som I vil have bemærket, ikke alene kunde læse Latin og gik derpaa hjem uden at tage noget for sin Umag. Det er nu let og uden Briller at skjønne, hvad han mente med den anden gode Lærdom, hvorom han havde talt. Han mente, at man maa selv tage Haand i Hanke, maa „arbejde eller fryse" som Ordsproget siger, og det mener jeg ogsaa. Bøn og Velsignelse er god; men en Bonde gjør det bedst, naar han i Guds Navn arbejder dygtigt og gjødsler sine Marker tilstrækkeligt. Vore Marker ligner ikke Fortunatus' Pengepung, hvoraf man bestandig kan tage uden at fylde den igjen. Uden Næring, uden Erstatning for det tagne kan de ikke leve, ikke altid være lige frugtbare."

Medens Sepp endnu talte og forklarede, havde Barthle taget frem sin Pengepung, hvoraf han uden at fylde den igjen endnu ek Tid lang kunde tage, og søgt i den efter Smaapenge. Derunder skar han Ansigter som om han havde faat Sennep i Munden. Nu, da Sepp havde udtalt, slap han Underlippen, som han imens næsten havde bidt blodig, igjen løs og sagde med en noget hæsere Stemme: „Saa, det er vakkert, naar man har saadanne Ting i Hovedet og ikke engang skammer sig ved at komme frem med dem i et offentligt Værtshus. Gjødsel og deslige skulde være bedre end Bøn og Velsignelse. Har man", vedblev han stedse højere, „har man hørt et Kristenmenneske tale slig og det en saa gammel Mand, der skulde have andre Ting at tænke paa? Men", vedblev han efter en Pause, „jeg burde ikke

Dagbladet.

No. 72. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 30te Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) til Sverige og Udlandet over Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler indtil Kl. 7½ Efterm.; Nordfjord over Bergen indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), Hougsund, Kongsberg, Modum, Jevnaker, Svelvig, Sande, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Hamar, Lillehammer, Gjøvik (Vardal), Næs, Løjten, Elverum, Ringsaker, Brottum, Birid og Fjeldhaug indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 28de Marts. „France" dementerer Rygterne om en Alliance mellem Frankrige, Østerrige og Italien.

Berlin, 28de Marts. Bismarck er igaar afreist til sit Gods Varzin.

Kvinden som Lærerinde.

(Af B. H.)

Det er ganske i sin Orden, at man benytter Kvindens mange fortrinlige Egenskaber i Asyler og Opfostringsanstalter, ligesaa naar Moderen dør eller paa anden Maade er hindret fra at pleie og opdrage sine Børn, da hun kun kan erstattes af en Kvinde. Anderledes forholder det sig, naar Kvinden træder ud i Livet og modtager Ansættelse i en Skole som Lærerinde. Herom siger Dr. Palmer i sin Pædagogik Side 315: „Det er i sin Orden, at man i et Hus, hvor Moderen af gyldige Grunde ikke selv kan tage sig af sine Døtres Opdragelse, ansætter en Opdragerinde; men saasnart Kvinden optræder i en offentlig Skole som Lærerinde, træder hun derved ud i det offentlige Liv, hvilket hun paa en aktiv Maade ikke skal, og hvilket hun ikke kan, uden i nogen Grad at forandre sin kvindelige Karakter."

En Kvinde kan ikke paatage sig Skolens ansvarsfulde og byrdefulde Gjerning og føre den frem til en heldig Løsning. Vi anføre fremdeles den nys citerede Forfatter: „Pigeskolernes Besørgelse ved Skoledamer har kun kunnet tilfredsstille en Tid, da der var Mangel paa Lærere, og da man ikke fordrede mere af Skolen, end hvad enhver Moder, der kan læse og skrive, selv kunde lære sit Barn. Ogsaa den kvindelige Natur maa allerede i Barndommen modtage sin Dannelse af Manden. Man har i den nyere Tid fra mange Sider gjort Indsigelse mod denne Anvendelse af „taceat mulier" (Eders Kvinder tie i Forsamlingerne!); man har endog af pædagogiske Grunde anbefalet Ansættelse af Fruentimmer ved Elementarskolerne. Men saalænge der ikke foreligger afgjorte Erfaringsbeviser — og at experimentere med Almueskolerne er ogsaa i denne Henseende en farlig Sag — saalænge maa jeg fastholde min ovenfor udtalte Overbevisning, der er grundet paa Iagttagelse. Der gives vel altid Fruentimmer, som have en mandig Karakter og derfor er mere skikkede til hint Øiemed; men jo mere de besidder denne Egenskab, desto mere fjerner de sig fra den Grænse, som Naturen har foreskrevet Kvinden. Saaledes siger ogsaa Riehl: „Kvinden skal opdrage; den bedste Del af vor Opdragelse har vi vel alle modtaget af Kvinden. Men skal Kvinden ogsaa undervise og gjøre sig et Erhverv af Læreembedet? Hun skal undervise i Familien. Men saasnart hun underviser offentlig, indtræder de samme Farer som ved Kvindernes offentlige Kunstøvelser, og naar Kvinderne massevis strømme til Læreembedet, naar det ligesom forstaar sig af sig selv, at enhver grim og ikke altfor rig Pige af god Familie bliver Lærerinde, da er dermed allerede antydet et sygeligt Træk i Kvindekjønnets hele Fysiognomi". At heller ikke Erfaringen giver den moderne Forkjærlighed for Lærerinder istedetfor Lærere Ret, derom vidner en Afhandling i Südd. Schulboten, i hvilken det blandt andet heder: „Bliver de gamle som Jomfruer uden at være afgjort omvendte, saa er de gnavne gamle Jomfruer, af hvilke der ikke kan ventes nogen Velsignelse for Skolen. Jo dygtigere en Lærerinde bliver, jo mere hun bliver Skolemester, desto mere gaar den kvindelige Karakter i hende tilgrunde, hun bliver en Karikatur af en Kvinde. . . ."

Naar Sagen gives den Vending, at det er en Vinding for Skolen, naar de nederste Skoleklasser for begge Kjøn styres af Kvinder, da maa Erfaring først i en ganske anden Grad end hidtil godtgjøre dette, førend vi kan tro paa Gavnligheden af saaledes at vende op og ned paa Naturens Orden. Katholske Skoler beviser intet i denne Henseende; thi i dem svarer en nonneagtig Undervisning til det hele Opdragelsesprincip. Man har paaberaabt sig Kvindens store Talent som Opdragerinde for sine egne Børn, og det har ingen villet eller kunnet frakjende hende; men det gaar ikke an at trække Paralleler mellem Kvinden som Moder og Kvinden som Lærerinde; thi den moderlige Kjærlighed, som her er det styrende og raadende Element, kan man neppe forudsætte ligesom overført paa Disciplene i Skolen. Det er en anden Kjærlighed, som maa raade der. Selv om vi antager, at Lærerinden som saadan ikke taber noget af sin Kvindelighed, saa tror vi desuagtet, at hun i meget væsentlig Grad er uskikket til Lærergjerningen. Kvinden mangler — paa Grund af sit Væsens Eiendommelighed — Mandens klare Dømmekraft, hvilket gjør, at hun med større Vanskelighed kan skjelne mellem det Sande og Falske, det Væsentlige og Uvæsentlige — Mon ikke dette ved mangfoldige Anledninger kommer tilsyne? Denne Feil, som vi — med Kvindens her paapegede Maal for Øie — vil tillade os at kalde det, kan nok formindskes i nogen Grad, eftersom hendes Kundskabsmaal forøges, men aldrig ganske fjernes. Denne Mangel gjør, at hun for det første har Vanskelighed for at koncentrere sin Undervisning. Palmer siger: „Hvor bagvendt tager ikke en Katekisation sig ud i en Kvindes Mund"! Dernæst har hun vanskeligt for at vælge det for enhver Alder passende Stof og af Sprogforraadet at fremtage den for enhver Ting betegnende Signatur. Saaledes kan man forklare sig, hvad jeg har fra sikre Kilder, at en Lærerinde i sin Iver lader Smaapiger paa 9 a 10 Aar lære hele Pontoppidans Forklaring og endda tror det nødvendigt at supplere denne ved at diktere flere, indtil 8 Bibelsprog til hvert Spørgsmaal. Hvorledes Smaapiger endog i nogen Grad skulde kunne fordøie en saadan Masse, er mig uforklarligt. Som man vil se af Nissens Fremstilling af Skolevæsenets Ordning i Massachusetts, klages der ogsaa i Amerika over Overlæsselse i Skolerne, og dette finder, saavidt skjønnes, især Sted i de Klasser, der styres af Lærerinder.

Nu kommer det ved al Undervisning, ikke mindst ved Smaaborns, mindre an paa Massen af Stof end paa en rolig og inderlig Tilegnelse; men Kvindens Undervisning vil saa saare let blive et blot og bart Pugværk uden Dannelse for Aand og Hjerte. Den samme Tanke udtalte ogsaa Skoleforstander Rohde ved Lærermødet i Ørebro Sommeren 1868, hvorfor vi af et Referat i Nerikes Allehanda skal hidsætte følgende: „I småskolan torde hon (Lärerinden) af ekonomiska skäl vara lämplig; men hon har mindre förstånd. Hon gynnar snälla barn, då deremot mannen beherskar sig bättre och vet, hvad barnen tåla. Qvinnans känsla och kärlek göra hennes reflektion dimmig, hon saknar, äfwen om än så teoretisk bildad, en mans vyer och resurser. Hon kan vara utmärkt bra, men icke alla qvinnor äro bra; ytan bedrager ofta. Goda lärerinnor äro mera män, än qvinnor." I den nøieste Forbindelse hermed staar ogsaa den Kjendsgjerning, at Kvinden saa godt som ganske er Autoritetsmenneske. Herom siger Palmer: „Manden er mere Herre over sit Stof end Kvinden, der i sin Undervisning pleier at henholde sig til en eller anden Autoritet og sjeldent danner sig en selvstændig Dom." Der er vist intet til Hinder for, at Kvinden kan tilegne sig en Masse Kundskaber maaske i alle mulige Videnskaber; men til en egentlig selvstændig Opfattelse af Stoffet kommer hun vanskelig. Jo mindre det Kundskabsforraad er, hvorover Kvinden har at raade, desto mere vil denne Mangel komme tilsyne, desto mere vil hun ganske gaa op i andres Opfattelse, desto mindre vil hun anstille nogen selvstændig Betragtning, hvorfor hendes Undervisning vil komme til at mangle den inderlige Overbevisnings Varme og Kraft, uden hvilken den ikke vil trænge ind og fæste Rod i Barnehjertet.

Man har sagt, at en af Lærerens Hoveddyder er Retfærdighed i Behandlingen af Børnene, og det med Rette. Der er nemlig en stærk Retfærdighedsfølelse hos Barnet, og intet fjerner det mere fra Læreren, end naar det føler sig uretfærdigt behandlet. Barnet kan straffes, ja straffes haardt, uden at dets Kjærlighed til Læreren ophører, men saasnart det ser sig uretfærdigt behandlet og tilsidesat, kan Læreren vanskelig, maaske slet ikke, gjenvinde dets Tillid; men nu er Kvinden paa Grund af sine stærkere Følelser i Forbindelse med den lidet gjennemgribende Dømmekraft saa let fristet til Partiskhed. Man skal nemlig huske paa, at Kvindens Skjelnen mellem det Sande og Falske mere er Følelsens end Forstandens Værk. Kvinden mangler ogsaa den Karakterens Styrke, som er egen for Manden, og vil som Følge deraf let gaa træt og blive utaalmodig og grætten, ligesom hun ogsaa, naar hun skal øve Skolens Tugt, let vil lade sig bevæge ved Taarer og Bønner til at eftergive Barnet dets fortjente Straf. I Følelsen af sin Svaghed vil hun ofte true det med Straffe, som hun aldrig nænner at iværksætte, og det Skadelige heri er let at indse.

Lærerinder har sin Plads i Haandgjerningsskoler, derom er aldrig fremsat Tvivl, ligesom man ogsaa har indrømmet, at Kvinden kan virke til megen Velsignelse i Pigeskoler; men det har været sagt af dygtige Pædagoger, at ogsaa her kræves Medhjælp af mandlige Lærere. Det ligger imidlertid ikke saa meget i vor Opgave at bevise Lærerinders Utilstrækkelighed i Pigeskolerne, men hvad vi vil have fremhævet er, at Lærerinder slet ikke kan erstatte Lærere i vore Gutteskoler. I Pigeskoler er det en anden Sag; thi Pigerne skal jo opdrages til Kvinder, og, tør man tro, at Kvinden som Lærerinde kan bevare sin kvindelige Individualitet, saa vil hun nok der kunne virke med Held. En anden Sag er det med Smaagutter; thi disse skal da vel ikke opdrages til Kvinder? Er ikke det et slaaende Bevis, at Gutter, som i en tidlig Alder har mistet Faderen og senere ganske er overladte til Moderens Paavirkning, i Regelen bliver veike? Holder man fast, at Læreren ikke blot paavirker og opdrager Barnet ved sin Undervisning, men ogsaa i en meget væsentlig Grad ved sit Exempel, og det, ved jo alle, har en aldeles overveiende Indflydelse paa Barnet, saa gaar det ikke an at bortræsonnere, at den kvindelige Opdragelse i Skolen vil være utilfredsstillende. Barnet efterligner Læreren; hans Aand meddeler sig til Barnets Aand; hans Tanker bliver Barnets Tanker. Man taler jo om en mandig Karakter og en kvindelig Karakter som Modsætninger, hvilket de ogsaa hidindtil har været og vil vel altid forblive at være. Vi skal paa dette Punkt henvise til Provst Augustinssons Tale i Anledning Lærerindespørgsmaalet paa Ørebromødet og blot citere følgende Tirade: „Talaren ville erinra om, att vid 11 til 13 års ålder börjar karakterssättningen hos gossen. Vid den tiden äro radiationerna från qvinnans själ knappast lämpliga för gossen, som skall uppväxa til man, icke till qvinna. Han behöfver då handledning ock föredöme af en karl, som är en man." — Naar han imidlertid siger, at Karaktersætningen først begynder ved 11 til 13 Aars Alderen, saa vil vi hertil bemærke, at denne ialfald for mange Børns Vedkommende begynder meget tidligere; i det Hele gaar det ikke an her at fastsætte nogen vis Alder. Naar vi skal ytre vor Mening om, hvad der i det Hele blev sagt til Forsvar for Lærerinderne ved nævnte Møde, efter det Indtryk at dømme, som man kan faa af et sammendraget Referat, saa maa vi sige, at man talte med megen Varme, men syntes at mangle Argumenter.

(Fortsættes.)

Kristiania, den 30te Marts 1869.

Komiteindstillingen angaaende Jaabæks Forslag til ny Lov om Rentefoden er opslaaet til Behandling i Odelsthinget imorgen. Komiteens Flertal har som bekjendt ikke kunnet bifalde Forslagsstillerens Tanker om Tilraadeligheden af at nedsætte Rentefoden fra 5 Procent til 4 og i det Hele taget gjenindføre omtrent den Tilstand, som var før Loven af 12te Oktbr. 1857. De Grunde, som i saa Henseende ere anførte mod Forslaget ere de almindelig bekjendte, og som vi tro ugjendrivelige. Thi den Feil, som man vistnok begik i 1857 ved at sætte Renten op, lader sig nu ikke rette ved at gaa baglængs indtil det Punkt, hvor man dengang forvildede sig. Følgerne heraf ville, som Komiteen har udviklet, blive mere forstyrrende end Loven og gjøre Ondet ti Gange værre.

Men, skjønt Jaabæks velmenende Bestræbelser neppe dennegang ville føre til Noget, er det dog ikke dermed sagt, at ikke Midler skulde kunne findes til at imødekomme den Opinion udover Landet, som nu har vist sig saa voldsom mod Loven af 1857. Nu for Tiden staar imidlertid Lovgiveren raadvild ligeoverfor Rentespørgsmaalet ligesom Lægerne ligeoverfor en ny Landfarsot, som man kun efterhaanden og henimod dens Ophør kan finde Lægemidlet imod.

Vi indse ikke, at der kan være noget andet at gjøre under den herskende Raadville end at give Tid, til man kan faa tænkt sig mere om. Bergsager har selv i sit dissenterende Votum til Bankkomiteens Indstilling slaaet ind paa en Udvei, som maaske vil findes at være den likeste, man kan tage; han siger: „Skulde imidlertid Odelsthinget ikke gaa ind paa Forslaget, saa bør det formentlig oversendes Regjeringen med Begjæring om inden næste Storthing at indhente samtlige Amtsformandskabers Erklæringer desangaaende. Ved ikke paa nogensomhelst Maade at tage Hensyn til den store Opinion, som er for Forslaget, kunde Storthinget gjerne komme til at vække en Modvillie mod sig, som ikke kunde blive uden Følger i Samfundet". Regjeringen vil formodentlig, hvis Sagen bliver den oversendt fra Storthinget med saadan Anmodning, gribe til Nedsættelsen af en Kommission, og vi tvivle ikke om, at der paa denne Maade kan vindes en god Del Materialier, saa næste Storthing om 1½ Aars Tid kan handle med større Sikkerhed end det nu er muligt.

Mange vil vist føle sig skuffede ved denne Opsættelse. Thi den raadende Folkeopinion lod idetmindste for nogen Tid siden til med Bestemthed at kræve intet mindre end Afskaffelsen af Loven af 12te Oktbr. 1857. Og efter den fremragende Plads, som Rentespørgsmaalet nu under Tidens Tryk indtager i Folks Tanker og Planer, vil vistnok en stor Del af Vælgerne lægge en særdeles Vægt paa sine Thingmænds Stemmegivning i denne Sag. Men det er en Thingmands Pligt at staa fast i sin egen Overbevisning og ikke at bestemmes af den Retning, i hvilken Døgnets Popularitetsvind blæser stærkest. Det er Storthingets Kald at træffe de Forholdsregler, som Folket er bedst tjent med, og ikke de, som behager det mest for Øieblikket.

Udlandet. Den imellem Frankrig og Belgien vedtagne Beslutning lyder saaledes: Fremlæggelsen og Vedtagelsen af Loven af 23de Februar d. A. om Afstaaelserne af Jernbanekoncessioner have i Frankrig givet Anledning til Bedømmelser, med Hensyn til hvilke Kongens Regjering har gjort sig det til Pligt at afgive loyale og fuldkomment oprigtige Forklaringer i Paris. For at give hinanden et gjensidigt Vidnesbyrd om deres hjertelige og tillidsfulde Sindelag og med Ønsket om at forsone de to Landes Interesser, have den franske og den belgiske Regjering truffet Aftale om at nedsætte en blandet Kommission, til hvilken det skal overdrages at undersøge de forskjellige økonomiske Spørgsmaal, som de bestaaende Forhold medføre, eller som opstaa af nylig paatænkte Kontrakter om Driftsafstaaelser, og hvis Løsning vilde egne sig til at udvikle Handelen og de industrielle Forbindelser imellem de to Lande". Det betræfter sig, at den blandede Kommission vil træde sammen om faa Dage. Den belgiske Premier- og Finantsminister Frère-Orban begiver sig selv til Paris for at deltage i Forhandlingerne. De officiøse franske Blade udtale sig med stor Tilfredshed om det foreløbig Opnaaede, hvori de se et vigtigt Skridt til Gjenoprettelsen af en god Forstaaelse imellem de to Lande. Patrie fremhæver især, at der nu er Udsigt til at se Belgien befriet fra Preussen. „I Preussen",

skriver det nævnte Blad, „var man sikkert langt fra at vente dette Udfald, da den belgiske Regjering ved dets Raad eller maaske Trudsler lod sig forlede til at behandle os paa en Maade, som vitterlig havde sin Grund i ond Villie". Dog haaber Patrie, at Bismarck med Rolighed vil forstaa at fatte sig i dette Nederlag. Ved Nedsættelsen af en Kommission er iøvrigt som bekjendt endnu intet afgjort i Hovedsagen.

„Nordd. Allg. Ztg." har opsagt den Vaabenstilstand, som den for nogen Tid siden indgik med Preussen i Wien. Til Grund herfor anfører Bismarcks Organ, at det har faaet sikker Underretning fra Wien om, at Grev Beust er den egentlige Redaktør af „Neue freie Presse„ („daß Graf Beust über den Inhalt der Zeitung unbedingt Bestimmung trifft„), og da dette Blad indeholder de „hadefuldeste" Angreb paa Preussen, betragter „Nordd. Allg. Zeitg." „den stiltiende Overenskomst" som brudt fra østerrigsk Side. Saavidt vi have bemærket er iøvrigt altid det ældre Blad „Presse" blevet betegnet som det Organ, der nærmest repræsenterer den østerrigske Rigskantslers Anskuelser, og vist er det, at „Neue fr. Presse" ofte indtager en oppositionel Holdning. Hvorledes det end forholder sig hermed, er det ialfald klart, at „Nordd. Allg. Zeit." kun har grebet et Paaskud for at kunne give sine Følelser Luft, og hvorfor det har følt Trang til at give sine Følelser Luft, er ikke vanskeligt at forstaa. „Nordd. Allg. Zeit.g" undsiger Østerrig og ytrer blandt Andet, at i Nordtydskland ere Alle fortrolige med den Tanke, at Preussen „har maattet indrette sig paa" at have Østerrig til Fiende. I en ledende Artikel gjentager „Nordd. Allg. Zeit.g" sin ofte fremsatte Beskyldning om, at Wien og Hietzing ere to store Løgnefabriker, hvor man idelig producerer falske Efterretninger, som trykke Børserne og holde den offentlige Mening i Uro.

Et andet af Bismarks Blade, La Correspondance de Berlin, finder det tidssvarende at give et historisk Tilbageblik, hvori det skildrer, hvad Tyskerne kalde Frankrigs Erobringer fra Tyskland, medens man i Frankrig heri kun ser en Tilbagevindelse af tidligere tabte Landskaber, synlige Vidnesbyrd om alle franske Regjeringers Bestræbelser for at gjenoprette den gamle og naturlige Grændse imellem de to Lande. I „Köln. Zeit." fortælles, at det paagjældende Nummer af Corr. de Berlin strax blev beslaglagt i Berlin; men det maa ialfald være skeet ved en underordnet Embedsmand, da Beslaglæggelsen igjen hævedes, og Pays gjengiver hele den historiske Studie, der gaar indtil 1680 og ender med et Løfte om Fortsættelse. Endskjønt det kun kan vække behagelige Følelser hos Franskmændene at gjennemlæse denne Erindringsliste, som minder dem om, at de trods Leipzig og Waterloo ikke have arbeidet forgjæves, har det dog selvfølgelig vakt endel Forbauselse i Paris, at man i det preussiske Udenrigsministerium beskjæftiger sig med slige historiske Undersøgelser. Pays kan ikke opfatte Artiklen i Corr. de Berlin anderledes end som en Regning, der forelægges Frankrig, og længes meget efter Fortsættelsen i Haab om, „at Hs. Maj. Kongen af Preussens bestøvlede og besporede Minister tydelig vil tilkjendegive sine Slutninger, og dersom de gaa ud paa, at han med Sværdet i Haanden eller paa hvilkensomhelst anden Maade vil fordre de Landskaber tilbage, som Frankrig efter hans Foregivende har taget fra Tyskland, saa kunne vi forsikre ham om, at han vil træffe Folk, som ere fuldkomment rede til at indlade sig i en Diskussion med ham."

Det engelske Underhus har i forrige Tirsdagsmøde vedtaget den irske Kirkelov med 308 St. mod 250 ved anden Behandling. Mødet trak meget længe ud, og Afstemningen fandt først Sted Onsdag Morgen. Majoriteten er ikke saa stor, som det liberale Parti gjorde Regning paa; det havde ventet et Overtal af 110 til 120 Stemmer.

Der foreligger nu udførlige Efterretninger fra Nordamerika om General Grants Indsættelse i Præsidentskabet. Den gamle Kongres søgte i det sidste Øieblik at gjennemføre flere vigtige Foranstaltninger, deriblandt den saakaldte Schencks-Bill, hvorved Unionen skulde bindes til at anerkjende sin Statsgjæld og at opfylde de heraf flydende Forpligtelser; men denne Bill nægtede Johnson at underskrive. Et nyt Forsøg i Senatets Møde den 3die paa at ophæve Tenure of office bill, der har frataget Præsidenten Retten til at besætte de vigtigste Embeder, mislykkedes ligesom det tidligere. Imellem Præsident Johnson og det diplomatiske Korps, der ligeledes aflagde et Besøg hos Seward, udvexledes der venlige Ord til Afsked. I Repræsentanternes Hus fik den nye Vicepræsident Colfax et Takkevotum for hans Virksomhed som dets Formand. Den 4de kjørte Grant i et høitidtligt Tog til Kapitoliet; ved Siden af ham sad Colfax. De standsede udenfor det hvide Hus for at tage Johnson med, men han undskyldte sig med, at han var altfor beskjæftiget til at kunne tage Del i Høitideligheden. Efterat Grant i Senatet havde overværet, at Colfax indsattes som Vicepræsident, tog han Plads i Kapitoliets Buegang, hvor den første Unionsdommer Chase i Overværelse af en umaadelig Menneskemasse tog ham i Ed paa Forfatningen. Den Tale, som den nye Præsident ved denne Leilighed holdt, er forhen meddelt.

Et Telegram fra Wien til et bøhmisk Blad melder, at Grev Wimpffen har indberettet fra Berlin, at Preussen staar i Begreb med at gjøre imødekommende Skridt med Hensyn til Pragfredens Udførelse. „Neue fr. Pr." er meget nysgjerrig efter at erfare, af hvilken Beskaffenhed disse imødekommende Skridt ville blive.

Paa en Bemærkning af „Köln. Zeit." om, at den nuværende preussiske Afsending i Wien, Friherre Werther, staar iveien for en Tilnærmelse mellem Preussen og Østerrig, svarer den officiøse „Nordd. Allg. Zeit.", at saalænge det wienske Kabinet ikke har opgivet sin al Tillid undergravende Tendenspolitik, kan der ikke være Tale om nye Tilnærmelsesforsøg fra Preussens Side.

Der tales om, at Sultanen vil give sit Land en parlamentarisk Forfatning.

Odelsthinget sammentræder Onsdagen den 31te Marts Kl. 9 til Foretagelse af:

1) Indstilling fra Bankkomiteen angaaende Forslag til Lov om Rentefoden.
2) Do. fra Næringskomiteen No. 2 angaaende den kongl. Proposition til Lov indeholdende Forandringer i Lovgivningen om Maal og Vægt.
3) Do. fra Do. angaaende et Forslag fra Th. Reiersen til Lov indeholdende Tillæg til Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet af 26de Mai 1866.
4) Do. fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende den kongl. Proposition om Ophævelse af den i N. L. 2—15—1 og Reskr. 25de Januar 1715 indeholdte Bestemmelse om Studenters Fortrinsret til Klokkeposter.
5) Do. fra Do. angaaende forskjellige Forslag til Lov om Forandringer i Loven om Almueskolevæsenet.
6) Do. fra Næringskomiteen No. 1 angaaende Iversens Forslag om Forandringer i Lov af 22de Juni 1863 angaaende Udryddelse af Rovdyr og Fredning af andet Vildt.
7) Do. fra Justitskomiteen No. 1 angaaende Repræsentanten Thorsens Forslag til Lov om hittet Bofæ.
8) Do. fra Do. angaaende de fremsatte Forslag til Forandring i Kvaksalverlovgivningen.
9) Do. fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til Tiendefondets Regnskaber for 1865—67.
10) Do. fra Do. til Decision af 1ste og 2den Post af Antegnelserne til Opgaverne over Embedsgaardsfondets Status for 1863 og 1864.
11) Do. fra Do. til Decision af Antegnelserne til lignende Opgaver for 1865, 66, 67.
12) Do. fra Næringskomiteen No. 1 angaaende Jaabæks Forslag til Lov om friere Næringsvei for militære Embedsmænd.
13) Do. fra Do. angaaende Amtmand Holmboes m. fl.s Forslag til Lov om Ret til Hval.
14) Referat.

Lagthinget sammentræder Onsdagen den 31te Marts Kl. 10 til Foretagelse af:

1) Odelsthingets Beslutning til Lov om Menighedsraad.
2) Do. Do. til Lov indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager m. V.
3) Do. Do. til Lov om Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmede Verdensdele.
4) Do. Do. i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov af 8de September 1842 om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse m. V.
5) Do. Do. til Lov om Frigivelse af Mæglerneringen.
6) Do. Do. til Lov om den militære Transportskyds.
7) Referat.

Om Folkeundervisningen udtaler „Fr.halds Tilst." i en længere Artikel, hvoraf vi tro at burde hidsætte Følgende: Istedetfor at arbeide paa Skolevæsenets Ophævelse burde Folkeskolens Lærere snarere forene sine Kræfter om at skaffe Almuen Adgang til en videregaaende Undervisning. Staten spenderer mange Hundredetusender paa det lærde Skolevæsen, men lader Kommunerne sørge for Almenskolens Underhold. Det Omvendte burde i vor Tid være Tilfældet. Naar Staten gav ethvert Individ Anledning til i en fælles Folkeskole at erhverve sig et vist Maal af Kundskaber, saa kunde den overlade Resten til den private Foretagsomhed. De offentlige Lærdskoler, som under andre Tidsforhold blev grundede, for at skaffe Staten en tilstrækkelig Tilgang af Embedsmænd, er nu ganske overflødige. I vore større Byer bestaar private Lærdskoler ved Siden af de offentlige og udholder Konkurrensen, hvilket noksom beviser, at Staten uden Fare for Samfundets Vel kunde trække sin understøttende Haand tilbage og rolig overlade det høiere Skolevæsen til sin egen naturlige Gang. Den har her, som i saa mange andre Tilfælde, gjort sin Pligt ved at bryde Veien. Hvis de Midler, som sluges af vore offentlige Lærdskoler, anvendtes til Ophjælpelse af Folkeskolen i By og Bygd, kunde denne opnaa en Fuldkommenhed, som vilde være langt mere frugtbringende for det hele Samfund end den lærde Undervisning, der nu kun bliver Enkelte tildel. Den fælles Folkeskole vilde tillige binde Samfundsklasserne inderligere sammen og efterhaanden udrydde det Kastevæsen, som under Skolernes nuværende splittede Tilstand faar en saa rig Næring. Naar Rige og Fattige, Fornemme og Ringe indtil henimod Konfirmationsalderen nød fælles Undervisning, og Statsraadens og Arbeiderens Søn sad paa samme Bænk, vilde Skolen lægge Grundvolden til en Almenaand og en Lighedsfølelse, som nu savnes, men som er en af Grundpillerne for et frit, demokratisk Samfund.

Det norske Samlag har i disse Dage udgivet en Del Salmer paa Landsmaalet.

Under det milde Vaarveir forsvinder Sneen mere og mere fra Markerne omkring Byen. Den gule Løvetandsblomst er allerede funden for nogle Dage siden og formodentlig vil Blaaveisen ogsaa snart vise sig. Den indre Del af Bjørviken er isfri og den idelige Dampskibsfart gjør ogsaa Raaken udover til Næsodden mere fremkommelig for Seilskibe.

Storm. I Kanalen har der raset en heftig Storm, og mange Skibe ere gaaede tilgrunde. Paa en Redningsbøie har man læst „Gutnes" af Kristiania; et andet norsk Skib, „Peter" ladet med Is, er gaaet under med Mand og Mus; det var paa Reisen fra Kragerø til Liverpol.

Fuldt udsprungne Blaaveis fandtes, ifølge „Dr. Bl.", Skjærtorsdag i Bragernæsaasen.

Brændevinsudskjænknings-Aktieselskabet i Gøteborg har i det forløbne Aar havt 49 Udskjænkningsrettigheder, for hvilke Afgiften, før Selskabet overtog dem, havde udgjort 99,054 Rdr. Selskabet benyttede imidlertid kun 30 Udskjænkningsrettigheder, hvoraf 23 i almindelige Værtshuse og Skjænkesteder, 5 i Restaurationer og Kafeer samt 2 i sluttede Klubselskaber. Paa samtlige disse Steder solgtes for et Beløb af 548,554 Rdr. 86 Øre, hvorimod de afsatte Varer havde kostet i Indkjøb 363,901 Rdr. 19 Øre.

Om Muligheden af at finde Stenkul paa Jæderen, Lister og lignende lavere Egne. I „Stavanger Amtstd." læses følgende: Støttet paa de tidligere Fund af Stenkul her i Landet, navnligen det Sidste paa Holsenøen ved Bergen, har Hr. Geschworner Tellef Dahll, Kragerø, udtalt som sin fuldeste Overbevisning, at de nævnte og andre lavere Strækninger ved Kysten i Dybet kunne skjule stenkulførende Formationer.

Hr. Dahll har anmodet mig om at sætte mig i Bevægelse for om muligt at skaffe Prøver af Stenkul. Til den Ende tillader jeg mig at fremsætte Anmodning til Enhver, der kunde have hørt eller iagttaget Noget, der vedkommer denne Sag, at meddele samme.

Det bedes fremholdt, at ethvert Tegn, endog det mindste, maa skjænkes Opmærksomhed, og ethvert Spor omhyggeligen forfølges. Navnligen bør man undersøge om ikke Havet, efter voldsomme Storme, har opkastet Kul, der vel nærmere vil ligne forstenet Torv, Brunkul, end de almindelige sorte, glindsende Stenkul, hvilke sidste, om de findes, let kunne være tilfældige Levninger fra Brag.

Egersund den 13de Marts 1869.

Johan Feyer.

Sunket Damskib optaget. Ifølge en Meddelelse til „Tr. Stiftavis" har det lykkedes en dansk Entreprenør fra Kjøbenhavn at tætte og gjøre flot det i Brønøsundet sunkne Dampskib „Odin", der om kort Tid antages at kunne foretage Tilbageturen til Kjøbenhavn.

Haandværkssvendenes Dannelsesforening feirede i Lørdags, skriver „Tr. Stiftsavis", sin 10aarige Stiftelsesfest, ved hvilken Anledning især er at mærke, at dersteds gjordes den første Begyndelse paa vort Sted med den foreslaaede Nationalsubskription for Johan Sverdrup, hvis Navn ogsaa inden denne Kreds er vel kjendt og høit agtet.

Den katholske Mission i Tromsø har i disse Dage af Hendes Majestæt Enkedronning Josephine modtaget som Gave 250 Spd., som Bidrag til dens Kirke- og Skolevæsen.

Sildefiskeriet i Sponvigen. „Smaalenenes Amtstd." for 23de Marts skriver: Efter Forlydende skal der igaar i Strømstad have været en Sammenkomst af en svensk og en norsk Udsending for at ordne Forholdene i Sponvigen med Hensyn til Sildefiskeriet, idet det har vist sig, at den svenske Fisker lægger Hindringer iveien for den norske for at fiske paa svensk Grund, medens Nordmændene aldrig har gjort Ophævelser mod at Svenske kunne fiske paa norsk Grund. Ifjor gjorde saaledes et svensk Fiskerlag paa en Nat et Fiske for omtrent 600 Spd. paa norsk Grund. Iaar derimod søger Silden mere til svensk end norsk Side.

Vinoren Sølvværk. „Kgsb. Adr." meddeler: Anbrudet paa Munkeskjærpets Gang, som i den sidste Del af forrige og i Begyndelsen af indeværende Aar har været fattigt, er nu igjen saameget forbedret, at derfra i den netop forløbne 3die Bergmaaned er udbragt Ertser og Malm antagelig med Indhold af omtrent 200 Mk. gedigent Sølv.

Sølv. I 4de Bergmaaneds 1ste Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 173 Mk. 6 Lod. samt 4 Stkr. Haandstene vægtige tilsammen 1 Mk. 4¾ Lod gedigent Sølv.

Ildebrand i Karlsø. Søndag den 28de f. M. nedbrændte en Fjøsbygning, tilhørende Johan Johannessen Lattervik, medens Husfolkene vare samlede til Andagt under Skolelærerens Ledelse. Som sædvanlig i disse Distrikter var der Ildsted i Fjøset, og sandsynligvis har en mindre forsigtig Omgang med Ild og Lys afstedkommet Ulykken. Af Besætningen, 7 Kjør og 20 Faar, reddedes kun 1 Lam, som havde fulgt Hesten ud. Ilden opdagedes, da den første Salme var sunget, men inden man kom til Brandstedet, vare Kreaturene kvalte og Fjøset indvendig i fuld Lue. Saavidt vides var Intet assureret.

Hr. Kr. Janson har i Bergen holdt et Foredrag over Maalsagen, som blev modtaget med almindelig og stærk Applaus af Tilhørerne.

Springflodvarsel. Af „Bergens Tidende": Den sidste Springflod hersteds, Søndagen den 28de Februar, indtraf nærved til det Klokkeslet, og steg til netop den betydelige Høide, som af Hr. Observator Åstrand i Forveien var bleven beregnet og varslet i Bergens Tidende. Vandet bedækkede nemlig Tydskebryggen paa flere Steder saaledes, at den ikke kunde passeres tørskoet af de fra Kirken kommende Folk og trængte ind i flere Magasiner, hvor det sikkert vilde have foraarsaget betydelig Skade, dersom Eierne ikke, paa Grund af det nævnte Varsel, betimelig havde flyttet Varerne. Fra flere Landhandlersteder paa Kysten i Nærheden af Bergen er indløbet Efterretninger om en til den samme Tid indtruffen ualmindelig høi Vandstand, og at man der, ligesom her, i Anledning af Varselet havde taget de fornødne Forholdsregler til Forebyggelse af den ellers uundgaaelige Skade.

Studentertog. En Korrespondent til det danske Dagblad meddeler følgende vistnok temmelig korrekte Gjengivelse af det foreløbige Program for Toget: Ankomsten er tænkt at skulle finde Sted ud paa Eftermiddagen eller Aftenen. Gjæsterne skulde da ledsages i festligt Tog igjennem Byen op til Universitetet, hvor de skulde bydes velkommen for derefter at overlades til deres respektive Værter. De følgende tre Dage ere tænkte væsentlig overladte til privat Disposition. Den første Aften skulde man samles til en Sexa, hvis Program skulde være aldeles frit — uden officielle Taler eller Sange. En af de følgende Dage skulde Sangforeningerne give en Koncert; 2 à 3 Formiddagstimer hver Dag har man tænkt sig anvendte til videnskabelige eller almene Foredrag og Diskussioner, der paa Forhaand skulde forberedes, — for dem, som maatte ønske at deltage deri. De følgende tvende Dage af Mødet — der i det Hele skulde vare i fem Dage, uberegnet Ankomst- og Afreisedagene — vil man have anvendt til en større, samlet Udflugt, — f. Ex. et Stykke op ad den nye Svangstrandsvei til Ringerike, derfra med Dampskib tversover Tyrifjorden, og endelig paa Jernbanen ned til Drammen, hvor Dampskibene skulde optage En, og hvor der skulde overnattes. Efterat man den følgende Dag var dampet op ad Fjorden tilbage til Kristiania, skulde endelig den sidste Aften feires med et stort Bal. Afreisen skulde da foregaa den følgende Dag omtrent paa samme Maade som Ankomsten. Det Hovedsagelige og mest Fremtrædende i denne Plan er paa den ene Side den større Vægt, som derved bliver lagt paa Samlivet i de private Kredse og dets Interesse for den Enkelte som for det Hele, paa den anden Side det nye Element, som man har givet en Plads deri, nemlig Udvexlingen af videnskabelige Tanker og Ideer, der byder en Leilighed for dem, som søge et mere direkte, alvorligt Udbytte.

I Bredheims Sogn i Nordfjord er, ifølge „Møringen", dannet en Lærerforening. Møde holdes hver Maaned. De komme sammen i Skoletiden i et af Skolehusene, hvor da vedkommende Skoles Lærer udfører sin Dagsundervisning i de Øvriges Nærværelse. Resten af Dagen anvendes til Samtale dels om det udførte Undervisningsarbeide, dels over opstillede Samtale-Emner. I Eid i Nordfjord er netop stiftet en lignende Forening. I Meddelelsen heder det: „Foreningens Maal er fornemmelig at fremme Medlemmernes egen Aandsdannelse og Udvikling. Hvert Medlem betaler i Aarspenger 1 Spd. Foreningen holder følgende Tidsskrifter: Luthersk Kirketidende, Kirkeligt Folkeblad, Norsk Skoletidende, Skillingmagazin, Folkevennen, Tidsskrift for populær Fremstilling af Naturvidenskaberne, Tidsskrift for Missionslæsning. Vi haabe snart at faa Midler til at melde os ind i „Det Norske Samlag". Foreningen har holdt 3 Møder. I det første forhandledes: Folkelighed; i de 2 sidste: Historie".

Som man ser, har Foreningen valgt sig gode Midler for at naa det Maal, den har foresat sig. Om Listen snart kunde forøges med „Dølen" og „Svein Urædd", var det ikke ilde. „Det er godt Saakonn paa ein slik Aaker", som en Skolelærerforening. At Foreningen med Tiden ogsaa vil se sig Raad til at eie nogle af vore gildeste Bøger — Keysers, P. A. Munchs, Wergelands, Vinjes, Jansons, Aasens, Krohns, o. fl. — tvivle vi ikke paa. De fleste af disse ere for dyre at kjøbe for den enkelte Lærer.

General Shermans Venner og Bekjendte i New-York og Washington have kjøbt General Grants nuværende Bolig for 60,000 Dollars i den Hensigt at forære ham den.

Wiskonsins Legislatur. I Assembly førtes en livlig Debat i Anledning af en Bill for at forhindre Læger eller rettere Kvaksalvere fra at praktisere medmindre de have Diplom fra et medicinsk Kollegium eller idetmindste fra en medicinsk Forening, for hvilken anseede og duelige Mænd staa i Spidsen. Dr. Baxter erklærede, at en saadan Anordning var absolut nødvendig, dersom man vilde standse de store og for det almindelige Vel aldeles fordærvelige Misbrug, der var en Følge af disse Herrers Frihed i denne Retning. Med 47 mod 45 Stemmer blev Forslaget henlagt til senere Behandling og forhaabentlig vil Beslutningen da gaa igjennem.

Den spanske Forfatning. Den til Udarbeidelsen af en ny, fri, spansk Forfatning nedsatte Komite skal have fremleveret et Forslag, hvis Hovedtræk er følgende: Monarkisk Regjerengsforfatning med Tokammersystem. Senatet vælges af Provincialraadene, medens Deputeretkammerets Medlemmer udgaa ved direkte Valg af almindelig Stemmeret. Trykkefrihed og Forsamlingsfrihed sikres.

Borgerkrone. Kong Viktor Emanuel har ved en Deputation af Neapolitanere modtaget en Borgerkrone af Guld, der er skjænket ham paa Aarsdagen for hans Kroning ved Sammenstud af 16,000 syditalienske Undersaatter.

Karl Vogt, den bekjendte tydske Professor, der tilbringer sin Tid med at reise Europa rundt for blandt Andet at forklare den Opdagelse, at Menneskene nedstammer fra Abekatterne, skal nu have besluttet at foretage en Reise i samme Øiemed til Amerika, „dette Land", tilføier en Bladudgiver, „som i de nyeste Tider har havt saa stor Tiltrækningskraft for alle vandrende Kunstnere og landløbende Lærde".

Det Halvorsenske Kunstberiderselskab er ankommen til Kjøbenhavn og vil der begynde sine Forestillinger i en ny Cirkus, der bliver opført ved Glacisholm paa Vesterbro.

Odenses Skuespillerselskab under Skuespiller Hagens Direktion agter efter Forlydende til Sommer at give Forestillinger i de større Byer i Norge.

Fru Neruda-Norman, som i Begyndelsen af Maaneden med sædvanligt Bifald har medvirket paa en Række populære Koncerter i Bryssel, er nu i Sydfrankrig, for at optræde i Bordeaux, Marseille og andre store Byer. Efter Paasken tager hun til London.

Veloziped. Dette hurtigløbende Redskab, hvis Opfindelse forresten er adskillige Aar gammel, synes nu pludselig at være kommet i høieste Mode omkring saavel i Europa som i Amerika. Paa sidste Sted omtales den ene Forbedring af Løbemaskinen efter den anden, og der foranstaltes stadige Veddeløb med dem. Her hos os synes de endnu ikke at være synderlig i Brug, ialfald er her meget faa at se i Kristiania. Derimod i Trondhjem skal de være mere i Mode, at slutte deraf ialfald, at der endog er anlagt særskilt Fabrik for dem. I Kjøbenhavn averteres der endog, at der er gabnet Rideskole for at lære Folk at benytte dette Slags Hest. Ligesom man har kaldt dem, der bruge Veloziped, Velozipedanter, kunde man maaske passende kalde Læreren i denne ædle Kunst Velocipædagog.

En stor Hvalros aflagde sit Nytaarsbesøg paa forskjellige Steder i Laxefjorden, ligesom den heller ikke tilsidesatte de Finner, som bor ganske i Bunden af Fjorden. Denne saa sjeldne Gjæst blev da ogsaa modtagen paa en mandig Maade, idet den blev forfulgt af flere Finner, som skjød Skud paa Skud, uden det lod til at gjøre nogen synderlig Virkning paa den; den forsvandt og blev borte uden nogen vidste hvorhen Kursen gjalt, ligesom den heller Intet har ladet høre fra sig før for nogle Dage siden, da den blev fundet død, ilanddreven paa Veinæs. Formentlig har den faaet sit Banestød af de sidst besøgte Finner.

Landbrugsskolesagen er nu kommet i sit rette Gjænge her i Amtet, skriver Sundmørsbladet „Møringen". Amtsformandskabet har nemlig besluttet at nedlægge Landbrugsskolen, men derimod gaaet ind paa at give et aarligt Bidrag af 500 Spd. til den Mand, som vil paatage sig for egen Regning at oprette en Landbrugsskole paa et bekvemt Sted inden Amtet for mindst 12 Lærlinge, dog under Forudsætning af, at Staten yder et ligestort Bidrag. Skolens Bestyrer bliver paa denne Vis selv interesseret i at udbringe det størst mulige Udbytte af Gaarden. Den idelige og pengespildende Experimentering efter udenlandske Teorier falder dermed bort af sig selv. De stedlige Forholde og deres Krav blive derimod saameget omhyggeligere undersøgte og studerede, og Undervisningen bliver som Følge deraf mere praktisk, Skolen bliver af sig selv mere norsk, og det er det, som trænges.

Torskefiskeriet har hele denne Uge, skriver „Aalesunds Handelst." for 20de ds., under det herligste Veir været drevet med et Held, som vist ikke har været bedre paa mange Aar. En stor Del Baade har nu gjort et ret godt Fiske.

Indbrudstyv. (Af Adresseebladet). Som et Bevis paa den uhørte Dristighed og Frækhed, de berygtede Tatere (Fantefolket) endog i de folkerige Egne tør øve, kan Følgende tjene. Den saakaldte „Bæhlen" er Navnet paa en Strækning i Røens Annex i vestre Slidre, der paa Grund af sin Goldhed og sine nøgne Fjeldskrænter har været ubeboet, indtil for faa Aar siden, da en Frihandler slog sig ned der. Her bor Frihandleren Ole Hogseth fra Ulnæs Annex tilligemed sin Broderdatter som Husholderske. Disse fik sidstafvigte fjerde Juledagsaften et saare uventet Besøg, idet den vidt bekjendte og berygtede Tater, „Sortefredik" kaldet, behagede at gjøre dem en Visit, ved hvilken de viste baade Mod og Aandsnærværelse. De havde nemlig hin Aften begivet sig tilsengs Klokken 7 a 8, da de hørte et Slags Rammel i Butiken. Ole Hogseth blev naturligvis urolig, stod op og undersøgte, hvad der var paafærde, oplukkede Butikdøren fra sit tilstødende Sengeværelse, og der traf han hverken mer eller mindre end „Sortefredrik" i egen Person, der med største Rovgjerrighed behandlede Butikens Indhold. Han havde nemlig med Forsigtighed udtaget en Glasrude for derigjennem at ophegte Vindueskrogene, var med Lethed stegen ind og havde allerede gjennem Vinduet kastet ud nogle røvede Sager. Ole Hogseth styrtede med Mod ind paa Tyven for at hindre ham i at undfly, og der udspandt sig nu en Kamp paa Liv og Død; mørkt var det. Fredrik famlede øieblikkelig efter sin Kniv, men derfra blev han hindret af sin Modstander, idet denne greb fat i to Fingre af Fredriks høire Haand og holdt denne under hele Striden fast som i en Jernklemme, hvis Følge var, at de knækkedes, hvorefter Fredrik gav sig noget, men hans Raseri var saa stort, at det begyndte at se noget broget ud for Ole Hogseth, og det havde maaske blevet stridt nok for ham at klare sig, havde ikke hans Husholderske fundet paa et Raad og kommet ham til Undsætning. Midt i den rasende Kamp kom hun ihu nogle Tømmer, som laa tæt ved, og modigt søgte hun at faa dem viklet om Fredriks Hals, hvad der ogsaa lykkedes hende. Men med sin ledige Arm vidste Sortefredrik at faa Tømmet af sig igjen. Hun tabte dog ikke Modet, men forsøgte paanyt, og var virkelig nu saa heldig at faa en Rendesnare om hans Hals, derpaa trak hun til, og nu var Røveren fangen og styrtede til Gulvet. Endnu vilde han dog ikke overgive sig, men med frygtelige Eder og Banden svor han Hevn og søgte paa alle mulige Maader at komme op igjen, hvilket bidrog til at Ole Hogseth i sin opbragte Stilling tildelte ham mange stærke og tildels farlige Slag, saa Blodet fløi i Strømme. De søgte derpaa at faa ham op paa en Bænk og var saa heldige at faa ham bunden saa tilstrækkelig fast til denne, at det tilsidst var umuligt for ham at røre sig, og først nu var hans Mod udtømt, og han bad om Naade. Efterat de nu havde hentet flere Touge for ydermere at forsikre sig mod videre Fare, begav Husholdersken sig i Nattens Stilhed til nærmeste Gaard Røen (en halv Fjerdingsvei) efter Folk, som strax kom, hvorpaa Lensmanden blev hentet, og Røveren ført til ham for at underkastes saavel Lægebehandling som Forhør. Hos Lensmanden blev han, indtil han kunde føres til Distriktsfængslet i Nordre Aurdal for at modtage Dom, og er i disse Dage transporteret til Kristiania for at udstaa to Aar og nogle Maaneders Tugthusstraf.

Den 5te Januar 1791 holdt nogle Drenge paa at fiske i den dybe Dam, der ligger ved Fortet Auxonne. Da det led ud paa Dagen tog en af Drengene sine Fiske for at gaa hjem. Gaa ikke, raabte hans Kammerater efter ham, lad os fiske En endnu; nei, nei, svarede han, jeg er kjed af det, og desforuden er jeg hungrig, jeg vil gaa til Middag. Som sagt, saa gjort, han gik sin Vei, medens hans Kammerater bleve ved at fiske. Strax efterat han havde fjernet sig, brast pludselig Isen og Alle som En faldt i Vandet og druknede. Den unge Mand, der ved at gaa bort 5 Minutter før de Andre, næsten ligesom ved et Mirakel, undgik den visse Død, var ingen Anden end . . . . Napoleon Bonaparte.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar fremdeles høit især over det sydlige Norge. Vinden er frisk SV. med Regn i Bodø ellers laber fralands med smukt og tørt Veir. Udsigterne ere fremdeles til samme Veir.

Bekjendtgjørelser.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne: Ritmester Jacob Borch (Drammen). Stiftamtmand Johnson (Kristianssand). Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristiansund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Qvams Latin- og Real-skole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Til New-York

(og videre pr. Jernbane)

med den engelske **nationale Flaades** store og vel indrettede Skruedampskibe, afgaaende **fra Liverpool** Onsdagene som følger:

„**England**" 24de Marts,
„**Virginia**" 31te —
„**France**" 7de April,

i Forbindelse med DHrr. Wilson, Sons & Co.s Dampskibe, som afgaa fra Kristiania hver Fredag. Tolk, som jeg har engageret for ovennævnte Skibe, medfølger Emigranterne fra Kristiania.

O. Swenson,
Kontor: Skippergaden No. 28.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 30te Marts og fremdeles hverandcn Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Til Amerika.

De første Klasses metalforhudede og hurtigseilende Emigrantskibe **„Olaf"**, Kapt. Andersen, **„Concordia"**, Kapt. C. Christiansen, **„Johan"**, Kapt. Hansen, **„Moss"**, Kapt. Gundersen og **„Caroline"**, Kapt. Carl Christensen vil af os blive expederede fra Christiania til Kvebek i anstundende April Maaned. Fragten er billig og de øvrige Betingelser for Befordringen favorable for Emigranterne. De fleste af ovennævnte Skibe ligger allerede til Skue her paa Havnen.

Ligesaa befordrer vi fra medio Marts Maaned Emigranter med **Postdampskibe** hver Fredag over England til New York og videre ind gjennem Landet til de fleste Steder i de forenede Stater og Kanada efter den til enhver Tid gjældende billigste Fragttart.

Indtegning af Passagerer skeer naarsomhelst og enhver nærmere Oplysning erholdes ved skriftlig eller mundtlig Henvendelse til vort Kontor. **Blichfeldt, Knoph & Co.,**
autoriserede Emigrationsagenter,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Bonden og underlig har vel Sepps Tale forekommet den velvillige Læser, og det vil derfor formodentlig ikke være uvelkomment at anføre noget af denne Narings Liv, for deraf at kunne forklare sig hans nuværende Tænkemaade.

Tredie Kapitel.

Frimureren.

Sepps Fader var en fattig Spigersmed. Mere end et fjerdedels Aarhundrede havde han smid og plejede derfor at kalde sit Liv et fornaglet Liv.

Fire vigtige Dage havde dog indtruffet i dette Smedeliv. Hyppigst talte han om den første.

Den havde havde han oplevet paa en ualmindelig varm Sommerdag. Aarstallet kunde han imidlertid ikke med Bestemthed angive. Faderen var blevet syg og han maatte for første Gang gaa om med Spigerkassen. Snart forekom det fri Liv udenfor Smedien ham ikke mere saa skjønt, da den brede Kasse sad ham paa Ryggen, som han tidligere havde udmalt sig det, siddende paa Kassen. Forretningerne lod ham nu megen Fritid og der faldt ham allehaande Tanker ind. Engang saa han et Barn bæres til Daaben ud fra et smukt Hus. Fra alle Kanter til ilede Folk for at se „Arveprinsen" og ønske ham til Lykke. Smeden stod lænet til en Havemur og stirrede efter det lille Tog, saalænge han saa Kristentøjet flagre. „Hvorfor", spurte han sig selv, idet han igjen tog sin Byrde op, „hvorfor er ikke ogsaa jeg kommet til Verden i et saa smukt Hus? Har jeg fortjent det mindre end denne Skrighals? Eller er hans Fader frommere end min, der, medens jeg udhylede de første

gik ud en Stund, og da Gjæsterne, da hun igjen kom ind, endnu stedse snakkede om Sepp, søgte hun endelig selv at føre Talen hen paa noget andet. „Han har glemt sine Aviser", sagde hun medet, „vil I ikke læse noget om den italienske Krig?"

„Krig hist og Krig her, vi har herhjemme mere end nok Krig."

„Mon hvor det Brev kom fra?" spurte Røsle mere sig selv end dem. „Det forekommer mig, jeg skulde kjende Haandskriften — men nej, han vilde da vel have skrevet til Faderen."

„Aa da! Den halve Verden skriver Breve til ham og han staar i Forbindelse med alle opvakte Ho'der", sagde Klaus, og da de andre rystede paa Hovedet, fortsatte han med stolt Selvbevidsthed: „Ja, det er en! Jeg kunde fortælle Eder Ting om ham, naar jeg vilde. Saaledes har jeg t. Eks. set Breve hos ham, som har været saa studerte og fornemt skrevne, saa en af os ikke kunde have læst det, om det havde gjældt vort Liv."

Smilende bemærkede Røsle: „Det har vel været Domme og Retsakter; med dem gaar det mig ligesom Klaus, jeg kan slet ikke læse dem."

„Eller Breve fra Frimurere, hæ, hæ, hæ!" knæggede Weberle, en Mandsling, som — i Forbigaaende sagt — ofte pralede for Bønderne med, at han havde læst alle gode Bøger i det tyske Sprog. „Frimurerne", fortsatte han derpaa belærende, „Frimurerne har en ganske egen Skrift, som intet Menneske kan læse uden de selv. Naturligt! De har meget at berette hverandre, som de ellers ikke maa lade nogen vide."

„Hvad er da disse Frimurere egentlig?" spurte Røsle. „Er det Dværge eller Trold eller hvad?"

„Det kan jeg give Besked om", sagde Weberle, idet

Klagetoner i denne Jammerdal, sad stille i en Krog og forsøgte at beregne, hvormeget jeg vel vilde koste og fortjene? Ja, saadan en Bonde kan takke Gud, naar han faar en Hjælper og Arving; men en af os arver intet andet end den Ret at løbe om i Landet med sit Arbejde som en Betler. Ligger da den Kasse som en Forbandelse paa alle vore Rygge, fordi vor Tip-Tipoldefader ikke havde et saadant Hus?

Smeden grublede op og ned paa, hvorledes dette lod sig ændre. Ak, han fandt ingen Udvej! Han var saa liden og svag, saa ganske alene, saa at han endelig sagde til sig selv: der maa Gud hjælpe. Men Gud hjalp ikke, han lod ham tvertimod bortspille en blank Daler i Lotteriet, uagtet han havde lovet at lade læse to Messer, hvis hans Numer kom ud.

Det var en bedrøvelig Dag, da han læste Beretningen i Ugebladet; det var just en af de fire vigtige. Gud havde saa let kunnet hjælpe ham og havde ikke gjort det. „Altsaa", sluttede Smeden, „vil Gud min Elendighed og ingen kan sætte sig op mod hans Vilje."

Man skulde ikke tro, at en saadan ond Stunds forgiftede Sæd saa ganske skulde forstyrre alt Liv i et Menneske. I sund Luft vilde det heller ikke have været muligt; men der hvor man ser enhver stivne i sine medfødte Forholde, hvor man ogsaa med Magt selv bliver tilbagetrængt; hvor saadan en Smed med sin tunge Kasse skrider gjennem Livet som en Myr, hører der ofte kun et ubetydeligt Stød til at bringe ham til at stanse, til at synke og saaledes ængste sig, at den svage lader sig gjøre til Slave af hans tilsyneladende frelsende Personer og Forholde.

Vanskeligt vilde Præsten kunnet affnakke vor Smed den Tro, at han var fød til Ulykke. Først efter Moderens Død — den anden vigtige Hændelse i hans Tilværelse —

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Tilsalgs.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, **Rugmeel,** **Bygmeel,** **Grynmeel,** **Byggryn, 1/1** **do. 1/2**	i flere Kvaliteter	**Rug,** **Byg,** **Erter, store & smaa,** **Hvededernest,** **Hvede- & Rugkringlemeel,**
Perlegryn, **Ertermeel,** **Havremeel,** **Potetesmeel,** **Hvede,**		**Pillemeel,** **Rugfjerdemeel,** **Rugklid,** **Bygklid.**

Kaffe,
Havanna,
Raffinade,
Riis,
i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

„Billigt" og „det mindst farlige"*)

Spræengmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. 7/8"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5. **Harald Frølich,** Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:

DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) **„Billigt"** paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter,** der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6 1/2 Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3 1/2, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3 1/2, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3 1/2 Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5 1/2, 7 1/2 Sk. pr. Pot.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til billige Priser:

Grønsæbe, reen Oliesæbe,
almindelig & spættet } 1/4, 1/8 & 1/16 Td.
Grønsæbe i Saaer!

Glycerinsæbe.
Windsorsæbe.
Tjæresæbe.
Russesæbe.
Stangsæbe.
Sodasæbe.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til betydeligt nedsatte Priser:

Vine og Brændevine.

Røde Vine:

Bordeaux-Vine,
Bourgogne-Vine,
Spanske Vine,

Hede Vine:

Portvin { Oporto 1858, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865. Londonner.
Sherry { Kadix. Londonner.

Rhinske Vine, Souternes, Champagner, Porter.

Cognac i flere Sorter paa Fade fra 40 Potter og opover.

Ovennævnte Vine effektueres i: 1/1, 1/2 og 1/4 Boths samt i Kister fra 12—100 Flasker.

Quebec—Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet **„Argonauts"** Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten

NB. **Fragten er yderst billig.** **S. E. Nielsen,**
Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven.
Christiania.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontoret udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Fra Paris har jeg medbragt de nyeste Façons af moderne Herrehatte i alle Slags:

Silkefloshatte,
Filthatte, stive og bløde,
Chapeaux mecaniques, satin,
Fantasihatte af Silke, Fløiel, Lærred &c.

F. Lühnenschloss,

Carl Johansgade ved Hjørnet af Dronningens Gade.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Tastefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

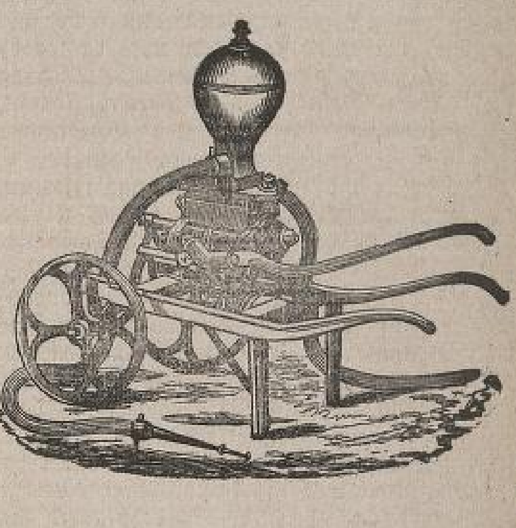

Californiasprøiter

for Skibs- og Husbrug. Blyrør til Spygatter for Skibe og Andet, samt Sprøiteslanger i alle brugelige Dimensioner, anbefales til billige Priser ved **C. Blunch.**

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,

Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	20	-	—
Guldtapeter	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	72	-	—

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2 1/2 ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

viste han engang egen Vilje. Til sin Ulykke gjorde han det, formodede han siden, da han fortalte Skomageren, som kjøbte alle sine Skoplugger hos ham, derom.

Efter Moderens Død var det overordentlig øde i Huset. Han gik sommetider ind til Naboen, og der lærte han at kjende en Pige, som vakte ganske ny Tanker hos ham. Gretes Brødre saa med Glæde hans Kjærlighed opstaa og voxe, ti den ene vilde gjerne have Huset for sig selv og den anden undte af Hjertet den noget svagelige Søster en saa god Forsørgelse, som hun efter hans Mening vilde faa af den flittige Smed. Menigheden var mod Giftermaalet, men Smeden var dennegang fast bestemt paa ikke at give efter, selv om han barfodet eller med Stene i Skoene maatte løbe til Rom. Saa kom da den for Smeden tredie og vigtigste Dag, og det saameget tidligere, da Pigen ikke længer kunde blive hjemme, efterat den yngre Broder, hendes Hjælper og Beskytter mod den ældre, havde draget ud i Verden.

Smedens Bryllupsdag var en stille, taagefuld Mandag. Det første Aar herefter var for begge det sørgeligste. De havde saa meget at gaa igjennem, taale og bære, at Manden mente, siden Jobs Dage havde der ikke levet nogen saa ulykkelige Mennesker. Men han var dog saa billig, at han ikke beklagede bare sig selv men ogsaa hende, som nu ogsaa syntes at maatte bære hans Hus's Forbandelse.

Den unge Smedekone var i en vid Omkreds den bedste Sømmerske; hun havde fra sit sekstende Aar Dag og Nat maattet sidde og sy og var derved blevet svagelig. Senere havde hun hjertelig gjerne arbejdet som Dagløunerske for undertiden at komme i fri Luft, men ingen vilde have den blege, sygeligt udseende Pige i Arbejde. Heller ikke Giftermaalet med Smeden forandrede noget i Gretes Liv, uden det skulde være, at hun nu maatte sidde og arbejde i Smedens

han medet for med begge Hænder ud af Bukselommen, greb Glasset og tog en dygtig Slurk. „Alle", vedblev han da efterat have sat Glasset fra sig paa Bordet, „alle taler om Frimurerne, og spørger saa en, hvad er disse Frimurere? ja, hvad? ja, da ved ingen at svare noget. Men nu har I just henvendt Jer til den rette. Paa slige Spørsmaal ved Weberle Besked, hæ, hæ, hæ! Det er Smørebrød for ham. Naturligt! Naar man læser meget, lærer man meget og bliver bekjendt med kloge og oplyste Folk, af hvem man faar gruelig meget at vide. Altsaa, pas nu paa: Frimurerne er Folk, som ikke tror paa nogen Gud og har sluttet Forbund med Djævelen."

„Men hvorledes bærer de sig ad med at træffe sammen med Djævelen?" spurte Klaus.

„Ja, jeg vædder, Klaus, det vilde Du gjerne vide? hæ, hæ! Naar det kom til Stykket, var Du selv istand til at gjøre det, naar Du kunde lære Middel og Maade. Det var ikke ilde, om den Svarte vilde bringe en Hoben Dalere, hvad siger Du? Det er alligevel bedst ikke at tale om saadanne Ting idag. Jeg vil ikke have noget Ansvar."

„Aa, Du er en Pralhans, Weberle! Du ved ikke mere end nogen af os, for ellers kom Du nok med det; men hvad mig angaar, da vær kun rolig, jeg gider intet høre og tror intet."

„Ved jeg det ikke, hvad?" raabte den fornærmede Weberle med en Stemme, som man ikke skulde ventet hos en saadan Pusling. „Saa godt som nogen ved jeg, at ikke alle Frimurere kjender Svarten personligt og at man maa henvende sig til Stormesteren eller hvad han heder."

„Og hvem og hvor er denne Stormester?"

„Det ved jeg, Gudskelov, ikke; det maa Du henvende Dig til Sepp om, han kan give Dig Besked, hvis han vil."

„Tror Du altsaa virkelig, at Sepp er saadan en?"

„Om han er saadan en? Ja, det kan Du forlade Dig paa. Intet fornuftigt Menneske skraber i sit Liv en saadan Formue sammen som han paa en naturlig Maade, ti han forstaar ikke sig mere paa Bondebrug end andre. Han har jo Lykke som Pokker selv. Og hvo, der endnu kan tvile, behøver bare at høre ham tale, da mærker man straks: han tror ikke paa nogen Gud, han tror paa intet."

„End paa Djævelen, med hvem han er i Forbund?" bemærkede Klaus.

Nu blev Webele sint og vilde gaa. „Naar man vilde falde ham saaledes i Talen, naar han holdt paa at forklare noget, saa vilde han ikke staa her og spilde sin Tid." Men alle Dramdrikkerne undskyldte Klaus og sagde leende: „Et Spørsmaal maa dog være enhver tilladt, og det maa man gjøre, naar det falder en ind. Det Klaus havde sagt, var ikke saa ueffent og det fortjente nok at blive overvejet, om en Mand, der indgaar Forbund med Djævelen og forskriver ham sin arme Sjæl, kan tro paa Gud eller noget andet."

Man vedblev nu at snakke og overlægge, til det begyndte at holde op med Regnet og endnu ved Lys snakkede de skarpsindigste blandt dem om dette vigtige Spørsmaal og kom endelig til den Slutning, at Sepp, det være nu paa hvilkensomhelst Maade, bragte sin Salighed som Offer for timelige Fordele.

Og dog var den Mand, om hvem man her havde talt saa ilde og bedømt saa haardt, ingen Aagerkarl, ingen Tyv og man vidste overhovedet intet slet at overføre ham, uden det, at han antoges ingen Tro at have og at han gav baade den ene og den anden en god Dag.

Der vil rigtignok i en Landsby i Bregenzerwald sjeld nere findes en rig Mand uden Tilhængere og Venner en en Mand med Sepps Verdensbetragtning; men noget uli

Dagbladet.

No. 73. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 31te Marts 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresjm, Ves, Lousel, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Søndt- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Florens, 30te Marts. Den udkomne grønne Bog indeholder 69 Aktstykker fra Tidsrummet 7de December 1867 — 1ste December 1868 angaaende det romerske Spørgsmaal.

Kvinden som Lærerinde.

(Af B. H.)

(Slutning fra No. 72).

Er det sandt, at Skolens Gjerning er trættende og byrdefuld, og det kan sandelig enhver samvittighedsfuld Lærer bevidne, saa tør det vise sig, at Lærerinden med sin almindeligvis mindre fysiske Styrke i Længden vil blive for svag til at bære Skolens Byrder. Hertil kommer ogsaa den Omstændighed, at Kvindens Stemme er for spæd til, at hun kan give sin Undervisning den fornødne Styrke, hvoraf igjen følger Uopmærksomhed og Dorskhed hos Eleverne. Denne Mangel maa hun søge afhjulpet ved overnaturlig Anstrængelse, hvorfor Lærerindens Stemme let bliver skrigende og ukvindelig. Man har villet bemærke, at Lærerinderne, idet de skal opmande sig til Værdighed, let bliver affekterede, hvilket da let forplanter sig til Eleverne saa meget mere, som det ligger i Barnets Natur helst at efterligne det Gale.

Man har paaberaabt sig Amerikas Exempel; men hvis man vilde lægge de amerikanske Forholde til Grund for Skolevæsenet hos os, maatte dette af flere Grunde ansees for uheldigt. Det er ikke saa let at forklare sig den Kjendsgjerning, at de amerikanske Damer er aabnede Adgang til Skolen og have modtaget Ansættelse som Lærerinder i saadan Mængde, at i mange Egne den overveiende Del af Undervisningen er lagt i deres Hænder. Man har troet, at det skulde være en direkte Følge af den republikanske Forfatning, og det vistnok ikke uden Grund. Kvindens Emancipation er vistnok en Frugt, som den Frihedsvind, der blæser over hele den civiliserede Verden, har ført med sig, og at den fortrinsvis skulde fæste Rod i republikansk Jordbund, er ikke urimeligt. Forholdene i Schweiz synes vistnok at modbevise dette. Naar man imidlertid lægger Mærke til, med hvilken Hurtighed de amerikanske Forhold og ikke mindst Skolevæsenet har udviklet sig, saa ligger det Spørgsmaal meget nær, om ikke Mangel paa ordentligt uddannede Lærere har gjort det til en Nødvendighed at ansætte Lærerinder, selv om disse ikke kan erstatte Lærere. Thi Skolelæreren lønnes ligesaalidt i Amerika som andre Steder saaledes, at han ikke ved saa godt som enhver anden Forretning er sikret en større Fortjeneste, og som Følge deraf har heller ikke der, hvor Erhvervskilderne er saa rige, saa ret mange konkurreret om de ledige Skoleposter. Foier man nu hertil, at kvindelige Lærere gjennemsnitsvis har oppebaaret kun halv Gage, saa kan man næsten sige, at Lærerindevæsenet i Amerika ligesom er fremkaldt af Omstændighedernes Magt. Om hvor vidt de amerikanske Skoledamer har været sin Gjerning voxen, kan vi ikke afgjøre. En Kjendsgjerning ialfald synes at modbevise det, den nemlig, at de amerikanske Damer ikke synes at have noget egentligt indre Kald til Skolegjerningen, som de meget mere betragte som en midlertidig Kilde til Erhverv, hvorfor de ogsaa almindeligvis ombytte den med Ægteskabet. Dette at Kvinden søger Skolen uden noget egentligt Kald og strax forlader den, hvoraf følger hyppigt Lærerskifte, er et altsammen Omstændigheder, som ikke taler til Fordel for Skolen. Her skal vi henvise til, hvad Tyskeren Dr. Rudolf Dulon siger, som i flere Aar har opholdt sig i Amerika og nøie kjender de amerikanske Forhold, i sit Værk: „Aus Amerika über Schule, deutsche Schule, amerikanische Schule und deutsch-amerikanische Schule" Side 252: „Det er sandt, — ganske fine, unge Damer er de tildels disse amerikanske Lærerinder, smukke, livsfriske Piger, mange i den skjønne Alder af 18, 19 Aar. Vare vi komne dem nær i Ungdommens lykkelige Dage, — hvem ved, om vort Hjerte ved Synet af saamegen livsfrisk Skjønhed ikke var bleven sat i nogen Uro? Se kun paa dem, disse venlige skjelmske Dine saa fulde af Haab, saa fulde af munter Livslyst! Og disse Dine skulde vidne om Skolemesterens alvorligste Sorger? Bag disse smilende Ansigter skulde de Tanker bo, hvis Indhold er den hellige Pligt mod den opvoxende Slægt? Lader Eder ikke bedrage! Ganske andre Tanker er det, hvorom disse Dine og Miner tale. Et Ønske, Haab og Længsel lever der i oprindelig Kraft, noget som aldeles intet har tilfælles med Skolemesterens Virksomhed, og disse Forhaabninger bør man ikke le af og spøge med, ikke spotte og haane, de er fuldkommen i sin Orden, fuldkommen i Overensstemmelse med Naturens hellige Lov. Og Naturen ved i det Store og Hele taget altid meget vel, hvad den gjør. Den er meget visere end alle disse kloge Pædagoger i New-York og den hele Hærskare af deres amerikanske Kolleger tilsammentagne. Kvindens pædagogiske Talent vaagner først i Moderværdigheden. Moderkjærligheden, Modertrostaben er hendes mægtigste Løftestang. Kvinden kommer først til sig selv i Kjærligheden. Kjærligheden er ikke noget Tilkommende, som ogsaa kunde mangle, den er Væsenets Betingelse. Den er det Middelpunkt, hvorved Kvindens Liv bestemmes i sine mest ophøiede Aabenbarelser, i hvis nære Omkredse hendes skjønneste Lykke, hendes høieste Værd, hendes mest ophøiede Virksomhed ligger. Held os, at det er saaledes! Derved bliver Kvinden Menneskeslægtens ædle Dannerinde, den mægtige Skaberinde af ædel Tænkemaade, store Tanker, rosværdige Gjerninger, derved alene vinder hun den mægtige Indflydelse paa alle Livsforhold, ved den rager Kvinden saa uendelig over Eder, I „Taleholdere" og „Tungetærskere"! Skolens største Ros er det at være en Hjælperske for Moderkjærligheden, en Tjenerinde for dens Ønsker og Forhaabninger, — men disse smukke, unge, Piger, disse hulde Væsener med de varme, modtagelige Hjerter forlanger den ikke til sit Dagværk. Sender I dem i hundrede, ja tusindvis til Eders Skoler, saa forsynder I Eder mod Skolen og unge smukkes Livsopgave. Grunder Normal Schools saamange I vil, forvandler de akademiske fire Maaneder til fire Aar, — det heler ikke Skaden.

Der gives dygtige, meget dygtige Lærerinder, men som Undtagelser fra Regelen, — i det Store og Hele taget — som sjeldne Undtagelser. I den friske og kraftige Ungdoms lyse Dage fordrer Hjertet sin Ret; — er Hjertet brudt, Livsopgaven forfeilet, den kraftige Ungdom vegen for Græmmelsens Aar, — saa fordrer den lyse, livskraftige Skole sin Ret, sin hellige Ret, og den indbyder sandelig ikke de Græne.

Overbeviser Amerikaneren sig om, at den uhyre Mængde af unge Damer som Lærerinder er en Skandal, overbeviser han sig om, at ved Gutteskoler kun Mænd maa virke, i de blandede Klasser Mænd i overveiende største Antal, i Pigeklasser Mænd i større Antal, naar Skolen skal ske sin Ret: saa er Millionerne ingen Hindring. Han er stolt og ædel nok til med rund Haand at understøtte det, der erkjendes gavnligt."

Hos os har man ogsaa begyndt at ansætte Damer ved Almueskolen; men Sagen er vel endnu saa ny, at man ikke kan sige der foreligger afgjorte Beviser for Lærerindernes Dygtighed som saadanne. Med Schweiz's Exempel for Øie, hvilket Land i saa mange Henseender ligner vort, mene vi, Lærerinder slet ikke ere høvelige i vore Gutteskoler, allermindst i Almueskolen, hvor Børnenes Undervisning almindeligvis afsluttes ved Konfirmationsalderen. Det er ingen blid Fremtid vore Almuesbørn gaa imøde; tvertimod et Liv fuldt af Kamp for at erhverve det daglige Udkomme. Skal der ikke et særegent Mod til at bære alle Fattigdommens Savn, og megen moralsk Styrke til ikke at ligge under for alle Fattigdommens Fristelser? Vort Folk er haardført, det er sandt, det er ogsaa en nødvendig Betingelse for at slaa sig gjennem her, hvor der mindre end andre Steder flyver En stegte Duer i Munden. Men det moralske Mod er grundet i noget andet og høiere end den raa fysiske Kraft: i en kraftig Villie, en Seighed og Uforfærdethed, som ikke viger tilbage for nogen Anstrengelse; men dette moralske Mod, denne Karakterens Styrke vindes ingenlunde ved en forkjælet Opdragelse; denne Villiens Staalsætning, om vi saa maa udtrykke os, det er ikke en svag Kvindes Værk. Da Almueskolen er en Statsskole, er det dens Pligt at opdrage Statsborgere. Dette Krav kan kun ske Fyldest, naar man opdrager dem til en bevidst selvstændig Deltagen i Statens Styrelse; thi den Tid er vel ikke fjern, da det ikke længere gaar an ganske at udelukke dem derfra. Allerede i Almueskolen maa man aabne Barnets Syn for det Samfunds Ve og Vel, som de engang skal virke for. Der maa indprentes dem Fædrelandskjærlighed, en bevidst Fædrelandskjærlighed; men dertil behøves Mænd med aabent Blik og varmt Hjerte for vor Almues Tarv og Trang, Mænd som er udgaaede fra Folket, som kjender og agter dets Længsler og Forhaabninger, som kan være sandru Tolke for de Følelser, der rører sig paa Folkedybet.

Om hvorvidt den norske Skolelærerstand har opfyldt de Fordringer, man ifølge den Uddannelse, de have faaet, med Rimelighed har kunnet stille til dem, vil vi ikke dømme. Saameget er imidlertid vist, at en stor Del har været Folkets bedste Børn eller, som man saa ofte har udtrykt sig, Kjærnen af de norske Bondegutter. Mange har gjennem Armod og Savn kjæmpet sig frem til de bedste Embeder i Staten. Ogsaa de, som er bleven sit oprindelige Kald tro, mener vi hverken har manglet Hoved eller Hjerte. Har ikke den norske Folkeskole i den sidste Mandsalder gjort betydelig Fremgang? Er ikke den Tanke vaagnet til Bevidsthed, at Folkeskolen maa være Grundlaget i Uddannelsen for vort Folks aandelige og materielle Velvære? Vi tror ogsaa, at der blandt den norske Skolelærerstand har været Mænd, hvis Navn man kan nævne uden at blues, skjønt Flertallet af dem har virket i det Skjulte. Lad det forresten være, som det vil, med Dygtigheden. Flid og Nøisomhed skal, tror vi, ikke lettelig kunne frakjendes dem. Men nu, da det har begyndt at gry ad Dag i vore Almueskoler, nu da Folkebevidstheden begynder at vaagne, nu skal Læreren vige Pladsen for Lærerinder, tildels gamle Damer, som ikke er udgaaede fra Folket, som ikke kjender Folkets Trang og Almueskolens Tarv, og som ialfald ikke har erholdt en Uddannelse, som er passende for Almueskolen! Man burde dog vel betænke sig paa at gjøre Almueskolen til en Forsørgelsesanstalt for gamle Damer. Den opvoxende Slægt vil engang kræve Regnskab for den Uddannelse, man har givet den. Afsætter de udygtige Lærere, forbedrer Seminarierne, skjærper Kontrollen, hvis der viser sig Mangel paa Troskab og Flid, og I skal høste Tak for Eders Nidkjærhed! Da skal en skjøn Frugt fremvoxe af Eders Bestræbelser, da vil de trykkende Fattigonder aftage, da skal de hjerteskjærende Syn af moralsk og legemlig Elendighed blive sjeldnere; men saa fordres Mænd i Skolene, som har Villie og Hjerte til at ofre den sin hele udelte Kraft. Det er ikke nok at afrette Børnene til at fremsige Luthers Katekismus og Pontoppidans Forklaring og overlade Resten til Livet, til en senere Forstaaelse. Børnene maa gjøres begribeligt, at de har et Værd som Menneske og Borger, man maa faa revet dem ud af den skadelige Vildfarelse, at de, fordi de er født i Hytterne, er bestemt til Udskud i Samfundet. Jo mere denne Bevidsthed om eget Værd voxer, destomere vil de ogsaa bestræbe sig for at opfylde sine Pligter; thi Pligten bliver lettere, naar et godt Omdømme og Medmenneskers Agtelse følger den; men da maa rigtignok ogsaa den fornemme Overseen fjernes.

Heller ikke det, at Lærerinderne kan affærdiges med mindre Løn, bør blive det Bestemmende, hverken hvor det gjælder en enkelt Mands Spekulation, eller hvor det gjælder Staten og Kommunen; thi Skolen taaler ikke saadanne Hensyn. Og kan Lærerinderne gjøre fuldt Arbeide, saa bør de ogsaa have Lærerens ringe Løn ubeskaaret, ellers tager man jo fra dem med den ene Haand, hvad man giver dem med den anden.

„Fraa Vestlandet" av Henrik Krohn. Bjørgvin 1868, 7 Ark, 1 Ort.

II.

Den foregaaende Udvikling dvælede ved vore Dages bevægende Kræfter, og den ovennævnte Fortællings inderlige Forhold til Tidstankerne. Det maa nu være vor Opgave i nogle faa Ord at gjøre Rede for selve Digtningens Traad og Kompositionens Udførelse. Her maa vi strax mærke os, at Fortællingens Navn er valgt i en bestemt Hensigt. Forf. vil følge os til Læsningen med det Fingerpeg, at vor Interesse ikke bør fæste sig for meget ved nogen enkelt af de handlende, men tilhøre Familien, saadan som den sætter sig i Raport til Udenverdenen gjennem sin naturlige Repræsentant. Svalheimsmanden er Centret: om ham grupperer sig de andre Personer til forskjellige Sider. Denne Karakter er tænkt og udført med logisk Sans og psykologisk Erfaring. Og den faar saameget større Betydning og symbolsk Sandhed derved, at Digteren gjennem den Familietryghed og Odelsstolthed, hvormed Torbjørn først præsenterer sig, giver os en Anelse om den historiske Baggrund, hvis samlende Resultat han er. Det er en deilig Søndagsmorgen, midt i Slaataannen; fra Tunet paa Svalheim har Torbjørn en vid Udsigt over hele Bygden: „Han leet Augo sine fara fraa Gard til Gard upp og ned igjenom Dalen. Dat var mang ein Storgard imillom, og di gildare Garden, dess lengre heldt han Torbjørn Augo sine paa honom. Men visst inkje beid dat i heile Grendi større og gildare Gard en Svalheim, Ættargarden hans Torbjørn, — — og kann henda var dat denne Tanken, meir en dan væne Utsyni, som lagde slik Fagnad i Augnalaget hans." — Denne Tilværelse er altsaa ikke uden Glæde; men denne Glæde er bare Følelsen af, at Bygdens største Gaard er hans, at den er Ættens gamle Eie, at han har Rettigheder fremfor andre, at han kan stænge alle ude fra sit eget ophøiede Sæde. Imidlertid er han dog selv indestængt som Prinsessen i Troldslottet, saa langt fra det sande og sunde Menneskeliv. En saadan Livssfære er mørkt egoistisk afsluttet og stiller sig ligeoverfor enhver frisk Luftning paa det religiøse eller folkelige Aandsomraade udelukkende. Det er naturligt. Det kommer jo i en fremmed Dragt, og slig en Gjest kan nok hyses, men ikke indforlives i Familien. Saa kommer da ingen ny Indsats; Livet tærer paa den gamle familiære Arv; men til Slut blir den en mager Kost, og saa stivner Livet, Formerne blir sterile og tørre. Paa den anden Side er dog den ved Fødsel og Opdragelse givne Livskapital vor Tilværelses Kvalitet, og Spørgsmaalet vender sig da selvfølgelig derhen, om ikke denne Livssfære atter kan vinde Vaarens Friskhed og Somrens Fylde? Her maa det bestemt fastholdes, at det aldrig vil ske ved nogen Omstøbning i nye Former, — det er Døden, og den hader alle organiske Væsener, — aldrig saalænge den ny Livsstrømning tillige bærer det Krav til En at træde ud af sin egen Bestemthed. Men — vi følger Torbjørns Udvikling; vi faar da se, hvorledes Livsomstændigheder sætter ham i Kamp mod sin egen Tørhed, og hvordan han gjennem Kampen vinder et dybere Livsindhold. Det er godt tænkt, naar Forf. først har sat Svalheimsmanden i Forhold til det alvorligste Krav, Kravet om en levende Kristendom. Flere af hans Familie er grebne af den religiøse Vækkelse, og da navnlig Tore hans Søn, som styrer den ene Halvpart af Gaarden under Faderens Tilsyn. En alvorlig Situation er derved forberedt. Torbjørn kan ikke staa som neutral Magt. Sønnen lever i en ny Begyndelse; han maa søge sin voxende Kraft i en hjertelig Tilslutning til Strømningen; derved begrundes en Forandring i Torbjørns despotiske Magt-

stilling ligeoverfor Sønnen, og han maa nu enten give Tore sit Samtykke, hvilket bare er en Omskrivning for det, at han selv følger Flokken; eller ogsaa maa han reagere mod. Den sidste Vending er naturligvis det psykologisk sande. Den faste, bestemte Personlighed, hvis Grundlinier vi saa optrukne hin Søndagsmorgen, kan alene faa et virkeligt Livsindhold gjennem Kamp. Torbjørns Forbitrelse mod „Lesarfanterne" voxer med Dagene. Hans Villie er ubøielig. „Inkje er eg hugad at sleppa Taumen fyre mitt eiget Hus, endaa det ser mest ut til, at dat dreg til meir en ei Leid paa Svalheim no." Forholdet mellem Far og Søn spændes mere og mere; det kommer endog saa vidt, at Torbjørn i Vrede slaar til sin Søn. Saa kommer Høsten. En ny Begivenhed lægger Ild til Lunten. Der kommer en vidtbekjendt Lægmandstaler til Bygden, og en vakker Søndag lager Svalheimsfolket sig til Kirkereise for med det samme at høre „Opbyggelsen." Torbjørn vnder Kirkegang, — den hører jo til de nedarvede Sædvaner. Tjenerne faar da Lov at drage bort; bare Gjætergutten bliver hjemme; Tore selv med alle Tjenerne, som hører under ham, reiser hjemmefra. Faderen ser med Harme derpaa. Kornet staar paa Stør, Haaen er endnu ikke slaaet. I Sogn er det ofte Tilfældet, at Sætrene ligger noget nær Bygden, og om Høsten, naar Fæet faar Hjemhugen, hænder det ikke saa sjelden, at Folket hjemme i Dalen maa modtage Visiter af Erulanterne, saa ubehageligt det end kan være. Torbjørn er ræd, at det deilige Veir skulde lokke Fæet ned. Ikke saasnart var Kirkefolket væk, før de første Sauder kom sættende nedigjennem Lien og over Skigarden ind paa Agrene. „Med eit illt Ynskje paa allt Lesarfolket sende han Gjætarguten av Stad med Buhunden; men dan fyrste Flokken var inkje ein Gong um Garden komen, daa Torbjørn sjelv laut av Stad etter ei ny Drift paa ei onnor Leid. Og no bar det til med ei Springing og Bykjing yver Haug og Tuva, Aaker og Eng. Hunden og Guten og Torbjørn rende att og fram og upp og ned, so Sveiten draup; men fleire og fleire Krytur drogo seg ned etter Fjellet og innpaa Svalheimsbøen, so dat vilde litet muna, kor annsamt dat vardt gjætt og jagat". Træt og udmaset af Anstrengelse og Forbitrelse maatte han tilsidst trække sig tilbage, og Fienden beholdt Valpladsen, hvor den uforstyrret gjorde sig tilgode af det rige Bytte. Men dette Syn samlede end mere Bitterhed mod „Læserne" og Sønnen i Torbjørns Sind. Næste Morgen træder han ind i Tores Stue. Den elektriske Sky staar fuldt ladet. Alle føler Situationens Alvor. Uheldigvis kommer Gamlingen i Konflikt med en kogendes hed Suppegryde, og i den Scene, som derved fremkommer, bliver han aldeles komisk. Folkene, som var spendte paa et alvorligt Opgjør, slaar ud i Latter; selv Tore kan ikke bare sig. Des mere forbitres Faderen. Anden Gang faar Sønnen et voldsomt Slag. Nu kan da Samlivet ikke fortsættes. Kristendommens Vei maa her ligge gjennem Resignation, og Tore er ærlig i sit Gudsforhold. Moderen, som hele Tiden har lagt milde Mæglingsord ind i det spændte Forhold, vil ikke længer holde tilbage. I stille Sorg forsyner hun Tores Skræppe; i stille Sorg lægger han den paa Ryggen og vandrer bort fra Fædrehjemmet. Langt nede, hvor Dalen er nær ved at lukke sig over Svalheim, maa han endnu en Gang sende Blikket opover til Farvel. I nogle vakre Træk har Digteren gjengivet det gribende Dieblik. — Rigtigst vilde det her være at lade Tore dvæle ved det svundne i stille Vemod; derved kunde Troskaben mod det endnu noget ufrie Livssyn, den ydmyge Resignation og denne Afskeds bitre Smerte paa en Gang agtes og holdes oppe. Ved en liden Inkurie har imidlertid Forfatteren lagt ham et Kvad i Munden. Det er ganske vist, at Tore i dette Dieblik ikke kan kvæde, og allermindst dette Digt. Ikke for det, det er vakkert nok; det vil være mangen bekjendt af Hr. Krohns „Smaakvæde". Men de Minder fra Barndommen, som Stemningen her vugger sig i (vi mindes her in specie 5te, 6te og 7de Vers), kræver en stærk Aandsfrihed, som i et samlende Syn tager hele Livet under et. Tore er bøiet, og den ny Epoke i Livet er for ham det største, og Synet har ikke let for at gaa længer tilbage. Dog, — saadant er jo bare Smaating. Det vigtige er selve Adskillelsen. Ved den vil den faderlige Kjærlighed atter stige frem som Savn, og dette vil igjen kunne knytte det stolte og tørre Sind til den alvorlige Livsstrømning, som han netop nu har lukket Døren for. (Forts.)

Kristiania, den 31te Marts 1869.

I Storthingets tvende Afdelinger har idag samtidig været under Behandling to Sager af stor Betydning. Odelsthinget har nemlig, som det af vort Referat vil sees, behandlet og afgjort Jaabæks Forslag til Rentefodens Nedsættelse derhen at det forkastedes, hvorimod man mod 25 Stemmer antog et Forslag af Ole Welde om Sagens Oversendelse til Regjeringen med Anmodning om at indhente Amtsformandskabernes Erklæring og i Tilfælde fremlægge et Lovforslag om Rentefoden for næste Storthing. Denne Beslutning er i sin Grund et Forlig mellem de to modstridende Meninger, som begge have gjort sig gjældende med stor Styrke. Nogle, og deriblandt navnlig Jaabæk, har paa det stærkeste angrebet Renteloven af 1857 som den Lov, der især er Skyld i det økonomiske Tryk, som nu hviler over Landbefolkningen, medens Andre med ikke mindre Bestemthed have modsagt dette og søgt at fremstille en høi Rentefod som i Almindelighed ikke skadelig, og ialfald Loven af 1857 som uskyldig i den paaklagede Nød. Sagen er nu ikke afgjort til Nogens ubetingede Fordel, men forelagt Nationen selv til fornyet Overveielse; og som tidligere ytret, tro vi, at denne Fremgangsmaade efter Omstændighederne er den, som bedst lader sig forsvare.

I Lagthinget har idag været ført temmelig vidtløftige Debatter angaaende Odelsthingsbeslutningen om Menighedsraad. Som forhen rygtevis meldt, fremkom idag et Henlæggelsesforslag fra Jacob Welde, og dette Forslag synes ogsaa at finde en ikke ringe Tilslutning i Lagthinget, skjønt det dog ikke vil komme under Afstemning for Loven i sin Helhed er gjennemgaaet. Stiftamtmand Motzfeldt fremsatte Forslag om at Menighedsraadet skulde stryges, samt at Myndigheden til at bestemme Salmebøger m. v. skulde gaa over til Menighedsmøderne. Vi skulle senere meddele Gangen og Udfaldet af disse Debatter, som formentlig ikke ville blive tilendebragte idag. Foreløbig skal vi kun bemærke, at et Forslag af Sogneprest Sandberg (fra Nordland) om at Menighedsmødernes Sammenkaldelse skulde være tvungen, og ikke som efter Odelsthingsbeslutningen betingelsesvis fri, blev forkastet med stor Stemmeflerhed.

I Lagthinget standsede man idag ved § 4 i Lov om Menighedsraad. I Odelsthinget kom man til § 3 i Tillægslov til Almueskoleloven (om Kvinders Ansættelse).

Udlandet. I det engelske Underhus begyndte, som for meldt, den 18de anden Behandling af den irske Kirkebill. Gladstone, der tidligere udførlig havde motiveret sit Forslag, indskrænkede sig til simpelthen at anbefale det til anden Læsning, og Disraeli angreb det derpaa i et udførligt Foredrag. I det næste Møde var Bright Hovedtaleren. Det omtvistede Spørgsmaal er som bekjendt blevet afgjort ved Valgene, og Diskussionen synes ikke at tildrage sig særdeles stor Opmærksomhed. Det skal have været tydeligt at mærke paa Disraeli, at han ansaa sin Sag for tabt og kun kjæmpede for Ærens Skyld; man bebreider ham Mangel paa Overbevisning, og det tjener ikke til at svække denne Beskyldning, at han netop i denne Tid for toogtyve Aar siden med stor Iver tog Ordet i Underhuset for Statskirkens Afskaffelse i Irland. Andre synes at han netop gjorde klogt i ikke at bruge for stærke Vaaben i denne Sag. I Overhuset skulle Udsigterne nu stille sig gunstigere for Ministeriet; man tror ikke, at Lorderne ville forkaste Bill'en, idet Oppositionen skal have isinde at lade sig nøie med en Demonstration ved at holde sig borte fra Afstemningen.

Udvexlingen af Komplimenter og venskabelige Æresbevisninger mellem Kabinetterne i Florents og Wien vedvarer. Keiseren af Østerrig har sendt Feldtmarschal Moering til Florents for at takke Kong Viktor Emanuel for den ham viste Opmærksomhed under Besøget i Triest. General Della Rocca har overrakt Keiseren fire Halskæder med Annunciata-Ordenens Insignier, bestemte til Keiseren, hans ældste Søn Rudolph, samt Erkehertugerne Ludvig og Viktor. Annunciata-Ordenen uddeles i Reglen kun til fyrstelige Personer. Det berettes at den samme sjeldne Udmærkelse var ogsaa tiltænkt Rigskantsler Beust, men at man ved nærmere Overveielse fandt, at en saadan Demonstration kunde give Anledning til foruroligende Rygter, hvorfor den foreløbig blev udsat. Den italienske Presse meddeler en mængde Rygter om de Forhandlinger, der have fundet Sted i Triest. Enkelte Blade paastaa, ganske urimeligt, at der har været Tale om Triests Afstaaelse til Italien andre ville vide at Frankrig ved samme Leilighed har lovet Italien den definitive Besiddelse af Rom, saasnart Pave Pius IX er afgaaet ved Døden.

Efterretningerne fra Spanien synes at tyde paa Uroligheder. Kortesforsamlingen har allerede været nødt til at omgive sig med Bajonetten for at kunne debattere i Fred. I Mødet den 22de gjorde en af Ministrene opmærksom paa, at en stor Menneskemasse, især Kvinder, havde samlet sig udenfor Palamentsbygningen. Republikanerne Kastelar, Sorni og Figueras holdt beroligende Taler til Folkemængden og opfordrede den til at trække sig tilbage, men en anden republikansk Deputeret opflammede Mængdens Lidenskaber og opfordrede den til at trænge ind i Kortes for at fremtvinge Afskaffelsen af Udskrivningen. Umiddelbart derefter gav Krigsminister Prim ved høi Røst General Milan de Bosch Ordre til ved Opstilling af Troppeafdelinger at sørge for Kortesforsamlingens Ro. Under stærk Bevægelse fra Oppositionens Side holdt Republikaneren Lopez en heftig Tale mod Udskrivningen. Ministrene afholdt samme Dag gjentagne Kabinetsmøder. Den 23de besatte General Bosch Omegnen af Kortespaladset og Operabygningen med Tropper.

Stemmegivningen i Spørgsmaalet om Lov om Rentefoden. De 5 Herrer, der stemte for Jaabæks Forslag, vare: Horgen, Igland, Listøl, Foss, Norby (Igland og de øvrige ønsker gjort opmærksom paa, at deres Stemmegivning her beroede paa en Feiltagelse). De 25 Herrer, der stemte mod Veldes Forslag, vare: Bødtker, Brandt, Aall, Dahl, J. Aarsiot, Postmester Hansen, Rye, Schweigaard, Schawland, Lambrechts, Lorck, Gram, Faye, Michelsen, Steen, Broch, Olrog, Falsen, Rode, Holmboe, Hammerstad, Flor, Daae, D. Kildal, Kjerschow.

Statsraad Broch reiste idag til Horten.

Bjørnstjerne Bjørnson agter til Sommeren at reise Kysten rundt lige til Finmarken for at holde Forelæsninger af Digte, Fortællinger og Eventyr.

Overskridelserne i Marinedepartementet. Det tidligere omtalte Dokument, hvori Statsraad Haffner nogle Dage før sin Fratrædelse søgte at redegjøre nærmere for Overskridelserne, foreligger nu fra Trykken. Det er en Imødegaaelse af Militærkomiteens Indstilling og dens Medlemmers Ytringer i Storthinget. Som før meddelt er Regnskabet opgjort saaledes, at de ulovlig forbrugte Penge kun skal udgjøre 41,042 Spd. 6½ ß, medens Overskridelserne i Militærkomiteen ansloges til mindst 74,000 Spd. Til Dækkelse af Underballancen foreslaar Haffner, at Storthinget skal samtykke i, at bl. A. et Beløb af 23,749 Spd., der udgjør Salgssummen for kasserede Krigsskibe, skal afskrives paa Posten: „Vedligeholdelse af Krigsskibe"; Departementet oplyser, at Salgssummerne for kasserede Krigsskibe tidligere have været anvendte paa samme Maade uden at Storthingets Samtykke har været indhentet. Endvidere meddeler nævnte Dokument, at man ved Bevillingspropositionen i forrige Budgettermin begik en væsentlig Feil, idet man oversaa, at der under „Vedligeholdelsen" ogsaa burde være opført omtr. 22,000 Spd. aarlig til Istandsættelsen af Fartøier før og efter Togterne. Fremdeles erkjender Departementet, at de til „Vidar" bevilgede 12,000 Spd. ogsaa ere anvendte til „Vedligholdelse" af andre Fartøier. Sin Undskyldning søger Departementschefen væsentlig i den Omstændighed, at „de politiske Forhold, som bekjendt, vare vanskelige", og at det derfor var nødvendigt at holde Fartøierne færdige til naarsomhelst at stikke i Søen. „Stillingen var nemlig af den Beskaffenhed, at det, efter hvad Departementet havde bragt i Erfaring, ikke var usandsynligt, at Udrustning med kort Varsel kunde blive paabudt. Var saadant skeet, og Fartøierne ikke havde været i tilbørlig Stand, vilde Anke herover kunne have været rettet mod Departementet med større Styrke end over den nuværende Overskridelse".

Fisketelegrammer. Telegram til Indredredepartementet fra Byfogden i Molde af 27de ds.:

Efterat Torskefisket tidligere var meget hindret ved Uveir var det fra 15de dennes under heldigste Veirforholde jævnt godt hele Distriktet. Udbyttet kan antagelig til idag anslaaes gjennemsnitlig 2500 pr. Baad, Udsigt til videre Fiske efter Paaske ialfald med Liner og Dybsagn.

— Do. Do. angaaende Lofotfisket, dat. Stamsund 24de ds.:

Igaar ikke almindeligt Søveir. Endel Redskaber bleve dog udsatte, men Norvestkuling med Snefog har hidtil idag paa fleste Steder hindret disses Optagning.

Do. Do. af 26de ds: De udestaaende Redskaber trukne idag. Fangsten med Liner jevn god overalt, med Garn derimod fremdeles ujevn, tildels rigt.

Do. Do. af 27de ds.: Fleste Redskaber udsattes igaar, trukne idag. Ved Svolvær, Skraaven aftagende Fiske alleslags Redskaber. Ved Kabelvaag—Hopen Linefisket mindre og ujævnt, derfra vestover fremdeles jævnt godt, bedst vestligst. Garnfisket tildels godt, men ujævnt ved Kabelvaag—Ørsvaag, forøvrigt ubetydeligt. Almue østenfra flytter vestover. Den til Finmarkfisket bestemte Almue reisefærdig. Til iaften opfisket antagelig 15 Millioner, hvoraf ca. 6 Millioner hjældhængt. Fiskepris Østlofoten 20—24, Vestlofoten 17½—21 Ort.

— Do. Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt angaaende Finmarksfisket, indleveret i Kjeø 30te ds.:

Lodden fremdeles under Land i Vestfinmarken og omkring Vardø. Ujævnt Fiske, lidet Indsig, ubetydelig fremmed Almue.

Aldeles frifunden: Henimod den Tid, da sidste Aars Storthingsvalg begyndte, blev en af Akershus Amts forhenværende Repræsentanter, Gaarbruger H. Grimelund i Aker, af Amtmanden i Buskerud inddraget i en imod Gaardbruger Erik Linnerud i Drammen anlagt Justitssag for Assurancesvig, idet den Sidstes paa Gaarden Sommerfryd nedbrændte Bygninger befandtes at være assurerede baade i den almindelige Brandkasse og i Akershus Brandassuranceforening, for hvilken sidste Grimelund er en af Direktørerne. Det har den hele Tid været forudsat af dem, der kjendte Hr. Grimelund, at han ingen Del havde i nogen Forbrydelse her. Ved en af Sættedommeren, Overretssagfører Hansteen, afsagte Dom er Gaardbruger Grimelund nu ogsaa aldeles frifunden.

Det skandinaviske Selskab hold igaar sit andet Møde i Vinterens Løb. Prof. L. K. Daae holdt et Foredrag om aarlige Storthing, Stemmerettens Udvidelse, den Miskjendelse for hvilken Selskabet efter hans Mening var udsat samt de Raad, man havde givet det om at lægge sig til at dø. Stadsraad O. J. Broch, der hidtil har været Selskabets Formand, havde i et Brev meldt, at han paa Grund af sin Indtræden i Regjeringen maatte træde tilbage fra denne Post, medens han fremdeles ønskede sig betragtet som Medlem af Selskabet og vilde deltage i dets Forhandlinger, naar ikke tilfældige Omstændigheder hindrede ham heri. Ogsaa et andet Medlem af Bestyrelsen, Assessor Hansteen, havde frabedet sig Gjenvalg. Til Bestyrelse valgtes derefter Assessor Løvenskjold, Professorerne L. K. Daae, Aschehoug og H. Christie, Bankadministrator J. P. Olsen, Bankchef Frølich og Oberstløitn. Vogt. Senere paa Aftenen holdt Selskabet, af hvis Medlemmer omtrent halvhundrede havde mødt frem, et Gilde for sin fratrædende Formand.

Ulykkestilfælde. Frederik Roterudstuen, omtrent 77 Aar gammel, gik i Uveiret den 27de Februar over Mjøsen fra Ringsaker til Birid i en Strækning af omtrent 1 Mil. Snefoget var den Dag saa stærkt, at Isen ikke var farbar engang med Hest. Den Gamle havde Klumpfod og var saaledes tungbenet. Kulden var ikke meget stærk — 12 a 13 Grader —; han havde kjæmpet sig frem og var temmelig nær Land paa den anden Side; men Kræfterne havde aftaget. Han fandtes om Morgenen død, med sin røde Pikkelhue trukket ned over Dinene. Gamlingen var en Eremit, ugift, og havde ernæret sig dels ved Skrædder- og dels ved Kurvarbeide. Han havde understøttet Flere med Reisepenge til Amerika. Samme Dag omkom en liden Gut i Nærheden af Næperud — en Fjeldgaard i Birid. Han skulde gaa for at søge efter sin Fader. Han fandtes forfrossen og nedsneet.

Den gamle Latinskolebygning. Ved Auktionen igaar over Latinskolen, ansat til en Grundværdi af 26,688 Spd. og Bygningerne til en Assuransesum af 21,130 Spd., opraabt for 45,000 Spd., fik Direktør Gjerdrum Tilslaget for 27,000 Spd. Derefter opraabtes de 6 Parceller, hvori Eiendommen forsøgtes solgt. Disse Bygninger skulle ogsaa have været paatænkte til Posthus.

Rettelse. I Pastor Ingiers Opsats i Dagbladet No. 70: „Mere i Anledning af Bibelbudets Færd i Skedsmo": i sidste Spalte staar: „hans Ombytning af Stemmeseddel", istedetfor „hans Ombytning af Lodseddel".

Storthinget.

Onsdag den 31te Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Svedrup.

Sag No. 1. Indstilling fra Bankkomiteen ang. Forslag til Lov om Rentefoden.

Jaabæk troede, at en anden Indstilling var kommen fra Komiteen, han vilde subsidiært optage Bergsagers Forslag. Først vilde han holde paa sit eget Forslag, som han vilde bibeholde uforandret. Det var en ikke liden Feil, at man fik Loven af 1857, og der var tusinde Gange fra Folket kommen Udtalelser mod denne Rentelov. Naar han vilde udtale sig om Storthingets Virksomhed, da ansaa han kun Storthingets Virksomhed i 1833 for heldbringende i det Hele taget. Han udtalte sig blandt Andet om den Misbilligelse, der herskede med Hypothekbankloven og Skoleloven. Skatterne vare i betydelig Mon forøgede, men Indtægterne vare ikke forøgede i Forhold dertil, idetmindste ikke for Landets Vedkommende. Man havde indvendt, at Folket levede for flot, men det troede han ikke paa. Naar Staten havde indladt sig i Handel ved at skaffe Penge, havde den misbrugt sin mægtige Arm. Staten bragte paa denne Maade Forstyrrelse blandt Folket, ved hvis egen Hjælp og Iver, der skulde virkes. Han havde aldrig indseet, at der skulde findes for lidet Penge i Norges Land, saalænge der fandtes Arme, som kunde arbeide, og naar der bragtes Penge ind i Landet fra Udlandet, ville disse afstedkomme Overdaadighed og Ødelæggelse. Frihed vilde han have ogsaa i Rentefoden, men, naar Penge skulde skaffes fra Udlandet, og Staten greb ind i disse Forhold, maatte der sættes en Grændse, inden hvilken man maatte holde sig. Michelsen: Det, der havde forundret ham mest, var, at Jaabæk, der altid fremtraadte som Frihandelens Mand, vilde fremkomme med et saadant Forslag. Dernæst havde det ogsaa forundret ham, at Jaabæk (der altid vilde vise sig som den, der optraadte til Menigmandens Forsvar), vilde fremsætte dette Forslag, der, som han troede, vilde være til den simple Mands Skade. Han fandt det var

ligesaa umuligt for Staten at fastsætte, til hvilken Rente Penge skulde udlaanes, som det var den umuligt at fastsætte den høieste Løn for en Arbeider eller høieste Leie for et Hus. Alle disse Maximumsbestemmelser vare nu forladte, man havde af Erfaring lært, at de ikke vare heldige. De gjorde samme Nytte, som „naar man vilde sy Munden igjen paa En, der led af Blodspytning" og troede derved at helbrede ham. Desuden vilde denne Nedsættelse af Rentefoden give Anledning til mange Omveie, saa Pengene vistnok vilde blive ligesaa dyre som nu. En saadan Bestemmelse, som den foreslaaede, vilde maaske istedetfor at gjøre Penge billige i Landet jage Pengene udaf Landet til Steder, hvor Pengene kunde gjøres mere indbringende, og derved vilde Arbeidslønnen synke. En høi Rente var ofte en sand Velsignelse, især ved Nærmelsen af en Krise. Det var det eneste Middel, hvormed man kunde standse en saadan Ulykke og Bankene vilde mere og mere gjøre det. O. Velde kunde være enig med Jaabæk i meget af, hvad der af ham var udtalt. I det Hele taget troede han. Loven af 1857 havde været til Gavn, da den lagde noget Baand paa Lysten til at bruge laante Penge. Loven havde imidlertid ogsaa gjort Skade, idet den havde gjort de Jordbrugere, der havde Gjæld af $\frac{3}{4}$ eller $\frac{4}{5}$ af Gaardens Værdi, aldeles eiendomsløse. Naar der af Forsvarerne for Loven af 1857 var sagt, at Penge til 4 pCt. Rente var noget uvarigt Kram, da kunde han ikke forstaa Andet, end at Penge til 4 pCt. vilde vare længere end til en høiere Rente. Han kunde ikke stemme for det principale Forslag ogsaa af den Grund, at Rentefodens Nedsættelse ikke gjaldt de offentlige Indretninger, som ogsaa stode under Statens Kontrol. Han henvendte sig til Jaabæk med Anmodning om blot at fastholde sit subsidiære Forslag, for ikke at udvide Debatten for meget. Han fremsatte imidlertid et Forslag saalydende: „Sagen oversendes Regjeringen med Anmodning om at indhente Amtsformandskabernes Erklæringer om samme, og at forelægge disse for næste Storthing; i Tilfælde ledsagede af Forslag til Lov om Rentefoden." Wiig havde i 1857 stemt mod Rentefodens Forhøielse, men vilde nu ikke være med paa et Tilbageskridt. Hans Erfaring gik i samme Retning som Michelsens, og han sluttede sig i det Hele taget til dennes Udtalelser. Jaabæks Anskuelser vilde omtrent lede til spartanske Forhold, da man ved at gjøre Pengene for tunge ved dette Middel hindrede Omsætningen. At Nedsættelsen skulde være Folkets udtalte Overbevisning, troede han ikke; thi da mente han, de ikke saa nøiagtigt havde opgjort sin Mening. Han vilde stemme mod det principale Forslag, men for det subsidiære, idet han ansaa det meget gavnligt, at denne Sag kom under en nøie Overveielse i Formandskaberne. Schweigaard bemærkede, at naar Folk (baade de, der laante, som de, der udlaante) vare vel fornøiede med 5 pCt., saa ansaa han det ingenlunde rimeligt, at man da skulde nedsætte Renten til 4 pCt. Dersom Renten skulde nedsættes til 4 pCt., var det næsten det samme som at sige, man ikke skulde faa Laan paa fast Eiendom; thi det vilde nøde Folk til at anvende sine Penge andetsteds. 5 pCt. var sandelig ingen Overrente og 4 pCt. gav ingen fuld Valuta for Afsavn af Pengene. 5 pCt. er den faste Rentefod paa fast Eiendom over det hele Europa med Undtagelse af Baden og Danmark, for ikke at tale om de Lande, hvor den var meget høiere, f. Ex. i Amerika, hvor den steg til 8 og 9 pCt. Udlaan af Penge paa fast Eiendom var ikke alene til Fordel for Laaneren, men i de fleste Tilfælde halv det ogsaa Laantageren paa Fode. Han troede, at der i de færreste Tilfælde kunde siges, at Laan var Galgenfrist. Richter sluttede sig til dem, der havde udtalt, at Renteloven af 1857 ikke var heldig. Der kunde ikke siges andet om den ene end om den anden Rentefod at de vare Tvangsbestemmelser og heller ikke, at den ene Rentefod ikke altid vilde stemme med Konjunkturerne mere end den anden. De samme Indvendinger mod en fastsat Rentefod kunde ogsaa gjøres mod den anden. Han troede imidlertid, at det engang vilde være nødvendigt at frigive Rentefoden, og da var det af stor Betydenhed, hvor stor Rentefoden var paa den Tid, da den rimeligvis i den nærmeste Fremtid vilde være Norm. Skulde Udlaansrenten nedsættes, ansaa han det ogsaa nødvendigt, at Indlaansrenten maatte nedsættes; thi da nu Bankene gave den Rente, som Rentefoden var paa Laan i fast Eiendom, fandt man det naturligvis billigst og simplest, at indsætte sine Penge i saadanne Indretninger, og derved nødtes man til at ty til Diskontering til 6 pCt. og Endosseringer med al den Usikkerhed, som disse medførte. Han kunde ikke gaa med paa Jaabæks principale Forslag og troede, som af en tidligere Taler fremhævet, at Jaabæk vilde gavne sin Sag ved kun at fremsætte sit subsidiære. J. Sverdrup havde i 1857 stemt mod Loven, men Erfaringen havde klargjort Lovens Hensigtsmæssighed. Disse Laanforhold fik sit mægtigste Fremstød i Aarene 1842—57, da alle opsagde sine Kapitaler og fordrede hurtig Indbetaling. Herved nødtes man at ty hen til Hypothekbanken, som laante paa lempeligere Vilkaar. Siden den Tid har Hypothekbankens Nytte været indlysende. Naar det var klargjort, at Laan af Penge havde gjort Nytte, da indsaa han ingen Grund, hvorfor man til Hjælp fik Penge fra Udlandet, naar de norske Penge ikke vare tilstrækkelige. Hypothekbanklaan vare meget søgte; Banken paanødte Ingen dem, men de vare søgte i den Grad, at den ikke saa sig istand til at fyldestgjøre Kravet. Han vilde stemme for Veldes Anmodning. Jaabæk vilde, for at føie den almindelige Mening, frafalde sit principale Forslag, skjønt unødigt. Han troede, at dersom ikke Hypothekbanken fik udlaant sine Penge, var den nødt til selv at kjøbe Eiendomme, og jo mere ubunden Eieren var og jo mindre betynget af Gjæld, des bedre blev Gaardens Drift og des større Udbytte. Naar Repræsentanten fra Bergen havde anført, at Penge var Vare, saa var han ogsaa enig deri, men de vare ogsaa en egen Slags Vare og derfor burde man for den Slags Vare have egen Lovgivning. Han vilde, som sagt, frafalde sit principale Forslag, og stemme for sit subsidiære eller Veldes. Aall troede, at Alle fandt Tvangslove meget ubehagelige. Det var en gammel Tid, da man kun brugte at laane Bygdens Penge ud i Bygden til 4 pCt., man tænkte ikke paa at faa mere. Kunde man faa denne Tilstand tilbage, havde det kanske sine gode Sider, skjønt vistnok ogsaa sine daarlige; men det maatte man vel anse umuligt. Man havde klaget over, at Staten havde grebet ind i Laaneforholdene. Ingen har kunnet give Laan billigere end Hypothekbanken, og hvad det angik, at man klagede over, at Hypothekbanken brugte udenlandske Penge, da havde det glædet ham at se, at $\frac{3}{5}$ af Bankens Penge vare norsk Eiendom. Nu var der ikke saa mange udenlandske Penge i Landet som for 30 Aar siden. Hvad Sparebankerne angik, troede han ikke, at de gjorde saa megen Nytte, som de kunde, men at give Love mod Bankens Kjædelaan vilde ikke gavne noget, da de Penge, som nu anvendes gjennem Sparebankens Bestyrere, vilde blive udlaant gjennem Privatmænd. O. Velde fastholdt sit tidligere fremsatte Forslag. Ved Voteringen forkastedes Jaabæks Forslag mod 5 St. Veldes Forslag bifaldtes mod 25 St., hvorimod et Forslag fra Jaabæk om, at Ordet „Herreder" skulde indtages foran „Amtsformandskaberne" i Veldes Forslag forkastedes med 47 St. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt stærkt i det Nordlige, mindre i det Sydlige. Vinden er frisk Sydlig med Regn i Bodø, stærk SV nordenfor Stat, roligt og smukt Veir i det sydlige Norge. Udsigterne ere til uroligt Veir med sydlig til SVlig Vind i det nordlige Norge, til roligt og smukt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

For Emigranter.

Den engelske **„Nationale Linies"** Dampskibe afgaa fra **Liverpool** som følger:

„Danmark",	2870 Tons,	7de April.	
„Erin",	3200	—	14de „
„Helvetia",	3325	—	21de „
„Pensylvania"	2873	—	28de „

Paalidelige Tolke til hvert af ovenstaaende Dampskibe medfølge Emigranterne lige herfra.

Christiania, 31te Marts 1869.

O. Swenson,
Kontor: Skippergaden No. 28.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos

Henderson Brothers,
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.

H. J. Jensen.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker

med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omkring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Turen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter,

2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for $\frac{1}{2}$ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Arkiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 14 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund.
Torvet No. 8.

---

skulde gaa i Skolen og Faderen neppe undte den talentfulde og flittige Gut Tid til at lære sine Lekser, saa han maatte ofre denne sin Lærebegjærlighed mange Timers Søvn.

Endelig havde Sepp gjennemgaat Skolen og skulde lære et Haandværk. Faderen vilde tage ham til sig i Smedien, da han trodde ikke at turde bebyrde sit lille Hus med større Gjeld, hvilket vilde blive nødvendigt, hvis han skulde skaffe Sønnen Midler til at lære og øve et andet Haandværk. Da Sepp, som ikke skjulte sin Ulyst til Spigermageriet, mindede Faderen om hans egne Erfaringer, hvilke var for bedrøvelige til at han kunde forlange af ham, at han skulde slæbe sig igjennem Livet under den samme Byrde, sagde Smeden, hvem det i det hele ikke manglede Kraft og Mod til at bære, men vel Mod til selv at gribe ind i sin Skjæbne: „Hvad vil Du og hvad kan Du? Det andet Spørsmaal er det vigtigste; efter det bør Du rette Dig. Mig har Gud ikke villet hjælpe; jeg var fattige Folks Barn og heller ikke med Lotteriet blev det til noget; det vil ikke gaa Dig bedre, ellers vilde han ikke have ladet Dig komme til Verden som mit Barn, altsaa hvad kan Du, naar Gud ikke vil hjælpe Dig? Intet kan Du uden ved din Egensindighed gjøre Dig endnu fattigere. Mener Du jeg tidligere havde nogen Glæde af at trække omkring i Landet med Spigerkassen paa Ryggen? Sikkert ikke mere end Du, men det spørger ingen efter. Hunger og Lidelser er vor Lod paa Jorden og som vist heller ikke Du vil undgaa."

Den unge Sepp, som stolede mere paa sin egen Kraft end Faderen, fandt denne Tale noget underlig, men alt, hvad han indvendte, var forgjæves, og det er meget uvist, naar han endelig vilde have taget fat paa, hvis ikke Faderen efter en kort Sygdom paafulgte Død og et Brev fra et Sødskendebarn, hvori han indbødes til at komme til ..., havde endt Striden paa en meget uventet Maade.

trangere Stue, saalænge hun formaadde at sidde oppe. Siden var der igjen hele Uger Ak og Ve; Smeden skulde arbejde for to, skulde pleje den syge og derhos stedse tænke paa at sørge for alt. Den flittige Sømmerske skrabede ikke meget sammen, især da det gjerne var grovt Arbejde, som ikke betaltes synderligt. Heller ikke til de Tider, Grete følte sig nogenlunde vel, levede de lykkeligt; alt faldt hende saa tungt, saa uudholdeligt, at hun ikke længer kunde tie, og ved sin evige Klagen gjorde Manden mere mismodig og ordfaar, saa han tilsidst holdt ethvert af hendes Ord for en Bebrejdelse. „Han gjorde, hvad han kunde", sagde han vred; „Omsorgen for Kjøkkenet overlod han hende. Hun skulde holde tilhuse med Fortjenesten saa godt hun kunde, og forresten forholde sig rolig. Den evige Jamren gjør en mere modfalden end alt andet."

Det tredie Aar af deres Ægteskab var det lykkeligste. Grete var kun sjelden upasselig og der vaagnede en Arbejdslyst hos hende, som hun aldrig før havde følt. Smilende fortalte hun engang sin Mand, „at det nu snart vilde blive muntrere i Huset." Nu samlede den glade Smed alle Kræfter sammen. Midt i Fasten svingede han Hammeren i Takten til en lystig Sang, og da hans Sepp kom til Verden Paaskesøndag, sang han i Kirken Halelujaet overlydt med. Han saa allerede i Aanden Gutten hos sig i Smedien, saa allerede alt muligt og umuligt, og Smedekonen havde sine bedste og lykkeligste Dage. Bedre end alle Lærde beviste hun, hvorledes Viljen formaar at give ogsaa det svage Legeme Kraft og Udholdenhed, indtil endelig begge faldt sammen. Men derom bekymrer Verden sig ikke. Den ligner Smeden, som havde sin Glæde i, at nu ogsaa hans Kone var blevet saa ganske anderledes. Men det maa indrømmes ham, at han ikke alene undte sig selv det, men ogsaa af ganske Hjerte Sepp. Den lystige lille Fyr gjorde ham megen Glæde, og

Sepp overlod nu en fattig Familie imod en liden Leje sit Hus. Hans faa Klæder var snart indpakket og med et tungere Hjerte end han havde tænkt, forlod han de Steder, hvor han havde leget sine første Lege og hvor han dog havde levet mange glade Timer.

Sepps Bortgang gjorde intet Hul i Menigheden. Havde ikke hans Hus undertiden mindet den forbigaaende om den underlige Gut, der snart syntes ganske menneskesky, snart at være Dygtigheden og Omgjængeligheden selv, saa vilde han vel snart have været glemt.

Den unge Murer forglemte endnu mindre sit Hjem og hvad han der havde oplevet, skjønt der ikke manglede ham ny Erfaringer. Armodens Elendighed, alle Krænkelser, alle Tilsidesættelser, som han havde været udsat for, og ogsaa ethvert venligt Ord, enhver Kjærlighedstjeneste, stod fast indgravet i hans Hukommelse som i Malm. Han vilde blive rig, ti den rige saa han beskyttet mod alle Ubehageligheder, saa hvorledes denne overalt gjaldt for den bedste og klogeste, og desuden var det kun den rige muligt at leve efter sit Sind, at hjælpe den Undertrykte eller indlægge et vægtigt Ord for ham. Han kjendte i sit Hjem mange, der ligesom han var opvokset i Armod, men som intet Sødskendebarn hjalp til et Haandværk. „Og for en rig Bonde", tænkte han, „var det saa let at hjælpe. Hvo, der dog havde det saa godt, at han kunde hjælpe og bringe andre, som havde Evne til at hjælpe, paa fornuftige Tanker, o, den var større end de store og lykkeligere end de lykkelige."

Sepps Slægtning og Arbejdsherre havde efter en Broder arvet endel Bøger, som han overlod sine Arbejdere til Benyttelse. Ingen gjorde flittigere Brug af denne Tilladelse end Sepp. Kjærest blev ham imidlertid den første Bog han kjøbte for sine egne Penge; det var Zimmermann „Om Ensomheden". Denne havde efter hans Mening

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Nitsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 høstemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:

G. E. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 20 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Tilsalgs.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Tafsefrakker, Jakker, fine og simple Benjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Benklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Billige Skrivesager.

Papir i folio a 9 og 12 ß pr. Bog,
Postpapir i 4to a 12 ß pr. Bog,
Do. i 8vo a 6 ß pr. Bog,
stemples frit med 1, 2 a 3 Bogstaver.
Blyanter a 8 ß pr. Dusin, meget gode.
Lak a 6 pr. Stk.
Blæk a 4 ß pr. Flaske, aldeles sort.
Grifler, 2 for 1 ß.
Oblater, 2 ß pr. Æske.
Convolutter, 4 ß pr. Bundt a 25 Stk.

hos De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe**. Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Forstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. Glycerinsæben vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tiæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe**, udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Nogle Par Konfirmationsstøvler og andet Skotøi er indlagt tilsalgs i Storgaden No. 23.

Mærkeblæk,

anvendbar uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vaske forst) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges ned et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Fou-stager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Røgelost, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos Søren Holst & Co.
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos Søren Holst & Co.

Tjære i 1/1, 1/2 og 1/4 Tdr. hos Søren Holst & Co.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbys kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 32 Stk. Firestillings Frimærker.

Dagbladets væsentligste Indhold i 1ste Kvartal 1869.

Opsatser m. V.

	No.
Tilbageblik over Storthingets Virksomhed i 1868	1, 3.
Grundlovens § 92	2.
Aftenbladet og Unionsk. Forslag	2.
J Skolesagen. (Af Skolebestyrer P. Voss)	2, 6, 9, 11, 13.
Breve fra Storthinget. I. No. 3, II. 8, III. 15, IV. 21. V. 33. VI. 50. VII. 64.	
Turistforeningen	3.
Romerikes Landmandsforenings Møde 29de Decbr. f. A.	3, 11.
Veivæsenet i England for hundrede Aar siden	4.
Kristiania Lærerforening	5.
Om Voteringerne i Storthinget	6.
Bør Hævd paa unyttbare Servituter ophæves	7.
Island	7.
James Rothschilds Testament	7.
Om Maalstrævet. (Indsendt)	10, 11.
Et nyt Fisteri	11.
Morgenbladet og Stemmeretten	13.
Nogle Ord om Skydsvæsenet	15.
Til D'Hrr. H. E. Berner og A. Bang, fra M. Birkeland, Besvarelse fra L. osv.	16, 18, 25, 69, 70.
Professor Christie og den tekniske Skole i Trondhjem	16.
Faar den anden Part ogsaa Lov til at blive hørt. (Af Kirkesanger J. Olaffen)	16.
Fra Hedemarken	17.
Fra en udtjent bergenhusisk Soldat	17.
Hs. Maj. Kongens Tale ved den svenske Rigsdags Aabning 18de Jan. 1869	18.
Om Renteforholdene	19, 20.
Janledning Bibelbudet i Skedsmo.	21, 28, 32, 34, 43. 70.
Nogle Ord i Kirkefriheds-Spørgsmaalet. (Af Fr. Wexelsen)	22.
Til Norges Arbeiderforeninger	23.
Et lidet Tilbageblik paa Partiudviklingen siden 1814	24, 25.
Den indre Mission i Kristiania	24, 25.
Folkebladet og Indvandrings-Spørgsmaalet	26.
Militærvæsenet	26.
Theologerne og Dødsstraffen	27.
Ogsaa lidt om Landbrugsskolen paa Aas	27.
Statsraaderne Stang, Bretteville og Helliesen contra den Norske Nationalfølelse	28.
Til Dagbladets Redaktion. (Fra O. S. Welde)	28.
Burde ikke Almuskolens Tilsyns- og Styrmandskab indskrænkes noget?	29, 30.
Lidt fra Storthinget	29.
Om Kristiania-Markedet	30.
Breve fra Vestlandet	18, 31, 37, 39, 56.
Det lærde Skolevæsen. (Af Kirkesanger J. Olaffen)	31, 32, 33.
Breve til Dagbladet fra Bergen	34, 69.
Bør den paatænkte Jernvei mellem det Norden- og Søndenfjeldske lægges over Kvikne eller over Røraas (X.)	35.
Stærkere Aasædesret (r)	35.
Nogle Bemærkninger vedkommende Stemmerettens Udvidelse (Z)	36.
Til Publikum. (Om Kristiania Totalafholdsforening)	36.
Alfarheim Arbeidersamfund	37.
Om Aasædesretten og om Arv	38, 48.
Lidt i Anledning Hr. Seminariebestyrer Hertzbergs „Tilsvar" til Kristiania Lærerforening	39.
Statsbudgettet (1869—72)	40.
Festen for Fædrenes Minde i Studentersamfundet	40, 43.
Frihandelsprinciperne i Tjærebelysning	41.
Det norske Jægerkorps	41.
Professor Brochs Betænkning til Indredepartementet med Hensyn til Trondhjemsbanen	40, 41.
Johan Sverdrup	42.
Fælles- eller Folkeskolen	43.
Morgenbladets sidste Tanke	44.
Nogle Bemærkninger i Anledning det af Storthingsmand S. Jaabæk fremsatte Forslag om Nedsættelse af Rentefoden	44, 46.
Fra Mandal	44.
Høyems Lovforslag om Forandring og Rettelse af vore Gaardnavne	45.
Morgenbladet for og imod aarlige Storthing	46.
Ogsaa „til Belysning af vore Presseforholde"	46.
Om det saakaldte Menighedsraad	47.
Jernbaneforbindelsen mellem det Norden- og Søndenfjeldske	47.
Nu løses Gaaden	47.
Ogsaa en Maade at „gjøre Opinion" paa	48.
Oskar Patrik Sturzenbecker	48, 51, 57.
Brevsending fra Nordfjord	49—51.
Næringsdrivende Politikere	49.
Skal vi endnu have flere Studentertog?	50.
Lidt om Skov- og Teigeforholdene i Østerdalen	52.
Om Sukkertoldens Forhøielse	53.
Til Justitsdepartementet	54.
Almuskolen og hvad dermed staar i Forbindelse	54.
Jernbanesagen (af A. Reitan)	55.
Om Indskrænkning i Adgangen til at gjøre Exekution for Gjæld	57.
Dampskibsfarten i Nordland og Finmarken	57.
Konstitutioneltsindede Knæhøner	57.
Brevsending fra Trondhjem	58.
Noget angaaende „Breve fra Storthinget, V" (i No. 33)	58.
Aarlige Storthing	59, 60.
J Anledning Hr. x's Opfordring til Kirkedepartementet angaaende Jensens Læsebog og Landsmaalet	60.
Luthers Ethik	60.
Indbydelse til Nationalsubskription for Johan Sverdrup	61.
Brev fra Hovedstaden	62. 63.
Brevsending fra Romsdalen	62.
Et Par Spørgsmaal til rette Vedkommende ang. Jernbaneforbindelsen mellem Elverum og Støren	65.
Lidt om Polemik	65.
Nogle Bemærkninger i Anledning G. O.'s i Morgenbladet No. 39 for d. A. „Ogsaa om Landbrugsskolen paa Rotvold"	66.
Storthingsmændenes Dagløn m. v.	66.
Vor eneste Stambane	67.
Fra Finmarken	68.
Om en Assuranceforening for Baade i Søndre Søndmøre	69.

Kristiania.

	No.
Om Kirkekomiteens Indstilling ang. Regjeringens Forslag til Bevilgning af 7500 Spd. til et Kirkemøde	1, 3. 4.
Sagens Afgjørelse	10.
Om Odelsthingsbeslutningen om Udvidelse af den kommunale Stemmeret	2, 4.
Om Regjeringens Forslag til Marinebudgettet	20.
Om Hortens Befæstning som Hovedstation og Orlogshavn	21.
Om Aasædesretten	34, 35, 36.

Storthinget.

	No.
Indstilling til Forandring i Lov om Forligsvæsenet	3.
Veibudgettet	4, 5, 7, 8.
Adv. Richters Forslag ang. Forbeholdenhed ved Embedsmænds Ansættelse og om deres Aflønning og Pensionering	5.
Forslag til Lov angaaende Auktionsvæsenet	12.
Aschehougs Forslag til Lov om komm. Stemmeret	12.
Forslag til Lov om Samfrændeskifte i mindre Boer	14.
Lagthinget om Stemmeretsloven	17.
Olaffens Forslag til Forandr. i Loven om Aasædesretten og om Arv	23.
Indstilling fra Konstitutionskomiteen til Grundlovsbestemmelse ang. Indførelse af aarl. Storthing	50, 52, 53, 54.
Forslag til Lov ang. Diætgodtgjørelse m. V. for Storthingsmænd	64.
Eilert Sundts Gage	66. 67.

Literaturanmeldelser.

	No.
„J Fjeldbygderne". Af P. M. Søegaard	1.
Norsk Landmandsbog for 1869. Udgivet af P. Chr. Asbjørnsen	2.
Nordisk medicinsk Arkiv	2.
„Text og Toner". „Lys og Skygge"	4.
„Hun kommer nok" (af Cornelius Steendahl)	26.
La Norvège Littéraire au 19ièmene siècle par Paul Botten-Hansen. Kristiania 1868	37.
Solen i Siljedalen	42.
Marit Skjølte (af Kristoffer Janson)	49.
„Fraa Vestlandet" (av Henrik Krohn)	68, 73.
Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie	70.

Fra Amerika.

	No.
Amerikaneren som Vælger	1, 3, 8.
Korrespondance fra Romsdalen til „Skandinaven"	8, 9, 10, 13.
Henrettelse i Wisconsin. Almindelig Stemmret. Amerikanske Læreres Løn	19.
Smaanotitser	22.
Om Markus Thranes Forelæsninger	42.
Legislaturen for Wiskonsin	46, 55, 59.
Om offentlige Foranstaltninger til Indvandringens Fremme	63.

Føljeton.

	No.
Kong Puddel. (Af Eduard Laboulaye)	1—15.
Fabrikpigen. (En Fortælling af A. B.)	16—20.
Et Hul i Lommen. (Efter Sylvanus Cobb, jr.)	21—23.
Kafferhøvdingen. (En Fortælling fra Syd-Afrika. Af Kapt. Dreyson)	24—65.
Zeus og Hefaistos. (Et Reisebillede)	66.
Frimureren	67 ff.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

kun den Fe[illegible], at Landsbylivet blev fremstillet i altfor smukke Farver. „[illegible]ivet", mente han, „er overalt saaledes som Menneskerne [illegible] især[d]elesshed deres Ledere skaber det. Landsbyboerne [illegible] af samme Art som andre Folk, om det ogsaa forekommer dem anderledes, der kun overfladisk har Anledning til at iagttage det. Saadanne ser ialmindelighed Bønderne bare i deres Hviletider, ved Fester og Fornøjelser, de ser kun den elskværdige Side, Fred og Lykke; det haarde, stive, knudrede, Lidenskaberne, viser sig alene da, hvor det kan vise sig uden Dadel, uden Skam. Det bedste ved det er vel, at i Landsbyer bliver hver enkelt hørt og iagttaget. Saaledes taber sig ikke nogen formeget blandt Middelmaadigheden og en eneste retskaffen og indsigtsfuld Mand kan udrette overordentlig meget. Bonden hører paa enhver gammel Kvaksalverskes Raad, fordi det — dog idetmindste er et Raad, men meget mere vil han høre efter en dannet Mands fornuftige Grunde og indrette sit Liv efter det; derfor vil vel saadan en intetsteds stifte saa meget godt, vinde saamegen Ære som i en stille fra Verden udelukket Landsby. Det var ogsaa billigt, at man gjorde noget for en Stand, af hvis Arbejde det hele Samfund egentlig lever."

Saa tænkte Sepp og de Beslutninger, der udsprang af saadanne Betragtninger, er Beviser nok for, at han virkelig ansaa sig for den dannede Mand, som kunde blive en saa stor Velgjører for hele Landsbyen. Ja, han smigrede sig med det Haab, at naar han engang blev velhavende, da at kunne optræde som Lærer og Fører for de hidtil saa enfoldige Bønder, bringe de Fattige og Undertrykte paa sin Side, og saaledes endnu kunde blive en betydende Mand.

At Sepp ved sin planløse Læsning af de mest forskjelligartede Skrifter, til hvis Forstaaelse der ofte fejlede ham paa de nødvendige Forkundskaber, ingenlunde blev saa „dannet", som han ved sine langt mere uvidende Kammeraters

han laante ofte hos Kræmmeren den store Vægt for at se, hvormeget Gutten tiltog i Tyngde.

Sepp var det eneste Barn, hvilket vel er mindre Omtale værd, fordi han havde Haab om at blive sine Forældres eneste Arving som fordi denne Omstændighed sikkert ikke blev uden Indflydelse paa Dannelsen af hans Karakter. Enslige Børn skiller sig, selv om de ikke bliver forkjælede af sine Forældre, i mangt fra saadanne som vokser op i en Kreds af jevnaldrende. Hyppigst finder man det ældste blandt flere Sødskende meget mindre barnslig, tidligere moden, alvorligere end de andre, hvilket vel alene kommer deraf, at det omgaas mere med Voksne end de yngre og maa lære af dem. Det eneste Barn er ikke bare en Tid, men næsten altid henvist til Omgang med Voksne, da det sædvanligt er egensindigere og mindre føjeligt end andre og derfor lever i Fiendskab og fører Krig med alle Børn i Nabolaget. Hvis der mangler „den eneste" List eller Kraft til at beherske sine jevnaldrende, trækker det sig tilbage til de Voksne, saafremt det ikke kan finde paa noget, hvormed det kan sysselsætte sig alene og forkorte sig Tiden.

Med Sepp var det sidste Tilfældet. Iført sine første Bukser, hvortil Moderens yngre Broder havde sendt Tøj, havde han modigt løbet ud paa Gaden til sine jevnaldrende, men snart blev „den egensindige Smedegut" jaget bort, og Stene og Snebolde fløj ham om Ørene, saa ofte han vilde komme igjen. Først løb nu den saaledes tilbagevifte til Arbejderne paa Marken eller i Værkstederne; men der blev ikke den fattigt klædte saa venligt modtaget som den rige Arbejdsherres pyntede Børn, der heller ikke her paa saadanne Steder kunde lade den arme Smedegut ifred, men jagede ham som et vildt Dyr, og hver Gang, naar han saa skamfuld

og bedrøvet sneg sig hjem, foresatte han sig ikke oftere at gaa ud. Det var tilgiveligt, at den livlige Gut ligesaa ofte glemte sit Forsæt, ti Livet hos Faderen eller Moderen var af den Beskaffenhed, at han sjelden følte sig tilfreds hjemme. Han var den nu stedse upasselige Moder for livlig og støjende og Faderen havde altid noget at klage over. Paa ham alene laa alle Byrder og Besværligheder. Ikke just fordi Søgningen efter Spiger var særdeles stor, men da han ved sit Haandværk maatte fortjene det nødvendige til sig og sine, kunde han aldrig mere forlade Smedien, og saa kom det snart dertil, at alt fattedes i Huset. Ingen samlede til Smeden Ved, som i Aach (en Elv) og i Almenningen laa og raadnede, ingen samlede Skoggræs til de to Geder, og hundrede andre Arbejder, hvis Forsømmelse stedse straffer sig selv haardt, blev ugjorte, indtil Sepp endelig, dels for at fordrive Tiden, dels for ikke mere at maatte høre Forældrene bestandig klage og jamre, begyndte at gjøre dem. Moderen havde igjen meget bedre Dage med den ellers altid grætne Smed, da den neppe seks Aar gamle Sepp gjorde de fleste af hendes Arbejder i Hus og Mark.

Moderens Død voldte Sepp langt mere Kummer og Smerte end Smeden. Han var igrunden glad, at hun, som kostede saa meget og fortjente saa lidt, endelig „var blevet forløst"; men snart viste det sig, at han endnu mindre end hans Kone kunde komme ud med otte Gylden maanedlig, og Sepp maatte næsten daglig høre, at „h[illegible] havde en Mave som en Sæk" og „om dog bare Mo[illegible] vilde tage ham til sig i Himmelen", saa han, Sme[illegible] ogsaa endnu engang kunde faa nogle magelige Dage [illegible] Jorden.

Om Sommeren vidste Sepp at hjælpe sig, han t[illegible] sig ind hos rige Bønder paa Alpen, hvor han d[illegible] mindste tjente Kosten; værre var det om Vinteren,

Dagbladet.

No. 74. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 1ste April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2^1/_2$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7^1/_2$ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. $7^1/_2$ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sandi, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. $7^1/_2$ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. $7^1/_2$ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. $7^1/_2$ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. $7^1/_2$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 31te Marts. Cortes har vedtaget Lovforslaget om Optagelse af Laan. Det forelagte Forfatningsudkast bestemmer: Arveligt [...]narki, Ministrenes Ansvarlighed, den person[...] Frihedes Ukrænkelighed, Trykkefrihed, For[...]ngsret, almindelig Valgret, treaarige Cortes [...]toaarigt Senat, katholsk Statsreligion, at [...]stligheden underholdes af Staten og at andre [...]igioner tillades.

Paris, 31te Marts. Ifølge Gaulois er [...]gne designeret til Præsident i Senatet og [...]try til Finantsminister.

Monitøren paastaar, at Regjeringen har [...]sluttet overalt, hvor Leilighed tilbyder sig, at [...]ndle i fredelig Aand og ligeoverfor Tyskland [...] iagttage den yderste Forsigtighed.

De officiøse Blade have erholdt Paalæg at [...]gaa Provokationer mod Preussen.

Det høiere Skolevæsen.

(Af Kirkesanger J. Olassen.)

IV.

Det Hovedresultat, som jeg søgte at komme til i mine foregaaende Artikler, var, at det høiere Skolevæsen fortiden bør forblive i den Stilling, det er. Denne min Mening søgte jeg at begrunde ved:

1. At vi med Hensyn til den lærde Dannelse, saa berettiget denne end er, hellere havde formeget end forlidet, og at vi fortiden manglede tekniske Læreanstalter, som vi nu burde henvende vor Opmærksomhed paa.
2. At det lærde Skolevæsen fortiden befandt sig i et Overgangsstadium, idet der var opstaaet private Skoler, som trods deres uheldigere Stilling ligeoverfor Statsskolerne, dog, hvor Folkemængden var stor nok, tegnede til at ville overskyve disse, samt at der fortiden herskede for stor Uenighed mellem Humanisterne selv, til at Lovgivningsmyndigheden kunde træde til for at stille Trætten.
3. At det stod altfor daarligt til med Folkeoplysningen i vort Land, og at al vor Opmærksomhed og al vor Kraft bør rettes paa denne store Folkesag.

Denne min Mening skal jeg til Slutning her nærmere søge at begrunde, idet jeg begynder med de under No. 1 anførte Læreanstalter.

Trangen til polytekniske Læreanstalter er ikke egen for vort Land, den er aldeles gjennemgaaende i alle civiliserede Lande. Ved Siden af det rent ideelle Krav har den nyere Tid skabt et andet, det at anvende Videnskaben i Industriens og Arbeidets Tjeneste, og det er saa langt fra, at denne Anvendelse har profaneret Videnskabens guddommelige Majestæt, at aldrig har Videnskaben feiret slige Triumfer, som netop paa dette Felt. Det er Videnskaben, anvendt i Industriens og Arbeidets Tjeneste, som næst [...]er et udmærket Almueskolevæsen har gjort det lille af Naturen fattigt udstyrede Schweiz til et af Verdens forholdvis rigeste og lykkeligste Lande. Det er Videnskaben anvendt paa det praktiske Gjøremaals Felt, som har skaffet Verden Dampmaskinen og Telegrafen, to af Menneskehedens største Opfindelser. Det er Videnskaben, anvendt i Madstrævets Tjeneste, som gjør, at Millioner paa Millioner af Menneskeheden, Middelklasserne og Arbeiderne, kan i det Hele og Store taget klæde sig og nyde en Livets Behagelighed, som for 50 Aar siden kun var forbeholdt de Rige og Fornemme.

At jeg, skjønt Lægmand, ikke staar ene med min Mening, og at denne Mening ikke er forældet, men netop fuldstændig à jour med den oplyste Folkemening i alle mere fremskredne Lande, behøver jeg ikke engang at bevise.

I en Række Foredrag, som Overlærer Holth — saavidt jeg ved, en af vort Lands mest begavede og mest erfarne og lærde Filologer — holdt i Trondhjem for et Aars Tid siden, og som findes indtagne i Trondhjems Stiftsavis i April Maaned forrige Aar heder det: „At den Side af den offentlige Undervisnings Organisation, som ved Motionen om tekniske Læreanstalters Oprettelse var kommen paa Dagsordenen, forekom ham at være den største og vigtigste, den eneste, som i Virkeligheden havde nogen reel Berettigelse, nogen praktisk Betydning af alle de Reformforslag, som i de sidste tredive Aar vare fremkastede og diskuterede og endnu diskuteres. Og denne Opfatning var hos ham ikke ny eller fremkaldt ved Dieblikkets Forteelser, den var mere end tyve Aar gammel, og skrev sig fra en Tid, da han første Gang personlig havde havt Anledning til i fremmede Lande at iagttage og vurdere de Midler, man der anvendte for at fremkalde og støtte og lede den praktiske Livsvirksomhed for at give de erhvervende Samfundsklasser, de lavere som de høiere, en efter deres forskjellige mangeartede Livsstillinger afpasset Veiledning til at opnaa al den Indsigt og Dygtighed, som disse Stillinger udfordre for fuldstændig at udfyldes. Anskuelserne af, at Undervisningsvæsenets Organisation maatte afsluttes ved Tilfredsstillelsen af det praktiske Livs Fordringer, vare fuldt ud begrundede. Disse Fordringer vare idetmindste ligesaa berettigede, som Omsorgen for at danne Lærde og Embedskandidater. Den Industridrivende og Fabrikanten, Handelsmanden og Haandværkeren og den simple Arbeidsmand maatte hver efter sin Stilling have den samme Ret til at kunne finde og benytte de fornødne Midler, det vil sige den fornødne Undervisning og Veiledning til en for ham selv og det Almindelige tilfredsstillende Udøvelse af sin Livsvirksomhed, som den, der bestemmer sig for den offentlige Statsstyrelse".

„Og betragtes Sagen fra et statsøkonomisk, fra et rent materielt Standpunkt, saa springer det vel i Dienene af sig selv, at ingen Art af offentlig Udgift til offentlig Diemed mere ligefrem betaler sig selv, end den, som sætter de erhvervende Borgere istand til at forbedre sit eget materielle Velvære og derved forøge Nationalvelstanden til i forøget Grad at kunne yde sine Bidrag til Statens offentlige Fornødenheder. Hvad det Offentlige til dette Diemed offrer med den ene Haand, tager det med Renter og Renters Renter tilbage med den anden".

Tanken om Videnskabens og Kundskabens Anvendelse i Industriens og Arbeidets Tjeneste, er ingen hjemmefødt, bornert Tanke, men en Verdenstanke af den allerstørste Betydning. Hos os er man derimod formeget og forlænge bleven staaende ved den gamle traditionelle Anskuelse, at det lærde Skolevæsen kun maatte have til Maal at pleie Videnskaben og afrette Embedsmænd. Kundskabens Anvendelse til at skabe materielt Velvære kunde man ikke tilegne sig, og vilde en saadan Tanke arbeide sig frem, saa slog man Kors for sig og raabte Materialisme og Idelsshed, ret som det ikke skulde være en virkelig stor Ide dette at forædle den menneskelige Tilværelse, at skabe timelig Lykke og materiel Velstand. Naar det foreliggende kongelige Forslag vil aabne en Reallinie som Vei til Universitetet ved Siden af Latinen, saa er dette altsaa en Indrømmelse af denne Tanke, og forsaavidt har den paatænkte nye Ordning et Fortrin for den gamle. Hvorvidt at dette ene Punkt om Examen artium bør rives ud og ophøies til Lov, og hvorvidt Sagen er saa forberedt og Principet saa anerkjendt, at det er tildelt den Ret, det tilkommer, vil derimod jeg som Lægmand ikke have nogen bestemt Mening om.

Opdals Folkeforening om Refusionspligten efter Fattigloven.

(Af et Brev). „Den videre Samtale dreiedes ind paa en mere enkelt Bestemmelse i Fattigloven, nemlig om Hjemstavnsretten og den i Forbindelse hermed staaende Forpligtelse til for hver Kommune at være ansvarlig for sine Fattige; denne Ansvarlighed antager mere og mere en truende Udstrækning. Retten til for en Kommune at søge Refusion hos en anden for havte Udgifter til dennes Fattige, synes i de fleste Tilfælde at blive benyttet paa en mindre lempelig Maade. Næsten ved hvert Fattigkommissionsmøde var man udsat for Hjemsøgelse af drøie Refusionsregninger. Dertil kommer, at Fattigbudgettet øges hurtigt, idet flere og flere Fattige har lært at gjøre Brug af hin Ret — ved at forlade egen Hjemstavn for paa et fremmed Sted mere frit at kunne gjøre Fordring paa „Kassa". Det Forhold, de fleste Fattigbestyrelser stiller sig i mod deslige indvandrede Fattige, kan i mange Tilfælde udtrykkes ved det gamle Ordsprog: „Det er ikke vant om ein Næve Graut, naar Andre let til Mjølet". At en Forandring i den her tilsigtede Fattiglovsbestemmelse er af paatrængende Nødvendighed, derom udtalte Forsamlingen sig med stærk Enstemmighed; men hvordan denne Forandring rettest burde formes, derom vovede man ikke med Bestemthed at udtale sig. Enkelte ytrede dog den Mening, at dersom der kun gaves Adgang til delvis eller halv Refusion, vilde man i de fleste Tilfælde anvende en større Sparsomhed med deslige Bevilgninger, som tilsigtes refunderet; man vilde da ikke staa saa fix og færdig til med rund Haand at yde Understøttelse paa Andres Bekostning. Noget Ansvar burde dog den Fattigbestyrelse bære, i hvis Haand deslige Bevilgninger er lagt. — — —

Paa Tilbagetog.

Det er ikke synderlig tidsmæssigt at opholde sig ved, hvad der foredrages eller besluttes inden det skandinaviske Selskab. Vi kunne imidlertid ikke nægte os den Fornøielse at aftrykke følgende Ytring i Professor Daa's Foredrag iforgaars:

„Men ligesom disse Kjendsgjerninger indbefatte gunstige Varsler for vor Sags Fremgang, saaledes tror jeg, at vore Modstanderes Angrebsmaade indeholder den tydeligste Erkjendelse af, at vor Stilling virkelig er stærk, fordi vor Sag er det. Man vil nemlig ikke i en eneste af alle de Tidninger, som nu støde i den antiskandinaviske Trompet, finde at de formaa at anføre en eneste Ytring enten af os, som Selskab, eller af vore Medlemmer som Forfattere, hvilken de have været istand til at dadle eller modbevise. Deres Angreb gaa derimod ud paa, at vi skulle være et Amalgamations-Selskab, og at enkelte af os mundtligen skulle have sagt Dumheder, der stride imod deres trykte Skrifter".

Til Underretning for de Storthingsmænd og udenbyes Redaktioner, som muligens ikke nøiere have mærket sig, hvad der er foregaaet her i Byen i de tre sidste Aar, skal vi minde om nogle faa Træk af Selskabets Optræden. Vi beklage blot, at en saa grændseløs Fripostighed, som den, der indeholdes i hint Citat, nødvendigvis maa kaste Skygge paa adskillige Mænd, hvis Navne vi helst havde seet stillet udenfor al den Tvetydighed, hvormed dette Selskab er beheftet, og som det endog forsætlig maa omgive sig med.

Hvad er saaledes Meningen med de Ord i Selskabets Program, at Selskabets Formaal er ikke alene at „befordre Tilnærmelsen mellem Nordens Stammer", men ogsaa at „forberede deres Sammenslutning?" Naar vi skulle betegne, hvad vi forstaa ved Amalgamisme, ville vi ikke kunne finde noget bedre Udtryk end Selskabets eget, nemlig dette at ville „forberede deres Sammenslutning", d. e. ophæve den særskilte Fædrelandskjærlighed og svække de Institutioner, hvorigjennem denne søger at opretholde en særskilt og politisk myndig norsk eller svensk eller dansk Stat.

Der var gjort Anstalt til en stor Fest her i Byen den 4de November 1866. Byens Borgere mødte frem i Mængde, og hvem var Værten? Jo, det var det skandinaviske Selskab. Den Mand, som paa Selskabets Vegne holdt Festtalen, udtalte sig med stor Styrke for Ophævelsen af Storthingets Raadighed over Krigsmagten efter § 25 samt for Indførelsen af „Unionsparlament". Og han benyttede Anledningen til at opfordre Hovedstadens Borgere til at tømme en Skaal for Foreningens Udvikling i Henhold til hans Præmisser. Det er blot et paatageligt Tegn paa, hvilken Fiasko al denne Bedrøvelighed har gjort, at man ikke vover at paaberaabe sig Kristiania Borgeres Føielighed mod hin Skaal.

Vi ville ikke tale om Professor Brochs stor-skandinaviske Fantasterier, uagtet Selskabet formodentlig gjerne modtog vor Hjælp til at binde hans og dets Sag sammen. Det er allerede for et Par Aar siden fra den nationale Presses Standpunkt sagt, at Hr. Broch kunde indtil Videre gaa som „Frifant" og ikke burde høre ilde, om han „ikke tilstrækkelig har udøvet de halvkvædede Visers Kunst".

Tilbageblik paa Storthingets hovedsagelige Virksomhed siden Nytaar.

Storthinget har nu allerede været samlet to Fjerdingaar. Og idet vi nu træde ind i det tredie og formodentlig sidste Fjerdingaar, dette Storthing vil være samlet, skulle vi i Lighed med den Oversigt, Dagbladet tidligere har givet over Storthingets hovedsagelige Virksomhed før Nytaar, nu i Korthed berøre nogle af de vigtigste Storthingsbeslutninger fra Nytaar indtil Paaskeferierne. I en senere Artikel skulle vi komme tilbage til Odels- og Lagthingsarbeiderne eller den lovgivende Side af Thingets Virksomhed.

En af de første større Sager, som Thinget efter Nytaar tog under Behandling, blev Veibudgettet. Med Grund blev der fremholdt, at Hovedveienes Oparbeidelse og Vedligeholdelse med ligesaa stor Føie maa siges at være en Statssag, som t. Ex. Post- og Telegrafvæsenet. Det synes derfor høist ubilligt, at Vedligeholdelsen af disse Veie helt ud skal ligge paa Landbostandens Skuldre, og ved Siden af dette høist trykkende Pligtarbeide er det oplyst, at Matrikulen i de sidste 17 Aar har udredet til Veivæsenet en kontant Kapital af over 4 Millioner Species. Hvor ulige denne Byrde kan falde, er før paapeget, idet et af Landets Amter har bidraget med 180,000 Spd. til det øvrige Land mere end det selv har faaet. For nu at lette noget paa disse store Tyngsler for Bonden, som vort Veivæsen foranlediger, fattede Thinget iaar den billige Beslutning, at Veiskatten skulde nedsættes fra 72 ß til 48 ß pr. Skylddaler og 30,000 Spd. aarlig tages af Statskassen. I 1857—1860 tog man til Veivæsenet 51,000 Spd. aarlig af Statskassen og endda 100,000 Spd. engang for alle, saa Thinget her følgelig ikke slog ind paa noget hidtil Ukjendt. Ogsaa Byernes Bidrag til Veivæsenet lettedes forholdsvis ved det Tilskud, Statskassen for Budgetterminen maatte yde.

Som det vil erindres turde ikke Thinget gaa med paa Bevilgningen til det foreslaaede Kirkemøde. Sagens Fremme lod især til at interessere Geistligheden, der visselig troede at handle til Kirkens sande Gavn. Enkelte Blade har ogsaa udtalt, at Thinget gjorde uklogt ved at forpurre et Møde, hvor en større Del af Geistligheden i Forbindelse med Lægmænd kunde faaet Anledning til at udtale sig over Kirkens saakaldte Brøst og Mangler. Storthingsmajoritetens Betænkeligheder synes dog at have Vægt, ligesom Forkastelsen af det kgl. Forslag ogsaa lader til at have vundet et almindeligt Bifald udover Landet. Man frygtede for, at hvad der tilsigtedes med dette Møde var, at faa indført en af Geistheden eftertragtet Kirkeforfatning paa Grundlag af Kirkekommissionens Arbeider — en Forfatning, der visselig har en uvis Fremtid for sig, saalænge Thinget, som hidtil, er i Besiddelse ogsaa af denne Side af Lovgivermyndigheden. Og selv Regjeringen indrømmer jo, at den omtalte Kirkeforfatning, hvis Ophøielse til Lov vilde have tilfølge et

halvt Snes Forandringer i vor Grundlov, nøie burde overveies før man tog den. Desuden troede Modstanderne, at man ikke ved dette Møde, saaledes som det tænktes sammensat, vilde faa en sand Repræsentation for de Synsmaader, de Ønsker og Forhaabninger, som Statskirkens læge Medlemmer nærer; man frygtede meget mere for, at Thinget, der altid havde vist noget Frisind ligeoverfor Kirkeanliggenderne ved t. Ex. at give Dissenterloven og ved at aabne Adgang til Landet for Jøderne, kunde for en Del tabe Magten, som derimod da vilde gaa over til en hierarkisk Myndighed. Kirkehistorien, mente man, afgav i saa Henseende Bevis for, at Præstemyndigheden ikke i samme Grad havde vist sig besjælet af Frisind. Ved Siden af, at det stod Præster og Lægfolk frit for at holde saa mange Møder, man ønskede, antog man ogsaa at et Kirkemøde med officielt Præg og underholdt af offentlige Midler var saameget mindre fornødent, som man fra Geistlighedens Side i dette Land nu har faaet al den Oplysning, som kunde være ønskelig for at handle i kirkelige Anliggender forudsat, at Thinget overhovedet skulde existere som en lovgivende Myndighed i Statskirkens Anliggender. Det blev ogsaa stærkt fremhævet, og det visselig ikke uden Grund, at de Udtalelser, der vilde fremkomme under et saadant officielt Møde, lettelig kunde tillægges langt større Betydning som Authoritetsudtalelser, som udgaaede fra de „stærkest kirkelige Interesserede", end den Sandhed, de i sig selv indeholdt, fortjente. Det var hovedsagelig paa disse Præmisser, Kirkemødet faldt, og naar Enkelte heri har været tilbøielig til i Thinget at se en mindre kirkevenlig Forsamling, har man visselig i høi Grad feilet; Alle ønsker at bidrage til Udfoldelsen af et frugtbart og levende Kirkeliv, der til alle Tider vil blive den bedste og tryggeste Grundvold for en lykkelig Samfundsordens Trivsel og flersidige Fremvæxt; det er kun med Hensyn til Midlerne, hvorved disse Goder bedst og fyldigst kan naaes, at Striden Partierne imellem, dreier sig.

Grundlovens Paragraf 92, der paabyder Troestvang for Embedsmænd, synes virkelig at staa i en fuldstændig Modsætning til de frisindede Principer, paa hvilke Forfatningen er bygget. Den Gang, denne Paragraf kom ind i Grundloven, var den vel mere end nu et Udtryk paa det norske Folks Opfatning af disse Forholde; men vi feile neppe ved at antage, at de liberalere Ideer, der i høiere Grad har givet Folkeaanden Løftning, og for hvilke dette Thing i mange Retninger har været en god Tolk, ere saa almindelig erkjendte og tilegnede og har trængt saa dybt ind i Samfundets Bevidsthed, at heller ikke den Tid er fjern, da Folket vil vide at frigjøre sig for denne Rest fra en tilbagelagt og mere hildet Tidsopfatning. Sker ikke dette, er det et Bevis for, at ikke Frihedsbegrebet paa det kirkelige Felt hos os er saa udviklet som paa det politiske — noget, der vel forøvrigt har sin logiske Sammenhæng, da for det Første Kirken i sit Grundvæsen turde være mere konservativ end Staten, og for det Andet turde denne Sammenblanden af Stat og Kirke, til hvad man kalder Statskirke, i ikke ringe Grad lægge Baand paa de friere kirkelige Rørelser, der naturligvis alene kan betinge Muligheden af en fyldigere kirkelig Frihed og en større Tolerance i Troesanliggender. Men vi skulle jo give en kort Oversigt over Storthingets Opfatning af denne Sag, ikke vor egen. De, der holdt paa Paragraf 92, troede at maatte handle saaledes af statsborgerlige Hensyn. Staten maatte have Ret til at foreskrive de Betingelser, paa hvilke den vilde tage Mænd i sin Tjeneste. Det var en frivillig Sag om man vilde tjene Staten, saa der her ikke kunde blive Tale om Samvittighedstvang. Man maatte ikke lette Adgangen til at gaa over fra den ene Troesbekjendelse til den anden; saadanne Overløbere, mente en Taler, var i Regelen ikke af Vorherres bedste Børn. Gjennem Grundlovens § 2 erkjender Staten den evangelisk-lutherske Religion for sin; naar man nu troede, at denne var den ene rette, og naar man vidste, at Religionen udøver en betydelig Indflydelse paa en Mands Grundsætninger og Tænkemaade i det Hele, saa maatte Husbonden — her Staten — holde paa, hvad der stemmede overens med hans Opfatning. Almuen vilde forarges og dens Tro svækkes ligeoverfor Kirkens Ufeilbarhed om den fik Embedsmænd af en anden Tro. „Naar Staten ved at ansætte Embedsmænd af forskjellig religiøs Bekjendelse lægger for Dagen, at den anser det for ligegyldigt, enten En tror det ene eller det andet, saa ligger deri et temmeligt virksomt Middel til at fremelske Indifferentisme".

Paragraf 4 foreskriver, at Kongen skal bekjende sig til den evangelisk-lutherske Lære, beskytte og haandhæve den; nu overlader Grundlovens § 16 det til Kongen at anordne alle Forsamlinger i Religionens Anliggender og paase, at Kirkens Tjenere nøie følge de foreskrevne Normer; da nu Kongen ikke kan regjere uden Statsraad, og da Statsraadet igjen under sig maa have Embedsmænd som sine Organer, saa er den hele Statsorganisme noget saa principielt, at gjorde man et Brud med Religionen, „havde man derved sat Splid mellem Hovedet og Lemmerne", og man ophævede den organiske Forbindelse mellem det, der skulde styres af en Aand helt igjennem. Havde en Embedsmand en anden Religion, kunde han vistnok som en samvittighedsfuld Mand meget godt opfylde enhver Borgerpligt, som paalagdes ham, og altsaa sin Embedsgjerning i Almindelighed, men han vilde søge, saavidt Anledning gaves, at gjøre Proselyter, og det maatte ikke tillades. Endelig indskjød man sig under Grundlovens § 112; Erfaring skulde ikke have bevist, at denne Forandring i vor Grundlov var nødvendig.

Som Modvægt mod disse Synsmaader blev der af Frihedsvennerne udhævet, at Norge stod alene med denne illiberale Bestemmelse. Især fremhævede man Exempel fra Danmark, hvis Grundlov af 1848 og gjentaget i 1866, bestemte i § 79: „Ingen kan paa Grund af sin Troesbekjendelse berøves Adgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder." Overgangen i vort Frændeland Danmark fra en Troestvang, der i nogen Henseende lignede vor, til den fuldstændige Troesfrihed, fremkaldte ikke hos det danske Folk hverken Frygt eller Misnøie. Denne Bestemmelse havde bestaaet i 20 Aar dernede, og man havde aldrig hørt, at Kirken eller Staten havde været udsat for nogen Fare. Alle maatte dog indrømme, at det er haardt og uretfærdigt, at en dygtig, hæderlig og retskaffen Embedsmand, som maaske er en Prydelse for sin Stand, at han, naar han forandrer sin Tro, skal give Slip paa sit Embede og sit Brød. En saadan Embedsmand var det overensstemmende med Statens Tarv hellere at beholde end en Embedsmand, som maaske ingen Tro har, eller som har forandret sin Tro, men af Frygt for at miste sit Embede lægger Skjul paa den. Den evangelisk-lutherske Religion, som i 3 Aarhundreder har staaet sin Prøve, hviler paa en saa urokkelig Grundvold, at den ikke kan rokkes af nogle Embedsmænd, som ere Dissenter. Biskop Folkestad havde ogsaa afgivet den Erklæring, at han anser Troestvangen for Embedsmænd som en Byrde for Statskirken. Overalt i Europa, hvor der var Dissentere, havde de Adgang til Statens Embeder, Lutheranere og Reformerte i de katholske og Katholiker i Lande med den evangelisk-lutherske Religion. Man havde Exempel paa, at Dissentere i andre Lande havde været Indehavere af de høieste Embeder; men man havde aldrig hørt Tale om nogen Fare for Statens Religion. En Taler spurgte med Grund, hvorlænge vi skulde taale den ligesaa fortjente som sande Bebreidelse, at vi i Religionsanliggender har den mindst frisindede Konstitution i Europa? En Taler bemærkede, at Modstanderne af Reformen nærede Tvivl om den i Sandheden selv iboende Magt til at skaffe sig Gehør og dvælede noget ved en Tid, da man tvang Forældrene til at lade sine Børn døbe, tvang Folk til at gaa til Alters, og da man satte Mulkt for ikke at gaa i Kirke, — men da maatte man rigtignok ogsaa sætte Vægtere ved Siden med lange Stokke for at holde Folk vaagne og slaa dem i Hovedet! En anden Taler udhævede, at Huset ikke tilhørte nogen Enkelt eller en enkelt Afdeling eller engang 99/100 Dele, men det tilhørte Alle, og man maatte derfor indrette sig saaledes, at det er paa lige Rettigheder, at Alle bo i dette Hus. Det gjorde et ubehageligt Indtryk at høre, at de Mange brugte Magten og til en vis Grad vilde tilbagesætte eller fortrænge de Faa, og det hjalp intet: Undertoldbetjentene vare fri, Overtoldbetjente derimod ikke; Underofficerer og Reserveofficerer, eller de Officerer, som ansattes af Departementet, de kunde være Dissentere, Officerer, som ansattes af Kongen ikke; Lensmænd kunde være Dissentere, Fogden ikke; men de Første havde maaske i høiere Grad end de Sidste Indflydelse paa Almuen, og en Thingmand f. Ex. kan gjerne være Dissenter, det forbyder ikke Loven. Alle disse indlysende Argumenter fik dog ikke Gehør; Konstitutionskomiteens frisindede og velskrevne Indstilling faldt.

Kristiania, den 1ste April 1869.

Kvaksalverlovens Behandling paabegyndtes idag i Odelsthinget. Odelsthinget i 1863 besluttede som bekjendt, at § 4 og 5 i Kvaksalverforordningen af 5te Septbr. 1794 skulde ophæves, og at der saaledes ingen anden Strafbestemmelser skulde anvendes for ydet Lægehjælp uden at have medicinsk Embedsexamen, end de, som indeholdes i Kriminalloven.

Denne Beslutning blev ikke sanktioneret, hvorimod Regjeringen fremsatte Forslag til Storthinget i 1865 til en ny Kvaksalverlov, men da Storthingets Beslutning blev en Smule mere liberal end det kgl. Forslag, saa blev ikke denne Beslutning sanktioneret. Styrelsen forelagde i Mellemtiden Sagen til Sundhedskommissionernes Erklæring, og efter disse har Regjeringen forelagt Sagen til ny Behandling for indeværende Aars Storthing. Justitskomiteen No. 1, der har havt Sagen til Indstilling, holdt sig i det Væsentlige til det kgl. Forslag.

Af en Minoritet var foreslaaet, at Odelsthingets Beslutning af 1863 skulde gjentages uforandret. Efter en livlig Debat mellem Hr. Professor Schweigaard, Amtmand Falsen og Sorenskriver Dahl paa den ene Side, og Kolbenstvedt, Grønningsæter, O. Welde, J. Olafsen, Jaabæk, Helle, Augustinussen og O. G. Ueland paa den anden, faldt dette Forslag med 40 mod 37 Stemmer, hvorimod Komiteens Indstilling vedtoges indtil § 3, dog saaledes, at det mellem Regjeringen og Storthinget omtvistede Punkt udelodes, saa at forrige Storthingsbeslutning er gjentagen. Lovens Behandling fortsættes paa Lørdag.

I Lagthinget er man idag bleven færdig med Loven om Menighedsraad, der atter er bleven forsynet med Tænder, idet Lagthinget har givet Menighedsraadet Myndigheden til at udelukke fra Naveren. Henlæggelsesforslaget forkastedes med 17 Stemmer.

Befordringer og Afgang. Under 27de ds. har Kongen udnævnt Kand. jur. og Kopist i Departementet for det Indre J. Chr. Stub til Fuldmægtig i samme Departement fra 1ste April dette Aar; Kand. theol. P. S. Koren til personel Kapellan hos Provst i Nedre Borgesyssels Provsti og Sognepræst til Frederiksstad L. S. Koren; Distriktslæge i Nordre Midthordlands Distrikt i Søndre Bergenhus Amt H. Holmsen til Distriktslæge i Sapsborgs Distrikt i Smaalenenes Amt; Kand. med P. N. Selmer til Distriktslæge i Skjervø Distrikt i Tromsø Amt.

— Under s. D. er Foged i Søndmøres Fogderi C. D. Hegermann ifølge Ansøgning meddelt Afsked i Naade med aarlig Pension 500 Spd.

— Under s. D. er A. Hepp naadigst anerkjendt som keiserlig Fransk Konsul i Kristiania.

Fisketelegrammer. Telegram til Indredepartementet fra Byfogden i Kristianssund af 30te ds.:

Fiskeriet meget smaat sidste Uge. Det forbedredes noget sidste Dage. Fisket $\frac{3}{4}$ mod forrige Aar.

— Do. Do. ang. Lofotfisket, dat. Stamsund 31te ds.:

Mange Redskaber udsattes Mandag, trukne igaar. Fangsten med Liner østenfor Henningsvær mindre end tidligere, der og vestenfor derimod jævnt god, Garnfisket ubetydelig, bedst ved Storvaagen og Henningsvær, men ogsaa der meget ujævnt. Hidtil idag Sydveststorm hindret Trækning. Finmarksfiskere afreise. Fisken overalt mindre og magrere, især i Vestlofoten. Fiskepris: Østlofoten uforandret, Vestlofoten $17\frac{1}{2}$—20 Ort, Leverpris 5—6 Spd. Rognepris $6\frac{1}{2}$—7 Spd. pr. Tønde, tildels noget over.

Statsraad Brochs Fravær paa Horten antages at vare omtrent 8 Dage. Marine- og Post-Departementet bestyres imidlertid af Statsraad Irgens.

Til Svenske og Norske Visekonsuler ere følgende udnævnte: I Sevilla under Konsulatet i Kadix: Handlende Edmund Noël, I Gijon under Konsulatet i Bilbao: William Penlington, samt under Konsulatet paa Jamaika: I Black River: Louis Lindo. I Savannah la Mar: James Dougall. I Kingston: Richard Hitchens.

Kolera. De forenede Rigers Konsul i Buenos Ayres har i Skrivelse af 11te Februar sidstleden indberettet til Indredepartementet, at Regjeringen i Banda Oriental paa Grund af, at enkelte Koleratilfælde ere indtrufne i Buenos Ayres, har dekreteret 6 Dages Kvarantæne for alle sammestedsfra til nævnte Republik ankommende Fartøier.

Sognepræst P. M. Brager til Øiestad er afgaaet ved Døden Langfredag, 63 Aar gammel.

Storthinget sammentræder Fredag den 2den April til Foretagelse af:

1. Valg paa Embedsmænd samt paa 12 Medlemmer af Valgkomiteen i de Udtrædendes Sted.
2. Konstitutionskomiteens Indstilling ang. M. Aarflots Forslag om Grundlovens Redaktion.
3. Budgetkomiteens Do. angaaende Indtægtsbudgettet.
4. Do. Do. ang. den kgl. Proposition om om Indkjøb af Tomt til Embedsbolig for Amtmanden i Finmarkens Amt.
5. Do. Do. ang. Lønning til en Navigationsdirektør.
6. Militærkomiteens Do. ang. den kgl. Proposition om Eftergivelse af Jens Christoffersen Flitsteens Kautionsansvar for en Del af Kjøbesummen for den til Chr. Lahougmoen solgte overtallige Chefsgaard Lahoug i Skedsmo.
7. Veikomiteens Do. om Bevilgning af Statskassen til Regulering af Ula Elv i Gudbrandsdalen.
8. Do. Do. ang. den Del af Budgettet, der vedkommer Kanal- og Elvedragsvæsenet.
9. Budgetkomiteens Do. ang. Antagelse af C. Lundes Akkordforslag, betræffende hans Gjæld til Laane- og Diskonteringskommissionen i Bergen.
10. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. de Poster paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget, som vedkommer Almueskolevæsenet og Fremme af videnskabelige Øiemed.
11. Andragende fra S. Hansen om Eftergivelse af Restbeløbet af hans Gjæld til Laane- og Diskonteringskommissionen Bergen.
12. Referat.

Kristiania Theater. „En løs Haand" e en liden enakts Farce af det franske Dusin slags, som stadig frembringes for at udfylde Aftenerne i de mindre Parisertheatre. Handling og Karakterer, Udvikling og Opløsning er altsammen omtrent lige unaturligt og urimeligt. En eller anden livlig Situation og muligens et Par Vittigheder til at dække Ideens Skrøbelighed pleier i Regelen at være det hele Udbytte. Saa ogsaa her. Af og til er det muligt at le af en eller anden af Karikaturerne; naar man har seet Farcen ud, er man i Regelen saa heldig at glemme det Hele strax. „En løs Haand" er saaledes et ægte Exemplar af sit Slags. Det udføres af Fru Ursin og Hr. Abelsted i Hovedrollerne. Saadanne Stykker maatte i Regelen være forsynede med Sang for at kunne holde sig.

— Samtidig har Theatret gjenoptaget Scribes bekjendte Stykke „Statsmand og Borger", der i lang Tid har hvilet, da man ikke har havt nogen til at udføre Hovedrollen, „St mandens" Figur, der i sin Tid spilledes mærket af Hr. Jørgensen. Hr. Isachsen nu forsøgt sig i denne Rolle. Den øv Rollebesætning er delvis gammel.

Kong Theodors Krone. Den Krone, har tilhørt Keiser-Kong Theodor i Abyssin blev ved Erobringen af Magdala kjøbt af bekjendte Afrika-Reisende G. Rolffs, der fu med den engelske Expedition, af en britisk dat og derefter af ham foræret Kong Vilhel den 1ste af Preussen. Da Hs. preussiske Maj stæts Opmærksomhed imidlertid senere var ble henledet paa en Ordre fra Lord Napier, forbød Salg af Gjenstande, som de eng Tropper havde gjort til Bytte, er dette Se bytte nu bleven sendt til England og er men til London, hvor den vil have et passende Blivested end i et berlinsk Mu

Forgiftning ved Ost. „Bergenspo skriver: I den senere Tid er der foreko nogle faa Tilfælde af Forgiftning efter Nydelsen af hollandsk Ost. Forgiftningen ytrede sig ved stærk Brækning, men var forøvrigt uden skadelige Følger for Vedkommende, nogle mindre Børn.

Studentertog. Fra Lunds Universitet er der til Bestyrelsen for Studentermødet til Sommeren i Kristiania indløben Skrivelse, hvori takkes for den skeede Indbydelse, samt gjøres opmærksom paa, at man vil konferere med de øvrige Indbudne om den Tid, der skal vælges til Mødets Afholdelse.

Efter den spanske Toldlovgivning er det, ifølge „Rigstd.", tilladt spanske Fartøier, der ankomme direkte fra Fiskerierne i Amerika med Ladning af Klipfisk, at anløbe Havnene i Spanien for at søge Marked og udlosse der, saafremt de ere forsynede med behørigt Konsulssertifikat, eller at afgaa til udenrigs Sted med Ladningen, om dette konvenerer dem bedre. Det er ligeledes tilladt, at Ladninger, som fra fremmede Havne i Amerika og Asien ankomne til Spanien i spanske Fartøier, atter udføres i samme Fartøi eller omlastes i andre spanske Fartøier for at udføres til udenlandske Havne eller til de spanske Provinser i Amerika eller Oseanien mod Erlæggelse af 2 pCt. i Transitafgift, selv om der paa det Sted, hvortil de ankomme, intet Depot findes.

Ved et under 3die Marts d. A. af den spanske Finantsminister udfærdiget Dekret ere disse Bestemmelser nu udstrakte til at gjælde ogsaa for alle fremmede Fartøier.

Retskrivningssagen. I det sidste Møde i skandinaviske Selskab gjorde Professor Daae opmærksom paa, at der fra svensk Side var valgt 9 Medlemmer af den nedsatte Komite.

Da man imidlertid fandt, at man fremdeles burde opretholde det Princip, at der skulde være lige mange svenske og dansk-norske Medlemmer, havde man besluttet at vælge 10 dansk-norske og anmode Svenskerne om ligeledes at vælge 10. Selskabet her havde altsaa at vælge 2 Medlemmer til, foruden de allerede før Valgte (Prof. Daae og Bugge, samt Overlærer Løkke), og foreslog han DHrr. Overlærer Knudsen og Hartv. Lassen, som havde erklæret sig villige til at tiltræde. De nævnte Herrer bleve derpaa valgte.

Fundet Lig. Sognepræsten til Vardø, Hr. J. Wisløff, giver følgende Meddelelse, som han beder videre forkyndt til mulig Efterretning for de i Sagen nærmest Interesserede: „I afvigte Januar opdagede en Fin paa sin Vandring langs den vilde og øde Kyst mellem den i Havet fremspringende Fjeldpynt Korsnes og Molvik i Vardø Landsogn en Fjæl, der stak frem af Sneen. Ved nærmere Undersøgelse befandtes den at være en Støtte med saadan Inskription: „1868, A. Wilson, Brig „Agnes" J. A. B. D. Agu. 30". Da Finnen var naaet frem til de i Makur boende Nordmænd og havde berettet disse, hvad han havde opdaget, begave Nogle af dem sig hen til Stedet og ved at kaste tilside noget af det Sand og de Kuppelstene, som laa nærmest omkring Støtten, opdagede de en stor Kiste, som var betrukken med Seildug, der var tæt spigret til Kisten med Rader af Messingspiger. Der kunde saaledes ikke længere være nogen Tvivl om, at et Menneske her laa begravet, hvorfor de omhyggeligen atter tildækkede Graven, og afskrev derpaa Støttens Inskription, hvilken Afskrift de overrakte Præsten ved deres Ankomst til Vardø. De forklare, at Stedet, paa Grund af at Havet staar lige paa, og udenfor ligge Banker, hvorover Dønningerne brække, høre til de vanskeligste Landingssteder i Finmarken. Ligets Ilandbringelse maa derfor være skeet under særdeles gunstige Omstændigheder. Da der forbi disse Kyster aarlig gaar en Mængde Skibe til og fra Arkangel, er det Sandsynlighed for, at den her Begravede har hørt til et af disse Skibes Besætning, og efter den Omhyggelighed at dømme, hvormed Kisten er arbeidet, tør man vistnok antage, at den afdøde har indtaget en overordnet Stilling. Efter Navnet at dømme, synes det at have været en Engelskmand eller en Svenske. Pastor Wisløff anser det for sin Pligt at gjøre denne Sag bekjendt, for det Tilfælde, at Skibet senere skulde være forulykket, og den Afdødes Efterladte skulde ønske til Sommeren, naar Omstændighederne maatte tillade det, at lade Liget nedsætte paa den ved Makur værende Begravelsesplads, hvilken ligger omtrent 1 Mil vestenfor det Sted, hvor det nu hviler, eller bringe det til Vardø By for at blive begravet i kristen Jord.

Storthinget.

Onsdag den 31te Marts holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. (Forts.)

Sag No. 2. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kongel. Proposition til Lov indeholdende Forandringer i Lovgivningen om Maal og Vægt.

Det Hovedmiddel, ved hvilket Maal- og Vægtredskabernes Paalidelighed søges betrygget, er Forskriften om deres Justering. Men ved Siden heraf er der anlagt paa at virke til samme Øiemed ved andre indskrænkende Bestemmelser, blandt hvilke her kun nævnes de, der angaa Redskabernes Forfærdigelse, deres Indførsel fra Udlandet og deres Forhandling.

Disse sidste Indskrænkninger foreslaaes i den foreliggende Proposition ophævede for Længdemaals og Vægtballancers Vedkommende. Ved Forslagets Ophøielse til Lov bliver det saaledes frit at forfærdige, indføre og forhandle disse Apparater.

Enhver indser, at denne Frigivelse er ønskelig, hvis den kan iværksættes uden at Sikkerheden for Redskabernes Rigtighed derved udsættes for Fare. Herfor finder Komiteen ikke Grund til at nære Betænkelighed, da man fra andre Lande har Erfaring for, at et godt Justeringssystem i Forbindelse med Politiltilsyn er tilstrækkeligt til at bevare tilbørlig Orden.

I den kongelige Proposition er det udtrykkelig udtalt, at Redskaberne først maa justeres forinden de udsælges eller i Handel og Vandel benyttes. Og Komiteen finder, at denne Udtalelse ikke alene er tjenlig som Veiledning for dem, der komme til at besætte sig med Indførsel og Forhandling af disse Redskaber, men nødvendig til Udfyldning af Bestemmelserne i den tidligere Lovgivning, der ellers vilde blive utilstrækkelige for den Tilstand, der vil fremkomme ved den foreslaaede Frigivelse.

Lov
indeholdende Forandringer i Lovgivningen om Maal og Vægt.

§ 1. Lov angaaende Maal og Vægt af 28de Juli 1824 § 18 jfr. Lov om Toldvæsenet af 20 Septbr. 1845 § 196 c. forandres derhen, at det for Fremtiden skal være Enhver tilladt at forfærdige, indføre og forhandle Vægtballancer og norsk Længdemaal, dog saaledes, at intet saadant Redskab maa, under Straf som for Benyttelse af ujusteret Maal og Vægt benyttes, forinden det her i Riget er blevet justeret.

§ 2. Den anden § i bemeldte Lov af 1824 skal ikke være til Hinder for, at Parterne ifølge særlig Aftale afslutte deres Kontrakt efter fremmed Maal eller Vægt og benytte dertil svarende Maal- og Vægtredskaber ved dens Opfyldelse.

Loven vedtoges i sin Helhed uden Debat enstemmig oversendt Lagthinget.

Sag No. 3. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2, angaaende et fra Handelsmand Th. Reiersen udgaaet og af Repræsentanten J. Olassen vedtaget Forslag til Lov indeholdende Tillæg til Loven om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet af 26de Mai 1866.

Komiteen havde indstillet: Det af J. Olassen fremsatte Forslag fra Th. Reiersen til Lov indeholdende Tillæg til Loven om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet af 26de Mai 1866 bifaldes ikke. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende den kongl. Proposition angaaende Ophævelse af den Norske Lovs 2—15—1 og Reskript af 25de Januar 1715 indeholdte Bestemmelse om Studenters Fortrinsret til Klokkerposter.

Lov
indeholdende Forandring i Norske Lovs 2—15—1 og Reskript af 25de Januar 1715.

Den i Norske Lovs 2—15—1 og Reskript af 25de Januar 1715 indeholdte Bestemmelser om Fortrinsret for Studenter til at erholde Klokkerposter ophæves. — Bifaldtes enstemmig. Sagen oversendtes Lagthinget.

Sag No. 5. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende den kongl. Proposition om Lov, indeholdende Tillæg til Lov om Almueskolevæsenet paa Landet af 16de Mai 1860 og Lov om Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne af 12te Juli 1848 samt de private Forslag til „Lov om Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne".

Da ingen havde forlangt Ordet om Sagen i dens Almindelighed, gik man over til Behandlingen af de enkelte §§er. § 1. Ved Kredsskoler, som deles i opadstigende Klasser, kan der, hvad enten Klasserne modtage Undervisning samtidig, eller til forskjellige Tider, ansættes flere Kredsskolelærere. Skolekommissionen fordeler Undervisningen mellem de ved en Kredsskole ansatte Lærere samt bestemmer, til hvilken af dem den nærmeste Ledelse af Undervisningens Gang skal overdrages. — Vedtoges enstemmig. § 2. Til Lærere ved Almueskolernes lavere Klasser eller, hvor Skolen er delt i Afdelinger efter Børnenes Kjøn, ved samtlige Pigeklasser kunne ogsaa Kvinder beskikkes.

Schavland foreslog at Paragrafen skulde lyde: „Til Lærere ved Almueskoler kunne ogsaa Kvinder beskikkes", da han fandt, at Kvinder i mange Tilfælde kunde være ligesaa skikkede som Mænd til Lærere, og at de ofte havde langt flere Kundskaber. Desuden vilde det være meget vanskeligt at finde den i §en antydede Grændse. Steen udtalte sig for Indstillingen, idet han ansaa det høist rimeligt, at nogen Indskrænkning gjordes i Gutteklasserne. Han fandt det ogsaa noget besynderligt, at man nu vilde gaa fra den ene Yderlighed til den anden, idet man fra slet ikke at have havt Kvinder til Lærere skulde give Adgangen for dem hertil ganske fri og uindskrænket. Hertil kom, at Kvinderne som Almueskolelærinder for de høiere Gutteklasser ikke vilde komme til at virke paa det for dem mest passende Felt, og at de som saadanne vilde være udsat for mange Ubehageligheder. Schavland fastholdt sit Forslag væsentlig paa Grund af, at det vilde give Bestyrerne for Almueskolerne friere Hænder; thi man skulde have saa megen Tiltro til dem, at man i dette Tilfælde ganske overlod dem Sagens Afgjørelse. Rode vilde være enig med Schavland, naar dertil føiedes et Forslag saalydende: „dog kunne de ikke være Enelærerinder eller Bestyrerinder af Skoler." Schweigaard vilde stemme for Schavlands Forslag. Olassen, Augustinussen udtalte sig mod Kvindens Ansættelse som Lærerinder i de høiere Klasser. Augustinussen vilde stemme for Paragrafen saadan, som den forelaa. Jaabæk vilde stemme for Schavlands Forslag uden Rodes proponerede Tillæg. — Sagen optoges derefter til Votering, hvorved Indstillingen bifaldtes mod 18 Stemmer.

Mødet hævet Kl. $2^1/_4$.

Torsdag den 1ste April holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Fortsat Behandling af Forslaget til Forandring i Lov om Almuskolevæsenet.

§ 3. Indholdet og Formen af den Prøve, der giver Kvinden Adgang til fast Ansættelse ved Almuskolerne, bestemmes af Kongen, eller den, han dertil bemyndiger.

§ 4. Fast ansatte Lærerinder have ialmindelighed samme Rettigheder og Forpligtelser som Lærere. Dog kan Lavmaal af Løn og Aldertillæg særskilt ansættes for de kvindelige Lærere ved Skoler paa Landet. En gift Lærerinde kan derhos med 3 Maaneders Varsel opsiges af Skolekommissionen med Samtykke paa Landet af Stiftsdirektionen og i Byerne af Provst og Biskop.

§ 5. Hvad der i nærværende Lov bestemmes om Kredsskoler, gjælder tillige de i Lov af 16de Mai 1860 §§ 10, 17 og 18 omhandlede Værks- eller Brugsskoler samt Distriktsskoler.

§ 6. Har en Skolekreds paa egen Bekostning anskaffet Jordvei for sin Lærer, kan hans Kostholdsgodtgjørelse, forsaavidt den ikke udredes af den fælles Skolekasse, med Stiftsdirektionens Samtykke nedsættes med et Beløb, der dog ikke maa overstige Halvdelen af Jordveiens antagne rene Indtægt. Har Kommunen og Skolekredsen i Fællesskab anskaffet Jordvei for en Lærer, kan denne Nedsættelse forholdsvis fordeles paa Lærerlønnen og Kostholdsgodtgjørelsen. I andre Tilfælde maa den i Lov af 16de Mai 1860 § 28 anden Passus omhandlede Nedsættelse af Lærerlønnen ikke finde Sted i Forbindelse med Nedsættelse af Kostholdsgodtgjørelsen.

§§ 3—6 bifaldldtes enst. uden Debat og Sagen vedtoges oversendt Lagthinget.

II. De af Trondhjems- og Kristiania-Almuskolelærer-Foreninger udarbeidede, af Repræsentanterne Irgens og Olassen vedtagne Forslag til Forandringer i Lov om Almuskolevæsenet i Kjøbstæderne af 12te Juli 1848 oversendes tilligemed Bilag Regjeringen.

Irgens kunde ikke stemme overens med Komiteen i, at de fremkomne Forslag ikke vare egnede til at være Grundlag for en tidsmæssig Forandring i Loven om Almuskolevæsenet. Han vilde imidlertid stemme for Anmodningen i Haab om, at Departementet kunde forelægge næst[illegible] Storthing fyldestgjørende Forslag. Olasse[illegible] udtalte sig i samme Retning som Irgens, hvor[illegible] imod Steen fastholdt Komiteens Anmodning[illegible] Han troede ikke, at den nuværende Ordnin[illegible] var til Hinder for Skolens Udvikling, men fandt heller ikke, at der var fremkommen Ma[illegible]terialier, der vare tilstrækkelig omfattende elle[illegible] i alle Henseender brugbare.

Sag No. 6 (paa Opslagskartet). Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af Odelsthingets Medlem, Iversens Forslag til Forandring i Lov af 22de Juni 1863 angaaende Udryddelse af Rovdyr og Fredning af andet Vildt. — Komiteens Indstilling gaar ud paa, at det af Repræsentanten Iversen fremsatte Forslag til Forandring i Lov af 22de Juni 1863, angaaende Udryddelse af Rovdyr og Fredning af andet Vildt tilligemed en Gjenpart af nærværende Indstilling oversendes Re[illegible]gjeringen. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 7. Indstilling fra Justits[illegible]komiteen No. 1 angaaende Repræsentanten Thor[illegible]sens Forslag til Lov om hittet Bofæ.

Forslaget gaar ud for det Første paa, a[illegible] den Statskassen tilkommende Andel af, hva[illegible] der udbringes ved Salget af hittet Bofæ, f[illegible] Eftertiden skal tilfalde Fattigkassen i det D[illegible]strikt, hvor den, der hittede, er hjemmehøren[illegible] Dernæst paa, at den Fogden efter § 31 i [illegible] af 16de Mai 1860 om Jords Fredning [illegible] lagte Myndighed skal overgaa til Lensman[illegible] i Forening med Formandskabets Ordfører. If[illegible] den nævnte Lovbestemmelse kan indsat B[illegible] hvis Eier ikke kjendes, overleveres til L[illegible]manden, som da har at tage sig af det, [illegible] overensstemmende med § 30 kan sælge det eft[illegible] de om tvungne Auktioner gjældende Forskrift[illegible] naar 14 Dage, eller med Hensyn til Hest[illegible] Uger ere forløbne, uden at Eieren har mel[illegible] sig. Er det at befrygte, at Omkostninger[illegible] ved denne Fremgangsmaade vilde blive ufo[illegible]holdsmæssige mod Bofæets antagelige Værd[illegible] kan Fogden for ethvert enkelt saadant Ti[illegible]

---

at han vil blive bortvist med uforrettet Sag, naar han frier til Datteren."

Det var vel et mærkværdig stolt Ord for den fattige Smeds Sepp; der var alligevel intet at indvende derimod. Selv den rige Bonde paa Bakken havde i det lange og i det brede udviklet for ham, at et Husvæsen uden en dygtig Kone ligner en ormstukken Melkekolle. „Den gode Mand kan melke saalænge han vil, han faar intet i Kollen, men bare vaade Hoser." Da ledede han tilsidst bestandig — Sepp vidste selv ikke hvorledes — Talen hen paa sin Therese. „For en Bonde", bemærkede han, „der har meget under Hænder, er det en, som man skal gaa langt for at finde Magen til. Den, der fik hende, vilde have Grund til at takke Gud, men hun er nu ikke for en af de næstbedste. En, som baade har noget og kan noget, tør altid vente sig noget mere end almindeligt. Just deraf kommer det, at Therese endnu gaar ledig, hvor kjed hun end for længe siden er af de mange Frieres Tiggen og Nøden."

Sepp udfandt uden meget Hovedbrud den korte Moral af denne lange Tale. Mere Stof til Eftertanke gav det Spørsmaal, hvad der nu var at sige og gjøre. Iallefald turde han ikke afvise dette Andragende som mange lignende, han allerede i de mest forskjellige Skikkelser havde faat. Therese var ikke alene den rigeste Pige i Landsbyen, men hun var desuden kanske den dygtigste Arbejderske, og Sepp besluttede derfor at besøge hende engang.

Therese vidste straks, hvad Klokken var slagen, da hun en vakker Dag saa Sepp komme henimod hendes Faders Hus. „Kravaten vil ikke alene høre Dig, men ogsaa se og iagttage Dig ved Arbejder; det er klogt!" sagde Faderen. [illegible] var meget om [illegible]

Smigrerier blev forført til at tro, lader sig let skjønne. Blandt sine Medarbejdere, som gjerne saa den flittige og morsomme Kammerat, der syntes at vide og kjende alt, i sit Selskab, spillede han næsten en Lærds Rolle. Hans Domme, hvor ensidige de ogsaa undertiden kunde være, kunde og turde ingen modsige. Hvad var da naturligere, end at han, som ikke mere bemærkede sin „Dannelses" Mangler, snart hengav sig til det Haab: Ligesom nu blandt sine Medarbejdere vilde han ogsaa kunne herske i sin Menighed, og gjøre alle Bønder klogere og bedre, ham selv mere lig.

O, det maatte blive herligt!

Sepp var den flittigste og den sparsommeligste af alle Arbejderne. Det gjaldt jo snart at skrabe sammen saameget at han kunde udrette noget ordentligt hjemme. At blive en Bonde havde stedse været hans Ønske, og det vilde have været ganske mod hans Natur, om han skulde have sat sig roligt ned og nydt det erhvervede; han tænkte bare paa dermed at skabe sig en større Mark for sin Virksomhed.

Efterat han havde arbejdet omtrent femten Aar hos sit Sødskendebarn — en behagelig Verdensmand, der fortjente meget og brugte meget — døde dette, og Sepp tog sine Klæder, sine efterhaanden kjøbte Bøger og sammensparede Penge og vendte tilbage til Bregenzerwald.

Sepp havde sikkert i det fremmede Land i mange Henseender lært saameget som nogen, men i den Konst at omgaas Mennesker og til rette Tid at holde igjen og give efter — det eneste, som mange lærer blandt Fremmede — deri havde han endnu ikke bragt det synderlig vidt. Mester og Svende havde holdt ham for et sandt Under i Klogskab og trod paa ham udenvidere [illegible]selskaber, hvor han ogsaa kunde [illegible] andre frem[illegible] besøgte den fra [illegible] erholdning van[illegible]

Den hidtil med sin Ejendoms Forøgelse og Forbed[illegible] næsten stedse sysselsatte Sepp havde man ialmindelighed[illegible] lært at kjende fra en Side og holdt ham for Bonde [illegible] Liv og Sjæl. Therese trodde derfor at vise sig mest [illegible] sin Fordel som en flink Budeje. Sepp hørte under Midda[illegible] maaltidet mere om Kjyr og Fjøsstel end ellers i et [illegible] Aar, og da Datteren endelig var færdig med en time[illegible] Historie om en Kufamilie i op- og nedstigende Linie, bredte den gamle sig om „hvorledes det i Livet [illegible] kommer an paa godt og slet, og at den enest[illegible] ligger under i disse Omvekslinger. Selvfølel[illegible] herlig Ting, men man bør ikke stole altfor mege[illegible] selv. Hvad et godt Slægtskab, som forhindrer Kr[illegible] nogensinde at vakle og i Nødsfald kan hjælpe [illegible] og Daad, er værd, det ved intet Menneske, som [illegible] erfaret det. For Sepp gaves der derfor intet vigtigere [illegible] ved Forbindelsen med en anset Familie at give ogsaa Na[illegible] Glans og derved at omgjerde, befæste og støtte sin L[illegible]

At saadan Tale ikke smagte Sepp synderlig, kan [illegible] tænke sig. „Har jeg ved egen Hjælp bragt mig sa[illegible] saa gaar det nok videre", tænkte han; „dit R[illegible]d [illegible] jeg forhaabentlig aldrig og at varme mig som [illegible] ved Varmen af din Anseelse, dertil har jeg heller [illegible]

Efter Bakkegubbens Tale indtraadde en [illegible] Endelig sagde Tjenestepigen, en vakker, ung men [illegible] „Jeg trodde, en som Sepp kunde stole paa sig sel[illegible] vist, at han har Kraft til at erhverve sig det, [illegible] kastede i Vuggen til andre."

Bakkegubben og Therese tilkastede den t[illegible] som kunde bragt en fuld Melkeringe til at løb[illegible] dette syntes hun ikke at bryde sig om, da [illegible] [illegible] Vigen [illegible] og stole [illegible]

fælde bestemme, hvorledes der med samme bør forholdes.

Lambrechts foreslog, at § 1 skulde lyde: „Er Sau, Gjed eller Svin hittet eller indsat og overleveret Lensmanden, fordi Dyrets Eier ikke kjendes, har Lensmanden at behandle Dyret osv." Til denne Redaktion af Sen gik ogsaa Komiteen over, hvorpaa den tilligemed § 2 enst. bifaldtes. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelsentrum i NO. for Bodø. Vinden er frisk til sterk Vestlig nordenfor Stat med Snebygger i Bodø og i Aalesund, frisk NVlig i det sydlige Norge med klart og tørt Veir. Temperaturen er sunket paa Vestkysten, hvor Aalesund og Kristiansund har Kuldegrader. Udsigterne ere for det første til samme Veir.

Ægteviede i Marts Maaned.

I gamle Akers Kirke:

Den 2den: Ungkarl Brandkonstabel Lars Ulriksen og Pige Grethe Marie Jakobsen. 6te: Ungkarl mekanist Arbeider Peter Emil Evensen og Pige Laura Marie Olsen. 7de: Ungk. Arbeider Kolbein Knudsen Mørk og Pige Juliane Hansdtr. Ungk. Arbeider Søren Sørensen og Enke Britta Kaisa Eriksdtr. 13de: Ungk. Murarb. Oluf Andersen og Pige Hanna Josefine Hansdtr. 14de: Ungk. Murer Serafim Johan Baptist Baldani og Pige Karen Jensdtr. Ungk. Snedkersvend Mathias Svendsen Lund og Pige Olaug Andersdtr. 20de: Ungk. mek. Arb. Kristian Olsen og Pige Augusta Amalie Pedersen. 22de: Ungk. Fabrikarb. Gustav Gulbrandsen og Pige Johanne Larsdtr. 24de: Ungk. Handelsmand Johan Martinus Fodstad og Frk. Anna Elisabeth Kristiansen. 27de: Ungkarl Instrumentmager Hans Jakob Arnold Sommerschild Godager og Frk. Lise Alette Skridshoel. 29de: Ungk. Korkeskjærer Kristian Mikaelsen og Pige Josefine Albertine Emilie Malmstrøm.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 2den April (Kl. 7—10) gives: **Statsmand og Borger**, Skuespil i 5 Akter af Scribe, oversat af Carl Borgaard.

Dette er den 24de Abonnementsforestilling.

R. R. Bergs

Kommissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales Hrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Generalforsamling

i det norske Samlag afholdes Tirsdag den 6te April førstkommende Kl. $8\frac{1}{2}$.

Bøger.

Nokre Salmar, gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa paa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

De bekjendte **Favorit-Symaskiner** for Skræddere sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Familie-Maskiner af **Wheeler, Wilson** og **Haandmaskiner** af allerbedste Sorter sælges hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter Petersen.

Skrædder L. Gulbrandsens MAGAZIN

(Jernbanetorvet No. 7)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker og simple Do. Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Benklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

Bestillinger modtages og udføres smukt og solid til billigst beregnede Priser.

Quebec—Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet „**Argonauts**" Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten

NB. **Fragten er yderst billig.** **S. E. Nielsen,**
Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven.
Christiania.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

$\frac{1}{2}$ **Riis 48 ß. Postpapir 8vo. 10 Bøger 48 ß.**

Linieret Postpapir, blaat eller hvidt i Oktav, faaes a 48 ß pr. $\frac{1}{2}$ Riis hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Nitsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Nedenstaaende Bøger sælges hos Undertegnede til nedsat Pris: Amundsen, Hus-Salmebog, Bogladepris 42 ß, nedsat Pris 24 ß. Bethlehem, en Fortælling, 16 ß — 8 ß. Besser, Petrus. Maria. Johannes. 30 ß — 16 ß. Apostelen Paulus, 42 ß — 24 ß. Martin af Tours, 18 ß — 12 ß. Apostlernes Gjerninger, 1 Spd. 24 ß — 72 ß. Børnebiblioteket, 1—5 Aarg., 1 Spd. — 60 ß. Frommel, Hjertebog, 18 ß — 12 ß. Fortællinger for Børn og Unge, 20 ß — 12 ß. Hauges Reisebeskrivelse, 20 ß — 12 ß. Herberger, Det himmelske Jerusalem, 30 ß — 12 ß. Janzon, Minder fra Skolen, 18 ß — 10 ß. Kjærlighed overvinder Alt, 24 ß — 12 ß. Lamartine, Girondisternes Historie, 8 Dele, 4 Spd. 93 ß — 96 ß. Levinsens Kirkehistorie, 66 ß — 18 ß. Liljerne i Dalen, 60 ß — 20 ß. Luther, Udvalgte Skrifter, indeholdende en fuldstændig Forklaring over 1ste Mosebog, 3 Spd. 24 ß — 1 Spd. 24 ß. Forklaring over Pauli Brev til de Galater, 90 ß — 60 ß. Luthard, Johannes Aabenbaring, kortelig forklaret for Menigheden, 24 ß — 8 ß. Missionsvennen, 40 ß — 12 ß. Rambach, Betragtning over Christi Lidelse, 96 ß — 72 ß. Scriver, Gotholds Sygeseng, 24 ß — 12 ß. Do., Seierseng, 24 ß — 12 ß. Spener, Forklaring over Romerbrevet, 72 ß — 36 ß. Er Kirken Babel? 20 ß — 8 ß. Seiren vunden, 20 ß — 12 ß. Lykkelige Søndagstimer, 78 ß — 30 ß. Wagner, Børns Fristelser, 20 ß — 12 ß. Wang, De ældste Christne, 8 ß — 4 ß. Naturhistorisk Billedbog, 24 ß — 12 ß. Billed-ABC, No. 1 og 2 a 12 ß — 6 ß. Billedbog for Børn, 8 ß — 4 ß.

De, der kjøbe 6 Explr. af en og samme Bog, erholde 1 Frierplr.

Wm. Gram.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

[...]t, med hvem hun vil leve", tænkte Sepp. „Havde hun [...] nogen Formue, da — men skulde jeg stole mindre paa [...] selv end hun?"

Sepp gik nu saa ofte til Mikkel Bakken, at hans [...]teskab med Datteren ansaas for en afgjort Sag, og [...]bauselsen og Tilrakkingen var ubeskrivelig, da han et [...]t Aar senere lod lyse første Gang for sig og Tjeneste[...] Mari*) Man vidste, at han kunde faat Therese og [...]iftermaal med Mari blev derfor ikke alene af Bakke[...] talrige Slægt, men ogsaa af alle rige og ansete [...] som en Fornærmelse, mens de fattige i Landsbyen, [...]unde begribe en saadan Blindhed, kaldte den hidtil [...]ansete, en Æsel.

[...]pp havde ikke mere en eneste Ven i Landsbyen, som [...]e det redeligt med ham. Han blev iagttaget endnu [...]ere end da han kom tilbage fra Udlandet. Hans Be[...]illighed til at understøtte fattige men arbejdsomme Men[...] med Penge og gode Raad, blev udlagt som om han [...]ringe de fattige paa sin Side og ophidse dem mod [...]ende; ethvert af hans Ord blev prøvet paa Guld[...] da han nu, vel vidende, at hans Kone sørgede [...]svarligt hjemme, omgikkes mere end tidligere med [...]Folk, ikke mere blot for sine Dagløннere aabent [...] Anskuelser og begyndte den for længe siden be[...]mp mod Fordomme og Overtro, havde hans [...]standere ikke engang nødigt først at fordreje hans [...]Taler for at gjøre ham lige forhadt af rig og [...]te de velhavende sig saaret ved hans Angreb paa [...]omme, saa var hans Spot over deres Overtro [...] endnu mere mistænkelig, ti Tro og Overtro er

[...]es „Maria" i Bregenzerwald[...]

høist sjeldent, og naar det undtagelsesvis skede, da blev den næsten alle ubekjendte behandlet som en Fremmed, til han ved sine vittige Ind- og Udfald som den i Selskaber overordentlig lystige kom med, saa at sige pundevis bragte Latteren paa sin Side. Da tabte de svagere Lysten til oftere at indlade sig med ham, saasom de frygtede hans Spot og hans Tilhængeres Latter. Taushed var det klogeste ligeoverfor et Menneske, „som sagde enhver ligefrem, temmelig grovt og bondeagtigt, hvad han tænkte om ham og som kaldte det en Spøg, fordi Narrene lo ad det." Den unge Murer, som tillod sig at dømme om alt, syntes at være meget forfængeligere end han i Virkeligheden var, da han urokket havde bevaret, traads sin Læsning, Tilliden til sig selv, sin Viden og Kunnen — denne Arv for ethvert ægte Folkets Barn.

Sepp blev heller ikke da anderledes, om hans Tale og Opførsel ikke fandt mere Bifald andre Steder. Hans Bevidsthed om at have villet det rette var altid stærk nok til at trøste ham over Krænkelser, hvilket vel aldrig er Tilfældet hos bare forfængelige Mennesker.

Indtil den Søndag, da vi først saa og hørte ham, er han bleven saa temmelig den samme, traads al Spot og Haan; men Lysten til at blive en Lærer og Fører for sin Menighed har betydelig tabt sig. Kun undertiden kan han ikke bare sig for, „at skrive Ord i Sandet", hvorved han da skaber sig som en, der vil tvinge sig til Latter, medens en Finger bliver afsat paa ham.

Noget skjønnere gaves der vel aldrig i Sepps Liv end de Forhaabninger, som drev ham hjem og forkortede ham Tiden paa Rejsen. Ikke den Tanke, at han nu kunde sidde ved Siden af de [...] gjøre [...] maaeslat, [...] Virkelysten, [...]

at leve og virke, opfyldte hans Sjæl, da han saa de bekjendte Bjerge igjen.

Sepps Ankomst til Landsbyen var en Begivenhed som enhver anden. Man talte nogle Dage om det, og saa bekymrede intet Menneske sig mere om ham, til han ved Indkjøbet af flere større Grundstykker, som han betalte kontant, tiltrak sig de riges Opmærksomhed og de fattigeres Misundelse. Den nu almindelige Formening om, „at den Fremmede vel ikke forstod meget af Bondearbejde og Fæhandel", blev snart gjort til Skamme af Sepp. Ældre Folk erindrede sig nu allerede tidligere at have bemærket, at der stak en prægtig Bonde i Gutten, kun vilde de ikke med hans Penge gjøre sig Livet surt og vilde heller kjøbt smaa Stykker, som de mageligt kunde raade med, end store om end billige. Men Sepp ansaa det fordelagtigere at lægge sine Sparepenge i saadan Jord, som der endnu kunde være noget at tjene paa. Han lod Folk snakke saameget de lystede og lo over, at hans Indkjøb voldte dem mere Hovedbrud end ham selv.

Meget betegnende for Sepps daværende Stilling i Menigheden er den Omstændighed, at han, efterat han havde ladet sit Hus næsten opbygge af nyt, blev kaldt Nyhusingen af de fattigere Indbyggere i Landsbyen, men af de rige Smedesepp. Mangen angrede, at han formedelst sin lille Ejendom, der knapt kunde føde ham, var forblevet hjemme, hvor han ikke med den bedste Vilje kunde forbedre sin Stilling, og denne Anger gav sig ofte Luft i ukjærlig Tale og endnu værre. Sepp mærkede vel, at han var de fattige for rige. og de fornemme for simpel, men leende hørte han Udbrud af Misundelsen og sagde: „Penge og Dannelse regjere[...]

Dagbladet.

No. 75. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 2den April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Sundsvall, 1ste April. Naaken er naaet indenfor „Storgrundet". Megen Havis synlig udenfor. Fyret ikke tændt. Endnu vanskeligt at forudsige, naar der bliver aabent Vande.

Rothman, Skibsklarerer.

Paris, 31te Marts. I den lovgivende Forsamling har Rouher i Anledning af en Interpellation ytret: Den blandede Kommission har ikke erholdt noget Program. Modifikation i Tarifferne for Fremtiden vil kun finde Sted efter grundig Undersøgelse og Overlægning med Handelskamrene, samt efterat de interesserede Parter ere hørte.

Berlin, 31te Marts. Forbundsraadet er af Forbundspræsidiet forelagt et Lovforslag om Indførelse af almindelig Stempelskat paa Vexler, der forekomme inden Forbundets Gebet.

Nogle Ord i Anledning Skolereformen.

I.

— Eine Bestimmung theilen Sie alle auf gleiche Weise mit einander, die jenige, welche Sie auf die Welt mitbrachten —: sich als Menschen auszubilden. Schiller.

I mange Aarhundreder har nu Veien til høiere Dannelse væsentlig gaaet igjennem den gamle rommerske og græske Verden; først i de senere Tider er man begyndt for Alvor at spørge, om det er rimeligt, at Alle fremdeles, for at vinde virkelig Almendannelse, skulle vedblive at gaa denne lange Vei om Rom og Grækenland, og for at komme did netop arbeide sig gjennem alle de Vanskeligheder, hvormed „de gamle Sprog" fylde denne Vei. Dette Spørgsmaal, om ikke Tiden til en Forandring nu er kommen, er da ogsaa bleven fremsat hos os, og det er det, som den i 1865 nedsatte kgl. Kommission har havt at besvare for vort Folks Vedkommende. Den har besvaret det bekræftende; og efter den Stilling, den høiere „Realskole" i den senere Tid har indtaget her, kunde man jo paa Forhaand omtrent vide, hvori Forandringen vilde bestaa.

Efter det Forslag, Kommissionen har udarbeidet, skal da den høiere Almenskole deles i tvende „Linier" — en „Latinlinie" og en „Reallinie". Paa Reallinien skulle Mathematik og Naturvidenskaben være Tyngdepunktet.

„De senere Tiders mærkelige Opdagelser i Naturens Verden," — og deres store praktiske Resultater have vendt Alles Opmærksomhed hen paa Naturvidenskaberne; hvilken mægtig Betydning disse have er, mere og mere gaaet op for Folks Bevidsthed. Men netop, naar noget Nyt saaledes stiller sig storartet frem for Ens Øie, er man tilbøielig til at give det større og videregaaende Betydning, end det i Virkeligheden tilkommer. Dette tror jeg — og Mange med mig — er gjort, naar Naturvidenskaberne tillægges saa stor Betydning ogsaa for Barnets Aandsudvikling, at man skulde kunne gjøre dem til Tyngdepunktet i Skolerne for den høiere Almendannelse. Det Maal, som de Fleste ere enige i at sætte som disse Skolers, er vel dette: en formel Dannelse, der bestaar i en saavidt mulig harmonisk Udvikling af Aandens Kræfter, og en „real" Dannelse, der er: et saadant Kjendskab til Livet i dets store Grundtræk og dets vigtigste Love, at Ynglingen med et „løftet" og fordomsfrit Blik kan betragte dets Bevægelser og med Øiet aabent for det Heles Sammenhæng — enten gaa til det praktiske Fagstudium, eller som sandhedskjærlig Forsker ofre sig den videnskabelige Gransken. Naar det heder Kjendskab „til Livet," da menes det jo væsentlig „til Mennesket og Menneskelivet." Kan man naa dette Maal gjennem Mathematik og Naturvidenskaben? Jeg tror „Nei!"

Mathematiken er visnok et vigtigt Middel til at fremme den formale Dannelse, til at øve den logiske Sands, om den end trænges stærkt til at understøttes af Sprogene for ikke at udvikle saare ensidig. — Og det reale Indhold, som Naturvidenskaberne skulle give, hvilket er vel det? Kan Mennesket finde sig selv i det, og kan det deraf faa det Kjendskab til og Blik paa Livet, som skulde være det vigtigste for et virkeligt dannet Menneske? Hvorledes kan det, da dog Miniraliernes, Planternes og Dyrenes indre Verden — om jeg saa maa kalde det — er en ganske anden end Menneskets indre Verden, og de fysiske Love dog ere ganske andre end Lovene for den menneskelige Aands Bevægelser! — Naturvidenskaberne have et stort Indhold, frembyder et herligt Stof for den menneskelige Tænkning, og de kunne saaledes ogsaa have stor Betydning for den høiere Almendannelse, — kun ikke paa det Alderstrin, hvortil den nye Skoleplan henlægger dem. Det gamle Forhold, at de henhøre til Studiet det første Aar ved Universitetet, er her det rette, mener jeg; lad det vedblive at være den mere Modnes Sag at dyrke dem! Da faar deres Dyrkning sin bedste Frugt.

Men om end ikke „Realskolen" er den Skole, der kan stilles berettiget ved Siden af den nuværende „lærde Skole", er det derfor ikke sagt, at det gamle Forhold skal vedblive uforandret.

I en Erklæring angaaende denne Sag have to af Kristiania lærde Skoles Lærere blandt Andet ytret følgende: „— hvis overhovedet en ny Art af Skole skulde kunne faa nogen Ret til at blive stillet ved Siden af den gamle, da maatte det være en saadan, der ikke optog de klassiske Studier i sig, men forøvrigt var bygget efter den lærde Skoles Princip, i hvilken altsaa Studiet af Mennesket og Menneskehedens Udvikling gjennem historiske og sproglige Fag afgjort var Centrum. Med langt mindre Ret optræder den nuværende Realskole med Fordring paa at ansees for jevngod med den lærde Skole. Dens splittede Væsen og dens ufuldkomnere Udvikling af det i dybeste Forstand menneskelige hos Individet stiller den betydelig under den gamle Almenskole, at sige, naar der spørges om Beskaffenheden af den Dannelse, som begge Skoler meddele".

Hertil slutter jeg mig ganske, naar „Betingelsen" borttages; thi jeg anser det ikke tvivlsomt, at jo denne Art af Skole „har Ret til at stilles den gamle ved Siden".

Røraas- eller Kvikne-Linien?

Det Spørgsmaal, som maaske nu allerede er kommen op paa Dagsordenen om Valget mellem disse Linier, naar Størenbanen skal forlænges, er af største Vigtighed. At en Udtalelse herom ikke er skeet her fra Opdal, har ikke sin Grund i Ligegyldighed eller Mangel paa Syn for Vigtigheden af Spørgsmaalets Løsning paa den for Fædrelandets Interesser hensigsmæssigste Maade, men Opdals Herredsbestyrelse har anseet sig forvisset om, at vedkommende høie Authoriteter, i hvis Haand Spørgsmaalets endelige Løsning er lagt, ikke vil lade sig lede af Lokalinteresser, som ved alle saadanne Anledninger saa gjerne ville søge at gjøre sig gjældende, til at vælge en for Landet i Almindelighed mindre hensigtsmæssig Beliggenhed for et saa storartet og bekosteligt Anlæg.

Man venter hverken, at Opdals eller Holtaalens eller Røraas Kommuners Særinteresser, selv om de understøttes af betydelige Bidrag, vil have nogen afgjørende Indflydelse ved Bestemmelsen om Banens Beliggenhed.

Dersom Hovedformaalet for Størenbanens Forlængelse skulle være blot at føre Banen til Røraas, og der forvente en Imødekommen med en lettet Kommunikationslinie fra svensk Side, saaledes som det lader til, at en stor Del af Tronhjems Indvaanere ønsker det, saa er Strøget for Forlængelsen dermed givet og al Tvist og Tvivl derom naturligvis løst; men har man derimod et større Formaal for Øie, nemlig at forbinde det Nordenfjeldske med det Søndenfjeldske og betragter dette som Hovedformaalet, da er det en ganske anden Sag, og da er det andre Omstændigheder at tage Hensyn til.

Ved de allerede anstillede Opmaalinger og Beregninger er det godtgjort, at Kviknelinien er den korteste, nemlig 3¹⁄₁₀ Mil kortere end Røraaslinien. Er man dernæst enige om, at betragte den vordende Jernbaneforbindelse mellem det Nordenfjeldske og Søndenfjeldske som den store Hovedaare, til hvilken de mindre Aarer skulle strømme, saa maa det dog være indlysende, at den store Pulsaare bør lægges saa langt inde i Landet som mulig og efter den korteste Vei — ikke ad Krogveie i Landets Udkant —, Pulsaaren først og de smaa siden, efterhvert som de findes hensigtsmæssige. Videre er det godtgjort, at Kviknelinien har bedre Stigningsforholde, og at Sneforholdene paa denne Linie ere gunstigere for Vinterforholdene, som paa Røraaslinien skal være næsten uovervindelige. En Mand fra Røraas, som godt kjendte disse, og som lod til at være en forstandig, praktisk, indsigtsfuld Person, udtalte sig derom saaledes, at om man satte Mand for Mand saa tæt, det lod sig gjøre, paa denne milelange Strækning i Rugeldalen til at skuffe Sne, saa vilde de dog aldrig kunne holde Skinnerne farbare om Vinteren. Han udtalte sig ogsaa derhen, at Røraasingerne slet ikke ansaa det for noget egentligt Livsspørgsmaal for sig at faa Banen lagt over Røraas, men at de ville være tilfredse, naar de kunne faa en Sidebane til Tønset.

At vælge Røraaslinien for en Hovedbane gjennem Landet vilde være at beskatte enhver Passager og enhver Varepakke, som Banen befordrer, forsaavidt de ellers ikke var bestemt til Røraas, med en mindst 3¹⁄₁₀ Mils forøget Kontingent og Fragt. Dette Moment synes i og for sig at være temmelig vægtigt, ei at tale om den Forsinkelse eller Tab af Tid, man maatte taale, som Følge af Liniens større Længde.

At anstille nogen Undersøgelse, om hvilken af Linierne kan ventes at give Banen en større eller mindre Trafik og Fortjeneste, lader sig vanskelig paa Sagens nærværende Standpunkt gjøre; dog kan man efter Sandsynlighedsberegninger forudsætte, at Banen vil faa en større Søgning, naar den lægges længere ind i Landet, end i dets Udkant. I denne Henseende kan bemærkes, at ikke alene Kvikne med sin vel nok nu ringe Befolkning 1350 Sjæle, men Rennebo og Meldalen med tilsammen 6090 og Soknedalen, som vel udgjør det halve af Størens Befolkning 3700, samt Opdal med 4500 Indvaanere — samtlige disse med et Folketal af 15,740 Sjæle vilde faa Adgang til Banen, naar den kommer til at gaa over Kvikne, ligesom ogsaa Sødistrikterne Nordmøres Fogderi og Kristiansund ville faa en lettere Adgang til den. Det maa heller ikke lades ud af Betragtning, at Kviknelinien vil nærme sig saavel Undals Kisgrube som St. Olafs Jernværk og den i sin Tid mægtige Kvikne Kobbergrube.

At Røraas Værk og Bergstad samtidig maa faa en Sidebane til Tønset er billigt, men dette enkelte Sted bør, efter vor Formening, bøie sig for den større Flerheds Krav og Trang til en lettet Kommunikation.

Man nærer det Haab, at saavel Statsstyrelsen som Nationalforsamlingen vil skjænke denne vigtige Sag al mulig Opmærksomhed og Granskning, forinden den bestemmer sig for en af disse Linier. Valget af en Linie for et Hovedjernbaneanlæg, som det her projekterede, er ingen hverdagslig Gjerning, som lader sig omgjøre, — hvor Banen anlægges, maa den forblive liggende igjennem Menneskealdere.

25de Februar 1869.

Mange Opdalinger.

Nokre Salmar. Udgivet af „Det norske Samlag". 32 Sider. Pris 6 ß.

Den foreliggende lille Salmebog paa Landsmaalet er et vægtigt Indlæg i Sagen. Selv fra Formens Side, og endda mere fra Poesiens, fra det rent Kirkelige, vil den kunne tilfredsstille de strengeste Krav. Det er umuligt andet, end at disse Kjernesalmer med Tiden maa bane sig Indgang og overvinde selv den stiveste Fordom. Især maa de tiltale Landsfolket, som her vil finde de allerdyrebareste Kvad, som have lydt ved deres Vugge, ved Hjemmets Arne, af Bedsteforældres og Forældres Læber, i Skolen og i Herrens Hus, — paa sit eget Maal. Og skulde virkelig Fordommenes Magt endnu være saa stor, at disse Kjernesalmer ikke fandt Indgang hos Kirkefolket eller hos Præsterne, saa har man dog Skolen og Ungdommen at ty til. Det er bekjendt nok, at naar Læreren skal trænge ind til Barnets Hjerte og faa dets Mund paa Glid, saa lyt han forlade Bogmaalet og lade sig nøie med Barnets eget; det er ogsaa bekjendt, nok hvilket Liv der kommer ind i Skolestuen, naar Ungdommen faar læse Læsestykkerne af Folkemaalet i Jensens Læsebog; det er ogsaa bekjendt nok, hvor let Smil og Taare da blander sig og lyser paa Barnets Aasyn. Dette forjætter en rig Velsignelse, at Barnet faar lære Troens Sandheder paa sit eget Maal. Jeg vil derfor, som ældre Lærer, især anbefale denne Bog til Lærere og Forældre.

Idet vi takke det „Norske Samlaget" og „Vestmannalaget" for dets Bestræbelser for den sande Udvikling af Selvstændighed og af hele vort Kulturliv, ønske vi med det samme den nye gjæve Salmedigter paa vort eget Folkemaal Guds rige Velsignelse til en fortsat Virken med det samme Mesterskab, og ligesaa beaandet af „Aanden over Aander", som han har gjort det i de foreliggende lille Udtog, baade i Oversættelsen af det bedste af vor Kirkes ældre Salmeskat og i de nye herlige Salmer af ham selv. Denne lille Bog, hvortil et nyt og stort Oplag vel snart maa tiltrænges, tilstilles Samlagets Medlemmer, og sælges i Bogladerne for 6 ß, ligesom man ved Henvendelse til Samlaget eller dets Kommissionærer udover Landet faar den til kun 4 ß, naar man tager 15 Exemplarer paa en Gang. Som Prøve tør vi, da Dagbladet Paaskeaften meddelte os en af Høitidssalmerne, desuden bede optaget følgende nye af vor nationale Salmedigter.

Den Veg til Livet.

Den Veg til Livet er so trong:
Der sjeldan Rosor anga;
Men Klungrar veksa mangein Gong
Og fast ved Foten hanga.
Det sting og brenn,
Og Blodet renn,
So tidt eg saar og magtlaus stend
Og kviber fyr at ganga.

So utrygg tidt den Vegen er;
Di lyt eg varleg fara;
For Myrkheims Fyrste med si Her
Han vil meg inkje spara:
Paa denne Ferd
I all mi Gjerd
Eg standa maa med Herrens Sverd.
Det eine kann meg vara.

Gud strider med meg her paa Jord
Og gjeng meg trutt til Handa.
Mitt Sverd det er hans dyre Ord,
Ved det eg traust skal standa.
Det giv meg Logn,
I Striden Trogn,
Og jagar Fienden som Ogn,
So fritt eg att' kan anda.

Gud Fader til sitt Barn meg tok
Og i sitt Namn meg doypte
Og skreiv meg inn i Livsens Bok
Og i sitt Fang meg svoypte.
Den Barnetru
Meg bygg ei Bru
Til Livet yver Strid og Gru,
Um so meg Dauden gloypte.

Og verd mi Saal av Byrdi tyngd,
So styrk meg, milde Fader!
Giv Hjartat Kraft og evig Yngd,
So Tregnsla ei meg skader.
So fylg du meg
Den tronge Veg,
Og helst naar det til Kvelden dreg,
Og Sol i Dauden glader! o.

Kristiania, den 2den April 1869.

Om Skolesagen foreligger der nu Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 i Form af Forslag til: 1) Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse, 2) Lov om Examen artium, 3) Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen. Vi skulle forsøge at give en sammentrængt Oversigt over Indho[…] af disse, tildels meget vidtløftige Lovforslag[…]

Det af den kgl. Kommission udarbeide[…] Forslag gik i det væsentlige ud paa: 1) [...] saadan Ordning af Skolen for Børn in[…] 15 Aars Alderen, at den paa en Gang er […] sluttende Skole for dem, som ved dette Al[…]

... Klasse ud i Liv; og Forskole for dem, der skulle erhverve en videregaaende, mere videnskabelig Dannelse, det være i et Latin- eller et Realgymnasium, altsaa en saadan Ordning af Skolen, at den kan løse baade en Borgerskoles og en Middelskoles Opgave; 2) Indretning af en Afgangsexamen, hvis Bestaaen skaffer et Modenhedsvidnesbyrd ved Enden af Forskolens Kursus; 3) Oprettelse af en til Middelskolen knyttet praktisk Realklasse, naar vedkommende Kommune dertil yder passende Bidrag; 4) for de til et Gymnasium afgaaende Disciple en Afslutning af enkelte Fag eller Dele af Fag, inden andre omfangsrige og vanskeligere Fag, navnlig Græsk, paabegyndes; 5) Optagelsen af Naturkundskab som Undervisningsgjenstand i Forskolen og 6) Optagelse af Oldnorsk i Gymnasierne samt endelig 7) Oprettelse af Realgymnasier. Middelskolen med et sexaarigt Kursus er beregnet paa Disciple fra 9 til 15 Aar. Undervisningsfagene skulle være: Religion, Modersmaalet, Historie, Geografi, Regning og Skrivning fra Kursussets Begyndelse, Tysk fra første Skoleaars andet Halvaar, Naturkundskab og Tegning fra andet, Geometri fra tredie, Latin eller Engelsk fra fjerde og Fransk fra femte Skoleaar; for Fransk og en Del af Naturkundskaben kan der dog gives Fritagelse. Den praktiske Realklasse, hvis Kursus tænkes i Regelen at være etaarigt, skal have til Formaal „at udvide og videre bearbeide Middelskolens Undervisningsstof med særligt Hensyn til praktiske Livsstillinger". De tvungne Fag er: Religion, Modersmaal, levende Sprog, Historie, Geografi, Velstandslære, mathematiske Fag, Naturvidenskaber, Tegning og Bogholderi; men der kan ogsaa optages andre Fag paa vedkommende Kommuners Andragende. — De Fag eller Fagdele, der afsluttes med Middelskolen, uden at gjenoptages i Latingymnasiet, er: Naturkundskab, Geografi, Plangeometri, Tysk, Bibelhistorie og den systematiske Lærebog i Religion samt Middelalderens og den nyere Historie i sammenhængende, oversigtsmæssig Fremstilling; de latinske Forfattere, hvorfor der er gjort Rede ved Middelskolens Afgangsexamen, blive heller ikke Gjenstand for senere Prøve. Overfor Realgymnasiet er derimod Afslutningen af Fag langt ringere. Latingymnasiet med treaarigt Kursus er beregnet paa Disciple fra 15 til 18 Aar; Fagene er: Religion (Kirkehistorie, et Evangelium og et Brev i Grundsproget), Modersmaal, Latin, Græsk, Historie (Oldtidens, Nordens og et af de store europæiske Kulturfolks Historie), Mathematik, Fransk fra Kursets Begyndelse, Oldnorsk fra 1ste Skoleaars 2det Halvaar samt Engelsk og Hebraisk i 2det Skoleaar; dog er Oldnorsk, Engelsk og Hebraisk valgfrie Fag; istedetfor Fransk kan ogsaa læses Engelsk. I Realgymnasiet, der ogsaa er treaarigt, er Fagene: Religion, Modersmaal, Oldnorsk, Tysk, Fransk, Latin eller Engelsk, Historie, Geografi, Naturvidenskaber, Mathematik og Tegning.

Dette var den kgl. Kommissions Forslag; de væsentligere Forandringer heri, Departementet har foreslaaet, er, at Religion skal udelades som Fag i Gymnasierne og den praktiske Realklasse, ligesaa Hebraisk i Gymnasierne, og at Gymnastik optages som Examensgjenstand baade ved Middelskolens Afgangsexamen og ved Examen Artium. Herpaa er Kirkekomiteen kun for en Del gaaet ind; den har strøget Hebraisk som Fag i Gymnasierne og Religion i den praktiske Realklasse; men den har ikke vovet at gjøre det samme for Gymnasiernes Vedkommende (et Medlem har dog her dissenteret og holdt paa den kgl. Proposition); den har heller ikke optaget Gymnastik som Examensfag. Departementet har udtalt Frygt for, at „Elevens Troesliv vistnok kun i sjeldnere Tilfælde vil forøges eller styrkes, men derimod sandsynligvis oftere tabe i Inderlighed ved en videregaaende videnskabelig Undervisning i Religion"; denne Frygt nærer Komiteens Pluralitet ikke, naar Undervisningen kun meddeles i den rette Aand og paa den rette Maade. Den Unge bør ikke „lades uden Hjælp og Støtte ligeoverfor den vaagnende Bevidsthed, ja vel endog dæmrende Tvivl netop i de Aar, da Reflektionen og med den mangt et Spørgsmaal begynder at røre sig stærkest hos den, der gjennem Syslen med Videskaben fristes til at ville begribe, hvad der er Troens Hemmelighed."

Eleven bør ogsaa her føres til Kilderne, lære Skriften at kjende i Grundsproget og gjennem Kirkens Historie følge dens Udvikling og Strid gjennem Tiderne. Pluraliteten har ogsaa den Fordel ved sit Forslag, at den historiske Kundskab og Kjendskabet til Kilderne derved mindre udelukkende bliver en særskilt Stands, Geistlighedens, Eiendom; den har derfor i begge Gymnasier krævet, „at Eleven har Kjendskab til det vigtigste af Kirkens Historie samt gjøre Rede for Indhold og Tankegang i et af Evangelierne", der i Latingymnasiet læses i Grundsproget. Minoriteten derimod betvivler, at de nødvendige Betingelser for en frugtbar Religionsundervisning i Gymnasierne i Regelen vil være tilstede hos Lærerne; dertil ere de for store. „Et er, at der undervises dogmatisk rigtigt, begrebsmæssig forsvarligt, et Andet, at Troeslivet styrkes og den religiøse Inderlighed næres". Den første Slags Undervisning afgiver saa liden Garanti mod den Fristelse til Tvivl, hvorfor den vaagnende Bevidsthed og Reflektionsdrift er udsat, at den som oftest vil forøge Faren; man faar derfor overlade Hjemmet og Kirken at frede om Disciplene i denne Henseende. Pluralitetens Opfatning hviler efter Minoritetens Mening for en Del paa „den udbredte Misforstaaelse, at Kristendomsundervisningen hovedsagelig er en Skolesag, og at Religionen væsentlig skal være at betragte som et Fag blandt de andre i Skolen. Hensigten kan være god nok; men Midlet har i Livet ikke vist sig at svare til Diemedet". Minoriteten ved heller ikke af, at nogen Ikketheolog har benyttet sin Skolekundskab i Græsk til at kontrollere Geistligheden i Benyttelsen af den hellige Skrift; Hebraisk er jo desuden hertil ligesaa nødvendigt. — Vi har saa udførligt gjengivet disse Udtalelser for og mod Religion som Fag i Gymnasierne, fordi vi troede, de netop i vore Dage kunde være af Interesse for den større Almenhed.

Ogsaa med Hensyn til Oldnorskens Stilling er der Meningsforskjel inden Komiteen. Et Medlem vil nemlig, at der i Latingymnasierne skal være Adgang til at lære Oldnorsk og Græsk paa en Gang, og til at fritages for et af Fagene, medens Pluraliteten fastholder Græsk som tvunget og Oldnorsk som valgfrit Fag; den finder det nemlig yderst misligt for Latingymnasiet at opgive et Fag som Græsk og desuden unødvendigt, da der gjennem Realgymnasiet, hvor der kun læses Latin og ikke Græsk, ogsaa er Adgang til Universitetet. — I Realgymnasiet vil en Minoritet paa tre Medlemmer have Oldnorsk opstillet som tvunget og Fransk som valgfrit Fag, medens Pluraliteten foreslaar Fransk tvunget og Oldnorsk valgfrit. Efter Minoritetens Forslag, vil de faste Sprog blive enten Tydsk, Latin, Oldnorsk eller Tydsk, Engelsk, Oldnorsk; den første Gruppe, der indeholder to døde Sprog, finder Pluraliteten lidet heldig i Realgymnasiet, der skal bygges paa moderne Kulturelementer; den anden kan den heller ikke billige, da den ingen Repræsentant har for den romanske Sprog-Æt. Minoriteten mener derimod, at Realgymnasiet netop vil faa sin principielle Betydning ved i Modsætning til Realgymnasiet at repræsentere de germaniske Sprog, og den ser i det engelske og tyske Sprog ligesaa gyldige Repræsentanter for den nyere Kultur som i det franske.

Endelig har Komiteens Pluralitet fundet det fornødent ved Examen artium at kræve en let latinsk Stil, væsentlig af Hensyn til Privatisterne, medens en Minoritet udtaler sig derimod.

Efter saaledes at have gjort Rede for det af Komiteen fremsatte Forslag, hvad de forskjellige Skoler, deres Undervisningsgjenstande og Formaal angaar, og de af Minoriteten foreslaaede Afændringer, skulle vi i en senere Artikel underkaste Forslaget en nærmere Drøftelse.

Udlandet. Det luxemborgske Spørgsmaal, der skulde være endt ved Londonertraktaten af 11te Mai 1867, har i disse Dage atter ladet høre fra sig. Fra preussisk Side er der blevet klaget over, at det ikke gaar hurtig nok med Fæstningsværkernes Sløifning, og Bismark har ikke alene fundet sig foranlediget til at tilstille den storhertugelige Regjering en Note, hvori han beskylder den for, at den ikke for Alvor opfylder de Forpligtelser, som den paatog sig i Londonerkonferentsen, men han har tillige afsendt en Officer til at tage Nedrivelsesarbeiderne i Diesyn. Da den preussiske Officer kom til Luxemborg, forlangte han, at den storhertugelige Regjering skulde paalægge en Ingeniør at forevise ham Arbeiderne; men Regjeringen vægrede sig herved, idet den beraabte sig paa, at ingen enkelt Magt havde Ret til at udøve den Kontrol, hvorpaa Preussen gjorde Fordring. Officeren besaa da Fæstningen paa egen Haand, og som Resultat af hans private Undersøgelser angives, at Arbeidet vel skred fremad, men at der paa den Side, som vendte imod Tydskland, fandtes tre Forter, hvoraf der ikke var rørt en Steen. Under de Forhandlinger, som fandt Sted herom i det luxemborgske Kammer, stadfæstede Regjeringen, at det forholdt sig saaledes, som her anført. Den udtalte tillige sin Forbauselse over de Beskyldninger, som Preussen havde rettet imod den, da Luxemborg nu maatte betragtes som en aaben By; der var nemlig allerede gjort en Gjennemskjæring (altsaa paa den franske Side), og man vilde snart foretage tre til. De Deputerede, som tog Ordet i denne Debat, billigede, at Regjeringen havde afvist Preussens uberettigede Indblanding, og udtalte det Haab, at Nedrivningen maatte blive hurtig tilendebragt.

At Præsident Grant har begyndt med et Nederlag, er ikke vanskeligt at forstaa efter de fra Amerika indløbne Beretninger om den Modtagelse, som hans første Kabinet fandt. Han havde som bekjendt ikke udtalt sig om, af hvilke Mænd han agtede at danne sit Ministerium, førend han forelagde Listen over Medlemmerne for Senatet, og deres Navne lod ingen Tvivl tilbage om, at han vilde fri sig fra den gamle Praxis, hvilket i Partiledernes Dine næsten tog sig ud som et Statskoup. Politikerne vare derfor yderst misfornøiede over, at Grant vilde danne sit Kabinet uden først at raadføre sig med dem, hvad ingen Præsident i en Række af Aar have dristet sig til. Da Navnene paa det nye Ministerium blev bekjendte, steg Misfornøielsen til Forbittrelse i de „politiske" Kredse, idet Grant ganske havde forbigaaet det radikale Parties Ledere, ja endogsaa udnævnt Mænd, der i det første Dieblik vare ligesaa ubekjendte i Amerika, som de vare i Europa, da den transatlantiske Telegraf bragte deres Navne dertil. Til den sidste Klasse hørte Marineministeren Borie fra Pennsylvanien og Attorney General Hoar fra Massachusetts. Finantsminister Stevart var vel bekjendt fra sin storartede private Virksomhed, men som Politiker var han ligesaa fuldt en ny Mand som de to ovenfor Nævnte. Grant har derfor maattet foretage Forandringer i sit første Ministervalg. Ifølge et Telegram har Senatet i den nye Kongres gjort en Indrømmelse til ham, men i Praxis har den ikke Meget at sige. Det har nemlig tilladt Præsidenten at suspendere Embedsmænd, men kun paa den Betingelse, at Senatet stadfæster de nye Udnævnelser, idet Suspensionerne i det modsatte Tilfælde falde bort igjen. Kongressen vil saaledes ikke give Afkald paa den Magt, som den tilegnede sig under den stærke Partikamp imod Johnson, medens Grants Bestræbelser maa være rettede paa igjen at skaffe den udøvende Magt dens tidligere Myndighed. Hvorledes kan der gjennemføres nogen Forbedring i den offentlige Bestyrelse, naar Partilederne, som ere interesserede i Fordærvelsens Vedligeholdelse, fremdeles have afgjørende Indflydelse paa Embedernes Besættelse?

Sverige. Efter det idag modtagne Aftonblad er Justitsraad C. W. Bredberg afgaaet ved Døden i en Alder af 80 Aar. Han var siden 1830 Medlem af Høiesteret. — Den elskværdige og dygtige Naturforsker Eberhard Munck af Rosenskjöld er bleven skammelig myrdet af Diktatoren Lopez i Paraguay, i hvilket Land R. i de senere Aar har opholdt sig, uafladelig syslende med astronomiske, kemiske, men især entomologiske Undersøgelser. Tidt vovede han sit Liv paa sine videnskabelige Udflugter blandt de halvvilde Indianerstammer. Han havde tidligere staaet paa en venskabelig Fod med Lopez, men da denne forlangte af ham, at han skulde gjøre Troldkunster, og han negtede at indlade sig herpaa, blev han skudt, og 2 Dage senere blev ogsaa hans Hustru, et indfødt Fruentimmer, ligeledes myrdet paa Lopez's Befaling. — I Säby Soken har været afholdt et stort Folkemøde, hvor der mødte 300 Personer, mest Jordbrugere. Man udtalte sig imod Rigsdagens Mangel paa Sparsomhed, samt om Afskaffelse af overflødige Embeder og om Lettelse i Skattevæsenet. Alt gik roligt og ordentlig til.

Den kgl. Proposition, som i Storthingets Dagsmøde overbragtes af Statsraad Meldahl, ang. Dækning af den paa Armeens Buget stedfundne Overskridelse af det til Munderingsvæsenet bevilgede Beløb, lyder saaledes:

Storthinget samtykker i, at hvad der ved Udgangen af 1868 havdes i Behold af de til Hesteholdsgodtgjørelse og som Rationer for beredne Officerer, Stamhestene og de nationale Tjenestehefte under Øvelserne bevilgede Midler, maa anvendes et Beløb af 16,000 Spd. som Bidrag til at dække det Beløb af 74,000 Spd., som til samme Tid var anvendt til Armeens Munderingsvæsen udover det Bevilgede, samt i, at Resten af denne Overskridelse, 58,000 Spd., maa passere til endelig Udgift for Statskassen.

Prinsesse Lovisa, der har været angreben af Mæslinger, befinder sig nu i Bedring.

Kgl. Resolutioner. Ved Kgl. Resol. af 27de f. M. er det naadigst bestemt:

1) At det residerende Kapellani i Stod Præstegjeld under Nordre Indherreds Provsti i Trondhjems Stift nedlægges fra den Tid, nuværende Sognepræst Rollands Ret til Embedets Indtægter ophører.
2) At Gudstjenesterne for Eftertiden fordeles saaledes mellem Præstegjeldets 3 Kirker, at Følling faar Gudstjeneste hver 5te Helligdag samt en af de 3 store Høitider, og de øvrige Gudstjenester fordeles ligelig mellem Forr og Kvam Sogne, dog saaledes, at førstnævnte Sogn erholder Gudstjeneste den første Dag af de tre store Høitider.
3) At den Andel af Præstetienden, som hidtil har været oppebaaret af den residerende Kapellan, falder tilbage til Stods Sognepræst.
4) At denne Sidste forpligtes til at læse med Konfirmanderne fra Kvams Sogn paa et beleiligt Sted inden Sognet, mod af Kvams Kommune at oppebære en Skydsgodtgjørelse af 19 Spd. 109 ß aarlig.
5) At Kvams Kommunebestyrelses Beslutning desangaaende af 26de Januar d. A. naadigst approberes i Henhold til § 39 i Lov om Formandskaber paa Landet af 14de Januar 1837, forsaavidt som Kommunen derved paadrages Udgifter for et længere Tidsrum end 5 Aar.
6) At Kapellangaarden Klingen bliver at sælge til Fordel for Oplysningsvæsenets Kapitalfond.
7) At Stods residerende Kapellanies Arkiv henlægges til Steenkjærs Sognepræstembede.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er der af de til en Forstforvaltning paa Vestlandet bevilgede Midler naadigst tilstaaet Bergens Skov- og Træplantningsselskab et Beløb af 50 Spd. til Udførelse af Skovanlæg i Bergens Omegn under Iagttagelse af de nærmere Bestemmelser og under den Kontrol, som Departementet for det Indre maatte finde det fornødent at foreskrive.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst tilladt, at Asker Sogns Bygdemagasin i Aker og Follougs Fogderi, Akershus Amt, ophæves og realiseres, og at den ved Realisationen indkommende Sum — deri medregnet det i Sognets Sparebank indestaaende Beløb — anvendes som Tilskud til Grundfondet for den for Sognet oprettede Sparebank.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

1) At der af det til Reisestipendier for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Landetaten bevilgede Beløb naadigst tilstaaes Sekondløitenant ved Norske Jægerkorps F. Bonnevie et Stipendium af 260 Spd. med Vibehold af Gage og Emolumenter, for under et 3 a 4 Maaneders Ophold i Udlandet at undersøge fremmede Armeers Felttelegraph- og Signalvæsen.
2) At det naadigst paalægges Armekommandoen at udfærdige den for Sekondløitenant Bonnevie i Anledning af Reisen fornødne specielle Instrux.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

1) At der af det til Reisestipendier for Officierer af Landetaten bevilgede Beløb naadigst tilstaaes Premierløitenant i Bergenske Brigade, Lærer i Militær-Administration ved den kongl. norske Krigsskole, Edvard Hans Hoff, 260 Spd. med Beholdt af Gage og Emolumenter, for under et 3 a 4 Maaneders Ophold i Udlandet at studere Militær-Administration.
2) At det naadigst paalægges Armekommandoen at udfærdige den for Løitenant Hoff i Anledning af Reisen fornødne Instrux.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt, at der af Kristiania Indrullerings-Distrikts Hjælpe- og Understøttelseskasses Fond skal afgives til den for Fredrikshalds og Sarpsborgs Kredse oprettede Understøttelsesindretning for uheldige Sømænd og deres trængende Efterladte et Beløb af 1500 Spd. med Renter fra 1ste Januar forrige Aar.

Sanktion. Under 27de f. M. er Storthingets Beslutninger til Love:

1) angaaende Indskrænkningen i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Elve og Indsøer m. m.,
2) om Skifte af mindre Dødsboer,
3) om Myndighedsalderens Nedsættelse,
4) indeholdende Forandring i Lov af 26de Mai 1866 angaaende den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger,
5) indeholdende Forandring i Lovgivningen om Vaarsildfiskeriet,

naadigst sanktionerede.

Den nordlige Vind, som har hersket de sidste Dage, har drevet Isen udover og gjort Skibsraaken fri. Efter Forlydende skal Drøbakssundet være slemt at komme igjennem paa Grund af Drivisen. Havnen har om Morgenen efter den temmelig strenge Nattekulde været belagt med et tyndt Isdække.

I Moss har Handelshuset N. W. Grønn, der drev store Forretninger og ansaaes særdeles solid, opgivet sit Bo til Skiftebehandling. To andre Handlende, Herfoll og Andersen, have paa Grund heraf ogsaa maattet standse, og man frygter for at flere ville følge efter.

Arbeidsløshed. Hortens „Gjenganger" udtaler sig om den dersteds herskende Nød og Arbeidsløshed blandt den store Arbeiderbefolk-

ning, som de senere Aars betydelige Virksomhed ved Marinens Værft har hidkaldt fra alle Landets Egne og især fra Sverige, men som nu savner Beskjæftigelse. Bladet oplyser, at Fattigbudgettet, som i 1859 udgjorde 1976 Spd., ved forrige Aars Udgang var steget til 7000 Spd. Statens Bidrag til Fattigvæsenet udgjør en Ubetydelighed heraf.

Statsraad Broch blev, ifølge „Gjengangeren", ved sin Ankomst til Horten i Onsdags modtagen af Stedets militære Embedsmænd, som fremmødte hos Kommandanten.

Jernvei fra Kongsvinger til Elverum. Ifølge „Hedemark. Amtst." har Solør Fogderiers Formandskaber i et Fællesmøde besluttet at indgive et i Bladet aftrykt Andragende til Indredepartementet om at lade anstille Undersøgelse om Jernvei fra Kongsvinger langs Glommen til Elverum, og derefter fremsætte kgl. Forslag for Storthinget om Bevillinger hertil. I Andragendet udvikles nærmere de Omstændigheder, der tale for denne Linie. „Hedem. Amtst." udtaler sig i en ledende Artikel skarpt imod den Ensidighed, hvormed man har drevet paa Jernveisforbindelsen mellem det norden- og søndenfjeldske Norge fra Minne og til Elverum, uden at undersøge om ikke muligens andre Linier skulde tilbyde større Fordele.

Kornimporten. I afvigte Marts Maaned indførtes, ifølge „Aftbl.", hertil:

2664 Tønder Rug.
6545 — Byg.
405 — Hvede, og
2026 — Erter.

Priserne opgives for Tiden til 4 Spd. 36 ß for Rug af 220/1 Punds Vegt, 4 Spd. 32 ß for 197/8 Punds Byg, Erter 4 Spd. 108 ß a 5 Spd., Hvedemel pr. Sæk a 192 Pund 7 Spd. 24 ß og Hvede, østersøisk, a 228 Pund 6 Spd. 96 ß.

I disse Dage er udkommet som 12te Hefte af det **Norske Oldskriftselskabs** Samlinger for Aaret 1868: Mariu saga, Legende om Jomfru Maria og hendes Jertegn. Ved C. R. Unger. 2det Hefte, 25 Ark 8vo. Af Omslaget sees, at man hos Kassereren, Adjunkt Siegwart Petersen, og Boghandler Feilberg & Landmark kan faa kjøbt Heimskringla komplet for 2 Spd. 72 ß. Oldnorsk Formlære af Aars, Gunnlaugs saga Ormstungu ved Rygh ere udsolgte. Nye Medlemmer erholde for 5 Spd., Alt hvad Selskabet har udgivet, med Undtagelse af de to sidstnævnte Skrifter, — nemlig: 1) Gammel norsk Homiliebog ved Unger 232 Sider. 2) Heimskringla komplet 882 Sider. 3) Norrøne Skrifter af sagnhistorisk Indhold, udgivne af Sophus Bugge, 200 Sider, 4) Marius saga ved Unger, 624 Sider. Indmeldelser modtages af Kassereren, Adjunkt S. Petersen, der meddeler alle Oplysninger. Til Komplettering kan faaes særskilt af Heimskringla 2det Hefte for 84 ß. 3die Hefte for 112 ß og 4de Hefte for 56 ß.

Bedrageri. Efterat 4 af Farsunds Sparebanks Debitorer havde indgivet Klage til Amtet over Sparebankens afskedigede Bogholder G. C. Gundersen for bedragerisk Forhold, har endelig Sparebankens Direktion fundet sig beføiet til at optræde med Klage over ham. Forhør vil derfor blive optaget over hans hele Forhold, medens han var ansat ved Sparebanken.

Debutanter. „Bergensposten" for 24de Marts skriver: Forinden Theatersæsonen slutter, vil tvende Debutanter optræde paa Bergens Theater, sandsynligvis allerede i Paaskedagene, da Prøverne ere i fuld Gang. Den ene Debutant, Hr. Student Arctander fra Kristiania, skal til sin første Debut optræde som Major Stonihurst i M. Goldschmidts nye Stykke „Englessmænd i Indien", og den anden, en Bergenser, Hr. Karstens, har valgt Herman Bakke i Erik Bøghs „Et enfoldigt Pigebarn". Ogsaa ved Kristiania Theater har der været talt om et Par Debutanter.

Ulykke ved Nitroglycerin. Af et Brev til „Bergensposten" fra Haugesund, dat. 23de Marts, hidsættes: Iaften omtrent Kl. 7 blev Publikum her opskræmmet ved et mere end almindeligt stærkt Knald, der formelig rystede Husene i Byen, og da man endnu her ikke er kommen saavidt, at man har anskaffet Kanoner, troede man, at det maatte være kommet fra et forbigaaende Orlogsfartøi. Men heri blev der taget feil. Aarsagen til Knaldet var en Explosion af en Dunk Nitroglycerin, hvorved desværre to Menneskeliv gik tabt, og en Mand blev haardt saaret. I Nordenden af Byen, 20 til 30 Skridt fra den bebyggede Del, stod et lidet Skur, hvori der blandt andre Sager ogsaa blev opbevaret en Dunk Nitroglycerin (Sprængolie). Under Stormen den 27de f. M. nedblæste Skuret, uden at der fra Vedkommendes Side var bleven noget gjort for at bortskaffe de under dets Ruiner liggende Sager. Igaar Eftermiddag var tvende Gutter der og fik fat i Dunken. Formodentlig af Nysgjerrighed havde de da villet undersøge dens Indhold paa en eller anden Maade, og under et af deres Forsøg har den exploderet.. De blevne revne i ganske smaa Stykker, der laa udspredte rundt omkring paa Marken. En Mand, der tilfældigvis var i Nærheden, blev slynget et langt Stykke bort og fik hele sin Side forbrændt. Han indlagdes paa Sygehuset. — Heldigt var det, at denne Explosion ikke indtraf under Fisket; thi just paa dette Sted er det, at Fiskerne staa i Hundredevis for at kige efter Hvalen og Indsiget.

Sneskred. (Brev til Dagbl. fra Hemnæs i Nordland, dat. 18de Marts). Den 12te Marts skulde Husmand Johan Krogvand reise til Hemnæs for at kjøbe Mad til sin Familie og fik en Gut paa 15 Aar med sig fra Gaarden Seljelid, hvor han i nogle Dage har været i Arbeide. De reiste Isen fra nævnte Gaard til et Sted kaldet Hamarn; men udenfor fandt de Isen saa veik, at de vendte og gik paa Land i Kvalvig for at reise Espervigliden. Men da de kom et Stykke udi den, rendte Johan, der var fremst, over en Snekavl, som da gik løs og tog ham med sig. Ved Kovet af den udrasende Snemasse tabte Gutten Johan af Syne, og da Snemassen standsede i Sjøen, saa han intet mere til ham. Gutten ilede til Gaarden Espervig og fik Manden derssteds til at hjælpe sig at lede, men hverken Johan eller noget af det, han havde med sig, fandtes. Endnu er hans Legeme ikke fundet og vil neppe findes, da en Halvtønde, har bar paa Ryggen, er revet fra ham og fandtes et lidet Stykke udenfor Isbredden paa Søen; Vandet er ogsaa dybt og Strømningen meget stærk. Han var 39 Aar gammel og efterlader Kone og 2 ukonfirmerede Børn i ret smaa Kaar. Han har opryddet og opdyrket den Plads, han boede paa oppe i Fjeldet 3/4 Mil fra den nærmeste Gaard, som er Seljelid. Det ser ikke godt ud for Enken at klare sig ivinter; men vi faar haabe, at godgjørende Mennesker vil komme hende til Hjælp.

Han var en ordentlig, godhjertig og brav Mand, der omhyggelig sørgede for sin Familie og nød almindelig Agtelse af dem, som kjendte ham.

Var forrige Vinter næsten ualmindelig streng med Frost og Sne, har denne hidtil været sjelden mild. Kun en enkelt Gang har Kulden naaet op til 13° R., nemlig 20de Febr.; ellers har Termometret vist 2 a 3° Kulde, ja endog flere Gange Varmegrader før Solopgang. Stormen har mere end Kulden mindet os om, at det var Vinter. Saaledes var her en svær Storm af SV. 8de og 9de Decbr. f. A., af SO. 4de og 15de Januar og af SV. 14de Februar, hvilken Storm gjorde adskillig Skade paa Huse og Baade.

Storthinget.

Torsdag den 1ste April holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. (Forts.)

Sag No. 8. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende de fremsatte Forslag til Forandring i Kvaksalverlovgivningen.

Komiteen henviser til Storthings-Forhandlingerne for 1862—63 VIII. No. 8, IX. Side 115 og 169 samt X. Side 153 og Storthings-Forhandlingerne for 1865 V. No. 42, og IX. Side 302. Det fremgaar heraf, at Storthinget i 1863 vedtog en Beslutning saalydende:

„Paragraferne 5 og 6 i Forordningen af 5te September 1794, angaaende Straf for Kvaksalvere, sættes herved ud af Kraft".

Denne Beslutning blev imidlertid nægtet Sanktion, hvorpaa Regjeringen for Storthinget i 1865 fremsatte en Proposition om Forandringer i Kvaksalverlovgivningen, der af Storthinget blev antagen dog med den væsentlige Forandring, at Storthing udelod den af Regjeringen foreslaaede Bestemmelse, at den, der uden lovlig Hjemmel drev Lægevirksomhed som Indtægtskilde, skulde straffes, samt at der i Beslutningen indtoges en ny Forskrift om betinget Ansvar for at lade Tjenere og visse andre afhængige Personer behandle af Kvaksalvere. Ingen af disse Forandringer vandt Regjeringens Bifald, og i Overensstemmelse med dens Indstilling nægtedes Sanktion ogsaa paa denne Storthingsbeslutning.

Kolbenstvedt fremsatte et Forslag om at §§ 5, 6 i Forordningen af 5te Sept. 1794 skulde ophæves. Dette Forslag tiltraadtes af Jaabæk. Olaffen udtalte sig om den store Udgift og de store Møisommeligheder, som det ofte medførte for Almuen at hente en langt borte boende Læge; det var derfor ganske rimeligt for ikke at sige samvittighedsfuldt at henvende sig did, hvor Hjælpen var nærmest. Han fandt, at det var et Mistillidsvotum mod Storthinget i 1863 at gaa ind paa det foreliggende Forslag. Han vilde derfor stemme for Kolbenstveds Forslag. Augustinussen vilde stemme for det fremsatte Forslag, idet han troede, det var ligesaagodt at give Kvaksalveriet frit i Navnet som det var det i Virkeligheden. Grønningsæter fandt Forslaget unødvendigt og vilde derfor stemme mod dette. Han skjønner ikke, hvorfor man vilde ophæve §§ 5, 6 i Forordningen af 1794, saalænge man ikke havde noget Godt at sætte istedet. Schweigaard troede det vilde virke skadeligt at ophæve de omhandlede §§; thi det vilde være at legalisere Charlataneriet. Naar man ser hen til de Forholdsregler, som i mange andre Lande, f. Ex. i Amerika vare tagne mod dette Uvæsen, syntes han ikke, det kunde være mindre nødvendigt hos os. Han fastholdt Komiteindstillingen. O. Velde udtalte sig imod Schweigaard og fandt det høist krænkende, at man ved en Lovgivning skulde forhindres i at lindre en Syg og komme ham til Hjælp. For gode Handlinger syntes han ikke man burde straffes. Desuden var vel Kvaksalveriet i yderst faa Tilfælde straffet. Det kunde være, naar man var bleven irriteret over, at man var gaaet en Doktor forbi for at henvende sig til en Kvaksalver. Han vilde derfor stemme mod Indstillingen og for det nu fremsatte Forslag. Augustinussen vilde ikke af Mistro til Lægerne have Kvaksalveriet frigivet, tvertimod af Tiltro til dem; han tænkte, det med Tiden vilde gaa saa, at naar Lægerne vare tilstrækkelig udbredte, vilde Kvaksalveriet ophøre af sig selv. Jaabæk troede, det havde været Veldes Mening, idetmindste var det hans egen, at han hellere vilde have den gamle Lovgivning end en Lov saadan som Komiteen havde indstillet. Han bemærkede, at Lægerne dannede ligesom et Laug, og da man nu havde ophævet alle Laugsrettigheder, skulde man ogsaa ophæve Lægernes. Laugsaanden vilde knækkes hos Lægerne ved Frigivelse af Kvaksalveriet. Naar Alt er frit, naar Konkurrencen var aabnet, vilde man ogsaa i denne Retning faa mere Dygtighed og flinkere Læger. Han vilde stemme for den fuldstændigste Frihed. Norby, der hørte til Komiteens Pluralitet, havde væsentlig af Hensyn til Udtalelser af Sundhedskommissionerne stemt for Indstillingen. Olaffen udtalte sig som Jaabæk i den Retning, at han hellere vilde have den bestaaende Lovgivning uforandret, end som i Indstillingen. Yderligere Bemærkninger gjordes af Hammerstad, Ueland sen., Olaffen, Dahl, der mente, at man ikke burde gaa for vidt med Frigivelsen, da et Tilbageskridt senere, naar man mærkede Uholdbarheden heraf, vilde være vanskeligt. Kolbenstvedt vilde i sit Forslag have indskudt efter 1794 „om Straf for Kvaksalveri". Falsen troede ikke, som af tidligere Talere sagt, at Sundhedskommissionernes Udtalelser vare paavirkede af Lægen, der sædvanlig var Ordfører i disse. Han ansaa det ikke gavnligt at ophæve de omtalte §er; det vilde lede til, at man reiste om og gjorde Charlatankunster i Lægevidenskaben, fordi man ikke havde Loven at frygte for. Han troede ikke, man paa nogen Maade gavnede sine Landsmænd ved at give Tilladelse til et saadant Omstreiferi. Sørenssen talte for Kolbenstvedts Forslag. Ligeledes Helle. Da ingen flere havde forlangt Ordet, optoges Forslaget til Votering med det Udfald, at Kolbenstvedts Forslag forkastedes med 39 St. mod 36, medens Indstillingens § bifaldtes mod 26 St. Navneopraab blev derpaa forlangt.

De Herrer, der stemte mod Kolbenstvedts Forslag, vare: Faye, Michelsen, Irgens, Svans, Falsen, Sæim, Dahl, Aall, Taraldsen, Nye, Schweigaard, D. Kildal, Lambrechts, Horgen, Olrog, Flor, Broch, Holmboe, Rode, Wiel, T. Schwartz, Sæhli, Norderhoug, Postm. Hansen, Kristiansen, Brandt, Nergaard, Daae, Balchen, Vig, Steen, Kjerschow, Lorck, Gram, Schawland, Richter, Norbye, Bødtker, J. Aarflot, Sælboe.

§ 1 i Lov om Forandring i Kvaksalverlovgivningen var saalydende:

§ 1. Bevilgning til med eller Indskrænkning at udøve Lægevirksomhed kan af Kongen meddeles Personer, som uden her i Riget at have underkastet sig medicinsk Embedsexamen paa fyldestgjørende Maade godtgjøre at besidde den fornødne Kyndighed.

Indstillingens § 2 lyder saaledes:

§ 2. Befindes Nogen, hvem en indskrænket Bevilgning efter § 1 er meddelt, at tage Syge i Kur i større Udstrækning end hans Bevilgning hjemler, straffes han med Bøder eller Bevilgningens Fortabelse. Tilføier han derunder den Syge betydelig Skade paa Legeme eller Helbred (Lov angaaende Forbrydelser af 20de August 1842 Kap. 15 §§ 1 og 2) straffes han

sagt tydeligt, at han stod i Forbund med Djævelen; det var Folk det interessanteste, og selv Præsten var sideneſter ikke mere istand til at faa dem afsnakket fra den Tro, hvor gjerne den sin Iver hemmeligt angrende vilde have gjort det.

Skjønt alt, hvad Sepp foretog sig som Bonde, lykkedes, vilde han alligevel have været en beklagelsesværdig Mand, hvis han ikke havde havt en Engel ved Siden, som forstod at lede ham med Kjærlighed og Sagtmodighed, og hvem det lykkedes at forsone ham om end ikke med sin Omgivelse saa dog med sin Skjæbne, og Mari var som saa skikket til at skabe huslig Lykke; og da hun glædede Sepp med en Franz, modtog ogsaa efter hans Anskuelse hans Arbejde et højere Værd, idet det nu ikke mere var en Sammenskraben af Dalere uden Formaal.

Franz blev det eneste Barn og Faderen kunde nu anvende al sin Omhu paa hans Opdragelse, som han ogsaa gjorde redeligt og med Glæde.

„Børneopdragelsen", sagde han ofte og med et muntert Smil, „volder sikkert mig mere Hovedbrud end mangen Skolelærer, naar den overlades denne alene af Landsbyboerne, idet de fleste kun da tror at gjøre noget for dem, naar de bare opsparer Penge for dem. Rigdom er ikke god for enhver. Mangen, ja, maaske enhver, som med en ualmindelig Formue faar en almindelig Opdragelse, bliver et ufordrageligt, egensindigt, indbildsk Faarehoved; men en saadan vil jeg ikke have! Min Gut skal blive et agtværdigt Menneske; ikke en tykhovedet Klods, der ruller henad sin Livsbane som en Sten fra et Bjerg. Som en selvstændig Mand skal han bruge sin Formue til sit eget og andres Vel, saa at fattige og rige maa have Respekt for Frimurer-Gutten enten de vil eller ikke.

Da Franz havde ualmindelig let for at lære, fik Fade-

igrunden af den samme Rod, saa at for det meste Troen anser sig angrebet, naar man finder dens Skygge — sort. Havde Sepp ogsaa gaat forsigtigere tilværks end Tilfældet var, saa vilde hans Bestræbelser ligefuldt blevet uden Følger, ti der fejlede ham paa Tillid, og uden den er al Tale forgjæves. Tidligere var han den fattige for rig, den rige for simpel, den glade for alvorlig og den fromme for ugudelig. Nu var han med et Ord: „Frimureren", en Mand, hvem intet var helligt, og som intet trodde uden at to Gange to er fire.

Jomere man mente at være paa det rene med Sepps religiøse eller egentlig hans ureligiøse Sindelag, deshellere talte Bønderne med ham om Troessager, ti enhver vilde ved den næste Lejlighed vise sig som en god Kristen ved Forebringelsen af en ny Klage mod Frimureren. De Husfædre, som tidligere havde tiltænkt Sepp en af sine Døtre, kunde nu aldeles ikke begribe, at Præsten roligt kunde se noget saadant og rystede utilfreds paa Hovedet, naar denne sagde: Han vidste selv bedst, hvad han havde at gjøre. De saavelsom andre, der havde Aarsag til at frygte for Sepps skaanselløse Aabenhed, beregnede ganske rigtig, at dette Menneske kun af Præsten fra Prædikestolen kunde ganske knuses og gjøres uskadelig. Men han, som var overbevist om sit Ords uhyre Magt forholdt sig højmodig saalænge taus som — Sepp hørte til Ørneværtens Stamgjæster og derfor højst sjelden af denne blev anklaget, naar det slet ikke lod sig undgaa.

En Søndag, da en Kapusiner havde gjort Helvede rigtig hedt, spurte de hos „Kronværten" siddende Bønder den ogsaa tilstedeværende Sepp: „Hvorfra dog Djævelen dernede i den hule Jord faar Ved til en saa stor Ild?" Sepp saa nok, hvorledes alles Øjne var rettet paa ham, men det var just det rette Øjeblik til at tage Bladet fra

ren af Præsten og andre det Raad at lade ham studere, da de gjerne saa den livlige og sandsynligvis ikke uden Indflydelse blivende rige Arving langt bort. Ved at sende ham til Universitetet, sagde de, vilde der blive noget rigtig dygtigt af ham. Men da for Sepp op: „Er da ikke en Bonde noget rigtig dygtigt? Ikke Standen gjør Mennesket Ære, men Mennesket Standen, siger jeg, og naar mangen Bonde ikke er blevet noget rigtig dygtigt, hvem har Skylden uden han selv og hans Opdrager? Men min Søn opdrager jeg akkurat saaledes som man skulde have kunnet opdrage mig. Der skal intet fejle ham, af hvad der manglede mig, og da har han det godt nok hjemme. Studere? Forunderligt, hvorledes jeg paaengang faar saa venlige Raadgivere. Der bliver nok præket og doktoreret og prosederet i Verden uden at min Søn behøver at blive Præst, Doktor eller Prokurator. Til alt det gives der, Gud ske Lov og Tak, mere end nok; derfor skal han blive noget meget sjeldnere, en Musikant, som kan og tør spille Sandheden for Folk, saa det staar efter. Ja, ja, saa skal det blive! Naar han faar det, som fejlede mig, saa vil han ogsaa opnaa det, som var umuligt for mig."

„Den Stivnakke lader sig hverken raade eller hjælpe", sagde hans Raadgivere, da de forlod ham trækkende paa Skuldrene.

For Sepp var det sagte helligt Alvor. „Enhver Stand", mente han, „og ethvert Forhold har sit eget Kald. Den Fattiges Pligt er det at sørge for sig og sine og arbejde sig ud af sin kummerfulde Stilling. Jeg har gjort det redeligt; Franz er ikke mere fattig, men derfor behøver han ikke at stikke Hænderne i Bukselommerne og som hin rige sige til sin Sjæl: „Nu æd og drik og gjør Dig det mageligt!" Det er hans Skyldighed ogsaa at gjøre noget for dem, som maa arbejde for hans ikke af ham selv erhvervede

med Fængsel eller Bøder og har derhos sin Bevilgning forbrudt.

Jaabæk foreslog at første Del af Paragrafen skulde udgaa, medens Vaalen foreslog, at der i Sen skulde hede, efter „Bevilgning hjemler“ „og derved tilføier den Syge osv.“ Ved Voteringen forkastedes Jaabæks Forslag mod 15 St. Vaalens Forslag antoges efter Navneopraab med 38 mod 38 St. idet Præsidentens Stemme gjorde Udslaget.

(Fortsættes)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i Bodø og paa Østlandet og faldt paa Vestkysten. Frisk NV. med Sne i Bodø; fralands Vind med klart Veir i det sydlige Norge. Kuldegrader paa Østlandet. — Ringe Udsigter til Veirforandring.

Kristiania Torvpriser
den 2den April 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	3.	„
Do. Vold	2.	24.	2.	60.
Halm af Rug	1.	„	„	„
Do. - Byg	1.	84.	1.	108.
Do. - Havre	1.	60.	1.	84.
Havremel	7.	„	7.	60.
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	84.	„	90.
Do. - Tønde	1.	48.	1.	60.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	48.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	72.	2.	96.
Flesk	1.	36.	1.	48.
Oxekjød	„	84.	„	100.
Kalvekjød	„	96.	1.	12.
Faarekjød	1.	„	1.	12.
Tiur	„	72.	„	84.
Aarhane	„	36.	„	„
Ryper	„	12.	„	15.
Hjerper	„	20.	„	24.
Birkeved pr. Favn	3.	„	„	„
Furuved	2.	24.	2.	72.
Granved	2.	„	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

Generalforsamling

i det norske Samlag afholdes Tirsdag den 6te April førstkommende Kl. 8½ i det sædvanlige Samlingsværelse i Studentersamfundet.

Bekjendtgjørelse.

Undertegnede underretter det ærede Publikum om, at jeg fra 14de April førstkommende overtager det af Hr. Farver O. Hansen, Mobek i Næs, forhen drevne Farveri, og fortsætter sammes Drift, udførende alt til Professionen henhørende smukt og billigt, ligesom jeg lover Enhver, der vil beære mig med sin Søgning, en hurtig og reel Behandling.

Mobek i Næs, den 1ste April 1869.

Ærbødigst
Carl Elstad,
Farver.

NB. Vadmel modtages ligeledes og besørges stampet.

Tilsalgs.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til billige Priser:

Grønsæbe, reen Oliesæbe,
almindelig & spættet } ¼, ⅛ & 1/16 Td.

Grønsæbe i Saaer!

Glycerinsæbe.
Windsorsæbe.
Tjæresæbe.
Russesæbe.
Stangsæbe.
Sodasæbe.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til betydeligt nedsatte Priser:

Vine og Brændevine.

Røde Vine:

Bordeaux-Vine,
Bourgogne-Vine,
Spanske Vine,

Hede Vine:

Portvin { Oporto 1858, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865. Londonner.

Sherry { Kadix. Londonner.

Rhinske Vine, Souternes, Champagner, Porter.

Cognac i flere Sorter paa Fade fra 40 Potter og opover.

Ovennævnte Vine effektueres i: 1/1, ½ og ¼ Boths samt i Kister fra 12—100 Flasker.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. **Johannes Bruu.**

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, Rum, Genever, forskjellige Sorter Punsche samt reneste krydret Brændeviin udsælges fra
Johannes Bruu's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode **Arac-Punsch** udsælges fra
Johannes Bruu's Butik.

Brød.

Fra eget Bageri anbefales stort og velbagt Brød **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)
anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Tjære i 1/1, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.
Simers & Co.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Røgeløst, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammeløst, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

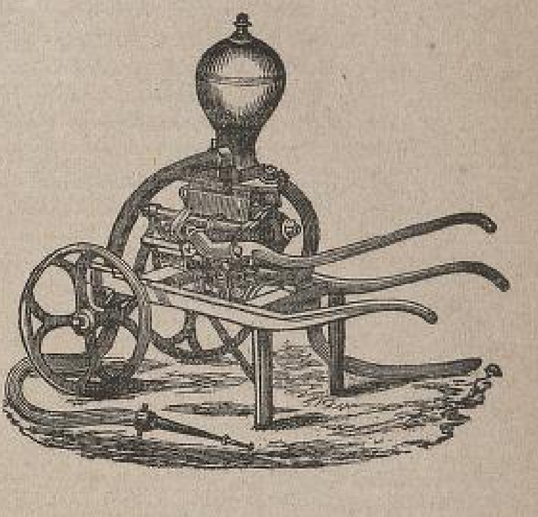

Californiasprøiter

for Skibs- og Husbrug. Blyrør til Spygatter for Skibe og Andet, samt Sprøiteslanger i alle brugelige Dimensioner, anbefales til billige Priser ved **C. Blunch.**

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves	fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Penge og blive deres Raadgiver og Hjælper. Det skal nu min Søn lære at indse, dertil skal han blive dygtig."

De Spotteglöser, som de kom med, der af Sepps Dagløunere blev meddelt disse og lignende Udeladelser af ham, voldte ikke Frimureren videre Hovedpine. Mindre ligegyldig var ham den Omstændighed, at Mari ikke ganske bifaldt Grundsætningerne for Sønnens Opdragelse. Hendes Indvendinger bragte ham imidlertid ikke til at vakle i sin Beslutning, men det gjorde ham ondt, at hans Hustru, med hvem han nu i saamange Aar havde levet i den skjønneste Fred og Enighed, i dette vigtige Punkt endog stillede sig paa hans Modstanderes Side. Han maatte hyppig høre Bebreidelser af hende for at han gjorde Barnet ulykkeligt ved altid at holde ham hjemme, istedetfor at han ved Omgang med jevnaldrende kunde vænne sig til Eftergivenhed og meget andet.

„Dumt Bondesnak!" ivrede da Sepp. „Forstanderen eller Præsten i Skriftestolen har vel villet indblæse Dig, at min Franz skulde vænne sig til Eftergivenhed; det er idetmindste ikke efter min Anskuelse. For Mennesker, som hverken ved at raade eller hjælpe sig selv, kan det være ganske godt, naar de spörger Per eller Päul tilraads; men han skal eller vil ikke blive en saadan Vejrhane, som enhver Vind kan dreje, men en Mand, som helst følger sin egen Indsigt. Hvortil altsaa Eftergivenhed? Ellers er der intet for ham at lære paa Gaden uden at han ved de rige Børns slette Eksempel og de fattiges Kryberi vilde blive en Karl, hvis Fejl og Mangler man vilde paabyrde mig eller i bedste Fald dække en Smule med mine Dalere. Du er ellers saa fornuftig, forstaar mig saa godt, tror mig saa vel — kan Du da slet ikke indse, hvor godt jeg mener det?"

„Dengang da Du vilde forandre saameget i Menigheden,

Munden. „Det Aandelige", sagde han, „kan kun males med Farver, som passer for os. Hvad smerter mere end Ilden? Vist intet. Derfor betegner det den høieste Grad af Smerte. Et Menneske i Ilden — hvilket skrækkeligt Billede! Vist maa det ogsaa virke paa raa Menneskers Indbildning, som uden Frygten for Djævelen ikke vilde kunne være skikkelige. Alt græsseligt, uhyre har man digtet ind i Helvede til Skræk for dem, der ligesom det uartige Barn ikke lyder uden man truer det med Riset."

Om Sepp en hel Uge havde drukket og bandet som en Bryggesjouer, talt utugtigt eller forhaanet Stat og Regjering, vilde han ikke gjort sig saa foragtet af sine Tilhørere og af dem, som af disse havde hørt det, som han gjorde sig ved disse faa Ord. Ørneværten havde intet mere magtpaaliggende at gjøre end at fortælle Præsten, hvilken ugudelig Tale, der var blevet ført i „Kronen" og hvad Murersepp til Eksempel havde sagt der sidste Søndag, nemlig: „Der gaves intet Helvede, og at Præsterne havde opdigtet noget om det alene for at skræmme de dumme Mennesker, saa de kunde vise sig føjelige og ydmyge."

„Vi skal snart have ham!" sagde Præsten kort og tørt.

Den paafølgende Søndag vidste alle, hvem Præsten mente, da han, idet han prækede om de falske Profeter, sagde blandt andet: „Falske Profeter er ogsaa de, der har læst et Par ugudelige Bøger eller bringer Forførelsen ind blandt os fra den syndige Verden. Saadanne er besatte af dum Stolthed. Derfor indbilder de sig, Gud ved hvad af sin Slethed, og vil ligesom den første Forfører, Satan, have et Tilhæng. Hvo, der endnu har en Gnist tilbage af Religion, den sky saadanne Djævelens Tjenere, saadanne Kjøgemestere for Djævelens Oldemoder, saadanne fordømte Hoveder, argere end Pesten, ti han ved, at de er i Forbund med Djævelen."

Det var vist ikke faldt den gode Sepp, som hørte denne Præken med Forbauselse men med en god Samvittighed, ind, at den angik ham mere end andre Fremmede, hvis han ikke havde set alles Øjne rettede paa sig. Efter Gudstjenesten vilde han spørge nogle: Hvorfor Præsten havde været saa ivrig idag? men de undveg ham sky, og idet han skjulte sin Harme bag et Smil, gik han hjem. „For Guds og Kristi Skyld", raabte Mari ham imøde, „hvad har Du gjort, siden alle peger paa Dig, naar der bliver præket om den onde? Jeg tror bestemt, at Du er uskyldig, men sig mig dog, hvorledes alt dette hænger sammen?"

Sepp erindrede sig i Hasten intet andet end den sidst hos Kronværten forekommende Forhandling om Helvede, som han trolig Ord til andet meddelte sin Kone.

„Gudskelov!" udbrød Mari, „det er som jeg trodde, Du er bedre end man mente; vær stolt af det, ti mange er værre. Præsten har maattet tage det, saaledes som onde Folk har givet ham det."

„Maattet tage!" ivrede Sepp. „De, Pav — Præsterne siger: tro ikke den og den, og selv tror de den første den bedste Sladderhank. Hvorfor tror Præsten enhver Sladderhank og Slyngel, som han igrunden selv foragter, medens jeg ikke skal tro og sige, hvad der synes mig fornuftigt, hvad de bedste og mest oplyste har udtalt?"

Saaledes ivrede Sepp under Middagsmaaltidet og om Eftermiddagen gik han for første Gang ikke i Kirken, skjønt ingen Forretning af nogensomhelst Vigtighed hindrede ham.

Ellers havde Prækenen behaget alle, der kjendte Sepp, overordentlig godt. „Han (Præsten) kan sige en det", hedte det; men især var det Folk kjært, at de nu ikke behøvede at gjøre sig noget Hovedbrud for, hvorledes det var gaat til med, at Frimureren saa hurtigt var blevet rig, ti Præsten havde jo

Dagbladet.

No. 76. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Løverdag den 3die April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 1ste Søndag efter Paaske:

i Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop, der tillige forretter Konfirmation; Gudstjenesten begynder Kl. 9;
Aftensang: Hr. Pastor Tandberg;
i Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen, der forretter Konfirmation; Gudstjenesten beg. Kl. 9;
Aftensang: Hr. Pastor Hansen;
i Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund;
i Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund, der forretter Konfirmation; Gudstjenesten begynder Kl. 10;
Aftensang Torsdag Kl. 10;
i Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepr. Elstrand;
i gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg; Konfirmation forrettes af Hr. Sognepræst Dop; Gudstjenesten begynder Kl. 9;
Kommunion Onsdag den 7de;
i østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen, der forretter Konfirmation;
i vestre Akers Kirke: Hr. resf. Kap. Schüller; Konfirmation forrettes af Hr. Sognepræst Faugen; Gudstjenesten begynder Kl. 9;
Kommunion Onsdag den 7de;
i Brødremenighedens Forsamlingssal tydsk Prædiken Kl. 11; norsk Prædiken Kl. 6;
i Enerhaugens Søndagsskole holdes Missionsforedrag Kl. 5;
i St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10; Eftermiddagsandagt Kl. 5;
i Latinskolens Festivitetslokale Bibellæsning Kl. 6;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumunddalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Dovdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Bebdungsnæs, Lerein, Byn, Løiset, Bolsø (Sibe), Fredø, Bessnæs og Dirlong indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Ballø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefoss, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellensen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hadeland, Hønen, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Voss og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefoss, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 2den April. I den lovgivende Forsamling har Indenrigsministeren erklæret, at Regjeringen ikke vil opgive Systemet med de officielle Kandidaturer, men vil undlade at bekjæmpe visse Kandidaturer, med hvilke den før har kjæmpet. Saalangt som til fuldkommen Neutralitet vil den ikke gaa.

Breve fra Vestlandet.

VI.

Vaaren er allerede kommen, endnu forinden vi her have havt nogen Vinter. Det vil sige ingen ægte, god norsk Vinter, saaledes som den skildres i den bekjendte Folkesang:

„Min norske Vinter er saa vakker
Med hvide snebedækte Bakker".

Disse Nordahl Bruns bekjendte Ord kunne I, som bo paa Østlandet eller Oplandet, istemme hver Vinter og prise Eders stadige, gode Vinterføre, medens det derimod lyder som en bitter Spot for os her langs Kysten især i denne Vinter, naar Digteren taler om, at

„Sne paa Fjeldet Veien baner
For norske Bondes Karavaner";

thi desværre i hele Vinter have vi manglet den fornødne Sne og Is til godt Vinterføre. For Jul havde vi en Smule Sne, medens derimod Is paa vore Myrer og Vande manglede, men strax efter Jul tog Tøveir Sneen bort, og da endelig Frosten kom og lagde Is paa Vand og Myr, saa var det bar Mark langs Kysten og 1 a 2 Mile op i Landet, og Vinterføre have vi aldeles ikke havt. — Og herom vil jeg nu anstille nogle Betragtninger: „Hvilket kjedsommeligt Brev! tænk om Vinterføret"! siger Du maaske, naar Du læser disse Linier, og Du staar i Begreb med at kaste hele Brevet ulæst fra Dig. Men jeg forlanger, at Du læser videre; thi Læsningen af disse Linier skal maaske udvide din Synskreds, saaledes at Du paaskjønner Goder, som Du hidtil lidet vurderede, og at tillige dit Blik aabnes for, hvor stedmoderlig behandlet denne Del af Landet i mange Henseender er — og forsaavidt som disse Linier naa saa høit som til Storthingsmands eller Statsraads Øie, ville vi haabe, at de skulle trænge endnu længere ind og lægges ret alvorlig paa Hjerte.

„Jeg mangler Vinterføre derhenne, nu saa faar I finde Eder i at kjøre paa Vogn"! — er maaske din Tanke om vort Klagemaal. „Kjøre paa Vogn"! ja, kunde vi bare det! men dertil kræves Veie, og Veie have vi desværre hidtil faaet saalidet af, uagtet vi have anstrengt os til det Yderste; thi Terrænet er her saa overmaade kostbart med Fjeld, smaa Søer og bundløs Myr, og Befolkningen er spredt i en Labyrinth af smaa Dalfører, hvilket gjør Kravet større, medens Kræfterne til saadant Arbeide bliver færre.

Store Dele af Kristiansands Stifts Indland have derfor ingen anden Forbindelse med Kysten og Byerne end Kløven eller Vinterveie, og dog ere gode Landeveie — fuldt saa nødvendig i denne Landsdel, som i de Distrikter, hvor Landmanden brødføder sig selv. Ikke nok med at Korn og andre Varer skal transporteres hjem, men Landets Bygning foraarsager, at Dale og Vasdrag her have mindre Betydning end paa Østlandet, og derfor er det i stor Udstrækning nødvendigt, at Skovens Produkter føres overland til Kysten. Østenfor Lindesnæs, hvor betydelige Skibsbyggerier drives, finder Befolkningen i Indlandet en væsentlig Indtægtskilde ved at levere Skibsplanker, Knæer og Krumlast til Skibsbyggerierne, hvilket betales mangfoldig bedre end den Rundlast, som ofte med stor Vanskelighed kan fremflødes i Elvene*).

Der, hvor ingen Sommerveie gives og derfor af saadan Transport er henvist til disse Egnes saare ustadige Vinterføre, er man derfor, naar dette ganske udebliver, ligesaa ilde stelt [illegible] feil, [illegible] mislykkes. Vestenfor Lindesnæs er Vinterføret endnu mindre at paaregne, men der har man jo heller ikke saa store Skove, at man har Skibsmaterial at transportere, der produceres af Skoven kuns Tøndestav, og dog kunde man nok ønske til Transporten af denne ogsaa banet Vei for en Kjærre, naar man ovenfor Fedde eller Aaensire ser Mænd og Kvinder i Mangel af banet Vei at bære tunge Byrder af Tøndestav paa Ryggen mellem Fjeld og Urd for fra Fjeldvandene at naa ned til Kysten.

Men giver her paa Vestlandet Vinteren os ikke Sne, saa er den desto mere gavmild paa Svul, hvilket gjør de tarvelige Fremkomster endnu værre. — Lad mig her vise Dig et Billede af Livet i Vintertiden i disse Egne af Landet. Medens I godt Folk i Kristiania nu fornøiede maa kjøre med klingende Dumbjelder paa prægtigt Vinterføre op gjennem Østerdalen, men forlange en opvarmet Jernbanekoupée, saa vandre 3 Mænd med en Kløvhest op gjennem en trang Fjelddal. Den tarvelige Ridevei ligger høit oppe paa Fjeldsiden — Fjeldet skraaner brat og nøgent et Stykke nedover indtil det et Par 100 Alen nedenfor Veien styrter sig lodret ned i et flere Hundrede Fod dybt Svælg, hvor Elven næsten forsvinder blandt Urd og Klippestykker, som en vild Natur har taarnet paa hverandre i Bunden af Kløften.

En Fjeldbæk har flømmet over Veien og ned ad Fjeldsiden, men Kulden har stivnet Vandet til en speilblank Is, som i 20 a 30 Alens Bredde dækker Vei og Fjeldside og gjør Fodfæste umuligt. De 3 Mænd standse og betænke sig, det er farligt at komme over, men det findes ingen anden Vei til Hjemmet, og de ere vante til at vove Livet, og desuden er Hesten skarp skoet — og de have selv ogsaa Braader. Den ene Mand holder sig fast i Hestens Hale med den ene Haand — det er trygt — og den anden Haand rækker han sin Kammerat, og denne holder igjen den 3die trofast i Haanden. Saa vandre de frem den farlige Vei med Svælget nedenfor sig. Men Isen er saa skraa og Braadderne maaske slidte — og den Bagerste glider — og falder, og river med sig den anden og den første og tilsidst glider ogsaa Hesten og ligger i Knæ ved det heftige Ryk. — — Da slappes Haandtaget mellem første og anden Mand og de Tvende styrtede udover og knustes i Dybet, medens Hesten med den formindskede Byrde igjen kom paa Benene, trækkende med sig den Tiloversblevne, halv vanvittig af Rædsel. — —

Og dette er et Billede af det virkelige Liv, det passerede for 5 a 6 Aar siden henne i Stavanger Amt paa en temmelig befaret Fjeldvei. Jeg har selv seet Stedet og der hørt Ulykken berette.

„I godt Folk paa Vestlandet, bør da i Sandhed anstrenge Eder for at faa saavidt skikkelige Veie, at de uden Livsfare kunne passeres!"

Saaledes hører jeg Folk paa Østlandet sige — fordi man der ikke kjender Forholdene hos os. — Men Faktum er, at ingensteds i Landet anstrenger baade Kommuner og Private sig saaledes til det Yderste for at forbedre sit Veivæsen, som her i Kristiansands Stift. Det er mange Kommuner, som have bevilget 10 Spd. pr. Skylddaler og derover til enkelte Veianlæg, ja man har ogsaa Exempler paa Udligning af 20 Spd. pr. Skylddaler foruden frivillige Bidrag af Private — og dog er Terrænets Beskaffenhed saa vanskeligt, at end ikke med saadanne Opofrelser Behovet kan afhjælpes. Det er derfor heller ikke ualmindeligt, naar man reiser i Indlandet, at man midt i øde og ulændt Mark træffer Spor af paabegyndte Kjøreveie, — man ser det har været gravet, muret og sprængt — men saa har Arbeidet oversteget Kræfterne, og trods en god Begyndelse er det bleven ufuldendt.

Under disse Forholde har ingen Skat været saa populær i disse Egne som Udredslerne til Veivæsenet. Om man end hidtil kuns i ringe Grad har faaet godt af det almindelige Veifond, forholdsvis til Behovet, saa har man dog levet i det Haab, at naar Østlandets Krav var afhjulpen, saa skulde Veivæsenet desto kraftigere udvikles i vore Egne.

Under disse Omstændigheder var det i Almindelighed neppe noget velkommet Budskab, da man ved Juletid erfarede, at Udligningen til Statens Veivæsen nedsattes med ⅓, dog fandt man sig noget beroliget ved at erfare, at endel af det inddragne Beløb skulde udredes ved Bevilgning af Statskassen, — og desuden, da hele Nationen havde raabt paa Besparelse, fandt man jo at maatte finde sig i, at ogsaa Udviklingen af Kommunikationsvæsenet skred noget langsommere fremad. Og dog har nærværende sneløse Vinter dobbelt maattet overbevise os om, hvor store Byrder og Tab for Distriktet følge deraf, at vi i saa høi Grad savne Forbindelsesveie mellem Kysten og Indlandet. Og disse Tab ramme ogsaa indirekte Statskassen. Da daarlige Adkomstveie mellem Indlandets Skovdistrikter og Kysten med dens Skibsbyggerier ere nemlig til ikke ringe Hinder for, at Skibsbyggerierne kunne tage ønskelig Opsving, og heri ligger en væsentlig medvirkende Grund til, at det gjærne viser sig billigere at kjøbe Skibe i Udlandet, end at bygge dem hjemme. Disse betydelige Indkjøb for Hundredetusinder om Aaret fra Udlandet skulde ellers synes at vise, at den vinskibelige og flittige Befolkning, som bor paa vore Klipper langs Kysten, ikke kunne konkurrere med Udlandets Arbeidere. Men dette skriver sig sandelig ikke fra Mangel paa Dygtighed — — men, mærk mine Ord! — paa samme Tid som Statsstyrelsen har gjort saa Lidet for ved forbedrede Kommunikationer at lette denne Bedrift og dermed samtidig kraftig ophjælpe Indlandet og gjøre dets naturlige Hjælpekilder frugtbringende, saa har man gjennem Beskatningen sørget for, at fordyre Livet her paa disse nøgne Klipper. Denne Befolkning, som ei lever af Ager og Eng, og som endog maa savne den ellers i vort Land saa almindelige Herlighed af Melk, er nødsaget til at bruge saameget desto mere Kaffe, The og Sukker i Forhold til de øvrige Landsdele — og med Hensyn til de fleste andre Nødvendighedsartikler er Kystbeboeren endnu uforholdsmæssig toldbeskattet. I Sandhed denne Kyststrækning kan med Føie betragtes fremfor nogen anden Del af Landet som et „Skatteland". Med lettere Adkomster fra Indlandet til Kysten vilde utvivlsomt Skibsbyggerierne trives saameget bedre, at man ikke behøvede at lade Udlændingen gjøre dette Arbeide for os — og i Forhold som Skibsbyggerierne udvikle sig vore ogsaa Toldintraderne, thi enhver her paa Kysten bosat gift Arbeidsmand, som har Familie, kan antages at betale 8 a 10 Spd. aarlig Skat til Statskassen under Form af Told. — Jeg har saaledes Grund til at paastaa, at de manglende Forbindelser mellem Kysten og Indlandet ere indirekte til Tab for Statskassen.

Men det har forekommet os, som om Regjeringen i flere Tilfælde kuns har havt lidet Syn for denne Landsdel og dens Bedrift. Ja selv nærværende Storthing, som i det Hele taget har Nationens Anerkjendelse, synes dog ogsaa ved enkelte Leiligheder at have behandlet de Sager, som angik os temmelig stedmoderlig. Naar det altsaa har forekommet os, at der gjærne har været vist større Sparsomhed ligeoverfor vore Interesser, end naar det gjaldt mere begunstigede Landsdeles Krav, saa har denne Følelse ogsaa faaet ny Næring, naar vi erfare, at Regjeringen for nærværende Storthing skal ville foreslaa bevilget Jernbane mellem Kristiania og Trondhjem over Østerdalen, et Arbeide, som ialt vil kræve henved 3½ Million Spd., og som i heldigste Tilfælde kuns paaregnes at kunne bære sine egne Driftsudgifter, medens altsaa et Rentetab af henimod 200,000 Spd. aarlig her maa paaregnes. Vistnok gives der neppe Nogen, som ikke deler Ønsket om, at en Jernbaneforbindelse mellem Trondhjem og Kristiania maa komme istand, saa snart som Staten er istand til at bære de dermed forbundne store Ofre, uden Fortrængsel for andre Anlæg, som maatte være mere paatrængende. Men Anlæg af nævnte Bane gjennem Østerdalen med sin haarde lange Vinter og ugunstige Sneforholde, synes at maatte stille sig endnu mere tvivlsomt, efter at det er oplyst, at det ogsaa kan være Mulighed for Baneanlæg gjennem Gudbrandsdalen. Er dette end kostbarere, saa vilde et saadant Storværk dog have en ganske anden Betydning end Østerdalsbanen derved, at det folkerige og frugtbare Gudbrandsdal saavelsom Romsdalen og øvrige Fjorddistrikter da knyttedes ind i samme Kommunikationskjæde. Det har forekommet os af Pressens Udtalelser, som om man i Kristiania betragter Gudbrandsdalslinien med en besynderlig Ugunst, hvilket vi ikke kunne forklare os anderledes, end at man frygter for at en grundig Sammenligning mellem begge Baners Berettigelse vilde foranledige Sagens Udsættelse i 2½ Aar, og at man derfor af Iver for at Sagen strax gjennemføres, vil paa Forhaand have Gudbrandsdallinien forkastet, fordi den er dyrere, — uden at overveie dens større Nyttevirkning.

Saameget vide vi dog, at Storthinget ikke vil lade sig gribe af det meget undskyldelige Jernbanerus, som vi spore hos Sagens Forfegtere i de Udtalelser, vi have seet i Pressen i denne Anledning. Vi have nemlig fuld Forvisning om, at Sagen ved dens Behandling i Storthinget vil blive modent overveiet, saaledes at man ikke skal risikere ved overilet Valg af Østerdalslinien at „uafviselige Krav" stilles til Jernbane gjennem Gudbrandsdalen, saasnart Østerdalsbanen er fuldført. Sagens Udsættelse i 2½ Aar, til næste Storthing, bør ikke engang Trønderne modsætte sig. I Mellemtiden kan da Drammensbanen forsynes med sine Sidebaner, paa samme Tid som man gjennem en grundig, alsidig Undersøgelse af Gudbrandsdalslinien maatte kunne komme til Vished om ikke denne Linie, trods dens større Omkostning, dog maatte være fordelagtigere. Under nærværende trange Tider er man heller ikke berettiget til at lukke Øinene for den Kjendsgjerning, at Udsættelsen af Jernbanen i 2½ Aar vil

*) Her maa mærkes, at naar Skibsbyggerierne trives bedst i Strøget fra Langesund til Lillesand, saa ligger Grunden ogsaa for en stor Del deri, at den kippefulde og myrlænde Undergrund i disse Distrikter giver Træerne en Vært, som gjør dem særdeles skikket til Skibsmaterial.

foranledige en Rentebesparelse af henved ½ Million Spd. Med kuns en Del af denne Sum vilde de vestlandske Distrikters væsentligste Krav til Oplandsveie kunne afhjælpes, og da ogsaa hertil knytter sig store Interesser, saa forlange vi som vor Ret, at Kravet herpaa ogsaa maa fyldestgjøres, naar de Reisende til Trondhjem bevilges Jernbane istedenfor de prægtige, nyanlagte Chausseer i hine Egne. Og dette paastaa vi med endog saameget større Ret, fordi Mangelen af Vinterføre gjør Veie dobbelt fornødne i vore Egne, hvor desværre Terrænforholdene negter os Jernbaner, medens man paa den anden Side ogsaa maa erindre, at Jernbaners Nyttevirkning igjen bliver mindst i de Egne, hvor Vinterføret er stadigst og Snefaldet størst.

Vestlandet den 27de Marts 1869.

F—g.

Kristiania, den 3die April 1869.

Hvad der strax maa falde i Øinene ved Gjennemlæsningen af Komiteens Indstillinger i Skolesagen, er paa den ene Side den almindelige Begrundelse, Komiteen har givet af det fremsatte Forslag, og paa den anden den affeiende Maade, hvorpaa det af DHrr. Skolebestyrere Aars og Voss fremsatte Skoleforslag er behandlet. Der tales gjentagne Gange om Komiteens „egen Opfatning", „bestemte Formening", „begrundede Mening" osv., og der gjøres en hel Del Tilløb til en selvstændig Granskning og Bedømmelse af Sagen; men naar det kommer til Stykket, har Komiteen intet andet end Skolekommissionens gamle og vel udnyttede Argumenter at holde frem; derfra henter den Citater i Mængde. Det kan vistnok trygt siges, at Indstillingens almindelige Del simpelthen er et Uddrag af Kommissionens vidtløftige Begrundelse, hverken mere eller mindre.

Nu, andet var vel ikke at vente efter Komiteens Sammensætning og med Rektor Steen, tidligere Medlem af den kgl. Kommission, til Formand; men lidt mere Fordragelighed og Moderation ligeoverfor Andres Meninger kunde man vel have ventet hos Komiteen, især da dens egen Sagkyndighed ikke er saa synderlig stor, i ethvert Fald temmelig ensidig repræsenteret, og den kgl. Kommissions Forslag, hvortil Komiteen saa nøie slutter sig, langtfra har vundet almindelig Tilslutning. DHrr. Aars og Voss har selv taget til Gjenmæle mod Komiteen i et Par i Aftenbl. indrykkede Artikler, hvilke tillige foreligger i særskilt Aftryk, og hvorpaa vi tillade os at henvende navnlig Storthingsmændenes Opmærksomhed.

Komiteen har selv som karakteristisk Træk ved dens Forslag fremhævet: 1) den sexaarige Middelskole, der paa en Gang skal tjene som afsluttende Skole og som Forskole for Gymnasierne; 2) de to Gymnasier, Latingymnasiet og Realgymnasiet, begge stillede „under, saavidt muligt, lige gunstige Vilkaar til frit Valg efter individuelle Anlæg og Tilbøieligheder for at kunne udvikle sin eiendommelige Dannelsesevne", det ene tilsigtende „en dybere og mere bevidst Opfatning af Slægtens Udvikling ved at føre den tilbage til dens historiske Kilder", den anden „en fyldigere Tilegnelse af og større Udbredelse over Nutidens Kultur". De Spørgsmaal, der først frembyde sig til Besvarelse, er derfor naturlig disse: Er Middelskolen som afsluttende Skole rigtig anlagt? Kan den med Held tjene som Forskole for Gymnasierne? Og, under Forudsætning af det principielt rigtige i, at der aabnes to Veie til den høiere Dannelse, har hvert af de to Gymnasier faaet en hensigtsmæssig Ordning, og er de virkelig begge stillede under lige Vilkaar? Hvad det første Spørgsmaal angaar, da tror vi, Middelskolen med Engelsklinien vilde blive ret god som afsluttende Skole, især hvis man kunde afkorte Kurset med et Aar og aldeles udelade Fransk. Herved vilde man vinde, at ogsaa den praktiske Realklasses Kursus kunde afsluttes ved en tidligere Alder, og man kunde med mindre Resiko vove at gjøre dette toaarigt; vi lægge Vegt herpaa, fordi vi tro, at Størsteparten af de Middelskoleelever, der ikke gaar over i et af Gymnasierne, under en saadan Ordning vilde være tilbøielig til at gjennemgaa den praktiske Realklasse inden de traadte ud i Livet. Som Forskole for Gymnasierne finde vi derimod den foreslaaede Middelskole langtfra heldig, væsentlig af den Grund, at den gjør den paafølgende Latin- og Reallinies Ligestillethed til en ren Indbildning, naar man ved den egentlige Reallinie forstaar den, der virkelig kan siges at være fuldstændig bygget paa moderne Kulturelementer, den, hvor Engelsk, ikke Latin, er Hovedsproget. Naar der nemlig allerede i Middelskolens tredie Klasse optræder en Latinlinie ved Siden af Engelsklinien, og naar denne Latinlinie fortsættes gjennem Realgymnasiet, har jo Latinlinien strax faaet en langt gunstigere Stilling end Engelsklinien; thi enhver Fader, der ikke med Bestemthed ved, om han skal lade sin Søn gjennemgaa et Latin- eller et Realgymnasium, vil naturligvis lade ham lære Latin, at begge Veie kan staa ham lige aabne. Men endnu langt mere fortrykt bliver Engelskliniens Stilling ved de Hindringer, der ved Universitetet møder den, som har gjennemgaaet Realgymnasiet uden at lære Latin; hvad enten disse Realstudenter bestemmer sig for det juridiske eller medicinske Studium, for ikke at tale om det theologiske og filologiske, maa de underkaste sig en mere eller mindre vidtløftig, foreløbig Examen, hvori Latin spiller en fremtrædende Rolle, inden de kan fremstille sig til den egentlige Embedsexamen. Kunde man saa ikke fristes til at sige, at der er gjort alt for at holde Eleverne borte fra Engelsklinien, den egentlige Realskole, og paa det stærkeste knytte dem til Latinen? Naar det ikke er muligt, som Hr. Nissen antydede i sin første Plan til en Skolereform, at flytte Latinen helt og holdent over i det treaarige Gymnasium, saa faar man idetmindste give Middelskolen et kortere og Gymnasierne et længere Kursus og saa lade Middelskolen blive en virkelig Fællesskole; eller, hvad vi skulde anse for bedre, lade Middelskolens lavere Klasser blive en Fællesskole for alle, de høiere en Fællesskole for dem, der senere vil gaa over i et Realgymnasium, for dem, der vil gjennemgaa den praktiske Realklasse, og for dem, der med en Gang vil gaa ind i det praktiske Liv.

Ifølge Forslaget skal en Afslutning af flere Fag finde Sted ved Overgangen fra Middelskolen til Latingymnasiet, og en Afgangsexamen afholdes. Vi skulle ikke opholde os ved, at denne Afslutning for enkelte Fags Vedkommende, f. Ex. Tydsk, vel er mindre heldig; men mod en Afgangsexamen som Betingelse for at kunne gaa over i et Latin- eller Realgymnasium maa vi bestemt udtale os; den forekommer os aldeles unødig og vil kun have en skadelig Tilbagevirkning paa Undervisningsfriheden i Middelskolens høiere Klasser. Af større Betydning er dog de Mangler ved Forslaget, der ligge i for store Fordringer i det Hele med den deraf følgende Sandsynlighed for Overlæsselse og i den forlængede Skoletid.

Naar man som her i mange Stykker skal forsøge noget ganske nyt, er der al Opfordring til at begynde smaat og stille lave Fordringer; dette vil ingenlunde blive Tilfældet efter det foreliggende Forslag. Hvad Skoletiden angaar, paastaar rigtignok den kongelige Kommission, og med den Komiteen, at den ikke vil blive forlænget; men, naar 9 Aar er Lavalderen ved Indtrædelse i Middelskolen, og en Elev jo kun i allerheldigste Tilfælde, kunde forlade Gymnasiet ved 18 Aars Alderen, 19—20 Aar vil uden Tvivl blive det almindelige; og saa har man endnu Anden-Examen, inden Embedsstudiet kan paabegyndes.

Det vil af det Foregaaende være klart, at vi ikke kunne finde Skoleforslaget, saaledes som det nu foreligger, synderlig tilfredsstillende; men vi tro det nok modtageligt for Ændringer og Forbedringer og hertil haabe vi dets Behandling i Thinget vil yde vægtige Bidrag.

Kgl. Resolutioner. Ved Kgl. Resol. af 27de f. M. er C. A. Guldberg, der under 23de Januar sidstleden blev udnævnt til Sognepræst til Onsø Præstegjeld under Vestre Borgesysels Provsti i Kristiania Stift, naadigst tilladt at forblive i sin hidtil havte Embedsstilling som residerende Kapellan til Ullensakers Præstegjeld under Øvre Romerikes Provsti i samme Stift indtil 14de Oktober d. A.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det blandt Andet bestemt, at Kateketen i Ladestedet Farsund fritages for at være Bestyrer og Førstelærer ved Ladestedets Borgerskole, mod at han overtager en Lærerpost ved samme Skole med indtil 26 ugentlige Undervisningstimer og mod en aarlig Løn af Skolekassen af 250 Spd. samt Familiebolig i Skolebygningen.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt, at den Byfoged i Kristiania W. L. Jürgensen ved Kgl. Resol. af 24de September 1868 forundte Tilladelse til at foretage en Reise i Udlandet og derunder at være fraværende fra Udgangen af September 1868 til 1ste Mai 1869 forlænges til 15de Juli 1869.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet ang. Lofotfisket, dat. Stamsund 2den ds.:

Fra Onsdag Morgen til igaaraftes har Sydveststorm saagodtsom ganske hindret Fiskeriets Drift. Nogle faa Baade fik igaar trukket ved de østligste Vær, Fangsten ringe; enkelte Kjøbefartøier begive sig til Finmarken.

Odelsthinget sammentræder Mandag Kl. 9 Formiddag til Foretagelse af:

1. Amtmand Holmboes Forslag angaaende Anmodning til Regjeringen om at forelægge næste Storthing Forslag til Lov angaaende Afskedigelse af Geistlige Embedsmænd, som ere uskikkede for sin Stilling.
2. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende den kgl. Proposition til Lov om Ophævelse af Lovbestemmelserne om Kaution for offentlige Oppebørselsbetjente.
3. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 ang. den kgl. Proposition til Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse og de om samme Gjenstand fremsatte Forslag m. V.
4. Referat.

Lagthinget sammentræder samme Dag Kl. 10 Fm. til Foretagelse af:

1. Odelsthingets Beslutning til Lov om Adgang til at give dramatiske Forestillinger.
2. Do. Do. i Anledning Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld.
3. Do. Do. til Lov om Forandring i Skifteprocessen i Dødsboer.
4. Do. Do. til Lov om Fredning af Jordforholdene i Finmarkens Amt.
5. Do. Do. til Lov indeholdende Tillæg til og Forandringer i den om den almindelige Enkekasse gjældende Lovgivning.
6. Do. Do. til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skydsvæsenet.
7. Referat.

Det svenske Bibelselskab holdt forleden Dag sit Aarsmøde i Stockholm under Kongens og et Par af Prinsernes Nærværelse. Selskabets Skriver oplæste Beretningen om dets Virksomhed i 1868. Den havde, heder det i en Meddelelse i Gøteborgs H. och Sjöf. Tidn., hvoraf vi meddele det Væsentligste, vel ikke været saa storartet som i mange andre Lande, men dog stor og glæderig. Ved fælles Bestræbelse fra flere forskjellige Selskaber uddeles aarligen i Sverige omkring 80,000 Bibler, Svenske Bibelselskabet har i forrige Aar ladet trykke 10,000 Stykker af den Hellige Skrift, og i samme Tidsrum har Selskabet solgt 8,712 Stykker eller 643 flere end i 1867. Det brittiske Bibelselskab har i 1868 i Sverige udspredt 55,972 Bibler og tilsammen under sin hele Virksomhed ikke mindre end 1,738,604 Stykker. Gøteborgs Bibelselskab sees i 1867 at have omsat over 11,000 Bibler. Der oplæstes ogsaa i Aarsmødet Indberetning fra norske, finske, preussiske, franske, brittiske og nordamerikanske Bibelselskaber. Den ulige største Virksomhed udøves nu som før af det brittiske Bibelselskab; den omfatter ogsaa saagodtsom hele Jordkloden, idet alene de indre Dele af Afrika og vestre Dele af Amerika endnu ikke ere blevne velsignede med Evangeliets Lys. I det sidste Aar, som man havde modtaget Beretning om, havde det brittiske Bibelselskab uddelt ikke mindre end 2½ Mill. Bibler; siden sin Stiftelse har det omsat mere end 55 Millioner Bibler. Blandt de Lande, heder det, som begynde at blive mere tilgjængelige for Guds Ord er Rusland, hvor isærdeleshed Jøderne ere begjærlige efter Bibelen, Indien, hvor Bibelen uddeles i en Mængde forskjellige Sprog og Bygdemaal, samt Kina. I sidstnævnte Land er Fiendskabet mod Bibeluddelerne nu minket mere og mere, og de høie kinesiske Embedsmænd indskrænke sig nu til at advare mod den nye Lære ved store Plakater, som de klistre op paa Husvæggene! — Næst det brittiske Bibelselskab har det nordamerikanske udfoldet den største Virksomhed.

Om den svenske Sangerinde Kristina Nilson fortæller et fransk Blad følgende: Da den berømte Musiker Berlioz laa paa sit sidste og allerede ved Lamheden var bleven maalløs, frembar en af hans Nærmeste en Bøn til ham fra Kristina Nilson, om at faa hans Navnetræk til sit Album, hvori hun allerede havde Haandskrift af Rossini, Aubert og andre berømte Mænd. Berlioz forstod Meningen og rørte paa sig, hvorpaa man rakte ham Albumet. Hurtigt og med et af disse Livsgnistens Opblussinger, som findes hos energiske Naturer, og som Videnskaben ikke kan forklare, lagde han den store Bog over sine Knæ, og nedskrev nu uden en eneste Feil Ordene og Musiken til en af sine bedste Sange: „Reviens, reviens, ma bien-aimée!"

En Fabrik for Tilvirkning af falske Pengesedler er nylig opdaget i Ørebro i Sverige.

Storthingets Femtenmandskomite til at udarbeide Forslag angaaende Udvidelsen af den statsborgerlige Stemmeret skal have Møde Mandag Eftermiddag.

Den berømte Musiker Anton Rubenstein agter at give nogle Koncerter her i Slutningen af denne Maaned.

Morderne til den paa Gjelleraasskoven her ved Byen den 17de og 18de Novbr. 1866 dræbte Vestgöthe Rosander ere nu ifølge Aftonbladet opdagede. En 26 Aar gammel Svenskegut, Otto Karlson, har nemlig paa Diakonisseanstalten ved Ersta, hvor han er indlagt, efterat hans Fod paa Grund af Skade foraarsaget ved et Fald var afsat, dreven af Samvittighedsnag tilstaaet, at han i Samraad med en Vermlænding Nils Karlson, slog til Rosander med en Sten i Tindingen, saa at han øieblikkelig døde. Derpaa drog de Liget ud af Veien og rovede den Myrdede for 52 Rd., han havde paa sig, delte Summen, og drog videre ad forskjellig Vei, for des lettere at undgaa Mistanke. Nils Karlson skal nu være bosat her i Landet.

Isen i Drammensfjorden er endnu ifølge „Dr. Bl." saa stærk, at Dampskibet Drammen ikke har formaaet at bryde den istykker.

Det nye Dampskib paa Hardangerfjorden var foreløbig døbt med det besynderlige Navn „Hardangeren", hvilket i Generalforsamlingen vakte megen Strid, idet man vilde have Navnet omforandret til det efter norsk Sprogbrug ene rigtige Hardingen eller efter Pastor Irgens's Forslag Haringen; Lensmand Aga vilde have det til „Harinjin", som det vel ogsaa vil blive kaldt i Dagligtale.

Prinsen og Prinsessen af Wales ventes ifølge et Telegram til Konstantinopel paa Hjemveien fra Ægypten.

Cirkus Halvorsen begyndte forrige Mandags Aftes under de bedste Auspicier sine Forestillinger i den „amerikanske" Cirkus paa Glacisholm. Huset var allerede udsolgt ved Middagstid. „Selskabet tæller — skrives der — flere dygtige Medlemmer og venter i Løbet af nogle Dage endnu flere, og de forskjellige Præstationer modtoges med stærkt Bifald."

Myntenhed. En Regjeringsbeslutning i Spanien har ifølge Overenskomsten paa sidste Myntkonferents indført Fransk-Systemet som Myntenhed i Spanien. 1 Frank beregnes til 4 Realer. Budgettet for 1870 fastsattes efter det nye Myntsystem. Fra 1871 gjælder den nye Enhed ogsaa i privat Samfærdsel.

Ny Jernbane over Alperne. Fra Florents skrives, at Regjeringen har besluttet sig til Anlægget af en ny Jernbanelinie, der skal gaa over St. Gothardt. Man har paabegyndt de nødvendige Forhandlinger med de deri interesserede Magter.

En græsk Deputation fra Sporaderne er indtruffet i Paris for at udbede sig Frankrigs Beskyttelse mod de af Tyrkerne trufne Forholdsregler paa disse Øer.

Forhandlingerne om Renteloven skulle efter Anmodning fra flere Kanter senere blive meddelte udførligere efter Storthingstidenden.

Vaagpenge. Kapteinen paa det svenske Dampskib „Gustav Vasa", som af Kristiania Is- og Buxerdampskibsselskab var indstevnet for en Søret til Betaling af Vaagpenge for 2 Reiser, uagtet det sidste Gang selv tildels slog sig gjennem Isen uden Benyttelse af Raaken, — har foretrukket efter Overenskomst at betale Selskabet 50 Spd., saa at Spørgsmaalet om Selskabets Rettigheder i det Hele over Vaagen og Afgiften til samme, hvorover der har været ført mange Klager, denne Gang ikke vil blive afgjort af Domstolene. Man har imidlertid før en Underretsdom, ved hvilken der i et tildels lignende Tilfælde er bleven paalagt Afgift.

Til Husleiehjælp for trængende Sømænd eller deres Efterladte er af Stavanger Sømandsforening uddelt 600 Spd. til omtr. 130 fattige Familier.

Angaaende de mindre Fiskerier omkring Haugesund i Aaret 1868 har Hr. Byfoged Nielsen under 27de f. M. til Amtet indberettet følgende:

„Det gjælder om de nævnte Fiskerier, som en almindelig Bemærkning, at Udbyttet i det Hele taget var mindre betydeligt.

Fedsilden slog til under Bukken og Fosenøen, hvor der fangedes omkring 1000 a 1200 Tønder med omtrent 30 Nøter og 300 Mand herfra Omegnen. Paa Vestsiden af Karmøen omkring Vigsnæs var der et lidet Indsig, hvoraf der med 3 Nøter optoges 2 a 300 Tønder. Ligesaa blev der i Førlandsvaagen (ved Sletten) fisket omkring 100 Tønder. Silden var god og temmelig stor Kjøbmandssild og Prisen 3½ a 4 Spd. pr. Tønde. Ansætter man det Hele til 1350 Tønder med en Gjennemsnitspris af 3 Spd. 90 ß, vil den samlede Værdi andrage til omkring 5050 Spd.

Hummeren viste sig paa de sædvanlige Steder, men i mindre Mængde. Omkring Fosen og paa Østsiden af Karmøen skal der være optaget omkring 10 a 14,000 Stykker; paa Strækningen omkring Torvestadhavn sydover forbi Vigsnæs 15 a 20,000, ved Røvær, Føsen og Udsire 18 a 20,000. Altsaa paa disse Strækninger 45 a 50,000 Stykker. Hvad heraf udføres til England, gaar gjennem Haugesunds Toldsted, men da Hummerudskibningen herfra kun udgjorde 34,131 Stkr. ere hine Opgaver, der kun støtte sig til et løseligt Skjøn af kjendte Folk, vistnok forhøie, da Forbruget heromkring vel neppe kan anslaaes høiere end til 5 a 6000 Stkr., og den samlede Udbytte overstiger saaledes neppe 40,000 Stykker. Prisen var 5 a 6 ß pr. Stykke, og sættes den gjennemsnitlig til 5½ ß, bliver den samlede Værdi omtrent 1830 Spd.

Makrelfisket, som hovedsagelig foregik med Drivgarn paa Havet, var i det Hele misligt. Baadenes Antal, hvoraf herfra Byen omtrent 20, var temmelig betydeligt paa Havstrækningen omkring Udsire, Røvær og Espevær, da Fiskerne ligefra Skudesnæs (muligens ogsaa fra Hvidingsø) tage til Bømmelen og Bræmnæs i Søndhordland og samle sig om disse Fiskepladse; efter kjendte Folks Opgivende kan det anslaaes til omtrent 200 Baade, som med Fradrag af hvad der er medgaaet til Husbrug her i Byen og Omegn, bragte Fisken til Ishusene i Røvær, Fæøen og her i Byen, hvorfra den i fersk Tilstand udskibedes til England. Ifølge Opgave fra Toldkammeret hersteds, er der udskibet 166,750 Stykker. Forbruget herhjemme har vel neppe været over 23,250 Stkr., og det hele Udbyttet bliver altsaa 190,000 Stkr. Prisen dreiede sig om 3 a 3½ ß og kan formentlig gjennemsnitsvis ansættes til 3¼ ß, hvorefter Udbyttet saaledes med et rundt Tal skulde blive 5140 Spd.

Laxefiskeriet mislykkedes saagodtsom aldeles paa disse Kanter, og den hele Udførsel af fersk Lax herfra til England var efter Toldkammerets Opgave 814 Skaalpund.

Brislingfisket var heller ikke for noget at regne og de øvrige Fiskesorter har heller intet leveret, som er Omtale værd, udenfor hvad der er medgaaet til dagligt Brug.

Sammenfatter man efter det Anførte Udbyttet af de Fiskesorter, som paa disse Kanter have været Gjenstand for Udførsel, vil altsaa Værdierne stille sig saaledes:

Fedsild 1350 Tdr.	a 3 Spd. 90 ß	5050 Spd.
Hummer 40,000 Stykker	a 5½ ß	1830 —
Makrel 190,000 —	a 3¼ ß	5140 —
		12,020 Spd.

Forøvrigt maa det bemærkes, at en stor Del af den fiskende Befolkning her i Byen og Omegnen regelmæssig deltager i Sommerfiskerierne nordenfor, og denne Bedrift har i de sidste 2—3 Aar været i Tiltagende. Herfra Stedet og fra Omegnen har vel i forrige Aar omkring 40 Fartøier været udrustede for Sommerfiskerierne nordenfor, adspredte paa Kysten fra Bergen til Finmarken. Udbyttet har været meget forskjelligt, men i det Hele mindre heldigt. Bedst gik det dem, som kom op i Storsildfisket ved Aasvær, hvori desuden flere Nøter fra disse Kanter deltog tildels med godt Udbytte".

Vor Feljeton: „Frimureren" kan paa Grund af Storthingsforhandlingernes Vidtløftighed ikke idag faa Plads i Bladet.

Storthinget.

Torsdag den 1ste April holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. (Forts.)

§ 3. Hvis Nogen, der hverken her i Riget har underkastet sig medicinsk Embedsexamen, eller af Kongen er meddelt Bevilgning til at udøve Lægepraxis, tage Syge i Kur, og han derhos enten: a) har betinget sig eller modtaget Godtgjørelse, eller b) for den, der har begjæret eller samtykke i at benytte hans Hjælp, urigtigen har udgivet sig for at være autoriseret til at yde denne; eller c) anvender Lægemidler, som det er forbudt Apothekerne at udlevere til Alle og Enhver: — eller d) er væsentlig Omstreifer; — eller e) ikke har opholdt sig her i Riget i 3 Aar; — eller f) her i Riget har udstaaet Strafarbeide; — straffes han med Bøder eller Fængsel.

Sæim foreslog at Litr. a skulde udgaa. Sørenssens udbad sig, at der særskilt vilde voteres over d, e og f, da han agtede at stemme mod dem. Augustinussen udtalte sig mod hele Sen, medens Falsen foreslog, at man væsentlig overensstemmende med den kgl. Proposition skulde sætte under a „drive Lægevirksomhed som Næringsvei." Schulze foreslog, at d, som var meget uforstaaelig affattet, skulde lyde: „her i Riget ikke har fast Bopæl," samt at den sidste Straffebestemmelse, Fængsel, skulde bortfalde. Efter en Del Debat gik man over til Voteringen, som havde følgende Udfald: 1) a, b, c bifaldtes efter Minoritetens Forslag (nemlig saaledes, at a udgik) med 51 St. 2) Schulzes Forslag til Litr. d forkastedes med 54 St., medens Komiteindstillingen bifaldtes mod 24 St. 3) Litr. e bifaldtes mod 24 St. 4) Litr. f bifaldtes mod 17 St. 5) Schulzes Forandring i f forkastedes mod 34 St. med 40 St. Sagens videre Behandling udsat til Lørdag.

Mødet hævet Kl. 2½.

Lagthingets Forhandlinger ang. Odelsthingets Beslutning til Lov om Menighedsraad. J. Velde foreslog, Loven henlagt hvilket Forslag imidlertid vedtoges at skulle udstaa, indtil Loven var gjennemgaaet. Motzfeldt vilde ikke have Menighedsraad, men optaget de af Lovens Bestemmelser, der angaa Organisationen af Menighedsmøder. Aschehoug talte for Loven, ligesaa Schwartz. Ved § 1, der bestemmer, at Menighedsraad kun skal indføres, hvor det af Menigheden besluttes, foreslog Sandberg, at det skulde hede: „I ethvert Præstegjeld skal et Menighedsraad oprettes", hvilket Forslag forkastedes mod 4 St. 2det og 3die Punktum i § 2 fik efter Forslag af Amtmand Jensen følgende Form: „Fremmøder af de Stemmeberettigede saamange, at de mindst udgjøre 1/3 af Antallet af de ifølge sidste offentlige Folketælling til Menigheden hørende Mandspersoner over 25 Aar eller i Sogne, hvor dette Antal opløber til over 800, 1/3 af de første 800 og 1/10 af det overskydende Antal, og mindst 2/3 af de Tilstedeværende erklære sig for Oprettelsen af Menighedsraad, skal saadant oprettes. Bliver Oprettelsen af Menighedsraad i dette Møde ikke besluttet, enten fordi ikke et tilstrækkeligt Antal af de Stemmeberettigede har mødt eller fordi ikke 2/3 af de Mødende erklære sig derfor, kan Sognepræsten sammenkalde et nyt Møde, naar han maatte anse det rigtigt, ligesom han dertil er forpligtet, naar mindst 1/5 af de Stemmeberettigede forlanger det". § 3, der aabner Adgang til under visse Betingelser igjen at ophæve Menighedsraadet, blev af Schwartz foreslaaet udeladt; dette Forslag blev imidlertid forkastet med 17 St. I § 4, hvor det heder: Menighedsraadet bestaar af: a) de i Menigheden ansatte Præster med Undtagelse af Kaldskapellaner og personelle Kapellaner, forsaavidt de ikke ere Stedfortrædere for den Præst, hos hvem de ere ansatte — besluttedes mod 6 St. efter Forslag af Schwartz, at Ordene „Kaldskapellaner og" skulde udgaa.

Bestemmelsen i § 9 om, at Valg af Menighedsraad skulde foregaa i Kirken, fik efter Forslag af Kildal saadan Form: Valget foregaar i Kirken efter Afholdelsen af den sædvanlige Gudstjeneste eller, hvor saadant ikke maatte ansees hensigtsmæssigt, til anden Tid og Sted efter Valgbestyrelsens Bestemmelse". — Som det vil erindres udgik i Odelsthinget den Bestemmelse i § 15, at Menighedsraadet „vedblivende skal kunne udelukke nogen fra Adgang til Nadveren"; dette besluttedes nu efter Forslag af Schwartz med 15 mod 13 Stemmer indtaget igjen i Sen. Forøvrigt foretoges kun et Par mindre væsentlige Forandringer i Odelsthingets Beslutning. Efter Lovforslagets Gjennemgaaelse erklærede Motzfeldt, at da Ingen havde udtalt sig for det af ham antydede Forslag til Lov om Menighedsmøder, vilde han ikke holde derpaa, men slutte sig til det af J. Velde fremsatte Forslag om den hele Lovs Henlæggelse. Efterat Sibbern, Riisnæs og Harbitz havde udtalt sig for Loven, blev Veldes Henlæggelsesforslag forkastet med 17 mod 11 St., hvorefter Loven tilbagesendtes Odelsthinget. For Henlæggelse stemte: Bergsager, Thorsen, J. Velde, Motzfeldt, Færden, Landmark, Sandberg, Christensen, J. Sæther, Hesselberg og Bagger.

Fredag den 2den April holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Statsraad Meldahl indfandt sig og overbragte kgl. Proposition om Udfærdigelse af Lov om Forandring af § 4 i Lov 25de August 1848 om civile og militære Embedsgaarde. Sendtes Militærkomiteen. Derefter foretoges Valg paa Embedsmænd. J. Sverdrup og Bentsen frabade sig Gjenvalg. Valget havde følgende Udfald: D. Kildal Præsident med 64 St. Vicepræsident J. Sverdrup med 63 St. Sekretær Kjerschow med 61 St. Vicesekretær Bentsen med 61 St. Derpaa Referat. Mødet hævet.

Paa samme Tid holdtes Lagthing til Valg paa Embedsmænd, hvilket efterat Vogt og Hesselberg havde frabedet sig Gjenvalg, fik det Udfald, at Christensen valgtes til Præsident med 25 St. Vogt til Vicepræsident med 22 St. B. A. Sæther til Sekretær med 25 St. Hesselberg til Vicesekretær med 24 St.

Derefter sammentraadte Storthinget. Statsraad Meldahl indfandt sig og overbragte følgende kgl. Propositioner: 1) Ang. Dækning af den paa Armeens Budget stedfindende Overskridelse af det til Munderingsvæsenet bevilgede Beløb. Sendtes Militærkomiteen. 2) Ang. Samtykke til Udsættelse med Indbetaling af Afdrag og Renter af det af Eidsvolds Kommune til Jernbaneanlægget tegnede Bidrag. Sendtes Veikomiteen.

Derpaa foretoges Valg paa Embedsmænd med saadant Udfald: Præsident Harbitz med 80 St., Vicepræsident Aall med 83 St., Sekretær Enge med 91 St., Vicesekretær Sørenssen med 91 St. Til Medlemmer af Valgkomiteen gjenvalgtes de Udtrædende. Efter Valget gik man over til de paa Kartet opslaaede Sager.

Sag No. 1. Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende M. Aarflots Forslag om Grundlovens Redaktion.

Komiteen havde indstillet: Det af M. Aarflot fremsatte Forslag til en forandret Redaktion af forskjellige Grundlovsbestemmelser bifaldes ikke — bifaldtes enstemmig.

Sag No. 2. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende Indtægtsbudgettet.

„Til Veiledning ved Bestemmelsen af det Beløb, hvortil Toldindtraderne i den fra 1ste April d. A. indtrædende Budgettermin antages at kunne opføres i Budgettet, giver nærværende Komite sig den Ære at meddele:

Efter den i Departementets Indstilling benyttede Beregningsmaade, som hidtil sædvanlig har været befulgt, stiller Opgjøret sig saaledes:

Toldintraderne anslaaes i indeværende Budgettermin aarlig til . . .		Spd. 3,163,000.
De af Komiteen, dels i Overensstemmelse med den kgl. Proposition, dels udenfor samme foreslaaede Nedsættelser ere arithmetisk beregnede til . .	Spd. 171,000,	
hvortil kommer de af Storthinget besluttede yderligere Nedsættelser paa Kornvarer m. v. . .	96,750	
	Spd. 267,750	
Desuden:		
Afgang i Lastepenge ved Ophævelse af Skibsafgifter af Passagerskibe anslaaet til	4,250	
Herfra afgaar de af Komiteen indstillede Forhøielser samt det af Storthinget besluttede Paalæg paa Sukkertolden, tilsammen	102,000	
		170,000,
tilbage		Spd. 2,993,000,
lægges hertil det Beløb, hvormed efter Dr. Brochs Fremstilling Toldintraderne i den kommende Budgettermin med uforandret Toldsats kunne antages at overstige Intraderne i den nuv. Termin .		98,000.
udkommer		Spd. 3,091,000.

som den paaregnelige Indtægt, hvilken Komiteens Pluralitet vil tillade sig at foreslaa opført i Budgettet med en rund Sum Spd. 3,100,000.

„En Minoritet, bestaaende af Sælbo, Sæther, Svensen og Wiig, drister sig derimod ikke til at regne saa stor Progres som Pluraliteten, og tør derfor ikke ansætte Toldintraderne høiere end 3,050,000 Spd."

Budgetkomiteen deler den af Toldkomiteens Minoritet ytrede Formening og foreslaar derfor, at Toldintraderne opføres med 3,050,000 Spd., thi indstilles: Post 1. Toldintraderne bliver at opføre med 3,050,000 Spd. Smith-Petersen optog til Fastsættelse i Budgettet den Sum, som Toldkomiteens Pluralitet havde anslaaet Intraderne til, idet han endnu ansaa det for sikkert, at man gik forsigtig tilværks.

Ved Voteringen forkastedes imidlertid dette Forslag mod 17 St., mod hvilket Stemmetal Indstillingen bifaldtes.

Post 2. Brændevinsafgiften opføres med 570,000 Spd. Post 3. Maltafgiften opføres med 225,000 Spd. Post 4. Indtægten af stemplet Papir efter Omkostningernes Fradrag opføres med 70,000 Spd. Post 5. Indtægten af stemplede Spillekort efter Omkostningernes Fradrag opføres med 7000 Spd. Post 6. Betalingen for Embedsbestallinger bliver i Budgetterminen fra 1ste April 1869 ikke at beregne til Indtægt for Statskassen, men at anvende til et Fond til Understøttelse for Embedsmænds trængende Enker og Børn efter Kongens nærmere Bestemmelse. Post 7. Departementets Reis- og Auktionssportler — Betalingen for Embedsbestallinger ikke derunder indbefattet — opføres med 28,000 Spd. Post 8. Afgift af Arv samt 6te og 10de Penge opføres med 25,000 Spd. Post 9. De i Lov af 17de December 1836 omhandlede Jordebogsrettigheder opføres med 19,600 Spd. Post 10. Kongetienden opføres med 15,000 Spd. Post 11. Landskyld og Forpagtningsafgift m. v. af Statens Jorgegods opføres med 4,900 Spd. Post 12. Vedvarende aarlige Indtægter af det i Henhold til Lov af 20de August 1821 ved Salg af Statens Gods dannede Fond opføres med 18,400 Spd. Post 13. Renter og Afdrag af Statskassens udestaaende Fordringer opføres med 145,000 Spd. Post 14. Udbytte af Statens Bankaktier opføres med 110,000 Spd.

Posterne 2—14 bifaldtes enstemmig.

Post 15. Udbyttet fra Banken efter Loven af 28de September 1857 § 1—3 og 6te Juni 1863 opføres med 15000 Spd.

Bergsager fandt, at Beløbet var for lavt anslaaet og foreslog derfor, at Udbyttet skulde ansættes til 24,000 Spd. Herimod oplyste Gram, at Indtægterne forrige Aar havde beløbet sig til 20,000 Spd., medens den de foregaaende Aar havde været 11 a 12,000 Spd., saa at det var aldeles ubestemmeligt at fastsætte noget vist Beløb; og at sætte det høiere end af Komiteen antaget, vilde efter hans Mening Intet gavne. Harbitz troede ikke, at en saadan Bestemmelse her havde sin Plads; her var det blot at tage Hensyn til Middelindtægten i de tre sidst forløbne Aar. Jaabæk foreslog, at Bergsager i sit Forslag skulde sætte 20,000, da det virkelig var et Beløb, som var indkommet. Denne Forandring vedtog Bergsager i sit Forslag, som imidlertid ved Voteringen forkastedes mod 6 St. Post 16: Renter af det Beløb, som er udbetalt af Statskassen til Anskaffelse af Grund for Jernbanen mellem Kristiania og Eidsvoldbakken, opføres med 5400 Spd. Post 17: Udbytte af Statens Aktier i sidstnævnte Jernbane opføres med 22,000 Spd. Post 18: Renter af Hypothekbankens Grundfond opføres med 49,500 Spd. Post 19: Adskillige Indtægter opføres med 18,000 Spd. — Posterne 16—19 bifaldtes enst.

Sag No. 4. Indstilling fra Budgetkomiteen ang. den kgl. Proposition om Indkjøb af Tomt til Embedsbolig for Amtmanden i Finmarkens Amt.

Komiteen havde indstillet: Det til Indkjøb af en ved Hammerfest beliggende Tomt til Opførelse i sin Tid af Embedsbolig for Amtmanden i Finmarkens Amt foreslaaede Beløb 1310 Spd. bevilges ikke. — Enst. bifaldt.

Sag No. 5. Indstilling fra Budgetkomiteen ang. Lønning m. V. til en Navigationsdirektør.

Komiteen havde indstillet: Den under 9de Hovedpost paa Udgiftsbudgettet Bogstav E 2 opførte Lønning for en Navigationsdirektør

	500 Spd.
og til hans Diæt og Befordringsomkostninger	200 —
tilsammen	700 Spd.

bevilges ikke. — Enst. bifaldt.

Sag No. 6. Indstilling fra Militærkomiteen angaaende den kgl. Proposition om Eftergivelse af Jens Kristoffersen Fletstens Kautionsansvar for en Del af Kjøbesummen for den til Kristoffer Olsen Lahougmoen i Aaret 1857 solgte overtallige Chefsgaard Lahoug i Skedsmo Thinglag.

Komiteen havde indstillet: „Storthinget samtykker i, at den nuværende Eier af den til Kristoffer Olsen Lahougmoen i Aaret 1857 solgte overtallige Chefsgaard Lahoug i Skedsmo, Jens Kristoffersen Fletsten, eftergives et Beløb af 2,162 Spd. 113 ß, som udgjør den Del af det ham for Restbeløbet — 4,933 Spd. 60 ß — af den oprindelige Kjøbesum for bemeldte Gaard paahvilende Kautionsansvar, der ikke er bleven dækket ved den af ham for Gaarden givne Kjøbesum af 2,500 Spd. med Tillæg af et Beløb af 270 Spd. 67 ß, der i Anledning af det nævnte Kautionsansvar er ham udlagt i bemeldte Kristoffer Olsen Lahougmoens Konkursbo. — Enst. bifaldt.

Sag No. 7. Indstilling fra Veikomiteen angaaende Bevilgning af Statskassen til Regulering af Ula-Elv i Gudbrandsdalen.

Komiteen havde indstillet: De paa Statsbudgettet til Regulering af Ula-Elv i Gudbrandsdalen opførte 2000 Spd. aarlig bevilges ikke. — Enst. bifaldt.

Sag No. 8. Indstilling fra Veikomiteen angaaende den Del af Statsbudgettet, der angaar Kanal- og Elvedragsvæsenet.

Komiteen havde indstillet: I Budgetterminen fra 1ste April 1869 bevilges aarlig:

a. Til Oprensning af Elvedrag og Strømme, til Regulering af mindre Søer, til Forbygningsarbeider mod Elvebrud samt til Fremme af Myrdyrknings- og Udtapningsarbeider, saavidt Beholdningen af en tidligere Bevilgning dertil ikke maatte blive tilstrækkelig, 5000 Spd.
b. Til løbende Udgifter ved Kanalvæsenet 6000 Spd. — Enst. bifaldt.

Sag No. 9. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende kgl. Forslag om Antagelse af det af Caspar W. Lunde i Bergen fremsatte Akkordforslag, forsaavidt angaar hans Gjæld til Laane- og Diskonterings-Kommissionen sammesteds.

Komiteen havde indstillet: Storthinget samtykker i, at Statskassen frafalder det yderligere Krav paa Caspar W. Lunde i Anledning af hans Forpligtelser til Laane- og Diskonterings-Kommissionen i Bergen paa Betingelse, at han inden en af vedkommende Regjeringsdepartement fastsat Termin betaler 5 — fem — pCt. af Gjældens Restbeløb, at hans øvrige Kreditorer vedtage en lignende Eftergivelse for deres respektive Restfordringer, og at Debitors Medforpligtede, Ludvig Konow, forsaavidt angaar et af ham tegnet Endossement paa en af Lunde udstedt, i Kommissionen anbragt Vexel, stor til Rest 227 Spd. 119 ß, vedtager, at den heromhandlede Eftergivelse bliver uden Virkning paa hans Forpligtelse til som Endossent at tilsvare Vexelbeløbet.

Faye udtalte sig imod Indstillingen, idet han troede, at det vilde lede til, at hver Mand, der ikke kunde betale Statskassen, skulde fritages for Ansvar, og han vilde ikke lade denne Sag gaa upaatalt hen, da hans Mening var ganske modsat af de Anskuelser, som inden Komiteen havde gjort sig gjældende. Ved Voteringen bifaldtes Indstillingen mod 3 St. (Faye, Vogt, Valstad).

Sag No. 10. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Poster paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget, som vedkomme Almueskolevæsenet og Fremme af videnskabelige Øiemed.

Komiteen havde indstillet: 1: Som Bidrag til enkelte Skolekommuner efte Liste G bevilges 282 Spd. aarlig. 2: 1611 Spd. 35 ß eller aarlig 537 Spd. 12 ß bevilges for overensstemmende med den kgl. Proposition i Budgetterminens første Aar at fordeles blandt de paa Liste H opførte Skolekommuner, hvorefter disse Bidrag bortfalde. 3: Til Fordeling mellem de paa Liste I opførte By- og Ladestedskommuner bevilges 1602 Spd. 56 ß aarlig. 4: Som Bidrag til Ladestedet Holens Skolekasse bevilges 50 Spd. aarlig. 5: Som Bidrag til Amtsskolekasserne efter Lov af 16de Mai 1860 § 40 bevilges 29,000 Spd. aarlig. 6: Til Indsamling og Udgivelse i Trykken af Indberetninger om Almueskolevæsenets Tilstand i Landdistrikterne og Byerne bevilges 600 Spd. eller aarlig 200 Spd. 7: Til Anskaffelse og Udbredelse af Undervisningsmidler bevilges 3,000 Spd. eller aarl. 1000 Spd. 8: Til Asker Seminarium bevilges 3,204 Spd. aarlig, deri indbefattet 50 Spd. aarlig til Lægetilsyn og 150 Spd, aarlig til en ny Husmandsstue. 9: Til Klæbo Semina-

narium bevilges 3,236 Spd. aarlig, hvori indbefattet 160 Spd. aarlig til Anskaffelse af Inventarier. 10: Til Sordøens Seminarium bevilges 2,777 Spd. aarlig, deri indbefattet a) 441 Spd. 30 ß aarlig til Gymnastiklokale; b) 66 Spd. 80 ß aarlig til Maling; c) 50 Spd. aarlig til Brandsprøite, og d) 10 Spd. aarlig til Sagfører Heidenreich. — Posterne 1—10 bifaldtes enst.

11: Til Holts Seminarium bevilges 1576 Spd. aarlig, deri indbefattet 50 Spd. som yderligere personligt Lønstillæg for Tredielærer Skjefveland. Under denne Post fremkom et Forslag fra Kirkesanger Brandt om at Lønstillægget 50 Spd. skulde gaa ud, saa Posten blev at opføre med 1526 Spd. Heraf udspandt sig en meget livlig Debat mellem Irgens, Steen, Risnæs, Aschehoug paa den ene Side og Olafsen, Velde, Augustinussen, Sverdrup, hvilke sidste talte for Brandts Forslag. Ved alternativ Votering mellem Brandts Forslag og Indstillingen bifaldtes denne sidste med 65 St. 12: Til Hvideseids Seminarium bevilges 600 Spd. aarlig, deri indbefattet 50 Spd. eller aarlig 16 Spd. 80 ß til Gymnastiklokalets Tækning med Sten. 10: Til Tromsø Seminarium bevilges aarlig 3,441 Spd., deri indbefattet a) 60 Spd. aarlig til Anbringelse af Ovne i Gymnastiklokalet, og b) 244 Spd. 64 ß aarlig til Dækkelse af nogle forskudsvis udredede Beløb. Disse tvende Poster bevilgedes enstemmig. Da der i næste Post var Dissents inden Komiteen besluttedes, at Sagens videre Behandling skulde udsættes til et senere Møde.

Mødet hævet Kl. 2.

Rettelse. I No. 75 staar urigtigt anført, at Grønningsæter talte mod Kolbenstvedts Forslag istedetfor at han, som ogsaa vil sees af Afstemningen, talte for dette, men mod Indstillingen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt, stærkest paa Vestkysten. Stærk SOlig Vind med Regn i Skudesnæs og Mandal, frisk til stærk Sydlig med overskyet Himmel paa Dovre, ellers Østlig til SOlig med klart og tørt Veir nordenfor Stat, skyet Veir paa Østlandet. Temperaturen er steget. Et Hvirvelcentrum, der igaar var nordenfor Skotland, passerer Nordsøen og antages at gaa sønden om Norge, hvor Udsigterne ere til SOlig og østlig Vind, tildels af nogen Styrke og ledsaget af Nedbør og kjølig Luft.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 4de April (Kl. 7—9¾) gives: **Fortunios Romance,** Operette i 1 Akt efter Hector Cremieux, Musiken af Offenbach; derefter: **En løs Haand,** Farce i 1 Akt af Labiche og Martin; til Slutning: **Peter og Inger,** Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Mandag den 5te April (Kl. 7—10) gives: **Statsmand og Borger,** Skuespil i 5 Akter af Scribe, oversat af Carl Børgaard.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bekjendtgjørelse.

Undertegnede underretter det ærede Publikum om, at jeg fra 14de April forstkommende overtager det af Hr. Farver O. Hansen, Mobek i Næs, forhen drevne Farveri, og fortsætter sammes Drift, udførende alt til Professionen henhørende smukt og billigt, ligesom jeg lover Enhver, der vil beære mig med sin Søgning, en hurtig og reel Behandling.

Mobek i Næs, den 1ste April 1869.

Ærbødigst
Carl Elstad,
Farver.

NB. Vadmel modtages ligeledes og besørges stampet.

Lambs Haand-Strikkemaskiner.

At jeg fra 1ste April dette Aar slutter min Detailhandel med Strikkemaskiner for Hr. Blichfeldt, og at jeg fra samme Dato overtager Udsalget af Maskinerne for egen Regning, bekjendtgjøres herved. — **Fotografi** af Maskinen sendes paa Forlangende.

Carl Christophersen,
Mekanikus.

Raadhusgaden No. 17.

Christiania Handskelager

(Nedre Slotsgade No. 8)

anbefales som velassorteret med norske og udenlandske Handsker!

A. Hennig.

Quebec — Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet **„Argonauts“** Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten

NB. **Fragten er yderst billig.** **S. E. Nielsen,**

Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven. Christiania.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

½ **Riis 48 ß.** **Postpapir 8vo.** 10 **Bøger 48 ß.**

Linieret Postpapir, blaat eller hvidt i Oktav, faaes a 48 ß pr. ½ Riis hos

De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver.

Bøger.

Nokre Salmar, gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Nitsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Nedenstaaende Bøger sælges hos Undertegnede til nedsat Pris: Amundsen, Hus-Salmebog, Bogladepris 42 ß, nedsat Pris 24 ß. Bethlehem, en Fortælling, 16 ß — 8 ß, Besser, Petrus. Maria. Johannes. 30 ß — 16 ß. Apostelen Paulus, 42 ß — 24 ß. Martin af Tours, 18 ß — 12 ß. Apostlernes Gjerninger, 1 Spd. 24 ß — 72 ß. Børnebibliotheket, 1—5 Aarg., 1 Spd. — 60 ß. Frommel, Hjertebog, 18 ß — 12 ß. Fortællinger for Børn og Unge, 20 ß — 12 ß. Hauges Reisebeskrivelse, 20 ß — 12 ß. Herberger, Det himmelske Jerusalem, 30 ß — 12 ß. Janzon, Minder fra Skolen, 18 ß — 10 ß. Kjærlighed overvinder Alt, 24 ß — 12 ß. Lamartine, Girondisternes Historie, 8 Dele, 4 Spd. 93 ß — 96 ß. Levinsens Kirkehistorie, 66 ß — 18 ß. Liljerne i Dalen, 60 ß — 20 ß. Luther, Udvalgte Skrifter, indeholdende en fuldstændig Forklaring over 1ste Mosebog, 3 Spd. 24 ß — 1 Spd. 24 ß. Forklaring over Pauli Brev til de Galater, 90 ß — 60 ß. Luthard, Johannes Aabenbaring, kortelig forklaret for Menigheden, 24 ß — 8 ß. Missionsvennen, 40 ß — 12 ß. Rambach, Betragtning over Christi Lidelse, 96 ß — 72 ß. Scriver, Gotholds Sygeseng, 24 ß — 12 ß. Do., Seierseng, 24 ß — 12 ß. Spener, Forklaring over Romerbrevet, 72 ß — 36 ß. Er Kirken Babel? 20 ß — 8 ß. Seiren vunden, 20 ß — 12 ß. Lykkelige Søndagstimer, 78 ß — 30 ß. Wagner, Børns Fristelser, 20 ß — 12 ß. Wang, De ældste Christne, 8 ß — 4 ß. Naturhistorisk Billedbog, 24 ß — 12 ß. Billed-ABC, No. 1 og 2 a 12 ß — 6 ß. Billedbog for Børn, 8 ß — 4 ß.

De, der kjøbe 6 Explr. af en og samme Bog, erholde 1 Frierplr.

Wm. Gram.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker

med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omkring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Turen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter, 2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund.

Tilsalgs.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

„Billigt“ og „det mindst farlige“*)

Spræugmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. ⅞"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5. **Harald Frølich,** Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:

DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) **„Billigt“** paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter,** der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Stearinlys.

Hollandske og belgiske Stearinlys til allerlaveste Priser hos **Søren Holst & Co.** Akersgaden.

Rødskjærtorsk

meget billig hos **Søren Holst & Co.**

Tjære i 1/1, ½ og ¼ Tdr. hos **Søren Holst & Co.**

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Røgelost, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taffefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Her i Byen kan det ogsaa faaes **maanedsvis** for 30 ß. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere. NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 77. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Mandag den 5te April 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brummundalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vee, Lonset, Volsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 2den April. Den lovgivende Forsamling: Efterat Thiers havde talt for Fredens Opretholdelse, erklærede Rouher, at Freden var nødvendig for Udviklingen af Civilisation, Frihed og Landets Storhed. Regjeringen gjorde de ivrigste Anstrengelser for Fredens Bevarelse paa Kontinentet. Den herskende Tvivl med Hensyn til Freden skrev sig ikke fra Regjeringen, men var frembragt ved Taler, som undergravede de indre Institutioner og skadede den Agtelse, som Udlandet nærede for Frankriges Institutioner.

Stockholm, 3die April. Oberst Wirsén er afgaaet ved Døden.

Stockholm, 3die April. Rigsdagen har ved ny Afstemning i begge Kamre uforandret antaget Regjeringens Forslag om Udenrigsbudgettet. Ligeledes er bevilget det foreslaaede Beløb til Armeens Vaabenøvelser i Aaret 1870.

Nogle Ord i Anledning Skolereformen.

II.

Fruchtbar und weit umfassend ist das Gebiet der Geschichte; in ihrem Kreise liegt die ganze moralische Welt. Schiller.

En har sagt: „Kun Mennesket er en værdig Gjenstand for Menneskets Tanke". Er der end heri en Overdrivelse, saa er det dog vel sandt, at ingen Gjenstand er mere værdig. Men intetsteds fremstilles Mennesket saaledes for vor Betragtning som i Historien. „Gjennem Alt, hvad Menneskene oplevede, gjennem alle vexlende Meninger, gjennem deres Daarskab og deres Visdom, deres Fordærvelse og deres Forædling, ledsager Historien Mennesket. — — Der er Ingen, hvem ikke Historien har noget Vigtigt at sige; alle nok saa forskjellige Livsbaner sammenknytte sig etsteds med den"; og: „i dens Kreds ligger hele den moralske Verden"; og: „netop til Mennesket taler Historien".

Historien omfatter alt Menneskeligt, men derfor ogsaa væsentlig den hele Tilværelse; thi Mennesket staar — som intet Andet — i direkte Forbindelse med Alt i den ganske Verden. Derfor er der heller ingen Videnskab, der i samme Grad som Historien kan dyrkes — endog udelukkende — uden at man løber Fare for derved at blive ensidig.

At Folkene ved det videnskabelige og hele aandelige Livs Opvaagnen i det 15de Aarhundrede vendte sit Blik mod den gamle Verden og til dens Værker, var jo saa ganske naturligt, ja vel det eneste, de havde at gjøre; thi hvor fandtes da en anden saadan Kilde, hvoraf den efter Oplysning og Kundskab tragtende Aand kunde øse. Den gamle romerske og græske Verden havde en rig Literatur at byde, i hvilken en vidt fremskreden Kultur havde nedlagt sine Skatte, medens de nyeuropæiske Folk selv eiede kun saare Lidet (dog tildels undtaget Norge og Island). — Det var da saa rimeligt, at ogsaa Skolerne for de Unge byggedes paa samme Grundvold og gjennem et langt Tidsløb vedblev at være byggede derpaa.

Hvor forskjellige ere imidlertid ikke Forholdene nu fra, hvad de vare dengang! De „nyeuropæiske" Folk eie nu selv en Kultur, som kan mere end maale sig med den „gamle Verdens".

Man har paastaaet, at Nutidens Folk, naar de sige: „Vi ere større end Romer og Græker", sige dette kun med samme Ret som Barnet, der staar paa sin Faders Skulder. Men Lignelsen er dog temmelig haltende, om det end er sandt, at Nutidens Folk ikke havde været saalangt fremskreden i Kultur, som de ere, hvis de ei havde kunnet bygge paa den Grundvold, som „de Gamle" havde lagt. Men det er ikke paa den Grundvold alene; der ere komne nye til; og det have vel Mange ikke skjænket tilstrækkelig Opmærksomhed. Den romersk-græske Kultur er vistnok en Grundvold, en „Kilde", men ikke den eneste. Da Germanerne kom ind i Europa, bare de alle med sig en egen Kultur, i alle Fald Spiren til en; og denne Spire har siden mægtig udviklet sig, — vistnok sammenvoxet eller sammenslynget med den „gamle Plante".

For den ægte Romer og Græker stod altid Statstanken i Forgrunden; det var, som om Mennesket væsentlig var til for Statens Skyld. Hos Germanerne var derimod det et af de eiendommelige Aandstræk, at for dem gjaldt Individet, Mennesket mest; Staten var til for Menneskets Skyld, ikke omvendt. — Heraf udviklede sig senere til Klarhed: Friheds og Ligheds-Principet, dette i Nutidens Liv saa mægtig virkende. Frihedsfindet og Agtelsen for Personligheden, hvilken ogsaa i fuldt Maal udstraktes til Kvinderne, ere vel nogle af de mest fremtrædende Træk hos Germanerne; deraf væsentlig udgik ogsaa „Romantiken", som den mærkelig nok kaldes, — mærkelig, da det dog er vist, „at denne Aandsretning først med Germanerne har vundet sin egentlige Betydning i det europæiske Folkeliv."

Hvormeget Mere af Eiendommeligt bragte ikke den germaniske Aand ind i Kulturlivet? det lader sig ikke let i en Hast angive Alt!

Kristendommen var ogsaa kommen til.

I sin Helhed er derfor den nuværende europæiske Kultur meget, ja væsentlig forskjellig fra den gamle Verdens. Og hvor rig er den ikke? Kunster og Videnskaber og alle Literaturens Grene blomstre som aldrig før. Hele nye Videnskaber have ogsaa udviklet sig.

Det er da ikke fuld Sandhed, hvad „Klassicitetens" Forkjæmpere paastaa, at det romersk-græske Oldtidsliv er Kilden, hvoraf Nutidens Kultur har strømmet; thi det er kun en af Kilderne. Saa lad det da være tilladt en Del af dem, der søge den høiere Almendannelse, at gaa frit ogsaa til de andre Kilder. Og det skeer, naar der oprettes Skoler, i hvilke Studiet af gammelgermanisk Literatur og af Middelalderens og den nyere Tids Historie og Literatur bliver ligesaameget Hovedfagen, som Studiet af den romersk-græske Oldtid er det i de nuværende lærde Skoler. Naar da ogsaa Roms og Grækenlands Historie studeres i vid Udstrækning, kommer man tillige til den Kilde, og den er sikkert nok vigtigt, at den ikke afstænges. Hvad nu den gammelgermaniske Literatur angaar, hvor findes den da fyldig som den gammelnorske? det er jo næsten den eneste, der fortjener Navn af Literatur; — og hvilken ligger os nærmere end denne, der ogsaa afspeiler vort Folks særegne Eiendommeligheder?

Til hele det store og mærkelige Tidsrum, som ligger efter Romerrigets Fald og naar til vore Dage, faar man, saavel i den nuværende lærde Skole som i den af den kgl. Kommission foreslaaede, et saare mangelfuldt Kjendskab. Den bedste Kraft ofres den romersk-græske Oldtids Historie — og Sprog og atter Sprog, deriblandt da fornemmelig disse vældige: Latin og Græsk. At ikke — i Parenthes sagt — det Forhold springer i Øinene som urimeligt, at Ynglingen inden 18 Aars Alderen skal være dreven ind i 6 — og for Enkeltes Vedkommende endog 7 Sprog, — det synes mig mere end mærkeligt. Den bedste Tid gaar hen med grammatikalske og lexikale — rent formale — Studier. Ja, det skal ikke være saa Mange, der trænge synderlig langt ind selv i det „klassiske" Oldtidsliv, uagtet alle de skjønne Ord, som ere talte om denne Indtrængen. De Fleste have desværre næsten nok med at arbeide sig gjennem det haarde Skal, og i Sandhed, naar man ikke vinder længere frem, da har det Arbeide mistet sin bedste Frugt.

Ved Siden af den „lærde" Skole foreslaaes altsaa stillet som fuldt ligeberettiget en Skole, i hvilken ikke studeres Latin og Græsk, men derimod dyrkes: Studiet af den „almindelige" Historie (Kulturhist., Kunsthist. etc.) i vid Udstrækning, og endnu udførligere Norges og en af de store europæiske Nationers Historie (kanske helst Englands), — Geografi med langt udførligere Behandling af den physiske Geografi, Landenes Naturbeskaffenhed og Folkeslagene, end fortiden er Tilfældet, — grundigt Studium af gammelnorsk Sprog og Literatur og Modersmaalet med Literatur, — fremdeles engelsk og tysk (alternativt: fransk) Sprog og Literatur langt mere end nu, — Mathematik, Religion etc. omtrent som før.

Naar de 3000 — tre tusinde — Skoletimer, som i det Hele efter det nye Kommissionsforslag ofres Latin og Græsk, og dertil vel et meget større Timetal hjemme, altsaa tilsammen for almindelig begavede Drenge 7—8000 Timer — blive anvendte til Studiet af Historie og germaniske Sprog og Literaturer, — da skal der vel af denne Skole udgaa Ynglinge med fuldkommen saa megen og „gediegen" Dannelse, som fra den „lærde" Skole, — og med mere praktisk Livssyn og større Kjendskab til de Ideer, der røre sig og virke i den bevægede Nutid.

Bergen, 14de Marts. ls.

Mønstringer i Nationaldistrikterne.

Ved et Reglement af 25de Marts 1867 befales for Eftertiden Mønstringer afholdt i Nationaldistrikterne 3de Gange aarlig, nemlig et om Høsten, et om Vaaren og et omtrent midtvinters.

Hvad disse Mønstringer skulle tjene til, ved jeg ikke, men hvilken Byrde de paaføre Vedkommende, det ved jeg — og jeg skal kun anføre et Exempel af egen Erfaring.

I det Distrikt, jeg bor, er et Mandskab, der fra sit Hjem til Samlingsstedet har 11 Mile at gaa. Herefter beregner jeg: 11 × 2 (Tur og Retur) = 22 Mile × 3 (Tre Gange aarlig) = 66 Mile om Aaret. En ganske pen Veilænge at tilbagelægge hvert Aar i 10 Aar — og hvorfor???

Regner jeg nu, at han gaar 2 — to — Mile daglig (hvilket er efter militær Regel, eller i et andet Forhold 6 Mile i 2 Dage og den 3die Rastdag), saa medgaar aarlig 33 Dage. Tjenestetiden er 10 Aar (7 i Linien eller Reserven og 3 i Landværnet), saa bruger han altsaa til dette Øiemed:

10 Gange 33 Dage = . .	330 Dage,
hertil lægger jeg Rekrutskolen . .	42 —
og forsaavidt han er Liniemand 20 Dages Bataillonsexercitie aarlig i 5 Aar = ...	100 —
Summa Summarium =	472 Dage,

kan saa Nogen sige, at han ikke har gjort Ret for sin Værnepligt.

Den 23de Marts 1869. hg.

Opinionen paa Oplandet.

En Indsender i Morgenbladet for 17de ds. har foreslaaet et stort Møde paa Oplandene, for at udtale sig om (eller imod) nærværende Storthings og for Morgenbladets Politik. En bedre Anledning kunde Oplændingerne neppe faa til at konstatere den Kjendsgjerning, at Alt, hvad der er talt og skrevet om Opinionen mod aarlige Storthing, er lutter Digt. Nu var der netop et Møde i Hamar, hvor der fremmødte Udsendinge fra samtlige Sogneselskaber og Bondeforeninger paa Hedemarken, og hvor der af Alle blev udtalt den største Tilfredshed med Storthingets Beslutning, saavel med Hensyn til nævnte Sag, som i Anledning af, at Beslutningen om Udvidelse af den kommunale Stemmeret er gaaen seierrig gjennem begge Thing.

Ved denne Anledning var ogsaa tilstede flere Mænd, der kjender Stemningen nøie i deres Hjembygder i Kristians Amt, hvor man er mindre end vel tilfreds med dette Amts Repræsentanters Stemmegivning i Sagen om aarlige Storthing.

Opfordringen til „allevegne i større og mindre Møder at drøfte Landets Anliggender og Storthingsmajoritetens Holdning og Beslutninger" er ogsaa ganske overflødig. Siden ifjor Vaar er slige Møder allevegne i fuld Virksomhed med Drøftelse af disse Sager af Storthingets — og dets Minoritets — Handlinger og Bevæggrunde.

Hedemarken 20 — 3 — 69.

Kristiania, den 5te April 1869.

Forslagsstillerne til Lovudkastet om Jury i Straffesager have i en Skrivelse til Odelsthinget frafaldt Behandlingen af denne Sag paa indeværende Storthing. De anføre, at denne vigtige og vidtleftige Sag nu, da Forslaget om aarlige Storthing er vedtaget, uden væsentlig Ulempe kan opsættes til 1871, saameget mere som deres i flere Punkter nye Udkast i Mellemtiden da kan undergives yderligere Drøftelse og Forberedelse. Vi billige disse Grunde, skjønt det visselig vilde havt sin Nytte om Sagen kunde været behandlet paa dette Thing.

Nordmændene have med Rette faaet Ord for ikke at forhaste sig. Overilelse, Revolutionslyst eller en overdreven Reformiver er ikke vor Feil; men snarere kan vi nok fortjene Skrub for en altfor stor Seighed i at holde paa det, som vi nu engang har faaet, og for en vidtdreven Taalmodighed i hellere i længste Lag at ville taale de tilvante Onder, end at styrte os ind i noget Nyt, om det end har aldrig saa godt Lov og ser nok saa gildt ud. Vi slider vore nedarvede Sager, saalænge de kan hænge sammen.

Et sligt gammelt og udslidt Klædebon er igrunden ogsaa vort fra Enevoldsmagten nedarvede Retsvæsen; men det kan jo dog endnu altid bruges, og da vilde det ikke være stemmende med vore nationale Vaner at gjøre os stort Stræv for at tage noget Nyt istedet. Have vi behøvet 18 Aar for endelig at kunne bestemme os til en liden Udvidelse af Stemmeretten, og 12 Aar for endelig at vedtage et saa rimeligt Forslag som det om aarlige Storthing, saa vil Ingen finde det underligt, at vi have behøvet hele de 15 Aar, siden O. G. Ueland m. Fl. i 1854 fremsatte Jury-Forslaget, til at grunde paa Sagen. Udlandets Exempel har hellerikke her havt nogen forførende Magt over os, ligesaalidt som i Stemmeretssagen og ved Forslaget om aarlige Storthing. Der skal solide, norske Grunde og aarelange Betænkninger til, før Sagen glider, og tidt ser det næsten ud til, at Nogle slutter saaledes, at naar en Ting er funden god i fremmede Lande, saa vil den netop ikke være god hertillands.

Golfstrømmen, Folgefonden og andre slige Naturnødvendigheder er jo eiendommelige norske Sager, som vi har for os selv; og saaledes kan vi jo ogsaa have politiske Institutioner for os selv, mener Somme. Men eftersom Professor Sexe har oplyst os om, at Folgefondens og Jostedalsbræens „evige Sne og Is" slet ikke er evig, men stadig fornyes, saaledes synes man ogsaa mere og mere at begribe, at den „evige Is" i vore politiske og retslige Institutioner ikke længer svarer til Folkets nuværende mere fremskredne Oplysning og statsborgerlige Dannelse. Og Jurybehandling i Straffesager vil vel ogsaa da komme istedet med Tiden. Men paa dette Storthing blev det da altsaa ikke gjort saa meget i den Retning. Og Alt vel overveiet, saa kan vi nok ogsaa trænge til i Stilhed endnu at tænke lidt nærmere over, hvorledes man bedst skal gjennemføre Tanken og gjøre os lidt mere fortrolig med den, saameget mere som det Lovforslag om Jury, som dennegang var fremsat af DHrr. Richter, Ueland, Velde m. Fl.,

ikke syntes os at være saa praktisk og godt, som ønskeligt kunde være. Odelsthingsbeslutningen om Jury af 1863 forekommer os at være bedre, eller ialfald rigtigere og fuldere at ramme de Goder, som Jurybehandlingen skulde yde.

Tiden til næste Storthing skal ikke gaa unyttet hen, hvad denne Sag angaar. Thvi at i salti liggr sök, ef sökendr duga, som det heder i Magnus Lagaboters Lov. Der er gode Mænd, som have baaret Sagen frem, ogslipper den ikke, om dens Gjennemførelse end forhales et Par Aar længere.

Udlandet. Fra Paris skrives under 30te Marts til „Köln. Zeit.": „Marschal Niel vedbliver at træffe sine Forberedelser og Anstalter saaledes, at Frankrige er fuldstændig rede til at rykke i Marken, hvad Dieblik det skal være. Man kunde fristes til at tro, at det er blevet en ren Lidenskab hos Marschallen at sætte Frankrige paa Krigsfod; forrige Aar sendte han alle de Tropper, der vare blevne indøvede i Leiren ved Châlons, til de østlige Departementer, iaar er der givet Befaling til, at de i det sydlige og vestlige Frankrige liggende Tropper skulle samles i Leiren den 1ste Mai, og nu har han endogsaa for hver Jernbane udnævnt en Kommission, som skal beskjæftige sig med, ved hvilke Midler man kan blive istand til i et hvilketsomhelst Dieblik at befordre Tropper Vaaben og Munition i massevis. Disse Kommissioner bestaa af tre Militære og et Medlem af den paagjældende Jernbanes Personale."

L'Ind. belge indeholder følgende Meddelelse i et Telegram fra Paris af 31te Marts: I det lovgivende Korps ytrede Kolb-Bernard, at Nedsættelsen af en fransk-belgisk Kommission havde vakt Uro i de nordlige Departementer, og han ønskede derfor Oplysning af Regjeringen om, hvorvidt der var Tale om at afslutte en ny Handelstraktat istedetfor den nuværende (af 1861) og om at forandre Tarifferne. Rouher svarede, at Kommissionen ikke havde faaet noget Program, og tilføiede, at der i Fremtiden ikke vilde blive foretaget nogen Forandring i Tarifferne, uden at alle Parter vare hørte, og at Handelskamrene skulde tage Del i denne Undersøgelse.

De spanske Kortes have den 30te Marts bevilget Regjeringen det forlangte Laan paa 1000 Millioner Realer (47 Mill. Spd.); men hvorvidt det vil lykkes Spanien under de nuværende Forhold at faa en saadan Sum tillaans, er et andet Spørgsmaal, og der ytres i denne Henseende Tvivl fra mange Sider. Vist er det i ethvert Tilfælde, at den spanske Regjering i høieste Grad trænger til Penge. Finantsministeren erklærede sig ude af Stand til at udrede de nødvendige Udgifter uden et saadant Laan, og han understøttedes af den paagjældende Komitees Ordfører, som gav en yderst bedrøvelig Fremstilling af den finantsielle Status. Underskuddet, der i Slutningen af September f. A. havde udgjort 2,125 Millioner Realer, var siden voxet med 920 Millioner, hvortil der endnu kom 114 Mill., som Staten havde givet Jernbanekompagnierne Løfte om. Primierministeren, Marschal Serrano, støttede Forslaget ved politiske Betragtninger af en ligesaa bedrøvelig Natur som de anførte finantsielle. Stillingen var betænkelig, sagde han, og det var muligt, at der vilde udbryde karlistiske og republikanske Opstande, en Ytring, som ganske vist maatte gjøre Majoriteten eftergivende, men neppe vil bidrage til at styrke Spaniens Kredit. — I samme Møde forelagdes Forfatningsudkastet, hvis Hovedbestemmelser ere blevne anførte før. Spanien skal være et konstitutionelt Monarki med to Kamre, nemlig Kortes, der vælges ved direkte, almindelige Valg for et Tidsrum af tre Aar, og Senatet, der vælges af Provindsraadene for tolv Aar, dog skal en Fjerdedel af dette Kammer fornyes hvert tredie Aar. Kongen — dette endnu aldeles ubekjendte X — skal kun have et suspensivt Veto. Den katholske Religion skal være Statsreligion, men der tilstaaes andre Troesbekjendelser fri Udøvelse af deres Gudstjeneste.

Journal officiel indeholder følgende Opgjørelse af Valgene i Ungarn: Af de 383 Deputerede, som Ungarn og Siebenbürgen vælge, vare 352 endeligen valgte den 27de Marts; af disse høre 206 til Deaks Parti, 96 til venstre Centrum og 50 til yderste Venstre. Ministeriet har altsaa en Majoritet af 60 Stemmer, bortseet fra de 26 kroatiske Deputerede, paa hvilke det ubetinget kan gjøre Regning.

Efter Ministerskiftet i Athen ansaaes det som bekjendt for en Selvfølge, at Kammeret vilde blive opløst. Dette er nu skeet ved et kgl. Dekret af 29de Marts, og Valgene skulde finde Sted den 28de Mai.

Et transatlantisk Telegram af 30te Marts meddeler, at Senatet og Repræsentanternes Hus ere blevne enige om at nedsætte en fælles Komitee, som skal gjøre Forslag om Ophævelsen eller Forandringen af Tenure of office act, hvorved Senatet gjordes til Herre over Embedernes Besættelse. I den forrige Kongres kunde de to Kamre ikke blive enige om denne Sag. Da Grant var bleven valgt, erklærede Repræsentanternes Hus sig for Lovens Ophævelse, hvorved det vilde give den nye Præsident et Tillidsvotum, men Senatet vilde ikke give Slip paa den Magt, hvoraf det var kommet i Besiddelse, og alle Forsøg paa at faa det til at tiltræde det andet Kammers Beslutning mislykkedes, skjøndt de ufortrødent fortsattes indtil det Allersidste.

Da Spørgsmaalet om Embedernes Besættelse for Tiden spiller en Hovedrolle i Amerika, er det let at forstaa, at den omtvistede Sag i saa høi Grad beskjæftiger Kongressen. Dertil kommer Forfatningsspørgsmaalet; den omhandlede Lov var et Krigsvaaben imod Johnson, og skal den fremdeles opretholdes, vil der blive gjort et væsentlig Indgreb i Præsidentens Rettigheder. Grant er selvfølgelig i høieste Grad interesseret i Sagens Udfald, og der fortælles, at han nærer godt Haab om at gaa af med Seiren trods Senatets haardnakkede Modstand. Han vil, heder det, ogsaa i politisk Henseende slaa Fienden ved „en omgaaende Bevægelse", hvori han som Militær har vist sig som en stor Mester, og hvad der skal forstaaes herved, fremgaar af en Samtale, som han har havt med endel Senatorer. De radikale Senatorer have et betydeligt Antal gode Venner, som de ønske at forsørge i Embedsstillinger, en talrig Deputation fra dem begav sig i Midten af forrige Maaned til Grant for at tale med ham om denne Sag, og de beklagede sig stærkt over, at han nu havde beholdt en Mængde demokratiske Embedsmænd. „Ja, hvad skal jeg gjøre?" svarede Grant; „jeg har jo ikke Ret til at afsætte dem." „Men i dette Tilfælde", svarede Senatorerne ham, „kan De dog være aldeles sikker paa Senatets Sanktion". „Det er nok muligt," bemærkede Grant; „men det er Noget, som jeg ikke har Ret til at vide." Den radikale Majoritet i Senatet synes virkelig her at være kommen i en slem Klemme, og den har neppe nogen anden Udvei end at give efter, skjønt den udsætter sig for at blive stærkt skuffet, da Grant ikke er nogen Ven af det System, hvorefter Embederne bortgives som Løn for politisk Partifortjeneste.

Til Konsul i Barcelona er Bureauchef i Indre-Departementet Bernhoft bleven udnævnt.

Kristiania Byes Repræsentantskab sammentræder ifølge „Intelligentssedlerne" med Formændene i Børslokalet Thorsdagen den 8de April førstkommende Kl. 5 Efterm. til Behandling af følgende Sager:

1. Indberetning fra vedkommende Komite om de nu tilendebragte Arbeider ved Opførelsen af den nye Brand- og Politistation, Skolebygning og Kirke paa Grønland.
2. Angaaende Tegning af Aktier til et Jernbaneanlæg mellem Kristiania og Drammen.
3. Meddelelse om kgl. Resolution af 25de Februar 1869, hvorved Approbation er negtet paa den af Kommunalbestyrelsen under 18de December 1868 fattede Beslutning til Vedtægt angaaende Opbevaring og Transport af explodérende, letantændelige og selvantændelige Gjenstande i Kristiania.
4. Fornyet Foretagelse i Henhold til Formandskabslovens § 39 af den i Repræsentantmøde den 20de Marts 1869 behandlede Sag No. 4 ang. Ansøgning fra 2den Assistent ved Politikammerets Afdeling for Fattigvæsenets Anliggender om Lønsforhøielse.

En Klaverkoncert med Orkester af Edv. Grieg er, ifølge Telegram fra Kjøbenhavn, opført i Musikforeningen Lørdag Aften og modtaget med stærkt Bifald. Hr. Edmund Neupert spillede Pianoet.

Fiskeritelegrammer. Telegram fra Byfogden i Aalesund, dat. 3die ds.:

Søndmøresfisket ansees nu saagodtsom sluttet med det ualmindelig store Udbytte af antagelig gode 4 Millioner; af 24 Skøiter er fisket over 220,000.

Telegram til Indredepartementet, ang. Lofotfisket, dat. Balstad 3die ds.:

De Tirsdag udsatte Redskaber bleve trukne igaar med ret god, men ujevn Fangst med Garn, med Natliner ubetydeligt østenfor Henningsvær, hele Vestlofoten derimod jevn god, tildels rig. Med Dagliner fiskes godt ved Svolvær og Kabelvaag. Fiskepris: Østlofoten 20—$23\frac{1}{3}$, Vestlofoten $17\frac{1}{2}$—21 Ort. Rognpris $6\frac{1}{2}$—7 indtil $7\frac{1}{3}$ Spd. efter Kvaliteten og Foldingen.

Dødsfald. Den i sin Tid bekjendte Udgiver af „Nationalbladet", Boghandler Hans Abel Hjelm, Broder af Jonas Anton Hjelm, afgik i Lørdags ved Døden, 76 Aar gammel. Han oppebar en Pension fra den kgl. Kasse, hvilken blev ham tilstaaet af Karl Johan for at ophøre med Bladet.

Til Indtægt for Fondet til Mindestøtten over Halfdan Kjerulf agter Theatrets Musikpersonale at afholde en Koncert.

Studentertog. Efter Telegram fra Kjøbenhavn har de danske Studenter i et Møde med stor Pluralitet besluttet Deltagelse i Toget til Kristiania i Sommer.

Jaabæk udtaler sig i sidste No. af sin „Folketidende" om, at han „Taktik nu kan formildes", eftersom Folkepartiet gaar fremad. Om aarlige Storthing siger han blandt Andet: „Det er min Mening, at efter Sagens Stilling nu, efter Morgenbladets Optræden, efter Schweigaards Frafald, efter Folkets Vaagnen og Storthingets velgjørende Virksomhed, var der intet andet at gjøre; derfor stemte jeg for. Gud give Held for elskede Fædreland! Og norske Folk, vaagn endnu mer!"

Udførsel af saltet Vaarsild. „Stavangeren" for 24de Marts skriver: Det har i senere Aar vist sig, naar Priserne paa saltet Vaarsild have været moderate, at ikke ubetydelige Partier finde Afsætning paa det engelske Marked. Dette lader til ogsaa iaar at blive Tilfældet, da der fra Haugesund til England allerede er udført ca. 16,000 Tdr., og herfra til Dato ca. 10,000 Tdr., altsaa kun fra disse to Exportsteder ca. 26,000 Tdr. Under de nuværende Forholde paa de østersøiske Markeder er det heldigt, at England bruger endel af vor Sild, da det er at antage, at den herskende slaue Stemning i Østersøen derved i nogen Mon turde forbedres, saameget mere som det til Udførsel paaregnelige Kvantum ikke er betydeligt, nemlig ifølge Opsynschefens Overslag neppe 500,000 Tønder.

Fra Horten. „Gjengangeren" for 4de ds. skriver: Igaar mønstrede det sømilitære Korps for Statsraad Broch. Efterat have udført endel Manøvre benyttede Korpschefen, Hr. Kommandør Smith, Anledningen til at ønske, at Statsraad Broch maatte forundes god Helbred og i mange Aar virke til Fædrelandets Gavn, hvortil Gud, som han haabede, vilde skjænke sin Velsignelse, hvorpaa udbragtes et med 3 Gange Hurra ledsaget „Leve Hs. Maj. Kongen". Statsraad Broch svarede, at det ikke skulde mangle paa den gode Villie fra hans Side. Korpset udbragte derpaa 3 Gange Hurra for Statsraaden. Broch har været paa Benene Kl. 7 om Morgenen.

Hurtig Underretning. Stavangeren skriver: Følgende Telegram, indleveret i Bombay (Ostindien) den 27de ds. om Eftermiddagen Kl. 4, 40', ankom hertil samme Dag Kl. 7, 22', — 3 Timer 18 Minuter —, og naar hertil lægges Tidsforskjellen, som er omkring 4 Timer, har Efterretningen fra Bombay naaet frem hertil paa ca. $7\frac{1}{2}$ Time. Sandelig hurtig Befordring. Telegrammet er saalydende:

„Aftenstjernen" og „Ellisif" lykkelig ankomne 24de Marts, alt vel, slaue Vinde hele Reisen.

Major Holmsen ved trondhjemske ridende Jægerkorps skal være indstillet til Major ved Oplandske og Ritmester Richter til Major ved akershusiske ridende Jægerkorps.

Paa Kristiania Theater gaves igaaraftes for første Gang et nyt originalt Stykke „Petter og Inger", Lystspil med Sange i 1 Akt af Storthingsmand Schulze. Huset var velbesat; man opdagede blandt Andet en hel Del af Forfatterens Kollegaer i Storthinget, der skulde se Stykket, som et, naturligvis paalideligt, Rygte havde ladet „Protokolkomiteen (hvori Schulze sidder) have gjort." Stykkets Sujet er følgende: Lods Knud Hansen og Kone Mor Hansen boende i „Vika," har en Datter, Inger, til hvem en ung Styrmand, Petter Jensen, ligesom ogsaa gamle „Partements-Lars," Departementsbud, gaar paa Frieri. Faderen holder paa den Første, Moderen paa den Sidste, der „har noget Vist" og er Statens Tjener. Nu optræder ogsaa den, som det synes, i Vaudevillerne uundgaaelige „Engelskmand" eller her „Amerikaner" (der et halvt Aars Tid har boet hos Lodsen), som Frier, og Petter sætter for Moderen denne op som Modkandidat mod den farlige „Partements-Lars, som falder igjennem ligeoverfor den rige Udlænding, medens ogsaa Petter med det samme maa afsige sit Frieri. Inger selv faar nu Møde med hver af Frierne, men alene Petter vinder Naade. Da hun derpaa spørges i de Øvriges Tilstedeværelse („Partements-Lars" er ude i Forretninger), om hun antager den rige Amerikaners Tilbud, der nu gjennem Moderen har faaet Faderens betingede Tilladelse, svarer hun Nei. Hun elsker alene Petter. Til samme Tid gaar i Baggrunden et nyt Skib af Stabelen og viser til Alles Forbauselse i Flaget Navnet „Petter og Inger." Nu opklares Alt. „Amerikaneren" er naturligvis deus ex machina: han er Mor Hansens Broder, Petter Jensens Fader, og det er ham, der har kjøbt Skibet til de to Unge, hvis Kjærligheds-forstaaelse, han har opdaget. Under Forklaringen kommer „Partements-Lars" til og finder Petter og Inger som Forlovede, og der staar nu kun tilbage i Slutningssangen at gifte dem sammen.

Den bedste Figur i Stykket er „Partementslars", der presenterer sig som „et af de Hjul, hvorpaa den store Statsmaskine ruller frem". Som en værdig Aflægger af Departementet taler han i den høie og brede bekjendte Stil om Staten og de politiske Forhold, om aarlige Storthing o. s. v. Han faar ogsaa Anledning til for Amerikaneren at synge en Sang om Kristiania Byes Mærkværdigheder. Rollen spilles meget moderat og godt af Hr. Brun. Fru Wolf i Mor Hansens Rolle er ogsaa en god Figur; at forsøge at tale Østlandsdialekt burde hun imidlertid ikke indlade sig paa; det tager sig ikke ud, og behøves heller ikke. Spillet var forresten i sin Helhed godt og Udstyret smukt. Saavel Fru Juels som Hr. Isachsens Spil maa nævnes med Anerkjendelse. Stykket vandt flere Gange almindeligt og stærkt Bifald, saaledes især fra de høiere Regioner, da Skibet under Hurraraab med Flag og Vimpler løb af Stabelen. Da Teppet faldt, klappedes og raabtes med stor Enstemmighed paa Forfatteren, der imidlertid ved Fremkaldelsen lod sig repræsentere ved de Spillende. Da man fremdeles fordrede Forfatteren frem, oplyste Regisføren fra Scenen, at „Forfatteren er ikke i Theatret." (En Stemme fra Publikum: „Jo, han er!). Schulze var nok fort forud seet siddende i Parterret. Bifaldet og Raabet vedblev endnu en Stund; men Forfatteren lod sig ikke tilsyne. — Vi antage det for en Feil fra Forfatterens Side — thi det er formodentlig ham, som har besat Stykket — at han ikke har ladet alle Roller udføre af Norske. Derved at Hr. Wolf havde faaet en af Rollerne, tror vi, Forf. vil indrømme, tabte Stykket ikke saa lidet i national Farve. Hr. Schulzes Stykke er en kvik og — om Emnet er ubetydeligt — paaskjønnelsesværdig Debut paa den dramatiske Bane.

I Odelsthinget vedtoges idag enstemmig Holmboes Forslag, gaaende ud paa at anmode Regjeringen om at forelægge næste Storthing en Lov om Præsters Afskedigelse. I Skolesagen kom man til § 11, idet man enedes om at gjennemgaa Loven med Forbehold senere at afgjøre, hvorvidt den skal henlægges. Religion vedtoges som tvungent Fag og Græsk som frivilligt.

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Ovenpaa det politiske Karneval, som vi havde med den almindelige Stemmeret og aarlige Storthing, kom den stille Uge med Vaarveir og Ferier — og vi har endnu den stille Uge i Politiken. Storthinget har vistnok igjen begyndt sine Samlinger, og man havde det surt en enkelt Dag med Bank-, Rente- og Pengesager, men forresten har ingen Spørgsmaal af synderlig Interesse formørket Horizonten siden Paaske. Nu har det etpar Dage været koldere, og det har sneet — Veiret og Politiken slaar jeg sammen, som du ser, de er ogsaa begge omtrent lige paalidelige —; men snart faar vi vel ordentlig Nedbør, tænker jeg, af Taler i Anledning af Skolespørgsmaalet, og naar først den store Vaarflom angaaende Jernbanespørgsmaalene bryder løs, saa bliver det vel ganske ufremkommeligt for Folk, som jeg og du, i Aviserne.

Jeg vil derfor benytte Tiden medens den er der, til en liden Eviptur sammen med dig til en eller anden af vore Naboer — skandinavisk Selskab f. Ex.; thi der generes man ikke af Føreføldet. Dets Veie er, som Prof. Daa meget rigtig bemærkede, altfor „ideale" til, at det behøver at holde sig til Jorden. Man har gjort Nar af Prof. Daa's sidste Tale i skandinavisk Selskab, da han roste Selskabet for, hvor stilfærdigt og uskyldigt det er, og endte med at desavouere Assessor Løvenskjolds bekjendte Klingenbergtale, Noget, som man — som bekjendt — forgjæves under de Ebbelske Disputer for to Aar siden kunde faa Selskabet til. Jeg mener ikke, det er noget at gjøre Væsen af. Tempora mutantur — jeg liker godt, at man stikker Fingeren i Jorden og lugter, at vi endnu er paa norsk Grund. At gaa baglængs er ogsaa et Fremskridt — for den, der er gaaet forvidt. (Min Bemærkning gjælder blot Enkelte i det skand. Selskab — ikke det hele Selskab). Jeg synes ligeledes godt om den ligefremme, kjække Maade, hvorpaa Daa tog Spørgsmaalene om aarlige Storthing og almindelig Stemmeret, og forklarede dem — som man kunde vide — som aabenbare og klare Seire for enhver Folkesag, som er ærlig og god. Dette var et ganske passende Svar til den fortvivlede Mand, som i Morgenbladet, Dagen efter at Forslaget om aarlige Storthing var gaaet igjennem, salvelsesfuldt opfordrede til at holde et stort Folkemøde, ledet af vore dygtigste og paalideligste Mænd paa Oplandene, for at forpurre Lovens Sanktion — men man var saa uhelidig samtidig at foreslaa til Ledere i Mødet Folk, som kunde vides netop var for den gjorte Forandring — hvorfor ogsaa Morgbl. Red. bagefter ganske sandt tilføiede, at det nok ikke nyttede at gjøre mere Spræl nu. Siden hin ulykkelige Dag slog Morgenbladet sig i længere Tid meget gudfrygtig paa religiøse Sager; dog snart begynder det vel atter at blive saapas fattet ovenpaa Bodsøvelsen, tænker jeg, at det kan politicere igjen.

Der er neppe mange Mennesker i disse Dage, der er Gjenstand for større Opmærksomhed og Omtale, end vor nye Statsraad Dr. O. J. Broch. Ikke at tale om Festmiddage til hans Ære, Processioner til hans Forherligelse og Taler til hans Pris, har han in publico været Gjenstand for en Opmærksomhed, der maa være ham yderst smigrende. — Forinden man endnu havde seet hans Underskrift som Statsraad, delte man sig i to Partier, hvoraf det ene holdt paa, at han vilde tage Doktortitlen med ind i Statsraad, medens det andet mente, at han vilde indskrænke sig til sine velbekjendte Døbenavne. Det viste sig da, at Doktorpartiet blev det seirende. — Saa løb der Fortællinger fra Mand til Mand om, hvorledes den nye Kost feiede op i de gamle støvede Marinerum. De fleste af disse Anekdoter ere allerede gamle, men en er ny, og den vil jeg fortælle, dog med Motto: relata refero, d. e.: for Sandheden indestaaes ikke. Som bekjendt er Doktoren nu nede paa Horten, hvor han skal være i Aktivitet fra Morgen til Aften med

at se og spørge. En Dag gik han og Skibsbygmesteren og besaa den nye Monitor. Statsraaden gik og saa og undersøgte og sagde Intet, før han var færdig og saa tog han Farvel for den Dag med de Ord: „Farvel, jeg kommer igjen imorgen. Metacentret ligger for lavt, Far". Det kan man kalde Statsraad, der er hjemme i sit Departement! (Forts.)

Storthinget.

Lørdag den 3de April holdtes Odelsthing. Præsident D. Kildal.

Fortsat Behandling af Lov om Kvaksalvervæsenet. De tre første §§ ere allerede forhen indtagne i Bladet; § 4 lyder saaledes: Den, der uden saadan Hjemmel, som i § 3 nævnt, tager Syge i Kur og derunder tilføier den Syge betydelig Skade paa Legeme eller Helbred, straffes med Fængsel eller Bøder og i Gjentagelsestilfælde med Fængsel eller Strafarbeide i 5te Grad. §en bifaldtes enstemmig.

§ 5. Er betydelig Skade paa Legeme eller Helbred tilføiet nogen, som paa Grund af Tyendeforhold, andet Kontraktsforhold eller Fattigdom har Krav paa Lægehjælp for andens Regning, straffes den, der til Opfyldelse af den ham saaledes paahvilende Pligt har ladet den Syge tage under Kur af Person, som ikke dertil er autoriseret, med Bøder eller Fængsel.

Mod denne Paragaf vilde Augustinussen stemme, medens Jaabæk vilde stemme for at de tvende sidste Ord gik ud, da han fandt Straf af Fængsel for streng i dette Tilfælde. Hammerstad ansaa ikke en saadan § for nødvendig, da et saadant Forhold, som her var omtalt, under enhver Omstændighed maatte være strafbar, og vilde derfor stemme mod Loven. Enge vilde stemme mod §en, men i Tilfælde af, at den skulde blive staaende, vilde han foreslaa, at der efter den Syge skulde indskyde: „mod dennes Villie". Falsen ansaa ikke denne § for unødvendig, da man ikke havde noget tidligere Lovbud, som satte Straf for et saadant Forhold. Betænkelighederne ved denne § ansaa han ikke grundede. At indtage en saadan Bestemmelse som af Enge foreslaaet vilde gjøre §en aldeles unyttig, og da vilde han hellere lade §en udgaa; imidlertid vilde han nu holde paa §en saadan, som den foreslaa. Bentsen havde været i Tvivl om, hvorvidt han skulde stemme for Paragrafen, men troede dog, at han maatte gjøre det, da det i Grunden var noget besynderligt, at den, der til Pligt skulde yde Lægehjælp, kunde sætte sig ud over denne sin Pligt og lade den Syge behandle af en Kvaksalver. Han vilde være med paa Jaabæks Forslag, men Enges syntes han ikke godt kunde bifaldes. Waalen var enig i Bentsens Udtalelser, men vilde foreslaa, at Ordet „ladet" skulde ombyttes med „foranstaltet". Krogness vilde helst stemme mod hele §'en, men skulde den blive staaende, vilde han stemme for Enges Forslag. Dahl erklærede, at Komiteen var villig til at indgaa paa Ordet „ladet" ombyttedes med „bevirket", som af Bentsen var foreslaaet, istedenfor Waalens Forslag „foranstaltet". Derpaa optoges §'en til Votering. Indstillingen til Bøder bifaldtes (mod senenere at votere over Waalens og Enges resp. Forslag) med 45 St. mod 30. Waalens Forslag forkastedes mod 24 St. Enges forkastedes med 43 St., og endelig bifaldtes Jaabæks Forslag med 58 St.

§ 6. De i nærværende Lov bestemte Straffe komme ikke til Anvendelse, hvis Forseelsen i den almindelige Lovgivning er belagt med høiere Straf.

§ 7. De ikke tidligere ophævede Bestemmelser i Forordningen angaaende Straf for Kvaksalvere m. V. af 5te September 1794, samt hvad der forøvrigt i den gjældende Lovgivning maatte staa i Strid med nærværende Lov, sættes herved ud af Kraft.

Bifaldtes enstemmig.

Efterat Præsidenten havde foreslaaet Sagens Oversendelse til Lagthinget, foreslog Kolbenstvedt, at Sagen ikke skulde oversendes. Jaabæk troede, man nu omtrent havde opnaaet, hvad Hr. Kolbenstvedt først havde foreslaaet; vistnok var der en hel Del Ord, men Meningen var omtrent den samme; i samme Retning udtalte sig ogsaa Richter, medens Olaffsen erklærede, at han ville stemme for Kolbenstvedts Forslag. Krogness vilde stemme mod Lovens Oversendelse væsentlig af Hensyn til § 3, som han ansaa inpraktikabel. Ligeledes erklærede Ueland (sen.), Hammerstad, J. Sverdrup, Svanø sig mod Oversendelsen. Efter en meget livlig Debat mellem disse Herrer blev ved Voteringen Oversendelsen vedtaget mod 26 St., hvoriblandt Færden, Svendsen, Wennemo, Bjørnsgaard, J. Sverdrup, Krogness, Ueland sen., Ueland jun., Storsteen, Kolbenstvedt, Provst Jensen, Moen, Svanø, Maartmann, Hammerstad, Olafsen, Nilsen, Løberg.

Sag No. 9. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelse til Regnskab vedkommende det ved Lov af 20de September 1845 og 5te August 1848 dannede Tiendefond, for Aarene 1865, 1866 og 1867.

Sag No. 10. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision i Anledning af 1ste og 2den Post af Antegnelserne til Opgaverne over Embedsgaardsfondets Status for 1863 og 1864.

Sag No. 11. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision ved Antegnelserne til Opgaverne over Embedsgaardsfondets Status for Aarene 1865, 1866 og 1867.

De indstillede Decisioner i disse tre Sager vedtoges enstemmig uden Debat.

Sag No. 12. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 ang. Jaabæks Forslag til Lov om friere Næringsvei for militære Embedsmænd. Der var fra Komiteen indstillet, at Forslaget skulde forkastes.

Jaabæk vilde foreslaa, at Forslaget oversendtes Regjeringen; hertil erklærede ogsaa Komiteens Medlem Løberg, at ville gaa over, da han, skjønt han ikke vilde fremkomme med noget dissenterende Votum, ikke havde været ganske enig med Komiteens Pluralitet. Provst Jensen og Flor fastholdt Indstillingen. Flor gik ud fra, at Jaabæks Forslag vilde være en Begunstigelse for Embedsmænd, som havde deres Gage at ty til i deres Virksomhed paa det samme Felt, hvor andre Borgere ikke havde nogen Indrømmelse, og ansaa derfor Forslaget for et Brud paa den frie Konkurrense. Indstillingen blev ved Voteringen bifaldt mod 19 St.

Sag No. 13. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af det af Amtmand Holmboe m. Fl. fremsatte Forslag til Lov angaaende Ret til Hval.

Den væsentligste af de Forandringer i den nugjældende Lov angaaende Ret til Hval af 24de Januar 1863, hvorpaa det i Overskriften nævnte Lovforslag gaar ud, er, at medens efter Loven af 1863, § 3, naar funden Hval er saaret eller dræbt med mærket Skud, den, hvem Mærket bevislig tilhører, er berettiget til en Trediedel af Hvalens Værdi og Finderen (eller i visse Tilfælde denne i Forening med Brugeren af den Grund, hvorpaa Hvalen er indbreven), de øvrige to Tredieparter, — skal det efter Lovforslaget bero paa Afgjørelse i hvert enkelt Tilfælde, — saafremt Vedkommende ikke enes om Delingsforholdet, af Fogden, eller, hvis hans Kjendelse paaklages, af Amtmanden, — hvorledes Værdien bliver at fordele mellem den, der har fundet Hvalen, og den, der har skudt den, saaledes at Sidstnævntes Andel bestemmes i Forhold til Fangstredskabets Beskaffenhed, (Fangstmaadens større eller mindre Fuldkommenhed), men dog i intet Tilfælde maa sættes til Mindre, end en Trediedel af Hvalens Værdi, og at Finderen altid tillægges en rundelig Godtgjørelse for at have meldt og sikret Fundet.

Lovforslaget er foranlediget ved den af Skibsreder Føyn efter Udgivelsen af Loven af 1863 paabegyndte fuldkomnere Hvalfangstmaade, der er indrettet paa ikke alene strax at dræbe Dyret, men ogsaa samtidigen at bemægtige sig det, medens Hvalfangsten, saaledes som den tidligere sædvanligen har været drevet hos os, kun har bestaaet i at saare eller skyde en mærket Harpun, eller andet Projektil i Dyret, uden at det deretter er blevet forfulgt, saaat det har beroet paa Tilfældigheder, om og hvor det saarede eller dræbte Dyr senere er blevet gjenfundet. Forslagsstillerne oplyse, at Hr. Føyns Bestræbelser for at udvikle Hvalfangst paa vore Kyster til en ordnet og lønnende Næringsvei isfjor have havt et Udfald, som berettiger til godt Haab om, at hans Hensigt vil naaes, men at de gjældende Lovbestemmelser om Ret til funden Hval ikke medføre rimelige Fordele for dem, der foretage de altid bekostelige Hvalfangst-Expeditioner. Det vil nemlig vanskelig kunne undgaaes, at adskillige af de Hvaler, som træffes med Skud fra et Fangstskib, gaa tabt for Hvalfangeren, da de have en betydelig Styrke, ere meget seiglivede og synke, naar de ere døde, medens det, naar en saadan Hval senere flyder op, er en Tilfældighed, om Hvalfangeren kan faa den opsøgt, forend den findes og tages i Besiddelse af en Anden. Sker det ikke, vil denne Sidste, (hvis Besværet kanske har været ringe), hvor utvivlsomt det end er, at Hvalfangeren har forvoldt Dyrets Død, høste den hele, eller en meget væsentlig Fordel af Fundet, medens Hvalfangerens Ret bliver ingen, eller høist en Trediedel af Hvalens Værdi, (Loven af 1863 §§ 1, 2 og 3). Selv om Hvalfangerens Mærke gjenfindes i Hvalen, og dette Mærke er det eneste, faar han for sit væsentlige og bekostelige Arbeide kun denne Trediedel. Er det brugte Projektil, (Granat eller deslige), trængt saa langt ind i den store Kjødmasse, at det ikke kan paavises, eller er sprængt saaledes, at den mærkede Del er borte, faar Hvalfangeren Intet. — Flerheden indstiller, at Forslaget ikke bifaldes, medens Minoriteten ansaa de Grunde, der tale for Forslaget, saa vægtige, at de, med nogle Tillempninger ere gaaede ind paa Forslaget. Flor, Løberg fastholdt Minoritetens Indstilling, medens Provst Jensen fastholdt Majoritetens Indstilling, væsentlig fordi han ikke ansaa de Fordele denne nye Ordning vilde medføre store nok til at opveie de Vanskeligheder, man indlod sig paa ved at ophæve den langt simplere Ordning. Holmboe fastholdt sit Forslag og ansaa Minoritetens Forslag for en meget fornuftig Ordning af Forholdene. Bødtker var ganske enig med Holmboe og Minoriteten, og troede at kunne sige omtrent, hvad han mente ved de Ord, at man havde sagt Leiligheden paa Reisfærdighedens Bekostning. Han vilde anse det beklageligt, at en saadan Lov, som den af 1863 med al dens Simpelhed dog var i høieste Grad uretfærdig. Provst Jensen fastholdt fremdeles sin Anskuelse af Forholdene. Kjerschow vilde stemme for Minoritetens Forslag. Efter en længere fortsat Debat blev Flors Forslag om, at Minoritetens Indstilling skulde fastholdes, ved Voteringen bifaldt mod 12 St. Derpaa gik man over til Behandling af de enkelte §§er. § 1 er saalydende:

§ 1. Hval, funden paa Søen eller paa Land, som ikke er i Nogens Eie, Statsalminding derunder indbefattet, tilhører, naar den ikke er saaret eller dræbt ved mærket Skud eller ved saadant Skud, som nedenfor i § 4 er omhandlet, udelt Finderen, forsaavidt som han sætter sig i Besiddelse af Fundet.

Denne § antoges enstemmig.

§ 2. Kommer saadan Hval paa Land, som er i Nogens Eie, tilhører den Grundens Bruger, forsaavidt ingen anden Forening mellem ham og Grundeieren er truffen. Findes Hvalen bevislig af nogen Anden, forend Brugeren kommer tilstede, og Finderen med eller uden dennes Hjælp foretager det Fornødne for at sikre Fundet, have Finder og Bruger lige Ret til samme.

Enstemmig bifaldt. (Forts.)

Blandinger.

I „Tr.hjems Stiftsavis" læses under Blandinger følgende morsomme Indfald:

Til Storthinget.

Odelsthingets Behandling af den nye Skydslov har allerede havt en Virkning, som Lovens Forfattere vel mindst have anet: En Mængde af Statens Tjenestekarle have allerede bestilt sig Velocipeder (Træhesvogne) og agte fremtidigt at befordre sig frem med Apostlernes Heste, da de ikke kunne komme skadesløse fra sine Reiser efter den i Loven stipulerede Skydsgodtgjørelse. Den stakkels Bonde faar saaledes en lang Næse istedetfor 48 ß pr. Mil i Skydspenge, og selv for de med saamegen Liberalitet bevilgede 4 ß til Drikkepenge bliver han snydt, medens at Landets Tjenestekarle ere demoraliserede nok til at tjene Penge paa Skydsen, hvorledes vi end snu og vende os. Det er saaledes indlysende, at Loven vil forfeile sin Hensigt, da det er de offentlige Tjenestekarle og ikke Bonden, som tjener Penge, og jeg tillader mig derfor at henlede Storthingets Opmærksomhed paa denne forkjerte Foranstaltning, for at det i Tide kan hindre Indførelsen af saadanne bondesnydende Indretninger som Velocipeder ved at tilføie følgende § i den nye Skydslov:

„Naar Statens Tjenestekarle til deres Befordring paa offentlige Reiser benytte Velocipeder, Luftballoner, Vinger eller andre lignende Indretninger, tilstaaes de i Skydsgodtgjørelse $2^1/_2$ — er to og en halv Skilling — pr. Mil foruden Færgepenge, hvilke sidste dog kun udbetales dem mod Attestation fra nærmeste Skydsskaffer om at Pengene virkelig ere medgaaede, og at vedkommende Færgested ikke uden Livsfare kunde passeres ved Vadning eller Svømning".

Ærbødigst

En Bondeven.

Særling. For kort Tid siden er der i Aalborg død en gammel, velhavende Dame, der i en videre Kreds var bekjendt for sine Særheder. Formodentlig paa Grund af en eller anden ulykkelig Kjærlighedshistorie i hendes Ungdom havde hun fattet et saa dødeligt Had til alt Mandkjøn, at det ikke paa nogen Maade blev tilladt nogen Person, af hvad Alder det saa kunde være, der henhørte til det stærke Kjøn, at betræde det Hus, som hun beboede alene med sine to Tjenestepiger. I de sidste Aar af sit Liv gik hun endog aldrig ud, for at være sikker paa at undgaa endog Synet af de Forhadte. Hun havde en stærk Passion for Katte, af hvilke hun havde et stort Antal, men selv her var det stærke Kjøn banlyst. Størstedelen af sin Tid fordrev hun med Læsning, ved

forgjæves paa det venskabeligste havde indbudt ham til at lege med dem. Ja, allerede dengang var han stolt og fræk. Naar rigere Børn bad ham om at hjælpe sig med sine Skoleopgaver, som andre saadanne forsultne Unger ellers med Glæde gjorde for et godt Ord eller et Stykke Sukker, var han uforskammet nok til at traadse: „Mener I, man skal gjøre alt for eders Penge? Sepp mener ikke det. Gjør eders Sager selv." Senere, da han var blevet saa mærkværdig rig, syntes det ikke hans Forfængelighed nok at behandle de anstændigste Folk som om de ikke var bedre end Betlere; alt vilde han rive ud af de gamle Fuger og skabe en ny Verdensorden. Og hvad det værste var: alt lykkedes den Slyngel. Han kunde følge sine egne Lyster og Tilbøjeligheder uden at spørge nogen Fader, nogen Præst, nogen Landsskik osv., og stod sig alligevel Aar for Aar bedre. Naar andre vilde gifte sig, maatte de spørge sig for paa alle Kanter og sørge for at opfylde alles Ønsker uden sine egne. Men han bekymrede sig om ingenting, havde — Barthle gjorde et Kors og bad et Fadervor for at blive sine syndige Tanker kvit. „Nej, i Guds Navn, nej", raabte han, „Mari havde jeg alligevel ikke taget om ogsaa Sepp ikke — skam Dig, Svage, at Du endnu ikke ganske har offret Gud dit Hjerte. Und Du den Stakkar, den usle Lykke, Gud har forundt ham istedetfor Himmelstaden, for det gode, han ialfald har gjort; det vil dog snart være forbi — meget snart."

Det lykkedes endnu ikke Barthle at berolige sig med disse Tanker. Ja, lykkelig var Sepp og levede i Fred med Kone og Barn, medens han, Barthle, maatte holde sin Klausmelker for den forlorne Søn: „En fordærvet, forført, som virkelig ikke mere var værd en Faders Kjærlighed og Sorg." Fordærvet, forført, og af hvem? Af hvem andre end denne Frimurer! Nu stod alt klart for Barthles Sjæl

mente Du det ogsaa godt, og alligevel har Du intet udrettet", svarte Mari bedrøvet.

„Derfor skal nu en anden forsøge det."

„Forsøge" — klagede Mari — „og derved sætte Lykke og Fred paa Spil! Maa man da blive lærdere og klogere end andre, maa man blive en Naring for at være god og kunne gjøre godt?"

„Ja, her gjælder enhver, som vil gjøre, hvad der er Ret, for en Naring; jeg er stolt at dette Klængenavn."

„Men, Mand, jeg vilde heller gjøre Franz lykkelig end stolt."

„Du taler som et Kvindfolk, som altid skjælver, altid giver efter; hold Du Dig i Kjøkkenet og tag Maden til mig, og Du skal se, alt vil gaa fortræffeligt fremad."

„Men, Mand —"

„Nu ikke et Ord mere! jeg har sagt min Mening og den staar fast som vore Bjerge, fast som alt, hvad Sepp engang har sat sig i Hovedet. Alt Snak er da forgjæves."

Det vidste Mari godt nok, men hvad Hjertet er fuldt af, skyder Munden over med. Vel taug hun med mere hun havde at sige, og naar hun imod Sepps Vilje tillod sin Yndling meget og paa den anden Side, forbød hvad hun fandt for godt, da skede det for det meste uvilkaarligt, saa at Sepp, hvem Kampen mellem Moderkjærligheden og Hustruens Pligtfølelse ikke blev skjult, aldrig gjorde hende Bebrejdelser for det. Men jo sjeldnere gjensidige Følelser kom til Udbrud desmere gjærede det i deres Indre. Sepp, der nu ikke mere altid var med i Arbejdet, idet han mere end før overlod sig til sine Tanker og Betragtninger, begyndte at kvæle sig med den Indbildning, at han egentlig var mere frygtet af sin Kone og respekteret som Husbond, end han blev elsket og forstaat. Fraværende fra Hjemmet plagede han sig med den Tanke: „Hvad vil hun, raadet af Præsten og Gud ved

og: „O", raabte han, „o, at jeg dog havde frygtet, hadet denne Djævel; det er Lønnen, for at jeg lod mig blænde af Guldet, og i dette Stykke lod mig lede af Præsten — netop i dette!"

Barthle havde nemlig ikke ugjerne set, at hans Børn ofte var hos Frimureren, Franz. Han kunde da i saadanne Timer uforstyrret glæde sig ved Synet af sin Pengehose*), tømme og atter fylde den, bede eller tage sig en Middagslur. Og desuden — af Børn bliver voksne Folk, med Tiden endog Brudefolk, og hvad man saar om Vaaren, det vokser om Sommeren. Kort og godt, Franz kunde engang blive en ikke saa foragtelig Maag, han maatte nu vokse op som han vilde. Vel var han en Naring og derhos en Smule ugudelig, men en Valfart har ofte gjort Mirakler; den hellige Augustins Moder havde ved sine Bønner fremkaldt Sønnens Omvendelse, — desuden haabede Barthle at kunne rette paa hans gale Begreber, naar han engang fik Ret til at se ham efter i Folderne ligesaa vel som Sepp. At Franz ikke var af nogen anset Slægt, gjorde den gamle Forstanders Søn mere Hovedbrud, men „alt finder man neppe samlet! Franz har Penge og som Mariannes Mand vil der ikke længere mangle ham paa Anseelse."

En Mand som Barthle behøver nu ikke altid at rette sig efter den offentlige Mening. Han behøvede ikke at frygte for, at denne Forbindelse vilde skade ham i Slægtens Øjne, ti med en eneste ond Draabe er man ikke istand til at forgifte en Strøm og en liden Sky paa Himmelen gjør ikke en mørk Dag."

Barthle havde vistnok aldrig tydeligt udtalt disse Tanker, men Sepp var altfor skarpsindig til at han ikke for længe

*) Det er ikke ualmindeligt at Folk gjemmer sine Penge i en gammel Hose. Overs.

hvilken hun dog ikke gav Afkald paa de mandlige Forfatteres Værker, som hun imidlertid, saaledes fortælles der idetmindste, havde opstillet i et Bogskab for sig, for at de ikke skulde profanere de kvindelige Forfattere, af hvis Arbeider hun var i Besiddelse.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lavest i Bodø og nordenfor Stat, høiest i Mandal og paa Østlandet. Vinden er SO.lig til SV.lig i det sydlige Norge, sterk med Regn i Aalesund, laber med Regn i Skudesnæs, overskyet i Kristiansund og Mandal. Smukt Veir paa Østlandet. Svag Østlig med overskyet Himmel i Bodø. Temperaturen er steget lidt. — Udsigterne ere til opklaret Veir paa Østlandet.

Ægteviede i Marts Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

Den 7de: Ungkarl Dreiersvend Johan Petersen og Enke Olia Gulbrandsdtr. 8de: Ungk. Forbøder Niels Sandelsen Aaro og Pige Emma Pauline Dorthea Johnsen. 11te: Artillerisergeant Guttorm Gulbrandsen Hoff og Jfr. Thea Martine Olsen. 14de: Gaardskarl Kristian Johansen og Pige Gurine Fredriksdtr. Sundbremyren. Matros Ludvig Kjønigsen og Pige Cecilia Fredr. Marie Brønnum. 21de: Arb. Hans Amundsen og Pige Thora Olsdatter. 29de: Snedkersvend Greger Kristian Andresen og Pige Johanne Jonassen. Tømmerarbeider Peder Knudsen og Pige Anne Marie Pedersen. Arb. Gustav Eriksen og Pige Haakine Halvorsdtr. 31te: Enkemand Portner Johannes Paulsen Grefseng og Jfr. Kathrine Pauline Martini.

I Trefoldighedskirken:

Den 5te: Arb. Olaus Klemetsen og Pige Helga Nielsen. 10de: Bygmester Lars Andreas Bergersen og Pige Josefine Karine Andreasdtr. 14de: Skibstømmermand Andreas Kristiansen og Pige Julie Pedersen. 18de: Oppasser Iver Brynildsen og Enke Berthe Marie Paulsen. Smedsvend Hans Peter Svendsen og Pige Martine Hansdtr. 20de: Mek. Arb. Johan Alfred Bjurstrøm og Pige Marie Olefsdtr. 21de: Snedkersvend Lars Otto Olsen og Pige Oline Olsdtr. Typograf Johan Ludvig Bergmann og Pige Henriette Pedersdtr. 24de: Hattemagersvend Søren Hansen Hagen og Pige Kristiane Paulsdtr. 30te: Snedkersvend Kristian Torstensen Havslund og Pige Kristine Johannesdtr.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de s. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Generalforsamling

i det norske Samlag afholdes Tirsdag den 6te April førstkommende Kl. 8½ i det sædvanlige Samlingsværelse i Studentersamfundet.

For Emigranter.

Den engelske „**Nationale Linies**“ Dampskibe afgaa fra **Liverpool** som følger:

„**Danmark**“,	2870 Tons,	7de April.
„**Erin**“,	3200 —	14de „
„**Helvetia**“,	3325 —	21de „
„**Pensylvania**“	2873 —	28de „

Paalidelige Tolke til hvert af ovenstaaende Dampskibe medfølge Emigranterne lige herfra.

Christiania, 31te Marts 1869.

O. Swenson,

Kontor: Skippergaden No. 28.

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Tilsalgs.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. **Johannes Bruu.**

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, Rum, Genever, forskjellige Sorter Punsche samt reneste krydret Brændeviin udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode **Arac-Punsch** udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,**

Jernbanetorvet No. 5.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,

15. Kongensgade 15.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		**Pillemeel,**
Perlegryn,		**Rugfjerdemeel,**
Ertermeel,		**Rugklid,**
Havremeel,		**Bygklid.**
Potetesmeel,		
Hvede,		

Kaffe,
Havanna,
Raffinade,
Riis, } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

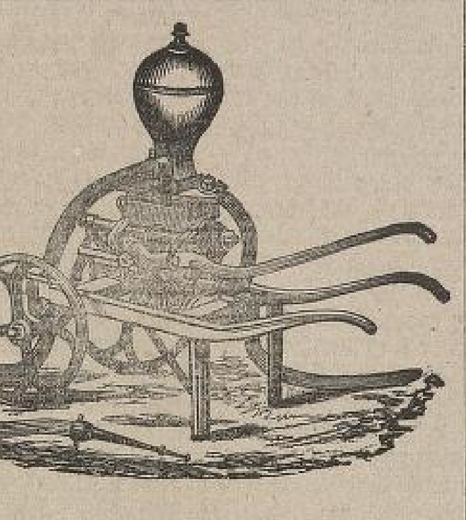

Californiasprøiter

for Skibs- og Husbrug. Blyrør til Spygatter for Skibe og Andet, samt Sprøiteslanger i alle brugelige Dimensioner, anbefales til billige Priser ved **C. Blunch.**

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud**, Torvet No. 8.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Røgeloft, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.

Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Brød.

Fra eget Bageri anbefales stort og velbagt Brød **Søren Holst & Co.**

Akersgaden.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,

Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves	fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taskefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Feuilletonen „Frimureren“.**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

siden skulde have forstaat, hvad Klokken var slagen. Han maatte have mærket det og hans (Barthles) Tale idag var altsaa det samme som et Afslag. Den samme, som engang fordærvede saamangen Glæde for Gutten Barthle, den samme, som gjorde Bakkegubbens Therese næsten utro mod Ynglingen, og derpaa lod hende sidde for at tage den ogsaa af ham elskede Tjenestepige, havde, det vidste nu Barthle ganske bestemt, ogsaa forført hans Søn, og uden Barmhjertighed og med djævelsk Haan tilintetgjort Datterens Fremtidshaab. Paa et Giftermaal mellem Franz og Marianne var efter det idag forefaldne ikke mere at tænke. Det havde Barthle villet udtale med de Ord: „Jeg vil og bør ikke have noget at gjøre med saadant Pak!“ efterat han forgjæves havde forsøgt at bringe Sepp paa andre Tanker eller dog til Taushed.

Det var derfor ikke at undres over, om Barthle idag gik hurtigere hjem og slog den svære Husdør heftigere i efter sig end sædvanligt, saa at Marianne, som naturligvis var uvidende om alt, forskrækket for op og skalv næsten stærkere end Kaffetøjet paa Bordet foran hende.

Var vi kommet nogle Minutter tidligere i Huset, vilde vi have fundet Marianne læsende. Med det veldannede Hoved med de brune Fletter støttet paa den smukke Haand, som man ikke skulde tro var vant til at gjøre saa meget og saa strengt Arbejde, sad hun ved det gamle, runde Bord, det venlige Ansigt med det usædvanlige alvorligt Udtryk vendt mod en Bog, men hurtige Blik svævede rundt hvert Øjeblik udenfor den, som om de søgte noget ganske andet end de Personer, hun læste om i Faderens Legende, indtil han stormede ind og satte sig uden at sige et Ord paa den brede Bænk ved Ovnen.

Hvad havde vel hændt ham? Et Uheld paa Alpen? nej, det maa have været noget andet, noget langt tungere maatte ligge ham paa Hjertet. Kanske han havde hørt

hvem, foretage med Dig?“ Men hjemme, hvor Mari ikke altid kunde skjule sin Kummer, forekom han sig selv saa — tilovers som det femte Hjul paa en Vogn. Det var ikke mere det gamle, glade Samliv, ikke mere en forenet Stræben til et Maal, og dog kunde Sepp ikke gjøre hverken sig selv eller sin Kone Bebrejdelser for det. Den sidste Vinter fik Franz Lov til som Jæter at drage til Alpen (Sæteren), hvor Sepp havde sit Fæ. Man foregav i den Anledning, at Franz burde lære de paa Alpen forekommende Arbejder, men egentlig var det Forældrene om at gjøre at fjerne sin Yndling nogen Tid.

Men da Franz var borte, forekom Livet Faderen rigtig øde og tungt. Selv i Læsning fandt han ingen Glæde, da han ikke mere kunde tale med Franz om det læste og i de sidste regnfulde Uger havde han tilgangs lært, hvad Kjedsomhed er. Det vil derfor ikke undre Læseren, at man traf denne ellers, saa at sige, menneskesky Særling i Værtshuset, hvor han dog idetmindste haabede at finde Stof til at le over Folk.

Dette er da den rige og dog saa lidt elskede Frimurers Levnetsløb.

Mange oplevede lignende, dog de fleste, som var saa ganske henvist til sig selv som Sepp, knækkedes som det enkeltstaaende Træ og raadnede i Samfundets Bærme.

Det er sjelden, at et Menneske besidder Kraft til at hæve sig over sine Medmenneskers Domme og Meninger, og, staaende paa egne Ben, kan betragte dem med Ligegyldighed uden at blive slet.

Fjerde Kapitel.

En ulykkelig Fader.

I en mismodigere Stemning end paa denne ulykkelige Søndag, da han forlod Ørneværten, havde Barthle aldrig i sit Liv været. Han, som i alle Dele var saa lig sin Fader, den gamle Forstander, fra det sorte, krusede Haar til de brede Fødder, i Tro, Haab og Egensind, han var idag blevet udleet som en enfoldig Stymper. Og af hvem? af Smedesepp, denne Betlerunge, denne —

Hvad Ret havde denne Elendige til at stille sig ved Siden af, ja, over ham?

Vistnok var Sepp rig, meget rig, og Barthle vidste at vurdere dette behørigt. O, han havde været billig, og havde, idet han vel vidste, at Opkomlinger er „grænseløse“ Mennesker, taalt mere af Sepp end af nogen anden; men at blive angrebet og udlet af Dramdrikkerne i et Værtshus, at have maattet foruden Skade ogsaa taale Spot — tusen — nej, det var for meget.

Præsten havde Ret med sine Advarsler. Frimureren var uforbederlig, Daab og Olie forspildt. Nej, han fortjente aldeles ikke, at en Hædersmand, om end bare et Minut, skulde blive sint over hans Brøvl. Alle vidste jo, hvad de skulde tænke om hans Tale.

Saaledes vilde Barthle beroliget sig, hvis ikke adskilligt andet havde tumlet sig om i hans Hoved. Han tænkte paa det forbigangne og det tilkommende.

Syntes det ikke som om denne ugudelige Krop var til bare for at forbitre Livet for skikkelige Folk og især for ham? Levende erindrede Barthle sig paaengang alle de Fortrædeligheder, som han havde maattet gjennemgaa for denne Narings Skyld ligefra den Tid, da han og Hansmikkel

Dagbladet.

No. 78. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 6te April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredrikstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandsvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hernösand, 4de April. Søfartens Aabning kan med Sikkerhed antages at indtræffe i Tidsrummet fra den 20de til 25de d. M. C. A. Ringblom, Skibsklarerer.

Gefle, 5te April. Kun svag Is paa den ydre Red til Limön; der er al Udsigt til at erholde aabent Vand medio April, muligens tidligere. Haegerstrand, Skibsmægler.

Paris, 5te April. „Etendard" dementerer formelt et Rygte om, at der til Cherburg skulde være kommen Ordrer af krigerisk Beskaffenhed. „Journal officiel" dementerer et Rygte om Finansministerens forestaaende Afgang.

Florents, 5te April. Det forlyder, at der i Deputeretkammeret vil fremkomme Interpellation angaaende den angivelige Alliance mellem Italien, Frankrige og Østerrige.

„Fra Vestlandet" av Henrik Krohn. Bjørgvin 1868, 7 Ark, 1 Ort.

II.

(Slutning fra No. 78.)

Med tredie Kapitel lægges Grunden til et nyt Afsnit i Svalheimsmandens Liv. Atter møder han et nyt Livssyn, der har et ganske andet Med og Indhold end hans eget korte og tørre. Tores Bortreise bryr han sig lidet om. Datteren tager til at græde ved denne Tidende. Men Faderen fortørnes endog over, at nogen vil savne den bortdragne: „Dat er daa fælt til Flipegjenta. Eg tenkjer, me hava havt nog med Vatshegling paa Svalheim no eit Tak, og me taro inkje Kvernarvatn, fyrr Kornet er bart." Men alene er han, og Hjælp maa han have til Gaardens Drift. Paa Tores Plads kommer nu Hallvard i Urden, Søn til Husmanden; ham liker Torbjørn særdeles godt, fordi han er en forstandig, arbeidsom, dygtig og kvik Kar, rigtig en helsiøt Sogning med Sprett og Spenn. „Dat er annat To i honom enn i Son min. Og godt uppalen er han ogso. Dat er berre Synd um honom, at han inkje er annat en ein stakars Husmannsson." Med stor Kjærlighed har Digteren fulgt med denne Persons Udvikling. Hvad der først mærkes, er Hallvards lyriske Natur. Hvor han færdes under det daglidagse Stræv, lyser Sang og Toner om ham som en mild Genius. Ikke maa dog nogen frygte for, at den letflydende Sangflode snart skal kantre. Lad ham under Ungdomsmodets Gjæring sætte Bram og Bovenbram til. Der er stødigt under, og det bærer nok frem. Sangerevnen er kun noget af Farsarven; og denne er ikke blot i denne Henseende god. Jeg vil her tillade mig at henvise til Digterens interessante Skildring af Faderens Personlighed og Sønnens Opdragelse (Side 28). Vi maa følge Hallvard ikke blot naar han er syngende og digtende, men naar han er handlende; vi maa se ham lægge for Dagen sin inderlige Kjærlighed til Herren og hans Ord; vi maa være tilstede, naar han løftet af et levende Haab arbeider sine Ønsker til Virkeliggjørelse, og naar han endelig i en vakker Fædrelandssang lader os vide, hvad der er Livet i hans Menneskeliv. Det giver sig ikke tilkjende ved første Møde, hvad der ligger dybest; ogsaa i dette Stykke viser sig hans ægte norske Karakter. — Og nu staar han der ligeoverfor Torbjørn saa aandsfrisk, saa ungdomsglad, saa hel og fri i sit eget, saa vis paa sin egen Personligheds Selvstændighed og Ret, saa hjertelig glad i sin egen Livsgjerning, og paa den anden Side saa inderlig fastknyttet til det Hele, til Folket, hvis Aand strømmer gjennem hans karakteristiske Tale og livfulde Sang. Han bringer med sig et blomstrende Aandsliv, som ikke er knækket i nogen ulykkelig Opdragelsesmaskine, ikke forkvaklet i Brovl og Pedanteri. Hallvard hilser med Gelvagtelse og Ligefremhed. Det forbauser Gamlingen at se Husmandsguttens Opførsel. Den gamle Odelsstolthed reiser sig. Men Guttens Dygtighed og Kvikhed tiltaler, og saa er Torbjørn tilfreds. Allermindst auer han, at han selv banede Vei ind i sin Familie for et nyt Livsprincip, dengang han sendte Bud efter Hallvard i Urden. Et Kjærlighedsforhold mellem Gislaug — det er Datterens Navn — og den ny Gaardsgut hører til Sandsynlighederne. Det har sin Begrundelse i Sjelenes Harmoni og i Barndommens og Ungdommens Samliv. Elskoven voxer en stille Vært indtil den har Styrke nok at taale den gjensidige Bevidsthed; men i den voxende Venten ligger en Uendelighed af Længsler og Stemninger. Jeg skal her lade medfølge Hallvards første Kvad fra denne Tid; det udmærker sig lige meget fra Indholdets som Formens Side; vi maa lede længe efter noget at sætte ved Siden:

„Dan fagraste Syni, som Guten kan sjaa,
er Gjenta so raud og so kvit.
Men saag han for djupt inn i Augo dei blaa,
han misse som tidast sitt Vit.

Dan fagraste Syni, som Guten kann sjaa,
er Gjenta so lett og so ung,
men tidt, naar han sprang fyr til heime at naa,
vardt Vegen so hard og so tung.

Men endaa lyt Guten paa Gjentorna sjaa,
som lysa i Sylgjor og Lin,
for Hugen hans leikar so fisd og so traa,
kring Gjenta so fager og fin."

Men Torbjørn, — hvor kan han tænke sig den Tid, da Skrankerne, som egentlig har givet hans Liv Kraft og Støtte, er ramlet ned, og de lavere stillede i Folket faar Lov til at lægge sine friske Kræfter ind i den store Livskapital! — En Kveld henimod Vaaren træder han ind i Stuen og faar da se de to unge ved Siden af hinanden med Kjærlighedens første Forstaaelse over sig. Forbauselse og Vrede griber ham og stiger til et usædvanlig Høide: „Nei sjaa Arten du!" ropad Torbjørn. „So, dat var paa denne Maaten du løner Velgjerdi av din Husbonde, med at forlokka Dotter hans, din Husmannstrave!" — Samme Aften drager Hallvard fra Svalheim, — med Alvorets Blik fremad, men af trofast Kvindes Kjærlighed til Følge. Torbjørn staar i Tunet; den bortdragendes fulde Toner strømmer ham imøde; han føler, at der ligger en usigelig Seir i denne Retræt. Jeg vil pege paa Digterens udmærkede Gjengivelse af Torbjørns psykologiske Tilstand i dette Moment. Tankerne samler hid og did. Han har lukket Døren for det friske Foraar, som vilde ind. Som en djærv Kjæmpe har han stridt; men nu stilner Kampen om ham. Alle sine Støtter har han mistet, og han begynder at føle sin Ensomhed, Hjælpeløshed, Tomhed. Denne Følelse føder Længsel efter det, som kan fylde, efter, det han har lukket ude. Hvad der gaar for sig i det skjulte, skal ingen røre ved; lad Torbjørn beholde det som en lønlig Eiendom. Her skal bare nævnes den tiltagende Forandring i det ydre, den Mildhed og Kjærlighed, som breder sig over hans daglige Omgang, den Kraft, hvormed han styrer sit despotiske Sind. — Tore, som er bleven ansat ved et Jernveis-Arbeide paa Østlandet, har sendt Moderen Brev paa Brev. Før har Faderen givet alle Brevene en god Dag; men nu mærkes Omslaget. Hertil kommer, at Sønnen i sin egen Livsvært og i sin Omgang med kristeligsindede Folk har vundet et klarere Syn over det sande Menneskeliv, en dybere Erkjendelse af sine egne Lyder og Dyder. Saa kommer der ogsaa Klarhed over hans sønlige Forhold hjemme; mange Afsnit i dette Kapitel bringer ham Angerens Smerte. Men netop dernæst begynder Kjærligheden til Faderen som en ny Morgenrøde at drage op, — og saa Kjærligheden til Barndomshjemmet, kort til alt menneskeligt. Den mørke Taage, som er et Gjennemgangsstadium for den, som skal naa til Tinden, hvor der er aandelig Frihed i Kjærlighedens Hengivelse, har Tore havt Lykke til at komme over. Men, god Hjælp har han havt paa Veien, og navnlig skylder han Hallvard i Urden stor Tak. Jeg omtaler ikke her den uforfærdede Hallvards Tur til Kristiania, hvis Møde med Tore, hans glade Arbeide for at naa sine Ønskers Maal, hans Vers til Gislaug osv. — Det er ganske vist ikke tilfældigt at disse to kommer til Hovedstadens Nærhed for at vinde Styrke og klar Bevidsthed i sit eget. Det vil huskes, at engang nærede Hr. Krohn langt andet end Sympathi for Hovedstaden og dens ufolkelige Liv. Den folkekjære Betragter havde visselig dertil god Grund. Saa meget mere forekommer det mig, at vi maa glæde os over dette Træk i Fortællingen. I nær Forbindelse med Hovedstaden kommer altsaa de to Barndomsvenner sammen, og Fraværets tunge Lod knytter dem fastere ind til hinanden. Den aandelige Paavirkning, som de under dette Ophold er Gjenstand for, har sin store Virkning. Men under den voxende Synsvidde faar Savnet en stærkere og stærkere Magt; Tores Breve og Hallvards Vers bærer det hjemover. Saa mødes da Fader og Søn. Længsler drager dem begge. Nu kommer det aldeles bort af Torbjørns Minde, at Tore er „Læser"; han stunder efter, at Brynhild skal blive færdig med Sønnens Brev, for at ogsaa han kan faa glad Tidende. Det er ganske glemt, at Hallvard er Husmandssøn; Torbjørn ser med glædestraalende Øine paa Gislaug, naar Tores Brev melder om Hallvards Hæder og Lykke. — Hvad som herefter følger, er sagt i faa Ord. Midtsommers drager Svalheimsmanden sydover for at møde de to Venner. En Søndagseftermiddag nogle Dage derefter kommer han tilstede, hvor de i Fællesskab har samlet en Skare Folk om Guds Ord. Skildringen af denne Time i Torbjørns Liv er noget af det skjønneste i Bogen. — Fader og Søn drager hjemover; det er virkelig Fader og Søn. Hallvard bliver ikke med; han maa tjene Aaret ud. Men naar Timen slaar, dryger han ei. Tre Uger efter hans Hjemkomst velsignes Svalheimsmandens Datter og Hallvard som Parfolk ved Alteret; saa hører ogsaa han til „Svalheimsfolket". — Hvilket lykkeligt Liv gaar nu denne Familie imøde! Hvor deiligt, at Tore og Hallvard atter blev indsat i sin Ret! disse to bringer jo hver en Faktor af det sande og stærke Folkeliv; og den Livssæd, som der nu er lagt, vil voxe sammen i en vidunderlig deilig Blomsterflor over Torbjørns Grav.

Vi har fulgt Digtningens ledende Tanke. De Enkeltheder, som er af særlig Vægt, for at det ideele Formaal kunde sees i fuld Klarhed, har faaet en nærmere Omtale. Her, ved Fortællingens Slutning, kaster vi et overskuende Blik paa det samlede Billede. Det mærkes snart, at Digteren har skildret en Livsepoke. I Begyndelsen gjør vi Bekjentdskab med det tørre, det visne Liv, der, overladt til sig selv, snart maa svinde i Undergang; ved Slutningen staar vi ligeoverfor et kraftigt Menneskeliv, med Roden endnu fastere i den Jordbund, hvor Vorherre satte det, og med en blomstrende Krone visende op mod Himlen. Til en saadan aandelig Gjenfødelse stræber jo Slægtens inderligste Ønsker (jmf. No. 68), og nu vil det sees, hvilket inderligt Forhold der er mellem Tidsstrømningerne og denne Digtning; dette Udspring vil sikre den en vækkende Indflydelse paa det folkelige Liv i Nutiden. Folket vil her finde sin dybeste Higen udviklet til bevidst Trang gjennem Omstændigheder, der er saa godt kjendte, fordi de er Folkets egne Livsvilkaar, og et vinkende Maal opstillet, — altsammen i Alvor og Kjærlighed. Fortællingen eier saaledes Egenskaber, som vil bane den Vei til Hus og Hytte rundt om i Landet og lokke frem Kjærlighed til denne isandhed folkelige Mand.

Forfatteren har altsaa tegnet for os en Epoke i Menneskelivet. Derfor har han ganske rigtig samlet Stoffet over det kortest mulige Tidsrum; det er vigtigt, at alt virker med samlet Styrke. Vi kan da ogsaa billige, at det episodiske Stof er lidet paaagtet. En Ting, som ogsaa hermed staar i Forbindelse, maa nævnes. Det gjælder Hallvard. Denne stærke Personlighed med sin fulde Grundstemning, sin fuldkomne σωφροσυνη (filosofisk forstaaet) maatte særlig fremhæves. Paa samme Tid skulde han møde Læseren bare i nogle faa Situationer. Saadan kom da Hallvard til at synge en og anden Gang, hvor vi ikke venter nogen Sanghilsen. Det første Indtryk heraf er ikke ganske behageligt; det forekommer lidt overdrevet; vi er ikke i Almindelighed vante til noget lignende. Men naar En faar Øie paa det dybere Væsen hos Husmandsgutten, svinder strax dette Indtryk, og vi følger glade den svulmende Sangstyrke. Det er vistnok den sidste Daddel, Forfatteren skal have, at hans Digtning lider af Mangel paa Livssandhed. En lægge Mærke til den hele Komposition, hver Omstændighed, til Stilen og til Alt. Gjennem det hele sporer man en nøgtern, rolig ordnende Haand, der ikke gjør fortvivlede Greb for at heise op noget kraft-originalt. Hr. Krohn er først og fremst Lyriker, og det er synligt, at han ligesom liker sig bedst, naar hans egen Stemning faar komme i Bevægelse. I dette Stykke er det værdt at mærke sig Skildringen af Hjemreisen fra Sætren (Side 20 flg.). Der ligger et dæmpet Spil over den hele Tegning, som uvilkaarlig stemmer og løfter. Som et andet Træk skal her peges paa den friske Humor, som ledsager Fremstillingen af den gamle Skolemester og Torbjørns Samtale med sin Kone (Side 58).

Den overflødige Bredde i Fremstillingen, som er bleven dadlet i Forfatterens Reiseskitser, er i dette Arbeide borte. Han skrider her fremad gjennem faste og udtryksfulde Betegnelser. Sprogformen er det saakaldte „Landsmaal" eller det almindelige norske Skriftsprog; at det har en stærk Lokalfarve vil jo bare sige, at Forfatteren har et bestemt Hjem, hvis Liv han er knyttet til med stærke Baand, — noget som endmere maa knytte os til ham. — Det tør maaske være, at der kan findes en og anden Unøiagtighed i de syntaktiske Forbindelser, ligesom der ogsaa kan forekomme en og anden Trykfeil; dette vil andet Oplag rette; det er ialfald noget ganske uvæsentligt. Ved den Fædrelandssang, hvormed Hallvard vier sin Indtrædelse i Svalheimsfolkets Kreds, kunde jeg nok have en liden Bemærkning. For det første synes det mig, at der ligger for lidet Lys og Løftning over hans Sind i dette Dieblik; den poetiske Begeistring stiger for lidet ud over det store hele. Dernæst er den i formel Henseende ikke saa omhyggelig udarbeidet som det forhen anførte Elskovskvæde. Som Versfødder efter hinanden falder t. Ex. „eg" „og" tunge. De mange Sammenstød af Selvlyd og især af samme Selvlyd burde En mere søge at undgaa (Se 1ste Vers „mine eg", 2det Vers „inkje etter", 5te Vers „aldri i").

Ogsaa dette er Smaatteri mod det store, som er sagt og endnu kunde siges til Bogens Ros. Som før omtalt, egner den sig fortrinlig til Folkelæsning. Den ualmindelig billige Pris — 3½ Sk. Arket — skulde vel heller ikke lægge Hindringer i Veien for den størst mulige Udbredelse. Dog, — denne Omtale er allerede kanske bleven altfor lang. Med et inderligt Ønske, at Digterens Haab, som dette Arbeide bærer ud, maa naa sin fuldeste Opfyldelse i hele Folkets Sind, lægger Anmelderen Aarerne ind. Det kommer nu som et personligt Krav til hver især paa den rette Maade at takke Skalden for hans folkekjære Gjerning i Fædrelandets Vaar. Maatte alle blive med!

Kristiania, den 6te April 1869.

I Odelsthingets Dagsmøde fortsattes Behandlingen af Forslaget til Ordning af det høiere Skolevæsen, dets § 11 angaaende Undervisningsfagene i Realgymnasiet. Komiteen havde indstillet Oldnorsk som valgfrit Fag, og at Gymnasiet deles i to Linier, en Engelsklinie og en Latinlinie. Efter en meget livlig Debat, væsentlig mellem D'Hrr. Bentsen, Sverdrup, Steen, Balchen, Irgens, Schweigaard, Augustinussen, Schwartz, Taraldsen o. fl., hvilken optog hele Mødet til Kl. 2, besluttedes efter Forslag fra Sverdrup, at Latin udgaar af Realgymnasiets Fagrække, og at Oldnorsk blev tvunget Fag, ligesom ogsaa Fransk.

Udlandet. Valgene i Ungarn have givet Deaks Parti Majoriteten, men en svagere Majoritet, end det tidligere var i Besiddelse af, og dertil kommer, at flere af dets mest ansete Medlemmer ere faldne igjennem for Venstres Kandidater. Dette var saaledes Tilfældet i Pest, hvor Handelsminister Gorove kom i Minoriteten. Som Exempel paa yderste Venstres Indflydelse anføres tillige, at Kossuth er bleven valgt i to Kredse. Deltagelsen i Valgene har været overordentlig stor, og Kampen imellem Partierne er ofte bleven ført med en saadan Lidenskabelighed, at det kom til blodige Sammenstød. Hovedspørgsmaalet imellem Par-

tierne er, om det med Kronen indgaaede Forlig skal ansees for et uantasteligt Grundlag for den politiske Udvikling, eller om Ungarn skal reise Forfatningsstriden paany for om muligt at opnaa endnu gunstigere Betingelser; Deaks Parti hylder den første Anskuelse, medens Oppositionen vil have et nyt Forlig, og det er især Delegationerne, som det vil have afskaffet. Endskjønt det for Tiden er almindeligt, ogsaa i Deakpartiets Organer, at betragte Ministeriet Andrassys Seir som et Nederlag, fordi Oppositionen er bleven stærkere, og Deaks Tilhængere i det ugunstigste Tilfælde havde gjort Regning paa, hersker der dog ikke synderlig Tvivl om, at det nye Kammer i Principet vil følge det forriges Spor.

„Presse" angiver Udfaldet i det Hele taget paa følgende Maade: I det Underhus, som den 20de April træder sammen i Pesth, ville de samme to store Partier, som i 1861 og i 1865—68 delte Forsamlingen, igjen staa overfor hinanden. De saa Medlemmer af den gammelkonservative Afdeling have ikke vundet saa Meget, at de kunne tænke paa at danne et yderste Høire, og ligesaa lidt har det gaaet Præstepartiet, der ellers kunde have raadet Bod paa Mangelen af et gammel-aristokratisk Parti. De paa Konferensen i Temesvar fattede Beslutninger om, at de „Nationale" skulde danne et stort antimagyarisk Forbund, have ikke ført til det Allermindste, og ligesaa lidt have Rumænerne gjort Alvor af deres Trusler om at ville holde sig borte fra Valgene. Alle Nationaliteter paa Stefanskronens Gebet ville være repræsenterede i Pesth, men der kan ikke være Tale om Dannelsen af særskilte Nationalitets-Koterier. Antallet af de „Nationale" er langt fra betydeligt nok til, at de kunne gjøre mindste Forandring i den politiske Partistilling i Parlamentet. Ligesom i den tidligere Rigsdag maa de „Nationale" lade sig nøie med at slutte sig til de politiske Partier; sandsynligvis ville Tydskerne fra Siebenbürgen og de fleste Serber gaa sammen med Høire, medens Rumænerne og Nordslaverne, der ere panslavistisk sindede, for det Meste foretrække at gaa sammen med yderste Venstre. Det sidstnævnte Parti har overhovedet vundet langt Mere end venstre Centrum; af de nye Pladser, som Oppositionen har erhvervet, komme rigelig to Tredjedele paa yderst Venstre. Deaks Parti har tabt 50 Pladser, hvoraf over 30 ere tilfaldne yderste Venstre, og den Majoritet, hvorover de Ministerielle raade, naar hele Oppositionen slutter sig sammen, kan anslaaes til et halvthundrede Stemmer.

Fra New-York skrives under 16de Marts til L'Ind. belge: „Ifølge en Depesche fra Washington til Evening Post vil Senator Summer med det Første holde en Tale, hvori han paaviser, at hvor stor en Sum man end vil kunne opnaa i Erstatning for de Tab, som „Alabama" har paaført Unionen ved at ødelægge amerikanske Skibe, vil et saadant Vederlag aldrig kunne veie op imod de begaaede Søroverier. Paa Grund heraf vil han modsætte sig Bekræftelsen af den Traktat, som afsluttedes imellem den forrige Regjering og England."

Regjeringen i Portugal har paa egen Haand ved en kongelig Forordning foretaget flere Forandringer i Valgloven. Antallet af Valgkredsene er bleven indskrænket, og i hver Kreds skal der alene vælges en Deputeret. Det nye Kammer vil herefter komme til at bestaa af 107 Medlemmer istedetfor af 179. Valgene efter den nye Valglov skulle finde Sted den 11te April, og Kortes skulle træde sammen den 4de Mai.

Bevilling. Ved høieste Resol. af 2den ds. er Exam. farm. S. N. Riis meddelt naadigst Bevilling til fra 14de April d. A. at drive det af ham kjøbte Apotek i Arendal.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet, ang. Lofotfisket, dat. Balstad 3die ds. Fisket har idag paa de fleste Steder faldt som igaar. Mange Baade, endel Kjøbefartøier tilflyttede de vestligste Vær. Til i Aften opfisket antagelig 16 Millioner. Fiskepris: Ostlofoten indtil 250 (25?) Ort. Vestlofoten uforandret. Rognpris indtil 8½ Spd. Leverpris uforandret.

Dødsfald. Den grundrige Geheimekonferentsraad Fredrik Wilhelm Treschow, Fader til Jernværkseier Treschow paa Fritzø ved Laurvig, er ifølge „Dagens Nyheder" i forrige Uge død i Kjøbenhavn, 83 Aar gammel. — Pastor Aars, Bestyrer af Asker Seminarium, er afgaaet ved Døden.

Indbrud og Hærværk. Iforgaars Nat er der gjort Indbrud hos en Pantelaaner i Vognmandsgaden, hos Sadelmager Mørch i Kongens Gade og hos Karl Schwensen i Prinsens Gade. Kun paa det første Sted have Tyvene, der lod Guld- og Sølvsager blive liggende, taget omkring 60 Spd.; paa de andre to Steder skal Intet savnes. — I en Have i Universitetsgaden er samme Nat flere Træer og Buske oprykkede eller ødelagte.

Statsøkonomiske Forelæsninger. Lørdag den 17de April vil Professor i Nationaløkonomi ved Lunds Universitet, Greve Gustav Hamilton, i Universitets Festsal paabegynde sine Forelæsninger om „den politiske Økonomis Grundsætninger, med særligt Hensyn paa svenske Forhold". Forelæsningerne holdes i Eftermiddagstimen mellem Kl. 5 og 6 og fortsættes hver Mandag, Onsdag og Lørdag. Adgangstegn ville om nogle Dage være at erholde hos Boghandler Dybwad til 1 Spd. for hele Rækken.

Bedrageri. (Af Aftenbl.) En 22 Aar gammel Gut, i Tjeneste hos Justermesteren her i Staden, undfangede nylig i al Hemmelighed Planen til at udvandre til Amerika, og for at skaffe sig Reisepenge gav han falsk Kvittering paa Postkontoret for et Justervæsenet tilhørende Bankobrev, der indesluttede 112 Spd. Efterat have bemægtiget sig disse, begav han sig ned til Heitmanns Emigrantbureau og løste Billet lige til Chikago. Sidste Fredag Eftermiddag Kl. 5 afreiste han med det engelske Dampskib. Fyren havde imidlertid været uforsigtig nok til at angive sit fulde Navn ved Billettens Udstedelse, og da Mistanken et Par Timer efter blev vakt imod ham, var det saaledes en let Sag at følge hans Spor, hvorefter Politiet samme Aften telegraferede til Kristianssands Politi, og med første Vestlandsdampskib vil han, efter en noget kortere Udflugt, end han selv havde paaregnet, blive tilbagetransporteret hertil.

Første Livmedikus de Besche (Eier af Morgenbladet) er efter Ansøgning under 30te f. M. naadigst entlediget som tjenstgjørende Livmedikus.

Kristiania Arbeidersamfunds Sangforening har foræret sin Instruktør, Hr. Organist Hoff, en smukt forarbeidet Taktstok af Ibenholt med Sølvbeslag, forsynet med en passende Inskription.

Kristiansands Handelsskole afholdt forleden Dag sit Slutningsmøde for indeværende Vinters Kursus, det tredie, siden den begyndte sin Virksomhed, og havde saaledes nu for første Gang Anledning til at dimittere Elever, som efter at have gjennemgaaet dens tre Klasser havde modtaget den Sum af Kundskab og Dygtighed, den har sat sig til Maal at give. Af Skolens Bestyrelse meddelte først Hr. Kjøbm. Fried. Heimbeck en Beretning om dens Virksomhed, hvori oplystes, at den hidtil havde havt 74 Elever, af hvilke 6 nu udgik, der havde gjennemgaaet dens samtlige Afdelinger, ligesom han fremhævede, at Skolen hidtil havde bestaaet uden at kræve noget Tilskud. Derefter paaviste i et varmt og beaandet Foredrag Hr. Konsul Ferd. Reinhardt Skolens Nytte og Betydning for Ungdommen og gav i hjertelige, indtrængende Ord Eleverne og navnlig dens udgaaende Dimittender den gyldne Regel med paa Veien: Brug Tiden, hvorpaa Hr. Kand. Arctander, en af Skolens Lærere, uddelte dens Præmier, der ere bestemte for de Flittigste og Flinkeste af dem, som gjennemgaa Skolen. Præmierne, der vare: en Bibel i Pragtbind, et Etui med Ske, Kniv og Gaffel af Sølvplet samt en Skrivemappe, tilfaldt Kontorbetjent Bernhard Zachariassen og Handelsbetjenterne Hakon Hellikssen og Oskar Hanssen. I nogle faa Ord frembragte til Slutning en af Skolens Elever disses Tak til Bestyrerne og Lærerne for deres udviste Opofrelse og Omhu for dem.

De tre Lodser, der for en Tid siden forulykkede udenfor Trondhjemsfjorden, ere ifølge Trondhjemsaviserne blevne begravede med Høitidelighed og Deltagelse. Der er udstedt Opfordring om at yde Bidrag til deres talrige Efterladte.

Lærken har Skjærtorsdag ogsaa ladet sig høre ved Trondhjem.

Sølv. I 4de Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 175 Mk. 13 Lod gediegent Sølv.

Om Forholdene i Finmarken og Følgerne af Indvandringen. Vadsø Formandskab har under 3die Marts d. A. indgivet en Forestilling til Kirkedepartementet, der meddeler foruroligende Oplysninger om den Fortrængsel, Finmarkens ældre (navnlig norske) Befolkning under den nu bestaaende Lovgivning lider ved den kvænske Indvandring, og som haandgribeligst viser sig ved, at man i Vadsø i 1868 maatte fordoble Fattigskatten. Den ældre Befolkning har allerede maattet flytte ud og maa tilsidst forsvinde paa Grund af de Byrder, der paavæltes dem for at modtage de Fremmede, som efter eet Aars Ophold kan kræve Fattigunderstøttelse for ¼ og efter to Aars Ophold vinde fuld Hjemstavnsret, uden at kunne tilbagesendes. Finmarken er, heder det, bleven en Forsørgelsesanstalt for Finlands Fattige, som fra sin Hjemstavn udrustes med Reisepenge til Finmarken, som synes at ville blive oversvømmet ved en virkelig Folkevandring af den kvænske Stamme. At indføre den Bestemmelse, som nu er bleven gjældende i Amerika, at de Indvandrende skulle forevise et bestemt Eiendomsbeløb for at faa Lov til at nedsætte sig, ansees upraktisk efter de finmarkske Forholde. Derimod andrager Vadsø Formandskab om, at der maa blive fremsat et Lovforslag om Tillæg i Fattiglovens Bestemmelser om Hjemstavnsret og Forsørgelsespligt, saaledes at den Tid, hvori en Udlænding skal have opholdt sig i Finmarken for at vinde Hjemstavnsret, fastsættes til 5 — fem — Aar.

Presseprivilegium. Efter 3½ Times Debat besluttede Trondhjems Repræsentantskab efter Formandskabets Indstilling: „Magistraten bemyndiges til paa Byens Vegne at andrage om, at Proposition til Lov om Adressekontors-Privilegiets Ophævelse maa blive fremsat for Storthinget". — Beslutningen fattedes, ifølge „Trdh. Adr.", med 25 St. mod 9, der voterede for et Forslag af Rektor Müller om, at Ordet „Ophævelse" skulde ombyttes med „Indløsning".

Et ungt Dissenterpar er i Trondhjem ægteviet af den herværende Notarius publicus, Byfoged Manthey.

Redning. Ved Middagstid en Dag hørte en Husmandskone ved Stenbjerget ved Trondhjem, da hun tilfældigvis var ude paa Kjøkkentrappen, stærke Skrig, hvorpaa hun løb ud bag Huset og saa da to smaa Børn staa paa den anden Side af Veien og skrige; paa hendes Forespørgsel sagde de, at deres Kammerat var falden i en aaben Brønd, omtring 8 Alen dyb. Brønden havde været dækket af Sne og Is, Drengen havde været tilbunds og holdt sig nu i en udstaaende Stokende; Konen fik ved at hænge sig udover Brønden fat i Gutten og reddede ham; men hun var maaske selv gaaet ned med, hvis hun ikke havde faaet Hjælp af en tilfældigvis forbigaaende Kone. Efterat have faaet Gutten op af Brønden, bar hun ham ind i sin Stue, klædte ham af, fik ham opvarmet og ved at give ham varm Melk med lidt Brændevin i, fik hun ham rask igjen. Konens Aandsnærværelse og raske Handling kan saaledes alene tilskrives Redningen.

Rollebesætningen i „Tre Dage i Padua", romantisk Skuespil i 3 Akter af Henrik Hertz som for første Gang opføres paa Kristiania Theater til Indtægt for Theatrets Pensions- og Understøttelsesfond Onsdag den 7de April, er:

Alessandro della Scala, Hr. Gundersen; Serena, hans Gemalinde, Fru Isachsen; Chiaretta, hendes Søster, Fru Juell; Gasparino, deres Onkel, Hr. Nielsen; Fortunio, Marchesens Broder, Hr. Reimers; Lorenzo, Hr. Isachsen; 1ste Raadsherre, Hr. Brun; 2den Raadsherre, Hr. Selmer; Fra Dominico, Munk, Hr. Juell; Peppo, Hr. Abelsted; Anselmo, Hushovmester hos Marchesen, Hr. Bucher; Battista, Tjener hos Samme, Hr. Selmer; En anden Tjener, Hr. Kavli.

Nordamerikas Gesandt i England. New-York Tribune, som med den største Iver og Begeistring træder op for Grant, indeholder i sit Nummer for den 8de ds.: følgende Artikel: Det vil maaske blive nødvendigt at forandre de Begreber, som man hidtil har forbundet med en Gesandt; thi hvis Reverdy Johnsons Exempel skal gaa over til at blive et Præcidens, saa maa vore diplomatiske Agenter betragtes som Gentlemen, der sendes udenlands for at fordøie paa hele Landets Vegne. Dersom vi havde den fornødne Tid til vor Raadighed, skulde det være os en Fornøielse at vise vor Opfattelse af Mr. R. Johnsons Tjenester ved at udarbeide og offentliggjøre en fuldstændig Katalog over alle de Gilder, i hvilke han har taget Del i England, idet vi hertil om mulig føiede en Liste over Retterne. De sidst indløbne Efterretninger melde, at Mr. Reverdy Johnson har spist til Middag i Glasgow, hvor hans Fordøielsesevner sandsynligvis ere blevne satte paa en haard Prøve ved den velbekjendte skotske Nationalret Havregrød, som Digteren Burns har forherliget, idet han paastaar, at de, som opfødes hermed, blive overordentlig tappre og krigeriske. Det er heldigt, at Mr. R. Johnson har endt sin diplomatiske Løbebane med at indtage denne stimulerende, til tappre Bedrifter ophidsende Ret istedetfor at begynde hermed; thi var Havregrøden strax gaaet over i Blodet paa ham, kunde der have været Fare for, at Mr. Bull, og Broder Jonathan i dette Øieblik vare ifærd med at løbe Panderne imod hinanden. Han har spist som en Helt ved Middagsgilderne, men der er dog en Grændse for, hvad et Menneske kan byde sin Mave. Det fremgaar aldeles klart af Mr. Reverdy Johnsons Tale i Glasgow, at Havregrøden eller et andet Stof maa være gaaet Hs. Excellence til Hovedet. Vi ville ikke gjøre ham Uret, men vor Mening er, naar vi dømme efter hans sidste Tale til Skotterne, at Bjerglandets berømte Whisky, varmt Vand og rummelige Drikkekrus maa have spillet en ikke uvæsentlig Rolle ved det festlige Bord. Mr. R. Johnson kom ved denne Leilighed med en Masse theologiske Talemaader (han ligner i dette Stykke Mr. Andrew Johnson), idet han idelig i sit Foredrag indblandede saadanne Ytringer som: „Gud ved, hvad England vilde være uden Skotland", „Herren den Almægtige lade sin Naade hvile over Eder", „Himmelen ved, hvad der vilde blive af Eder" osv. osv. Den Slutning, som vi uddrage af, at slige fromme Fraser stadig gjentoges, lyder saaledes, at Whisky'en maa have været umanerlig stiv. Der er derfor intet Under, naar de skotske Blade tale om hans overstrømmende Veltalenhed. Denne gamle diplomatiske Gentleman glemte heller ikke at udbringe en Skaal for Damerne, de vakkre skotske Piger. „Skotter", sagde Mr. R. Johnson, „hvilke ynkelige, fortabte Stakler vilde I ikke være uden de skotske Kvinder!" Dersom nogle af disse agtværdige kvindelige Væsener havde været tilstede i dette Øieblik, er der Grund til at antage, at han vilde have kastet polilske Blikke rundt til dem. Men „de ere ikke her", sagde Mr. Johnson; „jeg vilde ønske, at de vare her!" Hvad det dog er for en galant Repræsentant, vi have! Hvorledes denne „joviale Gentleman", som de engelske Blade kalde ham, nogensinde vil blive istand til at udføre den sørgelige Afskedsforretning og byde sine gjæstfrie Venner i England Farvel, er os aldeles ubegribeligt, især deleshed hvis en Flok britiske Amazoner skulde være posterede paa Dampskibsbroen for at forebygge hans Afreise. Han maa reise bort om Natten. Naar han stiger iland i dette alvorlige og temmelig ødelagte Land, som han paa en saa slaraffenagtig Maade har repræsenteret udenlands, maa vi absolut have et Festmaaltid parat til ham. I Sammenligning med den engelske Proviant vil det sikkert kun blive smal Kost; men Mr. R. Johnson er saa fyldt af Naturen, at han ogsaa maa kunne slaa Gjækken løs ved en tarvelig Anretning.

Kristianiabrev.

(Slutning f. Gaarsbl.)

Det er nu paa den Tid, at Emigranterne til Amerika begynde at strømme ind til Byen. Man har allerede begyndt at se de forskjellige Nationaldragter i Gaderne. I ældre Tid var det fornemmelig Seilskibe, som indbød til Overreisen; for Tiden er det vel ligesaa meget Dampskibe, som benyttes; og de forskjellige Interessentskaber gjøre med megen Flid og Iver sine Skibe og Ruter bekjendte i alle Aviser og paa alle offentlige Steder. Gaar man ned i den nederste Del af Byen, til Skippergaden, Strandgaden osv., i Nærheden af Bryggerne, vil man overalt se vaiende amerikanske og norske Flag, store Skilter med de underligste Emblemer og gyldne Bogstaver, som forkynder, at her er de forskjellige Agenter og Emigrantkontorer. Der er nok at vælge imellem. Som jeg en af Dagene gik ned paa den Kant af Byen traf jeg paa en gammel bondeklædt Mand, som tydeligvis hørte til dem, der stod i Begreb med at opsøge en ny Verden. Han gik meget betænksomt og alvorligt mellem en hel Flok Andre med en Dumbjelde i Haanden. Jeg standsede ham og spurgte, om han ogsaa skulde til Amerika. Jo, det var nok Meningen; han havde Bekjendte der før, som havde skrevet hjem, og nu var han paa Veien med hele sin Familie. Det var en gammel graahaaret Valders, og han gav sine Svar saa klogt og havde saa godt Greie paa sine Planer og hele Meningen med Reisen, at jeg begyndte at forstaa, at det var ikke nogen Lystur. Han havde netop nu været oppe og taget Gjennemgangsbilletten for dem allesammen — fortalte han — „og han var nu saaledes paa en Maade fast." Jeg pegte paa Dumbjelden og spurgte, om ogsaa den skulde med. Jo, der var En, som havde tilbudt ham den nyligt for en saa billig Pris her nede paa Bryggerne, og han havde ikke syntes andet, end at han maatte blive ved den. Jeg spurgte, om han da tænkte at faa Brug for den i Amerika? Aa ja, mente han; han havde læst, at der til sine Tider var brav koldt derover ogsaa, ligesaa koldt som her inde i Byen i Vinter, og vel saa det. Derfor vilde han tage Dumbjelden med. „Og ser I," lagde han betænksomt til, „det er ikke saa vist, om En faar dem saa billigt — her nævnte han Prisen — derover. Desuden", sagde han efter en Stund, „bliver den ikke for mig, kan den kanske blive for Børnene. Ingen kan vide, hvor langt de kan komme fra hinanden." Jeg sagde, at deri havde han Ret, hilsede den gamle Mand og ønskede ham en lykkelig Reise med samt sin Dumbjelde. Jeg vil haabe, han maa faa Glæde af baade den og Reisen. Han saa saa god og troskyldig ud, at jeg ret vil ønske, han aldrig maa komme til for meget at længes efter sit gamle Valders.

Den 26de Marts afgik Dampskibet „Argo" herfra Byen med Emigranter fra forskjellige Kanter af Landet. 14 af disse vare expederede af Hr. Heitmann, 7 af Dhrr. Sharpe & Ko., 4 af Hr. Svenson og 53 af Dhrr. Blichfeldt, Knoph & Ko. Dampskibe og Seilfartøier vil formodentlig fortsætte Emigrantfarten saa langt ud over Sommeren.

Paa Universitetet holder i denne Tid Universitetsstipendiat Fr. Petersen Forelæsninger over „Søren Kirkegaards Kristendomsforkyndelse", og det interessante Thema saavelsom den dygtige Behandling, som han forstaar at give sit Stof, lokker en talrig Skare af Tilhørere til hans Forelæsninger. Hidtil har han holdt 4 Foredrag, hvoraf det første handlede om Kirkegaards Liv, og det andet og tredie som orienterende for Kristendomslærens Standpunkt paa Kirkegaards Tid, gav en kort og klar Oversigt over det Hegelske Verdenssystem og den Indflydelse, denne Filosofi fik paa den tidligere Tids Lære og Liv. Det er denne filosoferende og æsthetiserende Kristendom, Søren Kirkegaard stillede sig til Livsopgave at bekjæmpe. Verden var ved den — efter Kirkegaard — falden i et farligt Sandsebedrag, og det gjaldt at afsløre dette og føre de Bedragne til et sandt virksomt Kristenliv. Men intet er vanskeligere end at hæve et Sandsebedrag; for at gjøre det, maa man stille sig paa Modstandernes Standpunkt og der overbevise dem om deres Feiltagelse, saa de selv ere forpligtede at se og anerkjende den, — og glipper Forsøget, blive de opirrede, og ere dobbelt hildede i den gamle Vildfarelse. Derfor har Kirkegaard selv maattet begynde med det Æsthetiske og forsigtigt gaa over til det Religiøse, saa at Verden, idet den „følger med fuld Hengivelse i det Æsthetiske, ubevidst ender med at løbe Panderne mod det Religiøse".

Kirkegaard maatte for at faa Mængden med vække den, bringe den ud af Sløvheden

til Eftertanke og Prøvelse; derfor maatte han anbringe det „afgjørende". „At anbringe et afgjørende", siger han, „— og dette er Opgaven — lader sig ikke gjøre som alt andet, og, naar nu Tidens Ulykke er dette „til en vis Grad", til en vis Grad at gaa ind paa alt, naar dette er Sygdommen, saa maa der fremfor alt passes paa, at det, saavidt det er muligt, ikke sker, at den ogsaa til en vis Grad gaar ind herpaa, hvorved alt er tabt. Nei, et afgjørende anbringes anderledes! Som Rovdyrets Spring paa sit Bytte, som Ørnens Stød i Faldet, saaledes anbringes et afgjørende: pludselig og samlet i et. Og som Rovdyret ener Snildhed og Kraft: først snildt holder sig stille — saaledes stille kan intet tamt Dyr være —, og saa samler sig helt i et eneste Spring eller Stød — saaledes kan intet tamt Dyr samle sig til eller reise sig i Springet: saaledes anbringes et afgjørende. Først stille — saa stille er Veiret aldrig paa en stille Dag, saa stille er det kun for Torden, og saa bryder det løs".

I sidste Forelæsning begyndte Hr. Petersen paa Behandlingen af Kierkegaards enkelte Skrifter, paa det første i den lange Række til Maalets Naaelse, paa „Enten — Eller". Hver Torsdag fra 6—7 fortsætter han. — Ved de første Forelæsninger holdt han til i et ganske lidet Auditorium, siden i et større, og nu sidste Gang erklærede han, at han atter maatte flytte til et tredie Lokale; saaledes er Tilhørerantallet tiltaget. Blandt dette findes ikke alene Studenter (eller nærmest theologiske Studenter), men en Mængde ældre Akademici, Embedsmænd, flere Præster osv. — Paa sidste Forelæsning var ogsaa en hel Del Damer.

Storthinget.

Lørdag den 3de April holdtes Odelsthing. Præsident D. Kildal. (Forts.)

§ 3. Er Hval i de i §§ 1 og 2 omhandlede Tilfælde saaret eller dræbt ved mærket Skud, er den, hvem Mærket bevislig tilhører, berettiget til en Andel af Hvalens Værdi, hvilken Andel i Mangel af mindelig Overenskomst bestemmes paa den i § 7 fastsatte Maade. Ved Afgivelsen af saadan Bestemmelse tages Hensyn paa den ene Side til Fangstmaadens større eller mindre Fuldkommenhed og paa den anden Side til det Arbeide og det Tab af Tid og Fortjeneste, hvormed det for Finderen har været forbundet at sikre Fundet. Dog maa i intet Tilfælde Finderen tillægges en mindre Anpart for at have meldt og sikret Fundet, end en Tredievart af Hvalens Værdi, efterat i Tilfælde Arbeidsomkostningerne ved Hvalens Tilgodegjørelse og Grundeierens Tilkommende ere dækkede.

Findes flere end et Mærke, dele disses Eiere den paa Skuddet faldende Andel. Delingen sker efter de ovenangivne Hensyn og bestemmes i Tvisttilfælde saaledes som i § 7 fastsat.

Melder ingen Eier sig inden 6 Maaneder efter den i § 6 omhandlede Indkaldelse, komme Bestemmelserne i §§ 1 og 2 til Anvendelse, som om Hvalen ikke var saaret eller dræbt ved mærket Skud.

Bodtker fandt, at den i denne § bestemte Minimum for Finderen af $1/3$ var for meget og vilde derfor stemme for, at $1/3$ ombyttedes med $1/5$ af Udbyttet. Flor oplyste, at der af Forslagsstilleren var foreslaaet, at Finderens Godtgjørelse skulde blive paa Skjøn, dette havde Minoriteten inden Komiteen ikke kunnet gaa ind paa, da det, at der intet Minimum var fastsat, ofte vilde lede til, at man ikke brydde sig om at bjerge Hvalen, og hvorvidt man skulde sætte $1/3$ eller $1/5$, maatte bero paa et Skjøn. Imidlertid troede han at burde holde paa Minoritetens Indstilling. Kjerschow vilde holde paa Bødtkers Forslag. J. Sverdrup fandt, at $1/5$ var forlidet, og ansaa $1/4$ for at være det Mindste, der kunde fastsættes, og vilde derfor opfordre Minoriteten til at fastsætte en $1/4$. Herhen ændrede Bødtker sit Forslag, ligesom ogsaa Minoriteten fandt, at naar Flere havde udtalt sig for $1/4$, og det Hele kom an paa et Skjøn, saa kunde der gjerne sættes en $1/4$. Provst Jensen vilde fastholde Minoritetens oprindelige Forslag $1/3$. Ved alternativ Votering mellem Minoritetens til $1/4$ forandrede Forslag og Provst Jensens (Minoritens oprindelige) bifaldtes det første mod 14 St.

§ 4. Er det kjendeligt, at Skud er tilføiet den fundne Hval ved Granat eller andet Sprængprojektil, afgjøres Forholdet efter § 3 som om Skuddet var mærket, selv om ingen Del af Projektilet kan gjenfindes. Er der Flere, fra hvem Sprængskuddet kan antages at være kommet, ere de andelsberettigede i den paa samme faldende Lod i Forhold til den anvendte Fangstmaades større eller mindre Fuldkommenhed. — Hvorvidt Nogen kan gjøre Ret gjældende efter nærværende §, bliver i Tvisttilfælde afgjøre paa den i § 7 bestemte Maade.

Provst Jensen indvendte, at det ofte vilde være vanskeligt at forstaa, om en Hval var saaret af en Granat eller ei, hvortil Flor indvendte, at der i §ens Begyndelse stod: „er det kjendeligt", og saaledes kom ikke §en til Anvendelse, naar der var Tvivl om Saarets Afstedkommelse. Bødtker og Kjerschow udtalte sig ligeledes for §ens Bibeholdelse. Ved Voteringen bifaldtes §en mod 3 St.

§ 5. Hvis den, som har dræbt, fanget eller fundet Hval, fører den til Land, som er i Nogens Eie, for der at afspække den, eller dersom en paa saadant Land inddreven Hval, hvortil Nogen er andelsberettiget efter §§ 3 eller 4, bliver afspækket der, [redacted] befrygtes at ville medføre Byttets Tab, navnlig naar Afspækningen maa foregaa i aaben Sø. Findes Harpun eller andet Aflivelsesredskab i Hvalen, eller er den truffen af saadant Skud, som i § 4 omhandles, skal Anmeldelse uopholdelig ske til nærmeste Lensmand, til hvem derhos det fundne Fangstredskab bliver at indsende. Har Lensmanden Kundskab om, hvem der er Redskabets Eier, eller af hvem Hvalen er skudt, drager han Omsorg for, at denne saasnart som muligt, erholder fornøden Underretning; men i andet Fald indkalder han Vedkommende ved Kundgjørelse fra Kirkebakken, Opslag paa Thingsted og Indrykkelse i en almindelig læst Tidende. Forser Finderen sig mod de i denne § indeholdte Bestemmelser, ansees han med Bøder fra 10 til 200 Spd.

§ 7. Den i § 3, kfr. 4, omhandlede Bestemmelse afgives af Lensmanden og 2 af ham tilkaldte Lagrettesmænd af det i § 18 i Lov om Lagrettesmænd af 28de August 1854 nævnte Udvalg, i fornødent Fald efterat Lensmanden har erhvervet de nærmere Oplysninger om Forholdet, som han og Mændene anse nødvendige. — Lensmanden tilkommer herfor 3 Spd. foruden sædvanlig Skyds- og Diætgodtgjørelse, forsaavidt Reise i denne Anledning har været nødvendig. Mændene tilkommer den i ovennævnte Lovs § 37 første Punktum for Skjønsmænd bestemte Betaling. Udgiften afholdes forlods af Hvalens Værdi. — Er nogen Vedkommende misfornøiet med den saaledes afgivne Bestemmelse, kan han inden 2 Maaneder fra dens Afgivelse foranledige den undergivet Prøvelse ved Skjøn af Søretten, der i dette Tilfælde foruden af Underdommeren beklædes af 4 Mænd, og hvis Skjøn er endeligt. Hvem Udgifterne ved dette Skjøn endelig skulle falde tillast, bestemmes af Søretten.

§§erne 5, 6, 7 bifaldtes enstemmig.

§ 8. Hval maa ikke skydes eller jages paa Sildevaag eller Sildefjord i den Tid Sildefiske foregaar under en Mulkt af 5 til 30 Spd., hvorhos i Tilfælde Hvalens Værdi skal være forbrudt til Statskassen.

Kjerschow foreslog, hvortil ogsaa Minoriteten gik over, at der i §ens Slutning skulde tilføies: „Straf efter denne § bortfalder paa Grund af mangelfulde eller ikke fortsat Paatale eller Undersøgelse efter de samme Regler, som vilde gjælde, dersom blot Straf af Bøder var fastsat. Bentsen fandt, at Mulkten var temmelig lavt fastsat og foreslog derfor, at Mulkten fastsattes fra 5 til 100 Spd., hvilket Forslag, ved Votering efter Navneopraab, bifaldtes med 36 St. mod 35 St. Resten af §en vedtoges enstemmig.

§ 9. Overtrædelse af denne Lov behandles politiretsvis.

Enstemmig bifaldt.

§ 10. Nærværende Lov træder i Kraft 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid Lov angaaende Ret til Hval af 24de Januar 1863 ophæves.

Holmboe foreslog, hvilket tiltraadtes af Komiteen, at §'en skulde lyde: „Lov angaaende Ret til Hval af 24de Jan. 1863 sættes herved ud af Kraft", for at den i Aar kunde komme til Nytte. I denne Form antoges §en enstemmig. Sagen blev derpaa mod 4 Stemmer (Provst Jensen, Moen, Augustinussen og Heggelund) vedtaget oversendt Lagthinget.

Mødet hævet Kl. 2.

Mandag den 5te April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Forslag fra Amtmand Holmboe saalydende: Regjeringen anmodes om at forelægge næste Storthing Forslag til Lov angaaende Afskedigelse af geistlige Embedsmænd, som ved Liv eller Lære vække Forargelse eller af anden Grund ere uskikkede for deres Stilling. Forslaget blev enstemmig uden Debat bifaldt.

Sag No. 2. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende den kongelige Proposition til Lov om Ophævelse af Lovbestemmelserne om Kaution for offentlige Oppebørselsbetjente.

Komiteen bemærker, at ligesom Kautionerne i private Forhold ofte medfører Tab og Forstyrrelser, navnlig naar de forekomme i den Udstrækning, hvorpaa der i den senere Tid haves sørgelige Exempler, saaledes vilde det utvivlsomt være bedst, dersom det Offentlige kunde finde andre Midler til at sikre sig hos sine Oppebørselsbetjente end ved at overføre Tabet, naar et saadant opstaar, paa private Kautionister. Det Naturligste vilde være, at Oppebørselsbetjenterne garanterede for sig selv ved at deponere Værdipapirer, men derimod stiller sig, som i Finantsdepartementets Foredrag bemærket, den Hindring, at Formuenheden hos den Klasse, der staar Befordring til disse Embeder nærmest i Almindelighed er saa ringe, at en saadan Betingelse ikke kunde opfyldes. Det staar altsaa kun tilbage, at Kontrollen fra det Offentliges Side kan skjærpes saa meget, at nogen yderligere Garanti ikke er nødvendig, og med Hensyn hertil bemærkes, at det af de i Foredraget meddelte Opgaver fremgaar, at Forholdet i den senere Tid er blevet bedre, og at Tabet ved Oppebørselsbetjente nu er mindre, end det i en tidligere Periode har været. Det er antageligt, at de Former, gjennem hvilken Kontrollen føres, endnu maa kunne gjøres fuldkomnere og mere betryggende, og ligesom Ophævelse af Kaution maatte indeholde en forøget Opfordring hertil, saaledes maa det ogsaa forudsættes, at, naar man ikke har nogen Kautionist, til hvem man kan holde sig, saa vil der ved Ansættelse af Oppebørselsbetjente blive taget saameget mere Hensyn til de personlige Egenskaber, der afgive den bedste Garanti.

Komiteen indstiller til

Lov
angaaende Kaution for offentlige Oppebørselsbetjente.

Det overlades til Kongen eller den, som han dertil bemyndiger, at bestemme, at Oppebørselsbetjente fritages for at stille Kaution for de dem betroede Oppebørsler. Ved den Bestemmelse, der afgives for Embedet eller Bestillingen, bør der tages Hensyn til Oppebørselens Omfang, og hvorvidt der er Anledning til at føre en nøiagtig og stadig Kontrol med Betjenten. Naar Kaution skal stilles, bør Paalægget herom ogsaa udstrækkes til Kasser, der tilhøre Kommuner eller offentlige Stiftelser, og som ere Oppebørselsbetjenten som Embeds- eller Bestillingsmand betroede.

Schweigaard vilde stemme for Regjeringens Forslag. Aall fandt hellere at burde stemme for Komiteens Indstilling, da de fleste større Oppebørselsembeder ikke kunde blive fritagne for Kaution, navnlig maatte Kaution blive staaende for Fogder og Lensmænd, og under disse Omstændigheder fandt han Komiteindstillingens Form naturlig. Holmboe udtalte sig for Regjeringens Forslag, væsentlig af den Grund, at den nye Lov ikke vilde blive synderlig benyttet, saalænge Regjeringen havde det moralske Ansvar for alle Fritagelser. Han mente, at den Kontrol, som nu blev udøvet, i betydelig Grad kunde skjærpes. J. Sverdrup syntes, den kongl. Proposition var for vidtgaaende; den havde overvurderet den Kontrol som kunde udøves. Efter en Del yderligere Debat, blev ved alternativ Votering mellem Indstillingen og den af Schweigaard optagne kongl. Proposition, den første bifaldt mod 19 St.

Rettelse i Storthingsreferatet i Dagbl. for igaar ang. Jaabæks Forslag om friere Næringsvei for militære Embedsmænd. Provst Jensen var enig med Løberg, ikke med Flor. Den Sidstes Udtalelser ere feilagtigt gjengivne.

---

han været mod den Fejlende, men mild og venlig, mente hun, vilde han vise sig mod den angerfuld Tilbagevendende, som han altid havde været imod hende.

Ikke alle Landsbyens Beboere havde saa gode Tanker om Barthle, som hans Datter. Mange mente: denne Venlighed mod hende var bare Forstillelse. Han søgte derved at bevise, at det heller ikke før havde manglet ham Venlighed. Han vilde paa denne Maade gjøre godt igjen mod Gud og hende, hvad han han h vde gjort ondt ved sin Ilsindethed.

Hvo, der formodede sligt om Barthle, maatte kjende ham meget slet: Han kunde nok gjøre Vold paa sig selv, naar han holdt det for sin Pligt, men at forstille sig af saadanne Grunde, det var ikke hans Sag. Efter hans Anskuelse havde en Fader ligeoverfor sine Børn intet at godtgjøre. Han mente bare at være retfærdig, og gik uden at bekymre sig om Verdens Dom og Faderhjertets Smerte, den bene Vej, den føre hvorhen den vilde! Behøvede det vel at være Forstillelse, om han nu var venligere mod Mariane end før? Hvad var vel naturligere end at han skattede Datteren højere end Broderen, hun, som saa meget nu var overladt, og som havde de tusen Lejligheder til at vise ham sin Kjærlighed i Gjerninger og ved Forsagelse, og at han følte sig en Smule hendraget til hende ved hendes opofrende Kjærlighed? Ja, han gjorde sig endog Umag for at lægge Baand paa sit lidenskabelige Væsen. Ikke som om han mente, at han nogensinde gik for vidt, idetmindste lod han som det alene var for ikke at bedrøve den blodhjertede Tøsse. Det være nu som det vil, baade for Barthle og Marianne var der ialfald en stor Lykke, ti ethvert haardt Ord af Faderen kaldte straks tillive den i Pigens Hjerte slumrende Anklage mod ham. Marianne følte sig da saa forladt, at hun altid igjen maatte tænke paa sin

noget om Klausmelker — o, det maatte have været noget skrækkeligt!

„I Guds Navn, Far, hvad fejler Dem?"

„Inter."

Marianne skjænkede Kaffe uden alligevel at kunne faa en Draabe ned.

Barthle blev siddende paa Ovnbænken og syntes slet ikke at høre Mariannes Bøn om, „dog at faa noget varmt i sig."

„Har Du hørt noget om Klausmelker?"

„Nej — lad mig være iro!"

Marianne tog langsomt af Bordet. Da hun var ude i Kjøkkenet, hørte hun Faderen gaa op og ned med tunge Skridt; pludselig kom han ud med Regnskjærmen i Haanden.

„Vil Du allerede gaa ud igjen?"

„Ja, jeg trænger frisk Luft!"

„Men det regner saa!"

„Det har længe regnet — ja, det har det."

Udenfor Husdøren vendte Barthle sig om endnu engang og sagde i en befalende Tone: „Marianne, Du bliver hjemme!"

„Jeg er altid hjemme. Du kommer vel snart tilbage?"

Uden at svare gik Barthle.

Marianne saa bedrøvet efter ham. Kun engang før i alle sine Levedage havde hun set ham saaledes, nemlig dengang han jog Klausmelker bort. Derfor havde hun ogsaa først maattet tænke paa sin ulykkelige Broder, og maatte atter og atter tænke paa ham. Mer og mer fortabte hun sig i Erindringen om hin Skrækkensdag, da Faderen forbandende kastede en Stok efter den hans Vrede undflyende Broder og bad ham gaa „saa langt som Himmelen var blaa."

Dengang kjæmpede i hendes Hjerte Broderkjærligheden, som vilde anklage den forbitrede Fader, en frygtelig Kamp

ulykkelige Broder, som hun ellers havde kunnet meddele sine Lidelser og Sorger og Forhaabninger.

Ogsaa idag var dette Tilfældet og for at fjerne de „syndige" Tanker gik hun ind i sit stille lille Kammer for at bede. Dog istedetfor at fjerne Tankerne paa denne Maade, fik de tvertimod mere og mere Overhaand. Pludselig stod hun op, greb en Bog og begyndte at læse. Men man havde let kunnet se, at det heller ikke ved dette Middel lykkedes hende at komme paa andre Tanker.

Efter en halv Times Forløb kom Barthle atter hjem og ind i Mariannes Kammer for at slaa op sin drivvaade Regnskjærm. Han saa i Mariannes Haand en Bog, som efter Bindet at slutte ikke var bestemt for Kirken.

„Hvad har Du der?"

„En Bog, som hører Sepp til — og i den læser jeg kun, naar jeg ikke ved at fordrive Tiden paa nogen anden Maade. Det er ikke morsomt at sidde den hele Dag ganske alene, og jeg har ofte tænkt —."

Nu først blev hun var Faderens vrede Blik og hun vovede ikke at sige mere. Men Barthle spurte rask:

„Hvad er det Du ofte har tænkt?"

„At vi ogsaa burde skaffe os nogle Bøger", svarte hun ganske sagte. Hun havde helst tiet, hvis ikke Faderen paa en Maade havde tvunget hende til at svare. Dog da det nu engang var sket, saa maatte hun fuldføre sin Mening, ti lyve vilde hun ikke, skjønt hun indsaa, hun havde kommet med sin Bøn i en uheldig Time.

„Saa —", sagde Faderen, „og det har Du ofte tænkt. Nu, nu, jeg tror det gjerne! Klausmelker vilde ogsaa det, akkurat det samme. Bøger? Dumt Tøj! Der er jo Bønnebøger i Hobetal, som har været gode nok for min Fader og Farfader; Du har jo ogsaa en Legende, som jeg har kjøbt og givet tre fuldvægtige Gylden for; men se, det

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i Nordland og steget lidt i det sydlige Norge. Vinden er SVlig paa Vestkysten med Storm i Kristiansund og sterk i Bodø og Aalesund; frisk Sydlig paa Østlandet. Temperaturen er steget paa Østlandet og faldt lidt paa Vestkysten. — Udsigterne ere fremdeles til uroligt Veir med vestlige Vinde paa Vestkysten og klart og tørt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 7de April (Kl. 7—10) gives **til Indtægt for Theatrets Pensions- og Understøttelsesfond** (for første Gang): **Tre Dage i Padua,** romantisk Skuespil i 3 Akter af Henrik Hertz: til Slutning: **Petter og Inger,** Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

NB. **Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.**

Torsdag den 8de April (Kl. 7—10¼) gives: **Reisen til China,** Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af E. V. Ramsøe; til Slutning: **Petter og Inger,** Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Christiania Mineralvand-fabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bekjendtgjørelse.

Undertegnede underretter det ærede Publikum om, at jeg fra 14de April forstkommende overtager det af Hr. Farver O. Hansen, Mobek i Næs, forhen drevne Farveri, og fortsætter sammes Drift, udførende alt til Professionen henhørende smukt og billigt, ligesom jeg lover Enhver, der vil beære mig med sin Søgning, en hurtig og reel Behandling.

Mobek i Næs, den 1ste April 1869.

Ærbødigst
Carl Elstad,
Farver.

NB. Vadmel modtages ligeledes og besørges stampet.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Quebec — Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet **„Argonauts"** Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten

NB. **Fragten er yderst billig.** **S. E. Nielsen,**
Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven.
Christiania.

½ Riis 48 ß. Postpapir 8vo. 10 Bøger 48 ß.

Linieret Postpapir, blaat eller hvidt i Oktav, faaes a 48 ß pr. ½ Riis hos

De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver.

Nye Staalpenne.

Et nyt Parti **Staalpenne** er hjemkommet til Undertegnede. Iblandt disse anbefales navnlig de udmærket gode Sorter **No. 561** af **Perry** a 48 ß pr. Gros.

D, F og G Pennene af **Mitchell,** ligeledes a 48 ß pr. Gros. Disse fire Sorter ere fortrinligt skikkede til almindelig Brevskrivning.

M og N Pennene ere bedst egnede til Protokolføring eller til Folk, der ere tunge paa Haanden.

Desforuden er jeg forsynet med omtrent 150 andre Sorter, hvoriblandt med oblique Penne Magnum bonum etc. etc. af **Mitchells, Perrys, Gillotts, Lowes** og **Blanzy Paures** Fabriker af de bedste Sorter Penne.

Prøver ere udlagte, saa at de kunne forsøges paa Stedet.

De Coninck, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Bøger.

Nokre Salmar, gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Til Undertegnede er ankommet:

Molières Lystspil, oversatte af **B. Arnesen Kall.** 1ste Hefte. Udgivelsen vil skee i Hefter i 4 Ark til Subskriptionspriis 22 ß pr. Hefte.

Et Folk — Folket. Bidrag til Demotheismens Charakteristik af Provst Kofoed-Hansen. 1 Spd. 12 ß.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867 af Benedicte. 99 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869,** og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

[redacted]

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Kokusnødoliesodasæbe

og **Glycerinsæbe.** Begge disse Sorter Sæbe udøve en gavnlig Indflydelse paa Huden. Førstnævnte, der sælges i Stkr. a 8 ß, er tillige et aldeles probat Middel mod Frost i Hænderne. **Glycerinsæben** vedligeholder Hudens naturlige Smidighed og Blødhed, giver den en sund og og frisk Teint og er et probat Middel mod en altfor stor Tørhed. Sælges i Stænger a 36 og 18 ß eller i Stkr. a 12 og 8 ß. Ligeledes haves **Tjæresæbe** a 8 ß og **Svovlsæbe** mod Rødt i Ansigtet a 30 ß pr. Stykke. **Barbeersæbe,** udmærket god, a 8 og 12 ß pr. Stk. hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Mærkeblæk,

anvendbart uden Dynkevand.

Flasken rystes vel, derpaa skrives der paa Linnedet (hvilket bør være vasket først) med en reen Pen, hvorefter det Skrevne stryges med et meget varmt Jern til det bliver aldeles sort. Faaes paa smaa Flasker a 18 ß hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Viktoria Hotel.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Fireskillings Frimærker.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

smager ikke og saa trækker man ind i Huset, Djævelen ved hvilke Sager. Den første Bog, som I bragte mig i Huset, burde jeg have brændt til Støv og Aske i den blotte Haand, — ja, det burde jeg gjort; saa havde det set hel anderledes ud, da vilde det staat bedre til; det ved jeg; men nu vil jeg rømme op engang for alle, ja det vil jeg!"

Barthle gik, medens han talte, nogle Skridt henimod Mariannes Seng, saa at den af Skræk og Angst skjælvende Pige lod Bogen falde. Hurtigt tog han den op, klemte den krampagtigt sammen med Hænderne. „Jeg havde Lyst til at kaste den fordømte Pjalt paa Ilden; men saadan en som Sepp skal ikke kunne sige mig paa, at jeg har berøvet ham noget, selv om det ikke var andet end en verdslig Bog — nej, det skal han ikke!"

Foragtelig kastede han den krøllede Bog paa Gulvet, sparkede paa den og sagde i Vrede til Marianne: „Findes denne Pjalt under mit Tag paa denne Tid imorgen, saa kaster jeg jer begge ud — Dig og Bogen —"

„Men Far", sagde Pigen neppe hørlig, „tal da ikke ikke saa højt; Folk, som gaar forbi, maa jo høre Dig."

„Høre det, hvem som vil", skreg Barthle; „jeg vil ingen Bøger have i Huset, om de saa kommer fra Kejseren eller Landsdommeren. Fra denne forbandede Frimurer vil jeg nu slet intet have — jeg vil intet have fra ham — har Du forstaat mig? Jeg vil, kort og godt, ikke have at Du bliver en Bogorm."

De sidste Ord havde Barthle talt med en noget lavere Stemme og ledsaget med et Blik, som man næsten havde kunnet kalde venligt. Ja, han begyndte virkelig at synes Synd i den skjælvende Pige og at erindre sig, at det gode Barn intet vidste om, hvad der ærgrede ham saa meget. Han angrede sin Hidsighed; men for ikke at vise sig svag

med Samvittigheden, der fordrede Lydighed som den første Barnepligt. Længe stred hun og bad om Kraft og Oplysning — saa længe til endelig Samvittigheden sejrede. Vistnok var det haardt, gruelig haardt at vide den elskede Broder forstødt, forbandet af Faderen, men selv den store Straf lod ane, hvor dybt Klausmelker maatte have krænket Faderen, siden han kunde straffe ham saaledes. O, hun havde elsket den ulykkelige saa højt, elskede ham endnu, og jo større Umag hun gjorde sig for at give Faderen Ret, desmere tænkte hun paa ham, desmere bad hun til sin Helgen, at han dog ikke vilde forlade den forladte, at han vilde lede og føre ham og vække hans Samvittighed, og paa den anden Side ikke lade ham fortvile, saa han angerfuld og forbedret snart kunde vende tilbage og begynde et nyt Liv.

Men denne lykkelige Dag, som hun saa ofte havde udmalet sig saa herlig, havde hun endnu stedse forgjæves imødeset. Allerede var der forløbet mere end et Aar, siden man fik det eneste og sidste Brev fra ham, hvori han forlangte sin Præsteattest, med den trodsige Bemærkning: hvis man ikke vilde se ham bragt tilbage Lensmand imellem. O, det var et grusomt Brev, som Broderen bare syntes at have skrevet for at faa sine Dokumenter og det endnu ikke lægte Saar blev derved paanyt oprevet og smertede nu endnu mere end forhen. Om det Liv, han førte, havde han ikke sagt noget; han fortalte bare, hvorledes han havde maattet tigge sig frem, indtil han endelig havde fundet Arbejde. Ingen Trøst, intet Haab lyste der ud af hans Livs og hans Tankers mørke Maleri. Kun trodde Marianne med Sikkerhed at kunne slutte af den sørgelige Skildring af, hvad han havde oplevet udenfor Fædrenehuset, at Faderen dog var gaat for vidt, da han mente at maatte holde Flygtningen for en Tyv. Hun sagde Faderen det og udtalte det Haab, at Pengene endnu vilde blive fundet. „Det er da ikke

rigtig", mente hun, „at mistænke et Menneske for en Forbrydelse førend man bestemt ved, om overhovedet denne Forbrydelse, er begaat. I sin Ængstelighed for Ildebrand havde jo Faderen oftere gjemt Penge udenfor Huset og det saa vel, at de kun tilfældigvis var blevet gjenfundet. Nu kunde det jo være muligt, at det ogsaa dennegang havde gaat saa." Men Barthle havde ikke havt Lyst til at søge. „Dette skammelige Brev beviser ikke andet end Forfatterens traadsige Sind, som maa finde en djævelsk Glæde i at gjøre Faderen saa megen Sorg som han kan. Saadan et haardhjertet Menneske kan man tiltro, hvad det skal være, til Løgn, saavelsom til Tyveri. Pengene faar være, hvor de vil, men det er haardt, det kan knuse ens Hjerte, saa man ikke tror eller haaber noget godt mere."

Det hjalp ikke, hvad Marianne sagde, Faderen var ikke at bevæge til at søge, ti den, der løj og spillede og gjorde saadanne Streger som Klausmelker, den var en Tyv, maatte blive en Tyv, det var for Barthle en afgjort Sag. Men Marianne kunde ikke tro, at Broderen var saa slet, og i Øjeblikke, hvor hun begyndte at tvile, formildede Medlidenhed med den Forstødte hendes Dom. „Det var jo skrækkeligt, om han ganske uden Hjælpemidler havde maattet gaa Elendigheden imøde, medens hun levede behageligt hjemme. Hvilken jammerlig Erstatning var de haarde, kolde Krondalere for Faderens Kjærlighed og alt andet, som han ikke kunde tage med sig!"

Saaledes beskjæftigede sig hendes Tanker Dag ud og Dag ind med Klausmelker og hans Brev. Undertiden syntes da Faderen hende haard. „Haard — var han virkelig haard?" O, han var Kjærligheden og Godheden selv. Det var alene Samvittighedsfuldhed og det kunde dog ikke udlægges som en Fejl. Samvittighedsfuldhed og Retfærdighed ledede ham i alt, hvad han sagde og gjorde. Streng havde

Dagbladet.

No. 79. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 7de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veo, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredo, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Søndre og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kommunion i Garnisonskirken Fredag den 9de April Kl. 10.

Telegrafnyt.

Sundsvall, 6te April. Aabent Vande synlig 2 Mil fra Byen. Bremö Fyr tændt. Aabent Vande rimeligvis i Slutningen af Maaneden. 11° Varme.

Mere om Landbrugsskolen paa Rotvold.

(Af G. O.)

I dette Blad No. 66 har en Forfatter taget til Gjenmæle mod, hvad jeg i „Morgenbladet" No. 39 d. A. anførte om Landbrugsskolen paa Rotvold; og han er derved kommen til det Resultat, at min Opfats dels er ufand og dels tvivlsom, „mindre rigtig". Uagtet Forfatterens Indlæg røber en overfladisk Erfaring til et lønnende Jordbrug og har en ligesaa stærk theoretisk- eller „Stuesmag" som selve Hr. Midelfarts Bog om det nordenfjeldske Jordbrug, vil jeg dog af Interesse for Sagen benytte Anledningen til nærmere at udtale mig om nævnte Indretning.

Jeg har for sagt, at det ikke er Vexelbrugets Grundsætninger, som er Skyld til M.s bitre Erfaring, og jeg slutter denne Paastand dels dertil, at jeg paa Reiser i flere af Norges Egne har havt Anledning til at se mange Exempler paa virkelige lønnende Jordbrug, indrettede efter Plantevexlingens Grunde, og dels at jeg selv bruger en liden „Mønstergaard", hvis Drift, ifølge et Gaardsregnskab, der hvert Aar revideres af det Offentlige, giver over ⅓ — en Tredeiedel — større Avlinger og Nettoudbytte aarlig end tidligere. Brugsmethoden er omtrent saadan:

1 Aar: Havre paa opploiet Vold eller Græsjord.

2 Aar: Poteter, lidt Turnips og Grønfoder gjødslet.

3 Aar: Byg og Vinterfæd efter Omstændighederne dels med dels uden Gjødning og med isaaet Græsfrø.

4, 5, 6, 7, 8 Aar: Græs til Slaat.

Hr. o. begynder og slutter sin Opsats med at fremhæve, at M.s Bog fik „en meget rosende Omtale". Hvad dette angaar, saa var nu Anmeldelsen i Morgenbladet og Folkebladet ikke fra Fagmænd, og de nordenfjeldske Lovtaler over samme Bog har jeg desværre ikke seet. Men jeg haaber dog, at saavel DHrr. Anmeldere som Hr. o. og enhver erfaren Jordbruger vil indrømme, at M.s Brugsanvisning endnu er saagodtsom uprøvet, og at den derfor taaler Overveielse, førend den anvendes. Og det synes, som om Hr. Landbrugsskolebestyrer J. Midelfart først burde have praktiseret den f. Ex. 8 a 10 Aar og regnskabsmæssigen bevist, at den var bedre og mere lønnende end Brugsmaader efter Plantevexlingens Grunde, førend han med saamegen Tillid fremsatte den som Erfaring og Lære. Alligevel hedder det: „Naar Midelfart i sin Bog har lagt saa stor Vægt paa Vexelbruget og den af ham foreslaaede Brugsmethode, saa er dette, efter en uhildet Dom, det ene Rigtige". Hertil vil jeg spørge Forf. og enhver, der er kjendt paa Rotvold: Har der virkelig existeret noget Vexelbrug paa Landbrugsskolegaarden Rotvold andensteds end paa Papiret? I den Tid, jeg var paa Rotvold, kunde jeg ikke mærke noget Vexelbrug. Der hørtes ikke Tale om lige store Skifter, Kornagrene vare spredte hist og her over hele Eiendommen, ligesom jeg heller ikke saa noget Kart, hvorpaa Skifter vare anmærkede.

Forfatterens Kritik over Landbrugsbøger faar staa for hans egen Regning. Jeg vil kun mærke, at naar Nogen optræder som Veileder for Andre, burde han vide, at en Landbrugsbog er stræbet for mere end et Gaardsbrug, og at der i den altid findes Noget, som ikke i Detaillen er passende under alle Forhold.

Forf.s Formening om Jordprisen, som kun har „med Driften at bestille, saafremt Eieren ikke kan tilveiebringe tilstrækkelig Driftskapital," kan jeg i denne Forbindelse ikke fatte. Det er da vel ikke Meningen, at Jordens Indkjøbspris er ligegyldig, naar man kun har Driftskapital? Isaafald man Forf., som det synes, ikke kjende Betydningen af Jordbrugets Kapitalkonto eller have Ide om et rentabelt Jordbrug. At forresten Jordprisen er af største Betydning for et rationelt Jordbrug, er tilstrækkelig bekjendt. Hvad M.s Driftskapital angaar, saa er det før nok oplyst, hvordan den er og har været.

Imod min Bemærkning om Husene er Forf. kommen dertil, at Graastensfjøset paa Rotvold „koster mindst 300 Spd. mindre, end om det udelukkende havde været opført af Træ." Her svæver rimeligvis atter Forf. i væsentlig Vildfarelse. Jeg har havt Anledning til at levere Tegninger og Arbeidsberegninger i hundredevis til Fjøse af ulige Materialier paa forskjellige Steder, men er altid kommen dertil, at Graastensfjøs blive fra en Fjerdedel til Halvdelen dyrere end Tømmerfjøs. Dette synes ogsaa at bestyrkes deraf, at Graastensfjøs har liden Udbredelse, hvilket neppe var Tilfældet, hvis de kunde faaes saameget billigere end Træfjøs.

Hvad Forfatteren anfører om „hurtig Kvægforædling" og „formange Redskaber", kan enhver bedømme. Det er uomstødeligt, at den foreslaaede Krydsning som M.s i Regelen er uanvendelig for vore Forhold, fordi den fordrer for stort Forskud; og kjøbes formange Redskaber, er det endnu ufordelagtigere end at bortsætte Penge uden Rente. Paa Rotvold har jeg seet følgende Redskaber, der for et økonomisk Jordbrug ere overflødige:

1 roterende Harv;
1 stor Hjulplog;
1 Kraftmaaler;
1 Bredsaaningsmaskine for Korn; og
1 Dampkogningsapparat.

I sin Bemærkning over min anførte „Mangel paa offentlig Gaardsregnskab" kommer ogsaa Forfatteren med en komplet Usandhed, idet han er „sikker" paa, at Andenlæreren førte Gaardsregnskabet. Dette kjender jeg ikke, da der kun er ført en Arbeidsjournal, og Forf. tager vel ikke denne for Gaardsregnskab? M.s offentlige Regnskab har jeg ikke seet, uagtet jeg har læst flere af hans „Indberetninger" om Skolens Virksomhed. Det maa derfor enten være saa, at dette Regnskab ikke er ført, eller ikke har været forelagt Publikum. Og et bedre Stempel paa en Landbrugsskolebestyrers Upraktiskhed kan neppe tænkes; thi hvorledes kan et Brug være Mønsterbrug, naar man ikke aarlig ser Udbyttet af dets Drift? Desuden er det alene Regnskabet, som med Nøiagtighed viser, om de gjorte Forbedringer ere gode eller ikke. Lægges hertil M.s forcerede Opdyrkning af Myrland, svage Gjødsling, mindre gode Bearbeidning af Agerjorden, maadelig Opsamling af Gjødningen og ufuldstændige Drænering — d. v. s. at Grøfterne bleve tagne paa 16 a 20 Alens indbyrdes Afstand paa vandsyg Jord med haard Undergrund, — saa skulde jeg mene, at intet Jordbrug under saadanne Forhold kan være lønnende.

Det norske Samlag.

Ved den den 6te April sidstl. afholdte Generalforsamling i det norske Samlag, hvor noget over 60 Medlemmer var tilstede, oplæste Formanden følgende Aarsberetning fra Bestyrelsen.

„Det norske Samlag stiftedes efter udgaaet Indbydelse til Venner af Maalsagen den 24de Marts f. A. af henimod 90 Mand, i et Møde, hvori Samlagets Love bleve vedtagne og Valg foretoges paa Medlemmer af Bestyrelsen og Bedømmelseskomiteen samt paa Revisorer.

Medlemmernes Antal er i Aarets Løb steget til over 250, hvoraf den overveiende Del have betalt den i Lovenes § 1 bestemte høieste Aarskontingent, 1 Spd. Hvormeget Medlemantallet overstiger 250, ser Bestyrelsen sig ikke for Tiden istand til nøiagtig at oplyse, da et Par af Samlagets Kommissionærer ikke endnu have fremsendt sit Aarsopgjør og Fortegnelse over de nye Medlemmer, som der haves Meddelelse om at være indmeldte til dem.

Af flere Grunde og ikke mindst, fordi forholdsvis kun ubetydelige Pengemidler har staaet Bestyrelsen til Raadighed, har den ikke kunnet binde sin Virksomhed til Udgivelsen af Folkeoplysnings-Skrifter, der fandtes baade at kræve længere Tid til at forberedes og større Pengeudlæg. I det forløbne Aar har Samlaget paa sit Forlag udgivet følgende Skrifter:

1) Søgnir fraa Hallingdal (i hallingdalsk Bygdemaal), udgivet af kgl. Fuldmægtig J. E. Nilsen (6½ Ark, 8vo.), i et Oplag af 1,000 Explr.
2) Lauvdusfar (en Samling af poetiske og prosaiske Smaastykker, 7 Ark, 8vo.), i et Oplag af 2,000 Explr.
3) Storegut, af A. O. Vinje (ny og forandret Udgave, 8 Ark, 8vo.), i et Oplag af 2,000 Explr.
4) Nokre Salmar, gamle og nye (2 Ark, 8vo.), i et Oplag af 3,000 Explr.

Endvidere har Bestyrelsen ladet tilstille de Medlemmer, der have tegnet sig for den høiere Aarskontingent af 1 Spd.:

5) Ei liti Ferd fraa Sogndal til Fjærland, av Henrik Krohn (7 Ark, 8vo.), hvilken Bog Samlaget ved Forfatterens Liberalitet har faaet overdraget i et Antal af 280 Explr. for den ringe Pris af 14 ß pr. Stykke.
6) Derhos har Bestyrelsen ogsaa ladet nogle af de i Lauvdusfar indtagne Viser og Sange trykke særskilt i 4 Udgaver (hver paa 4 Sider) i et Oplag af 16,000. Disse ere dog ikke omdelte til Medlemmerne, men solgte til en Pris af 24 ß pr. 100.

Alle de nævnte ved Samlagets Foranstaltning trykte Skrifter ere som bekjendt holdte tilsalgs for meget moderate Priser, dels ved Samlagets Kasserer og dets Kommissionærer og dels ved Boghandler Alb. Cammermeyer, med hvem Bestyrelsen har afsluttet Kommissionskontrakt. Afsætningen har, efter hvad man har Grund til at formode, været tilfredsstillende; nogen nøiagtigere Opgave kan for Tiden ikke skaffes, da Boghandler Cammermeyer har oplyst, at han først om 1 a 2 Maaneder vil kunne vente Aarsopgjør fra sine uden- og indenlandske Boghandler-Forbindelser, ligesom ogsaa Opgjør endnu savnes fra flere af Samlagets udenbyes Kommissionærer.

Da Bestyrelsen har troet indtil videre at burde opsætte med at andrage Poststyrelsen om Portonedsættelse for Samlagets Skrifter, har man fundet det af saameget større Betydning, at Forsendelsesomkostningerne kunde indskrænkes derved, at en enkelt af de flere paa et Sted boende Medlemmer godhedsfuldt paatog sig at være Samlagets Mellemmænd for de Øvriges Vedkommende og saaledes yde Samlaget Understøttelse i dets Virksomhed, der ogsaa har vist sig at omfattes med stedse stigende Interesse. Samlaget har for Tiden 17 udenbyes Kommissionærer. Under Bestræbelserne for ogsaa paa anden Maade at virke til Udbredelsen af Samlagets Skrifter have nogle af de herværende Medlemmer til dette Øiemed nedsat en Komite paa 3 Medlemmer, som imidlertid bestaar uden Bidrag fra Samlagets Beholdninger.

Som Regnskaberne vise, har Samlagets kontante Indtægter i Aarets Løb udgjort 293 Spd. 77 ß og Udgifterne 272 Spd. 55 ß. Restance paa Kontingent beløber sig til 61 Spd., hvorhos Samlaget, som bemærket, har indestaaende større eller mindre Beløb for solgte Skrifter og Kontingent hos sine Kommissionærer, hvorfra Regnskabsopgjør endnu ikke er fremkommet.

Bestyrelsen skal sluttelig oplyse, at man i stadig Samvirken med Bedømmelseskomiteen har truffet Forberedelse til Udgivelsen af flere Bøger i det kommende Aar; en af disse er allerede under Trykken.

Bestyrelsen har antaget som Kasserer Hr. Stud. med. Klaus Hansen, i hvis Sted Student Eng ifjor Vaar midlertidig fungerede.

Revisorerne havde Intet fundet ved Regnskaberne at bemærke."

Derefter foretoges Valg med saadant Udfald: til Formand gjenvalgtes Hr. Redaktør H. E. Berner og til Medlemmer af Bestyrelsen i Stedet for DHrr. Kand. theol. Blix og Student E. Nilsen, der frabade sig Gjenvalg, DHrr. kgl. Fuldmægtig J. E. Nilsen og Kand. jur. J. C. Krogh. Til Medlemmer af Bedømmelseskomiteen valgtes DHrr. Professor Unger, Ivar Aasen, Kand. theol. H. Ross og Kand. theol. Blix. Til Revisorer valgtes Kand. C. Berner og Stud. fil. Steinar Schjødt. Til Samlagets Kasserer antoges for det kommende Aar Hr. O. J. Fjørtoft (Torvegaden No. 3).

Derpaa samledes man til festligt Lag; Taler og Sang gik Slag i Slag under den gladeste Stemning indtil man skiltes Kl. 12.

Kristiania, den 7de April 1869.

I Odelsthingets Dagsmøde fortsattes fremdeles Behandlingen af Forslaget til det høiere Skolevæsens Ordning. Man kom idag til § 15 Post 9 om Mathematik i Latingymnasiet. Efter Forslag af Sverdrup udsattes Afgjørelsen af denne Post til imorgen. Ved Votering bestemtes, at latinsk Stil skulde bortfalde.

Udlandet. De franske Valg, som i disse Dage foregaar, lægger Beslag paa Regjeringens og Publikums hele Opmærksomhed. Flere af de oppositionelle Mænd er bleven opstillet i flere Valgkredse paa en Gang, saaledes f. Ex. Thiers, Jules Favre, Ollivier osv. Regjeringen gjør ivrige Bestræbelser for at vinde den offentlige Stemning for sig. Det er ikke blot faktiske Begunstigelser, men ogsaa Løfter om en bedre Fremtid, hvorved Keiseren lægger sin levende Sympathi og Omsorg for de lavere Samfundsklasser og navnlig for den talrige Arbeiderbefolkning i Hovedstaden for Dagen. For nogle Uger siden har den keiserlige Regjering ved en Forordning indrømmet de Beboere af Paris, der betale under 400 Franks Husleie, Skattefrihed i visse Retninger. Tidligere blev denne Frihed kun tilstaaet dem, der betalte under 200 Franks i Husleie. Journal officiel meddeler en Indberetning fra Marschal Vaillant, det keiserlige Hus's Minister, til Keiseren, hvori der forlanges, at Regjeringen ved en Senatsbeslutning skal bemyndiges til at disponere frit over de Kunstskatte, der tilhøre Staten, forat en Del af samme kan foræres til Kirkerne og Museerne i de forskjellige Departementer. Her er det altsaa Hovedstaden, der skal afstaa Noget af sine rige Kunstskatte til Fordel for Provinserne. Regjeringen vil derfor indvirke paa Stemningen i de forskjellige Menigheder og navnlig paa Geistligheden i Departementerne. Der kan heller ikke være nogen Tvivl om, at Geistligheden vil føle sig tiltalt ved denne Forholdsregel, især da det er en bekjendt Sag, at en Del af de Billeder og Skulpturverker, der nu gjemmes i Paris's Museer, i den første Revolutions Tid vare tagne fra Kirkerne og Klostrene i Departementerne og bragte til Hovedstaden. Ved Foranstaltninger af denne og lignende Art letter Regjeringen unegtelig sine Tilhængerne Arbeidet i Valgforsamlingerne og paa selve Valgdagen, da det altid maa gjøre et fordelagtigt Indtryk paa de keiserligsindede Vælgere, naar deres Kandidater kunne henvise til den keiserlige Regjerings mangfoldige Velgjerninger. At den egentlige Landbefolkning er Keiser Napoleon i høi Grad hengiven, kan ikke betvivles, endskjønt Sagen i den tydske Presse som oftest fremstilles anderledes. For Agerdyrkningens Fremme har Keiseren altid vist den største Interesse; desuden ser baade Bondestanden og Arbeiderklassen i Keiseren den Mand, der har indført og værner om den almindelige Stemmeret. Det er derfor vistnok mere end et tomt Rygte, naar der for nogen Tid siden fortalles, at Præfekterne fra alle Landets Egne havde været stevnede til Paris og meddelt Indenrigsministeren nøiagtige Beretninger om Stemningen i Departementerne, der havde opfyldt ham med Tilfredshed.

Det er under disse Forholde klart, at Oppositionen heller ikke lægger Hænderne i Skjødet. Hovedskuepladsen for den Virksomhed er altid Paris, hvor den foruden Repræsentanterne i den lovgivende Forsamling har en ikke ringe Del af Hovedstadens Intelligents og Presse at støtte sig til. Dens Angreb imod den keiserlige Regjering ere næsten altid rettede mod det samme Punkt, den saakaldte „personlige Regjering", d. e. Mangelen paa et ansvarligt, konstitutionelt Ministerium, og den utilstrækkelige Indflydelse paa Regjeringens Handlinger, der er indrømmet Nationen. Efter 1866 har Oppositionen ogsaa lært at føre sig den keiserlige Udenrigspolitiks svage Punkter til Nytte. Det vil erindres, at Keiserens Udenrigspolitik siden 1866 næsten ved enhver Behandling af Finantsloven eller Hærorganisationen i den lovgivende Forsamling er bleven gjort til Gjenstand for heftige Beskyldninger fra Thiers's Picard's, Garnier-Pagès eller andre Oppositionsmedlemmers Side. At disse Angreb ville blive gjentagne under den forestaaende Valgkamp, kan betragtes som afgjort. Forøvrigt er der en Omstændighed, som i høi Grad vil lette Regjeringen Kampen imod dens Modstandere: det er Oppositionens store Mangel paa Enighed. Det moderate Demokrati, der repræsenteres af Emile Ollivier, staar aabenbart Regjeringen betydelig nærmere end det socialistisk-republikanske Parti, som prædiker fuldstændig Omvæltning. De Radikales Organ, det i Paris udkommende Blad Reviel, er ligesaa forbitret imod det moderate Demokrati som imod det keiserlige Regjeringssystem og angriber begge med uforsonligt Had. Men jo mere Ledru Rollins Blad raser imod Oppositionens moderate Medlemmer, desto mere trænges de over i Regjeringens Leir.

I det lovgivende Korps har man paabegyndt Forhandlingerne angaaende Budgettet. Thiers erkjendte i en længere Tale, at Frankrigs Forhold har forbedret sig, men ventede nye og større politiske Fremskridt. Landet selv burde f. Ex. kunne bestemme om Frankrige vil have Krig eller Fred. Han forlangte til den Ende Indførelse af Ministrenes Ansvarlighed, Valgfrihed og parlamentarisk Talefrihed. Rouher svarede, at Regjeringen bestræbe sig for Fredens Opretholdelse, og at han ialfald ikke antog, at Oppositionens Forsøg paa at undergrave alle Institutioner, var en Maade, hvorpaa man vilde bringe Frankrigs Anseelse i Europa til at voxe.

I Spanien synes man endnu ikke at være kommen til nogen Afgjørelse angaaende, hvem Kongeværdigheden endeligen skal tilbydes. De fleste Stemmer synes nu Ferdinand af Portugal at have. I disse Dage paabegyndes i Kammerne Forhandlingerne angaaende Forfatningsspørgsmaalet.

Sverige. Paa Grund af Dissents i flere Budgetposter mellem Rigsdagens tvende Kamre, blev i Lørdags afholdt Fællesvoteringer: Med 157 St. mod 131 besluttedes overensst. den kgl. Proposition, at til Udenrigsdepartementet skal under forestaaende Budgettermin udgaa: 440,000 Rdr., deraf til Ministerbudgettet 340,500 og til Skrivematerialier og andre Udgifter 50,000 Rdr. Minoriteten ønskede disse to sidste Summer saaledes fordelte: til Ministerbudgettet 316,800, til Skrivematerialier etc. 56,500 og til tilfældige Udgifter 17,200 Rdr. I 1ste K. afgaves 107 Ja og 11 Nei, i 2det K. 50 Ja og 120 Nei.

Bevilgningen til den „inddelte Armees Vaabenøvelser" bestemtes overensst. den kgl. Prop. til det samme Beløb som for, 884,000 Rdr. mod 168 St. mod 124, medens 2det Kammer havde besluttet en Nedsættelse for 1870 til det Halve eller 442,000 Rdr. I 1ste K. stemte 113 Ja og 4 Nei, i 2det K. 55 Ja og 120 Nei.

Til Skarpskyttervæsenets Fremme havde Kongen for 1870 forlangt 90,000 Rdr.; ved 201 Nei mod 89 Ja nedsattes Summen til 70,000 Rdr. I 1ste K. afgaves 20 Ja og 98 Nei, i 2det K. 69 Ja og 103 Nei.

Ansläget til Theatret, 60,000 Rd., bibeholdtes uforandret ved 170 St. mod 120. Minoriteten stemte for Anslagets Nedsættelse til 50,000 Rdr. I 1ste K. afgaves 102 Ja og 13 Nei, i 2det K. 68 Ja og 107 Nei.

Udstilling af Haandværksredskaber. Ifølge Meddelelse fra Udenrigsministeren vil den Udstilling af Haandværksredskaber m. m., som efter Indbydelse fra den Nederlandske Forening til Opmuntring af Fabrik- og Haandværksdrift skal finde Sted i August og September Maaneder d. A., blive afholdt, ikke som tidligere paatænkt i Utrecht, men i Amsterdam, hvor Industripaladset frembyder et rummeligere Lokale for Foretagendet. (Rigstd.)

Et nyt Lystspil, kaldet „De Unges Forbund", af Henrik Ibsen, vil med det første udkomme i Kjøbenhavn.

Tagpap. Ifølge „Morgenbl." har man igaar Eftermiddag paa Hr. Salomonsens Eiendom ved Etterstad efter Departementets Foranstaltning anstillet en Prøve med asfalteret Tagpap fra den nye Fabrik ved Ladegaardsøen, hvorvidt dette Tækningsmateriel kan tillades som ikke ildsfarligt. Fabrikatet, der er det samme, som leveres fra Bjørsheim, og som ifjor efter en lignende Prøve blev anerkjendt, viste sig med Hensyn til Ildsikkerhed særdeles godt, og langt bedre end Tagsten, naar disse anvendes som dagligt hos os. Materialet har nemlig meget vanskeligt for at brænde, og om det med en stærk Ild paa et Sted bringes dertil, forplanter det ikke Ilden videre. Det er let og billigt; har det derfor den belovede Varighed, som Erfaringer fra Udlandet skulle have godtgjort, saa er der ingen Tvivl om, at det bør finde almindelig Anvendelse.

Den gamle Kvikne-Grube, som engang i Tiden var Norges vigtigste Kobberværk, er nu efter en 100-aarig Hvile igjen kommen i Drift; og i disse Dage har man ifølge Brev til „Hamar Stiftst." seet Garkobberet strømme ligesaa klart som vel nogensinde før.

En Mindefest for Halfdan Kjerulf skal afholdes den 13de April i Hotel du Nord. Festen indledes med en Prolog af Prof. A. Munch, som fremsiges af Fru Laura Gundersen. Ved Koncerten gives udelukkende Kompositioner af den afdøde Tonedigter, nemlig: 1) „Troubaduren" af J. S. Welhaven, for Tenor-Solo, Kor og Piano. 2) Kvartetsang af Kjerulfs Kvartet. 3) Duetter for to Damestemmer med Piano. 4) Skizzer for Piano-Solo. 5) Romancer med Piano. 6) Kvartetsang af Kjernlfs Kvartet. 7) „Serenade ved Strandbredden", Digt af Chr. Winther, for Tenorsolo, Damekor og Piano.

Selskabelig Forening. Ifølge „Drammens Tid." har der i Drammen, efter Indbydelse af Handelsforeningens Direktion, været afholdt et Møde af 80 Handelsbetjente, for at diskutere om Stiftelsen af en selskabelig Forening, hvor de unge Mænd kunde ty hen i ledige Timer. Man var enig om Ønskeligheden af et saadant Selskab, og der blev udvalgt en Komite til at udarbeide Statuter.

Det søndenfjeldske Dampskibsselskab har nu ifølge „Kr. Stiftsav." udgivet sin Aarsberetning for det den 1ste Marts sidstl. forløbne Driftsaar. Af denne sees, at „St. Olaf" ifjor med 18 Ture paa Hamburg har givet et Overskud af 7,734 Spd. 11 ß, „Kong Sverre" med 29 Ture paa Kiel og 4 Ture paa Hamburg et Overskud af 2,762 Spd. 57 ß og „Ganger Rolf" med 6 Ture paa Trondhjem, 2 Ture paa Kiel og 4 Ture paa Hamburg et Tab af 975 Spd. 9 ß. Af Udgiftsposterne mærkes Kulforbruget, der for de tre Skibe har været til Beløb af resp. 7984 Spd. 105 ß, 10,146 Spd. 73 ß og 8143 Spd. 43 ß. Af Indtægterne har Varefragten udgjort resp. 32,419 Spd. 83 ß, 13,028 Spd. 16 ß og 14,474 Spd. 119 ß samt Passagerfragten resp. 2569 Spd. 118 ß, 11,881 Spd. 8 ß og 6839 Spd. 34 ß. Selskabets Fortjeneste forrige Aar udgjorde 9521 Spd. 59 ß; fra 1867 havde det en Kapital- og Drifts-Konto af 15,073 Spd. 24 ß, tilsammen 24,594 Spd. 83 ß. Herfra gaar: „Kong Sverres" Reparation efter Havariet i 1867/68 7835 Spd. 42 ß, „St. Olafs" Vinterreparation i do. 4687 Spd. 47 ß, „Ganger Rolfs" do. i do. 6331 Spd. 80 ß samt Tab i Kapt. Raabes Opbudsbo 142 Spd. 95 ß, tilf. 18,997 Spd. 24 ß, hvorimod tilkommer Fragten ved den af „Kong Sverre" paabegyndte, men ved Havariet afbrudte Trondhjemstur 407 Spd. 102 ß, saa tilbage paa Kapital- og Drifts-Konto bliver 6005 Spd. 41 ß. I Vinter har Selskabets Skibe faaet Reparationer til følgende Beløb: „Ganger Rolf" ca. 4105 Spd., „St. Olaf" ca. 1800 Spd., „Kong Sverre" ca. 1585 Spd., tilsammen ca. 7490 Spd.

Som det sees, har Kielerruten, der i 1867 gav Tab, i 1868 givet Overskud, og forhaabentlig vil dette ogsaa fremdeles og i større Grad blive Tilfældet, da efter Forlydende Betalingen for Postbefordringen er i indeværende Aar bleven forhøiet.

Modig Handling. (Af Nordlands Amtst.). Per Mikael Kristensen Seljehullet er Navnet paa en Mand i Øksnæs Præstegjeld, som fortjener at nævnes blandt de mange hæderlige Navne paa norske Sømænd, der ikke ændsende Faren, have sat sit Liv i Vove for at frelse Andre. Et Træk af ham, der burde paaskjønnes af det Offentlige, skal her meddeles.

Under Storsildfisket Høsten 1867 laa en hel Del Baade og varpede med Garn efter Silden paa Skogsøens nordvestlige Side, hvoraf mange laa tilrors i Fiskeværerne Sørsand og Vøje. Dagen, som her omhandles, var muggen fra Morgenen af, den nordlige Horizont truede, og Havet voldsomt oprørt, saa at Indseilingerne netop bar og heller ikke mere. Ud paa Dagen bryder en orkanagtig Storm af NNO. løs, ledsaget af et saa tykt Snefok, at man saa at sige ikke saa Næverne for Tænderne. Det gjaldt nu at bjerge sig, som bjerge sig kunde, men Udsigterne for de Baade, som skulde rundtom Skogsøen, vare ikke rare, thi her skulde passeres en Pynt, hvor Nordishavet utøilet kastede sine mægtige Bølger mod Klipperne og dannede en Brænding, som var frygtelig. Igjennem denne Brænding maatte man; udenfor laa Bøer, som brækkede og kunde ikke passeres, dog kjækt lod Baadene staa til, der var ingen anden Udvei.

De første Baade gik det godt, men Rasmus Rosen med sine 2de Stedsønner fik Baaden fyldt og kantrede, hvorved Rasmus kom bort strax, medens Gutterne kom paa Kjølen. Per Mikael Kristensen kom sidst, jaget af Stormen fløi hans Baad som en Pil forbi, men han opdagede dog de Forulykkede. At vende var umuligt, det havde været hans visse Undergang, men han opgav dog ikke Haabet om at kunde redde. Med Agterstævnen tvinden forsøger han at ro sig op under Hvælvet imod disse rasende Brændinger, men faar Baaden strax fyldt, saa den var færdig at synke under ham. Ufortrøden lænser han sin Baad, gaar an anden Gang, men fyldes atter, lænser paa nyt og tvei igjen, men samme Skjæbne; dog han giver ikke tabt. Gutterne ser han endnu paa Kjølen, for fjerde Gang gjør han Forsøget og det lykkedes. Med de Forulykkede i Baaden, — som forresten selv ansaa det for en Umulighed for Per Mikael at kunne redde dem i et saadant Hav, — giver han den en Stump Seil, og flyver afsted mod Havnen, som han lykkelig naaer. „Det var modigt og ædelt handlet;" — et vægtigt Vidnesbyrd aflagt om hans Daad den Dag af mange dygtige Sømænd, som var ude og kjendte Farvandets Farlighed.

Augustforeningen, skriver det danske Blad „Folkets Avis", er omsider afgaaet ved en blid og rolig Død i Tirsdags Aftes. Vi have forgjæves i de Blade, der med særlig Kjærlighed vare knyttede til den Afdøde, søgt nærmere Oplysninger om dens sidste Øieblikke; deres Dødsanmeldelser have været saa korte og tørre, som der aldrig havde bestaaet noget ømmere Forhold mellem dem. Den har nu endt sin Bane, uden at have udrettet Andet i Verden end at give et klart Bevis paa, hvor magtesløs Reaktionen er i Danmark, og hvor lidet Talent og Dygtighed den har til sin Raadighed.

Den nye Brevpost til Skjelskør i Danmark befordres nu ved Trædevogne. Veien frem og tilbage, 4¾ Mil, blev tilbagelagt i mindre end 3 Timer, et Resultat, der i alle Henseender maa kaldes tilfredsstillende.

Trikiner. I Kiel har man i tre Svin af dansk Race, der alle vare slagtede hos samme Slagter, fundet en betydelig Mængde Trikiner. Der er sendt flere Stykker af Kjødet til Hamborg, hvor man fandt det stærkt befængt. I Kiel maa der ikke sælges Flesk, uden at det er stemplet som undersøgt, og man finder der gjennemsnitlig to trikinbefængte Svin maanedlig.

Udvandringen. Fra Als skrives der, at Udvandringen til Amerika iaar vil blive meget stor der fra Øen. Det vides fra paalidelig Kilde, at i April Maaned ikke mindre end 700 Personer ville udvandre, væsentlig fordi de „ikke ville være Preussere". — Ogsaa fra Lolland skal Udvandringen være stærk. Næsten hver Gang, skriver „Nakskov Tid.", afseiler der med Dampskibet fra Nakskov til Kjøbenhavn et større eller mindre Antal Passagerer, hvis Reises Maal er Amerika.

En falsk Efterretning. I flere udenlandske Blade meddeltes det nylig, at den berømte svenske Amerikaner John Ericsson, Opfinderen af den kaloriske Maskine, af Monitorsystemet og nu senest af Solvarmens Benyttelse som Bevægkraft, skulde være død i Februar Maaned i Richland i Staten Newyork af Vandskræk. Vi gjengav ikke denne Meddelelse, fordi det forekom os høist usandsynligt, at man ikke i Sverige strax skulde være bleven underrettet ad telegrafisk Vei om en saa berømt Landsmands Død, og nu se vi, at Aftonbladet ogsaa betragter den hele Efterretning som en „And".

Debatterne i Odelsthinget den 31te Marts om Renteloven.

Vi meddele her efter Storthingstidenden det væsentlige af Foredragene:

Jaabæk vilde optage de af Bergsager stillede Forslag, baade det pricipale (Lov om Rentefodens Nedsættelse m. v.) og det subsidiære (Anmodning til Regjeringen om at indhente Amtsformandsskabernes Erklæring). I dette sidste vilde han dog gjøre det Tillæg, at ogsaa samtlige Herreder skulde spørges, idet han nemlig haabede, at hvis det ene ikke fik Fremgang, vilde det andet faa det. Uagtet Taleren fortrinsvis ønskede, at det principale Forslag maatte ophøies til Lov, vilde han dog efter Sagernes nuværende Stilling være tilfreds med, at det subsidiære Forslag bifaldtes. Imidlertid fulgte det af sig selv, at han maatte tage mest Hensyn til, hvad Pluraliteten i Komiteen havde anført. Forøvrigt vilde Taleren tilføie, at han fandt, man i 1857 begik et ikke lidet Feilgreb, da man fik den Rentelov, man da fik. Han mente, den da var overflødig, og den havde ogsaa senere vist sig særdeles skadelig, hvilket ogsaa fremgik af mangfoldige Erklæringer og Udtalelser fra Folket, der fandt denne Lovgivning særdeles trykkende. Der var tusinde Udtalelser i den Retning, og var der nogen Sag, som paa dette Storthing var klargjort fra Folkets Side eller ialfald fra Mangfoldiges Side, saa var det denne. Taleren troede, at Udtalelserne var saa mange og saa stærke, at her virkelig var en almindelig Mening, saavidt man hidtil havde seet og kjendt den. Hvad nu Storthingenes Virksomhed i fordums Tider angik, saa vilde han bemærke, at, saaledes som han havde opfattet den, var der paa disse — dog med Undtagelse af 1833 og 36 — skeet forskjellige Ting, som han ikke havde kunnet følge med paa. Mangt og Meget i Lovgivningen var gaaet derhen, at om det end just ikke førte til at underkue mange af Landets Borgere, saa lededes det dog til Noget, som grændsede ind derpaa. Taleren vilde nævne Skydsloven fra 1816 som Odelsthinget først nu havde foretaget radikale Forandringer i, der vare vel begrundede, og som han haabede, vilde seire. Fremdeles vilde Taleren nævne Oprettelsen af Hypothekbanken; han vilde paa ingen Maade anke over dem, som styrede denne Indretning, men kun over Loven og Storthinget. Han vilde nok erkjende, at Alt var skeet i den bedste Mening; men det var bleven mindre godt. Man havde endvidere seet, at flere andre Love, f. Ex. Skoleloven af 1860 havde vakt en ikke saa ganske liden Forbitrelse. Taleren var fri ogsaa med Hensyn til denne Lov, da han havde stemt imod den. Folk havde ialfald i visse Kredse følt den som en Byrde, som Noget, der trykkede som en Hemsko paa Udviklingen; der var for megen Tvang, det var Sagen; Friheden var for liden. Saa var der ogsaa andre Ting, som kunde trykke. Budgettet var nu for ikke at gaa længere tilbage end til 1842 steget til det Dobbelte af, hvad det var dengang. Statsbudgettet var siden 1851 steget med 63 pCt., medens Folkemængden samtidig kun var bleven forøget med 21 pCt., og Fattigudgifterne vare i det samme Tidsrum stegne med 83 pCt. Der var undertiden bleven sagt, at naar Folketallet steg, saa steg ogsaa Evnen til at bære Byrder; men det var meget tvivlsomt, ialfald for Landets Vedkommende. Sæt at en Gaard paa 10 Skyldaler kløvedes, saa at der blev 2, hver paa 5 Skyldaler, saa skulde der altsaa leve 2 Familier, hvor der for kun havde været en; men mon Gaardens Evne til at ernære blev saameget større? Saa havde man Odelsloven af 1821, der havde virket overordentlig meget til Landets Forgjeldelse. Naar nu til Alt dette kom en saadan Lov som den af 1857, kunde man ikke undre sig over, at Folket tilsidst følte sig ligesom overgivet; det trykkedes for meget. Man sagde, at Folk levede for flot; men Taleren troede ikke meget paa det. Tingenes nødvendige Gang havde maattet føre til, hvad de gjorde. I Indstillingen var det oplyst, at Pantegjelden beløb sig til 55 a 60 Millioner Spd., medens Værdien af Landets samtlige Jordeiendomme udgjorde 96 Millioner Spd. Det var en forfærdelig Gjeld, og den maatte blive trykkende. Man havde tænkt at ophjælpe Tingene paa den Maade; men Taleren vilde spørge, om ikke Gjelden, naar der optoges stedse nye Laan, idelig blev større og større paa Eiendommene, og om ikke Faldet i sin Tid blev saameget større, end om en Lov hindrede disse Ting fra Begyndelsen saa meget som muligt eller saa vidt muligt hindrede, at Tingene drevnes paa den Maade. Taleren var saa vidt mulig for Frihandelen og for Frihed i alle Ting, og principielt var han ogsaa for en friere Rente; men naar nu Staten indlod sig paa at skaffe Penge og at handle med disse Ting, saa havde Staten med sine Millioner forstyrret de naturlige Forhold, der vilde have været, at ethvert Land virkede med sine Midler. Han kunde ikke skjønne Andet, end at disse fremmede Kapitaler, som vare indførte, ikke vilde virke anderledes, end som om man kjøbte flere Hundre Tusinde Tønder Korn mere end man trængte til. Paa de naturlige Forholdes Udvikling, naar Tingene gik sin jævne Gang, lagde Taleren Bræt, og vilde man det, og vilde man gaa saaledes frem, maatte man gjerne for ham give Rentefoden fri; det var Handelsfrihed, og den hyldede han i dette Punkt; men som Forholdene nu vare, havde man ikke noget andet Middel end at sætte det ene Onde op mod det andet. Naar ikke Staten med sin mægtige Arm havde bragt ind Millioner, vilde ikke Eiendommene have steget saa; men derved fik Eiendommene op, fordi man fik en Masse Millioner ind i Landet. Imidlertid gik det her som med Manden, der spiste, til han blev syg. Han erkjendte, der var visse Ting, som vort Land kunde behøve at laane Penge af Udlandet til, nemlig Anlæg af Jernbaner; men derved, at man har indbraget i Landet de laante Kapitaler paa engang og gjort Udlaan af dem, har disse Kapitaler gjort Skade. Hvad han mest ankede over, var den Garanti, som Staten stillede for, at udenlandske Penge kunde indbringes her i Landet, og at Staten optraadte som Laantager af fremmede Kapitaler for atter at laane dem ud, thi derved stiftedes stor Skade. Michelsen: At denne Sag, var, at Jaabæk, som altid har fremstillet sig som en Frihandelsmand, har troet at kunne fremsætte et Forslag som det foreliggende uden at støde an mod ethvert Princip i Frihandelssystemet. Dernæst havde han forundret sig over, at Jaabæk, der fremstiller sig som den, der skal hævde Arbeiderens og Menigmands Ret, har troet, at en Lov som den foreslaaede er forenelig med Arbeiderens og Menigmands Interesse. Taleren troede, at den staar ligemeget i Strid med Frihandelens Principer som med Arbeiderens velforstaaede Interesse. Det var umuligt for nogen Stat at sige, at Renten skal være den og den, ligesaa umuligt som at sige, at Leien af et Hus, en Hest eller en Arbeiders Arbeid skal være den og den. Spørgsmaalet var, om det var muligt at overholde en saadan Bestemmelse; det var ikke muligt. Hvorledes vilde Tingene stille sig i Praxis? Gik man ind paa en Lov som den foreliggende, saa vilde, saaledes som den naturlige Rente falder sammen

med den lovlige, Alt gaa godt. Der var Intet iveien for, at en Lov siger, at Renten skal være den og den, naar Konjunkturerne medfører, at Pengene ikke ere mere værdt, men da er ogsaa Loven overflødig, men indtræder Omstændigheder, som gjør, at Konjunkturerne ikke falder sammen med den lovbestemte Rente, saa indtræder Vanskelighederne, og da søger man forskjellige Maader at komme fra den paa. Det Første er, at man gjør Loven uvirksom ved Diskonto. Det er naturligt, at en Mand ikke udlaaner sine Penge til 4 pCt., naar han kan faa 5 eller 6 pCt., og Taleren troede, det var godkjendt, at Diskonto ikke falder ind under den almindelige Rentelovgivning. Dernæst har man Rabat, den er meget hyppig. Selv nu, da Renten er 5 pCt. er det meget sædvanligt, at man sælger sine Obligationer, og det er den dyreste Maade at skaffe sig Penge paa. Det er en Omgaaen af Loven i dette, og den, som indlader sig derpaa, vil foruden Renten have Betaling for den Uleilighed, som er forbunden dermed. Denne Omgaaen af Loven troede Taleren ikke var opfunden af Udlaaneren, men snarere af Laantageren; de, som ere i Mangel for Penge, finde gjerne paa mange Udveie for at skaffe sig de Penge, som Loven hindrer dem fra paa naturlig Maade at komme i Besiddelse af. Under mindre udviklede Forhold end de, man nu lever under, kunde man endnu nogenlunde komme af det med en Lov som den foreslaaede, men jo mere Kommunikation og Kreditforholdene udvikles, jo mere Pengemændene blive kjendte med de forskjellige Maader at anbringe deres Kapitaler paa, jo vanskeligere, jo umuligere bliver det at gjennemføre en saadan Lov. Man havde saaledes Hypothekbankobligationer og Kommuneobligationer. Skaden derved vilde imidlertid ikke være saa særdeles, forsaavidt Kapitalerne blive inden Landet, men ved at gjøre et Angreb paa Kapitalen som det foreslaaede vilde man jage Pengene ud af Landet. Pengemændene vilde anbringe sine Kapitaler andetsteds, hvor Lovgivningen ikke hindrede dem i at gjøre sig Pengene saa nyttige som muligt, og den Kapital, som anbragtes andetsteds, vilde virke tilbage paa Industrien og paa Arbeidslønnen; Virksomheden vilde indskrænkes eller ikke udvides i den Grad, som vilde være skeet, hvis man ikke havde indladt sig paa at træde fiendtligt op mod Kapitalen. Der gaves ogsaa flere Udveie for at faa høie Renter; man kommer til en Mand, som har Penge, og siger til ham: De maa hjælpe mig. Han svarer: jeg har ingen Penge, men De kan faa Varer hos mig. Varer har man imidlertid ikke Brug for, thi det er Penge, man behøver, men man bliver dog nødt til at indlade sig paa at tage disse Varer og omsætte dem for at faa Penge; Enhver kunde imidlertid skjønne, at det ikke blev billige Penge, man paa denne Maade skaffede sig. I vanskelige Tider vilde naturligvis Renten stige, og Alt, hvad der udlaantes i Form af Diskonto, vilde gaa op til en høiere Rente. Det vilde især være de mindre Laantagere, Haandværkere og Arbeidere, der laante et Snes Daler i Banken, som det vilde gaa ud over, de vilde ingen Penge kunne faa til nogen Rente. Hvad Indlaansrenten angik, saa kunde man om den sige, hvad man havde sagt om Udlaandsrenten; man vilde ikke med Lovbud kunne sige til Privatbanker og Andre: Du skal ikke give mere end 4 pCt. Det kunde omgaaes, og det vilde omgaaes. Der var endnu en Ting, som i Talerens Øine havde stor Betydning, nemlig at den høiere Rente mange Gange var en sand Velgjerning og endog absolut nødvendig, om ikke uberegnelige Følger af misbrugt Kredit skulde opstaa; han sigtede her til en sig nærmende Krise. Det var vel erkjendt i Handelsverdenen, Finantsverdenen og Bankverdenen, at det eneste virksomme Middel, der kjendtes for itide at standse Krisen og forebygge dens fordærvelige Følger, var at forhøie Diskontoen. Naar Bankinstituterne mærkede, at der nærmede sig en saadan, da var det deres Pligt, og det vilde ogsaa mere og mere blive gjort, at forhøie Renten; dette var den eneste Maade at lægge en Dæmper paa de urimelige Foretagender. Hvis man ved en Lov som denne skulde forbyde noget saadant, da vilde Virkningerne være høist beklagelige, skjønt Taleren vistnok ikke var af den Mening, at en Lov som denne kunde forbyde, den kunde blot besværliggjøre. O. Velde kunde være enig og uenig i meget af, hvad Jaabæk havde anført i denne Sag, hvorom her handledes. For Taleren stillede Spørgsmaalet sig saa: Var Rentefodens Forhøielse i 1857 et Gode for Nationen eller et Onde? Han var da efter sin Erfaring om Sagen i sin Almindelighed og de Udtalelser, han havde hørt, kommen til det Resultat, at det var en Feil. Man sagde vel: ja, det var forsaavidt nødvendigt, som det skaffede flere Penge ind i vort Land, hvorved Laanetrangen hos endel Folk blev afhjulpen. Taleren kunde til en vis Grad respektere denne Tankegang, men ikke i sin fulde Udstrækning. Hvis ikke Rentefoden den Gang var bleven forhøiet, saa havde mange af de uheldige Konkurser og tilfældige Omstændigheder, som havde rammet vort Folk, været undgaaede; thi ved denne Forhøielse blev Adgangen lettere til at faa Penge videre, end den virkelige Trang krævede. Det var af dem, der dengang vare Forkjæmpere for Loven af 1857, sagt, at Lovgivningen i denne Henseende i og for sig selv for Jordbrugets Vedkommende ingen Virkninger have havt, det vilde sige, at Værdierne vare lige gode; men der var en Ting, som vistnok de Folk havde overseet. Det kunde gaa an for dem, der Intet skyldte paa sine Eiendomme, eller som skyldte saa meget, at de Intet eiede i dem; men der var en Mellemklasse, og det var den største, som dette ikke kunde gjælde om. Efter Loven af 1857 vare de imidlertid berøvet den Smule Eiendom, de troede at have i sin Jord; man kunde, efterat Loven traadte i Kraft, ikke betale Eiendommene høiere end ¾ eller ⅘ Dele. Derfor tabte de den tilbageværende Del af Eiendommen, hvorpaa de havde troet at kunne opnaa Kaar eller Livøre. Her gjorde Loven bestemt Uret. Saa havde man ofte her i Salen paastaaet, og maaske ikke uden Grund, at Guldet eller Fundamentet for Pengene var sunket i Værdi. Var dette sandt, og Taleren troede, det var Tilfældet, saa var deraf den nærmeste Følge, at Leien for en Vare, der selv var sunket i Pris, ogsaa maatte blive billigere. Betragtede man Forholdene forresten i vort Land, siden Loven af 1857 traadte i Kraft, saa maatte Taleren tilstaa, at det paa ham havde gjort det Indtryk, at der var kommet en hel Del Ugreie i de personlige Forhold Mand og Mand imellem og Mand og Pengeindretninger imellem. Dette Endosementsvæsen var det, som havde forvoldt saa megen Ulykke det var den Ting, hvorunder Nationen mest sukkede, og som havde fremkaldt disse Besværinger fra Landalmuens Side til den lovgivende Magt. Der var i 1857 bleven sagt, at disse Penge til 4 pCt. var noget udrøit Kram, at der ingen Varighed var i dem; derimod skulde de være saa meget drøiere, naar man fik 5 pCt. Taleren havde imidlertid ikke kunnet forstaa, at saa var Tilfældet. Laante man f. Ex. 100 Spd. og betalte 4 pCt. aarlig, saa varede det laante Beløb dertil i 25 Aar, men betalte man 5 pCt., varede det kun 20 Aar. Saa var det af samme Folk sagt: ja, men Vedkommende havde paa udstedte Dokumenter forpligtet sig til at tage 4 pCt.; det var en Overenskomst, det var sandt, men Kontrakten havde desværre kort Levetid; thi da Loven emanerte, fik Skyldnerne Anmodning om enten at betale 5 pCt. eller at indbetale Kapitalen. Det var ikke vanskeligt at skjønne, hvilken Vei de vilde gaa; de sagde: „vi faa betale 5 pCt.," Kontrakten var ophævet, saa den Grundvold nok var borte. Naar man granskede disse Ting, vilde man finde, at Renteforholdene her i Landet til forskjellige Tider ikke havde været stabile, det var Noget, Tidsaanden og Konjunkturerne maatte bringe med sig. Under Foreningen med Danmark saa man, at Renten snart var mindre snart høiere; men vi havde et nærmere Exempel. I 1842 emanerede en Lov, der tildels frigav Rentefoden. Men hvad Virkning havde dette? jo der reiste sig en Storm i Nationen, saa man 8 eller 10 Aar efter maatte tage Loven tilbage; man fandt nemlig, at maatte tage saa meget Hensyn til den almene Mands Mening. Dette beviste, at 5 pCt. Loven fra 1857 tilnærmelsesvis havde udspillet sin Rolle. Aarsagen, hvorfor Taleren ikke vilde stemme for det principale Forslag, var, han vilde det skulde omfatte de saakaldte offentlige Indretninger, som stode under Statens Kontrol; de maatte først gribe til at nedsætte Rentefoden, dette var Noget, man paa en Maade kunde sige, at Nationen selv eiede. Var f. Ex. ikke Norges Bank grundet paa en tvungen Sølvskat? følgelig var den mere at betragte som Statseiendom end som privat. Forøvrigt var det Talerens Mening, at, forinden man greb til det Midel i nærværende Tilfælde at give en Lov, burde der gives Anledning til nærmere at granske den. Det af Taleren antydede Forslag var saalydende: „Sagen oversendes Regjeringen med Anmodning om at indhente Amtsformandskabernes Erklæring i samme og at forelægge disse for næste Storthing, i Tilfælde ledsaget af Forslag til Lov om Forandring i Rentefoden." Wiig kunde ikke stemme for Jaabæks principale Forslag af Frygt for, at man vilde gjøre Laanevirksomheden stor Skade ved det. Taleren havde vistnok i 1857 stemt mod Loven om Rentefodens Forhøielse af Frygt for dens Følger; men alligevel ansaa han dette nu at ville gaa tilbage for en stor Skade. Han var i Et og Alt enig med Michelsen i den fuldstændige Redegjørelse, han havde givet for Følgerne heraf i flere Retninger; men da Jaabæk havde gaaet saa langt tilbage som til 1840 og skildret de Ulykker, som han sagde vare fremkomne ved denne Forhøielse af Rentefoden i 1857, saa mente Taleren, at man fik gaa endnu længere tilbage omtrent til 1828. Han vilde minde de Repræsentanter, som havde været længst paa Thinget, om det ikke var saa, at der hver Gang, man tidligere samledes, fra alle Kanter lød, „at hvis nu ikke Thinget skaffer os Laan, naar vi har Pant, saa kan vi ikke bestaa". Taleren havde selv erfaret, at der for mange Aar siden ikke var Penge at faa paa Eiendomme paa Landet; man havde kun Norges Bank, Oplysningsvæsenets Fond og det saakaldte Berlinerlaan af 1828 at ty til. Omkring 1830 blev der solgt Eiendomme i Mængdevis for færre Hundreder end de vare Tusinder værd. Det var Følgen af at lade Tingen gaa sin egen Gang, som Jaabæk havde villet, man skulde gjøre. Efter hvad Jaabæk videre har anført, har Storthingets Virksomhed siden 1842 ikke fundet hans Bifald. Tilstanden var dengang oftere saadan, at naar der kom knappe Aar, maatte Folk spise Barkebrød, det havde Taleren selv seet, det var Virkningerne af den Styrelsesmaade, som Jaabæk syntes var saa prægtig, nemlig at Staten ikke skulde skaffe Hjælp ved Laan. Jaabæks mørke Skildring af Nutiden kunde dog ikke sættes op mod dette, og angaaende Udtalelserne fra de forskjellige Forsamlinger, om Nødvendigheden af Rentefodens Nedsættelse, saa var det sandt, at de havde været høirøstede, ikke mindst fra den Kant, hvorfra Taleren var. Men uagtet han havde erklæret, at han, hvis han blev valgt, ikke kunde stemme for Nedsættelse, saa var han dog blevet enstemmig valgt. Folk var altsaa selv ikke rigtig trygge, de nærede Frygt for, at Forholdene kunde blive værre ved en Nedsættelse. Hvis man dannede sig en økonomisk Lære, som Jaabæk syntes at ville gjennemføre, saa maatte det konsekvent lede os til en Tænkemaade, som den i Sparta, idet man gjorde Pengene af Jern saa tunge, at de ikke kunde føres ud af Landet, og det var besynderligt, naar Jaabæk erklærede sig for en Frihandelsmand, at søge at lægge et saa stærkt Baand paa den frie Rørelse, som han syntes at gjøre. Jaabæk havde fremdeles blandt Andet sagt, at hvis man ikke i 1857 havde fulgt Skriget, saa havde man ikke faaet denne Lov; men Skriget fra den modsatte Kant var om at faa laant Penge. Jaabæk var saa gammel, at han maatte erindre, at man var nødt til at tage Hensyn til det Skrig, som da lød. Taleren troede virkelig, at det var saa i mange Tilfælde, at de, som nu skreg høiest, var saadanne, som ikke paa anden Maade kunde komme frem, de saa ikke Skylden hos sig selv, men skjød Skylden paa Staten, fordi den havde gjort det saa galt, at de ikke kunde bestaa. Han havde tænkt sig, at de, som reiste Skriget i 1857, var de næringsgrivende Folk og Jordbrugerne, som vilde virke for Landet, det viste sig ogsaa tilfulde, og disse maatte have Ret til at sige: Vi tiltrænge Kapitaler, og har vi dem ikke i Landet, maa vi se til at skaffe os dem andetsteds. Taleren turde ikke stemme for det principale Forslag, men for det subsidiære vilde han stemme, dog ikke paa samme Grunde som Jaabæk, men fordi han ønskede, at Nationen maatte faa Anledning til at udtale sig om disse Sager. Han troede, at man derved kunde faa bedre Indsigt i Pengevæsenet og føle sig mere beroliget, naar man havde undersøgt Sagen nærmere. Schweigaard: Det var lidt vanskeligt egentlig at ramme et Forslag som nærværende, fordi Intensionen visselig var Et, men hvad der kunde iværksættes, noget Andet. Sagde man, at Meningen var at forhindre Pantelaan til høiere pCt. end 4, vilde Taleren spørge: Var da det saa nyttigt at forhindre, at Pantelaan ikke skulde tillades til høiere pCt.? Taleren vilde imidlertid holde sig til Intensionen. Forslagsstillerne maatte tro, at Intensionen lod sig iværksætte. Ja, naar de med Inkvisition og Politi kunde bringe det dertil, at Folk hverken laante ud eller ind til høiere pCt. end 4, og de Laan, som ikke kom istand paa den Maade, maatte undgaaes, saa kunde antagelig Hensigten naaes. Taleren vilde ikke holde sig til Forudsætningen om, at man med Spioneri kunde bringe det dertil. Saa var det sagt, at man skulde spørge Amtsformandskaberne og Andre, om dette ikke vilde være en ønskelig og god Tilstand, og om man ikke var fuldt berettiget til at forbyde Alt, hvad Tøiet kunde holde, at andre Laan end til 4 pCt. stiftedes. Der vilde da vistnok være Mange, som vilde sige: „Vi ønske heller end Intet at faa at tage Laan til 5 pCt.; Gud give, at vi kun fik dem til den Rente. Med hvilken Ret vil man forhindre os fra at komme op med disse Laan og arbeide os frem under disse Forhold?" Derom maatte dog visselig kunne spørges. Folk, som søgte Laan, vare villige til at give 5 pCt.; de vare særdeles villige, de vare endog meget erkjendtlige, naar de fik dem. De sagde: „Naar vi har bragt det derhen, at vi have vore Laan til 5 pCt., da synes vi, at vi have bragt det vidt; vi have da Laan med sædvanligvis lempelige Afdrag, og saaledes, at vi kan beherske vore Forhold." Paa den Basis — med Laan til 5 pCt. — var der i dette Land bygget Huse og Skibe og kjøbt Jordvei og dyrket Jord. Det var paa denne Basis, at Folk var kommet op. Det var Folk, som sagde: „Kunde jeg faa, hvad en Bygning koster, for 5 pCt., vilde jeg gaa paa." Ja, der var bygget hundrevis, tusindvis Bygninger og Skibe paa denne Basis. Taleren vilde spørge, med hvad Ret man kunde forhindre Noget saa naturligt, saa nyttigt og saa ønskeligt, som at de menskelige Virkemidler faa et naturligt Løb under naturlige Vilkaar? Og hertil vilde man sige: Nei! kunde de ikke faa Laan til 4 pCt., skulde de lade det være. Man sagde, at der vistnok vilde faaes ligesaa mange Laan til 4 pCt. Nei! 5 pCt. Renten var intet Papirbud, den var indført ved Tingenes egen Magt. De, som vare fremkomne med Forslaget, havde vist ingen Millioner at laane ud; de kunde blot ønske, ikke forbyde. Ja, men da fik vel Laantagerne det i sin Magt. Nei! de, som havde Midler, kunde faa dem anbragt paa andre Maader. Og hvorledes vilde man i vore Dage komme frem uden Kredit? Man fik nok finde, at vilde man sysselsætte Arbeidere og virke, maatte man ogsaa have Virkemidler, og de fik man ikke gratis. Den hele Verden stod jo aaben, og Taleren skulde exempelvis nævne, at i Sverige var Rententefoden 6 pCt. Hvis man ikke havde det Middel i Baghaand, at Folk alligevel fik sine Procenter, vilde det, at sige at man ikke skulde faa Pantelaan uden til 4 Procent, være det samme som at sige, at de Intet skulde faa. Thi Sagen stod nu saaledes, at 5 pCt. var den Rente, som burde svares. Der havde været visse Perioder, da Folk ikke havde havt den Dristighed, at de havde troet, at de ikke kunde slaa sig op, og derfor havde de heller ikke slaaet sig op. Nu var det anderledes. Krediten var noget ganske Stort. Den, som begyndte med 2 tomme Hænder, og troede, at han kunde slaa sig op med Ingenting, han tog meget feil. Hvad angik, at spørge Amtsformandskaberne om en Tilstand, som den nu foreslaaede, ikke var ønskelig, vilde Taleren dertil sige, at det ikke var Noget at spørge dem om. Naar de, som kontraherede, vare enige, mente han, at ingen Anden havde Noget dermed at gjøre. 5 pCt. var aldeles ingen Aagerrente, og var Folk kommet op i de sidste 30 Aar, saa var de virkelig kommet op ved den Rente. Det var sagt, at Penge til 5 pCt. Rente var meget udrøie Penge, og at de vare blevne borte som Sand i Laaneindretningerne. Dertil skulde han bemærke, at Forskjellen heri var stor mellem nu og før, fordi Laanene nu søgtes af Folk, som baade vilde og kunde bruge dem, og Pengene kom ialfald for den største Del ikke i Hænderne paa dem, som ikke vilde virke med dem. Det var imidlertid umuligt at sikre sig aldeles herimod, fordi man dog havde det Hensyn at tage, at man ikke kunde gaa efter Personen og ikke kunde tage mindre gode Panter fremfor de virkelig gode. De Herrer vilde have det Hele gjort til en Fattigkassesag, men det var aldeles umuligt. 5 pCt. var desuden den almindelige europæiske Rentefod, naar undtages et Par Lande, og nogle havde endog en høiere, saaledes som ovenfor nævnt Sverige, hvor den var 6 pCt. Taleren vilde ikke tale om Amerika, blot der gik den adskillig høiere op. Nu sagde man, at der var kommet saa mange Penge ind i Sparebankerne. Ja, det var paa Grund af Landets indre Velstand, at det var kommet dertil, at Midlerne i Sparebankerne var gaaet op til 17 Millioner. Han vilde spørge, hvormeget de havde i 1857. Men derfor var der helleriikke noget andet Middel, end at de maatte lære at bruge Penge og lære at undlade at tage Laan, naar de ikke kunde bruge dem. At tro, at Folk, naar de fik Penge til 4 pCt., vilde laane med større Klogskab — derpaa kunde han ikke gaa ind. Ved alle Tings fornuftige Brug maatte der Erfaring til, og han vidste, at hvor der var Penge i større Masse, end der brugtes, der fik Mange Erfaringer, som ikke var behagelige. Byerne havde nu for en stor Del gjennemgaaet de ulykkelige Følger af en saadan Tilstand og lært at komme fra det, og det maatte de ogsaa lære paa Landet. Det var sagt, at hvis Vedkommende ikke kunde faa Penge paa sine Eiendomme til 4 pCt., fik de bruge Verel-Obligationer; men det var det allerværste Raad, man kunde give. De største Kapitaler var laant for at virkes med, og lykkeligvis var det lykkedes for de Fleste; derpaa hvilede Nationens Velvære. De Herrer, som troede, at Folk havde saa liden Selvstændighed, at naar de kunde faa Laan, tog de dem og ruinerede sig, de tog virkelig Feil. De Fleste indgik Kontrakterne fornuftig og virkede med Pengene. De Herrer kjendte ikke det norske Folk, naar de kunde tale saaledes. Saa var det sagt, at hvad der var skeet ved dette, var etsteds mere, et andet Sted mindre synligt. Men Taleren vilde sige, at var der skeet Noget her i Landet, var dette dog skeet i disse 30 Aar mere end før, og det var dog herpaa, det maatte komme an. At sige, at hvis man ikke fik Laan til 4 pCt. Rente, skulde man Intet faa, det var at undergrave den første Grundlov for al økonomisk Samfundsorden. I Talerens Ungdom var høie Skatter og slette Tider Dagens Orden, og da førtes der Klager — navnlig fra 1815 til Udgangen af 1822 — som vel omtrent var saa nogenlunde begrundede, som nogen kunde være. Men naar de gjentoges nu, havde de paa ingen Maade en saadan Vægt; det viste sig ogsaa i de ydre Forhold. Med Hensyn til Pantelaansrørelsen var der nu indtraadt en Ro, som Landet ikke havde havt paa lang Tid. Det var sandt, som en tidligere Taler havde sagt, at Folk dengang sagde: „Skaf os Penge; vi har Hænderne fulde af Valuta", men de kunde ingen faa. Det var man lykkeligen kommen ud af. Hvis Jaabæk troede, at dette, at man havde en centraliseret Hypothekbank, havde drevet Renterne op, da tog han visselig feil. Erfaring viste, at skjønt Hypothekbankrenten ikke var saa billig som andetsteds, var den dog billigere, end Folk ellers kunde skaffe sig Laan til. Hvad den havde virket, det var under Frihedens Herredømme; der var ikke Noget kunstigt ved det. Det var vistnok en Indblanding fra Statens Side, men den var meget svag mod, hvad den havde været før. Klagen over den femte Procentdaler var en Bagatel. Kapitaldannelsen var nu større her i Landet, men samtidig var ogsaa Kapitalanvendelsen større; man hørte ikke

nu længer disse overordentlige Klager over Mangel paa Kapital. Men den større Ligevægt, som man nu havde, mon den ikke var fra den Tid, da Nationen begyndte at sætte større Fart? Dette, mente han, var en Ting af stor Betydenhed. Men Sagen var, at man ikke gjorde sig Rede for, hvoraf dette kom, naar man talte om disse 4 pCt. De forvexlede Ønskerne med Tingenes naturlige Lov. Hvis det endda var saa, at de, som vilde sætte sine Ønsker i Lovsform, havde Millioner at laane ud, kunde det saa være, men det havde de nok ikke. Hvad var det, Folk satte ind i Sparebankerne? Det var for den allerstørste Del Overskud af deres Fortjeneste, og hvortil man kun maatte sige: „Gud give, der vilde komme saamange som muligt!" Taleren mente vistnok, at Folk Intet vilde have imod en lavere Rentefod, naar Staten eller Hypothekbanken af egen god Villie nedsatte den; men man kunde heller ikke dadle Nogen, fordi han underkastede sig Markedets Laanevilkaar. Han kunde ikke finde Andet, end at Loven af 1857 havde bragt Ro ind i Forholdene og til en vis Grad indskrænket det kunstige Laaneforhold samt i Et og Alt virket til det Gode. Det var ganske sandt, at den lettere Adgang til Laan ogsaa medførte, at det hurtigere kunde gaa galt, men det stod ikke i menneskelig Magt at modarbeide mere end til en vis Grad. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i hele det sydlige Norge og staar lavest i Kristiansund og paa Dovre. Nordlig svag Vind i Kristiansund, sterk til laber Vestlig paa Vestkysten, SVlig til Sydlig paa Østlandet. Overskyet paa Vestkysten med Sne nordenfor Stat. Taage paa Østlandet. Udsigterne ere til opklaret Veir paa Østlandet; forresten er vexlende Veir sandsynlig i det nordlige Europa.

Egteviede i Marts Maaned.

I Grønlands Kirke:

Den 7de: Skomagersvend Karelius Johansen og Pige Anne Kolbjørnsen. Sømand Just Martin Jakobsen og Pige Sophie Janette Amalie Johannesen. 8de: Skibskaptein Hans Fredrik Kristian Heyerdahl og Frk. Fredrikke Kristiane Sophie Heyerdahl. 14de: Kurvmagersvend Kristian Kristoffersen og Pige Henriette Lovise Kristiansen. Enkemand Vintapper Embret Hansen og Jfr. Julie Johannesen. 24de: Sømand Nils Kristoffersen og Pige Hanna Ottea Baltzersen. 29de: Sømand Hans Nicolai Samuelsen og Pige Karen Dorthea Knudsen. Arb. Jakob Olsen og Pige Julie Andreasdtr. Blikkenslagersvend Karl Kristian Ludvig Larsen og Pige Maren Oline Olsdtr. Enkem. Postbud Olaus Theodor Olsen og Pige Andrine Andersen.

I Garnisonskirken:

Den 20de: Handelsfuldm. Karl Fredrik Dietrichs og Frk. Anna Petrea Kathinka Dundes.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 8de April (Kl. 7—10¼) gives: **Reisen til China**, Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour ved Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af E. V. Ramsøe; til Slutning: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de f. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Somme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristiansund).
Bankdirektør O. A. Krogness (Trondhjem).

Listerne ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til billige Priser:

Grønsæbe, reen Oliesæbe,
almindelig & spættet } ¼, ⅛ & 1/16 Td.
Grønsæbe i Saaer!

Glycerinsæbe.
Windsorsæbe.
Tjæresæbe.
Russesæbe.
Stangsæbe.
Sodasæbe.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til betydeligt nedsatte Priser:

Vine og Brændevine.

Røde Vine:

Bordeaux-Vine,
Bourgogne-Vine,
Spanske Vine,

Hede Vine:

Portvin { **Oporto 1858, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865. Londonner.**
Sherry { **Kadix. Londonner.**

Rhinske Vine, Souternes, Champagner, Porter.

Cognac **i flere Sorter paa Fade fra 40 Potter og opover.**

Ovennævnte Vine effektueres i: 1/1, ½ og ¼ Boths samt i Kister fra 12—100 Flasker.

Bøger.

Hos Undertegnede erholdes:

W. Hogarths Værker med Text ved **H. P. Holst.** 1ste—5te Hefte. Værket bliver komplet i ca. 20 Leveringer med omtring 60 Billeder. Pris pr. Hefte 28 ß.

Illustreret Tidsskrift for Reisebeskrivelser. Udgivet af J. C. Turen. 2den Aargangs 1ste Hefte. Hver Maaned udkommer et Hefte a 28 ß.

Fra alle Lande, Maanedsskrift for Reisebeskrivelser etc., udgivet af Marineløitnant Holm. Subskriptionen er bindende for 1 Aargang eller 12 Hefter a 25 ß.

Carl Bernhards Samlede Skrifter, 2den Udgave. 1ste Bind er udkommen og indeholder: Et Aar i Kjøbenhavn. Udgivelsen vil ske i 14 Bind a 55 ß.

Dansk Tidsskrift for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af Henr. Scharling under Medvirkning af H. N. Clausen, H. Martensen m. fl. Hver anden Uge udkommer 1 Hefte a 14 ß; Subskriptionen er bindende for ½ Aar. 1ste—3die Hefte ligger til Eftersyn.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskrift udg. af H. P. Holst. 33 ß pr. Hefte.

Goldschmidt, Smaa Fortællinger. 4de Hefte. 55 ß.

Historisk Archiv, et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. 1ste Hefte. 25 ß.

Pouchet, Naturens Vidundere. 1ste—8de Levering a 25 ß. Vil rimeligvis med næste Hefte være komplet.

Theori og Praxis. Et Tidsskrift for anvendt Videnskab, redigeret af Paril Burmeister. Qvartalsskrift. 44 ß pr. Hefte.

Nordiske Billeder. Prospekter fra Danmark, Norge og Sverige. 4de Binds 1ste Hefte. 12 Hefter udgjør 1 Bind. Prisen er 11 ß pr Hefte.

Foruden paa Ovenstaaende kan Subskription tegnes hos mig paa alle udkommende Hefte- og Tidsskrifter. Hvad der ikke haves paa Lager, forskaffes hurtigst muligt.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Ritsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869,** og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

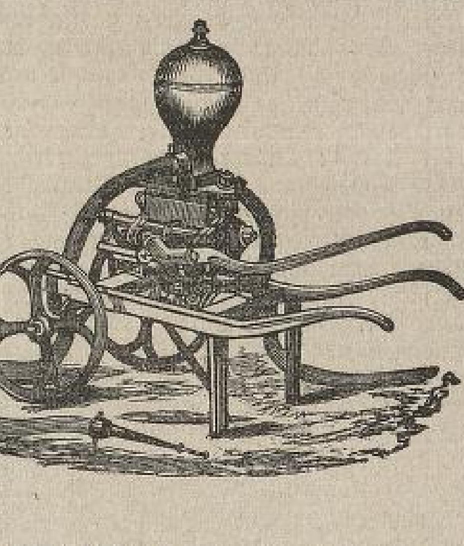

Californiasprøiter

for Skibs- og Husbrug. Blyrør til Spygatter for Skibe og Andet, samt Sprøiteslanger i alle brugelige Dimensioner, anbefales til billige Priser ved **C. Blunch.**

Vi tillade os at anbefale:

Til Baller og Toddylag.

De meget efterspurgte **Sifon-**

	¾ Pot	¼ Flaske
karafler ca. . . .		
med Grénadine . .	10 ß	6 ß
med Seltersvand . .	8 ß	4 ß
Paa 1 Dusin og derover rabateres pr. St. . .	2 ß	1 ß

For **Eiere** af de ledige Karafler Rabat, uanseet Antallet.

Anm. Konstruktørerne af vort Maskineri ere hædrede med den franske **Sundhedskommissions** specielle Anbefaling samt med flere og **enestaaende** Guldmedailler fra Verdensudstillingen.

Brødrene Frølich,
Jernbanetorvet No. 5.

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. **Johannes Bruu.**

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, Rum, Genever, forskjellige **Sorter Punsche** samt reneste krydret **Brændeviin** udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode Arac-Punsch udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Brød.

Fra eget Bageri anbefales stort og velbagt Brød **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Røgelost, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Arak-Punsch.

Vi tillade os at anbefale vor Arak-Punsch, saavel aftappet som paa Foustager. Udsalg fra vort Kontor, Revierstrædet No. 4.

Simers & Co.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taffefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Firestillings Frimærker.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 80. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 8de April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kommunion i Garnisonskirken Fredag den 9de April Kl. 10.

Telegrafnyt.

Søderhamn, 7de April. Idag aabent Vande ved Ljusne, Nyhamn og Lilljungfrun. Skjærgaarden antages aaben den 20de, hvis Dagens Veir vedvarer. Tropp.

Gefle, 7de April. Gefle Skjærgaard nu næsten isfri. Ingen Is er synlig tilsøs. „Øregrundsgrepen" endnu isbelagt. Idag vestlig Storm med Regn.

Haegerstrand, Skibsmægler.

Paris, 7de April. Ifølge „Patrie" skulle Valgene foregaa den 30te og 31te Mai.

Brüssel, 7de April. Indépendance Belge siger, at Frère-Orban sandsynligvis snart vil indtræffe for at raadslaa med de øvrige Ministre om forskjellige Punkter i Frankrigs Opfatning af Jernbanesagen.

Berlin, 6te April. „Norddeutsche allgemeine Zeitung" dementerer, at Preussen har opsagt Garantitraktaterne med Sydstaterne. Folkeretlige Overenskomster uden bestemt Tidsvarighed kunne ikke ensidig opsiges. Vilde Sydstaterne hæve Traktaterne, maatte Forbundsraadet og Rigsdagen derom fatte Beslutning. Der er ingen Forbindelse mellem disse Garantitraktater og Mainz's Besætelse af preussiske Tropper, hvilken er en Følge af en preussisk-hessisk Fredstraktat.

Brevsending fra Trondhjem.

Lovforslaget om Menighedsraad! Gaar det igjennem i Thinget? Erholder det Sanktion? Hvad skal man mene om dette Forslag? Det er ikke saa greit at svare paa disse Spørgsmaal. „Vor Presses store Apisorse", „Regjeringens Organ" m. m. har ikke ladet sig forlyde med, om denne Lov vil friste den samme eller en værre Skjæbne, end den det har bebudet for Stemmeretsloven. Den Meningsforskjel, som viste sig under Forslagets Behandling i Odelsthinget om Gavnligheden af at indføre Menighedsraad, er ogsaa tilstede heroppe blandt vort Publikum. Talen om og Fordring paa Menigsraad har imidlertid lydt saalænge og fra de forskjellige Kanter af Landet, at Storthing og Regjering vel neppe kan lade være at gjøre Noget for at stille Kravet. Det foreliggende Forslag er desuden saa moderat, at selv Modstanderne, ihukommende at Tidens Leilighed er ikke bedre, maatte kunne forsone sig med det. Naar Venner og Yndere af denne Foranstaltning tror, at den i nogen væsentlig Grad vil støtte Statskirken og bidrage til at stille den Uro og de Kjævlerier, som kommer tilsyne i de enkelte Menigheder og i det hele Kirkesamfund, saa tør det nok hænde, at de blive skuffede; ja, der gives dem, som antager, at den tvertimod vil bidrage til Statskirkens Fald. At der i Menigheder, hvor tyk Uvidenhed og fanatisk Læseri kappes om Overvægten, vil blive Historier, naar Menighedsraadet bliver indført, er temmelig sandsynligt. I saadanne Menigheder bliver det vel ogsaa strax indført og kommer det vel for Størstedelen til at bestaa af de mest uvidende og derfor ogsaa mest bulderende Læsere. Naar man drager sig til Minde alle „Læsebogshistorierne" og specielt disse fra Rennebo, kan man ikke undres over, at der maa opstaa Tvivl hos Mange om Tilraadeligheden af at overdrage slige Menigheder større Myndighed, end de allerede har.

Gives der „radikale" og „røde" paa det politiske Omraade, saa gives de ikke mindre „rasende røde" paa det religiøse og kirkelige, og for disse synger Forslagets moderate Bestemmelser nok ikke videre godt. Bestemmelserne om Kirketugten (Herskesygens og Despotismens Vaaben) vil nok blive efterseet og prøvet i Sømmerne og fremmet saavidt som muligt, uden at befindes tilfredsstillende i deres nuværende moderate Form.

At Ansøgningen fra Bestyrelsen for Sømandsstationerne i fremmede Søhavne skulde faa det Udfald i Odelsthinget, som det fik, var nok lidt uventet for Mange. Det synes os ogsaa, at Staten gjerne kunde have bidraget med skarlcs 1000 Spd. til den unægtelig store og vigtige Sag, som denne Bestyrelse har sat sig til Opgave at virke for, naar den søgte om dem. At Sagen er af „privat Natur" og bæres bedst ved privat Understøttelse, kan vist være sandt nok, men den er dog ogsaa paa samme Tid af den Beskaffenhed, at den har større offentlig Betydning og burde bære rigere Frugter i flere Henseender, end mange Foretagender, hvortil Staten bidrager med ulige større Summer.

Nu til vore trondhjemske Sager.

Privilegiesagen eller Spørgsmaalet om Ophævelse af Adresseavisens Eneret til at optage Avertissementer har naaet et Skridt videre frem, idet Borgermesterens Indstilling til Formandskabet af dette Sag toges tilfølge. Det henstillede til Repræsentantskabet at fatte den Beslutning, at Borgermesteren bemyndiges til paa Byens Vegne at indgaa til Regjeringen med Anmodning til denne om at fremlægge kongelig Proposition til Lov om Privilegiets Ophævelse. Efter næsten fire Timers Debat blev den 1ste April i samlet Repræsentant- og Formandskabsmøde med 25 mod 9 Stemmer Formandskabets Indstilling vedtaget. De 9 stemte for et af Hr. Rektor Müller fremsat Forslag, der istedetfor Udtrykket Ophævelse vilde have Indløsning. Alle vare enige i, at Privilegiet burde bort, men om hvad Maade, ja det var Spørgsmaalet. Hr. Borgermester Strøm fik nok Flertallet af Byens Fædre til at gaa over til sin Opfatning, den nemlig, at Avisens Rettighed er en Bevilgning, som for Tiden har et saare lidet Pengeværd, og at baade Realskolen og dens Avis er til for Byens Skyld, saa at Bevilgningen maa kunne ophæves eller tages tilbage, naar dette kan ske uden paavislig Skade for Skolen. I Hr. Borgermester Strøm har vor By faaet en Mand, der viser, at han er paa sin Plads; og hvad endeligt Udfald, end denne Sag faar, vil enhver frihedselskende Mand vide ham sin Tak for hans Bestræbelse. Pressen vil vel altid nærmest være en Afspeiling af den aandelige og moralske Tilstand paa ethvert Sted; og Presseprivilegiets Ophør i vor By tør vi vel derfor neppe vente skulde virke som et Trylleslag til at kalde alle gode Kræfter tillive, om de for manglede. Men jeg tror, vi har en ganske respektabel Presse og adskillige Betingelser for en livligere aandelig Udvikling. Og derfor haaber vi med Byens Exempel for Øie, at hin Dag ogsaa skal komme til at bære skjønne Frugter for den aandelige Nørelse i vor By.

At vi er stolt af vor Thingmand Stiftamtmand Motzfeldt, „Paradoxen", som Morgenbladet kaldte ham, og at vi ønsker, enhver By maatte have en saadan Mand at sende til Thinge, er noget, som ikke behøves at siges.

Det er bekjendt, at Trondhjem er rig paa milde Stiftelser, og at disse for Størstedelen er oprettet eller holdes vedlige ved Midler, som i sin Tid skjænkedes af Th. Angell. En af disse Stiftelser, Waisenhuset, er i disse Dage bleven gjort til Gjenstand for en temmelig nøiagtig Undersøgelse, idet Hr. Rektor Müller i en Række Afhandlinger har paavist, at Testators Bestemmelser angaaende dette Waisenhus og dets Skole ikke ere befulgte. Forfatterens hovedsagelige Hensigt med dette er nok den, at lægge et betydeligt Lod i Vægtskaalen for en teknisk Undervisningsanstalt hersteds. Det kan heller ikke være anderledes, end at Testamentets Bestemmelse og de forhaandenværende Pengemidler maa gjøre Ønsket om, at en saadan Anstalt oprettes uafvisligt.

Som De ser, tager vore betydeligste Mænd sig for at rode op i et og andet og bringe forskjellige Ting i den rigtige Stilling.

Lidt til Overveielse for vore Gaardbrugere.

Det har i den senere Tid været talt og skrevet saameget om Aarsagerne til Landmandens fortrykte Stilling nu for Tiden, at det vel ikke kan synes rimelig, at nogen nomtalt Aarsag til denne i Sandhed sørgelige Tilstand kan være at udfinde. Imidlertid vil dog Indsenderen heraf se den Ting lidt nærmere over, om der ikke muligens skulde kunne findes en Hovedaarsag, som hidtil har været mindre paaagtet ved Siden af de Biaarsager, man har beskjæftiget sig mest med i Bøger og Aviser. Der gives nemlig efter min Formening en Aarsag, der ikke alene er ruinerende for Landmanden, men for hvilkensomhelst Næringsdrivende, og denne Aarsag er: Mangel paa Oversigt over sin Bedrift og Stilling. Blandt den Masse af Diskusioner angaaende Landmandens Kaar og Aarsagerne til disses nuværende slette Tilstand, har jeg ikke mere end en eneste Gang seet denne Aarsag nævnt i det lange Synderegister (som — i Forbigaaende er sagt — Landmanden i Almindelighed ligesaavel som enhver anden Synder i det Væsentligste søger at faa lagt Andre til Last), og denne ene Gang var under Bondevenmødet paa Hamar i forrige Aar, hvor Hr. Propritær Aasgaard fortalte sine Kolleger, at han ansaa det for en „Uting" for smaa Gaardbrugere at føre Regnskab. Det er imidlertid efter min Formening en Uting, at Mænd som Aasgaard fremkommer med saadanne Udtalelser. Man kan næsten fristes til at tro, at der stikker en liden Smule Egeninteresse bagom saadan Tale. Dog nok herom. Enhver, der har et klart Begreb om Nytten og Nødvendigheden af, ved hvilkensomhelst Bedrift, at have en grei Oversigt over dens Gang, vil ikke et Øieblik være i Tvivl om Uholdbarhed af en saadan Paastand. Det Væsentligste af den lange Liste over de ovenomtalte Aarsager er nok dette: Formegen Brug af Kaffe, Sukker, Brændevin, Tobak, Øl, Vin og andre Luxusgjenstande samt Kvægets Sultfodring og endelig Skatte og andre offentlige Udgifter af forskjellige Slags. Men, hvad er nu den egentlige Aarsag til alt dette? Ene og alene Mangel paa Oversigt over Bedriftens forskjellige Grene saavelsom Mandens Stilling i det Hele taget. Naar en Mand holder ordentlig Regnskab, saa at han ser, hvormeget Kaffe, Sukker, Brændevin etc. sluger i Aares Løb, saa vil han nok søge at indskrænke denne Konto, forudsat at han ikke finder at have Raad til til at lade det gaa som før. Naar han af sit Regnskab ser, at de tilsyneladende billige Fabrikvarer i Virkeligheden blive dyrere end hans hjemmegjorte Beklædningsstoffe, saa vil han nok ogsaa for Eftertiden holde sig til disse Sidste. Naar han ligeledes af sit Regnskab ser, at han har den bedste Betaling for sit Hø og sin Halm ved at fodre Kreaturene godt, saa vil han ogsaa ophøre med Sultfodringen. (Skatter og Lignende kan han rigtignok ikke saa formindsket ved nogetsomhelst Regnskabshold; men efter min Formening er dette blot Bagateller i Forhold til, hvad der gaar tabt ved ufornuftigt Stel og Drift). Ved et ordentlig Regnskab kan han se, hvad der af hans Bedrift svarer Regning, og hvad ikke; hvad som lønner sig godt, og hvad som lønner sig mindre godt, saavelsom om han gaar frem eller tilbage i Formue. Kort og godt: Alene ved Hjælp af et ordentlig Regnskab er det mulig paa en fornuftig Maade at lede en Bedrift. Tal ere kraftigere Argumenter end Alverdens økonomiske Prækener og ville vistnok paa de Fleste virke noksaa overbevisende som disse, og naar nu en Mand ved disse uomstødelige Talstørrelser er overbevist om det Feilagtige i sin Bedrift enten for en Del eller i det Hele taget, saa vil han nok ogsaa somoftest kunne foretage en Forandring til det Bedre; thi det Tilfælde, at en saadan Forandring ikke skulde være mulig, vil ganske sikkert yderst sjelden indtræffe. Det skulde da være, at man allerede er kommen saa langt ned ad Hældingen, at det er forsent.

Hvorvel vi nu have adskillige Skrifter om Regnskabsførsel for Gaardbrugere, saa svarer dog ingen af disse efter min Formening ganske til Øiemedet, hvilket jo ogsaa er fuldkommen tilgiveligt; thi det er vistnok en temmelig vanskelig Sag endog for en bestemt Bedrift at forfatte en Anvisning til Bogholderi, der passer for alle Tilfælde, og for Jordbrugets Vedkommende maa dette endog ansees for aldeles umuligt; thi ikke alene bestaar Landmandens Bedrift af en Mænge forskjelligartede Underafdelinger; men ogsaa neppe i nogen anden Stand finder man saa høist forskjellige Grader af Oplysning og Aandsudvikling, og hvortil der naturligvis maa tages overveiende Hensyn, hvad Regnskabets Form og Omfang angaar. Jeg anser det derfor i de fleste Tilfælde for en absolut Nødvendighed, at Regnskabets Anlæg og Igangbringelse, saavelsom ved første Driftsaars Afslutning, at søge idetmindste nogen Assistence hos en i dette Slags Bogholderi fuldkommen routineret Mand. Især maa dette anbefales større Gaardbrugere, der ønske at have en nøiagtig Oversigt over Alt. For mindre Gaardbrugere, saavelsom for Enhver, der ikke regner det saa nøie med lidt Slumperi, vil jeg anbefale en af Hr. Emil Stribolt forfattet og i forrige Aar udkommen lille Bog i dette Øiemed. Den er vistnok at faa i enhver Boglade; Prisen er, tror jeg, 16 ß. Vistnok er den, som antydet, noget ufuldstændig — ja efter min Anskuelse endog altfor ufuldstændig; men den er dog bedre end Intet, og for smaa Gaardbrugere er den ufeilbarlig den bedste, som til Dato haves. Schrøders Gaardsregnskab, der engang vakte ikke saa liden Opsigt, er langtfra at anbefale, og det store, kostbare Maskineri, som Bromander har udgivet, passer kun for større Eiendomme, og selv til dette Brug vil vist Ingen, der virkelig har lært det dobbelte Bogholderi, nogensinde benytte den.

Forøvrigt er Indsenderen heraf, der i 16 Aar har ført Brugs-, Værks- og Landbrugsbogholderi, villig til i denne Henseende gratis at yde Landmænd enhver Veiledning, der ikke medtager mere Tid, end han uden Skade for sine øvrige Forretninger kan afse, ligesom han ogsaa tilbyder sig mod en forholdsvis rimelig Godtgjørelse paa Stedet at anlægge og bringe i Gang saavelsom at afslutte hvilketsomhelst Slags Bogholderi og Regnskabsførsel, naar man behager derom at skrive ham til i betalte Breve, mærkede „Landbrugsbogholder", indsendte til dette Blads Expedition, hvorefter Svar snarest mulig vil erholdes.

NB. Brevene maa vedlægges de nødvendige Frimærker til Dækkelse af Ombringelsesgebyret i Kristiania, samt Porto derfra til Indsenderen, da han vil være fri for kontant Udlæg.

Kristiania, den 8de April 1869.

For kort Tid siden omtalte vi med et Par Ord den netop da afgivne Indstilling fra Regjeringen om de stedfundne Overskridelser paa Armeens Munderings-Budget. Den senere paafulgte kgl. Resolution, gaaende ud paa Forslag til Storthinget om at dække den 74,000 Spd. store Underballance, er ligeledes meddelt i vort Blad samme Dag, som den af Statsraad Meldahl blev afleveret i Thinget. Regjeringsforedraget blev igaar færdig fra Trykken og omdelt, og vi se os derfor idag istand til at meddele følgende nærmere Oplysninger om dets Indhold.

Som bekjendt fandt der i Anledning af Krigsrustningerne under den slesvigske Krig i 1864 en Overskridelse Sted paa Armeebudgettet af 637,700 Spd. Denne Overskridelse troede Armeedepartementet skulde kunne dækkes ved den af det overordentlige Storthing samme Aar bevilgede halve Million samt ved Besparelser paa andre Budgetposter, navnlig paa Munderingsvæsenets et Beløb af 100,000 Spd., saa at der tilsidst kun skulde behøves et yderligere Tilskud af 20,000 Spd., som Storthinget ogsaa samtykkede i. Imidlertid slog disse Beløb ikke til; det hører til Misgrebenes Historie under Statsraad Wergelands Styrelse at levere en Udvikling af de senere paafulgte Overskridelser. Den nuværende Armee-Intendant, som overtog sit Embede i 1867, i hvilket Aar Overskridelserne vare størst, har derom oplyst, at der udenfor Storthingets Bevilgninger blev anvendt 20,000

Spd. til Telte, samt et betydeligt Beløb til Anskaffelse af Beklædningsgjenstande, da det nemlig ved Besigtigelsesforretningerne i 1866 havde vist sig, at de fleste Afdelinger, trods de betydelige Bevilgninger i fornævnte Aar, dog manglede „et tildels meget betydeligt Antal Beklædningsgjenstande, hvormed de (følge Departementets Skrivelser m. v.) skulde være forsynede". Dernæst foraarsagedes efter Intendantens Oplysninger betydelige Udgifter til Munderingsvæsenet derved, at i 1867 Mandskaberne af 1ste Aarsklasse af Infanteriets Reserve beordredes at skulle deltage i Liniens aarlige Vaabenøvelser; herved bragtes den samtidig exercerende Styrke af hver Bataillon op til gjennemsnitlig 600 Mand, medens det normerede Sæt af Feltbeklædningsgjenstande var sat til kun 550; og derfor blev det nødvendigt at skaffe en god Slump nye Munderinger. Hertil kom endnu at det norske Jægerkorps ved kongl. Resolution af 6te April 1867 fik forandret Uniform, og at Smaalenenes Musketerbataillon bestemtes at skulle være Jægere, hvorved altsaa ogsaa foraarsagedes Anskaffelse af en Mængde nye Munderinger. Endelig har de indførte Slidningsterminer for Munderingerne ikke vist sig at lede til Besparelser, paa samme Tid som Øvelserne ere forlængede og de Mandskaber, der ligge i Garnison nu slide paa Uniformen „hver eneste Dag og hele Dagen", medens de tidligere bare havde Uniform ved Vagttjenesten hver 3die Dag. Hvad der blev anskaffet i 1864 var ogsaa, anfører Intendanten videre, udsat for en stærk Slidning under de langvarigere Troppesamlinger i ugunstigt Veir og Benyttelsen af Skjermtelte. Departementet bemærker endvidere, at de store Anskaffelser af Munderingssager i 1864 foregik i stor Hast og „at man derfor maaske ikke i alle Tilfælde har faaet Arbeidet udført paa en fuldt tilfredsstillende Maade".

Den opstaaede Underballance, som ved Udgangen af Aaret 1868 udgjorde 73,875 Spd. 35 ß, men som Regjeringen har anslaaet til 74,000 Spd., da Opgjør med enkelte Afdelinger endnu ikke har fundet Sted, foreslaaes i den Storthinget forelagte kongl. Proposition dækket ved at anvende Overskud paa enkelte Bevilgningsposter (Hesteholds-Godtgjørelsen 3500 Spd. og paa Kontoen for Rationer til de beredne Officerer, til Stamhestene og til de nationale Heste under Øvelserne 12,500 Spd.) tilsammen 16,000 Spd. De manglende 58,000 Spd. foreslaaes dækkede ved extraordinær Bevilgning.

Vi skulle denne Gang ikke indlade os paa en nærmere Undersøgelse af det Storthinget forelagte Forslag. Kun skulle vi bemærke, at disse Overskridelser maaske i endnu høiere Grad end Underballancen paa Marinebudgettet levere ret talende Vidnesbyrd om, at de treaarige Storthing havde overlevet sig selv. Med aarlige Storthing vilde ialfald neppe Slidningsterminerne for Munderingssagerne have ført til saadanne Overskridelser, som her foreligge.

I Odelsthinget fortsattes idag fremdeles Behandlingen af Forslaget til Ordning af det høiere Skolevæsen. Man fortsatte med Behandlingen af de enkelte §§ til § 24, der lyder saaledes: Aarsexamen for Gymnasiernes øverste Klasse er Examen artium. Denne § blev forbigaaet. Sidste § (§ 68), der handler om, naar Loven skal træde i Kraft for de enkelte Skoler, udsattes indtil videre. Schweigaard optog den kgl. Proposition som den, der bør lægges til Grund ved Behandlingen af Forslagene til en Examenskommission for den høiere Undervisning. Sagens videre Behandling udsattes til imorgen Kl. 9.

Angaaende Oprettelse af tekniske Skoler i Trondhjem og Kristiania har Budgetkomiteens Pluralitet indstillet til Storthinget at fatte saadan Beslutning:

1. Til en teknisk Læreanstalt i Trondhjem bevilges for Budgetterminen fra 1ste April 1869 aarlig 2,500 Spd., under Betingelse af: a) at Undervisningen beregnes paa et treaarigt Kursus og indrettet saaledes, at Elever, som ved deres Indtrædelse i Anstalten var i Besiddelse af de Kundskaber, der i Almindelighed meddeles til det fyldte 15de Aar i Realskolerne, kunne erhverve en, saavidt det i et saadant Kursus kan opnaaes, afsluttet teknisk Uddannelse, dog at Intet er til Hinder for, at Elever optages paa kortere Tid og med mindre Forkundskaber; b) at Planen approberes af Kongen, og at Anstalten undergives saadant Tilsyn, som af Kongen anordnes; c) at Lærerne, efterat Erklæring er indhentet for Skolens Bestyrelse samt fra Trondhjems Formandskab, ansættes af Regjeringens Departement for det Indre med et Aars Opsigelse; d) at Udgifterne til Anskaffelse af det fornødne Lokale med Indredning og Inventarium, samt hvad der, foruden de bevilgede 2,500 Spd., udfordres til Anstaltens Drift, udredes af den dertil bestemte Del af de engelske Stiftelsers Midler eller af Trondhjems Kommune, og e) at Statens Bidrag under ingen Omstændigheder bliver større end Stiftelsernes og Kommunens aarlige Bidrag.

2. Det til en teknisk Elementærskole i Kristiania foreslaaede Beløb 3,200 Spd. aarlig, bevilges ikke.

Landbrugsmøde paa Stend Landbrugsskole. (Korresp. til Bergens Tidende.) Den 30te Marts holdt Fane og Os Landmandsforening Møde paa Stend Landbrugsskole, hvortil der havde indfundet sig ca. 200 Mennesker. Det gjorde et godt Indtryk at se saa mange Striler interessere sig for Landbruget; det viser, at Sandsen for den gode Sag mere og mere vinder Fremgang, ogsaa der, hvor man mindst skulde vente det. Især synes Osingen at vise stor Interesse for Sagen, og blandt de Mange, som fremmødte derfra, fortaltes det, at to Koner fra Os havde indfundet sig paa Landbrugsskolen Klokken 5 om Morgenen for at være med Fjøsmanden hele Dagen og se, hvorledes han skulde Skolens Kjør; de vare ogsaa saa heldige at faa se ham „kjærne og yste" paa samme Dag, hvorover de vare særdeles tilfredse og ytrede til sine Bekjendte, at „nu hadde de seet saa Meget, som de aldrig før kunde tro havde været sligt", — og den Dag var anvendt, mente de.

Hr. Landbrugsskolebestyrer Wilson, der dirigerede Mødets Forhandlinger, udtalte sig i et længere Foredrag om Engens Behandling, dens store Betydning for vort Land og ikke mindst for det Bergenske, der paa Grund af den store Regnmængde især syntes at være henvist til Engdyrkning.

Da han havde paavist Fremgangsmaaden ved at erholde en god Eng samt Behandlingen af samme, foreslog han for Forsamlingen at følge ham ned i Fjøset, hvor han da holdt Foredrag om Opdræt af Kalve, der ligeledes fulgtes med stor Opmærksomhed.

Endelig skulde man besøge Melkeafkjølingshuset, hvor der var Anledning til at faa se et Melkespand blive optaget og Fløden afskummet, til ikke liden Forundring for Mange, der aldrig har seet denne Methode anvendt.

Blandt de mange vakre Gaardsredskaber, der paa Skolen var at se udstillede, var der især en af Hr. Wilson konstrueret Smørkjerne, som tiltrak sig Mængdens Opmærksomhed, og blandt mange andre Bestillinger, f. Ex. Ploger og Harver, hørte jeg ogsaa en Bonde bestille en saadan Kjærne.

Det glædede mig ikke lidet at se, hvorledes Sandsen for de gode og nyttige Redskaber mere og mere synes at udbrede sig blandt Almuen.

Tvillingbrødre. (Af „Agder"). Skjærtorsdag afgik ved Døden i Kvinesdal Tvillingbrødrene Hans Jørgen Olsen Egelandsmoen og Andreas Olsen Jerdal i en Alder af 73 Aar. Førnævnte har været sengeliggende i flere Aar, og man har ventet paa Døden i hvert Øieblik, men han dog levet og ligesom ventet paa Broderen, Andreas, som har havt god Helse. Hans Jørgen, der blev født 1 Time før Broderen, døde ogsaa 1 Time før, saa at Tvillingbrødrenes Levetid saaledes blev lige lang. I denne Uge bleve de Afdøde paa en og samme Dag jordede ved Siden af hinanden paa Liknæs Kirkegaard.

Overfald. „Trh. Stiftsavis" for 2den ds. skriver: Et sjeldent frækt og uforskammet Overfald paa sagesløs Mand udøvedes paa Landbrugsskolegaarden Rotvold, hvor tvende reisende Gesellers, der kom ind i Kjøkkenet for at betle, overfaldt Gaardens Eier, tildelte ham Slag og Spark og sønderrev hans Klæder. Ved tilkaldt Hjælp blev Ugjerningsmændene anholdte og arresterede, og skulle de nu undergives Inquisitiltale.

Richard Wagners Opera, „Rienzi", skal med det allerførste opføres paa Théatre lyrique i Paris. Alle Aviser tale derom. Man er, idet man erindrer, hvorledes „Tänhauser" faldt igjennem for nogle Aar siden, meget spændt paa Udfaldet. Dekorationer og Dragter vil blive overordentlig pragtfulde; man vil blandt Andet se Roms Forum med sine Ruiner, den store Plads foran Kapitol med sine Paladser, og endelig til Slut Kapitols's Brand. I Ballet i anden Akt vil optræde den bekjendte Danserinde Zina Merante. I anden, tredie og fjerde Akt fremkomme Optog paa 300 Personer.

Viktor Emanuel har ved den for omtalte Overrækkelse af en gylden Borgerkrone fra Neapels Befolkning svaret Deputationen: „Øieblikket er betænkeligt, aldrig har vi havt mere nødigt at vise os endrægtige. Store Begivenheder nærme sig, og Opfyldelsen af vore Ønsker og Fædrelandets Skjæbne er afhængig af dem."

Paraguay. I vor Konsuls Beretning fra Buenos Aires Konsulatdistrikt Aar 1868, heder det blandt Andet:

Paraguay, den 3die Stat, som dette Konsulatdistrikt omfatter, har i de sidste Aar havt at bestaa en Kamp med Nabostaterne, Brasilien, den argentinske Republik og Banda Oriental, som har gjort enhver Handelsvirksomhed umulig. Efter et heltemodigt Forsvar er nu næsten den hele Nation bleven tilintetgjort; af 400,000 Indvaanere, som Landet talte før Krigen, ere neppe 100,000 tilbage og disse koncentrerede i det nordøstlige Bjergland. Hovedstaden Asuncion og det til Floden Paraguay grændsende Distrikt er i de Allieredes Hænder, og det er at forudse, at Brasilianerne ville gjøre Sit, forat underlægge sig Landet som en Provins. Paraguayanerne ere imidlertid fremdeles bestemte paa at forsvare sig til det Yderste, paa samme Tid som Brasilianernes ærgjerrige Planer vistnok senere hen vil fremkalde mange Forviklinger. Under disse Omstændigheder vil det endnu vare længe, inden fuldstændig Ro vil kunne oprettes i hele dette Distrikt, og de uendelige rige Hjælpekilder, som Naturen har ydet samme, faa Anledning til at udvikle sig.

Debatterne i Odelsthinget den 31te Marts om Renteloven.

(Forts. fra No. 79).

Richter: Michelsen havde sagt meget, som var slaaende og meget, som var uimodsigeligt, men skjønt Taleren i Principet ikke egentlig var uenig med ham, maatte der dog gjøres opmærksom paa, at hans Fremstilling forsaavidt ikke rammede det foreliggende Tilfælde. Michelsen havde fremstillet det, som om man her stod ligeoverfor Valget mellem det Frie og det Tvungne, men saa var det tydeligvis ikke. Hvad enten man holdt paa det Bestaaende eller paa det, der var foreslaaet, maatte man sige, at det dannede Modsætninger til det Frie — begge Dele var forsaavidt Tvang. Taleren sluttede sig forresten til deres Opfatning, der havde udtalt, at Loven af 1857 ikke var nogen heldig Forholdsregel, ikke i og for sig fordi den ikke havde fastholdt 4 pCt. Rentefoden, skjønt han visselig troede, at dette vilde været det Rette, men i ethvert Fald fordi man havde fixeret et nyt Maximum. Saaledes som Loven var blevet affattet, ledede den til, at al Pantegjæld til de gamle 4 pCt. blev forhøiet, ikke efter Pengemarkedets Medfør, men brystvæk til Lovens yderste Grændse, til 5 pCt. Loven var med andre Ord blevet brugt ikke efter sit Bogstav, som den, der gav Tilladelse, men som den, der gav Paabud; den blev ikke deklarativ men kompulsiv. Taleren mente, at det bedste Bevis, der kunde føres herfor, laa i den Omstændighed, at medens Norges Bank — og han troede, det skulde siges til dens Ære og Ros — langt frem igjennem Tiderne ikke blot for ældre, men ogsaa for nye Laan vedblev at holde 4 pCt., ansaa Regjeringen det for sin Pligt at konvertere alle offentlige Fonds Tilgodehavender til Lovens Maximum. Et andet Bevis, troede han, laa deri, at paa samme Tid, som Staten og de Private i meget stor Udstrækning strax benyttede Loven til Rentens Forhøielse, saa Hypothekbanken sig istand til langt hen i Tiden at fournere Laan til 4, 4½ og 4¾ pCt. Ligeledes mente Taleren, at det kunde anføres i denne Forbindelse, at Diskontoen til enkelte Tider havde været nede i 4 og 4½ pCt. medens Pantelaansrenten uforanderligen havde været 5 pCt. Han mente, at disse Omstændigheder viste, at hvad der var blevet Følgen af den vilkaarlige Forhøielse af Maximum fra 4 til 5 pCt. var i større eller mindre Udstrækning en gunstig Kurs. Eller tvivlede Nogen om, at, selv bortseet fra de offentlige Fonds, der ikke kunde løsrive sig fra Lovens Pantelaansrente, vilde ogsaa en meget stor Del af de private Kreditorer ladet sine Midler blive staaende paa de gamle Vilkaar, hvis Loven ikke havde givet en Tilladelse, der de facto blev et Paabud? Selv om Loven havde kommet til at virke i Praxis, som den var tænkt i Theori, maatte det efter hans Mening erkjendes, at der fra et principielt Standpunkt ikke kunde anføres meget til dens Fordel. Som han allerede havde bemærket ligeoverfor Michelsen, stod i Principet ligesaavel 5 pCt. som 4 pCt. i Modsætning til Rentens Frigivelse. Derfor kunde ogsaa alle de Indvendinger, der blev fremsat mod 4 pCt. Renten, ligesaavel gjøres mod 5 pCt. Renten. Svarede 4 pCt. til en given Tid ikke til Pengeprisen paa Maarkedet, vilde det samme kunne træffe med 5 pCt., og hvis 4 pCt. kunde lede til Omgaaelse af Loven, gjaldt ganske det samme om 5 pCt. Nu var det aldeles vitterligt, at ligesom dette maatte fremstille sig for Ens Tanke, naar man betragtede Tingen, saaledes havde det ogsaa vist sig i Gjerningen. Det var visselig saa den Dag idag, at der negocieredes mange Laan i fast Eiendom over de 5 pCt., som Loven tillod. Han troede derfor ganske bestemt, at det Skridt, man tog i 1857, virkede endog uheldigere for Debitorerne, end om Renten ligefrem var blevet fri, thi i saa Fald vilde ikke blot de offentlige Fonds ligesom Norges Bank, men den allerstørste Del af Private ladet sig nøie med det Tilvante. I ethvert Fald vilde Overgangen blevet langsom og jevn, istedetfor at den nu blev pludselig og voldsom. Taleren erkjendte imidlertid, at dette blot var den ene Side af Sagen, og han havde blot villet gjøre opmærksom derpaa ligeoverfor den Fremstilling, der var leveret af Michelsen. Den anden Side, om man nu, efterat Skridtet engang var gjort, turde træde tilbage uden at udsætte sig for store Vanskeligheder og Forrykkelser, var en anden Sag. Nu, at ingen Lov vilde formaa at tilbageføre de gamle Forhold, de Tilstande, som afløstes ved Loven af 1857, var for det første givet. Forsaavidt maatte man udentvivl med det oprindelige Forslag for Øie, hvorom her handledes, besvare Spørgsmaalet med Nei. Og refereret udelukkende dertil troede Taleren, at Komiteen havde leveret en ligesaa klar som kyndig Fremstilling. Ikke saa givet syntes det ham derimod, at det, der altsaa gjaldt om det oprindelige Forslag, skulde kunne siges ogsaa om Tanken i den Skikkelse, hvori den forelaa fra Komiteens Minoritet — han mente, forsaavidt det blot angik Pantelaansrenten; og det fremgik ogsaa tydeligt, at imod dette Minoritetens Votum rettede egentlig Komiteens Argumentation sig ikke. Med de særdeles indgribende Undtagelser og Tillempninger, som derved gjordes i det oprindelige Forslag, forekom det Taleren klart, at der i ethvert Fald ikke egentlig vilde kunne opstaa nogen Fare eller befrygtedes store Forrykkelser. Ikke alene at Loven efter Forslaget vilde blive ganske uden Indflydelse paa alle de ældre Forhold, saaledes at man ikke behøvede at frygte for Opsigelse af allerede stiftede Laan, men det stillede derhos alle de egentlige store Kilder for Pantekrediten udenfor Lovens Virkekreds. Derfor troede han, at det stærkeste Argument imod Minoritetens Forslag vilde ligge deri, at Lovens Virkefelt vilde blive saa overordentlig snevret, og at den som Følge deraf vilde faa særdeles liden Betydning. Selv de private Kapitalister vilde efter dette Forslag gjennem Hypothekbankens Laanerørelse have fuld Adgang til Anvendelse for sine Penge uden at behøve at bruge Omveie eller begaa nogen Elusion af Loven for at komme over Grændsen 4 pCt. Men endog dette medgivet troede han, at der endda maaske vilde kunne anføres en Betragtning til Fordel for Forandringen. Det var neppe tvivlsomt, at det Endelige, det, hvorimod Tingene stævnede, og som vilde blive det sidste Resultat her som andetsteds, var Rentens Frigivelse. Men naar man engang maatte beslutte sig til dette Skridt, vilde det for Overgangen være stor Forskjel, enten man havde Udgangspunktet i det Lavere eller i det Høiere. Det, der var det legale Maximum, vilde altid blive Grundlaget for det paafølgende Ordinarium. Med andre Ord, han troede, at dette endelige Skridt vilde have mindre Betænkeligheder i det Øieblik, den lovbestemte Rente, man skulde forlade, var 4 end 5 pCt. Forøvrigt var det visselig saa, at Tiden for dette var i ethvert Fald fjern, og vist var det vel ogsaa, at vi ikke havde Grund til at forhaste os i saa Henseende, paa samme Tid som de kapitalstærkeste og mest fremskredne Nationer fremdeles fandt, at der i de Særegenheder og Eiendommeligheder, som den faste Laanevirksomhed medførte, var Grund til at fastholde et legalt Maximum. Endog i England var dette endnu Tilfældet med et Maximum af 5 pCt., i Danmark var Renten den Dag idag kun 4 pCt. og det uden saadanne store Undtagelser og Tillempninger, som dette Forslag dog indeholdt. Komitens Minoritet var gaaet ud fra, at naar Laanerenten skulde nedsættes, maatte det høre til som nødvendigt Korrollarium, at Indlaansrenten i de offentlige Indretninger blev nedsat. Taleren maatte tilstaa, at for ham havde det ofte fremstillet sig som et Spørgsmaal, om dette ikke, selv uden Hensyn til Pantelaansrenten, vilde være til Gavn for vore Kreditforhold. Saaledes som vore Sparebanker havde anlagt sin Virksomhed i en stor Del af Landet, troede han, at denne var egnet til at fremkalde væsentlige Betænkeligheder. For at trække enhver ledig Kapital til sig og for at udholde Konkurrencen, havde Sparebankerne saagodtsom overalt sat sin Indlaansrente lige med den høieste Pantelaansrente, undertiden endog over. Følgen deraf var igjen ganske naturligt, paa den ene Side at enhver ledig Kapital virkelig tilflød Sparebankerne, idet det var den letteste Maade at faa sine Penge administrerede paa, og paa den anden Side, at Sparebankernes Udlaansvirksomhed udelukkende blev Diskontering af Vexler og Vexelobligationer. Under den Udhøkring, der saa foregik for at faa disse Midler anbragte, droges Landalmuen ned i et Virvar af løs Gjæld og Endossementsforpligtelser, der gjorde Alt usikkert og utrygt og havde ledet til sørgelige Forstyrrelser. Taleren kjendte Exempler paa, at man i Følelsen af det Mislige i disse Forhold havde gjort Forsøg paa at faa Indskudsrenten nedsat, men den stærke Rivalisering, idet næsten enhver Bygd havde sin Sparebank, havde vist sig som en uoverstigelig Hindring. Imod denne Mislighed maatte han sige, at det for ham stillede sig tvivlsomt, om han havde noget andet virksomt Korrektiv end en lovbestemt Grændse, der snarere maatte være under end over den lovbestemte Pantelaanerente. I det Tilfælde vilde Sparebankerne blive, hvad de var tænkt og ubetinget velgjørende Indretninger, nemlig som Ansamlere af de smaa Kapitaler. Taleren var ogsaa tilbøielig til at antage, at hvis disse Indretninger bleve spurgte, vilde de afgive den Erklæring,

at dette var just den Ordning, de selv helst ønskede. Men Betænkelighederne ved dette var, at man ikke vilde kunne give en saadan Lovregel, uden at den ogsaa maatte omfatte de store Kreditindretninger i Byerne. Denne Betragtning vilde dog maaske ikke findes aldeles afgjørende. Det maatte i den Henseende blandt andet bemærkes, at det nok hørte til de store Sjeldenheder, at Pengeinstituterne i Byerne bød over $4\frac{1}{2}$ pCt. selv paa Sparebanksvilkaar og at Landsparebankerne holdt ialfald stadigt Renten høiere end i disse Instituter. Michelsen havde ogsaa antydet, hvorledes de store Instituter vilde kunne undgaa at afficeres. I ethvert Tilfælde vilde neppe Følgen blive nogen værre, end at de vilde gaa glip af en Del af de permanente Indlaan, der nu tilflød dem, og at disse Kapitaler da vilde blive lagt i Hypothekbankobligationer og andre Værdipapirer, altsaa gaa over i den faste Laanerørelse, Noget, der vel snarere ifra et andet Synspunkt maatte betragtes som et Gode eller som det mere Naturlige. Med Alt dette vovede han dog ikke at stemme for nogen saadan positiv Lovforholdsregel, saaledes som Sagen nu forelaa. Dette var en Materie, som unegtelig maatte behandles med den største Varsomhed, og hvorover man maatte have fuld Oversigt ved hvad man gjorde. Denne Oversigt troede han, man vilde erhverve i høiere Grad, end nu kunde være Tilfældet, ved den yderligere Bearbeidelse, der vilde følge af Sagens Oversendelse til Regjeringen, og Taleren skulde være tilbøielig til med en tidligere Taler at tro, at den ærede Repræsentant, der havde optaget Minoritetens principale Forslag, vilde tjene Sagen bedre ved ikke nu at sætte Tingen paa Spidsen, men enten at lade sig nøie med det Mindre efter det subsidiære Forslag, han havde fremsat, eller slutte sig til Veldes Forslag. Med Hensyn til Formen i dette Forslag vilde han bemærke, at det var det Sagens specielle Forhold til de lokale Pengeinstituter, han havde berørt, der for ham havde fjernet Betænkelighederne ved at foranledige ikke alene en Overveielse af Regjeringen, men ogsaa en Udtalelse af Amtsformandskaberne. Hvis Forslaget blot havde angaaet Spørgsmaalet om Rentefoden i sin Almindelighed, vilde han af Grunde, han havde fremhævet ved tidligere lignende Anledninger, have været ganske derimod. Til Løsningen af dette Spørgsmaal i og for sig, troede han ikke, at Amtsformandskaberne vilde kunne ventes at give nogen særdeles brugbar Veiledning. Men med Hensyn til de Kreditforholde i Landdistrikterne, som ere frembragte ved Sparebankvirksomheden, og med Hensyn til de Forholdsregler, som i den Henseende maatte ansees at være nødvendige eller hensigtsmæssige, troede han, at man vilde kunne faa særdeles værdifulde Oplysninger netop gjennem Amtsrepræsentationerne. At sende Sagen ogsaa til Herredsstyrelserne, troede han var urigtigt, og det vilde ogsaa være for vidtløftigt, men Taleren skulde tillige fremsætte den Tanke, at naar det skulde sendes til saadanne lokale Autoriteter, burde det ikke alene indskrænkes til Landdistrikterne, men det burde ogsaa sendes til Byerne, hvad enten man vilde til Laaneindretningerne eller Kommunebestyrelserne. Med de sidste kunde det have sine Vanskeligheder, fordi de tildels vare saa smaa, men kanske det kunde gaa an, at der sattes „de større Byers Kommunerepræsentationer," hvorved man da ventelig vilde forstaa saadanne Byer som Kristiania, Bergen, Trondhjem og Kristianssand. Taleren havde villet antyde dette, dog uden derom at fremsætte Forslag.

Præsidenten (J. Sverdrup) skulde som Repræsentant sige nogle faa Ord for at motivere sin Stemmegivning. I 1857 havde han stemt imod den Lov om Rentefoden, hvorover der nu føres saa megen Anke, dels fordi han ikke havde havt synderlig Tillid til den saakaldte gyldne Periodes Varighed, og dels fordi der havde været noget i Loven, som ikke havde tiltalt ham, som han ikke havde troet vilde være tjenlig til at fremkalde de heldigste Følger. Ved at se tilbage paa, hvorledes Loven havde virket, og hvorledes Forholdene havde stillet sig, kunde han ikke komme til andet Resultat, end at det var saa godt som ugjørligt med Held at vende tilbage til den tidligere Tilstand, at hvad der engang var løst, var løst for bestandig. Taleren troede, at han var nærmest til at imødegaa de Bemærkninger, der herom vare faldne, og han gjorde det hovedsagelig, fordi det tjente til at belyse Spørgsmaalet i det Hele og Store, forsaavidt Pantelaansrenten angik. Den Situation, der var holdt frem, og hvorover der klagedes saameget, blev grundlagt i 1852—57, indtil den store Krise indtraf. Da uddannede sig den høist feilagtige Formening om Krediten, om Landets Velstandskilder og dets Evne til at producere Værdier i det Hele. Det fæstede sig paa en Maade, som bragte selv de forstandigste Mænd til at svimle, men dengang laantes der ikke meget i Hypothekbanken, forholdsvis meget lidet. Det var, da Krisen i 1857 var indtraadt, og da Penge bleve opsagte paa alle Kanter, og Alle inddroge sine Midler, at man henvendte sig til Hypothekbanken ikke egentlig for at stifte ny Gjæld, men for ved Hypothekbankens Hjælp som Mellemmand at indløse gammel med Strænghed indfordret Gjæld paa bedste Maade. Det sagde sig selv, at ved Siden heraf forefaldt der vistnok mange Laan, der vare myntede paa Jordforbedringer, det var saa Tingenes Gang, men det var det Store ved Situationen, at fra den Tid sagde man: „Vi maa have Hjælp, vi maa have det for at redde os, Aarene have skuffet os med Hensyn til Priserne paa Eiendommene og deres Afkastning, vi maa have Penge for at indløse vore Papirer, som man med Strænghed fordrer os for". Dette Tryk gik den hele Række af Handlende, Industridrivende og Jorddrivende igjennem. Det skulde ogsaa være besynderligt, om Hypothekbanken skulde have virket til Skade for de faste Eiendomme ved sin Laanevirksomhed. Hvad var da Hypothekbanken? En stor Mellemmand mellem Laangiver og Laantager, mellem Pengemændene og dem, der trængte til Laan, udrustet med betydelige Midler og et betydeligt Grundfond, med Forbindelser saavel i Ind- som Udlandet, der gav den Anseelse, og med Garanti fra Statens Side, som Enhver kunde stole paa, thi Enhver vidste, at Norges Storthing ikke vilde tillade, at Forretninger med Hypothekbanken skulde volde Vedkommende Tab. Nu vidste enhver, hvor han skulde henvende sig, baade den, som vilde have Penge tillaans, og den, som vilde have Penge anbragt. Hvad Pengemændene angik, der jo egentlig vare dem, der skulde fournere Banken med Midler, var det klart, at Hypothekbankens Obligationer maatte øve en særdeles Tiltrækningskraft paa dem, da Vedkommende slap alt Arbeide og al Resiko. Han fik paa letteste Maade Dokumenter, hævede sin Rente paa letteste Maade og behøvede ikke at passe paa sit Pant eller have med Sagførere at bestille eller læse efter i Aviser. Han havde ikke alene ikke noget Arbeide, men den særdeles behagelige Følelse af ingen Resiko at have. Dernæst hvad Kapitalanskaffelsen selv angik, sagde Taleren, at det ikke kunde være Nogens Mening at negte, at den Brug, vore faste Eiendomme i Landet fik, medførte Nødvendigheden af Driftskapital, der for de Allerfleste maatte tilveiebringes ved Laan, men naar saa var, var det da Nogens Mening at ville paastaa, at det var urigtigt at skaffe den Kapital, der behøvedes, fra Udlandet, men at man alene skulde holde sig til Indlandet. Det var klart, at den indenlandske Kapital især i et Land som vort, der først nylig var begyndt at udvikle sine Næringsveie, var for liden, men dertil kom, at selv om den var tilstrækkelig, kunde ikke den Konkurrence, der opstod ved det Sølv, der kom ind fra Udlandet, andet end at stille Vilkaarene billigere for Laantageren. Der var ingen Skade skeet ved Inddragning af udenlandsk Kapital, saalænge den kunde forrentes og afdrages, thi da vilde den i det Hele og Store kun blive søgt der, hvor den afkastede Fordel, den være større eller mindre. Thi det maatte Taleren holde fast, at det ikke kunde nytte ved Forskrifter at ville regulere den private Laanevirksomhed. Ethvert Forsøg vilde meget mere skade de gavnlige end forhindre de skadelige Laan. Det var en Side af den menneskelige Virksomhed, der ikke beroede paa andet end Menneskets egen Forstand og Skjønsomhed; der hjalp ingen Lov, den kunde betragtes som aldeles ustreven. Dernæst, naar Taleren saa hen til den Rente, som Hypothekbanken havde taget ved Siden af de Renter, som ialmindelighed maatte betales, fandt han stadfæstet, at den havde været til væsentlig Hjælp. Dens Rente havde paa langt nær i de Landdistrikter, hvor Omsætningen havde været stor, ikke været saa høi, som vedkommende private Laantagere ellers havde maattet betale. Dertil kom, at Laanene havde været bevilgede paa bedre Vilkaar end de almindelige, saa at ingen Klage i Henseende til Betalingsfristen kunde reises. Heller ikke havde Mængden af de Auktioner, der vare forefaldne, paa Taleren gjort det Indtryk, at Laanene i det Hele medførte nogensomhelst vanskeligere Stilling. Auktionerne havde ikke været mange i Forhold til Laanerne. Vistnok var det saa, at i den sidste Tid havde der summeret sig sammen endel Tvangsauktioner, det var Resten af den store Krise fra 1857, men som Modsætning dertil sagde: Hvor mange Tvangsauktioner havde den ikke forhindret? Hvor mangen Eiendomsstand havde den ikke holdt oppe, og hvor mangen Husstand havde den ikke holdt sammen? Derom kunde Taleren afgive Vidnesbyrd i meget stort Omfang. Deres Antal, som disse Laan havde ført til Fragaaelse af Hjem og Jord, var aldeles forsvindende mod deres, som vare reddede ved Hypothekbanken. Det var ikke fordi, men uagtet Hypothekbanken havde været et Laaneinstitut i vort Land, at Resultater forelaa for vore Øine, som man ikke kunde Andet end beklage; naar ikke de Laan, som Hypothekbanken kunde skaffe, havde hjulpet, stod ikke længere Frelsens Vei aaben for Vedkommende. Dette vidste de, derfor vare Hypothekbankens Laan meget mere søgte, end man havde kunnet tilfredsstille Kravene. Troede man, at dette Aar efter Aar vilde finde Sted, dersom man ikke i det Hele og Store taget fandt sig vel tjent dermed? Taleren skulde ikke videre opholde sig derved, men kun berøre Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse Nedsættelse af Pantelaansrenten vilde have paa Hypothekbankrenten. Der havde været Forslag, om at den skulde gaa ned efter Lovtvang til 4 pCt., eller at den skulde være fri, men Taleren mente, at det i begge Tilfælde vilde virke skadeligt, det Første mere end det Sidste. Det kunde ikke slaa feil, at det Bedste for alle Vedkommende, det Klareste, det Greieste, det, hvorefter man regnede rigtigst, var, at Prisen for Laanene var saavidt muligt udtrykt i Renten og i Renten alene, og at man skulde have saa lidet som muligt at gjøre med en vidtløftig og for de Fleste altfor vidtløftig Rabatberegning for derigjennem at finde den effektive Rente. Men ikke nok hermed. Det var ogsaa klart, at det vilde lede til Tab i mangfoldige Tilfælde: naar Rabatten er stor, vil Renten synke, men sættes Renten ned, maa Rabatten blive saa meget større. Hvis En, som havde faaet et Hypothekbanklaan med 15 til 20 pCt.s Rabat, kort Tid efter skulde sælge sin Eiendom, fik han ikke Rabatten godtgjort af Kjøberen, og dette vilde medføre Tab. Det var en klar Sag, og Exempler derpaa vare ikke saa sjeldne, som man kunde tro. Taleren havde, saavel med Hensyn til den Erfaring, han havde havt om Hypothekbanken, som ogsaa forøvrigt, ikke kunde overbevise sig om, at det ikke vilde være rigtigt at gjøre Forandringer i Rentelovgivningen, som vilde bringe Sagen tilbage til sit tidligere Standpunkt. Det var i saa Henseende ikke tilstrækkelig Klarhed i Sagen i det Hele, end ikke i den europæiske Diskussion; thi ogsaa der var der kommen mange forskjellige Meninger frem, og man vilde se, at man ikke havde vundet noget Herredømme over eller Klarhed i Sagen i det Hele og Store. Men ogsaa hos os var der kommet for meget med af det Tilfældige, hvad der fremstilledes som en Følge af Rentelovgivningen, var tildels grundet paa ganske andre Ting; før man med tilstrækkelig bestemt Redegjørelse i de forskjellige Retninger kunde se hen over hele Sagen, troede Taleren ikke, at der vilde fremkomme noget ønskeligt Resultat af Diskussionen i det Hele. Det var altsaa paa en Diskussion, Taleren lagde Hovedvægten, og naar han gjorde det, troede han at kunne stemme for Veldes Forslag om Oversendelse til Regjeringen. Det kunde nemlig ikke negtes, at denne Sag er et brændende Spørgsmaal i vort Land, at de Allerfleste, som have fæstet sig med stor Styrke ved den, ansaa den for at være en Kapitalsag for sig, for Sine og for det hele Land. Taleren vidste ikke noget Middel eller nogen Vei til at opklare dette paa, ikke noget Middel til en Overenskomst, ikke nogen bedre og nyttigere Vei til at naa et Resultat end Diskussion og atter Diskussion; dette var et Tilfælde, hvor Diskussionen maatte gaa Sagen igjennem i hele dens Længde, forinden den, paa hvem Afgjørelsen ligger, kan tage sin Beslutning. Taleren troede ikke, at der vilde komme saa Meget ud af det med Hensyn til den egentlige Rentebestemmelse, som at Resultatet vilde være, at man klarere vilde lære at indse, hvad der kræves til Udvikling af Kreditforholdene og Kreditinstituterne, hvorom der var forskjellige Meninger i vort Land, og hvorom man maatte sige, at Interesser hos visse Folk havde gjort sig gjældende i en Grad, som ikke ønskelig kunde være. Taleren kunde ikke vide, om en fortsat Diskussion vilde føre til Forandring i en eneste Paragraf i Rentelovgivningen, men han vidste, at den vilde medføre stor Nytte ved at klare op i vore Kreditforholde, paavise Manglerne der og Midler til en bedre Udvikling, og naar næste Ting samledes, vilde man faa en ganske anden og mere klargjørende Oversigt over Sagens Stilling end nu. Taleren stemte derfor for Veldes Anmodning; den var almindelig; derimod kunde han ikke være med paa Jaabæks Forslag i den Retning, fordi det knyttede sig til Bergsagers Forslag, som han i flere Punkter ikke kunde billige.

---

sagde Marianne smilende: „Den, Gud har kjær, tugter han!" Hun vidste vel, at han vilde have kastet enhver paa Døren, der havde vovet at skjælde ham ud saaledes som han gjorde med sine Venner. Men nu var det Alvor! Det havde hun godt mærket paa Faderen. Hun besluttede at adlyde ham, skjønt hans Befaling forekom hende baade haard og ubillig. Hun tænkte: „Naar min Fader fordrer et Offer af mig, da er det min Skyldighed at bringe ham det. Jeg skjønner godt, at det ikke gjælder bare Bogen og de fornøjelige Søndage, den har forskaffet mig, men at det fra nu af er forbi med Venskabet med Sepp — Venskabet med den eneste Familie i hele Landsbyen, som jeg turde besøge. Men i Guds Navn og Fader til Behag, vil jeg gjøre det, som forekommer mig haardt, vil taalmodig finde mig i hans Luner, efterat jeg saa længe har glædet mig ved hans Kjærlighed. Han er dog ikke andet end et skrøbeligt Menneske. Alligevel er han langt bedre end hundrede andre."

Det var hidtil sjelden eller aldrig hændt, at Marianne havde maattet søge Undskyldninger for Faderens Fejl eller Bevæggrunde for sig til Lydighed, ti hun havde altid holdt ham for den bedste og det, hvad han havde villet og gjort, for det klogeste, saa hendes Tanker idag forekom hende som de syndigste, hun havde havt.

Men Marianne havde ligesaa lidt nogen Anelse om, at fra nu af maatte det hidtilværende Forhold mellem hende og den som en Art højere Væsen ansete Fader ophøre, som denne tænkte paa, hvilken Række Tanker og Følelser, han ved sin Mangel paa Selvbeherskelse havde fremkaldt hos sit Barn.

---

for Pigen, forlod han hurtigt Kammeret og endnu tilsyneladende vred.

Den endnu paa alle Lemmer skjælvende Pige blev staaende og se efter Faderen og lytte længe efter hans Trin og brød derpaa ud i en heftig Graad. Nu havde altsaa ogsaa hun paadraget sig hans Vrede, saa at han endog truede hende med „Udjagelse"! En kold Gysen for over hende, da hun hørte dette Ord.

Og hvad havde hun da gjort?

Aldrig før havde Faderen bekymret sig om hendes Bøger, aldrig spurt, hvem de tilhørte. Han syntes gjerne at se, at hun blev hjemme om Søndagene og læste. „At hun var hjemme, var ham kjærest", sagde han ofte, og det faldt ikke Marianne haardt at opfylde dette Ønske, naar hun bare havde noget at forkorte Tiden med. I Begyndelsen efter Broderens Flugt havde hun flere Søndage efter hverandre indbudt til sig nogle af sine Skolekammerater for at lære Strikning, Søm, Hækling o. desl. af dem. De fattigere Huse tilhørende Piger blev og drak Kaffe og undertiden til Aftens; de snakkede, lo og sang, saa at Forbigaaende stansede foran det ellers stedse stille Hus og lyttede forundret. De muntre Pigebørn lagde slet ikke Mærke til Bartle, der ialmindelighed sad ved Bordet og bladede i gamle Almanakker, og syntes overalt ikke at tænke paa, at de befandt sig i en Kommunemands Hus. Dog, det varede ikke længe før Barthle, der skarpt havde iagttaget Pigerne, gjorde en Ende paa Herligheden, idet han sagde til Marianne: „Hvis hun vilde høre efter ham, saa skulde hun ikke mere have noget at bestille med saadanne Piger; hvis de ikke var nogle frække Ting, saa havde de ikke vovet at opføre sig i et ordentligt Hus som om de var hjemme. Det føjelige Barn indbød nu ikke oftere disse Piger, og om de ogsaa kom uindbudne, faldt dette snart bort af sig selv. Senere vilde

---

Femte Kapitel.

I Mark og Hus.

Den næste Morgen, endnu førend det var rigtig lyst*), var allerede alt i Bevægelse i Landsbyen. Mange Bønder havde ikke kunnet sove roligt om Natten; Gang efter Gang maatte de ud af Sengen for at se, hvad Taagen tog sig for. Og nu, da man endnu drak Kaffe ved Lys, vidste de nøje at fortælle, hvorledes Himmelen havde set ud hver Time, indtil endelig Klokken to den sidste Rest af Taage havde trukket bort over Fjeldene.

Efter Frokosten greb alle Mand fat paa Liaen. Overalt hørte man Klangen af den og Slaattekarlenes Sang, idet de svingede Liaen i Takt. Det var en herlig Morgen og det var den almindelige Mening, „at de nærmeste Bjerge ikke paa mange Aar havde pranget i et saa gyldent Lys som idag og Fuglene i Skogerne ikke sunget saa vakkert." De sidste Ugers uvenlige Dage var forglemt og de fleste, som glædede sig over denne herlige Morgen og som med Lyst gik til det saalænge opsatte Arbejde, opsendte sikkert en hjertelig Takkebøn til den Algode, som saa naadigt havde hørt Gaarsdagens Bønner.

Dog snart forstummede Sangerne og stedse langsommere svingedes Liaen, ti Slaatten var ingen Børneleg; Vind og Regn havde paa mange Steder klappet det næsten mandshøje Græs ned og tøvet det saaledes sammen, saa Marken saa ud som om der var opført en Heksedans paa den.

De, der mente at være være rigtig flinke Slaattekarle, kunde ikke faa i Hovedet, hvorledes det gik til, at de næsten

*) I sydligere Lande ved man ikke af saadanne lyse Sommernætter, som vi glæde os ved. Overs.

Blandinger.

Regnestykker. Man kan udregne, at en Skilling, sat paa Rente Anno 1 til 4 pCt., den 1ste Januar 1866 vilde beløbe sig til 600,729 Kvatrillioner 166,000 Trillioner Daler. Tænke vi os — skriver et dansk Blad — denne Sum som en Kapital, og vi leve af dens aarlige Rente (4 pCt.), saa vilde den Indkomstskat, vi havde at svare af denne vor aarlige Indtægt, være 240 Kvatrillioner 291,660 Trillioner Daler; hvis vi betalte Rodemesteren denne Sum i Sølvdalere, vilde han behøve 1,501,822,800,000,000,000,000 Vogne til at transportere dem i; om nu end hele Jordens Overflade, baade det faste Land og Havet, var besat saa tæt som muligt med Mennesker, vilde dog neppe $^1/_{1,000,000}$ af de fornødne Kudske være tilstede, og Vognrækken vilde indtage en Længde af 988,000 Billioner Mile. Da nu Lysets Hastighed er omtrent 40,000 Mile i Sekundet, vilde det bruge 371,800 Aar for at naa fra den yderste Vogn til Rodemesteren, hvis denne, for at have bedre Udkig til begge Sider, opholdt sig paa den midterste Vogn; dette vil med andre Ord sige, at der fra den bagerste Vogn kunde begaaes et Tyveri, som først den 12,390de Generation af Rodemestere vilde opdage. Hvis vi derimod, istedetfor at nyde Renten af vor Formue — der, i Parenthes sagt, i Guld vilde udgjøre en Klump saa stor som 22 Jordkloder — fordelte denne til alle Mennesker paa Jorden, vilde hver af dens 1000 Millioner Indbyggere faa omtrent 600 Trillioner Daler at leve af og kunde hvert Sekund bruge en Million, uden at komme til Bunden af sin Pung førend om 19,048,000 Aar. — Saaledes kan en eneste Skilling voxe i 1865 Aar.

— I en dansk Fremtidskalender findes nogle lignende Exempler paa stærkt voxende Tal i en Artikel om Anagrammer eller Omsætninger af Bogstaver. Det oplyses her, at 2 Bogstaver kunne omsættes 1 . 2 Gange, 3 Bogstaver 1 . 2 . 3 altsaa 6 Gange, 4 Bogstaver 1 . 2 . 3 . 4 altsaa 24 Gange, 5 Bogstaver 1 . 2 . 3 . 4 . 5 altsaa 120 Gange og saaledes fremdeles. Antallet af Omsætningerne er saa stærkt voxende, at medens f. Ex. Ordet Dame kun kan blive Gjenstand for 24 Omsætninger, kan Ordet „Dagbladet", der indeholder 9 Bogstaver (hvoraf 2 gjentages), omsættes 90,720 Gange, og 24 Bogstaver kunne omsættes 620,448,401,733,239,439,360,000 Gange, og Euler har beregnet, at alle disse Omsætninger ikke vilde kunne skrives af alle Jordens Mennesker i 1000 Aar, naar hvert daglig skrev 40 Sider med 40 Omsætninger paa hver Side.

Selvfølgelig er det kun de færreste af disse Omsætninger, hvorved der dannes Anagrammer, det vil sige Ord eller Sætninger, frembragte ved Omsætning af Bogstaverne i et andet Ord eller en anden Sætning. Forfatteren anfører nogle af de bekjendteste historiske Anagrammer og har selv af

Nikolaj Frederik Severin Grundtvig

meget sindrig dannet Sætningen

Nordisk Grundtanke vil frigive jer;

men han nævner ikke et af de smukkeste historiske Anagrammer, som vi derfor ville meddele her:

Da Kong Stanislaus af Polen som ungt Menneske kom tilbage fra en Reise, samledes hele det Lescinki'ske Hus i Lissa for at modtage ham. Rektoren ved Skolen, Jablonsky, foranstaltede en Slags Skolehøitidelighed i Anledning af den festlige Sammenkomst og lod den ende med en Ballet, som blev dandset af tretten Elever, der vare klædte som unge Riddere. Hver af dem havde et Skjold, paa hvilket et af Bogstaverne i Ordene Domus Lescinia (det Lescinki'ske Hus) var skrevet med Guld. Efter den første Dands stod de saaledes, at man paa deres sammenholdte Skjold læste: Domus Lescinia; efter den anden Dands stillede de sig i den Orden, at man læste: ades incolumis (uskadt er Du her!); efter den tredie: mane sidus loci (bliv ved at være en Stjerne for Landet); efter den fjerde: sis columna dei (Du være en Støtte for Gud!), og til Slutning: I scande solium! (gaa hen og bestig din Throne!). Vel tillade de to Ords Bogstaver 1,556,755,200 Omskrivninger, men at de fire af dem give en selvstændig Mening, er allerede en stor Sjeldenhed.

Overfører man Omdytningerne fra Bogstavernes Sfære til andre Gjenstande, da kommer man blandt Andet til det forbausende Resultat, at tolv Personer kunne stiftes til at indtage tolv Pladser ialt 479,001,600 Gange, hvilket Antal Omdytninger de først vilde kunne tilendebringe i 1848 Aar, naar de byttede om en Gang hvert Minut uafbrudt i 12 Timer daglig. Kortspillere, som ere tilbøielige til at klage over, at de bestandig faa de samme slette Kort, kan det maaske interessere at vide, at de 52 Kortblade kunne fordeles med 13 til hver af de fire Spillere paa 53,644,737,765,488,792,839,237,440,000 forskjellige Maader, saa at der endnu vilde være adskillige Kombinationer at udtømme, selv om Menneskeslægten lige fra Adams Tid ikke havde bestilt Andet end at sætte hverandre Beter.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og Temperaturen er faldt i det sydlige Norge, hvor Vinden er frisk til sterk Vestlig med Snebyger paa Vestkysten, SVlig østenfor Næset med klart og tørt Veir. Laber SO. i Bodø. Kuldegrader i Bodø og paa Dovre. — Udsigterne ere fremdeles til klart og tørt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 9de April (Kl. 7—10) gives: **Tre Dage i Padua**, romantisk Skuespil i 3 Akter af Henrik Hertz: Til Slutning: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Dette er den 25de Abonnementsforestilling.

3die Soirée
for
Kammermusik
gives i **Hotel du Nord** Lørdag den 10de April, Kl. 8.

1. **Fr. Schubert:** Kvartet. (A-Mol, Op. 29). 1ste Gang.
2. **Beethoven:** Stor Sonate for Piano og Violoncel. (A-Dur). 1ste Gang. (Pianopartiet udføres af Frøken Thestrup).
3. **J. Haydn:** Kvartet (No. 63, G-Dur).

Billetter à 48 Skill. erholdes hos DHrr. Røsholm og Warmuth samt ved Indgangen **Kl. 7½**.

Gudb. Bøhn. C. Hansen. Fr. Ursin. H. Nielsen.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fællesskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Mærk!

En Seminarist med mangeaarig Øvelse i at undervise modtager Børn, helst Begyndere, af begge Kjøn til Undervisning i de almindelige Skolefag. Reflekterende ville behage at henvende sig til Hr. Pastor Joh. Berg, Akersveien No. 9, hvor nærmere Oplysning kan erholdes.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)
er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bøger.

Nokre Salmar, gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Franske, tydske & norske
Tapeter
sælges til Fabrikpriser ved
Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	- -	20	-	—
Guldtapeter	- -	48	-	—
Fløielstapeter	- -	72	-	—

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Fireskillings Frimærker.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.
NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

ikke kom af Flækken, men gik i en Ring ligesom Katten om den hede Grød. De for først flere Gange med Liaen over det liggende Græs eller borede Spidsen af den ned i Jorden, inden de opgav at slaa i den vante Takt. Man trøstede sig imidlertid nogenlunde med den Tanke, at det ikke gik andre bedre! Men ærgerligt var det for de dygtigste, at de ikke kunde komme fortere frem end de daarlige. Man faar derfor ikke undres over, at Lysten til at synge forgik dem.

Dog, hvad den ene tabte, det vandt den anden; medens de gode Slaattekarle ærgrede sig over, at de ikke med den bedste Vilje kunde komme fort nok frem, gaves der andre, som glædede sig over det. De behøvede idetmindste dennegang ikke at frygte for at blive slaat ud, som ellers plejede at være daarlige Slaattekarles Angst og Nød. Under en regelmæssig Slaat gaar den ene efter den anden. Er Slaattekarlene jevne, gaar ogsaa Arbejdet jevnt; men er der gode og slette om hverandre, da farer de sidste ilde, ti den, som har sin Eftermand i Hælene og ikke kan holde Trop, bliver slaat ud, det vil sige slaat forbi af Eftermanden og resikerer at faa et Hug i Benene. Det kan saaledes hænde, at den raske Karl er et godt Stykke efter i det ny Skaar, inden den daarlige har rækket frem med sit første og dette anses for en stor Skam. Ogsaa Kvindfolkene har sin Nød i denne Kappestrid. De „brejer" (spreder) det, Karlen slaar; der er ialmindelighed en Brejer til to Slaattekarle; er hun flink, kan hun klare tre; men en flink Brejer kan have nok med at breje, hvad to dygtige Karle slaar og komme tilkort, hvis hun ikke er rigtig rask.

Men idag var der ikke at tænke paa saadan Kappestrid; man slog og brejede fredeligt ved Siden af hverandre, man hvæssede Liaen flittigt og gav sig endog Tid til at snakke, — mere end Bonden likte. Denne trodde, man burde

Marianne lære sig selv, hvad hun nu engang havde begyndt paa, men Faderen sagde: „Overlad saadanne Arbejder til dem, som ellers intet kan eller duger til. Paa Økendagene har Du ikke Tid og om Søndagene skal Du ifølge Guds Bud ikke arbejde. Til at fordrive Tiden har Du jo Legender eller en anden god Bog." Denne Marterhistorie læste hun alligevel ikke mere, og da Faderen fremdeles befalede hende at læse den, sagde hun: „At de led grusomt, led alt, offrede alt for at bevare det kosteligste, ved jeg, og det er jo det vigtigste, men at læse og atter læse og næsten blive afmægtig ved denne Læsning, vilde dog ikke nytte mig noget."

„Og jeg læser med stor Fornøjelse saadanne Historier", sagde Faderen. „Der kan man se, hvor lidet, hvor overordentlig lidet det egentlig er, som Gud giver en af os at bære. Medlidenhed behøver man ikke længere at have med dem, for nu er alt forbi og de plagede er lykkelige, lykkeligere end vi, meget lykkeligere end vi. Og de har ogsaa fortjent det, ja, det har de! Det var Folk, som man maa have Respekt for. De vilde heller lade Haar og Hoved end give efter. Det er Eksempler, som det gjør en godt at høre om, ja, til Krop og Sjæl gjør det godt, ja, det gjør det!"

„I Udholdenhed i det gode er alligevel Jesus det bedste Forbillede", svarte Marianne.

Barthle havde intet at indvende mod det, men naar han var i Stuen og havde Tid til at høre, maatte senere som før Marterhistorier læses.

I de lange Aftener den sidste Vinter var nu Marianne blevet færdig med Legenden, og da Vaaren kom, og Faderen kun sjelden paa en Søndag var i Stuen, gik Marianne — ikke hemmeligt, dog uden at sige Faderen noget om det — til Sepp og bad ham laane hende noget at læse, men noget

om denne Verden og for den nærværende Tid, ti gamle Historier om Folk, som hun ikke begreb og ikke kunde forestille sig, det havde hun nu læst nok om i Legenderne.

„Vigen tænker fornuftigt", mumlede Sepp. „Hun kunde takke Gud, at den gamle ikke vidste alt, ellers vilde han, ja, det vilde han —"

Han gik op paa Franz's Værelse og kom snart tilbage med en Bog, der saa ud til at være brugt flittigt. „Vel", sagde han, „er denne Bog ikke egentlig gjort for Kvinder, men det er da Legender heller ikke."

Det var „Guldmagerbyen" af Zschokke. Marianne havde flittigt benyttet enhver Fritid til at læse i Bogen — og var netop kommet til det Kapitel, hvor Guldmageren vilde lære at hekse af Oswald, da Faderen kom ind og for stedse gjorde en Ende ogsaa paa denne Søndagsfornøjelse for hende.

Dersom Marianne havde holdt Sepp og alt, hvad der kom fra ham, for slet og forførerisk, saa vilde hun bragt ham Bogen tilbage endnu den selvsamme Dag, ja, da vilde hun aldrig have laant den. Men hun trodde at kjende Sepp bedre end Faderen, som idag havde været saa opbragt paa ham. At ikke Bogen, som Barthle jo ikke engang havde set i, havde gjort ham saa vred, det havde Vigen snart skjønnet. Det maatte altsaa være Eiermanden selv, som Bogen havde mindet ham om. Men hvad kunde nu have opirret ham saaledes imod ham? Hidtil, det havde Marianne godt mærket, havde Sepp slet ikke været ham saa særdeles ubehagelig, om han end altid havde noget at udsætte paa ham. Denne Dadlesyge var nu engang Barthles Skjødesynd, men dem han plejede at rive allermest ned paa, var ham ialmindelighed de kjæreste og dem han helst ønskede fejlfri. Det var aldrig ondt ment, og ofte, naar Barthle ret ubarmhjertig red en af sine Venner tilvands,

Dagbladet.

No. 81. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 9de April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 7de April. Ferdinand af Portugal har officielt afslaaet Kronen. Paa Grund heraf bortfalder Specialmissionen til Lissabon.

Wien, 8de April. Morgenbladene melde om en forestaaende Ordre fra Krigsministeren angaaende yderligere Troppereduktion til Høsten til Opnaaelse af videre Besparelser.

Ifølge Presse har Grammont udtalt sig høist tillidsfuldt om Freden.

Et Foredrag om Almueundervisningen i dens Forhold til Staten og Universitetsdannelsen.

(Af den engelske Skatkammerkantsler Robert Lowe).

Nedenstaaende Uddrag efter en Tale af den bekjendte Minister Robert Lowe ter visinok hos os læses med Interesse, selv om ikke desuden Skolespørgsmaalene netop nu havde indtaget en saa fremragende Plads paa Dagsordenen. Vi tro dog, for at forebygge Misforstaaelse, at burde forudskikke den Bemærkning, at Lowes stærke Udfald mod de døde Sprog vel har sin væsentligste Grund i den pedantiske og ufrugtbare Maade, hvorpaa de klassiske Studier drives ved de engelske Universiteter, der opelsker slige lærde Karikaturer, som vi kjende fra Holbergs Komedier. — Lowe er født 1811 og har faaet sin Opdragelse ved Oxford Universitet, hvor han udmærkede sig. I 1842 blev han Sagfører og opholdt sig derpaa til 1851 i Australien. I 1852 blev han valgt til Medlem af Parliamentet, hvor hans talentfulde Taler under Reformdebatterne i 1867 lang Tid vil komme til at mindes. Som tilhørende det liberale Parti blev han efter det Disraeliske Ministeriums Fald ifjor Medlem af Gladstones Ministerium. — Nedenstaaende Foredrag er holdt i Novbr. 1867 ved Aabningen af Forelæsningerne ved det videnskabelige Institut i Edinburgh.

Det første Affnit af Lowes Foredrag handlede om Almueundervisningen, i hvilken Anledning han ytrede, at der med Hensyn til denne Undervisning gaves visse Grundsætninger, som nu vare temmelig almindelig erkjendte og indrømmede; nemlig for det Første, at de Fattiges Undervisning ikke udelukkende burde overlades til den private Virksomhed, men burde ske ved Staten; for det Andet, at Staten skulde tage sig af den verdslige Undervisning og ikke af den religiøse; for det Tredie, at den bedste Maade, hvorpaa Undervisningen kunde fremmes, ikke var ved en almengyldig Plan, men ved at vække den lokale Virksomhed; for det Fjerde, at Gjerningen burde prøves og undersøges af Staten og ikke af dem, der varetoge den; og for det Femte, at Statens Bistand burde ydes Skolerne, ikke blot fordi de vare til og viste en vis Omhu for Børnene, men for et vist Omfang af Virksomhed; at det, kort sagt, var Statens Opgave at forvisse sig om Udbyttet og betale i Forhold dertil. Idet Taleren derpaa gik over til visse omtvistelige Sætninger, sagde han, at Ungdommens Undervisning var Statens Pligt og, som Plato havde sagt, dens første Pligt.

„Forholdet her i England", sagde Mr. Lowe, „er desværre det, at Regjeringen indrømmer at have denne Pligt, men ikke er stillet saaledes, at den kan fyldestgjøre den. Regjeringen kan ikke gjøre noget første Skridt, og vi have ingen Undervisningsminister; de første Skridt ere overladte til Private. Regjeringen kan ikke anlægge en Skole, hvor der er Trang til den; det Eneste, den kan gjøre, er at understøtte den, og Følgen heraf er, at da Penge i Almindelighed komme tilstede, hvor Undervisningen er rigeligst, yder Regjeringen Bistand, hvor det er mindst nødvendigt, og holder den tilbage, hvor der er størst Trang til den. Det er Forholdets væsentligste og i selve dets Natur liggende Mangel, da et paa den religiøse Følelse grundet Forhold nødvendigvis maa være frivilligt, eftersom man aabenbart ikke kan skabe religiøs Iver og Følelse ved en Parlamentsakt, men kun kan indvirke paa den, hvor den er til og selv vil sætte sig i Bevægelse. Nu vel, det er en meget alvorlig Mangel og i theoretisk Henseende kan ingen være forkasteligere; men vare visse Ting ikke skete i den sidste Tid, havde jeg, tilstaar jeg, foretrukket ikke at røre ved det; men vi ere nu komne til et Tidspunkt, da vi ikke længer tør undlade at drøfte denne Sag. Jeg vil ikke indlade mig paa politiske Spørgsmaal, men vi vide Alle, at Landets Regjering eller dog en mægtig Røst i Regjeringen er kommen i Hænderne paa Folk af en lavere Livsstilling, end det hidtil har været Tilfældet, og for Bevarelsen af Landets Samfundsindretninger er det ikke alene ønskeligt, men af overveiende Vigtighed, at disse Mennesker ere i Stand til vedbørlig og forstandig at røgte det Kald, der er blevet dem betroet (Bifald). Endog forudsat, at de, der nu ere komne i Besiddelse af Stemmeret, besidde de fornødne Kundskaber, behøve vi dog en langt bedre Borgen, end vi for Tiden have, for, at de, der følge efter hine, ligeledes besidde denne Kundskab (hør!); og besidde de den ikke, hvad jeg frygter særdeles ofte vil være Tilfældet, er der Intet, vi jo bør gjøre, ingen Anstrengelse, vi bør sky, intet Offer, det være sig af Penge, Fordomme eller Meninger, vi jo bør bringe, for at en Slægt, i hvis Hænder vor fælles Skjæbne er lagt, ikke skal voxe op i Uvidenhed (Bifald). Jeg er derfor fuldt og fast overbevist om, at den Tid er kommen, da det er vor Pligt at hævde Staten den Indflydelse, der tilkommer den i denne Sag; at det er vor Pligt at stille Staten, ikke som den private Virksomheds Tjener, men som Udtrykket for det hele Samfund, for hvilket det er i høieste Maade magtpaaliggende, at ethvert af dets Medlemmer faar den fornødne Dannelse. Der er endvidere en Ting, som maa gjøres og gjøres strax. Vi kunne ikke tillade, at et stort Tal af vore Medborgere nu, da de have faaet Ret til at indvirke paa Landets Skjæbne, vedblive at være uvidende. Det har været et stort Onde, at de saalænge have vedblevet at være i denne Tilstand; det var et Onde, en Bebreidelse, en moralsk Plet paa os, men nu er det noget Mere; det er et Spørgsmaal om Selvbevarelse, et Spørgsmaal om vor Forfatnings Bestaaen eller Ikke-Bestaaen (Bifald). Vi maa ikke alene tillade Folk at beskatte sig for at skaffe sig Kundskab, men paa en eller anden Maade bringe det dertil, at Oplysning bliver noget Almindeligt her i Landet, og gjennemføre de skotske Reformatorers store Plan, at der skulde være en Skole i hvert Sogn" (Bifald).

Efter at have udviklet, hvorledes dette efter hans Formening burde gjøres, gik Taleren over til det andet Affnit af sit Emne og sagde: „Det forekommer mig, at dersom man kunde danne sig en almindelig Forestilling om, hvorledes Undervisning burde være, maatte det være den, at Enhver lærte Alt, hvad der var af Vigtighed for ham at lære, og at hans Aand samtidig hermed dannedes. Men da det Tidsrum, hvori der kan bibringes Undervisning, er meget kort, bør vi indskrænke denne Anskuelse ved at sige, at det er Undervisningens Opgave at lære den Paagjældende saa meget af det, der er af Vigtighed for ham at vide, som der kan læres i en vis given Tid og med Menneskets sædvanlige Evner, og at der herved drages Omsorg for at danne Lærlingens Aand saa meget som muligt. Forholder dette sig saaledes, opstaar der det meget vanskelige Spørgsmaal: Hvad er det af Vigtighed for Folket at vide? Førend vi kunne besvare det Spørgsmaal, kunne vi ikke tilfredsstillende løse dette Spørgsmaal, jeg nu vil fremsætte: Hvilken Undervisning bør der gives de høiere og Middelklasserne? Vi maa, frygter jeg, opfinde en ny Videnskab, en Videnskab om Maal og Vægt, hvorved vi kunne lægge alle de forskjellige Gjenstande for den menneskelige Viden i Vægtskaalen og afgjøre deres indbyrdes Vigtighed. Enhver Kundskab har sin Værdi, og der gives Intet, som ikke fortjener at vides. Men det er et Spørgsmaal om forskjellig Vigtighed, ikke om at nedsætte hin eller fremhæve og lovprise denne Kundskabsgren. Det er et Spørgsmaal om, saavidt muligt, at tilegne sig den hele Kundskabskreds, den menneskelige Aand kan omfatte, og overveie, hvilken Kundskab der bør have Fortrinet. Der er en Opgave af den umaadeligste Vanskelighed, og jeg kan kun fremsætte et Par Betragtninger, der kunne hjælpe os til at løse den.

Jeg tror, at Alle, der høre mig, ville indrømme, at vi leve i en Verden af Ting og ikke af Ord, og at Kundskab om Tingene er vigtigere end Kundskab om Ordene. (Bifald.) De første Maaneder og Aar af et Barns Tilværelse anvendes til at lære begge Dele, men langt mere til at lære at kjende den Verden, i hvilken det er blevet sat, end til at blive bekjendt med Ordene. Det er den Fremgangsmaade, Naturen bruger. Den begynder med Kundskaben om Tingene, og Ordene komme bagefter. Jeg vil oplyse, hvad jeg mener, med et Exempel. Jeg tror, det er vigtigere for et Menneske at vide, hvor hans Lever sidder, og hvori dens Virksomhed bestaar, end at vide, at den paa Latin hedder jecur og paa Græsk hepar. (Latter.) Men jeg vil gaa lidt videre. Jeg tror, at hvor der er Spørgsmaal om Sandt og Falskt, er det vigtigere at vide, hvad der er sandt, end hvad der er falskt. (Bifald.) Jeg vil anføre nok et Exempel. Jeg anser det for vigtigere at kjende Englands Historie, end at kjende den græske og romerske Gudelære. (Lydeligt Bifald.) Jeg anser det for vigtigere, at vi kjende de Begivenheder, hvoraf vore nuværende politiske og sociale Forhold ere opstaaede, end at vi kjende alle de i Iliaden opregnede Guders og Gudinders Levnetsløb og Kjærlighedshistorier (Latter og Bifald), og dog, mine Herrer, lærte vi efter min Erfaring — jeg vil haabe, at det nu har taget en bedre Vending — en hel Del mere af den hedenske end af den kristelige Religion, da jeg gik i Skole. (Stærkt Bifald og Latter). Medens denne gjemtes til om Søndagen og affærdigedes i ganske kort Tid (Latter), var hin hver Dags Gjerning, og den Maade, hvorpaa den indskjærpedes, var ingenlunde behagelig, da enhver Bummert med Hensyn til Jupiters, Mars's eller hvilkensomhelst anden Guds Afkom foranledigede en legemlig Tugtelse, som jeg ikke mindes at være bleven foranlediget ved nogen Bummert i Theologien. (Igjen Latter.) Fremdeles tillader jeg mig at tro, at da vi ikke kunne lære Folk Alt, er det vigtigere, at vi lære dem praktiske end dybsindige Ting. (Bifald.) Der maa være baade Granskning og Praxis, men jeg troer, at naar vi ikke kunne give os af med begge Dele, bør vi helst helde over til den praktiske Side. Jeg anser det f. Ex. for vigtigere, at et Menneske kan regne, end at han kjender de almindelige Regler for Bevisførelse, saaledes som de ere fremstillede i Aristoteles's Tænkelære (nyt Bifald); at Modi, Figurer og Syllogismer ikke ere saa vigtige som Reguladetri, Praxis eller Regnskabsføring, og at jeg derfor tilstaar, at jeg, hvis jeg skulde vælge, vilde helde til den praktiske Side. Jeg skal tillade mig at fremsætte endnu en Regel — der er fire i Alt — den, at naar vi skulle vælge mellem Tingene, er det Nærværende vigtigere end det Forbigangne. (Bifald.) Forholdene i de Samfund, Riger og Lande, med hvilke vi daglig komme i Berøring, ere vigtigere for os end Forholdene i Samfund, Riger og Lande, der vare til for 2000 Aar siden". (Bifald.) (Forts.)

Nødvendig Redegjørelse fra Bestyrelsen for den norske Lutherstiftelse angaaende Beskyldningen mod dens Bibelbud i Skedsmo.

Afvigte Høst udsendte Bestyrelsen for den norske Lutherstiftelse, efter Opfordring fra en Indre-Missions Forening i Skedsmo, et Bibelbud til nævnte Præstegjeld, efter først at have modtaget Sognepræstens Erklæring om Intet at have derimod. Angaaende dette Bibelbuds Virksomhed har der i „Dagbladet" No. 21 d. A. været indtaget en Opsats, i hvilket Bibelbudet beskyldes for at have gjort en Pige sindssvag. Han skal ifølge nævnte Beretning have udtalt den mest afgjorte Fordømmelsesdom over hende, idet han under en Samtale med hende skal, efter forskjellige „Udfrittelser", tilsidst under Hovedrysten og Grinen med Ansigtet have grebet hendes Haand, seet hende skarpt ind i Øinene, afmaalt en Tomme paa den ene Finger og sagt med skjærende Stemme: „Saalangt er du fra Helvede; did trækker en Traad dig, og den er ikke længer end som saa." Og fra den Stund af skal Pigen være bleven sindssvag, og være falden paa den Mørkhedens Tanke at forkorte sit Liv, saa at man i flere Døgn maatte holde Vagt over hende.

I denne Anledning anførte vi i et Tilsvar i samme Blad (No. 28 d. A.) Bibelbudets Forklaring om denne Sag tilligemed en Erklæring fra Formanden for den nævnte Forening, der ved en Samtale med Pigen i hendes Hjem i Faderens Nærværelse havde søgt at komme til Kundskab om Sagens sande Sammenhæng. Disse Oplysninger forekom os paa Sagens daværende Standpunkt at være tilstrækkelige til at godtgjøre den udtalte Beskyldnings Usandhed. Senere har imidlertid Forfatteren af den førstnævnte Opsats som Svar paa vor Skrivelse gjentaget sine Beskyldninger med Tilføielse af den Erklæring, at „Mange kan bevidne, at Pigen netop fra den Stund, Bibelbudet havde talt med hende, blev sindssvag." Fremdeles har ogsaa Pigens Fader (Dagbl. No. 43) med Styrke gjentaget den samme Beskyldning, samt søgt at fremstille Formandens Ytringer om hans Samtale med Pigen i hendes Hjem som uefterrettelige. Endelig har ogsaa Pastor Ingier leveret et Indlæg i denne Sag, i hvilket han vistnok ikke udtaler sig om Aarsagen til Pigens Sindssygdom, men dog bevidner, at Pigens Fader er en paalidelig Mand, hvis Ord altsaa ogsaa i dette Stykke bør staa til Troende, og udtaler som sin Formening, at der efter det Oplyste ikke kan være nogen Tvivl om Beskaffenheden af Bibelbudets Forhandlig med Pigen.

Da Sagen saaledes har antaget et større Omfang, end vi havde tænkt os, eftersom det ogsaa er os bekjendt, at den er omtalt i flere Blade af Provindspressen, bliver det en Nødvendighed for os for Offentligheden at fremlægge en saavidt muligt fuldstændig Redegjørelse, grundet paa personlig Undersøgelse af de faktiske Forhold. To af Bestyrelsens Medlemmer, Kand. Hærem samt Undertegnede, Bestyrelsens Sekretær, have i den Anledning foretaget en Reise til Skedsmo for at indhente de nødvendige Oplysninger. „Idet vi skride til at meddele disse, tro vi med Hensyn til vort tidligere Tilsvar at burde oplyse, at vi paa Sagens daværende Standpunkt fandt det overflødigt og derfor ogsaa urigtigt at fremføre, hvad der var os opgivet som Aarsag til den omtalte Piges Sindssygdom. Da det imidlertid nu til Sagens Opklarelse har vist sig nødvendigt at tale med fuldstændig Aabenhed, nødes vi her til for Sandhedens Skyld at gjøre, hvad vi dengang undlode, hvor ubehagelig end Offentliggjørelsen af disse Oplysninger maa være for den Familie, hvis private Anliggender paa denne Maade kommer til almindelig Kundskab. Vi finde det saameget mere berettiget at udtale os uforbeholdent herom, efterat ogsaa Pigens Fader i sit Tilsvar ligefrem har opfordret os til at fremføre de „andre Omstændigheder", der skulde begrunde Pigens Sindssygdom.

De to Ting, som det i denne Sag gjælder at faa oplyst, ere disse: 1) Har Bibelbudets Samtale med Pigen foraarsaget hendes Sindssygdom? og 2) Hvilke Ytringer har Bibelbudet brugt i sin Samtale med Pigen?

Vi tillade os til Besvarelse af det første Spørgsmaal at hidsætte følgende Erklæringer. Den omtalte Piges forrige Madmoder har med egnhændig Underskrift afgivet følgende Vidnesbyrd:

Undertegnede erklærer herved, at Pigen K....*), som opholdt sig i Tjeneste hos mig fra Mikaeli Flyttetid forrige Aar, kort efter sin Ankomst til os viste umiskjendelige Tegn til Sindssygdom, idet hun i Regelen var meget tungsindig, oftere uden ydre Anledning brast i Graad, og endog efter hendes Fortælling til hendes Medtjenere en enkelt Gang nogle Dage, før Bibelbudet O. Bjørnstad besøgte os, tænkte paa at forkorte sit Liv. Naar jeg spurgte, hvad der feilede hende, svarede hun stadig, at det var Noget, som hun selv var Skyld i, men som hun ikke kunde sige. Imidlertid har jeg efter hendes Ytringer til sine Medtjenere fuld Grund til at antage, at det var en Elskovshistorie, hvorfra det Hele skrev sig, idet hun havde sagt til nævnte Tjenere, at det var imod sin Kjærestes Ønske, hun var flyttet til os, og det nu saa ud, som om han vilde slaa op med hende, da han hverken indfandt sig paa Besøg hos hende eller skrev til hende. Hendes Samtale med Bibelbudet skeede ifølge min Opfordring, idet jeg forud intet Andet talte til ham

*) Her staar Pigens Navn, hvilket vi dog tro at burde udelade.

om hendes Tilstand end beklagede hendes Mangel paa Interesse for kristelige Ting. Jeg tænkte, at hun ved Bibelbudets Samtale med hende om noget „Høiere og Bedre" kunde bringes bort fra de mørke Tanker, hun havde. Samtalen førtes uden Vidner, og der kan altsaa Intet siges om den. Imidlertid tør jeg bevidne, at Pigens Sindstilstand, saavidt jeg kunde skjønne, var ganske den samme efter som før hendes Samtale med Bibelbudet, idet jeg i over tre Uger efter denne Samtale intet Spor til Forandring opdagede. Aldrig gav hun mig nogensomhelst Grund til at tro, at det var religiøse Skrupler, der var Aarsag til hendes Sindssygdom, ligesom hun for mig aldrig ytrede sig om Bibelbudets Samtale med hende. Det var først, efterat hun var kommen hjem til Faderen, at jeg som en stor Nyhed for vort Huses Folk hørte, at Bibelbudet fik Skylden. Da hun, efter hvad hendes Medtjener oplyser, fortalte denne, at hendes Elskovshistorie var holdt hemmelig for hendes Fader, og at han efter hendes Udsagn var meget vred paa saadanne Folk som Bibelbudene, og at han vilde jage dem ud, hvis de kom til ham, føler jeg mig overbevist om, at hun fandt det bedst at skyde Skylden paa Bibelbudet. I de sidste 3 a 4 Dage, Pigen var i vort Hus (hendes Ophold hos os efter Samtalen med Bibelbudet varede omtrent 1 Maaned) forekom hun mig noget værre end tidligere, og dette var ogsaa Grunden til, at hun nu forlod vort Hus.

Ovenstaaende Erklæring er jeg villig til, om fornødiges, at bekræfte med Ed.

Nordvolden d. 4de April 1869."

Den omtalte Piges forrige Medtjener har ligeledes med egenhændig Underskrift afgivet følgende Vidnesbyrd:

„Undertegnede bevidner herved, at Pigen K..... var meget tungsindig saavel før Bibelbud Ole Bjørnstads Samtale med hende som efter, men at der Intet var i hendes Ord eller Opførsel, der kunde antyde, at B.s Samtale med hende skulde have forværret hendes Tilstand. Hun har oftere erklæret for mig, at Grunden til hendes Tungsindighed var, at hun var flyttet hertil imod sin Kjærestes Ønske, og at han paa Grund heraf hverken skrev til hende eller besøgte hende, siden hun kom hertil. Hun fortalte mig, at da hun, før hun kom hertil, havde været „paa Bal" med Kjæresten, havde han sagt, at hun skulde gaa hen og se til at blive løs fra Tjenesten her, men det havde hun ikke villet, og derfor var han vred paa hende.

Da Samtalen med B. førtes under fire Øine, og jeg, efterat han var gaaet, spurgte hende, hvad han havde sagt, ytrede hun Intet om, at B. skulde have sagt eller baaret sig ad paa nogen saadan Maade, som han senere er bleven beskyldt for. Hun sagde blot, „han var streng"; dog det lod ikke til, at hans Samtale med hende havde gjort noget Indtryk paa hende. Da Bibelbudet kort efter den omtalte Samtale var indom her og i Forbigaaende spurgte Pigen, hvorledes det stod til, svarede hun „bra", hvortil B. blot ytrede: „Gud give det maatte vedblive dermed".

Ved en anden Anledning sagde hun til mig, at Faderen var vred paa slige Folk, der gik rundt som Bibelbud, og at dersom B. kom til dem, vilde sikkerlig Faderen jage ham ud.

Det var før B.s Samtale med hende, hun efter sin egen Fortælling til mig havde været paa Vei til at forkorte sit Liv. Efter den Tid forsøgte hun saavidt mig bekjendt ikke paa Sligt her i Huset. Tvertimod sagde hun til mig, at hun ikke vilde gjøre det, men at hun tidligere havde tænkt derpaa.

Hun fortalte mig ogsaa, at hun havde holdt sin Forlovelseshistorie hemmelig for Faderen.

Efter dette kan jeg ikke tro Andet, end at det var Elskovsaffærer, som plagede hende baade først og sidst. Den sidste Dag, hun var her i Huset, en Maanedstid efter B.s Samtale med hende, fremlagde hun for mig og en af mine Medtjenere en Svarskrivelse fra en af Pastor Ingiers Tjenestepiger, for hvem hun havde beklaget sig, i hvilken Svarskrivelse nævnte Tjenestepige lover hende, at hun skulde skrive et alvorligt Brev til Kjæresten.

Uagtet K..... som anført efter B.s Samtale med hende var her henved en Maaned, og uagtet hun var temmelig aabenhjertig mod mig, talte hun Intetsomhelst om, at det skulde være Bekymring for Sjælens Frelse, der laa hende saa tungt paa Hjerte.

Ovenanførte Vidnesbyrd erklærer jeg mig villig til, om forlanges, at bekræfte med Ed.

Nordvolden i Skedsmo den 4de April 1869".

En Kontorist i samme Hus har med egenhændig Underskrift afgivet følgende Erklæring:

„Undertegnede bevidner herved, at da jeg en Tid efter Bibelbudets Samtale med Pigen talte med hendes Søster og sagde, at jeg troede, Grunden til hendes Tungsindighed var hendes Kjæresteforger, svarede Søsteren: „Ja, det er intet Andet end denne Gutten". Senere, da Pigen skulde hjem, og jeg talte med Søsteren, fik Piben en anden Lyd, og det hed, at det var Bibelbudet, som var Skylden dertil.

Dette kan ifølge Forlangende med Ed bekræftes.

Nordvolden i Skedsmo, d. 4de April 1869".

Fremdeles har Tjenestegutten i samme Hus ligeledes med egenhændig Underskrift givet følgende Erklæring:

„Undertegnede, der kom i Tjeneste her paa Gaarden Nordvolden efter den Tid, da Bibelbud Bjørnstad samtalte med den Pige, man beskylder ham for at have gjort sindsforvirret, kan herved erklære, at da jeg spurgte hende, hvorfor hun var saa bedrøvet, svarede hun: „Det faar jeg have for mig selv, for der er Ingen, som tager Del deri med mig, og jeg er selv Skyld deri". Da jeg spurgte, om det var „Synden", svarede hun: „Ja, det kunde nok saa være, men det er nok noget Andet". Ved en anden Leilighed ytrede hun: „Den, som ikke veed, hvad Kjærlighed er, kan ikke forstaa, hvordan det er".

Ovenstaaende erklærer jeg mig villig til, om det kræves, at bekræfte.

Nordvolden i Skedsmo, d. 4de April 1869".

(Forts.)

Kristiania, den 9de April 1869.

Fremdeles er Skoleloven under Behandling i Odelsthinget. Som antydet i Gaarsbladet optog Schweigaard den kgl. Proposition til Lov om Examenskommission, som han foreslog skulde lægges til Grund for de senere Debatter; imidlertid blev mod 16 Stemmer efter en meget livlig Debat Komiteens Indstilling vedtaget at skulle lægges til Grund. Indstillingen blev derpaa vedtaget indtil § 6 med de Forandringer, som de tidligere fattede Beslutninger angaaende Fagene maatte medføre. Da der angaaende § 6 (Privatisternes Adgang til Artium) var megen Dissens, udsattes Sagens videre Behandling til imorgen Form. Kl. 9.

Udlandet. Frankrigs lovgivende Korps har forsat Forhandlingerne om Budgettet. Der var i det sidste Møde ligesaa lidt som i det foregaaende Tale om Finantserne, men Talerne dreiede sig udelukkende om det bestaaende Regjeringssystem. Fra Oppositionens Side optraadte Jules Favre, der i det Væsentlige beskjæftigede sig med de samme Spørgsmaal, som Thiers havde drøftet, men dog især dvælede længe ved de officielle Valgkandidater, som han bekjæmpede i et saa heftigt Sprog, at han idelig afbrødes. Denne Tale, der varede i halvtredie Time, besvaredes af Justitsministeren Baroche, som for de officielle Valgkandidaters Vedkommende bemærkede, at de ingenlunde vare en Opfindelse af den keiserlige Regjering, da dens Forgjængere ogsaa havde benyttet dem, og navnlig gjaldt dette om den republikanske Regjering i 1848. Kun var der nu den Forskjel, at Præfekterne og Underpræfekterne, som støttede den keiserlige Regjerings Sag, ikke kunde opstille sig selv som Valgkandidater, medens de Kommissionærer, som Ledru Rollin havde sendt rundt over hele Frankrig for at bearbeide Vælgerne, satte deres egne Navne øverst paa Lister over Kandidaterne til den konstituerende Forsamling.

Det lovgivende Korpses Møde den 2den beskjæftiger i høi Grad den franske Presse, og Thiers er en Gjenstand for stærke, ofte træffende Angreb i de officiøse Blade. Ogsaa fra den modsatte Side indrømmes det, at Thiers er en mindre heldig Ordfører for en aldeles ubunden Frihed, da han altid har brugt Regjeringsmagten paa en meget energisk og hensynsløs Maade, naar den befandt sig i hans Hænder. Pays fremhæver, at der efter Keiserdømmets Fald ikke vilde komme det parlamentariske System, som har en saa ypperlig Talsmand i Thiers, men en politisk Samrøring, i hvilken han og hans politiske Principer vilde forsvinde. „Efter Julimonarkiets Fald", siger Pays, „var det da Thiers, som nød Fordel af Revolutionen? Dersom det lykkedes at kuldkaste Keiserdømmet, vilde det da blive Thiers, som kom til at lede den nye Magt? Stakkels Mand! Efter Februarrevolutionen maatte han skrive en Bog for at forsvare sin egen og Andres Eiendom. Efter en Revolution, der styrtede Keiserdømmet, vilde han se sig nødsaget til at skrive en Bog for at forsvare sit eget Hoved, om man ellers lod ham have Tid dertil".

Det hedder i en Skrivelse fra Wien af 2den ds. til „Köln. Zeit.g": „Den nye Udrustning og Ordning af vor Hær har i de sidste Uger gjort iøinefaldende Fremskridt. Efter hvad der meddeles mig paa paalidelig Side, er allerede hele Hæren forsynet med de nye Bagladningsgevære efter Wenzels System og indøvet i at bruge dem. Det har gjort et godt Indtryk i Hæren, at man har skilt Armee-Inspektoratet fra Krigsministeriet og ophævet den dobbelte Ledelse af vort Hærvæsen ved at opløse de selvstændige Armekommandoer. Hvor meget man end bestræber sig for at gjøre vor Hær ligesaa slagfærdig som de øvrige Stormagters Hære, lader man dog ingen Dag gaa hen uden Forsikringer om, at man nærer det mest levende Ønske om Fredens Bevarelse".

Et Telegram fra Kairo meddeler, at der er gjort Forsøg paa at myrde Vicekongen af Ægypten. Der var lagt en Bombe under Lænestolen i hans Theaterloge. Flere Arrestationer ere i den Anledning blevne vedtagne.

Fra Wien skrives til „Köln. Zeit.": „Angaaende den meget omtalte Tilnærmelse imellem Italien og Østerrig skulle vi anføre, at baade General della Rocca og General Möring, der af Keiser Frants Joseph sendtes til Kong Viktor Emanuel, have overrakt egenhændige Skrivelser fra sine Fyrste, og at en italiensk Prins vil aflægge et Besøg i vor Stad, hvorefter man herfra vil sende en østerrigsk Erkehertug til Florents. Alt dette maa sikkert betragtes som en Indledning til en Sammenkomst imellem Keiseren af Østerrig og Kongen af Italien, og dette Møde vil altsaa dog finde Sted om kortere eller længere Tid. Anden Paaskedag gav Marquis Pepoli en stor Galladiner, i hvilken Repræsentanter for vore høieste Kredse atter deltog".

Le Gaulois — et forresten temmelig upaalideligt Blad — fortæller, at Alliancetraktaten imellem Frankrig, Østerrig og Italien er bleven undertegnet i disse Dage. De to sidstnævnte Magter have forpligtet sig til at fortsætte deres Rustninger og at holde den effektive Styrke af deres Hære til en bestemt Størrelse; de skulle være neutrale, naar der udbryder Krig imellem Frankrig og Preussen, men tage Del i Kampen som Frankrigs Allierede, saasnart Rusland tager Parti for Preussen.

I Kortes's Møde den 3die ds. forelagdes et Forslag om, at den staaende Hærs Styrke skal være 80,000 Mand. Indenrigsministeren meddelte, at der fra Kathedralkirken i Toledo er stjaalet Kostbarheder til en Værdi af 14 Millioner Realer.

Ifølge Beretninger fra Paris ere Karlisterne meget virksomme i den senere Tid. „Hertugen af Madrid" skal have optaget et Laan paa 3 Mill. Francs hos et Hus i Amsterdam; Penge mangler han ialfald ikke, han har kjøbt og betalt 5000 Bøsser. Den spanske Regjering har sendt en stor Troppestyrke mod Nord for at bevogte den franske Grændse.

Kristiania-Drammen-Jernveien. I Repræsentantmødet igaar Eftermiddag blev Formandskabets Indstilling om at Kristiania Kommune skulde tegne Aktier for 100,000 Spd. i Kristiania-Drammen-Jernveien bifaldt med 42 mod 2 Stemmer (Assessor Hansteen og Garver Schou).

Trondhjemsbanen skal, ifølge Morgenbladet, efter Forlydende være behandlet i Statsraadet idag. Statsraad Broch kom igaar tilbage fra Horten.

I Generalforsamlingen i Selskabet til Beskyttelse af Dyrene gav Formanden, Professor Daa, blandt Andet en Oversigt over flere andre Foreningers Skrifter, der vare komne til Selskabet. I et fransk Skrift meddeles saaledes en Fortegnelse over de Love, der ere udkomne og de Selskaber, der ere stiftede til Dyrenes Beskyttelse. Videre fremlagdes Regnskab i revideret Stand. Den afrædende Bestyrelse gjenvalgtes med Undtagelse af Høiesteretsassessor Hansteen, der havde frabedet sig Gjenvalg. Formanden udtalte Selskabets Tak for den Interesse, Assessoren altid havde vist Sagen. I hans Sted besluttedes at anmode Assessor Mariboe om at indtræde i Bestyrelsen. Grosserer Graah erklærede ogsaa iaar at ville stille 100 Spd. til Selskabets Disposition til Præmier.

Sørøvere. To Barkskibe, det ene fra Samsos og det andet hjemmehørende i Galacsidi paa Kefalonia, som ifølge et Brev fra Triest af 22de f. M. havde søgt Ly under Øen Petala paa Kysten af Akarnanien, blev der angrebne af to Sørøverfartøier. Det kefaloniske Skib plyndredes for 15000 Thaler, og samtlige Effekter, som fandtes ombord. Kapteinen og hans Søn førtes af Røverne iland og op i Bjergene, og der forlanges 8000 Thaler i Løsepenge for dem.

Bohuslændingernes Fiske paa Storeggen har iaar været meget heldigt, idet Besætningen paa de 11 Fartøier, der udgjorde 90 Mand, paa 8 Dage have fisket 125,000 Torsk. Ifjor led de svenske Fiskere store Tab ved Forlis.

En sjelden Jordefærd, skriver „Folkets Avis", forgik den 4de April Kl. 6 Eftermiddag i Grosserer Adolfs Have i Kjøbenhavn. Det var Eieren af det ny opfundne Apparat „Vitalmeter" eller Livsevnemaaler, Grosserer Pfeiffer, der lod sig levende begrave, for at overbevise de Indbudne, hvoriblandt saaes flere af Byens Læger, en Borgermester, Referenter for Pressen m. Fl., om Apparatets Fortrinlighed. Hr. Pfeiffer lagde sig ned i Kisten, i hvis Laag der var et Hul af 2 a 3 Tommers Diameter. Om Hullet blev der sat et støbt Jernrør af omtrent 2½ Alens Høide, der ved to ligesaa lange Skruer blev fæstet paa Laaget. Gjennem Jernrøret blev Apparatet, der bestod af et Messingrør med en let bevægelig Kugle i Enden bragt ned i Kisten, hvorefter Jorden i over en Alens Høide blev kastet over Kisten. Kuglen var den Begravede saa nær, at han ved den mindste Bevægelse maatte berøre den og derved sætte et Kors, der paa Overdelen af Apparatet er anbragt i en tillukket Glasbeholder, i Bevægelse. Samtidig med at Korset bevæger sig, affyres der en Pistol og tændes et Blus, ligesom det ogsaa vil kunne sættes i Forbindelse med et elektrisk Apparat i Graverboligen. Forsøget lykkedes fuldkomment. Hr. Pfeiffer var fuldstændig begravet i over ½ Time og underholdt sig livlig fra sin snevre Bolig med Oververdenen. Han tilbød fra Graven af at lade Apparatet forsegle og at blive der Natten over i Kisten. Da Tilskuerne imidlertid foretrak at se ham stige op af Graven, blev denne opgravet, og Hr. Pfeiffer steg aldeles uskadt op. Vi skulle endnu bemærke, at Apparatet aldeles uskadt kan tages op af den tilkastede Grav og selvfølgelig gjør Tjeneste i mange Aar.

Foreningen for kvindelig Haandværksdrift, i hvis Bestyrelse den nidkjære Ingeniørløitn. Lund er Formand, synes at virke heldig. I den forleden Dag afholdte Generalforsamling oplystes angaaende Foreningens Virksomhed følgende: Lærerindeskolen har kun været sat i Gang paa Prøve og har snart afsluttet sin Virksomhed. Eftermiddagsskolen optager det Væsentlige af Foreningens Kræfter; den koster 600 Spd. aarlig og besøges af 170 kvindelige Lærlinger, som undervises først og fremst i Regning og Skrivning, dernæst i Modersmaal, Bogholderi og Tegning samt Tydsk og Engelsk. Noget regelmæssigt Skolekursus er der forøvrigt ikke egentlig Tale om; men Undervisningen har givet tilfredsstillende Udfald; de udgaaede Elever have faaet Ansættelse paa forskjellig Maade mest ved Handelen. Lærerne give Undervisning uden Betaling. — Haandværksskolen lægger især an paa at udvikle Færdighed i alleslags Søm og Haandarbeide, som kan være til Nytte i Hjemmet, uden saa meget at uddanne nogen egentlig Haandværksdygtighed.

Isen er nu ved den temmelig stærke Vind paa det nærmeste forsvunden. Ogsaa Drammensfjorden er nu aaben, idet Dmpsk. „Drammen" endelig efter et tidligere forgjæves Forsøg har sprængt Isen ud til Svelvigen. — Flere Kornskuder ligge under Losning ved Bryggen. Rugprisen er nu gaaet ned til 4 Spd. 24 ß pr. Tønde.

Ved høieste Resolution af 6te dennes er der meddelt Sproglærer og Kontorist H. C. Hansen af Trondhjem Bevilling som Translatør i det tydsk og engelske Sprog.

Fisketelegrammer. Telegram til Indredepartementet fra Byfogden i Kristianssund af 8de ds.:

Siden sidste Indberetning næsten intetsomhelst Fiskeri. Veiret har været og er fremdeles til Hinder. Der er endnu en Mængde Fisk under Kysten, saa at man har det bedste Haab, dersom Veiret bliver roligt.

Do. Do. angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 8de. ds.:

Søndag Sydvestkuling, kuns faa Redskaber udsatte, trukne Mandag med ret god Fangst. De Mandag udsatte Redskaber formedels Uveir først trukne igaar og idag. Fangsten ubetydelig i hele Østlofoten, bedre Stamsund — Ure, vestenfor Ure jevn god. Almue og Kjøbefartøier østenfor Henningsvær i Opbrud. Fiskepris 18—24 Ort. I Værø 60 Baade, 6 Kjøbefartøier, gjennemsnitlig Udbytte 7 Tønder Lever pr. Baad. Pris 17½—20 Ort. I Røst 30 Baade, 1 Kjøbefartøi, Udbyttet fra 8 til 21 Tdr. Lever pr. Baad. Pris Linefisk 12½, Garnfisk 15 Ort. Fisken stor, leverholdig.

Autorisation som Sagfører ved Overretterne er den 7de April sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Underretssagfører Anders Daae Rasch.

Den norske Skibsfart paa Frankrige udgjorde, ifølge „Rigstidende", i de 5 Aar, der gik forud for Afsluttelsen af Handels- og Skibsfarts-Traktaten med Frankrige, i Gjennemsnit lidt over 100,000 Kom.-Lst. aarlig. I Aaret 1860 var den 107,561 Læster, i 1862 sank den ned til 89,133 Læster, og hævede sig i 1864 til 106,176. Traktaten blev afsluttet i 1865 og Skibsfarten steg i dette Aar til

	128,420	Læster,
i 1866 til	142,643	—
i 1867 „	164,378	—
i 1868 „	175,784	—

Vor Skibsfart paa Frankrige har følgelig i Løbet af de 4 Aar, som nu ere hengaaede, siden Traktaten blev afsluttet, forøget sig over 70 Procent.

Toldafgift. Departementet for det Indre har, ifølge „Rigstidende", modtaget officiel Underretning om, at der fra 1ste Marts af i alle Toldkammere paa Øen Kuba opkræves følgende nye Afgifter ved Udførelse til Spanien eller udenrigske Steder:

1	Escudo de plata (½ Piaster)	for hver Kasse Sukker.
2½	Do.	for hvert Fad Mascovadsukker.
2	Do.	for hver Balle Tobaksblade.
1	Do.	for hver 1000 Cigarer.

Fra samme Tid af paalægges ved Indførsel en extra Afgift af 5 pCt. af Beløbet af de gjældende Toldsatser.

Omsorg for syge Søfolk efter Søfartsloven. Den svenske og norske Ministerresident i Konstantinopel har under 20de Febr. tilstillet Indredepartementet en Rapport af 16de næstfør fra den under ham ansatte Konsulatsekretær, hvori denne har henledet Opmærksomheden paa de Ulemper, der opstaa som Følge af at norske Skibsførere ikke altid opfylde den dem ifølge Søfartsloven paahvilende Forpligtelse til at drage Omsorg for syge Søfolk af deres Besætninger.

Ved det kgl. Theater i Stockholm forudser man, efter Dagens Nyheter, Direktionsskifte. Som den nuværende Chef, Edholms, Eftermand nævnes E. Stjernstrøm.

Kristiania—Oslo Dampskibsselskab afholdt sin ordinære Generalforsamling i forrige Uge. Farten i forrige Aar havde givet en

Nettogevinst af omtrent 8 Spd. Direktionen bemyndiges til ikke at udstrække Asker-Hurum Ruten længere end til Konglungen og Holmen. Paa Grund af senere til Direktionen indkommen Henvendelse fra flere Beboere paa Vestsiden af Fjorden vil imidlertid Arnestad forsøgsvis blive denne Rutes Endepunkt for det første. Nogen regelmæssig Rute paa Frognerkilen vil ikke iaar blive holdt af dette Selskab, da samme Rute stadig har givet Tab. Derimod er Direktionen bemyndiget til at søge den paa denne Linie anvendte Baad bortsolgt. De østre Ruter (Bundefjorden og Ormsundet) ville iaar blive holdte som ifjor, dog saaledes, at saavidt muligt ingen af Selskabets mindre Baade anvendes paa Bundefjorden, men altid en stor Baad. Farten agtes aabnet henimod Slutningen af Maaneden paa Bundefjorden, omtrent 8 Dage senere paa Asker til Arnestad, og ved Midten af Mai paa Ormsundet.

Debatterne i Odelsthinget den 31te Marts om Renteloven.

(Slutning fra No. 80).

Jaabæk saa hellerikke fra sit Standpunkt synderligt iveien for at kunne stemme for Veldes Forslag, da det gik i samme Retning og behandlede samme Ting som hans, men han troede, at der burde være Adgang til at stemme over de samme Ord, som han havde sat ind i det af ham optagne, da han fremdeles holdt paa den Mening, at Formandskaberne burde høres. Iøvrigt vilde det rimeligvis skjønnes, at Taleren fra sit Standpunkt maatte være forsigtig med, hvad han holdt fast. Da Ingen havde ytret sig for det foreliggende Forslag, som var stillet af Mindretallet, og da Taleren saaledes, — her i Salen ialfald, saavidt derom var skeet Udtalelser — stod alene med sin Mening, fandt han det passeligt at frafalde sit første Forslag; han gjorde det nødig, men han maatte respektere baade Komiteens Flertal og navnlig de Medlemmer, som forøvrigt havde været inde paa samme Tanke som han, — saa meget, at han maatte underordne sin Mening under deres. Hvad den sidste ærede Taler havde ytret om Hypothekbanken, var muligen sandt og vel; imidlertid holdt Taleren sig til sit tidligere Anførte. Selve Hypothekbanken skabte ikke Midlerne. De norske Midler, Hypothekbanken virker med, vilde man have alligevel, og de maatte etsteds anbringes. Hvis de udlaantes, maatte de blive paa samme eller lignende Maade, som af Hypothekbanken gjøres, og bleve de ikke udlaante, vilde Vedkommende virke med dem selv; Vedkommende vilde selv kjøbe Eiendomme og virke med sine Penge paa den Maade, hvorimod de, som det nu er, kanske helst tager mod Renter og virke mindre selv. Talerens Mening var, at jo mere selvstændige Eiendomsbesidderne ere, desto bedre kan deres Eiendomme blive dyrkede, og jo mere forgjældede de, som sidde med Gaardene, blive, desto daarligere blive de det. Talereren vidste ikke, om man skulde se Spor dertil i Gaardenes Afkastning efter sidste Folketælling osv., idet det af Tabellerne fremgaar, at der har været en Formindskelse i Produktionen. Om der laa Noget deri, kunde Taleren ikke sige, men det var meget rimeligt; thi bliver Gjælden saa stor, maa utvilsomt Virksomheden blive mindre, og det maa komme igjen i en mindre Produktion. Hvad de udenlandske Midler til at virke med angik, saa vi disse, fordi Staten garanterer dem; hvis Staten ikke garanterede dem, saaledes som ved Hypothekbanken, var det muligt, at man ikke fik dem. Men fik man dem som enhver anden Frihandelsvare, som Korn eller Kaffe, var det ganske vel, at de kom; thi da har vi leveret Produkter, hvorfor vi have faaet dem. Men som man nu gjorde, leverede man intet Produkt. Vi forbruge dem, og Udlændinge faa derved Ret til norsk Jord; thi naar det kniber, tager Fordringshaveren Jorden, og saa maa Vedkommende gaa fra den, da de, som have Penge i Gaarden, have den stærkeste Ret til den. Men det vilde ialfald ikke blive saa, at saa mange udenlandske Midler kom, naar ikke Staten garanterede dem. Taleren fandt derfor, at den nærværende Slægt paa den Maade vil ved disse 33aarige lange Laan, som den har laant, fortære en hel Del for de fremtidige Borgere, som maatte komme. Naar disse skulde tage imod Eiendommene, maatte de igjen gjøre Laan, og da vilde det gaa saa høit, som det nogensinde kan gaa. Dette vilde ikke saa let ske, hvis ikke Staten blandede sig ind i det; thi efter Talerens Mening var det ikke Statens Pligt af skaffe Folk Penge; de fik selv skaffe sig dem ved sine Produkter eller Arbeide. Staten havde ikke Noget med dette at gjøre; at indkræve Skatter har den med at gjøre, men ikke dette. De fremtidige Verdensborgere, som komme, maatte klare den Gjæld, vi nu stifte, — og som Taleren mente, ikke var fri for at være letsindig stiftet, — plus den Gjæld, som de selv gjøre, fordi de blive saa forgjældede. Nu vilde Taleren sige i Forhold til den ærede Repræsentant fra Bergen, hvor han begyndte med, at Penge er en Vare, at det havde han ogsaa erkjendt. Men de er ikke en Vare i den Betydning, som han troede, og det gjorde, at der maatte særskilte Lovregler til for dem. Har man f. Ex. 1000 Spd., og de gaar 12 Gange rundt om Aaret, var det det Samme som 12,000 Spd., som gaar rundt en Gang, — og da spurgte Taleren, hviken anden Vare der har den Egenskab, at den kan bruges paa den Maade. Taleren skulde ved et Exempel yderligere oplyse, hvordan det gaar til. I Aaret 1745 bleven Fæstning i Nederlandene beleiret i 7 Maaneder; man havde blot 7000 Daler inde, men Levnetsmidler nok. Saasnart de 7000 Daler vare forbrugte, maatte der skaffes Penge, saa at Vedkommende kunde faa kjøbt de fornødne Varer. Pengene kom snart til den, som solgte Varerne. Chefen laante her de 7000 Daler, og disse kom tilbage i Gjennemsnit en Gang om Ugen, og de gik 7 Gange rundt i 7 Maaneder. Taleren troede ikke, at nogen anden Vare havde denne Egenskab. Naar Flertallet havde sagt, at man ved det foreliggende Forslag vilde fjerne sig fra Maalet, „billigere Penge", istedetfor at nærme sig dertil, saa blev det samme sagt i 1857. Da sagde man: Nu skal Pengene blive billigere! Men havde det holdt stik? Nei, Pengene vare ikke blevne billigere siden den Tid, men tvertimod en hel Hoben dyrere, saa i dette Stykke irrede nok Komiteen. En Digter havde sagt de Ord: „Hvad Norge var, det vorde kan, naar Folket vaagner af sin Dvale i By og Bygd og alle Dale" . . . . Dette var smukke Ord — de vare sagte af en her Tilstedeværende, og saa ønskede Taleren, at det maatte gaa. Men Udsigterne vare meget mørke. Taleren bøiede sig imidlertid for Nødvendigheden, og vilde stemme for et af de subsidiære Forslag, Veldes eller sit eget.

Wiig havde taget Ordet for at belyse en af Jaabæks Vildfarelser med Hensyn til Hypothekbanken. Saavel hvad denne havde sagt i sit første Foredrag, som hvad han havde sagt nu, tydede hen paa, at hvis ikke Hypothekbanken havde været oprettet, havde den daarlige Tilstand, som nu med Hensyn til Laan hersker i Landet, ikke indtruffet. Dette var en meget stor Vildfarelse. Det vilde ganske vist være i Manges Erindring, at der i sin Tid var Tale om, saavel søndenfjelds som nordenfjelds at danne Hypothekforeninger af Eiendomsbesidderne for paa den Maade at skaffe Laan tilveie. Var ikke Staten kommen til, og havde ikke den gjort Udveie, var der blevet private Hypothekforeninger, som i andre Lande, og da vilde Taleren spørge Jaabæk, om han kunde godtgjøre, at de kunde virket til bedre Laan eller billigere Renter, end Staten har gjort. Andre Landes Exempler, Sverige, Danmark, Tydskland viste ialfald det Modsatte; de havde ikke kunnet faa saadanne Laan, som Hypothekbanken skaffede ved Statens Garanti. Naar Jaabæk i Thinget og i sit Blad søgte at udbrede den Lære, at det var en landsfordærvelig Indretning, som man dengang indførte, maatte Taleren paa det Stærkeste fremholde, at dette var en Usandhed og en Vildfarelse. Der havde da maattet dannes andre Foreninger og skaffes Penge paa anden Maade. De samme Ulykker vilde da indtruffet, som Jaabæk vilde give Hypothekbankens Oprettelse Skyld for. Det skulde være Taleren overmaade kjært, om Jaabæk vilde oplyse, paa hvilken Maade man skulde have faaet Penge laant, om man ikke havde havt Hypothekbanken. Først da kunde hans Paastand blive sand.

Aall antog, at Alle vare enige i, at det at give Tvangslove ikke er behageligt. Det lod heller ikke til, at man talte stærkt for det, da man indsaa, at man her var inde paa et Felt, som just ikke vilde lede til noget Godt eller Nyttigt; men man mente, at der var noget saa Særegent ved disse Penge. Ja det var saa i en vis Forstand, og der var ganske saa at sige noget Gammeltnorsk i Begrebet Penge. Der var en Tid, da der var en saa slet Kommunikation her i Landet, at hvad man avlede i en Bygd maatte blive i Bygden, man kunde ikke faa det længere bort, og saaledes havde det ogsaa tidligere været med Penge; det var en gammel primitiv Tilstand, hvor Pengene bleve i Bygden, og hvor de laantes ud til 4 pCt., fordi man ikke kunde faa mere. Dersom man kunde bringe denne Tilstand tilbage, vilde det vistnok have sine gode Sider; men den vilde ogsaa have sine slette; men Taleren troede ikke, at der længere var nogen Mulighed derfor, thi det vilde være det Samme som at sige til Vandet, at det skulde løbe opad og ikke nedad, og det kan det dog ikke. Saaledes vilde det ogsaa gaa med Kapitalen: den ved at finde de Steder, hvor den betales bedst; den følger den samme Tilbøielighed som andre Ting til ikke længe at ville stænges inde i et snevert Rum. Man har fundet paa Midler til at gjøre sig Penge nyttigere end ved at laane dem ud til 4 pCt. i Bygden. Dernæst havde man sagt, at det er bedre, at Folk ikke laane, end at de laane, og deri var Taleren særdeles enig. Det var bedre, at Enhver lever af sit Eget, — det var bedre, at baade Staten og de Private opgjør sit Budget saaledes, at der bliver Noget tilovers, istedenfor at de gaa noget tilbage. Men skjønt Alle maatte ønske dette, vilde Taleren spørge: Kan man lære Folk det ved en Lov, og kan man lære dem det ved at sige: „Du maa ikke give for Pengene, hvad der er deres naturlige Pris?" Vilde ikke det være det Samme som at sige til Folk i Dyrtid: „Du maa ikke give for Kornet, hvad der er dets naturlige Pris, men du skal sulte." Det lod til, at han ikke var kommen endnu til de Punkter, hvorom man her var uenig; hvad der var Gjenstand for Uenighed var, at Staten blander sig i dette, idet man mente, at naar Staten stod udenfor vilde det være bedre. Hvad havde da Staten gjort? Staten havde — hvad der især var klaget over — dannet en Hypothekbank. Præsidenten havde allerede forklaret, at Hypothekbanken ikke havde gjort Ondt. Men Taleren vilde gjenkalde i Folks Erindring, hvad Hypothekbanken er. Det var den Erklæring af Staten: Vi skyde ind $^{1}/_{8}$ af Kapitalen, vi sætte den under offentlig Administration, vil give al den Sikkerhed, som kan gives, vi bestemme, at Rente og Kapital skal udbetales i Sølv, og vi sørge for, at det sker ikke alene i Norge, men ogsaa overalt ellers — det vilde sige, at man gjorde dette Laan saa tillokkende, som noget Stempel fra Statens Side kan gjøre det, og efterat Staten har gjort dette, udbydes Pengene paa Markedet, uden at Banken tager Fordel af dem. Taleren maatte da spørge: Kan nogen Stat gjøre Mere for at skaffe Folk billige Laan, og er det Sandhed, at man derved har skadet Nationen eller gjort ondt? Taleren troede ikke, at man af Nogen, som var noget kjendt i Bygderne, deri vilde finde Medhold. Man vil finde, at det ikke var Hypobankslaanene, som havde gjort ondt, men det var sandelig andre Laan, som vare komne til senere, og som Taleren ligesaavel som Jaabæk maatte ønske ikke eksisterede. Men, sagde man, Ulykken var, at Hypothekbanken havde bragt fremmede Penge ind i Landet. Men man kunde ligesaa godt sige, at det var Ulykke i Dyrtid, at man fik fremmed Korn; saa var det med Penge, saa med Korn og saa med alle de Varer, man behøver, hvad man ikke selv havde, maatte man faa fra sin Nabo. Det var imidlertid ikke engang ganske sandt. Taleren troede, at der var mindre fremmede Penge i Landet nu end for 30 Aar siden, og hvad i Særdeleshed Hypothekbanken angik, havde det glædet ham at se, at omtrent $^{3}/_{5}$ af dens Midler tilhører norske Eiere. Men dernæst skulde det være saa meget bedre, naar det Offentlige ikke befattede sig med saadanne Laan, og at det var bedre, om de kom ud privat. Troede da Nogen, at man vilde faa dem til 4 pCt.? Man kunde gjerne sætte Pantelaansrenten til 4 pCt. og forbyde al offentlig Mellemkomst, men vilde det da blive bedre? Der var en Tid, da man havde en tvungen 4 pCt.s Rente, og man ingen Hypothekbank havde, og da stode Laanene desværre i 7—8 pCt. Man fandt paa mange Udveie; det var mange Maader at omgaa det paa, og de bleve benyttede. Man kunde ikke faa Folk til at lade være at være egennyttige, saa at de ikke tog, hvad de kunde faa. Der var sandelig ikke nogen bedre Tilstand, end den, som fremkom ved, at det Offentlige brugte denne Mellemmand, Hypothekbanken, og derved skaffede saa billige Laan, som muligt, og billigere kunde man efter Talerens Mening ikke skaffe dem. Men saa sagde man, at der var andre Indretninger, som have gjort endnu mere Skade, nemlig Sparebankerne. Deri var Taleren ikke saa ganske uenig. Det var sandt, at Sparebankerne havde gjort noget Ondt og ikke ganske udfyldt sin Bestemmelse; og de Kjædelaan, som de havde bragt ud, havde bragt megen Skade for mange Bygder. Men han vilde atter spørge: Kunde man negte Folk at gaa den Vei? Dersom Sparebankerne ikke gjorde dette, vilde de Penge, som nu udlaanes gjennem dem og for nogenlunde moderate Renter, udlaanes gjennem privat Aagreri og saaledes diskonteres paa en endnu værre Maade. Det var derfor, at Taleren, medens han var enig i, at Spareban-

med Værtinden paa Kjøbet. Hvermand ved, at han er lykkeligere gift end hun. Om Røsle, det stakkars Stedbarn vil vi sletikke tale."

Tilhørerne blev utaalmodig: „Alt dette er gammelt Nyt."

„Godt, godt", sagde Hans uden at lade sig forstyrre. „Netop af det gamle udvikler sig der ny, paastaar Doktoren. Om kort Tid blir Røsle myndig. Hende tilhører efter Retten Værtskabet og den største Del af Formuen. Skulde nu Pigen faa Lyst til at gifte sig, vilde det være slemt i mere end en Henseende; det gaar ikke godt, naar der er flere Ægtepar i Huset end Kakkelovne. Ørneværten vil nu gjøre som den utro Husholder —"

„Du snakker en hel Del, Hans".

„Men ikke for meget. Alle siger, af sin egen Formue kan han ikke bygge saameget som et Sauhus, og alligevel vil han nu bygge. Det er nu saa at forstaa paa godt Tysk, at han vil indvikle den rige Pige i sin Gjæld, saaledes at hun ikke kan komme ud uden at give Slip paa et eller andet. Sligt har man før oplevet i denne Verden."

„Har da ikke Røsle nogen Formynder, som kan værge om Barnet, om hun ikke mærker Snaren eller tør tale om det?"

Hans saa smilende paa de spørgende: „Hvis Djævelen havde havt en Formynder, vilde han for længe siden blevet jaget ud. Mener I denne Formynder havde stiltiende set til dette, dersom han havde havt sin Fordel af det? Nej, han siger intet, Røsle ved intet og Moderen tør ikke røre sig, og ingen vilde blande sig i Sagen, hvis ikke Fink var. Men han værger sig som Katten paa Ryggen. Ørneværten vil nemlig bygge Sagen ved Siden af Huset ved Bybækken, som længere nede driver Finks Sag. Denne paastaar nu, at Bybækken — eller egentlig den gode For-

være des flittigere eftersom det monnede lidet. Alligevel maatte de tie idag for ikke allerede den første Dag at paadrage sig Navn af „Drivere" og „Grinere". De søgte at gjøre gode Miner til slet Spil, snakkede med Brejerne om Striden igaar mellem Frimureren og Barthle, som nu var den nyeste og vigtigste Begivenhed i Landsbyen. Dramdrikkerne, som overalt fortalte om denne Strid, vidste alle god Besked om, hvad Sepp og Klaus havde sagt og endnu meget mere, hvad ingen havde sagt. Dog det var ikke saa farligt; om Sepp kunde og turde man overalt sige, hvad man vilde, alt blev trod, kun ikke det gode. Naar saadan en arm Stymper fortæller en sekskrybbet*) Bonde om sin Nød og hvorledes han har en syg Kone og en Flok hungrige Børn hjemme, da kan han snakke sig hæs, indtil endelig den sekskrybbede lukker Munden op og siger: Det vilde være sørgeligt om det saa var, men det er Løgn altsammen. Fremdeles, naar en Dramdrikker i et Værtshus vil indlade sig i en fortrolig Samtale med en Vindrikker om det gode eller slette Vejr, da faar Vindrikkeren en voldsom Hoste, saa han straks maa staa op og sætte sig ved et andet Bord; — men har den arme Stymper noget at sige paa den, som heller ikke Vindrikkeren liker, og lyver om ham noget, som ogsaa den sekskrybbede maa bifalde, da faar han Tilhørere nok, naar han bare ikke er saa dum at tale til dem paa Kirkevejen eller paa offentlige Pladser. Idag havde imidlertid enhver, som vidste noget, Ret til at tale og til at sige sin Mening.

Om Frimurerne ialmindelighed og om Sepp isærdeleshed blev der fortalt Ting, som kunde faa Haaret til at rejse sig paa Hovedet, og som sædvanligt ved saadanne Lejligheder blev ikke Skole og Styrelse skaanet. Skolen, fordi

*) Sekskrybbet ɔ: en, som har seks klavebundne Kjyr.

tjeneste — tilhører ham alene. Forstanderen holder naturligvis med Fink, hans tilkommende Maag. For Ørneværten vil det ikke blive godt, hvis det kommer til alvorlig Strid, ti „hvad Forstanderen gjør, er velgjort", mener Kommunemændene samt alle, der hænger ihop med dem. Nu skal Ørneværten igaar have været hos Sepp for at faa gode Raad og kanske noget endnu bedre."

Folkene mente, Værten ikke kunde vente sig synderligt der. De to havde aldrig likt hinanden, og denne for Sepp neppe fordelagtige Handel vilde vist ikke føre til et bedre Forhold. Saaledes talte og formodede Folkene til de omsider kom til Sepps Bolig.

Mari havde allerede dækket Bordet og begyndte at bede saasnart Stuedøren var faldt i efter den sidste af Arbejderne.

Sepp kom først efter Bordbønnen ud af Sideværelset. Men man maa derfor ikke tro, at han aldrig tog Del i Bønnen. Hver Søndag gik han idetmindste i Messen og heller ikke den daglige Husandagt blev forsømt. Alt, hvad Kirken strengt befalte, blev af ham iagttaget, ikke fordi han mente at skylde sig det selv, men vel Verdensordenen. „Saaledes som Menneskerne er, maa de paa denne Maade bøjes og tilfredsstilles", mente Frimureren.

Huset til en Bonde, som er velhavende nok til at lade indrette alt efter Ønske, kan give den opmærksomme Jagttager den bedste Anledning til at danne sig et Begreb om Forholdene. Vi vil derfor ikke forsømme at se os en Smule om i Sepps Hus, medens han af samme Fad med sine Daglønnere nyder sin Suppe.

Det er næsten nyt som Ejermandens Velstand. Naar en Hjemfødning sammenligner det med de andre Huse, saa forekommer det ham, at det er akkurat som om man vilde sammenligne Sepp med Landsbyens øvrige Beboere. Ogsaa

kerne burde være forsigtige, fandt, at dette ikke lod sig gjøre ved Lov. Han skulde meget ønske, at Sparebankerne og de store Kreditlaaneindretninger i de forskjellige Amter i Landet bleve enige om at nedsætte Indlaansrenten til 4 pCt. Det var rimeligt, at derved vilde komme mindre Penge ind, og at Pengene vilde blive anbragte i udenlandske Obligationer og Hypothekbankobligationer istedetfor at indsættes i disse Indretninger; han troede, at det vilde være en Forbedring. Men det kunde ikke gjøres ved Lov. Man fik ønske, at Folk kom til den Erkjendelse. Taleren var af den Mening, at medens der var meget Usundt i vore Forhold og specielt i Sparebankernes Virksomhed, som han kunde ønske anderledes, og han var enig med Jaabæk deri, saa troede han, at saadanne Ting ikke kan rettes ved Lov, hvorfor han ikke vilde stemme for Anmodningen, da han ikke troede, at der vilde komme Noget ud af det. Han troede, at Amtsformandskaberne vare saa fornuftige Korporationer, at naar de fik med denne Sag at gjøre, vilde de tage den for sig paa en meget rigtig Maade, men han troede ikke, at de da vilde erklære, at Hypothekbanken havde været Landets Ulykke. Amtsformandskaberne kjendte Tingen bedre end som saa.

O. Velde: Schweigaard havde ytret, at Laanene til 4 pCt. var at betragte, som om man samtidig havde Bidrag af Fattigkassen, men han havde ikke hørt Tale om det i ældre Tider, da Folk laante Penge til 4 pCt. Man laante det i den Forudsætning, at det ikke var nogen Velgjerning for denne Mand; thi de ansaa Renten som fuld Valuta. Men han vilde desuden sige, at om man, som det nu blev sagt, erklærede, at den norske almindelige Rentefod skulde være lig den almindelige europæiske, 5 pCt. nemlig, saa vilde det norske Folk sige — og en Del af det havde allerede sagt det: Vi erkjende nok, at man har Ret i saadan Tale, men vi forsøge da vor Lykke hinsides Atlanterhavet. Det var ikke rigtigt at forsvare Sagen fra det Synspunkt; men det kunde være, at man af andre Hensyn gik op til 5 pCt.; det kunde være, fordi man indsaa, at det var nødvendigt at skaffe mere Penge. Naar Aall sagde, at han ikke vilde stemme for en Anmodning til Regjeringen i Anledning af denne Sag, fordi der ikke vilde komme Noget ud deraf, havde dette gjort et mindre gunstigt Indtryk paa Taleren. Han vilde ikke sige, at man kunde udrette noget Godt netop ved denne Anmodning i og for sig; men en Ting burde man tage Hensyn til, og det var alle disse Klageraab rundt om i Landet, som man dog burde besvare, saagodt man kunde. Naar man ikke her magtede Sagen i Dieblikket, vilde han sige, at man ialfald burde vise den Imødekommen, at man gjorde Noget, for at Sagen kunde blive undersøgt nærmere, og at man lod Folket faa udtale sig, saagodt det kunde.

Votering:

1. Komiteens Indstilling (gaaende ud paa Forkastelse af Jaabæks Lovforslag) blev bifaldt mod 5 St. (Horgen, Igland, Liestøl, Foss, Nordbye).
2. O. Veldes Forslag bifaldtes derpaa mod 25 St. (Bødtker, Aall, Steen, Løitnant Brandt, Dahl, J. Aarflot, Nye, Postmester Hansen, Schweigaard, Schawland, Lambrechts, Lorck, Gram, Faye, Michelsen, B. Broch, Olrog, Falsen, Rode, Holmboe, Hammerstad, Flor, Daae, Kildal, Kjerschow).
3. Jaabæks Forslag om Indskydelse af Ordet: „Herreders“ forkastedes med 47 Stemmer.

Det meteorologiske Institut.

Barometret stiger og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er NVlig til NOlig frisk paa Vestkysten, laber Vestlig til SVlig paa Østlandet. Overskyet nordenfor Dovre, klart og tørt Veir paa Østlandet. Kjølig Luft overalt. Udsigterne ere nærmest til klart og tørt Veir med Nattekulde.

Kristiania Torvpriser

den 9de April 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2.	96.	2.	108.
Do. Vold	2.	„	2.	60.
Halm af Rug	„	96.	1.	12.
Do. - Byg	1.	72.	1.	69.
Do. - Havre	1.	48.	1.	84.
Havremel	6.	60.	7.	„
Poteter pr. Centner (½ Td.) .	„	84.	„	90.
Do. - Tønde	1.	48.	1.	60.
Byg	3.	72.	4.	„
Havre	2.	24.	2.	72.
Smør pr. Bpd.	2.	48.	2.	96.
Flesk	1.	24.	1.	48.
Oxekjød	„	84.	„	100.
Kalvekjød	„	96.	1.	18.
Faarekjød	1.	„	„	„
Tiur	„	72.	„	84.
Aarhane	„	36.	„	40.
Ryper	„	10.	„	15.
Hjerper	„	20.	„	24.
Birkeved pr. Favn	3.	„	„	„
Furuved	2.	24.	2.	60.
Granved	2.	„	2.	24.

Bekjendtgjørelser.

3die Soirée

for

Kammermusik

gives i **Hotel du Nord** Lørdag den 10de April, Kl. 8.

1. **Fr. Schubert:** Kvartet. (A-Mol, Op. 29). 1ste Gang.
2. **Beethoven:** Stor Sonate for Piano og Violoncel. (A-Dur). 1ste Gang. (Pianopartiet udføres af Frøken Thestrup).
3. **J. Haydn:** Kvartet (No. 63, G-Dur).

Billetter à 48 Skill. erholdes hos DHrr. Røsholm og Warmuth samt ved Indgangen **Kl. 7½.**

Gudb. Bøhn. C. Hansen. Fr. Ursin. H. Nielsen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de s. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bøger.

Nokre Salmar, gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,

Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	- -	20	-	—
Guldtapeter	- -	48	-	—
Fløielstapeter	- -	72	-	—

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Fireskillings Frimærker.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren“.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

en Fremmed, som saa de store, venlige Værelser fuldt af gammeldags og nyt Husgeraad, saa Landkarter og Kobberstikker hænge ved Siden af hverandre paa de panelede Vægger, vilde straks tænke sig: dette Hus tilhører den udenlandsk klædde Mand; hans solbrændte Ansigt og rolige Gang og Sprog, traads den fremmede Dragt og de fremmede Tanker, røber alligevel Bonden. At Sepp ikke brød sig om Skinnet, maatte falde enhver i Øinene, der saa hans vakreste Kjyr staa bagerst i Fjøset og saa hans usmykkede Værelser. Den gamle Talemaade: „hvo, der har Penge, lader bygge, og hvo, der har rigtig mange, lader ovenikjøbet male“, er Skyld i, at mangen Bonde i sit Hus, især deleshed der, hvor sjelden kommer fremmede Folk, lader meget ugjort, for istedet at lade Væggene male røde og Vindøjskarmene græsgrønne. Men Sepp satte mere Pris paa at have det bekvemt end staseligt. Om Formen bekymrede han sig aldrig meget. Han overlod Solen at farve de ny Vægger brune. Dagligstuen var simpel og øde som den fattigste Dagløners. Bønderne likte sig aldrig i denne Stue. Denne syntes dem ikke alene ikke fornem nok, men endog ukristelig. Hæderspladsen i det saakaldte „Vorherres Hjørne“ var overfyldt med verdslige Ting, saasom Æbler, Blomster, verdslige Billeder og desl., som hos Doktoren. Et Krusifiks var vel at se og derhos en meget fint udarbejdet Frelser, „men saa elendig liden, at det egentlig ikke var stort bedre end intet.“ Folkene mente, hvis Sepp bekymrede sig noget om Gud og Forløseren, da vilde han ladet gjøre et langt større Kristusbillede. Men han plejede at sige i den Anledning: „Just fordi jeg bekymrer mig derom, just fordi jeg skatter og ærer Forløseren og Menneskehedens største Lærer meget mere end I, vilde jeg skamme mig ved at have et saa slet Billede af ham, som jeg har set hist og her hos eder. Men jeg bekymrer mig ikke om eders Arne, og om min Husindretning

der blev lært saa lidt Religion og derimod saamange verdslige Sager t. Eks. Sproglære, som holdtes for halvvejs Hekseri, uforstaaelig for alle Disiple, som ikke allerede havde Djævelen i Livet; Regjeringen blev gjennemhæklet, fordi den ikke stak saadanne ugudelige Mennesker som Sepp ind mellem Soldaterne og sendte ham allerinderst i Afrika; at det i ældre Tider var langt bedre indrettet. Da havde man gjort alle, som man ikke havde Brug for i Landet, til Soldater og saaledes hvert Aar rømmet op i Landsbyen. Ja, dengang herskede der endnu Orden og Fromhed i Landet. De slette havde man selv kunnet straffe, og i Au blev engang flere Familier formedelst den ny Tro jaget bort, ingen vidste hvorhen. Men nu var det ganske anderledes. Enhver trodde, hvad han vilde, og selv de argeste „Betlere“ fik Raad og Hjælp hos Dommeren. Saaledes gik man igjennem den ene Landeplage efter den anden, og var formodentlig endnu længe blevet ved, hvis ikke nogen af dem, der var nærmest ved Byen, havde raabt: vær rolig og pas paa! Man var rolig og passede paa, og se, to Gensdarmer spadserede stilfærdigt gjennem Landsbyen, og saa begyndte man da igjen at slaa i Guds Navn.

Flittigst havde Sepps Slaattekarle været denne Morgen, hvortil maaske de Par Skilling over den sædvanlige Dagløn, som han gav dem, bidrog meget. Kun en af dem havde sluttet sig til Arbejderne paa Naboens Eng, og da man overalt gik hjem til Frokost Klokken 8, fortalte han de andre, at man idag igjen ikke havde levnet Sepp Ære for en Skilling. Da begyndte de andre at tage fat paa ham og spurte: „Om han da ikke skammede sig ved at være med og deltage i en saadan Snak? Han burde dog vide, at man ikke hørte andet om Sepp end hvad de store af Had og de smaa af Misundelse løj sammen. At de rige og store kunde have Lyst til i deres Had at rive ham istykker, det

var begribeligt, ti han brød sig ikke om dem, og turde uforsagt modsige dem og havde allerede bragt allehaande for Dagen, som de heller skulde set skjult; men at de arme var saa dumme saaledes af Kjærlighed og Ærefrygt for sine gamle Guder at nedsætte den eneste, som ogsaa vidste, hvorledes man trykkede en stakkels Djævel, det var ikke let at forstaa. Sepp var dog den eneste, som mente det godt med dem; han var mere medlidende og tjenstagtig end alle de, der havde Hovedet fuldt af Tro. Og det var det bedste for dem; det øvrige fik man overlade Gud og Præsten. Endelig mente de, at Hans havde gjort bedre i at passe sit Arbejde end staa og høre efter, at man æreskjændte hans Husbond.

Hans havde hængt med Hovedet som en arm Synder under denne Præken, men nu hævede han det rask og sagde leende: „I er og de rette; nu taler I saa bevægeligt og lader som om I ikke bryder eder om, hvad der blir sagt; men havde I saavist været i mit Sted, skal jeg love for, I ikke havde puttet Fingrene i Ørene.“

„Aa, Du skal ikke bry Dig om os“, sagde andre. „Du kan gjerne beholde dine Nyheder for Dig selv.“ Men det havde Hans ondt for at gjøre. „Ørneværten“, fortalte han, „skal igaaraftes have været hos Sepp angaaende Sagmøllen. Men I har vel allerede hørt om den Handel?“

„En Dampsag?“

„Nej, saa vil jeg berette, hvad jeg ved. I kan gjerne lade mig fortælle, for dennegang skal Sepp faa være ifred; I skjænde jo bare paa dem, som har noget at sige paa ham. — Ørneværten var tidligere en fattig Smyg, listig som Djævelen. Han har vanket vidt om; i Dornbirn lærte han Folkeskik og fik sig en ny Kjole paa Ryggen. Da nu den gamle Ørneværт vandrede heden, var han ude om sig og fik det nette lille Postaabneri og Værtskabet i Ørnen

Dagbladet.

No. 82. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 10de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 2den Søndag efter Paaske:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg; Aftensang: Hr. Pastor Domaas;
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen; Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun;
Garnisonskirken: Hr. Kand. theol. Bræk;
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand; Aftensang: Hr. Pastor Lund;
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop; Aftensang: Hr. Pastor Berg;
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
Vestre Akers Kirke: Hr. resf. Kap. Schnitler;
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tydsk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5;
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Moro Kl. 10; Eftermiddagsandagt Kl. 5;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Gudbrandsdalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabneriene ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Storen, Meldhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vos, Lonset, Volda (Eid), Fredø, Vesnæs og Ørstoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Søon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabneriene ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Grellenceu Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Ringerike og Valders, til Hadeland, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Sundsvall, 9de April. Aabent Vande til „Tjufholmar". Isen stærk i „Ahlnösundet" og Havnen. Dampskib ventes mellem 15de—20de April. Aalandhavet isfrit. Bredenberg.

Paris, 9de April. „Patrie" anser det unødvendigt, at det belgiske Spørgsmaal afgjøres af en Kommission, og antager, at Sagen vil kunne ordnes til begge Parters Tilfredshed ved Raadslagning mellem Ministrene. Rygterne om en forestaaende Forandring i Forfatningen ere ubegrundede.

London, 9de April. Morgenbladene udtale sig fordelagtig om det forelagte Finantsbudget.

Breve fra Storthinget.

VIII.

Efter endte Paaskeferier har Lagthinget gjennemgaaet Odelsthingets Beslutning til Lov om Menighedsraad, og efter adskilligt Stræv faaet ind igjen endel af de Hugtænder, som den havde fra Komiteen, saa at nu, siges der, kan den fremtræde igjen med fuld Tandgard. Vi faa nu se om Odelsthinget har Mod og Magt til at tage Dyret i Flabben og brække ud igjen de kunstig indsatte Tænder!

Vor Kvaksalverlov har, som bekjendt, faaet en vis Navnkundighed, dels formedelst de berygtede Processer, den har givet Anledning til, dels ved den Vei den har vandret frem og tilbage mellem Regjering og Storthing, dels fordi den udgjør et Blad i det Mangeklover af Forordninger, som vi blandt saa meget andet Lovskrammel arvede fra Dansketiden. Den ene var Forordningen af 1809 om, at man skulde straffes, hvis man ikke benyttede sig af examineret Jordemoder. Den anden var Forordningen af 1741 om gudelige Forsamlinger. Begge ere Tid efter anden, efter den iherdigste Modstand og med Grundloven i Haand, blevne hævede af Storthinget; kun Kvaksalverforordningen af 1794 staar endnu igjen. Storthinget i 1863 fattede, som bekjendt, den Beslutning, at Forordningens § 4 og 5 skulde hæves, uden at nogen ny Lov skulde sættes istedet. Vor Regjering, der altid har været særdeles forekommende og beredvillig, naar det har gjældt at være Folkets Formynder, turde naturligvis ikke tilraade Sanktion af en slig Beslutning, og fremkom selv med Forslag til en ny Kvaksalverlov for Storthinget i 1865. Dette Forslag vedtoges af Storthinget med Undtagelse af en Bestemmelse, den nemlig, at man ikke skulde have Lov til at tage Betaling for sin Medicin og sit Bryderi, men gjøre Alt gratis.

Vilde den, som hjalp sin lidende Næste, ikke holde frit Apothek og gjøre Alt for Intet, saa skulde han straffes. En slig Bestemmelse vilde forrige Storthing ikke gaa ind paa; men Storthingsbeslutningen blev, som Von og Vente var, ikke sanktioneret. Regjeringen forelagde nu Sagen til Erklæring for Amtmændene og Sundhedskommissionerne. Ved denne Henvendelse til de lokale Myndigheder udover Landet klæbede den Mangel, at medens det kongelige Forslag var forelagt greidt og klart, var forrige Storthingsbeslutning kun forelagt i Udbrag, og ihvorvel dette Udbrag var aldeles fuldstændigt og tilstrækkeligt for en mere grundig Betragtning, saa kunde den dog let have nogen Indflydelse under det Hastværksarbeide, hvormed Sundhedskommissionerne i Regelen ere nødte til at handle. Dog var der af 461 afgivne Erklæringer 166, som var for forrige Storthingsbeslutning. Denne blev nu i en noget mere liberal Form vedtagen paany og i denne Skikkelse oversendes den til Lagthinget. Paa Grund af dettes uheldige Sammensætning denne Gang, vil det vel gaa denne Beslutning som flere af Odelsthingsbeslutningerne: den vil enten blive henlagt eller ogsaa omgjort igjen i en ufri Retning.

I disse Dage har Odelsthinget strævet med dette store vidtløftige Lovværk om de lærde Skoler, hvorom der i Pressen har været saa meget Braak. I hele Vinter næsten har Kirkekomiteen No. 2 holdt paa med dette Lovværk, som endelig blev forelagt i en lang Indstilling paa 8 Ark i det Hele. Stemningen lod fra Begyndelsen af til at være for, at Sagen skulde udsættes, da troede man det bedst at behandle den, dels for at høre de forskjellige Udtalelser, dels for at se, hvad Skikkelse Lovforslaget vilde faa, naar det blev tøiet og trukket under Behandlingen i Thinget; man fik da noget at tygge paa til næste Thing og muligens kunde Meningerne inden den Tid noget samle sig. Fortiden er Humanisterne selv meget uenige; naar en vil i Vest vil den anden i Øst. Dog klamrer de sig allesammen fast om de gamle Guder, Græsk og Latin, som i de sidste 1000 Aar har beherset Verden med sit Jernspir, og været slige Kerubimer til at vogte det „Danneisens" Gjerde, som stiller mellem de forskjellige Samfundsklasser.

Det foreliggende kongelige Forslag er visselig et Arbeide, hvorpaa der er anvendt en stor Flid, og som vidner om megen Dygtighed. Vist er det ogsaa, at det maa betegnes som et Fremskridt, idet der aabnes en ny Linie til at blive akademisk Borger og Statsstjener, den saakaldte Reallinie, hvor de døde Sprogs Enevælde ikke findes. Men Spørgsmaalet er dog om den nyere Tids Krav ere saaledes komne til sin Ret, at det er Tid for Lovgivningsmagten at træde til og sige: Her skal Skabet staa. Under Sagens Behandling delte Odelsthinget sig i tvende Grupper: en, som holdt paa det mest mulige af det Bestaaende, som et Flertal i Komiteen havde indstillet paa, og som i Thinget repræsenteredes af Komiteens Formand, Rektor Steen, Professor Schweigaard og Augustinussen, en anden Gruppe, som vilde have de efter Tidens Medfør mere moderne Kulturelementer, samt Oldnorsk ind, der forsvaredes af en Minoritet inden Komiteen, og som i Thinget repræsenteredes af Sagfører Bentsen, Bankdirektør Sverdrup, Ueland og Taraldsen (fra Bratsberg Amt). Rektor Steen forsvarede den gamle Synsmaade, at det var gjennem de gamle Veie, at Kulturen kom spadserende til os, at der ikke gaves noget, som hedte en sær norsk Kultur, denne kjendte intet særegent Fædreland, den var kosmopolitisk.

Modstanderne, det Folkelig-Nationales Forkjæmpere, troede, at de 60 Aar, som vare forløbne siden Skoleforordningen af 1809 udkom, var den rigeste og fyldigste Periode i Menneskehedens Udvikling. Hvilket uhyre Fremskridt i Videnskab, i Kunst, i Literatur, i Økonomi og i Folkelighed! Af slig Udvikling maatte vel en ny Lov for det lærde Skolevæsen, der daterede sig fra 1869, bære de stærkeste Spor; paa en slig Udvikling maatte en ny Lov bygges. Havde den kgl. Kommission, havde Komiteen gjort dette? Herom kunde der vel reises stærke Tvivl. Det var ikke paa de romanske Folkeslags Kultur, at Menneskehedens fremtidige Udvikling beroede, denne var i stærkt Nedadgaaende. Nei, det var inden den angelsaksisk-germaniske Kultur paa begge Sider af Verdenshavet, at den Kjæmpemagt dannede sig, der havde Menneskehedens Fremskridt i sin Haand. De Mænd, som ikke indsaa dette, havde overlevet sig selv. Da Komiteens Formand paa gammel klassisk Maner slog paa, at det ikke var Andre, som havde Lov til at have en Mening her, end de, der vare døbte med den ægte humanistiske Daab og lig de gamle katholske Bisper havde faaet sit Palium i Rom, svarede Hr. Sagfører Bentsen meget kvast, at slige Argumenter vare forslidte; alle Folk vidste jo, at Kulturen i dens mest forædlede Former og høieste Potentser kom fra ganske andre Kilder end Studiet af de døde Sprog, og at enhver dannet Mand i vore Dage ikke alene maatte faa Lov til at have, men havde virkelig Ret til at have en Mening herom.

Under den haarde Strid, om Oldnorsk skulde faa Lov til at stilles jævnsides med de andre Skolefag i Reallinien, udtalte Johan Sverdrup, at et lidet Folk maatte søge sin Styrke i at udvikle sit Eget, først og fremst være sig selv og udvikle det hjemlige, nationale Element; intet Folk paa Jorden har nogensinde ustraffet kunnet overse dette, hvor stort og mægtigt det end var.

Efter meget Stræv fik man da endelig Latinen ud som tvungent Fag i Realgymnasiet og Oldnorsk og Fransk istedet. Ligeledes fik man væk igjen Latinstilen til Examen artium, som var foreslaaet optaget igjen som før Loven af 1857. Det var væsentlig for at sikre sig ligeoverfor de private Skoler, sagdes der, at man maatte have latinsk Stil ind igjen. Man synes nok forresten at have som en Forudfølelse af, at den Tid kan komme, da Storthinget vil ophøre at befatte sig med slige Sager som den private Skole-Virksomhed. Ligesaa godt eller langt bedre vil de store Pengesummer, som Statsskolerne nu koster, paa anden Maade kunne anvende og væsentlig til Folkedannelsen i det Store der, hvor Trangen er størst og Evnen mindst. Selv Professor Schweigaard talte imod, at Latinstilen nu skulde optages igjen.

Om Prygleftraffen i den høiere Skole, som Komiteen havde foreslaaet bibeholdt, stred man ogsaa længe. Endelig bifaldtes et Forslag fra Justitiarius Lambrechs om at den bare skulde bibeholdes i Middelskolen, men derimod udgaa af Gymnasierne. Havde Bondestandens Repræsentanter skudt Hjertet noget mer op i Livet paa sig, saa kunde vore Storthingsanaler faaet indeholde den Mærkelighed: „Aar 1869, den 8de April voterede de raabarkede Bønder Prygleftraffen ud af de høiere Skoler imod Humanisternes Protest". Nu fik man nøie sig med 36 Stemmer mod Stokken.

En liden Minoritet i Komiteen holdt paa det kongelige Forslag, at Kristendomsundervisningen skulde udgaa som særskilt Fag efter Konfirmationsalderen. Der er tidt nok sagt, at der er en dyb religiøs Hjertebund i Nordmanden, og dette kom ogsaa tilsyne her i sine Misforstaaelser. Det nyttede derfor ikke at paaberaabe sig, at naar Kristendommen skal meddeles som en anden Lexe i Skolen, saa udsættes den for at tabe sin guddommelige Evne til at varme og forædle Hjertet og virke nærende for Livet; den udsættes for at synke ned til en tør Kundskab for Hovedet. Der er nemlig en hel Del Mænd, især iblandt Lægstanden, som tror, at Indprentning af de tørre Skoledefinitioner er ensbetydende med at indforlive i sig Kristendommen, saaledes som den findes i Bibelen; og de ryste derfor paa Hovedet, naar der tales om, at det er en vanskelig Sag at meddele dem Kristendom i Skolen. Er man nu saa ulykkelig at støde enten paa en gammel Skolemester eller en, som i sine yngre Aar har været det, saa er man rent ilde deran, thi som bekjendt var Kristendomsundervisningen vore gamle ærværdige Skolemesteres Yndlingsfag og det, hvori de især klarte sig godt. At sige, at denne deres spekulativ-filosofisk-skolastiske Maade at undervise i Salighedsveien paa ikke skulde være den bedste, er at tage dem ved deres ømme Side. Religionsundervisningen blev altsaa staaende som tvunget Fag i Gymnasierne.

Den haardeste Strid opstod dog i Anledning de foreslaade nye Bestemmelser angaaende Examen artium.

Den nærværende Ordning er, som bekjendt, at den foregaar ved Universitetet. Dette skal, siges der, have den Ulempe, at en for stor Del af Professorernes Tid gaar tabt, og denne Ulempe bliver større og større, efterhvert som Tilstrømningen til Universitetet øger paa. Regjeringen havde i et Lovudkast, som var forelagt Thinget, foreslaaet oprettet en fast Examenskommission her i Kristiania, til med Bistand af de fornødne Censorer at overtage denne Prøve. Denne Udvei har den Ulempe, at den vil forøge vor talrige Embedsstok og falde noget kostbar. Komiteen foreslaar, at Artiumsprøven skal henlægges til Statsskolerne selv. Hvad de private Skoler angaar, saa kunne disse ved Skolestyrelsens Naade faa den samme Ret, naar de bare vilde være snille og føielige og opdrage Slægterne i de gamle Fotefar. Hele den foreslaaede Indretning er saa sindrig en Faldstrikke for Privatskolerne, at man næsten skulde tro, at det var den fule Oslobisp (Nikolaus) selv, som havde laget den til imod de onde og arrige Birkebeiner. Dette saa man, og derfor opstod der en varm Kamp. J. Sverdrup holdt en af disse sine lynende Foredrag, saaledes at man syntes, at gamle romerske Pedanter i Parykker, med latinske og græske Folianter under Armen susede om Ørene. Det kunde ikke negtes, sagde han, at man havde det ligesom paa Følelsen, at det var Privatskolerne, man ved denne nye Ordning søgte at komme tillivs. Tingen var den, at det var de udmærkede Privatskoler her i Kristiania, som var Aarsag i, at man ikke her i Landet endnu sad i den gamle gode Slendrian lige over Ørene. Det var neppe af Lyst, men af den haardeste Nødvendighed, at Styrelsen Skridt for Skridt var dreven til at foretage denne Smule Reform i vort høiere Skolevæsen. Saaledes som her, saaledes var det med Alt, som angik Folkedannelsen i vort Land. Det var ikke Lysten, men Nøden, som havde drevet Styrelsen til at bære Lys over Land, derfor vare dens Foranstaltninger saa ofte kun halve Forholdsregler, ofte værre end Ingenting. Der har hersket og hersker meget aandeligt Hovmod iblandt Tilbederne af Hellas og Rom, og vore lærde Skoler havde ofte været Plantesteder for alt det lærde Pedanteri, som vort Samfund har været saa rigt forsynet med. Men det har ikke været disse Mænd, som har baaret frem de store Livstanker, der have baaret Samfundet frem over Tidens Brændinger. Man henviste til England! Men det var ikke Englands lærde Klassikere, som havde skabt Englands Storhed, nei, det var ganske andre Mænd, det var Oliver Cromwell og hans Aandsfrænder. Han kunde ikke gaa ind paa Komiteindstillingen med mindre, der blev foretaget saadanne Forandringer i samme, at Privatisterne fremdeles som hidtil, kunde faa aflægge Artiumsprøven ved Universitetet; thi dette frembød dog de bedste Garantier. Ogsaa Professor Schweigaard talte Privatisternes Sag.

Der er mange forstandige Folk, selv i Hovedstaden, som tror, at det vilde være et overilet Skridt af Storthinget, om det fattede nogen Lovbeslutning i denne brogede Skolesag paa dette Thing, ja der er endog dem, der tror, at Sagen burde udstaa en lang Tid. Denne Mening deles vist af en Mængde Thingmænd ogsaa, medens mange af Skolemændene, Storfolket, tror, at Verden ikke vil staa til Paaske, hvis Sagen ikke gaar. Mange mene ogsaa, at denne nye Støtte for Statsskolerne vil blive en Hemsko paa vore

blomstrende Privatskoler*). Det er fra disse, vi skulle vente et friere og folkeligere Præg i Skoleopdragelsen og en Støtte for den nationale Bevægelse og for Folkefriheden i det Hele. Og dette kan ikke udtales høit nok i en Tid som denne, da vi have havt det bedrøvelige Syn, at 3 af vore Statsraader have baaret Vidnesbyrd om de raadne Anskuelser, der herske paa Samfundets Høider, ialfald i Hovedstaden, idet de offentlig beklage det stemme Hang, det norske Folk har til Frihed og Fædrelandskjærlighed.

Det endelige Udfald bliver vel, at Sagen udsættes og det baade længe og vel; det lader ogsaa til, at Forsynet agter at give os ganske andre Ting, end det lærde Skolevæsen at tænke paa.

I Lagthinget holder man nu paa at ødelægge Odelsthingets Beslutning til en ny Skydslov. § 1 om at Skydsbetalingen med Amtsformandskabets Samtykke kunde forhøies til 48 ß for Milen for Heste og 28 Stilling for hver Norskarl, er allerede strøgen. 48, siger og skriver otte og fireti, Taler skal være holdte om denne Bestemmelse! Ja vi har et grundigt „Overhus", og det farer sandelig ikke over Sagerne med en Harelab.

*) Privatskolerne har 1200 Elever eller omtrent Trediedelen af samtlige Elever ved de lærde Skoler.

Kristiania, den 10de April 1869.

Forhandlingerne om Skolesagen fortsættes idag og optog hele Formiddagsmødet. Sverdrups igaar fremsatte Forslag, som til idag var besørget trykt, gik i det væsentligste ud paa Forkastelse af den foreslaaede Examenskommission og paa at betrygge Eleverne fra de private Skoler mod Vilkaarlighed fra de lærde Skolers Side. Det bestemmer, at de skriftlige Opgaver skulle gives af Universitetets Fakulteter, og af Rektor indsendes til Bedømmelse af disse, medens den mundtlige Del af Examen artium skal afholdes af vedkommende Gymnasiums Lærere i Overvær af 2 Censorer beskikkede af Overbestyrelsen, samt at Privatisterne skulle have frit Valg mellem at underkaste sig den hele Artium ved de offentlige Skoler eller som hidtil ved Universitetet. Forslaget vedtoges, for sidste Dels vedkommende, mod 2 St. (Irgens og Schawland).

I Komiteindstillingen var foreslaaet, at enhver, der fremstillede sig til Examen artium, havde at erlægge et Gebyr, de fra Statsskolerne udgaaede af 10 Spd. og Privatisterne af 15 Spd. Efter Forslag af J. Olassen blev det med over 60 St. besluttet, at Lighed for begge Slags Artianere burde finde Sted, og at Gebyret skulde være 10 Spd. En meget livlig Debat opstod ved Behandlingen af Lovforslaget om Forandring i Universitetsfundatsen, idet der ved Realartiums Oprettelse opstaar Spørgsmaal om, hvorvidt Realstudenterne skulle have Adgang til Embedsexaminer i de forskjellige Fag uden at underkaste sig særskilt Prøve i Latin og Græsk. J. Sverdrup bestried Latinkundskabens Nødvendighed for Jurister og Medicinere. Ved Voteringen blev med 49 Stemmer Latinexamen sløifet for disse Studerende.

Komiteindstillingen om Lofotloven blev igaar refereret i Odelsthinget. Indstillingen gaar ud paa en Indskrænkning i Frihavs-Principet.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet angaaende Lofotfisket, dat. Svolvær 9de ds.:

Fisket igaar ubetydeligt hele Østlofoten, dog i Henningsvær, hvor endnu henved 600 Baade, ret godt Linefiske; Garnfisket mindre godt og ujevnt. Hele Vestlofoten jevnt godt allesteds Redskaber, Priser uforandrede. Endel Kjøbefartøier afseilede til Tørreplådsen.

Autorisationer. Kand. jur. O. A. Ronneberg er den 8de April sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Underretterne.

— Hos Byfogden i Kragerø, Christie, der ved høieste Resolution af 30te Marts sidstleden har erholdt Tilladelse til for et Tidsrum af 2 Aar ved sit Embedes Bestyrelse at benytte edsvoren Fuldmægtig, er Kand. jur. P. M. S. Agersborg autoriseret som saadan.

Den internationale arkæologiske Kongres, som, efterat der havde været afholdt Møder i 1856 i Spezzia og i 1866 i Neuchatel, definitivt konstitueredes i Paris 1867, vil iaar holde sit Møde i Kjøbenhavn, der vil blive aabnet den 27de August og vare til den 3die September. Enhver, der interesserer sig for Videnskabens Fremskridt, kan deltage i Kongressen imod at løse Adgangskort (a 4 Rdl. dansk) hos Kongressens Kasserer, Justitsraad Bang, Kasserer ved Privatbanken i Kjøbenhavn, eller hos den danske Konsul i Paris, Hr. P. Kalon, Baron Hambro i London, Generalkonsul Lorck i Leipzig, Konsul Dalgas i Livorno eller Generalkonsul Pallisen i St. Petersborg. Nærmere Oplysninger meddeles af Kongressens Sekretær, Hr. Vald. Schmidt, som modtager Anmeldelser, og Komiteen vil drage Omsorg for at skaffe Logis til de Medlemmer, der før den 15de August have anmeldt deres definitive Ankomst. De Spørgsmaal, som Komiteen foreslaar til Drøftelse, ere følgende: 1) De Stenredskaber, som man har fundet i Braccier og Huler; 2) Kjøkkenmøddingerne og de Oplag af Flintestensredskaber, som man har opdaget paa de danske Kyster; 3) Dolmen-Faunen; 4) Broncealderens Begravelsesskikke; 5) Broncealderen i Østersølandene og de øvrige europæiske Lande; 6) Jernalderen, dens Oprindelse i Nordeuropa. Nogle Dage agtes anvendte til Udflugter i Kjøbenhavns Omegn, paa hvilke man bl. A. vil besøge nogle Kjøkkenmøddinger. Kongressen afholdes under Hs. Maj. den danske Konges Protektorat og Etatsraad Worsaaes Præsidium. Kongressen har syv korresponderende Medlemmer, nemlig de fire Stiftere af Kongressen i Spezzia og Præsidenterne for Kongresserne i Neuchatel, Paris og London, samt desuden en Mængde ved Valg udsede korresponderende Medlemmer, blandt hvilke følgende Nordmænd: Professor Sophus Bugge, Toldkasserer i Bergen, Kristie, Professor L. K. Daa, Adjunkt Gjessing i Kristiansand, Rektor Henrichsen i Aalesund, Professor C. A. Holmboe, Professor Th. Kjerulf, Antikvar N. Nikolaysen, Kjøbmand A. G. Nordvi i Finmarken, Adjunkt Siegward Petersen, Professor O. Rygh og Kand. Eilert Sundt.

Theodor Olshausen, den bekjendte Slesvigholsteiner, er afgaaet ved Døden i Hamborg Tirsdagen den 30te Marts. Olshausen var født i Glückstadt den 19de Juli 1802, tog juridisk Examen i Kiel i 1829 og blev Advokat. Fra 1830 redigerede han „Kieler Korrespondenzblatt", i hvilken Stilling han med Iver søgte at forberede det slesvigholstenske Oprør, hvori han som bekjendt deltog som en af Hovedmændene. Efter Oprøret begav han sig til Amerika, hvor han opholdt sig fra 1852 til 1865 og bl. A. udgav et tydsk Blad. I 1865 vendte han tilbage til Tydskland, men følte sig ikke tiltalt af det preussiske Regimente, hvorfor han tog Ophold i Zürich. Derfra kom han sidste Efteraar til Hamborg for at besøge sine Slægtninge og døde her Dagen efter Paaske.

Kristiania Theater. Igaaraftes opførtes for anden Gang Henr. Hertz's nyeste Stykke „Tre Dage i Padua", som fra Kjøbenhavns Theater, hvor det har gjort megen Lykke i denne Vinter, er bleven overført hid. Det er et ganske behændigt, skjønt noget mat og vel langtrukkent Situationsstykke, med en Intrige, som delvis er laant fra en af Bacaccio's Fortællinger. Hovedrollen spilles af en ung Dame, som, idet hun arbeider for at forsone sin Søster med hendes skinsyge Mand, uden egentlig at tænke derpaa, samtidig kommer til at skaffe sig selv en Tilbeder. Rollen blev spillet af Fru Juell. Hovedgrunden til, at dette Stykke ikke rigtig gjør den Lykke, man kunde vente, er upaatvivlelig den, at det er vel tarveligt besat. Saaledes er det uforstaaeligt, hvorfor ikke Hr. J. Brun har faaet Munkens Rolle, der fuldstændig ligger for ham, og som nu udføres — mindre tækkeligt — af Hr. Juell; ligeledes burde ubetvivlelig Fru Gundersens Talent ved en saadan Leilighed være bleven anvendt i en af de to Damerollen, saameget mere som denne Skuespillerinde iøvrigt for Øieblikket just ikke bliver overbetrengt med Roller.

Dødsfald. Igaar ved Dampskibet Stavangers Ankomst skal en af Passagererne umiddelbart efter Landstigningen være død af et Slagtilfælde.

— Forleden Dags Morgen fandtes en ung Mand liggende død paa Festningsbryggen med Overkroppen helt oppe paa Bryggen, men med Fødderne hængende i Vandet. Ved den igaar foretagne Obduktionsforretning skal det have vist sig, at han er død ved, at et Blodkar er sprunget. Sandsynligvis er han om Natten i Mørket faldt ud for Bryggen, og under Strævet for at komme op fra den bløde Bund, hvor Vandet forøvrigt ikke er dybt, har han overanstrengt sig.

Tekniske Skoler i Kristiania og Trondhjem. Budgetkomiteens Indstilling om disse Sager er nu tildels færdig fra Trykken og vil rimeligvis snart komme til Behandling i Storthinget.

To Indlæg (af Henrik Krohn og Kristoffer Janson) i Anledning af Stipendiat L. Daaes historiske Forelæsninger i Bergen er udkomne i Boghandelen som Aftryk af Bergens Tidende og Bergensposten. Vi skulle senere give en nærmere Anmeldelse af disse velskrevne Tilsvar.

Skudpenge. Ifølge Kgb. Adr. er i Numedal og Sandsvers Fogderi i Aaret 1868 udbetalt Skudpenge for 6 Bjørne, 2 Gauper, 13 Ørne og 58 Hønsehøge.

Hr. Peter Thr. Duborgh i Kristiania er udnævnt til Konsul for Republiken Argentina.

Nyt Skib. Svelvig den 30te Marts. (Mgbl.) I Overvær af en efter Forholdene meget stor Mængde Tilskuere gik idag et Skib af Stabelen paa Jørgensens Verft. Skibet, hvis Navn er „Statsraad Broch", og udmærker sig lige meget ved Skjønhed og Elegance i Former, som ved Fordelagtighed i Konstruktion, er 161½ K.-L., og er solgt til DHrr. Ludvigsen & Schjelderup, Assessor Brun m. Fl. Dette er allerede det fjerde Skib, som er bygget ved dette Verft og 2de vakre Skrog ere formodentlig færdige til Afløbning endnu i næste Maaned.

Til Exempel og Efterligning ville vi ikke undlade at berette, at den første Handling ombord i Skibet, efterat det var kommen paa Vandet, var Gudstjeneste af Stedets Præst, Hr. Pastor Blix. I en længere belivet Tale tolkede han Dagens Betydning og ønskede Held og Velsignelse over Skibet, dets Fører og Rederi. Til Slutning bragte han Verftets driftige Eier, Hr. Jørgensen, en hjertelig Tak fra Arbeiderne og deres Familier.

Fra Svend Foyn er ifølge „Tunsbergeren", Underretning indløben fra Vadsø, hvorhen ikke blot hans Dampere, men ogsaa Transportbriggen lykkelig har naaet frem trods det ofte haarde Veir, den har havt at kjæmpe mod. Med Hvalen havde Hr. Foyen endda ikke fornyet Bekjendtskabet.

Mulig Misgjerning. I Søndags jordfæstedes, skriver „Gjeng.", paa Tjømø Kirkegaard Liget af en Tjenestepige, der fandtes død i en Brønd og saa forslaaet, at det strax omtaltes, at en Ugjerning skulde være begaaet. Hvorvidt nogen saadan har fundet Sted, vides ikke. Imidlertid skal Forhør være optaget.

Mellem endel Lærredrenge og Trondhjems Garnisons Menige har der i den senere Tid, skriver „Thr. Stiftst.", været et temmelig stærkt Uvenskab, hvilket ogsaa har givet sig Luft ved Sammenstød paa Gaden i nogle Aftener i afvigte Uge, hvorunder der tildels har været brugt Uværge; — bl. A. har en Soldat brugt sin Sabelbajonet og med denne tilføiet en af sine Modstandere — en Smedegut — et dygtigt Slag i Ansigtet, hvorved et stort Hug eller Skaar er frembragt ved hans venstre Øienlaag. Forøveren er ikke opdaget. Det har nu i nogle Dage været roligt igjen.

Garnmaskernes Størrelse. I Bergens Handelsforenings sidste Møde oplæstes en Skr. fra Herman Baars, gaaende ud paa at anbefale, at Vaarsild herefter skulde sælges efter Maal og ikke efter Tal. Dette vilde nemlig føre til, at Fiskerne ikke længere vilde finde sig tjente med at bruge de for Fiskeriet saa skadelige smaamaskede Garn. I Handelsforeningen, hvor Sagen foreløbig blev drøftet, ytredes, ifølge „Ber. Adr.", Frygt for, at Maalingen vilde medføre Vanskeligheder og utilstrækkelig til at bevirke nogen Forandring i Garnmaskernes Størrelse.

„Potetskrigen" i Bergen ifjor. Bergens Adr. skriver: Oprørssagens Behandling er nu rykket saa vidt frem, at Vidneforselen er bleven tilendebragt, og at Referenten har faaet Udsættelse for at forfatte sin Indstilling. Formodentlig vil Underretsdommen ikke kunne blive afsagt endnu paa en 2 a 3 Maaneders Tid.

Kong Karls for nogen Tid siden udkomne Afhandling om Nationalforsvaret skal ifølge Snäll-Posten, paa Keiser Napoleons Befaling være bleven oversat paa Fransk og i et Antal af 50,000 Exemplarer uddelt i den franske Hær.

Det almindelige danske Studentermøde, der var sammenkalt for at tage Beslutning om, hvorvidt man skulde modtage den fra Kristiania udgaaede Indbydelse, lededes af Høiesteretsadvokat H. N. Hansen. Efterat Senioratet ved den ledende Senior, Cand. phil. P. Hansen, havde motiveret sit Forslag, som gik ud paa, at man skulde modtage Indbydelsen, stillede Kand. Valls et Forslag om, at man af Hensyn til Tidsomstændighederne og de politiske Forhold skulde afslaa den. Han støttedes heri af Cand. philol. Hauch, Cand. theol. A. E. Larsen og Cand. jur. N. Madvig, der alle fremhævede de sørgelige politiske Tilstande og Hensynet til Slesvigerne som Grunde for deres Anskuelse, og iøvrigt holdt sig til, at Studentermøderne nu vare en overlevet Form, som man ikke skulde gjenoplive. Senioratets Forslag støttedes derimod af Red. Ploug, Dr. Rosenberg, Overretsprokurator Rode og Høiesteretssekretær Schiørring, der særlig lagde Vægt paa, at man ikke burde berøve de Unge den Vækkelse og den Adgang til at gjøre personlige Bekjendtskaber, som disse Møder frembød, ligesom de ogsaa fremhævede, at den forestaaende Sammenkomst vilde faa en væsentlig forskjellig Karakter fra de tidligere. Afstemningen gav en aldeles overveiende Flerhed for at modtage Indbydelsen. Sluttelig bemyndigedes Senioratet til at supplere sig med 5 akademiske Borgere, for at træffe de nødvendige Foranstaltninger.

Bomuldsdyrkningen i Kina. I et tysk Blad meddeles: Kina vil sandsynligvis snart blive sat istand til at konkurrere i Bomuldshandelen med andre Lande. I de nordre Distrikter af Provinsen Kiang-se dyrkes 6,050,000 □ Akres Jord, hvoraf omtrent Halvten beplantes med Bomuld. Vel voxer Bomuldsbusken efter en Iagttagers Opgave ikke saa stærk og frodig som i Nordamerika, men Høsten giver dog i Gjennemsnit 1000—1250 ℔ pr. Akre. Konsul Medhurst beretter, at i Shanghai dyrkes 48,000 Akres med Bomuld, men han tilføier, at i den sidste Tid har de chinesiske Myndigheder forsøgt at oppebære en Afgift af den Bomuld, som er bestemt for det europæiske Marked. Men da saadanne Forholdsregler staar i Strid med Overenskomsten i Tien-tsin, har man anmodet den engelske Minister i Peking at nedlægge Forbud, og han har derved faaet en Anledning til at prøve Værdien af den nye Overenskomst med Kina.

Salget af de dansk-vestindiske Øer. Et privat Brev stadfæster Efterretningen om, at General Raasløff er paa Hjemreisen fra Amerika. Brevskriveren tilføier, at Præsident Grant og hans Kabinet skulle have erklæret sig for Traktatens Godkjendelse og lovet at anvende sin Indflydelse i denne Retning, men deler forresten den almindelige Frygt for, at med Raasløffs Bortreise stille Udsigterne sig kun lidet lovende.

Reverdy Johnson har atter gjort Løier i England, denne Gang i Newkastle, hvor man trods Alabamasagens nuværende Stilling overøste ham med Adresser og Lovtaler. Der synes ikke at kunne være synderlig Tvivl om, at Reverdy Johnson snart vil blive kaldt hjem; men endnu er han de Forenede Staters officielle Repræsentant, og den Hyldest, som han modtager i England, kan ikke overføres paa ham personlig, men gjælder ogsaa dem. Under den fuldstændige Mangel paa Gjensidighed fra Amerikas Side komme Englænderne ikke til at staa i det bedste Lys ved disse fortsatte Demonstrationer. Reverdy Johnson holdt ved Festmaaltidet i Newkastle en lang Tale, hvori han igjen udfoldede det humoristiske Talent, som New York Tribune nylig tog under Behandling. Da han til Slutning erklærede, at det aldrig kunde komme til Krig imellem England og de Forenede Stater, var Bifaldet overvældende.

Veirliget i Italien. Det fremgaar af Breve fra Rom, at Paaskeugen denne Gang har været hjemsøgt af et saa uheldigt og barskt Veirlig, som der ikke i Mands Minde har været paa denne Aarstid. Hele Marts har været kold, fugtig og raa, og der indtraadte ikke som ellers nogen Bedring henimod Maanedens Slutning, Alt var indhyllet i en ubehagelig Taage. I Passionsugen ere alle Samlingerne lukkede, og da Veiret ikke tillod Udflugter i Omegnen, var der ingen andre Adspredelser for de mange Fremmede end Kirkefesterne, hvis Trængsel og ensformige Pragt snart skræmme fra et gjentaget Besøg. I selve Paaskedagene slutter de kirkelige Høitideligheder med Peterskirkens Belysning og stor Illumination, men iaar var Regnveiret saa voldsomt, at alt Sligt maatte opgives til stor Skuffelse for Barbarernes store Skare. Mængden af Reisende har i denne Vinter været meget stor i Rom, vistnok tildels fordi Garibaldis Frisharetog og de romerske Opstandsforsøg ifjor skræmmede Mange og holdt dem tilbage. Mange af de Fremmede have besluttet sig til at afvente Festlighederne den 11te April, naar Paven holder sit halvhundredaarige Jubilæum som Geistlig, i Haabet om da at faa nogen Erstatning for Paaskeugens Skuffelse.

Ogsaa i det sydlige Italien har Foraaret imidlertid været ganske ualmindelig koldt og barskt. I Neapel have Storm og Regn vexlet med hinanden, saa at Breve af 27de Marts omtale som noget Paafaldende og Glædeligt, at Solen har skinnet, i hvilken Anledning da hele Neapel var ude at trække frisk Luft. Gjentagne Gange har Stormen medført Skyer af gulligt Sand fra Afrikas Ørkener, og naar dette blandedes med Regnen, skal Virkningen have været meget ubehagelig baade for Klæderne og Føret. Efterretninger fra den 29de Marts fortæller om blaa Himmel, men om en mat og bleg Sol, un sole ammolato, som Neapolitanerne udtrykke sig, og man venter endnu flere Storme. Vesuv er for Tiden roligt, men store Røgskydr vidne om fortsat indre Gjæring.

Thiers sidste Tale i Kamret, som holdtes, der hvor skulde tales om Budgettet, men kun omhandlede Statsforfatningen i Almindelighed, angives som det egentlige Svar paa et nylig udkommet Flyveskrift „lettre à un electeus" (Brev til en Vælger), der har gjort stor Opsigt, og som helt igjennem er en Forherligelse af det napoleoniske Keiserdømme. Valgene spiller i det Hele taget i de sidste Dage en stor Rolle, alle politiske Forhandlinger dreier sig direkte eller indirekte derom, og mest giver dette sig naturligvis tilkjende inden selve Kamrene.

At Reverdy Johnson snart vilde tilbagekaldes fra sin amerikanske Gesandtskabspost i England, har man længe ventet. Et Telegram meddeler nu, at i hans Sted Lothorp Motley er udnævnt til denne Stilling.

Prindsen af Wales vil paa sin Udenlandsreise fra Konstantinopel gaa til Sebastopol og Kaukasus. I Sebastopol gjør man store Forberedelser til hans Modtagelse.

Den franske Oppositionspresses Sprog bliver, synes det, hver Dag dristigere og mere truende. Den angriber ikke blot Regjeringen, men ofte ogsaa Religionen. Republikanerne i Frankrige er hyppig Fritænkere. Det meget udbredte Blad Siècle havde ved Paaske en Artikel, hvori det forslagsvis spurgte, om „det ikke nu var paa Tide at holde op med Jødernes og de Kristnes Paaskefest og i Stedet derfor feire en anden Fest, der mere kunde stemme med Tidens og Frankriges Aand: „La Pâque de la Révolution" (Revolutionens Paaskefest)?" Den Artikel, hvori Revolutionens Paaske blev prædiket, havde til Overskrift: „Opstandelse."

Paa de hurtigstgaaende Jernbanetog i England er det nu efter Parlamentslov besluttet, at der, hvor Toget gaar mindst 20 Mil uden Stoppested, skal indføres Sikkerhedsapparater, ved hvilket Passagererne under Farten kan paa-

kalde Konduktørens Hjælp og standse Toget. Dersom saadan Standsning sker uden Grund, betales en Bod af 5 £ som Straf.

Et Foredrag om Almueundervisningen i dens Forhold til Staten og Universitetsdannelsen.

(Af den engelske Skatkammerkantsler Robert Lowe).

(Forts. fra No. 81).

Taleren udviklede derpaa Mathematikens Værd og den Maade, hvorpaa der undervistes i denne Videnskab, i hvilken Henseende han bemærkede, at saaledes som Mathematiken nu studeredes. havde den et af To til Følge: enten blev hen fremmed for den Studerendes Aand og opbevaredes i hans Hukommelse, uden at trænge ind i hans Forstand og Tænkeevne, eller ogsaa trælbandt og beherskede den hans Aand, saa at han kun var i Stand til at tænke i abstrakte Formler og blev et unyttigt Væsen undtagen til de dybsindigste Regningsarter. Den første Napoleon brugte en Gang den store Mathematiker Laplace, maaske den største Mathematiker, der nogensinde havde levet, og en Geometer af første Rang, til Minister, men mærkede snart, at hans eneste Forestilling om Varetagelsen af hans Embedsforretninger knyttede sig til Differential- og Integralregning. (Latter).

Taleren gik dernæst over til Spørgsmaalet om Klassiciteten og sagde: „Sproget er Tankens Redskab, og hvor Tanken og Kundskaben ere tilstede, det beundringsværdigste Middel til at meddele den, men erstatter og træder ikke i Stedet for den. Det forud sætter Kundskab om Tingen og er kun nyttigt, naar denne Kundskab er vundet i det Øiemed at meddele Andre den. Jeg anser det for en daarlig og ufuldkommen Opfattelse af Undervisningen at ville indskrænke den til at lære nogetsomhelst Sprog; men vil man begynde med at gjøre et Sprog til en Del af Undervisningen, bør det være det Sprog, der er os nærmest vedkommende, og jeg tillader mig at sige, at i den Afveiningsvidenskab, jeg agter at indføre, tror jeg, at Engelsk har Forret for Latin og Græsk (Bifald). Jeg nedsætter ikke Latin og Græsk, langt fra. men jeg taler om, hvad der som det Vigtigste bør læres først, og jeg finder det høist sørgeligt at se, i hvilket Ubekjendtskab med vort eget Sprogs Literatur den store Masse af vore unge Mennesker opdrages. Latin er naturligvis meget nyttigt, da det er det eneste Middel, hvorved der kan vindes en stor Mængde Kundskaber, som ere gjemte i dette Sprog og ikke kunne findes andetsteds, ligesom det ogsaa har en herlig Literatur og er Nøglen til Kundskab i mange af de nyere Sprog. Det er unegtelig et Studium af meget stor Vigtighed; men vi bør stedse huske paa, at det Folk, der i enhver Tidsalder er blevet betragtet som et Mønster paa Lethed i Udtrykket, det græske, ikke kjendte noget andet Sprog end sit eget. Romerne lærte to Sprog, Latin og Græsk, men lærte kun Græsk nok til at forsømme deres Latin; deres Literatur staar ubeskrivelig langt tilbage sammenlignet den Folkestamme, som gik forud for dem og bare kunde et Sprog (Græsk.) Men forudsat, at vi skulle lære Latin og Græsk, bør vise vel til, hvorledes vi bære os ad dermed. Det er ingen Spøg at lære Latin og Græsk, men det er en Spøg i Sammenligning med at lære latinsk og græsk Grammatik. Sproget et Et og Grammatiken et Andet, og jeg er enig med den vittige Tydsker Heine, der siger: „Hvor heldigt var det ikke for Romerne, at de ikke behøvede at lære latinsk Grammatik, ellers vilde de ikke have faaet Tid til at indtage Verden (Latter og Bifald)“.

„For 300 Aar siden indsaa Montaigne dette og udviklede det i de kraftigste Udtryk, idet han fremhævede, hvor let det var at lære Latin med saare lidt Grammatik for at kunne tale det, og fortæller, at han, uden Pisk og Taarer, blev i kort Tid i Stand til at tale ligesaa godt og rent Latin som Læreren. Men det er ikke det, der fyldestgjør Øiemedet; det hedder, at man bør danne Aanden, og Drengen nødsages til at gjennemgaa en Tortur af udførlige Grammatiker, som han tvinges til at lære udenad, men hvoraf han har glemt hvert Ord og hver Stavelse, førend han er bleven tyve Aar gammel. Det er, synes mig, et Slags Tilbedelse af det Unyttige (Latter og Bifald). Det synes at blive anseet for saa overmaade smukt at lære Noget, som Ingen kan have mindste Nytte af (stærk Latter). Pedanten tror, at Intet duer til Undervisvisning eller til at danne Aanden, naar det ikke længer hen i Livet er aldeles unyttigt (Latter). Tror man, at Hovedøiemedet med Menneskenes Undervisning er at gjøre dem til Haarkløvere, Smaadigtere og Skolemestere, gaar man den rette Vei; men er det Hensigten at gjøre dem skikkede til Livets Gjerning, mener jeg med Sidney Smith, at vi faa for meget Latin og Græsk, og at det, hvis vi endelig skulle have det, bør læres os paa en anden Maade. Sproget er blevet til, skjønt vi ikke vide hvorledes, og voxet som et Træ eller en Plante, uden at være blevet dannet efter almindelige Regler. Naar man derfor søger at opløse almindelige Regler, hvad der aldrig er blevet dannet efter saadanne, saa faaer man Sand, og Følgen bliver, at Ens Ungdomsaar bliver ulykkelige, fordi man er blevet proppet med saadanne Regler, og at man dernæst opdager, at Undtagelserne ere næsten ligesaa talrige som Reglerne, og man ikke ved, hvad der er Regel, og hvad der er Undtagelse (Latter og Bifald)“.

„Der er nok en Ting, mod hvilken jeg nedlægger Indsigelse, og det er de latinske Vers. (Bifald.) Jeg tror ikke, at Digternes Historie er saa opmuntrende, at Menneskeslægten bør stræbe efter at gjøre saa mange unge Mennesker som muligt til Digtere og Versemagere. Det sletteste af alle de smaa selskabelige Talenter, et Menneske kan besidde, er maaske det at kunne skrive Vers (Latter); og dog medgaar der flere Aar af vort Liv til Forsøget paa at lære os at skrive latinske Vers, som dog i Almindelighed kun ere et Flikeværk af Udtryk, der ere stjaalne fra forskjellige Forfattere, og hvis Betydning Tyven meget ofte ikke engang selv forstaar (Latter). Jeg har saamæn ofte faaet Ros for Vers, jeg ikke selv kunde forklare (Lydelig Latter) Der er en anden Ting, der efter min Mening er ligesaa taabelig, og det er den Maade, hvorpaa vi lære et Sprog. Jeg antager, at man kan et Sprog, naar man flydende og let kan læse en god, jevn, ligefrem Forfatter, der skriver grammatikalsk og fornuftigt. Det lader sig forholdsvis meget snart gjøre med Latin og Græsk, hvis det var Alt, hvad der forlanges. Men det er ikke halvt nok; der er ingen Tortur deri; det er altfor simpelt (Latter). Hvad man maa gjøre, er, at man maa tage et saa uklart Sted som muligt, hvor Affkriveren har været søvnig eller drukken og ikke har forstaaet Meningen af Texten, og saa maa man læse tre, fire Sider Anmærkninger af alle de vise Mænd, der have læst dette Sted og paa meget slet Latin sagt, hvorledes det efter deres Mening burde forandres, og saa skal man endelig selv sige sin Mening om det. Jeg tør sige, at dersom Æschylos skulde komme til Live igjen, vilde Examinatoren i Oxford med Lethed kunne sætte ham i Bet i hans egne Vers (lydelig Latter og Bifald), og hvad Homer angaar, da er jeg vis paa, at han ikke kjendte Forskjellen mellem Nominativ og Akkusativ og aldrig havde hørt Tale om den (Latter). Og dog anvendes de bedste Aar af vort Liv paa saadanne unyttige Undersøgelser af Værker, som frembragtes af Mænd, der vare fuldstændigt uvidende om de Regler, vi søge at udlede af dem.

Jeg gaar nu over til en anden Ting, mine Herrer, der stedse har gjort et stærkt Indtryk paa mig, og det er den umaadelige Tid, der anvendes paa den gamle Historie. Misforstaar mig ikke. Den gamle Historie er meget vigtig Sag, et overordentlig smukt Studium; men den er ikke saa vigtig som den nyere Historie og har ikke nær saa megen Indflydelse paa vore Forhold. Betænker, hvad den er. Den gamle Historie kjender kun to Tilstande, den monarkiske og den kommunale. Forestillingen om et stort Samfund, som bestaar i Kraft af Repræsentationsregelen, om en Regering, der strakte sig udenfor en enkelt Byes Grænser, er aldrig opstaaet hos de Gamle. Vi tilbringe saaledes de bedste Aar af vort Liv med at studere en Historie, hvori det, som udgjør Forskjellen mellem ny og gammel Historie og som er vort Samfunds Hovedeiendommeligheder, var fuldstændig ubekjendt, idet Tanken om at lade Folket repræsentere i en Nationalforsamling ved valgte Mænd, der til en vis Grad har gjort det muligt at forene Tilværelsen af et stort Land med Tilværelsen af en vis Grad af Frihed, endnu ikke var opstaaet. Det romerske Keiserdømme opstod af Nødvendigheden, fordi de Gamle, da Rom var blevet for stort til at vedblive at være en Kommune, ikke kjendte noget andet Middel, end at sætte en Cæsar, en Enehersker, over det hele Samfund. Den Tanke, saaledes som vi nu vilde gjøre, at sende Ombudsmænd fra de forskjellige Landsdele til Rom for at raadslaa om, hvad der vilde være til hele Statens Gavn, faldt dem ikke ind; det er en Opdagelse, som er mange hundrede Aar yngre. Og dog er det til denne Historie, der savner det Allervigtigste af den nyere Historie, at de bedste Aar af vort Liv blive helligede. Jeg siger ikke, at den Tid er spildt, men det er sørgeligt at tænke sig, at denne Historie er et Hjælpemiddel for den nyere Historie, men skal træde istedetfor Kundskaben om denne. Har Nogen tilstrækkeligt Kjendskab til den nyere og Middelalderens Historie, er det unegtelig meget nyttigt, at han ogsaa har Kjendskab til hine gamle Samfundshistorie, for at han kan sammenligne den ene med den anden; men har han ikke Kjendskab til den nyere Historie, hvortil nytter saa den anden? Han er da ikke istand til at gjøre Sammenligninger, og Studiet bliver ufrugtbart og ørkesløst. Hin gamle Tingenes Tilstand er aldeles forsvunden; den forsvandt, for aldrig at vende tilbage, med det romerske Riges Fald, og paa dens Ruiner opstod en ny Tingenes Tilstand, Lensvæsenet og Middelalderens Statsforfatninger, der have modnet sig til den Tingenes Tilstand, vi nu have i Europa. Om alt dette lærer vor Ungdom Intet; dette Æmne forelægges aldrig for den, og dens Opmærksomhed tvinges og indskrænkes til Kjævlerier, Krige og Rænker mellem smaa Fristater, der alle tilsammen knapt talte saa mange Indbyggere som denne ene store By (ɔ: Edinburgh).

„Dernæst, mine Herrer, er der endnu en stor Feil ved denne udelukkende Henvisning til Oldtiden af Ungdommens Aand, og det er den, at Oldtidens Opfattelse af Kundskab aldeles mangler det, som er Hovedsagen ved vor Opfattelse af den. Jeg tror ikke, at man ved Studiet af Oldtiden nogensteds vil finde, hvad der nu er i Alles Mund, Tanken om Fremskridt. De Gamle havde den Forestilling, at Kundskab var et Slags vedvarende, uforanderlig Størrelse, der ikke godt kunde forøges, om den end lod sig søge. Vilde Nogen søge Kundskab, gav han sig ikke til at spørge Naturen og iagttage dens Fremtoninger og granske og undersøge dem, men trak sine Syvmilestøvler paa og reiste til Ægypten eller Persien eller et andet Sted, saa langt han kunde komme i Haab om at træffe nogle vise Mænd der, som kunde sige ham Besked om det Hele (Latter og Bifald). Det var Tilfældet med Thales, Plato selv og alle Oldtidens store Mænd. Det er ingen ringe Feil ved en Undervisningsmaade, at den forholder Ungdommen den Opfattelse, som er Nøglen til hele det nyere Samfunds Væsen, at vi ikke bør betragte Tingene som stillestaaende, men betragte Menneskene som en Isbræ, der stedse har været i Bevægelse, stedse har rykket frem, stedse er gaaet fra Godt til Bedre, eller fra Bedre til Værre, som det nu kan falde sig. Denne Opfattelse af Fremadskriden, om en uophørlig Forandring og Udvikling mangler, saavidt jeg ved, ganske i Oldtidens Verden, og jeg troer ikke, at det er for meget forlangt, at først denne Forestilling blandt Andet indpræges Ungdommen, førend den bruger saa saare megen Tid paa Studiet af en Samfundstilstand, der nu slet ikke mere er til. Jeg vil ikke opholde Dem med Betragtninger om de Gamles Sædelære og Metafysik. De kjendte formodentlig ligesaa meget til den aandelige Viden som vi, hverken synderlig mere eller synderlig mindre, og uden at tale nærbødigt om dem, vil jeg kun sige, at der ikke var To iblandt dem — jeg vil ikke tale om, hvorledes det forholder sig hos os — der vare af samme Mening (Latter). Der foreskrives os visse Stykker af de Gamles Oldtid, og det forlanges af os, at vi skulle vide, hvormange Archonter der var i Athen, skjønt vi sandsynligvis ikke vide, hvormange Skatkammerlorder der er i London (Latter). Lærlingen maa vide fuldstændig Besked om deres Domstole, skjønt han knapt kjender Navnene paa sine egne, og maa tage sin Dosis af de Gamles Love og Samfundsforhold, Ting, der ere hans ungdommelige Aand høist modbydelige og kun have Værd, forsaavidt de sammenholdes med vore Samfundsforhold, om hvilke han holdes i dyb Uvidenhed (Bifald).

„En anden Ting, der ikke er lidet brydsom, er den gamle Geografi. Der anvendes en hel Del Tid paa at studere Inddelingerne af Lande, der forlængst have ophørt at være til eller have nogen praktisk Indflydelse paa Verdens Anliggender; skal den gamle Historie studeres i dens Enkeltheder, maa disse Ting naturligvis læres; men det er sørgeligt at tænke sig, hvor den nyere Geografi bliver forsømt, ja der er Intet, som forsømmes mere end den. Jeg har, som de vide, været i Australien, men har kun meget sjelden truffet Nogen, der har kunnet sige mig, hvilke Kolonier der ere i Australien, det skulde da være, at han selv havde været der eller havde Slægtninge der. Der fortælles, at Øen Java paa Kongressen i Wien blev afstaaet til Hollænderne af Lord Castlereagh, fordi han ikke kunde finde

---

med Guld; hvor dog alt lever op og fryder sig, Planterne saavelsom Menneskerne, som igaar var paavej til at fortvile, fordi ikke alt gik efter deres Hoved. Nu, Folk er nu engang saa fromme som Kapusinere, naar Præsten ser og hører dem, men ellers, især i Prøvelsens Timer, er det ikke stort bevendt med deres Dyder, til Exempel med Hengivenhed i Guds Vilje, hvorom man ved at tale saa smukt, naar det staar vel til i Huset, i Fjøset og paa Marken. Jeg kan dog egentlig ikke dadle nogen for, at det er saa, kun skulde man da heller ikke ville synes bedre og helligere. Jeg ved vel og har ofte noksom erfaret det, at det tynger sværest paa ens Sind, hvad med den bedste Vilje og al Kraft ikke lader sig gjøre anderledes."

„Men saadant forekommer ofte i Livet og man maa dog ogsaa lære at bære det!" sagde Mari, idet hun traadde frem.

Sepp vendte sig raskt om. Det syntes ham i det første Øjeblik ubehageligt at være blevet hørt og forstaat af Mari. Dog snart blev Udtrykket i hans Ansigt saa venligt som sædvanligt.

Han gjorde endnu et Par kraftige Slag, lagde derpaa Lja og Hammer fra sig og sagde: „Konsten at lære at bære, gode Mari, er ikke Hvermands Sag. Mig har det faldt lettere at arbejde mig ud af Armoden end at bære den. Min Fader var en sand Mester i at lide og taale. Vor Natur er imidlertid forskjellig. Den Mester, jeg arbejdede hos udenlands plejede at sige: Folk er ialmindelighed saa dumme og slette, at det lønner sig ikke Umagen at sige dem noget fornuftigt. Men jeg mente: Netop fordi de var saa — saa forkjerte, skulde man gjøre, hvad man kunde for at gjøre dem bedre og fornuftigere."

„Men tilstaa mig nu engang, hvad har Du udrettet?"

„Intet — sletintet!" sagde Sepp, idet han hurtigt stod

ikke behager eder, saa er det en Smagssag; den behager mig."

Der gives ikke mange Bønder, der tænker som Sepp, som slet intet gjør, slet intet Offer bringer for det kjære Skin; men endnu meget sjeldnere findes der Kvinder, som passer til saadanne Naringer.

Ikke alene rige Bondekoner, som, uden at Mændene mærker det, kan lure ud af den fulde Pengehose nu og da et halvt Snes Daler, vil smykke og udmaje idetmindste Stasstuen og sig selv med alt muligt, men ogsaa Piger, der i det ensomme Kammer trokler sammen Overtøjet af en gammel Regnskjærm til Særk, kjøber sig en Sølvrosenkrans med svære Sølvmedaljonger og et Silkes Skjørt for den surt fortjente Løn. Men Mari hørte nu ligesaa lidt til de første som hun tidligere havde hørt til de sidste. Ikke paa Sager, der, som hun plejede at sige, hverken nærede eller varmede, satte hun Pris, men hendes Kister med Dækketøj og Linned var hendes største Glæde, og hun kunde derfor ikke begribe, hvorledes nogen kunde finde en Fornøjelse i at hænge paa sig alskens Flitter og Fjas. Ligesaa latterlig forekom hende mange Kvinders Lyst til at gjælde for særdeles ordentlige og de Midler, hvormed de søgte at naa dette Maal. Det forekom hende rigtig naragtigt at se sine Naboersker fare om i Huset den hele Dag med en Støvekost i Haanden, især viste de sig ivrige udenfor Huset. Traadde hun da nogen Gang ind i Stuen til en af disse „Ordenselskende", saa saa det rigtignok ud som i en Præstegaard, og Konen stod foran Husdøren med Badskefillen i Haanden og tilraabte enhver Indtrædende som Gud Moses: „Tag dine Sko af!" I de andre Værelser var der en Orden, som fortjente et ganske andet Navn. Mari holdt vist saa meget paa god Orden som nogen, men det var hende mindre om Skinnet end Sagen at gjøre. Farisæismen i

op for at hente en ny Lja. Da han havde sat sig igjen, fortsatte han:

„Netop det hviler saa tungt paa mig, at jeg skal føje mig i det ligesom i stygt Vejr, at jeg aldeles intet kan gjøre mod det."

„Mod hvilket?"

„Mod hvad? —!" udbrød Sepp heftigt. „Mod Dumhed, Overtro og tomt Formvæsen istedetfor Religion, mod de riges Almagt og de fattiges Sneglenatur og mod —"

„Rosenkrans, Vievand og Skorpioner", føjede Mari hurtigt til.

„Har Du ogsaa hørt om det?"

„Hvorledes kunde jeg andet? Alle taler om det og begynder at slaa Kors for sig, naar de møder Dig. Er det Dig da ikke nok med det gamle. Du har allerede længe maattet leve som en af alle afskyet. Du maa have erfaret, hvor ondt det gjør, og har alligevel endnu ikke nok, men gjør det stedse værre. Vi har længe kjendt hinanden", vedblev hun efter en Pause, „og Du ved, det er ikke min Sag at gjøre Forestillinger, men naar Du taler saaledes, hvor der handles om de gamle fromme Skikke og Franz's Lykke, da kan, da tør jeg ikke længer tie."

„Ja, jeg mærker det", sagde Sepp med et Smil, som ikke var ganske istand til at skjule hans Mismod.

„Jeg skulde ville have en upartisk til at afgjøre", vedblev Mari ivrigt, „om min Tale idag var mere naragtig og unødvendig end din Tale igaar hos Ørneværten. Du har kastet en Sten i Barthles Have, som han vel aldrig faar ud igjen. Franz vil vist ikke takke Dig for det — hvad Marianne gjør, ved jeg ikke."

„Aa! stikker det deri?" sagde Sepp muntert; „nu, for den Sag behøver Du ikke at gjøre Dig nogen Bekymring; Franz er en, som faar to Piger paa hver Finger, naarsomhelst

den paa Kortet og undsaa sig ved at tilstaa sin Uvidenhed (Stærk Latter).

Jeg vil anføre et Exempel endnu, og det er hentet fra Bibelen, med Hensyn til hvilken man dog skulde have ventet sig noget Bedre. (Latter.) De vide Alle, at Mr. Bright i sidste Parlamentsamling meget vittig havde betegnet nogle Medlemmer med et Navn, der var taget efter en Hule (Latter og Bifald). Nu vel, mine Herrer, jeg forsikrer Dem, at jeg ikke traf et Menneske af tyve — og jeg taler om Folk med Dannelse — som vidste Noget om Adullams Hule (Latter og Bifald), og jeg saa mig sat i den sørgelige og nedværdigende Nødvendighed at maatte forklare dem, hvad det skulde sige og saaledes spidse den Pil, der var rettet imod mit eget Bryst*) (Stærk Latter og Bifald.)

Taleren meddelte nu en Fortegnelse over det, hvorom en dannet Engelskmand kan være fuldstændig uvidende. „Han kjender sandsynligvis ikke det mindste til sit eget Legemes Bygning og har ikke den fjerneste Forestilling om Forskjellen mellem Blodaarer og Pulsaarer, eller om Milten sidder i den høire eller venstre Side. Han har ikke faaet Undervisning i Naturlærens simpleste Sandheder, vil ikke kunne forklare Barometret eller Thermometret; ved Intet om Dyre- eller Plantelivets simpleste Love; kjender maaske ikke det mindste til Regning, en Ufuldkommenhed, han beholder hele sit Liv igjennem. Han staver maaske meget slet; thi jeg kjender en høitstaaende Mand, der i Oxford fik en Udmærkelse af første Klasse, og en af de Ting, hvorved han vandt sig den, var en Afhandling paa Engelsk, i hvilken der var 46 Bogstaveringsfeil (Latter). Han kjender maaske Intet til den nyere Geografi eller til sit eget Fædrelands, og behøver ikke at vide det mindste af Englands Historie (Latter og Bifald). Det er f. Ex. ikke saa længe siden, at en Mand, der havde udmærket sig ved et Universitet og derpaa var bleven Medarbeider ved et Tidsskrift, da Redaktøren foreslog ham at oplyse en Omstændighed ved en Hentydning til Lord Melbournes Ministerium, svarede, at han aldrig havde hørt tale om Lord Melbournes Ministerium (lydelig Latter og Bifald). Han behøver ikke at kjende det mindste til den nyere Historie, eller hvorledes den nuværende Samfundstilstand i Europa er bleven til, og heller ikke behøver han at kjende Noget til Middelalderens Historie, der dog er bleven saa vigtig, fordi, som vi Alle vide, en af de største Splittelser, der nogensinde er opstaaet i den engelske Kirke, hidrører fra, at Folk have dannet sig de taabeligste og mest overdrevne Forestillinger om alle Tings herlige Fuldkommenhed i hint skrækkelige Tidsrum, Middelalderens mørke Affnit (Latter). De have gjort det af ren Uvidenhed om, hvad de burde have vidst, og ere komne til den Overbevisning, at det Bedste, Nutidens Samfund med alle dets Hjælpemidler og Forbedringer kunde gjøre, vilde være saa snart som muligt at gjenindføre den Tingenes Tilstand, der fandt Sted paa det første Korstogs Tid (stærk Latter). (Forts.)

*) Mr. Bright havde nemlig, fordi Taleren og nogle af hans Meningsfæller havde holdt sig tilbage fra en Afstemning, sagt om dem, at de havde skjult sig i Adullams Hule (den Hule, hvor David skjulte sig paa sin Flugt), og kaldt dem Adullamiter.

Det meteorologiske Institut.

Barometret falder og staar lavest nordenfor Stat. Vinden er Vestlig til SVlig frisk i det nordlige Norge, Sydlig i det sydlige, frisk i Aalesund og paa Dovre. Overskyet Veir, Sne i Skudesnæs og senere i Bodø og Kristiania. Udsigterne ere til uroligt Veir paa Kysten, især nordenfor Stat, til Nedbør og senere Opklaring paa Østlandet.

Anmeldte Dødsfald.

Aker. Sofie Kamilla Schjerven, 5te Marts; Martin Kristiansen, 14de Marts. Bergen. Margrethe Schrøder Tønnesen, 16de Marts. Egersund. Apotheker J. H. Meier, 28de Febr. Kristiania. Berthe Larsen, 6te Marts; Knut Eckersberg, 7de Marts; Lucie Edvardine Homann, f. Bull, 18de Marts; Enkefru Johanne Marie Fleischer, paa Kongsberg 15de Marts; Hugo Fr. Balchen, 20de Marts. Levanger. Wilhelm J. Martini, 28de Febr. Skien. Marie A. Folkman, 13de Marts. Skogn. Nils Schjerve, 28de Decbr. f. A.; Cecilie Schjerve, 3die Marts. Tromsø. O. A. Forseth, 12te Febr. Trondhjem. Fru Maren A. K. Parelius, f. Lossius, 11te Marts; Kristine C. C. Bryn, f. Richter, 20de Febr.; Eilert Nikolay Brodtkorb, 10de Marts.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 11de April (Kl. 7—10) gives: **Statsmand og Borger**, Skuespil i 5 Akter af Scribe, oversat af Carl Borgaard.

Mandag den 12te April (Kl. 7—10) gives: **Tre Dage i Padua**, romantisk Skuespil i 3 Akter af Henrik Hertz: til Slutning: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Quebec — Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet **„Argonauts"** Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten

NB. **Fragten er yderst billig.** **S. E. Nielsen,**
Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven. Christiania.

Lambs Haand-Strikkemaskiner.

At jeg fra 1ste April dette Aar slutter min Detailhandel med Strikkemaskiner for Hr. Blichfeldt, og at jeg fra samme Dato overtager Udsalget af Maskinerne for egen Regning, bekjendtgjøres herved. — **Fotografi** af Maskinen sendes paa Forlangende.

Raadhusgaden No. 17. **Carl Christophersen,** Mekanikus.

Christiania Handskelager

(Nedre Slotsgade No. 8)

anbefales som velassorteret med norske og udenlandske Handsker.

A. Hennig.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra anbefales Forgylderarbeide, Speile, Gardinbørster og Stokke, Lister i alle Dimensioner, Tapetlister og Tapeter i godt Udvalg. **Møbler,** malede og polerede m. m. m.

Skriftgardiner for Butiker og Kontorer udføres hurtigt og billigt. Ordres modtages hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Mærk!

En Seminarist med mangeaarig Øvelse i at undervise modtager Børn, helst Begyndere, af begge Kjøn til Undervisning i de almindelige Skolefag. Reflekterende ville behage at henvende sig til Hr. Pastor Joh. Berg, Akersveien No. 9, hvor nærmere Oplysning kan erholdes.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen** i **Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:

To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. Johannes Bruu.

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, Rum, Genever, forskjellige Sorter Punsche samt reneste krydret Brændeviin udsælges fra
Johannes Bruu's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode Arac-Punsch udsælges fra
Johannes Bruu's Butik.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Nøgelost, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Brød.

Fra eget Bageri anbefales stort og velbagt Brød **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

han vil, og det af de vakreste, braveste og rigeste. Der gives i vort Land halve Kirker fuld og faa vil sige ham „nei"."

Hvo er vel den Moder, som ikke gjerne hører en saadan Tale og som ikke vilde tilgive den talende, selv om han nylig havde gjort en Streg i hendes Yndlingsregning? Rigtignok kan hun ligesaalidt som en Klokke medet tie, men hendes Tale er ikke mere Stormslag, men kun endnu den sidste Tones Hendøen, hvilket alligevel varer noget længe. Ligesom for at undskylde sig, sagde Mari: „Hun vilde intet sagt, hvis det ikke gjaldt Franz's Lykke, men en, som Marianne vokser ikke paa Kvist; hun tænkte ikke paa Formuen eller Skjønheden, men paa hendes Godhed. Hun lod sig vikle om en Finger; hun var saa taalmodig og føjelig som hendes salig Moder, der havde levet saa mønsterværdigt fredsommeligt med Barthle, som ikke en af hundrede havde været istand til. Og det maatte hun ogsaa sige, siden Talen var om den Ting. Det tykkedes hende naragtigt at stride om, hvad man skulde tro, for hun mente, at i det Stykke gjorde enhver saa godt han kunde. Ved saadan Strid faar man et ondt Rygte, gjør sig af mange forhadt, og forbedre nogen, kunde man ikke, naar man ikke var Præst; derfor havde hun Bevis, hvis han som ellers bestandig vilde have Bevis for det. Saaledes var Barthle ofte blevet udleet for sin høje Dørtærskel, som man snarere maa klatre end gaa over. Men alt forgjæves, ti Barthle siger: „Hvis han forandrer Tærskelen, passer ikke Døren længer, men saaledes som det er passer det fortræffeligt sammen, og det er det bedste. Saadant Flikværk duger ikke; ti for ham som tidligere for hans Fader er det godt som det er, og forøvrigt kommer det ingen mere ved." — Naar man nu ikke engang er istand til at bortsnakke et Stykke af den ubekvemme Dørtærskel, saa maa man ikke indbilde sig, at

Husvæsenet var hende ligesaameget imod som den anden hendes Mand.

Efter Maaltidet gik Folkene atter ud paa Marken med River og Høgafler. Mari ryddede af Bordet og Sepp begyndte at stelle paa de om Morgenen brugte Ljaer.

Mangen Bonde tør aldrig slippe sine Folk af Syne, men maa altid hænge enten foran eller bag dem. Naar en er rigtig doven, men hvis Gjerrighed alligevel ingen Ro giver hjemme, saa gaar han idetmindste med Riven bagefter. Men Sepp mente: „Hvo, der kan og vil arbejde, vil ogsaa gjøre det, om ikke Husbonden altid staar over ham; tvungen Kat fanger ingen Mus." Tidligere havde han ogsaa været baade for og bag, mindre for at drive de andre end fordi han havde Lyst til at være med at arbejde og foregaa med sit Eksempel. Nu blev han uden Frygt hjemme og sendte i sit Sted Erindringen om den højere Dagløn med Arbejderne i Marken og havde siden aldrig havt Aarsag til at være utilfreds med dem. Stolt over at Tillid blev sat til dem, gjorde de saameget de kunde for at gjøre sig fortjent til den højere Dagløn og den dem viste Tiltro. Men Sepp var imidertid ikke ledig hjemme; stedse hugsede han paa et eller andet Arbejde, som nødvendigt maatte gjøres. Hans Arbejdere og andre Folk kunde sige saameget de vilde: „at han nu burde holde sig rolig og gjøre sig det mageligt; han havde arbejdet nok i sine Levedage og havde nu Ret til at hvile sig"; det var alt forgjæves. Han havde det ligesom mange gamle Folk har det, naar de igjen engang kommer i Værtshuset og hører Dansemusikken. Da vaagner hos dem Erindringen om den skjønneste Tid i deres Liv. Mænd, som har sine Børnebørn hos sig paa Dansepladsen, lader sig gjerne ofte overtale til endnu engang at prøve, om det endnu vil gaa, og danser saa med de graahaarede Bedstemødre, saa at de yngre Dansere, der føler sig æret

ved det, gjerne overlader dem Pladsen alene og morer sig over at se paa dem og beundre deres Konstfærdighed. Og de fortjener det virkelig! De svinger sig som en Top og tænker paa den Tid, da de som glade Gutter og Jenter var paa alle Dansepladser.

Det gik Sepp, som aldrig havde danset i sit Liv, akkurat ligedan nu, naar han paa en vakker Dag saa alt i Liv og Bevægelse om sig. Han havde stedse havt sine fornøjeligste Timer ved Arbejdet; det havde været ham den taknemmeligste Veninde og bedste Trøsterinde, som det altid lykkedes at stille Ophidselsen, og ingen fik en værre Medfart end den, som kom til ham med den Paastand, at det var en Guds Straf, at Mennesket maatte æde sit Brød i sit Ansigts Sved.

Hvo, der isandhed og for dets egen Skyld elsker Arbejdet, den holder det ikke alene for et Middel til at samle Gods og Guld for derefter at kunne mæske sig og sove, men for den er det ogsaa Maal, Kald, ja eneste Fornøjelse. Ligesom Gartneren i den modne Frugt nyder endnu engang alle Saatidens, Plejens og Indhøstningens Glæder, erindrer sig smilende alle sine Plejebørn formedelst Sorgerne, saaledes opfriskes hos Oldingen, naar han ser de ved hans Flid frugtbargjorte Marker, Erindringen om de skjønneste Aar af hans Liv og med den vender ogsaa en Del af hans Kraft tilbage.

Sepp havde ofte oplevet dette, naar han, siddende foran Husdøren, overskuede sine herlige Jorder; idag oplevede han det paanyt. Han sad paa den store Dørstok i Svalen og hamrede paa Ljaerne saa flinkt og kraftigt som en Tyveaaring. Kun nu og da stansede han et Øjeblik og skuede ud i den skjønne Sommerdag. Mari, som ubemærket af ham stod bag Husdøren, hørte ham sige halv højt: „Det er atter engang en sand Pragtdag, der ikke lader sig opveje

Dagbladet.

No. 83. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 12te April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia“ hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hernøsand, 11te April. Aabent Vande paa Hernøsands Red, saaledes at Fartøier kan ligge godt beskyttede.

Hernod & Häggstrøm, Skibshandlere.

Upsala, 10de April. Studenterkorpset, talrig forsamlet, har besluttet at modtage Indbydelsen til Studentermødet i Kristiania. En forberedende Komite er nedsat.

Brüssel, 10de April. Ifølge „Independ. Belge“ have Underhandlingerne med Frankrige været indstillede indtil idag, da Frère-Orban senest idag skulde fremkomme med nye Forslag. Det er meget tvivlsomt, om Frère-Orban kan indtræffe her til paa Tirsdag.

Paris, 11te April. I den Tale, hvormed Lavalette i den lovgivende Forsamling besvarede Favres Interpellation, ytrede han Følgende: I den politiske Situation er der Intet, som kan forurolige, og Forholdet mellem Frankrige og Preussen er fortræffeligt. Der er nu mindre end nogensinde Anledning til Forviklinger. Forsaavidt Rom betræffer, vilde Regjeringen uden Mishag se modus vivendi gjennemført, hvorved Okkupationen i Kirkestaten vilde ophøre og politisk Samklang tilveiebringes mellem Rom og Florents. Frankriges Politik er national, fordi den haandhæver Nationernes Værdighed.

Efterat Lavalette havde endt sin Tale, bemærkede Favre, at de afgivne Erklæringer modtoges med Tilfredsstillelse. Thiers takkede Regjeringen for Erklæringerne med Hensyn til Tyskland og anbefalede en absolut Tilbageholdenhed ligeoverfor den tyske Bevægelse, som man maatte lade udvikle sig.

Paris, 11te April. I den lovgivende Forsamling har Lavalette talt saaledes: Forsaavidt Tyskland angaar, har Regjeringen ingen speciel Underhandling indledet. Naar vi undgaa enhver Indblanding i de rhintyske Anliggender, saa betegner dette vort oprigtige Ønske at opretholde god Forstaaelse. Forandringer, som de der i den sidste Tid ere foregaaede i Tyskland, frembringe Efterstræbelser, Rivninger og Skuffelser, forinden fuldkommen Rolighed igjen kan indtræde. Tiden kan alene gjøre godt igjen, hvad Tiden har forstyrret. Dette er for os Bevæggrund nok til at undgaa enhver Indblanding i Spørgsmaal, som ikke direkte interessere os. Kun berettigede Motiver kunne foranledige os til at opgive vor Tilbageholdenhed. Hidindtil have imidlertid ingen saadanne i fremherskende Grad været tilstede. Vi agte Andres Rettigheder og have ingen Grund til at frygte for, at man ikke ogsaa vil agte vore. Endnu er Øieblikket ikke kommet til at komme tilbage til September-Forliget og rømme det pavelige Gebet.

Storthingsmændenes Diæter.

En Hr. A. Tande har i Morgenbladet foreslaaet Diæterne graderede efter Repræsentanternes Dygtighed og Flid, saaledes at begge Egenskaber i Forening skulle lønnes med 3 Spd., Dygtigheden alene med 2½ Spd., Fliden alene med 2 Spd., medens den, der mangler begge Egenskaber blot skulde have 1½ Spd. Dagen. Hensigten hermed er naturligvis at søge nogen Dækning for det uhyre Tillæg i vort Udgiftsbudget, der bliver Følgen af aarlige Storthing, og som stakkars fattige Norge ikke har Raad til at betale. Skulde Diæten imidlertid paa denne Maade blive Ærens Maalestok, kommer Alle til at hige efter de større Diæter, og en snil Komite, som den foreslaaede Diætkomite formodentlig vilde blive, kan ikke antages at ville beholde alle de større Diæter for sin egen Mund. Det er troligt, at den ikke vilde sætte et tilstrækkeligt Antal Repræsentanter i Skamkrogen til at derved et Beløb, som monner Noget, vilde spares. Og brugtes Skamkrogen i nogen stor Udstrækning, vilde igjen Thinget blive halet saameget længere ud; thi alle 1½ og 2 Dalers Karle vilde rimeligvis tale i det Vide og Brede, indtil de havde talt sig op i de høiere Klasser. Dette Forslag vil saaledes neppe føre til Maalet. Vilde man endda overlade til Morgenbladet at regulere Diæterne, kunde man maaske vente en betydelig Besparelse; thi da blev visselig de Fleste 1½ Dalers Karle; men dette er neppe at haabe.

Bedre var det at inddele Repræsentanterne i Klasser, eftersom de spise Meget eller Lidet. Dette er vel ikke altid saa godt at faa oplyst, men man kunde jo tage Mærke af Repræsentanternes Figur, saa at f. Ex. de Tykkeste faar størst Diæt som de, der præsumptivt spise Mest. Heraf kunde man imidlertid befrygte, at Distrikterne af Økonomi vilde sende altfor tynde Repræsentanter, hvoraf igjen vilde følge at en Masse Mennesker frivilligen satte sig paa Sultekur for Valget, medens efter Valget Forholdet vilde blive omvendt. De Valgte maatte nemlig antages at ville spise sig opover fra Klasse til Klasse, saa at man kunde riskere, at selv Jaabæk kom hjem til Lister med Borgermestermave og saa strax begyndte at holde Sultekur for at forberede sig til næste Valg. Mænd som Schulze vilde under dette System neppe blive gjenvalgte, hvilket dog vilde være høist beklageligt. Saaledes kan man neppe heller bruge denne Klassifikationsgrund.

Noget maa imidlertid gjøres. Man kan ikke antage, at Storthingsmændene, uagtet hvilke der jo findes en Mængde Levebrødspolitikere, ville være skikkelige og dumme nok til med behørig Nasthed [?] at opfylde sin Pligt, aldenstund de daglig gjødes som nu (tænk de have næsten Ligesaameget som Fogder, Oberster og en hel Del Andre, der dog gjøre en ganske anden Nytte for Pengene!). Man tillader sig derfor at fremsætte et andet Forslag til Storthingets Overveielse. Dette bestaar simpelt hen i at snu op og ned paa Hr. Tandes Forslag. Dette vilde blive kosteligt. De, som ikke fik Æren, vilde da trøste sig ved Pengene, og de, som fik lidet Penge, trøste sig ved Æren. Ja de aldeles udmærkede Repræsentanter, som f. Ex. J. Sverdrup, burde endog tildeles Udmærket Godt med Kryds og Slange i den Form, at de aldeles ingen Diæt fik eller endog maatte betale for sig. Det er derhos bekjendt nok, at de mest aandrigt anlagte Mennesker spise mindst, saa at ogsaa af den Grund en saadan Skala fortjener Fortrinnet. Hovedsagen er imidlertid, at hvor slem en Tro, man end kan have om vore Storthingsmænd, maa man dog antage, at de i Regelen ere mere ærgjerrige end pengebegjærlige. Som Følge deraf vilde man efter mit Forslag kunne drive Besparelsen i det Store; thi al Erfaring viser, at jo mindre Æresbevisningen koster, desto villigere er man til at yde den. Kunde man nu ovenikjøbet spare ved at give Ære, saa var det at vente, at vi vilde kunne opnaa en ærefuldere Repræsentation end noget andet Land kan opvise Magen til.

Bliver nu mit Forslag antaget, og jeg engang kommer paa Thinget, haaber jeg som Belønning at blive nægtet Tilladelse til at modtage nogensomhelst Diæt. Forresten maa jeg erkjende, at dette vilde have sine Ubehageligheder; thi jeg spiser ganske godt.

......r.

Nødvendig Redegjørelse fra Bestyrelsen for den norske Lutherstiftelse angaaende Beskyldningen mod dens Bibelbud i Skedsmo.

(Slutning fra No. 81.)

Efter de i foregaaende Numer af dette Blad indtagne Erklæringer*) tør vi anse det hævet over al Tvivl, at Bibelbudet ingensomhelst Skyld har i Pigens Sindssygdom. Allerede længere Tid før hendes Samtale med Bibelbudet viste der sig, efter hendes Madmoders Vidnesbyrd, umiskjendelige Tegn paa Sindssygdom, ligesom det ogsaa var før Samtalen med Bibelbudet, at hun efter sit Udsagn til sine Medtjenere var paa Vei til at forkorte sit Liv, hvilket Forsæt hun efter Samtalen aldrig har ytret for sine Medtjenere, men tvertimod kun erklæret, at hun tidligere havde tænkt derpaa. Det er efter dette ikke let at skjønne, hvorfra Forfatteren af den førstnævnte Opsats har hentet den Oplysning, at „Pigen fra den Stund af“ (nemlig efter Samtalen med Bibelbudet) „blev sindssvag og faldt paa den Mørkhedens Tanke at forkorte sit Liv.“ — Om Bibelbudets Samtale med Pigen overhovedet har gjort noget Indtryk paa hende, er efter det Oplyste mere end tvivlsomt. Hverken før Samtalen eller i den Maaned, hun efter samme var i Tjenesten, har hun nogensinde givet Omgivelserne i det Hus, hvor hun var, mindste Anledning til at tro, at det var Bekymring for hendes Sjæls Frelse, der trykkede hende; tvertimod har hun [?] sagt, at hendes Tungsindighed havde sin Grund i noget ganske Andet. Havde Bibelbudets Ytringer overhovedet fæstet sig i hendes Sjæl, var det ogsaa lidet rimeligt, at hun ganske havde tiet derom for sine Omgivelser, da det dog sees, at hun forøvrigt har været aabenhjertig mod sin Medtjener.

Staar det saaledes fast, at Pigen har været sindssyg, før Bibelbudet talte med hende, bliver det andet Spørgsmaal i denne Sag, nemlig hvilke Ytringer Bibelbudet har brugt af underordnet Betydning. Vi have dog troet at burde søge at komme til størst mulig Vished om dette Punkt, saameget mere som Pastor A. Ingier i sit Indlæg formener, at der ikke kan være nogen Tvivl om Beskaffenheden af Bibelbudets Forhandling med Pigen, og altsaa synes at ville underskrive de Ytringer, som tidligere ere lagte Bibelbudet i Munden.

Bibelbudets Samtale med Pigen skede ifølge Madmoderens Opfordring, der i Forveien Intet talte til Bibelbudet om Pigens sindssyge Tilstand. Den førtes under fire Øine og varede kun kort, ikke over 5 Minuter. Da Bibelbudet, som tidligere anført, ikke erindrer de enkelte Udtryk, han ved denne Leilighed brugte, er den eneste, fra hvem man kan hente nogen Oplysning i denne Sag, Pigen selv. I den Anledning har Undertegnede tilligemed Pastor A. Ingier, havt en Samtale med hende, i hvilken hun har oplyst, hvad der er indtaget i nedenstaaende Vidnesbyrd.

Mandag den 5te April 1869 om Eftermiddagen gik Undertegnede for at samtale med Pigen K.... om Bibelbud Bjørnstads Ytringer til hende. I Samtalens Løb spurgte Undertegnede, Pastor Ingier, hende om Bibelbudets Forhandling med hende. Hun svarede herpaa, at Bibelbudet havde spurgt hende, om hun havde givet Gud sit Hjerte; dernæst syntes hun at erindre, [at] han spurgte, naar hun var konfirmeret; fremdeles havde han ytret, at vi ere nær Døden, Graven og Helvede (om han havde tilføiet Ordet: „maaske“, var hun ikke ganske vis paa), og at Synden er en Traad, som trækker os til Helvede og bliver stærkere Dag for Dag, og at Djævelen gaar omkring os hver Dag (hun erindrede ikke, om han tilføiede: til hver Tid; hun erindrer fremdeles ikke, om han paa sidstnævnte Sted sagde „os“ eller „dig“); fremdeles havde han ytret, at det skulde blive godt med hende, at Traaden skulde overskjæres; adspurgt, om Bibelbudet havde talt med hende om Naaden, svarede hun: „Ja, det gjorde han.“ Adspurgt, om han havde talt om Dands, sagde hun, at det erindrede hun ikke; adspurgt, om han havde brugt Udtrykket „Djævelens Favn“, svarede hun, at hun heller ikke erindrede dette. Adspurgt om hans Gebærder, svarede hun, at han saa noget streng ud og tilføiede, at det var kanske hans „Humør“; fremdeles ytrede hun, at han under Samtalen havde holdt hende i Haanden, men om han pegede paa sin Finger eller paa hendes, det erindrede hun ikke. Fremdeles ytrede hun, at hun ikke vilde give Bibelbudet Skylden, og hvis han havde nogen Skyld, saa tilgav hun ham.

Hun ytrede sluttelig, at hun havde hørt, at man angav „noget Andet“**) som Skylden, men dette vilde hun benægte.

Pigen erklærede under Samtalen, at hun, da Bibelbudet talte med hende, ikke var i en saadan Samling, at hun vil bekræfte noget.

Under vor Samtale med Pigen var hun rolig.

Skedsmo den 5te April 1859.

August Ingier. Jul. Riddervold.

Til nogen større Vished om, hvorledes Bibelbudets Ytringer have lydt, kan man ikke komme. Man har imidlertid al Grund til at antage, at Pigen i Pastors A. Ingiers Nærværelse har søgt efter Evne at gjengive Samtalen saavidt tro som muligt, da nemlig Pastorens Ord tidligere efter Faderens Udsagn har virket velgjørende paa Pigens Sindstilstand. — Bibelbudet er foreholdt Pigens Gjengivelse af hans Ytringer, og han tør ikke benegte, at de kunne have lydt saaledes, medens han dog bestemt negter at have begyndt Samtalen med hint Spørgsmaal: Har du givet Gud dit Hjerte? Fremdeles benegter han at have holdt hende i Haanden under Samtalen, idet han alene ved Afskeden rakte hende Haanden; ligeledes benegter han at have peget enten paa hendes eller sin Finger. Vil man nu sammenligne Bibelbudets Ytringer til Pigen efter hendes egen Angivelse og de Ytringer, som Forfatteren i Dagbladet No. 21 har lagt ham i Munden, vil man strax opdage en mærkelig Forskjel. Medens hin Forfatter tillægger Bibelbudet disse Ytringer: „Saa langt er du fra Helvede, did trækker en Traad dig, og den er ikke længer end som saa“, oplyser Pigen os om, at han har ytret, at vi (maaske) ere nær Døden, Graven og Helvede, og at Synden er en Traad, som trækker os til Helvede og bliver stærkere Dag for Dag, og at Djævelen gaar omkring os (eller dig) hver Dag“. Fremdeles tier hin Beretning om, hvad Pigen selv under vor Samtale med hende bestemt og udtrykkelig bekræftede, at Bibelbudet talte til hende ogsaa om Guds Naade. Og medens hin Forfatter oplyser os om, at Bibelbudet har brugt „Hovedrysten“ og „Grinen“ og en „skjærende Stemme“, ved Pigen kun at fortælle, at han „saa noget streng ud“. Forfatterens Fremstilling af Bibelbudets Ytringer bliver saa meget mere uforklarlig, som han blandt sine Kilder nævner Pigen selv (se Dagbladet No. 32). Enten maa Pigen da have været utilbørlig paavirket, da hun for hin Forfatter gjengav Bibelbudets Ytringer, eller Pigens Sindstilstand er af den Beskaffenhed, at hun Intet kan gjengive, ligesom hun ogsaa i ovenanførte Erklæring siger, at hun intet vil bekræfte**); men er dette Sidste Tilfældet, saa at altsaa Pigen kan bringes til at sige, hvad det skal være, behøves neppe noget Ord mere for at karakterisere hin Forfatters Fremgangsmaade, der ikke tager i Betænkning paa en sindssyg Piges uvederhæftige og vaklende Udsagn at ville grunde en Beskyldning mod Bibelbudet for Ytringer, der ere af den graverende Beskaffenhed, at Bibelbudet, hvis de medførte Sandhed, naturligvis intet Øieblik længer burde indehave sin Gjerning.

Det maa vistnok erkjendes, at de Ytringer, som Bibelbudet, saafremt Pigens ovenanførte Gjengivelse er paalidelig, har brugt, kunde have været heldigere valgte. Men hvad hans Fremgangsmaade i dette Tilfælde saaledes kan lade tilbage at ønske, vil dog erkjendes at være af ringe Betydning i Forhold til den Beskyldning, hin Forfatter har reist, der, hvis den var begrundet, ikke alene vilde vidne om, at Vedkommende manglede de allertarveligste Forudsætninger til at gjøre Bibelordet kjært for sine Medmennesker, men ligefrem aabenbare et mørkt Sværmeri af det uhyggeligste Slags.

---

*) Som det vil sees, stadfæster disse Erklæringer fuldstændigt, hvad Formanden for den indre Mission i Skedsmo tidligere har oplyst om Sagens Sammenhæng (se Dagbl. No. 28).

*) Det bemærkes, at jeg af Frygt for at forværre Pigens Sindstilstand undlod at adspørge hende om den i de før meddelte Vidnesbyrd omtalte Elskovshistorie, ligesaalidt som jeg overhovedet omtalte disse Vidnesbyrd for hende.

**) Paster Ingier har i en Skrivelse anmodet mig at oplyse, at han antager, at Pigens Mening med sidstnævnte Udtryk var den, at hun ikke var saa ved Samling, at man kunde vente en i alle Dele fuldstændig Forklaring af hende.

Ligesom den Aand og Tone, i hvilken hin førstnævnte Artikel var skreven, tilstrækkelig røbede, at den var dikteret af Fiendskab mod Lutherstiftelsen og dens Gjerning, saaledes have vi efter de indhentede Oplysninger ingen Betænkelighed ved at betegne det som en Udværd, der har sin Dom i sig selv, naar hin Forfatter, uden nogensomhelst nærmere Undersøgelse af Sagens Sammenhæng, vover at rette mod sin Næste en saadan Beskyldning som den her foreliggende.

Hvad sluttelig angaar de af Pastor A. Ingier paaankede Punkter med Hensyn til Bibelbudets Virksomhed i Skedsmo, da skal denne Sag nærmere blive undersøgt af os, ligesom ogsaa Bibelbudet er paalagt med det første at konferere med Pastor A. Ingier herom.

Vi vente, at de Blade, der have optaget det her omhandlede Angreb paa Lutherstiftelsens Bibelbud i Skedsmo, ogsaa give denne Redegjørelse Plads i sine Spalter.

Kristiania den 8de April 1869.

Paa Bestyrelsens Vegne:

Jul. Riddervold,

Lutherstiftelsens Sekretær.

Et Foredrag om Almueundervisningen i dens Forhold til Staten og Universitetsdannelsen.

(Af den engelske Skatkammerkantsler Robert Lowe).

(Slutn. fra No. 81).

„Endnu en sørgelig Ting er den fuldstændige Uvidenhed om Englands Oldsager og gamle Love. Den dannede Engelskmand er bekjendt med Grækenlands og Roms Oldsager og Love, men om vore engelske Oldsager og gamle Love, der staa i saa nøie Forbindelse med vor Frihed og vor Hverdagsgjerning, ved han ikke det mindste*). Vi have, tør jeg dristig sige, en Literatur, der ikke har sin Mage i Verden (Bifald). Vore Forfædres prægtige Engelsk gaar af Brug, og vore unge Mennesker sysselsættes med at samle nogle Ord af de latinske Digtere i afskyelige Heraxmetre (Latter). Hvad de nyere Sprog angaar, da gjøres der vel nu nogle svage Forsøg paa at undervise i dem, og skal Engelsk have Fortrinet blandt de nyere Sprog, bør disse ogsaa have Fortrinet for de gamle. Jeg har været udenlands i Selskab med nogle dygtige Kandidater fra Oxfords Universitet, af hvilke ikke en eneste kunde sige et Ord paa Fransk eller Tydsk for at forlange, hvad vi vilde have; og havde Opvarteren ikke været bedre oplært end vi (lydelig Latter) og kunnet et andet Sprog foruden sit eget, vilde vi have kommet til at sulte (Latter). Jeg tror altsaa, at De ville være enige med mig om, at, som Dr. Johnson sagde om det hollandske Værtshus, „den negative Fortegnelse er meget indholdsrig" (Latter). Jeg slutter derfor det, jeg i denne Henseende har at sige, med den Bemærkning, at vor Undervisning ikke bibringer Kundskab, ikke sætter os i Stand til at skaffe os Kundskab og heller ikke sætter os i Stand til at meddele Andre Kundskab.

Disse tre Hovedmangler ere, synes mig, uimodsigelige, og hvad der gjør dette saa pinligt, er Tanken om den uhyre Masse af Ting her i Verden, som i saa høi Maade fortjene at kjendes. (Bifald). Jeg har kun talt om den nyere Historie og de nyere Sprog; men hvad ere disse i Sammenligning med den ubegrændsede Mark, Naturen aabner for os, den nye Verden, Kemien udbreder for vort Blik, den gamle Verden, Geologien kalder til Live, den vidunderlige Almindeliggjørelse af Planter og Dyr og alle hine herlige Studier og Undersøgelser, der ere den Tids Hæder, Udmærkelse og Livsblod, i hvilken vi leve, og hvorom vor Ungdom næsten uden Undtagelse vedbliver at være fuldstændig uvidende? Det er ikke for meget sagt, at en Mand, der nu er virkelig kundskabsrig, i Reglen har begyndt sine Studeringer, efterat disse antoges at være sluttede, efterat der var blevet gjort Alt for ham, hvad der ved den nuværende ynkelig indskrænkende og kummerlige Fremgangsmaade kunde gjøres. Han maa atter begynde at uddanne sig med den Erkjendelse, at han har spildt sit Livs bedste og kostbareste Aar paa Ting, der vel i og for sig ikke ere unyttige, ugavnlige eller utilstrækkende, men dog kun ere Uopnuttinger af og Tillæg til, hvad der burde være en dannet Mands aandelige Forraad. (Bifald). Hvoraf kommer det da, at vi med en Historie og en Literatur som vor, med en Literatur som den, det nyere Europa dækker op for os, vende os bort fra dette rige Festmaaltid og tage tiltakke med de tørre og stimlede Skorper af et Sprog og en Civilisation, der ere forsvundne for henved 2000 Aar siden?

Universiteterne give en uhyre Belønning, en uhyre Præmie for Studiet af de døde Sprog og den rene Mathematik. Nu vel, de døde Sprog og den rene Mathematik ere ædle og værdifulde Studier, og var dette det Hele, vilde jeg Intet have at indvende derimod; men De vide, at man ikke kan udsætte en Præmie for et Studium, uden paa en vis Maade at afskrække fra andre. Og skjønt den første Virkning af dem er at belønne hine Studier, er deres sideordnede og langt vigtigere Virkning den, at de afskrække fra, ja jeg kan næsten sige tilintetgjøre alle de andre Studier, jeg har opregnet, og som forekomme mig saare vel at fortjene den første Plads ved Undervisningen. Sæt at en ung, begavet Mand mangler Penge, hvad der jo saa ofte er Tilfældet med unge Mænd, og ønsker at sørge sig fine Evner til Nytte; sæt at han ved Universitetet i Oxford lægger sig efter Naturvidenskaberne og opnaar Udmærkelse i disse, hvilken Nytte vil han saa have heraf? Der er neppe en eneste Stiftelse, der staar ham aaben, hvorimod han, dersom han med samme Flid havde lagt sig efter Latin og Græsk, kunde være bleven Stipendiat i sem (sex) Kollegier (Hør, hør!) Naar det forholder sig saaledes, hvorledes kan man da vente sig, at hine Studier skulle kunne trives, naar de blive saaledes forknyttede, naar hine Stiftelsers uhyre Vægt, der beløber sig til en halv Million om Aaret, lægges i de døde Sprogs og den rene Mathematiks Vægtskaal?

Skylden ligger derfor hos Regjeringen, der ikke har reformeret hine Stiftelser; og Midlet forekommer mig at bestaa i, at de burde frigjøres for denne indskrænkede Anvendelse, saa at Fordelene ved at lære Noget fordeltes ligelig mellem alle Grene af den menneskelige Kundskab, uden at bandlyse de paapegede Emner, men tillige uden at give dem hint uberettigede Fortrin fremfor alle de andre. Det samme gjælder om vore offentlige Skoler. De ere i Virkeligheden Spekulationsskoler og holdes af Forstanderne for Fordelens Skyld. Der gives en Bestemmelse, som udgjør Kjernen, nemlig at der skal undervises i Latin og Græsk, og denne Bestemmelse behersker Skolerne. Kunde det lykkes os at tilveiebringe ligelige Vilkaar for alle de forskjellige Undervisningsgrene, tvivler jeg ikke paa, at Tingen vilde ændres af sig selv. Man misforstaa mig ikke. Jeg tror ikke, at Staten er forpligtet til at foreskrive, hvad Folk skulle lære, undtagen for de Fattiges Vedkommende, hvor Tiden er saa knap, at der maa gives bestemte Regler for Undervisningens Omfang, men iøvrigt bør dette overlades til Faderen; kun bør Staten være upartisk og ikke ved Anvendelsen af Pengemidlerne tvinge Undervisningen ind i visse Retninger og lade de andre ligge brak. Jeg vilde derfor som Lægemiddel foreslaa, at Anvendelsen af Pengemidlerne omformedes paa en eller anden Maade, saa at Naturlære, nyere Historie, engelsk Historie, engelsk Lovgivning, gammel Literatur og gammel Historie fik de samme Vilkaar".

Efter som Exempel herpaa at have henvist til den ostindiske Undervisningslovgivning, sluttede Taleren saaledes: „Jeg har kun en Bemærkning endnu at gjøre. Jeg har sagt, at det er mig høist magtpaaliggende, at de fattigere Klasser her i Landet blive underviste saaledes, at de kunne blive skikkede til at bruge den Magt, der er kommen og maaske i endnu høiere Grad vil komme i deres Hænder (gjennem Stemmeret m. m.). Det er mig ligeledes magtpaaliggende, at de høiere Klasser blive underviste paa en ganske anden Maade end hidtil, og det ligeledes af en politisk Grund. Den Tid er forbi, da de høiere Klasser kunde gjøre sig Haab om enten ved Formue eller Tvang at udøve nogen middelbar Indflydelse paa de offentlige Anliggenders Gang. Meget er sluppen dem af Hænde, og hvad de skulle udrette, maa ske ved den høiere Kundskabs og Dannelses Indflydelse, ved Aandens Indflydelse paa Aanden, „dette den Almægtiges Segl", som stedse vil blive erkjendt, hvor det vedbørlig prøves. (Bifald). Nu vel da, hvorledes skal dette bedst kunne ske? Er det ved at indskrænke vore mere formuende Klassers Ungdoms Opmærksomhed til hine gamle Sprog og forsvundne Fristater, hvorom de arbeidende Klasser aldrig have hørt tale, og om hvilke de paa Grund af Forholdenes Natur Intet kunne vide? Er det ikke bedre, at hine Unge blive bekjendte med de Ting, som de arbeidende Klasser kjende, kun at de lære dem uendelig bedre at kjende, lære dem at kjende i deres Grundlag og deres Enkeltheder, for at de i deres Samkvem med de arbeidende Klasser kunne hævde den Overlegenhed over dem, som den større Dannelse og større Frihed maa give dem, og derved tilbagevinde noget af den Indflydelse, de have mistet ved politiske Forandringer? (Bifald). For mit eget Vedkommende tilstaar jeg, at jeg, naar jeg har truffet sammen med en forstandig Arbeider, har været saa langt fra at kunne hævde en saadan Overlegenhed, at jeg har følt mig trykket af Tanken om, hvilken Tosse den Mand maatte anse mig for (Latter), naar han saa, at jeg, paa hvis Undervisning der var blevet anvendt flere tusinde £ (£ = 4½ Spd.), var aldeles uvidende om Ting, der forekom i hans daglige Liv, og som enhver dannet Mand burde kjende (Bifald). Jeg tror, at dette kan ændres. Jeg tror, at de lavere Klasser skulle uddannes saaledes, at de kunne opfylde de Pligter, der ere blevne dem paalagte, og paaskjønne og attraa en høiere Dannelse, hvor de komme i Berørelse med den. Jeg tror, at de høiere Klasser bør uddannes paa en helt anden Maade, for at de kunne vise de lavere Klasser den høiere Dannelse, som de efter min Overbevisning skulde ville være rede til at bøie sig for, naar de faa den at se. Jeg takker Dem, m. H., for den Taalmodighed, De har vist ved at høre paa mig". (Taleren satte sig under lydeligt og vedholdende Bifald).

*) Hos os har som bekjendt 3 af vore Statsraader (Stang, Hellesen og Bretteville) nylig vist den storslagne Naivitet, at proslere med, at Ungdommen gjordes bekjendt med vore Sagaer og Skaldeværker og mod Nationalfølelsen tillige! Red. Anm.

Kristiania, den 12te April 1869.

Som det af vort Storthingsreferat vil sees, blev de fattede Beslutninger angaaende Skolesagen i Odelsthingets Formiddagsmøde idag vedtagne som endelige, og Lovene oversendte Lagthinget uden at de bleve undergivne Drøftelse i sin Almindelighed, saaledes som de Fleste vistnok havde ventet. Hvorvidt Skolelovene efter Behandlingen i Lagthinget tilsidst vil slippe gjennem Afdelingernes Skjærsild og havne i Regjeringens Skjød, er dog vel endnu meget tvivlsomt for ikke at sige mindre rimeligt. Thi en Sag af saadant Omfang og indgribende Betydning synes endnu at være altfor lidet overveiet og drøftet, til at den saa hurtigt skulde være modnet til at ophøies til Lov.

Man har anmodet os om at oplyse, at de Efterretninger, flere udenbyes Blade indeholde om hvad der allerede skulde være indkommet eller tegnet til Nationalsubskription for Joh. Sverdrup, savne al Grund. Da Sagen først ganske nylig er sat i Gang, kan intet Resultat endnu have vist sig.

Udlandet. Frère-Orban modtages med stor Forekommenhed i den officielle Verden i Paris, og efter de selskabelige Sammenkomster afholdes der i Regelen Konferenser imellem ham og Rouher; men om noget Udbytte af disse høres der intet. Det heder i en Korrespondanse: „De første Samtaler have fornemlig dreiet sig om de almindelige Spørgsmaal. Den franske Regjering har antydet sine Hensigter uden at opstille bestemte Fordringer, og den synes at overlade til Frère-Orban at stille et praktisk Forslag. Af de Forklaringer, som udverlsedes i Mandags imellem de to Ministre, skal det tydelig fremgaa, hvilken Plan den franske Regjering har for Øie. Statsministeren skal nemlig have beflittet sig paa at gjendrive alle de Grunde, som den belgiske Premierminister anførte, da man i det belgiske Parlament forhandlede om Loven af 23de Februar, der var rettet imod Kontrakterne imellem Jernbanekompagnierne. Efter Rouhers Mening var det klart, at Belgien ikke vilde være udsat for nogen Fare i økonomisk Henseende, naar Kontrakterne bragtes til Udførelse, men tvertimod heri vilde finde det bedste Værn for sine vigtigste Interesser og sikre sig de bedste Betingelser for Udviklingen af sin Handelsforbindelse med Frankrig. Med Hensyn til dette Punkt, der vedrører Spørgsmaalets Kjerne, gjentog Frère-Orban de Grunde, som han havde udviklet i det belgiske Parlament, hvorpaa Rouher imødegik ham i et eftertrykkeligt Sprog. Det er følgelig aabenbart, at den franske Regjering, som under de foreløbige diplomatiske Underhandlinger fastholdt, at Jernbanekontrakterne skulde drøftes i den paatænkte Kommission, bestemt gjør gjældende, at Løsningen skal omfatte disse Overenskomster."

Morning Post's Korrespondent i Florents omtaler rygtevis, at Frankrig i den nærmeste Fremtid vil forlange af Italien en yderligere Landafstaaelse. — Ifølge Corriere italiano skal den franske Afsending i Rom, Markis Bonneville, have formaaet Paven til at forelægge Spørgsmaalet om en Ordning med Italien for et Koncilium af alle Nationers Biskopper. Denne Beretnings Rigtighed betvivles dog og sikkert med Føie, derimod erklærer „N. fr. Pr." det for en Kjendsgjerning, at Frankrig i de sidste Uger har gjenoptaget Forhandlingerne med den pavelige Regjering om en Overenskomst med Italien, men om disse Forhandlinger hidtil have ført til noget positivt Resultat, vides ikke.

„Tagesbote" vil vide, at Beleiringstilstanden i Bøhmen skal hæves paa Keiserparrets Bryllupsdag den 24de d. M. Der skal tillige udstedes en Amnesti for Presseforseelser.

Odelsthinget sammentræder Tirsdag den 13de April til Foretagelse af:

1. Andragende fra A. Nygaard om, at Regjeringen maa blive tilpligtet at udlevere en Domsakt og at udrede Erstatning til ham.
2. Skrivelse fra Indre-Departementet med Gjenpart af Resolution og Foredrag ang. Forslag til Lov om Fiskeparker.
3. Do. fra Do. med Do. ang. Lovforslag om udvidede Rettigheder for private gjensidige Asfuranceforeninger.
4. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 til Lov indeholdende Tillæg og Forandringer i Lov af 25de April 1863 om Sildefiskeriet.
5. Indstilling fra Ueland m. Fl. om, at Forslaget til Lov om Procesmaaden i visse Straffsager ikke bliver at behandle paa dette Storthing.
6. Indstilling fra Militærkomiteen ang. de fremsatte Lovforslag om: 1) Artilleri- og Kavalleriudredernes Pligter og Rettigheder og 2) de nordenfjeldske Hestehjælpskasser.
7. Do. fra Nærigskomiteen No. 2 ang. den kgl. Proposition til Lov om Lodsvæsenet.
8. Do. fra Do. ang. den kgl. Proposition til en Tillægslov om Afhændelse af Statens Jord i Finmarken.
9. Do. fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til Regnskaberne for Jordafgiftsfondet for 1865, 66, 67.
10. Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov om Menighedsraad.
11. Referat.

Resid. Kapellan og Seminariebestyrer Jakob Aars's Jordefærd foregik idag Kl. 1 Eftermiddag fra Gravkapellet paa Vor Frelsers Gravlund. Efter at Salmen No. 638 i Landstads Salmebog af Seminariets Elever var afsunget, holdt Hr. Sognepræst Døderlein en særdeles smuk og hjertelig Tale, til hvilken han lagde Ordene: „Vor Ven Lazarus sover" til Grund, idet han derpaa tolkede Savnets dybe Smerte og Gjensynets trøstende Haab, samt sagde den Hedengangne Farvel og Tak fra Menigheden, Seminariets Lærere og Elever, fra Søskende, Slægtninge og fra hans dybtsørgende Hustru. Efter Jordpaakastelsen sagde Pastor Stenersen ham Farvel fra Vennekredsen, hvorefter Salmen No. 574 i Landstads Salmebog blev afsunget. Følget var meget stort.

Trædevogne (Velocipeder) synes, ifølge de udenbyes Blade, at have en Fremtid for sig ogsaa i vort Land. I Drammen har Vognmager Hessermehl faaet hjem en Prøve fra Udlandet og agter nu selv at forfærdige saadanne. „Dr. Tid." tror, at de ville blive meget nyttige i Drammen paa Grund af Byens store Udstrækning.

Udvandrere skulle hyppig ved sin Ankomst her til Byen være udsatte for at omsværmes af Folk, der tilbyde sin Tjeneste i alle Retninger. Nogle Udvandrere have derfor anmodet os om at advare mod disse Personer, og henlede Landsfolks Opmærksomhed paa, at Emigrant-Kompagniernes Betjente have Uniform; kun med disse bør man indlade sig, for at undgaa Optrækkere og Bedragere.

Stavanger Kreditbank har i forrige Aar efter Fradrag af Administrations- og andre Omkostninger (2710 Spd. 47 ß) havt et Overskud af 20,555 Spd. 36 ß, hvoraf Aktieeierne erholde 5625 Spd., der giver 2 Spd. 30 ß pr. Aktie, hvorpaa indbetalt 45 Spd., Reservefondet tillægges 2055 Spd. 64 ß og er desuden afsat 11,969 Spd. 68 ß. Banken har i Aarets Løb diskonteret Papirer for 2,338,077 Spd. 114 ß, i Portefeuille var ved Aarets Udgang 427,009 Spd. 114 ß. Den samlede Omsætning har udgjort 13,458,985 Spd. 2 ß, mod 8,682,861 Spd. 73 ß i 1867.

Bergens Handelsforening. I Mødet den 7de ds. blev det efter nogen Diskussion enstemmig besluttet, at Handelsforeningen indgaar med Andragende om, at de fornødne Undersøgelser foretages for Anlæg af en Telegraflinie over de ydre Øer i de to bergenhusiske Amter, til Forbindelse af Telegrafnettet mellem Nordre og Søndre Vaarsilddistrikt, samt at i sin Tid kgl. Propsition fremsættes for Storthinget om Liniens Anlæg.

Forlis. „Tr. Adr." Natten til 1ste April sidstleden strandede et engelsk Barkskib „Richibucti", Kapt. Robt. Crabb, paa Tittern i Nærheden af Fiskeværet Sulen. Fartøiet var lastet med Stenkul og bestemt til Sævig. Mandskabet er hidkommet med Dampskibet „Fram". Ladningen kan muligens bjerges.

Redning. „Krstiansands Stiftsavis." En Dag i Paasken vilde en Arbeidsmand oppe ved Gill gaa over Isen paa et af Vandene der, men var ikke kommen langt ud, inden Isen brast, og han faldt i ligetil Halsen. Heldigvis hørtes hans Raab om Hjælp af et Par Herrer herfra Byen, der paa en Ridetur vare komne i Nærheden af Stedet; de sprængte derhen, og det lykkedes den ene af dem, Løitnant H. Kirsebom, der kjekt vovede sig ud paa den svage Is, at faa draget den Forulykkede op. Men ikke saasnart var dette skeet, inden Isen paany brast, og denne Gang var det Redningsmanden, der faldt i. Han kom dog ved egen Hjælp, skjønt med Møie og Vanskelighed op igjen, og begge naaede lykkeligt Land.

En troskyldig Skildvagt. „Kristiansands Stiaftsavis" fortæller: En Kiste var sat hen ved Skildvagten udenfor Toldboden for at sikres ved hans Opsyn. En Mand kommer raskt hen til Vagten, griber udenvidere fat i Kisten og siger: „Ja, nu maa jeg tage den, da jeg strax skal reise". Den umistænksomme Skildvagt lagde ingen Hindringer iveien derfor, og først da Kistens rette Eier senere kom, opklaredes Sammenhængen, men desværre forsendt.

Mjøsisen vil, ifølge „Østerd. Avis" for 9de ds., snart ikke længer være til Hinder for Dampskibenes Fart ialfald saa langt som til Hamar, hvor man allerede idag skal vente et af Jernbanens Skibe.

Et Jordskred borttog, ifølge „Tr. Adr.", Onsdag efter Paaske ved Gaarden Lerfald i Nærheden af Sundet ved Trondhjem omtrent 12 Maal Jord; omtrent 150 Alen af Veien sank 8—10 Alen ret ned. Skredet gik ned i Elven og dæmmede op et af dens mange Løb. For omtrent 14 Aar siden foregik et ganske

lignende Skred paa samme Sted; dengang sank, saavidt erindres, endel af Husene.

En Spiseindretning paatænkes oprettet i Arendal i Lighed med de, som findes i flere andre af vore Byer. Haandværkerforeningen har taget sig af Sagen. Indbydelse til Aktietegnen for 4000 Spd. er udstedt.

Reformer i Søkadetinstitutet og sømilitære Korps. Hortens „Gjenganger" for 9de ds. skriver: Igaar afreiste med Vestlandsdampskibet til Kristiania Hr. Statsraad Broch efter et Ophold her af en 8 Dages Tid. De Reformer, han skal være tilsinds at gjøre, nemlig med Hensyn til Søkadetinstitutet og det sømilitære Korps, skal have vundet meget Bifald. Specielt har dette nok været Tilfældet med Korpsets Personale. I Tirsdags bragte de sømilitære Lærlinge Hr. Statsraad Broch en Serenade, for hvilken Artighed han takkede.

Forlis. Skibet „Fleetwing" af Laurvig Kapt. Lugg, er sunket i Atlanterhavet; 10 Mand omkomne; kun Kapteinen, Styrmanden og 4 Mand reddede sig i en Baad.

Kirkelige Forhold blandt de Norske i Amerika. (Af et Brev). „— — — I kirkelig Henseende er her fremdeles den samme Røre som før. De tvende Synoder, Augustana- og den norske (eller som den almindelig kaldes Wiskonsin-) Synoden staar fremdeles som Modstandere, men har i det sidste Aar ikke ført nogen offentlig Feide. En yderligere Splittelse i Wiskonsin-Synoden har fundet Sted ved Pastor Clausens Udtrædelse af denne. Det ser ud til en Forening mellem Clausen og den nye norske Synode. Der arbeides nemlig af al Magt paa, at Augustana-Synoden, der nu er et stort Kirkesamfund, skal deles saaledes, at de Norske skal udgjøre en selvstændig Synode i venlig Forstaaelse med den svenske, som da Augustana-Synoden kommer til at hede. — Under Clausens Auspicier skal der oprettes norsklutherske Professorater ved amerikanske Høiskoler. Lønnen vil blive 1000 Dollars. — — —."

Paaseiling. „Bergens Adr." skriver: Galliot „Jantje" af Emden, ført af Kaptein Nicolai Müller, der den 9de Marts afgik fra Antwerpen hertil med en Ladning Tagsteen og Stykgods, blev den 3die ds. om Aftenen Kl. 11 udfor Kysten overseilet af en Skonnert og ramponeredes i den Grad saavel paa Rig som Skrog, at Mandskabet resolverede til at redde sig ombord i Skonnerten, hvor det ogsaa lykkedes Alle med Undtagelse af Kokken at komme ombord, før Skibene skiltes. Alene ombord paa den lække, synkefærdige Galliot søgte Kokken, hvis Navn er Bruno Bruns, at gjøre hvad gjøres kunde for at holde Skibet flot saalænge som muligt, hvorfor han strax gik i Gang med at kappe bort den ved Sammenstødet overbord faldne Rig med Rundholdter, der slæbte ved Skibet, og som i den svære Sø kunde forvolde større Lækage paa Skibet. Da det dagedes satte han Nødflag til og havde den Lykke allerede Kl. 8 om Morgenen den 4de ds. at blive opdaget ombord i det Nordtydske Skib „Grethe" af Kiel, ført af Kaptein C. D. H. Schultz, der strax holdt ned til Vraget og søgte at lægge til Siden for at redde den ombordværende Mand. I det oprørte Hav var dette imidlertid ugjørligt, men da det lykkedes at kaste en Ende ombord maatte Bruno Bruns betro sig til denne, styrte sig i Søen og paa denne Maade blive halet ombord i „Grethe", hvis Kaptein behandlede ham godt, forsynede ham med tørre Klæder og i god Behold førte ham hertil.

Om Indvandring af svenske Arbeidere skriver Hortens „Gjenganger": Næsten daglig ankommer hertil med Østlandsdampskibene svenske Arbeidere, der strax efter sees paa Landeveiene i store Flokke, alle for at søge Arbeide. Det kan med Grund siges, at de fortrænge norske Arbeidere, men Andet kan heller ikke ventes, saalænge disse ikke selv ville stræbe efter Arbeide og være flittige i Udførelsen af deres Gjerning, hvortil kommer den Omstændighed, at der gives Steder, f. Ex. Nøtterø og Tjømø, med sin søfarende Befolkning, hvor det snart sagt var en ugjørlig Ting i ordentlig Tid at faa udført sit Jordarbeide, hvis ikke Bistand kom fra Sverige. Og endnu en Ting, det skal være sagt til Svenskernes Ros: de ere mere nøisomme end Nordmændene. Man faar saaledes finde sig i, at medens Nordmændene emigrere til Amerika, vandre Svenskerne ind i Norge.

Jernveien mellem det nordenfjeldske og søndenfjeldske Norge. Denne Forbindelse er et Nationalforetagende, som maa berettige til en saa alsidig Drøftelse i Bladene som muligt, især da de offentlige Undersøgelser neppe kan frikjendes for en vis Ensidighed, medens ogsaa Sagens Natur maa vække mange forskjellige stedlige Interesser til at ytre sig snart for den ene og snart for den anden Linie. „Trondhjems privilegerede Adressekontors Efterretninger" sees at være opbragt over den Mængde Udtalelser i forskjellige Retninger, hvormed man søger at bøde paa den mangelfulde Undersøgelse fra det Offentliges Side, og undser sig ikke engang ved at tillægge dem, der forsvare andre Linier end Røraaslinien, de uværdigste Bevæggrunde. For vort Vedkommende ere vi saa langt fra endnu at være komne paa det Rene med denne Sag, at vi tro, der endnu kunde behøves en god Del Oplysninger baade om Røraaslinien og de andre fra Mænd, som kjende Forholdene. Vi have ogsaa modtaget en Del Opsatser, som vi endnu have vanskeligt for at give Plads, saameget mere som de i det Væsentlige falde sammen med Artikler, der tidligere ere optagne i vort Blad. Fra Opdal og Soknedalen o. fl. St. have vi saaledes blandt Andet modtaget flere Opsatser, der vidne om den almindelige og store Interesse, hvormed denne Sag omfattes. Vi ere ogsaa anmodede om at give Plads idetmindste i Uddrag for de Udtalelser, der ere fremkomne for Jernveisforbindelsen mellem Kongsvinger og Elverum, skjønt denne Forbindelseslinie neppe nu vil blive fremmet; men Krav paa at undersøges og kalkuleres maa den dog billigvis have allerede nu. Hedemarkens Amtstidende har allerede siden ifjor i en Række Artikler søgt at imødegaa Jernbanedirektør Pihls Grunde til at foreslaa Forbindelsen mellem Kristiania og Elverum lagt over Romedal istedetfor gjennem Solør fra Kongsvinger langs Glomma. Denne sidste Linie bliver vistnok et Par Mil længere, men Landslaget er langt gunstigere saa den ikke bliver dyrere hverken at bygge eller drive. Solør og Glommadalen til Elverum er ogsaa baade bedre befolkede og rigere end Romedal og Tomter, idet 29,000 Mennesker vil faa godt af Kongsvinger-Elverumveien, medens kun 7000 vil faa godt af Romedallinien. Endvidere, siger Bladet for 7de ds., hører Solørs Fogderi med Vinger og Elverum til Landets mest produktive Egne. „Dette er ikke en Paastand i det Blaa, men Noget, hvorfor der kan føres det mest tilforladelige Bevis, thi Tal tale tydeligst. Disse Distrikter, hvorigjennem Banen vilde gaa, udføre nu omtrent 120,000 Tylter Tømmer efter officielle Tømmerraporter, Tømmer, der i Tilfælde af en Jernbane vilde tilgodegjøres Distriktet i høiere Grad, end nu er Tilfældet, og i Form af Planker og Bord afgive stor Fragt. Der tilføres disse Distrikter aarlig et stort Kvantum Fornødenhedsartikler, Korn, Fisk, Salt etc., og hvormeget i Aaret 1867 skulle vi tjene Jernbanedirektionen i at oplyse med Tal, hentede fra dens egen Virkesfære. Til Kongsvinger Station er i 1867 fragtet fra alle Stationer 153,858 Centner, hvoraf Varer til Solør har udgjort det Hovedsagelige; i 1868 er dette Tal betydeligt større.

I disse Udtryk „rige" og „befolkede" er saavel Person- som Godstrafik karakteriseret; med Hensyn til den første ligger det altsaa i Forholdenes egen Natur, at den bliver høist ubetydelig for Minne-Sanne-Linien mod Elverum-Kongsvinger-Linien; med Hensyn til Persontrafiken vil den ligetil være at paaregne i større Udstrækning der, hvor Indbyggerantallet er størst; desforuden fortjener det at bemærkes, at den sandsynligvis vil end mere forringes for Strækningen Sanne-Minne, da Jernbanen ikke kan konkurrere med Dampskibene i Prisbillighed; nogen synderlig Besparelse i Tid vil slet ikke finde Sted under almindelige Omstændigheder.

Vi have her holdt os alene til Distrikternes egen Betydning; det tunge Lod i Vegtskaalen, som ligger i trælastrige tilgrændsende Egne af Sverige, der har faaet sin naturlige Forbindelse hertil gjennem flere Veie, det tunge Lod i Vegtskaalen, som ligger i ved Fortsættelsen over Hedemarken til Minne at belaste Forbindelsen mellem det sydlige Sverige og Trondhjem med hele 9 Jernbanemile, have vi her sat ud af Betragtning".

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Næsten alle Husfædre og Husmødre glæde sig til Flyttedag; Forandring fryder! Min Kone har ogsaa faaet sig en ny Tjenestepige, en stilfærdig og huslig en, som en Tid har tjent i en af Smaabyerne. Som Du ved, blev gamle Mari tilsidst saa uforskammet, at det var rent uudholdeligt med hende. Hun begyndte endog at bruge Skjeldsord og larme med noget bespotteligt Snak om, at nok hun ogsaa havde „absolut Veto" i Huset, naar man fordrede for meget; af og til slog hun ogsaa om sig med nogle Talemaader om „almindelig Stemmeret" og andet forbandet Tøieri, som jeg ikke kunde begribe, hvor hun lærte henne, indtil jeg en Morgen til min Forfærdelse fandt hende siddende paa Kjøkkenbænken slaaende Hælene mod hverandre med et lydeligt Smeld og læsende — Morgenbladet (som nemlig Avisbudet hver Morgen kaster ind i Kjøkkentrappen)! Der kan man se, tænkte jeg, hvorledes ondt Tjenestetyende i Grandelaget kan forstyrre Andres Husfred. Jeg opsagde strax Mari og Morgenbladet med det samme kan Du vide. Nu ser jeg imidlertid, at Morgenbladet ogsaa har faaet nyt Tjenestetyende. Istedetfor disse Karnalier, som laa skjulte i Morgenbladets Spalterender og skjeldte Folk ud og vitskræmte farende Folk med sine Brøl om „absolut Veto", almindelig Stemmeret" osv., har Bladet nu faaet en spagfærdig og morsom Karl, som ikke befatter sig med Politiken, men støver op i vor Hovedstads Krønikelager. Ja han finder frem utrolig mange rare, gamle historiske Plag, som han hænger ud og lufter i Bladets Spalter; „blaarandede Olmerdugs-Dyner," „Sarses-Skjørter," „Kattuns Slobrokker," „Valsombøsser," „Hovednøgle til Himmelen" m. m. m. har han karet sammen og opstillet i en broget Samling under en Plakat med Paaskrift: „Bidrag til Kristiania Byes Historie." Han hører forresten til den gamle historiske Skole, denne nye Morgenbladsmand; i sin Samleriver tager han det ikke saa nøie, om ikke Alt netop hører med til Kristiania Byes Historie. Du ved ogsaa, at Heine i sine „Forelæsninger over en Damefod" først havde et Kapitel om „Fødder i Almindelighed", dernæst et Kapitel om „Elefantfødder" osv., forinden han kom til sin egentlige Text. Holberg har ogsaa gjort et fornøieligt Udkast til Beskrivelse af sin Professorgaard. Beskrivelsen skulde være i 2 tykke Bind og begynde med alle de foregaaende Besidderes Historie, og da en af disse Besiddere havde været Medlem af den Lovkommission, som havde udarbeidet den danske og norske Lov, saa mente Holberg, at han „efter lærde Forfatteres Exempel" burde indtage hele den danske og norske Lovbog i sin Gaardsbeskrivelse! Efter lignende historiske Grundsætninger tager Morgenbladets nye Karl det ogsaa, og dette er meget bifaldsværdigt gjort af ham. Man opnaar to Ting: man faar i Mangel af bedre Kundskab vide en hel Del snurrige Ting, og jo større disse Læs af historisk Skrammel er, desto mindre er man udsat for at forulempes af de berygtede, morgenbladiske Beholdninger af strammere Lugt.

Man fortæller, at Storthingsmand Schulze for nogen Tid siden i Anledning af Jernbanespørgsmaalene var oppe hos Statsraad Stang for at anmode ham om, at Regjeringen vilde drage Omsorg for, at saa snart som muligt en Undersøgelse af Linien fra Kongsvinger til Elverum blev iværksat (da man i den sidste Tid har fremfremhævet denne Forbindelseslinies Fordele fremfor den foreslaaede Linie langs Mjøsen fra Eidsvold). Stang svarede, at han ikke antog, at denne Undersøgelse kunde have nogen særdeles Hast, da Jernbanearbeiderne, hvis Trondhjemsbanen gaar igjennem, i alle Tilfælde rimeligst vil begynde nordenfra, fra Støren. Da Schulze hertil paa sin gemytlige Maade svarede, at Liniens Undersøgelse interesserede ham meget nu, han var Repræsentant, og at det ikke var godt at vide, hvem der om 4 Aar fik med Sagen at gjøre, afbrød Stang ham meget fornemt, og sagde: „Jeg agter da at have med den Sag at gjøre". Schulze blev ganske perplex over denne fornærmede Tone og forklarede saa uskyldigt han kunde, at han naturligvis ikke havde tænkt paa nogen anden end sig selv ved den gjorte Bemærkning, at han ikke vidste, hvorvidt han da vilde have med offentlige Sager at gjøre, at han for sin Part kunde tænke sig Muligheden af at dø osv. Stang svarede Intet. Man har talt adskilligt om denne ømfintlige Iver, hvormed Stang i den sidste Tid fortolker alle Slags uskyldige Ting — og forundret sig over denne Mistænksomhed, der staar i saa bestemt Modsætning til den naturlige, gentelmandsmæssige Maade, hvorpaa han saa Sagerne i ældre Tid. Den gamle Herre synes at være noget opskræmt. Man har saaledes moret sig meget over, at han, da en Embedsmand, en af Stangs gamle Skolekammerater,

hendes Mand Skyld i og han skulde svare for det for Gud og betale for Ørneværten. Men at hendes Mand bare for at spille Forstanderen og dennes Tilhængere et Puds, vilde hjælpe Ørneværten, det trodde hun ikke og blev fast ved det, at han alene gjorde det for den gode Sags Skyld og det var hendes eneste Trøst. Tvilsommere forekom det hende, om ikke Sepp havde endnu noget andet bag Øret. Hun mente nemlig: Naar en, som man længe har betragtet som sin Fiende, kommer og søger Raad og Hjælp, saa er for en Mand som Sepp Fristelsen til af en Fiende at gjøre en Ven og saaledes hævne sig paa den ædleste Maade, saa stor, saa man egentlig ikke kan blive vred paa ham, om han giver efter for sit Hjertes Trang og foretager noget uoverlagt. Hun holdt det vistnok for en sjelden Svaghed hos hendes Mand, dog følte hun, at hun i hans Sted vilde have handlet saaledes, og hvad andet skulde vel kunne have foranlediget ham til denne Handlemaade? Hvorledes hun snudde og drejede hans Tale, kunde hun ikke faa andet ud af den end at han ikke havde sagt hende Sandhed. Det gjorde hende vel ondt, men hun foresatte sig bestemt at være taalmodig, overlade ham det Hele og ikke oftere tale til ham om den Ting.

Medens Mari saaledes grublede og fattede Beslutninger, stelte Seppe paa den ene Lja efter den anden. Han talte ikke mere med sig selv og var saa beskjæftiget med sit Arbejde — eller maaske med sine Tanker, at han slet ikke mærkede, hvad der foregik omkring ham. Barthles Marianne, som uden at han var blevet hende var, havde kommet saa nær hen til ham, at hun havde gjentaget det ved deslige Arbejder sædvanlige Spørsmaal: „Faar Du'n hvas?" to Gange uden at faa noget Svar. Endelig da hun gjentog Spørsmaalet tredie Gang, saa han op og sagde: „Aaja! — Aa, er det Dig, Marianne! Er det noget Du vil?"

man kan forandre noget i hans Tro eller flikke paa den. Det er imidlertid ikke det værste; ti naar en er gladest i det han har, saa er det jo som det bør være; det værste er de slemme Følger af en saadan Strid, som aldrig vil udeblive. Ørneværten har vist nok at fortælle Præsten idag, og ingen ved, hvad man saa faar at høre i Prækenen paa Søndag."

Saaledes blev den gode Kone ved en lang Stund, og Sepp vidste intet andet Middel til at bringe hende paa andre Tanker end at meddele hende en Nyhed. Da Mari holdt lidt inde i sin Tale, skyndte han sig at benytte Lejligheden til at sige: „Ørneværten behøver Du ikke mere at være bange for, idag er jeg ham sikkert den kjæreste Mand i Verden."

„Hvad siger Du? Det vilde jo være værre end alt andet!" sagde Mari forskrækket. „Hvad havde I fore igaaraftes?"

„Han vil bygge en Sag."

„Og Pengene — hvor tager han dem fra?"

„Hvor han kan faa dem. Jeg til Exempel har lovet ham nogle hundrede Gylden."

„Du lovet Ørneværten Penge? — Men nu tror jeg snart man ikke bare maa spise en Skjæppe, men en hel Tønde Salt sammen, inden man lærer hinanden at kjende. Du laane Ørneværten Penge! Hvor meget man dog kan opleve i denne Verden!"

„Det er fordelagtigt for den hele Egn, at Fink ikke længere har Sagingen alene."

„Men for Ørneværten selv er det vist ikke til nogen Nytte. Lad ham passe sit Værtskab, det tjener ham bedst; den, som har flere Jern i Ilden, faar altid nogle brændt!"

„Hvorledes han kommer ud af det, det kommer hverken

„Bringe Dig „Guldmagerbyen" tilbage", svarte Pigen, idet hun med bortvendt Ansigt lagde Bogen fra sig paa Dørtærskelen ved Siden af den forbausede Sepp.

„Har Du Tid til at løbe om med Bøger nu?" spurte han.

Marianne taug en Stund og saa paa Gulvet som om hun vilde læse Svaret der, endelig sagde hun: „Just fordi jeg ikke har Tid mere til at læse, bringer jeg Dig Bogen."

„Saa — da vil Du vel ikke have nogen anden istedet."

„Nej, nej — jeg siger ellers saa mange Tak, og nu maa jeg gaa igjen. Vær ikke for streng og Gud bevare Dig!"

Alt dette sagde Marianne i et Aandedræt — og borte var hun.

Sepp tog Bogen og lagde den paa Bænken ved Siden af sig, og tog derpaa atter langsomt fat paa Arbejdet. „Her har vi atter Skorpionen"*) mumlede han. „Man vil intet slet intet mere have at bestille med Frimureren — forstaas! Derfor kaster man ham hans Kram saaledes ind ad Døren; det er det hele! saaleds har Marianne aldrig plejet at komme eller gaa. Mon hvad hun vel tænker? — Dog, det er det samme. Ingen bekymrer sig om, hvad jeg tænker. Jeg er imidlertid glad over, at Mari ikke hørte det; jeg havde ellers faat nok en Præken."

*) Læseren mindes vel Samtalen i Værtshuset mellem Sepp og Barthle. Overs.

for en Tid siden under den Haffnerske Minister-Krise, traf Hr. Statsraaden paa Gaden og tilfældigvis spurgte, hvorledes han levede — for op med et: „Hvad da?" „Nu, Intet", svarede den Anden, „jeg vilde blot spørge, hvorledes du lever?" „Nu, saaledes — jo, Tak" osv., forsatte Stang, synlig lidt forlegen over at have røbet sin — forresten paa den Tid ganske forstaaelige — Distraktion.

Odelsthingets Debatter om Skolesagen, hvormed der endnu fortsættes, har af og til været ret fornøielige; Pluraliteten af Tilhørerne paa Galleriet vil formodentlig være tilbøielig til at kalde dem „ubetinget kjædelige" og Pædagogerne „alvorlige", „betydningsfulde", maaske endog „i høi Grad betænkelige"; jeg fastholder dog ligefuldt min Opfatning og siger: de har mere end en Gang været høist fornøielige. For Exempel nu sidste Onsdag! Der var Tale om Fordringerne i Mathematik ved Realgymnasiet; Kirkekomiteens Formand og efter ham den ene Taler paa den anden reiste sig og erklærede med Eftertryk, at vistnok var han ikke sagkyndig, han forstod sig i Grunden aldeles ikke paa det foreliggende Spørgsmaal, men han skulde dog tillade sig at udtale som sin uforgribelige Mening, at etc. En Anden var af en ligesaa uforgribelig, men stik modsat, Mening og en Tredie holdt sig omtrent midt imellem. Hvad gjorde man saa? Jo, man besluttede meget viselig at sove paa Sagen eller, lidt høitideligen udtrykt, at udsætte Afgjørelsen til næste Dag og imidlertid indhente fornyet sagkyndig Betænkning.

Storthinget.

Efterat Storthinget idag havde havt et Møde til Referat af indkomne Sager, sammentraadte Odelsthinget til fortsat Behandling af Skoleloven. Der blev idag af Løitn. Brandt fremsat et Forslag til en ny § 6 i „Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen" om at de, der have bestaaet Afgangsexamen ved Krigsskolen eller Søkadetinstitutet, skulle kunne underkaste sig juridisk, medicinsk og mineralogisk Embedsexamen med de samme Rettigheder som Realstuderende, uden at underkaste sig Examen artium. Til dette Forslag blev af J. Sverdrup føiet det Tillæg, at Vedkommende først maatte underkaste sig Examen phil. forend de kunde begynde sine Studier ved Universitetet. Bødtker fremsatte et Forslag saalydende: „De, som have bestaaet Afgangsexamen ved Krigsskolen eller Søkadetinstitutet, skulle paa Forlangende inmatrikuleres ved Universitetet, og der stilles paa lig Fod med Realstuderende." Til dette Forslag føiedes senere Sverdrups Tillægsforslag. Mod disse Forslag udtalte sig Komiteens Formand, Rektor Sten; dog var han mest tilbøielig til at helde til Bødtkers Forslag. Jaabæk ansaa Brandts Forslag for at være det, der gik i den frieste Retning og vilde derfor stemme for dette. Schweigaard holdt paa Bødtkers Forslag. For det samme vilde ogsaa Bentsen stemme. Ved den endelige Votering forkastedes Brandts Forslag mod 9 St., hvorpaa Bødtkers Forslag enst. vedtoges. Indstillingens § 5, om at ikke andre end de, der have bestaaet Examen phil., kunne underkaste sig Embedsexamen, samt § 6, der fastsætter, at Kongen bestemmer, naar denne Lov skal træde i Kraft, vedtoges enst. uden Debat. Der stod nu tilbage at afgjøre tvende §§, der indtil Videre vare forbigaaede i den første Lov, nemlig § 24, om at Aarsexamen for Gymnasiernes øverste Klasse er Examen artium, og § 68, om naar Loven træder i Kraft; disse §§ bifaldtes enst. Ligeledes stod sidste § i Lov om Examen artium tilbage. Den indeholdt en Bestemmelse om, at de nugjældende Forskrifter om Examen artium skulde sættes ud af Kraft. Den vedtoges enst.

Herved vare de enkelte Bestemmelser afgjorte, og Forslag stilledes derpaa af Præsidenten (Kildal) om de hidtil fattede foreløbige Beslutninger nu skulde vedtages som endelige. Ueland (sen.) vilde helst stemme for Sagens Henlæggelse, men vilde dog ikke selv fremsætte Forslag herom. Præsidentens Forslag vedtoges efter nogen Debat enstemmig. Imod Sagens Oversendelse til Lagthinget fandt J. Sverdrup af mange og vægtige Grunde at maatte stemme, blandt andet fordi han ikke endnu ansaa Sagen tilstrækkelig bearbeidet; men for ikke at fremkalde nogen almindelig Debat, vilde han lade Sagen gaa til almindelig Votering. Oversendelse til Lagthinget vedtoges mod 12 St. (J. Sverdrup, Jaabæk, Viborg, Helle, Foss, Lambrecht, O. Velde, Nielsen, Daae, Provst Jensen, Tonning, Flor). Indstillingens Konklusion om, at det af Jaabæk fremsatte Forslag til Lov om Gjenoptagelse af Præliminærexamen ikke skulde bifaldes vedtoges derefter enstemmig uden Debat.

Mødet hævet Kl. 11½.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget raskt og staar høiest paa Østlandet, lavest i Skudesnæs. Svag Sydlig Vind i Skudesnæs ellers frisk Østlig Vind med meget tør Luft paa Østlandet. Sne i Bodø, Regn i Mandal, Kuldegrader nordenfor Dovre. Udsigterne ere til Østlig til Nordlig Vind tildels med overskyet Veir og muligens Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristiansfand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de f. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Det nye Kaffehus

i Bakken ved Youngstorvet (Kjøbm. Amundsens Gaard) anbefales Reisende som Byens Folk, Damer saavelsom Herrer, som et hyggeligt Sted, hvor der beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke, saasom: Chokolade til 4 a 6 ß pr. Kop, Kaffe til 2 a 3 ß, The til 2 a 3 ß, Bouillon til 4 a 6 ß, Salep til 3 a 5 ß, Ølost til 2 a 3 ß, Melk (varm som kold) og Potøl i Seidler og Glas til 1 a 2 ß samt Æggedosis, Porter, Bruslimonade og Seltservand m. m. Ligeledes beværtes med kold og varm Mad.

NB. Byens Dagblade forefindes.

Tilsalgs.

„Billigt" og „det mindst farlige"*)

Sprængmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. 7/8"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5. **Harald Frølich,** Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:
DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) **„Billigt"** paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter**, der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Firestillings Frimærker.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1, do. 1/2, Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede,	i flere Kvaliteter	**Rug,** Byg, Erter, store & smaa, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,
samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Sekste Kapitel.

Hvorledes det gaar til hos Barthle.

Som et Barn, der er sig noget urigtigt bevidst, ilte Marianne hjem. Først efterat hun havde overskredet det faderlige Hus's høje Dørtærskel, stod hun ganske anpusten stille og skuede vemodigt hen til det smukke Hus paa den anden Side af Gaden, som hun netop havde forladt, ligesom hun ventede der vilde foregaa noget ganske besynderligt. Men hun saa og hørte intet andet end at Sepp ikke slog saa rakst paa sine Ljaer som før, hvilket hun let kunde forklare sig. Den ensomt levende, som ofte havde tænkt hele Dage over en ubetydelig Begivenhed, en eneste Tale, indbildte sig, at det vilde give Sepp rigeligt Stof til Betragtninger, at hun saaledes i Utide havde bragt ham Bogen. Maaske skjønnede han, at hun havde gjort det efter Faderens Befaling og det vilde ogsaa være hende kjærest. Da Sepp spurte hende, „om hun nu havde Tid til at fare om med Bøger, var det nærpaa hun havde fortalt ham den hele Sammenhæng; dog at anklage Faderen for en Fremmed — selv om det var Sepp — for derved at undskylde sig selv, det hverken turde eller vilde hun. Men noget maatte hun dog sige, og saa faldt der hende i Forlegenheden ind et Svar, som hun straks fandt saa grovt, saa upassende, at hun begyndte at skamme sig og derfor løb sin Vej saa fort hun kunde. Idet hun gik, havde hun endnu engang set ind i det hende saa kjære Hus, hvor hun havde tilbragt saa mangen glad Dag. Hun tog i Tankerne Afsked med Sepp, der næsten havde gjort mere end hendes Fader for hendes og Klausmelkers Opdragelse, fra Mari, som havde været hende en anden Moder, og fra den stille alvorlige Franz, der saa ofte havde forsvaret hende mod den

mig eller Dig ved", sagde Sepp roligt. „Han har aldrig været min Mand og er det heller ikke nu."

„Og alligevel vil Du betro ham Penge?"

„De Penge skal jeg nok vide at gjøre fast, saa de ikke løber sin Vej saa let; det er egentlig ikke min Hensigt at understøtte Ørneværten; men den gode Sag vil jeg fremhjælpe af alle Kræfter."

„Det er vakkert; Du er nu engang altid en god, ja, den bedste Mand, naar dog bare Folk engang vilde indse det?"

„Kanske er jeg dog dennegang ikke saa god som Du antager; men jeg burde igrunden ikke fortælle Dig noget om det", sagde Sepp smilende.

„Hvad er det, Du ikke burde fortælle mig?"

„Det, at jeg har spillet Forstanderen og hele hans Slæng et Puds, naar jeg hjælper Ørneværten til at vinde sin Sag?"

„Hvilken Sag?"

„Fink eller rettere sagt Forstanderen har udspekuleret en hel Hoben Grunde mod en ny Sags Anlæg ved Bybækken. Til Ekfempel: „Vandet kommer sildigere til Finks Sag, naar Ørneværten først bruger det," og deslige. Fink mener altsaa: Bækken tilhører ham, og dog er det aldrig faldt ham ind at erstatte dem den Skade, hans Bæk gjør paa deres Enge. Du forstaar vistnok ikke det, men tro mig paa mit Ord: om nogen Ret for Fink kan der fornuftigvis ikke være Tale. Dog hvad siger jeg? fornuftigvis? Hvad angaar det hine Mennesker? De skriver sammen et Par Bøger af saadanne Grunde og sender dem saa ud til Spot og Skam for vort lille Land, for at man overalt i og udenfor Retten, med og uden Briller kan indse deres gode Ret og beundre deres Visdom. Kortsagt, Fink vil begynde en Proses."

„En Proses! Og Du vil blande Dig i den? Nej, for Guds Skyld gjør ikke det! det koster uendeligt mange Penge og megen Tidsspilde. Hvorfor ikke overlade det til Domstolene?"

„Jovist kan man det; men Dommerne mener: Forstanderen og salvede Hoveder er de klogeste og bedste i Kommunen, derfor hjælper de disse; hvo, der ingen Titel har, har heller ingen Ret."

„Ja, ja, dette forstaar ikke jeg og Du har vel Ret, og ved vel, hvad Du vil; mig var det imidlertid kjærest, om Du ikke vilde blande Dig saameget i fremmede Sager. Hvor meget bedre vilde det være for os, om Du bare vilde lade de Folk gjøre, hvad de vilde; da vilde de ogsaa lade Dig gaa roligt din Vej. Gud har begavet Dig saa rigeligt, men den Gave har han ikke givet Dig, det vilde ellers blive for godt for os i denne Verden. Vi vilde aldrig tænke paa Himmelen, hvis vi altid havde Fred hjemme og i Kommunen. Nu, i Guds Navn! jeg vil ikke tænke mere paa disse Ting."

Mari gik igjen til sit Arbejde i Kjøkkenet med det Forsæt „ikke mere at tænke paa disse Ting", men det holdt hun ikke. En Proses og hendes Mand indviklet i den! Det var dog alt for galt, til saaledes uden videre at slaa det af Tankerne. Hun havde ofte hørt fortælle om Prosesser og den af disse opstaaende Elendighed; nu skulde dette alt opslugende Uhyre komme ind i Landsbyen, ja, i hendes eget Hus! Hun saa allerede i Tankerne alle Kommoder, Borde og Bænker bedækket med ulæselige Retsakter og andre Dokumenter og hendes skjønne Bliktøj benyttet til Blækhus; magre Skriverkarle saa hun løbe om i Byen paa sine Pibestilker og skræmme Koner og Piger med uforskammede Blik og Ord og fede Herrer med Briller hørte hun tale Latin; alle disse Syner gjorde hende ganske hjerteangst. Og alt dette var

Dagbladet.

No. 84. | Udkommer alle Sognedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 13de April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredrikstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Brev fra Nordmøre.

Skjønt vi langtfra er af det Slags Folk, som let henrives af Noget — Folkets Natur er at tage Alting med Ro, men derfor ikke med Ligegyldighed — var det dog saa, at det kvak lidt mere end almindelig i os ved Efterretningen om, at aarlige Storthing var gaaet igjennem. Man mødtes almindelig med det Udraab: „nu har vi da faaet aarlige Storthing," og det var da klart baade at se og høre, at Enhver troede sig at bære et godt Budskab; Folkets Seier forkyndes gjennem Folket selv ikke i mange Ord og store Lovprisninger, men i faa Ord og men i Taushed, som altid forkynder Glædens Inderlighed. Der fandtes vist ikke Mange, uden de i sit stille Sind var sikker paa, at de nu vilde gaa, og dog havde det Opvigleri, der fra et vist Hold blev støre for hver Dag, skabt en næsten pinlig Forventning; derfor blev ogsaa Budskabet saa meget mere glædeligt. Det faar da staa sin Prøve, om alle disse ildespaaende Profetier har noget at betyde. Vi give os ikke meget af med hverken at spaa eller mene; vi have kun den Mening, at denne Begivenhed, som vi kalde et Fremskridt i folkelig Retning, i Folkets Selvstyrelse, var vel beredt og en bydende Nødvendighed. Den samme Mening hyldes ogsaa om Stemmeretssagen, og skulde denne Sag mod al Forventning ikke seire dennegang hos Regjeringen, vil den staa paa Dagsordenen med et større Krav senere; thi hvad den byder er ikke Meget og vil være forsvindende ligeoverfor den store Arbeiderskok, som stadig tiltager i Dannelse og Oplysning.

Vi for vor Del finder, at om man end forsøger at stemme Tidens Strøm og Stemninger, saa er det kun at spilde Kræfterne. Men det er nu engang saa, at enhver Tid har Kræfter, der paa en Vis ere opslidte og udlevede, og dette kommer ikke mindst tilsyne under Tidsomstændigheder som vore, naar nye Aandsstemninger og Kulturretninger trænge frem, og Folkeaanden begynder at løfte sit Banner. — Fra disse Bemærkninger vende vi os til Kirke og Skole. Det faa lige ud til, at vi var paa god Vei til at faa et Storthing No. 2 i Kirkemødet, men saa gik Taget. Man siger, at der fører mange Veie til Rom, skjønt det ikke ligger i Tidens Medsør at anlægge flere Baner, end vi allerede have i den Retning.

Disse mange kunstige Tilstelninger paa det kirkelige Felt er kun Usands; jeg tror, at den Magt, der er overdraget Kirken af dens rette Herre, er det, det kommer an paa, Ordet nemlig. Svinges dette Vaaben paa den rette Maade, vil det nok vise sig at være en Magt nu som før, og vi formaa derfor heller ikke at lægge saa stor Betydning i Menighedsraads-Institutionen, som Mange synes at gjøre. Den vil i vore Dine kun blive en midlertidig Overgang, der paa flere Steder vil vise sig betydningsløs, medens den paa andre vil hjælpe til at udvikle den religiøse Fanatisme, blotte Statskirkens Brøst og saaledes fra den negative eller rettere bagvendte Side fremme Friheden, der altid maa erhverves gjennem Kamp; thi Tvang kan ikke længere nu bestaa med Personlig- og Samvittigheds-Frihed. Vi havde derfor ventet, at man var kommen saa vidt, at Konfirmations-Tvangen kunde være moden til ogsaa hos os at gaa ud af denne Verden. Vi ønske Sognebaandets Løsning en heldigere Skjæbne! ellers vil muligens Statskirken snart blive for trang for de forskjellige Synsmaader. Afstilligt peger i den Retning. Sognebaandets Løsning synes at være et beskedent Krav og en ønskelig og ustyldig Frihed.

Af de Sager, der endnu foreligger, synes os Skolesagen og Seminariernes tidsmæssige Ordning at henhøre blandt de betydningsfuldeste. Den første maa vel synes at være vel forberedt gjennem de mange Aar, den har været paa Bane, snart sagt paa ethvert Hold; og den vilde ganske vist ogsaa været godt og vel forberedt, saafremt ikke Tidens Udvikling og store Krav i denne Henseende samtidig havde gaaet frem med Kjæmpeskridt. Følgen af disse Fremskridt har været, at vi befinder os i en Overgangs-Tilstand og ligesom staa i Begreb at gaa over i en ny Tid; og dette volder igjen, at hvor vel denne Sag kan være forberedt for et vist Udviklingstrin af denne Tid, er nu dette leber forbi, og Sagen er i Forhold til Tiden ikke rykket et Skridt længere frem, end den var, da den begyndte at blive Gjenstand for Drøftelse. Det nytter ikke at tage Haneskridt, naar Tiden tager Kjæmpeskridt, og vil man her opnaa noget tilstrækkeligt Udbytte, maa Skridtene tages fuldt ud: Skolen maa fra første Hold blive en fælles, en Almenskole for alle Klasser, uanseet Stand eller Stilling, saadan som Skolen er i de Lande, hvor Demokratiet er bleven en Virkelighed. Alle har jo ogsaa, naar de som unge træde ind i Skolen, det tilfælles, at de ere Menneskebørn. Almueskolen har hidtil fra mange Hold, fra Forældres som fra Overordnedes Side været betragtet og betragtes vist endnu af og til som et Slags nødvendigt Onde, et Slags Anstalt for Pøbelen og som en Byrde for Kommunerne, en Fattigforsorgelse til Bibringelse af den nødtørftige Kristendomskundskab, som Præsten fordrer af den tyndeste af sine Konfirmanter. Saalangt er vi endnu fra Maalet!

Saameget vi end ønsker en god Ordning af Skolevæsenet og det ret snart, og saamange Forberedelser der end allerede ligger færdige i den Retning, tror vi Meningerne derom ere meget usamse, og tror derfor Intet vil blive tabt, om Sagen udsættes til næste Thing; da kunde man maaske opleve, at det høiere og lavere Skolevæsen blev behandlet underet. Resultaterne vilde maaske blive saameget mere frugtbringende.

Saa er det Seminarierne. Deres Ordning eller Omordning er vist meget betimelig i flere Henseender. Overdrevent er det vistnok, naar man har kaldt disse Anstalter „Nutidens Klostre"; men at de har noget Klosteragtigt ved sig, lader sig vel neppe negte, og at disses uddannede Elever ikke er blevne mere forkuet end Tilfældet er, skyldes vel mest Folkets sunde Natur. Hvor kinesisk end Skolerne mangengang kan være indrettet, har dog Livet større Magt. Der har været blandt Lærerne stridt for treaarigt Kursus istedenfor toaarigt; vi for vor Del maa tilstaa, at skal den gamle Ordning bestaa eller Omordningen efter Hr. Hertzbergs hjembragte Theorier gjælde, vil vi ubetinget stemme for toaarigt. Disse stakkels Elever er vist allerede saa overlæsede, at der neppe behøves at føie nye Byrder til, hverken af Tid eller Stof.

Man hører endnu ofte, at det ikke er godt, at Folket lærer formeget, at Læreren kommer til at faa for langt over Folket; Folket kan ikke betale, og Læreren kan faa for store Krav. Slige Sætninger burde alvorlig tugtes. Vist er det, at de Lærere og Andre, der taler slig, de ere heller ikke komne for langt, skal jeg tro; og godt og vel for det, havde jeg nær sagt. Saadanne Folk staar hverken over eller under, de staar fremmede ligeoverfor det Folk, de skal opdrage, og derfor ser man det Sørsyn, at naar Folket begynder at vaagne, udvides Kløften. Indret Seminarierne til folkelige Anstalter, hvorfra sund og folkelig Kundskab kan hentes! og man kan være rolig for, at Folket bender hverken forlidet eller formeget, og DHrr. skulde i den Retning ikke faa det saa travelt med Andreas Pung; og man skulde nok se, at Forholdet blev anderledes baade med Prutningen og Betalingen end nu. Saadanne Sætninger om Folket og Lærerne, hvormeget de skal lære og ikke lære, betale og ikke betale, hører med til Tidens Falliterklæring. Deres osv.

ab.

Opfordring.

Paa et Møde, som Kinservigs Kommunebestyrelse afholdt den 9de December f. A., fremmødte Hr. pers. Kapellan J. Stub Irgens og oplyste, at han agtede for Fremtiden at gjøre Reiser omkring i Præstegjeldet ikke alene for at faa sikker Kundskab om, hvorledes Undervisningen foregaar i de forskjellige Kredse, men ogsaa for at føre Kontrol med Skolevæsenet. Han forklarede videre, at til Opnaaelsen af dette Maal var det nødvendigt, at han kunde sættes istand til at foretage disse Reiser paa en saadan Maade, at den Lærer, hvis Skole han agtede at besøge, ikke forud blev bekjendt med hans Komme. At Præsten var bleven forstaaet, og at man erkjendte, at dette maatte være et særdeles hensigtsmæssigt Middel til at fremme Skolens Gjerning vise Udtalelser som, „at han (Præsten) maatte komme som en Tyv om Natten over dem (Lærerne)," og at Præsten maatte komme saa uventet, at Læreren ikke levnedes Tid til at rette paa sin Klædedragt, hvilke Talemaader faldt under Sagens Behandling. Man gik derfor ind paa det Forslag, som Præsten fremsatte om, at de Skydsudgifter, som faldt af disse Reiser, skulde godtgjøres ham af Kommunekassen. Kun et Medlem stemte imod Forslaget.

Det er vist ikke nogen Lærer, der ikke ønsker Præsten tilstede, medens Undervisningen foregaar. Tvertimod ønsker vist enhver, at han ret ofte maatte faa Anledning til at indfinde sig i Skolestuen, naar blot hans Nærværelse kunde have en vækkende og belivende Indflydelse; men enhver maa indse, at disse Besøg ikke kan have denne gavnlige Virkning, naar de skal foregaa paa en saadan Maade, som Kommunebestyrelsen ved den trufne Forføining har tilsigtet; thi ved denne er ikke alene alle rimelige, humane Hensyn mod Lærerne satte tilside, men den er ogsaa godt skikket til at opvække Mistanke hos Folket om, at Lærerne ikke opfylder sine Pligter i Skolen. Og hvorledes kan da en slig Foranstaltning have gavnlig Indflydelse paa Undervisningen?

Folket har dog ikke ganske seet Sagen paa samme Maade, som de ærede Herrer i Kommunebestyrelsen, da Beslutningen har vakt Uvillie. Og naar ikke nogen af Lærerne, hvem Sagen nærmest angaar, offentlig have udtalt sin Misnøie og Beklagelse over, at Kommunebestyrelsen skal finde slige extra Forføininger nødvendige, saa kan denne Taushed have sin Grund i den Afhængighed, hvori de staa til Forslagsstilleren, og dels kan ogsaa nogle maaske have troet, at den stedse vorende Uvillie mod Beslutningen kunde bevirke, at den blev overgiven til Forglemmelse; men da den ikke alene af Enkelte fremdeles bliver baaren af samme Interesse, som den, der fremkaldte den, men ogsaa virkelig bliver anvendt, skulde det være særdeles interessant at faa nøiere Kjendskab til de Omstændigheder, der maatte have bevirket, at Kommunebestyrelsen fattede Beslutningen, samt det Formaal, man egentlig her havde stillet sig for Øie.

Kristiania, den 13de April 1869.

I sidste Numer af „Hedemarkens Amtstidende" læses følgende, som Morgenbladet og flere Blade have indtaget uden Bemærkning:

„Efter Forlydende skal der af det ledende Parti i Storthinget i al Hemmelighed være udarbeidet et Grundlovsforslag, der nu er under Trykning, og som agtes fremsat paa dette Thing for at komme under Behandling paa næste. Det skal gaa ud paa at faa fastsat, hvilke af Grundlovens Bestemmelser der skal betragtes som unionelle Anliggender, og hvilke der som udelukkende norske kun maa forandres gjennem Beslutning fra norsk Side uden Indblanding fra Sverige. Det maa saaledes vel nærmest blive at betragte som et Modforslag mod det allerede fremsatte Unionsforslag".

Som Enhver vil forstaa, er dette en urimelig Fortælling. Det bedste Bevis paa, at Rygtet savner enhver Grund er det, at det er aldeles meningsløst, at Nogen skulde ville fremsætte Forslag om, at vor Grundlovs Bestemmelse skulle betragtes som „udelukkende norske"; thi at Grundloven er norsk og alene henhører under det norske Storthings og den norske Konges Raadighed, har altid været alle Nordmænds og saaledes ogsaa Storthingsmænds faste Overbevisning.

Udlandet. Valgene i Rumænien have hidtil havt et for Regjeringen gunstigt Udfald. Bratianos Parti synes at være kommen fuldstændig i Miskredit hos Befolkningen; en af Bratianos Tilhængere, Rosetti, maatte paa sin Valgreise beskyttes af Øvrigheden mod Folkets Angreb paa hans Person.

Pays skriver: I et i Krigsministeriet holdt Møde har Kong Ferdinands Kandidatur samlet alle Stemmer, endogsaa Prim er gaaet ind paa den. I Tilfælde af, at Ferdinand ikke modtager Valget, er der foreslaaet følgende Alternativer: 1) den iberiske Union, saaledes at Spanien og Portugal under Kong Luis stilles i samme Forhold til hinanden som Sverige og Norge: 2) Hertugen af Aosta, Victor Emanuels næstældste Søn; 3) Erkehertug Albrecht. Man er enig om, tilføier Payes, at udelukke baade Don Karlos og Hertugen af Montpensier.

I Japan er Borgerkrigen endt med Mikadoens fuldstændige Seier. De oprørske Vasaller ere blevne straffede med Tabet af sin Frihed eller sine Godser, hvilket maa ansees for et stort Fremskridt i Japan, hvor ellers langt mindre Forseelser medføre Dødsstraf.

Nu, da Reverdy Johnson skal gaa sin Vei, giver Times dette forulykkede, men endnu for nylig høit priste Exemplar af en diplomatisk Reformator et Spark til Afsked og tager Hatten dybt af for hans formentlige Efterfølger, Mr. John Lothcop Motley. Ligesom der i sin Tid blev gjort gjældende af de engelske Blade, at Reverdy Johnson netop var Manden, der kunde bringe Alabamaspørgsmaalet i Orden, medens Times nu lader ham høre, at han forfeilede sin Hovedopgave, saaledes finder dette Blad hos Motley Egenskaber, som egne sig til at vække glade Forhaabninger. Den nye Gesandt, heder det, er vel bekjendt med Europas og Englands Forhold; han har studeret ved et tydsk Universitet, skrevet et historisk Værk, der udkom i England og skaffede ham en Doktorhat i Oxford, og i sex Aar repræsenteret de Forenede Stater i Wien. Hvilke lykkelige Forvarsler for England, der skal ligge i alt dette, er vanskeligt at indse; men endnu vanskeligere bliver det dog at forstaa, naar Times ogsaa uddrager gunstige Slutninger af, at han har en stærk amerikansk Følelse og med Liv og Sjel tilhører det republikanske Parti. „Mr. Motley", siger Times, „er et ivrigt Medlem af det republikanske Parti med alle dets Meninger, Sympathier og Fordomme. Skjøndt Opdragelse og en lutret Smag kunne afholde ham fra at gaa op i den mere yderligtgaaende Del af Partiet, ere hans politiske Anskuelser ikke meget forskjellige fra dens. I Begyndelsen af Borgerkrigen rettede han en Henvendelse til den offentlige Mening i England i en udførlig Artikel, der offentliggjordes i Times, og de heri udtalte Principer, som ere blevne styrkede ved det Held, de have havt, udgjøre endnu hans politiske Troesbekjendelse". Istedetfor en genial og utrættelig Frasemager, tilføier Times, er der kommet en Mand, som ikke vil sige Andet, end hvad den store Masse af hans Landsmænd virkelig mener.

Embedsjubilæum. Sognepræst Gude i Drøbak feirede den 10de ds. sit 50aarige Embedsjubilæum, i hvilken Anledning flere af hans Embedsbrødre havde indfundet sig for at lykønske ham. Froens Herredsstyrelse overrakte et Brystbillede af ham i Olie og udbad sig hans Samtykke til, at det maatte blive ophængt i Froens Kirke. De forskjellige Korporationer hilste ham derefter, hvorpaa St. Olafsordenens Ridderkors for nidkjær Embedsvirksomhed blev ham overrakt.

Johan Henrik Gude, Søn af Præsten Gude i Elverum, er født i 1795; han blev Student i 1815, dimitteret fra Kristiania Skole og Kandidat i 1819, blev samme Aar indsat som Præst, idet han blev udnævnt til personel Kapellan hos den daværende Sognepræst i Lier, Lechve. Ikke længe efter blev han residerende Kapellan i Modum, hvor han var til 1832, i hvilket Aar han blev Sognepræst i Rygge, — siden 1849 har han været Sognepræst i Drøbak.

Foruden Gude ville følgende Geistlige iaar kunne høttideligholde sit femtiaarige Jubilæum som Præster, nemlig Statsraad Riddervold, Biskop v. d. Lippe og Stiftsprovst Lassen.

Fisketelegrammer. Telegram til Indredepartementet ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 10de ds.:

Formedelst utrygt Veir igaar kun faa Redskaber trukne østenfor Ure; vestenfor Størstedelen trukne med jevn Fangst; 2—3 Hundreder pr. Baad. Priser uforandrede. Efter Nordveststorm Thorsdag Eftermiddag endnu enkelte Baade.

— Do. Do. fra Amtmanden i Finmarkens Amt ang. Finmarksfisket, dateret 6te, indleveret i Kjeø 10de ds.:

Lodden under Land overalt. I Vestfinmarken lidet ujævnt Fiske. Østfinmarken bedre paa Strækningen Gamvig til Vardø. Liden fremmed Almue.

Til norske og svenske Vicekonsuler under Konsulatet i Odessa er udnævnte: i Nicolaieff: Titus Rozzolini; i Mariopol: March Poppovich, og i Kertsch: François Tamasini della Torre.

De forenede Rigers Konsul i Archangel indberetter under 20de f. M. til Departementet for det Indre:

Vinteren her i Distriktet er usædvanlig mild dette Aar og Reaumur-Thermometret viser kun sjeldent mere end 5 Graders Kulde. Noget Tegn til, at Isen paa Dwina snart vil bryde op, er her dog endnu ikke; naar det indtræffer, skal jeg tillade mig derom at tilstille det kongelige Departement et Telegram, saalydende: „Le glace de la Dwina se brise". Derimod tør jeg anse det unødvendigt herefter at tilføie Advarselen mod at passere Hvidehavet, forinden 3 a 4 Uger ere forløbne efter Isens Opbrud her ved Archangel. At jeg tror saadan Forsigtighed fra Skibsførerens Side bør iagttages, vil være det kongelige Departement bekjendt.

Brand i Kaplandet. Den i England indtrufne Post fra Kap af 20de, St. Helena af 27de Marts og Madeira af 15de Marts bringer en sørgelig Efterretning om en Ildebrand, som i Kaplandet har forvandlet en Strækning af 400 engl. Miles Længde og 15 til 150 Miles Bredde til en Ørken. Efter at Veiret i 6 Uger havde været meget varmt og tørt, steg Temperaturen den 9de Februar til en hidtil ukjendt Høide. Hele Formiddagen strøg varme Nordostvinde hen over Landet, og om Eftermiddagen udbrød samtidig paa flere Steder Ild, som fortærede Agre, Avlsgaarde, Kvæg og Skove, med de der sig opholdende vilde Dyr. Mange, baade Indfødte og Europæere, formaaede med Nød og Neppe at redde Livet, med hvad de gik og stod i, og Mange ikke engang det. De Frelste maatte søge sin Tilflugt i Floder og Vandhuller, men de fleste af disse undgik ikke betydelige Brandsaar. Da Ulykken indtraf lige efter Høsten, som denne Gang var falden meget rigelig ud, saa er Nøden i de hjemsøgte 8 Distrikter meget betydelig. Ilden vilde have anrettet endnu større Skade, hvis en tæt Regn ikke havde standset den. For 17 Aar siden blev Nyholland ramt af en lignende Ulykke.

Storthinget sammentræder Torsdag den 15de April Kl. 9 Fm. til Foretagelse af:

1. De tilbagestaaende Poster af Indstillingen fra Kirkekomiteen No. 1 om de Dele af Oplysningsvæsenets Fonds Budget, som vedkommer Almueskolevæsenet og Fremme af videnskabelige Øiemed.
2. Andragende fra S. Hansen om Eftergivelse af Restbeløbet af hans Gjæld til Laane- og Diskonteringskommissionen i Bergen.
3. Budgetkomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposition om Indkjøb af Lokale for Postkontor og Telegrafstation i Kristiania.
4. Indstillingen fra Kirkekomiteen No. 1 ang. de paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget opførte Pensioner.
5. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 om Udskiftningsvæsenets Budget.
6. Budgetkomiteens Indstilling ang. Oprettelse af tekniske Skoler i Kristiania og Trondhjem.
7. V. Bræklans Andragende om en Belønning for at have opdaget Stenkulsleierne paa Andøen.
8. Finants-Departementets Meddelelser om, at der for nærværende Storthing ikke vil blive fremsat nogen Proposition om Sportelindtægternes Afløsning og om en almindelig Gageregulering.
9. Referat.

Rollebesætningen i „Theblomst", Operette i 3 Akter med Text af Alfred Duru og Henri Chivot, oversat ved Alfred Larsen; Musiken af Charles Lecocq, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Onsdag den 14de April, er:

Tsching-Tsching, Mandarin med Zinkknap, Politimester i Peking, Hr. Brun; Theblomst, hans Datter, Frk. Moe; Ka-O-Lin, Kaptein ved Tigergarden, hendes Elsker, Hr. Abelsted; Pinsonnet, Kok paa den franske Fregat „La Pentade", Hr. H. Brun; Césarine, Marketenterske, hans Kone, Fru Wolff; Corbillon, Baadsmand paa Fregatten, Hr. Bucher.

Selskabet „Handelens Venner" holdt Lørdag Aften sin Generalforsamling, hvis Forhandlinger ledededes af Formanden Kjøbmand H. F. Løkke. Til Afgjørelse forelaa det tidligere omtalte Cirkulære fra Drammens Handelsforening angaaende et Centralmøde af Udsendinge fra samtlige Landets Handelsforeninger. Efter nogen Diskussion vedtoges med overveiende Pluralitet følgende af Th. Joh. Heftye fremsatte Forslag:

„Selskabet finder det foreslaaede Møde hensigtsmæssigt og er villigt til at sende Deputerede til Drammen til den Tid, som nærmere bestemmes af Drammens Handelsforenings Bestyrelse. Man anser det dog hensigtsmæssigt, at dette Møde ikke afholdes før ud paa Høsten, og henstiller til Bestyrelsen for Drammens Forening, at denne ved Cirkulære opfordrer de forskjellige Handelsforeninger over det hele Land til enhver i sin Midte at forberede Sagen, idet de diskutere de Midler, som de maatte anse som de hensigtsmæssigste til Øiemedets Fremme. Udbyttet af disse foreløbige Forhandlinger bliver da at indsende til den drammenske Handelsforening for at derom at forelægges det afholdendes Fællesmøde".

Til Understøttelsesfondet besluttede Forsamlingen at bevilge 200 Spd. af Overskuddet. Ved det derefter foretagne Valg paa Direktører valgtes, da den nu fungerende Bestyrelse DHrr. Hesselberg, H. F. Løkke og Stibolt frabad sig Gjenvalg, DHrr. Th. Joh. Heftye, Fleischer og P. Petersen, den sidste efter Omvalg med P. Th. Duborgh.

Kristiania—Drammensbanen. Kristiania Bank og Kreditkasse har tegnet Aktier til et Beløb af 10,000 Spd. Herved er det, der endnu manglede i de paaregnede 250,000 Spd. fra Private og Kommunen, saaledes udfyldt.

Sølv. (Kongsb. Adr.). I 4de Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 190 Mkr. 5 Lod gedigent Sølv.

Søren Jaabæk. Da det danske Dagblads Korrespondent i Kristiania for en Tid siden kort karakteriserede Jaabæk, drog flere af de danske menigmandige Organer deraf den Slutning, at Jaabæk — om hvis Tilværelse de hidtil synes at have været aldeles uvidende — var, hvad et af disse Organer har kaldet, „en rigtig fornuftig Mand, af det Slags, som Folket var bedst tjent med at sende til Rigsdagen", og man begyndte at studere hans Blad, „Norsk Folketidende". Dette Studium har — skriver Dagbladet — beskjæftiget den aandelige Broderskabs Baand immellem de Menigmandige paa denne og hin Side Kattegat, og Redaktionen for et af vore danske „folkelige" Organer, „Rakskov Tidende", har endog sat sig i direkte Brevveksling med Hr. Jaabæk. Udbyttet heraf foreligger bl. A. i et Brev og et Digt, som det nævnte Blad meddeler til Vidnesbyrd om S. Jaabæks „aabne Karakter og folkelige Tænkemaade", og af hvilke Bladet ogsaa meddeler Brevet „som et ret godt Bidrag til den norske Bondeagitators aandelige Standpunkt". Det begynder saaledes:

„Hr. Redaktør!

Jeg vil oprigtig tilstaa, at naar jeg betragter den megen Elendighed i Verden, da overvældes jeg undertiden af vemodige Fornemmelser; jeg lader da Tankerne have frit Løb, og jeg græder — Taare trille. Under saadan Sindsstemning fandt de vedlagte Vers Veien til Papiret. Kan de benytte dem i Deres Blad — paa et godt Sted, forstaar sig?; hvis ikke, da bare henlæg dem. De er før ingensteds trykt, og de skrive sig fra sidstleden Skjærtorsdag. Jeg skriver aldrig uden Navn, eller saa Mit kjendes."

Dagbladet roser imidlertid ikke Jaabæk som Digter, skjønt Digtet er langt nok — 16 otteliniede Vers. Jaabæk omtaler forresten i sit Brev det norske Embedsvælde, Storthingets Stilling, samt Forf.s Blad og hans snart færdige „Englands Historie". Om den danske Krig skriver han:

„I 1864 bevilgede Storthinget 1 Million Rigsdaler (dansk) til Krigen imod „Tyske Magter" — for at hjælpe Danmark, sagde man. Jeg troede at se, at det Hele var Humbug — ja, jeg var omtrent vis i det; jeg stemmede altsaa imod. Udfaldet viste, at ikke en Tysker sloges ihjel med hele Millionen, hvoraf Danskerne rimeligvis ikke fik det mindste, da Midlerne bortsøledes i krigersk Stas, Narrestreger og det, som var værre."

Jaabæks Brev ender med følgende Indrømmelse:

„Jeg vil indrømme en Ting, som just ikke er til Fordel for os Nordmænd: De Danske skrive lettere og behageligere end de Norske, og tillige fuldkommen saa grundigt. Er det vor knudrede Natur, som gjør det norske Sprog i Almindelighed mere knudret? — jeg ved ikke.

Undskyld den Frihed jeg har tilladt mig."

Oslo (under Kristiania) 1869.

Ærbødigst
S. Jaabæk

Levassors franske Skuespillerselskab optræder for Tiden i Stockholm, hvor det ikke blot finder samme gunstige Modtagelse hos Kritiken som i Kjøbenhavn, men ogsaa synes at skulle drage et større Publikum til Forestillingerne.

Halvorsens Cirkus vedbliver at give Forestillinger for godt besat, næsten fuldt Hus i Kjøbenhavn, og Publikum sparer ikke paa sit Bifald.

Det Foged Borchsenius's extraderede Konkursbo tilhørende betydelige Jordbrug, Mela i Gjerpen, af Skyld omtrent 40 Skylddaler og med et dyrket Areal af omtrent 1500 Maal Jord, er nu, efterat derover har været holdt 3 Auktioner til Salg enten underet eller i Parceller, solgt til Flere for ialt 29,299 Spd. Eiendommen er beliggende tæt ved Skien, en liden Del endog paa Byens Grund; den var taxeret for 31,000 Spd. (Corresp.)

Universitetet har nylig modtaget fra Skolelærer J. A. Johanson i Säby i Jönköpings Len et med stor Flid udarbeidet Reliefkart over den skandinaviske Halvø. Gaven er ledsaget af følgende Vers:

Hvit ligger drivan kring Norges fjell,
Stormen hviner kring hydda och tjäll,
Men ifrån himmelens mörkblåa sfer,
Blickar en stjerna i qvällen der.

Latinskolens Mynt- og Oldsamlinger. Efter Forslag af Rektor Vibe har det kgl. Kirkedepartement givet sit Samtykke til, at de Kristiania Latinskole tilhørende Mynt- og Oldsamlinger saavelsom de Dele af Samlingen af fysiske Instrumenter, Modeller og Kunstsager, for hvilke Skolen ikke har Brug, overdrages til Universitetet uden Vederlag; denne ikke ubetydelige Gave er i disse Dage indlemmet i vedkommende Universitetssamlinger.

I Fredrikshalds Arbeidersamfunds Møde i Søndags, skriver „Smaal. Amtstd.", (1ste Møde i andet Kvartal) oplyste Foreningens Sekretær, Kand. Oskar Andersen, at Medlemmernes Antal var begyndt at gaa ind paa det 4de Hundrede, en Fremgang som overtraf de Flestes Forventninger. Glædeligt var det ogsaa at se, at Medlemmerne fandt sig tilfredse med Foreningen, hvilket kunde sluttes deraf, at kun et Par Stykker havde undladt at løse Billet for første Kvartal og heller ikke særdeles mange for det nu begyndte 2det Kvartal. Foreningens Sangkor driver flittigt paa sine Øvelser, og man havde ved Festen nys havt Anledning til at se, at Sangene gik fremad. Musiken vinder Venner blandt Medlemmerne, og der var saaledes dem, der havde slaaet paa baade Dannelsen af en kvindelig Sangforening og af en Kvartet Blæseinstrumenter. Læseværelset har været flittigt besøgt, ligesaavelsom de Foredrag, der dels have været holdte om Søndagsaftnerne for Medlemmerne, dels Onsdagsaftnerne ogsaa for deres Familier. Bibliotheket benyttedes saa flittigt, at alle Bøger vare i Cirkulation. Bestyrelsen havde derfor bevilget 10 Spd. og atter 10 Spd. til Indkjøb af Bøger.

Omkommet. Iforgaarsaftes, skriver Kristiansf.ds Stiftsavis, reiste to Gaardmænd fra Mæbø paa Flekkerø, Jakob Tønnesen og Lars Tobias Larsen, ud for at sætte Flyndregarn, og da de ikke senere ere komne tilbage, maa de antages at være forulykkede. Begge vare meget agtede og anseede Mænd i Bygden, og var navnlig den Første en i Kommunens Tjeneste meget benyttet Mand. De vare begge gifte og efterlade sig Børn; deres Enker, der for anden Gang vare gifte, have begge mistet ogsaa sine første Mænd paa Søen.

Bjerget Skib. Den i vort Gaarsblad omtalte Skonnert „Jantje", ført af Eieren Kapt. Nicolas Müller, hjemmehørende i Emden, fra Antwerpen bestemt til Bergen med Sukker, Huder, Tagsten m. m., blev fundet omtrent 1 Mil ud fra Haar af nogle Lodser fra Jæderen og indbjerget til Stavanger.

Fiskeriet i Østlofoten lader, ifølge „Thr. Adr. for 8de ds., efter de igaar ankomne Dampskibsberetninger, at nærme sig stærkt sin Ende, og for Vestlofoten lige til Sund gaar Fisket meget smaat. Garnfisket giver ikke længere noget af sig, og det eneste Redskab, som giver noget Udbytte, er Natline, hvormed Fangsten i Regelen er bedst, naar det lakker ud paa Aaret, og tildels Dagline. Fra Svolvær skrives, at Fiskeprisen, forsaavidt der kan være Tale om nogen egentlig Fangst, er 4½ Spd. Ved at sammenholde de forskjellige Beretninger faar man Indtrykket af, at de færreste af vore Fartøier ville vende hjem med fuld Ladning; en større Del af dem ville seile til Finmarken, hvor Udsigterne synes nogenlunde gunstige, forsaavidt man endnu kan have nogen Mening derom. Klagerne over ringe Vareomsætning fortsættes fremdeles, og Grunden hertil er vel, at Fiskerne gjennemsnitlig have havt liden Fortjeneste og have mange Forpligtelser paa sig hjemme efter foregaaende uheldige Aar.

Dette Aars Vinterfiske, skriver „Aalesunds Handelstid.", maa nu ansees for slut, og det med et Udbytte, som langt har overgaaet vore Forventninger. Søndre Søndmøre havde et Udbytte af 70,000 Td. Vaarsild, et ganske vakkert Kvantum baade for Fiskeren og for den Handlende. Nordre Søndmøre har havt et saa rigt Torskefiskeri, som ikke har været bedre paa mange Aar. Især har Udløbene for Aalesund og Vigerøen været rigt velsignet. En Baad paa Gidske, ved vi med Sikkerhed, har solgt for 200 Spd. i Lever. Sætte vi Minimum til 1000 og Maximum til 8000, saa giver dette et Middeltal af 4500 Fisk pr. Baad, og da tro vi ogsaa, at vi ere ganske sikker i vor Beregning. Endnu rigere vilde dette Fiskeri i Aar være bleven, dersom ikke Paasken var kommen saa tidligt og gjort Afbrydelse; thi efter Helgen har Veiret ganske lagt Hindringer i Veien for Fiskebedriften.

Vare Fiskeren nu vilde anvende al mulig Flid paa Tilvirkningen af Fisken, saa at god Vare kunde leveres, saa vil det ikke feile, at dette Sted i Aar vil faa en hel Del Produkter til Udførsel. Maatte vi da heller ikke glemme at takke ham, fra hvem al god og fuldkommen Gave kommer!

Theater. Efter Forlydende er der Tale om, at Fruerne Holst og Necke samt Herrerne Kolling og Madsen i Løbet af Juni Maaned ville give en Række Forestillinger i Kristiania. Det er „Opfinderen" af Gredelues Balletselskab, Hr. Hermann, som har undfanget denne Ide og stræber at gjøre den til Virkelighed.

Den berømte Pianist Alexander Dreyschock skal, ifølge Efterretninger i tydske Blade, være død i Venedig, hvorhen han for sin Helbreds Skyld havde begivet sig fra St. Petersborg. Dreyschock, der var født i Bøhmen 1818, gav allerede som Barn Beviser paa sit overordentlige Talent og naaede som bekjendt senere en betydelig Plads mellem Pianovirtuosernes store Mængde.

Stenoliekilde. I Byen Wismar i Mecklenborg-Schwerin har man ved en Kanalgravning fem Fod under Jorden opdaget en Stenoliekilde. Efterretningen herom udbredte sig hurtig i Byen, og en stor Del Mennesker skyndte sig hen til Stedet med Flasker og Kander for deri at opfange Olien, som strømmede op af Jorden i en klar og stærk Straale. Hvorvidt Kilden er righoldig, eller om dens Beholdning kun er ubetydelig, vides endnu ikke.

Bedrageri med Redningsbøier. En navngiven Indsender i et engelsk Blad advarer paa det Stærkeste mod de Redningsbøier, der sælges i London i de Jødebutiker, som handle med Varer for Sømænd. Han har undersøgt flere paa forskjellige Stæder kjøbte Redningsbøier og fundet, at de tildels vare fyldte med Halm og andre Ting, der efter kort Tid, naar man lagde Redningsbøien i Vand, blev gjennemblødt og sank, saasnart man fæstede noget Tungt til. Han paastaar ogsaa, at en af dem, der forarbeide saadanne Redningsbøier paa Bestilling af de jødiske Kjøbmænd, ved hans personlige Henvendelse aabent vedgik, at han aldrig fyldte dem udelukkende med Kork, Noget, som var umuligt efter den Betaling, han fik af Kjøbmændene. En Indsender i et Drammensblad oplyste for nogen Tid siden et lignende Tilfælde; han havde undersøgt en Redningsbøie og fundet den fyldt med Sagsponer.

International Konferense. En international Konferense af Udvalgte fra alle bestaaende Foreninger til Pleie af Syge og Saarede i Krigen vil blive afholdt fra den 22de—27de April i Berlin.

Legater. Afdøde Geheimekonferentsraad Treschow skal i sit Testament have bestemt betydelige Beløb, efter Sigende 4—500,000 Rd., til Anvendelse i veldædige Øiemed.

Kamp i en Jernveisvogn. Det blandede Tog, som i Onsdags i forrige Uge forlod Gøteborg, fortæller et svensk Blad, havde som sædvanlig en Transport af domfældte Forbrydere med under Bevogtning af en „Gevaldiger". I Toreboda kom en ny Fange til, en stærkbygget Karl, C. A. Noreus, der allerede to Gange er rømt bort fra Fæstningen Karlsborg. I Nærheden af Laxå fik Noreus under et eller andet Paaskud Lov til et Øieblik at forlade sin Celle, men da han atter skulde sættes ind i den, benyttede han Leiligheden til bagfra at kaste sig over Vogteren, og nu opstod der i den smale Gang mellem Cellerne en fortvivlet Kamp, der stod paa i henved et Kvarter, alt imedens Banetoget susede afsted, og hvorunder Noreus fandt Leilighed til at aabne Dørene til to andre Celler for at paakalde de deri indesluttede Fangers Bistand. De forholdt sig imidlertid nøitrale, og imedens Noreus nu anstrengte sig for at faa den tredie Celledør aabnet, smuttede Vogteren, der ikke formaade at overmande ham, ud i Kupeens ydre Afdeling for at signalisere til Togføreren om at stoppe. Men atter kastede Noreus sig over ham, og Kampen fortsattes, indtil det lykkedes Noreus at faa Vogndøren op og selv at springe ud. Skjønt Toget var i fuld Fart, sprang den pligttro og modige Vogter, hans Navn er B. J. Andersson, skjønt han under Kampen havde faaet den høire Skulder og den venstre Tommelfinger vredne af Led, dog raskt ud efter Rømningsmanden; hans Kjækhed lønnede sig, thi efter en fornyet, men kortvarig Kamp, som heldigvis Togføreren blev opmærksom paa, fik han Bugt med Noreus. Toget stoppede, Hjælp kom tilstede, og Forbryderen blev bragt i Sikkerhed.

Kronprinsesse Lovisas Giftermaal. Ifølge Göteb. H. och S. Tidn. træffes der store Forberedelser til Prinsesse Lovisas Bryllup; især arbeides der ivrig paa at indrette Boliger i de kongelige Slotte for alle de ventede fornemme Gjæster, hvoriblandt nævnes Kongen og Dronningen af Danmark, Prinsen og Prinsessen af Wales, Kong Georg af Grækenland og Flere. Ifølge Dagens Nyheter af 8de ds. kommer Storfyrst-Tronfølgeren af Rusland ikke til Brylupet, fordi hans Hustru til den Tid venter sin Nedkomst.

Svenske Tilstande. Oppe i Nordlandene, hvor der ganske vist i den herskende Nød kan findes nogen Undskyldning for de Spektakler, der i Løbet af Vinteren have fundet Sted i Hudiksvall og Skjæstra, synes imidlertid Befolkningen at være i en temmelig stærkt ophidset Tilstand og at have temmelig svagt udviklede Begreber, om hvad et ordnet Samfund fordrer af sine Medlemmer. Natten mellem den 29de og 30te Marts har saaledes Kronens Lensmand, Pira, i Norrbo og Bjuråker været Gjenstand for et voldeligt Overfald i sit Hjem, idet der af en Flok hujende og skrigende Personer, efterat han var gaaet tilsengs, blev gjort et heldigvis forgjæves Forsøg paa at sprænge Døren til Huset og affyret saamange skarpe Skud mod Vinduerne, at man Dagen efter fandt 7 Kugler og adskillige Hagl inde i Stuerne. Aarsagen hertil formodes at have været en Undersøgelse, han et Par Dage iforveien paa Embedsvegne havde foretaget hos en Bonde i Bjuråker Sogn, der var mistænkt for ulovlig Brændevinsbrænden, og hos hvem ogsaa en Del hertil brugte Redskaber vare blevne lagte under Beslag. Samme Nat skete nemlig et lignende Overfald hos den Sognefoged, der

havde været med Lensmanden paa den omtalte Undersøgelse.

Prinsen og Prinsessen af Wales ere den 27de Marts gaaede fra Alexandrien med Dampskib til Konstantinopel efter at have tilbragt flere Maaneder i Ægypten, være gaaede op ad Nilen indtil hinsides det første Vandfald, have beseet Arbeiderne ved Suez-Kanalen og til Afsked atter nydt den ægyptiske Vicekonges halvt europæiske og halvt orientalske Gjæstfrihed. Om deres Reise paa Nilen og øvrige Udflugter indeholde de engelske Blade meget udførlige, men tillige meget uinteressante Beretninger fra deres „specielle Korrespondenter". Noget af det Mærkeligste er, at Prinsen endelig efter mange forgjæves Forsøg naaede at faa skudt en Krokodille paa 10 Fods Længde, og at Prinsesse Alexandra har aflagt et Besøg i Vicekongens Harem, ved hvilken Leilighed ogsaa Prinsen og hans mandlige Følge trængte længere ind i dette Allerhelligste, end det ellers nogensinde har været tilladt. Med Suez-Kanalen synes de at have været særdeles tilfredse. Baade Prinsen og Prinsessen havde befundet sig meget vel under Opholdet.

Grant og Bismarck. Da General Grant overtog Præsidentskabet i Washington, modtog han følgende Telegram fra Berlin: „Hjertelige Lykønskninger i Anledning af denne høitidelige Dag. Bismarck." Til denne Opmærksomhed fra den nordtydske Forbundskantslers Side knytter en Korrespondent i Washington til „Neue fr. Presse" følgende Betragtninger: „Grev Bismarcks store Forekommenhed imod de Forenede Stater har sin Hovedgrund i, at han vil have dem til Ven, naar han overskrider Tysklands Rubikon og sønderriver Pragerfreden. Den preussiske Gesandt i Washington, Hr. von Gerolt, har allerede for et Par Aar siden efter Ordre fra den nordtyske Rigskantsler søgt at faa vore ledende Statsmænd til at erklære sig imod Frankrigs Indblanding, naar Preussen bringer hele Tyskland under sin Ledelse, fordi Sydtysklands Indlemmelse i Nordtyskland skal være et rent indre tysk Anliggende, hvormed Franskmændene Intet have at bestille. Bismarcks Bestræbelser for Tysklands „Enhed" finde udelt Bifald i de Forenede Stater, ialfald i den nordlige Del. Og da den bekjendte Historieskriver Bankroft ovenikjøbet i sine Depescher til Udenrigsministeriet, hvilke Seward med største Hast lod offentliggjøre i Bladene, har bibragt Folket i dette Land den Tro, at Forfatningen for de Forenede Stater i Nordtyskland er dannet efter Forfatningen for de Forenede Stater i Nordamerika, hvorved Preussen altsaa skulde have svunget sig op til at være den frieste monarkiske Stat paa Europas Fastland, viser det preussiske Land sig for det republikanske Amerika omgivet af en Frihedens Morgenrøde, hvorefter man forgjæves speider i Østerrig og Sydtyskland bag den junkerlige Reaktions tykke Taage." Korrespondenten frygter for, at de Forenede Stater, da der lever 5 Millioner Tyskere indenfor deres Grændser, kunne blande sig i de tyske Anliggender og tage Parti for Preussen.

I Anledning af Kristianiabrevet til Per.

Hr. Redaktør!

En Brevskriver i Deres Blad for igaar har med megen Omstændelighed berettet om en Samtale, som for nogen Tid siden skal have fundet Sted mellem Hr. Statsraad Stang og mig.

Jeg skal i den Anledning oplyse, at Beretningen ikke medfører Sandhed.

Kristiania den 13de April 1869.

Ærbødigst
H. Schulze.

Storthinget.

Tirsdag den 13de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Andragende fra A. Nygaard, om at Regjeringen maa tilpligtes at udlevere en Domsakt og udrede Erstatning til ham; besluttedes enst. vedlagt Protokollen.

Sag No. 2. Skrivelse fra Indredepartementet med Gjenpart af Resolution og Foredrag ang. Forslag til Lov om Fiskeparker; besluttedes enst vedlagt Protokollen.

Sag No. 3. Do. fra Do. ang. Lovforslag om udvidede Rettigheder for private gjensidige Assuranceforeninger; besluttedes enst. tilstillet Næringskomiteen No. 1.

Sag No. 4. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af den kongelige Proposition til Lov, indeholde Tillæg til og Forandring i Lov af 25de April 1863 om Sildefiskeriet.

Komiteen indstiller til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov

indeholdende Forandring i og Tillæg til Lov om Sildefiskeriet af 25de April 1863.

§ 1. Loven af 25de April 1863 om Sildefiskeriet, dens § 5, forandres derhen, at Stængning med Not og Optagning af indestængt Sild skal være tilladt indtil Søn- og Helligdags Morgen Klokken 7 og fra Klokken 2 Søn- og Helligdags Eftermiddag.

§ 2. Opsyn, som ved noget Sildefiskeri særskilt eller ved Forstærkning af det almindelige Politi maatte være anordnet, skal være bemyndiget til at give Forskrifter til Ordens Overholdelse paa Havnene under Fisket.

Hvis disse Forskrifter ikke ufortøvet efterkommes, ansees Vedkommende med Bøder fra 2—50 Spd., hvorhos den ved saadan Overhørighed forvoldte Skade erstattes. Derhos skal Opsynet, naar dets Advarsel om at slakke eller løskaste Varp, Spring, Landtoug eller andet Deslige ikke uopholdelig efterkommes, være berettiget til at løskaste eller endog at kappe saadanne Touge, og har Vedkommende selv at tilskrive sig den Skade, han derved maatte lide. For Bøder og Skadeserstatning hefter Fartøi eller Baad, hvortil Vedkommende hører.

Andersen Moen vilde stemme mod § 1, da han følte sig overbevist om, at den ikke stemte overens med Folkets Opfattelse af Søn- og Helligdage, idetmindste ikke paa hans Kant af Landet. Han vilde stemme mod Forandringer i denne Henseende, saalænge ikke Forslag dertil kom fra selve Folket. Løberg forsvarede Komiteens Indstilling, idet han fremhævede Nødvendigheden af Konsekventse i Lovgivningen. § 2 samt Lovens Oversendelse til Lagthinget bifaldtes enst.

Sag No. 5. Skrivelse fra Ueland med Flere om, at Forslaget til Lov om Processmaaden i visse Straffesager ikke bliver at behandle paa dette Storthing. Skrivelsen bifaldtes enst. af Storthinget.

Sag No. 6. Indstilling fra Militærkomiteen angaaende de ved Repræsentanterne O. Richter og O. Velde fremsatte Lovforslag om 1) Artilleri- og Kavalleriudredernes Pligter og Rettigheder og 2) om de nordenfjeldske Hestehjælpskasser.

Det førstnævnte Lovforslag har, inden en og samme Ramme Bestemmelser om Artilleri- og Kavalleriudredernes Pligter og Rettigheder og om de nordenfjeldske Hestehjelpskasser; i Betragtning heraf og af den Forbindelse, hvori foranførte Forslag staa indbyrdes, skal Komiteen i nærværende Indstilling udtale sig over det i begge Henseender Foreliggende, hvorvel den finder, at burde forelægge Odelsthinget særskilte Udkast til Lovbeslutninger.

Komiteen maa i det Hovedsagelige erklære sig enig med Forslagsstillerne. Loven har ikke indskrænket sig til at give et almindeligt Forbud imod en Anvendelse af Tjenestehesten, hvorved den vilde eller letteligt kunde gjøres uskikket for Tjenesten, men lagt an paa at opnaa den tilsigtede Betryggelse for det Offentlige ved en Opregning af, hvad der skal ansees som tilstedelig eller utilstedelig Brug af den. Herved er Loven kommen ind paa en Skjelnen, der ifølge Sagens Natur maatte vise sig uheldig, nemlig efter Beskaffenheden af det Arbeide, hvortil, istedetfor efter Maaden, hvorpaa Hesten kunde blive benyttet. Paa den anden Side ere Lovens udfyldende Bestemmelser angaaende tilladt Benyttelse af Tjenestehesten ikke synderligt mere tilfredsstillende; Hovedforskriften i denne Henseende, at Hesten kan anvendes til Brug ved Gaardsdriften saavelsom til andet let Brug, tillader en høist forskjellig Anvendelse af den og er derfor lidet skikket til at give Udrederne og de dem kontrollerende Autoriteter en sikker Retledning eller til at holde ulige og vilkaarlige Skjøn med deraf flydende Ulemper borte.

Komiteen indstiller til Odelsthinget at fatte saadan Beslutning til

Lov

angaaende Forandringer i Lov af 18de September 1818 om Artilleri- og Kavalleriudredernes Pligter og Rettigheder:

§ 1. Udrederne af de virkelige som af de overtallige Kvarterer skulle være forpligtet til, naar Tjeneste- og Troshestene ere i deres Værge, at holde disse i god og tjenstdygtig Stand. Forser nogen Udreder sig herimod eller mishandler sin Hest, ansees han med Bøder fra 2 til 5 Spd. første, fra 5 til 10 Spd. anden og fra 10 til 20 Spd. tredie Gang, alt efter Sagens Omstændigheder og efter vedkommende Kavalleriedeputations Bestemmelse, naar det til samme fra Batteri- eller Eskadronschefen gjennem Bataillonen eller Korpset er gjort tilbørlig og omstændelig Anmeldelse, grundet paa hans Besigtelse af Hesten i tvende tilkaldte Udrederes Nærværelse; dog bør imellem hver Gang, disse Bøder ilægges, et Tidsrum af mindst tre Maaneder være forløben. Mishandler nogen Udreder sin Hest i den Grad, at den bliver udygtig til militær Tjeneste, bør han ei tilstaaes den sædvanlige Understøttelse af Hestehjelpkassen til Anskaffelsen af en ny Hest.

§ 2. Under Ansvar, som i § 1 bestemt, maa uden dertil erhvervet Tilladelse Tjenestehest ikke over 3 og Troshest ikke over 14 Dage holdes borte fra Kvarteret. Denne Bestemmelse skal dog ikke være til Hinder for, at Hesten efter foregaaende Anmeldelse til Batteri- eller Eskadronschefen sendes til Græsning i Sæterhavn eller Fjeldbeite.

§ 3. Kvarterudrederne skulle herefter ikke være forpligtede til at besørge Fourage til sine Tjeneste- eller Trosheste ved befalede Møder eller Samlinger til Øvelse i Eskadrons- eller Batteridistrikterne uden i Krigstid, eller naar Krig forestaar.

§ 4. § 5 i Lov angaaende Artilleri- og Kavalleriudrederes Pligter og Rettigheder af 8de September 1818 sættes herved ud af Kraft.

Efter nogen Debat om Sagen i dens Almindelighed vedtoges de enkelte §§ enst.

Man indstiller til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov

angaaende de nordenfjeldske Hestehjelpskasser.

§ 1. Det Bidrag, som det efter den hidtil gjældende Lovgivning har paaligget enhver Artilleri- og Kavalleriudreder nordenfjelds at erlægge aarlig til Hestehjelpskasserne med 64 Skilling, bortfalder for Fremtiden.

§ 2. De Kapitaler, som tilhøre de nordenfjeldske Hestehjelpskasser paa den Tid, da Udredernes Bidrag ophøre, maa i intet Tilfælde formindskes, men skulle gjøres frugtbringende mod Sikkerhed som for andre offentlige Stiftelsers Midler.

§ 3. Forsaavidt Kassernes aarlige Indtægter maatte give Overskud, kan dette efter Bestyrelsens Bestemmelse og med Overbestyrelsens Approbation anvendes til Hesteracens Forædling og andre for Udrederne som saadanne gavnlige Øiemed. Forsaavidt Overskuddene ikke gives saadan Anvendelse, skulle de gjøres frugtbringende paa lige Maade, som om Kapitalerne er bestemt.

§ 4. Nærværende Lov træder i Kraft fra 1ste Januar næste Aar.

Ogsaa denne Del af Indstillingen vedtoges enst. Begge Lovforslagene oversendtes Lagthinget. (Forts.)

Blandinger.

Vi har aldrig gaaet først, eller Bjeldesauden borte. Sidst afvigte Paaskedag hendte følgende i N. N. Præstegjeld (ikke langt fra Hovedstaden):

Prædikenen var endt; Præsten stod i Høitidsstrud foran Alteret; Kirkesangeren ved sit lille Alter (et lidet Bord med en hvid Dug paa), indtagende den tilbørlige Værdighed; Kirketjeneren ligesaa med Hatten i Haanden med et hvidt Lommetørklæde over — alle tre efter gammel Skik og Brug vel beredte til at modtage Menighedens Tak og Erkjendtlighed i et — Offer. Organisten slaar an og spiller og spiller, men ingen af Menigheden gaar op ad Kirkegulvet til Ofring — ikke en eneste en, til stor Forbauselse især for de med Længsel ventende.

Den vægtigste Grund til dette Særsyn skal være den — saa siges der —, at ingen af de Store i Bygden var tilstede (altsaa ingen Bjeldesaud) i Kirken, og saa turde ingen af de Smaa gaa først frem, da de altid har været vante til at gaa bag efter. Nok er det: det blev Smalhans for Menighedens Tjenere den Dag.

Theaterbranden i Køln. Strax efter Theaterbranden i Køln udspredte der sig det Rygte, at Theaterkasserer Backhaus og Familie vare blevne myrdede og plyndrede, og at der var blevet stukket Ild paa Theatret for at skjule denne Misgjerning. Man har anvendt al mulig Forsigtighed ved Udgravningen af Ruinerne for om mulig at finde Spor af de Penge, som man med Vished vidste vare i Backhaus's Værge den Nat, Theatret brændte. Man har saaledes udgravet en Jernkasse, hvori der fandtes endel forkullede Papirer, som man antog for Penge; ved en nærmere Undersøgelse viste det sig imidlertid at være Rester af gamle Regninger. Den unge Pige, Ursula Schmitz, der har tilstaaet af Hevngjerrighed at have paasat Ilden, har i Arresten for en Medfange givet Oplysninger, der, hvis de bekræfte sig, vise, at der før Branden er begaaet et skrækkeligt Rovmord. Ifølge hendes Udsagn skulde Forbrydelsen allerede have været begaaet tidligere, nemlig Natten til Søndag den 14de Februar, efterat der Aftenen iforveien var opført „Hugenotterne", der altid giver en god Indtægt. Morderne foretrak senere Natten mellem 15de og 16de Februar,

---

paa hvem de aldeles ikke tænker i deres Penge- og Nydelsessyge. Gaar det endnu nogle Aar som i den sidste Tid med Trælasthandelen, saa kan man ikke længer kalde vort Land Bregenzerwald, men det mest passende Navn blir da Bregenzerheden — ja, det blir det! Dog, lader os bede; at ville tale Narrene tilrette, det er forgjæves — rent førgjæves!"

Efter Bordbønnen sendte Barthle Højerne til højre og Kvindfolkene til venstre for at „vende" det nedlagte Græs. Selv forbeholdt han sig Volden foran Huset, ti han plejede altid at arbejde alene, undtagen naar det slet ikke vilde gaa uden ham. Og Folkene fordelte han saameget som muligt, ti han mente: „Jo større Hoben var, desmere Snak blev der, og hvor der blev snakket meget, der blev lidet gjort. Den muntre Snak og Latter var ham højlig imod. Hvo, der havde vovet som mange andre Højerne at støje og synge, den kunde være sikker paa at faa sit Rejsepas samme Kvæld hos Barthle. Derfor havde han ikke unge Folk i Arbejde. I de sidste Aar havde han ikke havt andre hos sig end Hansmikkel og Weberle, to Mænd, som rigtignok havde gjort fra sig Støj og Sang, men som paa den anden Side ikke fortog sig med Arbejdet, men tog det imag.

Paa Hansmikkel kunde man ved det første Blik se, at Arbejde ikke var hans Sag. Naturligt? Den rige Klebers Hansmikkel havde ikke lært meget. I de Aar, da Skindbuksere ikke hang saa løst paa ham, kjørte han om i Landsayen med to Okser, som man mente ikke havde sin Mage, og enhver, men især hans Brødre, misundte ham de gode Handler, han gjorde, fordi de maatte forrette alle tungere Arbejder. Men senere stod Brødrene, som havde lært noget, sig meget bedre end Hansmikkel, som vel var Faderens Stolthed, men alligevel kun arvede den femte Del af hans Formue. Som alle rige Bønder havde den gamle Kleber

vildere Broder, og med hvem hun havde læst saa gjerne og saa let. Den Tanke, at det nu var forbi med det gode Naboskab med disse hende saa kjære Mennesker, vilde ikke mere forlade hende. Da hun var kommet hjem, begyndte hun at spørge sig selv: „Hvad vil nu Sepp tænke om mig? Hvad vil han fortælle Franz? Min Opførsel maa forekomme ham hel besynderlig!" Marianne var ikke forfængelig, men hun vilde dog nødig synes uopdragen i sin Opdragers Øjne, utaknemmelig i sin Velgjørers. Hun var glad over, at endelig Faderen kom; hun kunde atter vise sig for ham med en god Samvittighed; hun hugsede ogsaa paa sit Husarbejde, som hun oftere havde glemt.

Under Maaltidet fortalte Hansmikkel, der tilligemed Weberle var lejet i Slaataanen, med en noget usikker Stemme: „Han havde igaar solgt Sepp sin Skog bag Landsbyen."

„Hvad?" for Barthle op. „Skammer Du Dig ikke i din inderste Sjæl?"

„Armod er ingen Skam!" sagde Hansmikkel.

„Men hvor vil Du nu tage Ved fra? Du Tossehoved!"

„Af Almindingen; der ligger nok Vindfald og raadner."

„Det er godt, at din Fader er salig hos Herren. Han kan være glad, han er borte og ikke ser dette. Hvad havde han vel villet sige, hvis han havdn oplevet dette?" sagde Barthle vemodig. „Det var en vakker Skog; nu vil den blive hugget ned. Det var saa skjønt, naar Fuglene sang deres Morgensang der, men nu vil man for Eftertiden ikke høre andet end Snefkredenes Bragen; de vil snart finde den Vej, man hugger for dem. Det er rigtig Skade for den Skog."

„Men jeg kan da ikke lade mine Børn sulte."

„Hvorfor giftede Du Dig?"

„Ja, deri stikker det", faldt Weberle ind. „Naar man

aldrig givet sine Sønner i Lommepenge mere end nogle Skilling; de lærte aldrig at haandtere Penge, aldrig at spare eller regne. Det varede derfor ikke længe før Hansmikkel, der heller ikke havde lært at arbejde, havde forbrugt størstedelen af sin egen og sin Kones Formue, og hørte til de saakaldte Husarme. Hans Slægtninger lod ham idetmindste beholde det lille Hus og Skogen og da de ikke vilde lade ham betle i sin egen Menighed, forskaffede de ham ofte det nødvendigste, og Barthle, der, som allerede omtalt, regnedes blandt hans Venner, gav ham gjerne Arbejde, naar ellers ingen vilde gjøre det.

Weberle var ikke i Barthles Brød bare for den Nytte, han kunde gjøre som Slaattekarl. Han var en fiffig liden Fyr og havde vidst at gjøre sig meget yndet hos Barthle. Som Fattigfolks Barn var han tidligt blevet vant til at fare om fra den ene til den anden og havde snart lært at kjende og taale enhvers Luner. Han levede det fredsommeligste Liv med sin Bærbel, der nok ellers vilde været for skarp for enhver anden, ti han holdt hende for et Mønster paa Klogskab og havde aldrig noget at indvende mod at hun styrede det hele. Han selv fandt sin største Glæde i at læse og i at fortælle Bønderne om, hvad han havde læst i de Bøger og Aviser, han fik laant af Præsten. Det var ganske naturligt, at han ikke indbildte sig lidt af sin Lærdom, ti med Undtagelse af Sepp havde ingen for Alvor sagt ham imod, og hin brød han sig ikke stort om, da han vidste, hvor lidet yndet han var. Weberle vidste at berette om alt, om gejstligt og om verdsligt, om hvad han læste i gamle og ny laante Bøger. Bønderne likte især, „at han ikke, som andre, havde lært at lyve af Bøger fulde af Løgn." Og det var ganske rigtigt, ti af det, han oplevede, saa og hørte, lagde hans Indbildningskraft hverken noget til eller tog noget fra, undtagen maaske nu og da, naar

efter Sangerinden Hedvig Raabes Gjæstespil, der stillede en endnu større Indtægt i Udsigt. I sine fortrolige Meddelelser ytrede hun ogsaa: „Jeg og min Frants Josef og endnu En have gjort det". Paa Grund heraf er der nu indledet retslige Undersøgelser, og flere Theaterarbeidere ere blevne arresterede.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa Østlandet og i Nordland, men faldt nordenfor Stat, hvor det staar lavest. Vinden er laber til frisk østlig til sydlig med overskyet Himmel og Regn paa Vestkysten. Temperaturen er steget nordenfor Stat og paa Dovre. Udsigterne ere til sydlig Vind, mulig med Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 14de April (Kl. 7—9½) gives (for første Gang): **Theblomst**, komisk Operette i 3 Akter med Text af Alfred Duru og Henri Chivot, oversat ved Alfred Larsen; Musiken af Charles Lecocq.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Mærk!

En Seminarist med mangeaarig Øvelse i at undervise modtager Børn, helst Begyndere, af begge Kjøn til Undervisning i de almindelige Skolefag. Reflekterende ville behage at henvende sig til Hr. Pastor Joh. Berg, Akersveien No. 9, hvor nærmere Oplysning kan erholdes.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen** i **Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:

To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved DHrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.

H. J. Jensen.

Norske Salmar,

gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. Johannes Bruu.

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, Rum, Genever, forskjellige Sorter Punsche samt reneste krydret Brændeviin udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode Arac-Punsch udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Smult, udmærket godt, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.
Røgelost, udmærket god, sælges billig i hele Oste og mindre Dele i Bazaren 45.
Gammelost, extra fiin, sælges billig i Bazaren 45. Julius Norbye.

Brød.

Fra eget Bageri anbefales stort og velbagt Brød **Søren Holst & Co.**
Akersgaden.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,

Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves	fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

Bernhard Fischer

(Jernbanetorvet)

anbefaler:

Kaffe 18, 20, 22, 24, 26, 28 Sk. pr. Pund.
Raffinade 16, 17, 18 Sk. pr. Pd.
Havanna 12, 13, 14 Sk. pr. Pd.
Sirup 6½ Sk. pr. Pd.
Hvedemeel 5, 6, 7, 8 Sk. pr. Pd.
Rugmeel 3½, 4 Sk. pr. Pd.
Bygmeel 3½, 4, 5 Sk. pr. Pd.
Ertermeel 3½ Sk. pr. Pd.
Hele Gryn 7, 8 Sk. pr. Pot.
Halve Gryn 5, 6 Sk. pr. Pot.
Erter 5½, 7½ Sk. pr. Pot.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,**

Jernbanetorvet No. 5.

Skrædder H. Johansens Magazin

(Dronningens Gade No. 2, ved Slagterboderne)

anbefaler sit Lager af indenlandske færdigsyede Herreklæder, fine Vinterfrakker, simple do., Taflefrakker, Jakker, fine og simple Bonjourer, sorte og kulørte Beenklæder og Veste til Nutidens billigste Priser.

En Restbeholdning af Jakker, Beenklæder og Veste for Arbeidsfolk sælges under Indkjøbspris.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, ¹⁄₁		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. ½		**Pillemeel,**
Perlegryn,		**Rugfjerdemeel,**
Ertermeel,		**Rugklid,**
Havremeel,		**Bygklid.**
Potetesmeel,		
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,
samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

han fortalte om sin Bærbel. Barthle, hos hvem han arbejdede mangen Dag i Aarets Løb, havde han forskaffet mangen fornøjelig Time og var ham saa kjær, som en Dagløнner nogensinde kunde blive ham.

Langsomt skred de to Mænd hen til Arbejdspladsen og Hansmikkel, som under den lange Taushed ikke havde glemt Barthles Bebrejdelser, gav nu sit fulde Hjerte Luft: „Af saadan en, som aldrig havde prøvet, hvad det vilde sige, at have Smalhans til Kokke, gad han ikke høre nogen Præken. Hvad havde han vel erfaret? Hvis han havde maattet dele sin Formue med andre, saa var han nu en fattig Djævel. Af det, han egentlig havde kunnet og forstaat, skulde han ikke blive fed, og med det han fortjener, vilde ikke en fattig Kirkerotte kommet ud. Det angaar ikke ham, hvad andre gjør; han kan bare være glad, at han har det saa godt og ikke behøver at sælge noget." Saaledes gik Hansmikkel og smaasnakkede med sig selv, til de kom til Arbejdsstedet. Medens de gik og vendte Høet sagde Weberle: „Ja, at lide Nød er haardt. Jeg kjender det nok fra Fars Tid, for en Elendighed det er, naar man intet har i Huset uden hungrige Folk, og intet i Kjørel og Fad. Den derimod, som har alt, hvad han behøver, kan altid være tilfreds. Jeg og Bærbel har vistnok intet tilovers, men med Barthle vilde vi ligevel ikke bytte. Af vore Sønner vil vi opleve større Glæde end han af sin. Især den yngste er rigtig et ypperligt Ho'de; mig selv op ad Dage. Han burde studeret; men hvor tage vi Pengene fra? Dog et godt Hoved kommer altid frem i Verden."

„Min Moder", indvendte Hansmikkel, „har bedt manget Fadervor, at ingen af hendes Børn maatte faa et godt Hoved. Hendes Mening var, at saadanne Hoveder var en Ulykke for enhver Familie; de duger til ingenting. Siden

bare kunde finde paa en Undskyldning. Man har ogsaa villet indbilde min Bærbel noget, Jesus, Maria! Men Bærbel har sagt: Du skal se, vi slaar os bedre igjennem end Hansmikkel, skjønt han har havt en finere Vugge end vi, for han har intet uden Indbildninger, og kan intet uden leve fornemt. Saa har hun sagt, og nu? Ja, nu ser man det!"

Weberle var en af hine Mandslinger, som aldrig kommer nogen for nær, gjør sig tilvens med enhver, men som paa samme Tid ikke kan lade nogen Lejlighed ubenyttet til at fremhæve sin Bærbels Klogskab og Indsigt, hvorved da ofte alle andre Hensyn forglemmes.

Der opstod en lang Pause. Hansmikkel vovede ikke at lukke sin Mund op. Barthle kunde ikke saa let glemme den skjønne Skog, som beskyttede en af hans største Fjeldslaatter mod Sneskred. At Sepp havde kjøbt Skogen til Udhugst, vidste Barthle meget vel, da han allerede havde mange Skoger og ikke var den Mand, som bare til Lyst lagde ud nogle hundrede Gylden. Man vilde dog gjøre Barthle stor Uret, om man trodde, han af bare Egennytte havde saameget imod denne Skoghandel, fordi hans Fjeldslaatter derved udsattes for Fare. Den Mand, som havde vænnet sig saaledes til en ubekvem Dørtærskel, at han traads al Latter og Spot ikke vilde lade den forandre, gjorde det naturligvis meget ondt, at hans Landsby stedse tabte flere og flere af de herlige Skoger, der omgav den som en Krans og beskyttede den mod mange Storme. En Smule Misundelse var ogsaa med i Spillet, ti den omtalte Skog var en af de vakreste, havde tilhørt hans Sødskendebarn Kleber, og naar det nu for ham, Slægtningen, allerede var ubehageligt, at Hansmikkel maatte sælge den, saa var dog den Omstændighed, at netop Sepp havde kjøbt den, endnu ærgerligere for Barthle. „Maa da denne Frimu — have

sin Næse i alt?" udbrød han endelig. „Han er ellers stedse saa opofret for de Fattige; havde Du ikke kunnet laane Pengene af ham og stille Skogen som Pant? Saaledes gjør jo selv Jøderne."

Den rige Klebers Hansmikkel turde ikke fortælle som sandt var, at han for lang Tid siden havde optaget Pengelaan paa Skogen, og at han havde solgt den, fordi han ikke kunde tilvejebringe Renterne af Laanet. Istedetfor at besvare Barthles Spørsmaal spurte han derimod: „Havde I villet laane mig Pengene, Barthle?"

Weberle mærkede, at Luften var svanger med Torden; han likte ikke den Vending, Sagen tog, derfor søgte han at lede Uvejret i en anden Retning. „Sepp vil nu straks faa Brug for Skogen", sagde han. „Ørneværten vil bygge en Sag, og skal i den Anledning allerede have været hos ham flere Gange. Jeg og Bærbel har sagt til hinanden: de vil formodentlig gjøre fælles Sag."

Barthle for ved disse Ord saa heftigt op, at Weberle i sin Forskrækkelse slap den allerede fulde Ske, men gjenvandt straks sin Rolighed og sagde: „Ja, jeg tror selv, at sligt noget er i Gang. Sepp er netop Manden til som Lastehandler at sage Landet i Stumper og Stykker."

„Lastehandlerne bringer dog alligevel mange Penge ind i Landet", bemærkede Hansmikkel.

„Djævelen bringer de", satte Barthle i, men efter en Stund vedblev han vemodig: „Frommest, rigest og mest huslig var man dengang, da man endnu kun havde faa eller ingen Penge. Nutidens Mennesker, som ikke kan leve uden Kaffe, Tobak og alskens Modetant, kan rigtignok ikke begribe det. Penge maa nu udbringes af alt — ja, af alt! Vore Fædre har bygget os Kirker, stiftet Hospitaler, gravet Brønde, anlagt Veje, og stelt alting ordentlig til. Nutidens Mennesker burde skamme sig for dem og for Efterkommerne,

// Dagbladet.

No. 85. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 14de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Aasfoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blaker samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hverandet Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkaker, Meldal og Orkedal, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Vos, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskog indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand incl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetrænet til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 6 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Skellefteå, 12te April. Intet aabent Vand at opdage mod Havet. Vesterkvarken kjørtes igaar. Nattekulden 7 a 8 Gr. Celcius, Middagsvarmen 0 Grad. Farvandets Aabning ikke sandsynlig for Midten af Mai Maaned.

Sellberg, Skibsklarerer.

Paris, 13de April. Keiseren har under 12te April skrevet til Rouher, at den bedste Hyldingsfest paa Napoleons hundredaarige Fødselsdag er at forskaffe hans gamle Kampfæller og bedre Udkomme og forhøie Veteranernes livsvarige Pensioner til 230 Frks., samt at han haaber, at Kammerne af Fædrelandskjærlighed vil bevilge Pengene.

I den lovgivende Forsamling har Niel ytret: En vedvarende stor Militærkommando er nødvendig. Krigsbudgettet er normalt. Armeen er nu saaledes organiseret, at den inden 8 Dage kan overgaa til Krigsfod. Derfor er hele den anden Del af Kontingenten hjempermitteret.

Titel- og Rang-Sygen i Norge.

Ved kongl. Resolution af 6te April 1859 bestemtes, „at de i §§ 10, 11 og 12 i det under 26de Juli 1820 udfærdigede Reglement for Embedsrangen i Kongeriget Norge indeholdte Bestemmelser om Rang for Hoffets Personale, fremmede Regjeringers Konsuler og Embedsmænds Fruer skulle udgaa af bemeldte Reglement".

Dette vil jo sige, at Hoftitlerne er ganske uden Betydning uden ved Hoffet, og man skulde tro, at Følgen af denne Resolution maatte blevet, at disse naragtige, for vore demokratiske Forhold, lidet passende Titulaturer strax var forsvundne blandt Folket og var blevne tilbageviste til den Kreds, hvor de alene hører hjemme. — Men Forfængelighed og tomt Ambition er desværre hos os en Skjødesynd, der isandhed afstedkommer mere ondt, end Mangen, hos hvem den oftest kun fremkalder et medlidende Smil ved den overfladiske Betragtning, tror. Jeg kan nok forstaa, at en og anden meget enfoldig eller forfængelig Mand kan finde det gildere at kaldes Kammerherre, ja endog Kammerjunker end — Forvalter, — Agent, — Sagfører, Kand. jur. og desl.; men at det store Publikum finder Smag i disse Smagsløsheder, ja, at der endog i officielle Dokumenter benyttes disse Kammerbenævnelser istedetfor den Titel eller Benævnelse, der betegner Stillingen, det er mere, end jeg kan faa i mit demokratiske Hoved.

Til denne store Kathegori af Ynkeligheder hører nu ogsaa Riddervæsenet eller rettere Ridder-Uvæsenet, den Skik, som især er almindelig i Smaastæderne, at benævne Embedsmænd, f. Ex. Toldkasserere med Titler (militære) fra Embeder, som de tidligere har indehavt, uagtet der er udtrykkelig Bestemmelse for, at Rang og Titel ikke kan overføres fra et Embede til et andet, — videre vor Mangel paa Agtelse for det ærlige Arbeide med Haanden, der bevirker, at Haandværkere ikke anser sin egen Stand god nok, hvorfor Børnene — ialfald her i Kristiania — skal opdrages til Studenter, Løitnanter og Pianofortefrøkener, og meget mere af samme Surdeig. Det er imidlertid ikke min Mening at komme med en Udvikling af de her paapegede Brøst i vort Samfund. Men disse Betragtninger paatrængte sig mig med Styrke, da jeg gjennemløb et Stykke i Morgenbladet forleden Dag om Numereringen af Husene i en af vore Søstæder, hvor Indsenderen kommer til „Kammerherre N. N.'s Hus"; og jeg vilde kun henlede „Dagbladets" Redaktion paa disse Jammerligheder, da de forekommer mig at være paa Tide, at der nu hvast optrædes imod alt dette Uvæsen. R.

Til Forsvar mod Hr. 69.

I en Artikel med Overskrift: „Lidt om Polemik" og med Underskrift: „69", og som staar at læse i dette Blad for 18de f. M. har en Indsender udtalt sin Misbilligelse over en „polemisk Fremgangsmaade, som synes at tage Overhaand i flere af vore Blade," og som, efter hvad han videre udvikler, bl. A. karakteriseres sig derved, at man giver Produkter af sin egen Fantasi Udseende af Kjendsgjerninger, — „giver overdrevne og kun halvt (eller kvart) sande Fremstillinger af Modstandernes Meninger og hele Standpunkt", — „retter sit Angreb mod Handlinger, Ord eller Tanker, som man kun selv tænker sig hos Modstanderne", — „lægger an paa først og fremst at gjøre disse til Gjenstand for Uvilje eller endog Had," — „giver et enkelt Tilfælde Skin af at være almindelig Regel" og „insinuerer ondskabsfulde Tanker og Bevæggrunde" hos Andre uden at føre Bevis herfor.

At den Slags Polemik, som her er skildret, er, mildest talt, „utilbørlig", deri er jeg fuldkommen enig med Indsenderen; men naar han tillige paastaar, at „denne nymodens polemiske Fremgangsmaade er fuldstændig gjennemført" i en Opsats af mig (i dette Blads No. 29 og 30), hvori jeg har søgt at paavise, at Almueskolen hos os lider under en feilagtig Ordning, der dels letteligt kan, dels nødvendigvis maa være til Hinder for dens Udvikling og Virksomhed), da maa jeg paa det Bestemteste protestere.

Indsenderen har rigtignok søgt at bevise sin Paastand ved nogle Citater af min Opsats og til den Ende formentlig plukket ud, hvad han fandt at være bedst skikket til dette Brug; til disse Citater skal jeg ogsaa især holde mig. Skulde det da ved nærmere Undersøgelse vise sig, at den paaankede Polemik ikke engang kan finde Anvendelse paa, hvad han særlig har fremhævet, saa leder dette til Formodning om, at den endnu mindre lader sig anvende paa det Øvrige af min Opsats.

Ved de kirkelige Visitatser blive Skolelærerne undertiden paalagte at katekisere eller endog holde Bibellæsning „paa staaende Fod." Dette har jeg anket over. Det har altid i mine Øine havt et stærkt Anstrøg af Partiskhed, at, medens Præsten, som har et større Kundskabsforraad, og en mere alsidig Dannelse i det Hele, faar Tid nok til at forberede sig paa, hvad han vil tale ved saadanne Leiligheder, saa maa Skolelæreren, der i Regelen kun har til sin Raadighed, hvad han med et Haansord her har kaldt Seminaristtheologi, fremstaa uforberedt. Grunden til denne besynderlige Fremgangsmaade skal, efter hvad der er mig sagt af rette Vedkommende, være Frygt for, at Visitator og Andre ellers kunde blive førte bag Lyset. Skolelæreren kunde nemlig her, mener man, letteligen falde paa forveien at indøve paa Skolen, hvad han agtede at gjennemgaa ved Visitatsen, og saaledes bedrage sine Foresatte ved at bringe dem til at fatte større Tanker om sin Dygtighed, end han fortjente. At nære slige Tanker om Læreren, har jeg kaldt at tænke ondt om ham. „Men her," siger Indsenderen, „insinuerer Forfatteren (jeg) ondskabsfulde*) Tanker og Bevæggrunde hos Skolens Tilsynsmænd." Denne Beskyldning er ikke beføiet. Hvo som tænker om En, at han vil føre Folk bag Lyset, skuffe, juxe, bedrage, eller hvad andet Galt, det nu kan være, han tænker unegtelig ondt om ham. Naar en Husmoder passer vel paa Noglebnippet for at hindre Tjenestepigen fra Naskeri, som hun tror hende tilbøielig til, da tænker hun ondt om hende; hun er mistænksom, men behøver derfor ikke at være ondskabsfuld. Indsenderen lægger ikke Skjul paa, at han ogsaa selv er mistænksom ligeoverfor min Forsikring om, at jeg har taget mine Exempler (paa modsatte Ordres af Skolens Foresatte osv.) af Livet, og han synes at nære stærk Mistillid til min Sanddruhed, og tænker forsaavidt ondt om mig; men han vil vist ikke dermed have paastaaet, at han er nogen ondskabsfuld Mand. Jeg har udledet Visitators Fremgangsmaade af Mistænksomhed, ikke af Ondskab. Men Indsenderen har her gjort sig skyldig i en Begrebsforvexling og Tilsnigelse, man neppe skulde have ventet af En, som vil have „Tingen nævnt med sit rette Navn", og som tilmed vil reformere Polemiken.

Imidlertid kan dog ogsaa Mistænksomheden, naar den, hvad vel som oftest pleier at være Tilfældet, staar i Forbund, vel ikke med Ondskab, men med en stærk Mistillid, være slem nok baade i sig selv og i sine Følger; og det er neppe uden Grund, at jeg som Exempel herpaa har berørt de Foranstaltninger, som Skolens Foresatte paa nogle Steder har troet at burde gjøre til Ophjælpelse af Skolelærerens Æresfølelse og for at bibringe ham Takt for det Sømmelige, idet de gjennem Instruxer har befalet ham at klæde sig anstændigt paa Skolen. For at man ikke skulde tro, at Foresatte vilde have Lærerne opsiffede altfor meget, anførte jeg, at en Lærer ogsaa fik en Erindring om, at holde Maade med Stadsen. Hertil skal jeg nu føie følgende lille sandfærdige Historie: En Skolelærer blev efter nylig at have søgt om Lønsforhøielse indkaldt og irettesat af sin Foresatte, fordi han gik for fint klædt, da han ellers „kunde klaret sig med den Løn, han havde". Læreren bemærkede hertil, at han ikke uden at udsætte sig for Ubehageligheder kunde klæde sig tarveligere; men det hjalp ikke. Han viste frem luvslidte Albuer; men endda slog det ikke til. Først da han havde givet Vedkommende bekvem Anledning til at overbevise sig om, at ogsaa Benklæderne formedelst Berørelse med Skolekrakken vare haardt medtagne af Slitage, blev han frifunden for videre Tiltale. Havde de taget Skridtet helt ud og skaffet Lærerne tilligemed Instruxerne en anstændig Uniform, da vilde det have været en anden Sag. Indsenderen mener, at jeg her har ydet et Bidrag til den slette Polemik. Jeg kan ikke give ham Ret heri. At der ligesaavel blandt Skolens Foresatte som blandt andre Foresatte, saasom Værksbestyrere, Arbeidsherrer, Husbondsfolk etc. findes Nogle, som drive det forvidt med sin Mistænksomhed og Mistillid, er min paa Overbevisning grundede Erfaring, som naturligvis ikke rokkes derved, at En falder ind med den Bemærkning: Det tror jeg ikke. Hvor der haves Instruxer og Resolutioner, som paalægge Læreren at klæde sig ordentligt, — at forevise sin Sognepræst den Postille, han agter at bruge, naar han vil samle Beboerne i sit Distrikt til Søndagsopbyggelse, — at vedlægge Ansøgninger om Lærerposter, Attester om sit Forhold, lige til Tiden umiddelbart før Ansøgningen indsendes", og mere Saadant, da røber dog dette efter min Mening lave Tanker om og stor Mistillid baade til Lærerstandens Takt for det Anstændige, kristelige Oplysning og Indsigt og moralske Forhold. Om en enkelt Lærer hist og her kunde behøve at tøiles paa en slig Maade, saa berettiger dette neppe til at tage Forholdsregler derefter mod den hele Lærerstand. Der gives desværre, som bekjendt, ogsaa Mennesker, som stjæle; men man forlanger dog ikke derfor, at Alle skal vise Sort paa Hvidt for, at de ikke ere Tyve. At gaa et Par Mil eller mere blot for at faa fornyet en Attest, er temmelig besværligt. Det kunde vel ogsaa blive reist Indvendinger mod at indstille Skolen for en saadan Reises Skyld. Heller ikke kan Hensynet til Lærergjerningens Vigtighed her bringes i Anslag; thi Præstens Gjerning er dog vel ligesaa vigtig; og dog kan hans Attester, efter hvad jeg har hørt, gjælde som Ansøgningsbilage, indtil de ere aargamle, og kanske endnu længere. At vide sig mistænkt af sine Foresatte maa altid være forbundet med en pinlig Følelse hos Enhver, som har en Smule Ære i Livet, og kan let sløve Virkelysten selv, eller maaske endog allerhelst, hos den mest Samvittighedsfulde. Mistænksomheden bør have en Grændse, som den ikke maa overskride.

Endnu en Ting skal nævnes i Forbindelse hermed. Der skal findes enkelte Foresatte, som ved sine Skolebesøg pleie at dvæle en god Stund udenfor Døren inden de træde ind i Skolen. Dette behøver ikke at tilskrives nogen slet Bevæggrund; det er naturligvis heller ikke i mindste Maade generende for Skolen: Hensigten kan maaske snarere være, at man ikke vil afbryde Undervisningen, før den ligesom af sig selv er kommen til et Hvilepunkt. Alligevel vilde jeg for Vedkommendes egen Skyld meget fraraade at gjøre et længere Holdt paa dette Sted. At staa udenfor Døren og mærke sig, hvad der tales og forhandles inde i Værelset — Skoleværelset ikke undtagen — kaldes nemlig i Bondesproget at „lure", og dermed forbinder man et odiøst Begreb, der har fundet et stærkt Udtryk i et bekjendt nok Ordsprog.

At en Lærers Tale gjerne maatte være indholdsløs og meningsløs, naar den bare tillige var farveløs, klinger vistnok noget absurd, men den Tanke, som her skulde udtrykkes, taber det Meste af sin Braad, naar den sættes i Forbindelse med det Foregaaende. Man ser da, at det ikke er Visitators, men Lærerens Tanke, som her er udtalt. Ved Selvkritik var han (Læreren) kommen efter, at han ved Visitatsen havde gjort sine Sager høist maadeligt, og at der var liden Mening og Indhold i det, han havde sagt. Han var jo uforberedt, og han stod paa Prøve. Om Indholdet blev der alligevel Intet bemærket. Her er det ikke nødvendigt at se nogen nærgaaende Insinuation mod Visitator; det kan snarere betragtes som en formildende Omstændighed, at han, ihvorvel han fordrede, at Læreren skulde tale uforberedt, en Fordring Indsenderen selv ikke tør forsvare, dog alligevel var en snild og medgjørlig Mand, eftersom han ikke tog det saa nøie med Indhold og Mening, aldenstund han ikke opdagede „nogen Retning". At „farvede" Ytringer ved saadan Leilighed kunne blive skarpt dadlede, er ikke uden Exempel. Et konkret Tilfælde, som bekræfter dette, vil Indsenderen kunne finde omtalt i „Den norske Folkeskole" No. 47 for f. A. Hvad der berettes, er, saavidt jeg ved, endnu ikke modbevist. Han vil deraf se, at Sigtelsen mod mig for at have udgivet Fantasifostre for Kjendsgjerninger, ogsaa her er ubeføiet.

Under Nedskrivningen af min Opsats lod jeg det være mig magtpaaliggende at sikre mig mod Beskyldninger for at have skaaret alle Skolens Foresatte over en Kam. Jeg har sagt, at disse ofte ere løie Mænd, som ikke bruge (følgelig heller ikke misbruge) den Magt, Skoleloven hjemler dem, eller ogsaa ere Skolemænd af det rette Slags; jeg har talt om Misbrug af Embedsmyndigheden, som hører til Undtagelser, og sagt, at Præsterne, efter min Mening, ikke have i sin Midte mange Saadanne (nemlig som se med skjævt Øie til den Folkeoplysning, som i vor Tid udbredes); men uagtet jeg gjentagende Gange har reserveret mig mod nysnævnte Beskyldning, saa sigtes jeg dog for at have fuldstændig gjennemført ogsaa den Slags utilbørlige Polemik, som bestaar i, at give et enkelt Tilfælde Skin af at være almindelig Regel. Dette er dog sandelig en egen Maade at bortskjære polemiske Udvexter paa. Jeg maa her tænke paa den Mand, som ved gjentagne Eder, den ene drøiere end den anden, søgte at overbevise sin Søn om det Utilbørlige i at bande og sværge. Indsenderens egen Polemik har i mine Øine en i flere Stykker forbausende Lighed med den, han med Rette laster hos Andre. Saaledes tillægger han mig mange Tanker, som jeg aldrig hverken har tænkt eller udtalt, men som han kun selv har tænkt sig hos mig. Min Tanke og Mening med Hensyn til det her Omhandlede er, at det kun er en liden Minoritet af Skolens Forsatte, som føle sig trufne af mine Bemærkninger, og at der selv blandt denne Minoritet ikke findes nogen Enkelt, som har alle de Pavenykker og andre Nykker*), jeg har berørt. Jeg føler mig forvisset om, at jeg har Flertallet af Landets Geistlige paa min Side, baade naar jeg har paatalt de Fordringer Nogle stille til Skolelæreren ved Visitatser, og naar jeg har talt om det Mislige i at staa under mange Foresatte, som har Ret til hver sin Gang at forlange sine Ordre efterlevede. Mine første

*) Udhævet af Indsenderen.

*) Exemplerne, som ere samlede og satte i en Ramme, høre ikke sammen i Tid og Rum; men de ere ikke desto mindre Fakta.

Velgjørere paa Jorden næst efter Far og Mor høre til den geistlige Stand; det vilde derfor af mig være ikke blot ukristeligt, men endog uhedensk, om jeg „lagde an paa først og fremst at gjøre denne Klasse af Medborgere til Gjenstand for Uvillie eller endog Had."

Men skjønt Geistligheden saaledes som Stand betragtet har vel saa berettiget Krav paa Hæder og Agtelse, som hvilkensomhelst anden Stand i Samfundet, saa følger dog ikke deraf, at man skal lukke Øinene for den Sandhed, at der er braatne Kar i alle Stænder, som i alle Land, og at dette ogsaa for Præstestandens Vedkommende, stundom kommer tilsyne ved Skoleexamina og Visitatser. Dog vogte man sig her som overalt for at dømme for haardt. Bisper og Provster maa udentvivl ved saadanne Leiligheder ikke sjelden gjøre nedslaaende Erfaringer. Saaledes vil de vist finde, at „Ungdommens Svar", der vel ofte ere laante af Bogen og derfor udtrykker Andres Tanker, ikke har den rette Klang, men ligner mere Lyden af en sprukken Kirkeklokke, og at den Kundskab, de Unge vise sig at være i Besiddelse af, røber sig som „forloren" Kundskab; og hvor let kan da ikke her ogsaa den geistlige Mand bukke under for Fristelsen til at klyve, hvor Gjærdet er lavest, og give Skolelæreren Skylden, selv om denne ikke eller dog kun forendel har fortjent det! Hvilke Virkninger og Følger det maatte have og har havt, at først Kristendommen, og det efterat den var opblandet med Paabud om at holde Fredagsfaste og Forbud mod at spise Hestekjød og andre Tilsætninger af lignende Art, blev indført med Vold og Magt; at senere Reformationen, der fulgte i Kjølvandet af høirøstede Kjævlerier om Troessager, som ofte overdøvede Luthers barnlige Sang og enfoldige Tale, ligeledes blev paatvunget Folket; at Barnet fører et Sprog og Lærebogen et andet; at det Fremmede og Ufolkelige i Tungemaal, Tankesæt og Aandsretning gjennem Aarhundreder har ført en Udryddelseskrig mod det Hjemlige og Folkelige, som omsider blev fordrevet baade fra Prækestol, Dommersæde, Thingsal og Katheder for at friste en kummerlig Tilværelse i Borgerstuen og Afkroge; at Skole og Hjem ikke er gaaet frem i fredeligt Kapstig, men ofte har trukket hver til sin Kant; se det har man ikke været noksom opmærksom paa; og dog kan det ikke nægtes, at man her har nogle af Hovedaarsagerne til, at den kirkelige og folkelige Oplysning med tilsvarende Liv staar paa et temmelig lavt Trin mangested i vort Fædreland. Det maa forendel undskyldes, at heller ikke Kirkens Embedsmænd altid tager disse Omstændigheder med i Beregningen, naar de opgjøre sin Mening om Almueskolens Virksomhed og Lærerens Kvalifikationer; thi de have jo i Regelen selv faaet en Opdragelse og Skoleundervisning, som har været lidet skikket til at give dem det rigtige Begreb om, hvorledes Bondens Sønner og Døtre skal undervises og opdrages, og hvad man er berettiget til at fordre af Almueskolen. Som denne Skoles Ordnere og Tilsynsmænd kunne de derfor uagtet deres bedste Villie let komme til at bære sig uklogt ad og at stille Fordringerne for høit. Dette kan man efter min Mening baade se og paatale uden at være Præstehader (hvilket i Forbigaaende sagt, var det Sidste jeg vilde være), og uden at gaa ind paa Personligheder. At meddele en statistisk Opgave over Sikre, Ikkesikre og Forfaldne, hver Talen er om Pavenykker og lignende Fortеelser hos Skolens Foresatte, og derhos give en Navnefortegnelse over de to sidstnævnte Klasser, er noget jeg hverken kan eller vil indlade mig paa. Dette Stykke Arbeide faar stilles i Bero, indtil de mange Menighedsraader, som nu ere under Udklækning, have udviklet sig og ere komne i Virksomhed. Disse alene kunne antages at være istand til her at udrette noget Klækkeligt. De „Forfaldne" ere formentlig saare Faa i Tal. Men sæt, at saa var, sæt at der af Landets ca. 500 geistlige Embedsmænd var, ikke en eneste Provst end sige Bisp, men kun 3 Præster, altsaa kun 3/5 pCt. af det hele Antal — et Forhold man jo maatte kalde meget gunstigt —, som ikke kunde overvinde sin Lyst til at agere Smaapaver i Skolen, og sæt at der under hver af disse stode 10 Skolelærere, som hver havde 50 Skolebørn, saa var det dog 1500 Mennesker, som led derunder, og dette var dog vel mere end nok til at hvæsse til Angreb en skarpere Pen en min.

Naar jeg har anført Exempler paa modstridende Instruxer for Undervisningsmaaden, da er det ikke skeet for at overføre Skolens Foresatte „Dumhed" eller „raaden Snak", men kun for at vise, hvad det nødvendigvis maa føre til, at Loven har sat Saamange til at byde og raade i og over Skolen. Strid om Læremethoder er desuden ikke noget uhørt. Det er noksom bekjendt, at mange berømte Mænd, navnligen i Tyskland, have lagt sit Hoved iblød for at bevise den ene Undervisningsmethodes Fortrin fremfor den anden, og at disse Mænd ogsaa have troende Disciple hertillands, som hænge sig vel meget i Methoden, thi tilsyneladende ... til at negte.

Indsenderen fordrer, at jeg skal navngive den, jeg sigter til, for at give ham Anledning til at forsvare sig, om han kan. Men om jeg nu ved, at han ikke kan forsvare sig, hvad tjener saa Navnet til? Og desuden, vilde ikke ogsaa dette være en nymodens Polemik? Man tænke sig den kun gjennemført fra Prækestolen, i Afholdsforedrag, i Postiler, Skrifter, Aviser og overalt, hvor man med Mund eller Pen vil paatale og modarbeide Misbrug og Ustikke, og man vil neppe finde den anbefalesværdig. Det er her en væsentlig Dissents mellem Indsenderen og mig, idet han vil have Personen frem, men „vil ikke indlade sig paa Sagens Realitet", medens jeg vil holde mig til Sagen og undlade i det Længste at berøre Personen, især naar Talen ikke kan falde ud til hans Ros. Publikum faar da afgjøre, om det Utilbørlige ligger i hans eller min Polemik.

Indsenderen indrømmer, at min Opsats maaske indeholder adskilligt Sandt. Til Gjengjeld skal jeg medgive, at hans Optræden imod mig maaske kan have havt nogen Besøielse.

Forresten takker jeg ham for, at han har givet mig Anledning til atter at berøre nogle af de efter min Mening mislige Forholde, hvorunder Almueskolen for Tiden virker.

I April 1869. Delling Liveson.

Kristiania, den 14de April 1869.

Dagens Morgenblad meddeler, at „Rygtet vil vide", at Justitsdepartementet nu har afgivet sin Indstilling om aarlige Storthing og Stemmeretssagen, den første til Sanktion, men den anden til Forkastelse. At dette „Rygte" medfører Rigtighed, er vist neppe tvivlsomt, saavel ifølge Bladets nære Forhold til det nuværende Statsraadspersonale som efter Regjeringens hele politiske Holdning. Med Hensyn til aarlige Storthing kunde det aldrig være Tale om andet, end at Regjeringen maatte indstille til Sanktion, efterat den nu engang var dreven frem som Forslagsstiller, hvormeget den end nu maatte fortryde det. Dens Hænder ere paa Forhaand bundne i dette Spørgsmaal, medens den mere frit kan følge sine Tilbøieligheder i Stemmeretssagen. Der er nemlig ingen Tvivl om, at Regjeringen vil slutte sig til den Indstilling som Justitsdepartementets Chef har ført „udi Pennen".

Tidsomstændighederne have nu været særdeles gunstige for en maadeholden og forsigtig Udvidelse af den kommunale Stemmeret; Lovens Forkastelse vil derimod rimeligvis virke som et voldsomt Slag i den allerede før bevægede Folkemening. Men forinden de derved fremkaldte Bølger næste Gang naaer frem til Statsmagterne, ville formodentlig de nuværende Statsraader være afmønstrede fra Statsskibet og have bragt Sit paa det Tørre, saa de som Livsremænd i privat Tryghed kan se paa de Vanskeligheder, deres Eftermænd og næste Storthing muligens kan komme til at udsættes for. At det Lovforslag, som næste Gang vil fremkomme til Udvidelse af Stemmeretten, vil komme til, og efter de Oplysninger man nu har, bør komme til at gaa videre end den nu af Storthinget vedtagne Beslutning, anse vi for rimeligt. Men det vilde unægtelig have været bedre, om man kunde gaaet saa sagte og jevnt fremad som muligt.

Morgenbladet oplyser ikke om de Grunde, der skulle blive bragte til Anvendelse mod Loven i Regjeringsforedraget; men de ere vist ikke andre en dem, Enhver omtrent kan gjætte sig til paa egen Haand. En eiendommelig Stilling kommer vor Regjering unegtelig til at indtage i Samtidens politiske Historie ved dette Forslags Forkastelse. Medens frisindede Reformer allerede ere vedtagne i vore vestlige Nabolande, og ogsaa have vundet almindelig Tilslutning af hele den norske oplyste Folkemening, kan vor Regjering dog ved sin Handlemaade gjøre Regning paa Taksigelse fra det svenske Adels- og Pengearistokrati, som nu trues af en begyndende Folkemening mod den der gjældende kommunale Stemmeretsordning, og som vist derfor med Glæde vil se, at Styrelsen i deres Naboland Norge, som altid i mange Henseender vil øve stor Indflydelse paa de Svenskes Opfatninger af sine egne Forhold, bruger sin Myndighed til saavidt muligt at holde forstyrrende Exempler borte.

Udlandet. Endel officiøse Blade have nylig indeholdt Erklæringer, som gaa ud paa, at der ikke er indtraadt nogen Forstyrrelse af det „gode" eller „fortræffelige" Forhold imellem Frankrig og Preussen, idet Skylden for, at der hersker Uro i denne Henseende, kastes over paa udenlandske Korrespondencer. Blandt de Blade, der udtale sig saaledes, findes la France, der i „Nordd. Allg. Zeit." og andre berlinske Blade idelig betegnes som et af de allerværste „welfiske" Organer og beskyldes for at ophidse Stemningen imod Preussen ved falske Efterretninger. I en Korrespondance fra Paris til L'Ind. belge fortælles, at den franske Regjering har givet de officiøse Blade et Vink om at afholde sig fra Alt, hvad der kunde give Anledning til en Polemik med Preussen, og at den overhovedet omhyggelig vil søge at undgaa alle ydre Forviklinger, indtil Valgene til det lovgivende Korps have fundet Sted. Som Termin for disse Valg angives Slutningen af Mai.

Le Gaulois fortæller, at den franske Regjering har bestilt 100,000 Remingtongeværer i Nordamerika. I „Köln. Zeit." hed det nylig, at man i Frankrig er stærkt beskjæftiget med at foretage en Omdannelse af Chassepotgeværerne, hvorved det bliver muligt at benytte Metalpatroner til dem.

E. Griegs Koncert til Halfdan Kjerulfs Minde i Hotel du Nords Festsal havde som venteligt trukket fuldt Hus. Billetterne vare udsolgte i Løbet af et Par Timer. Prologen, der var forfattet af A. Munch, fremsagdes af Fru Gundersen med dyb Følelse, smukt og gribende. Kjerulfs Kvartet udførte med Mesterskab og lønnet med stærkt Bifald flere af den afdøde Tonedigters smukkeste Kompositioner. Kristoffer Jansons friske Sang: Paa Fjellet (i Landsmaalet), blev sunget kjækt og livligt af Frøken Andersen; Sangen blev modtagen med stærkt Bifald og blev forlangt og givet om igjen. Koncertgiveren spilte 3 af Kjerulfs „Skitser" for Piano-Solo med det ham eiendommelige geniale Foredrag. Fruerne Grieg og Schøtz samt Hr. H. Bruns Solopartier i Forening med det vel indøvede Kor vandt ligeledes Tilhørernes velfortjente Paaskjønnelse. Koncerten vil blive givet om igjen paa Lørdag.

Turnforeningen feirede igaar sin Stiftelsesdag med en Forestilling af Foreningens bedste Turnere, „Araberselskabet Beni-Zug-Zug". De udførte Legemsøvelser vakte Tilskuernes udelte Beundring. Blandt Tilskuerne saaes flere Storthingsmænd. Efter Forestillingen samledes man til festligt Lag.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet angaaende Lofotfiske, dat. Svolvær 11te ds.:

Fredag og igaar Størstedelen fremmed Almue forladt Østlofoten. Fra Henningsvær til Ure igaar ubetydeligt Linefiske, Garnfisket bedre, men ujævnt. Overalt vestenfor Ure meget godt Linefiske, Aa—Evenstad rigt. Fiskepris: Østlofoten 20—25, Vestlofoten 17½—22½ Ort. Til idag opfisket antagelig 17 Millioner, hvoraf omtrent 6½ Millioner hjældhængt.

Do. Do. af 13de ds.: Naar undtages 50—100 Baade tilbageliggende Henningsvær, al Almue forladt Østlofoten; faa Kjøbefartøier tilbageliggende. I Stamsund, Stene, Ure Almuen reisefærdig, vestenfor Ure fremdeles jævnt godt Fiske, ikke ubetydelig Almue, mange Kjøbefartøier. Pris uforandret.

Til Lensmand i Landvig og Fjære, Nedenæs Fogderi, har Amtmanden i Nedenæs under 7de d. M. beskikket Lensmand i Birkenæs, S. C. F. Zimmermann.

Oldsamlinger. Efter Forslag af Professor Rygh har det akademiske Kollegium antaget Stud. philol. A. Drolsum til Medhjelper ved Oldsamlingen, fra 1ste April sidstl. at regne, med en aarlig Løn af 50 Spd.

Folkevennens 18de Aargang, 1ste og 2det Hefte, er i disse Dage udkommet og indeholder: Norge i 1868 af Ferd. Roll, Ekornet, Den jødiske Krig og Jerusalems Undergang af H., Bræmsene af W. M. S., og Grev Zingendorf af Oluf Olsen, Kand. theol.

Storthingsmændenes Dagløn. Konstitutionskomiteen skal have indstillet det nys af Flere Thingmænd undertegnede Forslag om Bestemmelsen af at Diætgodtgjørelsen ikke paa noget ordentligt Storthing maa overstige 350 Spd. til at antages. Kun et Medlem (Bagger) har dissenteret.

Forslaget om Sognebaandets Løsning skal ikke være bifaldt af en Flerhed af Kirkekomiteens Medlemmer, idet alene O. S. Velde har indstillet et Lovforslag om, at det skal være tilladt til kirkelige Handlinger at benytte en fremmed Præst, men ikke fremmed Kirke.

Regnetabeller. Observator Åstrand i Bergen har udstedt Subskriptionsindbydelse paa Regnetabeller til praktisk Brug ved Handel, Fabrikdrift og Husholdninger. De anbefales i Bergens Tidende som særdeles letvindte og greie. Subskriptionspris 60 ß.

Ianledning af Odelsthingsbeslutningen om Frihed til at give dramatiske Forestillinger har Politimester Michelet her i Byen gjort opmærksom paa, hvilken skadelig Indflydelse paa Sædelighedstilstanden det vilde have, om Enhversomhelst paa hvilkensomhelst Kneipe og med saakaldte Skuespillere og Skuespillerinder af udenlandsk og indenlandsk Pak skulde have Ret til at opføre Stykker som „den skjønne Helena" eller Stykker af endnu mere usædeligt Indhold. Politimesteren tror, at Loven vilde komme til at fremkalde Skuespillerhuse af en endnu mere forargelig Beskaffenhed, end de Sangerhuse, hvoraf der for nogle Aar siden opstod 20, men som ved Politiets Bestræbelser efter Loven om Politivæsenet i Kristiania af 1866 nu ere formindskede til 5 og fremdeles ville blive indskrænkede i Antal, saa at der i næste Halvaar sandsynligvis kun vil være et. Politimesteren fraraader derfor paa det bestemteste at antage Odelsthingets Beslutning, idet han anser det for en Sag af stor Betydning, at man ikke hos Befolkningen svækker den stærkere Blufærdighedsfølelse, der endnu i det Store taget udmærker den fremfor Befolkningen i Udlandets større Stæder.

Lynchloven anvendt paa en Nordmand i Nordamerika. (Nrgbl.). Forrige Aar reiste over til Amerika fra Eidskogen blandt Andre ogsaa en ved Jernbanen ansat Skinnegangsformand tilligemed en Kammerat hjemmehørende paa Eidskogen. Disse 2de havde i Vinter Arbeide paa en Dampsag med at bære Planker og Bord, hvorfor de havde Betaling pr. Stykke. Og ved Dagens Ende havde de at opgive til Regnskab det Antal, som de havde frembaaret. Herunder kom Vedkommende 2de Gange efter, at sidstnævnte, Eidskogningen, havde opgivet falskt, idet de vistste, at han havde opgivet et større Antal, end han havde frembaaret. Herfor blev han tiltalt og advaret hver Gang. Imidlertid kunde han dog ikke lade være, men opgav endnu en 3die Gang formeget, hvorefter Amerikanerne uden videre tog Manden og dømte ham til Døden, og hang ham op. Ikke paa almindelig Maade med Strikke om Halsen, men efter Benene, og lod ham hænge saaledes, idet han først skulde være død efter nogle Dages Forløb. At Amerikanerne ude i Vildmarken uden videre hænger en bevislig Tyv eller Kjeltring er noget, enhver ved ikke er noget ualmindeligt. Men den Dødsmaade, som de gav denne Mand, er saa extraordinær grusom, at det maa synes utroligt, at samme er foregaaet. Og dog er der ingen Grund til at betvivle Sandheden af det berettede. Nævnte forhenværende Skinnegangsformand har sendt den Afdødes efterladte Penge tilbage til hans Familie her i Landet og berettet hans Dødsmaade. Ligeledes er en ligelydende Efterretning om Dødsmaaden meddelt hjem af endnu en tredie Person.

Udvandring. (Kr. Amtst.). Et betydeligt Antal Emigranter fra forskjellige Præstegjelde heromkring har i disse Dage passeret Byen for at begive sig til de respektive Afseilingssteder. Det ser ud til, at det denne Gang er Folk af en noget bedre stillet Klasse, og tilmed i den kraftigste Alder, som trækker ud af Landet. Iblandt disse Folk er der dem, som indehave Summer fra 5000 Spdlr. og nedover. Det er med en vis Vemodsfølelse, man betragter alle disse kraftige Personer, som saaledes emigrere, hvilke ere en sand Nationalpryd for et Land. En stor Misnøie med Forhold i vort Land er nærmest de Forklaringer, man faar paa Spørgsmaal om Aarsagen til Udvandringslysten. At En og Anden gjør sig usynlig for sine Kreditorer, er her, som andetsteds Tilfælde, og for disse vil hverken Fattigdommen eller Skattebyrder være Motiver. At der stadig gaar en Nationalvelstand ud af Landet, som Aar efter Aar afføder større og større Misnøie, kan ikke bestrides, men man kjender vel neppe noget Middel til at bortrydde et saa overhaandtagende Onde. Fra Vaage i Gudbrandsdalen synes det største Antal repræsenteret, men Rygter fortæller, at der fra Totens Præstegjelde vil komme til at udvandre ca. 2 a 300 — mest fra vestre Toten —, dernæst kommer Valders Præstegjeld, Biri og Land. Fra Østerdalen er heller ikke faa, mellem disse mere bemidlede Folk.

De eller Du. I Østerrige er nu det allerede i flere andre Lande, f. Ex. Frankrige, Danmark osv., afgjorte Spørgsmaal paa Bane, hvorvidt Militære skal tiltale sine Underordnede med „Du" eller „De". De fleste Aviser er for „De", medens „Militær-Zeitung" synes at holde paa Bevarelsen af „Du". Man foreslaar, at der skal stemmes i Armeen over Spørgsmaalet. Faar Soldaterne stemme med, vil der nok ikke være Tvivl om, hvad Udfaldet bliver.

Telegrafsystemet synes hver Dag at modtage nye Forbedringer. Nylig har man fra England hørt, at man har opdaget paa en Gang at kunne sende to Strømme i forskjellig Retning forbi hinanden. Nu skrives fra Amerika, at man har opdaget at kunne frembringe Telegrafledninger under Jorden uden egentligt Isoleringsmateriale. Den nye Ledning vil derved blive baade mindre udsat for Veirligets Indflydelse, samt i høi Grad billigere.

Gaardpriser. (Dr. Tid.) Gaarden Hollet i Bærum, der i forrige Aar tillige med Eiendommene Østre- og Store-Stabæk solgtes til H. R. Heisch i London for en samlet Kjøbesum af 35,000 Spd., er nu efter Forlydende solgt til D.Hr. Eger & Ko. for en Sum af 7,500 Spd. Kontant.

Om Bypost og Bybud i Drammen skriver „Dr. Tidende". Et i vor By længe følt Savn vil nu i den nærmeste Fremtid forhaabentlig blive afhjulpet ved Oprettelsen af en Bypost- og Bybudkontor, idet forhenværende Kjøbmand G. O. Ulleberg ved velvillig Imødekommen af Hr. Postmester Heiberg ser sig sat istand til at begynde en saadan Bedrift, antagelig fra 1ste Mai d. A. Ordningen er foreløbig tænkt saaledes: 3 eller 4 Gange om Dagen tømmes Brevkasserne, der blive fælles for begge Postinstitutioner, og Indholdet bringes til Bypostkontoret, hvor det sorteres, idet Statens Post faar sin Del og Resten ombæres i Byen af

Bypostbudene. Prisen for Breve og mindre Pakker bliver 2 Skilling, og maa Alt frankeres, til hvilken Hensigt egne Frimærker ville blive udstædte. Kasser ville blive udhængte i langt større Antal end nu er Tilfældet. I Forbindelse med Bypost bliver ogsaa oprettet Bybudkontor, der vil besørge ombrag større Pakker; disse skulle kunne enten indleveres paa Hovedkontoret og forskjellige andre Steder i Byen eller afhentes efter skriftlig Rekvisition, som selvfølgelig kan nedlægges i en Brevkasse.

En Oversigt over Indførsel og Udførsel til og fra de finmarkske Kjøbstæder og Tromsø fra og til Archangel findes i Finmarksposten for 30te f. M. Ifølge de foreliggende Opgaver er der saaledes fra de nævnte Byer i 1868 indført Varer for 336,202½ Sølv-Rubel eller 224,135 Spd. mere end udført, hvilket Beløb følgelig har været dækket med Vexler. Derimod oversteg Indførselen i 1867 kun Udførselen med 182,121½ S.-Rubel eller 121,414 Spd. 40 ß. Udførselen fra de fire nordlige Byer til Archangel var i 1868 30,962 Sølv-Rubler eller 20,641 Spd. 40 ß mindre end i 1867. Indførselen af de vigtigste Artikler, nemlig Rugmel, Havregryn, Hvedemel og Saltkjød har været størst til Hammerfest, hvorimod Udførselen af Fiskevarer sees at have været størst fra Vardø. Denne Udførsel taaler dog at reduceres en god Del, idet denne Del egentlig burde overføres paa Hammerfest, da de fleste russiske Fartøier, som have tilhandlet sig Fiskevarer i Hammerfest Tolddistrikt østenfor Byen, have anløbet Vardø for at udklarere. Udførselen af Salt og Skind, saasom Ræve- og Odderskind har derimod været størst fra Tromsø, men Samhandelen med Rusland med Vildvarer har nu aldeles tabt sin store Betydning imod før, da en enkelt Handlende kunne afsætte et saadant, ja ofte et meget større Parti end samme idethele er udført.

I Anledning af, at Lord Stanley var bleven Æresrektor ved Universitetet i Glasgow, blev det nylig besluttet at foranstalte et Festmaaltid for ham, og her indtraf den Mærkelighed, at det liberale Parti var stærkere repræsenteret end det konservative, uagtet man kom sammen for at hædre Udenrigsministeren i det forrige Torykabinet. Dog maa det ogsaa tages i Betragtning ved Bedømmelsen af denne Demonstration, at Lord Stanley, ligesom det i sin Tid var Tilfældet med Palmerston, ikke staar i nogen skarp Modsætning til sine politiske Modstandere. Havde Festen været afholdt til Ære for en af Torypartiets udprægede Førere, vilde de Liberale maaske ikke have givet saa talrig Møde; men under alle Omstændigheder har Demonstrationen dog Betydning i den angivne Retning, og dette fremhævedes ogsaa af Lord Stanley, som fandt det meget glædeligt, at politisk adskilte Partier saaledes forenede sig. „Politiske Sondringer", tilføiede Lord Stanley, „maa nødvendigvis finde Sted, der ere den egentlige Lov for vort offentlige Liv. Vi skilles kun fra hinanden ved vore Anskuelser om, hvorledes og ved hvilke Midler der bedst sørges for det almindelige Vel, og dertil kommer desuden, som jeg antager, at vi stemme overens deri, at vi ærlig anerkjende Landets udtalte Beslutning, naar vi ere overbeviste om, at den er bleven fattet med Klarhed og Bevidsthed, hvad enten Kjendelsen er for os eller imod os. Hvad der fremdeles bringer os nærmere til hinanden i aandelig Henseende, Klasse til Klasse og Parti til Parti, det er den mægtige, stadig voxende, næsten uimodstaaelige Indflydelse af, hvad vi kalde den offentlige Mening, og denne Mening stammer egentlig i sin første Oprindelse fra nogle hundrede meget indsigtsfulde Mænd, der hver Dag og hver Uge henvende sig til Nationen i Pressen og i Virkeligheden skabe og danne den offentlige Mening, hvis Afspeiling de kun synes at være. Vi læse de samme Blade, vi se vore Modstanderes Anskuelser fremstillede paa en Maade, som sætter os istand til at modtage dem med langt større Ro, end det er muligt i en parlamentarisk Ordstrid, og paa Grund heraf komme vi, uagtet vi ligesaalidt kunne overbevise dem som de os, for det Meste til den Indsigt, at der dog ogsaa ligger noget Sandt til Grund for Modstandernes Mening".

Fyre og Mærker i fremmede Lande: Sverige. Den „kgl. Förvaltningen af Sjö ärendena" har tilkjendegivet, at paa nedenanførte Steder vil i dette Aar foretages dels Bygning og dels Forandring af nuværende Fyre og Sømærker: a) Fyr paa Simpnäs Klubb (nyt). Paa Holmen Simpnäs Klubb, ogsaa „Skomakaren" kaldet, beliggende udenfor Arholma-Indløbet til Stockholms Skjærgaard paa 59° 53′ 7″ N. Br. og 19° 5′ 1″ Lgd. O. f. Gr., vil istedenfor det derværende Mærke blive opført et mindre Hus, med en paa Taget anbragt Fyrindretning, hvis ufarvede Skin skal lyse Horisonten rundt. b) Näskubbens Fyr (forandret). Skinnet af Näskubbens Ledfyr (59° 52′ 7″ N. Br., 19° 5′ Lgd. O. f. Gr.) vil samtidigt med Tændingen af Simpnäs Klubbs Fyr forandres fra hvidt til rødt. c) Korsø Fyr (forandret). Korsø Fyr (59° 17′ 2″ N. Br., 18° 57′ 2″ Lgd. O. f. Gr.) vil blive forandret derhen, at det nuværende Seilapparat ombyttes med et Lindseapparat af 4de Orden med ufarvet Skin og Blink. Medens Forandringen staar paa, vil der vises et Blinkfyr fra Taarnets Altan. d) Fyr paa Hanö (nyt). Paa Toppen af Hanöen, beliggende i Syd af Carlshamn i den saakaldte Hanöbugt, vil paa omtrent 56° 0′ 5″ N. Br. og 14° 51′ Lgd. O. f. Gr. blive opført et Fyr med Lindseapparat af 4de Orden, som skal vise et ufarvet, fast Lys, afvexlende med kortere røde Blink. Fyrene paa Simpnäs Klubb og Hanø saavelsom det nye Apparat paa Korsö ville formodentlig kunne tændes 1ste Septbr. d. A. Tændelsesdagen skal nærmere blive bekjendtgjort. e) Måsesjärs Fyrtaarn. For som Dagmærke lettere at kunne skjelne dette fra nærliggende Fyrtaarne af Jern af samme Bygningsform, bliver Taarnets øverste koniske Del malet med afvexlende røde og hvide Ringe samt den underste cylinderske Del med et hvidt Midtbælte. f) Fyrskibene Falsterbo og Svinbådan. De med to Master forsynede Fyrskibe, Falsterbo (55° 17′ 8″ N. Br., 12° 47′ 6″ L. O. f. Gr.) paa Falsterborevet og Svinbådan (56° 10′ 8″ N. Br., 12° 30′ 8″ Lgd. O. f. Gr.) udenfor Höganäs, ville i Løbet af Sommeren for en kortere Tid blive ombyttet med Reservefyrskibet med 1 Mast. I Lighed med de paa nævnte Steder nu udlagte Fyrskibe kommer Reservefyrskibet paa Falsterbo til at vise 2 ufarvede Lys og det ved Höganäs 2 røde. Ved „Sartklubbens" Fyr bliver anbragt en Klokke, hvormed der i Tykke og disigt Veir ringes for at advare i Nærheden værende Skibe. Danmark. Det nuværende Mærke ved Vestenden af Halskov Rev i Storebelt: en hvid Tøndevager med hvid Stage og en Kost, vil i Foraaret blive ombyttet med en 6 Fod høi, opretstaaende Spidstønde, der males hvid og sort i horizontale Striber. Den gives ingen Topstage; men skal derimod bære en Klokke i cirka 8 Fods Høide over Vandet.

Storthinget.

Tirsdag den 13de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. (Forts.)

Sag No. 7. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kgl. Proposition til Lov om Lodsvæsenet.

De gjentagne Forsøg, der i de sidste 25 Aar have været foretagne for at se Lodslovgivningen revideret, have alle havt sit Udspring fra Besværinger over Lodspligtighedens Udstrækning. I denne Del af Lodsvæsenets Ordning er der af Lodskommissionen foreslaaet følgende mærkeligere Indskrænkninger:

a. At et fra Udlandet kommende Fartøi kun bliver lodspligtigt, det vil sige pligtigt til at erlægge Lodspenge, indtil det har kastet Anker, medens det efter den gjældende Forstaaelse af Loven nu er lodspligtigt indtil det har naaet sit Bestemmelsessted, der undertiden ligger i en betydelig Afstand fra første Ankringssted. b. At et Fartøi ved sin Afgang til Udlandet kun skal erlægge Udseilingspenge, medens det nu, hvis Udløbet overstiger 1 Mil, tillige har at udrede Milepenge. c. At et Fartøi, der paa sin Reise til Udlandet anløber norsk Havn, ikke bliver lodspligtigt for Udgaaende mere end een Gang, medens der nu indtræder Lodspligt for hver Gang Fartøiet, efterat være kommen i Havn, igjen gaar ud.

Komiteen finder, at disse Forandringer paakaldes af Retfærdighed mod de mindre Fartøier, der paa Grund af deres hyppige Reiser og deres store Dybgaaende i Forhold til Drægtigheden under den bestaaende Ordning paa uforholdsmæssig bebyrdes, at Lodspligtighedens nærværende Udstrækning vel ikke ganske kan frikjendes for endog at virke indskrænkende paa den Del af den udenrigske Skibsfart, til hvilken der benyttes Fartøier af mindre Drægtighed. Rigtigheden af denne Mening synes at blive indlysende, naar man bemærker, at de smaa Fartøier, som fare paa Danmark og Stederne ved Østersøen udenfor Sverige, hvert Aar betale mellem 30 og 40 Spd. i Lodsafgifter, at denne Udgift under uheldige Omstændigheder paa en enkelt Reise fra Østersøen kan stige til over 40 Spd. for en Jagt paa 20—30 Læster, samt at man paa nogle Steder, navnlig i Omegnen af Kristiansand, ved Bygning af smaa Danmarksfarere sky Overskridelsen af 5 K.-L.s Drægtighed, der er Lodspligtighedens Grændse, selv med Tilsidesættelse af de naturlige Regler for Skibskonstruktionen.

Komiteen har ved denne Udtalelse lagt for Dagen, at den i den herhen hørende Del af Lovrevisionen foretrækker Lodskommissionens Forslag for den kgl. Proposition (§ 43), der ikke har optaget de oven ved Bogstav a og b betegnede Lettelser og derved lader en for stor Del af den Tryk, hvorover der klages, vedblive at hvile over de mindre Fartøier. Hertil kommer, at man kun ved at sætte det Afgjørende i Ankringen (Bogstav a) bringer Ro og Holdning ind i en vigtig Del af Loven. Som Grændse for Lodspligtigheden ved Indgaaende afgiver nemlig Bestemmelsesstedet et saa lidet brugbart Kjendemærke, at Fred mellem Lodserne og Førerne af Fartøiet, der lægger an paa at undgaa en Lodshjelp, der er dem unødig, ikke lader sig oprette, saalænge som man har en Regel, der er knyttet til denne Betegning. Visnok kunde man af vedkommende Departementsforedrag ledes til at antage, at de gamle Stridigheder om Bestemmelsesstedet nu vare i Forsvindende. Men af senere Oplysninger erfares, at hvad der er bortfaldt ikke er Tvistighederne, men den Praxis at forelægge dem for Departementet, idet Overlodserne og Lodsoldermændene, opgivende Haabet om at udbringe noget af en Bestemmelse, der mangler den første Egenskab ved en Lovregel, i Tvivlstilfælde vælge den Udvei at tilraade Lodserne at opgive deres Paastand om en videre Lodsningsret, hvorved det siges nærved at være kommet derhen, at den først anløbne Havn kommer til at gjælde som Bestemmelsessted, naar Skipperne lægge an paa at hjælpe sig videre frem uden Benyttelse af Lods.

Paa den anden Side foreslaaes der i den kongelige Proposition en Lettelse, der ikke findes i Lodskommissiones Udkast, nemlig at tillægge Fartøier under 10 Kommercelæster den samme fulde Befrielse for Lodspligtighed, der nu tilkommer Fartøier under 5 Læster. Men denne Lettelse er for liden til i tilstrækkelig Grad at afhjælpe den uforholdsmæssige Bebyrdelse, da den samlede Lodsindtægt af Fartøier mellem 5 og 10 Læster i Aaret 1867 kun udgjorde omtrent 1500 Spdlr. medens Fartøier mellem 10 og 20 Læster afgave over 15,000 Spdlr. og alle Skibe tilsammen over 158,000 Spdlr.

Hvad der har bevæget Regjeringen til at udelade den større Del af den foreslaaede Lettelse, er udelukkende Hensynet til Lodserne, der befrygtedes at komme til at lide et for stort Skaar i deres Indtægt, og samme Mening er ytret af 5 mod 11 af Rigets Sømandsforeninger. I Aarene 1859—67 er Lodsernes Antal gaaet ned fra 1362 til 1093, medens deres Bruttoindtægt var steget fra 133,000 til 158,000 Spdlr.

Komiteens Indstilling til Lov om Lodsvæsenet bifaldtes enstemmig uden Debat fra § 1 til § 42 (om Lodsers Ansættelse og Lodsvæsenets Bestyrelse; om Lodsernes Pligter; om Lodsernes Rettigheder og Skippernes Pligter; om Lodstaxten m. m. samt om Lodsunderstøttelseskassen). Under Behandlingen af § 43 fremkom et Forslag fra Amtmand Aall om, at Overlodser som Embedsmænd ikke skulde være indbefattede under dem, der skulde nyde Understøttelse af Lodsunderstøttelseskassen, men at derimod Pensionerne for Lodsers Enker skulde sættes noget høiere; Statens Embedsmænd burde ikke lønnes af denne Kasse. Dette Forslag støttedes af DHrr. Schweigaard, Wiel, Bentsen og Bødtker; det tiltraadtes ogsaa af Komiteen og bifaldtes enst. §§ 44—73 samt Lovens Oversendelse til Lagthinget bifaldtes enst.

Sag No. 8. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kgl. Proposition til en Tillægslov om Afhændelse af Statens Jord i Finmarken.

Komiteen indstiller den kgl. Proposition til

Lov
indeholdende Tillæg til Lov af 22de Juni 1863 om Afhændelse af Statens Jord i Finmarkens Landdistrikt.

Bestemmelserne i § 3 i Lov af 22de Juni 1863 skulle ikke være til Hinder for, at der tilstaaes Brugere af Statens Jord i Finmarkens Landistrikt for egen samt Enkers og Livsarvingers Vedkommende de samme Forrettigheder med Hensyn til Erhvervelse til Eiendom af den Jord, de have forpagtet eller bygslet, som der ved Lovene af 20de August 1821 og 4de August 1827 er tilstaaet Leilændinge iøvrigt paa Statens og det beneficerede Gods samt deres Enker og Livsarvinger. — Bifaldtes enstemmig, hvorpaa Sagen vedtoges tilstillet Lagthinget.

Sag No. 9. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til Regnskaberne for Jordafgiftsfondet for 1865, 1866 og 1867. — Bifaldtes enst.

Men Penge til det? Han maa have stjaalet dem fra den gamle?"

„Barthle bestjæler man ikke saa let; han har sin Mynt under syv Laas. Krabaten gav sig til Monstrant*) i Kirken, ikke af Fromhed, men fordi han ved hver Messe kunde tjene nogle Skilling ved det."

„Barthle maa dog have mærket det; gjorde han intet i den Anledning?"

„Jovist gjorde han saa! han slog ham brun og blaa, han bad for ham, og forøvrigt mente han, man intet kunde gjøre end sørge for at han ingen Penge fik. Jeg i Barthles Sted vilde taget Tingene paa en anden Maade og jeg skulde vist kommet videre."

„Hvad vilde da Du have gjort?"

„Jeg vilde have givet ham et Par Daler og saa lagt Mærke til, hvorledes han brugte dem. Han var igrunden ikke slet, bare vilter og urolig. Penge vilde han have, for han havde Brug for dem til allehaande, og da Faderen ingen vilde give ham, fandt han paa meget og mangt, som han ellers ikke vilde gjort. Jeg har aldrig kunnet udfinde, hvad der bodde i ham. Mangengang vovede han sit Liv for ved Springen op Klatren at tjene nogle Skilling. Derhos var han ingen Gnier og kunde ofte give et fattigt Barn, hvad han havde fortjent med Livsfare."

„En underlig Fyr!"

„Ja, underlig. Og saa gjerne vilde han have arbejdet, men Faderen har aldrig villet betro ham noget ordentligt. Da har Marianne havt det bedre. Barthle har aldrig kunnet lide de unge Tjenestepiger, derfor har han været glad i, at hun saa hurtigt og flinkt gjorde alt i Huset. Klaus-

*) Saa kaldes de Gutter, som ved den katolske Gudstjeneste bruges til at svinge Røgelseskarene o. desl. Overs.

Klausmelker løb sin Vej, har den Tale mere end en Gang rundet mig i Hugen."

„Med ham er det anden Sag; han er fra først af udskjæmt af Sepp", sagde Weberle.

„Aa, Weberle, fortæl mig engang, hvorledes det har sig med det! Du har været meget hos Barthle og maa vide god Besked om det hele. „Høet der tørker nok uden vor Hjælp, det er endnu længe til Middag — derhenne under Æbletræer er prægtig Skygge, kom!"

Det var nu engang en Opfordring, som Weberle intet havde imod. At sidde i Skyggen og fortælle, det var noget for ham, selv om Tilhøreren bare var Hansmikkel. Egentlig fortalte han helst, hvad han selv havde set eller oplevet. Da drog under Fortællingen et Stykke af Livet forbi; han forstod det altsammen, havde tænkt mere og mindre over det og kunde ikke saa let bringes i Forlegenhed ved Spørsmaal. Naar han derimod fortalte, hvad han selv havde læst eller hørt af „troværdige Mænd", da var det en hel anden Sag. Han forstod ikke alt, fortalte derfor heller ikke saa tydeligt og kunde ofte ikke give andet Svar paa Spørsmaal end „at en Dumrian kan spørge mere i et Minut end en klog Mand kan besvare paa en hel Dag."

Efterat vore to Højere nu havde sat sig i den prægtige Skygge og havde tændt sine Snadder, begyndte Weberle: „Klausmelker hørte idethele til dem, som gjerne vil tjene mange Penge og paa samme Tid lader Fortjenesten gaa saa fort som den kommer."

„Og det", faldt Hansmikkel ind, „er de daarligste Folk. I Ungdommen arbejder de sig fordærvet, vænner sig til Vellevnet og i Alderdommen har de intet og er intet. Det har jeg mange Gange hørt sige. Jeg husker ogsaa godt, hvorledes vor Fader bankede den yngste af os, fordi han

melker vilde gjerne studeret, men Barthle har naturligvis ikke villet givet Slip paa sin eneste Søn. Saaledes er der faret en egensindig Djævel i Gutten; han har taget sig for meget, som selv Sepp alvorligt har dadlet."

„Men", trængte Hansmikkel paa, hvem Weberle fortalte altfor langsomt, „hvorledes har han da kunnet handle med Gedeskind, naar den gamle ingen Penge gav ham?"

„I Begyndelsen hjalp vi ham. Bærbel gjorde sig ikke lidet til deraf, ja, i sin Uskyldighed fortalte hun det til andre. Jeg blev næsten syg af Skræk, da Barthle engang spurte mig: „Er det sandt, at Du laaner min Søn Penge til Handel og gjemmer Varerne for ham?" — "Ja!" — „Og hvorfor har Du ikke sagt mig det?" Nu, Hansmikkel, nu gjaldt det min Tjeneste og min Ære! Jeg sagde: „Man kunde ofte have meget at sige, naar man bare turde." — „Hvad ved Du endnu mere?" — „At din Søn sælger Smughandlerne sine Varer." Jeg angrede straks at have sagt det, ti Barthle blev i Begyndelsen rasende. Men det løb alligevel bedre af end jeg havde ventet. Barthle tog Gutten i Forhør, og da han oprigtigt tilstod alt, syntes Faderen at tilgive det. Om det var alvorligt ment, ved jeg ikke, for Barthle kan gjøre svær Vold paa sig, naar han anser det for sin Pligt. Han sagde til Gutten: „Hvorfor skjuler Du det for mig? Hvad der er rigtigt, hvad der passer sig for Folk som os, det har man aldrig nægtet Dig, desuden er Du endnu for ung til at befatte Dig med saadanne Ting — forstaar Du! Smughandelen opgiver Du, saa vil jeg endnu forsøge med det gode." Derpaa gik han hen og hentede sin Pengepung og talte op ti Krondalere paa Bordet og sagde: „Tag dem og brug dem saa godt Du kan, saa Du kan gjøre mig ordentligt Regnskab." Jeg tænkte: „Barthle er alligevel god, naar han engang har en svag Time." Hvad Klausmelker tænkte, ved jeg ikke,

Sag No. 10. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Menighedsraad.

Anm. 1 bifaldtes mod 2 St. (Olafsen, Foss). Anm. 2 forkastedes mod 10 Stemmer. Anm. 3 bifaldtes enst. Anm. 4: „Menighedsraadet har at fatte Beslutning om, hvorvidt noget Menighedslem, efter forgjæves at være formanet af Præsten i Overvær af 2de af Menighedsraadets Medlemmer, vedblivende bør udelukkes fra Adgang til Nadveren eller, om saadan Adgang ikke er begjært, paa Grund af vitterlig Forargelse i Liv eller Lære fra kirkelig Stemmeret". Mod denne Anmærkning, hvorved Menighedsraadet fik Myndighed til at udelukke fra Nadveren, vilde Sørensen stemme, da han ansaa den for at være en Gjenoptagelse af den gamle Kirketugt, som man under Lovens første Behandling vilde have ind, og dette ansaa han ikke gavnligt. I samme Retning udtalte sig Hammerstad, Schweigaard, O. Velde, Olafsen, Bentsen. For Anmærkningen talte Holmboe, Sverdrup, Irgens, Rode, Aall, Taraldsen. Ved Voteringen forkastedes Anmærkningen med 44 St. De øvrige Anmærkninger bifaldtes enst. Sagen besluttedes enst. tilbagesendt Lagthinget.

Mødet hævet Kl. 2½.

Blandinger.

Ny Maade at uddanne Skytter paa. Saavel her som rundtom i Europa opretter man Skytteforeninger og gjør store Anstrengelser for at tilføre Hæren dygtige Skytter. Ifølge „Deutsche Zeit." i Rio de la Plata har Kommandanten i Fæstningen Humayta i Paraguay, Oberst Balmonda, opfundet et meget billigere og simplere Middel til Opnaaelsen af dette Øiemed. Han detascherer nemlig Batailloner kompagnivis ud til en ubebygget, gold Egn, forsyner Folkene godt med Krudt og Kugler, men giver dem aldeles ingen Proviant med. For at leve maa de skyde Fugle og andet Vildt, og Selvopholdelsesdriften driver dem saaledes rask frem i den ædle Skydekunst.

Radikalt Middel mod Primadonna-Nykker. Den 31te Januar skulde der paa Stadttheatret i Hamburg opføres Operaen „Don Juan", i hvilken den yndede Sangerinde, Frøken Schneider, skulde synge Donna Annas Parti. Kort før Forestillingens Begyndelse tilskrev Sangerinden Direktøren, at hun paa Grund af Upasselighed ikke kunde optræde. Theaterlægen, der strax blev sendt til hende, erklærede, at Frøkenen var istand til at synge. Følgen heraf var, at Direktøren tilbageholdt hendes Løn for Januar Maaned, der beløb sig til 275 Spd., og da Frøken Schneider erklærede, at hun ikke længere ansaa sig bunden ved sin Kontrakt, forlangte Direktøren den fastsatte Mulkt af 1000 Thaler pr. Det kom til Proces, og Underretten har afsagt Dom i Sagen, ifølge hvilken Frøken Schneider maa betale de 1000 Thlr., hvis hun ikke fortrøster sig til at aflægge Ed paa, at hendes Sundhedstilstand den 31te Januar virkelig forhindrede hende i at optræde.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt stærkt i Bodø, mindre i det sydlige Norge. Stærk østlig Vind med Sne i Bodø, stærk sydlig i Aalesund, frisk SO i Skudesnæs, SVlig paa Østlandet. Teperaturen er steget overalt og Luftens Fugtighed temmelig stor. Taage og Regn søndenfor Dovre. Udsigterne ere til sydlige Vinde med overskyet Himmel og Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

Herved bekjendtgjøres for fraværende Slægt og Venner, at det behagede Gud at bortkalde fra dette til et bedre Liv min kjære Ægtefælle, Henrik Schjirlin, den 10de Marts i en Alder af 76 Aar.

Luthervalley, Rock Co., Wis. den 12te Marts. Ingebjørg Schjirlin,
f. Gulbrandsen.

Christiania Theater.

Torsdag den 15de April (Kl. 7—9½) gives: **Theblomst**, komisk Operette i 3 Akter med Text af Alfred Duru og Henri Chivot, oversat ved Alfred Larsen; Musiken af Charles Lecocq.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4) er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de f. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Tilsalgs.

Kronsædelinfrø, Thimothei, Kløver (rød) **og Alsike** anbefales.
O. H. S. Fegth.
Brogaden.

Jernbanespader

billig hos O. H. S. Fegth.

Norske Jernplader

til Fabrikpris. O. H. S. Fegth.

Steentøi.

De mest brugelige Sorter Steentøi anbefales til billige Priser. O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos O. H. S. Fegth.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til billige Priser:

Grønsæbe, reen Oliesæbe,
almindelig & spættet } ¼, ⅛ & 1/16 Td.

Grønsæbe i Saaer!

Glycerinsæbe.
Windsorsæbe.
Tjæresæbe.
Russesæbe.
Stangsæbe.
Sodasæbe.

Realisation.

Plesner & Bruuns Bo

realiserer til betydeligt nedsatte Priser:

Vine og Brændevine.

Røde Vine:

Bordeaux-Vine,
Bourgogne-Vine,
Spanske Vine,

Hede Vine:

Portvin } Oporto 1858, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865. Londonner.

Sherry } Kadix. Londonner.

Rhinske Vine, Souternes, Champagner, Porter.

Cognac i flere Sorter paa Fade fra 40 Potter og opover.

Ovennævnte Vine effektueres i: 1/1, ½ og ¼ Boths samt i Kister fra 12—100 Flasker.

Quebec — Amerika.

Efter Fleres derom fremsatte Ønske er Emigrantskibet „**Argonauts**" Afgang udsat til omkring den 16de April.

Til de endnu ledige Pladse behage man snarest muligt at tegne sig hos Agenten

NB. **Fragten er yderst billig.**

S. E. Nielsen,
Store Strandgade No. 10, ligeoverfor Børshaven.
Christiania.

Pultost,

bedste Sort (Hedemarkens), anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes à 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Firesfillings Frimærker.

„**Dagbladet**" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

men jeg saa, at han havde Taarer i Øjnene, da han stak Pengerne i Lommen.

Handle gjorde han nu som han var besat, og jeg har aldrig set ham saa glad. Det gik ham imidlertid ikke heldigt, stakkels Fyr. Prisen paa Skindene faldt pludseligt, saa at han maatte sælge dem, han havde givet en Daler for, seks Skilling billigere. Naar han nu bare havde sagt Faderen Sandheden! Dog dertil fattede Klausmelker Mod; han mente at kjende Barthle for godt til det; Barthle havde alligevel kommet efter det førend Gutten havde skrabet saameget sammen, at han kunde betale ham tilbage de ti Daler. Om Vaaren havde Barthle nemlig en Trætte med Tømmermanden Klaus angaaende en Ubetydelighed. Du ved, at man dengang paa Kommunens Bekostning lod udrydde Markmusene. Der ude ved Sagbækken, ved Siden af Barthles store Eng, har, som Du vel ved, ogsaa Klaus et lidet Jorde. En Morgen kommer Musejægeren til Sagbækken; han havde bare en eneste Musfælde, som han satte op paa Klaus's lille Jorde."

„Den Dumrian!"

„Barthle saa det og gaar hen og kaster Musfælden i Bækken. Klaus var i Nærheden og kommer og spørger, hvorfor Fælden ikke maatte staa der. „Den bør staa paa min Eng, for jeg betaler Musejægeren mere end Du", svarer Barthle, og saa bar det løst. Nu ved Du, den lille Trætte avler den store. Du ved ogsaa, hvorledes Barthle behandler saadanne Folk. Naar en engang har gjort ham vred, saa gaar det ud over dennes hele Slægt, som om der ikke fandtes en ærlig Blodsdraabe i den. Han sagde blandt andet til Klaus: „At han var en uforskammet, æreløs Slyngel, var ikke at undres over; ikke heller over hans skidne Mund, thi af en saadan Slægt var ikke bedre at vente, hvis Gud ikke

havde tinget sig som Dagløner en hel Uge bare for at faa Penge til at gaa paa Marked."

„Barthle", vedblev Weberle, „har ogsaa tænkt som Du sagde; vel bankede han ikke Gutten ofte, men deshaardere, naar han engang blev rigtig sint; Klausmelker havde derfor stor Skræk for Faderen og gjorde i Smug, hvad han kunde komme til med. Ogsaa Marianne var bange for Faderen og havde gjerne sprunget gjennem Ilden, naar han sagde noget. Den Pige, som kom i Huset efter Moderens Død, mishandlede ofte begge Børnene og deraf kom det, at de saa nødigt var hjemme. Man skulde ikke være saa streng i Opdragelsen, saa Børnene taber Kjærligheden til Forældrene. Jeg har læst gyselige Historier om onde Stedmødre og Stedfædre, saadan som Ørneværten er. Hans Stedbarn, Røsle, var heller aldrig hjemme, men løb om i Byen med Barthles Børn, indtil hun maatte blive hjemme for at passe sine Stedsødskende og hjælpe Moderen i Huset. Men ingen saa efter Barthles Børn. I sin Sorg over Konens Død var Børnenes Munterhed og Urolighed Faderen imod og Husholdersken kunde ikke fordrage dem. Saa kom de nu og da til Sepp, og det er ikke at undres over, at de snart blev daglige Gjæster der, hvor Franz havde et eget Værelse, Billedbøger og alt andet, som glæder Børn. Du kjender Sepp! Som om alt, har han ogsaa om Opdragelse sine egne Meninger. Jeg har ogsaa idetmindste mere end engang hørt ham sige: „Mennesket er af Naturen godt og bliver alene fordærvet af Verden." Man kan næsten ikke begribe, hvorledes Gud kan betro en saadan Mand Børn. I ældre Tider havde Gud straffet et saadant Menneske skrækkeligt. Jeg har læst om mere end et Eksempel paa det. Imidlertid gaar det Sepp bestandig godt, og han mener nu, at han ved det rette og vi ikke. Fordi han nu engang havde sat sig dette i Hovedet, vilde han gjøre sin

egen Søn og ulykkeligvis ogsaa Barthles Børn lig ham selv. Han lod dem gjøre, hvad de vilde, ja endog lege med Kort. Han havde det ligesom Djævelen, der ingen større Glæde har end at gjøre andre ulykkelig og lig ham selv."

„Hvorfor beholdt da ikke Barthle heller sine Børn hjemme."

„Jeg har jo allerede sagt det: fordi Gutten var ham for urolig. Barthle begik vistnok en Feil, men Du kan intet Begreb gjøre Dig om, hvor urolig Klausmelker var, det var som om han havde Kviksølv i Kroppen. Overalt skulde han klatre, alt skulde han have i Hænderne og altid maatte man have Øje med ham, at han ikke skulde komme til Skade, saa Barthle virkelig er at undskylde, om han gjerne vilde være ham kvit, idetmindste en Tid af Dagen."

„Det maa have været et forskrækkeligt Liv hos Sepp, naar tre saadanne Galninger fik Lov til at gjøre, hvad de vilde."

„Ja, man skulde tro det, men jeg kan forsikre Dig, der var mere stille end i Skolen. De havde Bøger og ofte læste og lærte de hele Dagen, selv om Sommeren. Da var Klausmelker ret i sit Es, naar han kunde læse om fremmede Lande og Gud ved alt. Da for Djævelen i ham. Men det er mig en Gaade, hvorledes to Sødskende i samme Hus skulde blive saa forskjellige. Marianne blev stedse mere stille og alvorlig. Hun kunde sidde timevis og betragte en Blomst, et Bjerg, som hun før havde set hundrede Gange, eller slet intet gjøre uden at sidde og gruble; men Klausmelker var som Penge overalt og intetsteds. Kun naar han sad ved et Spillebord, kunde han være rolig. Du har vel selv erfaret, at den tolvaarige Gut hjertensgjerne spillede med enhver, som havde Lyst og Tid at spille med ham."

„Det ved jeg meget god, man talte overalt om det.

Dagbladet.

No. 86. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 15de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 13de April. Rigsdagen har besluttet, at et Lodsfartøi skal udlægges under Skagen.

Bryssel, 13de April. Erkeiserinde Charlottes Tilstand er yderst betænkelig.

Washington, 13de April. Senatet har forkastet Alabama-Forliget.

Paris, 14de April. Pariserbanken har sammen med de første Pariser- og Frankfurter-Firmaer overtaget det nye spanske Laan.

Den lovgivende Forsamling: Krigsministeren erklærede, at Armeens effektive Styrke aldrig vilde overstige 400,000 Mand, og at der vilde blive meddelt Permissioner paa et halvt Aar, strax efterat Inspektionen havde fundet Sted. Amendementet, som fordrede Keisergardens Opløsning og den effektive Styrkes Reduktion til 200,000 Mand, blev forkastet. Carnot forsvarede Amendementet og foreslog at anvende Besparelserne ved Effektivstyrkens Reduktion til Gunst for Pensionsfondet for Almueskolelærere. Krigsministeren forsvarede Nødvendigheden af et Elitekorps. Forsamlingen vedtog Krigsbudgettet i dets Helhed.

De skjønne Kunster i deres Forhold til Religionen. (Af Dr. E. F. B. Horn, Præst).

Es sind die schlechsten Früchte nicht, die Würmer hier durchnagen. (Heine).

Under ovenstaaende Titel kom for kort Tid siden i Trykken 10 Forelæsninger, som af Dr. philos. Horn holdtes for et udvalgt Publikum af Hovedstadens Damer og Herrer.

Disse Forelæsningers objektive Værd eller æsthetisk-videnskabelige Betydning — om de gjøre Fordring paa det Ene eller Andet — skal vi her ikke indlade os paa, skjønt vi nok skulde have Lyst til at snakke et lidet Ord med hin Aftenbladets Kritiker, der slog om sig som en kunstforstandig Mand med megen Fynd paa den literære Skjønsomheds og den kunsthistoriske Videnskabs Omraade. Men vi ville nu lade de høie æsthetiske Ideer og deres videnskabelige Theorier hvile i sit støvede Skjul. Det er ikke disse, som interessere Publikum; thi hvad bryder det sig om Dialektik eller videnskabelig Æsthetik.

Men det er disse Forelæsningers populære Værd og Betydning vi ville spørge efter. De kalde sig jo populære. Har Forfatteren gjennem disse Forelæsninger bragt Publikum nogen Tilvært i æsthetisk Henseende? Har Forfatteren med disse sine Blade forstaaet at vække nogen Sands for Aandens skjønne Frembringelser og bringe nogen ny æsthetisk og skjønliterær Interesse ind paa det folkelige Felt? Tag og læs, og man vil selv kunne forvisse sig herom. Modvilligen gjorde vi dette, fordi vi mente, at naar et af vore største Dagblade saaledes uden videre og uden Opreisning rev ned Bogen, da kunde den neppe være stort Andet værd. Men jo mer vi læste, jo længer vi kom ind i Bogen, desmindre kunde vi være enig med hin kunstforstandige Kritiker, som saa løst og flot feiede sin Anmeldelse af, uden i nogen Maade at gjøre rede for Bogens gode Sider, og det saameget mer, som disse ei ere til at overse.

Forfatteren har fra Først til Sidst i sin Bog paa en letfattelig, populær Maade forstaaet — ikke blot at bibringe Læseren Sands og Interesse for sit Stof, men og — i en af Liv og Stemning gjennemtrængt, paa Følelse rig Stil, at vække slumrende Anelser og dulgte Følelser for Aandens skjønne og gode Foreteelser i deres indre Sammenhæng. Den indre Sammenhæng mellem det Skjønne og det Gode, som Attributer til den samme Aand, er Enhedstanken, der behersker Forfatteren; og denne Tanke har han forstaaet at udfylde ved illustrerende Exempler, hentede fra alle de skjønne Kunsters Omraade, og det paa en Maade, der ikke røber løst Skjøn, men et vidtforgrenet Studium og en grundig Behandling — naturligvis det staar ikke til at negte, at jo Mangt og Meget paa dette af vore Æsthetikere hidtil saagodtsom ubefærdede Felt ogsaa kan have et mere eller mindre subjektivt Præg — men det falder saalangt fra Forf. til Last, at man meget mere berettiget maa beundre hans Originalitet og empiriske Forhold til disse de Skønnes forskjelligste „genres“. — Men hvor dette skjønne og gode Sammenhængsforhold mangler, er det Forf. langtfra at ville fremtvinge nogen indre Forbindelse. Meget mere siger han selv: „der gives mange Kunstværker, som ikke kunne kaldes religiøse, ligesaalidt som de gjøre Fordring paa at være det, og som derfor ikke kunne siges at være ligefremme Produkter af en religiøs Trang eller Bevidsthed.“ „Men,“ mener han, „man skal neppe nævne et eneste værdifuldt Kunstværk i nogen Retning, uden at man ved nøiere Efterforskning og Studium vil opdage en inderlig og dyb Forbindelse mellem dette og Religionen.“ Hvor saaledes Religionens forsonende Indflydelse har gjort sig gjældende, der ved Forf. og at fremholde dette. „Jo ædlere, klarere, aandigere og værdigere Religiøsiteten er hos et Folk, desstørre Skjønhed forener sig da ogsaa med deres Religiøsitet“. Dette godtgjør nu Forfatteren ved exempelvis at gjennemgaa Hinduers, Kinesers, Persers og Ægypters Kunstværker. „Men især var det Grækerne, hos hvem Skjønhedsidealet ret udfoldede sig til en Styrke og Klarhed, som ingensinde tidligere. Deres religiøs-sædelige Bevidsthed udmærker sig netop ved sin Harmoni, Klarhed og Besindighed, og fandt sit Udtryk i deres Kunst. Religion og Kunst, det Hellige og det Skjønne var hos dette Folk saa nøie forenet, at man neppe engang kan skjelne mellem dem“.

Derpaa gaar Forfatteren over til at omtale den kristelige Tid og paaviser nu, hvorledes Gudstjenesten ledsages og støttes af de skjønne Kunster. Først nu Kirkebygningen af Arkitekturen, dernæst Kirkens „dekorative Udsmykning“ af Billedhuggerkunst og Malerkunst, og endelig Gudstjenestens opbyggelige Del af Musik og Digtekunst.

Og paa den anden Side har heller ikke Kunsten kunnet undvære de kristelige Ideer. De største Mestere med deres herligste Arbeider tjener her Forf. til Exempler.

Efter nu saaledes i sin første Indledningsforelæsning at have antydet denne Religionens og det Skjønnes indre Forbindelse, gaar Forf. i de følgende Forelæsninger ind paa en nærmere Undersøgelse og dybere Begrundelse af sit Thema.

Nærmere Udvikling og Behandling faar saaledes i den 2den Forelæsning det, „hvorledes Følelsen af Skjønhed kan fremgaa af den religiøse Følelse, eller hvorledes det Skjønne udvikler sig af det Godes eller det Helliges Ide,“ og i den 3die, hvorledes Afhængigheds- og Frihedsfølelsen i gjensidig Forsoning og underordnet Opgaaen i de guddommelige Evner — Forstanden og Hjertet — danner den rette Skjønheds frugtbare Basis.

I 4de Forelæsning udvikles Forskjellen mellem „æsthetisk og religiøs Interesse“. Og endelig gjennem 5te Forelæsning (om religiøs og profan Kunst) gaar Forfatteren over til de enkelte, skjønne Kunster, som nu hver for sig behandles i de følgende Forelæsninger. (Bygningskunst, Billedhuggerkunst, Malerkunst, Musik og endelig Poesien).

Nærmere at gjennemgaa og paavise hver Forelæsnings Indhold tillader vel neppe et Dagblads indskrænkede Blads, og svarer ei heller til Hensigten med disse Linier, der blot ville henlede Opmærksomheden paa denne lille Bog, som Noget, det nok kunde lønne Umagen at læse igjennem.

Saa ville vi da slutte med en Lykønskning til Forfatteren, der fortjener alt Andet end Utak for sit Arbeide, som han efter vor ringe Mening har udført paa en i høi Grad tilfredsstillende Maade. Hvor nær det maatte ligge — paa et Felt som dette, hvor Gjenstandene saa let kunne komme til at ligge den almenmenneskelige Bevidstheds Fatteevne for høit — at blive upopulær, har dog Forfatteren med sjelden Skjøn forstaaet at holde sig nede i en folkelig Stil og Tone, og hvor Tanken nødvendigvis leder ind paa Uendelighedens dunklere Felter, har han med Finhed og Takt vidst at holde igjen, dels som man kan skjønne, for ikke at hildes af Spekulation, og dels for ikke at blive uforstaaelig. Men sligt Sted forlader Forfatteren dog aldrig uden først at have forsaavidt løftet Fliget paa det Forhæng, der skjuler Uendelighedens anelsesrige Dybder, at Læseren er bleven vaer, at der ligger Noget bag. Her lader han nu Læseren selv fortsætte Efterforskningerne, og hengive sig til Aandens og Uendelighedens løftende Betragtninger.

o—u.

Om Besættelsen af Enebaks Lensmandsombud.

At Kommunerne gives Anledning til at udtale sig, naar det gjælder Besættelser, som nærmest og til en vis Grad blot interessere Distriktet, er rimeligt, og vilde en saadan Udtalelse vistnok have stor Indflydelse paa Valget, hvis det viste sig, at den var fremkommen ved nøiagtigt Kjendskab og upartisk Dom over Kandidaterne. Naar Erklæringerne fra mange Kommuner tyde paa alt andet end Upartiskhed og Prøvelse, er dette saameget mere beklageligt, som det ofte er Aarsagen til, at der ei tages Hensyn til en Kommunes virkelige Ønsker, og endvidere bidrager til at danne en Kløft mellem Kommunebestyrelsen og dem, hvis Tarv den skulde varetage. Da saaledes de kommunale Partierklæringer som oftest findes mislykkede eller stridende mod den almene gode Sag, turde vi ledes paa den Tanke, naar vi høre Indstillingen til Enebaks Lensmandsombud, at der heller ikke her ere reelle Grunde, der ere de virksomme, men snarere en mere begunstigende Synsmaade hos et enkelt Parti; thi naar Hr. Kand. jur. G. Christie indstilles som No. 1, da kan man spørge, hvilke de ledende Grunde ere til en saadan Indstilling. Eller kan det virkelig være Hr. Christies Fortjeneste, som skulde gjøre ham egnet hertil, eller er det hans Anciennitet, som i dette Tilfælde kan gjøre ham Pladsen ustridig? Har Hr. Christie vist sig i Besiddelse af den Dygtighed og Selvstændighed, som er nødvendig for en Lensmand i hans Stilling som Forretnings- og Politimand? Ikke gjælder der her hans høiere Kundskaber og de gunstigere Forholde, hvorunder Hr. Christie har havt Anledning til at arbeide sig frem, men Sagen er, om ikke f. Ex. Hr. Kontorist Diesen, som ogsaa har meldt sig, ved sit Arbeide under mindre gunstige Forholde, ved sin utrættelige Arbeidsomhed og stadige Flid, er bleven en langt mere praktisk og duelig Mand til en Stilling som den her omtalte. Det være langtfra at Indsenderen herved mener, at fremhæve Hr. Diesen som eneste duelige Ansøger lige over for Hr. Christie, men naar en Person stiller sig offentlig frem, er det nødvendigt, at offentlig Omtale i mere eller mindre Grad bliver ham tildel, og det vilde visselig være ønskeligt og gavnligt, om Anledningen hertil oftere benyttedes end vanligt er.

Rommerike 10de April 1869.

Et Ord om Rekrutskoler.

Hovedhensigten med Rekrutskolen er naturligvis den, at oplære Soldaten i Vaabenbrug og de øvrige Færdigheder, som tiltrænges i Felt; saaledes ere Rekrutskolens lange Øvelser nødvendige for den, der ikke kan exercere. Ved Rekrutskolen skal det Hele læres, ved de øvrige senere Vaabenøvelser skal Forglemmelse af det lærte hindres.

I de sidste Aar er Vaabenøvelse indført ved mange om ikke alle Landets Latinskoler, og derved ere i Almindelighed Eleverne, naar de naa Udskrivningsalderen, langt mere øvede i at bruge Vaaben, end de Andre ville være det efterat have gjennemgaaet Rekrutskolen.

At nu disse skulle nødes til at gjennemgaa Rekrutskolen sammen med de aldeles uøvede, synes dog at være alt andet end billigt; og dette er dog det virkelige Forhold. En slig hensynsløs Forbigaaelse af, hvad En kan, findes ikke — og kan ikke findes — paa noget andet Felt; men her taales den rolig, fordi man er vant til Militærvæsenets uboielige Jernhaand.

At ofre saamegen Tid til Landets Tjeneste for at lære at exercere, det gjør man villig; men ofre saamegen ofte kostbar Tid (det vil jo væsentlig ramme de Studerende) til ingen Nytte, det er Noget, Ingen gjør villigt.

Militærvæsenet vil ved dette heller skade end gavne, da det derved let kan gjøre en ellers livlig Soldat til en kjed og uvillig; og hvilken gavnlig Indflydelse det skulde have at holde en slig „Veteran“ („ὑπό μαστίγων“) ofte længe i meget trættende Stillinger, medens alle de Andres Feilgreb blive rettede, og man saa faar „om igjen“, „om igjen“ disse Greb, som han kan før, er visselig ikke godt at indse.

Det maatte jo lade sig gjøre, at de, der før kunne exercere, gik fri for Rekrutskolen ialfald paa dens 8 sidste Dage nær.

Hvad der mangler for Fleres Vedkommende er Øvelse i Skarpskydning. For de ældre Gutter kan jo godt Skarpskydning indføres ved Skolerne. Vilde saa Militærvæsenet sende en Mønstringsherre til Skolens Afmønstring, kunde jo den, der tilfredsstiller Fordringerne, enten gaa aldeles fri for Rekrutskolen, eller ogsaa deltage i den de sidste 8 Dage for at være med ved Afmønstringen. Og, om end ikke Skarpskydning indførtes ved Skolerne, maatte man jo endda godt klare sig med omtrent 8 Dage.

Dermed vil jeg overlade denne Sag, som jeg har hørt høiere Militære have fundet rimelig, til Vedkommende i Haab om, at de ville tage sig af den.

8de April 1869. S.

Lærermødet for Hamar og Kristiania Stifter,

som ved Lærermødet i Tønsberg blev besluttet næste Gang, nemlig 1869, at skulde holdes paa Hamar, agtes, ifølge derom fattet Komitebeslutning, afholdt her i Hamar Tirsdag og Onsdag den 13de og 14de Juli førstkommende. Mandag Eftermiddag den 12te Juli holdes det sædvanlige forberedende Møde, hvori Samtaleemnerne gjennemgaaes.

De, der ønsker at den herværende Komite skal betinge dem Logis til Mødet, vil derom behage at underrette os inden 15de Juni. Inden samme Tid ville ogsaa de behage at melde sig, der maatte være tænkt paa at holde Foredrag over et eller andet Emne.

De, der ønske at opstille Diskussionsemner til Mødet, maa indsende disse senest inden 15de Mai for at et passende Udvalg itide kan blive bekjendtgjort.

Alle skriftlige Meddelelser sendes til Hamar under Adresse: „Komiteen for Stifs-Lærermødet paa Hamar“.

(Hamar Stiftstd.)

Kristiania, den 15de April 1869.

Udlandet. En spansk Journalist Miranda, som er vel inde i Forholdene i Madrid, skriver til Gaulois: „Spørgsmaalet om det spanske Thronkandidatur er nu traadt ind i sin Afgjørelsesperiode. Det er blevet behandlet i flere foreløbige politiske Sammenkomster, navnlig i et Møde i Krigsministeriet, hvor Kamrets Majoritet indfandt sig under General Prims Forsæde. Der besluttede man enstemmigt at vælge Kong Ferdinand af Porugal og at gjøre Alt for at overvinde hans Modstand imod at modtage Kronen. Inden denne Beslutning blev fattet, havde General Prim bragt Hertugen af Montpensiers Kandidatur paa Bane som en Sag, der fortjente at drøftes for det Tilfældes Skyld, at der kom et bestemt Afslag fra Kong Ferdinand. Forslaget om Montpensiers Kandidatur fremkaldte et stormende Optrin. En Deputeret fra Katalonien sprang strax op og fastholdt med den største Iver Kong Ferdinands Kandidatur som det, der frembød den bedste Borgen for Spaniens fremtidige Lykke. Tillige afviste han i alle sine Meningsfællers, Progressisternes, Navn, den blotte Tanke om

nogensinde at tilbyde Hertugen af Montpensier Thronen, da denne baade ved sin historiske Fortid og ved sin Familie stod i aaben Opposition til Revolutionens Krav og Landets enstemmige Mening. Cantero foreslog nu, at hele Majoriteten holdt et Møde, i hvilket Enhver hemmelig skulde stemme for sin Kandidat som et Middel til at lære Majoritetens Anskuelse at kjende og derefter yderligere enes om dens Gjennemførelse. Men denne Fremgangsmaade blev strax umulig, fordi man forud forlangte Udelukkelsen af Prinsen af Asturien, Don Carlos og Hertugen af Montpensier som Kandidatur, der slet ikke kunde være Tale om. Den langt overveiende Majoritet fastholdt Kong Ferdinands Kandidatur, og det blev ogsaa enstemmig vedtaget, idet flere dertil bemyndigede Personer indestod for Majoriteten af den provisoriske Regjerings Medlemmer. For det Tilfælde, at Kong Ferdinand ikke vilde modtage Kronen, var der — som før nævnt — Tale om den regjerende Konge af Portugal med de to Lande i en lignende Union som den imellem Norge og Sverige, fremdeles om Hertugen af Aosta, Kongen af Italiens næstældste Søn, og endelig om en østerrigsk Prins, Erkehertug Albrekt (Seierherren ved Custozza), som skal være meget dannet og tillige en dygtig Militær.

Den franske Udenrigsminister har nu faaet Anledning til officielt bekræfte de officiøse Blades fredelige Forsikringer. I det lovgivende Korps's Møde den 10de stillede nemlig Jules Favre en Forespørgsel om Frankrigs Forhold til Preussen, Rom og Grækenland. Lavalettes Svar, som endnu kun kjendes gjennem Telegrafen er med Hensyn til Forholdet til Tyskland saa spagfærdigt, som man endnu neppe har hørt det af en fransk Udenrigsministers Mund siden Sadowaslaget. Med Hensyn til det romerske Spørgsmaal erklærede Ministeren, at Tiden til at rømme Rom endnu ikke var kommet, hvilket er forklarligt nok, da Regjeringen fremfor alt behøver Geistlighedens Venskab og Bistand ved de forestaaende Valg.

Til Trods for de Arrestationer, der have fundet Sted imod adskillige Deltagere i de saakaldte réunions publiques, fortsættes disse dog i Omegnen eller Udkanterne af Paris, men, som det synes, med større Forsigtighed. Den stadige Forhandlingsgjenstand er de lavere Samfundsklassers sociale og økonomiske Stilling. Et saadant Møde fandt Sted den 4de ds. i den saakaldte Redoute; det Spøgsmaal, der stod paa Dagsordenen, var Leiernes Forhold til Huseierne.

De gjensidige Venskabsbevisninger mellem Hofferne i Wien og Florens vedvare. Det heder, at Keiser Frants Josef i Sommer agter at aflægg et Besøg i Florens.

I det engelske Underhus's Møde den 8de udviklede Skatkammerkansleren Lowe sit Budget. Udgiften for det kommende Aar var bragt ned til lidt over 68 Mill. Lst. fornemmelig ved Besparelse i Armeens og Marinens Udgifter; Indtægterne beregnedes til henimod 73 Mill. Der skulde saaledes blive et Overskud af 4,632,000 Lst. Deraf vilde imidlertid den endnu udækkede Del af Udgifterne til den abyssiniske Expedition medtaget 4,600,000 Lst., saa at det virkelige Overskud kun skulde blive 32,000 Lst. Dette fandt Ministeren imidlertid for lidet i Betragtning af Indtægterne. For at hjælpe herpaa fremlagde han en Plan til en forandret Opkrævningsmaade af de direkte Skatter, hvorved der i Finansaaret vilde indvindes en Indtægt af omkring halvfjerde Million. Dette Overskud foreslaaes anvendt til Lettelse i Beskatningen; for det første foreslaaes Indkomstskatten nedsat med en Penny; dernæst foreslaaes Korntolden ganske hævet; den har siden Robert Peels Reform udgjort 1 shill. pr. quarter, hvilket dengang ansaaes for en næsten nominel Told, men dog har indbragt 900,000 Lst. om Aaret. Endelig foreslaaes forskjellige mindre Skatter afskaffede eller formindskede, saasom paa Assuranser, paa Hyrevogne osv. „Times" er henrykt over den nye Finansplan. Ogsaa de øvrige Blade rose den.

Globe meddeler, at Protestanterne i Irland forberede en stor Demonstration. En stor Deputation skal afsendes til London med en Adresse til Dronning Victoria imod Ophævelsen af den anglikanske Statskirke i Irland. Adressen, der især udbredes blandt Mellemklasserne, skal allerede tælle mange tusen Underskrifter. Irlands protestantiske Adel og Godseierstand har som bekjendt alt tidligere (den 18de Marts) i en energisk Adresse udtalt sig imod Gladstones Politik.

Sverige. Et af de Spørgsmaal, som i længere Tid have staaet paa Dagsordenen i Sverige, nemlig Omordning af den kommunale Stemmeret, er nu kommen sin foreløbige Løsning et godt Stykke nærmere. Rigsdagens 2det Kammer har nemlig nu siden i Lørdags bifaldt 1ste Kammers Beslutning om, at ikke Nogen maa udøve Stemmeret for et større Stemmetal end en Femtiendedel af Kommunens samlede Stemmetal efter Mandtalslisterne, eller ialtfald ikke for et større Stemmetal end det, som svarer til 10,000 Rdlr.s Indtægt af Kapital eller Arbeide. Saaledes er der sat en om end kun høist ubetydelig Skranke for den fuldstændige Overmagt de Formuende ved Valget besad over de mindre Formuende, og hvorved nogen almindeligere Interesse for Valgene paa en baade sørgelig og latterlig Maade selvfølgelig hidtil har været saagodtsom udestængt. Det var Pengemagten, som fuldkommen beherskede Valgene; i Byer, hvor der var en enkelt eller ganske faa grundrige Mænd, nyttede det ikke for de andre Stemmeberettigede at møde og stemme. Reformen indskrænker sig dog kun til Byerne, idet 1ste Kammer med 78 Stemmer mod 26 afslog Lagutskottets Indstilling om en Enkelts høieste Stemmetal paa Landet ikke maatte overstige en Tiendel af hele Herredets Stemmetal. Under Behandlingen i dette Kammer ytredes der, men forgjæves, Betænkeligheder mod Forandring i den kommunale Stemmeret, da Valget til Rigsdagens 1ste Kammer ifølge Rigsdagsordningen § 7, som bekjendt, sker middelbart af Herredsstyrelsen. Statsraad de Geer, som paa forrige Rigsdag ytrede sig mod Forslaget, tiede nu ligesom de øvrige Statsraader stille under Behandlingen i Rigsdagen, og Aftonbladet tror derfor, at Rigsdagsbeslutningen vil blive sanktioneret af Kongen.

— I Rigsdagens 1ste Kammer har Grev Hamilton, paa en som Aftonbladet finder ubeføiet og bitter Maade, optraadt mod den bekjendte Rigsdagsmand Jöns Pehrssons Forslag til Forandring i Sammensætningen af 1ste Kammer. Greven ytrede om Forslagsstilleren, at han havde villet fremme „Folkevillien" og „Folkemagten", men ikke taget Hensyn til „Folkevet."

— I Stockholm er stiftet et Aktieselskab med en Kapital af 200,000 Rdlr. til Dyrkning af Hvidbeter til Sukkerfabrikation.

— Ifølge Telegram til Aftbl. er Lindesberg i Mandags bleven hjemsøgt af en stor Ildebrand, som har ødelagt største Delen af Byen og Kirken. 2 Børn vare indebrændte.

— Den svenske Naturforsker og Skoleinspektør Paikull sees ifølge de svenske Aviser paa sin Reise blandt Andet ogsaa at have holdt Foredrag paa en ny oprettet Folkehøiskole.

— Vor Landsmand, Professor L. Dietrichson, fortsætter fremdeles sine Forelæsninger i Göteborg over Kunst og Æsthetik.

Befordringer. Under 10de ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne: Kand. jur. A. L. Mathiesen til Fuldmægtig i Arme-Departementet, fra 1ste April 1869 at regne; Korpsmajor ved Trondhjemske ridende Jægerkorps H. W. Holmsen til Korpsmajor ved Oplandske ridende Jægerkorps; Chefen for Ringsakerske Eskadron under Oplandske ridende Jægerkorps, Ritmester J. C. Richter, Adjutant hos Hs. Maj. Kongen, R. S. O., til Korpsmajor ved Akershusske ridende Jægerkorps; Sekondløitnant i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade E. Hjelt til Premierløitnant i Brigaden; surnumeræer Sekondløitnant i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade, tjenstgjørende Sekondløitnant ved Norske Jægerkorps N. U. F. C. Beichmann, til Premierløitnant i Brigaden; surnumeræer Sekondløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade H. L. Rustad til virkelig Sekondløitnant i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade; Sekondløitnant i Trondhjemske Infanteri-Brigade J. C. Hoitomt (der stilles surnumeræer i bemeldte Brigade) til Sekondløitnant ved Norske Jægerkorps; surnumeræer Sekondløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade A. Olsen til virkelig Sekondløitnant i Trondhjemske Infanteri-Brigade; Sekondløitnant i den kgl. Norske Artilleri-Brigade, Premierløitnant i Armeen, S. M. Brun, til Premierløitnant i Brigaden, og Premierløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade H. C. Bassøe til Sekondløitnant i den Kgl. Norske Artilleri-Brigade med Behold af sin nuhavende Grad i Armeen.

Jernbaneforslagene skulle efter Forlydende samtlige af Regjeringen være indstillede til at forelægges Storthinget til Bevilgning.

Præmier for Dygtighed og Nidkjærhed som Veirodemester sees at være uddelte af Hedemarkens Amtsveikasse til 20 Gaardbrugere til Beløb af 8 a 2 Spd.

Studentertoget. Den Komite, der i Upsala, samtidig med at Indbydelsen til Studentermødet i Kristiania indeværende Sommer modtoges, blev nedsat for i den Anledning at ordne det Fornødne, bestaar af Dr. Solander, Docenterne Wirsén og Richart, Adjunkt Th. Fries og Stud. Wretlind.

H. K. H. Prins Oskar agter efter Forlydende i førstkommende August Maaned at indtræffe her med Familie og Hofstat for at tage Ophold hersteds for længere Tid.

Til Expeditionssekretær i Indredepartementet skal i sidste Statsraad hos Kongen Bureauchef Schioldborg være udnævnt.

Der er aabnet Adgang til at benytte Postanvisninger mellem Norge og de forenede Stater i Nordamerika, hvilket utvivlsomt vil være en velkommen Foranstaltning. Anvisningerne kunne lyde paa Beløb indtil 20 Spd. og koste for Summer indtil 16 Spd. 80 ß — 22 ß og for Summer over 16 Spd. 80 ß indtil 20 Spd. — 38 ß. Omsætningen sker efter Forholdet 1 Spd. = 1 Dollar 5 Cents Guld.

Emigranter. Med Dampskibene „Hero", „Plato" og „Viktoria" skulde imandags afgaa fra Gøteborg 1100 Emigranter forstørstedelen unge og raske Folk af begge Kjøn. — Fra Tyskland berettes om, at Udvandringen iaar er større end almindelig.

Kristiania Theater. Igaaraftes opførtes for første Gang „Theblomst", komisk Operette i 3 Akter med Musik af Lecocq. Texten oversat af Alfred Larsen. Stykket er henlagt til Kina og til den Tid, da de Franske førte Krigen der og blandt andet stormede Sommerpaladset. Personerne ere derfor franske Marinesoldater og Kinesere. At gjengive Textens Indhold vil forresten ligesaalidt her, som ved Operaer i Almindelighed, være synderlig lønnende. Oversættelsen syntes at være let og heldig. Musiken er iørefaldende og ialfald delvis underholdende. Nogle mindre heldige Repliker i sidste Akt kunde maaske helst udgaa. Udstyret er usædvanlig rigt og gjør Theatret Ære; Dragterne ere smukke. Stykket hører til et overmaade let Genre, som maa anvendes med Forsigtighed, men syntes at gjøre Lykke. Titelrollen blev udført af Frk. Moe, der sang sit Parti som sædvanlig godt og smukt. Hendes Stemme forekommer os, efterhaanden som den uddannes, at vinde i Styrke og Klang. Fru Wolf udførte Medbeilerindens Rolle med megen Aplomb. Hr. J. Brun agerede kinesisk Politimester.

Havaritaxt. Den i Anledning af Dampskibet Odins Havari nedsatte Søret har, ifølge „Bergens Tid.", efter 6 Dages Arbeide taxeret Skaden til nær 18,000 Spd., hvortil muligens ogsaa kommer en Reparation af Dampkjedelen.

En Landsmand som Skuespiller i Amerika. (Berg. Tid.) Bergenseren Julius Benemann, der har gjort megen Lykke paa forskjellige Scener i Tydskland, gjennemreiser for Tiden Amerika i Følge med den berømte Skuespillerinde Janauscheck og flere af Tydsklands første sceniske Kunstnere. Vi have liggende for os et Nummer af en New-Orleans-Avis, i hvis Theaterartikel det bl. A. heder:

„Ogsaa de øvrige Rollehavende ville vi lade vederfares Retfærdighed, og fremfor Alle Hr. Benemann i hans Rolle som „Essex", da denne istedetfor at modtage Titler og Æresbevisninger af Dronningen for udviste Tjenester, bliver trakteret med et Drefigen af hende. Hans Spil i denne Scene var mesterligt og formelig elektriserende".

Hr. Benemann, der ikke har seet sit Fædreland i 12 Aar, agter, efter hvad vi have bragt i Erfaring, at gjæste Bergen i Sommer.

Skib i Brand. Den 18de Septbr. ifjor afseilede Bremerskibet „Adèle", ført af Kapt. Hagedorn, med en Ladning Stenkul til Ostindien, forlod 2den Oktober Plymouth, hvor Skibet paa Reisen var indløbet, og passerede efter en meget hurtig Reise Øen Amsterdam i det sydindiske Ocean den 16de Decbr. Den 20de mærkede man Kuldamp at trænge op fra Lasten, og ved Undersøgelse med lange Jernstænger fandt man, at Kullene nede i Skibet vare meget ophedede ved Selvantændelse. Alt anvendtes nu for at søge at udestænge Luften fra Lasterummet; men snart begyndte Røg at fremvælte gjennem alle Nater, og da Besætningen Kl. 6 om Morgenen den 23de Decbr. havde forladt Skibet i 3 Baade, udbrød Luerne allerede Kl. 7 gjennem Lugerne og henimod Kl. 4 om Eftermiddagen var „Adèle" ødelagt af Ilden og saaes blot som en Røgsky. Dette fandt Sted paa 27° S. Br. 91° Ø. L., saaledes flere hundrede Mil fra den Kyst af Indien, hvorhen Passaten blæste. Kapteinen havde beordret, at alle Baadene skulde holde sig sammen. Søen gik dog undertiden saa høi, at man hoist sjelden kunde se hverandre, hvorved første Styrmand, den, som i Batavia har aflagt denne Beretning, med sin Baad allerede Morgenen efter at have tabt de andre afsigte, og skjønt man hele Dagen forsøgte atter at opsøge dem, var dog dette frugtesløst, og om Aftenen styrede man NNOlig Kurs for muligens at naa Kokosøerne. Dette lykkedes dog ikke, og med samme Kurs naaede han den 23de Januar efter ubeskrivelige Møisommeligheder og Forsagelser, og efterat have tilbragt 31 Dage i en aaben Baad paa et af Jordens mest udstrakte Have, næsten bestandig under høi Sø, den ubeboede Ø Poggi ved Kysten af Sumatra, efterat han havde tilbagelagt næsten 250 Mil. Forsynet herfra med Vand og Kokosnødder seilede han tilligemed de 4 Mand, som havde været med ham, til Kysten af Sumatra, hvor han kom iland ved Landsbyen Plangei, og derfra kom han videre til Padang, hvor han indtraf den 1ste Februar, og hvorfra de 5 Mennesker videre skaffedes til Batavia. Desværre har man endnu ingen Underretning om begge de andre Baades Skjæbne; man haaber dog, at ogsaa disse har naaet Land etsteds eller er blevet optaget af et Skib. I en af de andre Baade, den største, befandt Kapteinen sig med 9 Mand, deriblandt 3 Passagerer. I den anden Baad var anden Styrmand med 4 Mand. Saaledes er der endnu 15 Mennesker, om hvis Skjæbne man svæver i Uvished.

Brændevinsdrik. En Brevskriver fra Rendalen til „Tr. Stiftsavis", giver følgende, som det synes næsten utrolige Skildring af en Bryllupsskik: Til et Bryllup, som for nylig holdtes her i Dalen, blev indkjøbt 1½ — siger og skriver en og en halv — Tønde Brændevin, og hvoraf 1¼ Tønde i Løbet af 4 Døgn blev sat tillivs ved Drikken Nat og Dag. Kaster man et Blik ind i et saadant bakantisk Lag, som det af mig betegnede, hvad faar man saa at se? En Hoben halvgale eller rettere gale Mennesker ravende mellem Husets Vægge syngende, bandende og forøvrigt opvartende med alleslags Uterligheder. Man tænke sig blot at gaa i en saadan Drikken og Sus Nat og Dag uden Afbrydelse i 4 a 5 Døgn, uden at Legemet for sin naturlige tilvante Hvile og Ro, og man vil ikke forundre sig stort, om man i Gjæstebudets sidste Tid træffer en Forsamling, der mere ligner Dyr end Mennesket skabt i Guds Billede. En gammel Mand, der for menneskelige Øine synes at gaa paa Gravens Rand, vilde vise sin Færdighed i Legemsøvelser, men faldt baglængs og vred derved sin ene Hofte udaf Led. Han maatte som Følge heraf kjøres til sit Hjem og ligger nu under Kur af en bekjendt Mirakeldoktor. En anden gammel Mand gik og pralede af sine store Kræfter, som naturligvis Rusen havde skaffet ham, og udfordrede En og hver i Gjæstebudet, sigende, at Ingen kunde staa sig mod ham. En ung, ligeledes beruset Person, greb efter den Gamles gjentagende Opfordringer om at maale Kræfter med ham, fat i ham og slængte ham overende, hvorved den Gamle fik et saadant Knæk, at han maatte tilsengs.

Uagtet mere af lignende Slags kunde anføres, kan dette være nok for at vise, hvorledes det nutildags kan gaa til i vore Bygders Gjæstebude.

Imellem Calais og Dover har der, som bekjendt, i længere Tid været foreslaaet at istandbringe Jernbaneforbindelse enten i Form af en Tunel under Kanalen eller en Bro tverts over samme. Man har nu tænkt paa en ny Forbindelse, en Dampfærge, af den Størrelse og Beskaffenhed, at den kunde tage hele Jernbanetog med. Den skulde være 450 Fod lang, 57 Fod dyb og 85 Fod bred, og blive drevet med 1800 Hestes Kraft, saa den kunde antages at tilbagelægge Veien mellem begge Lande i en Time. Den vil da blive saa stor, at den aldrig kan blive uleiliget hverken af Vind eller Bølger, og til dens Brug maatte arbeides særegen Havn baade i Dover og ved den franske Kyst. Omkostningerne antages i det Hele at ville gaa op til 2 Millioner Pund.

Komponisten Wagner's „Rienzi" er nu bleven opført i Paris og modtaget med adskilligt Bifald. Komponisten var selv ikke tilstede, men man havde forberedet Stemningen, saa Øieblikket til Opførelsen var gunstigt. Der manglede dog ikke paa Opposition. Allerede i Begyndelsen af Stykket var der Hyssen, og i Pausen før femte Akt var der overordentlig Støi og en Kattemusik, som et Øieblik mindede noget om „Tänhauser"s Opførelse. Dog var Klapperne bestemt i Majoriteten. Den franske Theatercensur har atter gjort sig latterlig, ved i Texten at forandre Ordene: L'empereur contre nous se ligue avec le Pape" (Keiseren forbinder sig med Paven mod os), der altsaa maatte antages at kunne give Anledning til politisk Demonstration — til Ordene: „L'Allemagne aujeurd' hui se ligue avec le Pape". (Tydskland forbinder sig nu med Paven). — Hvem havde vel her uden denne Censur kunnet falde paa at tænke paa Politik? spørges der med Grund. „Rienzi" foregaar forresten i gamle Dage i Rom.

Undersøgelse af Forholdene ved Skreifiskerierne i Nordmøre og Fosens Fogderier. Som det vil erindres førtes der for et Par Aar siden en Strid mellem Fiskerne og Væreierne, navnlig om nogle for Fiskeren formentlig trykkende Bestemmelser, der fandtes i de fleste Fiskeres Fæstesedler. Kapteinløitnant Olsen paabegyndte i den Anledning Undersøgelse af Forholdene, og disse ere nu fortsatte efter Indredepartementets Paalæg af Premierløitnant Rye. Af hans Indberetning til Departementet tro vi at burde meddele følgende Uddrag:

Det mellem Fiskeværseierne og den fiskende Almue i Nordmøre og Fosen bestaaende Forhold er antageligen i det Ydre uforandret, siden Kapteinløitnant Olsen afgav sin Indberetning desangaaende til det kgl. Departement. Fæstesedlerne for Opsidderne paa Værene ere uforandrede, — Afskrift af nogle nyere Fæstesedler vedlægges — og det er klart, at Væreierne have det i sin Magt i Kraft af disse Fæstesedler at udøve et Tryk paa Opsidderne og tildels paa den øvrige fiskende Almue, som nødvendigvis maa volde Uvillie og fremkalde hyppige Klagemaal, selv om der ikke er Tale om ligefremme Forurettelser ved Opgjøret for de til Væreierne afsatte Fiskeprodukter.

Ikkedestomindre viser det sig, at det ikke falder vanskeligt at faa Fiskere til at nedsætte sig paa nysanlagte Vær, naar disse, som i Regelen sker, forsynes med gode Huse. Paa Smølens Nord- og Vestside er i de sidste Par Aar anlagt 4 eller 5 saadanne Etablissementer. Forøgelsen i Fiskeværernes Antal er selvfølgelig til Fordel for Almuen, og virker til at gjøre Forholdet bedre mellem denne og Væreierne. Thi, uagtet det — som ovenfor anført — er Tilfældet, at man ved Udfærdigelse af Fæstesedler fremdeles holder sig til den gamle Form, kan det ikke være Andet end, at jo lettere Adgangen for Fiskeren bliver til at faa Plads paa et andet Vær, desmere bliver Væreierne nødte til at være noget mindre nøieseende med Kontrakternes Opfyldelse. Efter min Opfatning er derfor ogsaa Forholdet mellem Landdrot og Fisker i Nordmøres Fogderi mindre spændt nu, end da Kapteinløitnant Olsen afgav sin Indberetning, medens dette ingenlunde er Tilfældet i Fosen, hvor Oprettel-

sen af nye Fiskevær ikke i synderlig Grad har fundet Sted, hvor Fiskeværenes Antal er mindre, Afstanden mellem dem større, og saaledes Almuens Adgang til Valg mindre.

Angaaende den i Forslag bragte Maade, ved Tvangsbestemmelser at søge disse Forhold ordnede, er jeg af samme Anskuelse som Kapteinløitnant Olsen, til hvis Ytrede desangaaende jeg saaledes tør henholde mig for Begrundelsen af den Mening, at Sagen, om ogsaa kanske noget langsomt, dog sikkert paa bedste Maade vil ordne sig gjennem begge Parters efterhaanden erhvervede Skjøn paa, hvad egen Interesse tilsiger, og efterat Sagen har vakt en mere almindelig Opmærksomhed, saa at Ubilligheder, der maatte foregaa, kunne forudsættes at ville blive mere gjorte til Gjenstand for Omtale, end tidligere var Tilfælde. Ikkedestomindre vil det efter min Mening være nyttigt, at de derhen hørende Spørgsmaal blive undergivne en Kommissions Drøftelse, idet vistnok Opinionen blandt Almuen paa den Maade vil blive mere beroliget, end ved Enkeltmands Udtalelser.

Skreisfisket paa den her omhandlede Kyststrækning drives i det Væsentlige paa samme Maade som i Lofoten og andetsteds i Nordlands og Finmarkens Amter, idet Garn, Line og Snøre ere de Redskaber, som benyttes, i forskjellig indbyrdes Mængde paa de forskjellige Fiskepladse.

I det uden Sammenligning vigtigste af de under denne Kyststrækning liggende Distrikter, Søndmøre, høres der ingensinde hos Almuen Spørgsmaal om at faa forandret den Tilstand, hvorunder hver Mand ved Fisket kan indrette sig med fuld Frihed inden de Grændser, som ere anviste gjennem de almindelige borgerlige Love. Det samme kan forstørstedelen siges om Romsdalen og endogsaa om Fosen, hvor det dog nærmest skulde være at vente, at Forordningen af 1719 kunde have efterladt Traditioner ikke ganske forenelige med hint Fiskesæt. Det er saagodtsom alene for Nordmøre, at det ikke er ganske usædvanligt, at der stilles Krav paa at faa udfærdiget særlige Lovregler angaaende Skreifisket, saaledes som udvises af de Sagen vedlagte Expeditioner fra Distriktets Foged, med de samme som Bilag vedlagte Erklæringer fra Formandskaber, gaaende ud paa, at den ønskelige Orden under Fisteriets Drift skal søges tilveiebragt gjennem Indskrænkninger i Tid og Sted for Brugen af de forskjellige Fiskeredskaber, fornemmelig dog af Garn.

I sin Almindelighed ere Grundene for og imod dette System gjentagende blevne drøftede af flere kongelige Kommissioner, der have været anordnede til Behandling af Spørgsmaal vedkommende Fiskerilovgivningen, og det kan saaledes ved nærværende Leilighed alene være at omnævne enkelte Omstændigheder, der kunne synes for Nordmøres Vedkommende særligt at stille sig til Betragtning, naar atter Spørgsmaalet om Systemets Anvendbarhed kommer til Drøftning. (Forts.)

Storthinget.

Torsdag den 15de April holdtes Storthing. Præsident Harbitz, Sekretær Enge.

Sag No. 1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Poster paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget, som vedk. Almueskolevæsenet og Fremme af videnskabelige Øiemed.

Man begyndte paa Post 14 angaaende Hamars Seminarium.

Komiteens Flertal (6 Medlemmer) var med alle vedkommende Autoriteter enig i Hensigtsmæssigheden af at benytte det nuværende heldige Tidspunkt til at erhverve Lokaler for Seminariet for en usædvanlig billig Pris, og vil tilraade, at de dertil fornødne Beløb bevilges. Man ser sig imidlertid ikke istand til med Sikkerhed at afgjøre, hvilken af de falbudne Eiendomme der bør foretrækkes, navnlig efterat det nye Anbud fra Kjøbmand Mæhlum er indkommet, og antager det derfor rettest, at en tilstrækkelig Sum stilles til Regjeringens Raadighed for efter nærmere Undersøgelser og Underhandlinger, der maaske ved Konkurrence kunde bevirke end gunstigere Vilkaar for Seminariet, at anvendes til Indkjøb og videre Bebyggelse af en for Seminariet skikket Eiendom paa Hamar.

Komiteens Indstilling lød: Til Hamar Seminarium bevilges 5,087 Spd. aarlig, deri indbefattet:

a) 2,706 Spd. 80 ß aarlig for efter Kongens nærmere Bestemmelse at anvendes til Indkjøb og videre Bebyggelse af en for Seminariet skikket Eiendom paa Hamar.
b) 100 Spd. aarlig til Anskaffelse af et Orgel.
c) 16 Spd. 80 ß aarlig til et Badehus.
d) 88 Spd. 107 ß aarlig til Dækkelse af det ifølge kgl. Resolution af 19de Oktober 1867 forskudsvis udbetalte Beløb.

Et Medlem af Komiteen (O. Velde) havde dissenteret.

O. Velde optog Mindretallets Indstilling, da han fandt det rigtigst, at der leiedes Lokale til Seminariet i Hamar. Som Følge heraf foreslog han, at de af Komiteen paa Seminariets Budget til Grundafgift og Assurance udgaa og at den til Leie af Lokaler opførte Sum 214 Spd. forhøies til 431 Spd. Fremdeles vilde han stemme mod de til Badehus opførte 50 Spd., som han fandt overflødigt. Rode forsvarede Komiteens Indstilling, medens Færden og Hammerstad sluttede sig til Velde, idet den Sidste udhævede, at man ikke burde lægge Seminarierne fast i Byerne; det var bedre, at de laa i det Landdistrikt, hvor de skulde virke. Riisnæs og M. Kildal holdt paa Komiteindstillingen. Kildal udhævede, at den Omstændighed, at Hamar havde flere Undervisningsanstalter, f. Ex. Folkehøiskole, var særdeles skikket til at modvirke den Ensidighed, hvorved maaske Seminariedannelsen undertiden var behæftet. Hammerstad vilde ialfald fastholde, hvad han paa et tidligere Storthing havde sagt, at Seminariet heller burde lægges i Kristiania end i Hamar. Sæhlie stemte for at kjøbe Gaard paa Hamar, da den nu kunde faaes for rimelig Pris. Hamars centrale Beliggenhed talte ogsaa for fast Anlæg af Seminarium der. M. Kildal fremsatte følgende Tillægsforslag: „Det henstilles til Regjeringen, forend noget Bygningsværk paabegyndes gjennem paa forhaand afsluttede Akkorder, at sikre sig mod Overskridelse af den Litr. a opførte Sum". Efter yderligere Bemærkninger af Irgens, Norderhoug, Schweigaard og Balchen, som talte for Indstillingen, og Olaffen, Nilsen og Svendsen, som talte imod, idet den sidste dog vilde bevilge til Badehus, blev med Forbehold af senere at votere angaaende Badehus, voteret over O. Veldes Forslag alternativt med Komiteindstillingen. O. Veldes Forslag bifaldtes med 59 St. mod 45. Bevilgningen til Badehuset bifaldtes mod 27 St.

Sognepræst Rode fremkom med et Forslag, grundet paa, at der var indtraadt Ledighed ved Asker Seminarium, og fordi der var Anledning til at foretage den i Post 15 omhandlede Ophævelse af Bestyrelsespostens Forening med et større geistligt Embede, og Komiteen var derfor bleven enig i at foreslaa følgende Tillægsforslag til Post 8: „Det til Asker Seminarium under Post 8 bevilgede Beløb 3204 Spd. aarlig forøges med indtil 108 Spd. aarlig for det Tilfælde og fra den Tid, at Bestyrelsesposten adskilles fra det residerende Kapellani og paa Betingelse af, at Andenlærerposten samtidig inddrages, og at den resid. Kapellan overtager Religionsundervisningen ved Seminariet". — Enst bifaldt.

Post 15: Det under 25de Juni 1866 udfærdigede Gageregulativ for Seminarielærere gives følgende Tillæg: „Af de med kongelig Udnævnelse ansatte underordne Seminarielærere, der ikke tillige indehave geistligt Embede, kunne 2 aflønnes som Overlærere i Overensstemmelse med Gageregulativet for Aflønningen af Lærere ved de lærde og Middelskolerne af 4de Juni 1866, dog saaledes, at der fra den i dette Gageregulativ fastsatte Løn fradrages 100 Spd., naar fri Bolig anvises Læreren i Seminariets Bygninger."

Under Post 15 fandt Aschehoug Anledning til at udtale sig om Seminarieundervisningen i Almindelighed og væsentlig om, at den Undervisning, der meddeltes i Historie, var yderst knap; han troede, at idetmindste eet treaarigt Seminarium her paa Østlandet vilde være gavnligt, for at man der kunde faa noget mere end almindeligt uddannede Seminarister. I samme Retning udtalte sig Olaffen, som blandt andet ogsaa udtalte sig om, at den Undervisning, der meddeltes i Geografi, og den Læsebog i Norsk, der anvendtes, vare høist utilfredsstillende. Irgens vilde anse det meget vanskeligt her at kunne faa en fornuftigere Ordning af Seminarievæsenet, eftersom baade de Seminarister, der skulde undervise i Byerne og de, der skulde have Undervisning paa Landet, uddannedes ved det samme Institut. Han troede, at Seminarister maatte paa egen Haand se til at forskaffe sig de Kundskaber, som vare ønskelige i de høiere Klasser. Hvad de treaarige Seminarier angik, troede han, det var en temmelig vanskelig Ting at indlade sig paa, da det vilde komme til at nedtrykke vore fattige Seminarister med Gjæld. Han kunde ikke være enig i Olaffens Udtalelser angaaende Geografiundervisningen; thi han fandt, at det ikke kom saa meget an paa Mængden, men Maaden, hvorpaa man fik Kundskaben ind, og desuden var Undervisningen i dette Fag i den sidste Tid betydelig forbedret. Hvad Olaffens Anker over den nu brugelige Læsebog angik, saa havde man ingen anden saavidt ham bekjendt, brugelig større Bog. Hammerstad udtalte sig ogsaa for en videregaaende Undervisning paa Seminarierne. Grønningsæter troede det heller vilde være et Tilbageskridt end et Fremskridt, at indføre treaarige Seminarier, da han troede det i betydelig Grad vilde formindske deres Antal, som søgte did. Han fandt det allerede nu vanskeligt for Mange at holde sine Sønner paa Seminariet, og naar man fik Kursuset 3aarigt, vilde det nok være de Fleste ugjørligt. Steen troede hellerikke, man skulde forlænge Kursuset til 3 Aar, fordi det, som tidligere sagt, da vilde falde langt vanskeligere for den simplere Mand at gjennemgaa Seminarieundervisningen. Det vilde ikke alene være en Forøgelse af Udgifterne, men ogsaa af Tidsspilde. Dersom man skulde omdanne et af de østlandske Seminarier til et 3aarigt, saa skulde man lade Undervisningen de 2 første Aar være ligesom paa de andre Seminarier, men lade Undervisningen for det tredie Aar være et Kursus, som man, efterat være udgaaet fra hvilketsomhelst Seminarium, kunde gjennemgaa til Fuldstændiggjørelse af sine Kundskaber. — Derpaa blev Post 15 enst. bifaldt.

Post 16: Til Udjævning af Forskjellen i Aflønningen mellem en Andenlærer og en som Overlærer efter Gageregulativet af 4de Juni 1866 aflønnet Seminarielærer i Realfag bevilges 150 Spd. aarlig.

Post 17: Til at forberede Optagelse af Bogførsel og Tegning i Seminariernes Fagkreds bevilges 150 Spd. aarlig.

Posterne 16 og 17 bifaldtes mod 11 St., der stemte for et af O. Velde fremsat Endringsforslag.

Post 18: Til Indførelse af Havedyrkning ved Seminarierne bevilges 1062 Spd. aarlig.

Post 19: Regjeringen bemyndiges til at anvende de Beløb, som maatte bespares af, hvad der til et Seminarium er bevilget, til Bestridelse af de ordinære Udgifter ved et andet, for det Tilfælde at det til dette Bevilgede ikke skulde vise sig tilstrækkeligt.

Posterne 18 og 19 bifaldtes enstemmig.

Under C, e. i Overslagets Side VII er som Bidrag til Lærerindeskoler i Kristiania og Bergen opført 1500 Spd. aarlig.

Ogsaa for forrige Storthing var fremsat kongelig Proposition om Bidrag i samme Øiemed, men det blev afslaaet, som det sees af Komiteindstillingen, væsentlig fordi der i[illegible] antoges i Landistrikterne at være Trang [illegible] Lærerinder, medens man antog, at der i [illegible] erne ikke havde manglet Ansøgerinder til [illegible] derværende Poster, og fordi saaledes Oprettel[illegible] af de heromhandlede Skoler ikke vilde ku[illegible] siges at være fremkaldt af noget almind[illegible] følt Savn. Dels for at prøve, hvorvidt Sa[illegible] kunde vinde nogen almindelig Interes[illegible] i Haab om derved at anbefale den [illegible] Understøttelse af det Offentlige, besl[illegible] Kristiania forsøgsvis at realisere Plan[illegible] ogsaa lykkedes over Forventning, ide[illegible] nødne Pengemidler meget rafst tilve[illegible] og der fra alle Landets Kanter ind[illegible] dragender om Optagelse i de oprinde[illegible] stemte 20 Pladse fra 75 unge Piger, [illegible] efter forudgaaet Prøve 25 bleve optagne.

Ogsaa i Bergen er et Prøveseminariu[illegible] oprettet for 24 Elever, idet flere Anmeldte dels maatte afvises dels kun ved ydre Forholde lode sig afholde fra at komme.

Ved disse Forsøg maa det saaledes erkjendes godtgjort, at der baade er en stor Interesse for Sagen, og at der ogsaa blandt de unge Kvinder selv er en almindelig Trang til at benytte en saadan Anledning til Uddannelse og Erhverv. Naar man paa den anden Side ser hen til, hvad der af Alle, som have ytret sig om Sagen, er erkjendt, at Kvinden er særlig velskikket som Lærerinde, og at det vilde være meget ønskeligt, om hun i større Udstrækning kunde anvendes ogsaa i Almueskolerne, da maa det erkjendes, at man her staar ligeoverfor en stor og betydningsfuld Sag, som i høi Grad fortjener at fremhjælpes, idet man aabner Anledning til at erhverve den baade theoriske og praktiske Uddannelse, som Kvinden ikke mere end Manden kan undvære, om hun med Held skal kunne virke i Skolen. Naar Staten finder det fornødent at kræve Garantier af Enhver, der vil indtræde i offentlig Skolevirksomhed, og gjennem Oprettelse af Lærerse[illegible] narier har fundet at burde overtage Omsorg[illegible] for, at disse Garantier kunne erholdes, da m[illegible] Følgen heraf blive, at det Offentlige, na[illegible] først Hensigtsmæssigheden af at anvende Lær[illegible]

„Men jeg ved det ligevel, hæ, hæ, hæ!" lo Weberle. „Nu", vedblev han, „igrunden er der ikke meget under det og allerede forlænge siden vokset langt Græs over det. Ja, en Morgen — det var en Søndag — kom jeg til Barthles Hus. Da sidder Marianne ved Vindøjet med et Brev i Haanden og tørker Øjnene. „Hvad staar nu paa", tænkte jeg, og da Marianne gik ud, tog jeg Brevet, som hun havde lagt fra sig paa Bordet og læste det. Det var fra Klausmelker. Han skrev intet godt. Han havde bare 18 Skilling — den forrige Dags Løn — snart maatte han sælge Felen, hvorfor han ikke fik meget. Han havde da søgt en Tjeneste i Dornbirn og Feldkirch og derhos betlet. Det havde gaat ham daarligt, ti han havde besluttet sig til at tale til en Bonde og spørge ham: „Hvor man maatte melde sig, naar man vilde blive Grænsejæger." Bonden havde fraraadet ham det; hvis han intet bedre vidste, kunde han blive hos ham til Høsten. Hos ham var han nu, og Faderen vidste nu hans hele Historie, hvis han forøvrigt bekymrede sig en Smule om ham. Nedenunder stod: „Hils Franz fra mig og bed ham ikke at glemme mig i Ulykken og aldrig mere spille. Skrevet i Lustenau den 16de Juni." Det var forrige Sommer og siden har man intet hørt fra ham."

„Ja, der har han det nu saa godt; var han blevet hjemme, saa", sagde Hansmikkel tørt.

„Det vilde ikke gaat; to haarde Stener maler ikke godt", mente Weberle.

Nu ringede der til Middags. Begge Højerne bad højt og begav sig derpaa med lange Skridt paa Hjemvejen. I Barthles Hus ventede de andre Arbejdere paa dem.

vilde gjøre et Mirakel. Men Gud gjør ikke Mirakler for saadan en lumpen Betlers Skyld."

Denne Tale faldt ganske i Hansmikkels Smag og han mente, at Klaus vel smukt havde holdt sin Mund.

„Klaus bringes ikke saa let til Taushed; han har en Kjæft, der baade stikker og hugger. „Om han ogsaa var en Slyngel", sagde Klaus, „og ovenikjøbet af en Betlerfamilie, saa fandtes der dog ikke i hans Hus et saa skabbet Faar, som hos Barthle. Klausmelker, maatte han vide, var en Spiller, en Smughandler og alt, hvad der hører til en Slyngel. Han kunde derfor bare gaa hen og feje for sin egen Dør." Da blev Barthle ganske stum og gik hjem, ravende som om han havde faat et Slag paa Hovedet. Det var vel ikke noget nyt, han havde hørt, „men at lade sig sige det af saadan en", mumlede han, idet han gik forbi mig, „og saa maatte tie — nej, nej, det er formeget." Under Middagsmaaltider spurte han Klausmelker, hvor han havde Pengene. „Der", svarte denne og lagde nogle Gylden paa Bordet. „Og Resten?" Ganske sagte svarte han: Tyroleren, som han havde solgt til, havde endnu ikke betalt alt. Da kommer til al Ulykke om Eftermiddagen, da Klausmelker ikke var paa Handel, som den gamle mente, men paa Dagarbejde, Tyroleren og vil have flere Skind. „Han skulde først betale dem, han havde faat", sagde Barthle. Men nu sværger Manden ved Jesus, Maria, Josef og alle Engle og Helgener, at han har betalt alt til Skilling og Hvid, og Ørneværten og hele hans Hus kunde bevidne det. Hansmikkel! det var en lang Eftermiddag for en af os og en varm ogsaa. Jeg læser gjerne Historier, hvor det gaar rigtig hulter til bulter, men at opleve saadan noget er ikke Spas. Med en Stok i Haanden ventede Barthle Klausmelkers Hjemkomst. Marianne var intetsteds at se. Jeg skulde kløve Ved, men jeg kunde ikke gjøre et ordentligt

Syvende Kapitel.

Hvorledes Sepp besøger Franz i Sæteren og h[illegible] erfarer der.

Den hele Uge var Vejret som om det var bes[illegible] ene vakre Dag fulgte paa den anden; Solen s[illegible] om den vilde tage igjen, hvad den havde forsøm[illegible] Uger; intet sig nærmende Uvejr satte Folkene i [illegible] den mindste Sky lod sig se; men løbe og spr[illegible] man alligevel hele Ugen, næsten som om et [illegible] truede med at gjennembløde det tørre Hø! Lørd[illegible] alle sen og kun faa kom Søndags Morgen i [illegible] Men en var der, som vist ingen ventede at se saa [illegible] Kirken, nemlig Sepp. Alle lagde Mærke til ham og alle forundrede sig, indtil de en halv Time senere saa ham gaa ud af Landsbyen med Hat og Stok, og nu let skjønnede, at han gik til sin Franz i Sæteren. Naar en anden Mand paa en Søndag var i Fromessen og derpaa gik for at besøge sin Søn i Sæteren, saa vilde intet Menneske deri have set noget paafaldende eller urigtigt, men om der intet ondt var at finde i Sepps Handlinger, saa vilde man alligevel lægge meget i dem. „Det Menneske blir da stedse slettere!" hedte det overalt, hvor man saa ham gaa afsted. „Det er da en Ynk med denne Frimurer! I Eftermiddagsgudstjenesten gaar han aldrig mere, og nu begynder han ogsaa paa [illegible] gamle Dage at forsømme Prædikenen*)! Hvad vil [illegible] Præsten sige? Han vil gjøre det atter og atter [illegible] igrunden er det naragtigt, at han vil give sig af [illegible] haarde Klods, paa hvem Daab og Skrifte er s[illegible]

Sepp brød sig ikke stort om deres Tale, s[illegible]

*) I Fromessen er der bare Sang og Messen; ku[illegible] prædikes der i de katolske Kirker.

inder er erkjendt, ogsaa skaffer disse en lignende Anledning til Uddannelse. Komiteens Flertal (5 Medlemmer) maa derhos være enigt med Departementet i, at velorganiserede Lærerindeskoler ikke kunne ventes oprettede ved privat Spekulation ligesaalidt som ved frivillige Bidrag, naar de udelukkende skulle henvises dertil, og vil derfor indstille, at det opførte Beløb bevilges, medens et Mindretal (2 Medlemmer) ikke finder Grund dertil, dels fordi saadanne Skolers Oprettelse formenes at burde overlades den private Fortagelsesaand, dels fordi det ikke kan erkjendes at være nogen almindelig Trang til uddannede Lærerinder.

Komiteens Flertal indstiller saaledes:

Post 20: Til Oprettelse og Vedligeholdelse af Lærerindeskoler i Kristiania og Bergen bevilges 1500 Spd. aarlig, paa Betingelse af, at dens Plan approberes af Kirkedepartementet.

Mod denne Post vilde O. Velde stemme, idet han ansaa det billigt, at Oprettelsen af saadanne Skoler overlodes til den private Foretagelsesaand, og desuden troede han, at den hele Institution med Kvinder som Lærerinder i Almueskolerne var meget uheldig. Irgens forsvarede Indstillingen og det hele Princip, som han dog troede, uagtet den Modstand, der havde vist sig derimod som nyt, tilsidst vilde seire. Jaabæk troede, man maatte være meget forsigtig med at indlade sig paa en …adan ganske ny Post, og troede ikke, man nu …lde gaa ind paa denne Udgiftspost, da det …ere vilde gaa af sig selv og allermindst i …ndets to største Byer. Augustinussen …de ogsaa stemme mod denne Bevilgning. …hulze vilde stemme for denne Bevilgning, … han ansaa Sagen for at være af saa stor …teresse, at man burde understøtte den. Efter …rligere Bemærkninger af Schweigaard, …dal og Irgens besluttedes Sagens …e udsat til imorgen.

…det hævet Kl. 2½.

…et meteorologiske Institut.

…arometret er faldt overalt og staar lavest …lland. Temperaturen er steget. Vinden …svag vestlig i Bodø med Regn, laber østlig paa Vestkysten, laber sydlig i Sandøsund. Meget fugtig Luft med overskyet Himmel paa Vestkysten. Taage paa Østlandet. Udsigterne ere fremdeles til sydlige Vinde med Regn og Taage.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 16de April (Kl. 7—9½) gives: **Theblomst,** komisk Operette i 3 Akter med Text af Alfred Duru og Henri Chivot, oversat ved Alfred Larsen; Musiken af Charles Lecocq.

Dette er den 26de Abonnementsforestilling.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiske…arer samt Korn og Meel anbefales …Hrr. Handlende til Dagens billigste …riser.

Christiania i Febr. 1869.

De bekjendte

Favorit-Symaskiner

for Skræddere

sælges **alene** hos

Peter Petersen,

Skippergaden 31.

Familie-Maskiner

af

Wheeler, Wilson

og

Haandmaskiner

af allerbedste Sorter

sælges hos

Peter Petersen,

Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende.

Ærbødigst

Peter Petersen.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869,** og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Nokre Salmar,

gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867,** en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Tilsalgs.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,

15. Kongensgade 15.

Dansk Smør

à 8 Sk. pr. Mrk., i Partier 7 Spd. pr. ¼ Td.

Joh. P. Paulsen,

ved Vaterlands Bro.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. **Johannes Bruu.**

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, Rum, Genever, forskjellige Sorter Punsche samt reneste krydret Brændeviin udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode **Arac-Punsch** udsælges fra

Johannes Bruu's Butik.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

…r ham. Ganske andre Tanker beskjæftigede ham, … han paa sin Vej langsomt nærmede sig sin nykjøbte … Han var ingen poetisk Natur, jublede ikke med den … Skabning, men han følte sig alligevel vel tilmode …n Morgengang, om han end mere lagde Mærke til … Furrutrær end til Fuglene, som vuggede sig paa …medens de sang sin Morgensang. Man faar holde … som Sepp tilgode, om han, idet han beregnede … og Spløstykker, som han haabede at faa for de …lhørende Kjæmpestammer, intet Øje havde for de …solen bestraalede Bjerge og de som Sølv prun…gdraaber paa Græsset. Sepp regnede flittigt og …en han var ingen Gnier og endnu mindre en, som …have alt for sig selv og aldrig tænker paa andre. Det gjorde ham ondt for Hansmikkel og endnu mere for dennes Børn, som ingen Skyld havde i sin Armod. „Dog", tænkte han igjen, „deres Ulykke er egentlig ikke saa stor som det ved det første Blik synes. Hvis Hansmikkel som fattige Folks Børn var kommet ud i Verden, saa vilde han sikkert blevet et bedre Menneske. Hans Børn er, naar det kommer til Stykket ikke saa ilde farne. Arbejde finder man overalt i Verden, naar man bare vil; selv her findes nok at gjøre for stærke Næver, og det har man især Lastehandelen at takke for. Naar Sepp engang først kom paa Lastehandelen, da havde han nok at tænke paa. Da kunde han more sig med at beregne, hvor mange Tusen rigere Landet vilde blive; siden ærgrede han sig en Stund over de Dumrianer, som ikke …deres egen og Landets Fordel, og som af Vane lod …r ubenyttede, fordi deres Fædre havde gjort det …sidst trøstede han sig med, at tilslut gik det med … med alt i Verden, at Udsigten til Vinding …

…saadanne Tanker sysselsatte Sepp sig, indtil han

Hug med Øksen; det forekom mig hele Tiden som hørte jeg nogen græde i Kjælderen. Endelig eller rettere sagt allerede kom Klausmelker. Som Hunden i Historien farer løs paa sin Herres Morder, for Barthle løs paa ham. Hvad han sagde, ved jeg ikke, før der blev mere brølt end talt. Dog han var for hidsig; Gutten kom uslagen fra det, ti han havde flinkere Ben end den gamle. Men endnu løber det mig koldt nedad Ryggen, naar jeg tænker paa, hvorledes Faderen kastede Stokken efter Sønnen og skreg: „Du fordømte Slyngel, Du! Løb Dig Benene af lige tilknæs og saa langt Himmelen er blaa; men kom aldrig mere under mit Tag, Du Løgner! — aldrig, aldrig mere!" Under Aftensmaaltidet var det saa stille som om der laa et Lig i Huset og Dødningeuhret hørte man gaa i Væggen og Vindsjer klapre og rasle i Aftenvinden, medens Marianne græd i Kjælderen, og overalt tonede det: „Aldrig, aldrig mere!" Det var en Aften! Men Hansmikkel, jeg fryser, lader os igjen tage fat paa Arbejdet."

„Bliv bare ved?" sagde denne, „hvis det bliver Dig for koldt i Skyggen, saa er hist Solskin."

„Jeg kan jo fortælle under Arbejdet", mente Weberle. Han stod op, tørkede ubemærket Øjnene med Skjorteærmet og begyndte igjen at vende Hø.

Da ogsaa Hansmikkel var kommet til, fortsatte han sin Fortælling. „Da jeg kom hjem, fandt jeg Klausmelker i Stuen. Han vilde hente sin Fele. Han var ualmindelig glad i Musik, og spillede saavidt jeg kunde skjønne ikke daarligt, næsten bedre end hans Læremester, Klaus. Felen havde han kjøbt for nogle Skilling og stedse havt den hos mig, for hjemme turde han ikke have den. Jeg sagde, han skulde idag lade Felen være og blive hos mig om Natten; men han vilde have Felen og vilde ud; han skulde komme igjen, sagde han; han vilde bare endnu en Nat sove i sin

Moders Hus, om det saa var bare paa Halm. Saa gik han ud med Felen og snart hørte jeg ham spille op udenfor Huset; men, Hansmikkel! saa sørgeligt som i Kirke ved Sjælemesse og alligevel ikke saadan. Det var akkurat, som om han i Toner gjengav hele denne Dags Historie og Elendighed. Hidtil havde jeg skjælvet over det hele Legeme som et vaadt Barn, men da jeg saa stod og lyttede til hans Spil, blev jeg saa mærkværdig varm, og da han hørte op saa hed, at jeg straks havde gaat til Barthle og engang sagt ham min Mening, hvis ikke Bærbel havde faat mig afsnakket fra det. Hun havde igrunden Ret, det vilde vel ikke have nyttet noget."

„Du skal se, Barthle ikke lader ham faa en Skilling", bemærkede Hansmikkel.

Weberle mente: „Han alligevel gjerne saa, at han kom tilbage. Jeg har villet afkjøbe ham Klausmelkers Klæder for mine Gutter; men han har svart, at naar han kommer hjem igjen, maa han ogsaa have Klæder. Det er den eneste Gang, han har talt om Gutten."

„Men har han da ikke Klæderne med sig?"

„Kun med en liden Bylt saa jeg ham Morgenen efter hin Aften klatre ud af Kammervindøjet, da den gamle var i Fjøset. „Hvorhen?" spurte jeg ham. „Til Luftenau", som han bestandig plejede at sige, naar han ikke gjerne vilde sige, hvor han gik."

„Og siden har man intet hørt fra ham?"

„Han har skrevet en Gang."

„Er det muligt! Hvor er han? Hvad gjør han?"

„Man skulde egentlig ikke tale derom."

„Aa, mig kan Du nok sige det, jeg sladrer ikke af Skole. Saaledes har jeg til Eksempel endnu ikke sagt noget Menneske, hvor slet det staar sig med Ørneværten og at han snart maa sælge alt."

Dagbladet.

No. 87. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 16de April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf“ hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Usso“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss“ eller „Foldin“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 14de April. Rigsdagen har besluttet fortiden ikke at bifalde Regjeringens Forslag om almindelig Værnepligt.

Paris, 14de April. Senatet har bifaldt Staden Paris's Overenskomst med Credit Foncier.

I Dagbladet for 2den April i Anledning af Skolesagen læser jeg, at Departementet har udtalt Frygt for, at „Elevens Troesliv vistnok kun i sjeldnere Tilfælde vil forøges og styrkes, men derimod sandsynligvis oftere tabe i Inderlighed ved en videregaaende Undervisning i Religion“, og endel af Kirkekomiteens Medlemmer samstemmer heri.

Det er mærkelige Ord, dette, og jeg kan ikke bare mig for i største Korthed at berøre en Del Tanker, som derved fremkaldtes hos mig.

Efter alt, hvad det for mig er muligt at skjønne, saa tror jeg ikke, det lader sig negte, at hine Ord medfører den skjære, nøgne Sandhed, idet det bedste, som kan paaregnes som Regel ved vore Skoler vistnok ialfald er, at hin Undervisning bliver ligegyldig for Elevens Aandsliv.

Men er denne Tanke kommen frem, saa er det sandelig vanskeligt at blive staaende, uden at komme til at spørge sig selv: er det da blot i det religiøse, at et saadant Forhold finder Sted? Det vilde rigtignok allerede paa Forhaand være høist paafaldende, om saa skulde være, og man behøver vist heller ikke at granske de forhaandenværende Forholde længe forat se, at det ingenlunde er Tilfældet. Visselig ligesaalidt i den profane som i Religionens Historie kan det paaregnes, at Hovedvægten lægges paa at vække Kjærlighed og Begeistring for alle hine de svundne Tiders lysende Helteskikkelser — og først og fremst Kjæmperne i Aandens Kampe —, for hvis Skyld Historiestudiet fra først af har faaet sin Rang, eller paa at gjøre Hjerterne varme for alle Selvopofrelsens store Handlinger; nei, det er tvertimod under vore examensnørende Forhold saagodtsom principielt umuliggjort, selv for den, der noksaa brændende kunde føle Trang dertil, thi deslige Ting er ikke kommensurable for Examensspørgsmaal og Karakterer.

Og overenstemmende med den samme Aand i vort Skolevæsen henvises da gjerne Studiet af Literaturen til Skoleguttens private Omsorg, og han maa kanske mangen Gang som med ond Samvittighed tilegne sig disse de ypperste Frugter af vor Tids Aandsliv, som jeg tror de fleste, naar de ret undersøge det, vil finde, at de skylde den største, eller ialfald uden Sammenligning, den bedste Del af sin Almendannelse. Men imedens man saaledes ganske springer forbi de nordiske Literaturer, som ere uden videre tilgjængelige, saa anvender man en Række af Aar paa at skaffe sig Adgang til en fem, sex fremmede Literaturer, idet man rigtignok, som det paa denne Maade var at vente, saa aldeles glemmer, hvad der er den eneste Grund, som nogensinde har kaldt et Sprogstudium for Dagen, at man Gang efter Gang kan se Landets første Mænd for ramme Alvor forsvare Sprogstudiet for selve Gramatikens Skyld!

Og heller ikke Naturvidenskaberne danner vist nogen Undtagelse i den Henseende, som vi her tænke paa, endskjønt de vistnok, som vor Tids Kjælebørn ere Gjenstand for den forholdsvis mest tilfredsstillende Behandling. Men for det første er det vel klart i sig selv, at de ikke kan være Midtpunktet i et Arbeide paa aandelig Løftelse og selv til at være nogenlunde utvetydigt understøttende en saadan, staa de i vor Tid kun altfor meget i Materialismens Tjeneste. Det er visselig langt flere i vore Dage, hos hvem de har virket til at tilbagetrænge hjertevarme Rørelser eller dræbe de dybeste og bedste Dragelser i Sjælen, end der er af dem, som har modtaget nogen aandelig Styrkelse derigjennem.

Men er det saa, at vor Skoleundervisning ingenlunde hovedsagelig virker, eller endog er anlagt paa aandelig Vækkelse, men indskrænker sig til at give en Stofmasse og en formel logisk Udvikling, som er af et mer end tvivlsomt Værd, hvor de ikke staa i Forhold til Aandslivet, hvis Tjener de skulle være, — medens dettes Vækkelse langt mere skyldes andre Indflydelser, som Literatur, Kunst, personlig Omgang; — saaat det altsaa gjælder ogsaa om de øvrige Grene af vor Skoleundervisning, om end ifølge Sagens Natur ikke med i samme Grad fordærvelige Virkninger, at de aandelige Kræfter „vistnok kun i sjeldnere Tilfælde vil forøges og styrkes, men derimod sandsynligvis oftere tabe i Inderlighed“ ved den fra udgaaende Indflydelse, da viser sig for os et Billede af en opdragende Virksomhed, som har forvandlet sig til en frygtelig Karikatur, og Virkningen af en saadan Fremgangsmaade, forsat gjennem Slægter, er det umuligt at udmaale.

Men er det en saa gjennemgribende Brøst dette, som Departementet her har kommet til at berøre, saa maa man vel føle sig opfordret til at spørge, hvorfra den hidrører; thi blot at skyde Skylden paa den netop forhaandenværende Lærerstand, vilde nok være temmelig forfeilet. Og da stiller Sagen sig for mig saaledes, at selve det, at gjøre en Aandens fri Sag paa denne Maade til et Maskineri, med Examen paa Examen, er en Misvisning saa uhyre, at den vel maatte bære saadanne Frugter. — Men det vilde være formeget at vente, at kunne vinde Medhold for en Tanke, der i sine Konsekventser i den Grad vilde vende op og ned paa Forestillinger, som vi næsten har faaet ind med Modermelken, som i høi Grad har præget vort Samfundsliv, ja, som gjennem Aarhundreders Løb har gjennemsyret hele Europas Kultur. Thi Sagen er den, at vi neppe finde Kilden til hele denne Unatur og Tvang i aandelige Ting, før vi give Agt paa Fremgangsmaaden ved den skjæbnesvangre Samfundsforandring, som udgik fra Konstantin den Store, Ytring af en Aand, som har sin fuldt udviklede Frugt i Kristendommens Udbredelse med Sværd, og som i Reformationstiden fik sit Udtryk i Sætningen: cujus regio, ejus religio (Landsherren raader for sit Lands Religion).

Nu vil det vel falde i Øinene, at det ikke kan være min Mening med disse Linier at overbevise nogen, som før er fremmed for slige Tanker, hvortil jeg da ogsaa altfor meget føler mig umoden. Men jeg tænkte, at en saadan Udtalelse maaske kunde være til en Smule Gavn, som et Livstegn mellem dem, som arbeide med de samme Tanker, og som endnu ikke ganske har sluppet Haabet om bedre Tider, som ikke ere revne med i den aandsdræbende Forgudelse af „det faktisk existerende“, hvori doktrinær Lærdom, ortodox Nidkjærhed og rationalistisk og materialistisk Slaphed i vore Dage saa besynderlig stemme sammen.

Sell den 10de April 1869.

Ingvar Bøhn*).

*) Naar jeg her undertegner et ubekjendt Navn, saa er det ingenlunde for at gjøre dette bekjendt, men fordi jeg i det Hele anser en Anvendelse af Anonymiteten i den Udstrækning som den i Almindelighed sker, for fordærvelig.

Odelsthingets Beslutning om Latinens Afskaffelse.

(Fra en juridisk Student.)

En Jurist, en videnskabelig dannet Jurist, uden at have endog det tarveligste Kjendskab til det latinske Sprog — kan dette nu i vor Tid være en mulig, en fornuftig Tanke? Havde man ei en Odelsthingsbeslutning herfor, kunde man sandelig være fristet til at svare ubetinget Nei. Her tænkes ikke udelukkende paa Romerretten eller dens Betydning, men paa hele det juridiske Studium som saadant. — Der blev i Odelsthinget sagt, at Studium af de store Kulturlandes moderne Retsinstitutioner var noget, der var langt frugtbarere end (et ofte ufuldkomment) Studium af Romerretten. Men hvorledes i al Verden vil en Mand, der ei har det mindste Kjendskab til det latinske Sprog, kunne forstaa disse moderne Retssystemer, der ere fulde af latinske Terminologier og Distinktioner? Opnaar man ei ved en Beslutning, som den af Odelsthinget fattede, det modsatte, af hvad man egentlig ønsker, idet man under Frihedens Skin kommer til at sætte Videnskaben under Formynderskab. Og med Hensyn til vort eget Retssystem, hvorledes vil det være muligt fuldkommen at forstaa det og de Værker, vi have derover, uden nogetsomhelst Kjendskab til det latinske Sprog? — Sagen er nemlig den, at i vor Tid er endnu det latinske Sprog tildels Videnskabens Universalssprog ogsaa for Juristen, og saalænge dette Forhold vedvarer, er Kjendskab til det en Betingelse for en fremadskridende Videnskab. Saalænge man — som jo er Tilfældet — er enig om, at Studiet af Romerret er uundværlig for den juridiske Uddannelse, maa man jo ogsaa følgerigtig anse Latinstudiet uundværligt; thi først derigjennem faar man Adgang til Romerettens Kilder. Et Studium, som ikke gaar til Kilderne, fortjener ikke Navn af Studium.

Vil man, til hvad der ovenfor er sagt, indvende, at her slet ikke er Tale om nogen Tvang, saasom Enhver, der vil beskjeftige sig med det juridiske Studium, og som føler Lyst til at lære Latin, kan gaa Latinlinien, saa svares hertil, at Et er, hvad der kan ske, et Andet, hvad der sandsynligvis vil ske. Mange ydre Omstændigheder ville nemlig bevirke, at en overveiende Del af dem, der ville studere Jus, kommer til at tage den reale Examen Artium. Det blev nemlig sikkerligt ialfald for det første fra Folk, der allerede før ere i Besiddelse af Realkundskaber t. Ex. Kadetaspiranter, at Realstudenterne ville blive rekrutterede, saasom Realexamen for dem vil blive den letteste. Den, der kommer til at lide herved, er Retsvidenskaben og derved dens Dyrkere selv.

Enhver, der har fulgt med Tiden, maa glæde sig over de store og folkelige Reformer, dette Storthing har sat i Værk. Dobbelt forgeligt vilde det derfor være, om dette samme Storthing af en misforstaaet og skjæv Opfatning af det Folkeliges og det Videnskabliges Forhold til hinanden vilde bidrage til at tilintetgjøre Videnskabens Trivsel og Fremgang hos os.

En Tanke om Aasædesretten og om Føderaad.

Man kunde synes, det ikke var værdt at tale mere om denne Sag nu, da den ialfald for denne Gang er afgjort; men det er bedst at smide, mens Jernet er varmt.

Som bekjendt blev Lovforslaget om Aasædesretten forkastet i Odelsthinget, og af de Udtalelser, som der fandt Sted, sees, at man gruede for, at Loven skulde skabe et Bondearistokrati, og fremavle Splid og Strid mellem Familielemmer angaaende Arv, og dette vilde efter vor Mening ogsaa blevet Tilfældet. Rart vilde det hellerikke været; thi alle Børn af et Ægteskab anse sig for ligeberettigede til det, som Forældrene efterlader sig, og dette maa vel ogsaa være det Rette. Det er ikke ventendes, at En, som ser sig tilsidesat, og en Anden fremtrukken, skal vise sig fornøiet med dette. Menneskene ere nu engang slige. Vi anse det derfor for retfærdigst, at den, som faar Gaarden, faar den efter fuld Værditaxt. Dermed ville vi dog ikke have udtalt, at den skulde være opskruet i Pris, hvilket vistnok heller ikke er Tilfældet ialfald der, vi ere kjendte. I de fleste Tilfælde overlader Faderen Gaarden til ældste Søn i levende Live og betinger sig selv Føderaad. Professor Aschehoug siger rigtignok i „Norsk Landmandsbog for 1865“ Side 60: „I en stor, kanske den største Del af Landet er det gaaet anderledes. Forældrene beholder Gaardene saalænge, de leve.“ Dette tro vi maa benægtes; at Forældrene beholde Gaarden saalænge, sker vist bare undtagelsesvis. Vi tro hellerikke, at Gaardprisenre, naar Gaarden overlodes til den Aasædesberettigede, ere saa store, at Aarsagen til vore Bønders fortrykte Stilling ligger deri.

Vi tro derimod, at en af Aarsagerne ligger i, at Forældrene fortidlig overlader Gaarden til ældste Søn. Derved bliver Gaarden belagt med Føderaad. Gaardens Afkastning, som før knapt strak til for den eller de Familier, som var, skal nu deles til en til. Man kan saaledes træffe indtil fire Føderaadsfolk paa Gaardene.

Føderaadene tages ogsaa ofte meget store, kanske med Tanke paa det mulige Tilfælde, at Gaarden skulde komme over i Fremmedes Hænder. Man kan ofte høre sige: Skulde Far (Mor) tage ud Føderaadet, klarte jeg mig ikke. Saa sagde for faa Uger siden en Mand, som har Gaard paa over 8 Skylddaler.

Føderaad kan man vel ikke undgaa at paahefte Gaarden, men de skulde ikke tages saa store; hellerikke skulde Gaarden saa tidlig overlades til Sønnen. Det sidste er ikke saa godt at raade Bod paa; thi naar Sønnen er gift, vil han gjerne have noget for sig selv. Han vil ikke gaa som Tjener, hans Kone heller ikke som Tjenestegjente. Følgen er, at Faderen maa overlade Gaarden, endskjønt han selv ikke kan være stort over 50 Aar. Nu maa de yngre Søskende, som ere konfirmerede, ud at sørge for sig selv.

I Førstningen kan ikke Faderen løsrive sig fra Arbeidet; men da nu Sønnen vil have Alt paa en anden Maade, og Faderen ikke hører noget godt for sin Stræv, trækker han sig tilbage. Tjenestefolk maa erstatte de Gamle. At Faderen trækker sig bort fra det vante Arbeide, har ofte tilfølge, at han slaar sig paa Drik og bliver et for Samfundet unyttigt Lem, skjønt han endnu er i den Alder, at han kunde været fuldt arbeidsfør baade legemlig og aandelig. Dette er ikke noget Gode for den, som har faaet Gaarden, hellerikke er det godt for de øvrige Søskende. Er Faderen ung, naar han overgiver Gaarden til ældste Søn, maa den sættes lavere i Pris; thi deslængere kan Føderaadet komme til at paahvile den. De yngre Søskende faa da mindre Arv, og de yngste maa tidlig staa uden synderlig Støtte. Professor Aschehoug priser rigtignok disses Lod fremfor dens, som faar Gaarden. Det er da rart, at ikke Sønnerne, saasnart de ere vorne, reiser ud. Man ser aldrig, at ældste Søn tager afsted. Man ser tvertimod at den ældste Søn ligefra Smaagut af føler sig som vordende Gaardmand og lægger sig ikke efter, hvad han burde; thi han tænker, at som Eier af en stor Gaard trænger han ikke om sligt. Han opvoxer som Følge heraf ofte under en lidet gavnlig Egenraadighed, som har stor Indflydelse paa hans senere Virksomhed.

Dersom den ældste Søn tog ud, vilde han altsaa blive delagtig i de yngstes Goder, og han vilde have meget lettere for at skabe sig en Levevei; thi Faderen kunde da støtte ham og hjælpe ham over de første Skjær. Slig Støtte kan de yngste ikke, godt faa; thi naar de ere voxede til, da er som oftest Faderen bleven Føderaadsmand og taget det, hvormed han skulde kunne hjælpe.

Dersom det var saa, at yngste Søn skulde have Gaarden, kunde Faderen have den meget længere. Deraf vilde følge, at den ikke blev beheftet med saamange Føderaad. Den, som fik Gaarden, kunde da give mere for den, og endda have lettere for at klare sig end nu den ældste, og alle de øvrige Søskende vilde faa mere i Arv.

Til yderligere Belysning af denne Sag kan fortælles et Exempel, hvis Hovedtræk er hentet af Virkeligheden. Aasen var en nogenlunde Gaard; Aar om andet kunde der vinterfødes 2 Heste, 8 Kjør og endel Sauer. Sigmund Torkjelsen hedte Eieren. Han var en af de gammeldagse Bønder, som levede for sig selv og ikke brød sig noget om det offentlige Liv; han lod andre skjøtte det, men passede sin Gaard og sendte sine Børn i Skole, naar Omgangsskolen var i Nærheden. Selv var han født 1793 og giftede sig 1820. Hans ældste Søn Thorkjell var født 1824. Der var en ældre og 2 yngre Søstre og to yngre Brødre. Faderen talte ofte om sin Fader, og om hvilken Karl han havde været, og Sønnen nærede tidlig Tanke om, at han skulde blive ligedan. Som Smaagut vilde han altid herske over sine Søskende. Han havde godt Nemme, men han tog det ikke saa nøie med Kundskabers Erhvervelse. Han syntes, at han, som skulde have Gaarden, ikke behøvede at vide saameget, hvori han ogsaa bestyrkedes af Faderen. Da han blev større, var han heller ikke sin Fader hørig og lydig. Da han var konfirmeret, vilde han selv være størst. I 23 Aars Alderen, altsaa i 1846, blev han gift med en Gjente blot 19 Aar gammel fra Nabosognet. Hendes Fader var Underofficer og eiede en liden Gaarddel. Da han var paa Skolen, var han bleven for-

lovet. Hans Kone var saaledes Bybarn, og Datteren var saaledes opvoxet finere end almindelige Bondedøtre.

Da Torkjell var gift, vilde Faderen, at han og hans Kone skulle være der og gaa til hans Bord; men det vilde de ikke. Moderen og han stormede da begge Faderen, den første med Bønner den anden tildels ogsaa med Trudsler, saa Faderen endelig gav efter og betingede sig selv Føderaad. Hans anden Søn Aslak, født 1826, var allerede taget ud og havde i over 3 Aar været i Snedkerlære. Den yngste Datter Ingebjørg var endnu ikke mere end 13 Aar. Føderaadet maatte da være saa stort, at hun ogsaa kunde leve. Erling, den yngste Søn, blev konfirmeret Høsten 1846, og strax efter kom han til Byen i en Kramboð. Den ældste Datter Asny var Aaret før (1845) bleven gift med eneste Sønnen paa Lid. Olia var 19 Aar og var hjemme. Sigmunds Moder Olia levede ogsaa endnu og var 73 Aar. Saaledes var der fire Føderaadsfolk. Alle gik dog til et Bord i Forstningen. Men den nykomne Kone vilde have alt paa en finere Sving, og Følgen deraf var, at Gamlingen trak sig tilbage fra Stuen til Kammeret.

Faderen arbeidede i Forstningen, som han var vant; men Torkjell syntes, at som Faderen havde stelt det, var det galt. Han vilde have Gaardsstellet efter den nyere Brugsmaade. Dette syntes Faderen ikke om, og han kom derfor heller ikke stort ud af Kammeret. Naar de nu intet gjorde, vilde Konen ikke lave Mad til dem, og de fik da gjøre det selv. Saa maatte da Torkjell levere Føderaadet baade til Forældrene og Bedstemoderen. Føderaadene vare ikke saa smaa; som Exempel kan nævnes: Forældrene skulle have to Kjør baade Vinter og Sommer, Bedstemoderen en. Forældrene 10 Bpd. Flesk, Bedstemoderen 4 Bpd. foruden Kjød. I Forhold hertil alt Andet. Der blev da lidet igjen til Eieren. Nu begyndte Sønnekonen at ønske Livet af sine Føderaadsfolk; men Udsigten dertil var lang. Alle vare af gamle Slægter. Sigmunds Fader var 88 Aar, da han døde, og Sigmund selv var nu ikke mere end 58.

Torkjell gav 1200 Spd. for Gaarden slig den stod. Dette var billigt; men Gaarden bragte ikke ham stort. Tømmerskov havde han ikke. Forat faa Penge til Skatter, maatte han lade Hestene være i Tømmerskoven om Vinteren, men selv vilde han ikke ligge der; han leiede da Folk, og saaledes fik han ikke stort igjen.

For at klare sine Søskende laante han 1848 800 Spd. Pengene brugte han til at betale Asny, Aslak og Olia, og Resten brugte han til at betale Smaagjæld med og til at sætte op en Bygning. Konen syntes, at den Stuen, Faderen havde havt, var for indskrænket. I den nye Bygning maatte der nyt Moblement. Levemaaden maatte ogsaa blive finere; selve Folkene skulde spise i Kammeret, og saaledes blev der to Madstel. Gjælden voxede stedse. Han fik senere laant 500 Spd. i Hypothekbanken. Først 1860 fik hans Kone en liden Arv, og da vendte han i al Stilhed sit Fædreland Ryggen og drog til Amerika. Hypothekbanken satte da Gaarden til Auktion, og Erling blev Kjøber for 1800 Spd. Restgjælden var omtrint 1200 Spd., som da blev staaende; den øvrige Gjæld klarede han. Om ham kan fortælles, at han tjente sin Husbond tro og ærlig, og efter 11 Aars Tjeneste hjalp hans Husbond ham til at aabne en egen Kolonialhandel.

Efterat have kjøbt Gaarden vedblev han dog at bo i Byen.

Faderen var nu 67 Aar, men var endnu lige kraftig, og han besørgede da Gaardsdriften for sin yngste Søn.

Dersom det nu havde været saa, at den yngste Søn skulde havt Gaarden, kunde Faderen havt den idetmindste til 1854. Da var Ingebjørg voxen og gamle Asny død. Han kunde da givet mere for Gaarden. Børnene vilde følgelig faaet mindst en halv Gang til saameget i Arv.

— dalen i Marts 1869.

T—k & M—d.

Kristiania, den 16de April 1869.

Et af de Formaal, Hr. S. Jaabæk i den senere Tid har virket meget ivrig for, er ogsaa Gjældsfængsels Afskaffelse. Han har som bekjendt fremsat Forslag til Lov derom, hvilket imidlertid Justitskomiteen har fundet utilraadeligt for Tiden at gaa ind paa, da man savner Oversigt over den Udstrækning og Maade, hvorpaa Gjældsfængsel i Almindelighed bruges, samt om hvorledes Forholdet i sin Sammenhæng er ordnet i andre Lande. Den Betragtning, at Skyldnerens Fængsling er det yderste Retsmiddel, en Fordringshaver nu er henvist til for at komme til sit Tilgodehavende, leder efter Komiteens Mening ogsaa derhen, at man samtidig med Gjældsfængslets Ophævelse maatte tage under Overveielse de Bestemmelser i vor Lovgivning, som nærmest ere at betragte som Betryggelsesmidler for Handels- og Kreditforholdene. Komiteen har derfor indstillet, at Sagen oversendes til Regjeringen for nærmere at blive gransket.

Det er forøvrigt ikke første Gang, at et saadant Lovforslag har foreligget. Saaledes fattede allerede Storthinget i 1851 en Beslutning gaaende ud paa at indskrænke Gjældsfængsels Anvendelse, idet Gjældsarrest blev forbudt for Gjældsbeløb under 25 Spd., for Personer over 65 Aar og for Fruentimmer. Denne Beslutning blev imidlertid ikke sanktioneret af Kongen; derimod fremkom der i 1857 Regjeringsforslag til Begrændsning af Gjældsfængsel til 3 Aar uden iøvrigt at indeholde de i Storthingsbeslutningen af 1851 nævnte Fritagelser, som det dog forekommer os uden væsentlige Forandringer nu strax maatte være modne til Vedtagelse, selv om man paa næste Storthing agter at gjenoptage Sagen med større Udsigt til at faa Gjældsfængsel ganske ophævet.

Jaabæk har i sin Begrundelse henvist til den Forandring i Opfatningen af Gjældsfængsel, som i den senere Tid har gjort sig gjældende i flere Landes Love. Det kan heller ikke nægtes, at det for Nutidens Begreber om den Humanitet, man skylder Fattigdommen som en anden Ulykke, er noget i sin Almindelighed særdeles stødende, at man med Hjemmel af Lovgivningen skal kunne føre en Mand eller Kvinde fra Fattigstuen til Fængsel paa indtil 3 Aar. For Tanken fremstiller Gjældsfængslet sig som en i Tidens Løb formildet Gjennemførelse af den samme Opfatning, som udtaler sig i de romerske 12 Tavlers Love og i vor Gulathingsloven i Bestemmelserne, om at Fordringshaveren havde Hals og Haand over sin uvederhæftige Skyldner og endog kunde hugge ham istykker. Dødsstraf og Trældom blev i Tidens Løb afløst af Gjældsfængsel, som for ikke længe siden saavel hos os som i flere Lande havde været livsvarigt. Men efterhaanden som den nye Samfundsordning, der grundlagdes omkring Aarhundredets Begyndelse i næsten alle europæiske Lande, faar rodfæstet sig, og som Følge heraf de ældre Lovgivninger stadig underkastes omfattende og gjennemgribende Forandringer, vil ogsaa Gjældsfængslet sikkerlig mere og mere blive anseet for en forældet Overlevering. Det hører ikke med Nutidens Opfatning af Arbeidets Ære, at en forgjældet Mand, der kun eier sine Arme til at skaffe sig og sit Hus Underholdning, skal kunne indespærres til Uvirksomhed inden de samme Fængselsmure, som omslutte Forbryderen. Man maa kunne udsondre de Tilfælde, da en Mand ved skammelige og derfor strafbare Handlinger har bevirket sin Formues Ødelæggelse til Skade for sine Kreditorer medens man lader den Mand, som uden Brøde er bleven fattig, gaa fri for den Tilgift i Ulykken, som Gjældsfængslet er. At Storthinget er berørt af denne nyere og humanere Opfatning, har det allerede vist ved sin Beslutning om, at Gjældsbeløb under 30 Spd. ikke kan udpantes.

Sverige. Aftonbladet for i Tirsdags udtaler sig i en længere Artikel angaaende det vigtige Spørgsmaal om en Omordning af Landforsvarsvæsenet, som Rigsdagen i disse Dage har paabegyndt Behandlingen af. Telegrafen har allerede bragt den Efterretning, at den almindelige Værnepligt er forkastet. Tanken om denne Omordning af den svenske Landkrigsmagt er udgaaet fra Rigsdagen, som i 1867 forlangte en fuldstændig Plan herom forelagt. Kongen har imidlertid kun fremlagt et Forslag til en delvis Forandring, ligesom Forslagets Skjæbne er gjort end mere uvis ved den Besyndelighed, (som vi Nordmænd dog længe have været vante til at taale), at Regjeringens Majoritet har optraadt med et Forslag, som Krigsministeren, Abelin, ikke har gaaet ind paa, saa at han har maattet fremlægge sine Meninger i et særskilt Votum. Kongen har imidlertid billiget Krigsministerens Votum, men, som Aftonbladet bemærker, savner man dog ved denne Splittelse inden Regjeringen al Sikkerhed for, at ikke Kongen i Fremtiden kan gjøre nye Forslag, ligesom en ny Krigsminister er endnu mere ubunden. Bladet tror derfor ikke, at Rigsdagen under disse Omstændigheder kan gaa ind paa Forslaget, navnlig efterat den i 1867 har forlangt en fuldstændig Plan; ialfald, mener Bladet, at Enighed mellem første og andet Kammer i Rigsdagen ikke kan paaregnes. Det nye Blad Stockholmsposten — som vil gjælde for at udtale Meningerne inden Rigsdagens 1ste Kammer, og som nylig har gjort sig bekjendt ved i en lang Artikel at udtale sig for Unionsudkastets Antagelse og om de gode Udsigter for et saadant Udfald i Norge (?!) — mener, at det ikke har nogen Hast med Omordningen af Hærvæsenet, forend de europæiske Magter blive enige om at indskrænke sine forfærdelige Krigsrustninger. Men naar vil dette ske?

— Den svenske Felttøimester har faaet kgl. Befaling til strax at anskaffe en riflet 9,24 Toms Bagladningskanon efter et Forslag, som Kongen tidligere paa Kommandovei har vedtaget.

Fisketelegram. Telegram til Indredpt. ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 15de ds.

Fisket endt overalt østenfor Sund; kun enkelte Hjemfolk fiske endnu. I Sund og vestfor fremdeles godt Fiske. Igaar Sydostkuling, ikke Søveir. Pris 19½—20 Ort.

Extraordinære Bevilgninger. Jernveisforslaget skal nu være afgjort hos Kongen, og vil formodentlig uopholdelig blive fremsat for Storthinget. Der forlanges omtrent 500,000 Spd. aarlig til Jernveisforbindelse mellem Støren og Elverum. Derimod vil der efter Forlydende ikke blive fremsat noget Forslag om Bevilgninger til de øvrige paatænkte Jernveie.

Ligeledes skal der være falden kgl. Resolution paa Armeedepartementets Indstilling om Bevilgningerne til Befæstning af Kaholmen (Oskarsborg) og til nye Vaaben. Bevilgningsforslaget, der lyder paa henimod 500,000 Spd. aarlig, vil formodentlig med det Første blive Storthinget forelagt samtidigt med Jernveisforslaget. Efter disse Forslag vil Statskassens Budget altsaa udenfor det ordinære faa en Udgift paa en Million Spd. aarlig.

Svenske Jernveisforslag. Aftonbladet meddeler, at Rigsdagens Statsutskott er kommen til den Mening, at man for Tiden ikke bør bevilge til mere end 2 Stamjernveie, nemlig fra Norköping til Nössjø samt Fortsættelse af den saakaldte Nordre Stambane til et Sted, hvor den kan støde sammen med Gefle-Fahlun-Jernveien. Med Hensyn til Side-Jernveies Bygning vil Utskottet at Staten ikke skal bevilge Laan dertil, men overlade deres Bygning til Aktieselskaber, enten saaledes at Staten yder Forskud af en Fjerdedel paa Tilbagebetalingsvilkaar, eller saaledes at Staten sikres Indtægterne for 15 Aar.

Den danske Folkethingsmand F. Barfod har i Kjøbenhavn begyndt at holde en Række Forelæsninger over Kalmarkrigen og Kristian 4des og Gustav Adolfs Historie (fra 1611—1632).

En svensk Udvandrer fra Jönköping blev ved Ankomsten til Gotheborg ved Synet af Udvandrerskibet greben af saadan Skræk, at han opgav Reisen.

Med den Livredningsbaad, som fra England er bleven foræret Hs. Maj. Kongen, anstilledes forleden Dag ved Karlskrona Verft flere Forsøg. Baaden er forsynet med vandtætte, lufttomme Skot for og agter og derhos med lufttomme Bænke, som sædvanlig. Ved Blokke kantredes den, men reiste sig selv strax igjen, naar den ingen Rig havde. Derimod maatte man, naar den havde Rig og den laa overende, sætte den i Bevægelse, naar den skulde reise sig. Denne Bevægelse vil i Storm rimeligvis Bølgerne give den. Det Vand, den indtog under Overhalingen, randt i nogle Dieblik ud igjen, da den havde reist sig, saaledes at den er ligesaa umulig at fylde med Vand, som Danaidernes Sold.

Ved Ildebranden i Lindesberg, en By i Nærheden af Orebro, blev 27 Gaarde, deriblandt flere offentlige Bygninger, lagte i Aske.

Den russiske Fregat Alexander Newsky, som ifjor strandede paa Jylland, skal nu søges optaget. Til dette Diemed bygges for russisk Regning et Jernfartøi i Rostock.

Jordfund. I Nærheden af Wisby, hvor nylig fandtes 11 Guldbrakteater (tynde runde Guldplader med Figurer), er nu atter gjort et stort og mærkeligt Fund af Guld- og Sølvringe, Mynter m. m. Sagerne fandtes 4 Tommer under Jordskorpen mellem 4 Graastene, som stode paa Kant, og med en lignende Sten som Overtækning.

S. Skougaard, som for nogle Aar siden forlod Norge og imidlertid har vundet et Navn i Udlandet som anerkjendt Sanger, er nu kommen her til Byen, hvor han agter at give nogle Koncerter.

En Skonnert drev forleden Dag paa Grund ved Alunværket, idet Varptouget sprag.

Den nuværende Krigsminister Rocolius i Nordamerika begyndte sin Levnetsbane som — Kulbrænder.

Guldminer af usædvanlig Rigdom ere atter fundne i Kalifornien; men Veirlaget er saa haardt, at man ikke kan arbeide i Minerne mere end 5 Maaneder af Aaret. Stedet ligger paa 61° nordlig Bredde.

Om den kommunale Stemmeret i Sverige, som vi i vort Gaarsblad redegjorde for, skriver Göteb. H. och S. Tidn., idet den udtaler sin Glæde over, at Rigsdagen endelig har taget det første Skridt til en rimeligere Ordning: „Den vedtagne Ordning gjælder imidlertid kun Byerne. Godt havde det dog været, om ogsaa Landherrederne havde opnaaet en billigere Stemmeretsfordeling. Der findes mange saadanne Herreder, som beherskes med absolut Magtfuldkommenhed af en eneste Rigmand (!). — — Havde Udjevningen denne Gang blevet udstrakt ogsaa til Landsbygderne, skulde Agitationen om Forandring i Stemmeretten sandsynligvis været standset for længere Tid, og have overgivet Sagens Gjennemførelse til det stille Arbeide, som alene er istand til at berede Veien for Ligheden. — Arbeidet for Folkets Oplysning og et almindeligere, jevnere Velvære. Det er den skarpe Modsætning mellem Dannelse og Vankundighed, mellem Velstand og Fattigdom, som langt mere end Herskesyge og Standsfordomme vækker Frygt for Stemmerettens Udvidelse. I samme Mon, som disse Modsætninger fordunkles, bliver den omhandlede Reform saavel mere berettiget som lettere at gjennemføre.

Trælast i Glommen-Vasdraget. I de sidste Dage har, ifølge „Hedem. Amtst.", den almindelige Mærkning for de forskjellige Trælasthuse foregaaet, og Tømmerlunnerne ligge nu og vente paa, Flommen skal komme og tage dem. Af Oplysninger, som ere os meddelte, fremgaar, at Glommendraget iaar leverer ca. 50,000 Tylter mere Tømmer end før, altsaa ikke saa langt fra 300,000 Tylter foruden den ikke ubetydelige Mængde, der pr. Jernbane er bragt til Vinger og herfra gaar i Elven.

— Fra Solør skrives i samme Blad: Dette har været en ualmindelig mild og letført Vinter, som har gjort, at Tømmerdriften, der i dette Foraar nu maa ansees for afsluttet, har gaaet meget rask fra Haanden, og som Følge heraf er store Kvantiteter i denne Vinter fremdrevne, ja større end almindelig. Det har nu allerede i mange Aar været klaget over, at Skovene paa disse Kanter aldeles ruineres; men det er ubegribeligt, hvorledes Tømmermasser for hvert Aar er i stadigt stigende.

Saameget Tømmer, som der iaar er fremdrevet heri Distriktet, kan man neppe noget Aar før mindes at have seet ved Vanddragene, og det Mærkeligste ved Sagen er, at der endnu findes Last, i ikke ubetydelig Mængde, hørende til de større Dimensioner. Lastehandlerne siges ogsaa nu at være saa opfyldte, at enkelte Efternølere, der endnu ikke havde skredet til Salg, har været i Forlegenhed for at blive af med Lasten til salgbare Priser. Dette stikker formodentlig for en Del deri, at Lastehandlerne helst ønsker at kjøbe St. Hans, eller førend Driften begynder, imod da oprettende Kontrakt med behørige Klausuler om Mulkt- eller Skadeserstatningsansvar for hver manglende Tylt. Derved kommer Sælgeren saameget mere i Kjøberens Magt og maa ofte tage tiltakke med den Behandling han faar, hvilken ikke altid er af den bedste. Feret svinder nu væk, og Veiret er mildt. Saaledes er der iaar de bedste Udsigter til en god og tidlig Vaar. Dette kunne ogsaa tiltrænges, da Beholdningen af Foder paa mange Steder snart er forbi, og de Faa, som har Noget at sælge, holde stive Priser, nemlig for Halm ca. 2 Spd. og godt Hø omtrent 3½ a 4 Spd. pr. Skpd.

Undersøgelse af Forholdene ved Skreifiskerierne i Nordmøre og Fosens Fogderier. (Slutning fra Gaarsbl.)

For Nordmøres, som vel ogsaa tildels for Fosens Vedkommende turde det nok være Tilfælde, at en Deling af Fiskehavet til de forskjellige Redskabers Brug vilde møde endogsaa yderligere Vanskeligheder, end som i sin Tid reiste sig i Lofoten. Ikke at tale om, at en saadan Foranstaltning her skulde være paa engang ganske fra nyt af at fremtvinge ved Lovbud, — ogsaa Havbundens forskjellige Beskaffenhed og Fiskets forskjellige Gang kommer i Betragtning. Først i Fisket søger i Regelen Skreien nær under Land, neppe en halv Mil ude, medens den senere trækker sig udover 2 a 3 Mile og længere fra Kysten. Men Havbunden er ikke nogenlunde jevn, det er paa spredte Grunde, at Fisken holder sig, og fra et og samme Vær kan det være nødvendigt at ro ud i ganske forskjellige Retninger, alt eftersom Fisken staar nærmere ved eller længere fra Land. Delingen maatte saaledes ialfald komme til hyppigen at forandres, om den ikke skulde komme til at lægge utænkelige Hindringer for Bedriften.

Netop den anførte Omstændighed, at Fisken holder sig paa de enkelte spredte Grunde, hvorved Fiskerne nødvendigvis finde sig indskrænkede til mindre Udstrækninger paa Havet, er det vel imidlertid, som under de senere Tiders stærke Tilvæxt i Fiskernes Antal har fremkaldt Ønske om, at Noget maatte gjøres til at formindske Skadelidelsen ved Redskabernes Kollisioner, imedens Almuen selvfølgelig ikke har let ved at gjøre sig et Begreb om Vanskelighederne, som stille sig mod det Slags Forføininger.

Med Hensyn til de gjorte Forslag om, at Garnbrug ikke skulde tillades i den første Del af Fisketiden, er det ogsaa at mærke, at det er netop først paa Vinteren, at Skreien pleier at søge langt ind, og at Garnbruget saaledes netop paa den Tid drives med størst Fordel. En Bestemmelse i nævnte Retning vil derfor komme til stærkest at berøre de længst inde liggende Vær, som t. Ex. det store Fiskevær Veiholmen paa Smølen, hvor Garnbrug fortiden kanske er

mere udviklet end paa noget andet Sted, og fra hvilket gjerne et ikke ringe Antal Fiskere pleie længere ude i Fisket at flytte til Bratvær og andre Steder, hvis Beliggenhed gjør det lettere derfra at søge Skreien længere tilhavs. Ifald det af Hensyn hertil skulde findes tjenligt at lade Tiden for Garnbrugets Begyndelse være forskjellig paa de forskjellige Vær, afhængig af den paa hvert enkelt Sted af den forsamlede Almues Bestemmelse, saa maatte dette nødvendigvis medføre, at man ikke kunde blive staaende ved Havdeling mellem de forskjellige Redskaber alene, men ogsaa mellem Brugerne alt efter deres Tilholdssteder paa Land, da i andet Fald de forskjellige Regler vilde komme til at krydse hverandre. Det vil sige, man skulde igjen komme til at gjøre Forsøg med det hele indviklede Maskineri, som var opstillet i Lofotloven af 1816.

Da Snøresfiskeriet under de korte Dage i Fiskets første Tid ikke kan give synderligt Udbytte paa mere veirhaarde Streg, vil et Forbud mod tidligt Garnbrug selvfølgelig blive overmaade føleligt for de Garnfiskere, som ikke se sig istand til ogsaa at anskaffe Liner. Men, at Ønske om Garnbrugets Indskrænkning kan være almindelig tilstede hos den Mængde Fiskere, der ikke drive sammen, er vistnok ikke Andet end, hvad der gjentager sig i alle lignende Forhold.

At saadant Ønske er kommet til Udtalelse paa en tilsyneladende saa vegtig Maade, som skeet er i flere af de af Fogden i Nordmøre indhentede Erklæringer fra Formandskaber tør maaske finde sin væsentligste Forklaring i Forhold af samme Beskaffenhed som de, der ere forklarede i den nærværende Sag ligeledes vedlagte Skrivelse af 25de Januar 1865 fra Fosens Foged til Søndre Trondhjems Amtmand, hvori det nemlig er oplyst, hvorledes den i Forordning af 21de December 1792 Kap. 2 § 3 indeholdte Regel om Fastsættelsen af Termin for Garnbrugets Begyndelse søges benyttet af de større Gaardbrugere i Aafjord, Bjugn o. fl. St. til saavidt muligt at hindre Garnbrug, idet de nemlig ikke drive Fiskeri som Hovednæring, men alene leilighedsvis, naar det slaar til ved deres Hjemsteder, og derfor ikke ere forsynede med de kostbare Garnredskaber.

Ligesom det ogsaa stemmer med, hvad jeg havde Anledning til at bringe i Erfaring, at den Del af Almuen i Nordmøre, der alene eller hovedsagelig bruger Garn, ingensomhelst Indskrænkninger ønsker i Henseende til Redskabernes frie Benyttelse, hvorimod Linefiskerne hvis Redskab er det svagere, gjerne ville have Garnbruget, saavidt mulig hemmet, og at den raadende Anskuelse paa de forskjellige Steder rette sig efter, hvilket Redskab er det almindeligste, saaledes viser det sig derfor, at de nævnte Udtalelser fra Formandskaberne ikke ere samstemmige. Den fra Kvernæs t. Ex. fraraader allesomhelst Detailbestemmelser, altsaa ogsaa Forbud mod tidligt Garnbrug — i Kvernæs er Fiskeriet Hovednæring og Garnbrug almindeligt.

Endelig tør det være at antyde, at, i Tilfælde Loven skulde tillægge Almuen Rettighed til paa de forskjellige Steder at sætte Termin for Garnbrugets Begyndelse eller at afgive andre Bestemmelser til dets Indskrænkning, saa vilde det dog paa Grund af Eiendomsforholdene i Regelen ikke blive Fiskeren, men Væreieren, som kom til at faa den afgjørende Stemme for de fleste Steders Vedkommende i Nordmøre og Fosen; thi det er og vil vel blive Eieren uforment alene at indtage paa Været Brugere af det Redskab, som han finder at være mest fordelagtigt, og jeg skal tillade mig exempelvis at anføre, at paa Veiholmen (i Nordmøre) er Garnbruget paa den Maade gjort saagodtsom eneraadende, paa Sulen (i Fosen) derimod Haandsnøret.

Storthinget.

Fredag den 16de April holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Det stod tilbage fra igaar at afgjøre 20de Post i Indstillingen fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Bevilgning til oprettendes Undervisningsanstalter i Kristiania og Bergen for Almueskolelærerinder. O. Velde fastholdt sine tidligere Udtalelser. Han troede ikke, at man ved Udtalelserne igaar i ringeste Maade havde bevist Nødvendigheden af eller Trangen til saadanne Skoler for Landets Vedkommende; man havde kun vist, at man i Kristiania havde havt Brug for de der uddannede Almueskolelærerinder. Brandt havde inden Komiteen ikke kunnet være med paa at indstille denne Post til Bevilgning, og han var ikke ved senere Udtalelser bleven rokket i sin Mening; naar man havde indvendt, at den praktiske Uddannelse var ligesaa nødvendig for Kvinden som Manden, saa ansaa han dette høist tvivlsomt; thi hun vilde aldrig blive Bestyrer af nogen Skole eller ansat som Enelærer. Forresten vilde han ikke være med paa at lede Kvinden ind paa denne Vei, da han ansaa den for at være for anstrengende for hende. Han troede, Kvinden bedst passede i det huslige Liv, og kunde hun der tilfredsstille de Fordringer, man havde til hende, troede han Samfundet bedst vilde trives og være mest tjent med hende. Bentsen fremhævede, at der her var Tale om Kvinden var skikket som Almueskolelærerinder eller ei. Han troede, der ikke kunde være Tale herom uden for Byernes Vedkommende og endog der med temmelig betydelig Indskrænkning, og han betvivlede der til denne Virksomhed var nødvendigt eller ønskeligt nogen seminaristisk Uddannelse; disse Kundskaber kunde hun bedre erhverve sig paa anden Maade. Naar man havde sagt, at det vilde tjene til at afhjælpe den Arbeidsløshed, som herskede blandt Kvinden, saa var han paa ingen Maade enig heri; thi han troede, at de Kvinder, der meldte sig hertil, paa mangfoldige andre Maader kunde finde Beskjæftigelse. Olafsen havde næret mange Betænkeligheder ved denne Post, men var dog kommen til det Resultat, at burde stemme for den; thi han mente ikke, man fik nogen ret folkelig Almueundervisning, før man fik Kvinder ind som Lærerinde. Provst Jensen vilde stemme for denne Post, naar man fik omorganiseret Seminarierne, saa man fik dem til at virke som Folkehøiskoler, men som Sagerne nu stode, var han fuldkommen enig med Bentsen, og det var ikke med Føie sagt igaar, at de, der stemte mod Kvindens Virksomhed paa dette Felt, stemte mod Kvindens Uddannelse. J. Sverdrup troede, at naar man først havde bevilget Midler til disse to Skoler, vilde man snart faa flere; thi det gik ikke an, naar man paa denne Maade tog fat paa Sagen, at indskrænke sig til to saa langt fra hinanden liggende Skoler. Paa den anden Side syntes han dog, man maatte gjøre Noget i denne Retning; thi han vilde saa gjerne som Nogen skaffe vore Almueskoler gode Lærere, og man stod jo her ved noget Nyt, som man burde prøve; han vilde derfor fremsætte et Forslag saalydende: „Til Udgifter ved at uddanne vordende Lærerinder i praktisk Undervisning i Almueskolen samt til Prøver for saadanne Lærerinder, stilles en Sum af 600 Spd. til Regjeringens Raadighed, saaledes at 150 Spd. skulde anvendes i hver af følgende Stiftsstæder: Kristiania eller Hamar, Kristiansand, Bergen og Trondhjem". Jaabæk kunde ikke være enig i det sidst stillede Forslag, da han troede, det stillede Veien alt for vid til senere Bevilgninger. Han troede, man burde vente med dette, indtil man fik ordnet Almueskolerne paa Landet saaledes, at Lærerinder kunde ansættes der, hvor man havde en Lærer. Steen vilde stemme for den videst gaaende Bevilgning, men ansaa paa den anden Side Sverdrups Forslag for at være en ikke ringe Imødekommen af den til Grund for Forslaget liggende Tanke. Schultze vilde fremdeles stemme for Bevilgningen, idet han ansaa en saadan Skole i de større Byer ligesaavel at være til Gavn for Byen som det nærmeste Distrikt, og dersom Skolen viste sig heldbringende, kunde man jo senere oprette Skoler paa flere Steder, som vare billige Opholdssteder for Eleverne. Han vilde helst stemme for Indstillingen, men hvis ikke den skulde gaa, da naturligvis for Sverdrups Forslag. Richter vilde helst stemme for Sverdrups Forslag, som han ansaa for det rigtigste, da det gav Kvinderne, hvad de med Rimelighed kunde forlange, nemlig Kundskaber og Anledning til at vise sig i Besiddelse af saadanne. Irgens imødegik som Forslagsstiller flere af de senere fremførte Ytringer. Vogt oplyste, at Tilstaget af danne Kvinder i Byerne i de senere Aar havde stærkt tiltaget, uden at Staten havde grebet ind, men ansaa det tvivlsomt, om saa fremdeles vilde ske, naar Staten begyndte at virke her. Augustinussen var fremdeles mod Bevilgning i denne Retning. Løberg oplyste, at man paa hans Kant af Landet i mange Aar havde havt Lærerinder i Skolerne, og at man havde været meget vel fornøiet med dette Forhold. Han ansaa det meget gavnligt og ønskeligt, om man kunde gjøre Noget i denne Retning og troede ikke, man længere burde vente med Bevilgningen. Helst vilde han stemme for Indstillingen, men i Mangel deraf for Sverdrups Forslag. P. Viig vilde stemme for Indstillingen. Yderligere Bemærkninger gjordes af Steen, Bentsen, Richter, Schweigaard. Sagen optoges derpaa til Votering med følgende Udfald: 1) Komiteindstillingen forkastedes med 60 St. 2) Sverdrups Forslag bifaldtes med 54 mod 48 St.

Post 21: Som Bidrag til høiere Almueskoler og Lærerskoler bevilges 11,000 Spd. aarlig under Betingelse af: a) at Skolernes Planer approberes af Kongen, eller hvem han dertil bemyndiger, og b) at intet Bidrag maa komme de Byer tilgode, hvor der findes lærde Skoler eller forenede lærde og Realskoler. Post 22: Til Foranstaltninger nærmest sigtende til at bibringe Lapper og Kvæner Kyndighed i det norske Sprog bevilges af Oplysningsvæsenets Fond 2800 Spd. aarlig, hvoraf 840 Spd. til Fripladse ved Tromsø Skolelærerseminarium for indtil 12 Elever, som ved Optagelsen have fuld Færdighed i det norske Sprog, og forpligte sig til at tjene som Lærere i de blandede Distrikter i Tromsø Stift med det særlige Formaal, at bibringe Lapperne og Kvænerne Kyndighed i Norsk. De nævnte Fripladse oprettes først fra den Tid, at den nuværende Lærerskole i Alten nedlægges. Post 23: Til Nyt Magazin for Naturvidenskaberne og Universitets- og Skoleannalerne bevilges 230 Spd. aarlig. Post 24: Som Bidrag til Sprogforskeren Ivar Aasen bevilges 400 Spd. aarlig indtil Storthinget anderledes bestemmer.

Posterne 21—24 bevilgedes enstemmig uden Debat.

Sag No. 2. Andragende fra S. Hansen om Eftergivelse af Restbeløbet af hans Gjæld til Laane- og Diskonteringskommissionen i Bergen. Vedtoges tilstillet Budgetkomiteen.

Sag No. 3. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende den kongelige Proposition om Indkjøb af Lokale for Postkontoret og Telegrafstationen i Kristiania.

Komiteen har taget det Lokale i Diesyn, der for Tiden benyttes til Postkontor, og den maa være enig i, at det ikke afgiver saadant Rum, at man derved i længere Tid kan være tjent, skjønt man vel imidlertid kan hjælpe sig dermed. Den har imidlertid Betænkelighed ved at anbefale Kjøbet af Gulbransons Boes Gaard og bemærker Følgende:

1. Eiendommens Bygninger ere brandtaxerede for . . .	30,880 Spd.	= ß.
Hertil kommer de brandfrie Kjælderes Taxtsum . . .	5,930 —	= =
og Taxtsummer for Tomter, der er 3761 □ Alen . .	21,813 —	96 =
Tilsammen	58,623 Spd.	96 ß.

Den betydelige Andel af Eiendommens Værdi, der saaledes falder paa Tomten, finder en naturlig Forklaring i den Omstændighed, at dens Beliggenhed paa Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johansgaden er en af de for Handelen fordelagtigste og værdifuldeste i Kristiania. Det maa vistnok indrømmes, at denne Beliggenhed ogsaa for Postkontoret og Telegrafstationen er meget bekvem; men det maa dog ansees for sandsynligt, at man maatte finde en for disse Øiemed tjenlig Tomt, som kunde være at erholde for en mindre Kjøbesum. Uden at miskjende Vigtigheden af, at Postkontoret og Telegrafstationen i Kristiania ligger paa et Sted, der ikke er for langt fjernet fra Byens Centrum, kan det dog ikke betragtes som en Følge heraf, at man skal vælge en af de kostbareste Tomter i Byen til disse Lokaler.

2. Ved Beregningen af Udgifterne er der for Skatter og Vedligeholdelse kun anført 1 pCt. af den Sum, som Eiendommen vil koste, nemlig 60,000 Spd. Komiteen kan dog, efter de almindelige Erfaringer om, hvad offentlige Bygningers Vedligeholdelse koster, ikke anse 1 pCt. tilstrækkelig til Skatter, Assurance- og Vedligeholdelses-Omkostninger, men antager, at man snarere maa regne disse Udgifter til 2 pCt.

3. Det er i Foredraget anført, at den Del af Gaarden, der støder til Konsul Petersens Gaard, er sunket noget, og der viser sig ogsaa i Muren nogle temmelig betydelige Revner. Arkitekt von Hanno har anslaaet Omkostningerne ved at reparere denne Skade til 200 Spd., og han tror ikke, at der er Grund til at befrygte, at det sunkne Parti fremtidig vil kræve uforholsmæssige Vedligeholdelsesomkostninger, medens han dog ikke anser Fundamentet under denne Del af Bygningen saa solid, at det bør belastes med Paabygning af en tredie Etage. Komiteen kan imidlertid ikke Andet end lægge nogen Vægt paa denne Mangel paa Soliditet ved Bygningen.

4. Forinden man bestemmer sig til at indkjøbe en Eiendom for Statskassens Regning, hvilket i Almindelighed har vist sig at lede til upaaregnelige Udgifter, bør det formentlig nærmere undersøges, om der ikke skulde være Anledning til at faa leiet et passende Lokale for længere Tid. I Betragtning af, at Postmesteren har erklæret sig villig til at afgive en saa betydelig aarlig Leiesum som 1500 Spd., synes det ikke at være usandsynligt, at et saadant Arrangement maatte kunne istandbringes, naar Fordringerne med Hensyn til Beliggenhed

en kommer, som endnu har større Indflydelse, som larmer endnu mere og siger noget andet."

„Jeg mener, saaledes opstaar Bysladder."

„Det er det samme."

„Nej, Far, langtfra."

„Godt, godt! tro Du, hvad Du kan; jeg tror kun, hvad jeg maa og jeg bryr mig ikke et Gran om, hvad Hans eller Grethe vil sige. Derom bryr sig bare elendige Hyklere og Kjeltringer. Fornuftige Folk lever, tror og hader for sig selv, ti de ved, at ialmindelighed kommer ingen uplukket igjennem. Ysteren har forvirret Hovedet paa Dig —. Skam Dig! Er det bedre at handle efter andres Grundsætninger end efter sine egne? Vist ikke. Det allerværste, Utilfredshed med sig selv, vilde være Lønnen for det. Du kan sige Ysteren det fra mig, naar Du selv er lens paa Grunde. Jeg vilde i dit Sted kile den fromme Pratmager, som driver alt foran sig med Ordsprog og Kraftslag, med Fornuftgrunde og Erfaringssætninger, saa han ikke mere skulde kunne røre sig! Endnu er ingen blevet virkelig bedre, som har bekymret sig om den saakaldte offentlige Mening. Af Utilfredshed med sig selv kan umuligt noget godt komme. Dog lad den Fugl flyve, Du kan selv tænke over det, hvis Du endnu ikke er bleven kjed af at tænke, som jeg dog ikke vil haabe, siden jeg har lært Ysteren at kjende som en usund Patron. Jeg bringer Dig alligevel noget Nyt fra en, som ikke staar synderlig vel anskrevet i den offentlige Mening, en, som Du vel endnu ikke ganske vil have glemt. Det er et Brev fra Klausmelker."

„Virkelig! Og hvad skriver han?"

Idet Sepp leverte Franz Brevet, sagde han: „Aabne det selv. Han har bare skrevet til mig paa Omslaget, at jeg skulde give Dig det uaabnet og ikke tale til noget Menneske om det."

omtrent 3 Timer senere træt og dryppende af Sved naadde Bjergets Top, over hvis Ryg Alpen (Græsgangen) hang ned paa begge Sider som en Sadel. Ved Foden af Bjerget, som imod Syd strakte sit Hoved ivejret, var endnu de sidste Spor af Vinteren, nogle Sneskred, at se, medens Vaaren, der forlængst havde forladt Dalene, nu fejrede sin skjønneste Fest i Liderne.

Alpen*) med de mange blomstersmykkede, af Alperoser omkransede Bakker, hvorover der om Natten syntes at være faldt en Regnbue, laa mellem endnu af Sne bedækkede dybe Dalfører og alvorlige, mørke Furruskoger som Juleglæderne mellem de uvenlige, dunkle Vinterdage. Fuglenes Sang afbrødes ofte af sammenstyrtende Snefaners Bragen og Vandets Brusen ophørte ofte en Tid lang, inden det fik banet sig en ny Vej gjennem Snedæmningen.

Dog Alpeverdenens Skjønheder er saa ofte og uovertræffeligt skildret, at det maa være nok ved denne Lejlighed at sige at selv Sepp glemte alle sine Beregninger og udbrød lydeligt: „Men dette er dog virkelig vakkert, storartet, herligt!" Og det var visselig meget af den Mand, som ellers kun holdt det Nyttige for skjønt og satte sin Glæde i det. Men da han hørte Lyden af sine Kobjelder, da havde han ikke længere nogen Ro. Saa hurtigt han kunde, ilede han henimod Buskapen, og Jæteren Franz maatte have set ham, ti med et Glædesraab sprang han ned fra en Højde og stod nogle Øjeblikke senere hos Sepp, der med Forbauselse havde set hans halsbrækkende Hop. „Nu, vel mødt, Jæter", sagde han og rystede hjerteligt hans Haand. „Du har allerede betydelig forandret Dig i disse tre, fire Uger. Tidligere har Mari ofte leet mig ud for min sorte Hud og jeg

*) Svarer til vore Sætersdale ved Foden af de høje Fjelde.
Overs.

„Et digert Brev", bemærkede Franz, idet han hastigt rev det op.

Begge satte sig paa en liden Bakke og Franz læste:

Hopfenbach, den 16de Juni 1859.

Kjæreste Ven!

Du har altid været mig kjær. Ogsaa fjernt fra Dig har jeg atter og atter tænkt paa Dig og ønsket, at Du og Marianne ikke ganske vilde forglemme mig. Du har det endnu godt hos Fader og Moder! Hvis ogsaa min Moder endnu havde levet, vilde det neppe være kommet saalangt med mig. Nu, jeg vil ingen dadle uden mig selv. Jeg har ikke villet rette mig efter dem, med hvem jeg skulde leve. Man bliver alligevel hvert Aar en Smule klogere og Erfaringen stækker Vingerne paa Ungdomsmodet. Kunde jeg saavist leve mit Liv om igjen fra mit fjerde Aar, saa skulde Klausmelker ikke mere blive Tjenestegut i Hopfenbach. Min Fader vil kanske endnu ikke høre noget om mig, derfor skriver jeg Dig til. De faa Skilling i Postpenge for et Brev vil ikke angre Dig, hvormeget Bregenzerwalder, Du end kan være blevet.

Fremforalt vil jeg fortælle Dig, hvorledes det er gaat mig, siden jeg forlod Fædrenehuset.

Penge har jeg ikke havt nogen af som er Omtale værd; med Betleriet har det gaat daarligt, og da jeg traf en Mand, der ofte plejede at have Kjyr hos os paa Foder, spurte jeg ham, hvor man skulde melde sig for at blive Grænsejæger. Jeg tænkte virkelig paa det. Men Manden raadde mig fra det, og tog mig selv i Tjeneste. Den Slyngel! Han mente, man kunde gjøre med Klausmelker, hvad man vilde. Arbejde maatte jeg sent og tidligt og sulte som en Kirkerotte, og Lønnen strakte knapt til at holde mig med Skotøj.

ikke indskrænkes til en altfor snæver Kreds. Da det ikke er oplyst, hvilke Fordringer der i denne Henseende ere stillede, kan Komiteen heller ikke ansee dette Spørgsmaal fuldstændig afgjort ved de hidtil anstillede Undersøgelser, der anføres ikke at have ledet til noget Resultat.

Komiteen har bragt i Erfaring, at der er Anledning til at faa kjøbt forskjellige andre Eiendomme, om hvis Anvendelse til Postkontor og Telegrafstation der kunde være Spørgsmaal, navnlig Professor Heibergs Gaard paa Hjørnet af Karl Johansgaden og Rosenkrantzgaden, Larsens Gaard i Torvegaden ligeoverfor Hypothekbanken og D. Graahs Gaard i Kongensgade. Et Tilbud af Professor Heiberg i denne Anledning vedlægges. Ligesaa vedlægges en Skrivelse fra Apotheker Thaulow til Komiteen, indeholdende Tilbud om Salg af en ham tilhørende Byggetomt. Komiteen antager imidlertid, at det ikke paaligger den at ytre nogen Mening om, hvorvidt der er Grund til at indlede Handel om nogen af disse Eiendomme, hvilket heller ikke kunde ske, uden at Eiendommene bleve undersøgte af en bygningskyndig Mand. Dersom Storthinget bifalder Komiteens Indstilling, saa vil det derved alene være afgjort, at man ikke vil indlade sig paa at kjøbe Gulbransons Boes Gaard for den forlangte Pris, og det kan da blive Gjenstand for nærmere Forhandling og Undersøgelse ved Regjeringen, hvad der forøvrigt kan være at foretage ved Sagen.

I Henhold hertil tillader Komiteen sig at indstille: Den kgl. Proposition om Indkjøb af Grosserer H. Gulbransons Boes Gaard for en Sum af 54,000 Spd. til Lokale for Postkontoret og Telegrafstationen i Kristiania, bifaldes ikke.

Schweigaard optog den kgl. Proposition og fremholdt Vigtigheden af, at en saadan Bygning laa paa et Sted saa bekvemt som muligt, samt at man havde egen Gaard, saa man ikke idelig kunde nødsages til at flytte fra et Sted til et andet. Aall henholdt sig i det Væsentlige til Komiteen. Komiteen var ogsaa af den Mening, at man burde skaffe bedre Lokale, men troede ikke, det burde ske paa den Maade, at man kjøbte Hus der, hvor det var aller kostbarest. Postmester Hansen ansaa Sagen for at være af stor Vigtighed for det hele Land paa Grund af den Masse Breve, som gaa igjennem Kristiania Postkontor. Hvad 2den Etage angik, da var den saa bekvem til Telegrafkontor, at Telegrafdirekteren har sagt, det var ham umuligt, om der skulde bygges, at give Udkast til noget bedre, end han her havde for sig. Desuden fandt han Kjøbesummen meget billig. Smith-Petersen udtalte sig imod Amtmand Aall, idet han ansaa det for at være den bedste Økonomi at kjøbe de bekvemmeste om end dyreste Gaarde. Desuden var det saa meget heldigere at være Eier end Leier. Ved Votering mellem Indstillingen og den kgl. Proposition bifaldtes den første mod 13 St. (Fortsættes.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det sydlige Norge, sterkest i Mandal, hvor det staar lavest. Østlig til nordlig Vind med faldende Temperatur, Regn og Taage fra Sandøsund til Skudesnæs, opklaret i Kristiania og nordenfor Stat. Stille Veir med Taage i Bodø.

Udsigterne ere paa Østlandet til nordlig Vind med opklaret Veir og Nattekulde.

Blandinger.

En Mand i Tennessee i Amerika har sat sig i Hovedet, at en ny Syndflod er ivente. Han lader nu bygge en Ark med 6 Dæk med en Afdeling for hvert Slags Dyr, undtagen Orme.

Kristiania Torvpriser
den 16de April 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2	72	2	96
Do. Vold	2	„	2	48
Halm af Rug	„	96	1	„
Do. - Byg	1	48	1	96
Do. - Havre	1	36	1	48
Havremel	7	„	7	60
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	78	„	90
Do. - Tønde	1	36	1	60
Byg	3	72	4	„
Havre	2	48	2	72
Smør pr. Bpd.	2	48	2	96
Talg	1	12	„	„
Flesk	1	12	1	36
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	„	108	1	24
Tiur	„	96	„	„
Aarhane	„	48	„	„
Ryper	„	12	„	16
Hjerper	„	18	„	20
Birkeved pr. Favn	3	„	„	„
Furuved	2	24	2	48
Granved	2	„	2	12

Bekjendtgjørelser.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de s. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgaden No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „Anker" Liniens 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinlige indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers**,
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen i Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:
To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen.
Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Kronsædelinfrø, Thimothei, Kløver (rød) **og Alsike** anbefales.
O. H. S. Fegth.
Brogaden.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	- -	20	-	—
Guldtapeter	- -	48	-	—
Fløielstapeter	- -	72	-	—

Jernbanespader

billig hos O. H. S. Fegth.

Norske Jernplader

til Fabrikpris. O. H. S. Fegth.

Steentøi.

De mest brugelige Sorter Steentøi anbefales til billige Priser. O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos
O. H. S. Fegth.

Dansk Smør

à 8 Sk. pr. Mrk., i Partier 7 Spd. pr. ¼ Td.
Joh. P. Paulsen,
ved Vaterlands Bro.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. **Johannes Brun.**

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, Rum, Genever, forskjellige Sorter Punsche samt reneste krydret Brændeviin udsælges fra
Johannes Brun's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode **Arac-Punsch** udsælges fra
Johannes Brun's Butik.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Tilkjøbs forlanges.

En brugt 1 Hests Arbeidsvogn samt en brugt, men god Ridesadel ønskes kjøbt. Expeditionen anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.
NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Der sidder han nu paa et omvendt Melkespand og bider paa Neglerne, din Faders stolte Disipel. Vaagner Virkelysten, kan han læsse af Halm og sin Harme kan han give Luft paa haardt Brød — ja, Du fromme Bregenzerwaldersind! Verden er stor og skjøn, men man skulde have noget at staa paa for derfra at se alt eller noget. Dog, hvad nytter det at fortælle Dig om alle de Erfaringer, en maa gjøre, naar han som jeg er uden Venner, uden Kredit, uden Penge, ja, uden en anstændig Kjole. Du kjender mit Stivsind godt nok til at vide, at jeg ikke straks lader Modet synke. Du kan tænke Dig, hvorledes jeg tumlede mig om, efterat jeg forlod Manden, og Du kan selv forestille Dig mine Veje, naar jeg siger Dig, hvorledes de førte mig. Fader har intet lader mig lære; jeg havde Lyst paa dette og hint, men kunde intet gjøre uden være glad, da jeg endelig fandt Arbejde i en Fabrik. Nu var jeg saa fri som jeg vel kunde ønske. Jeg var alene for mig selv der og ingen bekymrede sig om mig uden de, hvem jeg skyldte Penge og det var ikke mange. Ingen tror en af os; overalt er han fremmed, og det vilde være til at blive gal over, hvis man ikke engang imellem havde sig en Lystighed. Hvorfor ikke? Du gode Vigehoved! Man støder nu og da paa et og andet, som ikke saa let vil gaa ned; saa skyller man det ned, og skulde ogsaa Fornuften følge med, saa har det ikke noget paa sig, den kommer tidsnok igjen.

Ved vore Lystigheder findes der altid nogle Pratmagere, som har foresnakket os en hel Del om Kumismus (Kommunisme) eller hvad den Ting heder. Nu og da har Politiet hentet en og anden, og da hedte det: at det var sociale Tilstande, og at man burde rejse til Amerika, hvor der ikke gaves saadanne Tilstande. Jeg har ikke rigtigt kunnet begribe Sammenhængen med disse Tilstande og Politiet, men jeg kunde nok have Lyst til at gaa til Amerika; slettere

har da gjerne sagt: Sort er vistnok ikke vakkert, men det er ialfald varigere end hvidt. Nu vilde den gode Moder blive hel forbauset, naar hun saa, hvorledes de sidste Ugers Solsteg har behandlet din smukke, hvide Hud. Bliver det saaledes ved til Høsten, vil Du ganske miste dit Pigehoved, og man vil bare paa de blaa Øjne kunne i Dig gjenkjende din Moders Søn."

„Naar jeg bare er hende lig i det gode og rette, kan det være det samme, om jeg er sort eller hvid", svarte Franz. „Men hvorledes lever hun? Er hun frisk og tilfreds?"

„Ja, ja, alt vel, kun for din Skyld har hun været ængstelig under det langvarige Stygvejr."

De gik nu hen til Kjyrene, som næsten vadede tilknæs i Græsset og fredeligt gik og aad. Sepp spurte om hver enkelt: hvormeget Melk den gav og hvorledes den holdt sig? Derpaa vilde han fortælle om, hvorledes det gik med Høet, men det havde Franz set fra Alpen; han spurte derfor straks, „hvad nyt der ellers gaves?" Saadan en Sætersmand mener bestandig, at de, som kommer fra Landsbyen, maa have alle Lommer fulde af Nyheder. Men Sepp vidste ikke at berette noget andet end om sin Strid med Barthle og om Ørneværtens Plan at bygge en Sag. „Idag", sluttede han sin Meddelelse, „gaar han formodentlig om i Byen med en Bog, hvori han lader enhver underskrive en Erklæring om, at en ny Sag vil være af stor Nytte for Kommunen, naturligvis med Undtagelse af den, der er Ejer af den gamle."

„Det vil sikkert gaa godt for ham, ti ingen Ting gaar lettere blandt Bønderne end at samle Underskrifter, naar det ikke koster noget. Enhver skriver under næsten, hvad det skal være, naar man hjemme hos ham beder ham om det ligesom overhovedet Enkeltmand sjelden vover at modsige. En

alene er i Regelen altid saa vek, saa føjelig som Ore- (Older) Ved, men Mængden saa stiv som Bøg. Et tydeligt Bevis for, at Mennesket egentlig vilde være ganske godt, en gjennemgodslig Karl, som bare holdes tilbage af Mængden og den store Hob og gjør og lader, hvad han aldrig som Enkeltmand vilde gjøre og lade. Det vilde sikkert være en let Sag at gjøre denne og hin til et fornuftigt Menneske, naar man bare havde ham alene; men med Hoben lader sig intet gjøre."

„Kanske", sagde Franz, „men det har ogsaa sit gode og det er et Held for os andre, at den enkelte ikke kan bringe alt istand, som han kunde ønske. Østeren møder altid mine Verdensforbedringsplaner med den bekjendte Sætning: Jesus valgte tolv Apostler, fordi han som Gud vel vidste, at en eneste ikke kan forstaa og udrette alt."

„Mange Ho'der, mange Sind!" mente Sepp.

„Men der gives dog ingen dummere Dyr end Sauerne, som altid løber efter den, der bærer en Bjelde."

„Med dine Ordsprog og Kjærringvisdom lader jeg Dig ikke spille Mester. I de fleste Tilfælder har de gode Bønder det netop som Sauerne, hvilke de skjælder ud for Dumhed. Saaledes hader de eksempelvis Synet af enhver, der ikke er Hr. Pastorens Ven."

„Ved Du, hvorfor?"

„Javist: Præsten er Præst og —"

„Hyrden", faldt Franz ind, „Hyrden, som Menigheden betror sig til. Det er derfor intet Under, naar den offentlige Mening —"

„Skaan mig for Guds Skyld for det Galskab", bad Sepp. „Der gives ingen offentlig Mening. Hvad Præsten eller Forstanderen eller Ørneværten siger, er offentlig Mening, det vil sige: det gjenlyder i de tankeløse Hjerneskaller, til

Dagbladet.

No. 88. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 17de April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 3die Søndag efter Paaske:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas; Aftensang: Hr. Pastor Tandberg;
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen; Aftensang: Hr. Pastor Anderssen;
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund; Kommunion Fredag den 23de;
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor J. Brun;
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund;
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg; Aftensang: Hr. Kand. theol. L. Fog;
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen;
Vestre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Stang;
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tydsk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5;
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10; katekistisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5;
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Thinn;
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Ovdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Freds, Vesnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand“ (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 6—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll“ over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Hittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss“ eller „Foldin“ indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Sundsvall, den 15de April. Aabent Vand til Tjufholmen. Alnösundet og Stadsfjorden endnu kjørbare. Lastepladsene endnu stængte. 10 Graders Varme.

Wien, 15de April. „Presse“: Frankrige, Østerrige og Italien ere blevne enige om at tilbyde Paven en blandet Besætning i Rom under Konciliet.

Florents, 14de April. Michelli og Laporte have i Kammeret anmeldt en Interpellation om Rom og den udenrigske Politik. Ministerpræsidenten ønskede Interpellationen udsat til efter Budgettets Behandling, for at den administrative og finansielle Organisation kunde være sikret, for det Tilfælde, at Interpellationen skulde medføre Ministerkrisis. Interpellanterne erklærede at ville interpellere om den udenrigske Politik leilighedsvis under Budgetbehandlingen.

„Provinziale“ ytret megen Tilfredshed med Lavalettes Tale og anser den som sikker Borgen for Freden.

Washington, 15de April. Senatet har vedtaget en Naturalisations-Traktat med England.

London, 16de April. Underhuset har efter en længere Debat med 325 mod 229 Stemmer forkastet Forslaget om Kirkelovens Ajurnering paa 6 Maaneder.

Florents, 15de April. Nationalbankens Direktion har foreslaaet Forvaltningsraadet, at Bankens Kapital forhøies fra 100 til 200 Mill. Frs., og at Regjeringen forstrækkes med 100 Mill. til 5 pCt. imod at Tvangskursen ophæves.

Endnu et Ord om Skoledirektør-institutionen.

Der har i den senere Tid fra forskjellige Hold været bragt paa Bane Forslag til Inddragelse af Skoledirektørposterne. Tanken er nok fra først af opstaaet hos det Jaabækske Parti og motiveret fra det pekuniære Standpunkt. Nytten af Direktørernes Gjerning kan naturligvis ikke bestemmes efter Skillingen, og desaarsag har der fra nævnte Parti vist sig stærke Tvivl om Institutionens absolute Gavnlighed, idet der atter og atter har været fremholdt, at den koster Landet 7200 Spd. aarlig.

Partiet kan med Hensyn til dette Forslag rose sig af en usædvanlig Lykke. Det er blevet støttet fra en Side, fra hvilken det ellers sjeldent har opdaget Tegn paa Sympathier. Landets Geistlighed med Morgenbladet til Organ og Rygstød har nemlig adopteret Forslaget med en mærkelig Omhed og Iver, og selve Partiet, der saa ofte før er bleven beskyldt for Kortsynthed, Materialisme og Skillingskniberi, er i denne Anledning bleven hædret med Titel af „gode Økonomer“. Der gives altsaa, som man ser, idetmindste et Punkt, som Bondevenner og Bureaukrati mødes i inderlig Overensstemmelse.

Men er det sandt, hvad der paastaaes, at de politiske Synsmaader hos begge Partier ere saa aldeles grundforskjellige, saa synes allerede denne Omstændighed at maatte bringe Forslagsstillerne til at blive en Smule betænkelige. Allianecer afsluttes ialfald sjeldent, og allermindst med Modstandere, uden Haab om endelig Egenfordel, ja ofte er det netop gjennem Forbund, at den beregnende Kløgt søger at svække sin Modstander.

Men ligeoverfor denne paafaldende Samstemmighed gjør der sig imidlertid fra en anden Kant i herombandlede Anledning Opfatninger gjældende, stik modsatte hine Allieredes. Disse Synsmaaders Talsmænd ere fornemmelig Almueskolelærerne, og, tør vi tilføie, enhver Folkeven, der er istand til at opfatte Betydningen af, hvad det her egentlig gjælder.

I vor urolige Tid er der dog en Ting, med Hensyn til hvilken der synes at herske en almindelig broderlig Enighed, ialfald efter Udtalelserne. Alle synes at ville overbyde hverandre i at lovprise Nytten og Nødvendigheden af en god Folkeoplysning. Vistnok har der i den senere Tid, navnlig paa Samfundets høiere Lag, ved Tanken om, at de ringere Klasser muligens skulde blive trukne altfor langt ud af det Umyndighedens Halvmørke, hvori de hidtil have levet, og ved at fornemme den alvorlige Bevægelse i Folkelivet i Retning af Frigjørelse fra denne Tilstand, været ytret stærke Følelser af Uvillie og Frygt; men Ingen har dog endnu offentlig vovet at udgyde sin Harme over den egentlige og sande Aarsag til denne Massernes Opvaagnen til Selvbevidsthed. Thi hvad er vel Aarsagen? Hvorledes er Folket vaagnet op? Der skal dog ikke stor Forstand til at skjønne, at denne Gjæring, Summen og Bevægelse, som nu har afløst den gamle Dorskhed og Ligegyldighed, er Virkninger af de Straaler, som den aandelige Sol i de sidste Aartier gjennem et forbedret Skolevæsen har kastet over vort Fædreland.

Men, er det saa, — hvilken uhyre Betydning faar saa Folkeskolen! Og hvor vigtigt bliver det da ikke at faa dem indrettede saaledes, at de kunne være Folkets Lyskilder.

Skolens Sjel er naturligvis Læreren. Det er saaledes paa ham, at Skolens Frugter især beror. Men Læreren er, som vi alle Andre, et skrøbeligt Menneske, noget, som desværre altfor tidt synes at glemmes. Selve hans Gjerning er en Taalmodighedsprøve. Hvor nødvendigt bliver det da ikke, at han nu og da under sin Virksomhed føler sig kvæget ved en tilstrømmende mild Luftning af Opmuntring, Hygge og Støtte! Thi Læreren arbeider jo netop for Folket, og enhver Arbeidsherre fordrer jo det størst mulige Udbytte af Arbeidet. Men hvorledes kan Læreren præstere ordentligt Arbeide, naar ikke blot hans økonomiske Vilkaar for lang Tid har været afpassede efter Sultfodringens Princip, men han forøvrigt sættes ind i saadanne Forhold, at hans Stilling i sin Helhed bliver noget nær et Livegenskab?

Den nye Skolelov har heldigvis indført Bestemmelser, der tilsigte Forbedring i denne Retning, navnlig ved Oprettelsen af Skoledirektørinstitutionen. De hæderlige og dygtige Indehavere af disse Embeder have allerede vist sig som Lærerstandens oprigtige Velyndere og Forsvarere, ja, det har været udtalt, at Lærerne ansaa dem for sine „eneste Støtter“. Det er beklageligt, at der ikke kan siges det samme med Hensyn til Præsterne; men Forhandlinger i Skolekommissioner, Amtsmøder og Storthing afgive desværre hyppige Kjendsgjerninger herimod. Og nu skulle disse Mænd væk, og Lærerstanden atter indsnøres trangere i Tvangstrøien! Vi bede indstændigt „de gode Økonomer“ eller, som vi hellere ville kalde dem, Fremadskridningens Mænd, Folkets Mænd, om særdeles nøie at overveie Betydningen af et saadant Skridt, der utvivlsomt vilde være en stor Seier for Reaktionen. Thi at tvinge Lærerstanden atter ind i de gamle forladte Forholde for at prisgives de underordnede Authoriteters Vilkaarlighed — og vi ved, at de smaa Herrer ofte kunne være de urimeligste —, dette vilde naturligvis atter øve den fordærveligste Indflydelse paa Undervisningen; thi Fattigdom og Foragtelighed ere ikke heldige Betingelser for at løfte et Aandsarbeide eller for at skabe Tillid til de Sandheder, som Læreren i sin Stillings Medfør maa forkynde. Vi henstille til Besparelsespartiet at kapitalisere det Velfærdstab, som en saadan Tingenes Tilstand absolut vilde hidføre, og derefter at sammenholde Skjønsbeløbet med, hvad der nu fordres til Skoledirektørernes Aflønning, og vi tvivle ikke paa, hvilken af de to Summer, der for den uhildede Erkjendelse vil vise sig størst.

Der maa visselig kunne paavises en Mangfoldighed af andre Hensyn, som begrunder Nødvendigheden af hine Embeders Bevarelse. Mon ikke Almueskolevæsenet skulde være af den Betydning, at det behøvede en særskilt overordnet Authoritet? Kunde der t. Ex. ikke tænkes, at der fra en saadan Mand, for hvem Omsorgen for Skolevæsenet var stillet til Livsopgave, kunde udgaa et beaandende Initiativ til gavnlig Lovforanstaltninger, til Ordning og Ledning, til Opmuntring og Støtte af Skolens Anliggender saavel i det Smaa som i det Hele og Store? Mon der ikke ogsaa nødvendiggjøres en Kontrol med Anvendelsen af de Midler, hvilke, sikkerlig i aarlig stigende Skala, maa bevilges til Skolevæsenet?

I grel Modsætning til hint Forslag om Skoledirektørposternes Ophævelse staar den Maade, paa hvilken Folket i flere nordamerikanske Stater, navnlig Massachusetts, omfatte sit Almueskolevæsen. Kjærlighed, aarvaagen Pleie og utrolig Opofrelse er her fremtrædende Træk. Men, hvad vi Nordmænd fornemmelig har godt af at mærke os i dette Kapitel, er, at Indvaanerne i Massachusetts samstemme i den Mening, at Statens fortrinlige Folkeskolevæsen maa regnes som den vigtigste Løftestang til Opnaaelsen af det høie Standpunkt for Magt og Velvære, paa hvilket Befolkningen derstedes for Størstedelen befinder sig. Hvo tør paastaa, at ikke Aarsagen til den økonomiske Armod hos os, hvorover der fra alle Kanter klages, for en væsentlig Del maa søges i denne Smaahedsaand, denne Mangel paa Hjerterum, der saa jevnlig kommer tilsyne ligeover for Almueskolen, og af hvilken trangsynet Tænkemaade det her omhandlede Forslag vel ogsaa, ialfald fra en vis Kant, har sit Udspring?

Men den største Betydning, som knytter sig til Skoledirektørembedet, ligger dog rimeligvis i Fremtiden og er endnu ikke traadt op i Dagen. Fra denne Institution vil sikkerlig udgaa den fornemste Støtte for den i de senere Aar almindelig udbredte Opinion, som fordrer mere Plads i Almueskolen for den verdslige Oplysning. Vi tænke da først og fremst paa Naturfagene. Erfaring har lært, at Geistligheden ikke er virksomme Befordrer af denne Videnskab. Geistligheden maa ifølge sin Stilling hovedsagelig virke for den religiøse Uddannelse, og, saalænge som denne er den altoverveiende, ere Masserne jo vistnok ogsaa mest medgjørlige, ligesom Præstens Indflydelse i Skolen og paa andre Omraader hermed er sikret. Men over hele den civiliserede Verden er Kravet paa større Udbredelse af verdslig Viden forlængst sat paa Dagsordenen, og det vil ikke kunne afvises; thi den verdslige Oplysning er ligesaa nødvendig til at opnaa Dygtighed i Hverdagslivets forskjelligste Gjøremaal som til at muliggjøre en Nations politiske Opdragelse til fornuftig Selvstyrelse. Da vil man formentlig ogsaa faa et nu allerede udtalt Ønske opfyldt, nemlig at Skoledirektørposterne, saasnart Anledning gives, beklædes med Ikketheologer. Hermed er, som bekjendt, allerede i Sverige gjort en Begyndelse ved Udnævnelsen af den anseede Naturforsker Pajkull. Det synes unegtelig ogsaa, som om Stiftsdirektionens Sammensætning vilde være mere harmonisk, naar den t. Ex. bestod af en Theolog, en Jurist og en Naturkyndig.

Idet vi lægge særdeles stor Vægt ogsaa paa det her sidst fremhævede, henstille vi frimodigt Sagens Afgjørelse til den Forsamling, der formentlig heller ikke i dette Spørgsmaal vil tabe de folkelige Interesser hverken i Nutiden eller Fremtiden af Syne. B.

Ogsaa Lidt om Jernbaneforbindelsen mellem Elverum og Støren.

Den Tid nærmer sig nu, da Bestemmelsen om denne for vort Land saa vigtige Kommunikationslinie skal fattes. Vi ville da haabe, at vort gjæve Storthing, der hidtil har vist sig frisindet og kjæmpet for Fremskridt, trods alle Skrig om fortykt Tilstand, og trods de mere eller mindre velgrundede Raab paa Sparsomhed, heller ikke denne Gang vil svigte sit vistnok vanskelige Kald i fremadskridende Retning, men om muligt bevilge til Banen.

Som man kunde vente i en saa stor Sag, har der nu i længere Tid været ført en heftig, ja rasende Kamp om, enten Banen skal gaa over Røraas eller Kvikne. Men en stor Del deraf synes at være en vel vidt dreven Kamp mellem Bygdeinteresserne, i hvilken Røraaspartiet synes tilbøieligt til at gjøre Myggen til Elefant. Imidlertid maa det ved en saa stor Sag som denne være af Vigtighed, at den sees fra flere Sider. Det har høilig forundret os, at — trods de mange Skriverier — den efter vor Formening hensigtsmæssigste Linie mellem Elverum og Tønset neppe er berørt. Ligesaalidt ere Vanskelighederne ved den opstukne Banelinie paapegede. Da vi have havt Anledning til at gjennemreise Glomdalen og dens Sidedale adskillige Gange, ville vi — uden at ledes af nogen Bygdeinteresse — udtale vor Mening, og den er, at den nu opstukne Banelinie mellem Elverum og Tønset nogetnær er den uheldigste, der kunde vælges. Den korteste, billigste og sikreste Linie mellem disse to Punkter vil være fra Leiret paa østre Side af Glommen, derpaa langs Renas Vestside og videre paa Vestsiden af Storsjøen, nordre Rena og Tysla til Fjeldskaret Jutulhugget, der ligesom af Naturen synes dannet netop dertil, og videre gjennem Lilleelvedalen.

Fordelene ved denne Linie synes at ligge saa tydeligt for Dagen, at enhver Uhildet skulde kunne se dem. Fordetførste er den opstukne Linie betydelig — mindst 2 a 3 Mile — længere, og dette burde vel ogsaa komme i Betragtning, naar der skal anlægges en Hovedforbindelse mellem det Sønden- og Nordenfjeldske, hvilken vil blive den store Pulsaare i vort Landkommunikationsnet. En anden Hovedgrund er den lange saagodtsom ubebyggede Strækning mellem Stor- og Lilleelvedalen, hvorimod intet Tilsvarende findes paa den østre Linie. Forholdene paa det nævnte Strøg vil vel neppe ligne de amerikanske, hvor der, saasnart en Jernbane bygges, ligesom ved et Trylleri opstaar Byer og tætbefolkede Bygder. En endda væsentligere Grund er de mangfoldige Tverelve paa Vestsiden af Glommen, af hvilke Mange sandelig ville lægge større Hindringer iveien, end de gode Ingeniører have forestillet sig. Men kanske man haaber, at Elvene skal blive borte ved at udelades paa Kartet? Det har virkelig forekommet os forunderligt, at, som før sagt, mange af Bielvene paa det over Banelinien udgivne Kart virkelig ere udeladte. Paa det i „Adressebladet“ tegnede Kart gaar Banelinien i den anførte Strækning kun over 7 Tverelve, medens det er aldeles vist, at deres virkelige Tal er mindst 15. Det sees tydeligt, at paa Strækningen mellem Grundset og Aamots Kirke ere baade Øksna og Aasta udeladte; men begge disse ere i Flomtiden rivende og forandre ofte deres Løb — især i deres nederste Del. Da Kartet er saa lidet, kan Navnene paa de andre Elve,

der ere udeladte, ikke med Sikkerhed opgives. Havde endda Banen — trods dette — paa hele Strækningen til Tønset kunnet gaa paa Vestsiden, kunde der have været den Undskyldning, at de samlede Bielve ikke vilde lægge større Hindringer iveien end Glommen, hvilket dog betvivles; men da dette ikke er Tilfældet, og da det er aldeles sikkert, at mange af Bielvene ville lægge store Hindringer iveien for Banens Bygning og end mere for dens Vedligeholdelse, er dette en meget væsentlig Grund mod Banen paa Vestsiden. Men den største Vanskelighed vil dog være Glommen selv; thi paa lange Strækninger af den opstukne Linie vil den i Flomtiden gaa over. Rigtignok kan man indvende: „Det gaar an at fylde op, saa dette ei er muligt"! Vistnok; men da bliver det sandelig kostbarere end paaregnet, og endda er man ikke sikker for, at den ved sin tildels svære Isgang og ved de store Tømmermasser vil sønderbryde Banelinien, gjøre den ufarbar for længere Tid og forvolde betydelige Omkostninger, ja lægge næsten uovervindelige Hindringer iveien for Banens Vedligeholdelse.

Efter den af os paapegede Linie, vil ingen af disse Ulemper være tilstede. Naar undtages Rena, findes her ingen Tverelve af Betydenhed; thi Otenaa og et Par endnu mindre ere saa ubetydelige, at der ikke kan blive Tale om dem ved et saadant Anlæg. Terrænnet opover til Storsjøen synes være fortrinligt, og langs denne og videre synes ingen Vanskelighed af nogen Betydenhed at fremstille sig. At „Jutulhugget" skulde lægge nogen stor Hindring iveien er neppe tænkeligt, aldenstund en stor Del af det ligger endog lavere end Glommen, saa vi slet ikke kan indse andet, end denne Linie — uden Hensyn til dens kortere Længde — maa blive billigere at bygge, og dens Vedligeholdelse vil blive ulige billigere.

Nu kan der vel indvendes: „Dette kan da ikke gaa an; thi derved vil Jernbanestubben fra Vestad til Grundseth blive sløifet"! Det er vistnok sandt, at den vilde blive sløifet; men fordi der engang er begaaet en Feil, skal derfor Tusinder lide? Er det ikke rigtigere itide at rette den? Desuden maa man vel have Grund til at tro, at den kostbare Bro i Elverum med nogen Reparation maatte tjene til Jernbanebro. Derved slap man at bygge en Bro over Glommen, hvilket ikke er uden Betydning. Dette vilde ogsaa være gavnligt om en Jernbane fra Kongsvinger engang i Tiden bliver bygget. Rigtignok kunde Banen fortsættes fra Grundset til Aamots Kirke og der gaa over Glommen til Renadalføret; men selv dette vil blive saameget kostbarere og vanskeligere, at Stykket til Grundset vil blive mangedobbelt betalt.

I den lange Kamp er der talt meget om den større eller mindre Folkemængde ved Røraas- og Kviknelinien. Er det da kanske saa, at Folkemængden er større opigjennem Glomdalen? Nei tvertimod! Den er lidt større i Rendalen end i Storelvedalen, og dertil kommer de store Grænder af Aamot, der ligger langs Rena, Osdalen og flere Sidedale østenfor, der vil faa langt større Nytte af den østre Bane, og endelig Tyldalen, som vil faa langt lettere til denne Bane, end om den lægges efter Glomdalen. Vistnok bliver da Storelvedalen sat lidt paaside; men hvis der lægges Vei over Burudalen, vil Størstedelen af denne Bygd faa omkring en Mils Vei til Banen ved Storsjøen, medens øvre Rendalen, hvis Banen lægges paa Vestsiden, vil faa 4 a 6 Mile, saafremt der skal reises efter nogenlunde fremkommelig Vei. Transporten kan derfor heller ikke blive mindre, men heller større efter Rendalen. Rigtignok er der i Storelvedelen tegnet adskillige Tusinder af Dalere til Banen, medens der i Rendalen hidtil neppe er tegnet stort; men det synes dog uforsvarligt, om Banen for den Skyld skulde lægges paa et uheldigt Sted. Om Striden mellem Røraas- og Kviknelinien skal vi ikke indlade os; men der maa blive adskillige Vanskeligheder ved den første, og de 3 a 4 Miles Længdeforskjel bør ikke lades ud af Betragtning.

Vor fulde Overbevisning er altsaa, at Banen burde lægges fra Elverums Leir paa Østsiden af Glommen og videre gjennem Rendalen, Lilleelvedalen og Kvikne.

Skal imidlertid Banen absolut gjøre Svingen om Røraas, da vilde det vistnok, som en Indsender i Dagbladet har bemærket, være kortere og rimeligvis billigere, om den lagdes gjennem Undset, Findstad og Brydalen til øverst i Tønset, men dette synes at bære temmelig langt mod Øst, og derved vil den ogsaa for endel, hvorvel ikke i den Udstrækning som gjennem Glomdalen, komme til at gaa gjennem øde Egne.

Men selv om Banen senere kommer til at gaa over Røraas, kan den ligegodt gaa gjennem „Jutulhugget".

Oplandet i Marts 1869.

x + y + q.

Kristiania, den 17de April 1869.

I de senere Aar have Omstændighederne medført, at Opmærksomheden stærkt er bleven hendragen paa Militærkomiteen som den af Storthingets Komiteer, der næsten altid har staaet paa den mest udsatte Post i den heftigste Ild og maattet bære Broderparten af Storthingsforhandlingernes Møie og Besvær. Det er ikke alene de mange forviklede økonomiske Vanskeligheder i Form af Overskridelser og anden Ugreie i Regnskaberne, den har havt at hugge sig igjennem, som har medført dette og været Aarsagen til, at denne Komite er bleven besat med flere af Storthingets bedste Kræfter og med Johan Sverdrup som Formand. Men det har ogsaa paaligget denne Komite det særdeles vanskelige Hverv mangen Gang at udfinde de Forholdsregler til Landets Forsvar og Militærmagtens Udvikling, som beklageligt nok den øverste Styrelse hidtil oftere har manglet Kraft og Drift til at røgte med tilstrækkelig Omsyn paa vore eiendommelige Forhold.

Af de mange Punkter i denne Komitees vidtløftige Indstilling, som nu foreligger, skulle vi denne Gang paapege et, der synes at fortjene en særegen Opmærksomhed, nemlig de underordnede Befalingsmænds, Underofficerernes, Opryken til de høiere Befalingsposter i Hæren.

Armeedepartementet har, efter Andragende fra Underbefalingsmændene ved samtlige garnisonerende og enkelte udskrevne Afdelinger, forelagt Storthinget Forslag om, at Underofficerernes og de i Klasse med dem staaende Funktionærers Lønninger forhøies med 3 ß daglig, hvilket gjør en Sum af omtr. 10,350 Spd. aarlig. Dette har Militærkomiteen ikke alene gaaet ind paa med fuld Anerkjendelse af, hvad der nu fra de øverste militære Autoriteters Side er gjort for at forbedre Underofficerstandens Kaar, idet Komiteen lægger en særegen Vægt paa den Styrke og det Samhold, et dygtigt og øvet Underbefal kan give Afdelingerne, og paa den Udvei, som gjennem et tillidvækkende Underbefal aabnes til i Krigstilfælde under Officerpersonalets Utilstrækkelighed at lade Underofficererne overtage de høiere Befalingsposter. Men Komiteen gaar ogsaa videre idet den blandt andet ytrer:

„Det dobbelte Krav, Kundskaber med aandelig Udvikling paa den ene og praktisk Kjendskab med tilsvarende Færdigheder paa den anden Side, gjør det magtpaaliggende, at Befalingsmænd begynde fra neden og ved stiftende Deltagelse i Undervisning ved militære Skoler og i Øvelser ved Armeens Afdelinger tjene sig op fra Stilling til Stilling — lige indtil de høieste i Armeen.

Det er en Ordning af Armeebefalets Uddannelse paa dette Grundlag og overensstemmende med de dertil knyttede Følger, Komiteen har for Øie. Hvilken stor, vedvarende og gavnlig Indflydelse, den vilde have paa den Klasse af Befalingsmænd, hvorom der her nærmest er Tale, ligger for Dagen. Ved at Adgangen til i fuldt Maal at udvikle sine Evner og gjøre dem gjældende, til at forbedre sine økonomiske Kaar og til at stige op i Befalets høiere Grader bliver lagt i Underofficerernes egen Haand og alene gjort afhængig af udvist Duelighed og hæderlig Opførsel, fremkalder man for disse Funktionærer de stærkeste Bevæggrunde, hvorover man har at raade, til Selvanstrængelse, Uddannelse og Iver for Tjenesten. Virkningerne kunne ikke udeblive; de ville vise sig i større Tilgang af begavede Mænd til Befalingsmandsposter, i Stræben efter at udmærke sig i dem for derved at gjøre sig værdig til høiere Kommandoer, og som Følge heraf, i at Armeen, saavidt vor Evne rækker, faar et Underbefal, der i Forbindelse med theoretisk og praktisk Dygtighed er i Besiddelse af en af forhøiet Selvfølelse baaren og ved en hævet Stilling udviklet Selvstændighed og Styrke i Karakteren, der i alle Kommandoforhold ikke er af mindre Værd end militær Indsigt og Øvelse. Det ligger dog allerede i den Betragtning af Sagen, hvori Komiteen har taget sit Udgangspunkt, at det er en altfor begrændset Opfatning af den paatænkte Reform, at se dens væsentlige Nytte alene i dens Betydning for Underbefalingsmandsklassen. Alt hvad der er sagt i sidste Henseende gjælder nemlig i lige Grad om om det Officerkorps, der vil fremgaa af den nye Ordning, kun at det, der ved den vindes for Armeen og Landet, her vil træde stærekere frem og oftest være af overordnet Værd, fordi det regelmæssigt er de med Hensyn til Begavelse, Kundskaber og Karakter mere fremragende Mænd, der fra Armeens lavere Grader ville rykke op i Officersposterne og i dem faa Anledning til at virke for større Anliggender og i videre Kredse med Udfoldelse af alle sine Kræfter. Det kan heller ikke slaa feil, at den fælles Udviklingsgang med dens mange Berøringspunkter maa inden det hele Befal bidrage væsentlig til at danne faste Sambaand og fremkalde en Overensstemmelse i Anskuelser om Krigsførelsens Opgaver og Midler, hvilket ikke kan andet end have de gavnligste Følger for de Befalendes Samvirken i Tjenesten. Dette er dog ikke Alt. Fra Befalet i alle dets Grader og i alle dets Gjøremaal føres Tanken ligesom af sig selv hen til den mægtige Indvirkning, som Reformen vil have paa Armeen i sin Helhed, ved at skabe et godt Forhold mellem Tropper og Førere, udgaaede af hines Midte som deres bedste Mænd, saavelsom ved at vække og nære en Fællesaand af lige Betydning i borgerlig og militær Henseende. For Komiteen fremstiller sig overhovedet den Ordning, hvorfor den har taget Ordet, som en naturlig Følge af et nationalt Væbningssystem paa Grundlag af almindelig Værnepligt."

Det er overflødigt at føie videre til, hvad vi her have anført. Enhver føler og indser, at deri er anslaaet et nyt og frugtbart Udgangspunkt for Ordningen af den Institution, som særligt har den Opgave at værge om Fædrenelandet.

Til Tankens Gjennemførelse kræves imidlertid en Række Undervisningsanstalter, samt forskjellige Forberedelser og Granskninger, „idet Gammelt skal omdannes, Nyt indføres, og det Nye afpasses efter bestaaende og for os særegne Forholde." Komiteen har derfor indstillet til Storthinget at anmode Regjeringen om at tage Sagen under Overveielse, og i Tilfælde forelægge næste Storthing Forslag til Planens Gjennemførelse.

Udlandet. I Anledning af Rygtet om Hertugen af Aostas Kandidatur skriver Correspondencia, at efterat Kong Ferdinand har afslaaet den spanske Krone, har der ikke været Tale om nogen ny Tronkandidat. Der er derimod al Sandsynlighed for, at man vil blive staaende ved Indsættelsen af et af 5 Medlemmer bestaaende Direktorium. Ifølge L'Indép. belge lod den Enstemmighed, hvormed alle monarkisksindede Kortesmedlemmer stemte for Ferdinand, endel tilbage at ønske. Trods alle Anstrengelser kunde Olozaga ikke opdrive flere end 111 Stemmer, hvilket vistnok var Flerheden af de i Madrid tilstedeværende 176 Deputerede, af hvilke de 57 ere udprægede Republikanere og de 8 stemte paa Espartero. 154 Deputerede ere imidlertid for Øieblikket borte fra Madrid, og disse samt de 29 Repræsentanter, der skulle møde for Antillerne og Filippinerne, ere efter L'Indép. belge's Fremstilling Tilhængere af Hertugen af Montpensier. Forholder dette sig rigtigt, er det ikke saa paafaldende, at Kong Ferdinand har afslaaet den spanske Krone. Det nævnte Blad vil forøvrigt vide, at ikke engang Medlemmerne af den provisoriske Regjering have været enige om at opstille Ferdinad som Kandidat til Thronen. Et enkelt Medlem af Regjeringen skal gjennem den portugisiske Afsending i Madrid have meddelt Kong Ferdinand, at Regjeringen og Majoriteten i Kortes agtede at vælge ham til Konge, men at man først ønskede at vide, om han vilde modtage Valget. Kongen gav herpaa et officielt Afslag, hvilket Afsendingen meddelte Serrano, der erklærede, at han aldeles Intet vidste om det Afsendingen overdragne Hverv. Der er uden Tvivl i Henhold til denne Sagens Sammenhæng, at Gaulois benægter, at Kong Ferdinand har givet et officielt Afslag, og det, tilføies der, af den ganske simple Grund, at der ikke er rettet nogen officiel Opfordring til ham.

I en Tale i de franske Kammere har Lavalette udtalt sig om de Franskes Forhold til Preussen: Med Hensyn til Tyskland, sagde han, have vi ingen specielle Underhandlinger havt at føre, dette tilkjendegiver vort oprigtige Ønske at opretholde de venskabelige Forhold, idet vi undgaa enhver Indblanding i de rent tyske Anliggender. Forandringer, som de der ere gaaede for sig i Tyskland, frembringe, før Indtrædelsen af en fuldstændig Beroligelse, Bestræbelser, Rivninger og Misfornøielse, og kun Tiden alene kan igjen gjøre godt, hvad Tiden har gjort. Dette er Bevæggrund nok for os til at undgaa enhver Indblanding i Spørgsmaal, der ikke direkte interesserer os; kun berettigede Bevæggrunde kunne foranledige os til at opgive denne Tilbageholdenhed, indtil nu ere saadanne imidlertid ikke at forudse, vi agte Andres Ret, og have ingen Grund til Bekymring for, at Andre ikke ville agte vor. Endnu er Øieblikket ikke kommet til at komme tilbage til Septembertraktaten og at rømme det pavelige Landomraade. Han endte sin Tale saaledes:

„Hr. Thiers har for ikke længe sigen talt om Ministeransvarligheden. Jeg ved ikke, under hvilke Forudsætninger den nogensinde kan indføres, men der gives en Ansvarlighed, som Ingen kan unddrage sig, og det er det Ansvar, som for Menneskene, Gud og Historien vilde ramme den, der af pirrelig Selvfølelse eller af Ærgjerrighed lod sig henrive til at sætte Freden paa Spild og uden absolut Nødvendighed, uden at Æren eller berettigede Interesser krævede det, bragte to betydelige Nationer til at støde sammen; den, der bar sig saaledes ad, vilde komme til at aflægge et strengt Regnskab for sine Samtidige og for Historien (stærkt Bifald). Vi ville altsaa opretholde Freden ved alle berettigede Midler. Man har beskyldt Regjeringen for ikke at have nogen Politik. Den har en Politik, og det er Fredens Politik (Bifald). Den vil forsvare Freden, den vil paanøde den, dersom den er istand dertil. Fred er det Maal, hvorpaa alle vore Anstrengelser koncentrere sig. Vi ville opretholde den med Landets Hjælp, med Bistand af de store Statsmyndigheder og fremfor Alt med Bistand af Gud, som ikke vil svigte os under en saadan Opgave (stærk Bevægelse og langvarigt Bifald)".

Efterat Lavalette havde endt sin Tale i det lovgivende Kammer bemærkede Favre, at man havde modtaget Ministerens Erklæringer med Tilfredsstillelse.

Thiers takkede Regjeringen for Erklæringen angaaende Tyskland og anbefalede absolut Tilbageholdenhed ligeoverfor den tyske Bevægelse, som man maatte lade udvikle sig.

Sverige. Et af de Lovforslag, som paa den nu samlede Rigsdag har tiltrukket sig stor Opmærksomhed, er Hedlunds Forslag om Forandring i Trykkefrihedsloven. De høie Straffe for Trykkefriheds-Forseelser har medført den Skik, at den virkelige Redaktør eller Forfatter leier en eller anden lavtstaaende Person til at tage Ansvaret paa sig, hvoraf følger, at Medborgere skaanselløst kan nedrakkes, og at Pressen selv umulig kan nyde nogen Agtelse som en Magt, der skulde kontrollere Myndighederne og oplyse Folket. Dette vil Hedlunds Forslag have endret. Dernæst sigter Forslaget til at afskaffe den under Karl Johans Regjeringstid indførte vilkaarlige Inddragningsmagt. „Det offentlige Ords Mand", siger Gøth. H.- och S.-Tidn., „skal og bør selv være ansvarlig for sine Meninger og Handlinger; men Loven bør da ogsaa med Billighed dømme hans mulige Misgreb. Tider kunne komme, Tider med stort politisk Tryk, da der kræves det største Mandsmod og den største Selvopofrelse for i et Blad at føre Lovens og Frihedens Sag. Og da er det vel, om ikke den omhandlede Straffebestemmelse hænger som et Demoklessværd over Trykkefrihedens Hoved". Den tredie Anke, som føres mod den gjældende Trykkefrihedslov, er den utilfredsstillende Maade, hvorpaa Juryretten nu sammensættes. Sandsynligvis vil Hedlunds Forslag blive vedtaget paa Rigsdagen, da man i Sverige har faaet Øinene op for de paapegede Mangler, der have ført til skrigende Misbrug, og derfor samlet den almindelige Mening stærkt imod sig.

Lagthinget er idag bleven færdig med Lov om dramatiske Forestillinger. Aschehoug fremsatte et Forslag til Indskrænkning i den ved Odelsthingsbeslutningen aabnede Frihed efter Politimesterens Forestilling, hvilket i det væsentligste bifaldtes. Skydslovens Behandling blev atter udsat.

Jernveisforslagene. Et andet Blad meddeler idag, at Regjeringen, foruden som i vort Gaarsblad meddelt, at gaa ind paa Jernveien mellem Støren og Elverum, ogsaa skal have indstillet paa Sidebanerne mellem Kongsberg og Krøderen samt Bidrag til Drammen-Kristianiabanen.

Hædersgave. Lensmand Mjøen i Opdal er af Sognets Gaardbrugere, blandt hvilke han har virket som Lensmand siden 1829, bleven overrakt en Mindegave, bestaaende af et Gulduhr med Kjæde m. m.

Fisketelegram. Telegram til Indredpt. ang. Lofotfisket, dat. Svolvær 16de ds.

Ved Sund og vestenfor fiskedes igaar ret godt. Pris 20 Ort. Det opfiskede Kvantum kan antagelig anslaaes til 17¼ Millioner, hvoraf 10 Millioner saltet, 6½ Millioner hjælhængt, Resten forbrugt i Distrikterne. Gjennemsnitspris 21 Ort pr. Hundrede. Omtrent 4½ Hundrede give gjennemsnitlig 1 Td. Lever. Rognpartiet antagelig 17,000 Tdr. Opsynet traadte ud af Virksomhed igaar. Opsynsfartøierne ankomne hertil.

Som Beskytterinde for Kristiania Industriforening for trængende Fruentimmer har Hds. Maj. Enkedronningen ladet sig tegne for **50** Lodder i det forestaaende Lotteri samt derhos gjort en større Bestilling i Industriforeningens Udsalg.

Det grevelige Hjelmstjerne-Rosencroneske Legat har det akademiske Kollegium under 10de ds. uddelt til Følgende: 1) Kand. mag. A. C. Eriksen 150 Spd., for under ½ Aars Ophold i Kjøbenhavn at studere Norges Historie; 2) Kand. mag. L. B. Stenersen 150 Spd., for under et Ophold i Rom at studere Arkæologi; 3) Kand. mag. B. Schmidt 400 Spd., for ved 1 Aars Ophold ved tyske Universiteter at fortsætte sine Studier af den græske Filologi; 4) Professorerne Dr. Kjerulf og Dr. Schübeler resp. 100 og 50 Spd. til geologiske og botaniske Exkursioner med de Studerende. — Samtlige Stipendier ere bevilgede paa den sædvanlige Betingelse, at Vedkommende et halvt Aar efter fuldendt Reise indsender Beretning til det akademiske Kollegium.

Af det Rathkeske Legat har Kollegiet under samme Dato ligeledes uddelt Renterne for Aaret 1869 til Følgende: 1) Kand. real. C. de Seue 200 Spd., for i indeværende Aars Sommer at fortsætte Undersøgelsen af de glaciale Forholde ved Justedalsbræen og dens Omgivelser; 2) 1ste Amanuensis Kand. Th. Hjortdahl 50 Spd., for i 4 a 6 Uger at fortsætte de geologiske Undersøgelser i Kongsbergs Omegn; — begge med den sædvanlige Forpligtelse til et halvt Aar efter fuldendt Reise

at indsende Beretning og til Universitetet at afgive de indsamlede Gjenstande af videnskabeligt Værd.

Den norske Tenorist Hr. Skougaard er engageret til at optræde ved Theatrets Forestillinger, første Gang Mandag i en Serenade af Gounod og en Sang af Gumbert samt i Slutningsscenen af Donizettis „Lucia".

Professor Hamilton ankom igaar fra Lund med Dampskibet og paabegynder idag sine Forelæsninger i Universitetets Festsal over Statsøkonomien.

Udvandringen til Amerika vedbliver fremdeles i stor Maalestok. To engelske Dampskibe ere i disse Dage afgaaede med over 400 Udvandrere, et norsk Seilskib „Concordia" afgik igaar med 250. Stiftsprost Essendrop holdt ved Afreisen en længere og gribende Tale til Udvandrerne over Mark. Evan. 4de K. 35—41 om Jesus og Disciplene paa Genesarets Sø.

Mjøsen er aaben saa langt Nord som til Heggenhaugen. Fra Sveen og til Lillehammer — 3 Mile — kjøres Isen endnu og er overalt stærk.

En død Hval af ualmindelig Størrelse er, ifølge „Thr. Adr.", af nogle Fiskere indbjerget til Valdersund og er solgt, efter hvad der fortælles, til et Beløb af 700 Spd. Kjøberne skulle være en derboende Handelsmand og en anden her i Byen.

Fremmede Undersaatters Adgang til Fiske paa de norske Kyster. Konstitutionskomiteen skal ikke have gaaet ind paa det kgl. Forslag om Ophævelse af den siden Krimkrigen gjældende Bestemmelse, at fremmede (russiske) Fiskere ikke skulde kunne deltage som Lotmænd (d. v. s. med Andel af Udbyttet) i Fisket paa norske Kyster. Denne Bestemmelse har visnok ikke svaret til Hensigten, som var at udestænge Russerne fra at faa Fodfæste i Landets nordligste Egne, idet de nu alligevel deltage i Fisket under Navn af Tjenestetyende. Komiteen har imidlertid troet, at man maatte se til at styrke den norske Befolkning, og har derfor, ifølge „Aftbl.", indstillet, „at Lotmændsforholdet for Fremtiden paalægges en Afgift".

Modig Handling. I „T.hjems Stiftsavis" læses: Man har velvilligen tilstillet vort Blad et No. af Eskiltuna Tidn. for 25de Febr., i hvilken en Trondhjemmer ved Navn Karl Larsen, en Søn af herværende Korpstambur Larsen, omtales med Berømmelse for med egen Livsfare at have reddet en Dame fra at indebrænde. Efterat Larsen, som er ansat ved Karl Gustavs Stads Geværfaktori, om Natten mellem 24de og 25de Februar var bleven vækket ved Brandallarm, ilede han til Brandstedet, hvor han strax tog kraftig og modig Del i Udredningen. Hos en Bekjendt, hvor man ikke længere vovede sig ind, udredede han med Eierens Hjælp en hel Del Møbler og værdifulde Sager. Han var just vendt tilbage for alene at søge reddet en Komode, hvori han vidste, der skulde findes mange kostbare Smykker og andre Sager, da han pludselig hørte Raabet: „Fru Linder brænder inde!" Det frembød et rædsomt Skue at se denne Dame omgivet af Ild og Røg at staa i øverste Etages Vindu og raabe om Hjælp. Uden Betænkning klatrer Larsen op, naar Vinduet og kommer igjennem dette ind i Værelset, men hun var forsvundet og ingensteds at opdage i de med Røg opfyldte Værelser. Fruen var ilet ind i et andet Værelse, hvorfra han endelig hører et fortvivlet Skrig: „rädda; med mig er det forbi!" Endskjønt han næsten kvaltes af Røg og Varme, famlede han sig frem efter Lyden, fik Tag i hende og slæbte hende ud igjennem Vinduet og nedad Stigen, netop et Øieblik førend Taget styrtede ind.

Til Indtægt for Nationalsubskriptionen til Johan Sverdrup har paa Trondhjems Theater været opført „Gudbrandsdølerne" af Chr. Monsen.

Ildebrand. (Gjeng.) Ifølge paalidelig Privatefterretning berettes, at, Natten til Lørdag, paa Gaarden Stavnum i Stokke udbrudt Ildebrand ødelagde Stabur og Udhusbygningerne tilligemed Beholdning af Foder samt Besætning af Kreature: 10 Melkekjør, 4 Ungfæ, 3 Heste og endel Faar. Ogsaa en større Beholdning af Korn gik med. Endel af de brændte Gjenstande var assureret, men Besætningen ikke. Eieren, Hr. Gleditsch, lider ved denne Begivenhed betydelige Tab.

Mord. Vor tidligere Beretning om den paa Tjømø i en Brønd fundne Tjenestepige kunne vi idag fuldstændiggjøre med, at det til Vished skal være oplyst, at Mord maa være begaaet. Lægens Erklæring skal nemlig gaa ud paa, at et 1½ Tommes dybt Hul i Hovedet formentlig er tilføiet den Afdøde ved et skarpt Instrument, ligesom man i en Afstand fra Brønden, hvori Pigen fandtes, fandt Noget, der tilhørte hendes Haarpynt. Mistanken er rettet paa en Skomagersvend, der ogsaa skal have vist sig noget besynderlig.

Fiskeriet har ifølge „Romsdals Amtstd." i sidste Uge været aldeles forhindret ved stormende Veir. De fleste Fiskere reise nu hjem og neppe vil herefter meget fiskes.

Det islandske Althing. Under 26de Febr. er der ved den danske Justitsminister udfærdiget et kgl. aabent Brev angaaende Opløsning af det nuværende Althing og Udskrivning af nye Valg til Althinget samt Indkaldelse af samme til Møde i Reykjavik den 27de Juli d. A.

Storthinget.

Fredag den 16de April holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Fortſ. fra Gaarsbladet).

Sag No. 4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende de paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget opførte Pensioner.

Komiteen indstiller: Post 1: Den for Sognepræst Karl Andreas Hansen opførte Pension 500 Spd. nedsættes til 350 Spd. aarlig. Post 2: Den for Sognepræst til Herø J. O. Hersleb Walnum opførte Pension 400 Spd. bevilges. Post 3: Den for Sognepræst til Haus J. Kr. Hammer opførte Pension fastsættes til 400 Spd. aarlig. Post 4: De for entlediget Sognepræst A. W. Schumann opførte Vartpenge bevilges med 350 Spd. aarlig. Post 5: Den for entlediget Sognepræst J. Williksen opførte Pension bevilges med 350 Spd.

Posterne 1—5 bifaldtes enstemmig.

Post 6. Den for entlediget Sognepræst B. G. O. Ryнning opførte Pension fastsættes til 350 Spd.

Denne Pension foreslog Augustinussen af personlige Hensyn til Vedkommende forhøiet til 400 Spd., hvortil Schulze gik over. Ved Voteringen blev Indstillingen bifaldt mod 15 St.

Post 7: Den for residerende Kapellan J. K. Rømcke opførte Pension 400 Spd. bevilges. Bifaldtes enstemmig.

Post 8: Den for Sognepræst til Bod, M. K. Rode, opførte Pension fastsættes til 500 Spd. aarlig.

Nielsen foreslog Pensionen fastsat til 460 Spd.; hvorimod Balchen fastholdt Indstillingen. Olassen, der troede bedst at kjende Vedkommende, fandt Indstillingen rigtigst og vilde derfor stemme for samme. Ved alternativ Votering mellem Indstillingen og Nielsens Forslag bifaldtes den første mod 2 St. (Nielsen, Aga).

Post 9: Den for Sognepræst til Stokke, Roſs, opførte Pension bevilges med 300 Spd. aarlig. Post 10: Det Jevnakers Sognekald paahvilende Pensionsbeløb til forhenværende Sognepræst Boye, udredes af Oplysningsvæsenets Fond med 150 Spd. aarlig, fra den Tid og saalænge den nuværende Præst til Jevnaker, Holmboe, erholder og benytter personel Kapellan. Post 11: Den for Luise Møhne, Enke efter Præst af Brødremenigheden J. H. Møhne, opførte Pension 50 Spd. aarlig bevilges. Post 12: Den for Nikoline Fredrikke Begtrup opførte Pension bevilges ikke. Post 13: Ledig personel Kapellan Dollas Bulls Andragende om, at hans Vartpenge maa forøges og gaa over til fast Pension, oversendes Regjeringen. Post 14: De øvrige i Liste F opførte Pensioner bevilges paa de i Anmærkningsrubrikken opstillede Betingelser. Post 15: Skolelærer Halvor Hegnas Pension 12 Spd. forhøies til 20 Spd. aarlig. Post 16: Til afskediget Skolelærer i vestre Toten, Kristian Johannesen Grønland, bevilges en Pension af 25 Spd. aarlig. Post 17: Afskediget Skolelærer i Ørlandet A. Ervig bevilges en Pension af 12 Spd. aarlig. Post 18: Til Gratialer bevilges 300 Spd. aarlig. Post 19: De fattede Beslutninger træde i Kraft fra 1ste April d. A.

Posterne 9—19 vedtoges enstemmig uden Debat. Jaabæk fandt Anledning til at fremkomme med den Mening, at disse Pensioner ligesaa godt og bedre kunde bevilges direkte af Statskassen end af Oplysningsvæsenets Fond, da jo Staten alligevel ydede det største Bidrag.

Sag No. 5. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 om Udskiftningsvæsenets Budget.

Komiteen indstiller til Storthinget at fatte følgende Beslutning:

Til Udskiftningsvæsenet bevilges aarlig for Budgetterminen:

1.	Til Lønning af 16 paa fast Løn ansatte Udskiftningsformænd, hvoraf 8 aarlig 500 Spd.	4,000 Spd.	
	8 aarlig 400 Spd. . . .	3,200 —	
	Udfyldning af de 11 nuværende ældstes Løn til 600 Spd., er for 8 Formænd a 100 Spd.	800 —	
	3 Formænd a 200 Spd . .	600 —	
	Skyds- og Dagsalar for 16 Formænd	3,200 —	
			11,800 Spd.
2.	Til Skyds og Dagsalar for 20 amtsbeskikkede Formænd .		8,000 —
3.	Til 36 Opmaalingsassistenter hos Udskiftningsformændene .		3,600 —
4.	Til Storskifter og andre tilfældige Udgifter		3,000 —
5.	Til Udflytningsbidrag . . .		800 —
6.	Til Fremme af Udskiftningsforretninger, der allerede ere blevne overdragne Formænd, som ei have faaet fast Ansættelse efter Lov af 4de Juni 1866 § 1		200 —
		Tilsammen	27,400 Spd.

Indstillingen ensstemmig bifaldt.

Eftermiddagsmøde Fredag d. 16de April.

Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende Oprettelsen af tekniske Skoler i Kristiania og Trondhjem.

De to Planer, der ere Storthinget forelagte, gaa begge ud paa, at Undervisningen skal meddeles i et treaarigt Kursus. I Professor Christies Plan bestemmes Skolens Øiemed saaledes: „Skolens Øiemed er at meddele de fornødne Elementærkundskaber til unge Mænd, som have bestemt sig for teknisk Virksomhed, eller som ville forberede sig til Optagelse ved en høiere teknisk Undervisningsanstalt". Derimod indeholder den trondhjemske Plan:

„Skolens Øiemed er at meddele:

1) enkelte theoretiske Kundskaber til Mænd, der have bestemt sig for en eller anden praktisk Virksomhed (Handelsmænd, Landmænd, Haandværkere osv.);
2) en fuldstændig theoretisk teknisk Uddannelse for Mænd, der have bestemt sig for en lavere teknisk Virksomhed (Dampskibsmaskinister, Formænd og Bestyrere af mindre Fabrikker, Sagbrug, Møller, Bygningsarbeider osv.);
3) fuldstændige Forkundskaber for Mænd, der have bestemt sig til at søge en høiere teknisk Uddannelse".

Angaaende Betingelserne for at optages som Elev, heder det i Professor Christies Plan § 5, at der kræves: „læselig Haandskrift, at kunne skrive ortografisk, nogen Kjendskab til Historie og Geografi samt det norske Sprogs Grammatik, Øvelse i at oversætte fra Tysk eller Engelsk samt i Regning med almindelig Brøk og Decimalbrøk, Kjendskab i Begyndelsesgrundene af Geometri og Aritmetik (til Læren om Potenser og Rødder). Ingen optages, før han er 14 Aar gammel og har bestaaet en Optagelsesexamen". Skolens Bestyrelse kan dog, efterat have indhentet Bemyndigelse fra Indre-Departementet, lempe paa disse Fordringer og bringe dem i en passende Overensstemmelse med det Kundskabsmaal, som ved 14 Aars Alderen almindelig naaes ved Landets Skoler. I den trondhjemske Plans § 5 indeholdes herom følgende Bestemmelser: „For at optages som Elev af Skolen kræves: at kunne skrive læseligt og nogenlunde ortografisk, at have Øvelse i at regne med almindelig Brøk og Decimalbrøk samt Kjendskab til Begyndelsesgrundene af Aritmetik og Geometri, og for deres Vedkommende, som ville have Skolens Testimonium for at have gjennemgaaet et fuldstændigt teknisk Kursus ved den, desuden nogen Færdighed i at udtrykke sig skriftlig, Kjendskab til Historie og Geografi samt Øvelse i at oversætte fra Tysk eller Engelsk, dog kan Bestyrelsen under særegne Omstændigheder gjøre Undtagelser heri. Ingen maa optages før det fyldte 15de Aar". Et Medlem af den trondhjemske Komite har foreslaaet, at de, der optages som faste Elever, skulle være i Besiddelse af de Kundskaber, som i Almindelighed meddeles i Realskolen til det fyldte 15de Aar.

Den trondhjemske Plan gaar ud fra, at Undervisningen kun det første Aar skal være fælles, men at den i det 2det og 3die Aar deler sig i to Grene, en for Civilingeniører, Arkitekter samt Maskinister og en for praktiske Kemikere, medens det ikke kan sees, at en saadan

---

slet intet. Denne Rebslagertale har jeg aldrig glemt; om den ogsaa ikke var mere fiendtlig end hundrede andre, saa har den alligevel gjort et langt stærkere Indtryk paa mig. „Den udtrykte Følelsen af Foragt saa fuldkommen, at jeg siden altid bruger den for at udtrykke denne Følelse. Den har ogsaa forhen faldt mig ind. Denne Klausmelker med sin afmægtige Vrede og dumme Stolthed, som kjærlighedsfulde Sind vilde kalde Skamfuldhed, viser sig ved enhver Leilighed usſel. Hvorfor er han ikke kommet til mig? Han er altfor stærk i Beregninger og man skulde tro, han altid havde levet med Barthle. Jeg ser vel, Du er af en anden Mening — godt, min Mand er ingen saadan undselig Fyr."

„Hvor der ingen Skam er, er der heller ingen Ære."

„Kom mig nu ikke igjen med denne Kjærringvisdom."

„Ordsprog er offentlige Meninger og jeg har i den senere Tid begyndt at samle og studere dem."

Nu hørte man Ysteren kaue; det var for Franz et Tegn til at komme hjem. Han begyndte straks at drive Kjyrene sammen, medens Sepp blev siddende tankefuld paa sin Plads. „Til den gamle Barthle", mumlede han, „vil Klausmelker ikke mere passe, han være som han vil. Den stive Fader og let bevægelige Søn er kommet for langt fra hinanden. Og", vedblev han efter en Pause, „jeg er halv bange for, at det samme gjælder om mig og Franz. Saaledes som han idag viser sig, har jeg ikke villet have ham; dog saaledes vil han heller ikke blive. Hvad gjør det, om han slutter sig til dem, som han maa leve sammen med? Dernede i Landsbyen vil det snart igjen blive anderledes. Fra Alpen af tager alt sig smukkere ud end det er, Husene staar fredeligt ved Siden af hverandre, Kirken midt i Byen, men forøvrigt ser man lidet og hører intet af, hvad der foregaar."

kan det ikke være der end her, og saa var det da ialfald en Afveksling. „Naar jeg havde det, som Fader er mig skyldig af min mødrene Arv, da kunde jeg gjøre den Spadseretur, men han vil ikke give mig noget", sagde jeg; men „han maa", sagde de andre, og snakkede for mig saalænge, indtil jeg en vakker Morgen tog paa mine bedste Klæder, som jeg ligevel ikke var meget glad i, og begav mig paa Veien til Barthle.

I Begyndelsen var det, som havde jeg et Rus, men det gik over, længe førend jeg naaede vor Landsby. Tro mig, der stikker noget underligt i dit Hjems Luft, noget, som næsten bringer Taarer i Øjnene, men Tobaksrøgen driver den snart bort. Jeg saa de gamle Fjelde, hørte de bekjendte, kjære Alpesanger og tiltaltes igjen i mit Modersmaal. Tidligere har jeg ofte hørt fortælle om, hvor det gjør en godt, men jeg har følt det modsatte. Sommetider kunde jeg give enhver glad Person, jeg mødte, Ørefigener, saa blev jeg atter blød om Hjertet; jeg lovede mig selv, at jeg vilde blive hjemme og opføre mig ordentligt, hvis Fader vilde behandle mig en Smule venligt. Men i modsat Fald vilde jeg endnu engang sige ham Sandheden og fortælle ham, hvad han er for en.

Jeg kom en Lørdags Aften til vor Landsby. Jeg var glad, at jeg formedelst mit fremmedmæssige Udseende ikke behøvede at frygte for at blive gjenkjendt af nogen. Jeg vilde sandelig have skammet mig for alle Folk, kun ikke for Barthle. For ham vilde jeg fremstille mig i al min Usselhed og sige: Se her, Du fromme Mand, hvad Du har gjort din eneste Søn til!

Dog dertil kom det ikke. Da jeg ikke vilde gaa hjem, før det blev mørkt, gik jeg til Ørneværten. Jeg traf Røsle udenfor Døren, beskjæftiget med at feie Trappen. Hvor hun var stor, smuk og alvorlig! En blir ordentlig angst,

Sepp stod nu op og fulgte efter de hjemvendende Kjyr saa hurtigt han aarkede, ti han var træt. Da han naadde Franz igjen, spurte han ham: „Hvorledes liker Du Ysteren?"

„Han er mig meget kjær", svarte Franz, „aa, naar alle Mennesker var som han, vilde det være en Glæde at leve med dem."

„Ysteren er som Folk er flest", sagde Sepp og det var øjensynligt at han gjorde sig Umag for at synes ligegyldig.

„Jeg er glad, hvis de fleste Folk er som han", bemærkede Franz og vilde igjen optage Samtalen om Klausmelker. „Marianne", mente han, „burde man dog lade se Brevet. Hun ved bedst at besvare det og kan sige, hvorledes det staar til derhjemme." Sepp sagde derimod: „Dermed har det endnu god Tid." Derpaa begyndte han igjen at tale om Ysteren. Men hvad Franz end sagde om denne, enten til Ros eller Dadel, var det ikke Faderen tilpas; han likte ham ikke, det var klart. Begge overlod sig omsider til sine egne Tanker, og Sepp sagde til sig selv: „Havde jeg vidst, at Ostehandleren vilde sende os denne Bjørn, da var ikke Franz blevet Jæter, det er vist."

Først gik Sepp til Melkeren i Fjøset og blev ikke alene der, medens hans egne, men ogsaa medens alle Kjyrene blev melket. Bonden vil ikke alene vide, hvormeget han leverer i Fællesmaalet, men han vil ogsaa sammenligne Udbyttet med andres, hvis Kjyr gaar sammen med hans paa Beitet, og han er ordentlig stolt af, at hans Ko giver et Par Potter mere i Kollen end Naboens.

Efter Melkingen gik Sepp tankefuld op og ned foran Hytten, indtil Ysteren bad ham komme ind og spise.

„Kommer Søndagen ogsaa hidop?" spurte den intrædende forundret, da han saa Folkene sidde omkring Bordet i sine bedste Klæder.

fuldstændig Deling indeholdes i Planen for Kristiania, uagtet den vel ogsaa der til en vis Grad vilde kunne praktiseres.

Vigtigheden af, at saadanne Skoler oprettes her i Landet, har fra alle Sider været erkjendt og navnlig indeholdes en saadan Erkjendelse i forrige Storthing Beslutning om at oversende et af Repræsentanten Bankdirektør Sverdrup fremsat Forslag om Bevilgning af Midler til Oprettelsen af en polyteknisk Skole til Regjeringen, med Anmodning om at forelægge næste Storthing Plan og Overslag for en polyteknisk Læreanstalt samt Forslag om den fornødne Bevilgning til dette Øiemed. Det maa vel derfor antages, at der ikke er delte Meninger om, at Noget nu bør foretages, men at Spørgsmaalet er om Maaden, hvorpaa dette skal ske, og navnlig paa hvilket Sted og efter hvilken Plan en teknisk Skole skal anlægges. I denne Henseende maa formentlig det fra Trondhjem fremkomne Forslag nærmest komme i Betragtning, baade fordi der i Kristiania er andre Instituter, som til en vis Grad kunne træde i Stedet for en teknisk Skole, og fordi der i Trondhjem af de Angelske Stiftelsers Midler haves et betydeligt Tilskud til Skolens Oprettelse og Vedligeholdelse.

Komiteens Flertal indstiller til Storthinget at fatte følgende Beslutning:

1. Til en teknisk Læreanstalt i Trondhjem bevilges for Budgetterminen fra 1ste April 1869 aarlig 2500 Spd., under Betingelse af:
   a) at Undervisningen beregnes paa et treaarigt Kursus og indrettes saaledes, at Elever, som ved deres Indtrædelse i Anstalten ere i Besiddelse af de Kundskaber, der i Almindelighed meddeles til det fyldte 15de Aar i Realskolerne, kunne erhverve en, saavidt det i saadant Kursus kan opnaaes, afsluttet teknisk Uddannelse, dog at Intet er til Hinder for, at Elever optages paa kortere Tid og med mindre Forkundskaber;
   b) at Planen approberes af Kongen, og at Anstalten undergives saadant Tilsyn, som af Kongen anordnes;
   c) at Lærerne, efterat Erklæring er indhentet fra Skolens Bestyrelse samt fra Trondhjems Formandskab, ansættes af Regjeringens Departement for det Indre med et Aars Opsigelse;
   d) at Udgifterne til Anskaffelse af det fornødne Lokale med Indredning og Inventarium, samt hvad der, foruden de bevilgede 2500 Spd., udfordres til Anstaltens Drift, udredes af den dertil bestemte Del af de Angelske Stiftelsers Midler eller af Trondhjems Kommune, og
   e) at Statens Bidrag under ingen Omstændigheder bliver større end Stiftelsernes og Kommunens aarlige Bidrag.
2. Det til en teknisk Elementærskole i Kristiania foreslaaede Beløb 3200 Spd. aarlig bevilges ikke.

Afchim optog Minoritetens Forslag om, at der under 1 Litr. a skulde sættes 2,200 Spd. istedetfor 2,500 Spd. Aschehoug optog den kgl. Proposition. Han ansaa Kristiania for at være et ligesaa bekvemt Sted som Trondhjem. Tiden var kostbar, og derfor burde man ikke længere udsætte med Oprettelsen af teknisk Skole. Han troede, det vilde vare længe endnu, inden man hertillands kunde komme paa det Standpunkt, at der kunde oprettes høiere polytekniske Skoler, og indtil det skede, maatte man have saadanne Skoler, som her foreslaaet. Krognæs vilde have de tekniske Skoler saa vidtgaaende som muligt, og ansaa det derfor godt, om man paa disse Skoler kunde drive det saa vidt, som det i den oprindelige Plan til Trondhjems Skole var foreslaaet. Naar Aschehoug havde sagt, at han ikke gjerne vilde gaa videre end til en teknisk Skole, saa troede han ikke Mange var enige med ham, uden for saa vidt man burde begynde hermed for senere at gaa videre. Hvad det angik, at man havde sagt, det burde være en By med Fabrikker som fik en saadan Skole, saa var Trondhjem meget vel udrustet i denne Henseende. Forresten fandt Taleren det ganske i sin Orden, at ogsaa Kristiania fik en teknisk Skole. Lorck anbefalede Indstillingen og gjorde opmærksom paa det store Bidrag Trondhjems Kommune ydede, samt at det var første Gang, Trondhjem begjærede et saa stort Andragende af Staten. Motzfeldt vilde anse det lidet passende, om denne Forsamling efter det fremsatte Forslag vilde afknibe 300 Spd.; det Bevilgede var endnu saa knapt afmaalt som muligt. Han vilde helst se, at Skolen gik saa vidt som i det oprindelige Forslag. Hvad Kristiania angik, saa var det vel meget som talte for Skolens Oprettelse der; men naar man sammenlignede de konkrete Omstændigheder, saa kom man vel til det Resultat, at Trondhjem var det bedst skikkede Sted. Desuden troede han ikke Meningen rundt Landet var, at alle saadanne gode Ting skulde samle sig paa et enkelt Sted. Lindstøl hørte ogsaa til Komiteens Minoritet og vilde stemme for 2,200 Spd., men ansaa derimod 15 Spd. i aarlig Skolepenge temmelig lavt ansat. Landmark fremhævede, at vort Skolevæsen ligefra Almueskolen til den høiere Skole var ligesaavel uddannet som i noget andet Land; kun i en Retning stode vi temmelig langt tilbage, og det var i Henseende til den tekniske Undervisning; derfor burde der, og det meget snart, gjøres Noget i denne Retning; af den Grund vilde han stemme saavel for Skolen i Trondhjem som i Kristiania. Aschehoug fremholdt den store Nødvendighed den elementære tekniske Uddannelse havde for den private Industri; thi der gjaldt det ikke saa meget om den videregaaende theoretiske Uddannelse, som blot Forkundskaber til senere paa egen Haand praktisk at kunne uddanne sig. Sæhlie troede ogsaa, det nu var paa Tide, at man hos os tog fat paa den teknisk-kemiske Uddannelse og vilde derfor stemme for det større Beløb 2,500 Spd. Aall oplyste, at man inden Komiteen havde været ganske enig i Hensigtsmæssigheden og Nødvendigheden af saadanne Skolers Oprettelse; det, der havde været Dissens om, var Skolernes Planer, da der fra Kristiania og Trondhjem var fremkommen forskjellige. Han troede at burde helde til Planen fra Trondhjem. Trondhjem, troede han, burde vælges som Sæde for Skolen, først for den store Sum, Kommunen der havde bevilget og dernæst, fordi han ikke troede, man retfærdig kunde koncentrere alle Ting i Hovedstaden. Forresten vilde han ikke have noget imod en Skole i Kristiania ogsaa, som han visstnok troede senere vilde blive oprettet; saa troede han dog ikke, da man her stod for en ny Sag, at burde tage fat paa to Skoler med forskjellige Planer paa engang, men først realisere den ene Plan og lade den staa sin Prøve. Falsen vilde optage den kgl. Proposition saaledes, at Intet bevilgedes til Skolen i Trondhjem, hvorimod det Attraaede til Skolen i Kristiania skulde bevilges. Han henviste til Exemplet fra Sverige, hvor man i Begyndelsen havde begyndt med en meget ringere Skole, end der her foresloges; og opnaaede man her hos os et saadant Udbytte af de tekniske Skoler som i Sverige, da troede han, man kunde være fuldkommen fornøiet. Han viste ikke, hvortil en saadan Skole, som den her foreslaaede, vilde lede, da den var en Mellemting mellem en polyteknisk og en elmentærteknisk Skole. Christiansen var hovedsagelig enig med Falsen og troede, det var rigtigst man gik forsigtig og smaat tilværks i Begyndelsen. Han vilde stemme for den kgl. Proposition. Krognæs imødegik de to sidste Talere, og kunde ikke begribe, hvorfor man hos os, efter at man er gaaet saa langt videre, end man begyndte i Sverige, skulde tage fat ved det samme Standpunkt, Sverige dengang stod paa. Ved Voteringen bifaldtes 1ste Del mod 28 St., 2den Del bifaldtes efter alternativ Votering med Aschehougs Forslag mod 24 St.

Sag No, 7. Andragende fra V. Bræckan om Belønning for at have opdaget Stenkulsleierne paa Andøen besluttedes henlagt.

Mødet hævet Kl. 8¼.

Rettelse. I Richters Foredrag i Gaarsbladet om Lærerindeskoler, 11te Spalte, staar: Kundskaber, læs: praktisk Uddannelse.

Blandinger.

Et irsk Blad „Irish Times“ meddeler følgende Bortførelseshistorie fra Queenstown: Den 3die ds. indtraf hertil med Jernbanen, som bragte den amerikanske Post, en ung Herre i Selskab med to Damer fra Newyork, som samme Dag vare komne med Postdampskibet. Paa Passagerlisten vare de navngivne som Fru og Frøken Hamil og Louis Bourbon. Den yngste af Damerne vakte megen Opmærksomhed ved sin overordentlige Skjønhed. Men hvor forundredes man ikke, da Konsulen for en sydamerikansk Republik nogle Dage senere optraadte og nøie efterforskede Damerne og deres Ledsager, hvorved det kom for Dagen, at sidstnævnte ikke var nogen anden end Prins Don Louis de Bourbon (af det gamle franske Kongehus), som havde bortført den skjønne Kubadame fra hendes Fædrenehjem. Siden have de indgaaet Ægteskab med hinanden.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lavt, især omkring Dovre, lidt høiere paa Kysten. Nordlig Vind nordenfor Stat, svag sydlig og stille i det sydlige Norge. Overskyet og taaget Veir overalt. Temperaturen er faldt ganske lidt, Fugtigheden meget stor. Udsigterne ere til opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 18de April (Kl. 7—10) gives: **En løs Haand**, Farce i 1 Akt af Labiche og Martin; til Slutning: **Theblomst**, komisk Operette i 3 Akter med Text af Alfred Duru og Henri Chivot, oversat ved Alfred Larsen; Musiken af Charles Lecocq.

Optræden af Tenoristen S. Skougaard.

Mandag den 19de April (Kl. 7—10¼) gives: **De har en Datter**, Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; derefter: a) „Die Vogelein“ af Gumbert, b) „Serenade“ af Gounod, foredrages af Hr. Skougaard; derefter: **En løs Haand**, Farce i 1 Akt af Labiche og Martin; derefter: „Scene og Arie-Finale“ af Operaen „Lucia di Lammermoor“ af Donizetti, udføres i Kostume af Hr. Skougaard; til Slutning: **Fortunios Romance**, Operette i 1 Akt efter Hector Cremieux, Musiken af Offenbach.

Brandkontingenten

for 1ste Halvaar 1869 modtages hver Formiddag fra Kl. 9—12 paa Skattefogedkontoret No. 12 A i Universitetsgaden.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Feuilletonen „Frimureren“.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Vist gjør den saa“, sagde Ysteren; „kun blir dens Besøg ikke langt. Det maa forekomme Dig, som aldrig har ligget i Sæteren, underligt, at vi klæder os som om vi vilde gaa i Kirke. Vi bliver imidlertid meget mere søndagslig tilmode, naar vi saaledes engang ryster Ugens Støv af os.“

Sepp holdt denne Tale bare for en forfængelig Froms hykleriske Snak. Men han vidste ikke, hvor lang Søndagen bliver for disse Folk, naar de ikke har Tid til at gaa i Kirke, der ikke alene er dem et Bedehus, men ogsaa er deres Konsttempel og det eneste Sted, hvor de kan glemme Livets Stræv og Sorger for nogle Timer. I Kirken prøver Bonden hver Uge, om han endnu kan læse; der ser og hører han det skjønneste i sit Liv. Derfor maa ogsaa det i Kirken sete tjene ham til Sammenligning, naar han vil beskrive noget skjønt og ophøiet. En Musik er skjøn som et Orgel, en god Tale kun som Præstens, og i store og vigtige Øieblikke bliver det Bonden som om han var alene i Kirken. Kan han engang ikke med Menigheden besøge dette ham saa kjære og hellige Sted, saa vil han dog høitideligholde Søndagen med de enkelte og er allerede tilfreds, om han ogsaa kun ved et ydre Tegn kan komme sit Ønske tilhjælp ligesom det ogsaa glæder Udvandreren, naar det lykkes ham at opelske paa den fremmede Jordbund sit Hjemlands Yndlingsblomst.

Sepp, som overalt saa Skyggesiderne, holdt saadant for tomt Formvæsen. Ham gjaldt stedse Arbeidet, den tro Opfyldelse af ens Kald for det høieste; derfor sagde han til Ysteren: „Jeg for min Del sætter ikke stor Pris paa saadanne ydre Ting og mener, om en lever paa Sæteren som en Eremit og gjør sine Sager samvittighedsfuldt, er Gud tilfreds med ham, om han saa ikke skulde komme i nogen Kirke det hele Aar.“

naar man saaledes maa lade sig mønstre; jeg siger Dig: at fattig og nødig for Penge som jeg var, vilde jeg ikke for hundrede Gylden, at hun skulde have kjendt mig. Jeg var bange som en Forbryder og jeg skyndte mig ind i Stuen det forteste jeg kunde. Den var tom og udenfor hørte jeg Røsle raabe: der er en inde, som jeg ikke tror for vel og som jeg ikke har Lyst at gaa ind til. Værten kom og bragte mig, hvad jeg forlangte. De mindre Børn kikkede halv bange ind ad Vindøjet og raabte: han tager Dig, han æder Dig! Mangengang vilde jeg leet til det; idag gjorde det et ganske andet Indtryk paa mig. Jeg gik tidlig tilsengs og opsatte at gaa hjem til om Morgenen; sove gjorde jeg imidlertid ikke. Hvad vil Marianne tænke, og Far og Røsle? Hvem er jeg egentlig? Kan jeg skyde Skylden for alt paa andre? O, hvor kunde jeg have havt det godt og været lykkelig, naar jeg bare havde været klog!

Dog jeg vil ikke forsøge at skrive, hvad jeg tænkte; Brevet bliver alligevel langt nok. Jeg vil indskrænke mig til i Korthed at berette, hvad der opstod af mine Tanker.

Fader og Søster skulde ikke se mig saaledes, derfor forlod jeg Byen, førend det endnu var blevet lyst og løb den hele Dag som om jeg havde Politiet i Hælene. Jeg vilde ikke tilbage til Fabriken, selv om jeg ikke havde fundet en Plads som Staldreng i et Værtshus undervejs. Lad den udsætte sig for Latter og Spot, som bedre kan finde sig i det end jeg. Det angrer mig, at jeg ikke blev længere i hin Tjeneste, for her i Hopfenbach har jeg ikke fundet noget bedre.

Jeg beder Dig ikke at tale til noget Menneske om dette Brev, mindst af alle til Marianne og Røsle. Skriv mig til, hvorledes det staar til hjemme og hvilke Ansigter, man vel vilde sætte op, naar jeg medet kom. Naar man

bare slap mig ind. Jeg skulde ligesaa let skaffe mig egen Bund at staa paa som Bonden i Himmelen, der satte sig paa sin Hat; jeg skulde sætte mig paa min Faders Egenheder. Broder, jeg er ikke mere den gamle, jeg vil ikke mere være det. Jeg har lært at taale, bære og føje mig. Jeg kan alt, naar jeg bare ved hvorfor.

Tre Uger har jeg været om at skrive dette Brev hver Søndag; det fortjener dog et Svar. Men skriv enten snart eller ogsaa slet ikke, da jeg snart søger en anden Tjeneste eller gaar i en Fabrik.

I det Haab, at Du snart skriver, forbliver jeg

Din Ven
Niklaus Melchior Kleber.

Tjenestegut hos N. N. i Hopfenbach.

„Det er et alvorligt Brev“, udbrød Sepp efter en lang Pause.

Franz havde begyndt endnu engang at læse, da han pludselig spurte:

„Og tror Du nu, at Klausmelker er en Hykler?“

„Hidtil ikke.“

„Eller en Dumrian?“

„Jeg tror intet. Men hvortil disse Spørsmaal?“

„Fordi han endnu ikke er ligegyldig for andres Domme og Meninger.“

„Jasaa — nu, jeg ser Tingene i et andet Lys. Under Læsningen faldt mig en Tale af Rebslageren hist i Landsbyen ind, hvorover jeg ofte har leet og som jeg idag for første Gang har fattet rigtig. Man talte engang om mig og fandt endnu noget at rose hos mig. Rebslageren sagde ærgerlig: Flittigt Arbejde, men yderlig daarlig Hamp! Den holder ikke, I kan bære eder ad som I vil. Det tager ingen god Ende med Sepp; I skal se, han gaar istykker, hvor fast han ogsaa synes at være, ti han er igrunden

Dagbladet.

No. 89. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 19de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brummundalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 18de April. I Deputeretkammeret er det af Regjeringen erklæret, at Frankrige aldrig har gjort Forslag eller endog Antydning til en belgisk-fransk Toldforening.

Wien, 18de April. Grev Taaffe er ved en keiserlig Haandskrivelse bleven udnævnt til Ministerpræsident. Hans Valg var enstemmig bifaldt af Ministerraadet.

Paris, 18de April. Baron Hirch i München har erholdt Koncession for hele det tyrkiske Jernbanenet og sammes Bestyrelse er kontraktmæssig overdraget til det lombardiske Jernbaneselskab.

Kunstnerstipendier.

Som bekjendt bevilger Storthinget hver Termin et Beløb til Stipendier for Kunstnere saavel Malere og Billedhuggere som Musikere og andre Kunstnere. Der kan selvfølgelig ikke blive synderlig store Beløb paa hver Kunstart, men jo snævrere Grændsen er, jo sparsommere Midlerne ere, desto mere nødvendigt bliver det at have Indseende med, at der ved Uddelingen, som er overladt Kirkedepartementet med Bistand af Komiteer, gjøres gjældende Principer, der staa i Overensstemmelse med den Tanke, der ligger til Grund for Bevilgningen. Meningen er naturligvis, at den bør gives unge Kunstnere, der endnu savne den fornødne tekniske Uddannelse, Anledning til at erhverve saadan; ikke at give allerede færdig udviklede Talenter Rekreationsstipendier.

Dette Princip har, saavidt vi mindes, hidtil ogsaa været befulgt, idet man, som ganske rimeligt er, har betragtet Stipendierne nærmest som en Slags Erstatning for de hos os manglende Akademier. Naar vi her have villet lægge ind et lidet advarende Ord mod for Fremtiden at fravige disse Principer, da er det nærmest fordi det heder, at der ved den forestaaende Uddeling af Musikstipendier skal være bestemt at give det disponible Beløb til en Kunstner, hvis Talent der ikke kan reises ringeste Indvending mod, men som allerede har nydt en mangeaarig Uddannelse i Udlandet; har leveret en Række af Kompositioner, der vidne om, at han i saa Henseende er færdig uddannet, og som forøvrigt allerede har erhvervet sig en uafhængig Stilling, medens det samtidig heder, at tvende yngre Komponister af utvivlsom Begavelse, men med endnu mangelfuld Uddannelse, skulle forbigaaes. Naar der var Penge nok at tage af, skulde vi ikke andet end glæde os ved, at der gaves vore færdige Kunstnere Anledning til at drage frisk Luft blandt Kolleger i Udlandet, men det forekommer os at være en skrigende Uretfærdighed mod de yngre Kunstnere, for hvem Stipendierne egentlig ere bestemte, om det skulde blive Skik, at færdigt uddannede Kunstnere, der have det yderligere Forspring at have erhvervet sig et Navn og derigjennem formaaende Bekjendtskaber blandt dem, der stelle med disse Sager, skulde staa i Veien for dem, der just trængte til Stipendium for sin Uddannelses Skyld, og enten helt tage det fra dem eller afknappe det saaledes, at det bliver for intet at regne.

Man vilde visselig undre sig om en af vore Malere eller Billedhuggere med fuld Uddannelse og befæstet Kunstnernavn vilde søge et Stipendium til Fortrængsel for de begyndende, endnu i Udviklingen kjæmpende, Kunstnere; men det samme, forekommer det os, er Tilfældet her. Stipendier ere bestemte til unge Talenters Ud- Uddannelse, ikke til Rekreationsreiser for færdigt udviklede Kræfter. I saadanne Sager bør det ikke være afgjørende, om vedkommende Ansøgere har gode Forbindelser, formaaende Talsmænd, eller om det vilde falde ubehageligt for de Afgjørende at sige Kunstneren af Navn et Nei. — Afgjørelsen bør være afhængig af den Tanke, der ligger til Grund for Storthingets Bevilgning, og hvad denne er, derom kan man ikke have Tvivl. L. N.

Heimskringla.

Denne vor ypperste Sagabog foreligger nu i en fortrinlig Udgave og er tilkjøbs i Bogladerne for 3 Spd. 72 ß. Forhaabentlig vil en forholdsvis stor Afsætning af den blive et Vidnesbyrd om den vaagnede Sans for vort Oldsprog og dets Literatur, og de Mænd, der nu i Aarrekker med saamegen Iver og Dygtighed have arbeidet for at hevde dennes Plads i vor Læseverden, ville deri finde sin Løn. — Ser man hen til den Magt, hvormed Erkjendelsen af dens Betydning gjør sig gjeldende i Storthinget under Skolelovgivningen, og setter man dette i Forbindelse med de nationale Bevægelser i vort Land, der i de sidste Tider vise sig alt mægtigere og fyldigere paa alle Felter, da maa man sandelig tilskrive Kjendskabet til Folkets Fortid en væsentlig Del i, at Nationen saaledes mere og mere vinder Klarhed over sig selv. Og ønsker man disse Bevægelser Fremgang, ønsker man dem holdte i de rette Spor, og ønske man, at de skal faa et altid rigere Indhold, da kan der visselig ikke bedre arbeides derfor, end ved at bringe dem i sit rette Forhold til Folkets Fortid. Netop i Sagatiden, i denne Folkets Ungdomstid er dets Liv at finde i sin Simpelhed, og der finder man dets Evner mindst forskjertsede ved forstyrrende Indgreb udenfra, der ser man tydeligst dets sterke og svage Sider aabenbare sig, og derfra henter man Forstaaelsen af, hvilke Faktorer til Udvikling det i sig selv indehaver. — I en stadig historisk Fornyelse af sig selv henter et Folk Evnen til at optage i sig den almindelige Verdenskultur og til at føre sin egen Udviklingsgang fremad.

Men ligesaavist som vor Tids store Kulturarbeide kræver det hele Folks Samvirke, ligesaavist maa denne historiske Selvopfatning være det Heles Eiendom, — og det er en af den sproglige og historiske Videnskabs største Fortjenester at virke dertil. Derfor blev det sagt ovenfor, at de Mænd der sprede Lys over vort Fortidsliv, vil finde sin bedste Løn i at se sit Værk baaret ud blandt Folket.

Forholder det sig imidlertid saa, at Veien til et sandere Kjendskab til vor Historie endnu er ubanet for os paa vort nuværende Standpunkt, da har Videnskaben den Opgave at jevne og lette os den. Derom vil jeg her ikke forsøge at udtale Andet, end hvad der har fremkaldt disse Linier: der er Trang til en Folkeudgave af vore Sagaer og da først og fremst af den, som Overskriften her nævner. Derved forstaar jeg for nærværende en billig og med oplysende Bemærkninger forsynet Udgave, omtrent slig som Ryghs Udgave af Gunnlaugs Saga paa Oldmaalet, om just ikke med alle de Hensyn til en Begynders Tarv, som der ere med.

Med disse Antydninger af den Sammenhæng, vi se Sagen i, og den Følelse af dens Betydning, vi have, være den anbefalet til vore Oldkyndiges Opmærksomhed.

Kristiania, den 19de April 1869.

Udlandet. Beretningerne om det rimelige Udfald af den fransk-belgiske Strid lyde meget modsigende. Det Eneste, hvorom Alle ere enige, er, at de mundtlige Forhandlinger ere ophørte, for at Frère-Orban kan faa Tid til at udarbeide et Udkast til en Overenskomst i Jernveisspørgsmaalet. Men videre gaar Enigheden heller ikke. Ifølge Patrie ventede man, at den belgiske Minister vilde have tilendebragt sit Arbeide i Begyndelsen af denne Uge, hvorpaa han vilde vende tilbage til Brüssel. Public forsikrer derimod, at Ministeren vil blive nogen Tid endnu i Paris. Ifølge L'Ind. b. skal Frère-Orbans Udkast forelægges for Handelsminister Gressier, og ikke for Rouher eller Lavalette, med hvilke han hidtil har forhandlet mundtlig.

Den i et Telegram omtalte Arbeiderstrue i den lille belgiske By Seraing har havt en saa alvorlig Karakter, at der fra Brüssel maatte tilkaldes en betydelig Militærstyrke. De Grunde, de lüttichske Blade angive til Bevægelsen, tage sig noget synderlig ud. Ifølge La Meuse er Arbeidsstandsningen foranlediget af, at Arbeiderne ikke syntes om Fabrikens Chef. Ifølge Journ. de Liège vilde Arbeiderne ikke arbeide til Kl. 6 om Aftenen, paa hvilken Tid Afløsningen indtraf.

Den 11te April feirede Pave Pius den Niende sit halvtredssindstyveaarige Jubilæum som Præst. Om Morgenen læste Hs. Hellighed en stille Messe ved Hovedalteret i Peterskirken, hvorpaa et Tedeum blev afsunget. Derefter uddelte Paven Velsignelsen til Menigheden. Efter Gudstjenesten samledes det diplomatiske Korps og de høie pavelige Embedsmænd til et Festmaaltid. Rom var i Dagens Anledning festlig smykket. De europæiske Fyrster, og det ikke blot de katholske, lode sig repræsentere af Affendinge. En stor Mængde Geistlige af alle Grader vare strømmede til Rom for at bevidne Paven sin Ærefrygt.

Den Note, hvori den portugisiske Regjering paa Kong Ferdinands Vegne afslaar den spanske Kongekrone, er baade med Hensyn til Indhold og Form saa stødende, at den spanske Regjering medrette har følt sig saaret deraf. Alle portugisiske Blade, der forøvrigt ere enige i, at Ferdinand ikke bør modtage Valget, udtale sig dadlende om den Maade, hvorpaa Noten er affattet, og der berettes desuden, at Kong Ferdinand selv har sendt den spanske Regjering en Skrivelse, hvori han søger at formilde de stødende Udtryk. I et Telegram meldes, at den portugisiske Ministerpræsident vil tage sin Afsked, fordi han ikke billiger, at Kong Ferdinand har afslaaet den spanske Krone.

I et Møde af Fremskridtspartiet den 11te holdt Prim en Tale, hvori han erklærede, at han aldrig vilde række Haanden til en Gjenindsættelse af Bourbonnerne. Han opfordrede Revolutionens Venner til at slutte sig sammen for at redde Friheden. Ifølge Corresp. har Hertugen af Montpensier opgivet sin Kandidatur.

Lord Russell agter at indbringe en Bill i Overhuset, hvori Regjeringen bemyndiges til at udnævne Peers for Livstid, dog i det Høieste 28. Hensigten hermed er at skaffe Mænd af fremragende Dygtighed Sæde og Stemme i Overhuset.

Sverige. Om det nye Forslag angaaende Hærordninger skriver „Aftonbl." for 15de ds. saaledes: Begge Rigsdagens Kamre have nu gjennemgaaet den Del af Forsvarsutskottets Indstilling, som vedrører det kgl. Forslag til ny Værnepligtslov. Hovedsummen af deres Beslutninger er, at Forslaget ikke samtykkes af Rigsdagen, men Udtrykkene, hvori dette Afslag vedtoges, ere ikke de samme i begge Kamre, idet første Kammer ikke bifaldt Forslaget „for nærværende" medens andet Kammer besluttede ikke at antage Forslaget „under de nærværende Forholde". Forskjellen mellem disse forskjellige Ordelag for Forkastelsen ligger deri, at første Kammers Beslutning formentlig bare vil sige, at Forslagets Vedtagelse faar udstaa til et andet Tidspunkt, medens andet Kammers Beslutning indeholder en Forklaring om, at Kamret ikke vil vedtage den udstrakte Værnepligt i Sammenhæng med den nuværende eller den af Kongen foreslaaede nye Ordning af Landforsvaret i sin Almindelighed. Af Debatterne fremgaar forøvrigt, at Kamret hovedsagelig anser den udstrakte Værnepligt uforenelig med de Byrder, som „Inddelingsverket" menes at paalægge de „rust- och roteringsskyldige" (ↄ: Soldaterlægderne). Kun første Kammer indlod sig efter Utskottets Opfordring paa en særskilt Drøftelse i temmelig vidtløftige Debatter af de Grundsætninger, der laa til Grund for Forslagets enkelte Bestemmelser. Andet Kammer forkastede derimod Forslaget i sin Helhed uden at indgaa paa nogen Drøftelse i det Enkelte.

Begge Rigsdagens Kamre have den 15de ds. samtykket i at stille til Kongens Brug 125,000 Spd., som skal anvendes til rentefri Laan for de ved Misværten i 1868 nødlidende Len, hvortil før er bevilget 85,000 Spd.

— Forstanderen for Gefle Gasværk Alex. Kerr er rømt med 1000 Spd. af Kassen og har desuden efterladt sig en stor Gjeld, paadraget ved uordentligt Levnet. Uagtet Telegram var affendt til flere Steder, havde det dog ikke lykkedes at paagribe Rømlingen.

— En Instrumentmager R. Schillstrøm har faaet Patent paa en saakaldt Hævstang til at fæste Skøite til Foden.

— Branden i Lindesberg opkom midt under Gudstjenesten; den heftige Nordenvind, som senere øgede til Storm, gjorde Slukningsforsøgene forgjæves, navnlig efterat Ilden havde grebet fat i det tjærebrædde Kirketaarn, hvorfra Ilden spredtes videre. Man tror, at en vanvittig Kone har paasat Ilden.

— Fra Skaane foregaar Udvandringen til Amerika fremdeles i stor Maalestok. „Næsten alle Udvandrere", heder det i Øresundsposten, „saa modige og trygge ud; Flertallet bestod of unge kraftige Mænd med Udtryk af Selvbevidsthed og Intelligents."

Fisketelegram. Telegram til Indredpt. angaaende Finmarksfisket, dat. 13de April, indleveret i Kjeø den 17de:

Ved Vardø, Havningberg og Berlevaag særdeles godt Fiske; faa Søveirsdage. Liden Almue fremkommen. Pris for Fisk 2½ Spd., for Lever 5—5⅗ Spd. I Vestfinmarken endnu intet egentlig Fiske. Lodden staar langs hele Kysten.

Ordensudnævnelser. I den kgl. St. Olafs Orden har det ifølge Mrgbl. behaget Hs. Maj. at udnævne til Riddere:

Under 1ste f. M.: Premierleitnant i den kgl. danske Marine, Baron O. Güldencrone.

Under 6te d. M.: forhenværende fransk Konsul i Kristiania V. A. E. Robeis-Borghers.

Under 10de d. M.: Sognepræst til Drøbak, Johan Henrik Gude, for lang og nidkjær geistlig Embedsvirksomhed.

Ildløs. Kl. 11¾ i Nat var der Ildløs i Butiken i Fyrværker Christiansens Gaard No. 134 b. ved Kirkeveien, idet en Bøtte med Fyrstikker var antændt. Paa hvilken Maade dette er skeet, er imidlertid uvist; formodentlig har der kort iforveien været En i Butikken, som har benyttet sig af Fyrstikkerne for at skaffe Lys og derved været uforsigtig. Heldigvis opdagedes Ilden saa betids, at kun Bøtten og en Del af Hylden, hvorpaa den stod, forbrændtes.

Dampskibene have i de sidste Dage været opholdt ved stærk Taage, der ifølge de indløbne udenbyes Blade sees at have hersket langs hele Kysten til forbi Lindesnæs. Det engelske Dampskib Pacific, der skal afgaa med Udvandrere, stødte i Lørdags paa ved Bolærerne, men kom igaar op.

Odelsthinget sammentræder Tirsdag den 20de April Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning det af Provst Jensen m. Fl. fremsatte Forslag til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lov af 23de Mai 1857 om Torskefiskerierne i Nordlands og Tromsø Amter.
2. Do. fra Justitskomiteen No. 2 ang. Forslag fra Sagfører Roosen til Lov om Indskrænkning i Anvendelse af Ed.
3. Do. fra Do. ang. Jaabæks Forslag om Ansvar efter Forløfte.
4. Referat.

Arbeidersamfund. I Kongsberg Adresse læses en Opfordring til at træde sammen for at danne et Arbeidersamfund.

Om et Folkemøde paa Sollebrunn i Sverige den 3die ds. skriver „Wennersborgs Tid.": Mødet var talrigt besøgt af Høie og Lave og aabnedes af Ordføreren G. Andersson, som blandt Andet ytrede: „Skal det svenske Folk se sin Fremtid betrygget for indre og ydre Vold og sin Selvstændighed, sin Frihed og sin Nationalitet sparet for at bortsopes fra den Torv, som gjemmer vore Fædres Støv, saa maa vi staa op fra vor lange Dvale og agitere ved Møder, Foreninger, Petitoner og lignende for at kunne tilkjæmpe os de medborgerlige Rettigheder, som vi have Ret til at have". Der var

opstillet 9 Punkter til Drøftelse, hvoriblandt „om de væsentlige Aarsager til Folkets almindelige fortrykte Stilling og Midlerne til at afhjælpe den". Man klandrede Hypotheks-Jernveislaanene, som drev Priserne paa faste Eiendomme i Veiret og en overhaandtagende Overdaadighed i Blomstring, og hvorved Skatterne ere øgede. Sparsomhed, mente Forsamlingen, var det, som maatte gjenindføres i den hele Statshusholdning ligefra Slottet til Hytten. Dernæst udtalte Forsamlingen sig for, at Sportellønningerne bortfalde og Embedsmændene sættes paa fast Løn, samt at mange Embeder kunde forenes til et, og mange inddrages som overflødige. Med Hensyn til Skydspligten burde denne bortsættes paa Akkord, saa at hverken Staten eller Jorden, men alene den Reisende selv, betalte Skydsen. Forsamlingen udtalte sig for, at den kommunale Stemmeret skulde omordnes, saaledes at Pengene ikke gjorde Udslaget, og at ingen Enkelt derfor maatte have over 10 St. Endelig drøftedes Spørgsmaalet om, hvad Almuen burde iagttage ved Rigsdagsvalgene; en Taler ytrede i Anledning af den skadelige Ligegyldighed, som havde hersket ved Valgene: „Vaagn op I, som arbeide, og vælger Mænd af Folket; saa komme I til Eders Ret". Mange Deltagere i Mødet ytrede Ønske om, at slige Folkemøder maatte holdes aarlig.

I Militærselskabet i Stockholm har Kapt. Palmstjerna og Engstrøm i Overvær af Kongen og Prins Oskar holdt et Foredrag over den af Kong Karl opfundne Kuglesprøite eller Kjærebørse og Gatlings Revolverkanon. Den sidste passede ikke efter Talerens Mening i Krig uden til Forsvar af Befæstninger, medens førstnævnte med nogle mulige Forbedringer vilde have stort Verd, da der med den kunde afskydes 6 a 8 Skud med Granater i Minutet, og saaledes løse en Opgave med Hensyn til Hurtigskydning, som nu krævedes af Kanoner efter de Forbedringer, som Geværerne havde modtaget.

Svenske Bøger i Udlandet. „Karl den 12te som Kriger og Menneske", et Livsbillede af Prins Oskar, er nylig udkommet i tydsk Oversættelse.

Forstyrret Madfred. „Bergens Adr." skriver: En Aften forleden sad en Kone i sin Dagligstue samtalende med sin Mand og øvrige Familie. I det tilstødende Soveværelse laa der en Dyne, som hun skulde hente, men da hun kom derind og greb i Sengen efter Dynen, fik hun fat i et Menneskeansigt. Forskrækket forføier hun sig tilbage og fortæller det Passerede til Manden, der i Begyndelsen ikke vilde tro hende, men dog tilslut lod sig bevæge til at tage Lyset og følge med. De fik da se en ukjendt Mandsperson ligge i Sengen gnavende paa et Stykke Spegekjød, som tilfældigvis havde henlagt i Soveværelset, og hvilket han altsaa havde sat sig i Besiddelse af. Man tiltalte Manden paa forskjellige Maader, men han bevarede Taushed og vedblev i rolig Tilfredshed at gnave paa sit Kjødben. Endelig besluttede man at hente Vægteren, hvem den Ukjendte strax adlød, idet han reiste sig op og uden nogen Indvending fulgte ind i Arresten. Den følgende Dag vedtog han med samme Villighed baade Mulkt og Erstatning, men paastod, at han paa Grund af Beruselse ikke erindrede Noget af den hele Begivenhed.

Byste af Tordenskjold. Trondhjems Adr. skriver: I disse Dage afleveres til Subskribenterne den Gibsafstøbning af en Byste af Tordenskjold, paa hvilken Hr. Laulo tidligere har indbudt til Subskription. Som bekjendt er Formen til denne lille Byste med tilhørende Fodstykke skaaren i Træ; Bysten selv er udført i Stearingips og Fodstykket i almindelig Gips. Naar vi her atter tillade os at henlede Opmærksomheden paa dette Billede, saa er det nærmest, fordi det er det første Forsøg hos os i en saare nyttig Industrigren. Det vil maaske erindres, at Hr. Laulo for nogle Aar siden blev sat istand til ved et Ophold i Kristiania og senere i Kjøbenhavn at uddanne sig som Gipser, i den Hensigt ved dette industrielle Arbeide at kunne vinde Midler til at dyrke den Kunst, for hvilken han allerede havde givet mange smukke Beviser baade paa Anlæg og Dygtighed. Han har nu indrettet sig et Værksted paa Baklandet.

Forlis. (Berg. Tid.) Ifølge Telegram fra London er Skonnert „Hanna", tilhørende Hr. Johan Petersen, ført af Kapt. Hamborg, paa Reise herfra til Barcellona med Klipfisk for Kristiansunds Regning, den 6te ds. overseilet i Atlanterhavet af Liverpool-Dampskibet „Marathon". Skibet sunket, Mandskabet reddet. Skib, Fragt og Last assureret. Skaden bliver at godtgjøre af det engelske Dampskibsselskab.

Hurra for Johan Sverdrup. (Trondhjems Stiftsavis). Ved Theaterforestillingen til Indtægt for Nationalsubskriptionen til Johan Sverdrup fremsagde Hr. Nielsen en Prolog, der sluttede med et „Hurra for Johan Sverdrup", hvilket istemtes af den paa Scenen fremstillede Almue, der saaes samlet omkring en i et Skovparti staaende bekrandset Bautasten, der bar Johan Sverdrups Navn. I Hurraet deltog ogsaa Publikum.

Kunstig Fiskeudklækning. (Norsk Skyttert.) Omtrent ¼ Mil fra Bærums Værk — paa Østsiden af Lommedalen — ligger det saakaldte Burudvand, der i de senere Aar af nogle af Værkets Arbeidere med Eierens Tilladelse og med Veiledning af Hr. Hetting er bleven forøget med ca. 60,000 Ørret og ca. 5000 Sikyngel. Yngelen er udklækket i Apparater, dels ved Vandet dels ved Værket; desuden er der sluppet i Vandet endel voxen Sik fra Slensfjorden paa Ringerike. En god Del af Ørretyngelen er af Rogn fra Storelven ved Ringerike. Endel Laxyngel er ogsaa sluppen i Vandet. Dette Vand har en meget smuk Beliggenhed og egner sig, som det synes, særdeles godt for Fiskeformerelse, og dertil kommer det, at der er god Vei lige til Vandet, samt et nyt opført og godt indrettet Fiskerhus ved Vandet. Foruden den sluppne Yngel findes fra gammel Tid Ørret, Abor og Brasen i Vandet, og der er fisket Ørret paa ca. 12 Mærker for nogle Aar siden. Af Brasen findes en hel Del og tildels af ikke ubetydelig Størrelse. De Baade forefindes i Vandet, bekostet af nævnte Arbeidere, som har vist megen Iver og Dygtighed og havt ikke ubetydelige Pengeudlæg for at faa Vandet besat med de ædlere Fiskesorter, og Meddeleren heraf skulde virkelig anbefale Fiskere fra Kristiania og Omegn i den kommende Sommer at tage en Tur til Bærum for derfra at besøge Burudvandet.

Tromsø Fattigbudget har ifølge en længere Opsats i Tromsø Stiftstid. i Tiaaret 1855—65 saa noget nær fordoblet sig. Men er nu Udsigterne for det følgende Tiaar bedre? Det nærværende Fattigbudget er visselig saa stort, som det ikke nogensinde har været, og indtræffer ikke særegne gunstige Omstændigheder, saa maa det i 1875 dreie sig om 12,000 Spd. istedetfor at det i 1865 dreiede sig om 6000 Spd. Skatterne ere allerede saa store, at nok et Plus i Regningen vil virke ødelæggende. Her er altsaa for enhver tænkende Mand Grunde nok til Frygt. Kjender man nogen bedre Middel mod Fattigbyrdernes Syndflod end en Arbeidsanstalt, saa er det saameget desbedre; men i Tilfælde ikke, bør man overveie, hvad man har for Haanden, og da ikke se saameget paa de øieblikkelige Omkostninger, som paa hvad man tør vente i Fremtiden.

Det slesvigske Spørgsmaal. Ifølge Telegram henledede den Deputerede Morin i den lovgivende Forsamlings Møde Opmærksomheden paa Artikel 5 i Pragerfreden, som Frankrig vil have understrevet, men som dog skyldtes dets Mellemkomst. Østersøspørgsmaalet var ikke alene et dansk Spørgsmaal, thi det var ogsaa af Vigtighed for den hele europæiske Ligevægt. Han vilde atter trække det frem, for at det ikke skulde synke i Forglemmelse, thi det var umuligt for ham ikke idetmindste at give de Danske Beviser paa Sympathi eller at lade være at paakalde den offentlige Mening i Frankrig og Europa til Fordel for dem, da det var den eneste Støtte, de havde tilbage. Iøvrigt udtalte han, at han ikke havde opgivet Haabet om, at Kongen af Preussen vilde opfylde den Retfærdighedshandling, som Pragerfreden paalagde ham.

Jordskjælv. Den Jordrystelse, der den 30te Marts mærkedes i Hille i Sverig, er bleven iagttaget i endnu endel Landsbyer i Omegnen. Husene rystede, Ruderne klirrede, og man hørte et stærkt Drøn, som efterhaanden døde hen. Arbeidsfolk, som vare ude, mærkede en Bevægelse af Marken under sine Fødder, og en Mand, som stod ved Stranden, hørte samtidig Isen brage.

Udvidet Adgang til akademisk Borgerret. I Danmark har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udfærdiget en Bekjendtgjørelse om Indretning af en Tillægsexamen for dem, der uden at have underkastet sig enten Adgangsexamen ved Kjøbenhavns Universitet eller Afgangsexamen ved de lærde Skoler ville indskrives ved Kjøbenhavns Universitet som akademiske Borgere, saalydende: a) De, der have underkastet sig den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet eller Afgangsexamen for Realdisciple — begge af den høiere Grad — med et saadant Udfald, at Karakterernes Gjennemsnitsværdi er mindst 6, og derefter tillige Afgangsexamen til den polytekniske Læreanstalt, polytekniske Kandidater med 1ste og 2den Karakter, uden Hensyn til med hvilket Udfald de tidligere have bestaaet den almindelige Forberedelsesexamen, Løitnanter, der have bestaaet Afgangsexamen fra Officersskolens næstyngste Klasse, og de, der have bestaaet Overgangsprøven fra yngste til ældste Klasse ved Søofficersskolen, skulle være berettigede til at indskrives ved Kjøbenhavns Universitet og i alle Maader betragtes som akademiske Borgere, naar de have bestaaet en Prøve i dansk Stil, Latin, Græsk og Historie af samme Omfang, som der er fastsat for Afgangsexamen i en lærd Skole, dog at der i Modersmaalet kun skrives en Udarbeidelse over en frit valgt Opgave, og at i Latin den skriftlige Prøve indskrænkes til Oversættelse fra Latin til Dansk og den derfor givne Karakter lægges sammen med Karakteren for den mundtlige Prøve med Vægt som ⅓. Til at bestaa udfordres, at de sammenlagte Specialkarakterer, betegnede og ansatte til Talværdi som ved Afgangsexamen i de lærde Skoler, have en Talværdi af idetmindste 4 Godt ɔ: 20 Points. Examenskommissionen ved Universitetet, som afholder Adgangsexamen for Studerende, har af sin Midte at udnævne 4 Examinatorer og 4 Censorer til at afholde og bedømme Prøven. b) Med Hensyn til den almindelige filosofiske Prøve og andre Forberedelsesexamina for visse Fag ved Universitetet gjælde samme Forskrifter for dem, der ved den ovenmeldte Prøve have vundet akademisk Borgerret, som for andre Studerende. Man gjenfinder altsaa her et Slags Realartium.

Den nye amerikanske Gesandt i England. Fra London skrives til „Köln. Zeit.": „Efterretningen om, at Motley skal udnævnes til Gesandt i London, er ikke noget velkomment Budskab for Englænderne, uagtet de sige det Modsatte for ikke at tilstaa Sandheden og for at iagttage Formerne. De kjende Manden og vide, hvor stor Forskjel der er imellem ham og Reverdy Johnson. Times giver et kort Bidrag til hans Karakteristik, og det blander ganske vist med Forsæt Farverne sammen og gjør ethvert Penselstrøg med Forsigtighed for ikke at støde an til nogen af Siderne; men Enhver, som forstaar at læse imellem Linierne, kan tydelig se, hvorledes det har været tilmode ved denne Skildring. Det synes aabenbart ikke rigtig om, at det her skal se denne Mand, der ved Borgerkrigens Udbrud saa kraftig forsvarede Nordens Standpunkt i dets Spalter, og som dengang blev imødegaaet af det paa en ikke altfor velvillig Maade. Det kjender den Harme, som den engelske Presses og især dets egen Holdning vakte hos ham, og det venter sig ikke noget Godt af denne „fra Top til Taa amerikanske" Gesandt, af „denne ivrige Repræsentant for det republikanske Parti, dets Anskuelser, Sympathier og Fordomme"."

Jordefærd. Forrige Lørdag jordedes fra Frue Kirke Geheimeraad F. V. Treschow. I det talrige Følge, der omfattede mange af Kjøbenhavns fremragende Mænd i alle Livsstillinger, bemærkedes Kabinetssekretæren som Repræsentant for Hs. Maj. Kongen og Adjudant, Kaptein Lund, som Repræsentant for Kronprinsen. Efter en af de sædvanlige Ligpsalmer talte Biskop Martensen med Kraft og Veltalenhed, idet han gav et Billede af den Afdødes lykkelige Liv og fredelige Død.

Dansk Ministerskifte. I Anledning af et Rygte om, at det nuværende danske Ministerium gaar sin Opløsning imøde, og at Grev Frijs er kjed og træt af den politiske Virksomhed, saa at han kun venter paa en nogenlunde brugelig Leilighed for at trække sig tilbage — hans Kabinet blev dannet den 6te November 1865 — skriver Dagbladet: Indtil efter Kronprinsens Formæling i Juli Maaned, hedder det, vil han skaane Kongen for Besværligheden og Uleiligheden ved et Ministerskifte, men længere hverken kan eller vil han blive. Saasnart Bryllupet er forbi, „vil han have sin Bog", som det hedder, naar Tjenestefolk sige op.

Med national Selvfølelse kunne vi sige, at saadant Noget egentlig kun kan ske i Danmark. Der maa en saa magelig Natur til, som den danske, et saa slapt politisk Liv som det, der for Tiden hersker i Danmark, for at frembringe Ministerskifte af Kjedsomhed. I andre Lande anspænde alle Kræfter sig, føres der aarevis bitre Kampe for at komme i Besiddelse af Magten, som Ingen slipper, førend han tvinges dertil, men i vort lykkelige eller kjedelige Fædreland længes de trætte Hænder efter at slippe Tøilerne, og man maa bruge Overtalelse for at faa dem til godhedsfuldt at kjøre Statsvognen et lidet Stykke Vei endnu. I andre konstitutionelle Lande er der ogsaa Statsmænd, som med en fra Helbredet hentet Undskyldning kunde trække sig tilbage til et behageligt og sorgfrit Privatliv paa et prægtigt Herresæde, men derfor blive de ikke kjede af at styre Staten; de føle sin Stillings Forpligtelse, de ere gjennemtrængte af en virkelig Ansvarsfølelse, de have Ideer at udføre og Anskuelser at kjæmpe for, og førend de vige, ville de beseires. Billighed byder at tilføie, at andetsteds er ogsaa selve det politiske Liv fyldigere og mere ansporende, at der findes virkelige Modsætninger, udtrykte i samlede og organiserede Partier, ikke en total Opløsning i Smaagrupper, hvis Stumper holdes sammen, mindre ved fælles Villie end ved fælles Had. Et frit Folk faar den Regjering, som det fortjener; er Styrelsen slap og træt og ubeaandet af sin Stilling, saa er det, fordi en lignende Strømning gaar igjennem selve Folket.

I Belgien have atter et betydeligt Antal Arbeidere ophørt at arbeide. Den belgiske Regjering maa have anseet Bevægelsen for meget farlig, da den strax har samlet en større Troppestyrke, som med skarpladte Geværer og dragne Sabler stod beredt til at skyde Arbeiderne ned og hugge ind paa dem, et sørgeligt Middel, hvortil man paafaldende ofte maa tye i Belgien. Forholdene, hedder det i et Telegram fra Lüttich af 11te om Aftenen, blive mere og mere alvorlige; foruden tre Bataljoner Infanteri var der ankommet to Eskadroner Kavalleri, og man frygtede for et blodigt Sammenstød; Antallet af de Arbeidere, som indtil det nævnte Tidspunkt havde ophørt at arbeide, udgjorde 6000. Samtidig med, at der forefalder saadanne Demonstrationer, modsætter den belgiske Regjering sig enhver nøiere industriel Forbindelse med Frankrige, hvoraf den belgiske Industri og især de belgiske Arbeidere vilde høste store Fordele. Skuepladsen for denne Strid er den tæt ved Lüttich liggende Fabrikby Seraing, hvor der som bekjendt findes et af de mest storartede Værksteder i Verden, oprettet af Englænderen John Cockerill, med Kulgruber, Jernminer, Støberier, Maskinværksteder osv. Saavidt man kan se, have Arbeidere af alle Slags sluttet sig til Demonstrationen. Ifølge et senere Telegram ansaa man den 13de Faren for overstaaet, og der er ikke i dette Telegram Tale om, at Blodsudgydelse har fundet Sted.

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Nyhedskræmmernes Livsmaxime er den: „Spørg Folk tomme og lyv dem saa fulde!" Paa den Maade faar man Nyheder ind og Rygter ud, som man siden kan faa en rig Høst af. Hver Næringsvei har sit System, Nyhedskræmmeren ligesaavel som Kjøbmanden, Jordbrugeren og Lommetyven osv. Jeg har nu ikke nogen bestemt Næringsvei. Jeg beretter kun, hvad jeg tilfældigvis har seet og hørt som taus Iagttager eller Tilhører. Nu vel! Her en Dag fik jeg da endelig se Velocipeder eller Trædevogne — disse nye Slags Befordringsredskaber, som vil afskaffe Skydsmærre, Jernbaner og Stolkjærrer med andet Aketøi, som vore Fædre have brugt ligefra den Tid salig Thor kjørte med sine Bukke, ja til og med kanske Fødder strengt taget ikke længer bliver nødvendige for Fremtidens Mennesker; saadan Revolution kan Velocipeden komme til at gjøre. Thi som Du ved har den engelske Naturforsker Darwin gjort den Opdagelse, at et Lem udvikles i samme Grad som dets Eier har Brug for det, og at det forsvinder, naar det er overflødigt. Dersom nu altsaa Trædevogne vil gjøre, at Folk ikke længer kommer til at bruge sine Fødder til at bevæge sig fra Sted til Sted (i Udlandet skal man allerede have forsynet Velocipederne med smaa Dampmaskiner), saa kan Hr. Darwin altsaa komme til at spaa sandt, naar han forudsiger, at Menneskerne f. Ex. om hundrede Aar ville være ligesaa benløse Skabninger som benløse Fugle. Men huf! lad os ikke tænke paa sligt. Trædevognene kan komme til at gjøre Fortræd nok alligevel, om den ikke gaar videre end til at ærgre vore gode Skydsskaffere, som rolig maa finde sig i, at „Statens Tjenestekarle" o. desl. omreisende Folk fyge deres Stalddøre forbi i disse nymodens Maskiner, som spare baade Skydsbetalingen og Drikkepengene. Men til min Historie! Jeg fik som sagt efter længe at have gaaet paa Speideri endelig paa Drammensveien tidlig en Morgen, Kl. mellem 6 og 7 (Velocipenterne vove sig ikke ud midt paa Dagen endnu maavide!), Øie paa en Velocipedant. Jeg iagttog min gode Fremtidsmand (— Fremskridtsmænd kan man ikke kalde Folk, som lægge af at gaa —) med den mest spændte Nysgjerrigheds Interesse. Det var mig strax klart, at det var en ung Velocipedant, jeg her havde for mig. Thi han — gik og — drog sit tohjulede Redskab! Jeg kunde ikke bare mig for at lee, men opdagede snart, at Fyren var tilsølet, saa jeg skjønte, han havde faret ligesaa ilde i sin nye Vognbedrift som Ovid fortæller om den unge Phaeton, da han kjørte Solvognen! Da Velocipedanten med sine forslaaede Ben havde slæbt sig og sin Vogn slukøret forbi mig, luskede jeg efter ham et Stykke i Haab om at mit medlidende Smil skulde have drevet hans Skamfølelse over selv at gaa som Hest for sit hestefiendske Redskab til endnu en Gang at vove et Forsøg paa at sætte sig op og kjøre afsted efter alle Velocipedanteriets Regler. Jo! jeg forregnede mig heller ikke. Da vor Mand kom til en liden Bakke, satte han sig paa — dog med synlig Ængstelse — og lod sig rulle nedover. Men — han fuskede; thi istedetfor at træde paa Hjulsveivene og saaledes selv sætte Vognen i Bevægelse, brugte han sine lange Ben til at holde den rullende Vogn i Ligevægt, idet han gjorde nogle fortvivlede Spark til begge Sider for med den yderste Taaspids at understøtte sin vaklende Bevægelse. Dette var et altfor ynkværdigt Syn til, at jeg kunde undertvinge min Latter. Blussende rød steg Fyren af sit ophøiede Vognsæde — tog Velocipeden under Armen og piltede hjem ad Baggader, mødt af forundrende Folks Latter allevegne! Stakkels Mand! det gik ham altsaa ikke bedre end Fader og Søn i Fortællingen om Æslet, da de først gik begge to, og Folk lo dem ud, fordi de ikke red. Da saa Faderen satte sig op, gjorde Folk Nar af ham, fordi han lod sin Søn gaa. Da saa Sønnen red og Faderen gik, skammede Folk Sønnen ud for at han lod sin Fader gaa. Saa satte Faderen sig ogsaa op, og de red begge. Men da lo Folk ad dem igjen, at de sad to Mand paa et lidet Æsel. Saa steg de begge af — og bar Æslet. Men da lo Folk

endnu mere end før! — Gaar det alle Velocipedanter saa ilde som denne, jeg har omtalt, saa har Velocipedanteriet mørke Fremtidsudsigter hos os. Men vi ville haabe det bedste; ved Øvelse bliver man Mester. Og hvilken stor Ide, ligefra Kolumbus's om at opdage en ny Verdensdel — og hvilken stor og gavnlig Reform har ikke havt sine Vanskeligheder og — Latterligheder at bekjæmpe? Til Sommeren antager man, at der vil myldre i vore Gader og Veie af Velocipedanter, unge og gamle, øvede og uøvede, Herrer og — Damer (?). Det sidste vil blive et guddommeligt Skue!

Men til alvorligere Sager! — Vel en halv Fjerdingsvei fra Kristiania, et Stykke ovenfor Drammensveien, ligger et gammelt Hus, der ikke i det Ydre i nogen Henseende udmærker sig, men som det dog er Umagen værd at træde ind i. Det er Døvstummeinstitutet, i hvilket vi ville aflægge et Besøg. Opad nogle høie Trapper kommer vi fra den indhegnede Gaardsplads til en lang Læresal i 2den Etage, hvor de yngste Elever holde til. Der ser simpelt og tarveligt ud; en Række Borde med Bænke paa begge Sider staa ved Siden af hverandre, Eleverne sidde rundt om og en Lærer eller Lærerinde præsiderer ved Enden af hvert Bord. Hver lille Afdeling har sin Beskjæftigelse som en egen Klasse for sig, men desuagtet er der ingen broget Larm, ingen Forstyrrelse, ialfald ikke for Eleverne. Vi ere blandt Døvstumme. Undervisningen foregaar efter den nyere Methode, Lydmethoden, saaledes at de Døvstumme først læres til ved den rigtige Stilling af Mund og Tunge at kunne udtale Bogstaver og Ord, og dette er den vigtigste, men ogsaa vanskeligste Del af Undervisningen. Uden selv gjennem Hørelsen at kunne korrigere og modulere Stemmen skal Eleven frembringe de rigtige Lyd, som han aflæser af Lærerens Mund og med det samme lærer at nedskrive paa Tavlen. Det er beundringsværdigt, hvor hurtigt de dog tilegne sig dette, og allerede efter 3—4 Maaneder begynde de paa at lære Sproget, Gloser og Ordstilling, i korte Sætninger gjennem Anskuelsesøvelser efter Billedtavler.

De smaa Gutter og Piger sidde om hverandre opmærksomme og ivrige for med Øinene at læse Ordene af Lærerens Mund. Derpaa skulle de selv gjentage dem, først en enkelt, saa Alle i Kor. Det er underligt at høre de forskjellige Stemmer, enkelte dybe, enkelte pibende, høie, stedse monotone og tilbøielige til at synke ned til en blot Hvisken og Bevægelse af Læberne, idet de ikke kunne høre og korrige sig. Ved disse Borde er det Lærerinder, der besørge Undervisningen.

Henne ved et andet Bord sidder en Lærer med sine Elever og underviser i Regning; vi se Mundene gaa, men høre neppe en Lyd: han er selv døvstum som sine Elever, og ingen af dem kan saaledes passe paa, at der virkelig bliver talt. I et andet Værelse sidder ældre Elever, der just faa Undervisning i Geografi. Her gaar det raskere; Eleverne læse Spørgsmaalene af Lærerens Mund og Svarene af den spurgte Elevs. To af Døvstummeinstitutets Elever faa en videregaaede Undervisning, for til næste Aar at kunne gaa op til Artium; de læse saaledes Græsk og Latin foruden de levende Sprog og andre Fag. Vi fik Anledning til at høre dem i Fransk. De talte let og taaleligt klart, læste høit op sin Fransk og oversatte, hvorved der rigtignok af og til kom frem nogle underlige Udtryk, vel nokfaa korrekte, men ikke brugelige paa Norsk. Vi fik ogsaa se deres norske Stile, der, om de end af og til indeholdt naive og underlige Opfatninger af Livet, røbede sund og logisk Tænkning.

En saadan Skole er en sand Velgjerning for de Døvstumme, og det er trøstende for Menneskevennen at vide, at disse Ulykkelige nu dog eie en af Livets store Goder: gjennem Ordet at kunne meddele sig til Andre.

Den nye Grønlands Kirke staar nu færdig og indviet, og man har faaet Tid til at prøve og kritiere den. Kritiken falder ikke ud til dens Fordel. Kirken er en lang Korskirke og Alteret øverst i Koret ligger usædvanlig langt tilbage, fjernt fra Menigheden; Prædikestolen staar i Korset paa høire Side. For denne Kirke finde de Mangler, som „Norsk Folkeblad" i sidste Nummer har anført mod Lang- og Korskirkestilen til Fordel for Rundbuestilen, fuld Gyldighed, og man maa være enig med det i alle Fald, saalænge man sidder i Grønlands Kirke. Arkitekten for denne Kirke har ikke forstaaet Skjønhedens Hemmelighed i Kunsten, hvor alt er relativt. I Kirkens Ydre viser dette sig i Paabygningen, hvor de 4 altfor store Smaataarn om Hovedtaarnet gjøre det modsatte af sin Hensigt: at hæve Stortaarnet. Indeni hviler Hvælvet i 3 Buer paa smukke Granitsøiler; men Sidebuerne ere altfor store i Forhold til Midtbuen. Farvede Glasruder med Billeder i Korets Vinduer ere vistnok tænkte at skulle erstatte Altertavle; men de virke ikke heldigt. I det enkelte er alt vel nok; men det hele er ikke harmonisk.

Professor, Grev Hamilton fra Lund har nu begyndt sine Forelæsninger over svensk Statsøkonomi ved vort Universitet. Han holder Foredragene i Festivitetsalen, og ved den første Forelæsning var der ganske talrigt Besøg saavel af Herrer som Damer. Den var forresten blot en almindelig Indledning. Hans Foredrag var godt, og han har en smuk, kraftig Stemme.

Samtidig holder en vis Hr. Senceau, fransk „Professor", Forelæsninger i Studentersamfundets store Sal over den franske Literaturhistorie. Han synes at være en vidtløftig Mand; thi for nylig holdt han Forelæsninger over Kemi paa Engelsk — begge Dele taalelig besøgt.

Dagens Omtaleemne er Midelthuns nye Portrætbyste af Tordenskjold. Den har kun nogle faa Dage været udstillet i Kunstforeningen, men den vækker almindelig Opsigt. Den er — som ogsaa et Par af hans ældre Byster — ganske ualmindelig genialt opfattet, og giver et kjækt og i høi Grad karakteristisk Billede af den raske, unge Søhelt. — Midelthun er uden Tvivl vor mest begavede Billedhugger.

Storthinget.

Lørdag den 17de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager.

Anm. 1: Lovbeslutningens § 2 Bogstav d bør lyde saaledes: „Udgifter til Skrivematerialier og Retslokale samt til Retsvidner" osv. efter Beslutningen. — Bifaldtes enstemmig.

Anm. 2: I Lovbeslutningens § 2 bør indtages i Slutningen som et særskilt Passus Følgende: „Naar Angjældende i Sager, hvori Forelæggelse forgjæves har fundet Sted, dømmes til en Straf, der ikke er mindre end den forelagte, kunne Domstolene, uanseet foranstaaende Bestemmelser, ilægge ham en Erstatning til Delinkventfondet, der afpasses efter Sagens Omstændigheder". — Bifaldtes mod 12 Stemmer.

Anm. 3: Lovbeslutningens § 4 bør lyde saaledes: „Forretning, hvorved Beslag gjøres eller Udlæg søges for Bøder eller Omkostninger i offentlige Sager, saavelsom Auktion over det udlagte Gods, afholdes paa Landet af Lensmanden, der herfor tilkommer sædvanlig Skyds- og Diætgodtgjørelse, men intet Salarium". — Bifaldtes enstemmig.

Vedtoges enstem. tilbagesendt Lagthinget.

Sag No. 2. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Frigivelse af Mæglernæringen.

Anm: Efter Ordene „Den nu gjældende Lovgivning" i Lovbeslutningens § 3 bør indtages Følgende: „Dog skal ingen Anden derved hindres i at udføre Mæglerforretninger. Heller ikke skal det være de edsvorne Mæglere, som nu ere eller herefter blive ansatte, forment at drive hvilkensomhelst Næring, hvortil de have eller erhverve de efter Lovgivningen fornødne Betingelser". — Forkastedes mod 9 St.

Sagen vedtoges enstemmig tilbagesendt Lagthinget.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 i Anledning af den kgl. Proposition om Lov angaaende Bestyrelsen af Skiftevæsenet i Byer med særskilt Magistrat.

Komiteen er enig med den kgl. Proposition om det Ønskelige i, at de tilbageværende kollegiale Skifteretter i Bergen, Trondhjem og Kristianssand ophæves. Derhos gaar Propositionen ud paa at tage Bestemmelse for det Tilfælde, at der ved større Byfoged-Embeders Deling bliver oprettet særskilte Magistrats-Embeder. Skifteforvaltningen skulde henlægges under en enkelt Mand, ligesom Skriverforretningerne i de nævnte 3 Stiftsstæder skulde kunne frastilles Raadstuskriver-Embederne og henlægges til en anden Embedsmand. Komiteen indstiller til

Lov
angaaende Skiftevæsenet i Byer med særskilt Magistrat.

§ 1. Naar Saadant enten skal ske uden Udgift for det Offentlige eller Storthinget maatte have bevilget de dertil udfordrelige Midler, skal i Bergen, Kristianssand og Trondhjem den nu stedfindende Bestyrelse af Skiftevæsenet ved Byfoged og Magistrat bortfalde. Saavel i disse Byer som i andre, hvor der ved Siden af Byfogedembedet er oprettet Magistrat, bliver Skiftevæsenet at udføre af enkelt Mand, enten Byfogden eller en særskilt ansat Skifteforvalter eller anden Embedsmand.

§ 2. Hvis det findes hensigtsmæssigt, kunne Skifteskriver-Forretningerne i de i § 1 nævnte tre Stiftsstæder samt under den i Pagrafens første Led anførte Betingelse henlægges under en anden Embedsmand end Raadstuskriveren.

§ 3. Kongen afgiver de nærmere Bestemmelser om denne Lovs Gjennemførelse.

Falsen optog den kgl. Proposition og støttedes af Lambrechts, men ved Voteringen bifaldtes Indstillingen med 39 mod 33 St. at lægges til Grund; hvorpaa de enkelte §§er enstemmig bifaldtes uden Debat. Sagen vedtoges oversendt Lagthinget.

Sag No. 4. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 i Anledning af Repræsentanten Jaabæks Forslag til Lov om Ophævelse af Gjældsfængsel.

Komiteens Indstilling lyder: Repræsentanten Jaabæks Forslag i Forbindelse med nærværende Indstilling oversendes Regjeringen.

Jaabæk fremhævede i et længere Foredrag det Forældede i Gjældsfængselsinstitutionen, og udviklede at Ophævelsen heraf vilde tjene til, at Folk kom til at stole mere paa sin egen Forsigtighed end paa Lovens Strenghed; han fremsatte slutteligen saadant Forslag: „Loven om Gjældsfængsel sættes herved ud af Kraft." D. Kildal støttede Forslagets Grundtanke, men troede ikke, man saaledes med en Gang kunde ophæve en saadan Institution, hvorimod han ansaa Oversendelsen til Regjeringen for at være en meget passende Forbindelse til den senere Ophævelse. Richter troede ogsaa, at Gjældsfængsel snart vilde afskaffes; han vilde imidlertid ikke, at noget saadant skulde fremkomme blot som et Beneficium for Debitor, men han troede, det nu var og vilde endnu mere blive afløst af Konkursloven. Det vilde enten komme dertil, at selve Insolventsen betragtedes som en Forbrydelse, eller, at Gjældsfængsel blev en Institution for Hevnfølelsen. Han fremsatte derpaa et subsidiært Forslag, som Tillæg til Indstillingen i Tilfælde af, at ikke Jaabæks Forslag gik igjennem saalydende: „med Anmodning om for næste Storthing at fremsætte Forslag om Gjældsfængsels Ophævelse saavelsom Forslag til Forandringer i Kreditlovgivningen forøvrigt, som hermed maatte staa i Forbindelse." Præsidenten bemærkede, at Komiteen havde fundet det unødigt at gjøre et saadant Tillæg, da det laa saa klart i Sagen. J. Sverdrup syntes, Komiteens Indstilling var en for svag Henvendelse, men syntes man maatte have Henvendelsen udtrykt i en skarpere Form, og vilde derfor slutte sig til Richters Forslag, dog helst for blot første Del til „Ophævelse", da han troede, den sidste Del vilde lede til unødige Undersøgelser. Schulze vilde slutte sig til et af de fremsatte Forslag. Falsen troede, at Komiteen havde udtrykt det samme som Forslagsstillerne, og kunde derfor gjerne stemme for hvilketsomhelst af de fremsatte Forslag. J. Jensen vilde stemme for Afskaffelsen af Gjældsfængsel som et Onde, der ligesaavel rammede den Skyldige som den Uskyldige. Helle vilde, som Medlem af Komiteen, gjerne gaa over til Richters af Sverdrup ændrede Forslag. Richter ændrede sit Forslag derhen, som af Sverdrup antydet, saaledes at sidste Del gik bort. Ved Voteringen forkastedes Jaabæks Forslag mod 17 St., medens Indstillingen med Richters Tillægsforslag enst. bifaldtes.

Sag No. 5. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende den kgl. Proposition til Lov om visse Ladestedsgrundes Udslettelse af Landets Matrikul.

Den kgl. Proposition gaar ud paa, at Grunde, som indtages af Ladesteder, der have særskilt Komunebestyrelse, skulle fra 1ste Januar 1870 udgaa af Landets Matrikul, og Komiteen maa være enig i, at en saadan Lov bør emanere. Naar et Ladested har egen Komunebestyrelse, hvilket antages at være Tilfældet med samtlige Rigets Ladesteder undtagen Holmsbo og Hvidsten, udreder det, saavidt Komiteen bekjendt, selv alle sine Komunudgifter og faar heri ingen Hjælp af de tilstødende Landkomuner. Dette er i Forhold til det tilstødende Herred Tilfældet med Fattig- og Skolevæsenet samt Veivæsenet inden Ladestedets Grænser, og i Forhold til Amtskommunen med Hensyn til Udgifter til Medicinal- og Fængselsvæsenet, ligesom Ladestederne heller ikke faa nogen Andel i Amtsskolekassen eller noget Bidrag af Amtsveikassen. Til den almindelige Veikasse svare de lige med Kjøbstæderne den Andel, som af Storthinget bestemmes. Der er saaledes ingen Grund til at Ladestederne mere end Kjøbstæderne skulle skatte til Landet af den til dem henlagte Strækning. Rigtignok kan det indtræffe, at et Ladested har Kirke sammen med det tilstødende Landsogn; men dette Forhold, der ogsaa kan finde Sted med en Kjøbstad, maa i saa Fald ordnes ved, at Ladestedet gjennem Ligning bærer sin Andel af Udgifterne til Kirken, og der vilde heller ikke i de fleste Tilfælde udkomme en passende Andel ved kun at repartere paa den Matrikul, der falder paa Ladestedet.

Komiteen indstiller til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
om visse Ladestedsgrundes Udslettelse af Landets Matrikul.

§ 1. Grunde, som indtages af Ladesteder, der have særskilt Komunebestyrelse, skulle fra 1ste Januar 1870 udgaa af Landets Matrikul.

§ 2. Udgifterne ved de i Anledning af nærværende Lov fornødne Delings- og Skyldsætningsforretninger, blive at udrede af Statskassen.

§ 3. Den Jord, som i Medhold af nærværende Lov udgaar af Landets Matrikul, skal være undtagen fra Odelshævd. Dog bliver dette uden Indflydelse paa den Odel, som for Tiden maatte paahvile samme.

Loven bifaldtes i dens Helhed uden Debat. Der foresloges af Aall tilføiet som § 4: „Forsaavidt et Ladested, der har særskilt Komunebestyrelse, har Kirke fælles med et Landsogn, bliver det at afgjøre ved Overenskomst mellem Ladestedets og Herredets Kommunebestyrelser, i hvilket Forhold Ladestedet skal bidrage til Kirkens Udgifter. I Mangel af saadan Overenskomst bestemmes dette Forhold af Kongen." Enst. bifaldt.

Sag No. 6. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kgl. Proposition til Lov om Udvidelse af Kjøbstaden Drammens Grænser.

Komiteen forelægger Odelsthinget til Antagelse følgende Udkast til

Lov
om Udvidelse af Kjøbstaden Drammens Grændser.

§ 1. Kjøbstaden Drammens Grændser skulle i geistlig og verdslig Henseende være følgende:

Mod Liers Præstegjeld begynder Grændsen i Øst med Eiendommen Matr.-No. 337 b., dannes derefter af Røstedbækken til Bymarkens nordlige Grændse ovenfor Thomineborg omkring 1950 Alen fra Dramselven; herfra følges Bymarkens Grændse til et Punkt, hvor den bøier nedad mod Gaarden Strøtvedt, fra dette Punkt i en ret Linie over Strøtvedts Grund i en Længde af omkring 535 Alen til Bymarkens Grændse ved det Dalføre, der strækker sig fra Klopkjærn ned mod Strøtvedt; herfra følges Bymarkens Grændse indtil strax ovenfor Bergstien ved Konggadbækken, hvorfra den følger Grændsen mellem Ind- og Udmark langs Aaskanten forbi og ovenfor Rebbansbakken hen til Hotvedtbækken; herfra fortsættes Grændsen langs en Gaarden Øren tilhørende Vei eller Sti i Aaskanten hen til Landfaldsbækken, og derfra følges Grændsen mellem Ind- og Udmark af det saakaldte Holste-Landfald indtil Grændsen mod Lille-Landfald, hvilken sidste følges til den fra Drammen til Eker førende Landvei; denne følges derpaa i en Strækning af cirka 425 Alen til Grændsen mellem Holste-Landfald og Lille-Landfald paa Nedsiden af Landeveien, hvorefter Grændsen mellem disse Eiendomme følges ned til Dramselven.

Under den foran nævnte Eiendom Matr.-No. 337 b. henlægges det nu til Landet hørende Jordstykke, der med bemeldte Matr.-No. 337 b. er forenet under en Indhegning.

Grændsen mod Skouger Præstegjeld begynder med Eiendommen Matr.-No. 1 i Liersund, dannes derefter af Sundlandsbækken indtil Sundhaugens Kirkegaard, derfra af Kirkegaardens Gjærde til det Punkt, hvor dette støder mod Veien til Nedre Strøm, over Veien hen til Kirketomtens nordøstre Hjørne, herfra i en ret Linie strax nederfor Nedre Strøms Havegjærde til det vestre Hjørne af en der staaende Ladebygning, herfra i en ret Linie til en stor Sten, der er biliggende i Kanten af den Vei, der fører op til Nordre Dannevig, herfra i Bakkehældet nedenunder søndre Dannevig til et Punkt ret op for Strømsø Kirke omkring 720 Alen fra denne og omkring 500 Alen sydøst for Veien til Søndre Dannevig, herfra i noget sydlig Retning ovenom en Udhusbygning, tilhørende Gaarden Frydenhaug og hen til den Vei, der fører til Gaarden Fjeld, hvilken Vei danner Grændsen til noget ovenfor Poverudbyen, hvorfra Linien trækkes lige paa Gaarden Kobbervigs vestlige Grændse, hvilken Gaardsgrændse derpaa følges, først mod Syd ud igjennem Kobbervigsdalen og derpaa mod Øst, indtil den ved Svartepladsbækken støder mod den gamle vestlandske Hovedvei, hvorfra Svartepladsbækken danner Grændsen til Drammensfjorden.

§ 2. Foranbeskrevne Grændselinier blive paa Statskassens Bekostning at opgaa og nærmere at bestemme samt ved lovlige Skifte- og Skjelstene at udvise under Forretning, afholdt af de Mænd, som Kongen dertil udnævner, saa betimelig, at den senest inden Udgangen af Aaret 1869 af Kongen kan være stadfæstet.

§ 3. De Strækninger, der paa Grund af nærværende Lovs § 1 overgaa fra Landet til Byen, skulle, efterat være udslettede af Landets Matrikul, i Overensstemmelse med Lov om Byskatten i Drammen af 7de September 1854 taxeres og beskattes. Den Odelsret, som maatte paahvile Eiendomme, som ifølge denne Lov skulde udgaa af Landets Matrikul, forbeholdes Vedkommende.

§ 4. De Personer, som den 31te December 1868 opholdt sig inden de Strækninger, som ifølge nærværende Lov overgaa til Drammens Kjøbstad og ikke derfra ere udflyttede til noget andet Sted end nævnte Kjøbstad inden 1ste Januar 1870, skulle fra sidstnævnte Tid med Hensyn til Fattigforsørgelse, forsaavidt denne ikke paaligger nogen anden Kommune end enten Liers eller Skougers, eftersom vedkommende Strækning har henhørt under den ene eller den anden, ansees hjemstavnsberettigede i Drammen, hvad enten de i Mellemtiden have nydt Understøttelse af Fattigvæsenet eller ikke.

Ved Siden af denne Forskrift skulle dog

de Lovbud, der tillægge Hustruen og Mandens og Børnene Forældrenes Hjemstavnsret, bringes til Anvendelse, saafremt Manden eller Forældrene ere ilive, naar de omhandlede Strækninger indgaa under Kjøbstaden.

§ 5. De Personer, som den 30te September 1869 have Bopæl paa de Dele af Liers og Skougers Præstegjelde, der overgaa til Drammen, ansees fra 1ste Januar 1870 med Hensyn til Skattepligt, som henhørende til Drammens By og blive at iligne Kommuneskatter i Lighed med Kjøbstadens øvrige Indvaanere.

§ 6. De i Andledning af omhandlede Jurisdiktionsforandringer fornødne Erstatningsbeløb til offentlige Tjenestemænd udredes af Statskassen.

§ 7. Denne Lov træder i Kraft 1ste Januar 1870.

Bifaldtes enst., idet der til § 5 efter Forslag af Enge og tiltraadt af Schweigaard tilføiedes mod 9 St.: „dog skulle de Personer af nævnte Præstegjeld, der inden 15de Oktober 1869 indflytte udenfor den nye Bygrændse, svare Skat til vedkommende Landdistrikt og en til Drammens By."

Sag No. 7. Indstilling fra Veikomiteen angaaende de til Odelthinget indkomne Forslag til Forandring i eller Tillæg til Loven om Flødnings- og Flodrensningsvæsenet af 26de August 1854.

Komiteen har indstillet til

Lov

indeholdende Tillæg til Lov angaaende Flødnings- og Flodrensningsvæsenet af 26de August 1854.

De i Lov angaaende Flødnings- og Flodrensningsvæsenet af 26de August 1854 § 6 indeholdte Bestemmelser skulle ogsaa være anvendelige paa saadanne Arbeider i Vasdrag, som, idet de tjene til Lettelse af Skovproduktets Fremdrift, tillige gjøre Vasdraget farbart for Baade eller Fartøier.

Efter en Debat mellem Mathiesen, Wiel, O. Wig, Sørenssen, Kjerschow, Jaabæk og Schweigaard blev Sagens videre Behandling udsat til Mandag.

Mandag den 19de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Afgjørelse af den i Lørdags paabegyndte Behandling af Veikomiteens Indstilling angaaende Flødnings- og Flodrensningsvæsenet. Efter en længere Debat mellem DHrr. Wennemo, Sørenssen, J. Sverdrup, O. P. Viig, Løitn. Brandt, Jaabæk, Grønningsæter, der talte for Indstillingen og DHrr. Wiel, Aall, Richter, Schulze, Eika, Mathiesen, Schweigaard, der talte mod Indstillingen, blev ved Voteringen et af Mathiesen fremsat Henlæggelsesforslag bifaldt mod 30 St. (Bjørnsgaard, Helle, Jaabæk, Foss, Brandt, J. Sverdrup, Iversen, Grønningsæter, Andersen Moen, J. Jensen, Storsteen, O. G. Ueland, Ueland jun., O. P. Viig, Sørenssen, A. Hansen, Lindstøl, Aschjem, Igland, Heggelund, Hammerstad, Løberg, Mortensen, Nielsen, Olaffen, Enge, Wennemo, Selboe, O. Velde, Kjerschow.

Sag No. 2. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision i Anledning af Antegnelserne til Oplysningsvæsenets Fonds Regnskab for 1865.

Indstillingen bifaldtes i sin Helhed uden Debat.

Sag No. 3. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af den kgl. Proposition til Lov om Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde.

Det foreliggende, i Overskriften nævnte Lovforslag, sees at være fremkaldt ved Klager over den i flere af vore Fjorde aftagende Mængde af de Fiskearter, som ere Gjenstand for det daglige Fiskeri. Det er antaget, at denne Aftagen skulde være at tilskrive den tiltagende Brug af Redskaber, hvormed der fanges ikke alene madnyttig Fisk, men ogsaa, og det i stort Omfang, — Fiskeyngel. For at raade Bod paa dette Forhold bringes der nu i Forslag en Lov for Saltvandsfjorde lig den, der gjælder for Fiskeri i Elve og Indsøer, og hvorved det overdrages til Kongen, efter Andragende fra vedkommende Kommunebestyrelse at forbyde visse for Fiskebedriften skadelige Redskaber eller Fangstmaader.

Komiteen henstiller til Odelsthinget at fatte saadan Beslutning til

Lov

angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde.

§ 1. Til Fiskeri i Saltvandsfjord eller Sund eller Dele deraf, kan Kongen efter derom fattet Beslutning af Formænd og Repræsentanter i det eller de tilgrændsende Distrikter — By eller Herred — forbyde Brugen af Redskaber eller Fangstmaader, som ansees i høi Grad skadelige for Fiskeribedriften.

Støde flere end to Distrikter til vedkommende Fjordstrækning, kan saadant Forbud udfærdiges, naar samtlige Kommunebestyrelser have udtalt sig og Flerheden af dem have erklæret sig for Forbudet.

Foranstaaende Bestemmelser komme ikke til Anvendelse med Hensyn til de Saltvandsfiskerier, der ere Gjenstand for særlig Lovgivning, ligesom de udfærdigede Forskrifter ikke maa gjøre Forandring i eller stride imod de om Fiskerierne forøvrigt givne Love.

§ 2. Overtrædelser af de i Henhold til § 1 udfærdigede Forskrifter paatales ved Politiret og straffes med Bøder fra 1 til 50 Spd., der tilfalde Statskassen; dog tilkommer Angiveren det Halve, saafremt han er ansat i Politiets Tjeneste, eller som Opsynsmand ved Fiskeriet.

Enge foreslog, at sidste Del af § 2 fra „dog tilkommer" skulde gaa ud, da han fandt det urimeligt, at Politiet paa den Maade skulde betales for at opfylde sin Pligt. Dette Forslag imodegikkes af Flor og ved Voteringen blev hele Paragrafen bifaldt mod 15 St., der ifølge Enges Forslag blot vilde have sidste Del. Der foretoges ifølge Forslag af Lambrechts og tiltraadt af Komiteen følgende Tillæg i Paragrafen, hvilket blev indskudt efter Ordet Angiveren, „undtagen for det Tilfælde, som omhandles i Lov om Politivæsenet i Kristiania af 26de Mai 1866 § 7. Sagen vedtoges derpaa oversendt Lagthinget.

Sag No. 4. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov: „Beskaffenheden af den Prøve, der give Kvinder Adgang til fast Ansættelse ved Almuskolerne bestemmes af Kongen eller den, han dertil bemyndiger. Naar Kvinden paa anden Maade godtgjør sin Dygtighed bortfalder Prøven", vedtoges, hvorpaa Sagen tilbagesendtes Lagthinget.

Sag No. 5. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Kaution for offentlige Oppebørselsbetjente: „Naar Kaution skal stilles, bør Paalægget herom ogsaa udstrækkes til Oppebørsler for Kommuner eller offentlige Stiftelser, der ere Oppebørselsbetjenten som Embeds- eller Bestillingsmand betroede", bifaldtes, hvorpaa Sagen tilbagesendtes Lagthinget.

Sag No. 6. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 ianledning af Advokat W. S. Dahls ved Repræsentanten Daae fremsatte Forslag til Lov indeholdende Forandring i Lov om Høiesteretsadvokaters Beskikkelse af 28de Septbr. 1857. Af de Bestemmelser i Lov om Høiesteretsadvokaters Beskikkelse af 28de Septbr. 1857, som ved Forslaget tilsigtes ophævet, indeholder § 3, at Advokaters Adgang til at gaa i Rette ved Høiesteret ophører i den Tid, hvori de ikke ere bosatte i eller ved Kristiania, og gjorde i sidste Punktum af § 7 Retten til at erholde eller benytte autoriseret Fuldmægtig ligeledes afhængig af den samme Betingelse. Indstillingen gaar ud paa, at Forslaget ikke bifaldes. Daae optog det fremsatte Forslag, medens Nye foreslog, at Forslaget tilligemed Indstillingen skulde oversendes Regjeringen. Ved Voteringen blev 1) Daaes Forslag om, at en Lov skal gives i denne Retning, forkastet med 45 St. 2) Nyes Forslag om Oversendelse til Regjeringen bifaldtes med 12 St.

Mødet hævet Kl. 1¾.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar jevnt høit over hele Norge. Vinden er svag fralands. Temperaturen er sunket, stærkest paa Dovre. Smukt Veir overalt, der har Udsigt til at vedvare.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de s. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen** i **Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:

To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen.
Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:

G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Nokre Salmar, gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe**, Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Kronsædelinfrø, Thimothei, Kløver (rød) **og Alsike** anbefales.

O. H. S. Fegth.
Brogaden.

Jernbanespader

billig hos **O. H. S. Fegth.**

Norske Jernplader

til Fabrikpris. **O. H. S. Fegth.**

Steentøi.

De mest brugelige Sorter Steentøi anbefales til billige Priser. **O. H. S. Fegth.**

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos

O. H. S. Fegth.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves	fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		**Pillemeel,**
Perlegryn,		**Rugfjerdemeel,**
Ertermeel,		**Rugklid,**
Havremeel,		**Bygklid.**
Potetesmeel,		
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

„Billigt" og „det mindst farlige"*)

Sprængmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. 7/8"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5. **Harald Frølich,**
Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:
DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) **„Billigt"** paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.

Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter,** der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

Photographier

i Visitkortformat, saasom: afdøde **Provst Vogt** i Eidsvold, forhenv. **Statsraad Haffner, Statsminister Sibbern, Statsraad Broch, Høiesteretsadvokat Dunker, Biskop Hvoslef, Stiftsprovst Essendrop, Billedhugger Bergslien, Halfdan Kjerulf, Prof. Welhaven, Prof. Christie** m. Fl.s Portræter faaes a 24 ß pr. Stk. (6 for 1 Spd.) hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

NB. Udenbyes kunne, ved at indsende 7 Frimærker a 4 ß, erholde pr. Omgaaende frit tilbagesendt et af ovenstaaende Photographier, og 6 Stk. ved Indsendelse af 33 Stk. Firestillings Frimærker.

Hos Undertegnede faaes:

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 90. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 20de April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredrikstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 19de April. „Patrie": I de igaar stedfundne Forhandlinger mellem Frère-Orban og den franske Befuldmægtigede erklærede den Sidste, at den franske Regjering saa Sagen fra et andet Synspunkt end den belgiske, og at den ikke kunde forandre sine Anskuelser paa Grund af Interesser, som Frankrige maatte varetage.

Stockholm, 19de April. Konstitutionsutskottet har foreslaaet, at det kongelige Forslag til Unionsakt hviler til næste Rigsdag. Rigsdagen har besluttet ikke at begjære Inddelingsværkets Afløsning ved almindelig Værnepligts Indførelse.

Om Assurance af Fiskebaade.

(Løitnant N. J. Gregersen).

I Dagbladet for 23de Marts d. A., der først nu er kommet mig i Hænde, har det ærede Blads Korrespondent i Bergen berørt et Forslag fra mig om Oprettelse af en Assuranceforening for Fiskebaade paa søndre Søndmøre, og, formentlig af Hensyn til Forslagets Hensigt, gjort mig til Handelsmand, en Feiltagelse, der kun forsaavidt fornødiger Rettelse, som der ingen Handelsmand findes af dette Navn paa Søndmøre.

Da jeg sendte dette Forslag til „Møringens" Udgiver anmodede jeg ham om at henstille til Bladets ærede Redaktion at optage Forslaget. Jeg gjorde dette, fordi Sagen syntes mig for vigtig til ei at berøres af et af Hovedstadsbladene, fordi jeg endvidere vidste, at Dagbladet blev læst af Mange paa denne Kant.

Siden er Sagen forsaavidt gaaet et Skridt fremad, som man i Bergen har nedsat en Komite for at tage den under Overveielse, og Hr. Lous, Forslagsstilleren der, har gjort et Udkast til Stututer. I Møringens No. 12 f. d. Aar vil Redaktionen have Adgang til at se et af nærværende Indsender forfattet Udkast til Statuter, der senere er indtaget i flere af Vestlandets Aviser. Da Sagen væsentlig kun har Interesse for Vestlandet, tør jeg ikke fremsætte noget Ønske om disse Statuters Optagelse i Dagbladet.

Derimod skal jeg tillade mig at bemærke, at jeg, efter at have talt med mange Fiskere og Udrustere, har forladt den Tanke at forsikre Garn. Hr. Lous's Forslag til Statuter har jeg ikke seet; mulig er det endnu ikke offentliggjort. Men i den Skrivelse hertil, hvori han omtaler Sagen, antager han det gjørligt ogsaa at forsikre Redskaber. Det vilde være godt, om dette lod sig ordne; jeg frygter for, at den Slitage, Garnene under faa Dages godt Fiske vil kunne faa, kommer til at blive en stor Hindring.

Saavidt jeg har erfaret, er Stemningen her mest for at oprette en lokal og gjensidig Assuranceforening mod Fiskebaades totale Forlis, og da i sine Grundtræk stemmende med de i Møringen offentliggjorte Statuter. Den Tanke, som jeg i et Bergensblad, jeg tror Adressebladet, har seet frembragt paa vor Almuesmands Bekostning: at Fiskeren var lige glad med at assurere Baaden mod total Skade, fordi han under saadanne Omstændigheder selv gik med, vil jeg benytte denne Anledning til at erklære for paaduttet disse Distrikters Udrustere og Fiskere uden Grund. Der blev i Vaares ødelagt henved 40 Fiskebaade paa Søndmøres Kyst, og godtsom alle Baades Besætning reddedes. Havde de havt sine Baade forsikrede, vilde mange af dem, der nu med Bekymring imødese et trangt Aar og ikke ere istand til at skaffe ny Udrustning til næste Fiske, have været forholdsvis heldig stillede.

Jeg nærer derfor ikke saa megen Frygt for Sagens Ugjørlighed som hint Bergensblad. Men det gjælder her som overalt, hvor noget Nyt skal drives frem: Der maa arbeides. I al Ulykke er det et Held for Sagen, at Vorherre iaar har bevist dens Berettigelse paa en Maade, der er langt kraftigere, end enhver anden Folkemeningens Bearbeidelse. Og den bærer sig nok frem.

Thi det er ikke smaa Værdier, der her er Tale om. Det Antal Fiskebaade, der deltager blot i Vaarsildfisket, er anslaaet til omtrentlig 7200 Garnbaade med 36,000 Mands Besætning og 176,000 Garn, samt 230 Notelag med 4600 Notfiskere. Garnbaadene have en Værdi af henimod 650,000 Spd.; Garnene 500,000 Spd., tilsammen med Nøterne en Værdi af 1,600,000 Spd. Nu kommer hertil hele den Almue og alle de Baade, der drive Vaatorskefiske nordenfor Stat, — isandhed en Kapital, det vel er værdt at værne om.

Som maaske den ærede Redaktion bekjendt bestaar der tidligere en Assuranceforening for Baade oppe i Senjen. Her er Bankprincipet anvendt. Denne Ordning er den greieste, men den kræver Kapital paa Forhaand. En saadan Kapital er paa denne Kant af Landet ikke let at opdrive; thi vore Fiskebønder sætte nødig Overskudet — det Opsparede — ind i en saadan Forretning.

Foreningsprincipet tiltaler dem derimod mere. Saalænge der ingen større Ulykke sker, undgaa Foreningens Medlemmer at yde nogen Præmie af Betydenhed, medens Sikkerheden alligevel er der. Kommer Ulykken, som iaar, i større Udstrækning paa en Gang, maa vistnok Skaden oprettes i ligesaa kort Tid, men dels dele de Skadelidte her direkte Erstatningsforpligtelsen, dels ligger det Ræsonnement nært for Medlemmerne, at naar de have været med i det slette Aar, have de dobbelt Opfordring til at blive staaende i de næstkommende, der da ventes bedre.

Godt vilde det være, om begge Principer kom til Anvendelse; man fik da Erfaringen at bygge paa, medens man nu, eftersom de Folholde, hvorunder Senjens Baadforsikringsselskab virker, vel ere forskjellige fra disse Distrikters, kun kan støtte sig paa Almuesmandens Opfatning og det naturlige Skjøn.

Der er imidlertid en anden Side af Sagen, der er betænkeligere, nemlig hvilket Sted, Forsikringen skal bindes til. Jeg er gaaet ud fra, at Baadene skulde forsikres efter Bostedet i de forskjellige Distrikters Foreninger, idet disse Foreninger da ikke burde blive mindre, end en 5 a 6 Formandskabsdistrikters Omraade. De skulde derimod forsikres mod Skade i Fisketiden over hele den Kyststrækning, langs hvilken Distriktets Fiskebaade færdedes.

Nu sige imidlertid mange Baadeiere, der bo i Nærheden af Værene, eller udelukkende drive Fiske paa et enkelt af disse, at de ikke vilde deltage i en gjensidig Forsikringsforening, der ogsaa omfattede Baade, som fiske paa et andet farligere Vær. Der er noget i dette; men paa den anden Side vilde det af den Grund være urimeligt at binde Baadens Forsikring til Været, at da en Baad, der kunde gjøre godt Fiske paa et fremmed Vær ved at reise derhen tabte Retten til Erstatning, men beholdt Forpligtelsen.

I sin Almindelighed er jeg tilbøielig til at hylde den Sats, at det store Gode maa optage i sig det lille Onde, og er Foreningsprincipet det, der vinder mest Anklang, bør hint Hensyn tilsidesættes. Ellers vil det af det foran Oplyste fremgaa, at Bankprincipet passer bedst for Baadens Forsikring efter Bostedet uanseet Fiskeværet, medens derimod Foreningsprincipet passer bedst for Forsikring for Været uanseet Bostedet.

Og saa er der tilsidst Spørgsmaal om, hvorvidt Baaden skal forsikres mod totalt Forlis alene, eller mod Skade ogsaa. Da jeg har gjort Foreningsprincipet til Gjenstand for det førnævnte Forslag til Statuter, har jeg maattet tage Hensyn til en simpel og billig Administration, hvorfor der efter disse kun forsikres til ¾ af den taxerede Værdi og mod saadan Skaade, at Baaden gjøres ubrugbar; Erstatningssummen betales da fuldt ud, medens Baadens mulige Rester sælges for Foreningens Regning.

Volden, 9de April 1869.

Baand, som bør løses.

Hvor nogen aandelig Interesse er vakt, spørger Folk mere og mere efter, hvordan Lærerne og Præsterne er. Har t. Ex. en ægte folkelig, frisindet Lærer arbeidet i en Kreds nogle Aar, og der saa ovenpaa kommer en modsat, bliver der en almindelig Sorg og Misnøie med Skolen. De før saa hjertensglade, livlige Børn gaar der nedslagne og fortrykte, og siger: Kjære Mor og Far, vi kan ikke gjøre for det; vi magter ikke at gaa paa Skolen; faar vi ikke gaa til N. Skole? Han er næsten som ham, vi havde; der lærer de saa meget, og har det saa morsomt. — Saa maa Far hen til Læreren at faa Lov. Aa ja, han faar tage mod dem ogsaa, skjønt han kanske vil blive mindet om at „holde sig til sine egne". Præsten tager det nok ikke saa nøie; men Direktøren finder det brysomt for sine Papirer. Nu gaar mange af Børnene med Glæde den dobbelt saa lange Vei; flere vil gaa derhen; men Far deres siger: hvilket Snak! Den nye Læreren er med i vore Opbyggelser; han er derfor af en Vore, siger Faderen, og saa — slider de ikke saa meget Sko paa Veien, tænker han. De ser, de Glade drage henover, de sukker og gaar til „sin egen Skole". Jeg har ikke rigtig Greie paa, hvorledes Loven er i dette Punkt: om Direktør eller Kommission har fuld Ret til at jage de Glade hjem igjen, naar de ingen Skade volder, men tvertimod Glæde baade for Lærer og Børn; men det føler jeg, at en Lovgiver, som har tænkt over Sagen og har en Smule Hjerte i Livet, baade vanskelig kan give en slig Lov, og ligesaa nødig lade den blive staaende, om den engang i stive mørke Tider var kommet istand. Tænk dig, at det er dine egne, kjære Børn du ved en slig Lov jager fra den Skole, hvor de faar en Livsoplysning, som gjør dem saa hjertelig godt, og til „sin egen Skole", hvor de ikke paa nogen Maade kan trives. Kan Du gjøre det? Vil du ikke gjøre Dit til at faa løst slige unaturlige Baand, jo før jo bedre?

Ogsaa Præsterne gjør Folk med aandelig Interesse, som sagt, Forskjel paa. Forholdet med dem er aldeles det samme som med Lærerne, bare større og dybere. Saalænge der ingen aandelig interesseret Mand har været i Kaldet, saalænge pleier der være „roligt og godt"; da spørger man kun efter „hvordan Maal han har; er det høit og stærkt, og han forresten ikke er for „stri paa Skillingen", saa er det bra. Men har der været en virkelig Præst en Tid, med virkelige Lærere om sig, eller har en levende Vækkelse kommet ind, om kun enkeltvis, saa bliver Spørgsmaalet stort: Har vi en Præst, en Hyrde, eller har vi kun en „Leiesvend"? De paa Bunden og i Grunden materialistiske og paa Overfladen aandelige, de, som er med i Skikken, i de aandelige Fodslag og Stillinger, men ikke dybere, de siger: Præsten er jo nok saa bra; han holder sig til Bogen og passer sine Forretninger og behandler Folk, eftersom de er til; — hvad er saa dette for Læter og Paafund? Tænk at reise fra den ene Bygden til den anden, forbi sin egen Kirke! Skal saa Præster og Klokkere ligge i Klammeri om Fortjenesten? Men den, for hvem Kristenstommen og „Gudstjenesten" er bleven et Livsspørgsmaal, en Hjerte- og Samvittighedssag, han kan ikke være enig i et saadant Tænkesæt. Nu kan han jo rigtignok gaa hen og høre, hvilken Præst han vil; men det er ham ikke nok. Det, som ligger ham mest paa Hjertet: faa sine Børn døbt og konfirmeret, faa modtage Nadverens Sakramente m. m. af en Præst, han har Tillid til, det kan han ikke, hvis „Vedkommende" negter det. Nu skal det rigtignok, selv blandt Præsterne, være anseet som Noget, der „ikke vel gaar an længer at negte", saa man kanske vil indvende: Skulde En eller Anden have en slig Trang til at søge en anden Præst, saa faar han jo Lov dertil, naar han spørger Vedkommende om det, og det er jo dog vel ikke formeget, at han spørger. Sognebaandet er saaledes igrunden løst, og derfor kan det vel ikke skade, om Loven fremdeles staar der. Skade? Det er i al Opdragelse anseet som skadeligt at give eller lade blive Love for et Syns eller gammel Skiks Skyld, Bud, som man ikke engang venter skal blive efterlevet. Hvorfor saa ikke ikke overstryge saadanne Bud ogsaa paa Papiret? „Det er ikke formeget, at han spørger". Hvorfor er det ikke formeget? For at lade blive staaende en Fristelse mere for Præsterne til at være myndige, hvor saadant ikke trænges. Hvorfor skal t. Ex. den ærlige, pietistiske eller kristeligsindede Mand gaa der og taale stærkere og stærkere Anfald af sin Samvittighed, fordi han endnu ikke har kunnet tage sig Mod til at gaa hen og „spørge". Hvorfor? sig det hvem, som kan. Er det for at modvirke de kirkelige og kristelige Interesser, for om muligt at føre de ogsaa virkelig Vakte ind i det almindelige Graat i Graat. Om man ikke tænker paa Menneskerettigheder, men kun paa, hvad der er fordelagtigt for Statssamfundet, saa kan man vel ikke være i Tvivl om, at ogsaa Staten er bedst tjent med Folk, hvis aandelige Interesser rækker høiere end til Skikken. Skjønt det kan volde lidt Bry engang imellem med Forandring af Papirer, Tabeller og Schemaer, saa vil dog Staten gjerne have disse „bevægelige Folk", efterdi det er dem, som egentlig er det bedste Politi, og desuden ere de og de paalideligste Folk som Tjenere. Staten vil derfor ikke hindre nogen saadan Bevægelse og Udvikling ved nogensomhelst Klemme, det være hos Præst eller Skriver. Har den ligevel ladet saadanne klemmende Baand staa uløste, saa er det fordi, den ikke er bleven opmærksom paa Skadeligheden deraf og Uretfærdigheden deri. Det er ogsaa først nu i den senere Tid, at Trangen til Frihed, ogsaa aandelig, er vaagnet, saa den kan tale med den Bevidsthed og Styrke, der maa til, for at det kan høres af Udenforstaaende. Men nu, da det gjentagende er baade udtalt og greit paavist, nu vil Staten sige med den stærkeste Selvinteresse: Det er kanske ikke saasmange endnu, ialfald ikke Mængden, som føler dette Tryk og denne Trang til Løsning af de aandelige Baand, f. Ex. Skolebaand og Sognebaand, Kirkebaand, Præstebaand, eller hvad man nu vil kalde det; men det er dog bedst ligevel, at vi løser paa dem, dels for Retfærdighedens og Udviklingens Skyld, og dels for at de ikke skal briste af sig selv, og Staverne falde sammen uden No. til mangedobbelt Ugreie for vore Papirer. Den lille Ugreie, denne lempelige Løsning kan volde, dels i bare Papirer, dels især i enkelte Præsters Myndighed og Indtægter, faar sandelig ikke hjælpe; den er ialfald ganske forsvindende mod den Ugreie, som uundgaaelig vil komme baade for os og Præsterne, om Baandene skulde tage til at springe af sig selv her og der bortover. Med Hensyn til Præsternes Indtægter, saa kan det trygt siges, at enhver, som duger noget i sit Kald, vil i Regelen vinde tilbage paa den ene Kant, hvad han maatte tabe fra den anden. Forørigt kan vi gjøre det til Pligt for dem, som maatte ville benytte Løsningen, at betale vedkommende Sognepræst, hvad han med Rimelighed vilde faa, om han udførte Forretningen, forsaavidt han maatte gjøre Fordring derpaa. Forøvrigt tør det ventes, at Præsterne i Regelen, følgende med den folkelige Udviklings Strøm, snart vil enes om: „Gaar der Nogen fra mig til dig, saa gaar der ogsaa omvendt." Og saa i den Virksomhed vil det mere og mere ansees som en Falliterklæring, at maatte bruge Tvang for at klare sig, og dette virker vist allerede nu til, at man, trods Retten til at negte, mod en ganske liden Godtgjørelse dog, som sagt, ikke gjør det, skjønt Grunden til at vælge en anden Præst tildels kun er Bekvemmelighedshensyn. Men der ere ogsaa dem, som bruge Negtelsesretten, trods det Brud, det kan volde i Overbevisning og Hjerteforhold. Der er vist altfor Mange, som føler det som en Krænkelse, naar En kommer til dem og begjærer at faa benytte en anden Præst. De hugser ikke paa, at deri aldeles ingen Foragt behøver at lige, ligesom man jo ikke foragter Andre, fordi om man ikke kan tage Enhver for lige god til sin Fortrolige eller Hjertenskjær. Og saa er det nu saa sin Sag for ham, som beder om Frihed, at fortælle den egentlige inderste Grund til Begjæringen; han søger at finde en ydre Grund, og Præsten finder det at være Paafund, og han negter det.

Nu er det vel kanske saa, at paa samme Tid, som en saadan Løsning aabner saa at sige Konkurrentsen ogsaa mellem denne Slags Læger og Sagførere, og derved en kraftig Spore til Virksomhed skjærpes, aabnes ogsaa Fristelsen til Uselvstændighed og Populæritetsjagt. Dog er det vel lidet tænkeligt, at disse Læger mere end de legemlige skulde for at vinde Søgning fristes til at gaa Kvaksalverne i Næringen med sine Raad og Resepter. Derfor er det ikke rimeligt, at der da mere end nu skulde blive Ensidighed og Udskeielse; netop naar Friheden er tilstede, kan de forskjellige „Ret-

ninger" faa udvikle sig og brydes, saa de kan holde hverandre i Ligevægt, eller rettere: den seire, som er af Sandheden, og den falde tilbage, som er af sig selv. k.

Kristiania, den 20de April 1869.

Lagthinget er fremdeles sysselsat med Skydsloven, som saaledes unegtelig bliver underkastet en rigtig grundig Behandling. Efter vidtløftige Debatter om et Skydsregulativ skulde fremsættes, blev Udfaldet igaar endelig det, at Regjeringen skulde anmodes om at tage den ældre Lovgivnings Bestemmelser om Skydsgodtgjørelse under Overveielse, og forelægge næste Storthing et Lovforslag, bygget paa de af Veikomiteen i dens Indstilling udtalte Grundsætninger. Idag blev man færdig med samtlige Paragrafers Gjennemgaaelse, men den endelige Beslutning opsattes til alle Anmærkninger for Oversigtens Skyld foreligger trykte.

I Odelsthinget har Forslaget om Forandring i den nugjældende Lofotlov idag været under Behandling, og er bleven debatteret med adskillig Livlighed. Vi henvise forøvrigt til vore Storthingsreferater, idet vi haabe senere at kunne give en Fremstilling af denne Sag, som stadig siden 1857 har været et Tvistens Æble, og som formodentlig ogsaa vil komme frem igjen til næste Storthing. Indstillingen forkastedes mod 19 Stemmer, og Sagens videre Behandling udsattes til Torsdag.

Udlandet. Keiser Napoleon har den 12te ds. rettet følgende Skrivelse til Statsminister Rouher: „Den 15de August d. A. er det hundrede Aar siden, at Keiser Napoleon den Første blev født. I dette lange Tidsrum har den opdynget sig mange Ruiner, men Napoleons store Skikkelse er bleven staaende. Det er den, som endnu veileder og beskytter os; det er den, som fra Intet har gjort mig til det, jeg nu er. At feire den Mands hundredeaarige Fødselsdag, som kaldte Frankrige den store Nation, fordi han hos den havde udviklet de mandige Dyder, som grunde Riger, det er for mig en hellig Pligt, til hvilket hele Landet vil slutte sig. Den bedste Maade at høitideligholde dette Nationaljubilæum paa, er i mine Tanker at udbrede en smule Velvære blandt Keiserens gamle Vaabenbrødre". Keiseren angiver her i sit Brev Midlerne til at skaffe enhver Militær fra Republikens eller det første Keiserdømmes Dage en forhøiet Pension af 250 Frs. og tilføier derpaa: Den lovgivende Forsamling vil, derom tvivler jeg ikke, modtage dette Forslag med den Nationalfølelse, hvoraf den i saa høi Grad er besjælet. Den vil være enig med mig i, at det paa en Tid, da man klager over Tvivlens Fremgang, er godt at belønne patriotiske Opofrelser og at kalde dem tilbage i de nye Slægters Erindring. Gjenopvækkelsen af de store historiske Minder opliver Troen paa Fremtiden, og ved at ære store Mænds Minder erkjender man en af de mest iøinefaldende Aabenbaringer af den guddommelige Villie". Veteranernes Antal angives til 40,000. For at skaffe hver en Pension af 250 Frs. vilde altsaa udkræves en Sum af 10 Millioner. Herfra gaar imidlertid 2,700,000 Frcs., som fortiden udredes til dem af Æreslegionens Understøttelseskasse; der kræves altsaa et Tilskud af over 7 Millioner.

I det engelske Overhuses Møde den 9de ds. indbragte Lord Grey en Bill, som gaar ud paa, at de sexten skotske Peers, der nu vælges for hvert Parlament for Fremtiden skulle ligesom de irske vælges paa Livstid; samtidig skulde Tallet forhøies lidt, nemlig fra 16 til 18 for Skotterne og fra 28 til 30 for Irlænderne, idet det nemlig er Meningen kun at foretage Valg, naar tre Pladser ere ledige, og da at indføre Minoritetsvalg, saaledes at et Mindretal paa en Trediedel af Vælgerne kan sætte et Valg igjennem af tre. Paa denne Maade vil man bryde det Partityranni, som hidtil har gjort sig gjældende, og hvorved f. Ex. det gjennemgaaede liberale, næsten radikale Skotland har lutter Tory-Peers i Overhuset.

Kgl. Resolutioner. Ved kgl. Resol. af 10de dennes er det bestemt, at Oberstløitnant i Artilleri-Brigaden og Felttøimester O. R. Kierulf naadigst udnævnes til Medlem af Direktionerne for den Norske Hovedjernbane og for Statsjernbanerne mellem Lillestrømmen og Rigsgrændsen samt mellem Hamar og Elverum ifstedetfor Statsraad Broch, som naadigst entlediges fra sin Stilling som Medlem af fornævnte Direktioner.

— Under s. D. er det naadigst bestemt:

1) At det tillades Bergens Biskop at meddele Kandidat i Theologien A. C. Meyer som valgt Udsending fra „Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne" den præstelige Indvielse.
2) At det paalægges Ordinanden at føre en af Biskopen autoriseret Ministerialbog, efter hvilken han har at afgive til denne aarlige Indberetninger om sin Virksomhed og særlig om de ministerielle Forretninger, han har udført med Hensyn til norske Undersaatter, ligesom han overhovedet skal være undergivet Kontrol af Bergens Biskop eller Biskopen i det Stift, i hvilket Selskabets Bestyrelse maatte have sit Sæde.

— Under s. D. er Havnefoged Klem naadigst tilforordnet Sundhedskommissionen i Laurvig, for deri som sagkyndigt Medlem at tage Sæde ved Kvarantænesagers Behandling.

— Under s. D. er Overtoldbetjent Hegge naadigst tilforordnet Sundhedskommissionen i Molde, for deri som toldkyndigt Medlem at tage Sæde ved Kvarantænesagers Behandling.

— Under s. D. er Toldskriver i Kristiania C. F. Staib naadigst tilstaaet Tjenestefrihed indtil Udgangen af September Maaned d. A., mod at hans Embede imidlertid uden foreget Udgift for det Offentlige bliver bestyret af en Konstitueret.

Landbrugsudstilling. (Rigst.) Efter Meddelelse fra Hs. Excellence Udenrigsministeren vil der efter Foranstaltning af Landhusholdningsselskabet i Provindsen Namur i Belgien i forstkommende September Maaned blive afholdt en Landbrugsudstilling i Namur. Udstillingen vil komme til at bestaa af forskjellige Afdelinger, hvoraf Afdelingen for Forsøg med Landbrugs-Maskiner og Redskaber samt Afdelingen for Skovkultur og Gjenstande, Redskaber og Maskiner, som benyttes ved Skovkultur eller dermed i Forbindelse staaende Industri, skal have international Karakter.

Der er Anledning til at gjøre sig nærmere bekjendt med Programmets Indhold i Departementet for det Indre.

Heimskringla. (Snorres Kongesagaer) koster 2 Spd. 72 ß, og ikke som i Gaarsbladets Artikel anført 3 Spd. 72 ß. Den faaes hos Oldskriftselskabets Kasserer Adjunkt Sigvart Petersen og hos Boghandlerne Feilberg & Landmark.

Storthinget sammentræder Onsdag den 21de April Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Toldkomiteen angaaende Lønninger til Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente.
2. Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Repræsentanten Aschjem med Fleres Forslag til Forandring i Grundlovens § 50.
3. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen angaaende Tilladelse for nogle Enker at gjøre Indskud i Enkekassen.
4. Referat.

Odelsthinget sammentræder Torsdag den 22de Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

a) Indstilling fra Veikomiteen angaaende det kongelige Forslag til Lov om Isvækning m. V.
b) Do. fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende det af Repræsentanten Irgens med Flere fremsatte Forslag til Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab.

Kristiania Theater. Severin Skougaard, vor bekjendte Landsmand, som i mange Aar har reist Europa rundt og senest i Amerika har optraadt som Operasanger, er endelig hjemkommen, og optraadte igaaraftes paa Kristiania Theater i forskjellige Stykker af Operaer. Han har en smuk, blød Tenor med et godt Klangpræg, og sang de valgte Numere med megen Smag. Især blev en Serenade af Gounod modtaget med meget Bifald og tilskut Fremkaldelse. Huset var desværre ikke særdeles vel besøgt.

Overfald paa en Udvandrer. Ved Kristiania Byret optages i disse Dage Forhør over 4 Slusker, alle med bekjendte Øgenavne, strax betegnende Personernes sædvanlige Haandværk og Beskjæftiling, der forleden Dag anfaldt en Udvandrer og fraøvede ham hans Tegnebog, hvori var 69 Spd. Det lykkedes den Overfaldne at faa Tag i en af Sluskerne og holde ham, indtil Politiet kom til. De øvrige ere senere paagrebne og indsatte i Arresten.

Udvandrerskibene vise sig nu ikke engang at være tilstrækkelig til Behovet; saa stor er Tilstrømningen af Udvandrere for Tiden. Der var telegraferet efter et nyt Dampskib fra England, hvilket imidlertid som i vort Gaarsblad meldt stødte paa i Taagen ved Fuglehuk, og derfor ikke vil blive benyttet til at befordre Udvandrere. Efter Forlydende skal Skibets Kaptein være Skyld i den indtrufne Ulykke og derfor være afskediget. For at komme af Skjæret maatte en større Del af Ladningen, bestaaende i Mais, kastes overbord, hvorved Assuranceselskabet vil lide et Tab af omtrent 16,000 Spd.

Underligt er det, at ikke vore egne Pengemænd under de nuværende Forholde, da Udvandringen til Amerika foregaar i saa stor Maalestok fra vort Land, finde sin Regning ved at indkjøbe Dampfartøier, der kunne gaa i regelmæssig Amerikafart.

Bjørnstjerne Bjørnson agter imorgen at holde Oplæsning paa den store Børssal for Handelsforeningens Medlemmer og deres Damer.

Stemmeretssagen. „Frederikshalds Tilskuer" skriver i Anledning af vor Artikel om, at Regjeringen skulde have indstillet Stemmeretsloven til Nægtelse af Sanktion: „Vi tror ogsaa, at Regjeringen gjør Uret i at modsætte sig et Lovforslag, som maa siges at være Udtrykket for en Folkevillie; men vi har tillige den Overbevisning, at nogen synderlig Skade herved ikke vil afstedkommes. Under Lovens Behandling i Thinget blev efter vor Formening Census sat altfor høi, saa at mange Individer af de Samfundsklasser, som det har været Hensigten at faa med, fremdeles vil blive udelukkede. 100 Spd. er nemlig paa mange Steder i vort Land en saa betydelig Sum, at f. Ex. en stor Del af Almueskolens Lærere ikke har en saa stor Indtægt. Det af Repræsentanten Daae udarbeidede, oprindelige Forslag med en Census af 50 Spd. for Landet og 150 Spd. for Byerne rammer Forholdene langt bedre. Var dette blevet vedtaget, havde man undgaaet den Uret, som Lovbeslutningen i sin nuværende Skikkelse vil skabe, at Mænd i samme Livsstilling vil blive stemmeberettigede i et Amt, i et andet ikke. Det kan saaledes have sin Nytte, at Lovbeslutningen hviler til næste Storthing, hvor man vil faa Anledning til at tage den under fornyet Overveielse sammen med Grundlovsforslaget om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret. Man behøver saa langt fra at nære nogen Frygt for, at paatænkte retfærdigere Fordeling af Stemmeretten i vort Land vil tabe sin Magt over Gemytterne ved at udsættes, og Forsvarerne af det gamle faa større Indflydelse ved at vinde den Tid, at netop det omvendte vil blive Tilfældet. Sagen er nemlig af den Beskaffenhed, at den, engang bragt paa Bane, glider formedelst sin egen Tyngde. At kalde alle Fædrelandsborgere, som har naaet Myndighedsalderen og svarer Skat, til personlig Deltagelse i de offentlige Anliggender, er i vore Dage blevet en „Verdenside", som vil beseire al Modstand og ligervis som „den stærke Storm, der med egne Vover gaar gjennem Havet", bryde sig Vei til Folkene".

Olieboringerne i Dalarne synes ifølge de svenske Aviser at ville krones med det gunstigste Udfald. Gasudviklingen i Borehullerne er saa stærk, at Vandet i samme ligesom koger og sprøites ud, og ved at stikke en brændende Spaan hen til Hullerne viser der sig en stærk ofte flere Fod høi Gasflamme.

En sørgelig Ulykkeshændelse. En Mand i Nærheden af Kalmar blev efter Sengetid vækket af nogle Ugjerningsmænd, som søndersloge Vinduesruderne. Han sprang strax op og affyrede sin Børse udenfor Døren, hvorpaa Ugjerningsmændene toge Flugten. Imidlertid havde hans Kone ubemærket begivet sig ud, rimeligvis for at søge Hjælp hos en nærboende Granne. Men da Manden fik se en Person nærme sig i Mørket, som han troede med fiendtlige Hensigter, affyrede han paany sit Gevær og rammede sin Hustru i Underlivet, saa hun døde efter 10 Minuters Forløb. Man kan tænke sig Mandens Forskrækkelse, da han opdagede sin Feiltagelse; han meldte strax det Indtrufne for Lensmanden.

Folkehøiskole. I en Korrespondance til „Bergensp." fra Vikør heder det: Personelkapellan hos Sognepræsten i Vikør J. C. Unger og Seminarist Olaf Lofthus agter at oprette en Skole for unge Mandspersoner, især af Bondestanden. — I Skolen skal undervises i Læsning, Regning, Stil, Tegning, Geometri, Landmaaling, Historie og Geografi — især Fædrelandets — Naturhistorie og Naturlære, Jordbrugslære og Bogførsel: Desuden skal der gives Eleverne Oversigt over Fædrelandets Retstilstand og Øvelse i at holde mundtligt Foredrag og ordentligt Ordskifte — Diskussion —, og endelig vil der holdes kirkehistoriske Foredrag af Hr. Unger. — Paa Gaarden Sandven i Norheimssund skal man have Løfte om at faa leie et for Skolen bekvemt Lokale. Det skal nok være Meningen at sætte Skolen i Virksomhed fra 1ste Oktober d. A., hvis der inden den Tid tegner sig et Antal af 12 a 14 Elever.

At Hr. Pastor Unger er en i Lærerfaget øvet Mand, er nok bekjendt for de Fleste her paa disse Kanter, og at det er en i høi Grad folkelig Mand, er noget som blandt Befolkningen her i Vikør, hvor han har virket i flere Aar, kun er en Mening om. Seminarist Lofthus er en ung Mand, udrustet med mer end almindelige Evner og en elskelig Karakter. Han er født og opdragen blandt den Samfundsklasse, for hvilken han nu ønsker at virke som Lærer, og interesserer sig varmt for Folkelivet. Der er saaledes grundet Haab om, at disse Mænd ei alene magter at udfylde deres Plads som Lærere i ovenanførte Fag, men at de ogsaa fortrinsvis ville kunne give Skolen en folkelig Retning, og herpaa kommer det fornemmelig an.

Fallit. „Nedenæs Amtstid." skriver 17de ds. Skibsreder C. Sivertsen i Risøer har i denne Uge seet sig nødsaget til at overgive sit Bo til Konkurs. Hr. Sivertsen skal i de sidste Aar have været meget uheldig med sine Skibsparter, og dette i Forening med Bygningen af det sidste Skib, der har forøget Gjæld og Renter betydeligt, er vel Grunden til Standsningen. Dette Opbud er kommet de Fleste her saa aldeles uventet, da det længe og lige til det Sidste har været sikkert antaget, at Hr. Sivertsen var en meget velstaaende Mand. Det viser sig imidlertid nu, at Gjælden skal beløbe sig til 19,000 Spd. og Eiendommenes Værdi efter Assurancetaxt til 28,000.

Indbrudstyveri. I Hr. Konsul Finnes Pakbod (røde Boderne) i Risøer er for nylig — antagelig Nat til afvigte Søndag — begaaet et grovt Indbrudstyveri. Tyvene (det antages nemlig, eller det er sandsynligt, at det har været flere i Komplot) har slaaet Laasen fra og udtaget Metalstænger til Skibsbolter for et Beløb af ca. 8 a 900 Spd. Det meste af de stjaalne Stænger ere gjenfundne nedsænkede ude ved Hr. Sønnichsens Ør, men Gjerningsmændene venter endnu paa Opdagelsen. To Personer paa en Kludejagt ere imidlertid mistænkte, og Jagten indtil Videre beslaglagt.

Sømandsmissionen. Ifølge Meddelelse til „Bud og Hilsen" fra Pastor Storjohan har Dok-Kompagniet i London overladt den tidligere omskrevne, vel beliggende Grund i Trinity Street til en Stenkirke. Komiteen i London har da besluttet, at en saadan skal bygges snarest muligt. I Forbindelse med Kirken skal opføres et Læseværelse for Kapteinerne og et for Matroserne samt en liden Bolig for Kolportøren. Det Hele er beregnet at koste 2000 Lstrl.

Skib af Stabelen. Stav. Amtstd. skriver: Fra Værftet paa Kjerrigholmen gik igaar en Brig, drægtig ca. 140 Læster, særdeles smukt paa Vandet. Den er bygget af Hr. K. Enoksen og heder „Johan Sverdrup". Fartøiet, der er bygget af udsøgt gode Materialier, har en efter Kyndiges Dom meget heldig Konstruktion, og skal være solgt til et Interessentskab i Kristiania.

Ulykke. Ifølge Stav. Amtstd. hændte forleden Dag den sørgelige Begivenhed paa et af Byens Skibsværfter, at medens man var ifærd med at heise op en Dæksbjelke, gled Stroppen, hvori Bjelken hang, hvorved denne faldt ned og rammede en af Tømmermændene saaledes i Hovedet, at han efter et Par Timers Lidelser afgik ved Døden paa Byens Sygehus. Ogsaa en anden Tømmermand blev saa beskadiget af Bjelken, at han maatte bringes paa Sygehuset, men han vil forhaabentlig snart komme sig igjen. Den Forulykkedes Enke sidder tilbage i smaa Kaar med 7 Børn, hvoraf kun 2 ere konfirmerede.

To Skjæpper Smørrebrød. Ved en af Politiet foretagen Husundersøgelse hos en mistænkelig Betler ved Tastadsøen fandtes han i Besiddelse af omtrent 2 Skjæpper opskaarne Smørrebrød, hvoraf den ene Skjæppe var sammenbetlet i Stavanger samme Dag, medens Resten var noget ældre. At ikke Nøden drev Angjældende paa Betlerstien, fremgaar ogsaa deraf, at han ikke alene havde Smørrebrød, men tillige andre Madvarer, deriblandt Poteter, Fisk og omtrent 1½ Tønde Havremel. Betleren eier Hus og Jordstykke, og Familien bestaar kun af Mand og Kone.

Studentermødet. Den i Lund nedsatte Komite er kommen til at bestaa af Professorerne Blomstrand og Ljunggreen, Docenterne Gustrin og Hallbäck, Adjunkt Weibull, Kamerer Sydow og Student Ljungman.

Den svenske Brudegave til Prinsesse Lovisa skal bestaa i en 2 Alen høi Bordopsats af Sølv. Professor Molin har nu fuldendt Modellen hertil. Paa Fodstykket, der bliver 4½ Alen i Omkreds, er der i Basrelief fremstillet en Række Figurer af den nordiske Gudelære; Skaalen bæres af de tre Norner, Urd, Verdande og Skuld.

Den svenske Giftmorder, den 60aarige Pastor Palmgren, som for et Par Maaneder siden, for at undgaa den straffende Retfærdighed, rømte til Amerika, formodedes først at have listet sig bort over Kjøbenhavn og Hamburg; men i Gøteborg vil man nu vide, at han derfra er kommen bort over England paa følgende snedige Maade. Han indbildte en Udvandringsagent der i Byen, at han havde Permission til en Reise til Amerika for der at undersøge Tilstandene og Vilkaarene for en Mængde af hans Sognefolk, der agtede at udvandre, og opnaaede saaledes ikke blot at blive indbuden til en flot Middag hos Agenten, men fik ovenikjøbet Fribillet til Amerika.

Nyt Dampskib. (Berg. Tid.). Fra Bergens mekaniske Værksted gik idag paa Vandet det for Regning af det nyoprettede Dampskibsselskab i Hardanger byggede Dampskib „Hardangeren", der omtrent er af „Stavangers" Størrelse, 127 Fod langt og 19 Fod bredt, hovedsagelig indrettet for Passagerfart, og som ifølge Kontrakten skal gjøre en Fart af 10 Mil. Det er det 17de Dampskib, der nu er bygget ved Bergen mekaniske Værksted, men er ubestridelig det smukkeste Skib, som dette Værksted har leveret; alle Sagkyndige erklære saaledes, at det overgaar det for sin Nethed og Elegance bekjendte Dampskib „Stavanger", der ogsaa er bygget her paa Værkstedet.

Afløbningen, der begunstigedes af stille smukt Veir, foregik i Overvær af en Masse Tilskuere, hvis rungende Hurraer ledsagedes af en dundrende Salut fra den nærliggende Kanonbaad „Glommen".

Brevtyveri. (Fr.stads Ugeblad). Efterat der den 5te d. M. var opstaaet stærk Mistanke om, at en for et Par Maaneder siden som Postbud antagen 17 Aar gl. Gut i Sarpsborg havde gjort sig skyldig i Brevtyveri, blev dette den 6te om Morgenen meldt for Politiet, som strax lod Gutten arrestere og Ransagning anstille i hans Hjem. Af nogle i Angjeldendes Lommer og hans Hjem forefundne Breve fremgik det strax, at Brevtyveri var forøvet, og under det den 6te paabegyndte og nu sluttede Forhør tilstod Angjældende, at han dels inde paa Postkontoret og dels af de ham til Ombæring betroede Breve har bemægtiget sig flere, der have baaret Spor af at indeholde noget. Da Angjældende ikke har været betroet nogen Befatning med Bankobreve, har han, efter hvad der hidtil er oplyst, af Penge havt et Udbytte af 30 Spd. 12 ß, som var indesluttede i to simple Breve, og en Guldring. Omtrent Halvparten af dette Pengebeløb forefandtes hos Angjældende.

Om Sildegarnmaskernes Størrelse skriver „Stavangeren": Erklæringer, 104 i Tallet, fra de fleste af de i Vaarsildfiskeriet interessrede Kommuner, ere nu indkomne ianledning af det omsendte Cirkulære fra den i forrige Aar nedsatte Komite til at afgive Betænkning om Sildegarnmaskernes Størrelse. De opvise imidlertid en saadan Mangfoldighed af Anskuelser, at deraf ikke er let at danne sig nogen Mening om, hvad det Rette er. Der skal heller ikke være nogen Udsigt til, at Sagen kan blive afgjort paa nærværende Storthing, hvilket ogsaa tør være det Rigtigste, da muligens Anskuelserne i Mellemtiden kunde klarnes saavidt, at man noget mandstærk kom til at slutte sig om tvungent Maal, som det ogsaa lader til lidt efterhaanden taber endel af de mange Ulemper, hvormed det tidligere saa rigelig har været beheftet af dets Modstandere. Ved tvungent Maal vilde de nuværende Ulemper bortfalde af sig selv; Fiskeren vil da ikke længere finde nogen Fordel ved at bruge uforsvarlig smaa Garn, og paa den anden Side vil Kjøbmanden faa det Kvantum Sild, hvorfor han betaler, enten den saa er stor eller liden.

Bergens Handelsforenings Møde d. 14de ds. vedtoges, ifølge Berg. Tid., enstemmig. Kæmner Baars's Forslag om, at man skulde søge indført Maaling som Grundlag for Handel med fersk Vaarsild paa Fiskeværene, og Direktionen opfordredes til at henvende sig til Handelsforeningerne og de større Saltere i Vaarsilddistrikterne for at formaa dem til at virke for Sagen.

Om hvilke Maalekar, der skulde være mest hensigtsmæssige hvad Størrelsen angaar, syntes der at herske nogen Meningsforskjel; de fleste af de Talere, som optraadte, lod til at være for Maalekar af en Fjerdedels Tøndes Størrelse og af Form nærmest som den nu brugelige Sildehalvtønde.

Storthinget.

Tirsdag den 20de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning det af Provst Jensen m. Fl. fremsatte Forslag til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lov af 23de Mai 1857 om Torskefiskerierne i Nordlands og Tromsø Amter.

Det foreliggende Forslag gaar væsentlig ud paa: 1) Anordning af Opsynsraad, — valgte af og blandt Høvedsmændene, — der have at anmelde Lovovertrædelser og tildels i Forening med Opsynet at fatte Beslutning med Hensyn til de i Forslaget indeholdte Indskrænkninger i Fiskebedriften. — 2) Forbud mod Brugen af Garn i Begyndelsen af Fisket. — 3) Forbud mod i en Del af Lofoten at bruge Overvandsfløit paa Garn og betingelsesvis paa Natline. — 4) Deling af Fiskehavet mellem Garn- og Natline-Brugere overalt, hvor Opsynsraadet forlanger det, samt 5) Indskrænkning for en Del af Østlofoten for den Tid af Døgnet, hvori Natredskaber kunne udsættes.

Komiteens Pluralitet, (4 Medlemmer), der vil anbefale disse Forandringer i den bestaaende Lov, dog saaledes at de i det Væsentlige indskrænkes til Østlofoten, men at ved Siden deraf denne Del af Lofoten inddeles i visse Distrikter, der tillægges bestemte Havstrækninger, tillader sig til Begrundelse heraf at anføre Følgende:

Principet for Loven af 1857 er „Frihav", og som dette visnok i og for sig er det Rette, vil en saadan Lov, hvor der er tilstrækkeligt Hav heller ikke møde nogen Modstand uden maaske af en eller anden Særinteresse. Derfor ere heller ikke de høirøstede Klager over nævnte Lov komne fra Vest-Lofoten, hvor man vistnok er tilfreds med Loven i det Hele og Store taget, men derimod fra Øst-Lofoten, hvor Fisket foregaar paa en mindre Havstrækning, der danner et temmelig lukket Basin (begrændset paa den ene Side af den store Lofot-Øgruppe, paa den anden Side af Skraaven og paa den tredie af flere større Fiskevær) af antagelig en Kvadratmils Udstrækning. At Loven ikke har taget Hensyn til, at Fiskehavet her er saa trangt, har fremkaldt Forholde, der have affødt de mange høirøstede Klager og Paastande om, at det nu ikke længere er muligt at drive Lofotfisket som en redelig Mand, og at Tabet af Redskaber er blevet betydeligt større end før, og Nettoudbyttet som Følge deraf mindre. Det vil jo ogsaa formentlig let indsees, at naar flere tusinde Baade samles paa et saa indskrænket Terrain, kan det ikke undgaaes, at Fiskeredskaber sættes tæt i hverandre, paakryds og paatvers, i flere Lag over hverandre, hvilket, — selv om ikke Storm- og Strømforholde tages med i Beregningen, — maa fremkalde Redskabsforviklinger, „Avl og Vasa". — — Medens en Linefisker før reiste til Lofoten med ikke over 1000 Angler, maa han nu medtage 2000 og komme ofte snau tilbage. Det samme Forhold mellem før og nu finder ogsaa Sted med Hensyn til Garn. — —

Hvad der fornemmelig affstedkommer stor Skade, er at Natte-Redskaber kunne sættes og trækkes til hvilkensomhelst Tid, og at undertiden kun Fiskerne fra enkelte Vær kunne komme ud for at trække. Naar nemlig Veirforholdene ere saadanne, at medens Fiskerne fra flere Vær maa ligge paa Land eller arbeide sig ud for Modvind, de fra andre Vær have god Bør og snart naa frem til den med Redskaber overfyldte Sætteplads, kunne disse skalte og valte efter Behag med de Andres Redskaber. Ere nu Redskaberne sammenviklede, blive de Fremmedes ofte kappede uden igjen at blive sammenføiede, eller de blive i Avl og Vase førte ind paa Land, uden at Eieren ved, hvor der er blevet af dem, og flere Dage kunne gaa hen, førend de faa dem eller Resterne af dem igjen.

Under disse Omstændigheder have vi troet at burde foreslaa en Ordning, som uden at gjøre altfor voldsomt Brud paa Frihavs-Principet dog kunde virke til, at de ovenomhandlede Ulemper ialfald betydeligt formindskedes, og til at sætte den Enkelte istand til bedre end hidtil, at værne om sine Redskaber og sin Fangst. En saadan Ordning er paapeget af To af Forslagsstillerne som ønskelig, ligesom den ogsaa er fremhævet af den af Nordlands Amtsformandskab nedsatte Kommission, nemlig en Deling af Østlofotens Fiskehav i Distrikter. — — Den af os foreslaaede Distriktsinddeling har ikke til Hensigt at negte nogen Fisker Adgang til Fiskehavet, idet det staar ham frit for at tage Ophold i hvilket Vær han vil, og bytte Opholdssted naar han vil, men bestemmer, at han, saalænge han bor i et til det ene Distrikt hørende Vær, ikke maa sætte sit Natteredskab i et andet Distrikts Fiskehav. — Om Distrikternes Antal kan der være forskjellig Mening, men antageligt vil det være hensigtsmæssigt at danne 4 saadanne. — — I Forbindelse med denne Distrikts-Inddeling, formene vi, at et af Fiskerne valgt Opsynsraad bør indføres, hvorved de kunne faa Indflydelse ved forskjellige Spørgsmaales Afgjørelse, ligesom et saadant Opsynsraad formentlig vil blive et hensigtsmæssigt Organ, hvorigjennem Fiskernes Meninger og Ønsker kunne blive fremførte. — —

Et saadant Opsynsraad formenes ogsaa at kunne faa Betydning med Hensyn til Ordens Overholdelse paa Søen. Nu haves saagodtsom intet Sø-Politi og kan heller ikke under den nuværende Ordning godt haves med nogen tilstrækkelig Virkning. — — Komiteens Minoritet (Flor, C. Jensen og Løberg) finder ikke at kunne anbefale det heromhandlede Lovforslag, være sig i dets oprindelige Form eller saaledes som det af Pluraliteten er modificeret, idet man ikke antager, at de foreslaaede Bestemmelser i det Hele ere egnede til at afhjælpe de Ulemper, som der klages over, at den nu bestaaende Lov afstedkommer, eller til at fremme Fiskernes og Fiskeriets Tarv. Hvad først angaar den i Pluralitetens Lovudkast §§ 1—3 paabudne Deling af Øst-Lofoten med tilliggende Havstrækning i Distrikter med den Følge, at Ingen maa bruge Natteredskab paa anden Havstrækning end den, der er tillagt den Gruppe af Vær, i hvilken han holder til paa Land, da vil det sees, at man derved for Østlofotens Vedkommende ganske bryder med det Princip, hvorpaa Loven af 1857 er baseret, nemlig at Adgang til Fiskeriets Benyttelse skal være fri for Alle og Enhver uden Hensyn til, hvor de paa Land ligge tilhuse, og i det allervæsentligste Punkt vender tilbage til den ældre Ordning, hvorunder Adgangen til at drive Fiskeri paa en bestemt Havstrækning var betinget af Ophold paa et bestemt Sted paa Land. — —

Komiteens Minoritet formener, at det ved den foreslaaede Distriktsinddeling tilsigtede Diemed, nemlig at forebygge Redskabstab, ikke ved en saadan enestaaende Forholdsregel vil i nogen betragtelig Grad kunne opnaaes, og at derfor dette Forslag nødvendigvis alene kan være at anse som det første Skridt paa Tilbageveien til en i alt Væsentligt med den ældre overenstemmende Ordning af Fiskeriforholdene.

Hvad dernæst angaar de af Pluraliteten i Forbindelse med Havdelingen omhandlede Opsynsraad, kan Minoriteten heller ikke være enig i, at det skulde være hensigtsmæssigt at søge disse organiserede. — — —

Løberg, der hørte til Komiteens Minoritet, havde ikke kunnet gaa med paa det her Foreslaaede, da han fandt, der var forliden Enighed blandt dem, der krævede Forandring i det Bestaaende, og saalænge man ikke var enig i, hvordan man skulde forandre, burde ingen Forandring foretages. Han troede ikke, man ved den her foreslaaede Havinddeling kunde opnaa de Fordele, som Komiteens Majoritet havde tænkt, og fandt det høist ubilligt, at naar Folk hørte, at Fisken stod ganske i Nærheden af dem, men paa hin Side Grændselinien, skulde de ikke kunne røre den, men maa lade den gaa. Redskabstabet troede han heller ikke ved denne Ordning vilde blive mindre, da Sammenstimlingen vilde blive lige stor; angaaende det tilsigtede Opsynsraad, saa ansaa han det altfor vanskeligt at gjennemføre, da det idelig og idelig vilde opløses, hver Gang man vilde flytte over fra et Distrikt til et andet. Naar man havde faaet en saadan Lov, som denne, troede han den snart vilde vise sig upraktikabel, og desuden mente han, at Almuen havde begyndt at blive mere og mere fortrolig med Loven af 1857. Taleren foreslog sluttelig, at Komiteens Indstilling ikke skulde bifaldes. Provst Jensen bemærkede, at det var bekjendt, at Opinionen var almindelig mod Lofotloven. Naar der var kommen en Erklæring i modsat Retning fra en Del Væreiere, maatte der lægges Mærke til, at disse hørte hjemme i Vestlofoten. Naar man ikke tog Hensyn til Udbyttet i Penge (thi Prisen var jo stegen til en ualmindelig Høide), men til Antallet af Fisk, da var dette i de sidste Aar, formindsket, og man har troet for en Del paa Grund af Loven af 1857. Hvad det paatænkte Opsynsraad angik, da troede Taleren, det vilde være nyttigere og til større Gavn for Fiskeren, om man havde et Opsyn, som det her paatænkte, sammensat af praktiske, med selve Sagen velbekjendte Folk, end af blot Theoretiker. Om end denne Lov kunde have sine Mangler, saa formente dog Taleren, at man hellere maatte give Fiskerne en Lov, som de syntes om, end at tvinge dem til at beholde en, som nærede Misnøien. Augustinussen havd været med at udarbeide Loven af 1857, men han havde snart indseet, at der maatte komme en Lov i Lighed med denne. Loven af 1857 omhandler „Frihav", og naar man har troet, at „Frihav" var Frihed til at benytte Havet paa bedste Maade, saa tog man feil; tvertimod var det ofte til Hinder for en fornuftig Afbenyttelse. Han fattede ikke, hvordan Folk kunde nære Mistillid til en saadan Lov, som den foreliggende, naar Ønsket derom var fremsat fra saavel Amtsformandskabet som fra en Masse Fiskere, og disse maatte vel i en saadan Sag være den største Authoritet. Hvad Stemningen angik, da bemærkede Taleren, at paa hans Kant af Landet var den absolut mod Loven af 1857 og det var den almindelige Mening, at den var en af Grundene til den sørgelige Tilstand blandt Fiskerne deroppe. Han vilde derfor paa det inderligste anbefale Lovforslaget. Løberg indvendte mod, hvad tidligere var sagt, om at den ældre Lov var til Skade for den fattige Mand, at den nye Lov vilde være langt skadeligere, da den vilde lede til at man udelukkede fra og optog i Været, hvem man vilde, og man vilde vel da helst vælge de dygtigste og mest formuende. Forresten var han ikke absolut mod enhver Forandring i Lofotloven; han talte ikke for den bestaaende Lov, fordi han talte mod den her foreslaaede Forandring, som han ansaa for at være for stor og ikke svarende til Hensigten. Han lagde især Vægt paa det Ønskelige i, at der kunde foretages en Deling mellem Garn- og Linefiske, hvilket ogsaa havde været Minoritetens Mening. Nergaard maatte erklære, at han i denne Sag ikke kunde være enig med sine Medrepræsentanter fra Nordland, men var i det Væsentlige enig i Minoritetens Udtalelser. Naar der tales saa meget om

Franz løb alligvel hjem med Vandet og gav sig ikke, førend Faderen lod sig overtale til idetmindste en liden Spadseretur. Dog der blev ikke meget talt. Sepp var ærgerlig, utilfreds med sig selv, med Franz, med Østeren og med alt. Frans fik bestandig bare halve Svar, han kunde begynde paa, hvad han vilde; saa han tilsidst var glad, da Sepp begyndte at tale om at gaa hjem.

Paa Hjemvejen tænkte Sepp ikke mere paa Skoghandelen. Han havde gjerne givet hele Hansmikkels skjønne Skog for, at Franz ikke var kommet til Sæteren. Denne Sommer, mente han, vilde blive den ulykkeligste i hans Liv, fordi den vilde tilintetgjøre hans herligste Forhaabninger. Han holdt sig for ulykkeligere end Barthle, som dog endnu havde et Barn, medens han istedetfor sin Franz vilde til Høsten faa hjem et Kreatur af Østeren.

Sepp ærgrede sig over, at Franz elskede og agtede Østeren, „denne udannede, denne Bonde, der bare ligesom Fæet havde et Instinkt", og dog beviste den Omstændighed, at han tilskrev denne alt, hvad han fandt forandret hos Franz, og ogsaa frygtede hans Indflydelse i Fremtident, hvor svag han maatte have følt sig selv overfor ham i visse Stykker.

Østeren var bekjendt for et af de roligste, mest lidenskabsløse Mennesker, som intet kunde bringe ud af Fatning og som ved de vigtigste Hændelser plejede roligt at sige: „Verden hænger ikke paa en Spiger." Han tilhørte intet Parti, hverken til de rige eller de fattige, og var alligevel elsket af alle, kun ikke af Sepp, der ikke kunde fordrage lidenskabsløse Mennesker, ja, de vare ham ubehageligere end hans Modstandere. Nu frygtede han for, at Østeren vilde gjøre Franz ligesaa ligegyldig for alt, hvad der foregik omkring sig som han selv og tilintetgjøre hans Hævnplaner, ifølge hvilke han engang skulde optræde som Sandheds-

„Jeg haaber ogsaa, han skal være tilfreds", sagde Østeren alvorligt, „men naar man hele Ugen neppe har en eneste god Tanke, da trænger man nok at komme i Kirken, ellers vil man blive altfor verdslig."

„Men er da ikke en tro Opfyldelse af ens Kald den vakreste Gudstjeneste?"

„Jeg har altid ment det, indtil for to Aar siden, da Præsten holdt en Præken, som har givet mig meget Hovedbrud. Han sagde: for det timelige Arbejde faar Mennesket timelig Løn; men Mennesket skal ikke over Omsorgen for det timelige glemme den Tjeneste, han er sin Skaber skyldig; han skal være noget bedre end Myren og have andre Arbejder og andre Sorger end den! Saa sagde han."

„Og hvad har Du da tænkt?"

„Dermed mener han mig og har Ret!"

Sepp betragtede Østeren forundret. Han maatte mod sin Vilje tilstaa sig selv: det Menneske er bedre end Du. Hans Selvfølelse kjæmpede alligevel med den Følelse af Agtelse, som bevægede sig hos ham for dette Menneske: „Vil ogsaa Du ligesom Franz lade Dig besnakke og paa dine gamle Dage begynde at agte blind Tro? Nej, for en Mand er Ydmyghed ingen Dyd!" Det var de Tanker, hvormed Sepp bekjæmpede sin „Svaghed", og da han trodde at være Sejerherre, sagde han leende til Østeren: „Præsten har Mad for sin Gudstjeneste, han har talt godt, men os giver ingen noget."

„Det var dog intet Svar paa en saadan Præken", sagde Østeren.

Det havde Sepp følt altfor godt. Det angrede ham at have vist sig saa svag, saa lidenskabelig. Men sagt, var sagt, og nu maatte det vises Østeren, at han havde Ret til at være vred paa Præsten og at dadle alt, hvad der kom fra ham. „Det gaar Østeren", sagde han tilsyneladende ganske

vidne. Hans eneste Trøst var endnu det Haab, at det vilde blive umuligt for den tyveaarige Franz at leve efter en mere end trettiaarigs Grundsætninger. At den Grundvold, Sepp havde lagt for hans Opdragelse, ikke var meget at lide paa, havde han idag erfaret. „Der oppe paa Alpen kan han lade sig indbilde, hvad han vil", sagde Sepp, da han kom hjem, „det lader til, han befinder sig naragtigt vel derved, men naar han igjen oplever noget, da vil han med Guds Hjælp ogsaa tabe sin Ordsprogsvisdom og istedetfor at drømme og gruble, lære at handle."

Attende Kapitel.

En Naring som Jæter.

Den, der lever i en stor Stads Larm gribes ofte af en uimodstaaelig Længsel efter landlig Ensomhed og Ro, ja, han misunder vel undertiden den af saamange Naturskjønheder omgivne Alpeboer, medens denne sjelden glæder sig i den ham velbekjendte Omgivelse, med hvilken han er for meget vokset op, til at han kan stille sig betragtende ligeoverfor den. Sædvanligvis maa en Jæter først have tømt Kjedsomhedens Bæger tilbunds, førend han tager fat paa noget, hvormed han kan beskjæftige Hoved og Hjerte; men ikke en af hundrede bliver en Jagttager af Naturen. Den ene fordriver Tiden med Hovedregning, en anden slæber Stene sammen og bygger Huse og Kirker eller skjærer i Træ Helgenbilleder og Kors; hist og her forkorter en sig Tiden med at lægge sammen alle de i Landsbyen forekommende Døbenavne, saa han hver Høst ligesaa nøje som

„Avl", saa var det ligesaastort før 1857. Tabet af Liner var kanske nu større, men det skyldtes imidlertid ikke Loven, men alene Uveir. Det kan ikke gaa an at give en Lov, som skulde sikre Fiskeren for det Tab, som alene kan skyldes hans ufornuftige Driftsmaade; thi Linetabet kan foruden Uveir ikke tilskrives Andet end den uhyre Masse af saadanne, der i den sidste Tid ere blevne benyttede. Schulze havde for 20 Aar siden været oppe i Lofoten, og da førtes de samme Klager som nu, saa der formodentlig ikke var nogen anden Udvei til at raade Bod herpaa, end enten at udestænge enkelte Fiskere, hvilket Ingen vilde være med paa, eller at faa et bedre Opsyn. Provst Jensen imødegik de fremkomne Udtalelser om, at denne nye Lov vilde være en Hjælp for Rigmand paa Fattigmands Bekostning; tvertimod var en vis Formuesmasse efter den nuværende Ordning en Nødvendighed, da Resikoen nu var temmelig stor. Schweigaard mente, at de førte Klager alle havde den Bagtanke: find et Middel til at indskrænke Antallet af Fiskere i Østlofoten. Naar Sild, Telegraf og Dampskib drev Folk sammen, var det ikke andet end ganske rimeligt, det blev saa trangt, man knapt fik Albuerum. Ønsket om Indskrænkning i Fiskerantallet var derfor ligesaa let at fremsætte, som vanskeligt at opfylde for Lovgiveren. Det maatte da være at uddele det frie Hav i visse Portioner, men det vilde vise sig, at være umuligt at udføre, ligesom det ogsaa var urigtigt i sit Princip, at Enhver vilde have Antallet indskrænket, naturligvis ikke til Fortrængsel af sig selv, men Andre. Desuden skulde man ikke saa ganske stole paa Opinionen iblandt Fiskerne; thi havde man gjort det, havde man den Dag idag ikke havt Garnfiske, da det var noget Nyt, hvormed det altid vilde gaa saa, at de Interesserende ikke ville have det indført, førend de selv kunne tilegne sig det.

(Forts.)

Ledigt Embede. Holdens Sognekald under Nedre Thelemarkens Provsti i Kristianssands Stift med en aarlig Indtægt af 850 Spd.

Med Hensyn til dette Embede bemærkes øvrigt, at den ansættendes Embedsmand vil have at overtage Indfrielsen af et Embedet ved kongelig Resolution af 7de Mai 1857 bevilget Laan, stort 102 Spd. 80 ß, som forrentes med 4 af Hundrede aarlig og afdrages med 9 Spd. 40 ß aarlig i 11 Aar, regnet fra 11te Juni 1861, ligesom det vil paahvile ham at udrede den Embedet ved kongelig Resolution af 20de Februar sidstleden paaheftede Pension, stor 100 Spd., til entlediget Sognepræst Buch med en Fjerdedel hvert Kvartal.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar lavest nordenfor Stat. Temperaturen er steget, Vinden er sydøstlig paa Vestkysten, Smukt overalt. Det gode Veirs Vedvaren er noget usikker.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 21de April (Kl. 7—10¼) gives: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze; til Slutning: **Theblomst**, komisk Operette i 3 Akter med Text af Alfred Duru og Henri Chivot, oversat ved Alfred Larsen; Musiken af Charles Lecocq.

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. **C. Blunck.**

C. E. Borgens

Garveri og Læderudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Brandkontingenten

for 1ste Halvaar 1869 modtages hver Formiddag fra Kl. 9—12 paa Skattefogedkontoret No. 12 A i Universitetsgaden.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Tilsalgs.

Dansk Smør

à 8 Sk. pr. Mrk., i Partier 7 Spd. pr. ¼ Td.

Joh. P. Paulsen,
ved Vaterlands Bro.

Min Handel med Meel & Gryn i mange Qualiteter anbefales til billigste Priser. **Johannes Bruu.**

Cognac & Aquavit i mange Qualiteter, **Rum, Genever**, forskjellige Sorter **Punsche** samt reneste krydret **Brændeviin** udsælges fra
Johannes Bruu's Butik.

Siemers & Co.'s bekjendte gode **Arac-Punsch** udsælges fra
Johannes Bruu's Butik.

Vi tillade os at anbefale:

Til Baller og Toddylag.

De meget efterspurgte **Sifon-**

	¾ Pot	¼ Flaske
karafler ca. . . .		
med Grénadine . .	10 ß	6 ß
med Seltersvand . .	8 ß	4 ß
Paa 1 Dusin og derover rabateres pr. St. . .	2 ß	1 ß

For **Eiere** af de ledige Karafler Rabat, uanseet Antallet.

Anm. Konstruktørerne af vort Maskineri ere hædrede med den franske **Sundhedskommissions** specielle Anbefaling samt med flere og **enestaaende** Guldmedailler fra Verdensudstillingen.

Brødrene Frølich,
Jernbanetorvet No. 5.

Tilleie.

For 4 Studenter

eller Kontorister ere 4 smukt beliggende Værelser tilleie. Exped. anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund**, Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Præstens Ministerialbog kan sige, hvormange Josefer og Hansmikler, Marier, Anner og Thereser, der lever i hans Hjem. Saadan en Jæter bliver i Regelen et Originalmenneske og kan glæde sig ved en Hukommelse, som mangen paragrafslugende Jurist kunde misunde ham.

Men Franz havde Dagene endnu aldrig blevet for lange. Som alle ny Jætere var han ualmindelig ængstelig, og gjorde, især i Begyndelsen, ofte unødvendige Sving og Spring, fordi han mente aldrig nøjagtig nok at kunne gjøre sin Tjeneste. Den rige Bondesøn havde vel sit hele Liv maattet omgaas med Kvæg, men bare med sit eget. Omsorgen for dette havde derfor aldrig forekommet ham saa vigtig som her, hvor kun en Fjerdedel af den ham betrodde Buskap var hans egen Ejendom. Det er ialmindelighed meget lettere at holde i Orden tretti fra et Fjøs kommende Kjør end tyve fra forskjellige Fjøs sammendrevne, og Franz havde næsten tilsammen hundrede Kjør, som tilhørte tyve Bønder. Da gaves der ideligt noget at passe paa og afværge, indtil de mange Bjeldekjør havde udkjæmpet Striden om hvem af dem, der havde Ret til at gaa i Spidsen, og indtil Ysterens Bjeldeko med høj Rauten havde forkyndt sin Sejr. Franz vilde derfor have havt langt roligere, bedre Dage hjemme, hvor man med Undtagelse af Slaataanen ikke havde meget at gjøre, end paa Alpen, hvor Livet langtfra er saa behageligt, som de indbilder sig, der kun nu og da har hørt en Jæter kaue og set Jæterne komme hjem paa Helligkorsesdag med ligesaa røde Kinder som Roserne paa deres Hatte. Mangen Murer og Haandlanger vilde ikke bytte med en Alpejæter, hvis Kost er bedre og hvis Arbejde meget mindre strengt, men som aldrig har en Fridag og som maa være ude i alt Slags Vejr. Sepp og især deleshed Moderen havde sagt dette og lignende mange, mange Gange for at betage Franz Lysten til dette Jæterliv. Han ophørte

ligegyldig, „med denne Præken, som mig med en anden af de falske Profeter."

„Det burde en glemme, om det ogsaa ikke var ganske rigtigt; vi er alle skrøbelige Mennesker, og Præsten ogsaa", sagde Ysteren.

„Men", sagde Sepp, „har Du, har nogen i Landsbyen glemt det?"

Et Minut var det saa stille, at man kunde høre en Naal falde. „Ingen har glemt det, slet ingen", udbrød Sepp heftigt, men vedblev derpaa vemodigt: „Da jeg omtrent tretti Aar gammel kom tilbage til vort Land, vilde jeg bare gjøre Folket alt godt, vilde fremfor alt være den fattige, den undertrykte en Ven, for jeg havde selv erfaret, hvad disse Folk maa udstaa. Jeg trodde ogsaa at vide, hvad der manglede dem: deres Religion var Form, hyklerisk Væsen, træg Hengivenhed i Guds Vilje og dum Overtro. Nu trodde jeg at turde kjæmpe derimod, uden at skade den sande Kristendom, og endnu holder jeg det for et slet Tegn, at Præsten var af en anden Mening. — Med hin Præken har han udstødt mig af Menigheden, sønderrevet det Baand, der knyttede mig til de andre, til dem, af hvem jeg havde modtaget godt, og hvem jeg ogsaa vilde gjøre godt. Det var en Lykke for mig, at jeg fandt min Underholdning ved Arbejdet."

En af Folkene, som hidtil havde hørt stiltiende paa Samtalen, stod nu pludseligt op og sagde: „Ikke Præsten, men Du selv har paadraget Dig Fiendskabet. Hvorfor har Du ikke agtet vore gejstlige og verdslige Foresatte? Hvorfor agter Du dem fremdeles ikke?"

„Jeg agter enhver, som synes mig at fortjene Agtelse."

„Som er efter dit Hoved", faldt Manden ind; „mener Du da, at ingen er, som han bør være, der ikke behager Dig?"

„Men saaledes er det ogsaa med mig og Dig og næsten alle Mennesker", sagde Franz, som, da han kjendte Mandens Sind, frygtede for en heftig Strid og vilde om muligt forebygge den.

Det var atter saa stille i Stuen, at man kunde høre det ringe i Landsbyen. „Nu ringer det til Aftensmesse", sagde de andre, knælede, hvor de stod, og bad. Men Sepp gik ud af Døren og slog den saa heftigt i efter sig, at flere Kjør i Fjøset ved Siden af Stuen, som allerede havde lagt sig, sprang op igjen, og der blev et almindeligt Oprør og Rauten i Fjøset.

„Stille!" skreg Fjøsmanden, den samme der havde talt saa dristigt til Sepp. „Vil I være rolig! Eller jeg skal lære jer, dumme Naut!"

„Nu er det vel forbi med Bønnen", tænkte Sepp, medens Fjøsmanden tumlede med Kjyrene. Da Franz kort efter løb til Brønden med et Par Vandbøtter, hørte Sepp Fjøsmanden sige til Ysteren: „Mener Du ikke, Kjyrene vilde holdt sig rolige, hvis Sepp havde bedet? Jeg grydsede ordentligt over, at selv de umælende skal forarges over ham. Men han er ogsaa en af de rette! Han gik ikke i Kirke saa langt som Aaret er, hvis ikke hans Kone var."

Ysteren sagde: „Det forekommer mig, at han i Hjertet ikke er saa slet som han viser sig. Men han hader Præsten og et Ordsprog siger: „Den, der ikke liker Kjøbmanden, dadler ogsaa hans Varer." Jeg tror, han gjør mangt bare til Traads for Præsten og hans Lære."

Sepp vilde ikke længer lytte; han gik hen til Brønden. Franz vilde først bringe Vandet hjem og siden vandre om paa Alpen med Faderen. Men Sepp havde ikke Lyst til det. Alpen havde han ofte set saa smuk, og talt havde han allerede mere end nok for idag; han kunde selv ikke begribe, hvorfor han havde indladt sig i denne Strid. Men

Dagbladet.

No. 91. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 21de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7–8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blaker samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hverandeu Torsdag (ikke Pengebreve og rekommanderede Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkaker, Meldal og Værsen, til Sin (Leifs), Veblungsnæs, Lerejm, Vos, Lonset, Bolse (Eide), Fredø, Vestnæs og Orsteug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6–8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5–7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 20de April. Paa Monks Interpellation i Underhuset svarede Otway, at de i Bagnoet værende kretensiske Rebelanførere med det allerførste vilde frigives.

Med 301 mod 194 Stemmer forkastedes Disraelis Forslag om, at alle Forholdsregler af permanent Beskaffenhed med Hensyn til Afhændelsen af de irske Kirkegods skulde opsættes til 1872. Disraeli er upasselig.

Reisebrev fra Ægypten.

En Reisende giver i det danske Dagblad en ganske livlig Beskrivelse af Forhold og Liv i Ægypten. Vi hidsætte derfra Følgende:

Var det mildt i Italien, saa fandt jeg det lummervarmt her i Ægypten, da jeg landede i Alexandria. Det var den sidste Tirsdag i Karnevalet, Mardi gras, og den store Place des consuls frembød et Skue, som jeg vanskelig vil kunne glemme, og som vi Europæere nød fra Altanen paa Hotellerne ved denne Plads. For den, der lige kommer fra Europa, er det Hele ligesom et Slags Maskerade, eller som en Herre sagde: „Det er som om man var paa Komedie". Det er allerede et tilstrækkeligt broget Skue at se Arabere, Tyrker, Kopter, Levantinere, Jøder og Franker bevæge sig mellem hinanden i forskjellige Dragter. De vil indse, at det næsten er for meget af det Gode, naar hertil kommer selvvalgte Maskeradedragter. Man kunde ikke losrive sig fra dette Syn, og man blev dog næsten svimmel ved at se længere Tid derpaa. Paa Kameler, Heste, Æsler og Stude, i Vogne og Kjærrer, springende, løbende og hvirvlende eller paa Skuldrene af andre Mennesker bevægede disse Tusinder sig paa denne uoverskuelige Plads, to Tredieddele i deres sædvanlige Dragt og den sidste Trediedel i Maskeradedragt, medens vi fremmede Parvenus ikke vidste at gjøre Forskjel. Midt paa Pladsen sad paa Marmorbænkene alvorlige Tyrker og røg sine lange Piber, eller hvidklædte Arabere, der sendte nysgjerrig kloge Blikke til alle Sider. Tummelen og Støien varede til langt ud paa Natten.

Det er en egen Kjørsel, den med Jernbanen fra Alexandria til Kairo. Efter vidtløftige Underhandlinger med Negeren, der er Kudsk, angaaende en mulig Nedsættelse af hans uhyre Priser for at befordre os til Banegaarden, ankomme vi endelig til denne Bygning, som ligger i en Udkant af Byen. Saa tager man sin Billet, der efter ægyptiske Forhold dog ikke er saa forfærdelig dyr, og søger at faa sin Bagage besørget. Medens nu Personbilletten har sin bestemte Pris, synes derimod Betalingen for Bagagens Forsendelse at være meget ubestemt. Efter nogen Parlamenteren nedsattes den nemlig til det Halve, saaledes at jeg, hver Gang en Nedsættelse fandt Sted, fik udleveret en ny Seddel med arabisk Skrift, idet jeg maatte aflevere den tidligere. Endelig steg vi ind i vor Waggon, der var ganske godt indrettet, med en Gang paalangs og med et Aflukke i den ene Ende ligesom paa nogle Baner i Frankrig og Schweiz, kun med den Forskjel, at det der er bestemt for Ikke-Rygere, medens det her i Ægypten er bestemt for Damerne. Ved hver større Station saa vi da ogsaa, hvorledes brune og sorte Gentlemen, iførte 3 a 4 Silkeslobrokker, kom løbende hen til denne Damekoupé, medens vi først ved Endestationen havde Leilighed til at se selve Damerne eller rettere kun deres Øine, da hele Legemet iøvrigt var tilhyllet. Saa rullede vi da afsted. Min franske Reisefælle, der havde tilbragt Begyndelsen af Karnevalet i Paris og Slutningen af det i Kairo, medbragte et Pariserblad af et ikke altfor gammelt Datum, og medens jeg læste dette, kunde jeg for en Stund bilde mig ind, at jeg kjørte paa en eller anden Linie fra Paris; men denne Illusion var kun kort; der var saa uendelig Meget, som var ganske forskjelligt fra, hvad vi kjende i Europa. Den første Station, hvor vi gjorde Holdt, kom en turbanklædt Herre hen til mig og holdt et længere Foredrag, hvis Hensigt var mig ganske uklar; et Øieblik derefter kom begge Billettører — her er der nemlig to saadanne Embedsmænd, sandsynligvis for at kontrollere hinanden — og den ene af dem gav mig da i et bedrøveligt Italiensk at forstaa, at denne turbanklædte Herre ønskede at laane min Billet for paa den at expedere en Kasse som Persongods til Kairo, og hvorfor Konduktøren eller begge d'Hrr. Konduktører naturligvis skulde have en lille „Bakschisch". Jeg sagde, at denne Scene forefaldt ved den første Station; jeg vilde ønske, De kunde se saadan en Station med tilhørende By. Dersom man ikke vidste, at det var saaledes, skulde man ikke tro det muligt, at Mennesker kunde boe i saadanne Huler, og dog leve de der med den største Tilfredshed, som det synes, og udenfor adskillige af disse Huler saa vi gamle Herrer sidde i Skyggen og ryge af deres lange Piber med samme selvbehagelige Tilfredshed, som om de kunde sidde i deres Parkanlæg foran et stolt Pallads. Ved Siden af Banen gaar der stadig en Jordvold omtrent som Digerne i Marsken, og denne er hele Tiden befærdet. Snart kommer der en Skare af Mænd og Drenge tilfods, snart tilæsels, af og til nogle Kameler; kun meget sjeldent Heste. Kvinderne i de blaa forslidte og hullede Klædninger ere i Almindelighed gaaende; er der Mænd og Kvinder ifølge, kan man være vis paa, at Mændene ride og Kvinderne gaa, naar der ikke er Æsler til Alle. Disse Scener gjentage sig uafladelig; vi kjøre forbi den ene Landsby efter den anden, ogsaa enkelte store Stæder, hvor der er Marked, og en Masse Mennesker paafærde. Jorden synes at være ganske vel dyrket, men dog at lade meget tilbage at ønske i Henseende til god Behandling, og det vil vel ogsaa efterhaanden blive bedre, nu da Regjeringen i den senere Tid har begyndt at beskatte Haandteringerne, medens før alle Skatter udrededes af Agerdyrkeren, og denne altsaa var under et sløvende Tryk. Kanaler graves ogsaa paa mange Steder omkring i Deltaet, adskillige Jernbanelinier ere ifærd med at anlægges, og Alt tyder hen paa en stadig Fremskriden i Benyttelsen af Landets rige Hjælpekilder. Forresten ser man ingen Veie overskride Banen; der findes derfor ingen Banevogtere, uden hvor der skal skiftes Spor; og en anden Eiendommelighed ved denne Bane er det, at der ingen „Sveller" findes under Skinnerne. Dels er nemlig Tømmeret her overmaade dyrt, dels vilde Svellerne snart raadne i Oversvømmelsestiden. Istedetfor Sveller bruger man Jernpander, der ere forbundne med Jernstænger. Naar vi da, efterat have seet paa alt det Meget derudenfor, som tiltrækker sig vor Opmærksomhed, atter se ind i vor Waggon, da finde vi stadig det samme Syn. Alle Passagererne sove eller sidde og stirre drømmende hen for sig, og de af dem, der have deres Koner i den tilstødende Koupé, fare op med et Sæt for at hilse paa disse, naar vi ere ved en Mellemstation; kun vore to Konduktører ere i en uafladelig Bevægelse, afvexlende spise og ryge de, den meste Tid tilbringe de med at anstille en meget ivrig Jagt i sine Tarbuscher

Saaledes gaar Tiden; dog efterhaanden forandrer sig Egnens Karakteristik; man mærker, at man nærmer sig til Landets Hovedstad; Menneskemængden, der bevæger sig paa Jordvolden, bliver større; de store Træplantninger, som skyldes Mehemed Ali, begynde at blive tættere, saa opdage vi Pyramiderne i Sydost. Vi havde stirret efter dem, ligesom man uvilkaarlig, naar man fra Rom gaar til Neapel, stirrer efter Vesuv, der omtrent har samme Beliggenhed for Neapel som de to Pyramider for Kairo. Endelig tegne de sig paa den lyseblaa Himmel. Vi ere i Kairo, og nu sidder jeg her i Gaarden eller Haven — man kan kalde det, hvad man vil — i Hôtel du Nil og tilskriver Dem disse Linier. Vi have ca. 20° Varme i Skyggen; det er altsaa fuldkommen Sommer, medens man her siger, at Foraaret nu er isærd med at komme. Her er en broget Mangfoldighed af alle Nationer, og det er mig derfor meget vanskeligt at undgaa at blive forstyrret; men i mit Værelse kan jeg ikke sidde, fordi der er altfor varmt. Tyve Skridt fra mig er der en Mand, som fremviser dresserede Slanger, og som er omgiven af Europæere, der med Forbauselse betragte hans Kunststykker; hvergang jeg lægger Pennen, benytte adskillige Individer Leiligheden til et Attentat paa at sælge mig Sabler og alle mulige Sager. Alt er desuden saa nyt og fremmed, at selv om Staffagen var borte, kunde man dog behøve at anstrenge sig for at holde Tankerne samlede. Nu mørkner det, og da udsende Planterne den deiligste Duft. En Skare af Storke drager imod Nord høit oppe i Luften.

Naar man gaar paa Esbekiehpladsen om Aftenen, kunde man tro, man var i Paris. Der Cirkus, her et fransk Theater, hist Kafé. Men det Væsentlige, det Blivende er dog ægyptisk.

Nogle Ord om Distriktsforeninger.

Der føres jevnlig velbeføiede Klager og Besværinger over den mislige Stilling, som en stor Del af vore Landmænd befinde sig i; Udpantninger, Tvangssalg og Konkurser hører til Dagens Orden, saa det er paa høi Tid at mande sig op og hitte paa Raad. Vel er her paa Romerike og flere Steder over hele Landet stiftet Bondevenforeninger, der egentlig ad Lovgivningens Vei vil søge Lettelse for de mange forskjellige Byrder, der trykker Bondemanden; det er visseligen godt, at Sandsen er vakt for at modarbeide de mindre gode Lovbud og Beslutninger samt byrdefulde Sportuleringer, der i høi Grad trykke især den mindre Formuende og den fattige Landmand. Men det synes endnu at være forlidet, at disse Bondevenforeninger kun søge at forbedre vor Lovgivning gjennem Andragender til Regjering og Storthing. Det formenes, at disse Foreninger ogsaa bør omfatte det Landøkonomiske og Landboforholdene i Herrederne og Distrikternes Omraade, saaledes at der blev iagttaget end større Sparsommelighed i Klædedragt, Gjæstebud, Husstel osv., ligesom at der ogsaa forsøgtes saa meget som muligt at afskaffe den overhaandtagende Kaffedrik, saavelsom stærke Drikkevarer og Tobak især blandt Ungdommen, forinden de tilegne sig en Vane, som desværre er ond at aflægge senere i Livet. Man bør hovedsagelig have til Formaal at der kjøbes saa lidet som muligt af Unødvendighedsvarer, især naar de komme fra Udlandet; thi hvad der er tilvirket i vort eget Land er dog endnu altid Landets egen Fortjeneste, om endog det kan falde noksaa kostbart.

Her har nu været knappe Aar og dyre Levnetsmidler; det heder saaledes itide at gjøre Besparelser i det som er til liden eller ingen Nytte, men derimod anvende alt, hvad der kan affees til det, som er til sand Nytte og til Fortjeneste for Arbeideren, saa at den kan have noget Erhverv og ikke blive til Tyngsel for Fattigvæsenet. Det er langt bedre, at Arbeideren kan have Fortjeneste ved et Arbeide, som kan give ham noget at leve af, end at indbetale Penge til ham gjennem Fattigvæsenet.

I nedre Romerike har der allerede dannet sig en Fogderi-Forening; kunne der ligedan dannes en Fogderi-Forening i øvre Romerike og derved samtlige Herreder i hele Romerike, der har ens Bedrift, Haandtering og Næringsveie, enes om at virke til et fælles Maal, efter lignende Statuter, kunne maaske derved fremmes meget til det almindelige Gavn og Velvære. Foranstaaende turde blive taget i Betænkning og under Overveielse i samtlige Herreder i Romerike, hvorved især Formændene i de allerede dannede Bondevenforeninger og nedre Romerikes Fogderi-Forening kunne overtænke, hvad der var at gjøre herved og det snart. „Enighed gjør stærk" og saaledes bør ogsaa øvre og nedre Romerikes samtlige Herreder enes om det Nyttige i sin hele Bedrift og afskaffe saavidt mulig al Luxus i Klæder og Drikkevarer især af alt, som kommer fra Udlandet og drager Penge fra os. Jeg tænker mig ogsaa, at et og andet Nyttigt vedrørende de kommunale Anliggender kunde fremmes eller forberedes ved deslige Foreninger, som man kanske kunde give det gamle Navn „Sogneselskaber", skjønt disse nok nu for Størstedelen ligge i dvale.

En gammel Romeriking.

Brev til „Dagbladet".

Bergen, 15de April.

„Skulde det være umuligt at faa en mere jevn, frisindet Repræsentation for en By som vor?" spurgtes der nylig af en Mand, som mente, at en Handelsby som Bergen nødvendigvis maatte være konservativ; thi Pengemændene frygte Forandringen og holde sig til, hvad der er som Noget, der er vist, sagde han. Jeg tror ikke saa stærkt paa denne Slutning, skjønt det altid gjør et underligt Indtryk, at Bergens og enkelte andre Handelsbyers, for ikke at tale om Kristianias Thingmænd, saa sjelden findes blandt den frisindede Majoritet paa dette Storthing. I Almindelighed vil Handelsmanden ifølge sin Bedrift være mere kosmopolitisk end national, men nødvendigt er det ikke, at han tillige er mindre frisindet. Og da det frisindede Parties Hovedopgave for Tiden er den, at værne om vor Nationalitet imod de amalgamistiske Forsøg, saa forekommer det mig, at vi kunne leve i Haabet om at faa baade frisindede og nationale Mænd til Thingmænd herfra, naar Braavallaslaget næste Storthing skal føres om Unionssagen. De „7 Vise" ville nemlig neppe have Bugten og begge Enderne ved næste Valg. Thi vi have en stor Stok af frisindede og derhos nationale Vælgere i vor gamle Stad; jeg vil kun nævne vore saakaldte „Kjældermænd", d. e. Kjøbmænd, som i Almindelighed drive Bondehandel i Kjælderne og selv i Regelen ere bondefødte. Dog bør vel Irgens som en liberalere Centrumsmand, saavidt vi have kunnet opfatte ham, ogsaa faa Anledning til at prøve sig igjen paa næste Ting, ligesom ogsaa Rektor Geelmuyden har adskillig Stemning for sig, da han uegtelig har stemt trolig med Fremskridtsmændene i mange og store Sager. Med disse to Thingmænd og to udprøvede og faste Mænd istedetfor Faye og Michelsen skulde vi have kunnet være tilfredse med vore Thingmænd.

Mange heroppe følger i denne Tid med Interesse Statsraad Bروch paa hans Reise til Horten „med fuld Damp oppe". Maatte han nu blot komme tilbunds i alle disse herlens indviklede Greier! Det er jo sørgeligt, hvor vort Søforsvar for Tiden ligger tilagters. Ofte har jeg hørt patriotiske Søfolk ytre sig bittert over, at man ikke anskaffer sig tidsmæssige Fjordfartøier t. Ex. Ericsonske Kanonbaade istedetfor alt det gamle Skramleri, der nu staar paa vore fire Hovedetablissementer. Man burde med slige gjøre aarlige Øvelsestogter i vore Fjorde og Skjærgaard; Officerer og Mandskaber søge at kjende Farvandet med alle Smuthul ude og inde; det vilde monne i en Blokadekrig. Men nu findes „Chefer for Sødistriktstropper" uden en eneste Gang i sit Liv at have seet sine „Sødistriktstropper". Dog jo det forstaar sig: i pyntelige Protokoller staar de radevis indrullerede, men kalder man saa paa Fuglene, er de fløien, Gud ved hvor. Thi det hændte virkelig for et Par Aar siden, at en slig Chef havde faaet Ordre til at udkommandere et vist Antal Sødistriktstropper til Orlogs. Han leder efter dem i sine Protokoller, skriver til Rulleførerne, men kun Halvdelen var at finde. Naar saa Nogle endelig ere slæbede tilveie sendes de arme Folk for første Gang under Kommando ned til Horten og begynder nu Disciplinen ialmindelighed med at lære at vaske sig. Og saa skal de gjøres til et Slags Soldater i de Par Uger, som gaar forud for Afseilingen. Slig Tilstand er utaalelig.

Og nu alle disse forældede Kanonbaade og Kanonjoller! hvormange Tusinder gaar ikke til Aar ud og Aar ind med at vedligeholde dem og disse lange Kjæmpeskur, hvorunder de lever som „gamle Landkrabber". Og trods al Vedligeholdelse, al Malning og Reparation raadne de mere og mere; nylig befandtes ya de fleste Bærster hele Kjølbunden opraadnet.

Sælg kun hele Stadsen til Byprammer og skaf os ordentligt Fjordforsvar!

Marinen, og hvad dermed staar i Forbindelse, har i det Hele taget været meget paa Bane i den sidste Tid hos os baade i Bladene og andensteds. Først havde vi en bitter Strid i vore Blade i Anledning af Fyrdirektør Dircks's Udtalelser om Fyr paa Jæderen, og nu for Tiden har man det travelt med at kjævles om vore Orlogsskibes Togter — „Vaskevandsbolle-togter", som man har kaldt Nordsø- og Middelhavstogterne. Men alt dette er saare naturlig; en af Bergens Hovedinteresser er Søfarten, som den ønsker bevaret paa enhver Vis; saa er det da ogsaa et Livsspørgsmaal for den at se sine mange Seilled forsvaret mod en blokaderende Fiende, der ellers har det i sin Magt at give Byen Dødsstødet eller rent udhungre den.

Kanonbaaden „Laugen" kom hertil iforgaars fra Opsynet paa Søndmøre, der har havt et udmærket Torskefiske paa gode 4½ Mill.

Igaar havde vi for første Gang mildt Vaarveir, som vedvarer. Ellers har April havt sin bekjendte Kufte paa med jevnlige Sneslaver og Stormbyger og ustadigt Veir idetheletaget.

Kristiania, den 21de April 1869.

Ægteskab uden Vielse af Statskirkens Præster er ikke længer nogen ny Ting for os, idet Staten allerede længe har anerkjendt det borgerlige Ægteskab som den Form, hvori Folk, som ikke bekjende sig til Statskirken, kunne afslutte lovlige ægteskabelige Forbindelser. I disse Tilfælde er Tingen imidlertid en Selvfølge, da Statskirken ikke kan eller maa udstrække sig over, hvad der ikke hører den til. Men ogsaa inden Statskirkens egne Enemærker har Ægteskabs Afsluttelse uden kirkelig Vielse af Statskirkens Præster i den senere Tid ved Omstændighedernes tvingende Magt mere og mere fremstillet sig som en nødvendig Udvei.

Som bekjendt indgav for nogle Aar siden ikke mindre end 332 Præster og 81 theologiske Kandidater et Andragende til Kongen, hvori den Opfatning hævdes, at Lovgivningen enten maatte bringes i Overensstemmelse med Kirkens Lære om de tilladelige Skilsmissegrunde og Fraskiltes Adgang til nyt Ægteskab, eller ogsaa maatte Følgen blive, at Præsterne negtede Lydighed mod den verdslige Lov og nedlagde sit Embede i Statskirken. Desuden har i de sidste Tider det stigende Antal af Folk, som henhøre til andre Kirkesamfund end Statskirken, medført, at der hyppigere indgaaes Ægteskaber mellem Medlemmer af forskjellige Kirker, hvorved der er opstaaet Spørgsmaal om, hvorledes Statskirkens Præster har at forholde sig ved disse „blandede Ægteskaber". Spørgsmaalet er saaledes bleven „praktisk" nok, og der foreligger nu ogsaa et Forslag til Storthinget fra Skoledirektør Irgens om Indførelse af valgfrit borgerligt Ægteskab, hvorved de opstaaede Knuder kan løses.

Thi at bringe Lovgivningen i Overensstemmelse med den for Tiden gjældende kirkelige Lære om Ægteskabs Skilsmisse osv., eller med andre Ord erklære en hel Del af de nu indgaaede Ægteskaber for ugyldige i Fremtiden, er en Udvei, som ganske er lukket; Staten kan ikke underkaste sig Kirken i et Punkt, hvor Erfaringen har budt den i Sædelighedens Interesse at gaa sin egen Vei. Staten og Kirken bliver saaledes nødte til hver at holde sig inden sine særskilte Grændser, hvor de da med Frihed kunne gjennemføre hver sine egne Grundsætninger. Løsningen af denne Strid kan alene ske derved, at Ægteskaber kunne stiftes med fuld Retsgyldighed ved Erklæring af begge Parters samstemmige Villie for en borgerlig Myndighed (Notarius publicus) uden kirkelig Ceremoni.

Denne Ordning støder ikke an mod den lutherske Kirkes Grundsætninger. Luther har tvertimod med Skarphed hævdet Ægteskabets verdslige Natur i de bekjendte Ord: „Die Ehe ist ein weltlich Ding, wie Kleider und Speise, Haus und Hof, weltlicher Obrigkeit unterworfen" (Ægteskabet er en verdslig Ting ligesom Klæder og Mad, Hus og Hjem, den verdslige Øvrighed underkastet). Thi vistnok er Ægteskabet ifølge vor Kirke ogsaa en guddommelig Indstiftelse, men det hviler dog i sin dybeste Grund paa et naturligt Forhold. Det er efter vor Kirkes Lære Ægtefolkene selv, som ved sin Erklæring om gjensidigt Samtykke til Forbindelsen stifte Ægteskabet; det stiftes ikke ved nogen Autoritet, hverken geistlig eller verdslig. Denne Forbindelse vedkommer kun forsaavidt Staten eller Kirken, som de have at vaage over den almindelige Sædelighed, og at der ikke indgaaes ulovlige Forbindelser. Hvad Præsten ifølge Kirkeritualet og ifølge den historiske Udvikling af Ægteskabsindstiftelsen hidtil har havt at gjøre ved Vielsen, opløser sig i de to forskjellige Ting: først at paase at Samtykket er tilstede og at lovlige Hindringer ikke findes, og dernæst da at give dem den kirkelige Indvielse. Dette sidste er saaledes en Sag for sig, som altsaa nu, naar Staten og Kirken ikke kunne enes i sine Fordringer, faar overlades til Parterne selv.

Det borgerlige Ægteskab er desuden det oprindelige, idet den præstelige Vielse, Tvangsvielsen, først blev paabudt i det 17de Aarhundrede under Forholde, som nu ikke længere bestaa. Det er ogsaa saavel Geistliges som Lovlærdes Mening, at den kirkelige Vielse ikke er noget nødvendigt Led for Ægteskabets Gyldighed. Det borgerlige Ægteskab har ogsaa i de fleste Lande, hvori det enten har bestaaet ligesiden Reformationens Tid eller senere er indført, ikke vist sig at medføre nogen svækket Opfatning af Ægteskabets Værdighed, en Erfaring som vi ogsaa have kunnet gjøre i vort eget Land for Dissenteres Vedkommende.

Kirkekomiteen har enstemmig indstillet Indførelsen af det borgerlige Ægteskab. Derimod har Komiteens Flertal (6 Medlemmer) endvidere foreslaaet Loven tilføiet tvende Paragrafer, hvorved Præsterne fritages for at indvie Ægteskaber, som Kirken efter den bestaaende Lovgivning ikke kan billige, medens de i andre Tilfælde skulle være forpligtede til at skjænke det for Notarius indgaaede Ægteskab den kirkelige Indvielse. 1 Medlem af Komiteen (Irgens, Forslagsstilleren) har dissenteret i disse sidste Punkter.

Kgl. Resolutioner. Ved kgl. Resol. af 10de ds. er det akademiske Kollegium naadigst bemyndiget til at lade Universitets-Stipendiat C. M. Guldberg udbetale Forskjellen mellem det ham tilstaaede Adjunkt-Stipendium og yngste Professor-Gage med 46 Spd. 80 ß maanedlig, at regne fra Statsraad Brochs Fratrædelse som Universitetslærer den 8de Marts d. A., og indtil det derved ledigblevne Professorat i Mathematik igjen bliver besat, saaledes at Stipendiat Guldberg imidlertid besørger de nævnte Embede paahvilende Forretninger.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at sidste Passus af § 6 i Reglementet for den medicinske Embedsexamen af 2den Februar 1852 og af § 4 i Reglementet for samme Examen af 17de Juni 1867 saalydende:

„Alle øvrige Prøver bedømmes af Examinator og to Medcensorer, af hvilke den ene altid bør være Medlem af Fakultetet"

for Fremtiden kommer til at lyde:

„Alle øvrige Prøver bedømmes af Examinator og et Medlem af Fakultetet som Censor. Som Censorer kunne derhos ogsaa tilkaldes Mænd udenfor Fakultetet, der til ere blevne beskikkede og som maatte være villige til uden Godtgjørelse at overtage dette Hverv".

— Under s. D. er det naadigst bestemt: For de Elever, der herefter optages i Trondhjems Døvstumme-Institut, skal erlægges 24 Spd. aarlig i Skolepenge uden Hensyn til, om Eleverne høre hjemme i Trondhjems By eller andre Steder undtagen for Elever fra Tromsø og Finmarkens Amter, hvilke fremdeles indtil Videre fritages for at erlægge Skolepenge i ovennævnte Institut.

— Under s. D. er Overkontrollør i Vesterlehnske Kontroldistrikt M. S. Petersen naadigst tilstaaet Tjenestefrihed indtil Slutningen af September Maaned d. A., mod at Overkontrollør-Posten imidlertid bestyres ved en af Amtmanden i Bratsbergs Amt konstitueret uden Udgift for det Offentlige.

— Under s. D. er det naadigst bestemt:

1) At der tillades oprettet et 2det Apothek i Kjøbstaden Arendal, hvorved det skal gjøres til Pligt, at Apotheket under Bevillingens Fortabelse skal være bragt i fuldstændig Stand inden 1 Aar efter dennes Udfærdigelse, samt at den vordende Apotheker ansættes med de i kgl. Resol. af 10de December 1850 (jfr. Lov af 25de Februar 1860) bestemte Forpligtelser;

2) at offentlig Kundgjørelse befales udfærdiget i Begyndelsen af næste Aar om, at underdanigste Ansøgninger inden en af Departementet for det Indre bestemt Tid kunne indgives om Bevilling til at anlægge og drive ovennævnte Apothek.

— Under s. D. er naadigst Approbation i Henhold til § 11, jfr. § 4, i Lov om Sundhedskommissioner m. M. af 16de Mai 1860 meddelt paa de af Kommunebestyrelserne i Birkenæs og Hoivaags Herreder i Nedenæs Amt respektive under 1ste Marts og 16de Januar d. A. fattede Beslutninger til almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden bemeldte Herreder.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet fra Byfogden i Kristianssund af 20de dennes:

Paa Grund af uroligt Veir er efter Paaske næsten intet Fiske foregaaet, nu maa det ansees ophørt. Kvantummet kan ikke ansættes til over ¾ mod forrige Aars.

Autorisation. Kand. jur. F. K. Prahl er den 19 April sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Sorenskriverfuldmægtig. Hos Sorenskriver i Eker, Modum og Sigdals Sorenskriveri Hansson er Kand. jur. S. C. M. Aars autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den i samme Egenskab forhen autoriserede Kand. jur. Th. Blom.

Loven om Menighedsraad blev igaar for anden Gang behandlet i Lagthinget, der bifaldt Loven i den Skikkelse, som den ved anden Gangs Behandling havde faaet i Odelsthinget. Stiftamtmand Motzfeldt og Byfoged Christensen (Præsidenten) udtalte sig fremdeles mod Gavnligheden af denne Lov, men fremsatte dog ikke noget Forslag om dens Forkastelse, hvorfor den besluttedes oversendt Regjeringen til Sanktion eller Forkastelse. Som det lader, har i den senere Tid Betænkelighederne mod denne Lov stadig tiltaget. Den væsentligste af Indvendingerne turde være den, at Troen er et Forhold mellem Gud og Mennesket, som ikke kan fremmes i sin Sandhed ved at tvinge og indespærre Individet i en lovskabt Organisme.

Præstevielse i Amerika. Ifølge „Kirkelig Maanedstd." (amerikansk) indviedes den 14de Januar d. A. Brynjolf Hovde, F. M. Wiese og Morten Magnus til Præster; de to første have studeret ved Præsteskolen i St. Louis og den sidste i Kristiania, og ere examinerede af en dertil nedsat Kommission i Amerika. Samtidig examineredes ogsaa A. Chr. Olsen, der har studeret i St. Louis, og erkjendtes for duelig, men blev ikke ordineret, da det ikke kunde afgjøres, hvorvidt han skulde kaldes til Texas eller til en anden af de ledige Menigheder. (Ingen kan ordineres, medmindre han tilforn er kaldet). Pastor Kristian Magelsen har modtaget Kaldelse til Highland Prærie og annekterede Menigheder, og Ylvisaker (fra Norge i Novbr.) for Red Wing og annekterede Menigheder i Minnesota.

Forelæsninger. De af Universitetsstipendiat Petersen i denne Tid afholdte, saavel fra Formens som Indholdets Side ypperlige Forelæsninger over Kierkegaards Virksomhed, har nu vundet en saa talrig Tilhørerkreds saavel af Herrer som Damer, at den sidste Forelæsning maatte afholdes i Universitetets Festivitetssal. Alligevel var Salen aldeles fuld.

En svensk Theatertrup, som i den sidste Tid havde forsøgt sig med Forestillinger paa „Folketheatret" hersteds, har gjort saa uheldige Affærer, at dets Medlemmer endog savnede Midler til at komme bort fra Byen. Kristiania Theaters Direktion har meget smukt kommet de svenske Skuespillere til Hjælp ved at tilstaa dem en Beneficeforestilling paa Kristiania Theater. Den afholdtes igaaraftes. Hr. Grieg assisterede med en af sine Kompositioner.

Uddeling af Naturalydelser til Fattige. (Indsendt). Man skriver til os fra Eidsvold: „Fattigfolk faar her i Eidsvold Anvisning af Regnskabsføreren paa Varer hos en Handlende istedetfor Penge. Dette Princip er ikke frit for Misligheder, og Fattigfolk klager over, at de saaledes ere nødte til at tage sine Varer der til de Priser, denne Mand sætter paa dem, uanseet Varernes Godhed. Konkurrence er der nemlig altsaa ikke Tale om. Mon ikke en saadan Handlemaade med Rette kan kaldes mindre rigtig mod de Fattige paa den ene Side og paa den anden Side tillige betegnes som en mindre forsvarlig Forvaltning af Kommunens Midler?"

Af Professor Hamiltons nordiske Tidsskrift er udkommet Hefterne for Marts og April, der indeholder: 1) Slutningen af Th. Norlins i Februarheftet for f. A. indledede Afhandling om Biskop Rudbeckius, et Billede i den svenske Kirkes og Kulturs Historie i det 17de Aarhundrede. 2) En Omarbeidelse af Professor Daas Foredrag ved sidste skandinaviske Naturforskermøde om vore Forfædres Indflytning ad Nord eller Sydveien; han drager stærkt Tilfelts imod den keyserske og munchske Lære om Nordmænds Indflytning nordenfra. 3) Det nordiske Litteraturselskab, (som i Førstningen af dette Aarhundrede arbeidede paa gjensidig Nærmelse imellem Brødrefolkene) af Fr. Bayer, 1ste Afdeling. 4) Forslag til Løsning af Bostavnsbaandet ved Folkevalg af Donnie. Desuden Anmeldelser af norske Digterværker af en Dansk og af Fr. Hammerichs Oldkirkehistorie af en Svensk.

Stemmeretssagen. „Almuevennen" ytrer blandt Andet, „idet Bladet fremhæver det nu samlede Storthings Fortjenester, ved Omtalen af det Rygte, at Stemmeretsloven vil blive forkastet af Regjeringen: „Det er vistnok enhver god Borgers Pligt at adlyde Lovene og bøie sig for den styrende Myndighed. Men naar den ene Del af denne Myndighed — Storthinget — giver en Lov, som opfylder et af Folkes kjæreste Ønsker og retter paa et ubilligt Misforhold, og den anden Del — Regjeringen — negter at stadfæste Loven, da er det ikke at undres over, om denne Negtelse efterlader nogen Bitterhed i Manges Sind, om de end som lovlydige, gode Borgere finder sig i en Beslutning, som Kongen efter Grundloven har Ret til at fatte".

Sildefisket langs Vestkysten af Jylland er iaar temmelig rigt, og baade fra det nordlige Jylland og fra den slesvigske Vestkyst berettes om lave Priser.

Forfatteren M. Goldschmidt kommer, ifølge D. N., til at forlade Danmark og ofre sin Pen til Verdensbladet Times. Goldschmidts Navn har en god Klang i England, og flere Artikler af ham har i den sidste Tid fundet Vei til de engelske Tidsskrifter.

Stavanger Domkirke er nu i disse Dage taget i Brug igjen efter længere Tids Istandsættelse. Vi tro, at nedenstaaende Beretning efter Stavangerbladene om dette gamle ærværdige Gudshus, vil læses med Interesse af vore Læsere:

„Stavanger Domkirke, indviet til Helgenen St. Svithun, hvorfor den ogsaa kaldes St. Svithuns Kirke, ogsaa ofte Trinitatis- eller Treføldighedskirken, en enkelt Gang Kristkirken, var oprindelig et treskibet romansk Basilica med Kor af almindelig Form, hvis Gavls Størrelse man før Restaurationen kunde se i en Indhugning i Skibets østre Gavl. Hovedskibet er afdelt fra Sideskibene med fem runde Piller paa hver Side, som forenes med Rundbuer og har før havt fladt Bjelkeloft. Sideskibene, som ere lavere, har altid vist det indre Halvtagsloft. Mod Vest har Kirken havt et stort Taarn, hvoraf det nuværende Vaabenhus danner Underdelen. Samtlige Piller, Buer, Kleristoriets Vinduer og Hjørner er af huggen Vekssten, forøvrigt er Kirken af Graasten, dobbelt Mur med Grusudfyldning. Kapitæler og Baser ere af høist forskjellig Form, enkelte Buer ere forzirede med Zikzakornamenter. Vaabenhusbuen er bred og høi, medens Korbuen, som ved de fleste af vore Kirker fra denne Periode, havde snarere Udseende af en Døraabning end af en Korbue. Mod Syd og Nord har Skibet to rigtornamenterede Portaler med Søiler, Zikzak og Diamantsnitsfigurer, medens Portalet mod Vest er spidsbuet og altsaa senere tilføiet. Koret, som senere er tilbygget, er for største Delen udført af huggen Vekssten i engelsk-gothisk Stil, overhvælvet med fem Krydshvælv, hvis Gavler gaa ud fra paa Konsoler staaende Vægsøiler. Mod Øst er det afsluttet ved en ret Væg med et firedelt Vindue med tre Kouronnementer. Paa hver Side er fire todelte Vinduer med Rosetter samt mod Syd et lidet Portal med rige Detaljer af Søiler, Fialer og Ornamenter. Mellem Skibet og Koret er to mindre ottekantede Taarne af huggen Vekssten, og ved Korets Østside to større Taarne af Graasten med Detaljer og Hjørner af huggen Vekssten; disse Taarne indeholde smaa hvælvede Kapeller, de nuværende Sakristier, med todelte Vinduer mod Øst. Blandt Korets indre Detaljer maa ogsaa nævnes Trappeopgangen til det nordre ottekantede Taarn med dens rige Ornamentprydelse og en stadselig Nische i den søndre Væg med nu tilmurede Vivandsbækkener. Koret fremviser saavel udvendig som indvendig en stor Rigdom og megen Kunstfærdighed i Udførelsen. Skibet, som en 45½ Alen langt og 28 Alen bredt, er med Taarnet i Vest (15½ Alen langt og 17 Alen bredt) sandsynligvis paabegyndt i Begyndelsen af det tolvte Aarhundrede og takker maaske de store Gaver, som Sigurd Jorsalafarer maatte skjænke til Biskopstolen i 1128, da han blev viet til sin anden Dronning Cicilia af Biskop Reinholdr, sin Fuldførelse. Det spidsbuede Portal mod Vest har vel givet Anledning til Sagnet om, at Vaabenhuset var opført af den sidste katholske Bisp Hoskuld (1513—1538). Koret er høist sandsynlig bygget efter den store Brand, som overgik Kirken og Byen i 1272, det er af samme Bredde som Midtskibet og 39 Alen langt.

Saaledes som Domkirken nu fremstiller sig, efterat der til dens Istandsættelse er anvendt en Bevilgning af 24,432 Spd., maa det for den, som har seet den i dens forfaldne Skikkelse og nu ser den igjen, være ganske ukjendelig: Den nette Indgang og Indtrykket ved Indtrædelsen under Vaabenhusbuen, de alvorlige Piller, det pragtfulde Kor, som fra de smeltende Farver i Vinduernes Glasmalerier straaler i Sollysets Regnbueglands gjennem den høie Triumfkorbue. Og nu Indtrykket af Skibet fra Koret betragtet med Søilekolonadernes stærke Perspektivvirkning og det opløftende Loft, afsluttet af den nette Stavekirkedekoration i Vaabenhuset og Orgelgalleriet med Orgelprospektet. Betragter man Detaljerne, saa udmærker navnlig Koret sig ved den omhyggelige Restauration og den Aand af Middelalderen, hvormed Bladværket er modelleret, navnlig maa fremhæves Trappens Rankeornament og Blomster, samtlige Kapitæler, Konsoler og Kongehoveder samt de nydeligt komponerede Slutstene. Døbefonden, som ogsaa er bleven smukt restaureret, har faaet sin Plads i Koret, nær Korbuen mod Nord. I Skibet ved Korbuen mod Syd har Prædikestolen sin Plads. Den er et gammelt Pragtstykke fra Midten af det 17de Aarhundrede, men dens glimrende Gjøggel og bizarre Former passe ikke til Kirkens alvorlige Karakter, men til alt Held har den her saa slet Lys, at dens brogede Dragt dæmpes, hvorved

den bliver mindre utaalelig. Den Plads, som Prædikestolen har faaet, er utvivlsomt ogsaa i akustisk Henseende den heldigste, da Tilhørerne i Koret herved komme til sin Ret, paa samme Tid som man i Skibet hører meget godt. Alteret, hvis Bord er prydet med et rigt Guldbroderi, udført af flere Damer her i Byen, og en nydelig Alterdug, en Foræring af Menighedens Damer, er dekoreret med en tredelt Ramme af Egetræ i rig Stil med Ornamenter fra Korets Detaljer og prydet med et forgyldt Kors og rige forgyldte gothiske Inskriptioner af Alterens Sakramente. Kalken er et pragtfuldt Stykke fra Middelalderen, medens Ciborium og Døbefad er fra det forrige Aarhundrede, derimod er Alterkanden, som er en Foræring af Menigheden, ny, den er udmærket smukt udført af Juveler Tostrup, efter v. d. Lippes Tegning. Lysestagerne ere fra Gechy i Berlin. Ogsaa med Hensyn til Orgelet, som er bygget af A. Erichsen fra Kristiania, viser de akustiske Forholde sig særdeles heldig. Orgelet og Sangen klinger smukt og fyldig ned fra det høie Galleri, og virker herved med til Forhøielsen af det mægtige Indtryk, Kirkens alvorlige ægte kristelige Arkitektur frembringer. Pragtfuld er Kirken om Aftenen, naar den oplyses med sine 14 store Gas-Lysekroner, (hvoraf navnlig Skibets Kroner udmærke sig ved sine ædle Former) foruden mange Vægarme, og den frembyder da tillige et herligt Skue udvendig med sine lysende Vinduer i Glasmaleriets glimrende Farver, navnlig fremtræder det store Korvindue i Øst med sine ædle Apostelfigurer. Alle indre Detaljer og Inventariet saasom Bænke, Gallerier, Knæfald, Nummertavler og Døre ere udførte i gammel-norsk Smag, og alt Træværk har beholdt sin naturlige Farve, men er bleven oliet og tildels ferniseret samt stafferede med mørkeblaa Linier.

Skibets Ydre er simpelt skjønt; det har ogsaa sine Prydelser af Portaler med rigtbeslagne Døre og Vekstensindfatninger af Hjørner og Vinduer, som med de cementpudsede Vægge giver det Hele et, om ikke rigt, saa dog pynteligt Udseende, men dette kan desværre ikke siges om Koret, som nu stikke forfærdeligt af med sine forvitrede og forfaldne Detaljer, hvilket end mere fremhæves derved, at et af dets smukkeste ydre Dekorationer, det lille Portal mod Syd er restaureret, straaler med sin Rigdom og sine Ornamenter. Dog vi ville haabe, at den Tid ikke ligger fjern, da ogsaa Koret vil blive restaureret, og saaledes gamle St. Svithuns Kirke fremstaa i oprindelig Pragt til Glæde for Menigheden og til Ære for vor By og det hele Land. Den Skole, som Udførelsen af et stort kunstnerigt Arbeide bliver for Haandværkets Uddannelse, har Stavanger Domkirkes Restauration i Ordets sandeste Betydning været. Selv til de vanskeligste Stenhuggerarbeider har man benyttet Byens Børn, som ere blevne oplærte til Stenhuggere ved denne Leilighed. Korets Detaljer ere restaurerede af Træskjærer Ole Knudsen, hvis Begavelse har vist sig ved denne Leilighed i et glimrende Lys. Knudsen har ligeledes meget smukt udført Alterets Dekoration".

Bødkerlauget er allerede faktisk hævet. Idag, skriver Bergensp. for 15de ds., blev Taxt sat paa Bødkertønder for sidste Gang, da Lauget fra 1ste Januar 1870 er ophævet. Da Taxten blev sat til en Pris over 4 Spd. (4 Spd. 15 ß) pr. Læst Furutønder, er dermed Indførslen for dette Aar og stedse fri. Det var sidste Gang, at „de tre kyndige Mænd" traadte i Skranken mod „Bødkerlaugets Oldermand med hans tvende Bisiddere" for at plaidere hver sin Sag ligeoverfor deres Dommere, Taxtkorporationen, bestaaende af Borgernes Mester og Raad samt Byens Formandskab. Scenen var naturligvis saa alvorlig og høitidelig, som det sig hør og bør ved en Skrinlæggelse eller Begravelse af 100aarige Sæder og Skikke, men ingen Taare perlede i Nogens Øine; thi en bedre Fremtid, oplyst af de frie, folkelige Institutioners Sol, skimtede allerede frem paa Horizonten, — og alle Parter vare tilfredse med Handlingens Udfald; det vil medføre en fri Konkurrence og derfor ogsaa skabe bedre Vilkaar for det bergenske Bødkerhaandværk.

Forbrugsforening i Kristiansund. (Romsdals Amtstd.) Den 11te ds. afholdtes Møde paa Bager Olsens Sal angaaende Oprettelsen af en Forbrugsforening her paa Stedet. Omtrent 40 Mænd af alle Samfundsklasser havde indfundet sig, og Stemningen var for Oprettelsen af en saadan Forening.

Aarlige Amtsformandskabsmøder foreslaaes nu ogsaa indførte i Finmarken, hvor de hidtil kun har været afholdte hvert andet Aar.

Storthinget.

Tirsdag den 20de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. (Forsat).

Augustinussen imødegik de fremkomne Udtalelser mod Lovforslaget og bemærkede, at om man end ikke fik § 1, saa vilde dog de andre §§ være til nogen Gavn for Almuen. Andersen Moen fandt, at Loven af 1857 indeholdt et Misbrug af Friheden. Den skulde holdes inden de Grænser, som Folkets Gavn tilsagde. Holmboe oplyste, efter hvad han havde erfaret, at Misfornøielsen blandt Fiskerne var meget almindelig og meget udbredt. Grunden hertil var, som allerede tidligere bemærket, den, at for mange Folk samledes paa et Sted og med formange Redskaber. Han havde derfor villet stemme for ethvert Forslag, der kunde fremkomme til Afhjælpelse af den hermed herskende Misnøie, naar det ikke stod i Strid med de retfærdige Principer, som vare lagte til Grund for Loven af 1857, men da dette Lovforslag ikke opfyldte denne Betingelse, kunde han ikke stemme for Majoritetsindstillingen; dog syntes han nok ikke, den ene i § 8 indtagne Bestemmelse, om Indskrænkning i Natlinefisket, burde forbigaaes uden Opmærksomhed; han havde derfor udarbeidet et Forslag i samme Retning*). Løberg havde ogsaa inden Komiteen været for en saadan Bestemmelse, men havde ikke villet fremkomme med noget eget Forslag; han havde dog det at udsætte paa det fremsatte Forslag, at Tidsbestemmelsen var saa absolut fastsat; han vilde hellere, at det skulde være overladt Opsynet at træffe Bestemmelser desangaaende. Flor forsvarede Minoritetens Udtalelser; han vilde ogsaa stemme for Holmboes Forslag, dersom en saadan Bestemmelse, som af Løberg antydet, indtoges. Andersen Moen og P. Jensen forsvarede Indstillingen. Efter yderligere Bemærkninger af Richter, Steen (som talte for Holmboes Forslag), Andersen Moen, Augustinussen, Løberg, Heggelund og Nergaard forkastedes Indstillingen mod 19 St., hvorpaa Sagens videre Behandling udsattes til Torsdag.

*) Forslaget skal senere, naar det er besørget trykt, blive refereret. Red. Anm.

Onsdag den 21de April holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Sag No. 1. Indstilling fra Toldkomiteen angaaende Lønninger til Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente.

Komiteens Pluralitet indstiller som Post 1: a) Overtoldbetjent i Egersund bevilges en Godtgjørelse af 100 Spd. aarlig for at udføre Toldkassererforretningerne sammesteds. b) Til en Toldkasserer i Vardø bevilges for den Budgettermin, der begynder 1ste April 1869, Indtægter overensstemmende med de gjældende Bestemmelser angaaende Aflønninger for Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente.

Sæther optog imidlertid Minoritetens Indstilling: „Et Beløb af indtil 350 Spd. bevilges, for efter Kongens eller i Tilfælde, Told-Departementets nærmere Bestemmelse at anvendes enten som Bidrag til Kontorhjælp for en Oppebørselsbetjent eller en af Toldvæsenets Personale, som maatte blive overdraget at udføre Toldkassererforretningerne ved Vardø Toldsted, eller til at aflønne en Assistent til disse Forretningers Udførelse, i begge Tilfælde mod at den ved kongelig Resolution af 14de Juli 1859 for Overtoldbetjenten i Vardø bestemte Godtgjørelse af 100 Spd. for Toldintradernes Oppebørsel bortfalder". Sagen blev derpaa debatteret af DHrr. Olrog, Holmboe, P. Jensen, Smith-Petersen, Sæther, Kjerschow, J. Sverdrup. — Sæther havde ogsaa fremsat et Forslag som subsidiært, hvilket han imidlertid senere ønskede betragtet som principalt. Forslaget er saalydende: „Til Ansættelse ved Vardø Toldsted af en Undertoldbetjent, der tillige har at udføre Toldkassererforretningerne ved Toldstedet, bevilges Indtægter overensstemmende med de gjældende Bestemmelser for Toldbetjente, hvorhos der for Toldkassererforretningernes Udførelse, bevilges Undertoldbetjenten 150 Spd. aarlig med Forpligtelse til at holde en Betjent stadig for Sommerhalvaaret paa Kassererkontoret. Den for Overtoldbetjenten i Vardø bestemte Godtgjørelse af 100 Spd. for Toldintradernes Oppebørsel bortfalder". Ved Voteringen forkastedes Komiteindstillingen mod 47 med 57 St. Ved alternativ Votering mellem Sæthers principale og subsidiære Forslag bifaldtes det første enstemmig.

Som anden Post havde Komiteens Pluralitet indstillet:

a) Til efternævnte Funktionærer, der have at føre Kontrol saavel med Vareførselen fra Sverige som med Overholdelsen af Lovgivningens Bestemmelser angaaende Brændevins- og Malttilvirkningen m. m., bevilges for den Budgettermin, der begynder 1ste April 1869, følgende Gager:

for en Grændseinspektør paa Kongsvinger	850 Spd.
„ en Told- og Kontrolbetjent	450 —
„ en Assistent ved Grændseopsynet	300 —
„ to Assistenter ved Do.	500 —
samt derhos fra den Tid to Roerskarlsposter i Kristiania Tolddistrikt inddrages to Assistenter	500 —

b) Som aarligt Tillæg til den Godtgjørelse af 100 Spd., som er tilstaaet den i Langesund stationerede Overtoldbetjent for at udføre Toldkassererforretningerne sammesteds, bevilges 50 Spd. fra 1ste April 1869.

a bifaldtes enstemmig uden Debat; angaaende b var der inden Komiteen Dissents, idet en Minoritet — Selboe, Sæther og Wiig — ikke havde fundet tilstrækkelig Grund til at foreslaa det Tillæg af 100 Spd., som fornævnte Overtoldbetjent allerede har, forøget med 50 Spd., saa meget mindre som Overtoldbetjenten ved sin Ansættelse er forpligtet at overtage Toldkassererforretningerne i Langesund for 100 Spd. aarlig, og han i det Hele maa ansees passende lønnet i Forhold til Forretningerne. Sæther udtalte Minoritetens Mening, at de nemlig ansaa den Gage (800 Spd.), som vedkommende Overtoldbetjent allerede havde, for tilstrækkelig; men ansaa det ikke nødvendigt at fremsætte noget Forslag, da Minoriteten opnaaede sin Hensigt ved blot at stemme mod Posten. Aall oplyste, at dette Tillæg var nødvendigt for Manden for at kunne holde en Assistent paa Kontoret. Efter nogle yderligere Bemærkninger af Olrog og Selboe, blev Sagen optaget til Votering, som havde det Udfald, at Posten forkastedes med 48 mod 39 St.

Som tredie Post var indstillet af Komiteens Pluralitet: Til et forøget Personale i Kristiania Tolddistrikt bevilges efternævnte Lønninger: a) Til en Overtoldbetjent og 6 Roerskarle overensstemmende med de gjældende Lønningsregulativer. b) Til en Pakhusskriver 240 Spd. aarlig, hvorimod der sammesteds inddrages 5 Undertoldbetjentsposter ved indtræffende Ledighed, ligesom Pakhusskriverposten og 4 Roerskarlposter først besættes efterhaanden som virkelig Afgang finder Sted af et tilsvarende Antal Undertoldbetjente. En Minoritet havde indstillet som 3die Post: a) For en Overtoldbetjentpost og 10 Roerskarlsposter i Kristiania Tolddistrikt bevilges Indtægt overensstemmende med de gjældende Bestemmelser angaaende Lønninger for Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente. b) For en Pakhusskriver ved Kristiania Toldsted bevilges en fast Løn af 240 Spd. aarlig. c) 4 Roerskarlsposter og Pakhusskriverposten besættes ikke førend efterhaanden som Ledighed indtræffer i et tilsvarende Antal Undertoldbetjentsposter og disse inddrages. Olrog optog Minoritetens Indstilling. Lambrechts henholdt sig til Majoritetens Indstilling, idet der ikke med Sikkerhed kunde sluttes, at Trangen til at tye til Leiebetjente i væsentlig Mon vilde afhjælpes ved at oprette nogle faste Roerskarlebetjente, da saadan Trang næsten udelukkende fandt Sted i de travle Aarstider, og da maatte man jo næsten bruge al den Leiehjælp, man kunde faa fat paa. Faye hørte til Komiteens Minoritet og forsvarede dennes Indstilling. Smith-Petersen fastholdt Majoritetens Indstilling, idet han ikke ansaa det nødvendigt eller rimeligt, at man skulde gjøre de 4 Leiebetjente, der havde arbeidet i noget over 100 Dage, faste, blot for at de skulde være faste, men Intet have at bestille Aarets øvrige Dage. Efter yderligere Bemærkninger af DHrr. Olrog, Faye, Smith-Petersen blev ved Voteringen Majoritetens Indstilling bifaldt mod 5 St. (Olrog, Faye, Schweigaard, Aschehoug, Loitn. Brandt).

Sag No. 2. Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Repræsentaten H. J. Aschjems m. Fl.s Forslag til Forandring i Grundlovens § 50.

Dette Forslag, som paa sædvanlig Maade er bleven kundgjort, tilsigter en Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret, dels ved dertil at aabne Adgang for dem, der i 5 Aar har brugt og bruge matrikuleret Jord, eller som i ligesaa lang Tid har betalt Skat til Stat eller Kommune, og dels ved at tillægge dem Stemmeret, der har Autorisation som Høiesteretsadvokater og Sagførere, eller Bestikkelse som Lensmænd, Kirkesangere og Skolelærere.

Da Storthinget nu ifølge Beslutning af 4de f. M. har nedsat en særskilt Komite, hvem

han havde paataget sig, og hvor lidet han var den voksen. Først efterat han havde fæstet sig, begyndte han at spørge sig selv: Vil jeg være istand til at udføre den saa ubetænksomt paatagne Tjeneste saa man vil blive tilfreds med mig? Han vovede ikke at svare sin Samvittighed paa det Spørsmaal. I Drømme saa han Moderen staa jamrende ved Siden af Kjyr med sønderslagne Hoveder og brækkede Ben, hørte fattige Enker og Forældreløse at forbande ham, fordi han ved sin Uforstand, sin Efterladenhed havde skilt dem ved deres eneste Ko og den hele Menighed stod hos og tilraabte ham med tordenlignende Stemme: Handlet først og tænkt siden, har voldt mangen Ulykke! Det var en skrækkelig Tid for ham og han turde ikke meddele nogen sin Kummer, ikke engang sine egne Forældre, fordi han trodde, de ikke vilde hjælpe ham, men snarere gjøre ham Bebrejdelser, Moderen formedelst hans Letsind, Faderen formedelst hans liden Tillid til sig selv.

Endelig var Dagen til den saa længe frygtede og dog saa længselsfuldt imødesete Flytning til Sæters kommet. Sjelden har vel en Jæter fulgt efter Buskapen saa stille og mismodig som Franz. Næsten paa hver Bakke blev han staaende og tælle de mange sorte, hvide og flækkede Kjyr og gjorde sig atter og atter det Spørsmaal: Mon Du til Høsten vil bringe dem alle tilbage friske og sunde? O, hvor glad jeg da skal være og hvor jeg da skal synge! Mon Gud vil forunde mig den Glæde! Og saa gav han sig til at bede et Fadervor, som han imidlertid aldrig blev færdig med, fordi han i sin Ængstelighed altid fik noget at gjøre eller tænke paa. Hvor to Kjyr bare saa paa hinanden, frygtede han en paa den stenede Vej farlig Kamp og styrtede sig mellem dem for at forebygge den. Ja, han var saa beskjæftiget, at han, skjønt en Elsker af at røge Tobak, ikke havde Tid til at stoppe og tænde sin Pibe,

imidlertid ikke med sin Tiggen og Beden, indtil han endelig fik Tilladelse til at fæste sig, "for", som han sagde „engang at komme ud af dette ensformige Liv og opleve noget nyt, om det end ikke bestod i andet end at arbejde og blive vaad." Det var ganske efter Sepps Sind, at Franz ogsaa vilde lære en Jæters Arbejde og at han ikke mere behøvede at betro sine fire og tyve Kjyr til lutter fremmede Folks Omsorg. Han antog, at dette ogsaa var en af Grundene til, at Franz medet havde faat saadan Lyst til at blive Jæter, og han havde modsat sig dette saalænge, fordi han ugjerne saa ham omgaas de andre Alpejætere, som han „selv blandt Bønder ansaa for de dummeste og raaeste Folk." Han trodde imidlertid nu at havde opdraget ham saaledes, at han uden Frygt kunde overlade ham til sig selv i hvilketsomhelst Selskab. Han anede ikke, at netop denne Opdragelse var Aarsagen til Franz's brændende Ønske om idetmindste for en Tid at komme bort fra Landsbyen.

Fra den tidligste Barndom havde Franz ikke hørt noget saa ofte som Klager over Menneskernes Dumhed og Slethed. Aldrig turde han fjerne sig fra Hjemmet, medmindre det sletikke kunde undgaas, „for ikke", som Faderen tydeligt havde sagt ham, „at blive fordærvet som de andre og blive saa slet som de." Han var derfor allerede i Skolen anderledes end andre Børn og blev følgelig udleet og skyet som en Naring. Naar han vilde vise en Meddisipel noget eller hjælpe ham i et eller andet, saa hedte det bestændig: „Ja, man ved nok, at Du er den flinkeste!" Klagede han til Faderen over sine sørgelige Hændelser, saa svarte denne tørt: „Ja, ja, saa er de alle, de store og de smaa; det er en Lykke for Dig, at Du saa tidligt selv lærer at kjende dem af egen Erfaring." Mari følte ligesom et Stik i Hjertet, naar hun hørte saadanne Taler, men hun havde erfaret, at i dette Stykke lod Sepp sig ikke modsige, og kun naar han,

indtil han endelig efter en fire Timers ængstelig Gang kom frem til Sæteren.

Om Eftermiddagen stod han hos de græssende Kjyr og spekulerede paa, hvorledes han skulde bære sig ad for at komme godt ud af det med de Folk, han nu skulde leve sammen med i mange Maaneder, medens han paa samme Tid kløede sin Bjældko paa Halsen. Da kom Ysteren gaaende med en liden Byldt paa Ryggen og den store Ystekjedel i Haanden. Han tilraabte Franz langt fra: „Naa, Guds Fred, Jæter, — Du vil altsaa engang prøve, hvorledes Sæterkost og Fjeldluft bekommer Dig?"

Franz kunde ikke andet end straks begynde med det, der laa ham tungest paa Hjertet. „Han havde ikke været Jæter før", sagde han, „man fik derfor i Begyndelsen have Taalmodighed med ham."

„Det maa man altid og med alle Mennesker", svarte Ysteren. „Du maa det, jeg og alle for at kunne leve fredeligt og glad i Verden og komme godt ud af det med sine Medlevende. Det er overhovedet dumt at gjøre sig selv og andre Livet surt ved Egensindighed og Utaalmodighed, men allerdummest vilde det være i Sæteren, hvor kun nogle faa lever sammen, der og er afhængige af hverandres gode Vilje. Ja, der vilde Ufredsommelighed rigtig være bedrøvelig! Dog, jeg haaber ikke at opleve det, ligesaalidt ved Dig som ved andre. Se, Jæter, vi kan have det saa hyggeligt som Fuglene i Kornbaandet, naar vi bliver enige om at gjøre os Samlivet i Gjensidighed saa let som muligt og give og modtage Belæring og gode Raad saa ofte det behøves."

Da nu Franz forsikrede, han stedse med Tak vilde modtage Raad og Vejledning, sagde Ysteren: „Nu, da vil jeg straks gjøre en Begyndelse. Den Ko, Du der stryger og kjæler for, tilhører vel din Fader — eller om Du heller vil — Dig selv. Nu vil jeg bare sige Dig, at det maa

det er paalagt at tage under Overveielse og afgive Betænkning om, hvilke Forandringer Grundlovens Regler om Stemmeret bør undergaa forat udvide Stemmeretten paa Landet og i Byerne, saa finder Konstitutionskomiteen i denne Omstændighed tilstrækkelig Grund til ikke alene at afholde sig fra enhver Bemærkning med Hensyn til den foreslaaede Maade at udvide Stemmeretten paa, men ogsaa til at fraraade Storthinget at antage Forslaget, eller noget af dets Alternative.

Komiteen indstiller til Storthinget at fatte saadan Beslutning:

Det af Repræsentant H. J. Aschjem m. Fl. fremsatte Forslag om Forandring i Grundlovens § 50 bifaldes ikke.

Sag No. 3. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen angaaende Tilladelse for Enkefruerne Louise Wolff, Laura Mørck og Maren Clasen at gjøre Indskud i Enkekassen.

Storthinget samtykker i, at det tillades Enkefruerne Louise Wolff, Maren Clasen og Laura Mørck, med samme Virkning som om Indskuddene vare gjorte i deres Mænds levende Live, at indbetale i den almindelige Enkekasse de to førstnævnte det Tillægsindskud og sidstnævnte det Indskud, som deres afdøde Mænd, Kaptein Kristian Fr. Wolff, Kaptein-Leitnant Magnus Andreas Thulstrup Clasen og Adjunkt Uldrik Fr. Møllerup Mørck, paa Grund af deres Befordring, respektive til Chef for 1ste Kompagni i Kristiansandske Brigades Depot-Afdeling, Kaptein-Leitnant i Marinen og Adjunkt ved Trondhjems lærde Skole — skulde have berigtiget for at sikre deres Enker anordnet Pension, men hvori disse Mænd bleve hindrede ved deres dødelige Afgang inden Udløbet af den i Lovgivningen bestemte Frist for Indskuddenes Ordning.

Komiteens Indstilling bifaldtes enstemmig.
Mødet hævet Kl. 12¼.

Kristiania Torvpriser

den 21de April 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	2	96	3	„
Do. Vold	2	„	2	60
Halm af Rug	„	108	1	„
Do. - Byg	1	72	1	96
Do. - Havre	1	60	1	72
Havremel	6	„	6	60
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	78	„	„
Do. - Tønde	1	36	„	„
Byg	3	72	4	„
Havre	2	48	2	72
Smør pr. Bpd.	2	48	2	96
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	1	12	1	18
Tiur	„	72	„	84
Aarhane	„	36	„	42
Ryper	„	12	„	16
Hjerper	„	20	„	24
Birkeved pr. Favn	3	„	„	„
Furuved	2	24	2	60
Granved	2	„	2	12

Blandinger.

Amerikansk. En dansk Mand, som i den nordamerikanske Borgerkrig havde tjent sig op til General, fik ved Krigens Ende et Tilbud om at blive i Tjenesten med en aarlig Løn af 7000 Dollars. Men paa samme Tid tilbød en simpel Soldat, der havde tjent under ham som Frivillig, og som nu blev hjemforlovet, som havde seet mangfoldige Beviser paa sin Generals lyse Hoved og andre gode Egenskaber, og som selv tilhørte et anseet Handelshus i New-York, ham en Plads som Bogholder for Huset, ligeledes med en aarlig Løn af 7000 Dollars. Generalen nedlagde sin Kommando og tog Plads ved Pulten. Et Par Aar efter fik han atter fra Overgeneralen et Tilbud om en endnu høiere Kommando med en Løn af 10,000 Dollars. Da Handelshuset erfarede dette, forhøiede det strax hans Løn til 10,000 Doll. Generalbogholderen blev ved Pulten og tjener nu sine 30,000 Dollars aarlig.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt og staar lavest paa Vestkysten. Vinden er sydostlig. Himmelen er overskyet, tildels med Regn. Temperaturen er steget og Fugtigheden tiltaget. Udsigterne ere fremdeles til sydlig Vind og opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Emigranter

befordres gjennem det **Amerikanske Emigrant-Compagni** til de fleste Steder i Amerika med Afreise herfra hver Fredag via Hull & Liverpool.

Fra Liverpool til Newyork med den **Nationale Linies** store og velindrettede Dampskibe, der afgaa som følger:

„The Queen"	3412 Tons,	28de	April.
„England"	3400 —	5te	Mai.
„Virginia"	2876 —	12te	—
„France"	3200 —	19de	—
„Danmark"	2870 —	26de	—

Tolk medfølger hvert af Dampskibene lige herfra til Newyork.

Christiania den 20de April 1869.
O. Svenson.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de f. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristiansand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristiansund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen** i **Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:
To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:
G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Nokre Salmar, gamle og nye, utkomne paa Forlaget aat det norske Samlaget, er aa faa hjaa alle Bokhandlarar. Pris 6 ß. Fyre 15 Stykker 60 ß.

Medlimer af Samlaget faa Boki tilsendt.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.

H. J. Jensen.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Ritsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme **i dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867,** en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med Alt, hvad der hører under Benævnelsen Garn, Lærreder, Foer- og Sysager tillader vi os at anbefale som vel assorteret.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Kronsædelinfrø, Thimothei, Kløver (rød) **og Alsike** anbefales.
D. H. S. Fegth.
Brogaden.

Jernbanespader
billig hos D. H. S. Fegth.

Norske Jernplader
til Fabrikpris. D. H. S. Fegth.

Steentøi.
De mest brugelige Sorter Steentøi anbefales til billige Priser. D. H. S. Fegth.

Fyrstikker
i Æsker og Tutter billig hos
D. H. S. Fegth.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Du lade være for de første to Uger. Som Jæter tilhører alt Kvæget Dig, alt har samme Ret til din Omsorg og Kjærlighed. Du er ikke her for bare at passe din Faders Kjyr, men Du staar som vi i den fattige Enkes Tjeneste, som med sin eneste Ko har betrod os næsten alt, hvad hun ejer og har."

Franz betragtede Ysteren alvorligt og forundret; men denne vedblev efter en Pause: „Jeg skjønner, at Du gjerne vilde svare noget, men alligevel ikke gjør det, formodentlig for Freds Skyld; men det er ikke ret, ti et ladet Gevær er ofte farligere end Skudet, for hvilket man kan tage sig iagt, og jeg beder Dig for den kjære Freds Skyld, gaa ikke omkring med hemmeligt ladde Børser, men sig altid din Mening ligefrem, sig hvad Du har paa Hjertet, for at man kan aabent som Du taler, modsige Dig eller antage din Mening.

„Du har ret", sagde Franz, „og Du skal se vi inden Høsten vil blive rigtig gode Venner."

„Ja, det haaber og ønsker jeg", sagde Ysteren og skyndte sig hen mod Sæterhytten, hvor der endnu idag var meget at ordne og udrette.

Tankefuld saa Franz efter den bortilende; saa frit og aabent havde han endnu ikke hørt nogen tale med Undtagelse af Faderen. Det var sjeldent, at nogen talte til den rige Bondesøn; han blev kun skarpt iagttaget og Folk havde sin største Glæde, naar de atter vidste at fortælle noget efter deres Mening rigtig dumt af Naringen. Da nu Ysteren allerede ved sit første Sammentræf med Franz havde forbudt ham at fordrive Tiden med sin Bjældko, var dette forekommet ham saa dumt og uforskammet, at han vist vilde sagt noget om det, dersom ikke Kjærlighed til Fred og Tanken om, at han mangengang vilde have Ysterens Raad

efter hendes Mening, gjorde det altfor galt, modsagde hun ham, skjønt hun kjendte Følgerne. Idetheletaget levede hun ret fredeligt med ham, ti hun kjendte ham og vidste at undgaa alle Anstødsstene. Hun vidste til Exempel, at hendes Mand ingen Tro havde paa Palmer, Amuletter og deslige og blev ærgerlig, naar han saa saadant blive brugt, og hun havde derfor aldrig vovet at fæste en Amulet paa den lille Franz's Vugge, hvor meget hun end havde ønsket det. Naboerskerne bebrejdede hende ofte hendes Føjelighed, hvortil hun aldrig svarte noget, da hun ikke vilde anklage sin Mand; selv trøstede hun sig med den Tanke: Lydighed var bedre end Offer; den Almægtige og Alvidende kjendte hendes gode Vilje og vilde derfor bevare hendes Barn mod alt ondt. Saaledes gav hun i alle Stykker efter saa meget han kunde, skjønt mangt, især Franz's Opdragelse, ikke var efter hendes Sind. Franz havde, efterat ogsaa Klausmelker ophørte at komme, ikke en eneste Ven. Af sine jevnaldrende, overalt af alle, blev han spottet og hadet. Selv Daglønnerne, der arbejdede hos Faderen, gjorde sig lystig over ham og sagde: et dummere Menneske havde de endnu aldrig set. Han kunde ikke tale om andet end det, han havde læst om i Faderens Bøger. Han brød sig mere om de sorte Mennesker i fremmede Verdensdele end om Naboens sorte Kjyr; altid vilde han belære andre og være klogere end dem, og dog forstod han af det, der foregik omkring ham og som enhver Bonde burde vide, ikke mere end Katten forstaar sig paa Sennep. Den gode Mari, som altfor ofte havde Lejlighed til at høre saadanne Taler i Sideværelset, kunde ikke bare sig, især paa de lange Sommersøndage, for at sige til Manden: Men Sepp, Du gjør virkelig Gutten vor til et stolt, egensindigt og følgelig ulykkeligt Menneske. Se bare, hvor alle unge Folk er saa glade sammen; bare vor Franz sidder herhjemme alene uden nogen Ven; stiv og

grætten hænger han over sine Bøger eller staar i Husdøren som en ensom opskudt Bøg. Naturligvis! Han holder sig for bedre og klogere end dem, som han sit hele Liv har hørt Dig spotte og forhaane. Men Mand! Hvorledes skal en kunne gjøre sine Medmennesker noget godt, naar han ikke kjender og elsker dem." Paa disse Bebrejdelser plejede Sepp sommetider at svare roligt, til andre Tider heftigt: „Man kan vænne sig til alt og vænner sig til alt. Naar en er en Times Tid i et Værelse, mærker han ikke mere, om der lugter aldrig saa stærkt Løg. Franz skal ikke blive ligegyldig ved andres Fejl ved at vænne sig til dem; først naar han kan stole paa sig selv, skal han komme ud blandt Menneskerne. At elske dem, behøver han slet ikke. Det skal ikke være ham en Fornøjelse at befordre Næstens Vel, men hans Pligt. Dertil har jeg opdraget ham."

Denne Tale forekom Mari gruelig haard; alligevel vovede hun sjelden at svare noget og gik gjerne sin Vej for at skjule sine Taarer.

Franz mærkede ofte, at Fader og Moder var uens og at han var Aarsag til disse Stridigheder. Han gav vel Faderen Ret, da han stedse fandt hans Domme over Bønderne stadfæstet, men hans Spotterier i den Anledning gjorde ham dog ondt. Selv kunde han aldrig le over lidt Uret, men kun klage, og havde derfor, da han dog mere eller mindre maatte omgaas Folk, sjelden en glad Stund. Det var derfor ikke at undres over, at han længtes bort fra et Sted, han ikke havde kunnet finde en eneste Ven i de Aar, da Hjertet er mest aabent for Venskab og Kjærlighed, at han længtes bort fra et Hus, hvor han i den sidste Tid havde maattet se og høre saameget, der smertede hans barnlige, følsomme Hjerte. Ønsket om at komme bort fra Landsbyen og Folkene var blevet saa stærkt, at han fæstede sig til Jæter, uden egentlig at vide, hvilken vigtig Tjeneste,

Dagbladet.

No. 92. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 22de April 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa Almindelig Bededag:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop.
Tolvprædiken: Hr. Pastor Domaas.
Aftensang: Hr. Pastor Tandberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun.
Gudstjenesten begynder Kl. 9½.
Tolvprædiken: Hr. Pastor Hansen.
Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke; Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kapel: Hr. Sognepræst Mogelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tydsk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10.
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Kand. theol. Riddervold.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf“ hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Ussø“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss“ eller „Foldin“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Støren-Jernbanens Forlængelse.

I „Trondhjems Adresseavis“ No. 77 for d. A. staar at læse en Hoben Bebreidelser mod de Mænd, som have vovet at paavise det Uheldige i Størens Jernbanens Forlængelse over Røraas, og som sædvanlig fra den Kant, røber den hele Opsats en mærkelig Grad af Hovmod, Suffisance, Personhensyn og Ubekjendtskab til, hvorom der skrives. Store Ord lukker i vore Dage ikke Munden paa Folk, hvorimod vægtige Grunde for den saa ofte fremsatte Paastand. Røraasliniens Fortrinlighed vilde have ganske anden Klem. Det er ikke godt at tage, hvad der ikke findes, og saaledes ville Røraasliniens Talsmænd komme tilkort, saasnart der gaaes nærmere ind paa Sagen; at fortælle Publikum, at Kviknelinien har 1344 Mennesker at byde Jernbanetrafiken, og at Røraaslinien vil skabe endeløse Fordele, er ikke nok — man vil nemlig se de projekterede Liniers Fordele og Mangler grandskede og opsatte i Tal, som er mere at stole paa, end baade Adresseavisen og Professor Brochs Beregninger hidindtil have vist sig, hvilket nedenfor skal paavises.

Indsenderen har ikke til Hensigt at udbrede sig vidtløftig over Sagen, men vil tillade sig i korte Træk at fremstille de mest iøienfaldende Sider af samme, for at de, som ikke have fulgt den med stadig Opmærksomhed, kan kalde tilbage i Erindringen, hvorledes de alternative Jernbanelinier: Kviknelinien og Røraaslinien er behandlet af dem, som have havt med den Sag at gjøre.

Ifølge en Regjeringsindstilling af 1866 bestemtes, at der ad *den korteste og billigste Vei, uden Hensyn til Sidelinier,* skulle udstikkes en Forbindelseslinie mellem Støren- og Elverumsbanens Endepunkter. Den korteste Vei er som bekjendt over Kvikne, der er $3^{1}/_{10}$ Mil kortere end Røraaslinien, og efter de nu foreliggende Beregninger 270,000 Spd. billigere at bygge. Dette nagtet lod Jernbanedirektøren Linien over Røraas udstikke og beregne først, og han agtede endog at lade den korteste Linie forblive uundersøgt eller ialfald uberegnet. Havde kraftige Opfordringer fra udenforstaaende Mænd ikke drevet Undersøgelsen af Kviknelinien frem, vilde den altsaa utvivlsomt have været upaaagtet i dette Øieblik, og istedenfor den korteste og billigste Linie vilde man uden Barmhjertighed have faaet den længste og kostbareste over Røraas.

Samme Aar, saavidt erindres, foretoges Optælling af Færdselen paa de tvende Linier. Ved denne Optælling skal det være sikkert, at alle Træmaterialier, som en Mils Vei ovenfor Støren Station flødes i Gulelven, og som optages omtrent ligeved bemeldte Station, er beregnet til bedste for Røraaslinien, skjønt det falder ganske af sig selv, at de Læs, som derved er indvundne for Linien, er den uvedkommende, da de under alle Omstændigheder ville komme Størenbanen tilgode, d. v. s. — de ville ikke komme paa den projekterede Røraasbane. Denne Upaalidelighed ved Optællingen af Røraasliniens Færdsel er maaske dog forsvindende mod en anden besynderlig Maade at gjøre Røraaslæs paa. Som bekjendt, ligger Størens Hovedkirke ved Røraasveien, et Par tusinde Alen ovenfor Støren Jernbanestation, ligesom det egentlige Støren Hovedsogn strækker sig opefter Gulelvens Dalføre. Da Tællingsstedet var henlagt et lidet Stykke ovenfor Støren Kirke, og der uden Hensyn medtoges Alt, hvad der færdedes paa Veien, følger heraf, at den kirkesøgende Almue, Kjørende og Gaaende til og fra Kirken paa alle Helligdage og Festdage i Aaret, Brude- og Begravelsesfølger inklussive medregnedes som henhørende til Røraasliniens Færdsel! Havde Publikum faaet Resultatet af Optællingen paa de konkurerende Linier at vide, vilde de mere Lokaliserede strax være bleven opmærksom paa det store Antal Kjørende og Gaaende paa Røraasveien imod paa Kvikneveien, hvilken sidste, det er klart, frembyder langt større Rørelse; men uagtet gjentagende Opfordring, forblev Optællingernes Resultat en Hemmelighed, indtil den paa en forblommet Maade kommer tilsyne i Professor Brochs Rentabilitetsberegning, ved hvilken Leilighed nemlig de Gaaende og Kjørende paa Røraaslinien angives hver for sig, men for den anden Linie slaaes samme under Eet, saa det ikke kan opdages, i hvilket Forhold de Kjørende og Gaaende staar i til hinanden, hvilket dog maa være et særdeles vigtigt Moment i et Jernbaneanliggende.

Senere nedsattes en Kommission heri Byen med det Hverv at undersøge, hvilke Transportmasser Røraaslinien havde at byde en Jernbane, hvilken Kommissions Overslag støtter sig til hin underbare Optælling i Støren, og endelig skredes til at indbyde til Aktietegning, saasnart Røraaslinien var bleven beregnet, men vel at mærke, flere Maaneder før man vidste Besked om, hvorledes Kviknelinien i teknisk Henseende stillede sig.

Hvem paatrænger sig ikke her disse Spørgsmaal: *Hvorfor beregnedes ikke den kortere Kviknelinie først? Hvorfor førtes der ikke saadan Kontrol med Optagningen af Færdselen i Støren, at den blev til Oplysning istedenfor Vildledelse? Hvorfor nedsattes ikke nogen Kommission for at beregne Transportmassen paa Kviknelinien? Hvorfor ventede man ikke med Aktietegningen indtil Kviknelinien var beregnet, eller, hvis Aktietegningen af en eller anden Grund ønskedes iværksat før, hvorfor indbødes der da ikke til Størenbanens Forlængelse uden Hensyn til Retning? Har man maaske ikke netop, ved at binde Aktietagerne til en bestemt Linie under de forhaandenværende Omstændigheder, lagt for Dagen Egeninteresse og Ensidighed?*

Den Omstændighed, at Røraaslinien beregnedes først, gav Jernbanesagen den skjæve, ensidige Retning, den fra først af fik, eller maaske rettere nærede den ensidige Retning, den før havde. Det er derhos klart, at om Forholdene for Røraasliniens Vedkommende havde stillet sig endnu ugunstigere for et Jernbaneanlæg, end Tilfældet er, vilde den Linie, som havde Røraas Værks Eiere i Spidsen for Aktietegningen, under alle Omstændigheder være gaaen af med Seieren, thi dels tæller Værkets Eiere de fleste af Byens mægtigste og mest indflydelsesrige Mænd, dels dvæler vor gamle Byes Befolkning med et Slags Forkjærlighed ved Røraas Værk, hvis Tilværelse man altid har tænkt sig i Forbindelse med Byens Notabiliteter, hvis Anskuelse man har været vant til at rette sig efter. Men den Omstændighed, at man ikke afventede Beregningen af Kviknelinien, og dog indbød til Aktietegning for den samtidig med den paa Papiret fuldt færdige, paa unøiagtige Optællinger baserede Røraaslinie, bør dog ligesaa lidet kaste et afgjørende Lod i Vægtskaalen som den Tilfældighed, at vore rigeste og mest indflydelsesrige Mænd ere Eiere i Røraas Værk; thi dertil er Retningen af Størenbanens Forlængelseslinie i Sandhed altfor vigtig. Ved at kaste Øiet paa Aktielisten støder man strax paa Navne, som det er klart at see ved den Maade, hvorpaa der ved Tegningen blev gaaet frem, er ligetil fisket op i Røraasrubriken. Man skal blot nævne Rendalen, Ørlandet, Ritsen. Tror man maaske, at disse Bygder ville have særlig Interesse af, at Jernbanen gaar 3 Mile i Krog for at komme til Røraas. — De ville se Størenbanen forlænget sydover, det er Sagen, og hine Herreders Aktietegning til Røraasbanen staar der alene som et Bevis paa, hvorledes man i denne vigtige Sag er gaaen frem.

De Hovedstøtter, hvortil Røraasbanens Talsmænd hælde sine Jernbaneprojekter, ere:

a. Aktietegningen.
b. Røraas Værks Betydning som Befragter.
c. Trafiken med Sverige over Røraas.
d. Professor Brochs Rentabilitetsberegning.

Betydningen af Aktietegningen er paavist ovenfor; man skal nu undersøge de trende andre Støtter og kommer da først til Røraas Værk som Fragtgiver. Herom behøver man ikke at anføre andet eller mere, end hvad en af Røraasbanens Talsmænd i Aftenbladet No. 59 for d. A. har fortalt os, nemlig at Røraas Værks Udgifter beløber sig til 70,000 Spd. aarlig. Det er nemlig en bekjendt Sag, at denne Driftsherre, som giver meget ud og tager lidet ind, ikke kan bestaa ret længe. Visseligen har det været mere at stole paa Værket som Indtægtskilde for Jernbanen, om dets Udgifter havde staaet i et rimeligere Forhold til Indtægterne, end hin Indsender, der visselig er vel inde i de Forholde, fortæller os; thi en Bedrift, som lønner sin eInteressenter med 2—2½ pCt., har neppe nogen lang Fremtid for sig. Det kunde jo let hænde, at naar Jernbanen var færdig, eller ikke ret mange Aar derefter, den eneste Fragtgiver af nogen Betydenhed, som Røraaslinien har, intet havde at transportere, og hvad saa?

Saa er det den betydelige Omsætning med Herjedalen i Sverige, man tror at kunne tilvende Byen ved Røraasbanen. Den, som ved, at der fra Røraas til Tønset ikke er mere end 4½ Mil usædvanlig let Vei, vil kunne skjønne, at Svenskernes Omsætning med Trondhjem i væsentlig Grad lettes ved en Kviknelinie; thi den nuværende Færdselsvei mellem Støren og Røraas er 9 Mile tung Vei. Men hvis man, *som der foreslaaes, lægger en Sidebane til Røraas fra et Punkt i Tønset, falder al den Færdsel, som Røraas og Kviknelinien tilsammen kan fremskaffe, over paa Kviknelinien,* naar undtages et Distrikt paa 3 a 4000 Mennesker mellem Røraas og Støren.

Det har været sagt, som Noget, der skulde berettige Valget af Røraaslinien, at det vilde være mindre rigtig at vælge Kviknelinien med Sidelinie til Røraas, fordi den koster 19,000 Spd. mere at anlægge. En saadan Tale af Røraasliniens Forsvarer er meget besynderlig. Af det ovenfor Anførte sees, at Kviknelinien med Sidelinie til Røraas sætter kun Distrikter med 3 a 4000 Mennesker tilside, og af Amtskarterne og sidste Femaarsberetning vil man finde, at den derimod optager 11,000 Mennesker, som ligger til Linien, og at der hen til samme føre flere af vore største Færdselsveie fra Distrikter med over 100,000 Mennesker, af hvilke Flertallet bor nærmere hen til Linien end den største Del af Herjedalens Befolkning ligger til Røraaslinien. Sundalsøren ligger t. Ex. kun 9 Mile tilside fra Kviknelinien. Hin Paastand er altsaa det samme som om man vilde sige dette: For at komme til de 3 a 4000 Mennesker, som bo i øvre Guldalens Dalføre, er 270,000 Spd. vel anvendt, men for at kunne optage 114,000 Mennesker, som kunne deeltage i Færdselen paa Kviknelinien, og for at rykke Østerdalens rige Skovtrakter $3^{1}/_{10}$ Mil nærmere til vor By, dertil er 19,000 Spd. formeget. Er vel saadan Tale fornuftig?

Den fjerde og sidste Grund, hvilken ved alle Leiligheder holdes frem, som om den var hellig og ikke turde røres ved undtagen af røraasiske Hænder, er Professor, Statsraad Brochs, Rentabilitetsberegning.

Dersom man havde givet Professoren lige gode Materialier for begge Linier at bygge sine Beregninger paa, saa er det vel ingen som tvivler om, at Beregningen havde været grei, men naar man for den ene Linie giver formange Oplysninger, og for den anden saa omtrent slet ingen, saa maa Resultatet af Rentabilitetsberegningen ogsaa blive derefter. Professoren maatte basere sine Beregninger paa de Materialier, man havde lagt for ham; han havde vigtigere Ting at anvende Tiden til end at reise opover Linierne for personlig at undersøge, hvad man havde gjort til Røraaslæs, eller hvad der ikke var gjort til Kviknelæs. Det er ovenfor anført, at et helt Aar igjennem, de som søgte Støren Kirke, saavel Gaaende som Kjørende, henholdsvis er beregnet Røraaslinien tilgode som Passagerer eller Læs, ligesaa at de Træmaterialier, som flødes i Elven en Mils Vei ovenfor Støren Station, er overført paa den samme Linie. Mon om Røraaslinien uden dette havde været medtaget, vilde have vist det Halve af Færdselen paa Kviknelinien? Hvem kan oplyse dette?

Hvis nu Professor Brochs Rentabilitetsberegninger hviler paa et saadant Fundament, hvilket den lader til at gjøre, hvilken Betydning har den vel saa?

Det er videre ovenfor anført, at Professoren har havt saamange Oplysninger om Røraasliniens Færdsel, og for faa Oplysninger om Færdselen og i det hele taget om Forholdene ved Kviknelinien. Man skal derfor levere en Prøve af de Materialier, som man for sidstnævnte Linie har forelagt ham, hvorefter man vil kunne slutte sig til Resten. Professoren er nemlig i sin Betænkning kommen til det Resultat, at Malmen fra Kisgruberne paa Kviknelinien vil kunne føres (med Fordel) til Tønsets Station, om Jernbanen gaar over Røraas. Man skal se, hvor dette bærer hen:

Fra	Til Tønset—Trondhjem			
	Landevei.		Jernbane.	
Kvikne Grube	4 M.	opover	19 M.	= 23 M.
Nybergs —	5½ M.	—	19 M.	= 24½ M.
Undals —	7¼ M.	—	19 M.	= 26¼ M.
Fra	Til Støren—Trondhjm			
Kvikne Grube	6¾ M.	nedover	4¼ M.	= 11 M.
Nybergs —	5¼ M.	—	4¼ M.	= 9½ M.
Undals —	3¼ M.	—	4¼ M.	= 7½ M.

Efter dette maatte Undals Værk transportere sin Malm 26¼ Mil, hvoraf 7¼ Mil paa Landevei mod Bakke, skjønt den nu kommer frem paa 3¼ Mil Landevei nedover Bakke og 4¼ Mil Jernbane, ialt 7½ Mil Veilængde til Trondhjem. Selv Kvikne Grube, som er den sydligste, vilde være uheldig stillet ved Professor Brochs Forslag; thi den har 6¾ Mil nedadgaaende Landevei til Støren, altsaa nordover 11 Mile til Trondhjem, hvorimod den sydover vilde faa 4 Mil opadgaaende tung Vei og 19 Mile Jernbane, følgelig 23 Mile til Trondhjem. Da trende af de nævnte Gruber, nemlig Kviknegruben og Undalsgruben efter foreliggende Opgaver have en Transportmasse for Tiden af over 60,000 Centner, vilde det for Eierne se slemt ud, om de skulde følge Professor Brochs Forslag og kjøre sydover med sin Malm.

Man maa antage, at disse Fingerpeg paa den foreliggende Rentabilitetsberegnings fundamentale Standpunkt maa være tilstrækkelig for at overbevise saavel Trondhjems Adresseavis

som Indsenderen i Aftenbladet No. 59 om, at det ikke lønner sig at henvise til Professor Brochs Rentabilitetsberegning i det foreliggende Jernbanespørgsmaal, men at der maa fremskaffes andre Grunde, som derhos ikke maa lide af de Mangler, som de der allerede ere fremsatte til Fordel for Røraaslinien.

Som Lokkemad for vort ulokaliserede Publikum har man sagt, at Trondhjem vil vinde Opland, hvis Jernbanen kommer om Røraas. Det skulde synes overflødigt at modbevise en saadan Paastand, thi det er i sig selv en Urimelighed, at 7000 Mennesker, som bo saaledes til, at man, for at naa dem, maa føre Jernbanen mere end 3 Mile i Krog, skal yde Byen en større Omsætning end 10 a 11,000 Mennesker, som bo paa den ligeste Linie langs Kvikne-linien, til hvilken desforuden fører flere af Landets største Hovedveie fra Distrikter med omtrent 100,000 Mennesker.

Lægges Jernbanen over Røraas, er det tvertom givet, at Byen ikke alene vil tabe betydeligt Opland imod Vest; den vil tillige tabe 3 Mile af sit Opland mod Syd; thi det er en Selvfølge, at i samme Forhold som Jernbanen gjøres længere end nødvendigt, i samme Forhold vil Trondhjem tabe Omsætning med Østerdalens rige Skovdistrikter, hvilket kan blive af langt større Betydning, end man forestiller sig.

Røraasliniens Forsvarere have bebreidet sine Modstandere, at de skrive i en udfordrende Tone. Herom tør Indsenderen ikke have nogen Mening; men det vover han at paastaa, at jo mere Sagen gjøres til Gjenstand for offentlig Diskussion, jo klarere vil det fremgaa, at Røraaslinien ikke er andet end en Jernbane for Røraas Værk, og saa langtfra værdig den Opmærksomhed, man har ofret den, at det ikke længere burde siges et Ord derom, naar Talen er om at se et saa storartet og for Landet saa vigtigt Foretagende som at forbinde Trondhjemsfjorden med Kristianiafjorden ved en Jernvei — et Foretagende, der i sin Udførelse som i sine Følger maa være altfor stort til at ledes af private Hensyn.

Naar Indsenderen har ladet Gudbrandsdalslinien være uberørt, saa er det skeet, fordi der for Alvor neppe er Tale om at opstille den som Alternativlinie; men erkjendes maa det dog, at den Linie, om den med rimelig Bekostning lod sig udføre, maatte stille sig langt fordelagtigere for Landet end Røraaslinien, der ganske vist er den uheldigste af alle.

Sluttelig bemærkes, at dersom nogen skulde søge offentlig at modbevise de her anførte Grunde mod Støren-Jernbanens Forlængelse over Røraas, det da vil være i Sagens Interesse at begrunde de Paastande, som fremsættes og derimod ofre de Personer, som søge at drage Sandheden frem en Smule mindre Opmærksomhed end hidindtil har været Tilfældet fra den Kant, Røraasbanen anbefales.

Trondhjem i April 1869.

Kristiania, den 22de April 1869.

Militærkomiteens Indstilling angaaende Bevilgninger til Armeen for næste Budgettermin foreligger idag færdige, idet 7de Ark nu er trykt. Komiteen har ialt indstillet 38 Poster med samlet Beløb 997,692 Spd. 4 ß, hvortil antagelig endnu kommer 2 udsatte Poster med Beløb 25,500 a 27,000 Spd., saa at Militærbudgettets samlede Sum efter dette vil blive omtr. 1,024,500 Spd. eller omkring 18,500 Spd. mindre end sidste Budget.

Foruden, hvad vi allerede tidligere have anført angaaende det Indblik, som Militærkomiteens Indstilling giver i den militære Administrationsgrens tidligere Mangel paa Husholdning og konstitutionel Opfatning af Storthingets bevilgende Myndighed, skulle vi her endnu gjøre et Par Bemærkninger.

Som det vil erindres, er der paa Munderingskontoen opstaaet en betydelig Underballance, ligesom der i det nu forelagte Budgetforslag var forlangt 130,000 Spd. paa denne Post mod 100,000 Spd. for den fra 1ste April udløbne Budgettermin. Komiteen udtaler sig udførligt om denne Sag og bemærker, at Grunden til de forefundne Misligheder maa søges i, at der har manglet „tilstrækkelig Kyndighed og Oversigt eller tilbørligt Hensyn til Storthingets Udtalelser og Beslutninger". Der sees saaledes blandt Andet, at Armeestyrelsen tiltrods for de uigjendrevne Grunde, Militærkomiteerne i 1862—63 og 1865—66 anførte mod Armeedepartementets nye Ordning med Hensyn til Munderingssagernes Samling i særskilt anskaffede Depoter for større Afdelinger (navnlig paa Gardermoen), dog har fastholdt og iværksat sin Forføining, uagtet de dermed forbundne større Bekostninger. Til de i vort Blad tidligere omtalte „Slidningsterminer" giver Komiteindstillingen ligeledes nye Bidrag, som vi imidlertid her ikke skulle dvæle videre ved. Komiteen har indstillet, at 109,420 Spd. bevilges til Munderingsvæsenet, og har dernæst denne Gang ikke ladet det blive ved en Udtalelse om Munderingsvæsenets Ordning og Depotlokaler, men foreslaaet for Storthinget en udtrykkelig Anmodning til Regjeringen, om at forelægge næste Storthing en fuldstændig Plan til en ny Ordning, ledsaget af udførlig Beregning over Omkostningerne derved, tilligemed Opgave over alle Beholdninger af Munderingssagerne. Komiteen vil dernæst have Regjeringen anmodet om „snarest ske kan", at drage Omsorg for, at Afdelingernes Munderingssager m. m. „i muligste Omfang" overføres til Telthuse eller Depotlokaler for Kompagnierne.

I Forbindelse med en Bevilgning til Arsenalerne af 50,000 Spd. aarlig, bl. A. til Anskaffelse af 42 Stykker riflet Skyts for Feltbatterier og 14 Stk. riflede Bjergkanoner, udtaler Komiteen sig ogsaa om Anvendelsen af de 39,500 Spd. til Forandring af 13,400 Geværer m. v., som Regjeringen har forbrugt udenfor det paa forrige Storthing bevilgede. Komiteens Flertal gjør opmærksom paa de Selvmodsigelser, der findes i Regjeringens Redegjørelser angaaende denne Sag, og paa, hvorledes der her er gaaet de forfatningsmæssige Garantier for nær. To Medlemmer af Komiteen have dog fundet Styrelsens Forføining betimelig og forsvarlig paa Grund af de almindelige europæiske Krigsrustninger. Den samlede Komite har indstillet, at de 39,000 Spd. skal bevilges, idet Flertallet lægger særlig Vegt paa den i Armeebestyrelsen indtraadte Forandring (Statsraad Wergelands Afsked og Efterfølgelse af Irgens).

Udlandet. I den nordtyske Rigsdag har Grev Bismark nylig lidt et betydningsfuldt Nederlag, idet Rigsdagen med 111 mod 100 Stemmer vedtog et af det national-liberale Parti indbragt Forslag om Oprettelse af ansvarlige Ministerposter i Forbundet, og navnlig om Oprettelsen af et ansvarligt Krigs- og Finansministerium. I Spidsen for dette Forslag, der allerede længe har været drøftet i den nordtyske Presse, staar den bekjendte national-liberale Deputerede Twesten og den hannoveranske Landdagsmarskalk Grev Münster, som i Høsten 1868 vakte stor Opsigt ved et Skrift om „Forbundsforfatningens Udvikling i monarkisk Retning". Greven foreslog heri at afskaffe Forbundsraadet, der bestaar af de enkelte Staters Befuldmægtigede, og at overdrage til Kongen af Preussen alle de Rettigheder i Forbundet, som tilkomme en konstitutionel Fyrste. Heri laa tillige en Fordring om, at Forbundsministeriet skulde være ansvarligt for Rigsdagen. Münsters Forslag fandt Bifald hos de Liberale og selv hos enkelte Medlemmer af det saakaldte gammelkonservative Parti, men vakte alvorlige Betænkeligheder hos Regjeringen og, som der siges, i Særdeleshed hos Grev Bismark, hvis ansvarsfri Stilling som Forbundskansler derved vilde blive betydelig indskrænket og bunden, afseet fra det Ubeleilige og Ubetimelige i, at underkaste de nordtyske Forbundsinstitutioner en fuldstændig Omvæltning paa en Tid, da der endnu herskede saa megen Gjæring og Utilfredshed i de enkelte Lande.

I Regjeringen forsvaredes Forslaget foruden af Forslagsstillerne af v. Unruh, Grev Bethusy og Lasker, men bekjæmpedes navnlig af Grev Friesen (Sachsens Befuldmægtigede i Forbundsraadet) og af Bismarck. Forslaget blev som anført antaget med en Majoritet af 11 Stemmer, men det vil neppe blive af nogen praktisk Følge, idet man anser det som givet, at Forbundsraadet vil forkaste det. Heller ikke antoges Voteringen at ville have nogen Indflydelse paa Bismarcks Stilling, skjønt han under Debatten erklærede, at han vilde opfatte Forslagets Antagelse som et Mistillidsvotum mod sig, hvilket Modpartiet udtrykkelig erklærede ingenlunde var Meningen.

Ifølge en Skrivelse fra Stuttgart til „Weserzeitung" synes der at forestaa en Konflikt mellem Preussen og Würtemberg paa Grund af den sidste Stats formentlige Mangel paa Energi i Gjennemførelsen af den militære Organisation. Den würtembergske Finanslov udviser en Underbalanse af 2 Mill. Gylden, og det skal nu være Ministeriet Varnbüler-Mitnachts Agt at stryge disse 2 Mill. paa Krigsministerens Konto.

Som Bevis for, at det würtembergske Selvstændighedsparti maaske tænker paa Frafald, anføres følgende Passus af „Schwab. Beobachter" for 13de ds.: „I en Krig, som Nordtyskland fører uden Østerrige, kan Sydtyskland i det Høieste være forpligtet til Neutralitet, men under disse Omstændigheder maa ogsaa Neutraliteten opgives, og Sydtyskland maa lægge sit Sværd i Vægtskaalen imod den stambeslægtede Fredsforstyrrer".

Under Disraelis Forsæde have henved 120 Medlemmer af Torypartiet den 11te dennes holdt et Møde, og der vedtaget en Række af ikke mindre end nogle og halvtredsindstyve Ændringsforslag til den af Premierministeren forelagte irske Kirkelov. Disse Ændringsforslag bleve indbragte af Disraeli i Underhusets Møde den 12te ds. Den 15de ds. forelaa den irske Kirkebill til Komitebehandling i Underhuset. Newdegate modsatte sig paa Oppositionens Vegne Komitebehandlingen og foreslog Lovens Forkastelse. Efter en langvarig Debat blev imidlertid dette Toryernes fornyede Forsøg paa at stanse Loven tilbagevist med 355 Stemmer mod 229, altsaa med den Majoritet af 126 Stemmer, eller 8 flere end ved Voteringen over Billens 2den Læsning. Den følgende Dag (den 16de) fremsatte Disraeli det første af sine Forslag, gaaende ud paa at stryge Lovens 2den Paragraf, som ophæver den lovbestemte Forbindelse mellem den irske og den engelske Kirke, eller Statens Overhøihed over den irske protestantiske Kirke. Forslaget forkastedes med en Majoritet af 123 Stemmer.

I Underhusets Møde den 14de behandledes et fra forrige Session tilbageliggende Forslag angaaende gifte Fruentimmers Eiendom. Loven sigter til at indskrænke Mandens Myndighed over Hustruens Formuesanliggender, som efter engelsk Ret er saagodtsom Enehersker, forsaavidt der ikke er oprettet nogen Ægtepagt, hvilket imidlertid kun er brugeligt blandt de høiere Klasser. Loven gik til anden Læsning og henvistes derpaa til en egen Komite.

Sverige. Forhandlingerne om de indgribende Forandringer i den svenske Hær-Ordning tilendebragtes i Lørdags ved Midnatstider. Udbyttet af disse vidtløftige Forhandlinger synes imidlertid ikke at være stort; thi man vil, som Aftonbladet siger, ikke have let for efter de forskjellige Udtalelser at gjette, hvorledes den Plan skulde være laget, som skulde have Udsigt til at vinde Rigsdagens Bifald. Rigsdagen i 1867 havde som bekjendt udtalt sig for en Plan bygget paa Stamtrop med Udskrivning. Regjeringen havde i sit Forslag endret dette Grundlag saaledes, at den inddelte Hær fremdeles skulde udgjøre Stamtrop, men Hovedstyrken vindes gjennem en Udvikling af Udskrivningsvæsenet. Nu viser det sig imidlerid, at Rigsdagen ikke vilde gaa ind paa nogen udstrakt Værnepligt med Bibehold af Inddelingsværket; og hellerikke gik Rigsdagen ind paa Udskottets Tanke at forlange af Regjeringen en Hærplan bygget udelukkende paa almindelig Værnepligt, saa at man vel altsaa vilde holde paa Grundsætningen om en Stamtrop. Saaledes forbliver den som det synes uheldige Ordning af den svenske Hær fremdeles staaende som hidtil, og hermed er Aftonbladet ikke fornøiet. Bladet slaar paa, at man vel endnu kunde haabe paa, at en Omordning af Landstormen maatte kunne tilveiebringes paa indeværende Rigsdag uden at strande paa Kivet om „Byrdernes Fordeling".

— Fra Helsingborg fortælles om en skammelig Adfærd mod Udvandrere. En Mand ved Navn Lindberg havde samlet omtrent 250 Udvandrere efter en klingende Kolonisationsplan og tingede fra Kjøbenhavn et næsten fuldladet Korndampskib til at udføre sine Folk i til Hull. Ned i dette trange Fartøi blev Udvandrerne nedstuvet, saa at Varmen efter et Par Timers Tid blev saa stor, at det næsten var umuligt at trække Pusten, uagtet Storlugen stod aaben. Mad fandtes der hellerikke ombord tilstrækkelig for Overfarten. Da Tilstanden ombord blev fortvivlet havde Lindberg den Umenneskelighed strax at stikke tilsøs for ikke at blive nødt til at tilbagebetale Fragtpengene. En Kjøbenhavner gjorde ogsaa gode Forretninger ved at trække Udvandrerne op, idet han udvexlede deres svenske Penge med Anvisninger paa Bankierer i Newyork, som det er tvilvsomt, om de virkelig findes.

Unionsforslaget. Telegrafen bragte forleden Dag Efterretningen om, at Konstitutionsutskottet paa den svenske Rigsdag havde indstillet, at det kgl. Forslag til ny Unionsakt mellem Norge og Sverige skulde antages som „hvilende til grundlovmæssig Behandling paa næste Rigsdag", det vil sige, at Rigsdagen ikke skulde benytte sin Ret efter den svenske Grundlov til at forkastede det allerede nu. De idag modtagne svenske Blade meddele videre, at Hr. Almqvist, med hvem Hr. Trolle ogsaa har forenet sig, i et skriftligt Votum har erklæret ikke at kunne tiltræde Utskottets Beslutning. Grev Piper og Friherre Liljencrantz have anmeldt, at de ikke have været tilstede, den Førstnævnte ved Beslutningens Vedtagelse og den Sidstnævnte under Sagens hele Behandling i Utskottet.

Jernbaneforslagene skulle efter Forlydende være afgjorte i Statsraad hos Kongen, og ville saaledes sandsynligvis blive fremsatte for Storthinget en af de første Dage. Vi ville udsætte med at udtale os om disse Sager, indtil Forslagene foreligge. Imidlertid have vi jevnligen ladet de forskjellige Meninger, som have gjort sig gjældende angaaende den paatænkte Hovedlinie, komme tilorde i vort Blad, saavidt vi dertil have kunnet levne Plads. Det ligger ikke i dette Blads Interesse at undertrykke noget Bidrag, der kan tjene til at sprede et fuldstændigere Lys over en Sag af en saa indgribende Betydning, og som neppe fra først af er blevet fremmet med fuld Omsigtsfuldhed, hvorved idetmindste et Skin er fremkaldt mod den ene af de paatænkte Linier. Vi reservere os altsaa indtil videre paa Forhaand ogsaa mod det i vort Dagsnumers Opsats ytrede.

Debatterne i Storthinget angaaende Bevilgningerne til Diplomatiet og Konsulatvæsenet lader allerede til at have den forønskede Virkning, idet Konsul Ræder paa Malta skal forflyttes til Alexandria, „da Udenrigsministeren vil forsøge, hvorvidt Konsulatposten paa Malta kan inddrages." Denne Meddelelse bringer det samme Blad, som ifjor Høst beskyldte Sverdrup for at have udkastet en Brandfakkel ved at vække Debat om disse Sager. Storthingets Vedtagelse af Sverdrups Forslag stempledes dengang som et afmægtigt Forsøg! Rette Vedkommende lader imidlertid ikke til at have denne Opfatning af Sagen.

Forandringen i Reglerne for den statsborgerlige Stemmeret er som bekjendt for Tiden under Overveielse i den af Storthinget nedsatte Femtenmandskomite, der er sammensat saaledes, at flere forskjellige Forslag paa Forhaand maatte formodes at ville fremkomme. Men som vi tro med Sikkerhed at vide, er endnu intet Forslag færdigt fra Komiteen, der fremdeles er sysselsat med sine Overveielser. Vi bemærke dette i Anledning af nogle forvirrede Rygter, som Dagens Morgenblad har fundet for godt at sætte i Omløb, angaaende „den Sverdrupske Clique" m. m., og hvorved det skal være „dokumenteret"(!), at den kommunale Stemmeretslov kun var en Forløber „for at faa Hul paa vort hidtil gjældende grundlovmæssige System"!

Komiteen for Halfdan Kjerulfs Monument har fra Hr. Edv. Grieg modtaget et Beløb af 216 Spd., der udgjorde Nettoindtægten af den af ham givne musikalske Mindefest over Halfdan Kjerulf.

Den spanske Regjering har ved Dekret af 20de Februar sidstl. bestemt, at svenske og norske Skibe, der ankomme til Kuba, Portorico, de Filippinske Øer og Fernando Po direkte fra de forenede Riger, skulle med Hensyn til Skibs- og Havneafgifter stilles lige med spanske Skibe. Et senere Dekret af 25de f. M. forklarer, at denne Ligestillen med det spanske Flag skal gjælde for svenske og norske Skibe uden Hensyn til, fra hvilket Sted de ankomme.

Amtmand i Nedenæs Amt, Bonnevie, afreiste, ifølge Rigstd., herfra igaar til Arendal for at overtage sit nye Embede.

Statslaan. (Aftb.). Størrelsen af det Statslaan, der af Regjeringen skal være foreslaaet optaget til de projekterede Jernbaneanlæg samt til extraordinære militære Foranstaltninger (Anskaffelse af nye Skydevaaben, Befæstningen af Drøbaksund osv.), skal andrage til 5 Mill. Speciedaler. Propositionens Fremsættelse skal, efter hvad vi tro at vide, afgjøres af Kongen i Statsraad paa Lørdag.

Sparebankerne. Ifølge Aftbl. udgjorde ved Udgangen af Aaret 1866 Antallet af Rigets Sparebanker og Sparestillingsbanker, hvis Planer ere approberede af Kongen, 247. Af disse have 244 indsendt Extrakter af Aarets Regnskab, medens de øvrige 3 endnu ikke vare traadte i Virksomhed ved Aarets Udgang. Samtlige Sparebankers Forvaltningskapital (herunder indbefattet baade Sparebankernes egen Eiendom og Indskydernes Tilgodehavende, samt de af enkelte Sparebanker i andre Pengeinstituter optagne Laan) udgjorde 19,632,399 Spd.; deraf falder paa Kjøb- og Ladestedernes Sparebanker 13,927,304 Spd. og paa Landdistrikternes 5,705,095. Af de 244 Sparebanker falde 53 paa Kjøb- og Ladestederne. Sparebankernes Kapitaler ere stegne fra 14,408,875 Spd. i 1862. Den Kjøbstads-Sparebank, som havde den største Forvaltningskapital, var Kristianias med 2,229,458 Spd. Af Landets Sparebanker have Aker og Follos Sparebanker de største Forvaltningskapitaler nemlig 1,256,919 Spd.

Veiret. Efter det dog kun sparsomme Regn i de sidste Dage begynder Markerne paa smaat at grønnes. Idag ser det ud til at blive mere Alvor med Nedbøren.

Billetudsalget ved Jernbanestationerne i Kristiania og Kongsvinger. En navngiven Indsender til Dagbl. klager over Ordningen af Billetudsalget ved de nævnte Stationer, idet den „Stærkeres Ret" alene er den, som nu gjør Udslaget under den hyppigt meget store Trængsel af Færdselsfolk, som strømme til for at kjøbe Billet nogle Minutter før Togets Afgang. Bladets Plads tillader ikke Optagelse af Artikelen i dens Helhed.

Uforsigtigt Skud. Ifølge Tr. Stiftsavis blev forleden Morgen en Rude indskudt i et Hus paa Øen ved Trondhjem. Heldigvis afstedkom dette ingen Ulykke, idet en Kone, som stadig pleier at have Plads ved Vinduet, tilfældigvis var gaaet bort. Skuddet kom fra en Person, som paa den anden Side af Elven gik paa Jagt efter Vildænder.

Skovlkisanvisninger ved Trondhjem. (Tr. Stiftsavis). I den senere Tid har man seet, at der i Byens saagodtsom umiddelbare Nærhed findes en Mængde Skovlkisanvisninger, der dog paa Grund af de med Transporten forbundne store Omkostninger ere blevne nedlagte. Det er imidlertid udenfor Tvivl, at en stor Del deraf vilde finde en lønnende Anvendelse, dersom en kemisk Fabrik hersteds anlagdes. Med

en Anlægskapital af 20,000 Spd. oprettedes i Kristiania for endel Aar siden Lysakers kemiske Fabrik, som, uagtet den med svære Fragtudgifter maatte hente sit Raastof, Kis, fra Ytterøen og Hardangerfjordene, dog arbeidede med saadant Held, at den efter kort Tids Forløb solgtes til et større Kompagni for en Kjøbesum, der var meget mere end 100 pCt. høiere end Anlægsomkostningerne, og fremdeles gjør denne Fabrik udmærkede Forretninger. Heri synes at ligge en Spore for Spekulanter i vor By til at antage sig denne vistnok meget lønnende Forretning, ligesom ogsaa en saadan Spore maa ligge i det virkelig Nødvændigende i, at Raastoffet herfra bortsendes til Udlandet og andre indenlandske Byer, hvor Forretningslivet er mere udviklet, for der at tilgodegjøres, hvorpaa det i færdig Tilstand for endel vender tilbage som Handelsvare paa Market. Derved gaar ikke saa ganske ubetydelige Beløb ud af Byen, imedens Raastoffets rigelige Forekomst fornuftig anvendt maatte blive til stor Indtægt for den.

Emigranterne begynder nu ogsaa, skriver „Drammens Tid.", at vise sig her i Byen; men Opholdet er i Almindelighed overmaade kort, da de fordetmeste blot passere her igjennem til Kristiania for at afgaa derfra pr. Dampskib. Alt skal nu gaa med Damp: Gaar man en Formiddag Kl. 10 ned paa Platformen ved Jernbanestationen, vil man faa se en Mængde Passagerer, der ankomme med Jernbanetoget og i største Hast med sine store Kister ile henover til Dampskibet „Drammen" eller „Farmanden" for at drage videre — til Amerika via Kristiania. De nævnte Dampskibe, hvis Direktioner have lempet Ruterne efter hinanden og overtaget Godstransporten for fælles Regning og saaledes afgive et sjeldent Exempel paa Enighed mellem Konkurrenter, have siden Fartens Begyndelse gjort ualmindelig gode Affærer, specielt ved Persontrafiken, ligesom den hele Ordning er den bedst mulige for Publikum.

Kongsberg Sølvværk. I 4de Bergmaaneds 4de Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 177 Mrk. 15 Lod gediegent Sølv.

Ved Vinoren Sølvværk er fremdeles godt Anbrud. I 4de Bergmaaned er udbrudt Ertser og Malm med Indhold af noget over 350 Mrk. gediegent Sølv foruden sølvholdige Sliger.

Arbeidersamfund stiftet paa Kongsberg. Tilfølge Opfordringen i „Kongsb. Adr." om at fremmøde for at søge stiftet et Arbeidersamfund dersteds samledes forleden Dag et stort Antal Mænd af de forskjellige Samfundsklasser. Man blev i Mødet bekjendt med, at der paa en til Øiemedet at stifte et Arbeidersamfund udstedt Liste havde tegnet sig over 50 Medlemmer. Det besluttedes at vælge en af 7 Medlemmer bestaaende Komite, der skulde overdrages det Hverv at udarbeide Love for Selskabet.

En Sotræfning. (Adrbl.) Blandt de forskjellige Gjenstande, som Havstrømmen pleier at føre tillands, befandt sig nylig et lidet Stykke Hvalspæk inddreven i en af Malangens*) talrige Bugter. Tilfældigvis kommer en Kraake forbi, dalede øieblikkelig ned og begyndte at tage det Fundne til Indtægt. Dog, Lykken er ustadig! Just som den havde taget en to, tre Næbfuld, kommer der en Ørn pilende ned gjennem Luften som en „snøreløs Jernsten", støder den retmæssige Finder bort for derpaa at føre sig Byttet til Nytte, medens den paa storkarvis ikke tager den mindste Notis af den simple Kraake, uagtet denne paa den mest veltalende Kraakemaal protesterer mod det tilføiede Uret. Hevnen udeblev imidlertid ikke. Netop som Ørnen sidder der fordybet i Maaltidet, kommer en Oter skydende op af Havet, og som en ægte Fribytter tager den uden videre Spækstykket og haler det ud i Søen, til hendes Majestæt Ørnens største Forundring og Fortrydelse. Hr. Oter svømmer imidlertid med Spækket foran sig et lidet Stykke fra Land, derpaa slipper han det og spadserer nogle Gange rundt uden at røre det. Om han anstillede Beregninger over Forholdet mellem Omkostninger og Udbyttet, eller han ikke rigtig kunde vedkjende sig den nyere Preusserpolitik i dens fulde Udstrækning, er uvist. Imidlertid antog formodentlig Ørnen denne Nølen som et Bevis paa Hr. Oters ømme Samvittighed, thi den tog med Et Mod til sig, lagde Vingerne sammen og skjød sig ned mod det flydende Spæk. Oteren, der uden tvivl forbauses over hds. Majestæts uhørte Dristighed, dukkede pludselig under, men just i det Øieblik, da Ørnen atter skulde hæve sig med Byttet, kommer den tilsyne lige under den og griber paa en meget uridderlig Maade fat i hds. Majestæt ovenfor det ene Knæ. Nu begyndte en alvorlig Kamp. Ørnen, der allerede var i Farten, trak Oteren med sig næsten helt op af Vandet; men „mit Eins" gjør den søvante Orlogsmand en Sidemanøver, Ørnen taber Ligevegten og begynder saa smaat at dale, dens vældige Vinger bliver gjort ubrugelige af Væden, og om føie Tid er der ikke mere ovenvands end det skrigende Næb, der ogsaa hurtigt forsvinder. Kraaken, der hidtil havde iagttaget den strengeste Neutralitet, fik nu Lyst til at bese Valpladsen; da der ikke fandtes mere end et lille Spækstykke, som, efterat have været i Hænderne paa saamange Eiere, nu ikke var større, end at det med Lethed lod sig løfte af et Par Kraakevinger, gjorde den et Forsøg paa atter at tage det, hvilket ogsaa lykkedes, hvorpaa den i største Hast satte tilfjeds.

*) Malangen er et Sogn 3 Mile fra Tromsø.

Mærkeligt Natursyn. I Jönköpings Tidende læses: Efter et mildt Vaarregn i Onsdags indtraadte i Thorsdags et fuldkomment Vaarveir med 18 a 20 Gr. Varme. Efterat Luften i Dagens Løb havde vist sig uren og opfyldt med Dunster, som lignede Ylrøg, fremkom i Skumringen et spredt, men temmelig stærkt Nordlys i ONO. Snart opsteg derifra Luer, som svævede hid og did med stor Hastighed, men lidt efter lidt samlede sig i VSV, hvorefter den saaledes fremkomne Bue tvert over Himmelhvælvet drog sig mere sydover under pragtfulde og stærkt flammende Farvespil. Imidlertid udbredte Nordlyset sig ogsaa over hele den nordlige Himmel, saa at det Kl. 9, da det var paa det prægtigste, fyldte hele Himmelhvælvet med Undtagelse af en temmelig bred Bue i Syd. I Issepunktet var et Slags Pol, hvorhen Flammerne fra alle Kanter samlede sig. Over en Sky i Nordvest viste sig undertiden nogle svage Lyn. Henimod Kl. 10, da Nordlyset var aftaget noget, viste sig midt i de klare Nordlysflammer Lynstraaler, som sædvanlig efterlod mørke Tverstreger, der lidt efter lidt bleve tættere og viste sig at være Skyer. Skyen i Vest drog nu op i mørke Volker paa den klare Grund af rødt Nordlys, og Skymasserne syntes nu at ordne sig og voxe ud efter de særstilte Nordlysflammer. Da Himmelen saaledes for største Delen var bleven tildækket af Skyer, hvorigjennem Nordlyset her og der skinnede frem, begyndte omkring Kl. 11 stærke Lyn i alle Retninger at lyse, snart med røde og snart med blaa Farver, fulgte af dumpe Tordenskrald og noget Regn. Lynene, som undertiden viste sig længe og med et vist skjælvende langsomt Skin, vedblev omtrent en Time, hvorunder Skydækket efterhaanden aftog i Tæthed. Det mærkeligste ved dette Natursyn turde være, at Tordenveiret, saaledes som det idetmindste saa ud, ligesom fremkom netop af Nordlyset.

Hegel. Det filosofiske Selskab i Berlin opfordrer i denne Tid ikke blot Tyskland, men alle dannede Nationer til Bidrag til en Mindestøtte over den store Filosof Hegel, der blev født den 27de August 1770. Støtten skal reises paa hans 100aarige Fødselsdag og staa i Berlin.

Kristina Nilsson agter, efter hvad der berettes fra Paris, før sin Afreise til London i Slutningen af denne Maaned at give en Koncert i Paris til Indtægt for nedlidende Landsmænd i Småland.

Holbergs Komedie „Erasmus Montanus" opføres for Tiden paa Stockholms „Mindre Theater".

Den berygtede svenske Præst Palmgren, som vi før have meddelt var rømt til Amerika, er nu ganske uventet kommet tilbage til Jönköping. Han vil, siger han, bevise sin Uskyldighed i de Sigtelser, som have været fremførte mod ham.

Prinsen og Prinsessen af Wales's Bolig i Konstantinopel. Ifølge „Levant Herald" er Paladset Salih-Bazar, der er overladt de kgl. Høiheder fra England, blevet udstyret med storartet Pragt. Den Del af Haremet, som vender ud mod Søen og udgjør ¾ af hele Bygningen, er indrettet for Prinsesse Alexandra og hendes Følge; paa den modsatte Side af Bygningen findes 2 Spisesaler og tyrkiske Baderum. Den Overdaadighed, hvormed Prinsesse Alexandras Værelser ere udstyrede, overgaar næsten al Beskrivelse; en saadan Mængde af Guldstads, forgyldt Træskjærerarbeide og Tapeter, uhyre Speile og gilde Møbler af alt Slags findes der. En Gobelinstapet i Prinsessens Soveværelse skal koste 180,000 Pjastre, og dog er den meget tarvelig i Sammenligning med de guldindvirkede Matter i Sengen, som dækkes af et Kasimirsshawl, forfærdiget for en Sultanindes Garderobe. Nogle mindre Værelser, som Prinsen og Prinsessen kunne modtage Besøg i, ere udstyrede med samme Pragt i engelsk Smag. Der er hyret en hel Trop engelske og franske Tjenere.

Storthinget.

Torsdag den 22de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Behandling af det i vort Storthingsreferat for igaar antydede, i Tirsdags fremsatte Forslag af Holmboe til Forandring i Lov om Torskefiskeriet af 1857.

Forslaget er saalydende:

Lov

indeholdende Tillæg til Lov af 23de Mai 1857 om Torskefiskeriet i Nordlands Amt og Senjens og Tromsø Fogderi.

Paa den Strækning, som ligger mellem en Linie, trukken fra Helnæsset over Skjulbøerne og en anden Linie, trukken fra Grændsen mellem Ørsvaagen og Storvaagen over Moholmene, maa Natredskaber ikke udsættes tidligere end to Timer før det i Lov af 23de Mai 1857 § 10 foreskrevne Aftensignal. Hvor eller naar denne Frist efter de forskjellige Stedforholds eller Aarstiders Medfør maatte vise sig at være for kort, kan den af Overøvrigheden eller den af Opsynspersonalet, til hvem Overøvrigheden overdrager saadan Myndighed, forlænges til høist fire Timer. Bestemmelser herom kundgjøres ved Opslag paa nærmeste Gaarde og Handelssteder.

Udsætter Nogen Natredskab før den bestemte Tid, ansees han med Bøder fra 2 til 30 Spd., som indbetales overensstemmende med Forskrifterne i ovennævnte Lovs § 28.

Med dette Forslag var senere foretaget nogle Forandringer, som har givet Forslaget følgende Form: „Paa den Strækning — — Skjulbøerne og en anden fra Grændsen mellem Ørsvaagen og Storvaagen trukken Linie, hvis Retning bestemmes af Opsynet efter Kompasstreger og Med paa Land, maa Natredskaber — — høist fire Timer eller i Tiden før 1ste Marts ganske ophæves i Bestemmelserne — — (Resten ligesom de med — — betegnede Steder lyde som i det oprindelige Forslag)". Flor fremsatte og begrundede følgende Forslag: „Det skal være overladt Opsynet at bestemme, at der paa den Strækning, som ligger mellem en Linie trukket fra Helnæsset over Skjulbøerne og en anden Linie trukket fra Grændsen mellem Ørsvaagen og Storvaagen over Moholmene eller paa en Del af denne Strækning ikke maa udsættes Natredskaber tidligere end en vis Tid, dog ikke under 2 Timer før i Lov af 23de Mai 1857 § 10 foreskrevne Aftensignal. Bestemmelserne herom kundgjøres ved Opslag paa nærmeste Gaarde og Handelssteder. Udsætter Nogen Natredskab i Strid med saadan Bestemmelse ansees han osv. som i Holmboes Forslag". Storsten havde Betænkeligheder ved at stemme for noget af de fremsatte Forslag; dog nærede han de største Betænkeligheder ved Holmboes Forslag, som uden at tage Hensyn til Sted eller meteorologiske Forhold, fastsatte en bestemt Termin; Provst Jensen fandt derimod dette at være en Fordel, og at det vilde være Opsynet umuligt daglig eller ved hver indtrædende Forandring i Veiret at give ny Bestemmelse. Heggelund og Løberg vilde ogsaa stemme for Holmboes Forslag, Løberg grundet paa de senere med Forslaget foretagne Forandringer. For Holmboes Forslag talte endvidere følgende Herrer: Augustinussen, Andersen Moen, Krogness, Schulze; for Flors Forslag talte Nergaard; Faye, Daae, Schweigaard talte mod begge Forslag. Ved Voteringen bifaldtes Holmboes Forslag mod 22 Stemmer.

De 22 Herrer, der stemte mod Forslaget, vare: Taraldsen, Wiborg, Aall, Dahl, J. Aarflot, Schweigaard, D. Kildal, Kjerschow, Postmester Hansen, Schawland, Nergaard, Aga, Lorck, Mathiesen, Lambrechts, Wiel, Maartmann, Faye, Daae, Storsteen, Falsen og Flor.

Sagen oversendtes Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 angaaende Forslag fra Sagfører Roosen til Lov om Indskrænkning i Anvendelsen af Ed.

Sagfører Roosens Forslag, der ved Odelsthingets Beslutning er sendt nævnte Komite til Indstilling, gaar ud paa:

1) at al Ed afskaffes ved Tiltrædelse af Embede, Bestilling eller Hverv, saavelsom i Politisager;
2) at et Vidnes Sjælesørger herefter forbereder Edsaflæggelsen, og at dette kun i Nødstilfælde, som t. Ex. naar Lov af 6te September 1845 § 4 kommer til Anvendelse, overlades Dommeren;

mine Velgjørere og i alt et Mønster og Forbillede for mig, men som Du og din Fader foragter og finder latterlige, ti eder er Bøgerne alt; det Fremmede og Ny tykkes eder det bedste. Vi er altsaa ikke lige, derfor gjør vi klogest i at unde hverandre saa stor Plads som vi behøver for at kunne ride enhver sin Kjæphest. Ja, Franz, jeg maa oprigtig sige Dig, at Du ofte forekommer os ligesaa dum og latterlig som vi Dig, og jeg skulde virkelig have Lyst at høre, hvad en Upartisk vilde sige om min Overtro og din Lærdom; hvad Folk her siger, det har Du vist mere end en Gang selv hørt."

Sjelden havde noget forvoldt Franz saameget Hovedbrud som denne Ysterens Præken. Nu begyndte han efterhaanden at begribe, hvorfor Folk stedse havde fundet hans Bogvisdom saa kjedsommelig og hans Tale overalt saa dum og stolt, medens de ellers timevis med Fornøjelse kunde sidde og høre paa enhver gammel Vævebötte. Hvor meget, som maatte forekomme disse Mennesker utroligt, ja, affindigt, havde han fortalt dem og derpaa tilbagevist ethvert videre Spørsmaal med de stolte Ord: „Jeg har læst det" eller „min Fader har sagt det", hvorved hans Paastande vist ikke vandt meget i deres Øjne, som ingen andre Autoriteter anerkjendte end Præsten, Forstanderen og nogle rige Fættere og Fastere. Ysteren havde Ret. Folkene havde allerede dømt Franz og kaldt ham en indbildsk, lettroende Bogorm, hvorover han mangengang havde ærgret sig. Dog nu foretog han sig at være den upartiske, hvis Dom Ysteren havde ønsket at høre, og han fandt nu, at han ofte havde fortjent denne Dadel. Han skammede sig og rødmede ved den blotte Tanke om, at han til Eksempel ikke vidste og forstod mere om Luftsejladsen end de andre. „Du hovmodige Taabe!" sagde han til sig selv, „Du vil belære andre og er selv saa bestedum; Du spotter over andre Folks Fejl og kjender ikke

nødig, havde afholdt ham fra det. Men da denne straks efter opfordrede ham til altid at sige ligefrem, hvad der laa ham paa Hjertet, da syntes det ham at være en afgjort Sag, at Ysteren kun mente: „Du maa nu glemme, at Du er rigere end os, ellers vil vi ikke komme ud af det med hverandre." Franz mente, at Ysteren frygtede for hans Bondestolthed, og det vilde egentlig være Franz tjenligst, fordi han da ved sin Beredvillighed til at adlyde enhver af hans Befalinger saameget lettere kunde vinde ham for sig Ogsaa endnu paa en anden Maade haabede Franz at kunne gjøre sig denne Fordom til Nytte. Naar nemlig Ysteren holdt ham for en rigtig penge- og kostolt Bondekarl kunde der vist ikke gives for ham nogen større Fornøjelse end ved enhver Lejlighed at vise den rige sin Overlegenhed og Indsigt som Sætermand, saa at Franz ikke vilde være nød til ved Spørsmaal at røbe sin Uvidenhed, men blot ved bestandig Lydighed gjøre sig yndet af Ysteren.

Saaledes sluttede Franz og viste sig derved som en værdig Søn af sin Fader, som stedse søgte at udfinde andres Svagheder og Fejl. Kun sine egne Fejl bemærkede ialmindelighed ikke Sepp. I dette Stykke var Franz, som saa ofte havde havt Tid og Lejlighed til at beskjæftige sig med sig selv, meget samvittighedsfuldere end Faderen, hvem det i hans Sted vist vilde manglet Ydmyghed nok til at underkaste sig en andens Meninger og Vilje. Men Franz, kom meget bedre ud af det med sine Medtjenere, af hvem han lod sig lede og vise tilrette, end det vilde have været Tilfældet, om han havde fulgt sin Faders Grundsætninger; han plejede nemlig at sige: „Ikke ved at høre efter andre, men ved selv at handle, kan man lære noget og kun ved egen Skade bliver man klog."

dine egne! Det er dog for galt; det maa blive anderledes, Franz. Hvis Du endnu en Gang taler om Sager, som Du ikke forstaar eller kan forklare andre, da er det daarligt bevendt med dine Forsætter og din hele Viden og Kunnen.

Franz holdt dette Forsæt bedre end ellers de fleste Forsætter bliver holdt. Undertiden forglemte han sig vel endnu, men naar saa de andre begyndte at gjøre Nar af ham, saa var det nok til igjen at bringe ham paa ret Vej, og snart bragte han det til, at han selv ganske utvungen kunde le med. Men saameget taprere tog han fat paa saadanne Anskuelser og Meninger, som han mente at kunne modbevise med Grunde. Da en fjorten Dage efter Palmestriden Melkeren gav en Ko, som havde faat et slemt Jur, indviet Helligtrekongerssalt, spurte Franz leende: „Hvorledes hænger dette sammen? Helligtrekongerssalt og en Svuld i Juret? For to Uger siden sammenlignede I selv eders Overtro med min Bogvisdom, som I kaldte latterlig. Jeg fandt mig i det og besluttede at forbedre mig. Men I er fremdeles de gamle. Jeg turde vædde, om Himmelen igjen blev overtrukket, saa sprang I hen og kastede Palmer i Ilden, skjønt I ikk har bedre Grunde for det end dengang."

„Jeg tror, jeg havdr en", sagde Ysteren, „men en Lærd som Du vil vel ikke taksere, hvad saadan en Stymper af Yster som jeg har udtænkt."

„Det kommer an paa det; kom med det."

„Palmerne, Trekongssalt og andre saadanne Sager bliver indviede af Præsten —"

„Ja, desværre!"

„Det er altsaa i og for sig intet Husmiddel som Brombær, Rødder og deslige."

„Jeg tror ikke, de fordriver Uvejr og Værk uindviet, men Du mener kanske, at Præsten kan give dem denne Underkraft?"

eller subsidiært, forsaavidt Forslagets No. 2 ikke maatte vinde Bifald;

3) at det ved Lov paalægges Dommeren ved enhver Edsfæstelse at oplæse Edsforklaringen af Lovbogen, samt Lagrettet som en speciel Pligt at kontrollere Edens rette og sømmelige Brug.

Forslaget er efter Anmodning for endel fremsat for Odelsthinget ved Repræsentanten Enge.

Det fremgaar af Forslagets Motiver, at Forslagsstilleren anser det som en Kjendsgjerning, at Ringeagt for Edens Hellighed og de dermed følgende forskjellige Misbrug er i stærkt Tiltagende her i Landet.

Naar man nu møder frem ved Retterne — anfører han — hører man Klager derover fra Dommere og Sagførere, ligesom man ogsaa ved saadanne Anledninger ser mange triste Beviser paa en saadan Tilstand i Form af Meened, Reservationer, Ustadighed i Vidnesbyrd osv. Endvidere fører Forslagsstilleren Anke over den Maade, hvorpaa Edsaflæggelse forberedes og i det Hele modtages og aflægges. Det antages at være bekjendt for de Fleste, mener han, at Edsforklaringen i Regelen ikke oplæses, og at „det Hele affærdiges i al Hast som en Formsag, der minder mest om Opramsen af en Lektie." I denne sidste Omstændighed, men især i Edens altfor hyppige Brug, ser Forslagsstilleren Aarsagen til den af ham skildrede sørgelige Tilstand.

Komiteen kan ikke erkjende, at denne mørke Skildring af Edens Misbrug eller den Maade, hvorpaa Ed modtages, er stemmende med Virkeligheden. — — —

Komiteen havde indstillet: Det af Sagfører Roosen fremsatte og af Repræsentanten Enge for en Del vedtagne Forslag til Lov om Indskrænkning i Anvendelsen af Ed, bifaldes ikke.

Lambrechts fremhævede den altfor hyppige Brug af Eden for Retterne, og ansaa det høist ønskeligt, om Noget til Forbedring kunde gjøres i denne Retning; det var virkelig saa, at Ed brugtes saa hyppigt, at Ærefrygten for samme i betydelig Mon svækkedes. Han omtalte blandt andre Tilfælde, hvor Eden til Unødvendighed brugtes, at endog Skøitebanens Betjente, hvem Politi-gn var overladt, blev tagne i Ed paa, at de samvittighedsfuldt vilde opfylde sine Pligter. Sømænd skulde edelig bekræfte, hvorledes Folk vare gaaede overbord, og hvorledes de vare døde i Udlandet. Der kunde anføres en Masse Exempler i samme Retning; og at Eden brugtes saaledes altfor hyppigt ledede ogsaa ofte til, at selve Dommeren lidt efter lidt ansaa den for en Bagatel. Desuden stededes ofte altfor unge Mennesker til Edsaflæggelse. Han tillod sig derfor at foreslaa følgende tilføiet Indstillingen: „Sagen oversendes Regjeringen til Overveielse om nogen Indskrænkning i de i den private Lovgivning paabudte Tilfælde af Edsaflæggelse af Bestillings- og Ombudsmænd og i lige Maade om Indskrænkning af Edsaflæggelsen ved Forklaringer om bortkomne Søfolk, Brud af Toldsegl og lignende Forretninger. Mod 5 Stemmer bifaldtes Indstillingen med dette Tillæg.

(Forts.)

Ledigt Embede. Søndmøres Fogdeembede under Romsdals Amt. Embedets Bruttoindtægter have i Aarene 1863—1867 udgjort gjennemsnitlig omtrent 1000 Spd. aarlig, hvoraf, 444 Spd. fast Gage, Kontorudgifterne ere for samme Tid opgivne til gjennemsnitlig 350 Spd. aarlig. Som Embedsgaard er for Embedet udlagt Gaardene Store Nørve i Borgunds Thinglag, af Skyld 4 Daler 1 Ort 9 Skilling. Paa Embedet hviler et i Anledning af Embedsgaardens Bebyggelse paaheftet Laan af 2500 Spd., der af vedkommende Embedsmand i Henhold til kongelig Resolution af 27de Mai 1865 afdrages med $1/40$ aarlig i 40 Aar fra 11te December 1864 at regne og forrentes med 4 pCt. aarlig. For Oppebørsler for Kommunen m. M. har Fogden hittet gjennemsnitlig for de sidste 5 Aar oppebaaret ca. 300 Spd. aarlig. Af de Midler, der af Storthinget have været bevilgede til Forbedring af Fogdernes Løn, har der i de sidste Aar været tilstaaet Fogden aarligt Lønstillæg af 100 Spd.

Den ansættendes Foged vil blive tilpligtet foruden anordningsmæssig Kaution til Statskassen at stille behørig Sikkerhed til de under Kirkedepartementets Administration henhørende Fonds for et Beløb af 1200 Spd., samt at finde sig i hvilkensomhelst Bestemmelse, der maatte blive fattet med Hensyn til den Fogden fortiden tillagte Godtgjørelse for Indkrævning af Thingholdspenge, hvilken Godtgjørelse ikke er medregnet i det ovenfor angivne Indtægtsbeløb.

Blandinger.

„Tr.hjems Adr." skriver: Det er vistnok sjelden, at der opstaar privat Retsproces om 6 Skilling, og dog har en saadan Sag for nogen Tid siden passeret Underretten her i Trondhjem. En Sjouer arbeidede nemlig i Forening med en anden Sjouer for et herværende Handelshus $1\frac{1}{2}$ a $1\frac{3}{4}$ Time med at bære $33\frac{1}{2}$ Skpd. Kobber paa og af Vægten og fra denne paa Slæden, der stod udenfor det Rum, hvor Kobberen henlaa, hvorhos han arbeidede en Stund med at feie en snebedækt Vei fra Vognboden, udenfor hvilken Slæden stod, og til Porten. For dette Arbeide blev han tilbudt 18 ß, som han negtede at modtage, da han vilde have 24 ß, og har han produceret Erklæring fra et Par Lossjouere om, at den almindelige Betaling for at veie og bære ud Kobber har været 2 ß pr. Skpd., uden Hensyn til, hvor lang Tid der bruges. Handelshuset har ligeledes erhvervet 2 Erklæringer fra Handelshuse om, at disse for lignende Arbeide have betalt $1\frac{1}{2}$ ß pr. Skpd., og har der i Almindelighed til dette Arbeide været benyttet tre Mand, altsaa paa hver $\frac{1}{2}$ ß pr. Skpd., samt videre, at 8 ß pr. Time er god og brugelig Betaling for Lossjou. For at løse denne Tvist har Retten bestemt, at et optagendes Skjøn skal afgjøre, hvormeget Handelshuset har at betale for det omhandlede Arbeide.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar fremdeles høiest paa Østlandet. Vinden er sydostlig svag. Meget høi Temperatur med overskyet Himmel paa Østlandet, smukt Veier paa Vestkysten. Ingen Udsigter til Veirforandring.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 23de April (Kl. 7—10) gives (uden Abonnement): **Statsmand og Borger**, Skuespil i 5 Akter af Scribe, oversat af Carl Borgaard.

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser. **Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.**

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister,** smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos **Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.**

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Brandkontingenten

for 1ste Halvaar 1869 modtages hver Formiddag fra Kl. 9—12 paa Skattefogedkontoret No. 12 A i Universitetsgaden.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib
„Scandinavia",
som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Tilleie.

For 4 Studenter

eller Kontorister ere 4 smukt beliggende Værelser tilleie. Exped. anviser.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Feuilletonen „Frimureren".

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

„Nej, ikke det; men alligevel tror jeg, de kan gjøre Nytte."

„Hvorledes da?"

„Du har selv ofte set, hvor skrækkeligt et saadant Uvejr er. Haglen, som paa et Par Minutter kan tilintetgjøre et Aars Arbejder og Haab, hamrer saaledes paa Taget, at man ikke hører andet end Tordenen, som ryster Huset og hvert Øjeblik truer med at knuse Taget. Da føler ret Mennesket, hvor svagt det er, den dumme saavelsom den kloge. Naar Lynet oplyser Huset, da er den stolte ydmyg og den stærke svag. Gods og Liv er i de rasende Elementers Vold. Hjælpeløs, naar Gud ikke hjælper, staar det svage Menneske jamrende der og kan intet gjøre —"

„End kaste Palmer i Ilden og derved netop trække Straalen ned", faldt Franz ind.

„Straalen gaar, hvor Gud sender den", sagde Ysteren alvorlig. „I Mands Minde er intet Hus gaat tilgrunde paa den Maade. Hvilket Menneske, der i et saa skrækkeligt Øjeblik kaster Palmer paa Ilden, kan vel andet end tænke paa den Almægtige, Algode, uden hvis Vilje ikke en Spurv falder til Jorden. Det er sandt, Gud kjender min Nød uden at jeg klager den for ham; men Du vil forhaabentlig ofte have erfaret, hvor Bønnen gjør en godt i saadanne Øjeblik, og hvor man føler sig styrket selv til at taale det værste."

„Nu", sagde Franz efterat han, som han plejede at gjøre, naar han tænkte, med lukkede Øjne havde staat en Stund ved Siden af Ysteren, „nu tror jeg, jeg forstaar Dig. Du mener, at Brugen af Palmerne har man at takke for mangen from Tanke. Men nu skulde jeg dog have Lyst til at spørge: Kan man ikke bede uden Palmerne? Hvortil da alle disse ydre Ting?"

„Vistnok kan man ogsaa bede uden Palmer og for saa

Melkeren*) gjorde sig ikke lidt til af, at han nu enu gang havde en rig at befale over. Ham var Befalingen Maal og ikke Middel som Ysteren, der elskede Orden over alt og aldrig havde noget befale, hvor ikke hans Ordenskjærlighed nøde ham til det. Ham maatte det altsaa glæde, at Franz var saa villig og virksom, og om ogsaa ikke Glæden over at kunne befale gjorde ham blind for hans Fejl som den stolte Melker, saa blev dog Franz ham stedse kjærere, fordi han saa, hvor denne gjorde sig Umag for at blive en dygtig Jæter, og hvorledes han Dag for Dag kom sit Maal nærmere.

Men undertiden forekom ham dog Franz's barneagtige Lydighed rigtig latterlig, ja foragtelig. Den Tanke, at han nu havde sin Læretid og kun adlød for at lære at befale var snart ikke mere istand til at tilfredsstille hans stedse mere opvaagnende Selvfølelse. Han maatte dog idetmindste vise, at han ikke netop var den dummeste. Han begyndte derfor at tale med de andre om Ting, som sikkert var dem meget mere ny og fremmed end ham i de første Dage det, som en Jæter nødvendig skulde vide og kunne. Men traads det viste de sig langtfra saa lærelystne, saa han og hans Taalmodighed maatte bestaa mangen haard Prøve, idet han maatte taale de djærveste Modsigelser og mest skaanselløse Spot. Da gik ingen „omkring med et ladet Gevær", og sikkert vilde Franz, som ikke var vant til Modsigelser, ikke saa let kommet overens med sine Kammerater, hvis ikke alles fælles Arbejde havde vedligeholdt en Følelse af Medansvarlighed hos dem. Under Maaltiderne gaves ofte heftige Stridigheder, men siden efter blev der raadslaat om, hvad der nu skulde gjøres, og inden man kom til Arbejdet, var Freden igjen fuldstændig oprettet.

*) En af Sæterpersonalet, som var Jæterens Foresatte.
Overs.

Arbejdet var det Baand, som stedse fastere knyttede sammen. Det kunde umuligt være anderledes end at de, som her saa ganske beherskede Franz, maatte komme til at udøve stor Indflydelse paa ham ogsaa i andre Henseender, saa at han, da engang de af Faderen indpodede Fordomme mod „de dumme Bønderkarle var overvundne, ofte tilstod for sig selv: De har egentlig ikke saa stor Uret, som min Selvkjærlighed hidtil har villet faa mig til at tro; jeg mærker godt, at man foruden Arbejdet kan lære meget andet af dem.

Da engang et frygteligt Uvejr trak op over Fjeldene, ilte Ysteren ind i Hytten for at brænde signede Urter (saakaldte Palmer). Franz kunde ikke bare sig for at gjøre Nar af dette. „Et mærkværdigt Husmiddel, det!" sagde han, da han kom ind i Hytten til Ysteren; „jeg skulde have Lyst til at vide, hvad Nytte saadanne fromme Konster gjør. Vær saa snil at forklare mig, hvorledes disse Urter kan fordrive et Uvejr?"

„Du er ofte bleven mig Svar skyldig paa lignende Spørsmaal", sagde Ysteren ganske roligt. „Iforgaars til Eksempel fortalte Du os, at man inden femti Aar vilde have Skibe, hvormed man kunde fare om i Luften, flyve ligesom Fuglene. Og da vi saa spurte Dig, hvorledes det vilde gaa til, da — ja, Du, kjære Gud! da vidste Du intet andet at svare end at Du havde læst det og at den, som havde ladet det trykke vel maatte forstaa Tingen. Paa dit Spørsmaal kan jeg ogsaa svare Dig. Jeg har set min Moder og Bedstemoder brænde Palmer og derhos bede et fromt Sprog. Hvad disse Urter og Uvejret har at gjøre med hverandre, det ved jeg rigtignok ikke stort mere end Du ved, hvorledes man skal bære sig ad med at flyve. Jeg tror og gjør det, som jeg har lært af dem, der har opdraget mig, der er

Dagbladet.

No. 93. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 24de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 4de Søndag efter Paaske:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Kristoffersen. Aftensang: Hr. Pastor Tandberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sogneprest Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Sogneprest Elstrand.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sogneprest Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. Sogneprest Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Fangen.
Sørkedalens Kapel: Hr. Pastor Schnitler.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tysk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10.
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Kand. theol. Riddervold.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lonset, Volsø (Eide), Fredo, Vesnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (omberd indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Ritteдal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 22de April. Et verserende Rygte om Møde mellem Keiser Napoleon og den preussiske Konge ved et tysk Badested indflurede paa Fondsbørsen.

Wien, 22de April. Med Hensyn til det fransk-belgiske Anliggende vil „Presse" af en angivelig god Kilde fra Paris have erfaret, at der, efterat det første som utilfredsstillende befundne Udkast var taget tilbage, er diskuteret over Grundlaget for et nyt Udkast med den Følge, at Troen paa en heldig Løsning af de svævende Spørgsmaal er forbleven urokket.

Stockholm, 22de April. Søfarten til Søderham og Sundsvall er aabnet.

Paris, 22de April. Ifølge „Public" er det sandsynligt, at Keiserinde Eugenie reiser til Suezkanalen.

Berlin, 22de April. Twesten har i Parlamentet forlangt fremlagt Depescherne i den blaa Bog. Bismarck svarede herpaa, at hvis Rigsdagen vilde fastholde dette Forlangende, vilde han forsøge at sammenstille nogle uskadelige Sager, som han desuden endnu maatte underkaste en nøiagtigere personlig Revision. De brændende Spørgsmaal offentliggjør Regjeringen af sig selv, endog naar intet Parlament er samlet, for at give Publikum Underretning, da han er af den Mening, at man kun af store nationale Grunde kan føre Krig. Forsaavidt er Offentliggjørelse af Depescher altid et betænkeligt Symptom.

Efter denne Bismarcks Replik forkastede Rigsdagen Twestens Motion.

Om Fattigskattens Udligning.

Jeg har havt Anledning til at erfare, hvorledes Fattigskatten udlignes baade hersteds og andensteds og fundet, at der tildels gaar meget urigtigt til. Efter Loven skulde den fordeles med en for Alle lige stor Procent, hvilket kan ske med de Beskatningsgjenstande, som staa i den ene Ligningsrubrikke, men ikke lige med de, der staa i den Anden, naar Værdien eller Bæreevnerne forholdsvis til hverandre ikke ere bestemte.

De af mig offentlig fremstillede Beregninger skal have været værre at forstaa, end jeg antog, dog er samme nu erklærede for rigtige i et af Dagbladene.

Hvis der ikke var anden Indtægt at beskatte, end den Rente eller Afgift, som falder af Formuen, vilde det komme paa et ud, thi naar Formue betynges, lettes Indtægten og omvendt, men for dem, der har Indtægter uden skatbar Formue eller andre Indtægter i Forening med Rente og Afgift, gjør det tildels meget stor Forskjel.

Da Reglerne for Ligningen iaar skulde forandres, blev 2de Forslag fremsatte, nemlig:
A) et, der vilde havt til Følge, at 1 Indtægtsdaler tillagdes $7\frac{1}{2}$ Gang mere Værd end 1 Formuesdaler;
B) et, som gjør 1 Indtægtsdaler $9\frac{1}{11}$ Gang bedre end 1 Formuesdaler.
C) Til Sammenligning skal jeg ogsaa medtage den sløifede Pengeligning, der har gjort 1 Indtægtsdaler $16\frac{2}{3}$ Gang bedre end 1 Formuesdaler.

A vilde have den, som har 1000 Spd. Formue med sammes Rente 50 Spd. sat i lige stor Udredsel, som den, der har $183\frac{1}{3}$ Spd. Indtægt uden Formue; B med den, som har 160 Spd. og C med den, som har 110 Spd.

Det Beløb, som skulle fordeles, var 7500 Spd.; og efter Ligningen
A) vilde 1000 Spd. Formue bære 3 Spd. $82\frac{2}{11}$ ß og Renten 1 Spd. $45\frac{9}{11}$ ß, tilsammen 5 Spd. 8 ß.
B) vilde 1000 Spd. Formue bære 3 Spd. 58 ß og Renten 1 Spd. 70 ß, tilsammen 5 Spd. 8 ß.
C) vilde 1000 Spd. Formue bære 2 Spd. $91\frac{7}{11}$ og Renten 2 Spd. $36\frac{4}{11}$ ß, tilsammen 5 Spd. 8 ß.

For en Skatteyder med saadanne Beskatningsgjenstande vilde det ingen Forskjel gjøre, men for den, der har 160 Spd. Indtægt uden skatbar Formue, vilde det falde saaledes ud: efter
A) 4 Spd. $50\frac{34}{55}$ ß
B) den vedtagne Ligning . 5 — 8 »
C) den sløifede Ligning . 7 — $44\frac{6}{11}$ »

I den vedtagne Ligning er 1000 Spd. Formue gjort til Indtægsdaler med 110 Daler, der tillagt Renten 50 Spd. uforkortet gjør 160 Daler, forkortet med 10 til Repartitionstal 16 a 38 ß udkommer 5 Spd. 8 ß;
Den der har 160 Spd. Indtægt uden Formue 16 Repartitionstal a 38 ß . . . . 5 Spd. 8 ß

Saaledes kommer disse 2de Skatteydere i lige Udredsel og derefter retter Ligningen sig over det hele med en for alle lige stor Procent.

Den der har 6250 Spd. Formue forkortet paa samme Maade til . . . $687\frac{1}{2}$ Daler.
Renten deraf udføres som den er med . . . . . $312\frac{1}{2}$ — .
tilsammen 1000 Daler,
der forkortet med 10 gjør 100 Repartitionstal a 38 ß . 31 Spd. 80 ß
Den, der har 1000 Spd. Indtægt uden Formue 100 Repartitionstal efterat de 1000 Spd. ligeledes er forkortet med 10 . . . . 31 — 80 »

De, der har 1000 Spd. Indtægt uden Formue, ville efter Litr. A komme til at udrede 27 Spd. $76\frac{4}{11}$ ß
„ B den vedtagne Ligning som anført . . . 31 — 80 »
„ C den sløifede Ligning 46 — $7\frac{3}{11}$ »

Her kan man se, hvad Følge det kan have at lægge en Andel af Statten paa det Beløb, som udkommer i Formuesrubrikken, og en Andel paa det, som udkommer i Næringsrubrikken, uden noget bestemt Udgangspunkt eller forholdsvis Sammenligning af Værdien lige over for hverandre.

Gjæld afkortes med 110 Spd. pr. 1000 Spd. og for byrdefulde Individer i Familien afkortes det Beløb, hvortil samme ansættes. Skat paa Arbeidsvirksomhed hos Gaardbrugere, Kapitalister og Tjenere m. m. varierer mellem 7 Spd. og 60 Spd. Det gik ikke an at beskatte Tjenere for deres Arbeidserhverv uden ogsaa at beskatte Gaardbrugere og Kapitalister paa lige Maade. Det kan ikke kaldes Extraskat paa de 2de Sidstnævnte, men en Udjevning mellem de forskjellige Kræfter og Erhvervsevner. Modum er mere udparcelleret end andre Herreder, da der af cirka 1000 Brug er henved 600, som kun har Skyld indtil 1 Daler, og uden Arbeidsskats Indførelse vilde Gjæld og Børn m. m. gjort en stor Del skattefri, som godt kan deltage noget; og efter Undtagelserne i § 44 i Fattigloven vilde det ellers faldt saaledes ud, at den, der eier 5 Skyldskilling eller 40 Spd., vilde blive skattefri om han ved sit Arbeide fortjente paa sig meget, medens en Tjenestepige med Løn 7 Spd. maatte betale.

Med Hensyn til at beskatte Værdien, da gjør Storthinget noget Lignende med Toldbeskatningen.

1000 Tdr. Stenkul a 66 ß er 550 Spd.; Toldskat pr. Td. $5\frac{1}{6}$ ß . . 45 Spd. 100 ß
1000 Tdr. Hvede a 5 Spd. 5000 Spd.; Skat pr. Td. 50 ß . . . . 416 — 80 »

Naar En har at betale Toldskat for 1000 Tdr. Stenkul a $5\frac{1}{6}$ ß. . . . . 45 Spd. 100 ß
og for 50 Tdr. Hvede a 50 ß 20 — 100 »
bliver dette tilsammen 66 Spd. 80 ß
For at lette Beregningen kunde 1000 Tdr. Stenkul forkortes til 110 Tdr., og naar derpaa lægges den samme Skat pr. Tdr., som paa Hvede, nemlig 50 ß, gjør dette ligeledes . . . . 45 Spd. 100 ß
og for 50 Tdr. Hvede som anført 20 — 100 »
tilsammen 66 Spd. 80 ß

Nu er Hvede $9\frac{1}{11}$ Gang mere værd end Stenkul, og vil man gjøre de 66 Spd. 80 ß til Nævner og hver af de øvrige 2de Beløb til Tællere, samt gjøre alt til Skillinger og dividere med 50, faar man ud $\frac{110}{160}$ og $\frac{50}{160}$, forkortet med 10, $\frac{11}{16}$ og $\frac{5}{16}$ saaledes som Udgangspunktet i Ligningen B for Fattigskatten.

Det vilde komme paa et ud for den, der skulde betale Toldskat for disse Varer, enten han faar de 45 Spd. 100 ß i en Rubrikke og de 20 Spd. 100 ß i en anden paa sin Regning, eller han faar de 66 Spd. 80 ß i en Rubrikke. Saaledes ogsaa med den, der skal betale Fattigskat. Regningen er simpel, sikker og meget let at realisere, naar man kommer ind derpaa.

Modum i April 1869.

C. S. Hervig.

Kristiania, den 24de April 1869.

Militærkomiteens føromtalte stortænkte Plan til at gyde en ny Tillidens, Samholdets og Dygtighedens Aand i vore Krigeres Rækker ved saa at sige at lægge Kommandostaven i hver Soldats Tornister, idet der gives den menige Soldat Haab om ved sin Duelighed at kunne svinge sig op til enhver Stilling i Hæren, denne Tanke tro vi at kunne fremholde som en af de sidste og større Mærkestene, dette Storthing har reist for at betegne vor fremtidige Poletiks Retning mod et mere folkeligt Maal. Lad Stemmeretssagen strande i Regjeringen, lad Skydsloven m. m. dele samme Skjæbne; de „raabarkede Bønder" have dog reist et Mærke, som stadig vil samle om sig stærkere Kræfter; en større Almenaand og Jevnhed vil fra nu af spores i vort Samfundslivs Indre ligesom en fastere national Holdning udad. Vi staa ved en national og demokratisk Banes Begyndelse, og er Bevægelsen engang begyndt, er den uimodstaaelig; thi den er fremkaldt af tvingende indre Aarsager, og den støtter sig til samtidige Begivenheder rundt omkring os, hvor vi vende os; vi kunne ikke afstænge vore Havne og Dale fra at berøres af de Nationalitets- og Frihedsideer, som gjennemstrømme alle Stater og Folk.

Vort Blad har allerede oftere havt Anledning til at paavege, at vort Storthing har befundet sig paa den rette Side af Kosteskaftet og handlet i Tidens Medfør, naar det har fulgt den Politik, som det har gjort, og som har vist sig national f. Ex. i de berømmelige Debatter om Udgifterne til Diplomatiet og Konsulatvæsenet, frisindet f. Ex. i Stemmeretssagen, Forslaget om aarlige Storthing osv., og som paa samme Tid har vist en fornuftig Hensyntagen til vort Folks stærke Vedhængen og Agtelse for det engang Bestaaende. Og det skal fremdeles være et af de nærmestliggende Opgaver for vort Blad, der er bleven modtaget som den forkjetrede Bondeopinions Organ, stadig at fremholde, at det er paa dette Storthings brede nationale og demokratiske Politiks Grundlag, at vort Stats- og Samfundsliv efterhaanden mere og mere skal udfolde sig og vinde frem til folkelig Enhed, national Kraft og det aandelige og materielle Velvære, som altid ledsager Folkelighedens og Folkefrihedens Trivsel. Det er af og til nødvendigt at minde om disse Almensandheder, fordi de stadig bekjæmpes af et Parti, som søger Erstatning for sin tabte Magtstilling ved at ægge til Mistillid og Foragt mod en Repræsentation, som man dog med klart Øie for dens Grundsætninger ikke har betænkt sig paa at betegne som F o l k e p a r t i, uagtet en overveiende Del af dette Partiets Mænd henhøre til Bondestanden. Thi det er ikke Bondestandens Særinteresser, hverken Storthingsmajoriteten eller vort Blad har havt for Øie i de tilsynekomne Bestræbelser; det er Folkets Tanker og Folkets Trang, som det gjælder at tolke med Alvor og Kraft ligeoverfor en Styrelse, som har manet Unionsforslaget paa Væggen og offentlig vovet at dadle Tiden, fordi den eier en mere levende Fædrelandskjærlighed, end enkelte indskrumpede Hjerner og Hjerter kan rumme. — En Bekræftelse herpaa har det været, at denne Bondemajoritet blandt sine fremragende Mænd tæller Folk af alle Samfundsklasser og gamle prøvede Thingmænd, som have seet Bondeoppositionen i 30-Aarene, efterhaanden udvikle sit folkelige Program; Konstitutionskomiteens Formand, en af vore Storthingsveteraner, Byfoged Christensen, høre foruden flere yngre Mænd, der af alle Klasser og Partier ubetinget anerkjendes som Prydelser for enhver Nationalforsamling, til dette Parti, som ogsaa udenfor Thingsalen tæller Mænd, der have en lang og glimrende Fortid, som vore talentfuldeste Talere, Forfattere og offentlige Mænd, t. Ex. Regjeringsadvokat Dunker. Men vi ere allerede heldigvis naaede saa langt frem, at det er unødigt at paavise Hulheden i den Krigskunst, som søger at reise Tvivl eller Mistanke mod Storthingets Handlinger og Beslutninger, fordi de ere blevne til væsentlig ved en hidtil overseet eller tilsidesat Samfundsklasses Repræsentanter. Og saameget mere burde vore Modstandere have indseet Urimeligheden af at stille sig paa et Standpunkt, der historisk ligger bagenfor den franske Revolution, da Folkeparti var ukjendt, og Folket var opløst i indbyrdes fiendske Stænder, som de jo selv have følt Nødvendigheden af — vistnok med en Del Beklagelse — at udtale den Sandhed (den være forøvrigt gjerne ment at skulle virke som Smiger), at vore „gjæve Odelsbønder" ikke i Stemmeretssagen, aarlige Storthing osv. have ladet sig i tilbørlig Grad hilde af sine Standsinteresser!

Det er et nyt, glædeligt Vidnesbyrd om vor politiske Fremgang, at et Forslag, som hint af Militærkomiteen, synes at skulle hilses med

Bifald fra alle Kanter. Det spaar en god Fremtid, at der nu i vor Regjering dog idetmindste findes et Par Mænd, som ikke alene ere uskyldige i den Egenraadighed og Tilsidesættelse af konstitutionelle Hensyn til Storthinget, som under den hidtilværende Styrelse har aabenbaret sig i endeløse Overskridelser og en hel Række af mislige Forføininger vedkommende Hærvæsenet, i en ubehændig og magtløs Protest mod Storthingets Udøvelse af den fornødne Kontrol i disse Anliggender ved Mistillidsvotumet mod Haffner, m. m. Thi som det lader, ere Statsraaderne Irgens og Broch som Chefer for Armee- og Marine-Departementet nu i saadan Forstaaelse med Storthinget, at man tør nære grundet Haab om, at det skal lykkes begge Statsmagters forenede Anstrængelser at gjenoprette meget af det Tab, som forrige Tiders Vanskjøtsel har tilføiet vort Forsvarsvæsen tillands og tilvands. Det vil være klogt gjort af vore Bønder nu at slutte sig fast om de Bestræbelser, som gjøres for at sætte Fædrelandet i den bedst mulige Forsvarsstand. Og heldigvis synes Militærkomiteen ogsaa ved Besparelserne paa enkelte Poster til et Beløb af omkring 90,000 a 100,000 Spd. at have muliggjort selv under de nuværende trange Tider at kunne tilveiebringe Midler til Anskaffelse af nye Remington-Geværer og riflede Kanoner, som Tidens Krav nu er. Men hvis Rygtet medfører Sandhed, naar der fortælles, at de snart forelæggendes Regjeringsforslag ogsaa skulle forlange uhyre Summer til yderligere Befæstningsarbeider, navnlig ved Kaholmen, turde det hende at Styrelsen har spendt sine Forventninger om, hvad Landets og navnlig Landalmuens Evner med Fornuftighed kan yde til Forsvarsvæsnet, ud over de rimelige Grændser.

Udlandet. Efterretningerne fra Brüssel og Paris lade ingen Tvivl tilbage om, at Forhandlingerne imellem Frankrig og Belgien ikke ere komne videre, end da de begyndte. Frère-Orbans Forslag gik ud paa, at den franske Østbane og de belgiske Baner skulde kunne enes om forskjellige administrative Forholdsregler, hvorved den gjensidige Forbindelse lettedes; men den franske Regjering har erklæret dette Forslag for aldeles uantageligt og endvidere, ifølge Patrie, tilføiet, at Frankrigs Interesser ikke tillod den at forandre sine Beslutninger. Den belgiske Premierminister vil ikke gaa ind paa nogen Løsning, som bringer belgiske Baner i franske Kompagniers Hænder, medens de franske Ministre forkaste enhver anden Løsning. Det hedder i en Skrivelse fra Paris til L'Etoile belge: „Den keiserlige Regjering er i høi Grad opbragt paa Kabinettet i Brüssel, og Sagen staar nu igjen paa det Punkt, paa hvilken den befandt sig, da de identiske Erklæringer indrykkedes i de to Landes officielle Organer. Hvorledes kunde det ogsaa være anderledes? Den franske Regjering og Frère-Orban have et modsat Maal for Øie. Den franske Regjering ønsker, at Overenskomsten med Østbaneselskabet uden videre stadfæstes, medens Frère-Orbans Forslag netop først og fremmest udelukke Overeenskomstens Stadfæstelse". Et Forlig imellem de to Regjeringer maa under saadanne Omstændigheder betragtes som en Umulighed, hvad de officiøse Blade i Berlin, der i denne Strid have taget bestemt Parti for Belgien, ogsaa fra Begyndelsen af med Sikkerhed havde bebudet. Med Hensyn til Følgerne af denne Strid erklærer Korrespondenten til L'Ind. belge, at der ikke vil indtræde noget diplomatisk Brud imellem de to Regjeringer, og at der endnu mindre kan være Tale om en Forstyrrelse af Freden; men der vil indtræde en pinlig Stilling, hvoraf der kan udvikle sig yderligere Misligheder.

Ogsaa de nye Arbeideruroligheder i Belgien have medført Blodsudgydelse. Det er denne Gang Arbeiderne i Kulgruberne ved Mons, der have nedlagt Arbeidet og ledsaget denne Handling med forskjellige Udskeielser; men ogsaa i Omegnen af Charleroi, hvor det forrige Aar kom til den alvorligste Strid, viser der sig en betænkelig Bevægelse blandt Arbeiderne.

Efterretningen om, at Frankrig, Østerrig og Italien vare blevne enige om en fælles Besættelse af Rom, bliver bestemt modsagt; dog skal der have ligget noget til Grund for Rygtet. Der paastaaes nemlig, at den franske Regjering har bevæget Østerrig til at støtte dens Bestræbelser i Rom for at faa Paven til at gaa ind paa en Ordning, hvorved Kirkestaten og Italien idetmindste faktisk komme til at staa i et regelmæssigt Forhold til hinanden. Frankrigs Forslag skulle nøie slutte sig til Menabreas for ikke længe siden meddelte Udkast, dog med Undtagelse af det Punkt, der angik en Toldforening imellem det pavelige Gebet og Italien.

Efterat det paa Grund af den tiltagende Uenighed i det liberale Parti er blevet umuligt at enes om Valget af en Konge i Spanien, søger man efter en Ordning, der kunde yde, om ikke alle, saa dog nogle af Fordelene ved en endelig Regjering. Et Direktorium eller Regentskabsraad, hvorom der har været Tale, synes ikke at svare til Hensigten, det nærmer sig formeget til den republikanske, forlidt til den monarkiske Form. I de sidste Dage har man drøftet Spørgsmaalet om at lægge den høieste Magt i Hænderne paa en Generalløitnant for Kongeriget. Fremskridts-Partiet, der har undfanget dette Projekt, tænker naturligvis paa Espartero, hvem den omtalte Værdighed skulde overdrages for ti Aar. Men uheldigvis møder Planen Modstand hos Regjeringen, der ikke tiltror den gamle Hertug Kraft til at styre Landet under de nuværende vanskelige Forhold. Nogle foreslaa at vælge Prim, dog kun for 3 Aar. I en anden Skrivelse ansees Prims Valg allerede afgjort. — I en Korrespondance til „Hamb. Nachr." siges der, at Republiken vil blive erklæret inden Maanedens Udgang. — Fra Kuba lyde Efterretningerne meget ugunstige. Oprørerne have faaet betydelig Forstærkning fra sine Tilhængere i de Forenede Stater. Formanden for Kubas provisoriske Regjering har tilstillet Præsident Grant en Note, hvori han opfordrer de Forenede Stater til at erkjende Oprørerne for krigsførende Magt.

Sverige. Som bekjendt har Sverige nylig blandt sine Mynter ogsaa faaet en Guldmynt, den saakaldte Karoline; nu holder man paa at drøfte Planer til fuldstændig Forandring af Myntsystemet, idet man vil have dette grundet paa Guld istedetfor paa Sølv. Aftonbladet tror, at disse Planer kan have Haab om at lykkes.

— Rigsdagens Statsutskott har indstillet til Bifald et Forslag om en Bevilgning af 1500 Spd. for Videnskabsmænd, som til Sommeren skulde medfølge et af Orlogsskibene paa et Togt i Atlanterhavet, for at anstille naturvidenskabelige Undersøgelser.

— Et **Folkemøde** har været afholdt i Pataholm. Man drøftede „med Ro og Interesse" en Mængde forskjellige Spørgsmaal; saaledes om Skatterne, om Arbeidsforeninger m. m. Blandt Andet udtalte man sig ogsaa for, at enhver Mand, som har medborgerlig Tillid og betale Skat til Kommunen burde have lige Stemmeret i dens Anliggender. „Der mærkedes", heder det, „tydeligen et almindeligt Misnøie med den nuværende Stemmeretsskala. Den fortrykte Stilling i Landet, mente man, ikke udelukkende kunde udledes af et Par mindre gode Aar, og heller ikke fra den herskende Overdaadighed; men hovedsagelig fæstede man sig ved, at den større Del af Landets egentlig frembringende Medlemmer, Mængden af Folket, hvis Flid og Arbeide var saavel Regjeringens som Embedsmændenes, Hærens og Flaadens, kort sagt hele Statsbygningens eneste og umistelige Grundbetingelse, burde være berettiget til at forsægte sine egne og Landets fælles Interesser; man mente, at Arbeiderens Vel gjør Alle vel, hvilken Kjendsgjerning uryggelig bevistes ved Forholdet i frie Lande: Danmark, Schweitz og de nordamerikanske Fristater.

Lovforslaget om borgerligt Ægteskab blev i Odelsthinget idag udsat. Schweigaard fremkom med et fra Komiteindstillingen afvigende Forslag.

Storthinget sammentræder Mandag den 26de til Foretagelse af:

1. Veikomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposition om Henstand med Betalingen af Eidsskog Kommunes Bidrag til Kongsvinger Jernbane.
2. Veikomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposition om Bevilgning af Anlæg til Hovedvei fra Nyberg Sund til Rigsgrændsen ved nye Lærdal i Trysild.
3. Gage- og Pensionskomiteens Indstilling ang. Gage for et nyt Bureauchef-Embede under Finants- og Told-Departementet.
4. Veikomiteens Indstilling ang. det kgl. Forslag om Oprettelsen af Pensions- og Understøttelsesindretninger ved Jernbanerne.
5. Militærkomiteens Indstilling ang. Bevilgninger til Armeen for den fra 1ste April 1869 indtrædende Budgettermin.
6. Referat.

Indredepartementet har, ifølge Rigstidende, bestemt, at der forsøgsvis skal aabnes ubemidlede norske Søfolk, der fare i Udlandet, Adgang til gjennem endel af de forenede Rigers Konsulater at hjemsende opsparede Pengebeløb af mindst 2½ Spd.s Størrelse.

Departementets Opmærksomhed er nemlig bleven henledet paa Ønskeligheden af, at der, i Lighed med, hvad der finder Sted i flere andre Lande, aabnes ubemidlede norske Søfolk, der fare i Udlandet, Adgang til paa en sikker og hensigtsmæssig Maade at hjemsende opsparede Pengebeløb for enten at udbetales til deres hjemmeværende Slægtninge eller for at komme dem selv tilgode, naar de senere vende tilbage her til Landet. Paa Grund af de Vanskeligheder, hvormed det som oftest er forbundet for Sømændene at faa deslige mindre Pengebeløb anbragte i Udlandet eller hjemsendte her til Landet, finder Departementet en saadan Foranstaltning ønskelig. Efterat have konfereret om Sagen med flere af de forenede Rigers Konsuler, har det derfor besluttet sig til at gjøre et Forsøg i den antydede Retning ved at give norske Søfolk Anledning til gjennem de nedenfor nævnte Konsulater at indsende de Beløb, som de maatte ønske anvendte paa antydede Maade, til Indredepartementet, som derefter, alt eftersom Vedkommende maatte begjære det, vil besørge Beløbet enten indsat i en herværende Bank eller udbetalt til opgiven Person. Departementet har foreløbig indskrænket sig til at aabne Adgang til saadan Indbetaling ved følgende af de forenede Rigers Konsulater: Alexandria, Algier, Amsterdam, Antwerpen, Archangel, Barcelona, Bordeaux, Buenos Aires, Konstantinopel, Gibraltar, Hamburg, Havre, Helsingfors, Hongkong, Kjøbenhavn, Lissabon, London, New-York, Petersburg, Kvebek, Rio-Janeiro.

Konsulerne ere paalagte at gjøre Sagen bekjendt og nærmere foreskreven, hvorledes de have at gaa frem; men vi finde ikke Forsendelsesreglerne af saadan Interesse, at vi tro det nødvendigt at indtage dem, da de i ethvert Tilfælde vil erfares hos vedkommende Konsul.

Bestyrelsen for Studentermødet bestaar, efterat den valgte Komite har tilkaldt enkelte ældre Akademici, nu af: Professor H. Christie, Skolebestyrer Fr. Gjertsen, Kand. theol. Frits Hansen, Kand. jur. W. Faye-Hansen, Stud. jur. Ebbe Hertzberg, Kammerherre Harald Holst, Høiesteretsassessor O. Løvenskiold, Advokat Niels A. Nicolaysen, Professor R. Tønder Nissen, Bureauchef Ferd. Roll, Advokat C. H. Schweigaard og Professor J. Voss. — Med Gaarsdagens Morgenblad omsendte den en Opfordring til Understøttelse af Sagen til Kristiania Borgere. En Del yngre Studenter har paataget sig ved direkte Henvendelse omkring i Husene at virke for Sagen.

To store Emigrantskibe forlod igaar, Bededag, Kristiania Havn for at bringe et Antal af henimod 800 Landsmænd til den nye Verden. Det første af Skibene forlod Havnen Kl. 5, det andet Kl. 7 Efterm., og begge havde samlet en talrig Masse Mennesker paa Bryggerne, hvorfra man under livlige Hurraer, som besvaredes fra Skibene, sagde de Bortdragende Farvel.

Af Uddrag af Regnskabet for Farsunds Sparebank for 1866 sees, at det Beløb, hvorfor dens Kasserer G. E. Gundersen staar til Ansvar til den, er 2799 Spd.

Bjørnejagt. Til „Vestmar" skrives fra Sandøkedal. For en 8 Dages Tid siden gjordes i Gaarden Overbø's Skov en heldig Fangst, idet 4 Bjørne aflivedes; det var en stor Hunbjørn med sine Trillinger. Bjørnene opdagedes af Tjorbjørn Gundersen Kveim fra Gjerrestad en Morgen, han gik paa Fugleskytteri med sin Rifle, blot medhavende 3 Kugler, som strax sendtes i Livet paa Bamsemor; betydelig saaret tog den Flugten, hvorefter Skytteren aflagde et kort Besøg i Bjørnens Dagligstue, hvor han fandt 3 Smaabjørne, noget større end en stor Kat; han lod disse ligge og gik afsted for at hente Hjelp. Ved Tilbagekomsten dræbtes Ungerne, men Moderen var ikke at se; et halvt Snes Mand søgte, fandt og forfulgte den i et Par Dage, og sendte den ligesaamange Kugler, førend den maatte bukke under for Overmagten. Den skulde være meget fed, hvilket er mærkeligt nok, da den havde saa mange Smaa at forsørge og tillige, efter Sagnet, om Vinteren blot ernærer sig ved at „suge paa Labben". Det maa være en velsignet „Lab"; jeg skulde ønske, enhver Fattigmand havde en saadan i den trange Vintertid. Huden solgtes for 13 Spd., og der solgtes Kjød af den for 10 Spd. Flere Bjørne skal være seede i den senere Tid deroppe.

Forhør har nu været optaget i Anledning af den før omtalte Piges Død paa Tjømø. Det oplyst, at hun Skjærtorsdags Aften Kl. 11 forlod sin Husbondes Bolig under Foregivende af at ville træffe sin Kjæreste, en Lods, nede paa Jordet. Om Natten havde en af Husets Døtre drømt, at Pigen var død, hvorfor hun ifølge med sin Søster i Uroen over, at Pigen ikke var kommen hjem, Langfredags Morgen gik ud for at søge efter hende. Da de kom til en Dam og saa, at Isdækket var brudt og fandt betydelige Blodansamlinger, skjønte de strax Sammenhængen. Liget fandtes i forslaaet Tilstand paa Bunden af Dammen, og enkelte Klædningsstykker henslængte rundtomkring.

Det er Gjertsens, Afdødes Husbondes, Mening, at afdøde er faldt og har stødt sig, at hun har villet vaske Blodet af sig, er besvimet og faldt ud i Vandet.

Gjertsens 2 Døtre have i Anledning denne Faderens Mening ytret, at Isen, der bedækkede Dammen, formentlig ikke vilde have været saa stærkt opbrudt som den var, om Afdøde var faldt i Vandet paa den af ham antagne Maade.

Distriktslæge Leegaard er, efterat have obduceret Liget, kommet til følgende Resultat:

1. De i Obduktionsforretningen nærmere beskrevne i og for sig ikke farlige Læsioner ere bibragte Pigen i levende Live: Saar saavelsom Kontusioner kunne tænkes — saavel at være Følgen af Fald, for de Førstes Vedkommende mod en spids Gjenstand f. Ex. Spiger eller Sten, som at være hende bibragt af en Anden.
2. Hun maa antages at være død ved Drukning.

Foranstaaende er i det Hovedsagelige, hvad der under Forhøret er oplyst. Forhøret er endnu ikke oversendt Amtet, men vil en af de første Dage blive expederet, saafremt ingen nye Oplysninger imidlertid skulde indløbe.

For Tiden er Mistanken ikke rettet mod nogen bestemt Person.

Om „Pacifics" Paaseiling skrives fra Nøterø den 20de ds.: Lørdag den 17de ds. Kl. 7 Morgen grundstøtte i Taage det engelske Dampskib „Pacific", kommende fra Stettin og bestemt til Kristiania, paa en Boe lige under Sydspidsen af Fuglehuk, hvor det blev staaende til den paafølgende Dags Morgen omtrent ved samme Tid. Dampskibet „Oder", der passerede Stedet strax efter Paaseilingen, kom selv paa Grund ved at skulle hjælpe „Pacifik". Senere gjorde „Oder" flere Forsøg paa at trække „Pacific" af, men maatte forlade det med uforrettet Sag. Kapteinen paa „Pacific" synes at have været omtrentlig ude af Stand til at varetage sin Gjerning, hvilket hans senere Afskedigelse bekræfter. Lodsen skal saaledes have gjort opmærksom paa, at Fare var forhaanden og beordret at „bakke", men uden at det blev efterkommet fra Kapteinens Side. Den engelske Vicekonsul for Distriktet, Rode, der tilligemed sin Søn fulgte med „Oder" som Passager paa en Forretningsreise til England, gik strax ombord i „Pacific" for at assistere Kapteinen; men maatte saaledes opgive sin Reise; og skyldes det ikke mindst hans opofrende Nidkjærhed, saavel hvad af Lasten blev reddet i Baade som Skibets Redning. — Det fra Kristiania udkomne Dampskib „Basken" kunde ikke udrette noget. — Af hvad der af Lasten (Mais, Bønner og en Del Tin i Foustager) blev styrtet overbord, er nu Størsteparten optaget. Ombord berettedes, at Fartøiet ogsaa havde været paa Grund i Nærheden af Kjøbenhavn, og staaet fast der i 9 Timer, i hvilken Tid en større Del af Lasten var bleven styrtet overbord.

Glommen er nu, ifølge „Hedem. Amtstd.", fri for Is, og den har i de to sidste Dage begyndt at stige temmelig rask; nogen større Vaarflom har man dog visnok ingen Grund til at befrygte iaar, da Snemængden hele Daldraget opigjennem har været ubetydelig. Adskilligt af det Tømmer, som var væltet af ved Jernbanestationen her og som er naaet af Elven, begynder allerede at gaa.

Theatret og Troldmanden Seemann ere komne i Haaret paa hinanden skriver „Bergens Adr.", og enhver af Parterne angriber med de Vaaben, som hans særegne Kunst giver ham Anledning til at bruge. Denne Krigsførsel er saavidt vides ny hos os. Forleden Aften havde man paa Theatret røbet en af Troldmandens Hemmeligheder og formodentlig ogsaa paa anden Maade drevet Løier med ham; til Gjengjeld derfor gjorde han iforgaarsaften et lidet Kunststykke, der endte med, at en Theater-Direktør forvandledes til et stort Fiskehoved, af hvilken Art Fisk behøves neppe at siges. Om det er Parternes Forhold til Publikums Søgning, eller noget Andet, der er Krigsaarsagen, eller om der overhovedet er nogen Krigsaarsag, vides ikke, men i ethvert Fald have de begge trukket Publikum og enhver af dem har altsaa havt Krigslykken med sig.

Lofotfisket kan antagelig ansees endt for iaar, uagtet der ved de vestligste Vær fra Sund og vestover endnu falder noget Fiske. I Telegram af 16de ds. fra Svolvær meddeler Opsynet følgende Opgave over Udbyttet:

„Ved Sund og vestenfor fiskedes igaar ret godt, Pris 20 Ort. Det opfiskede Kvantum kan antagelig anslaaes til 17¼ Million, hvoraf 10 Millioner saltet, 6½ Million hjældhængt. Resten forbrugt i Distrikterne. Gjennemsnitspris 21 Ort pr. Hundrede. Omtrent 4½ Hundrede give gjennemsnitlig 1 Tønde Lever. Rognpartiet antagelig 17,000 Tønder".

Vi hidsætte til Sammenligning de af Opsynet i de nærmest foregaaende Aar opgivne Kvanta:

	Salt. Fisk. Mill.	Hjeldh. Fisk. Mill.	Tran ell. Lever. Tdr.	Rogn. Tdr.
1868	10½	6	34,000 Lever,	24,000.
1867	9	6	37,000 —	12,000.
1866	10	7	26,000 Tran,	18,000.
1865	9	6	20,000 —	16,000.
1864	8	6	25,000 —	12,000.

Udbyttet af dette Aars Lofotfiske maa saaledes ansees for et ganske godt Middelsaar.

Korporal Tullberg, den bekjendte svenske Bondeagitator, vedbliver at være Gjendstand for de skaanske Bønders udelte Beundring. Saaledes begav det sig forleden, da Jernveistoget skulde afgaa fra Hessleholm, at der udspredte sig et Rygte om, at den store Mand befandt sig mellem de Reisende, og Raabene efter at se ham bleve snart saa almindelige, at han blev nødt til at vise sig for Mængden. Det svenske Blad, hvoraf vi have taget denne Meddelelse, tilføier, at Tullberg havde begivet sig til Hessleholm for at melde sig ind i Demokratiska sällskabet, men at dette anmodede ham om snarest mulig at ville forsvinde igjen, hvilken Anmodning han ogsaa efterkom uden nogensomhelst Indsigelse.

Biskop Monrad er den 14de ankommen til London med sin Kone og sine Døttre. Hans Sønner ere blevne i Ny-Seeland.

Professor Rasmus Nielsen i Kjøbenhavn, der i længere Tid har været syg, er nu saa vidt helbredet, at han agter at fortsætte sine i Februar indledede Forelæsninger over Eventyr, Sagn og Historie.

Kong Karls Kjærrebøsse findes nøiagtig aftegnet og beskrevet i en udførlig og god Artikel i et dansk Tidsskrift: „Theori og Praxis". Forfatteren, Kaptein Burmeister, har havt Adgang til at gjøre sig bekjendt med Udfaldet af Prøveskydningerne med dette nye og sindrige Vaaben, og har saaledes kunnet omhandle det nøiagtigere, end nogensinde tidligere skeet.

Keiser Napoleons Beslutning om at forøge den Understøttelse, som Staten giver Veteranerne fra Republikens og det første Keiserdømmes Tid, vil ifølge Corr. de Berlin fremkalde en Demonstration fra preussisk Side, idet de nationalliberale Deputerede skulle have isinde at foreslaa den nordtydske Rigsdag en lignende Forholdsregel til Bedste for Veteranerne fra 1813.

Den gamle Garde. Keiser Napoleon har i disse Dage efterhaanden holdt Revue i Tuileriernes Gaard og paa Karrouselpladsen over de Tropper, som udgjøre Paris's Garnison. Den sidste af disse Revuer, som afholdtes den 17de, fik et eiendommeligt Præg derved, at et stort Antal af de Veteraner, som bo i Paris, havde indfundet sig for at lægge sin Taknemlighed imod Keiseren for Dagen. Synet af disse gamle Soldater og Officerer, som havde givet Møde i sine gammeldagse Uniformer, vakte en umaadelig Begeistring hos Tropperne.

Rollebesætningen i „Børsprojektmageren", Komedie i 3 Akter af Balzac, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Mandag den 26de April, er: Mercadet, Hr. Wolf; Fru Mercadet, Fru Giebelhausen; Julie, deres Datter, Frk. Solberg; Verdelin, Mericourt, Mercadets Venner, DHrr. H. Brun og Bucher; de la Brive, Hr. Abelsted; Minard, Kommis hos Mercadet, Hr. Selmer; Goulard, Pierquin, Violette, Mercadets Kreditorer, DHrr. Brun, Nielsen og Juell; Justin, Mercadets Tjener, Hr. Kavlie; Therese, Stuepige, Fru Dovle; Virginie, Kokkepige, Fru Ursin.

Fra Amerika.

I Byen Red Wing, Minnesota er i Vinter stiftet en „norsk Mandssangforening". Den tæller for Øieblikket 25 aktive Medlemmer, der i nogle Eftermiddagstimer under Ledelse af en ung Landsmand, Martinusen, indøver norske Sange og Kvad. „Vi tror", heder det i en Skrivelse til „Fædrl. og Emigr." af 12te Marts, „at eftersom Interessen og Sandsen for de norske Kvad og Toner vækkes og befæstes inden Foreningen, vil dens Medlemmer ogsaa efterhaanden finde sig rigeligt erstattede for de smaa Opofrelser, som naturligvis maa gjøres, i den Glæde og Hygge, som ædel Sang og Musik bringer med sig. Hvor meget godt vi end kan have fundet i dette vort ny adopterede Fædreneland, bør vi se til at bevare det Gode, vi fik med som Arv fra gamle Norge, og efter vor Formening har vi i den store Mængde norske Sange en Del, der ei bør kastes overbord eller fortrænges af det Fremmede". Sammesteds, hvor man ifjor fik sin nye Kirke indviet og Præst ordineret, glæder man sig nu over at se dette ny og vakre Gudshus stadigt fyldt under Gudstjenesten med Tilhørere. Fra dette Aars Begyndelse har Menighedens Præst og Tilsynsmænd sat i Gang en Søndagsskole, der nu har over 50 Elever i en Alder fra 7 til 14 Aar. De konfirmerede Elever undervises af 2 Lærere i engelsk Læsning. Den ukonfirmerede Ungdom undervises i Kristendomskundskab dels ved Læsning i det Ny Testamente, dels ved Katekisation og Bibelfortællinger. Hermed mener man naturligvis ikke at kunne erstatte en fuldkommen Kristendomsundervisning, man har bare næret det beskedne Haab at gjøre Fristelsen mindre for Forældre, der vil gjælde for lutherske Kristne, at sende sine Børn til sekteriske Søndagsskoler.

— I Rockprærie hersker Uenighed i Menigheden. Majoriteten vil have Pastor Magelsen afskediget og nyt Kaldsbrev sendt til Norge. Minoriteten ønsker at beholde Magelsen. Pastorerne Clausen og Smith var nylig som Raadgivende kaldte til et Menighedsmøde. Pastor Smith mente, det maatte først afgjøres, hvorvidt Pastor Magelsen var fratraadt Embedet, hvilket Majoriteten med Pastor Clausen mente var faktisk, da man ikke ønskede ham til Præst, og anmodede Clausen om at forrette i hans Sted, indtil ny Præst kom. Enden paa det blev, at man skulde sende Beretning til Annexmenighederne om det passerede. Det er beklageligt, hvilket uhyggeligt Forhold der er i de fleste Menigheder mellem Sjælesørgeren og hans Sognebørn. Formodentlig Feil paa begge Sider.

— La Crosse og Omegn. Menneskekjærlighed. For 2 Aar siden kom der en Mand ved Navn Ole Olsen Skeje fra Froen i Gudbrandsdalen med Kone Anne Jakobsdatter. De gik til Coonprærie, hvor Manden havde en Søster. Under Høstarbeidet ifjor blev Manden syg og døde, efterladende sig Konen frugtsommelig. I Barselsengen fik Konen en Skade, som nødte hende til at søge ind til La Crosse. Blottet for alle Hjælpemidler til Underholdning og Kur, blev hun optaget af Skomager Eriksen og Hustru med en Menneskekjærlighed, der hører til Sjeldenhederne i vore Dage. De optog hende i sit Hus, ydede hende den kjærligste Pleie og tilkaldte den amerikanske Læge Mc. Arthur, som det lykkedes ved en meget vanskelig Operation at frelse Konens Liv. Mc. Arthur har foretaget denne Operation og tilset Konen under hendes Sygdom af ren Menneskekjærlighed og af Interesse for Videnskaben, da Tilfældet var af de meget sjeldne. Konen er fremdeles hos Eriksen, hvor hun vil forblive til hun er fuldkommen restitueret.

— Dødsfald. Boghandler Monsen i Madison, der har mange Bekjendte her i Byen, er afgaaet ved Døden.

— Hvededyrkningen. Der læses nu oftere alvorlige Advarsler til Farmerne i Vesten ikke at overdrive Hvededyrkningen, saaledes at det ikke skal gaa dem som hjemme i Norge med Havredyrkningen, den de drev paa, indtil Jorden ikke kunde yde mere. De østlige Stater i Amerika lider endnu af dette Feilgreb i Jordbruget, og det vil gaa samme Vei i de vestlige Stater, hvis de ikke itide tager Fornuften fangen og lægger sig efter Kvægavlen, saa de kan faa Gjødsel, og have noget at gribe til, naar Hvedehøsten slaar feil. Som en Følge af den overdrevne Hvededyrkning, sidder nu Farmerne inde med store Forraad, hvortil ikke findes Kjøbere uden til uforholdsvis lave Priser. I heldigste Fald bydes nu bare 1 Dollars pr. Buschel, istedetfor det to- og tredobbelte før. De er saaledes i den største Forlegenhed for Penge. Holdet af Hornkvæg, Faar og Svin er betydeligt aftaget i de forenede Stater, saa den Farmer, der er saa klog nu at lægge sig efter Kvægavl vil om nogle Aar gjøre det godt.

— Senator Carpenter fra Wiskonsin, som omtaltes i en foregaaende Artikkel, har gjort stor Opsigt ved sin første Tale. Alle Blade ere enige om, at han er en af de første Talere i Senatet.

— New-York Times. Der skal være budt en Million Dollars for dette Blad.

— Ildebrand. Nylig hændte den Ulykke, at Ole Nilsens Stald blev et Rov for Luerne. to 7 Aar gl. Hopper begge med Føl, 3 Kjør, 1 Kvie, 3 Oxer, 7 Faar, samt Gaardsredskaberne, alt til et Beløb af mindst 1000 Dollars gik med. Ole Nilsen er fra Lands Præstegjeld. Han kom til Amerika for 6 Aar siden i ganske smaa Kaar, men han har ved en mageløs Flid og Stræbsomhed og Sparsommelighed erhvervet sig disse Eiendele. Ved sin redelige og bramfri Vandel har han vundet sine Naboers Yndest. Hans Familie, der bestaar af Kone og Børn, sidder nu ganske blottede igjen paa en ganske liden Farm.

— En Kvinde som Skibsfører. Den 23de Oktober forlod Skib Chieftain, Kaptein Maguire, Kalkutta for at gaa til Filadelfia, hvor det hørte hjemme. Paa Veien blev Kapteinen syg. Ingen af Styrmændene turde paatage sig Kommandoen. Da sagde Kapteinen til sin Kone: „Du har nu i 20 Aar været med mig paa mine Reiser og delt Sorg og Glæde med mig; jeg er syg, der er ingen til at føre Skibet tilbage, saa Du maa være forberede paa det Værste". „Tillader Du, at jeg tager Kommandoen skal jeg gjøre det", svarede hun. Glad gav Manden sit Samtykke, og sagde Folkene, at de skulde lystre hende som ham selv. Det var med ikke ringe Forbauselse Folkene saa hende gaa op og ned paa Dækket Dag og Nat og uddele Ordrer. Hun kjendte hvert Seil, hvert Toug; hun kjendte alle Kommandoord og gjorde selv alle Observationer. Mandskabet adlød hende ligesaa villigt som Manden. Den 10de Januar kom Skibet til St. Helene, hvor det forblev til Manden blev frisk. Alligevel var Mrs. Maguire ingenlunde nogen kraftig og modig Personlighed, men hun besad Karakterfasthed og Aandsnærværelse i høi Grad. En lignende Historie fortælles om en Mrs. Patten, der ved sin Mands Død tog Kommandoen over Skibet og førte det gjennem rasende Storme fra San Francisco til Valparaiso.

Storthinget.

Torsdag den 22de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. (Forts.)

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 angaaende Repræsentanten Jaabæks Forslag til Lov om Ansvar efter Forløfte.

Indstillingen, gaaende ud paa, at Forslaget ikke bifaldes, vedtoges efter nogle Bemærkninger af Forslagsstilleren enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling fra Veikomiteen angaaende det kgl. Forslag til Lov om Isvækning m. V.

Det foreliggende Lovforslag, der er foranlediget ved Ulemper af Isvækning i Frierfjorden, tilsigter at bringe Isvækning og i det Hele Anbringelse af Aabninger eller Huller i Isen under det Offentliges Kontrol.

Komiteen havde Indstillet:

Lov
om Isvækning med Videre.

§ 1. Naar og saalænge Is kan befares af Gaaende, skal Enhver, der i samme anbringer nogen Aabning, tydelig afmærke den og vedligeholde de Mærker, som for at forebygge Fare ere nødvendige.

§ 2. Hvor Raak overskjærer Vintervei, paaligger det Raakeieren at anbringe og vedligeholde Bro eller Overgang. Ligeledes har Raakeieren at iagttage, at Isvækning foregaar saaledes, at den ikke medfører Hindring for Færdselen ved noget Færgested. Hvor ikke særegne Forskrifter overensstemmende med § 3 ere afgivne, har vedkommende Veibestyrelse i fornødent Fald at afgive Bestemmelse om, paa hvilke Steder Overgangen over Raak skulle anbringes, hvorledes disse skulle være indrettede, samt hvilke Mærker skulle anbringes. Undlader den, som har opskaaret Raak eller anden Aabning, at efterkomme saadant Paalæg, kan Veibestyrelsen lade det Fornødne udføre paa hans Bekostning.

§ 3. Det overlades til Formænd og Repræsentanter i Kjøbstæderne og Ladestederne at afgive nærmere Bestemmelser angaaende Isvækning i Stedernes Havne og i Udløbene fra disse, saasom paa hvilke Betingelser Raak skal søges opskaaret, — hvorledes Afgiften for samme skal opkræves, — hvorvidt Forbud skal udfærdiges mod Anbringelse af mere end en Raak, — hvorvidt der skal gives særskilte Regler for Dampskibe, og hvorvidt der paa visse Steder for Færdselens Skyld bør anvendes særegne Forsigtighedsregler.

Forsaavidt saadanne Beslutninger indeholde Forskrifter, hvis Overtrædelse er Gjenstand for Straf, ere de ikke gyldige, medmindre de af Kongen approberes.

Formænd og Repræsentanter kunne overdrage Havnekommissionen at afgjøre de i denne Paragraf omhandlede Sager, naar de enten ikke taale Opsættelse, eller forsaavidt de ikke hensigtsmæssig kunne undergives almindelig Bestemmelse. Havnekommissionen ere forpligtet til at udføre, hvad der af Kommunebestyrelsen med Hjemmel af nærværende Paragraf foreskrives.

§ 4. Kongen bestemmer, hvilken Strækning, i Forhold til nærværende Lov, for hvert enkelt Sted bliver at regne for Udløb fra dets Havn.

§ 5. Overtrædelse af denne Lovs §§ 1 og 2, eller af de Bestemmelser, som overensstemmende med § 3 med kgl. Approbation blive givne, straffes med Bøder, der i Kjøbstæderne og Ladestæderne tilfalde Havnekassen og paa Landet Fattigkassen. Sagen behandles politiretsvis.

§ 6. Plakat af 1ste Februar 1809 angaaende Huller og Vaager i Isen ophæves.

Indstillingen bifaldtes med følgende Forandringer: § 1 blev bestemt skulde standse efter Ordene „afmærke den"; i § 2 blev efter Forslag af Lambrechts Ordet „utilbørlig" indskudt foran Ordet „Hindring"; § 3 vedtoges mod 7 St., der stemte for et af Lambrechts fremsat Forslag, som i det Væsentlige var en Redaktionsforandring af den foreliggende Indstilling; §§ 4, 5, 6 samt Sagens Oversendelse til Lagthinget vedtoges enstemmig.

Mødet hævet Kl. 12½.

Lørdag den 24de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Den Sag, som forelaa, var: Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende det af Repræsentanten Irgens med Flere fremsatte Forslag om valgfrit borgerligt Ægteskab.

Af Indstillingen hidsættes: Som bekjendt indrømmer vort Lands Lovgivning Tilladelse til Ægteskab mellem Fraskilte udenfor de i N. L. 3, 18—15 og 16 opstillede Skilsmissegrunde

med Længsel, men saa erindrede han, at hvis Svaret ikke blev hurtigere befordret, end det Brev, han havde faat, saa vilde Klausmelker neppe faa det, da han jo allerede for en Maaned siden havde besluttet sig til at forlade den Tjeneste, han dengang havde. Desuden skulde han først have noget at skrive om. Man maatte forsigtigt iagttage og om muligt indlægge et godt Ord for den Forstødte, som nu lovede at forbedre sig. Franz var ikke af Klausmelkers Mening, at det var nok, naar han igjen befandt sig under det faderlige Tag; saadant vigtigt Skridt maatte ikke gjøres overilet.

Franz ønskede Klausmelkers Hjemkomst og hans Udsoning med Barthle, for han vidste vel, hvor lykkelig det vilde gjøre den gode Marianne. At han ogsaa vilde finde en Ven i Klausmelker, det ventede han just ikke. Dog, hvor meget uventet skede ikke? Han og Klausmelker stod kanske hinanden nærmere nu, da Klausmelker havde prøvet ondt i Verden, han hjemme godt. Begge var kommet til den Indsigt, at man nok kunde komme tilrette med Bregenzerwalderne, naar man rigtig gjorde sig Umag for at finde sig i deres Egenheder, hvori der dog stak meget godt. I ethvert Tilfælde var det at vente, at Klausmelker og hans Fader vilde komme bedre ud af det med hinanden end tidligere, da den uerfarne, men virkelystne Yngling endnu var fuld af Indbildninger og mente, at Faderen alene stod hans Lykke i Vejen. Dengang havde han troet, at naar han bare var fri og paa et fremmed Sted, vilde der intet mere fattes ham. Nu havde han forsøgt sine Kræfter og fundet, at de ikke forslog; han kom derfor vist bedre, mere erfaren og ydmyg tilbage end han var draget ud. Saa lagde Franz ud de Steder i Klausmelkers Brev, som Faderen havde antaget for Bevis paa elendig Svaghed.

Smilende mindedes Franz en af Ysterens Fortællinger:

oplyste Folk som Du og din Fader, var kanske saadanne ydre Ting slet ikke nødvendig; men derfor kalder man eder Naringer, fordi I ikke er som Mængden, der naar den ser et Kors maa tænke paa Kirken, og paa et Værtshus, naar den ser et Glas. Jeg vil endnu fortælle Dig om en gammel Skik, som bedst vil forklare Dig, hvorledes jeg egentlig har tænkt det. Du ved selv for et farligt Arbejde Hødragningen er*), især naar Brændevin og Overmod bringer de unge Mennesker til at glemme al Forsigtighed. Som en Pil farer de ofte med den svære Byrde over dødtruende Klipper og Afgrunde. Den mindste Uagtsomhed vilde være deres Undergang og det er ikke at undres over, om de, som hjemme er, føler sig ængstelige for Mænd, Sønner, Brødre og Kjærester. Af min Bedstefader har jeg hørt fortælle en urgammel underlig Skik, som denne Hødragning har givet Anledning til. Forældre, Søstre eller Kjærester giver nemlig Hødragerne med paa Toget Æbler, Kager og deslige. Disse Sager bliver da ved Bestigningen af Fjeldet lagt ned i Sneen paa de farligste Steder ved Siden af Færdesvejen. Ved Nedfartrn var det nu en Æressag for enhver at tage med, hvad han havde faat af sine kjære, og spise det, naar de kom ned paa Sletten. Herved blev nu enhver tvunget til at fare langsomt og forsigtigt, og derved er mangen Ulykke forhindret. Du vil kanske le over dette som over alt, der ikke har sin Rod i Bøgerne, men i Sindene; men jeg synes det er en meget vakker Skik, udsprunget af Kjærligheden blandt Slægt og Venner, der paa denne Maade ledsager Hødragerne over de højeste Fjelde og advarer dem paa de farligste Steder."

*) I Sweits og Tyrol, overalt mellem Alperne, har man ligesom hos os Fjeldslaatter. Høet kan kun bringes ned paa Kjælker, og det er et halsbrækkende Arbejde. Overs.

En Bonde kranglede saalænge med Vorherre om Vejret, at Han omsider kom til ham og sagde: „Er ikke mit Vejr godt nok til Dig, saa gjør det selv bedre. I et Aar underordner jeg Dig alle Elementer." Bonden regjerede nu til alles Tilfredshed. Gode og onde, klare og mørke Dage vekslede efter Ønske, og dog var det Aar det ufrugtbareste siden Verdens Skabelse; sletintet voksle, ti Taaben havde glemt den for hans faldefærdige Hytte ubehagelige, men dog saa nødvendige Stormvind.

„Saa gaar det de kortsynede Mennesker med deres Ønsker", sagde Franz. „Denne snurrige Fabel havde kunnet lært Klausmelker ligesaa meget som en hel Række Erfaringer; men Mennesket forstaar kun Eksempler, naar det ogsaa har oplevet noget. Man maa selv være med paa Høtoget, naar man skal forstaa de ved det forekommende Skikke. Klausmelkers Brev er vistnok haardt og kantet som en nygjort Erfaring, men naar den første bitre Smerte er forbi, vil han blive rolig. Svag vistnok ogsaa, deri har Fader ret, men under Mariannes Pleje vilde hans Kræfter snart vokse og snart vil han igjen blive frisk."

„Ja, ogsaa Stormvinden er nødvendig, og det er en Lykke, den kommer ubedt", sagde Franz mangengang, naar han erindrede sig det, han den sidste Vinter havde maattet opleve. Dengang havde han bemærket den første mellem Forældrene forekommende Uenighed angaaende ham. Den Opdagelse, at han nu ikke mere kunde være for Moderen, uden at være imod Faderen, havde gjort ham saa bedrøvet, at han syntes ikke længer at kunne holde ud hjemme. Da den Jordbund, i hvilken han hidtil havde havt saa faste Rødder, begyndte at vakle, da maatte han fly. Ham ligesom Klausmelker havde en frygtelig Storm fordrevet fra Hjemmet. Begge var tilsyneladende ulykkelige, men begge havde Ulykken bragt Velsignelse. — Snart, o, snart kunde de nu begge

(Ægteskabsbrud, Desertion af ond Villie, lang Fraværelse og deraf opstaaet Præsumption om den Fraværendes Død, livsvarigt Strafarbeide og visse Arter af Sygdomme) tillige ved kgl. Bevilgning. Imod denne Lovgivning og Retspraxis har til alle Tider, men især i den senere Tid, vægtige Stemmer inden Geistligheden vist sig, idet de have gjort gjældende, at da Ægteskab mellem Statskirkens Medlemmer kun kan stiftes ved kirkelig Vielse, maa den borgerlige Lovgivning bringes i Overensstemmelse med Kirkens Lære om de tilladelige Skilsmissegrunde og Fraskiltes Adgang til nyt Ægteskab. I modsat Fald vil dette blive en Pligt for enhver samvittighedsfuld Præst, som af Ovrigheden paalægges at indvie et ukirkeligt Ægteskab, at nægte Lydighed eller at nedlægge sit Embede i Statskirken. Denne Opfatning fik, som bekendt, for nogle Aar siden et mindeligt Udtryk i et fra den geistlige Forening i Skien udgaaet Andragende til Hans Majestæt Kongen til hvilket ikke færre end 332 Præster og 81 theologiske Kandidater sluttede sig. Paa den anden Side have dygtige Geistlige og Retslærde ikke blot i vort Land, men ogsaa i andre Lande fremsat den Anskuelse, at den mellem Stat og Kirke paa dette Omraade opstaaede Konflikt ikke tilfredsstillende kan løses uden ved Indførelse af det borgerlige Ægteskab, da dette er den eneste Ordning, som kan betrygge Kirkens, Statens og Individets beretigede Fordringer. Fremdeles er ogsaa i den senere Tid med det stigende Antal af Dissentere det Spørgsmaal opstaaet, hvorledes den Geistlige har at forholde sig ligeoverfor de saakaldte „blandede Ægteskaber", eller Ægteskaber mellem et Medlem af Statskirken og en Dissenter, — samt endelig, hvorledes Præsten har at forholde sig ligeoverfor Medlemmer af Statskirken, som af Ovrigheden twinges til at indgaa Ægteskab paa Grund af Konkubinat, og som derfor forlange den kirkelige Vielse.

Den her omtalte Konflikt mellem Stat og Kirke har hos os hidtil været løst, om man ellers her tør bruge dette Ord, derved at Staten har brugt sin Myndighed over Præsterne paa den Maade, at den har givet dem Valget mellem at handle overensstemmende med Landets Love eller at nedlægge deres Embede i Statskirken. Denne Udvei maa imidlertid betragtes baade som forkastelig og i Længden uholdbar.

Da den Maade, hvorpaa den heromhandlede Konflikt hidtil har været løst i vort Land, er erkjendt baade uholdbar og uforsvarlig, opstaar nu det Spørgsmaal, om Staten skal søge at bringe sin Lovgivning om Skilsmisse og Adgang for Fraskilte til nyt Ægteskab i Overensstemmelse med Kirkens Lære eller Præsteskabets Anskuelse.

Denne Udvei vil imidlertid være forbunden med næsten uovervindelige Vanskeligheder, ja i Virkeligheden ingen Løsning medføre, men snarere stramme Knuden end mere. Vistnok er det saa, at Ægteskabet er det Grundlag, hvorpaa Staten er bygget, og at det derfor maa være denne yderst magtpaaliggende at hævde Ægteskabets Værdighed og Ukrænkelighed. Fra et rent theoretisk Standpunkt kan der heller ikke være Noget at indvende imod, at Staten ordner sin Ægteskabslovgivning overensstemmende med Kirkens Lære, og Forsøg herpaa have ogsaa været gjorte baade i den ældre og nyere Tid.

Men naar Staten maa bygge en Ægteskabslovgivning paa, hvad Erfaringen viser bedst, tjener dens Interesser og Behov, medens Kirken er bunden til sine af Skriften udledede Læresætninger, — da tør det vel allerede heraf antages, at en Overensstemmelse mellem Stat og Kirke paa dette Omraade maa blive noget nær en Umulighed. En Løsning af den mellem Kirke og Stat her opstaaede Konflikt er kun da mulig, naar enhver af dem forbliver indenfor sine egne Grændser og med fuld Frihed gjennemfører sine egne Grundsætninger. Denne Løsning opnaaes, som bekjendt, ved Indførelsen af det saakaldte borgerlige Ægteskab o: Stiftelse af Ægteskab med fuld Retsgyldighed ved Erklæring af Parternes samstemmige Villie for en borgerlig Myndighed uden kirkelig Ceremoni. (Forts.)

Blandinger.

Enhjulede Vogne. Den franske Maler og Mekaniker Courbert har ifølge franske Blade løst det Problem at konstruere en enhjulet Vogn. Hjulet har et meget lidet Gjennemsnit og en meget stærk og lang Tveraxel, paa hvis Ender der løbe to Arme ud, der i Form af en Hestesko som en Gaffel omgive Hjulet. Axelens to Endespidser bære en Vægt, der holder Hjulet i Balance. Bag ved Hjulet er der anbragt et Sæde i Sadelform for Kudsken. Hesten løber stramt i Gaffelen og hindrer derved Hjulet fra at gjøre afvigende Svingninger.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar jevnt høit over hele Norge. Svage Vinde fra forskjellige Kanter. Fugtig Luft, mildt Veir. Udsigterne ere til samme Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 25de April (Kl. 7—10¼) gives: **De har en Datter**, Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; til Slutning: **Theblomst**, komisk Operette i 3 Akter med Text af Alfred Duru og Henri Chivot, oversat ved Alfred Larsen; Musiken af Charles Lecocq.

Mandag den 26de April (Kl. 7—10¼) gives (for første Gang): **Børsprojektmageren**, Komedie i 3 Akter af Balzac, oversat af J. H. Olsen; til Slutning: **Fortunios Romance**, Operette i 1 Akt efter Hector Cremieux, Musiken af Offenbach.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

C. E. Borgens

Garveri og Lædérudsalg er tilflyttet Brogaden No. 1, Hjørnet af Storgaden, og anbefales som vel assorteret til Dagens billigste Priser.

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Brandkontingenten

for 1ste Halvaar 1869 modtages hver Formiddag fra Kl. 9—12 paa Skattefogedkontoret No. 12 A i Universitetsgaden.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Tilleie.

For 4 Studenter

eller Kontorister ere 4 smukt beliggende Værelser tilleie. Exped. anviser.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

vende tilbage til Hjemmet og bringe Lykke og Fred med sig til sine kjære.

Ulig er Menneskernes og Træernes Skjæbne, men deres Bestemmelse er den samme: fuldstændigt at udvikle sig og at bære Frugt. Behagelige Erfaringer havde aabnet Franz's Øjne, tunge Klausmelkers.

Ja, Franz var lykkelig, siden han havde lært Ysteren og i ham alle sine Landsmænd at kjende og elske.

Naar han sad ensom paa en Klippe ved Siden af de fredeligt græssende Kjyr, saa højt over Landsbyerne, at selv Lyden af Kirkeklokkerne ikke naadde hans Øre, — da forekom det ham ligesom Hyrden, der stedse tror at høre det Dyrs Bjelde, som han søger. Fra Bjergene, Skogene, Elvene — overalt trodde han at høre det blive ham tilhviskel, tilsublet, hvad han desværre kun i Faderens trange Hus havde søgt i Bøger. Han var altfor langt fjernet fra de andre Alper til at forstaa deres Jæteres glade Sange, men det var ham som alle sang: „Vi er fri, kun kjærligt som en Moder, twinger os Naturen, Guds Bud at lyde!" — Jublende stemte han da i de andres glade Sange, saa det gjenlød fra fra Klippe til Klippe. O, Franz hørte deroppe mellem de stille Bjerge saa meget, at han stedse glemte at tage med sig de Bøger, han til Tidsfordriv havde taget med sig hjemmefra.

Han vilde lære af de Mennesker, han levede sammen med; enhver af dem maatte have fattet nogen af de Sandheder, som Guds Verden prædiker. At det var saa, beviste allerede de herlige Ordsprog og Talemaader, hvormed Ysteren og Melkeren og vel alle Bønder plejede at udpynte sine Fortællinger. Franz samlede disse med saa stor Flid, at Ysteren ikke kunde dølge sin Forundring over det. Det var ham næsten ubegribeligt, hvor et Menneske i Franz's Alder

Franz tilstod: „Han altid havde leet af disse underlige Skikke, som han ikke havde været istand til at forklare sig."

„Det tror jeg gjerne", sagde Ysteren, „havde Du bare engang været med paa et saadant Høtog eller havde Du forestillet Dig alt rigtig, vilde Forklaringen kommet af sig selv, men naar en bestandig har en Bog for Øjnene og tænker over alt med lukkede Øjne som Du, da er det umuligt at begribe noget."

Saadanne Ytringer vilde Franz for kort siden have optaget meget ilde. Men nu forekom ham ofte hans hidtilværende Liv ligesaa unaturligt og bedrøveligt som Ysteren. Han kunde slet ikke begribe, hvorfor Faderen saa ængstelig havde forhindret ham fra at omgaas disse Mennesker. Naar han skulde gjøre noget for dem, maatte han dog først lære at kjende og elske dem. Eller vidste ikke Faderen, hvor meget skjønt og godt hans Franz kunde lære af sine Landsmænd?

Hvor mange sørgelige Erfaringer maatte ikke Faderen have oplevet, at han, som dog var saa god og venlig mod det mindste Dyr, kunde være blevet saa haard og uretfærdig mod de fleste Mennesker! Saaledes havde han t. Ex. sidste Vaar, da Franz spurte ham: „Hvad Slags Menneske Ysteren egentlig var?" svart ganske kort: „Han er ikke bedre end hundrede andre, et ganske almindeligt Menneske." Nu, der var vistnok intet usædvanligt ved Ysteren; men hvad var det for en Mand, som ikke var anderledes end hundrede andre, som Faderen havde sagt. Franz kunde ikke ganske tilgive Faderen, at han altid havde holdt ham indespærret inden fire Vægge.

„Bort med den sørgelige Fortid!" tilraabte han sig mangen Gang. Kun med Fremtiden, som han tænkte at gjøre saa skjøn for sig selv og sine, vilde han nu beskjæftige

sig. Det maatte være en let Sag for ham igjen at forsone Faderen med Folk som Ysteren; han elskede dog igrunden Menneskerne og ønskede dem alt godt.

Da Sepp besøgte ham paa Sæteren, vilde han gjøre en Begyndelse med det.

Men nu erfor han, at det er meget lettere at forsone sig selv med en Modstander end dem, der hidtil havde delt Anskuelser med ham.

Ysteren og Melkeren havde snart vundet ham, idet han han paa mange Maader følte sig dem forpligtet. Snart var hans gode Hjerte blevet deres Lovtaler. Men da nu Franz ogsaa vilde omvende Faderen, havde han mere med Forstanden at gjøre. Havde han kunnet fortælle om al den Kjærlighed og Godhed, disse Folk havde vist ham, saa vilde han kun have overtydet Faderen om sin Taknemmelighed. Hvor meget end Franz havde foresat sig at tale med Faderen om hin Søndag, saa kom han alligevel ikke rigtig paa Glid, ti han fandt en ganske anden Mand end den, for hvem han i Uger havde holdt Foredrag over Omgang med Mennesker. Det syntes ham, at Faderen havde forandret sig endnu mere end han, siden han sidste Gang talte med ham. Han forekom ham haard og hjerteløs, saa det var ham ordentlig en Lettelse, da Sepp forlod ham og Alpen.

De denne Søndag følgende Uger vilde sikkert blevet de kjedsommeligste af alle dem, han oplevede paa Sæteren, hvis ikke Klausmelkers Brev havde givet ham nyt Stof til Eftertanke. Det var ingen let Sag at udlægge alle Steder i dette Brev mildt og godt, og dog mente Franz, han ikke kunde slaa sig tilro, før dette havde lyktes ham. Om end ogsaa Klausmelker aldrig havde været ham synderlig kjær, saa var ham dog Mariannes Broder ingenlunde ligegyldig. Undertiden bestemte han sig til saa snart som muligt at gaa ned i Landsbyen for at skrive et Svar, som vist ventedes

Dagbladet.

No. 94. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 26de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Utlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Valls og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Volso (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Sundsvall, 23de April. Tre Fartøier ere indkomne til Tjøfhulmen. Havnen og Alnøsundet endnu bedækket med Is, og bliver antagelig ei isfrit før Mai. Vi have vakre Dage, men kolde Nætter. Bredenberg.

Stockholm, 23de April. De diplomatiske Poster i Brüssel og Haag skulle herefter forenes. Ministerresidenten i Haag, Baron Wrede, er tilbagekaldt og Legationssekretær Åkermann midlertidigen bestikket til Chargé d'affaires for Belgien og Holland.

Stockholm, 24de April. „Dagens Nyheter" meddeler som Rygte, at Justitiestatsminister de Geer og Ecklesiastikminister Karlson skulle afgaa, og at Rigsdags-Talemændene Landshøvding Lagerbjelke og Biskop Sundberg skulle blive deres Eftermænd.

Paris, 23de April. Den lovgivende Forsamling har vedtaget det ordinære Budget saavelsom flere extraordinære Bevilgninger. I Senatet har Maupas angrebet Rouhers Stilling. Han paastod, at Ministeriet ikke var homogent konstitueret og forlangte Statsministeriets Afskaffelse.

Tegningen til det spanske Laan er afsløbet gunstig.

Kjøbenhavn, 24de April. Ligeoverfor Rygterne om Ministerkrisis forlydes med Sikkerhed, at intet Ministerskifte finder Sted for at faa opnaaet de vestindiske Øers Salg, hvilket forventes af Dagbladet idag i en betydningsfuld Artikel. At ikke Øernes Salg er kommen istand antages dog at ville foranledige Raasløfs Dimission, og er det da sandsynligt, at hele Ministeriet gaar af.

Skellefteå, 25de April. Regntaage umuliggjør Havisens Bedømmelse. I flere Dage har vi havt 12 Gr. Varme i Skyggen, hvilket har svækket Havneisen. Sandsynligvis bliver dog ikke Havnen tilgjængelig før den 10de Mai. Ratha Havn seilbar. Sellberg.

Brüssel, 25de April. Echo du Parlement meddeler officielt, at Forhandlingerne mellem Frankrige og Belgien ere sluttede i Paris.

London, 25de April. Det vestindiske Dampskib ankom i Formiddag Kl. 11 til Plymouth.

Om den almindelige Værnepligt og Reserveofficers-Institutionen.

Den almindelige Værnepligt blev først kaldt til Live i Preussen under dette Lands Frihedskamp mod Napoleon den Store. Mod Napoleons Konskriptionssystem, der, naar Keiseren stampede i Jorden, bragte stedse nye og frygteligere Legioner til at springe frem, satte Preussen den almindelige Værnepligts langt ædlere Princip. Denne Værnepligtens Idee fremgik af den nationale Selvstændighedsaand som en levendegjort Protest mod Tyranniets Folkepresningssystem, dette Konskriptionssystem, der feigt tillod den Rige, Mægtige, Bemidlede og Priviligerede at snige sig væk, medens den overlod Meget til Lodtrækningens blinde Tilfældigheder, og som oftest med utaalelig Tyngde faldt over den Fattige og Ubemidlede. Idet Preussen, der var bleven slaaet til Jorden af denne med Konskriptionssystemets Svøbe bevæbnede nye Atila, paa en Gang reiste sig op igjen, stod det pludselig der mere truende end nogensinde før, idet det ved at gjøre Fædrenelandets Forsvar til almindelig Borgerpligt, kaldte hele Nationen til Vaaben.

Det var den samme almindelige Værnepligt, der engang i Oldtiden havde skabt Roms Vælde, og som vi i Form af Lehnssystemets Ban og Arrière-Ban finde gjennemført gjennem hele Middelalderen. Kondotieretiden og Ludvig XIV's Absolutisme, der gjorde Krigen til rene Følger af Regentens personlige Luner, kunde ikke forene sig med den almindelige Værnepligt, der kun følte sig lidet tilbøielig til at drage Sværdet af Skeden strax en Ligtorn eller en hul Tand havde sat Regentens Sind ud af den tilbørlige Ligevægt og bragte ham til at rynke Øienbrynene, og den gik i Forglemmelse. Man havde kun staaende Hære Korporalstokken herskede; og Soldaten blev en Maskine, der ikke maatte tænke uden paa Kommando. Den amerikanske Krig og den franske Revolution havde atter bragt Tanken om Folkereisningen, om almindelige Værnepligt og Nationalfølelse tillive igjen, men den almindelige Værnepligt blev som sagt først atter egentlig systematisk gjennemført og organiseret af Preussen under de napoleonske Krige.

Den almindelige Værnepligt overlader ikke Noget til Tilfældighedens Spil, men gjør høi Byrd, Rigdom og Alt lige for Loven, Høie og Lave, Rige og Fattige, og idet den saaledes udvisker al Standsforskjel, bringer den Nationen til at føle sig som et eneste Helt. Exercerskolen, der bringer alle Stænder sammen, befæster dette Baand, fælles Byrder, fælles Strabatser, fælles Fare og fælles militære Interesser gjør det stærkere og hæver paa samme Tid Selvbevidstheden, Nationalfølelsen og Almenaanden hos Massen som hos Individet.

Konskriptionssystemet og den staaende Armee, der gjør Menneskene afhængige af en ussel Sum, der befordrer den Fattiges Had mod den Rige, der aabner Døren for Bestikkelser og Tilfældigheder, der avler Had, Misundelse, Mistanke og Fortvivlelse gjennem de mange skrigende Uretfærdigheder, der klæber ved det, virker ogsaa i høi Grad demoraliserende paa det Folk, der er det undergivet baade igjennem dets Udøvelse og dets Følger, idet det ved under lange Aarrækker at holde de kraftigste Arme bort fra Jordbruget befordrer Usædelighed, Forarmelse og Decimation af Folkemængden. Men hertil kommer det Værste, det har ogsaa vist sig aldeles utilstrækkeligt til at kunne opfylde Nutidens Fordringer til stedse større og stedse mere udsvællende Hærmasser og til den hurtige Mobilisering, som den bevæbnede Fred gjør nødvendig. Frankrige har derfor gjennem Organisationen af sin 400,000 Mand stærke Mobilgarde skyndt sig at følge Preussens Exempel. Flere store Stater tænke paa det Samme, og hvad Norge angaar, saa er den almindelige Værnepligt som en af vor Grundlovs Principer nu gjennemført eller vil blive det i fuldt Maal og med alle dens Konsekventser; thi for de mindre Stater synes det at være det eneste Middel, hvorved de kunne reise de til Forsvar for deres Selvstændighed fornødne Masser og altsaa at være et fuldkomment Livsprincip. I Schweitz er det gjennemført til det Yderste, ligeledes i Danmark, og selv i Østerrig, hvor Konskriptionssystemet har fundet Sted i stor Udstrækning, har man for fuldt Alvor begyndt at tænke paa Indførelsen af den almindelige Værnepligt. Men den almindelige Værnepligt gjør et større Antal Befalingsmænd nødvendig og gjør en staaende Hærs fuldt gjennemførte Princip umulig.

„Je algemeiner", siger Rüstow i sin „Geschichte der Infanterie", „die Reservesysteme welche sich dem Milizsysteme näheren von dem europäischen Mächten angenommen, je weiter sie in dieser Richtung fortgebildet werden, desto algemeiner wird auch die Zerfällung der ganzen verfüg baren Heeresmacht in gewisse Aufgebote, Bans von denen das erste entweder immer volzählig bei den Fahnen gehalten oder doch in jedem Kriegesfall sofort volzählig gemacht wird, während die folgenden mer bei dringender Noth oder auch mit einer local beschränkten Dienstplicht mobelisirt wird".

Da man fik almindelig Værnepligt kunde man ikke stadig holde den store Masse værnepligtig under Fanen. Man kunde ikke berøve Landet alle arbeidskraftige Arme og havde ikke engang Raad dertil. Armeerne maatte ordnes i forskjellige Opbud, hvoraf det første stadigt gjorde Tjeneste eller til enhver Tid kunde indkaldes til Angreb saavelsom til Forsvar (denne Del af Armeen kaldtes Linien), og hvoraf det andet Opbud tjente til at forstærke det første, medens et tredie Opbud kun skulde tjene til Landets Forsvar og til at besætte Fæstningerne. Man skabte Linie-Forstærkning og Reserve eller Landeværn. Da andet og tredie Opbud kun undtagelsesvis og i visse Perioder gjorde Tjeneste, bleve de deri indbefattede Mandskaber kun lønnede, naar de gjorde Tjeneste. Herfra til at skaffe sig Befalingsmænd, der ogsaa kun lønnedes, naar de gjorde Tjeneste, var Skridtet kun kort. Man har derfor ogsaa i alle Lande seet, at Indførelsen af Reserveofficers-Systemet har fulgt umiddelbart ovenpaa den almindelige Værnepligt, hvoraf denne Idee er en konsekvent Følge. I Preussen, hos hvem som berørt den almindelige Værnepligt, der havde frelst det ud af den franske Keiserørns Klør, først kom til fuldstændig Uddannelse, begyndte man snart at uddanne Reserveofficerer, der efter en mest paa det Praktiske bygget kortere Uddannelse — gik over til Landeværnet, hvis Poster de besatte. Herved vandt man en anden stor, ja man kan næsten sige uhyre Fordel, den med mindst mulige Tid at kunne mobilisere Armeen, idet man ved en Krigs Udbrud af Reserve- og Landeværnsofficererne fik det nødvendige Antal Befalingsmænd til at komplettere Linien. Det er det, som har gjort Preussens hurtige Mobilisering i sidste Krig mulig, og som har været en af Aarsagerne til Østerrigs Beseiring. En senere østerrig Militærforfatter siger herom med Hensyn paa Forholdene i Østerrig: „Bisher hat eine jede Mobilmachung die Creirung von 5000 bis 6000 Offizieren erfordret, von denen den geringste Theil, namlich die Vorzüglicheren unter den Kadetten, die Eignung dazu besitzt. Es wurden daher die brauchbaren Unteroffiziere aller Abtheilungen gerade in dem Augenbliche des Ausmarsches denselben entzogen, um als wenig brauckbare Offiziere und ungeschichte Feldwebel die noch nicht zum Ausmarsche bestimmten Abtheilungen an Chargen zu komplettiren. Jeder Verlust vor dem Feinde wurde durch ein neues Avancement des noch minder brauchbaren Ueberrestes an Unteroffizieren oder an eben eingetretenen Protektionskinderen gedeiht, und daher kam es, daß an den Tagen entscheidender Kämpfe fast keine Charge auf dem gewohnten ihr zukommenden Platze stand."

Saaledes vil der i Tilfælde af Felt gaa med enhver større Armee, hvor Reserveofficerssystemet ikke er indført. En Armee i Fred har aldrig de til en Felt nødvendige Officersposter besatte. I Østerrig manglede der en 5 a 6000 Officerer, hos os vil der mangle „mellem en 3 a 400 Officerer". I Tilfælde af Felt maatte man da gribe til at lade Underofficerer avancere op i de manglende Officerspladse, ligesom Afgangen ved første Feltslag atter maatte erstattes ved Masseavancement af Underofficerer. Soldater maatte atter anvancere op i Underofficerernes Plads og tilsidst vilde Ingen være paa sin tilvante Plads, Ingen vilde have sine Folk i sin Magt, disse vilde ingen Tillid have til sine nybagte Officerer — og Armeens hele moralske Kraft, ja selv Disciplinen vilde være brudt i det Dieblik, man havde mest Brug for den, nemlig ligeoverfor Fienden.

Som Militærkommissionen i sin Betænkning til forrige Storthing siger:

„En Organisationsplan, der ikke kan kaldes tillive uden ved at holde en større Del af de nødvendige Befalingsmandspladse ubesatte i Fred, hvoraf følger, at Befalingspersonalet nyt og uforberedt ansat aldrig vil være brugbart og kjendt i sine Poster i Begyndelsen af en Krig, hvilken Ulykke virker nedover gjennem alle Grader, en saadan Organisation fordømmer sig selv. At Forholdet hidtil har været saaledes i den norske Arme, er et Resultat af bedrøvelige Omstændigheder, som kraftigere end noget Andet paakalder en Forandring, da Armeen derved er bleven vanmægtig i det Dieblik, den burde kunne give Valuta for, hvad den under lange Fredsaar har kostet. Ved Organisationen af en Armee maa derfor vistnok økonomiseres saa stærkt med Befalingsmænd som Muligheden medgiver, men det Antal, som maa erkjendes at være nødvendigt paa Krigsfod, det maa ogsaa haves tilstede i Posterne i Fred".

Den eneste Maade, hvorpaa dette kan ske, er ved Skabelsen af Reserveofficerer, der, idet de kun lønnes i Tilfælde af aktiv Tjeneste, ikke for stærkt betynger Budgettet, medens de ved at udfylde alle vakante Huller i det underordnede Officerspersonale i Linien og ved i Landeværnet at danne den Stamme, hvorfra Komplettering kan ske, gjør et Masseavancement af Underofficerer med de deraf følgende opstaaede uudfyldelige Huller i Underbefalingspersonalet i Mobiliseringsøieblikket unødigt. Saaledes gjorde Preussen i sidste Krig, saaledes har Frankrig maattet gjøre i den nyoprettede Mobilgarde „dont les officiers sont nomies par l'Empereur et ne touchent de traitement que sur le pied d'activité" — med andre Ord, det er Reserveofficerer. Derfor er en af de fornemste Erfaringer, Østerrig har gjort fra sit sidste ulykkelige Felttog, at det maa skride til Indførelsen „der allgemeine Wehrpflicht und Schaffung der nothigen Kadres für die zahlreichen bis der Mobilmachung aufzustellenden Abtheilungen durch Zuzuchung der einjarigen Freiwilligen überhaupt durch Creirung von Reserveofficieren."

Deraf kom det ogsaa, at man i 1862, da Armeen her skulde sættes paa Feltfod, maatte skride til Indførelse af Reserveofficers-Institutionen, og det skal stedse blive regnet som Statsraad Wergelands største og uomtvisteligste Fortjeneste, at han, uagtet den Modstand, en saadan Idee maatte støde paa i en staaende Armee og i en liden Fredsarme, som vor med en som Følge heraf stærkt udviklet Laugsaand, det franske Esprit de Dorps, dog vidste med Kraft og Dygtighed at bringe denne Idee til Udførelse. I Militærkommissionens Betænkning om Fodfolkets Organisation foresloges Ansættelsen af 160 Reserveofficerer paa 80 Kompagnier, samt at i Lighed med, hvad der finder Sted i Preussen, besætte vore 40 eller 41 Landeværnsdivisionschefsposter, 40 Premier- og 33 Sekondløitnantsposter ved Landeværnet med ulønnede Officerer. Den nødvendige Tilgang antages fyldt ved, at der aarlig udexamineredes 50 Reserveofficerer fra den i denne Anledning oprettede Instruktionsskole for Infanteriofficerer uden fast Løn. Alene ved Ansættelse strax af omkring en 200 Reserveofficerer og ved en aarlig Tilgang af omtrent 50 No., kunde man synes at have naaet det oven paapegede Maal, at have en til Krig nogenlunde brugbar Armee.

Dette Haab er bleven skuffet. Storthinget gik, Gud ved af hvilken Grund, ikke ind paa at udnævne Reserveofficerer til Officerer i Landeværnet, skjønt det ikke alene herigjennem vilde have en til Armeens Mobilisering høist nødvendig Stok af Officerer, der i Fred næsten Intet vilde koste, men ogsaa ved Inddragelse af de fastlønnede Divisions-Chefsposter i Landeværnet vilde spare omkring en 18 a 20,000 Spd. om Aaret eller mellem 50 a 60,000 Spd. paa Budgetterminen. Dette bliver saameget mere forunderligt, naar sees hen til, at Preussen efter en Uddannelse, som vi senere vel faar se, ikke staar videre over vore Reserveofficerers, og som iallefald ved Indrømmelse af nogle smaa Fordele til disse kunde blive ligesaa stor, har vovet at betro sit Landeværn til saadanne Officerer, og det uagtet det preussiske Landeværn, der, som det heder i „Heerwesen und Infanteridienst der königlich preußischen Armee von Witzleben bie entstehendem Kriege ist bestimt zur Unterstützung des stehenden Heeres und dient gleich diesem, wenn er die Verhältnisse erheischen während des Krieges im In- und Ausland", med andre Ord, uagtet det preussiske Landeværn med disse Officerer ikke alene maa tjene i Landet selv, men ogsaa udenfor dette, og uagtet det preussiske Landeværn egentlig kun er Liniens 1ste og 2det Opbud, hvad vi kalde Liniens Reserve, og uagtet disse Landeværnets Fodfolksofficerer, der fra Secondløitnant og indtil Major ene og alene bestaar af Reserveofficerer, i stor Udstrækning tjener og i sidste Krig tjente til at udfylde de manglende Pladse blandt Felthærens Officersbesætning, uden at derfor Preussens Reserveofficerer bleve slagne af de opavancrede Underofficerer og af de fra Krigsakademier udgaaede østerrigske Linieofficerer med ægte Kadetuddannelse — tvertom. De 50 Numere i Armeen, som man havde tænkt sig udfyldt med Reserveofficerer, ere i de senere Aar ikke noget Aar bleven udfyldt med saadanne, idet endog Aspiranternes Antal intet Aar er steget op hertil.

Ogsaa i denne Henseende er man bleven

stusset, saaledes at den norske Armee fremdeles viser sig, som Militær-Kommissionen kalder det, som et Resultat af bedrøvelige Omstændigheder — der ikke er istand til at udfylde sin Opgave, men fremdeles vil være vanmægtig i det Øieblik, den burde kunne give Valuta for, hvad den under lange Fredsaar har kostet. Grunden til den manglende Tilgang er simpelthen den, at der hverken er Ære eller Fordel at vinde ved at blive Reserveofficerer; men disse to Ting, Ære eller Fordel, ere desværre i vor umoralske og slette Tid de uundværlige Faktorer i alle menneskelige Handlinger.

Reserveofficererne bydes ikke Avancement som i Preussen. Premierløitnanter ere endnu ikke ansatte. De have ikke, som i Preussen og Danmark, fortrinsvis Adgang til Ansættelse i Toldvæsenet, Forstvæsenet etc. Der bydes dem ikke engang kgl. Ansættelse, som dog selv her i Landet bliver Brand- og Borgerløitnanter til Del, der i Rangklassen er opsat som Numer, medens Armeens ikke fast ansatte indtager Numer. (Forts.)

Sognebaandsløsningen og Afstandene i Norge.

Det har virkelig flere Gange været fremsat som en Indvending mod Sognebaandsløsningen, at „Lokaliterne" hertillands ikke tillader at gjøre synderlig Brug af den Frihed, som derved opnaaes. Nogen Indvending i sig selv er dette nu vistnok ikke, thi dels har dog de Faa, ligesaavel som de Mange, en Samvittighed, som Tvangen kunde krænke og Friheden berolige, og dels er det jo en følgelig Sag, at jo færre de var, som blev istand til at benytte sig af Friheden, desto sikrere kunde man jo være paa, at Forholdene i det Hele taget vedblev at være som de var. Da imidlertid Indvendingen har været fremsat og har villet gjøre sig gjældende, saa er det vist ikke af Veien lidt udførlig at stille os for Øie, at skjønt der vistnok ikke er saa faa Steder i Landet, hvor Benyttelsen af denne Frihed vilde møde store Vanskeligheder paa Grund af store Afstande, saa er dog i saa mangfoldige Egne den ene Bygd den anden saa nær, at det vil være en smal Sag at komme den Vei endog mange Gange om Aaret.

Vi kunne, for at have virkelige Stedforhold i Øiesyn, tage os i Tankerne en Tur op gjennem Landet f. Ex. fra Nordenden af Kristianiafjorden til Trondhjemsfjorden.

Vi har da først Hovedstaden med sine 4 Hovedsogn og Østre og Vestre Aker i dens umiddelbare Nærhed. Og alle, som er kjendt i Egnen, ved, hvor nær andre Bygder, som vi ikke kommer forbi paa Trondhjemsveien, ligger ved Byen, som Næsodden, Asker og Aas. Og den Bemærkning maa jeg her i Forbigaaende tillade mig, at D. Hrr. Repræsentanter maa ikke være altfor sikre paa, at selv Hovedstadens Præster er alle uden Undtagelse lutter Imødekommenhed, naar Nogen ønsker at betjenes af udensogns Præst.

Tager vi nu opefter med Jernbanen, saa reiser vi ikke en Times Tid, før vi har Skedsmo Kirke til Venstre og Øieren til Høire med Præstegjeldene Fedt, Ursloug, Høland og Trøgstad omkring sig. Og hvor mange Minutters Fart er der vel fra Lersund Station i Skedsmo til Sørum og fra Frogner Station og Kirken i Sørum til Kløften, ⅛ Mil fra Ullensager Kirke! Og hvad Afstand er der igjen at regne for mellem Ullensager og Eidsvold! Stort længere end et droit Skydsskifte er der vist heller ikke mellem den nye Annexkirke i Eidsvold og den nye Kirke paa Morskoven, der hører til Stange.

Saa er vi paa Hedemarken, hvor Stanges, Romedals, Løitens, Vang-Hammers, Næs og Ringsakers Kirker ligger indbyrdes i en næsten Sjællandsk*) Nærhed, medens man fra Hedemarkens Mjøsbred ser over til Hurdalens Annex, til Toten-Landet, med 2 Hovedsogne, og til Vardal med Hunds Annex. Lidt længer er der vel fra Ringsaker til Lillehammer, men saa ved Enhver, at navnlig naar Dampfarten er i Gang, altsaa den længste Tid af Aaret, vilde man paa mangfoldige Steder misunde Folk saa let en Kirkevei. Og endda har man Biri paa den anden Side af det her meget smale Vand.

Lillehammer udgjør nu et Præstegjeld sammen med Faaberg, og mellem Lillehammer og Øiers Hovedkirke er der 1⅞ Mil paa den fineste Vei, man kan ønske sig, medens Veilængden mellem Øiers til Faabergs Kirke, der ligger et Stykke fra Hovedveien, maa være endnu lidt kortere. Mellem Trotten Annex til Øier og Annexet til Ringebo er der vist ikke mere end 1 Mil, og omtrent et Skydsskifte fra Ringebo Hovedkirke skinner Søndre Froens ottekantede i den brede Dal ved Laagen, medens Nordre Froens indtil de seneste Tider endog har været Annexkirke til Søndre Froen. Knapt to Skydsskifter fra Kvams Kirke i Froen har vi lige ved Hovedveien Sels Annex til Vaage. Herfra var der paa den gamle Vei til Dovre Kirke omtrent to Skydsskifter, det ene kort, men meget tungt; den omlagte Vei maa have gjort ogsaa denne Strækning meget let at fare.

Om selve Fjeldet kan her naturligvis ikke være Tale, uden forsaavidt vi skal bemærke, at paa intet Sted, som vi senere her kommer til at nævne, har man længere Vei til Nabosognets Kirke, end man har til sin egen Sognekirke (Opdals) fra den gilde „Fjeldstue" Kongsvold, hvorfra dog Folk er blevne baade døbte, konfirmerede og ægteviede og har sikkert ogsaa aarlig gaaet tilalters selv i de Tider, da man havde Vaarstien at fare.

Fra Opdals Kirke kan der neppe være stort over 3 Mil til Indset og i Lien paa høire Side af Hovedveien, og noget kortere maa Afstanden være fra sidstnævnte Kirke til Rennebu, langt af Led paa venstre Side, og kanske lidt længere igjen fra begge disse Kirker til Sognedalens Annex til Støren. Da har man vel en Mils Vei til Størenbanen, og hvem der bor midt i Størens Præstegjeld, har knapt i Nærheden af Hovedkirken en 3 Mils Vei, mest paa Jernbanen, til Flaa Annex til Melhus; og paa Tomils-Strøget fra Melhus Hovedkirke til Trondhjems By har man endnu to Kirker i Nærheden, Leinstrandens og Havsten, den sidste Annex til Strinden.

I Trondhjems By er der 4 Kirker: Domkirken, Fruekirke, Hospitalskirken og Baklandets, og Forholdene er der i det Hele som i Kristiania. Om de nuværende Præster paa Stedet vides ikke andet med Hensyn til den her omhandlede Sag, end at de uhindret har ladet Folk søge udensogns Præst, hvilket især har været Tilfældet ved Daab og Altergang.

Staar vi nu paa en af Høiderne ved Trondhjem, da staar vi midt i Strindens Sognekald*) og har da Udsigt et Par Mils Vei over Fjorden til Leirvigens Annexkirke under Strandfjeldene, til Frostens (samme Afstand), og omtrent 2½ Mil Dampskibsvei og 3 Mil Landevei skinner i Øst Nedre Stjørdalens Hovedkirke som et hvidt Seil ved Fjordbunden. Mellem Lunke Annex til Nedre Stjørdalen og Malvik Annex til Strinden er Afstanden knap 1½ Mil og mellem Øvre og Nedre Stjørdalens Hovedkirker er den 1 Mil. Mærakers, som vistnok ligger mellem 2 a 3 Mil fra Øvre Stjørdalens Kirke, inde mellem Fjeldene, har lige til de seneste Tider været Annex- eller Kapel-Sogn til Stjørdalen, hvis Sognepræst, mens Kaldet var samlet, boede ved Nedre Stjørdalens Hovedkirke, og hvis residerende Kapellan boede endda ¾ Mil længere borte.

Saa har vi tilbage Bygderne langs Fjorden indenfor Frosten. Gaar vi Dampskibsveien, saa glider vi ikke meget længe fra Holmberget paa Frosten, før vi har Levvikens Hovedkirke til Venstre og 1½ Mils Vei derfra Ekne til Høire nær Fjordbredden, medens Aasens ene Annex til Frosten ligger heller ikke stort længer end 1½ Mil borte, oppe i Landet. Saa kommer Skogns, Levangers, Ytterøens, Inderøens og Sparbuens Hovedkirker, dels i 1½ Mils, dels neppe ¾ Mils indbyrdes Afstand. Det sidste er Tilfældet mellem Alstadhoug eller Skogns Kirke og Levanger. Den nedre Del af Værdalen ligger for Sognebaandsløsere ikke ubekvemt i Forhold til hvert af de 4 a 5 sidste Sogne. Neppe over 1½ Mil er der fra Sparbuens Hovedkirke til Stenkjær, altsaa til hvad man regner for Nordenden af Trondhjemsfjorden. Vil vi tage Beitstaden med, er Afstanden did fra Stenkjær igjen noget saa nær den samme.

Disse omtrentlige Forhold gjentager sig paa mangfoldige Steder i Landet, og ikke sjelden er de endog langt gunstigere. Og hver større By har jo desuden gjerne flere Landsogne dels lige omkring sig, dels temmelig nær. Man tænke blot paa Drammen med Eker, Lier, Røken, Skouger og, efter Jernbanens Aabning, nu Modum tillige, eller paa Tønsberg med Nøtterø, Slagen, Ramnæs, Stokke, og vi kan nok regne Andebo med! Vi behøver da ikke at gaa videre i disse Undersøgelser for at se, hvorledes „Lokaliteterne" heller ikke udelukker Nordmænd fra i stor Udstrækning af Landet at kunne, især ved Daab og Nadver, benytte sig af en Frihed, som baade Svenske og især Danske nu i Aarrækker har havt. De fleste Altergjæster bruger jo i vor Tid ikke Nadveren tiere end 2, høist 3 Gange om Aaret, og Ingen vil vel sige, at vi tager Gjennemsnitstallet for lavt, naar vi regner fem Barnedaaber paa hver Husstand, og altsaa for Daabens Vedkommende paa mangfoldige Steder kun 5 saadanne Reiser, som de ovenfor betegnede, i Mands og Kones hele Levetid!

Spørger man nu, i hvad Udstrækning den omhandlede Del af det norske Folks aandelige og kirkelige Frihed inden Statskirken er begjæret, og hvor Præsterne har været saa naadige at tilstaa den, er benyttet, da kan Indsenderen kun oplyse, at det mest har været Tilfældet i og omkring Kristiania og Trondhjem. Men dette bør tilvisse ikke være Spørgsmaalet inden Storthinget; thi at sige, at man ikke vilde antage Forslaget endnu, men se Tiden an til Trykket viser sig endnu stærkere og Trangen i endnu større Udstrækning, det er jo med Hensyn paa Virkningerne for Folket ganske det samme, som om Storthinget rent ud vilde sige: Nei, lad os vente! Lad os se, at der bliver pint og plaget en god Del først! x.

*) Man har saa tidt sagt, at det er ganske anderledes i Danmark.

*) Sognepræsten til Strinden, der vistnok fra alle Hold erkjendtes for Sognefrihedens mest begavede Modstander paa forrige Storthing, skal i et Folkemøde nylig før sidste Valg have erklæret, at kom han denne Gang paa Thinget, vilde han stemme for Friheden i denne Retning.

Kristiania, den 26de April 1869.

Det idag Storthinget overbragte kgl. Forslag om Optagelse af et Statslaan lyder paa en Sum af 5,200,000 Spd. betalbare i mindst 30 og høist 50 Aar med 4 eller 4½ pCt. aarlig. Jernbaneanlæggene mellem Støren og Grundset over Røraas, mellem Hørsand og Eidsvold, mellem Kristiania og Drammen, mellem Hougsund og Kongsberg, samt mellem Vikersund og Krøderen, som alle skulle være færdige ved Udgangen af Aaret 1875, ere beregnede at koste tilsammen 4,862,000 Spd., hvoraf 992,340 Spd. tænkes tilveiebragte ved Bidrag af Private og Kommuner samt for Kristiania-Drammens-Banens Vedkommende ved et for denne Banes særskilte Regning optagendes Obligationslaan paa 600,000 Spd. Af Statslaanet foreslaaes saaledes Restsummen 3,869,660 Spd. anvendt til Jernbanerne.

Til extraordinære Bevilgninger til Vaaben for Armeen og til Befæstninger foreslaar Armedepartements Chef et Statslaan paa 837,000 Spd., medens de øvrige Statsraader paa denne Post ikke have fundet at burde gaa høiere end til 580,000 Spd. En Stendæmning til Afspærring af Drøbaksund sees at være opført med 140,000 Spd. Til Marinen forlanges i forskjellige Øiemed en Sum af 60,000 Spd. Tilsammen udgjør disse Summer 4,530,000 Spd.; men hertil kommer ogsaa Kapitalrabat ved Laanets Optagelse, ligesom ogsaa en større Sum udkræves til Afdrag og Renter, der er anslaaet til 318,000 Spd. aarlig.

„En saa betydelig Forøgelse af Statsgjælden, som her vil blive Tale om", heder det i Regjeringsforedraget, „har vistnok sin Betænkelighed, men denne maa dog formentlig sættes tilside for Vigtigheden i politisk og materiel Henseende af de Formaal, som ved Laanet tænkes fremmede. Heller ikke vil det være uden Vanskelighed at skaffe Plads paa det almindelige Budget for de til Forrentning og Amortisation af et saa stort Laan udfordrelige betydelige Beløb. Herved maa dog bemærkes, at den største Del af Laanet er tænkt anvendt i produktivt Øiemed, nemlig til Anlæg af Jernbaner, der dels maa antages at ville afgive nogen direkte Indtægt for Statskassen, dels og fornemmelig give Næringsveiene et Opsving, som ikke vil kunne undlade at virke til Forøgelse af Statskassens Indtægter, og saaledes forhaabentlig inden ikke lang Tid opveie de forøgede Udgifter, som Statslaanet vil medføre".

Vi skulle opsætte vore nærmere Betragtninger over denne Sag, indtil vi have faaet Anledning til at gjøre os mere bekjendt med de forskjellige Regjeringsforedrag angaaende de nævnte Foretagender. Kun saameget tro vi paa Forhaand at kunne ytre, at Storthinget neppe vil finde Regjeringens snaue Ord om det „i politisk og materiel Henseende" vigtige i at fremme disse Formaal tilstrækkelige til at paavælte os en yderligere Forøgelse af Statsgjælden paa over 5 Millioner. Dertil er den økonomiske Tilstand i Landet for Tiden altfor trykkende, og Vidnesbyrdene om den altfor skrigende. Og vende vi Blikket udenfor Landets Grændser, er det vistnok saa, at vi maa mindes om, at anstrenge vore Kræfter for at sætte os i Forsvarsstand. Den europæiske Tilstand er saadan, at hver Stat ruster sig paa det stærkeste; „det ene Sværd skal holde det andet i Balgen", er Statsmændenes Grundsætning, og Statslaan er de Midler, hvormed den iværksættes. Men det mangler da heller ikke paa Mænd, som raabe Varsko og paapege de Farer, hvortil en saadan Grundsætning fører. At de mindre og fattigere Stater vil lide forholdsvis mest ved at følge den, er klart; vi have ikke de naturlige Hjælpemidler eller de opsparede Kapitaler, hvormed vi skulde kunne forvinde et Knæk saa snart, som rigere og større Lande. Har Regjeringen betænkt dette? Dersom det gjælder at være kampberedt, om Krigsluren engang atter skulde lyde over vore Dale, da gjælder det ligesaameget at have vore Kræfter opsparede i Kampens Øieblik, som at have anstrengt dem forud. Jernbanerne kunne her tages med som Led i Rustningerne; ialfald vil Forbindelsesbanen mellem Trondhjem og Kristiania have en stor Betydning i militær Henseende, om end dens Betydning som et virkeligt stort Nationalforetagende langtfra dermed er udtømt.

Der gives vel heller neppe Nogen inden dette Land, som for Alvor mener, at Tiderne skulde opfordre til med en saadan Flothed at optage et Storkarslaan paa over 5 Millioner, medens vi daglig mindes om vore fattige Forhold. Det ordinære Armeebudget har det ikke lykkedes at holde under 1 Million Spd. aarlig eller omtrent en Femtedel af vore samlede Statsindtægter, uagtet Storthinget gjerne har villet; og Fattigudgifterne maa vi snart opgive Haabet om at kunne holde inden nogensomhelst bestemt Grændse. Med disse Slug for Øie faar vi derfor se til at sætte Tæring efter Næring og afholde os fra at efterabe fremmed Mode. Dermed er det dog ikke sagt, at det ikke skulde være gjørligt og hensigtsmæssigt at bevilge et mindre Statslaan til nogle eller et enkelt af de foreslaaede Foretagender. Vi faa nu som sagt se, hvorledes Regjeringen har lagt Tingene til Rette.

Udlandet. Af den østerrigske Generalstabs officielle Beretning om Krigen i 1866 vil 4de Bind udkomme om kort Tid. „Neue freie Presse" meddeler imidlertid allerede nu af dette Værk en Depesche, dat. Nikolsburg den 20de Juli 1866, fra Bismarck til Grev Goltz i Paris, saalydende: „Kongen har givet sit Samtykke til Vaabenstilstanden. Barral, der ligeledes er her, har udbedt sig Instruktioner og Fuldmagt i Florents; det er dog tvivlsomt, om de kunne indløbe saa hurtig. Kongen har kun meget modstræbende og alene af Hensyn til Keiser Napoleon besluttet sig dertil, og det under den bestemte Forudsætning, at der i Fredstraktaten sikres Preussen en betydelig Landudvidelse i det nordlige Tydskland. Kongen sætter mindre Pris paa en nordtysk Forbundsstat end jeg, han lægger fremfor Alt Vægt paa Landerhvervelse, hvilket jeg ogsaa ved Siden af Reformen anser for en Fornødenhed, fordi Sachsen og Hannover ellers ville blive for store for et svevrere Forbund. Kongen beklager, at Deres Excellense ikke indtil videre har holdt fast paa denne Del af Programmet af 9de ds. Han har, hvad jeg meddeler Dem i største Fortrolighed, ytret, at han vilde hellere frasige sig Tronen end vende tilbage til Preussen uden en betydelig Udvidelse af Landets Omraade, og han har idag ladet Kronprinsen kalde hertil. Jeg beder Deres Excellense at tage Hensyn til denne Kongens Stemning. Jeg skal endnu bemærke, at de franske Punkter under Forudsætning af en Grændseregulering med Østerrig vilde tilfredsstille os som Præliminærer for en Separatfred med Østerrig, dersom dette vil slutte en saadan — derimod ere de ikke tilstrækkelige for Freden med vore andre Modstandere, især i Sydtyskland; dem maa vi stille særlige Betingelser, og Keiserens Mægling, som ikke er paakaldt af dem, angaar kun Østerrig. Om vi ogsaa løses fra vore Forpligtelser mod Italien ved Venedigs Afstaaelse, kunne vi dog ikke slippe Italien, førend vi have faaet det i Traktaten for os fastsatte Vederlag for Venetien". Offentliggjørelsen af dette og andre Aktstykker fra 1866 er selvfølgelig kommen Preussen meget ubeleilig, og hvis det kunde gaa an, vilde den officiøse „Nordd. Allg. Zeit.", som saa ofte tidligere ikke have undladt at erklære det Hele for en Opdigtelse. Da Bladet nu ikke godt kan bruge denne Fremgangsmaade ligeoverfor et Værk, der kalder sig officielt, hjælper det sig ud af Kniben ved at erklære den ovenstaaende Depeche for „en unøiagtig Oversættelse af den anden Halvdel af et Chiffertelegram", og derefter meddeler det Bismarkske Organ selv Originalteksten til denne „Halvdel." Den eneste Forskjel er imidlertid, at der i den første Sætning istedetfor „til „Vaabenstilstanden" staar „hertil". (Hvortil? Det kunde være interessant at faa at vide, hvortil Hs. preussiske Majestæt havde givet sit Samtykke, men desværre vogter „Nordd. Allg. Zeit." sig vel for at gjengive den første Halvdel af den omspurgte Depesche, uagtet det slot erklærer, at den preussiske Politik ikke har Noget at skjule.) Efter Sætningen: „det er dog tvivlsomt, om osv." skal indskydes: „uden Italiens Samtykke kunne vi ikke tage nogen endelig Beslutning," — og endelig skal der istedenfor „Sydtyskland" staa „Nordtyskland". Af det øvrige Uddrag, som „N. fr. Pr." meddeler af Generalstabens Skrift, sees det, at Keiser Napoleon selv affattede Programmet for de foreløbige Punkter ved Freden. Det lød i det Væsentlige saaledes: „Østerrig beholder sit Omraade med Undtagelse af Venetien, det tyske Forbund opløses, der stiftes et nordtysk Forbund under Preussens Ledelse, der dannes et uafhængigt sydtysk Forbund, Elbhertugdømmerne indlemmes i Preussen undtagen Nordslesvig, hvis Befolkningen der ved en fri Afstemning tilkjendegiver Ønsket om at gjenforenes med Danmark; Østerrig og dets Allierede betale Preussen Krigsomkostningerne. Hvad disse sidste angaar, forlangte Preussen oprindelig 50 Mill. Thlr., men lod sig prutte af til 20 Mill. Sachsen var Kong Wilhelm mest forbitret paa, og det skyldes kun Østerrigs og Frankrigs Mellemkomst, at det bevaredes.

Derimod vilde Bismark paa ingen Maade gaa ind paa, at Sachsen kom til at høre til Sydforbundet; hvis Kongen samtykkede heri, vilde Bismark tage sin Afsked.

Femtenmandskomiteen er, som før meddelt, ikke kommen længere end til foreløbige Forhandlinger, hvorfor de 5 forskjellige Forslag, som nu ere fremlagte til Overveielse af dens Medlemmer kun have Interesse, forsaavidt som man deraf omtrent kan slutte sig til, hvad der tilsidste vil blive af de Grundtræk, som et Flertal og et Mindretal vil slutte sig til. Nogen Tilnærmelse til den saakaldte almindelige Stemmeret, som f. Ex. i Frankrig, Danmark m. fl. Lande, lader det ikke til at kunne ventes. Forslagene skulle nemlig slutte sig enten mere eller mindre til de af Storthinget vedtagne Regler for den kommunale Stemmeret, altsaa til Grundsætningen om en vis Formue eller Intægt som Betingelse for Stemmeret, eller ogsaa til det bestaaende Klasseprincip. Af sidstnævnte Art er Amtmand Aalls, som vil have Grdl.s § 50 tilføiet nogle nye Bestemmelser gaaende ud paa, at foruden Embedsmænd ogsaa andre offentlige Tjenestemænd i Staten, Kirken eller Skolen, samt de, der have underkastet sig Embedsexamen ved Universitetet, skulle være stemmeberettigede. Af de øvrige Forslag, der som nævnt ere byggede paa Censussystemet, gaar Sverdrups længst ned, Richter og Daaes mindre vidt, medens Smith-Petersens Forslag staar noget alene i denne Gruppe, idet det vil have Grdl.s § 50 aldeles omskreven, saaat kun de Borgere, som have betalt Skat efter en Indtægt af 200 Spd. i Byer eller 150 Spd. paa Landet ere stemmeberettigede; herved vilde altsaa udelukkes mange af dem, som efter de nu bestaaende Regler allerede have Stemmeret. Komiteen vil formentlig snart paany sammentræde for nærmere at drøfte disse Forslag.

Marinen. En Korrespondent til „Tr. Adr." fortæller, at Statsraad Broch tænker paa at oprette en Reserveofficers-Institution i Marinen og indskrænke de faste Søofficerers Tal til det halve, en saadan Ordning, som Broch ogsaa antydede i Storthinget ved Behandlingen af Marinebudgettet. — Fremdeles skal Statsraaden have i Sinde at ansætte Ingeniørløitnant Segelcke som teknisk sagkyndig Konsulent inden Marinedepartementet.

Vaaraannen er efter de sidste Dages milde Veir allerede begyndt paa enkelte Steder i Nærheden af Byen.

Guldbryllup. Pensioneret Sølvværksarbeider og Sadelmager Knud Mikkelsen og Hustru Barbra feirede ifølge „Kongsb. Adr." i Lørdags deres Guldbryllup. Manden er 72 Aar og Konen 74 Aar gammel. Begge ere særdeles raske.

— „Trondhjems Stiftsavis" skriver: Hr. Kjøbmand Andreas Brodtkorb og Kone Birgitte Brodtkorb, født Leinich, have feiret deres Guldbryllup, i hvilken Anledning en overordentlig stor Mængde af Byens Indvaanere aflagde dem sin Lykønskning paa deres Eiendom Arildsløkken, hvor ogsaa Hr. Sognepræst Storm holdt en meget smuk Tale til Brudeparret. Hr. Brodtkorb er i en Alder af 74 Aar og hans Frue 66 Aar.

Arendals Spiseindretning. Tegningen af Aktier til den paatænkte Spiseindretning er nu skredet saavidt frem, at der tilsammen er tegnet cirka 2400 Spd., altsaa omkring ⅔ af det fulde Beløb, der paafordres.

Missionsskibet „Elieser„ har nu ifølge „Karmsundsp." allerede et Overskud af 8336 Spd. 21½ ß.

Farten paa Amerika. Loven om dobbelte Sildetønder i Emigrantskibene er fremdeles Gjenstand for Misnøie i Bergen. Saaledes skriver „Bergensp." blandt Andet: Vore Fiskeprodukters Udførsel saagodtsom umuliggjøres netop til et nyt, lovende, maaske meget stort Marked. Hvad Landet taber paa denne Maade, er ikke godt at beregne, men er visselig meget.

Udstilling af Husflidsgjenstande. I Bergens Arbeiderforenings Kvartalsmøde har Kæmner Baars foreslaaet en Udstilling af Husflidsgjenstande, arbeidede dels af Foreningens Medlemmer, dels af andre.

Hædersgave. Residerende Kapellan i Stod, Hr. Pastor H. Rollan, som skal tiltræde sit nye Kald som Sognepræst til Aurland i Sogn, har fra endel af Søndre Steenkjærs Indvaanere faaet en Afskedspræsent, bestaaende af Ballance-Kjedel, Thekande, Flødemugge og Sukkerkop.

Et ganske besynderligt Tilfælde indtraf for nogle Dage siden ombord i et af de paa Stavanger Havn liggende Skibe. En Matros, der var tilveirs for at skjære ind Klyverfallet, gled nemlig ud, men var i Faldet heldig nok til at blive hængende efter det Toug, han skulde skjære ind. Dog, det Heldige herved var af en noget tvivlsom Natur, thi Manden hang med Strikke om Halsen, og havde saaledes Udsigt til at blive kvalt. Fra Dækket blev man dog strax opmærksom paa den egne Stilling, han indtog, men antog det først for Spas. Snart kom man imidlertid paa det Rene med, at Mandens Stilling var meget alvorlig, hvorfor man skyndede til hans Redning, og kom ogsaa betids nok til at frelse ham. Efter denne Katastrofe har Manden været under Lægebehandling, og skal nu befinde sig noget bedre.

Om den Bakerske Expedition til Afrika skriver „Aftbl." Det Værk, som Kongen af Ægypten har betroet Sir Samuel Baker, er næsten et Arbeide for en Feltherre. Han har i Virkeligheden uindskrænket Fuldmagt til i den ægyptiske Regjerings Navn at tage i Besiddelse hele Landomraadet mellem Gondohoro 4° 55' nordlig Bredde og den søndre Strand af Albert Nyansa, omtrent 2° sydlig Bredde. Vise-Kongen forpligter sig til at skaffe saa stor Hærstyrke, Dampskibe og Forraad, som Baker finder nødvendigt, og Sidstnævnte bliver beklædt med uindskrænket Enevoldsmagt over Expeditionen og de Lande, som han kommer til at lægge under ægyptisk Overhøihed. Ifølge Times skal hans første Opgave blive Slavehandelens Undertrykkelse paa den store Menneskebørs Chartune. Baker vil anlægge en Række af Militærvakter i en Strækning af 128 Mile; disse skulle samtidig hindre Slavehandel og søge at knytte andre Handelsforbindelser med de Indfødte, som for Beskyttelsens og Fredens Velgjerninger skulle paalægges en lav Skat. Sir Samuel Baker er rette Manden, skrives der til et tysk Blad, til at udføre denne storartede Tanke. Hans Løvemod og jernfaste Legeme i Forening med hans agtelsesindgydende Udseende, en Villie, som ikke lader sig let skrække af Hindringer, en Skat af saa rig Erfaring om det indre afrikanske Land, som faa Europæere uden ham turde have, gjør ham fortrinlig skikket til Høvding for et sligt Tog. Fra England medtager han alene sin Brodersøn, en ung Søløitnant og en Læge som Reisekammerater, men istedet kommer en Del unge Ægyptere, som have studeret i Paris og London og som efter Visekongens Ønske skulle besørge det Videnskabelige ved Foretagendet, til at følge ham. Hans Kone den modige Deltagerinde i hans tidligere afrikanske Udforskningsreiser, skal ogsaa følge ham denne Gang. Hun er Ungarerinde og staar ikke tilbage for sin Mand i uforfærdet Mod.

Den berømte Afrikareisende Dr. Livingstone har, ifølge Efterretninger fra Zanzibar af 1ste Januar d. A., allerede begivet sig paa Hjemreisen til England. Det er endnu ubekjendt, om han har lagt Reisen gjennem Alexandria eller tvertigjennem det Indre af Landet.

Den svenske Sangerinde Jenny Lind Goldschmidt sees af engelske Blade at ville besøge sit Fædreland i Sommer.

Udvandringen over Liverpool er nu voxet saaledes, at der ifølge „Pall Mall Gazette" ikke kan skaffes Plads paa Udvandringsfartøier før i næste Maaned.

Dykkere holder nu paa udenfor Warbergs Red at opfiske Kanoner m. m., som antages at have tilhørt et engelsk Krigsskib, der skal være sunket der med Mand og Mus — 5 Mand af Besætningen, der udgjorde 200, reddedes dog ifølge Sagnet — efter Kjøbenhavns Blokade i 1801.

Et fransk Fiskerfartøi har, ifølge Nordlands Amtstd., indfundet sig i Vaagen i Østlofoten for at fiske. Da dette formentes det, skal der være indledet diplomatiske Underhandlinger mellem den norske og franske Regjering. Nordl.s Amtstd., som vil vide, at Indredpt. skal være tilbøielig til at give den franske Regjering Medhold, gjør opmærksom paa, hvilke ulykkelige Følger det vilde have, om ogsaa Fremmede skulde have Adgang til et Fiskehav, som allerede nu er saa trangt for vore egne Fiskere, at man har maattet tænke paa en ny Lofotlov for at ordne Forholdet.

Af A. Munchs smukke Digtcyklus: Jesu Billede er der for kort siden i Kjøbenhavn udkommet 2den Udgave (Forlagsbureauet).

Begge svenske Kamre have vedtaget et Forslag om, at der foruden de tidligere bevilgede 340,000 Rdl. sv. maa anvendes 500,000 Rdl. til rentefrie Laan til Beboerne af de Dele af Sverig, som lede Nød paa Grund af Misværten ifjor. Laanene skulle tilbagebetales i bestemte Terminer, og for Bevillingen af dem kræves der kommunal Garanti eller anden god Sikkerhed.

Storthinget.

Lørdag den 24de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. (Forts.)

Imod denne Form for Ægteskabets Stiftelse er der nu saavel fra forskjellige Theologer som Retslærde gjort flere Indvendinger. De Første have tildels negtet det borgerligt stiftede Ægteskab kirkelig Gyldighed, ja endog betvivlet dets Retsmæssighed og derved sat det i Klasse med Konkubinat, — de sidste have frygtet for, at Ægteskabet ved en saadan Stiftelsesmaade vil tabe noget af sin Værdighed og sædelige Magt, og at som Følge deraf Samfundets moralske Tilstand vil svækkes. Disse Anskuelser hvile imidlertid, som det nedenfor skal vises, dels paa en urigtig Bestemmelse af Ægteskabets Begreb og Væsen, dels paa urigtige historiske Forudsætninger og dels paa utilstrækkeligt Kjendskab til Statistikens Resultater. Naar det saaledes af enkelte Theologer har været paastaaet, at Ægteskabet er i sig selv et „religiøst" Forhold, og at ingen ægteskabelig Forbindelse, der ikke er knyttet og helliget ved en religiøs Akt, kan betragtes som et sandt og fuldgyldigt Ægteskab, — da beror denne Paastand paa en falsk Opfatning af Ægteskabets Væsen og af dets konstituerende Momenter. Vistnok er Ægteskabet ifølge den hellige Skrift en guddommelig Indstiftelse, og anerkjendes derfor af Kirken som en betydningsfuld og Gud velbehagelig Stand, men da dets Indhold og Vilkaar ligger begrundet i vort Væsens egen Natur, er det i sin dybeste Grund et naturligt Forhold, som maa være den borgerlige Lovgivning underkastet. Som en livsvarig Forbindelse, der tilmed gaar ud paa et fuldstændigt Fællesskab i alle Livets Forhold, kan Ægteskabet vel siges stiftet ved en Kontrakt mellem Parterne, forsaavidt de kunne bestemme, om der skal være noget Ægteskab mellem dem, men denne Kontrakt adskiller sig deri fra alle andre Kontrakter, at Parterne ikke kunne fastsætte dens egentlige Væsen eller Grændserne for dens Gyldighed, da den ifølge Sagens Natur maa være livsvarig, og da den ikke blot existerer for Ægtefællerne selv, men ogsaa for Borgersamfundet og de i Ægteskabet avlede Børn. Heri ligger nu tillige, at Ægteskabet er et sædeligt Forhold, men ingenlunde, at det er hvad man har kaldt et religiøst Forhold ɔ: et Forhold, som for at erholde sand og fuldstændig Gyldighed maa stiftes og helliges ved en religiøs Akt. Et sædeligt Forhold er ikke ensbetydende med et religiøst Forhold og behøver ikke, selv om det tillige er et Naturforhold, med Nødvendighed at knyttes eller helliges ved kirkelige Ceremonier for at erholde borgerlig eller kirkelig Gyldighed.

At gjøre Ægteskabets Gyldighed afhængig af dets Indgaaelse for eller Indvielse af en kirkelig Myndighed vilde paa den ene Side krænke den ene Lov, at ethvert kirkeligt Gode bør søges med Frihed af Vedkommende selv, og paa den anden Side med Nødvendighed føre dertil, at Staten maatte forlange sin Betingelse af alle sine Medlemmer, uden Hensyn til om de tilhørte kristelige eller ikkekristelige Konfessioner.

Kan Staten ikke, som ovenfor er paavist, af Hensyn til sin egen Interesse paa Grund af Kirkeforholdene indrømme alle Religionssamfund samme Ret eller, om man vil, paalægge dem samme Pligt, og tør den saaledes ikke vove at ordne sin Ægteskabslovgivning paa den Maade, at ethvert Ægteskab stiftes for en kirkelig Myndighed med religiøse Ceremonier, — da maa den baade i Medfør af Principet om Lighed for Loven og i Kraft af Troesfrihedens Princip nødvendigvis tilsidst blive tvungen til enten at fordre ethvert Ægteskabs Stiftelse for borgerlig Øvrighed, med andre Ord, til at indføre det tvungne borgerlige Ægteskab, — eller til at overlade Ægteparterne Valget imellem borgerligt Ægteskab og kirkelig Ægtevielse. Som Forholdet nu er i vort Land, gjør Staten sig paa den ene Side skyldig i en besynderlig Inkonsekventse, idet den lader sig nøie med borgerligt Ægteskab af Dissenterne, men af Statskirkens Medlemmer fordrer kirkelig Ægtevielse som eneste tilladelige Stiftelsesmaade, — og paa den anden Side i Uretfærdighed, idet den derved stempler Dissenternes Ægteskab som et Ægteskab af en ringere Grad end Statskirkemedlemmernes. Her foreligger altsaa for Staten et Enten — Eller, men naar den ikke tør vove at vælge det første Alternativ, den kirkelige Ægtevielse, som den eneste retsgyldige Stiftelsesmaade, — maa den selvfølgelig gribe det andet

---

bestemt sig til for Nødsfald at blive Dyrlæge. Franz's Beslutning glædede øjensynligt Østeren, som lovede ham at meddele ham alt, hvad han havde lært med Hensyn hertil.

„Vel", mente han, „vil jeg her bare kunne angive Dig de Tegn, hvorpaa man kjender en Sygdom og Midlerne derimod, da vi forhaabentlig ingen syge Kjør vil faa; men heller ikke de studerte Dyrlæger lærer i Begyndelsen stort mere; Virkeligheden er for dem overalt det vigtigste og lærerigeste. Efterhaanden vil jeg sige Dig, hvad jeg ved, og i Vinter vil der ikke fattes Dig Lejlighed til at lære. Saasnart det ikke synes Dig for simpelt at sidde i Bøndernes Fjøs, saasnart Du ikke mere hænger slikker og pyntet over dine Bøger, vil enhver komme og bede Dig om Raad og Hjælp, og Du vil i kort Tid vinde Dig mange og gode Venner, ti gjennem Fjøset gaar, som Du ved, Vejen til Bonden i Stuen. En Smule Fjøslugt vil ikke gjøre Dig uvelkommen blandt de Folk, Du har at gjøre med og skader Dig meget mindre end om Du lugter af Vin og Sigarer."

Nu klatrede Franz næsten daglig om mellem Klipperne og søgte efter Urter og Rødder; hans Begjærlighed efter at bringe det lærte i Udøvelse var saa stor, at han næsten glædede sig, da et Par af hans egne Kjør blev syg. Han var heldig i sin Behandling og nu voxte Lyst og Kjærlighed til Tingen stedse mere og mere. Østeren kjendte langtfra Navnet paa alle de Planter, som Franz bragte hjem, og denne besluttede derfor at skrive til Bregenz efter nogle Bøger, der handlede om Alpernes Planter og Rødder.

Østeren havde ikke synderligt at indvende mod det; han mente kun, at de, som gjorde Bøger om saadant, forstod vist ikke meget af det. Franz sagde ham imidlertid, at Bogmagerne udgjorde ikke en særegen Klasse, men var Mennesker af alle Stænder og Retninger, som gjennem Bøger lader offentliggjøre sine Anskuelser og Meninger til andres

kunde være saa uvidende om Hjemmet.*) Dog uden i mindste Maade at blive forfængelig af sin Overlegenhed i dette Stykke, fortalte og forklarede han Franz saa meget og saa godt han kunde.

Østeren var virkelig en mærkværdig Mand, en sand Tusenkonstner: Skoflikker, Dyrlæge, Tømmermand, Skrædder og endnu meget andet og det ikke bare til Nød.**) Med en isandhed beundringsværdig Taalmodighed arbejdede han sommetider hele Dage paa noget, som hans Nabo, Haandværkeren, vilde have gjort ham for nogle Skilling. Den største Mester i Haandværket vilde kanske ikke været istand til med det Værktøj, som stod til Østerens Raadighed, at forfærdige en Gjenstand, som denne til alt skikkede Haand formaadde. Da Franz engang udtalte sin Forundring herover, sagde Tusenkonstneren: „Ja, I forvænnede Byboere bag den varme Kakkelovn holder det vistnok for en Umulighed; I rasler bare med Pengekassen og skriger: Skrædder hid! Murer gaa! Snedker kom! Badskerkone løb! Dokter spring! og saa sidder, løber og springer man saa det er en Lyst i det; men en gammel Alpemand, som er hændt som det høver og har oplevet mangehaande, har lært at hjælpe sig selv. Han kan og vil ikke gaa til sin nærmeste Nabo i et Par Miles Afstand for enhver Smaating for at faa hans Raad og Bistand. Det vil Du nok ogsaa selv komme til at erfare, inden Du har været Jæter nogle Maaneder."

Denne Tale gjorde et mærkværdigt Indtryk paa Franz. Først i de sidste Uger var han kommet til den Overbevisning, at han idetheletaget ikke var meget klogere og bedre

*) En saadan Uvidenhed finder ikke Sted bare i Bregenzerwald; det gaarnok saa overalt med Byborn — Bøgerne er dem alt, Folket og Naturen intet. Overs.

**) Af saadanne „mærkværdige Mennesker" findes der mange blandt vor norske Almue. Overs.

Belærelse eller Underholdning og tildels ogsaa for at skaffe sig Livsophold. Østeren mente, at den bedste Bog var Erfaring. Dog havde han intet imod at læse saadanne Sager bare for at se, hvad de Herrer sagde om det.

Dagene begyndte nu betydeligt at kortes og stedse højere gjenløde Fjeldene af Franz's glade Sange. Septembertaagen gjorde en Ende paa hans Vandringer og tvang ham til at blive i Nærheden af Kjørene, som han ellers let kunde miste.

Nu tænkte han oftere paa Hjemmet. Gjerne havde han blevet i Sæteren, og dog var han glad over, at Helligkorsdagen nærmede sig. Han tænkte at begynde et helt andet Liv dernede i Landsbyen. Tidligere havde han overalt bare set dum Bondestolthed, Overtro og Gjerrighed. Nu ventede han at træffe paa lutter Østere; Bondestoltheden var ædel, mandig Selvfølelse, Overtroen havde en dyb, hemmelighedsfuld Grund, Gjerrigheden var klog Omsorg for sines Lykke og Vel. Kort, alt var herligt og prægtigt og godt. Men ham ventede den allerskjønneste Opgave, nemlig den, at aabne Faderens Øjne og vise den Tørstige de mange Kilder rundt om ham; endvidere at aabne Døren igjen i Mariannes Hus for Freden og Glæden. Franz udmalede sig Livet i Landsbyen saa skjønt, at ingen kan undres over, om han knapt kunde oppebie Helligkorsdagen.

Jomere han søgte efter Midler og Veje til at gjøre noget for Klausmelker, desmere maatte han ynke den gode Marianne, ti han saa hende lide under den gamle for det, der formodentlig stillede sig i Vejen for ham som en Hindring. Hun maatte jo bære alle den gamles Luner, havde aldrig et frit Øjeblik og maatte leve som i et Kloster. Hvormeget bedre vildd hun faa det, naar Broderen paatog sig endel af hendes Arbejder og Sorger. Frans kunde neppe begribe,

Alternativ, det borgerlige Ægteskab enten som tvungent eller valgfrit.

Derpaa fremstilles i Indstillingen Ægteskabets kirkelige Historie:

Efter det Foranførte kan Komiteen ikke drage i Tvivl, at Civilægteskabets Indførelse hvad enten man betragter Sagen fra et theoretisk eller praktisk Synspunkt, maa være baade i Statens og Kirkens velforstaaede Interesse, samt at det er den eneste Maade, hvorpaa Striden mellem Stat og Kirke paa dette Gebet heldigen kan løses. Naar Spørgsmaalet dernæst bliver, om hvilken Form der bør vælges, den obligatoriske eller fakultative, maa det vistnok indrømmes, at den første ubetinget maa siges at være den mest konsekvente Gjennemførelse af den i Civilægteskabet liggende Tanke, ligesom den og har flere praktiske Fordele. Men ligeoverfor de mange Vanskeligheder og store Omkostninger, som vort Lands lokale Forhold vilde lægge iveien for Indførelsen af denne Form, og ligeoverfor de nedarvede Forestillinger med Hensyn til Ægteskabets rette Indgaaelse, finder Komiteen det utvivlsomt, at den fakultative Form er den eneste, hvorom der for Tiden bør blive Tale i vort Land. Hvad det saakaldte Nødcivilægteskab angaar, da er dette en Forvanskning af det egentlige Civilægteskab, idet Staten i Virkeligheden sætter en Plet paa de Ægteskaber, som den selv erklærer for lovlige, derved, at den kun indrømmer eller paabyder denne Stiftelsesmaade ligeoverfor Ægteskaber, som Kirken efter sine Grundsætninger ikke kan velsigne eller vie. Nødcivilægteskabet er derfor en ligefrem Krænkelse paa den ene Side af Statens Værdighed og paa den anden Side af Religionsfriheden, og kan derfor hverken tilfredsstille Kirken eller Staten. Indførelsen af dette Slags Ægteskab bliver derfor paa det Stærkeste bekjæmpet som en halv og uforsvarlig Fremgangsmaade baade fra den ene og den anden Side af de dygtigste Forfattere, som have skrevet om det borgerlige Ægteskab.

Idet Komiteen saaledes er enstemmig om at anbefale Indførselen af det valgfri borgerlige Ægteskab, er dog et Flertal af 6 Medlemmer af den Mening, at det for Odelsthinget fremsatte Forslag, der indskrænker sig til at aabne Adgang til borgerligt Ægteskab saavel for Ægteskabet mellem en Dissenter og et Medlem af Statskirken som mellem 2 Statskirkemedlemmer, bør have nogle Tillægsparagrafer af ren kirkelig Karakter.

1 Medlem (Irgens) kan ikke dele den af Flertallet her fremsatte Mening. Efter den ovenfor givne Fremstilling af Statens og Kirkens Forhold til Ægteskabet, saavel i Henseende til dettes Stiftelse som til Skilsmisselovgivningen, er det netop Tanken med det borgerlige Ægteskabs Indførelse, at Stat og Kirke hver for sig skulle beholde deres Myndighed paa dette Omraade ubeskaaret og ublandet, med andre Ord, at Staten intet Overgreb eller Indgreb skal gjøre paa Kirkens Omraade, ligesaalidt som Kirken paa Statens.

Flertallet indstiller saaledes til Odelthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
om borgerligt Ægteskab.

§ 1. Ægteskab af Medlemmer af Statskirken, samt mellem Medlem af denne og Dissenter kan stiftes derved, at vedkommende Mand og Kvinde for Notarius publicus paa det Sted, hvor nogen af dem opholder sig, udtale deres Beslutning om at ville indtræde i Ægteskab med hinanden, og derefter af ham erklæres for Ægtefolk. Ved denne Handling gaaes frem efter en af Kongen bestemt Formular, og en Forklaring om hvad der er foregaaet indføres paa Stedet i Notarialprotokollen, samt underskrives af Ægtefolkene. Forend Ægteskabet paa den anførte Maade kan stiftes, har Notarius publicus at paase de samme Bevisligheder tilveiebragte, som Præsten har at kræve, naar Ægteskabet stiftes ved Statskirkens Vielse, dog at forudgaaende Lysning ikke fordres. Om det indgaaende Ægteskab har Notarius publicus inden 8 Dage at gjøre Anmeldelse til Sognepræsten paa det Sted, hvor Ægtefolkene tage Bopæl, forsaavidt dette er inden Riget.

§ 2. Ægtevielse i Statskirken tilstedes ikke det Medlem af samme, som

a. paa lovlig Maade er udelukket fra Adgang til Nadveren eller, om Adgang ikke er begjert, maa stilles lige med saaledes Udelukkede paa Grund af vitterlig Forargelse i Liv eller Lære; eller
b. er en fraskilt Ægtefælle, hvis tidligere Ægteskab er bleven opløst enten uden nogen ved Lov anerkjendt Skilsmissegrund, eller af saadan Grund, naar denne hidrører fra Brøde hos Vedkommende selv, — i begge Tilfælde dog kun, forsaavidt den anden fraskilte Ægtefælle endnu er ilive.

§ 3. Ægtefolk, hvis Ægteskab i Henhold til § 1 er indgaaet for Notarius publicus, og af hvilke ingen er i noget af de i § 2 nævnte Tilfælde, have Adgang til at erholde deres Ægteskab velsignet i Statskirken ved en Handling, hvis Ritual bestemmes af Kongen.

Schweigaard mente, at Forslaget, som det forelaa, vilde tjene til Fremme af Kirketugten, og den vilde han ikke have mere af. Det var ikke den rette Valgfrihed, at enhver Præst kunde vise fra sig alle Folk, som han vilde, og skulde saa at sige være sin egen Kirkeretslærer. Det var derfor Taleren ligegyldigt, om man tog med §§ 2 og 3 eller ikke. Han fremsatte derimod et Forslag saalydende: „Lov om borgerligt Ægteskab mellem Personer, som begge ere Medlemmer af Statskirken. Naar et Medlem af Statskirken, hvis Ægteskab er opløst uden Dom, har Ret til at indgaa nyt Ægteskab, stiftes dette, saalænge som den anden fraskilte Ægtefælle lever, under Iagttagelse af de Regler, som ere bestemte for Ægteskabsstiftelse mellem Dissenter“. Irgens begyndte med at fremsætte en Definition paa Ægteskab saalydende: „Ægteskab er en livsvarig Forbindelse mellem Mand og Kvinde til gjensidig Hjælp og til Slægtens Forplantelse“, og i Ægteskabets Begreb laa intet Moment, som skulde tvinge til at afslutte det ved en religiøs Akt eller Ceremoni. Institutionen var i sig selv hellig, ikke fordi den indgikkes ved kirkelige Ceremonier; den var Gud velbehagelig. Dersom Ægteskabet ikke var kristeligt uden indgaaet med kirkelige Ceremonier, hvorledes var da Apostlernes, hvordan var da de første Kristnes Ægteskab? thi deres Ægteskab blev da ikke indviet ved kirkelige Ceremonier. Vi maatte vel da svare, at det var i Sandhed kristeligt. Forresten maatte han i det Væsentlige henvise til Indstillingen for ikke her at gjentage det samme, som der var sagt. Spørgsmaalet var i det allervæsentlige historisk. Det var i Indstillingen med Sandhed, og han haabede med Klarhed, fremstillet, at den paa dette Gebet opstaaede Konflikt mellem Stat og Kirke ikke kan løses paa anden Maade end ved Indførelsen af borgerligt Ægteskab enten det obligatoriske eller det fakultative. En Nation, der ikke vilde anerkjende Gyldigheden af det, som var anerkjendt i de andre civiliserede Lande, kunde ikke med Rette forlange at regnes blandt de mest dannede Folkeslag. Iøvrigt udviklede han nærmere, hvad allerede i Indstillingen var fremstillet. Han vilde stemme mod det af Schweigaard fremsatte Forslag. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Høit Lufttryk og roligt Veir i det sydlige Norge. Barometret er faldt i Nordland. Sterk vestlig Vind i Bodø, frisk SV. i Kristiansund og Aalesund. Temperaturen er høi overalt. Udsigt til smukt Veir i det sydlige Norge.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Emigranter

befordres gjennem det **Amerikanske Emigrant-Compagni** til de fleste Steder i Amerika med Afreise herfra hver Fredag via Hull & Liverpool.

Fra Liverpool til Newyork med den **Nationale Linies** store og velindrettede Dampskibe, der afgaa som følger:

„**The Queen**“	3412	Tons,	28de April.
„**England**“	3400	—	5te Mai.
„**Virginia**“	2876	—	12te —
„**France**“	3200	—	19de —
„**Danmark**“	2870	—	26de —

Tolk medfølger hvert af Dampskibene lige herfra til Newyork.

Christiania den 20de April 1869.

O. Svenson.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med Alt, hvad der hører under Benævnelsen Garn, Lærreder, Foer- og Sysager tillader vi os at anbefale som vel assorteret.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1, do. 1/2 } i flere Kvaliteter

Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede, Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvedegryn, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,**
Jernbanetorvet No. 5.

Myseost.

Præmiebelønnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud,** Torvet No. 8.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til $2\frac{1}{2}$ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren“.**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

at han ikke før havde tænkt paa det, ikke før havde gjort Skridt til at kunne sende Broderen et ønskeligt Svar.

Dagen før Hjemfarten bragte Melkeren deres Klæder, den saakaldte „Alpesøm“ ned til Landsbyen og kom tilbage med en hel Sæk fuld af konstige og naturlige Blomster. Om Aftenen efter Melkingen blev nu Folkenes Hatter og de vakreste og kjæreste Kjyrs Bjeldeklaver og Hoveder omvundet med Kranser, medens man gjensidigen tilstod, at man i den sidste Uge havde tænkt mere paa Hjemmet end i alle de ni foregaaende.

Saa lagde man sig for sidste Gang dette Aar i Høet. Om Søvn blev der ligevel paalænge ikke Tale. Skilsmisse mellem Mennesker, med hvem man i Maaneder har levet i den hjerteligste Fred, vækker hos enhver en vemodig Følelse, som en Tidlang lægger et Baand paa de glade Tanker om at vende tilbage til sine. I en saadan Stemning har man endnu meget at meddele hverandre, som ellers aldrig har været berørt. Franz og de andre tilstod gjensidigt, at de skyldte hverandre meget, skjønt de i Begyndelsen ikke havde ventet det vilde blive Tilfældet. Melkeren bemærkede: Man burde lægge dette paa Minde og aldrig mere dømme, førend man selv havde set og hørt. Han idetmindste havde foresat sig aldrig mere at høre efter Sladder. Derpaa sagde Franz: „Hvis jeg er anderledes end den offentlige Mening gjorde mig, hvis jeg fortjener eders Tilfredshed, saa har jeg alene eder at takke for det, ti forhen var jeg virkelig den tosfede, forstokkede Naring, som I holdt mig for.“

Nu lovede man sig indbyrdes bare at tale godt om hverandre, og naar man senere traffes, hugse paa, at man havde levet sammen en Sommer i Fred og Glæde.

Man var tidligt paa Benene næste Morgen for at binde de sidste Kranser og hængte saa de smykkede Bjelder

end andre; men nu forekom han sig paaengang skrækkelig liden, medens Ysteren stod saa stor for ham som aldrig før. Denne Yster og tusen andre, som næsten alle selv kunde tilfredsstille hver Trang og som havde andre Folks Arbeide saa lidet at takke for; hvor stolt turde de vise sig mod ham, der henvist til sig selv maatte omkomme jammerlig og kunde ikke byde andre noget andet for deres Virksomhed end det af Faderen og Lykken sammenskrabede Guld. Var det da noget at rose sig af at sidde i Faderens Hus eller hvorsomhelst og regne ud, hvormeget hans Formue formerede sig Aar til Aar? Franz forekom sig i dette Øieblik næsten som en Humle i en Bikube. Det maatte blive anderledes; han maatte kunne blive noget retskaffent. Men hvad? Hans Oplysnings- og Verdensforbedringsplaner dugede ikke, det skjønnede han fuldtvel, og han tilstod sig selv, at hans Viderekommen var ikke til saaamegen Nytte for hans Omgivelser som deres, der forstod at behandle en syg Ko eller i Nødsfald kunde slikke sammen en Slæde.

Franz blev ualmindelig stille. Da han en Aften laa med Ysteren paa Høloftet, sagde han sagte for at ikke Melkeren skulde høre det i Fjøset: „Du, nu har jeg en ny Grund til at agte Bønderne.“

„Og det er?“

„Jeg maa agte dem ogsaa af den Grund, at de hidtil har foragtet mig.“

„Det er meget stærkt!“

„Ja, men saa er det. Hvad er jeg for dem, og hvad er den fattigste Haandværker for mig? Jeg har idag alvorlig tænkt over disse Spørsmaal og nu har jeg sagt Dig, til hvilken Slutning jeg er kommet. Ikke sandt, nu er jeg ydmyg nok?“

„Holder Du Ørneværten for ydmyg, som var færdig at sprække af Gift og Galde, fordi han ved Valget holdt

sig for uskikket til Forstander? Jeg kalder det bare en Begyndelse til at lære sig selv at kjende. Du føler nu, at Du ikke er den, for hvem Du holdt Dig og endnu gjerne vilde holde Dig. Nu, det er ret; men det har ikke mere Lighed med Ydmyghed end en ny Ost med en gammel.“

„Men Hovmod kan man da vel heller ikke kalde det?“

„Jeg mener, det er saa omtrent mellem begge. Men maa Du endelig enten være ydmyg eller hovmodig? Hvorfor kan Du aldrig holde Maade og være tilfreds med det sædvanlige? Du minder mig om en ung Okse, som første Gang bliver spændt i Aaget. Enten løber den og rykker i det som den var gal eller ogsaa staar den stille.“

„Og jeg?“

„Og Du — nu, der falder mig ikke netop ind noget særdeles Tilfælde, som passer her, men idethele forekommer Du mig ofte akkurat som saadan en Okse. Lad dog engang være med denne evige Grublen over Dig selv. Man har ikke Hænder og Fødder bare for at betragte dem, men til at arbejde og til at gaa. Du har nu udregnet, at det ikke er stort bevendt med Dig; imorgen, hvis det lykkes Dig at stoppe dine Hoser, holder Du Dig for en Karl som Salomon. Gjør, hvad ingen fordrer, da mærker Du uden Hovedbrud, hvad Du er, og hvad Du kan og skal gjøre.“

„Ja, Du har ret, det maa blive anderledes med mig“, sagde Franz kort, da han hørte Melkeren klatre opad Stigen.

Den næste Dag blev ikke Franz mere siddende hos Kjyrene med hængende Hoved, men han klatrede om mellem Klipperne, medens han dog altid havde Kjyrene isigte. Om Aftenen bragte han hjem sin Jæterpose fuld af sjeldne Urter og Rødder, som han straks viste Ysteren for af ham at faa at vide, hvad de kaldtes og var tjenlig til. Tillige meddelte han ham den overraskende Nyhed, at han havde

Dagbladet.

No. 95. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 27de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Brev til Dagbladet.

Tromsø, 16de April 1869.

Debatten om den Forandring i Repræsentationen, hvorved Tromsø By skulde faa sin egen Storthingsmand, fulgtes her med al den Opmærksomhed, som det for os er muligt at have ved Storthingsforhandlinger, og man havde saaledes Grund til at tro, at dersom Sagen faldt ud mod Forventning, vilde Skuffelsen give sig Luft i et helt Styr og høirøstede Demonstrationer; men dette blev dog langtfra Tilfældet. Man lod de Repræsentanter, der havde lagt deres Patriotisme for Dagen ved heftigst at bekjæmpe Forslaget, passere aldes uden Kritik, ja man vilde endog kanske have fundet det ganske i sin Orden, om Stathelle og en anden liden pen By i Nærheden, paa Hr. Baggers Forslag hver havde faaet sin nye Repræsentant, da disse Steder rimeligvis har ganske andre Interesser at iagttage, end de andre Byer langs Skiensfjorden. Desuden har de ogsaa det Fortrin for Tromsø, at de hører med til Landet Kjærne, og som det heder: man maa først knække Skallen, førend man kan faa fat paa Kjærnen. Regelen udtrykker alligevel ikke den fulde Sandhed. Skallen kan ogsaa have sin Nytte, om det end ikke mærkes, medens man holder Gjæstebud paa Kjærnen; derfor bør den ikke bortkastes letsindigt. Sagen blev baaren klart og tydeligt frem af de Mange, der saa at sige har levet sig ind i disse Egnes særegne Interesser og specielle Krav, men det hjalp ikke; Modstanderne beviste den Sandhed, at Folk taler sikrest om Ting, som de ikke kjender. Nægtes kan det ikke, at der øves en Uretfærdighed imod Tromsø, naar det saaledes i en Aarrække skal være urepræsenteret i Storthinget; men man var, som sagt, forberedt paa, at saaledes vilde det gaa, og derfor blev ogsaa Efterretningen om Sagens endelige Udfald modtaget uden videre Opstyr. Dersom der for 10 Aar siden var nedsat en Kommission med det Paalæg, at skulle udfinde de hensigtsmæssigste Midler til at berøve Tromsø ethvert Fnug af Interesse for offentlige Anliggender, kunde den aldrig have fundet noget virksommere og mere hensigtssvarende end det, Storthinget i 1869 fandt ved et Slumpetræf. Hvorledes mon det offentlige Liv i selve Hovedstaden, som har en saadan Samling af Liv, Rørelse og Intelligents, vilde arte sig, naar man nægtede den Ret til at repræsenteres i Storthinget? Ved Tid og Leilighed skal vi holde denne Sag lidt nærmere op mod Lyset.

Finnernes eller Kvænernes Indvandring til Finmarken fortjener den skarpeste Opmærksomhed. Denne Indvandring vil for vort Land have de alvorligste Følger, dersom man ikke itide ved hensigtsmæssige og velbetænkte Foranstaltninger afvender Faren og udvinder af Indvandringen den Nytte, som den virkelig kan frembyde. Disse nordlige Egne har nemlig mange Næringsveie, som aldrig fuldt ud vil blive benyttede af Nordmænd. Kvænen er ligesom skabt for Finmarken; han er haardfør og raabarket som Stedets Klima. Nordmanden vil derimod alene kunne befolke Finmarkens blidere Egne, og knapt nok der vil han i Længden trives; men for Kvænen er Stormen fra det vilde Ishav blot en Buggesang til hans Middagsro. Det er vistnok godt og rigtigt, at der i Sommertiden krydser en Orlogsmand ved Finmarkens Kyster, og at der i de Byer, hvor Kvænbefolkningen er størst, er stærkt Politi, som kan ryste Kvængubben Kniven af Næven, naar han rigtig begynder at gaa Berserkergang; men dette er blot Foranstaltninger til for Dieblikket at holde de onde Lidenskaber inden tilbørlige Skranker; men Kvænen vedbliver derfor ligefuldt i Sind og Skind at være Kvæn paa norsk Grund og som norsk Borger, og det er netop Kvæn, han ikke maa være, da det aldrig maa glemmes, at han har sin Rod og sin Hjemstavn i et Land, som hører Rusland til. Kvænbørn, hvis Forældre ere bosiddende i Norge, burde derfor i det Mindste læres til at tale, tænke og føle som Nordmænd. Man maa ved Dannelsens og Oplysningens Hjælp bibringe dem Kjærlighed til Fødelandet. Dette er Midlet baade til at fremme egen Fordel og et Værn mod fremtidige Farer. Her maa handles kraftigt og planmæssigt; vor tarvelige Almueskole magter ikke dette Arbeide alene; den synker ned til at blive blot kvænsk — eller ingen — paa Steder, hvor det norske Element netop burde være det overveiende. Egentligt Centrum for Virksomheden mangler. Det er saaledes ingen Tvivl underkastet, at en høiere Skole i Vadsø By vilde være paa sin Plads, og at de Penge, som en saadan vilde koste Staten, maatte være vel anvendte. Sansen for Oplysning vilde derved styrkes og udbredes, og det norske Element i Vadsø By foreges, paa samme Tid som man netop paa Brændpunktet fik en liden Samling af Intelligents, der paa mange og forskjellige Maader maatte kunne virke i det antydede Diemed.

Saaledes skal jeg overgive denne Sag til Offentlighedens Opmærksomhed og Drøftelse, skjønt den visnok forinden burde være grundigere behandlet.

I disse Dage er her vist saameget Liv og Rørelse som i nogen norsk By: Folk drager nu afsted paa Finmarksfiske. Nord og Syd, saalangt Diet naar, er Fjorden fuld af Seilere af alle Slags. Enhver Krambod staar fuld af Kjøbere, Alt er affærdigt, „Blyhatten" ikke at forglemme. Nat og Dag trækker en Sværm af travle Mennesker gjennem Gaden, nogle med en Vasbunk paa Nakken, Andre med en Pakke Bladtobak eller nogle Brød under Armen, atter Andre med et Stykke Nækling, endel Snore, en Ost eller et Spegekjødlaar osv. i Haanden, kort sagt, „Skjystølen" og „Skindstakken" er at se i enhver Krog. Fornøiet og let husker den lille Lap afsted, hvinende og skraalende, som naar han færdes omkring paa Hjeldene. Gaar det godt er, det uhyre Værdier, disse Mennesker vil trække op af Havet. Men Mange af dem vil aldrig mere se sin Familie eller sit Hjem. Det ved de Allesammen, og dog ere de fornøiede. Thi Ingen ved, paa hvem af dem det sorte Varsel peger; — Lykkelige Uvidenhed! Ja hvormange slumre ikke i Nans kolde Seng med et Tareblad under Hovedet; thi Fisket er som et Felttog; der bliver mangen gjæv Fisker tilbage paa den vaade Val!

Om den almindelige Værnepligt og Reserveofficers-Institutionen.

(Slutn. fra Gaarsbl.)

I Danmark, det eneste Land næst vort, hvor der gives af Krigsministeren ansatte Officerer, udnævnes dog „alle Sekondløitnanter" af denne, ikke som her, nogle af Kongen og andre af Departementet, hvorved Klassen No. 2 nedtrykkes til en „Pariaklasse" blandt Officerer, til noget ubestemt Noget midt mellem Underofficerer og Officerer svævende, medens Sekondløitnant-Klassen No. 1 derfor ikke kan siges at være bleven synderlig hævet paa den andens Bekostning. Hvorledes skal man kunne vente, at dannede Folk i Masse skulle styrte sig ind i en saa taaget Stilling, der hverken er Officerens eller Underofficerens, hverken civil eller militær, ja ikke engang civilmilitær, en Stilling, der neppe lader sig definere, og som svævende mellem to saa modsatte Poler som det Civile og det Militære, Intet er, fordi den Idee, der ligger til Grund for Stillingen, kun er en halv Idee; men bedre ingen Idee end en halv Idee; thi en halv Idee er allerede af den Grund, at den er en halv Idee, ingen Idee, uden Latterlighedens, og Latterligheden indeholder stedse en Faliterklæring og Fiasco.

Først og fremst faar man vænne sig til at betragte disse Folk som Militære og Officerer; thi disse to Begreber ere i den almindelige Bevidsthed saa distinkte, at de ingen Halvhed tillade, uden at dræbe sig selv. For at disse Folk skulle betragtes som og selv betragte sig som Militær udfordres, at de stilles i stadigt Vexelforhold til det Militære, som ikke blot maa indvirke paa dem paa en Exercerplads en eller to Gange hvert andet Aar, men hvis Pression de stadigt maa føle. Denne Følelse er nødvendig for at bevirke deres Fastknytten til det hele militære Legeme og for at indgive dem en vis Følelse af Solidaritet, uden hvilket en Officer og Militær er et Intet. Denne militære Bevidsthed vil indfinde sig, naar Staten under hele deres Tjenestetid stiller dem under militære Love og militær Disciplin ikke blot i, men ogsaa udenfor Tjenesten. Paa denne Maade udvirkes ene Disciplin blandt Officerer og Militære i det Hele taget. Denne vil derimod ødelægges, al militær Tanke vil dræbes, naar man kun betragtes som Militær, medens man spiller en Farce paa en Exercerplads og forøvrigt skal betragtes som aldeles permitteret og saa fuldkommen civil, at man gjerne i denne civile Halvdel af sin Tilværelse, der er den længste, kan gaa op og hundse sin Kompagnichef eller skjælde sin Bataljonschef Huden fuld, uden at straffes for Insubordination. Som Officerer vilde disse Folk blive betragtet, naar de fik kongelig Udnævnelse som andre Brandkorpsets og Borgerkorpsets Officerer, og naar de fik Avancement.

Derved vilde de opnaa en „vis Anseelse" i den offentlige Mening, som de nu savner.

„Fordelen" vilde være der for dem, naar man, som det er Tilfældet med Underofficerer, efter endt Tjenestetid gav dem Adgang til Toldembeder eller nogen Præference i en eller anden Henseende. „Fordelen" vilde dernæst være der saavel for dem som for Staten, hvilken sidste vilde beholde deres Tjeneste længer, naar de aabnedes Udsigt til nogle Goder ved Rekapitulation, naar der f. Ex. bødes dem nye Ekviperingspenge, med fornyet Rekapitulation paa 5 Aar, hvilket dog gives endogsaa den ikke værnepligtige fra Instruktionsskolen udgaaede Elev, der binder sig paa 5 Aar.

Staten tager ikke i Betragtning, at den ved Tilstaaelsen af disse Ekviperingspenge eller en anden lignende Fordel beholder en øvet og praktisk uddannet Officers Tjeneste for 50 Spd., medens hver ny Elevs Uddannelse, iberegnet ½ Aars Garnisonstjeneste, foruden disse 50 Spd. i Ekviperingspenge vil koste Staten henved 200 Spd. Her er da en ren Gevinst af 150 Spd., foruden den Gevinst, der ligger i den praktiske Militærs større Erfaring og den modnere Mands Kommando. Ere disse Officerer da ikke engang værd 50 Spd., selv om man derved vinder 200?

Det synes besynderligt, især da det modsatte Princip anvendes med Hensyn paa Underofficerer, som man for enhver Pris søger at beholde i Tjenesten, men Staten søger ikke ved nogetsomhelst Middel at sikre sig den uddannede Reserveofficers Tjeneste, som dog paa Grund af de ved Instruktionsskolen udfyldte Afgangsnummere ere nødvendige, „hvis Armeen ikke skal blive vanmægtig", som Kommissionen siger, „i det Dieblik, den baade kunde give Valutta for, hvad den under lange Fredsaar har kostet" og undgaa at vise sig som „Resultatet af bedrøvelige Omstændigheder". — Og det ser næsten ud, som om man, efter med megen Bekostning at have faaet Reserveofficeren fuldt færdig, skammede sig over sit eget Værk og søgte saa hurtigt som muligt at faa ham til at forsvinde igjen. Maaske man finder denne „Halvmilitær", denne undertiden helt civile Soldat, denne halv officersmæssige Underofficer, at være skjæv i Anlægget, men længere militær Tjeneste, hel militær Disciplin og nogle ubetydelige Fordele, som før paapeget, kunde forvandle denne halve Stilling til en hel og gjøre endogsaa Reserveofficerens Opgave til en „virkelig Livsopgave", hvad enhver Stilling maa være for at blive til en Stilling og til en virkelig militær Stilling, — kunde forvandle Reserveofficerers-Institutionen fra en Halvhed af Tanke til en hel militær Virkelighed og disse Officerer fra civilmilitære Umuligheder til militære Kumbattanter, der ville og kunne gjøre Landet Ære.

I Preussen, Soldaterstaten par excellence, den militære Kasteaands Monsterstat, den militære Tankes høieste Tankeudtryk, er, — hvo skulde tro det, som man af det før Bemærkede har kunnet slutte sig til — Reserveofficers-Institutionen udviklet paa en særdeles bred Basis, og der er med Rette bleven sagt, at Preussen ikke alene skylder sin staaende Armee sine Seire, men fremfor Alt, at det foruden at støtte sig paa den militære Tanke og sin staaende Armee tillige har vidst at staalsætte denne Tanke med Intelligentsens Magt og bygge denne Armee paa sine Universiteter og Gymnasier; thi det er herfra Preussen henter sine Reserveofficerer.

Den preussiske Reserveofficer begynder sin militære Uddannelse som etaarig Frivillig, i hvilken Tid han ved særskilte Destinktioner er adskilt fra de øvrige Menige, hvilket maaske ogsaa kunde være anbefalelsesværdig, hvad vore Reserveofficerselever angaar, i hvilken Tid han desuden spiser i Officersmessen og af Officerne skal behandles som Kammerat.

Man ser, han bliver her ligefra Begyndelsen af sin Uddannelse, og endog førend han er bleven Officer, taget under Armene af den blandt de preussiske Officerer herskende stærke „Esprit de corps", der strax løfter ham op i deres Midte, og hans tilkommende Officers- og Kommandostilling bliver ligefra Begyndelsen af gjennem den kammeratslige Maade, hvorpaa han bliver behandlet, ligesom befæstet ligeoverfor Udenverdenen og Underordnede, hvilket paa bedste Maade vil indgive ham den tilbørlige kammeratslige Solidaritet, den Ro og Sikkerhed i Optræden, som han ikke vil undlade at føle i Bevidstheden om ikke alene at have Ryggen fri, men endogsaa at være støttet af sine Kammerater i Kommando, „Linieofficerne". Soldaten vil derfor ligefra Begyndelsen af lære at betragte ham med Respekt og Disciplinen vil haandhæves. Ved at hæve ham op til sig, hæve Linieofficerne tillige sin Stand; den modsatte Fremgangsmaade vilde, idet den nedtrykte de enkelte Individer af Officersstanden, sænke den hele Stands Anseelse.

Dette til Overveielse for andre Armeer og ikke mindst maaske for vor egen, der som rimeligt kan være ikke har let for at frigjøre sig for de Fordomme, hvormed den stedse vil betragtes, der ikke er bleven en exklusiv militær Skoledannelse tildel, hvilken i en liden Fredsarmee som vor, aldrig vil undlade at vække temmelig stærkt udvikleed Standsideer.

Strax efter Indtrædelsen i Tjenesten gjennemgaa disse Reserveofficers-Aspiranter ligesom hos os, men i et sluttet Antal af 20 ved en Bataillon eller en dermed ligestillet Afdeling, en Instruktionsskole under særegen Ledelse af en dertil kommanderet Officer og gjøre derpaa i det sidste halve Aar fremdeles under den samme Officers Ledelse Underofficerstjeneste, aflægge derpaa en praktisk og theoretisk Prøve, der svarer til og i allefald ikke staar over vor Reserveofficersexamen, og udnævnes derpaa efter bestaaet Prøve (NB. af Kongen ikke som her af Departementet) til Officer, gjøre nu som Reserveofficer aldeles som her Tjeneste i Linien med sin Altersklasse, hvorpaa de gaa over til Landeværnet, hvor de ikke alene som hos os forfremmes til Premierløitnant, men hvor Forfremmelse ogsaa som i Planen til Armeens Omorganisation med Rette foreslaaet, til Kapteinsgraden. Forfremmelse til Stabsofficer finder ikke Sted i Fredstid, men vel i Krigstid, da Landeværnsofficererne ogsaa som før paavist i stort Antal bruges til at udfylde Liniens Officerspersonale.

Vort Landeværn, der ikke exercerer og ikke er organiseret i Fred, og som ikke engang i Krig kan føres udenfor Landets Grændser svarer egentlig til den preussiske Landstorm; men end ikke at gjøre vore Reserveofficerer til Chefer for disse Landstormdivisioner, vove vi nagtet vi dog ikke som Preussen har Rhinen paa den ene Side, Danmark paa den anden og Østerrig paa den 3die Side, og det uagtet vi, da der er en 40 Landeværnsdivisioner besatte med lønnende Officerer, som i en Opsats i Morgenbladet om samme Emne er paavist, ville spare omkring 16 a 18,000 Spd. om Aaret. Selv om Godtgjørelsen til Reserveofficererne for denne Tjeneste ansattes til 2000 Spd. vilde der dog spares 14 a 15000 Spd., især hvis man, som ogsaa i Morgenbladet paapeget, ligesom i Danmark lod ulønnede Officerer udføre Sekondløitnantjenesten i Armeen. Saa mange garnisonerende Sekondløitnanter behøvedes der vel ikke, og de øvrige Sekondløitnanter lønnedes da ikke uden de vare i aktiv Tjeneste.

Der skal engang, da der var Tale om at give Divisionschefsposterne i Landeværnet til Reserveofficerer, været foreslaaet at bestride de til Godtgjørelse for disse ansatte Summer med det Fonds, der vilde indkomme ved efter hvert som de bleve ledige at sælge alle eller en vis Del af de nationale Chefsgaarde. Ideen synes ikke uværksættelig og vi kunde nok iallefald vove, hvad Preussen har vovet. Besparelserne ved at ansætte Reserveofficerer

i Divisionschefsposterne, ville i alle Tilfælde blive mellem 40 og 50,000 Spd. i Budgetterminen. Tager man Skridte fuldt ud, giver Institutionens Ide en fast Form, borttager fra Stillingen det Halve og Latterlige, der omgiver den, og som stedse vil forfølge det Uholdbare, giver man Reserveofficerernes Avancement, kgl. Udnævnelse og, som før paapeget, nogen Præference eller visse Fordele, kan man ogsaa fordre en foreløbig militær Uddannelse af 1 Aar ligesom i Preussen, kombineret med senere Garnisonstjeneste istedetfor i det Hele 8 a 10 Maaneder som nu.

Det af den nuværende Militærkomite foreslaaede Underofficers-Avancement, der stedse vil foregaa enkeltvis, vil ikke kunne udfylde Armeens Officersbehov, i Fred og vil, naar den foregaar i Masse, som foran paavist, være rent ud skadelig gjennem den derved opstaaende Forrykkelse i alle underordnede Kommandoforhold.

Reserveofficers-Institutionen maa derfor lige fuldt bestaa ved Siden af dette nye Avancementsprincip, og dette, der sandsynligvis, hvis det kommer istand, vil ophæve Krigsskolen ligesom i Danmark, og stille en militær Officersskole istedetfor denne, vil blot støtte Reserveofficerssystemet, idet det vil forvandle Reserveofficers-Institutionen enten til et Gjennemgangsstadium paa Avancementsstigen, eller gjør den til en lavere Officersexamen ved den militære Høiskole, der giver Adgang til Sekondløitnantsposterne i Armeen og til Officersposter i Landeværnet.

Systemet med de ulønnede Officerer vil dog stedse vedblive at have en væsentlig Betydning for ethvert Land med almindelig Værnepligt, og især for et fattigt Land som vort med simple demokratiske Institutioner, saameget mere som det er en Institution, der allerede er indført selv i større Lande med stærkt udpræget militær Bevidsthed.

Denne Institution, der er bygget paa den moralske Overvægt, som Intelligentsen og Individualiteten i vore Dage har vundet over Formen og Massen, vil derfor her i vort Land, trods den Modstand, den maatte finde hos den militære Laugsaand, stedse gaa frem og omsider opnaa en fast, hævdet og uundgaaelig Plads i vor Armee, hvor den vil være det eneste Hjælpemiddel, der vil være istand til at bevirke, at „under Fred de for Krig fornødne Kadres af Over- og Underbefalingsmænd kunne være fuldstændig organiserede, og ligesaavel som de Menige kunne være opsatte i en saadan Styrke, at ved Udrykning ingen Vakance forefindes"; det eneste Middel, der vil kunne frelse den norske Armee fra, som Militærkommissionen til Armeens Omorganisation siger, at fremstille sig „som et Resultat af bedrøvelige Omstændigheder".

Saameget nødvendigere bliver det derfor, hvis den skal bestaa saaledes, at den har Soliditet og saaledes, at den militære Tanke, den indeslutter, ikke bliver for hul, at bygge den paa en af de to Løftestænger: Ære eller Fordel. Udelukkende eller endog i altfor stærk Grad at bygge denne Institution paa den almindelige Værnepligt, som et til Officerstjeneste tvingende Motiv, vil være lidet virksomt nu, da denne Pligt, efterat der ikke engang som i Preussen og Danmark er Tale om Indkommandering og Indkasernering, og efterat Prygelstraffen er bortfaldt, har mistet al sin Braad for den dannede Mand.

Tager man derimod ikke Skridtet fuldt ud, byder man Reserveofficererne hverken Ære eller Fordele, vil endogsaa den Tilstrømning, som de sidste Tider har seet, der, uagtet den paa langt nær ikke har været stor nok til at fylde de paatænkte 50 Udgangsnummere, dog har været over al Forventning, snart tabe sig. Folk vil snart lære at erkjende, at denne Stillings Umuligheder indeslutter megen Modsigelse og Latterlighed, liden kammerratslig Haandhævelse, liden Anseelse ligeoverfor Over- og Underordnede, store Ubehageligheder og ei ubetydelige Pengeopofrelser uden at byde tilsvarende Fordele, og denne Ide — der for et lidet og fattigt Land, som vort, er en uundgaaelig Nødvendighed for selv med Bistand af Krigsskole og Underofficers-Avancementet kun nogenlunde at udfylde Armeens Befalingspersonale i Fred og for ikke at staa aldeles hjælpeløse i Krig — vil have dræbt sig selv. A. Z.

Kristiania, den 27de April 1869.

Udlandet. Til det franske Krigsbudget der forelaa til Behandlig for en Uges Tid siden, havde Picard stillet et Forslag om at ophæve de store Militærkommandoer, hvorved der vilde spares en Million Francs. Krigsministeren, Marskalk Niel, udtalte sig mod Forslaget, hvis Vedtagelse vilde skade den nye Hærorganisation, der tilfredsstillede alle Krigens og Fredens Krav. „Tidligere", bemærkede Ministeren, „naar man ventede en Krig eller rustede sig til den, røbede de uhyre Udgifter altid, hvad der var igjære. Nu er det ganske anderledes. Det er mig ganske ligegyldigt, om vi have Krig eller Fred. I otte Dage kunne vi stille 600,000 Mand paa Benene. Jeg skal anføre et Exempel paa de Fordele, som de store Militærkommandoer yde os. Vi sende i dette Dieblik 35,000 Mand til Leiren ved Chalons. Dette Korps maa have en Anfører. Nu vel, Marskalk Bazaine ligger i Nance med hele sin Generalstab; han vil gaa til Chalons uden at faa en Frank i Erstatning. Og hvis vi istedetfor at gaa til Leir skulde drage i Krig, vilde enhver Krigschef, den længst bort fjernede saavelsom den nærmeste, paa samme Maade begive sig til sin Post. De af Keiseren trufne Foranstaltninger have i Forening med den nye Hærlov bevirket, at vi altid ere parate til at rykke i Marken". Det er vel nok. Med hvad Befæstningerne angaar, synes det os, at man paa denne Maade opnaar Idealet, naar man efter Hr. Niels Lovtaler kan gjøre alt, saa beredt, at man har alle Krigens Udgifter — i den dybeste Fred. — Forslaget blev forkastet, og samme Skjæbne havde et andet af Oppositionen stillet Forslag om at afskaffe Keisergarden og indskrænke den effektive Styrke til 200,000 Mand.

Ifølge Patrie er der udbrudt en ny Revolution i Japan. Da Mikadoen den 9de feirede sit Bryllup i Kiota, kom det til Haandgribeligheder mellem to af de fornemste Daimioner Satsumas og Choshius Tilhængere. Mikadoen flygtede til Osaka. Samtidig bemægtigede en af den gamle Taikuns Tilhængere, Admiral Ennomatta, sig hele Den Jesso, der udgjør omtrent Halvdelen af hele det japanesiske Rige. Han underrettede de fremmede Konsuler om, at der var indsat en midlertidig Regjering i Jesso.

Den italienske Regjering har indbragt i Parlamentet et Udkast til en ny Hærlov, hvori Hærens Styrke fastsættes til 620,000 Mand. Heraf skulle 400,000 Mand danne den aktive Hær og Resten Reserven.

Arbeiderurolighederne i Belgien vedvarer, men i de sidste Dage har der dog ikke fundet Uroligheder eller Blodsudgydelser Sted. Hos Arbeiderne hersker der en yderst forbitret Stemning, som aldeles hensynsløst lægger sig for Dagen i deres Blade. Et af disse, Internationale, er i Anledning af Begivenhederne i Seraing udkommet med Sørgeraand, og det indeholder de voldsomste Angreb paa den belgiske Regjering og den herskende Klasse. Det opkaster bl. A. det Spørgsmaal, hvad man kan lære af den sidste Tids Begivenheder i Belgien, og svarer herpaa: 1) Vore Styrere forstaa ikke at drage Fordel af de Erfaringer, som de indhøste. Der opstod almindelig Forbitrelse, da de gav sig til at skyde Arbeiderne ned. Kom de nu herved til at indse det Uforsvarlige i sin Adfærd? Nei, ingenlunde! Det lader til, sagde de, at man ikke finder Behag i Geværsalverne her i Landet; naa, saa bruge vi næste Gang Bajonetten. Men ogsaa Bajonetten vil styrke vor Sag, som man skal se af de Fremskridt, vi ere ifærd med at gjøre i Provindsen Lüttich. 2) Vore Styrere ere ligesaa dumme som grusomme. I over en Maaned have deres officielle Blade hvert Dieblik udraabt, at Fædrelandet er i Fare, og søgt at ophidse den offentlige Mening imod de keiserligsindede Blade, som stadig foreholde Arbeiderne, at deres Regjering er dem uvedkommende. Efter alt dette appellerer man til Arbeidernes Patriotisme ved at hugge dem ned. Eller vilde man maaske blot øve Tropperne til et nær forestaaende Felttog? 3) Vore Styreres Fordærvelse kan fuldstændig maale sig med deres Dumhed. Hvad skal man sige om et Regimente, hvor Ordenen er Dommer og Part i samme Sag? Kamp, Borgmesteren i Seraing, fungerer tillige som Agent for Cockerills Fabrik. Indenrigsminister Pirmez er en af de første Aktionærer i en af de Kulgruber, hvor Arbeiderne nedlagde Arbeidet, og Hs. Kgl. Høihed, Greven af Flandern, har 1½ Million Frcs. staaende hos Cockerill. Det er nu let at forstaa, hvorfor Soldaterne kom til i en saadan flyvende Fart. Hvorledes vilde det ellers være gaaet med disse Herrers Dividender? — I Punkterne 4 og 5 gjøres gjældende, at Arbeiderne have Ret til en forholdsmæssig Andel i Kapitalisternes og Fabrikanternes Udbytte, og at de staaende Hære true Friheden. I det 6te Punkt bebudes en Broschure, som har følgende Titel: „De Blodbad, som den konstitutionelle Regjering i Belgien har anrettet fra 1831 indtil vore Dage".

Frère-Orban vedbliver at staa paa den fortræffeligste Fod med de franske Ministre; men enig med dem om Noget kan han ikke blive. Det heder, at han, siden Arbeiderurolighederne kom til Udbrud i Belgien, har røbet stor Lyst at forlade Paris og vende Foden hjemad. Frère-Orban, har en fransk Deputeret ytret ifølge en Meddelelse i France, er altfor fornuftig til ikke at indse, at Belgiens Indlemmelse i Frankrig kun er et Tidsspørgsmaal. Det er fransk ved sit Sprog, ved sine Love og af Tilbøielighed. For Frère-Orban, der er en saa talentfuld og veltalende Mand, aabner der sig herved en vid Horisont; der kan ingen Tvivl være om, at Vælgerne sende ham til det lovgivende Korps, og han kan da ombytte en Portefeuille i Brüssel med en Portefeuille i Paris. En anden fransk Deputeret har hørt, at den belgiske Minister allerede har kjøbt sig en Eiendom paa et af de smukkeste Steder i Paris. „Köln. Zeit." bemærker i Anledning af disse Drillerier: „Frère-Orban tænker vist: Den, der ler sidst, ler bedst".

Sverige. Rigsdagens andet Kammer har med ringe Overvægt i Stemmer tiltraadt første Kammers Beslutning om at anmode Regjeringen om at udarbeide et Forslag til Lov om nyt Myntsystem, grundet paa Guld istedetfor paa Sølv. En Taler, som ikke synes at have stort Skjøn paa den Sag, han talede om, ytrede under Debatterne: „I et Land, som bare er rigt paa Berg og Sten, Bark og Sop, passer det sig ilde at tale om Guld og Sølv"!

— Konstitutionsutskottet har i meget stærke Ord indstillet, at Jøns Pehrsons navnkundige Forslag til Forandring i første Kammers Sammensætning skal lades uænset gaa til Forkastelse.

Udnævnelser. I det sidst afholdte Statsraad skal Politifuldmægtig Schnitler være udnævnt til Politimester i Stavanger, Sognepræst Elstrand til Sognepræst i Vaale, Sognepræst Bull i Rendalen til Sognepræst i Botne, og Bureauchef Skjoldborg til Expeditionssekretær i Indredepartementet.

Sanktion. Overensstemmende med Regjeringens herom afgivne Indstillinger er Storthingets Beslutning om aarlige Storthing i Statsraad hos Kongen i Lørdags sanktioneret, medens Beslutningen om Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender er negtet Sanktion.

Fisketelegram. Telegram til Indredepartementet fra Amtmanden i Finmarkens Amt, dateret 21de, indleveret i Kjesen 24de April:

Paa Strækningen fra Gamvig til Vardø fiskes godt, i Gamvig og Berlevaag endog rigt. Pris: Fisk 9 Ort a 14 Ort. Lever 5 a 5½ (? 5⅕) Spd. I Vestfinmarken lidet og ujevnt Fiske.

Jernbaneforslagene udgjøre en temmelig tyk Bog, hvoraf vi skulle søge at gjøre et saavidt muligt sammentrængt Uddrag.

Regjeringsforedraget udhæver, hvorledes de saakaldte smalsporede Jernbaner, som vi have brugt, og som nu ogsaa tiltrækker sig Udlandets Opmærksomhed, gjør det muligt for os uden uforholdsmæssige Omkostninger at delagtiggjøres i de Goder, som Jernbanerne yde. Under den Anerkjendelse, der er kommen tilsyne for Bestræbelserne efter at forbinde fjernereliggende Steder med Jernbane, har Opmærksomheden især henvendt sig paa en uafbrudt Linie mellem Trondhjem og Kristiania. Godsforsendelsen mellem det Sønden- og Nordenfjeldske Norges største Handelspladse foregaar nu paa en 177 Mile lang og besværlig Søvei, medens den ved Jernbane vil kunne foregaa hurtigere, sikrere og billigere, paa samme Tid som den vil fremkalde en livligere Rørelse i Varomsætningen. Reisen til Trondhjem fra Kristiania vil kunne forkortes fra 4 a 5 Dage til lidt over 1 Døgn og Reiseomkostningerne forringes fra 15 a 20 Spd. til 4 a 7 Spd. Jernbanen vil fremme den materielle og aandelige Udvikling, sammenknytte Landsdelenes Interesser, befæste den nationale Enhed og styrke vort Forsvarsvæsen.

Regjeringsforedraget omhandler derpaa de forskjellige Linier, som have været bragte i Forslag, nemlig Kvikneliniien og Røraaslinien. De stærkeste Grunde tale, heder det, for den sidste, uagtet den er 3,8 Mil længere, kræver 274,000 Spd. større Anlægsomkostninger og 8000 Spd. større Driftsudlæg aarlig; men den giver ogsaa et større Udbytte ved den lokale Trafik, saaat den ikke alene vil dække Forøgelsen i Driftsomkostningerne, men ogsaa forrente Anlægskapitalen, ligesom Forskjellen i sidstnævnte Henseende for Størstedelen vil dækkes af de tegnede Bidrag til Røraaslinien. At lægge Hovedbanen over Kvikne og en Sidebane fra Tønset til Røraas vil medføre omtr. 20,000 Spd. større Anlægs- og 5 a 6000 Spd. større aarlige Driftsomkostninger. I teknisk Henseende stiller iøvrigt Forholdet mellem begge Linier sig omtrent lige, skjønt Sneforholdene vel ere noget gunstigere paa Kvikneliniien.

Ifølge Jernbanedirektørens Overslag vil en Jernbane mellem Støren over Røraas til Grundset kræve en Omkostning af ca. 2,640,000 Spd., hvorhos en Forbindelsesbane mellem Hamar og Eidsvoldsbanerne efter en foreløbig Befaring er antaget at ville koste ca. 650,000 Spd. Omkostningerne ved de nye Anlæg, der udkræves til en sammenhængende Jernbanekommunikation mellem Trondhjem og Kristiania, kunne saaledes ansættes til ca. 3,300,000 Spd. Naar der til dette overraskende gunstige Resultat af de tekniske Undersøgelser, det giver en Gjennemsnitsudgift pr. Mil for den hele Strækning af ca. 94,000 Spd. eller mellem Grundset og Røraas af ca. 68,000 Spd., føies den Udsigt, der efter Statsraad Brochs Beregning haves til, at Anlægget, naar den fuldstændige Forbindelse mellem Trondhjem og Kristiania er tilveiebragt, vil bære sine Udgifter og snart give noget Overskud, forekommer der Departementet at være den stærkeste Opfordring til at bringe dette vigtige Foretagende i Udførelse i den nærmeste Fremtid.

Forbindelsen mellem Hamarbanen og Kristiania er der da ogsaa Meningsforskjel om, idet nogle foretrække en Linie fra Hamar til Eidsvold, andre en til Kongsvinger. Departementet er ligesom Jernbanedirektøren af denne Mening, at vægtige Grunde paa Forhaand tale for Linien over Eidsvold fremfor at følge Strøget langs Glommen til Kongsvinger, hvorved Linien for den gjennemgaaende Færdsel vilde blive 4,6 Mil længere. Dette bliver af saameget større Betydning, hvis man bestemmer sig for Røraaslinien istedenfor Kvikneliniien, hvorved Linien for Gjennemgangstrafiken allerede forlænges med 3,8 Mile; ved at vælge Hamar-Kongsvingerlinien vilde der saaledes i det Hele fremkomme en Forlængelse af ca. 8 Mile.

Om Drammen-Kristiania-Banen heder det i Foredraget, at den vil have sin store Betydning for Sammenknytningen af vore Jernbanestumper til et større Net. Men den har ogsaa uafhængig af denne Betragtning sin store Betydning som Forbindelse mellem 2 Byer, som har betydelig Berørelse med hinanden. Forrentningen stiller sig ogsaa særdeles gunstig, da Driften efter kortere Tid vil give et Nettoudbytte af 3 a 4 pCt. og om 10 a 12 Aar 5 a 7 pCt. af Anlægskapitalen, som derhos kun for en ringe Del behøves at gaa af Statskassen. Det er af Interesse at faa dette Foretagende udført i den nærmeste Fremtid. Obligationslaanet paa 600,000 Spd. til denne Bane er allerede omtalt i vort Gaarsblad. De private Bidrag er sat til 260,000 Spd., saa at Statens Tilskud kun vil blive noget over 200,000 Spd.

Endelig omhandler Foredraget de foreslaaede Sidebaner fra Drammen-Randsfjordbanen til Kongsberg og Krøderen, som ogsaa staar nær for Tur, heder det, som Led i Jernbanenettets Udvikling. Begge disse Baner ville bære sine Driftsomkostninger og muligens give Overskud, og ville være til Distrikternes Ophjælp, ligesom der mindes om, at Staten har sit Sølvværk, Vaabenfabrik m. m. paa Kongsberg. De private Bidrag 120,225 Spd. vidne om Distrikternes Interesse i Foretagendet.

Foredraget oplyser videre om Undersøgelserne af Landslaget m. m. for et Jarnbaneanlæg fra Størenjernbanen til Selbo samt fra Fredrikshald til den svenske Grændse, hvilken sidste Linie endnu ikke er fuldt undersøgt, medens den første ikke er funden anbefalelsesværdig.

For de Jernbaneanlæg, som foreslaaes udførte i den nærmeste Fremtid, har Jernbanedirektøren udarbeidet følgende Plan, der udviser Byggeperioden for hvert Anlæg, samt Størrelsen af de Beløb, som i hvert Aar af samme vil tiltrænges:

Banestrækning	Aar. 1869—70.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	Sum.
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Støren—Røraas	500,000.	350,000.	200,000.	145,000.			1,195,000.
Grundset—Bestgaard	250,000.	200,000.	70,000.				520,000.
Bestgaard—Røraas			150,000.	400,000.	300,000.	74,000.	924,000.
Hersand—Eidsvold				300,000.	300,000.	50,000.	650,000.
Kristiania—Drammen	400,000.	420,000.	240,000.				1,060,000.
Hougsund—Kongsberg	140,000.	100,000.	45,000.				285,000.
Vikersund—Krøderen				128,000.	100,000.		228,000.
Tilsammen	1,290,000.	1,070,000.	705,000.	973,000.	700,000.	124,000.	4,862,000.

Udenrigsdepartementet. Ifølge Post. Tidn. skal Gesandtskaberne i Brüssel og Haag forenes, og Ministerresidenten ved det Nederlandske Hof, Friherre Louis Wrede er derfor den 15de d. M. tilbagekaldt. Legationssekretær Åkerman, der for Dieblikket i Egenskab af tilforordnet Charge d'Affaires staar i Spidsen for Bestikningen i Brüssel, har faaet Befaling til indtil videre i samme Egenskab ogsaa at forestaa Bestikningen i Haag.

Salg af Telegraflinier. Efter Forlydende er der, skriver det danske Dagblad, under Forbehold af vedkommende Generalforsamlingers Samtykke, blevet bragt et Salg istand af den dansk-norsk-engelske og den dansk-russiske Telegraflinie, idet Aktierne i disse ere solgte til et nyt Selskab, The great Northern Telegraphic Company, der med Kjøbenhavn som Centralpunkt for Bestyrelsen agter at forene de dansk-engelske, dansk-norske, norsk-skotske, svensk-finske og dansk-russiske Linier. Dette Selskabs Kapi-

tal skal efter Sigende udgjøre 400,000 Lstrl. i Aktier paa 10 Lstrl. Selskabet søger desuden Ret til at anlægge Telegraflinier over Grønland til Kanada og forbeholder sig yderligere Udvidelser over Asien. Det nye Selskabs Aktier skulle ogsaa noteres paa Londons Børs, og Aktionærerne i de afhændede Linier have Preference ved Tegningen. Salgsprisen er, saavidt vides, 140 Rdlr. pr. Aktie for det dansk-norsk-engelske Selskabs Aktier og 117 Rdlr. for det dansk-russiske Selskabs; begge Slags Aktier lyde paa 10 Lstrl. Det skyldes formodentlig Rygterne om dette Salg, at de dansk-norsk-engelske Telegrafaktier i Onsdags ved livlig Omsætning paa Børsen steg 7 Rdlr.

Odelsthinget sammentræder Torsdag den 29de ds. Kl. 9 Fm. til Foretagelse af:

1. Den fra forrige Møde udsatte Sag: Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 til Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab.
2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Repræsentanten Bentsens Forslag til Lov om Sognebaandets Løsning.
3. Referat.

Lagthinget sammentræder Torsdag den 29de ds. Kl. 10 Fm. til Foretagelse af:

1. Odelsthingets Beslutning i Anledning Lagthingets Anmærkning ved Beslutningen til Lov om Frigivelse af Mæglernæringen.
2. Do. D. til Lov om Skiftevæsenet i Byer med særskilt Magistrat.
3. Do. Do. til Lov om visse Ladestedsgrundes Udslettelse af Landets Matrikul.
4. Do. Do. til Lov om Udvidelse af Kjøbstaden Drammens Grændser.
5. Do. Do. til Lov ang. Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde.
6. Do. Do. til Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse.
7. Do. Do. til Lov om Examen artium.
8. Do. Do. til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen.
9. Referat.

Militærbudgettet er idag gjennemgaaet i Storthinget. Militærkomiteens Indstillingsposter ere samtlige i det Væsentlige bifaldte. — Mødet hævedes først Kl. 3 Efterm.

Paa Kristiania Theater er optaget et ældre Stykke af Balzac, Mercadet, som i Oversættelsen har faaet Navnet „Børsprojektmageren". Det handler om en Slyngel af en Børsspekulant, som ved alle Slags Overtalelser og Forstillelser narrer sine gamle Kreditorer til at give Henstand med Gjælden eller forstrække med nye Penge, væsentlig fordi han har Haab om at kunne skaffe sin Datter en rig Ægtemand. Det viser sig imidlertid snart, at den antagne Brudgoms Rigdomme er ligesaa opdigtede, som Svigerfaderens, og Bryllupper gaar overstyr. (Der er naturligvis en anden, den rette Elsker, i Baghaand). Nu vil Spekulanten igjen begynde paa nye Planer og nye Skurkestreger, da det pludselig viser sig, at en af hans sidste Løgne mod hans Vidende er bleven til Sandhed — hans rige Onkel er kommen tilbage fra Indien. Denne betaler alle Kreditorerne, og Børsspekulanten forvandles pludselig til en brav Mand, som kun vil have Omsorg for sin Kone og Børn og Venner, hvem han hidtil blot har forraadt. Slige Underværker gjør Penge! Mercadet er ikke alene et meget usykologisk og tørt Stykke, men det gjør et temmelig ubehagelig Indtryk at se paa al denne rutinerede, og til Slut paa sin vis belønnede Egoisme, Hykleri og Beregning. Vi anse ikke Stykket for nogen Berigelse af Repertoiret. — Hr. Wolf, der giver Hovedrollen, har oftere vist, at han forstaar at fremstille dette Slags Figurer, og hans Spil var sikkert og godt. Hr. Abelsted spillede den beregnede Egteskabskandidat, der opdages. Frøken Solberg havde en større Rolle som den unge Datter, der var tænkt at skulle opofres. Ingen af de andre Figurer har noget videre enten Smukt eller Eiendommeligt ved sig. Tre Rykkere blev spillet af DHrr. Brun, Nilsen og Juell. Stykket blev — syntes det — modtaget med Bifald.

Fiskere og Sælhundfangere. Hammerfestbladet, „Finmarksposten", for 13de ds. skriver: Til forrige Uges Udgang var 24 Fartøier, drægtige tilsammen 318 Læster med 149 Mands Besætning, udexpederede til Bankfiskeri og til Fangst under Spitsbergen og Novaja Semlja 8 Fartøier, drægtige 135 Læster med 86 Mands Besætning. Veiret har været til Hinder for at disse Expeditioner have kunnet komme til de respektive Fangstpladse.

Risøers Handelsflaade er, ifølge „Nedenæs Amtstd.", nylig bleven foreget med 2de nye større Skibe. Den 15de gik nemlig af Stabelen paa Roed et Fartøi paa ca. 220 Læster, der er bygget af Hr. Skibsreder H. Bang m. Fl. og fik Navnet "Ganymedes", og den 20de afløb paa Moen et 170 Læsters Skib, der fik Navnet „Septentrio" og tilhørende Hr. Kjøbmand J. F. Juell o. Fl.

„Den skjønne Helene" i Bergen. „Bergens Tidende" for 19de ds. skriver: „Den skjønne Helene" lider mange Viderværdigheder her i Bergen. Efter i lang Tid at have spændt det nysgjerrige Publikum paa Pinebænken, skulde hun endelig have præsenteret sig for Publikum igaar; men Dampskibet, der bragte Orkestermusiken fra Kristiania, blev forsinket, og man maatte lade sig nøie med en af de „lange Plakater". Iaften bliver der endelig Alvor af, men dog ikke forinden den Skjønne er, som det heder i Politisproget, sat under Politiets specielle Opsigt. Vor Byes Geistlige har nemlig indgivet Klage over hende, og Politiet har naturligvis maattet garantere, at hun skal opføre sig anstændigt, — ialfald saa anstændigt som muligt. Denne Garanti kan kun opnaaes ved, at en Politiembedsmand „pro censor morum" overværer Generalproven, afgiver sit Skjøn over hende og bestemmer, hvorvidt hun kan tillades at fremtræde for et saa anstændigt Publikum som det bergenske eller ikke".

Trondhjems Havnearbeider skrider jævnt fremad; den vestre Forlængelse af Moloen var allerede ifjor Høst over Høivande, og den vil formentlig blive fuldendt i Sommerens Løb.

Sølv. I 5te Bergmaanedes 1ste Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 181 Mrk. 7 Lod gediegent Sølv.

Et mærkeligt Fund, der er erhvervet for Bergens Museum, gjordes ifølge „Bergensposten" nylig paa Gaarden Haaje i Klep Sogn paa Jæderen. Eieren Ellef Reiersen foretog sig at udgrave en Haug, kaldet Korshaugen af et paa den staaende Stenkors, der blev ødelagt for nogle Aar siden ved en St. Hansaftens Blusild. Ved at borttage den nedre Del af Haugen stødte man paa en til begge Sider stensat Gang, og som bestod paa over indvendig bygget af Planker — Vægge, Gulv og Tag, — saaledes at selve Gangen var i Lysningen omtr. 2½ Fod bred og 5 Fod høi. Denne Gang førte til Haugens Midte, hvori fandtes endel hensatte Gjenstande. Af disse nævnes her som de mærkeligste; et Broncekar 19 Tommer i Diameter og 3 Tommer høit i Siden, besat udvendig i triangulær Retning med tre menneskelige Bronceansigter, fra hvis Isse udgaar en krum Dyrehals med Hoved, hvortil hører en løs Broncering paa 1¼ Tommer Diameter. Af Hovedernes Retning synes man at kunne ledes til den Slutning, at Karret er en Vægtskaal og rimeligvis af romersk Arbeide. I Museets Samlinger findes allerede et Par Vægtskaaler af noget lignende Udseende, men mindre, der ere fundne paa Nishaugen paa Fanø Præstegaard ved Bergen. Dernæst er at mærke en Urne af Glas, 2½ Tomme bred ved Aabningen, tre Urner af Ler, hvis øvre Del ere brudte. Men skjønnest forekommer os dog et desværre meget beskadiget og brudt Fragment af en langagtig Bøilefibula af Sølv, hvis Overdel bestaar af to paafæstede Kvadratforsiringer, Menneske- og Dyrehoveder, belagte med ganske tynde Guldplader; endelig nogle ubetydelige Gjenstande af Bronce, Jern og Ler. Det er formentlig første Gang, at man i Norge har stødt paa træbyggede Indgange til Gravkamre.

Ivar Moe. (Bergensp.). Den 23de ds. blev den gamle og bekjendte Musiksergeant Ivar Moe begravet med fuld militær Æresbevisning. Fra sin tidligste Ungdom (1812) har han været Musikus og derved kommet til at gjøre militær Tjeneste under ikke mindre end 6 Konger; allerede før Norges Forening med Sverige traadte han nemlig ind i Tjenesten. Han var ogsaa stadig optaget som Violinist, og selv ældre Folk vil kunne mindes Ivar Moes Violin fra Dansesoiréer og Børneballer, ligesom mange Generationer nedover i Tiden har maattet danse efter hans Toner. Ved sidste store Leirsamling paa Gardermoen (1862) gjorde han, skjønt allerede den Gang noget over 60 Aar gammel, Marschen fra Lærdal til Gjøvig, og har lige til kort før sin Død været Musiksergeant ved Brigadens Musikkorps. Han var 69 Aar gammel.

Fra Slesvig. „Vi skrive idag den 18de April, og denne Dag, der er saa rig paa sørgelige Minder for alle Danske, maa uvilkaarlig stemme Sindet til alvorligere Tanker end det jevne Hverdagsliv, naar man netop besøger paa den Plet af Jord, hvor saa mangt et ædelt Hjerte har slaaet sit sidste Slag, og hvor saa mangen tapper Fædrelandssøns Blod er flydt. At denne Dag bliver ihukommet her, har man idag havt Bevis paa; tidlig i Morgenstunden kunde man se Adskillige — saavel Kvinder som Mænd — i travl Virksomhed paa Kirkegaarden, og henved Kl. 7 frembød denne et i høi Grad imponerende Skue, idet enhver Grav, hvori der hviler en eller flere af vore Tapre, var smukt prydet med Kranse, Grønt og røde og hvide Baand. — Preusserne mindedes ogsaa Dagen ved at gjøre en Valfart til Dybbøl og bekranse de derværende Grave".

Keiserinde Eugenie skal fra Korsika, hvorhen hun begiver sig i Anledning af Napoleon den Førstes hundredaarige Fødselsdag, ville tiltræde sin saa ofte bebudede Pilegrimsreise til Jerusalem. Keiserinden skal et Par Maaneder før Keiserprinsens Fødsel have lovet at foretage en saadan Reise, hvis hun fødte en Søn.

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Her i Kristiania er der nok af Militære; her er Burer med røde Rænder og Burer med hvide Rænder, Frakker broderede for og bag, kort sagt Militære af al Slags Rang. Du kan maaske kjende en og anden af Løitnanterne eller Kadetterne, men Du undres helt storligen, naar Du nu tidt og ofte paa Gaderne faar en militær graviterisk Hilsen med de to Fingre til Huen fra nogle graakappede Soldater, ret ligesom Du bar den mægtige Kapteins- eller Løitnantshue „med saa eller saa mange Streger", for hvilken alt „underordnet" maa bøie sig. Men ser Du nøiere til, vil Du under den militære Forklædning finde igjen en af dine egne Kjendinge fra Universitetet; han er bleven Reserveløitnant og gaar nu igjennem Methoden for at faa den „militære Aand" ind. Det holder haardt nok at faa dem omdannede. Dertil trænges den daglige Øvelse i 3 a 4 Maaneder paa Exercerpladsen og „Skolen", hvor man theoretisk lærer det militære, endog sidde i en civil, skjødesløs Stilling, indtil en Overordnet træder ind, da man har i Hui og Hast at kaste Bog og Pen for at „præsentere". Og endnu bliver man ikke „ægte" i de gamle Militæres Øine, man er blot „reserve". Hvordan skal det gaa, hvis det nye militære System gaar igjennem, saa man skal tjene sig op fra simpel Soldat til de høiere Poster? Ja, hvordan vil det da gaa med den „militære Aand", naar det virkeligt ogsaa der kan komme til at gjælde efter Ordsproget: „Det er en daarlig Soldat, som ikke tænker paa at blive General."

I Anledning af det kommende Studentertog har den forberedende Komite udstedt Opraab til Kristiania Borgere om at tegne Bidrag, og „Ambulansen" har sat sig i Bevægelse. Den sidste bestaar af et Antal Frivillige blandt Studenterne, der hver har faaet sit Distrikt af Byen anvist til at samle i: enten Husrum til de fremmede Studenter eller Pengebidrag. Begyndelsen er gjort og ikke uden Held, men almindeligt klages der dog over „trange Tider". Indbydelsen er meget smukt og diplomatisk affattet.

Vaaren er nu kommen i Luften, og efter de sidste Dages milde Regn spirer alt overordentligt, Græsset gror, saa man kan høre det. Man faar ogsaa lidt af Vaarenind i Byen i Buketter af Blaaveis og Grønt, som Smaapiger byde om i Husene. Men bedst er det dog selv at tage sig en Tur ud paa Markerne og i Skoven for at hilse Floras Børn. Er Du Jæger, saa tag Bøssen med; thi i denne Tid trækker Rugderne om Aftenerne om med sit fristende Pist, Pist! Men det er ikke saa greit at faa fat i dem, og der er mange om dem; er Du saa heldig at faa skudt en, naar den kommer seilende over Trætoppene, og endmere saa heldig at finde den i Krattet, saa kommer det an paa, om Du kan være saa heldig at overbevise andre Jægere, som samtidigt med Dig har løsnet Skud efter Byttet, om, at det var Dig, som traf den. Hver Aften nu knalder det rundt om Byen efter den stakkels Fugl. — Kan Du komme op tidligt nok om Morgenen, kan Du i Aaserne omkring Byen have Udsigt til at kunne træffe Tiuren i sin Leg; det gjælder blot at passe det rette Øieblik, da den blind og døv skriger sit Elskovsvers, for sikkert at kunne nærme Dig og skyde paa den; ja, skyder Du i rette Stund, kan det hænde, at den, om Du feiler, bliver siddende, til Du kan give den et nyt Lag. Den jublende Fuglesang i Skoven giver gratis Musik for Dig, Lærkerne med sine høie kvidrende Toner og Maaltrosten fra Skoven med sine melodiske Slag.

Jeg kommer til at tænke paa, kjære Per, at jeg i et af mine tidligere Breve priste Flyttedagen. Ja, det var nu Pigernes Flyttedag. Men saa kom Leiernes. Nu husker Du nok, at jeg var saa overmaade vel fornøiet med min Bekvemmelighed derinde i Raadstugaden, men saa havde Mutter fundet ud, at Komfuren røg, at Vinduerne trak, at Rummet var trangt og Luften usund og, jeg ved ikke hvad, og det gjentog hun da saalænge, at jeg maatte sige op. Nu vel, efterat have seet paa 25 umulige Bekvemmeligheder og i den Anledning travet Gade op og Gade ned, tilsammen en Strækning af sikkert 10 Mile eller saa ved Lag, traf vi da paa en mulig, som vi leiede. Jo længere Tiden led, desmere gruede jeg for Flyttedagen, og Mutter fik adskillig Grin i den Anledning. Jeg mente nu som saa, at Flyttedagen var en Institution, der var indført paa Grund af vore eller rettere Kvindens Synder. Jeg anførte i saa Henseende Adams Exempel, der strax efter Syndefaldet blev opsagt og maatte fraflytte sin udmærkede Bekvemmelighed i Edens Have, fordi fra først af hans Frue ikke opførte sig, som hun burde. Jeg paapegede, at naar man i Naturen finder Exempler paa Flytning, da ere de Flyttende enten eiendomsløse som Svalen eller ogsaa bære de sit Hus med sig som Sneglen. Rigtigheden heraf kunde min Kone ikke bestride, men paa almindelig Kvindfolkemaner begyndte hun igjen med sin rygende Komfur m. v. i tryg Bevidsthed om, at nu maatte vi flytte, saameget mere som den Bekvemmelighed, vi da beboede, var leiet bort. Dagen før Flyttedag kom. Vi erkyndigede os paa det Sted, vi skulde bo, om naar vi kunde flytte ind. Kl. 12 var Svaret, og til os selv kom Eftermiddagen forud den nye Leier af Bekvemmeligheden, en gammel Enke med Hornbriller, der ikke saa ud til at være at spøge med, og tilkjendegav, at Huset maatte være tomt til Kl. 12. Tør jeg nu spørge, om et Menneske nogensinde kan klare det Kunststykke, at begynde at flytte Kl. 12 og dog have Huset tomt paa samme Klokkeslet. Heldigvis oprandt Flyttedagen med godt Veir og Kl. 12 havde vi da ganske rigtig alt vort Habengut opstablet i den nye Bekvemmeligheds Gaardsrum. Det var Opløsningen paa Gaaden og den var jo efter Omstændighederne god; men sæt — at det havde skylregnet. Jeg gaar nu og studerer paa en Lov om Flyttedag, som jeg agter at overgive til et fremragende Medlem af det liberale Parti i Odelsthinget. Detaillerne er jeg endnu ikke færdig med, men Et ved jeg, at § 1 skal indeholde Bestemmelse om, at Flyttedag skal være første Godveirsdag, der indtræffer efter 3die Søndag efter Paaske. Hvad der er Godveirsdag afgjøres af det meteorologiske Institut, der i Tilfælde af Feiltagelse betaler en klækkelig Mulkt til Foreningen for Husarme.

Igaar viste Statsraad Broch sig for første Gang i sin nye Værdighed for Storthinget, idet han overbragte den kgl. Proposition angaaende Jernbanerne. Komisk nok overbragte han ogsaa et Forslag om Forstærkning af Panseret paa den nybyggendes Monitor, som Sverdrup under Debatterne om Marinebudgettet mente var altfor svagt efter Marineautoriteternes Planer og Beregninger, men som Broch dengang med Sagkyndighed paastod ikke var Tilfælder, hvorfor Sverdrup da frafaldt alle videre Bemærkninger; nu maa der vel have gaaet et Smil over Sverdrups Ansigt, da Broch kommer og saaledes uden videre giver ham Ret. Jernbanerne har nu formodentlig i den sidste Tid optaget det meste af hans Arbeidskraft, der her fremdeles, ligesom i de første Dage paa Horten, vækker almindelig Forbauselse. Fra hans bekjendte „metacentrale" Virksomhed paa Horten begynder man nu at høre Forskjelligt i Form af paatænkte nye Forandringer i Marinen. Saaledes omtales hans Plan til Oprettelsen af en Reserveinstitution for Søofficerer, udtaget blandt Koffardikapteiner, i Lighed med den for nogle Aar siden oprettede Reserveofficersstand, væsentlig bestaaende af Studenter, i Landarmeen. Ligesaa menes, at Broch tænker at slaa Optagelsesprøven for Land- og Søkadetter sammen, samt indskrænke Søkadetinstitutets Antal af Læreaar noget, idet Eleverne optages i ældre Alder. Derimod skal han ikke tænke paa at forlægge Søkadetinstitutet fra Horten, hvor det er. — Angaaende Jernbaneforslagne fortælles der — jeg tør dog ikke vist indestaa derfor — at Broch i den sidste Tid paa Grund af forskjellige nye Oplysninger begynder at helde noget mere til Kvikne-linien, eller ialtfald finde Valget mellem Kvikne- og Røraas-Banen noget tvivlsommere end før.

Emigranter er her i Masse i disse Dage, og det ene store Damp- eller Seilskib efter det andet drager afsted for at bringe Landsmænd til den nye Verden. Man kan se disse i store Flokke vandre om i Gaderne, staa udenfor sine Agenters eller Emigrantkontorets Døre, og endelig indskibe sig for under Hurra at drage afsted. Da Dampskibene i det Sidste har taget Luven fra Seilskibene, har disse sidste tildels vanskeligt for at faa fuld Fragt, hvorfor ogsaa nogle af dem har slaaet sine Fragter saaledes ned, for ikke at gaa med halv Last, at det er almindeligt, man i disse Dage tilbydes Reise til Amerika (med Seilskib) for 5 Spd.

Storthinget.

Lørdag den 24de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. (Forts.)

J. Sverdrup vilde foreslaa, at Sagens Behandling maatte udsættes indtil Schweigaards Forslag var besørget trykt. Han havde store Betænkeligheder ved at indlade sig paa et Bænkeforslag, som fremsattes stik imod det, som efter Flere fælles Anstrængelser var udarbeidet efter længere Tids Arbeide. Det syntes ham forøvrigt, at Forslaget stod i Strid med Alt humant. Desuden fandt han Forslaget at være altfor ensidigt; det henholdt sig vistnok til en meget vigtig Side af Sagen, men der var jo saa mange andre Punkter, man her tvistedes om, og som her maatte afgjøres. Ingen kunde forlange, at man her strax skulde eller kunde opgjøre sin Mening om et saadant Forslag; dertil behøvedes en grundigere Overveielse. Hv-

fremsatte derfor et Forslag om Udsættelse af Sagens videre Behandling, og at Schweigaards Forslag imidlertid skulde blive besørget trykt. Schweigaard vilde spørge, hvilket Forslag var humanest? Han vilde anse det for det mest humane, at Enhver havde frit Valg, men det havde man jo ingenlunde efter Komiteens Indstilling; efter den var man jo ganske underkastet Præsternes Forgodtbefindende. Jaabæk vilde ikke uden streng Nødvendighed, som han ikke fandt her var tilstede, stemme for nogen Sags Udsættelse, som ogsaa paa Grund af, at Thingtiden var saavidt fremskreden. Olassen vilde stemme for Sverdrups Forslag, dels grundet paa at saa mange Thingmænd vare fraværende. Irgens vilde ogsaa stemme derfor. Mod 24 St. vedtoges ved Voteringen Sverdrups Forslag om Sagens Udsættelse indtil Videre.

Mødet hævet Kl. 11¾.

Mandag 26de April holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Statsraad Broch indfandt sig og overrakte følgende kgl. Propositioner: 1) Om Forøgelse af Kongsvingerjernbanens Driftsmidler; oversendtes Veikomiteen. 2) Angaaende Opførelse for Drammens-Randsfjordsbanens Regning af Pakhus i Drammen til Bortleie til Private samt ang. Optagelse for bemeldte Jernbanes Regning af et Laan, stort indtil 45,500 Spd.; oversendtes Veikomiteen. 3) Om Bevilgning til nye Jernbaneanlæg; oversendtes tilligemed Propositionen om Optagelse af et Statslaan til Valgkomiteen, for at tilstilles en af denne opnævnt speciel Komite paa 15 Medlemmer. 4) Om Bevilgning af 579,800 Spd. til Skydevaaben for Armeen, samt til Befæstninger; oversendtes Militærkomiteen. 5) Angaaende Optagelse af et Statslaan; samme Beslutning som ved No. 3. 6) Om Bevilgning af 60,000 Spd. til Artilleri for Marinen; oversendtes Militærkomiteen. 7) Om yderligere Bevilgning til Havnearbeider ved Utsire; oversendtes Budgetkomiteen. 8) Om en noget forandret Anvendelse af de af Storthinget til nye Krigsfartøier bevilgede Beløb; oversendtes Militærkomiteen. 9) Om Bevilgning af Tillæg til Procenterne for forskjellige Toldkasser samt til Toldopsynspersonalet i visse af Rigets Tolddistrikter, foruden dem, der ere omhandlede i den kgl. Proposition af 20de Febr. 1869; oversendtes Toldkomiteen.

Sag No. 1. Indstilling fra Veikomiteen angaaende den kgl. Proposition om Henstand med Betalingen af Eidskogs Kommunes Bidrag til Kongsvinger-Jernbanen.

Komiteen havde indstillet: Storthinget samtykker i, at der tilstaaes Eidskogs Kommune saadan Henstand med Berigtigelsen af det samme paahvilende Bidrag til Jernbaneanlægget mellem Lillestrømmen og Kongsvinger, at den resterende Del, naar 5te Aars Termin fuldt ud er betalt, bliver at erlægge med 640 Spd. 72 ß aarlig i Kapitalafdrag og Renter i 23 Aar at regne fra 30te Juni 1869. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 2. Indstilling fra Veikomiteen angaaende den kgl. Proposition om Bevilgning af Statskassen til Anlæg af Hovedvei fra Nyberg Sund til Rigsgrændsen ved nye Lordal i Trysild.

Komiteen havde indstillet: Til Paabegyndelse af Hovedveisanlæg fra Nyberg-Sund til Rigsgrændsen ved nye Lordal i Trysild Præstegjeld bevilges for Budgetterminen fra 1ste April d. A. 15,000 Spd. eller 5000 Spd. aarlig paa Betingelse, at Distriktet, hvorigjennem Veianlægget føres, overtager Erstatning for Grund og Gjærdehold, om derom bliver Spørgsmaal, samt at Veiens Vedligeholdelse bliver Statskassen uvedkommende.

En Minoritet inden Komiteen holdt for, at det hele foreslaaede Beløb, 29,000 Spd., med en Gang skulde bevilges. Efter nogen Debat vedtoges Majoritetsindstillingen mod 11 Stemmer.

Sag No. 3. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen angaaende det kgl. Forslag om Bevilgning af Gage til et nyt Bureauchef-Embede under Finants- og Told-Departementet.

Komiteen havde indstillet: For et nyt Bureauchef-Embede under Finants- og Told-Departementet bevilges en aarlig Gage af 554 Spd. — Bevilgedes enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling fra Veikomiteen angaaende det kgl. Forslag om Oprettelse af Pensions- og Understøttelsesindretninger ved Jernbanerne.

Komiteen havde indstillet: 1) Storthinget samtykker i, at der ved Jernbanen mellem Kristiania og Eidsvold samt ved Statsjernbanerne fra Lillestrømmen til Rigsgrændsen og fra Hamar til Grundset oprettes en fælles Pensionsindretning for Betjente ved disse Jernbaner samt en fælles Understøttelseskasse, navnlig for Enker efter afgaaede Betjente ved Banerne, i det Væsentlige overensstemmende med det af Jernbanernes Bestyrelser under 20de Januar 1868 afgivne Forslag. 2) Regjeringen bemyndiges til at træffe Bestemmelser om, at der ogsaa for de øvrige Statsjernbaners Vedkommende, ved Tilskud fra Betjentene og af Jernbanernes Midler, i det Væsentlige efter de samme Regler, som for de ovennævnte Kasser foreslaaet, dannes Pensionsfonds og Understøttelseskasser, — de første enten ved Indtrædelse i den ovennævnte Pensionsindretning eller ved Oprettelse af særskilte. — Bifaldtes enst.

Sag No. 5. Indstilling fra Militærkomiteen angaaende Bevilgninger til Armeen for den fra 1ste April 1869 indtrædende Budgettermin.

Komiteen havde indstillet: Post 1: Til Cheferne for Generalstaben, Ingeniørbrigaden, Artilleribrigaden, Kavalleribrigaden og de 5 Infanteribrigader bevilges aarlig 15,691 Spd. Bifaldtes enstemmig. Post 2: 1) De til faste Gager for 3 Premierløitnanter og til Lønning samt Munderingspenge for en 3die Underofficer ved Generalstaben opførte Beløb bevilges ikke. 2) Som Tillæg for 3 Premierløitnanter ved samme a 144 Spd. bevilges aarligt 432 Spd. 3) Forøvrigt bevilges til Generalstaben i Overensstemmelse med den kgl. Proposition for Aaret 5,960 Spd., heri dog Intet indbefattet til Oppasserpenge for Aspiranter. — Bifaldtes enst. Post 3: 1) Det opførte Lønstillæg for Inspektionsofficeren ved Høiskolen bevilges ikke. 2) Til Godtgjørelse for Censorer ved Skolens Examener bevilges Intet. 3) Forøvrigt bevilges til Høiskolen overensstemmende med den kongelige Proposition 3350 Spd. aarligt. Bifaldtes mod 3 St. (Løitn. Brandt, Landmark, Posthm. Hansen), hvilke Herrer stemte for, at Lønstillægget til Inspektionsofficeren samt det til Censorer opførte Beløb skulde bevilges. Som 4de Post var opført til Krigsskolen aarlig 9134 Spd. 109 ß, hvorfra afgaar som beregnet Indtægt for Skolen 4597 Spd. 76 ß, altsaa aarl. at opføre 4,537 Spd. 33 ß. Posten bifaldtes enst. Post 5: Til Instruktionsskolen bevilges overensstemmende med den kgl. Proposition for Aaret 3850 Spd., deri indbefattet et aarligt Honorar af 150 Spd. til Krigsskolens Chef som Bestyrer af Skolen. Post 6: Til Artilleriets Underbefalingsmandsskoler bevilges for Budgetterminen 1350 Spd. aarlig. Post 7: Til Kavalleriets Manege og Underbefalingsmandsskoler bevilges aarlig 1670 Spd. 105 ß. Post 8: Til Infanteriets Underbefalingsmandsskoler bevilges aarlig 3000 Spd. Post 9: Til Skydepræmier for Infanteriet bevilges 500 Spd. aarlig. Post 10: Til den militære Borneskole paa Frederikshald bevilges 48 Spd. for Aaret. Post 11: Til Ingeniørbrigaden bevilges overensstemmende med den kgl. Proposition 10,292 Spd. 40 ß aarlig. Post 12: 1) Til Løn for en Skriver ved Generaltøimesterexpeditionen bevilges 48 Spd. aarlig. 2) Til Hvervingsudgifter ved Fyr- og Haandværkerkompagniet bevilges for Aaret 110 Spd. 80 ß. 3) Forøvrigt bevilges til Artilleriet i Overensstemmelse med den kgl. Proposition 43,662 Spd. 11 ß aarlig. — Posterne 5—12 bifaldtes enst. (Forts.)

Rettelser i Opsatsen „Om den almindelige Værnepligt og Reserveofficers-Institutionen" (i Gaarsbladet): 3die Spalte: den store Masse værnepligtige, læs: „den store værnepligtige Masse"; gebedit, læs: „gebedt"; 4de Sp.: Zuzuchung, læs: „Zuziehung"; 2den Side, tilføit: der i Rangklassen er opført som No. 18, medens Armeens ikke fast ansatte Officerer indtage No. 17.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt, forøvrigt er Tilstanden væsentlig uforandret. Meget varmt i det sydlige Norge. — Udsigterne uforandrede.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Sidste Optræden af Tenoristen Severin Skougaard.

Onsdag den 28de April (Kl. 7—10¼) gives: 1) **Tre Dage i Padua**, romantisk Skuespil i 3 Akter af Henrik Hertz; 2) „Cabaletta d'Ernani" af Verdi, foredrages af Hr. Skougaard; 3) Ouverture; 4) a. „Im Traum sah ich die Geliebte" af Gumbert; b. Cavatina af „Hugenotterne" af Meyerbeer, foredrages af Hr. Skougaard; 5) **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze; 6) Scene og Arie af Oper. „Roberto Devereux" af Donizetti, udføres i Kostume af Hr. Skougaard.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers**, Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg,** Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser. **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen i Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:

To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:

G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Nitsch. Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund, Torvet No. 8.

Tilsalgs.

Kronsædelinfrø, Thimothei, Kløver (rød) **og Alsike** anbefales.

O. H. S. Fegth. Brogaden.

Jernbanespader

billig hos **O. H. S. Fegth.**

Norske Jernplader

til Fabrikpris. **O. H. S. Fegth.**

Steentøi.

De mest brugelige Sorter Steentøi anbefales til billige Priser. **O. H. S. Fegth.**

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos **O. H. S. Fegth.**

Fuglehund.

En liden, ægte brun Hund af engelsk Fuglehundrace er tilsalgs for billig Pris. Dagbladets Expedition anviser.

Et Duehus

og flere Par gode Tummeltduer sælges for billig Pris i Brogaden No. 3 b.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland, 15. Kongensgade 15.

Vi tillade os at anbefale:

Til Baller og Toddylag.

De meget efterspurgte **Sifon-karafler** ca.	¾ Pot	¼ Flaske
med Grénadine	10 ß	6 ß
med Seltersvand	8 ß	4 ß
Paa 1 Dusin og derover rabateres pr. St.	2 ß	1 ß

For **Eiere** af de ledige Karafler Rabat, uanseet Antallet.

Anm. Konstruktørerne af vort Maskineri ere hædrede med den franske **Sundhedskommissions** specielle Anbefaling samt med flere og **enestaaende** Guldmedailler fra Verdensudstillingen.

Brødrene Frølich, Jernbanetorvet No. 5.

Myseost.

Præmiebeløpnet Myseost fra N. & E. Mæhlum i Ringebo anbefales af **G. J. Ruud**, Torvet No. 8.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 96. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 28de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blaker samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejn, Vee, Lønset, Bolsø (Eide), Frede, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Laurvig, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Mos med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 8 Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Naken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 27de April. „France": Rouher, Lavalette og Gressier ere blevne enige om et Udkast, som Lavalette igaar overleverede Frère-Orban. Ny Konferense med Frère-Orban finder Sted idag. Alt tyder paa en tilfredsstillende Løsning.

London, 27de April. Forhandlingerne med den nordtyske Forbundsregjering om en Postkonvention ere afbrudte, fordi der af Forbundet forlanges for høie Postsatser.

Kjøbenhavn, 26de April. Redaktør Bille er idag i den Heltzenske Pressesag idømt 200 Rdlrs. Mulkt og hans Ytringer ere mortificerede.

Paris, 27de April. Den lovgivende Forsamling vedtog det extraordinære Budget med 226 mod 14 Stemmer og Pensionsforhøielsen for Veteranerne med 218 mod 6 St.

Præsidenten holdt derpaa Slutningstalen, hvori han takkede Kammeret for dets velvillige Medvirkning og ytrede, at den forløbne Legislaturperiode vil danne et mærkeligt Tidsafsnit. Vi have, sagde han, gjort et sikkert Skridt fremad paa den liberale Bane, idet vi have befæstet vor kontrollerende Myndighed uden at vanskeliggjøre Forretningernes Gang, og paa samme Tid have vi understøttet Suverænen i Udviklingen af den offentlige Frihed og Regjeringen, som er virksom for den offentlige Orden og Sikkerhed. Det nye Kammer vil sikkerlig fortsætte i Pligtudøvelse mod Landet og i Veneration for Keiseren.

Efterat Præsidenten havde oplæst Opløsnings-Dekretet, adskiltes de Deputerede under et Leve for Keiseren.

Firestillingsindsamling.

Skjønt Enhver kunde synes at have nok med at sørge for sig og Sine i denne trange Vaarknibe, tillade vi os dog at opfordre til Hjælp for vore nødlidende og forhungrede Medmennesker i flere af Sveriges Egne. Nøden er der saa skrigende, at vi ikke kunne andet end forsøge paa at faa sendt Understøttelse herfra. Om end Klagerne over Arbeidsløshed her ikke lade os se Fremtiden imøde uden Bekymring, høre vi dog ei iaar om nogen Frygt for Hungersnød her i Norge, medens denne frygtelige Fiende herjer videre og videre blandt vore Brødre hinsides Kjølen.

Da Kravene hos os ere mange, og der i Sverige tiltrænges hurtig Hjælp, have vi tænkt paa et Middel, der ikke vil trykke Nogen og maaske have god Fremgang, om Sagen gribes an med Iver, nemlig en Firestillingsindsamling, hvortil vi herved tillade os at opfordre. Af Kristiania 70,000 Mennesker maatte vel et saa stort Antal kunne og ville yde 4 Skilling, at den samlede Sum ved Siden af de større Gaver, som maatte indkomme, ved Guds Hjælp kunne forhindre mange fra at dø Hungersdøden.

Undertegnede tillade sig derfor at opfordre Byens Damer til hver i sin Kreds at indsamle frivillige Bidrag, hvilke vi derefter ere villige til at modtage for at lette Indsamlingen.

Ligeledes ville vi opfordre Damerne i By og Bygd omkring i Landet til at faa istand lignende Indsamling af smaa Bidrag til de trængende Svensker.

Kjære Medmennesker af alle Stænder! I, som hver Dag gaa til et dækket Bord, maaske før I føle Sult, tænk paa dem, som stadig hungre og maaske ere udsatte for at lide en kvalfuld Død. Kommer med hurtig Hjælp, det er dobbelt Hjælp.

De øvrige Blade bedes velvilligen at aftrykke nærværende Opfordring.

Kristiania den 24de April 1869.

Hanna Aschehoug, Homansby No. 55 p.	H. M. Berg, Grændsen No. 8.
Sanna Berg, Akersveien No. 9.	Sophie Boyesen, Frølichs Gaard, Kirkeg.
Petra Boyesen, Frølichs Gaard, Kirkeg.	Julie Broch, St. Olafs Plads No. 3.
Hanna Brun, Storthingsg. No. 8.	Marie Caspari, Homansby No. 69 d.
Christine Dop, Kirkeveien No. 37.	Lina Ellingsen, Pilestrædet No. 37.
Karen Essendrop, Møllergaden No. 17.	Caroline Feilberg, Maridalsveien No. 191.
Marie Hofgaard, Fattigpleiens Industri.	Sine Lützow, Sagenes Asyl.
Marie Olsen, Skippergaden No. 4.	Marie Smith, Skippergaden No. 38.
Hanna Storm, Fredensborgveien No. 9.	

Den Lov

angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde, som for kort Tid siden af Odelsthinget blev besluttet oversendt Lagthinget, maa jeg tillade mig at ytre et Par Ord om før dens Behandling i dette.

Som det sees af Komiteens Indstilling, er Forslaget fremkommet (som kongl. Proposition) paa Grund af Klager over Brugen af fiskedelæggende Redskaber, fornemlig fra det indre af Kristianiafjorden („Smaavadene"). Det ser ud, som det er med nogen Modvillie, Komiteen har gaaet ind paa Forslaget; thi den anfører, at Formindskelse af Fiske-Mængden i Almindelighed har en anden Aarsag end den, man ved denne Lov vil søge fjernet, og at det derfor ei kan nytte til noget at give Love som den foreslaaede. Dog mener den, at der kan være en Undtagelse med de indre Fjorddistrikter og væsentlig da vel det indre af Kristianiafjorden. Men naar saa er, skjønner jeg ikke, hvorfor man vil give en almindelig Lov kun for at ramme et enkelt Distrikts Interesser, og dette er saa meget forunderligere, som man havde et Forslag fra Professor Rasch, som kun gjaldt det omtalte Distrikt. Men, kunde man kanske sige, det kunde jo netop være godt at have en saa almindelig Lov, da den saaledes kunde bringes i Anvendelse andre Steder ogsaa, hvor man fandt det nødvendigt. Dette kunde medgives, saafremt der kunde gives en Lov, som passede overalt. Men det gjør ikke den foreslaaede, og det, som er det værste, den passer ikke engang der, hvor den nærmest er tænkt at skulle virke. Den bestemmer nemlig, at Kongen efter Forslag af Formænd og Repræsentanter kan forbyde Brugen af skadelige Redskaber og Fangstmaader. Men nu er det i det omtalte Distrikt et Særsyn (om det ellers nogetsteds hænder), at nogen Fisker er i Kommune-Bestyrelsen, og Bønderne have omtrentlig aldrig noget Kjendskab til Fiskeribedriften. Naar saa er, tror jeg det er unødigt nærmere at vise, at det er urimeligt at lægge denne Afgjørelse i Kommune-Bestyrelsens Hænder. Meget rimeligere var det da for dette Distrikts Vedkommende at lade Fiskerne selv paa sammenkaldte Møder træffe Afgjørelsen af Forbudet; men dette vilde vel ikke vise sig praktisk paa andre Steder, hvor man muligens vilde faa Loven til at virke(?) Finder man ikke at kunne gjøre nogen saadan Forandring i Lovforslaget, maa jeg henstille til Lagthinget at henlægge det, saasom det ikke er saa paatrængende nødvendigt, at man netop nu maa gjøre noget; saa kunde man kanske senere træffe det rette.

Sjursøen, den 28de April 1869.

Kristian Olsen.

Justitsdepartementets Foredrag,

der ligger til Grund for den kgl. Resolution af 24de April sidstleden, hvorved Sanktion er negtet paa Storthingets Beslutning af 1ste Marts d. A. til Lov angaaende Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender, meddeles her i Uddrag efter Departementstidenden.

Efter at have omhandlet Sagfører Daaes Forslag, dets Begrundelse, dets Skjæbne i Komiteen, Odelsthingets Beslutning og de videre Debatter i begge Storthingets Afdelinger, heder det videre i nævnte Foredrag:

„Departementet, der nu har at bringe Spørgsmaalet om denne Beslutnings Sanktion under Afgjørelse, finder ikke at kunne tilraade, at Beslutningen sanktioneres. En afgjørende Grund hertil ligger efter Departementets Formening allerede deri, at Sagen ikke er bleven saaledes forberedet eller har kunnet ledsages af saa fuldstændige og paalidelige Oplysninger om de Forhold i Rigets forskjellige Kommuner, der her komme i Betragtning, at den fattede Beslutnings Betydning og Virkninger kunne overskues og bedømmes med den Sikkerhed, som ved et saa vigtigt og ialfald her i Landet nyt og uprøvet Skridt, som det i Storthingsbeslutningen indeholdte, nødvendig bør kræves. Hvad der paa Forhaand kan vides, er, at Beslutningens Indflydelse til at forøge de Stemmeberettigedes Antal og derigjennem til at aabne Adgang til at den kommunale Raadighed kan bringes over i andre Klassers Hænder, end den hidtil har været, vil vise sig i høi Grad forskjellig ikke alene mellem By og Land, men ogsaa mellem de forskjellige By- og Landkommuner indbyrdes, en Omstændighed, der er lidet skikket til at anbefale Foranstaltningens ufortøvede Gjennemførelse. Til at forskaffe den ønskelige Oversigt og gjøre en sikrere Dom mulig, vil der kræves saa fuldstændige Oplysninger om de enkelte Kommuners Lignings- og Næringsforhold, at man kan danne sig en nogenlunde paalidelig Mening ikke alene angaaende den omtrentlige Forøgelse af de Stemmeberettigedes Antal, som Beslutningen maa antages at medføre, samt om fra hvilke Klasser eller Livsstillinger denne Forøgelse vil komme, men ogsaa om de nuværende Stemmeberettigedes Livs- og Formuesstilling, idet det selvfølgelig er paa Beskaffenheden af og det indbyrdes Forhold inden hele den Kompler af de ifølge Lovbeslutningen Stemmeberettigede, det kommer an, medens det er klart, at der allerede nu, fornemmelig i Byerne, blandt de Stemmeberettigede findes et saa stort Antal meget lavt Beskattede, at disses fuldstændige Overvegt kan bevirkes ved en Tilgang af nye Stemmeberettigede, om denne end bliver meget langt under de nuværende Stemmeberettigedes Antal. Skjønt Erhvervelsen af disse Oplysninger vil kræve et betydeligt og besværligt Arbeide, og om det end maa erkjendes, at Oplysningerne altid i nogen Grad ville blive mangelagtige og usikre, ligger heri, efter Departementets Formening, ved et saa vigtigt Spørgsmaal som nærværende ikke nogen Grund til at undlade at gjøre, hvad ske kan, for at erholde Sagen tilbørligen oplyst, og give den Tid, som dertil viser sig nødvendig. Ligesom der paa Sagens utilstrækkelige Forberedelse og Oplysning under Forhandlingerne paa Storthinget blev lagt særdeles Vægt, saaledes vil den utvivlsomt bevirke, at Beslutningens Ophøielse til Lov af en stor Del af Landets Stemmeberettigede Borgere vilde blive modtagen med en grundet Følelse af Usikkerhed og Ængstelighed, og Departementet befrygter, at denne Følelse ikke vilde indskrænke sig til den her omhandlede Beslutning i og for sig, men strække sig videre, idet man i denne Sags Behandlingsmaade og ustandsede Gjennemførelse vilde se et Tegn til, at Statsmagterne ikke tilstrækkelig iagttoge de Krav, der med Rette gjøres og hos os altid have været gjorte paa, at vigtige og indgribende Forandringer i det bestaaende ikke iværksættes, førend der har været givet rummelig Tid til deres Overveielse, og førend de Oplysninger have været tilveiebragte, som kunne bidrage til en saavidt mulig sikker Bedømmelse af Forandringens Følger. Til at disse Krav i nærværende Tilfælde ske Fyldest, er der i Sagens Beskaffenhed og Vigtighed endogsaa særegen Opfordring. Paa den ene Side bryder Beslutningen i en dobbelt Henseende paa det bestaaende, dels ved at løsrive den statsborgerlige og den kommunale Stemmeret fra hinanden, dels ved i en vilkaarlig Indtægts- eller Skattecensus at opstille et nyt Fundament for den sidstnævnte Stemmeret; men paa den anden Side er, efter hvad der fra alle Kanter synes erkjendt, Forbindelsen mellem den kommunale og statsborgerlige Stemmeret saa nær og naturlig, at en Forandrig i Betingelserne for den første ikke vil undgaa at drage snarlig Forandring i Betingelserne for den sidstnævnte efter sig. Er denne Forudsætning grundet, vilde altsaa den Forandring, som Beslutningen tilsigter, ikke alene være Indførelsen af noget nyt i den private Lovgivning, men den vilde i sine nærliggende Konsekventser være et bestemt og vistnok utilbagekaldeligt Skridt til Omgjørelse af Betingelserne for den statsborgerlige Stemmeret. Fra det privatretlige Standpunkt betragtet berører den Sammensætningen af Kommunernes Bestyrelser og Beskatningsmyndigheder, hvilken efter den hos os med Hensyn til Kommunernes Selvstyrelse og Beskatningsret gjældende Lovgivning upaatvivlelig er et af de praktisk vigtigste, og i Skatteydernes Interesser mest indgribende Punkter i vor Retsforfatning; og hvori man derfor ikke synes at burde aabne Adgang til eller engang fremkalde Frygt for nogen væsentlig Forandring, saalænge der med Føie kan paastaaes, at de forhaandenværende Oplysninger lide af en Ufuldstændighed, og Bedømmelsen af Beslutningens Følger derfor ogsaa af en Usikkerhed, som lader sig afhjælpe eller formindske. Seet i sit Forhold til den konstitutionelle Stemmeret er det klart, at Beslutningen maa lede til Et af To; enten vilde den bevirke en vedvarende Adskillelse mellem Betingelserne for den kommunale og den statsborgerlige Stemmeret, en Tilstand, der efter Departementets Formening er saa lidet ønskelig, at den rettest betragtes som et Nødmiddel, til hvilket der ikke bør gribes, førend det efter nøiagtig Undersøgelse og omhyggelig Overveielse har vist sig, at ingen anden Udvei staar aaben, — eller ogsaa vilde den, hvad vistnok er den almindelige Opfatning, have en tilsvarende Forandring i Reglerne for den statsborgerlige Stemmeret til nødvendig Følge, under hvilken Forudsætning allerede et loialt Hensyn til Bestemmelsen i Grundlovens § 112 tilsiger, at Privatlovgivningen ikke bør foregribe en Grundlovsbeslutning, men oppebie samme, for at den kan ordnes i Konsekventse dermed, ikke omvendt. At gaa den modsatte Vei ved gjennem almindelige Love at fremkalde Grundlovsforandringer og iforveien indvirke paa deres Retning og Beskaffenhed, vilde indeholde en Omgaaen og en betænkelig Svækkelse af de ved Grundloven paa dette Felt opstillede Garantier, for hvilken Statsmagterne med Omhyggelighed bør holde sig fri.

Sees dernæst hen til Sagens Gang paa Storthinget, da har der, som af Debatterne og navnligen af Voteringerne i Lagthinget fremgaar, inden Repræsentationen vist sig en saa stærk Meningsforskjel om Beslutningens Tilraadelighed og Betimelighed, og især saa stærke Krav paa en fuldstændigere Forberedelse og Oplysning af Sagen, førend den bringes til Afgjørelse, at ogsaa deri ligger en væsentlig Opfordring til idetmindste at give den Betænkningstid, som ved et saa nyt og vigtig Spørgsmaals Afgjørelse billigen skyldes selv en Minoritets Frygt og Betænkeligheder.

Forsaavidt en almindelig følt Trang til en Forandring, som den i Storthingsbeslutningen indeholdte, har været paaberaabt, skal Departementet bemærke, at de Ønsker om Udvidelse af Stemmeret, der vare komne for Dagen, forinden det Forslag, hvorved nærværende Beslutning er foranlediget, paa det nu forsamlede Storthing fremsattes, saavidt Ddpartementet bekjendt, alle have dreiet sig om den statsborgerlige, ikke særskilt om den kommunale Stemmeret, og naar Beslutningen senere har fundet Tilslutning og Understøttelse i Pressen, feiler man neppe ved at antage, at det mere er fordi den betragtes som et afgjørende Skridt til en Udvidelse af den konstitutionelle Stemmeret, end fordi den i kommunal Henseende ansees af nogen paatrængende Vigtighed. Mod Kommunestyrelsernes Forhold overfor de ikke stemmeberettigede Indvaanere har man neppe seet nogen Anke; har der stundom været klaget over den Maade, hvorpaa den kommunale Beskatningsret i enkelte Kommuner og i enkelte Retninger har været udøvet, have Klagerne gjerne været af den Beskaffenhed, at der til deres Afhjælpning snarere maatte blive Spørgsmaal om mere bestemte og begrændsede Lovregler for Kommuneautoriternes Myndighed end om Stemmerettens Udvidelse, og Departementet ved heller ikke tidligere at have seet nogen Antydning til, at

denne sidste har været betragtet eller attraaet som noget tjenligt Middel til at modvirke de formentlige Misbrug.

Da den for Departementet afgjørende Grund til at fraraade Beslutningens Sanktion netop ligger i Sagens ikke tilstrækkelig forberedte og oplyste Stilling og den deraf flydende Umulighed af at kunne gjøre sig nogen klar Rede for Beslutningens Følger, er der for Departementet ikke Opfordring til nærmere at omhandle dens reelle Sider. Departementet, der fastholder Vigtigheden af, at de samme Betingelser for den kommunale, som for den konstitutionelle Stemmeret om muligt fremdeles kunne beholdes, skal kun bemærke, at den Særegenhed ved vor Forfatning, at den har søgt de konservative Garantier, væsentlig og saagodtsom udelukkende i de grundlovbestemte Stemmeretsbetingelser og Valgregler, nødvendigen medfører, at der maa gaaes frem med stor Forsigtighed ved den Udvidelse af Stemmeretten, som Forholdene maatte antages at paakræve, og navnlig nøie overveies, om ikke en Udvidelse efter andre Kategorier kunde være at foretrække for en Udvidelse ialfald udelukkende efter Skattecensus. Hvad Benyttelsen af den kommunale Beskatning som Stemmeretsfundament særligt angaar, maa det formentlig erkjendes, at der ved samme stedse vil vise sig Mangler og Ulemper, og at disse under den hos os for Tiden angaaende denne Beskatning gjældende Lovgivning ere af særdeles Betydning. Reglerne for den nævnte Beskatning ere nemlig efter vor nuværende Lovgivning i flere saa væsentlige Henseender overladte til de enkelte Kommuners Selvbestemmelse, at store Uligheder mellem forskjellige Kommuner utvivlsomt ville være forhaanden, og at det vil staa i Kommunebestyrelsernes Magt i væsentlig Grad at afgjere, hvor langt den tilsigtede Udvidelse af Stemmeretten skal komme til at strække sig. Ser man hen til den foreliggende Beslutning, saa er det ikke alene gjennem afvigende Synsmaader ved Indtægtsansættelsen, at slige Forskjelligheder kunne opstaa, men det staar til Kommunebestyrelserne at bestemme, at saa lave Indtægter som 100 og 200 Spd. ikke skulle beskattes, en Bestemmelse, som ialfald i mange Kommuner, da Skattebidragene fra disse laveste Indtægter altid ville blive ubetydelige, vilde kunne fattes uden føleligt Tab for Kommunebudgettet. Paa Landet, hvor Matrikulskylden ialfald endnu bærer den største Del af Kommuneudgifterne, vilde det i mange Egne saameget lettere lade sig gjøre, ved Siden af Matrikulskylden kun at holde sig til de høiere Indtægter, og vilde man udelukkende holde sig til Matrikulskylden som Skattefundament, kunde endogsaa den hele tilsigtede Stemmeretsudvidelse i enkelt Kommune tilintetgjøres. Ved Forandringer i Lovgivningen vilde det vel være muligt i nogen Grad at formindske den Ulighed og Vilkaarlighed, hvortil de nu gjældende Regler for Kommunebestyrelsernes Myndighed saaledes aabne Adgang, men ligesom den vanskelig ganske vil kunne fjernes, saaledes vilde dertil i ethvert Fald udkræves en Revision af Lovgivningen om den kommunale Beskatning. I det Hele maa det formentlig erkjendes, at Beskatningen, naar den skal gjøres til et direkte Stemmeretsfundament, faar en Betydning og fremstiller sig fra et Synspunkt, hvortil der hidtil i vor Skattelovgivning selvfølgelig ikke har kunnet tages noget Hensyn, samt at heri indeholdes en stærk Opfordring til at lade Stemmeretsudvidelsen forudgaaes eller ledsages af en Beskatningsrevision, hvorved ogsaa denne Side af Sagen kan skjænkes fornøden Opmærksomhed.

Skulde det findes hensigtsmæssigt eller vise sig nødvendigt at paabyde nogen direkte Skat til Staten — hvorom det selvfølgelig ikke her er Sted eller Tid at udtale sig —, vil det lettelig indsees, at en saadan Beskatning som Stemmeretsfundament vilde tilbyde væsentlige Fordele fremfor den kommunale Beskatning, da det med Hensyn til den første vil staa i Lovgivningens Magt at opstille nærmere for det hele Land lige Regler angaaende Skattepligten, Ligningsmaaden, Indtægtsansættelsen m. v., hvorved Ulighed og Vilkaarlighed i langt høiere Grad vilde kunne undgaaes, end det med Hensyn til en kommunal Beskatning nogensinde vil blive muligt.

Sluttelig skal Departementet endnu henlede Opmærksomheden paa et Punkt, der særlig formenes at kræve en paa de nøiagtigst mulige faktiske Oplysninger støttet Undersøgelse, nemlig Forholdet mellem den paatænkte Indtægtscensus i Byerne og paa Landet. Saaledes som dette Forhold i Storthingsbeslutningen er sat (200 Spd.s Indtægt i By mod 100 Spd. paa Landet), er det formentlig ikke tvivlsomt, at Stemmeretten paa Landet vilde blive udstrakt til en stor Del, der hverken i Oplysning eller Uafhængighed staar over dem, som i Byerne vilde vedblive at være udlukkede fra Stemmeret. Fornemmelig vilde sikkerlig Misforholdet ved en Sammenligning mellem Kjøbstæderne paa den ene og de dem nærmest liggende Landdistrikter eller andre Egne paa Landet, hvor Verks- eller Fabrikdrift i nogen Udstrækning finder Sted, paa den anden Side, fremstille sig altfor ubilligt og ubegrundet, til at det ikke strax blandt Bybefolkningerne skulde give Anledning til Misnøie.

I Henhold til det Anførte og med Bemærkning, at Departementet vil have sin Opmærksomhed henvendt paa at tilveiebringe de Oplysninger, der for Stemmeretsspørgsmaalets fremtidige Behandling kunne ansees af Vigtighed, tillader man sig underdanigst at indstille: „At det naadigst maa behage Deres Majestæt at befale Storthingets Beslutning, dateret 1ste Marts 1869, til Lov angaaende Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender tilbagesendt til Odelsthinget med den Erklæring, at det for Tiden ikke findes tjenligt at sanktionere samme“.

Kristiania, den 28de April 1869.

Regjeringen har altsaa opnaaet for denne Gang at sætte sin fra Storthinget og den oplyste Folkemening i vort Land afvigende Mening om Stemmeretssagen igjennem hos Kongen! Ligesom denne Benyttelse af Regjeringsmagtens Forkastelsesret efter de forhaandenværende og bekjendte Omstændigheder ikke kunde komme uventet, saaledes skal man i det foran i Bladet aftrykte Regjeringsforedrag forgjæves lede efter andre Synspunkter end de gamle og, som vi tro, forlængst gjendrevne, der forgjæves blev gjort gjældende fra et Mindretal i Storthinget og et enkeltstaaende Presseorgan. Noget Skridt videre enten frem eller tilbage synes Sagen saaledes ikke at være kommet ved Regjeringens Behandling af den. Det kan ikke andet end glæde os, at Regjeringen ikke har fundet noget nyt eller høiere Synspunkt, som skulde kunne drive nogen af „den frafaldne Trop“ tilbage til det stokkonservative eller reaktionære Standpunkt, som i denne Sag endog nu synes at være forladt af det skandinaviske Selskab. Selv hvad Regjeringen anfører om Betimeligheden af Forandringer i Beskatningsvæsenet er ikke nyt; det er tidligere fremholdt fra den modsatte Kant i Forbindelse med Spørgsmaalet om andre Forandringer i Kommunallovgivningen, som visselig alligevel vilde have nydt Fremme. At Regjeringen paaberaaber sig, at det har et Mindretal i Storthinget paa sin Side, synes ved første Øiekast besynderligt, og kunde kanske vække nogen Uro for Regjeringens Holdning med Hensyn til Sanktion af dens eget Forslag om aarlige Storthing, dersom man ikke vidste, at det er bleven Mode i nyere Tider, siden et vist Parti er kommen i Minoritet, af og til at yde „Minoriteternes Ret“ nogle Ceremonier.

Vi skulle iøvrigt ikke dennegang ofre Regjeringens Udarbeidelse om Stemmeretssagen videre Omtale. Vi skulle kun med Henvisning til, hvad en æret Indsender foran i vort Blad ytrer, gjøre opmærksom paa det Særsyn, at Regjeringen ved i denne Sag at nægte udstrakte Interesser inden Herrederne Adgang til at gjøre sig gjældende, selv ligesom underkjender Rigtigheden af den uomtvistelig rigtige Grundsætning, hvorpaa det af Indsenderen omhandlede kgl. Forslag om Saltvandsfiske er bygget, nemlig at der er en Mængde Anliggender, der varetages bedst, naar de overlades til de nærmest Vedkommende inden Herrederne. Men saalænge de, som ere interesserede i de Anliggender, hvis Ordning den nyere Lovgivning i stedse større Udstrækning har lagt i Herredsstyrelsens Haand, ikke have Stemmeret eller Valgbarhed i Herredet, er den hele Grundsætning kun en klingende Talemaade uden indre Sandhed. Selvstyrelsens Grundsætninger maa anerkjendes praktisk i Livet, og ikke blot i Lære.

Udlandet. Der skrives fremdeles stadig om de fortsatte Underhandlinger mellem Frankrig og Belgien og Frère-Orbans Ophold i Paris, men noget Resultat vides ikke. I et Møde i den lovgivende Forsamling den 23de April fremsatte Glais-Bizoin et Forslag om, at Postportoen for hele Frankrige skal nedsættes fra 20 til 10 Centimer (fra 4 til 2 ß norsk).

I Anledning af Valgene er udkommet et Skrift, betitlet: „Progrès de la France sous le gouvernement impérial“ („Frankriges Fremskridt under Napoleons Regjering“), hvori opregnes alle de Velgjerninger, Napoleon den 3die skal have bragt Frankrige siden 1851: indre Enighed, forøget Velstand, Handel, Industri, Forbedring af alle Klassers Velfærd, Udvidelse af Riget med 3 Departementer, Forøgelse af Kolonierne med 6 store Provindser i Chokinkina, endelig, „de franske Ørnes Seire i fire Verdensdele“. — En Komite af 200 Kjøbmænd i Marseilles har opfordret Lesseps, den berømte Mand, hvem Suez-Kanalen skyldes, til at lade sig vælge for deres By som Medlem af den lovgivende Kammer.

I et af den lovgivende Forsamlings sidste Møder kom det til et Sammenstød mellem Thiers og Indenrigsminister Forcade i Anledning af Forhandlingerne i Budgettet for de offentlige Arbeider. Thiers, der er en ivrig Protektionist, klagede over de franske Fabrikanters og Industrielles (især Væveres) Stilling samt henvise til de vidunderlige Resultater, som Beskyttelsestold for indenlandske Varer have havt i Nordamerika, hvor de europæiske Frembringelser vare saagodtsom udelukkede fra Markedet. „Den naturlige Følge heraf har været, vedblev Thiers, at England, som ikke kan afsætte sine vævede Fabrikater i Amerika, oversvømmer Frankrig dermed og kvæler vor nationale Industri. Men dette vil man ikke selv se, eller dog forhindre Andre i at se det! (Mumlen i Forsamlingen). Jeg siger, hvad jeg tænker til Trods for alle Afbrydelser; Regjeringen hverken kan eller vil se, hvilket uhyre Opsving Væverierne have taget i Schweiz, hvor man istedetfor den dyre Dampkraft benytter Vandkraft, og hvor Arbeiderne, der ikke trues af nogen Tvangsudskrivning, leve billigere og kunne arbeide billigere. Hos os hviler der et stærkt Tryk paa Arbeidet. Jeg forlanger ikke Frankrigs Omdannelse efter schweizersk Mønster, men jeg maa anerkjende de Fordele, som dette System frembyder. (Bevægelse). Hos os nedsætter man den ene Undersøgelses-Kommission efter den anden; men Regjeringen hører dog kun den, som den vil høre paa. Disse Undersøgelses-Kommissioner due Intet! de give kun Statstrykkeriet Noget at bestille, men føre ikke til noget brugeligt Resultat, naar de ikke udgaa fra Parlamentet.“ Indenrigsminister Forcade: „Man skulde tro, at Hr. Thiers slet ikke kjendte Noget til slige Kommissioner.“ Thiers: „Indenrigsministeren, der ellers er saa høflig, afbryder mig i den senere Tid, jeg ved ikke af hvilken Grund, paa en meget brat Maade! (Sensation). Forøvrigt er deres Handelsfrihed ligesaavel en Komedie som deres politiske Frihed!“ Ved disse Ord opstod der en almindelig Larm. Præsident Schneider bemærkede, at Taleren for denne Ytring havde fortjent at kaldes til Orden. Ministeren for de offentlige Arbeider, Gressier, ytrede, at han ikke behøvede at svare paa Thiers Angreb, da han jo var kaldet til Orden. Thiers svarede, at Præsidenten kun havde truet med at kalde ham til Orden, men ikke udført sin Trudsel; forøvrigt var det ham ligegyldig, om han blev kaldt til Orden eller ei, hvilket Præsident Schneider fandt meget beklageligt. Thiers svarede i en opbragt Tone, at først maatte man selv vide, hvad Orden var, førend man vilde opretholde den. Præsidenten afbrød Fortsættelsen af denne hidsige Debat, der havde sat hele Kamret i Bevægelse, med den Erklæring, at han som Formand altid havde søgt at forene Ordenen med den fornødne Frihed.

Indép. Belge's Korrespondent i Paris meddeler, at Statsminister Rouher har paataget sig at anbefale den af Keiseren foreslaaede Pensionsforhøielse for det første Keiserdømmes Invalider i den lovgivende Forsamling. „Projektet — vedbliver dernæst det belgiske Blads Meddeler — har mange Modstandere, men man maa ikke glemme, at et napoleonsk Regiment aldrig kan frasige sig sin krigerske Karakter; selv om det maa give Afkald paa at føre Krig, maa det dog holde fast ved ikke at lade Erindringen derom tabe sig eller Udsigten dertil synke hen i Glemsel“.

Efterretningerne fra Mailand melder, at man der har opdaget en Sammensværgelse af Mazzinister. Politiet har fundet en Mængde Orsini-Bomber og Dokumenter med Chiffer-Skrift. Der er foretaget adskillige Arrestationer og Beslaglæggelser. I Staden hersker der iøvrigt den fuldstændigste Ro og Militæret har ikke været benyttet. Kong Viktor Emanuel er den 20de ds. indtruffen til Neapel og har der havt en Samtale med Prins Napoleon.

Prindsen og Prindsessen af Wales er den 20de April kommen til Athen og bleven modtaget med megen Stads.

Den før omtalte Sammensværgelse mod Vicekongen af Ægypten bestod i, at man vilde sprænge ham i Luften, naar han paa en bestemt Dag indfandt sig i sin Loge i Theatret. Der var lagt en Helvedesmaskine under hans Plads. Til Lykke blev den i Tide opdaget, og man er nu paa Spor efter Gjerningsmændene.

Sverige. I de svenske Blade læses i denne Tid en Opfordring til „det svenske Folk“, saalydende:

Det lärer icke kunna förnekas, att i stället för det framåtskridande i alla riktningar, hvilket man väntade såsom en frukt af den efter mångårig kamp genomförda representationsreformen, lösningen af de flesta samhällsfrågor af större och mera omfattande vigt blifvit på det betänkligaste vis fördröjd eller hämmad.

Orsakerna härtill äro utan tvifvel många. Att närmare redogöra derför, är her obehöfligt. Det är emellertid ett obestridligt faktum, att de konservativa intressena, så väl inom som utom representationen, för närvarande hafva en alltför stor och för samhällets välfärd skadlig öfvervigt. En politisk reaktion hotar att på ett vådligt sätt förlama, att icke säga, qväfva den inre utveckling, som är så nödvändig för betryggande af ett litet folks yttre sjelfständighet.

Att regeringen i afseende på de stora samhällsfrågorna intagit en afgjordt återhållande ställning, är en känd sak, likasom att hon härutinnan troget undertödjes af riksdagens första kammare. Den andra kammaren har icke på sådant sätt verkat för framåtskridandet, som man haft rätt att vänta af en s. k. folkvald församling. Tvertom har ett mäktigt parti inom sistnämnde kammare, hvilket parti dock företrädesvis vill anses representera **folket**, i icke ringa mån — medvetet eller omedvetet — gått reaktionens ärenden.

Under sådana bekymmersamma omständigheter återstår för svenska folket intet annat, än att sjelft taga sina angelägenheter om hand. Det måste först och främst bortlägga den falska föreställning, som hittills åstadkommit så mycket ondt, nemligen att den enskilde medborgaren, upptagen som han är af sina egna angelägenheter, icke har något att skaffe med offentliga ärenden, hvilka han tryggt kan öfverlemna åt „vederbörandes“ vård. Det är denna föreställning, som dödat allmänandan och öppnat dörren för reaktionen. En flyktig blick på landets nuvarande vådliga belägenhet — den växande nöden, de ökade skatterne, embetsmanna- och penningeväldets alltmera stegrade inflytande — är tillräcklig för att ådagalägga, hvart ett dylikt föreställningssät slutligen leder.

Den enskilde medborgaren måste derföre begagna sig af alla tillfällen för att erhålla kännedom om och deltaga uti offentliga ärenden. Han bör icke genom klandervärd likgiltighet och en sorglöshet, som i längden alltid straffar sig sjelf, återhålla sig derifrån. Den kanske dyrbaraste förmånen, svenska folket ärft af sina fäder, är rättigheten att när och hvar som helst församla sig, öfverlägga och besluta. Månne folket framför allt ej försumma att begagna denna rättighet!

Lycktligtvis har i detta hänseende en bättre anda på den sista tiden börjat göra sig gällande, hvilken inger förhoppning om en ljusare framtid. **Folkmøten** hafva på många ställen i landet redan blifvit hållna, vid hvilka man öfverlagt om vigtiga fosterländska frågor. Det är till dylika möten svenska medborgare, hvar och en i sin ort, nu böra samlas, icke blott för att gifva en bestämd form åt sina önskningar, utan äfven för att öfverenskomma om gemensamma mått och steg, för att med alla lagliga och lofliga medel verka för dessa önskningars uppfyllande.

Det är nemligen icke tillräckligt att, vid dylika folkmöten fatta beslut, hvilka i bästa fall blifva bekanta för allmänheten genom deras införande i någon tidning — man måste äfven se till, att dessa beslut på lämpligt sätt komma til regeringens kunskap, på det att hon icke längre må sväfva i okunnighet om folkets önskningar. Detta kan och bör ske genom petitioner, hvilka hvarje svensk man har rättighet att inlemna till konungen.

Bland de frågor af mera framstående vigt, som måste löses, om ett **verkligt** framåtskridande skall kunna ega rum och den politiska reaktionen i någon mån hejdas, står obestridligen aldra främst på dagordningen frågan om utvidgade rättigheter för folket att deltaga i riksdagen, hvilken för närvarande så långt ifrån kan anses representera folkets stora flertal, att den snarare kan sägas företrädesvis representera penningen och förmögenheten. Detta ändamål vinnes bäst och säkrast genom upphäfvande af census för valrätt och valbarhet vid såväl politiska, som kommunala val.

Såsom trängande reformfrågor må här vidare framhållas:

Civillistans, d. v. s. hoflyxens inskränkande i förhållande till folkets tillgångar;

Utveckling af det parlamentariska styrelsessättet, så at regeringen må blifva ett uttryck af folcviljan;

Upphäfvande af konungens envälde i afseende på den ekonomiska lagstiftningen;

Straflagens mildrande och det s. k. latitudsystemets inskränkande;

Lagskipningens förbättrande anställande af sakförare såsom biträde åt i svårare brottmål tilltalade, samt dylika måls afdömande af jury;

Förvaltningens förenklande och sjelfstyrelsens utveckling samt indragning af alla öfverflödiga tjenster och embeten;

Verkliggörande af den i regeringsformens 16 § stadgade religionsfriheten, samt öfverlemnande åt hvarje religionssamfund, hvars inrättningar ej strida mot den borgerliga ordningen och samhällets lagar, att sjelft ombesörja sina angelägenheter;

Undervisningens ordnande efter tidsenliga grunder, så väl hvad beträffar folkskolan, som elementarläroverken, så att en sannt medborgerlig bildning blir det mål, som först och främst eftersträfvas;

Afskaffande af grundskatter och andra bördor, som ensamt hvila på jordbruket;

Försvarets grundande på folkbeväpning, samt indelningsverkets minskande och slutliga afskaffande i den mån folkbeväpningen vinner styrka.

Alla dessa punkter finnas till sina närmare detaljer utvecklade i det nyliberala partiets program, äfvensom i den motivering af detsamma, hvilken blifvit särskildt offentliggjord.

Då det nyliberala partiets centralafdelning i Stockholm härmed ställer en varm uppfordran till svenska folket att behjerta, hvad ofvan blifvit sagdt, anser centralafdelningen sig icke behöfva motivera sitt sålunda tagne initiativ annorlunda, än med en enkel häntydan på landets nuvarande bekymmersamma ställning, hvilken ovilkorligen kräfver, att folket sjelft på offentliga möten

kraftigt och tydligt uttrycker sin mening om de allmänna ärendena samt om de bästa sätten att afhjelpa de fel och brister, hvilka i samhället förefinnas. Det är till anställande af sådana möten i alla delar af riket, centralafdelningen således vågar uppmana i fosterlandskärlekens och den medborgerliga frihetens namn.

Det nyliberala partiets centralafdelning i Stockholm.

— Ved Gøteborgs Navigationsskole har norsk Styrmand Ove Lange, Søn af afdøde Rigsarkivar Lange, nylig underkastet sig den lovbestemte Prøve med bedste Karakter. Denne Examen giver Rettighed til at føre svensk Dampskib. Lange erholdt derhos som Præmie et Kronometeruhr.

Ordensudnævnelse. Under 26de d. M. har det naadigst behaget Hs. Majestæt Kongen til Kommander af St. Olafs Ordenen at udnævne Rektor for Kristiania lærde Skole F. L. Vibe for videnskabelig og Embedsfortjeneste.

Valgkomiteens igaaraftes foretagne Valg paa særskilt Komite til at behandle Jernbaneforslagene havde saadant Udfald: Aall (20) Stemmer, Schweigaard (19), Sverdrup (18), Hammerstad (17), Ueland (17), Velde (17), Lorck (18), Krogness (14), Schwartz (16), Augustinussen (11), Daae (11), Riisnæs (10), Vogt (9), D. Kildal (9), Faye (8).

Lagthinget vedtog ilørdags de i Anledning af Skydsloven besluttede Anmærkninger som endelige, hvorefter Lovbeslutningen tilbagesendtes Odelsthinget. Derefter behandledes Odelsthingets Beslutning til Lov om Lodsvæsenet. Med tre mindre Ændringer besluttedes Loven tilbagesendt Odelsthinget. Til 2den Gangs Behandling forelaa: 1) Odelsthingets Beslutning i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Lov om Omkostningerne i offentlige Sager m. v. 2) Do. om Tillæg til Lov om Almueskolevæsenet paa Landet og i Kjøbstæderne. 3) Do. om Kaution for offentlige Oppebørselsbetjente. Disse Lovbeslutninger bleve som bifaldte af begge Thingets Afdelinger besluttede oversendte [illegible]

Almueskolelærere. „En Theolog“ har tilsendt Dagbl. en længere Opsats, som for Pladsens Skyld ikke i sin Helhed kan indtages, men en udførligere Begrundelse af det efter hans Mening Fordærvelige i, at Posterne ved Almueskolen besættes med theologiske Kandidater; disse, heder det, staa Bornene fjernere og ville desuden føre endnu mere af den theologiske Laugsaand ind i Skolen, som der allerede for er nok af. Forf. bekjæmper dernæst stærkt Autoritetstroen som skadelig for Skolens Frihed, og gjør i Forbindelse hermed opmærksom paa, hvorledes denne navnlig ville øges i en betænkelig Grad, om det skulde lykkes at gjennemføre en Ordning, hvorefter Theologer og Lærerinder skulde blive de fortrinsberettigede til Almueskoleposterne. [illegible] „Fredens Tid“ [illegible] Skolen, men ikke den Fred, som er til Gavn for Skolens Udvikling. „Theologen“ mener, at den Smule Opposition, som nu af og til kan mærkes fra de hidtil ansatte Almueskolelæreres Side, ikke bør drive Skolens Forsatte navnlig blandt Geistligheden til at se sig om efter Midler til med et Slag at knuse den.

Et Møde af Præster og Lægfolk, som den 21de April blev holdt i Missionshuset i Kristiania, udtalte sig enstemmig for Ønskeligheden af, at frivillige kirkelige Stiftsmøder og derefter et frivilligt kirkeligt Landsmøde bør søges afholdte til Drøftelse af kirkelige Spørgsmaal, og med overveiende Flerhed for, at Spørgsmaalet om [illegible]

Veiret. Vi have nu fuldt Sommerveir med 15° R. i Skyggen og milde Nætter. Jorden tørker saaledes hurtigt, saa Vaararbeidet snart kan begynde. Dog vilde en Smule Regn hjælpe endnu mere end Solvarmen til at fordrive den sidste Rest af Tæle og Snesløkker, som endnu er tilbage.

Den nye smukke Latinskolebygning blev idag Kl. 12 indviet af Biskop Arup. Det nærmere om Høitideligheden skal senere blive meddelt.

Om Fattigdommen, af Kand. theol. Sandberg, er nu udkommen paa Cappelens Forlag. Disse læseværdige Foredrag have været holdte i Vinterens Løb paa Sagatuns Folkehøiskole, og tidligere staaet at læse i Hamar Stiftstidende.

Tidligt Søbad. Allerede i flere Dage har man paa Badestederne seet Smaagutterne i Flokkevis pladske i Vandet. Selvfølgeligt er Vandet ikke meget varmt endnu.

Den nye Monitor skal gaa af Stabelen paa Horten Mandag førstkommende. Storthingsmændene ere indbudne til at overvære Afløbningen, der efter Sigende skal foregaa under nogen Festlighed. Bestemmelsen er at de skulle afgaa med „Bjørn Farmand“ Mandag Morgen og komme tilbage samme Dags Aften med „Æger“.

Alfred Russel Wallace, den bekjendte Reisende og Naturforsker, har i sit Værk „Malaiske Arkipelaget, Orangotangernes og Paradisfuglenes Land“, givet en Skildring af sin Reise og deri vedlagt Udbyttet af sine videnskabelige Undersøgelse. Han har brugt 7 Aar hertil; saa længe er det nemlig siden, han kom hjem til England med omtrent 3000 Fugle af 1000 Slags, mere end 20,000 Insekter og Sommerfugle af over 7000 Slags og med en stor Mængde Skildpadder. Han er en bestemt Modstander af Humboldts og Pritchards Meninger om, at alle oceanske Racer i det malaiske Ohav skulle være Afarter* af en eneste Typus. Han deler dette Hav i en østlig og en vestlig Halvdel, som ere beboede af to aldeles ulige Racer, den første af Malaier og den anden af Papuer. Den første er den største, og den anden den interessanteste men meget mindre bekjendte Race. Medens Malaien er tilbageholdende og sky og let paavirkes af ydre Indflydelser, er Papueren stridbar og taalmodig. Han skriger og ler, og endog Kvinder og Børn deltage i alle Forhandlinger. Han er større og stærkere og — efter Wallaces Mening — mere forstandig end Malaien. Men da Papueren er meget lidet modtagelig for Civilisation, vil han sandsynligvis forsvinde, medens Malaien synes at have en Fremtid for sig.

Det norske Fiskeguanoselskab afholdt ifølge „Aftenbl.“ Generalforsamling den 24de April. Af de fremlagte Regnskabsextrakter erfaredes, at Overskudet af Driften for 1868 udgjorde 2,391 Spd. 108 ß. Ifølge Repræsentantskabets Beslutning skal af dette Beløb 1,090 Spd. 21 ß uddeles som 3die Dividende med 1 Spd. pr. Aktie, medens Resten paa et lidet Beløb nær anvendes til Forøgelse af Selskabets Driftskapital ved Afskrivning paa forskjellige Konti. Der meddeltes, at Grunden til, at heller ikke iaar større Udbytte blev uddelt, var den, at Driftskapitalen endnu var noget knap, og at man iaar skulde iværksætte Opførelsen af en Bestyrerbolig ved Fabriken i Lerosen, hvortil af Repræsentantskabet var bevilget de fornødne Midler. Driften i 1868 oplystes at have gaaet ønskeligt, dog havde Raastoffet faldt noget dyrere væsentlig fordi Fiskehovederne, der indkjøbes efter Tal, ifjor vare ualmindelig smaa. Afsætningen paa Fiskeguano var yderst livlig, idet Efterspørgslerne paa langt nær ikke havde kunnet tilfredsstilles. Prisen var i Stigende.

De aftrædende Repræsentanter:
Apotheker Møller, senior,
Professor Rasch,
Konsul Ring,
Generalmojor Wergeland og
Bureauchef Michelet gjenvalgtes.
Ligesaa de fire Supleanter:
Professor Sexe,
Protokolsekretær Arentz,
Bankadministrator J. P. Olsen og
Grosserer E. Frølich.

Udstilling af Fiskerigjenstande vil ifølge velvillig Meddelelse fra det norske og svenske Konsulat i Neapel til „Bergensposten“ blive afholdt i Neapel fra 1ste April til 1ste Juni 1870.

Adresseprivilegiet. „Thr. Adrctr.-Efter.“ skriver: Efter Forlydende er Sagen angaaende Adresseprivilegiets Ophævelse i forrige Uge afgaaen til Kirkedepartementet fra Stiftsdirektionen med dennes Erklæring. Ifølge paalidelig Meddelelse om Indholdet af denne Erklæring, gaar den ud paa, at Privilegiet bør ophæves, at Skolen efter Privilegiets Ophævelse bør ophøre at udgive Bladet, og der maa gives Skolen Erstatning efter Taxt, da Privilegiet maa ansees for dens uomtvistelige Eiendom, over hvilken Kommunebestyrelsen ingen Dispositionsret har.

Finmarksfisket. „Tromsø Stiftstid.“ for 14de ds. skriver: Dampskibet Kong Karl, som i Mandags ankom søndenfra, medbragte omkring 400 Fiskere, som ved Underretningerne om de gode Udsigter for Finmarksfisket, var paavei til Østfinmarken. Samtidigt medfulgte til Maalsnæs omtrent 40 Arbeidsfolk med en Bestyrer for at paabegynde de foreløbige Arbeider med Telegrafens Anlæg gjennem Maalselven og Bardodalen. Disse Folk komme vistnok nu noget fortidligt, eftersom vi den forgangne Uge bleve velsignede med en saa rigelig Snemængde, at den vil forlænge Udsigterne for en tidlig Vaar i ganske væsentlig Mon.

Svenske Jernbaner. I Anledning af de forskjellige paa den svenske Rigsdag fremsatte Forslag om Jernbaneanlæg har Statsudvalget indstillet, at Regjeringen skal anmodes om at lade undersøge, dels hvilke Jernbaneanlæg der i de nærmeste 12—15 Aar maa antages at være mest nødvendige til Udvikling af Landets Industri, samt den omtrentlige Udgift ved dem, dels den hensigtsmæssigste Maade at fremme deres Udførelse paa ved et eller flere private Selskaber, enten ved direkte Bevilgning af høist ¼ af Omkostningerne eller paa anden Maade. Til at bestride Udgifterne ved en saadan Undersøgelse foreslaaes der bevilget 25,000 Rdl.

Anton Rubinstein er fra Kjøbenhavn reist til Stockholm, hvor han i Tirsdags gav sin første Koncert. Det talrige Publikum ydede den udmærkede Kunstner det mest stormende Bifald, og Kritiken giver ikke Publiken Noget efter.

Svenske Udvandringsagenter. Udvandringen, der iaar overalt i Europa synes at have været usædvanlig stor, har ogsaa draget mange Mennesker bort fra Sverig. De fleste svenske Udvandrere ere gaaede over Hull, medens der dog ogsaa er gaaet en stor Mængde Svenskere over Kjøbenhavn. Der har ofte i Bladene været ført Klage over Udvandrernes Befordring til og fra engelske Havne, og saadanne Klager lyde ogsaa her fra Sverig. Helsingborg Tidn., som flere Gang har advaret imod at lytte til en vis Lindberghs Løfter, skriver nu i et af sine sidste Numere:

„Den 15de April afgik den længe bebudede Lindberghske Expedition til Amerika. Ofrenes Antal havde heldigvis ikke kunnet drives høiere op end til omtrent 250 Personer, fordi en stor Mængde havde søgt til Amerika ad andre Veie, efterat de havde begyndt at frygte, at Hr. Lindberghs Hensigter ikke vare de bedste. Baade i Tirsdags, Onsdags og Torsdags strømmede der Folk til fra alle Kanter. Da Hr. Lindbergh ikke vovede at komme til Kjøbenhavn med sit Selskab og i det sidste Øieblik fik Underretning om, at et gammelt Dampskib, som var bestemt til Transporten til Hull, var blevet kasseret, blev det nødvendigt at skaffe et nyt, og i Tordags Eftermiddags fik han da fra Kjøbenhavn et med Hvede næsten fuldt lastet Fartøi, hvor der sammenstuvedes 250 a 300 Emigranter i et over Lasten indrettet Rum af omtrent 20 Alen i Kvadrat, hvori der ikke fandtes et eneste Sengested, men hvor Mænd, Kvinder og Børn selv maatte rede deres Senge med egne Sengklæder ved Siden af hinanden saa godt de formaaede, og saa godt Pladsen tillod. Skjønt Storlugen vaar aaben, var Varmen under Dækket, efterat de Ulykkelige havde opholdt sig der blot et Par Timer, dog saa stærk, at de med Nød og neppe kunde trække Veiret. Man kan da forestille sig, hvorledes Tilstanden bliver, ifald der opstaar Storm, og Lugerne maa lukkes i Løbet af et Døgn. Desuden skal, efter hvad der almindelig antages, Fartøiet langtfra have været provianteret til en fire eller fem Dages Reise til Hull. To Kvinder, af hvilke den ene medførte 4 og den anden 6 smaa Børn, saaes svømmende i Taarer og dybt fortvivlede over deres Stilling. Saaledes var Tilstanden ombord paa Fartøiet, og man begyndte allerede at ane Sammenhænget, hvorfor endel Emigranter knurrede og vægrede sig ved at følge med. Men de havde betalt deres Villetter, og Hr. Lindbergh forlagde i Hast sit Ophold fra Land ud paa Fartøiet af Frygt for, at Uvillien skulde bryde løs, og at han mulig kunde blive tvungen til at betale sine Syndepenge tilbage. Men ved Siden af Hr. Lindbergh og Konsorter optraadte en anden Mand, der egentlig fortjener paa Affæren, nemlig Hr. Horneman fra Kjøbenhavn. Denne ankom hertil i Onsdags og begyndte strax sin Virksomhed. Da Emigranterne ikke havde havt Leilighed til at forvandle sine svenske Penge til Dollars, tilbød han beredvillig at staa dem bi dermed, og dels solgte han Papirdollars til Parikurs, dels ombyttede han svenske Penge med „Anvisninger“ paa Bankierer i New-York, om hvis Existents der intet Sikkert vides. De lokale Autoriteter have gjort Alt, hvad de har kunnet, i denne Sag. Saasnart Borgmesteren fik Kundskab om Skibets Beskaffenhed, lod han sig sætte ud paa Rheden til det, fulgt af Toldvæsenet og et Par behjertede Mænd, som interesserede sig for de Ulykkeliges Skjæbne. Der var imidlertid intet at gjøre, fordi Emigrantloven kun taler om Skibe, som „gaa paa en anden Verdensdel“, hvorfor dette, som var udklareret til England, ikke kunde stoppes, ellers vilde det ganske vist være skeet. De fleste af Emigranterne havde sluttet Kontrakt med Agenten Lyon i Gøteborg; men vist er det, at denne nu betydningsløse Formalitet ikke engang vilde være bleven iagttagen, ifald Toget var gaaet over Kjøbenhavn“.

Oldsagsfund. I Egnen ved Silkeborg er der gjort et interessandt Fund. En Karl, som gik og harvede paa Skovfoged Rix's Mark i Sønderskoven (hvor der ifølge Sagnet skal have staaet en Kongeborg, ligesom der senere har staaet et Glasværk), blev pludselig opmærksom paa, at Harven sif fat i et Par gule, sammenføiede Ringe, hvoraf den ene reves løs og kastedes et Stykke bort. Han samlede da begge Ringene op i den Tro, at de vare af Messing, puttede dem i Lommen og harvede videre. [illegible] Dagen efter fik han Besøg af en Dreng, som saa Ringene og syntes godt om dem, hvorfor han bad om den ene, hvilken han ogsaa fik. [illegible] Ringen, og da han strax antog, at den maatte være af Guld, lod han Karlen gaa til Drengen for at faa den anden Ring tilbage. Da Karlen havde faaet denne, gik han med dem begge til Guldsmeden, som erklærede, at de vare af det fineste Guld og af ca. 100 Spds. Værdi. De veiede ca. 12 Lod og have sandsynligvis været benyttede som Armringe; de vare aldeles runde og uden Sirater, men tykkere i den ene Ende end i den anden, ligesom de tynde Ender havde været forbundne ved et simpelt, ombøiet Ole. Efterat være blevne sammenføiede paany ere Ringene indsendte til det oldnordiske Museum i Kjøbenhavn, som snart vil udbetale Guldets fulde Værdi til den heldige Finder.

Den islandske Forfatningssag i Landsthinget 1868—69, udgivet af Orla Lehmann, 71 Sider 8vo., er udkommet i Kjøbenhavn.

Uldmarkeder i Preussen. Fra de forenede Rigers Generalkonsul i Stettin har Indredepartementet modtaget nedenstaaende Fortegnelse over de Uldmarkeder, som i indeværende Aar skulle afholdes i Preussen:

1. Provindsen Pommern:

Stettin	16de—18de Juni.
Stralsund	10de—11te Juni.
Colberg	9de—12te Juni. 22de Oktbr.

2. Provindsen Brandenburg:

Berlin	19de—24de Juni.
Landsberg a Warthe	14de—15de Juni.

3. Provindsen Sachsen:

Magdeburg	15de—16de Juni.
Burg	13de—17de Juni. 12te—15de Oktober.

4. Provindsen Schlesien:

Breslau	7de—10de Juni.
Brieg	28de Mai, 30te September.

5. Provindsen Posen:

Posen	11te—14de Juni.

6. Provindsen Preussen:

Elbing	22de—23de Juni.
Königsberg	28de—30te Juni.

Ogsaa en Folkehøiskole. (Af „Svein Urædd“). Ammund Tufte fraa Noldal kom heim fraa Landbruksskulen i Haust var, med eit uppklaarat Syn paa Livet, ein varm Elsk til Heimbygdi si og med ein livande Hug til aa fremja Upplysning hjaa Folket. Straxt etter, at han var heimkomen, byrjad han med ein Kveldskule fyr Ungdomen i Bygdi. Han helt til heima i sine eigne Hus fyrsto. Men daa Romet der vart for trangt, fekk han Loyve til aa bruka Skulehuset. Der vart daa Rom nog, og der møtte daa stendugt ein heil Flokk Gutar og Gjentor. Det var ein „Folkahøgskule“ i det smaa, detta. [illegible]

Etter Joli byrjad Ammund Tufte med aa skriva eit litet „Blad“, som han kallade „Vesle-Dølen“, og som han las upp kvar Mandagskveld med det same Skulen slutad. Det er sjølsagt, at „Vesle-Dølen“ vart skriven paa Bygdarmaal. So skulde Skulegutarne senda inn Stykke til „Vesle-Dølen“, som dei og gjorde, mykjet meir enn det var Rom fyr. Av detta vart det baa myken Gaman, paa same Tid som det kveikte Hugen hjaa Ungdomen til aa vera med.

Storthinget.

Mandag 26de April holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Forts.)

Post 13: A. 1) De for 3de Kvartermestere ved Kavalleriet opførte 1272 Spd. 40 ß aarlig bevilges ikke; 2) Til Kavalleribrigaden bevilges overensstemmende med den kgl. Proposition 20,463 Spd. 7 ß for Aaret. B. Regjeringen anmodes om at tage under Overveielse, hvorvidt det skulde være hensigtsmæssigt at inddrage den gevorbne Eskadron ridende Jægere mod at de Midler, som derved besvares, for en større eller mindre Del anvendes til Underbefalingsmænds-, Ride- og Beslagsskoler, Fuldstændiggjørelse af Befalet, Anskaffelse af Materiel eller andre for Kavalleriavaabenets Udvikling vigtige Foranstaltninger, — samt i Tilfælde at forelægge næste Storthing Forslag i denne Retning.

Loitn. Brandt, som hørte til en Minoritet inden Komiteen, foreslog, at i A 1 skulde Ordet „ikke“ udgaa samt at B skulde udgaa. J. Sverdrup forsvarede derpaa i et længere Foredrag Komiteens Indstilling. Hammerstad støttede Brandts Udtalelser, hvad Ude-

ladelsen af Ordet „ikke" i A 1 angik. Ved Voteringen bifaldtes A 1 mod 18 St., A 2 enstemmig og B mod 2 St.

Post 14: 1. Der bevilges aarligt: a) Gage og Kommandotillæg for 3 nationale Bataljonschefer 2232 Spd.; b) Gage- og Emolumenter samt Tillæg for 3 nationale Bataljonsadjutanter 648 Spd.; c) Løn for 2 nationale Bøssemagere 112 Spd.; d) Løn og Standkvarterpenge for 3 nationale Bataljonstamburer 118 Spd. 75 ß; e) Do. for 4 gevorbne Depottamburer 279 Spd. 100 ß; f) Til Lønstillæg for 32 Spillemænd ved garnisonerende Afdelinger 292 Spd.; g) Til Do. for 41 Musikkorporaler ved Brigadernes Musikkorpser 374 Spd. 15 ß; h) Til Do. for Bøssemagerne ved Brigadernes Depotafdelinger og ved norske Jægerkorps 144 Spd. 2. Forøvrigt bevilges til Infanteriet i Overensstemmelse med den kgl. Proposition for Aaret 163,575 Spd. 51 ß.

Posten bifaldtes enstemmig. Som et Tillæg, der skulde opføres som Litr. i under 1, fremsattes paa Komiteens Vegne Forslag fra Sverdrup saalydende: Som yderligere personligt Tillæg til Musikinstruktør Sperati bevilges aarlig 100 Spd. Forslaget vedtoges enst.

Post 15: 1) Til Lønsforhøielse a 3 ß pr. Dag for Liniens og Landeværnets Underofficerer, samt de i Klasse med dem staaende Funktionærer, bevilges for Budgetterminen 10,340 Spd. 5 ß aarlig. 2) Regjeringen anmodes om at tage under Overveielse, „hvorvidt Armeebefalets Uddannelse bør omordnes saaledes, at den regelmæssigt kommer til at begynde i de almindelige Rekrutskoler og at fortsættes gjennem Befalingsmandsskoler, der meddele en planmæssigt fremadskridende Undervisning og Øvelse i Forhold til de Krav, som Tjenestens forskjellige Grader stille, — samt i bekræftende Fald at forelægge næste Storthing hertil sigtende Forslag. — Bifaldtes enstemmig.

Mødet hævet Kl. 2½.

Tirsdag den 27de April holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Fortsat Behandling af Militærkomiteens Indstilling ang. Armeens Udgiftsbudget.

Post 16: 1) De for 7 Brigadeintendanter opførte Gagetillæg a 176 Spd. aarlig bevilges ikke; 2) Som Lønstillæg for den forrettende Garnisonsauditør i Frederikstad bevilges 30 Spd. aarlig; 3) Til 3 nationale Korpslæger bevilges i Gage og Kvarterpenge 1080 Spd. for Aaret; 4) Forøvrigt bevilges til civilmilitære Embedsmænd overensstemmende med den kgl. Proposition aarlig 43,701 Spd. 43 ß. Post 17: Til Fæstningsofficerer og Betjente bevilges i Overensstemmelse med den kgl. Proposition 4633 Spd. 104 ß aarlig. Post 18: 1) Til Overtjenestepenge for Musici af Underofficers Grad bevilges Intet; 2) Til Gage- og Lønstillæg udenfor Planerne bevilges i Overensstemmelse med den kgl. Proposition 8596 Spd. aarlig. Post 19: Det udsættes med at fatte Beslutning angaaende de opførte Lønstillæg for Embedsmænd og andre Funktionærer ved Landmilitæretaten, indtil Bestemmelse af Storthinget er afgivet om de Lønstillæg, der for andre Embeds- og Bestillingsmænd maatte blive at fastsætte. Post 20: Der bevilges aarlig: 1) Til Gager og Oppasserpenge for 20 stadigt tjenstgjørende værnepligtige Sekondløitnanter 2886 Spd. 80 ß; 2) Til Lønning og Præsoffer for 1980 stadigt tjenstgjørende Menige og Korporaler 90,300 Spd.; 3) Til Armeens Øvelser 94,000 Spd. Post 21: Til Brødforpleiningen bevilges aarlig 40,000 Spd. Post 22: 1) Til Sygeforpleiningen bevilges overensstemmende med den kgl. Proposition 8550 Spd. aarlig; 2) Til Oplærelse af Underbefalingsmænd for Sygepleien bevilges 1000 Spd. aarlig. Post 23: Til Kvartergodtgjørelse for Overklasserne af Armeens garnisonerende Del, for Underklasserne i Garnisonerne og for Underklasserne samt for Heste under Øvelserne bevilges 98,000 Spd. aarlig. Post 24: A. 1) Til Afløsning af en 2den Assistent og en Skriver ved Armeedepotet bevilges for Budgetterminen henholdsvis 400 Spd. og 180 Spd. aarlig; 2) Det for 1ste Assistent ved Armeedepotet opførte Lønstillæg 250 Spd. og den for en 2den Skriver ved samme opførte Lønning 180 Spd. bevilges ikke; 3) Forøvrigt bevilges til Munderingsvæsenet for Aaret 109,420 Spd., hvoraf 5000 Spd. aarlig til Anskaffelse af nye Sadelekvipager for Artilleriet og Kavalleriet. B. Regjeringen anmodes om: a) at forelægge næste Storthing fuldstændig Plan for Munderingsvæsenets fremtidige Ordning, ledsaget af en detailleret Beregning over de paaregnelige Udgifter samt af en Opgave over Armeedepotets og Afdelingernes Beholdninger af ethvert Slags; b) at drage Omsorg for, at Munderingssager og andre Fredseffekter for Infanteriet, der ere udleverede til Afdelingerne, snarest ske kan og i muligste Omfang overføres til Telthuse eller Depotlokaler for Kompagnierne.

O. Velde foreslog, at man, hvad Opbevaring af Munderingssager angik, skulde gaa over til den gamle Ordning og foreslog derfor, at der under B, b skulde tilføies: „eller om muligt til Kvartererne eller Lægderne". J. Sverdrup (Komiteens Formand) erklærede, ikke at have noget synderligt mod at disse Ord tilføiedes. O. P. Vig vilde stemme for Veldes Forslag, men ønskede, at Forslaget blev fremsat i en bestemtere Form, hvilket imidlertid ikke Velde vilde imødekomme; han vilde blot give Chefen for Armeedepartementet et Vink om det Ønskelige heri og henlede hans Opmærksomhed derpaa. Løitn. Brandt vilde ikke stemme for Veldes Forslag; han ansaa heller ikke Indstillingens Litr. B for absolut nødvendig, men havde dog ikke villet stemme derimod. Aall troede, at begge disse Ordninger (Depotsystemet og Lægdsystemet) maatte komme til at blive brugte ved Siden af hinanden; forresten var det ham bekjendt, at denne Sag var under Overveielse inden Departementet, og han troede, man der var tilbøielig til at gaa over til den Gamle. Hammerstad troede, at Veldes Forslag vilde være gavnligt at tage med, da det var en Udtalelse fra Landets Nationalforsamling om, at man ønskede den gamle Ordning gjenoptaget; desuden troede han ogsaa, det vilde være en Indsparing paa Budgettet, da det vilde lede til, at man, naar Beskadigelse var tilføiet Munderingen, lettelig uden Udgift for det Offentlige kunde faa Anledning til at reparere Skaden. Løitn. Brandt vilde, da han hørte, det kunde ske uden Forandring i Lovgivningen, stemme for Veldes Forslag. Komiteens Medlemmer, med Undtagelse af Tonning, erklærede at ville stemme for Veldes Forslag. Posterne 16—24 vedtoges enst., ligeledes bifaldtes mod 1 St. Veldes Tillægsforslag til Post 24.

Post 25: Til Remonteringen bevilges 1500 Spd. aarlig. Under 8de Klasse er foreslaaet bevilget: a) Til Hestehold for Artilleri- og Kavalleriudrederne 31,000 Spd. og b) Til Rationer for de beredne Officerer, for Stamhestene og for de nationale Heste under Øvelserne 37,000 Spd., tilsammen 68,000 Spd. Post 26: Som Hesteholdsgodtgjørelse for Artilleri- og Kavalleriudrederne bevilges 31,000 Spd. for Aaret. Post 27: Til Rationer for de beredne Officerer, for Stamhestene, og for de nationale Heste under Øvelserne bevilges i Overensstemmelse med den kgl. Proposition aarlig 37,000 Spd., dog heri ikke indbefattet Ration til Kvartermesteren ved norske Jægerkorps. Post 28: Til Skydsudgifter bevilges 21,000 Spd. aarlig. Post 29: Til Fæstningernes og Kasernernes Forsyning med Brænde, Lys, Tran, Sengerekvisiter m. M. samt Lønninger og øvrige Udgifter ved Vardøhus bevilges 14,500 Spd. aarlig. Posterne 25—29 bifaldtes enstemmig.

J. Sverdrup oplyste, at der nu var indkommen en Forestilling fra Amtmanden i Finmarkens Amt om, at Vardøhus Fæstning burde omdannes til en sømilitær Station. Denne Forestilling vilde senere inden Komiteen blive behandlet sammen med en Kontinuationsindstilling om Marinebudgettet. Post 30: A. Der bevilges i Budgetterminen: I. Til Akershus 41,575 Spd. II. Til Oskarsborg, som ordinære Udgifter 8,100 Spd. III. Til Fredriksstens, som ordinære Udgifter 6,300 Spd. IV. Til Fredriksstad 12,220 Spd. V. Til Kongsvinger, som ordinære Udgifter 1,650 Spd. VI. Til Blakjer, som ordinære Udgifter 300 Spd. VII. Til Kristianssand 7,140 Spd. VIII. Til Bergenhus 19,900 Spd. IX. Til Trondhjem 6,350 Spd. Ialt 103,805 Spd. eller 34,601 Spd. 80 ß aarlig. — Enstemmig bifaldt med Undtagelse af en Post under A. 1, der var opført med 6,600 Spd. til Udvidelse af Artilleriets Værkstedsbygning paa nordre Fløi. Denne Post forkastedes med 51 St. mod 51, idet Præsidentens Stemme gjorde Udslaget. Saaledes blev til Akershus Fæstning bevilget 34,915 Spd.

Post 31: Til Arsenalerne bevilges for Aaret 50,000 Spd., hvoraf 9,900 Spd. aarlig til Anskaffelse af 42 Stykker riflet Skyts for Feltbatterier og af 14 Stykker riflede Bjergkanoner. Post 32: Storthinget samtykker i, at det ifølge kongelig Resolution af 25de Januar 1868 til Forandring af Kammerladningsgeværer og Karabiner til hurtigskydende Vaaben og til Anskaffelse af Ammunition for disse, udenfor hvad der til Arsenalerne var bevilget, anvendte Beløb 39,500 Spd. passerer til endelig Udgift for Statskassen. Post 33: Til Krigshospitalskassen bevilges 3000 Spd. aarlig. Post 34: Til Gardekompagniet i Stockholm bevilges aarlig 3,225 Spd. 15 ß. Post 35: Til Reisestipendier for Officerer og civilmilitære Embedsmænd bevilges 1000 Spd. aarlig. Post 36: Som Bidrag til Udgivelse af det norske militære Tidsskrift bevilges for Aaret 300 Spd. Post 37: Til Udgifter ved Garnisonskirken i Kristiania bevilges aarlig 706 Spd. Post 38: 1) Til Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug bevilges til Fremme af dens Øiemed 2000 Spd. aarlig. 2) Til Oprettelse af en Centralskole for Lærere i Legemsøvelser og Vaabenbrug bevilges aarlig 2000 Spd. Post 39: Det udsættes med at fatte Beslutning om, hvad der skal bevilges til uforudseede og tilfældige Udgifter, indtil Bestemmelse angaaende de Lønstillæg for Embeds- og Bestillingsmænd, der maatte blive at fastsætte, af Storthinget er afgivet. Post 40: De til Oprettelse af Ingeniørtropper opførte 9,414 Spd. aarlig bevilges ikke. — Posterne 31—40 bevilgedes enstemmig med Undtagelse af Post 38, som bevilgedes mod 4 St.

Mødet hævet Kl. 2¾.

Blandinger.

En Møller vilde engang gjøre sig lystig over en stakkels Gut, som blev holdt for ikke at være meget klog. „Hør Du, Jan! Folk siger, Du har ikke stort Vet", sagde han til Gutten. „Jeg veed ikke, hvad jeg har, jeg", svarede Gutten; „endel veed jeg og endel veed jeg ikke". „Nu, hvad veed Du da?" spurgte Mølleren. — „Jeg veed, at Mølleren har fede Svin". — „Og hvad veed Du ikke da?" — „Jeg veed ikke, hvem der eier det Korn, de æde".

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget omkring Stat, hvor det staar høiest. Temperaturen er faldt paa Vestkysten og i det Nordlige. Vinden er frisk vestlig nordenfor Stat; laber til stærk nordlig i det sydlige Norge. Regn i Bodø, klart og meget tørt Veir paa Østlandet. Udsigterne ere fremdeles til klart og tørt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Emigranter

befordres gjennem det **Amerikanske Emigrant-Compagni** til de fleste Steder i Amerika med Afreise herfra hver Fredag via Hull & Liverpool.

Fra Liverpool til Newyork med den **Nationale Linies** store og velindrettede Dampskibe, der afgaa som følger:

„The Queen"	3412	Tons,	28de April.
„England"	3400	—	5te Mai.
„Virginia"	2876	—	12te —
„France"	3200	—	19de —
„Danmark"	2870	—	26de —

Tolk medfølger hvert af Dampskibene lige herfra til Newyork.

Christiania den 20de April 1869.

O. Svenson.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de s. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:
Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiskole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.

J. W. Cappelen.

Vort Land og Dølens

5te Aargang med Indholdsfortegnelse sælges heftet hos Bogtrykker Larsen, Øvre Slotsgade No. 16, for 24 ß. For 3 Expl. 60 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,**
Jernbanetorvet No. 5.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfineste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jorgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Fuglehund.

En liden, ægte brun Hund af engelsk Fuglehundrace er tilsalgs for billig Pris. Dagbladets Expedition anviser.

Et Duehus

og flere Par gode Tummeltduer sælges for billig Pris i Brogaden No. 3 b.

Franske, tydske & norske

Tapeter

sælges til Fabrikpriser ved

Ivar S. Young,
Torvgaden No. 3.

Natureltapeter	haves fra	6	Sk.	opover.
Glandstapeter	-	-	20	-	—
Guldtapeter	-	-	48	-	—
Fløielstapeter	-	-	72	-	—

Til Salg eller Leie.

Min indhegnede Tomt paa Solsiden i Fru Grünings Have, Tordenskjolds Gade No. 3, 1575 □ Alen, foruden Byggetomt, passende til Lastetomt, Kuloplag o. L. **C. Blunck.**

Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 97. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 29de April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Skellefteå, 27de April. I tre Dage have vi havt vestlig Storm og femten Graders Varme i Skyggen. Vedbliver dette, ere Havnene sandsynligvis isfrie den 8de eller 10de Mai.

Sellberg.

Stockholm, 28de April. Regjeringens Forslag om at den nye svensk-norske Unionsakt skal hvile til næste Rigsdag er vedtaget af første Kammer med 89 mod 21 Stemmer og af andet Kammer uden Votering.

Paris, 28de April. „Public" melder, at Keiseren idag har undertegnet et Dekret, som fastsætter Valgene til den 23de og 24de Mai.

Florents, 27de April. Af Oppositionspartiet indtræde Ferrari og Mordini i Ministeriet. Førstnævnte overtager det Indre og Sidstnævnte Justitsvæsenet.

Skolesagen og de to Slags Realisme.

Det var under Odelsthingets Forhandlinger om det høiere Skolevæsen let gjennemskueligt, at der inden „de moderne Kulturelementers" Ring kjæmpedes for to modsatte og uforligelige Anskuelser. Men det var en Ufuldstændighed i denne Forhandling, at Striden mellem de to Realismer ikke fik et mere bevidst og tydligt Udtryk.

Den ene er den gamle Realisme. Den vil, at Skolen skal lægge Hovedvægten paa Mathematik og Naturvidenskab samt de mest praktiske nyere Sprog (ikke netop Literaturer), dels for disse Fags Værdi som opnaaet Kundskab, dels for deres Værdi som Nøgle til senere frit Studium. Denne Realisme taler ikke gjerne i Almindelighed om (literær og æsthetisk) „Dannelse", den taler om Kundskaber. Der er i den Alvor, Edruelighed, Tiltro til den ungdommelige Aands egen Varme og Appel til dens Saginteresse og sunde Videbegjerlighed. Denne Realisme indgyder derfor Agtelse og har altid været behandlet med Agtelse. Dens Mangler hidrører mest fra svigtende Kjendskab til Betingelserne for dens praktiske Gjennemførelse. Man har dels været uopmærksom paa de Indskrænkninger, som Skolens nødvendige Arbeidsmaade, Time- og Klasseundervisningens Methode, medfører for Undervisningens Indhold og Omfang, dels selv været altfor overfladisk kjendt med de Dele af Naturvidenskaben, der især repræsentere vor Tids Fremskridt. Havde man været mere inde paa disse Ting, vilde man rimeligvis have fundet, at naar Kundskaben skal bringes stort videre end til den løse og overfladiske Beretning, som ligesaa godt kan foredrages paa enhver Pigeskole, bliver baade de experimentale Bevisførelser og Formlernes Sammenhæng en voxen Villies Sag, ikke Skolens. Skolen kan med Tid og Stunder lægge Sten paa Sten til anselige Mure, men Systemets Hvælv ligger udenfor dens Evne. Mathematiken bør vistnok sætte sig som Maal at føre Disciplen (ad korteste og letteste) Vei saa langt op paa sine Høider, at det naturvidenskabelige Studium ikke behøver at løbe fra det Exakte; men dermed vil ogsaa Skolens Evne til at gjøre sine Disciple til Herre over et System af Formler være udtømt. Skolen maa afvise alle store Ord om dens Kræfter i dette Stykke. Naar man erindrer, at Odelsthinget betænkte sig paa at forlange af vore Realister saameget Kjendskab til Keglesnittene (og deres Dimensioners indbyrdes mathematiske Afhængighed), som Archimedes havde, og saamegen Indsigt i den analytiske Geometri, som Cartesius raadede over, og man saa dertil mindes, hvilken Øvelse og Fortrolighed med de mathematiske Formler, Fysiken udkræver, kan man ikke undgaa at smile til de Proklamationer, hvormed Skolen aabner sine nye Erobringstog udover de „moderne Kulturelementers" mægtige Vidder.

Men denne Realisme vil dog allerede i selve sine Forsøg naa Noget, den vil altid bringe en vækkende Tilvært af reale Erkjendelser. Muligt at Videnskabens Fremskridt vil tillade en omfattende Forenkling i Fremstillingen, og muligt ogsaa, at bedre Methoder vil gjøre større Udbytte opnaaeligt. Hvad Mathematiken angaar, vil udentvivl stort Fremskridt være gjort, naar der ved de endelige Examener forbydes at fordre Beviser og Læresætninger, men derimod alene kræves Løsning af saadanne Opgaver, som kunne godtgjøre, at Examinanden er tilstrækkelig inde i Sætningernes Sammenhæng. Den bestemte Lærebygning er altid i nogen Grad vilkaarlig, og stiller derfor en betydelig Fordring til Hukommelsen. At den elementære Mathematik hverken er strengt logisk eller strengt exakt fundamenteret, ved enhver tænksom Lærer. Mathematiken har kun fremfor de øvrige Videnskaber dette, at den prøver og bekræfter (verificerer) sine Satser paa en ganske anderledes exakt Maade. Men derfor skal den, der skriver eller bruger en mathematisk Lærebog, huske, at om end en hel Hob forholdsvis ligegyldige Tillægssætninger, eller noget forholdsvis saa Interesseløst som Polygonberegninger falder ham som Fod i Hose, saa har dog en Skolegut sandsynligvis vel saa megen Umage med at lære og huske dem, som han vilde have, om man førte ham fra den ene interessante og vigtige Hovedsætning til den anden. Fremskridtet er her det samme som Repetition, og er der Intet, som letter Hukommelsen saa meget som den Interesse, den indvundne Erkjendelse selv formaar at vække. Den vil forhaabentlig komme den Dag, da man i det mathematiske Kursus med den samme Tid og Arbeide, som nu bruges i vore Latinskoler, kan give Disciplen Indblik i den rationale Mekanik og Gravitationslæren.

Det er ikke let at komme til at dvæle med den samme Interesse ved den nye Realisme. Medens den gamle Realismes Grundsætning er, at Skolen skal give Fakta og ikke Fraser, Sandheder og ikke Meninger, Belærelse og ikke Opvyntning eller Opflifning, stiller den nye Realisme sig som Opgave at opildne Skoleungdommen, forskjønne og berige dens Livs- og Verdensanskuelse, samt gjøre den fortrolig og hændig med Nutidslivets Former, alsammen ved Hjælp af de „moderne Kulturelementers" umaadelige Forraad af æsthetisk, historisk og filosofisk Literatur.

Den kan ikke paaberaabe sig nogen ny Grund i Tidens Fremskridt, da man allerede for et hundrede Aar siden havde Digtere som Milton, de franske Tragikere, Dante og Tasso og Forfattere som Montesquieu. Den behøver derfor et nyt Verdensopdragelses-System. Her have vi nu først „Modersmaalet", eller, som det slet og ret og upoetisk kan kaldes, Dansk. Der er derfor et og betydeligt Timetal, fordi det er „vort eget". Lad os nu tænke os, hvorledes den bundne Hjertevarme skal blive fri ved Gjennemgaaelsen af et betydeligere, rørende Digt. Man tager saa stort Stykke, som kan læses høit paa en Time. Man kommer pludselig midt ind i Sammenhængen og gaar ligesaa pludselig ud af den. Saa gjør Læreren efter Evne Sit til at afkjøle Stemningen ved sindrige Bemærkninger, henvendte til Disciplenes kritiske Refleksion. Imidlertid ere nogle af disse optagne af Bekymringer for næste Times Lektie i Geometri, og andre gotte sig over hemmelige Ablegøier af en ironisk stemt Kammerat. Thi Skolegutter ere nu engang ikke aandelige.

Der findes Skoler, hvor Æsthetikvæsen har været opelsket. Gutter have gjort istand nok saa ulastelige Vaudeviller efter dansk Mønster og med noksaa flydende Vers. Men de have bagefter lagt „Viser og Eventyr" paa Hylden og ere blevne ligsaa prosaiske og tørre som vi Andre. Erfaringer have paa den anden Side noksom vist, at Gutter, som maa nøie sig med en Firer til Artium i norsk Stil, ere blevne berømte Forfattere, medens den indøvede Skolestil ikke engang har givet Prøve paa, hvad man almindelig kalder Skriveførhed. Det er forøvrigt et lige saa hyppigt som sandt og naturligt Træk, at man i den Alder, hvori man ikke raader over Stoffet, kvier sig ved at haandtere Formen, at man skyer Frasen, som en fremmed og utilegnet Tankes Ligmaske, og at man, medens man endnu af sit Udviklingstrin er anvist at være den Modtagende, føler Modbydelighed ved at spille den Givendes Rolle. Og det er et ligesaa sandt og naturligt Træk, at en Gut vægrer sig med hele sin Ironi mod klassevis og timevis at lokkes til Stemninger og Rørelser, der desto villigere indfinde sig, naar han er ene med et skjønt Digt, selv om det blot er med en god Roman. Den æsthetiske Literatur henvender sig overhovedet til den frie og voxne Aandsnydelse, og vil derfor blive tilstrækkelig læst, naar den løser sin Opgave, og det, uden at Skoletvang behøver at kaldes til Hjælp. Der læses af egen fri Villie meget mere, end der tilnærmelsesvis kan ventes læst paa en Skole. Og til et omfattende Literaturstudium, som Bestanddel af Kulturhistorien, kan man jo ikke tænke paa at føre den umyndige Ungdom. Dette vilde lede til ynkelig Efterснakken og Humbug. En anden Sag er det leilighedsvis og exempelvis at tage for sig en literær Frembringelse og gjøre til Gjenstand for Gjennemgaaelse paa Skolen. Det gjør man nu, og det har man gjort baade i Dansken og de øvrige Sprog. At man lærer et fremmed Sprog saa meget lettere og snarere, som Indholdet er fængslende og Indtrykket blivende, følger af sig selv, men er maaske ikke altid nok paaagtet.

At opelske en overfladisk og ufri Ræsonneren, er vist det Betænkeligste, en Skole kan finde paa. Der er her et Punkt, som det vilde være mindre fornødent at opholde sig ved, hvis man ikke fra Tid til anden havde ladet falde Ord, om at Sysselsættelsen med de nyere Literaturer skulde medføre en særegen Bekvemhed for Opretholdelsen af en kristen Aand og Betragtningsmaade inden Skolen. Her er man nok inde paa en ganske betydelig Misforstaaelse. Det burde dog være indlysende, at den efterkristelige Verdslighed med sin mere eller mindre aabenbare Modstand mod den allerede tilværende og kjendte Kristendom, sine Tvivl, sin Satire, sine Fortvivlelser, sine Sværmerier paa egen Haand udenfor og tiltrods for Kristendommens Løsning af Livsgaaderne, maa være langt farligere for en ubefæstet Sjæl end det troskyldige og beseirede, førkristelige Hedenskab. Fra Kristendommens Standpunkt maatte man snarere være tilbøielig til at betragte det som en Førelse eller som et Udtryk for Verdenshistoriens Forsynlighed, at fra den Tid, da Kirken maatte frigive den umyndiggjorte og bundne Verdslighed i Tanke og Bedrift, fra den samme Tid har hin Verdslighed fundet og vedligeholdt Slægtled efter Slægtled en stadig inderligere Forstaaelse med den antike hedenske Kultur. Thi det er just den største og mest betegnende Ros, som man kan yde denne, at den tillod Kristendommens fremmede jødiske Spire at gro i sit Skjød og forvandle dens ydre og indre Væsen uden Tilhjælp af udvortes og timelige Vaaben, og saaledes repræsenterer den for Kristendommens Paavirkning harmonisk forberedte Menneskelighed (Humanisme).

r.

Konkordiebogen

eller den evang. lutherske Kirkes Bekjendelsesskrifter. I norsk Oversættelse, udgiven af Professorerne C. P. Caspari og Gisle Johnson.

Denne Oversættelse af „den evang. luth. Kirkes Bekjendelsesskrifter" er vistnok ikke længere ny, da den allerede udkom 1866, men den kan dog først nu ansees for endelig afsluttet med det i den sidste Tid udkomne længe lovede Indledningshefte med Forord. — En Anmeldelse kan derfor synes at være paatide, da ingen saadan saavidt vides endnu er kommen. Kun leilighedsvis er den omtalt fra den kirkelige Anskuelses Side, og skjønt Indsenderen ingenlunde vil istemme det Ramaskrig, som fra den Kant opløftes derimod, og heller ikke anser dens Farlighed saa stor, at han vil anbefale Anvendelse af Forordningen af 23de Juli 1580, „der under Livsstraf forbyder at indføre Konkordieformelen i disse Riger (ɔ: Danmark og Norge), samt under Embedsstab og anden Straf at eie den", — saa synes dog Oversættelsen deraf nu under nærværende Omstændigheder at være et saa betydningsfuldt Fænomen, at det vel opfordrer til nærmere Betragtning.

Den norsk-lutherske Kirke anerkjender kun som sine Bekjendelsesskrifter de tre gamle (økumeniske) Bekjendelser, Luthers lille Katekismus og den Augsburgske Konfession, medens den efter ovennævnte Forordning udelukker de senere i Tyskland i den saakaldte Konkordiebog optagne Bekjendelsesskrifter. Det maa derfor virkelig betragtes som et særeget Tidernes Tegn, at to Professorer ved den norsk-luth. Kirkes Universitet udgiver denne Bog med Titelen: „Den evang. luth. Kirkes Bekjendelsesskrifter". Saaledes som Bogen nu nemlig bydes Menigheden, — thi ikke nærmest for Theologer, som kan gaa til Kilderne, men „for lutherske Kristne her i Landet"*), er Oversættelsen besørget, for at de ogsaa kunne faa Del i den „rige Skat af evangelisk luthersk Oplysning"*), disse Skrifter indeholde, — vil enhver, der tager den i Haanden og ikke er bedre oplyst, ingen Tid være i Tvivl om, at dette er den norsk-lutherske Kirkes Bekjendelsesskrifter, saavist som han fra Barnsben er oplært om, at den norske Kirke er evangelisk-luthersk.

Det er Faren for, at denne Mening skal udbrede sig og befæste sig, som Indsenderen vil gjøre sit til at afværge. Faren er tilstede og er saameget desto større, som det netop er ved Universitetet, at denne Mening faar sin Næring, og rodfæstes desto mere, jo større den Anseelse er, hvori vort theologiske Fakultet med Rette staar. Konkordiebogens Theologi hævdes nemlig der som den eneste rette og eneste mulige lutherske Lære, hvorfor alle dens Bekjendelsesskrifter anføres som lige uomstødelige og urokkelige Autoriteter, jevnsides den hellige Skrift. — Mellem den norske Kirkes Bekjendelser og de særegne tyske Bekjendelsesskrifter**) gjøres paa den Maade ingen Forskjel som Troesvidner, at man ikke sjelden træffer theologiske Studerende, som er uvidende om, hvilke Bekjendelsesskrifter, der have normativ Gyldighed for den Kirke, hvis Præster de skulle blive, — og hvad underligt da, om Lægmænd bliver i Vildrede derom.

Interessant er det at sammenligne, hvad allerede en Præst paa Resens Tid i Begyndelsen af 17de Aarhundrede skriver om Forholdene ved Universitetet i Kjøbenhavn. „Aldrig har Guds Kirke i disse Lande svevet i større Fare end nu. Konkordiebogen, som ved et kgl. Brev er forbudt, citeres hyppig ved det eneste offentlige Akademie, der er i disse Riger, og anbefales særdeles de studerende Ynglinger, der om føie Tid skulle styre Guds Kirke med Guds Ord".

Oversætterne har vistnok i Forordet til den fornylig udkomne historiske Indledning***) reserveret sig mod den Anklage, at de ville tillægge alle Konkordiebogens Bekjendelsesskrifter retslig Gyldighed for vor Kirke og endmindre, at de vil frakjende denne Kirke Retten til at kaldes evangelisk luthersk, fordi den ikke har indrømmet dem alle saadan (ɔ: retslig) Gyldighed. Men omendskjønt de ikke have retslig Gyldighed ɔ: at de ikke ved Lov er optaget blandt vor Kirkes Bekjendelsesskrifter — og nogen Fare for at det skulde ske, er ingenlunde hos os tilstede, — saa er dog alligevel den paaankede Fare tilstede, naar deres moralske Gyldighed hevdes, nemlig naar deres Autoritet gjøres gjældende paa den Maade, at de alene indeholde den rene, sande, lutherske Lære, saa at altsaa Samvittigheden moralsk føler sig forpligtet paa dem, naar man hører til den lutherske Kirke.

Indsenderen vil ingenlunde negte Apologien, de schmalkaldiske Artikler, Luthers store Katekismus og Konkordieformelen Plads i Rekken af den evangelisk lutherske Kirkes Bekjendelsesskrifter;*) thi det er et historisk Faktum, som ingen fornuftig Mand vil falde paa at negte. Men et andet Spørgsmaal er det, og det er det, det her kommer an, om Konkordieformelens Tilhængere og da ogsaa DHrr. Udgivere af nærværende Oversættelse vil indrømme dem Plads indenfor den evangelisk lutherske Kirke, som ikke kunne anerkjende de efteraugu-

*) Efter Udgivernes Forord.

**) Apologien, Schmalkalderartiklerne, Luthers store Katekismus og Konkordieformelen.

***) Den for tre Aar siden udkomne egentlige Konkordiebog har intet Forord.

*) Efter Forordet.

stanske Bekjendelsesskrifter og fornemmelig Konkordieformelen for at være en ligefrem og nødvendig Udvikling af den i den augsburgske Konfession nedlagte evangelisk lutherske Lære. Negtes nemlig dette, saa er Samvittighedstvangen tilstede, og da er det kun et lidet Sprang til det, som den norsk lutherske Wiskonsinsynode i Amerika har gjort, hvorved den hele Konkordiebog — vel ikke strængt formelt — har faaet retslig Gyldighed. — Det er for karakteristisk til at forbigaaes: I et Synodemøde i Chicago i Juni f. A. fremkom der et Forslag om at udslette en Anmærkning i Synodalkonstitutionen, hvori det erklæres, at „Grunden til, at Synoden ikke har optaget andre af de lutherske Symboler end de i den norske Kirke anerkjendte, alene er den, at de kun ere lidet kjendte af Menighederne".*)

Allerede herved ere de indirekte og paa en fin Maade gjort til forpligtende. Forslaget blev naturligvis forkastet med den Klausul, at „en Forkastelse af den angjældende Anm. i Konstitutionen vilde tillige være en Forkastelse af de øvrige Skrifter i Konkordiebogen, hvilke dog kun er en videre Udvikling af Augustana." Dermed er deres retslige Gyldighed der faktisk slaaet fast. Nogen Fare for noget Lignende frygte vi som sagt ingenlunde her; men vi ville modarbeide den Anskuelse, at Konkordieformelen skulde indeholde den eneste mulige Udvikling af Augustanas Lærebegreb, og hævde en fri Udvikling af det lutherske Lærebegreb udenfor Konkordieformelen. De efteraugustanske Bekjendelser vil altid beholde sin høie videnskabelige Betydning, de vil altid med sin Grundighed og Skarpsindighed være en uudtømmelig rig Kilde ved Studiet af den lutherske Dogmatik, men anderledes end som et saadant theologisk Apparat, til hvilket man staar i et ligesaa frit Forhold, som til ethvert dogmatisk Værk, bør de heller ikke betragtes.

Betragtede paa denne Maade ville disse Skrifter ikke staa hindrende og hemmende, men maaske meget mere fremmende for en sand frifindet theologisk Videnskabelighed, paa Grundlaget af den augsburgske Konfessions simple og klare Udtryk. En saadan Theologi emanciperet fra den stive tydske Skoletheologi og den strenge ubøielige Dogmatisme vilde være en langt bedre Bom mod den indtrængende Vantro og Rationalisme, end denne med sit strenge Gjerdehold af Symboler og Bekjendelsesskrifter. Symboler ere Samvittighedssnarer, siger Luther. Kun den norsk-lutherske Kirkes Bekjendelsesskrifter ere Bekjendelser i Ordets strenge Betydning, som kort, fyndigt og simpelt udtaler Troesbevidstheden, medens de øvrige ved sin omfattende theologiske Lærdom, og sit store Omfang, saa lidet som mulig i formel Henseende egner sig til at opstilles som Bekjendelser.

Medens Confessio augustana er den eneste ret egentlige luthersk Bekjendelse, en ægte Udstrømning af det reformatoriske Princip, saa vise de senere opstillede, og det gjælder da navnlig Konkordieformelen, sig som Resultat af en Retning, som tildels var bleven det reformatoriske Princip utro. Det, som gav Stødet til Dannelsen af Konkordieformelen, var de heftige Lærestridigheder efter Luthers Død indenfor den lutherske Kirke selv. Disse Stridigheder blev ført med alt det Had og Bitterhed, som altid udmærker theologiske Stridigheder, med behørig Bistand af den verdslige Arm for at give de theologiske Argumenter Eftertryk ved Hjælp af Landsforvisning, Fængsels- og endog Livsstraf. Den Mand, som dette rabies theologorum især vendte sig imod, var Forfatteren til den lutherske Grundbekjendelse, den augsburgske Konfession, Luthers Medarbeider og høire Haand, Melanchton, der i den fri Videnskabs og Fredens Interesse, som den sande Forsonligheds Repræsentant, ikke kunde finde sig i det stive Konsekvensmageries Tvangstrøie. Under disse Kampe opstod det Ønske hos nogle Theologer at opstille en Konkordie, en Enighedsformel, paa hvis Grundlag de Stridende kunde række hinanden Haanden. Men var det fra Begyndelsen visinok disse Theologers oprigtige Forsæt at opnaa en blivende Forsoning paa nøitral Grund, — saa fjernede de sig i Virkeligheden, jo mere Konkordieværket skred fremad, fra dette Maal og arbeidede hen til ganske at udelukke Modpartens, det melanchtonske Partis, Anskuelser.

Konkordieformelen blev Udtrykket for enkelte zelotiske lutherske Theologers særegne Partianskuelser, Udtrykket for den doktrinære Retning, der efter Luthers Død mere og mere bemægtigede sig de lutherske Theologer, og som gjorde den „rene Lære" til sit Schiboleth. Det reformatoriske Princip, som alene kræver Hjertets fri Overbevisning og Tilslutning til Skriftordet som det formale og Retfærdiggjørelsen ved Troen som det materiale, og staar aldeles paa en ethisk religiøs Basis, traadte nu ganske i Baggrunden for, hvad man kaldte den „rene Lære", for en rigorøs scholastisk Dogmaticisme, som ikke gav den middelalderlige og den samtidig i Tridentinum udtalte stort efter. Saaledes skulde nu Theologers lærde Dialektik og Fyrsternes Sværd værne om og fremtvinge den forønskede Enhed. „Paa en Enighed i Tro og Kjærlighed til Jesus Kristus", siger en tydsk Forfatter, „tænkte Forfatterne af Konkordieformelen ikke mer, idetmindste traadte den ganske tilbage for den kirkeretslig formulerede og ved Statens Straffeembede beskjærmede ydre Lære-Enhed."

Da saaledes Konkordieformelen kun udtrykker et enkelt og det et temmelig ensidig staaende Partis Anskuelser, og dens hele Aand er Reformationens Aand temmelig fremmed, fremtvungen ved enkelte Theologers og Fyrsters Vold og saaledes er intet mindre end en Menigheds Bekjendelse, — har den saa langtfra fremmet Konkordia, at den meget mere har opvakt Diskordia. — I denne Henseende har den ogsaa sin Historie i Danmark og Norge, skjønt den der strax blev forbudt.

Den Mand, hvis Fortjeneste det væsentlig skyldes, at Konkordiebogen i Danmark og Norge blev forbudt, var Nils Hemingsen, Professor og Vicekantsler ved Universitetet i Kjøbenhavn fra 1543, død 1600. Studeret i Wittenberg var han bleven en hengiven Discipel af Melanchton. Skjønt selv en lærd Mand og skarpsindig Tænker søgte han fremforalt at opretholde Enighed ved Fordragelighed og ved at føre Ordet for den frie Videnskabelighed. Denne sin Stræben efter Enighed udtaler han i Begyndelsen af sin Postil saaledes: „Det har jeg alene lagt Vind paa at fordrage den rette kristelige Kirkes Lærdom, hvilken den høie Skole i Wittenberg nu har holdt i mer end 40 Aar. Og ved den samme endrægtelige Lærdom blive vi endnu, som ere komne isteden efter dem i denne Skole, og bede Gud af Hjertet, at vi maa leve og dø i denne samme Endrægtighed."

Den Forsonlighedens og Fredens Aand, som saaledes gik gjennem Hemingsens Virksomhed, bar da ogsaa sin Frugt i en overordentlig Iver og Interesse for friere Videnskabelighed, som først tabte sig efter Hemingsens Tid, da Anskuelser modsatte hans blev raadende; og paa Fredrik II øvede det den Indflydelse, at Konkordieværket blev forbudt, „da lettelig den Enighed, som til Guds Lov disse Riger har været holden udi, kunde forstyrres". Dog var man sig bevidst, at denne Enighed alene skulde og burde opnaaes paa luthersk Grund, hvorfor udtrykkelig den augsburgske Konfession sex Aar forud 1574 blev paabudt som Lærenorm; „vi ville," heder det i den kongelige Skrivelse, „at i alle Kirker paa det enfoldigste skal læres og prædikes om Sakramentet efter den augsburgske Konfession og ingen ny subtilig Disputats derom opvækkes". At det var Alvor med at fastholde det lutherske Standpunkt, viser endvidere, at Kongen maatte give den anseete Hemingsen Afsked 1579 paa Grund af hans i den senere Tid stærke Helden til den calvinistiske Opfattelse af Nadverlæren.

Men da Paul Resen indtog den theologiske Lærerstol i Kjøbenhavn 1597—1638, begyndte Konkordiebogens Herredømme at gjøre sig gjældende i Danmark, og det kirkelige Liv at indtage en ny fra den tidligere forskjellig Retning. Resen var en ivrig Tilhænger af Konkordiebogen, og skjønt han vel ikke ligefrem ønskede den retslig antaget, vilde han dog gjøre dens Lære gjældende som den ægte lutherske, og paa Grund af hans kraftige, men ofte vilkaarlige Forholdsregler „have vi", som en dansk Kirkehistoriker ytrer, „her i Danmark aldrig været Vidne til saa mange dogmatiske Retsundersøgelser, saa mange Afsættelser som i denne Tid". Det vilde være for vidtløftigt nærmere at gaa ind herpaa. Som et enkelt Træk kan det være nok at minde om, hvorledes i Begyndelsen af forrige Aarhundrede den bekjendte Erik Pontoppidan, Forfatteren til vor Forklaring, og som vel indtog et luthersk Standpunkt, blev af en „orthodox" Kollega beskyldt for falsk Lære; efter lang, hadsk Forfølgelse lod han sig for endelig at kunne faa Fred tvinge til at underskrive Konkordieformelen, dog kun forsaavidt (qvatenus) den stemmede med den hellige Skrift.

Den stive i Konkordiebogen nedlagte Orthodoxi vandt mere og mere Terræn; med ydre Magt nedkuedes den forsonlige Retning, som det havde været Hemingsens Livsopgave at kjæmpe for. Den selv fjernede sig mere og mere fra det virkelige Liv, stivnede i tørre ufrugtbare Skoleformler og stod i Slutten af forrige Aarhundrede som en tom Skal, der af sig selv brast istykker for den indtrængende Vantro.

Skjønt det vilde være at gaa for vidt at tillægge den stive Orthodoxi al Skylden for den store Rationalismes Periode, saa maa det dog i Almindelighed kunne siges, at den Mennesket iboende Frihedsfølelse kun til en Tid vil kunne finde sig i en uberettet Aandstvang; og Reaktionen herimod vil være desto radikalere jo stærkere og længere Aanden har maattet finde sig i at bøie sig under Autoritetstroens Tvang.

Det er dette Synspunkt, som har ledet Indsenderen til at nedskrive nærværende Bemærkninger. I vort Land er der for Tiden ikke faa religiøse Kræfter; der er en Gjæring i Gemytterne, som efter Omstændighederne baade kan blive til det Gode og til det Onde; men tror man at kunne bringe Enhed og Enighed i Gemytterne ved Konkordieformelens forstivede Theologi, tager man visselig storligen feil. Lader forskjellige religiøse Anskuelser frit udvikle sig og brydes mod hinanden, og de ville, hvis en ny Vantroens Tidsalder skulde bryde ind over vor Kirke, kunne stille sig som en Mur derimod i den fælles kristelige Erkjendelse. Det religiøse Fond, som i rigeligt Maal findes i vort Folk og Folkelivet, kan blive en sund og sand Kjerne for Folkereligion i Ordets dybe Betydning. Om en Folkereligion nemlig skal og kan man kunne tale indenfor den protestantiske Kirke, da den er baseret paa det almindelige Præstedømme. Men vil man benytte denne Folkets Religiøsitet som et Experimentalfelt for sine særegne theologiske Anskuelser, saa vil visselig denne Krænkelse af Folkets billigste Følelser straffe sig paa en sørgelig Maade. Erfaringen lærer, at naar Vantroen kommer, trænger den ind ovenfra nedad. De, som skulle være Zions Vægtere, Theologerne og Præsterne, som skulle verne om Folkets religiøse Liv, de ere dem, som først saa Vantroens Sæd ud blandt Folket. Ansvaret kommer saaledes for en stor Del til at hvile paa dem. Og skulde ikke Grunden til, at just Theologerne saa let ligger under for Rationalismen ligge deri, at de ere opdragne i en stiv Orthodoxis Spændetrøie, som saa langt fra formaar at verne dem mod Vantroen, at denne Theologi, netop fordi den er en Frugt af Forstandens logiske Experimenter, lader Følelseslivet tomt og gjør uimodtagelig for dybere religiøse Impulser. Denne forstandsmæssige, stringente, konsekvent logiske Theologi slaar nødvendigvis om til sit Extrem, en forstandsmæssig Kriticisme. Reiser sig først Tvivlen mod Dogmatikens yderste Konsekventser, saa vil den, fordi disse ved Logikens Baand saa skarpt i alle sine Mellemled er sammenføiet med de øverste Præmisser, ogsaa reise sig mod disse og vende sig mod den hellige Skrift selv, — og Rationalismen staar for Døren. f—r.

*) Naar nu de theologiske Professorer ved vort Universitet ved Oversættelse vil gjøre Konkordiebogen mere bekjendt for vore Menigheder, saa ligger nær at slutte, at de hylde den samme Mening, som ligger indesluttet i dette Citat, at det her i vort Land blot mangler dette ydre Bekjendtskab for at proklamere dens retslige Gyldighed for vor Kirke.

Kristiania, den 29de April 1869.

Udlandet. Som det vil sees af Telegram, er med Vedtagelsen af det extraordinære Budget og Pensionerne til Veteranerne de franske Kammere ophævet. Al Politik i Frankrige dreier sig nu om Valgene. Antallet af de Medlemmer, der den sidste Tid have søgt Orlov for at komme til Provindserne og varetage det Fornødne med Hensyn til Valgene, var meget stort. En overordentlig levende Kamp har allerede udspundet sig i den parisiske Dagspresse i Anledning af den bekjendte Deputerede Emile Olliviers Kandidatur i Paris's 3die Valgkreds. Det er især det radikal-demokratiske og sterkt udbredte Blad Siècle, der angriber Emile Ollivier som En, der har svigtet sit Parti og er gaaet over til Regjeringen, af hvilken Grund man bør modsætte sig hans Gjenvalg. I Liberté for 20de ds. forsvarer Emile Olivier (der nu betragtes som en af Førerne for det saakaldte Mellem-Parti) sig imod de Beskyldninger, som Bladet Siècle's Direktør, Lehodey, har rettet imod ham. Han ytrer i denne Skrivelse: „Jeg indrømmer, at der imellem os hersker en grundig Meningsforskjel. I Betragtning af den fysiske Umulighed af en Revolution — der, selv om den var mulig, ikke vilde være ønskelig under den anarchiske Tilstand, som nu hersker i den offentlige Mening — har jeg besluttet at attraa den fredelige Forbedring af en Regjering, der har tilføiet mig mere Ondt end Dem. Jeg har derfor aflagt Eden paa Forfatningen, og understøttet saavel Lovene af 24de November som det keiserlige aabne Brev af 19de Januar 1867. De tro derimod, at en Revolution baade er mulig og ønskelig. Dersom Vælgerne i Paris's tredie Valgkreds ere af Deres Mening, saa giver jeg dem det Raad ikke at vælge mig igjen. Men forat deres Votum kan faa den rette Betydning, saa lad os ikke skjule Sagen ved vidtløftige Omsvøb, men stille Spørgsmaalet i dets klareste og simpleste Form. I 1857 og i 1863 (de to foregaaende Valg) ere vi gaaede til Valgene med dette Spørgsmaal: „Ville I eller ville I ikke Friheden?" I 1869 er det Spørgsmaal, der skal forelægges Vælgerne: „Ville I eller ville I ikke Revolutionen?" Jeg vil ikke modsætte mig den, hvorvel jeg beklager den; men lad Enhver betænke, hvad han gjør, og hvilket Ansvar han paatager sig!"

Den amerikanske Regjering har mange Vanskeligheder med Opstanden paa Kuba. Man synes paa den ene Side at ville hjælpe, paa den anden Side tør man ikke for ikke at foraarsage Vanskeligheder med Hensyn til Alabamaspørgsmaalet ligeoverfor England. Dette ved den spanske Gesant, og han optræder derfor paa den stærkeste Maade, betragter alle mulige Ting som Krigshjælp, og forlanger hvert Dieblik sine Passer. Fra Kuba fortælles, at begge krigsførende Magter, saavel Spanierne som de Revolutionære, har optaget Negere i sin Hær.

Præsident Grant har udnævnt Hr. Basset, en Neger, til de forenede Staters Gesant paa Haiti.

I Pest er Rigsdagens Aabning nylig foregaaet. Hs. Majestæt var selv tilstede. I Throntalen betones den store Opgave, Riget har med Hensyn til Ordningen af de indre Reformspørgsmaal, og som kræver Alles Bistand. Throntalen nævner derpaa en hel Del Forslag med Hensyn til Forandringer i Retsvæsen, Straffelov, det høiere Undervisningsvæsen, de municipale Forhold osv. Talen berører derpaa de sidste Valgkampe og formaner til Enighed. Talen slutter med: Vi staa ligeoverfor alle Vanskelighederne ved en Overgangsperiode. Meget Gammelt maa afskaffes, og Nyt indføres og befæstes. Den nationale Aand maa bidrage Sit til at træffe de rette Valg med Sindighed og Maadehold. Det venskabelige Forhold til alle fremmede Magter sikrer os den Ro, som udfordres for at gjennemføre Reformerne.

Røvervæsenet skal være begyndt i Grækenland igjen, og, efter hvad der skrives, værre end nogensinde før. For nylig har nogle i Attica og Bøotien omdragende Bander forenet sig, og neppe 1½ Mil fra Livadia ved høilys Dag plyndret 150 Reisende og delvis gjort dem til Fanger,

I det spanske Parlament har atter Thronspørgsmaalet været paa Tale, men paa samme mystiske Maade, som man nu i lang Tid i den spanske Regjering har yndet. Zorilla, der er traadt istedetfor Indenrigsministeren under dennes Sygdom, svarede paa den af Republikaneren Figueras ytrede Frygt for en mulig Gjenindsættelse af det bourbonske Fyrstehus, at hverken Kamret eller Landet behøvede at frygte for et Statskup. Regjeringen, Nationen og Kortes vilde reise sig i Forening imod enhver Plan til Bourbonernes Restauration. Ministeren sluttede med at erklære, at han ikke ønskede nogen Republik, men en monarkisk Forfatning. Den Deputerede Balaguer ytrede, at Vedtagelsen af den republikanske Statsform vilde styrte Landet i Lovløshed og Kamp, medens et Monarki med demokratiske Institutioner vilde sikre og befæste dets Velvære. Derpaa bad Figueras Ministeren om at nævne den Konge, man havde tænkt sig. Zorilla svarede: „Monarkens Navn vil snarere blive bekjendt, end Republikanerne tro". Dermed blev det. Hvorledes dette skal fortolkes, faar Tiden vise. Ministeren gjentog tillige, at en Gjenindsættelse af Bourbonerne kun vilde være mulig, naar hele Landet iforveien var styrtet i Anarki. Efter disse Ytringer maa man jo fremdeles tro, at Regjeringen har en bestemt Thronkandidat i Baghaanden. Men naar vil han vise sig? Republikanerne sige, som rimeligt er, at de behøve ingen Anstrengelser at gjøre for at forandre de bestaaende Forhold; thi for Øieblikket er jo den midlertidige Regjering nærmest republikansk.

Sverige. Forhandlingerne om Fattiglovgivningen i Rigsdagens 2det Kammer har været ført med en sjelden Udførlighed og Heftighed. Det vedkommende Utskotts Indstilling, som gav Anledningen hertil, idet den som det synes med fuld Føie gik løs paa de mange Brøst i Stat og Samfund, og paaviste disses Virkninger til at fremkalde Fattigondet. Utskottet paapeger saaledes Skatternes ulige Fordeling, den kostbare Statshusholdning, som tærer paa Arbeidets Frugter og hemmer Næringsveienes Udvikling. Der hersker, siger Utskottet videre, en gjennemgaaende Ringeagt for det legemlige Arbeide, hvilket baade privat og offentlig kommer tilsyne; den viser sig i Stemmeretsbestemmelserne ligesom i den bestaaende Ulighed for Loven ligeoverfor den simple og mindre velstaaende Borger. Utskottet mener derfor, at det ikke er underligt, at der hviler en lammende Tyngde paa Arbeiderens Selvfølelse, og at den er en i høi Grad tilstedeværende Virkning til at hemme Anvendelsen af egne Kræfter; den er en Svækkelse af Medvidenheden om eget Ansvar, som staar i nøie Forbindelse med Medvidenheden om egen Ret og Visheden om at den agtes. Paa den anden Side virker denne Ringeagt for det legemlige Arbeide til, at der hos de mere velstaaende og fornemme fremkaldes en økonomisk fordærvelig Kappelyst for idetmindste i Skinet at nyde bedre Vilkaar. Dernæst omhandler Utskottet Skoleundervisningens gjennemgribende Mangler. Skolen fremmer kun Religionsundervisningen, men Folket udvikles ikke for det praktiske Liv hverken aandeligt eller legemligt; den fremmer ikke Tankekraften og Klarhed i Omdømme, hvilket ere Grundlagen for Selvtilliden, saaat de første mødende Vanskeligheder strax nedslaar Modet; man er berøvet Styrke til at slide sig løs fra Vanernes og Fordommenes Aag. Dernæst paapeger Utskottet, at Skolen forsømmer de theoretiske Kundskaber, som dog er den væsentligste Løftelse for Næringsveienes Udvikling. Folkeundervisningen maatte derfor efter Komiteens Mening reformeres fra Grunden af. — Hvormeget af her sagte passer ikke ogsaa for Norges Vedkommende?

Finland har endelig nu faaet sin Landdagsordning (Storthing) istand, efterat det siden Afslaaelsen fra Sverige til Rusland i 1809 har været uden nogen saadan. I det Væsentlige er Landdagen indrettet efter den svenske Rigsdag, som denne var i hint Aar, altsaa med 4 Stænder; men er desuagtet bleven modtagen med patriotisk Glæde som en Begyndelse til friere National- og Statsliv.

Befordringer og Afgang. Under 24de ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne Bureauchef i Departementet for det Indre J. G. Skjoldborg til Expeditionssekretær i samme Departement; resid. Kap. i

Nedre Størdalens Præstegjeld under Søndre Indherreds Provsti i Trondhjems Stift P. S. N. Arentz til Sognepræst i Skogns Præstegjeld i samme Provsti; Sognepræst til Grønlands Menighed i Kristiania H. Elstrand til Sognepræst i Vaale Sognekald under Nordre Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift fra 1ste Mai d. A.; Sognepræst i Rendalens Præstegjeld under Nordre Østerdalens Provsti i Hamar Stift M. Bull til Sognepræst i Botne Præstegjeld under Nordre Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift; Kand. theol. E. C. Stang til pers. Kap. hos Sognepræst til Aremarks Præstegjeld i Kristiania Stift J. L. Heyerdahl; Kand. theol. E. O. Vindingstad til pers. Kap. hos Sognepræst til Nøterø Præstegjeld i samme Stift G. P. Harbitz; Kand. theol. J. F. N. Jørstad til pers. Kap. hos Sognepræst til Thrygstad Præstegjeld og Provst i Mellem-Borgesyssels Provsti samme Stift C. L. P. Wulff; 1ste Politifuldmægtig i Kristiania D. Schnitler til Politimester i Stavanger, og Chefen for Skoganske Eskadron af Trondhjemske ridende Jægerkorps, Ritmester A. J. C. Lassen til Korpsmajor ved samme Korps.

— Under s. D. er Ritmester og Chef for den gevorbne Eskadron af Akershusske ridende Jægerkorps J. E. Heyerdahl, R. S. O., og Chefen for det forhenværende Voldenske Kompagni under Nordfjordske nationale Musketerkorps, nu 4de Kompagni af Søndmøre Bataljon, Kaptein H. L. Schjølberg ifølge Ansøgninger meddelte Afsked i Naade med aarlige Pensioner af 600 og 400 Spd., og Førstnævnte derhos med Tilladelse til fremdeles at bære den for hans Charge nu reglementerede Uniform.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Sognepræst til Haus Præstegjeld under Nordhordlands Provsti i Bergens Stift, H. N. Skaar, at træde tilbage til sin tidligere Embedsstilling som residerende Kapellan i Skien, med Forpligtelse til at være undergiven Bestemmelsen i den kgl. Resol. af 20de Febr. d. A., hvorefter Kapellanens Løn af Sognepræstembedet er bleven nedsat fra 300 til 250 Spd.

Sanktion af Love. Under 24de ds. ere, ifølge Rigstd., følgende af Storthinget fattede Beslutninger sanktionerede af Kongen:

1) angaaende Forandring i Grundlovens §§ 54, 63, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80 og 112 (aarlige Storthing),
2) til Lov om Forandring i Skifteprocessen i Dødsboer,
3) til Lov indeholdende Forandringer i Lovgivningen om Maal og Vægt,
4) til Lov indeholdende Forandring i N. L.s 2—15—1 og Reskript af 25de Jan. 1715,
5) til Lov indeholdende Tillæg til og Forandringer i den om den almindelige Enkekasse gjældende Lovgivning,
6) til Lov om Ordning af Jordforholdene i Finmarkens Amt, og
7) til Lov indeholdende Forandringer i Lov af 10de September 1842 angaaende Diætpenge for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Land- og Søetaten.

— Under s. D. har det naadigst behaget Hans Majestæt at befale Storthingets Beslutning, dateret 1ste Marts 1869, til Lov angaaende Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender, tilbagesendt Odelsthinget med den Erklæring, at det for Tiden ikke findes tjenligt at sanktionere samme.

Storthinget sammentræder imorgen Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

1. Valg paa Embedsmænd samt paa 11 Medlemmer af Valgkomiteen i de Udtrædendes Sted.
2. Indstillingen fra Justitskomiteen No. 1 angaaende Andragende fra Slagter Fischer og Landhandler Munthe om Eftergivelse af Kautionsansvar til Statskassen.
3. Indstilling fra samme Komite angaaende den kongl. Proposition om Bidrag af Statskassen til Retslokale for Drammens Kjøbstad.
4. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende den kongl. Proposition betræffende Istandsættelsen af Statsraadsafdelingens Gaard i Stockholm.
5. Gage- og Pensionskomiteens Indstilling i Anledning af forskjellige Lønstillæg.
   I Forbindelse med denne Sag vil tillige blive behandlet følgende udsatte Poster, neml. 17de og 18de Post af Budgetkomiteens Indstilling angaaende 7de Hovedpost paa Udgiftsbudgettet og 3die Post No. 13 af samme Komitees Indstilling angaaende Universitetets Budget.
6. Referat.

Indvielsen af den nye Latinskolebygning i Akersgaden oppe ved Trefoldighedskirken havde samlet en talrig Mængde i Skolens Gymnastiksal, der ogsaa kan bruges til Festsal. Blandt Autoriteterne saaes ogsaa Storthingspræsidenten Harbitz. Biskop Arup holdt en varm og gribende Indvielsestale, hvori han lagde Skoleungdommen paa Hjerte Sandhed og Mod som det, der udgjorde Skolens gode Aand. Efter Afsyngelsen af et Salmevers talte Rektor Vibe et Par Ord. — De nye Bygninger tiltrække sig strax Opmærksomhed ved det Indtryk af Soliditet, Rummelighed og Hygge, de indgive; de have kostet 47,000 Spd. og ere byggede efter Tegning af Arkitekt Nordan. Skolens Bibliothek, der udgjør omtrent 20,000 Bind, har sin Plads i den Del af Bygningen, som vender til Akersgaden, hvor ogsaa Bolig er indrettet for Rektor. Skoleværelsernes Indretning syntes at være bekvem, medens derimod Rummet forekom noget knebent.

Havnen. Seilfærdige ligge nu 3 Udvandrerskibe, som tilsammen ville tage omtrent 800 Mand. Desuden afgaar stadig engelske Dampskibe med Udvandrere. Forleden Dag gik Scandiavia med 400 til Leith.

De norske Aktier i den dansk-norsk-engelske Telegraflinie skulle paatænkes indkjøbte af de danske Aktieeiere til en Pris af 15 £ for indbetalt 10 £.

Bjørnstjerne Bjørnson sees paa sin Rundreise at have holdt Oplæsninger paa Sagatuns Folkehøiskole ved Hamar, hvor han er modtagen med stor Begeistring.

Lærerindeskolen. Igaar sluttede Examen ved Lærerindeskolen, idet Karaktererne oplæstes og de meddelte Testimonia uddeltes til Eleverne i Overvær af Skolens Bestyrelse. Det var baade det første og sidste Kuld af Elever, som nu udgik, da Anstalten paa Grund af at Storthinget har nægtet den Understøttelse maa gaa ind. Bestyrelsen i Selskabet „til Fremme af kvindelig Haandværksdrift" androg for Storthinget i 1865 om Understøttelse til at oprette et Kvindeseminarium her i Byen. Da Andragendet ikke nød Fremme i Thinget, satte endel Privatmænd sig i Virksomhed for at faa en saadan Anstalt i Gang, væsentlig ogsaa i Haab om, at naar Anstalten først var kommen i Gang, og Trangen til en saadan Skole havde vist sig, saa vilde et senere Storthing bevilge den fornødne Pengeunderstøttelse. Da dette nu ikke blev Tilfældet, i alle Fald ikke i den Form og Udstrækning, at Sagen kan drives som paatænkt, og da det ikke er at vente, at den private Godædighed længere skulde opretholde en Skole, som væsentlig er beregnet paa det hele Land, saa er dette Grunden til, at Skolen maa indstilles. Førend Karaktersedlerne uddeltes til Eleverne, gav Skolens Førstelærer, Hr. Kand. theol. Hoff, følgende Oversigt over Lærerindeskolens Virksomhed:

„Skolen begyndte sit toaarige Kursus den 1ste Mai 1867 og har bestaaet ved velvillige Bidrag. Eleverne have nydt fri Undervisning. Oprindelig var Elevantallet fastsat til 20; men dels paa Grund af de mange Aspirantinder, som meldte sig, dels fordi man antog, at nogle af Eleverne i Kursets Løb vilde forlade Skolen, forøgedes Antallet til 25. Til Optagelsesprøven vare 71 anmeldte (41 Indenbyes og 30 Udenbyes), ikke Faa fra fjerne Egne af Landet. Af dette Antal bleve 17 Indenbyes og 8 Udenbyes optagne. 1 Elev, som ansaaes uskikket til Lærerinde, forlod Skolen ved Udløbet af det første Aar, hvorefter en tidligere anmeldt Udenbyesboende, paa derom indgivet Andragende, gaves Adgang til at overvære Undervisningen, hvori hun, som allerede ansat Almueskolelærerinde, dog kun har deltaget et Par Maaneder. Hun har nu, for endel efter privat Forberedelse, underkastet sig Afgangsprøven samtidig med vor Skoles øvrige Elever. I Sommerferierne nød 11 af Eleverne Undervisning i Kurvfletning paa Opfordring og Bekostning af „Foreningen til Fremme af kvindelig Haandværksdrift." Eleverne have erholdt Bøger tillaans af „Den kvindelige Friskoles" Bibliothek. Da Læreren i Naturhistorie fraflyttede Byen, overtoges velvillig Undervisningen i dette Fag midlertidig af DHrr. Professorer Schübeler og Rasch. I det sidste Aar af Kurset have Eleverne 1 Time daglig dels været tilstede ved Undervisningen, dels selv havt Øvelse i at undervise, veiledede af deres Lærere, paa en af Byens Almueskoler. I det sidste Halvaar have Eleverne, under Veiledning af deres Lærer i Naturhistorie, 1 Time ugentlig besøgt Universitetets naturhistoriske Samlinger. Af Eleverne have 1 erholdt Ansættelse ved Kongsbergs og 1 ved Tønsbergs Almueskole, 1 ved Dybvaags Kredsskole og 1 som Huslærerinde hos en Familie ved Kristiania. Bestyrelsen har i Kursets Løb modtaget hyppige og gjentagne Andragender om Optagelse paa Skolen, ligesom der ogsaa jevnlige er indløbet Forespørgsler (i de sidste Dage endog fra Nordland), om og naar et nyt Kursus vilde tage sin Begyndelse, hvortil der dog ikke er nogen Udsigt. 1 Elev har ved en Øiensygdom hidtil været hindret i at underkaste sig Afgangsprøven, men vil senere faa Anledning dertil. Af de øvrige 24 Elever have for den theoretiske Prøve 5 erholdt Hovedkarakteren Udmærket godt og 19 Meget godt, og for praktisk Duelighed 18 Hovedkarakteren Meget godt og 6 Godt.

Efterat Eleverne under Sanginstruktør Behrens's Ledelse havde afsunget Salmen: „Lover den Herre, den mægtige Konge med Ære", sagde Hr. Tredieprærst Hansen de bortdragende Elever et indtrængende Farvel, og lagde dem inderlig paa Hjerte det store Ansvar, de som vordende Lærerinder for de Smaa havde baade for Herren, for Menigheden og Borgersamfundet, idet han lagde dem Frelserens Ord paa Hjerte: „Lader smaa Børn komme til mig, forhindrer dem det ikke; thi Guds Rige hører saadanne til." Vilde de ved Herrens naadige Hjælp vise i Liv og Lære, hvad de havde lært paa Skolen, og som de til Alles Glæde under Examen havde aflagt saa vakre Prøver paa, saa havde han det Haab, at de vilde blive en Pryd for Skolen og vinde Folkets Yndest og Kjærlighed, saa at man vilde spørge efter flere Lærerinder, og den skjønne Sag, som nu blev ligesom afbrudt, blive gjenoptaget. Efterat han paa egne og den øvrige Bestyrelses Vegne havde takket Skolens Lærere for den Dygtighed og Samvittighedsfuldhed, hvormed de havde forstaaet at røgte deres vanskelige Hverv, dobbelt vanskeligt fordi det havde været nyt og uprøvet, sluttedes Høitideligheden med Afsyngelsen af efterfølgende Sang, forfattet af en af Eleverne:

Mel. Høsten er kommen.

Dagen er kommen med Afskedens Stund,
Farvellet lyde snart vil fra hver Mund.
Vemod i Hjertet og Taarer paa Kind
Skuer i Fortid og Fremtid vi ind;
Skjæbnen, som bandt saa trofaste Baand,
Vil dem afrive med lunefuld Haand.

Mødes og favnes og skilles igjen,
Gjemme i Minde Veninde som Ven,
Lov er jo bleven for Menneskets Æt;
Mindet staar stedse tilbage som Ret.
Tanken kan sprænge hvert fængslende Baand;
Aand er dog stedse forenet med Aand!

Herre! vort Hjerte sig løfter til dig;
Vær du en Lygte et Lys paa vor Vei.
Du har saa kjærlig os ført indtil nu;
Vi vil ei spørge med ængstelig Gru:
„Fremtid! hvad bringer du hver af os til?"
Herren har hjulpet, han hjælpe nok vil.

Lærere kjære! hav Tak for hver Stund,
Tak for hvert Ord, vi har hørt fra Jer Mund.
Sæden var god og blev saaet med Flid;
Aldrig I sparede Møie og Id;
Der, hvor ei Jorden var øde og gold,
Frugt vil den bære i hundrede Fold.

Kanske vi stundom ei brugte vor Flid,
Kanske vi sløset med kostbare Tid.
Ungdommens Letsind saa tidt leder vild;
Kjærlig I alle vil gi't os det til.
Altid tilflyde Jer Lykke og Held,
Lærere elskte! Farvel da, Farvel!

Saavel Elevernes Prøver i Haandarbeide som deres skriftlige Prøver og deres Indenadslæsning, og Prøverne i samtlige Fag vidnede om megen Begavelse og Dygtighed. Sanginstruktøren, Hr. Behrens, gav dem det Vidnesbyrd, at han ingensinde havde arbeidet iblandt lærvilligere Elever. Man maa glæde sig over det Haab, som nu øines til, at vor Folkedannelse kan faa optage i sig det Element, som den hidtil til saamegen Skade for Samfundet har savnet og kun beklage, at Seminariet skal se sig nødt til at standse. Hvad der har sat Skolen istand til at arbeide med saameget Held, er ogsaa uden Tvivl den gode Fordannelse, som Eleverne vare i Besiddelse af ved sin Indtrædelse paa Skolen, og det strenge Udvalg, som Bestyrelsen kunde gjøre ved den Mængde Ansøgere, som meldte sig ved Optagelsen.

Af Folkevennen er 18de Aargangs 1ste og 2det Hefte udkommet. Indhold: Norge i 1868 af Ferd. Roll. — Ekornet. — Den jødiske Krig og Jerusalems Undergang. — Bræmserne. — Den aarlige Generalforsamlig. — Grev Zinzendorf.

Ildløs. Henimod Kl. 7 igaaraftes opkom Ild i Tugthusets Farveribygning, sandsynligvis foranlediget af en Gnist fra Skorstenspiben. Den udbredte sig hurtigt over det tørre Tagstiv, men da der i Tugthuset er Brandsignalapparat, var Brandvæsnet inden faa Dieblikke tilstede. Ilden, der slog ud med Lue over en stor Del af Taget, slukkedes i Løbet af en halv Times Tid, inden den fik udbredt sig til de undre Etager.

Sygdom paa Kvæget. Fra Kvikne berettes til „Hamar Stiftst.": Der gaar „Farang" blandt vore Kjør — mange stuper — paa Grund af det forbrændte Hø fra sidst brændende hede og regnløse Sommer.

Fredrikshalds Arbeidersamfunds Fest i Søndags var, skriver „Sml. Amtst.", besøgt af over 400 Deltagere af alle Aldere og af de forskjelligste Samfundsklasser. Festen aabnedes af Hr. Oskar Andersen med en Tale for Byggefondet. Arbeidersangforeningen, hvis Fremskridt ere overraskende, gav hele Aftenen igjennem Prøver paa sin Dygtighed, ligesom man ogsaa fik Anledning til at høre endel af Tistedalens Sangforening synge. En Del unge Damer sang flere vakre Sange. Kand. Berle oplæste Gunnlaug Ormstungas Saga, Stud. Hans Davidsen forelæste Runebergs Sven Dufva. Indimellem Foredragene holdtes der mindre Taler, saaledes af Oskar Andersen for Alvor i Legen, hvorved han tog Anledning til at opfordre Medlemmerne til ei alene at slutte sig til Samfundet, naar der var festligt Lag, men ogsaa, naar man tog fat paa de alvorlige Ting, som f. Ex. en Sygekasse, der tænkes stiftet — af samme Taler for „Arbeiderforeningens" Ledere, DHrr. Konsul Ole Stang, Pastor Wille og Kand. Berle, hvem han bragte Arbeidernes Tak for den Utrættelighed, hvormed de gjennem mange Aar havde virket for Arbeidersagen her i Byen. Gik det glat nu for Arbeidersamfundet, saa kunde man være forvisset om, at det var den Sæd, disse Mænd havde udsaaet, som nu havde slaaet Rod. Skolebestyrer Hougen talte for Byens Arbeidersangforening, Stud. Davidsen for Tistedølerne.

Festen sluttede Kl. 10¼, og maa det visstnok siges, at den var et nyt Udtryk for den bedre Aand, der raader inden Arbeiderstanden nu imod før.

Røveri. Der gaar, skriver Smaal. Amtst., forskjellige Rygter om et paa Veien til Sverige forøvet Røveri, hvorved en svensk Person ved Navn Jan Anderson skulle være frarøvet et Brev med en betydelig Sum i og bagefter skaffet afveien for at undgaa Opdagelse. Vi have indhentet paalidelig Underretning om denne Historie og kunne meddele, at man, skjønt Politiet strax satte sig i Bevægelse og ved Udsending til den svenske Grændse lod sanke sammen de Oplysninger, som kunde faaes, dog ikke endnu har faaet saavidt Lys i Sagen, at man med Sikkerhed ved, om der er begaaet nogen Forbrydelse. Den nævnte Jan Anderson, der alene var sendt som Bud fra Anders Johnson Vikane i Sverige for at afhente en Del Varer og Penge fra Sagbrugsforeningen, er nemlig sporløst forsvunden. Man ved, at han forrige Tirsdags Aften forlod Fredrikshald med 2 Læs, hvortil han havde leiet Skyds af Mathias Torstensen og Broder herfra Byen, hvilke begge fulgte med. Paa Læssene var derhos medtaget nogle Varer for 3 andre svenske Personer, der var i samme Følge. Halv berusede forlode de Byen og i samme Tilstand kom de Onsdag ved Middagstider til den svenske Grændse. Længer vilde Mathias ikke kjøre, før han fik Betaling for den Hest, som han paastaar, at Jan underveis havde handlet af ham. Da han ingen Betaling fik, vendte han ogsaa om her og kjørte Læsset tilbage til henimod Holmegild, hvor han overnattede, medens Broderen bragte sit Læs lige til Strand og Svenskerne i hans Følge drog videre med sine Ting, ladende Jan Anderson ligge tilbage i Nærheden af Veien, hvor han sov Rusen ud indtil senere paa Kvelden, da Mathias's Broder vendte tilbage fra Strand og bragte Jan ind til en Kone, som bor lige ved Grændsen. Da Jan vaagnede om Morgenen, var han ilde tilmode og rent utrøstelig over Gaarsdagens Hændelser, skjønt han intet ytrede om, at hans Pengebrev var tabt. Han gik strax om Morgenen tilbage til Norge, og det siges, at han om Torsdag Eftermiddag er seet i Nærheden af Femsøen. Hvem Svenskerne i hans Følge var, har man endnu ikke faaet at vide, og desværre synes der at være liden Udsigt til at faa Klarhed i denne uhyggelige Tildragelse, saalænge Jan Anderson ikke kan findes.

I Anledning af den danske Kunstudstillings Aabning i disse Dage paa Charlottenborg Slot skriver en dansk Forfatter Følgende, der desværre saa lidet har tilfælles med vore norske Kunstforhold: „Ligeoverfor den Frugtbarhed, som enhver ny Udstilling bærer Vidne om, og som idetmindste i en enkelt Retning indeslutter et virkeligt, spirende Liv, paatrænger den Tanke sig uvilkaarlig: hvor kan der i et lille Land være Plads til saa mange Kunstnere, eller lad os blot sige, til saa Mange, der ernære sig af Kunsten? Lad være, at de Fleste leve smaat, men de leve dog. Denne livlige Virksomhed, denne udbredte Syslen med Skjønhedsformerne, den være mere eller mindre heldig, er dog en Stræben af aandelig Natur, et idealt Udslag af Nationens Livskraft, og blot som saadan glædelig — men hvordan er den mulig? Hvor findes de udvortes Betingelser for den mangebladede Kunstplantes Vært — her, i vort snevert begrændsede Fædreland, i den lille Urtepotte, der kaldes Danmark? Er det Staten, som ved rigelige Stipendier og Indkjøb frugtbargjør Jorden og tilveiebringer Ernæringsmuligheden? Kun en Fremmed, ubekjendt med vore Forhold, kunde spørge saaledes, og han vilde faa et efter Omstændighederne forlegent eller haanligt Rigsdagssmil til Svar. Er det da Hoffet, den fornemme Verden, der her, som det saa ofte har været Tilfældet andetsteds, rækker Kunsten sin Mæcenashaand? Smilet gjentages, ledsaget af et Skuldertræk. Eller har Udlandet aabnet sit Marked for vore Kunstproducenter? Heller ikke; de, som virkelig tilhøre Kunsten og Danmark, naa paa en sjelden Undtagelse nær ikke udover Landets Grænser. Enkelte Billeder finde Vei til Kristiania — hvad der i Forbigaaende sagt fortjener oprigtig Paaskjønnelse — Resten bliver hjemme, og alligevel savner ethvert nogenlunde godt Arbeide ikke sin Kjøber. I Udstillingens første Dage, ja som oftest før den er aabnet, er det Bedste solgt, og hvad der bliver tilbage, naar det da ikke er det rene Bundfald, finder efterhaanden Plads og Anvendelse. Men dette vidner med nødvendig statistisk Vished om en Kunstinteresse, som ikke blot er tilstede paa enkelte Punkter, men som er trængt vidt omkring i Befolkningen, baade i Hovedstaden og udenfor den. Og hvad der ubetinget er glædeligt, er denne Interesses, man kunde sige demokratiske Karakter. Thi det er ikke alene eller fortrinsvis de Rige og Grundbesiderne, der sætte Pris paa at erhverve og eie Malerier; paa nogle hæderlige Undtagelser nær holde disse sig snarere tilbage. Det er ligesaa meget den til Maade velhavende Middelstand, som finder Glæde i at smykke sin leiede Bolig med Billeder, der, om de end ikke ere store Kunstværker, dog i en eller anden Henseende tilfredsstille den vakte Skjønhedssands. Derfor Ære være Mængden og Trængselen."

Storthinget.

Torsdag den 29de April holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Første Sag var Fortsættelse af den i Tirs-

dags paabegyndte Behandling af Forslaget til borgerligt Ægteskab. Der forelaa til Behandling foruden Komiteens principale og Schweigaards Forslag, hvilke tidligere ere refererede, tillige et subsidiært fra Komiteen, saalydende:

§ 1. Ægteskab mellem Medlemmer af Statskirken eller mellem Medlem af denne og Dissenter kan, efter vedkommende Mands og Kvindes Valg, stiftes enten ved Statskirkens Vielse eller paa den Maade, at de for Notarius publicus paa det Sted, hvor nogen af dem opholder sig, udtale deres Beslutning om at ville indtræde i Ægteskab med hinanden og derefter af ham erklæres for Ægtefolk. Ved denne Handling gaaes frem efter en af Kongen bestemt Formular, og en Forklaring om, hvad der er foregaaet, indføres paa Stedet i Notarialprotokollen samt underskrives af Ægtefolkene. Forend Ægteskab paa den anførte Maade kan stiftes, har Notarius publicus at paase de samme Bevisligheder tilveiebragte, som Præsten har at kræve, naar Ægteskab stiftes ved Statskirkens Vielse, dog at forudgaaende Lysning ikke fordres. Om det indgangne Ægteskab har Notarius publicus inden 8 Dage at gjøre Anmeldelse til Sognepræsten paa det Sted, hvor Ægtefolkene tage Bopæl, forsaavidt dette er inden Riget.

§ 2. Ægtevielse i Statskirken tilstedes ikke fraskilt Ægtefælle, hvis Adgang til at indgaa nyt Ægteskab afhænger af kongelig Bevilling eller Dispensation, medmindre den anden fraskilte Ægtefælle er afgaaet ved Døden.

§ 3. Ægtefolk, som i Henhold til § 1 have valgt at indgaa Ægteskab for Notarius publicus, have Adgang til at erholde deres Ægteskab kirkelig velsignet ved en Handling, hvis Rituel bestemmes af Kongen.

Dette Forslag fremsattes paa Komiteens Vegne af Holmboe. Rode vilde som Medlem af Komiteen afgive den udtrykkelige Erklæring, at han ingenlunde af den Grund, at han ansaa Komiteens principale Forslag urigtigt, havde gaaet over til dens subsidiære; tvertimod maatte han fremdeles fastholde, at det principale saavel i Form som i Indhold var baade heldigt og rigtigt. Schweigaard fastholdt sit tidligere fremsatte Forslag; han syntes, at efter Komiteens Indstilling var næsten Præsten bleven Kirke, men han formente, at de, der ere Præster, faa respektere Loven; forresten vilde han anmode om, at Præsidenten vilde lade Overskriften i hans trykte Forslag lyde: Lov om borgerligt Ægteskab. J. Sverdrup forsvarede derpaa i et længere Foredrag Irgens's Forslag (§ 1 i Komiteens principale Indstilling) og maatte erklære, fremdeles ikke at kunne stemme for Schweigaards Forslag. En Lov som den, der heraf vilde fremkomme, vilde affedkomme en reaktionær Bevægelse ikke alene mod Ægteskabets Ordning, saadan som det har udviklet sig i de sidste 2 Aarhundreder gjennem Sædvane og Praxis, men ogsaa mod Kristian 5tes Lov. Aall gjorde opmærksom paa, at Hovedregelen laa i § 1. Han erkjendte, at kirkelig Stiftelse af Ægteskab ikke var nødvendig, men den almindelige Anskuelse var dog ifølge Sædvane og Tradition for kirkelig Vielse. Borgerlige Ægteskab vilde forarge Mange og formindske Forskjellen mellem Ægteskab og Konkubinat. Taleren troede, at der maa kunne gives en Udvei til at hæve Striden mellem Kirke og Stat, men ingen af de foreliggende Forslag huede ham rigtigt, og derfor vilde han stemme mod alle, indtil Sagen nærmere var bleven drøftet. Trangen til et saadant borgerligt Ægteskab, troede han, hverken var stor eller almindelig. Irgens havde ventet, at hans Forslag maatte træffe paa Modstand fra forskjellige Hold. Taleren, som tog til Udgangspunkt Luthers Ord om Ægteskabet, forsvarede sit Forslag saavel mod Komiteens Pluralitetsindstilling som mod Schweigaards Forslag. Sørenssen vilde uden at frygte for den af Amtmand Aall antydede opstaaendes Forargelse stemme for § 1 i Komiteens subsidiære Forslag, medens han ikke kunde være med paa § 2. Richter kunde ikke komme til andet Resultat, end at stemme for Komiteens subsidiære Forslag med en Forandring i § 2, hvorefter ingen Præst blev forpligtet til at vie Fraskilte. Præsidenten refererede et Forslag, fremsat af Svanøe i Tilfælde af, at Komiteens subsidiære Indstilling lægges til Grund for Behandlingen, istedetfor Komiteens §§ 2 og 3, saalydende:

„§ 2. Forpigtelse til at meddele Statskirkens Vielse finder ikke Sted, naar nogen af de Personer, der agte at indtræde i Ægteskab, er en fraskilt Ægtefælle, hvis Adgang til at indgaa et nyt Ægteskab afhænger af kgl. Bevilling eller Dispensation, medmindre den anden fraskilte Ægtefælle er afgaaet ved Døden.

§ 3. Ægtefolk, hvis Ægteskab er indgaaet for Notarius publicus, kunne erholde deres Ægteskab kirkelig velsignet ved en Handling hvis Rituel bestemmes af Kongen. Forpligtelsen til at meddele saadan Velsignelse finder ikke Sted i de i § 2 nævnte Tilfælde."

Rode gjorde nogle Bemærkninger ved Sørenssens og Schweigaards Foredrag og foreslog derhos til § 2 i Komitteens subsidiære Forslag føiet et Tillæg af saadant Indhold: „eller det i Bevillingen oplyses, at det første Ægteskabs Opløsning er begrundet i den anden Ægtefælles Skyld." O. Welde mente, at Forslagets Modstandere ikke havde kunnet fremkomme med noget Argument, som beviste, at borgerligt Ægteskab var mod Kirken; det Eneste man kunde holde frem med nogen Vægt, var, at man troede Folket paa en Maade instinktsmæssig skulde være mod en saadan Institution. Taleren imødegik Aall, ihvorvel han til et vist Punkt maatte være enig i hans Udtalelser. Han vilde stemme for Komiteens subsidiære Forslag, men i Tilfælde af, at ikke dette skulde bifaldes, maatte han stemme for Schweigaards Forslag. Bentsen troede helst at maatte stemme for Irgens's Forslag, saadan som det forelaa omarbeidet i Komiteens subsidiære Forslag. Her var det hovedsagelig Spørgsmaal om det borgerlige Ægteskab var gyldigt, og dette var vel nu almindelig erkjendt i de fleste lutherske Lande, og saaledes kunde det vel ikke være nogen Forseelse mod Kirken at give en saadan Lov. Dersom Agtelsen for Ægteskabets Hellighed skulde formindskes ved en saadan Lov, da maatte han sige, at det ikke nogensinde havde været stort af den; thi her var det jo blot Frihed, som gaves. Taleren oplyste om, at man havde havt Høiesteretsdomme for, at Folk ere dømte for Konkubinat, hvilke, om man havde havt det her foreslaaede borgerlige Ægteskab, vilde have levet i fuldkomment gyldigt Ægteskab, og at saadant kunde finde Sted, maatte jo være oprørende. Provst Jensen vilde stemme for ethvert af de foreliggende Forslag med Undtagelse af Schweigaards. Han fremhævede Nødvendigheden af borgerlige Ægteskab om ikke for Andet, saa dog for det Tilfælde, at et Medlem af Statskirken vilde indgaa Ægteskab med en Dissenter; nu maatte jo En af dem udtræde af det Kirkesamfund, hvortil han hørte. Som subsidiært Forslag til en § 3 foreslog han: „Naar nogen fraskilt Ægtefælle maa have Bevilgning for at indgaa nyt Ægteskab, kan det i Bevilgningen bestemmes, at Ægteskab alene kan stiftes for Notarius publicus uden paafølgende Velsignelse i Statskirken". Hermed skulde Sagen overlades Regjeringen, i hvilken Kirkedepartementets Chef havde Sæde, og han haabede derfor, at den ikke vilde paanødes en Vielse, som stred mod Præstens Samvittighed. Schweigaard bemærkede til dette Forslag, at Taleren ikke kunde have læst hans Forslag. Schawland troede at burde stemme mod de fremsatte Forslag og sluttede sig i Hovedsagen til Amtmand Aalls Udtalelser. Holmboe vilde tilkjendegive sin Stemmegivning i de forskjellige Forslag. Svanøes Forslag kunde han ligesaalidt nu som inden Komiteen stemme for. Provst Jensens vilde han stemme for, naar det føiedes som Tillæg til Komiteens § 3. Fremdeles vilde han stemme for Irgens's Forslag, naar til dette føiedes Indstillingens § 3; i modsat Fald maatte han stemme derimod. Balchen kunde ikke samstemme med Schawland, men ansaa det foreliggende Forslag for at være et meget liberalt Middel til at løse Striden mellem Stat og Kirke. Med Hensyn til de foreliggende Forslag maatte han erklære absolut at maatte være mod Schweigaards Forslag. Taleren kunde heller ikke stemme overens med Minoriteten i, at blot § 1 skulde ophøies til Lov. Forresten vilde han holde sig til Komiteens subsidiære Forslag. Han kunde ikke fatte hvortil Jensens Forslag skulde lede; det maatte, forekom det ham, være ganske unødigt. Yderligere Bemærkninger gjordes af Schweigaard, Sverdrup og Irgens, som ytrede, at han efter Holmboes Udtalelser vilde subsidiært fremsætte sit Forslag i Forbindelse med Indstillingens § 3. Han vilde med det samme bemærke, at Svanøes Forslag var det, der stod hans nærmest, og han vilde derfor, hvis ikke hans eget Forslag antoges, stemme for dette. Derefter optoges Sagen til Votering som havde følgende Udfald: Irgens's Forslag (§ 1 i Komiteens subsidiære Forslag) bifaldtes at lægges til Grund med 45 St. mod 32 St. Indstillingens §§ 2, 3 forkastedes med 51 St. Derpaa vedtoges at § 1 skulde være den endelige Beslutning mod 8 St. Sagens Oversendelse til Lagthinget besluttedes mod 28 St. (Helle, Eika, Voie, Taraldsen, Dahl, Aall, Hammerstad, Lunde, Schweigaard, Foss, Viborg, Enge, Vennemo, Selboe, Sæim, Nergaard, A. Hansen, Augustinussen, Olaffen, Tonning, Falsen, Horgen, Grønningsæter, Liestøl, Sørensen, Strand, Aschjem, Lindstøl.

Mødet hævet Kl. 2½.

Det meteorologiske Institut.

Lufttrykket er fremdeles meget høit paa Vestkysten. Vinden er vestlig til nordlig frisk. Temperaturen er faldt, Dovre har 1,5 Grads Kulde. Sne i Bodø, ellers smukt og tørt Veir, som har Udsigt til at vedvare.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 30te April (Kl. 7—10¼) gives: Børsprojektmageren, Komedie i 3 Akter af Balzac, oversat af J. H. Olsen; derefter: a) Coupletter af „Den sorte Domino" af Auber, b) Le soir, Romance af Gounod, foredrages af Frk. Moe; til Slutning: En løs Haand, Farce i 1 Akt af Labiche og Martin.

Dette er den 27de Abonnementsforestilling.

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister,** smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:

G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.

Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.

L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Vort Land og Dølens

5te Aargang med Indholdsfortegnelse sælges heftet hos Bogtrykker Larsen, Øvre Slotsgade No. 16, for 24 ß. For 3 Explr. 60 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.

H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i Landets fleste Boglader:

Vorder hellige. Af Georg Ritsch.

Efter W. Bessers Udgave, oversat af Præst Wenaas. Med Forord af Pastor Jul. Bruun. Pris 56 ß.

Nils Lund,
Torvet No. 8.

Tilsalgs.

Carl Gullichsens

Handel med

Husholdningsvarer, Vine og Brændevine

anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.

Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Saft. Bringebær-, Ribs-, Kirsebær-, Blaabær- og Tyttebærsaft sælges af **Carl Gullichsen.**

Klipfisk, extra **god,** hos **Carl Gullichsen.**

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Til Salg eller Leie.

Min indhegnede Tomt paa Solsiden i Fru Grünings Have, Tordenskjolds Gade No. 3, 1575 □ Alen, foruden Byggetomt, passende til Lastetomt, Kuleplag o. L. **C. Blunck.**

Tilkjøbs forlanges.

En Oktant ønskes kjøbt snarest muligt. Exped. anviser.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 98. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 30te April 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med "St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med "Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med "Moss" eller "Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Postposten fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Tønsberg, 29de April. Foyns Ishavsdamper "Eliezer" er, ifølge Konsulatberetning fra Dundee, opbrændt paa Ishavet. Mandskabet reddet.

London, 29de April. Times indeholder en Depesche fra Filadelfia af 28de April saalydende: Regjeringen vil beskytte de amerikanske Interesser paa Kuba, men undgaa anden Indblanding og navnligen ikke anerkjende Opstanden. Forøvrigt ansees det sikkert, at Opstanden ikke kan holde sig uden fremmed Hjælp.

Florents, 29de April. Ifølge Reklamation fra den italienske Regjering hos Schweizerforbundet vil Mazzini forlade Lugano.

En engelsk Mordhistorie.

(Efter det danske Dagblad.)

En smuk Sommermorgen — det var Tirsdagen den 17de Juni 1851 — gik en ung Forretningsmand sin sædvanlige Tur fra sin Bolig lidt udenfor Byen Norwich i England ind til sit Kontor. Han benyttede den Frist, der endnu var ham levnet, inden den travle Forretningstime slog, til ret i fulde Drag at indaande den friske Morgenluft, der i velgjørende Strømninger viftede hen over Veien fra den blomstrende Kløvermark paa dens ene Side. Paa den anden Side skilte en af blomstrende Løvetand og store Skræppeblade opfyldt Grøft Veien fra en Hvedemark, hvis blaaliggrønne Blade Duggen havde givet et matglindsende Sølvskjær. Naar den unge Mands Hund kom ud fra en af sine mange Exkursioner inde paa Marken, var den pjaskvaad af det Dugbad, den havde været i, men lige fornøiet sprang den over Grøften, gav sig et Øiebliks Tid til at logre for sin Herre og satte derpaa afsted igjen, idet den med sine rappe Ben indhyllede sig i en Støvsky, der ved sin intime Forbindelse med Hundens vaade Skind efterhaanden forvandlede dens smukke sorte Haar med de hvide Pletter til et ensformigt Graat i Graat.

Da de to Vandrere vare komne saa nær til Byen, at de kun vare nogle faa hundrede Skridt fra de første Huse i Norwich, der strakte sig ud ad Landeveien som for at byde de Besøgende Velkommen, blev den unge Mands Tanker pludselig dragne bort fra Betragtningerne over den kjedelige Modsætning imellem den grønne, solbeskinnede Mark og det mørke, klamme Kontorlokale; han saa nemlig sin Hund komme op fra den ene Grøft med en Gjenstand i Munden, der ved sin Størrelse hindrede dens raske Løb endel. Det varede dog ikke mange Sekunder, inden den var paa Siden af sin Herre og nedlagde sit Bytte for hans Fødder med et Udtryk af Selvtilfredshed i de livlige Øine og med en Logren, der syntes at opfordre Herren til at paaskjønne dens Tjenstiver.

Men denne fik Andet at tænke paa end at kjæle for sin Hund. Efterat han havde anstillet en foreløbig Undersøgelse af den underlige, tilstøvede Gjenstand ved at pirre ved den med sin Stok og vende den om paa den anden Side, blev han mere opmærksom paa dens paafaldende Form; han bukkede sig ned, løftede den forsigtig i Veiret og opdagede til sin Forfærdelse, at det, han havde for sig, var et Stykke af en Menneskearm fra Skulderen af og ned til Albuen.

Under det første Indtryk af Modbydelighed kastede han den fra sig igjen, men Hunden, der misforstod hans Hensigt foer strax hen efter den og bragte den triumferende tilbage som et Vidnesbyrd om sin Færdighed i Apporterekunsten. Imidlertid havde den unge Mand gjenvundet Herredømmet over sine Følelser og kom strax til en Beslutning om, hvad der var at gjøre i dette Tilfælde. Han lod Hunden bære den lemlæstede Legemsdel hen til det første Hus, gik ind til en af Familierne og laante en Kurv og bragte i denne det blodige og af Støv tilsmurte Lem op paa Politikammeret, hvor han gav en Meddelse til Protokollen om Maaden, hvorpaa han havde gjort sit besynderlige Fund.

Inden Politiet endnu havde truffet de foreløbige Foranstaltninger til en Undersøgelse af den forbryderiske Gjerning, der maatte antages at ligge til Grund for denne Hændelse, fik det Underretning om, at der paa en ganske anden Kant af Byen var fundet en menneskelig Fod. Næste Dag bragtes der et Stykke af et Laarben, uden Kjød, men endnu friskt; det var fundet i en af Smaagadernes Rendestene. Paa denne Maade vedblev det i Størstedelen af en Uge; hver Dag fandtes der paa et forskjelligt Sted af Byen snart en Haand, snart et Stykke af et Ben, ja endog et menneskeligt Hoved, hvis Kjød var borttaget paa en eller anden Maade, men hvis Benbygnings Beskaffenhed viste, at det ikke i mange Dage havde været skilt fra Kroppen.

Indbyggerne i Norwich vare grebne af Rædsel over disse gruopvækkende Fund; Rygter udbredte sig om et Selskab af Mordere, der paa en hemmelighedsfuld Maade ryddede deres Ofre af Veien, og med den Tilbøielighed til Overdrivelse, der altid ledsager Frygten for noget mystisk Truende, talte man strax ligesaa mange myrdede Mennesker, som der var fundet enkelte Dele af det menneskelige Legeme.

Denne Antagelse blev dog modbevist ad officiel Vei. Lægemyndighederne afgav det Skjøn, at de paa forskjellige Steder og til ulige Tider fundne Brudstykker tilhørte et Individ, og at dette Individ maatte antages at have været en Kvinde i en Alder af mellem sexten og sex og tyve Aar.

Men dertil indskrænkede sig ogsaa al den Oplysning, som Autoriteterne kunde give i denne Sag. Al Efterforskning om Ophavsmanden til den foreliggende Misgjerning blev frugtesløs; man sparede ingen Anstrengelse og intet Offer for at komme paa Spor efter Forbryderen, thi hele Englands Øine vare fæstede paa Norwich, og Bladene maatte saa nøie som muligt følge ethvert Skridt, der blev foretaget til Sagens Undersøgelse. Men der viste sig ikke nogen Traad, som kunde lede ind i Forbrydelsens Labyrinth; ingen Kvinde paa den angivne Alder savnedes enten i Norwich eller i den øvrige Del af Landet, og ingen bestemt Person gav nogen Anledning til Mistanke. Et uigjennemtrængeligt Slør hvilede over den hele Begivenhed, og det gik derfor med den som med Alt — da den første Forfærdelse havde tabt sig, og da den første Iver efter at faa Indblik i Sagens Omstændigheder var bleven trættet ved de gjentagne Skuffelser, sløvedes Opmærksomheden efterhaanden, og den engang saa eklatante Begivenhed forsvandt for nye Indtryk, glemtes eller omtaltes i det Høieste en Gang imellem som et mærkeligt Exempel paa en Forbrydelse, hvis Ophavsmand havde formaaet at unddrage sig Øvrighedens skarpe Øie.

*

* *

Det her Fortalte tildrog sig som sagt i Juni Maaned 1851. Først igaar for 8 Dage siden ramte Lovens Straf Misdæderen, der i henved atten Aar havde levet i det engelske Samfund, uden at der havde heftet nogen Skygge af Mistanke ved ham.

Hans Navn er William Sheward, og den Myrdede var hans Hustru. En Søndag Morgen, den 15de Juni 1851, da han stod i Begreb med at reise til Yarmouth for at ordne en Pengesag, opkom der Strid imellem Ægtefolkene angaaende denne Ordning, og Striden endte med, at Sheward tog sin Barbeerkniv og skar Halsen over paa sin Kone. Liget tildækkede han med et Lagen og tiltraadte derpaa sin Reise, som om Intet var forefaldet.

Han kom tilbage samme Aften og sov rolig under Tag med sit Offer. Mandag Morgen gik han som sædvanlig til sit Arbeide og kom hjem Klokken fire om Eftermiddagen. Saa begyndte han at skjære det afsjelede Legeme i Stykker, og da han Klokken halvni var færdig med denne Beskjæftigelse, tog han nogle af Stykkerne, gik ud i Byen og kastede dem fra sig paa forskjellige Stæder. Derpaa vendte han hjem og sov rolig paa Sofaen efter endt Dagværk.

Paa denne Maade tilbragte Sheward hele Ugen. Hver Eftermiddag forlod han sit Arbeide Klokken fire og gik til sit Hjem for i al Ro og Mag at tilintetgjøre Sporene af sin Ugjerning. Han sønderdelte den Myrdedes Legeme i større og mindre Stykker; nogle af dem — deriblandt Hovedet — lagde han i kogende Vand i Haab om at faa dem til at skilles ad i Smaadele, andre nøiedes han med at skjære i Stykker med sin Barbeerkniv. Blodet samlede han op i et Spand, og hver Aften gik han en Tur i Byens Gader for at kaste de afskaarne Dele fra sig, hvor han syntes der var bedst Leilighed til det og tømme Spandet med Blodet ud igjennem en af de Rister, der føre Gadevandet ned i Kloakerne. Fredag Aften var han færdig med sin Gjerning, som han havde paaskyndet noget mere i de sidste Dage, da han vidste, at han først vilde kunne komme sent hjem Lørdag Aften. Søndag Morgen brændte han alle de Klædningsstykker, der bare Spor af Blod, og tilintetgjorde ethvert andet Tegn paa sin Misgjerning; sin Kones pludselige Forsvinden forklarede han for sine Slægtninge og Venner ved at foregive, at hun var løben fra ham og havde taget alle hans Penge med sig. Dermed slog Enhver sig til Ro, og det faldt ikke Nogen ind, at der kunde være den mindste Forbindelse imellem Mrs. Shewards Forsvinden og de uforklarlige Fund af menneskelige Legemsdele, der satte hele Norwich i Bevægelse.

For at kunne forstaa denne paafaldende og navnlig hos Politimyndighederne næsten ufattelige Mangel paa Opsporelsesevne maa man vide, at Shewards Kone var fireoghalvtredsinstyve Aar gammel, da hun blev myrdet, medens Lægeskjønnet over de funde Lemmer gik ud paa, at disse maatte have tilhørt en Kvinde mellem de sexten og de sexogtyve Aar, men i hvert Tilfælde ikke over sidstnævnte Alder. Lægernes Erklæring har her vildledet Politiet; det har havt hele sin Opmærksomhed rettet mod Opdagelsen af, om nogen Kvinde i den angivne Alder var forsvunden nogensteds, men ingen Oplysninger om nogen saadan Forsvinden indløb. At paa samme Tid Shewards dobbelt saa gamle Kone løb bort fra ham, var en Omstændighed, som ikke syntes at have det Mindste at gjøre med Mordet, og ikke en eneste af Norwich's Indbyggere tænkte noget Øieblik paa at supplere det ene Faktum med det andet, fordi man havde sit Blik henvendt paa den ved Lægeskjønnet bestemt angivne Aldersgrændse. Man ser, hvor løs og vildledende den Antydning ofte kan være, som Opdagelsespolitiet er henvist til at følge.

Foruden at den her angivne Omstændighed har bragt Sheward en uventet Hjælp i hans Bestræbelser for at skjule sin Gjerning, har Lykken ogsaa iøvrigt staaet ham bi i en næsten fabelagtig Grad. Thi det Held er i Sandhed fabelagtigt, at han i Løbet af de 8 Dage ikke har modtaget Besøg af en eneste uvelkommen Gjæst, der jo ved første Blik paa Forstyrrelsen i Huset vilde have kunnet opdage, hvad der var paafærde; og endnu mere maa man forbauses over, at han midt i en folkerig By har kunnet besørge Bortkastelsen af de afskaarne Lemmer, uden at et eneste Menneske har lagt Mærke til hans Aftenvandringer eller overrasket ham i Udførelsen af hans afskyelige Gjerning.

Men hvorledes er da Forbrydelsen nu bleven opdaget? Ja, her kommer det andet mærkelige Punkt i denne Kriminalsag. Efterat Sheward i atten Aar har levet som en agtet Mand i Samfundet, uden at der hos Nogen fandtes Spor af Mistanke til ham, efterat han er bleven gift igjen og har faaet Børn i sit nye Ægteskab, efterat den hele Historie forlængst er glemt, og enhver Mulighed til nogensinde at komme paa det Rene med den fuldstændig er forsvunden — gaar Sheward en skjøn Dag op og aflægger sin Bekjendelse for Øvrigheden. Efter saa lang Tids Forløb vaagner Samvittigheden hos denne Mand, der har udført sin Forbrydelse med en næsten enestaaende Dyriskhed og under hele sin forfærdelige Mishandling af den Afdødes Legeme har passet sit daglige Arbeide med en Ro og Orden, der under saadanne Forhold vidner enten om en voldsom Aandskraft eller om en aldeles afstumpet Dyriskhed. Atten Aar efter bukker Kraften eller Brutaliteten under for Samvittighedens Stemme, han kan ikke længere bære paa sin Hemmelighed, han gaar frivillig hen og giver Øvrigheden Nøglen til dens tillukkede Port og bekræfter Rigtigheden af den folkelige engelske Talemaade „murder will out." I et Brev, som han skrev til sin Hustru forleden Mandag, Dagen før sin Henrettelse, lader han os faa et lidet Indblik i de sjælelige Bevægelser, der have rørt sig i ham, medens han var alene om sin frygtelige Hemmelighed. „Naar Du ser tilbage paa de forløbne Aar," siger han, „vil Du se, at Guds Haand har været over os som en Straf for min skjulte Forbrydelse (det har jeg ofte tænkt mig), idet han har ladet det gaa tilbage med vor Handel og vor Velstand og taget næsten Alting fra os; men nu, da jeg har aabenbaret Alt, haaber jeg, at han vil tilbage give Eder den tabte Sindsro og sørge for, at det gaar Eder Alle godt i Fremtiden."

Times, der meddeler Shewards udførlige Bekjendelse saavelsom dette Brev, har ofret Sagen en ledende Artikel, der ender med de Ord, at „Forbrydelsen minder om et andet, hidtil endnu uopdaget Mysterium" — en Tanke, der ogsaa maa paatrænge sig vore Læsere. Men man ser, at Bekjendelsen stundom skal have lang Tid til at modnes, og at en Forbrydelse kan komme for Dagens Lys, naar Alle forlængst have opgivet Haabet om at afsløre den — murder will out!

Kirkesangen i vore Menigheder.

Det er af Interesse for hvert Medlem af den kristne Kirke, at Gudstjenesten kan blive saa opbyggelig som mulig, og skjønt det vistnok maa indrømmes, at der gives Menigheder i vort Land, der har bragt det temmelig vidt i omhandlede Retning, maa man dog desværre bekjende, at disse ere hæderlige Undtagelser.

For at Gudstjenesten kan blive, hvad den kan og skal, maa ogsaa Kirkesangen være levende, opbyggelig og opløftende, hvilken sidste Betingelse er nødvendigere, end man i vor Tid i Almindelighed troer; thi maaske intet Element af Gudstjenesten har den løftende Evne i sig som netop Sangen. Vor gjeringsfvangre, orthodoxe Tid har det saa travlt med at sørge for, at Ordet forkyndes „purt og rent" og Sakramenterne „rettelig forvaltes", medens saa Nogen hæver sig for at tale Kirkesangens Sag, især at havde den ikke været en „gammel, god", fra Fædrene nedarvet Skik, der ikke synderlig kunde afskaffes uden Anstød, kunde den gjerne for Kristenlivets Skyld faaet seile sin egen Sø! Men vi maa huske paa, at den er af uhyre Betydning for Kristenlivet og et saare mægtigt Redskab i den Helligaands Tjeneste, hvilket Kirkens Historie nok som beviser. Kirkens Fædre have vidst at vurdere Kirkesangen og sørget for den; jeg behøver i saa Henseende kun at pege paa en Ambrosius og Luther. Vi nødes derfor til at rødme over vor egen Afmægtighed og erkjende Fædrenes Overlegenhed. Opkaster man nu det Spørgsmaal: „Hvordan bør Kirkesangen være?" da ved jeg paa Forhaand, at der om denne som enhver Sag i det Enkelte kan være delte Meninger.

Kirkesangens Natur og Væsen skal være Udtrykket for den religiøse Begeistring, og dennes Væsen er Styrke, Friskhed og Kraft. Den „smagfulde og honette Verden" synes imidlertid at formene, at den „raa og smagløse Masse" ikke formaar at producere en stærk, frisk og kraftig Kirkesang uden tillige at gjøre den skrigende. Sagen er simpelthen den, at Folket har sit Begreb om en stærk, frisk og kraftig Kirkesang og den „honette Verden" sit. Det er latterligt at høre alle Veklager og Besværinger over den ganske forstødelige Indvirkning, Folkets Kirkesang skal have paa de respektive Trommehinder inden Dannelsens Stænder; det eneste musikalske Kunstord, de i Kirkemusikken synes at tillade, er piano. Indsenderen er imidlertid bange for, at hvis Folket o: Almuen skulde tie stille i Kirken, vilde hint tilladte piano udarte til det utilladelige pianissimo, hvilket ei alene vilde blotstille Ufornuftheden i æsthetisk Retning, men ogsaa altfor aabenbart stille Vedkommendes Standpunkt i kristelig og kirkelig Henseende i Lyset. Her skal gjøres opmærksom paa, at det ingenlunde er Indsenderens Hensigt at skjære alle Individer af „Dannelsens" Stænder over en Kam. Det er øvrigt underligt at høre, at „Folket ikke skulde forstaa sig paa Musik!" Betragte ikke Verdens største Musikere Folkemelo-

dier som det Ædleste, Ægteste og mest Gediegne, Musiken eier? Det er imidlertid her ikke Meningen at tage Folket saa aldeles i Forsvar, naar Talen er om Kirkesangen, at det deraf skulde indbilde sig ikke at fortjene nogen Snert! Folket er i vor Tid ofte interesseløst og aandelig umyndigt; det graver ofte nutildags sit Pund i Jorden; Kirkesangere og Skolelærere tabe ofte Modet og slaa sig paa „Ladsiden" og tænke som saa: Hvad nytter det at opmuntre og virke for Interessens Vaagnen der, hvor Modstanden er saa stor; vi faa bare Skam til Tak: — det er jo bare for at gjøre Blæst og reformere for egen Vindings og Æres Skyld, vi gjøre Opraab, stifte Sangforeninger osv., vil man sige; vi have heller ikke „Dygtighed" og „Rutine" til at lede Tingen frem osv. — lad da for Pokker Sagen seile sin egen Sø!" Men dette er ikke saa rigtigt tænkt, I Herrer Kirkesangere og Skolelærere. Eders Stand har det Kald at føre Oplysningens Hære i Kampen mod Uvidenheds og latterligt Dødbideri, samt at adle Nationens Hjerte til at slaa for det Skjønne, Gode og Ædle. Folket er som Barnet; det staar paa Naturlighedens frugtbare, paa Udviklingsevne saa rige Grund, der aldrig er fattig paa smaa Spirer. Men disse Spirer maa pleies og opelskes; de maa have Oplysningens Sollys og Kjærlighedens vækkende Varme, dersom de engang skulle blive frugtbærende Træer.

Der har, for at komme tilbage til Sagen, hidtil været talt om Hovedbetingelsen, for at Kirkesangen kan være levende, og der har saa løselig været peget paa Kirkesangens Tempo og Foredrag. Det er en anden Betingelse, der med Nødvendighed knytter sig til hin — denne har Hensyn paa Kirkesangens Rythmus. Det er en bekjendt Sag, at alle vore Kirkemelodier i en nyere Tid paa kunstmæssig Vis i rythmisk Henseende ere blevne tilbageførte til $^2/_2$ og $^3/_2$ Takt. Derved formenes visselig Intet at være vundet hverken for Kunstens eller Naturlighedens Sag. Er det ikke at gjøre Vold paa Naturen dette, at sætte Melodier, hvis rythmiske Karakter, for at tage et Exempel, er $^6/_4$ i $^2/_2$ Takt? Jeg behøver i saa Henseende blot at pege paa Melodien: „Alene Gud i Himmerig", og Sagen maa være indlysende for Nogenhver. Tage vi for os den berømte Salmemelodie: „Helligste Jesu, Helligheds Kilde" saadan, som den staar i den autoriserede Koralbog og synge den, vil Enhver føle Unaturligheden i rythmisk Henseende og kanske uvilkaarlig komme til at tænke paa det bekjendte Ordsprog: naturam furca pellas ex, den kommer dog igjen den Her (Uddriv Naturen med en Høgaffel — den kommer o. s. v.). Skal Kirkesangen i vort Land blive ret levende, maa derfor en gjennemgribende Forandring med Kirkemelodierne fra det Offentliges Side besørges foranstaltet. Denne Forandring maa komme til at bestaa i, at de respektive Melodier i en autoriseret Koralbog tilkjendes den Rythmus, de ubetinget kræve. Hvorfor skulle vi slaa Vrag paa Fædrenes rythmiske Kirkesang? Det er hverken ambrosiansk eller luthersk at jage Naturligheden ud af Kirken og slippe en Bytting, der hverken er Fugl eller Fisk, ind istedet. Det var sagt i det Foregaaende, at Koralbogen maatte være autoriseret, og det er vistnok nødvendigt, skjønt det rigtignok turde stride mod Menighedsfriheden, der i et Par Træk skildret bestaar i, at Menighedens Villie er Forstanderens Lov; men aldenstund vi ikke ere i Besiddelse af en saadan Menighedsfrihed, faa vi vel finde os i de Baand, Autoriteterne have lagt paa Kirkelivet, og søge Trøst i Haabet om de Tiders Komme, da Friheden skal komme til sin Ret. For at Kirkesangen kan blive opbyggelig og opløftende, er det ikke nok, at Musiken er i Besiddelse af nævnte Egenskaber. Ordene maa ogsaa være af opbyggende og opløftende Natur. Hvad vore Salmer med Hensyn hertil angaar, da maa vi vistnok indrømme, at den norske Kirke eier en stor Skat af herlige Salmer, men beklage, at mange af dem ikke blive brugte i Kirken; hertil bidrager den Omstændighed, at vi ingen ny Kirkesalmebog endnu have faaet. Det var derfor at ønske, at enten Hauges eller Landstads Udkast vilde blive autoriseret og indført over hele Landet; begge disse Bøger indeholder Summen af Salmer, der nu ligge spredte hist og her i gamle og nye Salmebøger, og kun delvis kommer Gudstjenesten tilgode.

At Præsterne kunne formaa meget at oplive Kirkesangen, beviser bl. Fl. Bakke Menighed i Trondhjem, hvor den nidkjære og utrættelige Fr. Wexelsen bragte Kirkesangen i Veiret, saa Folks Øine ere blevne opladte for, hvilken aandelig Løftestang en vakker Kirkesang er. Jeg kjender en Menighed, hvis Børn Kirkesangeren paa Skolen lærte Melodier som disse: „Julen har Englelyd", „Glade Jul" „Paaskemorgen slukker Sorgen", „Hyggelig rolig" osv.; Børnene bleve overvættes glade i dem, lærte Ordene og sang dem hjemme; det gik med Forældrene som med Børnene. Julen kom, og Afskrifter af ovennævnte Julesalmer bleve omdelte i Menigheden for at synges i Kirken Juledag. De bleve ogsaa sungne, og Menigheden blev saa glad i dem, at jeg er overbevist om, at den for ingen Pris vilde have mistet dem. Denne Anordning foretog Kirkesangeren paa egen Haand i Forening med et andet Medlem af Menigheden. Sagen kom for Autoriteterne, der vel Intet sagde, men dog lod forstaa, at de ikke likte det. Et Aar hengik. Julen kom atter. I Forveien fremstillede Kirkesangeren sig for Præsten og sagde, at han (Kirkesangeren) ogsaa iaar vilde synge ovennævnte Salmer Juledag, da Menigheden havde ytret Ønske derom; men nu kom — saa er det mig fortalt — Præsten ud med Sproget og sagde, at han ikke likte det, samt at Biskoppen havde ytret det samme ved den nys afholdte Visitats. Der var følgelig intet andet at gjøre for Menigheden og Kirkesangeren end at stikke Piben i Sæk.

Skjønt „Kirkens Frihed" egentlig ikke kommer nærværende Opgave ved, vil jeg haabe, at de ærede Læsere dog ser en om end fjern Forbindelse mellem Kirkesangen og Menighedsfriheden. Næst Præsterne synes Kirkesangere og Skolelærere at have størst Forpligtelse paa sig med Hensyn til Kirkesangen, og skjønt vi indse, at det bliver en vanskelig Sag at føre frem til Seier, bør vi dog gribe alvorlig fat, thi vi skylder Fædrelandet det som Folkelærere. Men det er ikke nok, at der rækkes Menighederne en hjælpsom Haand; de maa gribe den og lade sig lede. De maa møde frem, naar vi indbyde til Deltagelse i vore Sangforeninger — baade Mænd og Kvinder — og ikke være kostbare, naar vi beder dem synge med. Vort Haab i denne som enhver Henseende staar til Landets Ungdom. Kunde denne vindes for Sagen, var der lyse Udsigter til, at vi engang vilde faa en Kirkesang, der kunde levendegjøre, opbygge og opløfte.

Trøndelaget. J. Ø.

Kristiania, den 30te April 1869.

Gammel Erfaring har lært os Nordmænd at være paa Post, naar Svenskerne have Sager under Hænderne, som paa noget Vis staa i Berørelse med vor Grundlov og Forfatning. Thi Svenskernes Opfatning af Unionen er som bekjendt en helt anden end vor og Rigsaktens. Det maatte derfor være os alle af stor Interesse at se, hvorledes den svenske Rigsdag vilde stille sig nu, da Skjæbnen vilde, at den skulde faa Anledning til at udtale sig om det foreliggende Udkast til en ny Rigsakt, medens vort Storthing var berøvet Adgangen til at tilkjendegive sin Mening om dette Livsspørgsmaal, som vor Regjering har indtaget en saa bedrøvelig Stilling til. Efter de svenske Blade at dømme, synes Unionsforslaget imidlertid heller ikke at smage Svenskerne, og det vil saaledes forhaabentlig ogsaa der blive begravet med de passende Høitideligheder. Det kan iøvrigt være os ligegyldigt, enten Svenskerne like eller mislike Forslaget; thi Norges Forhold til Sagen er ganske uafhængig deraf, og uryggelig og uforanderlig bestemt af Hensynet til vort eget Tarv. Det svenske Aftonblad for i Tirsdag skriver om denne Sag saaledes:

„Konstitutionsutskottets Udtalelser om Hs. Maj. Kongens Forslag om Vedtagelse af en gjennemseet Foreningsakt mellem Sverige og Norge turde imorgen komme til Behandling i Kamrene.

Utskottet har, som forhen meddelt, indstillet, at dette Forslag maatte antages som hvilende til videre grundlovsmæssig Behandling. Vi tro ogsaa, at dette vil blive begge Kamrenes Beslutning, ikke paa Grund af Forslagets store Værd og Fortjenester, men for at berede det norske Storthing Anledning til med den svenske Rigsdag at fatte sin Beslutning i Sagen. Ifølge Bestemmelserne i Rigsaktens § 12 og den norske Grundlovs § 112, kan dette Forslag ikke blive Gjenstand for nogen Beslutning ved indeværende Storthing nemlig, men maa nødvendig hvile til Afgjørelse til næste ordentlige Storthing.

Forslaget indeholder unegtelig adskillige Forbedringer og Tydeliggjørelser i Henseende til det Standpunkt, hvorpaa Unionen for nærværende faktisk befinder sig. Blandt disse fremhæver Utskottet særligt: Indførelsen af en virkelig unionel Regjering for de Sager, som regnes for fælles; den for samme Regjering aabnede Adgang til at tage Initiativet ved Forslag til Lov angaaende fælles Interesser; Fastsættelse i Foreningens Grundlov af Grundsætningen om begge Rigers lige Forpligtelse til at deltage i det fælles Forsvar; forøgede konstitutionelle Garantier for begge Riger i Henseende til de diplomatiske Sagers Behandling; Ordning af Spørgsmaalene om Interims-Regjering, Konge- og Tronfølgervalg samt Formynderstyrelse gjennem Forskrifter, som for hvert forekommende Tilfælde udkræves og synes egnede til at forebygge Meningsbrydninger mellem begge Rigers Folkerepræsentationer; samt sluttelig den endelige Afgjørelse af det omtvistede Spørgsmaal om Forholdet mellem Foreningsakten og de særskilte Rigers Grundlove.

Men paa den anden Side er det fuldkommen vist, at dette Rigsaktsforslag ikke er af den Natur, at det kan føre Foreningen noget fremad i politisk Udvikling, hvilket bliver nødvendigt i samme Mon som Folkestyrelsen udvikler sig i begge Lande, og Kongemagten, som oprindelig udgjorde det ene virkelige Foreningsbaand, om ikke juridisk saa dog faktisk indskrænkes paa Grund af det parlamentariske Systems Udvikling. Ligesom vi tro, at Forslaget gjerne skulde kunne antages og muligens allerede nu i sin Tillempning kunde medføre noget Gavn, saa tro vi derimod ogsaa, at den temmelig stærke Mening, som for nærværende raader mod Forslaget i Norge, og den fuldkomne Ligegyldighed (höld), hvormed det betragtes i vort Land, skulde holde sig ogsaa til næste Aar, saa at det da skulde kunne forkastes, uden at megen Skade dermed skulde være skeet. Nærmelsen mellem begge Folk forberedes bedst gjennem ligeartede Institutioner og gjennem lettet Samfærdsel mellem dem; og naar de vigtige Foranstaltninger, som i begge disse Henseender i de sidste Tider have fundet Sted, faa Stunder til at bære sine Frugter, tro vi, at det skal blive uden Sammenligning lettere at tilveiebringe en Revision af Foreningsakten, som vil udvikle Realunionen og gjøre den til, hvad den bør være".

Ogsaa „Nya Dagl. Allehanda" udtaler sig imod Forslaget, som Bladet ikke finder affattet med tilstrækkeligt Hensyn til Sveriges Interesse. Hvormeget mere mangler der da ikke i, at Norges Interesse er bleven tilbørlig varetaget! Ogsaa sidstnævnte Blad, som iøvrigt naturligvis er langtfra at se Tingen fra norsk Standpunkt, vil dog overlade til Nordmændene at afgjøre Forslagets Skjæbne. Forsaavidt Bladet tager stærkt i Vei i sine Udtalelser for at hindre, at den svenske Regjeringsmagt skulde undergaa nogen Forandring under de iøvrigt uforandrede Forholde med Hensyn til begge Rigers Folkerepræsentation, tro vi at kunne give vor svenske Kollega den beroligende Forsikring, at der nok paa denne Side af Kjølen skal sørges for, at Sverige ikke behøver at frygte noget i den Retning.

Udlandet. Den østerrigske Generalstabsberetning om Krigen i 1866 har gjort et saa stærk Indtryk paa Bismarcks Organ, at det gjentagne Gange kommer tilbage til den. I sit næstsidste Nummer gjengiver „Nordd. Allg. Z." en Artikel af det østerrigske Blad „Wanderer", der i stærke Udtryk dadler Beust, fordi han ripper op i Fortiden, og knytter hertil følgende Bemærkninger: „For vort Vedkommende skulle vi kun bemærke, at Generalstabens Værk synes at have sat sig til Opgave at fortsætte de østerrigske „røde Bøgers" Arbeide. Hvis Preussen vil gjøre Gjengjæld, vilde Udenrigsministeriets Arkiv sikkert kunne levere rigeligt Stof til interessante Meddelelser. Vi kunne kun paa den anførte Maade forklare, at et militært Skrift meddeler tendentiøse Forvanskninger af Fredsunderhandlingerne og offentliggjør den aldeles konfidentielle Chifferdepesche, som alene kunde fortolkes ved et Ran af Nøglen, ikke ved Gjætning. Imidlertid giver denne Optræden et Fingerpeg om Stemningen mod Preussen i de høieste Kredse, som uundgaaelig maa have en afgjørende Indvydelse paa det berlinske Kabinets Politik under historiske Begivenheder og ved Dannelsen af de Alliancer, som da maa tages under Overveielse". I sit sidste Nummer bruger „N. A. Z." et endnu heftigere Sprog mod Østerrig. Det heder i denne i et Telegram omtalte Artikel: „For den politiske Del af den østerrigske Generalstabs Værk om Krigen i 1866, hvis Forvanskninger, Forfalskninger og hadefulde Mistænkeliggjørelse af Preussen have vakt vor Forbauselse, bære ikke Værkets militære Forfattere Ansvaret, men Lederen af Østerrigs Udenrigspolitik da denne tendentiøse Forvanskning af politiske Begivenheder kun har kunnet finde Sted med hans Samtykke. Hensigten med denne Fremgangsmaade fremgaar allerede af de af os paaviste Forfalskninger i den konfidentielle Depesche til Grev Golz af 20de Juli 1866. Italien skal gjøres mistroisk mod Preussen og Sydtyskland bringes til at tro, at Alliancerne mellem Preussen og Sydstaterne ere, for at bruge Værkets egne Ord, blevne ugyldige (ved den senere afsluttede Pragfred). „Schl. Z." betegner medrette Fremstillingen af det diplomatiske Forhold mellem Preussen og Italien under Fredsunderhandlingerne som en „troløs Forfalskning af Historien". Offentliggjørelsen af den omtalte Depesche er en Handling, der i det private Liv strax vilde udlukke Ophavsmanden fra det gode Selskab. Den i Chiffre affattede Depesche gaar over Wien til den preussiske Affending i Paris. I Wien tages der en Afskrift af Depeschen, men dens Indhold er uforstaaeligt, naar Besidderen ikke har den Nøgle, der angiver Tallenes Betydning. Denne Nøgle, der kun findes i to eller tre Exemplarer, maa paa en eller anden Maade være bleven afskreven. Efterat man i Wien er bleven sat istand til at forestaa Depeschen, gaar man et Skridt videre og offentliggjør, med Tilsidesættelse af al Sømmelighedsfølelse, et Statsskrift fra en fremmed Regjering, hvoraf man kun paa en uredelig Maade er kommen i Besiddelse. Beust tror at kunne slippe ud af de finansielle Forlegenheder ved en Krig; han arbeider paa et Brud med Preussen og haaber paa Ungarernes og den slaviske Befolknings Hjælp til at tage Hævn over Preussen. Vi tro, at Rigskansleren, der var Ophavsmand til Krigen i 1866, vil blive høilig skuffet". „Wiener Presse" erklærer, at Beust ikke har kjendt Noget til Generalstabens Værk, førend det forelaa trykt.

Forhandlingerne om det belgiske Jernveisspørgsmaalet maa betragtes som foreløbig afsluttede eller stillede i Bero til en beleiligere Tid. Noget positivt Resultat er, som bekjendt, ikke opnaaet, da begge Parter haardnakket have fastholdt deres Standpunkt.

Af Regjeringens Foredrag i Anledning af et Statslaan paa 580,000 Spd. til Hærens Forsyning med nye Rifler og Kanoner samt til Fæstningsarbeider skulle vi her give en saavidt mulig kortfattet Fremstilling. Foredraget begynder saaledes: „Den nyeste Tids Opfindelser paa Vaabenteknikens Felt, har som bekjendt medført en fuldstændig Omvæltning med Hensyn til Konstruktionen af Skydevaaben, der ligesaavel har rammet det grove Skyts som Haandskydevaabnene. Det første har navnlig med Hensyn til Træfsikkerhed og Ødelæggelsesvirkning, de sidste navnlig med Hensyn til Skudhurtighed gjort overordentlig store Fremskridt, og de tidligere Vaaben staa saa langt under dem, man nutildags fabrikerer, at de næsten kunne betragtes som ubrugelige ved Siden af disse. Efter en saadan Overgang er det en Selvfølge, at Staterne, dersom de ikke i en utilbørlig Grad ville se sine Kræfter svækkede ligeoverfor eventuelle, med tidsmæssige Vaaben udrustede Fiender, ere nødte til at anvende betydelige Summer paa Anskaffelsen af nye Vaaben".

Foruden de 12,000 Geværer af det nye Slags, som allerede ere tilveiebragte ved Forandring af de ældre Kammerladningsrifler, mener Armeedepartementet, at der endnu maa skaffes 20,000, for at de 16,000 Mand Linieinfanteri i Krigstid kan være udrustet med de fornødne Reservevaaben, hvortil der efter en Pris af 15½ Spd. pr. Gevær vil medgaa 307,000 Spd.

Hertil kommer endvidere Ammution, saaat det samlede Beløb efter Armeedepartementets Indstilling vil gaa op til 467,000 Spd. Endvidere foreslaaes 62,400 Spd. til riflede Kanoner af mindre svært Skyds. — De øvrige Medlemmer af Regjeringen have imidlertid ikke gaaet ind paa Statsraad Irgens's Forslag i dets hele Udstrækning, idet de bemærke:

„Vi bestride ingenlunde, at samtlige de af Armeedepartementet i Forslag bragte Foranstaltninger i og for sig ere hensigtsmæssige, og antage heller ikke, at den Forsvarsstyrke, som derved søges tilveiebragt, i nogen Maade er overflødig. Men naar Spørgsmaalet er om et saa extraordinært Skridt som under almindelige fredelige Forholde at optage Statslaan for militære Øiemed, saa formene vi, at der maa paavises en aldeles uafviselig Nødvendighed, og at de Forføininger, der ad denne Vei iværksættes, maa holdes inden de snevrest mulige Grændser, medens man, med Hensyn til hvad der ligger udenfor disse, maa finde sig i, at Udviklingen som hidtil søges fremmet efterhaanden og i den Udstrækning, som Statens almindelige Resourcer tillade det.

Hvad der for Øieblikket gjør det nødvendigt og derfor ogsaa forsvarligt at benytte en saa betænkelig Udvei til Forsvarsvæsenets Befordring som Laan, er, at den nyeste Tids Opfindelser og Erfaringer have gjort en stor Del af de Forsvarsmidler, som vi gjennem Aarrækker have samlet, i større og mindre Grad ubrugelige, saaat Landet, saalænge ikke denne Mangel er afhjulpen, næsten kan kaldes forsvarsløst. Herved er efter vor Formening ogsaa den Grændse betegnet, udover hvilken de heromhandlede extraordinære Foranstaltninger ikke bør gaa.

Ledet af denne Synsmaade tro vi at burde tilraade følgende Afslag i, hvad Armeedepartementet har bragt i Forslag.

Det Antal af 20,000 Geværer af nyeste Konstruktion, som er foreslaaet anskaffet, antage vi vil kunne nedsættes til det Halve. Det er oplyst, at man ved at forandre en Del Vaaben af ældre Konstruktion allerede har tilveiebragt et Antal af 12,000 tidsmæssige Geværer; ved Anskaffelse af 10,000 nye vil altsaa erholdes et samlet Antal af 22,000 saadanne Geværer; dette Antal vil vistnok, saalænge indtil man efterhaanden ved sædvanlige Midler har faaet det udfyldt, være utilstrækkeligt til at afgive, hvad der af Armeedepartementet er oplyst at ansees som Minimum af fuld Udrustning for vor Liniearmees hele af 16,000 Mand bestaaende Infanteristyrke, nemlig 2 Geværer pr. Mand; men dels tør det vel antages, at de senere Tiders Erfaring om den forhen ukjendte Hurtighed, hvormed Krigsbegivenhederne nu vise sig at kunne bringes til Afslutning, i nogen Grad maa modificere de Resultater, hvortil man efter tidligere Erfaringer er kommet med Hensyn til det Antal Vaaben, som maa haves i Reserve forat kunne supplere, hvad der under Krigen tabes eller bliver ubrugeligt; dels tør man vel ogsaa nære Haab om, at der i Tilfælde af Krigs Udbrud vilde være Anledning til med en forholdsvis kort Frist, skjønt vistnok med betydelig forøgede Omkostninger, at erholde anskaffet en Forstærkning af vort Vaabenforraad ikke alene for vore indenlandske Værksteder, men ogsaa fra Udlandet.

Til Anskaffelse af Ammunition for de nye Geværer er opført 72,000 Spd., hvorfor tænkes anskaffet 4,800,000 Patroner. Da der dels

haves i Behold, dels paa anden Maade tænkes anskaffet et Antal af 1,000,000 Patroner, og da de Betragtninger, i Henhold til hvilke vi have troet underdanigst at kunne tilraade et Afslag i det foreslaaede Antal af Geværer, formentlig med endnu større Styrke kunne anvendes med Hensyn til Ammunitionen for samme, saa tro vi at kunne foreslaa den extraordinære Anskaffelse heraf nedsat til 2,000,000 Stykker Patroner, hvorved Omkostningerne ville nedsættes til 30,000 Spd.

Den Sum af 17,600 Spd., der er foreslaaet anvendt til Anskaffelse af Materialer til Patroner, antage vi kan udgaa, da det formentlig i paakommende Tilfælde ikke vil være forbundet med uovervindelige Vanskeligheder hverken i en Hast at erholde det fornødne Kobber eller at faa det udvaltset til Plader af den for Øiemedet passende Tykkelse.

Med Hensyn til, hvad der er foreslaaet anvendt til grovt Skyts, vove vi ikke at tilraade nogen Forandring i Antallet eller Beskaffenhed af de Kanoner, der tænkes anskaffede eller omdannede, medens vi derimod væsentlig i Henhold til de samme Grunde, som ovenfor ere anførte, formene, at det foreslaaede Antal af Projektiler vil kunne nedsættes til det Halve.

Den extraordinære Bevilgning til Anskaffelse af Vaaben, som Armeedepartementet har foreslaaet begjært med . . Spd. 467,000. kan efter det Foranførte efter vor underdanigste Formening nedsættes med:

For 10,000 Geværer a 15⅓ Spd. pr. Stykke omtrent	. Spd. 153,500.	
For 2,800,000 Patroner	. 42,000.	
For Materialier til Patroner	17,600.	
Tilsammen for Haandskydevaaben og Ammunition for saadanne	213,100.	
For 2400 Projektiler a 4 Spd. . . Spd. 9600.		
For 1200 Projektiler a 2 Spd. . 2400.		
Tilsammen for Kanonprojektiler	12,000.	
	Tilsammen	225,100.
	Igjen Spd.	241,900."

Hs. Maj. Kongen har bifaldt denne Regjeringens Flertals Indstilling, som saaledes er det, der danner Grundlaget for Forslaget om Statslaanet.

Angaaende Befæstelsen af Drøbaksund heder det i det omhandlede Foredrag blandt Andet:

„De samlede Omkostninger ved de Drøbaksund og Svelvigen vedkommende Spærrings- og Befæstningsarbeider med tilhørende Bestykning vil, efter de foreliggende Overslag, andrage til 1,359,600 Spd. Af denne Sum vil Departementet imidlertid for Tiden indskrænke sig til med Ingeniørbrigaden at foreslaa anvendt til Befæstningsarbeider paa de nævnte Steder 170,000 Spd. og til Bestykning sammesteds i Overensstemmelse med Felttøimesterens Udtalelse 138,300 Spd."

Selv om det ikke skulde lykkes at slaa et fiendtlig Anfald paa Kristiania tilbage, saa vil dog, heder det i Foredraget, Spærringen af Drøbaksund kunne gjøre Bemægtigelsen af Kristiania til en forholdsvis mindre indgribende og for vort Forsvar i det Hele mindre lammende Begivenhed.

Hvad den yderligere Befæstning af Munkholmen ved Trondhjem angaar, udvikler Regjeringsforedraget vidtløftigere den store Betydning, Trondhjems By og Havn altid har været tillagt til Norges saavelsom til Sveriges Forsvar, hvorfor det er nødvendigt at sætte Batterierne paa Munkholmen i tidsmæssig Stand. Armeedepartementet gjør bl. A. opmærksom paa Nødvendigheden af, at der paa den udstrakte vesten- og nordenfjeldske Kyst tilveiebringes idetmindste et Sted, hvor vor Krigs- og Handelsflaade kan løbe ind og nyde nogen Beskyttelse. Der foreslaaes saaledes i det kgl. Forslag under Forudsætning af, at Pengene tilveiebringes ved Statslaan:

a) Til Befæstningsarbeider ved Drøbaksund	155,000	Spd.
b) Til Bestykning af Batterierne sammesteds	120,500	—
c) Til Ombygning og Bestykning af Munkholmens Taarn	42,400	—
d) Til Anskaffelse af Materiel for Undervandsminer . .	20,000	—
altsaa ialt	337,900	Spd.

Oberst Grimsgaard, Major Møller og Kaptein Gill, der have været kommanderede som Medlemmer i en af norske og svenske Officerer sammensat Kommission til Revision af Infanteriets Exercerreglement, ere komne tilbage fra Stockholm. Medlemmer af Kommissionen fra svensk Side ere: General Lagerberg, Oberste Weidenhjelm, Oberstløitnant Nyblæus, Major Taube og Kaptein Lilliehöeck.

Sagfører. Underretssagfører Julius Emil Aars er den 28de April sidstleden af Justitsdepartementet medelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Studentermødet i Kristiania. Komiteerne i Upsala, Lund og Kjøbenhavn er komne overens om at fastsætte Tirsdagen den 15de Juni som Dagen for Afreisen til Kristiania.

Jernbanekomiteen har idag valgt Schweigaard til Formand og Stadshauptmand Schwartz til Sekretær.

Odelsthinget sammentræder imorgen Kl. 9 Formiddag til Foretagelse af:

1) Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af den kgl. Proposition til Lov indeholdende Bestemmelse om Ret til at udvinde Guld m. V.
2) Do. fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Repræsentanten Bentsens Forslag til Lov om Sognebaandets Løsning.
3) Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om militær Transportskyds i Fredstid.
4) Referat.

Mønstringer i Gymnastik lader til at høre til Dagens Orden i Stockholm. Blandt alle de Skoler og Afdelinger, som har drevet hermed, sees ogsaa det norske Skarpskytterkorps at have været. Kongen og Prins Oskar samt høiere og lavere Officerer vare Tilskuere.

Oliebøringerne i Dalarne fortsættes fremdeles med gode Udsigter. Man har nu faaet Jordolie eller maaske rettere Jordtjære i et af Borehullerne.

I Finland har Efterretningen om Vedtagelsen af den nye Landdagsordning paa flere Steder været feiret med store Festligheder, Illuminationer, Professioner, Sang osv.

Bjørnstjerne Bjørnson er ankommen til Frederikstad og holder Forelæsninger i Latinskolens Gymnastiklokale for Skolebørn og Arbeidsfolk. Adgang gratis. Formodentlig holdes engang senere en Betalingsforelæsning.

Edv. Griegs Soirée musicale i Drammen havde, heder det i Drammensbladene, fyldt Latinskolens Festivitetslokale. Det Ry, som Hr. Grieg allerede nu har vundet som talentfuld Komponist, viste sig fuldkommen berettiget, og det Kunstnertrin, hvorpaa han nu staar, giver Udsigten til en rig og berømmelig Fremtid. Af de af Koncertgiverens Kompositioner, der bleve foredragne, udhæves „Menuet, Andante og Finale" for Pianosolo samt „Serenaden til Welhaven".

Arbeidsanstalt paa Horten. Gjeng. skriver: I Møde den 20de April af Sparebankens Forstandere besluttedes at udlaane et rentefrit Laan, stort 3000 Spd., til Opførelse af en Arbeidsanstalt for Kommunens Regning, dog paa Vilkaar, at saafremt Banken maatte komme til at tiltrænge den, da at tilbagebetale det 6 Maaneder efter Opsigelse. I Tilfælde ingen Opsigelse finder Sted, tilbagebetales Laanet i 30 Aar med 100 Spd. aarlig.

Den druknede Pige paa Tjømø. (Tunsb.) I Forbindelse med det tidligere Meddelte om det paa Tjømø optagne Forhør kan endvidere tilføies, at Gjertsens Tjenestedreng senere har forklaret for Retten, at det var ham, der skulde have havt Stevnemøde med Pigen om Natten. Stevnemødet var tidligere aftalt, og de var begge gaaet ud for at træffes omkring Kl. 11, men var i Mørket omgaaes, og Pigen havde forvildet sig til Dammen, hvor hun med Livet fik bøde for sin Letsindighed. Dette er iallefald den Forklaring af Hændelsen, som efter de nu foreliggende Oplysninger ligger nærmest til Antagelse. At Tjenestegutten tidligere har fortiet sit Forhold til Pigen, har han tilskrevet sin Frygt for at paadrage sig nogen Mistanke for at have forvoldt Pigens Død. Gutten skal være noget enfoldig af sig.

Vaaren. „Vestmar" skriver: Jaar giver April baade Løv og Græs. Vistnok ere begge Dele kuns i sin første Begyndelse endnu, men Græsvolden grønnes, og Løvskoven lysner hurtigt i disse, til saa tidlig at være, noget usædvanlig varme Vaardage. Thermometret har nemlig i flere Dage vist 15 Grader og derover i Skyggen. Sligt Aprilveier efter en saa mild Vinter kan vel ikke Mange erindre. Derimod kunne vist nogen og hver erindre, at man ofte i Slutten af April har kunnet kjøre Isen paa vore Ferskvande. Paa en af Gaardene ved Fossingfjorden findes i en gammel Bog skriftlig Optegnelse om, at man engang gik Isen over nævnte Fjord endog den 18de Mai.

Omkommet af Kulde og Sult. Fra Hvaløerne skrives i „Fr.stads Tilskuer" for 24de April: Paa Bruget Bølingshavn paa Kirkøen boede hos sin Fader, en Enkemand, en Gut 23 Aar gammel, som var et halvtosset Menneske. Han havde en sand Lidenskab for at opsamle Flis paa Stranden, og han tog ofte sin Faders Ege og roede bort paa saadanne Expeditioner til Flisopsamling. Paa en saadan Udflugt ifjor Høst tabte han en Aare og en Fiskekurv; hele Vinteren har han anket paa dette, saa at han ikke havde Ro, og han stod flere Gange op om Natten og vilde fare afsted for at gjenfinde det Tabte. Om Tirsdagen seilede Faderen indover til Landet, og Gutten fik Lov at medtage Egen paa Slæb af sin Faders Baad for at opsamle Flis ved Damholmene paa Kirkøens Nordende, hvor Faderen paa Hjemveien skulde træffe ham og tage ham med sig hjem. Gutten var dog ikke at finde, da Faderen seilede tilbage om Aftenen. Om Onsdagen blev han forgjæves eftersøgt, men der var en tyk Taage, som var til Hinder for de Eftersøgende. Om Torsdagen fortsattes Eftersøgningen, men førend Faderen tilbagevendte, kom der Bud til Bølingshavn fra Lensmanden, at han havde gjenkjendt den Savnede i Liget af en Mand, som var bleven fundet død i en Ege et Sted ved Torsøtangen og af Lensmanden i Borge var bleven sendt til Hvaløerne. Den stakkels Fjolling var saaledes omkommet af Kulde og Sult. — Dette er den Tredie, som paa Hvaløerne er omkommet paa Søen i mindre end en Maaned.

Pontoppidans Forklaring. Dr. Bl. skriver: Norsk Skoletidende for 10de ds. indeholder en Udtalelse af Hamars Stiftsdirektion, Stiftamtm. Kyhn, Biskop Folkestad og Skoledirekter Hansen, hvilken Udtalelse vi tiltræder og anbefaler til Efterligning og Efterlevelse af Skolens Foresatte og Lærere i vor By og vort Amt: „Der gjøres i Almindelighed, heder det blandt Andet, den Fordring til Almueskolen, at den skal arbeide med at lære Børnene Pontoppidans Forklaring udenad. Dette leder naturligen til, at Bogens dogmatiske Lære ofte tillige bliver Gjenstand for en temmelig vidtgaaende Behandling. I den gjængse Maade, hvorpaa Bogen saaledes bruges, finde vi at burde tilraade Forandring saavel af Hensyn til selve Kristendomsundervisningen som til Skolens Gjerning forøvrigt. — — — Det er derfor vor Mening, at Skolens Benyttelse af Forklaringen bør indskrænkes til Læsning indenad, forenet med en simpel, kort Textforklaring".

En ivrig Politiker. (Aftbl.) En Søndag Middag spadserede en Gaardmand fra Lyngdal hjem fra Kirken og blev underveis indhentet af Svend Aanensen Urevatn, der sees at være en stor Mand i sin Bygd, idet han var Valgmand for Hægbostad ved sidste Distriktsforsamling for Lister og Mandals Amt og som ivrig Politiker Formand i en Vaaren 1868 i det nævnte Præstegjeld stiftet Bondevenforening. Førstnævnte, som ikke er Medlem af denne Forening og ifølge den ham meddelte Præsteattest viser sig tilbageholden og forsigtig i sine Udtalelser og i hele sin Fremtræden, forholdt sig taus, da Svend Urevatn trak frem et Numer af Jaabæks Folketidende og deraf oplæste noget om Embedsmænds Skydsgodtgjørelse og navnlig om, hvormeget en General kunde bespare ved at reise med Dampskib. Da han herover havde udbredt sig vidtløftigt, men den anden ikke svarede et Ord, blev Urevatn hidsig og udbrød: „Og saadant skal vi betale! og saadant holder du med, din Stakkel!" hvorpaa han puffede til sin Tilhører saaledes, at denne slingrede ud over Veikanten og faldt i Grøften. Da Manden var kommen op og ind igjen paa Veien, holdt han sig paa den modsatte Side; men nu gik den anden ind paa ham og satte sin knyttede Næve mod hans Hage og hans Bryst og truede med at give ham en blaa eller saar Ryg. — Herover indgav Manden Klage, og Angjældende blev sat under Tiltale for Overfald paa sagesløs Mand. Angjældende har under hele Sagen aldeles benegtet at have tilføiet Manden de omhandlede Fornærmelser paa Legemet, og han har gjort store Anstrengelser, ladet afhøre en hel Mængde Vidner for at bevise, at denne er utroværdig og upaalidelig som Vidne; men dette er saa langtfra lykkets, at ikke alene flere Vidner, men ogsaa Præst, Lensmand og Lagrette udtalte sig i hans Favør. Angjældende vil alene vedgaa, at han i sin Ivrighed under Foredraget over Folketidenden kan have gjort saadanne Bevægelser med Haanden, at denne kom hans Tilhører nær, saasom de gik ved Siden af hinanden. Han maatte ogsaa vedgaa, at han havde spurgt Manden, „om han skulde klø ham paa Ryggen", hvorved han dog ikke har villet true ham. Der var kun et Vidne tilstede ved Overfaldet og dette gik nogle Skridt foran, saa at det ikke saa Puffet, men alene at Manden „slang" udover Veikanten; men ved at sammenholde alt, hvad der er oplyst, fandt Høiesteret ingen Tvivl om Bevisets Tilstrækkelighed og dømte Angjældende til en Straf af 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød samt at udrede alle af Sagen flydende Udgifter.

Biskop Monrad er den 24de om Morgenen gaaet ombord i London i det engelske Dampskib „Alexander Newsky" og er saaledes nu rimeligvis i Kjøbenhavn.

Dr. Livingstone skulde, som tidligere meddelt, allerede være paa Veien fra Zanzibar hjem til England. Denne vistnok temmelig overraskende Efterretning tilbagekaldes nu som feilagtig af Sir Roderick Murchison, der har bestemte Meddelelser om, at Dr. Kirk i Zanzibar endnu den 5te Marts intet havde hørt om Livingstone. Sir R. Murchison formoder, at han maa have taget Veien tvertigjennem Afrika i Retning mod de vestlige, portugisiske Kolonier eller Kolonierne ved Congofloden. Forholder dette sig saa, kan man endnu vente meget længe paa at faa høre noget fra ham. At Sir Roderick ikke er alene om at tro ham velbeholden, kan man vide deraf, at Livingstone fornylig er valgt til korresponderende Medlem af det franske Videnskabsakademi.

Den irske Kirkelov. Oppositionen i det engelske Underhus har forgjæves søgt at standse den irske Kirkelov. Newdegates Forslag om, at Forhandlingerne om Bill'en skulde udsættes i sex Maaneder, ɔ: ad Calendas græcas, blev forkastet den 15de med 355 St. imod 229 efter en lang og trættende Diskussion, der i den Grad vakte Husets Utaalmodighed, at Formanden, da den Tid kom, paa hvilken Medlemmerne pleie at indtage deres Middagsmaaltid, maatte appellere til Sergeant-at-Arms (Politibetjente) for at faa Rolighed tilveiebragt. I det følgende Møde androg Disraeli paa, at den 2den Artikel, der indeholder et af Grundlagene for Udkastet, nemlig at den protestantiske Kirke i Irland skal ophøre at være forenet med den engelske Statskirke, skulde bortfalde, idet han gjorde gjældende, at der ved den anførte Bestemmelse gjordes Indgreb i Kronens Rettigheder. Ligesom de irske Katholiker havde deres Overhoved i Paven, saaledes burde de irske Protestanter efter hans Mening vedblive at have deres kirkelige Overhoved i Englands Suveræn. Iøvrigt paastod han, at den Hensigt, som man havde med Bill'en, fuldstændig kunde naaes, om ogsaa den 2den Artikel blev skudt ud; men Gladstone erklærede lige det Modsatte. Ved Afstemningen forkastedes Disraelis Forslag med 344 St. imod 221. Ifølge senere Efterretning har det næste i Rækken af Disraelis halvhundrede Ændringsforslag havt samme Skjæbne, idet Huset forkastede det med 301 St. imod 194.

Italiensk Opera. I Kjøbenhavn begynder i disse Dage en italiensk Operasæson. Den bliver meget kort, paa en 10 eller 12 Forestillinger, men til Gjengjæld lover den noget meget Ualmindeligt: Kunstnere, som ellers kun de store Theatre i Petersborg, London, Paris og Wien have Raad til at samle. Direktør Lorini har — skrives der — benyttet den korte Mellemtid imellem Vinterforestillingerne i Rusland og Sommersæsonen i London til at engagere endel fortrinlige Sangere og Sangerinder, af hvilke flere nyde et europæisk Navn, og med dem er det, at han indtil midt i Mai vil give en Række udvalgte Operaer.

Hans Primadonna er Signora Trebelli, en Mezzo-Soprano; hun er gift med Tenoristen Bettini, en dygtig og smagfuld Sanger med en af de høie Stemmer, som betegnes med Navnet ténor lyrique. Som Barytton kommer den ypperlige Sanger og Skuespiller Signor Padilla, der var i Kjøbenhavn i Foraaret 1867. Bassisten er Signor Vialetti og Buffoen Signor Marchisio; Signora Bennati er ligeledes engageret og med hende endnu en Sangerinde, Signora Fiorentini. Kapelmester er Signor Bottesini. Forestillingerne skulde begynde Lørdag den 24de April. — Ogsaa her i Kristiania omtales et italiensk Operaselskabs Ankomst. Det spiller nu for Tiden i Gøteborg.

Jernbanetunnel gjennem St. Gothard. Der foreligger for Tiden fire forskjellige Planer til et Jernbaneanlæg over St. Gothard, hvoraf de tre gaa ud paa at bore Tunneler gjennem Bjerget, medens den fjerde tilsigter Anlæg af en Jernbane over Bjerget efter Fells System. Den sidste Bane, der dog paa en temmelig lang Strækning maatte overbygges for at beskyttes imod Sne og Uveir, vilde være den billigste, men det antages, at man vil vælge Tunnelsystemet, og det synes at være nær Udsigt til Planens Gjennemførelse. Tunnelen antages at ville blive omtrent 14 Kilometres lang, dens Boring vil formentlig medtage 10 Aar, og fra de forskjellige interesserede Lande (Schweiz, Italien, Preussen og Baden) skal der tilskydes 90 Mill. Frcs. St. Gothard vil frembyde den Fordel for Mont Cenis med Hensyn til Borearbeidet, at Klippen helt igjennem er af samme Substants, medens i Mont Cenis store Kvartslag jevnlig have hæmmet Arbeidet.

Storthinget.

Fredag den 30te April holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Statsraad Møinichen overbragte kgl. Proposition om Nedsættelse i de af forskjellige Landeiere tegnede Bidrag til Regulering af Vandstanden i Øieren. Sagen oversendtes Veikomiteen.

Derefter foretoges Valg paa Embedsmænd med saadant Udfald: Aall Præsident med 92 St., Harbitz Vicepræsident med 87 St., Sørensen Sekretær med 89 St. og Enge Vicesekretær med 93 St. De udtrædende 11 Medlemmer af Valgkomiteen gjenvalgtes.

Sag No. 1. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende Andragende fra Slagter Fischer og Landhandler Munthe om Eftergivelse af Kautionsansvar til Statskassen.

Komiteen havde indstillet: „Statskassens Krav hos Slagter Johan Fischer af Kristiania og Landhandler C. F. Munthe af Hvideseid i Anledning af de dem paahvilende Kautionsforpligtelser for forhenværende Regnskabsfører ved Bodsfængslet, Ludvig Munthe, frafaldes."

Bagger fandt, at Statskassen ikke havde noget Krav paa Fischer, og ansaa det derfor urigtigt at tale om Frafaldelse af et Krav, som ikke existerede. Heri fandt imidlertid ikke Aschehoug være enig.

Indstillingen bifaldtes derpaa enstemmig.

Sag No. 2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende den kgl. Proposition om Bidrag af Statskassen til Retslokaler for Drammens Kjøbstad.

Komiteen havde indstillet: „Som Bidrag

til et Retslokale for Kjøbstaden Drammen, der i Forbindelse med et Distriktsfængsel sammesteds er under Opførelse, og som skal bestaa af en Retssal med tre for Dommer, Vidner og Sagførere bestemte Værelser, bevilges udredet af Statskassen til Drammens Kommune et Beløb svarende til Halvpart af den Udgift, som bemeldte Retslokales Istandbringelse ved derover i sin Tid i Forbindelse med den efter Lov om Fængselsvæsenet af 13de Oktober 1857 § 18 afholdende Besigtelsesforretning — afgivet Retsskjøn anslaaes at have medført, dog at det nævnte Beløb ikke kommer til at overstige 1800 — atten hundrede — Spd.". Bifaldtes enst.

Sag No. 3. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende kgl. Forslag betræffende Istandsættelsen af Statsraadsafdelingens Gaard i Stockholm.

Komiteen havde indstillet: „Det Beløb af 2,506 Spd. 118 ß, hvormed Bevilgningen til en Restauration af Statsraadsafdelingens Gaard Stockholm er overskredet, samt et Beløb af 3,112 Spd. 26 ß, som er anvendt til Anskaffelse af nye og Istandsættelse af ældre Inventarier og Møbler til de 2 Statsraadsvaaninger, samt til faste Inventariesager i Statsministervaaningen, kunne passere til endelig Udgift for Statskassen. — —

Et Beløb af 2000 Spd., som Tilskud til de tidligere udbetalte 4000 Spd., og til yderligere Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarium og Møblement, tilstaaes Statsminister Sibbern paa Vilkaar, at bemeldte 2000 Spd. bliver hans Eiendom, forsaavidt han vedbliver i Statsministerembedet indtil Udløbet af den i Resolution af 11te Juli 1860 bestemte Periode af 15 Aar, men i modsat Fald en saa stor Del af den anførte Sum, som svarer til den Tid, der staar tilbage af Perioden, refunderes Statskassen." Bevilgedes enst.

Sag No. 4. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen i Anledning af forskjellige Lønningstillæg m. V.

Komiteen indstiller som Post 1: Det til en Kopist ved Statsrevisionen opførte Tillæg 108 Spd. aarlig bevilges for Budgetterminen fra 1ste April 1869. Enstemmig bifaldt. — Post 2: Som Lønningstilskud af Statskassen for Byfogden i Østerrisør bevilges for Budgetterminen fra 1ste April 1869 200 Spd. aarlig. Enstemmig bifaldt. — Post 3: Det for Gartnersvend Theodor Schultz opførte personlige Lønstillæg, 80 Spd. aarlig, bevilges ikke. Aschehoug foreslog, at Lønstillægget skulde bevilges, hvilket imidlertid ikke M. Kildal kunde være enig i, fordi der da ikke blev noget passende Forhold mellem Gartnerens og Gartnersvendens Løn. Indstillingen bifaldtes derpaa mod 3 St. (Schweigaard, Aschehoug, Bødtker). Post 4: De som Løn for en 3die Assistent ved det meteorologiske Institut opførte 200 Spd. aarlig bevilges for Budgetterminen fra 1ste April 1869. Enstemmig bifaldt. — Post 5: Det for Almanakkens Forfatter opførte Tillægshonorar 100 Spd. aarlig, bevilges ikke. Schweigaard optog den kongl. Proposition, medens M. Kildal fastholdt Indstillingen, som derpaa bifaldtes mod 6 St. (Aschehoug, Schweigaard, Landmark, Christiansen, Faye, Gelmeyden). Post 6: Indtil Storthinget anderledes bestemmer bevilges fra 1ste April d. A. som Tillæg for Kassereren ved den almindelige Brandforsikringsindretning 200 Spd. aarlig, dog saaledes, at det den nuværende Kasserer bevilgede personlige Tillæg 100 Spd. aarlig, heri gaar til Afdrag. Post 7: Til forskjellige Fyrbetjente bevilges fra 1ste April d. A. i aarlige Lønstillæg 1005 Spd. Post 8: Det for Fyrvogteren ved Pürholmens Fyr samt 42 andre Fyrbetjente forslagsvis opførte Lønningtillæg af samlet Beløb 1704 Spd. bevilges ikke. Post 9: For Budgetterminen, der begynder den 1ste April 1869, bevilges af Statskassen følgende aarlige Lønstillæg:

A. 1. For enhver af Expeditionssekretærerne ved Regjeringen i Kristiania samt for den i Kirke- og Undervisnings-Departementet ansatte Expeditionschef 100 Spd.
2. For Bureauchefer i Overensstemmelse med de af Storthinget i 1862—63 afgivne Beslutninger, og desuden et saadant aarligt Tillæg for de med 554 Spd. fast lønn de Bureauchefer, at disse erholde samme Indtægt som de, hvis faste Gage er bestemt til 600 Spd.
3. For Fuldmægtige ved Regjeringens Kontorer i Kristiania et Tillæg af 70 Spd.
4. For de ved Regjeringskontorerne ansatte Kopister og Extraskrivere, saaledes at 80 af dem og desuden den ved Expeditionssekretariatet i Stockholm ansatte Kopist erholde en Aflønning af i det Hele 300 Spd., og de øvrige 250 Spd., en Sum af 13,500 Spd. aarlig.

B. 1. For 3 Protokolsekretærer i Høiesteret de forslagsvis for hver af dem opførte 80 Spd.
2. For de faste Medlemmer af Kristiania Stiftsoverrets 2den Afdeling, nemlig:
for Justitiarius 150 Spd.
„ 1ste Assessor 100 —
„ 2den Assessor 150 —
3. For Medlemmerne af Kristianssands og Trondhjems Stiftsoverretter, nemlig:
for Justitiarius 108 Spd.
„ 1ste Assessor 36 —
„ 2den Assessor 120 —
4. For enhver af Justitssekretærerne ved Kristianssands, Bergens og Trondhjems Overretter 132 Spd.

C. til de civile Overøvrighedsembeder 6700 Spd. for efter Kongens nærmere Bestemmelse at anvendes til et saadan midlertidig Forbedring af Lønningsvilkaarene for Embederne, at disse efter Fradrag af Omkostningerne ved et for Embedet passende Kontorhold kunne erholde en aarlig Indtægt af i det Hele omtrent 1800 Spd. for Stiftamtmændene og Amtmanden i det nye Finmarkens Amt samt 1600 Spd. for hver af de øvrige Amtmænd.

D. til Fordeling mellem de slettest lønnede Fogder, Skattefogder og de Byfogder, som oppebære Løn af Statskassen, efter Kongens nærmere Bestemmelse 4000 Spd., dog saaledes, at de Fogder, som heraf erholde Lønstillæg, ingen Erstatning i Tilfælde blive at tilstaa for mulige Tab af Indtægter i Anledning af den ved dette Storthing fattede Beslutning til Lov angaaende Forandringer i Lov af 8de Septbr. 1842 om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse m. V. Hvis den her nævnte Lovbeslutning ikke maatte blive sanktioneret, nedsættes Beløbet til 2500 Spd.

Posterne 6—9 bifaldtes enstemmig.

(Forts.)

Valg paa Embedsmænd foretoges idag i Lagthinget med følgende Udfald: Vogt til Præsident med 26 St., Christensen Vicepræsident med 26 St., Hesselberg Sekretær med 26 St., Sæther Visesekretær med 26 St. — Valg foretoges samtidig i Odelsthinget med følgende Udfald: J. Sverdrup Præsident med 58 St., Kildal Vicepræsident med 60 St., Bentsen Sekretær med 58 St., Kjerschow Visesekretær med 58 St.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket, sterkest paa Østlandet, det staar fremdeles høiest paa Vestkysten. Vinden er nordvestlig til nordlig frisk til laber. Sne i Bodø, ellers godt Veir med normal Temperatur. Udsigterne ere uforandrede.

Kristiania Torvpriser

den 29de April 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	3	„		
Do. Bold	2	60	2	72
Halm af Rug	„	96	1	„
Do. - Byg	1	60	1	84
Do. - Havre	1	48	1	72
Havremel	6	60	7	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	84	„	„
Do. - Tønde	1	48	„	„
Havre	2	48	2	72
Smør pr. Bpd.	2	48	2	96
Flesk	1	24	„	„
Oksekjød	„	96	„	108
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	„	96	1	24
Lam	„	72	„	„
Aarhane	„	36	„	40
Hjerper	„	18	„	20
Furuved	2	24	2	48
Granved	2	„	2	12

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. **C. Blunck.**

Bøger.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegyndte Børnenes Blad sin **17de Halvaargang**, paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den 1ste udkomme **i dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbysboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Børnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved Vedkommende Postkontor og Postaabneri ligesom hos Dhrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867**, en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Dhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen**, og koster forsendt med Posterne **47 Skilling**, indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Dhrr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker **H. J. Jensen**, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Paa mit Forlag er udkommet:
Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiskole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.
J. W. Cappelen.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen** i **Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:
To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, **18 ß.**
H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Udsalget

af Byens Sygehuses Husflidsarbeider foregaar fra N. Gregersens Butik, Maurers Gaard, Youngstorvet.

Convolutter

i stort Udvalg i Sygehusets Udsalg, Maurers Gaard, Youngstorvet.

„Billigt“ og „det mindst farlige“*)

Sprængmiddel,

25 pCt. kraftigere end kornet Krudt. 7/8"s Krudtpatroner, ca. 6 Stk. pr. ℔ a 3 Skill. pr. Stk. I Partier Rabat. Detailudsalget fra Brødrene Frølichs Kontor, Jernbanetorvet No. 5. **Harald Frølich,** Civilingeniør.

Oplag og Udsalg hos:
DHrr. F. H. Frølich & Søn, Kristiania.

*) **„Billigt“** paa Grund af Materialets lave Pris og billigt paa Grund af Arbeids-Besparelse med smale Bor.
Disse **bekvemme** Patroner antændes med sædvanlig Lunte, **uden** Anvendelse af de **bevislig livsfarlige Knaldhætter,** der anvendes til de forskjellige nye, giftige, Liv og Helbred ødelæggende Sprængstoffe.

Fuglehund.

En liden, ægte brun Hund af engelsk Fuglehundrace er tilsalgs for billig Pris. Dagbladets Expedition anviser.

Et Duehus

og flere Par gode Tummeltduer sælges for billig Pris i Brogaden No. 3 b.

Dagbladets væsentligste Indhold i April Maaned.

Opsatser m. V. — No.

Det høiere Skolevæsen (Af Kirkesanger J. Olassen) . . 74
Opdals Folkeforening om Refusionspligten efter Fattigloven 74
Paa Tilbagetog 74
Tilbageblik paa Storthingets hovedsageligste Virksomhed siden Nytaar 74
Nogle Ord i Anledning Skolereformen . . . 75, 77
Røraas- eller Kvikneslinien 75
Brev fra Vestlandet (VI) 76
Mønstringer i Nationaldistrikterne 77
Kristianiabrev 77, 88, 83, 89, 95
Mere om Landbrugsskolen paa Rotvold 79
Det norske Samlag 79
Brevsending fra Trondhjem 80
Lidt til Overveielse for vore Gaardbrugere . . . 80
Et Foredrag om Almueundervisningen i Forhold til Staten og Universitetsdannelsen (Lowe) 81, 82, 83
Nødvendig Redegjørelse fra Lutherstiftelsen . . . 81, 83
Breve fra Storthinget 82
Storthingsmændenes Diæter 83
Brev fra Nordmøre 84
Søren Jaabæk 84
I Anledning Kristianiabrevet til Per (Schulze) . . 84
Til Forsvar mod Hr. 69 85
Titel- og Rangsygen i Norge 85
Om Besættelse af Enebaks Lensmandsombud . . 86
Et Ord om Rekrutskoler 86
Lærermødet for Hamar og Kristiania Stift . . . 86
Undersøgelse af Forholdene ved Skreifiskerierne i Nordmøre og Fosens Fogderi . . . 86, 87
I Anledning af Skolesagen (Ingv. Bøhn) . . . 87
Odelsthingets Beslutning om Latinens Afskaffelse . 87
En Tanke om Aasædesretten og Føderaad . . . 87
Endnu et Ord om Skoledirektørinstitutionen (B) . 88
Ogsaa Lidt om Jernbaneforbindelsen mellem Elverum og Støren (af x + y + q) 88
Kunstnerstipendier (L—n) 89
Om Assurance af Fiskerbaade (N. G. Gregersen) . 90
Baand, som bør løses (k) 90
Folkehøiskole 90
Reisebrev fra Ægypten 91
Nogle Ord om Distriktsforeninger 91
Brev til Dagbladet fra Bergen 91
Støren-Jernbanens Forlængelse 92
Om Fattigskattens Udligning (Herwig) 93
Om den alm. Værnepligt og Reserveofficersinstitutionen 94, 95
Sognebaandsløsningen (x) 94
Brev til Dagbladet fra Tromsø 95
Firestillingsindsamling 96
Om Lov ang. Indskrænkning i Brug af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde 96
Om Justitsdepartementets Foredrag ang. Sanktion af Stemmeretsloven 96
Skolesagen og de to Slags Realisme 97
Sanktion af Love 97
En engelsk Mordhistorie 98
Om Kirkesangen i vore Menigheder 98

Kristiania.

Om Skolesagen 75, 76
Om Jury 77
Om Overskridelse paa Armeebudgettet 80
Om Justitsdepartementets Indstilling om Sanktion og Negtelse af samme til aarlige Storthing og Stemmeretten 85, 96
Om Gjeldsfængslets Afskaffelse 87
Om Militærkomiteen 88, 93
Et Folkemøde paa Sollebrunn i Sverige 89
Om borgerligt Ægteskab 91
Stavanger Domkirke 91
Om Militærkomiteens Indstilling til Bevilgninger for Budgetterminen 92
Om Lofotfisket 93
Om Forslag til Statslaan 94
Femtenmandskomiteen 94
Om Jernbaneforslagene 95
En Opfordring til det svenske Folk 96
Lærerindeskolen 97
Om Unionsforslaget 98
Regjeringsforedraget om Bevilgning til nye Geværer og Befæstningsværker 98

Literaturanmeldelser.

Nokre Salmer (det norske Samlag) 74
Fraa Vestlandet (av Henrik Krohn) 78
De skjønne Kunster i Forhold til Religionen (Dr. C. F. B. Horn) 86
Heimskringla 89, 90
Konkordiebogen 97

Storthinget.

Behandling af Lovforslaget om Forandr. i Almueskolevæsenet 74
Indstilling ang. fremsat Forslag til Forandr. i Kvaksalverlovgivningen 75, 76, 77
Lagthingets Behandling om Menighedsraad . . . 76
Behandling af Statsbudgettet 76
Behandling af Holmboes Forslag til Lov om Hval 77, 78
Debatterne i Odelsthinget 31te Marts om Renteloven 79, 80, 81
Behandling af Skoleloven 83
Behandling af Indstilling til Lov om Lodsvæsenet . 85
Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Poster paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget vedk. Almueskolevæsenet 86, 87
Indstilling ang. tekniske Skoler i Kristiania og Tr.hjem 88
Indstilling ang. Lov om Torskefiskerierne i Nordlands og Tromsø Amter (Provst Jensens Forslag) 90, 91
Løn til Toldvæsenets Embedsmænd 91
Behandling af Holmboes Forslag til Lov om Torskefiskerierne 92
Behandling af Irgens Forslag til Lov om borgerligt Ægteskab 93, 94, 95, 96
Indstilling fra Militærkomiteen ang. Bevilgning til Armeen for Budgetterminen 95, 96
Embedsmænds Lønninger 98

Fra Amerika 93

Befordringer og Afgang, Resolutioner 74, 75, 76, 77, 78, 86, 90, 91, 96, 97.

Føljeton.

Frimureren . . . . 74, 78, 80—88, 90—96.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet“ udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditioner, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De fra den 1ste i denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren“.**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 99. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 1ste Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linien for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 5te Søndag efter Paaske:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Anderssen. Aftensang: Hr. pers. Kap. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. Pastor J. Brun.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tydsk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Katechetisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
I Enerhaugens Samfund holdes Missionsforedrag Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Ranneistad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vesinæs og Orsteug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Ritterdal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 30te April. Rigsdagen har til den nordvestre Jernbanes Fuldførelse i 1870 bevilget 3,100,000 Rigsdaler, hvoraf 1 Mill. bliver at anvende iaar.

Wien, 30te April. Rigsfinantsministeren forbereder et Forslag til Rigsraadet om sukcessiv Afskaffelse af Statsnoter og deres Erstatning ved Guldmynt.

Konstantinopel, 24de April. Tilfølge østerrigsk Mægling er Porten tilbøielig til at afstaa Spitza til Montenegro.

Ingen Embedsmænd paa Thinge.

(Indsendt).

Saalænge et Folk staar paa et oprindeligt, uudviklet Standpunkt, saalænge de personlige Interesser optager dets Tid og dets Tanke, overlades Rigets Styrelse til nogle faa Udvalgte, som enten formedelst sin Stilling i Samfundet eller sin overlegne Begavelse har formaaet at hæve sin Aand til videre Syn og [illegible] Enevoldsherredømmet, det absolute M[illegible] sin Berettigelse; under saadanne Forhold [illegible] med megen Ret sige, at de faa Mænd, der særlig har lagt sig efter Politik og Statsstyrelse, langt bedre maa vide, hvad der tjener til Rigets Gavn end det raa, uoplyste Folk. Men, naar Forholdene udvikler sig, naar Oplysning og Dannelse fra Høiderne af trænge ned i Folket, naar den Enkelte ikke længer finder sig tilfredsstillet ved sin private Virksomhed, men Aanden ligesom begynder at føle Trang til stærkere Kost, da maa stedse flere og flere delagtiggjøres af Statsstyrelsen, og paa dette Udviklingstrin oprettes det konstitutionelle Kongedømme, det indskrænkede Monarki. Medens i Enevoldsherredømmet Statens tre Myndigheder, den lovgivende, den udøvende og den dømmende, uadskilte og uadskillelige laa i en og samme Haand, saa træder de i det konstitutionelle Kongedømme skarpt ud fra hinanden, og lægges i forskjellige Hænder. Medens den udøvende og dømmende Myndighed overlades særskilt dertil uddannede Mænd, tager Folket selv den lovgivende, det egentlige Midtpunkt i hele Statsorganisationen, som derfor igjen opløser sig i en Trehed: den bevilgende, den kontrolerende og den egentlige lovgivende.

Den store og væsentlige Fordel ved en saadan Forfatning er den, at Lovene og Institutionerne udgaar af Folkets egen Trang, af Forholdene selv, saaledes som disse staa for de Menneskers Blik, der lever i dem, der selv høster Gavn eller Skade af dem. Og her kan man med al Ret sige, at det oplyste Folk langt bedre maa kunne føle og vide, hvilke Institutioner, der er mest tjenlige for dets eget Livs Udvikling, end nogle lærde Theoretikere, der vistnok kan have et smukt System opstillet i sin Tanke, men ikke af egen Erfaring har lært at kjende, hvorvidt dette passer paa Virkelighedens mange skiftende Former.

Medens de Institutioner derfor, som udgaar fra Folket, passer til dettes Forholde, og modtages som et længe næret Ønskes Opfyldelse, saa kommer gjerne de Foranstaltninger, en uindskrænket Regjering gjør til sit Folks Vel, som uforstaaelige Magtbud over dette, behøvende lange Tider, før de kunne trænge ind i dets Overbevisning og virke med sin hele Styrke, og for det meste ikke passende fuldt ud til Forholdene.

Ved Grundloven af 1814 er der givet Norge en konstitutionel Statsforfatning. Den lovgivende Magt er altsaa lagt i Folkets Haand. Men hvorledes har det i Virkeligheden været med den Maade, hvorpaa Folket har udøvet denne sin Ret til den lovgivende Magt? Hvilke har været dets Repræsentanter paa Thinge? Har det været Mænd af dets egen Midte, hvis Opgave det var at bære frem de Meninger og Anskuelser, som Folket nærede i sin egen Barm? Nei langtfra! dertil var Tiden for lidet udviklet. Men Folket har ligefra 1814 og indtil disse sidste Tider væsentlig været repræsenteret af sin egen Embedsstand, det vil sige af sine bedste og mest oplyste Mænd, der bar frem til Love og Institutioner, hvad de fandt mest tjenligt for det i politisk Henseende umyndige Folk. Det er den udøvende Magts Tjenere, der har havt Overtaget paa alle Thing lige til dette sidste, de har givet Folket dets Love og Institutioner, de har bevilget sine egne Gager, de har kontroleret sig selv. Men dette synes dog at være en Statsskik, der med alle sine konstitutionelle Former væsentlig kun adskiller sig fra den absolut monarkiske deri, at alle den udøvende Magts Tjenere, hele Embedsstanden giver Folket dets Love og Institutioner, medens i det uindskrænkede Kongedømme kun Ministeriet, den udøvende Magts Midtpunkt gjør dette; og alle de Mangler, der klæber ved det uindskrænkede Monarki synes ogsaa, om end i mindre Grad paa Grund af den Vexelvirkning, Lovgiveren staar i til Folket, at maatte klæbe ved paa en saadan Maade at benytte de konstitutionelle Former.

Da alle menneskelige Institutioner bære Præget af de Mænds Synsmaade, der er Ophav til dem, idet disse fortrinsvis tage Hensyn til sine egne Meninger og sine egne Forholde, saa maa Institutioner, der ere givne af en enkelt Stand, ikke kunne passe fuldt ud til alle Stænders, til Nations Forholde, men være bedst egnede til at haandhæve denne enkelte Stands særegne Interesser. Og dette har i Virkeligheden ogsaa været Tilfældet her i Landet (men vel at mærke, ikke som en Følge af bevidst Egenkjærligheds urene Motiver, men som en nødvendig Virkning af vor hidtilværende Statsskik). Man behøver kun at kaste sit Blik paa det offentlige Undervisningsvæsen. Ingen vil dog vel kunne negte, at vore kostbare lærde Skoler og vort Universitet er til næsten ene og alene for at opdrage vordende Embedsmænd, medens de Medlemmer af Samfundet, der ifølge sin Stilling ogsaa kunde gjøre Fordring paa en høiere Almendannelse, uden at have enten Raad eller Tid til at gaa den lange, besværlige Vei gjennem vore lærde Skoler og Universitetet — medens Staten saagodtsom slet ikke har sørget for dem. For de private Folkehøiskoler kom istand (takket være fædrelandssindede Mænds Opofrelser), har der saaledes ikke været nogen passende Dannelsesvei for vore Bønder.

Vel er det saare gavnligt og nødvendigt for et frit Land at have en videnskabelig uddannet Embedsstand, men det er dog ligesaa gavnligt og ligesaa nødvendigt at sørge for en passende Uddannelse af de Stænder, hvem den lovgivende Magt egentlig tilkommer. Men hvor rimeligt, at vor Embedsstand under de bestaaende Forholde glemte dette, hvor uundskyldeligt er det [illegible] tig og alsidig dannet Embedsstand, saa var dets Behov tilfredsstillet; thi lige indtil de sidste Tider afhang det jo af den, hvordan baade den lovgivende og den udøvende og den dømmende Magt blev benyttet! De var jo, og er det endnu for en Del den Dag i Dag, ligesom Fortidens Lendermænd, baade Kongens Sysselmænd og Folkets Talsmænd. Det er maaske ogsaa denne Grund, der har bevæget dem til i mange Tilfælde at give sig selv saa overhændig store Lønninger og Pensioner, idetmindste for i vort Land at være. Dog dette ingenlunde saa at forstaa, at vi heri have en Grund til at beklage os over vore Embedsmænd; tvertimod vi bør anse dette for et fint politisk Statsmandsblik; thi havde vor Embedsstand i de forløbne halvhundrede Aar ikke været den, ogsaa i materiel Henseende, stærke Stand, da var det maaske gaaet med Folkets Frihed nu, som det det gik med den i gamle Dage, da Lendermændenes Magt og Indflydelse blev tilintetgjort; thi med den blev ogsaa Folkets Frihed tilintetgjort, og snart herskede et fremmed Folks fremmede Monark over Norge. Det er ikke dets Embedsmænd, men den Statsskik, hvorved der nødvendigvis maa klæbe saadanne Mangler, Folket har Ret til at beklage sig over, og naar det beklager sig over denne, da kan det ligesaa godt beklage sig over sig selv, der hidtil ikke har havt den fornødne politiske Modenhed til at ombytte en saadan Statsskik med en anden, for et frit Folk mere passende.

Naar et Folks Embedsstand, der ved sin Opdragelsesmaade gjerne har faaet en vis Smag for Systemer, og i Livet af mange Aarsager staar udenfor og over Folket, er i Besiddelse af den lovgivende Magt, da synes Institutioner ofte at maatte oprettes, der passer bedre ind i smukt afrundede Systemer end i Folkets egne Forholde. Og for i vort Land at se en Bekræftelse af denne Sætning, behøver man kun at kaste sit Blik paa vore talrige nye Fængselsbygninger, der staar øde og forladte rundt om i Landet.

Naar et Folks Embedsstand har Magten i dets lovgivende Forsamling, da synes de Love og Institutioner, denne vedtager, om de end aldrig saa meget ere til Folkets sande Gavn, at maatte komme over dette som noget nyt og ukjendt, og derfor behøver lang Tid, før de kunne trænge ind i dets Overbevisning og saaledes virke med sin fulde Kraft. Og at saa virkelig har været Tilfældet her i Landet, det beviser noksom den Modtagelse, mange Love have fundet rundt om i vore Bygder, saaledes blandt andre Lovene om Almueskolevæsenet og om Fattigvæsenet. Thi om disse Love kan det med Sandhed siges, at Lovene have skabt Folkets Overbevisning og ikke Folkets Overbevisning Lovene, en ligesaa stor Ros for vore Embedsmænd, som Daddel over vor hidtil existerende Statsskik.

Thi Ros fortjener vor Embedsstand, Ros fordi den stedse har været saa indsigtsfuld og dygtig, saa hæderlig og lige indtil den sidste Tid saa folkelig. Men ikke blot herfor fortjener den at hædres og æres af det norske Folk. Den har reist sig et Minde, der vil bestaa saalænge Norge har en Historie, og dette Minde er den norske Grundlov. Da Folket endnu sov Slovhedens og den politiske Ubevidstheds tunge Søvn, stod vor Embedsstand op og handlede for det. Den skaffede Folket Friheden, før det selv endnu var fuldt vaagent til at tage den. Den værnede om den Skat, der var os skjænket, i over halvhundrede Aar, og bestyrede saa at sige Folkets Forretninger, førend dette var fuldmyndig til at overtage den paa eget An- og og Tilsvar, og det paa en saadan Maade, at Folket lige indtil disse sidste Tider, aldrig har været sig bevidst, at en saadan Statsskik strider mod et konstitutionelt Kongedømmes første Principer. Denne Statsskik har i vort Land dannet Overgangsledet fra det uindskrænkede til det indskrænkede, sandt konstitutionelle Kongedømme, men som ethvert Overgangsled har det været en farlig og forvirret Tid i vor Historie, en borneret, af Standsforskjel og andre Ubetydeligheder optaget Tid, der i sit inderste har Frihedens store Tanke, men i det Ydre denne evindelige Tagen-Hensyn og slaviske Ærefrygt for det Bestaaende, disse Absolutismens to ægte Sønner, en Tid derfor, som det maatte være enhver Nordmands Pligt og Opgave at faa bragt til Ende, for at vort Lands Velfærd og Skjæbne kunde hvile paa et bredere og sikrere Grundlag end det, en enkelt Stands politiske Kløgt og moralske Mod afgiver. Og det er ogsaa trolig bleven arbeidet paa dette i vort Folk. Til hvert Thing har det sendt flere og flere af sin egen Midte, indtil endelig paa dette Thing Bonde- eller Folke-Partiet blev saa talrigt, at det kunde byde ethvert andet Spidsen. Men, kunde man med fuld Berettigelse spørge, var eller er der da virkelig noget Parti i Norge, som stod hin, efter Folkets eget Hjerte valgte, Majoritet paa Storthinget i 1868 til 1869 imod? Ja, her kommer det uforklarlige Særsyn, at Folkets Embedsmænd, der hidtil havde bestyret den lovgivende Myndighed i Folkets Navn, da dette selv tager sin Arv i Eie, slutter sig sammen til et Parti, for i stort og smaat at modsætte sig den Del af Folkets Repræsentation paa Thinge, der følte det som sit Kald og ansaa det for sin Pligt i sin Storthingsvirksomhed at bære frem Folkets Krav og Folkets Tanker, der ikke som Modpartiet troede, at de var valgte, fordi de var de mest dannede og de mest kundskabsrige, og som saadanne naturligvis bedre end de raabarkede Bønder maatte forstaa sig paa Rigsstyrelsen. Ja, de har forgjeli[illegible] sig, disse Herrer! De synes [illegible] Dage, da en Embedsmand gjaldt mest i dette Land, da hans Mening om Rigsstyret var den eneste rette, og da ene han fandtes [illegible] at lægge sin Haand paa Statens [illegible]. Men den Tid er svundet. Det var vist[illegible] nødvendigt, at vor Frihed blev saaledes haandhævet, thi ellers vilde vi ingen Frihed have havt. Men skal vor Grundlov gjennemføres i hele sin Fylde, skal der existere en i Sandhed konstitutionel Statsforfatning i Norge, da maa dog det Krav staa som uafviseligt for vort Folk, at det selv overtager den lovgivende Myndighed, og ikke overlader denne til den udøvende Magt; thi en slig Statsskik modsiger sig selv. Saalænge Nødvendigheden byder en slig Tilstand, faar man naturligvis finde sig deri med Resignation og Haab om bedre Tider, ja man faar endog takke til, at man ikke har det værre, men naar den Time endelig slaar, da Folket vaagner til Bevidsthed og selv begynder at tage sin retmæssige Eiendom i Besiddelse, da bør enhver god Nordmand glæde og fryde sig herover, thi det viser dog en beklagelig Mangel paa Fornuft og ikke saa liden Sneverhjertethed, at beklage sig over en saadan Forandring — og naar man endog gaar saa vidt, at man giver Folket Smædeord, fordi det har forstaaet sig bedre paa, hvordan en konstitutionel Statsforfatning skal udøves end visse andre høilærde Herrer — ja da ved vi sandelig ikke, hvordan vi skal benævne en slig Adfærd.

Det er et gammelt bekjendt Ordsprog, der lyder saa: Folkets Røst er Guds Røst; og det er underligt at se, hvorofte dette Ordsprog bekræfter sig. Medens der ved Valget til dette Thing rundt om i Bygderne lød det Raab: „Ingen Embedsmænd paa Thinge", saa hørte man fra andre Hold en Tale, hvis Betydning var, at man maatte se at faa saa mange Embedsmænd som muligt ind i Thinget, fordi der dette Aar saa ud til at komme saa mange Bønder. Medens vore Bønder, Folket selv, talte og handlede i Overensstemmelse med vor Statsforfatnings første Principer, medens deres Løsen var et frit Folks sande og rette, saa talte og skrev nogle faa Udvalgte af deres Landsmænd, som om de levede i et absolut Monarki, som om de hverken kjendte Landets Love eller Befolkning, ja som om de frygtede for, at de Cimbrer og Teutoner skulde komme væltende ned fra Bjergene for at plyndre og herje de rige Byer.

Er da virkelig hine grønne, fløielsbedækte Sæder i Thingsalen saa bløde, er da hine guldgule Vægge og Taghvælvinger saa fængslende for Øiet, at vore Embedsmænd ikke kunne løsrive sig fra dem! Er da virkelig den Formynderstilling, hvori de hidtil har staaet til Folket, saa behagelig, at de ikke kan bære det over sit Hjerte at opgive den! Under almindelige Forholde pleier en Formynders Gjerning for det meste at være forbunden med mange Ubehageligheder og megen Utaknemmelighed, og vi tillader os at betvivle, at denne er saa ganske fri derfor. Sandelig, hvis man ikke kjendte vor Embedsstands Hæderlighed og Retsindighed, skulde man næsten ledes til at tro, at det var de store materielle Fordele, der var deres Bevæggrund til saa nødig at give slip paa denne sin Post. Men som sagt, vi kjende vor Embedsstands Hæderlighed og Retsindighed for vel til at underlægge dens Opførsel saa slette Motiver. Vi tro meget mere, at det er en gammel erfaren Mands Bekymring og Ængstelse, for at Myndlingen endnu ikke har opnaaet den Karakterens Modenhed, at han kan staa paa egne Ben, der har været et af de afgjørende Momenter i vort Embeds- eller Regjerings-Partis Optræden i de sidste Tider. Vi tro, villige som vi ere til at tage alt i den bedste Mening, at dette har været en af de væsentligste Grunde til, at hint Parti bedrøvedes, ja sørgede over Tidens Tegn, medens saa mange af deres Medborgere følte en inderlig Glæde over, at Dagen da endelig brød frem over Norges Land, og der blev Liv rundt om i Dalene. Men hvad kan paa det stærkeste modbevise Grundetheden af en saadan Bekymring fra vor Embedsstands Side end netop disse Tidens Tegn. Vi vide idetmindste ingen anden Maalestok til at bedømme et Folks Modenhed til Selvstyrelse end den, Styrken af dets politiske Interesse og Evnen til at sætte sine Meninger igjennem samt disse Interessers og Meningers Beskaffenhed afgiver. Naar et Folk har den fornødne Kraft til at sætte sin Villie igjennem, og denne Villie gaar ud paa almengyldige Principers Gjennemførelse, da er det politisk modent.

Hvad nu Interessen for Politiken og Evnen til at sætte sin Villie igjennem angaar, saa have vi i den sidste Tid været Vidne til, at Folket rundt om i Bygderne, uafhængig af den dygtige og oplyste Stand, der hidtil var dets politiske Talsmænd, og uafhængig af den Presse, der hidtil var dets Organ, har stiftet Foreninger, har afholdt talrig besøgte Møder, og deri forhandlet om, hvad der kunde være til Nytte og Gavn for Fædrenelandet, og fremdeles har vi været Vidne til, at dette samme Folk, trods den baade høit og drøit udtalte Misbilligelse saavel fra Massen af dets mest oplyste og indsigtsfulde Politikere, som fra det Blad, der hidtil fremfor andre gik for et Udtryk af den dannede og af øieblikkelig Vildfarelse uafhængige Mening i Landet, trods dette har valgt Mænd af sin egen Stand og af sin egen Tanke til Repræsentanter paa Thinge, og det [illegible] saadan Masse og paa en saadan Maade, at disse Repræsentanter, støttende sig paa den samme Folkeopinion, der havde valgt dem, satte dennes Krav igjennem. Noget mere fuldgyldigt Bevis for, at Folket har Villie[illegible] nok til at styre sig selv, kan ikke godt gives.

Og hvad nu det angaar, som Folket har [illegible] til Formaal i sin po[illegible]irksomhed, [illegible] det Gjennemførelsen af hin store Frihedstanke, som gaar gjennem hele den nyere Tids-Udvikling, hvis Principer selv ikke dets Modstandere benegte Rigtigheden af, men til hvis Gjennemførelse de endnu ikke tro Tiden kommen. Men naar er Tiden kommen i et konstitutionelt Kongerige til at gjennemføre en Lov eller en Institution uden netop da, naar Overbevisningen om denne Lovs eller denne Institutions Gavnlighed er trængt ind i Folket! Naar altsaa vort Folk baade er kommet til Overbevisning om visse, paa almengyldige Principer hvilende Foranstaltningers Gavnlighed, og paa samme Tid har havt Kraft til at gjennemføre disse Foranstaltninger, da har det herved bevist sin politiske Modenhed, saasom det har vist sig at være i Besiddelse af de to til Selvstyrelse fornødne Egenskaber, nemlig en kraftig Villie og Oplysning; det har tillige vist den Stand, der hidtil var dets Styrer, at det selv langt klarere end denne ser, hvad der tjener til dets eget Gavn.

Dog det beklagelige ved vor Embedsstands Optræden i den sidste Tid bestaar ikke blot deri, at den holder paa den gamle Tingenes Orden, og ikke tror Tiden endnu kommen til den nye, og det uagtet Begivenhederne selv synes at have skrevet Fordømmelses-Dommen over en saadan Betragtningsmaade; men mest deri, at den opfører sig, som om den tror, at den havde bedre Ret end Folket til den lovgivende Myndighed, som om den Statsskik, vi have havt siden 1814, var den mest konstitutionelle af Verden, og som om den har glemt, at den kun har været en Slags Formynderregjering, der maa vige Pladsen, naar Folket selv bliver myndig. Men om end vor Embedsstand kan glemme Grundprincipet for et konstitutionel Styrelsessæt, saa kan Folket det ikke. Og disse Herrer maa ikke tro, at den Bevægelse, der nu gaar igjennem hele Norges Land, kun er en forbigaaende, der har sin Grund i daarlige Tiders Tryk, en Bevægelse, der om feie Tid vil lægge sig, saa at denne herlige gamle Døsighed og Ro atter kan komme tilbage i vor politiske Verden. Det er en Bevægelse, der grunder sig paa det dybeste, det herligste i Folket, paa dets Trang til bevidst Frihed, til Selvstyrelse, og som Aar for Aar vil blive stærkere og stærkere, saasandt der findes Livskraft i den norske Nation. Vort Embedsparti, der især her i Kristiania tæller talrige Tilhængere, kan gjøre saa megen Modstand, det vil, Morgenbladet kan skrive saa mange Artikler med spærret Tryk, det formaar, for at overbevise „de raabarkede, de frie Odelsbønder" om, at de styrte sig lige ind i Løvens Gab — om halvhundrede Aar vil man smile over en saadan Modstand, der ikke kan udrette Andet end at anspore og forbitre.

Endnu er vistnok den Tid ikke kommen, da vi ganske kan undvære vore Embedsmænd paa Thinge, i Særdeleshed vil vel endnu en Tid lang mange af vore Byer ligesom de to nordligste Amter, hvor den politiske Sans er mindst udviklet, komme til at ty hen til den udøvende Magt for at faa sine Bænke paa Thinget besatte, men den Tid vil visselig engang komme, da det ikke længer vil falde Nogen ind at vælge en Embedsmand til Repræsentant.

„Men hvor bliver saa hint Princip om Ligevægt i Statsorganisationen af! Hvor har man da de meget omtalte Garantier! Folket kan jo faa gjennemført, hvad det vil, i Thinget, hvis en saadan Statsskik nogensinde kommer igang!" vil vel mangen ængstelig Sjel spørge. Ja, hvad Folket kræver og fordrer, det vil blive sat igjennem ikke alene i Thinget, men ogsaa i Kongens Raad, thi ingen Regjering vil kunne modstaa, hvad Storthinget, støttet af Folket rundt om i By og Bygd, har vedtaget. Og en saadan Statsskik er ogsaa den eneste rette og værdige for et frit Land, thi dette skal styres af Folket selv og ikke af nogle faa Enkelte. Der er langt mere Garanti for, at et Land vil blive ordentlig regjeret, naar Folket selv har Styret i sin Haand, end naar nogle faa Udvalgte har det. Og hvad Ligevægten mellem de forskjellige Statsmagter angaar, da kan der vistnok ikke blive Tale om noget saadant, thi der vil ingen stridende Kræfter være, som det vil være nødvendigt at holde i Ligevægt, men der vil komme noget istedetfor, der er langt at foretrække, nemlig Harmoni.

Allerede af vore tidligere Udtalelser vil det skjønnes, at vi ikke hylde den Mening, at Embedsmænd ubetinget bør holdes borte fra Nationalforsamlingen. Vi skulle i et senere Nummer af Bladet finde Plads for en udførligere Imodegaaelse eller Berigtigelse af enkelte Punkter i ovenstaaende Artikel.

Dagbl. Red.

Indberetning

om de af G. O. Sars i Vinteren 1868—69 [illegible] [illegible] Undersøgelser af vore Torskefiskerier.

Ifølge den i min sidste Indberetning nærmest udviklede Plan, som jeg har troet at burde følge ved mine Undersøgelser af vore Torskefiskerier, tiltraadte jeg min Reise til Lofoten denne Vinter i de første Dage af November, for at fortsætte mine Iagttagelser over Vintertorskens eller Skreiens Yngel. Jeg ventede dog ikke, at mine Iagttagelser skulde kunne strække sig meget langt ud over Vinteren, da jeg allerede forrige Gang ved min Afreise troede at have [illegible] Tegn til, at Skreiungerne begyndte at sige ud mod Dybet. Imidlertid ansaa jeg det for at være af Vigtighed at forfølge dem saa langt som muligt, og lod mig derfor ikke afskrække fra, med dette Maal for Øie, at tilbringe den mørkeste og mest stormfulde Del af Vinteren heroppe i de arktiske Regioner.

Efter en meget besværlig og langvarig Reise naaede jeg Lofoten imod Midten af November og paabegyndte strax mine Undersøgelser ved Fiskeværet Skraaven, idet jeg søgte at benytte den paa denne Tid heroppe meget korte Dag saa godt som muligt. Skreiungerne fandtes under samme Forholde som ved min Afreise forrige Gang overalt langs Stranden, selv lige ind ved Bryggerne, men skjønt Tiden allerede var betydeligt længere fremskreden end da jeg forrige Gang forlod Lofoten, var deres Størrelse omtrent som da. For at finde de større og ældre Skreiunger maatte jeg derfor

vælge Pladse, hvor Bunden heldede brattere af fra Stranden. En saadan Lokalitet havde jeg allerede forrige Gang udvalgt mig og fundet ret bekvem for disse Jagttagelser. Fra Syd stikker nemlig en temmelig dyb Bugt ind fra de udenfor liggende Selegrunde, Saltvaagen kaldet, som baade ligger temmelig beskyttet mod Sø og Vind og ogsaa Sider frembyder temmelig brat nedfaldende Bredder. Det indre af denne Vaag grunder jevnt op med fin Sandbund, der nær Stranden er bevoxet med en rig Vegetation af Alger (Tang, Sæl). Paa dette sidste Sted fandtes saavel ved min Afreise forrige Gang som ogsaa nu store Mængder af mindre Skreiunger, og jeg ventede derfor paa de dybere Steder i Vaag at kunne træffe ogsaa paa de større, lidt efter lidt ud mod Dybet trækkende Unger. Det lykkedes mig ogsaa snart at faa iagttaget paa de dybere Steder enkelte betydeligt større Skreiunger, som med Enden tæt trukket ned i Bunden, lurede paa om imellem Stenene, hvor Bunden begyndte at hæve sig mod Stranden. Disse vare imidlertid langt forsigtigere end de mindre og lod sig meget vanskeligt lokke op i Glipen. Da denne Indretning desuden er temmelig vanskelig at haandtere uden paa ganske grundt Vand, opgav jeg derfor meget snart denne Maade at fange dem paa og fik mig paa Stedet indrettet et lidet fint Bundsnøre, forsynet med 2 Angler og Sild til Agn, hvormed jeg ogsaa var saa heldig en af de følgende Dage at faa op nogle af dem. De største havde en Længde af 150mm eller næsten 6 Tommer og vare altsaa temmelig betydelig større end de første, jeg ved min forrige Gang erholdt. Imidlertid syntes de lige ind ved Stranden forekommende neppe mere end halvt saa store Unger i Løbet af Vinteren Dag for Dag mere og mere at aftage i Antal, og det varte snart til Sjeldenhederne nu at se dem paa de Pladse, hvor de tidligere havde holdt til i saa enorme Mængder. Der var altsaa nu et tydeligt Udsig af Skreiungerne igang, og da jeg heller ikke paa de dybere Steder, hvor jeg tidligere havde fisket de større Unger, gjorde længere nogen synderlig Fangst, begyndte jeg at tro, at de nu for Alvor havde sat sig til at forlade Kysten, for at foretage den lange Reise til de endnu ukjendte Steder langt ud tilhavs, hvor den vorne Skrei færdes i den Tid, den ikke er under Land ved Lofotens Øgruppe. Ved nærmere Eftertanke fandt jeg dog, at saa ikke kunde være Tilfældet. De vilde jo herved lade ligesom i Gabet paa de Skreimasser, som rimeligvis netop paa denne Tid lurede sig ud paa mod Lofotens Fiskebanker for at gyde; og at disse ikke vilde tage noget Hensyn til, om det var deres egen Afkom, de mødte, men ubarmhjertigt sluge enhver Fiskeunge, som kom i deres Vei, derom havde jeg ifølge Torskens graadige Natur ikke nære nogen Tvivl. Jeg vidste imidlertid, at Naturen sørger bedre for Artens Vedligeholdelse, end at et saadant Forhold skulde kunne finde Sted, og var derfor paa Forhaand sikker paa, at de endnu i længere Tid maatte holde sig ved Kysten, og at jeg altsaa endnu en Gang paa en eller anden Vis vilde faae Bekjendtskab med Skreiungerne inden min Afreise. — Efter flere Gange anstillede Undersøgelser paa forskjellige Steder faldt det mig en Dag (10de December) ind at kaste ud mit Fiskesnøre under en lodret opstigende Fjeldhammer, Skarvbjerget kaldet, der laa i temmeligt Ly for Vinden, og hvor der lige ind ved Land fandtes en Dybde af 8—12 Favne. Ikke før havde Snøret naaet Bund her, før jeg ogsaa strax kjendte friske Nap, og op kom paa ny et Par, som jeg kaldte Skreiunger. Nu gik det saa fort, som jeg kunde hale op. Snart kom 1, saa 2 paa en Gang op, og inden kort Tid havde jeg allerede et Snes Stykker sammen af dem fin i min Fiskebalje. Alle vare af betydeligt større Form end de ved Stranden tidligere forekommende og af temmelig jævn Størrelse fra 150 til 200mm. Jeg havde nu fundet en bekvem Plads til for Fremtiden at forsyne mig med Skreiunger til mit Studium af Skreiens Udvikling og maatte forsaavidt være meget vel tilfreds med denne Dags Udbytte. Da jeg imidlertid havde sat til Opgave ikke blot zoologisk at undersøge de Form- og Farveforandringer, som Skreiungerne gjennemgaa under sin Vært, men ogsaa at forskaffe mig et almindeligt Overblik over deres Levesæt i sine forskjellige Udviklingsperioder, kunde jeg ikke give mig tilfreds hermed. Jeg maatte ogsaa undersøge, om de ligeledes paa andre Steder forekom under lignende Forhold, [illegible] for alle Skreiunger af den ovenanførte Størrelse. Dette tror jeg ogsaa ved de mig i denne Anledning de nærmest følgende Dage anstillede Undersøgelser at have bekræftet. Paa de fleste Steder, hvor jeg udkastede mit Fiskesnøre i Nærheden af Land paa 6—10 Favnes Dyb, fik jeg nemlig op og en anden Skreiunge af lignende Størrelse. Ingenstedes syntes de [illegible] i den ovenanførte Lokalitet under Skarvbjerget. En vakker stille Dag foretog jeg mig derfor at undersøge denne Lokalitet noget nøiere, for at udfinde Grunden til Skreiungernes massevise Optræden netop paa denne Plads. Paa Grund af den [illegible] ved Sundene [illegible] af grov Sand. Paa dette Sted fik jeg dog imidlertid i en temmelig vid Udstrækning bevoxet med smaa Tarebuske, der paa den et flækket Udseende, idet med korte Mellemrum mørkere og lysere Partier vexlede med hinanden. Ved nøiere Eftersyn fik jeg ogsaa snart Øie paa Skreiungerne selv, saa at jeg direkte kunde iagttage dem og gjøre mig en tydelig Forestilling om deres enorme Mængde her. Saa ofte de nemlig smuttede ud fra en af Tarebuskene for at begive sig over til en anden, tegnede deres Legemer sig tydeligt paa den lyse Sandbund, [illegible] altid sikker paa ved i nogen Tid at fæste min Opmærksomhed paa en af de mange smaa lyse Flekker paa Bunden at se en Skreiunge eller den anden og efter mange paa en Gang gjennemkrydse denne i alle Retninger.

At her maatte have Næring i Overflod, kunde jeg allerede paa Forhaand skjønne, og fandt ogsaa dette bekræftet ved nærmere at undersøge de indfangede Skreiunger. Alle havde Maven fuldproppet af forskjellige Sjødyr, nemlig Krustaceer, saasom Reker, Krabber, Tanglopper o. fl., mange saa store, at et eneste Exemplar ganske fyldte Mavesækken, hvori det laa helt og holdent med alle sine forskjellige Klør og Vedhæng. Sjødyrenes massevise Optræden her var igjen let at forklare saavel af Bundens eiendommelige Beskaffenhed som af Stedets Beliggenhed. Midt for Skarvbjerget ligger nemlig 2 større Holmer, adskilt ved trange Sund, hvorigjennem Strømmen udenfra sætter ind fra 3 forskjellige Kanter. Alle disse 3 Strømninger mødes netop ved Skarvbjerget, hvor derfor de forskjellige med Strømmen førte Smaadyr og andre Partikler stoppe op og bundfældes. Stedet er ogsaa længere ud paa Aaret Fiskerne bekjendt som en god Fiskeplads for andre Fiske, f. Ex. Kveiten, der om Sommeren gjerne pleier at holde til her lige under det bratte Bjerg. Mærkelig var den store Variation i Farverne, som Skreiungerne her viste. Skjønt de fleste endnu ikke havde antaget sin definitive, mørkflekkede Tegning, som endnu kun viste over Kropssiderne paa en mere hvid Bund 3 Rader af lyse (næsten hvidlige) Flekker, varierede dog Grundfarven i det uendelige, saa at man neppe kunde finde to Individer, som vare fuldkommen ens. Ligefra det vakreste gulrøde, indtil lyst grønagtigt eller graaagtigt, fandtes alle Overgange. Ligeledes var der ikke saa ubetydelig Forskjel paa Kropsformen, idet nogle Exemplarer, og dette var altid de mere eller mindre rødfarvede, viste en forholdsvis meget undersætsig Bygning med særdeles bred Ryglinie, andre igjen af en betydelig slankere og elegantere Form. Alle disse forskjellige Variationer i Form og Farve fandt jeg hovedsagelig betinget af de ulige Næringsmidler, som enhver af Skreiungerne havde valgt. De mørkere og rødbrune Former have fortrinsvis holdt sig mellem Taren og den røde Smaatang og havde her slugt i sig Mængder af de forskjellige forbemeldte rødfarvede Krustaceer, som pleie at holde til her. De lysere grønagtigt eller graaagtigt farvede Individer havde derimod mere holdt sig paa Sandbunden, og [illegible] ikke havde fundet saadan Overflod af Næring, hvorfor ogsaa alle disse vare betydeligt magrere og af forholdsvis slankere Kropsform. I deres Mave fandt jeg foruden nogle faa mindre Krustaceer, forskjellige af de paa Sandbunden levende Orme, hos enkelte ogsaa smaa Fiskeunger, saasom Unger af Marulken (Cottus scorpio).

Jeg havde nu i de nærmest følgende Dage fuldt op at bestille med at undersøge, tegne og kolorere disse forskjellige Variateter og indskrænkede mig derfor for det første kun af og til at gjøre en Sviptur ud til min vante Fiskeplads ved Skarvbjerget for at skaffe friskt Materiale tilveie for disse mine Undersøgelser. Jeg fandt imidlertid, at deres Mængde her i Løbet af Vinteren lidt efter lidt aftog, saa at jeg tilslut ofte kunde ligge her timevis med mit Fiskesnøre uden at kjende noget Nap. De faa Skreiunger, jeg fik op, vare heller ikke synderligt større end første Gang, jeg traf dem her, skjønt der nu allerede var forløben temmelig lang Tid siden da. Her gjentog sig altsaa det samme Fænomen som tidligere, da de endnu fandtes lige op i Fjæren. Det saa nu, ligesom da, ud som om de ganske vare standsede i sin Vært, uagtet den rigelige Næring som de her havde, maatte lade formode netop det modsatte. Jeg vidste imidlertid nu af Erfaring, at dette kun var tilsyneladende saa, og at Forklaringen heraf var ganske simpel den, at de faa Skreiunger, som nu fandtes paa den gamle Plads ved Skarvbjerget, ikke vare de samme, som tidligere havde holdt til her, men yngre Unger, der tidligere endnu havde holdt sig op i Fjæren. De Unger, som jeg første Gang havde truffet paa her i en saadan enorm Mængde, maatte altsaa nu have valgt sig andre for dem bekvemmere Jagtdistrikter og rimeligvis være trukne ud paa større Dybder. Jeg maatte derfor igjen give mig ifærd med at lede efter dem, for ikke at tabe Traaden i deres Udviklingshistorie. Da de ikke fandtes i Sundene mellem Holmerne, maatte jeg altsaa anstille mine Efterforskninger udenfor disse eller ganske udenskjærs, og dette var noget, som jeg vel vidste paa denne Tid af Aaret ikke kunde lade sig gjøre hver Dag. Det stormfulde Veir, hvormed Maaneden (Februar) begyndte, og som Dag efter Dag vedvarede, syntes ogsaa at skulle lægge uovervindelige Hindringer iveien for disse Undersøgelser. Der var imidlertid intet andet for mig at gjøre, end med Taalmodighed at vente til Veiret nogenlunde bedagede sig. Den første Dag, da Veiret var saavidt roligt, at jeg troede at kunne udrette noget udenskjærs, begav jeg mig altsaa ud for at anstille mine Efterforskninger, forsynet med mit Fiskesnøre og fersk Sild til Agn. Jeg fandt imidlertid snart, at det ikke var saa ligetil her som indenskjærs. Det stærke Sødrag, der som Følge af det tidligere stormfulde Veir satte ind Fjorden fra Havet, gjorde det umuligt for mig at faa holdt Snøret roligt ved Bunden. Saaofte Baaden hævede sig paa Sjøerne, rykkedes Synket tilligemed Forsynet mange Alen fra Bunden; naar den derpaa duvede ned mellem Sjøerne, [illegible] ren, [illegible] maatte for- [illegible] e Angler, opgav jeg Foretagendet som under disse Omstændigheder ugjørligt [illegible] Reis Sted hen til min vante Fiskeplads ved Skarvbjerget. Men [illegible] Nap var her nu at kjende, og ikke heller var det mig uagtet al Opmærksomhed muligt at opdage en eneste Fiskeunge mellem de paa Bunden voxende smaa Tarebuske, der før havde udgjort et saa yndet Opholdssted for dem, og hvor jeg tidligere saa ofte havde observeret dem i hundredevis streifende om frem og tilbage paa Jagt efter de forskjellige her levende Sødyr. Det samme var ogsaa Tilfældet paa de andre Pladse indenskjærs, som jeg i Løbet af Dagen undersøgte. Overalt syntes nu Skreiungerne sporløst at være forsvundne fra sine tidligere Opholdssteder. Det var altsaa klart, at de eneste Steder, jeg for Eftertiden kunde gjøre mig Haab om at træffe dem, netop vare de udenskjærs beliggende Taregrunde, hvor det havde gaaet mig saa uheldigt denne Dag. For at jeg imidlertid skulde kunne udrette noget her, indsaa jeg, at det var nødvendigt at forandre min Fiskemethode og benytte andre efter Forholdene mere afpassede Fiskeredskaber. Lignende Forandringer havde jeg før under Gangen i mine Undersøgelser saa ofte maattet foretage, at jeg nu var temmelig fortrolig hermed. Jeg var begyndt med at tage de i Overfladen af Sjøen svømmende nys udklækkede Unger med en flad Porcelænskop, havde derpaa benyttet en liden af fint Gaze syet Haav, derpaa en liden til en fin Lintraad bunden Angel, saa en større af almindelig Sildenot bunden Glip, tilsidst et virkeligt Fiskesnøre med Synk og Forsyn. Som det næste efter Forholdene mest afpassede Fiskeredskab bestemte jeg mig til at benytte en ordentlig Line, som jeg kunde udsætte om Aftenen paa de beleiligste Steder, for at trække den igjen om Morgenen, en Fiskemethode, hvorved jeg desuden troede at kunne undgaa meget af den Tidsspilde, som tidligere havde været forbunden ved Ungernes Indfangning. Jeg fik mig altsaa indrettet en saadan fin Line med omtrent 100 af de mindste Angler, jeg kunde forskaffe mig, og fik den forsynet med Dubbel og Kesten ligesom paa de almindelig ved Vinterfisket benyttede. Saasnart jeg kunde forskaffe mig fersk Sild til Agn, gjorde jeg altsaa min Line istand og udsatte den paa de omtalte Steder langs efter en af Taregrunde begrændset Sandveit af 20—30 Favnes Dybde. Den følgende Dag var rigtignok Veiret ikke af det bedste; men til at trække en Line er man heller ikke saa kræsen paa Veiret. Jeg reiste derfor ud, meget nysgjerrig efter at se, hvorledes det vilde gaa mig med denne forandrede Fiskemethode. At der var Fisk paa Linen, mærkede jeg strax, da Dubbelet og Kestenen var kommen op, paa de i den smækre Line tydeligt bemærkelige Smaaryk, men var dog ikke forberedt paa, at Fangsten skulde blive saa rig, som den virkelig viste sig at være. Næsten paa hver anden Angel hang en vakker liden Smaatorsk, og da Enden af Linen var kommen op, sad jeg formelig omgiven i Skotten af sprællende Fisk. Alle disse Smaatorsk vare betydeligt større end de, jeg tidligere havde observeret indenskjærs, idet den sædvanlige Længde holdt sig omkring 1 Fod. I Begyndelsen var jeg derfor i nogen Tvivl, om ikke disse maaske hørte til et andet Kuld og vare 2 Aars gamle Unger. Ved imidlertid senere at udsætte min Line paa noget grundere Steder, erholdt jeg ogsaa mindre Smaatorsk, saa at jeg snart kunde skaffe tilveie alle Overgange i Størrelsen mellem de tidligere af mig indenskjærs tagne Unger og de her omhandlede. Efter al Sandsynlighed havde Skreiungernes Udsig paa Taregrunden for en Del taget sin Begyndelse meget tidligere, end jeg før havde anet, og maaske vare endog de ældste Unger allerede naaet herud, medens jeg endnu hold paa at anstille mine Jagttagelser paa de grundere Steder langs Stranden. At jeg forøvrigt i denne senere ud paa Vaaren Fiskerne vel bekjendte „Smaagjed“ eller „Tarefisk“ virkelig havde Unger af Skreien for mig, og ikke, som Fiskerne ialmindelighed synes at tro, en egen Sort Torsk, der kun holder sig paa Taregrundene og aldrig bliver til virkelig Skrei, derom kunde jeg saavel ifølge mine tidligere Undersøgelser som ogsaa af mange andre Grunde nu ikke nære nogen Tvivl. Desuden vare disse Smaatorsk ofte, saavel hvad Farve som Kropsform og øvrige Forhold angaar, saa nøie overensstemmende med den fuldvorne Skrei, at man ved at lægge begge ved Siden af hinanden umuligt kunde betvivle, at der her kun kunde være Tale om forskjellige Aldersstadier af en og samme Fiskeform. Enkelte Individer, som fortrinsvis syntes at holde til mellem Taren og den røde Smaatang, adskilte sig rigtignok ved første Oiekast ved en noget plumpere og undersætsigere Kropsform, ved mere brunlig, undertiden endog smuk rød Grundfarve og et større Antal af de for Torsken karakteristiske mørke Smaapletter; men at dette kun beroede paa, at disse Individer havde vidst at vælge sig bekvemmere og med rigeligere Næring forsynede Jagtdistrikter, og at de, hvor Forholdene stillede sig mindre gunstige, igjen vilde inden forholdsvis kort Tid kunne antage den sædvanlige Farve og Kropsform, derom kunde jeg ikke tvivle, da der fandtes alle Overgange mellem begge Former, og da jeg desuden allerede tidligere for de yngere Ungers Vedkommende havde faaet dette Forhold sikkert konstateret. Ganske enkeltvis fik jeg ogsaa paa min Line betydelig større Torsk, der undertiden endog lidet stod tilbage i Størrelse for de mindste Vintertorsk, men hos hvem endnu Generatiosorganerne vare uudviklede. Alle disse større Torsk antager jeg for at have været Efternølere fra det umiddelbart foregaaende Kuld, eller 2 Aars gammel Torsk. Hovedmassen af den udover Vaaren og Sommeren paa Taregrundene levende Smaatorsk hører derimod efter min Overbevisning til et og samme Kuld, eller dannes af det foregaaende Aars Yngel, og den ofte meget betydelige Forskjel i Størrelsen, som man bemærker hos disse, lader sig meget naturligt forklare dels af den ulige Tid, hvorpaa de ere udklækkede (Torskens Gydning vedvarer nemlig som bekjendt ligefra Midten af Februar til ud i Mai), dels i den mere eller mindre rigelige Næring, dels ogsaa i rent individuelle Eiendommeligheder.

[illegible] fultater og tillige skaffe [illegible] torskens Forekomst [illegible] Jeg vedblev derfor endnu en Tid at drive [illegible] Linefiske paa forskjellige Steder udenskjærs og gjorde saagodtsom hver eneste Gang rigelig Fangst, hvor Forholdene vare lignende som der, jeg første Gang begyndte dette Fiskeri. Min Afreise opsatte jeg endnu kun saalænge, indtil jeg af den nu (i Begyndelsen af Marts) overalt i Søen flydende Rogn, der var ydet af de nu under Land forsamlede Stimer af gydefærdig Skrei, havde faaet udklækket de smaa, næsten mikroskopiske Unger, hvormed jeg et tidligere Aar havde begyndt mine Undersøgelser af Yngelens Udvikling og Levesæt. Jeg havde saaledes Skridt for Skridt forfulgt Yngelen under dens forskjellige Udviklingsfaser et Aarsskifte rundt og havde hermed afsluttet et af de første og maaske vigtigste, ialfald mindst kjendte Afsnit af Vintertorskens Naturhistorie. De fortsatte Undersøgelser af den tilvorende Skrei maatte jeg opsætte til et andet Aar, da jeg nu allerede havde været heroppe langt udover den af mig fra først af bestemte Tid.

Samtidig med disse af mig anstillede Jagttagelser, hvoraf jeg i det foregaaende har givet en ganske simpel Fremstilling, eftersom de skred frem i Løbet af Vinteren, havde den vorne Vintertorsk til den sædvanlige Tid indfundet sig ved Lofoten og her sat alle Hænder i Bevægelse. Det største Fisferi foregik netop ved det Fiskevær, hvor jeg havde taget Station, nemlig Skraaven, saa at man her en Tid formelig vadede i Fisk, Lever og Rogn. — Skjønt det laa udenfor min Plan dette Aar at beskjæftige mig med selve Skreifisferiet, da min Tid dertil formeget var optaget af Studiet af Yngelens Udvikling, havde jeg dog besluttet, ikke at forsømme Anledningen til herunder at anstille de Jagttagelser, som jeg ansaa for at kunne staa i noget nøiere Sammenhæng med de nævnte Undersøgelser, og som jeg tidligere enten ikke havde havt Anledning til at anstille, eller paa Grund af andre Gjøremaal ikke havde skjænket den fornødne Opmærksomhed.

Først var det mig om at gjøre at faa noget nøiere undersøgt de allertidligst opsigende Vintertorsk, for om muligt af de senest indtagne Næringsmidlers Beskaffenhed at kunne drage nogle Slutninger angaaende Skreiens egentlige Opholdssteder. Af de mange Vintertorsk, som jeg i denne Henseende undersøgte, havde kun meget faa endnu i Mavesækkens bagerste Del ubetydelige Levninger af den tidligere indtagne Næring. Denne fandt jeg ved nøiere Undersøgelse næsten udelukkende at have bestaaet af Sild, og selv i den i den bagre Del af Tarmen indeholdte gronagtige, homogene Masse troede jeg at opdage enkelte Benstumper af samme Fisk (Stykker af Gjellelaagene og Gjellestraalerne). I et Exemplar fandtes den nu rigtignok næsten ganske fortærede, men dog endnu sammenhængende hele Rygrad af en Sild, der ved sin ualmindelige Længde viste, at den kun kunde have tilhørt den store Havsild, der i de senere Aar i saadan Mængde først paa Vinteren har stedt under Land ved de yderste Holmer og Skjær paa Ydersiden af Lofoten og Vesteraalen. At ikke denne, som det synes konstante Beskaffenhed af Næringsmidlerne, var noget rent tilfældigt dette Aar, havde jeg mange Grunde til at antage. Det er meget mere min Overbevisning, at den fuldvorne Skreis hovedsageligste Næring virkelig bestaar af Sild og lignende mindre Fiske (længere Nord paa hovedsageligt Lodden). Herpaa tyder baade dens altid usædvanlig lyse og blanke Grundfarve, og de i Forhold til Tarefisken (den yngre Skrei) forholdsvis betydeligt stærkere udviklede Tænder, der strax stempler den som en ægte Rovfisk. Jeg anser det derfor for meget sandsynligt, at Skreiens Opholdssteder falde sammen med disse mindre Fiskes, og tildels maaske netop betinges heraf.

Spørges der imidlertid, hvor disse Opholdssteder ere beliggende, saa ere vi herved ikke kommet synderligt videre, da vi endnu ligesaalidt kjende til, hvor Havsilden og Lodden holde til i den Tid, da de ikke ere under Land for at gyde, som hvor Skreien i denne Tid opholder sig. Jeg skal dog længere nedenfor paa sit Sted ytre den Mening, som forekommer mig sandsynligst angaaende dette vanskelige Punkt. (Forts.)

Kristiania, den 1ste Mai 1869.

Stor Statsgjæld hører som bekjendt til Storstaternes Privilegier. Vi mindes, at det engelske Vittighedsblad „Punch“ engang i et træffende Billede fremstillede Nordamerikanernes sorgblandede Glæde over at opnaa dette Privilegium, da den sidste Borgerkrig tvang dem til at optage uhyre Statslaan. „Nu skal vi ogsaa faa Statsgjæld, Gut!“ sagde Amerikaneren med et Oiekast over til Frankrig og England. Hvert Tal i de lange Rækker, hvormed Stormagterne pranger i de statistiske Opgaver over Landenes Budget og Statsgjæld, er jo bare som et nyt Hæderstegn paa Standspersonens Bryst; det er et af Mærkerne paa en høiere Stilling i Udvikling, Ære og Magt fremfor de Stakler, som bare leve fra Haanden i Munden, uden store Forraad at reise Kredit paa til ærgjerrige og dristige Foretagender. Men er Tidsaanden nu i alle europæiske Lande til en forfærdelig Grad smittet af Lysten til at nyde Storkarlsprivilegiet ad Statslaansveien, saa kan det ikke forundre, at ogsaa vor Regjering ønsker at berede sig idetmindste et fast Punkt, hvor den ikke rammes af de ellers muligens beføiede Anker over, at den ikke forstaar sin Tid eller orker at følge med. Den har, ved at foreslaa det lille Statslaan paa 5 Millioner Spd., foruden at vise sit Kjendskab til og sin Underkastelse under den europæiske Mode, ogsaa vist sin Fædrelandskjærlighed. Thi 5 Millioner Spd. synes jo i Sandhed at være en ganske billig Pris for at opnaa en høiere Rang i Staternes Række! Vi kunne da vel ikke andet end glæde os over, at vor Regjering, som bedst maa skjønne den Ting, finder, at Landets Velstand for Tiden er saa blomstrende, vore Næringsveie og Hjælpemidler saa udviklede, at vi kunne ophøre at spille Spurvens Rolle i Tranedansen, og med Et vise os for Europas Oine som Folk af den fine Verden, der have Raad til at have Kanon- og Jernbane-Griller ligesaavel som Andre! Ja vor Regjering har rigtig forstaaet at slaa Sparto til Jaabæk og de andre Skrighalse, som idelig klage over Landets fortrykte Tilstand og raabe paa Skattenedsættelse, Besparelse og Indskrænkning i Embedspost-Luxus m. V. — Regjeringen har vist en endnu større Grad af Overlegenhed! det er ikke bare Jaabæk, men hele Folket og Storthinget, den vil lære en anden Lektie end den om Sparsomhed, som vi hidtil har moret os med at gjentage ved alle Bevilgninger; Regjeringen synes at ville sige os, at vi sandelig i Grunden nok have god Raad, dersom vi bare havde Villie. Det er omtrent den priselige Lære, vi finder paa Bunden af Regjeringens Jernbane- og Befæstningsforslag.

Men det virkelige Liv rundt i vore Dale turde fortælle os en anden Saga end den om god Raad. Hr. Statsraad Stang vil vist komme til at gjøre den Erfaring, at hans nye Indtr[illegible] i Indredepartementet med Jernbaneplanerne ikke vil bringe ham tilbage de Laurbærblad, han i sine Velmagts Dage der vandt ved si[illegible] Veiprojekter. Den menneskelige Natur har vi[illegible] nok ikke forandret sig; man slaar vist ikke [illegible] mere end før Vrag paa Fordelene ved at re[illegible] saa billigt, hurtigt og bekvemt som muli[illegible] Man vil gjerne have Jernbaner og vide La[illegible] det i forsvarsdygtig Stand; og kanske Sto[illegible] thingets Femtenmandskomite ogsaa kan fin[illegible] en eller anden skjult Udvei til at gjøre noget [illegible] hvad Regjeringen har foreslaaet. Derom [illegible] det ikke saa godt endnu at kunne sige noget bestemt. Men hele 5 Millioner Spd. er ialfald ikke en Smaating under smaa Forholde. Vore Skatteborgere synes — hvad saa end Regjeringens Medlemmer mene — at de allerede bære Byrder nok, om de ikke nu skulle forøges i slig Maalestok. Skatteborgeren hertillands er allerede som en overlæsset Kamel; paa hans Nakke hviler Udgifterne til et ødselt Hof, til en kostbar Administration, til geistlige, civile og militære Embedsmænd, til Jernskibe og Kanoner, til Kanaler og Veie, til Kirke og Skole og endelig, foruden alt Andet, et forfærdeligt Fattigvæsen. Hvorledes skal han saa ovenpaa alt dette kunne taale 5 Millioner Spd. i Gjæld? Eller tror virkelig Regjeringen, at Klagerne over Tryk aldrig have været mere ugrundede end nu, da de ere mest høilydte? Man vil saa gjerne tro godt om sin Regjering; men hvorledes skal man bevare Troen og Tilliden, naar Regjeringen under saadanne Forholde som de nærværende kan finde det forsvarligt at forlange et Statslaan paa over 5 Millioner Spd., som aarlig vil kræve omtr. 318,000 Spd. til Afdrag og Renter? Sammenlagt med de 553,312 Spd., som Budgettet allerede nu belastes med til aarlig Afbetaling af Renter og Afdrag af de ældre Statslaan, vilde Statsgjældens Afdrag og Forrentning saaledes komme til at sluge henimod ⅕ af Statsindtægterne. Eller med andre Ord: nye Skatter og Byrder maatte paalægges Folket for at faa Budgettet til at holde Ligevægt. Alt, hvad Storthinget hidtil har maattet afknibe i de sædvanlige Udgifter, fordi Folkets Fordring paa Lettelse i Byrderne og Sparsommelighed i Statshusholdningen krævede det, opfatter maaske Regjeringen som gjort alene for at skaffe bedre Plads for nye Udgiftsposter? Det synes i Virkeligheden som om Regjeringen enten ikke kjender eller ogsaa, at den ikke bryr sig om Folkets og dets Repræsentations Opfatning af Forholdene. Det er ialfald ikke første Gang, at den nuværende Regjering paa en paafaldende Maade har trodset Folkevillien. Vi behøve kun at minde om Regjeringens Holdning i Unionssagen, hvor Storthingets bestemte Udtalelser synes ligefrem og aabenbart fornægtede; vi kan fremdeles henvise til den Maade, hvorpaa Regjeringen har efterkommet Storthingets Anmodning om Revision af Embedsgagerne (— Regjeringen har ikke engang vovet at fremlægge Gagekomiteens Arbeide med noget Forslag for Thinget!). Flere Exempler kunde nævnes. Folket har raabt paa Brød, Regjeringen har givet det Stene.

Nei, Enden maa vel blive, at den nedsatte Femtenmandskomite efter Granskning af Forslagene foreslaar disse Planer udsatte til bedre Tider eller ialfald gjennemførte med Lempe. Jernbaneforbindelsen mellem det nordenfjeldske og søndenfjeldske Norge vil vistnok altid blive en Yndlingstanke, som Alle ville være ivrige for at faa istand saa snart som muligt. Men Sagen er vel desuagtet, saavidt skjønnes, neppe gjennemførlig nu og desuden neppe saa tilstrækkelig prøvet i alle sine Ender. Spørgsmaalet om Banens Evne til at bære sig synes ogsaa langtfra hævet over Tvivl og Indvending.

Med Hensyn til Befæstningsarbeiderne m. m., hvortil Regjeringen forlanger et Statslaan paa 580,000 Spd., da tro vi ligeledes, at disse uden Skade dels kunne henstaa til bedre Tider og dels udføres med mindre Summer; vi antager, at man allerede kan komme langt med de omtr. 90,000 Spd. aarlig, som Militærkomiteen har indsparet paa Armeebudgettet. Det skal ogsaa være sagkyndige Mænds Mening inden Militærstanden, at Regjeringens Fordringer ere overdrevne. Vi maa vistnok have [illegible] Forsvarsvæsen [illegible] for[illegible]; men [illegible] tres efter Næring. [illegible] os efter disse snart to Menneskealdres Fred, hvori vi ingenlunde skal kunne beskylde Storthinget for Kniberi i Bevilgningerne til Forsvarsvæsenet, saa er der dog altid vundet endel derved, at vi have sparet paa Kræfterne istedetfor at udtømme dem paa Foretagender, som sandelig ikke skulde kunne gjennemføres uden følelig Anstrengelse af Folks Arme og Pengepung. Storthinget har ved klog Sparsommelighed og Forsigtighed allerede nu bidraget meget til at styrke Folks Mod og Tillid til sine Statsmagter og derigjennem ogsaa Fædrelandskjærligheden, og derved har Storthinget visselig ogsaa tilveiebragt en større Forsvarsevne, end Regjeringen skulde kunne

ved at bygge Stjerneskandser og Arsenaler for de Skillinger, som opretholde Arbeidsfolkets Haab og Fortrøstning. Vi tro heller ikke, at vi egentlig nu skulde kunne sige at være i nogen betænkelig Grad forsvarsløse, om de foreslaaede Befæstninger og Vaaben ikke straks skaffes efter stor Maalestok. Men, som sagt, et Storthing, som har vundet Tillid ved Sparsommelighed alene, vil visselig ikke beholde den ved at gaa ind paa Regjeringens Fordring om et 5 Millioners Statslaan.

Der kunde maaske være dem, som vilde finde Betænkelighederne ved et 5 Millioners Statslaan i et endnu væsentligere Punkt end det, vi ovenfor have fremholdt i Folkets mindre Evne og Storthingets nødvendige Sparsommelighed. Man pleier nemlig ofte saa stærkt at gjøre gjældende vor allerede bestaaende Statsgjælds Størrelse. Vi tro imidlertid, at dette Hensyn, nærmere overveiet, fortjener mindre Vægt, naar man paa den anden Side ogsaa lægger Mærke til Statskassens Tilgodehavende. Vi skulle her forelægge vore Læsere et saavidt muligt fuldstændigt Opgjør:

Statsgjælden udgjorde den 31te Marts 1866:

1. Den fra Kreditors Side uopsigelige Statsgjæld . . . . . Spd. 1,953,395.
2. Uafgjort Rest af det til en Kongeboligs Opførelse optagne Laan (det saakaldte „Slotslaan") . . „ 21,000.
3. Do. Do. af Statslaanet af 1848 . . . . „ 856,500.
4. Do. Do. af Statslaanet af 1851 . . . . „ 783,600.
5. Do. Do. af Statslaanet af 1858 . . . . „ 3,089,600.
6. Do. Do. af Statslaanet af 1863 . . . . „ 1,437,000.

Spd. 8,141,095.

Heraf er i Budgetterminen fra 1ste April 1866 til 31te Marts 1869 afbetalt lidt over ½ Million eller omtr. 700,000 Spd., saa at Statsgjælden sidstnævnte Dato udgjør omtr. 7½ Million eller lidt mindre. Desuden skyldes der Staten til Drefundstoldens, Skibsetoldens og Stadetoldens Afløsning, af Kjøbesummen for Ladegaardsøen og Oscarshall, samt for Ministerhotellet i Stockholm. Dette andrager imidlertid ikke til noget stort Beløb, antagelig lidt over 300,000 Spd. Opgave deraf er endnu ikke meddelt af Finantsdepartementet.

Men samtidig har Statskassen Tilgodehavende til et Beløb, som for en stor Del dækker Statsgjælden. I det Storthinget forelagte Budgetforslag er Statsfordringerne den 1ste April d. A. anslaaede saaledes:

1. Statskassens saakaldte almindelige Fordringer . . . 195,290 Spd.
2. Fordringer hidrørende fra de ved Hjælp af 1820 Aars Statslaan udlaante Midler . . 9,660 —
3. Fordringer hidrørende fra de ved Hjælp af 1848 Aars Statslaan udlaante Midler . . 729,322 —
4. Rest af de til Jernbaneanlæggene mellem Lillestrømmen—Kongsvinger, Hamar—Elverum og Trondhjem—Støren tegnede Bidrag . . 128,470 —
5. Rest af de til Jernbaneanlægget mellem Drammen—Randsfjorden tegnede Bidrag . . . . . 134,270 —
6. Laan til Myrers Opdyrkning . . . . 11,615 —
7. Afgifter til Statskassen af Jordeiendomme, aarlig 137 Spd. 100 ß, efter 5 pCt., kapitaliserede til . . . 2,757 —
8. Det ved Salg af Statens Jordegods dannede Fond 349,019 —
9. Aktier i Norges Bank til Paalydende 1,045,550 Sp. efter 200 pCt. ansatte til 2,091,100 Spd.
10. Statskassens synkende Fond 385,000 —
11. Uprioriterede Aktier i Jernbanen mellem Kristiania og Eidsvoldsbakken til Paalydende 534,100 Spd. efter Kurs 80 pCt. ansatte til . . . . 427,280 —
12. Preference-Aktier i nævnte Jernbane indkjøbte i Aarene 1865 og 1866 for £ 3349. 17 sh. 3d., lydende paa £ 3840 eller . . 17,280 —
13. Renter af Kjøbesummen for den til nævnte Jernbane indkjøbte Grund, aarlig £ 1200, der kunne betragtes som 5 pCt. Rente af en Kapital for £ 24000 eller . . . . 108,000 —
14. Hypothekbankens Grundfond . . . . 1,120,000 —

Tilsammen 5,709,063 Spd.

Den Del af vor nuhavende Statsgjæld, som ikke dækkes af Aktiva, beløber sig altsaa kun til omtrent 2 Millioner Spd. Den virkelige Statsgjæld er saa ubetydelig, at den for sig ikke kan virke saa særdeles afskrækkende ved Spørgsmaalet om det nye Statslaans Optagelse. For den Sags Skyld kunde vi gjerne gaa ind paa Regjeringens Forslag og kjøbe os et lidet Stormagtsprivilegium, om vi havde Lyst til at følge de Stores Mode, skjønt det endnu skulde blive et sammenligningsvis stort Sprang til f. Ex. den engelske Statsgjæld, som 31 Marts 1868 beløb sig over 3,000 Mill. norske Spd. (741,844,980 £ efter Whitakers Almanak for 1869).

Indberetning fra den svenske og norske Konsul paa Ny-Zeeland, dateret den 28de Januar sidstleden:

I afvigte Aar ankom til Kolonien 3 norske Skibe drægtige 738 Læster med Trælast fra Norge; af svenske Skibe ankom 1 fra udenrigsk Havn.

Tilstanden i Ny-Zeeland har i det forløbne Aar ikke været meget opmuntrende for Kolonisterne, ligesom Forretningerne i Almindelighed gjennemgik en Krisis ved de betydelige Falliter, som var en Følge af Overspekulation, for megen Konkurrence og den Stilstand som i det sidste Aar indtraadte i alle kommercielle Forholde. De nyere udbrudte Uroligheder mod de Indfødte paa Nordøen i Forbindelse med den ufordelagtige Afhændelse af Koloniens fornemste Exportartikel (Uld), ved de senere Efterretninger fra London er for endel Aarsag til den Nedtrykthed, som her nu overalt gjør sig gjældende. Maaske endnu et Aar vil hengaa inden vi igjen skal opleve den Forretningslivlighed, der med Koloniens raske Fremskridt i tidligere Aar gik Haand i Haand.

En ny Handelsartikel har vi nu faaet, i det nyzeelandske Flax eller „Phormium Tenax", hvoraf der for første Gang i det forløbne Aar er udført betydelige Kvantiteter. Denne Vare har vist sig særdeles fortrinlig og kan leveres ligesaa billig som almindelig Hør fra andre bekjendte Produktionssteder.

I Trælast har Forretningerne været stille, da Forbruget ikke var i Forhold til den betydelige Indførsel fra Norge, Skotland og Amerika. Maaske den Tid ei er fjern, da man kunde opnaa en Overenskomst med de forenede Rigers Regjering, hvorved Trælast fra de forenede Riger kan indføres toldfri, som vilde give denne Forretning betydelige Fordele, og derved for endel udelukke den amerikanske Konkurrence.

Et Ønske om at afslutte Handelstraktater med fremmede Stater, afhængigt af England, var udtalt i det sidste Parlament og vandt almindeligt Bifald, tilligemed Ideen om en Toldforening med de forskjellige australiske Kolonier. Jeg tillader mig at gjøre opmærksom paa dette, da jeg tror det vilde i en betydelig Grad fremme Importationen af Trælast fra de forenede Riger, ifald man opnaaede fri Indførsel mod en lignende Bevilgning fra de forenede Rigers Side, for koloniale Produkter indførte til Sverige eller Norge direkte herfra.

Uldudskibningen er større nu end i tidligere Aar, hvorfor her var Mangel paa Skibe, og Fragterne stege indtil en Penny pr. Pund. I en nær Fremtid kan man ogsaa gjøre Regning paa Exportation af Kornvarer herfra til England, en Forretning, som allerede i længere Tid har været drevet med Held fra Sydaustralien, hvorfor Skibe fra de forenede Riger, som ikke forud ere fragtede fra Kaleo, ved Lethed kunne opnaa en fordelagtig Fragtafslutning herfra direkte til England.

Postforbindelsen med Europa via Panama er indtil videre ophævet, og alle Breve som skal til Ny-Zeeland maa befordres med Posten via Suez, som afgaar fra London en Gang hver fjerde Uge eller 13 Gange om Aaret.

Indberetning fra Fogden i Nordmøres Fogderi ang. dette Aars Torskefiske, dateret 16de April:

Foruden at Vinterfisket fra Bygdebelsen tegnede sig lovende for de fleste af Værene i Kværnæs, satte man senere sit Haab til større Fangst i Marts, som den Maaned, hvori sædvanligvis fiskes bedst, men uagtet der i dens første Uger i Aar næsten stadig var Søveir, blev Fangsten dog meget ringe, især for de vestligere Vær. I den sidste Uge af Marts saavelsom hidtil i d. M. har Storm med Snebyger hindret, ligesom det ualmindelige stærke Snefald i Ugen 4de—10de dennes har været til megen Gene for den paabegyndte Tørring af Klipfisken. Det samlede Udbytte af Fisket udgjør 3die bs. anslaaes til 98,200 Voger, som hovedsagelig falder paa Værene Grip, Henningsø og Sveggesund.

For Smølen har Fiskeriet med Line og Snøre fremdeles været ujevnt og i Almindelighed misligt, men med Garn har der været fisket ganske godt, især fra 20de til 24de Februar, for Stensfund, Hopen og Veiholmen, paa hvilket sidste Sted er fisket bedst, om end ogsaa her noget ujevnt. Antagelig bliver Udbyttet noget under et Middelsaar, medens Redskabstabet under de svære Storme i de sidste Dage af Februar var betydeligt, dog skal endel af Garnene være bjergede paa Sulen. Fisken faldt smaa og mager — 5 a 600 paa 1 D. Lever. Nyt Indsig af federe Torsk fort (den saakaldte Gaasefisk) er dog bemærket og giver Haab om at endnu Noget kan opvettes ved Efterfiske.

Et 4-Mandsbaadlag fra Valsefjorden i Aure, der havde taget hjem i Paaskehelgen og igjen skulde til Veiholmen, kulseilede 3die Paaskedags Aften mellem sidstnævnte Sted og Hopen. Farvandet er her temmelig urent, saameget uforsigtigere derfor at føre Seil efterat det var blevet mørkt. Heldigvis var det paa grundt, at Masten naaede Grunden samt at Drøggen løb ud og fæstede sig, hvorimod Hvelvet blev fuldt paa Stedet og Mandskabet reddet den følgende Morgen.

Havde Hvelvet derimod kommet i Drift vilde det rimeligvis strøget til Havs, da Vinden stod ud, og Mandskabet maatte da vist have budet med Livet for sin Uforsigtighed.

Lagthinget paabegyndte i Torsdags Behandlingen af Odelsthingets Beslutning til Lov om det høiere Skolevæsen. Rektor Geelmuyden erklærede, at han ikke kunde stemme for Loven med de af Odelsthinget vedtagne Forandringer; Statsminister Vogt udtalte sig imod hele den vidtløftige Lov med dens mange Reglementsbestemmelser. Efter hans Mening var det tilstrækkelig at oprette en real Examen artium ved Siden af den klassiske, bestemme Fordringerne ved denne nye Examen og forresten lade Skolerne indrette sig, som de selv bedst synes; han anmeldte et Forslag i denne Retning. Dette Forslag foreligger nu trykt; vi skulle i Korthed gjøre Rede for dets Indhold. § 1 bestemmer, at den aarlige Examen artium, der bliver at afholde ved Universitetet, skal være enten klassisk eller real; ifølge § 3 skulde de skriftlige Opgaver være ved den klassiske Examen artium: 2 Opgaver i Modersmaalet, 2 Oversættelser fra Latin; ved den reale: 2 Opgaver i Modersmaalet, engelsk Stil, en mathematisk Opgave. Efter Kirkekomiteens Forslag med de af Odelsthinget foretagne Forandringer skulde der foruden de to Opgaver i Modersmaalet kræves for den klassiske Linie: en Oversættelse fra Latin og en mathematisk Opgave; for Reallinien: en engelsk Stil, en mathematisk Opgave og en fysikalsk Opgave.

I Overensstemmelse med Odelsthingets Beslutning har Hr. Vogt gjort Oldnorsk til tvungent Fag ved den reale Examen artium og udelukket Latinen; derimod har han ogsaa gjort Græsk og Fransk til tvungne Fag ved den klassiske Examen, medens Odelsthinget havde gjort dem valgfri. Den hidtil anordnede Dimission bortfalder; Forslagets § 8 bestemmer nemlig, at Anmeldelsen til Universitetet „kan udfærdiges enten af Vedkommendes Fader eller Værge eller, hvis Examinanden har været Discipel af en Skole, af dennes Bestyrelse, eller af den Lærer, som i den senere Tid har ledet hans Undervisning, eller, hvis han har naaet 18 Aar, af Examinanden selv." Medens den kgl. Skolekommission, Regjeringen og Kirkekomiteen alle have været enige i at forlænge Skolekurset til det 18de Aar, indeholder Hr. Vogts Forslag en Bestemmelse om, at det Lavmaal af Kundskaber, der kræves ved Examen artium, ikke maa være større, end at det i Skoler med etaarige Klasser kan forudsættes naaet af jevnt begavede Disciple uden Overanstrengelse ved det fyldte 17de Aar.

Af de foreslaaede Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen fremhæves: ved Examen philosophicum skal der aflægges Prøve i Philosophi og i fem andre Fag, hvoraf mindst et maa høre til den sproglig-historiske og ligeledes mindst et til den mathematisk-naturvidenskabelige Faggruppe. Realstudenter kunne ikke stedes til theologisk eller filologisk Embedsexamen, forinden de have bestaaet Examen artium i Latin og Græsk, og ikke til juridisk eller medicinsk Embedsexamen, forinden de have bestaaet en mundtlig Prøve i Latin. Forøvrigt skulle Realstudenter efter bestaaet juridisk eller medicinsk Examen have den samme Adgang til at ansættes i Statens Embeder som Latinstudenter.

Vi kunne ikke andet end skjænke Hr. Vogts Forslag vort fulde Bifald, idetmindste hvad Hovedpunktet angaar, nemlig at aabne Skolerne fri Adgang til selv at vælge Plan og Methode for sin Undervisning, kun med den Indskrænkning, der følger af de ved Examen artium opstillede Fordringer; thi dette er i Sandhed en nødvendig Betingelse for Skolernes Trivsel og Udvikling og den eneste Maade, hvorpaa man kan faa nogen sikker Erfaring om de forskjellige Methoders og Undervisningsliniers relative Værd.

Udlandet. Om den for nogle Dage siden i Milano opdagede Sammensværgelse bringer Opinione følgende Meddelelse: „De Sammensvorne havde leiet 200 parmesanske Banditter, der førtes til Milano for uden Naade og Barmhjertighed at myrde de høiere Officerer, flere høiere civile og militære Embedsmænd og andre ansete Mænd. Det er lykkedes at fængsle alle de 200 Banditter med Undtagelse af deres Anfører, om hvem man ikke ved, om han endnu er i Milano. En fortrolig Ven af Mazzini, en vis Nathan fra London, er ligeledes bleven fængslet, da han er stærkt kompromitteret. Paa de Sammensvornes Forsamlingssted fandtes en Mængde oprørske Proklamationer samt et uhyre Oplag af Dolke, Revolvere og Ladningsbøsser. En meget bekjendt Garibaldist skal ligeledes være indviklet i Sagen og er bleven fængslet. I Husarkasernen fandtes fyldte Bomber, og 24 Underofficerer bleve arresterede. Sammensværgelsen synes dog ikke at have været udbredt blandt Soldaterne. De Sammensvorne vare rigelig forsynede med Penge; en af dem bød en Fangevogter 1000 Francs for sin Frihed og det Tidobbelte, hvis hans Flugt lykkedes".

Vi have før nævnt, at uagtet Oppositionen har gjort store Anstrengelser under de sidste Forhandlinger om Budgettet og stillet en Række Endringsforslag, vilde det dog ikke lykkes den at vække synderlig Interesse hos Publikum, og hele Opmærksomheden knytter sig nu til de nær forestaaende Valg. De officiøse Blade vente med Sikkerhed en ny Seir for Keiserdømmet. Der er længe blevet agiteret med stor Iver fra begge Sider, og Pressen beskjæftiger sig saagodtsom udelukkende med Valgene. Den antinapoleonske Opposition, der som bekjendt staar paa meget svage Fødder i Frankrig, har denne Gang forøgede Vanskeligheder at kjæmpe imod, idet den ikke er enig. Der hersker ogsaa stor Uenighed imellem det saakaldte keiserlig demokratiske Partis Blade, af hvilke dog Siècle mere og mere synes at antage en republikansk Farve, medens Opinion nationale endnu holder fast ved sit gamle Standpunkt. Det sidstnævnte Blad udtaler sig i Anledning af den indtraadte Uenighed meget mistrøstig om Valgene i Paris, hvor den forenede Opposition i 1863 seirede i alle Kredse. Der er endvidere opstaaet endel yderligere Demokrater, som ville skyde de gamle Repræsentanter til Side, idet de beskylde dem for ikke at gaa vidt nok. Der er gjort Skridt for at bevæge Garnier-Pagès og Carnot til at trække sig tilbage; men disse gamle Demokrater ere ingenlunde villige til at betragte sig som overlevede og ere bestemte paa igjen at optræde som Kandidater i Paris. Om Ollivier fortsættes den lidenskabelige Polemik, idet hans Modstandere ville gjøre det til en Forbrydelse, at han i Frihedens Interesse satte sig i Forbindelse med Keiseren. Snart vil der hele Frankrig over blive ført en offentlig Debat for og imod Keiserdømmet i Overværelse af Vælgerne, og dets Fortrin og Mangler ville blive afveiede imod hinanden. Den keiserlige Regjering har ikke undladt at give sine Venner og Tilhængere Veiledning til at føre denne store Kamp. Foruden at Ministrene i Kamrene og de officiøse Skribenter i Pressen i den sidste Tid uafbrudt have fremhævet, hvilke Goder Frankrig har Keiserdømmet at takke for, er der udkommet flere officiøse Broschurer, som i utallige Exemplarer ere blevne udbredte i Valgkredsene. Iblandt de senest udkomne Broschurer har vi allerede nævnt „Progrès de la France sous l'Empire", som støttet paa Tal, der ikke lade sig gjendrive, paaviser de umaadelige Opsving, som Frankrig har tage siden 1852, og som paa en slaaende Maade bekræfter den bekjendte nationaløkonomiske Forfatter Droz's Ytringer om, at Frankrig blot behøvede en længere Periodes indre Ro for at blive et af de rigeste Lande i Verden. Eiendomsværdien i Landet er stegen med henved 13,000 Mill., Statens Indtægter ere 744 Mill. større end ved Republikens Undergang i 1851, af Jernbaner har Frankrig en 4 Gange saa stor Strækning som dengang osv. Der er anlagt over 10,000 nye Almueskoler, og Elevernes Antal er tiltaget med mere end en Million. Sparekassebøgernes Antal er forøget med 1,108,652. Befolkningen i Frankrig var i 1866, da den sidste Folketælling foretoges, ca. 2,400,000 Indvaanere større end i 1851, og heri har som bekjendt Indlemmelsen af Savoyen og Nizza i Frankrig ingen ringen Del. Befolkningen i Paris udgjør 1,825,000, hvilket er en Forøgelse af ca. 772,000 Indvaanere i Sammenligning med 1851. Udviklingen af Paris er i det Hele taget storartet; Værdien af Eiendommene er f. Ex. stegen med 3400 Mill. Frs. Statens Indtægter i Algier have fordoblet sig, idet de ere stegne fra ca. 20,800,000 til ca. 42,200,000 Frs. De overordentlige Udgifter have i en væsentlig Grad forøget Frankrigs Rigdom. De Jernbaner, som engang skulle komme tilbage til Staten, repræsentere en Værdi af 7000 Millioner Frs. Værdien af Hærens Materiel har næsten fordoblet sig, idet den er stegen fra 591 til 968 Millioner Frs.; det Samme gjælder om Marinens Materiel, hvis Værdi i 1851 beløb sig til 784 Mill., men nu udgjør 1400 Mill. Den Hær, som Frankrig efter Loven af 1868 kan stille i Felten, udgjør 750,000 Mand, hvilket er en Forøgelse af 325,000 Mand. Hertil kommer endnu den mobile Nationalgarde, som nu er 350,000 Mand, men efterhaanden vil stige til 570,000 Mand. Forøgelsen af Frankrigs militære Kræfter udgjør saaledes 700,000 Mand, medens Udgifterne kun ville stige med 13 Millioner. Frankrig har fra 1858 til 1868 anskaffet sig over 5000 riflede Kanoner. Der er fuldført over 1 Million Chassepotgeværer, og nu kan ogsaa den mobile Nationalgarde forsynes med disse Vaaben. At Keiserdømmet ogsaa har krævet store Ofre af det franske Folk og bl. A. i en betydelig Grad har forøget Statsgjælden, er en bekjendt Sag, efter den officiøse Forfatters Mening endogsaa saa bekjendt, at han har fundet det overflødigt at tale herom; men Oppositionen raader naturligvis af yderste Evne Bod paa denne Forbigaaelse. Forsaavidt Forfatteren med et vist Eftertryk fremhæver, at alle elektriske Telegrafer ere anlagte af Keiserdømmet, kan der dog, som Le Gaulois bemærker, i dette Punkt anføres Noget til Undskyldning for Louis Filippes forsømmelige Regjering, idet de elektriske Telegrafer dengang endnu ikke vare opfundne. Paa nogen Overdrivelse nær er det officiøse Skrift imidlertid vel affattet og bereder Oppositionen ingen ringe Vanskelighed, naar den skal hævde sin Fabel om det „udpinte" Frankrig, der maa tigge Preussen om Fred for ikke at synke ned i den dybeste Nød og Elendighed. Det er en temmelig almindelig udbredt Formodning, at Keiseren efter Valgene vil danne et nyt Ministerium af den konstitutionelle Opposition, det saakaldte Tiersparti, og i et saadant Kabinet vilde Ollivier vistnok komme til at indtage en fremragende Plads. Opgaven for et saadant Ministerium skulde være at tilveiebringe fuldstændig Udsoning imellem Keiserdømmet og alle liberale Mænd, som det for Alvor er om Regjeringssystemet at gjøre, ikke om at fremkalde et Tronskifte. Hvorvidt denne Sammensætning har mere Udsigt for sig nu end i 1867, da den strandede i det afgjørende Øieblik er imidlertid usikkert.

Dagbladet vil af og til udkomme i Størrelse som Dagens Nummer; senere vil ogsaa det sædvanlige Format blive forøget uden Prisforhøielse.

Unionsforslaget paa den svenske Rigsdag. Det idag modtagne svenske Aftonblad for 28de April skriver: Forslaget til ny Foreningsakt mellem Sverige og Norge er idag af begge Kamrene vedtaget som hvilende til grundlovmæssig Behandling paa næste Rigsdag.*) Beslutningen herom fattedes uden Stemmegivning i 2det Kammer efter et ganske kort Ordskifte og med den betydelige Stemmeflerhed af 89 mod 21 i første Kammer, hvor imidlertid en temmelig langvarig Debat fandt Sted. Denne angik dog hovedsagelig de formelle Betænkeligheder mod Forslagets Behandling som Grundlov, hvilke udtaltes af Grev Hening Hamilton og understøttedes af Grev C. G. Mörner og Hr. Nordström. Man anførte, at da vor Regjeringsform udtrykkeligen opregnede, hvilke Love der skulde henregnes til Grundlove, kunde ingen andre Love ansees og behandles som saadanne. Man mindede ogsaa om, at den nu gjældende Rigsakt blev antaget ved en eneste Rigsdag i de for private Love bestemte Former. Denne Opfatning blev derimod bestridt, og Forslagets Vedtagelse som hvilende forsvaret af Excell. De Geer og Sparre, Statsraad Berg og Carlson samt DHrr. Rydin, Wærn og Chr. Dickson, Bergstedt, Fåre og Wallenberg. Der blev fra denne Side paaveget, at da det fremlagte Forslag virkelig medførte Forandringer i de nu gjældende Grundlove, maatte det ogsaa behandles i de Former, som ere foreskrevne for Istandbringelse af eller Forandring i Grundlov, og om man ikke havde iagttaget dette ved Vedtagelsen af den nu gjældende Rigsakt, uagtet ogsaa denne virkelig foranledigede Endring i visse Grundlovsbestemmelser, saa var det skeet af Nød, fordi det da beroede paa Rigsaktens ufortøvede Antagelse, om Foreningen skulde komme istand eller ikke. Den Omstændighed, at Grundloven nævner visse Love, der skulle ansees som Grundlove, kunde vel ikke hindre, at en ny Lov, som stiftedes i de for Grundlove bestemte Former, ophøiedes til Grundlov. Debatten dreiede sig for en Del ogsaa om selve Forslagets Indhold, idet Hr. Almqvist udtalte sin allerede før fremsatte Mening, at Forslaget var uantageligt af den Grund, at der ikke ved samme indførtes nogen unionel Repræsentation. Desuden indeholdt det for mange Detailbestemmelser, som ikke havde sin Plads i en Grundlov. Herimod indvendtes af Forslagets Forsvarere, at man ikke skulde forkaste det bedre, fordi man ikke kunde faa det bedste. Sambaandet mellem

*) Svenskerne lade til at have overseet, at første Storthing hos os ikke bliver næste Aar, men 1871.

komme til at holde Livet i Hjemmet for det behageligste i Verden.

Hvor ganske anderledes var han blevet siden dengang og hvor ganske anderledes forekom ham ogsaa Verden og Menneskerne, naar han nu betragtede dem med et muntert Smil! Nu syntes det ham næsten ubegribeligt, at han havde kunnet stænge sig indenfor fire Vægge saamangen vakker Søndag og havde kunnet ærgre sig over de forbigaaendes muntre Prat og Latter, fordi det undertiden forstyrrede ham i hans Læsen. Han havde aldrig været nogen Elsker af Samtaler, saaledes som de plejede at forekomme i hans Landsby. For Bønderne, mente han, var deres Kjyr alt, og saaledes blev de ogsaa selv mere end halvt Dyr, som ikke ved af noget andet end sin Næring og Hvile. Heller ikke Bonden ved af andet end den Nytte og Skade, han har havt af sit Fæ. Der gives intet kjedsommeligere i Verden end at maatte høre paa Historier om en Ko fra A til Ø, paa hvilken Ugedag og i hvilket Himmeltegn den er kommet til Verden, hvorledes Moderen havde set ud, hvor gammel denne dengang var, hvad Konen, Svogeren og Naboen havde sagt om Kalven, hvor meget Melk den havde drukket og lignende; endvidere hvorledes man heller vilde have laant Penge end solgt det prægtige Dyr og saaledes videre indtil denne Dag. Saadanne Samtaler var dog Tidsspilde og Misbrug af Talens Gave. Saaledes havde Franz tænkt tidligere om Bøndernes Samtaler, og derfor søgte han saameget som muligt at undgaa dem; men idag var enhver forbigaaende ham velkommen. Han kjendte næsten alle deres Forholde og Anliggender, som han traf, som Tilfældet gjerne er med enhver Landsbyboer, i hvis Fjøs, Kjøkken, Dagligstue og Sovekammer, man er ligesaa godt kjendt som i sit eget. Det var derfor en let Sag for ham at begynde en Samtale med enhver over dennes

paa Kjyrene. Derpaa tog Franz og Melkeren Afsked med Ysteren, som endnu havde en hel Del at bringe i Orden i Hytten. Vel vilde man snart ses igjen i Byen, men alligevel grebes de tre af en ejendommelig Følelse, da de i den trange, mørke Stue rakte hverandre Hænderne.

I Fjøset var stor Bevægelse, da Kjyrene hørte den velbekjendte Lyd af Hjemfartsbjelderne. Under glad Rauten fulgte de løsladte Dyr efter Melkeren ud af Fjøset.

Det var et lysteligt Tog at se til. Alle Kjyr, som Franz for tí Uger siden havde drevet op til Sæteren, kunde han nu bringe ned igjen. Ingen af Ejerne havde Grund til at komme ham imøde bedrøvet eller med Bebrejdelser. Smilende tænkte han nu paa de Forsætter, hvormed han havde draget op, og begyndte nu at synge og laue, saa det gjenlød imellem Fjeldene. Noget over en halv Time maatte Franz være paa Vejen, førend han mødte de ham imødekommende Ejere, som nu alle paaengang vilde tale med ham og spørge om sine Kjyr, „hvorledes de havde holdt sig og hvormeget de i Gjennemsnit havde melket". Franz gav al den Besked, han kunde, og saa derpaa smilende til, hvorledes enhver ilede hen til sine Kjyr, som de strøg og kjærtegnede. Alene Sepp blev tilbage hos Franz. Han roste ham, for at han som den hans Klæder vedlagte Pakke viste, var blevet Urtesamler, — om ogsaa Grunden alene var Kjedsomhed. „Vel", sagde han, „sætter jeg ikke stor Pris paa Husmidler, men det er alligevel en Vej til Folkene, som gjør stort Væsen af dem, der farer med Sligt. Uden disse Konster havde Ysteren vist ikke gjort sig saa elsket af ung og gammel. Han har dog vist Dig Vejen, som han selv gaar og dette er mere end jeg havde ventet af ham." Franz vilde nu begynde at forsvare Husmidlerne og Troen paa dem; „de var ligesom Ordsprogene blevet til ved Erfaring og derfor — — —"

de forenede Riger udgjordes nu alene af den unionelle Konge; gjennem dette Forslag skulde dette Sambaand ogsaa komme til at udgjøres af det unionelle Statsraad, som burde indføres før man indførte Unionsparlament*). Forslaget var et Fremskridt og skulde være et godt Grundlag for videre Udvikling*). Om Forslaget indeholdt Detaillebestemmelser, som ikke burde findes der, var dette noget, som det havde tilfælleds med vore øvrige Grundlove. Hr. Wallenberg udtalte sluttelig den Mening, at om man, som Tilfældet turde være med mange, ikke havde rukket at gjøre sig saa bekjendt med Forslaget, at man kunde beslutte sig til at forkaste det, saa var det netop rigtigt at antage det som hvilende, for at vinde Tid til nærmere at studere det.

I andet Kammer foreslog Hr. Ahlgreen og Leffler, at Forslaget skulde forkastes, den førstnævnte hovedsagelig af den Grund, at det indskrænkede begge Rigers Ret til hver for sig at raade over sine egne Grundlove, sidstnævnte derimod af samme Grunde som de Hr. Almqvist havde anført i sit Votum. Statsraad Berg og Hr. Nils Larson i Tullus besvarede kortelig de gjorte Indvendinger, idet de blandt Andet ytrede, at hvert Foreningsvilkaar maatte indeholde visse Indskrænkninger i deres Selvbestemmelsesret, som indgaa en saadan Forening. N. Larson tillagde, at den Opofrelse af Selvbestemmelsesretten, som Foreningen allerede nu paalagde os, var ingenlunde gjort forgjæves, da den betryggede Freden mellem begge Riger indbyrdes og udad med Henseende til andre Stater. Man fæstede sig i dette Kammer ikke synderlig ved den korte Debat, hvoraf man med Føie turde kunne slutte, at man paa Forhaand var enig om at vedtage Forslaget som hvilende.

Matematisk Prisopgave. Et i Upsala udkommende „Tidsskrift for Matematik och Fysik" udsatte ifjor en Prisopgave saalydende: „Att upprita en qvadrat, hvars sidor gå genom hvar sin af fyra gifvna punkter". 23 Besvarelser, blandt dem 1 fra en Dame, 1 fra en dansk og 1 fra en norsk Student, bleve indleverede. Den sidste, Elling Bolt Holst, der ifjor dimitterede fra Drammens Latinskole, erholdt Laudabilis præ ceteris ved Examen Artium, tilkjendtes Prisen. Hans Besvarelser, der vil blive trykt, omtales i Tidsskriftet som elegant, og det heder, at den røber en høi Grad af mathematisk Modenhed.

Den nye Monitor „Thrudvang". Paa førstkommende Mandag — Hs. Maj. Kongens Fødselsdag — Kl. 12 Middag skal, som før nævnt, Taarnfartøiet „Thrudvang" gaa af Stabelen. Statsraad Broch vil i den Anledning komme hertil, skriver „Gjengangeren", ligesom det er antageligt, at han følges af endeel Storthingsmænd.

Kreditbanken. Kjøbmand Hassel er udnævnt til Direkter i Kreditbanken, istedetfor Statsraad Broch.

Druknede. For nogle Dage siden fandt man under en Flaade ved Vaterlands Bro et ukjendeligt Lig, men som man antog maatte være af en Tomtearbeider, som for en Tid siden pludselig forsvandt. Iforgaars har man fundet atter et Lig, dennegang under en Brygge ved Ladegaardsøen. Det var en middelaldrende, stor og kraftig, noget skaldet, pent antrukket Mand; han synes at have ligget en længere Tid i Vandet, hvor han, da han blev fundet, stod med Fødder fast i Grunden, derpaa dette Sted er meget lerholdig.

Den skarpe og kolde Vaarvind har i de sidste Dage hjemsøgt os til stor Fortræd for Landmanden, der gjerne vil have Regn, som Jorden i høi Grad skal trænge til.

I Aker skal man allerede have begyndt at sætte Poteter.

Theatret. Under Indstudering er Shakespeares „Macbeth" efter Lembkes fortrinlige Oversættelse. Stykket gaar for første Gang i denne Sæson paa Torsdag.

Udvandringen. Igaar afgik herfra Damperen „Oder" med 280 Emigranter og i Eftermiddag Kl. 5 „Echo" med omtr. 500. Naar hertil kommer Seilskibet „Napoleon", der for et Par Dage siden udklareredes med over 300 Udvandrere ombord, saa viser det sig, at Udvandrernes Antal ogsaa i denne Uge overstiger 1000.

Dampskibsfarten paa Ladegaardsøen er fra idag af aabnet.

Det Kompagni af Norske Jægerkorps, som i den sidste Tid har gjort Garnisonstjeneste paa Horten, er nu blevet forflyttet hertil Byen, da Karljohansværns Bevogtning for Fremtiden skal overdrages det semilitære Korps.

Nyt Fartøi. (Fr.hald Tilst.) Det paa DHr. G. & H. Loranges Verft byggede nye Fartøi, der er taklet som Brig, blev igaar kjøbt af et Aktieselskab for 10,800 Spd. Fartøiet maaler 131½ Kommercelæst, er meget smukt og let bygget og antages skikket til Fart paa de fleste Farvande.

Udvandrere fra Bergens Stift. „Bergens Tid." skriver: Med Dampskib er fra 20de Marts til Dato udvandret 73, hvoraf 16 idag [illegible] til Kristiansand, for derfra [illegible] „Nerlintens" atlantiske Dampe[illegible] [illegible] paalidelige Oplysninger [illegible] 10,000 Spd. i Kontanter. Desuden er afgaaet 2 Seilskibe fra Byen med [illegible] 350 Udvandrere, tilhørende [illegible] Folk.

Udstilling i Kasino. [illegible] Wedsler fra Bergen have i et Lokale i Kjøbenhavns Kasino aabnet en Udstilling af Scener af det norske Folkeliv, der nok er værd at tage i Diesyn, skriver „Folkets Avis". Man ser Scener fra Bergens Fisketorv, et Hardanger Bryllupsbord, en Daabsscene og en Bondestue, den sidste tildels efter et af Tiedemanns bekjendte Malerier. Der er 100 Figurer i omtrent 12 Tommers Størrelse, alle iklædte norske Nationaldragter i en aldeles tro Gjengivelse. Ansigterne, der ere af Papirmasse, ere paa mange af dem høist interessante og karakteristiske.

Tretten smaalandske Rigsdagsmænd indgave kort efter Aabningen af den svenske Rigsdag en Fremstilling af den i deres Kredse herskende Nød og Elendighed, og ansøgte Regjeringen om at Hensyn hertil i Sommer at fritage de smaalandske Regimenter for at deltage i Regiments- og „Bevärings"-Øvelserne, men den svenske Regjering har nu, hvad der naturligvis har vakt megen Misfornøielse, afslaaet Ansøgningen.

Tabet af Als, over hvis Sammenhæng der hidtil har hvilet et Slør, som hverken de i Flaadens eller Hærens Tidsskrifter meddelte historiske Oplysninger have formaaet at løfte, og som Regjeringen vedblivende har nægtet at oplyse ved en retslig Undersøgelse, vil nu, ifølge en Meddelelse i „Fdl.", blive gjort til Gjenstand for en udtømmende historisk Fremstilling, hvortil Oberst Rasn af Krigsministeriet har faaet Tilladelse til at benytte alle officielle Papirer, Rapporter, Depecher osv.

Urolighederne blandt Studenterne i St. Petersburg. Bladet Golos meddeler, at de lægevidenskabelige Studerende i St. Petersburg havde, uden at søge eller at faa Tilladelse dertil afholdt nogle Møder i Anledning af en dem formentlig tilføiet Fornærmelse. Forelæsningerne blev strax standsede, Studenterne opslog skrevne Plakater paa Gadehjørnerne; men Politiet lagde sig imellem, og et Par Dage var Alt forbudt igjen, og Forelæsningerne begyndte paany, ialfald for en Del. Det teknologiske Instituts Elever havde for deres Vedkommende ligeledes holdt Møder og gjort Spektakler, og Golos har i en lang, ledende Artikel formanet de unge Mennesker til at være artige og flittelig opfordret dem til „at gjøre Alt for at glæde Keiseren, der har overøst dem med saa mange Naadesbevisninger".

*) Udhævet af os. Red.

Storthinget.

Fredag den 30te April holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Forts.)

Post 10: a) De af Storthingene 1862—63 og 1865—66 afgivne Bestemmelser ang. Tillæg af Statskassen eller særskilte Fonds for Budgetterminerne 1863—1866 og 1866—1869 for visse Lønninger under 800 Spd. aarlig vedbliver at være gjældende ogsaa for den med 1ste April 1869 begyndende Budgettermin, forsaavidt vedkommende Embeders og Bestillingers Lønningsforholde ikke maatte være eller blive ordnede enten fast eller midlertidig ved særskilte Beslutninger af foregaaende eller nærværende Storthing. b) Forsaavidt dette Storthing overensstemmende med den kgl. Proposition, som derom er fremsat, maatte fatte Beslutning til en Lov om forøget Godtgjørelse til visse militære Embedsmænd for Affavn af Embedsgaard, bortfalder det ved Bogstav a bestemte Tillæg for de Embedsmænds Vedkommende, der erholde saadan Godtgjørelse.

Jaabæk optog Minoritetens Forslag om, at disse Ord skulde tilføies Post 10, Bogstav a: „Dog nedsættes Tillæggene for de Militære af begge Etater, saavelsom for de civilmilitære Embedsmænd, til det Halve". Dersom dette imidlertid skulde findes for haardt, vilde han fremsætte et subsidiært Forslag, saalydende: „Dog saaledes, at intet Dyrtidstillæg gives til de herefter ansættendes offentlige Betjente eller Embedsmænd". M. Kildal kunde ikke være enig i dette Forslag, ligesom Minoritetens Forslag var gjendreven i Indstillingen. Han ansaa det temmelig vanskeligt at indlade sig herpaa, da Ingen kunde forudse, hvortil et saadant Forslag i de enkelte Tilfælde vilde lede, og ansaa det derfor raadeligst at man saameget som muligt blev ved det Bestaaende. J. Sverdrup oplyste, at 10de Post b ikke stod i Samklang med Militærkomiteens Bestræbelser; heri var ogsaa Hammerstad enig. Aall troede ikke heller, man her kunde stemme for b i Budgetkomiteens Indstilling. Vogt erkjendte, at Præmisserne i Militærkomiteens Indstilling vare ham ikke bekjendte, dengang Indstillingen besluttedes, og maatte nu, da disse Oplysninger fremkom, erklære ikke at kunne stemme for Budgetkomiteens Indstilling. Medlemmerne af Budgetkomiteen frafaldt, ifølge Militærkomiteens Udtalelser, Komiteens Indstilling b. Ved Voteringen bifaldtes a mod 19 St., medens b forkastedes mod 12 St. Der stod derpaa tilbage at afgjøre Post 13 i Indstilling No. 15. Det meteorologiske Institut 1600 Spd., derunder indbefattet 300 Spd. som Løn for 1ste og 400 Spd. som Løn til 2 andre Assistenter. Enstemmig bifaldt. Ligeledes stod tilbage Posterne 17 og 18 i Indstilling No. 10. Post 17: De Vartpenge, som oppebæres af de ved Armeens Reduktion udtraadte Officerer, blive som hidtil at udbetale med et Tillæg af 20 pCt. til, hvad Vartpengene udgjøre indtil 200 Spd. og 10 pCt. af det overskydende Beløb. Post 18: Som Vartpenge til de ved Armeens Reduktion afgaaede Officerer bevilges 690 Spd. aarlig. Posterne bevilgedes enstemmig.

Mødet hævet Kl. 12½.

Lørdag den 1ste Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Efter et Møde inden lukkede Døre, efter Sigende angaaende Oplysninger om Guldforholdene i Finmarken, gik man over til Behandling af de paa Kartet opslaaede Sager.

Sag No. 1. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning den kongelige Proposition til Lov, indeholdende Bestemmelser om Ret til at udvinde Guld m. V.

Paa en geologisk Reise, som Geschworner Dahll i Eftersommeren 1866 foretog i Finmarken, fandt han Spor af alluvialt forekommende Guld. Disse Spor bleve nærmere forfulgte i 1867, og viste [illegible] forefindes udbredt over et meget stort Felt i Finmarkens Indland ved flere Elve, saaledes ved Alten-Elv, men fornemlig ved Tana-Elv og forskjellige af dens Bielve. Efterat en udbredt Forekomst af Guld saaledes var paavist, blev der ført Forhandlinger mellem Indredepartementet og vedkommende Distriktsmyndigheder angaaende de videre Foranstaltninger, som Sagen maatte paakræve. Fra alle Sider blev det anført, at Forholdene gjorde det særligt utilraadeligt at aabne Finmarken for en Strøm af Guldsøgere, navnlig blev i saa Henseende Hensynet til Nationalitetsforholdene og til Skovforholdene stærkt gjort gjældende. For at hindre en saadan Tilstrømmen, udkom derefter ogsaa en provisorisk Anordning af 2den Mai f. A., hvorved det fastsattes, at Ret til at vaske eller paa anden Maade udvinde alluvialt forekommende Guld alene tilkommer Grundeieren og kun maa udøves under Jagttagelse af de nærmere Bestemmelser, som Kongen maatte foreskrive. I Forbindelse hermed blev det — for at man paa den ene Side kunde erhverve den for videre Bestemmelse i Sagen fornødne nærmere Kundskab om Felternes Udstrækning og Driværdighed, og paa den anden Side indskrænke Driften til det mindste Omfang, som med dette Øiemed kunde bestaa, — ved kongelig Resolution bestemt, at paa Statens Grund i Finmarken Guldvaskning kun maatte foretages af et begrændset Antal Personer, antagne af Geschworner Dahll, og under hans Kontrol. Paa denne Maade er der i forrige Sommer foretaget endel Forsøg, der dog ikke synes at have ledet til ganske sikre Resultater med Hensyn til Felternes Drivværdighed. Tildels synes dette at hidrøre fra, at de Arbeidslag, som ifjor foretog Forsøg, ikke have været i Besiddelse af tilstrækkelig Kyndighed og heller ikke have magtet de større og kostbarere Forberedelser, som en dybere Undersøgelse af de guldførende Sandlag udkræver. Forøvrigt er det Komiteen opgivet, at Geschworner Dahlls Indberetning om Undersøgelserne og Forsøgene i den forløbne Sommer endnu ikke er indkommet til Departementet.

Mortensen, der har afgivet dissenterende Votum, fastholdt sine inden Kommitteen udtalte Anskuelser, at man ikke skulde lægge stærkere Baand paa denne Slags Bergværksdrift end paa al anden. Bestemmelsen om at anvise Guldgravere et vist indskrænket Areal, ansaa han her uanvendelig. Arealet var for indskrænket, især naar man tog i Betragtning de store Omkostninger, der vare forbundne med at faa saadan Drift igang. Hertil kom, at Taleren fandt, det var en Inkonsekventse i Loven, om man vilde fastsætte en Bestemmelse ved Udvinding af alluvialt Guld og en ved Udvinding af Guld i Field. Han troede derfor ikke, at det hensigtsmæssig kunde ordnes paa den her foreslaaede Maade. (Forts.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania 1ste Mai. Ved Langebryggen ligger under Losning 5 Jagter med Kornvarer, desuden indexpederedes igaar Dampskibet „Carlsund" fra Stettin med cirka 600 Tdr. Erter. Priserne paa Kornvarer noteres saaledes: Østersøisk Rug (220 Pd. pr. Td.) 4 Spd. 36 Skill., Byg (200 Pd. pr. Td.) 4 Spd., Hvede (226 Pd. pr. Td.) 6 Spd. 84 Skill., Erter (230 Pd. pr. Td.) 4 Spd. 96 Skill.

Indklarede Fartøier den 30te April:

Jagt „Hermine Elisabeth", C. M. Levinsen fra Danzig med Rug; Jagt „Hjælperen", Chr. Christophersen fra Holmestrand med ufortoldet Rug.

Udexpederede Fartøier:

Brig „Argo", O. Olsen til England med Trælast; Jagt „Fædres Minde", J. C. Svane til do. med do.; Skonnert „Leontine", C. Anorai til Frankrige med do.; Jagt „Caroline", H. H. Folmer til England med do.; Skib „Minerva", A. L. Aanonsen til Frankrige med do.; Skonnert „Marry Ann", M. Johnsen til England med Is; Brig „Henriethe", H. H. Kjøle til do. med Trælast; Skonnert „Haabet", H. C. Lorentzen til Holland med do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket. Hvirvelcentrum i NV for Stat. Vinden er svag østlig i Bodø med Sne, stærk SV ved Stat, nordlig Vind i det sydlige Norge. Temperaturen er sunket i det sydlige Norge. Minimum i Kristiania — 1.0. Tørt og klart Veir søndenfor Stat, paa Dovre overskyet. Der er nogen Udsigt til Veirforandring.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 2den Mai (Kl. 7—10¼) gives: **Versprojektmageren**, Komedie i 3 Akter af Balzac, oversat af J. H. Olsen; derefter: a) **Coupletter af den sorte Domino**; b) **Le soir**, Romance af Gounad, foredrages af **Frk. Moe**; Til Slutning: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Mandag den 3die Mai (Kl. 7—10) gives: **De har en Datter**, Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; Til Slutning: **Reisen til China**, Sangspil i 3 Akter efter Labiche og Delacour, ved Adolf Reche; Musiken af forskjellige Komponister, arrangeret af C. V. Ramsøe.

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister,** smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Indbydelse.

Undertegnede Komite tillader sig herved at indbyde Lærere og andre Skolens Venner til et Møde paa Universitetets theologiske Examenssal Mandag den 3die Mai Kl. 6 Eftermiddag for at forhandle det fornødne i Anledning af det nordiske Folkeskolemøde, som til næste Sommer skal holdes i Gøteborg, deriblandt om Valg paa 5 norske Medlemmer af Mødets Bestyrelse.

Kristiania den 30te April 1869.

J. Aars. F. A. Haslund. J. Jespersen.
A. Johnsson. L. Michaelsen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia",** som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Thales Schou er tilflyttet Carl Johans Gade (Østre Gade), Boutikken ved Siden af Hr. Conrad Landgaard, nærmest Lies Gaard, og anbefaler sit **Lager** for **Sø-, Arbeidsfolk & Reisende. Prima amerikanske Regnklæder,** som **ikke klæbe,** haves stedse paa Lager i alle Størrelser.
Thales Schou,
Carl Johans Gade.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Carl Gullichsens

Handel med
Husholdningsvarer, Vine og Brændevine
anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.

Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Saft. Bringebær-, Ribs-, Kirsebær-, Blaabær- og Tyttebærsaft sælges af **Carl Gullichsen.**

Klipfisk, extra **god,** hos **Carl Gullichsen.**

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De fra den 1ste April tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Godt, godt", faldt Sepp ind, „spar din Afhandling til din Moder, som den vil behage bedre end mig. Jeg holder enhver, der bruger Husmidler, for en Bedrager eller en bedraget. Men smør Du væk dine Salver og Plastre, til Du er kjed af det; naar Du bare sparer mig for dine Lovtaler, skal jeg slet ikke hindre Dig — tvertimod vil jeg endogsaa rose Dig som Herren i Evangeliet roste den utro Husholder." Franz forsikrede, at han slet ikke bedrog, ikke søgte at vinde sine Medmenneskers Kjærlighed og Taknemmelighed ved List, men vilde fortjene den. „Det er meget rigtigt", sagde Sepp, „din Hensigt er altsaa god, fort, for Dig er alt godt, og at bekymre sig om andre er nu ikke mere Mode." Franz indsaa, at han og hans Fader endnu ikke saasnart kunde blive enige; imidlertid trøstede han sig med, at han snart skulde skaffe Beviser for sig og sagde, at han bekymrede sig om andre, og vilde til Exempel overordentlig gjerne vide, hvorledes det nu gik til hos Barthle, da han var tilsinds saa snart som muligt at skrive Klausmelker til. Sepp vidste ikke stort at berette; han formodede, at den gamle ikke var i godt Lune, da man nylig havde bragt ham en syg Ko hjem fra Sæteren. Nu kom Toget til Byen. Stolt skred de bekransede Dyr foran som om de vidste, at for deres Skyld saa Folk ud af Vinduer og Døre.

Franz's Moder, som den hele Morgen intetsteds havde fundet Ro, havde været den første, der hørte Bjelderne og saa Toget komme. Lykkelig som en Pige, hvis Kjæreste seierrig vender tilbage fra den blodige Krig, stod hun udenfor Døren. Først var det hende som hun maatte ile Franz imøde og hilse paa ham og omarme ham paa Gaden; men da hun saa Sepp og alle de andre Mennesker, forholdt hun sig rolig og tørkede Øinene med sitrende Hænder.

Mari var forøvrigt ikke den eneste, som betragtede

Toget med vaade Øine. De hjemvendende Sæterfolks glade Kauen, de lykkelige og friske hjemvendende Kjyrs Rauten tykkes Bønderne skjønnere og høitideligere end Orgeltoner og Strengeleg. Ingen, som kjender Bonden, hans Følelser og Tænkemaade, vil finde det ubegribeligt, at man endnu somme Steder for faa Aar siden ringede med Kirkeklokkerne, naar Alpetoget kom.

Paa Byens Markedsplads standsede Toget. Sepp og de andre Bønder udsøgte nu ved Sæterfolkenes Hjælp sine Kjyr og drev dem hen til Høsthavnene, der bestod i lavere liggende Græsgange ved Foden eller paa Skraaningen af Alpen en Mils Vei fra Byen, hvor Bønderne laa med sit Fæ indtil Vinteren indtraadte.

Niende Kapitel.

Alpesøndagen.

Paa første Søndag efter Helligkorsdag — den saakaldte Alpesøndag — havde Franz om Morgenen ligesom de andre Sæterfolk skriftet, derpaa drukket Kaffe med sin Moder, og nu gik han søndagsklædt op og ned foran Huset. Medens han blæste lette Skyer af sin igjen fremtagne Porselæns Søndagspibe, tænkte han paa, hvor misfornøiet, hvor utilfreds med sig selv og den hele Verden han havde været den sidste Søndag, han havde tilbragt hjemme. Havde han dengang vidst, hvilke glade Dage, der ventede ham i Sæteren, vilde han mistvilende have betragtet den, der havde været istand til at forudsige ham, at han endnu vilde

Dagbladet.

No. 100. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 3die Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hverandet Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 8 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trøgstad, Høland og Urskog) indtil Kl. 7½, Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Ballo og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Storen og Melhus, til Næs, Brunnndalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vro, Lomset, Voss (Eide), Fredø, Vesnæs, Orskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Voss, til Hønefoss, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 1ste Mai. Kronprinsen er idag reist til Stockholm i Anledning af Kong Karls forestaaende Fødselsdag.

Brüssel, 1ste Mai. „Moniteur Belge" offentliggjør en Protokol over Jernbaneforhandlingernes nærværende Standpunkt, hvorefter Frère-Orban har erklæret, at Grunde af principiel Natur hindre den belgiske Regjering i at ratificere Overenskomsten med Østbanen. Lavalette erklærede, at den heldigste Løsning vilde bestaa i Afslutning af en Overenskomst om Banernes Exploitering under gjensidig Garanti for Statsmyndighedens Kontrol, hvilket antoges forenligt med den belgiske Regjerings Indrømmelse om en blandet Kommission af 6 Medlemmer.

Stockholm, 1ste Mai. Enkedronningen er upasselig af mild Rosenfeber, men idag bedre.

Rigsdagen har forkastet Sparres Jernbaneforslag med nyt Statslaanssystem og negtet Bevilgning til den nordre og østre Stambanes Fortsættelse.

Newyork, 1ste Mai. Flere Insurgentbander paa Kuba have nedlagt Vaabnene og overgivet sig.

Stockholm, 2den Mai. Den danske Kronprins er iaften ankommen hertil.

Brüssel, 2den Mai. Justitsministeren har forlangt sin Afsked.

Paris, 2den Mai. Under Budgettets Behandling i Senatet igaar ytrede Lavalette i Anledning af en Forespørgsel fra Segur, at Regjeringen ikke har fattet nogen Bestemmelse med Hensyn til Roms Rømning, fordi denne først vil finde Sted, naar Pavens Sikkerhed er garanteret.

Hvor længe skal man endnu vente, førend der tages alvorligt fat paa at værne om de Skogrester, vort Land endnu har igjen?

Dette Spørgsmaal paatrænger sig vistnok stærkt Enhver, der har Øie for og noget Kjendskab til vor mislige Skoghusholdning; men forgjæves venter man paa dette store og vigtige Spørgsmaals kyndige Behandling i Pressen, og kun faa og nogetnær frugtesløse har Fagmænds Bestræbelser været for dets tilfredsstillende Løsning.

Vel har vi i den senere Tid faaet en Skoglov, der, for Almenningernes Vedkommende, giver saavidt Beskyttelse, at disse, ialfald i Landets lavere liggende Strøg, engang i Tiden atter vil være skogbevoxede; men denne Lov kom saa sent, at den har saare liden Betydning for Landets høit- og langt nordliggende Egne, dersom ikke tillige, og det ret snart, en Lov udkommer, der ogsaa omfatter de private Skoge; thi som bekjendt nok bevirker uforstandig eller for stærk Hugst i en stor Del af vort Lands Skoge, ikke alene den saaledes hugne Strækenings fuldkomne Ødelæggelse, men i større eller mindre Grad rammer Ødelæggelsen ogsaa de omliggende Skoge. Og er dette saa for vore mange høit- og nordliggende Skogtrakters Vedkommende, og er det saa, at vort Skogvæsen, ifølge de stedfindende Love, er indskrænket til væsentligst kun at værne om nogle allerede for længst raserede Skogstrækninger, medens det staar aldeles magtesløst ligeoverfor den hensynsløseste Skogbehandling, der aarlig finder Sted hos os, saa synes dog Spørgsmaalet at være en Tanke værd.

Man kan længe nok tale om fuld Frihed til selv at raade over sin Eiendom som det ene Rette; den Tid kommer dog, og det desværre altfor snart, at man bliver nødt til at gribe, og det kraftigt, ind i denne Ret, hvad den private Skoghusholdning angaar. Frihed er vistnok et stort Gode; men mon ikke den Sandhed: „Alting med Maade" gjælder her saavelsom i enhver anden Sag? Man finder den idetmindste lagt til Grund i ikke saa faa af vore øvrige Love, medens man i Skogloven ikke har lagt Spor af Baand paa den Privates Ret til, selv med de sørgeligste Fremtidsfølger, at indrette sig efter eget Forgodtbefindende. Skulde det da virkelig være at træde den personlige Frihed for nær, om man ved Lov negtede en Skogspekulant, en ødsel, uforstandig eller fattig Eiendomsbesidder eller Aasædesberettiget at snauhugge sine Skoge? Nei; thi naar de gjøre dette, saa sker det paa deres Naboers og paa de kommende Slægters Bekostning, og at berige sig, eller komme ud af en Pengeforlegenhed paa den Maade, har vel saa alvorlige Følger for Samfundet, at det i Længden ikke kan godkjendes.

Fra et personlig interesseret Standpunkt betragtet, kan vistnok det Offentliges Indskriden i ens egen Eiendoms Brug maaske synes mindre behagelig men man maa huske paa, at Skogeiendom er noget ganske andet end hvilkensomhelst anden Eiendom. Vandalismens Følger rammer i andre Husholdningsgrene væsentlig kun den Enkelte, men i Skoghusholdningen forholder det sig anderledes; thi en ødelagt Skogstrækning kan have hele Egnens Ødelæggelse tilfølge, ikke alene med Hensyn til Skogen, men ogsaa med Hensyn til de klimatiske Forholde. Ja, den Tid kan komme, dersom denne Sag endnu en Tid overlades til sig selv, at større Strækninger af vort Land vil være ubyggendes, selv for dets tarveligste og nøisomste Beboere.

Til dem, der nok ere enige i Nødvendigheden af en gjennemgribende Økonomi i vor Skoghusholdning, men som ser praktiske Vanskeligheder i dens Gjennemførelse, vil jeg sige, at dermed har det forhaabentlig ingen Fare. Greie Lovbestemmelser og et skarpt Tilsyn engang imellem af et noget mere udvidet Skog- eller Forstvæsen, vil uden Tvivl være tilstrækkeligt; thi vi har jo Ord for at være et taalelig lovlydigt Folk.

At Staten endog i noget større Mon end tidligere, indkjøber snauhugne Skogstykker hist og her i Landet og værner om disse, maa vistnok ansees for en meget god Gjerning. Dermed vilde det formentlig ikke være hensigtsmæssigst, om Staten lagde an paa at blive Eier af væsentlige Skogstrøg; thi saadanne bør formentlig for den almindelige Velstands Skyld saavidt muligt indehaves af Skogdistrikternes Beboere, og hertil turde ogsaa en fornuftig, lovbunden Skoghusholdning være det bedste Middel.

Og hermed tillader jeg mig at anbefale denne vigtige Sag til Sagkyndiges og Storthingets omhyggelige Overveielse.

En Bonde.

Til Storthinget.

Dyrtiden og den saa at sige næsten totale Mangel paa Arbeidsfortjeneste, der i en længere Tid har hjemsøgt især Fjelddistrikterne i det Nordenfjeldske og foraarsaget saa Manges Beslutning om Udvandring til Amerika, truer — til ubodelig Skade for det Almindelige — med at ville vedblive, og er det ene og alene Udsigten til, at Haabet om en snarlig Paabegyndelse af den projekterede Jernbane imellem Støren og Grundset, der endnu nogenlunde opretholder Arbeidsklassens Mod.

Under disse Omstændigheder kan man ikke noksom paapege denne Side af Sagen og henstille den Bøn til Storthinget at realisere denne Plan ved allerede paa nærværende Storthing at fatte Beslutning om Anlæggets hurtigst mulige Paabegyndelse til Lindring af saamange Tusinder af hungrige Medmenneskers Nød. Skulde denne længselsfuldt forventede Fortjeneste nu svigte for de talrige og fattige Arbeidere, da ser det sandelig mørkt ud paa disse Kanter. Overalt, hvor man færdes, hører man: „bare vi kan holde ud indtil Arbeidet med Jernbanen begynder"!

Grunden til, at man nu fremkommer med denne Bøn, er Frygten for, at der skulde blive fattet Beslutning om Henskydelse til en fjernere Fremtid med denne for det hele Samfund saa vigtige Sag. Lad Folket derfor snarligen se Haabet gaa i Opfyldelse; lad det snart faa denne med saa megen Længsel forventede Arbeidsfortjeneste! Storthinget kan være forvisset om, at Penge under forhaandenværende Tilstand ikke kan anvendes paa en for Samfundet hensigtsmæssigere og mere velsignelsesrig Maade.

Nordenfjelds i April 1869.

Af Hr. L. Schjørn

læses i Aftenbladet for i Lørdags en Opsats med Overskrift „Fornøden Berigtigelse", der tiltrænger en ny Berigtigelse. Hr. Schjørn tillader sig nemlig at anføre, at han i Anledning af personel Kapellan August Ingiers Opsats i Dagbl. No. 70 angaaende det meget omskrevne Bibelbuds Færd i Skedsmo „overleverede Dagbladet en Besvarelse, men Bladets Redaktør erklærede med Bestemthed, at han intetsomhelst Svar vilde indtage". Dette medfører ikke Sandhed. Hr. Schjørns omtalte „Besvarelse", hvoraf han udgiver sin Artikel i Aftenbladet for at være et „kort Uddrag", var nemlig ligefrem injurierende og af saadan Beskaffenhed, at den anstændigvis ikke burde kunne optages i noget Blad. Af denne Grund blev Artikelen ham tilbageleveret, idet det derhos udtrykkelig blev ham sagt, at det derimod ikke skulde være ham forment i Dagbl. at forsvare sig imod eller berigtige, hvad der af personel Kapellan Ingier der var anført imod ham.

3/5 69. Dagbl. Red.

Kristiania, den 3die Mai 1869.

En ældre Kjending fra forrige Storthing har idag optaget Odelsthingets hele Formiddagsmøde og besluttedes udsat til videre Behandling imorgen, da endnu Kl. 2 syv Talere havde meldt sig. Den behandlede Sag var Bentsens Forslag til Lov om Sognebaandets Løsning. Uagtet denne Sag er bleven ikke saa lidet drøftet tidligere, lykkedes det dog enkelte af Talerne at give Debatten et større Liv og Fylde. Som man nu næsten kan siges at være bleven vant til ved Behandlingen af Kirkekomiteens Indstillinger, syntes det ene Medlem af Komiteen, O. S. Velde, der næsten altid gaar sin egen Vei fra Komiteens øvrige 6 Medlemmer, ogsaa nu som ellers at have størst Udsigt til at vinde Stemmeflerheden for sit Forslag. De fleste Talere, hvoriblandt ogsaa Præster, ytrede sig nemlig til Fordel for den maadeholdne Løsning af Sognebaandet, Hr. O. Velde havde foreslaaet, medens Bentsens videregaaende Forslag ligesaalidt som Komitflertallets Forkastelse af ethvert Forslag i hin Retning ikke lod til at have særdeles Stemning for sig i Odelsthinget idag. Af de Grunde, som bleve gjorte gjældende for Veldes Forslag, synes navnlig de, som blev fremhævet af Hr. Enge, at fortjene Opmærksomhed. Han udhævede nemlig, at der under de Betænkeligheder, der fra flere Sider kunde næres mod de allerede vedtagne Reformer paa Kirkens Omraade (navnlig Menighedsraad), maatte sørges for, at ogsaa de afvigende Meninger kunde levnes Frihed ved at undrage sig de strammende Baand. I saa Henseende mente Taleren, at Sognebaandets Løsning kunde yde nogen Trøst eller Hjælp for dem, der vilde komme til at finde sin Stilling trykket i den Menighed, inden hvis Grænser de tilfældigvis havde sit Ophold. Disse maatte da faa Lov til at søge sin religiøse Trang tilfredsstillet udenfor Menigheden og saaledes blive løste fra Sognebaandet.

I Lagthinget har man fortsat med den foreløbige Behandling af Skoleforslagene. Ved § 11 blev Baggers Forslag om, i Overensstemmelse med den kgl. Proposition, at lade Religion udgaa som Artiumsfag, forkastet. Derimod vedtoges Rector Geelmuydens Forslag (mod 7 St.), at Græsk skulde optages som tvungent og Oldnorsk som valgfrit Fag i Latingymnasierne.

Udlandet. Den tilsyneladende bedre Forstaaelse mellem Preussen og Østerrige, som nu i en kort Tid har herstet, var, som man kunde vente, ikke af lang Varighed. Bladene har nu atter begyndt at bombardere hverandre paa gammel Vis. Preussen har nylig holdt nogle overmaade kraftige Skjændetaler til Beust.

Fra Wien skrives under 24de f. M. til „Köln- Zeit.g": „Man er i høieste Grad overrasket eller giver sig idetmindste Udseende af at være overrasket over, at nogle berlinske Blade betragte Meddelelserne i den østerrigske Generalstabs Værk som en Udfordring, og at „Nordd. Allg. Zeit.g" endog truer med Gjengjeld. Paa Spørgsmaalet om, hvorfor de meget omtalte Aktstykker ere blevne offentliggjorte, svares der i Regjeringens Kredse med det Spørgsmaal, hvorfor man skulde have afholdt sig fra at offentliggjøre Aktstykker, hvis Ægthed indrømmes i Berlin selv, naar det vigtige militære Værk herved vilde have tabt i Interesse; det havde slet ikke været Hensigten at udfordre Preussen eller endog blot en preussisk Statsmand, og Generalstaben var i Besiddelse af hele Materialiet, førend Grev Beust traadte til Roret, saa at den altsaa ikke behøvede at ty til Udenrigsministeriet for at faa Oplysninger. Forhandlingerne om Fredspræliminærerne blev som bekjendt førte af Militære, der herved kom i Besiddelse af de paagjældende Aktstykker. Hvorledes det end forholder sig hermed, anse vi det Forefaldne for høist Fortrædeligt, da der heraf vil udvikle sig ubehagelige Stridigheder. Til at befæste Troen paa fredelige Stemninger vil Sligt ingenlunde bidrage".

I en Skrivelse fra Berlin til samme Blad om samme Sag hedder det: „I politiske Kredse taler man om, at Hr. von Beust har tilstillet den østerrigske Gesandt i Berlin, Grev von Wimpffenen Skrivelse, hvori forsikres, at Telegrammet af 20de Juli 1866, hvis Offentliggjørelse har fremkaldt en ny Polemik imellem de preussiske og østerrigske Organer, ikke er bleven trykt paa hans Foranledning, og at han, ligesom det store Publikum, først lærte det at kjende, da Generalstabens Værk var udkommet. I Telegrammer fra Wien paastaaes det Samme. Stort Indtryk vil dette ikke gjøre. Trods disse Forsikringer maa man fremdeles finde det meget paafaldende, at de Militære i Wien kunne offentliggjøre saa vigtige politiske Aktstykker uden den ledende Ministers Vidende og Villie.

Forhandlingerne imellem Frankrig og Belgien synes nu at have naaet det Tidspunkt, at Uenigheden er fuldstændig stadfæstet fra begge Sider. Efterretningerne fra Paris og Brüssel stemme overens i, at der ikke har fundet nogen Tilnærmelse Sted under de sidste Konferencer imellem Frère-Orban og de franske Ministre, og forsaavidt det heder, at Underhandlingerne skulle fortsættes, kan Hensigten hermed fra Frankrigs Side aabenbart kun være, at det vil holde Spørgsmaalet ilive indtil et beleiligt Øieblik; thi at Belgien vil give efter, er der ikke fjerneste Udsigt til. For Øieblikket erklærer France, at denne uleselige Strid ikke kan give Anledning til en Krig; men det officiøse Blad protesterer samtidig imod enhversomhelst Indblanding af andre Magter. „Den Uenighed, som er opstaaet imellem Kabinetterne i Paris og Brüssel", skriver France, „kan ikke føre til et Spørgsmaal om Krig eller Fred, hvorledes Udfaldet end bliver. Dersom det imod al Sandsynlighed ikke lykkedes de to Regjeringer at blive enige, dersom Belgien i Strid med alle sine Interesser og de Frihandelsgrundsætninger, som det hylder, haardnakket vedblev at lukke sine Grændser og spærre Adgangen til sit Land for vore Jernbanekompagnier, maatte vi tage under Overveielse, hvilket berettiget Gjengjæld vi skulde tage i Anledning af en Holdning, som hidtil har været ukjendt i Forholdet mellem os og vore Naboer. Men der er et langt Skridt herfra til Formodninger om, at der er Fare for Freden imellem de to Lande eller for

Europas Fred, og der er ingen Grund til at antage, at de Statsmænd, som lede denne Sag, tænke sig Muligheden af noget Saadant.

Sverige. De svenske Blades væsentligste Indhold udgjøre i denne Tid Rigsdagsforhandlingerne om ny Fattiglovgivning, Unionsforslaget og Jernveisspørgsmaalene, der nu, som Telegrafen allerede har meldt, ere afgjorte. — Af vigtigere Sager, som nu kunne ventes tagne under Behandling med det første, er Lagutskottets Indstilling om udvidet Religionsfrihed for de, der ikke bekjende sig til den svenske Statskirke, samt om Straffelov for at udsprede vildfarende Lære. Førstnævnte Lovudkast er paa 19 Paragrafer.

— Det bekjendte Værthus „Blåa Porten" ved Djurgaarden i Stockholm nedbrændte i Lørdags. — I en liden By i Nærheden af Hudiksvall er 9 store Gaarde nedbrændte.

— I Rigsdagens 2det Kammer har Jöns Pehrsons Forslag til Ordensvæsnets Afskaffelse foranlediget en ganske morsom Debat. Hr. Hedlund gav en ironisk Fremstilling af alskens Ordener, ligefra „Narrernes Orden" til „Serafimerordenen". En anden Taler, som mente, at Forfængelighedens Marked ikke var Gjenstand for det svenske Folks Indblanding, naar det angik noget saa betydningsløst som Ordener, ytrede, at der intet var i Veien for, at Jöns Pehrsön eller hvilkensomhelst Mand kjøbte sig Ordener hos Hofjuveleren og bar den paa sit Bryst, eller at han stiftede en egen Orden „Jöns Pehrsons Orden", som ingen svensk Lov kunde forbyde Nogen at bære.

Hs. Maj. Kongen har i Anledning af Dagen ladet tilstille Akershus Fæstnings Kommandantskab 100 Spd. som Bidrag til Oprettelse af et Garnisonsbibliothek for Underklasserne. Ligeledes har Hs. Maj. ladet tilstille Bestyrelsen af Kristiania Byes Fattigvæsen 250 Spd. for at anvendes til de Fattiges Bespisning idag Hs. Maj. Fødselsdag.

Statsraad Stang gav idag Middag i Stiftsgaarden i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag.

Udnævnelser. Handlende Herman Karl Hasse er udnævnt til Vicekonsul i Rio Grand do Sul under Generalkonsul i Rio Janeiro Dr. philos. Åkerblom.

Postdepartementet skal flyttes til Hans Gulbransens forrige Gaard paa Hjørnet af Karl Johansg.- og Kirkegaden, (nu solgt for 52,000 Spd. til Kand. Meinich), hvilken Gaard Departementet har leiet paa 10 Aar og paa de Betingelser, at Eieren skal være forpligtet til at paabygge Gaarden, dersom det meteorologiske Institut skulde flyttes derned.

Indredepartementet. Den ved Bureauchef Scholdborgs Befordring ledigblevne Post i Veikontoret, skal besættes med dette Kontors gamle Chef, Hr. Riddervold, som paa Grund af Sygelighed i længere Tid har været entlediget fra sit Embede. Konsulatkontorets hidtilværende Chef, Hr. Bernhoft, har ansøgt om først at tiltræde sit Embede som Konsul i Barcelona til Høsten, hvorfor denne Post for det Første vil blive ubesat.

Kunstforeningen. Amaldus Nilsen har i den forløbne Uge udstillet et nyt Billede „Norsk Kyst" i Kunstforeningen. Billedet er tilsalgs for 200 Spd.

Studentersangforeningen vil paa Tirsdag i Samfundet give en Aftenunderholdning, hvortil Akademici og Damer har Adgang.

Solen i Siljedalen. Magdalena Thoresens sidste Fortælling, og „Han og Ho", af Kr. Janson, er i disse Dage udkommet i svensk Oversættelse.

I Spareskillingsbanken er i de første 4 Maaneder af Aaret indsat 90,999 Spd. 52½ ß og udtaget 64,298 Spd. 105 ß, deraf i April Maaned alene indsat 21,220 Spd. 36½ ß og udtaget 21,360 Spd. 67½ ß.

I Akers Sparebank er i samme Tid indsat 160,897 Spd. og udtaget 203,532 Spd., deraf i April indsat 39,622 Spd. og udtaget 61,321 Spd.

Dampkjøkkenet har i April Maaned solgt:

til Abonenter	1,659	Portioner,
til Hentende	12,142	—
i Spisesalen	26,866	—
Summa	40,667	Portioner.

Altsaa i Gjennemsnit 1,355,55 Portioner om Dagen.

Havnen. „Excellencen Toll", der paa Grund af det svære Veir i Søen ikke har rukket herop før idag paa Morgensiden, havde næsten fuld Ladning med Stykgods.

Bjørn Farmand, som idagmorges afgik herfra for at bringe Tilskuere til Horten til Monitoren „Trudvang"s Afgang af Stabelen, havde blot ganske faa Passagerer og sandsynligvis ingen Storthingsmænd med.

Indbydelsen til det iaften afholdendes Møde i Anledning af det paatænkte nordiske Folkeskolemøde er i vort Lørdagsnumer ved en Feiltagelse bleven sat blandt Bekjendtgjørelser, istedetfor foran i Bladet.

Omlægningen af Trondhjemsveien, som saavel heri Byen som i Aker har været omfattet med en vis Interesse, blev i sidste Repræsentantskab i Aker afgjort efter Veibestyrelsens Forslag. Den østre Linie er saaledes forkastet.

Sildegarnmaskernes Størrelse. Som bekjendt har dette Spørgsmaal i den senere Tid været drøftet med meget Liv, og en Kommission har endog været nedsat for at tage Spørgsmaalet under Overveielse, da man vil have gjort den sørgelige Erfaring, at Sild, som kommer i Handelen, stadig er aftaget i Størrelse antagelig som Følge af, at Fiskerne nu bruge mere smaamaskede Garn end tidligere. Som det vil mindes fremsatte Kjømmer Herman Baars i Bergen et Forslag om, at Bergens Handelsforening skulde virke til, at den ferske Vaarsild herefter blev kjøbt efter Maal istedetfor efter Tal, hvormed Fiskerne nemlig vilde blive interesserede i at bruge stormaskede Garn. Dette Forslag, som utvivl har rammet Sømmet paa Hovedet, er nu tiltraadt af Bergens Handelsforening, som har fattet følgende Beslutning: Handelsforeningen, der erkjender det for Vaarsildbedriften Gavnlige i, at den ferske Sild maales ved dens Indkjøb paa Fiskeværene, opfordrer Direktionen til at stille Henvendelse om Indførelsen af Maaling som Grundlag for Handelen med fersk Sild til Handelsforeningerne og de større Saltere i Vaarsilddistrikterne.

Denne Beslutning sees nu at være meddelt de i Sildehandelen og Sildefisket Deltagende med Opfordring om at slutte sig til samme. Stavangers Amtstidende udtaler sig varmt for denne Forholdsregel og ytret slutteligt: Baade Fiskere og Saltere synes nu at være saa temmelig enige om, at Noget maa gjøres og det snart for at rette paa de mislige Forholde ved Bedriften; kun har man været noget uenig om, hvori dette Noget egentlig burde bestaa. Men medens man, med en efter vor Opfatning aldeles ubegribelig Ømfindtlighed for en hvilkensomhelst Smule Indgreb i Næringsfriheden, holder paa at ventilere over dette Noget, turde det visselig være paa høi Tid — om ikke Koen skal dø, medens Græsset gror — at gribe fat i den eneste og for alle Parter vistnok mest ufyldige Foranstaltning, man har til sin Raadighed: Sildens Salg paa Maal. At denne Reform maa kunne gjennemføres ved frivillig Overenskomst mellem Salterne, kan ikke længere betvivles, og at netop indeværende Aar er selvskrevet til dens Gjennemførelse, synes ligesaa indlysende; tilmed har Sagen allerede i afvigne Vinter været praktiseret af en af vore driftigste Sildesaltere under Fiskeri i Nordfjord, hvorved dens Hensigtsmæssighed paa det Tydeligste godtgjordes, ligesom den blev gjennemført til alle Parters Tilfredshed. Fra Sagens praktiske Side kan folgelig neppe væsentlige Indvendinger; det gjælder kun at gribe fat med en Smule Energi og tilstrækkelig Interesse for det almene Vel, og — dette lille Skridt til Vaarsildens Fredning vil være iværksat.

Ole Bull ventedes ifølge de norsk-amerikanske Blade til La Crosse i indeværende Maaned for at give Koncert.

Dyrskuer. De søndmørske Sogneselskaber vil, paa Grund af at Tiderne i det forløbne Aar have været mindre gode, indstille sine sædvanlige Landbomøder og Dyrskuer 1869.

Børnekopperne har krævet nogle Offere paa Horten.

Bjørnstjerne Bjørnson holdt Fredag Eftermiddag sin anden Forelæsning i Fredrikstad for nogenlunde godt Hus. Onsdag Aften gav han en gratis Forelæsning for en meget talrig Tilhørerskare af Børn og Arbeidsfolk. Den Gang var det især Eventyr og enkelte Stykker af Sagen, han fortalte, igaar derimod skildrede han endel Reisebilleder fra Rom og dvælede da hovedsagelig ved Michael Angelos Fremstilling af den hellige Historie helt fra Verdens Skabelse til Dommedag, et Kunstmaleri, der findes i det Sixtinske Kapel i Rom, hvorpaa han til Slutning gav en meget levende Beskrivelse over den katholske Messe, saaledes som den foregaar i det pavelige Kapel i Kardinalernes og andre høie Prælaters Nærværelse. At hans Foredrag begge Gange blev hørt med levende Interesse, falder af sig selv. Fredag Aften havde man foranstaltet en Fest til Ære for Digteren. Hr. Bjørnson reiser herfra til Fredrikshald, men skal komme indom her igjen paa Tilbageveien for at holde et tredie Foredrag.

Brig „Valhalla", Kapt. Abrahamsen fra Laurvik, stødte den 30te April med Lods ombord paa Risøboen i Fredriksværns Havn, hvor den blev siddende til om Eftermiddagen da Dampskibet „Laurvik" ankom og trak den af.

Brand. (Dr. Tid.) En Stue, beliggende under Aasen i Nærheden af Hr. Skattefoged Arentz's Hus nedbrændte i Fredags. I Stuen var et Barn og en meget gammel sengeliggende Mand. Ilden opkom formentlig derved, at Barnet legede med Fyrstikker. Det lykkedes Barnet at faa Døren op, og den gamle Mand havde saavidt Kræfter, at han naaede Døren, hvorfra hans Nødraab bleve hørte, og han blev derefter ved tililende Hjælp bragt i Sikkerhed.

Driftsberetning for Trondhjem-Størens Jernbane i Aaret 1867 er nu udkommen, skriver „Trondh. Adr." Det sees deraf, at Banens samtlige Indtægter i dette, dens 3die Driftsaar, beløb sig til 25,956 Spd., hvilket overstege samtlige Udgifter med 579 Spd. Blandt disse Udgifter maa særskilt fremhæves Reparationsomkostninger for den ved den usædvanlige Flom i Gulelven foraarsagede Skade, til et Beløb af 546 Spd., samt for Udglidningen ved Stokke 2190 Spd. — Af Trafiken har den største Del gaaet fra og til Trondhjem, tilsammen for et Beløb af 24,221 Spd., medens der mellem de øvrige Stationer tilsammen kun falder 1,259 Spd. — Indtægten af Passagerer har ialt været 11,623 Spd. og for Gods 12,983 Spd., eller 12,593 Spd., naar Kreaturer og Vogne ikke medregnes. — Passagerernes Antal beløb sig til ialt 67,922. — Vægten af den samlede Varemasse udgjorde 300,072 Centner, deraf fra Trondhjem 91,288 Centner og til Trondhjem 208,844 Centner, af hvilken sidste Vægt Trælast har udgjort lidt over Halvdelen. Vægten af den samlede Varemasse i de tre Driftsaar var

1ste Aar	232,277	Centner
2det —	272,089	—
3die —	300,072	—

Indtægter og Udgifter i de tre Aar stille sig saaledes:

	1ste.	2det.	3die.
Indtægter	25,809	27,134	25,956
Udgifter	23,438	24,788	25,366
Overskud	2,371	2,346	579

Som det sees, vilde Overskudet for 1867 være blevet større end de foregaaende Aars, om ikke den betydelige Flomskade og den store Udglidning ved Stokke vare indtrufne; begge disse Begivenheder vare af en saadan Art, at man tilvisse kun sjelden behøver at frygte for noget lignende, og Uheld af det sidste Slags ville selvfølgelig sjeldnere indtræffe, jo bedre Jordsmonnet langs Banen faar Tid til at fastne. Allerede nu viser det sig altsaa, at Banen, selv under meget uheldige Forholde, kan bestride sine Udgifter og give noget Overskud til et Reservefond; en Forlængelse af den vil uden al Tvivl sætte den i en endnu fordelagtigere Stilling i saa Henseende, og heri ligger et ikke ringe Motiv for Staten til allerede strax at indgaa paa den Plan, der nu foreligger til det større Jernbaneforetagende.

Druknet. (Stavangeren). Sidstleden Bededag blev en Sorgens Dag for en Familie i Jelse Sogn. Om Morgenen reiste nemlig ud fra Gaarden Langvig to af Børnene der, en Søn og en Datter, samt en Dreng fra Nabogaarden, alle Tre i Alderen mellem 18 og 21 Aar. De agtede sig til Jelse Kirke og begave sig udover Fjorden paa en liden Baad med et noget stort Seil oppe. Veiret var godt og kun nogle Flager fra Sydost lod sig mærke. Da de vare lige ud for Landsnæs, førte en Flage Seilet over til den anden Side af Baaden og rev den ene Drengs Hat med sig, og førte den overbord. Under Bestræbelserne for at tage Hatten op kantrede Baaden, og de tre Personer laa i Søen. Den ene Dreng klavrede sig op paa Hvælvet, men de tvende Sødskende fik ikke fat i Baaden. Uagtet der snart kom Hjælp fra Landsnæs, reddedes dog kun den, der sad paa Hvælvet; thi de to Sødskende, som havde taget hinanden ved Haanden, sank, førend Hjælperne naaede hen til dem. Lørdag Formiddag bleve Ligene igjenfundne paa omtrent 40 Favnes Dybde og bragte hjem til de dybt sørgende Forældre og Sødskende.

Om Kongens Grube har „Kongsberg Adr." i den senere Tid nogle historiske Oplysninger, hvoraf vi meddele følgende: „Det er formentlig ikke ret Mange selv her paa vor gode Bergstad, som have nogen nærmere historisk Kjendskab til Sølvværket, der dog giver en hel Del af os det kjære Brød. Bidrag til Sølvværkets Historie turde derfor være kjærkommen for Mangenen, om ogsaa disse i og for sig kunne være ubetydelige nok, blevne til i enkelte ledige Timer. Saaledes turde det vel ogsaa være af Interesse at faa nogen nærmere Besked om Værkets vigtigste Grube, der i de sidste firti Aar har givet et saa glimrende Udbytte, at den ikke alene har betalt Værkets gamle Gjæld og atter bragt det paa Fode og derved spredt Liv og Rørelse i vor øde Egn, men ogsaa nedlagt Millioner som Overskud i Landets Skatkammer. Det er saaledes næsten bleven Sandhed det gode gamle Vers ved „Kronerne", som vistnok Enhver af os, Bergstadens Indvaanere kjender, naar det med en Smule Licentia poetica fortsætter med:

„Norge derved staar i Blomster
Kongen ogsaa har Indkomster"

Kongens Grube er tillige Sølvværkets ældste, dets Fudgrube. Denne Grubes Opdagelse falder altsaa sammen med Værkets, der som bekjendt fandt Sted i Aaret 1623. At de her skjulte rige Skatte kom for Dagen, skyldes Tilfældet, eller hvad man kalder Tiltældet i Modsætning til Skjærpning eller mere systematisk Eftersøgen af Metaller. Gamle Biskop Deichmann fortæller, at Sagen er gaaet til paa den Maade, at Børnene til Kristoffer Graasvold (skrives der i et gammelt Dokument Grasvaldir) og Arne Verp, hvilke Gaardmænd af Hedenstad Sogn havde sine Sæterstøler i disse da vilde og ubeboede Ødemarker, ved at gjete deres Forældres Kvæg bleve opmærksomme paa nogle glimrende Stene, som de bragte med sig hjem til deres Fædre til nærmere Gjennemsyn. Den mundtlige Tradition beretter, at vedkommende Buskabs Oxe egentlig har Æren af at være Sølvværkets første Opdager, idet den en Dag, som Buskaben hvilede paa den frie og fremspringende Fjeldhøide, hvor nu Kongens Grubes Dagaabninger findes, begyndte ligesom det ofte er dette Dyrs Sædvane at sparke og grave med Forben og Horn, saa Jord, Mose og Sten føg om den. Da Oxen var bleven kjed og havde fjernet sig fra Stedet, gik Børnene hen for nærmere at se paa og beundre dette Sølvværkets første Skjærpningsarbeide og fandt de glimrende, tunge Stene, som de da bragte hjem med sig. Kristoffer Graasvold skal, ligesom det ofte er Tilfældet med vore Bønder, have været en Mand, der havde forsøgt sig i Noget af hvert og deriblandt ogsaa i den hæderlige Knappestøberkunst. Det varede derfor ikke længe, inden Knapperne i hans Kirkeklæder skinnede med Glands, der stak hans Venner og Naboer i Øinene og vel har vakt en Smule Misundelse hos dem; ligesaa skal han have støbt Kugler til sin Riffel af samme „Materie" og saaledes skudt „Troldfugl" med veritabelt Sølv. Imidlertid var hans Nabo, Arne Verp, heller ikke ledig. Da Gaverne her i Verden er ulige fordelt, synes Naturen ikke at have ellet (havt til Hensigt at gjøre) Arne til Kunstner, men derimod givet ham Handelsaand. Arne Verp blev altsaa Sølvværkets første Sølvhandler og forsøgte at afsætte „Materien" til de nærmeste Kjøbstæder Bragernæs og Skien. Derved bragte han imidlertid Opmærksomheden paa sig, han blev greben som Sølvtyv og af Øvrigheden tvungen til at tilstaa, hvorfra han havde sin Materie, hvorved Findestedet blev bekjendt. Sagen kom til Statholderen, Jens Juells Kundskab, der gjorde Indberetning til Kongen, Kristian den Fjerde. Skjærpefeberen er en gammel Sygdom, ligesaa gammel som Cholera morbus, maaske ældre; den synes at have herstet epidemisk dengang i vort gamle Norge. Den driftige Kong Kristian havde — om Deichman staar til Troende — selv Snev af Skjærpefeberen og var tilmed en dygtig Chymist, der egenhændig formedelst en af ham opfunden Methode udsmeltede Guld af en Erts fra Arendalskanten, uagtet Guardeinen og Myntmesteren paa Akershus, Peter Grüner, ædelmodig tilbøde at lade sig hænge, dersom Nogen fik Guld af denne Erts. Det var derfor at vente, at Kongen med Iver vilde tage sig af den nysopfundne Sølvanvisning i Hedenstad Sogn. Han lod strax forskrive en kyndig Stiger fra Kurfyrsten af Sachsen og en halv Snes dygtige Hauere fra Hertugen af Braunschweig. Grunden til, at han valgte Opsynsmand fra et Land og Arbeidere fra et andet, var formentlig i den menneskekjærlige Tanke, at Stigeren og hans Hauere skulde forkorte hverandre de lange og mørke Vinteraftener im verfluchten Norwegen med gjensidige Vidunderhistorier fra Freiberg og Hartz. Ved første aabne Vande det nærmest paafølgende Aar 1624 seilede Kong Kristian op til Norge for selv nærmere at undersøge Sølvanvisningerne og ankom til Bragernæs allerede den 26de April, „hvorfra han strax forføiede sig til Stedet, hvor disse rige Ertser vare opfundne". Deichman fortæller, at Kongen paa sin Befaring til den nye Sølvgrube spiste Frokost paa et Sted, som senere er kaldet „Korset" omtr. 1200 Fod over Laagen Elvs Dalføre. Man viser endnu en stor, firkantet Stenhelle frem som Frokostbordet; en senere Tids Pietet har ladet opsætte en Fløi her for nærmere at betegne Stedet for denne mærkelige Begivenhed. Det var mod Slutningen af April Maaned, det var derfor endnu koldt og Sneen laa igjen i Skoven i større og mindre Flekker. Det er saaledes sandsynligt, at Kong Kristian, som jo desuden ikke skal have været nogen Foragter af Bordets Glæder, ved hin mærkværdige Frokost, har drukket nogle Glas Champagne for at holde Kulden ude. Da Selskabet nu var kommen i Aande og Kongen havde kastet sit Blik ned paa den for ham liggende Laagendal, er det rimeligt, at han fæstede sin Opmærksomhed paa det Punkt, næsten ligeunder hans Fod, hvor de hvide skummende Fossefald betegnede Stedet for den mekaniske Kraft, man behøvede for den vordende Bergstad, — han bestemte saaledes her fra Høiden, hvor den skulde ligge — maaske det dog havde været vel saa heldigt, om man havde seet sig lidt for i Dalen først —; Bergstaden blev — som rimeligt var — efter den dygtige, foretagsomme Konge kaldet Kongsberg; den nye Sølvgrube ligesaa Kongens Grube eller egentlig da Kong Kristian den 4des Grube. Den mørke og tykke Furrumo, som dengang vistnok bedækkede Dalbunden, glisnede snart og den nye Bergstad reistes efterhaanden med dens Smeltehytte, Kirke og Huse mest og maaske udelukkende af de Træer, der huggedes bort for at skaffe Luft og Lys. Det synes at have været Malm i disse gamle Stammer, thi der skal endnu være enkelte gamle Huse paa vor Bergstad, som ere opførte heraf, og som saaledes have kunnet modstaa Tidens Tand i snart halvtredie Aarhundrede; vor vistnok nu en Smule paa Skakke staaende Præstegaard skal f. Ex. være opbygget af de Træer, som dengang bedækkede Byens nuværende Torv, hvor Kirken staar. Den gamle Bergstad laa

forresten mere ad Gamlegrenden til, især paa Østsiden af Laagen.

Foraaret — skrives i danske Blade — vedbliver at være i en ganske ualmindelig Grad mildt og varmt, og Solen skinner fra en saa klar og let Himmel som i den bedste Sommertid. Igaar ved Middagstid havde man inde i Byens Gader en Temperatur af 15 Grader Reaumur i Skyggen. Det vidner om vort Klimas Barsthed, at en saa lang Række af smukke og solklare Dage i April Maaned næsten fremkalder Ængstelse og bringer til at frygte for et Eftersmæk af Vinteren. Til lidt Beroligelse i saa Henseende kan det tjene, at vi ifjor paa denne Tid var endnu længere fremme end iaar; Bøgeskoven stod i 1868 næsten helt grøn i de sidste Dage af April og holdt sig dog, trods den tørre Sommer, frisk til langt hen paa Høsten.

Prinsen og Prinsessen af Wales ventes ifølge Gaulois til Paris den 8de Mai. De tage ind i Hotel Bristol paa Vendomepladsen, og den engelske Minister, Lord Lyons, vil under deres Ophold give nogle Middags- og Aftenselskaber og rimeligvis et lidet meget intimt Bal for 12 eller 15 Gjæster.

Udvandring. Fra Kjøbenhavn skrives under 1ste ds.: Det amerikanske Dampskib „Northern Light“ afgaar idag direkte til Newyork. Igaar indskibedes omtrent 850 Udvandrere af forskjelligt Kjøn og Alder. Flertallet af dem vare fra Sverig.

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Naar Sommeren kommer, flytter Muser og Gratier ud fra Byen paa Landet og leger Skjul med Dryader i Skovene. De elske ikke Byens kvalme Hede og Støv og foretrække de lyse Sommeraftener i det frie for Aftenunderholdningerne ved Gasbelysningen i sine egne Tempelhaller. Mere prosaisk: Kunstpræstationerne høre Vinteren ikke Sommeren til, og de begynde allerede at forlade os. Soireerne for Kammermusik har allerede givet sin sidste Koncert og tog paa Torsdag for denne Gang Afsked med sit Publikum. Denne Strygekvartet, der bestaar af Violinisterne Bøhn, Hansen, Ursin samt Violincellisten H. Nielsen, giver et ganske udmærket Samspil, og Rygtet om den har ikke løiet. Den gav flere Numere af Rubinstein, „Verdens første Violinist,“ som Rygtet for en Tid siden fortalte vilde vilde besøge Kristiania, uden at han dog er kommen eller vil komme; især var et, „Sargetto con sordini“, af gribende Virkning og Skjønhed. Desuden gaves kvikke Kvartetter af Komponisten Karl Ditters v. Dittersdorf, hvori man ret fik høre Bøhns fine, legende Spil, og kjende, hvilken Kraft, der kan ligge i Nielsens Violincel. Koncertens sidste Del bestod af Kvartetter af Bethoven. Der var fuldt Hus og rigeligt Bifald.

Thalia vil holde ud endnu en god Stund og vil med det Første forbause Publikum med Macbeths Hexe og Aandesyner. Schulzes Stykke gives ofte og vinder jevnligt Bifald; man forsøger endnu af og til at raabe paa Forfatteren for at faa ham frem. Desuden har Tenoristen Skougaard, en Nordmand, optraadt paa Theatret baade med enkelte Sange og i en Stump af en italiensk Opera, som en Ridder, der synger sin Svanesang før han føres „a morte.“ — Han tager sig ikke meget godt ud paa Scenen, men har en smuk Stemme og et udmærket Foredrag, saa han vandt Bifald og tilslut en Fremkaldelse. Den bebudede Opera, der hidtil har givet Koncerter i Sverige, kommer muligens ogsaa snart hid for at optræde paa Kristiania Theater ind imellem de almindelige Forestillinger.

Ogsaa Konditorerne søge at faa det saa vidt muligt landligt her i Byen, da de dog ere bundne til den. Konditor Fritzner flyttede igaar ud i sin smukke Kafé i Studenterlunden, og om der end er tarveligt med Landligheden, da der er stærkt befærdede Gader helt rundt om, saa er der dog grønt, og et Løvtag over vil skygge for Solstraalerne. Nede ved Fjorden, øst for Fæstningen, holder Brødrede Frølich paa at bygge sig op en liden landlig smuk Kafé, prydet med hvide Birkestammer og kunstig vorede Rødder og Grene, der fortil danne Bogstaverne i Eiernes Navn.

Flokke af Emigranter ere fremdeles overalt at se rundt i Byen, og næsten hver Dag i den sidste Tid har der afgaaet Dampskibe og enkelte Seilskibe med Udvandrere. De tage i Almindelighed noksaa freidige fat paa Reisen, skjønt Modet kan forgaa en og anden i sidste Øieblik, saa at endog nylig en Pige, da alt hendes Tøi var bragt ombord, og Skibet just lagde fra Bryggen, opgav hele Reisen og løb iland, medens hendes Tøi alene maatte begive sig paa Udvandringen. Ofte sende Udvandrerne sin sidste Hilsen hjem i et Hurra, der da besvares af de talrige Tilskuere iland. Enkelte have taget Mod til Udfærden i en Rus og holde begeistrede Taler ved Afskeden. Lørdag, da Dampskibet drog fra Bryggen, traadte en ældre Bonde frem og raabte med Slag paa Skandsekædningen de høitidelige Afskedsord: „hils Storthinget, at det arbeider paa at undertrykke Bonden!“ — Der er stor Trængsel af Tilskuere ved disse Leiligheder, saa Aviserne har i Anledning af, at fornylig „den ældste Borger“ i Byen blev puffet ud for Bryggen i Vandet, fordret stærkere Politiopsyn til at holde Orden.

Idag paa Kongens Geburtsdag (jeg gratulerer dig med den, Per!) skal den nye Monitor, den tredie i Tallet, løbe af Stabelen paa Horten, og Storthingsmændene var i den Anledning af Statsraad Broch budet derud paa et Glas Vin. Men der kommer nok ikke mange af dem til at reise; thi der skal holdes Møde idag ogsaa, besluttede man paa Lørdag i Odelsthinget. Schulze og Flere vilde nok gjerne tage afsted, og forespurgte, da Præsidenten, J. Sverdrup, foreslog Møde igjen Mandag, om det ikke var saa, at Storthinget skulde til Horten. Men Præsidenten „kunde ikke tage noget Hensyn til en saadan Reise“, og ved Afstemningen om Sagen var der kun faa Stemmer mod at afholde Møde paa Mandag. Odelsthinget vil saaledes feire Dagen med at afhandle Sognebaandets Løsning efter Bentsens Forslag.

Det første Møde i den til Behandling af Jernbaneforslagene nedsatte Komite fandt Sted for et Par Dage siden, og efter den Stemning, som der gjorde sig gjældende, kan man neppe tro, at der bliver Tale om noget af Jernbanearbeiderne denne Gang. Stemningen er vistnok endnu usikker, da Sagen er ny, og der altid gaar en Tid, før de Vaklende endelig bestemmer sig, men at ikke et Statslaan, saa stort som det af Regjeringen foreslaaede, bliver optaget, kan man vel være temmelig sikker paa. Jeg for min Part skulde imidlertid ikke finde det ganske ønskeligt, om man nu, da vort Landeveinet, som i ældre Tid tog saa mange Penge, i det store er færdigt, vil standse, eller om man ikke paa samme Maade lidt efter lidt vil sørge for Jernbanerne, der nu har sin Tid. Jernbanebevilgningerne vil give Arbeide til Mange, Noget, som ogsaa kan trænges paa sine Steder. At Trondhjemsbanen, som er Forbindelsesbane for hele Landet, er den, som bør begyndes først, og som vil interessere mest, kan man vel ikke tvivle om. (Fortsættes.)

Storthinget.

Lørdag den 1ste Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. (Forts.)

Holmboe optog den kgl. Proposition, dog saaledes, at Indskrænkningen i Ret til Udvaskning kun skulde gjælde Finmarkens Amt. Han kunde ikke, da han ei saa nøie kjendte Forholdene i Landets øvrige Egne, tillade sig at foreslaa Bestemmelsen gjældende for det hele Land. I ethvert Fald syntes han, man kunde vente med at fastsætte Love i denne Retning indtil Guld blev fundet; nu var det fundet i Finmarken, og der var en Lov nødvendig. Ang. den kgl. Proposition udtales i Indstillingen: Det nu foreliggende Lovudkast indeholder i § 1 den samme Bestemmelse, som nævnte provisoriske Anordning, at Ret til at vaske, eller paa anden Maade udvinde alluvialt forekommende Guld kun tilkommer Grundeieren. Denne Ret maa i Finmarken kun udøves under Iagttagelse af de Bestemmelser, som af Kongen foreskrives. § 2 bestemmer dernæst, at Bergværksdrift efter ædle Metaller i Finmarken kun maa udøves af de Personer og paa de Betingelser, som Kongen — med Forbehold af den private Grundeiers Ret efter Bergsværks-Loven af 14de Juli 1842, dens 3die Kapitel — maatte bestemme.

Provst Jensen fastholdt Komiteens Pluralitets Indstilling. Flor kunde heller ikke være enig i at gaa saa vidt som den kgl. Proposition. Især kunde han ikke være enig i at gjøre den der foreslaaede Anvendelse af Nationalitetsprincipet gjældende. Holmboe gjorde opmærksom paa, at der ikke var nogen videre anden Forskjel mellem den kgl. Proposition, saadan som den forelaa efter hans Forslag, og Komiteindstillingen, end at Bestemmelsen efter den kgl. Proposition kun gjaldt Finmarken, og der ansaa han den høist anvendelig af Hensyn saavel til Skovvæsenet som af Nationalitetshensyn, da Taleren fandt det høist uheldigt at inddrage endnu flere Udlændinge i Finmarken. Hammerstad vilde, dersom ikke under den senere Debat andre Oplysninger end de foreliggende fremkom, stemme for Mortensens Henlæggelsesforslag, som han fandt var det naturligste. Provst Jensen mente, at de Tvangsregler, som fastsættes i den kgl. Proposition ikke vilde lede til det tilsigtede Resultat, især da Guldets Forekomst var udbredt over et for stort Territorium til at tilstrækkelig Vagt og Opsyn kunde anskaffes til Forebyggelse af ulovlig Vaskning. Flor fremholdt den altfor store Strenghed, som gik gjennem de enkelte Bestemmelser i den kgl. Proposition; forøvrigt vilde han stemme mod Mortensens Henlæggelsesforslag og ansaa det af ringe Vigtighed, enten den kgl. Proposition eller Komiteindstillingen lagdes til Grund for Sagens senere Behandling. Schultze kunde ikke stemme for Mortensens Forslag; medens han vilde foreslaa, at Bestemmelserne kun skulde gjælde Finmarken. Holmboe fastholdt sine tidligere Udtalelser. Schweigaard vilde stemme for den kgl. Proposition saadan som den var modificeret af Holmboe. Mortensen forsvarede sit Henlæggelsesforslag. Yderligere Bemærkninger gjordes af Schweigaard, Schultze, Holmboe, Sæhlie og Kjerschow, som fremholdt Nødvendighed af, at man nu, da Driften var i sin Begyndelse, skulde gjøre nogle Indskrænkninger; thi det var jo lettere (om det fandtes fornødent) senere at løsne Baandene end at gjøre Indskrænkning i den engang tilstaaede Frihed; han vilde, at Bestemmelsen skulde gjælde ikke alene Finmarken, men ogsaa Landets øvrige Dele. Efter yderligere Udtalelser fra Hammerstad, Mortensen og Richter voteredes over 1) Mortensens Henlæggelsesforslag, som forkastedes mod 4 St., 2) Om hvorvidt den kgl. Proposition eller Indstillingen skulde lægges til Grund for de senere Forhandlinger. Det bestemtes mod 27 St., at den kgl. Proposition skulde lægges til Grund. Flor foreslog, at man i § 1 af den kgl. Proposition skulde standse ved Ordene „tilkommer Grundeieren“ og tilføie sidste Passus af § 1 i Komiteens Indstilling. For dette Forslag vilde Sørenssen stemme og ligeledes for Propositionens § 2 med nogle Forandringer, som han vilde antyde saaledes, at der efter Ordet „maa“ skulde hede „paa Statens Grund i Finmarken“. Schulze vilde stemme for Flors Forslag og blot faa tilføiet „i Finmarken“ efter Ordet „Guld“ i § 1. Kjerschow vilde stemme for Flors Forslag, da Staten mindst muligt skulde indblandes i rent personlige Forhold. Schweigaard vilde stemme for den kgl. Proposition, da han fandt den nødvendig i sin Helhed til Lovens Fuldstændiggjørelse. Efter nogle yderligere Bemærkninger optoges Sagen til alternativ Votering mellem Holmboes og Flors Forslag med det Resultat, at det sidste bifaldtes med 40 mod 32 Stemmer. Derefter forkastedes Schulzes Tillægsforslag mod 12 St. Holmboe foreslog en Forandring i § 2 for at bringe Overensstemmelse mellem §§ 1 og 2 saaledes, at der efter „ædle Metaller“ skulde hede: „maa paa Statens Eiendom i Finmarkens Amt kun udøves af de Personer og paa de Betingelser, som Kongen maatte bestemme.“ Flor foreslog, at Ordene „af de Personer og“ skulde udgaa, da han fandt denne Bestemmelse at være fremkommet af en unødvendig Forsigtighed. For dette Forslag talte Sørenssen, Bjørnsgaard, Mortensen, Krognæss, mod samme Holmboe, Kjerschow, Schweigaard, Richter. Ved alternativ Votering mellem Holmboes og Flors Forslag bifaldtes det første mod 24 St. Flor foreslog, da den kgl. Propositions § 3, efter den Redaktion § 1 havde faaet, ikke længer passede, at man som § 3 skulde indtage Komiteindstillingens § 2, hvilket Forslag tilligemed Oversendelsen til Lagthinget enst. bifaldtes.

Sag No. 2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Repræsentanten Bentsen Forslag til Lov om Sognebaandets Løsning.

Dette Forslag er en uforandret Gjentagelse af det til forrige Storthing indgivne Forslag om samme Gjenstand. Forslaget blev imidlertid dengang henlagt, hvorimod det besluttedes, at Komiteens Indstilling skulde oversendes Regje-

tale med ham om, hvad man vilde, og saa venlig og omgjængelig var han —

„Som en Kat, der lugter Stegen“, faldt andre leende ind. „Mener I, man kaster om sig med Kjæpper, naar man vil fange Fugle? Børn lokker man med Sukker og Tosser med søde Ord. I skulde nu bare høre, hvor Fader og Søn sidder og ler over Eders Snak, som sikkert forekommer dem ligesaa dumt som deres Avisprat os. Kan I da være saadanne Taaber endnu efter saa mange Aar ikke at have lært at kjende de to Spidsbuber, der vel som Rævene skifter Haar, men ikke de gamle Rænker?“

Deres Ansigter, som havde søgt at forsvare Franz, blev stedse længere og længere, for nu gik der et Lys op for dem og de hørte med en sand Syndermine paa hines Bebrejdelser, der kaldte dem Veirhaner, som Frimureren var istand til i fem Minutter at gjøre jødisk og hans Franz i samme Tid luthersk.

„Folkets Stemme er Sandhedens Stemme“. Det er en Talemaade, som idetmindste Bønderne tror paa som paa sin Katekes. Intet i Verden agter og frygter den almindelige Landsbyboer mere end den offentlige Mening; den lykkes det ogsaa, hvad al gejstlig og verdslig Veltalenhed ikke formaar; den kan omstemme den mest egensindige, og den stolteste underkaster sig endelig den haarde Dom, som den fælder over ham. Hvis ikke alle Franz's Lovtalere endnu gav sig, saa gjorde de det ikke for at forsvare Naringen, men alt, hvad der af dem blev sagt til hans Forsvar var alene den slagne Egenkjærligheds Nødskrig, den sidste fortvilede Kamp mod Bebrejdelsen for Dumhed og Svaghed, som den offentlige Mening truede dem med; dog deres Nederlag var let at forudse, ti naar Bønder, det være i Spøg eller Alvor, over vigtigt eller uvigtigt, strider med hverandre, afgjør næsten altid Stemmeflerheden Udslaget, fordi de Stridende

Yndlingsthema — dennes Anliggender — hvorom enhver helst underholder sig, medens Franz næsten altid lod Angjældende selv føre Ordet, og var tilfreds med blot at være Tilhører.

Det vakte hist og her i de tilstødende Huse Forundring, hvad Folk blev staaende saalænge for hos Franz, hvilket stedse trak flere og flere hen til Stedet, indtil han tilsidst saa sig omgivet af et Snes Bønder eller mere. Hidtil havde Franz slet ikke handlet efter Beregning, men endelig fandt han, at han burde bringe disse Folk, som idag viste sig saa venlige og meddelsomme, et Offer, paa samme Tid som han vilde vise dem, at han ikke var den, de hidtil havde holdt ham for.

Saasnart han i Flokken saa en af sine Bekjendte fra Nabosæterne, begyndte han straks at tale om deres Kjyr og nu var — som han ventede — idetmindste for Øieblikket den sidste Fordom mod Naringen fjernet, der havde lagt Baand paa Underholdningen. Franz havde ondt for ikke at le, da det paaengang blev en Snakken, saa man ikke kunde høre sit eget Mæle. Uvilkaarligt tænkte han igjen paa sin tidligere Dom over saadanne Underholdninger, men han mærkede snart, at Historien om en Ko langtfra var saa uinteressant som den tidligere havde syntes ham. I en saadan Historie opdages ofte et Afsnit af Fortællerens Liv, ja, ofte kom den hele Familie til at danne en Gruppe omkring Koen. Naar for Eksempel Kristian fortalte om sin "Solgaas", fik man at vide ved Siden af, at han havde meget at sige paa sin Kone og hendes Slægtninger, og at den første, skjønt hun nu for hvert Aar blev rigere og mere velstaaende, alligel snudde hver Skilling ti Gange, førend hun leverede ham den. Ja, ikke alene den Fortællende, men ogsaa, som sagt, hele hans Omgivelse kunde man lære at kjende gjennem saadanne Historier. Den gamle Martin fortalte: Samme

ikke kjæmper med Grunde, men bare simpelthen søger — at overskrige hverandre.

Medens det her fortalte foregik paa Kirkevolden, sad Franz paa Bænken udenfor Husdøren ved Siden af Moderen, som smykkede hans Hat med Blomster. En Tidlang havde begge tiet og kun tiltalt og svart de forbigaaende; da det omsider var blevet tomt paa Gaden, sagde Franz: „Far maa idag have noget meget vigtigt at afhandle med Ørneværten; over et Kvarters Tid har jeg nu set dem staa dernede ved Havegrinden og snakke.“

„Ja, den gode Mand synes i sin Glæde ganske at have glemt, at Middagsmaden bliver kold og at vi venter paa ham“, sagde Moderen.

„I sin Glæde — hvorover?“

„Har Du da endnu ikke hørt de sidste Nyheder om Sagprocessen?“

„Om Sagprocessen“, sagde Franz, idet han tænkte sig om, „ja, rigtig; i Sommer fortalte Far mig om det.“

„Siden den Tid“, faldt Moderen smilende ind, „har Sagen taget en ganske anden Vending og vil forhaabentlig nu snart faa en Ende.“

„Og hvem vil vinde? Hvad siger man?“ spurte Franz gabende.

„Ørneværten og Far; dog Sagen glæder Far meget mindre nu, da han ikke faar Anledning til at spille Forstanderen et Puds“, svarte Moderen, og Smilet forsvandt pludseligt fra hendes Ansigt.

Franz bemærkede det og med nogen mere Deltagelse end hidtil, spurte han: „Hvorledes har det da gaat med Sagen, siden Far besøgte mig i Sommer?“

„Det forundrer mig rigtig, at Far ikke allerede har fortalt Dig det“, sagde Moderen. „Han plejer ellers gjerne at fortælle om den; men siden Du kom hjem fra Sæteren,

ringen. Storthinget fandt det utilraadeligt at indgaa paa et saadant Forslag, førend der var givet Kirken Adgang til at udtale sig derover. Den nævnte Beslutning har ikke bevirket nogen særlig Meddelelse fra Regjeringen til nærværende Storthing, hvorimod det erfares af Kirkedepartementets Foredrag om Bevilgning til Afholdelse af et Kirkemøde, at Spørgsmaalet om Adgang til at søge kirkelige Forretninger udførte ved fremmed Præst var blandt de Sager, som agtedes forelagt det foreslaaede Kirkemøde. Sagen foreligger saaledes nu i omtrent samme Skikkelse som den, hvori den forelaa paa forrige Storthing. Komiteen indstiller, at Forslaget ikke skal bifaldes, medens et Medlem inden Komiteen indstiller et Forslag til Lov, hvilket, da Sagens videre Behandling mod 27 St. udsattes til Mandag, senere skal blive refereret.

Mødet hævet Kl. 1¾.

Mandag den 3die Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Til Behandling forelaa som tilbagestaaende fra Lørdagskartet: Bentsens Forslag til Lov angaaende Sognebaandets Løsning.

Pluralitetsindstillingen gaar ud paa, at Forslaget ikke bifaldes, medens et Medlem inden Komiteen (O. Velde) havde dissenteret og fremsat følgende Forslag til

Lov
om udvidet Adgang til Udførelse af kirkelige Forretninger.

§ 1. Den norske Statskirkes geistlige Embedsmænd, personelle Kapellaner undtagne, skulle være berettigede til at udføre kirkelige Forretninger for Medlemmer af Statskirken, der ikke henhøre til den Menighed, for hvilken de er ansatte.

§ 2. Den geistlige Embedsmand, der i Henhold til § 1 udfører kirkelig Handling for Medlemmer af fremmed Menighed, skal paase, at alle til Forretningens lovlige Fremme sigtende Bestemmelser iagttages.

Han har derhos inden 14 Dage efter Forretningens Udførelse at tilstille Sognepræsten i den Menighed, til hvilken den eller de, paa hvis Begjæring Forretningen er udført, henhøre, fuldstændig Underretning om samme.

Beretning om Forretningen bliver paa sædvanlig Maade at indføre i Kirkebogen baade i den Menighed, hvortil vedkommende Personer høre, og der, hvor Forretningen er udført.

§ 3. Naar kirkelig Handling udføres af fremmed Præst, har den, efter hvis Begjæring dette sker, at betale den geistlige Embedsmand, hvem det efter den bestaaende Lovgivning paaligger at udføre Forretningen, hvad der efter Lov eller paa ethvert Sted gjældende Vedtægt vilde tilkomme denne, om Handlingen af ham var udført.

Samme Forpligtelse gjælder ogsaa med Hensyn til, hvad der tilkommer Kirkens Betjente.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft fra 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid alle ældre Bestemmelser, som dermed maatte staa i Strid, ophæves.

Flertallets Indstilling gaar ud paa, at Repræsentanten Bentsens Forslag til Lov om Sognebaandets Løsning ikke bifaldes.

O. Velde delte vel i større eller mindre Grad de Betænkeligheder ved Forslaget, som Pluraliteten har fremstillet, men kunde dog ikke tillægge disse fuld Vægt, uden forsaavidt der ved Forslaget tilsigtes noget Nyt og forhen Ukjendt i vor Kirke, hvilket kun for endel er Tilfældet. Som en Grund for Sognebaandets Løsning fandt han ogsaa at ligge i vort Lands Beskaffenhed, som gjorde det ofte langt bekvemmere at faa sine kirkelige Forretninger udførte ved fremmed Kirke af fremmed Præst, hvilket i Almindelighed skeede uden Indsigelser, naar vedkommende Præst kun Intet tabte i sine Indtægter. Han kunde ikke fatte, hvordan en saadan Frihed vilde virke skadeligt paa Kirken. Bentsen fremhævede, at den Hovedgrund, som forrige Gang opstilledes mod Forslaget, nemlig at Kirkestyrelsen først maatte høres, nu var ryddet af Veien; saaledes kunde det vistnok siges, at Forslaget forelaa i samme Form, men ei med samme Vægt. Sognebaandet var en slet Arv, som Lutheranerne havde taget fra den katholske Tid. Naar der var sagt, at Sognebaandet herskede i alle protestantiske Lande med Undtagelse af Danmark, saa medførte ikke dette Rigtighed; thi saavidt ham bekjendt har man ikke Sognebaandet noget andetsteds idetmindste ikke i den Form, som hos os. Han gjennemgik derpaa Sognebaandets Historie og endelige Løsning i de andre skandinaviske Lande. Den Modstand, som her har vist sig mod Sognebaandets Løsning, har fremført de samme Grunde og været kun et svagt Ekko af den Modstand, som man i Danmark behøvede 19 Aar for at overvinde. Det kunde da vel ikke være muligt, at Tilliden til Præsten skulde sløves, saasnart man flyttede udenfor Grænserne for hans Kald. Paa den anden Side var det et meget stærkt Krav, at, naar man byttede Præst, skulde Tilliden være der før Præsten, saa man skulde modtage enhver Præst med en forudfølt Tillid. Det var erkjendt saavel af denne som af forrige Storthingskomite, at det var unaturligt, at Præsterne skulde kunne fremtvinge sig selv til at udføre de sakramentale Forretninger for Folk, som ikke delte deres Anskuelser. Mangesteds var det vel saa, at Præsten ikke strengt holdt paa sin lovlige Myndighed, men det var nok helst Tilfældet der, hvor Opinionen havde udviklet sig saa stærkt, at de ikke turde længer modsætte sig. Med liden eller ingen Vægt kunde man som Modgrund til Forslaget anføre, at det vilde lede til Kapricer; thi i vort Land er det med Undtagelse af Byerne forbundet med altfor mange Omkostninger og Besværligheder at benytte fremmed Præst, til at der kunde være nogen anden Grund herfor end Samvittighedsgrunde. Taleren vilde optage sit eget Forslag, som han fandt mest positivt udtalte Sognebaandets Løsning. Balchen fremhævede, at i Kirken var Frihed ikke mere nødvendig end Frihed med Orden. Denne Slags Frihed var gjennemført i de fleste andre Forhold og burde vel ogsaa her gjøres gjældende. Hvad det angik, at Sognebaandet, saadan som af Bentsen var sagt, var løst i de fleste lutherske Lande, da saa han sig ikke istand til at følge ham paa dette Gebet, men saa meget var ham bekjendt, at man i Tyskland havde Lov til at benytte fremmed Præst, naar man kun gav Betaling til den Præst, hvem Forretningen egentlig tilkom. Forresten var det Talerens Mening, at ingen Nødvendighed talte for Indførelsen af denne Ordning. Det saa ud til, at Bentsen i sit Forslag sigtede til at erhverve Menigheden en Ret, men Taleren mente, det var Præsten, som kom til at faa en saadan. Naar Hr. Bentsen havde sagt, at Modstanden var et Ekko fra Danmark, saa troede han end mere, at Forslaget var et Ekko fra Danmark. (Forts.)

Ledigt Embede. Indrulleringschefsembedet i Kristiansands Distrikt.

Embedet bestaar ifølge kongl. Resolution af 24de September 1868 (Rigstidenden No. 197 for samme Aar) af følgende 8 Kredse Grimsstads, Lillesands, Kristiansands, Mandals, Farsunds, Flekkefjords, Sogndals og Egersunds. Den faste Aflønning er 650 Spd. aarlig, hvoraf 500 Spd. Gage og 150 Spd. Kvarterpenge. Mønstringssportlerne i Kristiansands Kreds have i de 3 Aar 1865—1867 udgjort i Gjennemsnit 265 Spd. aarl. Endvidere har der i det nævnte Tidsrum været oppebaaret for Listers Anskaffelse og Udfyldning 181 Spd. aarlig og for Skrivning af Hyrekontrakter og Kontrabøger 100 Spd. aarlig, tilsammen 281 Spd., hvilke Indtægter dog kun haves, forsaavidt de Søfarende begjære Indrulleringschefens Bistand til Udførelsen af disse Forretninger. Kontorudgifterne antages at kunne ansættes til 320 Spd. aarlig.

Den ansættendes Indrulleringschef er forpligtet til at tage Bopæl i Kristiansands By og vil ifølge kongl. Resolution af 28de November 1857 have at finde sig i de Forandringer, som i Embedets Virkekreds maatte blive bestemte; derhos paahviler der ham ifølge samme Resolution Forpligtelse til, hvis saadant af det Offentlige forlanges, at overtage Overlodsforretningerne inden Embedsdistriktet.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Udexpederede Fartøier den 1ste Mai:

Skib	Kapt.	til	med
Hebe	Røed	Honfleur	Trælast.
Galina	Wiers	Bremen	do.
Cathrina	Ulriks	do.	do.
Atellere	Le Herpence	Frankrig	do.
Peter	Hansen	England	do.
Angeli	Ledentu	St. Malo	do.

Indklarede Fartøier den 1ste Mai:

Skib	Kapt.	fra	med
Hans Holmboe	Poulsen	Seaham	Stenkul.
Spekulationen	Bjerkø	Newcastle	do.
Pauline Marie	Wagle	Køningb.	Linsæd og Erter.
Marie Cathrine	Pedersen	Drammen	Ballast.
Næs Paket	Gram	Tønsberg	ufort. V.
Fremad	Kragvig	Bergen	Poteter.

Det meteorologiske Institut.

Det høieste Lufttryk ligger fremdeles vestenfor Norge, i hvis sydlige Del Vinden fremdeles er nordlig til nordvestlig med tørt, klart og kjøligt Veir; i Bodø er Vinden sydlig med overskyet Himmel. — Udsigterne er fremdeles til samme Veir.

Bekjendtgjørelser.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Tilsalgs.

Convolutter

i stort Udvalg i Sygehusets Udsalg, Maurers Gaard, Youngstorvet.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1 do. 1/2 } i flere Kvaliteter { **Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.**

Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede,

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Til Middagsbordet

anbefales: Selters og Grenadine, tappet paa **Sifonkarafler,** hvorved baade Dugens Tilsøling og den ubehagelige Korkesmeld undgaaes. **Brødrene Frølich,** Jernbanetorvet No. 5.

Udsalget

af Byens Sygehuses Husflidsarbeider foregaar fra N. Gregersens Butik, Maurers Gaard, Youngstorvet.

☞ Foruden i Bladets Expedition kan Abonnement ogsaa tegnes hos **Boghandlerne Cammermeyer** i Kirkegaden og **N. Lund,** Hjørnet af Torvet og Grændsen, paa hvilket sidste Sted ogsaa ubetalte **Bekjendtgjørelser** kunne nedlægges.

„Dagbladet" udkommer alle **Søgnedage.** Det koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. Bladet kan tinges fra 1ste eller 15de i hver Maaned paa alle Postkontorer og Postaabnerier, samt i Expeditionen, hos Bogtrykker Jensen, Brogaden No. 3 b. **Bekjendtgjørelser** optages til 2½ ß Petitlinien, for større Bogstaver mere.

NB. De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

☞ **De fra den 1ste April tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen „Frimureren".**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

har han næsten ikke været hjemme. Forstanderen og hans Tilhængere havde, som Du vel kan tænke Dig, ingen Grund til at stille sig paa Finks Side og kjæmpe saa hidsig for hans Sag, hvis vor Bys Overhoved ikke havde sat sig i Hovedet, at han skulde blive hans Maag. Den hele Kommune vidste om dette Parti, og nu fik Kommunemændene intet vigtigere at gjøre end at vise sig Forstanderen til Behag. Saa stod Sagerne endnu sidste Kirkeindvielsesdag, paa hvilken Fink dansede med Susanne saa det stod efter. Til al Ulykke var der ogsaa nogle Fremmede tilstede paa Dansepladsen, der opførte sig som saadanne formuende Folk, der reiser for sin Fornøielse, og for hvem intet er godt nok. De forlangte endog afbrændt Rødvin. Nu, kan Du tænke Dig, hvorledes en Fink bliver tilmode, naar han danser med en Forstanders Datter og ser saadant! Du ved vel, at man nødig vil staa tilbage for andre; man vil ikke være en Sinke og vil vise, at man er Mand for sin Hat. Kort, Fink kunde betale for afbrændt Rødvin, han ogsaa, og straks blev der bragt et Par Maal. Derved beviste han nu rigtignok, at han ingen Per Nittengryn var, men paa den anden Side beviste han ogsaa, at han endnu ikke vidste, hvorledes en Forstanderdatter af det gamle Slag tænker, en, som er for stolt til at ville forskaffe sig en kjøbt Anseelse ved saadanne ydre Ting. Om det havde gjældt hendes Liv, vilde ikke Susanne have smagt en Draabe af den afbrændte Rødvin. „Den falder Dem dyr", sagde hun høit. „Det er en Drik for Folk, hvem Bækken bringer Penge." „Det er Sagmøllen, Bækken bringer Penge", svarte Fink leende; „og Vinen", faldt hun ind, „fører dem igjen bort." Trætten vedvarede endnu en Stund til Tilhørernes store Moro og omsider fulgtes de hjemad misfornøiede med hinanden. Hvad der saa videre forefaldt, har jeg ikke hørt, men den næste Dag lod Forstanderen Fink sige: Hans Datter var intet

Dag, paa hvilken den hellige Klaus (en Helgen) havde bragt ham hans yngste Gut, kom ogsaa en Kalv til Verden hos ham. Den Kalv maa Du opale for Gutten! havde han sagt til sig selv. Det blev da ogsaa en sand Pragtko, til Gutten var i sit sekste Aar. Da faldt det gode Dyr paa Isen og brak et Ben, saa man maatte slagte det. Det havde gjort ham saa ondt, at han var nærved at græde; men saa havde hans Kone sagt: Der ser man atter, hvorledes Lykke og Ulykke holder hinanden i Ligevægt. Faderen mister en Ko og Sønnen finder — et Fuglerede — alt paa en og samme Dag. Denne Tale var forekommet ham saa — saa, han vidste ikke hvorledes, at han maatte le over den, og snart var Sorgen glemt.

Den opmærksomt lyttende Franz tænkte ved denne og lignende Fortællinger paa Ysterens Paastand, at man hos Bønderne kommer ind i Huset gjennem Fjøset. Nu var det ikke længere bare Beregning, der fængslede ham til denne for ham ganske ny Sort Underholdning, men Kjærligheden til disse simple, lykkelige Mennesker, som han paa denne Maade lærte at kjende.

Man underholdt sig saa godt og saalænge, at man næsten havde kommet for sent i Kirken.

Franz forglemte i Hasten at smykke eller lade smykke sin Hat med en Blomsterkrans, noget, som ikke en eneste Sætermand foruden ham den Dag havde glemt i Bregenzerwald. Først da han i Kirken saa de andre Sæterfolks næsten med Blomster bedækkede Hatter, hugsede han paa den gamle Landsskik og hans Glemsomhed ærgrede ham nu i den Grad, at han skjænkede Prædikenen liden Opmærksomhed og holdt under Sangen sin Salmebog forkjert i Haanden. Han tænkte: idag ser alle paa Dig, og naar man saa bemærker, at jeg atter ikke har gjort som de andre, saa vil man sige hovedrystende og skuldertrækkende og hændervridende:

Han er alligevel den gamle Naring! hvilket nu var ham meget mindre ligegyldigt end tidligere, da han endnu agtede og elskede disse Mennesker for lidet til at bryde sig om deres Domme over ham. Efter Gudstjenesten skyndte han sig hjem saa fort han kunde. Det var atter galt. Han glemte, at det var Skik at samles udenfor Kirken, hvor alle Sæterfolkene havde at indfinde sig for efter saa lang Tids Forløb at lade sig betragte fra øverst til nederst, og hans Fraværelse vilde falde endnu mere i Øinene end hans usmykkede Hat og paanyt bringe ham i Rygte for at være en uforbederlig Naring.

Paa det overalt lydende Spørsmaal: Hvorfor er ikke Franz her? kunde man høre de mest forskjellige Svar. Hist hed det: han er for stolt til at staa blandt os; her: han maatte skynde sig hjem for at læse de i Sommer forsømte Aviser; det var jo allerede store Ting at han gav sig Tid til at gaa i Kirken. Nogle mente, han maatte have fundet sig følelig truffet af Præstens Ord, for han havde hele Tiden sat op et surt Ansigt, hvorimod andre paastod, at han ikke havde hørt et Ord af Præstens Tale; saadanne opvakte Ho'der trængte ikke det; de havde andet at tænke paa. Nogle havde ogsaa ganske rigtigt bemærket, at han holdt sin Salmebog bagvendt. Franz var og vilde blive en Naring af den mest uforbederlige Sort.

Nogle af de dristigste vovede at stemme mod Strømmen. Først sagte, og da de saa, der ikke fattedes dem Tilhørere, stedse høiere fortalte de: Før Gudstjenesten idag havde de længe været sammen med Franz, og han havde talt saa ordentlig og fornuftig med dem som man kunde forlange af et Menneske i hans Alder, saa de maatte tilstaa, at han igrunden ikke var saa gal; det var bare Skade, at den gamle Frimurer skulde være hans Fader — ja, ingen skulde tro, hvor forskjellig han var fra Sepp. Man kunde

Dagbladet.

No. 101. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 4de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredrikstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund incl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandesjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Ny-Kirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 6 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Brev fra Nordland.

Det er ikke frit for, at man saa langt syd paa som i Kristiania er tilbøielig at betragte Nordland som en Udørk, hvor Raaghed og Barbarisme endnu hersker i lige saa fuldt Maal som i Sibirien og andre lige saa berygtede Steder. Naar vi Nordlændinge en og anden Gang komme syd paa og komme i Samtale med Folk, er det ikke saa sjelden at faa høre, at den, man taler med, har en eller anden Slægtning eller Bekjendt oppe etsteds i Nordland, og denne bliver man da anmodet om at hilse, selv om den, som skal frembære Hilsningen, bor i Bodø, og den, som skal modtage den, bor i Vadsø. Da saadant træffer ret ofte, giver det ikke noget fordelagtigt Begreb om Vedkommendes Kjendskab til Fædrelandets Geografi, og naar denne er saa lidet bekjendt, hvad Nordland angaar, kan man heller ikke vente, at Nordlændingenes Sæder og Kulturtilstand skulde være kjendte. Og derfor er det ikke saa besynderligt, om man af og til faar høre ret pudserlige Meninger om Nordland og Nordlændingen udtalte. Nu, som Nordlænding er jeg saa indbildsk at tro, at Nordland er et saa vigtigt og nyttigt Lem paa Norges Statslegeme, og jeg haaber, at De, Hr. Redaktør, ikke har noget imod nu og da at faa en liden Brevsending om Tilstande og Forholde her oppe i Norden. Om jeg nu herved skulde komme til at levere det bedste Bevis for, at hine Meninger om Nordland ere sande? det faar dog ikke hjælpe!

Vi ere saa langt fjernede fra Hovedstaden, at det, som foregaar der nede, først sent, om det fler nogen Gang, kommer til vor Kundskab. Fortiden søge vi, saa godt det lader sig gjøre, at følge med i det, som forhandles paa Storthinget. Det er ikke alene muligt, men ogsaa sandsynligt, at vi her oppe se baade Personer og Sager i et ganske andet og falskt Lys, end I nede i Kristiania gjøre, og, naar jeg desuagtet vover at foretage en Skildring af det Indtryk, vi have faaet af dette Storthings Forhandlinger, maa Læseren ikke glemme, at det er opfanget paa over halvandet hundrede Miles Afstand.

Efter den Agitation, som gik forud for Valgene og efter Udfaldet af disse, næredes alvorlig Frygt for, at vi skulde faa et Storthing, som vilde drive Kniberiet saa vidt, at der vilde følge en Lammelse i alle Næringsgrene ovenpaa. Da Udfaldet af Thingets første Sag blev bekjendt, og de stakkels Skippere, som ifjor forliste oppe i Hvidehavet, bleve paalagte at godtgjøre Staten for den Hjælp, de modtoge for at komme syd paa, var det ikke frit for, at denne Frygt fik en stærk Næring. At Johan Sverdrup med flere af vore mest agtede Politikere har understøttede Kniberiet med sine Stemmer, blev — takket være Morgenbladets patriotiske og sandhedskjærlige Virken — anseet som et sikkert Tegn paa, at nu havde Jaabæk vundet sig en saa stø og sikker Trop at føre, at Enhver, som ønskede at beholde sin Plads som Storthingsmand, ikke havde andet at gjøre end at slutte sig til Jaabæks Fane. Men efter hvert, som Sagerne kom under Behandling, mærkedes snart, at Skuden styrede en anden Kurs.

Efter den Stilling, vore Storthingslys tidligere have indtaget paa den politiske Himmel, skulde man have ventet, at mange af dem, som stemte **mod** Udvidelsen af den kommunale Stemeret, havde stemt **for**, og omvendt, at de, som stemte for, skulde have stemt mod. Den Gang Adelsstanden i Sverige opgav sit Privilegium som selvvalgt til Rigsdagen, blev det i hele Norges Presse og i offentlige Taler hilset som noget ret Stort og priset som et Monster paa Opofrelse for Fædrelandets Vel. Men naar Norges Gaardbrugerstand nogle faa Aar senere mere samstemmigt end den svenske Adelsstand opgiver sin Eneret til at skalte og valte over Bygdekommunernes Anliggender, saa bliver det af den fornemste Repræsentant for den samme Presse og af flere af de samme offentlige Talere udskreget som statsopløsende og som en Omveltning af vor Konstitution!

Jeg tror nok, at mange her i Nordland havde ønsket, at Sagfører Daaes Forslag skulde have gaaet igjennem, uden at Sverdrup havde behøvet at skyde ind den nu vedtagne Census; men vi haabe, at Sverdrup som en klog General indsaa, at man uden en saadan Indrømmelse til de Konservative vilde udsætte sig for at tabe Alt, og Noget er jo alle Tider bedre end Intet. — Hvad er det, som er hendt med den gamle agtværdige Veteran Schweigaard? Vi have for været vante til i ham at se Regjeringens Sjæl og Legeme i Storthinget; Regjeringens Propositioner, af hvad Beskaffenhed de end have været, have stedse i ham havt sin varmeste Støtte; men Forslaget til aarlige Storthing var jo fra Regjeringen; men hvor gjorde Schweigaard her af sig? Ønskede Regjeringen virkelig at komme fra sit Forslag, og var Schweigaard en Talsmand for dette hemmelige Ønske? Dette Storthing har sandelig beredet Publikum saamange Overraskelser, at, hvis det ikke vilde lyde alt for simpelt, kunde man være fristet til af og til at tænke paa et Gjøglerselskab, som lader Dukkerne danse for os ved Hjælp af skjulte Traade, og viser os andre rare Kunster. Først gaa f. Ex. Sverdrup og Richter m. m. Fl. hen og fordre Erstatning af Skipperne for Befordring fra Hvidehavet til Kristianssand; derpaa faa vi se, at Gaardbrugerne helt villig skjenke Husmænd og Inderster en Del af den Ret, som de for vare alene om, og endelig snur Schweigaard Bagen til Regjeringen. Ved Toldtarifferne gik det og ligesom til med Troldskab, da O. Wiig foreslog Kornafgiften nedsat til 6 ß pr. Td.! For Hovedstadsbeboerne er formodentlig dette blot Fænomener, som klart kunne gjennemskues; men for os Nordlændinger er dei Gaader saa mørke som den nordlandske Vinter.

Enhver sand Fædrelandsven maa efter Sverdrups Virksomhed paa dette Thing være stolt af at have en saadan Sol i Landet; men Astronomerne se jo Flækker i Himmelens Sol, og vi Nordlændinge synes ligesom ogsaa at se nogle Flækker i vor politiske Sol. Ialfald var det ligesom en liden Solformørkelse af Hvidehavssagen.

Fra Nordlands Amt er iaar hele tre nye Thingmænd; sin Dygtighed faar de lægge for Dagen, naar Lofotgreierne skulle behandles. Fiskeriet og dets Ordning i Lofoten er Provstenen for Nordlands Politikere. Men det er Skade, at endnu er neppe den Mand født, der vil være istand til at gjøre et Forslag til Ordning af Lofotforholdene saaledes, at endog blot et lidet Flertal af Fiskere, Væreiere og Handelsmænd vilde blive tilfredse dermed, og da det er en Kjendsgjerning, at neppe en eneste af Valgmændene rigtig er paa det Rene med, hvorledes han vil have Ordningen i Lofoten, er det ikke at undres over, at Mænd med de mest forskjellige Anskuelser blive sendte herfra til Thinget. Det var derfor overraskende at se saa stor Enstemmighed blandt vore Repræsentanter, da det gjaldt om at støtte Opsynet i Lofoten. Rygtet, dette mangetungede Uhyre, har havt det travlt med at berette om modsatte Udtalelser i og udenfor Thinget m. m. Men, Hr. Redaktør, De maa huske Afstanden, og Rygter kunne faa et besynderligt Udseende ved at færdes lige fra Kristiania til Nordland.

Nordland, 22de April 1869.

4 × s.

Nogle Ord om Skuespilkunsten som en selvstændig og berettiget Kunstart*).

(Af f.)

Nedenstaaende Bemærkninger ere skrevne under Indtrykket af, at vor unge Scene endnu for en stor Del lider under Trykket af en Slaphed i Opfattelse og Interesse for Theatrets Gjerning, som naturligvis har hemmet og endnu hemmer dets Virksomhed i en overordentlig stor Grad. Efter at det Forsøg, som blev gjort paa at danne en norsk national Scene, var strandet, har Kristiania Theatet været saagodtsom alene om Udøvelsen af den sceniske Kunst, men der har der af ganske naturlige Grunde ikke kunnet være Tale om at danne en i Sandhed national Scene før nu i de sidste Aar, og fornemmelig da Bjørnstjerne Bjørnson tog Styret i sin Haand. Han har i saa Henseende gjort sig saa meget fortjent af Theatret og Publikum, at Frugten af hans Virksomhed tydelig spores i mange Retninger, og mest iøinefaldende deri, at Theatret nu er saa ualmindelig godt besøgt, noget, som vi med saa meget større Tryghed kan tilskrive Bjørnsons Virksomhed, som vi neppe tro, at det Repertoire, som i denne Sæson er budt os, i Gediegenhed og poetisk Indhold staar over det Repertoire, som han gav os**). Bjørnstjerne Bjørnson omfattede Theatrets Gjerning med et Alvor, en Kjærlighed og en Begeistring, som maaske Ingen før ham, og den sande, kunstneriske Ledelse, som under ham blev Skuespillerne tildel, bidrog mægtigt til at aabne Publikums Øine for de mange dygtige Kunstnere, vi eie, og skabe en større og varmere Interesse for Scenen i det Hele. Men hans Virksomhed var dog af alt for kort Varighed til, at han kunde udrette mere end en liden Del af Alt det, som skulde udrettes. Nu er Theatrets Ledelse overdraget til Hr. M. Brun. Hvorledes han vil fortsætte og arbeide videre frem mod det Maal, som Bjørnson saa tydelig satte sig og Skuespillerne, og fornemmelig yde de yngre, lovende Kræfter Hjælp og Veiledning, det er altsammen Noget, som Tiden vil vise, det lader sig endnu ikke bedømme. Men i ethvert Tilfælde synes det vist, at Interessen for Theatret er i stigende, og det er noget, som maa glæde enhver oprigtig Ven af vor Scene. Alligevel har vi troet, at nedenstaaende Opsats ikke skal være skrevet forgjæves; thi der er endnu en stor Del af Publikum, som langtfra har den Anskuelse af et Theaters Virksomhed, som man skal have, og fornemmelig er der vel Mange, overveiende Mange, som betragter Theatrets Gjerning som en blot og bar forlystende, uden at tænke paa, at det dog, for at være hvad det skal være, har en indgribende Indflydelse paa et Lands nationale Literatur. Hvad vi saaledes med disse Linier tilsigter, er at bidrage lidt til at henlede Opmærksomheden paa det uvurderlige Gode, som ligger i at eie en Nationalscene, og opfordre Publikum til en alvorlig Overveielse af et Theaters sande kunstneriske Opgave, forat de mange Fordomme mod og det indskrænkede Blik paa Skuespilkunsten lidt efter lidt kan svinde — til ligestort Gavn for os som for Kunsten og dens Udøvere.

Skuespilkunsten har som sit første og sidste, sit altomfattende Maal paa en sand kunstnerisk Maade at virkeliggjøre Dramaet. Den har Dramaet som sin absolute Forudsætning, ligesom dette omvendt forudsætter Skuespilkunsten, eller med andre Ord den sceniske Fremstilling; thi heigjennem er det, at Dramaet først faar sin Fuldstændiggjørelse, faar komme til sin fulde Ret, herigjennem er det, at den dramatiske Digtning først stilles i det rette Lys og faar sin største og skjønneste Virkning. Skuespilkunstens Opgave er saaledes at fremstille Digterens Værk i Digtets Aand, saaledes som Skuespilleren maa kunne opfatte det; Skuespilkunsten giver den dramatiske Poesi dens egentlige Liv, idet den fremstiller os de af Digterens Fantasi frembragte Karakterer i en for vore Sandser levende Klarhed og Anskuelighed.

I enhver Kunst maa man nu skjelne mellem det Maal, den har stillet sig, og det Middel, hvoraf den betjener sig for at naa Maalet, virkeliggjøre Ideen. Midlet, eller om man vil, Materialet, som en Kunst bruger til Fremstillingen af sin Ide, er saa inderlig forenet med og knyttet til Kunstens Væsen og Natur, at hele dens Virkning deraf er betinget. Dette maa staa klart for vor Bevidsthed; thi hvis man ikke erkjender Rigtigheden og Nødvendigheden heraf, vil man altid udsætte sig for at udslette Grænserne mellem de forskjellige Kunstarter og forlange noget af en af dem, som er dens inderste Væsen og Natur imod. Kunstnerens Arbeide og dets Virkning er derfor afhængig af den Indsigt, han har i at gjennemtrænge og benytte sig af de Midler, det Materiale, som hans Kunst har til sin Raadighed, og forstaa at gjøre sig klar den Opgave, den Ide, som han ved Hjælp af disse Midler kan løse og bringe til fuld Udvikling. Saa beslægtet som f. Ex. Malerkunst og Billedhuggerkunst vistnok er med Musik og Poesi, saa indbyrdes forskjellige ere de dog med Hensyn til de Midler, hver af dem betjener sig af til Udførelsen af sin Ide. Disse betinger derfor ogsaa de forskjellige Opgaver, som de stiller sig og løser. Billedhuggeren bruger Sten og Marmor, Maleren Lys og Farve; de har hver sit Maal, hver sin Grændse, som de ikke kan overskride. Malerkunsten giver os saaledes paa en Maade noget Andet end Billedhuggerkunsten; men ingen af dem giver os saa meget, som den Kunst, der betjener sig af det mest aandelige, mest immaterielle Materiale, Ordet. Denne Kunst er derfor ogsaa, og just derfor, den mest aandelige og saa at sige sjælelige af alle, og den omfatter alle menneskelige Tilstande, som overhovedet lader sig kunstnerisk fremstille. Denne Kunst er Poesien — Digterkunsten, hvori Menneskeaanden aabenbarer sin Evighed, sin guddommelige Oprindelse og feirer de største og skjønneste Triumfer.

Digtekunstens modneste Frugt er igjen Dramaet, som det der er udgaaet, organisk fremkommet af den lyriske og episke Poesi. Dramaet forudsætter saaledes begge Arter, og indeholder begge Momenter i sig, men ikke længere adskilte hver for sig, men forbundne til en harmonisk Enhed, der netop udgjør dets Eiendommelighed fremfor de andre Digtarter. Den dramatiske Poesi aabenbarer sin Ide gjennem handlende, fri individuelle Personer, og udfolder derved for os en Verden af forskjellige Karakterer, som ved Følelse, Tanker og Villie gjensidig betinger hinanden og udvikler sig for vore Øine. Men netop af denne Grund er det, at Digtet endnu ikke har faaet sin Fuldstændiggjørelse; der mangler endnu noget — og det er den dramatiske Fremstilling, men med denne, Dramaets absolute Forudsætning, har det ogsaa naaet sit Maal, ved den er det bleven virkeliggjort og fuldstændiggjort, saaledes som det er nødvendigt, forat det kan udfolde sig for os i al sin Skjønhed og med hele sin Virkning.

Skuespilleren omskaber altsaa Dramaets aandelig konkrete Skikkelser til Skikkelser med Kjød og Blod og indblæser dem det Liv, hvorved de fremtræder for os fuldt anskuelige for vore Sandser som konkrete Mennesker med Tanker, Følelser og Villie. Skuespilkunsten hensætter os i en Illusion, hvori vi ser aabnet for os en hel Verden af menneskeligt Liv og Vandel, en Verden, som dog i sin Grund er et Foster af Digterens fri Fantasi. Den dramatiske Fremstilling fremtryller os altsaa denne Fantasiens Verden som en Virkelighedens, og hæver os paa samme Tid ved denne op i den førstes uendelige og fortryllende Rige. Men idet saaledes Skuespilkunsten forener de mest modsatte Gjenstande ved nemlig at virkeliggjøre den frie Fantasies Skabninger og give Digterens Værk Præg af en virkelig, sandselig Oplevelse og Tildragelse, udøver den ogsaa en saa gribende og stærk Indflydelse paa os, at ingen anden Kunst i saa Henseende kan stilles ved Siden af den. Scenen udfolder for vort Blik sandt og opfatteligt i tusinde forskjellige Billeder Last og Dyd, Lykke og Elendighed, Daarskab og Visdom; thi Fantasiens og Historiens Verden staar til dens Raadighed; den kan byde over Fortid og Fremtid. Tusinde Laster, som Fortiden har taalt, straffer den, og tusinde store Handlinger, som Fortiden har forbigaaet med Taushed, fremstiller den for os, og opfordrer os derved til Efterligning. Den forener alle Stænder og alle Klasser; den oplukker for os alle et Menneskelivs dunkle Irgange, og vore Hjerter gjennemstrømmes af renere Begreber, lutrede Grundsætninger og bedre Følelser. Vi gjennemlever jo paa Theatret de mægtigste Lidenskaber, fængsles her af alle et Mennestes forskjellige Sjælstilstande, drages og lokkes af alle de skjønne og poetiske Tanker og Gjerninger, et Menneske kan udøve, og frastødes af alt det Uskjønne og Stygge, et Menneskehjerte kan rumme. Vi lever os ind i Illusionernes Verden, men ser den ogsaa samtidig som en Virkelighedens, fordi vi føler, at her

*) I det væsentlige frit efter Rötschers: „Die Kunst der dramatischen Darstellung."

**) Skavlands Virksomhed som artistisk Direktør kan ikke komme med i Betragtning her. Hans artistiske Virksomhed maatte hemmes, ja absolut umuliggjøres, da den største Del af Theatersæsonen blev optaget af fremmede Kunstnere, medens vore egne gik uden Arbeide og neppe fik nogen, ialfald meget saa Opgaver at løse, og under saadanne Omstændigheder er det jo en ren Umulighed for en nok saa dygtig Mand at kunde udrette Noget.

staar vi ligeoverfor virkelige Begivenheder, fremstillede i Skjønhedens og Poesiens Form*), og derfor kan vi ogsaa paa samme Tid dog føle os frigjorte for det Tryk, som den almindelige, kolde Virkelighed udøver paa os. (Forts.)

*) Saaledes siger Hamlet (3die Akt, 2den Scene) blandt alle de gode Vink, han giver Skuespillerne, ogsaa følgende med Hensyn til Skuespilkunstens Væsen: „At Overdrivelse strider mod Skuespillets Art og Natur, hvis Maal bestandig har været og endnu er at fremholde ligesom et Speil af Naturen, at vise Dyden dens egt Billede, Lasten dens egt Udseende, og den nu levende Slægt, som er Samtidens Legeme, et samlet og tro Aftryk af dens egen Skikkelse" osv.

Kristiania, den 4de Mai 1869.

For den, som ikke selv har „roet Fiske" ved Lofotens Øgrupper, er det vanskeligt at gjøre sig noget klart Begreb om de Forholde, hvorunder det foregaar. Der er en Trængsel af Baade, en babylonisk Forvirring af Folk, en Floke af Liner og Garn og ubegribelige Bjerge af Fisk. At det under saadanne Omstændigheder er vanskeligt at holde Orden, er en Selvfølge. Og endnu vanskeligere bliver Opgaven, naar Lovgiveren skal tilveiebringe Orden uden at forfordele berettigede Interesser.

Som bekjendt gjorde Loven af 1857 et Slag i de tidligere bestaaende Lofotfiske-Love, idet de ældre hemmende Baand paa den frie Benyttelse af Havet, saaledes som Enhver bedst vilde og kunde øse til sig af de uudtømmelige Rigdomme, med Et afskaffedes; Havet erklæredes frit. Medens før Klagerne gik i den Retning, at Ordenens Tvangstroie hindrede Fisket, har Klagen nu siden, ialfald for Ostlofotens Vedkommende, hvor Fisket foregaar paa trangt Hav, taget den Retning, at man ikke kan faa fiske af Mangel paa Orden; der hersker under den umaadelige Sammenstimlen en Forvirring, saa at Redskabstabet er uhyre, Eiendomsretten usikker og Fangsten som Følge heraf mere end uvis. Disse Klager have i Tiaaret, siden Loven af 1857 traadte i Kraft, endelig naaet en saadan Høide, at Thingmændene fra de nordlige Amter til dette Storthing valgtes med særligt Øiemed at virke for en Forandring i Lofotloven. Udfaldet i Odelsthinget er bekjendt; Komiteeflertallets Indstilling til ny Lov faldt, medens et Forslag af Amtmand Holmboe, der svarer til Komiteeindstillingens § 8, blev vedtaget. Dette Forslag, som nu altsaa skal undergives Lagthingets Drøftelse, sigter til at afhjælpe en væsentlig Grund til Klagerne, idet det gjør en Deling mellem Dag- og Natfisket. Om Dagen bruges nemlig andre Redskaber end om Natten. Dybsagnet og Dagliner ere de billigere Fiskeredskaber, som bruges af den fattigere Fisker, der hidtil paastaaes at have lidt mest Fortrængsel af Natteredskaberne, som nu skal have opfyldt Havet ogsaa om Dagen og derved umuliggjort eller ialfald hindret Dagsfisket. Thi dettes Redskaber kan ikke godt bruges, hvor Havet er fuldt af Garn og Liner, hvori de stadig indvikler sig. — Holmboes Forslag sigter desuden til at faa Natteredskaberne saavidt mulig udsatte samtidig, saa at Fiskerne bedre end hidtil kunne sikre sig mod, at Andre komme bagefter og „sætte deres Redskaber ned", det vil sige, sætte tvertover dem, saa at de trykkes ned og sammenvikles. En Bestemmelse fra denne erkjendes selv af dem, som have været længst inde paa Grundsætningerne for Loven af 1857, at ville have sin Nytte og tjene til at afhjælpe de mest høilydte Klager.

Udlandet. De spanske Cortes er tilsyneladende udelukkende beskjæftiget med Forfatningen; men det vigtigste Spørgsmaal er og bliver dog Besættelsen af Thronen. Siden Dom Ferdinando af Portugal saa bestemt har vægret sig ved at modtage Kronen, er Opmærksomheden atter bleven henledet paa Hertugen af Montpensier, og det har derfor vakt stor Røre, at der fra den spanske Gesandt i London er indtruffet en Depesche, hvori han meddeler, at Frankrig under ingen Omstændigheder vil anerkjende Hertugen som Konge. Gesandten underrettede i sin Skrivelse Regjeringen om, at han paa Reiser gjennem Paris havde havt en Sammenkomst med den franske Udenrigsminister, og denne havde under deres Samtale brugt følgende Ytringer: „Vi ville ikke gaa ind paa nogen anden Løsning af den spanske Thronspørgsmaal end en Restauration; det Eneste, hvorom vi endnu ikke have fattet nogen bestemt Beslutning, vedrører Formen for en saadan Restauration, nemlig om Dronning Isabella eller hendes Søn skal gjenindsættes". Da Marschal Serrano havde læst denne Depesche, afholdt han strax et Møde med sine politiske Venner, hos hvilke den anførte Depesche vakte megen Vrede. Olozaga, der ved enhver Leilighed optræder som Mægler imellem Frankrig og den spanske Regjering, gjorde sig imidlertid al Umage for at svække dette Indtryk. Han forsikrede, at Marquis de Lavalette umulig kunde have ført et saadant Sprog. Paa Grund af Olozagas Indsigelser blev det vedtaget, at ingen afgjørende Beslutning skulle fattes, førend der var indtruffet yderligere Oplysninger. Den 21de f. M. holdt Majoriteten i Cortes et privat Møde. Anledningen til, at Mødet afholdtes, var rimeligvis, at flere Deputerede af den republikanske Minoritet havde indbragt et Forslag, ifølge hvilket Cortes skulle erklære, at alle Medlemmer af den bourbonske Familie, til hvilken Gren de end hørte, skulde være udelukkede fra den spanske Throne. Der var gjort Forsøg paa at vinde flere Deputerede af Majoriteten for dette Forslag, men uden synderligt Resultat. Med Undtagelse af General Prim optraadte Ministrene ved denne Leilighed med større Bestemthed end tidligere for Hertugen af Montpensier. Ministeriets Chef, Marschal Serrano, Marineministeren, Admiral Topete og Rios Rosas, der som Præsident i Cortes deporteredes af Narvaez, udtalte sig uden Omsvøb for Hertugen af Montpensier. Marschal Serrano erklærede, at Forslaget vilde berøve Spanien den eneste Kandidat, om hvem der for Alvor kunde være Tale. „Jeg har givet Beviser paa, at jeg vil underkaste mig den konstituerende Forsamlings Votum", sagde han, „men jeg bør ikke fortie, at Hertugen af Montpensier er en Kandidat, som jeg vil understøtte med hele min Indflydelse. I Begyndelsen havde det været vor Hensigt at sætte Donna Isabellas Søster paa Thronen, men uagtet denne Prinsesse, som altid har næret Sympathi for Spaniens Friheder, baade hvad Aand og Hjerte angaar er rigt begavet, kom vi dog til den Anskuelse, at en Kvinde maaske ikke vilde være istand til at overvinde alle de Vanskeligheder, som Spaniens særegne Stilling frembyder. Vi have derfor henvendt vor Opmærksomhed paa hendes Gemal, Hertugen af Montpensier, der yder den største Sikkerhed for Revolutionens endelige Seir; vi betragte ham som den eneste Prins, der gjør enhver Reaktion umulig, og hvis Frihedssind er hævet over enhver Tvivl. Jeg har i den sidste Tid modtaget et stort Antal Breve fra Prinsen, og jeg er bleven forbauset over hans træffende Bemærkninger om Forfatningsudkastet, som han i flere Punkter ønsker mere liberalt. Jeg har ingenlunde nødig at gjentage, at jeg vil bøie mig for Majoritetens Votum; men min Mening er, at Cortes, naar de oprigtig ønske at bevare Revolutionens Resultater, bør kalde Hertugen af Montpensier til Thronen". General Prim erklærede derimod, at Hertugen af Montpensier ikke var den Kandidat, som han havde tænkt sig; dog vilde han slutte sig til Majoriteten, dersom denne samlede sig om Hertugen. Prims Holdning gjør det imidlertid høist tvivlsomt, om en saadan Majoritet virkelig kan bringes tilveie. Hertugen af Montpensiers Tilhængere afholdt sig ogsaa fra at fremkalde en Afstemning.

Efter det sidste Telegram fra Belgien synes det, som om Spændingen mellem dette Land og Frankrig er større, end man formodede, og at der endog tales om Ministerskifte. Dette er imidlertid visselig forhastet. Om Stemningen i Belgien skrives der fra Brüssel til „Nat. Zeitg.": Man føler sig ikke synderlig vel tilmode her. Jeg vil ikke sige, at Stemningen er urolig, ængstelig eller meget ophidset, og hertil vilde der jo heller ikke være nogen Grund. Arbeideruroligehederne i Sambre- og Maasdalen ere ophørte, og man siger, at Minearbeiderne lidt efter lidt vende tilbage til deres Gruber. Om den franske Regjering end ikke vil opgive sine Fordringer i Jernbanespørgsmaalet, vil den dog heller ikke gjøre Belgiens Vægring ved at gaa ind paa dem til en casus belli, ja ikke engang til et Paaskud for et diplomatisk Brud. Forholdet skal vedblive at være venskabeligt, ja hjerteligt, og Sagen selv skal udsættes til en senere Tid. Men — Arbeiderspørgsmaalet vedbliver at bestaa; Indhug af Kavalleriet og Geværsalver kunne ikke løse det. Og Stillingen udadtil forekommer egentlig Ingen at være rigtig sikker. Den franske Presse hevner sig for det Tilbagetog, som den for Øieblikket maa tiltræde, idet den i let henkastede Bemærkninger behandler Belgiens Forening med Frankrig som en uundgaaelig Sag, hvormed det derfor ingen Hast har. Belgierne, sige de franske Blade, ere jo egentlig allerede Franskmænd ved Sprog, Anskuelser og Sæder; den administrative og politiske Inkorporation vilde ikke være Andet end en udtrykkelig Anerkjendelse og Ordning af en allerede bestaaende Tilstand osv. Naar der tidligere var Tale om Frankrigs Annexionsplaner, hvilket flere Gange har været Tilfældet, protesterede Belgien sædvanlig ved de mest larmende Demonstrationer og med en lidenskabelig Patriotisme, som ikke var ganske fri for at træde frem paa en theatralsk Maade. Denne Gang, da Frankrig gjør et virkeligt Forsøg paa at bane Vei for Annexionen, viser Belgien sig roligt, fast og besindigt. Hele Pressen, ja hele Folket synes paa en Gang at være kommet i Besiddelse af politisk, næsten diplomatisk Takt. Netop dette beviser efter min Anskuelse, at Sagen denne Gang forekommer Belgierne langt alvorligere; der hviler som en Skygge af nær forestaaende Begivenheder over Landet. Jeg er overbevist om, at Belgien næsten enstemmig ønsker at bevare sin Uafhængighed under sine Institutioner, og Vennerne af en Inkorporation i Frankrig eller en politisk Forening med det, maa man ved høilys Dag søge med en Lygte. Men hvor stærk Villien vil være til at opretholde Friheden og Uafhængigheden, hvor villig man vil være til at bringe Offre, naar det gjælder om at forsvare de elskede og dyrebare Goder — derom vil jeg ikke gjerne drifte mig til at udtale nogen Formodning. Det forekommer mig næsten, som om man anser det Onde, som man frygter og gjerne vil afvende, for at være uundgaaeligt i Længden, og det er just ikke den Stemning, der vækker den nødvendige Energi og Begeistring for en udholdende Kamp. Dog foreløbig er Spørgsmaalet udsat, indtil — efter Valgene i Frankrig".

Hds. Majestæt Enkedronningen. Stockholm den 1ste Mai, Kl. 8 35' Aften. Posttidningen for iaften indeholder følgende Bulletin: Hds. Maj. Enkedronningen er siden igaar sengeliggende i en mild Rosenfeber. Efter en rolig Nat er Tilstanden idag bedre. Ingen foruroligende Symptomer forefindes.

Stockholm den 2den Mai, Kl. 5 10' Eftrm. Dagens Bulletin er saalydende: Hds. Maj. Enkedronningen har tilbragt en rolig Nat. Feberen er ubetydelig og Tilstanden forøvrigt uforandret.

Stockholm den 3die Mai, Kl. 4 40' Eftrm. Dagens Bulletin: Hds. Maj. Enkedronningen har inat nydt god Søvn; Tilstanden tilfredsstillende.

Stemmeretskomiteen skal efter Forlydende snart være færdig med sine Forslag, som saaledes antagelig med det Første ville blive refererede i Storthinget.

Til Amerika er indtil 1ste Mai 1869 gjennem de herværende Agenter expederet:

pr. Dampskibe	. .	3611 Personer
» Seilskibe	. . .	2755 —
		6366 Personer.

Oberstløitnant Vogt af Generalstaben og Kaptein A. M. Berg af 2den Brigade er af Armee-Kommandoen beordret at fungere som Censorer ved den nu paabegyndte Officers-Examen.

I Lagthinget vedtoges sluttelig igaar, at Oldnorsken som meldt foreløbig var vedtaget som frit Fag i Latingymnasierne, at den ogsaa her skulde være tvungent Fag ligesom i Realgymnasierne, idet man ikke troede, at der herved vilde opstaa nogen Frygt for Overlæsselse. Idag blev et Forslag af Smith-Petersen om Gjenindførelse af latinsk Stil forkastet med 20 Stemmer.

Kgl. Kommission nedsat. Ved kgl. Resol. af 24de f. M. er det naadigst bestemt:

1) At der indsættes en Kommission, bestaaende af 5 Medlemmer, hvilke senere ville blive naadigst udnævnte, for at tage under Overveielse og afgive underdanigst Betænkning og Forslag til de nærmere Bestemmelser om geistlige Embedsgaardes Bortforpagtning m. M., som maatte findes hensigtsmæssige.
2) At de Medlemmer af denne Kommission, der ikke maatte have hjemme i Kristiania, paa Reiser i sammes Anliggender tilstaaes Skyds- og Diætgodtgjørelse som for Storthingsmænd bestemt.
3) At der i Anledning den af 17de ordentlige Storthing til Regjeringen stilede Andmodning om at tage under Overveielse, hvorvidt det maatte være hensigtsmæssigt at sælge større eller mindre Dele af Landets betydeligere Præstegaarde, og i bekræftende Fald at fremkomme til Storthinget med Forslag til Lov angaaende denne Gjendstand, — naadigst befales oversendt Storthingets Præsidentskab en Gjenpart af nærværende Indstilling.

Finmarksfisket. Telegram til Indredepartementen fra Amtmanden i Finmarkens Amt, dateret 27de April, indleveret i Kjeø 1ste Mai:

Fra Vardø til Gamvik ret godt Fiske, men ujævnt, bedst ved Gamvik. Ved Kjelvik begyndt under gode Udsigter. Ved Gjesvær og Hjelmesø godt; mindre ved Ingø og Værene paa Sørø. I Vestfinmarken lidet fremmed Almue. Pris 2 a 3 Spd. for Fisk; 5 a 5½ Spd. for Lever.

Monitoren „Thrudvang" løb heldigt af Stabelen igaar. Flere Storthingsmænd vare tilstede.

Veiret har i de sidste Dage været vedvarende koldt, saa Thermometret kun har vist et Par Grader i Skyggen. I flere Nætter har det endog været saa koldt, at Vandet om Morgenen har været belagt med en tynd Isskorpe.

Lax. Uagtet de danske Dampere i længere Tid har importeret fersk Lax fra Bornholm og Halmstad, synes man heller at vilde holde sig til vor egen, som paa denne Aarstid drager fra Havet op i Vasdragene for at yngle. I de sidste Dage af forrige Uge kom der saaledes et Par Stykker fra Svelvig.

En ny Fabrik til Forfærdigelse af Papir af Træ er grundlagt i svensk Norrland.

Udvandringen over Newyork udgjorde i Marts Maaned efter den derværende Emigrantkommissions Opgivende 14,272 Mand med 63 Skibe, hvoraf 42 Dampskibe, Størsteparten over Liverpool og andre engelske Byer. Omtrent 5,000 Udvandrere standsede i Newyork, de øvrige begave sig til en Mængde forskjellige Stater.

Den svenske Rigsdags Konstitutionsutskot har ikke bifaldt Hr. Bjerkanders Forslag til Grundlovsforandring, sigtende til at ophæve den Kongen alene tilliggende Myndighed til at give ekonomiske Love (hvorunder forøvrigt indbefattes f. Ex. Formandskabslov, Vexellov og en Mængde forskjellige Anliggender) uden Rigsdagens Medvirkning.

Det dansk-norsk-engelske Telegraf-Selskab afholdt den 30te April sin ordentlige Generalforsamling, der dirigeredes af Grev Sponneck, som først henledede Opmærksomheden paa, at den vigtigste af de paa Dagsordenen opførte Sager, nemlig Forslaget om at overdrage Selskabets Kabler til „Det store nordiske Telegraf-Selskab" ikke kunde afgjøres, medmindre Generalforsamlingen gav sit Minde dertil, da det for denne Sags Vedkommende ikke havde været muligt at foranstalte den i Lovene foreskrevne Bekjendtgjørelse i betimelig Tid. Da Forsamlingen derpaa uden Diskussion havde givet sit Samtykke til Sagens Foretagelse, fik Etatsraad Tietgen Ordet for at aflægge Beretning om Selskabets Virksomhed i dets korte Virketid. Udbyttet havde i alle Henseender svaret til Forventningerne; Hirtshals-Arendal Linien, der havde været i Virksomhed i 10 Maaneder, havde givet en Indtægt af 10,710 Rdl. og Søndervig-Newbiggen Linien, der kun havde været aaben i tre Maaneder, havde indbragt 23,700 Rdl., hvilket for begge Liniers Vedkommende svarede til en aarlig Indtægt af 107,000 Rdl. Indtægten kunde endog have været større, hvis der ikke havde været Grunde tilstede, som gjorde det ønskeligt ikke at forcere Trafiken; man havde saaledes ikke i England gjort noget Skridt til at drage Trafik til Selskabets Linie af Frygt for, at man, naar det russiske Kabel i Juni Maaned blev aabnet, skulde blive overbebyrdet. Driftsoverskudet havde været 39,435 Rdl., hvilket foresloges fordelt saaledes, at 9,435 Rdl. henlagdes til Reservefondet, medens 30,000 Rdl. skulde tilfalde Aktionærerne, hvis Udbytte altsaa blev 3 Rdl. pr. Aktie. Kablernes Beskaffenhed var nylig bleven undersøgt af en Ingeniør, og denne havde fundet, at deres elektriske Arbeidsdygtighed var bleven forbedret. Der var paa det engelske Kabel blevet befordret 32½ enkelte Telegrammer i Timen, hvilket maatte betragtes som et udmærket Resultat, især naar man tog Hensyn til, at Telegrammernes Afsendelse foranledigede saa mange Spørgsmaal imellem Stationerne.

Man gik derpaa over til den følgende Sag paa Dagsordenen, som var: Forslag om Bemyndigelse for Bestyrelsen til at overdrage til „Det store nordiske Telegrafselskab" de det dansk-norsk-engelske Selskab tilhørende Kabler imod en Udbetaling af 140 Rdl. for hver Aktie, deri indbefattet Udbyttet i den hele forløbne Tid, og i Overensstemmelse hermed at foretage det videre Fornødne i Henhold til Lovenes § 28. Etatsraad Tietgen mindede først om, at nærværende Selskabs Stifteres oprindelige Plan gik ud paa, at man paa en Haand burde samle alle de fem Linier, der nu eiedes af 3 Selskaber, men at der reiste sig forskjellige Vanskeligheder for strax at realisere denne Plan. Han dvælede derpaa kortelig ved de Underhandlinger, der i sin Tid vare pleiede dels med det norske Telegrafselskab, dels om den russiske Linie, og fremhævede, hvor vanskeligt det i Længden vilde være for tre isolerede Selskaber at udrette noget Tilfredsstillende. Det var Overbevisningen herom, der havde bevæget Bestyrelsen til at virke for en Sammensmeltning af Selskaberne, og man havde derfor indledet de i saa Henseende fornødne Underhandlinger i London. Disse Forhandlingers Resultat var det, man her havde forelagt Generalforsamlingen til Godkjendelse; men det nye Selskabs endelige Dannelse vilde selvfølgelig først kunne finde Sted, naar ogsaa de øvrige bestaaende Selskaber paa lignende Maade have givet deres Samtykke til Overdragelsen. Der var dog ingen Grund til at frygte for, at et saadant Samtykke ikke vilde blive givet. Enhver Aktionær i det dansk-norsk-engelske Selskab havde Ret til at tegne sig for en Aktie i det nye Selskab, naar kun den fornødne Anmeldelse desangaaende stete inden den 15de Mai. Det nye Selskab vilde komme til at bestaa af 40,000 Aktier a 90 Rdl. og vilde komme til at omfatte følgende Linier: den dansk-engelske, den dansk-norske, den norsk-skotske, den dansk-russiske og den svensk-russiske. Det nye Selskab tænkte paa at lægge en Linie fra Skotland over Færøerne, Island og Grønland til Nordamerika, og der var allerede forelagt det kanadiske Parlament et Lovforslag om at give Selskabet den fornødne Tilladelse med Hensyn til Landingsstedet. I ethvert Fald vilde Trafiken fra Amerika væsentlig komme paa Selskabets Linier, hvilket vilde være af stor Betydning med Hensyn til ensartede Taxter. De 5 Liniers regulære Indtægt kunde antages at blive for Aaret 1869 omtrent 40,460 Pd. Sterl., og man kunde hvert Aar gjøre Reg-

ning paa en Forøgelse af 20 pCt.; men allerede 40,460 Pd. Sterl. svarede til 10 pCt. af Kapitalen. Man vilde ikke behøve at henlægge et saa stort Beløb som tidligere til Reservefondet, da der blev to fuldstændige Linier mellem de yderste Hovedpunkter, og man havde et betydeligt Forraad af Toug i Reserve. Udsigterne for den paatænkte amerikanske Linie vare særdeles gunstige; intetsteds kunde en saadan Linie udføres saa billig som ad den paatænkte Vei, og Tougenes Arbeidskraft vilde paa Grund af de mange Holdepunkter blive større end andetsteds; den længste Søtraad vilde nemlig her blive 752 Sømile, medens den for de to andre amerikanske Liniers Vedkommende var respektive 1700 og 2800 Mile, og Hurtigheden stod i omvendt Forhold til Kvadratet af Afstanden. Da man tænkte sig, at et Telegram fra Amerika kun skulde koste 1½ Pd. Sterl., ja maaske endog kun 1 Pd. Sterl., vilde Telegrammernes Antal selvfølgelig blive meget stort; tidligere kostede jo et Telegram fra England til Danmark næsten ligesaa meget. Et engelsk Selskab tænkte paa at udvide Telegraflinien imod Øst til Japan og Kina; kom en saadan Linie istand, vilde Trafiken paa vore Linier ogsaa derved forøges. Det turde paastaaes, at det med Hensyn til Telegrafsystemer ikke med Rette kunde siges om os, „at vi altid kom bagefter". Han sluttede med at udtale det Haab, at det nye Selskab, der vilde forbinde ikke blot Nordens Lande indbyrdes, men ogsaa disse med Østen og Vesten, maatte være og blive et værdigt og varigt Mindesmærke for Elektromagnetismens store Opfinder, H. C. Ørsted.

Den særdeles talrige Forsamling, der var i en kjendelig opromt Stemning, hilste denne Meddelelse med livlige Bravoraab og vedtog derpaa uden Diskussion enst. med 6259 St. Bestyrelsens Forslag.

Nordisk Folkeskolemøde. Efter Indbydelse fra en af Kristiania Lærerforening valgt Komite samledes igaarkveld paa Universitetet omkring 40 af Byens Lærere, saavel fra de lærde som Folkeskolen, for at afhandle det fornødne i Anledning det til Sommeren 1870 i Gøteborg afholdendes Folkeskolemøde. Efter at Ordføreren, Hr. Skolebestyrer J. Aars, havde givet en kort Fremstilling af Sagens Historie i Sverige, navnlig ved Ørebromødet i afvigte Sommer, Danmark og her, skred man, efter endel Debat om Valgmaaden m. m., til Valg paa den norske Del af det paatænkte Mødes Bestyrelse. Til Bestyrere valgtes DHr. Skolebestyrer J. Aars med 36 St., Stud. theol. C. J. Nielsen med 25, Skoleinspektør J. Jespersen med 23, Skolelærer A. Johnsson med 23 og Skolelærer L. Mikaelsen med 19. Ved særskilt Valg blev følgende Supleanter: Pastor G. Hansen, Skolebestyrer Qvam, Skoledirektør H. Hansen, Bureauchef Fr. Roll, og Skoleinspektør Corneliussen. — Skoledirektør Haslund ønskede ikke at blive valgt ind i Bestyrelsen, da han ved Reiser som oftest vilde være forhindret fra at deltage, især i dens forberedende Arbeider.

Kristianiabrev.

(Slutn. fra Gaarsbl.)

Skoleloven holder paa at gaa sin — efter Filologernes Mening — skjæve Gang i Thinget. Man fortæller, at en Thingmand for en Tid siden modtog et anonymt Brev, hvori indlagt 2 Skilling fra 3 Filologer med Bemærkning, at de sendte ham det som passende Tak for hans Taler til Ødelæggelse af de klassiske Studier. Filologerne ere forbitrede, og det kan sikkerlig antages som vist, at Skoleloven, hvis den endelig antages, som den nu ligger færdig fra Odelsthinget, vil møde stor Modstand. Jeg for min Part er ogsaa af den Tro, at man neppe har gjort fuld Fyldest for sin rosværdige Opgave ved denne nye Lov, at ville skaffe to fuldstændige, gode Veie til akademisk Dannelse, paa den ene Side Realveien, paa den anden Side den Klassiske, saaledes at Friheden derved vindes, men ikke Dannelsen derved tabes. Opstiller man to Linier til Valg, maa man — synes mig — gjennemføre begge fuldstændigt; ellers bliver Valget betydningsløst, og man faar Fusk ud af det Hele. Den nye Lov har store Fortrin, og er meget bedre end det Foregaaende; thi den giver Frihed; men den forekommer mig i flere Detailler meningsløs. Som den nu er, vil den da neppe heller sanktioneres af Regjringen.

Jeg kunde have et og andet ganske Morsomt at fortælle dig om den Runddans, Morgenbladet nu opfører i Træsøfler og med grinende Fagter, til stor Fornøielse for Gadedrenge og Konsorter, som altid vil finde „Løberen" uovertræffelig i den Kunst at kunne bruge grov Mund. Men skikkelige Folk ere nu saa kjede af de morgenbladiske Raaheder, at man ikke længer standser for at se eller høre paa dem, skjønt der af og til ogsaa kan slænge en groskornet Vittighed, som ikke er saa ueffen endda. Saaledes har Morgenbladet nu fundet et nyt Navn paa „Fremskridsmændene", som det altid naturligvis hader og bander; det kalder dem nemlig „Restaurationen", fordi de efter Morgenbladets Fortælling skulle drive et svare Spil med det ærede Blads Redaktør ude i Storthingets Restaurationsværelse. Nu er „Restaurationen" kommen i Kurs som Navn paa „de røde Republikanere", ligesom „Bjerget" paa den franske Revolutions yderligstgaaende Republikanere. Ude i „Restaurationen" beruser da selvfølgelig den „Jaabæk-Sverdrupske Clique" sig i sine egne vilde Frihedsideer og i „Punsch à la Jaabæk" og „Punsch à la Sverdrup", som Morgenbladet fortalte om fra Grundset Marked, hvor „Løberen" var saa heldig at faa en Slurk af disse nye Drikkevarer; thi altid er han paa Spor efter de stakkels Thingmænd, som ikke kan faa Lov til at besøge hverandre engang, uden at Løberen raaber paa Politiet for at jage „Jakobinerklubben" fra hverandre! Men Politiet bryder sig naturligvis nu ikke længer om dette taabelige Gadeguthyl, og Andre gjøre sig ligesaalidt Umage med at tugte den nartige og uforbederlige Dreng. Kun Aftenbladet viser endnu lidt ungdommeligt Mod ved i Forbigaaende at give „Løberen" et Par Kindhester, hvoraf Følgen naturligvis kun er den, at det høster en liden Extraslom med Skjeldsord. Men snart vil vel ogsaa Aftenbladet ophøre at spendere sine Næver paa „Løberen", og naar saa Ingen længer tager nogen Notits af ham, vil han forhaabentlig kjede sig saalænge, til han drives til at beflitte sig paa at blive et skikkeligt Menneske igjen. Det er vistnok den eneste Kur, som kan hjælpe det stakkels Menneske.

Storthinget.

Lørdag den 1ste Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. (Forts.)

Bjørnsgaard fandt det høist ubilligt, at man i Hjerteanliggender eller i Anliggender, som Mennesker mellem Menneske ansaaes helligst, skulde være nødt til at benytte en Præst, til hvem man nærede hverken Tillid eller Agtelse. Dersom der ikke skulde findes Trang til Sognebaandets Løsning over Landet, da vilde han anse det for et daarligt Tegn. At der var en Trang tilstede, viste imidlertid det, at det paa flere Steder næsten var bortfaldt af sig selv, og naar Trang føltes, skulde man løse Baandet, før altfor stor Skade afstedkommes. Skal Statskirken i Længden holde sig, maa man nu begynde at slappe de Baand, som trykke Menighederne. Han vilde helst stemme for Bentsens Forslag helt ud, men subsidiært for Veldes Forslag. O. Velde imødegik Balchens Udtalelser om, at man burde vente hermed, indtil Trangen stærkere udtalte sig. Storthinget kunde ikke længere være rolig Tilskuer til, at Præsterne vare de første til at overtræde Loven. Naar man havde indvendt, at hans Forslag led af en væsentlig Mangel, fordi han havde foreslaaet, at to Præster skulde betales, da kunde han vistnok til en vis Grad indrømme dette, men han indsaa ingen anden fornuftig Maade at ordne Forholdet paa, da den Præst, som udførte Forretningen, burde have Betaling, ligesom ogsaa den Præst, til hvis Menighed hint Medlem hørte, herved ikke burde lide noget Skaar i sine Indtægter. Olafsen fremhævede, at det blot var Noget, som havde udviklet sig gjennem Praxis, man her vilde slaa fast, og saaledes kunde man jo være sikker paa intet Galt at gjøre. Han vilde stemme for Bentsens Forslag som det, der mest tilfredsstillede Kravene. Rode: Det Spørgsmaal, som først maatte gjøres til gjældende under Afgjørelsen af dette Spørgsmaal, var, om der virkelig føltes nogen Trang til en saadan Frihed. Den Ansøgning, som i denne Retning var fremkommen, fremviste ikke en eneste Underskrift fra noget andet Stift end Trondhjems. Dette skulde vise, at Trangen ikke var almindelig udbredt. Det klareste Bevis herfor havde man deri, at paa et Møde i det Trondhjemske, hvor Mænd var tilstede, der havde underskrevet den tidligere omtalte Ansøgning, var udtalt Ønske om, at Departementet intet Hensyn maatte tage til Ansøgningen. Desuden havde man jo Ret til at være hvilkensomhelst Præsts Tilhører i Kirken, Ret til at søge hvilkensomhelst Præst i hans Hjem og raadføre sig med ham i kirkelige Anliggender. Daaben og Sakramenterne vare lige virksomme af hvilken Præst de end bestyredes, naar det kun skeede i kristelig Aand. Føltes det end, hvilket Taleren betvivlede, nogen almindelig Trang til Sognebaandets Løsning, kunde det endog da være tvivlsomt, om man burde give efter derfor. Naar der var sagt, at Kirkestyrelsen havde udtalt sig, og naar den Intet havde indvendt herimod, havde samtykket, kunde han næsten tvivle paa det havde været vedkommende Talers Mening; thi at den vilde samstemme heri, ansaaes vel ikke engang tvivlsomt, men maatte vel bestemt benegtes. At den ikke havde udtalt sig, maatte vel have sin Grund i, at den havde tænkt at fremsætte dette som mange andre Spørgsmaal for det paatænkte Kirkemøde. Han vilde imidlertid stemme mod begge Forslag. Man skulde dog i ethvert Fald nu, da man havde indført Menighedsraadsinstitutionen, vente med en saadan Reform og først se, hvortil den første vilde lede, maaske vilde den tjene til at afhjælpe den Tvang, som man nu troede trykkede. Ueland (sen.) havde forrige Gang stemt for Sognebaandets Løsning og vilde ogsaa gjøre det nu; dog troede han ikke, man burde gaa saa vidt som i Bentsens Forslag; man skulde ikke med engang gjøre Forandringen saa stor. Schulze forekom det, at være en af de naturligste Friheder, at man lod de kirkelige Forretninger foretages af den Præst, til hvem man havde størst Tillid, og for hvem man havde størst Agtelse. Vistnok var det saa, at Sognefrihed stiltiende indrømmedes af de fleste Præster, men han vilde, at det skulde tilkomme Menigheden som en Ret, som den nu fik Lov til. Imidlertid troede han ikke at kunne gaa med paa Bentsens Forslag, da det gik for vidt, men vilde indskrænke sig til at stemme for Veldes Forslag. Olafsen imødegik Rodes Udtalelser. O. Velde fastholdt sine tidligere Udtalelser. Mod Bentsens Forslag maatte endvidere Schawland stemme, da han troede, det vilde fremkalde Splid ikke alene mellem Medlemmerne af Menigheden indbyrdes, men ogsaa mellem den ansatte Præst og den til hvem Separationsmenigheden søgte hen til. Irgens erkjendte ingen væsentlig Forskjel mellem Bentsens og Minoritetens Forslag. Principet var i Grunden det samme. Skulde han stemme for noget af dem, maatte han ubetinget stemme for Bentsens, da Veldes led af den væsentlige Feil, at man efter det kom til at høre ind under tvende Menigheder. Han vilde gjøre Grundtvigianerne, fra hvem Kravet kom, opmærksom paa, at det næste Skridt var Valgmenighed og det tredie Præstefrihed, og da var man netop inde i Hierarkiet. Det var her om at gjøre at blive staaende der, hvor man trygt kunne staa; og at Sognebaandets Løsning skulde være en absolut Følge af Indførelsen af Menighedsraad, kunde han ikke fatte; naar der var anført, at vort Land var det eneste, der havde Sognebaandet i sin fulde Udstrækning, da troede han tvertimod, at Danmark var det eneste Land, hvor man havde ophævet Sognebaandet. Daae saa i Veldes Forslag ikke andet end en Indrømmelse af Individets Ret til Frihed og kunde ikke fatte nogen Grund, som vægtigt nok kunde tale herimod, til at man ikke skulde lade det nyde denne Frihed; han vilde derfor stemme for dette Forslag. Taleren gjorde opmærksom paa, at den nuværende Lovgivning ikke aabnede Adgang til at benytte Præst udenfor Menigheden, og han vilde anføre, at hvad Konfirmation angik, blev i 9 af 10 Tilfælde vedkommende Konfirmant ikke antagen af fremmed Præst uden Udflyttelsesattest. At dette Forslag vilde lede til at sønderrive Menighedsbaandet, kunde ikke blive Tilfældet, da Baandet bestod ikke alene mellem Præst og enkelte Medlemmer af Menigheden, men ligesaameget mellem de enkelte Medlemmer. At man paa dette Felt satte sig udover Lovgivningen, ansaa han demoraliserende; derfor vilde han stemme for, at Veldes Forslag ophøiedes til Lov. Enge maatte, uagtet han med Frygt havde seet disse mange forskjellige Reformforsøg paa dette Felt, stemme for Veldes Forslag. Richter vilde ikke gaa videre end Minoriteten, men for dennes Forslag vilde han med fuld Overbevisning stemme. Efter yderligere Bemærkninger fra P. Jensen og Sørensen, der vilde stemme for Veldes Forslag, samt Rode, som imødegik flere af de foregaaende Udtalelser, besluttedes mod 3 St., at Sagens videre Behandling skulde udsættes til næste Dag.

Mødet hævet Kl. 2¼.

---

lærvillige Disipel blandt en Hob Bønder og fortæller om „Solgaas" og Bjeldekjyrene som en, der viser noget i en Kasse for Penge! Ja, Franz, paa den Maade vinder man Folk; dog paa den Maade bliver man ogsaa en jammerlig Tosse. Er det din Franz, den fri, modige Stivnakke? har jeg maattet spørge mig, da jeg imorges kom fra Hjemsæteren og saa Dig gjøre Østerens Konststykker; nej, nej, har jeg maattet svare, det er en Disipel af en anden, det er —"

„Til at gaa ud af sit gode Skind", faldt Mari ind. „Mener Du da, at Franz maa være en Disipel, enten din eller en andens?"

„Det vilde være sørgeligt, om Frugten idag var vokset paa hans egen Ager", faldt Sepp noget raat ind. „Han vil dog vel ikke allerede som den argeste Jesuit paastaa, at Maalet helliger Midlet? Hvo, der har en Samvittighed, er for redelig, hvo, der mandigt tænker, for stolt til at spille en saadan Komedie. Det siger den ugudelige Frimurer og formelder derhos Østeren sin Hilsen."

Franz vilde nu forklare Faderen, hvorledes det var gaat til, at han var kommet i Snak med Bønderne og hvor hyggeligt det havde været, men Sepp vilde intet høre derom. Han kjendte det godt, sagde han, man kunde le over det, naar man var bra langt borte; men at opleve det i sit eget Hus, selv at maatte kalde et saadant Væsen Søn, det var næsten mere end en kunde holde ud. Han havde allerede isommer bemærket, at det gik svært paaskakke med Franz, dog at han saa snart ogsaa ligeoverfor ham vilde spille den falske, den fremmede, det havde ikke faldt ham ind selv i Drømme. „Ligeover for mig", sluttede den hidtil usædvanligt heftigt talende, paaengang vemodigt, „ligeoverfor mig, der i den hele vide Verden bare har Dig, og bare vil have Dig, gjør ingen saadanne Dumheder. Se, din Fader staar

Vinfad; om han vilde sætte alt overstyr, saa stod det ham frit for, men han, Forstanderen, vilde ikke give et Ødeland sin Formue og sin Susanne. Saaledes fik Venskabet og Frieriet en brat Ende og ogsaa Sagprosessen har, som sagt, faat et ganske andet Udseende, ti Forstanderen og naturligvis med ham ogsaa hans Tilhængere gjorde omkring; de havde nu udfundet, at Ørneværten vilde ske blodig Uret, hvis de vilde bruge deres Indflydelse paa Domstolene imod ham. Tiderne forandrer Menneskerne! Tidligere havde ingen Mors Sjæl i Landsbyen vovet at sige det, uden din Fader, Præsten og Ørneværten."

Franz havde roligt hørt paa Moderens Fortælling; da hun taug, sprang han op og drev en Stund op og ned.

Da blev han medet staaende stille foran Moderen: „Men hvorledes har da de Herrer forklaret deres hurtige Meningsskifte, hvorledes retfærdiggjort det for den offentlige Menings Domstol?" spurte han.

„Ja, Du milde Gud, da har det hedt: Præsten, som gjennem Ørneværten faar saa mange Oplysninger om Menigheden og de enkelte Familier, er ham af den Grund meget gunstig, og han vilde tage det meget ilde op, om man ikke føjede sig efter Ørneværtens Ønsker. Dette har man i den sidste Tid fortalt enhver, som vilde høre det, men trod det har imidlertid igrunden ingen, fordi enhver vidste godt, hvorledes det hang sammen."

„Altsaa skulde tilslut Præsten spise den Suppe, som de andre havde lavet?" sagde Franz ivrig.

„Suppen var allerede længe færdig. Det er jo efter alles Sind, at der bliver bygget en Sagmølle — med Undtagelse af gamle Barthle — og sikkert volder idag Sagen den hele Kommune mindre Hovedbrud end Dig."

„Hvad siger de Folk, der, som Du forhen fortalte mig, ikke sætter nogen Lid til vore Styreres Udtalelser?"

for Dig: vær ligeoverfor mig den gamle, gode, aabne Franz at min Alderdom ikke skal blive altfor glædesløs!"

„Aa, tal dog ikke saaledes", bad Franz, „jeg kan ikke holde ud at høre, hvor unødvendig Du bedrøver Dig selv og mig. Visseligen har jeg ikke tænkt paa noget ondt. Din Uvilje mod disse Mennesker har gjort Dig ubillig mod mig."

„Nej, Franz, var jeg for rask, saa er Sorgen over at se Dig paa en Afvej, Skyld deri. Hvorfor bryr Dig om, hvad andre fordrer eller ønsker af Dig? Staa Du fast paa egne Ben, at den Svage kan støtte sig til Dig, istedetfor at falde med ham og saaledes spare ham Følelsen af Skamfuldhed over sin Jammerlighed. Ogsaa naar man gaar bent frem paa den Vej, som man anser for den rette, finder man undertiden en Tilhænger, som iler en imøde paa Sideveje og viser sig nu villig til alt. Ogsaa jeg har fundet en saadan. Gjet engang hvem?"

„Ørneværten", sagde Franz foragtelig.

„Nej, for Guds Skyld, nej! Vor gamle Præst i egen Person! Ikke sandt, der sker endnu Mirakler? Opløsningen paa Gaaden er imidlertid saa latterlig simpel som hundrede lignende. Har Du endnu ikke hørt om Sagprosessen?"

„Nu det glæder mig, naar I bare bliver Venner, efterat denne underlige Strid har trukket eder sammen paa et Bræt", sagde Franz smilende.

„Om Venskab er her ikke Tale", svarte Sepp koldt. „Præsten har bare faat Respekt for min Menneskekundskab. Naturligvis er den ham alt i hans Embedsførelse, og derfor kan han ikke taale, at en endnu større skulde arbejde mod ham. Jeg har allerede tidligere sagt, at det er forbi med hans Yndest, saasnart han ikke kan ødelægge Frimureren, men optræder mod Fejl ialmindelighed, istedetfor som hidtil hver Gang at lade en Kapusiner komme for at gjøre det. At Præsten har

Tirsdag den 4de Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Sag No. 1: Forsættelse af Behandlingen af Forslagene til Sognebaandets Løsning.

Bentsen forsvarede i et længere Foredrag sit Forslag ligeoverfor Minoritetsindstillingen, hvilken han imidlertid subsidiært vilde stemme for, da han maatte erkjende den allerede var et godt Skridt fremad til det Bedre. Det forekom ham at være en væsentlig Mangel ved Veldes Forslag, at der var bestemt, at der ved kirkelige Forretninger skulde betales til tvende Præster; dette vil især blive et stærkt Tryk paa de Fattigeres Frihed i Valg af Præst; desuden kunde man vel hos os ligesaagodt nøie sig med at betale den forrettende Præst som i Danmark, og der var Præsterne slet ikke bedre, om de vare saa godt lønnede som hos os. Taleren imødegik de igaar fremkomne Udtalelser om Følgerne af Sognebaandets Løsning; han forklarede, at naar der var sagt, at Valgfrihed ligesom i Danmark vilde være det næste Skridt, saa grundede denne Udtalelse sig paa et urigtig Kjendskab til de faktiske Forholde; thi der havde man allerede i flere Aar havt Sognebaandet løst uden at tænke paa Valgfrihed, før Spørgsmaalet derom fremstod ved Uenighed mellem Regjering og en enkelt Præst. Han vilde fastholde sit Forslag. Ueland (sen.) vilde fremdeles stemme for Veldes Forslag uden at han troede, saadan som igaar var sagt, at gjøre sig skyldig i Inkonsekventse. Olaffsen imødegik nogle igaar fremkomne Udtalelser fra Rode i Anledning Talerens fremsatte Mening angaaende Opfattelsen af Vigtigheden af, hvem der forrettede Alterens Sakramente. Enge fastholdt sine Udtalelser fra igaar om, at han betragtede Veldes Forslag som en Modvægt mod de Bestræbelser, som gjorde sig gjældende fra et andet Hold. Holmboe: Ved denne Reform vilde man efter hans Mening slippe Hierarkiet ind, og derfor havde han inden Komiteen stemt derimod. Naar man skulde gjøre Præsten som Person, til det Centralpunkt, hvorom Menigheden skulde dreie sig, da kunde ikke Præsterne magte det. Tvertimod skulde det være Præsten som Embedsmand, der skulde være Menighedens Kjærne. Forresten maatte han sige, at Forskjellen mellem Bentsens og Veldes Forslag var meget liden; Forskjellen var vel, at efter Veldes Forslag havde ikke Præsten Ret til at forrette i fremmed Kirke, og Velde havde ikke ganske brudt Baandet mellem Præst og Separatmenighed, men bestemt, at han fremdeles skulde nyde Betaling; dette sidste Baand, troede han, imidlertid med Nødvendighed af sig selv vilde briste. Naar der var anført som Grund til at stemme for Forslaget, at det skulde være en Modvægt mod Menighedsraadsloven, saa mente Taleren, man først maatte faa dette Menighedsraad, og se, hvortil det vilde lede, før man tog saadanne væsentlige Hensyn dertil paa Forhaand. O. Velde var baade af Komiteens Majoritet som af Bentsen angreben med de samme Vaaben. Naar der af Irgens igaar var fremhævet en hel Del Skrækkebilleder, som skulde være en Følge af hans Forslag, da ansaa han det besynderligt, at man vilde fremmane Sligt uden at have det Ringeste at støtte sin Mening til. At Bentsen kunde sige, der ikke var nogen væsentlig Forskjel mellem sit og Talerens Forslag, kunde han ikke fatte; han maatte vel kunne se den, naar han vilde. Efter hans Forslag havde Præsten ikke Ret til at benytte hvilkensomhelst Kirke; det havde han efter Bentsens Forslag. Bentsen var meget vel fornøiet med Veldes Forslag saalangt det rak, men det led af to væsentlige Mangler, der vare afhjulpne i hans eget. Irgens imødegik de af Daae igaar fremsatte Udtalelser om, at man burde ophøie det til Lov, som havde udviklet sig gjennem Sædvanen. Han maatte gjøre opmærksom paa, at det var en væsentlig Forskjel mellem at komme som Gjæst til en anden Menighed, end at komme med Loven i Haand. Balchen fremhævede, at det, der skulde være en Undtagelse efter de foreliggende Forslag, blev Regel, ligesom Forslagene vilde tjene til at gjøre Baandet mellem Præst og Menighed saa løst som muligt. Sognebaandets Løsning vil være en Snare eller Fristelse for Præsten ligesom ogsaa for Menigheden til at vakle hid og did. Desuden vilde det tjene til at legalisere Uordenen inden Menigheden. Saaledes kunde han ikke slutte sig til noget af de fremsatte Forslag, uagtet han skyldte at sige, at Veldes Forslag var en betydelig Modifikation af det oprindelige. Augustinussen vilde stemme for Veldes Forslag. Efter yderligere Bemærkninger af Richter, Irgens, Balchen, P. Jensen, Sørenssen, Postmester Hansen optoges Sagen til Votering. Først voteredes over § 1 i Bentsens Forslag, som forkastedes mod 4 St. (Bjørnsgaard, Bentsen, Jaabæk, Olaffsen), derpaa bifaldtes § 1 i Veldes Forslag mod 25 St. (Christiansen, Viborg, Løitn. Brandt, Schweigaard, Mortensen, Bennemoe, Selbo, Hammerstad, Gram, T. Schwartz, Mathiesen, A. Hansen, Broch, Svanøe, Falsen, Irgens, Michelsen, Faye, Holmboe, Rode, Balchen, Waalen, Horgen, Lunde, Grønningsæter). § 2 bifaldtes enstemmig. Bentsen vilde helst stemme mod den hele §, men vilde indskrænke sig til at foreslaa, at der midt i §'en skulde hede „hvad der efter Loven vilde tilkomme denne", da Ordet „Vedtægt" var et ganske ubestemmeligt Udtryk. P. Jensen foreslog, at der i §'ens Slutning skulde tilføies „eller nogen af Herredets Kasse". Efter Forslag fra Velde og Præsidenten blev Bentsens Forslag ændret didhen, at der blot skulde hede „hvad der tilkommer denne". Richter vilde fastholde Minoritetens oprindelige Forslag, da han fandt den Redaktion at være den bedste, dog med den Forandring, at Ordet „Vedtægt" ombyttedes med „Sædvane". Præsidenten stillede derpaa en Opfordring til Richter om, at tage dette Forslag tilbage, da Resultatet vilde blive det samme efter begge Redaktioner, hvilket Richter indrømmede. Bjørnsgaard foreslog, at der blot skulde hede „efter Lov vilde tilkomme", hvilket Forslag ved alternativ Votering med Indstillingen forkastedes mod 1 St. § 4 enstemmig bifaldt. Sagen blev derpaa enstemmig besluttet oversendt Lagthinget.

(Fortsættes.)

Blandinger.

Byttet af Kalotter. Da Pius IX. den 11te April feirede Halvhundredeaarsdagen for sin Indvielse til Præst, overraktes der ham et stort Antal Gaver, ofte af den besynderligste Slags, og den gamle Pave gjorde sig den Fornøielse personlig at modtage alle sine Presenter. Blandt dem, der indfandt sig i Vatikanet paa den nævnte Dag, var ogsaa en meget rig engelsk Adelsmand. Han bragte Paven en ny Kalot, helt fyldt med blanke Sovereigns og forsynede med en Kvast, i hvilken der funklede en Diamant af uhyre Værdi. Han tilføiede, idet han overrakte sin Gave, med den for hans Nation egne Flegma, at han kun havde en Fordring at gjøre; den var, at han maatte faa den Kalot, som den hellige Fader for Øieblikket bar, i Bytte. Pius IX. ringede paa en Kammerherre, lod sig bringe en ny Kalot og rakte derpaa den, han havde paa sit smukke og ærværdige Hoved, til Englænderen, der erklærede, at han aldrig i sit Liv havde gjort en Handel, der havde glædet ham saa meget.

En Stillingsmand. En Værtshusholder i Helsingborg, som nylig var bleven idømt en Bod af 500 Rd. sv., der dog ogsaa kunde afsones med Fængsel, havde naturligvis hverken Lyst til at betale Boden eller „sidde den af". Han fik da ogsaa en Fyr, der netop var i Knibe, til for en billig Penge at gaa i sit Sted, og med Dommen i Haanden mødte Stedfortræderen i rette Tid ved Cellefængslet i Malmø, blev puttet ind i Buret og begyndte sin Virksomhed. Men en Dag, da han var nede for at røre sig i en af Gaardene, blev han gjenkjendt af en ældre Bekjendt, som nævnede ham ved hans eget Navn. Sagen blev undersøgt og opklaret, Stillingsmanden hjemforlovet efter 7 Dages Tjenestetid, men Værtshusholderen foretrak nu at fortrække over Hals og Hoved.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Christiania, 4de April.

Dampskibet „North Star" fra London med Stykgods, der efter Bestemmelse skulde have været her igaar Formiddag, ankom Kl. 3½ imorges, forsinket ved Storm. „Argo" med Stykgods fra Hull hidkom ligeledes imorges.

Udexpederede Fartøier den 3die Mai:

Skib	Kapt.	til	med
De to Søstre	Olsen	Danmark	Trælast.
Jaira	Gröndahl	England	do.
Marie Joseph	Lepatne	Frankrig	do.
Fredrik	Möller	England	do.
Ragnar	Mo	Frankrig	do.
Expedit	Waaler	Holland	do.

Ægteviede i April Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

Den 4de: Enkem. Skrædderſvend Clas Aug. Engstrøm og Pige Thorine Gundersdtr. 9de: Enkemand Bagermester Benjamin Andersen og Jfr. Emma Evensen. Enkem. Politibetjent Otto Enersen og Jfr. Emma Thomassen. 11te: Gaardbr. Johannes Anton Bertelsen Rustad og Pige Helene Martine Aalerud. Sømand Emanuel Gullikſen og Pige Marie Dorthea Johnsen. Smedarb. Gulbrand Kristoffersen og Pige Amalie Gustava Olsen. 15de: Enkem. Skomagersvend Jens Olsen Elstadeie og Pige Anne Dorthea Kristiansdtr. 18de: Hjulmager Olaus Anton Jakobsen og Pige Karen Eriksdatter. Enkem. Skrædder Kristian Jakobi Kalum og Jfr. Margarethe Elisabeth Sell. Tjener Andreas Hansen og Pige Helene Simensdtr. 20de: Skræddersvend Jakob Pedersen Sandbo og Pige Severine Henrikke Johnsen. 24de: Tjener Andreas Larsen og Pige Oliane Mathea Renz. 25de: Enkem. Mursvend Fredrik Pedersen og Enke Emilie Regine Pedersen. Bødkersv. Hans Kristian Torgersen Berg og Pige Oline Pedersdatter. 30te: Cigarmager Jens Marius Petersen og Pige Anne Bjørnsdtr. Solem.

I gamle Akers Kirke:

Den 8de: Sadelmagersvend Johannes Kristiansen og Pige Haakine Olsdtr. 9de: Vognmand Gunerius Knudsen og Pige Anne Georgine Davidsen. Enkemand Bryggesjouer Ole Kristoffersen og Pige Karen Lovise Karlsdtr. 11te: Skomager Ole Olsen og Jfr. Pauline Cicilie Sommer. 13de: Bogtrykkersvend Karl Martin Riis og Pige Mathilde Julie Eriksen. 14de: Cram. pharm. Sigvard Kristian Haanshuus og Frk. Karoline Kristiansen. 16de: Møbelsnedker Amund Nielsen og Pige Martine Sørensdatter. 17de: Rørlægger Anton Thorvald Hansen og Pige Julie Karoline Ingebretsen. 18de: Smed Petter Rasmussen og Pige Anne Marie Larsdtr. Mekanist Arb. Andreas Jensen og Pige Johanne Nielsdtr. 25de: Skomagersvend Peter Andreassen Frogner og Pige Kristine Johannesdtr. Arbeider Johan Anton Johannesen og Pige Helene Nielsdtr.

Det meteorologiske Institut.

Det høieste Lufttryk har trukket sig sydover til Spanien. Efter en kold Nat blæser Landvind i Norge. Udsigterne til mildere Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Thales Schou er tilflyttet Carl Johans Gade (Østre Gade), Boutikken ved Siden af Hr. Conrad Landgaard, nærmest Lies Gaard, og anbefaler sit **Lager** for **Sø-, Arbeidsfolk & Reisende. Prima amerikanske Regnklæder,** som **ikke klæbe,** haves stedse paa Lager i alle Størrelser.

Thales Schou,
Carl Johans Gade.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Tilsalgs.

Carl Gullichsens
Handel med
Husholdningsvarer, Vine og Brændevine
anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.
Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Saft. **Bringebær-, Ribs-, Kirsebær-, Blaabær-** og **Tyttebærsaft** sælges af **Carl Gullichsen.**

Klipfisk, extra **god,** hos **Carl Gullichsen.**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

kunnet holde sig saalænge i Mentghedsudvalget, at han nu først lærer at kjende Bønderne, og at det ved Sagprøsessen oplevede gaar ham saa nær, beviser klart og tydeligt, hvor ofte ham kjæmpede mod de mislige Tilstande her, som gjorde sig bred og svær, og hvad han havde villet gjort til at hæve Folket. Den gode Mand ventede, naar han stillede sig paa Ørneværtens Side, vilde hele Udvalget følge ham; men nu gjaldt det Finks Sag, som ogsaa var Forstanderens, derfor havde Piben faat en anden Lyd, og jeg tror ikke, han i tretti Aar har havt saa megen Modgang som denne Sommer, da han sluttede sig til Ørneværten. Nu staar rigtignok hans Aktier igjen ret godt, men jeg tror ikke han saasnart kan glemme den Historie."

„Staar da ikke dine Aktier ligesaa godt som Præstens, ved hvis Side Du jo har staat?" spurte Mari.

„Godtfolk!" sagde Sepp, smilende vemodigt, „Soldaten kjæmper og vover sit Liv. Generalen vinder Slaget og bliver pensioneret. Med mig er Verden færdig og jeg med den ogsaa. Jeg fordrer, jeg venter ingen Anerkjendelse; Selvbevidstheden har altid maattet være mig nok. Men paa mit eneste Barn, paa Dig, Du dyrebare Franz, haaber jeg endnu. Du kunde bringe mig til at glemme den hele Verden. Bliver Du, hvad jeg haaber og venter, da er jeg traads alt og alle den lykkeligste Mand i en vid Omkreds."

„Aa, kjære Far!" raabte Franz, „vist vil jeg det af mit ganske Hjerte. Tidt og ofte har jeg ønsket at kunne bringe Lys og Skygge ind i Dit sørgelige Liv, at kunne forsone Dig med Verden og —"

„Forsone mig med Verden? Som om ikke Verden var mig tilpas? Har jeg da ikke mangengang sagt: det er en Ynk, at den er bebod af saa dumme, elendige Væsener. Skal jeg slutte Venskab med dem?"

„Æde og forglemme skal Du som Ordsproget siger",

„De ler".

Atter skred Franz en Stund op og ned, og udbrød derpaa, idet han slog op en høj Latter: „De har godt for at le, ligesaa godt som den gamle Martin den Dag, da han mistede en Ko og hans Gut fandt et Fuglerede. Lykkelig den, der endnu kan le over saadant! Og dog", sagde han efter en Pause, „skulde jeg ikke ville være saa lykkelig, saa enfoldig. Har da de Faareho'der ikke en Gnist af Retsfølelse, at de kan forblive ligegyldige ved saadant noget? Hvis Kirkeindvielseshistorien ikke var kommet imellem, saa havde alt faat et andet Udfald, og ligesaalidt som nu vilde det faldt nogen ind at gjøre Indvendinger mod de Salvedes Domme. Underlige Verden!"

„At gaa i Kirke, naar det ringer", sagde Moderen — „og betale, hvad man byder!" faldt Franz ind, „det vilde Ysteren ogsaa sagt mig. Og virkelig, det er det sande! Gud og Kejseren kunde ikke ønske sig disse Mennesker anderledes end de er. De passer langt bedre for Verden, saaledes som den her viser sig, end jeg og Far."

„Men lad os nu se, hvorledes Du tager Dig ud", sagde Moderen, som imidlertid havde pyntet Franz's Hat med Blomster.

„Prægtig!" raabte hun, da Franz havde sat Hatten paa, og idet hun ikke lagde Skjul paa sit Velbehag i den virkelig vakre Søn, vedblev hun efter en Pause, idet hun betragtede sin Yndling med moderlig Stolthed: „Nu kan Du vise Dig ved Siden af enhver Jæter og Sætermand. Man ser nu, at alene din Levemaade og ikke din svage Natur har været Skyld i dit bedrøvelige Udseende. Hvor Du nu staar sund og kraftig for en, saa det gjør en ordentlig godt at se Dig! Det vilde næsten være Skade, om Du bar andre Klæder end vor nasjonale Dragt. Ved Du vel, hvorledes jeg maa have stredet for dine, Skindbukser mod

din Fader? Han har stedse larmet: han vilde gjøre et Menneske af Dig, og ikke en indsnøret, bondeagtig Bregenzerwalder, og om Skik og Brug bryr han sig ikke en Døjt. Nu, tror jeg, Du tør lade Dig se ved Siden af ethvert bondeagtigt og ethvert ikke bondeagtigt Menneske."

„Mor", sagde Franz smilende, „Du gjør mig igjen stolt som den Gang, da Du næsten daglig holdt Skindbuksprækener for mig, og sagde, at jeg da vel ikke vilde løbe om som Skrædderne og Haandværkssvendene, paa hvem de lange Bukser slængte som en gammel Strømpe paa en Stok. Ja, Du gjør mig stolt, men det er neppe ret!"

„Nej, det gjør jeg ikke", ivrede Moderen, „og Du behøver ikke at blive det, naar Du ved, at Du besidder noget, som ikke Du tilkommer Æren for. Skjønhed og Sundhed er Guds Gaver, hvorfor man skal takke ham, men ikke blive stolt; det vilde være syndigt. Forøvrigt har jeg bare sagt, at dine Klæder passer Dig godt, og det kan ingen modsige; ogsaa Hatten staar Dig an, og Blomsterne kan intet Menneske falde paa, at en Kjæreste har bundet, men Moderen."

Ved disse Ord kastede Franz uvilkaarligt et Blik over til Mariannes omhyggeligt plejede Have, hvor der endnu fandtes mangen smuk Buket.

Moderen, som havde bemærket det, sagde vemodigt smilende: „Hist over er endnu Vinter for Dig og den sidste og smukkeste Rose vil gaa tilgrunde for Dig, hvis den ikke kan holde sig under Sneen og oppebie Vaaren, som dog forhaabentlig vil gjøre en Ende paa alle Lunets April-Storme."

„Endelig kommer Far", sagde Franz rødmende og ilede ind i Stuen.

„Men idag har jeg vel maattet forundre mig", raabte Sepp allerede i Døren, „Staar mig ikke der Ysterens

Dagbladet.

No. 102. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 5te Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa Kristi Himmelfartsdag:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Tandberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Stenersen.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Jul. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Sommerfeldt.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tysk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Pastor J. N. Brun.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresm, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Søndre og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold og Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 4de Mai. Gladstone har i Underhuset udtalt Forhaabning om, at vedkommende Komite vil have endt sine Forhandlinger om Kirkebillen til førstkommende Fredag.

Brevsending fra Hedemarken.

Naar Folk mødes, begynder de at samsnakke om „Veiret"; saaledes er nu Skikken her, og slig er den vel andensteds ogsaa. Saaledes faar da jeg ogsaa fortælle, at vi i denne Vaar hidindtil har havt „mægtig godt Veir" heroppe. Vedbliver det saaledes, maa vi faa et Gyldenaar; dette kan ogsaa godt tiltrænges under det Tryk, Gaardbrugerne har lidt og fremdeles lider, skjønt der ialfald i den senere Tid ligesom mærkes en Fremgang til det Bedre; der har nemlig vist sig mere Tillid til Jordbruget, ligesom adskillige Gaardhandler ere afsluttede til ganske antagelige Priser. For Tiden er der ogsaa meget faa Eiendomme tilsalgs her i Fogderiet; de, som reiste til Amerika — og det er Mangfoldige i denne Vaar — er nemlig ikke Gaardbrugere, men brave Haandværkere og i Regelen af de bedste Arbeidsfolk. Jeg ser af Aviserne, at der ogsaa fra andre Steder i Landet vandrer ud mange Mennesker i Aar. Hvorlænge skal dette vedblive uforandret, og hvad er Aarsagerne dertil?

Er det maaske saa, at gamle Norge ikke længere er istand til at brødføde sine Børn? I det Hele taget kan man vel neppe sige det. Visnok er der til sine Tider og paa sine Steder trangt om og smaat nok, men nogen egentlig Arbeidsløshed veed vi da ikke af at sige, og Folk, som vil arbeide og forstaar sig nogenlunde at indrette sig efter Leiligheden og leve tarvelig, slaar sig ganske godt igjennem. Vistnok er det beklageligt, at Foretagelsesaanden er overhoved liden hos vor Arbeiderbefolkning som hos vort Folk i det Hele. Men mere at beklage er det, at Alle som En næsten fra Øverst til Nederst tinger Alt, hvad der skal anskaffes, fra Udlandet, lige fra Monitorer og riflede Kanoner til Sabelklinger, Taarn-Uhret paa Grønlandskirken m. m.

Det er klart, at paa den Vis maa enhver Foretagsomhed slappes og den industrielle Udvikling grundig knækkes. Vi har hertillands sandelig ikke mere og større Driftskapitaler, end at vi høilig har Brug for dem inden Landet. Vi veed nok, Hr. Redaktør, at vor Styrelse ikke er meget national, men naar det gjælder Penge, pleier da gjerne Enhver at være sig selv nærmest. Imidlertid turde det muligens hende, at vor Arbeidsklasse ikke bliver „vølt" om fra Styrelsens Side, at den paa en Maade bliver tilsidesat, hvad Menneskerettigheder angaar, og bliver holdt udenfor vor politiske og kommunale Forfatning? Ja, jeg maa bekjende, jeg tror denne Mistro til Friheden og Arbeideren bidrager væsentligst til Udvandringen. Men dette vilde blive for langt Lærred at bløge nu dennegang.

For nogle Dage siden var jeg tilstede paa en Kredsskole ved Skoleexamen. Jeg var ikke ubekjendt med Skolen, Læreren, Børnene og den Maade, Undervisningen tages paa for, da jeg som Medlem af Skolekommissionen, saa ofte Tiden tillader det, besøger Skolen en Formiddag. Men ved denne Examen blev jeg aldeles bestyrket i min Overbevisning om, at Maalmændene have Ret, og at Landsmaalet er det eneste Middel til at bibringe Børnene Undervisning paa, saa de kan forstaa og tilegne sig Lærdommen til Gagns, og de Læste blive fruktbart for Livet. Undervisningen paa denne Kredsskole har i den senere Tid foregaaet paa den Maade, at Læreren har undervist Børnene paa Almuesproget, og Børnene har igjen maattet svare i sit eget Maal. Det viste sig nu som Frugt af denne Undervisningsmaade, at Børnerne var kommen over al Forventning vidt i aandelig Udvikling og selvstændig Tænkning.

Dette viste sig især i den Klasse, hvor ingen Lærebog var benyttet, men Undervisningen kun meddelt af Læreren mundtlig. Det er Præster, som beklager sig over, at Konfirmanterne ikke forstaa det Maal, som de taler, og derfor lader Ungdommen slæbe en lang Forberedelsestid før Konfirmationen med at gjøre sig forstaaelig for ham i hans Maal. Dette er meget ilde. Kunde eller vilde blot Præsten anvende den Smule Almuesprog, da vilde alle Mangler her være rettede, og den Kløft, som der paastaaes er mellem Embedsmanden og Bonden, vilde paa den Vis være udjevnet, naar Embedsmanden lagde sig efter Landsmaalet. Paa den Maade vilde Embedsmanden komme til at tænke folkelig og leve sig ind i Folkets Tankegang. Jeg vil nu anbefale vore Antimaalmænd at de tage sig en Tur ret som det er til Almueskolen, hvor Læreren driver Undervisningen paa Almuemaalet, da vil de snart komme til Erkjendelse om, hvad det virkelige Modersmaal formaar imod det paadigtede, Stedmodersproget.

Saavidt jeg har havt Anledning til at erfare, har Militærkomiteens Indstilling om Befalingsmænds Opryklen fra Soldat til General gjort et godt Indtryk heroppe. Dette er naturlig Tingenes Orden. Intet Maal bør ligge Manden for høit og ingen Stilling bør være ham for god, naar han med Hæderlighed og afgjort Dygtighed kan indtage sin Plads, uanseet om han er bondefødt eller ei.

Derimod har det vakt adskillig Opmærksomhed, at Stemmeretsloven er negtet Vigsling. I visse Spørgsmaal er vor Regjering, beklageligt nok, konsekvent! Men dens Levedage er vel talt; den vil vel neppe have Anledning til at „indstille" til Forkastelse eller Vedtagelse Beslutninger, som næste Thing fatter.

Heller ikke er det med udelt Bifald meningsberettigede Folk her i Egnen erfarer Propositionen om Optagelse af det omtrent 5 Millioner store Statslaan! Det høres som om der intet Tryk skulde være over Landet. Endel af Laanet kan være saa omtrent berettiget; men Alt? Jeg tror heller ikke det gaar i Thinget, om jeg kjender vore Bønder ret.

Vaaraanen er saagodtsom overalt allerede begyndt; i de 2 sidste Nætter har det været noget koldt, visselig til Skade for den nye Græsvold, som nu ogsaa er meget svag, da den under svare Tørke ifjor Sommer blev spinkel og vantreven; den, som ikke blev omploiet i Høst, vil rimeligvis blive omploiet nu, paa enkelte Undtagelser nær.

Hø- og Halmpriserne har været svært høie i Vaar; 3 Spd. for 1 Skpd. Hø og fra 7 til 12 Mk. for Halm.

1ste Mai 1869. Deres ærbødige
Pegn.

Nogle Ord om Skuespilkunsten som en selvstændig og berettiget Kunstart.

(Slutning fra Gaarsbl.)

For nærmere at kunne bestemme Skuespilkunstens Væsen bliver det nødvendigt at betragte det Materiale, det Middel, hvoraf den betjener sig; thi herved bliver først en Kunst bestemt og opfattet i dens sande Betydning. Musikens Materiale er Tonen, Poesiens og altsaa ogsaa Dramaets — Ordet. Den dramatiske Fremstilling, som er denne den mest omfattende Kunstarts, Dramaets, absolute Forudsætning, har Menneskets hele Personlighed som sit Materiale. Ved denne løser den sin Opgave paa samme Maade som Malerkunsten ved Lys og Farve, Billedhuggerkunsten ved Sten og Marmor, og Poesien ved Aandens umiddelbare Produkt, Ordet. Menneskets individuelle Personlighed er altsaa det nødvendige Materialie, som Skuespilleren imidlertid ligesaa meget maa forme og beaande, for at det kan virkeliggjøre Ideen, som Billedhuggeren den haarde Sten, eller Komponisten Tonen. I og formedelst den menneskelige Personlighed virkeliggjør altsaa Skuespilkunsten sin Ide og gjør Digterens Værk anskuelig for vore Sanser ved Hjælp af den menneskelige Individualitet, som ved Physiognomi, Holdning, Gebærder og Stemme giver de af Digteren skabte Karakterer levende Skjønhed og Sandhed, disse den dramatiske Fremstilling uadskillelige Momenter.

Skuespilleren gjør derfor sin tilfældige eiendommelige Individualitet til Instrument, til Middel for sin Kunst, idet han anvender den til Fremstillingen af Digterens Fantasiværk. Den ham af Naturen givne Individualitet maa han danne og gjøre skikket til Fremstillingen af det Billede, som Digteren har udkastet. Den viser sig derfor for os som en raa Materie, som Kunstneren maa bearbeide til et sandt Udtryk for Ideen. Selv den mest begavede, den mest dannede Individualitet er som saadan ikke strax skikket til at anskueliggjøre og virkeliggjøre den digteriske Karakter og hensætte os i en sand og levende Illusion; den maa dannes og formes ved Studium og Flid*).

Her er vi kommen til et Punkt, som trænger til en nærmere Undersøgelse, fordi man her man søge Grunden til de mange besynderlige og umotiverede Fordomme mod Skuespilkunsten, og vi skal derfor i al Korthed søge at stille den i det rette Lys og paavise den formentlige Grund til de skjæve Betragtninger, som har gjort sig og desværre endnu for en stor Del gjør sig gjældende mod den som en selvstændig og berettiget Kunstart. Som ovenfor sagt, gjør altsaa Skuespilleren sin eiendommelige Individualitet til Middel for en kunstnerisk Opgave, et kunstnerisk Maal. Han skjuler den og maa skjule den, idet han nemlig opofrer den for en anden af Digteren skabt og af Skuespilleren selv udfyldt Individualitet. Hans hele virkelige Personlighed bliver altsaa Bærer af en digterisk og kun tænkt Personlighed, og jo mere han formaar at tilhylle og omdanne sin egen Individualitet, jo mere han altsaa formaar at gjøre den til Tolk og et slaaende Udtryk for en anden af Fantasien skabt, desto nærmere er han kommen sit Maal. Dette er et Krav og en Bestemmelse, som er aldeles uadskillelig forenet med Skuespilkunstens Væsen; men det er ogsaa dette, som danner den inderste Grund og Rod til alle de sørgelige Fordomme, som i tidligere Tider endog de mest Dannede nærede, og endnu den Dag idag Massen nærer mod denne Kunst, og som udartede til en blind Fordommelse af og Foragt for den hele Skuespillerstand. Man gjør nemlig feilagtig den Stilling, som Skuespilleren i Udøvelsen af sit Kald indtager ligeoverfor Publikum, til en permanent, og glemmer den uafviselige Nødvendighed og den absolute Fordring, som denne Kunsts inderste Natur paalægger sine Udøvere, den nemlig at gjøre sin egen Individualitet til Organ for Fremstillingen af en digterisk Personlighed. Der kan nok ogsaa være andre Omstændigheder, som bidrager til en saadan Fordom mod Skuespilkunsten; men disse Omstændigheder er ialfald af en mere temporær og tilfældig Beskaffenhed. Den dybeste Grund ligger dog uden Tvivl i den for denne Kunsts Væsen uadskillelige Bestemmelse, som ovenfor er udviklet. Skuespillerens hele Kald byder ham at tilhylle sin sande Natur og Eiendommelighed for Verden, d. e. for Publikum og stedse vise sig som en anden fra sig selv forskjellig Personlighed.*)

Men det er nu engang saaledes, at man ikke søger at opfatte og tilegne sig en Ting ved at undersøge dens absolute Grund; man holder sig gjerne paa Overfladen og vil nødig bebyrde sig med at tænke alvorligt over Sagen; derfor er det ogsaa, at man har erklæret sig og for en stor Del endnu erklærer sig mod en Kunst, hvori Mennesket gjør hele Omfanget af sin Personlighed til et Middel, et Instrument, til Forlystelse for en forlystelsessyg Mængde. Man holder sig paa Overfladen og ser kun overfladisk det, som nærmest paatrænger sig vore Sanser, det nemlig, at Skuespilleren for det første skjuler sin Personlighed, og for det andet det, at et Publikum er Øienvidne til denne Metamorphose, denne Forestillelse af hans egen Individualitet, at han altsaa med andre Ord i sin hele ydre

*) Paa dette Sted maa det være mig tilladt at henlede Opmærksomheden paa, hvorledes „Wilhelm Meister" søgte at tilegne sig en digterisk Karakter, hvorledes han ved Studium og Flid selv til den mindste Detail søgte at sætte sig ind i Digterens Tanke og Aand. Til Exempel herpaa skal jeg, skjønt det rigtignok bliver en liden Digression, anføre et Sted i Wilhelm Meister (Goethe, 5te Bog 6te Kap.), som viser, at han ikke lod noget gaa fra sig, uden at prøve og undersøge det paa det allernøiagtigste. Under de mange Forberedelser til Opførelsen af Hamlet siger han saaledes, for at overtyde sine Medspillende om, hvor varsom man maa være med at udelade noget af Stykket, blandt andet følgende: „Jeg haaber, I snart vil forstaa mig. Shakespeare indfører de fremmede Skuespillere i en dobbelt Hensigt. For det Første gjør den Mand, som med saa megen Følelse og Smerte forkynder Priamus's Død, et dybt Indtryk paa Prindsen selv, og dernæst bliver denne Scene Forløber for hin, i hvilken det lille Skuespil gjør saa stor Virkning paa Kongen. Hamlet føler sig beskjæmmet af Skuespilleren, som tager saa levende Del i en ham fremmed, fingeret Lidelse, og den Tanke opstaar strax hos ham paa samme Maade at indvirke paa sin Stedfaders Samvittighed." Jeg anførte dette Sted for at vise, hvilken Flid og hvilket grundigt og omfattende Studium, Skuespilleren altid maa anvende under Udøvelsen af sit Kald. I det hele taget kan Goethes mesterlige Skildring af den Maade, hvorpaa Wilhelm Meister søger at tilegne sig Hamlet, tjene som et Mønster for enhver Skuespiller, som omfatter sin Kunst med Kjærlighed og sand Interesse.

*) Saaledes siger Tieck meget træffende: „Jeg maa glemme hans (d. e. Skuespillerens) Personlighed; jeg skal blive skuffet (d. v. s. truffet af Fremstillingens Skjønhed og Sandhed), men kun saaledes som Kunsten formaar og tør. Jeg maa blive skuffet paa samme Maade, som om jeg stod foran et ypperligt Maleri, hvor ogsaa Nydelsen maatte ophøre, om jeg nogensinde glemte, at jeg stod foran et Billede.

*) I den herlige Monolog, som slutter 2den Akt, siger Hamlet: „Er det ikke stort, at denne Skuespiller kun i et Digt, en Drøm om Lidenskab i den Grad kunde tvinge sin Sjæl efter sin egen Villie, at hans Ansigt blegnede derved. Hans Øine fyldtes af Taarer, hans Blik var vildt, hans Stemme brudt; hans hele Væsen tolkede Sjælens vilde Følelser — og alt dette for Intet — for Hekuba! Hvad er Hekuba for ham, eller han for hende, at han for hende skulde fælde Taarer?"

Fremtræden ligesom giver sig til Pris for et tilstedeværende Publikum; men man glemmer denne kunstteindommelige Natur, man glemmer Grunden, hvorfor Skuespilleren maa, sit Kald tro, ofre sig helt for sin Kunst, og hvorledes han ene og alene kan gjøre dette*). Det er sandt, Skuespilleren gjør sin egen Personlighed til Middel for Fremstillingen af en anden; det er ogsaa sandt, han opofrer sit eget eiendommelige Væsen og fremstiller et andet og gjør det for et Publikums Øine. Men hvorfor gjør han det, hvorfor omformer og omdanner han sin Individualitet? Han gjør det, fordi hans Kunst kræver det; han gjør sin Individualitet til Organ for en Ide, til Virkeliggjørelse af Digterens Værk, som kun venter paa den dramatiske Fremstilling for at faa Liv og Virkelighed. Det er Skuespilleren som skal paatrykke Digtet det sidste Stempel, og ved sin Fremstilling stille det i det rette Lys og give det dets største og skjønneste Virkning. Han opofrer altsaa ikke sin Individualitet for et endeligt Maal; thi Digterens Værk er ikke underkastet Endeligheden og Forgjængeligheden. Skuespilleren omdanner altsaa vistnok sin egen Personlighed, og skjuler for os dens Eiendommelighed, men han gjør det for af den at danne en anden, som modsvarer Ideen og er et Foster af hans egen Aand og Snille. Han opgiver altsaa sin egen endelige Individualitet for en uendelig, ideal Personlighed, han fornegter sig saa at sige selv i hele sin Fremtræden, for at opstaa i en anden, men ideal Skikkelse. Ja, jo mere han formaar dette, jo mere han formaar ligesom at omforme sig selv, overvinde og skjule sin Personlighed og fremstille den gjenfødt af ham selv, men med Idealets Præg og Stempel, desto fuldkomnere har han løst sin Opgave. Det viser sig altsaa heraf, at Skuespillerens Forstillelse, som man saa almindelig kalder det, kun er en Opofrelse af hans Individualitet i Ideens Tjeneste, at han hengiver sin forgjængelige Personlighed for at kunne, som hans Kunst kræver det, fremstille en evig og uforgjængelig. Skuespilleren gaar her Haand i Haand med Digteren, begge forudsætter og betinger hinanden gjensidig**). Den, som tilfulde forstaar denne Virksomhed i Kunsten, han vil derfor ogsaa i den kun se en eiendommelig Form for al kunstnerisk Skaben. Det er kun Maaden, hvorpaa det sker, som er forskjellig for de forskjellige Kunstarter. I Skuespilkunsten er det saaledes Kunstneren, Skuespilleren, som selv omdanner og former sin egen Individualitet (Midlet, Materialet) til Ideens Aabenbaring.

Saa kommer vi til det andet Moment, det nemlig, at Skuespilleren opofrer sin Eiendommelighed for en forlystelsessyg Mængde. Ja, hvis Publikum kun er et forlystelsessygt Publikum, som har samlet sig alene for sin Forlystelsessyges Skyld, og som enten intet Begreb har eller ingen Tanke vil have for Kunstens Hellighed, ja da staar Kunstens saavelsom Kunstnerens Sager daarligt; men, vel at mærke, ikke fordi han opofrer sin Personlighed, sin Individualitet, heller ikke fordi han gjør det for en broget og talrig Forsamling, men fordi denne Forsamling nedsætter sig selv til at være en blot forlystelsessyg og derved nedværdiger saavel Kunsten som Kunstneren. Thi Kunstner og Publikum staar i en saa nøiagtig Vexelvirkning og er saa inderlig knyttet til og betinget af hinanden, at begge gjensidig bærer og ophæver hinanden, og staar et Publikum saa lavt, at det ingen Begeistring, ingen Interesse har for Kunsten, er det saa aandsforladt, saa fattigt, at det ikke kan hengive sig med hele sin Sjæl til en sand Nydelse af de store Aanders mægtige og poetiske Værker og deres kunstneriske Fremstilling af geniale Kunstnere, da kan man ikke undres over, at Skuespilleren ofte maa tabe Tilliden til sig selv og sin hele Virken, da kan man ikke undres over, at den Kilde, hvoraf han skulde øse sin Skaberkraft, tilsidst maa udtørres. En saadan Tilstand er i Sandhed beklagelig, som en Ulykke baade for Kunst og Kunstner, men paa samme Tid maa man ogsaa erindre, at da er det sande Forhold mellem Skuespiller og Publikum forrykket; thi Publikum har da profaneret og vanhelliget Kunsten og nedværdiget sig selv.

*) Wilhelm Meister siger: „Det er ikke nok, at Skuespilleren overfladisk gjennemlæser et Stykke, bedømmer det efter det første Indtryk og uden grundig Prøvelse giver sit Behag eller Mishag tilkjende. Skuespilleren skal fremstille sit Digterværk i Digtets Aand, han skal kunne gjøre Regnskab for Aarsagen til sin Ros eller Dadel, og hvorledes skal han kunne gjøre det, naar han ikke ved grundigt Studium søger at gjennemtrænge og tilegne sig Digtets inderste Væsen og Natur.

**) Tieck siger: „Ligesom Tonekunstneren i Operaen behersker Texten, saaledes gives der selv i det største Digterværk mange Steder, hvor Digteren maa træde i Baggrunden og Scenens Herredømme begynde, hvor Skuespillerens Genius alene maa regjere“.

**) Fremdeles siger Lessing i Slutningen af Fortalen til sin Dramaturgi: „Skuespilleren maa overalt tænke med Digteren, og der, hvor der vederfares Digteren noget menneskeligt, maa han tænke for ham“.

Kristiania, den 5te Mai 1869.

I.

Som venteligt var har et Partis forvildede Namaskrig mod de „raabarkede Bønder“ og Folkepartiet paa Thinget vakt en mere almindelig Uvillie mod den Leir, hvorfra Skriget har lydt høiest; og Uvillien har undertiden givet sig Luft i en Fordring om Embedsmændenes Udelukkelse fra politisk Magt, eller med andre Ord deres Udelukkelse fra Storthinget. Vi have oftere havt Leilighed til at berøre Embedsstandens politiske Stilling i vort Land, navnlig i de sidste Aartier, tilligemed det egentlige Folkepartiets Udvikling til den Stilling, det paa indeværende Storthing har. Og vi skulle derfor nu kun i al mulig Korthed knytte nogle herhen hørende Bemærkninger til, hvad en æret Indsender, med hvem vi i flere Punkter vistnok er enig, har ytret om Storthingets Sammensætning i Dagbladet No. 99.

Sagen kan formentlig kortelig fremstilles saaledes: Embedsvældet (eller Burokrati) er ligesom Adelsvældet en særegen Statsform, d. v. s. en Ordning med sine særegne Former for at skaffe Staten Samhold og give dens Karakter sit tilsvarende Udtryk. Denne Statsform afløste historisk Adelsvældet; medens dette sidste nemlig gjennem sin feudale Ordning, f. Ex. i Frankrig under Ludvig den 11te, opløste Statsbegrebet og skabte ligesaamange uafhængige og selvstændige Myndigheder som der var Adelsætter, arbeidede Tanken om et større Samhold i Staten sig efterhaanden op som en Modvægt derimod og skaffede sig tilsidst Magten i et Embedsvælde, en Politi- eller Formynderstat. Men naturligvis kan heller ikke denne Statsform bestaa længere, end Forholdenes Krav anerkjende den som berettiget, og den har derfor maattet vige, naar Folket gjennem Oplysning og Magt i alle Retninger følte Trangen til Selvstyrelse, til selv at ordne sine Anliggender efter sine egne Behov og derfor ogsaa stillede det Krav til sine Embedsmænd, at de skulde føle sig som Medborgere, dele de folkelige Interesser og give Afkald paa sin Magtstilling udenfor og over det øvrige Folk i Egenskab af Statstjenere. Denne Statstanke kan i Modsætning til den bureaukratiske Politistat betegnes som Retsstaten. Det er Følelsen af Borgernes Krav til selv at kunne fastsætte, hvad der skal gjælde som Ret, med andre Ord til Frihed og Selvstyrelse, som her er den herskende, medens Politistaten ikke betror Folket denne Ret, men derimod finder Samfundsvellet bedst betrygget ved, at det skjøttes gjennem paalidelige oplyste Formyndere eller Statstjenere. Dette er den store Forskjel mellem begge Opfatninger, og det er mellem disse selvsamme Opfatninger, at Brydningen nu foregaar hos os, som ogsaa nylig er kommen saa skarpt frem, f. Ex. i Stemmeretssagen, aarlige Storthing osv., hvor Storthingets Flerhed have hævdet og sat igjennem den demokratiske Tanke, hvorpaa vor Forfatning og vort Samfund i det Hele hviler, medens det beseirede Parti er hildet i den hendøende, udlevede Opfatning om Formynderskabets Nødvendighed. Men denne sidste Opfatning deles langtfra ikke af Embedsmændene alene; den findes, som vi jo nok i Løbet af sidste Aar have set, ligesaavel og ligesaa uforfalsket hos Bønder, Kjøbmænd, Haandværkere, ja til og med hos Bladredaktører. Bureaukratiet har sine Tilhængere overalt, skjønt de selvfølgeligt hos os nu hverken ere mange eller stærke, om de end nu gjøre alle Anstrengelser for at holde sig paa det Sæde, de engang i fordums Tider med Folkets Samtykke løftedes op paa af Begivenhederne selv. Og andet er jo ikke at vente; Ingen kan fortænkes i, at han nødig giver Slip paa, hvad han gjennem lang Hævd har faaet kjært.

Men vil man derfor modarbeide den bureaukratiske, reaktionære Retning i vort Statsliv eller vil man rettere sagt berøve den dens sidste Rest af Liv i vort offentlige Styr og Stel paa Storthinget, er det altsaa ikke gjort med at samle alle Embedsmænd i een Sæk og surre Baandet vel for, saa at ingen af dem eller saa Faa som muligt slippe ind i Thinget. Thi der findes Folk med samme Syge udenfor denne enkelte Samfundsklasse; Statskalenderen indeholder ikke Navnet paa alle Bureaukrater, og den indeholder ogsaa Navnet paa mange, som ikke høre til hint politiske Parti om de end ifølge sin Samfundsstilling høre til Embedsmændene. Embedsstanden har, som dette Storthings Historie har leveret Beviser paa, ogsaa Mænd at opvise som med Liv og Sjæl ere Folkefrihedens og Selvstyrelsens Grundsætninger hengivne, og som med Rette **kunne gjøre Krav paa sin Del i Folkets Tak**nemmelighed for de vundne Seire. Det vilde være Uret, ja et Tab for den gode Sag at udelukke disse Folk, som med saadan overlegen Dygtighed, Troskab og Varme have forsvaret den folkelige Udviklings Sag, fra Folkets Raad blot fordi de ere Embedsmænd, og fordi Embedsstanden tæller mange, som ifølge sin Stilling ere komne til at staa som Repræsentanter for den bureaukratiske Statstanke, som især gjorde sig bred i den Tid, da andre Samfundsklasser vare svagere i Thinget end nu.

Vil man altsaa rette et Banehug mod den reaktionære d. v. s. i sine Følger statsopløsende Politik, som med stor Styrke, om den end kun har været Fortvivlelsens sidste, er hævdet af et lidet Parti i Storthinget og et enkelt Presseorgan, og se Storthinget som den i Sandhed frisindede, stærke, nationale Repræsentation for det norske Folk, har man ved Valgene at tage et høiere Standpunkt for at kunne udskille Bukkene fra Faarene; Embedsmænd eller Ikke-Embedsmænd er utjenligt som Skillemærke mellem de Mænd, hvis politiske Anskuelser svarer til vor Udviklings Krav, og som vi ønske at se gjennemførte af den lovgivende Magt.

Endnu Et! Istedetfor at se med skjæve Øine til vor Embedsstand, bør man heller se at vinde den for den folkelige Sag. Den har en hæderlig Historie og det netop som vort gjæveste Landeværn fra den Tid, da Folket selv endnu var uøvet i Brugen af de politiske Vaaben. Vi ønske at tilgodegjøre Samfundet med dens Oplysning og Kjendskab til offentlige Forhold. Det som gjælder mest om for Tiden, er at sammenarbeide alle de forskjellige Samfundsklassers splittede Interesser, at hævde en Almenaand, som vil det hele Folks og alle Samfundsklassers stærke harmoniske Udvikling paa den historiske givne Grundvold. Dette er Folkepartiets Opgave, og saameget alvorligere nu, som vi staa paa et Punkt i vor Udvikling, som kan blive skjæbnesvangert. Lad ikke Reaktionen faa noget Skin af Berettigelse ved Ensidigheder, som kun vil tjene til Støtte i en Anklage om uretfærdig Tilsidesættelse af, omend kun en enkelt Klasses, berettigede Interesser i Staten! Lad os ikke forfeile vor Forfatnings demokratiske Formaal ved at rette Angrebet mod Personer eller Klasser istedetfor mod Tanker. Vil Folket prøve de Mænds Meninger, som skal repræsentere det til Thinge, saa maa Prøven være mere omsigtsfuld end hidtil ofte har været Tilfældet. Vi have Bønder, som ere ligesaa fuldblods Tilhængere af den udlevede bureaukratiske Statsformyndertanke som nogen Embedsmand har været det. Statskalenderen er ikke skrevet for at være en politisk Bibel. Den sande politiske Lære lyder: Prøver Aanderne! Den skjelner mellem Tankerne, men ikke mellem Vadmelskuften og Klædesfrakken.

Udlandet. I den franske lovgivende Forsamlings Slutningsmøde stod kun det af Keiseren forelagte Lovforslag om Pensionernes Forhøielse for Invaliderne fra Republikens og det første Keiserdømmes Tid, hvis Antal skal beløbe sig til flere tusinde Mand, paa Dagsordenen. Allerede en Time før Forhandlingernes Begyndelse vare mange af Tilhørerpladsene optagne af Veteraner fra Aarene 1800—1814, tildels klædte i sine gamle Uniformer og prydede med Helena-Medaillen. Lovudkastet motiveredes i en kort patriotisk Tale af Oberst Reguis, der fremhævede, at de paagjældende Soldater for Størstedelen havde gjort alle Krige med under den store Keiser, og at de Yngste iblandt dem vare 75 Aar gamle. Reguis Ord bleve modtagne med stærkt Bifald; af Oppositionen reiste sig dog Bethmonth, Buffet og Glais-Bizoin. Glais-Bizoin mente, at Hundredeaarsdagen efter Napoleons Fødsel nærmest var en Fest af personlig Interesse for den napoleonske Familie, og at Keiseren derfor helst af sin rundelige Civilliste (25 Mill. Franks) burde have taget den fornødne Sum til at forøge Invalidernes Pensioner med. Han sluttede med at udtale en Fordømmelsesdom over alle officielle Kandidaturer og en Opfordring til alle Vælgere om at modsætte sig Regjeringens Kandidater. General Lebreton og Finantsminister Magne gjendrev de reiste Indvendinger. Efterat Lovudkastet, som før meddelt, var vedtaget med alle Stemmer imod 6, holdt Præsident Schneider under den dybeste Taushed Slutningstalen. Han takkede for den ham viste Tillid og Velvillie fra alle Partiers Side og tilføiede: „Vi skulle nu underkaste os den almindelige Valgret! Jeg ved ikke, hvad den vil dømme om hver af vore Handlinger, eller om hver af os; men hvis jeg tør stole paa min allerede temmelig lange Erfaring med Hensyn til det politiske Liv, tror jeg mig berettiget til at mene, at dette Kammer har givet Beviser paa en stor Sum af **Intelligents og patriotisk Hengivenhed, og at** denne Lovgivningsperiode vil blive en af de mærkeligere i vor Historie. (Meget godt! meget godt!) Vi ere med sikre Skridt rykkede videre frem i den frie Anvendelse af vor Intelligents, idet vi have brugt vor kontrollerende Myndighed uden derfor at hindre Sagernes Gang, og idet vi stedse have støttet Suverænens Initiativ i Udviklingen af vore offentlige Friheder. (Nyt Bifald). Saaledes have vi i Skyggen af den Magt, der beskytter Ordenen og Trygheden, i Forening med den virkelig gjort faste og varige Fremskridt i Henseende til Frankriges moralske og materielle Velvære. (Meget godt! meget godt!) Men, mine Herrer, de vundne Resultater bør altid tjene til Udgangspunkt for at finde og iværksætte andre Forbedringer; dette vil blive det nye Kammers Hverv, og dette Kammer vil, det haaber jeg, være besjælet af den samme Pligtfølelse mod Landet og af den samme Ærbødighed og Taknemmelighed mod Keiseren". Efterat Schneider havde endt sin Tale, udbrød Forsamlingens Flertal i Raabet: „Leve Keiseren!" og Jules Favre raabte: „Leve Friheden!" og Eugene Pelletan: „Leve Nationen!" — hvortil Formanden med høi Røst bemærkede: „Nationen adskiller ikke Friheden fra Keiseren!" (Meget godt! fra Majoritetens Pladser). Da Schneider havde oplæst Opløsningsdekretet, reiste Forsamlingen sig under fornyede og stærke Leveraab for Keiseren.

Et Telegram fra Florents meddeler, at Mazzini ifølge Erklæringer fra Italien til Schweiz vil forlade Lugano i Kanton Tessin og altsaa vel Republikens Teritorium overhovedet. De italienske Blade have allerede i nogen Tid indeholdt temmelig stærke Udfald imod Schweiz og forfægtet Folkerettens Grundsætninger med en Iver, som sjeldent spores, naar der er Tale om Rom. Det fremgaar isvrigt af de italienske Blades Beretninger, at den sidste mazzinistiske Sammensværgelse har været mere forskrækkelig paa Papiret end i Virkeligheden; der skulde gives Signaler til „Opstanden" med Knaldbomber og Revolverskud, men hvem der egentlig skulde have foretaget denne Opstand, er ikke let at opdage. Det Hele var anlagt efter Neverkomediernes Forbillede. Betegnende er det, at Gardibaldisterne slet ikke have Noget med denne Sag at gjøre, idet man deraf ser, at dette Parti ikke vil deltage i Komplotter, som ere rettede imod Viktor Emanuel og Dynastiet.

Hds. Majestæt Enkedronningen. Stockholm den 3die Mai, Kl. 4 40′ Efterm. Dagens Bulletin: Hds. Maj. Enkedronningen har inat nydt god Søvn; Tilstanden tilfredsstillende.

Stockholm den 4de Mai, Kl. 1 5′ Efterm. Dagens Bulletin: Hds. Maj. Enkedronningen er idag næsten feberfri. Tilstanden forøvrigt som igaar.

Udnævnelse. Under 2den f. M. har det naadigst behaget Hs. Maj. at udnævne Handlende Binny Scott til svensk og norsk Konsul i Kolombo paa Øen Ceylon.

— Under 16de f. M. har det ligeledes behaget Hs. Maj. at beordre de forenede Rigers Konsul paa Malta O. Munch Ræder til indtil Videre at forestaa det svenske og norske Generalkonsulat i Alexandria.

Kgl. Resolutioner. Ved kgl. Resol. af 24de f. M. er Eidsvolds Sognekald under Øvre Romerikes Provsti i Kristiania Stift naadigst befalet kundgjort ledigt med Forpligtelse for den ansættendes Sognepræst til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne betræffende:

1) Ansættelse enten af en residerende Kapellan i Præstegjeldet med en Løn af indtil 200 Spd. aarlig eller af en Kaldskapellan med en Løn af indtil 300 Spd. aarlig, begge Dele af Sognepræsten; og
2) Opførelse og Betjening af en tredie Kirke i Præstegjeldet.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er den Overtoldbetjent G. Birk indtil Udgangen af Februar Maaned dette Aar naadigst tilstaaede Tjenestefrihed forlænget indtil Udgangen af Oktober Maaned dette Aar, under Betingelse af, at hans Embede fremdeles uden forøget Udgift for det Offentlige bestyres af en Konstitueret.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst bestemt:

1) At Herø Thinglag i Søndmøres Fogderi, Romsdals Amt, fra 1ste Januar 1870 deles i to Thinglage, det ene — Herø Thinglag — indbefattende Herø Præstegjeld, og det andet — Sandø Thinglag — indbefattende Sandø Præstegjeld.
2) At der i hvert af disse Thinglage aarlig skal afholdes 2 Sage- og Skattethinge, nemlig Sommerthing i 1 Dag og Høstthing i 2 Dage efter Amtmandens nærmere Bestemmelse.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er den ifølge de kgl. Resolutioner af 15de August 1863 og 17de Decbr. 1864 hidtil bestaaende Ordning, hvorefter det af Tønset og Tyldalens Sogne hidtil bestaaende Tønsets Herred i Veivæsenets Anliggender er forenet med Lille-Elvedalens Sogn og Nedre Foldalen af Lille-Elvedalens Herred samt Øvre Foldalen af sidstnævnte Herred har sit særskilte Veivæsen, naadigst tilladt forandret derhen, at Tønset og Tyldalen skal udgjøre et, samt Lille-Elvedalen og Nedre Foldalen forenes med Øvre Foldalen til et andet

Herred ogsaa i Veivæsenets Anliggender, — Alt i Overensstemmelse med de af Kommunebestyrelserne for Lille-Elvedalens og Tønsets Præstegjelde respektive under 24de August og og 21de Sept. f. A. fattede Beslutninger.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det bestemt:

1) At Sekondløitnanterne i Marinen Axel Broet og Edvard Hagerup naadigst tilstaaes 3 Aars Permission fra den Tid, Marinekommandoen maatte bestemme, for at søge Ansættelse i engelsk Orlogstjeneste, dog saaledes, at de uopholdelig søge hjem, naar de maatte kaldes, eller blive vidende om, at de forenede Riger ere geraadede i Krig, hvorom de ville have at indhente Underretning ved Hans Majestæts Legationer eller Konsulater.
2) At bemeldte Officerer tilstaaes et Stipendium af 550 Spd. aarlig hver for det Tidsrum, hvori de ere ansatte i nævnte Orlogstjeneste, med Tillæg af den Tid, der maatte medgaa til Ud- og Hjemreisen.
3) At der tilstaaes dem som Forskud paa Gage og Stipendium indtil 600 Spd. hver, naar de have indmeldt, at de ere antagne i bemeldte Orlogstjeneste.

— Under 24de f. M. er der udfærdiget saadan kgl. Kundgjørelse angaaende Storthingets Beslutning om Afgift for Budgetterminen fra 1ste April 1869 af Sukker og Sirup, som her i Landet maatte tilvirkes af Runkelroer og andre Plantestoffe:

Vi Carl osv. gjøre vitterligt: Saasom det nu forsamlede Storthing under 10de Marts dette Aar har fattet en Beslutning af saadant Indhold:

„For Budgetterminen, der indtræder 1ste April 1869, belægges Sukker og Sirup, som tilvirkes her i Landet af Runkelroer og andre Plantestoffe, med en Afgift, der svarer til Indførselstolden paa Sukker og Sirup efter de Regler, som af Kongen fastsættes;“ —

saa ville Vi i Tilfælde af saadan Tilvirkning have Os forbeholdt naadigst at befale denne Storthingets Beslutning bragt i Udøvelse.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst tilladt national Korpslæge i Trondhjemske Brigades Distrikt, Klaus Gustav Myrin Koren, indtil Videre at tage Bopæl udenfor Brigade-Distriktets Grænser, dog under Betingelse af, at det Offentlige ikke derved paaføres forøgede Udgifter ved hans Embedsreiser.

Børskommissærer. Ved kgl. Resol. af 24de f. M. er det naadigst bestemt, at Børskommissærer for Eftertiden ikke blive at udnævne som kgl. Embedsmænd, men at beskikke af den kgl. norske Regjering.

Gjæster i Sommermaanederne. Vor Byes velbestaltede Muntrationsraad, Hr. Direktør Hermann, er i disse Dage hjemkommen fra Paris, hvorfra han skal skaffe os en hel Del baade kjendte og ukjendte Kunststørrelser til Sommeren. Hr. Hermann har i den Anledning udvidet og oppyntet Klingenberg Theater. Som de mest fremragende af hans Kunststørrelser nævnes vor gamle Bekjendt Maria Gouffard, Skøiteløberkongen Jackson Haines og dito Dronning Leopoldine Adäcker, som i Vinter har optraadt i Kjøbenhavn. Endvidere et Udvalg af Kjøbenhavns Folketheaters bedste Personale o. m. A.

Den italienske Opera, som under Hr. Strakosets Direktion i den sidste Tid har givet Forestillinger i Gøteborg, kan efter Forlydende sikkert ventes herop i næste Uge. Det synes jo rigtignok saa, at Publikum burde gjøre Afkald paa slige Pirremidler, der som italiensk Opera har den Evne at kunne tømme Theaterkassen. Men da vi nu engang har faaet Smag paa Operaen, har den artistiske Direktør ikke villet forholde os denne Fornøielse, især da det har ladet sig arrangere paa meget gunstige Vilkaar. Operaselskabet har nemlig leiet Theatret for 3 Aftener i Ugen og skal hver Aften betale i Leie 100 Spd., medens Theatret selv har forbeholdt sig de to bedste Aftener, Søndag og Fredag.

Rollebesætningen i „Macbeth“, Tragedie i 5 Akter af Shakespeare, som paany indstuderet opføres paa Kristiania Theater Torsdag den 6te Mai, er:

Duncan, Konge af Skotland, Hr. Nielsen; Malcolm, Donalbain, hans Sønner, Hr. Selmer og Frk. Moe; Macbeth, Hr. Wolf; Banquo, Hr. Isachsen; Macduff, Hr. Gundersen; Rosse, Hr. H. Brun; Angus, Hr. Reimers; Lenox, Hr. Abelsted; Fleance, Banquo's Søn, Frk. Solberg; Siward, Jarl af Northumberland, Hr. Bucher; Seyton, Hr. Juell; en Læge, Hr. Brun; Lady Macbeth, Fru Gundersen; en Kammerfrue hos Lady Macbeth, Fru Ursin; tre Hexe, Fru Juell, Fru Døvle og Frk. H. Ehn; en Tjener hos Macbeth, Hr. Kavlie; en gammel Mand, Hr. Bucher.

Den Damesubskription, der for nogle Maaneder siden aabnedes for at anskaffe som Brudegave til Prinsesse Lovisa et Maleri af Tidemand og et af Gude, har havt en saadan Fremgang, at der skal være indkommet 3000 Spd. istedetfor, som paaregnet, kun 2000 Spd. Komiteen har derfor ikke alene kunnet bestille de oprindelig bestemte to Billeder hos de nævnte Kunstnere til en Pris af 1000 Spd. hver, men har tillige kunnet overdrage DHr. Eckersberg og Morten Müller Bestillinger paa et Maleri hvert til 500 Spd. Der fortælles, at Tidemand som Sujet skulde have valgt „Bedstemoders Brudekrone“, et Billede, han, som bekjendt, har malet allerede flere Gange tidligere, og som indbragte ham en Prisbelønning paa Parisudstillingen i 1855. Gude skal ville male et Fjordbillede, Eckersberg et Høifjeld og Morten Müller det Indre af en Skov.

Kongsbergs Sølvværk. I 5te Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Grube til Smeltehytten indleveret 185 Mrk. 5 Lod gediegent Sølv.

Glommen er i de sidste Døgn steget med usædvanlig Hurtighed til en Høide, som ikke er almindelig paa denne Tid.

Sælfangsten. (Mgbl.) Ifølge et privat Brev af 16de April har Briggen „Svend Foyn“ erholdt 3000 Stykker Sæl, hvoraf 250 ere gamle. Det har været et meget stormende Aar, afvexlende med Storm og Tykke. Følgende Fartøier skulle, efter Forlydende, have været i Fangst: „Haabet“, „Isbjørnen“, „Ishavet“, „Maria“, „Skulda“, "Fremad", "Polarstjernen", „Stærkodder“, „Norske Bonde“, „Jan Mayn“ og „Kongen“, og disse Fartøier have faaet fra 2000 til 5000 Sæl. Foyns Fartøi „Eliezers“ Brand skal, efter hvad der berettes, være foranlediget ved Selvantændelse i Kullene. I et Telegram i „Aftenbladet“ fra 13de April angives Udbyttet saaledes: „Svend Foyn“ 2800 Ungsæl, „Jan Mayn“ 3700, „Haabet“ 4600, „Isbjørnen“ 1700, „Ishavet“ mindst 4000.

Fast Telegrafstation er nu aabnet paa Balstad i Lofoten.

Kirkeran. Nat til Lørdag blev forøvet Indbrud i Sandeherreds Kirke og borttaget antagelig omtring 30 Spd. af Kirkeblokken, hvori Tavlepengene opbevares. Tyven havde banet sig Vei gjennem et Vindu. Som Brækjern til at bryde op Blokken med havde han brugt en af Alterlysestagene og en Bøile, hvori Timeglassene paa Prædikestolen stod.

Nyt Dampskib i Glommen. Med Dampskibet „Frederiksstad“ er Pladerne til Skroget af Dampbaaden „Krabben“, der nu skal være besluttet klinket i Glengshølen, ankommen til Sarpsborg.

Vor Koffardiflaade er, skrives der i „Vestmar“, forøget med 2 nye smuke Fartøier, nemlig „Hunter“, som gik af Stabelen paa Gaarden Aatangens Værft og antages at maale cirka 140 Kommercelæster, samt „Eros“, 220 Kommercelæster, bygget paa Bjørns Værft efter Dekkes Tegning.

En Kapseilads af Makrelbaade er bestemt at skulle afholdes i Ny Hellesund den 18de Mai førstkommende (3die Pintsedag). Det er glædeligt at se den Interesse, der efterhaanden mere og mere vaagner for paa bedste Maade at fremme Udviklingen af Makrelfiskeriet, og Bestræbelsen for at finde den for Behovet hensigtsmæssigste Baadform kan ikke noksom anbefales til at støttes og opmuntres af alle deri Interesserede.

Bergens Damprammelag. (Berg. Tid.) Under dette Navn er for nogen Tid siden et nyt Dampskibsselskab stiftet i Bergen med det hovedsagelige Formaal ved Hjælp af simple, i enhver Henseende overordentlig økonomisk indrettede Dampskibe, at overtage den Trafik mellem Kyststederne og Landdistrikterne, der hidtil har beskjeftiget de mindre Seilfartøier. Det nye Selskab har til en Begyndelse indkjøbt 2 ældre Dampskibe, hvert paa ca. 800 Tdrs. Størrelse, hvilke for Tiden indrettes ved Bergens mekaniske Verksted for deres nye Bestemmelse, og ville antagelig kunne sættes i Gang medio Juni. Foruden de almindelige Router mellem Byerne Kysten rundt, paatænkes senere Farten udvidet til Sverige og Danmark med vore Fiskeprodukter, og vil efterhvert, som det nødvendiggjøres Skibenes Antal forøges.

Lemænene, som kom til Trondhjem i store Flokke sidst paa Høsten ifjor, have opholdt sig der Vinteren over, heder det i „Tr. Adr.“. Man har dog kun i den Tid seet dem enkeltvis, saalænge Sneen laa, da de have holdt til under denne; men efterat vi have faaet bar Mark, vise de sig atter i talrig Mængde, dog ikke flokkevis, men spredte overalt, saa der neppe er kommen nogen ny Indvandring. Man venter gjerne, at de skulle forsvinde, naar Marken grønnes. „De spise sig ihjel paa Grøen“, sige Landmændene, uvist dog med hvad sikker Grund. Vist er det ialfald, at man enkelte Gange har fundet dem her hele Sommeren over, og det turde ikke være uden Grund, at der af enkelte næres nogen Frygt for, at de iaar, talrige som de ere, skulle blive plagsomme.

Ægteskabsforbud. Det engelske Underhus har med 243 Stemmer imod 144 vedtaget et Forslag, som ophæver Forbudet imod, at en Mand gifter sig med sin afdøde Kones Søster. Underhuset har allerede flere Gange tidligere vedtaget et saadant Forslag, men Reformen strandede hver Gang paa Overhusets Modstand. Regjeringen indtog ikke nogen bestemt Stilling til denne Reform; Sollicitor general talte imod den og Bright for den. Spørgsmaalet har især praktisk Betydning derved, at i England bestaar mange saadanne Ægteskaber, stiftede i Udlandet, og de blive i det sociale Liv betragtede som moralske og gyldige, men Loven anerkjender dem ikke. „Er der Nogen iblandt os“, sagde Bright, „der vilde anse en paa denne Maade gift Kone som en usædelig Kvinde og lukke sit Hus for hende, for at hendes Selskab ikke skulde sætte en Plet paa hans Kone og Døtre? Og naar der nu er avlet Børn i et saadant Ægteskab? Endskjønt De maa have Medlidenhed med dem paa Grund af Lovens Haardhed, er der dog Ingen iblandt Dem, som vilde være grusom nok til at kalde dem Bastarder“.

Odelsthinget idag vedtog bl. A. enstemmig og uden Debat Konstitutionskomiteens Indstilling til Lov om Renbete, og ligeledes Lov om Bygningsvæsenet i Trondhjem.

Storthinget.

Tirsdag den 4de Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. (Forts.)

Sag No. 2. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Bemærkning til Forandring i Lov om Skydsvæsenet. Anmærkningerne, som indeholdt nogle mindre væsentlige Forandringer, bifaldtes enst.

Sag No. 3. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Adgang til at give dramatiske Forestillinger.

§ 1. Forordningerne af 21de Marts 1738 og 27de Oktober 1773 samt Reskript af 11te Juni 1772 skulle ikke være til Hinder for, at hvemsomhelst Indlænding eller Udlænding, give dramatiske Forestillinger, saasom Skuespil, Operaer, Balletter, Pantomimer og deslige.

§ 2. De til Forebyggelse af offentlige Krænkelser af Sædeligheden og af Uordener fornødne Bestemmelser, om Adgangen til at give saadanne Forestillinger med Videre, kunne paa ethvert Sted istandbringes gjennem Vedtægt, besluttet af Kommunebestyrelsen og stadfæstet af Kongen. Ved lignende Vedtægt kan det ogsaa fastsættes, at de, der give Forestillinger af den nævnte Beskaffenhed, skulle udrede en Afgift til Kommunekassen.

§ 3. Enhver, der agter at give offentlig Forestilling af saadant Slags, som i § 1 er nævnt, skal forud gjøre Anmeldelse derom til Stedets Politi, som har Ret til at overvære Forestillingen, og til den Ende skal anvises passende Pladse. Den, som undlader at gjøre saadan Anmeldelse, eller ved at give Forestilling af det omhandlede Slags gjør sig skyldig i offentlig Krænkelse af Sædeligheden, eller overtræder nogen i Medhold af § 2 given Politivedtægt, straffes efter Tiltale ved Politiret med Bøder.

Anm. 2: Slutningen af Lovbeslutningens § 7 bør lyde saaledes: „gjøres anvendelige paa Værker, forfattede af andre end norske Borgere.“

Anm. 3: Som en ny § bør indtages i Lovbeslutningen Følgende: „Denne Lov træder i Kraft fra 1ste Januar næste Aar.“

Anm. 4: Som Følge af de vedtagne Anmærkninger bliver §§nes Numerfølge og Citater at forandre.

Lagthingets Anmærkninger bifaldtes enst.

Sag No. 4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende Adjunkt A. Jensen m. Fl.s af Repræsentanten Bjørnsgaard vedtagne Forslag til Forandringer i Lov om Almueskolevæsenet paa Landet.

Komiteen havde indstillet: Det af Adjunkt Jensen m. Fl. fremsatte, af Repræsentanten Bjørnsgaard vedtagne Forslag til Forandringer

---

men da havde hun, forskrækket over sig selv, tiet og været glad over, at Franz ikke havde hørt hende. Hvad havde de egentlig af Vigtighed at sige hinanden? Marianne vidste intet, som hun havde turdet betro ham, skjønt der var meget, som laa hende tungt paa Hjertet. Nej, heller alt andet end en fortrolig, alvorlig Samtale om noget, der laa hende paa Hjertet! Hun vilde og maatte tale med ham, men ikke for at sige ham noget, men bare for at tale og derved vise, at hun ikke tog nogen Del i sin Faders Uvilje mod Sepp og dennes Familie. Men turde hun gjøre det? Turde hun vise offentligt, at hun i dette Stykke ikke var enig med sin Fader? Det forekom hende stedse som hørte hun fra Faderens Værelse denne skarpe, gjennemtrængende Piben, hvis Betydning hun allerede som Barn havde lært at kjende altfor godt. Hun holdt det ikke for en tom Indbildning, men for sin Samvittigheds eller Skytsengels Stemme, som vilde advare hende mod ikke bag Faderens Ryg at gjøre, hvad han aldrig vilde tillade at ske, om han havde været tilstede; heller forlade Haven straks for at undgaa Fristelsen. Og alligevel gik hun ikke, ti ogsaa noget andet bevægede sig medet mægtigt i hendes Bryst og bød hende blive. Hun vilde jo ikke gjøre noget urigtigt, kun tale nogle Ord med en Nabo og alene om de ligegyldigste Ting for ikke ved noget at minde ham om det mellem Fædrene forefaldne. Medens Marianne saaledes vaklende mellem: jeg skal, jeg skal ikke, snart gjorde et Skridt henimod Huset og snart et Skridt mod Gaden, var Franz atter kommet tæt hen til hende. Da Marianne, som hidtil havde vendt Ansigtet mod Huset, selv naar hun skred henimod Gaden, igjen drejede Hovedet, for hemmeligt at se efter Franz, saa hun ham medet tæt ved sig, og idet hun med Velbehag betragtede den i al sin Kraft og Skjønhed blomstrende Yngling, sagde hun, for dog at sige noget,

svarte Franz. „Ofte har Du, naar Du aldrig lod det gamle hvile, mindet andre igjen om det, man bebrejder Dig. Aldrig har Du gaat Folk et eneste Skridt imøde; bare hvor der har været noget at dadle, har Du været tilstede, saaledes at man stedse paanyt har fundet den almindelige Mening om Dig stadfæstet. Kom, Far, gaa ogsaa engang til Folkene, naar Du intet har at bebrejde dem, og vær glad med dem. Gaa ned til Ørneværten efter Aftengudstjenesten. Østeren har ofte fortalt mig om, hvor lystigt det gaar til der paa Alpesøndagen, og hvor alt er Fred og Glæde.“

„Det altsaa“, sagde Sepp smilende bittert, „var Anvendelsen af din Præken? Nu, Du taler saa godt som Du forstaar det, og mere gjør ingen Lærd. Det er igrunden rigtigt af Dig, at Du vil se med egne Øjne, og hvis jeg ikke maatte gaa til Kjyrene paa Hjemsæteren, saa skulde jeg virkelig komme for at se, hvad Du vilde foretage med de Folk.“

Da nu Mari straks paatog sig at gjøre Arbejdet paa Sæteren, for at Sepp kunde have Aftenen fri, lo han: „Sagen synes allerede at være op- og afgjort mellem Jer. At give efter bliver derfor det klogeste, ti jeg faar saa alligevel ingen Ro, til Du har faat fuld Besked. Sikkert vil det ikke vare længe, førend Du har faat nok af det, derfor lader os give Alpesøndagen, hvad Alpesøndagens er. Mit skal jeg gjøre, men vent ikke at jeg andre til Behag, Ære, Tidsfordriv og Opbyggelse vil fornegte min Karakter, som Du imorges. Nej, min kjære Franz, med Hykleri og Smiger ønsker jeg ikke at vinde Venner.“

Efter Maaltidet spadserede Franz atter op og ned foran Huset. Han lagde ikke Mærke til, at de forbigaaende ilede ham sky forbi og øjensynligt søgte at undgaa at komme i Samtale med ham. Han havde, saasnart han var kommet

dumme Ord, der igjen bragte Franz ud af Fatning. Marianne, som havde ventet et spøgende Svar, betragtede ham forbauset, hvorledes han samlede sammen Skaarene af den i hans Heftighed sønderslagne Pibe. Hun vilde endnu engang spøgende forsøge at begynde en Samtale med ham og sagde: „Du har det som Tjenestepigerne, naar de slaar istykker en Tallerken, saa ordner de omhyggeligt Skaarene og siger: saa sad det!“

Men da Franz, der begyndte at skamme sig, endnu stedse saa paa Jorden og taug, sagde den ængstelig blivende Pige vemodig: „Men Franz, jeg har da ikke villet gjøre Dig vred! Fra gamle Dage af burde Du vide, at jeg sommetider er en Sladdertaske. Aabenhjertighed har jeg lært af din Fader og undertiden bliver den til Snakkesalighed. Jeg begynder at tro, det er en Lykke for mig, at jeg ikke oftere kommer ud blandt Folk, naar jeg fornærmer dem, bare jeg taler nogle Ord.“

„Du har ikke fornærmet mig“, sagde Franz.

„Ialfald vilde jeg det ikke“, sagde hun. „Allerede i Formiddag i Kirken“ — Marianne rødmede og vedblev først efter en Pause — „allerede i Formiddag maatte jeg forundre mig over dit gode Udseende, endnu mere end over det, at Du ingen Blomster havde paa Hatten. Skal jeg give Dig nogle?“

Franz havde endnu ikke svart, da hun allerede rakte ham en Buket. Hans Haand sitrede, da han modtog den. Da sagde han kort og neppe hørligt: „Gud gjengjælde Dig det!“ og gik.

Om det havde gjældt hans Liv, havde han ikke kunnet blive længere, saa skammede han sig for Marianne og for sig selv. „Er Du“, sagde han, idet han kastede det ubeskadigede Piberør i Sagbækken, „er Du ikke ligesaa dum, lunefuld og barnagtig som Ørneværtens seksaarige Toni,

i Lov om Almueskolevæsenet paa Landet bifaldes ikke. — Bifaldtes enst.

Sag No. 5. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende Repræsentanten P. Jensens Forslag til Lov om Forandringer i og Tillæg til Lov af 16de Mai 1860 om Almueskolevæsenet paa Landet.

Komiteen havde indstillet: Repræsentanten P. Jensens Forslag til Lov om Farandringer i og Tillæg til Lov af 16de Mai 1860 om Almueskolevæsenet paa Landet bifaldes ikke. — Bifaldtes enst.

Sag No. 6. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne ved Oplysningsvæsenets Fonds Regnskab for 1866.

I sine Præmisser udtaler Komiteen blandt Andet: Det sees, at der ogsaa til Præstegaardes Bebyggelse anvendes temmelig betydelige Summer udenfor, hvad der paaheftes Embederne som Laan.

Komiteen kan ikke finde det tvivlsomt, at det baade er en kostbar og i andre Henseender uhensigtsmæssig Maade at lønne Statens Embedsmænd paa, den, at indkjøbe store Jordeiendomme og overlade dem samme til Brug, for at den Fordel, Embedsmanden kan have af Jorddyrkningen, kan supplere, hvad der maatte mangle i en passende Løn for Embedet. Det vil være en Tilfældighed, om Embedsmanden er i Besiddelse af den Kapital og den Indsigt, som udfordres for at kunne drive et større Jordbrug med nogensomhelst Fordel; og selv om han har baade den fornødne Kapital og den fornødne Kyndighed, vil han i de allerfleste Tilfælde ikke uden Skade for sin Embedsgjerning kunne afse den Tid, som fornødiges til at tilse Gaardens Drift, naar denne skal kunne skaffe en Indtægt, der i nogen Grad skal svare til den Kapital som Eiendommen repræsenterer.

Komiteen finder derfor med Statsrevisionen, at Forholdet med Embedsgaarde bør søges ordnet paa en anden og hensigtsmæssigere Maade end nu er Tilfældet; og navnligen at det bør bringes under Storthingets Afgjørelse, om der skal fortsættes med til Embedsgaarde at anskaffe Jordeiendomme af den Størrelse, som de, der af Regjeringen nu oftere indkjøbes.

Den Maade, hvorpaa Statsrevisionen nu foreslaar at søge dette opnaaet, er som anført ved en Henvendelse til Regjeringen, om at foranledige Sagen angaaende geistlige og civile Embedsgaarde i dens Almindelighed undergivet Drøftelse efter de derom af Statsrevisionen gjorte Antydninger og derom at gjøre Meddelelse til næste Storthing med Forslag til Sagens hensigtsmæssigste Ordning. Komiteen finder ogsaa, at der er Grund til at forvente at Hensigten paa den Maade vil opnaaes; man antager, at Anmodningen tillige bør gaa ud paa, at Regjeringen vil lade undersøge, hvilke af de nuværende Embedsgaardes Jordvei er af den Størrelse, at større eller mindre Dele deraf bør søges realiserede, og til næste Storthing fremkomme med Forslag til de Forføininger, som i saa Henseende maatte være at træffe. Det vil da komme under Overveielse og Afgjørelse, hvad der skal sættes som Diemedet med Embedsgaarde, nemlig om dette Diemed alene skal være at bevirke, at vedkommende Embedsmænd i Landdistrikterne kunde erholde passende Bolig paa det Sted inden deres Embedsdistrikt, hvor det er i det Offentliges Interesse, at denne er beliggende, eller om Diemedet i større eller mindre Grad bør være at lade Embedsmændene oppebære en Del af deres Løn ved at tillægge dem Brugen af Statens Jordegods. Under sidstnævnte Forudsætning vil det ialfald erkjendes at være altfor uforeneligt med vor Statsskik igjennem Bestemmelser i den private Lovgivning at overdrage til Regjeringen en ubegrændset Myndighed til at raade over, hvormeget der af Statens Midler til dette Diemed skal anvendes, til at dette Forhold længere kan vedblive.

Statsrevisionen har forøvrigt antydet som en Ordning af Forholdet, der maaske kunde findes iværksættelig, at der ved Lov opstilles en passende Gjennemsnitsstørrelse for Embedsgaarde, og hertil saavelsom til hvad der i den oftnævnte Bedtegning til Antegnelser ved Oplysningsvæsenets Fonds Regnskab for 1864 er antydet som en mulig Ordning af Forholdet, vil der altsaa blive at tage Hensyn ved den foreslaaede Drøftelse af Sagen om Embedsgaarde i Almindelighed.

Den forandrede Ordning af Forholdet med Embedsgaarde, som saaledes tilsigtes istandbragt, antager Komiteen ligesaavel bør omfatte de militære som de civile og geistlige Embedsgaarde og vil i Overensstemmelse dermed forme sin Indstilling.

Komiteens Medlem Schawland er vel enig i nærværende Indstillings Konklusion, men kan ikke i alle Dele tiltræde dens Præmisser.

De indstillede Decisioner bifaldtes enstemmig. Tilslut tilføier Komiteen: Decisionerne meddeles Regjeringen og Statsrevisionen; og anmodes Regjeringen om at foranledige Sagen angaaende geistlige, civile og militære Embedsgaarde i dens Almindelighed efter de i Bedtegningen til 2den Post af Antegnelserne til Oplysningsvæsenets Fonds Regnskab for 1864 indeholdte Antydninger undergivet Drøftelse og derom at gjøre Meddelse til næste Storthing med Forslag til Sagens hensigtsmæssigste Ordning.

Ligeledes anmodes Regjeringen om at tage under Overveielse, hvilke af de nuværende Embedsgaardes Jordvei er af den Størrelse, at Noget deraf bør søges bortsolgt, samt om Resultatet af denne Undersøgelse at gjøre Meddelelse til næste Storthing med Forslag til den Forføining, som i saa Henseende maatte være at træffe. — Disse Anmodninger bifaldtes enst.

Sag No. 7. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til det Nordlandske Kirke- og Skolefonds Regnskab for 1865.

De indstillede Decisioner bifaldtes enst.

Sag No. 8. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til det Nordlandske Kirke- og Skolefonds Regnskab for Aaret 1866.

De indstillede Decisioner bifaldtes enst. Behandlingen af de øvrige paa Kartet opslaaede Sager udsattes til imorgen Form. Kl. 9.

Mødet hævet Kl. 2¼.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lavest mellem Kristianssund og Bodø. Vinden østlig i Bødø, forøvrigt vestlig. Temperaturen er steget lidt. Slud i Kristianssund, godt Veir paa Østlandet. Fremdeles Udsigter til mildere Veir, mulig med Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 6te Mai (Kl. 7—10) gives: **Macbeth**, Tragedie i 5 Akter af Shakespeare, Musiken komp. af Weyse.

Ved Sceneforandringen i 3die Akt gaar Tæppet ned.

Fredag den 7de Mai (Kl. 7—10) gives: **Macbeth**, Tragedie i 5 Akter af Shakespeare, Musiken komp. af Weyse.

Ved Sceneforandringen i 3die Akt gaar Tæppet ned.

Dette er den 28de Abonnementsforestilling.

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg**, Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser. **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne: Ritmester Jacob Borch (Drammen). Statshauptmand Johnson (Kristianssand). Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristiansund).
Bankdirektør O. A. Krogness (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:
Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiskole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.

J. W. Cappelen.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:
G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jorgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

der igaar paa dette selvsamme Sted vilde kaste sin lille Hund en Sten i Hovedet, fordi den ikke vilde lade sig klappe? Og havde Du ikke meget mere fortjent et Ørefigen end det enfoldige Barn? Altsaa dette var din Medlidenhed!"

Franz var glad, da han hørte det ringe til Aftensang. I Kirken haabede han at blive befriet for sine pinende Bebrejdelser. Den af Marianne erholdte Buket stak han ikke paa Hatten, idet han ansaa sig uværdig til at være smykket med den. „Staa der!" sagde han, idet han satte den yndigt duftende Gave i et Glas Vand paa Bordet i sit Værelse, „staa der og mind mig imorgen, iovermorgen og endnu i lang Tid om mit Hovmod og Indbildskhed! Ysteren havde Ret: kun Begjærligheden efter at blive en Bjeldko og derhos Følelsen af at være for liden og for ung, det er, hvad der gjør mig ulykkelig. Jeg har vel i længere Tid bemærket dette hos mig, har fattet Beslutninger og alt muligt, og dog var jeg igjen den Nar, og mærkede ikke den Dumhed, som jeg ugelang omhyggeligt nærede, førend den fordærvede mig en af de Timer, som jeg ellers vilde regnet for en af mit Livs skjønneste. Hvor meget bedre end jeg selv kjender min Fader mig og min Svaghed for Skinnet. Og hvad er jeg imod ham, imod andre, imod dem, som jeg saa ofte forhaanede! Det klæder ikke Far saa ilde, naar han dadler og nævner Fejl hos andre ved Navn; men jeg ligner dem, der paa en farlig Vej bare giver Agt paa sine Medrejsende, indtil han snubler og falder. Det maa alligevel blive anderledes! Hvad Forsætter ikke formaar, vil Erfaring gjøre; hvo, der ikke vil gaa godvilligt, vil blive fort ved Ørene, siger Børnene.

Under Aftengudstjenesten (Vesperen) bad Franz — og det saa inderligt som ikke paalænge — om Selvkundskab

ud, set Barthles Marianne omhyggeligt vande sine endnu ikke visnede Blomster, og nu fjernede han sig mere og mere fra Fædrenehuset, altsom han gik op og ned, for lidt efter lidt ligesom tilfældig at komme hen til Haven. Tidligere havde han vel besluttet at benytte Barthles Fraværelse til et Besøg hos Datteren, men nu forekom ham det gamle, „naar Katten er borte, danser Musene paa Bordet" saa umandigt, at han tænkte med Rødmen paa hin Beslutning. Hvorfor skulde han gaa Snigveje? Han behøvede ikke at være bange for den gamle, som han aldrig havde lagt et Straa ivejen for. Hans Faders Strid angik jo ikke ham, og om alligevel Barthle viste sig tilbøjelig til at straffe Faderens Synder paa Sønnen, saa kunde jo Franz bare spørge om hans syge Ko. Det var vist det bedste Middel til at forjage alle andre Tanker af hans Hoved. Saaledes regnede Franz, medens han bestandig løb hurtigere op og ned. Han erindrede Faderens Ord: „søg ikke at gjøre Dig elsket af andre, men at vinde deres Kjærlighed!" og han foresatte sig ogsaa i Fremtiden at følge Faderen og aldrig at vise sig mere bondeagtig end han virkelig var. Men denne Gang maatte han se til at hjælpe sig saa godt han kunde, maatte i Nødsfald benytte sine Kundskaber som Dyrlæge, ti her kunde umulig en uskyldig List gjøre mere ondt end den kunde forhindre. Franz trodde endog at kunne retfærdiggjøre sig for sin i dette Stykke ualmindelig strenge Fader. Han interesserede sig jo virkelig for den syge Ko og vilde hjertelig gjerne have gjort den frisk. Maaske havde Ysterens Ord stadfæstet sig, idet Vejen til Mariannes Hus og endog til Forsoning med den gamle Barthle, førte gjennem Fjøset.

„Guds Fred, Jæter!" raabte Marianne den nu tæt til Haven kommende imøde. „Du maa iaar have havt en bedre Sommer end Jordbæblerne, ti Du ser virkelig godt

ud og gaar ikke om som tidligere med et skolelærermæssigt, magert Kridsfjæs!"

Om den gamle Barthle — med en Stok i hver Haand — havde faret ud af Huset og løs paa Franz, saa vilde det ikke i den Grad have overrasket ham som denne Tiltale af en som han trodde saa grænseløs ulykkelig, saa trængende til hans Trøst. Den medlidende Yngling havde udmalet sig det saa underskjønt, hvorledes han kunde vise sig for den forladte, bekymrede som en trøstende Engel. Fremforalt vilde han give hende Klausmelkers Brev, derpaa udtænke med hende et Svar paa dette, endelig derhos sige, hvormeget Hovedbrud dette Brev havde kostet ham, samt hvormeget hendes nærværende sørgelige Liv havde bedrøvet ham. Aa, han havde i den sidste Tid sat sammen saadanne underskjønne og ualmindelig lange Taler, som han havde tænkt at holde ved denne saa længselsfuldt imødesete Lejlighed for at lette en Smule sit fulde Hjerte; men nu stod han der stum som et Fjeld og bankede ud sin Søndagspibe paa Havemuren, ved hvilken Operasjon han slog Piben istykker; under det sagde han til sig selv: „Det er altsaa en Piges Sind, som har en forloren Søn til Broder og en Barthle til Fader. Er det muligt? Nej, det er bare Forstillelse. Hun har arvet Faderens Had til os, men ikke hans Mod til at vise det; deraf kommer denne Blanding af Varme og Kulde. Fra den forbigangne Tid har hun kun tilbage Erindringen om mit Udseende."

Saa dømte Franz om den gode Marianne, som havde glædet sig saa hjertelig, da hun saa ham nærme sig Haven, og da han, kun endnu nogle faa Skridt fjernet fra samme, igjen vendte sig om, da kunde hun havt stor Lyst til at raabe til ham, at han kunde gjerne komme, for Faderen var ikke hjemme for ikke at være nød til at gaa til Lystigheden hos Ørneværten. „Kom kun!", havde hun allerede raabt;

Dagbladet.

No. 103. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 7de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Njfo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 5te Mai. Den danske Kronprins er idag reist tilbage til Kjøbenhavn.

Fra Luleå meldes, at aabent Vand først kan ventes ved Maanedens Slutning. Umeå-elven er belagt med kjørbar Is.

I Søndags strandede ved Singø det norske Barkskib „de gode Brede", Kaptein Samuelsen. Besætningen er reddet, men hvorvidt Skibet kan bjerges er usikkert.

London, 5te Mai. Paa en Interpellation af Hay svarede Otway, at Spanien protesterer imod det amerikanske Skib „Mary Lowells" Borttagelse i britiske Farvande, og at videre Meddelelse ikke for Øieblikket kunde gives.

Fortescue erklærede, at Regjeringen vil bevirke afsat Mayoren af Cork. Byen Londonderry er erklæret i Undtagelsestilstand.

Stockholm, 6te Mai. Enkedronningen har havt en roligere Nat og er idag bedre.

Første Kammer har afslaaet andet Kammers Beslutning om at anmode Regjeringen om, at de svenske Kommuner maa befries for Erstatning til Norge for ydet Fattigunderstøttelse til Svensker.

Brevsending fra Nordfjord.

De smaabundne Sildegarn. Som man af Bergens Blade nylig vil have erfaret, har Handelsforeningen der udtalt sig om, hvilke Forholdsregler nærmest burde træffes for mere og mere at fortrænge Sildegarn med for smaa Masker. Sagen er af Vigtighed, og som det lader, har den inden Mødet foranlediget temmelig udførlige Udtalelser. Medens man blev staaende ved at anbefale Hr. Baars's Forslag, der gik ud paa at virke til, at Silden for Fremtiden kan kjøbes paa Maal istedetfor paa Tal, herskede der nok en temmelig udbredt Mening om, at det anbefalede Middel vilde vise sig virkningsløst. Denne Mening deles nok ogsaa i Almindelighed paa disse Kanter af Landet, og jeg har i Deres Blad tidligere tilladt mig at helde til den. Man tør for det Første neppe gaa ud fra den Forudsætning, at det staar i Sildekjøberens Magt at indføre Kjøb paa Maal. En Hindring herfor ligger nu deri, at det er med Sildekjøbere som Tilfældet er med andre Mennesker, vanskeligt at bringe alle Hoveder under en Hat: Alle blive vel neppe enige om hin Fremgangsmaade, og hersker heri ikke Enighed, gaar det Hele i Stykker. Sildefeberen bringer Folk fra Sands og Samling, Væddestriden trænger den Ene frem om den Anden, og den febrilske Iver for at faa i Tønderne vil forhindre omstændelige Underhandlinger om Indførelse af Kjøb paa Maal, og man bliver rimeligvis staaende ved det Gamle. Og nu Fiskeren! Der er en Strilenatur i ham, og Strilen er seig. Laa det nu end i hans velforstaaede Interesse at fiske med storbundne Garn, saa vilde man have Haab om, at Forholdene selv vilde udvikle sig i den antydede Retning; men dette er ingenlunde Tilfældet, naar „Søringen" faar lige saa høi Pris for sin Tønde Sild, taget paa Maal, som de Fiskere, der bruge de storbundne Garn. Hin er ved Indførelse af Maal ikke uheldigere stillet end de sidste. Har han ikke saa stor Sild som disse, saa har han desto flere, og hans smaa Sild vil paa Grund af den større Mængde fylde lige saa mange Maal, som den store, men saatalligere. Man kan i denne Henseende ikke gjøre Regning paa at Egeninteressens Lod skal bringe Vægtskaalen til at helde til den Side, man ønsker. Fik man altsaa bringe det dertil, at ogsaa „Søringerne", som udgjør en i den senere Tid saa betydelig Del af vore Fiskere, solgte sin Sild paa Maal, hvilket aabenbart strider mod deres Interesse, saa vilde de i værste Fald finde sig i at være stillede under de samme Vilkaar som de øvrige Fiskere og — beholde sine tilvante, smaabunde Garn. Her forudsættes, at man ikke i mærkelig Grad sætte Priserne høiere paa den store og fede end paa Søringssild; thi det maa indrømmes, at forskjellig Pris, ialfald i væsentlig Mon, vilde føre til Maalet. Men ligesom der i den offentlige Diskussion om denne vigtige Sag ikke synes at have været Tale om forskjellige Priser, saaledes turde de forhaandenværende Omstændigheder under Fisket ofte vanskeliggjøre en øieblikkelig Bedømmelse af Sildesorten. „Man vilde da have let for at se, om Silden henlaa i en Søringsbaad, eller om Fiskerne vare Søringer", vil man sige. Men Søringsbaade ere paa disse Kanter nu temmelig almindelige, saa man i den Henseende var lige klog, hvorimod det Sidste kunde lade sig gjøre om Dagen, men ikke i Mørke. Men hvad der her udsætter Kjøberen for Vildfarelse, er den Omstændighed, at det ikke er frit for, at mange andre Fiskere have fulgt Søringernes Exempel og anskaffet sig smaabundne Garn. Ialfald hender det jevnlig, at nogle Garn paa Baaden ere storbundne og andre smaabundne, saa det ikke er saa greit at træffe en rigtig Prisforskjel ved en overfladisk Undersøgelse. Dernæst er her Spørgsmaal, om Sildekjøberne har tilstrækkelig Opfordring til at gjøre Forskjel paa Prisen ved Opkjøb paa første Haand. Det kommer an paa, om Sildeexportørerne, der tilforhandle sig Silden, betale forskjelligt, og det er i det Store taget ikke Tilfældet, eftersom Udlændingen tager Silden for norsk Vaarsild, enten den er fanget i smaabundne eller storbundne Garn, og Prisen er nok i Almindelighed den samme. Men vil ikke Prisforskjellen træde medvirkende til, vil Forholdet blive det Gamle, og Vaarsilden som Udførselsartikel blive anseet med samme Øine som før og betalt derefter. Medens man ved Maaling for en Del regulerer Forholdet mellem Fiskeren og Kjøberen paa første Haand, bidrager man derved ikke til at give vor Sildehandel paa udenlandske Markeder noget Opsving, og det er jo det Store ved Tingen. Her udfordres saaledes formentlig en positiv Lovbestemmelse for Maskernes Størrelse, hvis den egentlige Hensigt skal naaes. Som deres ærede Blad tidligere har antydet, er man her inde paa det interessante Spørgsmaal om Grændserne for Statens Myndighed til gjennem Lovgivningen at øve Indflydelse paa den Enkeltes Raadighed inden hans egen naturlige Retssphære — et Spørgsmaal, der altfor ofte er sat ud af Betragtning baade i ældre og nyere Tider selv i Tilfælde og Forholde, hvor dets rigtige Besvarelse paatrængte sig af sig selv. Det maa endvidere medgives, at Statens Visdom ikke altid har slaaet til, at den ofte har anmasset sig Indgreb der, hvor den Intet havde at gjøre, skadet og forstyrret, medens den vilde gavne og bringe Orden, og meget hyppig lagt utaalelige Baand paa den individuelle Frihed. Dette er unegteligt, ligesom man i sin Almindelighed maa slaa fast: Jo mindre Regjering, og jo mindre Indgreb i de naturlige Forholde, destobedre. Jeg maa imidlertid fremdeles være af den Mening, at Lovgivningens Indskriden her er berettiget. Uagtet jeg i det Hele taget med fuld Overbevisning hylder de frisindede Anskuelser, der med saa megen Troskab og Dygtighed forfægtes i Deres Blad, maa jeg dog i dette Punkt erklære mig uenig i, at man ved en Lov i den antydede Retning her staar Fare for at komme ind paa „Lovgiveriet". Uden her at finde Plads til en udførlig Drøftelse af hint Spørgsmaal (hvis Besvarelse ogsaa maaske vilde ligge over mine Evner), vil jeg blot i sin Almindelighed sige, at Ytringen af den individuelle Frihed ikke maa virke forstyrrende paa Samfundsinteressen, og at, hvor dette er Tilfældet, Staten er berettiget til at skride ind. Den gjør derved ikke Brud paa den Individet tilkommende Selvstændighed i Statsselskabet. At Forholdet, saa som det nu stiller sig, at Fangstmaaden med de smaabundne Garn, virker i høi Grad uheldigt paa Sildens Kvalitet, at dette atter bringer vor Vaarsild i Miskredit i Udlandet, har jeg i et tidligere Brev søgt at paapege og er desuden almindelig erkjendt. Angribes saaledes Statens Interesse ved, at en af dens væsentligste Næringsgrene udsættes for øiensynlig Fare, synes en positiv Lovbestemmelse fornøden og berettiget, naar andre Forholdsreglers Virkning i den omhandlede Retning efter det Anførte ialfald maa ansees meget tvivlsom. Man kunde ved Brugen af de smaamaskede Garn endog maaske bevirke, at Silden ikke saa jevnlig søgte ind paa de sædvanlige Gydepladse, og da vilde Ondet antage betydeligt Omfang. Man vilde i saadant Tilfælde hverken faa stor eller smaa Vaarsild. Jeg har Anledning til for denne Mening at anføre en utvivlsom Autoritet. Professor Nilsson i Lund, en af Europas berømteste Zoologer, paastaar, at Aarsagen til, at Silden fjernede sig fra Kysterne ved Bohus Lehn, var den, at Gydepladsene vare blevne forpestede af raadden Sild. Tingen hænger saaledes sammen, og dette er man her hver Vinter Vidne til, naar smaabundne Garn trækkes: Naar den store og fede Sild søger op mod Garn med saa smaa Masker, at den ikke „netjer" sig i den, det vil sige, at den ikke kan blive ordentlig fast, saa Hoved med Nakke og en Del af Bugen gaar ind i Masken, bliver den ofte hængende saa ganske løselig i Garnet, at den falder af og synker, naar Trækningen foregaar. Ved at hænge hen i Garnet dør den og synker saa tilbunds, hvor den raadner. Herved forpestes Gydepladsene, mener Nilson, og Silden skyr dem. Men er dette Tilfældet med Silden ved Kysterne af Bohus Lehn, synes det nogenlunde sikkert at slutte, at det samme maa være Tilfældet med Vaarsilden. Præterea censeo Cartaginem — nei det er sandt, vi slippe Latin nu — altsaa: „Bæk mæ dei smaabondne Garna!"

Den 26de April 1869.

Kristiania, den 7de Mai 1869.

Kvænernes Indvandring til Finmarken har allerede længe været seet paa med en ængstelig Aarvaagenhed og af Enkelte endog med en sand Skræk for, at Rusland skulde udstrække sin Røverhaand over disse med ypperlige Havne og Fiskerier udrustede Egne, hvor Indbyggerne fra Finland nu skarevis ty hen dels for at bosætte sig og dels for at finde et midlertidigt Livsophold som Fiskere. Den finske Folkestamme udmærker sig, saavidt vi kjende den, ved en Seighed og Haardførhed, som synes at gjøre den særdeles skikket til at befolke hine ugjestmilde Strande; og dette i Forbindelse med Indvandrernes Mængde kan saaledes nok vække Frygt for, at den som en særegen og Nordmændene deroppe overlegen Nationalitet kan komme til at volde vor Styrelse Bryderi. Thi vistnok har den finske Stamme (med Undtagelse af Mayarerne i Ungarn) vist en paafaldende Mangel paa Evne til at danne særskilte Stater og til at udvikle nogen større Foretagsomhed paa Kulturens Felter. Men det er ikke saameget Kvænerne, man frygter, som den mægtige Stat, under hvis Høihed denne Stamme hører, og som nok kunde finde Anledning til Indblanding i vore Statsanliggender under de forviklede Forhold, som disse Fremmedes Indvandring i Finmarken kan afstedkomme. Som forhenværende russiske Undersaatter kan Kvænerne let komme til at give vor mægtige Granne en velkommen Leilighed til at gjøre sin Statshøihed gjældende til sin Fordel og til vor Skade, dersom vi ikke til det Yderste iagttage Forsigtighed.

Uagtet al den Bekymring, som hine Forhold saaledes har vakt, er dog en dem vedrørende Sag iforgaars gaaet igjennem Odelsthinget under en Tysthed, som kan sammenlignes med den, som raader, naar Skytteren med speidende Øie lægger Fingeren paa Aftrykkeren. Konstitutionskomiteens Indstilling til Forandring i Lov af 7de September 1854 vedtoges nemlig og oversendtes til Lagthinget enstemmig og uden Debat, hvilket var saameget mærkeligere, som Indstillingen i en væsentlig Grundsætning afveg fra den kgl. Proposition.

Vort Blads indskrænkede Plads forbyder os for Tiden at meddele den særdeles interessante og med udstrakt Kjendskab til de behandlede Sager affattede Indstilling, der vistnok kan betragtes som et sandt Kildeskrift til Oplysning om Grænseforholdene m. m. i Finmarken. Vi maa derfor nu indskrænke os til, med Forbigaaelse af den historiske Udvikling, at indtage følgende Oversigt over, hvad der er foregaaet i den seneste Tid. Efter at have omhandlet de med Rusland drevne Underhandlinger i 20 og 30 Aarene heder det i Indstillingen:

„Tiden optoges nu i flere Aar ved gjentagne Klager fra russisk Side, indtil der i 1851 aabnedes nye Underhandlinger i Stockholm. Her paastodes af de russiske Befuldmægtigede, foruden forskjellige Forandringer i Traktaten af 1751 med Hensyn til Renbetet, ogsaa indrømmet Indbyggerne af de finlandske Sogne Enare, Utsjoki og Enontekis Adgang til ubehindret at drive Fiskeri i Havet og derved at betjene sig af sine egne Baade og Redskaber, samt at deltage med de norske som Lotfiskere. Derhos forlangtes udvist paa Varangerfjordens sydlige Side et Stykke Land af en Fjerdedels norsk Mils Længde og en Tiendels norsk Mils Bredde, hvor de finlandske Fiskere skulde have Ret til at opføre Hus til eget Brug, Magasiner til Opbevaring af Baade og Redskab, samt at holde Vagt til Beskyttelse af denne sin Eiendom. Herpaa kunde de norske Underhandlere ikke indlade sig, og efterat forskjellige af dem fremstillede Kontraforslag, hvori man søgte at imødekomme de finlandske Ønsker, vare blevne forkastede, afbrødes Underhandlingerne, og den russiske Regjering tilkjendegav under 20de December 1851, at den fra 15de September næste Aar betragtede Traktaten af 1751 som ikke gjældende og vilde afspærre Grændsen.

Fra norsk Side søgte man nu at faa Grændsespærringen opsat, men forgjæves. Som nødvendigt Reciprocum blev nu Grændsen ogsaa fra vor Side spærret ved provisorisk Anordning af 10de Juli 1852, hvis Bestemmelser ere gjentagne i Lov af 7de September 1854.

Hermed er Traktaten af 1751, forsaavidt Finland angaar, faktisk hævet. Følgen heraf er, at norske Underkaatters Rener, til samlet Antal (i 1852) af 70,000, ere blevne afskaarne fra det Vinterbete i Finland, som de fra ældgamle Tider havde benyttet, og som i nævnte Traktat var dem sikret selv i Krigstid, at Renholdet i Norge som en Følge heraf er blevet formindsket, og at, som før meldt, en Del forhen norske Lapper nu ere blevne svenske Undersaatter; men paa den anden Side er der ved denne Udgang af Forhandlingerne skabt en bestemt og i alle Dele afgjørende Landegrændse mellem Norge og Finland, idet det nordlige Norge er blevet befriet fra de finlandske Renhjorders Sommerbeite og fra den Ret til Jagt og Fiskeri paa norsk Territorium, der efter Traktaten tilkom de finlandske Flyttelapper. Fordelen ved saaledes at have faaet opløst ethvert Fællesskab med den mægtige Nabo er ikke af ganske ringe Betydning, og det tør hænde, at den i politisk Henseende opveier det Tab, som Traktatens ensidige Ophævelse fra Ruslands Side paaførte os.

Efter saaledes at have forsøgt at paavise, hvorledes Loven af 7de September 1854 er fremkommet, gaar Komiteen over til at omhandle de Forandringer i samme, der ere foreslaaede. Lovens Hovedbestemmelser ere de, der nærmest og mest direkte ere fremkaldte ved og betegne Grændsespærringen. Disse indeholdes i dens § 4 og 5. Den førstnævnte Paragraf bestemmer, at norske Undersaatter under Straf af Bøder ikke maa lade sine Renhjorde beite paa finlandsk Territorium og forbyder paa samme Maade finlandske Undersaatter Beite paa norsk. Den fastsætter fremdeles Straf for den norske Undersaat, som befindes at føre finlandske Undersaatters Rener til Beite her i Riget. Efterat, som før meldt, en Del Kautokeino-Finner nu ere blevne svenske Undersaatter, har det vist sig nødvendigt at supplere Regelen med en Bestemmelse om, at ogsaa svenske Undersaatter, der befindes i saadan Gjerning, skulle være samme Straf underkastede. Dette er en nødvendig og ligefrem Gjennemførelse af Lovens Tanke, og da der neppe kan være Tvivl om, at der er samme Opfordring nu som i 1854 til fra norsk Side at gjennemføre Grændsespærringen fuldstændigt, har Komiteen ingensomhelst Betænkelighed ved at anbefale den foreslaaede Udvidelse af Regelen. Det har inden Komiteen været bragt paa Bane, hvorvidt denne ikke hensigts-

mæssig burde gives en saadan Form, at den omfattede Enhver, der gjorde sig skyldig i omhandlede Gjerning, men da det vanskeligen kan tænkes, at nogen, der hverken er norsk, svensk eller russisk-finlandsk Undersaat, skulde kunne befindes deri, har man ikke fundet tilstrækkelig Opfordring til at foretage nogen Forandring i Propositionen. Den omhandlede Lovs § 5 bestemmer fremdeles, at det skal være fremmede Landes Undersaatter forbudt paa egen Haand eller som Lotfiskere sammen med norske Fiskere at øve Fiskeri i Finmarkens Amt. Bestemmelsen er naturligvis myntet nærmest paa Finlands Beboere og naturligen udvoxet af de Forhandlinger, der forud vare pleiede med Rusland angaaende Traktaten af 1751, idet Øiemedet er ogsaa i denne Henseende at gjennemføre Grændsespærringen. De hermed i Forbindelse staaende Forholde have i den senere Tid antaget store Dimensioner.

Den kvænske Indvandring til Finmarken er vistnok ikke af nogen ny Oprindelse. Den har fundet Sted fra urgamle Tider og blev i forrige Aarhundrede endogsaa direkte opmuntret fra den norske Regjerings Side (cfr. Reskript 6te Marts 1750); men de senere Tiders Misvæxtaar i Finland og de finmarkske Fiskeriers stigende Betydning har bidraget til mægtigen at forøge den. Forsaavidt de Indvandrede slaa sig ned i Landet og stille sig i undersaatligt Forhold til den norske Stat, forvolde de ikke Vanskeligheder i den Retning, hvorom her handles. De ere det norske Undersaatter og have saadannes Rettigheder. Men en stor Del af dem komme til Finmarken om Vaaren, deltage i Fiskeriet og vende saa tilbage til sit Hjem. Det vil give et Begreb om det Antal, hvori de paa saadan Maade indfinde sig, naar det oplyses, at efter Kaptein-Løitnant Olsens Indberetning af 23de Oktober 1866 deltoge i samme Aar i Fiskeriet i Sydvaranger 163 og paa Strækningen fra Vadsø til og med ytre Kiberg (Vadsø By heri ikke indbefattet) 704 finlandske Kvæner, og at Fogden i Varanger angiver det samlede Antal i Varanger Fogderi for de sidste Aar med et rundt Tal til over 1000. Men de, som her deltage i Fisket, ere kun de, der indvandre over Sydvaranger og Varangerbunden. Andre, om end faatalligere Flokke komme ind over Lyngen, Alten og Tanen, og deltage paa samme Maade i de vestlige Fiskerier.

Disse, der saaledes efter Loven ikke kunne drive Fiskeri paa egen Haand eller som Lotfiskere, have ingen anden legal Vei til at skaffe sig Adgang til Deltagelse i Fiskeriet end enten at tage Tjeneste hos norske Undersaatter eller lade sig leie af disse som Rorskarle for bestemt Betaling. Erfaring har imidlertid vist, at baade den norske Undersaat, der leier Folk til Hjælp under Fiskeriet, og den Indvandrede, der lader sig leie dertil, staar sig bedst ved, at der, istedetfor bestemt Løn, ydes Rorskarlen en Kvotadel af Udbyttet; men herved blive de i Lovens Forstand Lotfiskere. Overenskomsten skjules imidlertid i Regelen under Tyendekontraktens Former, og da det er i begge Parters Interesse, at dette sker, er det fast umuligt at overholde Loven. Dette, der allerede ved Lovens Tilblivelse befrygtedes, har bevirket, at den til Revision af de finmarkske Fisteries Lovgivning nedsatte Kommission (hvis Indstilling er trykt som Dokument No. 79) har anbefalet Ophævelse af Forbudet mod fremmede Undersaatters Lotfiske, og Regjeringen har i sin Proposition optaget denne Mening.

At et Lovbud viser sig umuligt at gjennemføre, er ganske vist et meget stærkt Argument for dets Ophævelse, og Komiteen vilde ikke under sædvanlige Omstændigheder have betænkt sig paa at slutte sig til Regjeringens Forslag derom. Men i nærværende Tilfælde ere Omstændighederne ikke sædvanlige.

(Fortsættes i næste Numer).

Udlandet. Fra St. Petersborg skrives til „Köln. Zeit.": „Allerede for flere Uger siden berørte jeg den forandrede Tone, hvori vore Blade omtalte Muligheden af en russisk-engelsk Strid i Mellemasien. Gladstones seneste Meddelelse i Underhuset om „venskabelige Forhandlinger" med det petersborgske Kabinet angaaende denne Sag have paany gydt Olie i Ilden. „Moskautidenden" protesterer i en i et lidenskabeligt Sprog affattet Artikel mod den blotte Mulighed af en politisk Overenskomst om de russiske og engelske Interesser i Mellemasien. Bladet mener, at der i det Høieste kan være Tale om gjensidige Handelsinteresser, og anser det for meget tvivlsomt, om man kan opnaa en Overenskomst angaaende disse, uden at der gjøres Rusland Indrømmelser. Det Katkovske Organ vil ikke engang vide Noget af Ansættelsen af engelske Konsuler i Turkestan og russiske i Indien. „Da vi ikke drive Handel i Indien, vilde alene Englænderne vinde ved en saadan Ordning", siger Bladet. Til Slutning gjøres der opmærksom paa Turkestans Betydning, hvis det skulde komme til Krig mellem Rusland og England om det orientalske Spørgsmaal. Artikelen er kort sagt skrevet i et yderst fiendtligt Sprog. Ligesaa fiendsk udtaler Golos sig. Det spotter England i Anledning dets Bestræbelser for at vinde Afghanistans Venskab og gjør opmærksom paa, at den Handelskrig, som Englænderne og Russerne allerede nu føre i Turkestan, meget let kan blive efterfulgt af en blodig Kamp, og det er vel med dette Tilfælde for Øie, at Indiens Generalguvernør Lord Majo har foræret Schir Ali 10,000 Bagladebøsser. Ogsaa Westi og den russiske Petersborgtidende, der ellers ikke gjerne sysle med udenlandsk Politik, have henledet deres Læseres Opmærksomhed paa det „mellemasiatiske Spørgsmaal".

Sverige. Alt det Styr og Staak, som i Sverige har været ført om Forandring i Trykkefrihedsloven, lader til at ende i saagodtsom Ingenting; de fødende Bjerge sender en Mus til Verden. Idetmindste har Konstitutionsutskottet ikke kunnet blive enig om noget Forslag, der vil hidføre nogen Forbedring i den fordærvelige Tilstand, som Bladredaktørers Navnløshed og deraf følgende Ansvarsfrihed for Smudsopsatser har fremkaldt. De skikkelige Blade ere misfornøiede med dette Udfald.

— Levnetsmidler til de Nødlidende i Småland forsendes, ifølge kgl. Resolution, frit paa Statens Jernveie.

I Lagthinget holdes fremdeles paa med Skolelovene m. v. Motzfeldt fremsatte Henlæggelsesforslag; derefter vil Vogts Forslag blive behandlet.

Odelsthinget blev idag færdig med Skydsloven, der vedtoges i det Væsentlige overensstemmende med Odelsthingets første Beslutning og derefter tilbagesendtes Lagthinget. Referatet kan først indtages imorgen.

Provst Andreas Faye, Sogneprest til Sande, afgik ved Døden igaar Formiddag Kl. 10½. Vi hidsætte efter Krafts Forfatterlexikon følgende biografiske Oplysninger: Han var Søn af Kjøbmand i Drammen Kristoffer Faye og Maren Mathea Borgen, og fødtes paa Bragernæs 9te Oktober 1802, blev Student fra Drammens Skole 1823 og theologisk Kandidat 1828. Medens han endnu holdt paa med sine Studeringer, var han et Aars Tid konst. Timelærer og blev efter tilendebragt Examen i Aaret 1829 udnævnt til Lærer ved Arendals Middel- og Realskole, hvilken Skole skylder ham Meget, bl. a. var han en af Stifterne af Arendals Museum og offentlige Bibliothek. Efter i 4 Aar at have beklædt denne Post foretog han en længere Udenlandsreise, paa hvilken han søgte at gjøre sig bekjendt med Almueskolevæsenet i Udlandet, særskilt i Preussen og Sachsen. Efter sin Tilbagekomst blev han den 12te Marts 1833 Sogneprest til Holt, fra 1839 tillige Forstander og Førstelærer ved det paa Holts Præstegaard afrettede Seminarium, hvor han udfoldede en gavnlig og velsignelsesrig Virksomhed. Under den Tid, han levede paa Holt, var han ogsaa Formand for Nedenæs og Robygdelagets Amts Landhusholdningsselskab og i 1842 Storthingsmand for samme Amt. 1843 grundlagde han den theologiske Forening for Nedenæs Provstie, og var ligetil 1860, da han blev Sogneprest til Sande, denne Forenings Formand. Han var Medlem af Norske Vidensk. Selskab i Trondhjem, kgl. Vidensk. Selskab i Kristiania og nordisk Oldskriftselskab i Kjøbenhavn.

Hans literære Virksomhed har indskrænket sig til historiske Lærebøger (Norges Historie og Kirkehistorie) samt enkelte andre historiske Smaaspiecer (Norge i 1814); endvidere har han udgivet en Samling „Norske Sagn", der har oplevet 2de Oplag.

En Afstøbning af Bergsliens Model til Karl Johans Monumentet, der har været udloddet her i Byen, blev vundet af Kjøbmand Wilumsen. En anden Afstøbning af samme Model bortloddes for Tiden i Bergen.

Dampskibsfarten paa Bundefjorden, Askerlandet og Bækkelaget er iaar aabnet. Ruten paa Frognerkilen, som ifjor gav betydelig Underbalance, er iaar sløifet. Turene paa Bundefjorden og Askerlandet besørges iaar saavidt muligt altid med de to dækkede Baade, „Pallas" og „Juno", istedetfor de før et Par Dage i Ugen blev afløst af den lille „Sirius", som nu skal gjøre Turene paa Bækkelaget. En Protokol er nedlagt i Expeditionen, hvor Reisende kan nedskrive mulige Klager.

Emigrationen. I Eftermiddag Kl. 5 afreiste med den engelske Damper „Argo" over Hull til Amerika 340 Udvandrere. Igaar tog omtr. 80 med „North Star" Veien over London. „Echo" er ifølge Telegram lykkelig ankommet til Hull med sine 500 Passagerer. Man fristes til at spørge, hvormange mon tro er der nu igjen.

Dampskibet „Gustav Vasa" hidkom idag fra Königsberg med 2823 Tønder Rug.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted udgjorde for April Maaned 210,000 Spd.

Ombord i Dampskibet „Stavanger" paa dets sidste Tour til Bergen havde der udbredt sig Ild i Lasten ved Selvantændelse af 1 Fustage ulædsket Kalk. Ilden blev heldigvis slukket saa betids, at Skaden saavel paa Last som Fartøi er ubetydelig. Dampskibet ventes paa Retour herti iaften.

Om vor tredie Monitors Afløbning af Stabelen skrives i „Gjengangeren": I Mandags foregik den nye Monitors Afløbning. En stor Mængde Mennesker havde samlet sig for at overvære Høitideligheden. Et Dampskib ankom ogsaa fra Kristiania og medbragte en Mængde Gjæster, deriblandt en Del Storthingsmænd. Hr. Statsraad Broch gav Signalet til Afløbningen ved at udtale Ønsket om, at Monitor „Thrudvang" maatte gaa ud til Ære for Kongen, til Hæder for Norge og til Held for den norske Marine. Afløbningen foregik overmaade smukt under Kanonsalut, medens Marinens Musikkorps spillede Nationalsangen. Derefter begav man sig til Exercerhuset, hvorhen Statsraaden havde indbudt Marinens Officerer, en Del af det semilitære Korps, Kadetter og Ladestedets øvrige Funktionærer til et festligt Møde. Lokalet var særdeles smagfuldt dekoreret med norske, svenske og danske Flag i Baggrunden og langs Taget. En Del Kanoner dannede en Halvcirkel, hvori Orchesteret var placeret. Paa Galeriet var Plads for Damerne. Lærlinge og Matroser opvartede ved Bordet. Under Champagnens Knald bleve nu mange Skaaler udbragte.

Hr. Statsraaden udbragte først Hs. Majestæts Skaal med følgende Ord:

Mine Herrer! Jeg tillader mig underdanigst at udbringe en Skaal for Hans Majestæt Kongen, hvis høie Fødselsdag det idag er. Maatte det vedblivende være hans lykkelige Lod at se Brødrefolkene styrkede ved Fremgang i de fredelige Idrætter; maatte han, hvis Prøvelsens Dage skulle hjemsøge dem, finde, at den gamle, nordiske Mandighedens Aand ikke er svækket ved en lang Fred, men netop er styrket ved den under samme udviklede Frihedsaand. Hans Majestæt Kongen leve!

Efterat Kongesangen var spillet, udbragte Hr. Kommandør Valeur Skaal for Prins Oskar, som altid med Interessé har omfattet den norske Marine, med Ønstet om, at hans Flag som Viceadmiral snart maa vaie over vor vakre Eskadre.

Hr. Kommandør Fris udbragte derefter Skaalen for det forsamlede Storthing og henvendte den til de tilstedeværende Storthingsmænd.

Hr. Statsraaden udbragte derefter Skaalen for den norske Marines Fremtid med følgende Ord:

Mine Herrer! Fra Oldtiden var Havet Normandens Vugge. Paa Havet dannedes den nordiske Nationalaand, udvikledes den Frihedslyst og Selvstændighedsfølelse, som for et Aartusinde siden drog styrkende og gjenfødende udover Europas Kyster. Paa Havet var det, at navnlig de for Norge mindeværdigste Begivenheder fandt Sted. Det var i Hafersfjord, at Norge af Harald Haarfagre først samledes til et Rige. Det var i Hjørungavaag, at det første og farligste Angreb af fremmede seierrigt blev afslaaet af Haakon Jarl, Norges Styrer, om end uden Kongenavn. Det var ved Svolder paa den vendiske Kyst, at Norges ridderlige, vidtberømte Konge, Olaf Trygvesøn faldt for Nabofyrsters og fordrevne norske Jarlesønners Forræderi og Overmagt, og at Norges Enhed og Uafhængighed atter for en kort Tid tilintetgjordes. Det var i Søslaget ved Næsje, nær Laagens Munding, at Norge atter samledes af Rigets anden Grundlægger Hellig Olaf.

Det var ogsaa væsentlig paa Havet, at i det 12te Aarhundrede Borgerkrigene udkjæmpedes mellem de om Magten stridende Ætter. Det var ved Fimreite i Sognefjorden, at den afgjørende Kamp stod mellem Birkebenerne og Heklungerne, og at den største af Norges Konger fra Løftingen af sit Skib istemmede et Kyrie eleison for den Seier, der endelig befæstede ham og hans Æt paa Norges Kongestol.

Senere, under Norges 400-aarige Forening med Danmark var det fornemmelig paa Havet, at de forenede Riger vandt Krigens Laurbær. Og ligesom det her fornemmelig var norske Matroser, som kjæmpede under Dannebrog, saaledes tælle vi ogsaa med Stolthed blandt Flaadens Anførere Nordmænd som Kort Adelaer, Nils Juul og Tordenskjold.

Ogsaa i de sidste Aar af denne lange Periode hævdede Nordmændene paa Kjøbenhavns Rhed i den mindeværdige Skjærthorsdagskamp det gamle Ry for Frygtløshed mod fiendtligt og overmægtigt Overfald af Verdens største Sømagt, og i den sidste Kamp under Norges Kyster hævdede den tapre Holm ved Lyngøer den norske Sømandshæder mod fiendtlig Overmagt.

Senere har en i vor Historie ukjendt lang Fredsperiode været vort Fædrelands lykkelige Lod. Udmattede og svækkede i enhver Retning havde vore Fædre at sætte nyt Bo og udvikle fra Nyt af alle de Institutioner, der tilhørte et frit Folk. Det maatte i Begyndelsen gaa langsomt i de materielle Retninger, Anstrængelserne maatte i den første Halvdel af denne Periode først og fremst rettes paa Ordningen af de statsretslige Forhold. Men senere er det ogsaa i andre Retninger gaaet saameget raskere fremad. Folkemængden er siden vor Selvstændigheds Gjenfødelse bleven fordoblet og den langs Kysten boende Del af samme nærmere tredoblet. Vor Handelsflaade er nu sex Gange saa stor i Drægtighed som i den for Søfarten mest blomstrende Tid før 1814, og den er alene i de sidste 20 Aar bleven næsten fordoblet. I Værdi har den tiltaget i et endnu stærkere Forhold. Et Antal af over firtitusinde Sømænd lade paa alle Havne det trefarvede, norske Flag vaie, og en endnu langt talrigere Del af vor Kystbefolkning trodse i sin daglige Bedrift Havets Farer langs den lange veirhaarde Kyst. Vore Sømænd indbringe en Bruttofragt, som har været anslaaet til mellem 12 og 14 Millioner Species, og vore Fiskere sætte os istand til at afhænde til fremmede Lande for over 7 Millioner. Vel maa vi med Digteren erkjende, at Havet vugger os Rigdom i Havn

En lang Fredstilstand har overalt og til alle Tider den naturlige Følge, at Opmærksomheden slappes for Forsvarsvæsenets Tilstand. Saaledes var det længe over hele Europa. Da drog for 21 Aar siden et nyt og stærkt Frihedens Aandepust over samme. Nye Ideer fulgte med. Den under Fredens Syssler langsomt udviklede og forberedte Nationalitetside brød frem, gribende stærkt ned i Folkedybets Følelser. Sammenstød mellem de ældre og de nye Ideer, Sammenstød mellem de sidste indbyrdes, der i sin brusende Fart ofte overskred deres rette Grændser, vare de nødvendige Følger. Tre Gange har Krigens Storm nærmet sig de forenede Riger, to Gange har den hærjende overskredet den nordiske Folkestammes Grændser, sidste Gang afrivende fra samme en ældel Gren uden at vi vare forberedte paa at støtte den.

Krigsførelsen, navnlig paa Havet, har i de senere Aar meget forandret sig. Hinsides Atlanterhavet, hvor Friheden var stor og Fordommene ringe, fremstod John Erikson, hvis Navn ikke skal glemmes ved denne Fest, og af hvis Geni vi idag har seet et Foster. Mange antage, at vi ved den nye Krigsførelsesmaade til Søs have mistet de vidtigste Elementer, der kunde give os Seier over en forøvrigt mægtigere Fiende, den Sømands- og Matrosdygtighed, hvori vi overgaa de fleste andre Lande. Men det er kun Formen, hvorunder disse Egenskaber fremtræde, der er forandret, ikke disse selv. Den Udholdenhed og det Mod, den Koldblodighed og den Snarraadighed i Farens Stund, den Opfindsomhed og Rigdom paa Udvei, som Livet paa Havet fremfor enhver anden Bedrift er skikket til at udvikle, bliver ogsaa under andre Former for Søkrigen dog altid det Afgjørende og bliver den Grundvold, hvorpaa enhver Marine maa bygges. Maatte da Mandigheden fra gamle Dage ikke svigte os, maatte den være tilstede, naar Farens Time slaar!

I Tillid hertil udbringes en Skaal for den norske Marines Fremtid!

Storthingsmand Krognæs talte derefter for Marinestyrelsen og henvendte Skaalen til Statsraad Broch, som svarede med en Forsikring om, at han vilde lægge hele sin Kraft, hele sin Personlighed og om fornødiges hele sin Stilling i det Hverv, som var ham betroet.

Statsraad Broch udbragte dernæst en Skaal for Admiral Konow.

Derefter udbragte Hr. Kommandør Smith Skaal for den svenske og Hr. Kommandør Fries for den danske Marine.

Statsraad Broch udbragte en Skaal for de Mænd, der havde arbeidet paa det Værk, som vi idag havde seet, ligefra Inspektør Sommerfeldt og Skibsbygmester Paasche ned til den simpleste Arbeider.

Storthingsmand Hammerstad talte for, hvad der er over Alt, for Landet selv.

Storthingsmand Krognæs udbragte en Skaal for Almeenaand og Kommandør Fries for Marinens egne Børn, hvorefter endnu flere Skaaler udbragtes.

Efter en Middag hos Kommandør Valeur afreiste Statsraaden til Kristiania med „Vidar" Kl. 6.

Flag vaiede paa de fleste Steder, og festligklædte Folk vrimlede paa Gaderne, dels fra dette Sted, dels fra Moss og Tønsberg, med flere Stæder, som gjorde at Dagen — Hs. Maj. Kongens Fødselsdag — blev en Festdag.

Paa Kristiania Theater gjenoptoges igaar efter to Aars Hvile Shakespeares Macbeth, og blev af det talrigt forsamlede Publikum modtaget med stort Bifald. Den stærke dramatiske Interesse, som Stykket lige fra den første Hexescene indtil sidste Øieblik formaar at vække, naaede uden Tvivl sit Høidepunkt i Lady Macbeths Søvngjængerscene, da Fru Gundersen med Mesterskab gjengav den urolige, syndbetyngede Samvittigheds Kvaler. Hr. Wolff spiller Macbeth, og skjønt han vistnok ikke formaar at fylde denne Rolle, gjengav han Dele deraf, fornemmelig Slutningsscenerne, med Styrke. Blandt de øvrige Spillende vil vi fornemmelig fremhæve Hr. Gundersen som Hævnens Redskab, Macduff, samt Hr. Selmer, som i den sidste Tid kun har havt meget liden Anledning til Udvikling, skjønt han i sin Tid vakte store Forhaabninger. Han spillede den unge Malcolms Rolle med Held, paa sine Steder meget varmt og smukt. Stykket er til Opførelsen her bleven adskillig beskaaret, men giver dog fremdeles et ret fuldstændigt Billede af Shakespeares berømte Værk. Scenearrangementet er ved Gjenoptagelsen undergaaet nogle Forandringer. — Efter Forestillingen lønnedes Fru Gundersen og Hr. Wolff med Fremkaldelse.

Prinsesse Eugenie har i Vinterens Løb modeleret forskjellige Grupper og Statuetter, som i flere Exemplarer ere støbte i Parian dels ved Gustavsberg, dels ved Rørstrand. De skulle sælges til Indtægt for Diakonisse-Anstalten i Stockholm og Sygehjemmet paa Gotland. En Mængde Gaver ere indkomne til dette Øiemed, som ogsaa Enkedronningen med sin sædvanlige Beredvillighed har betænkt med forskjellige Ting.

Mjøsen. Trafikken paa Mjøsen er i disse Dage aabnet helt op til Lillehammer.

I Studentersamfundet gives der imorgen en Sexa for Professor Grev Hamilton fra Lund.

Veiret har, saavidt vi have erfaret af de udenbyes Blade, i den sidste Tid været koldt over det hele Land. Idag have vi her Regn med østlig Vind, saa vi formodentlig kunne haabe, at Veiret vil blive mildere. Gradestokken har de sidste Nætter stadig her vist et Par Graders Kulde.

Mekanisk Talent. (Af Møringen.) I Postbudet No. 37 for 1862 staar: — „En Gaardbruger med et sjelden mekanisk Talent, Anders Vasbotn, bekjendt som den, der for længere Tid tilbage indførte en forbedret Konstruktion af Tærskemaskinen, har til forskjellige ledige Tider taget for sig sit Stueuhr og forsynet det med nye Indretninger, forarbeidede af ham selv. Uhret, et almindeligt Ottedagsværk, blev først forsynet med den sædvanlige Datoskive. Dette er flere Aar siden. Noget senere anbragte han et Hjul, der angiver Maanedens Navn, og som bevæger sig selv frem Natten mellem den 31te og 1ste, men kan ved en let Berørelse faaes til at springe frem tidligere for de Maaneder, der ikke have saa mange Dage. I sidste Vinter er det forsynet med en Skive, der angiver Aarstallet for 20 Aar, til 1881, og som kun bevæger sig en Gang om Aaret, nemlig Klokken 12 Natten mellem den 31te Decbr. og 1ste Januar. Naar Klokken slaar 12 Nytaarsnatten, angiver saaledes Uhret selv den forandrede Tid med Dag, Maaneder og Aar."

I Vinter har han forøget Uhrets Hjulgreider med en ny Skive, som viser de 7 Dage i Ugen. Denne Skive bevæger sig et Skridt frem hver Nat, naar Klokken slaar 12. Det skal nu være Mandens Tanke at arbeide et helt Uhr fra nyt af, som skal vise baade Aar, Maaned, Dag og Dato. Saavidt vi vide, er Uhret alt under Arbeide.

Et Menighedsmøde er afholdt i Stavanger for at overveie, hvilken Tid antages ønskeligst for Aftensangsgudstjenesten, til hvilket Møde enhver Husfader inden Stavanger Menigheder har Adgang.

Det nye Dampskib „Haukelid", der for Stavanger Dampskibsselskab er bygget ved Bergens mekaniske Værksted og er bestemt til Fart paa Fjordene og Bergen, har en Længde af 110 Fod og drives af en kombineret høi- og lavtryk Maskine. Skibet skal efter Kontrakten tilbagelægge 10 Mile i Vagten, men gjør 9, hvilken Mangel formentlig vil blive afhjulpen, naar Propellen bliver ombyttet, som vil ske saasnart Værkstedets Dok bliver ledig. „Haukelid" ser solid og smukt ud, og kan ifølge Certifikatet medtage 280 Passagerer indenskjærs og 212 udenskjærs.

Et Udvandrerskib, „Heros", er 1ste Mai afgaaet fra Stavanger til Kvebek med 300 Passagerer, hvoraf 208 Voxne, 79 mellem 1 og 14 Aar og 13 under 1 Aar. Størstedelen af Udvandrerne vare hjemmehørende i Røldal og Aardal og havde kun de fornødne Penge til at bestride Reisen. Det var især de trange Tider her i Landet og Slægtninge i Amerika, som havde bevæget dem til at søge sig et nyt Hjem.

Trædevogne (eller vel rettere Trøvogne) vække fremdeles stor og fortjent Interesse i Udlandet. En Brevskriver til „Aftonbl." fra London omtaler, at de endog bruges i Londons tætbefærdede Gader, og uagtet de der ikke kunne gaa med stor Fart, tabe de Kjørende dog ikke Ligevægten. De tohjulede have nu fortrængt de tungere og mindre hensigtsmæssige trehjulede. 8 til 10 engelske eller lidt over 1 norsk Mil lader sig uden Anstrengelse tilbagelægge i 1 Time. Et Møde af engelske Ingeniører har henvendt Opmærksomheden paa nye Modeller til billigere Sorter for Arbeidere ligesom paa hensigtsmæssigere for Kvinder og Børn. I „Dr. Bl." skrives: „Her i Vognfabrikanternes By ser man nu daglig „Velocipedanterne" fare frem og tilbage, op og ned i vore Gader paa sine tohjulede eller hjulbenede Befordringsmidler til stor Fornøielse for Byens yngre Befolkning, som herved faar Anledning til at vise sin Færdighed i at løbe omkap baade med de tohjulede og tobenede Væsener".

Ogsaa her i Byen begynder Velocipederne at faa mere og mere Udbredelse. Ude paa Fæstningen kan man saaledes hver Aften se en 8 a 9 Velocipedkunstnere gjøre fine Kunster, som det imidlertid for Tiden neppe lønner Umagen at se paa. Det er dels tohjulede og dels trehjulede Velocipeder, som benyttes.

Bespisning af Fattige. (Smaal. Amtstd.) I Anledning en Familiefest lod Hr. Grosserer J. Breder i Fredrikshald isøndags 600 fattige Personer bespise.

Udvandringen til Amerika synes, ifølge „Trondh. Stiftst.", iaar at ville foregaa i en hidtil ukjendt Udstrækning. Ugentlig afgaar med det engelske Damp-Oceanselskabs Skibe fra Trondhjem et ikke ubetydeligt Antal Emigranter og for Nærværende ligger tvende store Emigrantskibe paa Havnen, der om faa Dage vil afgaa med Passagerer. Det ene af disse, Barkskibet Franklin, er allerede færdig til Afgang og venter kun paa god Vind for at komme afsted. Forleden afholdtes den lovbefalede Besigtelse ombord, og fandt Sørettten Skibet i behørig Stand til den forehavende Reise. De antegnede Emigranter ere:

Voxne Mandfolk . . .	109.	
do. Fruentimmer . .	95.	
		204 Personer.
Drengeborn fra 1 til 4 Aar	40.	
Pigeborn fra 1 til 14 Aar	47.	
		87 —
		291 —
hvortil Børn under 1 Aar .	17	—
med denne Leilighed afgaar saaledes ialt		308 Personer.

Trikiner ere i Stockholm forefundne i 2 til Undersøgelse indleverede slagtede Svin.

Kristina Nilsons Koncert i Paris indbragte 9,133 Frcs. til Indtægt for de Nødlidende i Småland.

Videnskabskvinde. En Mrs. Sommerville har for et Værk om fysisk Geografi iaar faaet den ene af de Guldmedaljer, det geografiske Selskab i London har uddelt. Den anden Medalje fik Svensken Nordenskjöld for Fortjenester af Spitsbergens Geografi. Iaar fik den berømte Geograf Peterman en af Selskabets Medaljer.

Over Gøteborg er udvandret i April Maaned 7159 Mennesker, hvoraf 4604 Mænd og 2555 Kvinder.

En gavmild Særling har, ifølge Göteb. H. og S. Tid., i disse Dage gjæstet Gøteborg, hvor han tilvogns og tilfods i 2 Dage har faret Staden rundt og udøst Penge tilhøire og venstre. Naturligvis vakte dette stor Opsigt, og en betydelig Mængde Nysgjerrige samlede sig udenfor Værtshuset, hvor han boede, for at faa se den mærkelige Mand. Han forlod Byen, uden at det lykkedes at opdage hans Navn eller den nærmere Anledning til en saa usædvanlig Rundhaandethed.

Anton Rubinstein har for sidste Gang i Lørdags fortryllet Stockholmerne med sine Koncerter. I Mandags gav han Koncert i Gøteborg.

En sjelden Gjæst opholder sig for Tiden ved Kjøbenhavns Universitet, nemlig en ung Japaneser, som baade paa Mødrene og Fædrene Side er af armenisk Æt. Den unge 23-aarige Mand, som heder C. Andreas, er et ganske mærkværdigt Sprogtalent, idet han f. Ex. i et Par Maaneders Tid har lært sig til at forstaa Dansk, ja endog til at skrive og tale det næsten ligesaa godt som en indfødt Danske. Han skrev for kort Tid siden i „Fædrelandet" paa aldeles feilfri Dansk en Anmeldelse af Afhandlingen: „Den gothiske Sprogklasses Indflydelse paa den finske", og han arbeider nu paa en dansk Afhandling om Ygdrasilmythens Forhold til persiske og indiske Folkesagn. Fra Kjøbenhavn agter han sig til Tyskland, Frankrig og England for at fortsætte sine Studier, som han her i Europa forresten alt har begyndt i Schweitz og Tyskland, hvor han har studeret ved flere Universiteter. Til Danmark er han kommet nærmest for at studere nogle mærkværdige Haandskrifter, som Maalgransferen Rasch i sin Tid havde med sig fra Asien.

Den berygtede Præst Palmgren, som vi for kort Tid siden fortalte var kommen tilbage til Sverige for at forsvare sig mod Beskyldningerne for Giftmord, har nu fundet Luften for trykkende hjemme og derfor paany rystet Støvet af sine Føder, idet han med Hustru uden Hinder af det svenske Politi har gjort en ny Pilegrimsreise over Atlanterhavet. I Amerika vil han idetmindste gaa fri for Tiltale for sine gamle Synder.

New-York opgives at have 1,119,000 Indbyggere, hvoraf 346,000 ere Tyskere, 336,000 Irlændere og 75,000 andre Udlændinger; følgelig er saaledes bare en Trediedel af Befolkningen amerikansk.

I det nordtydske Forbund udskrives der hvert Aar 100,000 Mand, og da Tjenestetiden er treaarig, faar man herved 300,000 Mand. Dertil komme de fire Aargange af Reserven, 400,000 Mand, og de fem yngste Aargange af Landeværnet, 500,000 Mand, tilsammen 1,200,000 Mand. Den Afgang, som fremkommer ved Sygdom, Udvandring osv., kan let dækkes ved at forøge Antallet af Rekruterne. Under Krigen i 1866 viste Preussen, at dets militære Organisation ikke bestod paa Papiret alene; thi medens Felttoget var igang, mobiliseredes uafbrudt nye Afdelinger af Landeværnet, og heraf kom det, at Preussen trods det Tab, som det led, ved Krigens Slutning havde en større Styrke paa Benene end ved dens Begyndelse. Hæren udgjorde nemlig i det sidste Dieblik 670,000 Mand, og dog var man endnu ikke tyet til de fire ældste Aargange af Landeværnet. Nu er den preussiske Hærs Styrke 1,200,000 Mand, og naar hertil føies de sydtydske Staters Tropper, tilsammen 230,000 Mand, vil Preussen ved det første Kanonskud være istand til at stille 1,430,000 Mand i Marken.

Jernbanen over Nordamerikas Fastland til det stille Hav ventedes, ifølge amerikansk Telegram, fuldendt i den Uge, som sluttede 30te April, idet der ved Promontory Point i Utah-Distriktet er anlagt en Foreningsbane, som sammenknytter Strækningerne af Banen imod Øst og Vest. En ny Vei er da aabnet til Kalifornien, Kina og Indien.

Storthinget.

Tirsdag den 5te Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Sag No. 2. Indstilling fra Konstitutionskomiteen i Anledning den kgl. Proposition om Forandring i Lov af 7de Sept. 1854.

Lov
indeholdende Forandringer i Lov om Renbete i Finmarken m. v. af 7de September 1854.

§ 1. De i § 4 i Lov af 7de September 1854 om Renbete i Finmarken m. v. indeholdte Bestemmelser angaaende norske Undersaatter, som befindes at føre russisk-finlandske Undersaatters Rensdyr til Bete her i Riget, skulle ogsaa være gjældende for svenske Undersaatter, der befindes at føre russisk-finlandske Undersaatters Rensdyr til Bete her i Riget.

§ 2. Det i samme Lovs § 5 indeholdte Forbud mod, at fremmede Landes Undersaatter som Lotfiskere sammen med Norske øve Fiskeri i Tromsø og Finmarkens Amter, forandres derhen, at det indtil Videre tillades saadanne at betinge sig Lot af det Fiske, som de drive paa norske Undersaatters Baade, mod at de herfor erlægge en aarlig Afgift, hvis Størrelse bestemmes af Kongen.

Afgiften, der kan inddrives ved Udpantning, tilfalder Fattigkassen i det Herred eller den By, hvor Baadens Eier hører hjemme. Vedkommende Baad og Bernskab hefter for dens rigtige Erlæggelse.

Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 2. Indstilling fra Militærkomiteen i Anledning af den kongelige Proposition til Lov om Forandring af § 4 i Loven af 25de August 1848 angaaende civile og militære Embedsgaarde.

Herom udtales i Komiteens Indstilling: Ved Reskript af 2den September 1791 blev der dels af Statens og dels af det benificerede Gods udlagt Embedsgaarde til samtlige nationale Kompagnichefer. Korpscheferne vare dengang tillige Befalingsmænd over et Kompagni og fik saaledes i denne Egenskab hver en Gaard til Afbenyttelse og Beboelse.

I Forbindelse med den i 1818 foretagne Armeereduktion blev denne Ordning forandret derhen, at saavel de nationale Korpschefer og Artilleriets Batterichefer (Stabskapteiner) som de nationale Kompagni-(Eskadrons-)chefer erholdt Embeds- eller Chefsgaarde tildelte af det udlagte Gods, hvorhos det blev bestemt, at de ifølge Reduktionen tiloversblevne Chefsgaarde „fremdeles skulde anvendes til Landmilitæretatens Gavn". Dette gjennemførtes paa den Maade, at der af Indtægterne af de overtallige Chefsgaarde, der bortforpagtedes ved Auktion, blev dannet et Fond, hvis Midler anvendtes til at forsyne de virkelige Chefsgaarde med passende Vaaningshuse.

Den Bestemmelse, der saaledes var givet de militære Embedsgaarde, blev ved den i Overskriften nævnte Lov af 25de August 1848 i det Hele opretholdt. Ifølge denne Lov kunne dog baade virkelige og overtallige Chefsgaarde bortsælges, naar Kongen finder saadant hensigtsmæssigt og det uden Hinder af vedkommende Brugers Ret kan ske. Kjøbesummerne tilflyde i saa Fald Chefsgaardsfondet og udsættes efter vedkommende Regjeringsdepartements Foranstaltning mod saadan Sikkerhed i faste Eiendomme, som findes betryggende. Forsaavidt

---

gjerne at nævne os hin første Sang; saaledes har vi til en Afvexling et Samtaleemne. Du, Øster, hører Du?"

„„Nyd Livet", synger man nu", svarte denne. „Men jeg har ikke Lyst til at synge."

„Saa bør vi da idetmindste være rolig!"

Franz lyttede. Ogsaa Faderen taug. Begge hørte paa Sangerne, hvorved dog Faderen ligesaa lidt var istand til ganske at skjule sit spottende Smil som Franz sin Ærgrelse. Saaledes blev det ved til man sang:

„Bald blühen Rosen an einer Lanze,*)
Bald stehen sie welk und von Blättern ler."
(Snart blomstrer Roser paa en Lanse,
Snart staar de visne for Blade tom.)

Men nu brast begge ud i en Skoggerlatter, saa Sangerne stansede forbauset og spurte: hvad der stod paa?

„Noget at skrive op for en Turist", sagde Sepp.

Franz forklarede: „Paa en Lanse (Spyd) blomstrer ingen Roser, men vel om Vaaren (Lenz), og saaledes skulde det ogsaa hede i Visen."

„Aa da, det er bare Ordkløveri", bemærkede en Jæter (Alpknecht), „hvem har vel hørt eller set, at der blomstrer Roser paa vor Retsbetjent, Hr. Lenz i Bizan?"

Sepp og Franz lo atter ligesaa højt over dette Indfald som alle de andre. Da det endelig igjen blev stille, spurte Franz: „Ved I da virkelig ikke hvad „Lenz" er?"

„Javist ved vi det!" hedte det, „det er Retsbetjenten i Bezan."

„Ja", forklarede Franz; „Lenz er dennes Familienavn,

*) Det gik med disse Bregenzerwaldere som med vore Almuesfolk, de forstod ikke Bogmaalet. I Landsmaalet hedte altsaa Vaaren ikke „Lenz", men noget andet; ligesom „Vaaren" hos os egentlig heder "Foraaret" paa danst. Overs.

for at det kunde blive ham muligt at leve i Fred med sig selv og Verden.

Da efter Gudstjenesten Sepp og Franz fulgtes ad til Ørneværten, fandt de allerede alle Bænke og Stole besat. Værtens Bøn om dog „at give en Smule Plads" syntes ingen at høre, da Østeren straks med et kraftigt Ryk trykkede de ved Siden af ham siddende saa nær sammen, at der blev Plads for fire og indbød nu Fader og Søn at sætte sig. De modtog Indbydelsen uden at bry sig det ringeste om den ved Bordet opstaaende Mumlen.

„Det gaar jo til som ved Himmelporten, saa trænges og stødes man og er glad", sagde Franz efterat have gjort Østeren Besked (drukket af hans Krus). „Ørneyært! Et Maal paa Bordet, saa man kan sidde fast. Det er isandhed en Lyst at se, hvor Folket er muntert. Vær saa god, gener jer ikke for os!"

„For os er det just ingen Moro, at Du er her og ser paa", bemærkede en Bonde, hvem Franz om Morgenen havde havt en gemytlig Passiar med.

„Idag sidder Ingen her bare for at se paa som de fornemme Rejsende, der optegner vore Dumheder i sine Bøger", sagde Østeren; „idag maa alle være med, alle bidrage til den fælles Moro." Derpaa sang han en Stump af en gammel Vise.

Medens han sang og de andre stemte sagte i med, sagde Sepp til Franz: „Jeg vædder den Bonde, som nylig ytrede sig saa velvilligt, var en af dine gode Venner fra imorges? Ja, ja, Utak er Verdens Løn!"

„Hvorfor synger Du ikke?" spurte Østeren bebrejdende. „Idag spørges der ikke, om Du kan synge efter Noder som Du vel allerede vil have bemærket."

„Jeg undres bare over, hvorledes man kan blive saa

og det et meget smukt, ti han heder saameget som Maj eller Vaar."

„Hvorfor siger man det ikke heller paa Tysk, saa at ogsaa ustuderte Folk kan forstaa det?" spurte nogle.

„Baade jeg og min Fader har netop forundret os over, hvorfor I næsten bare synger Viser, som I ikke forstaar, og ikke heller vel kan forstaa", sagde han formildende til, da Østeren gav ham med Albuen et saa vældigt Puf i Siden, at han var færdig at skrige, „vær dog saa god at synge — hvis der endelig maa synges — noget tysk, fædrelandsk, som alle kan forstaa!"

Efter en sagte, temmelig lang Overlægning begyndte Jæterne en Sang, som ikke her for Velanstændigheds Skyld kan gjengives.

„Der har Du nu noget fædrenelandsk", bemærkede Sepp.

Franz var blevet ildrød i Ansigtet. En Stund stod han og stirrede paa Sangerne. Derpaa sagde han til Østeren, som dennegang ikke sang med: „Kan Du taale det? Føler ikke ogsaa Du alt Blodet strømme ned i Næverne?"

„Jeg maa taale det, hvis Du ikke gaar din Vej eller forholder Dig rolig", svarte Østeren uvillig, men derpaa sagde han noget venligere: „Maa Du da altid spille den lærde? Mener Du, de alle er Betlere, som kommer for at faa en Almisse af din Visdom? Kan Du da ikke glemme din Visdom en Stund, være glad og gjøre som andre?"

„Nej", skreg Franz, „det hverken jeg kan eller jeg vil; intet anstændigt Menneske kan eller vil det!"

„For dit Hoveds Skyld vær rolig!" hviskede Sepp med usædvanlig Ængstelighed.

„Nej, tale vil jeg", for Franz op. „Er dette Eders Religiøsitet? Skamme skulde I Eder over at føre et saadant fæist Sprog med den samme Mund, som I ellers fremplaprer Rosenkranser og Litanier. Og alligevel kalder

Renterne af Kjøbesummen for solgte Chefsgaarde ikke bestemmes at skulle tillægges Kapitalerne for i sin Tid at anvendes til Indkjøb af bekvemme Embedsgaarde for Afdelingschefterne, skal der af de ved disse Salg indkomne Kapitalers Renter i Forening med Forpagtningsafgifterne for bortforpagtede Chefsgaarde oprettes et eget Fond, hvoraf der til de Chefer, hvis Chefsgaarde sælges, eller som, uagtet de efter sin Embedsstilling ere berettigede til Chefsgaarde, ikke deraf ere komne i Besiddelse, udbetales et aarligt Beløb af indtil 80 Spd. for en Korpschef og 60 Spd. for en lavere Afdelings Chef. Hvad derefter for hvert Aar bliver tilovers af Fondet, kan efter Fradrag af Administrationsudgifter anvendes til virkelige Chefsgaardes Bebyggelse. — —

I Henhold til den gunstige Status, som Chefsgaardsfondets og Rentefondets Regnskaber efter de meddelte Extrakter udvise, er der ved den foreliggende Proposition foreslaaet, at Godtgjørelsen for Affavn af Chefsgaard forhøies for en Korps- eller Bataillonschef til 160 Spd. og for en lavere Afdelingschef til 120 Spd. aarlig.

Til nærmere Begrundelse af dette Forslag sees et dobbelt Hensyn at være gjort gjældende. Det er for det Første fremhævet, at den ved Loven af 25de August 1848 fastsatte Affavnsgodtgjørelse under de senere indtraadte Forholde ikke paa langt nær svarer til den Fordel, som en nogenlunde god Chefsgaard yder sin Besidder, og at Forhøielse derfor bør ske i Øiemed at se den stedfindende, i flere Henseender uheldige Ulighed i økonomiske Vilkaar for Officerer i samme Stilling for nogen Del udjevnet. Dernæst bemærkes, at det for Tjenestens Skyld er hensigtsmæssigt, at de nationale Afdelingschefer, have Bopæl i Nationaldistrikterne, og at en saadan Foranstaltning tilsigtes gjennemført, naar der enten kan tildeles vedkommende Chef en tilstrækkelig god og bekvemt beliggende Embedsgaard eller der kan ydes ham et passende Pengebidrag til selv at forskaffe sig Bolig; med det Bidrag hertil, som indeholdes i den nu bestemte Affavngodtgjørelse, formenes det imidlertid ikke at kunne gjøres de nationale Chefer til Pligt i Regelen at tage Bopæl paa det Sted, der af Hensyn til Tjenesten findes hensigtsmæssigst, hvorimod dette antages at kunne ske, naar Affavnsgodtgjørelsen forhøies som foreslaaet.

Komiteen indstiller til

Lov

om Forandring af § 4 i Loven af 25de August 1848 angaaende civile og militære Embedsgaarde.

Den i Lov angaaende civile og militære Embedsgaarde af 25de August 1848 § 4 omhandlede Godtgjørelse for Affavn af Chefsgaard fastsættes til et aarligt Beløb af indtil 160 Spd. for en Korps- eller Bataillonschef og 120 for en lavere Afdelings Chef.

Enstemmig bifaldt.

Sag No. 3. Lagthingets Anmærkninger til Odelsthingets Beslutning til Lov om Lodsvæsenet. Anmærkningerne bifaldtes enstemmig samt vedtoges enstemmig oversendt Lagthinget.

Sag No. 4. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til Regnskaberne for Pensionsfondet for Geistliges Enker for Aarene 1865, 1866, 1867. Decisionerne bifaldtes enstemmig.

Sag No. 5. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kongelige Proposition til Lov om Bygningsvæsenet i Trondhjem.

Ved Lov angaaende Udvidelse af Grændserne for Kjøbstaden Trondhjem af 6te Juni 1863 § 1 blev den for Kjøbstaden gjældende Bygningslov af 20de September 1845 (med Tillægslov af 29de April 1854) bestemt ogsaa at skulle anvendes paa de i Byen indlemmede nye Strækninger. Det befandtes imidlertid, at den herved indførte almindelige Murtvang i Forstæderne ikke i enhver Henseende var gavnlig, og da en Rettelse i dette Punkt saaledes var nødvendig, tog man heraf Anledning til at underkaste den hele Bygningslov en Revision, der har fremkaldt det foreliggende Regjeringsforslag. Dette adskiller sig fra den nugjældende Bygningslov for Trondhjem væsentligst deri, at der skal istandbringes en almindelig saavel for de bebyggede som ubebyggede Strøg bindende Reguleringsplan, medens man hidtil alene har foretaget delvise Reguleringer, efterhaanden som Bebyggelsen er skreden frem, eller forefaldne Ildebrande dertil have givet Anledning, fremdeles at Forpligtelsen til at bygge af Sten er indskrænket til den egentlige Stad, samt endelig at Udkastet indeholder Bestemmelser for Ombygning af ældre Træhuse, hvilke hidtil ganske manglede. Medens en stor Del af den nugjældende Lovs Bestemmelser uforandret gjenfindes i Udkastet, er i samme derhos optaget flere nye, tildels andetsteds gjældende Byggeforskrifter, navnlig sigtende til at befordre Ildssikkerheden.

Indstillingens 70 §§er bifaldtes enstemmig. Sagen oversendtes Lagthinget.

Mødet hævet Kl. 11¼.

Ledigt Embede. Et Politifuldmægtig-Embede i Kristiania med fast Gage af Statskassen 500 Spd. aarlig. Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania den 7de Mai.

Indklarerede Fartøier den 5te Mai:

Skib	Kapt.	til	med
Langeland	A. Nielsen	Kønigsberg	Erter og Vikker.
Frithjov	N. Guttormsen	Newcastle	Stykgods.
Melberg & Engstrøm	E. Hansen	Do.	Stenkul.
Blasson	Wilson	Danzig	Rug.
6te Mai:			
Løvendahl	I. Larsen	Strømstad	Flyttegods.
Gjedde	O. P. Martinsen	Harlingen	Ballast.
Ceres	H. A. Larsen	Charlestown	Stenkul.
Juno	J. W. Harris	Blyth	Do.
Helene	H. Johansen	England	Do
Wilhelm Carl	J. Larsen	Haarlingen	Ballast.
Sultana	W. Nickolsen	Charlestown	Stenkul.
Preciosa	N. Iversen	Altona	Stykgods.
Phønix	J. Johansen	Svelvig	Ballast.
Udexpederede Fartøier den 4de Mai.			
Agathe	Bøhn	England	Trælast.
Svalen	Olsen	Sverige	Ballast.
Zelie & Lontine	Hanig	Frankrig	Trælast.
Victoria	Andersen	England	Do.
Octave	Barbeau	Frankrig	Do.
Henry Pave	Wilhelmsen	England	Do.
Sophie	Sørensen	Do.	Do.
Enigheden	Lauritsen	Danmark	Do.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Gaardmand Bernt Gundersen Vatnemoe, Ogne. Mølleeier G. Grønn, Moss. Handelsmand Anton Borgen, Fredrikshald. Bager N. Olsen, Horten. Kjøbm. J. G. Normann, Lillesand. Gaardbr. J. Gundersen Tillestjor, Nakkestad. Gaardbr. H. T. Larsen Bjørnstad, Eidsberg. Handelsborger H. E. Walde, Tønsberg. Handelsb. O. J. Rist, Vadsø. Bager L. S. Larsen, Kristianssund. Skomager Th. Larsen, Florø. E. Tellessen & Co. i Midsund, Sunds Thinglag. Handelsmand L. Johannesen Sunden, Vossestranden. Frihandler O. R. Grøttum, Inderøen.

Sluttede Boer. Landhandler Kristian Larsen, Eidsvold. Even Borresen Odemo, Hedemarken. Handelsmand G. Hultin, Trondhjem. Hattemager Schlambusch, Trondhjem.

Ægteviede i April Maaned.

I Grønlands Kirke:

Den 4de: Mek. Arb. Karl Oscar Hansen og Pige Marie Kristine Eriksen. Enkem. Murer Kristian Olsen og Pige Ragna Halgrimsdtr. 6te: Vognmand Thor Jensen og Pige Dorthea Gulbrandsen. 11te: Arbeider Mikkel Evensen og Pige Maren Gulbrandsen. Enkem. Tomtearbeider Hans Karlsen og Pige Ingeborg Marie Larsen. 18de: Handelsborger Hans Kristoffersen og Pige Olalia Arnesdtr. 22de: Bager Hans Nielsen og Pige Kari Pedersdtr. Fourer Johan Olsen Næss og Jomfru Nikoline Jensen.

I Garnisonskirken:

Den 11te: Tjener Ole Jakob Eriksen og Pige Eli Johannesdtr. 30te: Musikus Karl Olai Olsen og Jomfru Anne Sofie Sørensen.

Anmeldte Reisende.

den 4de Mai.

Hos Karl Knudsen: Johannesen fra Soon, Kjærner, M. Dysterud og M. Ristad fra Landet, Handlende Andersen fra Borås. I Norbergs Hotel: Frk. Svendsen fra Gjøvik, Kjøbm. Knudsen og Thoresen fra Horten, Forstassistent Sare, Ingeniør Næsser og O. Pedersen fra Landet, Pastor Neumann fra Horten, Stoesen fra Brevig, Kristoffersen fra Drammen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt overalt sterkest i Mandal, hvor det staar lavest. Hvirvelcentrum søndenfor Norge. Vinden østlig til nordlig med Regn i det sydlige Norge. Temperaturen er 3 a 4 Grader under Normalstad. Udsigterne ere til uroligt Veir med Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fælleskiasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Thales Schou er tilflyttet Carl Johans Gade (Østre Gade), Boutikken ved Siden af Hr. Conrad Landgaard, nærmest Lies Gaard, og anbefaler sit **Lager** for **Sø-, Arbeidsfolk & Reisende. Prima amerikanske Regnklæder,** som **ikke klæbe,** haves stedse paa Lager i alle Størrelser.

Thales Schou,
Carl Johans Gade.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 27de April og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Tilsalgs.

Visitkortportræter

af afdøde Provst Vogt i Eidsvold, Pastor Aars i Asker, Professor Conradi, af Statsraaderne Haffner, Irgens, Bretteville, Manthey og Broch, Præsterne Andersen, Elstrand, Hansen, Lund, Lund i Oslo, Domaas og Dop, Professorerne Voss, Sars og Welhaven, Edvard Grieg m. m. Fl.

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Træskjærerarbeider,

hvoriblandt et større Parti meget billige Gjenstande for Børn, er jeg nu bleven forsynet med.

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Stempler

til Mærkning af Linned — to Bogstaver — med almindeligt Mærkeblæk faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tollekniver og Bælter

i stort Udvalg faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Carl Gullichsens

Handel med

Husholdningsvarer, Vine og Brændevine

anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.

Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Klipfisk, extra **god,** hos **Carl Gullichsen.**

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

I den et slet Menneske, som ikke forbruger saameget Vievand*) som I."

Man bød Sangerne tie. „Frimurerens Frimurer vilde prædike." „Han kunde ellers bare prædike for sig selv; de havde nok i, hvad Præsten sagde", mumlede de og vilde igjen begynde paa en Sang.

Da skreg Franz: „I maa forstaa Præstens Ord ligesaa slet som Ordet „Lenz", ellers — — —!" Et Glas fløi ham i Hovedet; i samme Øieblik følte Franz Ysterens kraftige Haand gribe ham og føre ham ud.

„Gjør det Dig meget ondt?" spurte Sepp, som man uhindret havde ladet gaa.

„Ja, lidt", sukkede Franz.

Nu kom ogsaa Værten springende ud og jamrede over, „at sligt skulde hændt i hans Hus, og det hans bedste Venner, dog han vilde ikke staa og snakke længer, men skynde sig ind efter Doktoren, som lykkeligvis sad inde i Herrestuen."

„Nej, nej", sagde Franz heftigt, „nu kan han ikke mere hjælpe mig."

„Er det saa slemt?" spurte Værten forskrækket.

„Hvad?"

„Saaret, ved jeg!"

„Aa, det hak jeg næsten glemt."

„Saa, er alt vel! da undskyld, at jeg igjen gaar ind."

„Hjertelig gjerne."

Værten var allerede borte, de sidste Ord havde han ikke hørt. Tause skred Fader og Søn hjemad. Ingen saa dem, hvor lyst Fuldmaanen end skinnede, ti de yngre Folk i Byen

*) Til en af Katolikkernes religiøse Skikke hører ogsaa at stænke sig med Vand, indviet af Præsterne, i Ansigtet.

Overs.

lystig, saasnart man sætter Foden i Værtshuset", sagde Franz.

„Det er slet ikke saa forunderligt", svarte Ysteren, og sang:

„Lystig i Selskab
Sorgmodig alene
Kan jeg end længe
Lokkefugl være."

Derpaa vendte han sig igjen til Franz og sagde leende: „Stedse dreje Halen efter Vinden, det er en gammel Bonderegel. Naar det kommer tilstykket, gjør alle det. Ja, Franz, saa er det; eller er Du ikke ogsaa blevet lystig?"

„Nej."

„Det er ilde; jeg er altid lystig i Værtshuset. Nu, lad os tømme Kruset og faa en Sang igjen."

Saaledes havde Franz aldrig set Ysteren. Han, som ellers var saa maadeholden, drak nu Krus efter Krus, og han, som plejede at veje ethvert af sine Ord paa Guldvægt, snakkede iaften løst og fast. Om Ysteren havde været saa munter i en udvalgt Kreds af Venner, vilde Franz have fundet det ganske naturligt, men her var ikke Tale om noget Selskab af kjendte Folk. Franz kunde ikke forklare sig Ysterens Opførsel anderledes end at Vanens Magt hos dette Menneske var saa stor, at han, idet han erindrede sig saamangen glad Alpesøndag, ikke kunde andet end som tidligere være den gladeste blandt de glade. Han sang Sang paa Sang, og da han endelig begyndte at blive for hæs til at synge, vilde han ogsaa danse, inden man endnu havde faat fat paa en Sittar, men det forbød Værten, „da han ingen retslig Dansebevilling havde i Huset og derfor vilde blive straffet og kunde komme i Miskredit."

Uagtet Ysteren allerede havde begyndt at gjøre Plads til Dansen, satte han sig alligevel roligt paa Bænken ved

Siden af Franz og sagde smilende: „Der ser Du nu, hvor meget fornuftigere det er at benytte Lejligheden end som forkjælede Børn at klage over Mangel paa Lyst."

„Lykkelig den, der ved at føje sig i alt", sagde Franz, der haabede at kunne begynde en fornuftig Samtale med den idag utrættelige Yster. Men denne syntes slet ikke at bemærke dette; han opfordrede tvertimod igjen Franz til at synge, hvortil denne just ikke var oplagt iaften.

„Ser Du da ikke", sagde Sepp spottende, „at din Ven idag ikke har et eneste Minut tilovers for Dig? Du kan jo gaa til ham en anden Gang, naar ingen ser det."

„Jeg er jo ogsaa idag hos ham og mange ser det", sagde Franz ærgerlig.

„Ja, vi maa være ham meget taknemmelig, for han har idetmindste skaffet os Plads."

„Det er virkelig en meget vakker Sang", sagde Franz, efterat han en Tidlang havde hørt paa Sangerne.

„Ja vakker, men fremmed", bemærkede Sepp.

„Er det en Fejl?"

„Ja og nej. En fremmed Sang kan jeg høre med Fornøjelse; men man synger lutter fremmede, lutter saadanne, hvis Gjenstande og Skildringer er fremmede for de her forsamlede. Wiener-Spas og Tyroler-Skyttervifer og andre med latinske Ord, som dog intet Menneske forstaar, — det er den hele Herlighed. Det vilde være forbausende, at vi har saa lidet eget, naar man ikke vidste, hvor ny de verdslige Sange er her. Gamle Folk mindes endnu, hvorledes de første kom ind i Landet med fremmede og hvorledes dengang de fromme trodde, at Djævelens Regimente nu skulde begynde."

„Derom har vist Ysteren ogsaa hørt", sagde Franz, glad over at have fundet en Materie, hvormed han haabede sikkert at fange denne; „i saadant er han hjemme; han ved

Dagbladet.

No. 104. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Løordag den 8de Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linie for Petit og for større Bogstaver mer[illegible]

Prædikanter paa 6te Søndag efter Paaske:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sogneprest Elstrand. Aftensang: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sogneprest Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Sommerfeldt.
Vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Kateketisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tysk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Korrespondence fra Kragerø.

Kragerø den 3die Mai.

I Løbet af de sidste 5 a 6 Dage have ikke mindre end 3 store nye Skibe gaaet af Stabelen her i eller ved Kragerø.

Dette at et Skib gaar af Stabelen, det er ifølge gammel Sædvane en særegen Høitidsdag her hos os. Uagtet dette Syn saa ofte gjentages, er det dog stedse nyt for denne Befolkning af Sømænd og Folk, som elske og skatte den „blaa Myr"; — og det er i Sandhed og[illegible] et Syn, som er værdt at se — smukt i sig [illegible] — og dobbelt høitideligt, fordi en Hær af [T]anker, en Hær af Billeder, baade om glade [o]g om mørke Dage — om fjerne Folk og Lande, [o]m lykkelig Seillads og om Havsnød og Død [v]ælter sig ind paa Beskueren, saaledes at han uvilkaarlig maa gribes og røres, — ja det er ikke [illegible] en al[illegible] Kolos, [illegible]somt, [illegible] helen [illegible] paa [illegible] der[illegible] [illegible] en stor Del af Byens vindskibe[lige] og flittige Befolkning uden videre Tidstab strømme sammen for at se det nye Skib gaa paa Vandet; — ja endogsaa Skolerne faa sit Fikvarter forlænget til en Time. „Kl. 11 skal Artøiet gaa!" heder det, og nogle Minuter [fo]rinden strømmer Befolkningen sammen og [st]andse i tætte Skarer Byggepladsen, Stranden [o]g Fjeldknatterne. Skolernes raske Gutter komme [i] Stormløb gjennem de trange Gader ned til [d]et nybyggede Skib saa betimeligt, at de kunne [n]aa op paa dets Dæk endnu forinden den sidste [S]tige borttages — og ere Stigerne borte, kan [d]et hænde, at en eller anden Efternøler i en [h]augende heises i det sidste Dieblik op ad Skibs[sid]en af sine jublende Kamerater.

Nu mangler kuns et Par Minuter, og [me]d raske Slag slaa Tømmermændene de sidste Støtter bort. Kuns en Trosse agterud er endnu tilbage, og griber Byggmesteren sin Bile og hugger ogsaa denne over; — en ængstelig Spænding bemægtiger sig i dette Dieblik alle; thi et Uheld kan jo være muligt, — men se, det nybyggede Skib bevæger sig — først meget langsomt, men glider derpaa med stedse voxende Fart majestætisk ud i Bølgerne.

Med lettede, glade Hjerter istemmes nu jublende Hurraraab af hundrede raske unge Gutter — vordende Sømænd — paa Dækket, hvilke besvares af de talrige Skarer paa Strand og Klipper. Idet Skibet gaar af Stabelen, heises ogsaa Flaget med dets Navn, som det skal bære; og da Navnet altid skjules som en stor Hemmelighed indtil dette Dieblik, saa ere alle ivrige om at samle Bogstaverne sammen paa den vaiende Flag for først at finde og udraabe Navnet.

Venner og Bekjendte omringe nu Rheder og Byggmester og ønske dem i hjertelige Haandtag tillykke med, at det nye Skib er heldig paa Vandet. Dermed gaa de store Skarer hjem igjen hver til sin Gjerning. Men Aftiden er dog ikke tilende hermed. Bekjendte og Venner samles til Middag eller om Eftermiddagen hos Skibets Rheder, som gjæstfrit og rigelig beværter, — holdes Taler og drikkes Skaaler, og i en fordial og festlig Stemning tilbringes Resten af Dagen. Men det er ikke blot i den formuende Skibsrheders Sale, at det er Liv og Lystighed, — det er altid ogsaa sørget rigelig for, at Skibstømmermændene og Mandskabet faa en Festdag for sig og Familie, Slægt og Venner. Og her i denne Kreds gaar det endmere muntert til; thi den glade Ungdom holder ud med Sang og Dans til den tidlige Morgen.

Den rigelige Beværtning, den Luxus i Mad og Drikke og gode Vine, som ved saadanne „Skutelag" finder Sted, staar i stærk Kontrast til det stille, bramfri, nøisomme Liv, som ellers i Almindelighed karakteriserer Kystbefolkningen. Hvad kan da vel være Grunden til, at selv om Tiderne ere knappe, og Skibene give daarligt Udbytte, hvilket desværre er Tilfælde nu, saa bliver der dog Raad til at give „Skutelaget" det sædvanlige værdige Udstyr? — Jo, i Sandhed dette har en bedre, dybere Grund, end naar et sædvanligt Gjæstebud kalder Folk sammen. Denne Jubel, denne Luxus, denne glade Stemning, denne særegne Folkefest, — Alt dette er talende Vidnesbyrd om den Kjærlighed og Interesse, hvormed vi alle her paa Kysten, Høi og Lav, Fattig og Rig betragte Søen, Sømanden og hans Kald.

Og den norske Sømand er haardfør og nøisom, dygtig og hæderlig, og jeg tør lægge til — paa saare faa Undtagelser nær — ordentlig, ædruelig og sædelig, og har derfor ogsaa Krav paa vor Høiagtelse og Kjærlighed. Derfor er det os en Festdag, naar vi sætte de Skibe paa Vandet, som skal bære vore Fædre, Brødre og Sønner vide om paa Verdenshavet, — og idet vi feire denne Dag, som vi bedst kunne, saa feire vi, hædre vi, løfte vi ogsaa Sømanden og hans Kald! Sømandens Liv er fuldt af Savn og Møie, det er rigt paa Forsagelse og Farer. Vi bør derfor ogsaa sørge for, at det kan have sine lyse, smilende Sider; — vor Kyst er gold og kold, og naar dog vor Sømand elsker sit fattige Hjem, og vender tilbage til disse nøgne Strande, skjønt Sydens smilende Egne lokke ham, saa bør han føle, at han dog her mødes af varme Hjerter, og at deltagende Brødre og Søstre klæde sig i Høitidsdragt og beværte med det Bedste, man formaar paa disse lyse Festdage, som feires til Hæder og Held for den norske Sømand.

Indberetning

om de af G. O. Sars i Vinteren 1868—69 anstillede fortsatte Undersøgelser af vore Torskefiskerier.

(Slutning).

Det var dernæst min Hensigt nøiere at undersøge den saakaldte Opsigfisk eller Egfisk, der efter Fiskernes Mening er bestemt forskjellig fra Skreien, og som især lige i Begyndelsen af Fisket erholdes sammen med den almindelige Vinterskrei. Jeg havde rigtignok allerede under mit første Ophold i Lofoten i Forbigaaende seet denne Slags Torsk og konstateret, at det eneste Kjendemærke, man da opgav mig, nemlig at Bughinden hos den skulde være lys, medens den hos Skreien var sortagtig, var aldeles uholdbart. Da jeg imidlertid da ikke var saa nøie bekjendt med Skreiens normale Udseende som nu, besluttede jeg dennegang at underkaste begge Former en nøiagtig sammenlignende Undersøgelse, for at komme til Vished om begge Formers Forhold til hinanden. For at kunne gjøre dette med desto større Sikkerhed, maatte jeg først gjøre [mig bekjendt med de] Form og Farvetegning, [som ere de] forskjellige Individer af den virkelige Skrei, og udvalgte mig derfor blandt den af Fiskerne ilandbragte Torsk de i denne Henseende mest udprægede Individer, som jeg derpaa nøiagtigt undersøgte, udmaalede, tegnede og kolorerede. Da jeg nu saaledes var vel bekjendt med Skreiens Udseende, søgte jeg dernæst at skaffe mig Exemplarer af den saakaldte Opsigfisk til Sammenligning. Det første Exemplar, jeg erholdt, om hvilket Fiskerne brugte denne Benævnelse, syntes ogsaa virkelig at vise flere Eiendommeligheder saavel i Form som i Farvetegning. Kropsformen var idethele tykkere og plumpere end hos den egentlige Skrei; Hovedet ikke saa spidst udløbende og forholdsvis bredere over Nakken; Farvetegningen endelig temmelig ulig samme hos den virkelige Skrei, idet Grundfarven her havde et tydeligt brungulagtigt Anstrøg, og de mørke Spetter forholdsvis vare flere i Antal og strakte sig betydeligt længere ned paa Siderne, end dette pleier at være Tilfælde hos Skreien. Hvad der endelig da syntes mig af endnu større Vægt var, at Tænderne hos dette Individ vare forholdsvis betydelig mindre og færre i Antal end hos Skreien. Exemplaret, der ganske nyligt var trukket af Sjøen og fuldkommen friskt og uskadt, afkjøbte jeg Fiskerne, for nøiagtigt at kunne undersøge det og faa udført en omhyggelig Afbildning af samme. Ved Aabningen viste det sig at være et usædvanligt fedt Hunexemplar med særdeles stor Lever og store fuldmodne Rognsække. I Finnernes Straaleantal og øvrige anatomiske Forhold stemmede forøvrigt Exemplaret paa det nøieste overens med den almindelige Skrei. For at kunne videre studere denne saakaldte Opsigfisk, begav jeg mig en af de følgende Dage ud til en Plads paa Østsiden af Skraaven, hvor Fiskebakken har en forholdsvis kun liden Bredde, og hvor jeg havde hørt, at man paa denne Tid oftest erholdt Opsigfisk mellem den almindelige Skrei. Man trak just her en Garnlænke, som var udsat lige ved Eggen, og jeg besluttede mig derfor til nøiere at mønstre den gjorte Fangst. Blandt de indfangede Fisk udpegede ogsaa Fiskerne mig flere, som ikke skulde være virkelig Skrei, men Opsigfisk eller Egfisk. Flere af disse stemmede ogsaa i Form og Farve temmelig nøie overens med det af mig tidligere undersøgte Exemplar; men der fandtes ogsaa Exemplarer, hos hvem de ovenfor omtalte Afvigelser langtfra vare saa skarpt udprægede, og med mange af dem var det hverken mig selv eller Fiskerne muligt at afgjøre, enten de skulde ansees for Opsigfisk eller ægte Skrei. Der fandtes mellem begge Former alle Overgange, og ikke et eneste af de Kjendemærker, som Fiskerne opgav mig, for Opsigfisken, fandt jeg at holde Stik til en skarp Adskillelse af begge. Jeg kom altsaa til det Resultat, at Opsigfisk og Skrei i Grunden maatte være et og det samme, og at de Eiendommeligheder, som enkelte af de med det første Navn betegnede Individer viste, alene kunde have sin Grund i ganske tilfældige Omstændigheder, saasom Næring og Opholdssted; med andre Ord: der kunde efter min Overbevisning intet være til Hinder for, at Unger af Opsigfisken kunde blive til ægte Skrei, og omvendt Unger af Skreien til saakaldt Opsigfisk.

Under Fiskets videre Gang havde jeg ogsaa leilighedsvis Anledning til at anstille forskjellige andre Iagttagelser, der nærmere bekræftede flere af de af mig allerede i min første Indberetning berørte Punkter ved Skreiens Gydning og dens Forhold under samme. At saaledes Hanfiskene, ganske imod den tidligere for Fiskene antagne Regel, under Gydningen ialmindelighed staar nærmere Bunden end Hunfiskene, havde jeg flere Gange Anledning til direkte at overbevise mig om ved at undersøge de med de forskjellige Redskaber fangede Fisk. Baade, som have brugt Bundgarn, havde saaledes næsten udelukkende Isselfisk, medens Rognfisk var langt hyppigere, hvor man havde brugt Fløiet paa Garn eller Line. At dette Forhold mellem Han- og Hunfisken maatte finde Sted, var forøvrigt noget, som jeg, uden at have faaet saa paatagelige Beviser ihænde, allerede paa Forhaand vilde have kunnet erklæret for nødvendigt, ifølge den af mig tidligere nøie undersøgte Bygning af de fuldmodne Rognkorn. Disse indtage nemlig, naar de gydes, altid en saadan Stilling i Vandet, at en bestemt Side, nemlig den, hvor den saakaldte Mikropyle, hvorigjennem Befrugtningen foregaar, vender nedad; ja selv naar man, hvad der ofte ved kunstigt anstillede Forsøg hænder, har af en gydefærdig Skrei sammen med de altid frit i Vandet svømmende fuldmodne Rognkorn ogsaa udpresset saadanne, der fordi de endnu ikke ere fuldmodne eller endnu ere omgivne af den tynde Kapsel, hvori de ernærende Blodkar forgrene sig, ulig hine synke tilbunds, vil man finde, at ogsaa disse sidste altid vende den samme Side nedad.

Ved den naturligt for sig gaaende Gydning kan man derfor, selv uden at have anstillet praktiske Forsøg, forstaa, at Hanfisken nødvendigvis maa staa underst, for at den hurtigt mod Overfladen af Sjøen opstigende Melke kan træffe det Sted, hvorigjennem Befrugtningen foregaar; ligeledes er det ifølge den ovenfor anførte Bygning af Rognkornene absolut nødvendigt, at disse for at kunne udvikles maa flyde op mod Overfladen af Søen. De mange af mig baade tidligere og ogsaa denne Vinter anstillede Forsøg med Rognen have paa det Sikreste godtgjort Rigtigheden af dette mærkværdige allerede i min første Indberetning berørte Forhold med Torskens Rogn. Naar man derfor ved lignende Forsøg skulde [finde], at Rognen ikke flyder op i det Kar, [hvori den er lagt], [kan man være vis] paa, enten at [V]andet ikke [har] den form[odede] Saltgehalt, eller at Rognkornene endnu ikke ere fuldmodne, eller at disse allerede ere begyndt at dekomponeres. Hvor saadant skulde indtræffe, kan man ogsaa være ganske sikker paa ikke at faa Rognen udklækket*).

Endnu et Forhold maa jeg berøre, som det var mig af ikke liden Interesse at faa konstateret. Jeg havde allerede gjentagne Gange mod Slutningen af mit Ophold paa Skraaven havt Anledning til at observere, at den tidligere saa klare og gjennemsigtige Sø overalt i Sundene, ja lige klods ind ved Bryggerne var ganske grumset, og havde fundet, at dette havde sin Grund i ganske enorme Mængder af flydende Rogn i alle Udviklingsstadier. Jeg havde i Begyndelsen antaget, at denne Rogn var sat ind her med Strømmen fra Havet udenfor, hvor ogsaa Skreien nu var begyndt at gyde; men havde til min Forundring fundet, at Rognens Mængde udenfor paa denne Tid langtfra var saa stor, at dette kunde have været Tilfældet. Hvorledes det forholdt sig hermed, kom jeg snart underveir med. Det var netop paa denne Tid, at Fisket dreves paa det bedste her, og den ene store Baadladning med Fisk efter den anden bragtes daglig af Fiskerne iland her. Det hørte derfor til Dagens Orden her at se Fiskerne ved sin Hjemkomst fra Sjøen paa alle Kanter i fuldt Arbeide med at „sløie" Fisken, eller skjære den op og udtage Indvoldene, Lever og Rogn, for derpaa, efter tilslut at have brækket Hovedet af, at opkaste den paa Kaierne eller i de talrige paa Havnen liggende Fartøier til Flekning og Saltning, noget der paa Grund af den lange Øvelse, gik for sig med en ganske forbausende Hurtighed og Præcision. De anede vist mindst, at de under denne Slagtningsforretning tillige fungerede som — „kunstige Fiskeformerere". Og dog var dette virkelig Tilfældet. Ved det eneste Snit, hvormed Bugen paa Fisken bliver opskaaret, faar altid samtidigt Rognsækkene og Isselen en mere eller mindre stor Flænge, hvorved en ikke ubetydelig Portion af de allerede modne Rognkorn og den flydende Issel eller Melke vælter ud og blandes sammen i Sjøen. Hvor „Sløjingen", som ofte hænder, foregaar oppe i Fjæren, gaar vistnok en stor Del af den paa denne Maade af Fisken udkomne Rogn tilspilde ved at ligge forlænge tør i Solen; men ofte kommer den ogsaa her saameget sikrere til Udvikling, naar den nemlig, som ofte sker, bliver optaget i en af de mange Fordybninger, som ved Ebben ere ladte tilbage fyldte med friskt Sjøvand. Disse Fjærepytter fungere da som midlertidige Befrugtningskar, hvori al paa denne Maade af Fisken rindende moden Rogn saameget desto sikrere vil blive befrugtet, for derpaa ved Søens Opfløning at komme ud i friskt Vand igjen og her gjennemgaa sin videre Udvikling. En Dag lagde jeg Mærke til en Fisker, som under sin Forretning med at „sløie" den i Fjæren opkastede Fisk, havde valgt sig en magelig Plads ved Siden af en ganske liden Fjærepyt. Jeg mærkede mig nøie Stedet og lod Manden uforstyrret tilendebringe sin Forretning. Da han var færdig, gik jeg hen for nøiere at undersøge Stedet. Den lille før med klart Vand fyldte Fjærepyt var nu forvandlet til en Blodpøl, der var saa aldeles opfyldt af Rogn, at Vandet lignede en grødagtig Masse. Skjønt saaledes neppe Forholdene her vare af de heldigste, da baade Fjærepytten syntes at være meget for liden i Forhold til den enorme Mængde Rogn, og Manden desuden — naturligvis uvidende om sin sekundære Forretning som „kunstig Fiskeformerer" — havde i denne foruden Rogn og Melke ogsaa ladet Fiskens Blod og andre fremmede Dele blandes sammen, besluttede jeg dog at undersøge, om ikke endnu en Del af Rognen kunde være skikket til Udvikling. Jeg tog derfor en Portion af denne op og heldte den i et Glas med friskt Sjøvand, som jeg derpaa bragte op med mig til nærmere Undersøgelse. Allerede strax havde jeg den Tilfredsstillelse at se, at saagodtsom alle Rognkorn hævede sig mod Overfladen af Vandet, hvilket jeg vel vidste var et ubedrageligt Tegn paa, at de endnu ikke vare bedærvede. Efter kort Tids Forløb fik jeg ogsaa ved at undersøge dem med mit Mikroskop Vished om, at al denne flydende Rogn ikke alene var ubedærvet, men ogsaa befrugtet; den eiendommelige forberedende Proces, som man benævner Blommedelingen, tog nemlig nu sin Begyndelse samtidigt i alle Rognkorn, og jeg havde i Løbet af denne og de følgende Dage Anledning til ved denne Rogn at bevidne alle de forskjellige Udviklingsfaser, som jeg tidligere ved den af mig selv paa kunstig Maade befrugtede Rogn havde nøie studeret. Jeg nærer derfor ingen Tvivl om, at det meste af den i den ovenomtalte Fjærepyt sammenstuvede Rogn, naar den ved Søens Opfløning kom ud i friskt Vand, vilde blive skikket til Udvikling, uagtet Omstændighederne, som man ser, just ikke kunde kaldes de heldigste og uagtet, hvad der især var mig meget paafaldende, den Fisk, der havde leveret den, allerede længe havde været død og ligget opkastet i Fjæren.

Jeg har i det Foregaaende [illegible]et udførligere berørt nogle af disse unde[r illegible]ket leilighedsvis af mig anstillede Iagt[tagel]ser, fordi [illegible] tilvoxen[de] [illegible] fortsatte Opho[ld illegible] steder. Da jeg [illegible] anstillede Under[søgelser illegible] pleret mine tidl[igere illegible] lens Udvikling ved at udstrække disse over et helt Aarsskifte, og jeg altsaa herved har efter Evne stræbt at faa oplyst det første Afsnit af Skreiens Naturhistorie, skal jeg endnu, inden jeg slutter, give en kort Oversigt af de herved vundne Resultater og de rimelige Slutninger, man synes med disse Undersøgelser som Grundlag at kunne drage angaaende den tilvoxende Skreis Levesæt og Forekomst.

I de første Dage, efterat Skreiungerne ere udklækkede af Rognen, fremstille de sig som nogle af de mest hjælpeløse Smaaskabninger, som tænkes kan. Ved den uformeligt store Navleblære eller Blommesæk, som de have faaet

*) Jeg har dvælet saa udførligt ved dette Punkt, fordi jeg har hørt, at der i Vaar her i Kristiania skal være foretaget nogle Forsøg med kunstig Befrugtning af Torskerogn, hvorved man har troet ikke at finde fuldstændig Bekræftelse paa denne min tidligere ytrede Paastand, at Torskens Rogn altid udvikles flydende nær Overfladen af Sjøen.

ai 1869.

N. O. Young . .	30000 / 28000	400000 / 390000	925	1469
Kr.ania Gasværk .	27000	35000	677	1087
Chr. Schou . .	26000	300000	780	1305
Kr. Seildugsfabrik .	25000		610	973
Ludvigsen & Schjelderup . .	25000 / 20500	200000 / 170000	702	954
Thorv. Meyer . .	24000 / 22000	550000 / 525000	853	1368
Westy Egeberg & Co.	24000	350000 / 280000	756	207
H. Gulbransons Bo.	20000 / 18000	560000 / 450000	767	1148
J. H. Schwensen .	20000	380000	672	1149
N. A. Andresen & Co.	20000	200000	582	969
Kr.ania Sparebank .	20000	210000	592	987
Kreditbanken . .	20000	8000	491	785
Hjula Væveri (H. Schou) .	20000	0 / 120000	476	879
P. Petersen . .		130000 / 95000	498	786
O. M. Hauge (3 Brødre Hauge og Sanne)	18000 / 17000	100000 / 90000	483	742
Akers Sparebank .	17000	106000	466	765
J. H. Andresen .	17000	170000	490	817
L. Meyer . .	16000 / 14000	275000 / 240000	521	774
P. W. W. Kildal & Co.	15500 / 14500	110000 / 105000	408	648
Eger & Co. . . .	15000	100000	403	663
Nydalens Spinderi .	15000 / 0		364	
M. Thorsens Enke .	14000	250000	464	791
Nylands mek. Værkst.	13500	10500	332	532
O. Onsum . . .	13000 / 6000	100000 / 50000	357	265
Major Sommerschilds Enke	12500	245000	420	720
J. C. Helgesen . .	12000 / 9000	60000 / 45000	315	382
P. Nicolaysen . .	12000	200000	390	663
Bentse-Brug . .	12000	30000	305	493
Enkefru D. Lyng .	11500	230000	388	666
Jhs. Fuhr . . .	11000	155000 / 150000	332	556
Kr.ania Ølbryggeri	11000	0 / 100000	261	516
Høiesteretsasf. Bruun	10000	200000	333	572
S. C. Andersen .	10000 / 9500	90000 / 80000	281	437
P. A. J. Berg . .	10000 / 9000	120000 / 110000	290	437
Myrens mek. Værkst.	10000	45000	256	417
J. Dybwad & Sønner	9000 / 8500	150000 / 120000	283	433
W. Ihlen . . .	9000 / 8000	20000 / 10000	218	303
Thurmann & Radich	9000 / 7000	75000 / 55000	249	314
Caspary & Joerges .	9000	40000	236	385
Kr.a Rederiselskab .	9000		216	345
S. Parr	0 / 9000	0 / 40000		372
H. Parr	4500 / 8500	0 / 65000	101	373
Frydenlunds Ølbr. .	8500		204	325
Forseth & Co.s do. .	8500		204	325
Garver O. N. Forseth	4000	145000	161	286
Fabrikeier Danelius .	2000	38000	55	96
A. Hesselberg & Co.	8000	60000	214	353
Heinrich Jessen . .	8000	75000	218	363
A. O. Haneborg .	8000 / 7000	50000 / 40000	216	306
Baron H. W. Jarlsberg	8000 / 0		187	
Sorenskriver Egeberg	8000	112000	243	410
Akers mek. Værksted	8000	8500	196	314
P. Dürendahl & Co. (J. C. Just) . .	7500	65000	204	339
Olai Olsen . . .	—	55000	196	323
Steen & Strøm .	—	35000	186	303
W. Furst . . .	7000 / 5000	20000 / 10000	177	198
Carl Schwensen . .	7000	45000	189	311
Chr. Benneche . .	—	100000	206	349
Mgbl. og dets Trykkeri	—	0 / 40000	162	299
J. P. Olsen . .	—	45000	185	304
Jonas Ristling . .	—	85000	205	344
Joachim Ebbel . .	—		162	259
Holst & Fleischer .	6500	22000	155	261
H. F. Løkke . . .	—	50000	172	284
Bogtrykker Malling	6500 / 5000	65000 / 58000	176	228
Jacob Woren . .	6500 / 3500	45000 / 27000	169	143
C. N. Stibolt . .	6500		150	239
Thoresen & Stolt .	6500 / 6000	30000 / 25000	165	245
Agent Reiss . .	6000	20000	141	229
Edv. Eriksen . . .	6000	30000	153	250
Hurdal-Biri og Hadelands Glasværks Udsalg	6000 / 0		138	
Andr. Hamborg . .	6000	55000	165	275
Agent H. Hitmann	6000 / 0		138	
A. Christensen . .	6000	80000	175	295
Brødrene Nicolaysen	—	15000	150	242
[illegible]	6000		[illegible]	[illegible]
[illegible] og Bryggeler . .	5500		130	207
Forhv. Adj. C. Stang	5200 / 4200	105000 / 85000	170	234
Simers & Comp. .	5000	15000	117	190
Fhv. Minister Baron F. W. Jarlsberg	—	80000	158	268
Apotheker Ditten .	—	8000	111	178
Boghandl. Cappelen	—	30000	125	205
Glückstad & Co. .	—	20000	123	200
N. H. Preuthun .	—	60000	143	240
Conrad Langaard .	—	12000	116	187
Det søndenf. Dampskibsselskab . .	—		118	188
Hans Jacobsen . .	5000 / 4700	35000 / 30000	124	188
Apotheker Thaulow .	5000	35000	127	210
Bankchef Frølich .	5000	20000	120	195

Enkefru Møllerop .	5000 / 4000	100000 / 83000	168	231
P. T. Duborg . .	5000	25000	122	200
N. Kiær . . .	—	100000	163	280
Enkefru M. Thomle	5000 / 4500	65000 / 62000	145	223
Brugseier Grüner .	5000	8000	111	178
Rederiselsk. „Albion"	—	30000	133	218
Enkefru N. Strøm	4700	130000	175	306
Lysakers Chemiske Fabriks Udsalg .	4500 / 0		105	
Toldinspektør Due .	4500	6000	104	167
K. Graah . .	4500	60000	128	216
Skibsr. C. N. Brinch	—	70000	136	231
Bernt J. Olsen .	—	20000	108	176
Ytteborg & Ko. .	—	20000	111	181
Enkefru Cappelen, født Løvenskjold .	—	62000	132	223
Professor Voss . .	—	15000	105	171
John Bredesens Konkursbo . .	4500 / 0		101	
Engebrecht Landberg	4300 / 0		96	
Kaptein. van Kervel	4200	70000	128	219
H. Ingier . . .	4000 / 1700	18000	88	69
H. Poulsen & Co.	4000	30000	103	171
N. C. Michelsen .	4000	4000	90	145
Bager Jac. Brun .	—	20000	95	156
Kand. C. Gulbranson	4000 / 5500		85	195
C. E. Petersen . .	4000	20000	92	151
H. L. Møller . .	—	70000	128	218
Advokat Kildal . .	—	12000	88	143
C. F. Køkeritz . .	4000 / 3700	25000 / 21000	94	140
Thomas Amlie . .	4000 / 3600	30000 / 23000	100	143
Nitroglycerinkompagniets Udsalg	4000 / 0		93	
Trælasth. J. Breien	4000	3000	87	139
Gunerius Pettersen .	—	3000	83	134
Enkefru Keyser, født Meyer	—	85000	135	233
Statsrev. C. Johnsen	—	8000	89	144
Overretsf. Gamborg	—	60000	112	191
M. Langaard . .	—	25000	98	161
Fabrik. Brødrene Hals	—	15000	93	151
A. Vollmann . .	—	15000	96	156
Foss Spinderi . .	—		93	148
Advokat J. Birch .	3600	8000 / 4500	79	125
Oberst Fr. Næser .	3600 / 0	35000 / 0	93	
Kand. Chr. Glad .	3500	15000	88	144
Hoteleier Peersen .	—	10000	78	126
Holter & Borgen .	—	15000	81	131
Chr. Swane . . .	—	25000	86	141
Winge & Co. . .	—		73	116
Fr. Berghaus . .	—	10000 / 70000	81	128
Schreiner & Norsted	—	10000 / 90000	78	125
H. C. Hassel . .	—	40000	96	161
Brigadelæge Schiøtt	—	43000	95	159
Overretsf. Fischer .	—	30000	88	146
Johs. With . . .	—	18000	82	134
H. S. Dietrichson .	—	15000	84	136
Advokat Dunker .	—	8000	80	129
T. Olsens Dødsbo .	—	80000	121	209
Advokat J. Ihlen .	—	10000	81	131
Kr.ania Dampkjøkken	—		81	129
P. Platou . . .	—	35000	98	164
Murmester Lühr . .	—	30000	88	146
Brygger E. Stenersen	—	15000	84	136
Værkseier Erichsen .	—	30000	88	146
S. Calwarts Bo .	3300		71	114
Statsraad Stang .	3600	5000	81	130
— Meldahl .	3200	5000	71	115
— Møinichen	3100	2000	67	108
— Bretteville	3700	4000	83	133
— Helliesen .	3100	1500	67	108
— Manthey .	3400	9000	78	126
— Irgens .	3400		71	113
— Riddervold	3000		64	102
— Haffner	3100	2000	67	108
— O. J. Broch	3500	12000	82	133
Amtmand J. Collet	3400	40000	91	153
Zahlkass. Borchsenius	3200	45000	91	155
Høiesteretsassessor O. Løvenskjold . .	3500 / 0	47000 / 0	100	
Postmester C. Oppen	3300	6000	71	115
Biskop Arup . .	4400	4000	76	121
Proprietær J. Dahls Enke	3200	74000	106	184
J. H. Schmelck . .	3200 / 2600	37000 / 25000	87	111
Generalmajor Fleischer	3100		63	101
Statssekretær Aall	3000	30000	79	132
P. A. Larsen . .	—	15000	65	107
J. S. Øvre & Co.	—	10000	69	112
Chr. Thorp . . .	—	55000	96	164
A. Sharpe & Co. .	—	10000	66	107
Scheel & Bruenech	—	10000	69	112
Direktør J. Gjerdrum	—	11000	66	102
Kammerherre Schøyen	—	40000	81	137
Professor C. Heiberg	—	10000	69	112
Kopp & Co. . . .	—	20000	71	117
O. Hormark . . .	—	24000	73	121
Bager H. A. Bruun	—	15000	76	124
[illegible]	1000	10000		
Kgl. Fuldm. Rytterager	3000 / 2800	22000 / 14000	72	103
M. Melbye . .	3000	30000	79	132
Juveler Tostrup .	—	20000	74	122
G. J. Bornholdt .	—	25000	70	117
P. Hermansen . .	—	20000	74	122
Advokat H. Grøn .	—	7000	72	116
Chr. Schjøth . .	—	8000	65	105
Henry Wegner . .	—		61	97
Fr. Berven . . .	—	12000	67	109
O. P. Mordt . .	—	25000	70	117
Guldsmed H. Olsen	—	30000	76	127
Gulbr. S. Nerdrum	—	12000	70	114
C. Gerh. Hansen & Co.	—	10000	62	102
Akerselvens Klædesfabrik	—		68	109
Generalmaj. Beichmann	—	20000	71	117
Justitiarius Lasson	—	6000	67	108

Høiesteretsassessor Blich	—	20000	71	117
Klingenbergs Interessentskab . . .	—		68	109
Brugseier O. Amundsen	—	20000	78	129
Bureauchef E. Wedel-Jarlsberg . . .	2900	45000	84	143
Sognepræst S. Brun	—		55	88
F. C. Figenbaums Enke og Zimmermann	2800	12000	65	106
Civilingeniør O. Pihl	—	20000	66	109
Murmester Binneballe	—	25000	68	114
Prof. A. Schweigaard	2700		56	90
Konf. N. Ihlens Enke	—	42000	82	139
Ingeniørkapt. Henry Heyerdahl . . .	—	10000	61	100
Professor F. Holst	2600	40000	74	126
Høiesteretsassessor C. Hansteen . . ,	—	16000	59	97
Indrulleringschef Grønn . . .	2500	2000	49	79
Apotheker Maschmann	—	2000	57	91
Dammann & Baltzersen	2500	2000	52	84
D. Lerow & Co. .	—	10000	56	92
Apoth. F. P. Møller .	—		51	82
Schørbeck & Nilson	—	15000	59	97
Louis Samson & Co.	—	6000	51	83
Hoteleier C. A. Smith	—	8000	55	90
Advokat E. Stang .	—	2000	52	84
Murm. A. Lenschow	—	8000	52	85
Mek. C. Blunck . .	—	8000	49	80
Garver A. Tønnesen	—	8000	52	85
Professor W. Boeck	—	6000	54	88
Fred. Lønseth . .	—	20000	58	97
Doktor Otto Lund .	—	4000	50	81
Fred. Wang . . .	—	10000	56	92
N. Backer . . .	—	15000	56	92
J. G. Schwencke .	—	10000	53	87
Skibsreder J. Schjøth	—	20000	58	97
Overretsf. J. F. Petersen	—	2000	52	84
Anton Bjørnstad .	—	4000	50	81
Stiftsprovst Essendrop	—		48	77
Overretsf. J. J. Bruun	2500 / 0	4000 / 0	53	
Tømmem. Maurer .	2500	12000	51	84
Berg & Gabrielsen .	2500 / 2400	15000 / 13000	59	91
O. Knudsen . . .	2500	15000	64	104
Seilm. W. Timm .	—	30000	60	102
Christopher Dybwad	2500 / 2000	40000 / 35000	68	93
Klædeshandler Jens Jensen	2500	20000	61	102
Adv. Henr. Homann	—	30000	63	107
Adolph Holther . .	—	8000	55	90
Høiesteretsassessor A. Thomle . . .	—	15000	53	87
Generalm. Wergeland	—		48	77
Enkefru Bertelsen .	—	45000	74	127
Snedker Gunderød .	—	50000	81	139
Fred. Sundt . . .	—	8000	60	97
Værftseier C. Brinch	—	5000	51	82
Kgl. Fuldm F. Heuch	—	45000	71	122
Brugseier W. Drewsen	—	5000	48	77
Aptoheker Haanshuus	—	3000	47	75
Kasserer Isaachsen .	—		45	72
Guldsmed Thune .	2400	10000	54	88
D. Steen . . .	—	11000	54	89
Enkef. Hauch f. Grønn	—	45000	79	134
Justitssekretær Aall .	—	30000	69	115
Admiral Konow . .	—	4000	51	82
Hans L. Petersen .	—	18000	63	103
Kapt. Danchertsen .	—	40000	69	118
Læge Fr. Stabell .	—	35000	66	113
Høiesteretsassessor Andresen . . .	2300	10000	52	84
Overretsass. Mariboe	—	22000	58	96
T. Matheson . . .	—	6000	50	80
Enkef. Lina Ellingsen	—	30000	58	99
Toldkasserer Salicath	2200		38	60
Overretsf. Wennevold	—	20000	54	90
Professor Holmboe .	—	4000	46	74
Kammager Jordan .	—	15000	48	80
Enkefru Ytteborgs Dødsbo . . .	—	45000	71	123
Kass. Borchgrevinch	—	14000	48	79
Enkefru C. Heftye .	—	45000	71	123
Forligelseskommissær Falkenberg . . .	—		44	70
Lensm. Poulsen Enke	—	45000	67	115
Jernbanedriftsbestyrer Engelstad . . .	2100	[illegible]	43	68
Bankkasserer Riis .	—	18000	55	92
Høiesteretsass. Sarlund	—	6000	42	67
Jernbanedir. C. Pihl	—	3000	37	59
Expeditionssek. Malling	—	20000	49	81
Høiesteretsass. Hallager	—	6000	42	67
Toldskriver Staib .	—	4000	44	70
C. A. Dietrichson & Co.	2000	—	36	58
Overretssagf. Tvethe	—	15000	44	73
Holm Holmsen & Co.	—	9000	41	67
Rektor Vibe . . .	—		39	62
Brødrene Thomsen .	—	2000	40	64
Becker & Co. . .	—	3000	45	73
F. H. Dethloff . .	—	6000	39	64
Destillatør C. Krafft	—	15000	47	77
Brigadelæge Hjorth	—	6000	39	64
Bogtr. A. Grøndahl	—	15000	40	67
Gustav C. Hellesen .	2000 / 0		39	
Johanneson, Bommen & Co. . .	2000	2000	40	64
Otto Pay & Co. (A. Collett) . . .	—	5000	42	67
D. Hensen & Astrup	—		36	58
Harald Astrup . .	1100	22000	25	45
[illegible]	—	4000	46	74
Høiesteretsass. Manthey	—		39	62
P. Simonsen . .	—	6000	39	64
Fr. Rafen . . .	—	10000	44	72
Bager J. C. Lund .	—	16000	41	68
Lars Larsen & Co. .	—	8000	43	70
Expeditionschef H. Nissen	—	2500	34	55
Jac. W. Jacobsen .	—	10000	44	72
W. Schmidt . . .	—	12000	42	70
Chr.a Haandværkers Sparekasse . .	—	5500	46	75
Overretsf. O. Sæthren	2000 / 0	12000 / 0	42	
Boghandlerne Feilberg & Landmark	2000	12000	42	70
Sadelmager J. A. M. Lilloe	—	6000	39	64

Brødrene Hansen .	—	5000	42	67
Poul Backer . . .	—	15000	44	73
H. & J. Lorentzen .	—	15000	47	77
Agent Kienitz . .	—	10000	41	68
P. Schreiner senior	—	12000	45	74
C. E. Smith . .	—		39	62
Overresfagf. Nansen	2000 / 0	15000 / 0	40	
C. L. Ambjørnsen .	2000	6000	39	64
Major Bergh . .	—		36	58
Ferdinand Andresen .	—	15000	40	67
C. L. Johansen . .	—	2000	40	64
E. Willmott & Co.	—		44	70
Julius Nordbye . .	—	15000	47	77
Mægler S. E. Nielsen	—	8000	43	70
Adam Hjorth . .	2000	18000 / 0	42	52
J. M. Lerow & Co.	—	12000	42	70
A. Ourens Enke ,	—	40000	56	98
Generalagent Kammerherre F. Gjerdrum	—	12000 / 5000	39	57
Spareskillingsbanken	—	10000	49	80
Mekanikus H. J. Swang	—	5000	39	63
Snedker Kolstad .	—	10000	38	62
Fred. Halvorsen .	—	15000	47	77
Murmester E. Mortensen	—	15000	40	67
Johan Gaarder . .	—	15000	47	77
Mørk & Petersen .	—	12000	42	70
H. T. Henriksen .	—	15000	44	73
Forvalter Harald Berg	—	20000	49	82
Christen Hermannsen	—	30000	54	92
Byfoged Jürgensen .	—	6000	42	68
J. M. Nielsen . .	—	6000	36	58
Professor Aschehoug	—	3000	41	65
Agent O. C. Sundt	—		39	62
Oberst J. G. Ræder	—	10000	44	72
Høiesteretsassor Winther-Hjelm . .	—		39	62
Skolebestyrer Aars & Voss	—		39	62
Stiftamtm. Arntzen	—		39	62
Kaptein i Marinen Hagerup . . .	—	20000	49	[illegible]
Julius Petersen . .	—	20000	49	82
Livmedikus Budde .	—	2000	40	64
O. Bjelke . . .	—	10000	44	72
Læge Emil Tobiesen	—	20000	49	82
Advokat Joh.s Bergh	—	1000	37	59
Havnedirektør O. Roll	—	8000 / 4000	43	66
Brugseier Iver Olsen	—	25000	45	77
Overtoldbetjent Westphalen . .	1900	3000	35	57
Professor F. Faye	—	2000	38	61
Oberst Brandt . .	—	20000	47	79
Generalauditør Diriks	—		34	54
Høiesteretsassessor M. Hansens Enke .	—	30000	56	96
Prof. T. Kjerulf .	—	2000	38	61
— Chr. Hansteen	—		37	59
Justitiarius Arntzen	—		37	59
Justitssekretær Collett	—	16000	49	82
Raadmand Mastrup	1900 / 1250	30000 / 10000	52	43
Professor Chr. Boeck	1850	6000	38	63
Politimester Michelet	—	5000	35	57
Pengeudlaaner Katscher	1800	10000	44	72
Kammerherre C. Holst	—	8000	43	70
Hattemager H. Holm	—	5000	34	55
Overretssagfører J. Heidenreich . .	—	2000	29	46
Udskibningsberettiget A. Næss	—		31	50
Maler Chr. Johannesen	—	20000	38	64
Olaus Stangeby .	—	5000	37	60
Peter Amundsen .	—	15000	39	65
Justus Hansen . .	—	4000	36	59
D. Brambani . .	—	8000	35	58
Poppe & Waalmann	—	15000	46	77
Pengeudlaaner O. Andersen	—	10000	39	65
Skrædder Reiersen .	—	2000	32	52
Professor Caspary .	—	3000	33	53
Advokat Schweigaard	1800	20000	44	75
Høiesteretsass. Thomle	—		31	50
Generalkrigsk. Bull .	—		31	50
Enkefru M. Krogh .	—	30000	49	85
Kand. H. Konow .	1800 / 1600	40000 / 36000	51	78
Løitnant Sverdrup .	1750	24000	42	72
W. D. Shepherd .	1700		36	58
Sekretær Ingier .	—	22000	43	73
Skrædder Halvorsen	—	8000	33	54
Korpslæge Backer .	—	10000	30	50
Kapt. Jac. Ræder .	—	20000	42	71
Kæmner J. Torgersen	—	2000	33	53
Arkitekt von Hanno .	—	5000	34	56
Pens. Sorensk. Bjering	—	20000	39	66
Smed H. Thune .	—	15000	33	55
Fyrdirektør Diriks .	—	1000	26	41
Generalkirurg Heiberg	1700 / 0		29	
Professor Lochmann	1700 / 0	10000 / 0	34	
Enkekasserer Gjessing	1650		27	44
Assessor Thommesen	1650 / 0	15000 / 0	35	
Restaur. Christophersen	1600	5000	32	[illegible]
H. P. Petersen . .	—	5000	32	[illegible]
Bager Bordoe . .	—	9000	33	[illegible]
Ovæstor Aars . .	—		29	[illegible]
L. Segelcke . . .	—	8000	33	55
[illegible]				
M. Wielgolaske . .	—	8000	[illegible]	[illegible]
Johann Kilde . .	—	6000	32	53
D. Danielsen . .	—	9000	38	[illegible]
Garver C. Blixrud .	—	5000	29	[illegible]
Feierinsp. Schyerden	—	2000	27	[illegible]
Kapteinl. H. Gade .	—	25000	39	[illegible]
Enkef. Liungh, f. Heiss	—	25000	42	[illegible]
Pens. Borgerm. Fougstad	—	7000	37	[illegible]
Resid. Kapell. Andersen	—		29	[illegible]
Johan Johannesen .	—	8000	30	[illegible]
Kr.ania Arbeiderboligers Interesentskab	—		34	[illegible]
Prof. L. K. Daae .	1600 / 0	6000 / 0	26	
Major Grundt . .	1600 / 0	0000 / 0	34	
Kapteinl. N. Ihlen	1550	3000	30	48
Sognepræst Dopp .	—	4000	30	49

	Antagen Indt.	Formue.	Byskat.	Fattigskat
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Kristiania Bank- og Kreditkasse . . .	515 00	115000	1320	2129
Th. J. Heftye & Søn	390 00 / 400 00	480000 / 400000	1187	1950
Tostrup & Mathiesen	340 00 / 300 00	400000 / 350000	1027	1512

Professor Sere . .	—	5000	31	50
— Monrad .	—	1000	25	41
Justitiarius Jungshaus	—	2000	29	47
Bogtrykker Abelsted	1500/0	10000/0	32	—
Norlæger J. Werner	1500	4000	26	42
Advokat Heffermehl	—		33	55
Konditor J. L'Orsa	—	12000	24	38
Thorv. Heyerdahl .	—	15000	39	65
J. Westphalen . .	—	4000	33	54
Tandlæge Tellander	—	10000	32	53
Thoresen & Andersgaard	—	3000	33	53
Artilleri Nordan .	1500	1000	24	39
Tandlæge C. Brinch	—	12000	33	53
Handelsfuldm. Bennecke	—	10000	32	53
S. Hamborg . .	—	6000	34	56
Henrich Smith . .	—	20000	37	63
Anton F. Jensen .	—	3000	25	41
P. C. Sohl . .	—	6000	34	56
Naalefabrik. Griffen	—	10000	32	53
Fotograf Lindegaard	—	4000	29	47
Musikhandler Neupert	1500/0		27	—
Wilh. Balle . .	1500		24	38
Vøssemager Hagen .	—	10000	32	53
Agent Chr. Rohde .	—		24	38
Adv. J. P. Andresen	—	2000	32	52
Naadstuffrister Lunde	—	4000	26	42
Ernst Frølich . .	—		23	38
Abelsten Knudsen .	—	1000	21	34
L. Semb . .	—	8000	28	46
Naadmand Ebbell .	—		23	36
Skibsfører H. Lund	—	10000	25	43
Bager Schwaner .	—	6000	30	49
J. F. A. Koltzow .		2000/1000	21	34
Schee & Aas . .	—	1000	27	44
Redaktør Friele .	—		27	43
Proprietær Bratts Enke	—	30000	39	68
Bryggerm. G'meiner	—	8000	28	46
Lysest. Johnsruds Enke	—	10000	32	53
Handelsagent Lunde	—	2000	25	40
Professor Dietrichson	—		27	43
Mef. Jakobsons Enke	—	15000	31	53
Justitiarius Lambrechts	—		27	43
Professor C. Winge	—		27	43
W. A. Drnebergs Enke	—	20000	34	58
Brynsdalens kemiske Fabriks Udsalg	1500/0		31	
Overinspektør Jensen	1500	5000	26	43
H. P. Olsen . .	—	7000	27	45
Bundtm. Pastornach	—	10000	32	53
Sagf. M. P. Poulsen	—		27	43
Ole Olsen . .	—		27	43
Caspar F. Soelberg	—	12000	26	45
Torsten Mortvedt .	1500/1200	12000/6000	31	—
Bogh. J. Dybwad .	1500		31	35
Fabrikeier Nordraach	—		27	43
Dampskibsexp. Meinich	—	2000	25	40
Stadskonduktør Bull	—	1500	25	40
Murmester C. Johnsen	—	8000	24	41
Carl Lehrhowe .	—		27	43
Murmester C. Unger .	—	16000	35	59
Handelsfuldm. Løken	—	7000	32	50
Oberstløitn. Kjerulf .	—	1000	23	37
Korpslæge Chr. Smith	—		25	43
Thomas Schram .	—		23	36
Restaurator Beyer .	—		27	43
Otto Ottesen .	—	8000	31	51
Vognfabrikant Jens Andersen & Co.	—	4000	29	47
Skibsforvalter Graff	—		24	38
Overretssagfører M. Poulsens Dødsbo	1500/1200	15000/8000	34	39
Professor Sars . .	—	1500	20	33
Stadsingeniør Andersen	1450		19	31
Enkefru Werner .	1450	19000	40	67
Læge A. F. C. Grønn	—	3000	24	39
Resid. Kap. Tandberg	—		23	36
Expeditionschef Broch	—		23	36
Kommandør Krogh	1400		23	36
Guldsmed Lies Enke	—	6000	27	44
Forhenværende Distriktslæge Wisbech	—	28000	43	74
Enkef. A. M. Holmsen	—	25000	41	71
Overtoldbet. Nielsen	—	9000	33	55
Hattemager Lindblad	—		25	41
Overretsf. Gaarder .	1400/800	8000/0	22	10
Assessor Ingstad .	—	12000	25	41
C. L. Gulliksen .	—	8000	25	41
Konditor Günther .	—	8000	28	47
J. A. Fick . .	—	5000	27	44
Snedkerm. Hollfodt	—	6000	24	40
Blikkenslager Meyer	—	7000	32	53
O. Schjøll & Co. .	—	3000	26	42
Brændevinshandler H. C. Knudsen .	—	10000	29	49
Jernbane-Underbestyrer Smith . .	—	4000	26	43
Ølbrygger Schmidt	—		21	34
Bureauchef L. Eger	—	6000	27	45
Kirkeværge C. Anker	—		21	34
F. J. Petersen . .	—		24	39
Advokat Nicolaysen	—		24	39
Artillerikapt. Michelet	—	10000	29	49
Bureauchef Melbye .	—	14000	31	53
Enkefru Heyerdahl, født Bull . . .	—	25000	34	59
Klokker Stabell . .	1400	3000	23	37
Ingeniørk. C. Lund	—	3000	20	32
Høker Chr. Olsen .	—	16000	29	50
Bureauchef Lyng .	1400/0	12000/0	35	—
Statsrev. Sverdrup	1400/0		24	—
Rentenist N. S. D. Maschmann . .	1350	27000	41	71
Casserer S. Holm	—	4000	25	41
Overmaal. Jac. Smith	—		23	37
Professor H. Rasch	—		23	37
Armeeint. Stabell .	—	1000	24	38
Kgl. Fld. W. Hagerup	—	17000	32	54
Spinderim. Greenhill	—	1000	18	28
A. G. Holm . .	1300	2000	23	37
Handelsfuld. G. Hoff	—	2000	23	37
Polytekniker Sinding	—	2000	27	44
Oberstløitn. Keilhau	—		16	26
— Bassøe .	—		22	35
Postm. Løvenskjolds Dødsbo . . .	—	10000	31	52
Exped.chef Kjerulf .	—	1000	22	36
Plesner & Bruun .	—	10000	27	45
Fængselslæge L. Dahl	—		16	26
Lodsoldermand Schou	—	10000	24	40
Bager Stabenfeldt .	—	8000	26	43
Oberstløitnant C. F. Borchgrevink . .	—	1500	23	36
Skibsf. G. Maarud	—	6000	26	41
J. N. Hyen . . .	—	5000	24	40
C. C. Bomhoff . .	1300	8000	23	38
Prof. G. Johnson .	—		16	26
Kapteinløitnant S. A. Heyerdahl . . .	—		19	30
Prokurat. J. Bøyesen	—	20000	32	55
Professor Christie .	—		16	26
— Esmark .	—	2000	23	36
Løit. P. Middelfart	—	10000	24	40
Expeditionsf. C. Bull	—		22	35
A. H. Sivers . .	—	2000	27	44
Mægler Ferd. Breda	—	2000	23	37
Professor Fearnley	—		22	35
Oberstløitn. Bech .	—		26	42
General Meydell .	—		22	35
Exp.sekretær Aschehoug	—	2500	23	37
Bager S. Rolfsen .	1300/0	12000/0	28	—
Bureauchef Seielstad	1250	6000	24	39
Feierinspektør Bank	—	2000	19	30
Assessor Arneberg .	—		21	33
Professor Unger .	—	1000	21	34
Thr. Sewell . . .	—	25000	33	58
Kapt. J. G. Smith	—	20000	31	53
Bureauchef O. Brynie	1250/0	1500/0	21	—
Pensioneret Sorenskr. Leganger . .	1250	15000	28	48
Expd.sekretær Rye .	1250/0	2000/0	22	—
Enkefru M. Glad .	1200	20000	34	58
Hoteleier Nibbes Enke	—		17	27
Caspar Müller . .	—	3000	21	34
Alexander Petersen	1200/1100	2000/0	20	27
Oberstløitnant Vogt	1200		17	27
Handelsreisende P. C. Eriksen . . .	1200		19	31
Bager And. Larsen	—		19	31
Overretsf. Schibsted	—	1000	17	28
Burch Jessens Enke	—	10000	24	41
Murmester Christensen	1200/0	10000/0	24	
J. Spørch . . .	1200	14000	24	41
Brigadelæge Randers	—	4000	26	42
Instrumentm. Mette	—	10000	22	37
Julius Gløersen .	—	3000	21	34
P. Schjøll & Ko. .	—	4000	26	42
Enkefru Thea Erichsen	—	20000	34	58
Chr. H. Thoresen .	—	5000	27	43
And. Mathiesen & Ko.	—	2000	18	29
Overmaaler C. Moe	—		19	31
O. Evensen . . .	—	5000	19	32
Kasserer A. Nisson	—		19	31
Musikhdl. Warmuth	—	5000	22	36
Overretsf. Michelsen	—		17	27
Justitssek. Sverdrup	—	3000	21	34
Major Rosenberg .	—	6000	20	33
P. Stangeby & Ko.	—	8000	28	46
Bager J. Schrøder	—	5000	22	56
Bogbinder G. Bergh	—	3000	18	30
H. Gjessing . . .	—	2000	25	40
Skrædder C. M. Dahl	1200/0	2000/0	20	—
Restauratør Helseth	1200	3000	18	30
Conditor Caspary .	—	20000	29	51
Korkefabrikant Hvoslef	—	5000	19	32
L. A. Nicolaysen .	—		24	38
Sadelmager Wang .	—	4000	19	31
Uhrmager J. Smith	—	4000	19	31
Vognmand Andersen	—	3000	21	34
L. Falkenberg . .	—	1000	20	32
Poul H. Jevanord	—	5000	16	27
Handelsfld. L. Rode	—		19	31
Kavalleriløit. Rubach	—	15000	27	46
Hotelvært Weiss & Ko.	—		19	31
A. M. Nissen & Ko.	—		19	31
Overlæge P. Winge	—		17	27
Instr.mager Clausen	—	8000	23	39
Overretsf. Amundsen	1200/0	8000/0	23	—
Ernst Schultz . .	1200		19	31
Madame A. Isachsen	—	10000	24	41
Skibsf. M. Arnesen	—	10000	19	32
Gibsmager Magnetti	—	3000	21	34
Glasmester Pløen .	—	6000	22	37
M. C. Schnitler .	—		17	27
Maler C. Huusher .	—	4000	21	35
Kgl. Fuldm. W. Flock	—	9000	21	36
Enkefru Sofie Krohn	—		24	38
Kjøb. P. G. Bergs Enke	—	21000	30	52
Bogtrykkerne Brøgger & Christie . . .	—	3000	21	34
B. A. Eriksen . .	—	5000	19	32
Maler O. Hansen .	—	4000	19	31
— Ant. Pedersen	—	4000	21	35
Hans Fürst . . .	—	6000	20	33
Mægler A. Smith	—		19	31
Wilhelm Lütz . .	1200	5000	19	32
J. L. Sundt . .	—		17	27
Drammens Jernværks Udsalg . . .	1200/0		19	
Chr. A. Rasch . .	1200	10000	24	41
H. Holtermann . .	—	4000	19	31
M. F. Jensen . .	—	5000	22	36
Restaurat. Johan Olsen	—	3000	21	34
Garver A. Onsager	—	4000	21	35
Do. C. Borgen senior	—	20000	29	51
Do. M. Pedersen .	—	4000	19	31
Fred. A. Paulsen .	—	10000	29	48
Garver Chr. Holter	—	5000	27	43
Bundtm. A. Christophersen	—	8000	18	30
Hans P. Rasmussen	—	5000	16	27
Bødker J. Christensens Enke . . .	—	4000	21	35
Fhv. Landh. Bergh .	—	20000	29	51
Pastor G. Hansen .	—		14	22
Oberstløit. Munthe	—		17	27
Profess. C. Bjærknæs	—	1000	17	28
Gaardeier O. Johnsen	—	12000	23	39
And. Krogh Apenæs	—	3000	21	34
Krigscommiss. Fasting	—	4000	26	42
Canaldirektør Thams	—		17	27
Advocat Chr. Lasson	—	5000	16	27
Expeditionss. Lehmann	—	1000	20	32
Do. A. Kjerulf	—		19	31
Professor R. Nissen	—		24	38
Expeditionschef Bang	—		17	27
J. Jeremiassen . .	—		24	38
Bygningsinsp. Kaas	—	5000	19	32
Korpslæge Wetlesen	—		14	22
Fotograf P. Pedersen	—		17	27
Kapteinløit. J. F. Wedel-Jarlsberg . . .	—	4000	21	35
Ang. Kahrs . . .	—	1000	17	28
Oberstløit. Hjort .	—		17	27
Enkefru Sophie Sæthers Dødsbo . .	—	20000	24	42
Handelsfuldm. Brorson	—	5000	22	36
Murmester Carl Schøyen	—	4000	21	35
Toldbetjent Laandaas	—	10000	22	37
Skibsfører N. A. Olsen	—	10000	22	37
Tobias Larsen . .	—	2000	25	40
N. L. Schøien . .	—	4000	26	42
Fængselsl. A. Tidemand	—	1000	17	28
Garver T. Skougstad	—	6000	20	33
Bager N. Berg . .	1200/0	6000/0	22	
J. T. Schøyen . .	1200	7000	23	38
Ingeniørløit. Segelcke	1200/0	1000/0	17	
Oberst Grimsgaard	1200/0		14	
Kaptein, Kontorchef H. Krag . . .	1200/0		19	
Professor Münster	1200/0		19	

(Fortsættelse af Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Forandring i Lov af 7de Septbr. 1854 om Renbeite i Finmarken).

Opgjør mellem Stater, navnlig mellem en stor og mægtig Stat og en mindre, hviler ikke i vor Tid paa juridiske eller historiske Deduktioner, men paa faktiske Forhold.

Vil man derfor fastholde det i 1854 valgte Standpunkt, — og Komiteen nærer ingen Tvivl om, at dette er det rette, — og vil man forebygge Muligheden af, at fremmede Undersaatter i en Fremtid kunne blive ligestillede med Norske med Hensyn til Adgang til de finmarkske Fiskerier, saa faar man efter Komiteens Mening skabe en klar og iøinefaldende Betegnelse af Forskjellen, og søge at opretholde denne saa godt man kan.

Ogsaa af andre Grunde end de ovenfor antydede har man Opfordring til at fastholde dette. Ved Traktat med Storbritanien og Frankrige af 21de Novbr. 1855 har Norges Konge forbundet sig til ikke at afstaa til Rusland nogen Ret til Fiskeri paa Norges Territorium eller ved dets Kyster, og denne Forpligtelses Tanke og Aand kan ikke, saalænge man maatte ønske Traktaten opretholdt, ganske sættes ud af Betragtning, selv om Indrømmelsen gjøres af egen Drift og uden forudgaaet Fordring fra Ruslands Side.

Det er fremdeles bekjendt nok, at norske Undersatter i ikke lidet Antal aarligaars søge til Fiskeriet ved den murmandske Kyst inden Ruslands Grændser. De behandles her visseligen med megen Humanitet; men de jure ere de dog uberettigede til at fiske nærmere Land end 1 Mil, og det kan derfor, forsaavidt man i sin Tid skulde ønske her at erhverve større Rettigheder, være af Betydning, at man ikke paa Forhaand har bortgivet noget af det Vederlag, som for saadanne kunde ydes.

Komiteen antager saaledes, at Adgang til Deltagelse i de finmarkske Fiskerier som Lotfiskere ikke bør eller kan aabnes for fremmede Undersaatter uden med nogen Indskrænkning, og vil derfor indstille paa at saadan Adgang gjøres afhængig af Erlæggelsen af en Afgift, hvis Størrelse til enhver Tid bestemmes af Kongen.

Hermed antager man, at de ovenfor udviklede Hensyn ere fyldestgjorte.

Fra Traktaten af 21de November 1855 kan da ingen Indvending hentes; Forskjellen mellem norske og fremmede Undersaatters Rettigheder vil være klar og iønefaldende, og naar det overlades til Kongen til enhver Tid at bestemme Afgiftens Størrelse, kan den endeligen ikke lettelig faa en saadan Fasthed, at den ved senere mulige Forviklinger vil kunne paaberaabes som Grundlag for en hævdet Ret, eller som en halv traktatmæssig Bestemmelse.

En saadan Ordning er fremdeles ingen ny eller forhen ukjendt Sag. Efter Traktaten af 1751, Kodicil 1, § 13 skulde de svenske og finlandske Lapper, der om Sommeren brugte Fiskeri eller Kobbeskytteri i de finmarske Fjorde, derfor betale en Afgift, og efter Lov af 13de September 1830 § 40 er den russiske Fisker paa visse Vær indrømmede Adgang til at drive Fiskeri med Benyttelse af norsk Strand gjort afhængig af Erlæggelse af en Rekognition. Endeligt har der i de varangerske Distrikter i den seneste Tid udviklet sig den Sædvane, at enhver norsk Undersaat, der benytter fremmede Undersaatter under Fiskeriet, afkræves en Afgift til Kommunen.

Naar dernæst en saadan Bestemmelse afløser det tidligere absolute Forbud, maa den af de finlandske Fiskere føles som en Formildelse i Lovgivningen til deres Gunst, og kan derfor ikke fremkalde internationale Vanskeligheder.

Indrømmes maa det vistnok, at ogsaa en saadan Regel vil være vanskelig fuldt ud at overholde; men naar man gjør Baadeiere eller Høvedsmænd ansvarlige for den paa deres Baads Besætning faldende Afgift, og holder dennes Størrelse inden moderate Grændser, antages dette dog at ville blive ulige lettere, end Tilfældet har været under den nugjældende Lov.

Afgiften antages at burde tilfalde vedkommende Kommunes Fattigkasse, da denne nu oppebærer den sædvansmæssige Afgift, der ovenfor er omtalt, og vil hensigtsmæssigst blive at erlægge til saadan Tid som af Kongen bestemmes.

Bemærkes maa det endeligt, at Gjennemførelsen af Komiteens Tanke ogsaa rammer de svenske Kvæner, der som Lotfiskere deltage i Fiskeriet, men heri ligger ikke nogen Hindring, dels fordi disses Antal er lidet, og dels fordi svenske Undersaatter med Hensyn til Fiskeriet ikke efter vor Lovgivning forresten ere stillede i nogen anden Stilling end andre Landes Undersaatter. At det ved andre Fiskerier, saasom Makrelfisket, ikke tages saa nøie, om de svenske Fiskere komme indenfor Milsgrændsen, har andre Grunde, som det her ikke er fornødent at dvæle ved.

Komiteen vil saaledes indstille paa, at Adgang til Lotfiske gjøres afhængig af Afgifts Erlæggelse paa saadan Maade, som ovenfor udviklet, og omredigerer derfor Propositionens § 2 i Overensstemmelse hermed.

Den af Odelsthinget vedtagne Lovbeslutning er forhen meddelt i vort Blad.

J[illegible] Skolelov[illegible] Stemmer[illegible] gjort.

Jern[illegible] aftes efte[illegible] hvoraf de[illegible] mer mod [illegible] vil dog [illegible] omtr. 20[illegible] banens Fortsættelse fra Elverum til [illegible] Kirke. Det andet Parti i Komiteen skal derimod være stemt for et Statslaan paa omtr. 2,200,000 Spd. til følgende 4 af de foreslaaede Jernbaneanlæg: Trondhjem—Røraas, Elverum—Aamodt, Kristiania—Drammen og Drammen—Knogsberg. Ingen af Komiteens Medlemmer skal holde paa Regjeringens Forslag om et Statslaan paa 5 Mill. Næste Møde vil antagelig først finde Sted om 8 a 14 Dage.

Stemmeretskomiteen skal have Møde — formodentlig det sidste — iaften.

Storthinget sammentraadte idag efter at Odelsthingets Møde var hævet. I Storthinget (Præsident Aall) indfandt Statsraad Riddervold sig og overbragte følgende kongelige Propositioner:

1. Angaaende Indløsning af de prioriterede og uprioriterede Aktier i den norske Hovedjernbane. Oversendtes den i Anledning Jernbanespørgsmaalene specielt udnævnte Komite.
2. Om Tillæg til Sekondløitnant i Marinen H. A. Bloms Aflønning som Assistent ved Marinens Skibsbygningsvæsen. Oversendtes Militærkomiteen.
3. Angaaende Tilveiebringelse af nyt Lokale for den geografiske Opmaaling. Oversendtes Budgetkomiteen.

Derpaa refereredes indkomne Sager.

Næste Møde efter nærmere Opslag. Krogness fremsatte, inden Mødet hævedes, et Forslag, der enstemmig bifaldtes, saalydende: „Det paalægges Konstitutionskomiteen at udarbeide Forslag til de Forandringer i Forretningsordenen, som antages at kunne følge af Indførelsen af aarlige Storthing". Mødet hævet Kl. $11\frac{1}{2}$.

Menighedsraad synes endog i den tamme Skikkelse, den tilsidst fik ved Odelsthingets Standhaftighed i at negte Raadet Ret til Udelukkelse fra Nadveren, at frygtes som en farlig Indretning, der vil føre til et Tyrani over Samvittighederne og fremkalde et usandt og opstyltet ydre religiøst Væsen og aandelig Fariseisme. Flere Udenbyes Blade, saaledes „Lister og Mandals Amtstidende" og „Indherredsposten" have leveret velskrevne Artikler imod Loven, som man nu haaber vil blive negtet Sanktion. Hortens „Gjenganger" anfører i denne Forbindelse, at Pastor Hartmann paa Horten nylig har gjort Vanskeligheder ved at stede en Mand til Nadveren, blot fordi han ernærede sig som Brændevinshandler. Et lignende Tilfælde vides ogsaa nylig at være indtruffet i en anden By.

Af Børnekopper er der i denne Maaned indtruffet et Par Tilfælde heri Byen.

Hds. M. Enkedronningen. Stockholm den 6te Mai, Kl. 2, 50' Efterm.: Hds. Maj. Enkedronningen, hvis Tilstand igaar ud paa Eftermiddagen forværredes noget, befinder sig idagmorges, efter en rolig Nat, atter noget bedre.

Stockholm den 7de Mai Kl. 12 Middag: Bulletin for idag: Hds. M. Enkedronningen, styrket ved en meget god Søvn, befinder sig idag bedre. Feberen er ubetydelig, og Hududslættet har i det sidste Døgn kun lidet ud bredt sig. Tilstanden tilfredsstillende. Hvis nogen Forværrelse i Hds Majestæts Tilstand skulde indtræde, vil ny Bulletin blive udgiven.

Ingeniør Pihl, Bestyrer af Kristiania Gasværk, blev valgt til Medlem af Videnskabsselskabet i Kristiania ved Selskabets Aarsfest i Mandags. Pihl er en dygtig Astronom.

Af Musikalsk Album for Pianoforte er nylig udkommet et nyt Hefte, som blandt andet indeholder et smukt lidet Arbeide „Andante varié" af Organist O. C. Eriksen. Dette musikalske Maanedsskrift, der udgaar fra Edv. Winthers lithografiske Institut, og indeholder flere dels originale Arbeider af norske Komponister, dels Musiknyheder fra Theateret, nye Danse o. s. v., koster 2 Spd. for Aaret.

Osloveien, der nu gjør den store Omvei om Grønland og Vaterland, har Byen i disse Dage Udsigt til at faa omlagt, saaledes at den vil følge Grundingen. Det hele Anlæg er Alt i Alt beregnet til at ville koste 40,000 Spd.

Billedhugger Bergslien afreiste idag med Kronprinsesse Lovise til Kjøbenhavn for der for Alvor at begynde paa Karl Johans-Monumentet.

Koncert. Paa Søndag Kl. 5 giver Haandværkernes, Arbeidersamfundets, Artilleriunderofficersskolens, Kværner Brugs og Lærernes Sangf[illegible] vartetten Luren en Koncert til [illegible] eningernes dygtige Instruktør [illegible] Det var saameget mere ønskelig [illegible] ved et talrigt Besøg vilde v[illegible] er paa Hr. Hoffs Virksomhed [illegible] ktør, da han har havt den Ul[illegible] Ildebrand at miste saagodt [illegible] an eiede. Endog flere af hans [illegible] skal ved denne Leilighed vær[illegible] for Luerne.

E[illegible] en berygtede Svindler og Bed[illegible] res havde udtjent sin Straf, e[illegible] at fast. Det er dennegang en [illegible] ne, som er Offeret for hans B[illegible] n skal have franarret hende et [illegible] Værken.

Mu[illegible] ien i Stockholm har høitidelig [illegible] lige Mindefest for sine i Aarets [illegible] e Medlemmer, hvoriblandt og [illegible] ulf. Professor Banch holdt M[illegible] ses som udmærket.

Om[illegible] gene skriver Vestmar i Anledn[illegible] tianiabrevskrivers Ytringer: [illegible] gere udtalt os for en jevn Udv[illegible] ernbanevæsen, hvilket ogsaa m[illegible] gt af Hensyn til Arbeidsman[illegible] gets Behov; vi vilde derfor ik[illegible] Orden, om Bevilgninger ti[illegible] nnegang aldeles ikke [illegible] esalige Arbeider igjen [illegible]

berettiget til at bygges strax. Med Hensyn til Trondhjems-Banen maa vi beklage, at Regjeringen fremsætter Forslaget herom saa lidet forberedt, idet at Valg af Linie endnu synes at være saare uklart. — Har Regjeringen vist Letsindighed ved i dette Tilfælde og paa Sagens nærværende Standpunkt at foreslaa Jernbane om Røraas, saa vente vi af Storthinget mere Besindighed.

Kristiania-Brevskriveren fortæller ogsaa, at vort Landeveinet nu skal være saa omtrent færdig. Dette gjentages stadig fra Kristiania, naar man motiverer nye Jernbaner. Provindspressen her paa Vestlandet har gjentagende

182

Men ogsaa jeg har forandret mig i høj Grad og har ingen Grund til at bebrejde ham det. Hvis nogen for otte Dage siden havde sagt mig paa Højloftet, hvorledes det vilde gaa Alpesøndags Aften — dog hine Drømme og Forhaabninger er nu forbi! —"

Saaledes blev Franz siddende og tænke og drømme vaagen indtil han faldt isøvn og havde virkelige Drømme, hvoraf den vigtigste var, at han var død og befandt sig ikke blandt de salige og heller ikke blandt de fordømte, men i en Tilstand mellem begge. En Engel belærte ham om meget og mangt, der dog ikke tilfredsstillede ham.

„Dette", sagde Franz, „er altsaa de Glæder, som intet Øje saa, intet Øre hørte?"

„Det er kun den laveste Række af salige", svarte Engelen.

„Og her er altsaa Plads for dem, som ofrede sit hele Jordeliv for sine Medmenneskers Vel?"

„Hvortil de blev drevet af Stolthed eller en anden Bagtanke", forklarede Engelen. „Her har de nu, hvad de ønskede sig: enfoldige Beundrere og Lejlighed til at gjøre sine Kunster. Her er deres og her er din Plads. Og nu lev vel; jeg forlader Dig!"

Franz vaagnede og for forskrækket op.

Det var lys Dag, Solen stod allerede højt paa Himmelen, men saa traurig frem mellem Skyer. Franz erindrede sig snart alt, hvad der i de sidste Timer var foregaat i ham og omkring ham. Han søgte at bringe Drømmen til noget sammenhængende, men det lykkedes ham kun med Slutningen; det øvrige var indhyllet i Taage. Et vemodigt Smil for over hans Ansigt, da han tænkte paa den Rolle, han havde havt i Himmelen, og dog maatte han tilstaa sig selv, at han ikke fortjente noget bedre. Havde det ikke været Daarskab at fordærve disse Mennesker deres Glæde formedelst

179

befandt sig endnu hos Ørneværten, medens de ældre allerede var gaat tilsengs.

Medens Sepp lukkede op Husdøren og tændte Lys, sagde Franz: „Det er en Lykke, at Mor ikke er hjemme; Skrækken havde gjerne taget Livet af hende."

„Og jeg vilde ønske, hun var her", indvendte Sepp, „saa Du kunde faa ordentlig Pleje!"

„Det behøves ikke; skaf mig bare et Glas Vand."

Da Franz havde vasket Ansigtet, satte han sig sukkende og klagede: „Det var en ulykkelig Dag, og jeg som havde tænkt mig den saa skjøn!"

„Men det maa jeg sige", sagde Sepp efterat have overtydet sig om Saarets Ubetydelighed, „det er altid en god Ting at have en Ven med sig i Værtshuset, som kan bevare en for Slag idetmindste ved Udkastning."

„Det gaar rundt for mig, og der er meget, som jeg nu ligesaalidt begriber som Østerens Opførsel; dog jeg har Natten for mig til at tænke over det; lad mig nu gaa tilsengs og vær ikke bekymret for mit Saar; det vil snart være lægt. Godnat!"

Niende Kapitel.

Følger af Alpesøndagen.

Medens Franz gik misfornøjet op og ned i sit Værelse, plagede han sig med den Tanke: Den paa Sæteren i Sommer skjønne Drøm om et lykkeligt, fredeligt Samliv med den hans Agtelse og Kjærlighed fortjenende Menighed blev kun et nyt Middel til at lade ham nu se sin Skjæbne i et endnu mør-

Frimureren. I.

protesteret mod at denne ædle Opfatning skal gjøres gjældende, paa samme Tid som man netop har gjort en Begyndelse med at skaffe Kjøreveie istedenfor Klovveie for Befolkningen inde i Landet i denne Landsdel.

Rundskrivelse fra den kgl. norske Regjerings Finants- og Told-Departement. I Forbindelse med Departementets Rundskrivelse af 22de Oktober 1867, hvorved man anmodede Hr. Amtmanden om at indskjærpe Bestyrelserne for de i Deres Distrikt værende autoriserede Sparebanker at føre tilbørligt Tilsyn med Beholdningen hos Kassereren, skulde Departementet, der har Anledning til at antage, at fornødent Tilsyn oftere undlades, anmode Hr. Amtmanden om at tilkjendegive Bestyrelserne for samtlige autoriserede Sparebanker i Deres Distrikt, at de ved Departementets Rundskrivelse af 7de Mai 1861 begjærte aarlige Regnskabs-Extrakter for Fremtiden skulle være forsynede med Direktionens Paategning om, hvorofte Eftersyn — til ubestemt Tid og uden Varsel — af Bankens Penge og Dokumenter i Aarets Løb har fundet Sted og med hvilket Udfald.

Forsaavidt vedkommende Sparebanks Plan ikke indeholder udtrykkelig Bestemmelse om, at Direktionen flere Gange aarlig — til ubestemte Tider og uden Varsel — skal foretage Eftersyn af Bankens Penge og Dokumenter, ville Hr. Amtmanden henstille til Bestyrelsen at foranledige Beslutning fattet om Optagelse af en saadan Bestemmelse i Planerne.

Ny Musik. Paa J. A. Nosholms Forlag er udkommet „Norske Fjeldmelodier for Pianoforte indrettede til Brug ved Underviisningen for Begyndere og Viderekomne" af Otto Winter-Hjelm, 2det Hefte.

Sandefjords Bad. (Sandefj. Tid.) Den Tid nærmer sig nu, da den herværende Badeanstalt skal begynde sin Virksomhed for iaar. Man ser overalt travl Arbeiden paa de Steder, som høre til Badeanstalten, og som vi erfare, er der allerede leiet Værelser til over hundrede Fremmede fra 1ste Juni. I Mandags afholdtes den sædvanlige halvaarlige Generalforsamling, og af de paa denne fremlagte Beretninger om Virksomheden forrige Sommer erfarede man, at Badeanstalten i 1868 havde, foruden omtrent 200 Fremmede, som opholdt sig her i kortere Tid, en Badesøgning af leilighedsvis 615 faste Badegjæster, af hvilke 474 vare fra Norge, 110 fra Danmark og 31 fra Sverige. Disse toge omtrent 25,000 Bad, hvoraf den ene 1/4 i Strømmen, da den usædvanlig varme Sommer ret lod det friske, saltholdige Søvand være en Tilkaldelse ved Badet, hvor det ellers mest benyttede vare. Af de 18 til 19,000 Bad, som bleve givne i Badehuset, vare omtrent 12,000 Svovlbad, foruden at der blev givet varme Gytjeomslag i henimod 4000 Timer. Man ser saaledes, at Svovlvandet og Gytjen vedblive at være Badets væsentligste Kurmiddel. Af Beretningerne viste det sig saaledes, at der i Gjennemsnit aarlig forbruges af Badegjæster under Badetiden omtrent 30,000 Spd., af hvilke mindst de 20,000 direkte eller indirekte komme Sandefjord og dens nærmeste Omegn tilgode. I 1868 nedlagde Badegjæsterne fra Sverige og Danmark omtrent 7,000 Spd. her under Badetiden.

Som et Vidnesbyrd om den Humanitet og Velvillie, der rader ved Badet, kan anføres, at i de senere Aar er der tilstaaet omtrent 30 trængende Syge aarlig fuldstændig Badekur uden Betaling, eller med andre Ord: af de 12,000 Svovlbad, som blev tagne i 1868, blev omtrent 1200, altsaa hvert tiende, givet uden Vederlag til Syge, hvis økonomiske Forfatning ellers ikke vilde have tilladt dem at benytte Badet.

Udvandringen fra Sverige. I Smålposten skrives: „Udvandringen tiltager i høi Grad. I disse Dage har Gaderne i Malmø vrimlet af Emigranter, som agte sig til Amerika, dels til Tyskland. Igaar ankom der med Extratog omtrent 600 Karle og Piger fra Småland, som vare blevne sæstede af fyske Agenter. Mattssons Selskab, som afgaar fra Kjøbenhavn til Hull for at befordres videre til Kvebec og Allanliniens Skibe, behøver til et Antal af omtrent 400 de fleste fra Kristiansstadegnen. Med „Northern Light", som den 30te f. M. afgik fra Kjøbenhavn direkte til Newyork, fulgte der en Mængde Smålændinge og Blekingsboere. Emigranterne ere næsten uden Undtagelse enten unge og raske Folk eller Personer med nogen Kapital. Det er forgeligt, at denne Udvandring, der Landet saa mange unge og kraftige Mennesker i Forening med de Kapitaler, som [illegible] Naar man taler med Udvandrere, erfarer man, at den nærmeste Grund [illegible] ikke er [illegible] fortjene [illegible] Ophold ved [illegible] Arbeide. Det er klart [illegible] den Hungersnød, som desværre har hjemsøgt flere Steder, er bleven altfor [illegible] handlet af Regjering og Rigsdag. Istedet for de udbetalede Beløb, Staten har [illegible] men næsten ingen Nytte have gjort [illegible] have benyttet flere Summer til [illegible] offentlige Arbeider, hvorved Folket kunde have faaet [illegible] til at fortjene et [illegible] Brød; Landet havde da faaet [illegible] Folk og de Penge, som nu ere gaaede [illegible] Eiendom [illegible] Misvæxten har været [illegible] Steder i Provinsen, [illegible] Nordala, som [illegible] deriblandt [illegible] Beleiringen [illegible] Wiles Udtrækning [illegible] Befolkningen der har budt [illegible] daglig Arbeidsfortjeneste, og [illegible] de ikke udvandret en eneste Person, medens Udvandringen rundtom er betydelig. Vare lignende Foranstaltninger blevne trufne i rette Tid af vore Statsmyndigheder, saa var Stillingen ikke bleven saa beklagelig som den er. Nu kan Udvandringsstrømmen ikke mere standses, men de bedste Kræfter i Forening med de Kapitaler, som findes, drage fra Landet, og kun de Svage og Fondsfattige blive tilbage for yderligere at forøge Nøden og Elendigheden."

Slesvigske Tilstande. En liden Smule til Gjennemførelse af den fra preussisk Side saa grovt overtraadte Pragerfred er i disse Dage skeet, idet der nemlig fra Berlin er givet Befaling til Øvrighederne i Slesvig om ikke at lægge de Slesvigere, som før den 1ste Marts d. A. ere udvandrede til Danmark og have ladet sig overføre i danske Lægdsruller, nogen Hindring i Veien, naar de vende tilbage til Hertugdømmet og ville opholde sig der for kortere eller længere Tid. „Skjøndt der forhaabentlig — skriver Dagbladet — i den nærmeste Tid vil høres Mindre om Mulkteringer og Udvisninger af danske Undersaatter fra Slesvig, og skjøndt de tidligere Offre for den preussiske Vilkaarlighed forhaabentlig nu ville faa Fred for sine Forfølgere, vil der dog heraf snart kunne voxe frem en ny Række af Misbrug, (da der er sat en Tidsfrist, 1ste Marts), og Preussen har ikke heller nu villet fuldt anerkjende de Forpligtelser, som Wienerfredens Art. XIX. paalægger det (den taler om 6 Aar til at vælge mellem preussisk eller dansk Nationalitet). Førend vor Regjering har været istand til at sætte dette igjennem, kan det kun lidet nytte, at den tænker paa at føre Forhandlinger om Pragerfredens Art. V."

Storthinget.

Fredag den 7de Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skydsvæsenet. Det besluttedes først, at Odelsthingets Beslutning skulde deles saaledes, at §§ 7, 8 kom til at danne en egen Lov, og disse tvende §§ skulde derpaa behandles først, hvortil man da gik over.

In subsidium: Første Punktum af Lovbeslutningens § 7 bør lyde saaledes: „Offentlige Tjenestemænd skulle i Anledning af Reiser for det Offentlige og for Private, hvorfor der tilkommer dem Skydsgodtgjørelse, kun være berettiget til at erholde godtgjort den virkelig havte Udgift, deri indbefattet Bom-, Bro-, Færge- og Bærepenge, samt 4 ß for hvert Skifte". — Anm. 8: Lovbeslutningens § 8 antages at burde lyde saaledes: „Offentlige Tjenestemænds Reise skal foregaa ad den Vei og paa den Maade, hvorpaa den med mindst Udgift kan ske, — Jernvei eller Dampskib skal benyttes, hvor Omstændighederne eller Reisens Maal tilsteder det, — Alt forsaavidt ikke særegne Omstændigheder maatte gjøre det nødvendigt, at Reisen sker paa anden Maade, hvilket i saa Fald maa angives". Anm. 9: Idet §§ 7 og 8 under enhver Forudsætning antages at burde udgaa af Beslutningen og komme til at udgjøre en egen Lovbeslutning „indeholdende Bestemmelser om offentlige Tjenestemænds Skydsgodtgjørelse", formenes saadan Beslutning at burde have en § (§ 3) saalydende: „Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar".

Jaabæk vilde nødig gaa med paa, at Odelsthingets Beslutning burde deles i to Dele og vilde stemme mod § 7 om Oversendelse til Regjeringen, da han maatte tro, Storthinget havde Materiale nok til at ordne denne Sag. Han vilde henvise til det gode Forbillede, vi havde i Danmark, og naar man saa hen hertil, kunde det vel ikke være nødvendigt at nedsætte en Kommission, som ogsaa naturligvis kostede Penge. Lagthingets subsidiært foreslaaede Regulativ var høist urimeligt; den første Klasse (Statsminister og Statsraad) vilde ligesaavel som Storthingsmænd vinde mangfoldige Procenter. Han vilde spørge, hvorfor man skulde faa godtgjort mere, end man havde udlagt, og hvorfor denne Avance skulde være forskjellig for de høiere og lavere Embedsmænd. Naar man vilde forklare sig dette af, at naar de høiere Embedsmænd havde høiere Diæt, burde de have høiere Skydsgodtgjørelse, saa var det vel det rimeligste, at jo høiere Diæt man havde, desmindre Skydsgodtgjørelse burde man have Krav paa. Naar Kongen (hvilket Taleren selv havde seet) kunde kjøre med en Hest, kunde vel ogsaa Embedsmændene gjøre det; brugte de imidlertid 2, skulde de have dette godtgjort. At det vilde være vanskeligt at udskrive Regninger for hvert enkelt Tilfælde, kunde han ikke fatte. Hvad man brugte, skulde man faa godtgjort, men heller ikke mere. Lagthingets subsidiære Anmærkning til første Punktum af § 7 var det ene Rigtige, og han vilde stemme for Lagthingets subsidiære Anmærkninger 7 og 8. Af dette Storthing ventede Folket at faa frem en af de Love, som de havde ønsket saameget, og dette var en af de Love, hvorfor der var bleven agiteret, hvilket Udtryk maa taales i et frit Land som dette. Grønningsæter udtalte sig imod Lagthingets principale Anm. 7 og vilde helst holde sig til Odelsthingets oprindelige Beslutning. Han ansaa imidlertid Lettelse af Skydsbyrden for her at være Hovedpunktet, medens Spørgsmaalet om Regulativets Nedsættelse var underordnet. Kjerschow bemærkede, at Komiteen havde havt det samme Formaal som Jaabæk, nemlig at ikke Embedsmænd skulde tjene paa Skydsen; men det Princip at godtgjøre det virkelig havte Udlæg var allerede forsøgt i Tidsrummet 1816—24 og derpaa forkastet, da det førte til større Udgifter. Han vilde stemme for Lagthingets principale Anmærkning, som han troede vilde lede til det forønskede Maal, naar det saa skarpt var udtalt, at Intet burde tjenes paa Skydsen. Desuden behøvede vel ikke Regjeringen til Overveielse heraf at nedsætte en Kommission. Richter maatte sige, det var at skabe Vanskeligheder, hvor der ingen var, naar det var indvendt, at Regninger over sine Reiseudgifter vare vanskelige at affatte for hver Gang, og at ligeledes Revision vilde være saagodtsom umulig. Han vilde være meget utilbøilig til at stemme for Lagthingets Anmærkning, idet han troede, at et Regulativ vilde blive høist utilfredsstillende, hvordan det end var affattet, og vilde derfor stemme for Odelsthingets oprindelige Beslutning. Taraldsen vilde erklære, at han i alt Væsentligt vilde stemme for Jaabæks Udtalelser og fandt, at Odelsthingets oprindelige §§ 7 og 8 vare i det Væsentlige tilfredsstillende. Et Regulativ troede han ikke kunde affattes saaledes, at det nogenlunde tilfredsstillede alle rimelige Krav, og vilde saaledes stemme mod alle Lagthingets Anmærkninger med Undtagelse af den tredie subsidiære, som han vilde stemme for. Ueland (sen.) fandt, at der især var fremført 2 Anker mod vor Skydslov. Den ene var, at der var sagt: Du skal for den og den Betaling skydse den Reisende, enten det er nok eller ikke. Paa sine Steder kunde Betalingen være høi nok, men paa andre altfor liden. Denne Bestemmelse var ligesom at fastsætte, at Arbeidslønnen skulde være lige over det hele Land. Den anden Anke var, at det ikke var fastsat, at Embedsmænd kun skulde faa godtgjort, hvad de havde udlagt. Disse vare de Anker, som man skulde søge at afhjælpe. Præsidenten vilde som Repræsentant sige, at han vilde stemme for, at der fattedes en Lovbeslutning indeholdende Lagthingets Anmærkninger til § 7 samt 8 og 9, og ansaa en Lovbeslutning for at være den mest direkte Henvendelse til Regjeringen. Mathiesen troede, at et Regulativ vilde være det hensigtsmæssigste, ikke fordi han vilde at Embedsmænd skulde faa godtgjort mere end sine Udgifter, men var end det nuværende Regulativ mangelfuldt, maatte man vel kunne fastsætte et, som paa det nærmeste var tilfredsstillende. Han ansaa det derfor hensigtsmæssigst, at Sagen oversendes Regjeringen til Overveielse, og vilde derfor stemme for Lagthingets principale Anmærkning. Grønningsæter vilde fremdeles stemme for Odelsthingets oprindelige Beslutning. Schulze vilde stemme for Lagthingets principale Anmærkning eller subsidiært for Odelsthingets Beslutning.

Derpaa optoges Sagen til Votering med saadant Udfald: Lagthingets principale Anmærkning forkastedes med 45, Lagthingets første subsidiære Anm. forkastedes med 60 St. Lagthingets anden subsidiære Anm. forkastedes med 63 St. Lagthingets tredie subsidiære Anm. bifaldtes enst. Lagthingets §§ 8 og 9 bifaldtes enstemmig.

Lagthingets 6 første Anmærkninger ere saalydende:

Anm. 1: § 1 i Lovbeslutningen bør udgaa.

Anm. 2: Lovbeslutningens § 2 bør lyde saaledes: „Naar i noget Landdistrikt Tilskud til faste Stationer udfordres, udredes af Tilskuddet 1/6 af vedkommende Distrikt, 1/6 af Amtskommunen og 2/3 af Statskassen."

Anm. 3: Lovbeslutningens § 3 bør lyde saaledes: „Af det Tilskud, som af Kjøbstad eller Ladested udfordres til faste Stationer, udredes 2/3 af Statskassen og 1/3 af vedkommende Kjøbstads eller Ladesteds Kasse."

Anm. 4: Lovbeslutningens § 4 bør lyde saaledes: „Af den Godtgjørelse, der maa tilstaaes Skydsskaffere, udreder Statskassen 2/3 og vedkommende Distrikt, Kjøb- eller Ladested 1/3."

Anm. 5: Lovbeslutningens § 5 bør lyde saaledes: „Naar regelmæssig Delingencefart oprettes, udredes det Tilskud, som maatte udkræves, med 2/3 af Statskassen under Betingelse af, at vedkommende Kommuner have vedtaget at udrede 1/3."

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige og steget i det sydlige Norge. Vinden er frisk SO. i Bodø. Frisk vestlig til nordlig paa Vestkysten, stille paa Østlandet. Temperaturen steget. Udsigterne ere til opklarende Veir med mildere Luft.

Kristiania Torvpriser

den 8de Mai 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	3	„	3	24
Do. Vold	2	60	2	84
Halm af Rug	1	„	„	„
Do. - Byg	1	72	1	96
Do. - Havre	1	72	1	96
Havremel	6	24	6	60
Poteter pr. Centner (1/2 Td.)	„	84	„	96
Do. - Tønde	1	48	1	72
Havre	2	48	2	72
Smør pr. Bpd.	2	72	2	96
Flesk	1	36	1	40
Oxekjød	„	108	1	6
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	1	„	1	24
Liur	„	60	„	72
Aarhane	„	36	„	„
Hjerper	„	20	„	24
Birkeved pr. Favn	3	„	„	„
Furuved	2	24	2	72
Granved	2	„	2	24

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 9de Mai (Kl. 7—10) gives: **Macbeth**, Tragedie i 5 Akter af Shakespeare, Musiken komp. af Weyse.

Ved Sceneforandringen i 3die Akt gaar Tæppet ned.

Mandag den 10de Mai (Kl. 7—10) gives: **Macbeth**, Tragedie i 5 Akter af Shakespeare, Musiken komp. af Weyse.

Ved Sceneforandringen i 3die Akt gaar Teppet ned.

Lambs Haand-Strikkemaskiner.

At jeg fra 1ste April dette Aar slutter min Detailhandel med Strikkemaskiner for Hr. Blichfeldt, og at jeg fra samme Dato overtager Udsalget af Maskinerne for egen Regning, bekjendtgjøres herved. — **Fotografi** af Maskinen sendes paa Forlangende.

Carl Christophersen,
Raadhusgaden No. 17. Mekanikus.

Mit Lager af

Rørledningsapparater

anbefales til Dagens billigste Priser, saasom:

Rør til Vand-, Damp-, Gas- og Kloakledninger i alle brugelige Dimensioner.

Pumper, Sprøiter, Fontainer, Kraner, Bademaskiner, Vaskeservanter, Vaske, Filtrermaskiner, Tappemaskiner, Waterclosets, Trykmaalere, Vandstandskraner, Signalpiber og Smørkraner, Gummislanger til Bryggerier og Sprøiter samt Plader, Snorer og Ringe, Drivremme i alle Bredder, extra gode Liinslanger til Have- og Brandsprøiter samt Straalerør og Kuplinge til disse.

Ordres paa alle Slags Rørledninger effectueres nøiagtigt og hurtigt efter indsendte Rids og Maalopgaver.

Alle Slags Rørledningsanlæg her, saavelsom i andre Byer, udføres solid og billigt. Veiledning for Anlæg samt Priscouranter meddeles gratis. **C. Blunck.**

Christiania Skjortefabrik

(prisbelønnet ved Stockholmer-Udstillingen)

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østregade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser. **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister,** smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Tilsalgs.

Visitkortportræter

af afdøde Provst Vogt i Eidsvold, Pastor Aars i Asker, Professor Conradi, af Statsraaderne Haffner, Irgens, Bretteville, Manthey og Broch, Præsterne Andersen, Elstrand, Hansen, Lund, Lund i Oslo, Domaas og Dop, Professorerne Boss, Sars og Welhaven, Edvard Grieg m. m. Fl. **De Coninck,**
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Træskjærerarbeider,

hvoriblandt et større Parti meget billige Gjenstande for Børn, er jeg nu bleven forsynet med.
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Saft. Bringebær-, Ribs-, Kirsebær-, Blaabær- og Tyttebærsaft sælges af **Carl Gullichsen.**

Tolleknive og Bælter

i stort Udvalg faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

kere Lys. „Maa da alt forvandles til Gift for mig!" raabte han, da han blev var paa Bordet de Blomster, han havde faat af Marianne, venligt belyst af Maanen. „Det synes som om jeg er ligesaalidt skabt til at modtage godt som til at gjøre godt. Hvor frygtelig maa jeg nu føle Alvoret i en Talemaade, som jeg ofte har leet over: Han har aldrig en Hat paa, uden naar der regner Lykke. For den mig saa venligt og kjærlighedsfuld imødekommende Pige stod jeg saa stiv og stum som en lukket Dør og ilede hen for at være Hanen i Kurven blandt en tankeløs Hob. Nu, som man reder, ligger man. Tornene af denne Rose saarer dybere og smerteligere end raa Alpejætere kan, ti deres Stik har jeg fortjent."

Ved Erindringen om det i Værtshuset oplevede var den Tanke Franz stedse endnu en Trøst: „jeg havde Ret." Smerteligere var ham Tanken paa den Sammenkomst, hvorved alene hans Forfængelighed og dumme Stolthed fordærvede ham og maaske ogsaa en kjær Pige den skjønneste Glæde. Hvorfor skulde Barthles Barn beklage sig for Sepps Søn, da hun ikke engang vidste, hvad Indtryk Fædrenes Strid havde gjort paa ham? Marianne havde jo tydeligt bevist, hvorledes hun tænkte, da hun kom den øjensynligt sig ængsteligt nærmende venligt imøde og mindede ham om det forefaldne ikke alene ved det første Blik, men ogsaa ved det første Ord. Franz rødmede for sig selv, da han igjen levende forestillede sig alt; han sprang op af Sengen, som han havde kastet sig paa i fulde Klæder. Det havde aldrig været ham muligt at forblive rolig paa et Sted, naar ubehagelige Erindringer dukkede op. Længe skred han op og ned i Maaneskinnet, lyttede til Dødningeuhrets Pikken i Væggen, talte Slagene af sit ualmindeligt højt bankende Hjerte og forsøgte alt som han ellers plejede at anvende for at blive kvit ubehagelige Tanker. Idag syntes alt

forgjæves. Atter og atter blev han staaende foran Bordet og stirre paa Mariannes Blomster, indtil han omsider blev vakt af sine Grublerier ved Sang og Jubel udenfor Huset. Det var Selskabet fra Ørneværten, som gik hjem. Han aabnede Vindøjet og saa bedrøvet efter dem. Snart efter hørte han Knirkningen i Husenes Døre rundt om, saa Lys tændes og atter slukkes, og endelig sov alle undtagen de syge og hist og her to Forelskede, og Franz, der egentlig var begge Dele: syg og forelsket.

Paa en Stol ved Vindøjet blev Franz længe siddende i vaagne Drømme, den ene mere broget end den anden. Tilsidst spurte han sig selv, idet han slog Vindøjet heftigt igjen: „Er jeg drukken eller forrykt, eller er Verden det? Vistnok har jeg drukket meget af den for mig saa sjeldne Vin, men endnu brænder jo Saaret, endnu føler jeg, hvorledes Ysteren greb mig, og jeg har vist aldrig tænkt saa klart og sandt som nu, skjønt det hellige forekommer mig latterligt og det slette klogt. De største Bedrifter af dem, som jeg holdt for de bedste blandt Menneskerne og mine Forbilleder — hvad er de andet end enkelte Naringers dristige Linedanserspring, som Nutiden tilsmiler, Efterverdenen beundrer, men som alligevel kun en eller anden Naring igjen søger at efterligne, som Stolthed, Dumhed eller noget lignende driver dertil. Hvor sandt dog Ysteren sagde: naar Mennesket som det er, mødte den, det ønskede at ligne, vilde ingen af dem kjende hinanden. Mit hele Liv er et Bevis paa Sandheden af disse Ord; idag har alligevel to saadanne Halvmennesker kjendt hinanden og forundret sig over sit nære Slægtskab. Skade, at man med Troen paa sig selv taber saa meget, at man ikke mere kan holde sig til noget: ikke mere til den strenge Fader, ikke mere til den fromme Moder og ikke mere til den, som jeg holdt for tro og stærk. O, hvorfor er det nu ganske anderledes end paa Sæteren?

Dagbladet.

No. 105. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 10de Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trøgstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Vebløngsnæs, Lereim, Vee, Løsset, Valls (Eide), Fredø, Vesnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Honefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Florents, 7de Mai. Kongen har antaget Ministeriet Menabreas Dimission og overdraget Sidstnævnte at danne det nye Kabinet.

Bern, 8de Mai. Forbundsraadet har udvist Mazzinis Tilhængere af de italienske Grænsekantoner. Mazzini maa desuden ikke opholde sig i Kantonerne Waadt, Genf, Basel, Neuchatel og Solothurn.

Skelefteå, 8de Mai. I den sidste Uge have vi havt østlig Vind; i Tirsdags førtes Havneisen. Igaarnat 6 Graders Kulde, om Middagen 2 Graders Varme; aabent Vand tilhavs endnu ikke synligt. Idag østlig Snestorm. Havnene kunne rimeligvis ikke befares før efter flere Dages varm Sydvestvind. „Farlen", Andersen, er kommen ind til „Nathan".

London, 9de Mai. I et Telegram fra Madrid til „Times" heder det, at hvis Kortes beslutter sig for Monarkiet, vil Serrano blive foreslaaet til Regent og Prim til Konseilspræsident og Krigsminister, indtil Kongevalget kan finde Sted.

Brev til Dagbladet.

Nyhylke, 29de April 1869.

Nu er da Folket her i denne Egn kommet igjen efter endt Vaardsildfiske. Med Fortjenesten har det dette Aar været ganske smaat; thi en hel Del af vore Fiskere vare paa Kinn, hvor det som bekjendt gik kleint med Fisket. Det er dog altid en Trøst, at Alle, saavidt mig bekjendt, ere vendte hjem igjen med Hilsen og Livet. Thi naar man nøiere kjender Fiskerens Liv og den Fare, som han ofte svæver i, saa maa man rigtig prise den Lykkelig, som er vendt hjem igjen med helt Skind.

Nu er her da begyndt et andet Fiske igjen, som ikke drives i en saa ringe Maalestok endda, det er nemlig Hummerfisket; dette Fiske drives nemlig her i Nyhylkes Fjorde og giver som oftest et nok saa godt Udbytte; thi Hummeren bliver efter mit Skjøn smukt betalt. En bitte liden Hummer paa 8 Tommer betales nemlig med 6 ß; den maa naturligvis smage bedre i Engelskmændenes Mund end i Nyhylkingernes, det vil sige: Engelskmanden er vel bedre Madskjønner end vi, ellers betalte de gode Folk den vel ikke saa godt. Maatte nu bare Hummerfisket slaa ret godt til her paa disse Kanter, thi det kan virkelig tiltrænges; man kan vende sig, hvor man vil, saa hører man tale om knappe Tider og — ingen Penge!

Med det samme jeg skriver, vil jeg sandelig ogsaa gjøre en liden Svinptur ind paa det politiske Felt. Thi vi have over Aarer ude ogsaa paa dette Felt. Jeg kan visst her med Digteren udbryde: „Nu klarner Livet sig Dag for Dag", hvad det politiske Liv angaar paa denne Kant af Landet. At her af og til ogsaa paa disse Kanter findes nogle af disse gamle Stok-Konservative, vil visst ikke forundre; thi Klinte gror jo blandt Hveden allevegne. Storthingsforhandlingerne følges med Liv og Lyst. Aarlige Storthing har her almindelig Stemning for sig; Ulykkesprofeterne give vi en god Dag og lade dem more sig med at snakke om disse Skræmmebilleder, som de alene — til sin egen Plage — ere forundte at se! Efterhaanden forstummer vel ogsaa disse „Røster fra den politiske Nat". Stemmeretsloven synes selvfølgelig ogsaa Folk godt om her, og vi ere nok fri for at nære nogen saadan Frygt for dens Gjennemførelse, som enkelte af Thingmændene og nogle Andre paa et visst Hold synes at have. Med vore Thingmænd er man nok overalt godt fornøiet, og vi vide, at ikke bare Stavanger Amt kan være tilfreds med dem, men at det hele Folk kan være tilfreds med Stavanger Amt for det Valg, som vi have gjort.

E. C. J.

Jernbanerne og Arbeidsløsheden.

Naar en privat Bedrift af en eller anden Grund maa standses eller indskrænkes, fer man altid, at den private Driftsherre opbyder alle sine Evner og al sin Kredit for at skaffe Arbeiderne Erhverv paa anden Maade, og saaledes handle ogsaa enkelte Stater. Det er derfor ikke formeget, naar man forlanger, at Storthinget, inden Rimelighedens Grændser opbyder alle Midler for at hjelpe paa den Trang, hvorpaa vi daglig se de bedrøveligste Beviser i de omvankende Flokke af hele Familier. Sker ikke dette, ville vi inden Aarets Udgang faa ligeoverfor Hungersnøden og allerede se Ofre for den nuværende Elendighed. I Sverig har man nu, men tildels forsent taget sig af Sagen; et stort Antal Mennesker ligge nemlig syge i de af Hungersnøden hjemsøgte Provindser som en Følge af denne; ligedan vil det gaa hos os, dersom ikke Storthinget nu tager sig af Sagen. Vi have seet, at Amtmand Aall mener, at der af det ordinære Budget bliver Raad til at tage 50,000 Spd. aarlig til Paabegyndelse af Trondhjemsbanen; men Enhver vil indse, at dette Beløb er utilstrækkeligt, saafremt man ikke tillige vil begynde paa Drammensbanen, hvor Forholdet er saa, at der med de paa sikrede Midler og de 600,000 Spd. i Obligationer strax kan sættes et stort Antal Arbeidere i Gang. Skal Drammensbanen, som paatænkt, være færdig i Løbet af 3 Aar, vil der aarlig anvendes mindst 200,000 Spd. paa Minerings- og Jordarbeide, og selv dette store Beløb vil vistnok ikke forslaa til at skaffe alle ledige Arbeider Beskjæftigelse. Hvor vigtig end Trondhjemsbanen er, og vi indrømme, at den er den vigtigste, vil Anvendelsen af 50,000 Spd. aarlig i en meget lang Fremtid kun være nedgravede i Jorden uden nogetsomhelst Udbytte, hvilket derimod ikke er Tilfældet med Drammensbanen, der strax vil give Udbytte, og endog snart vil forrente sig. — Kan man sikre sig Drammensbanen ved private Midler, vilde det være godt, om man kunde begynde Trondhjemsbanen med 50,000 Spd. aarlig, dels fordi man derved havde Sikkerhed for, at den inden føie Tid vilde blive fuldført, dels fordi der vilde være saameget mere Anledning til Arbeide. Dette Sidste ansees for Øieblikket for det Vigtigste, ikke alene for dem, der ikke kunne faa Arbeide, men ogsaa for de fattige Kommuner, der blive nødsagede til at føde saa mange udhungrede Familier.

Kristiania, den 10de Mai 1869.

Udlandet. Det franske Senat sluttede sine Møder den 3die Mai. I sin Svartale til Grev Ségurs Afskedstale sagde Lavalette: „Den franske Regjerings store Bekymring, det, som mest ligger den paa Hjertet er den hellige Faders Sikkerhed (almindeligt Bifald). Der gives to Midler til at tilveiebringe denne. Det Ene har været Septembertraktaten, som vi afsluttede med den italienske Regjering. Da denne Traktat ikke kunde opretholdes af Sidstnævnte alene, maatte vi komme til Hjælp. Overenskomsten bestaar endnu og vil blive opretholdt i den hellige Faders Interesse, saaledes at Italien er forpligtet til at respektere hans Lands Grændser. Dernæst har vi gjort Alt, hvad der stod i vor Magt, til at skaffe den pavelige Regjering Midler til selv at forsvare sig. Hermed er det ikke sagt, at det Øieblik nu er kommen, da vi kan lade Italien og Rom staa ene ligeoverfor hinanden. Først den Dag, da Regjeringen kan være ganske beroliget med Hensyn til den hellige Faders Stilling, vil den fatte endelig Afgjørelse om at trække vore Tropper tilbage fra Rom" (Meget godt). Efter denne Tale oplæste Rouher den keiserlige Beslutning om Forsamlingens Ophævelse, hvorpaa man skiltes med Raabet: „Leve Keiseren".

„Gaulois" angiver Kandidaterne til forestaaende Valg i de ni Parisérvalgkredse. 1ste Distrikt: Carnot, udtrædende Deputerede, Gambetta. 2det Distrikt: Thiers og d'Alton Shée. 3die Distrit: Emile Olivier, Baneel og Durier (her synes Striden især at ville blive varm). 4de Distrikt: Ernest Picard. 5te Distrikt: Garnier-Pagès og Georges Bandin. 6te Distrikt: Guérould, Jules Ferry og Brisson. 7de Distrikt: Jules Favre, Darimon og Rochefort. 8de Distrikt: Jules Simon. 9de Distrikt: Eug. Pelletan.

Forhandlingerne om den fransk-belgiske Jernveissag, der for nogle Dage siden bleve afbrudte, ere blevne gjenoptagne ved Keiser Napoleons egen Tilskyndelse. Constitut. bringer følgende Meddelelse herom: „Sagen er rykket sin Afgjørelse nær. Som Følge af de Forhandlinger, der i de sidste Dage ere blevne førte mellem de franske Ministre og Hr. Frère-Orban, og hvilke Keiseren selv har givet en kraftig Impuls, er man bleven enig om en Overenskomst, der skulde underskrives idag (den 27de April), hvis det ikke allerede er skeet igaar Aftes. Efter hvad vi have erfaret, gaar Overenskomsten ud paa at fastsætte visse Grundsætninger, hvorefter den internationale Tjeneste, Tariferne, kort sagt Alt, hvad der angaar de to Landes Handelssamkvem, skal ordnes, og hvorved der vil blive givet et Ækvivalent for det oprindelige Driftsprojekt". Den officielle Avis for 27de meddeler den ved denne Leilighed førte Protokol. Men foruden en hel Del smukke Talemaader og begge Landes venskabelige Forhold, meddeles kun følgende Resultat af de hidtil førte Forhandlinger: Detaillen i Overenskomsten vil blive ordnet af en blandet Kommission af 3 Medlemmer fra hvert Land, hvis Sammentræden er bestemt om 14 Dage, men efter hvad der antages, vil blive udsat til efter Valgene i Frankrige. Det er forøvrigt ikke Alle, der se det fransk-belgiske Mellemværende i et saa rosenrødt Lys som de officiøse franske Blade. Den almindelige Mening er, at Frère-Orban vender tilbage til Brüssel med uforrettet Sag, og at Forhandlingerne først ville blive optagne for Alvor fra fransk Side, naar Valgene ere tilendebragte i Slutningen af Maaneden. Liberté ledsager den af Lavalette og Frère-Orban undertegnede Protokol med følgende Ord: „Det er tilstrækkeligt at kaste sine Øine paa Dokumentet for at overbevise sig om, at det fransk-belgiske Spørgsmaal i de sidste 6 Uger ikke har gjort et eneste Skridt fremad, saa Løsningen ikke er meget nærmere end paa den første Dag. Om det ikke er en fuldstændig Opgivelse af Sagen, er det ialfald Opsættelse".

Den ministerielle preussiske „Provinzial-Korrespondenz" har nu ogsaa officiøst udtalt sig om Østerrigs „Misbrug" af Depeschen af 20de Juli 1866. „Prov. Korresp." tager ikke blidere paa Beust end „Nordd. Allg. Zeit.", men slaar ligeledes om sig med „Uredelighed" og Forvanskning. I en Korrespondance fra Wien til „Nationalzeit." af 27de f. M. fortaltes det, at Østerrig havde faaet den omtalte Depesche fra Hertugen af Grammont, der atter havde faaet den tilsendt af sin Regjering, hvem Grev Goltz havde meddelt den. „Nordd. Allg. Zeit." benegter nu, at den preussiske Afsending har kunnet meddele den franske Regjering de ham tilstillede hemmelige Depescher, fordi han derved vilde have røbet Hemmeligheden ved deres Dechiffrering. „Nordd. Allg. Zeit." forudsætter nemlig, at der er taget Afskrifter paa Telegrafstationerne af Chifferdepeschen, og ved at sammenligne Afskriften med Oversættelsen af Depescherne vilde man have Nøglen til at læse dem alle.

Under den Kappestrid, der hersker mellem de preussiske Blade om at afsløre Østerrigs Kjæltringagtighed, fortæller „Die Post", at den nordtydske Konsul i Sarajevo i Bosnien den 26de Juni f. A. fik sendt en Brevpakke fra det preussiske Udenrigsministerium, hvilken havde været aabnet, men igjen var bleven forseglet med et østerrigsk Postsegl. Det er forøvrigt mærkeligt, at denne noget gamle Historie, dens Sandhed forudsat, først bliver fremdragen nu.

Ophævelsen af den irske Statskirke og en Omordning af Jord-Forhold i Irland ere af det liberale Parti i England blevne ansete som de for Irland mest nødvendige Reformer, der, som man antog, skulde tilfredstille Befolkningen. Det nuværende engelske Ministerium har, som bekjendt, gjort det til sin Hovedopgave at gjennemføre den førstnævnte Reform, hvad der ogsaa sikkert vil lykkes trods Oppositionens Modstand. Ministeriet har tillige lovet, at naar denne Sag var afgjort, vilde det foreslaa Forandringer i de agrariske Love. Denne Udsigt til bedre Tilstande har imidlertid ikke havt den forventede Virkning. Slagsmaal mellem Protestanter og Katholiker, Mord paa Landet og feniske Agitationer i Byerne, høre endnu til Dagens Orden i Irland. I Londonderry fandt der fornylig en Gadekamp Sted mellem Katholiker og Protestanter, der kostede et Par Mennesker Livet. En Godseier Tarleton, der var bosiddende i Grevskabet Westmeath, er bleven myrdet; ifølge „Engl. Korresp." er det det niende agrariske Mord, hvor Morderen ikke er blev opdaget. Samtidig begynder den feniske Agitation igjen. Til Ære for de nylig løsladte Feniere, Waren og Castello, gaves der i Kork en offentlig Banket, hvor den for sine feniske Sympathier bekjendte Mayor O'Sullivan holdt en Tale, der modtoges med stormende Bifald. „Den Tid vil komme, sagde han bl. A., da ingen fremmed Nation skal herske i Irland. For Øieblikket opholder en ung engelsk Prins (Prins Arthur) sig heri Landet (En Stemme: Til Helvede med ham!). Da hin ædle Irlænder O'Farell skjød paa Prinsen (Arthur) i Australien (levende Bifald), var han besjælet af de samme ædle og patriotiske Følelser som Alleen, Lorkin og O'Brien (bekjendte Feniere), hvilke man vil mindes som gode Katholiker og Patrioter. Hele Verden har seet en ædel Polak skyde paa Keiseren af Rusland, fordi han troede, at Keiseren traadte Folkets Frihed under Fødder. O'Farell har formodentlig været besjælet af den samme Følelse, da han skjød paa Prinsen. O'Farell har været ligesaa tro mod sit Land som Polakkerne" (Lydelige Bravoraab). Slige Optrin have naturligvis vakt en uhyre Opsigt i England, og i Underhuset er Regjeringen bleven interpelleret desangaaende. Fortescue lovede, at Regjeringen vilde tage energiske Forholdsregler, og udtalte forøvrigt det Haab, at Tilstanden i Irland snart vil blive bedre. Mayoren i Kork er siden bleven affat.

Sverige. Rigsdagen har endelig besluttet at lægge Skat paa Hvidbetsukker-Tilvirkningen, som dog fremdeles nyder en privilligeret Skattefrihed til 1ste Juli 1873. Senere Rigsdage antage dog at kunne ophæve denne Skattefrihed.

Lagthinget har idag mod 9 St. forkastet Lofotloven. Loven om borgerligt Ægteskab er paabegyndt. Aschehoug har fremsat et nyt Forslag.

De svenske Kvartetsangere have nylig for en Tilhørermængde af 8000 Personer givet Konsert i Krystalpaladset i London, og ligesom tidligere i Frankrig høstet meget Bifald.

Den svenske Fængselsbestyrelse har afsluttet Kontrak paa 10 Aar med det hamburgske Fabrikhus Pollach & Co. om at indrette en Fabrik for Træ- og Granitarbeide paa Malmøhus Slot, hvor 4 a 600 Fanger skulle sysselsættes med en Arbeidsløn af 20 Øre pr. Dag for fuldt arbeidsføre og 10 Øre for mindre arbeidsføre Fanger; første Aar er Arbeidslønnen dog kun 5 Øre. Det er især Tændstikkers og Brolægningsmaterialiers Tilvirkning, som skal søges sat i Gang.

Seraen for Professor Hamilton havde ilørdags samlet omtrent 100 ældre og yngre akademiske Borgere i Studentersamfundet. Hr. Kand. jur. Hertzberg ønskede Greven Velkommen i Laget og benyttede Leiligheden til at aflægge sin Tak for, hvad Hr. Hamilton her havde virket, hvorpaa en i Anledning Dagen forfattet Sang blev afsungen. Grev Hamilton takkede og udbragte en Skaal for de norske Studenter; thi han vidste vel, at det var dem, som det beroede paa, hvordan Fremtid hele Nordens Studenter skulde have. Samfundets Formand Fritz Hansen talte derpaa i særdeles vakre Ordlag for de tre Universiteter i Kjøbenhavn, Upsala og Lund. Professor Monrad foreslog at drikke et Glas for Grev Hamilton som en Levendegjørelse af den nordiske Enhedstanke. Hr. Hamilton svarte, at han var Skandinav, det tilstod han gjerne, og han var det, fordi han ikke troede Nogen, som var

født i Norden, kunde lade være at være det. Fuldmægtig G. A. Krogh udbragte derpaa Sønderjydernes Skaal, hvorefter Stud. P. Hansen talte for Norden og for hver af dens enkelte Dele; Student S. M. Arctander for Folkeoplysningen og for, at den skandinaviske Tanke maatte trænge igjennem ned til Folket. Fritz Hansen talte derpaa for Storthinget, og adresserede Skaalen til Hr. Advokat Richter, som svarede med en Skaal for de 3 nordiske Nationalforsamlinger. Hr. Hertzberg fortalte, hvorledes Hr. Hamiltons Stamfar engang havde udvandret fra Norge, og tog heraf Anledning til at udbringe de norske Emigranters Skaal. Prof. Hamilton troede, efter hvad Hr. Hertzberg havde sagt, at være endnu mere berettiget til at udbringe en Skaal for gamle Norge. Nationalsangen: „Ja, vi elske dette Landet“ blev saa sunget, hvorpaa Student F. W. Arctander talte for Folkeskjalden, Bjørnstjerne Bjørnson, og den Gjerning, han nu havde fore. Fritz Hansen udbragte Grevinde Hamiltons Skaal. Greven takkede paa sin „bättre hälfs“ Vegne og svarede med en Skaal for Kvinden, som den der værner om Sproget i den Spædes Mund. Hr. Greven forlod strax efter Selskabet, da det allerede var blevet over Midnat, og man skiltes nu ad, efter at Fritz Hansen havde udtalt Ønsket om, at vi næste Gang, naar vi her samledes med svenske Brødre, maatte have „Moro.“

Hr. Erik Hoffs Koncert igaar i den store Festsal paa Klingenberg var meget talrigt besøgt; flere Numere udførtes af alle Sangforeningerne, ialt over 160 Sangere, det største Antal Sangere, som har ladet sig høre paa en Gang her siden Studentermødet. Blandt Foreningerne, der alle viste tydelige Spor af en kyndig Veiledning og Instruktion, udmærkede sig særlig Arbeidersamfundets, der især ved Udførelsen af Matrossang af Fr. Lachner, hvilken forlangtes og gaves da capo, lagde en sjelden Færdighed for Dagen. Kvartetten Luren, der assisterede, høstede, som altid, fortjent Bifald især efter Udførelsen af den glimrende Sang Pelles Frieri, der ogsaa maatte gjentages.

Edvard Grieg er i disse Dage reist til Bergen for derfra at begive sig paa en længere Udenlandsreise.

Universitetsbibliothekets Tilværtkatalog for 1867 er udkommet og erholdes hos Feilberg & Landmark. Pris 24 ß. Den er omtr. 7 Ark stor.

Emigrantdampskibet „Skandinavia“ ankom idag hertil og afgaar imorgen Eftermiddag med Emigranter, som foretrække Reisen med Anchor- og Kvebekliniens Dampskibe.

Den italienske Opera ankom igaaraftes med Excellencen Toll fra Gøteborg og skal allerede paa Onsdag begynde med „Maskeballet“. Operaen agter med det Første at give Faust, som i Gøteborg har gjort stor Lykke. Vor Kjending fra ifjor Signora Cari er med som Selskabets Primadonna.

Theatret. To gamle Bekjendte vil for første Gang paa lang Tid vise sig igjen paa Fredag, nemlig „Indkvarteringen“ og „De Nygifte“. Under Indstudering er og skal opføres næste Fredag: „Naar Enden er god, er Alting godt“, romantisk Lystspil i 5 Akter af Shakespeare, efter Lembkes Oversættelse.

Søretssag. Som tidligere meddelt blev der mod Dampskibsfører G. Telleffsen af det Offentlige anlagt Justitssag i Anledning af Dampskibet „Otterens“ Paaseiling ved Randøsund den 28de Decbr. f. A., idet han tiltaltes for ved denne Leilighed at have vist grov Uforsigtighed. Ved Sørettens Dom blev han imidlertid frifunden, og denne Dom er nu ved Høiesteretsdom af 29de f. M. stadfæstet.

En direkte Handelsforbindelse med Island tænkes ifølge private Efterretninger istandbragt i Bergen, hvor et Selskab forberedes stiftet med det Maal at faa sat et Dampskib i Fart paa dette vort gamle Koloniland.

Den islandske Forfatningssag er Titelen paa en nylig udkommen liden Bog af Orla Lehmann, som omhandler de langtrukne Forhandlinger mellem Island og Danmark, og som endelig syntes at skulle tage en Ende, da Sagen omsider i det 20de Aar første Gang blev indbragt for den nys opløste danske Rigsdag. Vort Blad har allerede tidligere (i No. 7) givet en Oversigt over de Knuder, som her maa løses, og som forhaabentlig ogsaa ville blive løste, da Rigsdagen viste sig langt villigere til at imødekomme Islændingernes Krav end den danske Regjering havde været. Islændingerne have paastaaet Ret til i Kraft af Nationalitetsgrundsætningen at udgjøre en særskilt selvstændig Del af det danske Rige med fri Forfatning, med sin egen Forvaltning, sin egen Lovgivning gjennem „Althinget“, sin egen Høiesteret; desuden fordre Islændingerne et Erstatningskrav paa 1,500,000 Rdlr. af den danske Statskasse for Jordegods, som i fordums Tid af Enevoldskongerne egenmægtig er bleven solgt, og Kjøbesummerne komne Danmark d. v. s. Kongens Kasse tilgode. Om dette sidste Kravs Beretigelse kan der nok reises Tvivl. Rigsdagen syntes imidlertid tilbøielig til at gaa ind paa et fast aarligt Tilskud til Island af 30,000 Rdlr. aarlig. Med Hensyn til det første Punkt ytrer Lehmann, at „Island hverken er en selvstændig Stat, som kun bestaar i Personalunion med Danmark, ei heller en Provinds af Kongeriget eller en samme tilhørende Koloni; men det er en uadskillelig Del af det danske Rige med en ved Landets Beskaffenhed og Befolkningens Historie betinget Særegenhed (!), det er, som man hidtil med et passende Udtryk har betegnet det, „et Biland“ af Danmark“. Det er, som man ser, en Betragtningsmaade uden synderlig Hold, og som kun kan tjene som Udgangspunkt for en mere eller mindre gjennemført Samrøringspolitik (Amalgamisme), som ulykkeligvis endnu har sine doktrinære Talsmænd i Danmark, som paa begge Sider af Kjølen. Personalunionen, d. v. s. fælles Kongemagt med Danmark og forøvrigt fuld Selvstyrelse i sine Anliggender, er utvivlsomt det, som er Islands Ret, og som stemmer med begge Landes Tarv, ligesaavist som denne Slags Statsforeninger vistnok ere de, som i vore Tider overalt have mest Udsigt til at ville bestaa og til at indgaaes, naar der er alvorlig Tale om Statsforbindelse mellem to Folk med monarkisk Forfatning.

Generalforsamling i Kristiania Arbeidersamfunds Sygekasse holdtes igaaraftes Kl. 7, hvor Beretning for 6te Halvaar (fra 11te Oktober 1868 til 11te April 1869) afgaves, af hvilken vi hidsætter følgende: Interessen for Sygekassen har i høi Grad tiltaget, og Nytten af denne Indretning for Arbeiderklassen er mere og mere indseet.

Uagtet Indtægterne for en hel Del Medlemmer har været mindre end sædvanlig, har dog Indbetalingen af Kontingenten været jevnere end tidligere. Medlemmernes Antal er 358, hvoraf 102 „alene“, 32 med „Hustru“, 15 med „Børn“ og 209 med „Kone og Børn“. Antallet af Voxne er 567 og af Børn 500; i Halvaaret har altsaa 1067 nydt godt af Indretningen, af hvilke 358 har været berettiget til fri Læge, Medicin, Pengeunderstøttelse eller Indlæggelse paa Rigshospitalet samt Begravelsesbidrag, 209 til fri Læge, Medicin og Begravelsesbidrag og 500 (Børn) til fri Læge. I 1ste Aldersklasse (under 30 Aar) har været 137, i 2den (mellem 30 og 40 Aar) 131 og i 3die (mellem 40 og 50 Aar) 90. De indbetalte ugentlige Indskud har i Halvaaret udgjort 6162 Spd. (1806 Spd. større end i forrige Halvaar). Samtlige Apothekere har tilstaaet en Rabat af 20 pCt. for Sygekassens Medlemmer. Med Hr. Walsøe fra Nordland er der efter Anbefaling fra en af Lægerne truffet Aftale om billig Elektrisering af Sygekassens Patienter. Bylæge Smith er antagen som Læge for de Medlemmer, der bor ved Sagene ovenfor Akersbroen og Seildugsfabriken. Hr. Heiberg og Engelschjøn har i Halvaaret fungeret som Sygekassens Læger og udvist megen Nidkjærhed. Den første har havt 572 Konsultationer og 448 Sygebesøg i Hjemmet og den anden 315 og 120. — Snedkersvendenes Sygeforenings Medlemmer er efter Beslutning i Generalforsamlingen den 4de April optaget i Sygekassen, og har Bestyrelsen det Haab, at andre Foreninger vil følge Exemplet, hvorved Indretningen vil komme til at virke saa meget videre og kraftigere. — Indretningens Kasserer, Hr. Skolelærer Welle, der paa Grund af sin Dygtighed og forøget Arbeide, er tilstaaet 4 Spd. for Halvaaret i Lønstillæg (nu 22 Spd. halvaarlig). — En ikke uvæsentlig Forøgelse af Sygekassens Kapital i Halvaaret er en Gave paa 100 Spd. fra Hr. Livmedikus de Besche, hvoraf den ene Halvdel er tillagt Sygekassen og den anden Begravelsesfondet. Indtægterne har i Halvaaret udgjort 561 Spd. 3 ₰ 20 ß og Udgifterne 434 Spd. 14 ß for Sygekassen; denne og Begravelseskassens Formue for Tiden udgjør 725 Spd. 3 ₰ 11½ ß, der staar i Kristiania Sparebank.

De tre af Bestyrelsen udgaaende Medlemmer valgtes paany, nemlig Gjørtler Jensen, Formand Iversen og Mekanikus Johannesen; ligesaa gjenvalgtes de forrige Revisorer.

Flerheden af Medlemmerne hører til de mindre Haandværkere, Arbeidere og endel Bestillingsmænd. Det oplystes, at det ikke ret vilde lykkes at faa Brygge- og Tomtearbeiderne med. Skulde der ikke gives Mænd iblandt disse, som har saapas Fremsyn og Interesse for denne i Sandhed for Arbeiderne gavnlige Indretning, at de kunde virke noget i saa Henseende og navnlig ved at modtage den ugentlige Kontingent hver Løvdag? Vi tænke her nærmest paa Formændene, som vist maatte kunne udrette adskilligt.

Børnekopperne ere udbrudte paa Horten, hvor 9 Personer ere angrebne.

Udvandrere. Seilskibet „Valkyrien“, drægtig 271½ Kom.-Læst, afgik 5te Mai fra Bergen til Kvebek med 309 Emigranter, hvoraf 7 over 60 og 77 under 10 Aar. 107 Personer ere fra Slidre og 101 fra Vangs Præstegjeld.

Sølvværk. (Kongsb. Adr.) I 5te Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 192 Mrk. gedigent Sølv.

Rømling. (Karmsp.) Efter Forlydende har en af M. Tvedts Kreditorer i Stavanger telegraferet til den norsk-svenske Konsul i Newyork med Anmodning om at anholde den herfra Byen bortrømte Ole Tvedt. Efterat denne havde leveret fra sig sine Penge, som ikke skal have været mange, fik han uhindret reise videre.

Dødsfald. I Tirsdags afgik ved Døden Justitiarius i Trondhjems Stiftsoverret Ove Christian Roll, omtrent 54 Aar gammel. Han var født 1816, Officer fra 1837, Kand. jur. fra 1840 og Justitiarius i Overretten her siden 1862.

Om Finmarksfisket heder det til „Finmarksposten“ for 27de f. M.: Ved Galten var Lodden og Fisken stødt fra Land, og var der saaledes et Stur i Fisket. Noget østligere saasom i Kamøsund fiskedes fremdeles, ligesom Lodden ogsaa stod ved Sandøen og indover Sandefjorden, hvor der fremdeles fiskedes saasnart Veiret tillod at komme paa Søen.

— Ifølge de Meddelelser, som vi med Posten modtog om Fisteriet, maa dette nu antages næsten overalt at have begyndt under de bedste Udsigter. Efterat Kulden havde givet sig noget, havde Fisken forladt Dybet Den vestlige Vind, som blæste igaar og inat, har bragt adskillige nordlandske Fiskere frem. Fartøiernes Antal synes derimod betydelig at aftage, formentlig ere de fleste Kjøbere allerede tilfredsstillede i Lofoten. Russerne have i deres russenorske Sprog et ganske betegnende Udtryk om Fisk, som er lidet fiskefyldig og derfor naar den tørres ser ud som den væsentligst bestod af Skind og Ben. „Groot drinkum, mala skafum“, hvilket paa indenlandsk Norsk skal betyde, at Fisken har spist lidet, men været svært drikfældig. I en saadan Tilstand skal en stor Del af Lofotfisken i Aar have befundet sig, thi en Korrespondent meddeler, at Fisken enten var smaa eller saa maver, at der kunne gaa 6, 7 indtil 8 Hundrede paa en Tønde Lever og dertil forholdvis mager i Fisken. Efter dette, det Kvantum som er opfisket og de Priser der er betalt, maa der være Anledning til for Kjøberne at være overmaade fornøiede af saadanne Forretninger. Til 18de ds. var kun omtrent 120 Fartøier passeret Tromsø Toldsted paa Vei til Finmarksfisket og deraf vare 30 Stkr. udexperede fra selve Tromsø.

Den brændte Ishavsfarer „Eliezers“ Fører og Mandskab ankom, ifølge „Tunsbergeren“ for 8de ds., i Søndags og beretter, at Ilden ombord var opstaaet ved Selvantændelse i Kulbeholdningen, just som man var kommen i den heldigste Fangst. Man havde allerede 900 Sæl inde og paa Isen samlet i Hobe 2000 Sæl, der alt gik tabt. Man havde mærket Antændelsen om Morgenen, men havde troet at kunne slukke Ilden ved at stoppe alle Aabninger og dække vel over med Seil osv.; men da man om Aftenen kom igjen fra Fangsten og lettede paa Seilene, slog Ilden ud i fuld Flamme, hvorpaa Skibet kort efter sank. — Efter Rygtet skal ogsaa „Skulda“ af Drammen være forlist paa Ishavet iaar.

Nye Telegraflinier. (Tr. Stiftsavis). For omtrent 14 Dage siden afreiste Trondhjems Arbeidsbestyrer Fadum til Maalsnæs for at paabegynde det bevilgede Anlæg af Telegraflinien fra Kjeø og nordover. — Nogen Tid før anlagde Arbeidsbestyrer Hansen hersteds en ny Byledning med 6 Linier, hvoraf de to er de tidligere benyttede, 1 sydover og 1 nordover; af de andre skal en gaa til Dombaas for at forenes med en ny Kristianialinie, som allerede er naaet didhen, og den anden skal gaa nordover. Man faar saaledes dobbelte Ledninger saavel sydover som nordover, af de sidste vil da den ene blive benyttet som Hovedledning til Kjeøen og videre, som Linien bliver færdig, medens den anden benyttes til Sverige for det nordlige Norges Korrespondense (fra Bergen af) til det nordlige Sverige (nordenfor Gefle). — De to øvrige Linier ere lagte i Reserve for eventuelle Linier nord- eller sydover eller til Bejan. Den 28de April afreiste Hansen med en Arbeidsstok af 70 Mand for at fortsætte Arbeidet fra Tromsø nordover.

Sømandsmissionen. (Af „Bud og Hilsen“.) Ifølge Meddelelse fra Pastor Storjohann har Dok-Kompagniet i London overladt den tidligere omskrevne, vel beliggende Grund i Trinity Street til en Stenkirke. Komiteen i London har da besluttet, at en saadan skal bygges snarest muligt. I Forbindelse med Kirken skal opføres et Læseværelse for Kapitainerne, og et for Matroserne samt en liden Bolig for Kolportøren. Det Hele er beregnet at koste 2000 £.

— Efter Forslag af Pastor Storjohann har Hovedbestyrelsen besluttet, at en Assistentpost skal oprettes i London. Assistenten vil have at virke som Kirkebud og Kolportør i Dokkerne, at fungere som Kirkesanger ved Gudstjenesterne, at deltage i Bestyrelsen af Læseværelset og i det Hele bistaa Presten efter dennes nærmere Anvisning. For denne Virksomhed oppebærer han en aarlig Løn af 300 Spd. Posten er averteret ledig under 4de Marts med 6 Ugers Ansøgningstid.

— Nye Afdelinger. Ifølge Skrivelse fra Pastor G. Harbitz er der i Nøterø Hovedsogn og Tjømø Annex dannet to Afdelinger af vor Forening. Medlemmernes Antal antages at blive fra 200—300. Begge Afdelinger ere delte i ligesaa mange Underafdelinger, som der er Skoledistrikter, og indenfor disse fordeles igjen Arbeidet mellem dem, som maatte interessere sig derfor, saa at Enhver faar en eller flere Gaarde, hvor han har at virke og indkræve Kontingent. I Prestegjeldet holdes 16 Expl. af „Bud og Hilsen“.

Skib af Stabelen. I Eftermiddag Kl. 3 skriver „Berg. Tid.“ for 3die Mai, gik under livlige Hurraraab fra en talrig Menneskemængde et nyt Skib paa Vandet fra Hr. Dekkes Værft. Skibet, der er 300 Læster stort, fik Navnet „Freya“ og skal føres af Hr. E. T. Lund. Ligesom Alt, hvad der kommer fra dette Værft, gjør det sin Bygmester Ære som et overordentlig smukt og elegant Fartøi. Det er bygget for Regning af DHr. Joh. C. Martens m. Fl.

Vrikkeapparat for Seilskibe. En dansk Skipper, F. C. Sørensen, har nylig konstrueret et Vrikkeapparat, hvormed man er istand til i stille Veir at fremdrive mindre Seilskibe en kortere Distance ved Haandkraft ombord, istedetfor at benytte Bugsering, hvortil man som bekjendt hidtil har været henvist. Det nævnte Apparat, der maa svare til Skibets Størrelse, vil kunne drive det 1½ a 2 Miles Fart i stille Veir med to Mand ved Hiverne; hvorlænge disse to Mand kunne udholde at arbeide med det, har man ingen Erfaring om endnu, men naar et ladet Skib, hvortil Apparatet bedst egner sig, først begynder at skyde, vil Farten begynder at skyde, vil Farten sandsynligvis kunne vedligeholdes ved en jevn Hivning, som da er til at udholde i længere Tid. Apparatet har den gode Egenskab, at det i nogle faa Minuter kan rigges til og ligeledes af, eftersom Omstændighederne fordre det. Naar man betænker, at hele Apparatet vil kunne anskaffes for 25—50 Spd., synes det at være Opfordring til at anskaffe det ombord i ethvert Seilskib, hvor det kan anbringes. Betingelserne herfor ere, at Skibet styres med Rorpind, og helst maa det være hækbygget, thi jagtbyggede Skibe frembyde Vanskeligheder, der dog nok kunne overvindes.

Dr. Livingstone skulde, som tidligere meddelt, allerede være paa Veien fra Zanzibar hjem til England. Denne vistnok temmelig overraskende Efterretning tilbagekaldes nu som feilagtig af Sir Roderik Murchison, der har bestemte Meddelelser om, at Dr. Kirk i Zanzibar endnu den 5te Marts intet havde hørt om Livingstone. Sir R. Murchison formoder, at han maa have taget Veien tvertigjennem Afrika i Retning mod de vestlige, portugisiske Kolonier eller Kolonierne ved Kongofloden. Forholder dette sig saa, kan man endnu vente meget længe paa at faa Noget at høre fra ham. At Sir Roderik ikke er alene om at troe ham velbeholden, kan man vide deraf, at Livingstone nylig er valgt til korresponderende Medlem af det franske Videnskabsakademi.

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Sidst, jeg skrev til dig, talte jeg med dig om Jernbanesagerne, og udtalte som min Mening, at man skulde indskrænke sig denne Gang til blot at bevilge en Smule til Fortsættelse af Landets Hovedjernbane, Trondhjemsbanen, og forresten lade Laan fare. Som Du vil have seet, gaar nu Pluraliteten af Femtenmandskomiteens Forslag ud paa netop dette: at benytte Statskassens rimelige Overskud, et Par hundrede Tusinde Daler, til at bygge Jernbanestykket mellem Elverum og Aamot Kirke (hvilket sidste Sted skal være et ganske heldigt Endepunkt for denne Bane midlertidigen), og for Øvrigt sætte Laas for Statskassen og negte Laan. Mindretallets (6 Mands) Forslag synes ikke for Øieblikket at have stor Kans til at gaa igjennem, men maaske forbedres Udsigterne, naar Tiden til Sagens Behandling kommer nærmere.

Idag eller imorgen skal Valgkomiteen og alle Komiteformændene have Møde for at gjøre sig en Beregning om, naar Storthinget antagelig kan være færdig med sine Arbeider og altsaa sluttes. Man taler foreløbig om Tiden omkring 15de Juni, altsaa omtrent i de Dage, Studentertoget kommer.

Den til Udarbeidelse af Grundlovsforslaget om udvidet Stemmeret nedsatte Komite skal nu være omtrent færdig med sin Virksomhed. Som bekjendt samler de fleste Stemmer sig om et Forslag, gaaende ud paa at tilstaa den statsborgerlige Stemmeret med i det Store samme Kvalifikationer, som det paa dette Thing vedtagne Forslag angaaende den kommunale Stemmeret havde fastsat. Minoriteten — omkring Aall — fremsætter ogsaa Forslag om stærkt udvidet Stemmeret, idet den blandt andet fastsætter endog temmelig ubetydelig Eiendom (paa Landet — som nu i Byerne — Hus til Værdi af 150 Spd.) som Stemmeretskvalifikation. — Det radikaleste Forslag er dog Hammerstads, der samler om sig Hammerstad „blottendes aleine“. Som man ved, er ikke Hammerstad den Mand, der er for nogen Forandring i Grundlovens Bestemmelser om Stemmeret. Han finder det saare vist og tidsmæssigt, saaledes som Grundloven har bestemt det, at Bygsel- og matrikuleret Skillings-Jordstykke, „skikkede til Grustag“, danne vore Stem-

meretsgarantier. Han skulde imidlertid som Medlem af Komiteen komme med sin Betænkning om Forandring, og han har da fremsat et Forslag, hvorefter der i Grundlovens § 50 blot skal indskydes de to nye Ord: „og Kvinder" til de allerede før fastsatte ældre Bestemmelser om Stemmeret. § 50 skal efter dette herefter lyde saaledes: „Stemmeberettigede ere kun de „norske Mænd og Kvinder, som have fyldt 25 Aar osv. — —" og enten: a) ere eller have været Embedsmænd; b) osv. (Resten uforandret). Vi faar forhaabentlig efter dette Forslag med det Første ogsaa nye Valgmænd i Form af Embedskvinder, Bygselkvinder, Kjøbstadsborgerinder osv., alt efter Betingelserne i den gamle § 50. Dette kalder jeg moderne og antiket i en passende Forening! Forslaget er naturligvis af en saa aandrig Mand som Hammerstad fremsat alene for at vise hans Opfatning af den hele Sag for Løiers Skyld. Spørgsmaalet er da alene, hvem Latteren i Længden vil fæste sig ved, Hammerstad eller Stemmeretssagen. Vi for vor Del er ikke i Uvished om, hvem der her har mest Kans for sig.

Lagthinget har i den sidste Uge været beskjæftiget med at censurere Odelsthingets Beslutninger til en ny Ordning af det høiere Skolevæsen og er ikke endnu ganske færdig dermed. Den tidligere nedsatte Skolekommissions Forslag, et Resultat af langvarig Gjennemarbeidelse af Sagen, rigtignok seet lidt ensidigt fra „Skolemændenes" Standpunkt, blev i Odelsthinget omkalfatret og sønderhakket ved Antagelsen af løsrevne, enkelte Forslag i den forskjelligste Aand. Den konsekvente Gjennemførelse af Skolens dobbelte Ordning med en Latin- og en Reallinie blev saaledes ved Forandringer og Tillæg paa flere Steder brudt. Lagthinget har nu efter bedste Evne søgt at raade Bod herpaa og forandret adskilligt. Ved dets Ordning har saaledes Græsken, der af Odelsthinget i Latinlinien var sat som valgfri til Bedste for Oldnorsken som tvungent Fag, bleven indsat i sin gamle Værdighed som tvungent Fag. Den latinske Stil som Skolekommissionen vilde have optagen igjen ved Artium, blev af Odelsthinget forkastet, medens det derimod antog en let Stilprøve for Latinerne ved Afgangsexamen fra Middelskolen. Klassiciteten har faaet beholde sin Del af Latin og Græsk temmelig ubeskaaret, men har faaet en farlig Konkurent i Reallinien. Den faar nu se til, om den kan hævde sin Plads, og om det ikke fremdeles vil gaa som det i de sidste Par Aarhundreder har gaaet den, at den stadigt taber Terræn og „Latiniteten daler." I sin Glandsperiode havde Latinen Æren af at være hele den lærde Verdens fælles Sprog, og da gjorde den ogsaa sin store Nytte som fælles Meddelelsesmiddel, men at, hvad der i et Land blev skrevet, var tilgjængelig for alle andre uden nogen Oversættelse eller noget særskilt Sprogstudium. Denne uhyre Lettelse i Videnskaben eiede hin Tid i Latinen, medens vor Tid savner den ved Opgivelsen af dette fordums Fællessprog. Nu har Latinen gaaet over til at være et lidet „Dannelsesmiddel", som man formedelst dets Kostbarhed mere og mere vil undvære. De fuldblods Filologer sætte den imidlertid endnu øverst som „Dannelsesmiddel" og tale begeistrede om de „klassiske Værkers" uopnaaelige Skjønhed og Stilens Udtryksfuldhed. De tale i god Tro om Latinens „Formfuldendthed" og de latinske Forfatteres beundringsværdige Evne til at træffe det rigtige Udtryk, „den adæquateste Betegnelse" for Tanken; noget er der deri; men de glemme, at det ofte er de selv, der lægge det træffende Begreb ind i det latinske Ord i Oversættelsen af det. De finde jo selv ud Betydningen af det døde Sprogs Ord efter, hvad der paa de enkelte Steder synes dem at passe bedst, at være det „adæquateste" Udtryk. Og hvad „Formfuldendtheden" forresten angaar, da viser det sig altid, at det er paa de tidligste Stadier, da Sproget er mindst uddannet, at dets Rigdom paa Former (hvorfor Latinen roses) er størst. Maaske skulde der ligge en særskilt Vellyd i Udtalen af Latinen; — men man er uheldigvis i fuldstændig Vildrede med, hvordan de gamle Latinere selv udtalte Ordene. Paa Gjetningernes og Spidsfindighedernes Gebet er de gode Filologer stærke, og deres „klassiske" Sprogstudium i vor Tid gaar især ud paa en overordentlig grundig Behandling af „Læsemaaderne" efter latinsk grammatiske Regler og „Undtagelser", hvorom de gamle Latinere neppe nogensinde have drømt.

Du har maaske kjedet Dig over disse Sprogbemærkninger, Per, hvortil Skolesagens Behandling har givet mig Anledning, og jeg skal derfor skynde mig fra dem og til Modvægt strax tage fat paa „Forlystelserne". Men da bør jeg vel helst gaa til Klingenberg; thi der loves os store Ting i Sommer; det er den saakaldte Direktør Hermann, der foranstalter det hele. Der males og pyntes op for Tiden i den Anledning paa alle Kanter; Haven skal i Sommer blive et moderne Tivoli, og i Aviserne vil man se en Hoben af de forskjelligste Forestillinger og Arrangements bebudede. Foruden mange andre Vidunderligheder vil Du saaledes finde, at „en dobbelt Mandskvartet fra Languedoc"(!) skal optræde, ligesaa „Brødrene Rejah, kaldet de flyvende Stjerner", „Bugtalerkunstens Vidunder" og ikke at forglemme „Virtuosen paa 12 Trommer"! Desuden skal der gives „flere større Feste", saaledes „Velocipedfest" og „Fest a la Babylon". Den sidste med Glandspunktet den babyloniske Forvirring vil vistnok blive meget vellykket, især hvis den, som Alt det Andet, kommer længere end paa Papiret.

Storthinget.

Fredag den 7de Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup. (Fortsat).

Anm. 6: Som er ny § mellem §§ 6 og 7 i Lovbeslutningen bør optages en Bestemmelse saalydende: „Amtmanden kan med Amtsformandskabets Samtykke fastsætte den korteste Tid, i hvilken den Reisende efter Aarstiden, Førets Beskaffenhed og lignende har Ret til at tilbagelægge Veien mellem Skydsskifter.

Anm. 1 forkastedes enst. For § 2 talte Lindstøl, O. Welde, O. Viig (af Grunde, som i det Væsentlige gik ud paa, at Skydsen saa meget som muligt burde være en Statssag), Præsidenten, Bentsen, Sørenssen, Olaffen, mod samme talte Aga, Grønningsæter, Aall, Ueland sen., Kjerschow. Ved Voteringen blev efter Navneopraab med 38 mod 38 Stemmer, idet. Præsidentens Stemme gjorde Udslaget, Lagthingets Anmærkning bifaldt. Anm. 3—5 bifaldtes enstemmig. For Anm. 6 talte Iversen og Lunde; Provst Jensen vilde med fuld Anerkjendelse af den i Anmærkningen gjennemgaaende Grundtanke dog ikke stemme for den i dens nuværende Form. Han vilde, dersom der borttoges de Ord „efter Aarstiden — og lignende", stemme for F'en, men fremsatte intet Forslag i den Retning. Krognæss var af Frygt for deraf opstaaende Krangleier absolut mod Anmærkningen; ligeledes Mathiesen. For Anmærkningen talte fremdeles Jaabæk, Grønningsæter, O. Viig og Schulze. Ved Voteringen blev Anmærkningen forkastet med 43 Stemmer.

Anm. 10: Lovbeslutningens § 9 bør lyde saaledes: „Bestemmelsen i Lov om Skydsvæsenet af 21de Marts 1860 § 9 er saaledes at forstaa, at Varer og Vareprøver ikke kunne forlanges befordrede med Skyds, uden forsaavidt de med Iagttagelse af Bestemmelserne i Lov af 24de September 1851 § 11 kunne medtages paa samme Redskab, som den Reisende selv benytter."

Som Følge af de vedtagne Anmærkninger blive §§nes Numerfølge at forandre. — Anmærkningen bifaldtes enstemmig. Sagen blev derpaa enstemmig besluttet tilbagesendt Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende den kgl. Proposition til Lov om Pensioner til afskedigede Almueskolærere.

Nærværende kgl. Proposition foreslaar, at fast ansatte Almueskole-Lærere efter en vis Tjenestetid, (mindst 30 Aar efter 25 Aars Alderen), og under visse andre Betingelser skulle være berettigede til Pension, hvis Lavmaal indtil et vist Maximum fastsættes i Forhold Gjennemsnitsbeløbet af deres Indtægter i de fem sidste Aar, — at Myndigheden til i hvert Tilfælde at bevilge Pensioner for de Pensionsberettigede indenfor de af Loven optrukne Grændser overdrages Kommunebestyrelserne, (for Landdistrikterne Amtsformandskaberne, i Byerne Repræsentantskabet), og at selve Pensionerne overtages af Kommunerne og udredes for Landdistrikterne paa samme Maade som Alderstillæg, altsaa af Amtsskolekassen, (men udenfor den ordinære Udligning til samme), med Bidrag af offentlige Midler, svarende til to Trediedele, — i Byerne af Kommunekassen med et Bidrag, svarende til Halvdelen af det Beløb, der for hvert Aar udredes i Pensioner, dog saaledes, at det Offentliges Bidrag ogsaa er begrændset til et vist Maximum. — Indstillingen, der gaar ud paa, at Propositionen ikke bifaldes, blev enstemmig bifaldt.

Sag No. 3. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende Repræsentanten Enges Forslag til Lov indeholdende Forandring i Bestemmelserne om Afgiften af Brændevinssalg og Udskjænkning.

Ved nærværende Lovforslag bringes det for 3die Gang paa Bane at foreskrive forandret Anvendelse for Halvdelen af den særskilte Næringsafgift, som ifølge § 9 i Lov 6te September 1845 maa erlægges af Enhver, der er berettiget til at udskjænke Brændevin eller sælge saadan Drik i mindre Partier end 40 Potter. Medens den Kommune, inden hvilken Afgiften falder, nu beholder den udelt, i Lighed med hvad der er Tilfældet med andre Næringsafgifter, erklærer Forslagsstilleren det for sin „Formening, at det er billigt og retfærdigt, at Skatten paa Brændevinskonsumtionen mere end under den nuværende Ordning er Tilfældet kommer det hele Samfund tilgode." Komiteens Flertal indstiller Sagen oversendes Regjeringen med Anmodning om:

1. at tage under Overveielse, efter den Anledning de nu paa 3 Thing fremsatte Forslag og de derom ytrede Meninger samt Omstændighederne forøvrigt dertil giver, om de nu gjældende Regler for Anvendelsen af Paalægget paa Brændevinssalg og Udskjænkning bør undergaa Forandring; i saa Fald om nogen, og da hvor stor Del deraf bør tillægges Statskassen eller nogen anden offentlig Kasse, samt hvortil denne Del hensigtsmæssigst bør anvendes;
2. efter at Erklæringer herover ere indhentede fra Kjøb- og Ladestedernes Kommunebestyrelser samt Amtsformandskaberne forelægge næsteStorth. Resultatet af disseOverveielser.

Aarflott vilde væsentlig af Hensyn til de forøgede Fattigudgifter stemme mod saavel dette som ethvert andet i samme Retning gaaende Forslag. Enge fastholdt Indstillingen, ligesaa Bennemo, Norderhoug. Mod Indstillingen talte Mathiesen (der fandt det urimeligt, at man skulde behandle denne Næringsdrift paa en anden Maade end al anden. Det var da ganske naturligt, at Afgiften ydedes der, hvor Driften var i Gang, uden at man skulde spørge, hvor Konsumtionen foregik), Schweigaard, Viborg, Bentsen. Efter yderligere Bemærkninger fra disse og flere Herrer besluttedes Sagens videre Behandling udsat til imorgen.

Mødet hævet Kl. 2½.

Lørdag den 8de Mai holdtes Odelsthing, Præsident J. Sverdrup.

Fortsat Behandling af Enges og Næringskomiteen No. 2's Forslag til en Deling af Afgiften for Brændevinssalg og Udskjænkning.

Enge havde igaar optaget sit eget Forslag, som indeholdt en positiv Bestemmelse om Skattens Fordeling og Anvendelse. Iversen kunde hverken stemme for Enges eller Komiteens Forslag. Lindstøl replicerte til nogle fra Christiansen igaar fremkomne Ytringer. Bjørnsgaard fremhævede de store Ubehageligheder, som Byerne havde af sine Brændevinskipper fremfor Landet. Flor udtalte sig imod saavel Komiteens som Enges Forslag, idet han ansaa den gjennem begge Forslag gaaende Grundtanke høist ubillig. Swensen kunde ikke stemme for Enges Forslag, medens han ansaa Majoritetsindstillingen for heldig og som maaske virkende til en forønsket Løsning af dette vanskelige Spørgsmaal. Sørensen kunde vistnok ikke gaa saa vidt som Forslagsstilleren, men da det ikke kunde nægtes, at Landet ved sin talrigere Befolkning fortærede mere Brændevin og saaledes bidrog mere til Produktionsafgiften, kunde han ikke skjønne andet, end at denne Henvendelse til Regjeringen var høist rimelig. O. Velde kunde ikke fatte, hvad Byrepræsentanterne med Føie kunde indvende mod denne ganske rimelige Befølelse. Han troede her, at Byrepræsentanterne vilde gjøre klogest i at lade Skatten af alt det Brændevin, som fortæredes i Byen, gaa i Bykassen, medens Skatten paa det, der blev opdrukken paa Landet, ogsaa skulde komme Landet tilgode. Kunde det end være saa, at Enges Forslag indeholdt noget, som var urimeligt, saa maatte man i hvert Fald kunde gaa ind paa Majoritetsindstillingen. Helle fandt, at Enges Forslag ikke indeholdt Andet, end hvad Rimelighed fordrede. Hammerstad troede vistnok, at Enges Forslag var vel vidtgaaende, men vilde dog stemme derfor, naar der foretoges nogen Forandring deri, ialfald kunde man nok stemme for Ind-

Hungeren binder og lammer og røver den bedstes Kræfter og vækker Lidenskaber. Ja, mere, langt mere end Børnene i Fattighuset har jeg maattet udstaa. Betleren finder Velgjørere, Smigreren Venner og Hykleren Velyndere; men en fattig Haandværkers Barn, som endnu ikke, opgivende alt, har lagt sig paa Jorden og sagt: „Jeg aarker ikke mere!" saadant et Barn finder ingen Ven, naar det endnu ikke i Grunden er slet. Da jeg ikke længere lod mig mishandle af Hansmikkel, da jeg viste ham, hvem af os, der var den stærkeste, da gav hans Fader mig ingen Skilling mere at fortjene, og Weberle smøg sig til min Plads. Saadanne Eksempler kunde jeg fortælle mange af, hvis jeg gad. Alt syntes lagt an paa at fordærve de rige ved de fattige og de fattige ved de rige. Engang vilde jeg laane en Gylden af Fattigforstanderen, men han bad mig bare „pakke mig, naar jeg var for stolt til at betle." Men til det var jeg for stolt og jeg foragtede disse Mennesker for meget til at modtage noget af dem. Havde jeg ikke havt en Fætter, maa Gud vide, hvad der var blevet af mig. Jeg blev noget dygtigt, fordi jeg vilde det. Jeg kom rig tilbage og nu gjaldt det at hævne mig paa de rige og at hjælpe de fattige. Den mindre Bonde er i Handel og Vandel afhængig af den større. Nu tænkte jeg at udvirke saameget, at alle rummedes i en Sæk. De skulde derved ikke have Grund til at beklage sig over noget. Jeg lærte at kjende deres sørgelige Lod til ikke af Hjertet at ville deres bedste. Mange hjalp jeg, saa han fik beholde sin lille Ejendom; mange lærte jeg et Haandværk, som Klaus. Allerede derved paadrog jeg mig de riges Mishag, da de frygtede, at Daglønnens Stigen vilde blive Følgen. Du kan nu tænke Dig, hvilket Hyl der blev, da jeg ogsaa offentlig begyndte at tale om en billigere Fordeling af Kommuneskatterne. Det vilde blevet farligt, hvis ikke til rette Tid Lynet fra Prædikestolen

en Sang? Hvilket Maal havde vel de ukloge Bemærkninger om Roserne paa en Lanse og Folkesangen ialmindelighed? og hvad godt kunde i bedste Fald opstaat deraf? Hvor havde ikke Engelen Ret, da den sagde: „Det er de Folk, Du ønsker Dig; hos dem er din Plads!"

Ellers naar Franz bemærkede en Fejl hos sig, plejede han at sige: „det maa blive anderledes", men nu sagde han: „Altsaa saaledes er Du? Hvis Du ikke var en Æsel, havde Du allerede maattet mærke igaar ved Haven, at det gode Barn ikke er svag nok for Dig, at hun er for lykkelig, for god for Dig. Ja, „enfoldige Beundrere" det er Folk efter dit Sind." Efter en lang Pause fortsatte han: „Det maatte vel være et lykkeligt Menneske, som havde lært at kjende alle Vinkler og Kroge i sit Hjerte. Saadan et Menneske vilde aldrig ærgre sig hverken over sig selv eller andre. Hvor rigtig har Ysteren angivet Forskjellen mellem Selvkundskab og Ydmyghed med Forskjellen mellem en gammel og en ny Ost. Selvbebrejdelser — det har jeg nu erfaret — er i de fleste Tilfælder intet andet end et vakkert Ord for den Ærgrelse, man føler ved Opdagelsen af, at man langtfra ikke er der Mønstermenneske, som man gjerne vil anse sig for at være. Hvor mange herlige Dage og Timer har ikke denne Ærgrelse til ingen Nytte fordærvet mig. Hvis Ysteren havde kunnet iagttage mig i disse sidste fire og tyve Timer, saa vilde der ikke mere fattes ham Beviser for Rigtigheden af hans Paastand, at jeg er lig en ung Okse, som første Gang spændes i Aag. Det er rart, at han ikke viste sig for mig i Drømme og fremsagde nogle af sine Ordsprog. Dog hvortil det? Jeg hørte ham den hele Sommer, og dog skede, hvad der skede. Jeg har tabt meget: Mariannes Venskab, Ysterens Kjærlighed og vel ogsaa alle fornuftiges Agtelse; men alt det var ikke den værd, som bare elskede sig selv; men det er ikke andet end

havde truffet mig og ogsaa gjort mine Tilhængere afmægtige. Senere har jeg vel igjen grebet ind i det offentlige Liv, men jeg vilde have faat at gjøre ganske alene med høje og lave, studerte og ustuderte, og dertil manglede der mig Dannelse. Derfor skulde Du, der ikke som jeg har maattet i dine bedste Aar sørge for dagligt Brød, arve mit Kald og min Formue; Du skulde saavel i Husholdningen som i Kommunen begynde, hvor jeg slap. Ingen uden Barthles Klausmelker saa jeg gjerne hos Dig i vort Hus. I ham kunde jeg kanske opdrage Dig en Tilhænger. Saaledes blev han fri for den offentlige Menings Lænker, ti han var for svag til at beherske sig selv. Havde han forblevet hos Barthle, vilde han kanske blevet lykkeligere, stedse hos mig dygtigere; men vi har begge skjæmt ham ud."

„Det er ikke hver Dag Aften", faldt Franz ind.

„Der findes to Spirer hos ham, som ophæver hinanden", paastod Sepp.

„Far", sagde Franz halvhøjt, „det forekommer mig undertiden næsten som om Du holder Mennesket for en Blomsterknop."

„Deri tager Du ikke ganske fejl."

„Da vil ikke jeg være med; selv i Drømme oprører sig min Natur —"

„Godt, jeg ved det", afbrød Sepp ham; „Du har noget af Din Moders bløde Sind og er for varm til at gjøre den Gjerning, jeg havde tiltænkt Dig, med Fasthed. Jeg læser en Klage i dit Blik; det vil jeg ikke. Først Fremtiden skal dømme mellem os. Vi vil faa se, hvem der kommer længst. At jeg vil benytte Snigveje under vor Kappestrid, behøver Du ikke at være bange for, ti hverken Død eller Djævel holder mig tilbage. Jeg vil enten være stor eller frygtelig. Engang har ogsaa jeg været svag, men jeg er blevet haard, og at være ligegyldig, vil ikke lykkes

stillingen. Jaabæk vilde, da han ansaa sig ikke alene for at være Landrepræsentant, men ogsaa Byrepræsentant, ialfald ikke nu om nogensinde gaa ind paa Lovforslaget, men vilde indskrænke sig til at stemme for Indstillingen. O. Viig erklærede at ville stemme for Majoritetens Indstilling. Falsen troede ikke, at der var saa Meget, som der var fremholdt, der kunde tale for en saadan Lov, da han, uagtet Landrepræsentant, betragtede sig som en af dem, der repræsenterede det hele Land, vilde han kun stemme for, hvad han ansaa ret og billigt. Han kunde nok erkjende, at de Dele af Landdistrikterne, der laa nærmest Byerne, følte noget af Ulemperne ved at have Brændevinsudsalg, men da han nok troede, at Landet heller vilde føle den Ulempe end selv at have Brændevinsudsalg, saa var det jo billigt, at Byen høstede Skatten af Udsalget. Men uagtet han paa ingen Maade vilde stemme for Enges Forslag, og uagtet han ikke troede, Indstillingen vilde lede til noget Resultat, saa troede han dog ikke, det kunde gjøre nogen Skade, om denne Sag paa Nyt kom under Overveielse. Aga vilde uden at kunne tiltræde Enges Forslag stemme for Indstillingen. Christiansen fastholdt sine tidligere Udtalelser, om at den forøgede Indtægt, Byerne havde af denne Skat, ikke stod i Forhold til de forøgede Udgifter, som Fattigbyrder, Politiopsyn o. s. v. medførte. Schweigaard kunde ikke fatte, hvad der med Rimelighed kunde tale for en saadan Lov. Han maatte derfor med lige stor Styrke stemme mod saavel enhver Henvenden til Regjeringen som mod ethvert Lovforslag. Bentsen maatte fremholde, at det for Byerne næsten var en Tvangssag at holde Brændevinskipper, medens Landdistrikterne kunde gjøre, hvad de vilde, og stod det til Byerne, vilde de visnok med Glæde give Afkald paa det hele Brændevinsudsalgsvæsen, medens Landet visnok finder sig meget vel tjene med at være fri derfor. Og han troede, dette Væsen saa langt fra at virke til Fordel for Byerne tvertimod saavel i moralsk som i økonomisk Henseende virkede skadeligt, derfor fandt han det meget ubilligt af Landrepræsentanterne at forlange, at Byerne skulle give Afkald paa en Del af den Indtægt, som de heraf oppebar. Aarflot var fremdeles mod Forslaget. Da ingen Flere havde forlangt Ordet, optoges Sagen til Votering med saadant Udfald: Enges Forslag forkastedes mod 7 St., hvorimod Indstillingen bifaldtes med 44 St. mod 35. Sagen vedtoges derpaa oversendt Lagthinget.

Næste Sag var Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde. Anmærkningen gik ud paa, at i Beslutningens § 1 skulde Ordene „og af vedkommende Amtsformandskab" tilføies efter „By eller Herred". Anmærkningen blev efter nogle Bemærkninger af Løberg og Flor forkastet mod 6 St. Sagen tilbagesendtes Lagthinget.

Sidste Sag var Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov om visse Ladesteders Udskillelse af Landets Matrikul. Anmærkningen tilligemed Oversendelsen til Lagthinget bifaldtes efter nogle Bemærkninger af Aall og Jaabæk enstemmig.

Mødet hævet Kl. 10¾.

Rettelse. I Artikelen: „Nogle Ord om Skuespilkunsten som selvstændig og berettiget Kunstart", er indløbet følgende Feil.

I første Artikel staar paa 3die Spalte, 25de Linie fra oven „aandelige", læs „aandige". Ligeledes staar paa 4de Spalte, 3die Linie: „og derfor kan vi ogsaa paa samme Tid dog føle os frigjorte osv.", læs: „og derfor kan vi ogsaa paa samme Tid, som vi oplever disse Begivenheder, dog føle os frigjorte osv." I den anden Artikel, 2den Spalte, 2den Linie fra neden staar „Forstillelse", læs: „Forstillelse". Ligeledes staar paa 3die Spalte, 3die Linie fra oven: denne kunsteiendommelige Natur", læs: „denne Kunsts eiendommelige Natur".

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Indklarerede Fartøier den 7de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Ariel	A. Johnsen	Aarhus	Byg.
8de Mai.			
Snarensvend	Jørgensen	Moss	indenl. Varer.

Udexpederede Fartøier den 8de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
St. Jørgen	Fredriksen	Grangemouth	Trælast.
Fidélia	R. Olsen	Drammen	Ballast.
Jorine	H. Strøm	Fredrikshald ufort.	Varer.

Prisnoteringer.

Østersøisk Rug 220 Pd. 4 Spd. 42 Skill., Byg 198 Pd. 4 Spd., Hvede 226 Pd. 6 Spd. 96 Skill., Erter 230 Pd. 4 Spd. 72 Skill.

Kornbeholdningen i Byen.

Holst, Fleischer	Byg	818 Tdr.
Forskjellige	-	400 -
		1218 Tdr.
O. M. Hauge	Rug	92 Tdr.
H. L. Petersen	-	300 -
Otto Pay & Ko.	-	50 -
		442 Tdr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar lavest paa Vestkysten. Vinden er østlig paa Vestkysten, nordøstlig paa Østlandet, sydlig paa Dovre. Temperaturen er steget og Luften temmelig tør, undtagen i Mandal, hvor det regner. Der er nogen Udsigt til Regn.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Handelsberettiget Sofie Strøm, Kristiansund. Søren Hansen Bergenes, Laurvig. Frøhandler Olaus Olsen, Hitterdal. Landhandler P. Olsen Meeg, Nordmøre. **Sluttede Boer:** Handelsborger C. P. Landvik, Molde.

Anmeldte Reisende.

7de Mai.

Hos Karl Knudsen: Landhandler Olsen, Tellemarken; Jomfru Jensen, Porsgrund; Snedker Andersen Laurvig; Proprietær Gjen, Stokke; Trefter med Søn, Drøbak. I Norbergs Hotel: Hoel og Sagfører Erlandsen, Tønsberg; Forlie og Bygmester Sührke, Jarlsberg; Sogneprest Møller og Frøken Møller, Jarlsberg; Kjøbmand Knudsen, Kongsvinger; Frøken Kristensen og Ingeniør Næsser, Landet. I Hotel Skandinavie: Andersen, Schørboe og Andersen, Drammen; Fru Føye og Overgaard, Fredrikstad; Grüner, Svelvig; Nyqvist og A. Beik, Moss; Petersen, Arendal; Doktor Pihl, Risøer; Skafvedt, Smaalenene; Frøken Hahn, Kjøbenhavn; Frey, Holmestrand.

10de Mai.

Hos Karl Knudsen: Morbæk, Stavanger; Tømmermester Ellingsen, Fredrikstad; Skomager Bang, Moss; Bunæs, Holand; Stomprud, Odalen; Tønnesen, Eidsfogen; Handelsbetjent Pettersen, Borås; Carlson, Arvika.

Bekjendtgjørelser.

Halsnø Folkeskole.

— Eids Sogn i Søndhordland —

optager til Høsten nye Elever. Skolens Formaal er gjennem fri, folkelig Undervisning at bibringe Lærlingerne Almendannelse, give dem de Kundskaber, de trænge til for at fylde sin Plads som Borgere af et frit og oplyst Samfund, samt skaffe dem saapas Kjendskab til deres egen Bedrift, at de kunne følge med Tidens Fremskridt ogsaa i denne Retning. Fremfor alt gaar Undervisningen ud paa at styrke deres Fædrelandshug og folkelige Bevidsthed ved at gjøre dem fortrolige med vort Lands Forholde og aabne deres Blik for vort Folks Historie, Forfatning og nationale Udvikling. Undervisning meddeles i Modersmaal, Retskrivning, Verdenshistorie, Fædrelandssaga og vort Lands Forfatning, Regning, Bogholderi, Tegning, Naturfag og Jordbrugslære. Foruden Undertegnede er ogsaa Agronom M. Eriksen Lærer ved Skolen.

Undervisningstiden er efter Planen to Vinterhalvaar — fra 1ste Oktober til 1ste eller 15de April. Dog vil det lages saaledes, at Undervisningen ogsaa for dem, som ikke agter at komme igjen en anden Vinter, vil udgjøre et nogenlunde Helt. Yngre end 17—18 Aar vil vi ikke raade nogen at komme. For Undervisning betales 2 Spdlr. maanedlig, altsaa omkring 12 Spdlr. for Vinterhalvaaret. Læregutterne maa selv holde sig Kost og Husvere. Dette kan faaes paa de i Nærheden liggende Gaarde. Helst ville vi raade Gutterne til at holde sig Kosten selv, da de paa den Maade venteligt ville komme billigere fra det. Anmeldelse, som bør være ledsaget af Vidnesbyrd om sædelig og pletfri Vandel, indsendes snarest muligt under Adresse: W. Konow, Halsnø Kloster, Eid Søndhordland. Vi ere villige til at tinge Husvere, naar det i Indmeldelsen figes, hvorledes dette ønskes. Forøvrigt vil enhver ved at henvende sig skriftlig eller mundtlig til os kunne faa nærmere Oplysning om Skolen.

I April 1869.

Niels Juel, Eier af Halsnø Kloster. **W. Konow,** Student.

Et Duehus

og flere Par gode Tummeltduer sælges for billig Pris i Brogaden No. 3 b.

Klingenberg og Frederiksborg.

Foreløbig Bekjendtgjørelse.

Efterat være kommen tilbage fra min Reise i Udlandet tillader jeg mig herved at meddele det ærede Publikum, at jeg i Sommertiden agter at presentere forskjellige Kunstnerselskaber, hvoriblandt flere Celebriteter og berømte Specialiteter, **i det nye, elegante Theater paa Klingenberg** samt i **Festsalen** og paa **Fredriksborg.**

Blandt de Selskaber og Kunstnere, som jeg allerede har erhvervet, eller med hvilke jeg staar i snart afsluttede Underhandlinger, nævner jeg her:

1) **En dobbelt Mandskvartet fra Languedoc.** 2) **Professor Biscoff med sine uovertræffelige Taagebilleder** (nye Theater). 3) **Grotesk- og Karakterdandserne Alfred Bekety** med **Dandserinder** (nye Theater). 4) **Brødrene Rejah,** kaldet **de flyvende Stjerner.** 5) **En dansk Børnepantomime.** 6) **Jackson Haines** og **Leopoldine Adaker, Skøitekongen og Skøitedronningen** (nye Theater). 7) **Blondin.** 8) **Den engelske Pantomime (Miss Clemence, Molly, Barnet, Mr. Stephens, Newman, Todd** og **Field** (nye Theater). 9) **Mr. Algar's Christiminstrel Selskab.** 10) **Et udmærket Operaselskab** (nye Theater). 11) **Lystspil og Vaudeville Ensemblet** fra **Folketheatret i Kjøbenhavn (Fru Recke, Fru Sanne, Dhrr. Madsen, Kolling, Meyer, Neumann)** (nye Theater). 12) **Den franske Ballet** under Ledelse af **M. Eugéne Porge** (M.lles **Marie Gouffard, Bourdette, Borelli, Gerard, Helene M. Porge** og **Fréderic**) (nye Theater). 13) **De tre hollandske Concertsangerinder** Søstrene **van der Hove** med Duedronningen. 14) **De berømte Akrobater, Familien Braatz.** 15) **Monsieur Violet, Bugtalerkunstens Vidunder.** 16) **Virtuosen** paa **12 Trommer.** 17) **Aandemaneren.** 18) **Et udmærket fransk Kunstberiderselskab.**

Til dette foreløbige Program skal jeg tillade mig at tilføie, at jeg agter at arrangere **flere større Feste** i denne Sommer, hvoriblandt jeg foreløbig vil fremhæve en **Fest à la Versailles, en Tivolifest, en Velocipedfest,** med stort **Veddeløb, en Fest à la Babylon** (med et bevægeligt **over 100 Fod høit Taarn**), **en Luftaandernes Fest,** ved hvilken **50 store Luftballoner** stige op, **en Blondinfest** o. s. v., o. s. v.

For disse forskjellige Forestillinger og Festarragements agter jeg at aabne et Abonnement, for, **efter andre Hovedstæders Exempel, paa den billigste og bekvemmeste Maade** at **give Kristiania Publikum Adgang til en Række ligesaa mangfoldige og afvexlende som kunstnerisk interessante og helt igjennem decente Fornøielser.**

Abonnementsvilkaarene og alt Nærmere skal jeg om nogle Dage have den Ære at bekjendtgjøre.

Kristiania den 4de Mai 1869.

Direktør Th. Hermann.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		
Perlegryn,		**Pillemeel,**
Ertermeel,		**Rugfjerdemeel,**
Havremeel,		**Rugklid,**
Potetesmeel,		**Bygklid.**
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

mig, og dog vilde det være klogest, at leve behageligt skjønnest. Dette har jeg tænkt over inat, og har villet sige Dig det idag, om jeg ogsaa forhen, ophidset af Erindringer, har talt ganske anderledes. Din gode Moder — naar man taler om en vis en, er han nær", afbrød Sepp sig pludselig, da Mari aandeløs kom farende ind ad Døren.

„Gud være lovet og takket!" udbrød hun, da hun fik Pusten igjen. „Han er der og de andre har løjet for mig — de Umennesker! Men nej, jeg vil ikke sige mere; jeg vil bare takke Gud, at det ikke er sandt. Man havde slaat Dig halvdød, sagde de."

„Nej, der fattes mig intet", sagde Franz, idet han vendte Ansigtet til Moderen.

„Jesus, Maria og Josef!" skreg hun, „men Du ser bleg ud og der — store Gud! saa nær ved Øjet. Kun ved et Mirakel er Du reddet. Men Gud kan jo lade Mirakler ske nu saa vel som i de Tider, da de hellige formedelst deres fromme Lære forfulgtes af onde Hedninger. O, Sepp, hvor Du altid har havt Ret, og jeg trodde Dig ikke! Alt, hvad Du sagde om disse Uhyrer, var endnu ikke slet nok. Men de har alligevel ikke kunnet gjøre os noget ondt. Dit Liv har Gud beskyttet, og at blive udstødt af et saadant Selskab er ingen Skam. Enhver retskaffen Mand vil agte Dig, naar Historien bliver ham ordentlig fortalt."

Det var hende, den kjære, hjertensgode Moder, som intet uden hendes Kjærlighed til Franz kunde bringe til en maaske altfor haard Dom over andre Mennesker. Dog kun for et Øjeblik — ti intet var istand til at overskye hendes Sinds rene Himmel, saa at hun aldrig ganske tabte Troen paa Gud og Tilliden til gode Mennesker — denne Ledestjerne i Livets kummerfulde Nætter. Ja, hun var en af dem, hvem det ikke skader, om de nyder noget giftigt, ti for den rene er alt rent. Det havde endnu ikke faldt Franz ind,

jeg har vel fortjent. Snurrigt nok, at det næsten kan glæde mig at tilskrive mig selv al Skyld for Gaarsdagens Uheld! men det er ialfald bedre, at en enkelt føler sig syg end om Pesten bryder ud i det hele Land."

Med et Slags Lidenskab søgte nu Franz ikke alene at undskylde Værtshusselskabet, men endog at retfærdiggjøre det, skjønt det kun var ham muligt paa hans egen Bekostning. Derpaa sprang han pludselig op og gik hen til sin Boghylde, hvor han havde en for et Bondehus ualmindelig Mængde Bøger, de fleste ældre, hjembragte af Faderen fra Udlandet. Franz søgte længe, indtil han omsider vendte tilbage til sin Stol med et lidet Bind i Haanden. En Stund syntes han at læse opmærksomt; derpaa lukkede han Bogen igjen, stak den i Lommen og forlod Værelset.

„Forsove sig, vil ikke altid sige, at sove længe, men godt", raabte Faderen Franz glad imøde fra Kjøkkenet, da han saa denne saa rask komme ned ad Trappen.

Franz ilte uden at svare hen til Skorstenen, hvor Frokosten holdtes varm ved en liden Ild, og idet han trak den ovenfra medtagne Bog op af Lommen, spurte han: „Er Mor endnu paa Hjemsæteren?"

„Ja, ellers var jeg ikke i — hvad har Du der?" spurte Sepp, afbrydende sig, idet han før hen til Skorstenen, da han saa Franz holde en Bog over Ilden.

„Det er „Guldmagerbyen", jeg har, og som jeg vil brænde", svarte Franz.

„Og den har dog ellers altid været din Yndlingsbog!"

„Ja, desværre! Den har gjort Ugagn nok i mit Hoved."

„Gjør ingen Dumheder!" sagde Sepp, idet han rev Bogen fra Franz. „Sidste Vaar fandt Du dine første Sko og gjemte dem i en Kasse; behager ikke Bogen Dig for Øjeblikket, saa læg den ved Siden af Skoene saalænge."

Franz gik ind i Stuen, hvorhen Faderen snart fulgte ham med Kaffen.

Bordbønnen overlod man Kapusinerne; Sepp skjænkede i og satte sig ned ved Siden af Franz.

„Det forekommer altsaa ogsaa Dig, at hin Bog bare har været en Barnesko, som ikke passer for mig nu?" spurte Franz, idet han drak to Kopper raskt efter hinanden.

„Jeg begynder virkelig at tvile paa Muligheden af et Menneske som hin Oswald; Historien kan umulig være sand."

„Ja, umulig!" faldt Franz ind, „hvorledes skulde en enkelt kunne opdrage en saa slet Kommune?"

„Det er en Skam for mig, at vi begge, som det synes, har faldt paa dette Spørsmaal samme Nat", sagde Sepp.

„Vi er altsaa nu enig?" sagde Franz glad.

„Jeg haaber, vi vil blive det", var Faderens alvorlige Svar. Derpaa vedblev han efter en Pause: „Jeg har aldrig skaant andres Vildfarelser og Fejl, derfor er det vel billigt, at jeg efter den Dag, da vi begge høstede de første Frugter af min Opdragelse, ogsaa taler om mig selv i samme Sprog. Ved Du, hvortil jeg opdrog Dig eller har Du endnu aldrig tænkt over det?"

Franz saa forlegen ned for sig paa Bordet uden at svare.

„Godt, godt; Du har tænkt over det, jeg ser det og ser ogsaa, at det ikke har voldt Dig nogen Glæde. Nu, Tanker er toldfri; men da Du hører til de Mennesker, hvis Indbildningskraft forstørrer eller formindsker alt, saa vil jeg nu ved Meddelelsen af Sandheden befri Dig engang for alle for alt Hovedbrud. Jeg har allerede ofte fortalt Dig om mit foregaaende Liv, dog vil Du idag foruden det gamle ogsaa finde mere end nok nyt. Et Liv, som det jeg levede, er ingen Spas. Jeg har erfaret, hvorledes

Dagbladet.

No. 106. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 11te Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Florents, 9de Mai. Det nye Kabinet er dannet og bestaar af Menabrea som Ministerpræsident, Minghetti for de udenrigske Anliggender, Ferraris for det Indre, Cambray-Digny for Finanserne, Bertolé-Viale for Armeen, Mordini for de offentlige Arbeider, Minabelli for Justitsvæsenet, Riboty for Marinen, Largoni for Handel og Industri og Broglio for Undervisningsvæsenet.

Wien, 10de Mai. Prins Napoleon er ankommen til Agram.

Paris, 10de Mai. „Journal officiel": Da Keiseren igaar besøgte den landøkonomiske Udstilling i Chartres, ytrede han i sit Svar paa Mairens Tale, at han fremfor alt erindrede den Modtagelse, han havde fundet i Chartres, da han lod udgaa det første Opraab til Parternes Udsoning. Nu ligesom i 1848, men udrustet med høiere Autoritet og derfor med større Tillid vendte han sig til alle Partiers hæderlige Mænd med Opfordring til at understøtte Regjeringen paa den liberale Vei, som den følger, og til at sætte en uovervindelig Modstand mod de, som det synes, gjenoplevende Lidenskaber, der kun have det Bestaaendes Omstyrtning for Øie. Slutteligt udtalte Keiseren det Haab, at Folket vilde fuldbyrde Valgene paa en for Frankriges civilisatoriske Mission værdig Maade.

Breve fra Storthinget.

IX.

Lovforslaget om det høiere Skolevæsen, der voldte Odelsthinget saa meget Stræv, har, som det allerede vil være Dagbladets Læsere bekjendt, i disse Dage været Gjenstand for en ligesaa grundig Behandling i Lagthinget, og har endnu en Skjersild at gjennemgaa, naar Anmærkningerne ere trykte. Græsken er sat op paa sit gamle Høisæde igjen. Latinstilen dermod vil vel blive den Sisyphussten, som Filologerne af den rene Lære vil komme til at øde sine Kræfter paa at rulle op imod Tidsaandens Bakke, paa hvis Top den dog neppe mere vil komme til at staa som et prydende Mindesmærke. Hvis Odelsthinget ikke gaar ind paa hin Forandring om Græsken, og hvis Lagthinget ved sin næste Behandling af Sagen vedblivende holder paa sin Mening i dette Punkt, saa vil Loven komme fore i samlet Storthing, og da vil den formentlig falde. Der er vist ikke saa faa, som tror, at dette netop vilde være det bedste Udfald, Sagen for Tiden kunde faa. Thi de tvistige Meninger trænger til at klare sig. Og desuden gives der, som bekjendt, ogsaa Folk, som mener, at Tidens Opgave nu nærmest ligger i Retningen af den egentlige Folkeundervisning, at Mængden maa oplyses og trækkes med ind i Bevægelserne paa Aandens Felter, medens det høiere Undervisningsvæsen ikke har saa braadtom og bør optage Kræfterne og Pengemidlerne til Skade for hint. — En anden Grund turde ogsaa være forhaanden til at lade Sagen ligge, idet Mange vistnok ville finde, at man i Odelsthinget ligesom syntes altfor stærkt inde paa en skjæv Opfatning af, hvorledes Skolen skulde virke i national Retning; thi glemmes maa det ikke, at den Skole, som bedst uddanner Ynglingen til Mand, bibringer ham Alsind, Dannelse og Kundskaber, den fyldestgjør ogsaa bedst Folkets eller Nationens Krav; det nationale Stof, som Oldnorsk, er i og for sig ikke Betingelsen for at blive nationale Mænd; vi have jo Erfaring for det, at Mænd, som ere kyndige nok i vort Folkesprogs ældre Literatur, mangle adskilligt i national Opfatning. Oldnorsken vil kun blive som et dødt Legeme, dersom der ikke kommer Noget til, som indblæser den nationale Bevidsthed og Erkjendelse i Skolen.

Iblandt samtlige Thingets faste Komiteer anser man Militærkomiteen for en af de vigtigste; thi dels har vort Militærvæsen været et saadant Frimureri, at man her mer end ellers har været nødt til at sværge paa Magisterens Ord; dels omfatter begge vore Militærbudgetter 1⅓ Million Spd., altsaa omtrent en Tredjedel af vort Riges hele aarlige Indtægter. Militærsagen er nu passeret igjennem Thinget, og det er vist længe siden den gik saa let og glat som denne Gang. Hovedgrunden hertil var den, at de store militære Spørgsmaal om Indkommanderingen, Armeens Forøgelse og Tjenestetidens Forlængelse egentlig udkjæmpedes paa forrige Thing, og det er neppe formeget sagt, naar man paastaar, at det egentlig skyldes Hr. Johan Sverdrups kraftige Optræden, at disse Ulykker ikke paaførtes Landet, og at vi i Mellemtiden har faaet en ny og rimeligere Mand i Spidsen for Armeedepartementet. Der er dog saa meget Galt gjort under den forrige Armeestyrelse, at lange Aar af Aar vil gaa hen, inden man kan faa ordentlig Stel i vort Militærvæsen igjen. Aarlige Storthing vil nu ogsaa blive en Stopper for den egenmægtige Brug af Statskassens Penge, som vi have seet saa mange Prøver paa under Militærbudgetternes Behandling paa Thinget; de beromte Staldbygninger paa Fæstningen, der kostede 22,000 Spd., ville vel komme til at staa endnu en Stund som talende Vidnesbyrd om vor forrige Militærstyrelses Klogskab og Agtelse for Storthingets Bevilgningsmyndighed! Og i Armeedepartementet vil man nok længe i Regnskabs-Protokollerne Ugreie finde Sort paa Hvidt for, hvor længe Slendrianen hidtil har kunnet drive sit lede Spil. Og Armeens Organisation eller kanske rettere Desorganisation er ogsaa et mærkeligt Vidnesbyrd om, hvad man har kunnet lade sig byde. Nu faar man haabe, at Strømmen vil gaa i en anden Retning end før. Har end Militærkomiteen paa Grund af de store Overstridelser, som ere en Arv fra Fortiden, trods al Sparsomhed ikke kunnet formindske de store Summer paa Militærbudgetterne saa meget, saa har den dog i andre Retninger gjort noget, som inderlig maa glæde enhver Fædrelandsven. For det Første har den forbedret Lønnen for Underofficerer, som næst Almueskolelærerne vare mindst aflagte af alle offentlige Tjenestemænd i hele Landet, idet de have faaet et Bidrag af 10000 Spd. aarlig til Lønsforhøielse. Men dette er det Mindste. Det Største er dog den Revne, som Militærkomiteen har stødt i det militære Laugsvæsen ved at aabne Udsigten for hver eneste værnepligtig Soldat, han være Husmandsgut eller Student, til ved sin Dygtighed og Flid at arbeide sig fremmenfor Rækkerne og tage sin Plads som Løitnant, Kaptein, Oberst eller General. Men det største af Alt er dog, at her er holdt frem et Princip af overordentlig Betydning for det hele Samfund. Man tænke sig dette Princip anvendt paa vor Skolelærerstand! Da vilde de flinkeste af vore Skolelærere, som nu enten gaa over til andre Livsstillinger eller vandrer ud for at blive Præster i Amerika, kunne arbeide sig op til Lærere ved vore Seminarier, til Lærere ved Borger- og Realskoler og til Skoledirektører. Man vilde da kunne finde Mænd med Anlæg og Dygtighed paa hver Post og et bedre Samhold fra øverst til nederst. Det kan vel altid paapeges Skyggesider ogsaa her; selv Solen har jo Flækker. Det kunde saaledes gjøres den Indvending, at Erfaring viser, at slige Folk, som have svunget sig op fra lave Stillinger til høie, oftest ere de allerværste til at antage aristokratiske Meninger og Fagter, og se ned paa de mindre heldige af deres tidligere Jevnlige. Men for det Første maa man huske, at dette kan have været begrundet deri, at saadanne Sprang for kun har hørt til Undtagelserne, og at Erfaringen dermod nu kan komme til at vise, at Hoffærdigheden forsvinder, naar Opryklelsen til høiere Poster bliver Regel og lige aaben for Alle, som kun have Dygtighed.

Men, det er langt did, sagde Manden, da han skjød paa Maanen. Megen fornem Modstand maa bekjæmpes hos os, inden vi kunne faa vore Samfundsforholde saapas folkelige, at sligt kan blive muligt. Men er først Isen brudt, saa hvem ved? De sfolkelige Ideer voxer sig snart store i vore Dage.

Forslaget til en ny Skydslov har nu anden Gang passeret gjennem Odelsthinget, og efter de Tillæmpninger, som det nu har modtaget ved en omhyggelig Behandling i begge Thingets Afdelinger, er der nu Udsigt til, hvis det erholder Kongens Stadfæstelse, at man vil faa en Skydslov, som i det Væsentlige vil lette Skydsbyrden og i stort Mon gjøre den til en Sag imellem Staten og den Reisende, og betage Landets Gaardbrugerstand al den Grund til Klage over ubillig Behandling, som den nu har reist næsten over det hele Land. Loven er nu slig, at istedenfor Skydslagene, denne Uretfærdighedernes Uretfærdighed, træder Herrederne; Skydsbetalingen kan forhøies til 48 ß pr. Mil, og af det Bidrag, som desforuden behøves for at faa fast Station, skal Herredet udrede ⅙, Amtet ⅙ og Staten ⅘ Parter.

Man har i den senere Tid havt saare travelt med at indbilde baade sig selv og Andre, at Norges Storthing var saa kirkelig indifferent, at det burde afsættes som Lovgiver i Kirkesager. Skal man dømme efter det Liv og den Dygtighed, hvormed de kirkelige Spørgsmaal: Kirkemødet, Loven om Menighedsraad, om Konfirmationens Frigivelse, om borgerligt Ægteskab og nu sidst: Sognebaandets Løsning, blev behandlet, saa maa denne Paastand være alt Andet end sand. Aldrig kommer der slig Ild i Thingsalen, aldrig mere Liv i Debatten, end naar man streifer ind paa det kirkelige Gebet. Her er virkelig baade Interesse og Dygtighed tilstede, og det visselig ikke bare hos de Geistlige. Den som vil have Syn for Sag, han tage for sig Storthingstidenden og læse Debatterne i disse 5 nævnte Sager, og jeg tror, at enhver Læser, som ikke gaar til Læsningen med forudfattede Meninger, skal sande mine Ord. Især udmærke vore Sagførere sig — alle andre Tingmænd ufortalt —, ei alene ved sin Interesse, men ogsaa ved sit Kjendskab til de kirkelige Spørgsmaal. Mig forekommer det, at aldrig har den norske Sagførerstand indlagt sig saa megen Ære og gjort sig saa fortjente til sine Landsmænds Agtelse som ved deres Repræsentanters Optræden i Kirkespørgsmaalene. Et Par Kirkespørgsmaale ere netop nylig behandlede i Odelsthinget, nemlig om valgfrit borgerligt Ægteskab og Ret for fremmed Præst til at udføre kirkelige Handlinger for Medlemmer af en anden Menighed. Dette sidste har man kaldt „Sognebaandsløsning", et Navn, der har en mindre god Klang her i Landet, fordi at man tror, det er kommen fra „Grundtvigianerne" nede i Danmark.

Ved Dissenterloven af 1845 er det givet enhver norsk Borger Ret til at udtræde af Statskirken og have Gudshus og Gudstjeneste for sig selv. Derimod er det ikke tilladt for de, som hører Statskirken til, at høre Ordet og rækkes Sakramenterne af anden Præst, end den i Menigheden af Kongen beskikkede. Det er jo en af Statskirkens værste Brøst dette, at en Menighed skal være nødt til at modtage til Ordets Tjener og Sakramenternes Forvalter den Mand, som Kongen vælger, blot fordi han er den ældste af Ansøgerne eller har andre slige Grunde at paaberaabe sig f. Ex., at han er i Slægt med en af DHrr. Statsraader eller i Gunst paa „høiere Steder", om han end er aldrig saa gammel og udslidt og aldrig saa uskikket til at betjene sit Embede.

Til hvilke sørgelige Følger dette kan føre, ser man mangesteds i vort Land, hvor de største og folkerigeste Præstegjelde i Regelen faar de daarligste og mest affældige Præster. Dette er et haardt Vilkaar, og dobbelt haardt, naar man som hos os skal være forbudt at søge Nabopræsten for at høre Ordet og faa de kirkelige Handlinger udførte.

Endnu mere nødvendigt bliver det at faa denne Ret nu, dersom Forslaget om Menighedsraad skulde blive ophøiet til Lov. Thi som de kirkelige Forholde for Tiden hos os ere, saa kan derved store Misbrug let opstaa. Af den yngre Del af vort Præsteskab raabes der jo i høirøstet Kor paa Kirketugt efter middelaldersk Mønster, og dette Raab gjentages af de saakaldte Vakte, der synes, at det skulde blive svært saa gildt, naar man saaledes med Loven i Haand kunde saa lukke op og lukke igjen Kirkens Porte, dømme og fordømme. Den, som er noget kjendt omkring i Landet og ved, hvorvidt man allerede nu kan drive det med Forfølgelser og det aandelige Hovmod og Hykleri, vil have et Begreb om, hvor det kan bære hen, naar en Præst af den rette Sort faar omgive sig med et Raad af ligesindede Ivrere.

Netop i disse Dage indeholder Aviserne Meddelelser om, at en Mand paa Horten er nægtet Adgang til Nadveren af Præsten, fordi han efter Lands Lov og Ret driver Brændevinshandel. Fra andre Steder fortælles der, at Præsten deler Nadvergjæsterne i 2de Hjorde, „Guds Børn" og „Verdens Børn", en Adskillelse, som Præsten uden mindste Tvivl om sin Berettigelse foretager. Men naar det kan gaa saa vidt nu, saa kan man tænke sig, hvilket aandeligt Tyrani, der maa kunne udvikle sig naar man faar et saadant Rygstød at helde sig op til, som Loven om Menighedsraad kan blive, hvis den lægges i Fanatikeres, Partianføreres og Hykleres Hænder. En saadan Lov, som den om Sognetvangens Løsning, er saaledes ei alene nødvendig, men vi kan med saa meget større Tryghed vedtage en saadan Lov, som man her er vis paa, at man ikke foretager noget som rokker ved Statskirkens Grundpiller. Thi alle vore Præster have studeret ved den samme Høiskole, aflagt den samme Embedsexamen og samme Præsteed. Baade for Staten og Kirken maa det saaledes være komplet det samme, hvilken Statskirkepræst det enkelte Menighedslem vil søge. Men en saadan Ret vil ogsaa paa den anden Side gjøre ethvert aandeligt Tyrani, enten det udøves af Præsten alene eller af Præst og Menighedsraad i Fællesskab, aldeles umulig. Derfor har ogsaa dette Lovforslag vakt Modstand hos den Del af vort Præsteskab, som sukker efter Magt og længes efter at faa ind igjen det private Skriftemaal og det Formynderskab, som Præstestanden øvede i de gode gamle Dage og som vore norske Præstelærte med Kraft og Smidighed nu har faaet istand i de norske Synoder over i Amerika, som vel danner det Forbillede, Mange mene, man skal søge at naa baade i at smugle ind Konkordieformelen og andet. Det kommer nu an paa, om Loven slipper uskadt gjennem Lagthinget, og derfra til vor gamle Statsraad Riddervold, som vel kunde undskyldes om han fik Ondt over alle disse Kirkesager, som trods al hans Stræv med at holde Bevægelsen ude, dog tilsidst sætter ind paa ham som et Steenskred.

Om Femtenmandskomiteerne for Jernbanesagerne og Stemmerettens Udvidelse har Dagbladet allerede før meddelt, hvad man nu ved. Om nogle Dage kanske disse Velfærdskomiteer fremlægger sine Forslag, som vist vil blive betragtede som Signaler til almindelig og og hidsig Kamp, hvad Farve nu end Forslagene komme til at faa, enten „rød republikansk", „ministerielt" eller „ubestemt".

Kristiania, den 11te Mai 1869.

En Grund, som oftere gjøres gjældende for Jernveisanlæggenes Fuldførelse i størst mulig Udstrækning og snarest mulig, er den angivelig for Tiden herskende Arbeidsmangel. En Indsender i Dagbl. for igaar har ogsaa slaaet paa dette, hvorfor vi endnu skulle gjøre nogle Tillægsbemærkninger til, hvad vi før have ytret om denne Sag.

Det er vistnok saa, at Tidernes Tryk har medført, at Arbeidsklassen i Vinter paa mange Steder i høi Grad har manglet Sysselsættelse, og derfor ligget Fattigvæsenet til Byrde. Men dette Forhold kan ikke paaregnes altid at ville vedvare, og turde allerede nu have bedret sig en god Del. Det er Vinteren, som falder Arbeidsmanden saa haard, da Husfliden og Industrien staar paa et saa lavt Standpunkt i vort Land, at kun faa Hænder finder Sysselsættelse derved i den Tid, da Veiarbeiderne og Jordbruget hviler; og Frihandelsgrundsætningerne medvirke utvivlsomt ogsaa ved Toldnedsættelser eller Toldophævelser paa indførte Varer i en ikke ringe Grad til at knække flere indenlandske Industrigrene, hvorved Arbeidsstokken kunde sysselsættes, i deres Fødsel, netop da naar en passende Beskyttelse ved Toldsatser paa indførte Varer synes at være fuldt berettiget; thi det er liden Hjælp for Arbeidsmanden i, at han paa Grund af den lave Told kan faa kjøbt udenlandske Nødvendighedsvarer billigere, naar man samtidig vanskeliggjør de Erhvervskilder, hvoraf han skulde tjene Penge til at kjøbe dem for. Nu da Vaaraannen er

begyndt, har imidlertid rimeligvis Størstedelen af de ledige Arbeidere fra Vinterens Slutning fundet Beskjæftigelse, ligesom der vel ogsaa efter en saa stor Udvandring til Amerika, som i Aar har fundet Sted, netop mest af Arbeidsklassen, maa være bedre Leilighed for de Gjenværende til at kunne finde Fortjeneste. Og desuden maa det bemærkes, at der paa Vestlandet næsten stadig er Mangel paa Arbeidskræfter, saa at Arbeidsmænd om Vaaren finde Veien lige did endog fra Sverige, medens faa af vore Egne tilbyde sig. Det skal ogsaa have været Tilfældet, at det ikke saa meget ere vore egne Arbeidere, men fortrinsvis Svensker, som finde Sysselsættelse ved Jernbane- og andre Veiarbeider her paa Østlandet. Efter dette tro vi ikke, at der kan lægges saa særdeles Vægt paa den megen Tale om Arbeidsløsheden, som Grund til at laane Millioner Spd. til Fuldførelse af Regjeringens Jernveisforslag.

Men der er visselig Grunde nok forhaanden til ikke med Regjeringen at gaa løs paa Jernbanearbeiderne som Bukken paa Havresækken, selv om den for Tiden herskende Arbeidsløshed endog var større, end vi antage netop nu er Tilfældet. Man kjender den franske Statsekonom Bastiats Fortælling om, hvorledes man afhjælper Arbeidsløsheden i det „himmelske Rige" Kina; da graver man nemlig uhyre Kanaler gjennem Bygder eller Ubygder, hvor der aldrig paaregnes nogen Trafik, og naar de vel ere færdige, sysselsættes den uhyre Arbeidsstok ved at kaste Kanalen igjen, indtil man saa graver den op igjen for fremdeles at skaffe Folk Arbeide! Nu! vore Jernbaneforslag have vel en mere fornuftig Grund for sig, skjønt det ikke kan siges, at der foreligger særdeles nøiagtige Beregninger over, hvorledes flere af dem vil lønne sig. Men det vilde desuagtet ikke være rigtigt at paaberaabe sig Arbeidsløsheden som en Hovedgrund til at tage Regjeringens Forslag tilfølge og lade andre Hensyn ud af Betragtning. Vi have før udtalt os om et Punkt, nemlig at Skattetyngdens Forøgelse under de nuværende Forholde visselig maatte fremkalde en Uvillie saa stærk og almindelig, at man vel bør overveie, hvad man gjør. Morgenbladet for igaar kalder Amtmand Aall en „stor Agitator", fordi han er imod Regjeringens flotte Statslaansforslag; men hvem vilde vel skaffe bedre Agitationsemner end netop Regjeringen selv, dersom den fik sin Villie frem i Storthinget? For at skaffe Renter og Afdrag til Statsgjeldens Betaling, maatte Skatter og Afgifter forøges; man fik vel da forhøie Korntolden istedetfor at nedsætte den; man fik maaske gaa til det, man mindst af alt vil finde sig i, nemlig direkte Skat. Thi man blev nødt til at gribe til overordentlige Midler for at skaffe Ligevægt mellem Statskassens Udgifter og Indtægter. Men da skulde Regjeringen ogsaa nok faa se, at den havde skabt en Agitation blandt Folket, som den selv skulde komme til at svide alvorlig for. Dersom Regjeringen holdt paa at tabe Hovedet ved sidste Storthingsvalg, fordi Jaabæks Fordring om Sparsomhed i Statshusholdningen vandt Anklang udover Landet, saa skulde den vistnok faa se et endnu mere skrækindjagende Syn ved næste Storthingsvalg. Eller er det maaske saa, kunde man spørge, at Regjeringen ønsker, at Folket skal ægges op til med Voldsomhed at gjøre sine Meninger om offentlige Anliggender gjældende i nogen bestemt Retning? Saa forvisset man end kan være om, at det er intet, vor Styrelse har en mere hellig og levende Rædsel for, saa har den dog ved at negte Sanktion paa Stemmeretsloven og ved at fremsætte Forslaget om Statslaan paa over 5 Millioner Spd. nokfaa tydeligt vist, at den ikke selv har rigtig Grie paa, hvor dens Planer egentlig vil bære hen. Det kan være uvist at vide, hvilken Tilsidesættelse af Folkeopinionen vil virke mest, enten Afslaget paa Stemmerettens Udvidelse eller nye Skattepaalæg.

Udlandet. Valgbevægelserne i Frankrige tiltage naturligvis hver Dag, eftersom Valgdagen nærmer sig. I Paris begyndte de offentlige Møder samme Dag, som det var tilladt efter Lovbestemmelserne. Fra Regjeringen er der sendt rundt en Skrivelse til alle Præfekter, hvori de opfordres til at arbeide for Regjeringens Kandidater. Den vigtigste Frase deri lyder saaledes: „Indgiver Befolkningen ved Eders Sprog og Eders Handlinger den Tillid, som Eders Hengivenhed for Keiseren og hans Institutioner fremkalder hos det hele Folk, der ved almindeligt Valg har antaget ham. I have grundet Keiserdømmet, I vil ogsaa vide at opretholde dets Anseelse, idet I give de Kandidater Eders Stemme, som dele Eders Følelser og Overbevisning." I Paris vil især Kampen blive ivrig i tredie Valgdistrikt, hvor to Kandidater, Bancel og Durier, har stillet sig op imod Emile Ollivier. Især skal den første af disse have gode Udsigter. Han er en endnu ung Mand, paa 46 Aar, som allerede i 1849 sad i de republikanske Forsamlinger, og ved Statskupet gik i Landflygtighed til Belgien, hvor han lige til disse sidste Dage har indtaget en agtet Stilling som Professor ved det frie Universitet. Imod Thiers er det især Bladet „Peuple", som har begyndt en ivrig Agitation, angribende mere Personen end egentlig hans System og Politik. „Thiers maa man paa ingen Maade lade slippe ind i de nye Kammere, han er Politikens fordærvelige Thermit-Myre". Han kaldes desuden „Parlamentarismens Talleyrand", „Tvedragtens Demosthenes" osv. — Man fortæller, at Regjeringen ved Kampen især tager Hensyn til, hvorvidt Kandidaterne holde paa Dynastiet eller ikke. Derfor vil mange af det saakaldte Thiersparti uanfægtede opnaa at blive valgte (maaske omtrent 25—28 Mand), uagtet de i andre Henseender ikke er Regjeringen behagelige. Ogsaa saadanne almindelige Mænd som Lesseps og Dupuy de Lome vil Regjeringen, uanseet deres Politik, ikke gjøre Indsigelse mod. Man regner paa et Antal af lige til 60 nye Mænd (homines novi).

Man har talt om en ny Manøver af et ganske nyt Slags, der med det Første skal udføres af den franske Hær, skriver Gaulois. Regjeringen ønsker at skaffe sig Vished om, med hvor stor Hurtighed den til enhver Tid kan transportere til et bestemt Sted 200,000 Mand af alle Vaabenarter, og vil formodentlig med det Samme give Preussen og Hr. Bismarck Stof til alvorlige Betragtninger. I den nærmeste Fremtid ville til den Ende 200,000 Mand faa Ordre til saa hurtig som mulig at marchere til et opgivet Punkt af vore Grændser.

Samme Blad skriver: Man søger forgjæves at berøve Benedettis Reise enhver politisk Betydning. Man vil vide, at Afsendingens Reise staar i Forbindelse med de Samtaler, Keiseren nylig har havt med Prinsen af Preussen under dennes Ophold i Paris, samt med Planen til en fredelig Tilbagegivelse af Rhingrændsen til Frankrige. Ifølge „Pesth. Lloyd" skal Benedettis Reise have til Hensigt at bringe en Sammenkomst istand mellem Kongen af Preussen og Keiserne af Østerrig og Frankrige, i hvilken de tre Suveræner skulde se at blive enige om Betingelserne for Fredens Bevarelse. Der har tidligere, tilføier Bladet, været Tale om en saadan Sammenkomst, hvortil Frankrige dengang opfordrede, men det blev ikke til Noget, da Østerrig gav et undvigende Svar.

„Nordd. Allg. Zeit." har i den senere Tid igjen taget sig af de stakkels Ungarere og bl. Andet gjort dem opmærksomme paa, at de ikke have den dem tilkommende Indflydelse paa Østerrigs Udenrigspolitik. Det Deakske Organ „Pesth. Lloyd" bemærker hertil, at det er ganske rigtigt, at Ungarn skal have Indflydelse paa Monarkiets udenrigske Politik, men denne Indflydelse besidder det allerede og har til forskjellige Tider gjort Brug af den. Saalænge Ministeriet Andrassy og Beust beholde deres Poster, er der ingen Grund til at frygte for Uenighed i dette Punkt. Bladet gjentager derefter, at intet fornuftigt Menneske i Ungarn tænker paa at yppe Kiv med Preussen eller nogen anden fremmed Magt, naar disse blot selv ville holde Fred.

„Abendpost" af 5te forsvarer i en længere Artikel den østerrigske Regjering mod de officiøse preussiske Blades Angreb i Anledning af Offentliggjørelsen af den meget omtalte Depesche af 20de Juli 1866. Den er hverken stjaalen eller tilveiebragt ved Bestikkelse, den er funden i Arkivet af Forfatteren til Krigens Historie i 1866.

Alle de engelske Blade er enige i sin Dom om den Tale, i hvilken Sumner i det amerikanske Senat anbefale Alabama-Traktatens Forkastelse. Times og Morning Post, Standard og Star, det vil sige Blade, som hidtil ere afvegne himmelvidt fra hverandre i sine Anskuelser om Nordamerika saavel under som efter den store Borgerkrig, ere nu enige om, at de Fordringer, som Sumner har opstillet for det forsamlede Senat, ere saa overdrevne og uberettigede, at England med sin bedste Villie aldrig vil kunne tage Hensyn til dem. Som bekjendt gaa disse Fordringer i det Væsentlige ud paa, at England skal erkjende, at det ved at anerkjende de konfødererede Stater som en krigsførende Magt har begaaet en folkeretlig Uret imod Nordamerika, og at det er Skyld i alle de Tab, der er tilføiede den nordamerikanske Handel ved Udrustningen af konfødererede Kaperskibe. Heraf følger efter amerikansk Opfattelse Englands Forpligtelse til at erstatte dette Tab, foruden de Udgifter, som Unionen har havt derved, at Oprøret paa Grund af Englands indirekte Understøttelse varede dobbelt saalænge. Denne Skadeserstatning udgjør efter Hr. Sumners Beregning den smukke Sum af 2000 Millioner Dollars, og det er derfor ikke saa underligt, at endogsaa Star, Amerikas gamle Beundrer, uforbeholdent lægger sin Bestyrtelse over disse Fordringer for Dagen og erklærer, at der ikke kan være Tale om at forhandle med Motley paa et saadant Grundlag. I England synes man iøvrigt at være af den Mening, at den amerikanske Regjering har til Hensigt at lade det hele Stridsspørgsmaal henstaa uafgjort for senere at trække det frem ved en eller anden gunstig Leilighed, men det er jo altid høist usikkert, hvor langt et Pusterum der paa denne Maaned indrømmes England. I det amerikanske Senats Møde i Washington afvigte 19de April er der i alt Fald indbragt et Forslag, som tydelig nok røber Yankernes Lystenhed efter at faa Mellemværendet med England afgjort helt og holdent ved at sætte det i Forbindelse med Spørgsmaalet om Annekteringen af Kanada.

Sverige. Loven om fremmede kristne Troesbekjendere og deres Religionsøvelse (svarende til vor Dissenterlov af 1845) er vedtagen af Rigsdagens begge Kamre. Justitsministeren ytrede forøvrigt den Mening under Sagens Behandling, at Loven maatte vedtages paa et præsteligt Kirkemøde, forinden den kunde sættes i Kraft. Og da Kirkemødet kun holdes hvert 5te Aar, maa saaledes vel i dette Tilfælde et overordentligt Kirkemøde sammenkaldes, for at Sagen ikke skal lide altfor lang Forhaling. Sidste Kirkemøde afholdtes som bekjendt ifjor.

Under Lagthingets Behandling igaar af Odelsthingsbeslutningen angaaende borgerligt Ægteskab, fremsattes følgende Forslag af Prof. Aschehoug: § 1. Ægteskab mellem Medlem af Statskirken og Dissenter kan efter vedkommende Mands og Kvindes Valg (osv. som Odelsthingsbeslutningen). § 2. Naar der meddeles nogen Bevilgning til at indtræde i nyt Ægteskab, medens hans eller hendes fraskilte Ægtefælle endnu er i Live, kan det i Bevilgningen fastsættes, at Ægteskabet indgaaes for Notarius publicus. Ved saadant Ægteskabs Indgaaelse har Notarius at iagttage, hvad der i § 1 er bestemt.

Dette Forslag blev efter længere Forhandlinger idag vedtaget mod 9 eller 10 St.

Imorgen paabegynder Lagthinget atter Behandlingen af Skoleloven.

Storthinget sammentræder imorgen Kl. 9 til Referat af Komiteindstillinger. Rygtevis berettes, at en Statsraad vil indfinde sig for endnu at overbringe nogle kgl. Propositioner.

Jernbanekomiteens Flertal, der, som før omtalt, er imod enhver Optagelse af Statslaan, skal efter Forlydende allerede igaaraftes være færdig med sin Indstilling.

Odelsthinget sammentræder Onsdag den 12te ds., saafnart Storthingets Forhandlinger ere tilendebragte, til Foretagelse af:

1) Protokolkomiteens Indstilling ang. nogle særskite fra Statskassen forskjellige Kasser og Fonds.
2) Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af de fremsatte Forslag til Forandringer i Lovgivningen om Fredning af Lax og Søøret.
3) Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 ang. den kgl. Proposition til Lov indeholdende adskillige Bestemmelser om Bygningsvæsenet.
4) Konstitutionskomiteens Indstilling ang. de fremsatte Forslag om Diætgodtgjørelse m. M. for Storthingsmænd.
5) Referat.

Lagthinget sammentræder Onsdag 12te ds. til fortsat Behandling af:

a) Odelsthingets Beslutning til Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse.
b) Do. do. til Lov om Examen artium.
c) Do. do. til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen.
d) Referat.

Hds. Maj. Enkedronningen. Stockholm den 9de Mai, Kl. 11, 30' Form.: Dagens Bulletin er saalydende: Hds. Maj. Enkedronningen er idag feberfri. Tilstanden er forøvrigt uforandret.

Stockholm den 10de Mai, Kl. 1, 45' Efterm.: Bulletin for idag: Hds. Maj. Enkedronningen har saavel i Løbet af Gaarsdagen som i den sidsthenrundne Nat været fuldkommen feberfri.

Ifølge Meddelelse fra Udenrigsministeren er der ved Keiserlig Beslutning af 18de Februar sidstleden, fra 1ste August d. A. at regne, for den østerrigsk-ungarske Handelsmarine anordnet et Flag, som bestaar af 3 horisontale Felter, det øverste rødt, det mellemste hvidt og det nederste halvt rødt og halvt grønt, og i det mellemste Felt indeholder de østerrigske og ungarske Vaabener i opretstaaende Stilling.

Finmarksfisket. Telegram til Indredepartementet dat. 5te, indleveret i Kjeø 8de Mai.

Stormende Veir til Hindring for Fiskeriet. Flere Fartøier strandede og Baade savnede. Efter Stormen 27de April mindre heldigt Fiske. Udsigterne mindre gunstige end tidligere. Priserne: 3 a $3^3/_5$ Spd. for Fisk og 5 a $5^1/_2$ Spd. for Lever. Det opfiskede Kvantum anslaaes den 4de Mai til $2^1/_2$ Million, hvoraf vel Halvdelen Hjældhængt. Ved Vadsø Fisket begyndt den 1ste Mai.

Advokatfuldmægtig. Under 7de Mai sidstleden er Kand. jur. Johan Fredrik Næser Christiansen af Justitsdepartementet autoriseret som Fuldmægtig hos Høiesteretsadvokat Borgen.

Edsvoren Fuldmægtig. Hos Sorenskriver i Nedenæs Sorenskriveri A. Stang er Kand. jur. Ove Andersen, fra 18de Mai førstkommende at regne, autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den forhen i lige Egenskab autoriserede Kand. jur. Michael Thesen.

— Hos Sorenskriver og Byfoged i Hamar Gram er Kand. jur. Ditlef Emil Gottfried Schwabe Hansen autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den forhen i samme Egenskab autoriserede Kand. jur. A. Conradi.

Isen i Hvidehavet. Som for kort Tid siden meddelt, bebudede Konsul Fleischer i Archangel i en Skrivelse til Indredepartementet af 20de Marts sidstleden, at han agtede pr. Telegram at underrette Departementet om Dwinaisens Opbrud, idet han henviste til hvad han i de foregaaende Aar har anført om, at Ingen bør passere ind i Hvidehavet, førend 3 a 4 Uger efterat Isen er brudt op ved Archangel. Det omhandlede Telegram er under 8de ds. indløbet til Departementet og lyder saaledes: „La glace sur la Dwine se brise". (Isen paa Dwina løsner).

Udvandringskompagniet, Great europ. americ. emig. land company, sees af Aftbl. ved sin Generalagent Henning Taube i Stockholm at have gjort den engelske Minister for Fattigvæsenet, Göschen, et Forslag om, at benytte Kompagniet til at overføre Englands Fattige, naar de selv ønske det, til Amerika, hvor Komp. da vil skaffe dem Jord at dyrke, ved hvis Afkastning de kunne sættes istand til efter nogen Tids Forløb at ernære sig og Familie og til at tilbagebetale Fragt og Omkostninger. Minister Göschen har for Tiden Forslaget under Overveielse; det er vidtløftigt og indeholde Beregninger over, hvorledes Fattigbyrderne ved dette skulde betydelig formindskes. Komp. eier store Strækninger Land i Amerika; det vil sørge for Skoler og Kirker m. V. for Udvandrerne. — Skulde ikke en lignende Plan være at tænke paa ogsaa hos os, hvor Fattigbyrderne stige saa uhyre? Saavidt vi ved, har Eilert Sundt været inde paa en lignende Tanke til at skaffe de fattige Arbeidere, som udvandre, en sikrere Tilværelse, naar de komme over til sit nye Hjem.

Fra Vinoren Sølvværk er ifølge „Kongsb. Adr." indleveret til Finbrænding i Kongsbergs Smeltehytte 1281 Mrk. 11 Lod gedigent Sølv. Produktionen indtil netop forløbne 3die Uges Udgang af 5te Bergmaaned kan, iberegnet noget endnu i Behold værende Erts, sættes til 1370 Mrk. gedigent Sølv foruden sølvholdige Sliger. Deraf er omtrent 1350 Mrk. udbrudt i de sidste $2^3/_4$ Maaneder fra et Parti stort omtrent $5^1/_2$ Kvadrat-Favne af Gangfladen, hvor Gangen har været 8 til over 12 Tommer bred og deraf en stor Del med rigeste Erts. Anbrudet er fremdeles godt.

Arbeidersamfundet paa Kongsberg er nu stiftet, idet Love ere vedtagne og 77 Medlemmer indmeldte.

Vor Føljeton begynder idag, som vore Læsere vil se, med en ny Fortælling, nemlig Victor Hugos sidste Roman, „Manden, som ler." Vi tillade os at forudskikke et Par Ord angaaende denne Bog. Hver Gang et nyt Værk af Victor Hugo udkommer, pleier det gjerne lang Tid forud at være udbasuneret og omtalt i udenlandske Aviser. Dette har ogsaa denne Gang været Tilfældet. Grunden er naturligvis tildels Boghandlerspekulation, men skriver sig ogsaa for en væsentlig Del fra den Interesse, hvormed denne Forfatter altid særlig er bleven fulgt. Allerede for omtrent et Par Aar siden erindre vi i franske Aviser at have læst om, at den berømte Forfatter arbeidede paa et nyt Værk, hvis Navn endnu ikke var bestemt, men som snart skulde udkomme, om Beskrivelsen af hans Forstudier dertil i Literatur og Historie (Romanen foregaar i ældre Tid i England, begynder med Aaret 1689) om hvor tidlig Victor Hugo stod op hver Morgen, for den hele Formiddag at beskjæftige sig med dette sit Værk o. s. v. En Tid efter fortaltes Bogens Titel: „Paa Kongens Befaling", (Par ordre du roi), som imidlertid senere blev ombestemt til den nuværende: „Manden, som ler", (l'homme qui rit.) Bogen er netop i disse Dage udkommen i Paris i Originalsproget, og samtidig i Oversættelser i engelsk, tydsk og, saavidt vides, endnu flere Sprog. Samtidig er Begyndelsen af Bogen allerede for flere Maaneder siden udkommen i en amerikansk Udgave, ligeledes i en svensk. I en Fortale til Originaludgaven gjør Forfatteren opmærksom paa, at denne Roman behandler forskjellige sociale Spørgsmaal, og egentlig efter sit Indhold burde være betitlet: „Aristokratiet". „Kun i England", siger Forf., „kan man studere Aristokratiet, ligesom Monarkiet i Frankrige."

Derfor har han henlagt Scenen til England. Denne hans Roman skal efterfølges af en anden med Titel „La Monarchie" (som skal foregaa i Frankrige), og den igjen efter Planen af en Tredie: „quatre-vingt-treize" (formodentlig den franske Revolution). — Nogen Bedømmelse af det foreliggende Arbeide vil vi naturligvis ikke indlade os paa — vore Læsere vil selv kunne dømme derom; kun tror vi paa Forhaand at burde forberede vore Læsere paa, at en Del af Indledningskapitlerne afviger noget fra Romaners almindelige Begyndelsesform. I saa Henseende vil vi gjøre opmærksom paa, at for det Første ikke Victor Hugo selv er den Mand, der ønsker at ansees som nogen almindelig Romanforfatter, — saa Afvigelsen nok er tilsigtet — og dernæst har han i denne Indledning i Lighed med flere andre og store historiske Romanforfattere villet give ligesom ud af historiske Aktstykker den Baggrund, hvorpaa han ønsker sit Billede af Tiden seet. — Dette alene med Hensyn til Bogen. Hvad Forfatteren angaar, vil det være tilstrækkeligt bekjendt, at han for over en Menneskealder siden grundede en Epoke i den franske Digtning, og at han, efter senere at have spillet en stor saavel literær som politisk Rolle ved Napoleon den Tredies Regjeringstiltrædelse forvistes og siden har levet sin Tid i Udlandet, idet han aldrig har villet gaa ind paa at aflægge Ed til den nuværende Forfatning. Victor Hugo har i den sidste Tid opslaaet sin Bolig paa Den Guernsay. Imedens han under denne sin Landflygtighed har fortsat sin Digtervirksomhed, deltager han samtidig med usvækket Iver i alle Dagens brændende Spørgsmaal; han har saaledes blandt andet skrevet varme Indlæg til Fordel for Polen, Grækenland, Italien, for Dødsstraffens Afskaffelse, Negeremancipationen osv. Uagtet efter Loven hindret fra at betræde Frankrigs Grund, har han dog under den nuværende Keisers Regjering flere Gange været i Paris, saaledes sidste Gang for to Aar siden, da efter omtrent tyve Aars Forvisning fra Frankrigs Nationaltheater et af hans berømteste Dramaer „Hernani" under uhyre Jubel blev gjenoptaget paa Scenen. Victor Hugo er født i 1802.

Vor forrige Føljeton „Frimureren" er midlertidig standset paa Grund af Oversætterens Sygdom, men Slutningsbladene af 1ste Del skulle med det allerførste blive leverede.

Dampskibet Stavangers Fører har bedet gjort opmærksom paa, at den i Fredagsbladet omtalte Tønde ulæsket Kalk, der havde foraarsaget Antændelse, var ved en Feil af Afsenderen bragt ombord uden at nogen af Skibets Vedkommende havde faaet den behørige Meddelelse om Tøndens ildsfarlige Indhold.

Søren Jaabæk indbyder til Subskription paa en „Englands Historie for det norske Folk", som han siger, han i længere Tid har arbeidet paa. Værket, der vil blive inddelt i 10 Bøger, hver paa i Gjennemsnit 8 Ark, vil udkomme heftevis paa 2 Ark 8vo. Prisen er 24 ß for hver Bog. Det udkommer hos A. Næss i Mandal.

Et til et Handelshus her i Byen ankommet Telegram fortæller, at der er almindelig Panik paa Fondbørsen i London, at Tilstanden forværrer sig, Diskontoen 4½, og at en Krisis ikke kan ansees umulig. Formodentlig er det Udviklingen af Forholdene til Amerika, som har fremkaldt denne Panik. Imidlertid skal, ifølge Mgbl., flere Depecher, som igaar ankom fra ansete londonske Huse Intet meldt, saa Telegrammet maaske ialfald kan ansees som stærk Overdrivelse.

Ishavsfareren Skulda. Vi omtalte igaar efter et Provindsblad, at Skulda af Drammen var forlist i Ishavet. Bladet berigtiger nu Notitsen og siger, at der gaar løse Rygter derom, men at Efterretningen maaske var noget forhastet.

Af Telegrafkabelen var der ifølge Indberetning fra Telegrafinspektør Collet, der i London fører Opsyn med Forarbeidelsen af vor Kabel, til 5te dennes 246 Mile færdig, saa der er Sandsynlighed for, at den kan blive fuldfærdig til den 15de.

Læseselskabet for Steenkjær og Omegn traadte, ifølge „Indherredsposten", i Slutningen af forrige Uge i Virksomhed ved at sætte i Omløb blandt Medlemmerne de foreløbig modtagne Bøger.

Kornsaamaskine. I en Brevsending til Dr. Bl. heder det: Landmænd skal man gjøre opmærksom paa en meget sindrig Kornsaamaskine, hvormed der paa en Gaard i Aker anstilledes Prøve, som faldt aldeles tilfredsstillende ud. Maskinen er af amerikansk Opfindelse, men skal i de senere Aar være bleven indført i forskjellige europæiske Lande, hvoriblandt Danmark, hvor man skal finde sig særdeles vel tilfreds med den. Den er af Jern og har i Udseende nogen Lighed med en almindelig Husholdningskværn. Heftet til Bunden af en Sæk, hvori Kornet bringes, bæres Maskinen under Saaningen af Saamanden, der med Sækken paa Ryggen gaar fremad, dreiende et Hjul, der ved forskjellige meget simple Udvexlinger bringer Kornet til at sprede sig jævnt udover Marken i en Bredde af 8 a 9 Alen. Den kan benyttes saavel til Korn som Græsfrø, og er den indrettet saaledes, at Saaningen falder tættere og mere spredt, eftersom Jordsmonnet kræver det. Af gamle erfarne og dygtige Landmænd blev Maskinen rost som aldeles fortræffelig. De fabrikeres og sælges af Mekanikus Sønnichsen paa Rodeløkken ved Throndhjemsveien i Nærheden af Byen.

Et Forslag om Oprettelse af Pensionskasser for offentlige Tjenestemænd fremsættes for indeværende Storthing af Jaabæk m. Fl., hvilket imidlertid af vedkommende Komite er indstillet til Forkastelse, dog med Tilføiende af en Anmodning til Regjeringen om at iagttage, at Pensionsansøgernes Formuesomstændigheder for Fremtiden nærmere oplyses. Komiteen begrunder i det Væsentlige sin Indstilling derved, at aarlige Storthing vil medføre, at Pensionerne nu snarere ville blive reviderede af Storthinget, samt at Forslag er under Overveielse om, at Embedsmænd skulle sættes paa fast Løn istedetfor at lønnes med Sportler, samt at den almindelige Mening kræver Indskrænkning i Embedsværket. Komiteen har vedlagt en Opgave over Pensionernes og Gratialernes Størrelse fra 1818 til 1867, hvoraf det fremgaar, at de i 1820 vare paa sit Høieste, nemlig 175,211 Spd.; siden er deres Beløb sunket til gjennemsnitlig 80,000 Spd. aarlig. Vartpengenes Beløb er sunket fra 50,014 Spd. aarlig i 1824 til 972 Spd. i 1867.

Kristiania frivillige Skarpskytterkorps havde, ifølge den i Løverdags i Generalforsamlingen oplæste Aarsberetning, Aktiva til Beløb 1,986 Spd. 3 ß. Løitnant Schnitler holdt et Foredrag, hvori han skildrede Træfningen ved Præstbakke imellem Nordmænd og Svenskerne i 1808. I Pintsen skal Korpset gjøre en Udmarsch til Ringerike.

Studentermødet i Kristiania. Fra Kjøbenhavn skrives: Ved Listens Slutning Onsdag Aften havde 270 akademiske Borgere tegnet sig som Deltagere. Ifølge senere Meddelelser fra Kristiania kan der herfra kun komme 170, ligesom fra Upsala, medens Lundensernes Antal er blevet forøget fra 50 til 70; ialt vil der altsaa komme 410 Gjæster til den norske Hovedstad. Af mere bekjendte Navne, der findes paa den danske Liste, nævne vi Pastor Hostrup, Red. C. V. Rimestad og Dr. Rosenberg; de Fleste ere, som det hør og bør sig, yngre Studerende. Dagen for Afreisen er af Hensyn til St. Hans Markedet i Kristiania forandret fra den 15de til den 14de Juni (Mandag). Reiseruten er endnu ikke bestemt, men der tales meget om at lægge den tildels over Land, idet man saa vil gaa pr. Jernvei fra Malmø over Jønkøving til Gøteborg og derfra videre med Dampskib, hvorved der vil blive givet de danske Deltagere Leilighed dels til at se endel af Sverige, dels til et længere Samliv med Lundenserne. Vi henstille til den ærede Komite, om der vilde være uoverkommelige Vanskeligheder forbundet med at lægge hele Veien over Land, saaledes at man seilede over Venern og tilbagelagde Resten pr. Vogn og Jernvei. Til Kristiania venter man at ankomme Tirsdag Aften, hvorefter man overgives i Værternes Hænder. Onsdag og Torsdag tilbringes hos Værterne, paa Universitetet er der Foredrag og om Aftenen Punsch paa Klingenberg. Om Fredagen paatænkes en Udflugt til Rigerike og Drammen, hvorfra man vender tilbage Lørdag Morgen. Lørdag Aften afholdes den egentlige officielle Fest, hvormed der er forbundet et Bal, og Afreisen er saavidt vides bestemt til Mandag Morgen".

Kronprinsen af Danmark forlod Stockholm i Onsdags og ventes til Kjøbenhavn den 6te Mai.

Danske Sølvmineeiere i Amerika. Den i Klippebjergene liggende Humboldt-Bjergkjæde stod strax efter dens Opdagelse i stærk Ry for sin Rigdom paa ædle Metaller, men da Udbyttet ikke svarede til Forventningerne, og der længere mod Øst fandtes andre Miner, bleve Humboldt-Minerne i nogle Aar stillede i Skygge. Nogle faa energiske Mænd opgav imidlertid ikke Troen paa Humboldt-Kjædens rige Skatte, og deres Arbeidsomhed og Udholdenhed er nu bleven kronet med Held. I en Dybde af 200 Fod under Overfladen have de fundet et Lag paa over 12 Fods Tykkelse, som overalt er blandet med sorte Svovlforbindelser af Sølv, og som, bearbeidet i en Mølle, giver rigeligt Erts. De heldige Opdagere af denne Mine, kaldet Alpha-Minen, ere to Brødre Smidt af Gjedved Mølle ved Horsens. De have faaet Ret til Minen og besidde den nu i Forening med to Andre, men Størstedelen af den er dog deres Eiendom. Vi have liggende for os et i Unionville udgaaende Blad, The Humboldt Register, som siger, at det hører forunderlige Ting om Alpha-Minens Rigdom og Udstrækning. Denne Minr er efter det nævnte Blad beliggende helt nede ved Foden af Bjergene paa Sydsiden af Pantherdistriktet, og omtrent 1 (dansk) Mil fra Jernveien, der gjennemskjærer Klippebjergene. Minen er funden i et Belte af Limsten, som strækker sig henved 8 (danske) Mil i nordlig og sydlig Retning langsmed Humboldtbjergenes vestlige Fod, eller tæt fra Humboldt City til Sacramento-Distriktet, ovenfor Oreana. Ifølge Breve til Hjemmet vente Brødrene Smith daglig at kunne udvinde Erts til en Værdi af 1000 Spd. Ertset sendes til en Mølle, som tilhører et engelsk Hus, og i 12 Timer knuses 4000 Pund saa fint som Støv. Imidlertid agte de snart selv at anlægge en Mølle til Ertsens Knusning. For kort Tid siden fandt 5 fattige Mænd rige Sølvminer Øst for Alpha-Minen, men da de ikke selv vilde bearbeide dem, solgte de dem og fik den respektable Sum af 300,000 Spd. for den.

Den russiske Admiral, Fyrst Menschikoff, en Mand, som for en 15 a 16 Aar siden gjorde en hel Del Spræl, og hvis Navn staar i Forbindelse med Krimfelttogets Historie, er nylig død i St. Petersborg. Der fortælles om ham, at han, da han sendtes til Konstantinopel for at bevirke, at Rusland skulde faa Beskyttelsesret over alle græske Kristne i Tyrkiet, indfandt sig i den stadselige Divan, med Vinterfrak paa og med sølede Støvler, og i det Hele taget vidste en saadan Foragt for Alt, der hed tyrkisk, at Porten, i høi Grad fortørnet, med Vestmagternes tause Samtykke, afviste den russiske Diplomat. Krigen brød ud, og Menschikoffs første Stordaad var at ødelægge den tyrkiske Flaade ved Sinope. I Aaret 1854 var han Guvernør paa Krim og Kommandant i Sebastopol. Før den Tid havde han været Guvernør over Finland.

Udvandring. I en i Newyork udkommende Journal skrives under 16de April: I Marts Maaned ankom der til Newyorks Havn 13,549 Emigranter med Dampskibe og 722 med Seilskibe. Paa Reisen var der død 25 Personer, alle paa de fra Liverpool kommende Seilskibe. Der behøves neppe noget Forbud mod at befordre Udvandrere paa Seilskibe, thi Forretningen vil snart ikke længere lønne sig for Rhederne, og den vil da høre op af sig selv.

Blandinger.

En sjelden Gjæst. Sidstleden Fredags Aften sent kom en Politiet vel bekjendt Dagdriver ind i en Familie, hvor der ikke var nogen Anden tilstede end to Damer, der sad og spiste Aftensmad. Da Manden har et barskt og truende Udseende, bleve Damerne strax forfærdede og løbe ned paa Gaden for at faa Bud efter Vægteren. Da de kom ind igjen, havde Manden sat sig tilbords, spiste uden at lade sig forstyrre de fineste Sager, han fandt, og drak Fløde. Han skjændte, fordi de vare løbne bort, uden at han havde sagt et Ord til dem og havde ladt ham, den Ukjendte, tilbage. Havde han været en Skjælm, kunde han have taget Alt, hvad han havde villet. Men han var en ærlig Mand og havde derfor ikke alene Intet taget, men endog passet Huset, saa at ingen Tyv var kommen ind. Han havde ogsaa vel fortjent sin Aftensmad og forlangte derhos en liden Godtgjørelse for den udførte Vagt. Da denne blev ham nægtet, forbeholdt han sig Adgang til at søge Domstolenes Hjælp for at faa sin Paastand tagen tilfølge. Imidlertid fulgte han Vægteren godvillig i Arrest, og den følgende Dag nedstemte han sin Fordring til en Begjæring om at maatte slippe med 1 Maaneds Tvangsarbeide. (B. Adr.)

„Koncerter for Reisende". Et amerikansk Blad fortæller følgende tragikomiske Historie, der skal være passeret i Newyork: Georg Mehner, en Tysker, der nylig var kommen til Amerika, gik en Aftenstund gjennem East Houstongade for at spadsere. Det var temmelig mørkt, og Gaden var næsten øde; bag efter ham gik kun en Trop unge Mennesker, der marscherede efter Lyden af en Harmonika. De indhentede den intet Ondt anende Tysker, og inden han havde seet sig om, var han kastet til Jorden, berøvet sit Uhr med Kjæde og alle sine Penge. Under Plyndringen blev der paa Harmonikaen uafbrudt spillet: „Ach ich bin so müde, ach ich bin so matt, möchte gern schlafen gehn etc." En Politibetjent stod i Nærheden, men troede, da han stadig hørte Musiken, at de unge Mennesker havde en Spøg for, og det samme troede de Folk, der gik forbi, medens Sagen stod paa. Det kalder man at blive plyndret efter Noder.

Skjæbnens Omvexlinger. Mellem de berømte Stenolie-Matadorer staar Coal Johnny øverst. Han giftede sig med en Enke ved Navn Mac Clintoch, der indebrændte paa sin Eiendom, af hvilken hun havde en daglig Indtægt af 2000 Doll. Johnny forfaldt nu til saa store Extravagancer, at han endog forbausede New-

og i Bakker, hvor Hjulsporene vare for dybe og Dyndet for rigeligt, tog Mennesket Aaget paa Nakken og drog broderligt Side om Side med Ulven. Saaledes vare de blevne gamle sammen.

De slog Leir, hvor det traf sig, paa en Hede, i en Skogaabning, ved en Korsvei udenfor en By eller en Flække, paa Sælgekjærringstorvet, ved de offentlige Spadseregange, i Parkbrynet, paa Kirkebakken. Naar Kjærren standsede paa en Markedsplads, og Sladresøstrene løb derhen med Aanden i Halsen, var det Ursus, som førte Samtalen, og Homo, som taug og samtykkede. Homo gjorde paa en sirlig Maade med en Kurv i Munden Indsamling blandt de Tilstedeværende. De fortjente sit Brød. Ulven var i Besiddelse af Dannelse, Mennesket ligesaa. Ulven var blevet dresseret af Mennesket eller havde dresseret sig paa egen Haand til en Hob ganske artige Ulvekunster, som gjorde, at Indsamlingen gik lettere. Fremfor alt — vanslægt ikke til Menneske, sagde hans Ven til ham. Ulven bed aldrig fra sig, Mennesket undertiden. Idetmindste vilde nu Ursus gjælde for at være bidende. Ursus var Menneskehader, og for at give sit Menneskehad Eftertryk, var han blevet Taskenspiller. For at leve ogsaa; thi Maven har sine Krav. Denne menneskehadende Taskenspiller var desuden, det være nu for at komplicere eller for at komplettere sig, ogsaa Læge. Læge er en ringe Ting, Ursus var Bugtaler. Man saa ham tale uden at han rørte Læberne. Han efterlignede paa en forbausende Maade Enhvers Tone og Udtale, han efterabede Røsterne, saa at man troede at høre Personerne. Han kunde ganske alene larme som en hel Folkehob, han efterlignede alle mulige Fuglelyd, saasom Svarttrosten, Bogfinken, Lærken, Maaltrosten, der alle — ligesom han selv — vare Omreisende. Ja undertiden lod han Folk efter Behag enten høre Menneskelarmen paa et Torv fuldt af Folk, eller de vexlende Dyrelyd i Vildmarken, det første buldrende som

Manden, som ler.

Roman

af

Victor Hugo.

Dagbladets Feuilleton.

Første Bind.

Kristiania.
Trykt hos H. J. Jensen.
1869.

horferne derved. Blandt Andet gav han en Dag en Kudsk sin Hest og Vogn i Drikkepenge, og rekruterede en Linedansertrup, i hvilket ethvert Medlem straalede af Diamantringe, Naale og Brocher. Efter at han i tyve Maaneder havde ødelagt otte Millioner Dollars, er han nu bleven Dørvogter ved den Circus, han selv har organiseret.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 11te Mai.

Dampskibet „Oder“ fra Hull og „Scandinavia“ fra Leith, hidkom imorges omkring Kl. 5; det sidste afreiser herfra allerede Kl. 3 i Eftermiddag og medtager ca. 400 Emigranter.

Idag er ankommen 4 Fartøier med Kornvarer, indehavende tilsammen: 1400 Tdr. Rug, 981 Tdr. Byg, 601 Tdr. Hvede, 1112 Tdr. Erter.

Indklarerede Fartøier den 10de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Enigheden	Laulund	Sæby	levende Fisk.
Normanden	Jensen	Frederikshavn	Do.
Det gjenfødte Haab	Jensen	Do.	Do.
Anne Kristine	Nissen	Rudkjøbing	Byg.

Udexpederede Fartøier den 10de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Katharine	H. Petersen	England	Trælast.
Nordlyset	E. Kristophersen	Kvebek	Passagerer.
Romulus	H. Jonassen	Frankrig	Trælast.
Moss	E. Arnesen	England	Do.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Kr. Herfoll, Drøbak. Skibsreder og Gaardeier M. Foyn, Nøterø. Johan Larsen Lilleengen, Næsodden. Skomager A. Johannesen, Kristiania. Handelsmand U. S. Larsen, Stavanger.

Sluttede Boer: Kontorist Julius Midling, Kristiania.

Auktioner: Onsdag den 12te Mai Kl. 2 i og over Gaard No. 57, Grønlandsleret. Onsdag den 12te Mai Kl. 2½ i og over Gaard i Lakkegaden No. 27. Onsdag den 12te Mai Kl. 3 i og over Gaard i Lakkegaden No. 17. Torsdag den 20de Mai og følgende Dage Kl. 3 i No. 36, Kirkegaden over Indbo, Løsøre og Varebeholdning.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar lavest paa Vestkysten. Vinden er sydostlig til ostlig. Meget tørt nordenfor Dovre, overskyet tildels med Regn i det sydlige. Temperaturen er høi, især nordenfor Stat. Udsigterne ere til østlig til nordlig Vind med opklarende Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

10de Mai.

I Hotel Skandinavi: Kapt. Friis, Fredrikshald; Tandberg & Schmidt, Drammen; Knudhagen & Frue, Hamburg; Graff, Brevig; Vaus & Schmidt, Vestlandet; Dr. Zimmer med Familie og Petersen, Bergen; Norström, Sverige; Hauff med 2 Døtre, Sandefjord; Østbye, Hamar; Pastor Rynning, Kasserer Henriksen og Frue, Kand. Holinsen, Kongsvinger; Oberstløitn. Lurdal, Kjøbenhavn; Mrs. Arbothnot med Tjenerskab og Mr. Andresen, Edinburgh.

11de Mai.

I Hotel Skandinavi: Braaten og Søn, J. Grundt, A. H. Kjøsterud og Doktor Hillesen, Drammen; Kapt. Ruge, Vestlandet; Jernværkseier Lyche, Fr.hald; Bergh, Stavanger.

Bekjendtgjørelser.

1ste Optræden af det italienske Operaselskab.

Christiania Theater.

Onsdag den 12te Mai Kl. 7—10 gives (for første Gang) **Un Ballo in Maschera**, stor Opera i 5 Akter; Musiken af Verdi.

Personerne ere:

Ricardo, Greve af Warewich,
Guverneur i Boston . . . . Signor Sabastini.
Renato, hans Secretær . . — Guadagrieni.
Amalia, dennes Ægtefælle . Signora Domasi.
Ulrika, Spaakvinde . . . . . — Cari.
Oscar, Page . . . . — Marinoni.
Samuel } Grevens Fiender Signor Garcia.
Tom } — Castelli.
Silvano, Sømand . . . . . Hr. Wickstrøm.
En Dommer . . . . = Nystrøm.
En Tjener hos Amalia . . = Mangreen.
Deputerede. Officerer. Matroser. Herrer og Damer.

Handlingen foregaar i Boston.

NB. **Signor Garcia** har velvillig overtaget Samuels Parti.

☞ **Torsdag næste Forestilling.**

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Dagbladet,

udgivet af Cand. jur. H. E. Berner,

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer nu af og til i stort femspaltet Format, og vil senere stadig udgaa i udvidet Størrelse og indeholde: Ledende Artikler, Opsatser af forskjelligt Indhold, udenlandske og indenlandske Efterretninger, Dagsnyt, Telegrafnyt, Nyheder af landøkonomisk og andet Indhold, Handels- og Skibsfarts-Efterretninger, Torvpriser m. m. m., og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade.

☞ Som Føljeton er paabegyndt i disse Dage en Oversættelse af

Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“ (L'homme qui rit),

(en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

De bekjendte

Favorit-

Symaskiner

for Skræddere

sælges **alene**

hos

Peter Petersen,

Skippergaden 31.

Familie-

Maskiner

af

Wheeler, Wilson

og

Haandmaskiner

af allerbedste Sorter

sælges hos

Peter Petersen,

Skippergaden. 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter Petersen.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 11te Mai og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:

Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiskole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.

J. W. Cappelen.

Svein Urædd

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa alle Posthus og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, Øvre Slotsgata No. 16. 1 ₰ Fjerdungaaret og Postpengar 4 ß.

Nye Tingarar kann faa honom fraa No. 1.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang,** paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme **i dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867,** en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

To indledende Kapitler.

I. Ursus.
II. Comprachicos.

I. Ursus.

I.

Ursus og Homo vare forenede i et inderligt Venskab. Ursus var et Menneske, Homo var en Ulv. Deres Sindelag stemte vel overens. Det var Mennesket som havde døbt Ulven. Efter al Sandsynlighed havde han ogsaa selv valgt sit eget Navn; og da han havde fundet Ursus passende for sig, havde han fundet Navnet Homo passende for Dyret. Dette Kompagniskab, Mennesket og Ulven, spekulerede i Markeder, Sognefester, Folketrængselen paa Gadehjørnerne, samt i den Trang, som Folket allesteds har efter at høre Gadeviser og kjøbe Skramlerier. Lærvillig og velopdragen, fandt Ulven Naade for Hoben — at se Naturen kuet er en Ting, som fornøier. Vor høieste Fornøielse er at se en Fremstilling af alle Kammerdressurens Afvexlinger. Det er dette som gjør, at Folket flokker sig sammen, naar kongelige Følger drage forbi.

Ursus og Homo vandrede fra Gade til Gade, fra Torvet i Aberystwith til Torvet i Yeddburg, fra Land til Land, fra Provinds til Provinds, fra Stad til Stad. Naar man var blevet fornøiet af dem paa et Sted, drog de til et andet Marked. Ursus boede i et bevægeligt Skjul, som den tarveligt civiliserede Homo drog om Dagen og vogtede om Natten. Paa tunge Veie

Dagbladet.

No. 107. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 12te Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresm, Vos, Lønset, Bolss (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 11te Mai. Til Ministerresident i Belgien og Nederlandene er udnævnt Kammerherre Oluf Stenersen og til Ministerresident i Konstantinopel Generalkonsul i Tanger S. Ehrenhoff.

Madrid, 11te Mai. Planen med et Direktoriums Indsættelse er igjen opgivet, da Serrano har erklæret sig imod den provisoriske Tilstands Forlængelse. Unionisternes og Progressisternes Partier ville virke for, at Kongevalg foretages umiddelbart efter Antagelsen af Forfatningens 33te Artikel.

Opfindelsen af Lokomotivet og Jernbanerne.

(Efter „revue des deux mondes).

England kan med Rette være stolt af sin politiske Magt, sine haarde Kampe for Friheden og sin Samfundsorden, der er saa godt værnet saavel mod Overgreb fra Kongens Side, som mod Folkepartiets Udskeielser. I rolig Tryghed skuer det fra sin Ø ned paa den europæiske Politiks Kastevinde; Statsomvæltningernes Bølger bryde sig mod dets hvide Bjerghamre ligesom Havet, som paa alle Sider omgiver det. Det er stolt af sin Sømagt, sin gamle Adel og sine Folkerepræsentationer, hvis Kampe tilrække sig hele Verdens Opmærksomhed, og sysselsætter de parlamentariske Regjeringsformers Venner lige saameget som deres Fiender. Dog det, som Englænderen fremfor Alt viser frem for den Fremmede, som gjæster hans Ø, er hverken Salene i Westminster, hvor saa mangt et veltalende Foredrag angaaende saa mange verdensberømte Sager, er blevet hørt, eller Adelens pragtfulde Boliger, eller de talrige Mindesmærker om saa mange blodige Seire; nei, fremfor Alt viser han ham Storbritaniens Fabriker, Havne, Dokker, Kanaler, Miner, Bondegaarde og Jernbaner.

Ja, den væsentlige Kilde til Englands politiske Storhed er den borgerlige Virksomhed i dette Land. Kjærlighed til Arbeide er det Træk, som fremfor Alt giver denne stærke Race, disse Beboere af Jordens Afkrog, som de gamle Romere kaldte dem (nu er denne Afkrog nok snarere at betragte som Verdens Midtpunkt) deres særegne Præg. Hvad der for Sydens mere lunefulde og lade Folkeslag er en Anstrængelse, en haard Nødvendighed, en Pligt, som man underkaster sig med Forbandelser, er for Angelsaxeren det, som giver Livet dets Værd, Livets Salt. Arbeidet er for ham mindre et Middel end et Maal. Selv i Hvilen er der i England mere Virksomhed end andetsteds, og det hører med til det selskabelige Livs Former, at den fornemme Verdens Forlystelser er en Række af halsbrækkende Strabadser. Og man se kun, hvorledes en engelsk Haandværker, en Smed f. Ex., arbeider! Det Alvor, som ligger over ham, naar han færdes ved Ovnens røde Flammer, kunde næsten indgyde os Skræk. Franskmanden vilde altid finde Leilighed til at slænge en Bemærkning eller en Spøg imellem, to paa hinanden følgende Hammerslag. Den engelske Vôlund*) gjør aldrig noget Ophold; hans Hammer falder uophørlig, uforsonlig som Skjæbnen, paa Jernet. Saaledes drives Alt paa denne Ø, Haandslid, Bankforretninger, de store Handelsforetagender og Statens Anliggender. Disse Aander fare ikke med noget Hjernespind. Det Nyttige, det Virkelige behersker Alt. Se engang ind i et af de Kontorer, som tilhøre et af disse mægtige Huse, hos hvem Fyrster og Folk afslutte deres Handler. Det ligger i en skiden Gade i City, og Værelserne ere saa lave og mørke, at en af vore franske Pengemæglere, som i Løbet af de sidste Aar havde havt en Smule Held med sig, vilde skamme sig ved, om det saa bare var for en Dag, at holde til der. Englænderne bruge ikke mange Ord. Man behøver jo bare at se hen til de stuartske Kongers Skjebne og til saa mange henrettede og fængslede Ministre, man vil overbevise sig herom. Nelson bortødslede paa Trafalgar-Slagdagen ikke sin Tid med lange Taler. „England venter, at hver Mand gjør sin Pligt", det var hans Ord!

I denne uhyre Myretue stoler den Ene aldrig paa den Anden. Enhver maa gaa sin egen Gang, idelig fremad, uden at se tilbage; uden Suk og Klage kjæmpe de mod enhver Hindring. Ve de Overvundne! Medlidenheden kan lette dem deres Skjæbne, men den reiser dem sjeldent paafode igjen. Mandens Værd afhænger af hans Modstandskraft og Villiefasthed. En levende og ivrig Aand og glimrende Egenskaber er ham her mindre til Nytte end Villiekraft og Karakterfasthed, som er en langt stærkere Udrustning til Kampen for Livet. Der er intet, som den virkelige Angelsachser agter og ærer saaledes, som den Mand, der, (som han i sit Sprog saa mandig udtrykker sig) „har skabt sig selv", som fra Fattigdommens og den lave Herkomsts Mørke, hvor Uvidenheden og Elendigheden holder Tusinder tilbage som i et Slaveri, ved egen Kraft igjennem idelig Slid og Møie Tomme for Tomme har kjæmpet sig frem til Rigdom, Navnkundighed og Magt. Har denne Mand nu ovenikjøbet havt den særegne Lykke, medens han arbeidede for sig selv, ogsaa at fremme hele Menneskehedens Vel, at sætte endnu et Blad i sit Fædrelands Hæderskrands, at bryde en ny Vei for den menneskelige Virksomhed, da faar han Plads blandt Folkets Yndlinge og den offentlige Mening overøser ham med sine Hæderskrandse.

Saadanne Seire blive en sand Magt for de Folkeslag, hvor de vindes. De Velgjerninger, som skyldes dem, der saaledes erhverve sig Navnkundighed, gaa i mere end en Retning. Det er ikke bare de umiddelbare Følger af den gjorte Opdagelse, de personlige Arbeider, at man skal give Opdageren sin Tak for; nei, hans Velgjerninger drage flere saadanne i Hundredevis, i det Uendelige efter sig. Det, at En har havt et saadant Held med sig, vækker Ærgjerrigheden hos den mest Ydmyge, forøger hele Samfundets Arbeidsiver og tager hele Folkets Indbildningskraft tilfange. Hvormange Helte er der ikke fremstaaet i den franske Hær ved Mindet om de mange Soldater, som endnu for saa kort Tid siden svang sig op fra de laveste Grader til store Feltherrer, Erobrere og Konger! I England har ogsaa Haandværksstanden havt sine Helte; thi Heltenavnet kan sikkert ogsaa tillægges de Mænd, som uden fremmed Hjælp, uden Formue, uden Beskyttelse have tilkjæmpet sig disse glimrende Seire paa Industriens fredelige Kampplads, og som ene ved at anvende deres Aandskræfter have givet Civilisationen et Stød fremad, somingen Hærfører eller Statsmand formaaede at gjøre Magen til. Blandt disse Mænd er der kun faa, hvis Liv er saa lærerigt, saa tiltrækkende som George Stefensons, Locomotivets Opfinder og Jernbanernes Ophavsmand. I hvormange Hytter har ikke den lille Bog om denne Mands saa smukt udfoldede Tilværelse maatte virke som en Lysstraale, der gjennemtrænger Nattens Mørke og efterlader sig Trøst og Haab. Fortællingen om denne brave og ufortrødne Arbeidsmand, hvem vor Tid skylder en af disse overordentlige Velgjeringer, der saa at sige danne Civilisationens store Hoved-, Støtte- og Hvilepunkter, er en af de mest opbyggende Læseværdigheder, som vi kunne anbefale. Det var ønskeligt, om denne Bog blev oversat i alle Sprog og udbredt blandt alle Klasser af Folket, som deraf kunne lære, hvad Tænksomhed ved Arbeidet, Taalmodighed, Flid og Retskaffenhed formaa at udrette.

Som Alverden ved, er Newcastle Midtpunktet for en af Storbritaniens rigeste Kulegne. Et lidet Stykke fra denne By ligger der en liden Landsby, Wylam, hvor der ikke findes mange Bønder; de fleste Beboere ere nemlig Minearbeidere, med usle Hytter liggende i en Klynge om en Schakt, hvorigjennem Stenkullet bringes op. I en af disse simple Hytter, som dog endnu staa, blev George Stephenson født den 9de Juni 1781. Hans Fader, Robert Stephenson var Opsynsmand ved Minepumpen. De første Indtryk, som her i dette sorte Kulland allerede i den spædeste Alder indpræntedes i Barnets Sjæl, udslettedes aldrig, og bestemte uden Tvivl hans Kald. Dengang bleve Kullene, saasnart de vare bragte op igjennem Schakten, læssede paa svære Vogne (Waggons), som løb paa Skinner, dels af Støbejern, dels af Træ, hen til Indskibsningsstedet ved Tynefloden. Robert Stephensons Familie var meget stor; han havde sex Børn. Da Togene gik lige forbi hans Dør, blev det paalagt hans ældste Søn George at passe paa sine Søskende og sørge for, at de ikke legede paa Veien henimod den Tid, da Togene kom forbi. Saaledes blev han da lige fra sin tidligste Barndom fortrolig med Waggons, Skinner og Stenkul, og den store Opfindelse af Jernbanerne, hvortil Spiren her nedlagdes i hans barnlige Forestilling, ventede kun paa, at han skulde voxe til og have lidt Held med sig, for da at modnes.

George Stephenson kjendte i sin Barndom ikke til ledige Øieblikke; saasnart han havde lært at gaa, maatte han gjøre Nytte. I Dewley-Burn, hvor hans Fader havde nedsat sig, efterat han havde forladt Wylam, gjætede han en Nabokones Kjør, som han skulde holde fra Banen, naar Kultogene kom, og om Aftenen maatte han lukke Bommene paa alle de Steder, hvor Landeveiene krydsede Banen. Naar der var Tid dertil, morede den lille Hyrding sig med at lede efter Fuglereder; men endnu langt oftere saa man ham at gjøre smaa Maskiner af Leer, som dem, hans Fader havde vist ham ved Indgangen til Minerne. I nogen Tid var han derpaa Markarbeider; han lugede og kjørte med Trillebør; men hans Ærgjerrighed gik ud paa at blive optagen blandt Minearbeiderne. Snart opnaaede han denne Lykke og begyndte med det beskedne Hverv, at vadske Kullene. Kort efter overdroges det ham at lede en Arbeidshest, og endelig opnaaede han at kunne blive som Lærling hos sin Fader og arbeide ved Maskinen i Dewley. Han var kun 14 Aar gammel og stod ved sine Ønskers Maal.

Siden fristede han med Forældrene et haardt og tarveligt Liv, medens han samtidig udvidede sine Kundskaber om de forskjellige raa Maskiner, som brugtes ved Minerne, og steg uagtet sin Ungdom til mere betroede Poster. George Stephenson indsaa snart, at det var uundgaaelig nødvendig for ham, at han lærte at læse, dersom han vilde arbeide sig frem. Omendskjønt han allerede var en fuldvoxen Mand, tog han dog Plads paa Skolebænken, og hvor ringe hans Løn end var, fandt han dog Midler til deraf at betale sin Undervisning i Læsning, Skrivning og Regning. Man saa ham om Dagen sidde ved sin Maskine og skrive og opsætte Beregninger paa en Tavle.

Siden lærte han Skomagerhaandværket og lagde sig derved op nogle Dalere og giftede sig lidt over 20 Aar gammel med Fanny Henderson. Han flyttede nu til en anden liden By og begyndte som saa mange baade før og efter ham at udgranske et „perpetuum mobile". Dog forsømte han, medens han saaledes bortødslede sin opfindsomme Aands Kræfter paa dette Hjernespind, ikke det virkelige Liv; han blev i al Beskedenhed ved sin Læst. Imidlertid var han, som han fortæller, ogsaa bleven Læge for samtlige Uhre i Omegnen, hvilke han istandsatte saa godt, som om han havde været en Mand af Faget. I Willington-Quay fødtes hans første Søn, Robert Stephenson. Han kunde ikke være bleven modtagen med større Glæde, om man ogsaa havde kjendt den glimrende Bane, der ventede ham; men denne huslige Lykke varede ikke længe. Den unge Moder døde kort efter Barnets Fødsel. Nu havde Stephenson en tung Tid at gjennemgaa.

Englands Tilværelse truedes dengang stærkt, og det rustede sig til en fortvivlet Kamp. I Aarene 1807 og 1808 havde det ikke mindre end syvhundredetusinde Mand under Vaaben. George Stephenson blev udskreven til Krigstjenesten. For at slippe, maatte han stille en Stillingsmand og saaledes opofre Resten af sine Sparepenge. Et Øieblik overmandedes han af Fortvivlelsen og tænkte allerede paa at forlade sit Fædreland og drage til de amerikanske Fristater. Da han senere engang til en Ven omtalte de Tanker, som i denne Tid havde bevæget ham, sagde han: „De kjender jo nok Veien til mit Hus i Killingworth? Den gik jeg dengang tidt under bitre Taarer; thi jeg vidste jo ikke, hvad der skulde blive af mig." Næsten i alle Menneskers Liv er der et saadant farligt Vendepunkt, et Farens og Ængstelsens Øieblik, hvor Alt synes at have sammensvoret sig imod os, for at prøve vort Mod, vor Udholdenhed og ofte vor Ære. I denne Prøvelse er det, at den Svage ligger under og uigjenkaldelig fortabes, men de, som Gud holder sin Haand over, styrkes kun ved den, og hærdes i den mod alle senere svage Øieblikke. Gaa de som Seierherrer ud af Kampen, vil deres øvrige Bane kun være en Række af Seire.

George Stephenson veg ikke et Øieblik tilbage fra de Pligter, som hans vanskelige Stilling paalagde ham. Hans Søn voxede til og skulde opdrages. „Ved min Udtrædelse i Livet", sagde han senere herom, „dengang Robert endnu var en liden Gut, følte jeg stadig, hvor mangelfuld min Opdragelse havde været, og jeg lovede derfor mig selv, at han ikke skulde lide under de samme Savn. Jeg vilde sætte ham i Skole og lade ham nyde en Opdragelse, som kunde uddanne baade hans Aand og hans Hjerte. — Naa, hvad mener De da, jeg gjorde? . . . jeg gav mig til at istandsætte Naboernes Uhre om Natten, naar mit Dagværk var endt, og saaledes skrabede jeg da ogsaa de nødvendige Midler sammen for at give min Søn en ordentlig Opdragelse. (Forts.)

*) Efter vor gamle Gudelære Smedenes Gud.

Trondhjemsbrev.

Trondhjem, 7de Mai 1869.

Vaaren begyndte saa lovende heroppe, da Veiret lige til de sidste Par Dage af April var sjeldent godt; men nu har vi havt Eftervinter i en otte Dages Tid. De kan tro, at vi alligevel, trods Eftervinteren, er i Perlehumør i denne Tid. Den, som det synes, sikre Udsigt til Jernbane over Fjeldet og videre frem, samt Oprettelsen af en teknisk Læreanstalt hersteds, er meget at faa saagodtsom paa en Gang. At den tekniske Skole skulde komme til Trondhjem og ikke til Kristiania, var noget, man mere ønskede end ventede.

Kommer Jernbanen til at gaa over Røraas eller Kvikne? Dette Spørgsmaal gjøres ikke længere her, ialfald ikke af mange; man anser det nemlig for givet, at den lægges over Røraas, da den tegnede Sum for denne Bane maa virke afgjørende i Forbindelse med, at Statsraad Broch ogsaa holder paa denne Linie. For den almindelige Mand, det vil i dette Tilfælde sige dem, som ikke have særegne Interesser at varetage paa Røraas, er det formentlig ligegyldigt, enten den lægges paa det ene eller andet Sted, bare den kommer istand. For Mængden af de Næringsdrivende kommer det an paa at faa saa stort Opland som muligt, og dette vil ikke blive mindre ved Kvikneliniem. Det synes ialfald for Udenforstaaende, som om ingen af Parterne vilde tabe synderligt ved, at denne Linie vælges, naar der samtidigt lægges Sidebane til Røraas, noget, som jo ogsaa Kvikneliniens Talsmænd fremholder Nødvendigheden af.

Siden mit sidste Brev, har vi faaet den ikke uventede Efterretning, at Forslaget til Lov om Udvidelse af den kommunale Stemmeret er nægtet Sanktion. At Regjeringen drev igjennem, at Sagen denne Gang blev udsat, kan formentlig for Øieblikket ikke være til Skade — ialfald ikke for os. Nogle Aar før eller senere kan her ikke være afgjørende. Forslaget var jo betegnet som et saadant „Hastværksarbeide" og saa „lidet forberedt", at Regjeringen vel kunne lade Spørgsmaalet om Stemmerettens Udvidelse staa hen, indtil det — som forhaabentlig vil ske — antager en saadan Skikkelse og faar en saadan Betydning, at den maa sanktionere et langt videregaaende Forslag end det, som denne Gang forelaa.

Det vilde ogsaa have været Synd paa et vist agtværdigt Hovedstadsblad, om Udfaldet var blevet et andet, især da det af Smith-Petersen med Attestudstederes sædvanlige Redebonhed, have faaet Attest for, at have leveret gode Indlæg mod Stemmeretssagen. Nu kan Bladet glæde sig baade over Attesten og sine gode Indlæg, saalænge det nu varer.

Skreiffisterne, hvoraf hovedsagelig kun de, der hore hjemme i Fosens Fogderi, søge hid til Trondhjem, er nu kommen tilbage fra Vinterfisket, men med saare lidet Udbytte for sit Stræv. Fiskere, som have roet Fisket t. Ex. i „Veiholmen“ og i ti Uger benyttet hver Søveirsdag har bragt det til 10 a 15 Spd. Bruttoindtægt pr. Mand. Værdsættes Nisten fra et fattigt Hjem vil den saanær naa op til det Beløb. For Slitage paa Baad med Tilbehør, Fiskeredskaber og Skindklæder — bliver der intet; for at have arbeidet og døiet Ondt, ja voyet Livet ved at ligge paa Havet i en aaben Baad i den haardeste Vintertid — intet. Hverken Fiskere eller Kjøbere har gjort det rart ved Lofotfisket heller, saa Udsigterne ere ikke færdeles glimrende. De forholdsvis mange Ophold, som i den senere Tid ere gjorte især i det Byen nærmest liggende Præstegjeld, Strinden, tyder heller ikke paa Overflod blandt Jordbrugerne.

Udvandringen til Amerika, der paa denne Tid af Aaret foregaar fra alle Landets Kanter, har ogsaa været igang herfra i en Maanedstid, idet de ugentlig gaaende engelske Dampskibe paa hver Retur har taget med sig fra 50 til 100 Emigranter. Desuden er to Seilskibe afgaaet med Menneskelaster eller Menneskefragter, hvis dette Udtryk er bedre — saa mindst 1000 Personer her har sagt Fædrelandet sit Farvel. Foruden nogle fra Sverige, er Udvandrerne fra de forskjellige nordenfjeldske Egne, uden at det kan siges, at nogen Egn især er stærkt repræsenteret, saaledes som det tildels har været Tilfældet i de forrige Aar. De, som se sig Raad dertil og foretrække en hurtig Overreise, vælge at tage med Dampskib, hvilket Valg i flere Henseender maa ansees for det fornuftigste. For vel 40 Spd. erholder man Befordring, Kost og Tolk lige til Chikago. Udover Vaaren og Sommeren kommer vist endnu adskillige Hundreder til at drage afsted. Denne Udvandring, der Aar efter Aar er foregaaet og sandsynligvis ikke vil aftage, ialfald ikke i den nærmeste Fremtid, har nu naaet den Udstrækning, at det hører til Sjeldenheder i vore Bygder at støde paa et Menneske, som ikke har en Slægtning eller idetmindste Kjendinger over i Amerika. Nutidens Kommunikationsmidler har rykket Amerika saa nær til vort Land, at Forbindelsen mellem de Udvandrede og de hjemmeværende Slægtninge og Venner er ligesaa stor, ja kanske større end mellem Slægtninge, boende i forskjellige Egne her i Landet. Breve veksles, og „Amerikabrevene“ læses ikke blot af Modtageren, men af hver, som vil. Disse Breve og Beretninger har en ganske anden og større Betydning i Bygden end Avisberetninger der vestenfra. Aviserne og da først og fremst Morgenbl., kan længe nok bringe tiltorvs enhver mørk Skildring af amerikanske Forholde i den vistnok rosværdige, men forfeilede Hensigt at modarbeide Udvandringslysten; Bonden sætter ingen Lid til disse, men saameget større til sin Broders, sit Søskendebarns eller Vens Brev. Disse kjende Forholdene herhjemme, og sammenlignede med den derborte, bliver Udfaldet det, at paa Forespørgsler om Amerika, Svaret ialmindelighed lyder: Her Alt kommer til Alt, er det lettere at forskaffe sig dagligt Brød der.

At denne livlige Forbindelse mellem Moderlandet og det nye Fædreland har en overordentlig Indflydelse paa Folkets Tankegang, Interesse og Opfatning i det store og hele, er ligetil. Ved Leiligheder, hvor flere træffe sammen, falder en stor Del af Samtalen paa Amerika, om Forholdene der, om dem, som er reiste did, og om dem, som skal reise. Det er ikke sjelden at støde paa en ligesaa fuldstændig geografisk Uvidenhed baade med Hensyn til sit eget Land og det nærmeste Udland, som en overmaade godt Kjendskab til Beliggenheden og Beskaffenheden af især de norske Settlementer i de forenede Stater. De ni af ti yngre Gaardbrugere og Arbeidsmænd vil paa Spørgsmaal, om de har tænkt paa at reise did, neppe benegte, at den Tanke er faldt dem ind og sysselsat dem mere eller mindre alvorligt. Naar man tilskriver Jaabæk og Bondevenforeningerne Skylden eller Æren for den politiske Opvaagnen, der holdt paa at vise sig før og under sidste Storthingsvalg, saa ser det vistnok for endel med Rette; men muligens kommer man ikke længere fra Sandheden ved at tilskrive „Amerikabreve“ og Kjendskabet til Amerikas frie Institutioner en ligesaa væsentlig Medvirkning. Under sit daglige Arbeide, ligesom naar noget gaar ham imod, er det saa rimeligt, at Bondens Tanker vender sig did, hvor endel af hans Slægt befinder sig ofte i gode Kaar, og ved at sammenligne Forholdene der og her finder han, at adskilligt kunde være anderledes og bedre her ogsaa. Man er ikke længere aandelig og legemlig indestængt mellem de Fjelde og Fjorde, som omgiver Bygden; Synskredsen er udvidet, og Indtrykn odtages, der forandrer mangt og meget i de gamle, tilvante Betragtninger og vækker Sandsen for Ens Stilling i Samfundet. Medens dette maa betragtes som et Gode, og medens man maa erkjende, at Udvandringen er berettiget, ja kanske endog nødvendig, kan dog en Fædrelandsven paa den anden Side ikke forblive ubekymret for Følgerne af denne omsiggribende Udvandringslyst. At Landet taber en god Del af sin kraftigste og bedste Befolkning, kan være slemt nok, men har ganske sikkert mindre at betyde end de uheldige Virkninger paa de tilbageværende. Folkelivet taber en god Del af det elskværdige i sin Karakter, idet Forholdet mellem Forældrene indbyrdes og mellem disse og Børnene forrykkes, ikke at tale om Tjenerforholdet. Snart er det Manden, som er reist i fra Kone og Børn for at prøve Lykken, snart Børnene, tagende med sig den største og bedste Del af Forældrenes Tanker og Hjerte, medens de Gamle blive tilbage. Hvad Tjenerne angaar, saa — hvem vil tjene hos en Bonde her, dersom han kan skrabe sammen saamange Dalere, at han kommer sig over til Amerika? Det er saaledes ogsaa en ligefrem Følge, at den Jord, som har drukket Fædrenes Sved og derfor givet dem Ophold, taber sit Værd i Børnenes Øine. Man maa haabe, at denne Tilstand er forbigaaende; men at den vil vedvare og endog tage til en god Stund endnu, er temmelig sikkert. Et af de bedste Midler imod Udvandringen, ja næst gode Aar kanske det bedste, er formentlig det, at Regjering og Storthing kappes om at virke i frisindet Aand, indskrænke og ophæve hemmende Baand baade paa det aandelige og materielle Felt.

Siden vi ere inde paa Udvandringen, kan der med det samme siges et Par Ord ianledning nogle Udtalelser om samme Sag i det religiøs-politiske eller politisk-religiøse Blad „Fædrelandet“. No. 15 indeholder et Brev, oprindelig forfattet af en Svenske, Valdenstrøm, hvortil Redaktionen knytter nogle Bemærkninger, hvilket, i Forbigaaende sagt, høilig kunde tiltrænges. I disse heder det: „Hjerteskjærende er det at høre, hvorledes store Skarer under Hurraraab eller maaske rettere under Huien og Skrigen sige Fædrelandet Farvel.“ At Udvandrere bringe sit Farvel paa saadan Maade, er ukjendt her i Trondhjem. De Bortreisende se i Regelen kraftige og freidige ud, uden Tilbøielighed til at lade sig overvælde af sine Følelser. Det er saaledes baade en Pligt og en Fornøielse at oplyse, at Fædrelandets Skildring ikke passer paa de nordenfjeldske Udvandrere.

Videre heder det: „Fædrelandskjærligheden og Forpligtelserne ligeoverfor det Land og den Kirke, der fødte og fostrede os, „skulde“ gjøre det vanskeligt uden tvingende Omstændigheder at følge Strømmen over til Amerika.“ Heri maa man give Bladet Medhold; men Ulykken er, at saanær alt, hvad der kunde udvikle og styrke Fædrelandskjærligheden, har været og er Kontrabande i saamange af vore Bygder. De herlige Sange, som burde være kjendte af baade Voxne og Børn overalt, vil, da de ialfald for endel angaa jordiske Forholde, blive kastet med Foragt, fordi de angaa noget, som jo blot er Tant og Forfængelighed.

Dog — muligens kunde især det første Vers af Bjørnsons Sang gaa an, naar ikke Forfatteren havde hedet Bjørnson, men Brorson, og man vilde udlægge Ordene omtrent saaledes: Her er Sædejord nok — „ja, men den er haard og ufrugtbar, det er Stengrund i Hjerterne, saa Ordet ikke slaar Rod og bærer Frugt.“ Her er Sommersol nok. „Aaja — Vorherre har da ikke endnu flyttet Lysestagen fra os.“ Bare vi, bare vi havde Kjærlighed nok. „Ja — den desværre er bleven kold hos Mange.“

Det er ikke Meningen, at Folks Gudfrygtighed er for stor, hellerikke er det Meningen at drive Spot med den; men man kan ikke andet end beklage, at Folket har havt og har saadanne Lærere og Ledere, som have gjort alt, hvad der stod i deres Magt for at gjøre Folk gudfrygtige ved at slaa fast, at Alt, som vedrører Jordelivet, ikke blot er Forfængelighed, men forbandet og kun skikket til at drage os fra Gud. Dette har været gjort og bliver gjort den Dag idag i en utilbørlig Grad, især af disse selvbestaltede Hyrder, som paa kryds og tvers gjennemstreife Landet. Beviser herfor er, blandt mange Andre, at man ikke maa synge Fædrelandssange, ikke kan deltage i en Folkefornøielse f. Ex. paa 17de Mai osv. Skytteforeninger, Skirend og Gymnastik sees heller ikke paa med blide Øine. Under slige Omstændigheder vil Fædrelandskjærligheden kun være stærk i samme Forhold som Tilfredsstillelsen af Mavens Behov er tilstrækkelig.

Kristiania, den 12te Mai 1869.

Siden de treaarlige Storthing tiltrods for et lidet Parties Anstrængelser faldt, har der hele Tiden ligesom ulmet en svag Modstand og Misfornøielse i Asken, som af og til har slaaet ud i Røg og søgt at sværte den nye Ordning med aarlige Storthing. Det var som bekjendt Kostbarheden ved aarlige Storthing, som især blev fremholdt, og man behagede sig meget i at tale om, at de gode gamle Thinggubber, som før, lig Roms Frelsere, ved „Folkets Tillid“ kaldtes fra Plogen, Disken eller Universitetets Lærerstole for efter aarelange Fravær fra den politiske Skueplads at røgte Statsanliggenderne, nu vilde blive afløste af en ny Slags Mænd, som fristede af de 3 Spd. om Dagen og den Omstændighed, at Valget gjælder for 3 Aar, vilde være ivrige til at holde sig frem og gjøre Thinghvervet til et indbringende aarvist „Levebrød,“ som de alt efter Omstændighederne kunde være fortjente eller ikkefortjente til at nyde. Dette bragte Tanken videre hen til alle Skrækkebilleders Toppunkt, nemlig at disse „Levebrødspolitikeres“ letsindige Klasse, dels af Mangel paa Dygtighed til raskt at kunne skaffe sig Sagerne fra Haande og dels ogsaa for saalænge som muligt at kunne hæve sin „Dagløn“, vilde tøie Storthingets Samlingstid saa langt ud, at Storthinget blev „permanent“ eller siddende en stor Del af Aaret, og som Følge deraf igjen ved Hjælp af den kontrollerende Myndigheds Baadshage efterhaanden trække Regjeringssagerne ind i Storthinget, og saaledes tilveiebringe en Statsskik uden „Ligevægtssystemet“, en grundlovsstridig, halvt republikansk Forfatning, et Skrækkebillede for alle gode og sindige Borgere. Det var nu engang saa maavide: The power has a tendency to corpulency (Magten vil gjerne „lægge sig ud“) som Sam Slick siger! Og da hjælper det lidet, at Grundloven giver Kongen Ret til at opløse Storthinget efter 12 Maaneders Samvær; denne Bestemmelse vilde altsaa blot blive paa Papiret. Alt var forgjæves for at standse den Magt, hvormed de aarlige Storthing lig et Sneskred vil styrte løs paa vor Forfatning og ryste den i dens Grundlag! Saa mente Nogle.

Alt dette løse, luftige Snak støttede sig ikke til andet end en dorsk Behagelighedsfølelse ved den Trevenhed og det Dødbideri, som udmærkede det udlevede System med de overalt afskaffede treaarlige Nationalforsamlinger, og til en Mistro til de Mænds Karakter, Lovlydighed og Borgerdyder, som havde fremmet eller vilde nyde godt af den nye Ordning. Det maatte derfor være velkomment for dem, der havde en bedre Tro, skjønt uvelkomment for dem, som intet godt vilde tro, at Reformens Venner ved et Forslag om Begrændsning af Thingmædenes Dagløn, søgte at gjøre hine Betragtninger til Skamme. Ueland med 20 Andre fremsatte derfor et Forslag om, at Storthingsmændenes Godtgjørelse ikke for noget ordentligt Storthing maatte overstige 350 Spd., hvilket Konstitutionskommiteen ogsaa har indstillet til Vedtagelse af Odelsthinget med Undtagelse af Hermann Bagger, som atter har faaet Leilighed til at afgive et længere dissenterende Votum. Hr. Baggers Lyst til at være uafhængig og bidende har ligesaalidt fornegtet sig i dette sidste dissenterende Votum som i det han afgav mod aarlige Storthing. Men vi tro det dog rettest, at vise den Barmhjertighed mod en gammel Thingmand at lade hans kritiske Forsøg passere uden den Kritik, som han paa det mest høirøstede synes at have villet udfordre.

Udlandet. Den vigtigste Begivenhed i den den ydre Politik er for Øieblikket de sidste Kabinetforandringer i den italienske Regjering. Menabrea, der har havt store Kampe med Parlamentet at bestaa, har truffet sig med Seier ud af dem. Ligesom han i høi Grad har forbedret Italiens Stilling udadtil, saaledes er der al Grund til at vente, at det ogsaa vil lykkes ham at løse den anden Del af sin Opgave, nemlig at give Italiens indre Tilstande fornøden Fasthed. Menabrea har som bekjendt siden Garibaldis Indfald i Kirkestaten været den eneste mulige Premierminister, og han har derfor trods alle Anfægtelser holdt sig paa sin Plads; men han har altid maatte styre med en liden og ovenikjøbet usikker Majoritet. Han var mere taalt end understøttet af Deputeretkammeret, og ethvert vanskeligt Spørgsmaal fremkaldte Kriser, som det kostede ham stort Besvær at overvinde. Ofte lykkedes det ham kun at afvende Stormen ved at unddrage sig en Debat. En saadan Tilstand gav Forholdene en usikker og midlertidig Karakter, som paa en Gang svækkede Regjeringens Stilling og Landets Anseelse. Efter mange Bestræbelser synes det nu omsider at være lykkedes Menabrea at skabe en stærk parlamentarisk Majoritet, som Italien ikke har kjendt siden Cavours Dage. Premierministeren har ført Forhandlinger med to Partier, som stod Ministeriet nær, men dog idelig gjorde fælles Sag med Venstre, nemlig La Permanente og Mellempartiet, og de italienske Blades Udtalelser gives Grund til at antage, en Overenskomst vil komme istand. La Permanente bestaar næsten udelukkende af piemontesiske Deputerede, der have staaet i Opposition til enhver Regjering, siden Hovedstaden forlagdes til Florents. Dedele i alt Væsentligt Anskuelser med Menabrea, og dog have de ikke villet støtte ham. Nu skal der som sagt være gode Udsigter til en Udsoning. Menabreas Organ, Corr. italienne omtaler de piemontesiske Deputerede med en Anerkjendelse, som tyder paa, at Forhandlingerne ere skredne saavidt frem, at et Brud ikke længere er at befrygte. Som en væsentlig Grund til, at La Permanente nu vil slutte sig til det ministerielle Parti, anføres karakteristisk nok den imellem Italien og Østerrig foregaaede Tilnærmelse. Hvad Mellempartiet angaar, da skal det være blevet led og kjed af Venstres Deklamationer og fremfusende Forslag. Hovedbetingelsen i Overkomsten er, at de to Partier støtte Finantsministeren, Cambray-Dignys Forslag, og at nogle af deres Ledere optages i Kabinettet. Hvad det sidste Punkt angaar, da er dette nu ved den nye Sammensætning af Kabinettet bleven Tilfældet. Menabrea har skilt sig ved en Del af de nuværende Ministre, med Undtagelse af Cambray-Digny, der har spillet en fremragende Rolle under Forhandlingerne med de to Partier.

„Köln. Zeit.“'s Korrespondent i New York meddeler, at de diplomatiske Udnævnelser, som Grant har foretaget, i det Hele taget have fundet Bifald, og at Pressen i en paafaldende Grad afholder sig fra Kritik; navnlig hersker der udelt Tilfredshed over, at Motley er bleven Gesandt i London, hvor en blot Partigjænger ikke vilde have været paa sin Plads, efterat Alabamastriden atter er traadt i Forgrunden. — Forhandlingerne i det amerikanske Senat om Alabamatraktaten fandt Sted i et hemmeligt Møde, og det var Senator Sumner der som Formand i Komiten for de udenrigske Anliggender udførlig udviklede Grundene som før meldt til Forslaget om Traktatens Forkastelse. Flere Senatorer af begge Partier støttede ham i al Korthed, og Senatet sluttede sig som bekjendt saa fuldstændig til ham, at kun en Stemme, der tilhørte Demokraten M'Creery fra Kentucky, afgaves imod Komitens Indstilling. Endskjøndt Mødet var hemmeligt, sørgede Senatet imidlertid for, at Sumners Tale kunde offentliggjøres, og dette skete derpaa med en udtrykkelig Udtalelse af, at den angiver det amerikanske Folks Anskuelser om Alabamasagen. Den nye amerikanske Gesandt i England, Mr. Motley er ifølge Times's Korrespondent i Philadelphia en Ven af Sumner, hvis Anskuelser han deler, og de Instruktioner, som Gesandten medbringer til England, ville stemme overens med de Meninger, som kom tilorde i Senatet. Man faar altsaa af Senator Sumners Tale Oplysning om det Standpunkt, som De forenede Stater indtage i Alabamaspørgsmaalet, siden Grant har overtaget Præsidentskabet, og dette Standpunkt er altsaa for Tiden i høi Grad fiendtligt imod England. Hvorledes den endelige Opgjørelse af disse store Krav bliver, — sagde Sumner — vilde enhver retfærdig Domstol komme til det Resultat, at England ikke kunde unddrage sig Ansvaret for den. Sumner undlod ikke under denne Udvikling at citere Cobden og andre Englændere, som have forsvaret Unionen med Argumenter imod sit Fædreland. Til Slutning fremhævede han endnu engang, at England maatte anerkjende sin Uret, naar et Forlig skulde komme istand. Han anbefalede Traktatens Forkastelse i Fredens Interesse. Freden kunde netop bedst sikres ved en Overenskomst, som gav Unionen fyldestgjørende Oprejsning.

Hds. Maj. Enkedronningen. Stockholm den 11te Mai, Kl. 2, 5' Efterm.: Bulletin for idag: Hds. Maj. Enkedronningen har havt en rolig Nat. Tilstanden fremdeles tilfredsstillende.

I Statsraad i Stockholm i Lørdags skal, ifølge Mgbl., Sagfører Thomesen være udnævnt til Assessor i Byretten her; Fuldmægtig Ridderwold til Bureauchef i Indredepartementet, Professor Christie til Medlem af Administrationen for Enkekassen og Korpslæge Bidenkap til Statsfysikus i Kristiania.

Udvandringen synes endnu at blive ved i næsten uforandret Maalestok. Saaledes udklareredes igaar Barkskibet Nordlyset med 188 Emigranter og igaar afreiste det engelske Dampskib „Skandinavia“ med omtrent 400. Allan- og Anchor-Linierne har hidindtil viist saagodtsom ubenyttede, men i den sidste Tid synes det at gaa op for Folk, at den korteste Vei er den bedste; dertil kommer ogsaa, at Fragten for de over Hull reisende Emigranter paa Grund af den store Tilstrømning er blevet forhøiet; saa de andre herværende Agenter har fundet sig bedre tjent med at sende sine Kunder ad Glasgow—Leith Veien. — Fra Trondhjem sees ifølge „Trondh. Stiftst.“ i forrige Uge at have afreist 325 Udvandrere med Fregatskibet „Neptunus“.

Veiret har igaar og idag været meget mildt, men regnfuldt.

Det italienske Operaselskab, som idag og imorgen giver Un Ballo in Maschera, har til sin næste Forestilling opsat Barberen i Sevilla. Dettes øvrige Repertoire bestaar foruden den tidligere nævnte Faust af Gounod og Ernoni, kun af kjendte Sager, som Il Trovatore, la Troviata og Rigoletti.

Ildløs. Omtrent Kl. 9 igaar Aften opdages Ildløs i Nullesabrikant Svendsens Lager og Udsalg i No. 4 Grændsegaden. I Lageret, der kun er tilgjængeligt fra Butiken, havde Ilden begyndt i Nærheden af Ovnen i

en Hylde, hvor der blandt oprullede Tapeter og Rullegardiner skal have ligget en Rul oliet Papir og Læred; og havde den over disse let brændbare Sager langs Taget udbredt sig saagodtsom over hele Rummet og tildels ind i Butiken. Denne var allerede Kl. 8 forladt og tillaaset, saa Døren maatte sprænges for at kunne iværksætte Slukningen. I Løbet af et Kvarters Tid var Ilden ved en Straale fra Vandledningen slukket. Rummene saavelsom Varebeholdningen, der er assureret i „gamle Bergen“ for ca. 4000 Spd., led adskilligt. Aarsagen til Ildens Opkomst er uforklarlig.

Til den juridiske Examen, som paabegyndte idag, lød Opgave No. 1 af den almindelige Retslære saaledes: „Om den naturlige Retsgrund til Kontrakters forbindende Kraft.

Bjørnstjerne Bjørnson kom igaar tilbage til Byen fra Horten, hvor han sidst har holdt Forelæsning. Det er Hr. Bjørnsons Agt allerede i denne Uge at begive sig afsted igjen paa sin længere Reise.

Kapseilads. Iaar agtes der i Farvandet ved Kjøbenhavn ved Samvirken af Bestyrelserne for „Dansk Forening for Lystseilads“ og for de kjøbenhavnske Roforeninger foranstaltet en Kapseilads og Kaproning, hvortil ogsaa udenlandske Fartøier have Adgang. Kapseiladsen vil finde Sted den 11te Juli, og Anmeldelser maa indsendes inden den 1ste Juni.

Oplodningsdampskibet „Professor Hansteen“, ført af Løitnant Wille, der iaar skal forestaa Oplodningsarbeiderne, var ifølge „Berg. Adr.“, ankommen til Bergen i Onsdags og afgik igjen til Aalesund, hvor Skibet isommer er stationeret med Bestemmelse at oplodde Havbunden fra Stat og nordover til Molde.

Om Undersøgelsen af Fiskebankerne skriver „Stavangeren“: Et Foretagende, som i denne Tid er igjære, og som her følges med stor Interesse, er Søløitnant Petersens med Fl.s Udrustning for med Nøiagtighed at bestemme de store Fiskegrundes Beliggenhed udenfor vor Kyst, og dernæst Anvendelsen af disse Dækfartøier, hvoriblandt Dampbaaden „Fisken“, for strax i større Maalestok at drive Fiskeri der. Flere enkeltvis Forsøg paa Fiskeri have visstnok af og til i Aarenes Løb været gjorte, men da nogen nøiagtig Oplodning af Grundene ikke havdes, er det Hele drevet saaatsige kun paa Slumpetræf af de norske Deltagere, hvorimod Svenskerne saavel her udenfor som nordenfor, mærkelig nok, har vist sig at være bedre inde i Forholdene, og derfor ogsaa i Regelen gjort lønnende Fangst. Da der paa den vide Mark, der skal bearbeides, er Plads nok, saa gjælder det kun at udfinde de bedste Steder, og forøvrigt at indrette sig paa den hensigtsmæssigste Maade. Til Opnaaelsen heraf er det især omhandlede Udrustning nu sker, og kan man ikke noksom prise det Fædrelandssind, der driver Folk med Kapital til at virke i omhandlede Retning, da dette Foretag efter al Sandsynlighed med Tiden vil have en Udvidelse af Næringsveiene paa denne Kant tilfølge.

Hvor i al Verden er Silden bleven af? spørger „Stavangers Amtstd.“: Vi have nu ved vore Handlendes Imødekommenhed foranstaltet en Optælling af de her i Byen værende Beholdninger af denne Vare og ere komne til det aldeles forbausende Resultat, at det tilbageværende udskibende Kvantum helt og holdent dreier sig om 57,988 Tdr. Hvem skulde vel have drømt om Sligt? Og det er Optællingen foregaaet med saa megen Omhyggelighed, som Sagens store Interesse kræver, idet vi endog have medregnet den Bondesild, som ligger paa Oplag i Byen, uden endnu at være solgt hertil. Ligeledes er medregnet den Sild, som herværende Kjøbmænd endnu have liggende paa deres Salterier, og som endnu ikke er hidbragt, dog med Undtagelse af den paa Salterierne i Haugesund værende, da denne pleier at medregnes i det haugesundske Kvantum. Hvorledes man iaar skal kunne faa frem det af Opsynet til Udskibning antagne Kvantum, 500,000 Tdr., er os aldeles ubegribeligt.

Efter de nu erholdte Oplysninger har Stavanger, Skudesnæs og Haugesund altsaa tilsammen kun 100,000 Tdr. Sild tilbage, eller omtrent saa meget som Gøteborg behøver for sin Del. Om der end hist og her paa Leden kan slænge lidt Bondesild, saa ved Enhver, der er nogenlunde kjendt med Forholdene, at dette dog kun er Bagateller.

Det skulde forresten være ønskeligt, om Pressen i Haugesund og Bergen ogsaa vilde tage sig noget af disse Sager, at Udlændingen, paa Grund af sine selvgjorte misvisende Forestillinger om en Syndflod af Sild, ikke skulde kue denne Handel mere, end de allerede have gjort; thi det er selvfølgelig, at vore Udskibere fra nu af ville sætte Tappen i Tønden.

En sjelden Begravelseshøitidelighed har fundet Sted i Egersund, idet et gammelt agtværdigt Ægtepar bleve baarne Side om Side til sit sidste Hvilested paa Stedets gamle Kirkegaard og der nedsænkedes i en Grav. En af Stedets ældre Mænd, Erik Eriksen Hadland, 79 Aar, og Hustru Inger, 89 Aar, bleve efter et kort Sygeleie bortkaldte fra denne Verden Tirsdagen den 27de April, Konen om Morgenen og Manden om Aftenen. I 59 Aar har dette gamle Ægtepar levet og virket tilsammen som kristelige Ægtefolk og stedse omfattet hverandre med en sjelden Kjærlighed, der vedvarede lige til det sidste Aandedræt. Ei begyndte de deres Samliv med nogen Formue, men ved Arbeidsomhed og Sparsomhed, dels som Skipper, siden som Handelsmand, havde de rigelig nok deres Levetid; og uagtet deres høie Alder vare de raske og rørige Folk; men Barndomsalderen havde indfundet sig lidt hos Konen. I deres Ægteskab bleve de velsignede med 5 Børn, 3 Drenge og 2 Piger, af disse lever tilbage en af hvert Kjøn, og desuden 17 Børnebørn.

En Skrivelse fra Drammens Handelsforening i Anledning af Jernbanesagen læses i „Drammens Tid.“: „Hr. Storthingsmand Joh. J. Schwartz! I talrig Forsamling i Drammens Handelsforening Onsdag den 5te d. Aften paalagdes det undertegnede Direktion ved Henvendelse til Dem som Sekretær i Jernbanekomiteen, at bringe til Jernbanekomiteens og Storthingets Kundskab, at i nævnte Forsamling enstemmig udtaltes, at man for Tiden ikke ønskede nogen Jernbaneforbindelse med Kristiania.

Det er tidligere stærkt bleven fremholdt, at Drammen som Søstad skulde forenes med sit Opland til gjensidig Nytte; Prøven paa, om de tilsigtede gjensidige Fordele ere opnaaede, er neppe gjort og Randsfjordbanens Forlængelse til Kristiania er ikke bleven nogen Nødvendighed endnu. — Drammens Handelsstand har bragt meget betydelige Ofre for at erholde Randsfjordbanen og ser nødig, at Drammens Marked uden forudgaaet Prøve allerede nu indirekte erklæres for utilstrækkeligt for sit Oplands Behov“.

Dernæst dvæler Skrivelsen ved de Tab, som vilde paaføres Drammen ved uhensigtsmæssigt Anlæg af Banegaard ifølge det nu forelagte Forslag. Sluttelig heder det:

„For det Tilfælde, at Banen mellem Kristania og Drammen alligevel kommer til Udførelse, maa Handelsforeningen paapege, at Billigheden taler for, at Drammen, til Gjengjeld for, at Kristiania sættes i direkte Forbindelse med Dramselvens Vasdrag, ogsaa sættes i Forbindelse med Kristianias Opland saa direkte som mulig, hvilket Øiemed kun kan opnaaes derved, at Drammen-Kristiania-Banen ender paa Hovedbanens Banegaard i Kristiania; endvidere maa Handelsforeningen paapege, hvor ønskeligt det vilde være, om Banen blev ført til Svelvik som isfri Havn, hvorved Banen muligens kunde faa nogen Berettigelse, da saavel Kristiania som Drammen vilde høste stor Nytte deraf, og endelig maa Handelsforeningen for Tilfældet lede Komiteens Opmærksomhed hen paa Nødvendigheden af, at Banens Overførelse til Strømsø sker paa en saadan Maade, at Seiladsen i vor Havn ikke generes derved“:

Jernbanen til det stille Hav. Naar den Jernbane fra Øst til Vest gjennem de amerikanske Fristater, som blev bevilget af Kongressen ved Lov af 1ste Juli 1862, og paa hvilken Amerikanerne navnlig i 1868 have anvendt de mest utrolige Arbeider, først er fuldstændig overgiven til Afbenyttelse, — og hvis den af os efter et Telegram til Times bragte Efterretning er sand, skulde dette allerede være skeet i forrige Uge — vil man kunne reise rundt om Jorden i 2½ Maaned, nemlig:

Fra Paris til New York	10 Dage,
Fra New York til San Francisko	7 —
Fra San Francisko over Japan til Hongkong	20 —
Fra Hongkong til Suez	32 —
Fra Suez til Paris	6 —
	ialt 75 Dage.

Den omtalte Jernbane har en Længde af 420 Mile og gaar gjennem meget svagt befolket Land. Der findes kun faa Byer langs samme, deriblandt Mormonernes Saltsø-Stad, hvorimod store Strækninger enten kun have været befærdede af Indianerne eller udgjøre fuldstændige Ørkener; dette gjælder især Vest for Mormonernes Land, hvor Veien gaar gjennem en Ørken, der strækker sig 120 Mile fra Øst til Vest og 60 Mile fra Nord til Syd. Det hele Foretagende har frembudt de største Opgaver for Amerikanernes Dristighed og Opfindsomhed. Det var her, at Indianerne engang for at forstyrre Arbeidet havde antændt Skoven, gjennem hvilken Veien gik. Da Føreren af et ankommende Tog bemærkede Ilden, forstærkede han Farten, og Flammerne veg tilside, ligesom spaltede ved Lufttrykket fra Toget, som slap uskadt igjennem. Men større ere Vanskelighederne i Bjergegnene nærmest Kalifornien, hvor Veien naar en Høide af 8400 Fod, og især paa Grund af Sne og Laviner. Saalænge Snelaget kun har en Høide af 1½ Fod, spændes der en Sneploug af en Vægt paa mindst 80,000 Pund foran Lokomotivet, som da ikke taber synderlig af sin Hastighed. Men naar Sneens Dybde naaer 3—6 Fod, maa man efter Omstændighederne spænde 3 eller 4 Hjælpe-Lokomotiver for. Paa nogle Steder har man ved en kunstig Bedækning omskabt Veien til en Tunnel; paa andre Steder har man blot for at undgaa Sneen udsprængt Grunden og indrettet Veien som et over den hævet og ligesom imellem Himmel og Jord svævende Bjelkeværk.

Fyre og Mærker i fremmede Lande. (Rigstidende). Sverige. Ledfyret paa Elfsborgs Fæstning ved Indløbet til Gøteborg er fra 1ste Mai d. A. forandret saaledes, at det mellem omtrent N. 80° V. og N. 20° V. paa Kompasset viser et rødt Skin, og den søndre Grænselinie mellem Fyrets hvide og røde Skin gaar noget søndenom Grunden Skalforgarne, der ligger i Hakefjordens nordlige Del. Forandringens Hensigt er at tilkjendegive, naar Skibe ere sydligt nok for at være i Seilleden forbi ovenanførte Grund.

Søfarendes Opmærksomhed henledes paa de Signaler paa Norrlands Kyst, bestaaende af et 20 Fods Spir med Fodstøtter og Tønde paa Toppen, der ere opreiste for Triangelmaalingen, og som ikke maa forvexles med derværende Sømærker.

Nord-Amerika. Ny-Skotlands Sydvestkyst. Paa Kap Fourchu, tæt ved Fyrtaarnet ved Yarmouth Sunds vestlige Indløb er oprettet et Damp-Taage-Signalapparat, der i tykt, taaget Veir og under Snestormen vil lyde uafbrudt 10 Sekunder hvert Minut.

Lagthinget. De Herrer, som igaar stemte mod Aschehougs Forslag til Lov om borgerligt Ægteskab, vare: Vogt, Bagger, Schwartz, P. Sæther, J. Velde, J. Sæther, Geelmuyden, Christensen og Landmark. Harbitz's Henlæggelsesforslag vedtoges som subsidiær Anmærkn. med 15 mod 13 St. (Vogt, Geelmuyden, P. Sæther, Christensen, Landmark, Smith Petersen, Færden, Brandt, Løken, Thorsen, J. Sæther, Bagger og Schwartz.)

Lagthinget tilendebragte idag Forhandlingerne om Skoleloven, idet de foreløbige Beslutninger vedtoges som endelige.

Storthinget sammentræder Torsdag 13de Mai Kl. 9 til Foretagelse af:

1) Gagekomiteens Indstilling ang. de fremsatte Forslag om Oprettelse af Pensionskasser for offentlige Tjenestemænd.
2) Konstitutionskomiteens Indstilling ang. Sorenskriver Kildals Forslag om Forandring i Grundlovens § 69.
3) Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition om Efterskudsbevilling til Opførelse af et Kapel ved Jakobselven.
4) Do. fra do. ang. Bentsens Forslag om Bevilling til Stipendier for Almueskolelærere.
5) Budgetkomiteens Indstilling ang. S. Hansens Andragende om Eftergivelse af hans Gjæld til Laane- og Diskonteringskommissionen i Bergen.
6) Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Lesje Herredsstyrelses Andragende om Eftergivelse af en Erstatningssum til Oplysningsvæsenets Fond.
7) Militærkomiteens Kontinuationsindstilling ang. Armeebudgettet.
8) Budgetkomiteens Indstilling ang. Universitetsbudgettets Opgjør.
9) Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 ang. Andragende fra Christiane Nilsdatter Jenserstuen om Eftergivelse af Sagsomkostninger.
10) Do. fra do. ang. et Andragende fra P. Baardsen m. fl. Lodser om Eftergivelse af dem idømte Sagsomkostninger.
11) Do. fra do. ang. Andragende fra Chr. Johannesen Narumseiet om Eftergivelse af Sagsomkostninger, idømte hans Hustru.
12) Do. fra do. ang. kgl. Proposition om Eftergivelse af en Del Gaardbruger P. J. Sten paahvilende Sagsomkostninger.
13) Kirkedepartementets Skrivelse af 29de April d. A. om Nedsættelse af en Kommission for at afgive Betænkning om geistlige Embedsgaardes Bortforpagtning.

Storthinget.

Onsdag den 12te Mai holdtes Odelsthing. Præsident J. Sverdrup.

Sag No. 1: Indstilling fra Protokolkomiteen angaaende nogle særskilte fra Statskassen forskjellige Kasser og Fonds.

Der var tilstillet Komiteen Extrakter af følgende Kasser og Fonds, nemlig: 1) Den almindelige Brandforsikringsindretnings tvende Afdelinger. 2) Understøttelsesfondet for de i Krigen Blesserede og Faldnes Efterladte. 3) Det ved Salg af militære Chefsgaarde dannede Fond. 4) Ohmes Legat. 5) Leegaards Legat. 6) Fondet for Kvæstede og Faldnes Efterladte. 7) Søkvæsthuskassen. 8) Søkadetkorpsets Fond. 9) Lodsunderstøttelseskassen. 10) Understøttelseskassen for uheldige Sømænd. 11) Bygdemagazinfondet. 12) Det Østerhausiske Legat.

Frøgjemmet hos Moser, Tang og Svamp. Jeg har trængt til Bunden af Chromatien, Osmosien og Chymosien, det vil sige Farve-, Lugt- og Saftdannelsen.“ Der laa uden tvivl en liden Portion Indbildskhed i den Attest, Ursus gav Ursus, men skal de, som ikke har trængt til Bunden af Chromatien, Osmosien og Chymosien, kaste den første Sten paa ham? Lykkeligvis havde Ursus aldrig besøgt Nederlandene. Der vilde man sikkert have veiet ham for at udfinde, om han havde Normalvægten, under over hvilken en Mand er Troldkarl. Denne Vægt var i Holland velvist bestemt i Loven. Det var den simpleste og snildeste Ting i Verden — man stilledes paa en Vægtskaal, og Sagen var klar dersom man styrrede Ligevægten, for tung og man fik dingle i Galgen, for let og man fik bestige Baalet.

Man kan endnu den Dag idag i Oudewater faa se den Vægtskaal, paa hvilken Troldkarle bleve veiede, nu bruger man den at veie Ost paa; saa har Religionen udartet! Ursus skulde sikkerlig være kommen i en ubehagelig Berørelse med denne Vægtskaal. Paa sine Reiser undveg han Holland og vel var det. Forøvrigt tro vi, at han aldrig kom udenfor Storbrittaniens Grændser. Men hvorledes det nu end forholdt sig dermed, saa meget er vist, at han var meget fattig og meget stræbsom, og siden han i en Skog havde stiftet Bekjendtskab med Homo, havde han faaet Smag for et omflakkende Liv. Han havde indgaaet Kompagniskab med denne Ulv og i dens Selskab vandret langs Landeveiene, levende i den frie Luft Landstrygerens frie Liv. Han havde godt Næringsvid, stor Forslagenhed og megen Konstfærdighed i at læge Saar, operere, hjælpe Folk fra Sygdomme, samt at benytte sig af Tilfældighedens Overraskelser. Han var anseet for en dygtig Taskenspiller og en dygtig Læge, og som man let kan forstaa, gjaldt han saa halvt om halvt, dog ikke helt og holdent, for en Sortekunstner; thi det var mindre heldigt i de Tider at ansees for en Ven af den Onde. Paa Grund af

en Pøbelhob, det andet barnsligt og blidt som Morgenrøden. Sandelig, slige Gaver findes, ihvorvel de ere sjeldne. Ursus var skarpsindig, løgnagtig og nysgjerrig. Han saa Folk i Hænderne, aabnede Bøger paa maa og faa og drog sine Slutninger, han spaaede Folks Fremtid, lod dem vide, at det er farligt at møde en sort Hoppe, og at det er endnu farligere, i det Øieblik man begynder en Reise, at blive tiltalt af En, som ikke ved, hvorhen man reiser. Han gav sig Navn, Hæder og Værdighed som „Stridsmand for Overtroen“. „Forskjellen“, sagde han, „mellem Erkebispen af Canterbury og mig er den, at jeg tilstaar.“ Herover blev Erkebispen, som man vel ikke kan fortænke ham i, opbragt og lod ham en Dag kalde til sig, men Ursus var ham for slu, han afvæbnede hans Høiærværdighed ved at oplæse en Juledagsprædiken for ham, som Ursus selv havde forfattet, — hvilken den betagne Erkebisp lærte udenad, holdt den fra Prædikestolen og udgav den i Trykken som et Arbeide af ham selv, Erkebispen, hvorpaa han tilgav Ursus. Ursus som Læge helbredede „i Kraft af eller til Trods for“. Han gjorde i Aromer. Lægedomsurter kjendte han til det underbare. Han benyttede den mægtige Kraft, som findes hos Sneboldtræet, Skrubbærbusken, Valbirken og en stor Mængde andre. Han behandlede Svindsot med ros solis; han anvendte efter Omstændighederne Bladet af Løvetanden, som afbrudt ved Roden er et afførende Middel og afbrudt ved Toppen er et Middel mod Utøi. Han befriede Folk fra Halsesyge ved Hjælp af en vegetabilsk Udvæxt ved Navn Jødeøret; han vidste, hvilken Sumpvæxt, som helbreder Oxen, og hvilken Blomst, som helbreder Hesten. Hermed skaffede han sig en god Indkomst. — Desuden eiede Ursus en Retort og en Destilleringskolbe; han foretog Artsforandringer, og han solgte Universalmidler. Man sagde om ham, at han fordum i Forbigaaende havde været indsat i Bedlam*); man havde gjort ham

*) Galehus i London.

Kildal gjorde opmærksom paa, at den almindelige Brandforsikrings Landafdeling havde havt i Kasse i Aarets Løb ca. 20,800 Spd., hvoraf Renterne kun var 6,600 Spd., altsaa ikke mere end 3 pCt., hvilket syntes ham at vise, at Beholdningen ikke var saa fordelagtig anvendt, som den kunde have været. Taleren vilde derfor forespørge Komiteen, om den ikke desangaaende havde faaet Oplysning fra Departementet, og om saadan var meddelt ang. de Vilkaar, hvorpaa det store Laan for Kjøbstadsfondet var optaget. Aga oplyste, at Departementet Intet desangaaende havde oplyst for Komiteen. Kildal fandt det ufornødent at vedtage nogen Beslutning i saa Henseende; Komiteen kunde jo for Fremtiden skaffe sig Underretning ved en simpel Henvendelse til Departementet. Derpaa vedtoges Indstillingen enstemmig.

Sag No. 2: Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af de fremsatte Forslag til Forandringer i Lovgivningen om Fredning af Lax og Søørret.

Komiteen udtaler sig herom: Den Materie, som disse Lovforslag omhandle, er ordnet ved Lov af 23de Mai 1863 med Tillægslov af 28de April 1866, der afløste de ældre Fredningslove af 1848 og 1857. Ved samtlige disse Love er der gjort ikke uvæsentlige Indskrænkninger i den frie Benyttelse af Adgangen til at drive Fiskeriet. Saadant er skeet i Erkjendelsen af, at det var nødvendigt at omgjærde vore Laxefiskerier med Fredningslove, naar de skulle kunne bevares for Landet og gives den Udvikling, hvorfor de ere modtagelige. Det maa formentlig ogsaa ansees almindelig erkjendt, at Fredningslovene have svaret til Hensigten, og kan man i saa Henseende henvise til Fiskeriinsp. Hettings Indberetninger for de sidste 6 Aar. Igjennem talrige Erklæringer fra Fiskerieiere er det her oplyst, at Fiskemængden er meget betydelig tiltaget i de Vasdrag, hvor man har paaseet Fredningsbestemmelserne overholdte, og at Fiskerierne have givet et langt bedre Udbytte end i de nærmest forangaaende Aaringer. Den Erfaring, man under Gjennemførelsen af disse Bestemmelser har indvundet, har ledet til, at man har fundet forskjellige Forandringer og Udbedringer i de bestaaende Regler hensigtsmæssige, ligesom enkelte Forandringer ogsaa fornødiges af Hensyn til nye Fangstmaader, indførte i den seneste Tid.

Medens det maa medgives, at deslige Afændringer, selv om de medføre yderligere Indskrænkninger, kunne være fornødne, maa det formentlig ogsaa haves for Øie, at de ikke bør gaa videre, end det for Øieblikket er nødvendigt, og ikke videre end at man kan vente dem almindelig erkjendte som gavnlige og fornødne.

Den kongelige Proposition sees at være foranlediget ved flere Tid efter anden indkomne Forestillinger fra Eiere af Fiskere i Laxeelve om yderligere Fredningsbestemmelser. Der forlanges saaledes Forbud imod Brugen af endel Redskaber, som ansees skadelige for Fiskebedriften, og udvidet Fredningstid.

Hvad der imidlertid især ankes over er, at Fjord og Kystfiskere, der nyde godt af de i Vasdragene til Fiskeriets Opkomst trufne Foranstaltninger, ikke deltage i de hermed forbundne Omkostninger. Navnlig angaar dette Omkostningerne ved det i mange Vasdrag etablerede Opsyn. Det foreslaaes derfor at ogsaa Fjord- og Kystfiskerierne skulle deltage i Opsynsomkostningerne, samt i Forbindelse dermed, at Indretningen af saadant Opsyn herefter skal være en tvungen og ikke, som hidtil, en frivillig Sag.

Storsteen fremhævede, at Lovgivningen, der skulde søge at fremme alle nyttige Næringsveie, havde dog i denne Henseende paalagt adskillige hemmende Baand. Den havde ved Paabudet om en mindre Maskestørrelse end tidligere tilintetgjort flere Laxefiskerier. Der var f. Ex. fra Stavangerkanten fremkommen Ansøgning om Dispensation fra dette Forbud, uden at den var bevilget. Taleren mente, man i hvert Fald burde se Tiden an og endnu prøve det Bestaaende en Stund, forend man gik over til noget Nyt. Han foreslog derfor Loven henlagt. Løberg indvendte herimod, at mangen Bedrift bedst fremmedes ved at lægge et Baand paa dem, der vilde drive Bedriften paa Rov; thi uden dette vilde Kilden tilsidst blive udtømt. Komiteen var gaaet en Middelvei, medens langt strengere Forholdsregler vare foreslaaede af mange praktiske Mænd, uden at Komiteen havde villet gaa videre, for ikke at vække Uvillie mod Loven. Det var ingenlunde Meningen at begunstige Elvefisket paa Fjordefiskets Bekostning, men man vilde saa meget som muligt fremme den hele Bedrift. Dette, at Laxen, naar den ved kunstige Midler var udklækket og derpaa gik ud i Fjorden, skulde kunne optages ved hvert Næs, vilde vel ogsaa lidt efter lidt lede til, at denne for Landet meget vigtige Fiskeformering vilde ophøre. Ueland sen., erkjendte, det var en rimelig Tanke, at Yngelen maatte beskyttes, og at man her var paa en god Vei; men det var her som ellers vanskeligt at standse. Loven af 1863 var endnu ikke gammel nok, til at man med Vished kunde sige, at den var utilstrækkelig; desuden var allerede denne Lov paa sine Steder saa unaturlig, at man uden Betænkning satte sig ud over den; dette var imidlertid demoraliserende. Han vilde stemme for Henlæggelsesforslaget. Flor mente, uagtet han i Uelands og Storsteens almindelige Bemærkninger maatte være enig, at man efter de mange mod den gamle Lov fremkomne Klager maatte søge at raade Bod paa de Mangler, som det Bestaaende led af. Aga fandt, at kun § 3 var en §, som kunde være rimelig, men dog ikke vigtig nok til at ophøies til en egen Lov. Han erklærede sig forresten enig i Storsteens og Uelands Udtalelser og vilde stemme for Henlæggelsen. Heri var ogsaa Grønningsæter enig, medens Jaabæk vilde stemme for Indstillingen. Richter fandt det rimeligt, at man paalagde Havfiskerne Baand, naar de høste Fordel paa Elvefiskernes Bekostning. Naar de, der med stor Bekostning anlagde og vedligeholdt Udklækningsapparater, maatte betale Afgifter deraf, kunde Lovgivningen ikke tillade, at de lede et betydeligt Afbræk i sin Bedrif ved Friheder, som indrømmedes Andre. De, der talte mod Lov om saadan Indskrænkning som foreslaaet, talte ikke for Ret til at fiske, men til at ødelægge Fisk. Taleren vilde imidlertid været gaaet videre end Komiteen, men ansaa det ikke fornødent at optage den kgl. Prop., da han jo senere ved Gjennemgaaelse af de enkelte §§'er kunde fremsætte Forslag til Forandringer. Ueland imødegik flere af de fremkomne Udtalelse. Præsidenten oplyste, at dette ikke var den eneste Retning, hvor man havde seet sig nødsaget til at give indskrænkende Love; og skulde man gjøre Indskrænkning, maatte den gjøres saa den havde Virkning, ellers kunde man jo blive staaende ved det Gamle. Selv i et saa frit Land som Amerika maatte man taale saadanne Love. Taleren ansaa her Indskrænkning for at være paa sit rette Sted, og vilde derfor stemme mod Henlæggelsesforslaget. Yderligere Bemærkninger gjordes af Ueland (sen.), Svanøe, Storsteen, Velde, Enge, Augustinussen, Postm. Hansen, der talte for Storsteens Henlæggelsesforslag og Aschim, Richter, Løberg, der talte mod samme. Ved Voteringen forkastedes Henlæggelsesforslaget med 47 St. Komiteen indstiller som § 1 i Lov indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lovgivningen om Fredning af Lax og Søørret: „§ 1. Den i Lov af 23de Mai 1863 §§ 1 og 6 omhandlede Fredningstid skal være fra 14de September til 15de April." Flor foreslog, at denne Fredningstid kun skulde gjælde Elv eller Indsø og ikke Fjord, og fremsatte derfor et Forslag, der indeholdt en saadan Bestemmelse. Jaabæk fandt ogsaa, at Bestemmelsen var streng, men kunde ikke være enig med Flor i at mildne den paa den af ham foreslaaede Maade, men vilde beholde Paragrafen uforandret med dette Tillæg: „dog kan det, naar lovligt Opsyn er eller vorder ansat, betinges, at Fredningstiden skal vare fra 14de Septbr. til 31te Decbr." Aschim troede at burde holde paa Indstillingen, medens Ueland hverken holdt paa Indstillingen eller noget af de fremsatte Forslag, men vilde stemme mod § 1. Enge kunde ikke være med paa den i § 1 foreslaaede Indskrænkning. Wiel støttede væsentlig af Hensyn til Ørretfisket Flors Forslag. Løberg havde ikke lagt saa megen Vegt paa Fredningstiden, men havde dog troet, at den burde være lige for begge Slags Fiskere. Aga erklærede, at være imod denne §. Efter nogle yderligere Bemærkninger, optoges §'en til Votering med saadant Udfald: Komiteens § 1 forkastedes med 58 St. Med 40 mod 34 St. bifaldtes derpaa Flors Forslag til § 1. Komiteen indstiller som § 2: Den i samme Lovs § 2 omhandlede ugentlige Fredningstid udstrækkes for de i Fjord eller langs Kysten liggende Fiskerier samt for Kastenot (Vad), som landdrages i Elv, hvor Lax og Ørret søger op, eller ved Udløb af saadan Elv, til Tiden fra Løverdag Aften Kl. 6 til Mandag Morgen Kl. 6. Løberg, som holdt paa, at Bestemmelserne skulde være ens for Fjord- og Elvfiskere, foreslog, at Ordene „for de i — — saadan Elv" skulde udgaa. Heri var Jaabæk enig. P. Jensen fastholdt Indstillingen. Ueland (sen.) vilde stemme mod hele §'en. Aschim tiltraadte Komiteens Pluralitetsindstilling. Enge troede ikke, at Fredningstiden burde udstrækkes længere, end den hidtil har været. Velde ansaa den hele § unødvendig. P. Jensen fremsatte i Tilfælde af, at Løbergs Forslag antoges, et Forslag om, at Stangfiske undtoges. Grønningsæter var mod denne saavel som Lovens øvrige §§, maaske med Undtagelse af § 3.

Ved Voteringen forkastedes Løbergs Forslag med 52 St., hvorpaa Indstillingen ligeledes forkastedes med 43 St. Sagens videre Behandling udsattes til imorgen efter Storthingets Møde.

Mødet hævet Kl. $2^1/_4$.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 12te Mai.

Med Dampskibet „Kong Sverre„, der igaar hidkom med en Ladning Stykgods fra Kiel, indførtes 178 Fjerd. Smør.

Indklarerede Fartøier den 11te Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Nordstjernen	H. F. Hansen	Nakskov	Kornvarer.
Sofie Wilhelmine	H. C. Levinsen	Nestved	Do.
Fredrik d. 7de	H. B. Kromann	Bornholm	Do.
De 7 Sødskende	M. J. Lund	Danzig	Erter.
To Brødre	A. Nielsen	Nykjøbing	Kornvarer.
Katharine	C. I. de Wall	Danzig	Rug.
Elida	B. C. Jensen	Do.	Erter.
Ernst	C. F. Kransle	Colberg	Rug.

Udexpederede Fartøier den 11te Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Diana	I. Iversen	England	Trælast.
Sofia	M. Bentsen	Frankrig	Do.
Sofia	C. L. Bacher	Holland	Do.
Marias Minde	J. Kristoffersen	England	Do.

Auktioner: Torsdag den 13de Mai Kl. 12 i og over Gaarden No. 14 i Lille Bognmandsgade. Fredag den 28de Mai Kl. 12 2den Auktion i og over en ved Rødfyldgaden under Matr.-No. 34 beliggende Gaard med Tomt og Rettigheder. Fredag den 28de Kl. 12 2den Auktion over do. do. i Fjerdingen No. 44.

Anmeldte Reisende.

12te Mai.

I Hotel Skandinavi: Valeur fra Drammen, Bakke med Datter fra Svelvik, Monsen og Kjøbm. Fleischer fra Fr.stad, Mons. & Mad. Sanceen fra Bordeaux, Loitn. Tschuddy fra Horten, Mons. Hamre & Dr. Caumont fra Rouen, Stud. Hogh fra Porsgrund, Carlsen fra Stockholm, Prætorius fra Østlandet, Sarild fra Vestlandet, Skibsreder Roed & Borresen fra Tjøme, A. Gjems fra Kongsvinger. Hos Karl Knudsen: Smith fra England, Jørgensen fra Drøbak, S. Holter fra Hedemarken, Jensen fra Arvika, Joren fra Hurum.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lidt høiere paa Vestkysten end paa Østlandet. Vinden er frisk østlig i Bodø med godt Veir, vestlig, tildels med Regn og Taage paa Vestkysten, nordlig paa Østlandet med Regnveier. Temperaturen er sunket paa Vestkysten, steget paa Østlandet. Udsigt til opklarende Veir.

Bekjendtgjørelser.

2den Optræden af det italienske Operaselskab.

Christiania Theater.

Torsdag den 13de Mai Kl. 7—10 gives (for 2den og sidste Gang) **Un Ballo in Maschera**, stor Opera i 5 Akter; Musiken af Verdi.

NB. **Tirsdag den 18de Mai gives næste Operaforestilling.**

☞ **Til Operaforestillingerne gjælder ingen Fribilletter.**

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Storthings-Efterretninger for 1868—69.

Paa disse Efterretninger, der udkommer med Tilskud af Statskassen under Redaktion af Hhr. Kgl. Fuldmægtig **J. H. Thoresen** og Kand. juris **J. H. Cappelen**, og koster forsendt med Posterne **47 Skilling**, indbydes herved til Subskription. — Ifølge indgaaet Kontrakt med Storthingets Præsident maa Efterretningerne med Tillæg af Lovene indeholde cirka 120 Numere og være færdige senest **30 Dage** efter Storthingets Slutning. — Postkontorer, Postaabnerier og Hhr. Boghandlere modtager Bestillinger paa ovennævnte Efterretninger, og vil Enhver ved Indbetaling af 47 Skilling, strax blive sig tilstillet de til Dato udkomne Numere. — I Christiania modtages Rekvisitioner hos Udgiveren Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ **Som særskilt Bog vil medfølge alle de paa dette Storthing udkommende Love, der vil blive forsynede med Henvisninger af Hr. Kgl. Fuldmægtig Thoresen.**

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

6

den Ære at holde ham for gal, men man havde sluppet ham ud, da man opdagede, at han bare var Poet — Historien var sandsynligvis ikke sand. Enhver af os har en eller anden saadan liden, fortræffelig Historie at trækkes med. Det sande Forhold er, at Ursus var pokkers lærd; han var en Mand med Smag og dertil gammel latinsk Poet. Han var grundlærd paa to Vis; han hippokratiserede og han pindariserede. Følgen af hans fortrinlige Bekjendtskab med de Gamles agtelsesværdige Rhytmer og Meter var, at han havde sine egne Billeder for sig og en hel Familie af klassiske Billeder. Han sagde om en Moder, hvis to Døtre gik foran hende: det er en Daktyl*), om en Fader, som blev fulgt af sine to Sønner: det er en Anapest**), og om et lidet Barn, som gik mellem sin Morfader og sin Mormoder: det er en Amfimaker†). Saa stor Visdom kunde ikke lede til andet end Sult. Salernoskolen siger: „Spis lidet og ofte." Ursus spiste lidet og sjelden; saaledes fulgte han den ene Halvpart af Regelen og brød med den anden; men det var Publikums Feil, som ikke stadigt strømmede til og kjøbte flittigt. „At give en Sentens Luft", mente Ursus, „letter Brystet." Ulven kjender Behageligheden af Hylet, Skogen af Fuglekvidderet, Kvinden af Kjærligheden og Digteren af et Billede. Ursus fabrikerede Komedier paa staaende Fod, som han . . . ja, som han spillede.

Blandt andre Produkter havde han digtet et heroiskt Hyrdekvad til Forherligelse af Sir Hugh Middleton, som i Aaret 1608 førte en Elv til London. Denne Elv laa i stille Ro i Grevskabet Hartford, 60 Mile fra London; Sir Hugh Middleton kom og tog den; han havde med sig en Trop paa sexhundrede

*) Versfod bestaaende af en lang og to korte Stavelser.
**) Dito „ „ to korte og en lang.
†) Dito „ „ en kort mellem to lange.

7

Mand, væbnede med Spyd og Hakker og begyndte at vende op og ned paa Jorden, idet han sænkede den her, høinede den der, snart 20 Fod høit snart 20 Fod dybt, gjorde Vandledninger og byggede paa forskjellige Punkter 800 Broer af Graasten, Teglsten, Ek, og en vakker Dag gjorde Elven sin Indtrædelse i London, som savnede Vand.

Ursus forvandlede alle disse kjedelige Ting til en Idyl, i hvilken Floden Themsen og Elven Serpentine optræder.

Floden bød Bækken hjem til sig, tilbød den sin Seng og sagde til den: „Jeg er for gammel til at bedaare Kvinder, men jeg er rig nok til at betale dem." Et saare skjønt Billede for at udtrykke, at Sir Hugh Middleton havde gjort hele Arbeidet paa egen Bekostning. Ursus var stærk i Monologen . . . Med et Sind, som paa engang var stivt og snakkesaligt, med Ønsker om ikke at se Nogen og med Trang efter at have Nogen at tale med, gjorde han Processen kort ved at tale med sig selv. Enhver, som har levet som Eneboer, ved i hvor høi Grad Monologen ligger i Naturen. Ordet klør i Kroppen. At give det Luft virker som en Fontenelle. At tale høit med sig selv, er saa godt som en Samtale med den Gud, man har i sit Bryst. Enhver ved, at dette var Sokrates's Vane. Han talede med sig selv, Luther gjorde det samme. Ursus slægtede paa disse store Mænd. Han havde den dobbelte Evne at være sin egen Tilhørerkreds. Han spurgte og svarede sig selv — han roste og bandede sig. Fra Gaden kunde man høre ham snakke i sit Skjul. Pøbelen, som har en egen Maade at vurdere Geniet paa, sagde: han er en Idiot. Han bandede sig undertiden, vi har just omtalt det, men der gaves ogsaa Tilfælde, hvor han lod sig vederfares Retfærdighed. Under en af de Taler, som han holdt til sig selv, hørte man ham en Dag udbryde: „Jeg har udforsket alle Planterigets Hemmeligheder, jeg har undersøgt Stængelen, Knoppen, Blomsterſvøbet, Bladet, Støvdrageren, Støvveien, Frøet,

Dagbladet.

No. 108. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 13de Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tonset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

Afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

„Dagbladet"

..an tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Bro..den No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet ..ommer af og til i store femspaltede Sider, ..vil senere stadig udgaa i udvidet Format, ..bliver saaledes i Forhold til Størrelse ..Indhold det **billigste** af vore Dagblade. ..m Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **..ctor Hugos nyeste Roman: „Manden ..n ler"** (L'homme qui rit), (en Skil..ng af det engelske Aristokrati omkring Be..delsen af forrige Aarhundrede). NB. Tryk..gen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at ..manen kan indbindes som særskilt Bog.

Telegrafnyt.

London, 12te Mai. Mayoren i Cork, ..llivan har begjært og erholdt Afsked.

O'Donogghue anmeldte i Underhuset, at ..llivan frivillig er fratraadt sit Embede. ..se vedtog Gladstones Forslag om en Maa..s Udsættelse med 2den Læsning af Billen .. Sullivans Afskedigelse.

Ferskvandsfiskeri-Inspektør Hetting.

At finde den **rette** Mand til en given Plads ..n af Regjeringens Opgaver, og det en meget ..ig Ogave, for paa dens mere og mindre ..ige Løsning beror de offentlige Forretningers .. og mindre gode Gang. I et Land med et ..udviklet Examensvæsen som Norge, vil Re..ngen ofte fristes til at tage sig hin Opgave ..le let, idet den formodentlig tror med frelst ..vittighed at kunne skille sig tilfredsstillende ..sit Hverv, naar den har veiet Ansøgernes ..nenstestimonier og Attester paa Guldvægten. ..den Testimonier og Attester vil man paa.. at Patroners Anbefalinger ogsaa tages ..yn til, og det er ikke usandsynligt; idet..dste har mange Udnævnelser havt et høist mis..ligt Skin af at være blevet til under Paa..inger, der intet have at gjøre med Examens..terer og Attester. Dog, vi ville lade den .. flyve. Til at finde den rette Mand til ..n given Plads kan den ene Fremgangsmaade ..være ligesaa god eller ligesaa slet som den ..nden. Vist er det, at Erfaringen viser altfor ..ofte, at den Lykkelige, der opnaar den givne ..Plads, ingenlunde er den rette Mand, medens ..ans Kvalifikationer ligge i en ganske anden ..Retning. Saaledes tro vi til Exempel, at vore Skoledirektører, i det Hele taget, ikke ere de ..ette Mænd for disse Poster, ellers vilde ..man rimeligvis faaet at se andre Resultater, medens det ikke lader sig benægte, at man tager feil, at de vilde været vel skikkede for det Kald, hvorfor de egentlig ere uddannede. Forholdet det sig som antaget, maa det isandhed beklages, at en formentlig nyttig Institution har forfeilet sit Maal formedelst Regjeringens Mangel paa Evne til at finde de rette Mænd. Der paastodes idetmindste i hin Tid af Udenforstaaende, at Saadanne virkelig gaves, ialfald havde Formodningen for sig.

Hvad der netop nu har fremkaldt disse Betragtninger er en „Beretning om, hvad der til Ferskvandsfiskeriernes Fremme er udført i Tidsrummet fra Juni 1865 til Juli 1868. Af M. G. Hetting" — der tilsyneladende nylig kom os ihænde. Det er nemlig vor Mening, at man i Hr. Hetting har slumpet til at finde den rette Mand for den givne Plads.

Naar man betænker, at Ingen for et halvt Snes Aar siden drømte om, at vore Ferskvandsfiskerier skulde kunne bringes til det Punkt, hvorpaa de nu befinde sig; naar man endvidere betænker, hvilke Hindringer, der have været at kæmpe med, hvilken Masse Fordomme at overvinde, saa tro vi nok at turde paastaa, at den Mand, der har været Sjælen i dette Foretagende, og som kan opvise saadanne Resultater af sin Virksomhed, maa siges at være den rette Mand i nærværende Tilfælde. Han er et talende Bevis paa Sandheden af vor Paastand, om Vigtigheden af at finde den rette Mand, naar der skal udrettes noget ordentligt i et givet Tilfælde. Hetting maa besidde stor Iherdighed og have et ualmindelig godt Greb paa at behandle Folk; uden disse Egenskaber skulde han ikke kunnet udrette, hvad han har udrettet.

Det skulde have været ganske interessant at begynde med Begyndelsen og skrive vore Ferskvandsfiskeriers Historie. Men da vi ikke tør gjøre Regning paa nogen stor Del af dette Blads indskrænkede Rum, saa vi lade os nøie med at meddele i en kort Oversigt de Resultater, hvortil man var kommet for omtrent et Aar siden.

Hr. Hettings Virksomhed deler sig i forskjellige Grene: 1. Den kunstige Fiskeformerelse ved Udklækning af Fiskeyngel i dertil indrettede Apparater; 2. Ordning af Opsyn og Dannelsen af Foreninger til Fredning af Fisken i Overensstemmelse med Lovene; 3. Besættelsen af fisketomme Smaavande og Tjern med Fiskeyngel.

1. Efterat Fredningsloven af 1863 emanerede, begyndte man at indskrænke den kunstige Fiskeformerelse, idet man troede, at Fredningen af Fisken i Gydetiden vilde være tilstrækkelig til dens Formerelse. Saaledes blev der i Terminen 1862—65 blot anlagt 9 Apparater*), besat med 261,000 Laxeyngel og 18,000 Søørret. Men i den følgende Termin 1865—68, da man kom til den Anskuelse, at den naturlige Formerelse var underkastet mange Hindringer, som den kunstige tildels kunde undgaa, forøgedes Apparaternes Antal, saaledes at 18 saadanne besattes med 1,801,000 Laxeyngel. Ingen af disse Apparater var sydligere end Bergens Stift, men nordover ligetil Alten i Finmarken. I samme Terminer er til Fiskeriets Forbedring i Indlandet bygget 14 Apparater, hvor der er udklækket, saavidt opgivet, 243,000 Ørret- og 29,500 Røieyngel, medens der fra ældre Apparater i Røraas og Tolgen af den som Hr. Hetting kalder „sin virksomme midlertidige Assistent Iver Kuraas", er besat 21 fisketomme Vande og Tjern med Ørret, Røie, Sik og Har i Røraas, Aalen, Holtaalen og Tolgen. Hr. Assistent P. Skaaden har i Froen i Gudbrandsdalen besat et Snes fisketomme Tjærn med Ørret og Laxeyngel. Desuden er mellem 1866—68 anlagt 14 Apparater til Udklækning af Ørret og Røie, samt Lax for at forsøge dennes Forplantelse til Indsøer**), med respektive 225,000 Ørretyngel, 67,000 Røie og 33,000 Lax. Af de nævnte 14 Apparater er især at mærke, 3 bestemte til Besættelsen af meget store Parker, nemlig: 1) Grosserer Bings i Frederikstad paa ca. 40 □ Maal, hvor der ifjor blev sluppet omtrent 2500 Ørretyngel. 2) Fabrikeier Fasmers Eiendom Ladefjord ved Bergen, hvor der indrettes en Saltvandspark ved Afstængning af den ca. 1000 □ Maal store Ladefjordsbugt. 3) Et ved Amtmand Sibberns og Professor Raschs Medvirkning, besluttet Anlæg af en Saltvandspark i den ca. 1200 □ Maal store Hundebugt i Borge i Smaalenene.

2. I Mai og Juni 1863 udkom to Love den ene om Fredning af Lax og Søørret og den anden angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Elve og Indsøer, den sidste forberedt af Storthingsmand Færden. Disse Love satte et mere bestemt og omfattende Maal for Hetings Virksomhed. Der udfordredes nu mange Undersøgelser og Foranstaltninger til Lovenes Iværksættelse. Ifølge Indberetningen af 1868 ere nu Grændserne for 57 Fiskeridistrikter fastsatte — fra Sandvikselven Kysten rundt til Alten — med en Elvelængde, regnet saalangt Laxen kan gaa, af ca. 145½ Mile, en Kyststrækning af ca. 500 Mile (der hører nemlig en vis Kyststrækning paa hver Side af Elvemundingen til ethvert Distrikt og samtlige Fiskerier ca. 3280, af hvilke sidste de fleste er Elvefiskerier. Der er stiftet Foreninger og organiseret Opsyn i 28 Distrikter, deraf bekostes det sidste i 3 af Englændere, som har forpagtet Elvene.

3. Om Besættelsen af fisketomme Vand og Tjern er talt i det foregaaende.

Lad os nu se Virkningerne af de i de forskjellige Fiskeridistrikter trufne Forføininger, i de Distrikter nemlig, „hvor Foranstaltningerne har virket i tilstrækkelig Tid for at frembringe øiensynlige Resultater." Til den Ende har Hetting modtaget Erklæringer for 14 Elves Vedkommende, afgivne af Embedsmænd, Opsynsmænd og de paalideligste Fiskerieiere. Det bemærkes, at for 3 af disse Elve, Drammenselven, Laugen og Mandalselv, var allerede Opsyn etableret før Fredningsloven af 1863, saaledes at Erklæringerne omfatter et Tidsrum af 7 Aar, medens det for de øvrige kun omfatter et Tidsrum af 2½ til 3 Aar.

Alle Erklæringer gaar ud paa, at Fiskemængden har tiltaget i en overordentlig Grad. Uagtet Vandstanden i 1867 ikke var gunstig for Fiskeriet i **Drammenselven**, maa det dog siges, at man har fisket meget godt; overalt har Fiskeriet tiltaget betydeligt i de sidste Aar. For **Laugens** Vedkommende har man ikke „i Mands Minde" fisket saa godt som i 1867 og „gamle Folk siger, at de ikke kan mindes at have seet en saa stor Laxemængde i Elven som i Høsten 1866". Der antages mindst at være fisket 5000 Vpd., hvilket giver en Tilvæxt mod i 1865 af cirka 800 Vpd. Bruttoindtægten af Fiskerierne anslaaes til 8000 Spd.*) Eierne af Laxefiskerierne i **Mandals** Dalføre og Søen inden Distriktet har opgivet at have fisket i 1867 henved 8000 Vpd. Det **udskibede** Kvantum udgjør formentlig i Penge 16,000 Spd. Lignende Ytringer falder for de øvrige 11 Distrikters Vedkommende, med den Forskjel, at Fisken er mindre, da den endnu ikke har opnaaet den rette Alder. Opsynsmanden i **Lærdalselvens** Distrik opgiver, at Folk, som før 1867 knapt fiskede for 15 a 20 Spd., i dette Aar har fisket for 150 til 200 Spd. „Af smaa Yngel i Elven findes en overordentlig Mængde". — „En betydelig Del Ørret af en tildels ukjendt Størrelse her i Distriktet fiskedes om Høsten 1867". Den derværende Engelskmand, Randell, fik somme Dage 20—30 Laxe — hans samlede Fangst den Sommer var 345 Stykker, — der kom Bønderne tilgode paa det nær, han selv spiste.

Alle er enige om at tilskrive Loven af 1863 Grunden til disse forbedrede Udsigter for vore Laxefiskerier. Et skarpt Opsyn ansees for Hovedsagen baade med Hensyn til ulovligt Fiske og ulovlige Redskaber. Man er misfornøiet med at ikke alle Fiskerieiere bidrage til Udgifterne ved Opsynet, da alle nyde godt deraf, men nu er det blot de, der har Fiskerier i Elvene, som maa betale. — Man finder det ogsaa at være en Mangel ved Loven, at de ulovlige Redskaber ikke konfiskeres, thi Mulkten er det mindste for Lovbryderne.

De dels udfiskede, dels oprindelig fisketomme Smaavand og Tjærn, der er blevet besat med Ørret- og Røjeyngel, vrimler nu af Smaafisk, som allerede er madnyttig, thi der er overflødig Næring for Fisken. Der gives i hundredevis saadanne Smaavande mellem vore Fjelde. Den Tid turde derfor ikke være fjern, da ogsaa Bymanden til rimelig Pris kan faa sig en Ret af den delikate Fjeldfisk, som han hidtil kun har kjendt af Omtale eller kanske i sine yngre Dage har smagt paa en Fjeldvandring, skjønt dette hører den nyere Tid til. Det fattes bare, at Eieren af et saadant Tjærn har Foretagsomhed nok til at sætte sig op et Ishus. Paa de fleste Steder maa Træmaterialierne kunne fragtes paa Slædeføret; Mose, der gjør samme Nytte som Sagmug, har han lige ved Haanden og Isen har han paa Tjærnet. Den i Is nedlagte Fisk faar han vel fragte paa Kløv et Stykke, men siden gaar det i en Fart med Damp tillands eller tilvands.

Vi tro, man skal have vanskeligt for at paavise et **offentligt** Foretagende med lignende Resultater og det skulde være besynderligt om ikke Hemmelighed stikker i, at man har været saa heldig at finde den rette Mand til at udføre det, vistnok med Understøttelse af en god Lov.

A. B.

*) Antallet af de tidligere anlagte er os ubekjendte af Mangel paa de behørige Materialier.

**) Som bekjendt har Englænderne paastaaet, at Laxen ikke kunde leve i Ferskvand mere end et Par Aar. Det er nu bevisligt, at 5 Aar gamle Laxer er opfisket her.

*) Hetting selv antager det dobbelte af denne Opgave nærmere det sande.

Opfindelsen af Lokomotivet og Jernbanerne.

(Efter „revue des deux mondes.)

(Forts. fra forr. No.)

Medens Stephenson saaledes drev Uhrmageriet og, som det nu kunde falde sig, ogsaa af og til Skomagerhaandværket, lagde han sig desuden med brændende Iver efter Mekaniken. Han indførte alle Slags Forbedringer i Maskinerne, saavel i de enkelte Deles Bygning, som i deres Sammensætning. Han gjorde sig bekjendt med Arithmetiken og lærte at tegne Planer og erhvervede sig ogsaa noget Kjendskab til Mekaniken og Kemien. Hans Søn, som han havde sat i en Skole i Newcastle, sendte ham flere Bøger, der behandlede disse Videnskaber, og dem læste han med Begjærlighed.

Paa denne Tid var det, at Stephensons virksomme og opfindsomme Aand kastede sig over en ny Gjenstand, som aabnede ham Veien til de mest glimrende, de mest frugtbringende Opdagelser. Man var den Gang i alle Newcastles Kulminer ivrig beskjæftiget med at finde paa Midler til billigere at føre Kullene fra Schakterne til Slæbestederne. Ved at sætte Vognen paa Træ- eller Jernskinner, havde man allerede gjort et stort Skridt fremad. Nu gjaldt det om at finde en ny bevægende Kraft, ved at benytte Dampens Spændkraft til at sætte i Gang en Maskine, som selv kunde løbe paa Skinnerne og trække et Vogntog. Der var gjort mange Forsøg paa at lage et Lokomotiv; men disse første Forsøg kunde mindre taale en Sammenligning med Lokomotiverne i vore Dage, end de første faste Dampmaskiner med dem, som vi nutildags beundre i vore store Fabriker. Den Opgave, som forlaa, var, saa at sige at blæse Liv i Jern og Metal, at stille en Maskine paa Skinnerne i Spidsen for et Vogntog, at give denne blinde Fører Stabilitet og Hurtighed og gjøre det muligt at styre dens Gang, saa at denne kunde sagtnes eller fremskyndes efter Godtykke med samme Lethed som en dygtig Rytter kan styre sin Hest. George Stephenson havde saa omhyggelig sat sig ind i Alt, hvad der angik Maskinvæsenet, at han engang ved Synet af et lidet Lokomotiv, som var opfundet af Blinkinsop, paa Banen mellem Minen ved Kington og Coxlodge, strax udbrød: „Jeg tror næsten, at jeg kunde faa en saadan Maskine til at bruge sine Ben bedre end denne her." Strax lagde han Haand paa Værket, gjorde sig bekjendt med Alt, hvad der tidligere var gjort af dette Slags, og forsøgte paa alle mulige nye Sammensætninger. Snart lykkedes det ham dog, uden Hjælp af egentlige Haandværkere og uden høveligt Materiale, at bygge et Lokomotiv, som løb med uendelig langt større Lethed, end alle dets Forgjængere. Imidlertid havde det dog endnu ikke større Hastighed end en Hest, og Erfaring viste, at der ikke var nogen Fordel ved at bruge det fremfor Trækdyr. Dets Trækkekraft var altfor klein, og Stephenson maatte nu forsøge paa at tilveiebringe den nødvendige. Alle de, der boede i Nærheden af Banen, klagede over den forfærdelige Støi, Dampen gjorde, naar den, efter at have gjort Tjeneste i Cylinderen, blev sluppet ud. Dette bragte Stephenson til at lede den forbrugte Damp ind i Skorstenen, og denne Opdagelse viste sig, skjønt tilfældig, dog at være af stor Betydning. Det regelmæssige Aandedræt, som herved opstod, gav Lokomotivet en overordentlig Trækkekraft, som ikke kunde tilveiebringes paa anden Maade. Det var tildels ved dette simple og snilde Kunstgreb, at Lokomotiverne kunde opnaa den forfærdelige Hastighed, som vi nu formaa at give dem. Denne Opfindelse prøvede Stephenson i Aaret 1815 paa en ny Maskine, som desuden fik mange andre meget vigtige Forbedringer, og som allerede i Hovedsagen lignede Nutidens Lokomotiver, om den end endnu lod Et og Andet tilbage at ønske.

Stephenson indsaa snart, at Støbejernsskinnerne og deres Stole vare yderst uhensigtsmæssige paa Kulbanerne i Northumberland og Durham. De voldsomme Stød, Lokomotivet var udsat for paa Grund af Banens Ujevnheder og Mangler, og de overordentlige Beskadigelser, som disse Stød foraarsagede i Maskinernes indre Dele, gjorde Minernes Udtømmelse næsten lige saa dyr med de nye som med de gamle Trækkræfter. Han indsaa snart, at der til en Maskine med en overordentlig fin Mekanisme hørte en ny og fuldkomnere Bane. For at betegne deres gjensidige Indvirkning paa hinanden, kaldte han for Spøg Skinnerne og Maskinen for Mand og Kone. Han ombyttede snart Maskinens Støbejerns-Hjul med andre, der vare omvundne med Baand af Smedejern, og forandrede Skinnernes og deres Stoles Form, saa at Banen blev mere nøiagtig. Hver Dag førte han nye Forbedringer til sin nye Opfindelse. Men Stephenson var og blev dog endnu ubekjendt Størrelse. Hans lave Herkomst og vel endnu mere hans Beskedenhed virkede vel nok saa meget som Afstanden fra London til, at han gik upaaagtet hen.

Stephenson tænkte atter paa at begive sig til de forenede Stater. Ved Synet af de første Dampbaade, som løb op og ned ad Tynesloden, fik han den Tanke, at indføre Dampskibsfarten paa Nordamerikas store Søer. Heldigvis kom han dog ikke til at følge denne Indskydelse, fordi man kom og henvendte sig til ham, for at faa en Jernbane af den hidtil ubekjendte Udstrækning, otte Mil, anlagt mellem Minerne ved Hetton og Wear'ens Bredder i Nærheden af Sunderland. Den meget bakkede Egn her tillod ham ingenlunde at anlægge en aldeles vandret Bane. Han maatte forbinde vandrette Planer med Skraaplaner. Ved de første benyttedes Lokomotiver, ved de sidste staaende Maskiner, der heisede Togene op med Touge. Den Dag, da Jernbanen skulde indvies, saa Egnens Beboere med største Forbauselse, Jernhesten trække et Tog paa sytten Vogne, der tilsammen veiede henved fire og tredsindstyve Tons med en Hastighed af henved fire (engelske) Mil i Timen.

I Aaret 1817 udkastede en Kvæker, Mr. Pease med nogle af sine Venner og Troesfæller den Plan, at lægge en Jernbanelinie fra Stockton ved Tees til Darlington, et Midtpunktet for en rig Kulegn. Først efter gjentagne Undersøgelser og vedholdende Anstrengelser lykkedes det dem i Parlamentet at faa en Lov om Retten til at anlægge en Jernbane, paa hvilken Waggonerne kunde trækkes af Mennesker, Heste, eller paa hvilkensomhelst anden Maade. Som man ser, var der ikke Tale om noget Lokomotiv. Stephenson opsøgte imidlertid Mr. Pease og foreslog ham Brugen af Dampmaskinen. Stephensons ligefremme Væsen og klare, bestemte Tale gjorde et dybt Indtryk paa Kvækeren. Han aflagde Besøg i Killingworth, gik aldeles over til Stephensons Mening, og fik i Aaret 1823 et nyt Forslag til Anlægget af en Jernbane med Lokomotiv-Drift bevilget. Desuden forenede han sig med sin nye Ven om at oprette et Lokomotivbyggeri i Newcastle og udnævnte ham til Ingeniør for Jernbanen mellem Darlington og Stockton med en Løn af 300 Pund Sterling. Nu var Banen jevnet for Stephenson. Han fik Selskabet til at bestemme sig for Skinner af Smedejern i Stedet for af Støbejern; han bestemte Sporets Bredde og gav Tegningen til tre Lokomotiver. For at forøge disses Kraft ledede han Flammen fra Ildstedet ind i Skorstenen gjennem et vidt Rør, der løb paalangs helt igjennem Dampkjedlen. Saaledes fik hans opfindsomme Aand da frit Spillerum. Fra nu af var han sig den Omvæltning, som hans Lokomotiver snart skulde bevirke, fuldkommen bevidst. Engang da han sad med sin Søn Robert og John Dixon, der imidlertid selv var bleven en stor Ingeniør, i et lidet Værtshus i Stockton, udtalte han til dem følgende Ord, som Dixon senere ofte har fortalt: „Nu skal jeg sige Eder Noget, Børn! Jeg er overbevist om, at I jeg selv opnaar det vel neppe ville opleve den Dag, da Jernbanerne ville fortrænge alle andre Samfærdselsveie i Landet, da Brevene og Kongen og alle hans Undersaatter ville gaa med Jernbanen. Den Tid er nær, da det vil blive billigere for Arbeidsmanden at reise med Jernbanen end at gaa paa sin Fod. Jeg ved nok, at man først vil have store, næsten uovervindelige Vanskeligheder at bekjæmpe; men hvad jeg her har sagt, sker ligesaavist, som vi leve. Jeg ønsker blot, jeg maatte opleve den Dag; thi det tør jeg vel neppe haabe. Jeg ved jo nok, hvor langsomt det gaar med alle menneskelige Fremskridt, og hvor haardt det har holdt for mig at faa Lokomotivet anerkjendt, uagtet det Held, som jeg alt for to Aar forud havde med mit Forsøg, Killingworth".

Stockton-Darlington-Jernbanen skulde aabnes den 27de Septbr. 1825. En uendelig Mængde Tilskuere havde samlet sig for at overvære Forsøget. Det første Lokomotiv trak et Tog paa otte og tredive Vogne, der dels vare belastede med Kul, dels besatte med Nysgjerrige. Der var kun en eneste egentlig Personvogn, et Slags Skur, [illegible] yderst tarvelig udstyret, Omnibus, til hvilken George Stephenson havde givet Tegningen; men der var dengang endnu saa lidt Tanke om, at man kunde reise med Jernbanen, at Direktørerne, der ene og alene vare optagne af Tanken om Kuludførselen, overlode en Fremmed Ret til at befare Jernbanen med denne Omnibus, trukken af to Heste. I Begyndelsen gjordes Turen fra Darlington til Stockton og omvendt kun en Gang om Dagen; men der strømmede strax en saadan Mængde Reisende til, at man saa sig opfordret til at bygge flere Vogne. Der fandtes Flere, der ønskede at gaa ind paa det samme Foretagende, og Kappestriden mellem disse gjorde Jernbanens oprindelige Afbenyttelse vanskeligere og vanskeligere, saa at Selskabet dog tilsidst maatte beslutte sig til, selv igjen at overtage Befordringen af Varer og Reisende. Den Indtægt, det høstede heraf, oversteg de dristigste Forventninger. Man havde aldrig gjort Regning paa at befordre mere end 10,000 Tons Kul om Aaret til Stockton. Efter nogen Tids Forløb steg den aarlige Udførsel til 500,000 Tons, og paa Indskibningsstedet, der i Begyndelsen var øde, reiste der sig snart en i vore Dage blomstrende By, Middelbourgh, der nu allerede tæller over 10,000 Indbyggere.

Denne George Stephensons første Seir efterfulgtes snart af flere andre. Manchester begyndte at tage et kjæmpemæssigt Opsving, som senere har gjort denne By til et af Storbritanniens vigtigste Midtpunkter for Haandsliden og har skaffet den en saa at sige overordentlig Stilling i Folkeforsamlingen. Fra Havnen i Liverpool modtager Manchester den raa Bomuld, som forarbeides i dets utallige Spinderier. Paa den Tid, vi her omtale, skete Til- og Udførselen gjennem Kanaler, men i den lange Vintertid frøs Vagdene inde, og det var ikke sjeldent, at Bomulden var længere underveis fra Liverpool til Manchester, end fra de forenede Stater til de engelske Havne. For at sikre sig en hurtigere og regelmæssigere Befordring, besluttede man at lægge en Jernbane mellem disse to Byer. Men ogsaa her taarnede der sig op mangfoldige Vanskeligheder, blandt Andet ogsaa for at faa optaget det nødvendige Kart over Egnen.

Loven angaaende Liverpool-Manchester-Jernbanen blev i Marts Maaned 1825 taget under Behandling af et Udvalg af Underhuset. Her mødte den en frygtelig Modstand. Stephenson maatte tage Plads i „the witness box" (Vidneskranken) i Parlamentet, for at give de nødvendige Oplysninger angaaende sit Forehavende og besvare sine Modstanderes Indvendinger. For en Mand, der bedre forstaar at handle, end at føre Beviser og holde Taler, er der ingen grusommere Prøve end den, at blive stillet ligeoverfor Folk, der ere drevne i alle Ordkrigens Kunstgreb og Kneb. Stephenson skulde her forsvare Lovens Mænd ogsaa stride med anerkjendte Ingeniører, som alle erklærede hans Forslag for uantageligt, og den Hastighed, han forpligtede sig at tilveiebringe, for fabelagtig eller og under alle Omstændigheder høist farefuld. I Særdeleshed bestred man Muligheden af at kunne lægge Banen over den store Myr, „the Chatt-Moss", imellem Liverpool og Manchester, over hvilken Stephenson dristig havde foreslaaet, at den skulde lægges.

Under den lange Storm, Stephenson her maatte udholde, fandt han dog, uagtet sin Forvirring, paa nogle heldige Svar. „Vilde en Jernbane", spurgte man ham, „om den nu ogsaa var stærk nok til at bære et Tog, der dreves frem med en Hastighed af 4 Mil i Timen, vel ogsaa kunne bære det Tryk, som en Hastighed af 12 Mil i Timen vilde frembringe? (Dette var den Hastighed, som Stephenson havde forpligtet sig til at frembringe.) „Jeg antager", svarede han, „at flere af de Herrer have løbet paa Skøiter. Disse maa da vide, at Isen bærer dem lettere, jo hurtigere de glide hen over den. Den store Hastighed gjør Vægten af Byrden saa at sige uføleliq." Et andet af Medlemmerne opkastede følgende Spørgsmaal: „Lad os nu antage, at Deres Maskine virkelig løb henad Banen med en Hastighed af 9 til 10 Mil i Timen og med denne Hastighed stødte mod en Ko; vilde dette ikke være en meget farlig Begivenhed"? — „Jo", svarede Stephenson, „for Koen".

Erklæringer fra Fagmænd, som Underhusets Udvalg havde raadspurgt, og nogle fiendtligsindede Medlemmers veltalende Foredrag imod Forslaget bragte Loven til at falde igjennem, idet der gjordes de taabeligste Indvendinger mod Planen.

Direktørerne for den foreslaaede Bane lode sig aldeles ikke afskrække af dette første Nederlag, men foretoge nye Undersøgelser. Man undgik Lord Seftons Godser, gik saa langt som muligt uden om Lord Derbys Bopæl, og, hvad Lokomotivet angik, da søgte man slet ikke at faa nogen særegen Bestemmelse indskudt i den nye Lov, om at Selskabet skulde have Ret til at bruge disse nye Bevægkræfter. Paa disse Betingelser gik Loven igjennem. Stephenson blev udnævnt til Overingeniør og tog strax fat paa den Del af Banen, som offentlig var bleven erklæret for en Umulighed, nemlig over den store Myr. Stephenson fik den dristige Tanke, at bygge et Slags store Tømmerflaader, bestaaende af Tømmerstokke, tørret Mos og Jord. Disse Flaader maatte være saa brede, at Vægten af et Tog, fordelt paa en stor Overflade, ikke kunde bevirke nogen stadig Indsynkning af Jordbunden. Vi kunne her ikke udførlig fortælle, hvilke Vanskeligheder Stephenson havde at overvinde, for at denne hans svømmende Jernbane kunde blive fuldført.

Da Banen var lagt, skulde Direktørerne til at vælge Bevægkraften til dens Afbenyttelse. De raadspurgte Ingeniører foresloge alle Brugen af faste Dampmaskiner, som fordelte i en vis Afstand fra hinanden over hele Banens Længde, ved Hjælp af Touge skulde trække Toget fra Station til Station. Stephenson alene imod Alle Hold paa Lokomotivet og forsvarede sin Mening, om end med Beskedenhed, dog med urokkelig Fasthed, selv mod de mest ansete Fagmænd. I deres Forlegenhed fik Direktørerne det lykkelige Indfald, at aabne en Væddekamp blandt Ingeniørerne fra alle Verdens Lande. En Belønnig af 500 Pd. Sterling blev udlovet til den, der til den 10de Oktbr. 1829 kunde fremstille et Lokomotiv, med en Vægt af høist sex Tons, og som kunde trække 20 Tons med en Hastighed af 10 Mil i Timen. Stehpenson traf med brændende Iver Forberedelserne til denne Prøve, af hvilken hans gode Navn og Fremtid var afhængig. Han havde allerede for nogen Tid tilbage stillet sin Søn Robert, kommen tilbage fra Sølvminerne i Sydamerika, i Spidsen for Værkstederne i Newcastle. Fader og Søn toge med lige Iver fat paa Værket og arbeidede nu paa at give deres Lokomotiver en hidtil ukjendt Kraft. Disse Maskiners Hovedfeil bestod i en for liden Dampudvikling; Kogningen var ikke stærk nok, fordi Ilden virkede paa en for ringe Del af Dampkjedlens Vægge, nemlig kun paa Væggene af det Rør, der gik fra Ildstedet til Skorstenen. For at give Ildpaavirkningsfladen en større Udstrækning, havde Stephenson vel gjort dette Rør stort, og lagt det paalangs helt igjennem Kjedlen; men dette Middel var endnu ikke tilstrækkeligt. En Franskmand, Hr. Mari Seguin, som var ansat ved den lille Jernbane ved St. Etienne, havde i Aaret 1829 opdaget den for Lokomotiverne mest hensigtssvarende Dampkjedel, den saakaldte Rørkjedel, hvor Ilden gjennem en Mængde mindre Rør ledes paalangs gjennem Kjedlen. Vandmassen bliver paa denne Maade ikke alene ophedet gjennem Beholderens almindelige Vægge, men tilsige gjennem en Mængde Kanaler, der fører Varmen ind i alle dens Dele. Som det lader til uden at kjende Hr. Seguins heldige Forsøg, fik Mr. Henry Booth, en Skriver ved Manchester-Liverpool-Banen, den samme Tanke, og betroede den til Stephenson, som øieblikkelig opfattede Betydningen af den og med Iver optog den. Allerede længe iforveien havde han, mod sat alle Datidens øvrige Ingeniører, indseet, at Lokomotivets Hastighed stod i nøie Forbindelse med Ildpaavirkningsfladens Størrelse paa Dampkjedlen, og at der kun behøvedes en hurtig og let Udvikling af en umaadelig Masse Damp for at opnaa en hidtil ukjendt Hastighed.

Nu var Opgaven løst i alle Retninger: Ophedningsfladen skulde forstørres ved Hjælp af en Rørkjedel, og ved at lede Dampen, efterat den havde gjort Tjeneste i Cylinderne, ind i Skorstenen skulde Dragkraften forøges. Dette er saa at sige de to første Hovedbetingelser for Lokomotivets Brugbarhed. Det Øvrige er kun mekaniske Enkeltheder. Disse Betingelser fandtes for første Gang forenede i den Maskine, som Stephenson ved den ovenomtalte Væddekamp fremstillede for Dommerne, og „Rocket" (saaledes hed Lokomotivet) vandt den Pris, som tre andre Maskiner kun gjorde et svagt Forsøg paa at gjøre det stridigt. Til almindelig Forbauselse saaes det af og til at løbe med den dengang utrolige Hastighed af femogtredive engelske Mil i Timen. Nu var der ikke længere Tale om faste Maskiner, og snart gjennemløb Prøvetoget Manchester-Liverpool-Banen. Nu blev der skrevet Adresser med flammende Lovtaler over den endnu nys saa lidet paaagtede Mands Dygtighed og utrættelige Udholdenhed, og den forrige Minearbeider tog pludselig Plads iblandt sit Fædrelands Ingeniører og Opfindere af første Rang. (Forts.)

Kristiania, den 14de Mai 1869.

Udlandet. Den franske Valgbevægelse er nu i fuld Gang. Vi have før gjort opmærksom paa, at der med den 2den Mai indtraadte den større Forsamlingsfrihed, som Loven i 3 Uger tilsteder paa Grund af Valgene. De franske Aviser ere nu aldeles fulde af Opraab til Vælgerne og Diskussion af de foreslaaede Kandidater. Selv Gadehjørnerne i Paris vrimle af Henvendelser til Folket, Opslag angaaende politiske Møder osv. Flere Steder har de konkurrende Kandidater samtidig afgivet Møde, og det er betegnende for den nu herskende Stemning i Frankrig, at Regjeringens Kandidater ved slige Leiligheder i sine Anskuelser helder over til Venstre, medens de radikale Kandidater, som have nogen Udsigt til at komme i Betragtning, gjøre en lignende Bevægelse tilhøire. Tilhængerne af Keiserdømmet søge at vinde Vælgere ved at udtale sig for liberalere Principer, end de hidtil have villet vedkjende sig, medens den yderlige Oppositions Kandidater nære Betænkelighed ved at udvikle deres Program for Vælgerne i hele dets Skarphed og beflitte sig paa Maadehold. Den offentlige Mening ønsker et liberalt Regjeringssystem, men vil have Betryggelse imod revolutionære Omvæltninger, og de, der beile til dens Gunst, ere nødsagede til at lempe sig herefter. Man vil have, at det nye Kammer skal være selvstændigt og frisindet end det forrige, være Keiserdømmet ligesaa hengivent som dette, og denne Stemning er ganske til Fordel for Mellempartiet, som ogsaa hos den officiøse Presse staar høiere anskrevet end tidligere. Der stilles atter denne Gang officielle Kandidater, men Regjeringen har forbeholdt sig at indtage en neutral Stilling i Kredse, hvori der ikke optræder erklærede Modstandere af Keiserdømmet, og den vil afholde sig fra at bekjæmpe Mellempartiets Kandidater, ialfald paa ganske enkelte Undtagelser nær. Thiers har i et Møde, som han afholdt med sine Vælgere i Paris, fornemlig beskjæftiget sig med den udenrigske Politik, og han griber enhver Leilighed til at gjøre gjældende, at Keiserdømmet udadtil har lidt en Række af uoprettelige Nederlag. I en offentlig Skrivelse, hvori han anbefaler en af sine politiske Meningsfæller til en Valgkreds, fremhæver han saaledes, at en parlamentarisk Regjering vilde have forebygget „den sørgelige og ødelæggende Expedition til Mexiko, Omvæltningen i Europa og Dannelsen af et frygteligt Monarki ved vore Grænser." Thiers danner imidlertid i denne Henseende en Undtagelse; der er, saavidt man kan se, næsten udelukkende Tale om de indre Anliggender i Valgmøderne. Betegnende for den franske Befolknings fredelige Stemning er det, at ingen af Kandidaterne ved Valgene benytter Udtalelser om Krigen som et Middel til at vinde Tilhængere. Alle udtale sig for Fred. Der tales om store Indskrænkninger i den staaende Armees Størrelse efter Valgene. Dette har man nu forgjæves talt om i mange Aar. Strax efter Frère-Orbans Tilbagekomst til Brüssel rettedes der Henvendelse til ham i det belgiske Deputeretkammer om Udbyttet af hans Underhandlinger med den franske Regjering; men han indlod sig ikke paa at besvare dem, idet han henviste til den af ham og Lavalette undertegnede Protokol, der snart kunde ventes offentliggjort. Efter nogle Dages Pause optog Deputeretkammeret atter sine Møder, og Mange havde ventet, at der i dette Møde, da Protokollen nu var bleven offentliggjort, vilde finde en Diskussion Sted om det fransk-belgiske Jernbanespørgsmaal; men det skete ikke, og Grunden er let at forklare, idet Sagen endnu bestandig staar paa samme uafgjorte Standpunkt. Ved Mødets Begyndelse oplæste Grev de Theux i Høires Navn en Erklæring, hvori det hed, at Oppositionen, da den offentliggjorte Protokol ikke indeholdt nogen Løsning af Anliggendet, og da Underhandlingerne endnu vare i Gang, ansaa enhver Diskussion om denne Gjenstand i Kammeret for ubeleilig, lod Ministeriet bære hele Ansvaret herfor og forbeholdt sig at bedømme Resultatet af Underhandlingerne, naar det var blevet bekjendtgjort. Frère-Orban erklærede det for en Selvfølge, at Regjeringen overtog det moralske og kostitutionelle Ansvar og fandt det derfor overflødigt, at Høire havde taget Forbehold i denne Henseende. De hidtil opnaaede Resultater betragtede Regjeringen som tilfredsstillende. Tesch yttrede derpaa, at han havde ønsket at gjøre forskjellige Bemærkninger om det omtalte Anliggende; men heller ikke han vilde fremkalde en Debat, førend den kunde finde Sted uden Skade for Landet. Efter denne Udtalelse gik Kammeret over til Dagsordenen.

Hds. Maj. Enkedronningen. Stockholm den 12te Mai, Kl. 4 Eftm.: Bulletin for idag: Da Hds. Maj. Enkedronningen i de sidste Dage fremdeles har været feberfri og tillige det lokale Onde lidt efter lidt har været i Bedring, ville for Fremtiden ingen Underretning om Hds. Majestæts Sygdomstilstand blive meddelte.

Befordringer og Afgang. Under 8de d. M. har det naadigst behaget Hs. M. Kongen at udnævne: Fuldmægtig i Departementet for det Indre H. Riddervold til Bureauchef i samme Departement; Kand. jur. E. Rygh til Bureauchef i Finants- og Told-Departementet; Kand. jur. D. J. D. Isaachsen til Fuldmægtig i Finants- og Told-Departementet; Underretssagfører og konst. Assessor ved Kristiania Byret O. Thomesen til 7de Assessor ved bemeldte Ret; surnumeræer Korpslæge i Armeens Lægekorps J. L. Bidenkap til Stadsfysikus i Kristiania; Distriktslæge i det hidtilværende Mandals Lægedistrikt F. Dietrichson til Distriktslæge i det ved kgl. Resul. af 6te Februar 1869 regulerede Oddernæs Lægedistrikt i Lister og Mandals Amt; Kand. med. G. L. Wichmann til Distriktslæge i Undals Lægedistrikt i samme Amt; Distriktslæge i det hidtilværende Indre Namdals Lægedistrikt A. S. Berg til Distriktslæge i det ved kgl. Resol. af 24de Septbr. 1868 regulerede Namsos Lægedistrikt i Nordre Trondhjems Amt; Kand. med. E. Kaurin til Distriktslæge i Grongs Lægedistrikt i samme Amt; Distriktslæge i det hidtilværende Søndre Senjens Lægedistrikt C. A. Schjelderup til Distriktslæge i det ved kgl. Resol. af 24de Septbr. 1868 regulerede Trondenæs Lægedistrikt i Tromsø Amt; Kand. med. C. J. Borge til Distrikslæge i Ibestads Lægedistrikt i samme Amt; Kand. med. T. R. Bjerregaard til Distriktslæge i Kistrands Lægedistrikt i Finmarkens Amt.

— Under s. D. er det naadigst bestemt:

A. At følgende Avancements og Forsættelser skulle foregaa i den Kristianssandske Infanter Brigade:

1) At Chefen for det forhenværende Bambleske Kompagni af Thelemarkiske nationale Musketerkorps, nu 2det Kompagni af Nedenæs Bataillon, Kaptein C. E. Blichfeldt naadigst forsættes til Chef for 3die Kompagni af Thelemarkens Bataillon.

2) At Chefen for det forhenværende Bøherredske Kompagni af Thelemarkiske nationale Musketerkorps, nu 3die Kompagni af Nedenæs Bataillon, Kaptein J. Thue naadigst forsættes til Chef for første Kompagni af Thelemarkens Bataillon.

3) At Chefen for 2det Kompagni af Kristiansands Bataillon Kaptein J. R. Langberg naadigst forsættes til Chef for 3die Kompagni af samme Bataillon.

4) At Chefen for 3die Kompagni af Kristiansands Bataillon Kaptein O. C. Hjort naadigst forsættes til Chef for 3die Kompagni af Nedenæs Bataillon.

5) At Chefen for 2den Division af Thelemarkens Bataillon Kaptein L. M. Wilse naadigst udnævnes til Chef for 2det Kompagni af Nedenæs Bataillon.

6) At Chefen for 3die Kompagni af Stavanger Bataillon, Kaptein F. S. Larsen, naadigst forsættes til Chef for 2det Kompagni af Kristiansands Bataillon.

7) At Chefen for 1ste Division af Nedenæs Bataillon, Kaptein F. A. Henriksen, naadigst udnævnes til Chef for 4de Kompagni af Stavanger Bataillon.

8) At Chefen for 1ste Division af Stavanger Bataillon, Kaptein H. C. Sejersted, naadigst udnævnes til Chef for 3die Kompagni af samme Bataillon.

9) At Chefen for 2den Division af Stavanger Bataillon, Kaptein F. R. Grøntvedt, naadigst forsættes til Chef for 2den Division af Thelemarkens Bataillon.

10) At Kvartermester ved Stavanger Bataillon, Kaptein J. T. Sommerschjeld, naadigst udnævnes til Chef for 1ste Division af Nedenæs Bataillon.

11) At Premierløitnant i Brigaden, Kaptein i Armeen O. L. Nyquist, naadigst udnævnes til Kaptein i Brigaden og Chef for 2den Division af Stavanger Bataillon med Plads i Brigaden som Kaptein Sommerschields umiddelbare Eftermand, overensstemmende med kgl. naadigst Resol. af 4de Mai 1867, hvorhos han fremdeles, indtil videre, vedbliver sin Tjeneste som Premierløitnant i Generalstaben.

12) At Kvartermester ved Kristiansands Bataillon, Kaptein J. G. M. Stillesen, naadigst udnævnes til Chef for 1ste Division af Stavanger Bataillon.

13) At Premierløitnant i Brigaden P. W. Stub naadigst udnævnes til Kaptein og Kvartermester ved Stavanger Bataillon.

14) At Premierløitnant ved Norske Jægerkorps, surnumerær Premierløitnant i Brigaden, P. R. Hals, Ordonance-Officer hos H. M. Kongen, Ridder af Wasa-Ordenen, naadigst udnævnes til Kaptein og Kvartermester ved Kristiansands Bataillon.

15) At Brigadens 3 ældste Sekondløitnanter, F. C. E. Storm, L. J. Graff og H. Gjeftvang, naadigst udnævnes til Premierløitnanter i Brigaden.

B. At surnumerær Sekondløitnant i 1ste Akershusske Infanteribrigade S. Bergh, surnumerær Sekondløitnant i Bergenske Infanteribrigade H. Langberg og surnumerær Sekondløitnant i Kristiansandske Infanteri-Brigade H. G. Kirsebom naadigst udnævnes til virkelige Sekondløitnanter i Kristiansandske Infanteri-Brigade med Behold af havende Officers-Ancienneteet henholdsvis af 6te, 7de og 10de August 1868.

— Under s. D. er Premierløitnant ved Stavangers borgerlige Infanterikorps H. W. S. Hansen udnævnt til Stadshauptmand og Chef for Stavangers Borgervæbning.

— Under s. D. er Professor H. C. Christie naadigst udnævnt til Medlem af Administrationen for den almindelige Enkekasse istedetfor Statsraad m. m. Broch, som samtidig naadigst er entlediget fra sin Stilling som Medlem af nævnte Administration.

— Under s. D. er Distriktslæge i Sæterdalens Distrikt J. C. Lund ifølge Ansøgningen meddelt Afsked i Naade fra 1ste Juli d. A.

— Under s. D. er Kjøbmand P. T. A. Duborgh naadigst anerkjendt som Konsul i Kristiania for den Argentinske Republik og som Keiserlig Russisk Vicekonsul sammesteds.

Følgende Love ere sanktionerede ved kgl. Resol. af 8de ds.:

1) Om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligelseskommissionerne samt om forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjældssager;
2) Om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld;
3) angaaende Forandringer i Lov af 8de Septbr. 1842 om Gjældsfordringers Inddrivelse m. V.;
4) indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager m. V.;
5) indeholdende Tillæg til Lov af 22de Juni 1863 om Afhændelse af Statens Jord i Finmarkens Landdistrikt;
6) angaaende Kaution for offentlige Oppebørselsbetjente.

17de Mais Festligheder vil, efter derom fattet Beslutning af Formændene for Byens forskjellige Foreninger, iaar indskrænke sig til: Musik om Morgenen gjennem Byens Gader (mulig ogsaa Basuner fra Kirketaarnet). Fra Kl. 1—2½ vil Studenternes og Handelsstandens Sangforeninger affynge flere Numere i Universitetets Forhal. Kl. 4½ opfordres samtlige Laug og Foreninger at møde paa Fæstningspladsen, hvorfra man Kl. 5 skal gaa i Procession til Storthingsbygningen, hvor en Tale skal holdes. Fra Kl. 7—9 vil der være Musik i Studenterlunden og fra Kl. 9 en Sexa i Studentersamfundet, hvortil alle Samfundsklasser har Adgang mod at betale en Kontingent af 30 ß. — Den sædvanlige Folkefest paa Klingenberg bliver alligevel denne Gang sløifet, hvis ikke Hr. Hermann, som efter Forlydende agter at begynde sin Virksomhed 17de Mai, faar noget istand.

Det beror paa de tegnede Bidrag, om Festkomiteen kan faa ordnet sig med Musiken, hvorfor vi opfordre til at tegne sig paa de Lister, som ere nedlagte hos Hr. Konsul Petersen, i Richard Andvords Papirhandel og i D'Hrr. Cammermeyers, Cappelens og Dahls Boglader.

Hs. Maj. Kongen har ladet tilstille Komiteen for Studentermødet isommer Underretning om, at 12 danske og 12 svenske Studenter skal blive modtaget i Palæet som Hans Majestæts Gjæster.

Opgaver til juridisk Examen. No. 2 af Formuesretten: Hvorvidt kan den lovbestemte Fremgangsmaade ved Realisation af Pant afændres ved Parternes Overenskomst? No. 3 af Formuesretten: I hvilket Tilfælde finder solidarisk Forpligtelse Sted?

Studentersangforeningen gjentager iaften sin Koncert fra forrige Uge med et noget forandret Program. Publikum vil denne Gang bl. A. faa Anledning til at høre E. Griegs smukke „Serenade til Welhaven".

Storthingets Slutningstid. I det iforgaars Eftermiddag afholdte Møde af Valgkomiteens Medlemmer og Komiteernes Formænd kom man til det Resultat, at Storthinget neppe kunde antages at blive færdig med sine Forhandlinger til den 15de næste Maaned, maaske i Slutten af Ugen mellem den 13de og 19de Juni eller senest til Sankthans.

Igaarmorges afreiste Kavalleriets Rekrut- og Remonteskole til Gardermoen, hvor Øvelserne nu skal begynde.

Artilleriets Rekrutskole begyndte idag sine Øvelser paa Kontraskjæret.

Med Dampskibet Argo afreiste i Eftermiddag Klokken 5 omtrent 150 Emigranter til Hull.

Arbeidet paa Omlægningen af Trondhjemsveien er allerede begyndt. Den samlede Arbeidsstyrke vil dog først tage fat over Pintse.

Hardangerviolinisten Suckow giver for Tiden Koncert i Gøteborg.

Imil Andresen er ikke, som vi før omtalte, blevet sat fast for den omhandlede Værkenhistorie. Han var kun indkaldt paa Politikammeret.

Sagfører Hoff i Gjøvik er, ifølge „Ham. Stiftst.", sat under Justitsens Tiltale for Bedrageri, som curator bonorum i Edv. Olsens Konkursbo.

Dampskibsfarten paa Mjøsen. I Fredags havde vi den Glæde skriver Lilleh. Tilst., atter igjen at se Dampskib ved vor Brygge, idet „Kong Oskar" lagde til den Kl. 6 Eftermiddag. Senere paa Aftenen kom „Dronningen" dampende med sine Slæbebaade. Begge Skibe saluterede ved Ankomsten, hvilket besvaredes fra Land. Løverdag Eftermiddag Kl. 6 kom „Skibladner" hertil, ogsaa under Salut. Hver Morgen Kl. 9 gaar nu herfra et hurtigløbende Passagerskib og hver Eftermiddag Kl. 6 kommer et Skib hertil.

Det italienske Operaselskab gav igaaraftes paa Kristiania Theater sin første Forestilling med Verdis Opera „Un Ballo in Maschera". Selskabet eier flere gode Kræfter, og det kunde hævde det Ry, som har gaaet forud for det, og som igaaraftes havde samlet fuldt Hus. Signora Caris klangfulde og smukke Stemme kjender Kristiania Publikum fra tidligere; hun optraadte igaar i Spaakvinden Ulrikas Rolle og blev strax ved sin Indtræden paa Scenen i anden Akt hilset med en Bifaldsstorm. Signora Maronini i Pagens Rolle sang med uforlignelig Lethed og Ynde og vandt strax Publikum for sig. Af Herrerne udmærkede sig især Bassisterne, Signor Garcia og Castelli. Tenoristen, Signor Sabattini, i Grev Richards Rolle og Barytonen, Signor Guadagnini, eie begge gode Stemmer; men de søgte — især den første — ofte paa de stærkere Steder at give det udtryksfulde paa det skjønnes Bekostning, hvilket virkede forstyrrende og er end mindre tilladeligt i Operaen end i Skuespillet. Korene, hvori iblandt Selskabets egne Kræfter flere af Theatrets Korpersonale deltog, gik smukt, ligesom Udstyr og Arrangement idetheletaget var godt. Operaens Indhold, hvis Handling er tagen fra den svenske Konge Gustav den 3dies Historie, er som ved alle Operaer en Blanding af det besynderligste — Gustavs Person er f. E. gaaet over til „Richardo, Greve af Warwich, Guvernør af Boston" —; men Verdis smukke Musik er Hovedsagen.

Det talrige Publikum gav under Spillet rigelig Bifald, og for hver Gang fik man se den aplauderede — snart Heren midt i sine mystiske Handlinger, snart Helt eller Heltinde i sin vildeste Fortvivlelse, pludselig træde ud af sin Rolle og fremdeles i dens Skikkelse, men paa egne Vegne med forbindtligt Smil og Buk takke for Applausen. Det virker ofte forstyrrende nok ligesom ogsaa Publikums Applaus under Spillet; men det er nu en Gang bleven Skik og vil vanskelig forandres. — Efter Teppets Fald fremkaldtes Stykkets Hovedpersoner, Signora Domasi og Maronini og Signor Sabattini og Guadagnini. Iaften opføres det samme Stykke for sidste Gang.

Et nyt Stykke af Octave Feuillet er nylig opført paa Theatre Français, betitlet „Julie", og blev modtaget med meget Bifald. Keiseren og Keiserinden var tilstede ved første Opførelse, og Sidstnævnte kaldte op i sin Loge efter Opførelsen Skuespillerinden, Frøken Favard, der især havde bidraget til Stykkets Held, og skjænkede hende et kostbart Armbaand. — Et Sted i Stykket, der omtalte de offentlige Embedsmænds Underslæb, blev stærkt tilklappet, skjønt Keiseren var tilstede.

Til svenske og norske Vicekonsuler paa efternævnte Steder ere udnævnte: I Mobile belgisk Konsul Henrik V. H. Voorhees, i Darien Handlende Karl Epping, begge under Generalkonsulatet i Washington; i Amoy under Generalkonsulatet i Shanghai Handlende Robert Craig samt i Castellamare under Konsulatet i Neapel Giovanni Battista Cascone.

Reverdy Johnson, den nylig afgaaede amerikanske Gesandt i England, har atter — og vel for sidste Gang for Tiden — ladet høre fra sig. Ved et Møde i det kongelige engelske Selskab til Understøttelse af Forfattere, hvor Lord Stanley præciderede, optraadte ogsaa til Slut Johnson under stort Bifald, og erklærede som før, at en Krig imellem England og Amerika var en Umulighed, og at man ikke maatte tro, Sumter i sin nylig afholdte Tale i Alabamasagen, havde udtalt det amerikanske Folks virkelige, ærlige og patriotiske Mening.

4000 Pilegrime til Muhameds Grav have allerede faret paa Suezkanalen. Endnu 4000 ventes til Suez, hvor de maa ligge 8 Dage i Kvarantæne. Den ægyptiske Regjering holder Læger, som følge Pilegrimene paa Kanalen og de besigtiges paa et Par Steder, forinden de faa fare videre. Alle mulige Forsigtighedsregler iagttages for at hindre Pilegrimene fra at føre Koleraen hjem med sig til Europa. Som bekjendt har man troet, at Koleraen skrev sig fra al den Urenlighed, som Pilegrimene foraarsage ved Sammenstimling til de „hellige Steder" i Arabien.

Storthinget.

Torsdag den 13de Mai holdtes Storthing. Præsident Aall.

Sag No. 1. Gagekomiteens Indstilling angaaende de fremsatte Forslag om Oprettelse af Pensionskasser for offentlige Tjenestemænd. Efter nogle Bemærkninger af Olaffen vedtoges enstemmig Indstillingen saalydende:

1) at der ikke bliver af Storthinget at træffe nogen Foranstaltning i Anledning af de af Repræsentanterne Olaffen samt Jaabæk m. Fl.s fremsatte Forslag om Oprettelse af Pensionskasser for offentlige Tjenestemænd, og
2) Storthinget gjentager sin Anmodning til Regjeringen af 28de Januar 1863 om at foranledige, at Ansøgninger om Pension maa blive ledsagede af fuldstændige Oplysninger om Ansøgernes Formuesomstændigheder.

Sag No. 2. Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Repræsentanten Sorenskriver M. Kildals m. Fl.s Forslag om Forandring i Grundlovens § 69.

Ovennævnte Grundlovsforslag gaar ud paa at forandre den i Grundlovens § 69 for Sammenkaldelsen af overordentlige Storthing bestemte Tidsfrist af 6 Uger, alternativt til 14 Dage eller 3 Uger.

Da denne Sag er afgjort ved den af Storthinget under 12te f. M. fattede Beslutning om aarlige Storthing, indstilles:

Møde under de sidste Stuarter, at have, forklædte som Hunde, smaa Corsaculve Navn ved Schakaler, store som Katte, hvilke de med betydelige Bekostninger indførte fra Asien. Ursus havde lært Homo en Del af sine Talenter: at staa opreist, at nedstemme sin Vrede til Brantenhed, at knurre istedetfor at hyle osv., og paa sin Side havde Ulven lært Mennesket, hvad den kunde: at klare sig uden Tag, uden Brød, uden Ild, at foretrække Hungeren i Skogerne for Slaveriet i et Slot. Skjulet, en Hytte paa fire Hjul, fulgte den mest omvexlende Marschrute, dog uden at overskride Englands og Skotlands Grændser. Det var stærkt, ihvorvel det var gjort af tynde Brætter som et Plankeværk. Paa Forsiden havde det en Glasdør tilligemed en liden Balkon, fra hvilken Publikum tiltaledes, — en Mellemting mellem en Tribune og en Prædikestol — og paa Bagsiden en Dør med en Glugge. Naar man nedstrede en Trappe med tre Trin, der gik paa Hænsler og var indpasset bag Glugdøren, dannede den Indgangen til Skjulet, hvilket om Natten var vel forvaret med Skodder og Laas. Der var faldet megen Regn og megen Sne paa dette Skjul. Det havde engang i Tiden været malet, men nu var det ikke længere muligt at opdage med hvilken Farve, thi Aarstidernes Forandringer er det samme for Kjærrer, som Regjeringsforandringer for Hofmænd. Fortil, udenpaa Kjærren, paa et Slags Frontespice, bestaaende af et tyndt Bræt, havde man fordum kunnet læse følgende Inskription med sorte Bogstaver paa lys Grund, hvilke lidt efter lidt vare gaaede over i hinanden:

„Guldet taber aarligt ved Brugen en Fjortenhundrededel af sin Vægt, hvoraf følger, at af fjorten hundrede Millioner Guld, der cirkulerer i Verden, forspildes hvert Aar en Million. Denne Million Guld gaar over til Støv, forflygtiges, svæver i Luften, er Atom, lader sig indaande, bliver Tyngde paa Samvittighederne, samt sammensmeltes med de Riges Sjæl, som den gjør hovmodig, og med de Fattiges Sjæl, som den gjør hadefuld."

sin Lidenskab for Farmacie og sin Kjærlighed til Planter, blottede Ursus sig, sandt at sige, thi da man erindrede, at han ofte gik og samlede Urter i mørke Krat, hvor Fanden har sin Urtegaard, og hvor man, som Raadsherre de l'Ancre har antydet, kan slumpe til om Kvelden i Taagen at træffe paa en Karl, som stiger op af Jorden, „enøiet paa høire Øie, uden Frakke, med Sværd ved Siden og barfodet." Forresten var Ursus, ihvorvel besynderlig af Manerer og Sindelag, altfor brav Karl til at fremmane eller bortmane Hagelbyger, besværge Aander, dræbe et Menneske ved at tvinge det til at dandse sig ihjel, fremkalde blide eller uhyggelige og rædselsfulde Drømme, samt trylle frem Haner med fire Vinger. Slige Skurkestreger hørte ikke til hans Fag.

Han var for god for visse Gemenheder, som til Exempel at tale Tydsk, Hebraisk eller Græsk uden at have lært det, hvilket er Kjendetegn paa den skrækkeligste Skurkagtighed eller paa en medfød Usundhed, som skriver sig fra Anlæg til Miltsygen. Hvis Ursus talede Latin, saa var det fordi han kunde Sproget. Han vilde aldrig have dristet sig til at tale Syrisk, just fordi han ikke forstod det, desuden er det jo en bekjendt Ting, at Syrisk er det rette Troldkarlesprog. Kort sagt, Ursus var ingenlunde en Person, som havde det Ringeste udestaaende med Politiet. Hans Skjul var netop tilstrækkeligt langt og bredt til at tillade ham at hvile derinde paa en Kuffert, i hvilken han havde sine Gangklæder, der vare alt andet end spradesmæssige.

Han var Eier af en Lygte, flere Parykker, adskillige Husgeraadssager, som hængte paa Spiger, hvoriblandt nogle musikalske Instrumenter. Desuden eiede han en Bjørnehud, i hvilken han svøbte sig de Dage, han gav „stor Forestilling"; dette kaldte han at kostumere sig. Han pleiede at sige: Jeg har to Skind, se her det rette, og dermed pegede han paa Bjørnehuden. Skjulet tilhørte baade ham og Ulven.

Det af Repræsentanten Sorenskriver M. Kildal m. Fl. paa forrige Storthing fremsatte Forslag til Forandring i Grundlovens § 69 bifaldes ikke. — Indstillingen bifaldtes enst.

Sag No. 3. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende den kgl. Proposition om Efterskudsbevilgning til Opførelsen af et Kapel ved Jakobselven.

Komiteen indstiller: Af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond bevilges engang for alle indtil 1000 Spd. som yderligere Tilskud til Fuldførelse af det paabegyndte Kapel med Præstestue ved Jakobselven i Sydvaranger. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Repræsentanten Bentsens Forslag om Bevilgning til Stipendier for Almueskolelærere.

Dette Forslag, som ved Storthingets Beslutning af 2den November f. A. er sendt nævnte Komite til Indstilling, gaar ud paa, at der til Stipendier for Almueskolelærere bevilges for indeværende Budgettermin 600 Spd. aarlig.

Forslagsstilleren begrunder Forslaget i det Væsentlige saaledes: „Almueskolegjerningen har i den seneste Tid vundet en stor og almindelig anerkjendt Betydning. Bestræbelsen har været alment rettet paa, at dygtiggjøre de Gjerningsmænd, der nærmest have at sørge for Udbredelsen af den „lavere" Almendannelse, og at stille deres Livsvilkaar saaledes: at Stillingen giver nogen Opmuntring og indehaver nogen Tillokkelse for dem, der ere bedst skikkede for denne byrdefulde Gjerning. At nogle af Skolens Styrelse aarligt udstillede Reisestipendier for yngre begavede Almueskolelærere vilde blive en virksom Spore for Standen til at arbeide sig fremad i Dannelse og Dygtighed, lader sig neppe benægte. Naar Staten, som allerede bemærket, ved dette Middel opmuntrer Videnskaben, Kunsten og i mange Retninger den materielle Fagdygtighed, saa bliver det ikke mindre berettiget paa samme Maade at betænke den store Almueskolelærerstand, hvis Arbeide, om det udføres godt, idetmindste ligesaameget som nogen anden Samfundsklasses giver et betydningsfuldt Udbytte for det hele Folk. At give nogle af de dygtigste af vore yngre Almueskolelærere Anledning til under Reiser i Ind- og Udlandet at besøge et større Antal Skoler og samtale med Standsfæller, og derved at øge Fagerfaringen, nære Interessen for Skolegjerningen, udvide Synskredsen baade for Skolen og for Livet, kort, at vorde dygtigere og mere oplyst baade som Lærere og som Mennesker, maa derfor visselig ansees for en Sag af den Nytte og Betydning, at derfor tør ofres nogle Hundrede Speciedaler aarlig af Statskassen."

Komiteen havde indstillet: Repræsentanten Bentsens Forslag om Bevilgning af Stipendier for Almueskolelærere bifaldes ikke.

Bentsen optog sit Forslag. Taleren troede, at en saadan Bevilg. vilde være Almueskolelærerne en Opreisning for alle de Afslag af Forslag, der paa dette Storthing ere fremkomne til Lettelse af deres Kaar. Taleren oplyste, at man i Sverige havde slaaet ind paa samme Vei og der høstet stor Nytte deraf. Denne Bevilgning, troede han, væsentlig hos os vilde vise sin Frugt i en videregaaende Erfaring og et klarere Livssyn. Nogen farlig Følge heraf kunde han ikke indse. P. Jensen sluttede sig til Bentsens Forslag. Irgens, der ved Sygdom havde været hindret fra at deltage i Sagens Behandling i Komiteen, kunde ei være enig i Indstillingen, hvorimod han ansaa disse 600 Spd. vel anvendte. Balchen vilde, uagtet han ikke havde anseet Sagen stor nok til at fremkomme med dissenterende Votum, nu stemme for Bentsens Forslag. O. Welde og Rode fastholdt Indstillingen. Schulze vilde gjerne stemme for denne Bevilgning. J. Sverdrup vilde stemme for Bentsens Forslag ikke for at give Læreren en Opmuntring, men af Hensyn til den Nytte, det kunde medføre for Skolen, naar Læren fik Anledning til at se, hvorledes Skolerne rygtedes i andre Lande. Taleren frygtede for, at Skolelærernes Udvikling vilde blive noget ensidig ved Seminariernes stereotype Uddannelsesmaade, hvilket han troede, man ved saadan Bevilgning kunde raade Bod paa. Jaabæk vilde, da han altid holdt paa Frihed, stemme for Bevilgning. Efter yderligere Bemærkninger af Aschehoug, Sverdrup og Bentsen blev ved Votering Bentsens Forslag bifaldt mod 36 St.

Sag No. 5. Indstilling fra Budgetkomiteen ang. Andragende fra Simon Hansen i Bergen om Eftergivelse af hans Gjæld til Laane- og Diskonterings-Kommissionen sammested.

Komiteen havde indstillet: Storthinget samtykker i, at Statskassen frafalder alt yderligere Krav paa Simon Hansen i Bergen for hans resterende Gjæld a 582 Spd. 83 ß til Laane- og Diskonterings-Kommissionen sammested, under Forbehold af Statskassens Ret til de øvrige i bemeldte Gjæld medindestaaende Medansvarlige, og paa Betingelse, at Hansens øvrige Kreditorer vedtage lignende Eftergivelse af deres Fordringer paa ham. — Enst. bifaldt.

Sag No. 6. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Lesje Herredsstyrelses Andragende om Eftergivelse af en Erstatningssum til Oplysningsvæsenets Fond.

Komiteen havde indstillet: Lesje Kommunes Andragende om at eftergives en Gjæld til Oplysningsvæsenets Fond, stor 71 Spd. 110 ß, bevilges ikke. — Enst. bifaldt.

Sag No. 7. Kontinuations-Indstilling fra Militærkomiteen ang. Armee-Budgettet.

Komiteen indstiller som Post 41: Til Lønstillæg for Budgetterminen overensstemmende med Storthingets Beslutning af 30te April d. A. bevilges 22,000 Spd. aarlig. Post 42: Til uforudseede og tilfældige Udgifter bevilges, foruden de tilfældige Indtægter, og hvad der bespares ved Permittering og Vakancer, 4,907 Spd. 116 ß aarlig. — Posterne 41 og 42 bifaldtes enstemmig. (Forts.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er Vestlig i det sydlige Norge, Sydlig til SOlig nordenfor Stat. Temperaturen er ved Normalstad. Udsigterne ere til godt Veir med stigende Temperatur.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Handelsmand N. Pedersen, Drammen. Handelsb. Farver og Bagermester C. E. Johnsen, Aalesund. Handelsm. Elias Aanonsen, Kopervik. Handelsm. J. B. Buch, Egersund.

Anmeldte Reisende.

13de Mai.

Olsen og Løitn. Willis fra Landet, Gundersen med Følge, Melsomvig; Hr. Bamford, Mr. Cane, Mr. Ball, Hull; Major Richter og Frue, Holand; Monsieur Boisard, Rouen; Mustad, Nordal; Christiansen & Søn, Laurvig; Kjøbm. Nordahl, Moss; Söderberg, Wermeland; Jernværkseier Lyche, Fr.hald; Petersen, Drammen.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 14de Mai Kl. 7—9¼ gives **Indkvarteringen**, Lystspil i 1 Akt af H. Hertz; Til Slutning: **De Nygifte**, i 2 Akter af Bjørnstjerne Bjørnson.

NB. **Dette er den 29de Abonnementsforestilling.**

Carl Gullichsens

Handel med

Husholdningsvarer, Vine og Brændevine

anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.

Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Halsnø Folkeskole.

— **Eids Sogn i Søndhordland** —

optager til Høsten nye Elever. Skolens Formaal er gjennem fri, folkelig Undervisning at bibringe Lærlingerne Almendannelse, give dem de Kundskaber, de trænge til for at fylde sin Plads som Borgere af et frit og oplyst Samfund, samt skaffe dem saapas Kjendskab til deres egen Bedrift, at de kunne følge med Tidens Fremskridt ogsaa i denne Retning. Fremfor alt gaar Undervisningen ud paa at styrke deres Fædrelandshug og folkelige Bevidsthed ved at gjøre dem fortrolige med vort Lands Forholde og aabne deres Blik for vort Folks Historie, Forfatning og nationale Udvikling. Undervisning meddeles i Modersmaal, Retskrivning, Verdenshistorie, Fædrelandssaga og vort Lands Forfatning, Regning, Bogholderi, Tegning, Naturfag og Jordbrugslære. Foruden Undertegnede er ogsaa Agronom M. Eriksen Lærer ved Skolen.

Undervisningstiden er efter Planen to Vinterhalvaar — fra 1ste Oktober til 1ste eller 15de April. Dog vil det lages saaledes, at Undervisningen ogsaa for dem, som ikke agter at komme igjen en anden Vinter, vil udgjøre et nogenlunde Helt. Yngre end 17—18 Aar tabe vi ikke raade nogen at komme. For Undervisning vil les 2 Spdlr. maanedlig, altsaa omkring 12 Spdlr. for Vinterhalvaaret. Læregutterne maa selv holde sig Kost og Husvere. Dette kan faaes paa de i Nærheden liggende Gaarde. Helst ville vi raade Gutterne til at holde sig Kosten selv, da de paa den Maade ventelig ville komme billigere fra det. Anmeldelse, som bør være ledsaget af Vidnesbyrd om sædelig og pletfri Vandel, indsendes **snarest** muligt under Adresse: W. Konow, Halsnø Kloster, Eid Søndhordland. Vi ere villige til at tinge Husvere, naar det i Indmeldelsen figes, hvorledes dette ønskes. Forøvrigt vil enhver ved at henvende sig skriftlig eller mundtlig til os kunne faa nærmere Oplysning om Skolen.

I April 1869.

Niels Juel, Eier af Halsnø Kloster. **W. Konow**, Student.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bøger.

Børnenes Blad for 1869.

Den 2den Januar 1869 paabegynder Børnenes Blad sin **17de Halvaargang**, paa hvilken herved indbydes til Subskription. Bladet vil fra den Tid udkomme i **dobbelt (16 spaltet) Format til den samme Pris som nu, 36 ß for Halvaaret** med Tillæg af 6 ß i Porto for Udenbyesboende. — Bladets Indhold vil som forhen blive belærende og underholdende, ligesom det vil optage længere Fortællinger, afpassede saavel for Barnealderen som for Ungdommen, hvilke af og til ville blive ledsagede med gode og oplysende Træsnit.

Bestillinger paa Bladet, hvormed følger Forskudsbetaling, modtages ved hvilketsomhelst Postkontor og Postaabneri ligesom hos DHrr. Boghandlere, og vil enhver Kommissionær erholde paa 5 betalte Exemplarer det 6te frit. Bladets Expedition er hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b.

☞ Enhver ny tiltrædende Abonnent, der ved Indmeldelsen betaler Aarskontingenten, 72 ß med Tillæg af 6 ß i Porto, vil med omgaaende Post **gratis** blive tilstillet **Jule- og Nytaarsgaven for 1867**, en i Omslag heftet Bog paa 6 Ark stor 8vo af blandet og belærende Indhold.

Jordeiendom tilsalg.

Gaarden Rønne i Hof i Solør af ny Skyld 6 Daler er tilsalg for 6000 Spd. og paa meget lempelige Konditioner. Jordbunden er særdeles god og Eiendommen aarvis. Den har en Udstrækning af ca. 1000 Maal. Husene ere i god Stand, fuldkommen tilstrækkelige for en større Familie og brandtaxerede for omtrent 5000 Spd. Man henvende sig til Undertegnede under mit Ophold i Christiania eller til mit Kontor i Aarnæs. Gaardbruger Amund Omnestad i Hof paaviser Eiendommen.

H. Schulze, Sagfører.

Tilleie.

For en rolig Logerende er 1 a 2 særdeles pene Værelser, med eller uden Møbler tilleie i Pilestrædet No. 30 B, 2den Etage.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Foruden sit Skjul, sin Retort og sin Ulv havde han en Fløite og en Violin, og paa disse spillede han vakkert. Han tilvirkede selv sine Elixirer. Hans Talenter indbragte ham nu og da et Aftensmaaltid. I Taget paa hans Skjul var der et Hul, gjennem hvilket der gik et Rør fra en Jernarne, som stod i tilstrækkeligt nært Naboskab med hans Kuffert til at svide denne. Arnestedet havde to Afdelinger, i den ene kogte Ursus Guld, i den anden Poteter. Hans Andel i Menneskelivets Skjæbne var saadan, at han, som paapeget, spiste Poteter, et Affald, hvormed man i de Tider fødde Svin og Fæstningsfanger. Han spiste dem harmfuld og undergiven. Han var ikke før, han var lang. Han var luded og melankolsk. Gubbens krogede Skikkelse er Livets Ruin. Naturen havde skabt ham til at være tungsindig. Han havde ondt for at le og det havde altid været ham umuligt at græde. Han savnede Taarernes Trøst og Munterhedens Lindring.

En gammel Mand er en tænkende Ruin; Ursus var en saadan. En Charlatans Snaksomhed, en Profets Magerhed, en ladet Mines Fængelighed, — saadan var Ursus. I sin Ungdom havde han studeret Filosofi i et adeligt Hus.

Dette tildrog sig for hundrede og otti Aar siden, paa den Tid, da Menneskene vare en Smule mere Ulve en de nu ere — Ikke meget mere.

2.

Homo var ikke nogen sædvanlig Ulv. Efter dens Appetit paa Mispelfrugt og Æbler at dømme kunde man holde den for en Prærieulv, efter den mørke Farve paa dens Haar for en Lykaon, og efter dens til Gjøen mildnede Hyl for en Chilehund; men man har endnu ikke iagttaget Chilehundens Pupil med tilstrækkelig Nøiagtighed til at have nogen Sikkerhed for, at den ikke er en Ræv, og Homo var en rigtig Ulv. Dens Længde var fem Fod,

hvilket er en anseelig Ulvelængde endog i Lithauen; den var meget stærk og meget skeløiet, hvilket ikke var dens Skyld; den havde en myg Tunge og med den slikkede den nu og da Ursus; den havde kort og tyndt Haar paa Ryggen; og mager var den som en ærlig Skogulv. Inden den stiftede Bekjendtskab med Ursus og fik en Vogn at trække, tilbagelagde den mageligt sine 40 Mil om Natten. Da Ursus traf den i en Skog, ved en rindende Bæk, fattede han Agtelse for den, da han saa den fiske Krebs med Beregning og Omtanke, og hilsede i den en ægte og veritabel Kouparaulv. Ursus foretrak Homo, som Trækdyr, for et Æsel. At lade sit Skjul trække af et Æsel vilde været ham modbydeligt; dertil skattede han Æselet for høit. Desuden havde han mærket, at Æselet, en af Mennesket misforstaaet firbenet Tænker, undertiden klipper med Ørene paa en foruroligende Maade, naar Filosoferne sige Dumheder. I det daglige Liv er et Æsel en Trediemand mellem vor Tanke og os, hvilket føder Tvang. Som Ven foretrak Ursus Homo for en Hund, idet han holdt paa, at Ulven har et længere Stykke Vei at gaa for at komme til Venskab.

Paa Grund heraf var Homo Ursus tilpas. Homo var mere end en Kammerat for Ursus, den var et Komplement. Ursus klappede dens magre Legeme og sagde: „Jeg har fundet min Halvdel." Endvidere sagde han: „Naar jeg er død, behøver den, som vil lære mig at kjende, blot at studere Homo. Jeg efterlader mig den som en troværdig Afskrift."

Den engelske Lov, der er meget lidet øm mod Skogens Dyr, skulde have kunnet anlagt Sag mod denne Ulv og antastet den for dens Dristighed i saaledes helt ubekymret at besøge Byerne, men Homo støttede sig paa de Fri- og Rettigheder, som i et Kongebrev af Edvard IV tilsikredes Tjenestetyende: „Tjenestetyende, som følger sin Husbond, gaar frit." Desuden saa man noget gjennem Fingrene med Ulve, en Følge af Hofdamernes

Dagbladet.

No. 109. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 14de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandesjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Opfindelsen af Lokomotivet og Jernbanerne.

(Efter „revue des deux mondes").

(Forts. fra forr. No.)

Vel var Jernbanernes Sag vunden, men deres Materiel trængte dog endnu til store Forbedringer. Stephenson arbeidede med Taalmodighed og Besindighed herpaa. Han forøgede Skinnernes Stivhed ved at give dem mere Vægt og en omhyggeligere Sammenføining. Hidtil vare alle Passagervognene blevne byggede i samme Stil som de svære Kulvogne. Man maatte udfinde en Bygningsmaade, der gjorde dem bekvemmere og paa en Gang gav dem Styrke og Elasticitet. Stephenson var den første, der udtænkte den nu almindelige Ophængningsmaade og opfandt de Fjedre, der forhindre voldsomme Sammenstød mellem Vognene. Han fandt paa et Middel til at smøre Axerne, saa at de ikke lede under den hurtige Kjørsel, og forfærdigede Bremser, der kunde standse Toget i Farten; men den Gjenstand, som hovedsagelig beskjæftigede ham, var Lokomotivet selv, hvis Kraft og sikre Gang han idelig søgte at forøge.

Uagtet det glimrende Held, Stephenson havde havt, vedblev dog Angrebene paa den nye Opfindelse. Man forudsaa gruelige, aldeles umulige Tilfælde. Da det blev vaalagt Parlamentet at træffe Foranstaltninger til Forbedring af Kongerigets Landeveie, lod det, som om det aldeles ikke kjendte noget til Manchester-Liverpool-Jernbanens Tilværelse, og bevilgede uhyre Summer til de almindelige Landeveies Udbedring. Parlamentskomiteen anbefalede kun et Forsøg med Lokomotivet paa disse Veie. Dengang havde ikke Folk faaet Øinene op for, at Dampmaskinen og Jernbanen kun ere to uadskillelig forenede Bestanddele af samme System, og at det, at ville sætte Lokomotivet i Gang paa en almindelig Landevei, vilde være det Samme som at opfordre Folk til at stige ind i et Tog, som maatte løbe af Skinnerne*). De private Interesser anerkjendte hurtigere, end en politisk Forsamling vilde kunne have gjort det, de nye Samfærdselsveies ubestridelige Fortrin, og man saa nu mægtige Selskaber opstaa, der uden Beskyttelse, uden Hjælp fra Regjeringen, ene støttede til deres Kredit, i kort Tid fik et helt Net af Jernbaner lagt over England, og i Løbet af nogle faa Aar udførte saa kjæmpemæssige Arbeider, at ingen tidligere Tid har seet Magen til dem. Stephenson var aldeles uundværlig ved alle disse store Foretagender. Da Jernbanen mellem Liverpool og Manchester var færdig, lagde han en liden Bane mellem Canterbury og Whitstable. Hans Søn Robert blev, sin Ungdom uagtet, Direktør for Banen mellem Leicester og Swannington, ad hvilken der skulde aabnes en Udførselsvei for Kulegnene i Grevskabet Leicester. Nu saa man, de samme Ingeniører, som havde brugt deres Anseelse til at bekjæmpe George Stephensons første Forslag, selv bygge saadanne Jernbaner, som de med slig Lærdom før havde bevist vare en Umulighed. Stephenson og hans Søn lagde Nettet over Lancashire, hvis Midtpunkt det flittige Manchester er, og snart fandt de paa at forbinde denne By med Birmingham, og denne igjen med London. Dette sidste Forslag vakte en uhørt Modstand. Der dannede sig Meetings (Forsamlinger) i alle de Byer, som denne store Pulsaare, der senere skulde hjælpe saa væsentlig til at forøge det kraftige Liv i Storbritaniens Handel og Industri, skulde føres over, og man affattede stormende, vanvittige Adresser. Uagtet al denne Modstand blev Linien undersøgt. Direktørerne forsømte intet Middel til at tilveiebringe en god Forstaaelse med Jordegodseierne. Deres Bill, der efter langvarige Forhandlinger gik igjennem i Underhuset, blev forkastet af Overhuset. Aaret efter gik den igjennem uden Modstand. Men i Mellemtiden havde Selskabet maattet forhøie den Sum, som var bestemt til Kjøbet af Grunden fra 250,000 til 750,000 Lstr. Udgifterne til Parlamentet beløb sig til 72,000 Lstr. Lignende Byrder paahvile endnu den Dag idag Størstedelen af Englands Jernbaner, og dette er Hovedgrunden til deres slette Forretning**). Medbeileri mellem de forskjellige Linier, Misbrug af Laan, en slet Bestyrelse af Pengevæsenet og utallige Bibaner gjorde Ondet fuldstændigt; men paa den Tid, da London-Birmingham-Banen blev anlagt, kunde man endnu ikke forudse alle disse Ulemper, og man var endnu kun lige ved Begyndelsen af Jernbanernes saakaldte gyldne Alder.

Jernbaneanlæggene gave Anledning til en hel ny Arbeidsmandsklasse, Jernbanearbeidernes, Opkomst. The navvies***), saaledes kaldes disse Folk i England, bære en egen Dragt, have ingen faste Boliger og drage uophørlig fra et Sted til et andet, for overalt at overtage Jordarbeiderne ved Baneanlæggene. De ere forfærdelig stærke Folk. Undertiden arbeide de uafbrudt seksten Timer til Ende. I Lag paa ti til tolv Personer indgaa de deres gjensidige Forpligtelser med Arbeidsherrerne, og, naar En iblandt dem ikke arbeider nok, bliver han, ifølge Kammeraternes Dom, udelukket af Laget.

Fra den Dag, da Jernbanen mellem London og Birmingham paabegyndtes, blev der ikke anlagt en Jernbane i England, uden at George Stephenson jo maatte have Del i Arbeidet ved den. Først nedsatte han sig i Elton-Grange i Grevskabet Leicester, hvor han drev en Kulmine, men dette hindrede ham dog ikke i, uafbrudt at sysselsætte sig med sine Maskinværksteder i Newcastle og de utallige Forslag til Jernbaneanlæg, som man æskede hans Mening om. Undertiden dikterede han ved Bordet i tolv Timer i Rad, thi da han saa sent havde lært at skrive, holdt han slet ikke af selv at skrive. Hele det Jernbanenet, som forbinder York, Manchester, Leeds, Sheffield, Derby og Birmingham, er fuldført under hans Ledelse. Medens Banen fra Derby til Leeds var under Arbeide, tog han Bopæl paa den smukke Landeiendom, Tapton-House. Her ledede han nogle vigtige Kulminearbeider og anlagde lige ved Siden af sin Eiendom Jernvarefabrikerne i Clay-Croß.

Hans Hviletid var nu kommen. Lidt efter lidt trak han sig ud af de storartede Jernbane-Foretagender, og overlod sine Lærlinge, og fremfor Alle sin Søn Robert, at fuldføre det paabegyndte Værk. Imidlertid var han dog selv i sin Hvile ingenlunde ørkesløs. Man paakaldte idelig fra alle Kanter, om end ikke hans Medvirken, saa dog hans Raad. Kongen af Belgien, der meget snart havde opfattet Jernbanernes overordentlige Betydning, raadførte sig med den store engelske Ingeniør om Anlægget af det Net, der skulde sætte de forskjellige Dele af Kongeriget i Forbindelse med hverandre. Stephenson gjorde to Reiser i Belgien, hvis store Kulegne han undersøgte med megen Interesse. Han blev af Kong Leopold beæret med et Ridderkors, den eneste Udmærkelse, han fik paa hele sin lange Løbebane. Han gjorde ogsaa en Reise til Spanien for at undersøge en Linie fra Madrid til den biskayiske Bugt. Han havde idelig afslaaet at tage Sæde i Parlamentet. Sir Robert Peel tilbød ham under sit Ministerium flere Gange Baronet-Værdigheden; men den gamle Minearbeider svarede altid lidt spodsk: „I gamle Dage hed jeg altid George Stephenson simpelt væk; nu heder jeg George Stephenson, Esquire Tapton-House". Det fortjener at bemærkes, at Stephenson ved sin første Optræden blev beskyldt for at være en eventyrlig Mand, som gjerne vilde give sig af med urimelige Ting; men det var i Virkeligheden saa langtfra Tilfældet, at han tvertimod altid viste sig tilbageholden, ja endogsaa næsten frygtsom, hver Gang han blev spurgt til Raads. Denne Frygt skrev sig fra hans strænge Retskaffenhed. Han vilde ikke stille Fordringer til Folks Tillid, medmindre han havde Udsigter til et heldigt Udfald. Han lignede ingenlunde de mange Ingeniører, som ene og alene tænkte paa at reise sig selv et glimrende Mindesmærke, idet de opførte yderst bekostelige og storartede Arbeider. Han undgik med yderste Flid Alt, hvad der kunde øge Udgifterne, og det var hans stadige Regel, at holde paa den Vei, som udkrævede de færreste Arbeider, selv om man derved kom til at gjøre en liden Omvei. Da han var inderlig overbevist om, at Lokomotivet vilde tabe sine Hovedfortrin, dersom man lod det arbeide sig op ad altfor bratte Bakker, holdt han paa Linier med meget svage Skraaninger.

Stephensons Skarpsindighed viste sig ogsaa ofte i Retninger, der vare aldeles fremmede for Mekaniken. Medens han endnu var Minearbeider, opfandt han, uden at kjende noget til den berømte Kemiker, Sir Humphrey, Davys Forsøg i denne Retning, en Sikkerhedslygte. Havde Stephensons Navn ikke dengang endnu været saa ubekjendt, saa vilde han maaske nu have delt Æren med Sir Davy for denne nyttige Opfindelse, der saameget har bidraget til at formindske Antallet paa dem, der blive til Ofre for Kulminerne. Engang da Stephenson og den af sine videnskabelige Skrifter velbekjendte Doktor Buckland stod paa Altanen paa Drayton, Sir Robert Peels Landeiendom, og saa et Tog, fulgt af dets lange Røgsky, kjøre forbi i det Fjerne, udbrød Førstnævnte: „Men det er sandt! Der var Noget, jeg gjerne vilde spørge Dem om, Buckland. Kan De sige mig, hvad det er, der driver dette Tog fremad?" — „Hm, en af Deres svære Maskiner, tænker jeg." „Ja vel, men hvad har sat Maskinen i Gang?" — „En dygtig Mekaniker i Newcastle, mener De vel?" — „Hvad vilde De nu sige, naar jeg sagde, at det var Sollyset?" — „Hvad behager?" udbrød Doktoren. — „Imidlertid er dette netop Tilfældet. Det er det gjennem Aarhundreder i Jorden gjemte Lys, det Lys, som Planterne have drukket, og som er uundværligt til Kullenes Fortættelse under deres Udvikling. Efter nu i uendelige Tider at have hvilet i Kulaarene, er dette skjulte Lys blevet os tilbagegivet; det befrier sig og arbeider nu i dette Lokomotiv til Menneskehedens Nytte." Stephenson udviklede her, uden at vide det, en af den nyere Videnskabs mærkeligste Sætninger: Læren om Lysets og Varmens Vexelvirkninger ved de mekaniske Arbeider. Dette Særsyn er blevet til Gjenstand for de ivrigste Undersøgelser, og Mr. Grove har ikke glemt at gjengive disse Stephensons Ord i sit fortjenstfulde Værk „om Naturkræfternes gjensidige Forhold". (Sluttes.)

*) I den allernyeste Tid har det dog saa nogenlunde lykkedes at bygge Lokomotiver, som kunne gaa paa almindelige Landeveie, og forrige Storthing gav endog en Lov herom. Her i Kristiania skal der ogsaa have været paatænkt at sætte et sligt Landeveislokomotiv i Gang mellem Byen og en Fabrik, som ligger ¼ Mils Vei herfra ude ved Drammensveien.

**) I England har man, lige til de sidste Tider brugt at give en særskilt Lov for hver enkelt Jernbane, og, naar der saa har været flere Aktieselskaber, som have spekuleret i samme Linie, overbyder det ene det andet. At Udgifterne til Parlamentet kunne være saa store, forklares deraf, at der ved Parlamentet er ansat en Mængde Embedsmænd som Skrivere osv., som lønnes med gode Sportler. Ofte maa der ogsaa føres Vidner i Hundredevis; og Vidnerne have i England Krav paa Reise- og Underholdningspenge, som saaledes kan vore til uhyre Summer, naar Vidnerne i ugevis maa vente i Hotellerne, til Sagen kommer fore.

***) The navvies (navigators) var et Ogenavn, som man gav disse Folk paa Grund af deres tidligere Beskjæftigelse ved Kanalerne. Ved Kanalarbeidets Ophør var deres tidligere Erhvervskilde standset for dem, og de søgte derfor en ny, ved at overtage især Jordarbeiderne ved Jernbaneanlæggene.

Korrespondanse til „Tunsbergeren" fra Ishavet.

(Af Jacob Melsom.)

I et Aar som dette — med de mange frygtelige Storme — har jeg anseet det for en Pligt at sende et eller andet norsk Blad en Beretning herfra, og Intet er da naturligere, end at Tanken falder paa „Tunsbergeren, der altid med stor Interesse har optaget Efterretninger om Ishavsbedriften. At skrive en god Artikel denne Gang, formaar jeg ikke, Hr. Redaktør, thi Skrivelysten mangler, da jeg nemlig paa Forhaand ved, at mine Linier ville vække Sorg og Bekymring hos Flere, og under slige Omstændigheder maa det jo gaa traat.

Om den frygtelige Orkan fra NV., der den 27de Februar rasede ved Norges Sydkyst — sandsynligvis voldsomst ved Jæderen — have I der hjemme vistnok forlængst hørt. — Af vore Ishavsfarere bleve, foruden Isbjørnen, der, som De ved, kom hjem, Briggerne Haabet og Jan Mayn en Smule maltrakterede. Den Første mistede flere Seil, Rattet, en Baad, Kompashuset etc., den Anden begge Mærsseilene og en Baad; de laa Begge halv kantrede en kort Stund. De kom dog herop i behørig Tid og havde efter Evne udbedret den lidte Skade.

Det lader desværre til, som om Veiret ikke vil blive godt iaar, thi, uagtet vi idag have Sommerdag, slingrer og krænger Skibet, saa jeg med stor Vanskelighed kan faa nedkradset disse Linier. Papir og Blækhus er pindet fast til Bordet, selv slingrer jeg i Sophaen fra det ene Hjørne til det andet, slipper Pennen hvert Øieblik og bander saa smaat.

„Ishavet", der afgik den 28de Februar, kom den 14de Marts under Isen paa den 72de Breddegrad. Det varede nu nogle Dage, saa kom „Eliezer", dernæst „Haabet" og efterhaanden den øvrige norske Ishavsflaade. „Isbjørnen" mødte vi den 27de Marts paa vor Seilads sydover fra den 74de Breddegrad; den havde havt en meget hurtig Opreise, og Alt stod vel til der ombord.

At beskrive alle de voldsomme Storme, vi iaar have udholdt, vilde kun være til liden Glæde for Eder, men det maa være en Opmuntring at høre, at samtlige norske Skibe vare i god Behold lige indtil den 31te Marts. Paa denne Dag brød Stormen atter løs med den vante Styrke og gik om Eftermiddagen over til en ren Orkan, der vedvarede til noget over Midnat. Under denne Storm indtraf det Uheld, at en Matros af „Eliezers" Besætning skylledes overbord.

Den 2den April bedagede Veiret endelig saapas, at vi kunde styre ind gjennem Isen, og den følgende Dag, da Veiret blev rigtig smukt, havde vi den Lykke at opdage Fangst i nordlig Retning, og Natten til den 4de styrede vi for en frisk Kuling ind mod denne. Vi fik den Glæde allerede Kl. 1 at høre Sælens Hyl, men ret som om Vinden ikke kunde unde os denne behagelige Musik, begyndte den atter at brøle i de gamle Toner, hvorved naturligvis enhver anden Lyd overdøvedes; imidlertid besloges alle Seil, og Kl. 4 om Morgenen sendtes Mandskaberne paa Isen. — Af norske Fartøier saa vi her: „Eliezer", „Haabet" og „Jan Mayn", samt af engelske 4 a 5 Dampskibe. Udpaa Eftermiddagen saaes Briggerne „Marie" og „Sven Foyn" at styre paa Fangsten; ligeledes troede vi at kjende „Isbjørnen" og „Skulda", dog tvivler jeg om, at disse fire Fartøier da fik Anledning til at udrette Noget, hvorimod Briggen „Fremad" i Dagens Løb kom ind i Nærheden af os og gjorde Fald.

Allerede Lørdag Eftermiddag (den 3die) saa vi Eliezer med sit Flag heist i „Sjou", hvilket ogsaa vedvarede hele Søndag, og desværre, dette Nødsignal var ikke uden Grund; thi Skibet var — i Brand. Fartøiets Fører, Kapt. Larsen, samt Besætningen, bleve optagne af de sig i Nærheden befindende engelske Dampskibe. „Eliezer" havde allerede en Del Sæl inde og ikke saa ganske ubetydelig Sæl færdig flaaet paa Isen, hvilken sidste høist sandsynlig kom de engelske Dampskibe tilgode. Rygtesvis berettes, at Kullenes Selvantændelse i Baxerne skal have foraarsaget Ulykken.

Ogsaa vi havde nu et Bevis paa Lykkens Ustadighed, idet den i Dagens Løb sig reiste Storm allerede Kl. 8 om Aftenen var gaaet over til Orkan, ledsaget af frygteligt Snetykke, og let som en Bold drev nu Skibet igjennem den tæt sammenpakkede Is, hvilken var bedækket med Tusinder af Sæl, der spottende sendte sine Hyl efter os — ret som om de kjendte Fabelen om Ræven og Rognebærene.

I 2½ Døgn drev vi for Stormen og det oprørte Hav, omringet af frygtelige Ismasser, der hvert Øieblik med Voldsomhed tørnede mod Skibet og bragte det til at knage i alle dets Sammenføininger. Seil kunde i hele denne Tid ikke føres.

Den 7de April om Eftermiddagen bleve Forholdene saavidt bedre, at vi atter kunde begynde at tænke paa Fangst, hvilken nu har gaaet for sig med Baade lige indtil den 12te, dog i høi Grad besværliggjort af stormfuldt Veir, saa Baadene have havt Vanskelighed for at arbeide sig frem. Den 12te skiftede Vinden til SO., der, som sædvanlig her, var

ledsaget af Regntykke og Taage, hvilke Forholde for det Første aldeles have standset Bedriften. — I de sidste 4 Fangstdage have vi af Norske seet: Briggerne Maria og Svend Foyn samt nu og da Polarstjernen og Fremad, ligeledes Barkskibet Norske Bonde. Igaar talte jeg med Kapt. Hansen af Sir John Franklin; han kom fra en høiere Breddegrad, men havde der ingen Sæl truffet.

Indtil idag 14de April har saavidt mig bekjendt „Jan Mayn" 4000 Sæl, „Norske Bonde" 1330 Sæl og „Ishavet" 4000 Sæl. Haabet har, som tidligere opgivet, fra først af været med i Fangsten, men var i saa lang Afstand fra os, at det er vanskeligt at udtale nogen Formening om, hvad den kan have udrettet; den har af os ikke været seet siden den 4de.

Den 16de. Taage og Søgang fra SO. vedvarer fremdeles; jeg ønskede gjerne at udtale en Formening om, hvorledes Fangstforholdet for de Norskes Vedkommende vil stille sig iaar, men dette er endnu ikke saa ganske let; om nogle Dage vil man sandsynligvis bedre kunne danne sig en Mening herom; men inden den Tid frygter jeg for, at de engelske Dampskibe ere løbne fra os, og derved er vor Postgang tabt; de gaa nemlig i Regelen hjem den 20de April.

Saa meget er imidlertid vist, at hvis Veiret bliver godt, og nogenlunde klar Luft indtræder, da vil der endnu kunne tages en ikke ubetydelig Del Ungsæl af de sig her befindende Skibe, thi hvad der til Dato er opfisket af dette Aars Fangst er at anse for Intet.

Idag har jeg Tid nok til at kunne gjøre denne Artikkel meget længere, men Omgivelserne ere saa triste, og Sindet følger desværre med. Det er forunderlig, hvorledes en langvarlig Taage kan virke nedslaaende paa Gemyttet; man trykkes næsten under. Jeg har hørt Usøvante sige, at Sølivet er kjedeligt, fordi man kuns ser Himmel og Hav; de burde være med os op her engang og udholde en 14 Dages Taagetykke mellem Isen, da vilde de vide at sætte Pris paa den klare blaa Himmel og det skummende Hav. — At Sølivet skulde være kjedeligt, kan jeg med min Opfatning ikke godt forstaa. Under dette hærdes og styrkes Nerverne, paa Søen vækkes Foretagelsesaanden og Lysten til Eventyr. Legemets Udvikling og et friere Sving i Aanden ved at færdes i Naturen tør-vel Ingen benegte. Jeg vilde anse det som et sørgeligt Tegn, om vor opvorende Ungdom ikke skulde føle Kjærlighed og Kald til Sølivet; thi man sige, hvad man vil: Igjennem dette gaar dog Norges Vei til Ros og Magt. — Om jeg havde tolv Sønner, Hr. Redaktør, vilde jeg ganske bestemt gjøre Alt, hvad der stod i min Magt for at vække Sandsen for Livet paa Havet hos de 11 af dem, thi den 12te fik vel faa Lov til at være hjemme hos sin Moder. —— Tro nu ikke, at Sølivets Betragtninger og Kjærligheden til dette har draget et Glemselens Slør over vore mange Kjære derhjemme. Nei! i Tankerne ere vi stedse hos Eder, følge Eder i den daglige Dont, gaa ogsaa med ud paa Marken for at opdage det første fremspirende Græsstraa og høre et vaarligt Slag af Lærken. Ja! med Guds Hjælp har I det Alle godt og glæder Eder i den deilige friske Vaar i vort herlige Norge; ogsaa vi ere glade, endskjønt ingen Sol skinner for os, og Stjernerne have glemt at sende os sine venlige Nik; thi der hersker Foraar i vore Hjerter, idet vi tænke paa Mødet med Eder. Mange, mange Mile skal endnu seiles, Storme udholdes, Forventninger skuffes, ja strides og kjæmpes skal der; men Maalet, det ved vi, skal naaes, og da er Alt glemt i Gjensynets Glæder, hvad enten vi komme fattigere eller rigere tilbage, end vi forlode Eder.

Siden jeg igaar nedskrev Ovenstaaende, har jeg faaet Efterretninger fra og seet følgende Skibe: Haabet har 4000 Ungsæl og omkring 200 gammel, Polarstjernen har 670 Ungsæl, Ranger 60 Sæl; dette sidste Fartøi har under de vedholdende Storme været fordrevet ned mod Island. Briggen Maria er idag i vor Nærhed, men jeg har ingen Tid til at søge den. Veiret er nu opklaret med nordlig Kuling og Barometret gaar stadig op.

Just nu, en Time senere, mødte vi Briggen Maria, den har 3000 Ungsæl. Vi have i de sidste Dage faaet Efterretning fra mange engelske Skibe, men Fangsten er gjennemsnitlig langt daarligere for dem.

Kristiania, den 14de Mai 1869.

Omtrent 1000 Aar efter, at Kong Harald Haarfagre ved Sverdet samlede Norges adspredte Bygder under sit Jernscepter, løfter den fredelige Udviklings Sambindingstrang Tanken om ved en Jernbane end fuldstændigere at knytte Trøndelagets og Vikens vidt skilte Egne nærmere til hinanden. Jernets Rolle i Civilisationens Historie har aldrig været større, end den er bleven i Nutidens industrielle Erobringstog, siden Dampkraftens Opfindelse gjorde det til en uadskillelig Følgesvend af de største Fremskridt. „Det er troligt", siger en bekjendt engelsk Forfatter, Lecky, „at Watt (Dampmaskinens Opfinder) og Stephenson (Lokomotivets Opfinder) tilsidst vil øve næsten en ligesaa gjennemgribende Indflydelse paa Menneskenes Tanker og Sind som Luther og Voltaire har gjort." Det er ogsaa let allerede nu paa Forhaand at skimte flere af de nærmeste Frugter af et saadant Nationalforetagende som en Jernveisforbindelse mellem det Nordenfjeldske og Søndenfjeldske Norge, som vi allerede tidligere have søgt at hævde en af de første Pladse blandt vore Fremtidsplaner, idet vi ikke netop nu under Tidernes Tryk og allermindst i Forbindelse med en uhyre Forøgelse af vore Udgifter ogsaa i andre Retninger øine Muligheden af med et Slag, eller saaatsige med Jernbanefart, at fuldføre Alt i hele sin Udstrækning. Norges gamle Hovedstad Nidaros vil ved Jernbanen rykkes den nye Hovedstad 50 Mile nærmere, siger man, og Nogle give Tanken den Vending, at Trondhjem vil blive Kristianias Forstad. Men vi tro nu, at Jernbanens Udvikling kunde komme til muligens at øve en bedre Virkning saaledes, at den fordeler noget af den Overvægt, Kristiania nu har faaet over Trondhjem saavelsom over de øvrige Rigets Byer. Det er paafaldende, siger vor afdøde Historiker P. A. Munch, at fra den Tid, da Oslo afløste Nidaros som Norges Hovedstad, sporedes der ligesom en dobbelt Tilstand i vort nationale Liv. Den trønderske Folkekarakter har end ikke tabt sin Fasthed og Kraft i vore Dage; det vilde ikke være ilde om den fik Anledning til at komme i en befrugtende Berørelse med det sydlige Land. Skulde det være utænkeligt, at Trondhjem ved en saadan Jernbane skulde hjælpes til at gjenvinde noget af sit fordums Ry og Velmagt? Skulde det ikke være tænkeligt, at Trondhjems Beliggenhed midt paa den lange Kyst, hvor aarligaars saa uhyre Kapitaler i Fisk trækkes op af Havet, men som nu føres langt forbi til de romsdalske og bergenske Udskibningssteder, skulde kunne gjøre den til et heldigere Midtpunkt for vor storartede Fiskehandel? Skulde det være for dristigt at tænke sig, at de nordlige svenske Bygder, som nu have faaet eller ville faa sine Naturprodukter frem ad de nye Veie (maaske ogsaa Jernveie) over Rigsgrændsen til os, vilde finde Veien til Trondhjem? Skulde det fremdeles kun være en Drøm, at Trondhjem kunde blive et Hovedforsyningssted for de Handelsforbindelser, som ifjor bragtes paa Tale mellem os og de indre Egne af Sibirien? Der kunde maaske endnu tænkes flere og nærliggende Følger af Trondhjemsbanen; men vi ville i Sagens egen Interesse alene fremholde det som en ikke ganske ugrundet Tanke, at den paatænkte Jernvei saalangt fra paa en unaturlig Maade at gjøre Trondhjem til Kristianias Forstad, tvertimod muligens kunde tjene til at give Trondhjem et for det hele Land gavnligt Opsving. Saavidt angaaende de patriotiske Forhaabninger, som hos Mange knytte sig til hin Banes Fuldførelse; vi underkjende paa den anden Side heller ikke de øvrige Hensyn, som mere knytter Andres Haab til dette Foretagende.

Men jo større det Maal er, som her skal stræbes hen til, desto større Omsigt kræves der ogsaa i Forberedelserne. Regjeringen har begyndt disse Forberedelser med et Forlangende om et Statslaan paa 5 Mill. Spd., hvis tyngende Vægt netop under de forhaandenværende Forholde vilde lade Foretagendet blive følt som et Nationalonde, idet det vilde yderligere forstyrre den allerede nu mislige økonomiske Tilstand, og efter hvad der var foregaaet under Valgene ifjor, endog ryste Tilliden til vort Storthing, skjønt Regjeringen vistnok, ligesom de romerske Keisere fordum og Frankrigs Eneherskere nu, vilde skaffe sig en øieblikkelig Popularitet hos den mere kortsynede Arbeiderbefolkning, som — skjønt Regjeringen har nægtet den Stemmeret — ved den exempelløse Flothed i Statshusholdningen fik leve forholdsvis gyldne Dage paa Andres Bekostning. Ligeoverfor den virkelige Tilstand, slaa de sig selv ihjel disse Regjeringsmændenes her anvendte Talemaader om „produktivt Arbeide" og „Ophjælpelse af vore Næringsveie" ved en Beregning, lig Mandens, da han gav Svinet Flesk. Regjeringen har ogsaa feilet storlig, idet den, sparende sig Umagen og Ansvaret ved at undersøge, hvilke af alle de foreslaaede Jernbaner kunde have mest for sig, kaster alle Forslag paa en Gang ind paa Nationen, uden at veie noget enkelts Fortrin, og navnlig Trondhjemsbanens.

Men som før sagt, tro vi, at Trondhjemsbanen indtager en saadan Plads blandt de foreslaaede Nationalforetagender, at Storthinget vil kunne gjøre noget for denne, tiltrods for den Maade, hvorpaa Sagen fra Regjeringens Side er bleven behandlet. Flertallet af Jernbanekomiteen har, som vi fra først af ytrede Haab om, ogsaa, som bekjendt, nu fundet en Udvei til, uden Statslaan at slaa denne Jernbaneforbindelse fast, ved til en Begyndelse at bevilge Elverumsbanens Fortsættelse indtil Aamot, saa at de kommende Storthing efter omhyggeligere Granskning af de to Alternativer Kvikne- eller Røraaslinien, kan fortsætte Arbeidet, eftersom vore Kræfter tillade det. Paa denne Maade tro vi, at Storthinget heldigen vil kunne løse begge Opgaver, at ophjælpe Landet ved Udvikling af dets Hjælpekilder og vise fornuftig Sparsomhed, hvilke Opgaver Regjeringsforslaget har vanskjøttet ved uden Forskjel at foreslaa en hel Hob Jernbaner og ved ubetænksomt at ville styrte os i en stor Statsgjæld.

Udlandet. De franske Blade, der i denne Tid kun have Tanke for Valgene, ere fremdeles optagne af Valgmanifester og Beretninger om Vælgermøder. I Paris har der meldt sig 200 Kandidater, hvoraf dog Halvdelen ere Journalister og Politikere, der kun stille sig for at faa Adgang til Vælgermøderne. Regjeringen gjør Regning paa at sætte Valget af 225 Deputerede igjennem; Oppositionen antages at ville seire i 45 til 50 Kredse. Ministrene ville begive sig til de Departementer, hvor de have sin Hjemstavn, for at virke for Regjeringens Kandidater.

Fra Irland ere Efterretningerne stadig lidet glædelige. Vaabentyverier i det Store høre igjen til Dagens Orden; i Cork og Belfast er der i de sidste Dage begaaet mange saadanne Tyverier. Fenierne reise paany Hovedet, da de se, at de senest begaaede agrariske Mord, blive ustraffede.

„Augsb. Allg. Z.", der tidligere har været en Beundrer og Forsvarer af Preussen og dets Planer med Hensyn til Tydskland, har i den senere Tid bragt flere Artikler om de mellem Preussen og Sydstaterne i August 1866 sluttede Alliancetraktater, hvis fiendtlige Tone har vakt megen Forbitrelse i Berlin, især fordi man der antager disse Artikler for at være inspirerede fra allerhøieste Sted. „Augsb. Allg. Z."s Udtalelser staa i afgjort Strid med den Holdning, Fyrst Hohenlohe ved enhver Leilighed har indtaget ligeoverfor Preussen og det nordtydske Forbund. Ministerpræsidenten har ganske vist oftere udtalt sig mod Baierns Indtrædelse i Nordforbundet og som uforenelig med Bevarelsen af dets Selvstændighed, men baade hans Udtalelser og hans Handlinger have dog altid røbet hans inderlige Sympathi for Preussen og dets Politik. De omtalte Artikler i „A. A. Z." gaa nu i en helt modsat Retning, og derfor er man i Berlin bange for, at Hohenlohes Tid er forbi, og at Baiern fremtidig vil følge en anden Politik ligeoverfor Preussens Enhedsbestræbelser. I wienske Blade fortælles, at Frankrige skal have isinde at foreslaa en Neutralisering af de tydske Sydstater i Lighed med den Stilling, Belgien indtager.

I Anledning af Napoleon den Førstes Dødsdag den 5te Mai bemærker Constitutionel: „Det napoleonske Dynasti er oprettet paa det bedste og fasteste Grundlag: den almindelige Stemmeret, og det vil befæstes endnu mere ved at slutte Forbund med Friheden. Den nuværende Suveræn kan sige som sin berømte Slægtning: „Der var en Plads ledig, nemlig den, jeg indtager. Jeg har ikke afsat Andet end Anarkiet". Af disse Udtalelser slutter man med Rette, at den forandrede Holdning, Constitut. nu indtager, saa langt fra er rettet mod Dynastiet, at den meget mere er i fuld Samklang med Keiserens Politik, der tilsigter et Forbund med det uafhængige Mellemparti.

I Barcellona er der opdaget en karlistisk Sammensværgelse. 36 Personer, hvoriblandt flere Officerer, ere fængslede.

Fra Japan berettes der, at Borgerkrigen er endt med Mikadoens Seir.

Til Ugebladet The European News, der udgives i Paris, skrives fra New York under 20de April: „Der hersker her for Øieblikket en krigerisk Stemning, som lægger sig ganske aabenlyst for Dagen. Uafhængighedskampen paa Kuba har vakt Amerikanernes Sympathi, og da de spanske Soldater, som kjæmpe imod Bevægelsen, gaa tilværks med den største Brutalitet, idet de dræbe og lemlæste de Fanger, der falde i deres Hænder, saa er det en let Sag at vække Indignation imod dem. Det vrimler i New York af Patrioter fra Kuba, der ere flygtede hertil, og de gjøre naturligvis Alt, hvad der staar i deres Magt, for at holde Liv i Mængdens Sympathi. Damerne i New York have med stor Iver taget Parti for Insurgenterne paa Kuba og afholde Basarer for at samle Penge til den „gode Sag". De gjøre Alt, hvad der kan udrettes ved Basarer, Koncerter og Subskriptioner. Bagved denne Sympathi, som bæres aabent tilskue, foregaar der imidlertid en langt alvorligere Bevægelse. Man er ifærd med at samle en betydelig Styrke, som skal hjælpe Insurgenterne paa Kuba, og det heder, at General Sheridan vil overtage Ledelsen af denne Expedition, som organiseres i Syden og har sit Hovedkvarter i New Orleans. Mange af de mere indflydelsesrige Blade i de Forenede Stater, deriblandt New York Herald, erklære det for en afgjort Sag, at enten maa Kubas Uafhængighed anerkjendes, eller ogsaa maa det komme til Krig, og der kan ingen Tvivl være om, at disse Blade udtrykke den offentlige Mening".

Dødsfald. Kristian Fredrik Staib, Toldkasserer og Toldskriver ved Kristiania Toldsted, er afgaaet ved Døden efter længere Tids Sygelighed. Han er født 1799, slog ind paa den militære Bane og blev i 1814 Officer. I Armeen drev han det ligetil Oberstløitnant og Felttøimester, og blev i 1860 udnævnt til Toldskriver. Overtoldbetjent Helliesen, som under hans Sygdom har bestyret Embedet, skal fremdeles vedblive som konstitueret.

Fyrstelige Gjæster. Det skal nu være aldeles bestemt, at Prins Oskar og Gemalinde i Sommer skal opslaa sin Bolig her i Kristiania. De høie Gjæster skal bo paa Slottet.

Redaktørmøde. Den af det, ifjor i Stockholm holdte, Redaktørmøde udvalgte Komite har, ifølge Gøteb. H. och Sjøf. Tidn., besluttet at indbyde til et lignende Møde i Gøteborg den 12te Juni. Da Kunstnermødet er berammet til den 14de Juni, vil Redaktørerne herved faa Anledning til at overvære det ved samme Leilighed.

Koncert i Studenterlunden. Søndag Aften giver Haandværkernes Sangforening og 2den Brigades Musikkorps under Hr. Speratis Anførsel en Koncert i Studenterlunden mod en billig Entre.

Den italienske Opera gjentog igaaraftes „Ballo in Maschera" af Verdi for et desværre ikke særdeles talrigt Hus, hvilket er meget beklageligt baade for det vel sammensungne Selskab som ogsaa for vort Publikum, der havde særdeles godt af at høre god Sang, og som, hvis denne aarlige, korte Operasaison i Mai eller Juni ikke kan holde sig, neppe saa snart vil faa Anledning til at høre Operamusik. Publikums gamle Bekjendt, Cari, blev atter igaar ved sin Indtrædelse hilset med stærkt Bifald. Mange af de øvrige Enkeltes Optræden og Ensemble-Numere blev modtagne med Klap; efter Forestillingen blev Selskabet fremkaldt.

St. Olaf afgaar allerede inat til Hamburg, da den skal indom Tønsberg, for der at indtage 1000 Tdr. Tran til Hamburg. Sidste Tur havde den 400 Tdr. med.

Skriftlige Opgaver til juridisk Examen. Torsdag Efterm.: No. 1. Af Processen: „Hvorvidt kan i Rettergang den ene Part kræve Oplysning af et Dokument, som han paastaar at være i den anden Parts Besiddelse?" Fredag Form.: No. 5. Af Personretten: „Hvilke Rettigheder gaa ved Mandens Død over paa hans Enke?"

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende" i

	Marts 1868.		Marts 1869.	
	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	25,036.	98	27,060.	73½
Do. af andre Varer	1,352.	½	1,620.	33
Indførselstold	49,319.	52½	320,222.	30
Oplæggelsesafgift	301.	58½	378.	52½
Laste- og Fyrpenge	36,749.	39	38,308.	17
Forskj. Indtægter	167.	11	434.	71
Tilſ.	112,926.	29½	388,024.	37

og i de 3 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	38,778.	69½	39,164.	23½
Do. af andre Varer	3,487.	13½	3,465.	25
Indførselstold	598,625.	15	855,647.	69
Oplæggelsesafgift	1,232.	69½	1,104.	6½
Laste- og Fyrpenge	57,588.	106½	61,940.	1
Forskj. Indtægter	366.	6	642.	111½
Tilſ.	695,078,	40	961,963.	116½

Storartet Skibsbyggeri. („Dr. Tid.") Fra DHrr. Jørgensen & Knudsens Skibsværft paa Holmen afløb afvigte Løverdag et Skib, som fik Navnet „Heimdal", cirka 185 Læster stort og tilhørende DHrr. Blokmager Skabo og Kapt. Lars Kristophersen. Den 13de ds. afløb ligeledes en Skonnert, tilhørende DHrr. Mørch, Stang & Ko. i Sannesund, og om ganske kort Tid vil atter et Skib og en Skonnert afløbe. Foruden disse her nævnte Fartøier vil sandsynligvis, i Sommerens Løb, 5 andre større Skibe løbe af Stabelen. Den samlede Læstedrægtighed, som paa Værftet i Vinter har været under Bygning, andrager til ca. 1900 Kom.-Læster. Det sees saaledes, at om der i andre Forretninger her i Byen har hersket Stilhed, har dog Skibsbygningsvæsenet, navnlig ved dette Værft, i betydelig Mon bidraget til Fortjeneste for Arbeidsklassen og de Haandværkere, hvis Næring er meget afhængig af Skibsfarten. Man kan med Sikkerhed anslaa, at vel 2000 Mennesker ved dette Værft nyde sit hovedsagelige daglige Ophold.

Afholdelse af populære Foredrag paatænkes til næste Vinter i Trondhjem med Understøttelse af Videnskabernes Selskab.

En orkanagtig Storm har ifølge Telegrafefterretninger til Trondhjem fra Finmarken den 4de ds., anrettet megen Ødelæggelse derstedes. Saaledes skulle flere Fartøier være forliste, hvoraf

endel totalt; blandt disse nævnes Brig Norge, Kap. M. Lund, bestemt fra England til Hammerfest med Stenkul. Ladningen er tabt og Skibet Vrag, men Mandskabet reddet.

En Notebas, Ole Hodne, har, skriver „Stavangeren", i disse Dage i Bergen kjøbt en liden Dampbaad, „Neptun", hvorfor, efter Sigende, skal være betalt 1500 Spd., og som ankom hertil igaar. Det skal vært Eierens Hensigt at anvende den ved Sildefisket i Nordland.

Af Videnskabs-Selskabet i Trondhjem er ifølge „Tr.hjems Adr." bevilget følgende Bidrag til videnskabelige Anliggender: Forstmester Norman, som tidligere, 80 Spd., Adjunkt Pettersen ligesaa 80 Spd., Gartner Moe for en Samling Lavarter 80 Spd., Adjunkt Nygaard 50 Spd. til Samling af Materialier til en oldnorsk Syntax, og Dr. A. Guldberg 100 Spd. til Udgivelse af et Værk over høiere Mathematik, — alt overensstemmende med Direktionens Indstilling.

Nitroglycerin. Medens man baade hertillands og udenlands fra har hørt de skrækkeligste Ulykker fremkaldte ved Brugen af Nitroglycerin, har Yttersøens Værk, der dog sandsynligvis har været den største Konsument deraf hertillands, idet det har forbrugt flere tusinde Pund Nitroglycerin, hidtil været fri for nogen derved opstaaet Ulykke. — Den 28de April foranledigedes imidlertid ved Uforsigtighed under Brugen af Dynamit fra en Arbeiders Side en Ulykke, der kostede ham selv Livet. Kun den høieste Grad af Uforsigtighed var Skyld i hans Død. Den sørgelige Begivenhed foregik saaledes. En Arbeider fra Aalen, Ingebrigt Sollid, vilde opvarme endel Dynamitpatroner, og hertil hentede han Aske fra Smedjeessen, formodentlig blandet med Gløder, og rørte derpaa Dynamitpatronerne sammen med denne Aske i en Kobberkjedel, under hvilken Omrøren han sandsynligvis ikke har været altfor ængstelig for at støde til Patronerne. En forfærdelig Explosion paafulgte, og Vedkommende døde en halv Time efter, idet hans ene Haand blev afreven, medens den anden aldeles knustes, og hans Bryst og Mave gjennemboredes af Brudstykkerne af Kobberkjedelen. Den Afdøde efterlader Kone og Børn, af hvilke den første, der allerede før var svag, trues med at blive sindssvag.

Overtro. (Meddelt „Møringen"). I Brimanger skal gives Folk, som tro at kunne brænde op Nordenvinden. Mændene reise sædvanlig hver Vaar til Bergen med sin Klipfisk. Naar det da lider til den Tid, at de kan ventes at være færdige i Byen, sørge deres Hustruer for, dersom det da er Nordenvind, at skaffe dem Bør paa følgende Maade: De gaa ned til Sjøen og danne en lille Flaade af Fjæle, derpaa lægges Spon og andet Brændbart. Det Hele antændes og skydes ud paa. Det ræker da ud paa Fjorden og brænder op Nordenvinden. Om det er et ufeilbart Middel, meldes intet om.

— Et besynderligt Rygte gaar i denne Tid i Landdistrikterne heromkring, skriver „Kr.sands Stiftsavis", tildels ogsaa blandt en Del af Byens Befolkning, og skal, hvad der er vel saa besynderligt, have vundet en temmelig udbredt Tiltro. Det fortælles nemlig, at en engelsk Astronom har spaaet, at Norge og Sverige skal gaa under den 17de Mai førstkommende, eller — som en anden Udgave lyder — at ialfald den sydlige Del af Norge da skal gaa tilgrunde. Hvor denne Historie er kommen fra, skal vi ikke kunne sige; sandsynligvis er den lavet af en eller anden Skrønemager. Den vilde ikke været værd Omtale, hvis ikke Troen paa den var kommen for Dagen paa saadan Maade, som Tilfældet skal være. Der berettes nemlig fra Distrikterne Dalen opigjennem, at Mange paa Grund af denne Spaadom have ladet alt Arbeide hvile og Intet ville tage sig til, men lægge sig hen ventende paa den bebudede Katastrofe.

Det vidner ikke godt hverken om Kristentro eller Oplysning eller et sundt Liv i Folket, at en saadan Fortælling har kunnet vinde Lid hos det paa slig Maade og formaa saaledes at lamslaa og magtstjæle baade Sind og Sands. Forhaabentlig vil det imidlertid ikke vare længe, inden Øinene oplades for det Bedrag, man har givet sig hen til; — ialfald staar jo den befrygtede Dag nær for Døren; — det tør da ogsaa haabes, at den Bevægelse i Gemytterne, der er bleven vakt, vil faa sin gode Virkning i forskjellige Retninger og give en gavnlig Lærepenge for Fremtiden, som kan bære varig Frugt.

Sagen mod Korporal Tullberg foretoges atter den 5te Mai for et talrigt Publikum. Tredive Vidner bleve afhørte, uden at dog yderligere Oplysninger fremkom, og Anklageren nedlagde Paastand paa, at baade Tullberg og Estil Larsson, der begge vare mødte for Skranken, skulde sættes under Anholdelse, men Retten udsatte Sagens Videre Behandling til første Efteraarsretsmøde. Flere Personer ere forresten satte under Tiltale for de Voldsomheder, der bleve begaaede mod Tullberg ved hans Anholdelse.

Prinsesse Thyra blev for nogen Tid siden af udenlandske Blade forlovet med Fyrst Karl af Rumænien. Gaulois vil nu vide, at der ikke bliver noget af Partiet, eller at Giftermaalet, ialfald er udsat paa ubestemt Tid, og som Grund hertil anføres, at Preussen ikke har ønsket en Forbindelse mellem det danske Kongehus og Hohenzollerne — Fyrst Karl er en Hohenzoller — fordi dette kunde have Indflydelse paa dets politiske Forhold til Kong Kristian.

Grev Frijs, der for Øieblikket er i Wien, har ifølge Gaulois gjort Skridt i Berlin hos Kong Vilhelm og Bismark for at faa det nordslesvigske Spørgsmaal afgjort. Vi kunne — skriver danske Blade — hverken bekræfte eller benægte denne Meddelse af det ikke altid paalidelige franske Blad; vi vide ikke engang, om Konseilpræsidenten har været i Berlin; officielt hed det nok, at han vilde besøge „Mellemtyskland".

Jenny-Lind-Goldschmidt optræder i denne Tid i Hamburg i en ny Pastorale „Ruth", som er komponeret af hendes Mand, Musikeren Otto Goldschmidt.

Forhenværende Keiserinde Charlotte af Mexiko er nu bleven bragt til Slottet Tervueren paa Den Walcheren. Det er nu ikke mere Tale om Helbredelse fra hendes Sindssygdom, man tænker blot paa et Sted til at opbevare hende.

Klaus Groths, den bekjendte plattydske Forfatters, Novelle „Quickborn" er, foruden i en Mængde andre Sprog, nu ogsaa bleven oversat paa Italiensk. Det første Hefte indeholder Domenica Mattina („Sünndag Morgen") af de 6 „Familiebilleder".

De nikobariske Øer, der i sin Tid eiedes af Danmark, men allerede for flere Aar siden opgaves, da det viste sig umuligt at kolonisere dem, ere ifølge et Telegram fra Bombay tagne i Besiddelse af Englænderne.

Rettelse. I Notitsen om juridisk Examen igaar stod i nogle Exemplarer: afhændes istedetfor afændres.

Storthinget.

Torsdag den 13de Mai holdtes Storthing. Præsident Aall. (Forts.)

Sag No. 8. Budgetkomiteens Indstilling angaaende Universitetsbudgettets Opgjør.

Komiteen indstiller: Post 1: Til tilfældige Udgifter ved Universitetet bevilges 1016 Spd. 103 ß aarlig. Post 2: Som Statskassens ordinære Tilskud til Universitetet bevilges 26,300 Spd. aarlig. — I Lighed med hvad af forrige Storthing besluttedes, indstilles Post 3: Intet Lønstillæg bliver at udbetale til en Musikinstruktør og en Lærer i Gymnastik ved Universitetet og heller ikke til Observator Astrand. — Posterne bifaldtes enstemmig.

Sag No. 9. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende et Andragende fra Christiane Nilsdatter Jensenstuen om Eftergivelse af Sagsomkostninger.

Komiteen indstiller: „Christiane Nilsdatter Jensenstuens Andragende om Eftergivelse af hende ifølge Overretsdom af 5te August 1867 og Retsforlig af 15de Oktober samme Aar paahvilende Sagsomkostninger indvilges ikke". — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 10. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende et Andragende fra Lodserne Peder Baardsen, Mikael Nielsen, Torber Olsen og Peder Olsen om Eftergivelse af dem idømte Justitsagsomkostninger.

Komiteen indstiller: „De Lodserne Peder Baardsen, Mikael Nielsen, Torber Olsen og Peder Olsen ifølge Underretsdom, afsagt den 21de November 1867 af Sorenskriveren i Lofoten og Vesteraalen, paahvilende Sagsomkostninger, til Beløb 144 Spd. 119 Skill., eftergives". — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 11. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende Andragende fra Christian Johannessen Narumseiet om Eftergivelse af Sagsomkostninger idømte hans Hustru Karine Evensdatter.

Komiteen indstiller: „Christian Johannessen Narumseiets Andragende om Eftergivelse af den hans Hustru Karine Evensdatter ved Høiesteretsdom af 12te Septbr. 1868 ilagte Sagsomkostninger indvilges ikke". — Bifaldtes enst.

Sag No. 12. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende den kgl. Proposition om Eftergivelse af en Del Gaardbruger P. J. Steen paahvilende Sagsomkostninger.

Komiteen indstiller: „Den kgl. Proposition om delvis Eftergivelse af de Gaardbruger Poul Johan Steen idømte Sagsomkostninger bifaldes ikke". — Efter nogle Bemærkninger af Harbitz, som troede at kunne helde til den kgl. Proposition, og Aschehoug, som fastholdt Indstillingen, blev denne ved Voteringen enst. bifaldt.

Sag No. 13. Kirkedepartementets Skrivelse af 29de April d. A. om Nedsættelse af en Kommission for at afgive Betænkning om geistlige Embedsgaardes Bortforpagtning. Besluttedes enstemmig vedlagt Protokollen. Derpaa Referat, hvorpaa Mødet hævedes Kl. 11.

Derpaa sammentraadte Odelsthinget til Fortsættelse af den ionsdags paabegyndte Behandling af Forslaget til Lov om Fredning af Lax og Søørret.

Komiteen foreslaar som § 3: De i ovennævnte Lovs § 4, andet Led, omhandlede Fangeindretninger skulle paa de Steder, hvor Fisken efter Indretningens Beskaffenhed og Maaden, hvorpaa den er anbragt, helst søger eller kan søge Udgang, gives mindst 10 firkantede Aabninger, hvis Sider hver ikke maa være mindre end 2½ Tomme. Er Fangeindretningen forsynet med Gitter, der alene bestaar af ligeløbende, ret opstaaende Sprinkler, (Spiler) kan Afstandend mellem disse indskrænkes til 2¼ Tomme. Jaabæk fremsatte et Forslag til en ny § 2 istedetfor Indstillingens ionsdags udgaaede, saalydende: „I Elvedrag, hvor lovligt Opsyn er ansat, skal Loven ikke være anvendelig paa de Bække og Vielve, hvor Lax og Laxeyngel enten ikke gaar op eller dog kun i ubetydelig Mængde. Det samme er under lignende Omstændighed anvendeligt paa Indsøer. Opsynet bestemmer, hvilke Bække, Smaaelve, Indsøer og Vand, der bør stilles under Loven. Saadan Bestemmelse forelægges Amtsformandskabet til Erklæring og er gyldig, naar de bifaldes af den Myndighed, som Kongen dertil bestemmer". Flor vovede ikke, da det var vanskeligt at se, hvortil et saadant Forslag vilde lede, at stemme derfor, hvorpaa Forslaget forkastedes mod 9 St. Efter nogle Bemærkninger af Aschim, Provst Jensen og Løberg bifaldtes § 3 enstemmig. Komiteens Pluralitet indstiller som § 4: Kongen kan, efterat vedkommende Amtsformandskabs Erklæring er indhentet, for større eller mindre Fjord- eller Kyststrækning indskrænke Brugen af Kilenot og andre selvfangende Redskaber, som maatte være i høi Grad skadelige for Laxfiskerierne. Saadan Indskrænkning maa dog ikke gaa videre. end at det forbliver tilladt at benytte Redskaberne i mindst 3 Døgn ugentlig. Mod denne § vilde Hammerstad stemme, medens Postmester Hansen optog Minoritetens Forslag som Tillæg til §ens første Del saadan: „herunder ei indbefattet Laxe- og Sættegarn med tilhørende Ruse". Ueland sen. havde foreslaaet, at §ens Begyndelse skulde lyde: „Efter Andragende fra vedkommende Amtsformandskab kan Kongen for større eller mindre" osv. som i Indstillingen, hvilket Forslag Løberg erklærede sig villig til at gaa ind paa. Richter fandt, at §en snarere var for mild end for streng og optog derfor den kgl. Proposition med den Redaktionsforandring som af Ueland var foreslaaet. Den kgl. Proposition adskiller sig væsentlig fra Indstillingen deri, at efter Ordet „indskrænke" staar „eller forbyde", og den i sidste Led af Indstillingens § indeholdte Indskrænkning er udeladt. O. Velde foreslog, at der i sidste Del af §en skulde sættes 4 Døgn istedetfor 3 Døgn. Efter en temmelig vidtløftig Debat mellem DHrr. Swensen, Postmester Hansen, P. Jensen, Løberg, Richter, Nielsen, Velde, Hammerstad, Svansø, Jaabæk, der foreslog et Tillæg til Richters Forslag; Flor, Aschim, Præsidenten, der vilde holde paa Indstillingen, Augustinussen, Ueland, Enge, Norby, optoges Sagen til Votering med saadant Udfald: Richters Forslag forkastedes mod 6 St., 1ste Led af Indstillingens § 4 forkastedes med 41 St., 1ste Led af Uelands Forslag bifaldtes mod 2 St. Postmester Hansens Tillæg forkastedes med 42 St. Komiteens eller Uelands andet Led bifaldtes mod 13 St. Mod 29 St. vedtoges, at 3 Døgn skulde bibeholdes istedetfor efter Veldes Forslag 4 Døgn.

Indstillingens § 5 er saalydende: Overtrædelse af de i §§ 1—3 indeholdte Forskrifter, eller af Bestemmelse, der i Kraft af den i § 4 givne Bemyndigelse er fattet af Kongen, straffes med de i Lov af 23de Mai 1863 § 7 bestemte Bøder og behandles politiretsvis. Ved Overtrædelserne af §§ 2 og 3 samt af Bestemmelser, der ere givne ifølge § 4, forbrydes tillige det ulovlig benyttede Fiskeredskab. Den her bestemte Straf bortfalder paa Grund af manglende eller ikke fortsat Paatale eller Undersøgelse efter de samme Regler, som vilde gjælde, om ingen anden Straf end Bøder havde været bestemt. P. Jensen, der fandt, at Konfiskation af Kastenoter, der var et meget kostbart Redskab, var for streng for Overtrædelser af §§ 3 og 4, foreslog, at i §en skulde „og 3 — ifølge § 4" udgaa; heri var ogsaa Flor og Hammerstad enig, medens Løberg heransaa Konfiskationsstraffen nødvendig. Ved Voteringen bifaldtes Jensens Forslag med 39 St.

Indstillingens § 6 er saalydende: Bøder og Konfiskationsbeløb, der indbetales efter nærværende Lov samt efter Lovene af 23de Mai 1863 og 28de April 1866, kunne, forsaavidt de tilfalde Statskassen, anvendes til Opsynsomkostninger, eller andre ved offentlig Foranstaltning bevirkede Udgifter i Anledning af

---

16

admiral over Grevskabet Northumberland og Durham, Staden og Grevskabet, eier de to Herresæder, Stansted, det antike og moderne, hvor man beundrer et pragtfuldt Gitter i Halvcirkel om et Basin med uforlignelige Vandspring. Han eier desuden Slottet Lumley.

„Edvard Rich, Greve af Warwick og Holland, eier Warwick-Castle, hvor man brænder hele Ege i Kaminerne."

Her fulgte en hel Række adelige Navne, endelig:

Lord Linnoeus Clancharlie, Baron af Clancharlie og Hunkersville, Markis af Corleone paa Sicilien, har sit Pairskab i Slottet Clancharlie, bygget Aar 914 af Edward den Gamle mod Danskerne, endvidere Slottet Hunkersville-House i London, samt Slottet Corleone-Lodge i Windsor, og otte Herregods, et i Bruxton ved Trent med Eiendomsret til et Alabasterbrud, fremdeles Gumdraith, Homble, Moricambe, Trenwardraith, Hell-Kerters, hvor der findes en underbar Brønd, Pillenmore med dets Tørvmoser, Reculver nær den gamle Stad Vagnialæ, Vinecaunton paa Bjerget Moil-ennli; endvidere nitten Flækker og Byer med Domsret samt hele Landskabet Pensneth-chase hvilket sammenlagt indbringer hans Herlighed 40,000 Pund Sterling i aarlig Rente. . . . De hundrede og to og sytti Pairer, der regjere under Jakob II, have tilsammen en Indkomst af tolvhundrede og to og sytti tusind Pund Sterling om Aaret, hvilket er en Ellevtedel af Englands Affastning" — — —

I Kanten ved det sidste Navn, Lord Linnoeus Clancharlie, læstes følgende Note, skreven med Ursus's Haand:

— Rebel — i Landsflygtighed, Eiendom, Slot og Gods beslaglagte. Godt gjort.

4.

Ursus beundrede Homo. Man beundrer, hvad man har om sig. Det er saa laget her i Verden. At lide af et Slags

---

13

Denne Indskrift, der var sammenløbet og udjævnet af Regnet og Forsynets Godhed, var lykkeligvis ulæselig; thi det er ikke sandsynligt, at denne paa en Gang gaadefulde og uskyldige Lære om Guldets Indaanding vilde have smagt Fogder, Politikommissærer og andre Lovens Overholdere. Den engelske Lov kjælede ikke i de Dage. Man var i en Snarvending hjemfalden under Oprørsloven. Lovens Haandhævere vare blodtørstige med Hævdsret, og Grumhed var en Arvesynd. Der vrimlede af Politidommere. Det myldrede af Jefferys*) Afkom.

3.

Inde i Skjulet fandtes to andre Indskrifter. Ovenfor Kufferten, paa den kalkstrøgne Brædbevæg, læste man følgende, skrevet med Blæk og med tung Haand:

„De eneste Ting, som er værd at kjende.

„Pairen af England bærer et Baand med sex Perler.

„Kronen begynder med Vicomten.

„Vicomten bærer en Krone med Perler uden Tal, Greven en Krone med Perler paa høie Takker, blandede med lavere liggende Jordbærblade, Markisen bærer Perler og Blade jævnhøie, Hertugen Blomsterstrater uden Perler, Prindsen af Blodet en Krands af Kors og Blomster, Prindsen af Wales en Krone som den kongelige, dog saa at den ikke løber sammen.

„Hertugen er høibaaren og stormægtig Fyrste, Markisen og Greven høivelbaaren og mægtig Herre, Vicomten velbaaren og mægtig, Baronen ædel og velbyrdig.

„Hertugen er Naade, en almindelig Pair er Herlighed.

„Lorden aflægger aldrig Ed, hverken til Kongen eller Loven, hans Ord er nok. Han siger: Paa min Ære.

*) Jeffery — Lordkantsler under Jakob II —, bekjendt for sin Raahed og Grumhed. Overs. Anm.

Mandens som ler.

Laxefiskerierne. Falsen foreslog, hvortil ogsaa Komiteens Medlemmer gik over, at der i Begyndelsen af Sen skulde hede: „Disse Bøder og Konfiskationsbeløb tilfalde Statskassen, dog tilfalder det Halve Angiveren, saafremt det er Lensmanden eller en Anden af Politiet ansat". Forslaget og Sen forøvrigt bifaldtes enstemmig.

Indstillingens § 7 er saalydende: Bestemmelsen i Lov af 23de Mai 1863, dens § 11, andet Punktum, hvorefter den, der har Brugen af et Laxefiskeri for mere end 5 Aar, i de der omhandlede Tilfælde træder i Eierens Sted, sættes herved ud af Kraft. Jaabæk optog den kgl. Proposition til § 7, som indeholdt Bestemmelser om Opsynet. Flor fastholdt Indstillingen, hvorimod Daae støttede Jaabæk. Præsidenten udtalte sig mod Jaabæks Forslag, medens Richter ansaa den deri indeholdte Bestemmelse at være af særdeles Vigtighed for denne Lovs Betydning. Falsen holdt paa den kgl. Proposition. O. Velde troede, at dersom man i denne Retning skulde have nogen Lov, var Indstillingen tilstrækkelig. Daae fremsatte et Forslag, som var noget forandret fra den kgl. Proposition. Løberg fastholdt Indstillingen. Jaabæk vilde helst holde paa sit Forslag, men om ikke det skulde gaa, vilde han stemme for Daae's. Yderligere Bemærkninger gjordes af P. Jensen, Løberg, Ueland sen., Jaabæk, Richter, hvorpaa Sagen optoges til Votering med det Udfald, at Jaabæks Forslag (den kgl. Proposition) forkastedes mod 6 St., Daaes Forslag forkastedes med 42 St., hvorpaa Indstillingen enstemmig bifaldtes.

Indstillingens § 8 er saalydende: Forsaavidt Bestemmelserne i Lovene af 23de Mai 1863 og 28de April 1866 samt i nærværende Lov angaa Søørret, skulle de have Anvendelse paa al Ørret i fersk Vand, hvor Lax eller Ørret fra Søen gaar op. — Mod denne § udtalte sig Kolbenstvedt, P. Jensen, Hammerstad, Løberg, Ueland sen., Aga, Foss, medens Flor fastholdt Indstillingen, som derpaa forkastedes mod 9 St. Af Foss fremsattes et Forslag til en ny §, hvilket forkastedes med 39 St.

— Det af Repræsentanten S. Jaabæk fremsatte Forslag fra E. Reiersen til Forandring i Lov af 23de Mai 1853 angaaende Fredning af Lax og Søørret — bifaldes ikke. Enstemmig bifaldt. — Referat.

Mødet hævet Kl. 3. Næste Møde førstkommende Onsdag Kl. 9.

Ledigt Embede. Et Overtoldbetjent-Embede i Fredrikshalds Tolddistrikt.

Overensstemmende med den ved kongelig Resolution af 13de Oktober 1851 approberede Lønningsplan for Toldvæsenets Embeds- og Bestillingsmænd ere Embedets Indtægter at anslaa til 750 Spd., hvoraf det Halve udredes som fast Gage med 375 Spd. og det Øvrige søges tilveiebragte ved Procenter af Tolddistriktets samtlige Intrader, der i Gjennemsnit for Aarene 1864 til 1868 have udgjort 202,143 Spd. aarlig, hvorefter Procenterne ere at beregne med 0,186 pCt. af Tolddistriktets samtlige Intrader, hvilken Procentstørrelse ifølge Bestemmelserne i Regulativet af 13de Oktober 1851 No. 2, tilfalder en tidligere i Tolddistriktet ansat Overtoldbetjent, medens den for Sidstnævnte forhen bestemte Procentsod 0,185 pCt. af Tolddistriktets Intrader overgaar til den, der nu udnævnes til Overtoldbetjent.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 12te Mai.

Igaar Eftermiddag ankom hertil fra Preussen 4 Fartøier med 3885 Tdr. Rug, 329 Tdr. Erter og 244 Tdr. Hvede; desuden indklareredes Skipper Stapelfeldt, Koff Essea fra Bremen med en Ladning Stykgods, hvoriblandt 37 Fade og 10 Baller Tobaksblade.

Den 14de Mai.

Foruden Brig Fortuna, Kapt. Hansen fra Amsterdam, er idag indklareret: Luggert „Lucie de Conquet", Kapt. Malgom fra Rouen; Kof „Johanne", Kapt. B. Klofkorn fra Bremen, alle med Stykgods. Den sidstnævntes Ladning bestaar væsentlig af Tobaksblade, hvoraf den har inde 57 Fade. Endvidere ankom hertil idag Dampskibet „Carlsund", Kapt. Smith, fra Stettin med saagodtsom fuld Ladning Stykgods.

Tilførsel af Kornvarer finder daglig Sted. De igaar ankomne Fartøier fra preussiske Havne indehavde tilsammen 2528 Tdr. Rug.

Indklarerede Fartøier den 12te Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Skudenæs	P. Brække	Rostok	Rug.
Emanuel	F. Beckmann	Kønigsberg	Kornvarer.
Hjelm	C. Johansen	Do.	Do.
Recta	N. Nansen	Do.	Linfrø.
Don	A. Hansen	Danzig	Kornvarer.
Essea	G. Stapelfeldt	Bremen	Stykgods.
Den 13de Mai.			
Emilie	P. H. Trulsen	Kønigsb.	Rug.
H. Welkues	H. A. Karssen	Termünterz.	Ballast.
Nordstjerne	J. Bunde	Nievendiep	do.
Elisa Henry	H. Stieland	Rostock	Rug.
Pilgrim	C. Strøm	Malmø	Kridt.
Friheden	E. Andresen	Randers	Sand.
Skumringen	N. Jacobsen	Stettin	Rug.
Fortuna	H. Hansen	Amsterdam	Stykgods.

Udexpederede Fartøier den 12te Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Kristiana	H. Sørlie	England	Is.
Josefine	L. Gjertsen	Holland	Trælast.
Gjedden	O. Mathiesen	Do.	Do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i det sydlige Norge. Vinden er vestlig med Nedbør nordenfor Dovre og smukt Veir i det Sydlige. Temperaturen er sunket i det Nordlige. Udsigterne ere fremdeles til smukt og tørt Veir paa Østlandet.

Auktioner: Lørdag den 15de Mai Kl. 12 i og over Gaarden No. 21 i Nedre Voldgade. Lørdag den 29de Kl. 2 4de Auktion i og over Gaarden No. 68 i Lakkegaden. Lørdag den 12te Juni Kl. 12 paa Advokat Nicolaysens Kontor i Prinsensgade No. 9 over Gaarden No. 7 A i Grubbegaden.

Anmeldte Reisende.

13de Mai.

I Pedersens Hotel: Nielsen fra Drammen, Gunnerud med Frue, Skibsreder Nielsen og Fuldm. Pedersen fra Fr.stad, Sørli fra Orkedalen, Holmboe fra Udlandet, Frk. Moe fra Ringerike, Bohn fra Eidsvold, T. Sundsvold fra Landet. I Hotel Scandinavie: Kolbjørnsen og Myhrer fra Horten, Blom fra Fr.stad, Forseth, Thomle og Frisenberg fra Drammen, Holm fra Skien, Gaarder fra Gran, Torp fra Fr.hald, Kapt. Virèen og Frue fra Sverige, Sagfører og Kjøbm. Falck fra Hamar, Kjøbm. Falck fra Gjøvik.

14de Mai.

Hos Karl Knudsen: Kirkesanger Larsen og Skolelærer Fuglum fra Vaaler, Melbye fra Trøgstad, Rustad fra Nannestad, Mad. Gram fra Kongsvinger, Törnqvist fra Sverige.

Bekjendtgjørelser.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Lægepost ledig.

Ved Hr. Doktor Dahls døbelige Afgang er Fattiglægeposten i Veldre, af Ringsakers Herred, bleven ledig. Posten aflønnes med 85 Spd. aarlig og ønskes besat snarest muligt med en dygtig og nidkjær Læge.

Til Efterretning for mulige Ansøgere bemærkes, at Afstanden mellem de fortiden i Hamar og Ringsakers Hovedsogn praktiserende Læger udgjør 3 Mile, inden hvilken Afstand findes nogle af Landets stærkest befolkede Egne. Foruden Veldre Annex kan Praxis paaregnes fra den nordlige Del af Furnæs Annex til Bang, fra den nordlige Del af Næs Herred og fra Bergs Fjerding i Ringsakers Hovedsogn. — med andre Ord, fra en Befolkning af 4 a 5000 Mennesker. Den ansættende Læge kan derhos erholde fast Engagement fra nogle og tyve Familier i Veldre og fra mange Familier i Bergs Fjerding.

Til yderligere Underretning tjener, at Lægen kan for særdeles moderat Betaling erholde Logis, Spise, Staldrum og Hestefoder paa et behageligt Sted, i en smuk Egn, hos en Mand af konditioneret Stand; det samme Logis, som den afdøde Læge indehavde. Stedet er beliggende $1/8$ Mil fra Dampskibsstation, hvorfra daglig befordres til og fra Hamar og flere mellemliggende Stoppesteder i Veldre, Næs og Furnæs.

Reflekterende ville behage inden 6 Uger at melde sig hos Undertegnede, Ordfører i Ringsakers Kommunebestyrelse.

Hersøng i Ringsaker, 10de Mai 1869.

J. Hersøng.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 25de Mai og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de s. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen** i **Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:

To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.

H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Vi tillade os at anbefale:

Til Baller og Toddylag.

De meget efterspurgte **Sifon-karafler**

karafler ca.	3/4 Pot	1/4 Flaske
med Grénadine . .	10 ß	6 ß
med Seltersvand . .	8 ß	4 ß
Paa 1 Dusin og derover rabateres pr. St. . .	2 ß	1 ß

For **Eiere** af de ledige Karafler Rabat, uanseet Antallet.

Anm. Konstruktørerne af vort Maskineri ere hædrede med den franske **Sundhedskommissions** specielle Anbefaling samt med flere og **enestaaende** Guldmedailler fra Verdensudstillingen.

Brødrene Frølich,

Jernbanetorvet No. 5.

Jordeiendom tilsalg.

Gaarden Rønne i Hof i Solør af ny Skyld 6 Daler er tilsalg for 6000 Spd. og paa meget lempelige Konditioner. Jordbunden er særdeles god og Eiendommen aarvis. Den har en Udstrækning af ca. 1000 Maal. Husene ere i god Stand, fuldkommen tilstrækkelige for en større Familie og brandtaxerede for omtrent 5000 Spd. Man henvende sig til Undertegnede under mit Ophold i Christiania eller til mit Kontor i Aarnæs. Gaardbruger Amund Ommestad i Hof paaviser Eiendommen.

H. Schulze,
Sagfører.

Tilleie.

For en rolig Logerende er 1 a 2 særdeles pene Værelser, med eller uden Møbler tilleie i Pilestrædet No. 30 B, 2den Etage.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Naar de Gemene, som er Folket, kaldes for Lordens Skranke, fremtræde de ydmygt, med blottede Hoveder for Pairerne, som have Hatten paa.

„De Gemene eller Underhuset tilsende Lorderne Lovforslag ved fyrgetyve af sine Medlemmer, der overrække Forslaget med tre dybe Bøininger.

„Lorderne sende Lovforslag til Underhuset ved en simpel Kancellist.

„I Tilfælde af Uenighed raadslaa begge Kamre i den malede Sal, Pairerne siddende med Hattene paa Hovedet, Underhuset staaende og med blottede Hoveder.

„I Kraft af en Lov af Edvard VI have Lorderne Privilegium paa simpelt Drab. En Lord, som dræber et Menneske, trækkes ikke til Ansvar.

„Alle Dommere staa under Pairerne i Rang. Underdommeren bærer Kappe af Lammeskind, Overdommeren en Kappe af tyndt Graaværk, en Hob Pelsværkstumper af alle Slags, med Undtagelse af Hermelin — Hermelinen er forbeholdt Pairerne og Kongen.

„En Lord, som kaldes til Kongen, har Ret til at dræbe en eller et Par Hjorte i den kongelige Park.

„Det er uværdigt for en Lord at gaa paa Gaderne i Kappe og fulgt af et Par Betjente. Han kan ikke vise sig uden et stort Følge af adelige Tjenere.

„En Lord kan indføre otte Fade Vin uden at betale Told.

„Lorden er alene fritagen for at behøve at indfinde sig hos Kredsdommeren.

„Lorden skatter ikke til Hæren.

„Lorden udnævner sine Kapellaner.

„En Baron udnævner tre Kapellaner, en Vicomte fire, en Greve og en Markis fem og en Hertug sex.

„Lorden er lærd, endog om han ikke kan læse. Han er det ifølge sin Byrd.

„Lorden er paa det nærmeste Konge.

„Kongen er paa det nærmeste Gud.

„Jorden er et Lordskab.

„Engelskmændene kalde Gud mylord."

Lige overfor denne Indskrift læstes endnu en, skreven paa samme Maade og saa lydende:

„Opbyggelige Emner, som bør være nok for dem, som Intet eie.

„Henry Auverquerque, Greve af Grantham, som sidder i Lordernes Hus mellem Greven af Jersey og Greenwich, har hundrede tusind Pund Sterling i Rente. Det er hans Herlighed, som raader over Slottet Grantham Terrace, der helt igjennem er bygget af Marmor og bekjendt for den saakaldte Korridorernes Labyrint, som er en Kuriositet, hvor man finder den høirøde Korridor af Sarancolinmarmor, den hvide Korridor af Lanimarmor, den sorte Korridor af Alabandamarmor, den graa Korridor af Staremmamarmor, den gule Korridor af hessisk Marmor, den grønne Korridor af tyrolsk Marmor, den røde Korridor af spættet Marmor fra Bøhmen og muslinglignende Marmor fra Cordova. Den blaa Korridor af genuesisk Marmor, den violette Korridor af catalonsk Granit, Sorgkorridoren, med sorte og hvide Aarer, af Murviedroskiffer, den rosenrøde Korridor af stribet Alpemarmor, Perlekorridoren af muslinglignende Marmor fra Nonette, samt den mangefarvede Korridor, kaldet Hofmandskorridoren af Brecciamarmor.

„Richard Lowther, Vicomte af Lonsdale, er Eier af Lowther i Westmoreland, hvis Port er straalende prægtig, og hvis Trappe synes at byde Konger at træde ind.

„Richard, Greve af Scarborough, Vicomte og Baron af Lumley, Vicomte af Waterford i Irland, Lordløitnant og Vice-

Dagbladet.

No. 110. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 15de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 1ste Pintsedag:

Vor Frelsers Kirke: Froprædiken: Hr. Pastor Tandberg. Høimesse: Hr. Stiftsprovst Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Froprædiken: Hr. Pastor Anderssen. Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor J. Moro og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 10. Høitidelig Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tysk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Thin.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Prædikanter paa 2den Pintsedag:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler.
Sørkedalens Kapel: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken paa Fransk (sermon en français) af Hr. Pastor G. Almerici Kl. 10; Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11.
I Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Jul. Brun.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hamburg, 13de Mai. Et Privattelegram fra Berlin til „Hambrg. Nachr." forsikrer, at Benedetti ved sin Tilbagekomst fra Paris har medbragt de fredeligste Anskuelser og betoner, at det af forskjellige Ytringer fremgaar, at den keiserlige Politik ikke er tilsinds at optræde imod eller paa nogen Maade hindre Nordforbundets Udvikling. Keiseren, heder det, vil forholde sig afgjort negativ ligeoverfor alle partikularistiske Bestræbelser.

Florents, 13de Mai. Den under 9de Mai meddelte Kabinetsdannelse er ikke definitiv. Deputeretkammeret har ajourneret sig, indtil det nye Kabinet kan blive dannet.

London, 13de Mai. Resultatet af Bankmødet ventes med Spænding.

London, 14de Mai. Den engelske Bank takkede den franske Bank for dens Tilbud om at assistere med 5 Millioner Pd. Sterl. i Guld, men afslog Tilbudet som unødvendigt.

Den 17de Mai 1869.

Heilag er Dagen, som yver oss lyser,
Noreg til Fridomen vigdest av deg.
Sumar og Sol du i Straalarne hyser,
Vyrdnad i Hugen kvar kjenner med seg,
Tanken til Federne takksam me venda,
Deim ser me standa med Hand uti Hand,
So skal me bygja og bygja ei Venda,
Løysa og løysa paa Band etter Band.

Framstig aa gjera i fredsæle Dagar,
Andi aa øva, so Handi vert sterk,
Tenkja upp Tankar, som Herskarne agar,
Det er eit haagt og eit høvelegt Verk;
Kjem so ein Uvin, som framdreg si Verja,
Og som vil gjeva oss Hogg etter Hogg,
Ganga me fram, og som Normenn oss bergja;
Federne aldri um Livet sit togg.

Loggjeven Fridom i Noreg skal finna
Altar fyr seg inn paa Thingvollen bygt,
Normannahugen i Styrke skal vinna,
Bonden skal bygja i Dalom so trygt;
Bøner vil Himlen oss naadugen høyra,
Jordi og Sjoen vil gjeva sitt Gull, —
Legg so til Noreg ditt lydande Øyra,
So fær du høyra, at Ljoden er full.

Om Kalmarunionen.

I.

Det fælles Træk ved alle germaniske Folkeslags Historie i Middelalderen er den gamle Folkefriheds Afskaffelse til Fordel for herskende Stænder. Dette Faktum staar i den allerinderligste Forbindelse dermed, at de nationale, germaniske Kulturer mere og mere overveldedes af den sydfra fremtrængende almeneuropæiske (romersk-frankiske); det var de ved Rigdom, Byrd og social Stilling fremragende Individer ulige lettere at erhverve sig en fremmed Dannelse, end det var for det store Folk, og jo mere denne trængte ind, desstørre maatte nødvendigvis Kløften blive. Fra først af var Geistligheden ene om den nye Kultur. Da var Hoveddistinktionen den mellem Geistlig og Verdslig; men der kom en Tid, da den blev almindelig blandt Høvdingerne; da gik Høvdingeslægterne, der hidtil havde været Folkets Førere, over til at blive en virkelig Adel. Da optraadte Adel og Geistlighed paa den ene Side mod Folket paa den anden, og denne de herskende Stænders Tid varede, indtil Kulturen ogsaa var trængt frem til Borgerstanden.

De forskjellige Folkeslag gjennemgik disse forskjellige Faser til forskjellige Tider, i Regelen senere, jo længere de laa borte fra Kulturens Centrum: Frankrig—Italien. Tyskland blev kristnet før og under Karl den Store, og dets Feudalforfatning maa vel regnes fra Begyndelsen af det 11te Aarh.; England modtog allerede i det 7de Aarh. Kristendommen og bevægede sig langsomt mod en aristokratisk Forfatning, da Normannerne i 1066 indførte Lensvæsenet i dets skarpeste Form.

I de nordiske Riger blev Kristendommen indført i det 10de og 11te Aarh., først i Danmark og Norge, senere i Sverige. Til Danmark og Sverige kom den fra Tyskland, til Norge fra England.

Adelsvæsenet viste sig tidligst i Danmark. Der kom det ind under den stedse mere livlige Forbindelse med Tyskland. Grundvolden blev lagt under Valdemarerne, og de indbyrdes Stridigheder i Kongeslægten fra Midten af det 13de Aarh. lod det snart træde frem i fuld Udvikling. Ikke længe efter fremtraadte det i Sverige, hvor det dog aldrig i den Grad som i Danmark løsrev sig fra den hjemlige Grund.

Ogsaa i Norge viste der sig i det 13de Aarh. afgjort aristokratiske Tendentser; men den hele Bevægelse antog her en meget forskjellig Karakter. Her havde Sverre paa Basis af den Ide, hvorfor ogsaa samtidig Hohenstauferne kjæmpede, „at der paa Jorden er 2de Guds Statholdere, Kongen for det Verdslige, Biskopen for det Geistlige", grundlagt et meget populært monarkisk Styrelsesæt; her havde man en ordnet Lovgivning, i det Væsentlige baseret paa Lighed for Loven, og et Folk med en i fremtrædende Grad skarp juridisk Opfattelse. Men de juridiske Studier ved Vesteuropas Universiteter og Bekjendtskabet med den fransknormanniske Literatur frembragte ogsaa her en høiere Stand, blandt hvis Medlemmer Kongen snart ikke kunde undgaa at hente sine Raadgivere og høiere Embedsmænd.

Eftersom Aristokratiets Magt steg, og Folkets store Masse trængtes tilbage, blev Danmark og Sverige stedse mere og mere Skuepladsen for Kampe mellem Aristokratiet og Kongemagten, hvori begge Parter søgte at drive sin Myndighed og sine Rettigheder saalangt, som det var muligt, og den første af Parterne trak heri det længste Straa. De 2de Riger bleve anerkjendte for at være Valgriger, og om der end vedblev at hvile en Forpligtelse paa Valgkollegierne at holde sig til Kongehuset, var det ialfald sikkert, at de under enhver Omstændighed havde Adgang til at fordre Haandfæstninger udstedte. Disse Dokumenter vare tildels af den Beskaffenhed, at de ikke kunde holdes, saafremt det blot skulde være Skyggen af en Landsregjering. Heraf maatte uophørlige indre Stridigheder være en nødvendig Følge, men det værste ved Sagen var dog, at disse Stridigheder ikke førtes for almindelige Interessers Skyld, og at Hensynet til Nationen, Landet og det almindelige Bedste stadig blev mere og mere tilsidesat.

Forsøg paa en Sammenføining af de uafhængige Riger kunde saaledes ikke ventes at møde nogen bestemt Modstand hos de styrende Klasser, forsaavidt andre Omstændigheder skulde bringe saadanne Planer paa Bane; og saadanne Omstændigheder maatte ufeilbarlig indtræffe, naar de med hinanden beslægtede Fyrstehuse bleve trukne ind i de enkelte Rigers indre Tvistigheder.

Allerede fra Slutningen af det 13de Aarh. fandt en gjensidig Frastødelse Sted mellem det norske og danske Kongehus, som f. E. gav det første Anledning til at understøtte Kong Erik Glippings Mordere; men det var dog først de svenske Borgerkrige mellem Kong Birger og hans Brødre, som i Begyndelsen af det 14de Aarhundrede trak de tre Riger ind i en eneste Hvirvel. Danekongen tog sin Svoger Sveakongens Parti, og dennes Brødre fik igjen norsk Understøttelse. Den svenske Hertug Erik stiftede et af norske, svenske og danske Provindser bestaaende Hertugdømme omkring Gøtaelven og Wenern. Dette opløstes vel hurtigt, men allerede det, at et saadant Forsøg var lykkedes, beviste, at Nationalitetsgrændserne ikke vare urokkelige Rigsgrændser.

Slægtskabsforhold bragte 1319 Norge og Sverige i en Personalunion. Den viste sig at være uholdbar; Sveriges Tyngdepunkt var i Mælaregnene, og i Norge spillede endnu det norden- og vestenfjeldske en betydeligere Rolle; man blev allerede i 1343 enig om at hæve Forbindelsen. Imidlertid havde Kongens Fraværelse og Exemplet fra de svenske Forholde begunstiget et Stormandsveldes Udvikling ogsaa i Norge, og Ansættelse af svenske Geistlige i dette Rige ved pavelig Provision, som vel paa en eller anden Maade var foranlediget af den fælles Konge, i Forbindelse med det svenske Hofsprog, skjød dog den første Bresche i den nedarvede norske Nationalitet. Yderligere i samme Retning virkede den Omstændighed, at nogle af de ved den norske Grændse liggende svenske Landskaber fulgte den forrige fælles Konge, da han blev afsat af det svenske Aristokrati. Dalske og wermelandske Herrer bleve Medlemmer af det norske Rigsraad og indgik Forbindelse med de norske Adelsfamilier.

De svenske Herrer indkaldte en Tydsker, en Fyrste af det meklenburgske Hus; men da det gamle Kongehus, der endnu havde Norge og flere svenske Besiddelser, ikke vilde opgive sin Ret, blev Landet et Tvistens Æble mellem de 2 Dynastier. Foreløbig beholdt Albrecht af Mecklenburg Magten.

Snart skulde der opstaa en lignende Strid ogsaa om Danmark, idet dette Rige ved Valdemar Atterdags Død i 1375 nærmest havde Valget mellem en Hertug af Mecklenburg, der var en Søn af den afdøde Konges ene Datter, og den norske Kongesøn Olav, der var en Søn af samme Konges 2den Datter, den bekjendte Margrethe. Det var Hansestæderne, som nærmest havde Sagens Afgjørelse i sin Haand, baade fordi de ved Traktat havde betinget sig saadant, og fordi de vare Indehavere af Landets næsten vigtigste Provinds Skaane. Saavidt var det altsaa der kommet med den tydske Indflydelse. Hansestæderne erklærede sig for Olav, vistnok nærmest fordi deres Frihed vilde have været i den største Fare, dersom det mecklenlenburgske Fyrstehus foruden sine Besiddelser i Tydskland og Sverige tillige havde erhvervet Danmark.

Denne Magtforøgelse var kun et Skridt paa Veien for det norske Kongehus eller rettere for Dronning Margrethe, der var den, som i Virkeligheden holdt Traadene i sin Haand. Striden blev fra nu af en Strid om Sverige.

Denne Strid blev imidlertid trukket i Langdrag; thi Margrethe forstod at vente, indtil et gunstigt Tidspunkt blev afløst af et endnu gunstigere. Den svenske Adel blev snart ligesaa kjed af sin nye Konge, som den havde været af den gamle; men Albrecht var ikke saa let at rokke, understøttet som han var af tydske Leietropper og de af Mecklenburgerne mere afhængige Hansestæder. Det blev mere og mere klart, at Sveriges Adel alene ikke kunde fordrive ham, og dermed var der fremkommen en Situation, som gav Margrethe Spillet i Hænderne. Naar det var hende, som fordrev Kongen, var det ogsaa hende, Magten maatte tilfalde.

Uagtet det var Norge, som var Dynastiets faste Borg og Udgangspunkt for dets Bestræbelser for at forene de 3 Riger, saa var det dog Nordens sydligere Egne, Danmark og Sydsverige, som dannede det nye Statsforbunds Kjerne. Det var i disse rigeste og tættest befolkede Egne, at Aristokratiet var mest udviklet og mest hensynsløst ligeoverfor Folkets store Masse; det var disse Egne, som, efterat Norges Forbindelser med Vesten var afskaarne, tjente som den Landevei, hvorad den europæiske Civilisation trængte videre frem. Et tydeligt Bevis paa, hvor let det sydsvensk-danske havde for at assimilere sig, og tillige paa, hvorledes Initiativet egentlig skulde udgaa derfra, ligger i den Udvikling, som den nystiftede Birgittineorden fik. Fra norsk Side udgik der ingen aandelig Strømning. Stiftelsen af Munkeliv Birgittinerkloster i Bergen var Anlægget af en Borg for det dansk-götiske Element i det Vestenfjeldske. Det søndenfjeldske Ridderskab var halvdansk eller halvsvensk. I Sverige var det

Göteland, som havde overvægten. Upsvearnes Tid var endnu ikke kommen.

Men det sydskandinaviske Ridderskab var dog lidet skikket til at afgive en Grundvold for Unionen. Dets Princip var Selvraadigheden og Adelsmændenes personlige Interesser, satte i System. Det geistlige Element var forsaavidt bedre, som Prælaterne mod Indrømmelser i det Geistlige kunde være villige til at understøtte Dynastiets verdslige Planer; men Ulykken var, at de verdslige Interesser i Regelen vare de overveiende hos den Tids Prælater, og forsaavidt foretrak de Alliancen med Ridderskabet.

Dronning Magrethe maatte se sig om efter en anden Grundvold for Unionen, forsaavidt den skulde kunne ventes at blive bestaaende, og en saadan Grundvold søgte hun da i en stærk Kongemagt.

Det vidner om et rigtigt Blik paa Situationen, at hun erkjendte, at Arveriget Norge, der havde været Dynastiets Udgangspunkt i dets Strid med Mecklenburgerne om Danmark og Sverige, tillige maatte være Kongedømmets Støtte og Udgangspunkt inden Unionen. Hun fik derfor først ordnet Forholdet i dette Land ved at faa Erik af Pommern — der var ung og saaledes kunde leve længe nok — anerkjendt, uagtet der altid kunde være noget Spørgsmaal om hans Arveret. Med Støtte af denne norske Hylding gjennemdrev hun derpaa ved sin øieblikkelige Indflydelse Kongevalget i Sverrige og Danmark.

Unionsdokumentet af 1397 er som bekjendt kun et Udkast uden Lovskraft; men denne Omstændighed var maaske snarere til Fordel end til Skade for Kongemagten; thi Udkastets Regel, at man ved Kongevalget fortrinsvis skulde holde sig til den afdøde Konges Sønner, kunde vistnok forudsættes uden udtrykkelig Bestemmelse at ville gjælde som noget Selvfølgeligt i Sverige og Danmark, og det saameget mere, naar Norge fremdeles vedblev at være et Arverige.

Norge var i det Hele et væsentligt Led i den da mulige dynastiske Politik. I Begyndelsen af det 14de Aarhundrede havde Haakon den 5te der lagt Grunden til et moderne Autokrati, bygget paa de nye franske Regjeringsmaximer. Vistnok vare Traditionerne fra den Tid under den paafølgende Forvirring blevne afbrudte; men Landet var fremdeles modtageligt for de selvsamme Maximer, der imidlertid havde vundet betydelig Styrke i den europæiske Opinion. Kongen havde der et Land, hvor han kunde anbringe saamange af den nye Tids Mænd — Jurister og Doktorer —, som han behøvede, for at have tilstrækkelig Intelligents paa sin Side.

Men Erik havde intet Begreb om Situationen. Istedenfor at benytte sig af Pavens Samtykke til Stiftelsen af et Universitet, hvor dog ikke Theologi skulde kunne foredrages, til at oprette et juridisk og et filosofisk Fakultet, lod han Sagen falde. Istedenfor at søge at undgaa nye Paalæg ved en sparsom og fredelig Styrelse, indviklede han sig i en langvarig Feide om Slesvig, som altid siden kunde være vundet tilbage; istedenfor ved Ordenens Overholdelse at vinde de lavere Klasser for Kongedømmet, gjorde han Tingen galere, end den allerede var, ved at indsætte Fogder, som ikke hørte hjemme i Landet selv, og som følgelig vare ubekjendte med de lokale Forholde. Istedenfor først efter en længere Tids kraftig Administration, som havde styrket Kongemagten, at bringe Thronfølgespørgsmaalet paa Bane, trak han netop dette ømme Punkt frem i Tide og i Utide, og istedenfor at vise sig medgjørlig med Hensyn til Personen, som det gjaldt at vælge — naar han var bleven Unionskonge, vilde nok hans Interesser diktere hans Holdning, hvem han saa var — viste Erik en ren Haardnakkethed i at holde paa sin Slægtning Bugislav.

Man maa imidlertid erkjende, at der ogsaa er mange Undskyldningsgrunde at anføre. Erik var en Tydsker og alle Kulturens Luftninger kom dengang til Norden fra Tydskland, men der var Intet at lære i den Henseende, hvori den nye nordiske Konge trængte til Belærelse. Tiden var de tydske Smaafyrsters gyldne Tid, og Rigstanken søgtes dengang ikke realiseret i Form af et Autokrati. Det vilde derimod have været et Held for Erik om Norges vesteuropæiske Forbindelse endnu havde været til.

Den store Hovedsag er imidlertid, at de unionelle Bestræbelser under enhver Omstændighed vilde være blevne uden blivende Resultat.

I „Dagbladet" No. 109 staar angaaende mit Forslag til § 2 i Lakseloven om Bække, Smaaelve, Indsøer og Vand: „der bør stilles under Loven", skal være: „der bør stilles udenfor Loven". Det er: gjøres frit efter Hr. Kirkesanger E. Reiersens Forslag, hvilket jeg optog i den Form, som Bladet forøvrigt har angivet. — Med det samme vil jeg ytre min Forundring over, at dette i fri Retning gaaende Forslag kun fik 9 Stemmer for sig, hvilket viser, hvor høilig Tvangen er yndet i Lakse- og Ørretlovgivningen. Den er efter min Mening saa streng, at den uden Opsyn er aldeles uholdbar. Jeg har den Tro, at denne strenge Lovgivning vil virke umaadelig meget til Laksefiskeriernes Ødelæggelse.

Større Frihed — meget større Frihed og Opsyn vilde hæve Fiskerierne. Nu kan man ligesaagodt ophæve alle Lakselove.

S. Jaabæk.

Treogtyve Taler

i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leiligheds-Taler af W. A. Wexels. Efter hans Død samlede og udg. ved Fr. Wexelsen. Kristiania. Nils Lunds Forlag. 1869.

I denne lille Bog har Udgiveren samlet, hvad han har kunnet overkomme af efterladte Leilighedstaler af Wexels. Naar man ved, hvor overordentlig samvittighedsfuld Wexels var i at udarbeide og nedskrive alle sine Taler, skulde man hellere formode, at Vanskeligheden for Udgiveren laa i at samle et passende Udvalg af den store Masse, end i at søge efter de enkelte efterladte Taler; men saa forholder det sig imidlertid ikke. Paa Udgiverens Samlerflid kan man ikke tvivle; hvad han har fundet mere, end det her Meddelte, er kun ufuldstændige Udkast, som han ikke har vovet at optage. Imidlertid vil man her kunne finde nye rige Bidrag til at opfriske Mindet om Wexels's elskværdige Personlighed, om hans Hjertensvarme og den Inderlighed, hvormed han forkyndte det, som for ham var Sandheden i høieste Betydning, og saameget mere i saadanne Taler som disse, hvor det fremfor alt kommer an paa, at Hjertet taler. Forøvrigt er naturligvis ingen anden Anbefaling for Bogen nødvendig og bedre end Wexels's Navn selv. Skjønt W. selv personlig havde sluttet sig til den kirkelige Anskuelse, saa viste han sig dog i sin hele Virksomhed, i sin Sandhedskjærlighed baade mundtlig og skriftlig hævet over alle Partier. Derfor er hans Vennekreds stor, derfor vil Mange glæde sig i at høre ham tale til sig efter hans Død. Det, som desuden hos Mange vil forøge Interessen ved nærværende lille Samling, er, at man for Sørgetalernes Vedkommende faar vide de Afdødes Navne, og man blandt disse træffer flere mere bekjendte Personligheder, saasom Ole Vig, Pastor Stenstrud, Thaasen, Adolf Stabell o. Fl. Foruden Gravtalerne indeholder Bogen tre Taler ved Brudevielser, to ved Konfirmation og Daab, fem hidtil utrykte Smaadigte samt Pastor Domaas's Afskedsord ved Wexels's Jordefærd.

Kristiania, den 15de Mai 1869.

Efter den Aand, som i det forløbne Aar har gaaet gjennem Nationen, og som har faaet et værdigt Udtryk i det nu samlede Storthings Virksomhed, vil sikkerlig Eidsvoldsmændenes 55 Aar gamle Værk paa den nu forestaaende 17de Mai staa klarere for Folkets Tanker og føles med dybere Taknemmelighed i dets Hjerter end nogensinde tidligere. Der er vakt et freidigt Haab om Folkets Udvikling og Fremgang; Almenaand og Frisind har faaet et kraftigt Udtryk, hvortil kommende Slægter vil skue tilbage. Vi have vundet frem til en klarere Forstaaelse af, hvad vi skylde os selv og Andre som Folk og Rige, og til en alvorligere Erkjendelse af, at Frihed er Handling og Arbeide, hvori det er hver Borgers Pligt saavelsom hans Ret at deltage. Derfor har ogsaa Folket sylket sig tættere om de gamle Mærker; der sidder færre igjen af dem, som lig gamle Ulf fra Fjordene blive grætne, naar det lider ud paa Dagen, og skyder sig ind under gammel Vedtægt til at sidde hjemme i sin Herseværdighed, uagtet Ledingsbudet kalder Alle til Strid for fælles Frihed og Frelse. Saaledes som vi iaar kunne feire 17de Mai, maatte det derfor være, at Eidsvoldsmændene ønskede at se Frihedsdagen feiret efter 55 Aars Forløb; og om det end lader til, at der rundt om i Landet er truffet færre Foranstaltninger til offentlige Fester, saa vil Dagens Betydning ikke derfor staa mindre klar og levende for Alles Sind.

Udlandet. Det nye italienske Ministerium stemmer i sin Sammensætning overens med de i den sidste Tid indløbne Efterretninger fra Florens. Førerne af de to Partier, med hvilke det er lykkedes Menabrea at komme til en Forstaaelse, La Permanente og Mellempartiet, have faaet Plads i Kabinettet, nemlig Ferraris som Indenrigsminister og Mordini som Minister for de offentlige Arbeider. Justits- og Handelsministeriet ere ligeledes gaaede over i andre Hænder. Paa disse Undtagelser nær ere Ministrene i det forrige Ministerium gaaede over i det nye, i hvilket General Menabrea vedbliver at være Konseilspræsident. En vigtig Forandring er dog endnu indtraadt, idet Menabrea har afgivet Udenrigsministeriet til Minghetti, der stod i Spidsen for det Ministerium, som afsluttede Traktaten af 15de September 1864 med Frankrige. Denne Udnævnelse synes i høi Grad at bestyrke Formodningen om, at de Betænkeligheder, som den franske Regjering hidtil har havt ved fuldstændig at rømme Pavens Land, ere isærd med at forsvinde.

Antallet af Valgkandidaterne i Paris voxer stadig; det angives nu, som før sagt, til 200. Det er især de radikale Kandidater, hvorpaa der er Overflødighed, og de have ogsaa bedst Udsigt til at komme i Betragtning i Paris, uagtet de ni Valgkredse langtfra ere tilstrækkelige til at tilfredsstille Begjæret, især da det ansees for en afgjort Sag, at fire af de forrige Deputerede, Thiers, Picard, Simon og Pelletan, ville blive gjenvalgte. Det er betegnende for Stemningen hos den yderligtgaaende Opposition, at den ikke vil modarbeide Thiers's Valg, uagtet han er den allerbestemteste Modstander af dens Anskuelser, og uagtet der i hans Kreds har meldt sig en Kandidat, som ganske slutter sig til de radikale og socialistiske Grundsætninger, nemlig den forhenværende Pair d'Alton-Shée. Dette Parti bekymrer sig saaledes mindre om at faa sin egen Repræsentant end at sætte et Valg igjennem, der er saa fiendtligt som muligt imod Keiserdømmet. Olliviers Valg bekjæmpes af samme Bevæggrund yderst heftig, skjønt han er langt liberalere og langt mere demokratisk end Thiers, og han har faaet en talentfuld Modstander i Bancel, der er yderst „rød" og gjør stormende Lykke i Valgmøderne; dog ansees det ingenlunde for afgjort, at Ollivier vil falde igjennem. For en Sikkerheds Skyld har den tilkommende Premierminister i et liberalt og keiserligsindet Ministerium (ialfald tror han selv at være bestemt hertil) ogsaa meldt sig som Kandidat i Departementet Var. I første Kreds har Carnot, hvem man især lægger hans Alder tillast, faaet en Modstander i den unge Advokat Gambetta, der er radikal og har tildraget sig megen Opmærksomhed ved sin Optræden i politiske Processer. Ogsaa en anden Antikvitet fra 1848, Garnier-Pagès har, faaet en radikal Konkurrent i Georges Baudin, hvis eneste Krav paa at komme i Betragtning synes at være, at han er en Broder til den Advokat Baudin, som under Statskoupet i 1851 faldt paa en Barrikade i Paris, og hvis Skygge nylig droges frem af Graven for at tjene til en Demonstration imod Keiserdømmet. I denne Kreds har iøvrigt ogsaa meldt sig Kommunist og Kamferdoktor Raspail, der i 1848 med et mindre glimrende Udfald konkurrerede til Præsidentskabet. Han er nu en Olding og er formodentlig blot optraadt for at opfriske den næsten udslukte Erindring om hans Tilværelse. I 7de Kreds, hvor Darimon, en Ven af Ollivir, mere bekjendt af de korte Silkeburer, hvormed han gav Møde ved Hoffesterne, end af sin parlamentariske Virksomhed, har rømmet Pladsen, er der især et rigt Udvalg af Kandidater, blandt hvilke den radikale Fr. Morin og Rochefort, „Lanternens" Udgiver, nu Medarbeider af et af Victor Hugos Sønner nylig stiftet Blad, skulle have mest Udsigt til at komme i Betragtning. Gjenvalget af Guéroult, Hovedredaktør af Opinion nationale, bekjæmpes stærkt. Han synes ved sin tvetydige Holdning i de sidste Aar at have gjort sig lige ilde likt af Regjeringens Tilhængere og af Oppositionen. Ved en Radikal forstaaes i Regelen en Fiende af den bestaaende Samfundsorden, en Socialist eller Kommunist. Endelig udkræves der til at være radikal en bestemt Fornægtelse af al aabenbaret Religion, en Retning, der iøvrigt er meget almindelig i Frankrigs oplyste Klasser. Den ovenfor omtalte Fr. Morin blev i et Valgmøde bragt betydelig i Knibe, da han interpelleredes om, hvorvidt det var sandt, at han havde ladet sine Børn døbe. Han befandt sig i samme Situation som den Encyklopædist, der grebes i at lære sin lille Datter Fadervor. De Ytringer, som de radikale Kandidater lade falde imod Keiserdømmet, ere meget hensynsløse; de appellere uden Omsvøb til en Revolution, og Mange forudsige, at den er nær forestaaende. Regjeringen forholder sig temmelig passiv overfor Bevægelsen i Hovedstaden, og der er ikke gjort noget væsentligt Indgreb i Tale- og Foreningsfriheden. Efterretningerne fra Provindserne ere yderst gunstige for Keiserdømmet, og der hersker ikke fjerneste Tvivl om, at dets Tilhængere atter ville udgjøre en overveiende Majoritet i det nye lovgivende Korps.

I Anledning af Mayoren i Cork, O'Sullivans Afsættelse, hvorom der er affattet en egen Bill, som er forelagt Parlamentet — har der i Cork været en Demonstration, i hvilke 10,000 Personer deltog, til Fordel for Mayoren. Denne selv ventes til London.

Kgl. Resolutioner. Ved kgl. Resol. af 8de ds. er det medicinske Fakultet naadigst bemyndiget til, forsaavidt det uden nogen deraf flydende Udgifter for Universitetskassen kan ske, at tilkalde de medicinske Kandidater Hoch og Kiær til som Medlemmer at deltage i den medicinske Examen.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at fra 1ste Januar 1870 bliver Grændsen mellem Aas Hovedsogn og Kolbo Annexsogn i Vestre Thotens Præstegjeld under Thotens Provsti i Hamars Stift saaledes forandret, at til hvert af disse Sogne henføres de under samme paa en af Kommunebestyrelsen i Møder den 3die November 1866 og 27de Januar 1868 vedtagne Fortegnelse opførte Eiendomme.

— Under s. D. er der naadigst tilstaaet surnumeræer Kompagnichirurg ved Armeens Hovedstation J. Nicolaysen 1 Aars Forlængelse i den Tid af indtil 2 Aar, hvori det ved kgl. Resol. af 18de Mai 1867 er ham tilladt at udtræde surnumeræer i Armeens Lægekorps med Bibehold af Anciennitet, men uden Gage og Emolumenter.

Tjenestefrihed. Under 8de ds. er der naadigst tilstaaet Høiesteretsassessor C. W. Andresen, R. S. O. O., Tjenestefrihed i 2 Maaneder, fra Begyndelsen af Juni Maaned 1869 at regne.

Negtet Sanktion. Under 8de ds. har det naadigst behaget H. M. Kongen at befale den af Storthinget under 9de Februar d. A. fattede Beslutning til Lov om Forandring i Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift tilbagesendt til Odelsthinget med den Erklæring, at Hans Majestæt ikke for Tiden finder det tjenligt at sanktionere samme.

Belønninger. Under 8de ds. er der som Anerkjendelse for Redning af Menneskeliv under særdeles farefulde Omstændigheder naadigst tilstaaet efternævnte 3 Personer, nemlig J. O. Ersnæs af Edø Præstegjeld, T. Betten, af Halse Præstegjeld og O. C. Sæmundsæt, af Aure Præstegjeld, samtlige af Nordmøres Fogderi og Romsdals Amt, hvert et Sølvbæger, til en Værdi af 15 Spd. for den Førstnævnte og af 10 Spd. for de 2de Sidstnævntes Vedkommende.

— Under s. D. er der for udvist Forhold ved Redning af Besætningen paa Brig Julia af Stavanger, Skipper Jacobsen, naadigst tilstaaet Mandskabet paa en fransk Redningsbaad fra Palovas en Gratifikation af 200 frs. til Fordeling efter nærmere Bestemmelse af de forenede Rigers Konsul i Marseille.

— Under s. D. er der for udvist hæderligt Forhold ved Redningen af Besætningen paa forlist Slup „Fem Søskende" af Stavanger, Skipper Gaudesen, naadigst tilstaaet 11 Fiskere af Sæby i Danmark en Belønning af 55 Rdl. Rm. til lige Fordeling.

— Under s. D. er der som Anerkjendelse af udvist hæderligt Forhold ved Redningen af Besætningen paa forlist Galeas Æolus af Kristianssand, Skipper H. W. Smidt, naadigst tilstaaet Fører af den nordtyske Brig Atlas af Stettin, Kaptein Y. G. Tank, Medaillen for Borgerdaad i Sølv samt Mandskabet paa hans Fartøi 80 Thaler til Fordeling efter nærmere Bestemmelse af Departementet for det Indre.

Kristiania Theater vil den 17de Mai give Peter og Inger og De Nygifte. En Prolog vil desuden blive fremsagt.

Koncert paa Klingenberg. Kristiania Theaters Orchesterpersonale under Anførsel af Hr. Hennum giver 1ste Pintsedags Aften Kl $7\frac{1}{2}$ en Koncert paa Klingenberg, som vi anbefale til Publikums talrige Besøg. Billetprisen, der er sat meget lav, blot 12 ß, vil forhaabentlig bidrage til et godt Hus.

Beneficer. Fru Juell og DHrr. Wolf, Abelsted og Isachsen skal have faaet sig tilstaaet Beneficer inden Saisonens Slutning, hvilket synes at være vel fortjent især for de to førstes Vedkommende, der unægtelig har baaret Repertoiret hele Saisonen igjennem.

Direktør Hermann begynder den 17de Mai sine Forestillinger paa Klingenbergs Theater, eller som det nu er omdøbt, Theatre Variétés. Han vil give 2 Forestillinger, fra $7\frac{1}{2}$—$8\frac{1}{2}$ og fra $9\frac{1}{2}$—$10\frac{1}{2}$. Programmet lyder paa: 1) Prolog. 2) Produktioner af den dobbelte Mandskvartet fra Languedoc i Kostume. 3) Taagebilleder, foreviste af Professor Biscoff fra Wien. Disse Taagebilleder skal, efter hvad der berettes fra de Hovedstæder, Hr. Biscoff har besøgt, være meget smukke. Vi tvivle ikke om, at Hr. Hermann vil forstaa at arrangere fortrinlige Sommerforlystelser paa Klingenberg i Sommer, derom vidner hans foreløbige Program, men vi tro, at han, paa en Dag som den 17de Mai, burde sætte Priserne noget lavere, da baade han og Publikum vistnok vilde være bedst tjent dermed.

Hofintendanten, Ferdinand Wedel-Jarlsberg, skal af Beyen af Tunis være udnævnt til Kommandør af Iftikhâr.

Brand ved Sagene meldes idet Bladet lægges under Pressen.

En af de Skibe, der staar næsten færdige paa Hr. Brincks Værft heri Byen, er i disse Dage solgt til DHrr. Brødrene Wiel paa Fredrikshald.

Dødsfald. I afvigte Uge er afgaaet ved Døden: Forhenværende Storthingsmand Kristoffer Fougner i Aker i en Alder af 71 Aar; Provst i Borgersyssels Provsti Sognepræst til Haabøl, Bernt Sverdrup Maschmann, en Søn af afdøde Apotheker Maschmann. Han blev født i 1805, blev Kandidat i 1829, i 1837 udnævnt til Præst i Haabøl og i 1848 valgt til Provst i Provstiet. Forhenværende Sorenskriver paa Thoten, Chr. Fred. Erikßen 67 Aar gammel.

Opgave til juridisk Examen Fredag Eftermiddag. No. 6. Af Fædrelandets offentlige Ret: „Hvorvidt strækker sig Grundlovens Forbud mod Husinkvisitionen?"

Handelen paa Island. En Brevskriver fra Kjøbenhavn til „Intell." ytrer sig meget opmuntrende om den nylig i Bergen paatænkte Handelsforbindelse med Island, som han tror, Islændingerne ville glæde sig meget over, medens de kjøbenhavnske Handelshuse se surt til dette Foretagende.

Aarsberetning fra Foreningen for den indre Mission i Kristiania fra 1865—68 er udkommen og indeholder Oversigt over Missionens forskjellige Virksomhedsgrene, nemlig: 1) Bibellæsningerne, Kolportør- og Traktatvirksomheden. 2) Den kristelige Fattigpleie. 3) Diakonissеanstalten. 4) „Ynglingeforeningen." Angaaende Fattigpleien heder det i Beretningen: „I Aaret 1865 bleve 95 Familier og enlige Personer understøttede, idet 17 i Fattigpleiens Tjeneste arbeidende Kvinder førte Tilsynet med dem. I 1866 omfattede Fattigpleien 127 Familier, medens i 1867 kun tilsammen 98 Familier og enlige Personer bleve understøttede. I 1868 har Virksomheden gaaet betydelig fremad. 180 fattige Familier og enlige Personer ere blevne understøttede, og 30 af Besøgerne dertil udvalgte Kvinder føre Tilsynet med dem. Fattigpleien har i Høsten 1868 aabnet et nyt Udsalgssted i Toldbodgaden No. 17, hvor Omsætningen forhaabentlig vil blive større end tidligere, idet baade Udsalgsstedet ligger mere bekvemt end det forrige, og Folk mere og mere har faaet Øinene op for, at man ogsaa kan tjene Fattigpleien ved at forsyne sig i dens Udsalg med de mangehaande Artikler for Herrer, Damer, Tjenestefolk og Børn. — Ligeledes bør bemærkes „Fattigpleiens Børnehjem", hvor Børn, der ere komne paa Betlerstien, især af Kvindekjøn, opdrages og oplæres til nyttigt Arbeide; fortiden nyde 9 Børn Underviisning i Skolen, og 3 har man taget ganske til sig; Omkostningerne herved have beløbet sig til 250 Spd. „Ynglingeforeningen" er en efter Udlandets Mønster i 1867 stiftet Forening af omtrent 60 Ynglinge, som ere komne eller truedes med at komme paa Afveie, der 2 Gange i Ugen samles hos dens Formand, den nidkjære Kand. theol. Hærem, til Opbyggelse og Samtale om kristelige og almennyttige Emner. — Indremissionen sees i alle Retninger at omfattes med stigende Interesse.

Om Jernbaneforslagene skrives i „Bestl. Tid." for 11te ds.: Det er aldeles ikke her vor Mening at ville levere noget Indlæg pro eller contra til de forskjellige Trondhjemslinier; vore tidligere Udtalelser i denne Sag ville vise, at vi ingenlunde ere blinde for de Fordele, en Jernbaneforbindelse imellem det nordenfjeldske og søndenfjeldske Norge ville medføre, vi unde vore østlandske Landsmænd alt godt og misunde dem følgelig heller ikke de Fordele, et saadant Jernbanenet vil kunne sikre dem; men vi tro dog at burde tale vort eget Distrikts Interesser, der, som det forekommer os, har ligget Regjeringen saare lidet paa Hjerte. Det viser sig af Regjeringens Indstilling angaaende Jernbanesagen, at det i den Grad har været vor Styrelse magtpaaliggende at skaffe Røraas Jernbane, at den har foreslaaet en nær 300,000 Spd. dyrere og over 3 Mile længere Linie, medens den, selv om den billigere og kortere Linie over Kvikne bliver valgt, paaregner en Sidebane til Røraas for nær 300,000 Spd. Denne betydelige Sum finder Regjeringen det altsaa nødvendigt i ethvert Fald at ofre for at skaffe det lille Røraas Fordelen af en Jernbane, om hvilken vi af sagkyndige Folk have hørt den Formening udtalt, at Snesforholdene i denne Egn ville gjøre Jernbanens virkelige Nytte saare tvivlsom. Ganske anderledes stillede Forholdene sig, da der var Tale om at oparbeide et Veinet fra Arendal, Kristianssand og Lillesand op i vort udeisomme Indland. Det fremgaar af de sidste trykte Amtsformandsskabsforhandlinger, at et saadant Veinets Kostende var anslaaet til 80,000 Spd. Centraladministrationen i Kristiania fandt imidlertid, at dette var en altfor uforholdsmæssig Sum for „saa tyndtbefolkede Egne." Os forekommer det imidlertid, at al den Stund disse aldeles veiløse Egne have langt større Befolkning end Røraas, og aldenstund det ikke kan negtes, at saadanne Oplandsveie vilde have stor Betydning for Skibsbyggerierne og den talrige Befolkning, der ved disse søge Underhold, tager Røraasprojektet sig besynderlig ud fra en Styrelse, der for ikke lang Tid siden har afgivet sit videtur for, at det var for meget at anvende nævnte Sum til brugbare Landeveie her i vore Vildmarker, men at vi burde kunne nøie os med Vinterveie og Kløvveie. Vi have altsaa den behagelige Udsigt til, naar den fremadskridende Oplysning opdager et nyt og hurtigere Befordringsmiddel end Jernbane, enten gjennem Luften eller ved Elektricitet eller paa anden naturlig eller unaturlig Maade, da at høre fremsat Østlandets retfærdige Krav paa først og fremst at blive forsynet med disse, at vi og imidlertid faa nøie os med at sleve eller vente med Frembringelsen af vort Oplands Produkter, til Vinteren gratis skaffer os den Vei, Styrelsen negter os.

Statslaanene tror heller ikke Bergensposten synderlig paa, idet den bl. A. nævner, som en Hindring mod, at det vil gaa, Storthingets ringe Tillid til Regjeringens Forhold i Bevilgningssager, „da man hverken har nogen opmuntrende Erfaring fra Fortiden eller synderlige Garantier for Fremtiden. Nogen særegen Evne til financielle Operationer besidder Regjeringen heller ikke, selv om Statsraad Brochs mathematiske og praktiske Dygtighed blev betragtet som nogen saadan."

Auktionspriser paa Aktier. (B. A.) Ved en afholdt Auktion over Aktier tilhørende et Dødsbo blev for Privatbankaktier af første Rang, hvorpaa er indbetalt 50 Spd., betalt 105 Spd. 4 ß a 105 Spd. 18 ß, og for Aktier af anden Række, hvorpaa er indbetalt 90 Spd., 144 Spd. — For Søforsikringsselskabet „Neptuns" Aktier, hvorpaa er indbetalt 40 Spd., 155 Spd. 6 ß a 155 Spd. 50 ß. — For det bergenske Søforsikringsselskabs, indbetalt 20 Spd., 117 Spd. 6 ß a 127 Spd. 60 ß. — Aktier i det norske Brandforsikringsselskab 50 Spd. for indbetalte 50 Spd. — Det bergenske Dampskibsselskab, indbetalte 100 Spd., 50 Spd. 12 a 18 ß. — Selskabets den gode Hensigts pr. prioriterede 10 Spd. 4 pCt. rentebærende 8 Spd. — Nygaardsbroen 24 Spd. 6 a 96 ß.

Mekanisk Værksted. (Sarp.) Vi have før omtalt D'Hrr. J. og A. Jensens Hensigt at oprette et mekanisk Værksted her paa Stedet til Hjælp for de mange Brug, ligesom vi ogsaa senest omtalte, at de nævnte Herrer stod i Underhandling med Staten om at faa overladt en Strækning af Fæstningens Grund. Vi kan nu meddele, at D'Hrr. Jensen omsider har indkjøbt en Strandstrækning og ca. 20 Maal Jord fra Gaarden Aasgaard ved Forstadselven, saa at der nu er Visshed for, at en for Stedets Trafik ikke lidet betydende Virksomhed vil komme igang.

Den sorte Bande. (Bergensp.) Man har tilstillet os en i det franske og tydske Sprog offentliggjort Embedskrivelse angaaende en i Halle værende Bande Industririddere, der gaar under Navnet „den sorte Bande", og som faar følgende Attest:

„Den sorte Bande.

Under dette Navn existerer her (i Halle a./S.) et Antal Personer, som kalder sig Kjøbmænd, og som tidligere tildels ogsaa har tilhørt Handelsstanden, men som for nærværende er uden Beskjæftigelse, uden Pengemidler og uden Varelager, men ikke desto mindre under en Maske af Soliditet tilforskriver sig, til stort Tab for den øvrige Forretningsverden, betydelige Vareforsendelser fra udenlandske Huse. Betaling er aldrig at erholde hos disse Mennesker, som strax efter Varernes Ankomst pleier at realisere dem til Spotpris. Ikke altid lykkes det at ramme disse Svindlere med Afstraffelse; jeg anser det derfor at være min Pligt at udstede denne Advarsel. I mit Bureau kan man faa vide Navnene paa de Personer, der regnes til „den sorte Bande", saavelsom Navnene paa de „hvide Kjøbere", som for billig Pris kjøbe af „den sorte Bande", og som undertiden pleier at hjælpe enkelte Medlemmer med at udpege de udenlandske Huse, som skal blive Gjenstand for Svindlen. I det Offentliges Interesse anholder jeg hos Publikum om at give mig eller Politiet hurtigst mulig Meddelelser om Forretninger af ovennævnte Beskaffenhed.

Halle a./S. April 1869.

Regjerings-Advokaten."

Forslaget til ny svensk Trykkefrihedslov er falden i begge Rigsdagens Kamre. Aftbl. er meget glad over det Forsvar, Trykkefriheden har faaet paa Rigsdagen, og ligeledes over den Harme, hvormed Talerne i Samklang med hele den tænkende Almenhed ytrede sig mod de Blade, som uden navngiven Redaktør bruge leiede „Ansvaringar". „Der fandtes neppe en eneste, endog af de yderligste Frihedsmænd," heder det, „som ikke i de skarpeste Udtryk ytrede sin Afsky for de Bladorganer, som benytte sig af denne elendige og uværdige Fremgangsmaade, for ved Hjælp heraf ustraffet at faa udsprede Løgn, Bagtalelse og Insinuationer, og hvis virkelige Redaktører ere feige nok til at stille foran sig en Syndebuk, som passende kan opofres, en af disse Pøbler, hvis Menneskeværd man ellers i salvelsesfulde Ordelag foregiver at ville hævde og forsvare."

Kvinder som Læger i Sverige. Kongen har under 23de April sidstleden ved Foredrag af Stændernes Skrivelse om Udvidelse af Kvindens medborgerlige Rettigheder, anbefalet Kansleren for Rigets Universitet at undersøge, om der ikke til en Begyndelse kunde aabnes Kvinder Adgang til praktisk Uddannelse som Læger ved den medicinske Skole i Stockholm.

I Anledning af Optøierne i Hudicksvall sees, ifølge Telegram til Aftbl., Kronfogden Winter at være sat under Justitiens Tiltale for ulovlig Brug af væbnet Magt og for Forgribelse paa Person og personlig Frihed.

Præsten Palmgren skal efter de sidste svenske Blade ikke være paany udvandret, men siges at ville blive og indfinde sig til Forhør hos Konsistorium.

Victoria Theatret i Berlin, som bestaar af to forskjellige Theaterbygninger, Vintertheatret og Sommertheatret, har iaar begyndt sine Sommerforestillinger med et nyt originalt Stykke, „Virtuosens Datter", Karakterbillede med Dans og Sang i 5 Akter af Görlitz, Musiken af Konradi.

Prinsen af Wales bivaanede den 10de Mai den franske Keiserindes Mandagsbal, men ikke Prinsessen, da hun intet Baltoilette havde!!!

I Orleans var der 6te Mai en storartet Fest til Ære for Jomfruen af Orleans, den kjække Jeanne d'Arc.

Berthold Auerbach, den bekjendte tydske Folkedigter, har slaaet sig ned i Stuttgart, hvor han er ifærd med en ny Roman, „Das Landhaus am Rhin".

Ernest Renan, den berygtede Forfatter af „Jesu Liv", har optraadt som Valgkandidat i Meaux.

En liden Bog med Titel „Keiseren" er nylig udkommen i Paris. Den er et Forsvarsskrift for Keiser Napoleon III, skildrer ham som Fyrste, Tænker og Skribent, og leverer tilslut en Oversigt over hans indre Politik og hans sociale Reformer.

I Florents feirede man den 3die Mai paa en høitidelig Maade Historikeren og Statsmanden Machiavellis 400aarige Fødselsdag. Ud paa Dagen afsløredes i det Hus, hvor han blev født, en Mindestøtte for ham. Om Aftenen opførtes i Theatret Terents's Andria, som den navnkundige Forfatter i sin Tid har oversat paa Italiensk.

Fyrst Kusas Moder, Fru Rosetti, er fornylig død paa sit Landgods Solest i Moldau.

En Musiklærer og Organist i Bergamo, Hr. Moroni, har efter flere Aars Studier og Forsøg opfundet en Indretning, ved hvilken man kan opnaa ligesaastor Træffesikkerhed paa Krigsskibe som ved Feltskyts. De Skydeprøver, som man i Hertugen af Aostas og en i den Anledning nedsat Kommissions Nærværelse foretog, har havt et heldigt Udfald. Moroni er derfor kaldt til Florents, hvor Regjeringen agter at træde i Underhandlinger med ham, om at sælge den Opfindelsen.

Den nordtyske Rigsdag har den 5te med 109 Stemmer imod 94 vedtaget et Forslag af Waldeck om, at der skal tilstaaes de Deputerede Diæter og Erstatning for Reiseomkostninger. Der skal imidlertid ikke være mindste Udsigt til, at Forbundsraadet sanktionerer dette Forslag. Præsidenten i Forbundskancelliet, Geheimeraad Delbruck afgav den Erklæring, at de forbundne Regjeringer fremdeles vare imod Indførelsen af Diæter, idet den paagjældende Bestemmelse i Forfatningen udgjorde en væsentlig Del af det Kompromis, som havde gjort det muligt at faa en Forbundsforfatning bragt tilveie, og de kunde ikke opgive noget Punkt af dette Kompromis. Walbeck svarede herpaa, at han i hver Session vilde indbringe sit Forslag paany, og at Forbundsraadet ikke i Længden vilde være istand til at modsætte sig det.

Told paa Trælast i Spanien. (Rigstd.) Departementet for det Indre har modtaget officiel Underretning om, at den Spanske Finantsminister ved et Dekret af 15de f. M. har bestemt, at der af runde Træer (Spirer, Aareemner, Telegrafstolper etc.) skal erlægges en Indførselstold af 6 pCt. af Værdien. Herved gjøres ingen Forandring i Indførselstolden paa det til Udrustning af Fartøier bestemt Mastetræer, Bougspryd, Spirer etc., som fremdeles kun erlægge en Værditold af 2 pCt.

I New York er der for nogen Tid siden begyndt at udkomme et Blad, som tager Ordet for den monarkiske Regjeringsforms Indførelse i de Forenede Stater. Det er, saavidt vides, første Gang, at der har vist sig Tegn til en Opposition imod selve den republikanske Regjeringsform, og mærkeligt er det, at det nye Blad, der heder The Imperialist, ikke alene ikke vækker Indignation, men endogsaa synes at have god Fremgang. Man betragter det vel endnu nærmest som en Kuriositet og læser det

Comprachicos er som „Arvepulveret"*) en gammel karakteristisk Samfundsdetalje. De udgjør en Bestanddel af den gamle, menneskelige Herlighed. For Historiens store Blik, der ser Alting i Sammenhæng, staar Comprachicos i Forbindelse med Slaveriets ophavsløse Faktum. Josef, der blev solgt af sine Brødre, er et Kapitel i deres Historie. Comprachicos har efterladt sig Spor i Spaniens og Englands Straffelovgivninger. Man finder her og der i de engelske Loves Virvar dunkelt Mærket af dette vidunderlige Faktum, ligesom man træffer Sporet af den Vildes Fod i Urskogen.

Comprachicos drev Handel med Børn.

De kjøbte saadanne, og de solgte dem.

De stjal dem ikke. Barnetyveri er en anden Industri.

Og hvad gjorde de af disse Børn?

Vidundere.

Og hvorfor Vidundere?

Til at le af.

Folket trænger at le, Kongerne ligesaa. Gaden trænger en Gjøgler, Louvre en Nar. Den Ene heder Turlupin, den anden Treboulet. Menneskets Anstrengelser for at faa sig en god Latter er stundom værd Filosofernes Opmærksomhed.

Hvad er disse indledende Sider en Begyndelse til?

Til et Kapitel i den Græsseligste af alle Bøger; en Bog, som man kunde kalde: de Lykkeliges Aagren med de Ulykkelige.

2.

Et Barn bestemt til et Legetøi for Mennesker, saadant har virkelig tildraget sig (og tildrager sig den Dag idag).

I de uskyldige og vilde Tider udgjorde dette en særskilt Industri. Det syttende Aarhundrede, det store Aarhundrede, som

*) Poudre de succession, et Slags Gift, hvormed en Kvinde ved Navn la Voisin drev Handel i Midten af det syttende Aarhundrede.

stille Vanvid var Ursus' indre Tilstand, at brumme hans ydre. Ursus var Misfornøielsens Repræsentant i Skabningen. Han var Oppositionsmand i Naturen. Han tog Verden fra den værre Side. Han var ikke fornøiet med ihvor eller ihvad alt maatte være — — At Bien gjør Honning hindrer den ikke fra at stikke — — En udsprungen Rose er ikke til Hinder for, at Solen samtidig fremkalder den gule Feber og Kolera. — Det er sandsynligt, at Ursus i sit stille Sind havde meget at bemærke ved Vorherre. Han tænkte: Det er tydeligt, at den Onde har stort Spillerum, og Gud har gjort Uret i at holde Tømmerne saa slappe. Alene Fyrsterne prisede han, og han havde en egen Maade at yde dem sit Bifald paa. En Dag, da Jakob II forærede den hellige Jomfru i et katholsk, irlandsk Kapel en vægtig Guldlampe, gav Ursus, som netop gik derforbi, sammen med den mere ligegyldige Homo, sin Beundring Luft for Folket i følgende Ord: „Det er vist og sandt, at den hellige Jomfru trænger meget mere til en Guldlampe, end de barfodede Unger derhenne trænge til Sko." Deslige Bevis paa hans loyale Tænkemaade og hans umiskjendelige Ærbødighed for den bestaaende Magt bidrog sandsynligvis ikke lidet til, at Vedkommende saa gjennem Fingrene med hans Løsgjængeri og hans Mesalliance med en en Ulv. Nu og da om Aftenen lod han, af venskabelig Eftergivenhed, Homo strække sine Lemmer en Smule og i fuld Frihed løbe om Skjulet. Ulven kunde ikke misbruge en saadan Tillid og opførte sig i „Selskabslivet", det vil sige blandt Mennesker, med en Pudels Delikatesse. Dog det havde sine Ubehageligheder, naar man kom ud for grætne Borgermestere; derfor holdt nu ogsaa Ursus den hæderlige Ulv saa meget som muligt i Baand. Fra et politisk Synspunkt var hans Vægplakater, som vare blevne ulæselige og desuden i og for sig vare lidet forstaaelige, blot uskyldige Kragetæer og skadede ham ikke. Endog efter Jacob II's Tid og under Wilhelms og Marias „respektable" Regjering,

Manden som ler.

for Løiers Skyld; „men", heder det i en Beretning fra New York, „der er ingen Mangel paa Folk, som paastaa, at Folket vil være bedst tjent med Oprettelsen af en souveræn Magt, dersom de Bestikkelser, de lovløse Tilstande og de affindige Udskeielser, hvorved den nærværende Periode karakteriserer sig, vedbliver som hidtil. Det vilde være en Umulighed at give Udenforstaaende en rigtig Forestilling om den Tøilesløshed, som hersker her i politisk og finansiel Henseende, og det vilde i Sandhed være ønskeligt, at der paa en eller anden Maade blev sat en Stopper herfor". Man behøver vist ikke at tro, at dette Parti er synderlig stærkt i Politiken.

Ledige Embeder. Justitiarius-Embedet i Trondhjems Stiftsoverret og Politiret.

Ansøgninger om dette Embede, der har fast aarlig Gage af Statskassen stor 1092 Spd., hvortil kommer et af Storthinget for indeværende Budgettermin bevilget Lønstillæg af 108 Spd., kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

— Sande Sognekald under Nordre Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift med en aarlig Indtægt af omtrent 850 Spd.

Betræffende dette Embede bemærkes, at den vordende Sognepræst antages at ville blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne angaaende Henlæggelse af Gaardene Murkassel og Dyrdal fra Sande Præstegjeld til Strømmens Præstegjeld. Derhos vil han ifølge kgl. Resolution af 18de August 1860 have at overtage Refusion af endel i Anledning af en Præstegaarden vedkommende Retssag af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond forskudte Udgifter, oprindelig til Beløb 95 Spd. 92 ß, som tilligemed 4 af 100 i Rente tilbagebetales i Løbet af 25 Aar fra 1ste Januar 1860 at regne, samt ligeledes Indfrielsen af et Embedet ved kgl. Resolution af 3die December 1868 tilstaaet Laan, stort 100 Spd., der forrentes med 4 af Hundrede aarlig og afbetales med $^{1}/_{15}$ aarlig i 15 paa hverandre følgende Aar, regnede fra 11te Juni dette Aar.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 15de Mai.

Indklarerede Fartøier den 14de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Johannne	Klefkorn	Bremen	Stykgods.
L. de Conqet	Malgom	Rouen	do.
Niord	H. Bjørnstad	Haarlingen	Ballast.
Flight	W. Olsen	Amsterdam	do.
Rich. Cobden	E. Jonassen	Purmerende	do.
Alegande	J. G. de Vries	Danzig	Kornvarer.
Jason	F. Detmann	Blyth	Stenkul.
Axel	W. Pedersen	Toulon	Ballast.
Winga	W. J. Hansen	Ayr	Stenkul.

Udexpederede Fartøier den 14de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Merkur	Stockleford	England	Trælast.
Svanen	E. Andersen	do.	do.
Neptun	E. Eriksen	do.	do.
Christiania	A. Christiansen	do.	do.
Helene	A. Rasmussen	Chr.sand	Stykgods.
Langeland	N. Nielsen	Rudkjøbing	Trælast.
Agnen	A. Sørensen	Frankrig	do.
Phønix	J. Johannesen	England	do.

Ægteviede i April Maaned.

I Trefoldighedskirken:

Den 5te: Skibsreder Fr. Denneche Boemann og Jfr. Eleonore Kathrine Gulbrandsen. 8de: Uhrmager Ingebret Jensen og Jfr. Oleana Mathea Mathiesen. 9de: Brandkonstabel August Gunerius Mortensen og Pige Helene Kristine Hansdtr. Mek. Arb. Engelhart Julius Hansen og Pige Mina Birgitte Berntsdtr. 11te: Oppasser Jakob Hansen og Pige Tabora Margrethe Darjes. 16de: Tjenestedreng Peder Kristoffer Gaarder og Pige Henriette Hansdatter. 19de: Kontorbud Sigvart Olsen og Pige Maren Sofie Pedersdtr. 21de: Handelsfuldm. Hans Ludvig Andreas Due og Frk. Grethe Michelsen. 22de: Skrædderfvend Hans Nielsen og Pige Kristine Kristiansdatter. 25de: Marinemaler Edvard Otto Rosing Skari og Jfr. Randine Tollerud. Bøssemager Sigvart Olaus Danielsen og Jfr. Laura Mathilde Rasmussen. Skrædderfv. Anton Andreas Berg og Pige Anne Gundersdatter. 27de: Handelsfuldm. Jens Fr. Emil Dahl og Jfr. Anette Amalie Grønvold. 29de: Gaardsdreng Syver Kristiansen og Pige Karoline Nielsdatter.

Auktioner: Mandag den 24de Mai Kl. 12 paa det gamle Raadhus over en Fjerdepart i Skonnerten „Preciosa", assureret for 2000 Spd.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget nordenfor Stat og faldt lidt i det sydlige Norge. Vinden er NV.lig frisk sterk tildels med Nedbør nordenfor Dovre og Nordlig med klart og tørt Veir søndenfor. Udsigterne ere fremdeles til smukt og tørt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

3die Optræden af det italienske Operaselskab.

Tirsdag den 18de Mai (Kl. 7½—10) gives: **Violetta** (La Traviata), Opera i 4 Akter, Musiken af Guiseppi Verdi, Text af H. Peave.

I 1ste Akt er indlagt Orsinos Drikkevise af Opr. „Lucretia Borgia; i 3die Akt er indlagt „La Calesera" (spansk Sang), der synges af Signora Cari.

Forklaring over Operaens Indhold erholdes i Billetkontoret for 4 ß pr. Stk.

Til Operaforestillingerne gjælder ingen Fribilletter.

* * Herefter begynde Operaforestillingerne Kl. 7½.

NB. **Torsdag den 20de Mai gives næste Operaforestilling.**

Mandag den 17de Mai (Kl. 7—9½) gives: **Prolog**, fremsiges af Fru Gundersen; derefter: **De Nygifte**, i 2 Akter, af Bjørnstjerne Bjørnson; til Slutning: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser. Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Til Amerika.

Saafremt et nogenlunde tilstrækkeligt Antal Passagerer tegner sig inden Udgangen af Mai, vil et nyt, hurtigseilende Klipperskib, omkring 200 Læster, af mig blive expederet mellem 1ste og 12te Juni fra Christiania til Kvebek med Emigranter.

Indskrivning af Passagerer foregaar hos
C. N. Tandberg,
Skippergaden 26.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Lægepost ledig.

Ved Hr. Doktor Dahls hædelige Afgang er Fattiglægeposten i Veldre, af Ringsakers Herred, bleven ledig. Posten aflønnes med 35 Spd. aarlig og ønskes besat snarest muligt med en dygtig og nidkjær Læge.

Til Efterretning for mulige Ansøgere bemærkes, at Afstanden mellem de fortiden i Hamar og Ringsakers Hovedsogn praktiserende Læger udgjør 3 Mile, inden hvilken Afstand findes nogle af Landets stærkest befolkede Egne. Foruden Veldre Annex kan Praxis paaregnes fra den nordlige Del af Furnæs Annex til Bang, fra den nordlige Del af Næs Herred og fra Bergs Fjerding i Ringsakers Hovedsogn, — med andre Ord, fra en Befolkning af 4 a 5000 Mennesker. Den ansættende Læge kan herhos erholde fast Engagement fra nogle og tyve Familier i Veldre og fra mange Familier i Bergs Fjerding.

Til ydreligere Underretning tjener, at Lægen kan for særdeles moderat Betaling erholde Logis, Spise, Staldrum og Hestefoder paa et behageligt Sted, i en smuk Egn, hos en Mand af kondisioneret Stand; det samme Logis, som den afdøde Læge indehavde. Stedet er beliggende ⅛ Mil fra Dampskibsstation, hvorfra daglig befordres til og fra Hamar og flere mellemliggende Stoppesteder i Veldre, Næs og Furnæs.

Reflekterende ville behage inden 6 Uger at melde sig hos Undertegnede, Ordfører i Ringsakers Kommunebestyrelse.

Hersøng i Ringsaker, 10de Mai 1869.
J. Hersøng.

Bøger.

Vort Land og Dølens 5te Aargang med Indholdsfortegnelse sælges heftet hos Bogtrykker Larsen, Øvre Slotsgade No. 16, for 24 ß. For 3 Expl. 60 ß.

Svein Urædd

gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa alle Posthus og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larsen, Øvre Slotsgata No. 16. 1 ß Fjerdungaaret og Postpengar 4 ß.
Nye Tingarar kann faa honom fraa No. 1.

Paa mit Forlag er udkommet:
Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiskole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.
J. W. Cappelen.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Ledning for Tjenesten i Felt.

Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Tilsalgs.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Visitkortportræter

af afdøde Provst Vogt i Eidsvold, Pastor Aars i Asker, Professor Conradi, af Statsraaderne Hafner, Irgens, Bretteville, Manthey og Broch, Præsterne Andersen, Ekstrand, Hansen, Lund, Lund i Oslo, Domaas og Dop, Professorerne Boeck, Sars og Welhaven, Edvard Grieg m. m. Fl.
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Træskjærerarbeider,

hvoriblandt et større Parti meget billige Gjenstande for Børn, er jeg nu bleven forsynet med.
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tollknive og Bælter

i stort Udvalg faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel

Stempler

til Mærkning af Linned — to Bogstaver — med almindeligt Mærkeblæk faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Carl Gullichsens

Handel med
Husholdningsvarer, Vine og Brændevine
anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.

Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

kunde Smaabyerne i de engelske Grevskaber se hans Kjærre flakke uantastet omkring. Han reiste fri og frank fra den ene Ende af Storbrittanien til den anden, og solgte sine undergjørende Drikke og Flasker, idet han sammen med Ulven udførte sine Kvaksalveroptog.

Han gled gjennem Maskerne i Politiets Næt, som paa den Tid var udspændt over hele England, for at fange Løsgjængerbanderne og fremfor alt for at opsnappe „Comprachicos"*)

Og dette med Rette . . . Ursus tilhørte ingen Bande, Ursus levede med Ursus, i tête-à-tête med sig selv, medens en Ulv hyggeligt og fordringsløst stak sin Næse med i Laget. Ursus' Ærgjerrighed skulde have været at være Karaib; da han ikke fik være dette, levede han for sig selv. Eneboeren er et af Civilisationen godkjendt Diminutiv af Vilde. Man er meget mere ensom, naar man flakker omkring; og deraf skrev sig hans bestandig Vexlen af Bolig. At slaa sig ned nogetsteds syntes ham at være det Samme som at lade sig tæmme. Han passerede sit Liv ved at passere sin Vei. Synet af Byerne fordoblede hans Længsel efter Skogerne, Tornebuskene og Bjerghulerne. Hans Hjem var Skogen. Han følte sig mindre fremmed i den larmende Folkehob paa de offentlige Pladse, thi dette ligner saa temmeligt Suset i Trætopperne. Folkevrimmelen tilfredsstiller paa en vis Maade Ens Smag for Vildmarken. Hvad han ikke likte ved sit Skjul var, at det havde Dør og Vindue, og at det havde Udseende af et Hus. Han vilde have naaet sit Ideal, dersom han havde kunnet sætte en Grotte paa fire Hjul og færdes i en Bjerghule. Han lo ikke, vi have ovenfor sagt det, men han skoggerlo undertiden, ja til og med ofte; det var en bitter Latter. Der ligger Samtykke i den stille Latter, medens der i den skraldende Latter som oftest ligger en Benægtelse. Hans store Livsopgave var, at

*) Af det Spanske: compra — kjøbe, og chico — Barn.

hade Menneskeslægten. Han var uforsonlig i dette Had. Det var blevet Overbevisning hos ham, at Menneskelivet var en styg Ting. Han havde fundet, at Alting har en Svøbe over sig, Kongerne over Folket, Krigen over Kongerne, Pesten over Krigen, Hungersnøden over Pesten, Dumheden over Alting; han havde udfundet, at der ligger en vis Grad af Straf i selve Tilværelsen; han havde indseet, at Døden er en Befrielse, — og derfor helbredede han den Syge, som man førte til ham. Han havde styrkende Drikke til at forlænge Oldingens Liv. Han hjalp Krøblinge paa Benene og slyngede følgende Sarkasme efter dem: „Se saa, nu staar Du paa dine Ben! Maatte Du nu blot faa vandre længe i Jammerdalen!" Da han engang saa en Fattig sidde halvdød af Hunger, gav han ham hver eneste Skilling, han havde hos sig, idet han brummede: „Lev Elendige, spis, vær seiglivet. Jeg er saamen ikke den, som vil forkorte din Fængselstid." Derpaa gned han sig i Hænderne og sagde: „Jeg gjør Menneskene saa meget ondt, som jeg formaar."

De Forbigaaende kunde gjennem Gluggen bagpaa Skjulet læse følgende Skilt, skrevet i Taget derinde, men synlig udenfra, og nedkludret med store Bogstaver:

Ursus, Filosof.

II. Comprachicos.

1.

Hvem kjender nu for Tiden Ordet Comprachicos, og hvem forstaar dets Betydning?

Comprachicos eller Comprapequenos var et uhyggeligt og besynderligt, omflakkende Samfund, der var berygtet i det syttende Aarhundrede, glemt i det attende, og ukjendt i vore Dage.

Dagbladet.

No. 111. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 18de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 15de Mai. „Journal officiel" meddeler en Ordre fra Politipræfekten, der forbyder Publikum at samle sig foran Bygninger, hvori holdes offentlige Forsamlinger.

Paris, 17de Mai. Politipræfekten har ladet udgaa en Bekjendtgjørelse, der indskjærper Anordningen om Gadeuorden og truer med Lovens Strenghed imod Sammenstimlinger.

Madrid, 16de Mai. Kortes har med 156 mod 73 Stemmer afslaaet Forslaget om Statsformen.

Filadelfia, 14de Mai. Unionsregjeringen har givet Ordre til at hindre Udløb af Expeditioner til Understøttelse af Opstanden paa Kuba.

En Del Præster og Menighedslemmer, som den 21de April d. A. var samlet i Kristiania, vedtog blandt Andet følgende Beslutninger:

1. Forsamlingen anser det ønskeligt, at frivillige kirkelige Stiftsmøder og derefter et frivilligt kirkeligt Landsmøde søges afholdt.
2. Istandbringelsen af Stiftsmøder og Landsmøde bør søges drøftet paa forberedende kirkelige Møder, som søges afholdte i Sammenhæng med denne Sommers Missions-Kredsforsamlinger.

I Forbindelse hermed besluttede man gjennem Missions-Kredsbestyrelserne og paa anden hensigtsmæssig Maade at virke til, at saadanne forberedende Møder kunne blive afholdte, og det i den 2den af de ovenfor anførte Beslutninger omhandlede Spørgsmaal blive dem forelagt til Drøftelse og Afgjørelse.

Idet vi i Henhold hertil henvende os til alle den lutherske Kirkes Venner i vort Land med Opfordring til at samles til de Møder, som vi i det nævnte Øiemed ville søge at faa afholdte i Forbindelse med denne Sommers Missionskredsforsamlinger, skulle vi forsøge med nogle Ord nærmere at forklare Hensigten med disse Møder.

Tanken om et Landsmøde til Drøftelse af vor Kirkes Stilling og Forfatninger, som bekjendt, ingen ny Tanke i vort Land. Den blev allerede for 18 Aar siden udtalt af Storthinget i en Anmodning til Regjeringen om at tage Spørgsmaalet om Sammenkaldelsen af en større Kirkeforsamling under Overveielse, og i de nærmest derpaa følgende Aar blev Ønsket om en saadan Foranstaltning med Styrke udtalt af talrige, dels af Præster og Theologer, dels ogsaa af Lægfolk bestaaende Forsamlinger i forskjellige af Landets Egne. Naar offentlige Udtalelser i denne Retning have været sjeldnere i de sidste Aar, er Grunden hertil uden Tvivl væsentlig at søge i den Omstændighed, at Regjeringen, da den for 10 Aar siden nedsatte en „Kommission til Drøftelse af forskjellige kirkelige Anliggender", udtrykkelig erklærede det for utilraadeligt at bevirke en større Kirkeforsamling sammenkaldt. Paa samme Tid som man, efter denne Erklæring ialfald, for det Første maatte betragte ethvert yderligere Forsøg paa at bevæge Regjeringen til at træffe en saadan Foranstaltning som frugtesløst, maatte det ogsaa for dem, som fremdeles fastholdt Overbevisningen om det Ønskelige i en saadan Foranstaltning, efter Kirkekommissionens Nedsættelse ligge nær at afvente Tilendebringelsen af dens Arbeider. Efterat dette Maal nu paa det Nærmeste er naaet, har Regjeringen selv optaget Tanken, idet den har foreslaaet det nu forsamlede Storthing at bevilge det Fornødne til Bestridelse af Udgifterne ved et Kirkemøde til Drøftelse af de af Kommissionen behandlede kirkelige Spørgsmaal. Dette Regjeringens Forslag har imidlertid ikke vundet Storthingets Bifald, og efter det Udfald, Sagen saaledes har faaet, og navnlig ogsaa efter de Udtalelser, som ved den Anledning ere faldne i Thinget, maa Sammenkaldelsen af et saadant officielt Kirkemøde for Øieblikket siges at være ialfald udskudt i en fjern og uvis Fremtid. Det er denne Sagens Stilling, som nu hos mange Venner af vor Kirke ikke blot her i Byen, men — efter hvad vi have Grund til at antage — over det hele Land har fremkaldt Ønsket om frivillige Møder og navnlig ogsaa et frivilligt Landsmøde, som kunde tage Kirkens Stilling under Overveielse og udtale sig over de vigtigste af de foreliggende kirkelige Spørgsmaal.

Dette Ønske hviler paa Overbevisningen om, at vor Kirkes Stilling for Tiden er saadan, at det maa være af høieste Vigtighed for den at faa den Anledning til at udtale sig om sin Tarv og Trang, som kun større kirkelige Møder ere i Stand til at give. Man tænker herved navnlig paa de mange i hele Kirkens Liv dybt indgribende Spørgsmaal, som i denne Tid vente paa sin Afgjørelse. Der foreligger saaledes Spørgsmaal om en Omordning af vor Kirkes Forfatning, hvorved den skulde blive i Stand til paa en mere tilfredsstillende Maade at sikre Kirkelivets sunde Udvikling og kraftige Trivsel og Bevarelsen af Kirkens Enhed. Der foreligger Spørgsmaal om, hvilke Foranstaltninger der bør træffes for at lette Menighederne Adgangen til at faa udygtige eller uværdige Præster fjernede fra Embedet. Der foreligger endelig ogsaa Spørgsmaal om nye rituelle Bestemmelser for flere betydningsfulde kirkelige Handlinger, f. Ex. for Konfirmation, Skriftemaal og Altergang. Ligeoverfor saadanne Spørgsmaal synes det at maatte være en naturlig Trang for Kirken at faa Anledning til at udtale, hvad der kan ligge den paa Hjertet. Men en saadan Udtalelse vil man under vore Forholde ikke kunne opnaa paa anden Maade, end ved større, den hele Kirke repræsenterende Møder. Hvad her kræves, det er, at samtlige de Menigheder, som udgjøre Kirken, faa Adgang til at tage Spørgsmaal, der gribe saa dybt ind i deres helligste Interesser, under Overveielse, og det ikke blot enkeltvis, i Menighedsmøder, men ogsaa i Fællesskab, i større kirkelige Møder, hvori de gjennem sine Repræsentanter kunne udtale sig for og med hverandre, og navnlig da ogsaa i et kirkeligt Landsmøde, hvorigjennem det endelige Udbytte af hele den forudgaaende Drøftelse af Spørgsmaalene kan komme for Dagen i Skikkelse af en samlet Udtalelse af det hele Kirkesamfund. Om noget Andet, end en saadan Udtalelse af Kirkens Tanker og Ønsker, er her ikke Tale. Den besluttende og afgjørende, ordnende og styrende Myndighed ligger hos os ogsaa for de kirkelige Anliggenders Vedkommende i Regjeringens og Storthingets Hænder, og at intet frivilligt Kirkemøde ved sine Udtalelser vil kunne gjøre noget Skaar i denne Statens Myndighed, er Noget, som siger sig selv. Men ligesaa utvivlsomt er det ogsaa, at Kirken er i sin gode Ret, naar den saaledes udtaler sig om sin Tarv og Trang og nærer det Haab, at de Myndigheder, som have faaet det ansvarsfulde Hverv, at ordne og styre ogsaa dens Anliggender, ikke ville lukke Øret for dens Forestillinger og Begjæringer. At den nu ogsaa benytter denne sin Ret saaledes, som det for Tiden alene kan ske, gjennem frivillige kirkelige Møder, det synes saa meget mindre at kunne vække nogen Betænkelighed, efterat ikke alene Regjeringen offentlig har udtalt sig for Ønskeligheden af et Kirkemøde, men ogsaa i Storthinget Flere af dem, der have troet at maatte erklære sig mod et officielt Kirkemøde, paa samme Tid dog tillige udtrykkelig have henvist til saadanne frivillige kirkelige Sammenkomster, som de her omhandlede.

Vi have saaledes forsøgt i Korthed at begrunde Ønsket om kirkelige Stiftsmøder og et kirkeligt Landsmøde, hvorigjennem vort Kirkesamfund, saavidt Saadant ad Frivillighedens Vei kan ventes opnaaet, kunde udtale sig. Vi have dermed tillige nærmere forklaret Hensigten med de forberedende kirkelige Sammenkomster, som nu i Løbet af denne Sommer ønskes afholdte i Forbindelse med Missions-Kredsforsamlingerne, og hvortil vi herved opfordre Kirkens Venner i vort Land til at møde frem. Den Kreds af Mænd, i hvis Navn vi her tale, har trods sin Overbevisning om Ønskeligheden af, at saadanne frivillige Møder til Drøftelse af vore kirkelige Spørgsmaal kunne blive afholdte, dog ikke dristet sig til nu strax paa egen Haand at træffe de dertil fornødne Foranstaltninger, men troet at burde overlade dette til større Forsamlinger i Landets forskjellige Egne, hvor saavidt muligt alle Kirkens Venner kunde komme sammen og udvexle sine Tanker baade om Ønskeligheden af saadanne Møder og om den bedste Maade, hvorpaa de skulde kunne istandbringes. Med Hensyn til det sidstnævnte Punkt har den vedtaget følgende Forslag til Forelæggelse for de paatænkte forberedende Møder:

1. Stiftsmøder bør søges afholdte i 1870 til Drøftelse af kirkelige Spørgsmaal og til Valg paa Medlemmer af det kirkelige Landsmøde.
2. Stiftsmødet sammenkaldes og forberedes af en Stiftskomite, som har Biskopen eller i hans Sted Stiftsprovsten, om de dertil ere villige, til selvskreven Formand, og hvis øvrige Medlemmer bør vælges i Sommer paa vedkommende forberedende Møde blandt Mænd, som bo i Stiftsstaden eller i dens Nærhed. Forsaavidt Valgene i Christianias eller Christianssands Stifts to Kredse falde paa forskjellige Mænd, ere de alle Medlemmer af Stiftskomiteen. — Stiftskomiteen antages at burde vælges, omend det enkelte forberedende Møde selv ikke skulde ønske noget Landsmøde.
3. Stiftsmødets Medlemmer bør efter Mulighed søges valgte paa Menighedsmøder. Valgmaaden og Sammensætningen forøvrigt ordnes af Stiftskomiteen.
4. Stiftsmødet vælger i eller udenfor sin Midte Udsendinger til det kirkelige Landsmøde tilligemed Suppleanter; ⅓ bør være Geistlige, ⅔ Lægfolk.
5. Det kirkelige Landsmøde antages at burde bestaa af 120 Medlemmer, saaledes fordelte efter Folketallet paa de forskjellige Stifter:

For Kristiania Stift	. . .	30.
„ Hamars —	. . .	18.
„ Kr.sands —	. . .	24.
„ Bergens —	. . .	18.
„ Tr.hjems —	. . .	18.
„ Tromsø —	. . .	12.
Tilsammen	. .	120.

Det er ethvert Stiftsmøde overladt, om det vil sende det fulde Antal.

6. Det kirkelige Landsmøde ønskes afholdt i Kristiania Eftersommeren 1871 eller 1870, dersom en Flerhed af Stiftsmøder bestemmer sig derfor. Dets Samlingstid antages at burde være omtrent 14 Dage.
7. Kristiania Stiftskomite bør i Samraad med de øvrige Stiftskomiteer sørge for, at de samme Emner, som tænkes drøftede paa Landsmødet, blive Gjenstand for de forskjellige Stiftsmøders Forhandling og efter Mulighed behandlede i tidligere Menighedsmøder.
8. Kristiania Stiftskomite træffer ogsaa forøvrigt under Bistand af de andre Stiftskomiteer de for det kirkelige Landsmøde nødvendige Forberedelser, i det Væsentlige overensstemmende med de forudgaaende kirkelige Møders Beslutninger.
9. Snarest muligt bør der stiftsvis iværksættes Pengeindsamling til det kirkelige Landsmødes Istandbringelse, hvilken Indsamling bør være tilendebragt inden Stiftsmødernes Sammentræde. De nærmere Stifter bør hjælpe de fjernere med Pengebidrag.

Denne Plan for Istandbringelsen af de paatænkte frivillige kirkelige Møder er, som sagt, kun et Forslag, som vil blive forelagt de forberedende Møder til Drøftelse og Afgjørelse. Imidlertid vilde det, for at ikke de forskjellige Møders Beslutninger skulle komme til at gaa i indbyrdes altfor stærkt afvigende Retninger, naturligvis være meget ønskeligt, om man ialfald i alt Væsentligt kunde enes om de i dette Forslag indeholdte Bestemmelser.

Hermed anbefale vi Sagen til Kirkens Venner og til Kirkens Herre.

Kristiania, i Mai 1869.

J. Aarflot, Kjøbmand. J. Aars, Skolebestyrer. P. Andersen, Gaardbruger.
Carl Anker, Fattigforst. L. M. B. Aubert, Prof. i Lovkynd. A. Balchen, Sognepræst.
Joh. Berg, Præst. E. C. Bjørnstad Expeditør. O. Bjørnstad, Skrædder.
O. Brandt, Kirkesanger. S. Broch, Expeditionssekr. H. A. Brun, Bager.
S. Brun, Sognepræst. Jul. Brun, Præst. C. P. Caspari, Professor.
P. Christensen, Vognfabrikant. C. B. Christophersen, Præst.
Th. A. Dop, Sognepræst. B. Dybwad, Bankchef. O. F. Ebbell, Raadmand.
H. Elleffen, Bureauchef. Essendrop, Stiftsprovst. J. B. Faye, Bankchef.
H. M. Gjerberg, Skolelærer. H. Chr. Gregersen, Kjøbmand.
Ole Gulbrandsen, Brændevinskontr. Edv. Hansen, Brugseier. H. Hansen, Brugseier.
Kristoffer Hansteen, Høiesteretsassessor. J. Holmboe, Amtmand. P. L. Hærem, Kand. theol.
P. Jensen, Provst. P. Jensen, Toldrorskarl. Gisle Johnson, Professor.
O. Irgens, Skoleinspektør. E. Kjerulf, Bureauchef. A. N. Kjær, Bureauchef.
Frantz Kjær, Læge. N. Kjær, Grosserer. Hans Krag, Kontorchef.
J. Brinck Lund, Garnisonspræst. Chr. Munch, Korpslæge. N. S. Nickelsen, Skolebestyrer.
A. Nielsen, Snedker. N. Tønder Nissen, Professor. N. Olsen, Bødker.
Fred. Petersen, Kand. theol. Jul. Riddervold, Kand. theol. E. Riisnæs, Kirkes.
K. T. Rode, Provst. P. Rogge, Bureauchef. Ferd. Roll, Bureauchef.
A. Schavland, Provst. L. Segelche, Ingeniørløitn. S. A. Sexe, Professor.
C. J. Svanholm, Skomager. Chr. Svano, Gaardbruger. H. U. Sverdrup, Sognepræst.
A. Tannæs, Præst. P. Thronsen, Skomager. Jens Vogt, Civilingenier.
Fredrik Wang, Kjøbmand.

Reisebrev fra Afrika.

(Af det danske Dagblad).

„Herodot fortæller om Ægypten, at dette Land viser Betragteren det Modsatte af, hvad man ser i andre Lande. Dette gjælder ogsaa om Ægyptens mærkværdige Flod. Medens Floderne i andre Lande blive dybere og bredere, alt eftersom de nærme sig til Havet, bliver derimod Nilen stadig lavere og mere grundet, dels fordi den ingen Bifloder optager, dels fordi den mister en betydelig Del af sin Vandmasse ved Fordampning og til Markernes Vanding. Vi sad følgelig fast adskillige Timer hver eneste Dag; ja undertiden havde vi den Fornøielse at sidde et helt Døgn paa en Sandbanke. Dog, det var virkelig ingen Fornøielse. Vi kunde forsaavidt tage Sagen let; vi havde al Komfort ombord, og kun de, der ønskede at være i Jerusalem inden Paasken, vare lidt ængstelige for, at de ikke skulde kunne naa dette, ja maaske blive nødte til at tilbringe Festdagene paa Nilen. Men vi havde ved saadanne Leiligheder et Syn for Øie, som i høieste Grad oprørte os Alle. Naar vor Kaptein fandt, at Vandet var saa lavt, at han ingen Udsigt havde til ved egne Kræfter at varpe sig igjennem, sendte han sin Baad iland til Sheiken i den nærmeste Landsby med Ordre til at sende saa og saa mange Mand ombord. Efter nogle Timers Forløb kom de. En havde undertiden 120 til 140 Fellaher ombord; der var baade Drenge og gamle Mænd, som ingen Nytte kunde gjøre og snarere vare til Hinder, men det befalede Antal maatte og skulde jo komme, hvad enten Landsbyen var stor eller liden. Saa begyndte Arbeidet; Skibets Mandskab sang en Opsang, og Fellaherne halede i Touget. Saaledes kunde det gaa en hel Dag igjennem. Det var glødende varmt, de fleste af dem vare halvnøgne, Enkelte havde egentlig slet Intet paa sig; naar nu Aftenen kom, og De kan tro, at det kan være koldt her om Aftenen — saa krøb disse Stakler sammen i Forstavnen, siddende paa Hug med Ryg imod Ryg for at varme sig. De indtog paa denne Maade en stor Strækning af Skibet, og disse Mennesker, som ikke havde nydt en Bid Brød, saalænge de vare ombord, som afvexlende havde arbeidet i den brændende Sol paa Dækket med at hale eller nede i Floden med at løfte og skubbe Skibet, sad nu der og rystede af Kulde. Og hvilken Betaling tror De, at disse Mennesker, en hel Landsbyes mandlige Befolkning, faa for saaledes uden Varsel at jages bort fra deres Hjem paa ubestemt Tid til et Arbeide, der er saa strengt? De faa — Prygl, ikke Andet end Prygl; Kapteinen, Styrmanden og nogle af Matroserne ere forsynede med dygtige Ender

Toug, som de lade danse paa Fellahernes nøgne Rygge. De prygle dem islæng; de kunne umulig se, hvem der haler og hvem ikke; de prygle altsaa løs iblinde for at advare dem Alle. Da Prinsen af Wales seilede op ad Nilen, sad hans Skib paa en Sandbanke i 18 Timer; vi slap sammesteds med 10 Timer. De undrer Dem vel over dette Misforhold, men det forklares let. Alle de Fellaher, som kunde opdrives, vare naturligvis samlede for at bringe Prinsens Dampskib flot; men det forslog dog ikke Noget, fordi de snart mærkede, at de ingen Prygl fik; de ægyptiske Officerer skammede sig ved at lade Prinsen og Prinsessen være Vidne til et saadant Skue, og Araberne ere nu engang saa demoraliserede, at de ikke arbeide uden Prygl. Officererne bad til Profeten og rev sig i Haaret, Fellaherne anstillede sig, som om de arbeidede og halede af alle Livsens Kræfter, og Prinsen kunde maaske have faaet Lov til at sidde der den Dag idag, naar ikke hemmelige Puf og Løfter om Bakschisch omsider havde bragt hans Skib flot. For os derimod skammede man sig ikke ved at vise sin hensynsløse Brutalitet, og der var vist ikke en Eneste af os, der ikke havde en Følelse af Undseelse ved at se Medmennesker blive behandlede værre, end vi behandle Dyrene, alene for at fremskynde vor Lystreise. Og dette er ikke et enestaaende Tilfælde. Rigtignok er Hoveriet nominelt afskaffet af Ismail Pascha, men i Virkeligheden florerer det saa godt som nogensinde. Som De maaske ved, fandt der ogsaa et Slags Hoveri Sted her ved Suezkanalen, og det er den almindelige Mening, at Ismail Pascha i et Anfald af Utilfredshed med det Ene eller det Andet ved Kanalarbeidet forbød og ophævede Hoveriet overhovedet, hvorved altsaa Kompagniet led et betydeligt Tab, og hans Forgjænger Abbas Paschas Løfte om, at det kunde disponere over et bestemt Antal ægyptiske Arbeidere, illuderedes. Og dog gav det franske Kompagni dem fri Befordring, Kost og Forpleining samt 80 Centimer pr. Kubikmeter. Hoffets Venner paastaa rigtignok, at der ikke mere existerer Hoveriarbeide i Ægypten; men jeg tror, som sagt, at det stadig florerer. Naar jeg paa Dampbaaden saa disse Hundreder af Fellaher hale i Touget, maatte jeg mindes de mangfoldige Billeder, jeg havde seet i Gravgrotterne, der forestille de gamle Ægyptere slæbende paa de kolossale Stenmasser. Dette var paa Cheops's og Ramses's Tider, men Systemet fra hine svundne Dage bestaar her endnu den Dag idag. Naar Dampbaaden indtog Kul ved de mangfoldige Smaastationer langs Nilen, havde vi et Syn, der lignede det ovenbeskrevne. Et saa og saa stort Antal Drenge beordredes til at bringe Kul ombord; en Matros stod med sin Pidsk paa Dampskibet, en anden ved Kulopiaget; Drengene bare Kullene paa deres Hoveder i flettede Vidiekurve og bleve stadig opmuntrede af Matroserne paa en eftertrykkelig Maade til at rappe sig. Pidsslagene vare deres eneste Betaling. Engang imellem giver man sig Skinnet af at betale, og saa kan det jo se ganske net ud, indtil man faar at vide Lønnens Størrelse eller rettere Lidenhed, og at det ikke staar de Tilsagte frit for at unddrage sig Arbeidet.

Ismail Pascha har ladet anlægge en snorlige Kjørevei fra Kairo til Pyramiderne ved Gizeh. Det er i sit Slags den interessanteste Vei i den hele Verden. Lige bagved os have vi Mekkatambjergene med Mehemed Alis Moschee og lige foran Pyramiderne, der vore, efterhaanden som vi nærme os dem. Veien gaar igjennem de yppigste Marker, man kan forestille sig, hvor Kvien gaar i Græsset, ikke blot over Knæ, men halvskjult af det, og den ender i den sørgeligste Sandørken, hvor der ikke er en grøn Spire at opdage. Da jeg forleden passerede denne Vei, Dagen efter at Prinsen af Wales med Følge havde besøgt Pyramiderne, saa jeg en betydelig Mængde Mennesker ifærd med at arbeide paa den. Jeg erkyndigede mig hos Opsynsmændene (Slavefogderne), om dette var Hoveriarbeide. Nei, paa ingen Maade, svarede de, undtagen forsaavidt de, som blive tilsagte, ere pligtige til at møde i Hans Høiheds Tjeneste; altsaa de faa dog Betaling. Da jeg spurgte om, hvor meget de fik, sagde man mig, at de fik 5 Frcs. (omtrent 11 Mk.) om Maaneden! Hvor det dog er forunderligt, at der her ingen „Bondevenner“ eller „Fellahvenner“ findes; her vare de i Sandhed paa deres Plads. Ægyptens Parlament staar jo endnu langt tilbage i politisk Udvikling, men den Tid vil nok komme, da „Fellahvennernes Selskab“ bliver et mægtigt Parti her i Landet. Dog, der er lange Udsigter hertil; det er ikke længe siden, at der var en stor Trængsel af Parlamentets Medlemmer udenfor Kammerets Døre, da disse skulde aabnes for første Gang. Man havde fra Regjeringens Side givet disse Herrer nogle Timers Undervisning i parlamentarisk Skik og Orden; man havde f. Ex. belært dem om Betydningen af Begreberne Høire, Centrum og Venstre, og denne Trængsel udenfor Dørene, der kostede adskillige Tarbuscher, var alene begrundet i, at alle disse Herrer vare besjælede af en saadan Loyalitet, at Ingen vilde sidde paa den venstre Side i Salen; de vilde Alle høre til det loyale Høire. De ser, at der er lange Udsigter til, at „Fellahvennernes Selskab“ kan blive stiftet. (Forts.)

Opfindelsen af Lokomotivet og Jernbanerne.

(Efter „revue des deux mondes“).

(Slutning).

George Stephenson tilbragte sit Livs sidste Dage paa Tarton-House. Landlivet havde bestandig været ham det kjæreste. Han gav sig gjerne af med sine Blomster, sine Stalde, sine Forpagtergaarde og Forbedringer i Landvæsenet. Hans Liv var gaaet over til et rigtigt engelsk country-gentleman-Liv. I sin Omgang med sine Naboer udviklede han en Ligefremhed og godmodig Venlighed, der kun altfor ofte savnes hos dem, der selv have skabt deres Lykke. Han talte gjerne om sin fattige Ungdomstid, men altid uden falsk Stolthed og Kunstlethed. „Jeg har været i Callerton (ved Newkastle)“, sagde han engang til en af sine Venner, „og der gjenseet de Marker, hvor jeg i min Barndom gik og høstede Jordfrugter for to Pence om Dagen.“ Han kom kun sjeldent til London. Der bivaanede han gjerne Forhandlingerne i hans Søns Kontorer, der vare et formeligt Ministerium for de offentlige Arbeider i Storbritanien; men han vendte dog altid med Glæde tilbage til Tarton. Tusinde af de i hans Miner og Smedier beskjæftigede Arbeidere betragtede ham som en Fader. Han oprettede Skoler, Hjælpe- og Forsørgelseskasser og aabnede Læsesale; lige til sit sidste Dieblik virkede han for deres Lykke, som omgave ham. Han døde den 12te August 1848 i sit syvogtredsindstyvende Aar, og efterlod sine Medborgere en Prøve paa, hvorvidt man kan drive det med Udholdenhed og Retskaffenhed, Verden den beundringsværdigste og mest frugtbringende Opdagelse, som den nyere Tid har at opvise.

Robert Stephenson, der saalænge havde hjulpet sin Fader, skulde endnu forhøie den Ære, der allerede var forbunden med Navnet. En stor Del af Jernbanenettet i Storbritanien blev lagt under hans Ledelse. Norge*) og Toscana skylde ham deres Baner; Danmark, Tyskland, Schweitz, Kanada og det britiske Indien tildels ogsaa. Linien fra Alexandria til Kairo er hans Værk. Blandt hans storartede Kunstarbeider fortjener den af Jern og Træ sammensatte Bro over Tynefloden til Newkastle, Tunnelen og Voldene paa Chester-Holyhead-Banen, Conway- og Britania-Broen over Menaistrædet, Nilbroerne og Viktoriabroen, der forener St. Laurentsflodens to modsatte Bredder i Canada, at nævnes.

Disse store Værker danne saa at sige Toppunktet af det Fremskridt, som Jernbaneindustrien har formaaet at fremkalde i en af Bygningsfagets allervigtigste Retninger. De første Stenbroer bares paa Cirkelbuer, der maatte hæves i en betydelig Høide, naar man vilde give dem en saadan Udstrækning i alle Retninger, at de ikke skadede Seilladsen under dem. Cirkelbuerne afløstes derpaa af fladere elliptiske, der efterhaanden modtoge de mest storartede Udstrækninger. For at kunne gjøre Pillernes Afstand fra hinanden endnu større, afløstes senere Stenen af Jern og Metal, og endelig henledes Ingeniørernes Opmærksomhed paa de hængende Broer. Saaledes kom man ad en lang Omvei tilbage til de halvt civiliserede Folkeslags Broer. Man ombytter det lette Tougværk, som Sydamerikas og Indiens Folkeslag kaste over deres umaadelige Vandløb, med svære Kjæder, Touge af Jern, og den nymodens Hængebro er færdig. Imidlertid er der dog en Bro, som er endnu simplere end Hængebroen, Bjergbroen nemlig, en Granstamme, der hviler over en Afgrund med Endepunkterne paa hver sin Klippetop. Denne simple Bro er i sin nye Form først bleven optagen af de forenede Stater i Nordamerika. De Gitterbroer af Træ, som ere lagte over alle Amerikas Floder, ere ikke Andet end store kunstige Bjælker, der ere kastede over Floden og ere stive nok til ikke at bøie sig under Vægten af nok saa tunge Byrder, lette nok til, at man kan give dem enhver tænkelig Længde. Nutildags afløses disse store hule Bjælker især af Jern, dels Pladejern, dels Stangjern, hvis Gittersammensætning aldeles ligner Amerikanernes Træbroer. Den første og mest berømte Anvendelse af denne Art Broer gjorde Stephenson ved Menaistrædet.

Britannia-Broen er et uhyre Rør, der er sammensat af Jernblikplader, der ere nittede sammen. Denne svævende prismatiske Tunnel med et retvinklet Gjennemsnit forener Caernarvon med Øen Anglesea. Den bæres af kun tre Piller, en paa hver af Kysterne og den tredie opført paa en Klippe midt i Strædet. Denne brede Søile, der kaldes Britanniataarnet, hæver sig to hundrede og tredive Fod over Middelvandstanden. Ved begge Rørets Ender er Murværket, hvorpaa Broen hviler, hundrede og tredsinstyve Fod høit. Skibene seile uhindrede under dette uhyre i Luften ophængte Rør. Den i St. Georgs-Kanalen indknebne Strøm stormer forgjæves mod disse kjæmpemæssige Masser, og dens evige Brusen smelter sammen med Togenes tordnende Larmen, naar de jage hen igjennem de store Jerngallerier.

Formodentlig vil Læseren ikke finde det upassende, om vi her fortælle, hvorledes Robert Stephenson bar sig ad med at løfte denne svære Masse af Jernplader op paa Pillerne, som bære den. Aldrig er nogensinde et saa storartet Arbeide blevet fuldført med simplere og mere snildt udtænkte Midler. Røret blev bygget paa selve Havbredden paa et Træunderlag, der bares af uhyre flade Pontonner. Herpaa bleve de med Jernblikplader og andet Jern ladede Fartøier udlossede; her bleve de Dampmaskiner, der skulde skjære Pladerne til og bore Hullerne til Nitterne, som skulde holde Pladerne sammen, anbragte. Disse Nitter blive smedede, og man kan tænke sig, hvilket Skue det maa have været at se Røret under Arbeide, naar man ved, at det indeholdt mere end to Millioner saadanne Nitter. Det Gulv, hvorpaa Værfterne og Værkstederne laa, blev baaret af fire Pramme, hver paa hundrede Fods Længde. Saalænge Røret var under Arbeide, stode disse Pramme paa Grund, og vare fulde af Vand. Røret veiede 1800 Tons, og man havde beregnet, at Prammene, naar de bleve lensede, vilde blive drevne i Veiret med en Kraft af ikke under 3200 Tons. Da nu alt var færdigt, behøvede man blot at lukke de Ventiler, hvorigjennem Vandet hver Dag i Flodtiden strømmede ind. Floden kom, og det store Rør løftedes uden ringeste Besvær lidt efter lidt i Veiret. De af Havets mægtige Tryk hævede Pramme bleve af Dampbaade bugserede hen til Murpillerne. Røret lagdes paa dertil indrettede Underlag. Ventilerne paa Prammene bleve aabnede, disse sank, og der laa Røret frit paa sine foreløbige Underlag. Dette vanskelige Foretagende var saa godt forberedt, at det lod sig tilendebringe i en eneste Flodtid uden nogetsomhelst Uheld. Et endnu vanskeligere Foretagende stod tilbage: Røret skulde løftes op paa Pillerne. Atter tog man sin Tilflugt til Vandkraften. Man havde anbragt en hydraulisk Presse i Britanniataarnet, fyrgetyve Fod over den Høide, hvortil Broen skulde løftes. Den svære Jernblikmasse var med stærke Kjeder og Jernstænger befæstet til Stemplet, som af Vandets uimodstaaelige Magt langsomt blev skudt op i Pressen. Hver Gang Røret var blevet drevet sex Fod høiere op, blev det understøttet, medens det uhyre Stempel atter sank. Derpaa begyndte en ny Løftning, og saaledes naaede Røret endelig op paa Pillens Hoved, idet der samtidig arbeidedes paa denne Maade ved de andre Taarne, og saaledes bragtes denne uhyre lange Jernmasse til sit Bestemmelsessted. Den blev derpaa underkastet de strængeste Prøver. De sværeste Tog mægtede ikke at bøie den saameget som en halv Tomme, og denne Afvigelse, havde man beregnet, var omtrent den samme, som Metallets Udvidelse vilde foraarsage, naar Solen i en Times Tid brændte paa Røret.

Den firehundrede og tredsindstyve Fod lange Britannia-Bro aabnede en ny Tidsregning i Bygningsfagets Aarbøger. Opmuntret ved det heldige Udfald af sit første Forsøg, byggede Robert Stephenson derpaa Viktoria-Broen, der i Kanada gaar over St. Laurentsfloden, i langt mere storartede Forhold. Dette Værk henregnes blandt den nyere Tids Mesterværker.

Robert Stephenson byggede endnu to andre Rørbroer paa Jernbanen i Ægypten, den ene over Nilarmen ved Damiette, den anden over den brede Kanal, der løber i Nærheden af Basket-al-Seba. Her ligger Banen ikke som ved Britannia-Broen indeni men udenpaa Røret. Da der var Tale om at lægge en Kanal, der kunde befares af store Skibe gjennem Landtangen ved Suez, udtalte Robert Stephenson sig ligefrem mod dette Forslag i Underhuset. Vel havde han kun flygtigt beseet Landtangen, og skal man tro Folk, der have havt Leilighed til at besigtige den i Ro og Mag, saa ere de af den store engelske Ingeniør befrygtede Vanskeligheder ved Arbeidets Udførelse ingenlunde, som det nu har vist sig, uoverstigelige.

En vidunderlig Modsætning! Medens vore (franske) mest fremragende Ingeniører, paa nogle faa glimrende Undtagelser nær, ere udgaaede fra Ecole polytechnique, hvori de have faaet den omhyggeligste, den mest videnskabelige Uddannelse, der kan faaes nogetsteds i Verden, have Storbritanniens Ingeniører næsten alle været Folk af lav Herkomst, uden nogen videnskabelig Dannelse. Vi have omstændelig fortalt, hvorledes den fattige Minearbeider, der blev Jernbanernes Grunder, maatte kjæmpe sig frem. Hans Søn Robert besøgte ikke Skolen i mere end to Aar. Sin øvrige Uddannelse fik han i Minerne, Materialgaardene og Værkstederne. Det Samme gjælder om Locke, John Dixon, Thomas Gouch og Swanwich, Ingeniører, der ere velbekjendte i England og alle ere oplærte af George Stephenson. Da han begyndte sine første Arbeider, sluttede han endel unge Mennesker af lav Herkomst, men alle omhyggelig valgte, til sig, vænnede dem tidligt til at maatte bære Ansvar, og gav dem store Vanskeligheder at bekjæmpe. De ere næsten alle blevne udmærkede Mænd i deres Fag, og have Alle bevaret deres Lærer i kjærligt, taknemmeligt Minde. Hans Søn Robert efterlod sig ogsaa en hel Del Følelser af denne Art; men hans Berømmelse gik langt ud over Haandværksstandens Grændser. Da han levede mere i Verden, end hans Fader havde gjort, fik han paa Grund af sine Talenter en betydelig Indflydelse paa Samfundet i England, idet hans Godhed, ædelmodige Gavmildhed og ligefremme, medfølende Karakter tillige skaffede ham almindelig Agtelse. Han døde i November 1859 og efterlod sig 625,000 Frcs., som han bestemte til forskjellige offentlige Indretninger. Han viste sig især gavmild mod Newkastle og viste saaledes, at han ingenlunde havde glemt sin Fødeegn, hvor hans første møisommelige Ungdom var henrunden. Paa hans Begravelsesdag forlode Tusinder af de i Newkastles Fabrikker beskjæftigede Arbeidere deres Arbeide for at feire Dagen til den Afdødes Ære. I denne Byes Havn, som ogsaa i Gateshead, Sunderland, Shields og Witby, flaggede Skibene paa halv Stang. Til samme Tid aabnede Westminsterabbediet i London sine Porte for at modtage Levningerne af den berømte Ingeniør. England viste ham saaledes den største Ære, det formaar at vise en af sine Sønner.

Den store Bygmester, der opførte de storartede Rørbroer over Menaistrædet, i Kanada og Ægypten, hviler nu midt iblandt dem, som ved Vaabendaad, Dyder og Aand have gjort det engelske Navn berømt. Burde ikke ogsaa George Stephensons Levninger hensættes i Westminster? Som de vare forenede i Livet, burde George og Robert ogsaa være det i Døden. Æren kan ikke smaalig udstykkes mellem Fader og Søn. Dog maa Verden i George Stephenson anerkjende Jernbanernes oprindelige Ophavsmand. Medens Aarhundreder have udslettet Mindet om de forsvundne Tiders Opfindere, skal hans Navn og hans Velgjerninger overdrages til alle kommende Slægter, og de ville med hver Dag blive større, eftersom den fredelige Samfærdsel mellem de forskjellige Folkeslag og Menneskeracer tiltager, indtil den har frembragt hin Omvæltning i Samfundet, som han har forberedt, og som vi endnu kun skimte som en smuk Morgenrøde.

*) Jernveien fra Kristiania til Eidsvold, som bevilgedes i 1851.

Kristiania, den 18de Mai 1869.

Udlandet. De sidste Blade bringe intet særdeles Nyt; det vigtigste er, at Spændingen mellem Amerika og England synes at tiltage, og at man navnlig i England især paa Børsen har været meget bange for et Udbrud. Forholdet til Irland synes heller ikke at forbedre sig. Den 9de ds. herskede der stor Bevægelse i Cork i Anledning af Borgemester O'Sullivans Afreise til London, hvor han skal møde i Parlamentet for at forsvare sin Sag. Et halvt Snes Tusind Mennesker havde samlet sig for at bringe O'Sullivan sin Hylding.

„Neue fr. Presse“, der først bragte den ubehagelige Depesche af 20de Juli 1866 til offentlig Kundskab, har for nogle Dage siden bragt en Meddelelse, hvis Indhold, som Bladet dog ikke vil garantere for, er meget ubehageligt for Preussen. Dette Land skal, hedder det i den nævnte Artikel, strax efter Luxemburg-Affæren have gjort Tilbud i Florents om et nyt Forbund. Hvis der udbrød Krig mellem Preussen og Frankrig, skulde Italien angribe Østerrig for at berøve Keiser Napoleon „hans Reserve“. Som Løn for denne Tjeneste gaves der Italien Udsigt til at faa Welsktyrol, Istrien, Triest og Dalmatien. Italien var imidlertid slet ikke tilbøielig til at gaa ind paa Bismarks Planer, og nu skulde Sagen gribes an paa en anden Maade. Den preussiske Krigsminister Roon gjorde en Reise til Lugano for at indlede Underhandlinger med Mazzini, til hvis Raadighed han tillige stillede 1 Mill. Thlr. Af denne Sum fik Kossuth 600,000 Thlr., der anvendtes til at hverve Soldater og kjøbe Vaaben for. Preussen vilde altsaa hverken mere eller mindre end fremkalde en Revolution i Italien for ved Aktionspartiets Hjælp at opnaa, hvad Regjeringen nægtede. „N. Fr. Pr.“ mener, at den italienske Regjering maa have troet paa Sandheden af disse Meddelelser, siden den har forlangt Mozzinis Udvisning af Schweiz.

I en Skrivelse fra London til „Köln. Z.“ fortælles, at, medens Østerrig raadede Belgien til at give efter for Frankrig i Jernveissagen, skyldes det Englands Indflydelse, at Keiser Napoleon ikke, hvad der en Tid var Udsigt til, drev Sagen til Yderligheder. Korrespondenten bemærker forøvrigt, at Spørgsmaalet om kort Tid vil fremtræde igjen i uforandret Skikkelse, saa at Englands Mægling kun har bevirket en Udsættelse.

Sverige. Den svenske Rigsdag sluttedes i Lørdags med de sædvanlige Høitideligheder. Gudstjeneste afholdtes i Storkyrkan, hvor Dr. Gumælius prædikede over Galaterbrevet Kap. 5, V. 13—14. De kgl. Prinser, Dronningen og Prinsesserne vare tilstede. Efter Gudstjenesten begav Kongen sig i fuldt Skrud og i Spidsen for en Procession til Rigssalen, hvor han holdt følgende Throntale:

Gode Herrer og svenske Mænd!

Ved Grændsen af det første, betydningsfulde Tidsskifte for den nye Rigsdags Virksomhed, gaar dets tredie Møde nu tilende.

Ved det stadige Arbeide, som stedse har udmærket Eders Forhandlinger, og med den Fortrolighed med den nye Ordning, som I nu allerede have vundet, har det lykkedes Eder uden Overskridelse af den Tid, Grundloven har bestemt til Rigsdagens Samvær, at give mange vigtige Sager en Afslutning, som har ledet til Overensstemmelse i Hensigten og til Beslutnin-

ger, som ikke skulle blive uden Indflydelse paa vor fremtidige Udvikling.

Den Behandling, I har ladet mit Forslag om ny Riksakt mellem begge Broderriger blive tildel, giver et glædeligt Vidnesbyrd om Eders Forsæt at befæste Foreningens Styrke.

Med Tilfredshed har jeg modtaget de Beslutninger, hvorved I have bifaldt mine fremsatte Forslag om Grundrentens Forvandling til Penge, hvilke Beslutninger, paa en Gang saa indgribende i dybt rodfæstede Forhold og fremgaaede af saa lidet heftige Stridigheder, tilkjendegive baade, at Tiden var moden for den foreslaaede Forandrings Udførelse, og at dens Omfang var beregnet efter Forholdenes Krav. Paa Jordbrugets Stilling skulle disse Beslutninger, haaber jeg, udøve en velgjørende Virkning.

Eders Bifald til mit Forslag om Ordningen af Skogforvaltningen skal betrygge Udviklingen af denne magtpaaliggende Gren af den indre Husholdning.

Idet jeg deler Eders Opfatning om Nødvendigheden af en mere udvidet Religionsfrihed og en en hensigtsmæssigere Ordning af Fattigvæsenet, skal jeg yde Eders Forslag angaaende disse vigtige Sager en omhyggelig Granskning.

Beredvilligt have I, saavidt det har staaet til Eder, bidraget til Nødens Afhjælpelse i de Landsdele, hvor Jorden har negtet Dyrkeren en tilstrækkelig Høst. Vi stilles i det Haab, som et for vore Enge gunstigt Veirligt støtter, at lysere Tider snart skulle gry, da Landet atter skal give hver stræbsom Arbeider hans daglige Brød.

Da jeg nu erklærer dette Rigsmøde afsluttet og med Eder sender min Hilsen til de Hjem, hvortil I nu vende tilbage, saa sker det med Ønsket om, at den Almægtige, som leder vor Skjæbne, fremdeles maatte holde sin beskyttende Haand over Fædrelandet og med Fremgang velsigne hvert oprigtig Stræv for alment Vel, hvert særskilt Arbeide for Opfyldelsen af Hjemmets stille Pligter!

Jeg forbliver Eder, gode Herrer og svenske Mænd, alle Samtlige og Hver og En i Særdeleshed med al kongelig Naade og Yndest stedse velbevaagen."

Derefter talte første Kammers Præsident, Grev Lagerbjelke, og derpaa andet Kammers Præsident, Biskop Sundberg.

Rigsdagens Virksomhed fortsattes lige til sidste Øieblik for dens Opløsning, idet begge Kamre navnlig fattede den vigtige Beslutning (med 134 St.) at optage et 4 Million Rdlr.s Laan til Jernveisbygninger.

Efter Slutningshøitidelighederne begave begge Kamre sig hver til sin Thingsal, hvor Præsidenterne endnu holdt en Afskedstale; og modtoge Kamrenes Tak for Samværet.

— En ung Neger af Gambastammen fra det vestlige Afrika er over Gøteborg afreist til sit Hjemland for at nyde en derværende engelsk Missionærs fortsatte Undervisning. Han har i 5 Aar opholdt sig ved Missionsskolen ved Johannelund og ledsagedes til Jernbanestationen af de øvrige Missionselever. Den unge Fremmede syntes meget rørt ved Afskeden.

— En ny Haandkraftsmonitor efter John Erichsons Udkast er nu færdig fra Værftet og afgaaet til Bergsunds mekaniske Værksted for at sættes i fuld Stand.

Odelsthinget sammentræder Onsdagen den 19de dennes Kl. 9 Form. til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 angaaende den kongelige Proposition til Lov indeholdende adskillige Bestemmelser om Bygningsvæsenet.
2. Do. fra Konstitutionskomiteen angaaende de fremsatte Forslag om Diætgodtgjørelse m. V. for Storthingsmænd.
3. Do. fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende kongl. Proposition til Lov om Ophævelse af § 106 i Plan til Fattigvæsenets bedre Indretning i Kristiansands By af 14de Septbr. 1802.
4. Do. fra Bankkomiteen angaaende A. Sørenssens samt O. Lindstøls og N. Iglands Forslag til Love angaaende Forandring i Udligning af Kommuneskatter paa Landet.
5. Do. fra Veikomiteen angaaende den kgl. Proposition til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet samt om de øvrige herom den tilstillede Forslag.
6. Do. fra Do. angaaende et af Ingeniørløitnant Krag fremsat Forslag til ny Lov om Veivæsenet samt Repræsentanten Aarflots Forslag til Forandring i Veilovens § 83.
7. Do. fra Justitskomiteen No. 2 angaaende de af Repræsentanten Jaabæk fremsatte Forslag: 1) om Smaagjæld, og 2) om Gjæld for berusende Drikke.
8. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Tillæg til Lov af 23de Mai 1867 om Torskefiskerierne i Nordlands Amt og Senjens og Tromsø Fogderi.
9. Do. Do. ved Beslutningen til Lov om Isvækning m. V.
10. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Forslag til Lov indeholdende Tillæg til de om Bestyrelsen af Værkers og Brugs Fattigvæsen og Skolevæsen gjældende Bestemmelser.

17de Mais Festligheder. Allerede tidlig paa Morgenen begyndte der at blæses i Basuner fra vor Frelsers Kirketaarn, hvilket formodentlig skulde træde istedetfor den Kanontorden, som vi ellers har været vant til at vækkes af paa vor Friheds Fødselsdag. Alle Skibene paa Havnen flaggede, rundt om i Gaderne saa man det ene Flag efter det andet komme frem fra Hustagene, og Storthingsbygningen var prydet med Vimpler i Nationalfarverne. Længere ud paa Formiddagen drog Regimentsmusiken, fulgt af en uhyre Menneskemasse, med klingende Spil gjennem Gaderne. Kl. 1 togede Studentersamfundets og Handelsstandens Sangforeninger med sine Faner op til Universitetets Forhal, hvor de afsang flere og deriblandt et Par nationale Sange. Kl. 4 samlede de forskjellige Korporationer sig paa Fæstningen, hvorfra Processionen skulde gaa, og Kl. 5 satte man sig i Bevægelse, et stort uoverskueligt Tog med Faner og Musik; under en smuk Marsch togede man op til Storthingsbygningen. Ankomne til Bygningens Facade samlede Korporationerne sig om sine Faner. Sangerne afsang: „Ja, vi elske dette Landet", hvorpaa Hr. Odelsthingspræsident, Høiesteretsadvokat Kildal holdt Festtalen, ofte afbrudt af Bifaldsraab: Han mindede om det norske Folks skjæbnesvangre Stilling i 1814 og om Betydningen af og det Store i den Gjerning, som den 17de Mai det Aar fandt sin Afslutning, idet han væsentlig dvælede ved Selvstyrelsens Fortrin og Ansvar. Han paaviste derefter de store Hovedpunkter i Nationens Udvikling efter 1814, og da især Kommunalforfatningen og aarlige Storthing; endvidere, hvorledes Telegraf- og Jernbaneanlæggene har i sig Vidnesbyrdet om Landets Fremgang i materielt Velvære. Særligt mindede han om det norske Flag, hvis 25aarige Gjenfødelsesdag indtraf i dette Aar, under Henvisning til den norske Handelsflaades Fremgang. Tilslut lagde Taleren Folket paa Hjertet, at Grundloven skulle bevares og gaa i Arv til de kommende Slægter og forøges under hver Slægts Varetægt, hvorfor han opfordrede til et Hurra for den 17de Mai og for hvad den havde skaffet os. Frits Hansen udbragte et Leve for Storthinget og henvendte det til Hr. Kildal, som takkede og svarede med et Leve for gamle Norge, hvilket besvaredes med et 9dobbelt rungende Hurra fra den uoverskuelige Menneskemasse, som havde samlet sig nedenfor Storthingsbygningen. Processionen gik derpaa, med Undtagelse af Arbeidernes og Haandværkernes Sangforeninger, som togede op til Universitetets Forhal, hvor de sang en 5 a 6 Nummere, nedover mod Torvet, hvor de forskjellige Korporationer stilles ad. Fra Kl. 7—9 var der paa engang Musik i Studenterlunden og Forestilling i Theatret. En smuk, i Anledning Dagen forfattet Prolog, som vi maaske senere skal meddele i sin Helhed, blev fremsagt af Fru Gundersen. Kl. 9 samlede i Studentersamfundets Festsal Folk af alle Samfundsklasser sig til en Sexa, i hvilken der afveksledes med Taler, Skaaler og Sang hele Aftenen ligetil over Midnat. Efterat Studentersamfundets Formand, Fr. Hansen, havde udbragt et Leve for Hans Maj. Kongen, holdt Høiesteretsadvokat Birkeland Festtalen, som blev modtaget med stormende Bifald. Han gjorde opmærksom paa, hvorledes Jubel var det naturligste Udtryk for de første Aars Festligholdelse af 17de Mai, mens vor Tid, som den mere modne Alder i Folkets Udvikling, væsentlig var henvist til det forstandige og udholdende Arbeide — og dog skulde ogsaa denne og alle kommende Tider holde Fest paa den 17de Mai. — Under Samfundets Brydninger paa de forskjelligste Maader stod Tanken om at være en Nation i Fare for at fordunkles og lammes — og 17de Mai var den rette Dag for det norske Folk til at lade Nationalitetstanken og Nationalfølelsen besøge sig stærkt og varmt. Taleren udhævede derpaa Nationalitetstankens Betydning og Magt grundet i den fælles Historie, de fælles store Minder og visende sig deri, at alle gjærende Kræfter og Bestræbelser i Samfundet fik en Impuls i folkelig Retning, og at Alle som En, hvor Frihed og Selvstændighed blev truet, var rede til Kamp paa Liv og Død for Land og Ære. Fritz Hansen udbragte derpaa en Skaal for den gamle Grundlov, men ogsaa for det gamle Norge, idet han fremhævede, at Grundloven ikke alene var stor i sig selv, men dobbelt stor derved, at den gjenoptog Traaden i det norske Folks Historie, at den altsaa var bygget paa Norges historiske Fortid; han mindede om Præsident Sverdrups Ord 17de Mai 1814: „Nu er Værket endt og Norges gamle Kongstol reist paa Norges egen Grund". Da Ordherefter blev givet frit optraadte flere Talere af de forskjelligste Samfundsklasser. Blandt Skaalerne kan mærkes: Murmester Metz for det norske Flag og for Religionsfrihed. Kjøbmand O. Stangebye udbragte verscificerede Skaaler for Danmark og Norge. Stud. art. Clausen talte for Henr. Wergeland og for Halfdan Kjerulf. Stud. Frisack for Aasen og Vinje. Stud. Korneliussen for Bjørnson og Ibsen. Skolelærer Schollert for den norske Folkehøiskole. Kand. jur. N. Dietrichson for den norske Sømand og Stud. art. Wullum for Kvinden.

Vaaraannen er nu saavel omkring Hamar som i Østerdalen saagodtsom overalt i fuld Gang, heder det i „Østerdalens Avis" for 15de ds. I Østerdalen har man enkelte Steder endog sat Poteter. I Begyndelsen af Ugen faldt her en velgjørende Regn; men Luften er fremdeles kold. — Thorsdags Aften ved Solnedgang saaes en temmelig stor Flok Graagaas drage nordover langs Glommen. Igaar hørtes Gjøgen, saavidt vides, første Gang iaar i disse Trakter.

Laxefiskeriet har i denne Uge givet et noget større Udbytte; Gjennemsnitsprisen har været 3 Spd. pr. Bismerpund. — Enkelte Makrel har i de sidste Dage været fisket. (Kr.sands Stiftsavis.)

Styrmandseramen. (Kr.sands Stiftsavis.) I indeværende Aars Examenstermin have 210 Personer underkastet sig den almindelige Styrmandseramen i Kristiansands Distrikt, nemlig:

Fra Kristiansands Sømandsskole 65,
af hvilke 46 erholdt Karakteren Bekvem,
11 — — Ei ubekvem,
8 rejiceredes.
Fra Mandals Sømandsskole 16,
af hvilke 12 erholdt Karakteren Bekvem,
3 — — Ei ubekvem,
1 rejiceredes.
Fra Grimstads Sømandsskole 34,
af hvilke 21 erholdt Karakteren Bekvem,
8 — — Ei ubekvem,
5 rejiceredes.
Fra Arendals Sømandsskole 9,
af hvilke 8 erholdt Karakteren Bekvem,
1 — — Ei ubekvem.
samt fra andre Lærere 86,
af hvilke 25 erholdt Karakteren Bekvem,
22 — — Ei ubekvem,
39 rejiceredes.

Til den høiere Styrmandseramen fremstillede sig 20 Personer,
af hvilke 13 erholdt Karakteren „Godt", 2 Karakteren „Temmelig godt", 5 rejiceredes.

Den berygtede Forbryder Jonas Svendson, som sidstleden 4de April slap ud af Akershus Fæstning efter 12 Aars Strafarbeide, er mistænkt, ifølge „Fr. Tilst.", for det nylig forøvede Indbrudstyveri i Sandeherred Kirke. Han har været under Forhør i Tønsberg, hvor han uformodentlig traf en gammel Bekjendt i Politimester Andersen. Denne var nemlig Politifuldmægtig her i Byen, da Jonas Svendson i sin Tid ved Forbrydelser og Vovehalsstykker erhvervede sig en Berømthed, som nær fordunklede Mindet om Gjest Baardsen og Ole Høiland.

Soggendal den 8de Mai. (Korresp. til Stav. Amtst.). Titanjernkompagniets største Aktiehaver, Mr. Fawiell, som for Tiden opholder sig her, uddelte den 3die ds. ianledning Hs. Maj. Kongens Fødselsdag 1 Spd. til hver af Arbeiderne. Da disses Antal, saavidt vides, er over 200, maa det erkjendes at være en vakker Gave til norske Arbeidere af en privat Mand fra Udlandet. Den 17de Mai 1864, da Norges Konstitution feirede sit Jubilæum, foranstaltede samme Mand et Festmaaltid for Arbeiderne ved Jernbanen.

Telegrafkabelen mellem Føeren og Udsire nedlagdes, ifølge „Karmsundsp.", den 11te ds. ved Dampskibet „Gler", Kapt. Juell. Nedlægningen gik meget heldigt og medtog ca. 4 Timer. Da Dampskibet igaar Eftermiddag kom ind paa Havnen efter at have fuldført Nedlægningen, saluterede det med 4 Skud, men det fik uheldigvis intet Svar, da ingen Kanoner fandtes ved Haanden.

Hr. Kristoffer Janson agter, ifølge Berg. Tid., fra Høsten af at overtage en Lærerpost ved Hr. Kr. Bruns Folkehøiskole i Sell i Gudbrandsdalen.

Paaseiling. Ifølge et til Stavanger ankommet Telegram har Brig „Edv. Hvidt", Kaptein Jensen, paa Reise fra Genua til Taganrog, i Middelhavet været i Kollision med et fransk Dampskib, hvorefter Briggen med betydelig Skade er indkommen til Livorno. Af Dampskibets Passagerer skulle 47 være omkomne, hvorimod 54 ere reddede, som det synes, ombord i Briggen.

Af et Brev fra Kautokeino til „Tromsø Stiftsavis": Nu har vi da nylig havt Bispevisitats her. Du kan tro, at det var en stor Hygge og Glæde at se den kjære Hvoslef igjen. Du maa tro, han ikke har glemt Finsken endda. Han talede frit og saa deiligt, at hvert eneste Liv i Kirken fældte Taarer. Ja, jeg kan ikke sige, hvor deiligt han talede til Menigheden. Særdeles opløftende maatte det jo ogsaa være,

under Carl II's Regjering en Salivation, som stod i Forbindelse med Operationen, vakte Modbydelighed hos Hertuginden af Portsmouth, bibeholdt man vistnok Posten for ikke at formindske Kronens Glands, men denne Galen udførtes nu af et Menneske, der ikke var lemlæstet. Til denne hæderlige Stilling udsaa man i Regelen en afskediget Officer. Under Jakob II hedte denne Embedsmand William Sampson Coq, og han oppebar for denne sin Galen ni Pund to Shillings og sex Pence*) om Aaret. For hundrede Aar siden brugte man i Petersborg, saa fortælles der i Katarina II's Memoirer, naar Czaren eller Czarinden var misfornøiet med en russisk Fyrste, at lade bemeldte Fyrste sidde nedhuket i Paladsets store Forværelse og blive i denne Stilling et Par Dage, idet han snart, efter Befaling, mjauede som en Kat, snart kaglede som en æggesyg Høne og ophakkede sin Føde fra Gulvet. Slige Skikke ere nu gaaede af Brug, — dog mindre end man tror. Hofmænd, som nu for Tiden kagle for at indsmigre sig, modificerer i nogen Grad Tonen — mere end En hakker op fra Marken, vi sige ikke Smudset, hvad han spiser.

Det er særdeles heldigt, at Kongerne ikke kunne tage Feil; af den Grund skaffer Modsigelserne hos dem intet Bryderi. Naar man uophørligt priser dem, er man sikker paa altid at have Ret, hvilket er hyggeligt. Ludvig XIV vilde ikke have likt i Versailles at se en Officer spille Hane eller en Prinds spille Kalkun. Hvad der gav den kongelige og keiserlige Værdighed i England og Rusland forøget Glands, vilde Ludvig den Store anse for Ting, som kun ilde passede for Ludvig den Helliges Krone. Det er bekjendt, hvor misfornøiet han blev, da Prindsesse Henriette en Nat glemte sig i den Grad, at hun saa en Høne i Søvne, en i Sandhed grov Taktløshed hos en Dame ved Hoffet. Naar man

*) Se Doktor Chamberayne, Englands nuværende Tilstand, 1688, første Del, Kap. 13, Side 179.

det kaldtes, var en af disse Tidsrum. Det er et saare byzantinsk Aarhundrede, dets Uskyldighed var forfalsket og dets Vildhed poleret. En besynderlig Varietet af Civilisationen. En Tiger, som gjør søde Miner. Madame de Sévigné koketterende med Steile og Baal. Dette Aarhundrede aagrede i høi Grad med Børn. For at Menneskenarren skal lykkes, maa den tages under Behandling i Tide. Dvergen bør paabegyndes i den spæde Alder. Man legede med Barndommen. Men et Barn, som voxer lige, er ikke morsomt nok. En Pukkelrygget er langt fornøieligere. Heraf gjorde man da en Haandtering. Der fandtes Opfostrere. Man tog et velskabt Menneske og gjorde det til en Krøbling. Man tog et Ansigt og gjorde det til et Tryne. Man tvang Væxten til at standse, man gjorde Ansigtstrækkene ubevægelige. Denne Misfosterfabrikation havde sine Regler. Det var en hel Videnskab. Man tænke sig et ortopædisk Institut med omvendt Formaal. Hvor Gud havde sat det lige Blik, satte denne Videnskab Skeløiethed. Hvor Gud havde sat Harmonien, satte denne det Vanskabte. Hvor Gud havde sat Fuldkommenhed, efterstræbte man det Ufuldkomne. Og i Kjenderes Øine var det netop det Ufuldkomne, som var det Fuldkomne. Endogsaa Dyrene gjordes om til Fuskværk, man opfandt stribede Heste. Turenne red altid en saadan. Og farver man ikke nu for Tiden Hundene blaa og grønne? Naturen er vor Dukke. Mennesket har altid villet lægge et eller andet til Gud. Mennesket bearbeider Skabningen, stundom godt, stundom slet. Hofnarren var simpelthen et Forsøg paa at fornedre Mennesket til Abe. Et baglængs Fremskridt. Bagvendte Mesterstykker. Samtidig forsøgte man at gjøre Aber til Mennesker. Barbe, Hertuginde af Cleveland og Grevinde af Southampton, havde en Sepajon*) til Page. Hos Françoise Sutton, Baronesse Dudley, attende Pairesse paa Baronbænken,

*) Amerikansk Abeslægt.

at gjense og gjenhøre sin fordums saa høitelskede Sjelesørger, og derhos høre en Biskops Tale paa deres eget Maal — uden Tolk — som de aldrig før har hørt.

Præsteordination. „Tromsø Stiftstd." for 2den ds. Paa anstundende Onsdag Kl. 10 Formiddag vil DHr. Nic. Martens, Præst til Maalselven og Thomas Henr. Orsted Plathe til Ornæs blive ordinerede i Byens Kirke ved Hs. Høiærværdighed Biskop Hvoslef.

Som Bevis paa, hvad et Menneske kan udholde anføres i et Brev fra Hatfjelddalen til „Nordlands Amtstd.": Den 28de Marts om Morgenen reiste en ung og rask Lappepige fra sine Forældres Hjem for at besøge Husbondsfolk, hos hvem hun for et Aarstid siden havde tjent, og som boede omtrent 3 Mile derfra. Paa Fjeldene blev hun forvildet i Snefoket og kom ud af Kursen; hendes Reiseniste, som bestod af 3 almindelige Lefser og et middelstort Brød, varede efter hendes Forklaring i 4 Dage, siden maatte hun spise Rognebær og Olderbark. Tyndt klædt var hun, uden Vaatter, ikke engang Foder i Komagerne, kun et tyndt Par Strømper. En Nat tilbragte hun under aaben Himmel i Ly af en Bjerghammer; siden stødte hun paa en Kotte (liden Hytte), hvor hun opholdt sig om Natten, naturligvis uden Ild og Sengklæder, og hvor hun i 3 Dage maatte ligge i Ro, da hun fik saa frygtelig ondt i Dinene af Snedrevet. Flere Dage reiste hun ud om Morgenen, men kom til samme Kotte igjen om Aftenerne, og fri for Mad, som hun var, maa det ansees næsten som et Mirakel, at hun ikke under de tunge Strabadser i Snekave og Uføre tilsatte Livet af Udmattelse og Kulde. Først den 11te April sidstleden stødte hun paa Folk, da hun udmattet og elendig ankom til Gaarden Jvarslid i Susandalen, efter altsaa i 4 Døgn at have opholdt Livet med den yderst knappe Reisekost og i 11 Døgn at have været uden menneskelig Næring.

Fra Finmarken. (Finmarksp.) „Afvigte 26de April udbrød en heftig Storm først fra Vest, men gik senere mere over til Nordvest. Søen var svært oprørt, og der var al Udsigt til, at der skulde have skeet frygtelige Ødelæggelser paa Havnen, saafremt Stormen strax efter Høivand ikke havde lagt sig noget". Bladet beretter om flere Forlis og Havarier i det under Stormen herskende Snetykke. Man imødesaa med spændt Forventning Efterretninger fra Fiskeværene; Dampskibet var forsinket i sin Route.

Præsten Palmgreen har ifølge Telegram fra Wexiø været underkastet Forhør for lukte Døre. Protokollen var ved Telegrammets Afsendelse ikke understreven og dens Indhold saaledes endnu ubekjendt.

Gotheborgs Arbeiderforening tæller, ifølge et Brev til Aftonbl., nu 4100 Medlemmer af alle Samfundsklasser ligefra Tjenestefolk til Embedsmanden. Byggefondet udgjør 30,000 Rdlr., og Kommunen har foræret Tomt til Bygningen. Bibliotheket er meget righoldigt, og der udlaanes omtrent 200 Bøger daglig. Foreningens Formand er den bekjendte elskværdige Axel Krook.

Religionsfrihed. Sverige har som bekjendt hidtil befundet sig paa et aldeles forældet Standpunkt med Hensyn til Religionsfriheden, og Landsforvisning af Personer, der vare gaaede over til den katholske Tro, vakte endnu for faa Aar siden en ubehagelig Opsigt i hele Europa. Et Skridt fremad, skjønt ikke saa fuldstændigt, som Religionsfrihedens Venner havde ønsket, er gjort derved, at begge Rigsdagens Afdelinger forrige Fredag med en ubetydelig Ændring have vedtaget et af Lovudvalget fremsat Forslag til Lov angaaende fremmede kristne Troesbekjendere og deres Religionsøvelse. Forslagets § 1, der vedtoges i første Kammer med 54 St. imod 8, i andet Kammer med 112 St. imod 30, er saalydende: „Ville Bekjendere af anden kristen Lære end den evangelisk-lutherske danne en særskilt Menighed, maa de derom indgive Ansøgning til Kongen samt opgive deres Troesbekjendelse og Menighedsforfatning, hvorhos de, naar de have tilhørt den svenske Kirke, skulle vedlægge Bevis for, at de have anmeldt deres Udtrædelse deraf paa saadan Maade, som i § 3 bestemmes. Finder Kongen Anledning til at bifalde Ansøgningen, saa har Menigheden Ret til offentlig Religionsøvelse". I den ovenfor citerede § 3 bestemmes bl. A., at den, der har anmeldt at ville udtræde af Statskirken, ikke maa betragtes som skilt fra den eller optages i nogen fremmed Menighed, inden han har fyldt sit 18de Aar. Under Diskussionen i andet Kammer udtalte Kirkeministeren, Statsraad Carlson, sin Samstemning med Forslaget, idet han dog vilde have ønsket, at man havde adskilt de Spørgsmaal, som vare af kirkeretlig Natur, fra dem, som vare af civilretlig Beskaffenhed, hvilket vilde have lettet Sagens endelige Gjennemførelse. En Række Talere havde Ordet for Forslaget, som Flere havde ønsket mere vidtgaaende, navnlig saaledes, at Kongens Ret til at afslaa Ansøgninger om Dissentermenighedens Dannelse var bleven begrændset. Den bornerte Opposition imod Religionsfriheden kom fortrinsvis fra Rigsdagsmænd af Bondestanden. Saaledes udtalte L. O. Larsson, at Folkets store Masse ikke vilde hilse denne Lov med Glæde, om den end kunde vække Bifald hos saadanne Personer, som man i Talerens Hjemstavn kaldte Eventyrere. Han frygtede, at Lovens Vedtagelse vilde føre til, at man engang i Tiden paa Gader og Veie i Sverige saa saadanne Processioner med Helgenbilleder i Spidsen, som han havde læst om i Bøger. En anden Taler, Jonas Jonasson fra Kalmar Lehn, der pleier at deklamere om en evig Fred mellem Folkene, men ikke synes at ville vide af noget Broderskab i religiøs Henseende, mindede om, hvorledes man kan læse i Bibelen, at det havde medført Straf, naar Kongerne havde tilladt Folkene at afvige fra deres Fædres Tro. Der var ogsaa allerede Hungersnød og anden Elendighed i Landet, men det fremgik dog ikke ganske klart af Talerens Ord, om han betragtede det som Forskud paa den forventede Straf. Et Forslag af Grafstrøm om Indførelse af borgerligt Ægteskab forkastedes uden Diskussion i begge Kamre.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 18de Mai.

Igaar indklaredes Dampskibet „Excell. Toll" fra Kjøbenhavn. Idag ligger under Losning med Stykgods: „Argo" fra Hull, „North Star" fra London, Skonnert „Fremad", Kapt. Henrichsen, fra Middelsbro, Brig „Marie Josephine", Kapt. Croisy, fra Havre; den sidstnævnte Ladning bestaar af 500 Foug. Sirup og 90 Sække Kaffe.

Skib „Statsraad Broch", Kapt. J. Nicolaysen, udexpederedes den 15de dennes med 290 Emigranter til Kvebek.

Indklarerede Fartøier den 15de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Neptunus	J. C. Nielsen	Middelsbro	Jern og Kul.
Den 15de Mai.			
M. Josephine	Croisy	Havre	Stykgods.
Charles	Harrisen	Blyth	Stenkul.
Edmand	Ebunger	Couiseilles	Ballast.
Noait Gedacht	Ohlsen	Harlingen	do.
Balder	Olsen	Charlestown	Stenkul.
Emilie	Vantier	Grangemouth	do.
K. Lykgardina	Nunhuis	Elberfeld	Ballast.
J. van Clef	Nienhuis	Harlingen	do.
Johanna	Feght	Aalborg	do.
Fremad	Henrichsen	Middelsbro	Stykgods.
Alida	Borgmann	Harlingen	Ballast.
Christina	Mauritsen	Frankrig	do.

Udexpederede Fartøier den 15de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Wilhelm Carl	J. Larsen	England	Trælast.
Statsr. Broch	Nicolaysen	Kvebek	Passagerer.
Magueten	N. Nielsen	Frankrig	Trælast.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar lavest nordenfor Stat. Vinden er Østlig nordenfor Dovre, Vestlig i Mandal og SOlig til Østlig paa Østlandet. Himmelen skyet. Sne paa Dovre. Udsigterne ere til godt Veir.

Trykfeil. I Sangen til „Den 17de Mai 1869" skal i 1ste Vers 5te Linie staa „takksam me senda" istedetfor „takksam me venda".

I Føljetongen for Lørdag staar Side 17, 4de Linie fra oven „ihvor" for „ihvo", i samme Linie „alt" for „det"; Side 20, 3die Linie fra oven „Herlighed" for „Hæslighed".

Anmeldte Reisende.

Den 18de Mai.

Hos Karl Knudsen: C. Clausen fra Amerika, Snedker Helstrøm fra Kjøbenhavn, Michelsen fra Fredriksstad, Frisjenberg fra Drammen, Proprietær N. Messelt fra Landet.

Bekjendtgjørelser.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 25de Mai og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos

Henderson Brothers,

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

No. 881

har vundet Brig „Thora".

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Prisnedsættelse.

Fra idag af ere mine Priser paa Vand- og Gasrør samt andre Rørledningsapparater betydelig nedsatte. C. Blunck.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fælleskl asse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de f. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Tilsalgs.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1 do. 1/2 } i flere Kvaliteter { **Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel,**

Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Jordeiendom tilsalg.

Gaarden Rønne i Hof i Soløer af ny Skyld 6 Daler er tilsalg for 6000 Spd. og paa meget lempelige Konditioner. Jordbunden er særdeles god og Eiendommen aarvis. Den har en Udstrækning af ca. 1000 Maal. Husene ere i god Stand, fuldkommen tilstrækkelige for en større Familie og brandtaxerede for omtrent 5000 Spd. Man henvende sig til Undertegnede under mit Ophold i Christiania eller til mit Kontor i Aarnæs. Gaardbruger Amund Ommestad i Hof paaviser Eiendommen.

H. Schulze,
Sagfører.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

serveredes The af en Bavian, klædt i Guldbrokade, og som af Lady Dudley blev kaldet „min Neger". Katarine Sedley, Grevinde af Dorchester, kjørte op til Parlamentet i en Vogn med Vaaben paa Dørene, og bagpaa stod tre Bavianer i Betjentlivre med Næsen i Veiret. En Hertuginde af Medina-Coeli, som Kardinal Polus saa stige af Sengen, havde en Orangutang, som trak Strømperne paa hende. Disse Aber, som steg i Graderne, dannede en Modvægt til de Mennesker, som gik tilspilde ved at neddrages til Dyr.

Denne af de Fornemme attraaede Sammenblanding af Menneske og Dyr fandt sit klareste Udtryk i Dvergen og Hunden. Dvergen forlod aldrig Hunden, der altid var større end han. Hunden var Dvergens andet jeg. De vare saa at sige to sammenkoblede Halsbaand.

Deres Uadskillelighed bekræftes af talrige huslige Mindesmærker, især deleshed af et Billede af Jeffery Hudson, Dverg hos Henriette af Frankrige, Henrik IV's Datter, Carl I's Hustro. At fornedre Mennesket fører til at vanskabe det. Man fuldbyrdede Forkvaklingen af den indre Natur ved at vanskabe den ydre. Visse Virtuoser fra den Tid lykkedes det udmærket godt at udslette Guddomsbilledet af Menneskeaasynet. Doktor Conquest, Medlem af Amen-Street-Kollegiet og edsvoren Opsynsmand over de Butiker i London, hvorfra der solgtes kemiske Sager, har skrevet en Bog paa Latin over denne forkjerte Kirurgi, hvis Fremgangsmaade han skildrer. Kan man tro Justus af Carrick-Fergus, er Opfinderen af denne Kirurgi en Munk ved Navn Aven-More, et irsk Ord, som betyder den store Flod.

Dvergen hos Kurfyrsten af Pfalz, Perker, hvis Dukkefigur springer frem af en Tryllebaase i Kjelderen i Heidelberg, var et mærkværdigt Prøvestykke af denne i sine Skabninger saa høiligt vexlende Videnskab.

Produkterne deraf blev Væsener, hvis Tilværelseslov var vidunderlig simpel: Tilladelse at lide, Befaling at more.

3.

Denne Forfærdigelse af Misfostre foregik i stor Maalestok og omfattede ulige Grene. Man kunde i den Tid forfærdige adskilligt, som man nu ikke mere kan, man havde Talenter, som fattes os, og det er ikke uden Føie, naar de Fromme blandt Menneskenes Børn klage over at Tiderne blive værre og værre. Man forstaar nu ikke mere at skulptere i det rene, ramme Menneskekjød, det kommer deraf, at Torturens Kunst holder paa at dø ud, man var Virtuos i den Vei, og man er det ikke længere. Man har glemt denne Kunst, saa at den maaske inden kort gaar aldeles tabt. I de Dage, da man afhuggede Lemmerne paa levende Mennesker, aabnede Maven paa dem, udsled Indvoldene, var der et stort Felt for de mangsidigste Iagttagelser; man gjorde rige Fund; nu er det forbi med den Glæde, vi ere lurede for den Udvikling, som Bøddelen giver Kirurgien. — —

De ældre Tiders Vivisektion indskrænkede sig ikke til at forfærdige Gjøglere for Pøbelen, Narre til Slotterne, et nyt Slags Hofmænd, samt Gildinger til Sultanen og Paven. Den havde Overflod paa Afvexlinger. En af dens Triumfer var Forfærdigelsen af en Hane til Kongen af England.

Det var en gammel Skik, at i den engelske Konges Slot skulde der findes et Slags Nattevagt, der galede som en Hane. Denne Vækker, der var paa Benene medens alle Andre sov, strøg omkring i Slottet og udstødte ved hvert Timeslag denne Lyd fra Hønsegaarden, gjentaget saa mange Gange, som behøvedes for at gjøre Tjeneste som Klokke. Dette til Hane befordrede Menneske havde i sin Barndom undergaaet en Operation i Luftrøret, hvilken nærmere beskrives i Doktor Conquets ovenomtalte Bog. Da

Dagbladet.

No. 112. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 19de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Djer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veo, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 18de Mai. Ifølge en Depesche fra Filadelfia til Times afgaar Motley iovermorgen til Europa. Han vil ikke gjenoptage Alabamaspørgsmaalet, medmindre England skulde gjøre det. Han fastholder Amerikas tidligere Standpunkt og vil ikke repræsentere Sumners Anskuelser.

Sognebaandets Løsning.

(Indsendt).

Det Forslag om Sognebaandets Løsning, der fornylig blev drøftet i Odelsthinget, og som nu snart skal fremlægges for Lagthinget, er ikke saa ganske fra igaar. Det blev fremsat allerede paa forrige Thing af den samme, som ogsaa nu er dets Bærer, Repræsentanten Bentsen. Det blev da forkastet, men man enedes dog om en Henvendelse til Styrelsen om, at denne skulde tage Sagen under Overveielse. Dette sidste er imidlertid ikke skeet, hvilket ikke vil undre Nogen, der kjender noget mere til Regjeringens Stilling i de kirkelige Spørgsmaal. Det er nemlig saalangt fra, at den har stillet sig i Spidsen for Gjennemførelser af Reformer, at den tvertimod stedse er kommen bagefter, og da ikke forat støde de i Bevægelse satte Kræfter frem, men for at holde dem tilbage.

Denne Gang er vel ogsaa Bentsens Forslag bleven forkastet af Odelsthinget; men han havde dog forsaavidt større Held med sig, som de fleste Stemmer samlede sig om et af Repræsentanten O. S. Velde i Komiteen fremsat Forslag, der vistnok langtfra er saa radikalt som Bentsens, men dog giver noget af den Frihed, Præst og Menighedslem imellem, som Bentsen finder nødvendig.

Forskjellen mellem de tvende Repræsentanters Forslag er en dobbelt. Bentsens gaar ud fra det enkelte Menighedslems Ret til at løse Sognebaand, naar det ikke liker sin Præst, og forpligter den Præst til at betjene det, til hvem det henvender sig; Veldes derimod indrømmer Præsten Tilladelse til at betjene andre end dem, der høre til hans Sognemenighed, men paalægger ham ingen Tvang, hvilket meget let vilde indtræde efter Bentsens Forslag. For det andet vil Bentsen fritage den, der løser Sognebaand fra enhver Ydelse til sin forrige Præst, Velde derimod forpligter ham til baade at sørge for sin egentlige Sognepræsts Underhold og for dens, af hvem han lader sig betjene.

Vi skal ikke gaa ind paa nogen dybere Kritik af det bentsenske Forslag, hverken dvæle ved, at det er fremsat af en Grundtvigianer, og at det har sin Plads i dette Partis Program, altsaa ikke tale om dets Forbindelse med Partiets Yndlingsideer Valgmenigheder og Præstefrihed; vi skal heller ikke opholde os ved den Fare, som det indeholder til Overvurdering af Præstens Person og Ligegyldighed for den Sakramenterne iboende Kraft, ligesom vi ogsaa vil spare os for at give nogen Skildring af de mange Forviklinger og Ubehageligheder Præst og Menighed imellem, som en Lov om Sognebaandets Løsning let kunde give Anledning til.

Kun eet Punkt vil vi holde frem, men det er da ogsaa det egentlige Hovedpunkt i Spørgsmaalet. Det bentsenske Forslag opstiller et nyt Princip, paa hvilket Inddelingen af det store Kirkesamfund i enkelte Menigheder skal baseres. Han lader den gamle Inddelingsgrund, den lokale, den stedlige, som er saa gammel som Kirken selv, falde og sætter en ny istedet. Den enkelte Præsts Standpunkt og Meninger bliver nu det tilfældige Centrum, om hvilket Menighederne kommer til at samle sig. Medens Menigheden for har hvilet paa en lokal Inddeling af det større Kirkesamfund, og indenfor sin bestemte geografiske Grændse har staaet der som noget fast og bestandigt, hvor Slægt har afløst Slægt, saa bliver den nu en tilfældig Sammenslutning af kirkelige Individer; den synker ned fra et Samfund til en Forening, til et Selskab, hvis Tilværelse er afhængig af hvem, som man har samlet sig om. Ved dennes Bortgang opløses den, og dens Dannelse paany afhænger af, om man har nogen ny at samle sig om. Dersom Forholdene forøvrigt hos os tillod hint Princip at virke til sine fulde Konsekventser, saa vilde det lede til en fuldstændig Opløsning af den bestaaende Kirkeorden; thi Præsten vilde efter dette staa der ikke længer som en Præst for den enkelte Sognemenighed, men for alle dem i Norges Land ligefra Lindesnæs og op til Finmarken, som delte hans Meninger og Standpunkt og som vilde og kunde henvende sig til ham. At Forholdene hos os, især de lokale, rimeligvis vilde gjøre Principet mindre farligt, undskylder ikke dette og formindsker ikke dets Farlighed og Betænkelighed som Princip betragtet.

Men er nu Hr. Bentsens Forslag til Sognebaandets Løsning af saa indgribende Betydning for den kirkelige Orden, saa spørges der ganske naturligt, er der nogen Trang til denne Forandring, og staar Trangens Dybde og Almindelighed i Forhold til Forandringens radikale Natur? Vi tror det ikke. Vi er bange for, at man her er inde paa hin uheldige Theoretiseren, der ikke tager sit Standpunkt i de virkelige Forholde, men med Vold og Magt vil omforme Tingene efter abstrakte Principer, hvis Sandhed kan være tvivlsom, og hvis Brugbarhed er endnu mere problematisk. Det kan være dem, som ønsker Forandring, tvivler vi ikke paa; men det ved vi, deres Tal er forsvindende, og at give en Lov for det hele Kirkesamfund, blot fordi nogle Enkelte ønske den, er dog neppe rigtigt.

Blandt det Meget, som er fremført for Sognebaandets Løsning, er det et Argument, som vi skal dvæle ved, da det ikke saa uden videre kan afvises, men tvertimod indeholder megen Sandhed. Er det billigt, siger man, at Kirkestyrelsen har Ret til at paanøde den enkelte Menighed en Præst, hvis Liv eller Lære Menigheden vil tage Forargelse af. At dette hænder sjeldent, medgives; men at det har hændt, og at det ogsaa vil kunne hænde, vil ingen nægte. Er det da ikke, vil man sige, ganske i sin Orden, at indenfor Menigheden, som ikke vil lade sig betjene af en saadan Præst, da gaar til en anden? Vi medgiver, at den Umyndighedstilstand, i hvilken Menighederne holdes, er et stort Onde, men vi tror ikke, at Ondet bør afhjælpes ad den Vei. Det, man her trænger til, er to Ting: Lov om Afsættelse af uværdige Præster og Gjenoplivelse af Menighedens Kaldsret. Det sidste kunde synes noget radikalt; men for det første er det en Konsekvens af Principet om Menighedens Selvstyrelsesret, som Storthinget ved Loven om Menighedsraad nu har sat ind, og for det andet staar vi her paa historisk Grund, thi der er her kun Tale om Gjenoplivelse af en Ret, som Menigheden fra gammel Tid har havt, og som den først mistede ved Enevoldsmagtens Indførelse, da Præsterne fra Menighedens Stedfortrædere blev kongelige Embedsmænd. Er man end bange for at gjengive Menigheden dens fulde Kaldsret, saa burde den dog have et Veto ligeoverfor det uheldige Valg, som Styrelsen maatte træffe, saa at den ikke uden videre kunde paanødes en Præst, den ikke syntes om. Ad denne Vei altsaa, ved Lov om Afsættelse af uværdige Præster og ved at give Menigheden Veto, vilde man, tror vi, langt bedre kunne forebygge de antydede Misligheder end ved en Lov om Sognebaandets Løsning; thi ved den sidste blev der dog kun, at Enkelte og dette kanske dem, der mindst trængte til det, som havde Energi og Mod nok til at søge en anden Præst, der muligens boede mange Mile borte, medens Flertallet af Menighedslemmernne fremdeles vilde lide under Ondet; ved den første foreslaaede Maade, vilde dette derimod ganske fjernes.

Hvad Hr. Veldes Forslag angaar, indeholder det i Grunden kun en Legalisering af, hvad der allerede nu finder Sted; han løsner paa Baandet mellem Præst og Menighed, men løser det ikke; thi saalænge den, der lader sig betjene af en fremmed Præst, dog bidrager til sin egens Underhold, kan der ikke siges, at Sognebaandet for hans Vedkommende er løst. Saalænge som Menigheden ikke selv faar Lov til at raade over Valget af sin egen Præst, kan en saadan Lov, som Hr. Velde foreslaar, gjøre sin Nytte, men samtidig hermed maa man ikke tabe af sigte, at en grundig Forandring til det bedre først kan ske derved, at Menigheden selv faar raade over sine indre Anliggender ogsaa i Valget af sin egen Præst.

Gjensvar til „Aftenbladets" Anmelder angaaende Koncerten paa Klingenberg.

Hr. Anmelder! De har i mindre gunstige Udtryk udtalt Dem om Koncerten og det ikke alene om Sangerne, men fornemmelig om deres Instruktør, Hr. Erik Hoff, som De synes at have villet skade og nedsætte. Man læser ikke mange Ord af Deres Anmeldelse, inden Deres Mening klart maa skjønnes; thi allerede dette, at De saa overfladisk nævner „nogle Sangforeninger", er nok til at bevise, at De vil søge at sætte det Hele saa lavt som muligt. Sangerne bestod af 6, skriver sex, forskjellige Sangforeninger, og det tildels af de største her i Byen; og dette Antal af Sangere — flere end nogen anden Instruktør her paa Stedet har — ligesom ogsaa det Diemed, i hvilket Koncerten blev given, viser ikke alene, at Hr. Hoff arbeider ivrigt og ufortrødent i Sangens Tjeneste, men ogsaa, at han omfattes med Kjærlighed og Interesse.

De har ogsaa, Hr. Anmelder, stærkt kritiseret Valget af de givne Sangnumere, at de baade „var mindre folkelige og tildels Udvæxter af Sange"; men De maa vist i Deres store Iver for at nednotere de mulige Feil have glemt, at Koncerten saavelsom Stedet, hvor den gaves, maatte give Koncertgiverne som Publikum Lov til at følge med Digteren og Komponisten i hans godmodige Skjæmt, hvorved man kunde komme til at trække lidt paa Smilebaandet. De har desuden ikke alene klandret dygtige Forfattere og Komponister, men ogsaa et talrigt Publikum, som vovede at give de fleste Koncertnumere sit stærke Bifald. Karakteristisk er det ogsaa, at De tilslut med en Tankestreg fasthænger Anoncen om den af Handelsstandens Sangforening Dagen derpaa givne Sangerkoncert; det er ligesom De vilde sige: Kom hid, her skal I faa høre noget Andet!

De har ogsaa, Hr. Anmelder, i Deres „Replik" til Indsenderen i Mgbl., der har en anden Mening om Koncerten end den, De i Deres Anmeldelse har givet, i „saa velvillige Ord, som det var muligt at finde dem", end yderligere forstærket deres ubeføiede Haardhed i Dommen saavel over Sangerne som deres Instruktør, hvem det lader til især at skulle gaa ud over. Med Deres Optræden vil De neppe „virke for Fremvæxten af den musikalske Sands", men snarere for det stik Modsatte.

En gammel Sanger.

Reisebrev fra Afrika.

(Slutning).

Angaaende Suezkanalen skrives: Man maa indrømme, at det var sørgeligt, om de Mænd, der med deres Ære ere bundne til dette Arbeides lykkelige Gjennemførelse, Lederne for en verdenshistorisk Gjerning, skulde tabe Modet, da dog allerede saa Meget er opnaaet, og naar Beretningerne efter Uhildedes Dom maaske ere for meget couleur de rose, saa kan det maaske være ganske godt som en Modvægt at faa høre det Modsatte, thi der er virkelig Folk nok, der betragte det som en given Ting, at det Hele vil gaa i Stykker, at det er et vanvittigt Foretagende, som maaske vil kunne gjennemføres, naar man ikke tager i Betænkning at kaste Millioner paa Millioner bort, men som ikke vil kunne bære sig selv. Saa Meget er mig klart, at de Fleste, som dømme herom, mangle Betingelserne for at kunne have nogensomhelst Mening om Sagen, og at Sympathi eller Antipathi er det virkelige Grundlag for de Forskjelliges Udtalelser. Man maa ikke blot være Tekniker af Profession, men man maa være meget indsigtsfuld og alsidig, og man maa have en aarelang Erfaring for at turde udtale sig enten i den ene eller den anden Retning. Hvilken Kraft er nødvendig og tilstrækkelig til at fjerne den Sandmasse, som Veir og Vind aarlig nedkaste i Kanalen? Da jeg igaar i den lille Dampbaad passerede Saltvandskanalen fra Ismailieh til Port Said, reiste der sig pludselig en Vestenvind, som efterhaanden gik over til Storm. Sandet hvirvlede paa begge Sider af Kanalen, hævede sig i høie Tragter og hvislede afsted; tilsidst indgik Luft og Sand en saa tæt Forening, at det var os umuligt at se Bredderne, og at Dampmaskinen maatte pibe hele Tiden for at forebygge en mulig Paaseiling. Kanalens Vand var meget oprørt, og jeg bemærkede, hvorledes de smudsiggraa Bølger næsten som en tynd Vælling faldt tilbage fra Landet, idet de vare mættede med Sand. Hvor mange Aars Erfaring, hvor stor en Viden udfordres der ikke til at beregne den Modstandskraft, som her udfordres! Og nu det egentlige Hovedspørgsmaal, Forholdet ved Kanalens Udløb i Middelhavet, hvor den, der vil dømme om Arbeidets Holdbarhed, maa have den nøieste Kundskab til Havets Strømninger, til de Love, efter hvilke Sandet bevæger sig i Dybet. Det er et sandt Ord: „Wenn die Könige bau'n, haben die Kärrner zu thun"; men det er endnu tilforladeligere, at ved saadanne Leiligheder fremmyldre Kritikernes Hærskarer, der omsværme Bygningen med deres Navneskrig. Vi, der ikke kunne danne os nogen sikker Mening om Resultatet, maa indskrænke os til at ønske alt Godt og til at beundre, hvad der allerede er opnaaet, og de sindrige Maskiner, som anvendes for dette Diemed. De vigtigste Faktorer ere nu de kolossale Maskiner, som løfte Sandet op fra Kanalens Bund og kaste det ind paa Land. En saadan Maskine alene er et Pragtværk, som opfylder den Nyankomne med Forbauselse, og hvor mange Hundreder findes der ikke her af dem! Jeg gjorde imorges et Forsøg paa at gaa ud paa det vestlige af de to Brohoveder, der løbe ud i Middelhavet og skulle beskytte Havnen og Kanalen; det var et meget vanskeligt Foretagende, da Stenene ere kastede paa Maa og Faa imellem hinanden og jeg maatte opgive det, da jeg var naaet henved hundrede Alen ud fra den naturlige Strandbred. Ved Hjælp af min Kikkert kunde jeg skjønne, hvor Meget der endnu var tilbage at gjøre, og hvor uhyre Meget der dog allerede var gjort. Vi have idag en god Kuling af V.N.V., og jeg kunde fatte, at disse Stene, som der vare nedkastede, maatte have en saadan Størrelse for at modstaa Havets Kraft. Stenene ere saa store, at jeg kun kan sammenligne dem med de Stene, hvoraf Ægyptens Templer og Paladser ere opførte; jeg antager, at Enhver, der efter et Besøg i hine Ruiner fra den fjerne Oldtid kommer her til Port-Said, maa bringes til denne Sammenligning. De ere i hvert Tilfælde værdige Rivaler, og til denne Tanke knytter sig den nye, Sammenligningen mellem det Formaal, hvorfor man i de forsvundne Tider satte saa fabelagtige Kræfter i Bevægelse, og det, som man nu haaber at opnaa. Men den Mand, hvis Navn her nævnes som en Konges, har allerede kunnet glæde sig ved Meget, som er opnaaet. Tusinder af Mennesker have ved hans Geni faaet deres Brød; en By skylder ham halvt sin Existents; to andre Byer ere udelukkende Skabninger af hans Haand, og det maa være en glad Følelse, Ferdinand de Lesseps har, hver Gang han her i Port-Said ser denne Mængde af stolte Skibe ligge i den trygge Havn, den eneste, som findes paa hele denne Side af Middelhavet.

Ganske særegne ere disse Byer, Ismailieh og Port-Said; midt i Ørkenen et civiliseret europæisk Liv med alle europæiske Fornødenheders Tilfredsstillelse, midt i et fremmed Land en exklusiv Koloni, af hvilke Franskmænd og Italienere udgjøre den langt overveiende Del, medens Landets egne Børn kun finde Plads som Tjenestefolk eller deslige. Det er Søndag idag, og jeg tilskriver Dem fra en af de smaa

Cottager i Hotel Pognan. Min Dør staar aaben ud til Stranden, der vel kan have et godt Bøsseskuds Afstand. Bagved vælter Middelhavet sine sandgraa, tunge Bølger ind imod Kysten. Paa Strandbredden spadsere pyntede Franskmænd med deres Damer og Børn; det ser egentlig ganske ud som ved et franskt Søbad, f. Ex. ved Dieppe. Tilhøire udmunde de to store Moloer, og en Lloyd Damper passerer netop Kanalen, bestemt til Alexandria. Det er meget smukt at se for en Tid, men dette afskyelige Sand! Jeg øiner ikke et Træ, ikke en Plante, kun bagved Huset er der gjort nogle svage Forsøg paa at frembringe Noget, der skal ligne en Have. Ved det mindste Pust hvirvler dette Sand omkring. Dog, man lærer paa Reiser at blive praktisk. Naar jeg nu slutter mit Brev, gaar jeg blot udenfor min Dør, og jeg har der det største Sandhus til min Raadighed, og det af ægte, uforfalsket Ørkensand“.

Kristiania, den 19de Mai 1869.

Udlandet. En Demonstration imod de Forenede Stater til Fordel for England har nylig fundet Sted i Kanadas Parlament. Derom berettes fra Ottawa under 27de April: Under de Forenede Staters nærværende Optræden fortjener det i høi Grad Opmærksomhed, at det Parti, som i Kanada ønsker en Tilslutning til Unionen, i de sidste Aar er blevet svagere baade i Antal og i Indflydelse. ‚Dog er man i Kolonien fuldstændig paa det Rene med, at England hverken vilde eller kunde modsætte sig et bestemt Forlangende af Kolonisterne om at blive forenede med Unionen, og under saadanne Omstændigheder faa den kanadiske Repræsentations Udtalelser forøget Betydning‘ I Kanadas Underhus's Møde den 26de April stillede Galt i Henhold til Sumners og Chandlers Taler i det amerikanske Senat et Forslag om, at der skulde gjøres Fordring paa Erstatning hos Regjeringen i Washington for det Indfald, som Fenierne have foretaget i Kanada fra de Forenede Stater. Det var ikke hans Hensigt, sagde han, at udtale sig udførlig om Chandlers Resolution, og han troede heller ikke, at det amerikanske Folk vilde understøtte saadanne Planer. Skulde det imidlertid være Tilfældet, og skulde endogsaa England for et Øieblik laane Øre til et saa uhyre Forlangende, ansaa han sig dog for fuldkomment berettiget til at fremsætte den Paastand, at hverken Kanadas lovgivende Forsamling eller det kanadiske Folk vilde gaa ind paa en saadan Overdragelse. I Betragtning af den Tale, som var bleven holdt i det amerikanske Senat om Alabamasagen, haabede han, at man ikke vilde finde Noget at udsætte paa, at han gjorde nogle moderate Bemærkninger om Kanadas Forhold overfor de Forenede Stater. Naar man saa efter i de Forenede Staters officielle Beretninger, viste det sig, at 40,000 Mand fra Kanada havde tjent i Nordens Hær, og at Regjeringen i Washington samtidigt havde faaet et betydeligt Krigsmateriel fra de engelske Besiddelser. Derhos havde man i Amerika ofte af de mest intetsigende Grunde klaget over forestaaende Indfald fra Kanada, saa den kanadiske Regjering havde truffet Forsigtighedsregler med store Udgifter til Militsen og tilsidst endogsaa besat Grændsen, ene og alene for at forhindre fremmede Friskarer, hvortil Kanadiere aldrig havde sluttet sig, i at trænge ind paa Unionens Gebet. Flygtninge fra Sydstaterne havde bestandig foretaget disse Indfald, og naar Deltagerne vare blevne paagrebne, havde man uden Undtagelse straffet dem efter Lovens hele Strenghed. Saa man derimod hen til, hvorledes Unionen havde forholdt sig overfor Kanada, da var dette efter Krigens Ophør blevet truet med Gjengjeld for Handlinger, som det aldrig havde begaaet, og man havde fra den ene Ende af Unionen til den anden samlet Tropper i den aabent udtalte Hensigt at erobre Kanada, uden at Regjeringen i Washington havde lagt sig saaledes imellem, som man med Rette kunde have ventet. De havde da ogsaa i Tusindvis begivet sig over Grændsen, og naar det ikke var lykkedes dem at oversvømme den vestlige Halvø med Blod, havde det sikkert mindre manglet paa god Villie end paa Evne. Først da Invasionen var forbi, havde Unionsregjeringen givet et Livstegn fra sig for at hjælpe Kanada. Her havde man uretfærdige Handlinger og Erstatningskrav af ligesaa stor moralsk Vægt, som Unionen kunde bringe frem imod England. Naar man undersøgte Unionens Adfærd imod Kanada, maatte man komme til den Slutning, at den lagde an paa at gjøre Kanadas Stilling vanskelig, ubekvem og farlig for Kolonien ligesaa vel som for Moderlandet. Overhovedet ledes den amerikanske Politik overfor England i det Hele af den Grundtanke, at Moderlandet skulde ydmyges i sine Kolonier; men han troede ikke, at denne Plan vilde lykkes. England vilde holde Stand, og det kanadiske Folk vilde reise sig som en Mand, efterat de saa bestemt havde forkastet enhver Tanke om Afstaaelse. — Dette Foredrag hilstes med lydeligt Bifald, og efterat flere andre Medlemmer havde sluttet sig til de heri udtalte Anskuelser, blev Forslaget vedtaget.

Ifølge de sidste Aviser har den engelske Regjering gjort et Forsøg paa at forebygge, at Alabamastriden fører til et Brud med de forenede Stater. Indp. Belge's Korrespondent i London skriver herom under 10de dennes: „Lord Clarendon har underrettet vor Repræsentant i Washington om, at den engelske Regjering vil være villig til at lade en Voldgiftsret afgjøre alle de Fordringer, som amerikanske og engelske Borgere stille i Anledning af Borgerkrigen i de forenede Stater. Det tilføiedes i denne Meddelelse, som er rent officiøs, at Regjeringen ikke kunde gaa videre, end den havde foreslaaet. Da dette Forslag er retfærdigt og i høi Grad forsonligt, maa man haabe, at Regjeringen i Washington har modtaget det tidsnok til, at dens Instruktioner til Mr. Motley, som ventes hertil i Begyndelsen af Juni, kunne være blevne affattede i samme maadeholdne og fredelige Aand. Der er saa meget større Grund til at ønske dette, som den nedadgaaende Bevægelse, der i Fredags foregik paa vor Børs og næsten udviklede sig til en „Panik“, fornemlig hidrørte fra de slette Efterretninger, som den sidste Post havde bragt fra New-York og Washington. Denne Bevægelse gik tilmed især ud over de amerikanske Papirer, hvoraf vort Marked er overfyldt, og det er derfor ikke vanskeligt at komme paa det Rene med, hvilket Land der vilde lide mest ved en finantsiel Krisis, som fremkaldtes ved Beskaffenheden af Forholdet imellem England og de forenede Stater.“

Af et Telegram er det bekjendt, at Mayoren i Cork har taget sin Afsked, og at det engelske Underhus som en Følge heraf paa Regjeringens Forslag har udsat Behandlingen af den fremlagte Bill i en Maaned. Man vil først oppebie Valget af en ny Mayor i Cork, da det er muligt, at O'Sullivan gjenvælges. Selv om dette ikke sker, skal det imidlertid ikke være Regjeringens Hensigt at lade Bill'en falde, men at fremlægge den i en forandret Skikkelse; der er da ikke mere Tale om O'Sullivans Afskedigelse, men det skal forhindres, at han en anden Gang vælges til Mayor. I Irland synes Indtrykket af denne Episode ikke saa snart at ville tabe sig. Det er ikke blot, som de engelske Blade mente, „Pøbelen“ i Cork, der har taget sig af O'Sullivans Sag, ogsaa de velhavende Klasser vise stor Sympathi for den. I Lørdags holdt Byens kommunale Repræsentanter et overordentligt Møde, i hvilket de vedtog en Protest imod den i Parlamentet indbragte Bill om O'Sullivans Afskedigelse, fordi den stred imod de vigtigste konstitutionelle Rettigheder og gjorde Indgreb i Kommunens Uafhængighed. Tillige vedtoges, at Mayorens Forsvar for Underhuset skulde føres Stadens paa Bekostning. Indvaanerne have paa den anden Side givet O'Sullivan utallige Beviser paa, i hvilken Grad hans Popularitet er stegen ved hans Konflikt med Regjeringen. Man vil opstille ham som Kandidat til Underhuset, hvortil der om ikke lang Tid skal foretages Valg i Youghall. Ved den før omtalte store Folkeforsamling til Fordel for O'Sullivan begav Laugene sig til Mødestedet med Faner og Musik i Spidsen, og der vedtoges en Række Resolutioner, i hvilke Regjeringens Adfærd fordømtes, medens Mayorens hele Optræden billigedes. Roligheden forstyrredes ikke; men det er dog blevet anseet for nødvendigt i en betydelig Grad at forøge Politiets Styrke i Cork.

Lagthinget har idag efter en kort Debat vedtaget Odelsthingsbeslutningen om den saakaldte Sognebaandsløsning, hvori der alene blev gjort en liden Redaktionsforanding. Kirkesanger Brandt fremsatte Forslag om Sagens Henlæggelse, idet han frygtede for, at denne Lov vilde blive det første Skridt til Statskirkens Opløsning. Det næste Skridt vilde efter hans Mening blive den Forandring i det foreliggende Forslag, at man foruden at kunne bruge fremmed Præst ogsaa fik Lov til at bruge fremmed Kirke, hvorved man saaledes kom ind paa Frimenighedsprincipet. Et Par Talere (Sæther og Aschehoug) mente tvertimod, at dette Forslag vilde tjene til at aabne saavidt Frihed for Menighedslemmer, der vare misfornøiede med sin egen Præst, at de ikke længer vilde føle sig trykkede ved at blive i Statskirken, som saaledes netop blev styrket. For Henlæggelsen stemte Kirkesanger Brandt, Harbitz og Schwartz.

Ferd. Heftyes Boes Gaard paa Hjørnet af Storgaden er solgt for 22,000 Spd. til Kjøbmand J. F. Berg.

I Kunstudstillingen er i den sidste Tid udstillet flere nye Billeder, blandt Andet et Genrebillede „Interiør fra Hallingdal“ af A. Wergeland. Endvidere 2 Kunststykker af Amaldus Nielsen „Aften ved Mandal“ og „Kystparti fra Kinn“, af hvilke det ene er Kunstforeningens Eiendom, det andet tilsalgs. Et vellykket Portræt af Halfdan Kjerulf, udført af den bekjendte Portrætmaler Chr. Olsen. Og endelig et „Østerdalsk Sommerlandskab“ af Melvold, hvilket sidste er tilsalgs.

Den skriftlige Del af theologisk Examen begyndte igaar med Opgave af det gamle Testamente: Ps. 75.

Opgave til juridisk Examen idag, Onsdag. No. 7 af Kriminalretten: „Hvorvidt kan Forbryderen ved sin efterfølgende Adfærd ophæve eller formindske Handlingens Strafbarhed?“

„**Via dolorosa**“, en Bog om Modgang og Kors, er Titelen paa en Bog, som igaar udkom paa Johan Dahls Forlag. Forfatteren, Hr. Sigvald Skavlan, er Præst ved den norske Sømandskirke i Antwerpen.

„**Excellencen Toll**“ havde 17de Mai med sig herop flere franske Sangere, som skal optræde i det nye Theater paa Klingenberg hos Direktør Hermann. Paa Grund af, at Ombygningen af Theatret ikke blev færdig til bestemt Tid, har han maattet opsætte Sæsonens Begyndelse til længere ud i Maaneden, istedetfor som tidligere omtalt at begynde den 17de Mai.

Hr. Erik Hoff gjentager imorgen sin Koncert paa Klingenberg. Overskuddet tilfalder denne Gang Komiteen for Halfdan Kjerulfs Minde.

Kunstudstilling i München. (Rigst.) Hans Excellence Udenrigsministeren har til Kirkedepartementet oversendt Afskrift af en Note fra den bayerske Gesant, indeholdende Indbydelse til en almindelig Kunstudstilling, der i Maanederne Juli, August, September og Oktober dette Aar vil blive afholdt i München.

Af Programmet hidsættes: Kunstdommerne, der bestaa af Valgte fra det kgl. Akadami for de skjønne Kunster og fra Kunstforeningen i München, har fattet følgende Bestemmelser:

I. Udstillingen afholdes i „Palais Cristal“; den begynder i Midten af Juli 1869 og slutter ved Udgangen af Oktober s. A.
II. Adgangen til Udstillingen staar aaben for Malerier og Billedhuggerarbeider samt Arbeider i Arkitektur, Gravure og Lithografi, udførte af Kunstnere fra alle de Lande, som have modtaget speciel Indbydelse.
III. Derimod ere udelukkede Kopier, Fotografier og andre Frembringelser af væsenlig mekanisk Arbeide.
IV. Gjenstandene ville blive modtagne indtil den 15de Juni. De maa forud være anmeldte ved en Skrivelse, som franco tilstilles Udstillingskommissionen under Adresse „la Commission directrice l'Exposition générale des Beaux-Arts à Munich.“ Skrivelsen maa indeholde Kunstnerens Navn, Fornavn og Bopæl, saavelsom Beskrivelse over Udstillingsgjenstanden. Dersom Gjenstanden er tilsalgs, bør Kunstneten tilføie Prisen. Fragtfrihed er tilstaaet paa de bayerske Jernbaner for Transport til og fra München af saadanne for Udstillingen bestemte Kunstgjenstande, som ere adresserede til Udstillingskommissionen, undtagen forsaavidt angaar Forsendelser ved direkte Trains. Kommissionen bærer ikke Expeditionsomkostninger. Angaaende Gjenstande, hvis Vægt overstiger 3 Centner, bør man forud forhøre sig hos Kommissionen.

Det er Kommissionen, som fatter Bestemmelse med Hensyn til Gjenstandenes Modtagelse og Opstilling. Den modtager ingen Reklamationer.

Kommissionen vil arrangere et Lotteri til Erhvervelse af Kunstgjenstande.

Alle Gjenstande maa være omhyggeligt indpakkede. Kollyerne ville blive aabnede under Tilstedeværelse af et af Kommissionens Medlemmer, som derover optager en Protokol. Paa samme Maade vil der blive forholdt ved Udstillingens Slutning ved Gjenstandenes Afsendelse til Expeditørens Adresse“.

I den ovennævnte Note er tilføiet, at Hans Majestæt Kongen af Bayern ønsker at give Udstillingen den størst mulige Udstrækning og saaledes for første Gang give Adgang til i Tydskland at sammenligne de forskjellige Landes Bestræbelser og Resultater paa Kunstens Omraade. I dette Øiemed ville ikke alene de nyeste Kunstværker blive stedte Adgang til Udstillingen, men ogsaa de, der skrive sig fra de sidste ti Aar uden Udelukkelse af saadanne, som ere indlemmede i offentlige Gallerier eller private Samlinger.

Nærmere Oplysninger meddeles af den bayerske Generalkonsul i Stockholm.

Som Universitetsprogram for 1ste Semester d. A. er i disse Dage udkommet den af Stud. med. Synnestvedt forfattede og i forrige Aar med den Skjelderupske Guldmedalje prisbelønnede Afhandling: „en anatomisk Beskrivelse af de paa Over- og Underextremiteterne forekommende Bursæ mucosæ, støttet paa egne Iagttagelser og ledsaget af Tegninger efter udførte Præparater“. Som tidligere meddelt blev denne Afhandling af det medicinske Fakultets Bedømmelseskomite erklæret for fortrinlig, og anbefalet til Udgivelse, „hvorved vilde afhjælpes et Savn i den anatomiske Literatur“. Emnet for Afhandlingen ere de normale Slimsække, der hos ethvert Individ findes paa bestemte Steder af Legemet, især omkring Leddene og under Senerne. Det er saaledes ved talrige Dissektioner, at Forfatteren har samlet sit Stof. Tegningerne, der ere ordnede paa 4 farvetrykte Plancher, ere udførte af Stud. med. Max Lofting, der fortjener Anerkjendelse for den tro og nøiagtige Gjengivelse af Præparaterne. Paa Grund af den betydelige Pris, som blev forlangt af vore herværende Lithografer, henvendte man sig gjennem Professor Dr. Erdmann til en af Stockholms dygtigste Kunstnere og har derved været saa heldig at erholde et udmærket Arbeide, der paa langt nær ikke koster hvad Udførelsen her var beregnet til. Texten udgjør 11 Ark og er trykt hos DHrr. Brøgger og Christie. Ifølge den ved Universitetet vedtagne Regel, naar Programmer ikke ere forfattede af Universitetslærere, har Prof. Dr. J. Voss stillet sig som Udgiver, ligesom Programmet gjennem ham vil blive uddelt til de medicinske Studerende ved Universitetet. (Rigst.)

Toldkasserer S. C. L. Salicath er iforgaars afgaaet ved Døden i en Alder af 66 Aar.

Departementet for det Indre har, ifølge „Rigst.“, modtaget officiel Underretning om, at den spanske Regjering i et Dekret af 30te April har bifaldt en af Civilguvernøren paa Portorico under 7de Marts fattet Bestemmelse om Paalæg af følgende Udførselsafgifter:

Escudos	6	for hvert Fad	Sukker,
—	$1{,}300$	—	Sirup,
—	1	for hvert Qvintal	Kaffe,
—	$0{,}400$	—	Tobak.

Disse Afgifter skulle dog kun forblive gjældende indtil 30te Juni d. A. Fra 1ste Juli paalægges en ny Udførselsafgift af

Escudus	5	for hvert Fad	Sukker,
—	1	—	Sirup,
—	1	pr. Qvintal	Kaffe,
—	$0{,}400$	—	Tobak.

Ved et Dekret af 10de Decbr. 1867 blev det tilladt at indføre toldfrit til Portorico forskjellige Artikler, hvoriblandt Klipfisk. Nu bestemmer det ovennævnte Dekret af 30te April sidstl., at der fra 1ste Januar 1870 skal indtræde følgende Indførselstold paa Fisk fra udenlandske Fiskerier:

Klipfisk og Tørfisk pr. 100 Kilogrammer:

Escudos	$2{,}295$	under spansk Flag,
—	$3{,}825$	— fremmed Flag.

Fisk, tørret, saltet, røget, i Lage eller Olie, med Undtagelse af saltede Sardeller, pr. Kilogram:

Escudos	$0{,}100$	under spansk Flag,
—	$0{,}150$	— fremmed Flag.

Blandt de Artikler som kunne indføres toldfrit saavel under spansk som fremmed Flag kan nævnes Stenkul, Maskiner og Guano.

Det italienske Operaselskab gav ved sin tredie Optræden paa Kristiania Theater „Violetta“ (la Traviata) for fuldt Hus. Rollerne ere naturligvis besatte med hovedsagelig de samme Kræfter, som man i det første Stykke allerede har gjort Bekjendtskab med. Sgnora Maronini udførte Titelrollen smukt; hendes Stemme er ren og behagelig og hendes Foredrag godt; hun synes dog at være mindst heldig i de tragiske Scener. Signor Sabattini spiller med al en Italieners Liv og Fyrighed; der er imidlertid noget haardt og skarpt i hans Stemme, der især kom forstyrrende frem i 4de Akts stille Sorgescene. Barytonisten Signor Guadagnini fik man Anledning til nøiere at kjende og vurdere; hans Stemme er fyldig og hans Spil smukt. Af Bassisten Signor Garcia i Doktorens ubetydelige Rolle fik man kun høre en Smule, der imidlertid vakte Ønsket om mere. I „Barberen“ faar man forhaabentlig bedre Anledning til at høre hans prægtige Stemme. Signora Cari gav sin lille Rolle og sang de indlagte Sange med megen Bravour; hun høstede rigeligt Bifald efter hver. Samspillet var godt, og Publikum ytrede oftere under Spillet sit Bifald. Efter tredie Akt fremkaldtes samtlige de Spillende og til Slutning Signora Maronini og Signor Guadagnini. Huset var, som sagt, næsten fuldt.

Kongsberg Sølvværk. (Kgb. Adr.) I 5te Bergmaaneds 4de Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 168 Mkr. 12 Lod gedigent Sølv.

Beretningen om Nedlægningen af Telegrafkabelen til Udsire rettes i sidste No. af Karmsundsposten derhen, at Kabelen lagdes fra Akrehavn istedetfor som meddelt fra Fæøen. Nedlægningen foregik paa kortere Tid end 4 Timer.

Stordøens ellers vakkert udstyrede Hovedkirke savner en væsentlig Prydelse — et Orgel. For at bidrage til Anskaffelsen heraf afholdt ifølge Karmsundsposten Stords Seminarister Tirsdagen den 18de Mai i Retslokalet paa Lervik en Underholdning bestaaende af Sang- og Deklamations-Numere.

Mærkelig Overbærenhed. Om en nylig afdød Sindssyg, Synnøve Roald eller Timands-Synnøve, har Sognepræsten til Harham i Skrivelse til Amtet af 3die ds. meddelt Følgende: Hendes Sindssygdom var noget eiendommelig; hun var meget ondskabsfuld, ful og trodsig i høi Grad og rent umedgjørlig.

Hendes Dragt bestod altid af Filler og Laser, med et Par Sko, som rummede 9 Par Strømper. Hun var altid forsynet med en stor Del Medikamenter, som Dyvelstrek, Bøvergjeld og Jernteſtament. Imidlertid „kurerede hun kun paa sit eget Legeme.“ Det var et Held, at hun boede paa en Ø — Vigerøen —; her foer hun om som Furie i 30 Aar — og tiltvang sig, hvad hun vilde. Ingen vovede at negte hende Noget af Frygt for en Ulykke fra hende. Hun boede alene i en Hytte.

At holde hende sammen med Folk var ikke at tænke paa; Mandfolk maatte nu aldrig vise sig inden hendes Dør. Var Nogen saa uheldig at komme derind, fik han strax Kammerpotten over sig. — Hun havde flere Gange gjort op Ild i Udhusene, og uagtet alt dette og meget mere havde Folket paa Vigerø baaret over med hende og baaret Byrden af hende i vel 30 Aar uden at søge nogen Hjælp af Amtskassen; det blev imidlertid værre og værre med hende, og det sidste Aar — 1868 — bar ogsaa Amtskassen sin Anpart for hendes Forpleining.

Men bagefter bliver ogsaa et Opgjør at afgjøre: I hendes Bøle eller Seng fandtes efter hendes Død 80 Spd.

Saalænge hun levede, havde Ingen faaet Tilladelse til at røre ved hendes Seng. Da hun var død, vilde Ingen røre ved den; en gammel Mand paatog sig for Betaling at brænde Halmen, og han fandt Pengene.

(Romsd. Budst.)

Studentermødet i Kristiania. Paa et af Deltagerne i det forestaaende Studentertog afholdt Møde er i Kjøbenhavn valgt til Reisekomite: Dhrr. Adjunkt Kristoffer Møller, Kand. fil. P. Hansen, Kand. med. Faartoft, Pastor Hostrup og Skuespiller E. Poulsen; til Suppleanter Kand. jur. Tetens og Kand. jur. Hørring.

Fra Slesvig. Ved Kontrolforsamlingen i Tønder var der af 150 Værnepligtige kun mødt 90. De manglende 60 vare udvandrede dels til Danmark, dels til Amerika.

Et Giftermaalsprojekt. Vi meddelte for nogle Dage siden, efter Gaulois, at en efter Foregivende paatænkt Forbindelse mellem Prinsesse Thyra og Fyrst Karl af Rumænien var strandet. Nu fortæller et frankfurtsk Blad, at Exkongen af Hannover paa sin Søns Vegne beiler til Prinsessens Haand. Medgiften skal leveres baade af Preussen og af Danmark, idet Exkronprinsen nemlig skal gjøres til Hertug af Slesvig og Jylland, der da skulde danne en neutral Stat. (!) En Korespondent til „Köln. Z." betegner ganske rigtig denne Krønnike som noget Nonsens, men tror dog at kunne indestaa for, at man i Heitzing (Exkongen af Hannovers Opholdssted) gaar svanger med slige Planer, og at ialfald Giftermaalsprojektet virkelig existerer.

General Gablenz, der kommanderede den østerrigske Division under Krigen med Danmark i 1864, har ved et Fald fra Hesten brukket sit ene Ben.

Langveis Reisende. Upsala er i disse Dage bleven besøgt af to Persere, som sammen med to Kammerater for noget over et Aar siden forlode sit fjerntliggende Hjemland og begav sig til Europa for der at samle Bidrag til Opførelse af en evangelisk-kristelig Kirke paa deres Hjemsted. Deres Religionssamfund har dannet sig ved en Adskillelse fra den gamle nestorianske-kristne Kirke, hvilken Kirke, stivnet i gamle Former, nu for Tiden viser lidet religiøst Liv. Det ovenfor omtalte Religionssamfund, som tæller omkring 3000 Medlemmer, siges at være et Værk af engelske og amerikanske Missionærer, af hvilke Missionæren Jakob er det nydannede Samfunds Hyrde. Det er ogsaa denne, som har udsendt de 4 Mænd i den ovenfor omtalte Hensigt. De to, som nu har besøgt Upsala, hede, den ene, som er Diakonus, Elias Gregorius, og den anden Josef; begge ere Mænd af Folket, og indgive gjennem sit alvorlige og ærlige Væsen Tiltro. De have i Rusland faaet betydelig Understøttelse og endog i Tyskland fundet varm Deltagelse. Hensigten med deres Besøg i Upsala var at erholde en Anbefalingsskrivelse af Erkebiskoppen, og de fik en saadan saavel af ham som af Domprovsten Torén. Da de blot tale Persisk og Russisk, have de paa sin Færd gjennem Sverige med sig som Tolk en i Stockholm bosat Polak, som taler det svenske Sprog. Deres Troesfæller ere bosatte dels i Urania, dels i Superghan, Steder, beliggende i det nordøstlige Hjørne af Persien, vestenfor den sydligste Del af det kaspiske Hav. Den paatænkte Kirke skal opføres i den sidstnævnte lille Stad.

Udvandringen. Der finder for Tiden en meget betydelig Udvandring Sted fra Europa til de Forenede Stater i Nordamerika. I Nordtyskland har denne Sag vakt alvorlige Betænkeligheder, og Autoriteterne søge at komme til Klarhed om, hvad der kan gjøres for at standse denne Bevægelse, dog naturligvis ikke ved Tvangsmidler. I England derimod er baade Regjeringen og de velhavende Samfundsklasser vel tilfredse med denne Udvandring, som har sin vigtigste Grund i den stærkt tiltagende Fattigdom, og Staten begunstiger den. Man søger i England at lede Udvandringens Strøm til Kanada, og i Bladene offentliggjøres der jevnlig Oplysninger, som skulle vise, at den engelske Koloni for Tiden frembyder langt gunstigere Betingelser for den arbeidende Klasse end de Forenede Stater. Disse Bestræbelser have ikke været ganske uden Frugt, men dog langt fra ført til det Resultat, som man havde for Øie. De to Trediedele af de engelske Udvandrere have iaar begivet sig til de Forenede Stater, og til Kanada er der kun gaaet den ene Trediedel.

Keiser Napoleons Tale i Chartres lod fuldstændig saaledes: „Hr. Maire! Da jeg for tyve Aar siden blev valgt til Præsident i Republiken, var Chartres den første By, som jeg besøgte. Jeg har ikke glemt den gode Modtagelse, som jeg fik her. Det var i deres By, at jeg med Kraft, som mine gode Hensigter gav mig, udstedte den første Opfordring til Forsoning, idet jeg tilskyndede alle gode Borgere til at ofre deres Savn og deres Nag for det offentlige Vel. Nu kommer jeg efter sytten Aars Ro og Lykke og fører det samme Sprog til Dem, men med større Autoritet og Tillid. Ligesom i 1848 henvender jeg mig endnu engang til de retskafne Folk af alle Partier, idet jeg opfordrer dem til at støtte min Regjerings regelmæssige Gang paa den liberale Vei, som den har forestrevet sig, og at sætte en uovervindelig Modstand mod de ødelæggende Lidenskaber, der synes at være vaagnede paany for at true den almindelige Afstemnings urokkelige Værk. Folket vil om faa Dage samle sig i Valgkredsene, og jeg tvivler ikke paa, at det vil vælge Mænd, der ere værdige til at deltage i Løsningen af den Opgave, som paahviler os i Civilisationens Interesse. Jeg stoler paa Dem, Indvaanerne i Chartres, fordi De have udgjort en Del af de 8 Millioner Franskmænd, som tre Gange have givet mig deres Stemmer, og fordi jeg ved, at De ere besjælede af en varm Patriotisme, idet der findes de bedste Garantier for Orden, Fremskridt og Frihed, hvor der hersker sand Kjærlighed til Fædrelandet."

Storthinget.

Onsdag den 19de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup.

Sag No. 1. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende den kgl. Proposition til en Lov indeholdende adskillige Bestemmelser om Bygningsvæsenet.

Komiteen indstiller som

Lov

indeholdende adskillige Bestemmelser angaaende Bygningsvæsenet.

§ 1. Naar Del af et Herred efter § 46 i Lov 6te September 1845 er eller bliver undergivet de almindelige Bygningslove, kan den efter Kongens nærmere Bestemmelse overgaa til særskilt Kommune i Bygningsvæsenets Anliggender. Inden saadan Bestemmelse tages, maa Sagen være behandlet af Herredets Repræsentantskab.

§ 2. De Forretninger, som de almindelige Bygningslove henlægge under Kjøbstædernes Repræsentantskaber, udføres i den særskilte Kommune af 5 Mænd, som af og iblandt Stedets Huseiere udkaares i en af Fogden berammet og bestyret Valgforretning. De saaledes udkaarede Bygningsrepræsentanter vælge sig imellem en Ordfører. Med Hensyn til deres Forhandlinger og Beslutninger befølges Forskrifterne i Lov 14de Januar 1837 om Repræsentantskabet paa Landet. For deres Tjenestetid, Afgang og Erstatning ved nye Valg gjælder det samme, som for Kjøbstædernes Formænd er fastsat.

§ 3. Stedets Bygningskommission skal bestaa af 3 Medlemmer. De ifølge foregaaende § valgte Mænd have til Overøvrigheden at afgive det i § 49 af Lov 6te September 1845 omhandlede Forslag paa 2 Medlemmer af Kommissionen og beskikke selv det 3die Medlem for 4 Aar ad Gangen. Reguleringskommissionen dannes af Bygningskommissionen og 2de Medlemmer af den nævnte Repræsentation, som denne udkaarer hver Gang for 2 Aar.

§ 4. De Udgifter, som Repræsentationen i Medhold af Bygningsloven bevilger, har den selv at udligne. Udligningen sker paa Bygningernes Brandtaxationssum. Ere Bygningerne ikke forsikrede i den almindelige Brandkasse, blive de, paa Bygningskommunens Bekostning, at værdsætte paa den Maade, som er bestemt i Lov 19de August 1845 angaaende Skattetaxter for uforsikrede Bygninger. De udlignede Summer hefte paa Bygningerne og inddrives lige med Kommuneskatter.

§ 5. At en Del af et Herred overgaar til en egen Bygningskommune, gjør ingen Forandring i Herredets Forpligtelse med Hensyn til den Del af de almindelige Veie, som fører gjennem den nævnte Kommune.

§ 6. Kongen kan efter Forslag af Bygningskommunens Repræsentanter samtykke i, at de almindelige Bygningsloves Forskrifter gives saadanne Afændringer, som Forholdene findes at paakræve. Inden nogen saadan Bestemmelse tages, maa Reguleringskommissionens Erklæring være meddelt.

§ 7. Saalænge som der ikke er istandbragt nogen almindelig Reguleringsplan, blive de specielle Reguleringer, som Reguleringskommissionen beslutter, at tage tilfølge, dog saaledes, at Bygningskommunen derved ikke paaføres Udgifter uden Samtykke af dens bevilgende Myndighed. Det samme gjælder ogsaa, efter at en almindelig Reguleringsplan er istandbragt, om de af Reguleringskommissionen besluttede Reguleringer, som ligge udenfor Planen uden dog at komme i Strid med denne.

§§ 1 og 2 vedtoges enstemmig, hvorpaa Kildal fremsatte et Forslag som Tillæg til § 2 eller som selvstændig §, der gik ud paa at samle den bevilgende Myndighed paa en Haand, saalydende: „Bygningsrepræsentanterne overdrages tillige de Forretninger, som ved § 1 i Lov af 20de August 1854 indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lovgivningen om Brandvæsenet ere tillagte Huseierfuldmægtige". Uagtet Schweigaard hverken havde noget særdeles mod denne § eller var noget særdeles for den, saa vilde han dog anbefale, at den gjordes til § 8 og behandledes som en Sag for sig, hvorpaa Præsidenten erklærede først at ville gjennemgaa Indstillingens §§, hvortil der da skredes. §§ 3—7 bifaldtes enstemmig. Efter nogle Bemærkninger om Kildals Forslag af DHrr. Schweigaard, Christiansen og Lambrechts bifaldtes dette enstemmig, hvorpaa Sagen vedtoges enstemmig oversendt Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende de fremsatte Forslag om Diætgodtgjørelse m. V. for Storthingsmænd.

Vedkommende den i Overskriften nævnte Materie har nærværende Komite modtaget til Indstilling:

1. Forslag fra Repræsentanten Jaabæk til Lov, hvorefter den daglige Diætgodtgjørelse skulde nedsættes til 2½ Spd.
2. Forslag fra G. Ueland og 20 andre Repræsentanter til Lov, hvorefter det — med Bibehold iøvrigt af de gjældende Bestemmelser — skulde fastsættes, at en Repræsentants Godtgjørelse for Underholdning ved Storthinget ikke for nogen enkelt Session maa overstige 350 Spdlr.

Komiteen er enstemmig om at indstille det førstnævnte Forslag til ikke at bifaldes.

Komiteen indstiller til:

Lov

angaaende Diætgodtgjørelse m. V. for Storthingsmænd.

§ 1. Som Godtgjørelse for Underholdning paa Reiser til og fra Storthinget tilkommer en Repræsentant 2½ — to og en halv — Speciedaler for hver Dag, som dertil nødvendig medgaar. Naar Reisen foregaar tillands, bør ordentligvis mindst 6 Mile daglig tilbagelægges.

§ 2. Som Godtgjørelse for Underholdning og Bolig i den Tid, han opholder sig ved Storthinget, tilkommer enhver Repræsentant 3 — tre — Speciedaler daglig, dog at saadan Godtgjørelse ikke for noget ordentligt Storthing maa overstige 350 Spd. — tre Hundrede og femti — Speciedaler.

§ 3. Med Hensyn til den Storthingsrepræsentanter tilkommende Skydsgodtgjørelse, samt med Hensyn til den Tid, inden hvilken Regninger for Skyds og Diæt maa være indgivne, forholdes efter den gjældende Lovgivning.

Lambrechts bemærkede, at naar den private Lov gaar den Vei, at den fastsætter en vis Sum pr. Dag, saa syntes det ham knapt at være i Grundlovens Aand og neppe overensstemmende med dens Ord, at der, dersom Storthingsterminen trak sig noget længere ud end her tænkt, skulde Repræsentanterne intet have for den Tid. Han vilde derfor henlede Opmærksomheden paa a i Baggers dissenterende Votum, som det syntes ham, Komiteen næsten ganske havde forbigaaet. Augustinussen ansaa dette Forslag for at være et Mistillidsvotum, og vilde hellere have stemt mod aarlige Storthing end komme til at stemme for et saadant Forslag. Jaabæk agtede at optage det af ham oprindelig stillede Forslag med nogen Modifikation, saalydende: „I den Tid en Repræsentant opholder sig ved Storthinget erholder han daglig 2 Spd. 60 ß indtil Udløbet af den 4de Maaned, efter hvilken Tid han daglig erholder 1 Spd. 60 ß. Herved sættes § 2 i Lov af 26de Septbr. 1845 ud af Kraft". Richter fandt ikke, at dette Forslag kunde være mod Grundlovens Aand. Imidlertid troede han, at man burde have sat Gjennemsnitstiden for Storthingsterminerne noget mindre, da det var hans bestemte Formening, at 3 Maaneder vilde blive Gjennemsnitstiden, og at saaledes Komiteen hellere burde have indstillet 300 end 350 Spd. Hvad Jaabæks Forslag angik, troede han ikke, at kunne stemme derfor, omendskjønt han nok indsaa de Grunde, der kunde tale for en Nedsættelse i Diæten, ihvorvel han da ikke troede, at en ½ Daler (som ikke havde nogen Vægt for Statskassen) vilde være et tilstrækkeligt Afslag. Han vilde stemme for Indstillingen, som han ansaa for en betryggende om end ikke en nødvendig Forholdsregel. Augustinussen kunde rigtignok indskrænke sig til at stemme mod hver enkelt §, men han kunde jo, for des snarere at faa se Lovens Afgjørelse, fremsætte Forslag om Lovens Henlæggelse. Ueland (sen.) kunde ikke finde noget

men man forfulgte den ikke. Der var ingen Politiopsigt, blot en vis Grad af Opmærksomhed. Saadant kan være godt. Loven tillukkede det ene Øie, Kongen aabnede det andet. Undertiden hændte det endog, at Kongen tilstod sin Medskyldighed. Saadant hører til det monarkiske Skrækkeherredømmes Frækheder. Paa den Lemlæstede indbrændtes Kongens Mærke; man tog Guds Indsegl bort fra ham og satte Kongens Mærke istedet. Jakob Astley, Ridder og Baronet, Herre til Melton, Konnetabel i Grevskabet Norfolk, havde i sit Hus et Barn, som var ham solgt, paa hvis Pande den Kommissær, der besørgede Salget, med et glødende Jern havde indbrændt en Lilie. Dersom det i enkelte Tilfælde, af en eller anden Grund, maatte være magtpaaliggende i Barnets nye Livsstilling at bestyrke dets kongelige Udspring, brugte man dette Middel. England har stadig gjort Frankrig den Ære personlig at benytte sig af den franske Lilie. — Med den den Forskjel, som stiller Industrien fra Fanatismen, vare Comprachicos ligeartede med Indiens Kvælere. De holdt sig sammen, i forskjellige Bander; halvt om halvt Komedianter, men blot som Skilt. De slog Leir, hvor det traf sig; de vare alvorlige, religiøse og uden nogen Lighed med andre Nomader, — ude af Stand til at begaa Tyverier.

De vare fra alle Lande. Navnet Comprachicos indbefattede Engelskmænd, Franskmænd, Kastilianere, Tydskere, Italienere. En og samme Tanke, en og samme Overtro, den fælles Haandtering føder slige Samfund, — Comprachicos vare mere en Association end en Folkegruppe, mere et Bundfald end en Association. Det var hele Verdens Afskum, som havde taget en Forbrydelse til Næringsvei. Det var et Slags Harlekinfolk, sammensat af Alt, hvad der heder Pjalter. At hverve en Mand var at trokle en Lap til de øvrige. At streife omkring var Comprachicos' Livsbetingelse — vise sig og forsvinde. Den, som blot er taalt, slaar ikke Rod. Endog i de Riger, hvor deres Industri stod i

er „Høihed", bør man ikke drømme om det, som er lavt. Bossuet tog, som bekjendt, lige meget Anstød deraf som Ludvig den Fjortende.

4.

Handelen med Børn i det syttende Aarhundrede udviklede sig, som tidligere bemærket, til en Industri. Comprachicos dreve denne Handel og udøvede denne Industri. De kjøbte Børn, bearbeidede lidt dette Raaemne og solgte det atter. Sælgerne vare Folk af alle Slags, fra den udarmede Familiefader, som fik en Mund mindre at føde, lige op til Herren, der drog Fordel af sit Slavestutteri. At sælge Mennesker var den simpleste Ting af Verden. I vore Dage har man kjæmpet for Bibeholdelsen af denne Rettighed. Man erindrer, at for mindre end hundrede Aar siden solgte Kurfyrsten af Hessen sine Undersaatter til Kongen af England, som netop trængte Folk, der kunde lade sig slaa ihjel i Amerika. Man gik til Kurfyrsten af Hessen som man gaar til Slagteren, for at kjøbe Kjød. I England blev paa Jeffery's Tid, efter Monmouths tragiske Eventyr, en hel Del fornemme Herrer halshuggede og sønderrevne af Heste; disse Dødsdømtes efterladte Hustroer og Døtre, Enker og Faderløse, skjænkede Jakob II til Dronningen, sin Hustro. Dronningen solgte Damerne til William Penn. Sandsynligt er det, at Kongen havde en liden Andel i Fortjenesten. Det Forbausende ved Tingen er ikke, at Jakob II solgte disse Kvinder, men at William Penn kjøbte dem.

Penns Kjøb forsvares eller forklares dermed, at Penn, der havde en Vildmark at besaa med Mennesker, trængte Kvinder. Kvinderne udgjorde en Del af hans Agerredskaber. Det var en prægtig Forretning, hendes Allernaadigste Majestæt gjorde med disse Damer. De Unge stod i høi Pris. Man tænker med en Følelse af dobbelt Skandale paa, at Penn sandsynligvis fik gamle Hertuginder for rent Røverkjøb.

uværdigt i dette Forslag. Det var ikke hans Mening at være med paa noget Kniberi, men ansaa dog en saadan Bestemmelse for en nyttig Pegestikke baade for Storthing og Regjering, som da ikke burde komme med Forslag i den ellevte Time. Han troede, at denne Bestemmelse, uden at afknibe Diæten, dog var en Imødekommen af Folkets Ønsker. Taleren kunde ikke stemme for Jaabæks Forslag, men vilde fastholde Indstillingen. Præsidenten bemærkede, at Debatten for det første burde indskrænkes til at behandle Augustinussens Henlæggelsesforslag. Augustinussen fastholdt sit Henlæggelsesforslag. Daae var enig med Ueland i, at dette Forslag skulde virke som en Regulator, men troede ingenlunde, den var en Imødekommelse af Folkets Ønsker, da dette maatte indse, at Repræsentanterne selv bedst kunde forstaa, hvad der krævedes. Han ansaa denne Bestemmelse, væsentligst sigtende til at bestemme, hvorban Arbeidet skulde fordeles paa de enkelte Sessioner og havde derfor villet slutte sig til Forslaget. Faye kunde ikke være med paa denne Bestemmelse, væsenlig fordi han havde tænkt sig, at Arbeidet vilde blive delt paa de forskjellige Sessioner paa den Maade, at der paa en Session kunde komme vanskeligere og langvarigere Arbeide end paa de andre og vilde da finde det besynderligt, at man fik fuld Betaling i de korte Sessioner, medens man ikke fik det i de længere. Han vilde derfor stemme for Henlæggelsesforslaget. Schulze vilde ikke have denne Bestemmelse som en Besparelse for Statskassen, men mere som en Spore for de enkelte Repræsentanter. Lambrechts vilde stemme for Augustinussens Henlæggelsesforslag. Aall fandt, at denne Bestemmelse efter Indførelsen af aarlige Storthing var ganske naturlig. Han troede forresten, at man gik Grundlovens Bestemmelser noget nær, da den bestemte, at Repræsentanterne skulde have Underholdning for den Tid, de opholde sig ved Storthinget. Desuden var det hverken smukt eller hensigtsmæssigt at sige, at man skulde skynde sig at blive færdig til en vis Tid, ellers fik man ingen Betaling for den øvrige Tid. Hertil kom, at han ikke ansaa Maaden hensigtsmæssig. Et Middel, som han vilde foreslaa var, at man før Storthingets Begyndelse fattede en Beslutning om, hvor stor Portion man for hver Gang skulde bearbeide. Forretningsordenen burde forandres, og Talefrihed burde paa en vis Maade indskrænkes. Han vilde derfor slutte med, at man burde overveie, om intet andet hensigtsmæssigere og smukkere Middel kunde udfindes til Indskrænkning i Storthingstiden.

Derpaa voteredes over Henlæggelsesforslaget med det Resultat, at Forslaget forkastedes med 41 St. mod 33 St. De 33 vare: Kjerschow, Wiel, Hammerstad, Foss, A. Hansen, Flor, Svane, Sten, Broch, Olrog, Gram, Lorck, Mathiesen, T. Schwartz, Lambrechts, Nergaard, Sæhlie, D. Kildal, Augustinussen, Schweigaard, Krogness, Lieutenant Brandt, Wiborg, Aall, Dahl, Aarflot, Christiansen, Enge, Swensen, Rye, Sæim, Balchen, Holmboe.

Jaabæks Forslag forkastedes mod 4 St. (Jaabæk, Foss, Hammerstad, Rye). §§ 1 og 2 i Indstillingen bifaldtes mod 7 St. (Sten, Holmboe, Schweigaard, Aall, Dahl, Christiansen, Augustinussen). § 3 vedtoges enstemmig, hvorpaa der vedtoges en Bestemmelse i Lovens Slutning om, at Loven skulde træde i Kraft fra 1ste Januar næste Aar. Sagen vedtoges enstemmig oversendt Lagthinget. (Forts.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 19de Mai.

Indklarerede Fartøier den 18de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Scotia	Allan	Charlestown	Stenkul
Alart	Agon	St. Malo	Ballast
Victoria	Pedersen	Dysart	Stenkul
Flora	Tollofsen	Charlestown	do.
Odin	Olsen	Aloa	do.
Orion	Omerdahl	Boness	do.
Thilda	Berentsen	England	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 18de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Helene	Johansen	Skotland	Trælast.

Blandinger.

Flytbare Sygehus. Mr. Nappen i Cronley i England har søgt at afhjælpe Mangelen paa Steł og Rum for Syge især ved Farsotters pludselige Udbrud og inden mindre og fattigere Kommuner, idet han foreslaar flytbare Sygehus. Disse kunne med Tilbehør, Sygevogtere og fuldstændig Indretning afsendes med kort Varsel paa Jernveiene, ligesom Omkostningerne ere meget ubetydelige. I Amerika bruger man allerede flytbare Kirker af Jernblik. Hvad Materialet for Bygningerne angaar, synes Jernsygehusene at anbefale sig særdeles ved Letheden af at holde Smittestoffet borte.

En Theaterreklame af udmærket Slags har for Tiden „The Royal Alfred Theatre" i London fundet paa. Den bestaar deri, at 12 Mand i fantastiske Kostumer den hele Dag spadserer om paa Gaderne, hver bærende paa Ryggen et i en gylden Ramme indfattet Oliemaleri; hvert enkelt af disse forestiller en af de ved nævnte Theater ansatte Skuespillere og Skuespillerinder i Legemsstørrelse.

Den engelske Missions sidste Triumf er Dronningen af Madagaskars Omvendelse til Kristendommen. Hun blev nemlig sammen med flere af Landets høieste Embedsmænd døbt med stor Høitidelighed i en af Londoner-Missionsselskabets Kirker.

Et Bostoner Handelshus sendte fornylig paa Spekulation en Skibsladning Krinoliner til Japan. Japaneserne kjøbte Krinolinerne, lagde et Stykke Silketøi over de øverste Dele og brugte dem — til Solskjærme.

Auktioner. Lørdag d. 22de Mai Kl. 4 i og over den gamle Latinskolegaard, Toldbodgaden No. 1. Onsdag d. 2den Juni Kl. 12 i og over Gaarden No. 2 i Stolmagergaden paa Grünerløkken.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Handelsb. K. Svendsen, Kristiansund. Tonje Thengelsdtr. Østerholt, Holt. Gaardmand S. A. Sørensen Gill, Torrisdal. Handlende J. Hofgaard, Sarpsborg. Elling Olsen Sandli, Ringerike. Handlende H. L. Olsen Birkevig, Ofoten. Gaardbr. A. J. Sund, Avaldnæs. Uhrmager Moe, Trondhjem. Landhandler M. Gabrielsen, Søndhordland.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum i Nordsøen. Barometret staar lavest i Skudesnæs og høiest i Nordland. Vinden er overalt NO.lig til Østlig, laber til frisk, undtagen i Mandal, hvor den er sydlig. Himmelen er nordenfor Dovre letskyet; søndenfor Regn. Ustadigt Veir. Udsigterne nærmest til Nordlig Vind med Opklaren.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

4de Optræden af det italienske Operaselskab.

Torsdag den 20de Mai (Kl. 7½—10) gives (for første Gang): **Don Pasquale,** komisk Opera i 3 Akter af Donizetti.

Til Operaforestillingerne gjælder ingen Fribilletter.

Operaforestillingerne slutter med denne Maaneds Udgang.

* * Herefter begynde Operaforestillingerne Kl. 7½.

NB. **Fredag den 21de Mai gives næste Operaforestilling.**

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse.

Ansøgninger om at komme i Betragtning ved Uddelingen af Foreningens Præmier for særdeles ombyggelig Behandling af Husdyr kunne indsendes til Politifuldmægtig Gamborg, Christiania Politikammer, inden Udgangen af August Maaned førstkommende. Ansøgningerne maa være bilagte med fornødne Bevisligheder. Adgangen til Konkurrance om disse Præmier staar alle Landsdele aaben, og vil det være Foreningen kjært at kunne sprede sine Præmier saa vidt som muligt.

No. 881

har vundet Brig „Thora".

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister,** smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos **Carl F. Svendsen,** Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Til Amerika.

Saafremt et nogenlunde tilstrækkeligt Antal Passagerer tegner sig inden Udgangen af Mai, vil et nyt, hurtigseilende Klipperskib, omkring 200 Læster, af mig blive expederet mellem 1ste og 12te Juni fra Christiania til Kvebek med Emigranter.

Indskrivning af Passagerer foregaar hos
C. N. Tandberg,
Skippergaden 26.

Bøger.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Tilsalgs.

Nyt Græstougværk

i Dimensioner fra 1" — 5" sælges billig af
C. Ludw. Johansen.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Hornlim.

Et Parti extra godt Hornlim er ankommet til Jakobsens Farveudsalg og sælges for 7 ß Bismerpundet.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.
Hermansen & Jorgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Carl Gullichsens

Handel med
Husholdningsvarer, Vine og Brændevine
anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.

Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Til Leie.

En oppudset, smuk Bekvemmelighed paa 3 Værelser og Kjøkken i 2den Etage i Oppens Gaard No. 1 paa Grønland staar tilleie for 80 Spd. Anvises fra Butiken.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Under Stuarterne vare Comprachicos ikke saa ilde anskrevne ved Hoffet. Statsinteresserne benyttede dem ved visse Leiligheder. De vare for Jakob II næsten et instrumentum regni. Det var i de Tider, at man lemlæstede ubeleilige og gjenstridige Slægter, at man tvert afklippede en Æt, samt lod Arvingerne kort og godt forsvinde. Stundom berøvede man en Gren dens Rettigheder til Fordel for en anden. Comprachicos eiede en Evne at vanskabe, der anbefalede dem hos Politiken. Man foretrak fordum at vanskabe for at dræbe. Jernmasken har vistselig nok været til, men det var et plumpt Middel. Man kan ikke befolke Europa med Jernmasker, hvorimod det kan vrimle af vanskabte Gjøglere uden at de vække nogen Mistanke; hvortil kommer, at Jernmasken kan tages bort, men Kjødmasken ikke. At maskere En for Livstid med hans eget Ansigt, er det Sindrigste man kan tænke sig. De havde sine Hemmeligheder, som allerede omtalt; de forstod sin Kunst. Kunsten er uddød. — — En vis bizar Forvanskning udgik fra deres Hænder. Det var morsomt og dybsindigt. De rørte ved et lidet Kræ paa en saa genial Maade, at dets egen Far ikke vilde have kjendt det igjen. Undertiden lod de Rygraden være lige, men Ansigtet gjorde de om. De mærkede et Barn ligesom man mærker en Lommedug.

De blandt Børnene, der vare bestemte til Gjøglere, fik sine Ledføininger forrykkede. Man skulde have troet, at de vare benløse. Sligt frembragte Gymnaster. Det var ikke nok med at Comprachicos berøvede Barnet dets Ansigt, de berøvede det ogsaa dets Hukommelse. Idetmindste borttog man nu af den saa meget man kunde. Denne gyselige Kirurgi efterlod Spor paa dets Ansigt, ikke i dets Sjæl. Det kunde i det Høieste erindre, at det en Dag blev grebet af nogle Mennesker, endvidere, at det var søvnet ind, og at man siden havde helbredet det. Helbredet det, for hvad? Det vidste det ikke — Brændsaar af Svovl og Skaar af Jern, Intet saadant erindrede det. Under Operationen

bragte Comprachicos den lille Patient i Søvn ved Hjælp af et bedøvende Pulver, der gjaldt for et Tryllemiddel, og som gjorde Legemet uimodtageligt for enhver smertelig Fornemmelse. Dette Pulver har man i umindelige Tider kjendt i Kina, og det anvendes der endnu den Dag idag. Kina har havt alle vore Opfindelser før os, Bogtrykkerkunsten, Artilleriet, Luftseilingen, Kloroformen. Den eneste Forskjel er, at Opdagelsen, der i Europa strax faar Liv og Væxt og bliver noget beundringsværdigt og underbart, bliver i Kina Embryo og bevares som Lig. Kina er en Krukke med Fostre paa Spiritus. Endnu et Par Ord medens vi tale om Kina. I Kina har man til alle Tider gjort til Kunstens og Industriens Opgave at støbe det levende Menneske i en given Form. Man tager et Barn paa en to til tre Aar, putter det ned i en mere eller mindre uformelig Porcelænsvase, uden Laag og uden Bund. Om Dagen lader man Vasen staa opreist, om Natten vælter man den omkuld, for at Barnet kan faa sove. Paa denne Maade svulmer da Barnet ud, uden at voxe, idet det fylder Vasens Bukler med sit sammenklemte Legeme og sit forrykkede Bensystem. Denne Formdannelse paa Flaske varer i flere Aar. Efter en vis given Tid er den uhelbredelig. Naar man synes at Processen er sluttet og Misfosteret færdigt, slaar man Vasen isønder, Barnet kommer frem, og man har et Menneske i Form af en Krukke. Methoden er god; man kan paa Forhaand bestille sig en Nar i den Form, man vil have ham.

5.

Jakob II tolererede Comprachicos, og det af den gode Grund, at han brugte dem. Idetminds te hændte dette ham mere end en Gang. Man forsmaar ikke altid det, som man foragter. Denne lave Industri, undertiden et ypperligt Middel for den høiere Industri, som kaldes Politiken, lod man med Flid være fattig,

Dagbladet.

No. 113. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 20de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hamburg, 19de Mai. Ifølge et Wiener-Privattelegram til „Nachrichten" er den amerikanske Gesant paalagt ved enhver Leilighed at betone bestemt Ønske om en fredelig Løsning af Alabamaspørgsmaalet.

Paris, 19de Mai. Prinsen af Wales har indbudt den keiserlige Prins til et Besøg i England. Keiseren har givet sit Samtykke.

Washington, 18de Mai. Præsident Grant har udnævnt General Sickley til Gesant i Madrid.

Jernbanen mellem det Nordenfjeldske og det Søndenfjeldske.

Kan der nogensinde opstaa en fornuftig Tanke om at bygge 2 Jernbaner imellem disse Landsdele? Dersom dette Spørgsmaal besvares benegtende, som det rimeligvis maa, saa spørges videre: Kan der virkelig være nogen fornuftig Hensigt i at lægge Banen i Landets Udkant, en flere Mile lang Krog, ene og alene for at bestryge Røraas, hvis Produktion og Tilgang ikke er eller antagelig kan blive større, end at et ugentligt Banetrain mageligt vil kunne befordre det Hele?

Valget af Linierne for den foreslaaede Jernbane er en saa stor og vigtig Sag, at enhver fornuftig Mand holder sig forvisset om, at Norges Storthing ikke lader sig overrumple til at fatte en overilet Beslutning, saa det maa føle sig for til alle Sider, indtil den fuldkomneste Linie er funden. Det Sandsynligste er, at denne store Sag udsættes til næste Thing, og imidlertid vil man finde Anledning til nøiere at undersøge den 3die Alternativ-Linie, som ret Mange fremdeles formener turde befindes at være den mest fuldkomne og hensigtsmæssige. Denne Linie maa Enhver, som kjender disse Landsdele, erkjende virkelig gaar igjennem Landets Midte — igjennem den folkerige Gudbrandsdalen — optagende Trafiken fra mangfoldige rigt befolkede Sidedale. Folk, som boende oppe paa selve Dovrefjeld, og som i aarevis have været Jernbanearbeidere, og som kjende enhver Fjeldknat og ethvert Dalføre, paastaa, at de tror at kunne paavise en Linie over Fjeldet, som vilde blive omtrent ¾ Mil kortere end den nuværende Vei, og hvis Stigningsforholde skulde blive saavidt passable, at de ikke vilde lægge nogen absolut Hindring for Banelinien.

Denne Dovrelinie tør man vel uden at fornærme de sagkyndige Mænd, som paa Vinterføret passerede Fjeldet, sige er endnu altfor løseligt undersøgt, og forsaavidt som man ikke absolut vil have Banen igjennem Østerdalen, fortjener den vist nøiere at undersøges. Hvilken Gjenstand kan vel Røraas Værk være i Vigtighed for Landet i Forhold til den rigtbefolkede Gudbrandsdalen og Sidedalene, ei at tale om Fiskedistrikterne i Romsdalen og Byerne ved Mjøsen?

Man bør optage Statslaan — siger Styrelsen. Ja det lader sig nok gjøre at faa det, og at udsmykke saadanne Forføininger med glimrende Talemaader om alle de store Fordele, som derved vilde opnaaes — men jeg befrygter, at Fordelene kun ere Drømmebilleder, og jeg har endnu ikke erfaret, at nogen Mand — og heller ikke Staten — har beriget sig ved at stifte Laan paa Laan, thi Svien kommer bagefter.

Rigets Tilstand i det Indre er desværre visselig fortiden saa betænkelig, at man maaske handlede forsigtigst ved i nogen Tid at hvile ud, førend man fortsætter med flere storartede Planer.

Nordenfjelds i Mai 1869.

Et Par Ord

tilegnet Br. i Morgenbladet No. 117 A. 1869.

„Energisk stive
I hvad de ville
Som Hesteklæggen,
Som de, der blive
Benævnt af Væggen."
Henr. Wergeland.

Ved forgangen Dag at blade i Aristokraternes hellige Bog, „Morgenbladet" kaldet, kom jeg til et Kapitel med Overskrift: „Er Advokat Richter en alvorlig Mand?" „Dette maa uden Tvivl være et theologisk Stykke", tænkte jeg, „hvis Formaal det er paa dogmatisk Vis at udlægge og beskrive bemeldte Advokats Forhold til Moses og Profeterne, item Kristentroen"; men jeg skuffedes høiligen ved at læse videre ud i nævnte Kapitel, hvis Indhold er et verdsligt Sammensurium af Tro og Vantro paa det politiske Omraade, og ialfald er saa langt fra at have tilfælles med sund politisk Forstand og „det praktiske Alvor i Diskussionen", det forresten selv saa varmt anbefaler, at det gjerne kunde være uskrevet.

Man faar det Indtryk, at Forfatteren 1) er en af Aristokratiets Koryfæer og 2) har været vred den Tid, han skrev sit Kapitel.

Efter i Retfærdighedens og det praktiske Alvors Navn og i smagfulde, høitidelige Perioder at have udfærdiget Stevning mod Hr. Advokat Richter, Daae og Schulze, samt den Sverdrupske „Klique"(!) i sin Helhed, den første for Hamskifte, den anden for Stemmeretsforslaget og den tredie for et Syngespil: Peter og Inger, (sfr. Holberg: „Det Smukke, man ei kan gjøre efter, det sværter man"), gaar Forfatteren over til i begeistrede Udtryk at profetere om tilkommende Tider, samt Folkets Skæbne o: Straffen for dets Forhærdelse og Lønnen for ei at have vogtet sig for de falske Profeter, saalydende:

„Naar dette Storthings Koryfæer ere gaaede væk, og den opblyede Opinion, som hist og her skal have dannet sig til Fordel for den Sverdrupske Majoritet, er hensovet samt de Presseorganer, den skylder sin Tilværelse, og som paa sin Side igjen ikke kunne bestaa, naar der atter kommer praktisk Alvor ind i Diskussionen istedetfor Fraser og Begeistring, — da vil det findige norske Folk staa der efter det usande og letfærdige(!) Spil, som den Sverdrupske Klique har drevet lige for dets Næse med en Følelse af Slappelse, af Harme, men fremfor Alt af Skamfuldhed." Ligeover for saadanne Fænomener af Seersdom kunde det her ikke være upassende at spørge: „Est Du den, der skal komme, eller skulle vi vente nogen Anden?" Der kunde imidlertid findes en og anden „raabarket" og graakuftet Profet med lige stor Spaadomsaand som Deres, Hr. Br., der opløfter sin Røst til en Kontraspaadom: Naar dette Storthings Koryfæer herefter stadigen kommer tilbage til Thinget, og den Sverdrupske Majoritet er bleven tidobbelt saa stor, som den nu er, og den „opblyede" Opinion, der har dannet sig til Fordel for den, hyler over det ganske Land fra Lindesnæs til Nordkap, paa Fjeld og i Dal; naar Landets Presseorganer alle tilhøre arbeide i Folkets Tjeneste; naar Stemmeretsforslaget er blevet Lov trods Regjeringens „Foredrag"; naar Skjællene ere faldne fra det norske Folks Øine, saa det ser sin lovmedholdelige Stilling i Fædrelandet, og det følgelig selv lærer at varetage Landets Tarv og skjøtte sin Arv —, da vil Aristokratiet staa der efter det usande og letfærdige Spil, det har drevet lige for Folkets Næse med en Følelse af Slappelse, af Harme og af Skamfuldhed. Og det skulle I have, I Herrer Optimater, at I selv vide ligesaagodt som vi Plebeier, at denne Spaadom opfyldes; det er derfor kun en Skinfægtning af Eder at deponere en anden Spaadom end den, et helt Folks Bevidsthed kundgjør, og som gjør Eder saare liden Ære som et Hovmodets Spil og en Egenkjærlighedens sidste fortvivlede Kamp. Stem derfor Eders Pibe i lavere Toner, eftersom Haabet om „Guld og grønne Skove" neppe mere smiler mod Eder, naar I stille Eder som Fiender ligeoverfor Folket og dets Mening! Kast Basunen, der, som I vide, er et latterligt Instrument i en Døendes Hænder! Omvend Eder fra de Hovmodets og Adelstolthedens Veie, der føre til Fordærvelse, og grib den trofaste Haand, det norske Folk rækker Eder til Forsoning. Der vil blive Guld og grønne Skove hertillands ogsaa baade for Herre og Tjener, naar der raader Kjærlighed imellem dem. Lader derfor, Aristokrater! baade Sverdrup, Richter, Schulze og Daa samt den hele Sverdrupske „Klique" i Fred, og i Besynderlighed vil man raade Dem, Hr. Br., til saa nogenlunde at holde Dem i Skindet; De synes af Naturen at staa i Fare for at omgaaes med Syner og udbrede i dumme Profetier; tager Eder i Agt for „Tugtens og Opsigtens Velder", der ved sit praktiske Greb kunne holde Eder i Ave, naar Aanden kommer over Eder! Landsmænd! vi ville vise Ærefrygt for Mænd paa Thinge som Sverdrup, Richter, Schulze, Daa og Velde, med et Ord, den Sverdrupske „Klique". „De have tænkt Folkets Tanker", de bære dem frem med veltalende Ord og slaa det ene Slag efter det andet for Folkets og Landets Hæder og Held! I, der ikke kunne give Beundringens og Taksigelsens ædle Tribut, saar vel de Misundelsens og Utaknemlighedens, enten at tie ganske stille eller ogsaa „sværte det Smukke, I ikke kunne gjøre efter", samt skrige af fuld Hals Af! og Ve! over raabarkede Bønder og deres Høvdingers Arbeide for Fædrelandet paa Thinge med Mund og Pen, indtil den Tid kommer, da I vil faa Folk, at selv „Hastværksarbeider" kunne være gode Arbeider og have sine gode Følger, naar de skylde udmærkede Mænd sin Tilblivelse. Man vil tilslut bede Eder, der ikke kunne bære Eder for den Latterlighed, at stevne Nationens hæderligste og største Mænd for Eders Domstole, at ihukomme den store Holbergs Ord: „Mange bryde Fred med berømmelige Mænd, paa det, at de som Dverge kan have den Ære at duellere med Kjæmper".

Stordalen i Mai 1869. J. Ø.

Kristiania, den 20de Mai 1869.

I det Norsk-Brittiske Telegrafselskab holdtes igaar Eftermiddag Generalforsamling paa Børsen. Dirigenten, Hr. Konsul Heftye, fremlagde Regnskaberne, hvoraf han meddelte, at Indkomsterne havde til 30te April beløbet til 118,750 Spd.; Renterne havde til 1868's Udgang udgjort 950 Spd., saa Selskabets Aktiva for Tiden udgjorde 119,700 Spd. Udgifterne havde i samme Tid været 2,080 Spd. Han foreslog derpaa, at Generalforsamlingen skred til Valg paa 2 Decisorer til næste Generalforsamling. Hr. Reiss forlangte i den Anledning Fortegnelsen over Aktionærerne oplæst, da han havde hørt, at en stor Del Aktier skulde være i Kjøbenhavnernes Hænder, saa man altsaa ikke kunde vide, hvem der var Aktionærer og hvem ikke. Hr. Heftye oplyste, at det vilde blive vanskeligt, da det var vitterligt, at en hel Del Aktier var solgt til Kjøbenhavn, men endnu ikke transporteret, og at der endog samme Dag var solgt 183 Aktier, hvorfor han troede, at de Tilstedeværende kunde betragtes som Selskabets eneste Aktionærer i Kristiania. Herefter blev da stemt; Decisionskomiteen kom til at bestaa af: DHrr. Kjøbm. Fleischer (255 St.) og Konsul S. C. Andresen (139 St.) Efter dem havde Hr. Konsul Petersen det største Antal Stemmer (100 St.) Dirigenten forelagde derpaa Generalforsamlingen Spørgsmaal om, hvad der skulde gjøres med de Aktionærer, som ikke havde betalt Noget paa sine Aktier. Direktionen havde villet sagsøge dem til at betale, men igjen opgivet denne Plan, da den fandt, at det vilde være odiøst at begynde Foretagendet med retslig Indblanding. Flere af disse ikkebetalende Aktionærer vilde nu, da de saa, at de kunde tjene ved Foretagendet, indløse sine Aktier. Skulde der tilstedes dem Adgang hertil? Skulde de ikke heller besluttes udslettet af Aktionærernes Tal. Hr. Malling syntes, at de ved at nægte at betale sine Aktier selv med det Samme havde opgivet sin Ret til dem. Hr. Falkenberg spurgte om, Forholdet var saa, at disse Aktionærer kunde sagsøge Generalforsamlingen, naar de ikke fik sine Aktier udbetalt. Isaafald kunde Generalforsamlingens Beslutning ikke ophæve et bestaaende Retsforhold. Dirigenten troede, at det ikke var Tilfælde. Hr. Ebbel syntes, det var det Greieste, at disse Folk inden en vis Termin tilstodes Ret til at indløse sine Aktier, naar de paa samme Tid var villige til at betale Renter; paa den Maade vilde de Aktionærer, som havde betalt, Intet tabe ved deres Optagelse. Dirigenten foreslog, at Ikke-Betalerne uden videre udstrøges, hvilket bifaldtes. Saa var der Nogle, som ikke havde betalt mere end for een Termin, og som havde ytret, at Kabelen jo ikke blev færdig før til Sommeren, saa de ikke behøvede at betale saa strax. Han foreslog, at disse skulde betragtes som Aktionærer, naar de inden Mai Maaneds Udgang havde betalt, men at for dem Efterskudsrente blev at beregne for forfaldne Terminer, hvilket enstemmig blev vedtaget. Man skred derpaa til Valg af et Direktionsmedlem istedetfor Statsraad O. J. Broch, der ifølge sin Stilling som Marineminister og altsaa Selskabets nærmeste Overordnede ikke længer kunde staa som Direktør. Ved Valget fik Konsul J. H. Andresen 450 Stemmer; Kjøbmand Fleischer fik 15. Dirigenten refererede derpaa følgende af Aktionæren, Etatsraad Tietgen, fremsatte Forslag: „Bestyrelsen bemyndiges til at overdrage til „det store nordiske Telegraf-Selskab" den det norsk-britiske Telegraf-Kompagni meddelte Koncession til Anlægget af en undersøisk Telegrafledning fra Egersund i Norge til Peterhead i Skotland saavelsom den Kabel, der nu i Foraaret af Kompagniet vil blive udlagt mellem de nævnte tvende Punkter, samt alle øvrige Kompagniet tilhørende Gjenstande og Rettigheder, mod en Udbetaling af Spd. 67½ for hver Aktie af de udstedte 5700 Aktier, saaledes at paa den ene Side alle Omkostninger ved Kablets Udlægning bæres af det norsk-britiske Kompagni, medens paa den anden Side alle Indtægter af Kabelen efter Nedlægningen tilfalde „det store nordiske Telegraf-Selskab".

Bestyrelsen bemyndiges til at foretage det herefter Fornødne, ogsaa i Henhold til Lovens § 9."

Man besluttede, at dette Forslag skulde behandles i ny Generalforsamling Mandag den 21de Juni førstkommende.

Storthinget sammentræder Fredag den 21de Mai til Foretagelse af:

1. Bankkomiteens Indstilling ang. Revision af Lønninger for Hypothekbankens 3 Hovedbetjente.
2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition om Eftergivelse af Renter af et forhenværende Postaabner Hillestad idømt Erstatningsansvar.
3. Samme Komitees Indst. ang. den kgl. Proposition om Eftergivelse af Baard Thoresen Hammervold og John Bersvendsen Hilde paahvilende Sagsomkostninger.
4. Budgetkomiteens Indstilling ang. 6te Hovedpost: Havnevæsenet.
5. Referat.

17de Mai i Sagdalen i Skedsmo. (Brev til "Dagbl."). Omkring 30 af Arbeiderne ved Sagbrugene feirede Frihedsdagen iaar paa en særdeles smuk og tækkelig Maade. Et Par af dem havde paataget sig at stelle til et lidet Lag, hvortil Mandfolkene ydede nogle Skilling hver og Kvindfolkene Mad og Kaffe. — Kl. 4—5 samledes man paa Brugsskolen (ialt omkring 50 Mennesker), hvor Skolens Lærer (Næss) varmt og greit tolkede Dagens Betydning i Fortidens, Nutidens og Fremtidens Lys. Derpaa sang man: „Ja, vi elske dette Landet". Kand. theol. H. Brun talte derefter for Fædrelandet, gamle Norge, især med Hensyn til Folkets aandelige Liv og Udvikling; Skolelærer A. Johnsson for Eidsvoldsmændene, idet han fremholdt Mindernes store Betydning for Folkets Liv saavel som for den Enkeltes; Næss for Kvinden som Moder, som den, der skal lægge den første, den sikreste Grundvold for en sand kristelig og folkelig Udvikling. — Efterat Kaffeen var nydt, fortsattes afvexlende med Sang og Taler til Midnat. Der taltes saaledes bl. A. for: Folkehøiskolerne vore, Ungdomslivet med Sang og Friskhed, for Ole Vigs Minde, for Frihedens og Folkeoplysningens Venner paa Thinget, for Sagdalens Arbeidere (Olaf Røst), for Storthinget, J. Sverdrup som Folkefrihedens djærve Talsmand, for H. Wergeland — han, der „gjorde Dagen" til

Folkets politiske Høitidsdag. En af Arbeiderne takkede meget vakkert for Skaalen, der var udbragt for dem, med fuld Fortrøstning til en bedre Fremtid for Arbeidsklassen.

Ligesaa glædeligt som det var at se Arbeiderne ogsaa paa Landet at slutte sig sammen til Festligholdelse af 17de Mai, hvis Betydning ogsaa fattes og skattes af dem, der bo i Hytterne og leve af sit daglige Arbeide, ligesaa glædeligt var det ogsaa at se den Orden og gode Tone, som raadede under hele det festlige og muntre Lag. Og som det sig hør og bør ved en Folkefest, havde Arbeiderne ikke lukket sig inde for sig som en afsluttet Stand, men den Fest, som de havde faaet istand, var ogsaa aaben for Mænd af alle Stænder, om end Ikkearbeiderne i Skedsmo hin Dag ikke havde sluttet sig til, men holdt et Lag for sig selv.

Plakat, dateret den 24de April 1869, angaaende Refusion for Udgifter, som i Overensstemmelse med Lov angaaende Veivæsenet af 15de September 1851 § 4 ere i Aaret 1868 af Statskassen forskudte til Veivæsenet:

Vi Karl osv., gjøre vitterligt: Overensstemmende med det i 1865—66 afholdte Storthings Beslutning angaaende Bevilgning til Veivæsenet vil til Refusion for den paa Aaret 1868 faldende Andel af Bevilgningen udkræves en Udligning paa Matrikulskylden af 72 Skilling pr. Skylddaler samt paa Kjøb- og Ladestæderne af 36,000 Spd., der bliver at fordele efter det indbyrdes Forhold, som er bestemt i Storthingets Beslutning. Som Følge heraf bliver overensstemmende med Love angaaende Veivæsenet af 15de September 1851 § 4 samt angaaende Skattevæsenet af 26de August 1833 § 12 og af 17de December 1836 § 1 til det paa ethvert Sted først indtræffende Skattething at erlægge af al saavel priviligeret som upriviligeret Matrikulskyld — Finmarkens Amt undtagen — 72 Skilling pr. Skylddaler samt af efternævnte Kjøb- og Ladestæder følgende Beløb, nemlig:

Fredrikshald	1019	Spd.
Sarpsborg	283	—
Fredriksstad	434	—
Moss	549	—
Soon	54	—
Holen	43	—
Drøbak	161	—
Kristiania	10731	—
Kongsvinger	79	—
Hamar	280	—
Gjøvig	140	—
Lillehammer	276	—
Hønefoss	126	—
Drammen	1711	—
Kongsberg	312	—
Svelvig	100	—
Holmestrand	219	—
Horten	420	—
Aasgaardstrand	47	—
Tønsberg	495	—
Sandefjord	161	—
Laurvig	944	—
Porsgrund	298	—
Skien	689	—
Brevig	176	—
Stathelle	43	—
Langesund	79	—
Kragerø	348	—
Østerrisør	266	—
Tvedestrand	126	—
Arendal	653	—
Grimstad	165	—
Lillesand	115	—
Kristianssand	1284	—
Mandal	348	—
Farsund	158	—
Flekkefjord	197	—
Soggendal	32	—
Egersund	183	—
Sandnæs	39	—
Stavanger	1866	—
Skudesnæshavn	72	—
Haugesund	165	—
Bergen	4750	—
Florøen	18	—
Aalesund	391	—
Molde	212	—
Kristianssund	671	—
Trondhjem	3236	—
Levanger	118	—
Namsos	75	—
Stenkjær	97	—
Bodø	47	—
Tromsø	499	—
tilsammen	36000	Spd.

Hvorefter alle Vedkommende sig underdanigst have at rette. (Rigstd.)

Ishavsfarerne. (Korresp. til Aftenbladet, dateret Tønsberg den 18de Mai). Igaar, den 17de, ankom fra Nordishavet Kapten N. Knudsen med Brig „Haabet", tilhørende Hr. Svend Foyn, med Flere hersteds, indehavende 4161 unge og 3744 gamle Sælhunde, der udgjør en Bruttofortjeneste af ca. 22,000 Spd., hvilket jo maa ansees for at være en særdeles god Fangst. Kaptein Knudsen medbringer endvidere ganske gode Efterretninger fra flere af de øvrige Ishavsfartøier. Saaledes havde den 7de April Skib „Isbjørnen", Kaptein C. Bruun, fanget 1400 unge og 300 gamle Sælhunde samt Brig „Jan Mayn", Kaptein Bryde, 4000 Sælhunde; endvidere blev af ham den 8de Mai praiet følgende Fartøier, der da havde en Fangst af:

	Unge Sælhunde.	Gamle Sælhunde.
Brig „Fremad", Kapt. Jensen	3000.	1500.
— „Polarstjernen", Kaptein Andersen	1100.	2200.
Skib „Norske Bonde", Kaptein L. Hansen	1800,	2200.
Brig „Norden", Kapt. Christensen	700.	1100.

Det ser saaledes ud til, at man med Vished tør imødese Ishavsflaadens Hjemkomst med glade Forhaabninger om god Fangst.

Mod Loven om Sognebaandets Løsning stemte foruden de 3 igaar nævnte Lagthingsmedlemmer ogsaa Sibbern.

Opgave ved juridisk Embedsexamen Onsdagen den 19de Mai om Eftermiddagen. No. 8. Af Indledningen: „Hvorvidt bortfalder et Lovbud ved Forandring i de Forhold eller Forudsætninger, hvorunder det blev givet?"

2den Opgave ved theologisk Embedsexamen den 20de Mai. Rom. 8, 12—17.

Opgave ved juridisk Embedsexamen den 20de Mai. No. 9 af Processen: „Hvorvidt kan Adgangen til at paaanke et Skjøn, enten til Overskjøn eller til Retten, bortfalde inden de lovbestemte Fristers Udløb?"

Studentertog til Drammen. Under det forestaaende Studentermøde i Kristiania er der, som bekjendt, paatænkt en Udflugt til Ringerike og Drammen. I denne Anledning har nogle af Drammens Borgere indbudt til et større Møde for at overlægge, hvad der fra Byens Indvaaneres Side bør gjøres for Modtagelsen.

17de Mai sees at være feiret med adskillig Festlighed i Fredrikshald. Blandt andet blev en af Byens Kvinder bekostet Fane til Skarpskytterne overleveret til Korpsets Chef, Grosserer Anker. Nedenstaaende Sang blev ved denne Anledning afsungen:

Frit Du vaie nu for Vinden,
Banner, fold Dig ud,
som en Hilsen mild fra Kvinden
med et kraftigt Bud:
Egekrands i Freden være
Maalet for Jer Jo;
men naar Luren lød, I bære
Laurbær hjem fra Strid!

Fra hin store Dag, vi feire
Mindet om idag,
Norge vandt kun Fredens Seire
under Fribeds Flag.
Hvorfor tænke da paa tunge
Tag om Liv og Død,
blydende med Raab, som runge,
Stridens Fane rød?

Norske Sky sig snart kan samle,
Tid kan være nær,
som til Unge og til Gamle
rækker Sværd og Spær.
Godt, om da vi ere rede,
staa med løftet Skjold
og kring Hjem og Arne brede
faste Kækkers Vold.

Frit Du vaie nu for Vinden,
Banner, i Din Pragt,
dyrebare Tegn fra Kvinden,
— Hjemmets fagre Magt.
Stifte kan vel Stridens Bølge
mellem Seir og Nød.
Men vor Fane skal vi følge
tro i Liv og Død.

Foreningen for kvindeligt Fattigtilsyn paa Fredrikshald har, ifølge „Smaalenenes Amtst.", afholdt sit aarlige Hovedmøde Mandagen den 10de ds. Det fremlagte Regnskab viste, at i Sparebanken havdes staaende paa Kontrabog 53 Spd. 39 ß, og at den øvrige kontante Beholdning udgjorde 40 Spd. 39 ß. I Aarets Løb var udbetalt 56 Spd. 50 ß, hvilken Sum var anvendt til Beklædning for 24 Drenge og 26 Piger, tilsammen 50 Børn, der tilhørte 30 Familier, som havde været undergivne Foreningens stadige Tilsyn. Uagtet, hedder det, Foreningen har været altfor kort Tid i Virksomhed, til at store Frugter heraf kunne sees, har man dog høstet adskillige opmuntrende Erfaringer, der bestyrke det Haab, man fra Begyndelsen har havt om, ved dette Tilsyn at øve gavnlig Indflydelse, ikke blot paa Børnene, men ogsaa paa Forældrene, navnlig paa Mødrene.

I Gausdal faldt der ifølge en Reisendes Beretning den 17de Mai en halv Fod Sne, som dog anden Dagen efter var forsvundet igjen.

Angaaende Adresseprivilegiets Ophævelse har Kirkedepartementet meddelt Trondhjems Magistrat, at Storthingets Forhandlinger, inden nogen Proposition i den Anledning vilde kunne blive fremsat, allerede vilde være for langt fremskredne til, at Sagen kan blive forelagt for dette Storthing, men at Justitsdepartementet vil tage Spørgsmaalet under Overveielse og Behandling saaledes, at — forsaavidt dertil findes Føie — Proposition desangaaende kan blive forelagt for næste Storthing.

Baadbyggeri. (Af Bergensposten for 15de Mai). Et Forsøg paa at bringe mathematisk Sikkerhed ind i Baadbyggeriet og gjengive enhver Baad i Tegning og Model, saa en theoretisk uddannet Skibsbygger kunde forstaa og tillige arbeide efter en saadan norsk Baadform, vilde være et stort Fremskridt. Ved Baadstevnet i Stavanger ifjor blev der blandt andre af et Par Bergensere, hvoraf den ene er den bekjendte Skibsbygger Sebjørn Bjerkeland, optaget Maal af alle de bedste Baade. Senere er disse Maal blevne anvendte saaledes, at de bedste Baades bedste Egenskaber ere søgte forenede i en Baadform. Og efter en Model, der i alle væsentlige Punkter er lig denne Baadform, har nævnte Skibsbygger nu paa Dekkes Værft arbeidet en Baad, som idag er bleven færdigrigget og imorgen — Pintsedag — skal prøves i en nøiagtig Seilads i en Triangel mellem Nordnæspynten, Hæggernæs, Kvarvepynten, Laxevaagsnæsset osv., 4 Gange, eller tilsammen 6 Mile, hvilket var Seilløbets Længde ved Regattaen.

Denne nye halvt „theoretiske" Baad er 30 Fod mellem Stævnene, 9 Fod bred, 3 Fod høi paa laveste Punkt af Æsingen, hvilket er noget agtenfor Midten af Baaden; den vil efter det mathematiske Opgjør bære 46 Tønder saltet Sild og maaske kunne seile med 60 Tønder løs Sild bunkeladt. Baadformen er nærmest lig en af de „nyere" Listerbaade og har tillige megen Lighed med 3die Præmievinder blandt Garnbaadene ved Regattaen, nemlig No. 27, bygget af Engebrigt Knudsen Eje, Stjernerø, og tilhørende Meling i Haaland. Denne Stjernerø-Baad, der under Kapseilingen fik lidt Havari, men desuagtet vandt 3die Præmie, antages af Sagkyndige at have været den bedste Seiler af Baadene; den er en Mellemting af Hardangerbaad og den nyere Form af Listerbaaden og er forøvrigt en Brugsbaad for Vaarsild- og Makrelfiske.

Viser nu denne Baad sig at være en ligesaa fortrinlig Seiler som god Brugsbaad, er man kommet et godt Stykke fremad; thi man er derved kommen ind paa den sikre, mathematiske Bane, der med Tiden vil gjøre det muligt at oplære ethvert Baadbygger-Distrikt til at levere hvilkensomhelst opgiven Baadform, uden at være afhængig af, hvad man i Bygden „er vant til", eller hvad den genialeste Baadbygger eller hans Faders og Farfaders Instinkt havde udfundet.

Jernets Styrke i stærk Kulde. En i England bosat svensk Ingeniør, C. P. Sandberg, har gjennem adskillige Forsøg paavist, at Jernet taber i Styrke ligeoverfor Stødkraft ved meget lav Temperatur. For set Jern, som anvendes til Jernbaneskinner, er saaledes Styrken mod Stød ved en Temperatur af 12° under Frysepunktet blot en Fjerdedel a en Tredjedel af den Styrke, det har ved 29° over Frysepunktet. Jernets Bøielighed formindskes ligeledes betydeligt ved lav Temperatur. Man kan heraf slutte, at det for at forhindre Ulykkeshændelser er nødvendigt at give Banetogene mindre Hastighed om Vinteren, for at Stødenes Styrke skal formindskes, eller ogsaa maa man paa en eller anden Maade give det til Jernbaner anvendte Materiale større Elasticitet.

De forenede Staters Præsident har en aarlig Gage af 25,000 Doll., Vicepræsidenten 8000; Kabinetsministrene have hver 8000. Af Høiesteretsdommerne har Overdommeren 6,500 Dollars og hver af de andre 6000 Dollars aarlig.

Frivillige Expeditioner til Kuba blive nu udrustede baade i New-York og i New-Orleans.

Fra den bekjendte engelske Romanforfatter Charles Levers Haand er der nylig kommet en ny Roman „That boy of Norcott's". Denne Forfatter vil være vel bekjendt ogsaa for norske Læsere fra „Den irske Dragon", „Jack Hinton" og „En Dags Ridt: et Livs Roman".

Kristina Nilsson skal, ifølge „Journal des Debats", fra 15de Oktober 1870 ville prøve sin Lykke i den nye Verden. Hun er engageret for 110 Forestillinger i Newyork af Eieren af det derværende Operahus, en Mr. Fisk, og skal derfor faa 600,000 Frks. fri Reise og frit Ophold i et eget Hotel for sig og Tjenerskab.

Helligt Sted. Et engelsk Selskab for Undersøgelser i Jødeland (Palæstina) skal for nylig have opdaget det gamle Kapernaums Synagoge i næsten hel og holden Stand. Denne Bygning er nu den eneste, om hvem man med Sikkerhed ved, at Frelseren har vandret i.

Tydsk Nordpolexpedition. Den 7de Juni skal der afgaa en tydsk Nordpolexpedition under Anførsel af Kaptein Koldewey. Man vil dertil benytte Dampskibet „Germania" paa 143 Tons, og et andet Skib, „Hansa", af samme Størrelse skal følge med det. Sidstnævnte Skib udrustes af en Komite i Bremen, medens der i det øvrige Tydskland indsamles Pengebidrag til Udrustningen af „Germania". Efter den af Dr. Petermann lagte Plan skal man med Grønlands Østkyst som Udgangspunkt forsøge at trænge frem til den arktiske Centralregion. De to Skibe skulle saa vidt muligt stedse blive sammen, og de udprovianteres for fulde to Aar.

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Jeg ved ikke, om Du i denne Tid hører til „Banemændene", eller ikke; det vil sige, om Du er for — eller mod — de store Jernbaneforslag paa dette Storthing? Her inde i Byen er dette nu Dagens vigtigste Spørgsmaal. Jeg for min Part har talt om Sagen før, men da slige Ting jo tager Udseende, eftersom de udvikler sig, kommer jeg atter tilbage til den nu. Stemningen inden Storthinget er, saavidt jeg kan se, i det Store uforandret. Den samme Mand, som jeg for nogen Tid siden fortalte havde faaet en anonym Skrivelse fra to Filologer — med to Skilling indlagt — om Skolespørgsmaalet, har i disse Dage modtaget et langt anonymt Telegram, hvori der strengelig paalægges ham at tage sig af Trondhjemsbanen. Jeg for min Part skulde raade de Mænd, som interessere sig for vore offentlige Sager, at skrive det Slags Breve under Navn og ikke anonymt; jeg tror da, de vilde virke heldigere. Anonyme Skrivelser, enten de kommer i Skikkelse af Grovheder eller Trusler eller hvad det nu er, pleie ofte at virke netop i modsat Retning af den tilsigtede. En Mand i Aftenbladet, som underskriver sig R., og som man gjetter paa er Medlem af Storthinget, er nylig fremkommet med et Forslag, hvorefter man med Laan af lidt over 1 Million skulde kunne faa paabegyndt alle de vigtigste Jernveisarbeider allerede i denne Budgettermin. Forslaget har Adskilligt for sig, og jeg for min Part skulde ønske det Fremgang, men jeg tvivler dog paa, at det vil samle den tilstrækkelige Pluralitet om sig. Jo mere man gjør en Sag som denne stor og udbredt, jo mere kan man have Haab om at samle alle Interesser om Forslaget. Derfor kom vistnok ogsaa Regjeringen med sit vidtgaaende Forslag paa 5 Millioners Laan haabende, at det skulde trække med sig Lokalinteresser fra alle Kanter. Da dette Forslag imidlertid sandsynligvis aldeles ingen Udsigter har for sig, er vel Haabet for de mindre, skjønt langt rimeligere, heller ikke særdeles stort. Af alle Banerne giver vel Drammensbanen mest Udsigter til at kunne bære og forrente sig. Men saa knytter der sig langt større politiske og nationale Interesser til andre af dem.

Smaadampskibene rundt om til de nærmeste Øer og Odder og Fjorde rundt Byen er nu begyndt, skjønt ikke denne Fart iaar vil faa den Udstrækning som ifjor, da Selskabet, der de foregaaende Aar har givet særdeles store Procenter, sidste Aar aldeles intet tjente, og dette tilskrives de udstrakte Ruter. Dette synes forresten noget besynderligt, da Trafiken altid havde Udseende af at være stor; Nogle antage derfor, at dette kan stikke deri, at Kontrollen ombord maa have været for slap. Hvorom Alting er, saa maa disse Smaadampskibe med sine korte Ruter tæt inde ved Byen visselig have en Fremtid for sig. Lysten til at ligge paa Landet om Sommeren tiltager aarlig, eftersom Adgangen dertil og lette Befordringsmidler tiltager. Fra flere Kanter af Byen, som i Bækkelaget, paa Ormøen, Sjursøen, ved Kongshavn paa den østlige Side, og fornemmelig ved Sandvigen og paa Askerkanten mod Vest, er der i de sidste bygget, og bygges der aarlig, en hel Del nye Landsteder og Villaer, som beboes af Kristianiafolk, der ligger der om Sommeren. Strax Badetiden begynder, tager denne Udflytning sin Begyndelse. Endnu er det naturligvis for lidet Sommer dertil. — Vaar har vi derimod nu faaet i en Fart, og efter de sidste Dages Regn grønnes Alt herligt. Æble- og Kirsebærtræerne bære allerede Blomster, og om et Par Dage vil Hæggen springe ud.

Vort Theaters Sæson er nu omtrentlig sluttet, men den italienske Opera gjør jo, hvad den kan, for at samle Folk endnu en Stund. Kræfterne er ikke enkeltvis saa gode som ifjor, men Samvirkningen af alle er heldig. — De Hermannske Forlystelser paa Klingenberg har endnu ikke taget sin Begyndelse. Derimod synes Savnet af en god og vel beliggende Kaffé i den øvre Del af Byen at ville blive afhjulpet derved, at der i Karljohans Gade (i forhenv. Homanns Gaard) er aabnet et nyt større Lokale, der bærer Navnet Caffé royal, med Udsigt altsaa over Byens mest besøgte Promenade.

Iforgaars var det 17de Mai, vor 55ende „Frihedsdag" og desuden 25 Aar siden Norge fik sit eget Flag. Ogsaa iaar var der — som Du vel alt har læst om — gjort Foranstaltninger til at festligholde Dagen, og det er godt, at saadanne offentlige Festdage ikke glemmes; thi de have en større Betydning end maaske Mange ere tilbøielige til at tillægge dem. De minde Smaa og Store om vor Fortid og samle os til eet i Glæde over, hvad godt den bragte os. Derved vækkes Eftertanken, Følelsen af vor Ret og Pligt som Medborgere og vort Ansvar for Fremtiden. Saadanne offentlige Festdage bør ikke glemmes; thi de ere styrkende for et Folk. Historien viser os det paa

forskjellige Steder. Det græske Folks Storhed og Kraft i Oldtiden skyldtes for ikke liden Del dets offentlige Feste, dets aarlige Væddekampe og Lege, hvortil alle Grækere fra de forskjellige Stæder samledes og lærte at kjende hverandre. Der, under Fredens Kappestrid om Udmærkelsen, vaktes deres Følelse af at være et Folk og der vandt de Kraften til sin Stordaad og herlige Seier over Perserkongen og hans asiatiske Skarer. — Men vi har et Exempel nærmere ved, fra vor Tid. Det er Slesvigerne med deres haardt prøvede Trofasthed og varme Fædrelandskjærlighed. Den fødtes og næredes i deres Folkefester paa Skamlingsbanken, hvor de mødte frem i tusindvis og lyttede til de bedste danske Mænds varme Ord. Saadanne Festes Virkninger ere ikke forbi med Sangens og Jubelens Toner ved dem. Det er paa denne Maade, at Tydsklands Enhed er sammentalt og sammensunget. Minder om dem bliver tilbage som Trøst og Styrke, naar det gjælder. Det er derfor at ønske, at vi ikke glemme at feire „Frihedsdagen"; thi dens Festligholdelse har en større Betydning for vort Folk end Mange tænke.

Vaarens Budbærere Gjøgen og Svalen, har alt indfundet sig, tiltrods for at Veiret i de sidste Dage ikke har været synderlig mildt. Andre Budbringere om Vaaren ere de talrige Herrer og Damer, som i Vaarkniben drikke Løvetandskaffe og Mineralvand for sin Helses Skyld og tage sig en Spadsertur efterpaa; tidlig om Morgenen vrimler der saaledes af disse Spadserende især nedenomkring Fæstningen, hvor Hovedudsalget af disse Helsevande findes, og hvor det er rigtig opfriskende at drive om i den friske Sjøluft med Liv og Virksomhed paa alle Kanter, baade pa Havnen, hvor Dampskibene fare afsted paa kryds og tvers og paa Exercerpladsen, hvor Rekrutterne opøves til at staa paa et Ben eller til at gaa paa to Ben — det er ikke saa let at gjøre det soldatermæssigt — og gjøre andre Soldaterkunster! Der er mange morsomme Vendinger at se paa, men den, som vist ikke morer sig derved, er Soldaten. Er man kjed af dette Syn, kan man gaa ind mellem Træerne tilhøire, hvor man har den prægtige Udsigt over til Ladegaardsøen og Oscarhal, og der, indunder et stort Træ, vil man finde et lidet Vidunder, nemlig en ny opført Hytte af Birkestammer med Barken paa, og kunstig vorede Kubber, som ere anvendte til Søiler og Pryd paa den helt nevertækte lille Stue. Alle Bænker og Gjærder omkring ere ogsaa gjorte af lutter Birketrær med sin hvide Bark paa. Det Hele ser nokstaa gjildt og fornøieligt ud, og det vil vist trække Godtfolk til at nyde de Forfriskninger, som her falbydes. Det er denne lille kunstige Stue, som i Bekjendtgjørelser gaar under det besynlige Navn af „Naturhytten paa Fæstningen".

Storthinget.

Onsdag den 19de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup. (Forts.)

Sag No. 3. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende kgl. Proposition til Lov om Ophævelse af § 106 i Plan til Fattigvæsenets bedre Indretning i Kristiansands By af 14de September 1802.

Komiteen indstiller:

Lov

angaaende Ophævelse af § 106 i Plan til Fattigvæsenets bedre Indretning i Kristiansands By af 14de September 1802.

Bestemmelserne i § 106 i Plan af 14de September 1802 til Fattigvæsenets bedre Indretning i Kristiansands By ophæves. — Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling fra Bankkomiteen angaaende A. Sørensen, O. T. Lindstøl og N. Iglands Forslag til Love ang. Forandring i Udligning af Kommuneskatter paa Landet.

Denne Sag besluttedes efter Forslag fra Sørenssen mod 16 St. udsat indtil Videre.

Sag No. 5. Indstilling fra Veikomiteen ang. den kgl. Proposition om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet samt om de øvrige herom den tilstillede Forslag.

De Komiteen i ovennævnte Retning tiltilstillede Forslag ere følgende:

1. Kongeligt Forslag af 6te Februar d. A. til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet.
2. Forslag fra Repræsentanten Skjerkholdt af 26de Oktober f. A., vedtaget af Odelsthingsmedlem Lindstøl, til Lov ang. Afstaaelse af Grund til Veie og Læggepladse.
3. Forslag fra Hurdals Kommunebestyrelse af 7de Novbr. f. A. til Lov om private Veie i Vintertiden.

Det kgl. Forslag til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie er foranlediget ved et efter forrige Storthings Odelsthingsbeslutning Regjeringen sendt Forslag fra Repræsentanten Skjerkholdt m. Fl. til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til private Veie og til Læggepladse.

Komiteen indstiller:

A. At fatte saadan Beslutning til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet:

§ 1. Iværksættes Omlægning af ældre eller Anlæg af ny offentlig Vei, og der mangler Adgang for en Gaard til at føre den for samme fornødne Gaardsvei paa en efter Omstændighederne hensigtsmæssig Maade hen til den nye Vei uden ved at lægge samme over Andens Eiendom, kan Grund hertil fordres afgiven, forsaavidt det ved lovligt Skjøn godtgjøres, ikke alene at Afgivelsen for den, der attraar samme, er fornøden i Henseende til det Foranførte, men ogsaa at Nytten for ham er overveiende i Forhold til den Skade, som vil forvoldes Grundeieren. Det samme skal gjælde, naar Omlægningen eller Anlægget af den offentlige Vei er foregaaet, før denne Lov træder i Kraft, forsaavidt Veien er aabnet for den almindelige Færdsel i Løbet af de sidste 10 Aar inden denne Tid. Rettigheden ifølge Foranstaaende tabes, forsaavidt der ikke i sidstnævnte Tilfælde inden Forløbet af to Aar fra den Tid, Loven træder i Kraft, og ellers inden Forløbet af samme Tid, regnet fra den nye Veis Aabning for den almindelige Færdsel, af Vedkommende træffes Foranstaltning i Henhold til denne Lov til at gjøre Rettigheden gjældende.

§ 2. Naar det ved Skjøn efter foregaaende § er afgjort, at Grund skal afgives, have Skjønsmændene nøiagtigt at betegne dens Udstrækning samt at bestemme Erstatningen. Ere vedkommende Eiendomme saaledes beliggende, at Jord bekvemt kan gives i Vederlag for Grunden, kan dennes Eier kræve, at der saaledes bliver forholdt. Ingen pligter at afgive i Bredde mere, end 4 Alen til Veibane og 1 Alen paa hver Side til Grøfter. Kan Veien uden Skade for Hensigten lægges i forskjellige Retninger, tilkommer Valget af Retning Grundeieren, saafremt han herom erklærer sig inden Udløbet af den Tid, efter hvilken Grunden kan tages i Besiddelse. Særskilt Erstatning fastsættes saavel for Opførelse, som for Vedligeholdelse af lovligt Gjærde paa begge Sider af Veien eller af Grinder over samme, forsaavidt Skjønsmændene finde, at noget Saadant ved Anlægget eller Omlægningen gjøres fornødent. Skjønsmændene have forøvrigt at rette sig efter Forskrifterne i Lov om Veivæsenet af 15de September 1851 § 26, forsaavidt disse paa Tilfældet ere anvendelige.

§ 3. Lov af 10de Mai 1860, indeholdende nærmere Bestemmelser om Rettergangsmaaden i Sager angaaende tvungen Afstaaelse af Grund, dens §§ 1, 2, 3 og 4 skulle ogsaa være gjældende for det i nærværende Lov omhandlede Tilfælde, forsaavidt de paa samme finde Anvendelse og ikke stride mod denne Lov.

§ 4. Har nogen Anden end Eieren Grunden med lovlig Adkomst i Brug, godtgjør Eieren denne, om Erstatningen er Penge, 5 pCt. aarlig af Erstatningsbeløbet, saalænge Brugen vedvarer, og desuden for Opførelse og Vedligeholdelse af Gjærder eller Grinder i Henhold til Skjønnet, forsaavidt disse Arbeider overtages af Brugeren. Er Vederlaget Jord, tilkommer der Brugeren for hans Brugstid Benyttelse af denne overensstemmende med den Ret, hans Adkomst hjemler ham.

B. At Repræsentanten Skjerkholdts Forslag til Lov om Afstaaelse af Grund til Veie og Læggeplads ikke bifaldes.

Loven vedtoges i dens Helhed uden Debat, hvorpaa den oversendtes Lagthinget. B bifaldtes enstemmig.

Sag No. 6. Indstilling fra Veikomiteen angaaende et af Ingeniør-Lieutenant Krag fremsat Forslag til Lov om Veivæsenet, samt Repræsentanten Aarsløts Forslag til Forandring i Veilovens § 83.

Komiteen indstiller: Ingeniør-Lieutenant Krags Forslag til ny Veilov og Repræsentanten Aarsløts Forslag om Forandring i Veilovens § 83 oversendes tilligemed Veikomiteens Indstilling derom Regjeringen med Anmodning at tage under Overveielse, hvorvidt Veilovens Bestemmelser tiltrænger Forandringer, og om Resultatet deraf meddeles næste Storthing Underretning.

Bentsen vilde ikke, grundet paa at Thingstiden var saa langt fremskreden, nu optage Forslaget, ihvorvel han i det Væsentligste fremdeles var enig med Forslagsstilleren. Desuden havde jo ikke Komiteen havt noget særdeles imod de enkelte Bestemmelser i Forslaget. Efter yderligere Bemærkninger af Nilsen vedtoges Indstillingen enstemmig.

Sag No. 7. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 angaaende de af Repræsentanten Jaabæk fremsatte Lovforslag 1) om Smaagjæld og 2) om Gjæld for berusende Drikke.

Begge Lovforslag gaa ud paa at gjøre Retsinddrivelse uanvendelig for Gjæld af en vis Beskaffenhed eller Oprindelse. Det førstnævnte Forslag angiver sig at angaa „al Slags løs Gjæld i Handel og Vandel og frivillig Hammerslagsgjæld (Auktionsgjæld)", som ikke overstiger en i forskjellige Alternativer foreslaaet Størrelse (fra 10 til 30 Spd.), og motiveres ved Hensynet til, at Udborgning af Varer til det daglige Behov fremkalder Letsindighed i Stiftelse af Gjæld, som atter fører til tvungen Inddrivelse, der ved de dermed forbundne Omkostninger bidrage til Skyldnerens Udarmelse.

Komiteen indstiller til Odelsthinget: I) at det af Repræsentanten Jaabæk fremsatte Forslag til Lov om Smaagjæld ikke bifaldes; II) at vedtage nedenstaaende Udkast til

Lov

angaaende Gjæld for berusende Drikke.

„Ingen skal være pligtig til at betale Gjæld for Brændevin, Vin eller dermed tilberedet Drik, Cider eller Øl, som, efterat nærværende Lov er traadt i Kraft, udborges ved Udskjænkning. Som Udskjænkning ansees det, naar den, der sælger nogen af de ovennævnte Drikkevarer, tillader, at noget deraf fortæres paa Stedet eller i andre Dele af Huset, hvor Udsalget foregaar, eller i dettes Gaardsrum, Portrum eller Have." Nærværende Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar.

Jaabæk bemærkede, at den Tid snart vilde komme, at en Lov i den af ham antydede Retning vilde være nødvendig, men agtede ikke nu at stemme mod Indstillingen, hvorpaa Post I bifaldtes enstemmig. Kildal erklærede sig at være mod Post II, idet han troede, Loven baade var unødvendig og ubillig. Falsen troede blandt Andet, at en saadan Bestemmelse vilde sigte til at opretholde Orden paa de Steder, hvor især den simple Mand berusede sig, og havde derfor været med paa Indstillingen. Jaabæk vilde slutte sig til Indstillingen. Taleren troede, at denne Lov vilde meget kraftig virke til Afholdssagens Fremme og det uden Bekostning. Augustinussen kunde paa ingen Maade anerkjende Principet i denne Lov og ansaa den heller ikke gavnlig. Schulze vilde ikke, da man allerede havde to Love, som sikrede den Fattigere mod saadan Gjæld, nu gaa videre og vilde derfor stemme mod Forslaget. Jaabæk fremhævede, at flere Udskjænkere havde ytret Ønske om at faa en saadan Lov, saa de med Loven i Haand kunde nægte Folk, der have faaet nok og mere end nok at faa mere Brændevin. Augustinussen troede ikke, Loven vilde gavne Udskjænkerne, da de ved den lettere vilde fornærme sine Kunder. Lambrechts og Bentsen udtalte sig ogsaa imod Loven. Ved Voteringen forkastedes Forslaget med 41 St.

Sag No. 8. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Tillæg til Lov af 23de Mai 1857 om Torskefiskerierne i Nordlands Amt og Senjens og Tromsø Fogderi.

Lagthingets Anmærkning er saalydende: „Det henstilles til Odelsthinget at henlægge denne Sag." Augustinussen optog Odelsthingets Beslutning. Krognæs vilde stemme for Odelsthingets Beslutning. Hammerstad havde ved forrige Behandling stemt for Loven, men vilde nu, da han af en med Forholdene vel kjendt Mand var bleven overbevidst om Lovens Uhensigtsmæssighed, stemme for Lagthingets Anmærkning. P. Jensen agtede fremdeles at holde paa Odelsthingets Beslutning. Løberg var fremdeles for Odelsthingsbeslutningen. For Odelsthingsbeslutningen talte fremdeles Lindstøl, Moen; for Lagthingets Anmærkning Flor, Schweigaard. Ved Voteringen forkastedes Lagthingets Anmærkning med 40 mod 32 St., hvorpaa Sagen tilbagesendtes Lagthinget.

Sag No. 9. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Isvækning med Videre. Lagthingets Anmærkning: § 1 bør have følgende Tillæg: „samt paa Steder, hvor Færdsel foregaar, vedligeholde de Mærker, som, for at forebygge Fare, ere nødvendige", bifaldtes enst.

Sag No. 10. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende det af Repræsentanterne Holmboe, Mortensen og Rode fremsatte Forslag til Lov indeholdende Tillæg til de om Bestyrelsen af Værkers og Brugs Fattig- og Skolevæsen gjældende Bestemmelser.

Komiteen indstiller:

Lov

indeholdende Tillæg til de om Bestyrelsen af Værkers og Brugs Fattig- og Skolevæsen gjældende Bestemmelser.

Naar Bestyrelsen af et Værks eller Brugs Fattig- eller Skolevæsen kun bestaar af 2 Medlemmer, kan i Tilfælde af Meningsforskjel mellem disse om Spørgsmaal, som det tilkommer Bestyrelsen at afgjøre, enhver Vedkommende forlange Sagen forelagt Stiftsdirektionen til endelig Afgjørelse. — Bifaldtes enst.

Sag No. 11. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Forslag fra Landskabsmaler Balke, vedtaget af Repræsentanterne Jaabæk og J. Sæter, til Lov om Oprettelse af Arbeider-Pensions-Anstalter.

Komiteen indstiller: Det af Landskabsmaler Balke ved Repræsentanterne Jaabæk og

hvorfor. Comprachicos vare Opkjøbere af det Menneskekjød, hvormed Kongen handlede. Der forekom næsten ikke Exempler paa, at de forraadte Kongens Hemmeligheder. Sandt nok er det, at det var i deres egen Interesse, og at det havde kommet dem dyrt at staa, dersom Kongen tabte Tilliden til dem. De havde altsaa et Rygstø i Politiken. Desuden skaffede disse Kunstnere Sangere til den hellige Fader. Comprachicos vare nyttige for Allegri's Miserere*). Fremforalt vare de Mariadyrkere. Alt dette behagede de papistiske Stuarter. Jakob II kunde ikke være fiendtlig sindet mod et religiøst Folk, der drev Ærbødigheden for den hellige Jomfru endog saavidt, at de tilvirkede Gildinger.

Aar 1688 fandt en Regjeringsforandring Sted i England. Oranien fortrængte Stuart. Wilhelm III efterfulgte Jakob II. Jakob II døde i Landsflygtighed. Der skede Underværker paa hans Grav og Relikvier efter ham helbredede Bispen af Autun for en Fistel, — en velfortjent Belønning for denne Fyrstes kristelige Dyder.

Wilhelm, som hverken havde samme Ideer eller fulgte samme Methoder som Jakob, var streng mod Comprachicos. Han viste en meget god Villie til at udrydde dette Uhyre. En Forordning fra Wilhelms og Marias første Regjeringstid rettede et kraftigt Hug mod dette Samfund af Børneopkjøbere. Det var et dræbende Slag for Comprachicos, efter hvilket de aldrig mere reiste sig. Ifølge Bestemmelserne i denne Forordning skulde de Mænd af dette Samfund, der grebes og overbevistes, mærkes med et glødende Jern, nemlig paa Axelen med et indbrændt R, der betyder rogue, det vil sige Løsgjænger, paa venstre Haand med et indbrændt T, som betegner thief, det vil sige Tyv, og paa høire Haand et indbrændt M, der betegner man-slay, det vil sige

*) Allegri, italiensk Musiker i det 17de Aarhundrede, er berømt, som Forfatter af en Miserere, der endnu aarlig i Paasketiden udføres i det sixtinske Kapel i Rom.

Forbindelse med Hoffet, og naar det kneb var Kongemagtens Bundsforvandte, bleve de imellem pludselig ilde behandlede. Kongen benyttede sig af deres Kunst og satte Kunstnerne paa Galeierne. Disse Inkonsekventser skriver sig fra de kongelige Nykkers Uberegnelighed. Thi saa er vort naadige Behag. En Sten, som ruller, og en Industri, som vandrer, samler ingen Mose. Comprachicos vare fattige. De kunde med samme Føie have sagt, som den magre, pjaltede Troldkarl sagde, da han saa Baalets Fakkel tændes: „Tilstelningen er ikke værd, hvad Lyset koster." Det er meget muligt, ja endog sandsynligt, at deres Chefer, som bleve ukjendte, Entreprenørerne i det Store for Børnehandelen, vare rige. Efter to Aarhundreder er det ikke saa greit at faa det Spørgsmaal bragt paa det Rene. Det var, som vi have sagt, et Samfund. Det havde sine Love, sine Eder og sine Former. Det havde næsten sin egen Mystik. Den, som i vor Tid ønsker at faa nærmere Besked om Comprachicos, behøver bare at reise til Biscaya og Galicien. Da der fandtes en stor Mængde Basker iblandt dem, er det just i disse Bjergtrakter, at Legenden lever om den.

Man taler endnu den Dag idag om Comprachicos i Oyarzun, i Urbistondo, i Leso, i Astigarraga. Aguarda te, nino, que voy a llamar al comprachicos*) ere de Ord, hvormed Mødrene i disse Lande skræmme sine Børn. Comprachicos havde, ligesom Tschiganes og Gypsies**), sine bestemte Sammenkomster. Tid til anden mødtes Cheferne for at raadslaa. De havde i det 17de Aarhundrede fire Hovedmødesteder: Et i Spanien: Pancorbopasset; et i Tydskland: en aaben Skogplads, kaldet den usle Kvinde, nær Diekirsch, hvor der findes to gaadefulde Basreliefs, der forestille en Kvinde, som har Hoved, og en

*) Vogt Dig, at jeg ikke kalder paa Comprachicos.

**) Zigeunere.

J. Sæter fremsatte Forslag til Lov om Oprettelse af Arbeider-Pensions-Indretninger bifaldes ikke. — Enst. bifaldt.

Sag No. 12. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende det af Repræsentanten Skjerkholdt forfattede og af Repræsentanten Lindstøl fremsatte Forslag til Lov om Skyldsætning af Arvefæsteeiendomme.

Komiteens Indstilling, der gaar ud paa at Forslaget ikke bifaldes, blev efter nogle Bemærkninger af Lindstøl enstemmig bifaldt. Derpaa Referat.

Mødet hævet Kl. 2½.

Ledige Embeder.

Sætersdalens Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 300 Spd. Distriktet indbefatter Bygland og Valle Herreder i Nedenæs Amt. Den vordende Distriktslæge vil ifølge kgl. Resol. af 30te Marts 1836 være forpligtet til at tage Bopæl paa et af Amtmanden med Indredepartementets Approbation nærmere bestemmende Sted, saavelsom til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Distriktets Størrelse m. V.

Solørs Sorenskriverembede. Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato. Embedets Bruttoindtægter, deriblandt ikke indbefattet Erstatning for tabt Skifterekognition, have i de 20 Aar 1849—1868 i Gjennemsnit udgjort 3960 Spd. aarlig, hvorved dog bemærkes, at Indtægterne i de 5 Aar 1861—1865 have været extraordinære, nemlig gjennemsnitlig omtrent 5500 Spd., saa at Gjennemsnitsindtægten, naar disse Aar ikke medtages, for den øvrige Del af det ovennævnte Tidsrum kun har været omtrent 3450 Spd. aarlig. I 1868 have Indtægterne beløbet sig til 3004 Spd. Udgifterne ved Embedets Bestyrelse, der efter den afgaaede Sorenskrivers Opgaver i de sidste 10 Aar have udgjort omtrent 1100 Spd. aarlig og i 1868 omtrent 960 Spd., ere af den konstituerede Sorenskriver anslaaede til for Eftertiden at ville udgjøre omtrent 600 Spd. aarlig.

Til Embedet hører Embedsgaarden Mosegren i Grue Thinglag, af Skyld 4 Daler 2 Ort 7 Skilling, i Anledning af hvis Indkjøb og Bebyggelse der ved kgl. Resolutioner af 10de December 1851, 30te Juni 1852 og 25de Februar 1857 er Embedet paahvilet 3 Laan, til Beløb henholdsvis 500, 2000 og 1400 Spd., hvilke Laan samtlige forrentes med 4 pCt. og afbetales med 2 pCt. aarlig i 50 Aar, regnede fra resp. 11te December 1852, 11te December 1853 og 11te December 1855.

Det vil blive gjort den ansættende Sorenskriver til Pligt, med Hensyn til Forskrifterne i Lov indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager m. V. af 8de Mai 1869 § 3, at anses som om han var udnævnt, efterat bemeldte Lov er traadt i Kraft.

Grønlands Sognekald under Kristiania Stiftsprovsti og Stift med en aarlig Indtægt efter Fradrag af den residerende Kapellans Tilkommende af 900 Spd. foruden Husleiegodtgjørelse, der for Tiden er bestemt til 250 Spd.

Forøvrigt henvises til den kgl. Resol. om dette Embedes Oprettelse af 16de Februar 1861, hvorefter den vordende Embedsmand bl. A. vil have at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne om en Forøgelse af den geistlige Betjening, hvorhos bemærkes, at i Henhold til nævnte Resolutions Post 3 e en forandret Regel om Gudstjenesternes Afholdelse er afgiven ved høieste Resol. af 5te Februar sidstleden.

Ledig Lærerpost. Om en ledig Lærerpost ved Laurvigs Middel- og Realskole med en aarlig Løn af 250 Spd. for indtil 30 ugentlige Undervisningstimer kunne Andragender inden 6 Uger indsendes til Skolens Rektor. Det bemærkes, at den til denne Post henlagte Lærervirksomhed vil kunne overtages af Mænd med seminaristisk Forbannelse.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Handlende Berthe Johanne Bjelland, Bergen. Handelsb. A. P. Eide, Molde.

Sluttede Boer. Kjøbmand S. Møller, Kongsberg. Bager O. J. Torbjørnsen, Haugesund. Instrumentmager L. Engelstad, Nedenæs.

Anmeldte Reisende.

Den 19de Mai.

J. Norbergs Hotel: William Hurst Stafford og Frih Hasel fra Berlin, Skibsreder fra Vestlandet, Frøken Kristensen fra Ullensager, Løitn. Wille og Moss fra Landet, Isaksen fra Sarpsborg.

Bekjendtgjørelser.

5te Optræden af det italienske Operaselskab.

Christiania Theater.

Fredag den 21de Mai (Kl. 7½—10) gives (for sidste Gang): **Violetta** (La Traviata), Opera i 4 Akter, Musiken af Verdi; Text af H. Piave.

I 1ste Akt er indlagt „Drikkevise" af Lucretia Borgia
I 3die Akt er indlagt „La Calesera" (Spansk Sang) } synges af Signora Cari.

Til denne Forestilling gjælder intet Abonnement.

Forklaring over Operaens Indhold erholdes i Billetkontoret for 4 ß pr. Expl.

Til Operaforestillingerne gjælde ingen Fribilletter.

☞ Operaforestillingerne begynde Kl. 7½.

NB. **Mandag den 24de Mai gives næste Operaforestilling.**

Operaforestillingerne slutter med denne Maaneds Udgang.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-)kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 25de Mai og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Lægepost ledig.

Ved Hr. Doktor Dahls dødelige Afgang er Fattiglægeposten i Veldre, af Ringsakers Herred, bleven ledig. Posten aflønnes med 35 Spd. aarlig og ønskes besat snarest muligt med en dygtig og nidkjær Læge.

Til Efterretning for mulige Ansøgere bemærkes, at Afstanden mellem de fortiden i Hamar og Ringsakers Hovedsogn praktiserende Læger udgjør 3 Mile, inden hvilken Afstand findes nogle af Landets stærkest befolkede Egne. Foruden Veldre Anner kan Praxis paaregnes fra den nordlige Del af Furnæs Anner til Bang, fra den nordlige Del af Næs Herred og fra Bergs Fjerding i Ringsakers Hovedsogn, — med andre Ord, fra en Befolkning af 4 a 5000 Mennesker. Den ansættende Læge kan derhos erholde fast Engagement fra nogle og tyve Familier i Veldre og fra mange Familier i Bergs Fjerding.

Til yderligere Underretning tjener, at Lægen kan for særdeles moderat Betaling erholde Logis, Spise, Staldrum og Hestefoder paa et behageligt Sted, i en smuk Egn, hos en Mand af konditioneret Stand; det samme Logis, som den afdøde Læge indehavde. Stedet er beliggende ¼ Mil fra Dampskibsstation, hvorfra daglig befordres til og fra Hamar og flere mellemliggende Stoppesteder i Veldre, Næs og Furnæs.

Reflekterende ville behage inden 6 Uger at melde sig hos Undertegnede, Ordfører i Ringsakers Kommunebestyrelse.

Hersøng i Ringsaker, 10de Mai 1869.

J. Hersøng.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Tilsalgs.

Nye

lyse engelske & franske Sirtser & Brillantiner er ankommet i rigt Udvalg til

Møller & Magelssen,

Hjørnet af Prinsens- og Kirkegaden.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Ingeniør Harald Frølich

(Jernbanetorvet 5)

anbefaler af egne Fabrikata:

Mousserende Drikke

fra Mineralvandfabrikken.

(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkarafler.

fra Kristiania Sifonfabrik,

og

7/8" Berg-Patroner

fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

Stempler

til Mærkning af Linned — to Bogstaver — med almindeligt Mærkeblæk faaes hos

De Coninck,

Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Speil. Speil.

Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.

Balchens Speillager ved Torvet.

Indgang gjennem min Udstyrshandel.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider, og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Overſættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 20de Mai.

Dampskibet Bravo, Kapt. Rüde, hvis Route er Stettin—Kjøbenhavn—Christiania—Bergen, ankom hertil idag med endel Stykgods.

Med Dampskibet „North Star", der afgaar Kl. 5 i Eftermiddag til London, følger ingen Emigranter; derimod vil der imorgen Eftermiddag afreise med Huller-Dampskibet „Argo" circa 250 Passagerer, bestemte til Amerika.

Indklarerede Fartøier den 19de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Enigheden	Gulbrandsen	Fredrikshald	frigj. Varer
Elisabeth	Nygaard	Moss	do.
4 Sødskende	Egernes	Newcastle	Stenkul
Katten	Rasmussen	Chr.sand	frigj. Varer
Smygen	Pihl	Danmark	Ballast
2de Brødre	Lisborg	Fredrikshavn	lev. Fisk
Petronelle	Jacobsen	Grangemouth	Stenkul
Haabet	Olsen	do.	do.
Henriette	Hansen	Kjøge	Byg
Foreningen	Larsen	Kønigsberg	Linsæd.

Udexpederede Fartøier den 19de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Niord	Björnstad	Holland	Trælast
Ossen	Stapenfeldt	Bremen	do.
Dragen	Arnesen	Kragerø	ufort. Varer.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar fremdeles lavest i det sydlige Norge og paa Vestkysten. Vinden er østlig til NOlig med Regn i Bodø, Skudesnæs og Mandal. Stille og klart nordenfor Stat. Udsigterne ere nærmest til nordlig Vind med Opholdsveir paa Østandet.

Mand, der er uden Hoved; et i Frankrige: den Høi, paa hvilken den mægtige Statue Massue-la-Promesse reiste sig, i den i gamle Dage hellige Skov Borvo Tomona, tæt ved Bourbonne-les-Bains; et i England: bag William Chaloners Havemur i Gisbrough i York, mellem det firkantede Taarn og den store Gavl med Spidsbueporten.

Lovene mod Løsgjængeri have altid været yderst strenge i England. England synes i sin gothiske Lovgivning at ledes af dette Princip: Homo errans fera errante pejor*). En af disse Lovbestemmelser i denne Retning betegner et Menneske uden Hjem „som farligere end Hugormen, Dragen, Gaupen og Basilisken" (atrocior aspide, dracone, lynce et basilico). England havde i langsommelige Tider ligemeget Besvær med Gypsies, som de vilde befri sig fra, som med Ulvene, som de udryddede. Men paa samme Tid, den engelske Lov taalte den tæmmede og opfostrede, næsten til Hund forvandlede Ulv, taalte man Løsgjængeren af Karakter, naar han var blevet Undersaat.

Gjøgleren, den omflakkende Barber, Kvaksalveren, Kolportøren, den Lærde i frie Luften, alle disse lod man være uantastede, i Betragtning af, at de havde et Haandværk at leve af.

Men paa disse Undtagelser nær, var det Slags frie Menneske, som kaldes Løsgjænger, Loven en Vederstyggelighed.

En Vandringsmand var en mulig Statens Fiende. Det moderne Begreb, flanere, var ubekjendt; man kjendte blot det urgamle Begreb, omflakke. „Et stygt Aasyn", — dette Noget, som Alverden forstaar og ikke et Menneske kan definere, var nok til at Samfundet kunde gribe en Karl ved Kraven. Hvor bor du? Hvad bestiller du? Og kunde han ikke svare, ventede haarde Straffe ham. Bilen og Baalet findes i Lovbogen. Loven anbragte Fonteneller paa Løsgjængeriet. Herfra skrev sig da i

*) Et omstreifende Menneske er værre end et omstreifende Rovdyr.

England en virkelig „Lov mod Mistænkte", hvilken tillempedes paa Landstrygere, der, det maa tilstaaes, som oftest ere farlige Folk.

6.

Vi gjentage atter, at Comprachicos ikke havde noget at bestille med Gypsies. Gypsies vare et Folk, Comprachicos en Sammensætning af alle mulige Folk, et stinkende Skyllekar med Smudsvand. Comprachicos havde ikke som Gypsies sit eget Sprog; deres Kragemaal var et Røre af Sprog, alle Tungemaal hulter til bulter var deres Tungemaal, en virkelig babylonsk Forvirring. De vare slutteligen et Folk, som det vrimlede af, men deres almindelige Foreningsbaand var Haandteringen, ikke Racen. I alle Verdenshistoriens Perioder kan man i den uhyre, flydende Masse, som er Menneskeheden, spore disse giftige Menneskebække, som danne et særskilt Strømdrag, der afsætter Gift i en vis Omkreds udenfor. Gypsies vare en Familie, Comprachicos et Frimureri, — et Frimureri, ikke med ophøiede Formaal, men med en vederstyggelig Næringsvei.

Sluttelig da endnu en Forskjel, Religionen. Gypsies vare Hedninger, Comprachicos vare Kristne, — som det sig hør og bør i et Samfund, som, ihvorvel sammenrørt af alle mulige Folk, var fremstaaet i Spanien, Kirkeenhedens forjættede Land. De vare mere end Kristne, de vare Katholiker, de vare mere end Katholiker, de vare romerske; og saa strenge i sin Tro og saa rene, at de nægtede at optage i sit Samfund de ungarske Nomader i Komitatet Pesth, hvilke lededes af en Olding, der brugte til Spir en Kjæp med Sølvknap, prydet med den dobbelthovede østerrigske Ørn.

I England nød Comprachicos under Stuarterne, af de antydede Grunde, en vis Beskyttelse. Jakob II, en Mand med Nidkjærhed, der forfulgte Jøderne og anstillede Klapjagt efter Gypsies, var en god Fyrste for Comprachicos. Man har seet

Dagbladet.

No. 114. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 21de Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Mosz" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Mosz, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Holen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Florents, 20de Mai. Det forsikres, at der forestaar direkte Skridt fra Regjeringens Side for paany at indlede diplomatisk Forbindelse med Rom.

Et Par Ord om Bergværksdriften i Øvre Telemarken.

I et No. af Morgenbladet for f. A. har en Indsender blandt Andet berørt Grubedriften eller rettere Gruberne i Øvre Telemarken uden dog nærmere at paavise den Mængde Gruber, Skjærp og Anvisninger, som der i den senere Tid ere anmeldte hos vedkommende Lensmænd. De Malmanvisninger, der findes, bestaa af Bundt- eller Blaakobber, Kobberkis, Nikkel og sølvholdig Blyglands, ja man paastaar, at der skal findes Anvisninger, der hovedsagelig indeholde Sølv. De saakaldte Gruber, med Undtagelse af 3 a 4, bære Spor af tidligere Arbeide øverst oppe i Dagen men synes saa at være forladte. Skjærpene findes i Almindelighed mærkede med nogle udskudte, indbrændte eller opbrudte Stykker Metalklumper. Anvisningerne ere metalholdige Gange, der vise sig i Fjeldet. Man har sagt, at Anvisningerne i Telemarken ikke ere holdbare, men man maa spørge, hvem der vil eller kan borge for en saadan Paastand. Naar undtages ved Omdal og Guldnæs har ingen egentlig Drift efter Metaller været anstillet i Øvre Telemarken. Der ere historiske Beviser for, at endog paa disse Steder, Omdal og Guldnæs undtagen, Driften iværksattes af ubemidlede Personer, der sandsynligvis vare blottede for de nødvendige Kundskaber til at kunne drive en lønnende Bergværksdrift. Det viser sig nu ved de nævnte Steder, Guldnæs og Omdal, at, naar Pengemidler og fornøden Indsigt forenes, Driften er meget lønnende. Af de gamle saakaldte Gruber fremgaar det klarlig, at ingen anden Drift er anstillet end af Spekulanter i Bygden, der forudsatte at kunne finde Skatte uden synderlig Udgift og Indsigt, og naar dette ikke slog til, ophørte Bedriften ganske naturlig. Men om disse Minder, der dels ere hentede fra de enkelte Skrifter, som man har derom, dels endnu leve fra ældre Tider paa flere Steder i Distriktet, ikke ere anbefalende, saa er det dog paafaldende, at der kan fremvises en saadan Mængde af Metalanvisninger, uden at de skulde indeholde Noget, der vilde være drivværdigt; thi alene i Hvideseid er siden Juli Maaned f. A. anmeldte over 200 Skjærp eller Anvisninger, foruden at der i Mo, Moland og Vinje antages at være indmeldt ligesaa mange. Det synes derfor at være unaturligt at antage, ialfald for en Ukyndig, at alene disse Udspring eller Anvisninger skulde ligge i den øverste Skorpe af Fjeldet og dermed ophøre. Det viser sig ogsaa nu, at Bjergværksdriften maa være lønnende for Mænd med fornødne Pengemidler, da i forrige Sommer et Handelshus i Bergen fatte nogle Anvisninger i Drift om end efter indskrænket Maalestok, som nu efter temmelig paalidelig Beregning svarer meget god Regning, ligesom Omdal og Guldnæs ogsaa nu indbringer ikke ubetydeligt. I afvigte Høst blev Distriktet besøgt af nogle tydske Mænd, der gav sig Mine af at ville gribe Bjergværksagen an med Kraft, og komme igjen til indeværende Foraar, for dels at gjøre sig nærmere bekjendt med selve Metalanvisningerne og dels med de lokale Forholde i det Hele taget, men om saa sker, vil nu snart vise sig.

Det vilde være ønskeligt, da vi jo have Mænd baade med Kapitaler og theoretisk Dannelse, om disse vilde slutte sig sammen for gjennem et Aktieselskab at komme Udlændingerne i Forkjøbet, et Skridt, der særlig vilde vinde Telebondernes Bifald, da de ifølge deres Karakter holde mere paa sine egne Landsmænd end paa Udlændinge, omendskjønt disse kan fortjene sand Agtelse.

Skulde disse korte Bemærkninger give nogen Anledning til nærmere at overveie Sagen, skulde det være Indsenderen en Fornøielse, om han kunde bistaa Vedkommende med ydderligere Oplysninger, og i saa Fald vil Redaktionen kunne oplyse, hvem Indsenderen er.

Den 6te Mai 1869. s. s. m.

Prolog

fremsagt af Fru Gundersen ved Kristiania Theaters Forestilling den 17de Mai 1869.

„Lad Barnesjæle Dagens Lovsang sjunge!" —
Saa lød det stundom fra den Gamles Tunge.
Ja Barnesjælen just! — Den speiler nøie
Hver Glands af Fryd, som bor i Moders Øie!

Ei sandt? Vor Stemnings Navn er: barneglad
Som Fuglestemmen og som Vaarens Blad,
Som Børneflokken omkring Arnens Lue,
Naar Festen lyser over Hjemmets Stue
Og samler under Fædrehusets Tjeld
Fra den spredte Leg i Skov og Fjeld,
Og naar de unge, friske Hjerter klynges
I Kjærlighed — og Mor og Far forynges!

Et samler os i alle Dognets Tvister,
En Kjærlighed: den Grundlov i vort Bryst,
Som er vort Hjertes Stolthed og dets Lyst,
Som ei kan slettes ud, før Hjertet brister; —

Thi Mærket fra den Fortid, som er svunden,
Og hver Velsignelse i femti Aar,
Som har sig sænket over Landets Kaar,
Er Lovens Bogstavskrift paa Hjertebunden.

Se, Loven, den staar præntet dyb og stærk,
Fordi den er Historiens eget Værk, —
Dens Flammetræk er Festens Transparent,
Dens Ord og Text i Dagens Folkesang.

Har Du ei følt, at naar Du Haanden rakte
For hvad en Far, en Ven, en Hustru bragte,
Da steg der lydløst i den samme Stund
Et Løfte dybest fra dit Hjertes Grund?

Og har Du knælet ned ved Kjæmpehøie
Med sønlig Ærefrygt og barnligt Sind, —
Du reiser Dig med Løftets Glands i Die
Og vier Landet dine Kræfter ind!

Dog — ingen Eder her i Festens Stund!
Naar Kravet banker paa dit Hjertes Dør,
Da svare Du, som Fædre svarte før
Og ofre villigt dine Evners Pund!

Men naar er Kravet ved dit Hjertes Dør?
Naar Krigens Uveir raser over Norden?
I Stormens Hvirvel og i Lyn og Torden,
Da banker Kravet først paa Hjertes Dør?

O nei! Vel er det sandt, at Jordens Barm
Maa saares, for den viser Malmets Arm,
At Kjærlighedens Væld i Kvindens Hjerte
Tidt strømmer bedst i Offerstundens Smerte;
Dog svar ei Kraften, som i Brystet lever,
Men dyrk hver Daad, som dine Evner kræver,
Thi Skjoldet er for Værn i Stridens Nød,
Er støbt i Fred, i Kjærlighedens Glød.

Imedens Hver sit Malm til Skjoldet rækker,
Vor Gjerning vies ind af Skaldens Sange,
Han tænder Lys i vore Arbeidsgange,
I Stridens Time han til Kamp os vækker!

Og Skaldens Digtning skal vor Kunst dig bringe—
— En Vaarblomst ifra Fædrelandets Have, —
Vi komme trygt, — er end vor Evne ringe:
Idag er Kjærlighed jo Festens Gave.

N. R.

Rettelse.

I Gaarsbladet staar anført, at Justitskomiteen No. 1 havde indstillet det af Lindstøl vedtagne Forslag om Skyldsætning af Arvefæsteeiendomme til ikke at bifaldes. Komiteens Indstilling gik derimod ud paa, at Forslaget skulde oversendes Regjeringen.

Kristiania, den 21de Mai 1869.

Jernbanekomiteens Flertal og Mindretal skal nu, efter et Møde igaaraftes, foreløbig være færdig med sine Indstillinger, forsaavidt angaar Spørgsmaalet om Optagelse af et (2 Millioners) Statslaan eller ikke til Jernbanerne. Antageligvis vil der heller ikke senere inden Komiteen fremkomme Forslag om et Laan paa 1 Million Spd., som Enkelte skulle være stemt for, skjønt det rimeligvis vil ske ved Sagens Behandling i Thinget. Sagen staar saaledes efter al Sandsynlighed forsaavidt inden Komiteen i samme Stilling som før.

Flere udenbyes Kolleger i Pressen have optraadt imod, hvad vi og senere ogsaa Aftenbladet ligesom et Par udenbyes Blade har ytret om, at man ikke bør optage noget Statslaan, men for Tiden indskrænke sig til at lægge Grundstenen til den sønden-nordenfjeldske Forbindelsesbane; vi skulle derfor her endnu ofre Sagen nogle Ord.

Der er først og fremst at lægge Mærke til ved denne Sag, at Regjeringen overrumpler Folk med Statslaans-Forslaget paa en Tid, da Storthinget allerede staar med Hatten i Haanden og færdig til Afsked, og at Forslaget, istedetfor at knytte sig til en eller et Par vigtigere Linier, eller at begrændse sig til en mere beskeden Sum, uden Forskjel hober Alt sammen og forlanger 5 Millioner Spd. af et Storthing, som er valgt med det udtrykkelige Program fra Folket at vise Sparsomhed, og som derfor i alle sine Bevilgninger indtil denne Dag har søgt at tilveiebringe fornuftig Økonomi i en Statshusholdning, der var bragt i Vildrede for en væsentligere Del netop ved denne Regjerings Hensynsløshed ligeoverfor den bevilgende Statsmagt, og ved Mangel paa Administrationsevne i flere Retninger. Det er næsten ubegribeligt, at Regjeringen endnu under disse Omstændigheder ikke skulde have lært at opgive Troen paa, at den besidder Storthingets Tillid i en saa stor Udstrækning, at man uden nye Garantier skulde forandre Kurs og styre i dens Kjølvand. Ved at hobe alle Jernbaneforslag sammen, kan man vel tro, at det har været Meningen at forene alle Distrikters Jernbaneønsker til en saapas stærkt Storm, at man med Tilhjælp af lidt Agitation kunde drive Statslaanet igjennem. Men vi vente, at Storthinget vil gaa forsigtigere tilværks, og under slig Ønskestorm rebe Seil, for at ikke saa vigtige Sager skulle udsættes for tidligere eller senere at lide Skade. De, der ønske virkelig at se et saa stort Nationalforetagende som navnlig Jernbaneforbindelsen mellem det nordenfjeldske og søndenfjeldske Norge udført, vil troligvis sikrest opnaa dette ved en forsigtig, besindig og agitationsfri Behandling af Sagen; under de nuværende Forholde at lade det staa til paa Lykke og Fromme og sætte sin Lid til Fremtiden, vil neppe baade Nogen. Hellere tro vi, at man saalangt som muligt og med største Forsigtighed bør arbeide for Trondhjemsbanen, og af denne Grund for Tiden lade de øvrige Jernbaneforslag enten staa hen eller lade dem udføres uden Bidrag af Statskassen, forsaavidt dette kan ske.

Da et Statslaan paa over 5 Millioner Spd. naturlig syntes at maatte trække Tanken hen til vor Statsgjælds nuværende Størrelse, søgte vi i en tidligere Artikel at klare det sande Forhold i dette Punkt, idet vi vedkjendte os den Opfatning, at Statsgjældens absolute Størrelse ikke med Grund kan paaberaabes mod Optagelse af nye Laan, naar det sker i produktivt Øiemed. Nu paastaar man imidlertid, uden Støtte af tidligere Erfaringer, at dette sidste for de nye Baners Vedkommende er saa sikkert, at de endog i en forudseelig nær Fremtid vil blive en god Indtægtskilde og bidrage til at lette det økonomiske Tryk paa Folket, som Statslaanets Modstandere anfører som en af Grundene til ikke at gaa med paa Regjeringens Forslag om Statsudgifternes Forøgelse med 318,000 Spd. aarlig til Renter og Afdrag.

Hvorledes det for Alvor kan siges (i Morgenbladet for i Søndags), at Storthingets Forkastelse af Statslaansforslaget kan bringe os den Tid nær, „da der bliver Spørgsmaal om den haarde Nødvendighed af en direkte Indkomstskat", vil visselig være de Fleste en aldeles mørk og uforstaaelig Tale. Men man kjender den igjen fra Debatterne om Veibudgettet før Jul, da Modstanderne af Sverdrups Forslag om at overføre de 30,000 Speciedaler til Veivæsenet som fast Udgift paa Statskassen strax truede med, at den direkte Skat vilde blive Følgen, noget som Sverdrup og Flere da paaviste ikke kunde være oprigtige Mænds Mening, især da denne Tale kom fra den Kant, hvor man vel i det allerlængste vilde gjøre den strideste Modstand mod en slig Indkomstskat. Og dog trues man atter fra samme Hold med denne samme Busemand, dersom man undlader at forøge Statsbudgettet med 318,000 Spd. aarlig! Det er den samme Taktik, Folkepartiets Modstandere hele Tiden have betjent sig af under dette Storthing, nemlig at bruge Skrækkebilleder og endog de selvsamme ved enhver Leilighed; Folkepartiets Seier i Spørgsmaalet om aarlige Storthing blev udskreget som Forræderi mod det skattebetyngede Folk, da denne Reform vilde lede til en Meerudgift af omtrent 17,000 Spd. Nu anklager man Thingets Flertal for Tilsidesættelse af Folkets Krav paa Lettelse i de materielle Byrder, dersom det ikke forøger vore Statsudgifter med Hundrede Tusinder aarlig!

Og hvad har man til Støtte for, at Udgifterne til Jernbaneanlæggets Fuldførelse mellem Trondhjem og Kristiania „meget snart vilde komme igjen i forøgede Statsindtægter?" Statsraad Broch, hvis Beregninger vi forøvrigt indtil videre skulde lade staa ved sit Værd, siger (Jerbaneforslagene Pag. 39), at han vistnok antager, at Banen „under en økonomisk Bestyrelse og med lave Taxter allerede strax i Begyndelsen vil dække sin Drift"; men om Overskuddet, der skulde dække Renter og Afdrag af Anlægskapitalen og saaledes bringe noget ind i Statskassen igjen, siger han, at „det vistnok vil vare længe" før dette vil vise sig. Det kan derfor ikke nytte at ville fremstille Foretagendet, som saa særdeles tiltrækkende som en Indtægtskilde for Statskassen, hvilken det skulde være magtpaaliggende at faa aabnet videst muligt netop nu, fordi Tiderne ere trykkende. Ligeoverfor Beregningerne tør man vel derfor endnu ogsaa kunne vedkjende sig den Mening, at det vil være sikrest at gaa varsomt tilværks. Det kan i denne Forbindelse derhos ogsaa bemærkes, at Alle inden Jernbanekomiteen skulle være enige om, at Tiderne ikke nu ere saa gunstige for Statslaanets Optagelse i Udlandet, som de have været, da vi optoge vore ældre Laan. Vi kunne saaledes ikke paaregne saa gunstige Vilkaar, som man af Talen om, at Pengemarkedet dog nu stiller sig bedre for Laantagere end i allersidst forløbne Tid, kunde ledes til at formode.

Udlandet. Af alle de franske Valgkandidater synes ingen at spille en saa vigtig Rolle som Olivier. Hans Valg i Paris synes en Smule mere rimeligt, efterat han i Chatelet-Theatret har høstet en ny oratorisk Triumf under den forsamlede Mængdes endeløse Bevægelse. Der var nemlig tilstede næsten ligesaa mange Modstandere som Venner af ham. Hvis man skulde dømme efter den voldsomme og urolige Maade, hvorpaa det er gaaet til i de sidste Dage i Valgforsamlingerne i Paris, skulde

man tro, at en Revolution stod for Døren. Det er imidlertid slet ikke Tilfældet; de, der blive hjemme, ere, som „Köln. Zeit." siger, Flertallet, og de have ingen Lyst til at lade sig regjere af saadanne Folk som Henri Rochefort (Forfatteren af Bladet La Laterne), der bebreider den hidtidige Opposition, at den har ladet sig overstemme, det vil sige, ikke bygget Barrikader og gjort Revolution. Det store Flertal af de dannede Franskmænd forlanger Friheder, men ikke ved Hjælp af en Revolution. I den Tale, Keiseren, som for meldt, holdt i Chartres, advarede han mod Overilelse, men forsikrede tillige, at Regjeringens System var liberalt, og det synes virkelig, at den vil gaa videre paa den Vei, den betraadte den 19de Januar 1867. Det er i denne Henseende betegnende, at man almindelig tror, at den liberale Deputerede Ollivier snart vil blive Minister. Ollivier er en oprigtig Ven af Friheden, men da han ingen Revolution vil have, er der ikke Andet for ham at gjøre end at afnøde Keiserdømmet liberale Indrømmelser. Endel af den liberale Presse paastaar, at Ollivier er en Forræder; men isaafald maa Enhver, der træder over Tuilleriernes Dørtærskel, være en Forræder. Hvis Ollivier ikke skulde blive valgt i Paris, er han derved dog ikke udelukket af Kammeret, da han er opstillet i to andre Kredse. I Paris gaar det Rygte, at Keiseren paa Napoleon den Førstes hundredeaarige Fødselsdag den 15de August vil „sætte Kronen paa Værket" og tilstaa Landet omfattende politiske Friheder.

I Portugal har der paany været Uroligheder. De Sammensvorne have, ifølge Jornal di Commercio, søgt at forføre flere Kompagnier af Lissabons Garnison til at gjøre Oprør. En Bataillon, der var indskibet for at afgaa til Kolonierne, blev udskibet om Natten. Flere Sergeanter ere fængslede, derimod nævnes der ingen Officer som delagtig i Opreret. Telegraftraadene ere overskaarne.

Fra Wien skrives 15de Mai. Trontalen ved Rigsdagens Slutning udtalte, at Monarkiets Magt var styrket ved den forfatningsmæssige Selvstændighed, som begge Rigets Halvdele have opnaaet. Hærloven, der gik ud paa almindelig Værnepligt, og det venskabelige Forhold til andre Magter borgede for, at Freden, som Rigets Velfærd fordrede, vilde blive opretholdt. Fastsættelsen af Grændserne mellem den verdslige og kirkelige Magt give Haab om et godt Resultat af den harmoniske Samvirken mellem Stat og Kirke. Forfatningen vil tilveiebringe Enighed mellem Østerrigs forskjellige Nationaliteter; kun Østerrig kan byde dem Beskyttelse, Frihed, Selvstændighed og Ligeberettigelse. — Endvidere fremhævedes Ønsket om, paa Grundlag af de fra Østerrigs Side stedse fastholdte Traktater at pleie og videre udvikle det inderligste Forhold til Tyskland. — Slutningen af Talen lød saaledes: „Østerrig skal være et Hjem for alle sine forskjellige Nationaliteter med den samme Omsorg for deres Interesser og Eiendommeligheder. Den Vei, ad hvilken dette Maal skal naaes, er gjennem Forfatningen. — Den udenlandske Politik berørtes derimod ikke.

Valgene i Bayern, paa hvilke man har været meget spændt, er nu faldet ud ganske til Fordel for det liberale, nationale Parti. Af 341 Valg hører 257 til nævnte Slags, 71 høre til Mellempartiet, som det kaldes, og 13 Valg er ultramontane (det gamle katholske Parti).

Autorisation. Kand. jur. Axel Arnth Carl Bruun er den 19de Mai sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Ifølge Indberetning fra de forenede Rigers Konsul i Honolulu er der under 8de Jan. sidstl. udfærdiget et Kvarantænereglement for Sandvichsøerne, ifølge hvilket Fartøier, der ankomme sammestedshen fra Steder, som ere smittede af Børnekopper, ikke maa landsætte Passagerer eller Besætning, forinden 14 Dage ere forløbne, siden Fartøiet forlod det smittede Sted. Er der eller har der været Tilfælde af nævnte Sygdom ombord paa Fartøiet, skal Patienten bringes paa Kvarantænehospitalet og Fartøiet undergives 14 Dages Kvarantæne. Ladning og Reisegods maa ikke bringes iland uden at have gjennemgaaet en saadan Renselse, som af vedkommende Sundhedskommission foreskrives.

Indberetning fra de forenede Rigers Konsul i Triest, dat. 12te Mai: Idet jeg har den Ære at erkjende Modtagelsen af det høie Departements Skrivelse af 15de Febr., tillader jeg mig til min Beretning af 30te Januar at føie nogle senere samlede Data om Triests Handel i det afvigte Aar.

Triests hele Ind- og Udførsel søveis beløb sig til fl. 216,452,162
og landveis til fl. 156,782,505
tilsammen fl. 373,134,667
imod fl. 320,163,929 i Aaret 1867.

Udførselen af Trælast beløb sig til fl. 12,318,718. Den samme var hovedsagelig følgende: Furu 3,204,775 Brædder, 1,107,779 Lægter, 1,460,426 Spirer, 2,809,118 Bjælker. Bøg 2,855,119 Stave og 2,011,648 smaa Bjælker. Eg 42,382,155 Stave, 10,328 Bjælker.

Priserne for Trælast ere følgende:

Furu Brædder 12' lang, $^{10}/_{14}$" bred, $^{10}/_{12}$ a $^{11}/_{12}$ tyk fl. 70—78 pr. 100 St.

Bøge Do. $10\frac{1}{2}$' l., 8—10" br., $\frac{2}{3}$" tyk fl. 45 pr. 100 St.

Ege Do. 24 a 30' l., 7 a 10" br. fl. 1 10 a 35 Kr. pr. fr. ⊞ Fod.

Lærke Do. 24 a 27' l., 9" 9''' tyk fl. 1 pr. fr. ⊞ Fod.

Furu Spirer 12' l., 3" br., 3''' tyk fl. 45 pr. 100 St.

Bøge Do. 22' l., 4" br., 4" tyk fl. 80 pr. 100 St.

Furu Bjælker 14—42' l., $^{10}/_{12}$" br., $^{14}/_{14}$''' tyk 60 Kr. pr. ⊞ Fod.

Lærke Do. 24—27' l., $\frac{9}{9}$" tyk fl. 1 pr. ⊞ Fod.

Bøge Stav 27" l., $\frac{3}{5}$" br., $\frac{5}{6}$" tyk fl. 2. 20 Kr. a fl. 2. 50 Kr. pr. 100 St.

Ege Do. 28 a 30" l., $\frac{4}{6}$" br., 1" tyk fl. $14\frac{1}{4}$ pr. 100 St.

Andre Dimensioner i Forhold.

Stav-Exporten i dette Aars første 4 Maaneder beløb sig til Frankrig til 11,534,470 St.; til England ikkun 740,530 St.

Østerriges Kornexport i Aaret 1868 var følgende: Hvede 12,066,039 Centn., Rug 4,833,044 Centner. Byg og Havre 7,069,773 Ctn., Mais 2,767,361 Cnt., Mel 2,767,361 Centner, hvoraf ca. 6 Millioner toge Veien over Triest.

Hidtil er af Mel ikkun Hvedemel bleven udført, men de ungarske Møller, som alene kunne male et aarligt Kvantum af nær 20 Millioner Centner, ville nu ogsaa begynde med at male Rug.

I dette Aars første 4 Maaneder blev herfra udført:
i Januar 595,718 Star med 59 Skibe, deraf 18 Dampskibe, i Februar 633,646 Star med 57 Skibe, deraf 27 Dampskibe, i Marts 429,175 Star med 44 Skibe, deraf 18 Dampskibe, i April 616,043 Star med 58 Skibe, deraf 15 Dampskibe, tilsammen 2,274,582 Star eller 649,881 eng. Quarters.

Udførselen af Mel til Brasilien beløb sig

i Januar	12,426	Fade i	6	Skibe.
i Februar	7,730	— „	4	—
i Marts	13,365	— „	6	—
i April	24,724	— „	13	—
tilsammen	58,245	Fade a 156 ℔.		

Kornfragterne til England med Seilskibe have holdt sig temmelig uforandrede fra 4 s. til s. 6 d. pr. Quarter in full efter Skibenes Størrelse, derimod ere Fragterne med Dampskibe faldne fra 6 s. til 4 s., endog til 3 s. pr. Quarter er bleven afladet.

Melfragterne ere lidt høiere, 42 s. 6 d a 43 s. for direkt Havn og 45 s. for Ordre pr. Ton med 5 pCt. Caplaken, nemlig Pernambuco, Bahia, Rio Janeiro,
til Rio Grande d/s betales 50 s. med 5 pCt. og
til Para 55 „ „ 5 —

Stavfragterne til Frankrig ere lavere; sidst er betalt til Bordeaux frcs. $8\frac{1}{2}$ in full pr. 37" $5\frac{1}{4}$" 15", til Marseile frcs. 14 a 15 med 5 pCt. til Cette frcs. 15 a $15\frac{1}{2}$ med 5 pCt. pr. Ton af 42 ⊞ Fod., til England pr. Seilskib er betalt 6 s. pr. 36" $5\frac{1}{4}$" 12„"; til samme Fragt lade ogsaa Dampskibene det Kvantum, som de til Komplettering kunne behøve.

Ifølge de nyeste Efterretninger fra Ægypten betvivles ligesaalidt Suez-Kanalens Aabning til den fastsatte Termin, Begyndelsen af næstkommende Oktober, som at Skibe paa 3000 Tons med 25 Fods Dybgaaen strax ville kunne passere Kanalen; Farten for Postdampskibe vil medtage 16 Timer og for Seil- eller Varedampskibe, som bliver buxerede 27 Timer. Afgiften er fastsat til 10 frs. pr. Ton.

Siden dette Aars Begyndelse ere ikkun 8 norske Skibe hidkomne, nemlig:

Skib Ørnen af Fredriksværn fra Ancona, gaaet til Gloucester med Mais til 4 s. $1\frac{1}{2}$ d, Skibbrig Melanton af Stavanger fra Venedig til England med Byg til 5 s. 3 d, Bark Alfheim af Trondhjem fra Rio til Rio med Mel og Staal til 42 s. 6 d, Bark Frey af Stavanger fra Rio til Trapani i Ballast, Brig Sleipner af Arendal fra Cardiff til Bordeaux med Stav til 9 Frks., Brig Peter af Tromsø fra Venedig til Pernambuco med Mel til 42 s. 6 d, Bark Try af Arendal fra Venedig til Falmouth med Mais til 4 s. $1\frac{1}{2}$ d, og Brig Valkyrien af Arendal fra Rio til Rio med Mel til 42 s. 6 d.

Odelsthinget sammentræder Lørdag den 22de Mai til Foretagelse af:

1. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab.
2. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til Oplysningsvæsenets Fonds Regnskab for 1867.
3. Do. fra Justitskomiteen No. 2 i Anledning af Statsrevisor Johnsens Forslag til Lov om Ophævelse af Dødsstraffen.
4. Referat.

Lagthinget sammentræder Lørdag den 22de til Foretagelse af:

1. Odelsthingets Beslutning i Anledning Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde.
2. Odelsthingets Beslutning i Anledning af Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skydsvæsenet.
3. Referat.

I Storthinget idag blev første Sag, om Forhøielse af Lønninger for Betjente ved Hypothekbanken, forkastet mod 23 St., idet Indstillingen bifaldtes. Sverdrup optog den kgl. Proposition, der altsaa faldt, medens hans Forslag om personligt Lønstillæg af 200 Spd. til Kassereren blev vedtaget mod 49 St. — Indstillingerne angaaende Havnevæsenet bleve i det Væsentlige bifaldte, idet 16,600 Spd. bevilgedes til Havneanlæggene ved Udsire, medens Intet bevilgedes til Havneanlæggene ved Vardø. Uelands Forslag om Bevilgning af 67,000 Spd. til Baadhavn ved Jæderen forkastedes ligeledes efter Indstillingen, ligesom Bevilgningen til Kanal gjennem Spangereid.

Følgende Skrivelse fra Victor Hugo er os velvillig meddelt af en herværende Mand, der for nogen Tid siden tilskrev den store Forfatter om at Dødsstraffens Afskaffelse nu stod paa Dagsordenen ogsaa i vort Land, og udbad sig hans Medvirkning til Sagens Fremme. Som det vil være flere af vore Læsere bekjendt fra Udtalelserne om Dødsstraffens Afskaffelse i den sidste Tid, hører Victor Hugo nemlig til dem, som med sterst Iver og Varme har taget sig af dette Spørgsmaal. Hvorvidt nogen af Storthingets Medlemmer har efterkommet hans Opfordring om at sætte sig i nærmere Forbindelse med ham, er os ubekjendt.

„Je vous repouds la lettre, monsieur. Il faut, qu'un membre du Sthorting m'ecrive, pour me mettre en demeur. Je lui réponderai, et la but serait atteint. Mais il faut absolument, que je sois provoquè à intervenir par un membre du norwegien parlament. Vouz me comprendrez. Je nous felicite. Vous ètez un noble coeur et un genereuse esprit. Victor Hugo."

Brevet lyder i Oversættelse saaledes:

„Jeg besvarer Eders Brev, min Herre! Det er nødvendigt, at et Medlem af Storthinget tilskriver mig for at gjøre mig bekjendt med Forholdene. Jeg skal svare ham, og Diemedet skal blive naaet. Men det er absolut nødvendigt, at jeg bliver opfordret af et Medlem af det norske Storthing til at tage mig af Sagen. De vil forstaa mig. Jeg lykønsker Dem. De er ædel af Hjertelag og Aand.
Victor Hugo."

Opgave ved den skriftlige Del af juridisk Embedsexamen Fredag den 21de Mai 1869. No. 10 af den romerske Ret: „At fremstille den romerske Lære om pacta."

Til Censorer ved Examen Artiums mundtlige Prøve dette Aar har Kirkedepartementet under 14de d. M. udnævnt efternævnte Mænd:

1. I Religion: Adjunkt ved Lillehammers lærde og Realskole Albert Landstad og i hans Forfald Præst ved Bodsfængslet Thinn.
2. I Latin: Universitetsstipendiat og Lærer ved Kristiania lærde Skole Johannesen og i hans Forfald Kand. mag. Skolebestyrer Aars.
3. I Græsk: Adjunkt ved Drammens lærde og Realskole Schultz og i hans Forfald Kand. mag. Skolebestyrer Gjertsen.
4. I Hebraisk: Overlærer ved Kristiania lærde Skole Vogt og i hans Forfald Kand. theol. J. Jensen.
5. I Tysk, Fransk og Engelsk: Skolebestyrer M. Schmidt i Bergen og i hans Forfald Overlærer ved Kristiania lærde Skole Løkke.
6. I Historie og Geografi: Overlærer ved Kristianssands lærde og Realskole Smith og i hans Forfald Universitets-Stipendiat Kand. mag. Lieblein.
7. I Mathematik: Overlærer ved Stavangers lærde og Realskole Eckhoff og i hans Forfald Adjunkt ved Kristiania lærde Skole Dørum.

Det italienske Operaselskab opførte igaar Aftes med meget Held Donizettis yndede, lystige Opera „Don Pasquale". Allerede fra Begyndelsen af viste Publikum sig i det bedste Lune, og modtog den gamle Pasquale, der vil gifte sig og skal ud at fri, med livligt Bifald. Denne Hovedrolle udførtes med Bravour af Hr. Castelli, der atter fik Anledning til at vise sit gode Spil, sammen med den kraftigste Bas, under alle en Frierhistories Fataliteter. Elskerinden, der paa Skrømt gaar ind paa hans Forslag og den hele Tid spiller Komedie med den Gamle, da hun naturligvis har den virkelige Elsker i Baghaand, blev udført af Signora Marinoni, der i Begyndelsen af Aftenen syntes en Smule udisponeret, men sidenefter sang vel. Elskeren var Hr. Sabbatini, den Hr. Ernesto, der tilslut faar den Gamles Velsignelse til sin Forlovelse med sin Elskede, idet Don Pasquale selv, efter det Ørefigen, han har faaet, er blevet kureret for sin Kjærlighed. Endelig blev Doktorens Parti givet af Hr. Guadagnini, der ogsaa bidrog sit til et let Samspil og en udmærket Sammensang. Stykket gik i det Hele taget allerede ved første Opførelse særdeles godt, og Publikum lønnede de Spillende ofte med Bifaldsklap og Fremkaldelser. Især vil vi udhæve som en overordentlig heldigt gjengivet Del af Operaen den bekjendte Latterscene mellem Don Pasquale og Doktoren, da Førstnævnte indbilder sig at skulle faa Anledning til at overliste sin Elskede ved Stevnemødet. Dette Parti blev paa Opfordring givet da Capo. Publikum morede sig, skjønt det syntes denne Aften at savne den Veiledning med Hensyn til Stykkets Text, som ellers pleier at findes bag paa Plakaten, og vi skulle derfor opfordre Selskabets Bestyrelse at sørge for, at der for Fremtiden ved de nye Operaer, som er en stor Del af vort Publikum ubekjendt, findes en saadan. Adskillige Finheder i Musiken gik vist denne Aften tabt for Mange, fordi de ikke overalt forstod Musikens Forhold til Texten.

Folkekoncert paa Klingenberg. Paa Søndag optræder det italienske Operaselskab paa Klingenberg.

Theatret. Paa Søndag vil Shakespeares „Naar Enden er god, er Alting godt" gaa for første Gang under denne Titel, Tirsdag gjentages samme Forestilling, og dermed slutter den egentlige Theatersæson for iaar. Senere vil imidlertid Beneficerne komme, blandt andre en for Orkesterpersonalet, der har valgt „Macbeth", og en for Fru Juell, som har valgt „Reisen til Kina". Fru Gundersen og Johs. Brun har henlagt sine Beneficer til i August Maaned. Til Fru Juells Benefice vil endvidere et nyt lidet Stykke, bekjendt ved, at det af Prins Oskar blev oversat fra Tysk for det kgl. Theater i Stockholm, blive opført. Stykket hedder „Min Rose i Skoven".

Rollebesætningen i „Naar Enden er god, er Alting godt", romantisk Lystspil i 5 Akter af W. Shakespeare, oversat af E. Lembcke, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Søndag den 23de Mai, er:

Kongen af Frankrig, Hr. Wolf; Bertram, Greve af Rousillon, Hr. Gundersen; Lafeu, en gammel Adelsmand, Hr. Isachsen; Parolles, i Bertrams Følge, Hr. Brun; 1ste Adelsmand, Hr. Selmer; 2den Adelsmand, Hr. Reimers; En Hushovmester, Hr. Bucher; Narren, Hr. Abelsted; En Page, Frk. Becker; Grevinden af Rousillon, Fru Giebelhausen; Helene, Grevindens Pleiedatter, Fru Gundersen; En Enke i Florents, Fru Isachsen; Diana, hendes Datter, Fru Juell; Mariane, Enkens Veninde, Fru Ursin.

Ny Literatur. Paa Sten & Søns Forlag i Kjøbenhavn skal nu udkomme en samlet Udgave af Biskop Nik. Fredr. Sev. Grundtvigs ældre og nyere Digte. Udvalget er besørget af Sønnen, Docent Svend Grundtvig, og skal ledsages af den gamle Folkeskalds Levnetsbeskrivelse ved C. Hostrup.

Fra Toldboden. Løitn. Salicath, der under den afdøde Toldkasserers længere Svagelighed har bestyret Embedet, er konstitueret under Vakancen. Til Overtoldbetjent, medens Helliesen bestyrer Toldskriverembedet, er midlertidig beskikket Undertoldbetjent Torkildsen og til Undertoldbetjent Rorskarl Joh. Olsen.

Lax er i de sidste Uger hyppig blevet solgt paa Fiskebryggen. Horngjelden, som i Almindelighed ansees som Makrelens nærmeste Forløber, er der ogsaa blet seet nogle af, saa det formodentlig ikke blir længe, før Makrelen ogsaa kommer. Fra Kristianssand fortælles der, at man allerede har fisket endel.

Om Jernbaneforslagene heder det i et Brev til „Vestmar": De, der ivrigst ønske Jernbanen til Trondhjem allerede i denne Session besluttet, ville nok give Sagen en ny Vending ved at foreslaa, at der kun optages et Statslaan paa 1,000,000, og at en Paabegyndelse af bemeldte Bane over Røraas vedtages; men derved bliver jo dog Sagen i Virkeligheden afgjort, og da flere Repræsentanter, der ingen Tvivl nære om, hvorvidt Banen bør komme istand, men derimod nære Betænkeligheder med Hensyn til den valgte Linie og derhos angaaende Gunstigheder af det nærværende Tidspunkt for en Paabegyndelse af Banen, — blive dog ligeover for Sagen i denne nye Skikkelse lige ilde stedte. Spørgsmaalet om Drammensjernbanen har maaske mest Udsigt til at blive løst ved en Bevillingsbeslutning, og det uagtet Drammenserne ved Henvendelser til Storthinget, baade direkte gjennem Stedets Repræsentanter og indirekte gjennem Bladene, paa det heftigste frabeder sig dette Anlæg. Men Sagen er, at dette Projekt er det eneste, der er en lovende Forretning; det er ingen Fællesinteresse for Landets forskjellige Egne at faa dette Anlæg istand, og det er maaske ikke engang nødvendigt, at en Statsbevilgning finder Sted, for at dette Baneforslag skal blive udført, da det bæres af saa stærke Interesser, at disse nok ville magte at tegne den fornødne Anlægskapital; men Sagen er, som allerede antydet, at denne Plan lover store Renter, og da dette Stykke Bane skal danne et Forbindelsesled mellem 2de Statsjernbaner, vil det desuden neppe være hensigtsmæssigt, at det kommer istand ved og vil blive eiet og disponeret af et privat Aktieselskab.

En stor Forsamling af Præster og Lægfolk indfandt sig igaar, skriver „Tunsb.", til det i Hortens Exercerhus berammede kirkelige Møde. Sognepræst Munch kaaredes til Dirigent, og Sognepræst Bugge udviklede nærmere de af ham forfattede „Theses" angaaende „Kirkeforfatningen", som derpaa diskutteredes fra Kl. $10\frac{1}{2}$ til henved Kl. 9 med blot 2 Timers Frist i Middagsstunden. Vi skulle muligens senere give nærmere Meddelelse om Diskussionerne. Foreløbig skulle vi bemærke, at Forfatningstheorien — om vi saa maa udtrykke os —

med stor Dygtighed og Klarhed blev udviklet og forsvaret af Hr. Bugge, medens den modsatte Anskuelse egentlig ikke havde nogen Talsmand i Mødet. Ikkedestomindre fremgik det baade af de ældre Præsters og af flere af de saakaldte „Lægprædikanters" Udtalelser, at der inden Forsamlingen raadede ikke liden Forsigtighed, ja Mistænksomhed ligeoverfor de fremsatte Theorier, ligesom det forekom iallefald os at fremgaa tydelig nok af Forhandlingerne, at det reiste Forfatningsspørgsmaal ingenlunde kan siges at være fremgaaet af nogen indenfor Menighederne følt Trang til „ny" Kirkeforfatning eller „Forandring" i Forfatningen, da de „Lægmænd", der ytrede sig, paa et Par Undtagelser nær, enten erklærede sig rent ud tilfredse med det Bestaaende, og udtalte sin Anerkjendelse af Storthingets Forhold til de kirkelige Anliggender, eller ogsaa bekjendte sit Ubekjendtskab til det reiste Spørgsmaal og navnlig erklærede, at de indtil nu havde været uvidende om, at „vor Kirke ingen Forfatning havde". Af de ældre Præster udhævede navnlig den ærværdige Sognepræst Fritzner til Tjødling sin Frygt for, at den personlige Frihed under en strengt gjennemført Kirkeorganisation kunde blive gaaet for nær. Af Lægfolket udtalte en Brynhild(?) Kasa blandt Andet, at „vi Lægfolk frygter for, at om Præsteskabet nu fik organiseret sig, saa kunde vi derfra vente flere Baand paa vor Frihed til at dyrke Herren efter Ønske, end Nationalforsamlingen nogensinde vilde friste at paalægge," Det var aabenbart, at den Del af Lægfolket, som denne Taler repræsenterede, stiller Friheden til at øve „Lægmandsvirksomheden" som det første, og at de „frygter større Farer for denne af en 'organiseret Forfatning'" end af de bestaaende Forholde, — medens det paa den anden Side syntes at fremgaa, at Forfatningens Forsvarere især deleshed ventede under den nye Ordning Bistand af Menighedens Repræsentation til Udøvelse af Kirketugten, der under de nærværende Forholde er omtrentlig umuliggjort.

Kapseiling. Konstitutionsdagen feiredes i Kragerø, ifølge Vestmar, som tidligere bekjendtgjort ved en Kapseiling rundt Jomfruland, hvortil var udsat 3 Præmier for Lodsbaade paa respektive 25, 15 og 5 Sølvspecies og 2 Præmier for Makrelbaade paa 20 og 10 Sølvspecies.

Om Morgenen var det ganske blikstille, men lykkeligvis brisede det op længer ud paa Dagen med sydvestlig Vind, dog ei stærkere end, at der førtes fulde Seil. Til Kapseilingen havde anmeldt sig 6 Lodsbaade og 8 Makrelbaade.

Afgangstiden for Makrelbaade var Kl. 11 Formiddag, og denne signaliseredes med Salut fra Marinens Kanonbaad „Laugen" som under et Øvelsestog i disse Farvande viste Sagen den Anerkjendelse at hædre Festen og Dagen ved sin Nærværelse. Lodsbaadene afgik ¼ Time efter Makrelbaadene.

Begunstiget af det smukkeste Veir havde en stor Mængde, maaske henimod Tusinde Mennesker, indfundet sig paa Jomfruland, idet nemlig Dampskibene „Helene" og „Helle" hver Time bragte Skarer af Tilskuere fra Byen og Omegn til denne smukke grønne Ø, som i Sandhed fortjener sit jomfruelige Navn.

Den seilede Distance var cirka 2½ Mil, og tilbagelagdes af Lodsbaad No. 1 i 2 Timer 37 Minutter, Makrelbaad No. 1 2 Timer 39 Minutter.

Efter Kapseilingen førtes de Præmievindende af Festkomiteen i Procession fra Bryggen op til en Tribune, som var indrettet for Anledningen, og hvor Skibsreder Thomesen uddelte Præmierne og derefter holdt en Tale for Dagen, specielt rettet til de Idrætsmænd paa Søen, som bo og bygge langs vore Kyster.

Efter Høitideligheden med Uddelingen af Præmierne bleve de præmiebelønnede Lodser, saavelsom den gamle Peder Schweigaardholmen, de 2de første Præmievinderes Fader, som havde bygget begge de vindende Baade, indbudne til en Festmiddag, som var tilstelt i et Telt i Nærheden, og hvor Skaaler udbragtes for Kongen, for Fædrelandet og dets Konstitution, for Konstituenterne, Storthinget, for Sømanden, Lodsen, Præmievinderne, Marinen, for Sverige og Danmark osv., og hvorved et Musikkorps spillede adskillige nationale Stykker, hvorhos Skaalerne og Hurraraabene ledsagedes med Fanfarer.

Som Kuriosum fortælles at en Listerbaad, som tilfældigvis var beliggende i Kragerø, blev af Festkomiteen opfordret til at deltage i Konkurrencen, da man ønskede en Sammenligning. Vedkommende Fører vilde dog ei riskere at seile for Intet, men forlangte 3 Spd. for sin Umage, hvilket ogsaa indrømmedes; — men Personen forsov sig formentlig; thi han kom for sent!

Klipfiskudførselen fra Kristiansund. I disse Dage afgik, skriver „Romsdals Amtst.", den sidste Ladning af forrige Aars Klipfisk i Brig „Thelemarken" til Havanna med 6000 Voger. Af sidste Aars Produktion af Klipfisk er herfra udført:

527,000	Voger	til Spanien,
74,000	—	„ Havanna,
28,000	—	„ Brasilien,
25,000	—	over Hamburg og England til Amerika.
10,000	—	til Irland,
36,000	—	„ Portugal.

Tils. 700,000 Voger, hvilket er det største Kvantum, som nogensinde herfra er udført. Norges hele Export af forrige Aars Klipfisk er omtrent 1,400,000 Voger. Heraf er, foruden foranberørte Export herfra af dette Steds Handlende udført fra andre Steder 90,000 Voger, — saaledes tilsammen 790,000 Voger.

Skyttermøde. (Tr.hjems Adr.) Ifjor Sommer var der paa Lindøen ved Kristiania for det søndenfjeldske et Skyttermøde, hvor 5 a 600 Skyttere fremmødte fra 66 forskjellige Skytterlag. I Lighed hermed agter Trondhjems Turn- og Skytterlag, ifølge Opfordring fra Centralforeningen i Kristiania, at faa istand et stort Skyttermøde for det nordenfjeldske og vestenfjeldske den 31te Juli og 1ste August paa Gravrokmoen.

Skydningen vil foregaa paa 250 og 500 Alen paa faste, paa 150 Alen paa bevægelige Skiver. Ligesaa vil Hurtig- og Dupskydning foranstaltes. Ved den sidste erholde kun Blinkskud Præmier.

Ændring i Bryllupsskik. Voldens Formænd og Repræsentanter have, ifølge „Møringen", enstemmig vedtaget at udstede en Liste af følgende Indhold, for derpaa at samle Underskrifter: „Undertegnede forpligter sig til som Vært ikke at lade noget Bryllupsgjæstebuds Varighed udstrækkes længere end til i det længste Middag Dagen efter Vielsen. Iligemaade forpligter jeg mig til som Gjæst ikke at bivaane noget Bryllup ud over nævnte Tid." — Forsamlingens Medlemmer paatoge sig at virke for Sagen og samle Underskrifter hver i sin Grænd.

Den berømte historiske Professor Allen, hvis Helbredstilstand var betydelig nedbrudt, og som af den Grund ivinter havde foretaget en Reise til Syden og især opholdt sig paa Korfu, er i disse Dage kommen tilbage til Kjøbenhavn og skal befinde sig meget bedre.

Kunstnermødet og Kunstudstillingen i Gøteborg, som aabnes den 14de Juni, lover, ifølge Göteb. Handelstd., at blive meget storartet at dømme efter de Anmeldelser, som daglig indkomme til Bestyrelsen, og giver Grund til at haabe, at de nordiske Rigers og maaske ogsaa Englands Kunstvenner og Kunsthandlere her ville finde Leilighed til rig Nydelse og Opkjøb af værdifulde Kunstsager.

Videnskabelig Reise. Konservator Meves fra Stockholm har i disse Dage begivet sig paa en videnskabelig Reise. Han tænker først at besøge Søerne Ladoga og Onega i Rusland for at anstille zoologiske og især ornithologiske Undersøgelser i Egnen deromkring. Derfra reiser han til Hvide-Havet, ved hvis Strande han i samme Hensigt kommer til at opholde sig en længere Tid. Først til Høsten venter man hans Tilbagekomst til Stockholm.

En Mand med vort Kongehuses Familienavn, Bernadotte, der er Farver i Suresne i Frankrig, har stillet sig som Kandidat ved Valgene til den lovstiftende Forsamling i Paris's 18de Valgkreds. Han paaberaaber sig blandt sine Fortjenester, at han er Karl Johans Broderson.

Fru Michaeli fik paa sin 39te Fødselsdag fra Dronningen sendt sig en kostbar, smagfuld Guldbrosche, hvis Midtparti bestaar af Hds. Majestæts Medalje. Mellem Medaljens og Broschens Yderkant løber et Baand af sort Emalje, besat med større Brillanter.

Præsten M. Palmgren indstillede sig virkelig i Onsdags til Forhør for Konsistorium hersteds, skriver Weriobladet. Han erklærede, at han var ganske uskyldig i de svære Forbrydelser, man anklagede ham for, og som i hvert Fald ikke den geistlige Myndighed havde nogen Ret til at undersøge. Han fremlagde derpaa et Slags Bevis paa sin Uskyldighed, undertegnet af flere af hans Sognebørn, som udtalte Ønsket om, at faa beholde ham som Præst. Da den verdslige Øvrighed ikke har vovet paa ubeviste Rygter at drage ham til retslig Ansvar, kunde Konsistorium, slig som Sagen nu stod, ikke gjøre andet end suspendere ham for en Maaneds Tid, for hans Selvraadighed, idet han uden at have søgt om og faaet Tilladelse dertil i flere Uger havde været borte fra sin Menighed. Den over hele Landet bekjendte Præst var naturligvis ved sin Optræden Gjenstand for en temmelig almindelig Nysgjerrighed. Weriobladet synes at have en Anelse om, at der neppe bliver rørt mere i denne uhyggelige Sag, men at Alt skal bero med det Skridt Konsistorium har taget.

Kvindens Ret hedder et nyt Blad, som udkommer i Paris, selvfølgelig med Bistand af flere Kvinder. Det første No. indeholder bl. A. en Artikel af Maria Deraismes: „Hvad Kvinderne ville."

Vor Planet, hvorledes den har været, og hvorledes den skal blive, er Titelen paa en liden Bog, som nylig er udkommet hos W. Denton i Boston, og som har gjort stor Opsigt. Den indeholder 8 Forelæsninger i Geologi, holdt i folkelig Aand, og den fortjener vel at blive kjendt af den store Masse, for hvilken den egentlig er bestemt. Bogen vil uden Tvivl komme til at gjøre stor Lykke, thi den flommer over af sagkyndige og velskrevne Oplysninger, om hvorledes Jorden i den historiske Tid har været underkastet store Forandringer, som har havt Indflydelse baade paa klimatiske og mange andre Forholde. Følgende Uddrag vil vise os Bogens Retning.

Ligesaa længe, som vor Verden har bestaaet og har været beboet af Fornuftsvæsener, kan man forvisse sig om, at menneskelig Indsigt og Duelighed har udviklet sig af Trangen, og at den har holdt Skridt med Nødvendigheden, og man kan være vis paa, at Mennesket efter de evige Love lidt efter lidt nærmer sig til det høiere Maal, som det er bestemt til. Mennesket er en af de vigtigste Kjæder i Naturen, og dets Betydning i Naturens store Husholdning er i stadig Stigende. I Tidens Begyndelse lignede det Træstammen, som driver nedad Elven, men nu har det ved Kundskab om og Agtelse for Naturens Love vundet Magt djærvt at styre i en anden Retning. Man behage blot at betragte de nærmeste og mest iøinefaldende Beviser for, hvad jeg har sagt.

I Lincolnshire fandtes før 400,000 Akres sumpet Jord, som uddunstede den usundeste Taage. Paa samme Sted dyrkes nu Hvede, Byg og Havre, og de frodigste Græssorter trives der særdeles vel. Holland, et Land, som ligger endnu lavere end nysnævnte Myregne, syntes fordømt til i al Evighed at forblive et Morads. Og dog kan dette Lavland i dette Øieblik fremvise et Agerbrug, som uden Overdrivelse kan kaldes uovertræffeligt. Man har beregnet, at der i dette Land er indvundet henved 900,000 Akres ved Fyldning, Drænering og Udpumpning af Vand. En af dets Provinser, Zeeland, bestaar udelukkende af smaa Øer, adskilte ved en Mængde Kanaler, hvis Vand optages af Schelde og andre Floder, og dets Vestkyst skylles af Havet. I det 12te Aarhundrede var disse Øer meget mindre af Størrelse, men flere i Antal, og man begyndte der tidlig med at fylde op Sundene, ja endog med at anlægge Volde. Men i den nyere Tid har Landet især i mærkelig Grad skiftet Udseende, paa Grund af store Arbeider for at beskytte det mod Havets voldsomme Fremfærd. Foretagendet er blevet kronet med det største Held. Endnu flere Exempler. I Midten af det 15de Aarhundrede bestod Goerce og Overflakkee (ligeledes i Holland) af flere mindre Øer paa tilsammen omtr. 10,000 Akres. Ved lidt efter lidt at udestænge Havet, har man opnaaet at faa en eneste Ø med 60,000, siger og skriver 60,000 Akres vel dyrket og frugtbar Jord. For nogle Aar tilbage kjøbte en Engelskmand for en Bagatel en liden Ø, som i Flodtiden stod under Vand, men som ved Fjære laa næsten tør. Han omgav sin lille Ø med Jordvold paa 20 Fods Bredde i Bunden, 7 Fods Høide og 4 Fods Bredde oventil. Denne Vold, som var omtr. 2½ eng. Mile lang, indesluttede nu ganske Øen, med Undtagelse af en 70 Fod bred Kanal, som gik tvers igjennem Øen, og som Vandet i Flodtiden strømmede ind ad. Man indsaa snart, at ogsaa denne Aabning maatte stænges og fyldte den derpaa med Mudder og Jord. Men Havet bortskyllede Gang efter anden, hvad man havde fyldt paa, saa man blev nødt til at ramme ned dobbelte Pælerækker og stampe Ler mellem dem. Det hjalp. Efterhaanden saa man den yndigste Planteverden spire frem paa den lille Ø; Villaer og andre Huse byggedes, og en eneste foretagsom Mand havde indvundet mere end 300 Akres frugtbar Jord, man kunde fristes til at sige paa Havets eget Omraade.

Udtørringen af Harlemersøen er et af de største Beviser paa hvad menneskelig Kraft og Udholdenhed kan, udrette og indeholder paa samme Tid, som den udgjør en Seir for Menneskesnillet, en Spaadom om den fremtidige Forandring af Jordens Udseende, naar Befolkningen overalt paa Jorden har naaet til det høie Standpunkt, hvortil Hollands Befolkning er naaet. Man havde her en Sø, 15 engelske Mile lang og høist 7 Mile bred. „Hvilken Mængde Jordbrugere skulde ikke her finde Sysselsættelse, hvis Søen blot kunde udtørres", ytrede en Gang en foretagsom Hollænder. Tvivl herom kunde nok være berettiget, thi det Land, som det her gjaldt, laa under det nære Havs Overflade. „Man maa pumpe Søen læns", sagde En. „Pumpe den læns!" indvendte den Ubetænksomme og rystede betænkelig paa Hovedet ved at høre en saa vild Tanke fremsættes. Og alligevel sattes i Mai Maaned 1848 tre vældige Dampmaskiner i Gang, som hver heisede op 1 Mill. Tons

nu er fortrængt. Ourquen, som gjorde Tjeneste endog i Orlogsflaaden, var et stærkt Skrog. Den var med i Armadaen; — Krigs-Ourquen var uistnok mange Tons drægtig, Chefsfartøiet „Grand Grifon", der kommanderedes af Lope af Medina, maatte for Exempel sexhundrede og femti Tons og førte fyrgetyve Kanoner, men Handels- og Smugler-Ourquen var af ubetydelig Drægtighed. Ourquen var blandt Fartøierne, hvad Ærlen er blandt Fuglene, en af de mindste og en af de djærveste, hvor den staar ned, bøier den knapt et Siv og alligevel drager den over Oceanet. De baskiske Ourquer, endog de fattigste, vare forgyldte og malede. Denne Prydelse tilhører dette indtagende, noget vilde Folks Natur. Den sublime og brogede Farvepragt hos deres Bjerge, med afvexlende Sne- og Græsmarker, afslører for dem det bedaarende i den harmoniske Farveblanding. De ere fattige og pragtelskende, de anbringe Vaabenskjold paa sine Hytter, de have store Æsler, som de udstyre med Bjelder, og store Oxer, hvis Hoved de pryde med Fjedre, deres Kjærrer, hvis pibende Hjul man hører i lang Afstand, ere malede, udskaarne og behængte med Baand. En Skoflikker har en Basrelief af Sten over sin Dør, der forestiller Sankt Crispinus og en nedtraadt Sko. De galonere sine Skindtrøier; de lappe ikke sine Pjalter, men de udpynte dem. Deres Glæde er dyb og stolt. Baskerne er som Grækerne Sønner af Solen. Medens Valencieren, nøgen og mørk, draperer sig i sit røde Uldtæppe, med et Hul til Hovedet, finder Biscayas og Galliciens Befolkning sin Glæde i vakre Skjorter af hvidt Tøi, der falder i det rosenrøde.

Deres Dørtærskler og Vinduer vrimle af lyse og friske Ansigter, som titte frem under Maisguirlanderne. En glad og stolt Mildhed fremlyser af deres naive Kunstfrembringelser, af deres Industri, af deres Skikke, af Pigernes Dragt og af deres Sange. Fjeldbygden, dette kolossale Rede, er i Biscaya idel Lys; Solstraalerne trængte ind og ud gjennem alle dets Aabninger. Den

Morder. Samfundets Chefer, som „antages at være rige, ihvorvel Tiggere af Udseende", skulde straffes med collistrigium, der er ensbetydende med Halsjern ved Gabestokken, og mærkes i Panden med et P, hvorhos ogsaa deres Ejendom skulde konfiskeres og Træerne i deres Skove nedhugges. De, der ikke angav Comprachicos, skulde „straffes med Konfiskation og Fængsel paa Livstid" ligesom for Fortielsen af en bekjendt Forbrydelse. Hvad Kvinderne angik, som man traf i dette Samfund, saa skulde de sættes i the cucking-stool, et Slags Bur, hvis Benævnelse er sammensat af det franske Ord coquine, Skjøge, og det tydske Ord Stuhl, Stol. Saasom den engelske Lovgivning er utrolig seiglivet, staar denne Straf endnu uophævet for „trætteskjære Kvinder".

Man hænger the cucking-stool op over en Flod eller en Dam, sætter Kvinden paa den og lader Stolen falde ned i Vandet, hvorpaa man atter heiser den op og fornyer denne Dukning tre Gange „for at afkjøle hendes Vrede", siger Kommentatoren Chamberlayne.

Vand i Døgnet, og se, i Oktober 1852 var Søen forvandlet til tør Mark. Der, hvor fordum Skibene pleiede sig Vei, og Fiskene muntert tumlede sig, der ligger nu venlige Boliger, der findes nu dyrkede Marker og en velbjerget Befolkning paa mere end 5000 Indvaanere. Man foreslaar allerede at udtørre den i Nærheden liggende Zuyder Zee, som har en Udstrækning af henved 2000 engelske Kvadratmile. Den Tid turde maaske heller ikke være saa fjern, da man vurderer Eriessøens Bund (i Amerika) høiere end dens Vand, hvorvel dette i betydelig Grad letter Kommunikationen og bereder store Fordele. Man siger da blot til Vandet „Marsch!“ saa forsvinder det og lader tusindvis flittige Arme finde god Bjergning som Jordbrugere. Eriessøens største Dybde er jo blot 270 Fod, og Udtørringen blir et sammenlignelsesvis let Arbeide. Paa samme Maade kan man tænke sig, at de store Vande „Michigan og Lake Superior i Fremtiden skulle forsvinde fra Kortet, for at give en forøget Befolkning Plads og Anledning til Jorddyrkning.

Forfatterens Anmærkninger angaaende de forandrede klimatiske Forholde i den historiske Tid, ligesaavelsom hans Beskrivelser om Levninger af Menneske- og Dyreracer ere særdeles interessante og underholdende. Vi kan derfor, siger det udenlandske Tidsskrift, hvorfra vi har hentet dette, ikke andet end paa det bedste anbefale Bogen til størst mulig Udbredelse.

Rettelse. I Referatet om Generalforsamlingen i Telegrafselskabet i Dagbl. for igaar staar, at Udgifterne har været 2,080 istedetfor 82,000 Spd.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 21de Mai.

Skonnert „Astrid“, Kapt. Hansen, hidkom idag fra Rio de Janeiro med 2100 Sække Kaffe for Hr. J. H. Andresens Regning.

Ved Langbryggen ligger 16 større og mindre Fartøier, ladet med Kornvarer, under Losning. Priserne noteres idag saaledes: Rug a 220 ℔ 4 Spd. 42 ß, Hvede a 227 ℔ 5 Spd. 72 ß, Byg a 200 ℔ 3 Spd. 108 ß, Erter, store, 6 Spd., Do., smaa, 4 Spd. 60 ß.

Indklarerede Fartøier den 20de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Flora & Mila	Spigelberg	Stettin	Poteter
Familiens Haab	Hay	Korbekminde	Kornvarer
Nøkken	Nielsen	Fredrikshavn	lev. Fisk
Det gode Haab	Finkelsen	Kolberg	Kornvarer
Helena	Lefrenz	Lübek	Salt
Mecka Jacoba	Wielema	St. Petersbg.	Linfrø
De 5 Sødskende	Fries	Kolberg	Rug
Valkyrien	Hansen	Kønigsberg	Linfrø, Erter
Anna Cathrine	Knudsen	do.	Kornvarer
Pegasus	Mathiasen	Kolberg	do.
Marie	Stein	Danzig	Erter
Concordia	Thomsen	do.	Rug.

Udexpederede Fartøier den 20de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Helena Wickens	Karue	Holland	Trælast
Fleght	Olsen	do.	do.
Hermine Elisab.	Lewinsen	England	do.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum ved Dovre. NO.lig Vind nordenfor Stat. NV.lig paa Vestkysten, Sydlig paa Østlandet. Regn paa Østlandet. Udsigterne ere til opklarende Veir.

Kristiania Torvpriser

den 20de Mai 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpp.	3	„	3	24
Do. Vold	2	24	2	60
Halm af Rug	1	12	1	24
Do. - Byg	1	96	2	„
Do. - Havre	1	96	1	108
Havremel	7	60	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	84	„	96
Do. - Tønde	1	48	1	72
Havre	2	48	2	72
Smør pr. Bpd.	2	72	2	96
Flesk	1	24	1	30
Oxekjød	„	108	1	„
Kalvekjød	1	24	1	48
Furuved	2	24	2	60
Granved	2	„	2	24

Anmeldte Reisende.

Den 20de Mai.

I Hotel Skandinavi: Blix fra Sandefjord, Larsen og Rønning fra Arendal, Wankel fra Moss, Svennebye fra Soløer, Jølsen fra Enebak, Major Arentz, Fru Lorange og Larsen fra Fredrikshald, Steickmann, Sjøberg, Skrøder og Bjørck fra Sverige, Toldkasserer Opsahl med Familie fra Risør, Berner fra Drammen, Gleditsch fra Odalen.

21de Mai.

Hos Karl Knudsen: Telegrafbestyrer Semb fra Horten, T. Bruun fra Kongsberg, M. Dysterud fra Næs, Bundtmager Olsen fra Hamar, Møller og Skomager Pedersen fra Laurvig, Styrmand Abrahamsen fra Kragerø, Jaren fra Hurum, Overby fra Gjøvig, Brigadelæge Vinsnæs fra Kongsvinger, Handl. E. Hammer fra Sverige. I Pedersens Hotel: Kapt. Andersen fra Næs, Frk. Riis fra Nannestad, Kapt. Schelderup fra Landet, Jensen fra Fr.hald, Ramsæth fra Skien, Andersen og Nielsen fra Landet, Landhandler Hansen fra Trygstad, Muus fra Drammen, Wiger fra Land, Kapt. Schjørn fra Fr.hald. I Hotel Skandinavi: Fru Bruusgaard med Familie fra Moss, Clausen fra Berlin, Gilhus, Grosserer E. Kjøsterud O. H. Roer, Kjøsterud og Christoffersen fra Drammen, Oberstløitn. Münster fra Fr.hald, A. Gjems, Lunderby og Sagfører Dahl fra Kongsvinger, Brugspatron Groch fra Arvika, Baron Fleetwood fra Wermeland, Ullmann fra Hamborg.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

Til Amerika.

Saafremt et nogenlunde tilstrækkeligt Antal Passagerer tegner sig inden Udgangen af Mai, vil et nyt, hurtigseilende Klipperskib, omkring 200 Læster, af mig blive expederet mellem 1ste og 12te Juni fra Christiania til Kvebek med Emigranter.

Indskrivning af Passagerer foregaar hos
C. N. Tandberg,
Skippergaden 26.

Bazar.

Totalafholdsforeningens Bazar agtes afholdt i Slutningen af Mai. Gaver bedes godhedsfuldt indsendte inden 25de f. M. til Ths. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, D. Nyblin, Skippergaden No. 36, Kjøbm. Joh. Olsen, Grønland No. 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien No. 144, J. Klute, Øvre Torvgade No. 10.

Bøger.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v., samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:

G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser. **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Tilsalgs.

Silke og **Traad** til **Symaskiner** sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

Støvlelidser og **Remme** for Damer og Herrer forefindes nu i alle brugelige Længder og Sorter til billigste Priser hos
G. L. Beichmann,
Grændsegaden No. 15.

Støvlepynt for Damer sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

(Erik Bjertnæs's forr. Butik)

Ny Colonial- & Fedevarehandel

anbefales med udsøgte Varer til Dagens billigste Priser.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

Hvide Lærredstørklæder

anbefales til 2 ℳ 4 ß, 2 ℳ 18 ß, 3 ℳ 3 ß, 3 ℳ 18 ß og 4 ℳ 6 ß pr. ½ Dusin hos
Severin Jacobsen,
Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Hvide Damestrømper

til 12, 14, 17, 19, 21, 24, 26, 28 og 30 ß Parret, i Dusinvis billigere, hos
Severin Jacobsen,
Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Nyt Græstougværk

i Dimensioner fra 1" — 5" sælges billig af
C. Ludw. Johansen.

Hornlim.

Et Parti extra godt Hornlim er ankommet til Jakobsens Farveudsalg og sælges for 7 ℳ Bismerpundet.

Træskjærerarbeider,

hvoriblandt et større Parti meget billige Gjenstande for Børn, er jeg nu bleven forsynet med.
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Jordeiendom tilsalg.

Gaarden Rønne i Hof i Solør af ny Skyld 6 Daler er tilsalg for 6000 Spd. og paa meget lempelige Konditioner. Jordbunden er særdeles god og Eiendommen aarvis. Den har en Udstrækning af ca. 1000 Maal. Husene ere i god Stand, fuldkommen tilstrækkelige for en større Familie og brandtaxerede for omtrent 5000 Spd. Man henvende sig til Undertegnede under mit Ophold i Christiania eller til mit Kontor i Aarnæs. Gaardbruger Amund Ommestad i Hof paaviser Eiendommen.
H. Schulze,
Sagfører.

Til Leie.

En oppudset, smuk Bekvemmelighed paa 3 Værelser og Kjøkken i 2den Etage i Oppens Gaard No. 1 paa Grønland staar tilleie for 80 Spd. Anvises fra Butiken.

1ste Juni bliver et hyggeligt, vel møbleret Værelse at faa tilleie i No. 13 i den nye Munkedamsvei — to Gaarde fra denne Gades Overskjæring af Bakkegaden (forøvrigt kjendelig ved en Have foran).

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Første Bog.

Natten mindre sort end Mennesket.

I.

Portlands søndre Odde.

En vedholdende Nordenvind blæste uden Ophør over det europæiske Fastland, og endnu skarpere over England, i hele December Maaned 1689 og hele Januar 1690. Herfra skrev sig da denne ulykkebringende Kulde, som gjorde, at man i Margen paa den gamle Bibel i Presbyteriankapellet Non Jurors i London anmærkede denne Vinter som „mindeværdig for de Fattige“. Takket være den udmærkede Seighed i det gamle, kongelige Pergament, som anvendtes til de officielle Registre, kan man endnu i vore Dage i mange af de lokale Optegnelser — især deleshed i dem, som findes i Arkiverne i Clink liberty Court i Byen Southwark, i la Pie powder Court, som betyder „De støvede Fødders Sal“, og i White Chapel Court — læse lange Lister over de Stakler, som man fandt døde af Hunger og Kulde. Themsen lagde sig, — noget der ikke indtræffer hvert hundrede Aar, da Isen, som Følge af Havets Stigen og Falden, har vanskelig for at danne sig. Vogne rullede over den frosne Flod, man holdt Marked i Telt paa Isen, Bjørne- og Tyrefægtninger anstilledes, man stegte en hel Oxe derude. Vinteren 1690 overtraf i Strenghed endog de velbekjendte Vintre fra Begyndelsen af det syttende Aarhundrede, der blev saa grundigt studerede af

Doktor Gideon Delaun, som, i Egenskab af Jakob I's Apotheker, hædredes af Byen London med at faa sit Brystbillede opstillet paa en liden, sirlig Fod.

En Aften, henimod Slutningen af en af de koldeste Dage i Januar Maaned 1690, fandt der noget Usædvanligt Sted i en af de talrige og ugjæstvenlige Bugter i Portlandsviken, hvilket fik Maager og Havgasser til skrigende at kredse omkring ude ved Indløbet til Bugten, uden at de dog turde vove sig ind. I denne lille Vik, der ved visse Vinde er den farligste af alle paa denne Kyst og følgelig den mest ubefærdede, og som just, ifølge sin Farlighed er bekvem for Fartøier, som ville holde sig skjulte, laa en liden Farkost, takket være det dybe Vand, tæt ved Stranden fortøiet ved en Klippeodde. Det er urigtigt at sige, at Natten falder paa, man burde sige, Natten stiger op; thi det er fra Jorden Mørket kommer. Det var allerede Nat ved Foden af Skjæret, det var endnu Dag oppe. Nærmede Nogen sig den fortøiede Farkost, vilde han have gjenkjendt en baskisk Ourque.

Solen, som hele Dagen hvde været dulgt af Taagen, holdt just paa at gaa ned. Man begyndte at fornemme denne dybe og mørke Angst, som man kan kalde Ængstelsen over Solens Fraværelse. Da Vinden ikke stod paa Land, var Vandet i Bugten aldeles smult.

Dette var, især deleshed ved Vintertid, en lykkelig Undtagelse. Disse Smuthul ved Portlandsviken ere næsten alle Havne, der dog alene ere tilgjængelige ved Flodtid. I Storm vælter Havet sig her overmaade voldsomt, og der fordres megen Dueligbed og Tilvanthed for at komme ind i Behold. Disse smaa Havne — Havne mere i Navnet end i Gavnet — gjør daarlig Tjeneste; det er frygteligt at løbe ind og forfærdeligt at løbe ud. Denne Aften var der, usædvanligt nok, ingen Fare.

Den baskiske Ourque er bygget efter en Skibsmodel, som

Dagbladet.

No. 115. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 22de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linien for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa Trinitatis-Søndag:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas, der forretter Konfirmation. Gudstj. begynder Kl. 9. Aftensang: Hr. Pastor Tandberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepr. Brun, der forretter Konfirmation. Gudstj. begynder Kl. 10. Aftensang: Hr. Pastor Andersen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand. Aftensang: Hr. Pastor Tannæs.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler. 13 døvstumme Børn konfirmeres af Hr. Sognepræst Fangen.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Kateketisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Telegrafnyt.

Madrid, 21de Mai. Kortes har med over[illegible]ende Majoritet vedtaget Forfatningens Ar[illegible] 33, [illegible] bestemmer, [illegible] Monarki for [illegible]

Om Kalmarunionen.

II.

Det 15de Aarhundrede er et vigtigt Tidspunkt i de germanisk-romanske Samfunds Historie, idet det nemlig er da, at de moderne europæiske Nationaliteter ligesom fæstne sig. Den Kultur, der fra Begyndelsen af havde været et tyndt Lag, der var bragt udenfra, og som i det Væsentlige var fælles for hele Middelalderens Europa, havde vundet mere og mere Fodfæste og samtidig indgaaet en inderligere Forbindelse med ethvert Folkeslags Eiendommeligheder. Man havde istedenfor udannede Folkeslag faaet forholdsvis civiliserede Nationaliteter med et aandeligt Indhold, der paa sin særegne Vis søgte at gjøre sig gjældende i Stat og i Kirke saavelsom i Literaturens Verden. Feudaltidens Smaaherskaber maatte mere og mere vige for de nationale Enheder, der dog for det Første i politisk Henseende maatte lade sig repræsentere af en stærk Kongemagt.

Ogsaa i Norden gjorde denne almindelige europæiske Retning sig gjældende, og her vendte den sig da imod denne Union, som skulde bygges paa de 3 Rigers Ruiner. Det er især i Sverige, at Sagen falder klart i Øinene. Dette Land havde i Middelalderen havt en langsom Udvikling, men nu vaagnede det til Bevidsthed om sin Nationalitet. Det kan være muligt, at et bedre Regimente fra Kong Eriks Side vilde have kunnet forhale Krisens Udbrud, men mere havde heller ikke været muligt. Bøndernes Reisninger vare ikke enestaaende Fænomener; der fandtes en national Historik, som gav Bevægelsen Sammenhold, og det var til Nationalfølelsen, at Engelbrecht, Karl Knutson, Sturerne og Gustav Vasa appellerede. Der var national Fanatisme i Striden, og endnu den Dag idag vil enhver god Svensk prise disse Mænd som Nationens Redningsmænd og Heroer, og han vil af den Grund ikke bryde sig stort om de selv betydelige Anker, som kunne rettes mod dem. Sverige arbeidede ikke paa at faa afskaffet enkelte Misbrug, men paa at erhverve national Selvstændighed.

Ligesom paa den ene Side Svenskerne vidste, hvad de vilde, saaledes var dette paa den anden Side ogsaa Tilfældet med det oldenburgske Dynasti. Ikke blot var det naturligt, at Dynastiet ønskede at herske over saa mange Lande som muligt; det, at det var Hersker over flere Lande, gav tillige et sikrere Fodfæste, idet det i de urolige Tider kunde være godt at have Adgang til at bruge det ene Folk mod det andet. Kongens Magt forøgedes ogsaa derved, at Forholdene, naar flere Kroner bleve forenede, lettelig kunde blive saa store, at de kun kunde overskues fra Kabinettet af, og at selv de enkelte Landes Rigsraader vilde faa en Følelse af Mangel paa Evne til at magte dem. Man befandt sig ogsaa paa en Maade i Agglomerationernes (Sammendyngningernes) Tidsalder; Nationaliteterne vare endnu ikke saaledes udvoxede, at saadanne skulde fremstille sig som noget, der bar synderlige Vanskeligheder i sit Skjød. Begyndelsen af det 16de Aarh. medførte jo den store habsburgske Landansamling. Allerede Kristian I var paa sin Vis en Slags moderne Selvhersker, og det hanseatiske Rygte om, at han underhandlede med Keiseren om de Fyrsteforbund, der skulde gaa ud paa at tilintetgjøre de frie Stæder, viser ialfald, hvilken Opfattelse man havde af hans Politik. Hans diplomatiske Forhandlinger vare vidtstrakte.

Det er Dynastiet og Svenskerne, som ere de egentlige Hovedmagter i den senere Unionstid. De øvrige Magter ere kun allierede hos den ene eller den anden af disse Kjæmpere og spille en sekundær Rolle, ikke just altid fordi de vare svagere, men fordi de ikke havde sit Maal saa skarpt for Øie.

Dette gjælder da navnlig Danmark, som repræsenteredes af sit Rigsraad. Dette Land var dengang uden al Tvivl det mægtigste af de 3 Riger og følgelig Hovedlandet inden Unionen. Da nu Kongen næsten altid opholdt sig i dette Land, hvorved han i Længden ikke kunde undgaa i sin Holdning at blive paavirket fra dansk Side af, var der en vis Udsigt til, at de tvende øvrige Riger skulde komme i et underordnet Forhold, et Forhold som Aragoniens til Castilien eller Hollands til Spanien. Unionen var altsaa til en vis Grad en Form for det danske Vældes Udvidelse, og derfor var ogsaa Danmark villigt til at føre Unionskongens Sag i Sverige og Norge.

Men det var paa Betingelser, Danmarks Rigsraad [illegible] beholde sin Myndighed; det [illegible] danske Konge skulde herske ogsaa over de 2de andre Riger; det vilde selv herske gjennem Kongen. Derfor maatte Kongen bindes ved strenge Haandfæstninger, og derfor maatte igjen Raadets frie Valgret overholdes i sin fulde Strenghed. Naar denne Valgret truedes, reiste Danmark sig øieblikkelig, f. Ex. i 1438 mod Erik af Pommern. Og denne saaledes stillede ufravigelige Betingelse var en umulig Betingelse, naar Unionen skulde opretholdes; thi det var den dynastiske Interesse, som efter Datidens Forholde maatte være det Sammenholdende eller Overbygningen.

Valgretten vilde nødvendigvis lede til Strid, og denne Strid vilde antage en giftig Karakter, naar det danske Rigsraad ikke vilde indrømme de andre Riger tilbørlig Indflydelse. De ensidige Kongevalg berøvede Dynastiet enhver sikker unionel Grundvold og gav det svenske Nationalparti de bedste Paaskud til at holde sig udenfor Foreningen. Ved det ovenfor nævnte Tilfælde i 1438 var det Danmarks Rigsraad og Svenskerne, som hver paa sin Kant gav Unionen Banestødet.

Medens saaledes det danske Rigsraad ved sin bestemte Fastholden af sin frie Valgret svækkede Dynastiets Stilling navnlig i Sverige, lykkedes det i et andet Punkt Dynastiet at beseire den danske Interesse. Det var med Hensyn til Slesvig. Gjenforeningen af dette Lehn med den danske Krone var en Sag, hvorpaa alle danske Regjeringer havde henvendt sin særdeles Opmærksomhed, og efter Christoffer af Baierns dødelige Afgang i 1448 gik det danske Rigsraad i sin patriotiske Iver saa vidt, at det valgte Rigets gamle Modstander Hertug Adolf af Slesvig og Holsten til Konge af Danmark. Han afslog at modtage Valget, vistnok især af Hensyn til Hansestæderne, som ligesaa lidt ønskede Danmark forenet med Holsten som med Mecklenburg, men aabnede dog det danske Rigsraad en Udsigt til at opnaa sit Ønske ved at foreslaa sin Arving, Grev Christian af Oldenburg. Denne valgtes, og det lykkedes ham virkelig at erhverve Slesvig og Holsten; men han stelte det saaledes, at de dynastiske Interesser her kom til at seire over de danske. Slesvig-Holsten blev Oldenburgernes Arveland, og dette var en alvorlig Hemsko paa Udøvelsen af den danske Valgret.

Norge var det Land, som befandt sig i den uklareste Stilling. Erik var i 1389 antaget som Arvekonge, og Unionsakten af 1397 var ligesom Udkastet af 1436, et Udkast, blottet for Lovskraft. Da Erik, efterat være afsat i Sverige og Danmark, forlod sine Riger, indtraadte der for Norges Vedkommende et Tilfælde, som ikke var forudseet i Rigets Love. Man nølede, men fulgte dog tilsidst de 2de andre Rigers Exempel. Man kunde vel til Nød forsvare, hvad man gjorde i 1442, forsaavidt som man antog en ny Konge, men Rigsraadet havde vistnok intet Medhold hos Folket, naar det forsøgte at gjøre Norge til et Valgrige. Imidlertid det var nu engang Aristokratiets Tid, og det laa i dettes Interesse at skaffe sig Haandfæstninger, men ligeledes at vælge Konge fælles med Sverige eller Danmark; thi det var vist, at en Konge, som ikke var bundet ved Hensynet til det svenske eller danske Aristokrati, med Nationens Bifald vilde gjøre sig til Arvekonge. Hvor svagt det norske Aristokrati følte sig, viser sig blandt Andet i det Væsen, som Rigsraadet ved Kong Christian den Førstes Valg i 1449 og 1450 gjorde af hans Slægtskab til det norske Kongehus. Herligheden varede heller ikke længe. Da 2den Mand af det oldenburgske Dynasti var kommen paa den norske Throne, var det givet, at Slægten af Nationen ansaaes som arveberettiget. Rigsraadet kunde længe nok med det danske Rigsraads Medhold forbyde Titelen „Arving til Norge". Kongen frafskrev sig i sin Haandfæstning sin Ret, men det hindrede ikke hans Søn i at føre Titelen.

Det oldenburgske Dynasti havde altsaa i Slesvig-Holsten og Norge 2 faste Støttepunkter. Det kunde ved disse Landes Hjælp haabe faktisk at ophæve det danske Rigsraads frie Valgret. Dette var ogsaa opmærksomt paa Forholdet. Med Slesvig-Holsten gik det endda an; thi for det Første var dette Land deleligt, saa at Danmark havde Valget mellem flere Konkurrenter, som kunde overbyde hinanden i Indrømmelser, og for det andet havde den danske Krone Overhøiheden over Slesvig. Norge var derimod i Dynastiets og de fleste Nordmænds Øine et udeleligt Arverige, og dette Forhold maatte forandres. Det var dette som skede i 1536 i den Odenseske Reces Art. 3, som havde til Hensigt at indforlive Norge i Danmark, saa at det skulde blive som Jylland, Skaane eller en af Rigets andre Provindser. Hermed var det altsaa Meningen at skaffe Danmarks Rigsraad Retten til at vælge Konge for begge Riger underet. Et afhængigt Øieblik bragte Dynastiet til at gjøre dette Offer, som det naturligvis vilde kalde tilbage ved første gunstige Leilighed. Titelen „Arving til Norge" ophørte ikke, og Norges Forhold til Danmark blev bestemt paa en anden Maade, idet man igjen gik tilbage til den bergensiske Overenskomst af 1450 — hvorved de 2 Rigers Raad vare komne overens om, at disse Riger skulde blive sammen, hvordan det saa gik med Sverige — dog saaledes, at Nordmændene, som det heder i Christian den 4des Lovbog af 1604, vare forpligtede til at tage den til Norges Konge, som Danmarks Rigsraad valgte til Danmarks. Imidlertid er der dog altid Spørgsmaal om, hvad der vilde have skeet, dersom Danmark havde fraveget den norske Thronfølge, hvilket efter Christian den 2dens Tid ikke skede.

Man kan visselig paastaa, at de fleste Nordmænd udenfor de halvdanske Rigsraadsfamilier og Prælaterne fra Slutningen af det 15de Aarh. vare paa det Rene med, at Norge igjen havde faaet en Arvekonge. Denne var vistnok efter Magnus Lagabøters Landslov forpligtet til at styre „med gode Mænds Raad", og det maatte vel indrømmes, at Haandfæstningerne vare bindende for de Konger, som selv havde udstedt dem, men da ingen Konge efter gammel norsk Ret kunde give Privilegier paa længere Tid end sin egen Regjeringstid, maatte det blive den nye Konges Sag, om han vilde udstede en ny. Det norske Rigsraads Stilling var derfor undermineret, og det kunde forudsees, at det vilde blive knækket, saasnart Hensynet til det danske Raad vilde tillade det. Saadanne Omstændigheder indtraf i 1536. Det danske Rigsraad vilde have det norske væk, for at sikre sig den frie Valgret; Kongen gik oprigtigen med herpaa for at herske uindskrænket og for om muligt at faa sin Arveret sat i Kraft. Rigsraadet blev afskaffet, og Norge kom i en Stilling, som indtil 1660 aldrig var klar.

At denne Ophævelse af Rigsraadet i flere Henseender vandt almindeligt Medhold i Norge, tør ansees givet. Fra Aar 1500 af var der i Europa en almindelig Bevægelse, der var fiendtlig mod Aristokratiet, en Bevægelse, som havde sin Oprindelse fra den stedse stigende Oplysning hos Borgerstanden og i, at de materielle Interesser krævede en ganske anden Orden og Sikkerhed end den, som Feudalstaten kunde byde. Overalt sluttedes der Allianςer mellem Kongerne og de lavere Stænder. Saaledes i Sverige under Gustav Vasa, i Danmark under Kristian den 2den. I Norge fandtes de samme Tendentser, som her maatte gjøre sig gjældende med saameget større Styrke paa Grund af Aristokratiets Svaghed og den Selvstændighed, som Landets dengang uden Sammenligning vigtigste Stand, Bondestanden, nød. Det norske Rigsraad formaaede ikke at være nogen egentlig Regjering. Enhver Foged gjorde, hvad han vilde. Krummedikerne og Familien „de 3 Roser" laa i Feide med hinanden, og Olav Nielsøn til Talgø førte Krig paa egen Haand. Man maatte længes efter en overordentlig Myndighed, til hvem man ialfald kunde klage. Begivenhederne efter 1537 viste ogsaa, at man ikke i denne Henseende havde forregnet sig. Leilændingslovgivningen er den Tids Værk, og Bestræbelserne i denne Henseende aabenbare sig allerede i Recessen af 1539.

Det er ovenfor bemærket, at Unionstiden i Sverig er Tiden for en frodig national Udvikling. Noget lignende gjælder ogsaa Danmark, som blandt Andet i Kong Hans's Tid lagde Grunden til sin Sømagt. Dette er næsten ikke Tilfældet med Norge. Her var der vistnok som i Sverrige Bevægelser, men disse Bevægelser vare Almueopstande, som foranledigedes af et ydre Tryk. Saaledes i 1437, saaledes nogle Aar senere, da Urolighederne i fortrinlig Grad vare rettede mod Landets første Magnat, Drosten Sigurd Jonsøn. Nationen havde ingen Forhaabninger, intet stort Formaal, som belivede og drev den, og de høiere Stænder deltog kun i ringe Grad i Bevægelsen. Ved Kristian den 1stes Valg ytrede der sig et temmelig stærkt Had til Danske og Tyskere, og endel af Rigsraadet (Aslak Bolt, Erik Sæmundsøn m. fl.) som vilde have Karl Knutsen til Konge, delte denne Følelse. Det kunde jo vistnok siges, at det var naturligere at have Konge sammen med Sverige end med Danmark, naar man nu engang ikke kunde staa alene; men der var dog vel hos den dannede Del af Nationen et instinktsmæssig Følelse af, at Forbindelsen med Danmark vilde bringe os i en nærmere Forbindelse med Europa. Dog Hadet var ikke slukt med det første mislykkede Forsøg; efter Kristian den 1stes Død gjentoges det; men da det ogsaa dengang mislykkedes, var Tingen i det Væsentlige afgjort; thi fra nu af var Kongehusets Arveret faktisk begrundet, og Uvillien kunde fra nu af kun hjælpe til at opretholde Nationalfølelsen.

Og dette opnaaedes. Nordmændene glemte aldrig, at de vare en Nation, og sligt lader sig overhovedet heller ikke gjøre; thi Erindringen om, hvad man engang har været, er nok for alle Tider. Kundskaben til den gamle Historie og den gamle Literatur vedligeholdt sig længe, men den sidste skjød ikke længer nye Skud. Oprettelsen af Universitet i Rostock (1419) og af det i Kjøbenhavn (i Slutningen af det 15de Aarhundrede) aabnede Veien for nye aandelige Strømninger. Reformationen tilintetgjorde overmaade mange gamle Traditioner. Bibelen blev ikke oversat paa Norsk, og Dagens brændende Spørgsmaal, det religiøse, afhandledes paa Dansk. Efterat Lovbogen var bleven oversat i 1604 og Kongesagerne i 1632 vare udkomne paa Dansk, var ogsaa Sprogspørgsmaalet afgjort for lange Tider.

Pensionsvæsenet.

(Af S. Jaabæk).

A. Ældre Love og Bestemmelser.

1. N. L. af 15de April 1687. Det første Sted i den gjældende Lovgivning, hvor Ordet „Pension" forekommer, er saavidt bemærket i 2—13—7, hvor der handles om „Pension [illegible] Præsteenker paa Landet. Iøvrigt er [illegible]itlets Overskrift: „Om Præste-Enkers o[illegible] Arvingers Vederlag, som kaldes Naadens [illegible]r." Den Forbindelse, i hvilket Ordet Pen[illegible] forekommer, er følgende: „Dersom Enken [illegible]aa Landet ikke bliver i Kaldet efter Præ[illegible]s Død forsynet, da nyder hun den næst [illegible]estegaarden bedste og beleiligste Gaard af [illegible]estebolets Gods paa et Skippund Tyng[illegible] . . .; dog om Gaarden skylder mere, da [illegible]e hun Landskylden i den aarlige Pensi[illegible], og skal Efterkommeren aarligen af Ka[illegible]et give hende noget til Underholdning, [illegible]m Provsten og tvende Præster i Herredet [illegible]r Kaldets Leilighed og hendes Vilkaar kun[illegible]e billigen eragte, dog at det ikke overgaar den ottende Part af Kaldets visse Indkomster."

2. Fundats 19de Juli 1712. Sammenlign Storthingsforh. 4de Bind, Juni 1836 S. 188 o. fl. Den næste Bestemmelse, som er bemærket, er her den nævnte Fundats angaaende det „d[illegible]ske Postvæsens Indkomsters Henlæggelse . . . til gamle Betjente, nødlidende Enker og umyndige fader- og moderløse Børn, hvis Mænd eller Forældre i Kongens Tjeneste have gjort sig meriterede." — § 1 indeholder, at [illegible]aar Omkostningerne ved Postvæsenet ere dækkede, skal Resten „til formeldte Fundation være perpetuerede." . . . Den Del af Midlerne, som skulde anvendes til Understøttelse for [illegible] Førnævnte, skulde efter § 3 „aarlig uddeles til gamle fast udlevede Betjente, hvilke ellers ikke deres Ophold kunne have, sam[illegible]ttige nødlidende Enker og umyndige fader- og moderløse Børn, hvis Mænd og Forældre have været i Kongl. Civil- eller Militær-Tjeneste." . . . Efter § 4 skal Direktørerne „Pensionerne, naar Kvartalerne ere udløbne, rigtig uddele; og skal de (Modtagerne) nyde disse Naadepenge, som selv ingen Midler have, og bevise, at de af deres Venner, formedelst [illegible]dom og slet Tilstand, samt efter deres a[illegible] Mænd eller Forældre ikke have bekomme[illegible]r arvet saameget, hvoraf de kunne have de[illegible] nødtørftige Underholdning." — § 5 be[illegible]er, at „ingen enten Mand- eller Kvindes[illegible] maa nyde denne Pension længere, en[illegible] de have opfyldt deres 16de Aar, med mi[illegible] formedelst Vanførhed, Mangel paa Le[illegible] efter og Helbred ere udygtige selv at for[illegible]noget; i hvilket Fald dem ikke alene Pens[illegible] til deres Død skal gives; men Direkt[illegible] skal endog Tid efter anden erkyndige [illegible] hvorledes saadanne Folk blive pleiede og [illegible]pholdte, paa det ikke Andre end de, til hvi[illegible] denne Naade er destineret, deraf skal profit[illegible] § 6: Alle Enker med ingen eller 1 Ba[illegible] [illegible] 20 % af Mandens „Besolding"; me[illegible] eller 3 Børn, da 25 %; med 4 eller flere [illegible]rn, da 30 %.

3. For[illegible]ningen af 21de Juni 1720 bestemmer [illegible]dt mere. § 1: at det bliver at paase, at de[illegible] „af ethvert Steds Øvrighed omstændig a[illegible]teres, . . . at Supplikanterne hverken ha[illegible] eller have arvet Midler, samt have bevi[illegible]gjort deres trængende Tilstand; item af [illegible] Aarsag de fader- og moderløse Børn, [illegible] Aar, ikke kan fortjene deres Underh[illegible] — § 2: „Paa enhver Supplique skal [illegible]ræsten, hvor de sig opholde, meddele sin Attest om deres Levnet." . . . § 5: „Ligeledes [illegible] Suppliquer, som ikke med forberørte Att[illegible]r og fornødne Rekvisits behørig ere forsyne[illegible], en[illegible]n Supplikanterne tilbagesendes eller [illegible]" — § 7: ethvert Kvartal skal Pensioni[illegible]sterne fra Præsten „fremlægge troværdig[illegible] [illegible]byrd om deres kristelige Forhold." — § 8 Attesterne skal af Præsterne eller [illegible]righeden gives „paa deres Samvittighed . . . uden Betaling."

4. [illegible] Forordn. af 19de December 1727 om Enk[illegible]ers [illegible] Børns Pensioner og nøiagtige Bestemmelse om Attesters Affattelse.

5. [illegible] af 29de Sept. 1786 angaaende en ny oprettet kgl. Postkasse-Pensions Direktion, samt om Ansøgninger og Attester. Af § 3 fremhæves her: „De forbemeldte indhentede Oplysninger, som ved enhver Ansøgning om Pension udfordres, ere:

a. Sognepræstens Attest om den Ansøgendes Liv og Levnet, samt Alder.
b. Naar den Ansøgende har Børn, eller og er Ansøgerske paa umyndige Børns Vegne, Sognepræstens Attest om hverts Alder, med Angivelse af Fødselsaaret og Døbedagen.
c. Attester fra andre Vedkommende, som kunde kjende en Ansøgendes Forfatning og derom aflægge et authentisk og paalideligt Vidnesbyrd om deres Vilkaar og øvrige Omstændigheder.
d. Vedkommende høieste Øvrigheds positive

Erklæring over Ansøgningen og de under Litr. a, b og c fordrede Attester, med Tilføiende af alt det, som [illegible] den høieste Øvrighed vides henhørende til Ansøgningens Bedømmelse, hvorvidt samme [illegible] fuldkommen [illegible] opfylde: om den Ansøgende har Midler, hvori de bestaa, om og hvorvidt de til nødtørftig Underholdning, eller, saavidt Børnene angaar, til deres Opdragelse anses utilstrækkelige, og hvor stort aarligt Tilskud kan behøves, samt [illegible] Supplikanten ingen Midler har, da hvormeget til samme Underholdning i det ringeste aarligen er fornødent.

Især desligeledes i Henseende til fader- og moderløse Børn, under hvis Opsigt de ere.

Endeligen om Supplikanten har nogen Arv ivente, efter hvis Erholdelse samme enten aldeles ikke eller ikke til saa stor Pension vilde være trængende."

§ 4: „At dem, som med Pension benaades, skal ved hvert Aars Udgang [illegible] fremlægges vedkommende Præsts Attest: a) for Enken . . . b) for fader- og moderløse Børn . . . c) for Svage og Vanføre . . . d) for ugifte Kvinder . . .

„Alle disse Atteste skal tillige indeholde: at Vedkommendes Vilkaar, efterat Pensionen er dem bevilget, er ikke ved tilfalden Arv eller andre Omstændigheder bleven forbedret."

Attesterne meddeles uden Betaling.

6. Af Reskripter mærkes her et af 4de Januar 1782. [illegible] Postkassens Overskud til Pensioner for „fattige og nødlidende Betjente og deres Enker" . . . dog saaledes, at slig Gave af Kongens frie og ubestrækkede Villie skal dependere."

B. Nyere Love m. m.

7. I Grundloven af 4de Novbr. 1814 er Kongens og Storthingets Ret angaaende Pensionsvæsenet udtalt i § 75 d. Det kunde herefter synes, som at Pensionerne [illegible] tilskaaes Embedsmænd; men [illegible] det dog ikke, da Lovstedet altid har været anderledes anvendt. Derimod har Grundloven [illegible] hævet den tidligere Fordring [illegible] Vedkommende Ansøger skal være „trængende" til Pension, hvilket med Styrke udtales baade i ældre og nyere Bestemmelser. Ogsaa Grundl. § 75 d synes at erkjende dette [illegible] at det tilkommer Storthinget [illegible] formuende eller rige Folk er det uforsvarligt.

8. Ved Resolution af 10de Marts 1815 blev det bestemt, at Pensionerne skulde udbetales med et Tillæg af 50 af Hundrede.

9. Ved Lov af 20de August 1821 § 53 bestemmes blandt mere: „De Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond tillagte [illegible] af de aarlige Indtægter anvendes [illegible]:

c. Dels til Pensioner for afgaaende trængende Præster, Universitets- og Skolelærere, samt Almueskolelærere eller saadanne Embedsmænds og Læreres trængende Enker."

Efter denne Bestemmelse havde vedkommende trængende offentlige Tjenestemænd Retskrav paa Pension; men ved Loven af 10de Septbr. 1842 ophævedes Bestemmelsen.

10. I Departementsskr. [illegible] 29de Novbr. 1833 og 1ste August 1836 [illegible] næsten de samme Bestemmelser som i [illegible] af 29de Septbr. 1786. Det hedder som følger: . . . „enhver Ansøgning om Understøttelse [illegible] være ledsaget af følgende Attestationer:

a. Sognepræstens Attest om den Ansøgendes moralske Forhold og Alder.

b. Naar Ansøgeren har Børn: Sognepræstens Attest om hvert [illegible] om noget af dem forsørges [illegible].

c. Attest fra andre Vedkommende [illegible] kjende den Ansøgendes Forfatning [illegible] afgive nøiagtigt og paalideligt Vidnesbyrd, om dens Vilkaar og øvrige Omstændigheder.

d. Vedkommende Øvrigheds [illegible] Erklæring over Ansøgningen [illegible] hvorvidt Ansøgeren [illegible] offentlige Kasser [illegible] samt om der af Ansøgerens [illegible] at antage, at Ansøgerens Formuesforhold [illegible] paa anden Maade [illegible] forbedret."

11. Med foranstaaende [illegible] N. L. 1—24—1, naar det om [illegible] heder, at den skal [illegible] „oprigtigen og fuldkommen forklare og berette Ansøgerens [illegible] Omstændigheder [illegible]."

12. Storthinget i 1866 vedtog saadan Anmodning: „Regjeringen anmodes om at [illegible] foranledige, at Ansøgningerne om [illegible] Pension ledsagede med saavidt muligt [illegible] Oplysninger om Ansøgerens Formuesforhold [illegible]" — befales taget tilfølge [illegible] 9 D. Side 204, Beslutning 11te [illegible] Side 43).

C. Enkekassen.

13. Allerede i 1739, 10 [illegible] 17 [illegible] oprettedes en almindelig „Pensionskasse for alle Stænder. Det viste sig [illegible] at Kongens Kasse" [illegible] 1775. Det gik saavidt [illegible] de Udbetaltes 40 af Hundrede [illegible] havde til Hensigt at rette paa [illegible] Herved oprettedes „den almindelige Enkekasse" [illegible] Indskud [illegible] viste sig senere, at [illegible] maatte slippe med saa lidet Indskud [illegible] Deraf opstod Tab, da Bestyrelsen synes været slap eller [illegible] i 1785 klages derover i Plakat af 2de Febr. over Tab for Kongens Kasse. Ved denne Plakat tænkte man at fjerne Ulempene ved en ny Dødelighedstabel.

14. Forordningen af 4de August 1788 indeholder vidtløftige Bestemmelser for civile, geistlige og militære Embedsmænds Indskyden i den almindelige Enkekasse. Den Forordningen af 7de Novbr. samme Aar [illegible] over, at Vedkommende undlader gjerne at gjøre Indskud, fordi Konen muligens kan [illegible] for Manden, og da tabes denne Summen. [illegible] bestemtes, at naar saa skede, skulde [illegible] Enkemanden, hvis der ikke var Børn, erholde det Indskudte tilbage, dog uden Renter. Dette maatte virke som et Stød paa Indretningen til Tab for denne, fordi det forflerede Udbetalingerne uden tilsvarende Indtægte.

15. Under 20de Marts 1815 bestemtes, at Postkontorerne herefter ikke skulde udbetale Pensionerne. Det vil sige: Udredslerne gik over til den almindelige Statskasse, forsaavidt Enkekassens Midler ikke kunde strække til. Enkekassen og dens Virksomhed betegnes næsten som en fuldstændig Statssag. Ved Opgjørelse og Bestemmelse mellem Danmark og Norge af 20de April 1820 og 12te April 1823 erholdt Norge af den fælles Enkekasse 625,963 Spd. I 1821 manglede Enkekassen 18,400 Spd. i aarlig Indtægt for at kunne dække de pligtige Fordringer. Derom siger vedkommende Komite, Juli Side 378: „At paalægge Statskassen denne Byrde, anser Komiteen utilraadeligt, da det ikke kan ske . . . . uden at have forøgede Skatter tilfølge" — — — Saa vedtoges Loven af 17de August 1821, som bestemmer, at hver Rigsbankdaler skulde udbetales med 96 ß. I 1836 var det af vedkommende Komite oplyst, at Enkekassen ikke kan opfylde sine Forpligtelser, fornemmelig af den Grund, at Pensionerne ifølge sidstnævte Lov udbetaltes med 96 ß, uagtet Fondet efter Pengevæsenets Forandring (Forordn. 5te Jan. 1813 m. Fl.) kun er omskrevet til 60 ß, altsaa paa hver Daler 36 ß forlidet. Dette maatte naturligvis drage Tab efter sig. Man kan sammenligne Lov af 14de Juni 1816 § 23 d, sml. Storthingsforh. 1836—37 3 B S. 170, samt 1839 4 B S. 696. Første Gang bevilgede Storthinget Tilskud, 16,000 Spd. aarlig. Ved Loven af 29de Juni 1848 skede en Omordning for fremtidige Indskud, saa at Kassen kunde bære sig.

D. Behandling paa Storthingene.

16. Ifølge Anordningerne, udgivne af Danskeveldet, troede man en lang Tid, at baade Embedsmænd, deres Enker og Børn havde Retskrav paa Pension, naar Embedsmanden aftraadte eller døde. Hvorvidt Grundlovsforfatterne har havt den samme Mening lader sig neppe med Bestemhed besvare. At Enken og Børnene kunde kræve Pension af Post-Pensionskassen, er vist, forsaavidt deres Forsørgere havde gjort Indskud i den. Det samme under samme Forhold kunde Andres Enker og Børn ogsaa kræve. Men af den egentlige Kongens Kasse, det vil sige Statskassen, kunde de ikke fordre Pension, uden forsaavidt at den stillede Sikkerhed gjorde, at der fra Kongens Kasse maatte ydes Midler til Enkekassen, fordi Dødelighedstabellen var feilagtig. Saadan Mislighed kom deraf, at man lod Indskyderne slippe med forlidet Indskud til Enkekassen, saa at Mangelen maatte dækkes med Skatter.

17. Det ligger i Sagens Natur, at Storthingets Bevilgningsret ikke kan være skarpt begrændset. Den gaar saa vidt, som det skjønnes at være „fornødent" (75 d); altsaa saavidt som dette Ords Omfang raader. Følgelig er Storthingets Ret paa en fornuftig (økonomisk) og grundlovmæssig Maade begrændset. Nu nogle Exempler om Forhandlingen paa Thingene. I 1815 og 16 var der saa Meget at gjøre, at det ikke var at vente, at der kunde blive megen Opklaring om Pensionsvæsenet. Adskillige Oplysninger bragtes tilveie, hvoriblandt følgende. I Forhandlingerne for 1815 Side 68—1 er meddelt, at endel afdøde Pensionister ikke vare udstrøgne af Listen. Det heder derom: „ . . . . da de dog som Døde kunde ventes at være udslettede." 6 Embedsmænd og 1 Enke nævnes som saadanne, foruden muligens flere. Det sees heraf, at baade Levende og Døde vare Pensionister. Iøvrigt bestemte dette Thing, „at alle Pensioner, som ikke overstiger 200 Rbd., maa fra 1ste Jan. d. A. (1816) udbetales med 4/5 Spd. for hver Rigsbankdaler Sølvværdi, og ligeledes alle større Pensioner med 4/5 Spd. for hver Rbd. S. V. af de første 200 Rbd., men ikkun 1/2 Spd. for hver Rigsbankdaler og derover." Dog maa ingen Pension være høiere end 2/3 af den Løn, som Vedkommende havde havt. I 1818 var Kongen meget sparsom med Pensioneringer; der forlangtes bevilget 10,681, medens der var besparet 18,850 Spd. I dette Aar bevilgedes Vartpenge til de afgaaede Krigsembedsmænd med 54,000 Spd., der tildels endnu vedvarer med et lidet Beløb. Om Grundsætningerne for Bevilgningerne af Pensioner har der ofte været megen Strid. I 1818 vedtoges flere Poster for Maaden at bevilge paa, se Forhandlingerne August, Side 154—162, sml. April 120. Indtil 1833 gik det sin rolige Gjænge. Men da opstod der forskjellige Meninger. En meget formuende Mand, Assessor Collett, var given midlertidig Pension. Der opstod da det Spørgsmaal, om Embedsmænd havde, naar de aftraadte, retligt Krav paa Pension. Dette bekræftede en Del, uanseet Formue eller ikke. Repræsentanten Schydtz fra Bergen benægtede Retskravet, forsaavidt som han siger: „ . . . . med en anden Repræsentant kan jeg ikke være enig i, at Embedsmænd uden Hensyn til deres Formuesforfatning skulde have Krav paa Pension; thi Statens Forpligtelse gaar efter min Formening ikke videre, end til i Forhold til Vedkommendes havte Stilling at afværge, at de, der have ofret Statens Tjeneste deres Kraft, skulle lide Næringssorg, naar de formedelst Svaghed ere udtraadte af Embedsstilling. Naar de paa anden Maade end gjennem Pension have deres anstændige Udkomme, kan Staten altsaa ikke være forpligtet til at yde saadan." Se Forh. 2det Bind S. 408 [illegible]

[illegible] til Embedsmænds Enker og Børn endelig klaret. Herom heder det i Komiteindstillingen: „Efter Sagens Natur kan Statskassen ikke have større Forpligtelse til at paatage sig Forsørgelsen af fattige Børn efter Embedsmænd end deslige Børn efter enhver anden Klasse af Statens Borgere". Se Forh. for Juni 1836, S. 51, sml. S. 49 o. fl. Videre heder det: „Komiteen tror, at Understøttelse til forældreløse og fattige Børn efter Embedsmænd rettest henføres under samme Bestemmelse, som gjælder for Understøttelse til Fattige i Almindelighed" . . . Se Forh. Juni s. A., S. 51. Paa lignende Maade ytrede Sognepræst Harbitz sig efter Storthingsefterretn. 1836—37, S. 100 etc. Storthinget i 1836 vedtog følgende: „Storthinget formener, at Enker og Børn efter Embedsmænd ikke i Almindelighed kunne antages at have større Adgang til Pension af Statskassen, end Enker og Børn efter enhver anden af Statens Borgere" . . . Overensstemmende hermed førtes ogsaa Forhandlingerne i Thinget. Se Forh. for Juni 1836, S. 167, sml. S. 142. Komiteen mente dog, at „kun de af Kongen umiddelbart beskikkede Embedsmænd og Betjente havde Retskrav paa saadan Pension". Se Forh. 1836 Juni, S. 84. Offentlige Tjenestemænd, der ikke beskikkedes af Kongen, havde følgelig ingen saadan Ret. Saaledes var det endelig afgjort, at Enker og Børn efter Embedsmænd ikke havde Retsfordring paa Pension af Statskassen; men Spørgsmaalet om Embedsmænd var endnu ikke bragt paa det Rene. Ogsaa dette skulde endelig ske.

19. Paa Storthinget i 1860 blev Major Sommerschild negtet Pension, uagtet han var afskediget i Naade og havde faaet 510 Spd. i midlertidig Pension. Han paastod at have Retskrav paa saadan, og sagsøgte Finantsdepartementet for 510 eller 366 Spd. aarlig. Han tabte ved Underretten, søgte til Overretten, som han overlod det til at bestemme Pensionens Størrelse. Han siger blandt Andet: „at samtlige Embedsmænd efter den Lovgivning, som i 1814 var den gjældende, havde Retskrav." . . . Dette formente han ikke har lidt noget Skaar ved Grundlovens § 75 d. Departementet anførte derimod, at „som Lovbestemmelser . . . kan man ikke anse de før 1814 for Krigsembedsmænd udfærdigede Bestemmelser." De er intetsteds erklærede for Lov. Han tabte ogsaa i Overretten; ligedan i Rigets Høiesteret. Se Retstidenden 1862 No. 2. Saaledes er Spørgsmaalet endelig ved Dom afgjort, at Embedsmænd intet Retskrav har paa Pension. Denne er derved bleven, hvad den bør være en Gave af Folket, og ingen Forrettighed, ingen retslig Fordring. Den bør med Villighed ydes naar Vedkommende er „trængende" dertil, i Lighed med Understøttelse til Trængende i Almindelighed, kun med den Forskjel, at Understøttelsen i første Fald vil falde noget mere rundelig og Trangens Tilstedeværelse ikke saa nøie afveiet. Til Børn og Enker bør under ingen Omstændighed ydes Pension af Statskassen. De har ikke tjent Staten anderledes end alle Andre af det Slags Folk, og derfor bør de ingen Forrettighed have. Enhver Statsgave til dem er en Forurettelse mod Andre. At give Tilskud af Statsmidler til Pensionsindretninger for visse Slags Folk, er følgelig forkasteligt i sin Grundsætning. (Forts.)

Kristiania, den 22de Mai 1869.

Tidens Humanitet har ikke mindst øvet sin Indflydelse paa Statens eller Lovgivningens Opfattelse af de Pligter, den i sin Retshaandhævelse har imod Forbryderen. Derfor har Straffelovene stadig været Gjenstand for Reformer i formildende Retning. Saalænge den drakoniske Strenghed i Straffelovene og deres Anvendelse end formaaede at holde sig under Enevoldsmagtens hensynsløse Vilkaarlighed, saa hurtigt har i den nyere Tid navnlig siden den ædle Italiener Beccaria († 1794) skrev sit berømte Værk: „dei delitti e delle pene" (om Forbrydelse og Straf, som udkom i 1764 og siden har oplevet mindst 35 Oplag, og som er bleven oversat paa snart sagt alle Sprog) og siden de frie Forfatninger opstod, Straffelovene undergaaet en gjennemgribende Forandring. Et Blik paa de Love, som gjaldt i forrige Aarundrede f. Ex. ordonnance criminelle, constitutio Theresiana osv., vil kalde tilbage Mindet om en Drako, hvis Blodlove endog oprørte det græske Folk adskillige Aarhundreder før Kristus; der var saaledes nok at gjøre paa dette Felt for den nye Tids Mænd. Og det bekjendte Justitsmord i Toulouse i 1761, som Voltaires Pen gjorde bekjendt lige ind i den russiske Keiserindes Selskabssale, tjente til end yderligere at skaffe Beccarias Bestræbelser for Dødsstraffens Afskaffelse og Straffenes Formildelse i det Hele taget en Forberedelse i Folks Tanker, som kunde modnes til Handling, da de frie Forfatninger lagde Lovgivningsmagten i Folkets Hænder og saaledes paakaldte den folkelige Retsbevidsthed og den menneskelige Fornuft og Følelse. Ogsaa for vort eget Lands Vedkommende har Straffenes Forandring i mildere Retning gaaet Haand i Haand med Folkets stigende Oplysning og den praktiske Anerkjendelse af medborgerligt Ansvar og Virksomhed. Den nye Lov om Forbrydelse af 1842 udmærker sig allerede i human Aand adskilligt fremfor de før bestaaende Love, skjønt disse sammenlignet med flere Landes Love vare endog meget milde; men neppe er en Menneskealder gaaet forbi, før Grændsen for hvad Staten bør og kan eftergive i Straffens Rædsomhed ved den fremadskridende Tidsaand er rykket meget [illegible]

Straffelov; — thi Krigslovene kunne sjelden eftergive meget i Fordringerne til den hurtigst og strengest mulige Straf, for hos Soldaten at opretholde den ubetingede Lydighed og Orden, som Krigstjenesten ueftergivelig kræver. Der hersker saaledes for Tiden et stort, man kunde næsten sige et skrigende Misforhold mellem den almindelige Straffelov af 1842 og den militære af 1865, og dette Misforhold har atter tjent til paany at gjøre Beccarias varme og sunde Indlæg mod Dødsstraffens Anvendelse for hundrede Aar siden til Gjenstand for nye, og, som det synes, heldigere Bestræbelser.

Statsrevisor Chr. Johnsen, Udgiveren af Almuevennen, fremsatte som bekjendt et af Johan Sverdrup vedtaget Forslag om Dødsstraffens Afskaffelse, som er undergivet en omhyggelig Behandling i Justitskomiteen No. 2, der har indstillet til Odelsthinget at oversende Sagen til Regjeringen med Anmodning om at overveie Spørgsmaalet om Dødsstraffens Afskaffelse eller Indskrænkning samt Forandring i Henrettelsesmaaden og forelægge næste Storthing Lovforslag herom.

Sagen har især i forrige Aar indtaget en fremragende Plads blandt de Emner, som offentlig ere blevne drøftede i næsten alle Blade, i Tidsskrifter og Bøger. De forskjellige Forfattere, som maa erkjendes ikke at have givet hverandre meget efter i Henseende til Dygtighed og Indsigt, ere dog komne til meget forskjellige Resultater efter de forskjellige Udgangspunkter, hver har taget. Vi finde ikke her Stedet til hverken at give nogen Fremstilling af disse vidt forskjellige Synspunkter eller til at fremdrage andre end de, som tidligere i vort Blad saavelsom andensteds ere fremkomne, allermindst efterat Komiteindstillingen allerede foreligger. Skjønt vi skulde have ønsket, at se Dødsstraffens Anvendelse idetmindste saavidt indskrænket allerede nu, at den ligesom i den militære Straffelov overalt var overladt til Domstolenes Valg ved Siden af livsvarigt Strafarbeide, saa tro vi dog ogsaa paa den anden Side, at Meget for den nærmeste Fremtid vil være vundet ved den Udtalelse, som foreligger fra Komiteen, og man kan sikkerlig haabe, at Justitsdepartementet ved hvert forekommende Tilfælde af Dødsstraf vil skjænke den sin Opmærksomhed og fremlægge for næste Storthing et Forslag efter de nærmere Vink, som Komiteen har givet.

Vi tro idetheletaget neppe, at Meget vil være vundet ved den stedfundne Drøftelse af Spørgsmaalet om Dødsstraffens Berettigelse fra Theologiens eller den theoretiske Statslæres Standpunkt, hvorfra man især har været tilboielig til at drøfte den. Sagen stiller sig for os som et mere praktisk Spørgsmaal, idet vi anse Dødsstraffen, dens Opkomst, dens Anvendelse i flere eller Indskrænkning til færre Tilfælde eller endelig dens Ophævelse som betinget af Samfundsudviklingens Lov i det Hele. Dødsstraffen bestaar ikke med Hjemmel af de lærde Forfatteres Forsvar for dens Berettigelse, og den vil heller ikke falde ved Modstandernes Overlegenhed i Beviset for dens absolute Uretmæssighed. Den bestaar, fordi Folkebevidstheden føler den som noget tilvant og nødvendigt, og den vil falde, naar Folkeinstinktet ikke længer vil kunne være fortrolig med den, men oprøres imod den. Nødvendigheden er den sidste Grund til alle menneskelige Tanker og Handlinger, og fra det Øieblik den praktiske Forstand har erklæret Forbryderens Død for en unødig Rædselscene for Samfundets og den Enkeltes Sikkerhed, vil dens Opretholdelse ved lærde Forsvar være haabløs. Det er overalt gaaet saaledes til i Udviklingens Gang, at det ikke er en Sags klare, lærde og indlysende Grunde, som har overvundet Modstanden og Fordommene. Der vil altid kun være Færre, hvis Overbevisning ligefrem ere paavirkelige af Lærdom og Skarpsindighed i en ny Tankes Fremstilling. Det store Folks Bevidsthed om Ret, Tro, Moral, Sædelighed og borgerlige Dyder, om Pligter osv. paavirkes ad andre, mere skjulte men tillige sikrere Veie. Tidens Aand griber uformærket, men sikkert ind i alle Forandringer, som Mennesket er underkastet i sit daglige Liv; enhver stor Begivenhed i Historien er kun et Gjennemslag af en Tanke, der stille er fostret ud af den hele foregaaende Tids Brydninger, som tilsidst træffer Arbeideren i hans Værksted og omordner hele det bestaaende Samfundsgrundlag og alle de Opfatninger, som staa i Sammenhæng dermed. I et langt fremskredet Samfund, hvis Borgere leve under Indtrykket af en almindelig Hygge i sit Hjem og af Sikkerhed og Orden i det offentlige Styr og Stel, som læser Aviser og reiser paa Jernbaner og overalt ser Indretninger til Betryggelse for Orden og Fremskridt, — i et saadant Samfund vil Folk vænne sig af med Tanken om, at den sidste Betryggelse for hver Borgers Liv og Velfærd ligger i Retten til at kunne hugge Hovedet af en oprørsk Medborger. Vi havde for nylig Leilighed til at omtale Jernbanernes Indflydelse i denne Henseende, en Indflydelse, som en aandrig Forfatter troede vilde komme til at staa ved Siden af den, Luther og Voltaire havde øvet. [illegible]

Forfatterens umiddelbare Indflydelse rækker selv i vore Oplysningens og Læsningens Dage ikke saa langt. Det er hele Tidsalderens Præg og dens Retning mod visse Udviklingspunkter, som formaa mest til at aabne Lovbøgerne og Samfundsindretningerne for Udbedringer. Og derfor tro vi, at den Humanitetsaand, som vor demokratiske Tid har vakt tillive, ogsaa lidt efter lidt vil finde dybere Indgang og tilsidst ogsaa bemestre sig Folkene med Hensyn til Spørgsmaalet om Dødsstraffens Afskaffelse, tiltrods for, hvad Theologerne kunne finde paa at anføre fra det gamle Testamente; vi ville aldrig komme til at erkjende Theologernes Ret til at paatvinge Staten sin Opfatning; thi dette vilde være at indføre en Kirkestat med pavelige Grundsætninger. Naar den Tid er kommen, at alle de Forestillinger, som endnu gjør Skarpretteren til et halvt uundværligt Inventarium i et ordnet Statssamfund, ikke længer findes, fordi det daglige Livs Syssel i Hjemmet, i Kirken og Statssamfundet har skiftet Karakter, vil Tanken om en Skarpretters Forretning synes ligesaa fremmed og forvildet, som Dampkraftens Brug til at drive Skibe frem imod Vind og Veir engang syntes at være for vore Oldefædre.

Udlandet. Om der ikke i Forveien havde været Grund til at antage, at E. Ollivier er en fremragende Mand, skulde man kunne komme til dette Resultat ved at se det voldsomme Had og Fiendskab, som han vækker. Det er ikke blot alle det demokratiske Parties Dele, som forfølger ham, ogsaa det napoleonske Høire er opfyldt af et bittert Nag til ham. Det gaar saa vidt, at Pays raader Vælgerne til hellere at stemme paa Socialisten Bancel end paa Ollivier. Hvor ypperlig Olliviers Tale i Chatelet-Theatret trods alle Afbrydelser end var, er der imidlertid ingen Anledning til en udførligere Gjengivelse af den, da den næsten alene dreiede sig om hans personlige Stilling; thi han vilde væsentlig forsvare sig imod de Angreb, som man havde rettet mod ham. Han paastod og anførte en Række af Beviser for, at han i ethver Spørgsmaal havde staaet paa Frihedens Side, ofte endogsaa paa et radikalt Standpunkt, saaledes med Hensyn til Presseloven. Det Udkast, han dengang havde forsvaret, var blevet gjort til midlertidig Lov i Spanien af den provisoriske Regjering. Han vilde imidlertid kun virke for Friheden ad konstitutionel Vei og ved lovlige Midler. Den Erfaring, som han havde høstet af Frankrigs Historie og Udviklingen i andre Lande, havde gjort det til en urokkelig Overbevisning hos ham, at ingen fast og varig Frihed kunde skabes igjennem Revolutioner. Ogsaa i de nationale Spørgsmaal havde dette vist sig. Hverken i Italien eller Ungarn eller i Tyskland havde Revolutionen kunnet udrette Noget; først da Viktor Emanuel, Frants Joseph og Vilhelm havde stillet sig i Spidsen for Bevægelsen eller sluttet sig til den, seirede den. Det fremkaldte en voldsom Afbrydelse og stærke Indsigelser, at Ollivier ogsaa vilde bringe sin Theori til Anvendelse paa Kong Vilhelm og Bismark; men dens Gjennemførelse for Preussens Vedkommende er fra hans Standpunkt betinget af, at Rhinen danner Grændsen imellem det preussiske Tyskland og Frankrig. Ved et andet Valgmøde er der ligeledes fremkommet Bevis paa, at Preussens Navn sætter stærke Lidenskaber i Bevægelse hos Franskmændene. En Taler, og det ovenikjøbet af det radikale Parti, der imod Naturen har ladet sig oplære til at efterplapre Brights Talemaader, gik endogsaa saa vidt, at han udbrød: „Jeg er ingen Chauvinist; men naar jeg tænker paa Begivenhederne i 1866, gribes jeg af den samme Følelse som de gamle Soldater, der ere bedækkede med Saar. Og hvad dem angaar, som dengang fandt, at Preussen havde slette Grændser i geografisk Henseende, og raadede det til at udvide sig, da erklærer jeg, hvem de saa end ere, hvad enten de talte fra Thronen, fra Talerstolen eller i Pressen, at de have forraadt Frankrig". Denne Ytring faldt i det Distrikt, hvor Guéroult stiller sig. Hans Blad Opinion nationale indtog som bekjendt i 1866 og den nærmest paafølgende Tid en saa upatriotisk Holdning, at det paadrog sig Mistanke for at have modtaget Stikpenge af Bismark.

Ifølge Beretninger fra Washington har den amerikanske Udenrigsminister, Mr. Hannibal Fish udtalt, at Motley ikke medtager bestemte Instruktioner til England, men vil blive bemyndiget til at indlede Underhandlinger paa Grundlag af Sumners Tale; dersom Egland vægrer sig ved at gaa ind herpaa, hvad Udenrigsministeren selv antager, skal Motley vente og lade Spørgsmaalet staa aabent, indtil han modtager specielle Instruktioner om igjen at optage Sagen.

Menabreas Kabinet var afgjort dannet paany den 13de ds. Vi meddele her en Fortegnelse over Medlemmerne, idet vi udhæve Navnene paa de nye Ministre; General, Grev Menabrea, Konseilspræsident og Udenrigsminister; Grev Cambray-Digny Finantsminister; General Bertole-Viale Krigsminister; Admiral Ribotty Marineminister; F e r r a r i s, Indenrigsminister: Kommandør De Filippo, Justits- og Kultusminister; M o r d i n i, Minister for de offentlige Arbeider; B a r g o n i, Undervisningsminister; M i n g h e t t i, Minister for Agerdyrkning, Industri og Handel. Der findes heri flere Afvigelser fra den Liste, som fra først af meddeltes og den vigtigste er, at Menabrea har beholdt Udenrigsministeriets Portefølje, der skulde være blevne overdragen til Minghetti, medens denne har overtaget et af Fagministerierne. Minghettis Nærværelse i Ministerraadet vil dog under alle Omstændigheder være af Betydning i det nuværende Øieblik, naar Forhandlingerne med Frankrig om Kirkestatens Rømning optages paany, og tillige bidrage til at styrke Regjeringen indadtil. Iøvrigt ere, som man ventede, Førerne af de to Partier, der ikke stod i nogen stærk Opposition til Regjeringen, blevne optagne i Kabinettet [illegible]

fort og lidet mærkelig med Hensyn til Indhold. Udtalelser af nogen Slags Betydning savnes helt og holdent i den. Det, som først og fremst tiltrækker sig Ens Opmærksomhed, er, at Regjeringen, paa samme Tid som den udtaler sin Tilfredshed med Behandlingen af det unionelle Revisionsspørgsmaal, Grundskatsspørsmaalet og Forslaget om enkelte Forandringer i Skogsstyrelsen, ikke med et Ord nævner Forsvarsspørgsmaalet, og den Behandling som det kongelige Forslag havde faaet i Kammerne. Det ser næsten ud som om Regjeringen var blevet saa overrasket ved Sagens Udfald, at den staar som himmelfalden og ikke

ved, hvad den skal tænke eller sige i en saa vigtig Sag, som dog kræver en Løsning, og som, indtil en saadan sker, maa betragtes som staaende paa Dagsordenen.

Det er uden Tvivl meget tilfredsstillende at erfare, at Regjeringen deler Kamrenes Mening om Behovet af en udvidet Religionsfrihed og en forbedret Ordning af Fattigpleien. Det vilde imidlertid være mere end beklagelsesværdigt, hvis ikke Regjeringen skulde ville egne den af Rigsdagen besluttede Religionsfrihedslov den omhyggelige Prøvelse, som i Throntalen blev lovet, uden at dette Lovforslag forinden var behandlet af et Kirkemøde. Den Opfatning, som ligger til Grund for en saadan Fremgangsmaade, anser vi for farlig og vel skikket til i betydelig Grad at indskrænke Statsmagternes lovgivende Myndighed. Lad Kirkemødet saa beholde og benytte sit Veto i virkelige Kirkelovsspørgsmaal, d. v. s. Spørgsmaal, som angaar Lovgivningen for Statskirken, siden det nu engang har faaet et Veto; men lad ikke denne Ret udstrækkes derhen, at Kirkemødet skal faa Anledning til at blande sig i Lovgivningen for Medlemmer af fremmede Trossamfund eller til at bruge sit Veto mod de specielle Love, ved hvilke Grundlovens Bud om Religionsfrihed anvendes og iværksættes. Om den besluttede Reform i Kommunalforfatningen for Byerne ytrer Throntalen intet. Skal man forklare det derhen, at Regjeringen ikke billiger den forelagte Reform, eller at den anser Sagen for saa ubetydelig, at den ikke fortjener at nævnes ved Siden af de ovenanførte? Om den almindelige politiske Stilling og Forholdet til udenlandske Magter forekommer i denne Throntale ikke et eneste Ord.

Med denne Rigsdag endte den første Treaarsperiode efter Repræsentationsreformen, som har grebet ind i og er vel skikket til vedblivende at gribe saa dybt ind i vort Lands konstitutionelle Liv, at det kan være et stort Spørgsmaal om, hvorvidt ikke med det samme en ny Statsforfatning er bleven indført. Dette Tidsrum indbyder saaledes til en Oversigt over de Forholde, som denne Reform har skabt, og til at kaste et Blik tilbage paa Frugterne af den nye Rigsdags Virksomhed. Men inden vi optage dette rige og vigtige Emne til Behandling, turde nogle Ord om det nu sluttede Rigsmøde være paa rette Plads.

Af de flere vigtige Spørgsmaal, som forelaa til Behandling, er det blot lykkedes Rigsmødet at løse et sammenligningsvis ringe Antal, og med Hensyn til nogle af dem har Rigsdagen blot vovet at gjøre bange og tvivlsomme Skridt. Saaledes med Hensyn til Kommunalreformen og Religionsfrihedsspørgsmaalet. Men man maa, naar man nu bedømmer en Rigsdags Resultater, ikke forbise, at Rigsdagene kommer igjen hvert Aar, og Repræsentationen blot er samlet i kortere Tid, saa man ikke kan fordre og ikke trænger til, at ligesaa Meget skal udrettes som paa de forrige aarelange Rigsdage, som blot kom igjen med længere Tids Mellemrum. Det Vigtigste er, at der ved hver Rigsdag idmindste tages et Skridt fremad. Og i saa Henseende har den 1869 Aars Rigsdag ikke været uden Resultater.

Hvad særskilt Kommunalreformen angaar, som paa Grund af den store Misnøie rundt om i Landet opstilles som en af de første blandt de Rigsdagen forelagte Opgaver, saa er det vel bekjendt, hvor lidet det Skridt er, som Rigsdagen der har taget, ja at den har ladet Spørgsmaalet om den kommunale Stemmeret paa Landet ligge aldeles urørt; men hvad vi med Hensyn til de Skridt, som er tagne, anser at være af størst Vægt, er, at Isen nu er brudt i dette Spørgsmaal, og at man lykkelig har overvundet den næsten overtroiske Rædsel for enhver Forandring i Kommunalforfatningerne, paa Grund af den nøie Forbindelse mellem de kommunale Institutioner og det 1ste Kammer. Havde man nu anført den nye Rigsdagsorden som en Grund for Bibeholdelsen af ogsaa de mest stridende Forhold i Kommunallovene, saa var Nationens Kjærlighed og Tillid til den nye Forfatning blevet stillet paa en i Sandhed haard Prøve.

Paa den religiøse Taalsomheds Omraade er vi her i Landet vant til at tage meget smaa Skridt, hvad Lovgivningen angaar, og dette faar i nogen Mon være os en Trøst, naar vi ser, at der blot gjøres et meget lidet Fremskridt ved den af Rigsdagen antagne nye Forfatning angaaende fremmede Trosbekjendelser og disses Udøvelse. Men saa lidet det end er, har man dog Grund til at glæde sig over, at det ikke maa forkastes under den Behandling af et Kirkemøde, som Regjeringen, at dømme efter Hr. Justitsministerens Ytringer, maatte have til Hensigt at underkaste det, idet flere af Rigsdagens retslærde Medlemmer var af den Anskuelse, at Forfatningen ikke berørte Kirkeordenen og ingenlunde Kirkeloven.

Odelsthinget forkastede idag efter længere Debatter med 44 eller 45 St. Lagthingets subsidiære Anmærkning om Henlæggelse af Lovbeslutningen om borgerligt Ægteskab. Lagthingets § 1 blev forkastet med 48 St., hvorimod Lagthingets § 2 (om at Bevillinger for fraskilte Ægtefolles Adgang til i den Andens Live at indgaa nyt Ægteskab kan gives det Tillæg, at Ægteskabet skal indgaaes for Notarius publicus) blev vedtaget som Tillæg til Odelsthingsbeslutningen. — Spørgsmaalet om Dødsstraffens Afskaffelse blev efter en kortere Debat, hvorunder Schweigaard paa en skarp Maade udtalte sig imod den Folkemening, som fordrede Dødsstraffen afskaffet, og imod Komiteindstillingen, som ikke var Svar paa Forslagsstillerens Forlangende, afgjort saaledes: Komiteens Indstilling a og b (om Anmodning til Regjeringen at overveie Dødsstraffens Indskrænkning og Forandring i Henrettelsesmaaden) vedtoges med 18 St. Derimod blev Komiteindstillingens c (om at Regjeringen anmodes at fremlægge for næste Storthing Lovforslag herom) forkastet med 42 Stemmer.

Kongelig Kundgjørelse, dateret 8de Mai 1869, om Indløsning af de efter 1807 og før 1814 prægede dansk-norske Otte-Skillinger og Fire-Skillinger, der ved Lov af 14de Juni 1816 § 3 a ere nedsatte til respektive Sex-Skillinger og Tre-Skillinger.

Vi Carl osv., gjøre vitterligt:

I Henhold til Lov om ny Skillemynt af 25de Januar 1866 § 3 have Vi besluttet, at alle efter Aaret 1807 og før 1814 prægede dansk-norske Otte-Skillinger og Fire-Skillinger, der ved Lov af 14de Juni 1816 § 3 a ere nedsatte til respektive Sex-Skillinger og Tre-Skillinger, blive at indløse for Statskassens Regning indtil 1ste Januar 1872, fra hvilken Dato de ophøre at være gangbar Mynt. Indtil nævnte Tidspunkt skulle Ihændehaverne af bemeldte Myntsorter være berettigede til at erholde dem, uden Hensyn til Mængde, ombyttede med anden Mynt eller Sedler, i Landdistrikterne hos Fogderne, i Kjøbstæderne hos Stattefogderne eller, hvor saadanne ikke ere ansatte, hos Byfogderne.

Hvorefter alle Vedkommende sig underdanigst have at rette. (Rigst.)

Opgave ved theol. Examen den 22de Mai: Den christelige Lære om den legemlige Død.

Rygtevis fortælles der, at Bureauchef L. Eger skal være indstillet til Tolkassererembedet i Bergen. Oberstløitnant Münster, der af Nogle antoges at skulle faa Embedet, siges at have taget sin Ansøgning tilbage, da han havde erfaret, at Krigskommissærposten nu blev ledig. Grunden til, at Indstillingen er trukket saa i Langdrag, skal være den, at Regjeringen vilde oppebie Undersøgelserne ved Horten, for, dersom det blev nødvendigt for Kommandør Valeur at tage sin Afsked, da at holde denne Post aaben for ham. Det skal imidlertid nu have vist sig, at han er fri for Skyld med Hensyn til Anken over Bestyrelsen af Marinens Anliggender. Rygterne fra den Tid, Haffner blev nødt til at søge sin Afsked, komme nu igjen, nemlig at Admiral Konow skal gaa af. Nogle mene, at Kommandør Valeur da skal arve ham. Andre gjætter paa Haffner.

Over de gamle Latinskolebygninger holdtes igaar anden Auktion. Det høieste Bud, 28,000 Spd., afgaves af Konsul J. H. Andresen.

Theatret. Fru Wolf har til sin Benefice paa Fredag valgt „En lille Hex", Skuespil i 5 Akter med Kor og Sange, dramatiseret efter George Sands Roman, „Den lille Fadette."

Ishavsdamperen „Isbjørnen", som tog Kul ind Dagen efter „Eliezer", blev Dagen efter „Eliezers" Brand rammet af samme Uheld, men Ilden blev heldigvis snart slukket.

Kristiania Byes Kommunerepræsentanter indbydes, ifølge Bekjendtgjørelse i „Intell.", til at sammentræde med Formændene i Børslokalet Torsdagen den 27de Mai førstkommende Kl. 5 Eftermiddag til Behandlig af følgende Sager:

1. Angaaende Valg paa 2 Medlemmer af Bestyrelsen for den kongelige Tegneskole i Kristiania;
2. Angaaende Valg paa et Medlem af Skolekommissionen;
3. Angaaende Valg paa en Tilsynsmand ved Kristiania Distriktsfængsel;
4. Angaaende Bevilgning til Anlæg af en Bade- og Svømmeanstalt paa Vestsiden af Tyveholmen m. V.;
5. Angaaende Bevilgning til Udvidelse af Sagenes Skoles Tomt samt til Opførelse af et Gymnastiklokale for bemeldte Skole med Bolig for Tilsynslæreren og et Reserveværelse.

De til disse Sager hørende Dokumenter bero til Eftersyn i Formandskabslokalet.

Emigrantskibet „Concordia", som ved D'Hrr. Blickfeldt, Knoph & Ko. hersteds udexpederedes med Emigranter den 16de f. M., er ifølge indløbet Telegram lykkelig ankommet til Kvebek efter kun 28 Dages Reise.

Dampskibet „North Star" blev iforgaars ved Indladningen staaende paa Grund, saa Dampskibets Afgang blev forsinket et Par Timer. Det havde denne Gang ingen Emigranter med, men bl. A. 68 Tons svensk Stangjern og 15 store, fede Stude.

Agathe Backer, efter Erikka Lie utvivlsomt vor mest yndede Pianistinde, agter i næste Uge at give en Koncert.

Signe Hebbe, den bekjendte svenske Sangerinde, „förtjusar" for Tiden det strenge kalvinske Genf med sin vakre Stemme. Hun har optraadt i „Huguenotterne", „Jødinden" og „Afrikanerinden" og gjort glimrende Lykke.

Første Pintsedag fandt man, fortæller Aftonbl., paa Hissingen ved Gøteborg i en svært udviklet Rugager flere Rugax.

Portonedsættelse mellem Sverige og Danmark skal, efter Gøteborgsposten, nedsættes til det samme, som den svenske Indenrigsporto, eller 12 Øre for enkelt Brev, og mellem Danmark og Norge til 17 Øre. Det er endnu ikke afgjort, naar denne Nedsættelse skal indtræde.

Sølyst aabnes paa Mandag for Publikums Besøg.

Velocipederne kommer mere og mere imode her i Byen, saa man nu hver Aften paa Fæstningen kan være vis paa at træffe paa en 4 a 5 Stykker. Turnlærer Clausen har endog i disse Dage aabnet en Velocipedskole, der skal blive meget godt besøgt.

Makrel. Dampskibet „Moss" havde paa sidste Tur med sig fra Vestlandet en 100 Stk. Makrel, som solgtes for 24 ß Stykket. Idag skal der være kommet ny Forsyning, og Prisen siges nu at være faldt til 16 ß pr. Stk.

I Anledning Valg af Jernbanelinie blev af Aamots Kommunebestyrelse i Møde den 30te f. M. afgivet følgende Erklæring: „Kommunebestyrelsen er ikke saa tilstrækkelig lokaliseret, at den kan afgive nogen begrundet Formening om, hvilken Linie, enten Kvikne- eller Røraas-Linien, burde vælges, dog er man mest tilboielig til at tro, at Linien over Kvikne burde foretrækkes." I Ritsens Formands- og Repræsentantmøde den 26de April blev Sagen om Jernbanelinien behandlet, og da besluttedes enstemmig at afgive følgende Erklæring: „Efter det af Professor, nu Statsraad, O. J. Broch Oplyste, anser man Linien over Røraas for at være den fordelagtigste; Kommunen har ogsaa tegnet Aktie i denne Linie."

(Hamar Stiftst.)

Storthinget.

Fredag 21de Mai holdtes Storthing. Præsident Aall.

Sag No. 1. Indstilling fra Bankkomiteen angaaende Lønninger for Hypothekbankens 3 Hovedbetjente.

Komiteen indstiller:

a. At Lønningerne for de ved Hypothekbanken overensstemmende med kgl. Resol. af 23de Marts 1867 Post 1 beskikkede Betjente fra 1ste Januar næste Aar fastsættes til følgende Beløb aarlig:

for Kassereren	1000 Spd.
= Sekretæren	700 —
= Bogholderen	700 —

hvilke Løninger efter 5 Aars Tjeneste forøies saaledes, at Kassereren faar

en aarlig Løn af	1200 Spd.
Sekretæren	800 —
Bogholderen	800 —

og kommer denne Lønsforhøielse ogsaa de nu ansatte Indehavere af disse Poster tilgode fra deres Ansættelse at regne.

b. At der tilstaaes den nu ansatte Sekretær examinatus juris Theodor Poulsen et personligt Tillæg af 100 Spd. aarlig, saalænge han efter ovennævnte Lønningsplan kun oppebærer en Aflønning af 700 Spd. aarlig.

c. Regjeringen anmodes om, at der i de for Storthinget efter Lovgivningen fremlæggendes aarlige Beretninger om Hypothekbankens Virksomhed meddeles fuldstændig Oplysning om de ved Hypothekbanken til enhver Tid gjældende Lønningsforhold.

J. Sverdrup fremhævede det store Arbeide, som paalaa Kassereren, der dels skrev sig fra de mange Obligationer, han daglig havde at bestille med og dels fra, at en meget stor Del af dem, der stod i Forbindelse med Hypothekbanken, ikke vare Forretningsmænd. Taleren sammenlignede derpaa Hypothekbankens Kasserers Løn med Kassererens i den herværende Bankafdeling, hvilken sidste han paapegte havde større Løn, større Kontorhjælp og mindre Arbeide. Taleren havde specielt omtalt Kassereren, men det samme vilde ogsaa forholdsvis gjælde baade Sekretær og Bogholder. Sekretæren havde et overordentlig stort Ansvar og dertil udkrævedes en Mand, som maatte være overordentlig nøie inde i Forholdene og ofte kunne i een Person repræsentere den hele Direktion. Taleren vilde derfor opfordre til, at man lønnede Hypothekbankens Betjente, af hvem man krævede saa Meget, særdeles godt. Han vilde derfor saaledes, uagtet Indstillingen som enstemmig maatte have adskillig Vægt, stemme mod den og fremsatte derpaa et Forslag paa det Nærmeste overensstemmende med den kongelige Proposition, saaledes, at Lønnen for Kassereren fastsættes til 1200 Spd. og for Sekretær og Bogholder til 700 Spd., hvilke Lønninger efter respektive 5, 10, 15 Aars Tjeneste skulde hver Gang forhøies med 100 Spd. overensstemmende med Indstillingen. Gram var villig til at erkjende, at Hypothekbankens Betjente havde særdeles meget Arbeide, men han vilde, at noget af det Arbeide, som nu paalaa Kassereren, skulde gaa over paa andre Hænder. Han vilde først, at Hypothekbankens Forretningsorden skulde forandres. J. Sverdrup imødegik de fra Gram fremkomne Udtalelser. Motzfeldt vilde lægge væsentlig Vægt paa Indstillingen, da den baade var enstemmig og fremkommen ved Undersøgelse af Forretningsordenen og Massen af Arbeide i Hypothekbanken, og idetheletaget var jo Fastsættelsen af Lønnen for en væsentlig Del beroende paa et Skjøn. Ved Sammenligning med lignende Poster i andre Banker, troede ikke Taleren Hypothekbankens vare slettere aflønnede. Taleren vilde fremholde, at Komiteens Udtalelser paa ingen Maade maatte betragtes som et Mistillidsvotum til Bankens Betjente, tvertimod var Indstillingen affattet med fuld Anerkjendelse af Betjentenes saavel Hæderlighed som Dygtighed. Han kunde derfor ikke andet end fremdeles holde fast paa Indstillingen. O. Kildal fremholdt, at en saadan som den her omtalte Kassererpost altid vilde være udsat for Tab paa Grund af uundgaaelige Feil, og disse, der som oftest erstattedes Kasserere i private Banker, burde ogsaa erstattes denne. Han vilde, at naar Banken gik saa raskt fremad i enhver Henseende, skulde den lønne sine Betjente godt og godtgjøre Kassererens Tab for Feilregninger. Han vilde med det samme fremholde det Forkjerte i, at Betjentene udvalgtes af Departementet istedetfor af Direktionen, som maatte bære Ansvaret. M. Kildal var tilboielig til at stemme for, at Kassereren fik godtgjort de ved Feilregninger eller Feiltagelser afstedkomne Tab, uagtet han havde hørt dette ikke var Tilfældet i Norges Bank, uden at ville gaa med paa nogen Lønsforhøielse uden efter Indstillingen. Schweigaard fastholdt den kgl. Proposition. Bergsager troede, at man ved Fastsættelsen af saadanne Lønninger havde at tage Hensyn til, hvormeget man maatte give for at faa en til Posten dygtig Mand, og naar man fremhævede, at han havde saa Meget at gjøre, kunde Taleren dertil blot svare, at han vel ikke kunde gjøre mere end han rak, men at man da maatte faa flere Hjælpebetjente. Han fremholdt, at Hypothekbanken altid af Thinget var behandlet med Velvillie; imidlertid maatte han anse de i Indstillingen foreslaaede Lønninger tilstrækkelige. Wiel havde villet gaa med paa de af Komiteen foreslaaede Lønninger under den Forudsætning, at Kassererens Arbeide vilde blive formindsket. Gram fastholdt, at Kassererens Arbeide slet ikke var vanskeligt; uden Feil at modtage og udgive Penge var noget man snart kunne vænne sig til, og heller ikke burde Arbeidet være saa overdrevent stort. Motzfeldt imødegik nogle af de imod Indstillingen fremkomne Udtalelser, og ansaa det ingenlunde nødvendigt for at faa en dygtig og paalidelig Mand, at man skulde begynde med at give ham 1200 Spd. Faye troede, at der var mere end nok, der kunne begrunde denne Lønsforhøielse, og vilde, om end Kassereren fik 1200 Spd., ikke anse ham, sammenlignet med de øvrige Bankes Kasserere, tilstrækkelig lønnet. J. Sverdrup fremholdt det Besparende i, at Kassereren, som var villig til at overtage dette meget Arbeide, tilstodes Lønstillæg, imod at der oprettedes en ny Post. Han vilde forbeholde sig, dersom Indstillingen skulde bifaldes, at fremsætte et subsidiært Forslag, gaaende ud paa et personligt Lønstillæg til Hypothekbankens nuværende Kasserer, som allerede i længere Tid efter Direktionens Beslutning havde oppebaaret den høiere Løn af 1500 Spd. Ved Voteringen bifaldtes Indstillingens Litr. a mod 23 St. (Vogt, Sibbern, Olrog, Amtm. Jensen, Bødtker, Christiansen, Bentsen, D. Kildal, Aschehoug, Smith-Petersen, U. Sverdrup, Faye, Michelsen, Holmboe, Geelmeuyden, Lambrechts, Løitn. Brandt. Landmark, Viborg, Dahl, J. Sverdrup, Schweigaard, Kjerschow). Indstillingens Litr. a bifaldtes enstemmig. J. Sverdrup fremsatte derpaa et Forslag om, at den nuværende Kassererer skulde erholde et personligt Lønstillæg af 200 Spd., hvilket Forslag bifaldtes med 59 St. mod 49 (O. Velde, P. Sæther, Augustinussen, Sandberg, Liestøl, Igland, Swensen, Sæim, Vennemo, Selboe, Norby, J. Sæther, Foss, Færden, M. Aarflot, Mortensen, Storsteen, Ueland sen., Kirkes. Brandt, Horgen, Tonning, Thorsen, O. Nielsen, Olassen, Wiel, Maartmann, Lunde, Løken, G. Ueland, Kolbenstvedt, Daae, Grønningsæter, Andersen-Moen, P. Jensen, Vaalen, Motzfeldt, Heggelund, Iversen, Skjærkholdt, Lindstøl, Strand, Helle, Eika, Taraldsen, Jaabæk, Bergsager, Voje, Svanø, A. Hansen, (fraværende Irgens, J. Aarflot) og opførtes som c, medens Indstillingens c, der enstemmig bifaldtes, opførtes som d.

Sag No. 2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende den kgl. Proposition om Eftergivelse af Renter af et forhenværende Postaabner Hillestad idømt Erstatningsansvar.

Komiteen indstiller: „Renterne af et forhenværende Paastaabner ved Solvorns Postaabneri, Herman Skaksen Hillestad ved Høiesteretsdom af 11te November 1846 ilagt og af ham efterhaanden indbetalt Erstatningsansvar, stort 356 Spd., i Anledning af et ved nævnte Postaabneri under hans Funktionstid indleveret, men ikke fremkommet Bankobrev, bevilges eftergivne". — Enstemmig bifaldt.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 om den kgl. Proposition angaaende Eftergivelse af nogle Baard Thoresen Hammervold og John Bersvendsen Helde paahvilende Sagsomkostninger.

Komiteen indstiller: „Af det Ansvar for Sagsomkostninger i Alt 250 Spd. 58 ß, som ifølge Høiesteretsdom af 3die Juli 1852 in solidum paahviler Baard Thoresen Hammervold og John Bersvendsen Helde af Romsdals Sorenskriveri, eftergives det endnu urefunderede Retsbeløb 90 Spd. 58 Skilling. — Enstemmig bifaldt.

Sag No. 4. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende 6te Hovedpost P, Havnevæsenet.

Komiteen indstiller som Post 1:

1.	Til Anskaffelse af Bøger, Karter og Instrumenter bevilges aarlig . .	100 Spd.
2.	Til Undersøgelser, mindre Arbeider og tilfældige Udgifter bevilges aarlig	2200 —

de kastilianske Moder ind i England; til Gjengjæld snege de engelske Interesser sig ind i Spanien.

En af Mændene i den Gruppe, der holdt paa at indskibe sig, saa ud til at være Chef. Han havde Alpesko*) paa Fødderne og spradede i gamle, galonerede, guldglimrende Pjalter, og i en Vest, udstyret med Paljetter, der lyste frem under Kappen som en Fiskebug.

En Anden bar, dybt nedtrykket over Ansigtet, et stort Stykke Filt klippet i Form af en Sombrero. Dette Filtstykke havde intet Hul for Snaddepiben, hvilket antydede en studeret Mand.

Barnet var udenpaa Pjalterne iklædt — efter den Grundsætning, at en Mandstrøie er en Barnekappe — en udslidt Sømandsjakke, der rakte det til Knæerne. Værten tydede paa en Gut paa ti eller elleve Aar. Han var barfodet.

Den Samtale, som disse Folk hviskende førte med hverandre, var sammensat af forskjellige Sprog. Nu hørte man et kastiliansk, saa et tydsk, saa et fransk Ord, saa undertiden et gælisk, og undertiden et baskisk Ord. Det var et Kragemaal, om ikke endog Tyvesproget.

De syntes at være af alle mulige Nationaliteter og at tilhøre samme Bande.

Besætningen var sandsynligvis af samme Sort. Hele Selskabet var idel gode Venner.

*) En peruviansk Fodbeklædning.

laa som en Maske over deres Ansigter. De vare bogstavelig talt Skyggeportraiter. De vare otte, og formodentlig var der en eller to Kvinder blandt dem, hvilket var vanskelig nok at afgjøre paa Grund af de Pjalter, i hvilket hele Følget vare indhyllede, og som hverken var Mands- eller Kvindedragter — Pjalter have intet Kjøn.

En mindre Skygge, der rørte sig blandt de Store, syntes at være en Dverg eller et Barn.

Det var et Barn.

II.

Adskilt fra Verden.

Se her, hvad man havde kunnet iagttage ved at betragte dem paa nært Hold. Alle bare lange Kapper med Hætter, sønderrevne og lappede, men drapperede med et vist Koketteri, hvilke, fornødent var, endog kunde skjule Øinene; — de vare gode til Beskyttelse mod Nordenvinden og Nysgjerrigheden. Under disse Kapper bevægede de sig hurtigt. De fleste bar en Lommedug vundet om Hovedet, den simpleste Form, hvormed Turbanen begynder i Spanien. Denne Hovedbedækning var ingenlunde usædvanlig i England. Syden var i disse Tider paa Mode i Norden. Maaske kom det deraf, at Norden slog Syden. Norden triumferede over Syden og beundrede den. Efter den uovervindelige Armadas Nederlag var Kastilianeren ved Elisabets Hof paa Moden. Man efterlignede baade hans radbrækkede Sprog og hans Selskabsskikke, at tale Engelsk hos Englands Dronning var næsten shocking. I nogen Grad at antage deres Skikke, hvem man dikterer Lov, er den seirende Raaheds Sædvane ligeoverfor den beseirede Forfinethed. Tartaren ser op til og efteraber Kineseren. Af denne Aarsag trængte

vilde Jaizquivel er fuld af Idyller. Biscaya er den pyrenæiske Gratie som Savoien er Alpernes.

Paa de forfærdelige Havbugter omkring San Sebastian, Leso og Fontaraba, ser man Baadførerne krandsede med Roser midt i Stormbygerne og det skummende Havs Rædsler, Bølgens og Vindens øresønderrivende Larm. Den, som en Gang har seet Baskerne, vil se dem igjen. Det er det forjættede Land. Man høster to Gange om Aaret, der er Byer fuld af Glæde og Sang, der er en stolt Fattigdom; — hele Søndagen hører man Musik fra Guitarer, og hører Kastagnetterne klinge til deres Dandse. Deres Bolger ere pæne og lyse.

Men lad os komme tilbage til Portland, til Havets bistre Klipper.

Halvøen Portland, seet i geometrisk Plan, frembyder Synet af et Fuglehoved, hvis Næb er vendt mod Havet og hvis Baghoved er vendt mod Weymouth. Et stort Tab for dens vilde Ensomheder er nu Portland i Industriens Hænder. Stensprængere og Gibsarbeidere fik Øie paa Portlands Kyster mod Slutningen af det 16de Aarhundrede. Siden den Tid gjør man af Portlands Klippen saa kaldet romersk Cement, en nyttig Haandtering, som beriger Landet, men ødelægger Viken. For to Aarhundreder siden havde disse Kyster samme Udseende som en Skjærgaard, i vore Dage som et Stenbrud; Hakken æder i smaa Portioner, Bølgen sluger, — som Følge heraf en Formindskning i Skjønhed. Paa Oceanets storartede Ødelæggelsesværk, har Menneskets regelbundne Hamren fulgt. Dette har nu ødelagt den Bugt, i hvilken den baskiske Ourque laa fortøiet. For at finde noget Spor af denne udfyldte Ankerplads, maatte man søge paa den østre Kyst af Halvøen henimod Odden, ovenfor Folly-Pier og Dirdle-Pier, ja endog ovenfor Wakeham, mellem Church-Hop og Southwell. Bugten, ommuret paa alle Sider af skuttende Bjergvægge, der ere høiere end dennes hele Brede, blev mere og mere indhyllet

3. Til Reiseudgifter for Havnedirektøren og hans Assistent aarlig	500	Spd.
4. Til Vedligeholdelse af Apparaterne aarlig	1000	—
Tilſ. aarlig	3800	Spd.

Poſt 2: Til Fortſættelſe af Bortſprængningen af Skjæret Luggen i Randeſund, indtil 16 Fod under laveſte Vandſtand, bevilges aarlig 1000 Spd. Poſt 3: a. Til Fuldførelſe af Havneanlæggene i ſøndre og nordre Vaag paa Udſire . . . . 15,000 Spd.
b. Til Forlængelſe af Moloen over Sjaanæſſet . . . . . 1,600 —
bevilges tilſammen 16,600 Spd. eller aarlig 5533 Spd. 40 ß.

Poſterne 1 til 3 bifaldtes enſtemmig.

Poſt 4: Til Kanalanlæg over Florveidet ved Ladeſtædet Florø bevilges idethele 2200 Spd. eller 733 Spd. 40 Skilling aarlig under Betingelſe af: a. at de i Kanalanlægget intereſſerede Kommuner tilſkyde den manglende Trediedel af Arbeidets Koſtende, dog ikke over 1100 Spd. b. at Kanalens Vedligeholdelſe er Staten uvedkommende.

I den kongl. Propoſition var opført til dette Kanalanlæg 3300 Spd., ſaaledes nemlig, at Staten alene ydede det Koſtende, medens Komiteen „var af den Formening, at deslige Arbeider ſom have hovedſagelig lokal Intereſſe, enten bør udføres af Angjældende, med Tilſkud af Statskaſſen, eller for Statskaſſens Regning med større eller mindre Tilſkud af de deri hovedſagelig Intereſſerede, ſom tillige bør overtage Vedligeholdelſen. Ved en ſaadan Ordning vil Staten ogſaa erholde Garanti for, at dens Midler ei ofres paa Foretagender, ſom ere mindre berettigede. I angjældende Tilfælde har man troet at burde fordre, at de intereſſerede Kommuner overtage en Trediedel af Omkoſtningerne." Svanøe optog den kongl. Propoſition, medens Krogneſs faſtholdt Indſtillingen. Svanø ſtøttedes af Falſen, Løken, Michelſen. Lindſtøl oplyſte, at der paa hans Kant af Landet var anlagt tvende Kanaler. Til begge bidroges omtrent det Halve fra vedkommende Kommune. Derpaa blev ved Voteringen Indſtillingen bifaldt mod 22 St. Komiteen indſtiller ſom Poſt 5: Til Oprensning af Sundet ind til „Strømmen" indenfor Sandshavn i Søndmøre bevilges 3000 Spd. eller 1000 Spd. aarlig. Krognæs vilde efter ſenere indløbne Meddelelſer foreſlaa, at Ordet „indtil" ſkulde indſkydes foran 3000 Spd., hvilket enſtemmig bifaldtes. Poſt 6: Til Havnearbeider i Vardø bevilges Intet. Poſt 7: Regjeringen anmodes om at tage under Overveielſe, hvorvidt det, fra den Tid da Afgiften til Tiendefondet ophører, maatte være henſigtsmæsſigt ſom Bidrag til Havneanlæg i Fiſkeridiſtrikterne at indføre en Afgift paa Fiſkeproduktioner, og hvorledes denne Afgift i ſaa Fald bør ordnes, ſamt at meddele næſte Storthing Reſultatet deraf. Poſt 8: Det af Storthingsrepræſentanten G. Ueland fremſatte Forſlag om, at 67,000 Spd. ſkulde bevilges til Anlæg af en Havn for Baade og Smaafartøier paa Jæderen, bifaldes ikke. Poſt 9: Til Bortſprængning af Bratholmsboen i Ronglevær bevilges idethele 1700 Spd. eller 566 Spd. 80 ß aarlig. Poſt 10: Det af Repræſentanterne fra Liſter og Mandals Amt fremſatte Forſlag om Bevilling til en Kanal gjennem Spangereid bifaldes ikke. — Poſterne 6 til 10 enſtemmig bifaldt. Derpaa Referat.

Mødet hævet Kl. 12½.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar jevnt høit. Nordlig Vind nordenfor Stat og paa Østlandet, Vestlig paa Vestkysten. Udsigterne ere til Solgangsveir.

Anmeldte Reiſende.

Den 22de Mai.

I Norbergs Hotel: Olſen fra Lyngør, Sandberg og Lensmand Poppe fra Landet, Hammerſtad fra Thoten, N. og P. Mykleberg, O. Schørlie fra Aamodt, Johannſen fra Schweitz. Hos C. E. Wang i Toldbodg. No. 28: Byfoged Schenck m. Frue fra Sandefjord, Seminariebeſtyrer Hertzberg fra Hamar.

Bekjendtgjørelſer.

Christiania Theater.

Søndag den 23de Mai Kl. 7½—10¼ gives (for første Gang): **Naar Enden er god, er Alting godt**, romantiſk Lyſtſpil i 5 Akter af W. Shakeſpeare, overſat af E. Lembcke.

NB. **Tirsdag den 25de Mai gives 30te og ſidſte Abonnementsforeſtilling.**

☞ Foreſtillingen begynder Kl. 7½.

6te Optræden af det italienſke Operaſelſkab.

Mandag den 24de Mai (Kl. 7½—10) gives: **Don Pasquale**, komiſk Opera i 3 Akter af Donizetti.

Til Operaforeſtillingerne gjælde ingen Fribilletter.

☞ Operaforeſtillingerne begynde Kl. 7½.

NB. **Onsdag den 26de Mai gives næſte Operaforeſtilling.**

Operaforeſtillingerne ſlutter med denne Maaneds Udgang.

Hvide og couleurede Uld-Sengetæpper, Bomulds- og Vattæpper

anbefales.

Torvet No. 7. **A. H. Sievers's Lager af Senge og Sengeartikler.** Torvet No. 7.

Forsikrings-Actie-Selskabet
SKANDIA
overtager Brand- og Livs-Forsikringer.
Prospekter udleveres gratis.
B. C. Antonisen,
Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Emigranter til Amerika.
Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 25de Mai og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

R. R. Bergs
Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.
Christiania i Febr. 1869.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg
(Grev Wedels Plads No. 4)
er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Qvams Latin- og Realskole
modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Aars og Voss's Latin- og Realskole.
Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Subſkriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kriſtiania — ſendes til følgende af Indbyderne:
Ritmeſter Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnſon (Kriſtiansſand).
Konſul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kriſtiansſund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Liſter ville derhos blive tilſtillede Mænd i de forſkjellige Byer og Landdiſtrikter, hos hvem altſaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ſke.

I Kriſtiania er Liſte udlagt i Hjula Væveries Udſalg (Groſch's Gaard) nær Torvet.

Halsnø Folkeſkole.

— Eids Sogn i Søndhordland —

optager til Høſten nye Elever. Skolens Formaal er gjennem fri, folkelig Undervisning at bibringe Lærlingerne Almendannelſe, give dem de Kundſkaber, de trænge til for at fylde ſin Plads ſom Borgere af et frit og oplyſt Samfund, ſamt ſkaffe dem ſaapas Kjendſkab til deres egen Bedrift, at de kunne følge med Tidens Fremſkridt ogſaa i denne Retning. Fremfor alt gaar Undervisningen ud paa at ſtyrke deres Fædrelandshug og folkelige Bevidſthed ved at gjøre dem fortrolige med vort Lands Forholde og aabne deres Blik for vort Folks Hiſtorie, Forfatning og nationale Udvikling. Undervisning meddeles i Modersmaal, Retſkrivning, Verdenshiſtorie, Fædrelandsſaga og vort Lands Forfatning, Regning, Bogholderi, Tegning, Naturfag og Jordbrugslære. Foruden Undertegnede er ogſaa Agronom M. Erikſen Lærer ved Skolen.

Undervisningstiden er efter Planen to Vinterhalvaar — fra 1ſte Oktober til 1ſte eller 15de April. Dog vil det lages ſaaledes, at Undervisningen ogſaa for dem, ſom ikke agter at komme igjen en anden Vinter, vil udgjøre et nogenlunde Helt. Yngre end 17—18 Aar tabe vi ikke raade nogen at komme. For Undervisning vil les 2 Spdlr. maanedlig, altſaa omkring 12 Spdlr. for Vinterhalvaaret. Læregutterne maa ſelv holde ſig Koſt og Husvere. Dette kan faaes paa de i Nærheden liggende Gaarde. Helſt ville vi raade Gutterne til at holde ſig Koſten ſelv, da de paa den Maade ventelig ville komme billigere fra det. Anmeldelſe, ſom bør være ledſaget af Vidnesbyrd om ſædelig og pletfri Vandel, indſendes **ſnareſt** muligt under Adreſſe: W. Konow, Halsnø Kloſter, Eid Søndhordland. Vi ere villige til at tinge Husvere, naar det i Indmeldelſen ſiges, hvorledes dette ønſkes. Forøvrigt vil enhver ved at henvende ſig ſkriftlig eller mundtlig til os kunne faa nærmere Oplysning om Skolen.

I April 1869.

Niels Juel, Eier af Halsnø Kloſter. **W. Konow,** Student.

Bøger.

I Kommiſſion hos **Ed. B. Giertſen** i **Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:

To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's hiſtoriſke Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janſon. Pris 12 ß.

Vort Land og Dølens
5te Aargang med Indholdsfortegnelſe ſælges heftet hos Bogtrykker Larſen, Øvre Slotsgade No. 16, for 24 ß. For 3 Expl. 60 ß.

Svein Urædd
gjeng ut kvar Onsdag og er tingande paa alle Poſthus og her i Byen hjaa Bokprentar H. E. Larſen, Øvre Slotsgata No. 16. 1 ₰ Fjerdungaaret og Poſtpengar 4 ß.
Nye Tingarar kann faa honom fraa No. 1.

Toldtariffen,
der træder i Kraft **1ſte April 1869**, og er forſynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Beſørget udgivet ved DHrr. Formænd for Hurtigſkriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe**. Pris, indheftet i ſtivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.
H. J. Jenſen.

Paa mit Forlag er udkommet:
Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiſkole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.
J. W. Cappelen.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:
Ledning for Tjenesten i Felt.
Under 25de Mai 1868 bestemt til midlertidig Befølgelse ved den norske Armee. Med 6 litograferede Plancher, heftet 30 Skill.
H. J. Jensen,
Brogaden No. 3 b.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:
Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:
G. C. Krogh. Praktiſk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshiſtorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet franſk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franſke Stiløvelſer, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Tilſalgs.
Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Pianoforter (prisbelønnede)
forefindes stedse i godt Udvalg til forskjellige Priser meget billig hos **P. Brantzeg,**
Akersgaden No. 61.

Physharmonikaer
(prisbelønnede)
fra 35—100 Spd. forefindes stedse tilsalgs hos **P. Brantzeg,**
Akersgaden No. 61.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Stempler
til Mærkning af Linned — to Bogſtaver — med almindeligt Mærkeblæk faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Andr. Gulbransen
(Jernbanetorvet i Christiania)
anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvedederneſt,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		**Pillemeel,**
Perlegryn,		**Rugfjerdemeel,**
Ertermeel,		**Rugklid,**
Havremeel,		**Bygklid.**
Potetesmeel,		
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,
samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.
Vine, Cigarer, &c. &c.

Haandsymaskiner.
Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Carl Gullichsens
Handel med
Husholdningsvarer, Vine og Brændevine
anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.
Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.
(Erik Bjertnæs's forr. Butik)
Ny Colonial- & Fedevarehandel
anbefales med udsøgte Varer til Dagens billigste Priser.
No. 25. Grønlands Gade No. 25.

Viſitkortportræter
af afdøde Provſt Vogt i Eidsvold, Paſtor Aars i Aſker, Profeſſor Conradi, af Statsraaderne Hafner, Irgens, Bretteville, Manthey og Broch, Præſterne Anderſen, Elſtrand, Hanſen, Lund, Lund i Oslo, Domaas og Dop, Profeſſorerne Voſs, Sars og Welhaven, Edvard Grieg m. m. Fl.
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tollcknive og Bælter
i ſtort Udvalg faaes hos
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Anſvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kriſtiania. Trykt hos H. J. Jenſen.

af Kvelden; den tykke Tauge, der følger med Skumringen, fortættede ſig, — man foreſtille ſig Mørkets Tiltagen i Bunden af en Brønd; Udløbet fra Bugten til Havet — en trang Rende — ſtak af ſom en lys Stribe mod det Indre, hvor der næſten herſkede fuldkommen Nat. Man maatte være ganſke nær for at kunne ſe Ourquen, hvor den laa fortøiet ved Klippeme og ligeſom ſkjult i deres ſtore Skyggekappe. En Planke lagt frabords til en lav, flad, fremſpringende Del af Skjæret, det eneſte Punkt, hvor man kunde faa Fodfæſte, ſatte Skuden i Forbindelſe med Land. Mørke Figurer kom og gik paa den knagende Bro, og i dette Mørke indſkibede de ſig. Det var mindre koldt her end paa Havet, og det var de Bjergaas, ſom reiſte ſig nordenfor Baſinet, Skyld i. Imidlertid hindrede det nu ikke Folk at hakke Tænder.

De havde Haſt.

Havſkumringen giver paa en Slags Maade Gjenſtandene en ſkarpere Belysning; en vis Pjaltethed i Mændenes Dragt blev ſaaledes ſynlig og viſte, at de tilhørte den Klaſſe, ſom i England kaldes the ragged, det vil ſige Fillefanter. Man kunde ubeſtemt paa Strandſkjærets Side ſe en Gangſti vinde ſig opover. En Pige, ſom lader ſit Snørebaand hænge ned over en Stolryg, giver uden eget Vidende et ganſke nøiagtigt Billede af alle Gangſtier paa Bjerge og Strandſkjær. Den Gangſti, ſom fra Viken førte næſten lige op til Klippeſpidſen, var fuld af Ujevnheder og Braavendinger, ſamt mere ſkikket til at betrædes af Gjeder end af Menneſker og udmundede i den Platform, paa hvilken Landgangsbrættet hvilede. Gangſtierne paa Skjærene have i Regelen en meget lidet lokkende Helding, de ſynes mindre at være en Vei end et Stup — de ſtyrte ſnarere end de ſlutte. Denne, ſom her Talen er om, efter al Sandſynlighed en Forgrening af en Vei paa flade Marken, var det generende at ſe, ſaa lodret var den. Man ſaa den ſlingre ſig nedenifra i Zig-zak opover

Skjærets høie Affatſer, hvorfra den gjennem dybe Grop og Skaar i Klippen mundede ud paa den øverſte Flade. Ad denne Gangſti maatte Paſſagererne, paa hvilke Farkoſten nede i Viken ventede, være komne. Med Undtagelſe af den larmende Iver for at komme ombord, der tydelig vidnede om Frygt og Uro, var alt ſtille og øde rundt omkring, man hørte ikke et Trin, ikke en Lyd, ikke en Puſt. Knapt kunde man fra den anden Side af Rheden ved Indløbet til Ringſteadviken opdage en Flaade Hvalfangere, der paatageligt var kommen paa Vildſtraa. Disſe Ishavsfangere vare drevne fra de danſke Farvande til de engelſke ved Havets uberegnelige Nykker. Nordenvindsſtormene ſpille Fiſkerne ſlige Puds. Disſe havde nu ſøgt Ankerplads ved Portland, et Tegn paa at de ventede haardt Veir, og frygtede aaben Sø. De holdt paa at kaſte Anker. Chefsfartøiet var efter gammel Brug hos de norſke Flaader anbragt ſom Forpoſt, og hele dets Takkelage tegnede ſig ſom en mørk Maſſe mod Havets hvide Flade.

Man opdagede i Stavnen Fiſkeredſkaber med alle Varieteter af Kroge, Harpuner beſtemte for scymnus glacialis, sqvalus acanthias og sqvalus pinax niger, ſamt Næt, med hvilke man fanger viſſe Haiarter. Med Undtagelſe af diſſe Fartøier, der vare drevne ſammen i en Klynge, mødte Øiet over hele den vidtſtrakte Synskreds fra Portland intet Spor af Liv. Ikke et Hus, ikke et Skib. Kyſten var i denne Tid ubeboet, og Rheden ved denne Aarstid ubeboelig. Hvordan end Udſigterne kan have været med Henſyn til Veiret, ſikkert er det, at de Menneſker, ſom den baſkiſke Ourque ſkulde tage ombord, ivrigt paaſkyndede ſin Afreiſe.

De dannede en uordentlig, vrimlende og raſtløs ilende Gruppe. At adſkille den Ene fra den Anden var vanſkeligt. At ſe om de vare gamle eller unge var umuligt. Den uſikre Skumring blandede dem ſammen til et myldrende Røre. Skyggen

Dette brogede Følge ſyntes at være et eneſte Kammeratſkab, maaſke en Samling af Forbrydere.

Havde det blot været lidt lyſere, og man havde betragtet dem en Smule mere i Nærheden, kunde man have opdaget paa disſe Perſoner Roſenkrandſe og Amuletter, halvt ſkjulte af Pjalterne. Den ene af de to, ſom vi antoge for Kvinder i Gruppen, bar en Roſenkrands, ſom med Henſyn til Kuglernes Størrelſe næſten lignede en Derviſch's. At den ſkrev ſig fra Irland, var ikke vanſkeligt at ſe.

Havde det været mindre mørkt, kunde man ogſaa have opdaget i Ourquens Stavn en udhugget og forgyldt Madonna med Barnet. Det var ſandſynligvis den baſkiſke Jomfru Maria, — noget, der havde en vis Lighed med de gamle Kantabrers*) Panagia**). Under dette Billede, der dannede Gallionen, fandtes der en Lygte, ſom for nærværende ikke var tændt, en overdreven Forſigtighed, der viſte deres ængſtelige Omſorg, for ikke at blive opdaget. Denne Lygte gjorde vaatagelig nok Tjeneſte paa dobbelt [illegible] Jomfru og lyſte paa Vandet, — en [illegible] Vorlys.

Under Bougſprydet ſaa man en Spids, ſkarp og kroget ſom Hornet paa en Halvmaane. Nedenfor den og ved den hellige Jomfrues Fødder laa en Engel, med foldede Vinger, paa Knæ, med Ryggen mod Stavnen og betragtede Synskredſen gjennem en Kikkert. Engelen var, ligeſom den hellige Jomfru, forgyldt. Under den hellige Jomfru ſtod ſkrevet med ſtore, forgyldte Bogſtaver Ordet Matutina, Fartøiets Navn, ulæſeligt i dette Øieblik ſom Følge af Mørket.

Ved Foden af Skjæret var den Bagage, ſom disſe Reiſende

*) Kantabrer, et vildt Bjergfolk i Spanien, fra hvilke Baſkerne nedſtamme.

**) Benævnelſe paa Jomfru Maria. Overſ. Anm.

Dagbladet.

No. 115. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 24de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Djer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen; Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Telegrafnyt.

Lissabon, 23de Mai. Infant August skal være forlovet med Hertugen af Montpensiers Datter og opstilles som Kandidat til den spanske Throne.

Om det nye Forslag til Forandringer i Fattiglovene af 6te Juni 1863.

Kirkekomiteens Forslag til Lov om Forandringer i Fattiglovene af 6te Juni 1863 paaberaaber sig en almindelig Erfaring for, at Fattigkommissionerne ligeoverfor fremmede Fattige og disses Hjemstavnsdistrikter ikke iagttage den samme Sparsommelighed, som hvor det gjælder egne Fattige. Har det sin Rigtighed med denne Erfaring, da er den af stor Vigtighed, og det just fordi det i Længden ikke vil kunne lykkes at give den Fremmede lettere Adgang til Understøttelse, uden at ogsaa Kommunens egne Fattige komme til at sætte sine Krav paa en ligesaa feielig Behandling igjennem. Og da er Fattigtrang og Fattigunderstøttelse trængt et Trin længere ind paa det Omraade, hvor endnu Selvhjælpen rettelig hører hjemme. At hindre dette, er nok et Forsøg værd, nagtet det vil blive kostbart for de Kommuner, til hvilke Tilstrømning finder Sted, navnlig for Kristiania, som ved Lovforslaget antagelig vil tabe imellem tre og fire Tusinde Speciedaler aarlig af sit Refusionskrav. Ved Lovforslaget have vi forøvrigt Følgende at bemærke:

I § 1 næstsidste Punktum heder det: „hvorimod en Fjerdepart bæres af det Fattigdistrikt, hvor Trangen er opstaaet, saalænge Angjældende vedbliver at opholde sig i Distriktet, uden der at have erhvervet Hjemstavnsret." De udhævede Ord („saalænge Angjældende" osv.) bør udgaa. De fandtes ikke i Loven af 20de Septbr. 1845, men bleve tilføiede i Loven af 6te Juni 1863, for at skulde blive utvivlsomt, at ikke et tidligere, men afbrudt Aarsophold skulde begrunde noget Fjerdedelsfradrag for Understøttelse, ydet under et senere Ophold. Nu derimod, da Fjerdedelsfradraget skal finde Sted uafhængig af Opholdets Varighed, staar Tillægget ørkesløst.

Forslagets § 2 bestemmer, at ogsaa Opholdskommunen kan sende en Understøttet hjem, uanseet om Trangen er blot midlertidig eller ikke. Denne Forandring vil gjøre endel Tvivl, som før have været mindre praktiske, temmelig besværlige, især til Skade for Hjemstavnen, som ikke kan være forberedt paa at have Arbeide paa rede Haand for et arbeidsført Menneske, som den med kort Varsel faar sig tilsendt. Naar et Tjenestetyende (efter de 4 Uger) forpleies paa Sygevæsenets Regning, kan hun tages ud fra sin Kondition, kan hun forhindres fra at tiltræde, eller stede sig til en ny Tjeneste, eller. om Vedkommende ikke tager ny Tjeneste, hvor lang Tid efter en midlertidig Understøttelse kan en Person hjemsendes? En Person har t. Ex. lovet selv at refundere Omkostningerne ved sin Kur og Pleie. Der gaar Aar hen, og han holder ikke sit Løfte, men slaar sig igjennem. Man vil ikke spendere Proces paa ham (dertil er man nemlig henvist i dette Tilfælde), men har nok Lyst til at hevne sig paa ham ved at sende ham hjem og kanske ved denne Trudsel faa ham til at betale. Kan man saa sende ham afsted? Endvidere: kan man hjemsende en Familie, fordi et af Børnene er begravet for Fattigvæsenets Regning eller ved Foranstaltning af Sundhedskommissionen, i det Offentliges Interesse og for Amtskommunens Regning, indlagt i et Koppelazaret?

I Lovforslagets § 5 bestemmes, at „den Hjemstavnsret, som Nogen har alene paa Grund af Faders eller Moders Forhold til et Fattigdistrikt, kan Vedkommende ikke overføre paa sine Børn." Denne Bestemmelse synes, naar den sammenholdes med de gjældende Forskrifter i Loven af 6te Juni 1863, hverken tydelig udtrykt eller klart tænkt. Disse Forskrifter tale nemlig blot om Personer over 15 Aar, som erhvervende Hjemstavnsret, og om Børn, som delagtige i Forældrenes Hjemstavnsret, hvorhos en Høiesteretsdom af 11te Novbr. f. Aar har fastslaaet, at Børnene ikke erhverve sig Hjemstavn gjennem Forældres Hjemstavnsskifte efter det fyldte 15de Aar. Det er altsaa nødvendigt udtrykkeligt at bestemme, om de i Lovforslagets § 5 omhandlede Børn ingen Hjemstavnsret skulle have, men skulle forsørges uden Krav paa Refusion der, hvor de til enhver Tid blive trængende, eller om de skulle være hjemstavnsberettigede paa deres Fødested osv. saalænge, indtil deres Moder har vundet selvstændig Hjemstavnsret eller giftet sig til Hjemstavnsret. Her bliver atter et Spørgsmaal brændende, som før har været mindre praktisk, nemlig om Piger, som ikke have vundet selvstændig Hjemstavnsret, men derimod have et uægte Barn, der tilstaaes Medicin af Fattigvæsenet, skulle ansees som understøttede for deres egen Person og altsaa kunne hjemsendes, eller om Barnet i et saadant Sygdomstilfælde skal betragtes som Hovedpersonen og saaledes efter Forslagets § 5 have Ret til at forblive, hvor det er. r.

Generalforsamling i Kristiania Arbeidersamfund

holdtes igaar Eftermiddag Kl. 6 i Møllergadens Skole. Formanden, Kand. theol. E. Sundt, oplæste følgende Aarsberetning:

Arbeidersamfundet har nu bestaaet i 5 Aar. Det begyndte i 1864 med omtrent 50 Medlemmer; i Løbet af Aaret voxede Medlemsantallet til 100, i 1865 til henimod 200, i 1866 til 400, i 1867 til over 700 og i 1868 til henimod 900. Ved Udgangen af April d. A. tællede Samfundet omtrent 930 Medlemmer. Det sees saaledes, at Samfundet stadig er gaaet frem, eftersom Kjendskabet til dets Tilværelse og Virksomhed har udbredt sig. Da det er af Interesse at kjende, hvilke Klasser Samfundets Medlemmer tilhøre, skal man efter en af Kassereren meddelt Opgave oplyse, at af de 870 Medlemmer, Samfundet havde i 1868, vare:

173 Haandværkssvende,
176 Løsarbeidere,
120 Fabrikarbeidere,
80 Læredrenge,
79 Haandværksmestere,
53 Handels- og Kontorbetjente,
32 Studenter og Kandidater,
27 Skolelærere,
25 Embedsmænd,
20 Handelsmænd,
11 Militære,
9 Politikonstabler,
7 Vognmænd,
4 Sømænd,
50 i forskjellig Stilling, og
24 Kvinder.

Af de ovennævnte 870 Medlemmer havde kun 56 været med fra før 1866, 88 fra 1866 og 231 fra 1867, medens 495 først vare indtraadte i 1868. Disse Tal afgive et mindre glædeligt Vidnesbyrd om Ustadigheden i den Interesse, hvormed Samfundet omfattes. For Samfundets Trivsel og for Udviklingen af en stærk Samfundsaand er det naturligvis af Vigtighed, at den overveiende Del af Medlemmerne gjennem længere Tid nogenlunde forbliver de samme. Man tør imidlertid antage, at de anførte Tal fremstiller Forholdet noget ugunstigere, end det i Virkeligheden har været, da rimeligvis Flere ere opførte som nye Medlemmer, der ogsaa tidligere have været Medlemmer og kun for en kortere Tid have været ude af Samfundet. Eftersom Samfundet og navnlig dets Sygekasse vinder Fasthed, vil forøvrigt sandsynligvis Forholdet bedre sig, og der vil dannes en Kjernestok, hvorom de nye tilkommende Elementer kunne slutte sig.

Bogsamlingen har i Aarets Løb ikke modtaget nogen betydelig Tilvæxt. Til Indkjøb af nye Bøger har der været anvendt omtrent 50 Spd. Samfundet eier nu omtrent 1450 Bind. Søgningen til Bogsamlingen har derimod fremdeles været i Stigende, og Tilstrømningen af Laantagere paa de 3 ugentlige Udlaansaftener har i Regelen været saa stor, at Bibliothekaren har havt vanskeligt for at betjene dem uden Bistand. Efter Bibliothekarens Opgave kan Laantagernes Antal i den forløbne Vinter anslaaes til omtrent 600.

Sangforeningen har omtrent holdt sig paa samme Standpunkt som ved Afgivelsen af forrige Beretning. Den tæller for Tiden 40—50 Medlemmer. Dens Øvelser have været drevne med Liv og Fremgang, og foruden, at den stadig beredvillig har ydet sin Assistance ved Samfundets Fester og andre større Sammenkomster, har den ogsaa ved flere Leiligheder optraadt selvstændig og ladet sig høre for et større Publikum.

Syge- og Begravelseskassen har i dette Aar gjort ikke ubetydelige Fremskridt, og det er med sand Tilfredsstillelse, man erfarer, at den vinder stadig større Tilslutning. For Øieblikket tæller den lidt over 400 Medlemmer, hvilket er det dobbelte Antal af ifjor paa disse Tider, og den afsluttede sit sidste Regnskabsaar med et Reservefond paa 750 Spd., hvoraf 100 Spd. er en Gave fra Doktor de Besche.

Mindre lyse Udsigter er det derimod for den fra Samfundet udgaaede Vinterkasse; det ser ud til, at Nytten af denne Indretning endnu ikke ret er gaaet op for Arbeiderne, og det kan neppe ventes, at den vil komme til Kraft, medmindre flere af Byens Driftsherrer ville tage sig af den. Noget, hvortil deres egen Interesse syntes at maatte opfordre dem. Antallet af Indskydere i sidste Driftsaar gik kun op til 55 og Indskuddenes samlede Beløb til 200 Spd. Administrationsudgifterne have ogsaa dette Aar været bestridte af Konsul Thomas Heftye.

Læseværelset har som tidligere staaet aabent hver Søgnedags Aften fra Kl. 7—10 og hver Søndag fra 2—10 og har navnlig om Søndagene været flittigt besøgt. Ved vore Bladudgiveres Liberalitet har man været istand til fremdeles at forsyne Læseværelset med Størstedelen af de her i Byen udkommende Blade. Derhos holder Samfundet et enkelt dansk og svensk Ugeblad. At lægge egentlige Bøger ud til Læsning, har man endnu ikke fundet hensigtsmæssigt.

Om Søndagsaftenerne har der i Vintermaanederne, Oktober til April, stadig været holdt Foredrag og Forelæsninger. Kand. Sundt har saaledes gjennem flere Maaneder i en særskilt Time hver Søndag foredraget og forklaret et Udvalg af klassiske Skrifter; de andre Herrer, som i den heromhandlede Henseende have bidraget til Samfundets Underholdning, have været: Skolelærer Røst, Bjørnstjerne Bjørnson, Institutbestyrer Gjertsen, Kand. theol. Kildal, Professor Christie, Stud. real. Berner, Bureauchef Roll og Afholdsagent Vaadeland. Tilhørernes Antal har i Regelen været større, end det indskrænkede Lokale bekvemmeligen kunde rumme.

Vaadelands Foredrag gav Anledning til Stiftelsen af en Afholdsforening, der imidlertid endnu kun er i sin Begyndelse.

Af de Mænd, som have bidraget til at udbrede nyttig Kundskab blandt Samfundets Medlemmer, skylder man fortrinsvis at nævne Hr. Pinkert, der har tilbudt sig uden Godtgjørelse at give de Medlemmer, der maatte melde sig, Veiledning i Bogholderi, og under hvem der nu har dannet sig to fuldt besatte Partier, der nyder Godt af hans Undervisning.

Af Spørgsmaal, som i Aarets Løb have lagt Beslag paa Samfundets Interesse og været Gjenstand for Diskussion inden samme, skal man særlig nævne: Husholdningsforeninger, Indskrænkning i Tiden for Skjænkestedernes Trafik, Skattefrihed for Potøl og Byggesagen. Den nærmeste Foranledning til, at Spørgsmaalet om Husholdningsforeninger gjenoptoges, var Besøget af en svensk Mand, Lektor Rundbäck fra Weriø, der i sit Hjem er Formand for en blomstrende Forening af det omhandlede Slags. Efter i et Møde at have diskuteret Sagen, besluttede man Nedsættelsen af en Komite til dens nærmere Drøftelse. Komiteen fandt imidlertid, at det ialfald for Tiden var utilraadeligt at søge nogen Husholdningsforening oprettet i Kristiania, og overensstemmende hermed vedtog Samfundet i et senere Møde at lade Sagen hvile. Stødet til at forhandle om Tiden for Skjænkestedernes Lukning udgik som bekjendt fra Bergen; først i et stærkt besøgt Samfundsmøde og senere i et almindeligt Arbeidermøde paa Enerhougen blev Sagen diskuteret, og Resultatet blev, at man sluttede sig til det fra Bergen indgivne Andragende. Siden forelagde Bestyrelsen det samme Spørgsmaal for et Par mindre Arbeiderforsamlinger ved Sagene og i Pipervigen, hvor ogsaa Stemningen gik i samme Retning. Angaaende Skattefrihed for Potøl enten i fuld Almindelighed eller alene for Potølforeningers Vedkommende, nedsatte Bestyrelsen ifjor Sommer en Komite, hvis Indstilling ifølge Samfundets Beslutning blev oversendt Finantsdepartementet med Anmodning om at tage Sagen under nærmere Overveielse. Det Spørgsmaal, som imidlertid i stærkest Grad har sysselsat Samfundet, er det om Opførelse af et eget Hus paa den Samfundet skjænkede Tomt ved Møllergaden. Trangen til et nyt og større Lokale er bleven føleligere, efterhvert som Samfundet har udvidet sig, og man kan gjerne sige, at det er blevet et Livsspørgsmaal for Samfundet snart at se Trangen tilfredsstillet. Til Indtægt for Byggefondet afholdtes der ifjor i Juni Maaned, med velvillig Bistand af flere Mænd, hvoraf man især skylder at nævne Dhrr. Ceremonimester Holst, Sanglærer Behrens og Maler Krogh, paa Klingenberg en stor Folkefest, der indbragte henimod 1000 Spd. i ren Indtægt, og desuden har man fortsat med at søge Lodder tegnede i den paatænkte Bygning. Alt i Alt er der imidlertid endnu kun indkommet omtrent 3200 Spd., hvilken Sum selvfølgelig langtfra er tilstrækkelig til Behovet. Der har ikkedestomindre været nedsat en Byggekomite, bestaaende af Dhrr. Stadshauptmand Onsum, Tømmermester Maurer, Politifuldm. Gamborg, Murmester Lindschou og Smed Thorning, og saavel inden denne Komite, som inden Samfundet været forhandlet om, hvorvidt der ikke skulde være nogen Mulighed for iaar at komme saa langt, at man kunde bringe Bygningen under Tag og maaske indrede et Par Værelser; til at afgjøre dette Spørgsmaal udvalgte Samfundet for nylig et Repræsentantskab paa 18 Medlemmer, der havde at sammentræde med Bestyrelsen og Byggekomiteen. Resultatet af de stedfundne Overveielser vil idag blive Generalforsamlingen forelagt.

Da Bestyrelsen har anseet det ønskeligt, at Samfundet og dets Formaal bliver saavidt mulig bekjendt mellem Byens Befolkning, har den et Par Gange indbudt til almindelige Møder udenfor det sædvanlige Lokale i Møllergaden. Et saadant Møde afholdtes ifjor Høst i Pipervigens Asyl, hvor man gav en Oversigt over og samtalede om de vigtigste af Samfundets Indretninger, og lignende Hensigt havde tildels det ovenfor omtalte Møde paa Enerhougen.

I Betragtning af Vigtigheden for Arbeidsklassen af Husflidens Opkomst og Fremme har

Bestyrelsen sat sig i Forbindelse med Haandværkerforeningens Bestyrelse for at virke til, at der herfra for offentlig Regning kunde blive sendt Nogen for at gjøre sig bekjendt med og afgive Beretning om den Udstilling for Husflidsgjenstande, der agtes afholdt i Amsterdam i indeværende Sommer.

Ogsaa iaar har Samfundet af Kristiania Sparebank erholdt et Bidrag af 100 Spd., uden hvilket det vanskelig vilde have kunnet bestride sine Udgifter, og ialfald vilde have været nødt til i en skadelig Grad at indskrænke sin Virksomhed. Samfundet har ligeledes fra en anden Institution her i Byen modtaget en opmuntrende Opmærksomhed, idet Kristiania Theater har tilstillet det et Antal af 30 Billetter til Uddeling mellem Medlemmerne en Gang ugentlig.

Foruden den tidligere nævnte Folkefest paa Klingenberg ifjor Sommer har Samfundet i Aarets Løb havt et Par større festlige Sammenkomster, nemlig en i November Maaned og en i Februar; den sidste, der holdtes til Feiring af Samfundets Femaarsdag, var besøgt af omkring 1000 Mennesker, og havde den Ære at bivaanes af flere af Storthingets Medlemmer. Nogen almindelig Fællesudflugt foretoges ikke i forrige Sommer; derimod deltoge endel af Samfundets Medlemmer efter Indbydelse med Seildugsfabrikens Arbeidere i en Tur til Horten og Moss.

Bestyrelsens Sammensætning er uforandret, idet de af dens Medlemmer, der efter Tur fratraadte ved forrige Halvaars Udgang, samtlige bleve gjenvalgte.

Revisionen har igaar fuldført sit Arbeide med Hensyn til Regnskab for Aaret 1868, men da dens Antegnelser endnu ikke ere besvarede, bliver Regnskabet ikke forelagt Generalforsamlingen til Behandling".

Derefter foretoges Valg, hvorved de 6 udtrædende Medlemmer af Bestyrelsen gjenvalgtes, nemlig DHrr. Bureauchef Ferd. Roll, Politifuldmægtig Gamborg, Gjørtler Jensen, Advokat Birkeland, Skolelærer Skjegstad og Smed Thorning. Formanden meddelte, at saa snart man kunde bringe Byggekapitalen op til 7000 Spd., vilde Arbeidet med Samfundets eget Hus, hvortil er skjænket Tomt, paabegyndes, og han anmodede Forsamlingen om at virke hver i sin Kreds til Interesse for denne Sag, der for endel var et Livsspørgsmaal for Samfundets Vext og Trivsel.

Samtidig og i Forbindelse med Studentermødet havde Bestyrelsen troet at gavne Samfundet ved at indbyde Lederne for Nabolandenes større Arbeiderforeninger, nemlig DHrr. Redaktør Rimestad (Kjøbenhavn), A. Krook (Gøteborg), Lektor Rundbæk (Werio), Ljungberg (Stockholm) og Doktor Ulrik (Kjøbenhavn), til Drøftelse af Spørgsmaale Arbeidersagen vedkommende. Hr. Rimestad har modtaget Indbydelsen; fra de øvrige har man endnu intet hørt. Bestyrelsen haabede at faa udvirket offentlig Understøttelse for et Par dygtige Mænd til at besøge Industriudstillingen i Amsterdam isommer. — En Forandring i Lovene om, at enhver, der engang erlægger 10 Spd. til Samfundet, ansees dermed som Medlem, saalænge han ønsker, blev besluttet udsat til en senere Generalforsamling. Som man af Beretningen vil se, har Samfundet gaaet stadig frem, skjønt det har havt adskillige Vanskeligheder at bekjæmpe, hvoriblandt Savnet af eget Hus, som vi vil tillade os at opfordre enhver af interessere sig for, hvad enten han er Arbeider eller ikke.

Kristiania, den 24de Mai 1869.

Udlandet. Der er i disse Dage blevet offentliggjort et tyrkisk Cirkulære, som Storvisiren under 24de Februar har tilstillet de vigtigste Gesantskaber i Udlandet. Den tyrkiske Regjering fører i dette Aktstykke et meget bestemt Sprog imod Grækenland. Efterat have fremhævet den Forsonlighed, som Tyrkiet viste ved at gaa ind paa Konferencen, og takket Magterne, fordi de støttede den retfærdige Sag, bemærker Storvisiren: „Grækenlands Adferd i Fortiden og Slutningen af det nye Ministeriums Proklamation til det græske Folk egne sig i Sandhed ikke til at indgyde os stor Tillid til Beskaffenheden af vort Forhold til Grækenland i Fremtiden. Et opmærksomt Tilsyn fra Magternes Side forekommer os aldeles nødvendigt, naar det Tilsagn, som Grækenland maatte give Konferentsen i Paris, skal blive en Sandhed. Hvad vi ønske, det er blot allerede nu at udtale det Forbehold, hvortil den ovenfor omtalte Proklamation forpligter os, og at udtale det frimodig, nemlig at Grækenland, dersom det paany, saaledes som det i sin Proklamation giver at forstaa, begynder at følge den samme Fremgangsmaade, hvorved det nylig satte Europas Fred paa Spil, vilde komme til at bære hele Ansvaret for en saadan Tilstand. Vi vilde under ingen Omstændigheder være istand til at taale, at den græske Regjering, dækket bag revolutionære Komiteer, vedbliver at vække en ophidset Stemning hos vor græske Befolkning og for Europas Øine gav sig Udseende af „at hjælpe de Troesfæller, som pines under et fremmed Aag."

I de spanske Kortes begyndte den 12te ds. Forhandlingerne om Forfatningsudkastets §§ 32 og 33, der fastsætte Landets fremtidige Regjeringsform. Der var fra forskjellige Sider i Forsamlingen stillet Ændringsforslag, som bleve forkastede tildels med langt overveiende Stemmeflerhed. Denne Skjæbne havde saaledes to Forslag om Oprettelse af en føderativ og en demokratisk Republik. Anguilo vilde have et Direktorium valgt for 3 Aar og Garrido søgte at faa en Indskrænkning i Valget af Statens Overhoved indført ved at gjøre det til en Betingelse, at kun en i Spanien af spanske Forældre født Søn var valgbar. Dette Forslag forkastedes med 120 St. mod 60, og ikke bedre gik det det sidste Ændringsforslag, der vilde lade Kongevalg foretage ved en Folkeafstemning. Efter Udfaldet af Afstemningen over disse Ændringsforslag var det klart, at Paragraferne, der fastsætte den monarkiske Regjeringsform bleve vedtagne. Det er ogsaa skeet. Hermed er Sagen imidlertid ikke afgjort. Nogle ville nemlig have, at der strax skal skrides til Valget af en Konge, medens andre ville have et Regentskab nedsat. Det første Forslag vilde udentvivl være det heldigste for Landet, men som bekjendt bestaar Vanskeligheden netop i at finde en passende Tronkandidat. Rimeligvis vil Flertallet bestemme sig for et Regentskab. Men ikke engang hermed er Striden hævet, thi et Parti vil have Regentskabet valgt strax efter Vedtagelsen af §§ 32 og 33, et andet vil have Valget udsat til hele Forfatningsudkastet er vedtaget. Som Kandidat til Regentskabsposten er hidtil kun nævnt Marskalk Serrano; om han vil modtage denne Post, synes endnu tvivlsomt.

Stemmeretskomiteen holder nu paa at tilendebringe sit Arbeide. Efter Forlydende er Komiteen fremdeles splittet i 3 Grupper, hvoraf den ene udgjøres af Hr. Hammerstad, som skal have taget sit første spøgefulde Forslag om uindskrænket Stemmeret for Mænd og Kvinder over 25 Aar tilbage uden at ville fremsætte nogetsomhelst nyt, ligesom han hellerikke skal have til Hensigt at slutte sig til noget fra de øvrige Medlemmer fremsat Forslag; uagtet Medlem af en Komite, som af Storthinget er nedsat for at gjøre Forslag til Udvidelse af Stemmeretten, finder Hr. Hammerstad det saaledes forsvarligt ikke at efterkomme det givne Paalæg. De to øvrige Grupper samle sig enten om Aalls Forslag (Klasseprincipet) eller om flere Forslag, der i mere eller mindre Grad nærme sig Storthingsbeslutningen om Udvidelsen af den kommunale Stemmeret.

Skydslovene fristede i Lørdags den mærkelige Skjæbne, at de, efter anden Gang at være komne tilbage fra Odelsthinget, som forsaavidt Skydsregulativet angaar havde gaaet ind paa Lagthingets Anmærkninger, nu bleve forkastede af Lagthinget med 14 Stemmer mod 14, idet Præsidentens (Vogts) Stemme gjorde Udslaget. Den anden Del af Forslaget blev af Lagthinget forkastet mod 8 Stemmer. De 14, som stemte for Skydsregulativet, vare formentlig følgende Herrer: Motzfeldt, P. Sæther, J. Velde, J. Sæther, Bergsager, Riisnæs, Valstad, Færden, Harbitz, M. Aarflot, Skjerkholdt, Thorsen, Løken, Brandt.

Opgave No. 4 ved theologisk Embedsexamen den 24de Mai: „Troens Indflydelse paa Erkjendelseslivet."

Philologisk Embedsexamen den 24de Mai. 3 Kandidater. Opgave No. 1: „Quomodo in republica Atheniensium a Solone cautum erat, ne ab altera parte magistratus, ab altera populus sua potestate abuteretur."

Folkekoncerten i Klingenbergs store Festsal igaar, hvor det italienske Operaselskab optraadte i flere Sangnummere, gaves for aldeles fuldt Hus. Hvert Nummer ledsagedes af uhyre Bifald, og flere maatte gives da capo, saaledes den med dramatisk Liv foredragne Duet af Don Pasquale.

„Naar Enden er god, er Alting godt," et af Shakespeares Lystspil, som før er bleven givet paa Kristiania Theater under Navnet „Kongens Læge," blev igaar gjenoptaget i en nyere Oversættelse, og syntes i det Store taget at gjøre Lykke. Hovedrollen blev nu som før givet af Fru Gundersen, der udførte sit Parti smukt og kvindeligt, og flere Gange nød fortjent Paaskjønnelse. Hr. Wolf spilte den syge Konges Rolle, Hr. Gundersen Elskeren, Fru Juell den unge Italienerinde, der gaar ind paa Intrigen sammen med den forskudte Ægtefælle for at skaffe hende hendes Mand tilbage. De to komiske Roller, Praleren og Narren, blev givet af Brun og Abelsted, uden imidlertid, forekom det os, at nogen af dem havde gjort Alt det ud af Rollen, som den kunde bringes til. Stykket er temmelig løst sammensat, men indeholder smukke Partier, og Hovedopgaven, Kampen mellem den paatvungne Elskede og hendes Gemal, er, som man kunde vente det hos Shakespeare, udkastet med øvet Haand. De komiske Partier lide af nogen Overdrivelse og kunne paa sine Steder uden Skade beskjæres.

Om det sørgelige Sammenstød mellem den norske Brig og det franske Dampskib heder det i „Stav. Amtst.": Fra Føreren af det her hjemmehørende Skib „Embla" har Rederiet modtaget en Skrivelse, dat. Livorno 10de Mai, hvoraf vi have Tilladelse til at meddele følgende Uddrag:

„Den 7de Mai om Morgenen Kl. 4 se vi pludselig*) et Dampskib og en Seiler temmelig nær os, saa at vi endog maatte luffe for Dampskibet, for at dette kunde passere os om Bagbord; Seileren derimod fik vi om Styrbord, noget forligere. Den holdt netop paa at halse, hvorpaa den passerede os tæt til Luvart. Det viste sig da, at Seileren var Briggen „Edward Hvidt" af Stavanger, der netop havde været i Kollision med Dampskibet. Føreren paa Briggen raabte da over til os, at Dampskibet holdt paa at synke, hvorpaa jeg strax lod „Embla" gaa bout og styrede efter Dampskibet, som nu havde heist fransk Flag paa en Rodmast. Jeg kom da Dampskibet saa nær, som det nogenlunde var raadeligt, da dette pludselig synker efter Bougen, medens et svært Brag forkyndte, at Dampkjedelen exploderede. Vi kastede bak, satte ud Gig og Slup for at bjerge, hvad bjerges kunde, og vi vare saa heldige at faa Giggen tvende Gange og Sluppen en Gang fuld af Mennesker og bragte ombord i Briggen. Vi vedbleve dermed saalænge, som der fandtes en levende Sjæl paa Vandet, hvorpaa Baadene atter bleve indsatte. 21 Mennesker vare paa denne Maade frelste ombord paa „Embla" og blandt disse Kapteinen, 1ste Maskinist og 3de Fyrbødere; Resten vare Passagerer, fornemmelig franske Soldater.

Imidlertid havde „Edward Hvidt" heist Nødflag; vi maatte da holde ned til ham for at høre, hvorledes det der stod til. Dampskibet havde ikke mindre end 3de Gange været ifærd med Briggen, sat hele sin Næse fast i dens Boug, tæt ved Stavnen, hvorved Briggens Boug var bleven saa forknust, at der viste sig et stort Hul tvers igjennem. Endog et Stykke Jernplade havde Dampskibet efterladt sig paa dette Sted. Briggens Kaptein kom nu ombord til mig og spurgte, om jeg kunde tage flere af de Bjergede ombord, da han havde 32. Herpaa svarede jeg ham, at da „Embla" var lastet, havde jeg meget ondt om Plads, dog skulde jeg stelle paa bedste Maade med dem, som jeg selv havde reddet og bringe dem tillands. Jeg foreholdt ham ogsaa, at han, som havde ballastet Skib, maatte have tilstrækkelig Plads, om det var for Alle. Han bad mig derpaa om, at jeg ikke maatte seile fra ham, da hans Boug var saa forknust og havde faaet saa mange Aabninger, at Fartøiet var bleven lækt; dette maatte jeg ogsaa love ham.

Briggen blev nu ved Ballasten lempet agterover, og man gik igang med at tilstoppe Hullerne saa godt, det lod sig gjøre, hvorefter spigredes dobbelte Presenninger over det Hele; Skaden var nemlig saa betydelig, at den gik lige ned i Vandgangen. I al denne Tid laa vi og drev, hvilket varede flere Timer. Ifølge Bestikket stod vi paa 43° 12′ N. B., 8° 21′ O. f. Gr., med andre Ord, vi havde Korsikas Nordpynt i SO. t. O. ½ O., en Distance af 10 Mile.

Dette var en skrækkelig Begivenhed: af 112 Mennesker blev kun 53 bjergede, og Resten 59 sank i Dybet. De, som vare bjergede af Briggen, vare komne derombord dels under selve Kollisionen, dels ved en fra Dampskibet udsat Baad. Briggen kom fra Genua i Ballast og var bestemt til Sorte-Havet. Vi have nu holdt Selskab i disse tre sidste Dage, og han indkom hertil igaar samtidig med mig.

Hamar Seminariums Elever, ledsagede af deres Lærere, have, ifølge Østerdals Avis, gjort en Tur til Kristiania for at bese Universitetets Samlinger.

Korvetten Nornen. (Gjeng.) I Tirsdags begyndte Ekviperingen ombord i Kadetkorvetten Nornen.

— I Ondags hendte den Ulykke ombord i Korvetten Nornen, at en Skruenøgel faldt ned fra Toppen og rammede Matros Hans Andreassen, der bragtes paa Sygehuset.

Fremtidsmusiken vil efter Forlydende — skriver Folkets Avis — i næste Sæson holde sit Indtog paa den danske Scene. Efter hvad vi erfare, reise Kapelmester Paulli og Balletmester Bournonville i disse Dage til München for at overvære Opførelsen af Wagners berømte Opera „Lohengrin", som man af forskjellige Grunde har anseet for mere egnet til Opførelse her end „Tannhaüser" og „Rienzi".

Svensk Theaterkommission. Kongen har befalet, at Overstaldmester, Friherre Braunerhjelm, Rigsdagsmændene Bergstedt og Kallstenius, Theatersekretæren, Kammerherre Westerstrand og Protokolsekretær Dahlgren skulle træde sammen for at gjøre Forslag om den fremtidige Ordning af de kgl. stockholmske Theatres indbyrdes Forhold, samt om disses Drift uden videre Understøttelse end den, de nu erholde, og hvad Kongen maatte ville tilstaa af sin Privatkasse, Alt under Iagttagelse af Theatrenes væsentlige Bestemmelse: at værne om den fædrelandske dramatiske Kunst og vække og understøtte Smagen for ædlere Kunstnydelser.

En Valghistorie fra Frankrige. (Efter Presse). Champigny er et Hul. Hvem brød sig om Champigny, før Valgtiden kom? Nu derimod er den blevet vigtig, nu beiles der ogsaa til dens Stemme. Mairen sveder, som om hele Statens Byrde hvilte paa hans Skuldre. Hans Medhjælper blinker med Øinene og uddeler Haandtryk til alle Sider. Vægteren taler om Politik, og Budet er blevet storagtig. Cornigvet, den officielle Kandidat, som i 6 Aar har siddet i corps legislatif uden at bekymre sig det aller ringeste om sin Valgkreds, er i Puds. Festdagen kommer. Befolkningen samler sig paa Torvet. En støvet Kalesche viser sig. I den sidder Cornigvet, men uden den gyldne Nøgle, omendskjønt han er keiserlig Kammerherre. Fruentimmerne er især nysgjerrige efter at se Nøglen, og der opstod nogen Forstemthed, da en Slagter raabte: „Tror Hr. Cornigvet kanske, at vi skal anse ham for en uafhængig Mand, fordi han har puttet Tegnet paa sin Hoftjeneste i Lommen?" „Hys", sagde Mairen. Cornigvet stiger ud, udfolder, idet han hilser gratiøst, et Papir, og holder eller snarere opløser saa en Tale af følgende Indhold: „Ærede Indbyggere af denne smukke By. For anden Gang kommer jeg for at bede om Deres Stemmer. Keiseren hengiven og en Ven af fornuftig Frihed haaber jeg at bevare Eders Tillid. I dette Øieblik, da Anarkiets Hydra paany hæver sit Hoved, tør og maa vi ikke glemme Ordenens, Religionens og Familiens Støtter". (Mairen synes dybt rørt). „Lad os slutte os fast sammen (Brandmandsskabet kommer i Bevægelse og rykker nærmere sammen). Lad os forene os mod vor fælles Fiende. („Hør, hør" fra Embedsmændene) og lad os bevise Keiseren, at vi altid er Frankriges Børn. (Bifaldsklap og Musik til Melodien Partant pour la Syrie). Overpræfekten raaber: „Leve Keiseren!" Mairen: „Leve Keiserinden." Underpræfekten: „Leve den keiserlige Prins". Kammerherren vedbliver: „Jeg ved, at man har beklaget sig over, at jeg i de nu henrundne Aar ikke har varetaget Champigny- des Pommes Interesser opmærksomt nok. For at rette paa denne Feil, har jeg tænkt at opholde mig hos Eders et Par Dage, for at sætte mig ind i Eders Anliggender." Pludselig lod en Stemme sig høre: „Det er slu noget sent, at De lægger Mærke til os." Det er Borger Poilus Stemme, en Mand saa blid som et Lam, men saa fast som en Kathedralkirke i sin Overbevisning. En betænkelig Mumlen gaar gjennem Forsamlingen, Underpræfekten mærker, at Cornigvet taber Holdningen og at der over Hovedet synes at indtræde et Vendepunkt: „Gid vor Forfatnings Fiender idag maatte tie", raaber han. „Jeg er ingen Fiende af Forfatningen", svarer Poilu, „jeg tror kun at vore Deputerede før skulde have bestræbt sig for at lære os at kjende." Mængden raaber Bravo; Underpræfekten geraader i Fortvivlelse og giver Musiken Tegn til at lægge sig mellem. Folket raaber: „Leve Poilu." Mairen skriger alt, hvad han orker til Musikanterne: „Stærkere, meget stærkere, fortissimo." Om Aftenen var der i Værtshuset ikke Tale om Andet end om Poilus Interpellation. „Han skulde i det Mindste have ladet den Deputerede tale ud", mente de mest Moderate. Poilu forsvarede sig paa følgende Vis: „Det ærgrede mig, at Cornigvet begyndte med at proklamere, at han var Keiserens Ven. Naar det var over al Maade godt og ønskværdigt, at kun Keiserens Venner sad i Kammeret, saa skulde man overlade Valget til Keiseren som visnok kjender sine Venner nøiere end vi. „Poilu", siger Byens eneste Militær, en gammel Sergeant, idet han snurrer sin Knebelsbart, og ser forfærdelig morsk ud: „I snakker der forvovne Ting. I agiterer vist for en anden Kandidat." „Ja vel", lyder Svaret, „min Stemme tilhører Hr. Landry." „Den Spidsborger!" „Landry er en Hædersmand, han er Ven med hele Verden og ikke med Keiseren alene. Og nu vil jeg, Sergeant! forklare Dem Forskjellen paa Landry og Cornigvet. Hvis Majoriteten tidligere havde bestaaet af Landry'er, saa havde vi ikke faaet nogen Expedition til Mexiko. Men kommer der nu lutter Folk som Cornegvet i Kammeret, saa vil vi maaske faa Expeditionen om igjen." Sergeanten taug. Flerheden af de Tilstedeværende erklærede sig for Poilu og Landry. Om Moralen af den fornøielige Historie vil hjælpe den Sidste til Sæde i Kammeret, faar vi at se.

Odelsthinget sammentræder Tirsdag den 25de ds. til Foretagelse af:

1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse.
2. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om examen artium.
3. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen.
4. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 i Anledning af den kgl. Proposition til Lov om Udvidelse af Lov af 26de Mai 1866 indeholdende adskillige Bestemmelser, om Politivæsenet i Kristiania til at gjælde ogsaa for Rigets øvrige Kjøbstæder.
5. Indstilling fra Toldkomiteen ang. den kgl. Proposition til Lov om Forandringer i Toldlovgivningen.
6. Referat.

Oberstloitnant Mynster skal være udnævnt til Toldkasserer i Bergen; derimod skal Follo Sorenskriveri, hvortil Amtmand Nannestad efter Rygtet er udseet, ikke endnu være besat.

---

*) Formenlig i Tykke, hvorom Kapteinen paa et andet [illegible] siger, at den blev værre Dag for Dag.

Storthinget.

Lørdag d. 22de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab.

Lagthingets principale Anmærkninger er saalydende:

§ 1. Ægteskab mellem Medlem af Statskirken og Dissenter kan efter vedkommende Mands og Kvindes Valg osv., efter Odelsthingets Beslutning.

Irgens fandt, at § 1 indeholdt Bestemmelser, som man ikke kunde gaa ind paa, han vilde derfor stemme derimod, medens han til Nød kunde stemme for § 2, uagtet han ikke kunde ganske billige den. Schweigaard derimod forsvarede Lagthingets Anmærkning. Bentsen fastholdt Odelsthingsbeslutningen, thi naar man erkjendte, at noget burde gjøres, burde man ikke tage Skridtet halvt, men fuldt ud. Holmboe vilde ogsaa have Odelsthingsbeslutningens § 1, hvorefter der ikke kunde opstaa ringeste Tvivl om, at et valgfrit borgeligt Ægteskab var et fuldkommen hæderligt Ægteskab. Dersom Voteringen imidlertid skulde falde saadan ud, at man havde Valget mellem ingen Lov og Loven med Lagthingets Anmærkninger, da vilde han, om end modstræbende, vælge det sidste. Richter troede ikke, man havde andet Valg, men mente, man efter Lagthingets Anmærkning fik fyldestgjort det praktiske Livs Krav. Det, som nu Lagthinget havde besluttet, kunde man gjøre Krav paa; det Andet kunde være godt nok, men var dog ikke for Tiden nødvendigt. Han vilde derfor med dette Synspunkt for Øie stemme for Lagthingets Anmærkning. Irgens fremholdt, at denne Lov ikke var nogen Præstesag. Han vilde fremdeles stemme for Odelsthingets oprindelige Beslutning. Aall fremholdt, at Grunden til denne Lov var at løse en Konflikt paa dette Gebet mellem Præst og Menighed, men han vilde spørge, om den kunde løses paa den her foreslaaede Maade; det troede han ikke. Han fremholdt, at Folket ikke havde forlangt denne Lov; det havde ikke tænkt sig denne Udvei. Taleren fandt det i det Hele taget farligt eller uheldigt at rykke Folket ud af dets gamle Sædvaner, og ved dette borgerlige Ægteskab vilde idetmindste for den simple Mand Distinktionen mellem Ægteskab og Konkubinat træde mindre skarpt frem. Han stemte forrige Gang imod Odelsthingets Beslutning og vilde fremdeles gjøre det denne Gang; imidlertid troede han at kunne stemme for Lagthingets Anmærkninger. Schweigaard fremholdt, at Loven, saaledes som den nu forelaa med Lagthingets Anmærkninger, var den eneste humane. Balchen troede, at § 1 var uheldig, men vilde finde sig tilfredsstillet med Odelsthingsbeslutningen tilføiet Lagthingets § 2. J. Sverdrup fandt, at § 2 kun løste Konflikten, forsaavidt Regjeringen, der altid savnede det fornødne Materiale, i hvert enkelt Tilfælde var enig med vedkommende Præst. Taleren var forresten mod Lagthingets Anmærkning i det Hele taget. Rode vilde principielt stemme for Odelsthingsbeslutningen tilføiet Lagthingets § 2, medens han subsidiært, hellere end ingen Lov at faa, vilde stemme for hele Lagthingets Anmærkning. Derpaa skredes til Votering med det Resultat, at Lagthingets Anmærkning i dens Helhed forkastedes med 48 St., hvorpaa Odelsthingsbeslutningen med Tilføielse af Lagthingets § 2 bifaldtes mod 27 St. Lagthingets subsidiære Anmærkning: „Det henstilles til Odelsthinget at henlægge denne Sag" blev efter Bemærkninger af Hammerstad, der talte for samme, forkastet med 44 St. De Herrer, der stemte for, vare: A. Hansen, Horgen, Falsen, Tonning, G. Ueland, Kolbenstvedt, Grønningsæter, Olassen, Wiel, Hammerstad, Lunde, Michelsen, Gram, Lorck, Schawland, Nergaard, Aga, Augustinussen, Schweigaard, Liestøl, Igland, Enge, Swensen, Vennemo, Selboe, Lindstøl Aschim Strand, Foss, Viborg. Fraværende Olrog, Iversen.

Sag No. 2. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne i Oplysningsvæsenets Fonds Regnskab for Aaret 1867.

Under Post 1 fremsattes et Forslag fra D. Kildal om, at man skulde henstille til Regjeringens Overveielse, om det ikke, hvor beneficeret Gods havde Skyld sammen med en anden Gaard, var hensigtsmæssigt, at Udskiftning fandt Sted, inden man skred til Auktion; dette Forslag blev imidlertid ved Voteringen forkastet mod 29 St. De indstillede Decisioner bifaldtes iøvrigt enstemmigt.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 2 i Anledning af det af Statsrevisor Johnsen ved Repræsentanten Bankdirektør J. Sverdrup fremsatte Forslag til Lov om Ophævelse af Dødsstraffen.

Komiteen gjennemgaar de hos os gjældende Lovbestemmelser, hvor Dødsstraf findes fastsat, og sammenligner derefter vor Lovgivning med den svenske og danske. Af denne Sammenstilling fremgaar det, at medens i vor borgerlige Straffelov Livsstraf er eneste anvendelige Straf for 27 Forbrydelser — jfr. dog 9 § 1 med Hensyn til simple Deltagere i Forræderi, forekommer samme i den svenske Straffelov aldrig som enestaaende Straf, idet 14 § 6 for Drab forøvet af en paa Livstid indsat Fange kan afsones med mindre Straf, naar Omstændighederne ere formildende.

Forsaavidt Livsstraffen efter den danske Straffelov kan komme til Anvendelse, er den alene i 2 Tilfælde, Landsforræderi, Angreb paa Kongens Liv samt Mord ubetinget paabuden. Det kan iøvrigt bemærkes, at det forsætlige Drab, for hvilket hos os Straffen er bestemt til Strafarbeide i 1ste eller 2den Grad, i Danmark kan blive anseet med Livsstraf, nemlig naar skjærpende Omstændigheder ere forhaanden, den ordinære Straf er Strafarbeide fra 8 Aar, dog saaledes, at naar Drabsmanden har befundet sig i en særdeles provoceret Stilling, kan Straffen gaa ind til 1 Aars Fængsel.

Komiteen anseer det hensigtsmæssigt at levere en Opgave ogsaa over andre fremmede Landes Straffelovgivninger. Den af Assessor Bachke forfattede Afhandling samt Olivecronas Skrift om Dødsstraffen er herunder isærdeleshed benyttet. Det maa herved bemærkes, at Straffelovene have forskjellig Betegnelse for flere Forbrydelser; man har det ikke altid i sin Magt at betegne den identiske Forbrydelse, om end den samme Benævnelse — som f. Ex. Mord — anvendes paa de i fremmede Lovgivninger omhandlede Forbrydelser.

I England er siden 1861 Dødsstraf afskaffet for alle Forbrydelser undtagen Mord og Høiforræderi.

I Nordamerika er Dødsstrafien afskaffet i 3 Fristater og anvendes ellers for Høiforræderi, Mord og tildels for Mordbrand.

I Schweitz er Straffen afskaffet for politiske Forbrydelser, samt ellers i en enkelt Kanton.

Den franske Lovgivning foreskriver Dødsstraf for de mod Statens Sikkerhed farlige Forbrydelser, for Attentat mod Keiseren eller hans Familie, for forsætlig Drab med Overlæg eller forøvet paa nyfødt Barn, Forældre eller bevirket ved Gift eller usædvanlige Pinsler, eller under Mordbrand, eller mod Embedsmænd i sine Funktioner. Begaar en Person, hvem Strafarbeide paaligger, en til saadan Straf kvalificeret Forbrydelse, finder Livsstraffen ogsaa Anvendelse. Da imidlertid de franske Jurver ved ethvert Verdikt, som gaar ud paa Skyldigkjendelse, kan tilføie, at de finde formildende Omstændigheder at være tilstede, hvoraf følger, at Straffen maa nedsættes en Grad, er der altid Anledning til at indvirke paa Livsstraffens Anvendelse, saa at det praktiske Resultat stiller sig, som om Strafarbeide i vedkommende Straffested var sat ved Siden af Bestemmelsen om Livsstraf. I 1863—65 skal Antallet af Dødsdomme ikke have udgjort flere end henholdsviis 20, 9 og 14.

Belgiens Straffelov istandbragtes i 1867; Livsstraffen blev, uagtet Forslag var fremsat om dens Ophævelse, bibeholdt for Attentat mod Kongen eller Thronfølger, Mord, Giftmord, Drab paa Forældre eller foraarsaget ved Mordbrand.

Skjønt der i Holland haves en streng Straffelov, skal dog Ingen være henrettet siden 1861.

I Portugal er i 1867 Livsstraffen bleven afskaffet, og i 1864 i Rumænien.

I Toscana og Lucca er Dødsstraffen ophævet. Det italienske Deputerkammer besluttede i 1865 at ophæve denne Straf, men Beslutningen fandt ikke Tilslutning af Senatet. Et Udkast til en ny Straffelov for Italien skal have undladt at optage Straffen, men i dens Sted foreslaaet at erstatte den ved livsvarigt Strafarbeide med fuldstændig Isolation paa en af Rigets Øer.

I Østerige anvendes Livsstraf for Majestætsforbrydelser, visse Slags Oprør og Forræderi og for forsætligt Drab og Død bevirket under Mordbrand og Røveri.

Ifølge den preussiske Strafferet, som gjælder for de i 1867 annekterede Lande, straffes 6 Hovedklasser (politiske Forbrydelser, Mord, visse Arter Drab, Udsættelse af Børn samt Død bevirket ved Mordbrand) med Dødsstraf. Adgangen for Juryen til at udtale sig om formildende Omstændigheder kommer for Dødsstraffens Vedkommende ikkun i et Par Tilfælde til Anvendelse. I Wyrtemberg, Bayern og Baden bestaar Dødsstraffen for forskjellige af de grovere Forbrydelser.

I 1868 blev Dødsstraffen besluttet ophævet i Sachsen. Iøvrigt meddeltes henimod Slutningen af forrige Aar i Kölnische Zeitung, at i Udkast til en ny Straffelov for det nordtyske Forbund var Livsstraffen bibeholdt.

For Sveriges Vedkommede haves i Almindelighed Alternativet Strafarbeide ved Siden af Livsstraffen. Denne Strafs Afskaffelse behandledes i 1868 i Rigsdagens 2det Kammer. Justitsministeren, Friherre de Geers Tale den 1ste Marts samme Aar, har tidligere været meddelt i de norske Aviser. Komiteen troer derfor at kunne indskrænke sig til at paapege nogle af dens Hovedtræk.

Dødsstraffens Anvendelighed beroer paa Spørgsmaalet om dens Fornødenhed, hvilket er et praktisk Spørgsmaal. Sverige har maaske afgivet Bidrag til dets Besvarelse, idet grovere Forbrydelser i den Tid under Kong Oskars Regjering, hvor man antog Kongen uvillig til at lade Dødsdomme fuldbyrde, vare i Tiltagende. Samme Erfaring antages ogsaa gjort andre Steder f. Ex. Østerrige, Belgien og Wyrtemberg. Statens Ret til at anvende den kan ikke bestrides ialfald fra dens Side, dersom Morderen har tilintetgjort Livet hos et andet Individ. Naar man enkelte Steder, som f. Ex. i Sachsen, har besluttet at ophæve Dødsstraffen, hidrører dette fra Forandring i Proceslovgivningen, idet man tilsigtede indført Jury. Da Stemningen var mod Dødsstraffen, antog man blandt Andet, at det kunde stille sig som en Hindring imod en rigtig Bedømmelse af Beviset, at en Straf blev bibeholdt, som i Almindelighed modstred Jurymændenes Følelse og Instikter.

Uagtet Anmodningen om at tage Spørgsmaalet om Dødsstraffens Afskaffelse under Overveielse var udgaaet fra 2det Kammer, afgaves der dog 100 Stemmer (63 for) mod Afskaffelsen, og i 1ste Kammer var Afstemningen enstemmig uden Debat.

Komiteen maa for vort Lands Vedkommende bemærke, at den forholdsviis meget udbredte Anvendelse af Livsstraf i vor Straffelov sandsynligviis for længst vilde have fremkaldt Spørgsmaal om Afskaffelse eller Indskrænkning af Straffen, om de i Lovstederne betegnede Forbrydelser forekom i Virkeligheden. Men dette er ikke Tilfældet. Livsstraffens Bestaaen har hos os alene praktisk Betydning for Mords Vedkommende eller for Drab forøvet under Røveri. Forslagsstilleren har meddelt en Opgave over de Tilfælde, hvori fra 1844—1867 Domfældelse for Mord har fundet Sted, hvorefter 69 Personer have været domfældte, hvoraf 51 have været benaadede medens 16 angives at være henrettede — i en af Opgaverne er der saaledes en feil Opgave af 2 Personer. Paa Grund af Mangel paa officiel Statistik kan man ikke oplyse, hvorledes Statistiken stiller sig i det Hele taget for Tidsrummet efter den nye Kriminallovs Træden i Kraft. For den ældre Tids Vedkommende bemærkes som en Særegenhed, at i Tiden 1825—30 blev en Dødsdom fuldbyrdet, der var affagt i Anledning af Eftergjørelse af Pengesedler.

Ifølge Opgaver, som ere samlede af Mittermaier, stille Dødsdommenes Antal sig i Forhold til Folkemængden saaledes:

I Sverige	1	Dødsdømt	af	40,000	Mn.sker.
= Danmark	1	—	=	100,000	—
= Piemont	1	—	=	300,000	—
= England	1	—	=	300,000	—
= Belgien	1	—	=	400,000	—
= Frankrige	1	—	=	600,000	—
= Østerrige	1	—	=	1,000,000	—
= Skotland	1	—	=	1,000,000	—

I Norge var Folkemængden ved Udgangen af 1865 1,701,365 Mennesker. Efter det i de sidste 10 Aar faldne Dødsdomme falder der paa hvert Aar i Gjennemsnit 2,4 Dødsdom eller 1 Dødsdømt paa hver 708,902 Mennesker.

Idet Komiteen gaar over til det foreliggende Forslag, har den at meddele, at den ikke kan indstille det til Antagelse. Det vilde formentlig blive et for vidtgaaende Skridt paa engang at erklære Livsstraffen ganske afskaffet.

Der foreligger den Kjendsgjerning, at man i den seneste Tid har havt det samme Spørgsmaal under Overveielse næsten den hele Verden over, uden ialmindelighed at turde bestemme sig for en fuldstændig Sløifning af denne Strafart. I de sidste Aar er derhos her i Landet navnlig af Fremmede begaaet meget grove Mordforbrydelser.

De Grunde, som ialmindelighed anføres til Støtte for Livsstraffens Ophævelse, antages ikke at kunne godtgjøre, at Straffens Anvendelse fra Statens Side er en Uretmæssighed.

Naar Straffen ialmindelighed bibeholdes uanseet Sædernes tiltagende Mildhed og Humanitet, hidrører dette vistnok hovedsagelig derfra, at man antager, at denne Straf som den største, der i Almindelighed kan sættes i Udøvelse, ikke kan undværes, om ikke Statens Sikkerhed og Medmenneskers Liv skal udsættes for Angreb.

Efter nærmere at have omhandlet Henrettelsesmaaden og antydet de ønskelige Forbedringer i vore Straffelove i Henseende til Dødsstraffen, indstiller Komiteen:

„Forslaget og Indstillingen tilstilles Regjeringen, som anmodes om at tage under Overveielse om

a) hvorvidt Anvendelsen af Livsstraf, saaledes som denne nu er bestemt i den borgerlige Straffelovgivning, dels kan bortfalde dels kan indskrænkes og
b) om Henrettelser fremdeles bør foregaa offentlig, samt

46

Han skulde ikke kunnet sige, hvem disse Mennesker vare. Hans Barndom var henlevet mellem dem, uden at han eiede Bevidsthed om at være En af dem. Han var stillet ved deres Side; Intet videre.

Han var nys blevet — igjenglemt af dem.

Han eiede ikke en Stilling, ikke en Skosaale paa Fødderne, knapt en Fille paa Kroppen, ikke saa meget som en Bid Brød i Lommen.

Det var Vinter. Det var Aften. Han maatte gaa mange Mil inden han kom til en Menneskebolig.

Han vidste ikke, hvor han var.

Han vidste Intet, uden at de, som vare komne sammen med ham ned til Stranden, havde begivet sig bort igjen uden ham.

Han følte sig udstødt af Livet.

Han kjendte Mennesket forsvinde i sig.

Han var ti Aar.

Barnet befandt sig i en Vildmark mellem dybe Svælg, i hvilke han saa Natten opstige, og dybe Svælg, i hvilke han hørte Bølgerne larme.

Han strakte ud sine smaa Arme og snappede efter Veiret.

Pludselig som En, der fatter en Beslutning, rystede han Dvalen af sig, og med et Elorns eller en Clowns smidige Bevægelser vendte han Ryggen til Viken og begyndte at klattre opad Strandskjæret. Han kom op til Gangstien, forlod den, kom tilbage til den igjen, hurtig og uforfærdet. Han ilede mod Land. Man kunde tro, at han havde en Marschrute. Nei, han havde intet Maal. Han ilede uden Maal, et Slags Flygtning for Skjæbnen.

Da Portlandsbranterne vende mod Syd, sandtes næsten ingen Sne paa Gangstien. Den sterke Kulde havde forresten forvandlet Sneen til et Støv, som var ubehageligt nok for Vandrere. Gutten klarte sig dog.

43

førte med sig, bleven ophobet hulter til bulter under Virvaret ved Indskibningen; — nu førtes den, takket været Planken, der gjorde Tjeneste som Landgangsbræt, i al Hast ombord paa Fartøiet. At disse Fillefanter havde Vadsække synes at hentyde paa et nomadisk Liv. Omstreifende Skjelme ere nødte til at eie Noget; nu og da kunde de vel have Lyst at flyve til Veis som Fugle, men de kunne det ikke uden at tabe sin Næringsvei. De maa have Tiner med Værktøi og Arbeidsredskaber, hvad de nu end drive for en Løsgjængerhaandtering. De, som her Talen er om, slæbte denne Oppakning med sig, en Hindring ved mere end en Anledning.

Det maatte ikke have været nogen let Sag at føre disse Eiendele med sig til Skjæret. Forøvrigt røbede det, at de havde til Hensigt for bestandig at fraflytte Stedet.

Man spildte ikke Tiden, man gik i etvæk fra Stranden til Fartøiet, fra Fartøiet til Stranden, Enhver tog sin Del; En bar en Sæk, en Anden en Kuffert. De, som vi have antaget for Kvinder i Forsamlingen, arbeidede som de Andre. Man overanstrengte Barnet. Det lignede ikke Barnet i en Familie, men Slaven i en Horde. Det betjente Alle, og Ingen talede til det.

Forøvrigt gik Arbeidet rask fra Haanden, og Barnet som hele det stygge Følge, i hvis Selskab det var, synes blot at have en Tanke, den at komme bort saa snart som muligt. Vidste det hvorfor? Sandsynligvis ikke. Det skyndte sig mekanisk, da det saa de Andre skynde sig.

Ourquen havde Dæk. Stuvningen af Lasten blev raskt iværksat, — Øieblikket at gaa under Seil nærmede sig. Den sidste Kiste var fort ombord. Nu var det blot Menneskene, der stod tilbage. De to af Troppen, som synes at være Kvinder, vare allerede ombord; sex, og iblandt dem Barnet, var endnu tilbage paa Skjærets nedre Affats. Fra Fartøiet gav man Tegn

Manden som ler.

c) at forelægge næste Storthing Forslag til forandrede Lovbestemmelser."

Schweigaard troede, at Komiteen ved Sagens Behandling havde overseet Forslagsstillerens Hensigt. Han fandt ikke, at denne Paaskyndelse af Dødsstraffens Afskaffelse ved Lov var fornøden, da den alligevel ved Lov og Praxis var bragt saa vidt, at den nu næsten ikke fuldbyrdedes. Han maatte derfor være mod denne særdeles Ilfærdighed. Taleren vilde være med at stemme mod Litra c; det Øvrige kunde jo staa ved sit Værd. D. Kildal mente, at dersom man ikke havde gjort noget ved Sagen, vilde det blive udtydet derhen, at man fandt de nuhavende Bestemmelser om Dødsstraffen passable. Taleren fandt dette saa langt fra at være Tilfældet, at han næsten maatte finde det upassende, at vor Lovgivning endnu paa vor Tid indeholdt 30 Dødsdombestemmelser. Han troede forresten ikke, at Dødsstraf ganske burde afskaffes, men vistnok meget indskrænkes, saaledes at man gav Loven den Vidde, at man kunde tage tilstrækkeligt Hensyn til de subjektive Bevæggrunde. Taleren vilde derfor, at Sagen skulde tages under Regjeringens Overveielse og om end ikke nogen Proposition allerede kunde fremsættes for næste Storthing, kunde vel en saadan blive fremsat for det dernæst følgende Thing. Præsidenten troede, at naar man gik ind paa Sagen selv, vilde Debatten blive altfor vidtføftig. Han ansaa det for Tiden rigtigst at stemme for Oversendelsen til Regjeringen. Jaabæk troede, at en saadan Sag, uagtet han maatte erkjende dens Vigtighed, kunde tilstrækkelig forberedes inden en Komite og vilde derfor stemme mod Oversendelsen. Krognæs vilde ved Siden af, at man overveiede Sagen i dens Almindelighed, henlede Opmærksomheden paa, om ikke Aflivelsesmaaden kunde forandres. Han fandt den her brugelige Maade i og for sig afskyelig og et af de skrækkeligste Hverv, som kunde overdrages noget Menneske. Han vilde derfor foreslaa, at der i Slutningen af b skulde tilføies, „samt paa den hidtil brugelige Maade." Dette Forslag optoges derpaa af Komiteen, hvorpaa Komiteens Formand (D. Kildal) oplyste, hvordan Dødsstraf fuldbyrdedes i en Del andre Lande. Han tillod sig med det Samme at gjøre opmærksom paa, at denne Sag var altfor stor til med engang at afgjøres i en Komite. Bentsen troede, at det indtil videre burde blive staaende saadan som det nu var, og ansaa Dødsstraffen for at være saa sjelden fuldbyrdet i den senere Tid og i saa sjeldne Tilfælde, at den da havde været ganske nødvendig og passende. Desuden troede han, at Kongen efter saa nøiagtig Overveielse afsagde Dødsstraf, at man deri havde fuld Garanti. Efter yderligere Bemærkninger af D. Kildal skred man til Votering med det Resultat, at a og b bifaldtes mod 18 St., Jaabæk, Norbøe, Foss, Iversen, Viborg, Schweigaard, Mortensen, Balchen, Schawland, Holmboe, Rode, Olrog, Vogt, A. Hansen, Nielsen, Bentsen, Gram, Sørenssen. Krognæss's Tillæg til b bifaldtes mod 4 St., Norbye, Viborg, Schweigaard, Gram. c forkastedes med 42 St.

Mødet hævet Kl. 12½.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 24de Mai.

Idag indklareredes Dampskibet „Excellence Toll" fra Kjøbenhavn med Stykgods, „Gustav Vasa, Kapt. Stiehl fra Danzig med circa 3000 Tdr. Rug og Tjalk „Twee Gebroeders", Kapt. H. v. d. Veer fra Bremen med Stykgods, væsentlig bestaaende af Ris og Tobaksblade.

Indklarerede Fartøier den 21de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Astrid	Hansen	Rio de Janeiro	Kaffe
Flora	Gundersen	Aloa	Stenkul
Dora	Bruhn	Danzig	Kornvarer
Anne Kirstine	Haumann	Königsberg	Rug
Dyreborg	Udby	Danzig	do.
A. Carendia	Olsen	Emden	Ballast
Mariane	Andreä	Stolpemünde	Rug
Fredens Haab	Fredriksen	Nakskov	do.
Fredriks Haab	Jørgensen	do.	do.
Den 22de Mai.			
RævoddensPaket	Sørensen	Tønsberg	ufotld. Rug
De Forenede	Pedersen	Kønigsberg	Rug
Fyrsten	Andreassen	Strømstad	Jern
Glitner	Hansen	Danzig	Rug
Ansgarius	Jacobsen	Riga	Linsæd
Emanuel	Landgreen	Porsgrund	Ballast
Alexandra	Hansen	London	do.
Melanie	Holst	Dieppe	do.
Madamen	Sverdrup	do.	do.
Tordenskjold	Jörgensen	Torrevieja	Salt
Kath. Kornelia	Alkema	Amsterdam	Pibeleer
Anne Kirstine	Rasmussen	Kønigsberg	Rug
Emma	Jacobsen	do.	do.
Den 23de Mai.			
Helga	Iversen	Dunkerque	Ballast
Minstrel Boy	Jakobsen	Grimsby	Stenkul.

Udexpederede Fartøier den 21de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Rich. Cobden	Jonassen	Uddevalla	Ballast
Helene Elisab.	Wilhelmsen	England	Trælast
Elise Henny	Stulow	Soon	Ballast
De 7 Søskende	Lund	Danmark	Trælast.
Den 22de Mai.			
Anne Kathrine	Nissen	Danmark	Trælast
Tetis	Hansen	Grimstad	uftld. Varer
Stjernen	Nielsen	Danmark	Trælast
Nordstjernen	Hansen	do.	do.
Gyda	Olsen	Laurvig	uftld. Varer
Søfuglen	Hansen	Fredrikshald	do.
Emanuel	Beichmann	Sarpsborg	Ballast
Apengadam	Nienhaus	Holland	Trælast
Johanna	Klofhorn	Hanover	do.
Allida	Borgman	Holland	do.
Edmouth	Ebeigner	Caen	do.
Adelgunde	de Vriis	Soon	Ballast
Ottava	Isaksen	Sarpsborg	uftld. Varer
Elisabeth	Nygaard	Moss	do.

Blandinger.

Slaget paa Nygaard den 18de Mai. Det hører med til de bergenske Gutters Traditioner at levere hverandre større Slag og hævde sit Kvartals Tapperhed og krigerske Ære. Allerede paa Holbergs Tid var dette i fuld Gang, og Holberg selv har formodentlig som god „Dræggegut" (hans Fader boede en Tid der, hvor Kapteinvaagtmesteren nu bor) deltaget i Kampen mod „Sverperne". Efterhaanden har disse Kampe forandret Karakter, og i de sidste 10 og 15 Aar har der neppe været leveret noget større Slag mellem Gutterne i Bergen. De har nemlig fundet et bedre Maal for sine krigerske Tilbøieligheder, idet de har oprettet tre større „Kompagnier" eller „Bataljoner", nemlig Dræggens-, Nygaards- og Nordnæs's-Kompagnier, der hver for sig exercerer og skyder efter Skiven med Buer, foretager Udmarscher og morer sig ypperlig. Alting har gaaet meget pent og hyggeligt for sig, og det Hele har været opmuntret baade af Forældre og Lærere.

Igaar skede heri en Forandring; der blev paa Nygaard efter forud truffen Aftale leveret et alvorligt Gutteslag, hvori der efter Beretning deltog tilsammen „over 100 eller henimod 200 Gutter" fra 8—10 Aars Alderen til „Konfirmationsgutter".

Anledningen siges at have været følgende: „Nordnæs Bataljon", der tæller Medlemmer fra alle Byens Kanter, havde faaet sig en ny Fane, hvis Billede viste Kong Karl til Hest. Dette vakte endel Misundelse eller Misnøie hos Nygaards Korps, hvis Menige og Officerer flere Gange havde benyttet Anledning til at sammenligne Billedet med noget Legetøi, der fandtes i Vinduet hos en Kortevare-Handler i Strandgaden og som var bestemt for „meget smaa" Børn. Man tirrede hinanden saalænge, at et Opgjør maatte finde Sted: Den 18de Mai om Formiddagen paa Nygaard blev bestemt at være Tiden og Stedet for Sagens Afgjørelse med Vaaben. Begge Korpser mødte frem med sine Geværer og Sabler; de marscherede gjennem Gaderne med Faner og Trommer, og Alt saa helt krigerskt ud. Nygaards-Kompagniet havde sin „Fæstning" paa Nygaard ved Langebammen, afventende et Angreb fra Nordnæs Bataljon. Da begge Hære vare samlede, foreslog Chefen for Nordnæs Bataljon, at man skulde lægge Sabler (dels af Træ, dels af Staal) og Geværer (af Træ) fra sig og bruge tørre Næver. Forslaget blev forkastet. Kampen med Vaaben begyndte. Nordnæs Bataljon stormede Fæstningen, der var godt besat af tildels meget store Gutter af Nygaards Korps, de slog med Staalklinger og tommetykke Træ-Geværkolber ganske lystelig løs paa de stormende Kolonner. Flere faldt for de voldsomme Kolbeslag, skjønt Ingen vides at være tilføiet livsfarlige Saar. Det Hele antog en alvorlig Karakter; thi der herskede vildt Mod paa begge Sider. Fæstningen stormedes og var et Dieblik i Angribernes Hænder, men da en af Fiendens Rækker klatrede op for at rive Flaget ned, medens Nordnæs's Fanebærer allerede havde plantet sin Fane paa Fæstningsvolden, ophidsede dette op til den haardeste Kamp og det tapreste Forsvar. Fanebæreren og en anden Gut blev slaaet til Jorden, og deres Fane havde maaske faldt i Fiendens Hænder, dersom de ikke med Raseri havde forsvaret sig og med sit Legeme dækket sin dyrebare Fane mod alle Angreb.

Den storartede Gutte-Kamp tog nu en saa alvorlig Karakter, at nogle Mænd fra Brand- og Vandvæsenet intervenerede for at stille Gutterne ad, hvilket ikke skede uden Fare for Arme og Ben for Intervenienterne, der af alle Gutterne betragtedes som deres fælles Fiende.

Efter endt Slag, og efter at Fæstningen atter var i Nygaards Korps's Besiddelse, drog hver til Sit. Nordnæs Bataljon marscherede, syngende „Sønner af Norge osv.", med Fane og Tromme i Spidsen samt medbringende endel Seierstrofæer.

De trak op paa Toldbodalmenningen, hvor Søstre og Veninder hilsede dem med Hurra, medens de mest Saarede bleve pleiede og forbundne, thi i Slagets Tummel havde der ikke været Tid dertil. Ogsaa Nygaardskorpset havde kjæmpet med nordisk Tapperhed og blev kraftig understøttet af en større Gut, der næsten gik Berserkergang. Paa begge Sider flød adskilligt Blod, men nogen alvorlig Skade blev ikke tilføiet; Flere har dog faaet Saar, der vil efterlade Mærker for bestandig. — Der tales nu om, at der efter franskt Mønster skal uddeles Ordener og Tapperhedsmedaljer til de „kjækkeste Gutter" fra Kampen.

Den hele Beretning klinger maaske noget storartet, men den var virkelig helt overraskende. Som Forklaring til det Hele maa føies den Bemærkning, at en saadan Guttekamp neppe var tænkelig andetsteds end her i Bergen. Nogle Tilskuere, deriblandt ingen fra Politiet, overvar Slaget. Meningen i Byen om Sagen er delt, idet Nogle betragte det Hele kun som en overdreven Guttespektakel, Andre tage Forargelse af, hvad de kalde et slemt Uvæsen. (Bergp.)

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar omtrent ved Middelstand, lavest i det sydlige Norge. Temperaturen lidt under Middelstand paa Vestkysten. Vinden er frisk NOlig nordenfor Stat. Laber NVlig i Skudesnæs, ellers svag. Udsigterne ere til roligt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Tirsdag den 25de Mai Kl. 7½—10¼ gives (for første Gang): **Naar Enden er god, er Alting godt,** romantisk Lystspil i 5 Akter af W. Shakespeare, oversat af E. Lembcke.

NB. **Dette er den 30te og sidste Abonnementsforestilling.**

☞ Forestillingen begynder Kl. 7½.

Hermed slutter de ordinære Forestillinger i denne Sæson.

DHrr. Aktieeiere i „Svea" underrettes herved om, at Udbytte for Aaret 1868 udbetales mellem Kl. 10 og 12 Formiddag fra mit Kontor, mod Coupons No. 2, med 6 pCt. eller 1½ Spd. pr. Aktie.

Kristiania, 22de Mai 1869.

Fr. Berghaus.

Smed S. A. Opsahl

(No. 16. Raadhusgaden No. 16)

anbefaler sig til Udførelse af Alt til Faget henhørende Arbeide, saasom **Hesteskoning og Vognarbeide,** saavel grovt som det fineste, **Laase-, Bygnings- og Skibsarbeide** m. V.

Sammesteds haves tilsalgs nye **Triller og Arbeidsvogne** samt **Dørlaase, Hengsler og Bridere,** Alt til billige Priser.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Tilsalgs.

Hornlim.

Et Parti extra godt Hornlim er ankommet til Jakobsens Farveudsalg og sælges for 7 ß Bismerpundet.

Træskjærerarbeider,

hvoriblandt et større Parti meget billige Gjenstande for Børn, er jeg nu bleven forsynet med.

De Coninck,

Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Nye Skinker,

Holstenske og Hamburger, anbefales af

G. Wold,

Torvet No. 2.

Bringebærsaft,

extra god, til 36 og 48 ß pr. Flaske hos

G. Wold,

Torvet No. 2.

Nye

lyse engelske & franske Sirtser & Brillantiner er ankommet i rigt Udvalg til

Møller & Magelssen,

Hjørnet af Prinsens- og Kirkegaden.

Hvide Lærredstørklæder

anbefales

til 2 ₰ 4 ß, 2 ₰ 18 ß, 3 ₰ 3 ß, 3 ₰ 18 ß og 4 ₰ 6 ß pr. ½ Dusin hos

Severin Jacobsen,

Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Hvide Damestrømper

til 12, 14, 17, 19, 21, 24, 26, 28 og 30 ß Parret, i Dusinvis billigere, hos

Severin Jacobsen,

Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Nyt Græstougværk

i Dimensioner fra 1" — 5" sælges billig af

C. Ludw. Johansen.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

til Afreise, Skipperen tog fat i Roret, en Matros greb en Øxe for at hugge Landtrossen over. At man huggede Trossen over røbede den Hast, man havde; naar man har Tid, kaster man den løs. Andamos*) sagde halvhøit den af de sex, som syntes at være Chefen, — han, der havde Paljetter paa sine Pjalter, Barnet styrtede frem mod Planken for at komme først. Just som det satte Foden paa den, for to af Karlene, med Fare for at styrte den lille Stakkel i Vandet, forbi ham, en Tredie puffede ham tilside med Albuerne, en Fjerde stødte ham tilbage med den knyttede Næve og fulgte efter den Tredie. Den Femte, der var Chefen, styrtede mere end han gik ombord og stødte til Planken med Hælen, da han sprang ind i Fartøiet, saa at den faldt i Søen, et Hug af Øxen afskar Touget, Roret lagdes over, Fartøiet forlod Stranden og Barnet stod alene i Land.

III.

Forladthed.

Barnet blev staaende urørligt paa Klippen med stirrende Øine. Det raabte ikke. Det bad dem ikke vende tilbage. Det sagde ikke et Ord. Samme Stilhed herskede paa Fartøiet. Ikke et Raab fra Barnet til disse Mennesker, ikke et Farvel fra disse Mennesker til Barnet. Der herskede paa begge Sider en stum Fornemmelse af den voxende Afstand. Det var som en Skilsmisse mellem Skygger paa Stranden af Styx. Barnet stod som fastnaglet til Klippen, som den stigende Flod allerede begyndte at skylle, og saa Skyggerne drage bort. Man skulde næsten have troet, at det forstod. Hvad? Hvad forstod det? — Skyggen.

Dieblikket efter naaede Ourquen det trange Udløb fra Viken og styrede ind i det. Man opdagede Mastetoppen mod den klare

*) Afsted.

Luft ovenfor de revnede Stenblokke, mellem hvilke Sundet snoede sig som mellem to Vægge. Nu saa man den ikke længere; det var forbi, Ourquen havde naaet Havet.

Barnet saa den forsvinde.

Det var forbauset og drømmende.

Denne stumme Bestyrtelse var ligesom født af en mørk Livserfaring. Ja, der syntes virkelig at findes Erfaring hos denne grvende Sjæl. Kanske dømte den allerede. Hvor Prøvelserne komme altfor tidligt, skabe de stundom paa Dybet i Barnets dunkle Bevidsthed en forfærdelig Vægtskaal, paa hvilken disse stakkels smaa Sjæle veie Gud. Da det kjendte sig uskyldigt, samtykkede det. Ikke en Klage. Den Uskyldige bebreider ikke. Denne uventede Forladthed, som blev dets Lod, aflokkede det ikke en Bevægelse. Det frøs saa at sige til Is indvortes. Barnet bøiedes ikke under dette Skjæbnens Slag, som syntes at medføre dets Tilværelses Ophør, næsten før denne Tilværelse begyndte. Det modtog Tordenslaget opreist.

For den, som kunde se Gutten staa der forbauset uden at være overvældet, vilde det blive klart, at i den Gruppe, som forlod ham, var der Ingen, som elskede ham, og Ingen, som han elskede.

Tankefuld, glemte han Kulden. Pludselig begyndte Søen at væde hans Fødder; Floden steg, et Vindpust strøg gjennem hans Haar; Nordenvinden kom. Han for sammen. Han rystedes fra Hoved til Foden af denne Dirren, som er Opvaagningen.

Han kastede et Blik omkring sig.

Han var alene.

Der havde helt til denne Dag ikke været andre Mennesker paa Jorden for ham, end de, som i dette Dieblik vare ombord paa Ourquen. Disse Mennesker havde nyligt stjaalet sig fra ham.

Hertil kommer, hvad som lyder urimeligt, at disse Mennesker, de eneste, han kjendte, vare ukjendte for ham.

Dagbladet.

No. 117. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 25de Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Honefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetrøn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 24de Mai. Prinsesse Sofie og de unge Prinser afreiste Onsdag Aften med Extratog til Sofiero.

Ogsaa om Sognebaandets Løsning.

I Dagbladets No. 112 har en Indsender leveret et Stykke angaaende Sognebaandets Løsning. Det er intet mærkeligt Aandsprodukt og kunde forsaavidt gjerne have staaet uberørt; men det repeterer nogle af de Indsigelser mod Reformen, som i disse Dage have forplantet sig i Pressen, lig Ekkoet i en bjergrig Egn. Hvor intetsigende disse Anker end ere, er det dog ikke rigtigt at lade dem være ubesvarede; thi ved stadig at blive gjentagne paa Prent vinde de en vis Troværdighed i troskyldige Folks Dine.

Indsenderen har rettet sine Anker mod Odelsthingsmedlem Bentsens Forslag som radikalt og opstillende et nyt Princip, medens Veldes Forslag, der vandt Pluralitet i Odelsthinget og nu tillige er antaget af Lagthinget, skal være maadeholdent og kun indeholde en „Legalisering af, hvad der allerede nu finder Sted." Den principielle Forskjel mellem begge Forslag er imidlertid i Virkeligheden en Fantasi. Begge Forslag give Menighedslemmer Ret til at henvende sig til en anden Præst, end Sognets; Bentsens Forslag udtaler dette direkte, Veldes indirekte. Idet sidstnævnte Forslag giver ansatte Præster Ret til at betjene Menighedslemmer fra fremmed Sogn, er med det samme Menighedslemmernes tilsvarende Frihed given; ellers vilde Forslaget have været meningsløst. Naar Indsenderen dernæst har fundet ud, at der mellem disse Forslag skal være den Forskjel, at Bentsens Forslag paalægger Præsterne som Pligt at betjene fremmede Menighedslemmer, saa er det atter en Fantasi; efter begge Forslag kan Præsten nægte at antage sig andre end sine Sognebørn. Den hele Forskjel mellem de tvende Forslag indskrænker sig til, at Veldes Forslag bestemmer, at det Menighedslem, der benytter sig af Sognefriheden skal alligevel betale sit eget Sogns Præst, samt at den fremmede Præst efter dette Forslag ingen Adgang har til at benytte Menighedslemmets Sognekirke. Forresten indskrænker Forskjellen mellem begge Forslag sig til en Forskjel i Redaktionen.

Dersom Veldes Forslag ophøies til Lov, saa har altsaa ethvert Menighedslem Adgang til at benytte hvilkensomhelst i Statskirken ansat Præst til sin Sjælesørger, forudsat at denne dertil er villig, og Menighedslemmet behøver ikke at have anden Befatning med sit eget Sogns Præst, end at det maa erlægge Skat til denne hver Gang, det skal have en kirkelig Forretning udført, for hvilken efter Loven Betaling skal erlægges. Det bliver altsaa denne ikke meget billige Skattepligt uden Vederlag og dernæst Pligten til at være med at bygge og vedligeholde en Kirke, uden Adgang til ved Betjeningen af fremmed Præst at bruge samme, som efter Indsenderens og Fleres Mening fremdeles skal styrke og befæste Menighedsbevidstheden hos de Menighedslemmer, der søge fremmed Præst. Hvorledes en i og for sig ubillig Forøgelse af Skattebyrden, og en i utidigt Autoritetshensyn motiveret Nægtelse af at benytte det Gudshus, til hvis Opførelse og Vedligeholdelse man bidrager, skal kunne styrke og bevare selv den Slags Menighedsbevidsthed, hvorom der her er Tale, nemlig Bevidstheden om at høre en Sognemenighed til, er ikke let at forstaa; men hemme Friheden noget kunne disse uberettigede Tyngsler nok. Nærværende Indsender har altid troet, at Menighedsbevidstheden var en Bevidsthed om at høre den kristne Menighed til, om at dele dens Tro og Haab, dens Kjærlighed til de hellige Overleveringer og den indbyrdes Samfundskjærlighed; men denne Menighedsbevidsthed, den kristelige Samfundsbevidsthed, kan dog umulig karakteriseres eller inddeles som en østre Akers Menighedsbevidsthed og en vestre Akers Menighedsbevidsthed, en Trefoldigheds Menighedsbevidsthed og en Grønlands dito! Og dog maa dette Sidste være Opfatningen, dersom Menighedsbevidstheden skal kunne paastaaes at hvile paa Sogneinddelingen, og hvis man skal kunne raabe Ak og Ve over en Bestræbelse for at frelse den dybeste og helligste af al Menneskefrihed for Sognegrændsens barbariske Tvang! Det Tømmermandsmæssige i denne Opfatning ligger dog klart for Dagen. Til Fordeling af Arbeidsbyrden og for en ydre Ordens Skyld have vi faaet Præstegjeldsinddelingen; men den maa ikke krænke den høiere Menneskefrihed hos den kristne Almue, eller hindre den Ordets Tjenere paahvilende Kjærlighedspligt. Traditionen, Vanens Magt, har skabt nogle ved det Administrative, det Materielle og Ydre hængende Forestillinger i denne Sag, hvilke ved deres Beskaffenhed og Forhold til Aandslivet og Samvittighedsfriheden ligefrem ere latterlige. Naar man paastaar, at denne Tvang hører den kristne Kirke til, saa er man i Strid med Kirkehistorien, og ingensinde har Kirkens Veteraner og Fædre erkjendt det kristeligt Berettigede i et saadant Baand eller indrømmet dets Nødvendighed for den kristne Kirkes Bestaaen. Denne Tvang er opelsket under den papistiske og taget i Brug af den protestantiske Kirke, hvor den har gjort Skade i samme Grad som Aandslivet har været oppe; men i vore Dage er denne Ufrihed omtrent i hele det „lutherske" Kirkesamfund hævet, og det er da ogsaa paa høi Tid, at det samme sker hos os. Det er saa langt fra, at Friheden i dette Stykke opløser Statskirken, at den tvertom styrker den ved at frigjøre det indre Liv og den indre Tilværelse i dette Samfund for en unaturlig Tvang. Kun den nomistiske Retning i Kirken, der vil svinebinde Livet ved en saakaldt Organisation, hvilken den forbausende nok benævner Kirkens Frihed, klamrer sig fast til Sognetvangen for ved Hjælp af denne og anden Ufrihed at herske over Troen og Samvittighederne; men disse kortsynede Bestræbelser bør, hvor ærligt de end kunne være mente, afvises som uberettigede og skadelige, thi de opløse ikke blot Statskirken, men splitte ved Lovtvangen Kristenlivet og Kirken i en høiere Forstand.

Jeg har ved disse korte Bemærkninger forhaabentlig godtgjort det Uefterretlige i den paapegede Indsenders Paastande, nemlig, at der er et svælgende Dyb mellem det Forslag til Sognebaandets Løsning, der ikke fik Pluralitet, og det der nu forhaabentlig bliver Lov, idet det Første skulde tendere til Statskirkens Opløsning, det Sidste derimod kun være en lempelig, halv konservativ Ændring i Sognetvangen. Statskirkeopløsende er intet af disse Forslag, uagtet de begge indeholde Friheden. Naar man har ment, at Veldes Forslag skal være mindre farligt derved, at det lægger nogle hemmende Tyngsler paa Friheden, saa er denne Mening kun et Udtryk for det menneskelige Hjertes Frygt for det Nye og dets Fortrøstning til verdslige Foranstaltninger i aandelige Øiemed.

Kristiania den 20de Mai 1869.

En Lægmand.

Brev til Dagbladet fra Stavangerkanten.

Den 17de Mai.

Dagen oprinder klar og vakker. Det er jo Forklarelsens- eller Pintsefestens Andendag. Men koldt er her, baade i bogstavelig og billedlig Forstand. Om end i dobbelt Henseende Festdag ser det ikke ud til, at den skal kunne opstemme Gemytterne. Dog — hvem ved? Paa Hjertedybet kan være varmt om det ikke saa lige afspeiler sig i det Ydre.

I min nærmeste Omkreds er fyrt og stille. Man udhviler sig efter det nu tilendebragte Vaaraansarbeide. I denne Stilhed vil jeg feire Dagen med Paabegyndelsen af et Brev til Dagbladet.

Om Stemningen hersteds med Hensyn til de Reformer, som paa dette Storthing ere blevne debatterede og tildels gjennemførte, skal jeg ikke kunne sige ret Meget. Til Forklaringsgrundene dertil skal jeg kanske senere komme tilbage.

Underretningen om Lovtagningen af „aarlige Storthing" er, saavidt jeg har erfaret, af en overveiende Flerhed bleven modtagen med Tilfredshed. Til denne Flerhed hører ogsaa jeg, uagtet jeg tidligere har havt Betænkeligheder.

Da det er langt ifra, at jeg har været alene om min Opfatning med Hensyn til denne Sag, tør jeg haabe, at De levner Plads for en Udredning desangaaende, ligesom jeg og tør antage, at en saadan Udredning vil være i Sagens Interesse.

Oplysning, Damp og Veianlæg havde allerede, da Motionen om aarlige Storthing første Gang, saavidt jeg erindrer i 1857, blev fremsat, skudt saadan Fart i Gjøremaalene og saaledes lettet Reiserne, at det ikke vel lod sig bestride, at jo Motionen i og for sig var berettiget. Derom har idetmindste ikke jeg næret Tvivl. Hvad jeg har befrygtet er, at uden direkte Valg og udvidet Stemmeret vilde aarlige Storthing kunne blive Veien til en Art Oligarchie, om just ikke aggressivt overfor Kongemagten, saa dog mere embedsmæssigt overfor Folket, end Forfatningen tilsigter. Man har hørt saadanne Tankeassociationer sat i Forbindelse med Motionens Optagelse som Regjeringsforslag, og det maa nok medgives, at Stillinger og Forholde i en nær Fortid, i alle Fald ved enkelte Leilgheder, i saa Henseende har været skikket til at vække Tanker af ymse Slag. Men samtidig med det politiske Liv og Bevægelse, som under denne Lovstiftningsfession har raadet i og udenfor Storthinget er vistnok hin Frygt ubetimelig. Paa min og Meningsfællers Opfatning maatte Indflydelsen af dette Ombrøite paa den politiske Horisont logisk blive netop den modsatte mod den, der aabenbarede sig f. Ex. ved Professor Schweigaards forandrede Stemmegivning i Sagen. Og da troligen Flertallet af Statsraaderne ere Hr. Schweigaards Meningsfæller, saa skulde det vistnok have været uklogt, atter at udsætte Lovtagningen af aarlige Storthing til efter Vedtagelsen af direkte Valg og udvidet Stemmeret. Den tilsvarende Bestemmelse i den nye svenske Rigsdagsordning skulde vel have været en vægtig Grund for Regjeringen til paany at komme med Forslaget, men det kan og tænkes, at fremmanede Skrækkebilleder af Demagogi o. a. desl. paa den anden Side kunde have virket afskrækkende.

Nu er „aarlige Storthing" en grundlovmæssig Institution i vort kjære Fædreneland: takket være 19de Storthings Majoritet i Almindelighed og Hr. Johan Sverdrup i Særdeleshed. Idet vi maa ønske og haabe, at ogsaa vore Efterkommere, især paa en Dag som denne, vil istemme denne Tak, maa vi ikke glemme Institutionens allerede forlængst anerkjendte Tilbehør, navnligen „direkte Valg" og "udvidet Stemmeret."

Det hører til Sorthingets Kald, i Forhold til de andre Statsmyndigheder, at æske Garantier; men ogsaa Storthinget er en Skabning af det konstitutionelle System, og Garantier er jo dette Systems Grundvæsen. Storthinget bør yde Garanti for, at det skal være **Folkets Ombud**, saaledes som Forholdet udtrykkes i Grundlovens § 49, hvori det hedder: „Folket udøver den lovgivende Magt ved Storthinget." I Valgbestemmelserne er det hovedsagelig, at saadan Garanti har sin Plads. Det tør nok være temmelig almindelig erkjendt, at netop Valgene ere Selvstyrelsens Hjerterod, og at det er denne Rods Beskaffenhed, der betinger Repræsentationens Idræt.

For mig har det ingen Tillokkelse at udkramme egne Meninger eller egen Frygt og Betænkeligheder; desangaaende skulde jeg neppe have skrevet, dersom jeg ikke havde stødt paa Avisberetninger om Skuffelser med Hensyn til de i Udsigt bragte Fordele ved den for faa Aar siden indførte Rigsdagsordning i Sverige. Som det synes, er det hovedsagelig Valglovgivningen, som der er Anstødsstenen. Men ligesom Forholdene iøvrigt saaledes er ogsaa Valgreglerne i Sverige saa væsentlig forskjellige fra vore, at en Jævnførelse i praktisk Henseende ikke vil have synderligt Værd. I denne Forbindelse skal jeg imidlertid tillade mig at anmode Dem, Hr. Redaktør, om at meddele Deres Læsere om, og i saa Fald, i hvilken Udstrækning, den Vælgerne i Sverige ved den nye Rigsdagsordning givne Adgang til direkte Valg er bleven benyttet. Af et andet Blads Meddelelser ser det ud, som om Rigsdagsmændene fremdeles udelukkende vælges af Landsthingene, Stedsfuldmægtige og Valgmænd; men af tidligere Valgberetninger har jeg faaet det Indtryk, at der i alle Fald i flere Valgdistrikter vælges direkte.

I og for sig er vistnok den statsborgerlige Stemmerets Udvidelse en stor Sag, men uden direkte Valg vil det neppe monne synderligt. Under Valgbevægelsen forrige Aar stod „direkte Valg" paa Dagsordenen, endog foran „Stemmerettens Udvidelse". I flere Aviser anførtes, at aarlige Storthing med Nødvendighed maatte have direkte Valg til Følge. Nu paatrænger sig det Spørgsmaal: Hvorfor er direkte Valg under dette Storthing stillet i Baggrunden?

For en 3—4 Aar siden læstes i en Avis en velskreven Opsats af Sagfører Schulze om og for direkte Valg. I min Omgangskreds gjorde denne Opsats Hr. Schulze til en politisk Størrelse. Jeg vil ikke tro, at han i dette Stykke har forandret Mening; min er i alle Fald uforandret.

Et Argument mere for direkte Valg kan hentes fra vore smaa og fattige Forhold. Deres Tal, som uden Hensyn til Betalingen, kan ofre Tid og Kræfter paa offentlige Gjøremaal, er meget lidet. Selv den Smule Befatning dermed, som maa til forat vinde om end nok saa liden Indflydelse og Tillid, er ofte i økonomisk Henseende en betænkelig Sag. Det er nærmest Forholdene paa Landet, som her haves for Øie, og der er jo Jordbruget det hovedsagelige Erhverv. Det siges i Almindelighed og det vistnok med Sandhed, at den, som har større Fordringer end den simple vedholdende Dagarbeider, det være sig nu til større Bekvemmeligheder eller til at ofre Tiden paa Yndlingsbeskjæftigelser, han kan ikke leve af Jordbruget alene. Thi nu maa fast Enhver, som ofrer saavidt Tid og Opmærksomhed paa Fællesanliggenderne, at Opmærksomheden igjen saaledes kan blive hendraget paa ham, at der kan blive Spørgsmaal om hans Valg til Valgmand, som oftest gaa paa Frieri efter lønnende Hverv, saasom Lensmænds-, Udskiftningsmænds- o. a. desl. offentlige Bestillingsposter eller Revisioner, Kommissioner, Komiteer, Bestyrelser o. sl., den forholdsvis righoldige Storthingsmandsdiæt ikke at forglemme. Jeg tror ikke, det er formeget sagt, at Flertallet af Valgmændene i Landdistrikterne med eller mod deres Villie enten ere saadanne Friere eller saaledes belastede med Erkjendtlighedsgjeld, at deres Stilling ligeoverfor dem, der har det Meste at sige ved Hvervenes Bortgivelse, bliver noget bøiet og navnligen mere knyttet til Person end Sag. I Byerne ere Forholdene i saa Henseende noget anderledes, men efter Resultaterne at dømme ikke bedre. Denne til Forholdene til vor Valgmandsinstitution knyttede Skyggeside bør efter min Mening paapeges, hvor lidet hugsamt det end monne være at gjøre det.

En af de mod vor indirekte Valgordning anførte Anker er den, at Valgdistrikterne ere saa store, at der skal vælges flere — i Regelen 4 à 5 — Repræsentanter fra hvert Distrikt. Dette Forholdende hører ikke med Nødvendighed til det indirekte Valgsystem, men naar det, som af Alle synes forudsat, bør rettes i og med Antagelsen af direkte Valg, saa er det en Opfordring mere til at paaskynde Motionens Opførelse saaledes, at den **maa** komme under Afgjørelse paa Lovens Maade. Det hender, at Valgmænd ræsonere saa: Først og fornemmelig stemmer jeg paa A. og B. og kanske ogsaa paa C., som jeg anser for de dygtigste og selvstændigste, men dernæst maa jeg af personlige Hensyn stemme paa X. og U. atpaa. Naar det saa kommer til det Knibetag nogenlunde at faa Samstemmighed i Valgmændenes Stemmegivning, saa træffer det, at den Enkelte lettere gaar ind paa at forbytte Navnene paa det første Slags Kandidater end paa det sidste. Ikke usandsynligt, at denne Tillavningsproces i Almindelighed er udproсederet, førend det kommer til Navnenes Nedtegning. Det være iøvrigt overladt til Enhver, der har nogen Erfaring om de bestemmende Momenter ved Valgsedlers Affattelse, at dømme derom, — jeg vil blot sige det, at ogsaa den her antydede Skyggeside ved vore Storthingsvalg i alle Fald i væsentlig Mon skulde og maatte blive anderledes og bedre, naar samtlige Stemmeberettigede i Valgkredsen valgte navnligen blot een Repræsentant.

„Stemmeret bry'r jeg mig ikke om, saalænge jeg ikke kan faa vælge direkte." Det siges af Mange, og jeg skulde mene, at det har saameget større Krav paa Opmærksomhed, som

de, der sige det, hverken høre til de Tankeløse eller Selviske.

Naar jeg her tillader mig at anmode Storthingsmænd om, angaaende direkte Storthingsvalg at fremsætte Forslag, for hvis Formulering med den muligste Omhu og Dygtighed der er bleven gjort hvad gjøres kan: saa er denne min ærbødige Anmodning — oprigtig talt — den fornemste Hensigt med disse Linier.

Kjærest skulde det imidlertid være mig, om denne Anmodning, enten ved det tidligere af Jaabæk antydede Forslag om dette Emne eller ved Forslag, som andre Storthingsmænd allerede maatte have bestemt sig til, bliver unøden.

Forat denne Anmodning med Deres Tilladelse, Hr. Redaktør, kan blive optagen i Deres Blad, forend Hjemhugen altformeget kommer til at fængsle Storthingsmændenes Tanker, vil jeg hermed slutte. Kanske om andre Anliggender senere.

Med de ovenfor berørte „Skyggesider" ved vore Storthingsvalg er ikke fortrinsvis tilsigtet Forholde her i Amtet; — jeg har hændelsesvis noget Kjendskab til Forholdene ogsaa i andre Egne af Landet. S.

Reisebrev fra Palæstina.

(Efter det danske Dagblad).

Blandt de mange forskjellige Følelser, der vækkes hos den europæiske Reisende i det hellige Land, er der en, som jeg er forvisset om deles af dem alle, og som de forgjæves søge at bekjæmpe, om de end nok saa meget anstrenge sig derfor, fordi de mærke, at mange smukke Indtryk fordærves ved den. Denne Følelse er Harmen over at se dette skjønne Land i Hænderne paa Tyrkerne, den usleste Race af alle. Maaske er den omtalte Følelse saa meget bitrere, fordi der bagved den skjuler sig en Slags Bevidsthed om, at den nuværende Tingenes Tilstand er foraarsaget ved den kristne Verdens egen Skyld. Man ved næsten ikke, om man mest skal le eller græde, undres eller harmes ved at være Vidne til de Scener, der paa Grund af dette tyrkiske Herredømme hver Dag foregaa for vore Øine. Vor Herre maa vide, hvad det var for en Politik, der nu for henved 30 Aar siden vristede Palæstina ud af Ægypternes Hænder for at overgive det til Tyrkerne. I Ægypten er man ganske vist ikke i Europa, der er overordentlig Meget tilbage at gjøre, men man mærker dog, at der er Fremskridt og Udvikling; man glæder sig ved Sikkerhed for Person og Eiendom, og vi Europæere nyde Begunstigelser, som let lade os glemme de store Mangler, som der endnu maa raades Bod paa. Naar vi nu komme fra Ægypten til Palæstina, er Forskjellen mellem Tilstanden i disse to Lande slaaende. Mange Gange har jeg med magtesløs Harme og Sorg været Vidne til, hvorledes fattige Pilegrimme ved Indgangene til de hellige Steder ere blevne mishandlede af de tyrkiske Kustoder, der først paa den mest uforskammede Maade forlange vilkaarlige Summer for at indlade disse fattige Folk til de Steder, som altid burde staa frit aabne for Enhver, og naar de ikke have kunnet udpresse Mere, da under Puf og Stød jage dem ind og ud. Hver Fredag Eftermiddag komme Jøderne og staa og græde ved den sydvestlige Tempelmur i Jerusalem. De græde over Paladserne, som ligge øde, over Templet, som er ødelagt, over Murene, som ere nedrevne, over deres Herlighed, der er tagen fra dem, over deres Konger, som have foragtet Jehovah, over deres Præster, som have snublet, og de bede Herren at forbarme sig over Jerusalem og sine Zions Børn. For en lattermild Tilskuer kan det maaske synes pudsigt nok, hvad han der ser hver Fredag Eftermiddag, alle disse Israels Børn, der komme hid for at hyle og klage; men jeg tror ikke, at noget alvorligt Menneske kan se denne Klageforsamling uden den dybeste Medfølelse. Saaledes have de samlet sig paa dette Sted i mange, maaske i tolv Aarhundreder; de græde paa de samme Steder, hvor deres Fædre have jublet, og disse Stene, som deres Fædre for henved 3000 Aar siden optaarnede som Lovprisning for Jehovah, Israels mægtige og naadige Gud, disse Stene ere nu halvt opslidte af Kys og Taarestrømme i de mange Aarhundreder. Og tænke vi nøiere over Sagen, da ville vi Kristne føle os som disse Jøders Lidelsesfæller. Ligesom Hedningerne erobrede det hellige Bjerg Moriah fra Jøderne, da Straffens Stund kom over dette Folk, saaledes erobrede Muhamedanerne det samme Bjerg fra de Kristne, da de ikke længere vare værdige til at besidde det. Ganske vist, der er en stor Forskjel mellem vor Verdensstilling og Jødernes, mellem vor Opfattelse af dette Bjerg og Jødernes. Vi ere istand til, hvilket Øieblik vi ville, at erobre Bjerget og det hele Land fra Tyrkerne; Jøderne derimod have ingen rimelig Udsigt til, at deres Tempel kan blive gjenopreist og Offertjenesten atter forrettet paa det hellige Bjerg. Vi vide desuden, at vi hverken paa dette Bjerg eller paa Garizim skulle tilbede Gud, men at vi skulle tilbede ham i Aand og Sandhed. Men alligevel, saa længe Halvmaanen hæver sig paa Omars Moské, saa længe vi som Fremmede bevæge os i Jerusalem og paa de hellige Steder, saa længe vi neppe ere mere end taalte der, føle vi os dog i en Ydmygelsens Tilstand ligesom Jøderne. For enhver Kristen er og bliver Jerusalem og Palæstina hellige Steder, hvortil han i Aanden drages hen, og som han higer efter at se, naar Forholdene tillade ham det. Kommer han saa endelig derhen, vil han se den samme bedrøvelige Tilstand som i det hele øvrige Tyrki, Uforskammethed afvexlende med Kryberi hos alle de Autoriteter, med hvilke han kommer i Berøring, og den sørgeligste Mangel paa Retssikkerhed. Dagen efter, at jeg havde tilskrevet Dem mit sidste Brev, kom et Reiseselskab fra Jericho; der var blevet skudt paa den nærved Mar-Saba, og deres stakkels Dragoman var bleven saaret i Benet. Nogle Dage derefter blev en Englænder tagen tilfange, udplyndret, det vil sige berøvet alle Gjenstande af Værdi, derpaa beværtet med Kaffe og sendt til Bethlehem. Dette fandt Sted, uagtet begge Partier havde forsynet sig med de sædvanlige Beduiner som Beskyttere. Jeg kjendte alle disse Herrer personlig og hørte Beretningen af deres egen Mund. Naar jeg undtager Veien fra Jaffa til Jerusalem og fra Jerusalem til Bethlehem, er der i Grunden ikke en eneste Strækning i Palæstina, som kan anses for sikker.

Jeg forlod Nablus (Sichem) imorges tidlig for over Samaria (Sebustieh) at gaa til Cæsarea ved Havet. En af vort Reiseselskab hilste paa Paschaen af Nablus, til hvem han havde særskilt Adresse, og denne Herre gav os fire Baschi-Bozuk's med til vor Sikkerhed. De skulde ledsage os til Kaifa, hvor Egnen atter ansaaes for sikker. Vi fandt disse Baschi-Bozuk's temmelig latterlige med deres lange Landser og deres Flintesteens Bøsser og Pistoler; vi antog det desuden for overflødigt at beskyttes af dem, da vi vare en Karavane paa mellem 30 og 40 Mand, de Fleste nogenlunde bevæbnede. Det viste sig dog, at Paschaen havde gjort Ret i at forøge vor Styrke. Da vi kom midtveis til Sebustieh, opdagede vi i det Fjerne en Teltleir; alle vore Dyr, Heste og Muler, samledes nu tæt, og i rask Trav gik vi lige løs paa Leiren, hvor vi ikke saa en eneste Mand. Hvor Mændene vare henne, kunne vi ikke vide; de pleie gjerne at gaa afveien, naar de mene, at der Intet er at gjøre. Efter Antallet af de Kvinder og Børn, som vi saa, maatte vi antage, at de idetmindste maatte være ligesaa mandstærke som vi. Vi steg nu af Hestene, blev beværtede med Tykmelk, Brød og en ganske avarte Ost, sluttelig med Kaffe. Nu vare vi fuldkommen sikre. De veed, at saasnart man blot har nydt en Bid Brød eller siddet ned paa Tæppet i en Beduins Telt, saa er han fra Fiende forvandlet til Ven, ganske vist en interesseret Ven, der venter mindst Lige for Lige for hver Gave, han skjænker os, men alligevel en Ven. Vi havde altsaa nu Leilighed til at see os om og betragte disse mærkelige Menneskers huslige Indretning. Vi havde den største Lyst til at gjøre Besøg omkring i Teltene, der ere opstillede i lange Rader, men Anstanden forbød det; vi maatte blive siddende paa vore Tæpper, spise den gammeldags Kost, der blev os budt (jeg antager, at det var uden Afvexling den samme Kost, som Ismael nød), og nøies med at sende vore Blikke omkring for at se saa Meget som muligt af disse for os ganske fremmede Omgivelser. Det var nogle gamle hæslige Kvinder, der opvartede os; efterhaanden samlede sig en Mængde Børn omkring os, og i Teltenes Aabninger opdagede vi yngre Kvinder, der med stor Nysgjerrighed betragtede os. Paa de fede Græsgange rundt omkring græssede Skarer af Kameler og Hornkvæg, der tilhørte Stammen. Da vi tog Afsted, skjænkede vi dem en passende Betaling i Penge og Tobak, hvilken sidste Artikel er dem meget kjærkommen. De gamle Koner, som opvartede os, røg hvert Øieblik af deres Tschibuker. Saa red vi videre, ganske glade over, at vort Møde med denne Stamme var løbet saa gunstigt af. Havde vi været Færre, end vi vare, eller havde vi vist Spor af Frygt, og havde Beduinerne troet, at der var et rigt Bytte at gjøre hos os, vilde Scenen nok have forandret sig; da havde vi ikke havt den Fornøielse at hilse paa deres Damer, men disse sortebrune Herrer vilde have vrimlet frem fra alle Sider for at hilse os paa en mindre behagelig Maade. To Kompagnier europæiske Soldater vilde være tilstrækkelige til at holde Veiene rydelige i alle de Dele af det vestjordanske Palæstina, som i Almindelighed besøges af Europæerne; men for Tyrket er det umuligt at haandhæve Sikkerhed i Landet.

Kristiania, den 25de Mai 1869.

At en sund og rigtig Tanke ikke har saa let for at dø, afgiver det 24 Aar gamle Forslag angaaende Auktionsvæsenet et nok saa slaaende Bevis paa. Der hviler som bekjendt til Afgjørelse paa dette Storthing atter et Forslag herom, som, efter hvad Justitskomiteen oplyser, har udstaaet lige til nu i Paavente af, at Regjeringen skulde fremsætte kgl. Proposition i Anledning af den nedsatte Gagekommissions Arbeider; Regjeringen har imidlertid ikke villet fremlægge noget Forslag om Forandring i Embedsmændenes Sportelgagering, og Komiteens Flertal har derfor nu afgivet sin Indstilling til ny Ordning af Auktionsvæsenet, saaledes at Udgifterne kunne formindskes for Kjøber og Sælger. Komiteens Formand, Professor Aschehoug, finder det derimod „forsigtigst i en saa vigtig Sag som denne at afvente Udfaldet af Regjeringens Overveielser," og han vil derfor have Forslaget henlagt.

Tanken i det af O. G. Ueland m. Fl. nu fremsatte Forslag er formentlig tydelig udtrykt i følgende Indledning, hvorved de have søgt at begrunde det:

„Til Hovedgrundsætningerne for en folkelig Statsforfatning hører, at Statsstyrelsen ikke uden den høieste Nødvendighed indblander sig i Borgernes priate Virksomhed; thi et utidigt Regjereri i Samfundets indre Forholde er ofte mere generende og stagnerende end en absolutistisk Statsstyrelse. Derfor kan ikke et Folk kaldes frit, om end dets offentlige Ret er nok saa folkelig, saalænge dets private Ret er belemret med Indskrænkninger i private Virksomhedsgrene, der, uden at forstyrre Samfundets „Lugn", godt kan skjøtte sig selv. Blandt det Arvegods, som Enevældet har efterladt os, er ogsaa Auktionsvæsenet. Hverken historiske Data eller fornuftig Omtanke godtgjør, at dets Oprindelse og Udvikling er bygget paa Samfundsordenens eller Privatlivets Nødvendigheder, men maa være en Følge af Enevoldsmagtens Konsekventser (Folkets Umyndiggjørelse) eller og en fiffig Maade at salarere Statstjenerne paa, af enkelte Borgeres Lomme istedetfor af Statens offentlige Kasser.

Efterhaanden som Folket er kommet til Bevidsthed om Statsforfatningens Grundvæsen, er i samme Grad Synet for Burokratiets Modsigelser blevne indlysende, og blandt flere Inkonsekventser er Auktionsvæsenet dømt og fordømt; ja selv Udlændinger anse det som en Parodi paa vort Folkeliv. Denne Anskuelse er ikke ny. Paa Storthinget i 1845 blev af Repræsentanter fra Landets forskjellige Egne fremsat Forslag til Forandring i Auktionsvæsenet; men da man fandt, at Sagen ikke var forberedt nok, henstillede Storthinget til Regjeringen at bearbeide Sagen. At vor Regjering, som hverken Samtid eller Eftertid med Rette kan beskylde for Hastværk, naar Spørgsmaal om Kommunernes eller Borgernes Emancipation fra Embedsformynderskabet har været paa Dagsordenen, fandt mange Anstødsstene og Udsættelsesgrunde, saasom i Auktionsforvalternes formindskede Indtægter, var naturligt, og at den nedsatte throndhjemske Kommission (høilovlig Ihukommelse), som skulde reformere hele Embedsværket, vilde dø Straadød, uden engang at gjøre sit Testamente, behøvedes der, efter dens 12 a 16 Aars vegetabilske Liv at dømme, ingen profetisk Gave til at forudse."

Dette paany fremkomne Forslag om Auktionsvæsenet, som tidligere har været meddelt i vort Blad, har 2 Alternativer, hvoraf det ene er en Gjentagelse af Odelsthingsbeslutningen i 1851, og det andet er bestemt til først at træde i Kraft, efterhaanden som de nu ansatte Auktionsforvaltere afgaa, saa at Bestemmelserne om Erstatningen for Afgang i Embedsindtægter udgaa af dette.

Komiteen foreslaar Frigivelse af frivillige Auktioner og Licitationer, saaat Enhver selv kan sælge sit Gods som han vil, idet Komiteen ikke finder nogen Betænkelighed herved i Hensynet til Udgifterne for Statskassen, naar Loven først træder i Kraft ved de sportellønnede Auktionsforvalteres Afgang. Hvad Tvangsauktioner og Auktioner over Vrag og Hittegods angaar, skulle disse fremdeles afholdes af Embedsmænd som hidtil. Derimod skulle Lensmændene paa Landet og Auktionsforvalterne i Byerne være forpligtede til paa Forlangende ogsaa at afholde frivillige Auktioner mod et Salær af 1 Spd. for hver Dag, Auktionen varer. Naar Auktion afholdes til forud berammet Tid og Sted, skal Lensmanden eller Politimesteren i Forveien underrettedes derom, men derimod ikke, naar Auktionen uden foregaaende Kundgjørelse afholdes paa Torv, Marked osv.

En af Komiteens Medlemmer, Sorenskriver Dahl, har sluttet sig til Komiteens Flertal i selve Hovedsagen, idet ogsaa han finder, at der er saa stærke Grunde, som tale for, at Adgangen til at afholde frivillige Auktioner gjøres fri, at Kravet ikke længer bør lades uopfyldt. I Modsætning til de øvrige Medlemmer af Flertallet finder han derimod, at Loven bør træde i Kraft paa een Gang over det hele Land. Men af Hensynet til den store Afløsningssum til de nuværende Auktionsforvaltere vil han, at det nu samlede Storthing skulde indskrænke sig til at slaa det nye System fast, og overlade det kommende Storthing at bestemme, om Statskassen skulde taale, at det gjennemføres, medens der endnu er Auktionsforvaltere tilbage, som maa have Erstatning for Tab af Embedsindtægter. I Mellemtiden skulde ingen ny ansat Auktionsforvalter faa Ret til Auktionssportlerne, som skulde flyde ind i Statskassen som Bidrag til saa meget hurtigere Afløsning af de ældre tilbageværende Auktionsforvalteres Rettigheder.

Dette er Hovedtrækkene i den foreslaaede nye Ordning, som vi iøvrigt tro taler for sig selv.

Udlandet. Forholdet mellem Paven og Sultanen er i den senere Tid blevet særdeles hjerteligt. Ifølge Czas har en høitstaaende Prælat begivet sig som Pavens Tillidsmand til Konstantinopel. Den tyrkiske Regjering siges at ville anvende sin Indflydelse for at formaa de Græsk-Katholske til at deltage i det økumeniske Koncilium, der skal holdes i Rom. Det heder, at Sultanen agter at ophæve Straffen for Overgang fra Muhamedanismen til Kristendommen og at tilstede større Troesfrihed i sine Stater.

Ifølge Morning-Advertiser har Vicekongen af Ægypten indbudt Dronning Victoria, Sultanen, Keiseren og Keiserinden af Frankrige, Keiseren af Østerrig og Kongen af Italien til at overvære Suezkanalens Aabning i Oktober dette Aar.

Den russiske Keisers Helbredstilstand er ifølge Mem. dipl. meget foruroligende. For et Par Uger siden løb Hestene for Keiserens Vogn løbsk, netop som de kjørte over en Bro. Vognen tørnede mod Rækværket, hvorved Keiseren fik et saa voldsomt Stød, at man frygter for, at han har lidt en indre Beskadigelse. Ialfald har han siden den Tid befundet sig ilde.

De urolige Optrin, der fandt Sted i Paris Onsdag og Torsdag i forrige Uge, gjentoges ikke de følgende Aftener, ialfald ikke i noget stort Omfang. Grunden hertil maa dels søges i de af Myndighederne trufne Foranstaltninger, dels i, at Demokraterne selv indse, at slige Udskeielser kun skade deres Sag. De mere besindige demokratiske Blade have ogsaa i de sidste Dage udtalt sig bestemt i denne Retning.

Gaulois skriver: Man taler om, at der i disse Dage føres bittersøde Forhandlinger mellem Wien og Berlin. Samtidig meldes der os baade fra Berlin og St. Petersborg, at Kong Vilhelm egenhændig har skrevet et Brev til Czaren, hvori han minder om, at det er i Ruslands Interesse at holde med Preussen mod Østerrig, der eier en Del af Polen, der behersker Øvredonau og tragter efter at bemægtige sig Donaufyrstendømmerne, hvorved det vilde blive Herre over en Del af det sorte Hav.

Ifølge en Skrivelse fra New York af 3die ds. skal den amerikanske Udenrigsminister have raadført sig med Sumner om Motleys Instruktioner, hvilket just ikke tyder paa, at Regjeringen i Washington fornegter de Anskuelser, som Formanden i Senatets udenrigske Komite gjorde gjældende, da han raadede Huset til at forkaste Alabamatraktaten.

L'Ind. belge indeholder følgende Telegram fra sin Korrespondent i London: „Efter hvad der fortælles i de officielle Kredse, har Regjeringen faaet Underretning om, at Motley vil komme til London i Slutningen af Maaneden. Han har faaet Instruktion til ikke paany at aabne Striden om Alabamaspørgsmaalet, men dersom England tager Initiativet hertil, skal han med Bestemthed forlange, at det Punkt, der vedrører den kgl. Neutralitets-Proklamation af 13 Mai 1861, skal henvises til Voldgift. Dersom dette Punkt afgjøres imod England, skal det være ansvarligt for al den Skade, som Proklamationen har medført. Motley skal tillige fremhæve de eiendommelige Omstændigheder, som ledsagede Proklamationen, og paavise den engelske Regjerings slette Hensigter". Denne Efterretning bekræfter, at den amerikanske Regjering netop vil behandle Alabamaspørgsmaalet fra det Standpunkt, som Sumner har angivet. De Privates Krav træde i Baggrunden, Striden føres tilbage til, at England anerkjendte Sydstaterne som krigsførende Part, og herfor fordrer Unionen som Stat Erstatning i det fuldeste Omfang. Det er derfor intet Under, naar det i Slutningen af Telegrammet til L'Ind. belge heder: „Den engelske Regjering vil urokkelig forkaste ethvert Forslag, som gaar ud paa, at der henvises Andet til en Voldgiftsret end de Fordringer, som Indvaanerne i de to Lande gjøre Krav paa i Anledning af Borgerkrigen".

Finmarksfisket. Telegram til Indredpt. angaaende Finmarksfisket, dat. Hammerfest 18de, indleveret i Kjeø 22de ds.: I den forløbne Uge er saagodtsom intet Fiske foregaaet af Mangel paa Agn, da Lodden har forladt Kysten paa Strækningen fra Vardø og vestover. Den fremmede Almue vender hjem. Loddefisket ansees endt. I Nord- og Sydvaranger lidet og ujevnt Fiske.

Gamle Sølvmynter. (Egersundsp.) Af en Gut her i Byen fandtes en Dag i forrige Uge 72 gamle Sølvmynter, der antoges at være fra det 14de Aarhundrede, og vare de fleste af Størrelse som de gamle Tostillinger af Kristian den 7de. Sølvmynterne bleve indleverede paa Sorenskriverkontoret, hvorfra de ere indsendte til Hr. Toldinspektør Schive for at undersøges fra hvem og hvilken Tidsalder

de ere. Paa samme Sted, hvor Fundet skete, blev for flere Aar tilbage fundet et betydeligt Antal større og mindre gamle Sølvmynter.

Opgave ved den philologiske Examen No. 2 den 25de Mai. De variis formis enuntiatiorum concessivorum, quae dicuntur et de diversa larum grammatica ratione.

Dødsfald. Andreas Zeier, Sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen, er i disse Dage død i en Alder af 70 Aar. Han blev Exam. jur. i 1823 og udnævnt til den Post, han nu beklædte, i 1850. Han var foruden Sorenskriver ogsaa Byfoged, Politimester, Byskriver og Magistrat i Lillehammer, hvor han boede. — Direktøren ved Kasino-Theatret i Kjøbenhavn, Rasmussens Hustru, fød Luplau, en Skuespillerinde, som tidligere har været engageret ved Kristiania Theater, er nylig død.

Ritmesteren for „det gule Kor", Hr. Kjøbm. Heftye, har takket af. Korpset har i hans Sted valgt Grosserer Kr. Radich. Det heder, at ogsaa Statshauptmand Onsum med det Første vil tage sin Afsked.

Operaen „Faust" skal gaa for første Gang over vor Scene imorgen. Hr. Strahlkosch har for denne Operas Vedkommende seet sig nødt til at forhøie Priserne, da baade Operaens Iscenesætning er temmelig kostbar, og han desuden maa betale Komponisten 1000 Franks for Opførelsen.

Beneficer. Foruden de i vort Blad før nævnte Beneficer ved Kristiania Theater, har Skuespiller Abelsted faaet bevilget en Beneficeforestilling, der kommer til at bestaa af „En løs Haand," Michel Perrin" og „Petter og Inger". Denne Forestilling bliver sandsynligvis givet næste Onsdag.

— Til Fru Wolfs Benefice skal, foruden „En liden Hex", gaa en ny Monolog af „Petter og Ingers" Forfatter, H. Schulze. Monologen, der heder „Bruden paa Staburet", udføres af Beneficiantinden i Dialekt.

Veiret har i de sidste Dage vedholdende været regnfuldt, men paa samme Tid temmelig mildt, saa at Thermometeret enkelte Dage har været over 10 Grader. Veiret er meget godt for den spirende Sæd, ligesom Engen ogsaa tager sig brav op. I Slotshaven slog man igaar allerede første Gang Græsplænerne — ikke fordi Græsset just var saa særdeles langt, men for at faa Græsbunden tættere og finere.

Forfalskede og uforsvarlige Redningsbøier. (Aftenbl.) Efterat Politiet af Toldvæsenet er bleven gjort opmærksom paa, at dette, ved foretaget Eftersyn, har forefundet Redningsbøier stoppede med Tang og Siv istedenfor Kork, og derfor henstillet til Politiet at foretage et almindeligt Eftersyn ombord i de forskjellige Fartøier, bliver et saadant Eftersyn foretaget i disse Dage, hvorunder Forfalskningen er fremtraadt i temmelig stor Skala. Alene for et af de større Fjorddampskibe er blevet konfiskeret 4 Bøier. Hvorvidt nogen af de konfiskerede Bøier er norsk Fabrikat er nok endnu ikke oplyst.

Indkjøb af Renmose er, ifølge „Hedem. Amtstd.", atter paabegyndt baade i Kongsvinger og paa flere Steder langs Jernbanelinien. Den Udsigt til ved Arbeide at forskaffe sig sit Livsophold, der her er givet Tiggerne, henstiller Bladets Redaktion til de respektive Eiere at gjøre saa vid som muligt. At flere negte Indsamling paa sin Eiendom, naar dette sker til Fordel for egen trængende Husmandsstand, istedetfor at lade dem gaa og tigge, lader sig høre, men at Enkelte endog negter sine egne, som Rygtet vil vide skal være Tilfældet, maa, mener den, ansees for uforsvarligt; de kunne nemlig ikke siges at bortgive Noget, da Prisen, 5 ß pr. Lispund, er altfor knap for alene Arbeidet ved at indsamle, rense og bære Mosen frem.

Kristofer Jansons „Han og Ho", der er oversat paa Svensk af Oskar Lamm, anmeldes rosende i Gøteborgsposten. — Bergensposten's Feljeton har følgende Digt af m.:

Til Kristofer Janson.

Det rører sig trindt Norges Land,
Sig Folkets Aand vil Veien bryde;
At den fra Eidsvolds Lund kan naa til Fjeld og Strand,
Mens Fædres Kost til deres Slægter lyde;

Byg sterkt vort Værk, byg fort i Norskheds Aand
Og vogt vel Fædres Arv, I fik til Eie;
Med Tro paa ham, der signer svage Haand;
Thi Nordmænd boer i Norge ei tillæie!

Og bygget er der; om i Fædres Aand
Talt, — vil Eftertiden allersikrest klare; —
Om i det Bygværk sattes end et Baand,
Derpaa vil Nutids Mænd nok kunne svare.

Og dette Baand er Folkesproget selv,
Som upaagtet blev i Tider lange;
Det flød som stille ubemærkte Elv —
Og Bro blev slaa't — der var Kulturens Gange.

Men standsed Folkets Aand ved Elvens Bred,
Da lød det stille med Forhaabningsglæde:
Glem ei, at eget Sprog er første Led
I vor Selvstændigheds, den gyldne Kjæde!

Saa mange gjæve Ord har lydt
Fra trofast' norske Hjerter —
Om gamle Maal; — man sagde „Pyt!
Har Bondemaalet Kjerter,
At lyse op i Sjæl og Sind?
Slig Tale er jo bare Vind.
Han fik Besked:
„Hold op dermed,
Hvis ei at gaa tilgrunde
Din Fremtid se Du kunde".

Med Smil paa Kind han sikkert stod,
Maaske med Sorg i Barmen;
Men ei han flyttede sin Fod,
For stor var Hjertevarmen;
Han elskede sit Land, sit Folk
Og Maalet som dets Hjertetolk,
I Sang og Digt
Han viste rigt!
Ind bærer Folketonen,
I Norge, Hæderskronen.

Og derfor tag mod ringe Tak
Du gjæve Sangerkjæmpe!
Endnu vel Jorden ligger brak,
Og saaes maa med Lempe;
Men selv om det gaar tungt og traat,
Det brister ei, er Gud ataat.
Byg frem dit Værk!
I Haabet sterk,
Saa kommer Vaar, og Dagen
Med Seier for Maalsagen.

Pleiestiftelsen for Fattigbørn i Ide Sogn oprettedes 1867 for at skaffe en bedre Opdragelse for de Fattigbørn, der af Ide Kommune tidligere blev udleiede snart hist snart her, og som med Fattigkommissionens bedste Villie ikke kunde undgaaes for at tilbringe en sørgelig Barndom og som Følge deraf et endnu sørgeligere Liv senerehen. Stiftelsen blev sat i Virksomhed paa Husmandspladsen Limon under Gaarden Or i Id, som er overladt af Eieren, og hvorpaa der fødes 2 Kjør og 10 Faar. — For den daglige Økonomi og Pladsens Drift samt til at have Opsyn og holde Orden paa Børnene er et Par Folk antagne, hvis moralske og kristelige Vandel man kjender; ligeledes en Lærerinde i Kurvarbeide og Halmfletning.

Stiftelsens Personale bestaar af: Husmanden, der forretter, foruden sit Arbeide paa Pladsen, tillige Arbeide paa Gaarden; han har fri Kost og lønnes aarlig med 30 Spd.; Husmandens Kone, der bestyrer alt Husstel og passer Kreaturerne, har fri Kost og aarlig 12 Spd.; Lærerinden, som har fri Kost og lønnes aarlig med 30 Spd.; 4 Gutter — hvoraf den ene er Husmandens Søn og har fri Kost — samt 6 Piger i Alderen fra 8 til 15 Aar, ialt 13 Personer.

Pleiestiftelsen har følgende Indtægt:

1. Ide Kommune yder 12 Spd. for hvert Barn.
2. Den Fortjeneste, som Husmanden har for sit personlige Arbeide paa Gaarden.
3. Udbyttet af Kurvmageriet og Halmfletningen.
4. Do. af Pladsens Dyrkning.
5. Do. af Børnenes Arbeide paa Gaarden.

Man arbeider til det Maal at danne Børnene til gode og nyttige Tjenere, og deres Opdragelse ledes af alle Kræfter i denne Retning. Pigerne blive oplærte i Vaskning, Strygning, Spinding, Vævning, Kreaturstel og Alt, hvad der angaar Udearbeide paa en Gaard paa Landet. — Drengene lære at kjøre og stelle med Heste, Havearbeide og alt Udearbeide, som Drenge i den Alder kan forrette ved en Gaard.

(Fr.hald Tilst.)

Skibsbyggeri. (Ned. Amtstd. 22de ds.) At dømme efter den Trafik, der nu og i det forløbne Aar drives med Skibsbygning i og omkring Byen, maa man slutte, at det ikke skulde være saa daarlige Tider, som Folk ialmindelighed vil formene. Det har saaledes i det sidste halve Aar gaaet ikke mindre end 6 større og 1 mindre Skib af Stabelen her, og for det Meste bygget for Regning af Folk fra Byen eller fra Byens nærmeste Omegn. Det sidste Skib, som nu er gaaet paa Vandet, løb af Stabelen paa Fæbo den 18de ds., bygget for Regning af DHrr. D. Prebensen, Skibsbygmester J. Stenersen m. Fl. Det erholdt Navnet „Festina lente" og maaler omtr. 200 Kom.-Læster.

Der lægges i denne Tid Kjøl til flere Fartøier, og flere staar under Bygning.

Kongsberg Sølvværk. (Kongsb. Adr.): I 6te Bergmaaneds 1ste Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 170 Mkr. 10 Lod gedigent Sølv.

Makrel og Lax. (Kr.sands Stiftsavis for 22de ds.). Prisen paa Lax har i denne Uge været 14 a 15 Mk. pr. Vpd. Makrelfisket var igaarnat ret godt, og Prisen gik igaar ned til 84 a 96 ß pr. Snes. Inat er Fisket blevet hindret af Nordvesten, saa Baadene allerede i Nattens Løb vendte tilbage. Med „North Star" afsendtes igaar til London 120 Kasser Lax og Makrel, og idag medtager „Argo" omtrent et ligestort Kvantum til Hull.

Arbeideruroligheder har, ifølge Jønkøpingsbladet, fundet Sted i Næssjø. En hel Del Arbeidere, som havde samlet sig der i Haab om at faa Arbeide ved den nye Jernbanelinie, og som i lang Tid var blevet afspist med usikre Løfter, begyndte, tvungen af virkelig Nød, at ville tvinge sig frem, og Enden paa Legen blev, at Ingeniøren maatte skaffe 200 Arbeide ved den nordvestre Stambane, og at de andre blev hjemsendt frit.

Af det danske Folketheaters Personale have Fruerne Recke og Sanne, samt Herrerne Madsen, Kolling, Neumann og Albert Meyer modtaget et Engagementstilbud af den bekjendte Direktør Hermann om at give en Række af indtil 20 Forestillinger i Kristiania. Afreisen herfra er bestemt til den 2den Juni, og endel af Forestillingerne ville altsaa falde samtidig med Studentermødet.

Harriet Becher Stowe, den bekjendte Forfatterinde til „Onkel Toms Hytte" har i disse Dage ladet høre fra sig med en ny Roman „Oldtown Folks".

Fru Lincoln, Enke efter Præsident Abr. Lincoln, skal ifølge „Allg. Zeit." have besluttet sig til at kaste Enkekappen. Det er denne Gang en Kammerherre i Baden, hvor hun nu opholder sig, hun vil lyksaliggjøre med sin Haand.

Lagthinget har idag vedtaget Odelsthingsbeslutningen om Tillæg til Lov om Fredning af Lax (Indskrænkning i Brugen af Kilenøterne). Lovbeslutningen om Storthingsmændenes Diæt (350 Spd.) vakte derimod livlige Debatter, der skulle fortsættes imorgen. Imod Odelsthingets Beslutning talte især Aschehoug og Motzfeldt

Storthinget.

Tirsdag d. 25de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkninger ang. Odelsthingets Beslutning til Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse. Lagthingets 1ste Anmærkning gaar ud paa, at „Geografi" skal udgaa som tvungent Fag for Latingymnasiet, medens derimod Græsk og Oldnorsk skulle blive tvungne Fag.

Mod denne Lagthingets Anmærkning talte Bentsen, der forresten antydede senere efter Anmærkningernes Gjennemgaaelse at ville fremsætte Henlæggelsesforslag, J. Sverdrup, som, hvis Anmærkningen bifaldtes, da hellere vilde stemme for Henlæggelsesforslaget, Ueland (sen.), der ligeledes, hvis Anmærkningen bifaldtes, vilde stemme for Henlæggelsesforslaget. For Anmærkningen talte Steen, Aall, Hammerstad, Krognæs, Schulze, Bødtker, Schwartz. Fra Anmærkningens Forsvarere fremholdtes især med Styrke, at naar man skulde have tvende Linier, en Real- og en Latinlinie, skulde de begge stilles saa lige som muligt, og naar Latingymnasiet var væsentlig baseret paa Studiet af de klasiske Sprog, burde ligesaameget Græsk som Latin om ikke endnu mere fastholdes, for at man i den hele Ordning kunde faa noget Sandt, noget Retfærdigt. Ved Votering bifaldtes Anmærkningen mod 30 St. (Flor, O. Ueland, Tonning, O. Vig, Foss, Lindstøl, Aschim, Liestøl, Igland, Enge, Løberg, Vennemo, Nordrehoug, O. Welde, Nilsen, Olassen, Maartmann, Kolbenstvedt, Storsteen, Heggelund, Hille, Jaabæk, Bjørnsgaard, Bentsen, Voje, Eika, Ueland (jun.), Aga, Grønningsæter, J. Sverdrup).

Lagthingets anden Anmærkning, som gaar ud paa, at Tysk istedetfor som efter Odelsthingets Beslutning efter tredie Halvaar i Realgymnasiet skulde bortfalde efter 2det Skoleaar, bifaldtes efter Bemærkninger af Steen og Bentsen mod 7 St. Anm. 3, der gaar ud paa, at den Bestemmelse, der indeholdes i Odelsthingsbeslutningen om, at Indberetningen om Fritagelse, der af Rektor kan tilstedes under visse Betingelser for Undervisning i enkelte Fag, skal gjøres til Overbestyrelsen — skulde udgaa, bifaldtes enst. Anm. 4, der indeholdt adskillige mindre Forandringer i Odelsbeslutningens § 15 om Fastsættelse af Maalet for Undervisningen i de forskjellige Fag i Gymnasierne, bifaldtes mod 1 St. Anm. 5, der indeholdt en Bestemmelse angaaende Afgangsexamen, besluttedes behandlet samtidig med Behandlingen af Lov om Examen Artium. Anm. 6, der ophæver Odelthingsbeslutningens Bestemmelse om, at Indberetning til Overbestyrelsen skulde gjøres hver Gang yderligere Frihed fra den daglige Undervisning end det reglementerede indrømmedes af Rektor, bifaldtes enst. Anm. 7 ophæver § 30 i Odelsthingets Beslutning om, at det skal overlades Overbestyrelsen at bestemme, hvilket høieste Antal Disciple, der paa en Tid maa undervises i samme Klasse, bifaldtes enstemmig. Anm. 8, der ophæver Bestemmelsen om, hvormange Timer ugentlig de af Kongen udnævnte Lærere i Almindelighed skulle undervise, bifaldtes enstemmig. Anm. 9, der indeholder et Tillæg til Bestemmelser angaaende Beneficier, er saalydende:

„Med Hensyn til Beneficier, der udredes af Midler, som dertil ere skjænkede af Privatmænd eller Kommuner, komme de i dette Kapitel opstillede Forskrifter kun til Anvendelse, forsaavidt de ikke stride mod Givernes Bestemmelser." — Enstemmig bifaldt.

Dertil gik man over til Behandling af Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets

Vindstød; Matutina, som endnu ganske tydeligt kunde sees, satte hver Klud til, som om den vilde drage Fordel af Orkanen. Det var en lumsk Nordvestvind. Pludselig fik Ourquen den første Duvning. Vinden kom fra Siden, Ourquen krængede, men fortsatte alligevel sin Kurs mod Havet. Der var ingen Tvivl.

Deres Færd var en Flugt; der var mindre Frygt for Havet end for Landet, mindre for Vindenes end for Menneskenes Forfølgelse.

Ourquen blev mindre og mindre, jo mere den nærmede sig Synskredsen; den lille Lysgnist i den mørke Skygge blegnede; Ourquen sammensmeltede med Natten og forsvandt.

Den Gang for altid.

Idetmindste syntes nu Barnet at opfatte Sagen saaledes. Det ophørte at se udover Havet. Det vendte atter sit Blik mod Sletterne, Hederne, Høiderne, i den Retning, hvor det kanske ikke var umuligt at træffe noget Levende. Det begyndte sin Vandring i den ukjendte Egn.

IV.

Spørgsmaal.

Hvad var det for Slags Folk, dette Følge, som flygtede, og lod Barnet tilbage?

Vare disse Flygtninge Comprachicos?

Vi have ovenfor omtalt de Forordninger, som gaves af Wilhelm III og stadfæstedes af Parlamentet, mod de Forbrydere, Mænd og Kvinder, som kaldtes Comprachicos. Nysnævnte Forordning, egentlig rettet mod Comprachicos, blev Signal til en almindelig Flugt ikke blot for disse, men for Løsgjængere af alle Slags.

Den første Frugt af denne Lov, som var udfærdiget til

Hans Sømandstrøie, der var altfor vid, besværede og hindrede ham. Hist og her ved et Stup traf han paa Is, som gjorde, at han gled ned igjen. Han tog nyt Tag i en tør Gren eller en Klippekant, efterat han i nogle Øieblik havde hængt over Afgrunden. En Gang satte han Foden paa et løsnet Klippestykke, som gav efter under ham og drog ham med sig nedover. Han rullede nogle Sekunder som en Teglsten udover et Tag; det bar ned helt til den yderste Kant af Afgrunden; en Græstorv, som han huggede sig fast i, reddede ham. Han raabte ligesaa lidet til Afgrunden, som han raabte til Menneskene; han tog fastere Fodfæste og begyndte paa Nyt i Taushed at klatre opover. Branten var høi. Derfor havde han nu ogsaa mere end et saadant lidet Eventyr.

Farerne forøgedes ved Mørket. Den lodrette Klippevæg var uden Ende. Den voxede for Guttens Øine. Jo høiere han kom, desto høiere syntes han Toppen hævede sig. Idet han klatrede, holdt han Blikket heftet paa denne sorte Skillevæg, som trodsigt stillede sig i Veien mellem Himlen og ham. Endelig var han oppe.

Han hoppede op paa Fjeldfladen. Man kunde næsten sige, han steg i Land, thi han steg op fra Afgrundens Dyb.

Knapt var han kommet op af Stupet, før han begyndte at hakke Tænder. Han kjendte i sit Ansigt den bidende Nordenvind, denne Nattens Hugtand. Den bistre Nordvest var ude og huserede. Han svøbte sin Sømandstrøie tættere om sig. Det var et prægtigt Plag at have nu.

Da han var kommet op paa Fladen, standsede han, satte sine nøgne Fødder fast paa den frosne Mark og saa sig omkring. Bag ham var Havet, foran ham Landet, over hans Hoved Himmelen.

Men en Himmel uden Stjerner. En tyk Taage skjulte Zenith.

Da han var kommet op paa Toppen af Klippemuren, stod

Beslutning til Lov om Examen Artium. Anm. 1 er saalydende:

„Ved Universitetet afholdes hvert Aar en Adgangs-Examen for dem, der ønske at optages som akademiske Borgere. Denne Examen benævnes Examen Artium og er enten klasisk eller real. Examinanderne have at gjøre Rede for de Kundskaber, som Gymnasiernes Disciple ved fuldendt Kursus skulle besidde."

Forskjellen er altsaa væsentlig, at efter Lagthingets Anm. afholdes Examen Artium ved Universitetet, medens efter Odelsthingsbeslutningen ved Gymnasierne. Efter nogen Debat mellem Steen, Ueland (sen.), Sørenssen, Jaabæk, Schweigaard, Bentsen, bifaldtes Anmærkningen mod 29 St.

Lagthingets subsidiære Anm. 2 saalydende: „Den hidtidige anordnede Dimission til Examen Artium bortfalder" — bifaldtes enst.

Anm. 3, der bestemmer, at „ved Latingymnasiet" forandres til „ved den klassiske Examen Artium" og „ved Realgymnasiet" forandres til „ved Realartium" — bifaldtes enst.

Anm. 4 bestemmer, at Examensgjenstandene ved den mundtlige Del af Examen ere: „Religion, Oldnorsk, Latin, Græsk, Fransk eller Engelsk, Historie, Mathematik. Examinanderne have derhos Adgang til at fordre sig examinerede baade i Fransk og Engelsk. De i begge disse Fag tildelte Karakterer erholde Indflydelse paa det Vidnesbyrd, som for Examinanderne bliver at udfærdige."

Følgende Tillæg foreslaaes: „Forpligtelsen til at underkaste sig Prøve i Religion gjælder kun dem, der tilhøre Statskirken". — Enstemmig bifaldt.

Anm. 5 indeholder en Bestemmelse saalydende (der ophæver de tilsvarende Bestemmelser i Odelsthingsbeslutningen): „Saavel til de skriftlige som til de mundtlige Prøver tilkaldes Censorer. Disse udnævnes af Overbestyrelsen efter Universitetets Forslag." — Enst. bifaldt.

Anm. 6, der ophæver Bestemmelsen om, at Privatister kunde underkaste sig Examen Artium saavel ved Gymnasierne som Universitetet. — Bifaldtes enstemmig.

Anm. 7 er saalydende:

„Studerende, som have taget Realartium, have, naar de ville tage den klassiske Examen Artium, kun at underkaste sig den mundtlige Prøve i Latin og Græsk." Andet Punktum bør lyde saa: „Studerende, som have taget den klassiske Examen Artium, have, naar de ville tage Realartium, kun at underkaste sig" osv. efter Beslutningen. — Enstemmig bifaldt.

Anm. 8: „Gebyrer, der erlægges for de der studere til Examen Artium, indflyde i et Fond, hvoraf de med Examens Afholdelse forbundne Omkostninger blive at udrede." — Enstemmig bifaldt.

Anm. 5 angaaende Beslutninger til Lov om lærde Skoler saalydende:

„Om de Disciple, der efter fuldendt Gymnasialkursus ere anmeldte til Examen Artium, skulle underkaste sig sidste Aarsexamen, bestemmes af Overbestyrelsen." — Bifaldtes enst.

Sagens videre Behandling udsattes derpaa til imorgen.

Referat.

Mødet hævet Kl. 2.

Blandinger.

Jordens Befolkning. Ifølge et fransk Blad er der 1,288,000,000 Mennesker paa Jorden. Af disse hører 369,000,000 til den kaukasiske Slægt, 552,000,000 til den mongolske, 190,000,000 til den æthiopiske, 100,000,000 til den amerikanske og 200,000,000 til den malaiske. De tale 3,604 Sprog og bekjender sig til 1,000 forskjellige Religioner. Hvert Aar dø omkring 33,000,000 Mennesker; hver Dag 91,954, hver Time 3,730 og hvert Minut 60. Ligesaa mange fødes. Gjennemsnitsalderen er 33 Aar. ¼ dør før 7 Aar; ½ før 17 Aar. Af 10,000 bliver en 100 Aar, af 500 bliver en 80 Aar og af 100 en 65 Aar gammel.

Ledig Lærerpost. Om en ledig Lærerpost ved Aalesunds lærde og Realskole med en aarlig Løn af 300 Spd. kunne Andragender inden 6 Uger indsendes til Skolens Rektor.

Det meteorologiske Institut.

Veiret som igaar. Udsigterne til roligt og skyet Veir, tildels med Regnbyger.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

7de Optræden af det italienske Operaselskab.

Onsdag den 26de Mai (Kl. 7—11) gives (for første Gang): Faust og Margarethe, stor Opera i 5 Akter, Text af J. Barbier og M. Carré; Musiken af Gounod.

Til Operaforestillingerne gjælde ingen Fribilletter.

☞ Denne Forestilling begynder Kl. 7.

NB. **Torsdag den 27de Mai gives næste Operaforestilling.**

Operaforestillingerne slutter med denne Maaneds Udgang.

Billetpriserne til denne Forestilling er:

1ste Parquet	96 ß,	Overpris	24 ß.
2det —	62 =	—	12 =
Parterre	60 =	—	12 =
1ste Logerad	72 =	—	24 =
2den Logerad	48 =	—	12 =
3die Logerad	24 =	—	6 =

Billetter til Overpris erholdes i Billetkontoret Forestillingsdagen fra Kl. 8—10 Form.

Billetpriserne til denne Opera bliver ikke nedsatte.

Fredag den 27de Mai (Kl. 7½—10¼) giver Undertegnede med velvillig Assistence en Aftenunderholdning, bestaaende af: **En liden Her**, Folkekomedie i 5 Akter med Sange og Kor efter George Sands Roman „la petite Fadette"; til Slutning (for første Gang): **Bruden paa Staburet**, Vaudevillemonolog af H. Schulze.

For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade indtil Torsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder Kl. 7½.

Lucie Wolf.

J **P. G. Bredals Skriveskole,**
som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse.

Ansøgninger om at komme i Betragtning ved Uddelingen af Foreningens Præmier for særdeles ombyggelig Behandling af Husdyr kunne indsendes til Politifuldmægtig Gamborg, Christiania Politikammer, inden Udgangen af August Maaned førstkommende. Ansøgningerne maa være bilagte med fornødne Beviisligheder. Adgangen til Konkurrance om disse Præmier staar alle Landsdele aaben, og vil det være Foreningen kjært at kunne sprede sine Præmier saa vidt som muligt.

Forsikrings-Actie-Selskabet
SKANDIA
overtager Brand- og Livs-Forsikringer.
Prospekter udleveres gratis.
B. C. Antonisen,
Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Til Amerika.

Saafremt et nogenlunde tilstrækkeligt Antal Passagerer tegner sig inden Udgangen af Mai, vil et nyt, hurtigseilende Klipperskib, omkring 200 Læster, af mig blive expederet mellem 1ste og 12te Juni fra Christiania til Kvebek med Emigranter.

Indskrivning af Passagerer foregaar hos
C. N. Tandberg,
Skippergaden 26.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister,** smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bøger.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:
Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Udkommet er:
Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Silke og **Traad** til **Symaskiner** sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

Støvlelidser og **Remme** for Damer og Herrer forefindes nu i alle brugelige Længder og Sorter til billigste Priser hos
G. L. Beichmann,
Grændsegaden No. 15.

Støvlepynt for Damer sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

Pianoforter (prisbelønnede) forefindes stedse i godt Udvalg til forskjellige Priser meget billig hos **P. Brantzeg,**
Akersgaden No. 61.

Physharmonikaer
(prisbelønnede)
fra 35—100 Spd. forefindes stedse tilsalgs hos
P. Brantzeg,
Akersgaden No. 61.

En Tomt

ved Nytorvet med 72 Alen Facade er tilsalgs i No. 21 ved Storgaden.

Mysost, extra fin,
Pultost paa Glas,
Bergensk Gammelost,
Ægte Schweitzerost,
Nøgelost,
Norsk Fedost,
} **Ost.**
sælges billig i Bazaren No. 45.
Friske Æg sælges i Bazaren No. 45.
Lybske Pølser, nye, friske Varer.
Smør i ¼ og ⅛ Tdr. og mindre Dele samt Oplandsk Smør sælges billig i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.
Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Tilkjøbs forlanges.
Nysiet Melk.

En Familie i Brogaden ønsker sig hver Morgen tilbragt 6 Potter nysiet Melk. Avis-Expeditionen anviser.

Hermed følger som Bilag 1 Ark af Føljetonen „Frimureren".

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

han med Ansigtet vendt mod Land og betragtede dette. Det laa foran ham, saa langt Øiet kunde række, fladt, haardfrosset, indsvøbt i et Snedække. Nogle usle Knipper Overglyng stod skjælvende af Kulde. Nogen Vei syntes der ikke at være. Der var ikke saa meget som en Hyrdes Hytte. Hist og her saa man blege, spiralformede Hvirvler, — det var Hvirvler af Sne, som Vinden havde ført med sig og nu dandsede omkring med.

Den store, mørke Hede tabte sig i det hvide Støv. Dyb Stilhed. Et uendeligt Rum, en Gravens Stilhed.

Barnet vendte sig om imod Havet.

Havet var hvidt ligesom Jorden; Jorden af Sne, Havet af Skum.

Man kan ikke tænke sig noget mere ængstende end den Lysning, som fødes af den doble Hvidhed.

Visse natlige Belysninger ere skarpt udprægede; Havet var af Staal, Stranden af Ibenholt.

Fra den Høide, hvor Barnet stod, viste Portlandsviken sig næsten som et geometrisk Kart, blaablegt, med en Halvcirkel af Fjeldtoppe som Skygge. Der var noget drømmende i dette natlige Landskab, en bleg Runddel indfattet i en mørk Halvmaane, — Maanen har undertiden et saadant Udseende. Ikke paa en eneste Odde den hele Kyst udefter kunde man opdage nogetsomhelst Glimt, der kunde antyde et tændt Baal, ikke et oplyst Vindu, ikke en Bolig for levende Mennesker. Lyset var borte fra Jorden, og der var ikke en Stjerne deroppe.

Den store Vandflade skjød pludseligt en Bølge her og der. Vinden slog Fold og Bugt paa Dugen.

Ourquen var endnu synlig derude paa Havet, flygtende.

Det var en sort Triangel, som gled frem paa blaableg Bund.

Borte i det Fjerne rørte Vandørkenen sig uordentligt i det Grændseløses uhyggelige Clair-obscure.

„Matutina" drog for en frisk Bris bort. Den blev mindre og mindre. Intet opløser sig saa hurtigt som et Skib paa Havets vide Flade.

Efter nogen Tids Forløb tændte den Skibslygten i Stavnen, sandsynligvis lagde Mørket sig paa en foruroligende Maade omkring den, saa at Lodsen fandt det nødvendigt at oplyse Bølgen. Dette Lyspunkt, som kunde sees paa lang Afstand, gjorde et ængsteligt Indtryk, saaledes som det stod fæstet paa det høie og lange, mørke Skrog. Det saa ud som et Svøb, svævende midt paa Havet, under hvilket En gik frem med en Stjerne i Haanden.

Der laa noget Stormbebudende i Luften. Barnet gjorde sig ikke Rede derfor, men en Søgut vilde have skjælvet. Det var det Øieblik i ængstelig Fornemmelse, hvori man synes at Elementerne holde paa at blive Personer, og hvori man faar blive Vidne til Vindens hemmelighedsfulde Overgang til Orkan. Havet bliver Ocean, Naturkræfterne aabenbare sig som Villiekræfter, hvad man tager for en Ting, er en Sjæl. Dette venter man at faa se. Deraf Gruen. Menneskets Sjæl bæver for denne Konfrontering med Naturens Sjæl. Et Kaos var i Anmarsch. Vinden sopede Taagen bort, og opstablede Skyjætter, den skaffede Dekorationer til dette Vindens og Havets græsselige Drama, som man kalder en Snestorm.

Nu saa man Fartøier søge Havn. Nu var Rheden ikke længer øde. Hvert Sekund dukkede forskræmte Skuder frem bag Odderne og hastede mod Ankerpladsen. Langt ude i det Fjerne skimtede man Seil. De tilhørte Fartøier, som søgte Ly. I Syd blev Mørket tykkere og de store natlige Skygger nærmede sig Havet. Stormens trykkende Vægt tvang Bølgerne til en pinlig Stilhed. Det var ingenlunde det rette Øieblik at gaa tilsøs. Ourquen var dog gaaet alligevel. Den havde sat Kursen sydlig og var allerede fri af Viken og i aaben Sø. Pludselig kom et

Dagbladet.

No. 118. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 26de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresjn, Veø, Løuset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Voss, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefoss, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Søndr- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 24de Mai. Deltagelsen i Valghandlingen igaar var ikke betydelig her, hvorimod den i Provinserne var forholdsvis stor. Edgar Quinet er traadt tilbage.

Paris, 25de Mai. I første Valgdistrikt er Gambetta valgt definitivt, i andet Distrikt bliver Ballotage mellem Thiers og Devinck, i tredie er Bancel valgt definitivt med 22,751 Stemmer mod Ollivier, som havde 12,430 Stemmer, og i 4de Distrikt er Pickard valgt definitivt. Resultaterne i de øvrige Pariserdistrikter ere ikke fuldstændig bekjendte; sandsynligvis bliver Ballotage nødvendig. Pelletan og Jules Simon have storst Udsigt. Af de hidtil kjendte Provinsvalg ere de fleste gunstige for Regjeringen.

Paris, 25de Mai. Officielt: Gambetta havde 21,734 Stemmer og Carnot 9,142 St. I femte Valgkreds havde Raspail 14,639 St. og Pagès 14,133 St.; her bliver Ballotage. I sjette Kreds havde Ferry 12,916 St., Cochin 12,470 St. og Gueroult 4,851 St.; ogsaa her bliver Ballotage. I syvende Kreds havde Favre 12,028 St., Rochefort 10,033 St., Contagrel 7,437 St. og Savard 4,583 St. (ligeledes Ballotage). I 18de Kreds er Simon valgt med 30,305 St. og Lacchaud havde 8,742 St. I 9de Kreds er Pelletan valgt med 23,410 St. og Bouilly havde 9,816 St.

Ved de Provinsvalg, som hidtil kjendes, har Regjeringen seiret i Lille, Rouen, Marseille (Byens anden Valgkreds), Strasburg, Orrieur og Toulon. Oppositionen har seiret i Lyon og Troyes.

Elverum-Aamotbanen eller Drøbaksund.

Der har været talt om, at en Fraktion af Femtenmands-Komiteen skulde være tilsinds at foreslaa Statskassens mulige Overskud i Budgetterminen (antaget til et Beløb af et Par hundrede tusen Daler) anvendt til Bygningen af Stykket af den det Søndenfjeldske og Nordenfjeldske forbindende Bane mellem Elverum og Aamot. Hvorledes man snur og vender det, bliver dette dog ikke andet end en Stump, hvoraf Fordelen vistnok er meget tvivlsom. Hovedhensigten med Forslaget er vel egentlig at stagge Raabet paa Sysselsættelse for de formentlig Arbeidsløse en Smule, skjønt vi maa tilstaa, vi tro ikke meget paa dette Raabs Berettigelse. Saameget er nok vist, at der aldrig kan blive Tale om Arbeidsløshed uden om Vinteren, og selv da tro vi, der mange Steder gives Arbeide, naar man bare vil søge det og ikke gjøre for store Fordringer. Det er en Kjendsgjerning, at Svensker meget ofte tage tiltakke med Arbeide, som den ellers over Arbeidsløshed klagende Nordmand ikke vil have. Men sæt nu, at der er Arbeidsløshed forhaanden og at den bør søges afhjulpet; den samme Arbeidsstok, som udfordredes til hin Banestump, kunde jo anvendes ved Drøbaksund. Spørgsmaalet er: hvilken vil blive den største Fordel ved Anvendelsen af de Par hundrede tusen Daler enten i Drøbaksund eller paa Banestumpen? Man kan spørge videre: Hvad er af størst Vigtighed for Landet, enten Jernbanen mellem Trondhjem og Kristiania eller Drøbaksunds Befæstning? Begge Dele er af stor Vigtighed til Landets Forsvar, men Anvendelsen i paakommende Tilfælde saa forskjellig, at det bliver meget vanskeligt at besvare dette Spørgsmaal tilfredsstillende. Saameget vide vi, at Drøbaksund med meget mindre Bekostning og i langt kortere Tid kan befæstes end Jernbanen anlægges. At man med 200,000 Daler kan komme et ganske godt Stykke paavei med Befæstningen af Drøbaksund, medens hin Stump af Bane næsten kan siges at gjøre hverken fra eller til og naturligvis med Hensyn til Landets Forsvar slet intet, antages givet. Derimod var det muligt, at Arbeidet i Drøbaksund kunde begyndes paa en saadan Maade, at man for den anvendte Sum kunde opnaa et ikke saa ringe Forsvar mod et pludseligt Overfald. At Drøbaksunds Befæstning er af overordentlig Vigtighed, derom er formentlig alle Sagkyndige enige, thi saalænge Sundet ligger aldeles aabent for den første den værste Røver, og den nyere Tids Historie viser os, at saadanne endnu gives (t. Ex. Sinope), er Kristiania et let Bytte, og det er et stort Spørgsmaal, hvad der kunde gjøres, naar den først var i Fiendens Vold. Man tror jo, at Drøbaksund skal kunne befæstes saaledes, at en Fiende ialfald ikke tilsøs kan trænge frem til Kristiania, og forholder det sig saaledes, da synes det ikke at burde opsættes et eneste Dieblik med at sætte sig mod en saadan forfærdelig Ulykke. Engang maa Begyndelsen gjøres og da jo før desheller, og kunde man, som antaget, komme "et godt Stykke paavei" med de 200,000 Daler, da synes os, man neppe bør betænke sig paa, hvad man skal vælge: Drøbaksund eller Banestumpen.

Vi ville ingenlunde benægte de store Fordele af en Jernbane mellem Trondhjem og Kristiania, men disse kunne først paaregnes, naar den er fuldfærdig, og dertil vil medgaa flere Aar, medens Ingen raader for Krig eller Fred; altsaa kan der hvilketsomhelst Dieblik blive Spørgsmaal om, hvorvidt Drøbaksund er pasfabelt for en Fiende. Dets Befæstning kan foregaa i forholdsvis kort Tid.

Under alle Omstændigheder tro vi, at det Spørgsmaal, vi her have opkastet, fortjener en grundig og alsidig Overveielse, og dertil opfordre vi enhver oprigtig Fædrelandsven.

X. + Z.

Endnu nogle Ord om Laxefiskerierne.

Under Debatterne om Forslaget til Forandringer i Laxefiskerilovgivningen forekomme mange forunderlige Paastande, saameget forunderligere som de kom fra ellers saare forstandige Folk. Det er ufatteligt, hvor nogen kan være blind for, at Fjordfiskeren deler Fordelen af Opsynet med Elvefiskeren. Fredes ikke Laxeyngelen ville begge lide samme Tab. Det er altsaa billigt, at Fjordfiskeren deler Udgifterne ved Opsynet med Elvefiskeren, og det er i den Førstes velforstaaede Interesse ikke at bruge Redskaber, der ødelægge Yngelen eller stænge Elven, saa Fisken ikke kan komme op og gyde sin Rogn. Dette synes klart som Dagen.

Forsvarerne af Kilenoten*) ved formodentlig ikke, at denne er ved en Parlamentsakt aldeles forbudt i Skotland. Tror man kanske, at Skotterne ikke skjønne sit eget Bedste? De ere dog virkelig over den hele Verden bekjendte for at forstaa det i en ualmindelig Grad. Hvad gjør nu Skotlænderen med den Kilenot, han ikke faar Lov at bruge hjemme? Han seiler over til Norge med den, forpagter en Odde hist eller her paa vor øde Kyst og gjør prægtige Forretninger med sin Kilenot, til stor Skade for vore Laxefiskerier, og ler i Skjægget over vor Taabelighed. Autoriteterne havde stor Møie med at faa Has paa saadan en Skotlænder oppe ved Namsos ifjor.

Men gjøre Skotlænderne os paa denne Maade Skade, saa gjøre Englænderne os i flere Henseender stort Gavn. De forpagte Laxeelve, bekoste selv Opsynet, og vi faa saaledes disse Elve berigede med Fisk uden en Skillings Udgift for det Offentlige. Størdalselven er forpagtet til et Kompagni, bestaaende af 6 Familier, for, hvis vi ikke tage feil, 1500 Spd. En lignende Sum vil idetmindste komme Bygden tilgode for Hus, Levnetsmidler, Skyds, Baade, Rorskale osv. Naar saa disse Gjæster engang drage bort efterlade de to Goder: Velstand paa de Gaarde, hvor de have holdt til, og Sands for Renlighed. Efter Sigende staar et lignende Selskab af engelske Familier i Underhandling om Forpagtning af Orkla og Orkedalen vil da kunne gjøre Regning paa de samme Fordele som Størdalen. Turen kommer vel ogsaa til Gulelven, hvor Engelskmænd enkeltvis i lange Tider have drevet paa Laxefiskeri. Disse Engelskmænd ere prægtige Melkekjør for vort Land. Maatte man bare ikke misbruge deres Rundhaandethed ved altfor stor Begjærlighed.

Kongen af Sverige har for et Par Aar siden givet en Forordning (stadga) for Laxefiskeriet i Klara-Elven, der indeholder ganske anderledes strenge Bestemmelser end vore Fiskelove. Dette vil bevirke, at Trysildelven atter vil blive fiskerig, Noget der vil komme godt med for det fattige Trysild. Allerede ifjor saa man Følgerne af den nye Tingenes Orden i Klara-Elven, der næsten var bleven fisketom, ialfald var den Fisk, som fandtes, forhindret fra at gaa op i Trysildelven. Ogsaa dette skyldes Hetting i Forening med den svenske Fiskeri-Inspektør Widerberg.

A. B.

*) En Taler sandt, at Konfiskationen af et saa kostbart Redskab vilde være en for streng Forholdsregel; den antoges nemlig at koste flere hundrede Spd., men i Virkeligheden koster den ikke over Halvhundrede.

Lord Stanley om Undervisningen.

I den Tale, som den forrige engelske Udenrigsminister, Lord Stanley, den 1ste April holdt i Glasgow, og som tidligere er omtalt her i Bladet, dvælede han ogsaa udførlig ved Undervisningen. Skjøndt Tory staar Lord Stanley som bekjendt i de fleste praktiske Spørgsmaal det radikale Parti i England temmelig nær, og hans Udtalelse om et Spørgsmaal, hvis Drøftelse ogsaa her i Landet staar paa Dagsordenen, har af den Grund en særlig Interesse, hvorfor vi tro, at det ogsaa for norske Læsere kan have sin Nytte at lære den engelske Statsmands Anskuelser om denne Sag i deres Hovedtræk at kjende.

„Det Bedste," ytrede Lord Stanley, „er at kunne en Ting tilgavns; det Næstbedste er ikke at kunne den og at vide, at man ikke kan den; det Værste er at vide lidt Besked om den, men kun paa en ubestemt og forvirret Maade. Der er i vor Tid talt Meget for og imod Examenssystemet. Ligesom de fleste andre Ting i Verden kan det have sine Mangler, men den Fordel besidder det utvivlsomt, at det, naar det bliver udført som det bør, er en virksom Skranke imod den halve Videns bedrageriske Humbug. Hvad et Menneske kan skrive klart, korrekt og kort uden Bog eller andet Hjælpemiddel, det kan han uden Tvivl, hvad han saa forresten er uvidende om. Den Kundskab, som glipper, naar den stilles paa en saadan Prøve, giver jeg ikke en Døit for. Man finder nu ti Gange flere Folk end tilforn, som kunne føie Ord sammen med Lethed, som have et almindeligt Begreb om deres Betydning, og som have en eller anden Theori om de fleste Sager paa rede Haand. Det kan nu i og for sig være meget godt; men Et er at kunne gjøre det, og et Andet er at forstaa at bruge Ordene, som de bør bruges og virkelig at have gjennemtænkt det Emne, man drøfter. For dette Formaal er der efter min Mening ikke nogen bedre Uddannelse end den gamle klassiske Dannelse, hvis Fortrin nu bestrides saa stærkt. Jeg vil ikke benægte, at den i engelske Skoler er bleven dreven til Daarskab og Pedanteri. Jeg tvivler om, at noget menneskeligt Væsen nogensinde er blevet bedre eller klogere, fordi det er blevet sat til at lave Vers i et fremmed og dødt Sprog. Men naar man taler om den fornuftige Brug, ikke Misbrugen, af den klassiske Literatur, saa tror jeg, at den har et stort Fortrin, som ikke let findes andetsteds. Selv de, der lægge stærkest Eftertryk paa den nyere Tænknings uden Sammenligning videre Omraade, ville sjeldent benægte, at Oldtidens store Skribenter neppe havde deres Lige i Nøiagtighed, klar Udtryksmaade, værdig Stil og heldig Ordføining. Det er ret interessant at tænke sig, hvorledes under Paavirkning af det Kjøbmands-Princip, der lader Bøger betales ikke i Forhold til deres Værd, men i Forhold til deres Længde, og af det evindelige Hastværk, der forhindrer os fra at lægge Vind paa at sammentrænge saadanne Fortællinger som Cæsars og Tacitus's i nyere Hænder vilde være opsvulmede til samme Dimensioner som en moderne historisk Sammenskrift, hvoraf Følgen ganske sikkert vilde have været, at de ikke i Menneskenes Hukommelse vilde have indtaget nogen varigere Plads end et saadant Arbeide. Til dem, hvis Tid tillader det, siger jeg derfor: lad Eder ikke forlede til den Daarskab at behandle det klassiske Studium som en forældet og unyttig Ting. Det er ikke, hvad Folk tidligere pleiede at anse det for, det eneste Uddannelsesmiddel, men det er et Uddannelsesmiddel, og det ikke det daarligste. Man maa blot drive det alvorlig eller slet ikke. Naar en ung Mand har Tid til og Smag for at dyrke den latinske Literatur, da er det efter mit Skjøn meget godt. Men en blot Begynden derpaa — og endnu mere en blot Begynden paa baade Latin og Græsk, som ikke varer længe nok til at gjøre En fortrolig med noget af Sprogene, er ligefrem Daarskab og Tidsspilde. Heri, som i alt Andet, bør en Mand søge det rette Forhold imellem Midler og Formaal og ikke begynde med at lægge Grunden til et Hus, der er tre Gange større, end han nogensinde kan haabe at fuldføre det. Det er en Tilsidesættelse af denne slaaende Regel, det er en Sigten efter Mere, end der paa nogen Maade kan udføres i den tilmaalte Tid, som efter mit Skjøn mere end noget Andet har bidraget til at bringe den klasiske Opdragelse i Miskredit. Og hvad jeg her har udtalt med Hensyn til Klassikerne, gjælder ogsaa om de andre Studier, hvis Vigtighed med stigende Styrke anerkjendes i ethvert moderne Opdragelsessystem. Jeg vil ikke paatage mig at opstille en Regel om det Forhold, hvori Dyrkelsen af Videnskaben i dens forskjellige Former bør staa til Studiet af Literaturen og Sprogene. Vi ere i saa Henseende i en Overgangstilstand, og den kan gjerne vare længe endnu. Meget maa bero paa den Enkeltes Smag og Tilbøielighed, Noget paa den Studerendes fremtidige Bestemmelse, Noget paa den givne Leilighed og paa, hvad det er Skik til den givne Tid og paa det givne Sted. Men det er klart, at naar man paa den ene Side seer hen til det umaadelige Omfang af videnskabelig Viden og og paa den anden Side til den korte Tid, der er given til at høste Lærdom, saa er det for det store Flertal, hvis Studium er en blot Indledning til det praktiske Liv, urimeligt at antage, at den virkelige Mængde Lærdom, der erhverves, kommer den Mængde nær, som maa lades urørt. At lære lidt af Alting under Solen er simpelthen umuligt, og selv om det var muligt, er det tvivlsomt, at det vilde være nyttigt. Værdien af al Undervisning bestaar langt mindre i de erhvervede positive Kundskaber end i den Virkning, deres Erhvervelse udøver paa Individets Sind. Det Spørgsmaal, Livet retter til os Alle, er ikke: „Hvad ved Du?", men „Hvad kan Du gjøre?" Jeg troer, at ethvert Studium, naar det drives trofast og med Alvor, er nyttigt i denne Henseende; og maaske er Forskjellen paa de forskjellige Studiers Værd mindre, end vi ere tilbøielige til at antage. Naar en Mand blot vil uddanne sig til at være en god Fodgjænger, gjør det meget lidet til Sagen, hvilken Vei han vælger til at gaa paa. Men derhos tror jeg, at ingen Læsning eller Høren paa Forelæsninger er til stor Nytte, naar der ikke følger Noget efter, enten i Form af en offentlig Examination, hvilket jeg holder for det Bedste, eller i Mangel deraf en streng og omhyggelig Selvprøvelse af den Studerende for at forvisse sig om, hvor Meget han har beholdt af det, han har læst. Hvad man blot hører paa eller løber over med Diet, glemmes for det Meste igjen; men hvad der skal optages og gjengives i en anden Skikkelse, bliver ligesom optaget i selve Hjernens Stofmasse. Som almindelig Regel tror jeg, at Maalet for en liberal Opdragelse bør være, ikke at gjøre Mennesker skikkede udelukkende til den ene eller den anden specielle Livsstilling, men at meddele dem saadanne Kundskaber og skjærpe saadanne Evner, som ville være lige nyttige i enhver Livsstilling. Det er ikke godt for Nogen at blive for tidlig og for udelukkende begraven i sit specielle Fag. Retslære, Medicin, Arkitektur, Ingeniørvidenskab, praktisk Kunst — alle disse ere særdeles nyttige og nødvendige Fag; men ingen Mand kan endog blot overfladisk beskjæftige sig med dem alle, og ligesom Arkitekten ikke har nogen speciel Brug for Retsvidenska-

den, saaledes har Juristen ingen speciel Brug for Arkitekturen. Men hvad de Begge behøve, hvad de Begge have Brug for, er Skarphed i Tanken, Klarhed i Udtrykket og det ubestemmelige Noget — lige langt fra Pedanteri paa den ene Side og Raahed paa den anden — som betegner den Mand, for hvem Literaturen har været mere end et Tidsfordriv i en ledig Time."

Nyt Medlem

af Almueskolekommissionen vil i først sammentrædende Repræsentantmøde blive valgt istedetfor Hr. Statsraad Broch, der har frasagt sig dette Hverv. Skjønt det vistnok maa indrømmes, at det efter den nugjældende Skolelov for Byerne med sin Bestemmelse om selvskrevne Skolekommissionsmedlemmer, der fortiden her i Byen, saavidt vides, gaar op til 9, er af liden Betydning, hvem de kommunalvalgte ere (her 3 i Tallet) — vil dog Indsenderen heraf tillade sig at henlede det ærede Repræsentantskabs Opmærksomhed paa ovennævnte Valg. Intet synes rimeligere og naturligere, end at der i en Skolekommission som Kristianias burde findes mindst een af Almueskolens Lærere. Der maa Praxis til ved Siden af Theorier og Lærdom, skal der komme noget Helstøbt frem. Og at der inden Byens talrige Almueskolelærerkreds findes Mænd, der til Held for Skolens Udvikling kunne sidde som Medlem i Skolekommissionen, tvivles ingenlunde paa. Men det er nu for meget at vente, at Valget denne Gang skulde falde paa Nogen af disse, da vist ingen af de Mænd, i hvis Hænder Valget er lagt, har tænkt paa noget Sligt.

Hovedsagen bliver den, at faa en dygtig Mand ind i Skolekommissionen — en Mand, der har praktisk Skjøn paa Skolegjerningen, som har fulgt med sin Tid i Skoleverdenen, og som har Syn for, hvad der rører sig stærkt ogsaa paa Folkeskolens Omraade — kort, en Nutidens Mand med Evner og Dygtighed og fremfor alt med Kjærlighed til Folkeoplysningen. En dygtig Mand til dette Hverv tror Indsenderen, at Almueskolens forhenværende Inspektør, Pastor G. Hansen, er, hvorfor Opmærksomheden henledes paa ham som nyt Medlem af Skolekommissionen. En Skoleven.

Kristiania, den 26de Mai 1869.

Udlandet. Fra Florents skrives: „Den Tid, som er hengaaet, siden Forhandlingerne om Ministeriets Omdannelse begyndte, har ikke været spildt for Landet. Befolkningen fik paa den ene Side yderligere Oplysning om Beskaffenheden og Betydningen af, hvad der foregik i Parlamentet og i Regjeringens Kredse, og paa den anden Side viste det sig tydelig, at disse Tildragelser ikke vare Følgen af parlamentariske Aftaler alene, men at den offentlige Mening havde forberedt Sammensmeltningen af de konservativ-liberale Partier. Italien har en Befolkning, i hvilken Middelklasserne og de selvstændige Jordbrugere have Overvægten, og i disse Dele af Samfundet ønsker man fremfor Alt Ordenen opretholdt. Majoriteten i Landet er utvivlsom konservativ. Ihvorvel Regjeringen var nødsaget til at bruge revolutionære Midler for at befrie Nationen fra det fremmede Herredømmes Tryk, erkjende dog nu alle indsigtsfulde og fædrelandssindede Mænd, at man efter den Storm, som har feiet Landet rent, atter maa plante og bygge i Ro, gjenoprette Meget, som er blevet ødelagt, og raade Bod paa Meget, som er blevet forsømt. Ogsaa Mænd som Mordini, den nuværende Minister for de offentlige Arbeider, hvem Garibaldi engang efterlod som Diktator i Palermo, ere mere og mere komne bort fra radikale Anskuelser og Bestræbelser, jo mere de kom ind i en praktisk politisk Virksomhed. Af Undervisningsminister Bargoni venter man ligeledes, at han efter de Erfaringer, som han har indhøstet, vil bestræbe sig for paa hensigtsmæssig Maade at efterkomme de forskjellige Krav i de enkelte Provindser. Uagtet den tidligere Premierminister Minghetti har overtaget det mere underordnede Ministerium for Handel og Agerdyrkning, vil dog hans Indtrædelse i Kabinettet sikkert være af særlig Betydning for vore udenrigske Forhold. Som bekjendt stod han i Spidsen for Regjeringen i 1864, da Traktaten af 15de September afsluttedes, hvorved Frankrige forpligtede sig til at trække sine Tropper bort fra Rom, medens Italien skulde beskytte det pavelige Land imod alle revolutionære Angreb udenfra. Paa Grund af Minghettis Indtrædelse i Regjeringen haaber man, at Italien og Frankrige ville komme i en saadan Stilling til hinanden, at Septembertraktaten kan træde i Kraft paany. De franske Tropper ville da rømme Kirkestaten, og herved vilde et Ønske opfyldes, som deles af alle italienske Statsmænd. Desuden antager man, at Minghetti, der er nøie inde i alle finansielle og økonomiske Spørgsmaal, ved sine Raad og sin Understøttelse vil yde Cambray-Digny en kraftig Understøttelse".

Saagodtsom alle Oppositionsbladene i Paris misbillige i stærke Udtryk de Uordener, som fandt Sted den 12te og 13de, og opfordre indstændig Indvaanerne til at være rolige. En saadan Holdning netop hos den Del af Pressen, hvor Urostifterne nærmest maatte vente at finde Tilhold, har uden Tvivl i Forening med de af Regjeringen udstedte Bekjendtgjørelser bidraget meget til, at de følgende Dage ere hengaaede uden synderlig Forstyrrelse. Vi have allerede omtalt, at dette var Tilfældet den 14de; en af „Köln. Zeit."s Korrespondenter i Paris giver følgende Skildring af Forholdene i Staden den 15de og 16de: Aftenen den 15de hengik temmelig rolig, uagtet der fandt nitten Valgmøder Sted. Der havde vel samlet sig store Folkemasser i Nærheden af de Lokaler, hvor Forsamlingerne afholdtes, men det kom næsten intet Sted til Uroligheder. Masserne gik rolig frem og tilbage, og den eneste Demonstration bestod i, at der blev pebet meget. Der var allevegne mange Politibetjente tilstede, men de fik ingen alvorlig Beskjæftigelse. I det latinske Kvarter, hvor en stor Del af Værtshusene og Kafeerne vare lukkede, herskede der stærkere Ophidselse. Sorbonnepladsen og Sorbonnegaden, hvor et Valgmøde afholdtes, vare afspærrede, og her havde man ligeledes lukket alle Butikerne. En stor Mængde Mennesker drev omkring paa Boulevarderne St. Michel og St. Germain samt i de tilstødende Gader, men indtil Kl. 11 om Aftenen dannede der sig ingen Grupper, og naar der ikke havde været opstillet stærke Afdelinger af Politibetjente fra Politipræfekturet, som ligger ligeoverfor Boulevarden St. Michel, indtil Sorbonne, havde man kunnet tro, at Indvaanerne i Kvarteret blot trak frisk Luft efter endt Dagværk. Kl. 11 begyndte man imidlertid paa flere Punkter at synge Marseillaisen og at raabe: Leve Republiken! Politiet skred nu ind, hvorpaa Grupperne hurtig adspredte sig. En af de Grupper, som havde dannet sig i dette Kvarter, drog omtrent Kl. 11 langsmed Kaierne til Austerlitzbroen for at begive sig til Bastillepladsen. Den bestod af c. 1000 Mand, og de Fleste vare bluseklædte. Underveis stødte denne Hob imidlertid paa en Afdeling Politi, som sprængte den fra hinanden, og Arrestationer foretoges. I Templekvarteret kom det ogsaa til stormende Scener; her saaredes Nogle, og Mange arresteredes. I det Hele taget er dog Ophidselsen nu i Aftagende. Til den 16de havde Politiet alligevel truffet overordentlige Forsigtighedsregler. Det var Helligdag, følgelig vare alle Mennesker paa Benene, og der skulde tilmed afholdes 26 Valgmøder, hvoraf dog den største Del om Eftermiddagen fra Kl. 1—3. Der havde atter samlet sig store Menneskemasser udenfor Lokalerne, og Politiet var atter mandstærkt tilstede; men der viste sig intet Tegn til synderlig Ophidselse.

I de franske Provindser har der, med Undtagelse af et Par af de større Stæder, hersket fuldstændig Ro.

Lagthinget forkastede idag efter længere fra igaar forsatte Debatter mod 12 Stemmer Baggers Forslag om Henlæggelse af Loven om Storthingsmændenes Diæt. De 12 Herrer vare: Harbitz, Sibbern, Bagger, J. Schwartz, Aschehoug, M. Kildal, Motzfeldt, U. Sverdrup, Geelmeyden, Sandberg, Landmark, Amtmand Jensen. For Loven talte Vogt, Christensen, Smith-Petersen, Skjerkholdt og Risnæs; imod talte Harbitz, Aschehoug, Bagger og Motzfeldt. Man paabegyndte derefter Lovens enkelte Paragrafer, samt et af Risnæs fremsat Forslag om, at Storthingsmændenes Godtgjørelse under Reise sættes til 2 Spd. og under Opholdet ved Thinget til 2½ Spd. daglig, medens derimod Odelsthingsbeslutningens Bestemmelse om de 350 Spd. som Maximum af Storthingsmændenes Diæt, efter Risnæs's Forslag skulde bortfalde.

Smith-Petersen fremsatte subsidiært Forslag om, at i det Tilfælde Riisnæs's Forslag gik igjennem, Diætens Størrelse ikke for noget Storthing maa overstride 300 Spd.

Ved Votering bifaldtes først Riisnæs's Forslag om Diætpengene paa Storthinget med 19 mod 9 Stemmer.

De 19 vare: J. Schwartz, Bagger, Bergsager, M. Kildal, Motzfeldt, Brandt, U. Sverdrup, Geelmuyden, Landmark, Sandberg, Risnæs, Hesselberg, Valstad, Skjerkholdt, Sibbern, J. Sæther, Harbitz, Løken, M. Aarflot. De 9 vare: Aschehoug, O. Thorsen, J. Velde, Færden, Amtmand Jensen, Smith-Petersen, Vogt, Christensen, P. Sæther.

Dernæst forkastedes Smith-Petersens subsidiære Forslag med 17 St. mod 11. De 17 vare: Schwartz, Bagger, Aschehoug, Kildal, Motzfeldt, U. Sverdrup, Geelmeuyden, Landmark, Sandberg, Jensen, Riisnæs, Skjærkholdt, Sibbern, J. Sæther, Harbitz, Løken, Aarflot. De 11 vare: Bergsager, Thorsen, J. Velde, Brandt, Færden, Smith-Petersen, Vogt, Hesselberg, P. Sæther, Valstad, Christensen. Endelig bifaldtes Risnæs's Forslag om Reisegodtgjørelsen enstemmig. Næste Møde i Lagthinget imorgen Kl. 9.

Indberetning fra de forenede Rigers Konsul i Bilbao, dateret 15de Mai:

Siden min sidste Indberetning af 10de f. M. ankom hertil fra Bergen det spanske Dampskib „Concordia" med 26,596 Voger Klipfisk; imedens i samme Tidsrum ingen Tilførsel af denne Artikel har fundet Sted til Santander.

Beholdningerne paa begge Steder anslaar jeg til gode 9000 Qvintaler eller ca. 27,000 Voger, Størstedelen 2den og 3die Sort. Med Afsætningen er det yderst slaut til de i min forrige Indberetning noterede Priser af 154, 144 og 134 Rv. pr. Qvintal. 1ste, 2den og 3die Sort med 4 og 6 Rs. Afslag for større Partier.

Autorisation. Kand. jur. M. N. Thesen er den 24de Mai sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Odelsthinget sammentræder Torsdag den 27de Mai til Foretagelse af:

1. Fortsættelse af Behandlingen af Toldkomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposition til Lov ang. Forandringer i Toldlovgivningen.
2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition til Lov om det geistlige Naadensaar.
3. Do. fra Do. ang. de fremsatte Forslag til Forandringer i Fattigloven af 6te Juni 1863.
4. Do. fra Justitskomiteen No. 1 ang. Richters Forslag til Forandringer i Lovgivningen om Umyndiges Midler.
5. Do. fra Næringskomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition om Brugen af Firma m. V.
6. Do. fra Justitskomiteen No. 2 ang. Forslag til Lov om Auktionsvæsenet.
7. Do. fra Næringskomiteen No. 2 ang. Forslag til Lov om Afgift af Fartøier til Oprettelse af et Havnepoliti i Kristiania.
8. Do. fra Justitskomiteen No. 1 ang. Jaabæks Forslag til Lov om Forfattelse af Skjøder og Kontrakter paa Landet.
9. Referat.

Lagthinget sammentræder Torsdag den 27de til Foretagelse af:

1. Odelsthingets Beslutning i Anledning Lagthingets Anmærkning ved Beslutningen til Lov indeholdende Tillæg til Lov af 23de Mai 1857 om Torskefiskerierne i Nordlands Amt samt Senjens og Tromsø Fogderi.
2. Odelsthingets Beslutning i Anledning Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab.
3. Referat.

Forstmester Asbjørnsen, der som bekjendt i de senere Aar har været beskjæftiget med Foranstaltninger til Tørvdriftens Fremme i vort Land, afgik med Dampskibet „Bergen" til søndre Bergenhus Amt, hvor der efter skeet Undersøgelse skal findes flere Kvadratmile Tørvgrund, og hvor Flere vil beskjæftige sig med denne Bedrift. Derfra begiver Hr. Asbjørnsen sig til nordre og søndre Trondhjems Amt og senere til Hallingdal og Valders, hvor flere Sætere befrygtes at maatte nedlægges af Mangel paa Brændemateriale.

At der sammesteds findes Tørv, der er skikket til Brændsel, er nok ikke tvivlsomt, men den korte Sommer vil vel ofte hindre den fra at blive tilstrækkelig tør. (Mgbl.)

Ny Literatur. Paa den Gyldendalske Boghandels Forlag er udkommet en ny Roman af den bekjendte Forfatter H. F. Ewald, der før har skrevet „Familien Norby", „Valdemar Krones Ungdomshistorie" og „Svenskerne paa Kronborg". Den nye Roman heder „Hvad Ellen vilde".

Grev Hamilton sluttede iforgaars sine Forelæsninger. Igaaraftes var der et Møde i Skandinavisk Selskab, som Greven var indbudt til at overvære. Efter Mødet var en liden Festlighed for ham.

Professor Esmark skal have Udsigt til at følge med et af de nu udrustende Krigsfartøier til Brasilien forat gjøre videnskabelige Jagttagelser.

Norsk Literatur i Udlandet. Som bekjendt er „En glad Gut" og „Fiskerjenten" oversat paa Finsk ved det finske Literaturselskab. Nu er ogsaa „Synnøve Solbakken" oversat paa Russisk, og „De Nygifte" skal opføres i St. Petersburg.

Fru Wolfs Benefice. Navnet Fru Wolf har en saa god Klang, at det ikke gjøres nødigt at minde Publikum om ved et talrigt Besøg at lægge sin Sympathi for Dagen. Hvad der endnu mere bør bidrage til et godt Besøg, er det smukke Stykke, hvori hun paa Fredag vil optræde. Fru Wolf har i „En liden Hex" en af sine bedste Roller. Hertil kommer, at Stykket, der i sin Tid har gjort stor Lykke, i de sidste 6 Aar ikke har været opført her. Foruden dette lange 5 Akts Stykke, gives der Leilighed til at gjøre Bekjendtskab med den af os igaar omtalte nye Monolog af H. Schulze, der efter, hvad vi har hørt, skal være særdeles kvik og morsom.

Frøken Parelius, der i et Aars Tid har opholdt sig i Paris, agter efter Forlydende til Høsten at komme igjen for atter at søge Ansættelse ved Theatret, hvor hendes Fravær i denne Sæson har været stærkt savnet.

Praktisk Opgave ved den juridiske Embedsexamen Onsdagen den 26de Mai 1869: „I Aaret 1860 solgte Jens Pedersen, der paa Skifte efter sin Fader var bleven Eier af dennes Odelsgods, Gaarden Næs i Ullensager, den ene Del af samme, kaldet Øvre Næs, til Anders Olsen, medens han selv fremdeles beholdt den anden Del, Nedre Næs, med tilliggende Sagbrug. Ved Salget betingedes det, at Nedre Næs skulde have Vei til Sagbruget over Øvre Næs's Jorder, samt at Jens Pedersen i 10 Aar afgiftsfrit skulde beholde Brugen af et til Øvre Næs hørende ubebygget Jordstykke, Moen. Den afhændede Gaardpart blev paa behørig Maade skyldsat, og Skjødet, hvori de anførte Rettigheder vare indtagne, thinglyst den 5te August samme Aar.

I Aaret 1862 anlagde Sælgerens yngre Broder, Johannes Pedersen, Odelssøgsmaal mod Anders Olsen og udsagde kort før Julen samme Aar denne fra Gaarden, hvorhos han samtidig lod udsige sin Broder fra Jordstykket Moen med Tilkjendegivende, at han som Løsningsmand ikke agtede at respektere den Gaardparten paa heftede Vei-Ret eller den indrømmede Brugsret til Moen. Ved Odelstaxten, til hvilken ogsaa Jens Pedersen varsledes, blev Øvre Næs værdsat som ubebyrdet til 5000 Spd., men med de paahvilende Byrder til 4500 Spd., idet Veiservituten særskilt var taxeret for 300 Spd. og Brugsretten til Moen i de tilbagestaaende 7 Aar for 200 Spd.

Odelssagen mellem Johannes Pedersen og Anders Olsen sluttedes ved Forlig, hvorved Sidstnævnte afstod Øvre Næs til Odelsprætendenten for 4,500 Spd., saa at det skulde være dennes egen Sag at ordne Afløsningen af de Gaarden paahvilende Byrder.

Efter saaledes at være kommen i Besiddelse af Øvre Næs, afspærrede Johannes Pedersen den over Gaarden til Sagbruget førende Vei og anlagde Søgsmaal mod Broderen til Fravigelse af Moen. Fra sin Side optraadte Jens Pedersen med Kontrasøgsmaal". Herom forfattes Stevning, Indlæg fra begge Sider og Dom.

Opgave ved theol. Embedsexamen den 26de Mai: „Jesaias Bogs Plan."

Billetterne til Operaforestillingen iaften var allerede i Middags saagodtsom udsolgte, hvoraf Halvparten til Overpris.

Om det usædvanlige stærke Nordlys den 13de ds. som flere Steder er bleven iagttaget, hedder det i Vestl. Tid: Imod Kl. 12 Nat mellem den 13de og 14de d. M. bemærkedes en stærk Lysning i Luften. Ved at søge dens Oprindelse, iagttoges paa hele den sydøstlige Himmel, ligefra Zenith og Tre Fjerdeparter af Hvælvingen ned mod Horizonten, bevægende sig mod Nord, en Udstrømmen af Striber og Belter, de første skarpt fremspringende med rødlig Farve, de sidste ligesom rullende sig ned fra Zenith, med bleggul Farve og omtrent saa bredt som et Storseil. Det sidste af disse Belter, hvormed Lysningens Udstrømning ophørte, strakte sig henimod Øst. Den nordlige Himmel berørtes ikke. Efter et Kvarters Forløb var Lysningen forsvunden, og paa den klare Himmelhvælving viste sig derefter almindelige Nordlys, dog kun af ringe Styrke. Senere er det bekjendt fra Kjøbenhavn, at samme Fænomen er iagttaget af Flere, der samme Midnat begave sig hjem fra et Møde i Kabelsagen. De kom saaledes fra Behandlingen af en af Elektrisitetens betydningsfulde Virkninger og overraskedes derpaa af den pragtfulde Lysning — ogsaa en og det en end mere storartet Virkning af den elektriske Kraft. Meddeleren har til denne Tid ikke videre omtalt det Jagttagne, fornemmelig fordi han har villet undgaa at ægge det sygelige Sjeleliv, som nutildags, ogsaa ved truende Forespeilinger og gruopvækkende Forudsigelser er fremkaldt og vedligeholdes hos overtroiske og lettroende, overspændte og nedtrykte svage Mennesker. Ved Siden af vor Tids Kultur og Dannelse blomstrer herligt Troen paa det Overnaturlige.

Sildeprisen er i Riga, ifølge Telegram af 18de ds., heder det i Karpsundsp., forhøiet til 108 Rubler pr. Læst. Naar Udlændingen faar Vished for, at Beholdningerne her i Landet kun ere smaa, ville Priserne sandsynligvis stige saameget, at Salterne ialfald faa sine Penge igjen. Hidtil har Tabet i Almindelighed været fra 48 til 60 ß pr. Tønde. Til de nuværende altfor lave Priser maa uden Tvivl Forbruget af Silden være saa stort, at der intetsomhelst Lager kan dannes i de konsumerende Lande, og naar en rig Indhøstning af Korn og Potetes snart finder Sted, vil Silden sandsynligvis blive end stærkere efterspurgt.

Om Udvandringen til Amerika fra Danmark iaar skrives der i et dansk Blad: „Der er noget uendelig Mistrøstende i saaledes at se en Mængde unge og raske Mænd, mange af dem tilmed i Besiddelse af en liden Kapital foruden den, som ligger i et Par kraftige Arme og Villie til at bruge dem, uden nogen i de almindelige Forhold liggende Grund, forlade det Fædreland, som saa nødig giver slip paa nogen af sine Sønner, og som har god Brug for dem alle. Thi det er Forskjellen mellem den Udvandring, der finder Sted fra Danmark og den, der foregaar fra flere andre Lande, at Forholdene her ikke ere af en saadan Art, at de opfordre til at sønderrive alle de Baand, der knytte En til Fædrelandet, og søge et nyt Hjem under bedre Forhold andetsteds. Det kan være Tilfældet for Irland, tildels for Tyskland, i et enkelt Aar maaske ogsaa for Sverige, men for Danmark gjælder det ikke, og alle de, der ere dragne bort og fremdeles bortdrage, vilde meget

godt kunne have vedblivende fundet Plads her hjemme.

Det er ikke Arbeidsløshed eller store Skatter, der driver Tusinder af Danske bort fra deres Fødestavn. Lad være, at der rundt om i Landet, og maaske navnlig i Hovedstaden, hersker endel mere Nød og Elendighed nu end tidligere; det er dog et ubestrideligt Faktum, at en stor Mængde fremmede Arbeidere finde deres Udkomme her i Landet, og saalænge dette er Tilfældet, kan det ikke fornuftigvis siges, at Landet ikke har Brug for sin egen Arbeidskraft.

At den stærke Udvandring, der iaar finder Sted fra alle europæiske Lande, noget er begrundet i de almindelige politiske Forhold og den Lammelse i Forretningerne paa den ene Side og den Udgiftsforøgelse paa den anden Side, som de fremkalde, skal naturligvis ikke benegtes, og skjønt det for Danmarks Vedkommende neppe er den væsentlige Grund, er den almindelige Usikkerhed dog ogsaa her et Moment, der kan have sin Betydning. Europæeren lever for Tiden som paa en Vulkan; Jorden ryster under hans Fødder. Hvad der før betragtedes som sikkert, som bestemt ved almengyldige Regler, er blevet en Bold for Vilkaarligheden. Folkeretten gjælder ikke, Freden er kun en Forberedelse til Krigen, og den Dag imorgen kan give Stødet til nye Omvæltninger, hvis Følger Ingen kan forudse. Det er let forklarligt, om Antallet af „Europatrætte" under saadanne Forhold voxer, og naar man, som i vort Fædreland, selv lider haardt under den Uretfærdighedens og Uredelighedens Aand, der i det sidste halve Decenium har siddet ved Styret i Europa, saa kan det nok være, at Nogle ved de politiske Forholds Tryk ialfald opmuntres til Udvandring, og at Følelser af samme Art, som de, der bevægede Monrad, da han drog bort fra Fædrelandet, have været Ledsagere for Nogle af dem, der nu vugges eller nylig vuggedes paa Atlanterhavets Bølger imellem Danmark og Amerika. Men for den store Masse, navnlig af agerdyrkende Udvandrere, er Grunden en ganske anden og langt naturligere, den samme Grund, der til alle Tider har været bestemmende for Folk, som drog ud i den vide Verden, nemlig Forventningen om, at man histover med Lethed kan „gjøre Lykke". Frit Regjeringsland, store Skove, hvor man kan hugge Brændselet for Fode, Prairier, hvor Kvæget gaar i Græs til Knæerne, en Jord, der gjennem en Aarrække ingen Gjødning behøver, lette og bekvemme Agerdyrkningsredskaber — det er det Guld, hvis lokkende Glands vinker fra det Fjerne og blænder saa mangen En, der ikke kjender Forholdene og ikke søger at komme til Indsigt om, hvad det koster at vinde disse Herligheder, og hvor mange af dem der er sande, hvor mange kun et skuffende Fata Morgana. Disse falske Forestillinger udbredes vistnok meget af Udvandringsagenter og deres Hjælpere rundtom i Landet, men endnu langt mere finde de Indgang ad anden Vei. Jo flere Danske der bosætter sig i Amerika, desto større bliver ogsaa Antallet af Breve fra de Udvandrede til Slægt og Venner i Hjemmet. Men de fleste Breve, der saaledes komme hjem, ere fra Folk, hvem det er gaaet vel. Saalænge en Udvandrer ikke kan melde sin Slægt, at dens Spaadomme have været falske, at han virkelig i den nye Verden har fundet, hvad han søgte, saalænge skriver han ikke, eller saalænge lade hans Paarørende ialfald ikke hans Breve blive bekjendte. Men naar det er gaaet ham vel, saa undlader han ikke at melde det, og saa bringer Forfængeligheden ham overordentlig let til at lægge Lidt til i en Beretning, hvis Rigtighed paa Grund af den lange Afstand ikke kan kontrolleres. Han glemmer at tale om de Aar, han har tilbragt i anspændt Arbeide, i Bekymring for omstreifende Indianerbander, segnende om Aftenen i Skovens eller Prairiens Ensomhed dødelig mat ned paa sit Leie efter en Dag i Arbeide saa strengt, som man ikke kjender det her, og tænkende med Længsel paa Gaarden i den sjællandske eller jydske Landsby, eller vankende ene om i den store, fremmede By, hvor Ingen forstod hans Sprog, hvor Ingen havde et venligt Haandtryk, et medlidende Ord til Trøst eller en Bid Brød til Mættelse for den Hungrige. Han glemmer at fortælle, hvad han har lidt og stridt, inden han naaede saa langt, at han fik opdyrket den Jord, hvis Rigdom han nu beskriver; inden han fik Naboer, der sammen med ham kunde værne om den Eiendom, som af Prairiens Vilde ansees for at være dem med Vold fraranet; inden han fik Raad til at anskaffe de Meiemaskiner, de fortrinlige Redskaber, ved hvis Skildring han nu forbauser sine Slægtninger i Hjemmet. Nu og da melder vel ogsaa et Brev, at den eller den er død i Armod og Elendighed; nu og da fortæller en Udvandrer, hvorledes han efterat have bosat sig paa den billige Jord i det fjerne Vesten, hvortil Udvandrerens Hu stunder, netop da Alt var kommen i god Gang, blev tilligemed en Ven overfalden af en Flok Rødhuder, der dræbte og skalperede Vennen, medens de slæbte ham med som Slave ind i den vildsomme Ørk, fra hvilken han nu først efter Aars Forløb er undkommen, blottet for Alt, svag, syg og elendig, ude af Stand til at fortjene Føden. Men saadanne Breve ere saa: de Døde tale ikke, og de, der ere Indianernes Fanger, have ingen Postforbindelse med Europa. Og disse faa Skildringer af Livets Skyggesider forsvinde i Mængden af gunstige Beretninger, der vandre fra Hus til Hus og faa en endnu større Udbredelse derved, at Provindsblade uden Kritik offentliggjøre dem og derved sørge for, at de blive læste i en vid Kreds. Disse Breve fra Udvandrede, der male Alt lyst og glemme de tunge, mørke Skygger, fordi de, nu da de høre til en forbigangen Periode, ikke forekomme dem selv saa mørke — disse Breve ere den egentlige og nærmeste Aarsag til den tiltagende Udvandring."

Statens Bidrag til danske Folkehøiskoler. I „Dansk Folketidende" meddeles en Oversigt over Anvendelsen af det ved Finantsloven for 1868—69 bevilgede Tilskud af 14,000 Rdl. af Sorø Akademies Midler til Folkehøiskoler. Det fremgaar deraf, at ialt 42 Høiskoler foruden to Skolelærere have faaet Understøttelser, der for Høiskolernes Vedkommende have varieret fra 50 Rdl. (Freersløv i Frederiksborgs Amt) til 2000 Rdl. (Hindholm). Desuden er der til 16 af Skolerne ydet i Tilskud af Skolefondet 3350 Rdl., og en Skole (Lyngby) faar aarlig 300 Rdl. af Amtsrepartitionsfondet. Det største Statstilskud er, som alt bemærket, ydet til Hindholm i Sorø Amt, nemlig 2000 Rdl., derefter følger Askov i Ribe Amt med 1200 Rdl., Grundtvigs Høiskole paa Marielyst med 1000 Rdl. Det samlede Antal Lærer var 114—15 faste og 10 Timelærere; oftest har Lærerantallet været 2—3, stundom kun 1, ved nogle Skoler fra 4 til 9. Elevernes Antal var først paa Hindholm, nemlig 162. Grundtvigs Høiskole ved Marielyst er temmelig langt nede i Rækken, idet den, uagtet den har faaet det tredie største Tilskud, kun talte 30 Elever. — I det foregaaende Aar var Antallet af Høiskoler 38 med 108—113 Lærere 1066—1109 Elever. Statens Tilskud var det samme, men Skolefondets kun 2650 Rdl.

Angaaende de franske Valg skrives der: Der kan neppe tænkes en ravgal Mening, som ikke ved denne Leilighed har fundet sin Talsmand. Om det saa er Menneskeæderiet, saa har det sin Repræsentant, ovenikjøbet i alle Parises Valgkredse, nemlig Hr. Advokat Gagne, der har gjort sig til Stifter af en ny Sekt, Filanthropophageriet eller Menneskeæderi af Menneskekjærlighed. Denne Mand er dybt bedrøvet over, at Mange have saa ondt ved at skaffe sig det daglige Udkomme, og for at raade Bod herpaa tager han Ordet for, at man i Frankrig skal overvinde sin nedarvede Fordom imod at spise Menneskekjød, som efter hans Sigende baade er velsmagende og nærende. Ligesom Kristus sagde: „Mine Brødre, elsker herandre!" — saaledes er det Gagnes stadige Omkvæd: „Mine Brødre, æder hverandre!" For at vise, at det er hans ramme Alvor, har han tilbudt sig at lade sig selv først slagte og tillave; men skjønt der gives fultne Maver nok i Paris, har endnu Ingen følt sig fristet til at modtage hans selvopofrende Tilbud.

Reverdy Johnson har allerede begyndt at gjøre Afskedsvisiter i London, da han med det Første vil reise fra Southampton til Amerika. Han gaar bort, ligesom han kom, i den faste Overbevisning, at England og de Forenede Stater i Fred vil træffe en Forstaaelse med hinanden. Sumners Tale og Forkastelsen af den af ham afsluttede Traktat have ligesaa lidt rystet denne Tro som det krigeriske Sprog, der i den sidste Tid er blevet ført i mange af de amerikanske Blade, og — skrives der fra London — „til Fordel for hans Karakter taler den Omstændighed Meget, at han endnu udtaler sig med den største Tillid om Grants og hans Ministres fredelige Politik. Han synes ikke at føle noget Nag over den Behandling, som han har lidt. Efter hans Anskuelse vil den om St. Thomas afsluttede Handel dog tilsidst komme istand".

Storthinget.

Onsdag d. 26de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup.

Sag No. 1. Fortsat Behandling af Lagthingsanmærkningerne ved Odelsthingsbeslutningen om Ordningen af det høiere Skolevæsen. 1ste Lagthingsanmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen gaar ud paa, at Odelsthingets § 1 om, at de, der have bestaaet Examen Artium, skulle paa Forlangende immatrikuleres ved Universitetet og have da akademisk Borgerret — skulde udgaa, bifaldtes enst. Anm. 2, der ligeledes indeholdt en Bestemmelse, som var en Følge af Beslutningen om, at man skulde underkastes Examen Artium ved Universitetet, bifaldtes enstemmig. Anm. 3 stryger en Bestemmelse i Odelsthingsbeslutning saalydende: „Den ved Fundatsens § 33 for Jurister bestemte Prøve i den romerske Rets System med denne Rets Historie og Antikviteter maa anordnes saaledes, at den fordrede Kundskab kan erhverves og prøves, uden at derved hos Examinanden forudsættes Kjendskab til Grundsproget. Denne Anmærkning forsvaredes af Schweigaard, Steen, Richter, Kildal, Daa, Bødtker, medens Bentsen, Sørenssen, Hammerstad, Schulze, Jaabæk, Præsidenten talte mod samme. Efter en meget livlig Debat mellem disse Herrer blev ved Voteringen Lagthingets Anmærkning forkastet med 50 St. De 50 Herrer, der stemte mod Lagthingsanmærkningen, var: Bjørnsgaard, Helle, Eika, Taraldsen, Jaabæk, Bentsen, Boie, Norbye, Foss, J. Sverdrup, Iversen, Krognæss, Lindstøl, Aschiem, Strand, Liestøl, Igland, Enge, Swensen, Løberg, Sæim, Vennemo, Selboe, O. Velde, Norderhoug, Heggelund, Schulze, Sæhlie, Aga, Mortensen, Nielsen, Olassen, Maartman, Hammerstad, Lunde, G. Ueland, Kolbenstvedt, Grønningsæther, Andersen-Moen, P. Jensen, Vaalen, Storsteen, O. G. Ueland, Horgen, Tonning, O. P. Vig, Sørenssen, A. Hansen, Flor, Svanøe. For Anmærkningen stemte følgende Herrer: Bødtker, Christiansen, Løitn. Brandt, Wiborg, Aall, Dahl, J. Aarflot, Richter, Hansen, Rye, Augustinussen, Schweigaard, Schawland, Nergaard, D. Kildal, Gram, Lorck, Mathiesen, J. Schwartz, Lambrechts, Wiel, Faye, Michelsen, Daae, Balchen, Rode, Holmboe, Falsen, Irgens, Steen, B. Broch, Olrog, Kjerschow.

Derpaa foreslog Præsidenten Sagens Oversendelse til Lagthinget. Jaabæk erklærede sig at være mod Oversendelsen til Lagthinget, idet han erklærede, at snart maatte Bestyrelsen af alle disse offentlige Skoler ophøre at være en Statssag, og henviste i saa Henseende til Englands Exempel. Steen oplyste, at der nylig i Parlamentet var udtalt en Beklagelse over, at saa var Tilfældet. Ved Voteringen bifaldtes Oversendelsen mod 12 St. (Jaabæk, Helle, Foss, Aschiem, Ueland sen., Storsten, Daae, Olassen, Nielsen, Kolbenstvedt, Præsidenten, G. Ueland.

Sag No. 2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 i Anledning af den kongelige Proposition til Lov om Udvidelse af Lov af 26de Mai 1866, indeholdende adskillige Bestemmelser om Politivæsenet i Kristiania til at gjælde ogsaa for Rigets øvrige Kjøbstæder.

Komiteen indstiller til

Lov

om Udvidelse af Lov af 26de Mai 1866, indeholdende adskillige Bestemmelser om Politivæsenet i Kristiania til at gjælde for Rigets øvrige Kjøbstæder.

Lov af 26de Mai 1866, indeholdende adskillige Bestemmelser om Politivæsenet i Kristiania, udvides til fra 1ste Januar 1870 at gjælde ogsaa for Rigets øvrige Kjøbstæder, dog saaledes at for disses Vedkommende Forskriften i § 5 om, at de der omhandlede Bøder tilfalde Bykassen, forandres derhen, at Bøderne tilfalde Politikassen, indtil anderledes af Kongen bestemmes, og at § 7 ikkun kommer til Anvendelse, forsaavidt Saadant af Kongen bestemmes. — Enstemmig bifaldt, hvorpaa Sagen enstemmig vedtoges oversendt Lagthinget.

(Fortsættes.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 25de Mai.

Dampskibene „Oder" fra Hull og „Scandinavian" fra Leith ankom imorges; det sidste, der medbragte et mindre Parti Varer, afgik allerede Kl. 2 i Eftermiddag med circa 350 Emigranter. Desuden er idag indklareret Brig „Bossuet", Kapt. Moricet, fra Antwerpen, fuldladet med Stykgods.

Den 26de Mai.

Igaar indklaredes Dampskibet „Kong Sverre" fra Kiel med Stykgods, hvoriblandt circa 200 større og mindre Foustager Smør. Dampskibet „St. Olaf" fra Hamburg ankom hertil Kl. 12 i Nat.

Indklarerede Fartøier den 24de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Adrienne	Josselm	St. Malo	Ballast
Den 25de Mai.			
Ocean	Gabrielsen	Grimsby	Stenkul
Elise L. Desirè	Loir	Honfleur	Ballast
Johanne Wilh.	Faber	Kønigsberg	Linfrø
Bossuet	Moriset	Antwerpen	Stykgods
17de Mai	Boman	Grangemouth	Stenkul
Marie Melain	Richard	Fecamp	Ballast
Ellekilde	Sørensen	Odense	Korn, Smør
Brahes Minde	Jensen	Fredr.havn	lev. Fisk
Aalbek	Christensen	do.	do.
Delphin	Nielsen	do.	do.
Elisabeth	Mons	Harlingen	Tagsten
Haabet	Lundegaard	Bergen	Sild, Fisk
Condor	Røer	Portsmouth	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 24de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Sophie Wilh.	Levinsen	Danmark	Trælast
Dan	Hansen	Drøbak	Skibsprov.
Sila	Carlton	England	Is

der var vandret udstrakt med Tommelfingeren som Støtte under sig. Armen, Tommel- og Pegefingeren dannede ligesom en Vinkelhage mod Luften. Fra Berøringspunktet mellem disse eiendommelige Fingre gik der en Snor, i hvilken der hang noget Sort og Uformeligt.

Denne Snor, sat i Bevægelse af Vinden, frembragte en Lyd, der lignede en Kjædes Knirken og Piben.

Det var denne Lyd, som Barnet havde hørt.

Snoren var, ved nærmere Eftersyn, just hvad dens Lyd antydede, en Kjæde.

I Kraft af den mystiske Amalgameringslov, som i hele Naturen sætter Sandsebedragene over Virkeligheden, gav Stedet, Tiden, Taagen, Havets mægtige Tragedie, det fantastiske Døn i det Fjerne, — Alt gav sit Bidrag til dette Skyggeportræt og gjorde det til noget Ufatteligt.

Massen, som dinglede ved Kjæden, havde Lighed med et Futteral. Det var svøbt som et Barn og langt som en Karl. Øverst sad der en Tridse, om hvilken Kjædens Ende var rullet. Den nedre Del af Futteralet var istykker. Gjennem Hullet tittede der nogle Skindfiller frem.

Et svagt Vindpust satte Kjæden i Bevægelse, og det, som hang i Kjæden, svingede sagte frem og tilbage. Denne passive Masse var en Legebold for de spredte Anløb af Rummets Bevægelseskræfter; det havde Noget af Paniken i sig. Gruen, som forvilder alle Gjenstandens Propositioner, betog denne næsten alt Omfang og lod den alene beholde Omridsene; det var en Fortætning af Mørket, som havde faaet Skikkelse; der laa Nat over den og Nat i den. Massen forstørredes paa en spøgelsesagtig Maade; Skumringen, Maanens Opgang, Stjernerne, som gik ned bag Strandskjæret, Susningen i Rummet, Skyerne, alle Vindenes Lyd var indgaaet i dette synlige Intets Sammensætning. Denne indholdsløse Klump, som hang og slang, var

Beskyttelse for Barndommen, var besynderlig nok: at en Mængde Børn pludselig bleve forladte uden al Beskyttelse.

Den umiddelbare Følge af denne Lov var en Masse Hittebørn, det vil sige Børn, man havde udsat. Det er let begribeligt. Hver Nomadehorde, som førte et Barn med sig, var mistænkt; endog den blotte Omstændighed, at de havde et Barn med sig, var en Angivelse. De ere formodentlig Comprachicos, var Politiets eller Fiskalens første Tanke. Derpaa fulgte da Fængslinger og Forhør. Mennesker, der blot og bar vare udarmede, af Nøden drevne til at tigge, grebes af Bøven for at gjælde for Comprachicos, ihvorvel de ikke vare det. Den af Skjæbnen daarligt Stillede er ilde beskyttet mod Retsforfølgelsens mulige Misgreb. Dertil kommer, at Løsgjængerfamilier sædvanligvis let lader sig skræmme. Man anklagede Comprachicos for at agere med Andres Børn. Men blandt Samfundets Ulykkelige skjæres Forbrydelsen og Elendigheden ofte saaledes over en Kam, at det undertiden skulde falde en Fader og Moder vanskeligt at bevise, at deres Barn var deres Barn.

Hvor har I faaet Barnet fra?

Hvorledes skulde man bevise, at man havde faaet det af Gud?

Barnet var farligt, man forlod det. Det var lettere at fly alene. Fader og Moder besluttede at stille sig med det, En i en Skog, En paa en Strand, En i en Brønd.

Man fandt druknede Børn i Vandtønder.

Hertil kommer, at man nu fulgte Englands Exempel rundtomkring i hele Europa og anstillede Klapjagt efter Comprachicos.

Stødet til deres Forfølgelse var givet.

Intet er saa kraftigt som Exemplets Magt. For 23 Aar siden kunde man endnu i Osteros Havn paa en Sten læse en uoversættelig Indskrift — Loven har Ord, som trodser Anstændighedsfølelsen — i hvilken der forøvrigt drages en skarp Grændse

Juno	Harris	Drøbak	Ballast
Saltane Reina	Nicholsen	England	Is
Ernst	Kranse	do.	Trælast
Johanne	Feght	do.	do.
Noia Gedacht	Ohlsen	Holland	do.
	Den 25de Mai.		
Hans Holmboe	Paulsen	England	Trælast
Johanne	Feght	do.	do.
Katharina	de Wall	Bremen	do.
Marie Elisabeth	Christensen	Tønsberg	ufild. Varer
Fritjov	Guttormsen	Skotland	Trælast
Jacob van Cleef	Nontius	Holland	do.

Ledige Embeder.

Haabøl Sognekald under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift med en aarlig Indtægt af 700 Spd. Med Hensyn til dette Embede bemærkes, at der paa samme hviler et ved kgl. Resol. af 23de Marts 1859 bevilget Laan, stort 300 Spd., der forrentes med 4 af 100 aarlig og afbetales med en Femogtyvendedel aarlig i 25 paa hinanden følgende Aar, beregnede fra 11te Juni f. A.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Mekanikus P. J. Kristensen, Kristiania. Gaardbruger E. P. Nøklebye, Ringerike. Gaardbruger O. G. Thorsbye, Modum. Skomagermester H. L. Nygaard, Drammen. Handelsm. C. Schou, Drammen. Gaardbruger M. H. Løser, Nordre Jarlsberg. Gaardmand K. P. K. Langaard, Gjerpen. Enke Synneve Bendirdatter Jensveen, Vardal.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt siden igaar og staar lavest paa Dovre. Vinden er Østlig i det nordlige Norge, Vestlig paa Vestkysten og Sydlig paa Østlandet. Himmelen overskyet og Luften temmelig tør. Udsigterne ere til sydlig Vind og tildels Regn.

Anmeldte Reisende.

Den 25de Mai.

I Pedersens Hotel: Kaptein og Frk. Scharffenberg fra Vestlandet, Doktor Løvig fra Krydsherred, Andersen fra Land, Sanne fra Drammen. Hos C. E. Wang: Frk. Dahl og Fru Brandt fra Aas, Provst Gløersen fra Elverum. I Hotel Scandinavie: Ritmester Hjorth fra Eidsberg, Kaptein Geelmuyden med Følge fra Horten, Romford og J. A. Pattey Esq.s fra Glasgow, G. W. Greencut Esq. fra Dundee, John og Rob. Gow og Kray Esq. fra Liverpool, Henry Lundstrup Esq. fra Amerika.

Den 26de:

I Hotel Scandinavie: Sorenskriver Aising med Frue fra Eidsvold, Fru Kristensen med Datter fra Sandefjord, Konsul Samuelsen med Familie fra Drøbak, Brødrene Aas fra Tønsberg, Adjunkt Møller fra Thorsøe, Fru Dina Knudsen fra Drammen, Kjøbm. Hansen fra Kjøbenhavn, Schønheyder fra Hamar, Roed med Familie fra Tjøme, Frk. Buckwald fra Hamar, Provst Bull fra Landet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

8de Optræden af det italienske Operaselskab.

Torsdag den 27de Mai (Kl. 7—11) gives **Faust** og Margarethe, stor Opera i 5 Akter, Text af J. Barbier og M. Carré; Musiken af Gounod.

Til Operaforestillingerne gjælde ingen Fribilletter.

☞ Denne Forestilling begynder Kl. 7.

Billetpriserne ere forhøiede.

Operaforestillingerne slutter med denne Maaneds Udgang.

Fredag den 27de Mai (Kl. 7½—10¾) giver Undertegnede med velvillig Assistence en Aftenunderholdning, bestaaende af: **En liden Hex**, Folkekomedie i 5 Akter med Sange og Kor efter George Sands Roman „la petite Fadette"; til Slutning (for første Gang): **Bruden paa Staburet**, Vaudevillemonolog af H. Schulze.

For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade indtil Torsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder Kl. 7½.

De tegnede Billetter bedes afhentede i Hr. Stensballes Boglade Fredag.

Lucie Wolf.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 25de Mai og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

DHrr. Aktieeiere i „Svea" underrettes herved om, at Udbytte for Aaret 1868 udbetales mellem Kl. 10 og 12 Formiddag fra mit Kontor, mod Coupons No. 2, med 6 pCt. eller 1½ Spd. pr. Aktie.

Kristiania, 22de Mai 1869.

Fr. Berghaus.

Smed S. A. Opsahl

(No. 16. Raadhusgaden No. 16)

anbefaler sig til Udførelse af Alt til Faget henhørende Arbeide, saasom Hesteskoning og Vognarbeide, saavel groft som det fineste, Laase-, Bygnings- og Skibsarbeide m. V. Sammesteds haves tilsalgs nye Triller og Arbeidsvogne samt Dørlaase, Hengsler og Bridere, Alt til billige Priser.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Bøger.

I Kommission hos **Ed. B. Giertsen i Bergen** er udkommet og faaes i Bogladerne:

To Indlæg i Anledning Stipendiat L. L. Daae's historiske Forelæsninger i Bergen. Af Henr. Krohn og Kr. Janson. Pris 12 ß.

Hos Undertegnede faaes:

Toldtariffen,

der træder i Kraft **1ste April 1869**, og er forsynet med Løbe-No. og Tabel for Brændevinsfortoldning. Besørget udgivet ved Dhrr. Formænd for Hurtigskriverne Cand. jur. **Cappelen** og Cand. jur. **Linthoe.** Pris, indheftet i stivt Papbind i Lommeformat, 18 ß.

H. J. Jensen.

Nye Skinker,

Holstenske og Hamburger, anbefales af

G. Wold,
Torvet No. 2.

Bringebærsaft,

extra god, til 36 og 48 ß pr. Flaske hos

G. Wold,
Torvet No. 2.

Hvide Lærredstørklæder

anbefales til 2 ℔ 4 ß, 2 ℔ 18 ß, 3 ℔ 3 ß, 3 ℔ 18 ß og 4 ℔ 6 ß pr. ½ Dusin hos

Severin Jacobsen,
Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Hvide Damestrømper

til 12, 14, 17, 19, 21, 24, 26, 28 og 30 ß Parret, i Dusinvis billigere, hos

Severin Jacobsen,
Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jorgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, ¹/₁		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. ½		**Pillemeel,**
Perlegryn,		**Rugfjerdemeel,**
Ertermeel,		**Rugklid,**
Havremeel,		**Bygklid.**
Potetesmeel,		
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Hornlim.

Et Parti extra godt Hornlim er ankommet til Jakobsens Farveudsalg og sælges for 7 ℔ Bismerpundet.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

(Erik Bjertnæs's forr. Butik)

Ny Colonial- & Fedevarehandel

anbefales med udsøgte Varer til Dagens billigste Priser.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

Et Parti **Steenheller** sælges ved

Søren Holst & Comp.
Akersgaden.

Multer sælges i Bazaren No. 45.

Carl Gullichsens

Handel med

Husholdningsvarer, Vine og Brændevine

anbefales som vel assorteret med gode og billige Varer.

Varerne omsendes i og udenfor Byen og leveres Udenbyesboende frit pakkede paa Brygge og Jernbane.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Visitkortportræter

af afdøde Provst Vogt i Eidsvold, Pastor Aars i Asker, Professor Conradi, af Statsraaderne Haffner, Irgens, Bretteville, Manthey og Broch, Præsterne Andersen, Elstrand, Hansen, Lund, Lund i Oslo, Domaas og Dop, Professorerne Voss, Sars og Welhaven, Edvard Grieg m. m. Fl.

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tollekniver og Bælter

i stort Udvalg faaes hos

De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Nysiet Melk.

En Familie i Brogaden ønsker sig hver Morgen tilbragt 6 Potter nysiet Melk. Avis-Expeditionen anviser.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

mellem Børneopkjøbere og Børnetyve for Straffens Vedkommende. Indskriften lød paa noget raat Kastiliansk saaledes: Aqui quedan las orejas de los comprachicos, y las bolsas de los robaninos, mientras que se van ellos al trabajo de mar*). Som man ser bleve Ørene m. m. tagne i Beslag, uden at dette udelukkede Galeierne. Følgen blev et almindeligt Redde-sig-den-som-kan blandt Løsgjængerne. De brøde forskræmte op, de kom skjælvende frem. Paa alle Europas Kyststrækninger holdt man Udkik efter Folk, som vilde smugle sig ind.

At indskibe sig med Børn var en Umulighed for en Løsgjængerbande, thi at udskibe sig med Børn var et Vovestykke.

At forlade Barnet var lettere gjort.

Det Barn, som man havde seet et Glimt af i Skumringen paa Portlands øde Kyst, af hvem var det blevet forladt?

Efter al Sandsynlighed af Comprachicos.

V.

Et Træ, opfundet af Mennesker.

Klokken kunde være omkring syv paa Aftenen. Vinden løiede nu af, et Tegn til at den samlede Kræfter til et nyt Udbrud. Barnet befandt sig paa den yderste, sydlige Fjeldflade af Portlandsodden.

Portland er en Halvø. Men Barnet vidste ikke, hvad en Halvø var, det kjendte ikke engang selve Navnet Portland. Det vidste blot en Ting, at man kan gaa til man styrter. Et Begreb er en Veiviser, Barnet havde intet Begreb. Man havde ført det herhen og forladt det. „Man" og „her", disse to Gaader repræsenterede hele dets Skjæbne. „Man" var Menneskeslægten.

*) Her tager man Ørerne af Comprachicos og Pungene fra Tyvene, hvorpaa de sendes til Strafarbeide paa Galeierne.

„Her" var Verdensrummet. Det havde her nede ingen anden Støtte end den lille Jordflæk, paa hvilken den satte Hælen, en haard og kold Jordflæk for disse nøgne Fødder. I denne store Skumringsverden, aaben til alle Kanter, hvad fandtes der for dette Barn? Intet.

Det gik dette Intet imøde.

Dette uendelige Menneskeøde udbredte sig rundtomkring det.

Det gjennemstreifede den første Flade, derpaa den anden og saa den tredie. Ved Slutten af hver Flade traf Barnet et Grop. Stupet var altid steilt, men altid kort. De nøgne Høisletter paa Portlandsodden ligne store Stenheller, til Halvten inddragne under hverandre, Sydsiden synes at være indskudt under det nærmestliggende Plan, og den nordre Side høiner sig over det paafølgende.

Dette frembringer Stup, som Barnet flinkt klatrede over. Nu og da standsede det sin Gang og syntes at raadslaa med sig selv. Natten blev bælmørk, Synsvidden blev snevrere, det saa nu blot et Par Skridt frem for sig.

Pludselig standsede det, lyttede et Øieblik, gjorde et umærkeligt Nik som af Tilfredshed, vendte sig ivrigt mod Siden og styrede Kursen mod en høi Gjenstand, som det dunkelt skimtede tilhøire for sig paa den Del af Fladen, som laa nærmest Skjæret. Denne Gjenstand havde en Form, som i den tykke og mørke Luft saa ud som et Træ. Barnet hørte en Lyd derfra, som hverken skrev sig fra Vinden eller Havet. Det var heller ikke en Dyrelyd. Barnet mente, at der fandtes Nogen der.

Med et Par Spring stod det ved Foden af den høie Gjenstand.

Der var virkelig Nogen der.

Det var som en Jættearm, der skjød lige op af Marken. I den øvre Ende af denne Arm sad der et Slags Pegefinger,

Dagbladet.

No. 119. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 27de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftern.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Eftern.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Eftern.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Eftern. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Eftern. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Eftern.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Eftern.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Eftern.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl 7½ Eftern.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftern. og fra Kl. 6—8 Eftern.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftern.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftern. og fra Kl. 5—7 Eftern. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftern.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftern. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12 Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7 Eftern.

Telegrafnyt.

Paris 25de Mai. Jules Simon er valgt i Bordeaux. Der haves endnu ingen Melding om, at Thiers og Favre nogetsteds ere valgte. Ollivier er valgt i Draguignan. I Toulouse valgtes samtlige Regjeringens Kandidater. Videre ere valgte Estange, Drevlle og Jerome David (alle Regjeringskandidater i Departementet Gironde). Dallaz (uafhængig konservativ) og Grevy (radikal) ere valgte i Departementet Jura. Isaac Pereire (Regjeringskandidat) er valgt i Departementet Aude.

Paris, 25de Mai, Aften. I en Rundskrivelse fra Indenrigsministeren til Præfekterne heder det, at Valgresultatet i 280 Valgdistrikter er bekjendt (Distrikternes Antal ialt hele er 292), og at Antallet af de valgte Regjeringskandidater eller uafhængige, men regjeringsvenlige, Kandidater udgjør 196. Af Oppositionens Kandidater ere 26 valgte og i 58 Distrikter vil Ballotage finde Sted.

Paris, 25de Mai, Aften. „Journal officiel": I Lille, St. Etienne, Toulose og Marseille have støiende Folkehobe under Sang oraget gjennem Gaderne; de bleve hurtigen adsprødte; nogle Arrestationer fandt Sted. Disse Folkebevægelser savne enhver alvorligere Karakter.

Paris, 26de Mai. Bladene betegne som de nærværende Valgs Hovedkarakter: Den maadeholdne Oppositions Remplaceren af Radikale og Orleanisternes samt de maadeholdne Republikaneres Nederlag.

France skriver: Keiserdømmet tør ikke som de foregaaende Regjeringer betræde Reaktionens Vei. Det liberale Keiserdømme skal befæste sig ligeoverfor Revolutionen, som har triumferet i Paris, men er bleven desavoueret af en umaadelig Pluralitet over hele Frankrige.

Livorno, 25de Mai. Igaaraftes blev østerrigsk Overstekammerherre Grev Crenneville og Generalkonsul Inghirami-Fei paa en Spadsertur anfaldt af 2 Individer. Inghirami-Fei fik flere Dolkestød og Crenneville blev tilføiet Næveslag i Ansigtet.

Florents, 26de Mai. Menabrea har for den østerrigske Minister Baron Kübeck udtrykt sin dybeste Beklagelse over Attentatet og forsikret Lovens Strenghed anvendt.

Reisebrev fra Palæstina.

(Forts. fra No. 117).

Jeg tilskriver dem i dette Dieblik fra Jerusalem, den By, der som ingen anden er besøgt fra den hele Jord; dette kommer mig ganske særdeles i Tanken, naar jeg her ser foran mig disse Tusinder af Pilegrimme, Oldinge, Mænd, Kvinder, Børn, der fra nær og fjern ere dragne hid med den glødende Begeistring og levende Tro — jeg maa vel sagtens for en Del rettere kalde det Overtro — have været istand til at gjennemgaa alle Reisens Besværligheder for at naa Maalet, for at kunne holde Faste i den hellige Stad, hver Dag i Procession besøge de hellige Steder i og udenfor Gravkirken, derpaa drage til Jordan og bade sig i dens Vande og endelig, efterat have heitideligholdt Paasken, vende hjem paa den samme besværlige Maade, som de kom hid. Disse Pilegrimme komme fra den hele Verden; men ingen Stat sender et saa stort Kontingent som det russiske Rige, og der er heller ikke nogen Regjering, der gjør saa meget til Bedste for sit Lands Pilegrimme, som den russiske. Fra Odessa til Jaffa befordres de med de store Dampskibe, der paa Dækket kunne rumme flere hundrede Mennesker, for den ringe Pris af omtrent 20 Francs, og i Jerusalem har Rusland ladet opføre umaadelige Bygninger udenfor Jaffaporten, hvor der er Plads for mange Tusinder, og hvor Pilegrimmene i en Maaned leve aldeles gratis. Det gjælder altsaa for dem at naa Odessa. Jeg har her truffet hele Familier, der paa deres Fod have vandret i 2 til 3 Maaneder for at vinde til Odessa; jeg har blandt disse Russere set adskillige afsældige, syge Stakler, der syntes at staa med det ene Ben i Graven, og Kvinder, der slæbte sine smaa Børn i et Stykke Tøi paa Ryggen. Findes der end ikke i den græske Lære noget Udsagn som det i Koranen, at den, der døer paa Pilegrimsvandringen bliver baaren øieblikkelig til Paradis, saa maa man dog antage, at denne Overbevisning slumrer i deres Hjerte. Efter denne lange, møisommelige Vandring gjennem de uhyre Stepper naa de endelig Odessa; de have slæbt med sig sine Sengklæder, Kogeapparater og Proviant af den tarveligste Natur. Nu er det Værste overstaaet; nu venter et forholdsvis sybaritisk Liv dem. De russiske Dampskibe ere meget brede, saa brede, at der langs Rælingen paa begge Sider fra Skandsen og næsten til Bougsprydet er Plads til at anbringe en stor Mængde Sengesteder: 4 sammenføiede Brædder, der hvile paa Lister af nogle Tommers Høide. Disse 4 Brædder danne Underlaget for deres Senge, og Listerne ere der, for at Vandet paa Dækket kan have frit Løb. Det Første, de nu gjøre, er at ordne sine Senge, som Mange af dem neppe forlade, førend de have naaet Jaffa. Kvinderne koge Maden af de i Odessa forsynede Provisioner paa visse dertil bestemte Steder. Et eiendommeligt Syn er det at staa paa Skandsen og se ud over det uhdstrakte Dæk, der er opfyldt af Seng ved Seng, saa at der kun er en snever Gang tilovers paa begge Sider i Midten langs hen ad Dækket. Om Dagen, naar Veiret er godt, er der en travl Bevægelse, de brede da gjerne deres brogede østerlandske Tæpper over Sengestederne, sidde paa Hug paa dem, ryge sine Piber og aflægge eller modtage smaa Besøg, hvorved der da stadig trakteres med Kaffe. Andre sidde og bede med Rosenkrandsen mellem Hænderne. Det er et broget Billede, man da har for Øie, og der forefalder i den store Karavane, som paa Grund af Forholdene er nødt til at lade Omverdenen være Tilskuer til de Ting, man ellers pleier at holde indenfor de 4 Vægge, Scener, som ikke kunne Andet end fremkalde Munterhed. Men om Natten, naar Alt er stille, naar man ingen anden Lyd hører end Maskinens Pusten og Bølgernes Skvulpen imod Skibets Sider, da er det i Sandhed not værd atter at begive sig op paa Skandsen og se hen over alle disse Mennesker, der ere komne fra de fjerne Egne, som ere forenede af den samme Tragten og nu i Søvnen glemme Alt, hvad de have døiet, maaske drømme om det Hjem, de have forladt, og om den hellige By, til hvilken de stunde. Maanen oplyser kun utilstrækkeligt det store Skib; det ser ud, som om der paa begge Sider kun var en eneste uhyre bred Seng, i hvilken vi efterhaanden opdage flere og flere Hoveder.

Endelig øiner man Jaffa; Pilegrimmene faa nu travlt med at pakke sine Sager sammen; Glæden er stor; det er, som om Maalet allerede var naaet; thi Veien fra Jaffa til Jerusalem er Intet at regne; den er om Desuden en kjær Vandring, en Vandring i Apostles og Profeters Spor. Med hvilken Jubel hilse disse Mennesker da ikke den hellige Stad, naar de endelig henad Aften opdage det første Glimt af den og kunne drage ind i de ovenfor omtalte, uhyre Kaserner, som nu for en Maanedstid skulle være deres Hjem. De græske Pilegrimme, som har Raad til det, bringe foruden deres daglige Dragt gjerne to andre med sig, nemlig en stor og vid Lærredsskjorte, som de agte at lade den hellige Ild berøre og derpaa ville væde i Jordan, og en Festdragt, for Kvinder og Børn oftest af blommet eller stærkt farvet Bomuldstøi, ikke sjeldent af Silke, som de bære paa Fest- og Helligdagene. Det er et kosteligt Syn, som man i den Tid hver Morgen har udenfor Mariakirken, det lille Kapel udenfor St. Stefansporten, der besøges af den ene Skare Russere efter den anden. Alle klædte i disse brogede Dragter, især de smaa, vraltende Børn, der fryde sig over sine nye Klæder, som de have paa i Jerusalem for første Gang, og som nu gaa og traske om med sine lange, klodsede Vandstøvler, der staa i en komisk Modsætning til den spraglede Silkekjole med de røde Buxer. Vi møde dem allevegne: paa Oliebjerget, i Gethsemane, i Gravkirken ved de mangfoldige Altere, paa Golgatha og i selve den hellige Grav. Vi Protestanter ere maaske af Naturen vel tvivlende; vi undersøge med Forstanden, om alle disse Steder virkelig ere det, hvorfor de blive udgivne; og denne Undersøgelse, som dog synes at blive frugtesløs, har jo ganske vist sin Berettigelse; hine Pilegrimme derimod have ingen Anelse om, at der existerer nogen saa Ugudelig, at han kunde drage det i Tvivl. Med sine Præster og Munke i Spidsen gaa de, idet de Alle bære Voxlys, fra det ene Kapel, fra det ene hellige Sted til det andet, hvis Betydning Præsterne i Forveien have forklaret dem; de fremsynge de foreskrevne Bønner, kaste sig til Jorden og kysse Marmorstenene. Og om vi end nok saa meget kunne tvivle om den kirkelige Traditions Paalidelighed, om dette Sted end muligvis ikke er Golgatha, hint ikke Kristi Grav, saa vil Kritiken dog forstumme, og enhver Kristen, der dvæler for en Stund inde i det Kapel, der er reist over Graven, vil føle sig dybt bevæget, naar han ser denne lange Skare af Pilegrimme af begge Kjøn og enhver Alder i en, som det synes, uendelig Rækkefølge komme ind ad den lave Dør, næsten Alle med blottede Fødder og de Fleste krybende paa Knæerne, bevæge sig langsomt gjennem Forværelset til det lille Rum, hvor Graven vises, og der knæle ned, bedække den med deres Kys og deres Taarer, hulkende af Sorg over deres egne Synder, for hvis Skyld han blev lagt i Graven, og af Glæde over, at det virkelig er blevet dem forundt at forrette sin Andagt paa dette Sted, det helligste paa Jorden, for derpaa med Selvovervindelse at rive sig løs og bevæge sig den samme Vei tilbage gjennem den lave Dør og give Plads for Andre og atter Andre. Ere disse Stene end ikke hellige derved, at de virkelig ere det, hvorfor de udgives, saa ere de dog hellige, fordi de i saa mange Aarhundreder ere badede med troende Kristnes Taarer.

Jeg har især dvælet ved den græske Kirkes Medlemmer; dels er der nemlig mange Gange flere Pilegrimme fra denne Kirke end fra alle de andre Kirkesamfund tilsammen; dels ere de andre nu for Størstedelen bortreiste. Fra den romerske Kirke var der iaar meget faa Pilegrimme. Den franske Karavane, som hver Paaske kommer hertil fra Marseille, talte kun nogleogtredive Personer. Fra de protestantiske Lande, især fra England og Amerika, kommer der derimod hvert Aar Flere og Flere. Disse adskille sig i Almindelighed fra de græske og romerske derved, at de ikke ledes af en udelukkende religiøs, men tillige af en historisk Interesse. Det er engelske Penge og engelsk Foretagelsesaand, vi skylde de betydelige Udgravninger, som i den sidste Tid ere foretagne i og omkring Jerusalem. Der er her et Selskab for Udgravninger med den engelske Kaptein Warren i Spidsen, som arbeider med engelske Sapeurer for de Midler, der ved frivillige Bidrag komme ind til the Palestina Exploration fund. Da det forudsætter særegen historisk og lokal Kundskab skal jeg ikke give nogen Fremstilling af de store Arbeider, de allerede have udført; jeg skal indskrænke mig til at anføre, at de have søgt og fundet den sydvestlige og den sydøstlige Hovedhjørnesten af Salomons Tempel. Schachten, som førte ned til den første, var desværre igjen lukket, da jeg kom derhen; derimod kunde jeg stige ned i den, som førte til den sydøstlige Hjørnesteen, omtrent 50 Fod under Jordens Overflade, hvor disse stolte Stene laa saa glatte og velbevarede, som om de vare lagte igaar, og som om det ikke var 2,900 Aar siden, at Salomons Arbeidere lagde dem der. Det var meget besværligt at krybe omkring dernede; vi kunde forfølge den østlige Mur nogle Alen imod Nord, indtil den Klippe, paa hvilken Templet byggedes, spærrede al Passage, den samme Klippe, hvis Spids vi se der høit oppe under den saakaldte Omars Moskee. En af disse skjønne randede Stene i Muren bar et forunderligt Mærke, ligesom to ombøiede Hestesko, der har givet de Lærde Anledning til dybsindige Granskninger. For Tiden graver man umiddelbart Øst for „den gyldne Port", hvis Fundament man har isinde at undersøge for derpaa at gaa lidt imod Syd for muligvis at opdage Et eller Andet, der kunde give Bidrag til Løsningen af de store historisk-topografiske Spørgsmaal, som i de sidste Aar have beskjæftiget Videnskabsmændene, og som ere bekjendte efter deres Bærere: Robinson, Fergusson, de Vogus osv. Enhver nogenlunde belæst Mand, som kommer her til Jerusalem og skriver om denne By, mener at skulle give sin egen originale Anskuelse om dens Mure, Høie, Dale osv., og de Allerfleste dømme uden enten at have ladet maale eller grave. I den Henseende er der altsaa nu begyndt en ny Æra, og det gaar ikke an længere at snakke rent hen i Taagen. Vi have nu et ypperligt Ordnance-Survey-Kort over Byen og dens nærmeste Omegn, som med den største Paalidelighed angiver Kurverne paa 10 Fod efter Skala ¹/₂₅₀₀, og blive hine Udgravninger fremdeles fortsatte, ville vi efterhaanden sikkert faa Syn paa Meget, som nu er uklart. Men Selskabet har betydelige Hindringer at overvinde; de væsentligste ligger hos den muhamedanske Befolkning, der kun med Uvillie ser de Kristne rode omkring umiddelbart ved de Pladser, som det ikke er længe siden, at det var dem strengt forbudt at betræde. Direkte forhindre det kunne de ikke mere; dertil ere de Kristne her nu for mægtige; men de søge at chikanere og fortrædige paa alle mulige Maader.

Samtidig med disse Bestræbelser for at gjenerobre det gamle Jerusalem for Videnskaben arbeides der ivrig, ligeledes fra protestantisk Side, for Missionen, og som det synes med gunstige Resultater; men i Henseende til Glands og Magt her i den hellige Stad maa de evangeliske Kirkesamfund rigtignok vige Pladsen for den græske, den romerske og den armeniske Kirke. Dog det er heldigvis ikke det, som det kommer an paa; det kan være os temmelig ligegyldigt, om vi ere husvilde i Gravkirken, hvor alle de andre Kirker, selv Kopterne, have deres Kapeller. Naar man har opholdt sig her nogen Tid, faar man Leilighed til at kige bag Kulisserne og opdager da, hvor meget af denne Glands, der er falsk, med hvilke Vaaben disse Samfund bekjæmpe hinanden, med hvilken Ængstelighed de søge at hævde deres formentlige Rettigheder, med hvilken Mistænksomhed de iagttage hinanden, og med hvor haardt et Sind de bedømme hinanden. Det er et altfor uhyggeligt Syn, til at jeg skal forsøge paa at fremstille, hvad jeg selv har seet og hørt. Vi overlade derfor med Rolighed, ja med en vis Glæde denne Kristenhedens mærkværdige Kirkebygning til de Andre, uden at vi ønske enten Lod eller Del i den, hvorved vi samtidig befrie os for al Medansvarlighed, og vi glæde os over Alt, hvad der gjøres for dette Steds Forskjønnelse, saaledes f. Ex. over at man nu endelig har kunnet faa en Kuppel udført over selve Gravrotunden, takket være Ruslands og Frankrigs forenede Anstrengelser.

Kristiania, den 27de Mai 1869.

En godt ordnet Regnskabsførsel hører til de Ting, som man i de senere Tider stadig, baade offentlig og privat, indtrængende har anbefalet i enhver Bedrift ligeindtil den mest enkle og ligefremme. Man har sat en grei og god Regnskabsførsel som det ueftergivelige Grundlag for enhver Forretning, stor eller liden, offentlig eller privat; thi først da bliver det muligt at føre nogen letvindt og hurtig Kontrol. Saameget mere forbauses man derfor ved at læse en nylig udferdiget Skrivelse fra Statsrevisionen til Storthinget, hvori der føres alvorlige Anker over den ufuldstændige og mislige Maade, hvorpaa Regjeringen lader Statsregnskaberne føre, og, hvad mere er, over dens Uvillighed til at rette paa Feil, som Statsrevisionen og Odelsthinget Gang efter Gang i Løbet af 20 Aar har paapeget og forlangt rettede, idet det har været umuligt under den hidtilværende Ordning at kunne føre nogen sikker Kontrol, eller at faa nogen Oversigt over Statskassens Stilling til enhver Tid. Og dog maatte vor Regjering ved Erfaringer baade fra den gamle Dansketid, da Statsregnskabsvæsnets mislige Ordning erkjendtes for en stor Del at være Aarsag i Styrelsens Svaghed, hvor det

gjaldt store og kostbarere Foretagender, og i dens Mangel paa Omsyn i Almindelighed, og ligeledes ved Erfaringen fra nyere og nyeste Tider med Overskridelse og Ugreie paa alle Kanter, navnlig forsaavidt de militære Departementer angaar, have skjønnet, at her var et Punkt, hvor Anstrengelserne med at lufte lidt op i det gamle departementale Slendrians Utidsmæssighed vilde lønne sig godt. Det er derfor saameget mere paafaldende, at Statsrevisionens idelige Purringer skal have vist sig saa frugtesløse, og at nu Storthinget maa opfordres til ved en direkte Henvendelse til Regjeringen at tage sig af denne Sag.

Statsrevisionens omtalte Skrivelse af 7de Mai sidstl. er for lang til, at vi kunne finde Plads til den i sin Helhed, hvorfor vi her kun skulle meddele dens Hovedindhold:

„Den Maade, paa hvilken de Statsrevisionen som Statsregnskab fra Finantsdepartementet tilstillede Hoved-Indtægts- og Udgiftsbøger ere indrettede, er efter Statsrevisionens Formening ikke fyldestgjørende hverken med Hensyn til god Regnskabsførsel i og for sig eller i den Henseende, at de skulle benyttes som Regnskab over Statens Indtægter og Udgifter.

Statsrevisionen har i en Række af Aar i de udfærdigede Antegnelser jevnlig vakt Motion om Forbedringer og Forandringer i den Maade, hvorpaa saavel Bøgerne føres, som mange af de Specialregnskaber, som den ved Siden af Finansdepartementets Indtægts- og Udgiftsbøger paa Grund af Mangler ved Statsregnskabet stadig har maattet gjennemgaa. Statsrevisionens Anmodninger have i det Hele og Store taget ikke medført noget Resultat. I det Væsentlige og i Almindelighed er Alt forblevet ved det Gamle.

Statsrevisionen har derfor troet at burde henvende sig til Storthinget og henstille til det at anmode Regjeringen om at bevirke indført en hensigtsmæssigere Regnskabsform baade for det saakaldte Statsregnskab eller Finantsdepartementets Hoved-Indtægts- og Udgiftsbøger og for de Regnskaber, som aflægges af de øvrige Departementer samt for de Specialregnskaber, som aflægges af de forskjellige offentlige Indretninger.

En af de Forandringer, som Statsrevisionen har anholdt om maatte blive foretagne ved Finantsdepartementets Hovedudgiftsbog, har gaaet ud paa, at denne enten maa blive ført saaledes, at den, hvor en Storthingsbevilgning til et vist Øiemed opløser sig i flere specielle mindre Bevilgninger, vil vise, hvorledes Udgifterne stille sig i Forhold til disse, eller at der dog i Statsregnskaberne meddeles Forklaringer herom, hentede fra vedkommende Specialregnskaber. Foruden at man tidligere, som f. Ex. i 21de Post af Antegnelserne til Statsregnskaber for 1845, ved enkelte Kontoer anholdt om saadan Redegjørelse, stillede man ved 42de Post af Antegnelserne for 1858 en almindelig Anmodning derom. I Besvarelsen lovedes det, at Anmodningen, forsaavidt betraf Armee- og Marinedepartementets Kasse- og Kontobøger, vilde blive befulgt, men Besvarelsen meddelte ingen Oplysning om, hvorvidt den skulde blive taget tilfølge ogsaa for Finansdepartementets Vedkommende. Odelsthinget i $18^{62}/_{63}$ deciderede imidlertid, at den af Statsrevisionen begjerte Bogførsel skulde tages tilfølge, men endnu er det langtfra, at Anmodningen i dens Almindelighed er blevet opfyldt, hvorfor Statsrevisionen foruden i Antegnelserne til de senere Statsregnskaber jevnlig at bringe Decisionen i Erindring ogsaa har i Skrivelse af 18de December 1866 til Finansdepartementet paany fremholdt Nødvendigheden af den fordrede Bogførsel.

I Departementets Svarskrivelse af 23de April 1863 forklares imidlertid, at Departementet ikke ved, hvilke specielle Konti Statsrevisionen har for Øie, hvorfor Departementet udbeder sig Oplysning derom, for at det derefter kan afgjøres, om Statsrevisionens Anmodning kan blive opfyldt.

Efter i Antegnelser til Statsregnskabet for 1845 og i næsten hvert eneste senere Statsregnskab at have begjert Oplysning meddelt i Statsregnskaberne angaaende flere Underkontoers Stilling, og efter i Antegnelserne for 1858 at have fremsat en almindelig Anmodning om, at alle de Konti, som have Underkonti, maatte opgjøres saaledes, at ogsaa Underkontoernes Stilling forklaredes, fremgaar af den sidste Meddelelse, man har derom fra Finansdepartementet, at der endnu er liden Udsigt til, at Sagen vil blive endelig ordnet.

Ogsaa er det en stor Mangel ved Finansdepartementets Bogførsel, at Beholdningerne ligesom ogsaa Underbalanserne paa de Kontoer i Udgiftsbogen, som nærmest omfatte Kalkulsummer, ikke overføres fra det ene Aar til det andet paa vedkommende Konto, men overføres til Statsregnskabets Konto for tilfældige og uforudseede Udgifter i Almindelighed og dermed udgaa af vedkommende Specialkonti. Mod denne Regnskabsform har Statsrevisionen ligeledes ytret sig, men Departementet har for Bogførselen søgt Støtte i en af det forresten tildels uefterrettelig fortolket Odelsthingsdecision til Statsregnskabet for 1824. Man har derfor i Vedtegningen til 21de Post af Antegnelserne til Statsregnskaberne for 1864 indstillet til Odelsthinget at tilbagekalde Decisionen, uagtet, som i den anførte Antegnelsespost med Vedtegning er paavist, den anførte af Departementet paaberaabte Decision ikke er til Hinder for, at den af Statsrevisionen fordrede fortløbende Oversigt over Kontoernes Stilling i Forhold til Bevilgningerne kunne meddeles.

Ligesom Statsrevisionen selvfølgelig har at undersøge, om Storthingets Bevilgninger ved Budgetterminens Udgang befindes overskredne, saaledes har den ogsaa at undersøge, om der ved Budgetterminens Udløb haves Beholdninger paa enkelte Kontoer og da, hvor store disse Beholdninger ere. Ifølge af Storthingene i $18^{62}/_{63}$ og $18^{65}/_{66}$ fattede Beslutninger skal nemlig, hvad der ved Budgetterminens Udgang maatte være uanvendt af Storthingets Bevilgninger, ikke være Gjenstand for Anvendelse i den kommende Budgettermin. Herved bliver det nødvendigt, at der ved hver Budgettermins Udløb foretages Opgjør ogsaa af de Kontoers Stilling, sammenholdte med Bevilgningerne, paa hvilke haves Beholdninger. Dette Opgjør forudsætter naturligvis Angivelse af, hvormeget er forbrugt af Bevilgningerne siden Budgetterminens Begyndelse og til dens Udgang.

Statsrevisionen finder det utvivlsomt, at Statsregnskabet burde meddele disse Opgjør, medens det tilligger Statsrevisionen at kontrolere deres Rigtighed. Det vilde derhos efter den Maade, hvorpaa Statsregnskabet nu føres, være en Umulighed for Statsrevisionen at udarbeide saadanne Oversigter".

Dernæst omhandles nærmere den utilfredsstillende Maade, hvorpaa Udgiftsbogen føres, idet det nemlig er umuligt af denne at udarbeide nogetsomhelst paalideligt Opgjør af en Mængde Kontoers Stilling ved Budgetterminens Udløb, hvilke Oplysninger nu maa indhentes ved Antegnelser til det Aars Hovedudgiftsbog, som slutter Budgetterminen, istedetfor at meddeles i selve Regnskabet. Statsrevisionen gaar derefter over til noget omstændeligere at paavise, at Regnskaberne uden særdeles Vanskeligheder og uden at nødvendiggjøre Forandringer i Lovgivningen kunne indrettes for Budgetaaret istedetfor for Kalenderaaret. Statsregnskabet bør efter Statsrevisionens Mening for Eftertiden besørges trykt, saaledes som ogsaa er Tilfældet med det danske.

Udlandet. Beretningerne fra Paris gaa fremdeles ud paa, at der efter den kortvarige Gjæring er indtraadt fuldkommen Ro, ja der tales endogsaa om Ligegyldighed. En saadan Stemning er ikke paafaldende, naar man betænker, at Valgmøderne mindre have tjent til Drøftelsen af praktiske Spørgsmaal end til Meningsytringer imod Keiserdømmet, og da der ikke kan komme det Allermindste ud af slige, falder Interessen for dem bort, saasnart de have fundet Sted. Blandt de i Paris foretagne Valgmøder vil det være vanskeligt at udpege et eneste, i hvilket Øieblikkets ydre og indre Spørgsmaal ere blevne udførlig drøftede; der fremstillede sig Kandidater for og imod Keiserdømmet, og man talte stadig for og imod Keiserdømmet, ret som om Folket skulde foretage en ny Afstemning over Regjeringsformen. Forsaavidt der var Tale om Reformer, toge Oppositionens Mænd Munden saa fuld, at der maatte en Revolution til, for at deres Planer kunde føres igjennem, og selv om der foregik en Revolution, vilde dens Ledere være nødsagede til at fornægte den. Hvem der saa regjerede Frankrig, vilde det være en Umulighed at afskaffe den staaende Hær, og dog er dette blevet forlangt af næsten alle de radikale Talere. Paa samme Maade gik det med de finantsielle Spørgsmaal, hvor man indskrænkede sig til at fordre en aldeles uopholdelig Nedsættelse af Skatterne, og overhovedet i næsten alle Anliggender. Skjøndt de Radikale kun gav Keiserdømmet en kort Tid at leve i, maa de dog have havt en bestemt Overbevisning om, at de ikke kunde tages paa Ordet; stod de i samme Stilling som Oppositionen i England og hvert Øieblik kunde komme til Magten, vilde de nok have vogtet sig for at gaa til saadanne Yderligheder. Overdrivelse har vistnok altid været betegnende for Oppositionen i Frankrig, hvilken Retning den end tilhørte; men for Øieblikket drives dette Væsen dog videre end nogensinde forhen. I Paris har de Radikales Optræden i høi Grad skadet Oppositionen, og paa Stemningen i Departementerne skal den have øvet en lignende Virkning.

Vi omtalte nylig Udfaldet af de bayerske Valg. Fra München skrives under 16de ds. til Köln. Zeit.": „For nogle Dage siden foretoges Valget af Valgmændene, og disse skulle om ganske kort Tid vælge de Deputerede. Disse Valg have denne Gang en ganske særegen Betydning, ikke blot for Bayern selv, men ogsaa udenfor dets Grændser, og dette indrømmes ogsaa fra alle Sider. Den forestaaende sexaarige Lovgivertid vil sikkert blive af saagodtsom afgjørende Betydning baade for Bayerns Stilling udadtil og for dets indre Udvikling, og det kan være vanskeligt at sige, om de indre eller de ydre Anliggender i dette Øieblik faa Forgrunden. Nogen egentlig Afskillelse kan selvfølgelig ikke gjøres. Det er derfor godt at forstaa, at Valgenes Udfald denne Gang ogsaa udenfor Bayern imødeses med en mere end sædvanlig Interesse. Det er i Virkeligheden hele det bayerske Folk, som selv afgjør sin Skjæbne; thi vel ere Valgene som bekjendt indirekte, men det bayerske Valgsystem nærmer sig saa meget som det er muligt til den almindelige Stemmeret, da det ikke kjender til nogensomhelst Inddeling i Klasser og giver Valget til Enhver, som endog blot betaler et Par Kreuzer i Skat. Det bayerske Folk vil derfor i de næste sex Aar komme til at ligge saaledes, som det nu reder, ialfald forsaavidt Afgjørelsen beror paa Deputeretkammeret, og dette er vel kun een af de tre lovgivende Afgjørere, men dog netop den, som med en energisk Villie er istand til at foreskrive de to andre, hvilken Vei der skal følges, hvad enten de gjerne eller nødig betræde den. Udadtil er Forholdet til Preussen og det nordtydske Forbund det Spørgsmaal, for hvilket alt Andet træder tilbage. I dette Spørgsmaal hersker der Uenighed mellem Partierne. Fremskridtspartiet fordrer uden Omsvøb, at Bayern skal indtræde i det nordtydske Forbund, og det ser i Forbundstraktaterne og de nye Toldforeningstraktater kun de første Skridt hertil. Det saakaldte Mellemparti, der mere eller mindre er Regjeringens Parti, vil endnu ikke gaa saa vidt, men foreløbig blive staaende paa det givne Standpunkt og først gaa videre, naar der indtræder gunstigere Forhold. Det ultramontane Parti vil ikke vide Noget af en yderligere Tilnærmelse til Preussen og det nordtyske Forbund at sige, men bestræber sig tvertimod for, saavidt muligt og saa snart som muligt igjen at løse det Baand, som ved Forbundstraktaterne og Toldforeningstraktaterne er blevet knyttet mellem Nord og Sydtyskland. Allerede i dette Øieblik maa man tilstaa, at det nationale Parti ikke kan haabe at vinde forøget Styrke ved disse Valg. Det udgjorde i det forrige Deputeretkammer en Minoritet, og det vil under alle Omstændigheder ogsaa udgjøre en Minoritet i det nye Kammer."

Befordringer og Afgang. Under 22de dennes har det naadigst behaget Hans Majestæt Kongen at udnævne Kateket i Risør H. S. Schanche til Sognepræst i Hadsels Sognekald under Vesteraalens Provsti i Tromsø Stift fra 1ste Juli førstkommende, Kand. theol. G. S. Janke til Sognepræst i Beierens Sognekald under Søndre Saltens Provsti i Tromsø Stift, ligeledes fra 1ste Juli d. A., Personelkapellan i Hetlands Præstegjeld under Stavangers Provsti i Kristianssands Stift J. E. Gjør til Stiftskapellan i Hamar Stift, Stiftskapellan i Tromsø Stift J. M. Otterbech til Sognepræst i Talvigs Sognekald under Altens Provsti i samme Stift, Oberstløitnant og Chef for Hedemarkens Bataillon F. J. Münster, R. St. O. O. og R. S. O. til Toldkasserer ved Bergens Toldsted, samt Overtoldbetjent i Drammens Tolddistrikt G. Buck til Toldopsynsbetjent i Tromsø Tolddistrikt.

— Under s. D. er Sekondløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade F. Jacobsen udnævnt til Premierløitnant i Brigaden.

— Under s. D. er Sekondløitnant i Bergenske Infanteri-Brigade R. R. Sauerzapf forsat i lige Egenskab til 2den Akershuske Infanteri-Brigade med Behold af sin havende Officersanciennitet af 4de August 1867, Sekondløitnant i Kristianssandske Infanteri-Brigade S. Bergh forsat i lige Egenskab til Bergenske Infanteri-Brigade med Behold af havende Officersanciennitet af 6te August 1868, og surnumeraær Sekondløitnant i 2den Akershuske Infanteri-Brigade A. B. Wessel udnævnt til virkelig Sekondløitnant i Kristianssandske Infanteri-Brigade med Behold af havende Officersanciennitet af 18de August 1868.

— Under s. D. er surnumeraær Premierløitnant i Kristianssandske Infanteri-Brigade og for Tiden tjenstgjørende ved den i Kristiania stationerede Del af Norske Jægerkorps H. H. Hagerup, ansat som Præmierløitnant ved bemeldte Korps's 1ste Kompagni og vedbliver som saadan at henstaa surnumeraær i Kristianssandske Infanteri-Brigade.

— Under s. D. er Sognepræst til Opdals Præstegjæld under Søndre Dalernes Provsti i Trondhjems Stift P. C. T. Holterman og Arsenalsforvalter ved Trondhjems Arsenal P. Pettersen ifølge Ansøgninger forundte Afsked i Naade fra deres Embeder, Førstnævnte med en aarlig Pension, at regne fra Udløbet af hans Naadensaar, af 500 Spd. og Sidstnævnte med en aarlig Pension af 280 Spd.

— Under s. D. er Bureauchef i Finants- og Told-Departementet N. S. D. Aschehoug udnævnt til Medlem af Direktionerne for Statslaanene af 1848 og 1851.

Præsteordination. Fredag den 28de d. M. Kl. 10 Form. agter Kristiania Biskop i Vor Frelsers Kirke at indvie til det hellige Præsteembede følgende Kandidater:

1. Peter Stuwitz Korn, kaldet til pers. Kapellan hos Sognepræst i Fredriksstad, Provst Koren.
2. Johan Frederik Ruge Jerstad, kaldet til pers. Kapellan hos Sognepræst i Thrygstad, Provst Wulff.
3. Edvard Christopher Stang, kaldet til pers. Kapellan hos Sognepræst i Aremark, Heyerdahl.
4. Even Olsen Vindingstad, kaldet til pers. Kapellan hos Sognepræst i Nøterø, Harbitz.

Hos Sorenskriver i Bamble Sorenskriveri, Nielsen, hvem det ved høieste Resolution af 11te Mai sidstleden er tilladt ved sit Embedes Bestyrelse at benytte edsvoren Fuldmægtig, er Kand. jur. J. A. V. M. Holter autoriseret som saadan.

Til svensk og norsk Vicekonsul i Gaspé under Konsulatet i Kvebek er udnævnt Handlende J. J. Lowndes.

Bestyrelsen for Diakonisseanstalten her i Byen sees i flere Blade at have ladet indrykke en Opfordring til Sagens Venner rundt om i Landet, om at yde Bidrag til en egen Bygning for Anstalten. En passende Byggetomt skal netop nu være tilkjøbs. Bidragene til Byggefondet indsendes til Kjøbm. Fr. Wang i Kristiania.

Maleri. Da Hs. Maj. Kongen sidst var her i Byen bestilte han hos Morten Müller et Høifjeldsbillede til 400 Spd. Kunstneren har i disse Dage fuldført Billedet, som vil blive udstillet i Kunstforeningen nogle Dage, før det sendes til Stockholm.

Den svenske Opera. Ifølge Privatbrev hertil, er der al Sandsynlighed for at de mest fremragende Kunstnere af den svenske Opera ogsaa isommer vil gjæste os. Besøget antages at ville finde Sted i Midten af Juli Maaned.

Af „For Romantik og Historie", et Maanedsskrift udgivet af H. P. Holst er 4de Hefte udkommet. Det indeholder et Par Smaadigte af Otto Borchsenius, hvoraf det ene, „den gamle Skolelærer", er ret smukt; videre en Fortælling „Livaseta", der formodentlig mest for Kuriositetens Skyld har faaet Plads i Tidsskriftet, idet dens Forfatterinde er en russisk Dame, Grevinde Begriel-Speranski, og den forresten intet Mærkeligt indeholder. Blot den gamle Historie om Pigebarnet, som kommer til Byen, bliver forført, angrer og afsoner sin Synd ved gode Gjerninger, og saa tilslut naturligvis finder den rette Elsker, der ligesaa naturligt har elsket hende fra først af og elsker hende fremdeles, uagtet det hun er blevet. Forresten liden eller ingen Belysning af de særegne russiske Forhold, Sæder og Skikke. „Atillas Død" efter Amedié Thierry er en liden Afhandling, der i ægte fransk Stil paa en interessant og legende Maade behandler det skjæbnesvangre Afsnit af Historien, da det stolte Rom skjalv for Hunnerkongens Vælde, men som forresten ingen nye historiske Oplysninger indeholder. I „Nogle Sommerdage" af Kr. Arentzen leveres en Oversigt over de store Valdemarers Stad, det historiske bekjendte Vordingborgs gamle Minder. Som en ikke lidet kostelig Kuriositet i dette Hefte kan omtales „Vers og Prosa af en fattig Haandværkssvend", Rim som sjunger om „Dødens mørke Vande", og forresten rimer Kloder med Poder og mange andre Mærkeligheder. Fra den fattige Haandværkssvends fattige Poesi kommer vi midt ind i en Perserfyrstes rigt udstyrede Harem, en ganske kvik Skizze udkastet af en fransk Kunstner, der har trængt langt ind i Persien for at studere deres Klædedragt og Sæder. Tilslut er der en biografisk Skizze af Thors- og Karl Johans-Statuernes Skaber, den berømte Billedhugger Fogelberg, hvis Liv Forfatteren tegner i raske og interessante Træk.

Opgave No. 3 til philologiske Examen 27de Mai. Herodoti libri tertii caput LXXXII (*μεγάβυζος δὴ ταύτην — οὐ γὰρ ἄμεινον*) enarretur & in nostrum sermonem vertatur.

Det italienske Operaselskab havde igaaraftes samlet et stort og elegant Publikum til første Opførelse af Gounods Opera „Faust", Forfatterens mest bekjendte Arbeide og en af de faa Operaer, som i de seneste Aar har vundet en almindelig og fortjent Lykke over hele Europa. Texten behandler som bekjendt Goethes deilige Bearbeidelse af det gamle Faustsagn, saaledes som det forekommer i første Del af det skjønne Digt. Det er jo derfra almindelig kjendt, hvorledes den lærde Faust sidder i sit Studerkammer, træt af evig at granske, begyndende at længes efter Livet, da Mefistofeles viser sig for ham, frister ham og slutter Kontrakt med ham, hvorpaa han viser ham Margarethes Billede. Faust bliver ung igjen, og nu begynder den Forførelseshistorie, som optager hele Digtet, og som i Operaen ender med Margarethes Brøde, Vanvid og endelige Apotheose, medens Faust bliver trukket bort af Mefistofeles, der fremdeles har ham i sin Magt. — Alt, som i Operaens Handling er fint, dramatisk, smukt og godt, er taget fra Goethe, og det er ikke lidet; lidt er tilsat eller omarbeidet af det parisiske Lystspil-Firma Barbier og Carré, og det er mindre heldigt, saaledes den temmelig intetsigende Betydning af Siebels Stilling i Stykket, Fristelsen i „Walpurgisnatten", Begyndelsen af 5te Akt, som ved Opførelsen her er bleven sløifet osv. — Hovedsagen ved Operaen er dog Musiken, og lige fra de første Toner i Introduktionen, som ere ualmindelig stemningsfulde og betegnende, indeholder Gounods Musik en Række smukke og til Handlingen heldigt afpassede Tonemalerier, der afvexlende skildre Kjærlighed og Uskyld, Lidenskab og den Ondes Magter. Forfatteren maa vel siges i det Store taget at have været heldigere i at skildre den menneskelige Side (Margarethe og Faust), end den djævelske (Mefistofeles) i Bil-

ledet; imidlertid indeholder Operaen ogsaa i sidste Henseende meget heldige Ting. Perlen i Værket er saavel fra den sceniske Anordnings som fra Musikens Side det bekjendte Møde mellem Faust og Gretchen, da hun kommer fra Kirken, og Faust hilser hende og beder om at maatte faa ledsage hende hjem samt hendes Svar — en Situation, som Goethe mesterligt har udtrykt i fire Linier — samt fornemmelig Scenen i Haven (i 3die Akt), da Mefistofeles og den Gamle, og Faust og Margarethe, Arm i Arm afvexlende underholde sig med hinanden. Af Glanspunkter forresten i musikalsk Henseende vil vi nævne det store Soldaterkor, Margarethes Arie i Begyndelsen og Slutten af 3die Akt (da Mefistofeles beder Faust høre paa, „hvad hun har at sige til Stjernerne"), samt Siebels sidste Arie, der er indlagt i Stykket i den seneste Tid, efterat Operaen allerede i flere Aar havde været spillet, ved en Gjenoptagelse. — Udførelsen paa vor Scene igaaraftes var i det Store taget god. I Signor Garcia havde Publikum Anledning til at gjøre sig bekjendt med en ny Sanger, en Basyst med betydelige Stemmemidler. Ogsaa hans Spil var af og til meget udtryksfuldt. Signora Cari gav Siebel med meget Held og fik. efter at have sunget et af sine smukkeste Numere, en særstilt Fremkaldelse. Korene var det Uheldigste ved Stykket, og de vare da ogsaa paa sine Steder tilgavns uheldige. Dog, en Ting var endnu mindre at rose, og det var det puerile og klodsede Arrangement med en Himmelfart for Margarethes Vedkommende tilslut; den var saa meget mere paa urette Sted, som der meget fordringsfuldt forudgaar en Mellemakt, idet Teppet gaar ned. Vi skulle foreslaa, at denne Episode, der blot tjener til at vansire Operaens forøvrigt heldige Indtryk, aldeles udgaar ved næste Opførelse. Som almindeligt ved en forste Opførelse varede Stykket temmelig længe; Klokken var 11, da Tæppet for den smagløse Apotheose faldt. — Efter Forestillingen fremkaldtes de Rollehavende i Margarethes, Fausts og Mefistofeles's Roller. Huset var omtrent fuldt. Iaften gives Forestillingen paanyt.

Guldbryllup. (Meddelt). Gaardbr. Lars Sand og Kone i Thrygstad feirede i f. M. deres Guldbryllup, ved hvilken Leilighed Bygdens Indvaanere, Høie som Lave, bevidnede Jubelparret den almindelige Velvilie og Agtelse for deres hæderlige og bramfrie Liv, rigt paa opofrende Handlinger. Da de fleste af Gjæsterne havde samlet sig under det gjæsfrie Tag, tolkede Sognepræsten, Hr. Provst Wulff, værdigen Dagens Betydning i en Tale, som ved sin hjertelige Varme og de Beviser paa Guds Godhed og Miskundhed, som den fremhævede, rørte Alle. Ægtefolkene, hvoraf Manden er 74 og Konen 77 Aar gammel, ere i Besiddelse af en for deres høie Alder sjelden Aands- og Legemskraft, hvorfor de ogsaa, da Pianoet ud paa Aftenen kom igang og ved en munter Galopade gav Signal til selskabelig Fornøielse, med ungdommelig Rasthed saaes at svinge sig i Dansen, efterfulgte af Gjæsterne, som i en belivet Stemning dels paa denne Maade og dels under Sang og Taler tilbragte den hyggelige Aften. Af 6 Børn og 12 Børnebørn, der leve, havde Parret den Glæde at se flere om sig.

Kristianiabrev.

Kjære Per!

Kan Du mindes den bekjendte Politikus og Brændevinshandler, som i dine unge Dage altid heisede Danebrogsflaget med den norske Løve i øverste Firkant paa sin Gaard ved Hjørnet af Kongens Gade og Torvet, og hvor ogsaa bemeldte Politikus havde sin Omnibus-Station*), efterat han som Keiser Diokletian havde opgivet at sysselsætte sine Tanker med Regjerings- og Storthingsanliggender? Du husker vel disse lange, jernbanevogn-lignende Kasser paa 4 Hjul med Navneflag paa og en Figur bag paa Trappen, som indbød Folk til at kjøre for 6 ß til „Sutungstein" (en Kneipe ude ved Alunværket)? Du kjørte vist som Smaagut af og til for Moro Skyld med disse Omnibusser: Sylfiden, Aarvak (læst bagvendt „Kavraa", som tilsidst blev dens stadige Navn); thi Moro var det, saalænge det endnu var lidt nyt. Men siden blev det hele Omnibusvæsen jo saa ødelagt, at skikkelige Folk heller, trods Støv, Søle og Solsteg, vandrede paa Apostlernes Heste fremfor at sidde i Omnibusserne, udsat for især de grønlandske Gadegutters Hyl og Raab: „kavraa, kavraa!" Men Tiderne forandres; siden have vi faaet Vognmandsvæsnet i god Orden, saa man for en taalelig billig Penge kan hyre sig en Gigh eller liden firhjulet Vogn og kjøre til hvilket Sted, man ønsker „i mindre end et Dieblik". Nu dukker imidlertid Omnibustanken op igjen, men selvfølgelig i en ny, forandret og fuldkommen tidsmæssig Skikkelse. En Ingeniør Vogt har nemlig udkastet Planen til en Omnibuslinie gjennem Byen. Omnibusserne skulle gaa i Gaderne paa Jernskinner for at gjøre det hurtigere og lettere for Hestene at trække de store Vogne, som ere beregnede paa mod en meget lav Fragt at optage den Mængde Mennesker, som daglig færdes i hine Strøg af vor ikke saa lidet udstrakte Hovedstad, som herved ogsaa vil faa et mere europæisk Udseende; thi slige Sporveie for Omnibusser findes nok i de fleste af Udlandets større Byer, hvor de have vist sig baade hensigtsmæssige og lønnende. Efter Planen skulde denne Sporvei gaa fra Homansbyen til Oslo med Sidebaner ned til Havnen paa flere Steder. Foreløbig er imidlertid Foretagendet standset, idet „Byens Fædre" finder en Hindring i de smale Gader, som vilde blive ufremkommelige for den almindelige Vognfærdsel, om Skinnegangen skulde indskrænke deres Bredde end yderligere. Men Tanken vil vist engang komme til Udførelse — dersom ikke Trøvognene skulde faa slig Opsving, at de kommer til at afløse alle andre Befordringsmidler. Men det tror nu ikke jeg; ialfald synes de „Velocipedeller" eller „Velocipedister", som ere at se her i Byen, ikke just at vække store Forhaabninger om de nye Vognes Fremtid. Det var derfor underligt at læse i engelske Blade, at et Parlamentsmedlem nylig bragte Trøvognene paa Tale i Underhuset og spurgte Postministeren, om man ikke var betænkt paa at bruge disse i Postvæsenets Tjeneste; disse nye Postheste vilde ikke fordre store Udgifter til Hø og Havre, mente Parlamentsmanden, og forsaavidt har han nok Ret.

*) Man paastod, at Manden havde faaet Omnibustanken ved at høre en latinsk Festtale paa Universitetet, hvor Ordet omnibus (for Alle) ofte forekom til Vedkommendes store Fryd, da han nu kunde fortælle, at han havde hørt et latinsk Foredrag om Omnibusvæsenet!

Om Politiken har jeg dennegang lidet eller intet Nyt at berette. Storthingsmændene ere trætte og udkjørte efter det langvarige Arbeide, og Debatterne om Skolesagen røbede ogsaa iforgaars en vis Mathed. Jernbanesagen vil vel forøvrigt bringe Folk til at fyre under Kjedlerne; men denne Sag bliver vel næsten den sidste, som kommer fore; den bliver neppe behandlet før St. Hanstid. Det lader ikke til, at Interessen for Regjeringens Forslag er i Stigende; tvertimod synes Jernbanekomiteens Flertal, som er imod Statslaanet, ved nærmere Prøvelse at vinde mere Tilslutning for sin Opfatning af Sagen.

Du har maaske af og til i den sidste Tid i Kristianiabladene stødt paa Avertissement fra „Bogkjøberforeningen" om, at „Indmeldelser i Foreningen og Bestillinger af Bøger sker hos Kassereren" osv. „Bogkjøberforeningen" er en ny, ivaar oprettet Forening, hvis Formaal er „at skaffe sine Medlemmer den udenlandske Literatur til en mod den nugjældende forholdsvis billig Betaling." Den er en Opposition mod den her i Landet organiserede „Boghandlerforening", der især for Kristianias Vedkommende virker meget uheldigt paa Bogmarkedet. Denne sidste Forening bestaar af omtrent alle Landets Boghandlere med en Formand og „Valgkomite" i Spidsen og dens Maal er — efter Statuterne — at lette Boghandelen til Literaturens Fremme. Alle, som i Norge ville nedsætte sig som Boghandlere, ere for Forbindelsens Skyld omtrent nødte til at indtræde i den; men dens „Valgkomite" bestemmer, hvorvidt det er „passende", at nye Boghandlere nedsætte sig paa de forskjellige Steder og kunne blive optagne i Foreningen. Nu skal „Boghandlerforeningens" Formand og „Valgkomite" efter dens Statuter alene bestaa af Boghandlere, bosatte i Kristiania, og det er dem, der saaledes afgjøre, hvorvidt paa andre Steder eller blandt dem selv i Kristiania nogen ny Boghandler skal kunne nedsætte sig. Al Konkurrence i Boghandelen er derved for Kristianias Vedkommende ialfald ophævet, idet „Foreningen" i sin egen Interesse kan styre det hele. Dette virker naturligvis langtfra „til Literaturens Fremme", og det er i Virkeligheden faa Steder, hvor Boghandelen er saa slet ordnet med Hensyn til Publikums Tarv, som i Kristiania. I 1867 saa det ud til, at en Forbedring heri skulde indtræde, da nuværende Boghandler Cammermeyer trods „Boghandlerforeningen", der vilde have ham i Trondhjem og ikke i Kristiania, uafhængig nedsatte sig her og ved gjennem Aviserne at appellere til Publikum vandt det for sig, saa han trods sin ugunstige Stilling som udelukket fra de øvrige Boghandleres fælles Forrettigheder, kunde holde sig oppe. Men, da han ved Publikums Gunst var kommet godt i Vei, svigtede han dets Tillid ved at forsone sig med og indtræde i „Boghandlerforeningen". Siden den Tid gaar fremdeles Boghandelen i Kristiania sin skjæve Gang uden Konkurrence; Bogladerne ere forholdsvis daarligt forsynet med de sjeldnere Bøger, og der holdes de høieste Priser. Den udenlandske Literatur fordyres saavel ved den store Fordel, Boghandlerne beregne sig, som ved at Bøgerne ikke komme hid fra første Haand, men gjennem danske og tydske Boghandlere, der først tage sine Procenter, og mange Gange komme de slet ikke frem. Den svenske Literatur kjendes desværre altfor lidet hos os; i Bogladerne heder det, at den „gaar ikke" her, og de ere følgelig ikke forsynede med den. Boghandlerne regne efter en egen Kurs, der staar langt høiere end al anden, Franken f. Ex., almindelig lig 21 ß norsk, regnes af dem for mellem 30 og 36 ß.

I Trondhjem sælges udenlandske Bøger saaledes meget billigere end her, og det har hændt, at selv Bøger, udkomne i Kristiania, sælges billigere i Kjøbenhavn end her. Kristiania Boghandlere give hellere ikke nogensinde Rabat mod kontant Betaling.

For at tvinge denne Kristianias mislige Boghandel ind i et andet Spor er det, at „Bogkjøberforeningen" som sagt er oprettet. Forinden den oprettedes blev „Boghandlerforeningen" anmodet om at nedsætte sine høie Priser; men da den vægrede sig herved og ikke vilde gjøre nogen Forandring i sin Ordning, satte man Trudselen om Oprettelsen af en „Bogkjøberforening" iværk og organiserede Forbindelser med de udenlandske Bogmarkeder. „Bogkjøberforeningens" Bestyrelse paa 3 Mand samt Kasserer som Forretningsfører modtager og besørger Medlemmernes Bestillinger af udenlandske Bøger, hvorved disse faaes langt billigere og sikrere end ved at forskrives i Boghandelen. Institutionen er allerede i Virksomhed og Bestillinger i Udlandet ere allerede gjorte. Den vil vedblive at virke saalænge, indtil Kristiania Boghandlere indrette sig anderledes, indtil de kunne tilfredsstille Publikums berettigede Krav om en bedre Forsyning i Bogladerne af den udenlandske Literatur og en hurtigere Expedition af Bestillinger til moderate Priser.

Storthinget.

Onsdag d. 26de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup. (Forts.)

Sag No. 3. Indstilling fra Toldkomiteen ang. den kgl. Proposition til Lov ang. Forandringer i Toldlovgivningen.

Christansen forbeholdt sig senere at fremsætte Forslag om Lovens Henlæggelse i Haab om, at den paa et senere Storthing kunde fremkomme i en fuldkomnere Form.

I Indstillingen heder det: Ved kgl. Resol. af 5te Juli 1867 blev der anordnet en Kommission til at tage under Revision de gjældende Bestemmelser om Toldbehandlingen af Fartøier og Varer, væsentligst for at søge fjernet, saavidt det med en tilstrækkelig Kontrol kunde bestaa, de Vanskeligheder, som Iagttagelsen af visse foreskrevne Former efterhaandenn har medført under den nu stedfindende livlige Varetrafik. Denne Kommissions Indstilling er lagt til Grund for den kongelige Proposition, med hvilken den følger som Bilag. I sit Lovudkast har Kommissionen foruden de foreslaaede nye Bestemmelser optaget de Love, Toldvæsenet i Almindelighed vedkommende, som i Mellemtiden mellem den gjældende Toldlov af 20de September 1845 og nu ere udkomne, hvorimod Tolddepartementet har anseet det rettest, at den nye Lov alene kommer til at omfatte de Forandringer, der gjøres i de nugjældende Love. Nogle af de af Kommissionen foreslaaede nye Bestemmelser ere ikke optagne i den kongelige Proposition; i andre har Propositionen foreslaaet Forandringer, ligesom nogle nye Bestemmelser ere optagne udenfor Kommissionens Forslag. Komiteen er enig i, at de gjældende Lovbestemmelser, hvori ingen Forandring foreslaaes, blive udeladte. Komiteen indstiller som § 1 i Lov angaaende Forandringer i Toldlovgivningen: Den i Lov om Toldvæsenet af 20de September 1845 § 19 bestemte Kontortid kan af Kongen for de Toldsteder, for hvilke Saadant maatte ansees hensigtmæssigt, forkortes eller forandres saaledes, at den ogsaa udenfor Maanederne November, December, Januar og Februar bliver uden Afbrydelse i Middagstiden, mod at i saa Fald den samlede Tid passende nedsættes. For Indbetalinger i Statskassen kan derhos bestemmes en kortere Tid end den ellers for Stedet gjældende Kontortid.

Mod sidste Del af denne § talte Christiansen, idet han troede en saadan Bestemmelse baade vilde være uhensigtsmæssig og des-

Vinden, der blev mere og mere foruroligende, havde disse stille Dieblik, der indgaa som Bestanddel i Forberedelsen til en Storm. Nu var den aldeles afstilnet. Liget rørte sig ikke mere, Kjæden hang stiv som en Blysnor.

Tjæren gav dette Ansigt et blødt Udseende. Tjæredraaber, som var størknet i det, som engang havde været Dine, lignede Taarer. Forøvrigt var Dødens Ødelæggelse, takket være Tjæren, synlig nok standset, om ikke forhindret. Det, som Barnet havde foran sig, var en Ting, som man havde Omhu med.

Denne Mand var tydelig nok dyrebar. Man havde ikke betragtet det som magtpaaliggende at beholde ham som levende, men som død.

Galgen var gammel og ormstukken, men dog endnu solid, og havde gjort Tjeneste i mange, mange Aar.

Det var en ældgammel Skik i England at overstryge Smuglere med Tjære. Man hængte dem ved Kysten til et advarende Exempel. Oversmurt med Tjære holder det sig bedre. Denne Tjære tydede igrunden paa Humanitet. Man behøvede paa den Maade sjeldnere at forny de Hængte. Man anbragte Galger med visse Mellemrum Kysten udover, ligesom nu for Tiden Fyrlygter. Den Hængte var saa god som en Lygte. Han oplyste paa sin Maade sine Kammerater, Smuglerne. Smuglerne fik allerede langt ude paa Havet Galgerne isigte. Se der er En — første Advarsel; saa atter En — anden Advarsel. Dette udryddede dog ingenlunde Smuglerlet, men Samfundsordningen kræver noget Saadant. Denne Skik varede i England lige til Begyndelsen af dette Aarhundrede. Endnu i Aaret 1822 saa man foran Dovres Slot tre hængte, lakerede Misdædere. Forøvrigt indskrænkede denne bevarende Methode sig ingenlunde blot til Smuglere. England gjorde det samme med Tyve, Mordbrændere og Mordere. John Painter, som brændte Flaadens Magaziner i Portsmouth, blev hængt og tjærestrøgen 1776.

delagtig i den Upersonlighed, som favnede Hav og Luft, og Mørket gav den sidste Tilsats til dette Noget, som havde været et Menneske.

Det var det, som ikke mere er.

At være Levning er Noget, som Menneskesproget savner Udtryk for. Ikke mere at være og dog at være; at være i den absolute Tomhed og udenfor samme, at dukke frem over Døden som Noget, der ikke kan tilintetgjøres; der ligger en vis Dosis Umulighed blandet i slige Virkeligheder. Deraf kommer dets Uudsigelighed. Dette Væsen — var det et Væsen? — dette mørke Vidne var en Levning og en forfærdelig Levning. Levning af hvad? Først af Naturen, saa af Samfundet.

Dette Spøgelse hang der til Plyndring.

Den led det Græsselige: at forraadne i den fri Luft. Den savnede Ligkistens Ly. Den havde Tilintetgjørelsen uden Freden. Døden bør have sit Slør, Graven bør have sin Kydsthed. Her fandtes der hverken Slør eller Kydsthed. Her var der en Forraadnelse, cynisk og utilsløret. Der ligger noget frækt hos Døden i at vise sit Værk. Den krænker Skyggernes blide Fred, naar den arbeider udenfor sit Værksted, Graven.

Denne livløse Skikkelse var udplyndret. At udplyndre et Skelet, hvilken umættelig Glubskhed! Dens Marv var ikke mere i dens Ben, dens Indvolde ikke mere i dens Bug, dens Røst ikke mere i dens Strube. Et Lig er en Lomme, som Døden vender ud og ind paa og tømmer. Om det havde havt et Jeg, hvor var nu dette Jeg? — Kanhænde var det endnu tilbage der, — og det var hjerteskjærende at tænke. Et Noget, som svæver om noget Fastkjædet. Kan man tænke sig i det Fordulgte et uhyggeligere Sceneri? Den grændseløse Ødelæggelse udnyttede ham i Stilhed. Han havde havt Blod, som man havde drukket, Hud, som man havde spist, Kjød, som man havde benyttet til Lokkemad. Intet var gaaet forbi uden at tage Noget fra ham.

uden vilde lede til Misbrug, §'en forsvaredes af Olrog, som troede, at man havde tilstrækkelig Garanti i, at Kontortiden bestemtes af Kongen, som nok vilde træffe en fornuftig Ordning. Mathiesen var enig med Christiansen i det Uhensigtsmæssige i denne Ordning og vilde ogsaa stemme mod sidste Del, hvilken derpaa ved Voteringen, efterat første Del enst. var bifaldt, forkastedes med 49 St.

Komiten indstiller som § 2: Toldbare Varer, som Besætningerne — dog med Undtagelse af Skipper og Styrmand — paa de fra Udlandet kommende Fartøier medbringe i de Kister, Kufferter eller Emballager, hvori deres Tøi findes, behøve ikke at anføres paa Varefortegnelsen. Skipperen har under Ansvar efter § 146 i Toldloven af 20de September 1845 at paase, at nysnævnte ligesaavel som hans egne og Styrmandens Kister, Kufferter og Emballager, hvori Tøi findes, ikke bringes fra Borde, førend de af Toldvæsenets Betjente ere efterseede. — Enst. bifaldt.

Som § 3 indstilles: Naar en fra Udlandet kommende Skipper ønsker at losse, anmelder han dette paa Toldboden for Kassereren, hvem han overleverer Gjenpart af den tidligere afgivne Varefortegnelse eller, om denne er affattet paa et fremmed Sprog, af den nedenfor omhandlede Oversættelse af samme. Gjenparten bliver af Kasseren at autorisere som Losserulle, medens Originalen bliver at anse som Skipperens Generalangivelse. Er Varefortegnelsen affattet i et fremmed Sprog, har Skipperen ved sin Anmeldelse til Losning som Generalangivelse at fremlægge en af ham selv underskreven Oversættelse af Varefortegnelsen. Er Skipperen ikke forsynet med Gjenpart af sin Varefortegnelse, kan Originalen udlaanes ham til Afbenyttelse paa Toldkontoret.

En Minoritet (Olrog og Wiig) antager, at man ikke bør gjøre det til Pligt for Skippere at afgive Gjenpart af Varefortegnelsen. Minoriteten vil heller ikke gjerne paalægge Skipperne en ny Forpligtelse, som kan være brydsom for dem, der ikke ere synderlig skrivekyndige, især da den originale Varefortegnelse ikke maa udleveres fra Toldkontoret. Den Lettelse, som vil erholdes derved, at der paa Toldkonteret leveres et trykt Schema til Afbenyttelse, vil efter Minoritetens Mening kun blive ringe. Efter yderligere Bemærkninger angaaende de inden Komiteen fremsatte forskjellige Anskuelser bifaldtes §'en mod 4 St.

Komiteen indstiller som § 4: Indladning af saadanne Varer, hvis Udførsel til Udlandet ikke forpligter til Erlæggelse af Told eller Skibsafgifter, kan foregaa hvorsomhelst og Uderpedition meddeles ved nærmeste eller for Skipperen bekvemmeste Toldsted.

Fra Kildal fremsatte og argumenteredes følgende Forslag: ad § 4. — — hvorsomhelst. Uderpedition meddeles enten ved nærmeste eller for Skipperen bekvemmeste Toldsted eller ogsaa forholdes dermed paa følgende Maade: Kongen kan overdrage til Distriktets Lensmand eller en anden offentlig Betjent at foretage Toldklarering saavel i ovenstaaende Tilfælde, som, hvor ved Udskibninger Skibsafgifter men derimod ikke Told er at erlægge. Herved bortfalder Nødvendigheden af Tolderpedition ved et Toldsted samt Pligten til at erlægge Kjøbstadsskat til det Toldsteds Kommune, inden hvis Distrikt Udskibningsstedet ligger. Udskiberen betaler den Godtgjørelse, som maatte blive at tilstaa vedkommende Lensmand eller anden Betjent, til hvem derhos Opkrævningen af Skibsafgifter henlægges, samt de med Foranstaltningen ellers forbundne Udgifter. — Forslaget modarbeidedes, dels fordi det ikke her fandtes at være Stedet til et saadant Forslag, og dels fordi man ikke paa Grund af Sagens Vigtighed med en Gang uden nøiagtigere Drøftelse kunde indlade sig derpaa — af Lambrechts, Christiansen, Olrog, Mathiesen, Faye, Flor, som fremsatte og begrundede et Forslag som Tillæg til § 4, saalydende: „Den Adgang til i indenrigsk Vareførsel at foretage Indladning eller Losning udenfor Toldstederne uden foregaaende Anmeldelse for Toldvæsenet som ved Toldlovens §§ 58, 71 er tilstaaet Fartøier under 25 Kom.-Læsters Drægtighed udvides til saavidt angaar indenrigske Varer at gjælde for alle Fartøier uden Hensyn til Størrelse".

Ved alternativ Votering med Kildals Forslag bifaldtes Indstillingen mod 23 St., hvorpaa Flors Tillægsforslag bifaldtes mod 8 St.

Mødet hævet Kl. 2½.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Tømmermand S. Amundsen, Brevig. Gaardbruger J. E. Stretting, Jæderen. Kjøbmand J. Petersen, Bergen. Handelsborger T. J. Owren, Molde. Skipper S. Schelbrup Nevik af Skjerstad, Salten. Handelsh. Thuesen & Tharaldsen, Kragerø.

Auktioner. Fredag 28de Mai, Kl. 12, 2den Auktion i og over Gaard med Tomt og Rettigheder No. 34 i Rødsjydgaden. Fredag 28de Mai, Kl. 12½, 2den Auktion i og over Gaard med Tomt og Rettigheder No. 44 i Fjerdingen.

Anmeldte Reisende.

Den 26de Mai.

Hos Karl Knudsen: Skrædder Bentsen fra Kragerø, Handelsb. Olsen fra Horten, Kjøbm. Hansen fra Soon, Skolelærer Brejen fra Nøtterø, Thune fra Thoten, Standartjunker Hvam fra Næs, Fuldmægtig Hejerdahl fra Hurdalen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt paa Vestkysten og faldt lidt paa Østlandet. Vinden er nordlig til Østlig. Temperaturen er steget lidt, undtagen i Bodø, hvor det sneer. Udsigterne ere til Nordlig Vind og tørt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

9de og næstsidste Optræden af det italienske Operaselskab.

Lørdag den 29de Mai (Kl. 7—11) gives Faust og Margarethe, stor Opera i 5 Akter, Text af J. Barbier og M. Carré; Musiken af Gounod.

Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.

Til Operaforestillingerne gjælde ingen Fribilletter.

☞ Denne Forestilling begynder Kl. 7.

Billetpriserne ere forhøiede.

NB. **Mandag den 31te Mai gives sidste Operaforestilling.**

Fredag den 27de Mai (Kl. 7½—10¼) giver Undertegnede med velvillig Assistence en Aftenunderholdning, bestaaende af: **En liden Her,** Folkekomedie i 5 Akter med Sange og Kor efter George Sands Roman „la petite Fadette"; til Slutning (for første Gang): **Bruden paa Staburet,** Vaudevillemonolog af H. Schulze.

For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade indtil Torsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder Kl. 7½.

De tegnede Billetter bedes afhentede i Hr. Stensballes Boglade Fredag.

Lucie Wolf.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:

Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiskole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.

J. W. Cappelen.

Vort Land og Dølens

5te Aargang med Indholdsfortegnelse sælges heftet hos Bogtrykker Larsen, Øvre Slotsgade No. 16, for 24 ß. For 3 Explr. 60 ß.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.

Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.

Codes français etc.

Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).

Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Nye

lyse engelske & franske Sirtser & Brillantiner er ankommet i rigt Udvalg til

Møller & Magelssen,

Hjørnet af Prinsens- og Kirkegaden.

Ingeniør Harald Frølich

(Jernbanetorvet 5)

anbefaler af egne Fabrikata:

Mousserende Drikke

fra Mineralvandfabrikken.

(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkarafler

fra Kristiania Sifonfabrik,

og

7/8" **Berg-Patroner**

fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

En Tomt

ved Nytorvet med 72 Alen Facade er tilsalgs i No. 21 ved Storgaden.

Mysost, extra fin,
Pultost paa Glas,
Bergensk Gammelost,
Ægte Schweitzerost,
Nøgelost,
Norsk Fedost,

} **Ost.**

sælges billig i Bazaren No. 45.

Friske **Æg** sælges i Bazaren No. 45.

Lybske Pølser, nye, friske Varer.

Smør i ¼ og ⅛ Tdr. og mindre Dele samt Oplandsk Smør sælges billig i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Smør.

Udmærket godt Smør til 12 ß Marken hos **M. Hansen,**

Lille Strandgade No. 21.

Rugskjerdemel & Rugklid

anbefales af **O. H. S. Fegth,** Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

Slibestene

hos **O. H. S. Fegth.**

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

(Erik Bjertnæs's forr. Butik)

Ny Colonial- & Fedevarehandel

anbefales med udsøgte Varer til Dagens billigste Priser.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

Haandsymaskiner.

Clemens Müllers anerkjendte Haandsymaskiner, med og uden Bord, samt andre større udmærkede Symaskiner for Familier og Haandværkere anbefales til de billigste Priser.

Reinert Birkeland,

15. Kongensgade 15.

Stempler

til Mærkning af Linned — to Bogstaver — med almindeligt Mærkeblæk faaes hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Been

kjøbes til høieste Priser af **O. H. S. Fegth.**

Nysiet Melk.

En Familie i Brogaden ønsker sig hver Morgen tilbragt 6 Potter nysiet Melk. Avis-Expeditionen anviser.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

December havde laant Kulde af ham, Midnatten Gru, Jernet Rust, Pesten Giftdampe. Hans langsomme Opløsning var en Toldafgift. Ligets Toldafgift til Vindstødene, til Regnen, til Duggen, til Krybdyrene, til Fuglene. Alle Nattens mørke Hænder havde gravet i dette Lig. Det var en sælsom Beboer. En Nattens Beboer. Han var paa en Høislette, og han var der ikke. Man kunde tage og føle paa, at han var der, og han var borte. Han var Skyggen, som gav Mørket dets Krone. Naar Dagen gik under, kom han i det dybe, tyste Mørke i en uhyggelig Harmoni med Alt omkring.

Han forøgede ved sin blotte Tilstedeværelse Stormens Tuden og Stjernernes Stilhed. Det Uudsigelige, som findes hos Vildmarken, fandt sit Midtpunkt i ham. Han, der var løben bort fra en ukjendt Skjæbne, øgede Nattens vilde og sky Stilhed. Der laa i hans Mysterium en ubestemt Tilbagestraaling af alle Gaader.

Han var et Vidnesbyrd om det Skrækindjagende i den døde Materie, der har dulgt en Sjæl. For at Materien skal bringe os til at skjælve, maa en Aand have levet i den.

Det Uendelige, der ikke er indskrænket af Noget, hverken af et Træ eller af et Tag eller af en Forbigaaende, herskede omkring dette Lig. Naar det Uendelige træder os imøde, Himmel, Afgrund, Liv, Grav, Evighed, og synes at ligge aabent for os, da først fatte vi det som utilgjængeligt og tilspærret.

Der gives intet forfærdeligere Stængsel end naar det Uendelige oplader sig.

VI.

Strid mellem Døden og Natten.

Barnet stod fremfor dette Noget, stumt, forbauset, stirrende.

For en Mand vilde Dette været en Galge, for Barnet var det en Aabenbarelse.

Hvor Manden vilde have seet Liget, saa Barnet Spøgelset.

De tiltrækkende Kræfter i det Uudgrundelige ere mangfoldige, — der var en saadan Kraft paa Toppen af denne Høi. Barnet tog et Trin, det tog to. Det gik op paa Høien, idet det bestandigt følte Lyst til at gaa ned igjen, det nærmede sig, idet det bestandigt følte Lyst til at fjerne sig.

Det traadte gysende ganske nær for at undersøge Skikkelsen.

Da det var kommet helt under Galgen, løftede det Hovedet og betragtede den nøie.

Skikkelsen var overstrøget med Tjære. Det blinkede nu og da af den. Barnet kunde se Ansigtet. Det var oversmurt med Beg, og denne klæbrige Masse fik af Nattens Skygger og Belysning et ganske eiendommeligt Præg. Barnet saa Munden, som var et Hul, Næsen, som var et Hul, og Øinene, som vare Hul. Kroppen var indsvøbt i et Stykke Blaargarnslærred, gjennemtrængt af Tjære. Tøiet var myglet og brustet. Et Knæ stak frem. Gjennem et andet Hul saa man Ribbenene. Nogle Dele vare Kadaver, andre Skelet, Ansigtet var jordfarvet; Bløddyr, som var gaaet hen over det, havde efterladt Spor som smaa Sølvtraad. Tøiet, som sad fastklæbet ved Benet, viste Ujevnheder som Kappen paa en Statue. Hovedskallen var sprukken og gabede som et raaddent Æble. Tænderne havde alene bibeholdt sit menneskelige Udseende, de havde endnu sin hvide Farve. Et Skrig syntes at være storknet i den aabne Mund. Hovedet, som var ludet, havde et Udtryk af Opmærksomhed.

Man havde nylig gjort Reparationer, Ansigtet var nytjæret, ligesaa Knæet, der stak frem af Tøiet, og Ribbenene. Nedentil hang Fødderne bare.

Lige nedunder i Græsset saa man to Sko, som vare blevne uformelige af Regn og Sne. Skoene var gledet af Ligets Fødder.

Det barfodede Barn fæstede sit Blik paa disse Sko.

Dagbladet.

No. 120. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 28de Mai 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Eftm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hver anden Lørdag indtil Kl. 4 Eftm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Usso" indtil Kl. 7½ Eftm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Eftm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Eftm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Eftm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftm. og fra Kl. 6—8 Eftm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftm. og fra Kl. 5—7 Eftm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftm.)

afgaar Jernbanetren til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Eftm.

Endnu et Ord om Gudbrandsdals-Jernbanen.

(Indsendt.)

I den kongl. Proposition om de nye Jernbaneanlæg anfører Jernbanedirektøren (Side 2): „Paa Grund af de store Terrainvanskeligheder har den nordenfjeldske Del af den oprindelige Linie (indtil Røraas) og hele Alternativlinien om Kvikne maattet undergives Undersøgelse i fuld Detail," medens man til Beregningen af Liniens søndenfjeldske Del har paa Grund af det sjeldne gunstige Terrain kunnet lade sig nøie med en mere generel Undersøgelse.

Heraf fremgaar, hvilket ogsaa synes selvfølgeligt, at jo større Terrainvanskeligheder ere forhaanden, desto mere Arbeide udkræves ikke alene til Overslag, men ogsaa for at Ingeniøren gjennem grundigt Studium af Terrainet skal kunne finde den billigste og bedste Linie. Netop i denne Henseende skal jo Ingeniørens Arbeide være produktivt, naar han nemlig bruger sin Indsigt og Erfaring til at finde de billigst mulige Linier i det vanskelige Terrain. Og jo vanskeligere Terrainet er, desto mere omhyggeligt Arbeide og Undersøgelse vil man altsaa, je, Ingeniøren anvender paa samme, forinden han tør berolige sig med, at den bedste og billigste Linie er funden.

Medens det saaledes vistnok var fuldkommen i sin Orden, at den foreslaaede Jernbane nordfor Røraas og over Kvikne i det vanskelige Terrain derfteds undergaves saa grundig Undersøgelse, at man tør forudsætte, at den billigste og bedste Linie, som Terrainet frembyder, der er funden, saa forekommer det Indsenderen, at man ved Undersøgelserne af Gudbrandsdalslinien har brugt en mindre end tilfredsstillende Maade.

Det synes nemlig, som om Administrationen paa Forhaand har taget Parti mod denne Linie, og at den kun har været Vedkommende om at gjøre at bevise, at denne Linie ikke var berettiget. Har nogen Rest i Pressen hævet sig for Gudbrandsdalslinien, saa har Røraasbanens Forfegtere paastaaet slette Motiver og dermed søgt at stræmme til Taushed. Dette Middel, som forøvrigt synes at vidne om Brist paa bedre Argumenter, er vel nu forøvrigt brugt saaledes til Overmaal ligeoverfor de, som have talt Kvikneliniens Sag, at det tør have tabt sin Virkning.

Mod Gudbrandsdalslinien har der været anført det slaaende Argument, at denne skulde være 2 Millioner dyrere end Røraaslinien. Men naar der herved lægges saa overordentlig Vægt paa det økonomiske Spørgsmaal, saa burde dog vel Gudbrandsdalslinien være bleven undergivet saameget mere grundig Undersøgelse som jo Terrainet her er saa overordentlig vanskeligt.

Og netop i dette vanskelige Terrain synes det i Sandhed, som om den foretagne Undersøgelse i Vintertiden, medens Sneen dækkede Marken og gjorde Befaring udenfor den slagne Landevei paa de fleste Steder umulig, at være lidet andet end et stor Humbug!

Det er i Sandhed ogsaa paafaldende, at der i Overslaget for Røraaslinien blandt andet er opført som Omkostninger ved noget over 100 Broer og Viadukter ialt kun 142,588 Sp., medens Gudbrandsdalslinien er belastet med ialt 426,200 Spd. til Broer og Viadukter — altsaa nær det 3dobbelte Beløb.

Medens vi finde det at være et særdeles heldigt Resultat og vidnende om omhyggelig Undersøgelse af Terrainet, naar alle Broer og Viadukter paa Røraasbanen kunne erholdes for forholdsvis saa godt Kjøb som 4,737 Spd. pr. Mil, have vi i Sandhed ogsaa den Tro til vore Jernbane-Ingeniørers Kyndighed, at de ved nøiere Undersøgelse af Terrainet, naar Marken var fri for Sne, maatte kunne finde billigere Brosteder ogsaa for Gudbrandsdalslinien. Vi ere berettigede til at have denne Formodning; thi det sees af den kongl. Proposition Side 6, at der paa Røraaslinien findes over 100 Broer og Viadukter, hvoriblandt er specificeret forskjellige store Broer med ialt over 30 store Spænd, hvoraf endogsaa 11 Jernspænd af 100 til 200 Fods Aabning. For Gudbrandsdalslinien er ingen særskilt Specifikation over de større Broer angivet, hvorimod kun er anført, at der til 3 betydelige Viadukter mellem Talleraasbro og Domaas kræves 130,000 Spd. (Side 26).

Det synes i Sandhed at være et Særsyn, at Overgang over 3 smaa Fjeld-Elve paa en Mils Strækning ved Domaas skal koste næsten ligesaameget som alle de betydelige Broer paa Røraaslinien tilsammen. Det er ingenlunde vor Hensigt at benægte, at dette kan være muligt, eller at beskylde Jernbane-Ingeniørene for at have behandlet Sagen partisk, men da vi vide, at Undersøgelserne ere skeede paa en Kanefart, saa bør man ikke finde det stødende, naar vi ere tilbøielige til at antage, at en fornyet Befaring og omhyggelig Undersøgelse af Terrainet her maatte foranledige, at man kanske kunde være saa heldig at finde ligesaa gunstige Resultater her som de, der ved Ingeniørens Flid og Duelighed ere opnaaede paa Røraaslinien. Dersom nøiere Undersøgelser af Terrænet og de lokale Forholde muligens skulde foranledige lignende Besparelser paa andre Konti af Gudbrandsdalslinien, saa turde det hænde, at Differentsen i Pris for Østerdals- og Gudbrandsdalslinien kunde adskillig formindskes.

Og selv om ikke nogen særdeles væsentlig Reduktion skulde være mulig, saa turde det vel hænde, at naar man fik nøiagtigere Færdselsfortegnelser for de forskjellige Strøg og derhos tog i Betragtning Produktionsevnen af de respektive Distrikter, saa skulde maaske, naar Dr. O. J. Broch herpaa byggede sine Beregninger, det folkerige Gudbrandsdalen med tilstødende Distrikter kunne bære endogsaa en betydelig større Anlægskapital end den, som Færdselen over Røraas paa ingen Maade sees at kunne forrente.

Herved maa heller ikke lades af Syne ved Sammenligningen at Gudbrandsdalsbanen foreløbig kunde føres fra Støren til Lillehammer og endda gjøre omtrent samme Nyttevirkning for den gjennemgaaende Færdsel, som tilsigtes, naar man ogsaa foreløbig kuns vil bygge mellem Støren og Hamar.

Dersom man virkelig tilsigter, at Trondhjemsbanen skal betragtes som en stor Nationalsag, hvortil det er værd at ofre store Kræfter, saa bør man sandelig ikke slippe Tanken om Gudbrandsdalsbanen, forinden den er nærmere prøvet. Østerdalen er nemlig en forholdsvis lidet befolket Fjeldkløft medens den tæt befolkede Gudbrandsdal har talrige Sidedale og Forgreninger navnlig gjennem Romsdalen, ligesom ogsaa fremtidige Forbindelser gjennem Lom til flere bergenske Fjorddistrikter ikke ganske bør tabes af Syne. En Jernbane gjennem Gudbrandsdalen til Trondhjem med om muligt en Sidebane til Romsdalen, vilde i Sandhed være en Centralbane af største Betydning, saavel med Hensyn til vort Lands materielle Udvikling, som ogsaa med Hensyn til den Evne at kunne knytte de forskjellige Landsdele sammen.

Man har ogsaa stærkt fremhævet den nu foreslaaede Røraasbanes store Betydning for Landsforsvaret, men sammenlignet med en Jernbane gjennem Gudbrandsdalen, bliver dens Betydning ogsaa i denne Henseende vistnok ganske ringe. Beklage maa man at der under disse Omstændigheder er anvendt saa store Beløb til nye Veie gjennem Gudbrandsdalen. Da det imidlertid erfares, at Jernbanen i Regelen tænkes lagt paa den Veien modsatte Bred af Elven, faar man trøste sig med, at Veiene dog vil være et blivende Gode for denne tætbefolkede Dals indre Samfærdsel; men een Ting har man Ret til at vente: ingen ny Vei bør nu mere lægges i dette Strøg, forinden Sagen er grundig undersøgt. Man bør forebygge al Kollision mellem Jernbaner og Veie ved nu, indtil et ordentlig Jernbane- og Veinet er opgjort, kuns at bygge Veie der, hvor det er givet, at ingen Jernbane kan ventes anlagt enten formedelst Terrainets Beskaffenhed eller Færdselens Ringhed. Vi finde derfor, at Spørgsmaalet om Trondhjemsbanen bør udsættes til næste Storthing, medens Drammensbanen og Kongsbergsbanen bygges, og imidlertid bør Gudbrandsdalslinien grundigen undersøges, og saavel denne Linie som Linien om Kvikne undergives en paa Færdselen og Folkemængde grundet Rentabilitets Beregning, forinden Valg træffes; thi altfor ilde skulde det være, om vi nu skulde fuldende vore Chausser i Gudbrandsdalen og bygge Jernbane i Østerdalen, for om nogle Aar i Tidens Medfør at maatte bygge Jernbane gjennem Gudbrandsdalen og maaske da igjen foretrække Chausséen i Østerdalen, naar det viste sig, at den tynde Befolkning der ikke kunde bære en Jernbane. (Forts.)

Kristiania, den 28de Mai 1869.

Af Protokolkomiteens Indstilling i Anledning af Regjeringsprotokollernes Gjennemgaaelse er nu 7 Ark færdig fra Trykken. Af de omhandlede Sager skulle vi kortelig berøre de vigtigere. — Efter at have omtalt Irgens's Udnævnelse til Statsraad i det Tidsrum (fra August 1865 til August 1868), som omfattes af de gjennemgaaede Protokoller, og berørt Negtelsen af Sanktion paa forrige Storthings Beslutninger om smaa Gjældssagers Paakjendelse ved Forligelseskommissionen, samt paa Kvaksalverloven, hvilken sidste Statsraaderne Manthey og Riddervold havde indstillet til Bifaldelse, gaar Indstillingen over til at behandle de udstedte provisoriske Anordninger: om Kontrol med Befordring af Udvandrere og om Retten til at udvinde alluvialt Guld (i Finmarken). Denne sidste Anordning finder Komiteen, med Undtagelse af et Mindretal (Nye, Michelsen og Schawland), ikke at være stemmende med Grl.s § 17. Komiteens Flertal anfører i saa Henseende, at Anordningen strider mod Bergværksloven af 1842, at den uden Nødvendighed er gjort gjældende ikke blot for Finmarken, men for det hele Land, samt at den gjør et stærkt Indgreb i Eiendomsretten og strider mod Krl. Kap. 22 § 8, jfr. § 6. Idet Flertallet finder, at de vanskelige Forholde i Finmarken, Statskassens Interesser samt Frygten for en opstaaet Guldfeber, tale noget til Undskyldning for Regjeringen, indstilles til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning:

„Odelsthinget anser ikke den provisoriske Anordning af 2den Mai 1868 angaaende alluvialt forekommende Guld for stemmende med Grundlovens § 17, men finder dog efter Omstændighederne at kunne undlade i den Anledning at træffe nogen Forføining".

Om den nedsatte Gagekommission udtaler Indstillingen sig udførligere; vi skulle imorgen meddele denne Del af Indstillingen fuldstændig.

Udlandet. Som det vil sees af Telegram, er Valgene til den lovgivende Forsamling i Paris allerede tildels afgjort, ligesom ogsaa en Del af Valgene i de franske Provinser ere bekjendte. De første synes at være radikale, de sidste keiserlige. Det er nu bagefter den almindelige Mening, som deles ogsaa af France og Constitutionnel, at Politiets Brutalitet især er Skyld i de stedfundne Tumulter. Af de 149 arresterede Personer ville de 132 blive stillede for Retten. 62 af disse ere under 20 Aar. Af det hele Antal Fængslede vare 93 Haandværkere og 56 Studenter, Handelsbetjente og andre unge Mennesker.

Den preussiske Finantsminister har ladet omdele til Rigsdagens Medlemmer en Memoire, der søger at godtgjøre Nødvendigheden af at indføre nye Forbundsskatter. Det oplyses i Skriftet, at Underballancen i 1868 udgjør 9,863,434 Thl., for 1869 ventes ligeledes et Underskud, og for 1870 vil det stige til 10,600,000 Thl. Foruden de tidligere foreslaaede nye Skatter, hvoraf den paa Øl naturligvis især har afficeret Tydskerne, paatænkes det nu ogsaa at beskatte Jernveiskjørselen (paa Jernbanebilletter).

Spaniens Finantser ere ogsaa for Dieblikket daarlige. I det Budget, som Finantsminister Figuerola forelagde Kortes den 17de, overstige Udgifterne Indtægterne med 800 Mill. Realer.

Som allerede meddelt havde de spanske Kortes vedtaget § 33 i Forfatningsudkastet, der bestemmer, at Regjeringsformen skal være monarkisk. Udfaldet af Stemmegivningen var forudseet, men det har dog overrasket, at Majoriteten for Paragrafen var saa stor; 214 stemte nemlig for den og kun 71 mod den. Under Forhandlingerne forsvarede Rios Rosas Familien Orleans, og Flaademinister Topete udtalte sig paany for Hertugen af Montpensier; den Sidste truede tillige med, at hvis Spørgsmaalet om Regjeringsformen ikke blev løst, vilde en dristig Haand overbugge Knuden. Koloniminister Ayala har tilbudt og modtaget sin Afsked som Følge af et Sammenstød med Republikanerne, hvem han bebreidede, at de ikke havde havt nogen Del i, at den sidste Revolution lykkedes.

I Frankrigs militære Kredse hersker der uafbrudt stor Virksomhed. Efterat Tropperne fornylig er blevne øvede i at stige ind og ud af Jernveisvogne, foretages der nu Forsøg med de saakaldte Kugleprøiter. „Nordd. Allg. Z." seer sig istand til at meddele, at der ved et af disse Forsøg i en Time er udskudt 3600 Projektiler af en Kugleprøiter.

Lagthinget forkastede igaar Lofotloven (Holmboes Forslag) mod 12 Stemmer og idag Forslaget om det borgerlige Ægteskab mod 7 Stemmer. Begge Sager vil, som forhen to Gange behandlet i Odelsthinget, nu endelig blive afgjort i samlet Storthing.

De Herrer, der stemte for Odelsthingets Beslutningen om Lofotloven, vare: P. Sæther, Valstad, Skjerfholdt, Løken, J. Sæther, Sandberg, Risnæs, Bergsager, J. Velde, Brandt, Landmark, Aarflot. — De Herrer, som stemte for Odelsthingsbeslutningen om borgerligt Ægteskab, vare: Vogt, Kristensen, J. Sæther, J. Velde, E. Sæther, Bagger, Schwartz.

Sanktionerede Love. Under 22de dennes ere følgende af Storthinget fattede Beslutninger til Love naadigst sanktionerede, nemlig:

1) om visse Slags hittet eller indsat Bosæ,
2) angaaende Ret til Hval,
3) om Udvidelse af Kjøbstaden Drammens Grændser,
4) angaaende Skiftevæsenet i Byer med særskilt Magistrat,
5) om Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmede Verdensdele,
6) indeholdende Forandring i og Tillæg til Lov om Sildefiskeriet af 25de April 1863,
7) indeholdende Tillæg til Lov om Almueskolevæsenet paa Landet af 16de Mai 1860 og Lov om Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne af 11te Juli 1848.

En 1814aars-Mands Testament. En gammel Borger her i Byen, Snedker Peder Ommerud, boende paa Hammersborg, har ifølge Morgenbladet, i 1867 udfærdiget nedenfor aftrykte Testamente. Testator har i sin Tjenestetid som Militær nydt sine Overordnedes Agtelse. Han er født paa Gaarden Ommerud i Bjørkskon, Annex til Nannestad, 1788 og tjente ved Norske Gevorbne Jægerkorps i 8 Aar, hvor han i Affæren ved Onstad Sund særlig skal have udmærket sig.

„Underskrevne forhenværende Snedker samt Gaardeier paa Hammersborg her i Staden, Peder O. Ommerud, afgiver herved følgende Disposition efter min Død. Jeg er nu i en Alder af omtrent 79 Aar, og føler i min høie Alder, at Naturen maaske snarlig vil fordre sin Ret. Jeg er Enkemand efter min for endel Aar siden afdøde Hustru. Jeg har havt en Søn, der for faa Aar siden er afgaaet ved Døden, og har efterladt sig Enke og nogle umyndige Børn. Jeg er født i fattige Forhold, men Forsynet har været mig naadigt, og jeg indestaaer nu med en Formue af 11 a 12,000 Spd. Jeg var i min Ungdom Soldat, og deltog i Felttoget i det for mit kjære Fædrelands Fremtid ligesaa skjæbnesvangre som lykkelige Aar 1814. Jeg fulgte med levende Interesse de Begivenheder, der dengang foregik. Jeg deltog i Affæren ved Onstad Sund og erfarede med Tilfredsstillelse Afslutteltsen af Konventionen til Moss den 14de August 1814. Høisalig Kong Karl Johan fremkaldte hos mig den mest levende Interesse. I de 53 Aar, der siden den Tid ere forløbne, have mine bedste Erindringer altid knyttet sig til hine Dages Begivenheder. Jeg er en ivrig Hylder af Konstitutionsdagene den 17de Mai og 4de November 1814, men fra den Siden heraf staar Høisalig Kong Karl Johan for mig som den store og ledende Aand, der førte Altting frem til det Bedste. Jeg har ved

disse mine Følelser gjennem mange Aar følt en Trang til gjennem en testamentarisk Disposition at give samme et Udtryk, og da min afdøde Søns Efterladte alligevel ville faa en efter deres Stilling respektabel Arv efter min Død, saa afgiver jeg herved følgende testamentariske Disposition: Naar jeg ved Døden er afgaaet, skal i denne Anledning et Beløb af 250 — To Hundrede og femti — Species anvendes til mit Gravøl, der bliver at afholde den første 14de August, der indtræffer efter min Død. Da min militære Stilling altid har staaet for mig med levende Interesse, anmoder jeg herved Kommandanten i Kristiania om med bemeldte Beløb at afholde dette Gravøl. Ved samme ønsker jeg nærværende testamentariske Disposition oplæst, og iøvrigt bliver samme at afholde væsentlig efter de samme Regler, som nedenfor findes bestemte om en Fest for Militære af forskjellige Grader af Kristiania Garnison. Ved dette mit Gravøl maa selvfølgelig tillige mine nærmeste Paarørende blive at indbyde. Jeg testamenterer herfor med Hjemmel af Arveloven af 31te Juli 1854 § 33 en Fjerdedel af min Formue til Oprettelsen af et Legat, kaldet „P. O. Ommeruds Legat til Høisalig Kong Karl Johans Ihukommelse", der bliver at behandle som Umyndiges Midler under Kristiania Overformynderi, og at gjøres rentebærende paa en fuldkommen betryggende Maade med 1ste Prioritets Panteret i en Eiendom her i Kristiania. Renterne af denne Kapital blive at anvende til Festligholdelse af Konventionen til Moss den 14de August 1814, af Militære af forskjellige Grader og Vaabenarter af Kristiania Garnison, hver efter sin Stands og Stillings Medfør, dog saaledes, at en og anden Fædrelandsven af den civile Stand kan indbydes til at deltage. En nærmere Anordning af disse Fester, og specielt ogsaa, hvormange Deltagere der af hver Grad og Vaabenart skulle indbydes, bliver at træffe af den i Kristiania By til enhver Tid værende Kommandant, der anmodes om at besørge og administrere disse Fester. Ham, eller hvem han dertil beskikker, bliver betimelig i Forveien af Overformynderiet at udbetale de opsparede Renter, der skulle anvendes til Festen. For at kunne gjøre hver enkelt Fest saa omfattende som muligt, bestemmer jeg herved tillige, at samme alene skal afholdes hvert 3die, 4de eller 5te Aar, saaledes at de siden den foregaaende Fest indvundne Renter anvendes i det ovenanførte Øiemed. Det henstilles derfor til nærmere Overlægning mellem Kommandanten og Overformynderiet, om man, ved ikke fuldt ud at opbruge Renterne, men ved at lægge en mindre Del af samme til Kapitalen, bør drage Omsorg for, at Legatets Beløb gjøres stigende i Aarenes Løb. Ved disse Fester ønskes gjennem Skaaler erindrede: 1) Høisalig Kong Karl Johan. 2) Norges Konstitution af 17de Mai 1814. 3) Konventionen til Moss af 14de August 1814. 4) Norges Grundlov af 4de November 1814.

Kristiania Kommunerepræsentanter var igaar Eftermiddag samlet paa Børsen til et Antal af 44, deraf 12 Formænd og Resten Repræsentanter.

Til Medlemmer af Bestyrelsen for den kgl Tegneskole i Kristiania valgtes Tømmermester Maurer (31 St.) og, efter Lodtrækning med Fyrdirektør Diriks, Ingeniør O. Pihl (19 St.). Murmester Binneballe havde derefter det største Antal Stemmer (15).

Til Medlem af Skolekommissionen valgtes Kjøbm. H. F. Løkke med 39 St.

Til Tilsynsmand ved Kristiania Distriktsfængsel blev udseet Kjøbm. Platou med 34 St.

Den af Formandskabet gjorte Indstilling angaaende Bevilgning til Anlæg af en Bade- og Svømmeanstalt paa Vestsiden af Tyveholmen m. V. bifaldtes enstemmig. Et Tillægsforslag af Hr. Malling forkastedes med 24 St. mod 19. Formandskabet havde dernæst gjort Indstilling angaaende Bevilgning paa 5 Aar til Udvidelse af Sagenes Skoles Tomt, samt til Opførelse af et Gymnastiklokale for bemeldte Skole, med Bolig for Tilsynslæreren og et Reserveværelse. Assessor Thomle foreslog, at der skulde gjøres den Forandring i Indstillingen, at Bevilgningen fordeltes paa 10 Aar istedetfor paa 5, hvilket bifaldtes med 23 mod 20 St.

Præstevielse. Hs. Høiærv. Biskop Arup ordinerede i Formiddag 4 theologiske Kandidater, der samtlige vare kaldte til personelle Kapellaner. Hr. Pastor Tandberg talte over Matth. 28, 2., hvorpaa Biskop Arup fra Alteret talte alvorlige, men hjertelige og kjærlige Sandhedens Ord til de unge Præster. Efter Indvielsen talte den ene af de Ordinerede, pers. Kap. Koren, over Pauli Brev til Galaterne, 2det Kap., hvorefter Præsterne gik til Alters sammen.

Ny Literatur. I næste Hefte af „For Romantik og Historie" skal der blive meddelt flere Oplysninger om den hos Holberg saa ofte omtalte „politiske Stokfisk", der virkelig skal have existeret.

Den Bibel, som Stockholms Præsteskab vil forære Prinsesse Lovisa til Brudegave, bliver, ifølge Dagl. Alleh., udstyret paa en overordentlig pragtfuld Maade. Guldsnittet bliver et fuldkomment Kunstværk og Bindet forsynet med Billedhuggerarbeide i ægte Metal og Ibenholt.

Paa Søndag giver det italienske Operaselskab sin anden Folkekoncert paa Klingenberg. Efter Forlydende skal Operaen efter denne Maaneds Udgang være betænkt paa at optræde hos Hr. Hermann paa Klingenberg.

— Mandskvartetten fra Languedoc optræder for første Gang paa Fredriksborgs nye Sommertheater Søndag den 30te Mai. Kvartetten, der i Vinter har besøgt flere af de større tyske Steder, har i tyske Aviser faaet en meget rosende Omtale. Saaledes omtaler „Der Freischütz" i Hamburg meget velvilligt dens righoldige Repertoire, der ikke alene indskrænker sig til Nationalviser og Farcesange, men ogsaa indeholder religiøs-kirkelige Kompositioner. Ogsaa deres Foredrag roses som særdeles elegant og afrundet og noget ganske anderledes end det man er vant til ved koncergivende Reisende. Kvartetten har ogsaa havt den Ære at optræde for de keiserlige Familier i Wien og Paris.

Skuespiller Isachsen har til sin Beneficeforestilling, antagelig den 12te Juni, valgt: „Cora eller Slavinden".

Den bekjendte danske Kunstnerinde Fru Elisabeth Jerichau-Bauman, der for Tiden opholder sig i Konstantinopel, skal have faaet i Opdrag at male en hel Del Sultaninder.

Konkurs. Handelsborger Adelsten Knudsen har overgivet sit Bo til Skifterettens Behandling som Konkursbo.

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende" i

	April 1868.		April 1869.	
	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	18,456.	98	20,709.	110
Do. af andre Varer	3,086.	49½	3,020.	89
Indførselstold	532,041.	22	502,502.	49½
Oplæggelsesafgift	388.	12½	254.	72½
Laste- og Fyrpenge	33,985.	69½	35,225.	112½
Forskj. Indtægter	230.	61	410.	39
Tils.	588,188.	72½	562,123.	112½

og i de 4 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	52,235.	47½	59,786.	37½
Do. af andre Varer	6,573.	63	6,332.	113
Indførselstold	1,130,666.	37	1,343,967.	83
Oplæggelsesafgift	1,620.	82	1,288.	25½
Laste- og Fyrpenge	91,574.	56	96,958.	34½
Forskj. Indtægter	596.	67	1,036.	97
Tils.	1,283,266.	112½	1,509,370.	30½

Kornpriser. Kongsberg Sølvværk har i disse Dage efter indkomne Anbud kjøbt af et Par Handelshuse i Drammen 900 Tdr. Rug a 4 Spd. 37 ß pr. Tønde og 850 Tdr. Byg a 3 Spd. 105 ß pr. Tønde, leveret her paa Stedet. (K. Adr.)

I „Fjeldposten", der udkommer paa Røraas, skrives: Som en Mærkelighed kan anføres, at der i en Have heroppe den 17de April fandtes fuldt udsprungne Tusindfryd. Senere har vi jo rigtignok stadig havt koldt Veir med Sne og Slud, der fremdeles vedvarer, og idag, 15de Mai, har vi endog havt Snefog.

Vestmannalaget i Bergen gav den 20de Mai i Arbeiderforeningens Lokale en Koncert til Indtægt for de Nødlidende i Sverige.

Den 17de Mai er efter de udenbyes Blade bleven feiret med tildels stor Høitidelighed i de fleste Byer og Bygder. Bergensp. skriver: „Den egentlige Fest kunde siges at begynde med Vestmannalagets Koncert, hvis første Nummer var Owerture til „Fjeldeventyret", dernæst en Tale for Dagen af Hr. Kristofer Janson, der i Landsmaalet gav en hjertevarm og poetisk Tydning af Dagens Fest, og tilslut Udbyes Komposition til Hans Moes Digt „Vaaren komen er". Denne Komposition havde flere smukke Partier; som Helhed betragtet var den derimod ikke istand til at give noget fyldigt eller stemningsfuldt Totalindtryk. Over det Hele var der tildels udbredt noget Storslagent, der ofte tog Form af noget Massivt, hvorimod det Melodiske var forholdsvis mindre fremtrædende. Det er vistnok ogsaa vanskeligt for Publikum at opfange Kompositionens Skjønheder allerede ved dens første Udførelse; thi dens Karakter er ikke en saadan, at den vinder Stemningen ved et flygtigt Bekjendtskab; man maa blive fortrolig med den. — Efter Udbyes Komposition sang Publikum Nationalsangen, og tilslut udbragtes et Leve for Dagen og for Komponisten Udbye".

Arbeiderforeningen i Gøteborg indviede 23de Mai sit Sommerlokale, en stor Have, beliggende ude i Forstaden „Masthugget" paa en anseelig Høide med Udsigt over Elven, Hisingen og Byen. Omtrent 2000 af Foreningens Medlemmer overvar Høitideligheden. Haven var i Anledning Dagen rigt smykket med Flag, og ligesaa den udenfor samme indhegnede store Plan, hvor Indvielseshøitideligheden foregik. Paa den ene Side af Planen havde man, fortæller Gøteb.-Posten, opreist en Estrade, hvor Skarpskytternes Musikkorps og Foreningens Sangkor tog Plads rundt omkring Talerstolen. Grosserer F. O. Strømman, som havde besørget Arrangementet, overlod Lokalet til Foreningen. Foreningens Formand, Axel Krook, modtog det paa Foreningens Vegne og udviklede i en længere Tale Hensigten med denne Indretning. Der vexlede derpaa med Taler, Sang og Musik, til det begyndte at mørkne, hvorpaa man tændte Marschaller. Kl. 11 sluttede Festen med et lidet Fyrværkeri.

Folkeundervisningen i Gøteborg. I 1868 var i Folkeskolerne i Gøteborg indskrevet 4,623 Børn. Lærerpersonalet udgjorde paa samme Tid 112. I 1858 besøgtes Skolerne af 682 Børn, som underviStes af 24 Lærere og Lærerinder.

Ny Rømning. Det ene Medlem af Firmaet C. & A. Djulstedt i Sala, Hr. Albert Djulstedt, almindelig kaldet Salaprinsen, har absenteret sig, efterat han ved eventyrlige Spekulationer og Mystifikationer har bragt sin Kompagnon i en saadan Stilling, at han har maattet opgive sit Bo, hvorved flere Huse i Sala trues med Fald. Rømlingen skal have tilsneget sig betydelige Forskud af Mælarbankens Midler, hvorfor Kassereren ved denne Bank har seet sig foranlediget til at træde ud af Bankens Tjeneste. Uagtet Telegrafen har været i Virksomhed hele Landet rundt, er det endnu ikke lykkedes at nappe ham; formodentlig er han allerede paa Veien til Amerika.

En Geværtransport paa 8000 Geværer fandt forleden Sted fra Eskilstuna til Karlsborg Fæstning.

I Torreboda i Nerike holdtes der den 18de Mai et Folkemøde, hvori man bl. A. diskuterede over indirekte og direkte Valg. Forsamlingen erklærede sig enstemmig for direkte Valg. Endvidere udtalte den sig for Hensigtsmæssigheden af den almindelige Folkevæbning. 5te Spørgsmaal, om Biskoper var nødvendige, besvartes med et enstemmigt Nei. „Disse Kirkefyrster", udtrykte man sig, „var en unødig Relikvie fra den katholske Tid". Ogsaa Spørgsmaalet om den kommunale Stemmeret var paa Bane, og mente Forsamlingen, at enhver Udvidelse af den var en Vinding.

Storthinget.

Torsdag d. 27de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Sverdrup.

Fortsat Behandling af Toldkomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposition til Lov ang. Forandringer i Toldlovgivningen.

Komiteen indstiller som § 5: Toldfrie Varer, hvis Undersøgelse kan foregaa samtidig med Losningen, og uden at denne afbrydes, kunne ikke fordres indlagte paa Toldboden, dens Pakhuse eller aabne Pladse.

Ved Udlevering af toldfrie Varer behøver ikke disses Mængde at undersøges ved Veining og deslige, men kan ansættes efter Toldopsynets Skjøn under Sammenholdelse med Konnossement, Faktura eller anden Opgave fra den, der indfører Varerne.

Toldinspektionen er ogsaa berettiget til at negte toldbare Varer indlagte paa Toldboden, dens Pakhuse eller aabne Pladse, naar deres Undersøgelse og Behandling kan foregaa under Et med og uden Afbrydelse af Losningen.

§ 6. Den i Toldloven af 20de Septbr. 1845 § 31 foreskrevne specielle Angivelse kan bortfalde for toldbare Varer, som Reisende eller Skibsbesætninger medbringe i de Kufferter, Kister eller Emballager, hvori deres Tøi findes (jevnfør ovennævnte Lovs § 37 og nærværende Lovs § 2). Varernes Slags og Mængde samt den beregnede Told indføres i en dertil bestemt Bog, hvori Fortolderen ved sin Underskrift erkjender Rigtigheden af det Indførte.

Tolddepartementet kan bestemme, at Specialangivelse bortfalder for toldfrie Varer, hvis Udleverelse foregaar samtidigt med Udlosningen.

I specielle Angivelser over indpakkede Varer er det tilstrækkeligt alene at anføre Emballagernes Slags, Mærke og Numer uden Anførsel af Varernes Art. Den, der angiver Varerne, er dog ved Undersøgelsen forpligtet til paa Begjæring at opgive Arten. Svigagtig Opgivelse af Arten straffes som Toldsvig. §§ 5, 6 bifaldtes enst.

Komiteens Pluralitet indstiller som § 7:

1. Ved søværts Forsendelse af udenrigske fortoldede Varer fra et indenrigsk Sted til et andet, kunne, naar Fartøiet gaar udelukkende i indenrigsk Fart, de i Lov om Toldvæsenet af 20de September 1845 § 58 befalede Angivelser eller Følgesedler bortfalde, under Betingelse af, at Varerne ledsages af Karter, Konnossementer eller Fragtbreve, der ere forsynede med Datum og Expeditørens eller Skipperens Underskrift samt derhos indeholde Oplysning:
   a) om Varernes Afsender samt om deres Afgangs- og Bestemmelsessted,
   b) for emballerede Varer om Kolliernes Slags, Mærke og Indhold og for andre Varer om Slags og Mængde.

   Disse Legitimationer bør forinden Fartøiets Afgang forelægges Toldopsynet paa Afsendelsesstedet og af dette stemples, ligesom de ogsaa senere naarsomhelst kunne forlanges Toldopsynet forelagte for at sammenholdes med Varerne.

   Støder et saadant Fartøi underveis sammen med et fra Udlandet ankommet Fartøi, maa det ikke modtage Varer fra det sidstnævnte Fartøi, medmindre Varerne angives efter Slags og Mængde, eller hvert enkelt Kolli forsegles eller Varerne henlægges i et af Toldopsynet under Forsegling eller Laasning bragt særskilt Rum, hvor andre Varer ikke opbevares.
2. Naar et Fartøi, der ankommer fra Udlandet, her i Landet indtager Varer til andet indenrigsk Sted, forinden samtlige fra Udlandet medbragte Varer ere oplossede, maa Fartøiet:
   a) enten have Følgesedler paa de indenrigske eller udenrigske (toldfrie saavelsom fortoldede) Varer, som indtages, hvilke Varers Indladning derhos saavidt muligt bliver at paase af Toldopsynet,
   b) eller have de fra Udlandet under Dæk medbragte Varer affondrede i særskilte Rum, hvorhos Skipperen ved første Anløbssted her i Landet har at levere Toldopsynet en Fortegnelse over alle paa Dækket værende Varer med deres Mærker og Slags.

Komiteens Medlemmer Olrog, Selboe, Swensen, Wiig afvige noget fra Komiteens Pluralitet med Hensyn til Bestemmelserne om Fremgangsmaaden ved Forsendelser med Fartøier, der gaa i kombineret udenlandsk og indenlandsk Fart. Pluraliteten har nemlig optaget Kommissionens Forslag om, at de foreslaaede Legitimationer skal kunne anvendes, naar de under Dæk fra Udlandet medbragte Varer haves affondrede i særskilte Rum, med en nærmere Bestemmelse om, at de paa Dæk medbragte Varer skal af Skipperen haves opførte paa en særskilt Fortegnelse. Minoriteten formener nemlig, at det ikke vil være muligt at føre et saadant Tilsyn med disse Varer, som nysnævnte Fortegnelse synes at forudsætte, hvorfor Minoriteten antager, at samtlige fra Udlandet medbragte Varer bør haves i affondrede Rum, for at de omhandlede Legitimationer skal kunne benyttes, eftersom der paa Dækket kan føres mange med høi Told belagte Varer. Minoriteten formener sluttelig, at § 7 No. 2 b bør affattes saaledes: „eller have de fra Udlandet medbragte Varer affondrede i særskilte Rum. I dette Tilfælde kan der med de her i Landet inladede Varer forholdes efter hvad der i denne §'s No. 1 er foreskrevet."

Olrog henholdt sig til Minoritetens Udtalelser og optog dens Forslag. Christiansen udtalte sig imod Minoriteten og fremsatte sluttelig, efter Opfordring af Wiel, af hvem han støttedes, et Forslag til en Forandring af § 7. 1 b første Passus, saalydende: „Disse Legitimationer skulle naarsomhelst paa Forlangende afleveres til Toldopsynet for af dette at sammenholdes med Varerne, hvilke ansees som udenrigske, for saa vidt det ikke ved Toldvæsenets Skjøn eller paa anden Maade godtgjøres, at de ere af indenrigsk Oprindelse eller Tilvirkning". Efter nogle Bemærkninger af Olrog, Faye, Christiansen og Wiel blev ved Voteringen Pluralitetens Indstilling til § 7 bifaldt mod 13 St., der stemte for Minoritetens Forslag; Christiansens Forslag forkastedes mod 28 St. § 8 bifaldtes enstemmig.

§ 9. Transitvarer, der tillades henlagte paa privat Transitoplag, kunne af Toldvæsenet i Forveien undersøges samt veies og maales.

§ 10. Transitvarer, som henligge paa de i Lov af 4de Juni 1866 § 2 omhandlede Frilagere, kunne af Kongen tillades behandlede dersteds til Fortoldning eller Klarering. De i samme Lovs §§ 3 og 4 givne Bestemmelser skulle ogsaa gjælde for saadant Tilfælde.

§ 11. Naar Varer overføres fra Kreditoplag i en By til lignende Oplag i en anden, skulle Angivelser udfærdiges efter den Loven om Toldvæsenet af 20de September 1845 vedføiede Formular No. 10 i 2 ligelydende Exemplarer. Disse Angivelser afgives til Toldkassereren paa Afsendelsesstedet, hos hvem det ene Exemplar bliver beroende, medens det andet Exemplar, efterat være paategnet af Toldkassereren og stemplet af Toldopsynet, som Legitimation ledsager Varen og afleveres til Toldkassereren paa Modtagelsesstedet.

Varemodtageren udsteder 2 ligelydende Angivelser til Kreditoplag, hvilke afleveres til Modtagelsesstedets Toldkasserer, der forsyner dem med Bevidnelse om, at de deri anførte Varer ere tilskrevne Modtagerens Kreditoplag.

Med Iagttagelse af forannævnte Regler kunne Kreditoplagsvarer forøvrigt forsendes som frigjorte fra et Toldsted til et andet.

§ 12. Varer, som ved en Fjerdingsaarsafregning befindes at have ligget et Aar paa Kreditoplag, skulle derfra udgaa til Fortoldning, og det uden Hensyn til, om de have henligget paa en eller flere Oplagshaveres Oplag eller i en eller flere Byer.

§ 13. Fra de i Loven af 18de Mai 1860 indeholdte Regler angaaende de Former, der ere at iagttage ved Varers Førsel landværts mellem de forenede Riger, skal det være Kongen overladt at gjøre Undtagelser til Fordel for Jernbanefærdselen, forudsat at modsvarende Bestemmelser blive gjældende i Sverige.

§§ 9—13 bifaldtes enstemmig.

En Minoritet (Smith-Petersen, Selboe) kan ikke undlade at foreslaa de gjældende Bestemmelser om den indenrigske Kystfart bragte i Overensstemmelse med de Grundsætninger, der forøvrigt have gjort sig gjældende i denne Del af vor økonomiske Lovgivning. Den foreslaar derfor optaget som § 14. Fremmede Fartøier kunne lige med indenlandske føre Varer indtagne paa et indenrigsk Sted til et andet

Sted heri Landet, medmindre det af Kongen maatte bestemmes, at denne Tilladelse ikke skal tilstaaes nogen fremmed Nations Fartøier. Christiansen optog Minoritetens Forslag, som derpaa forsvaredes af Selboe, Michelsen, Schweigaard og Mathiesen. Olrog og Ueland (sen.) udtalte sig imod Minoritetsindstillingen, som derpaa ved Voteringen bifaldtes med 42 St. mod 37 St.

§ 14. Paa ethvert Toldkontor bør forefindes trykte Schemaer af de ved Toldlovgivningen paabudne Varefortegnelser og Angivelser, hvilke Schemaer uden Betaling skulle være til Afbenyttelse for Enhver, der tiltrænger saadanne ved Toldexpeditionen. De hermed forbundne Udgifter udredes af Toldkassen.

§ 15. I Tilfælde af tilsigtet eller forøvet Toldsvig med Hensyn til Brændevin, Malt, Kaffe, Sukker eller Tobak skal foruden den i Lov om Toldvæsenet af 20de September 1845 bestemte Straf Hovedmænd for 1ste og 2den Gangs Forseelse kunne ilægges Bøder af indtil det sexdobbelte og Medhjælpere for 1ste, 2den og 3die Gangs Forseelse af indtil det tredobbelte Beløb af Varernes Indførselstold.

Den i samme Lovs § 147 første Punktum omhandlede Mulkt skal for ovennævnte Vaker være Halvdelen af Indførselstolden, saafremt dette overstiger, hvad der efter nævnte Bestemmelse udkommer som Mulktbeløb. Herved gjøres dog ingen Forandring i §'ens efterfølgende Bestemmelser om nedsat Mulkt eller Strafløshed under visse Omstændigheder.

§ 16. Første Punktum af § 134 i Lov om Toldvæsenet af 20de September 1845 gives følgende Tillæg: „For udenlandsk Skipper, der ikke medbringer Varer og ikke flere eller andre Skibsprovisioner eller Skibsfornødenheder end efter Toldopsynets Skjøn ansees passende, nedsættes Mulkten for første Gangs Forseelse til 2 Spd., hvilken Mulkt af Toldinspektionen forelægges Skipperen. Vedtager denne Mulkten og erlægger samme, er Sagen dermed afgjort, hvorom Indberetning gjøres til Told-Departementet; i modsat Fald fremmes Sagen paa sædvanlig Maade".

§ 17. Følgende Lovbestemmelser ophæves:

1. det i Lov om Toldvæsenet af 20de September 1845 § 196 Bogstav e indeholdte Forbud mod Indførsel af brændt Kaffe samt alle Slags brændte Værter, som dertil kunne bruges,
2. det i Forordningen af 18de Mai 1759 (jevnfør ovennævnte Lovs § 191 b) indeholdte Forbud mod Indførsel af Spillekort samt det i Lov af 29de April 1854 indeholdte Forbud mod landværts Indførsel af svenske Spillekort, dog saaledes, at der ved Indførselen af sidstnævnte Kort erlægges den fulde i Toldtariffen bestemte Indførselstold,
3. §§ 26 og 101 i Lov om Toldvæsenet af 20de September 1845.

§§ 14—17 bifaldtes enstemmig. Derpaa fremsattes og begrundedes af Kildal følgende Forslag til en ny §. Paa Steder, hvor der ikke er ansat Toldkasserere, kan Oppebørselen af Toldintraderne overdrages Over- eller Undertoldbetjente, uden at de derved, forsaavidt de ere ansatte efterat denne Lov træder i Kraft, erholde Krav paa Godtgjørelse. Forslaget modarbeidedes af Olrog, Faye, Nye, Michelsen og Christiansen, medens Richter og Sørenssen erklærede at ville gaa ind derpaa. Ved Voteringen bifaldtes Forslaget mod 26 St.

§ 18. Nærværende Lov træder i Kraft 1ste Januar næste Aar.

Enstemmig bifaldt. Ligeledes bifaldtes Oversendelsen til Lagthinget enstemmig.

Sag No. 2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition til Lov om det geistlige Naadensaar.

Komiteen indstiller til

Lov

angaaende Ophævelse af det i N. L. 2den Bogs 13de Kap. og 2den Bogs 17de Kap.s 24de Artikel foreskrevne Naadensaar, samt angaaende Aflevering af geistlige Embeder og Embedsgaarde m. V.

§ 1. I geistlige Embeder, hvor Naadensaar ifølge N. L. 2den Bogs 13de Kapitel og 2den Bogs 17de Kapitels 24de Artikel finder Sted, bortfalder dette for de Embedsmænds Vedkommende, der herefter ansættes.

§ 2. Biskop, Sognepræst og residerende Kapellan, som er forflyttet eller i Naade afskediget, er forpligtet og berettiget til selv at bestyre sit hidtil havte Embede mod at nyde dettes fulde Indtægter, indtil Eftermanden er udnævnt, dog ikke over 6 Maaneder.

Fra den nævnte Forpligtelse kan Kongen, naar særegne Omstændigheder tale derfor, fritage Vedkommende for det Hele eller en Del.

§ 3. Samme Ret til Embedets Indtægter, som i § 2 er tillagt geistlige Embedsmænd, tilkommer deres Enker eller Livsarvinger mod, at de udrede de med Embedets Bestyrelse forbundne Udgifter.

Enke, som gjør Brug af denne Ret, oppebærer den til Embedet hørende Enkepension fra den Dag, da hun ophører at nyde dets Indtægter.

§ 5. Er der i ledigt Kald Kaldskapellan eller Personelkapellan, er han, forsaavidt det af Kirkestyrelsen forlanges, forpligtet til i en Tid af indtil 1 Aar at bestyre det. I den Tid, hvori nogen Anden er berettiget til Embedets Indtægter, nyder han et Tillæg til sin forhen havte Løn, der i Mangel af mindelig Overenskomst fastsættes af Provsten og tvende Præster.

Kan Embedet ikke paa saadan Maade blive betjent, paaligger det Biskoppen, saavidt muligt, at foranstalte det bestyret af en ledig Personelkapellan, en Stiftskapellan eller anden Geistlig, hvis Løn fastsættes paa den Maade, som ovenfor bestemt.

Af ledigt Bispeembedes Indtægter i den Tid, de maatte oppebæres af Enke eller Livsarvinger, afgives det Fornødne til Kontorudgifternes Bestridelse samt tillige til Stiftsprovsten for Embedets Bestyrelse en maanedlig Godtgjørelse fra 25 til 35 Spd., hvorom vedkommende Department i Mangel af mindelig Aftale afgiver den nærmere Bestemmelse.

§ 5. Kalenderaarets faste Indtægter, deri iberegnet det under Embedets Ledighed faldende Høitidsoffer og den i Lov af 6te Juni 1863 omhandlede, Rettighed, deles mellem til- og fratrædende Embedsmand eller den Sidstes Efterladte i Forhold til den Del af Aaret, hvori hver af dem har sørget for Embedets Betjening. Hvor Betaling erlægges for Konfirmandundervisningen, fordeles denne i Forhold til den Tid, hver har anvendt paa Konfirmandernes Forberedelse. I samme Forhold som de faste Indtægter fordeles ogsaa de paa Embedet hvilende Udgifter, forsaavidt de ikke gaa ind under denne Lovs § 10.

§ 6. En Personelkapellan ansees ikke ledig med de Rettigheder og Pligter, som ere fastsatte ved Reskript af 23de Decbr. 1729 og dermed i Forbindelse staaende Bestemmelser, saalænge hans Tjeneste fordres enten som Hjælp for den fratrædende Præst ved Embedets Bestyrelse, i hvilket Fald han nyder samme Løn som hidtil, eller han i Overensstemmelse med § 4 overtager Embedets hele Bestyrelse.

§ 7. Den Embedsgaard, der hører til et geistligt Embede paa Landet, og den Avlsgaard eller Jordvei, der hører til et saadant Embede i en Kjøbstad, beholder den Fratrædende eller, hvis han er afgaaet ved Døden, hans Bo indtil 1ste Mai det følgende Aar.

§ 8. I Kjøbstæderne beholder den Fratrædende eller hans Efterladte Embedsboligen eller den Husleiegodtgjørelse, der træder istedetfor samme, indtil første Faredag, hvortil lovlig Opsigelse kan ske.

§ 9. Har Eftermanden paa Landet overtaget Embedet før den Tid, da Præstegaarden afleveres, nyder han indtil dette Tidspunkt en saadan Andel i Husene, som i Mangel af mindelig Overenskomst Provsten og tvende Præster bestemme.

§ 10. Renterne af Kjøbesummer for frasolgte Dele af en Præstegaard samt Afgifter af Kjøbstadsgrunde og af en anden Jord eller Herlighed, som ikke er indbefattet under Præstegaardens Matrikulskyld, skulle betragtes som henhørende til Embedets faste Indtægter og tilfalde ikke Gaardens Bruger som saadan; men andre Avlsfæste- og Forpagtningsafgifter eller Afgifter af Herligheder følge Gaarden.

Renter og Afdrag af paa Embedet hvilende Laan samt Skatter og Udredsler af Præstegaarden bæres af den, der nyder Gaardens Afkastning for det Aar, som Udgifterne vedkomme.

§ 11. Geistlige Embedsmænd, der for Tiden ere ansatte i Embeder, hvor Naadensaar finder Sted, skulle ved deres Fratrædelse eller, naar de afgaa ved Døden, deres Efterladte være berettigede til at nyde samme efter de nu gjældende Regler og at raade over dets Indtægter med al den Ret, de hidtil have besiddet.

§§ 1—4 bifaldtes enst. Amtm. Aall foreslog, at i § 5 skulde Ordene „det under Embedets Ledighed faldende Høitidsoffer og" udgaa. Efter nogle Bemærkninger blev ved Voteringen dette Forslag bifaldt med 56 St. § 6 bifaldtes enst. Provst Jensen foreslog, at der i § 7 istedetfor „beholder" skulde hede „er den Fratrædende, eller, hvis han er afgaaet ved Døden, hans Bo berettiget til at beholde indtil" osv. som i Indstillingen. Efter nogle Modbemærkninger af Rode bifaldtes §'en, omredigeret efter Jensens Forslag, med 50 St. §§ 8—11 bifaldtes enst., ligesaa Sagens Oversendelse til Lagthinget.

Sag No. 3. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende de fremkomne Forslag til Forandringer i Fattigloven af 6te Juni 1863.

Nærværende Komite har at afgive Indstilling angaaende

1. Forslag fra Ullensakers Fattigkommission, vedtaget af Repræsentanten J. Sverdrup, og
2. Do. fra Repræsentanterne P. Jensen, O. Velde og P. Andersen,

begge gaaende ud paa Forandringer i de i Overskriften nævnte Love, navnlig med Hensyn til Hjemstavnsdistriktets Refusionspligt, naar Fattigunderstøttelse er ydet udenfor samme. I denne Henseende foreslaaes de gjældende Fattiglovs § resp. 25 og 26 forandret derhen, at det Fattigdistrikt, hvor Trangen er opstaaet og Understøttelsen ydet, uanseet hvor kort eller hvor længe den Understøttede der har opholdt sig, skal bære en Del af Udgiften. Medens Forslaget No. 2 bestemmer denne Del til det Halve, ansættes den i Forslaget No. 1 til en Tredie-del, eller naar den Understøttede har opholdt sig i det fremmede Distrikt kun fire Maaneder eller en kortere Tid, til en Fjerdedel. Dog skal efter Forslaget No. 2 Hjemstavnsdistriktet udrede det Hele uden Afkortning, saafremt Angjældende ved sin Udflytning oppebærer Fattigunderstøttelse.

Hvad der har fremkaldt disse Forslag er den almindelige Erfaring, at Fattigkommissionerne ligeoverfor fremmede Fattige og disses Hjemstavnsdistrikter ikke iagttage den samme Sparsommelighed, som hvor det gjælder egne Fattige, men dels understøtte i Utide for at hindre Erhvervelse af hel eller partiel Hjemstavnsret, dels yde Understøttelsen med en Flothed, som paafører Kommunerne gjensidigt nødvendige Tillæg i deres Fattigbyrder. — — —

Denne Sags Behandling udsattes til imorgen efter Storthingsmødets Slutning. Derpaa Referat.

Mødet hævet Kl. 2¼.

Fredag den 28de Mai holdtes Storthing. Præsident Aall.

Ledsaget af en Deputation indfandt Statsraad Helliesen sig i Thinget og overbragte følgende kgl. Propositioner:

1. Angaaende yderligere Bevilgning i Anledning af Norges Deltagelse i Udstillingen i Stockholm i 1866 og i Paris i 1867. — Udsattes for at foretages i et senere Møde.
2. Ang. Realisation af enkelte af Marinens ældre Fartøier samt ang. Erhvervelse af Storthingets Samtykke til at anvende 1000 Spd. af Salgsbeløbet til at indrette Fregatten „Desiderias" Skrog til Exercerbatteri, Kuloplag og Logisskib. — Samme Beslutning.
3. Om en forandret Anvendelse af det af Storthinget bevilgede Beløb af 14,700 Spd. til Ombygning af Fundamentet under nordre Toldpakhus i Bergen. — Samme Beslutning.
4. Om en Forandring i de for Toldskriver- og Toldkasserer-Embedet i Kristiania normerede Lønningsforhold. — Samme Beslutning.

Derpaa foretoges Valg paa Embedsmænd. Aall og Sørenssen frabade sig Gjenvalg, hvorpaa Valget havde følgende Udfald: Harbitz Præsident med 82 St., Aall Vicepræsident med 83 St., Enge Sekretær med 85 St., Sørenssen Visesekretær med 86 St. De udtrædende 12 Medlemmer af Valgkomiteen gjenvalgtes. Derpaa refereredes indkomne Sager, hvorpaa Mødet erklæredes hævet.

Derefter sammentraadte Odelsthinget til Foretagelse af Valg paa Embedsmænd. Præsident og Sekretær frabade sig Gjenvalg, hvorefter Valget havde følgende Udfald: Til Præsident D. Kildal med 59 St., Vicepræsident J. Sverdrup med 59 St., Sekretær Kjerschow med 59 St., Visesekretær Bentsen med 59 St. Derpaa gik man over til Behandling af de paa Kartet opslaaede Sager.

Sag No. 1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 til Lov indeholdende Forandringer i Lovene af 6te Juni 1863 om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet.

Komiteen indstiller som § 1:

Befindes Nogen, der ikke har Hjemstavnsret i det Fattigdistrikt, hvor han opholder sig, trængende til Fattighjælp efter §§ 1 og 2 i Lovene af 6te Juni 1863 om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet, eller til midlertidig Understøttelse, fordi han ikke besidder det Nødvendige til Livsophold, ydes Hjælpen foreløbig af det nævnte Distrikt, hvis Fattigkommission derpaa har at fordre saadan Erstatning af Fattigvæsenet i hans Hjemstavnsdistrikt, som nedenfor bestemmes. De fornødne Oplysninger om Angjældendes Hjemstavn bør snarest muligt søges tilveiebragte og oversendes inden 14 Dage, efterat de ere erhvervede til den Fattigkommission, som Forsørgelsen antages at vedkomme. For de efter Udløbet af dette Tidsrum og indtil Oversendelsen sker, forskudte Omkostninger tabes Ret til Erstatning hos Andre end den eller dem, hvem det maatte være at tilregne, at Anmeldelsen ikke til rette Tid er foregaaet. Den Fattigkommission, hvem Oplysningerne ere tilstillede, har snarest muligt at afgive Erklæring angaaende disse, samt, hvis den finder Erstatningskravets Lovmæssighed utvivlsom, at fyldestgjøre dette, men ellers at overgive det til Formandskabets Behandling. I Tilfælde af Forsømmelse med at afgive saadan Erklæring eller foranstalte det Fornødne, bør de derved forvoldte Udgifter bæres af det Fattigdistrikt, hvor Forsømmelsen er begaaet,

---

62

Den Døde syntes at være besjælet af et unaturligt Liv. Vinden løftede ham i Veiret, som om den vilde føre ham med sig; man kunde tro, at han selv arbeidede for at komme løs; men hans Halskjæde holdt ham tilbage. Fuglene passede paa alle hans Bevægelser. De vege, de styrtede frem, skye og graadige. Paa den ene Side et Forsøg paa en sælsom Flugt, paa den anden en Forfølgelse efter en Fastkjædet. Den blodtørstige Flok slap ikke Taget, den blev graadigere og graadigere. Kadaveret, der var ligesom grebet af et Slags Vanvid under Biddene af dette Næbkobbel, fordoblede sine blinde Udfald, der lignede Stene udkastet af en Slynge. I det ene Dieblik var alle Næb og Klør paa ham, i det næste var han aldeles befriet. Fuglene syntes at være grebne af en vanvittig Vildhed.

De huggede med Næb og med Klør, de udstødte sine fæle Skrig, de slede de Trevler løse, der ikke mere vare Kjød, det knagede i Galgen, Skelettet ranglede, Kjæden peb, Orkanen hylede, man kan ikke tænke sig en uhyggeligere Scene. Et Spøgelse, der stred med Dæmoner.

Det var en Hexedands i en Stormhvirvel.

Nedenfor hørte man en dump Larm, — det var Havet. Barnet saa dette fæle Syn. Pludseligt begyndte det at skjælve i alle Lemmer, en isnende Kulde for gjennem dets Krop, det vaklede, det var nærved at falde, det vendte sig bort og trykkede begge Hænderne mod Panden, som om denne var et Støttepunkt; Haaret reiste sig af Skræk paa dets Hoved. Med lukkede Dine, selv næsten et Spøgelse, ilede det ned ad Høien og tog Flugten, idet det lod bag sig denne Nattens Spøgelsesscene.

59

Abbed Coyes, som kalder ham Jean le peintre (Jean Maler), saa ham endnu hænge der 1777. John Painter hængtes over den Grushøi, hvis Ophav han var, og omstrøges med visse Mellemrum. Dette Kadaver varede, man kunde næsten sige levede i fjorten Aar. Endnu i Aaret 1788 gjorde det Tjeneste. Aar 1790 blev man dog nødt til at tage det ned. Ægypterne gjorde megen Stads af Kongens Mumie; Folkets Mumie kan ogsaa, synes det, være godt til Noget.

Vinden, som havde frit Raaderum paa Høien, havde bortsopt al Sne derfra. Græsset og nogle Tidsler stak endog frem her og der.

Høien var bedækket med dette korte og tørre Søgræs, der giver Strandskjærenes Top Lighed med grønt Klæde. Under Galgen, just paa det Sted, over hvilket den Henrettedes Fødder hængte, saa man, overraskende nok, et høivækstret og tykt Græsknippe; Lig, som sønderskmuldrede der i Aarhundreder, forklarede denne rige Græsvæxt. Jorden nærer sig af Mennesket.

Gutten var som forhexet. Han blev staaende der med gabende Mund. Han saa blot et Dieblik til Jorden, og dette foraarsagede en Nelde, som brandt ham paa Benet og gjorde Indtryk paa ham som et vildt Dyr. Siden efter indtog han igjen sin gamle Stilling. Han stirrede paa dette Ansigt, som stirrede paa ham igjen. Det stirrede saa meget mere som det ikke havde Dine. Det var et vidtaabent Blik, der eiede en ubeskrivelig Fasthed, hvori der baade var Glands og Mørke, og som udgik fra Hovedskallen og Tænderne ligesaameget som fra de tomme Diehul. Med hele Hovedet gaber Kadaveret paa dig; saadant kan indgyde Skræk. Ingen Diesten og dog føler man, at man er seet. Tilslut blev endog Barnet forfærdeligt, det rørte ikke et Lem, det drog næsten ikke Veiret. Det bedøvedes. Det mærkede ikke, at det holdt paa at tabe Bevidstheden. Det blev stivt og koldt. Vinteren prisgav det til Natten; der er

imod Ret til Erstatning hos Vedkommende. Af Udgifterne til den Fattiges Understøttelse, derunder indbefattet Begravelsesomkostninger, paaligger det, naar foranførte Regler ere iagttagne, Hjemstavnsdistriktet at godtgjøre tre Fjerdeparter, hvorimod en Fjerdepart bæres af det Fattigdistrikt, hvor Trangen er opstaaet, saalænge Angjældende vedbliver at opholde sig i Distriktet, uden der at have erhvervet Hjemstavnsret. Forsaavidt Angjældende ved sin Udflytning ophører at trænge til Fattigunderstøttelse, udreder Hjemstavnsdistriktet samtlige ovenfor nævnte Omkostninger.

Schweigaard troede ikke, det var Tilfældet, at fremmede Kommuner omgikkes andre Kommuners Penge med Ødselhed, fordi de visinok ingenlunde kunde finde sin Regning i at lade sine Penge udestaa uden Renter, og desuden var det forbunden med saa mange Vanskeligheder at faa sine Penge refunderet, at man visinok ikke indlod sig derpaa uden største Nødvendighed. Af disse Grunde var han imod § 1, og Taleren kunde sige, at han var saa godt som imod den hele Lov, grundet paa det Princip, der gik igjennem den. Balchen havde inden Komiteen ikke kunnet være enig med de øvrige Medlemmer angaaende §§ 1, 2. For det første troede han ikke, Tingen kunne ordnes paa den her foreslaaede Maade, og desuden var endnu Fattigloven saa ny, at man ikke allerede kunde indlade sig paa at foretage en saa gjennemgribende Forandring. Taleren paapegede den store Byrde, denne Refusionsregel vilde paaføre Byerne, især nogle af de større og enkelte Amter, som da, foruden sine allerede nu overordentlige Fattigbyrder vilde komme til bære den Fjerdedel, som for Tiden udredes af Hjemstavnsdistriktet; dette troede han imidlertid vilde være tjent med at Folk, som der ikke kunde brødføde sig selv, om end blot for en Del fik Underhold paa et andet Sted. Taleren kunde saaledes fremdeles ikke være med paa disse Bestemmelser i §§ 1 og 2. Holmboe haabede, at Storthinget ikke vilde vise denne Sag fra sig, da der over det hele Land var lydt høie Klager ikke alene over Fattigbyrden i og for sig, men ogsaa over det temmelig vidt drevne Sløseri, som ikke blot hver Kommune drev med sine egne Midler (dertil havde de jo paa en Maade Ret), men især over Fattigkommissionens Flothed med andre Kommuners Midler; en Regel, som den her foreslaaede, troede han visinok for enkelte Byer og Kystdistrikter vilde medføre større Byrder, men disse maatte man virkelig finde sig i, naar der var Tale om en saadan Sag, som Komiteen havde troet vilde være til det hele Lands Gavn. O. Belde henholdt sig til Komiteens Formands Udtalelser. Han vilde, at man nøie maatte prøve ethvert Middel til Lettelse af Fattigbyrderne, før Folket mistvivlede om Bedring, og troede, at disse Byrder vilde lede til Samfundets Opløsning. Taleren ansaa det ganske rimeligt, at Folk, naar de hjemme ikke kunde finde et nogenlunde taaleligt Udkomme, udvandrede til det Distrikt, hvor det troede at kunne finde samme, og da var det ikke billigt, at dette Distrikt af Frygt for at Fattigbyrderne skulde forøges, strax sendte disse Folk tilbage igjen. Den Regel, som nu Komiteen havde foreslaaet i § 1 var, fra enkelte Hold fremholdt som for vidtgaaende, medens det fra andre Hold var sagt, at det ikke gik vidt nok, hvorfor Taleren troede, man her havde fundet en heldig Middelvei. D. Kildal troede, at det ofte med Urette var fremhævet, at Kommunerne behandlede andre Kommuners Penge med Flothed og Ligegyldighed. Det var jo ganske rimeligt, at man f. Ex. i Byerne behandlede andre Kommuners (Landdistrikternes) Syge bedre og maaske kostbarere, end de nu bliver behandlede i sin Hjembygd, og fordi da Refusionsregningerne maatte blive noget større, end Vedkommende havde ventet sig, skulde man derfor strax raabe paa Flothed og Ødselhed med fremmede Penge? Aarflot vilde nedlægge den bestemteste Protest mod, at man fremkom med saadanne uargumenterte Paastande paa Ødselhed fra fremmed Kommunes Side. Saavidt hans Bekjendtskab strak sig angaaende Fattigudgifterne, var i hans Hjemstavn aldrig nogen anden Kommunes Fattige behandlet flottere end Hjemstavnsberettigede. En Lov, som den her foreslaaede, vilde især i høi Grad forøge Fattigbyrderne i Fiskedistrikterne. (Forts.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania den 28de Mai.

Dampskibet „Carlsund", Kapt. Smith, ankom igaar Eftermiddag Kl. 6 fra Stettin med et Parti Stykgods.

Indklarerede Fartøier den 26de Mai.

Skib	Kapt.	fra	med
Mathilde	Smedby	Hull	Ballast
Hebe	Moss	Grimsby	Stenkul
Arendal	Strøm	do.	do.
Ceres	Aarøe	do.	do.
Fortuna	Næss	Sunderland	do.
Freyr	Nortom	Grangemouth	do.
Tvende Brødre	Helgesen	Aloa	do.
Triton	Norup	Charlestown	do.
Magdalena	Nielsen	Middelsbro	do.
Anne Kristine	Boger	Danzig	Rug
Emilie	Zachariasen	Randers	Ballast
Fredriksstein	Dahl	Yarmouth	do.
Freya	Renartsen	Königsberg	Linsæd.

Den 27de Mai.

Kjøkkeling	Egenæs	Kønigsberg	Kornv.
Royal George	Jacobsen	Grimsby	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 26de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Skudesnæs	Brække	England	Trælast.

Den 27de Mai.

Dan	Hansen	England	Is
Helene	Lafrenz	do.	Ballast
Blossom	Wilson	do.	Trælast
Plubpine	Strøm	do.	do.
Ceres	Larsen	England	do.
Skumringen	Jacobsen	Stavanger	Ballast
Gustav Wasa	Stiehl	Gøtheborg	do.

Anmeldte Reisende.

Den 27de Mai.

I Hotel Skandinavi: Kjøbmand Moestue og Frue fra Berlin, Johan Cappjon fra Drammen, Ingeniør Sandberg fra Hønefos, A. Jensen, Ingeniør Heyerdahl, Fru Lorentzen og Fru Knudsen fra Drammen, Baron Fleetwood fra Wermeland, Ingeniør Brodtkorb fra Nordland.

Det meteorologiske Institut.

Barometret stiger og staar høiest nordenfor Stat. Nordlig Vind i det sydlige Norge, SVlig i det nordlige. Regn og Slud nordenfor Stat, tørt Veir i det sydlige Norge. Temperaturen er faldt. Udsigterne ere fremdeles til nordlig Vind i det sydlige Norge.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

9de og næstsidste Optræden af det italienske Operaselskab.

Lørdag den 29de Mai (Kl. 7—11) gives **Faust og Margarethe**, stor Opera i 5 Akter, Text af J. Barbier og M. Carré; Musiken af Gounod.

Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.

Til Operaforestillingerne gjælde ingen Fribilletter.

☞ Denne Forestilling begynder Kl. 7.

Billetpriserne ere forhøiede.

NB. **Mandag den 31te Mai gives sidste Operaforestilling.**

DHrr. Aktieeiere i „Svea" underrettes herved om, at Udbytte for Aaret 1868 udbetales mellem Kl. 10 og 12 Formiddag fra mit Kontor, mod Coupons No. 2, med 6 pCt. eller 1½ Spd. pr. Aktie.

Kristiania, 22de Mai 1869.

Fr. Berghaus.

Smed S. A. Opsahl

(No. 16. Raadhusgaden No. 16)

anbefaler sig til Udførelse af Alt til Faget henhørende Arbeide, saasom **Hestekoning og Vognarbeide**, saavel grovt som det fineste, **Laase-, Bygnings- og Skibsarbeide m. V.**

Sammesteds haves tilsalgs nye **Triller og Arbeidsvogne** samt **Dørlaase, Hengsler og Bridere**, Alt til billige Priser.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 8de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,

adm. Direktør.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i **20** Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Gaarden øvre Gamme i Grans Præstegjeld paa Hadeland, som er odelsfri, Matr.-No. 195, Løbe-No. 330, af Skyld 7 Daler 4 Ort 18 ß, er tilsalgs paa billige Konditioner. Gaarden har en Udstrækning af ca. 500 Maal. Jordbunden er særdeles god, har den bedste Beliggenhed, og Eiendommen er aarvis. Den har en Udstrækning af Skov, hvori der af Herredskommissionen er ansaaet at kunne hugges for 30 Spd. aarlig. Gaarden er beliggende omtrent 200 Alen fra Hovedveien, og har Sæter i Almindingen. Gaarden er beliggende ⅛ Mil fra Grans Hovedkirke. Man henvender sig til Undertegnede, der paaviser Eiendommen.

Gudbrand P. Hvattum.

Silke og **Traad** til **Symaskiner** sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

Støvlelidser og **Remme** for Damer og Herrer forefindes nu i alle brugelige Længder og Sorter til billigste Priser hos

G. L. Beichmann,

Grændsegaden No. 15.

Støvlepynt for Damer sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

Nyt Græstougværk

i Dimensioner fra 1"—5" sælges billig af

C. Ludw. Johansen.

Pianoforter (prisbelønnede)

forefindes stedse i godt Udvalg til forskjellige Priser meget billig hos **P. Brantzeg,**

Akersgaden No. 61.

Physharmonikaer

(prisbelønnede)

fra 35—100 Spd. forefindes stedse tilsalgs hos

P. Brantzeg,

Akersgaden No. 61.

Hvide Lærredstørklæder

anbefales

til 2 ₰ 4 ß, 2 ₰ 18 ß, 3 ₰ 3 ß, 3 ₰ 18 ß og 4 ₰ 6 ß pr. ½ Dusin hos

Severin Jacobsen,

Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Hvide Damestrømper

til 12, 14, 17, 19, 21, 24, 26, 28 og 30 ß Parret, i Dusinvis billigere, hos

Severin Jacobsen,

Store Grændsegade No. 1 ved Torvet.

Et Parti **Steenheller** sælges ved

Søren Holst & Comp.

Akersgaden.

Multer sælges i Bazaren No. 45.

Nye Skinker,

Holstenske og Hamburger, anbefales af

G. Wold,

Torvet No. 2.

Bringebærsaft,

extra god, til 36 og 48 ß pr. Flaske hos

G. Wold,

Torvet No. 2.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Been

kjøbes til høieste Priser af

O. H. S. Fegth.

Nysiet Melk.

En Familie i Brogaden ønsker sig hver Morgen tilbragt 6 Potter nysiet Melk. Avis-Expeditionen anviser.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

noget af Forræderen i Vinteren. Barnet var næsten blevet Statue. Kulden trængte gjennem dets Marv og Ben, Mørket gled som en Orm ind i dets Legeme. En Døsighed, som udgaar fra Sneen, stiger op i Menneskelegemet som den i Mørket snigende Flod.

Barnet overvældedes langsomt af en Urørlighed, der lignede den Hængtes. Det holdt paa at slumre ind.

Paa Søvnens Haand sidder Dødens Finger.

Endnu et Dieblik og Barnet og Liget, det vaagnende og det henlevede Liv, vilde have smeltet sammen i samme Dødsdvale.

Det saa ud som om Spøgelset havde indseet dette og ikke vilde det.

Pludselig begyndte det atter at røre paa sig. Man kunde tro, at det vilde vare Barnet. Det var et Vindpust, som atter strøg over Høien.

Man kan ikke tænke sig noget Sælsommere end dette Lig i Bevægelse.

Dinglende i sin Kjæde, rystet af Vinden, indtog det en skraa Stilling, for frem til Høire og Venstre, løftede og sænkede sig paa en Pendels langsomme og pinligt regelbundne Maade. Det var noget ubeskriveligt Ængstende i dette frem og tilbage. Man kunde have troet i den mørke Kveld at se Pendelen i Evighedens Uhr.

En fremrykkende Orkan kommer med heftige Vindstød. Pludselig bliver disse vedholdende. Ligets Svingninger ledsagedes af en mere og mere jammerfuld Piben. Det var ikke længere Svingning, det var Kastning. Kjæden, som nylig peb, hylede nu.

Det syntes som om denne Hylen var blevet hørt. Og var det en Kalden, saa blev den adlydt.

Langt borte fra nærmede en stærk Larm sig.

Det var Lyden af Vingeslag.

En Episode kom imellem, Gravpladsernes og Hedernes triste Episode — Ankomsten af en Skare Ravne. Flyvende, sorte Pletter gjennemskar Skyen, gjennemborede Taagen, — de blev større, de kom nærmere, de blev tættere, de hastede mod Høien med hæse Skrig. Det var som en Legion, der rykkede frem. Dette Mørkets bevingede Uhyre slog ned paa Galgen.

Barnet for forfærdet tilbage. Sværmen fulgte Kommandoen. Ravnene flokkede sig paa Galgen. Ikke en Eneste slog ned paa Liget.

De talede med hverandre.

Ravnens Skrig er uhyggeligt. I Brølet, i Hylet, i Hvislingen er der Liv, men i Ravnens Skrig er der en fornøiet Fraadsen i Forraadnelsen.

Man synes at høre Lyden af Gravens brudte Fred. I dette Skrig hersker Natten.

Barnet var gjennemisnet.

Af Gru endnu mere end af Kulde.

Ravnenes Skrig hørte op. En af dem hoppede ned paa Skelettet. Dette var et Signal. Alle styrtede frem, det var en Sky af Vinger, som strax foldede sig sammen igjen, og den Hængte forsvandt i en Vrimmel af sorte Punkter, der rørte sig i Mørket. I dette Dieblik rystede den Døde paa sig. Var det ham? Var det Vinden? Han tog et forfærdeligt Sprang. Den frembrusende Orkan kom ham til Hjælp. Spøgelset faldt i Konvulsioner. Stormen, som nu pustede med fulde Lunger, tog et Tag i det og kastede det frem og tilbage. Det var gruvækkende. Det begyndte at slaa omkring sig. En uhyggelig Levemand med en Galgekjæde som Trækkesnor. En Mørkets Spektakelmager havde faaet fat i Snoren og lod Mumien dandse.

Den vred og kastede paa sig, saa at man kunde frygte for, at hvert Lem skulde gaa af Led. Fuglene bleve skræmte og fløi sin Vei, men de kom tilbage. Og nu begyndte Striden.

Dagbladet.

No. 121. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 29de Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linien for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 1ste Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Kobro. Aftensang: Hr. Kand. theol. Holtermann.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor F. Boiesen.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Sørkedalens Kapel: Hr. pers. Kap. Schnitler.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Ingen norsk Prædiken.
St. Olafs Kirke: Kristi Legemsfest: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Moro, Procession og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 10. Kateketisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
I Enerhougens Samfund holder Missionsforeningen Aarsmøde Kl. 5. Valg paa Deputerede til Kredsmødet.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre- og Nordfjord indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Telegrafnyt.

Skelleftea, 27de Mai. (Sellberg). Igaar kom flere Fartøier ud til Ursviken. Skruedampskibe have idag forsøgt at komme til Piteå, men det lykkedes ikke, da Passagen var stengt af Is. Da Vinden nu er vestlig, vil Farvandet snart renses.

Paris, 27de Mai. Alvorlige antinapoleonske Demonstrationer have igaaraftes fundet Sted i Toulouse, Amiens, Lille og Calais. I Amiens blev der endog gjort Forsøg paa at opføre Barrikader.

I Regjeringens Kredse betragtes Rouhers Stilling befæstet ved Resultatet af Valgene. Rouhers Udsoning med Ollivier er forestaaende.

Keiseren har besluttet at benaade Rochefort, hvis han bliver valgt i 2det Valgdistrikt.

Florents, 28de Mai. Fra Livorno meldes, at østerrigsk Generalkonsul Inghiramis Morder er arresteret tilligemed flere Kompromiterede. — General Durando er afgaaet ved Døden.

Ho Sigrid med Kyrkja.

Nei, saag du væl nokot so fagert
som Sigrid med Kyrkja i Dag!
Det Andlit var bleiknat og magert
og sorgfullt kvart einaste Drag.
Den vinstre Handi ho kneppte
so traust kring den sylvspende Bok;
den høgre no Gutungen sleppte,
daa Mor hans i Stoldyri tok.

Med Yrka ho sturad og grundad,
og burte vart Bøner og Kvad.
Til Sundags ho hjarteleg stundad, —
daa voks væl eit grønkande Blad.
Ein undarleg Lette ho gaadde,
daa Klokka bar Helsing og Bod;
til Sessen i Gudshus ho traadde:
hjaa Herren ho viste var Raad.

Tett attmed Veggen, som skygde,
sat Sigrid med Barnet paa Fang.
Allt annat ho slett inkje hygde, —
det gav slik ein frideleg Klang,
Paa Ennet det stilnad og spaknad
i Solskin av Salmar og Song.
Daa klaarnad det yver den Saknad,
som fyrr gjorde Barmen so trong.

Det vermde, det tidnad i Bringa
og friskad den folnande Knupp.
Langt burte det tok til aa klinga,
og Ljoden mot Himlen bar upp.
Paa Kinnerna Taarorna blenkte,
ho saag gjenom Striden ei Løn.
Det tunge, som saarad og krenkte,
det lettnad og ljosnad til Bøn:

„Aa, Jesus, Du Frelsaren milde,
vælsignad, Du kom meg so nær!
Aa takka fyr Allting eg vilde;
men vesall er Takken, Du fær.
No vil eg so hjarteleg lova!
Du studde, daa Verdi slo fraa;
Du gav meg den gjævaste Gaava:
D'er Gleda det Barnet aa sjaa.

Ja, daa vart det fagert aa liva,
og hugsamt aa gjera sitt Verk,
naar Du vilde Namnet hans skriva,
og Guten vann veksa seg sterk.
Her gjeng eg um honom og lullar;
men Enden, kann henda, kjem braatt;
det hallar, og Foten min stullar
til Møtes med Himlen sin Drott.

Naar eg under Torva skal sova,
kven syner daa honom paa Veg!
Eg ottast, det myrknar i Stova,
for Trui fraa Folket mitt dreg; —
og difyr dei snaavar og kivast
og tvilar og veit inkje fram;
det litet med Heilhug vil trivast,
men myket med Synd og med Skam.

Den Livssyn er Arveluten,
dei unge tek med seg um Bord.
Aa, Herre, vælsigne Du Guten,
so lenge han ferdast paa Jord!
Det kjem inkje Faare paa Ferdi,
naar Du vert fylgjande med.
Daa hev han ein Himel i Verdi
og tryggeleg Fagnad og Frid".

John Klæbo.

Historisk Literatur.

II.

Ebbe Hertzberg. En Fremstilling af det norske Aristokratis Historie indtil Kong Sverres Tid. Kristiania. Johan Dahl. 1869.

En Folks Historie maa kjendes i sin Helhed for tilbørlig at blive forstaaet, og den maa i sin fulde Sammenhæng optages i den almindelige Bevidsthed for at øve sin rette Virkning; det gaar ikke an at springe noget Afsnit forbi, hvor øde det end kan være for store Minder og fremragende Begivenheder, og hvor ufrugtbart et Arbeide det end kan synes at lede efter en Livsytring under Gruset af tomme Navnelister og tørre Aktstykker; thi Folket har dog ogsaa levet dengang, og det er blevet, hvad det er, ogsaa gjennem Ulykken og Fornedrelsen. Men jo fattigere et Afsnit er paa, hvad der umiddelbart interesserer og tiltaler, jo fattigere er det ogsaa paa et sandt, for Folkeaanden nærende Udbytte og jo mindre har det Krav paa en omhyggelig, i de mindste Detailer indgaaende Behandling. Hos os vil den historiske Interesse altid fortrinsvis være knyttet til Sagatiden, og det vilde være taabeligt, heri kun at se en Ytring af Nattionalforfængeligheden, der ikke vil belæres, men kildres. Historiens Nytte er, at Folket gjennem den lærer sig selv at kjende; men hvor Folkets Liv rører sig stærkest og udfolder sig friest, der kommer ogsaa Folkeaanden klarest tilsyne, og denne, der har sin Grund i visse givne Naturbetingelser, maa i sine Hoveddrag være den samme til alle Tider. Det er derfor vistnok en Vildfarelse at tro, at vi kunne springe Afhængighedstiden over, og saa, efter Wergelands Udtryk, faa det gamle og det nye Norge til at passe i hinanden som to Halvringe, naar den uægte Lodning er brudt ud; men det er en endnu værre Vildfarelse at indbilde sig, at det er i denne Tids Historie, at vi fornemmelig have at søge Forudsætningerne for vort nuværende politiske og nationale Liv, og derimod ikke i Sagatidens, saa at denne til Trods for sin Glands og poetiske Interesse skulde have langt mindre virkelig Betydning. Afstanden i Tid forholder sig ikke altid som Afstanden i andre Henseender; det er jo noksom bekjendt, at Kunsten og Literaturen ofte under sin Udvikling slutter sig langt nærmere til en længst forsvunden end til den nærmest forudgaaende Tidsalders Smag, og at t. Ex. man i vore Dage studerer meget ivrigere og føler sig meget mere hendragen til Renaissancens end til Paryk- og Rococotidens Kunst og Poesi. Et lignende Forhold er det nu, som finder Sted her, og vi tro derfor, og finde det ganske i sin Orden, at hvad vort Publikum fremfor Alt vil kræve af vore yngre Historikere, det er, at de stræbe at fortsætte Keysers og Munchs Værk.

Man har stundom hørt den Mening udtalt, at disse to store Forskere have leveret saa grundige og omfattende Arbeider over Sagatiden, til hvilken de saagodtsom udelukkende helligede sine Kræfter, at Stoffet kan betragtes som udtømt. En saadan Mening røber kun liden Indsigt i Beskaffenheden af dette Stof og i den historiske Videnskabs Væsen overhovedet. Hvad Munch og Keyser har udført er visselig beundringsværdigt og kunde alene udføres af Mænd, hos hvem, som hos disse, en sjelden Begavelse var forenet med den varmeste Enthusiasme. Men det tør dog neppe betragtes som mere end som det første Oprydningsarbeide. Det har maaske været den vanskeligste Del af Opgaven, som ved dem er løst, men den vidtløftigste staar tilbage. I enhver Videnskab er det jo saa, at den vigtige Opdagelse, det epokegjørende Skrift, ved at besvare et stort Spørgsmaal vækker en Mængde mindre og aabner Udsigt over ubearbeidede og lønnende Felter for den videnskabelige Forskning. Saaledes har ogsaa Munchs og Keysers Arbeider ikke blot løst, men ogsaa stillet Opgaver, og det er saa langt fra, at ved dem Stoffet er udtømt, at det tvertimod er en af deres største Fortjester at have vakt Trangen til og banet Veien for en videregaaende Detailundersøgelse. Under mere udviklede videnskabelige og literære Forhold vilde dette Arbeide allerede have været i fuld Gang; hos os gaar det langsommere; imidlertid er et og andet lidet Bidrag allerede fremkommet, og det er et saadant vi ville byde velkomment i den i Overskriften nævnte Bog.

Denne Bog er fremkaldt ved et af Universitetet fremsat Prisspørgsmaal, og Forfatteren er en ung Mand, hvis første Arbeide her foreligger Offentligheden. Naar der tages Hensyn hertil, maa det erkjendes at være et mere end sædvanlig godt og modent Arbeide. Stilen er jævn og naturlig, — næsten altfor jævn, kunde vi fristes til at sige: volo esse in juvene quod amputem — Stoffets Anordning er klar og forstandig, og der er vist Selvstændighed i Behandlingen af det bekjendte Stof. I den første Halvdel af Bogen (indtil Pag. 85) gives en Oversigt over Kampen mellem den patriarkalske Høvdingemagt og Stammeaanden paa den ene Side og Enekongedømmet paa den anden, indtil det sidstnævntes endelige Seier ved Olaf den Helliges Martyrdød. Her frembyder sig adskillige Spørgsmaal, der endnu kunne trænge en nøiere Drøftelse, og med Hensyn til hvilke de af Keyser og Munch fremsatte Anskuelser vistnok maa siges at efterlade Tvivl. Navnlig ville vi fremhæve deres Opfatning af, hvad der skal forstaaes ved Harald Haarfagres Inddragning af Odelen og den af ham indførte Lehnsforfatning. Det forekommer os, at de i Behandlingen af dette Spørgsmaal (ligesom ogsaa i Behandlingen af Danmarks ældste Stats- og Samfundsforholde, i Modsætning til Norges) alt formeget have gaaet ud fra, at Feudalforfatningen overalt er bleven indført, hvor en germanisk Stamme er optraadt erobrende inden andre Folkeslags Enemærker, og at den fremgik umiddelbart af selve Erobringen, at overalt efter gammel germanisk Opfatning Overeiendomsretten over det erobrede Land tilkjendtes Kongen, medens det dog ved de nyere Undersøgelser maa siges at være bleven bragt paa det Rene, at Lehnsvæsenet vel har en af sine Rødder, og den vigtigste maaske, i det germaniske Krigerfølge, men at det ingenlunde staar i umiddelbart Sammenhæng med Erobringen, at det endog i det frankiske Rige, hvor det fik sin kraftigste Vært, og hvorfra det udbredte sig til den øvrige Verden, udviklede sig lidt efter lidt op fra en meget uanseelig Begyndelse, og at Grundsætningen nulle terre sans seigneur er fremmed for den ældre germaniske Ret (s. K. Maurer i Tidsskriftet „Germania"). At føre Forskningen videre over dette og andre Punkter i vor ældste Forfatningshistorie, der endnu maa siges at være dunkle, t. Ex. Fylkeskongedømmets Oprindelse og Beskaffenheden af dets Magt, forudsætter imidlertid aabenbart en saa omfattende Kundskab ogsaa i de beslægtede Folkeslags Rets- og Statshistorie, at det vistnok vilde have været en Urimelighed at vente, at det skulde være skeet i dette Arbeide. Forfatteren har i det første Afsnit fulgt Munch og Keyser, og det maa siges, at han har givet et godt og klart Resumé af de fra deres Værker bekjendte Resultater. Vi ville kun gjøre een Udsættelse, og det er at Forf. ikke har fremhævet den Betydning, Kristendommens Indførelse har havt til at svække det gamle Høvding-Aristokrati, hvis Magt for en væsentlig Del havde sin Grund i den hedenske Religionsforfatning. Han betragter Olaf Tryggvasons Regjering som et Tilbageskridt for Kongedømmet under dets Kamp mod Høvdingemagten og den provinsielle Selvraadighed, fordi Olaf for at naa sit Maal, at faa Kristendommen anerkjendt, ikke tog i Betænkning at tilstaa Landets Høvdinger forøget Indflydelse og store Veitsler. Han stiller Olaf Tryggvasons rent religiøse Iver i Modsætning til den rent verdslige Karakter af Olaf den Helliges Politik. Hvad der for denne Sidste var Hovedformaal var, at befæste Rigets Enhed og kue Høvdingemagten, og Slaget ved Stiklestad har derfor, efter Forfatterens Mening, intet at skaffe med den da allerede udkjæmpede Kamp mellem Kristendom og Hedenskab, skjønt Olaf selv søgte at give det Udseende heraf, men bør meget mere betragtes som Folkets retsmæssige Modstand mod Kongedømmets Misbrug af Magten eller som en Kamp mellem Repræsentanterne for den gamle Stammeaand og Repræsentanten for Rigsenheden og den moderne Stat. Men den nye Religion og de politiske Grundsætninger stod i den nøieste indre Sammenhæng, og den almindelige Opfatning, ifølge hvilken begge Olafer ere uadskilleligt forbundne og den yngre i et og alt fortsætter, hvad den ældre havde begyndt, har Ret. Olaf Tryggvason førte det moderne Kongedømme et stort Skridt fremad derved, at han fik indført Kristendommen, og Olaf den Hellige styrkede og befæstede den nye Religion derved, at han brød paa de gamle Høvdingætters Indflydelse og selvstændige Stilling.

Med Stiklestad-Slaget aabnes en ny Periode i Norges Stats- og Samfundshistorie. Det norske Overkongedømme, der uden Tvivl var af meget yngre Oprindelse end det danske og svenske, hævedes med Et, ved den Helgenglands, som omstraalede Olafs Navn, op til et høiere Standpunkt af Anseelse og maaske enddog af Magtfylde end begge hine. Lendermandsaristokratiet anerkjendte fra nu af ubetinget Kongernes retmæssige Overhøihed; men dets Magt var ikke dermed tilintetgjort. Det var Lendermændene, som seirede ved Stiklestad; det var ogsaa dem, som stillede sig i Spidsen for den følgende nationale Reaktion, og som frivillig kaldte Harald Haarfagres Æt tilbage til Thronen. Omslaget kunde derfor ikke føles som et umiddelbart Nederlag for dem; de bevarede fremdeles den gamle Indflydelse hos Almuen og formaaede fremdeles at vise Opposition mod Kongerne. Kun maatte denne Opposition blive af en ganske anden Art end den før havde været af. Hvad Høvdingerne tidligere havde repræsenteret, var væsentlig Stammeaanden og Selvstyrelsen i de mindre Kredse, hvor Nationen oprindelig havde været delt, og deres Opposition mod Overkongedømmet havde tillige været en Opposition mod Rigsenheden. Under denne havde de nu bøiet sig, og Følgen heraf maatte være, at Aristokratiets Udvikling maatte rettes mod nye Maal: efterat det havde opgivet enhver Modstand mod den nye Stat, maatte det stræbe at indtage en stærk og uafhængig Stilling inden samme, og efterat det havde anerkjendt Rigs- og Folke-Enheden maatte det arbeide paa at naa frem til at blive en selvstændig Repræsentation for denne ved Siden af Kongedømmet. I de nærmest efter Stiklestadslaget følgende halvandethundrede Aar se vi ogsaa Lendermandsaristokratiet at tage en stadig mere fremtrædende Del i Statens Styrelse og øiensynlig at nærme sig til at blive en afsluttet og fast organiseret Stand med selvstændig i Kongedømmet uberoende politisk Magt; men denne Udvikling afbrødes som bekjendt ved Kong Sverres Optræden, der tilføiede de gamle Ætter et uopretteligt Nederlag og for den følgende Tid stillede Kongedømmet op som den Norske Stats eneste lovlige Repræsentation. Det er dette Afsnit af vor Stats- og Samfundshistorie, der behandles i den sidste Halvdel af Hr. Ebbe Hertzbergs Bog.

Forfatteren giver her en fra Keysers og Munch's og navnlig den sidstnævntes afvigende Fremstilling. Munch lader gjennem det hele Tidsrum de to Tendentser, — den aristokratiske, der arbeider paa at skaffe Stormændene en selvstændig politisk Magt, og den monarkiske, der vil hævde for Kongedømmet Eneraadighed over Statens Anliggender, staa i en skarp Modsætning til hinanden. Harald Haardraades Regjering er en uafbrudt Kamp med Lendermandspartiet, og i Einar Thambarskelve fælder han dets Hoved. Steigar-Thore og Sveinke Steinarsson, der satte sig op imod Magnus Barfod, ere Repræsentanter for det samme Aristokratparti, der vel har anerkjendt Kongedømmets Overhøihed, men dog arbeider paa at indskrænke dets Magt og hæve sin egen Stand paa dets Bekostning. I den svage og karakterløse Harald Gille faa omsider Lendermændene en Konge, som de helst ville have ham, og Haralds Popularitet forklares ogsaa deraf, at han, som Sagaen udtrykker sig, „lod sine Mænd raade med sig i Alt, hvad de vilde". Fra nu af optræde de som et afsluttet, organiseret Parti, der ihærdigt arbeider mod et bestemt Formaal; de have faaet Smag paa Magten, og deres Stræben efter at bevare og udvide denne sees nu ogsaa i den følgende Tid paa mange Punkter at bestemme Begivenhedernes Gang og at være den Grund, hvori Thronstridighedernes blodige Sæd trives og voxer. Sigurd Slembedjakn blev stemplet af Høvdingerne som en Bedrager, skjønt de ellers viste sig meget lidet nøieregnende med Hensyn til Beviserne for kongelig Byrd, og bekjæmpedes af dem med den største Udholdenhed og Iver, fordi, som Sagaen udtrykkelig antyder, de frygtede for, at en talentfuld og energisk Mand som Sigurd skulde blive dem for mægtig, om han kom paa Thronen. Blandt Harald Gilles Sønner sluttede de sig fornemmelig til Inge, fordi han, som det ogsaa udtrykkelig siges, var af en svag og godmodig Karakter og lod Lendermændene mest raade. Og efter Kong Inges Fald sætter Lendermandspartiet, i Strid med Norges Lov, en af sin egen Midte, Lendermandssønnen Magnus Erlingssøn og dermed paa en Maade sig selv paa Thronen, og nu var det, at Partiets Leder, Erling Skakke, indgik den bekjendte Overenskomst med Erkebiskop Eystein, hvorved Norges statsretlige Forfatning fra Grunden af omdannedes og Aristokratiet sikrede sig Besiddelsen af Magten ved at dele den med Hierarkiet og begge i Forening lagde Kongedømmet under sig. Men nu vender ogsaa Bladet sig; Modsætningerne skjærpe hinanden gjensidig, og det ene System bidrager til at udvikle det andet. Ligeoverfor den nye Arvefølgeorden, der var bleven Grundlag for en statsretlig Ordning, hvorved Kongedømmet gjordes afhængigt af de geistlige og verdslige Høvdinger, opstilles den gamle Arvefølgeorden, der nu ogsaa kommer til at betyde et System, modsat hint, nemlig et uindskrænket, paa demokratisk Grundvold bygget Kongedømme, og bliver repræsenteret af en overlegen Aand, hvis Seir medførte og maatte medføre Aristokratiets Undergang. (Forts.)

Pensionsvæsenet.

(Af S. Jaabæk).

(Forts. fra No. 115).

E. Pensionslove.

20. I Storthingsforhandl. for 1821, 5 Bind Side 224 o. fl. findes en Indstilling om en Understøttelsesindretning for andre end Embedsmænd. Komiteen siger blandt mere som følger: „At udkaste en Plan for en saa vidtomfattende Indretning som en almindelig Forsørgelses-Anstalt, . . . er et Arbeide, som Komiteen . . . ei tror sig istand til at kunne udføre" — væsentlig af Mangel paa Tid under Thingtiden. Derimod indstiller Komiteen, at Storthinget „ved en underdanigst Adresse . . . anholder hos Hs. Maj. Kongen" om en Kommissions Udnævnelse, som har „at udarbeide en Plan til en Forsørgelses-Anstalt under Statens Garanti, hvori Alle og Enhver kunde forsikre sig [illegible] eller Andre en aarlig Pension eller Livrente, eller et vist Udstyr" o. s. v. En saadan „Adresse" blev derpaa udfærdiget. Se 5te B. S. 228.

21. I 1824, 1ste B. S. 29 og 30 heder det: Følgende Sag anmeldtes: Naadigst Forslag om Op[illegible]else af en Forsørgelses-Anstalt under Statens Ansvar og Forrentning ved Banken af Stiftelsens Midler. — Herom heder det i Forh. 1836, 4de Bind S. 140: Et Forslag desangaaende blev ogsaa fremsat paa Storthinget i 1824, men kom ikke der under Behandling, og senere er Intet ved Sagen foretaget fra det Offentliges Side.

22. Paa Foranledning af Repræsentanten Hjelm (Stforh. 1833, 2det Bind S. 335) besluttede Storthinget i 1833 som følger: Ved at meddele Udfaldet af Pensionslisternes Gjennemgaaelse, henleder Storthinget Regjeringens Opmærksomhed paa det Ønskelige i, at et fast

Pensions-Regulativ for afgaaede Embedsmænd, og hvis det findes fornødent, ogsaa for deres Enker og Børn, havdes, samt som en Følge deraf, at det maatte tages under Overveielse, hvorvidt et saadant Regulativ kunde blive at udarbeide og forelægge næste Storthing som Lovforslag eller paa anden Maade. (Se 3die B. Side 49).

23. 1836, Storthforh. Juni (4de Bind). I sin Indstilling om Sagen Side 139 (feilagtig 931) o. fl. taler Komiteen om en „Pensions- eller Livrente-Indretning", dog kun for Enker og Børn og Andre, men ikke for Embedsmænd, for hvem den forrige Anmodning gjentages. I Henhold hertil gives en Indstilling, der havde saadan Beslutning til Følge (Side 167): Den af forrige Storthing gjorte Anmodning til Regjeringen med Hensyn til Pensions-Regulativ gjentages, „dog kun forsaavidt angaar Pensioner til afgaaede Embedsmænd, efterdi Enker og Børn efter Embedsmænd ikke i Almindelighed kunne antages at have større Adgang til Pension af Statskassen, end Enker og Børn efter enhver anden af Statens Borgere" . . . Storthinget anmoder derhos Regjeringen om at anstille Undersøgelser om der af Statsstyrelsen bør træffes nogen Foranstaltning for at forskaffe saadanne (Enker og Børn) Pension eller Understøttelse, naar de vare trængende, og derom til næste Thing at fremsætte muligt Forslag. Storthforh. 4de B. (Juni 1836) S. 46.

Nu deler Spørgsmaalet sig i 2 Undersøgelser, nemlig Embedsmænd og saadannes Enker og Børn. Undersøgelsen skal altsaa ske med

F. Pensionslov for Embedsmænd.

24. Efter Storthfh. for 1839 (Juli) 6te Bind S. 67 o. fl. fremsatte Kongen Forslag, som findes S. 68 til 75.

Efter § 1 skulle civile og militære Embedsmænd have Krav paa Pension, naar de havde tjent „i fulde 35 Aar" eller var 65 Aar, naar de aftraadte og havde tjent „i fulde 25 Aar". — Efter § 4 skulde ⅔ af Indtægten være det Normale som Pension. Sml. hermed § 6. — Efter § 8 skulde 1200 Spd. være den høieste Pension (herunder ei Statsraaden [§§ 9 og 10]). — § 13 bestemmer Embedsmændenes Indskud fra 2 til 4 pCt. af deres Indtægter, for Læger efter § 15. — Forslaget bestaar i det Hele af 18 §§.

25. Indstillingen over dette Forslag findes i samme Bind fra S. 76 til 107. I 1837 blev en kgl. Kommission nedsat. De Fordele, man mente vilde flyde af et Regulativ, skulde fornemmelig bestaa i (S. 80): 1) At Udgifterne til Pensioner vilde formindskes; 2) at veltjente Embedsmænd vilde sikres en passende Pension; 3) at Tid i Thinget vilde spares.

Komiteen bemærker hertil:

Til 1: At Udgifterne vil mærkelig formindskes, er tvivlsomt (se § 6); 2) at Storthingene hidtil ikke har vist Haardhed eller Ubillighed mod veltjente Embedsmænd; 3) paa Grund af flere Undersøgelser, som alligevel maatte ske, er det „formentlig ei heller ophøiet over al Tvivl, at ved en Lov som den foreslaaede nogen Tid vil vindes for Storthingene" . . . .

Side 82 spørges: „Er en Lov som den foreslaaede i Harmoni med Grl.s Ord og Aand?" Komiteen svarer (Side 82 o. fl.) med flere Tvivlsgrunde. Side 83 heder det blandt mere: „Saavidt Komiteen kan indse, staar Litr. i i Grl.s § 75 i Forbindelse med samme §'s Litr. d" . . . nemlig om Pensioner mellem 2 Storthing.

26. Side 85 og flere afhandles det Spørgsmaal: Siden Embedsmændene skal have Retskrav paa Pension, hvordan skal da Retskravet i Tilfælde af Benægtelse afgjøres? Det kgl. Forslags § 11 (S. 72) svarer herpaa ved Domstolene, og Komiteen ved heller ingen anden Udvei, saafremt Lov skal være (S. 101 § 11). „Men forholder dette sig saa, saa kan det være tvivlsomt, om et saadant Skjøn af Dommeren er at foretrække for et saadant afgivet af Regjeringen og Storthinget" (S. 86—87). Efter alle Tvivl kommer Komiteen fortrinsvis til at indstille paa, at Forslaget „bifaldes ikke" (S. 88).

27. Dernæst gjennemgaaes Forslagets enkelte §§ fra S. 88 til 103 og en underordnet Indstilling til Lov (S. 96—103) gives i saa Maade. Den 22de Juli behandledes Sagen i Odelsthinget, og Side 108 er saadan Tilførsel: „Mod 5 Stemmer besluttedes: „Komiteens principale Indstillingspost bifaldes, og som Følge deraf bliver denne Sag at henlægge.""

28. I 1842 behandledes atter Spørgsmaalet, hvilket sees i Fo[illegible]ingerne 9de B. S. 922—927. Der for[illegible] Forslag, hvilket i Komiteen fik [illegible]e som forrige Gang. Det hed[illegible] at det forrige Storthing antog, [illegible]m den foreslaaede, vilde saavel [illegible] Storthingets grundlovmæssi[illegible]ilbør[illegible]ligen indskrænkes" [illegible]unden til dens Henlæggelse ([illegible]4 opkaster Komiteen det S[illegible]orvidt vil vel den foreslaaede [illegible]n Lov i denne Materie være [illegible] nogen omfattende Bestemmelse, [illegible]e Tilfælde under den kun[illegible] Man bør ikke opstille en Re[illegible] taber sig i Undtagelsernes M[illegible]et sidste tror Komiteen . . . v[illegible]lfældet med en Pensionslov". [illegible]er det: „Forrige Storthings [illegible]ere, at Grdl.s § 75 Litr. i [illegible]n Forbindelse med samme §'[illegible]anfører, som oplysende Exempe[illegible]a Pensionister i trange og t[illegible]de [illegible]a finde sig i at dele Kaar m[illegible]eres [illegible] Landsmænd." Se 5. B. 1[illegible] No. [illegible]25 og 9de Bind Side 468. [illegible]gjeri[illegible]nte, at i Tilfælde af Tvivl, [illegible] Vedko[illegible] burde tilkomme Pension, ku[illegible] han he[illegible] sig til Domstolene. Komiteen mener, at [illegible]a Fald gik Storthingets Ret fra dette til [illegible]nstolene, som neppe var nogen Forbedring [illegible] Spørgsmaalenes Afgjørelse. Indstillingen [illegible] ud paa: „Sagen henlægges". (Enstemmig [illegible] „Vedlægges Protokollen." Saa blev den [illegible] afgjort. 1845 2. D. No. 20, kgl. Forslag, [illegible]ndstilling og Beslutning om, at Pensionsloven henlægges, se 8de Del Side 384—386. Grunde som før.

29. I 1848 stillede Storthinget Anmodning til Regjeringen om at undersøge, „hvorvidt det maatte være hensigtsmæssigst at paahæfte civile og geistlige Embeder Pension." . . . Se Forhandlingerne for 1848 og Forh. 1857 O. No. 35 S. 27. Regjeringen fraraader saadan Pensionering.

30. Saaledes stod Sagen til 1851, da Anmodning atter stilledes til Regjeringen om at oprette et eller flere Pensionsfond for Embedsklassen. Se 9de Bind S. 34.

31. Denne Anmodning efterkom Regjeringen, saa at den nedsatte en Kommission til at undersøge Spørgsmaalet. Regjeringens meget vidtløftige Foredrag findes i Forh. for 1857 5. B. O. No. 35, i hvis Følge et Lovforslag fremsattes Side 35. Udkastet har megen Lighed med det under Stykke 24 omtalte Forslag i 1839. Saaledes skulle Retskrav paa Pension sædvanligvis være ⅔ af Lønnen og kunne stige til 1200 Spd. aarlig, hvilket er udtrykt i følgende benægtende Sætning i § 1, . . . „dog saaledes, at de ikke have Retskrav paa at erholde høiere Pension end 1200 Spd. aarlig". — I Sager, angaaende Pensioner, skulle efter § 9 det Offentlige nyde Fritagelse for Omkostninger efter Sportellovens § 208, det vil sige: private Folk maatte i de for høit stillede Sportler betale Uleiligheden med saadanne Søgsmaal; thi etsteds fra maatte naturligvis Retsbetjenten have Vederlag for Arbeidet, da intet Arbeide i saa Maade udføres uden Vederlag.

I 9de Bind 1857 S. 467 findes Komiteens Indstilling, hvor de samme Grunde og Modgrunde gjentages som tidligere, men Modgrundene synes nu som før aldeles overveiende. Indstillingen gaar ud paa Henlæggelse, som efter 10de B. Side 161 mod 1 Stemme bifaldtes i Thinget.

32. I 5te Bind for Thinget 1857, O. No. 42, findes et Foredrag og kgl. Forslag til „Lov angaaende Pensioner for geistlige Embedsmænd". I det Væsentlige gjentages de samme Grunde som for Pensionslov for civile og militære Embedsmænd, og Lovforslaget er ogsaa hermed i alt Væsentligt samstemmende. Dog skulle 300 Spd. være det Mindste, og 1200 Spd. for Biskopper og 600 for andre Geistlige være det Meste. Sagsomkostninger ligesom foranskrevet.

En ganske kort Indstilling (18 Linier) findes i 9de Bind Side 591, der gaar ud paa Ikkebifald, hvilket i Thinget enstemmig bifaldtes (10de B. S. 170). Videre herom er senere ikke bemærket. (Forts.)

Om Kaptein O. Kreftings Kartarbeide.

I November Maaned 1865 tillod jeg mig i Morgenbladet at anmelde og bedømme Kartet over Søndre Trondhjems Amt. Hans Svar 26de Januar næstefter lød saaledes:

Carl B. Roosen

har i Morgenbladet for 5te Januar anmeldt endel Feil, som han tror at have opdaget i et af mig forfattet Kart over Søndre Trondhjems Amt. Rigtigheden af hans Paastande kan jeg imidlertid ikke indrømme, og vil i Korthed begrunde dette.

For at finde Overfladen af en Zone mellem 63°—64° Brede, opstiller han en apokryfisk Formel, hvorefter han faar den til at udgjøre 36.152 geografiske □ Mile, beregnes den derimod efter den almindelige Formel, saa faar man i nærværende Tilfælde:

$$Z = \pi r^2 (\sin. 64^\circ - \sin. 63^\circ) =$$
35, 745 geografiske Mile.

Her er altsaa en Regnfeil af firehundrede geografiske Kvadratmile, hvilket naturligvis gjør alle de herpaa baserede Beregninger urigtige. Endnu mere forøges Feilen, naar han beregner Kartets Gradrekangler efter Buernes Korder og sammenligner det dermed fundne Resultat med et, der er beregnet efter Buernes Længde.

I Basistrianglet Kopperen-Jyltingen-(Fosen) vil Roosen have Vinklen ved Jyltingen spids, den er 90° 50′ altsaa ubestridelig stump.

Heller ikke af det paaberaabte Kart af 1846 kan man se, at den skal være spids, da disse trigonometriske Triangelpunkter ikke her ere aflagte.

Hvad de øvrige Punkters Beliggenhed angaar, som Roosen har gjort sig saa megen Umage med at fremtrække som feilagtige, da vil han komme til et andet Resultat, naar han istedetfor at granske forældede Karter fra 1846 undersøger de nyere Kilder, blandt andre Opmaalingskontorets trykte „Oversigtskart over de i Norge indtil 1852 udførte Opmaalinger".

Trondhjem i Januar 1866.

O. Krefting.

Mit Gjensvar (Replik) som blev nægtet Optagelse i Morgenbladet*), senere i Aftenbladet, og endelig ogsaa i den herværende ene priviligerede Adressecvis, er dette:

Otto Krefting

har i Morgenbladet for 26de Januar givet en Art Svar paa Undertegnedes Anmeldelse af hans udgivne Kart over Søndre Trondhjems Amt. Den af Undertegnede angivne Formel**) er efter Professor Hansteen, og har han benyttet den i de mange Aar, han har arbeidet i saadan Retning, og saaledes formentlig staaet sin Prøve (Gjenmælet i sin Tid til Generalkartet kan ogsaa klare i Sagen).

Som anført udgjør de beregnede Rektangler af Zonen i Virkeligheden (mellem 63°—64°) 100.42 geografiske □ Mile. Om man ville behage at eftersе, vil man finde, at hermed stemmer Rektanglerne under samme Brede paa Generalkartet, udarbeidet efter den angivne og af Hr. Professor Hansteen beregnede Formel (saavidt man i denne lille Maalestok kan antage); de udgjøre omtr. 99.75 geografiske □ Mile, — medens de paa Hr. K.s Kart kun udgjør (NB. Forskjellen mellem Buen og Korden i denne Maalestok er ikke af Betydenhed) = 91.77 geografiske □ Mile.

Altsaa som anført en Differents af 8 (otte) Kvadratmile.

Hvad Punkternes Beliggenhed paa Vestkysten angaar, da ere de paaviste at være feilagtige efter „Kart over den norske Kyst fra Trondhjemsfjorden til Tromsø, forfattet efter offentlig Foranstaltning under Opmaalings-Direktionens Bestyrelse (1846)*), og paa Sydkysten efter Karterne over Hedemarken og Kristians Amter, ligeledes „efter de ved Norges geografiske Opmaaling anstillede astronomiske og geodætiske Jagttagelser, forfattet efter offentlig Foranstaltning, og saaledes konstruerede og udgivne".

Dette er saaledes offentlige authentiske Kilder, og Hr. Krefting er vistnok en saa loyal Borger, at han maa erkjende dem som saadanne, om de ere noget gamle, indtil andre erholdes.

Vil man nu behage at lægge en simpel Vinkel eller bedre en Transportør i Basistrianglet: Kopperen-Jyltingen-Fosen (Maalestokken anskueliggjør det tilstrækkeligt) paa Hr. K.'s Kart, sees at Vinkelen ved Jyltingen er omtr. 94½ Grad — altsaa stærk stump.

Paa det ovennævnte Søkart, saavelsom paa Generalkartet er den saavidt i den Maalestok skjønnes omtr.: Spids, — men selv om den i Virkeligheden er stump (90° 50′), som af Hr. K. angivet, saa er dog hans stumpe Vinkel 4° (Grader) større, — Alt en Følge af hans Punkters feilagtige Beliggenhed.

Efter det saaledes Anførte tør Undertegnede i Henhold til hans foregaaende Anmeldelse, nære den beskedne Formening, at det rettest overlades til en sagkyndig og sandhedskjærlig Almenhed, hvorfor Arbeidet er indkommen, at afgjøre, hvor det „apokryfiske", hvor Uvidenheden er at finde — om og hvorvidt Kartets væsentlige Kriteria (Kjendemærker) ere tilstede.

Trondhjem, April 1866.

Carl B. Roosen.

Grundet paa den omnævnte Nægtelse af dette mit Gjensvars Optagelse gjennem de offentlige Organer fandt jeg, da Sagen ei kunde ansees som nogen personlig Sag, i Videnskabens Interesse det passende at indlade Arbeidet til Bedømmelse af det herværende videnskabelige Selskab, saameget mere da det havde ydet Bidrag til dets Udgivelse.

Selskabets 2den Klasse afgav under 26de April 1867 følgende Beslutning:

„Det maa efter Statuterne ansees at ligge udenfor Selskabets Virksomhed at afgive Betænkning i nogen videnskabelig Strid."

Under 9de Oktbr. næstefter gjorde jeg fornyet Anmodning til Selskabet og anholdt derhos om, at mit Andragende (bilagt med et Uddrag af Hr. Prof. Hansteens Foredrag over den mathemathiske Geografi) med 2den Klasses Beslutning kunde blive forelagt førstafholdende Generalforsamling til nøiere Overveielse.

Under 9de December 1867 modtog jeg i Sagens Anledning følgende Skrivelse:

Fra det kgl. norske Videnskabers Selskab i Trondhjem.

„Direktionen maa henholde sig til den af Selskabets 2den Klasse i Mødet den 26de April d. A. fattede Beslutning, og dermed anse Sagen afgjort for Selskabets Vedkommende".

Direktionen for det kgl. norske Videnskabers Selskab, 9de Decbr. 1867.

A. Grimelund. Carl Müller. R. Horneman.

Sluttelig bemærkes i Sagen, at havde Hr. K. betitlet sit Arbeide med Benævnelsen: Croquis-Tegning, saa var det ikke hjemfalden Kritiken.

Ved denne Anledning, da Hovedstaden er bleven forsynet med et større, liberalt Blad „Dagbladet", skal jeg tillade mig at ytre nogle Ord om hans senere Arbeide.

Man skulde imidlertid have ventet, at Hr. K. var bleven noget opmærksom, noget belært, efter hvad der var anført mod hans første saakaldte Kartarbeide over „Søndre Trondhjems Amt", men det er saa langt fra, da hans senere Arbeide over „Nordre Trondhjems Amt" lider af samme Hovedfeil, Nettets Konstruktion.

Saaledes er hos K. Breddegraden mellem 64°—65° = 14,660 geografiske Mile. Sand Værdi 15,000 — Diff. 0,340 geogr. Mile = $0'' 2''' 0^{IV}$. Parallelgrad hos K. under 64° = 6,466 geogr. □ Mile. Sand Værdi 6,575. Diff. 0,109 geogr. Mile = $0'' 0''' 6^{IV}$ 5. Parallelgrad hos K. under 65° = 6,250 geogr. □ Mile. Sand Værdi 6,339. Diff. 0,089 geogr. Mile = $0'' 0''' 5^{IV}$ 3 — da Hr. K.'s Maalestok er 6''' decimal = 1 geografisk Mil.

„Grad-Rektanglerne" bliver efter Hr. K. = 93,208 geogr. □ Mile.

Den sande Værdi = 96,855 geogr. □ Mile.

Altsaa hos K. omtrent 3½ geografiske Mile mindre end i Virkeligheden.

Jeg skal ikke videre opholde mig ved dette Arbeide; men kun tillade mig at henlede Opmærksomheden til „Magasin for Naturvidenskaberne, 7 Bind 1826," hvori Hr. Professor Hansteen i sin Bedømmelse over Hr. Boghandler Winthers Kart over Norge 1825, finder ved et saa ubetydeligt Skolearbeide en Feil ved Nettet af $^6/_{10}$ og ⅓ Decimallinie at være temmelig grov, saa maa selvfølgelig de større Feil af 2 og ½ Decimallinie ved et betydeligere Arbeide som det anmeldte være saameget mere graverende. — Man maa saaledes vistnok medgive, at man skulde tro, at Karttegneren har indbildt sig, at Skelettets Form og Beliggenhed er overladt til hans eget Godtbefindende og hans egen Smag. — Han har anseet det som Renning og Islet i en Væv. Hvorledes nu den geometriske topografiske Opmaaling i Kristiania kan forsvare, som man har seet, at tilsidesætte det almindelige Opmaalingsarbeide over disse nordlige Egne paa Grund af Hr. Kapt. Kreftings omnævnte Arbeide, det bliver selvfølgelig Vedkommendes egen Sag. Deres Fremgangsmaade vil imidlertid formentlig ikke undgaa Almenhedens Opmærksomhed.

Forøvrigt bemærkes, at jeg kun har fundet mig beføiet til at tage Ordet i Sandhedens og Videnskabens Interesse.

Trondhjem den 28de April 1869.

Carl B. Roosen.

*) Replik og Duplik blev saaledes standset af Morgenbladet. Der maa have været egne Grunde tilstede, thi det har ikke manglet i, at man har seet ligesaa abstrakte Sager blive paa sædvanlig Maade udviklet gjennem de offentlige Organer. Desuden havde jo Mgbl. allerede optaget Anmeldelsen, rigtignok efter lang Betænkning, thi den fremsendtes i November, men kom ind først i Januar næstefter. Her er nu Repliken. Morgenbladet kan da optage, om saa skal være, „Duplikken".

**) Hr. K. har i sit Tilsvar anført Formlen:
$Z = \pi r^2 (\text{Sin. } 64^\circ - \text{Sin. } 63^\circ)$ skal rimeligvis være:
$Z = 2 \pi r^2 (\text{Sin. } 64^\circ - \text{Sin. } 63^\circ)$.

Han har dog ikke undet sig beføiet til at vise den skyldige Opmærksomhed, at lade rette samme som mulig Trykfeil.

Den sidstnævnte e[r] imidlertid den af mig brugte Formel kun i en mere stringent Form, efter Hr. Professor Hansteen. Dette har ikke Hr. K. forstaaet.

Der skal saaledes, for at bruge et lempeligt Udtryk, en moderne Dristighed til for at benævne en almindelig erkjendt Formel „apokryfisk".

Imidlertid skal nu have vanskeligt for at vide, hvilken Formel Hr. K. har brugt, som efter ham beæres med Navn af den „almindelige Formel", thi denne giver — som han selv, og de som behager, ved at regne efter, kan blive overbevist om — ikke efter Hr. K. for Zonen:
mellem 63°—64°: Z= 35.745 geogr. □ Mile, men
derimod: Z= 36.200 geogr. □ Mile.

*) Undertegnede skylder at gjøre opmærksom paa, at første Oplag af Generalkartet, som udkom 1843, var konstrueret og under Arbeide, forinden nævnte Søkart (1486) udkom — og hvad 2det Oplag angaar (1862), saa naaede Undertegnede ikke længere end med Indlægningen (Forandringen paa Staalpladen) af Kristianias, Budskeruds og Bratsbergs Amter, hvormeget han end havde ønsket ogsaa at faa indlagt Trondhjemskartet efter Søkartet (1846).

Kristiania, den 29de Mai 1869.

Idet vi nedenfor meddele Protokolkomiteens Indstilling, angaaende Regjeringens Forhold ligeoverfor forrige Storthings Anmodning om at tage under Overveielse, om ikke blandt Andet flere Embeder kunde inddrages eller omordnes, skulle vi minde om, hvad der var den oprindelige Forslagsstillers, O. G. Uelands, Tanke ved denne Anmodning; thi uagtet Uelands Forslag forkastedes, var det efter Valstads Forslag vedtagne, saavidt skjønnes, ikke forskjelligt derfra i sin egentlige Grund og Hensigt. Det var ikke, mente Ueland, saameget Størrelsen af Embedsmændenes Lønning, som i Almindelighed vakte Folks Misnøie, men Folk fandt, at der øvedes adskillig unødig Embedsvirksomhed, som kunde indskrænkes eller afskaffes, fordi vi under en mere end 50aarig Udøvelse af Frihed og Selvstyrelse nu vare komme ind i Forhold, som i mange Stykker vare ganske forskjellige fra de, som raadede da Enevoldskongen ordnede Embedsværket efter de til hin ældre Statsform svarende Øiemed. Hvad der ligger paa Bunden af denne Sag er de samme store Grundsætninger, som have brudt sig frem i Stemmeretssagen, aarlige Storthing osv.; det er den samme demokratiske Samfundsordens Livsnerve, hvis Virksomhed, som vi have seet, overalt foraarsager de nervøse Tilhængere af de forældede Styrelsesmaximer saa usigelige Smerter. Men i denne Sag idetmindste maa vel Storthinget erkjendes at have gaaet saa varligt frem, at neppe nogen Læge kunde haandtere sine Redskaber med større Forsigtighed for ikke at tilføie Patienten Smerter. Synet af Redskaberne har imidlertid hellerikke her undladt at øve den sædvanlige Virkning. Regjeringen har søgt at vride sig fra Operationen, saa godt den har kunnet. Af de lange Debatter om denne Sag paa forrige Storthing skal vi kun anføre O. G. Uelands sidste Ord, før Sagen optoges til Votering:

„Vilde man følge Regjeringens Handlemaade, vilde man kunne finde, at den tidligere havde nedsat mange Kommissioner, men valgt saadanne Kommissarier, som den selv vilde, ikke som Thinget vilde; ligeledes, at den havde nedsat Kommissioner, som skulde forhindre, hvad der var Thingets Mening at gjøre. Han skulde til vor nuværende Regjerings Ære sige, at der var en anden Aand i den, at den søgte at arbeide i Harmoni med Thinget, saa at Tilstanden var meget ønskelig, og derfor troede han, at om Regjeringen nedsatte en Kommission, vilde der komme noget ud deraf."

Protokolkomiteens føromtalte Indstilling er saalydende:

„Under 2den Mai 1866 fattede Storthinget følgende Beslutning:

„Regjeringens anmodes om i Forbindelse med de Forhandlinger og yderligere Revision af Gagelisterne og Omregulering af Embedslønninger, hvortil der efter de af dette Storthing fattede Beslutninger fremdeles vil blive Anledning, tillige at foranledige taget under Overveielse, hvorvidt der maatte være Anledning til at omregulere eller inddrage visse Embeder, og om hvorledes en Forandring i de nu med Sportler i det Hele eller for en Del aflagte Embeders og Bestillingers Aflønning hensigtsmæssigst skulde kunne forberedes iværksat, samt om desangaaende at afgive Meddelelse og om muligt Forslag til næste Storthing.

Ved kongelig Resolution af 11te Oktbr. 1866 blev der befalet nedsat en Kommission til at tage under Overveielse Spørgsmaalet om, hvorvidt en forandret Lønningsmaade for de nu med Sportler i det Hele eller tildels aflønnede civile Embeder og Bestillinger hensigtsmæssigen maatte være at iværksætte, samt hvorvidt der maatte være Anledning til at omregulere eller inddrage visse Slags under denne Klasse henhørende Embeder eller Bestillinger og i bekræftende Fald at afgive motiveret Forslag om, hvorledes Forandringen bør iværksættes.

Til Medlemmer af denne Kommission beskikkedes Amtmand Jensen, Foged T. R. Oftedahl, Sorenskriver S. E. Strøm og Lensmand M. M. Bøhm.

Ved kongelig Resolution af 14de December 1867 blev der endvidere befalet nedsat en Kommission for at tage under Overveielse Lønningsforholdene og udarbeide Forslag til Lønningsregulativer for det civile Embedsværk, for begge Militæretaters Officerer og deres civil-militære Embedsmænd, forsaavidt ikke en endelig Regulering af disse Gageforholde allerede af Storthinget og Hs. Majestæt er vedtaget.

Til Medlemmer af denne Kommission beskikkedes Amtmand Jensen, Kommandør i Søetaten Krogh, Oberst i Generalstaben Grimsgaard, Borgemester Strøm, Foged Oftedahl, Bureauchef Bang, Kaptein Ruge, Gaardbruger Valstad og Lensmand Bøhm.

Disse Kommissioner have under 4de Juli og 22de September 1868 afgivet sine Indstillinger, som ere det nu samlede Storthing forelagte som O. No. 3 og S. No. 40.

I det underdanigste Foredrag O. No. 3 Side 1—3, der ligger til Grund for førstnævnte Resol., ytrede Finantsdepartementet, at det efter de paa Storthinget stedfundne Forhandlinger maa antages, at der til Grund for Storthingets Anmodning ligger den Anskuelse, at en endelig Revision af Gagelisterne hensigtsmæssigst burde søges iværksat under Et med Spørgsmaalet angaaende en Omordning af de med Sportler aflagte Posters Aflønning, og at Storthinget til Behandlingen af disse Spørgsmaal fremdeles ønskede knyttet Undersøgelser om, hvorvidt der maatte være Anledning til at inddrage eller omregulere visse Embeder. De Omstændigheder, — de stegne Priser paa Livets Fornødenheder — der have nødvendiggjort de af Storthinget siden 1857 midlertidigen besluttede Foranstaltninger betræffende Gageringsvæsenet og fremkaldt den Revision af Gagelisterne, hvis Resultat blev sidstafholdte Storthing forelagt, havde efter Departementets Mening ikke noget særligt Tilknytningspunkt til de Omstændigheder, der maa antages at have foranlediget Storthingets Anmodning om de videre gaaende Undersøgelser betræffende en Omregulering eller Inddragning af visse Embeder og en Forandring i de med Sportler aflagte Embeders og Bestillingers Aflønning.

De sidstnævnte Omstændigheder maatte efter Departementets Mening have sin Rod i selve Embedsværkets Øiemed og Organisationsmaade og Undersøgelserne i disse Retninger maatte derfor baseres paa ganske andre Udgangspunkter, end dem man i Hovedsagen har havt for Øie ved de Undersøgelser, der ligge til Grund for de sidste Storthing forelagte Forslag angaaende Gagelisternes Revision. Departementet fandt, at der i Sagen selv ikke blot ikke var nogen Nødvendighed for, at de af Storthinget begjærte Undersøgelser foranstaltedes anstillede under Et eller i umiddelbar Sammenhæng, men at det paa Grund af Materiens store Omraade og forskjellige Beskaffenhed, saavelsom for Opnaaelsen af et heldigt Resultat, vilde være hensigtsmæssigt, at ialfald de Spørgsmaal udsondredes, der efter deres Beskaffenhed og indre Forbindelse uden Skade kunde gjøres til Gjenstand for særskilte Undersøgelser.

Navnlig troede Departementet at kunne bringe i Forslag, at den Del af Storthingets Anmodning, der angaar en Forandring i de med Sportler aflagte Embeders og Bestillingers Aflønning saavelsom angaaende mulige Omreguleringer af disse Grene af Embedsværket, udsondredes og gjordes til Gjenstand for en ialfald foreløbigen for sig afsluttendes Undersøgelse. Med Hensyn til Planen for, hvorledes de øvrige af Storthinget begjærede Undersøgelser hensigtsmæssigst skulde søges fremmede, bemærkede Departementet, at medens Gjenstanden for den heromhandlede Kommissions Virksomhed blev Spørgsmaalet om Sportellønningens Afløsning i det Hele eller for en Del ved faste Gager samt om Omregulering eller Inddragning af visse Slags af de for Tiden sportellønnede Embeder og Bestillinger, — havde Departementet tænkt sig, at denne Kommissions Undersøgelser, forsaavidt angaar Aflønningernes Størrelse, ikke skulde strække sig udenfor Hensynet til disse Embedslønninger selv og deres indbyrdes Forhold, og at de videre Undersøgelser, der ville udfordres til at bringe disse Lønninger i det rette Forhold til Lønningerne for det øvrige Embedsværk, blive at foretage undereet med den yderligere Revision og Omregulering af Embedslønninger, hvortil der efter de af Storthinget fattede Beslutninger bliver Anledning.

Komiteens Pluralitet — 9 Medlemmer — skal tillade sig at bemærke Følgende:

Man kan ikke nære Tvivl om, at det ved den foran omhandlede Beslutning har været Storthingets Hensigt at give det af begge Statsmagter i længere Tid drøftede Spørgsmaal om Omregulering af Embedsgager en ny Retning og et betydningsfuldere Indhold end det hidtil har havt. Bortseet fra den stedfundne Regulering af enkelte Embedsbrancher og fra det gjentagne Gange reiste Spørgsmaal om Fogedembedernes Inddragning, havde der nemlig hidtil i det Væsentlige kun været handlet om, hvilke Forandringer paakrævedes i bestaaende Embeders Aflønning. Efter den nævnte Beslutnings Ordlyd og efter Indholdet af Forhandlingerne om den paa Storthinget (Storthingstidenden 1866 — Side 739—747 og 804—821) har derimod Storthinget nu reist Spørgsmaal, om hvorvidt bestaaende Embeder kunne inddrages eller omordnes. Vil man indgaa paa Undersøgelser i denne Retning, synes det Komiteen ligefrem at flyde af Sagens Natur, at indtil disse ere endte eller opgivne, kan man ikke — ialfald ikke uden som midlertidige Forføininger — indlade sig paa Regulering af Lønningerne. Det bør jo være Embedet som betinger Lønnen og ikke Lønnen Embedet.

Denne Opfatning om Sagens forandrede Stilling efter Storthingets Beslutning synes ogsaa at have lagt til Grund for førstnævnte kgl. Resol. af 11te Oktober 1866, der kun befalede iværksat Undersøgelser om forandret Lønningsmaade, Inddragning og Omregulering af sportellønnede Embeder, ikke derimod om Lønningernes Størrelse. Efter de foran citerede Ytringer i det Foredrag, hvorved denne Resol. bevirkedes, synes det ogsaa dengang at maatte have været Regjeringens Mening at lade de øvrige Embedsbrancher — ialfald med Undtagelse af de nyligt af Storthinget regulerede — undergive lignende Undersøgelser om mulige Indskrænkninger eller Omordninger, forinden der skredes til at overveie de enkelte Embeders Aflønning. Dette Standpunkt er imidlertid ganske opgivet ved Resol. af 14de December 1867 — ligesaalidt i denne som i det til Grund for samme liggende Foredrag er der [illegible] længer Tale om en anden Forandring i Embedsværket end om Regulering af Gagerne, og det uagtet de Overveielser, som denne Resol. anordner, skulde omfatte hele det civile og militære Embedsværk, forsaavidt ikke endelig Reguleringen af enkelte Branchers Gageforhold allerede var vedtaget.

Da nu, som foran anført, Komiteen ikke kan antage, at det er Regjeringens Hensigt først at bevirke nuværende Embeders Lønninger endeligt regulerede og derefter at skride til Undersøgelser om samme Embeder bør ophæves eller omreguleres, bliver det en nødvendig Slutning, at Regjeringen, — naar undtages hvad sportellønnede Embeder angaar, — atter har villet bringe Sagen om Embedsreguleringen tilbage til det Standpunkt, den indtog forinden oftnævnte Storthingsbeslutning. Med andre Ord, — at Storthingets Anmodning kun i et enkelt Punkt er taget tilfølge, men i sit væsentligere Indhold ladet upaaagtet, og det uden at herfor er anført Grunde.

Der er fremdeles en Omstændighed ved de her omhandlede Resol., hvorpaa Komiteen tror at burde henlede Opmærksomheden, og det er det stedfundne Valg af Medlemmer til de Kommissioner, som ved samme anordnedes. Med al Anerkjendelse af disse Mænds Hæderlighed og Dygtighed kan man nemlig ikke frigjøre sig for alvorlige Tvivl om, hvorvidt de, efter de offentlige Stillinger, som de med enkelt Undtagelse indtage, i Forbindelse med den foreliggende Sags Beskaffenhed ville være istand til uden Samarbeide med andre Kræfter at komme til saa alsidigt overveiede Resultater, at disse kunne ventes i rimelig Grad at ville vinde Storthingets Bifald. Naar Storthinget henvender en Anmodning til Regjeringen, da staar det selvfølgelig til denne at efterkomme eller ikke efterkomme den. Men tages den tilfølge, bør Regjeringens Opgave være at søge opnaaet, hvad Anmodningen har villet opnaa, og dertil finde de hensigtsmæssigste Midler. Skulde der være Grund til at antage, at den ikke loyalt vilde stræbe til dette Maal, eller at den vilde være uheldig i Valget af Midlerne, da maatte Storthinget — anvendt paa nærværende Sag — heller paa mere direkte Maade søge at naa sit Maal og selv vælge sine Midler.

Udlandet. Valgene i Frankrig begyndte den 23de og sluttedes den 24de Mai, Mandag. Med Hensyn til Udfaldet i det Hele taget er der efter de før nævnte Tal ikke nogen Tvivl om, at den keiserlige Regjering ogsaa vil have en stærk Majoritet for sig i det nye lovgivende Korps; i denne Henseende gjør den antidynastiske Opposition sig neppe heller noget Haab, og den Iver, hvormed den er optraadt, har fornemlig sin Grund i, at der gives Kandidater, hvis Valg i en særegen Grad vil være Regjeringen ubehageligt. Der lagdes den største Vægt paa, at disse Kandidater gaa igjennem, og selv om Majoriteten for Regjeringen er bleven nok saa stor, vil deres Valg af Oppositionen blive erklæret for en saa betydningsfuld Demonstration, at Keiserdømmet derved rystes i sin Grundvold. Det gjælder om, som Thiers skal have sagt, „at give Keiseren en Lektion", og derfor have endel af de Valgkandidater, som staa paa fuldstændig Krigsfod med Keiserdømmet stillet sig i flere Kredse. Skulde det lykkes dem at gaa igjennem i alle disse Kredse eller paa de fleste Steder, vil Oppositionen heri søge Erstatning for, at Valgene i det Hele taget gaa dem imod. Til disse mangestedsnærværende Kandidater høre Thiers og Jules Favre; den Sidstnævnte er optraadt bl. A. i Gersdepartementet for at fortrænge Granier de Casagnac. Hovedinteressen knytter sig til Paris, hvor Oppositionen iaar som i 1863 synes at ville sætte sine Kandidater igjennem i alle ni Kredse. Den største Interesse knyttede sig som bekjendt til 3die Kreds, hvor Emil Ollivier og Bancel stod overfor hinanden. Med Hensyn til Olliviers Kandidatur herskede der længe Usikkerhed om, hvortil den skulde henføres, og det saa en Tid ud, som om hverken Regjeringen eller Oppositionen vilde vedkjende sig ham. Siècle havde anbefalet en af sine Redaktører ved Navn Durier, og Louvet, forhen Præsident i Handelsretten, var optraadt som Regjeringens Kandidat. Da Valgene nærmede sig, trak de sig imidlertid begge tilbage, idet Louvet bad sine politiske Meningsfæller om at overføre deres Stemme paa Ollivier, medens Siècle støttede Bancel. Forholdene udviklede sig tilsidst saaledes, at Ollivier i Virkeligheden optraadte som Regjeringens Kandidat, og med Undtagelse af Pays tog de officiøse Blade ogsaa Ordet for hans Valg. Hans Modstander Bancel, en hjemvendt Landsflygtig, der nærer et grændseløst Had til Keiserdømmet, optraadte ganske uforbeholdent som Revolutionens Kandidat.

Af en Skrivelse fra Rom af 16de ds. til „Nat. Zeit." meddeles: „I de sidste Dage har man her i Rom fortalt som aldeles afgjort, at der er givet den pavelige Regjering officiel Underretning om den franske Okkupationshærs Bortmarsch. Denne Anskuelse træder saa bestemt op og kommer fra saadanne Kredse, at vi ikke længere kunne tvivle om dens Rigtighed. En saadan Rømning vilde jo ogsaa paa det bedste stemme med Lavalettes Svar paa en Interpellation i det franske Senat, idet han erklærede, at Paven befandt sig i Sikkerhed, fordi den franske Regjering kunde stole paa en klog og loyal Optræden fra den italienske Regjerings Side. Efter hvad der her forsikres, vil Rømningen allerede foregaa i August, forend Keiseren begive sig til Korsika for der at feire Napoleon I.'s hundredaarige Fødselsdag. Det vil da atter være Septemberkonventionen, som bestemmer Forholdet imellem Italien og Rom; men Frankrig vil ikke indvende Noget imod, at Italienerne besætte Viterbo og Civita Vecchia, dersom det garibaldiske Parti atter skulde fremkalde Uroligheder, og dersom den pavelige Hær skulde være ude af Stand til at opretholde Ordenen. Dersom det bekræfter sig, at der er truffet en saadan ny Overenskomst imellem Frankrig og Italien, synes det romerske Spørgsmaal at være kommet til sin tredie Akt; men den fuldstændige Løsning har det vel endnu lange Udsigter, men det ... Revolutionsprogram, ifølge hvilket Pavens verdslige Magt skulde indskrænkes til Staden selv, vil da kunne gjennemføres ved den første den bedste Leilighed.

New York Tribune for den 14de ds. indeholder følgende Telegram fra London af 11te: „Der er gjort de første Skridt til Dannelse af en offensiv og defensiv Alliance imellem England, Frankrig og Spanien imod de Forenede Stater. Til Paaskud for Nødvendigheden af en saadan Alliance anføres Forkastelsen af Alabamatraktaten, Tonen i Sumners Tale, de formentlige Røvertendenser hos Grants Regjering og den hemmelige Understøttelse af Expeditioner til Kuba fra de forenede Stater."

Samme Blad indeholder Korrespondancer fra London, der skildre den Forfærdelse, som Sumners Tale vakte i England. Alle de engelske Blade, heder det, undlod ligesom efter fælles Aftale i fire Dage at gjengive den og omtale den, men tilsidst maatte de dog blive ... En af disse Korrespondancer har til Overskrift: „Pressen i London vaagner endelig op!" Det varede virkelig længe nok; men nu er den igjen bleven roligere og søger at snakke sig bort fra Tingenes Alvor, fordi det heder, at Motley ikke strax vil falde med Døren ind i Huset.

Om Skoledirektørembedernes Ophævelse har som bekjendt S. Jaabæk „paa egne og Bondevennens Vegne" fremsat et Forslag, som Kirkekomiteen No. 2 i en længere Indstilling til Odelsthinget har indstillet til ikke at bifaldes, idet dog et Medlem, O. G. Ueland, ikke er enig i Flertallets Opfatning af Skoledirektørernes Nødvendighed eller den gjældende Skolelov; Uelands Grunde til ikke at gaa med paa Jaabæks Forslag er alene, at man først maatte overveie Stiftsdirektionens Stilling til Skolevæsenet, og dernæst, at Tiden nu er saa langt fremskreden, at Sagen ikke med synderlig Nytte kan ventes behandlet af Storthing og Regjering. Men for det Tilfælde, at Nogen vil fremme Sagen allerede paa dette Thing, har han afgivet et Forslag til Lov om Skoledirektørembedernes Ophævelse, efterhaanden som de blive ledige.

Militærkomiteens Indstilling angaaende det kgl. Forslag om Bevilgning af 580,000 Spd. til Befæstningsarbeider, Anskaffelse af Vaaben m. V. blev igaar refereret og skal gaa ud paa Afslag af enhver Bevilgning til Befæstninger, medens at de paa Armee- og Marinebudgetterne foreslaaede Bevilgninger af ca. 280,000 Spd. skulle bruges til Vaaben og Ammunition; saaledes 110,000 Spd. til riflede Kanoner og Projektiler.

Odelsthinget sammentræder Mandag den 31te Mai til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 ang. den kgl. Proposition til Lov om praktiske Prøver for Lærere ved offentlige Skoler for den høiere Almendannelse.
2. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 ang. Forslag til Lov om udvidede Rettigheder for private gjensidige Brandassuranceforeninger.
3. Indstilling fra Bankkomiteen ang. den kgl. Proposition til Lov om Tilladelse for Norges Bank til at have en Del af sin Kassebeholdning henliggende i Guld.
4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition til Lov om Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund.
5. Lagthingsanmærkningen ved Beslutningen til Lov om Ret til at udvinde Guld m. V.
6. Do. Do. ved Do. til Lov om udvidet Adgang til Udførelse af kirkelige Forretninger.
6. Do. Do. ved Do. til Lov indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lovgivningen om Fredning af Lax og Søørret.
8. Referat.

DD. MM. Kongen og Dronningen og H. K. H. Prindsesse Lovise ere den 20de ds. flyttede ud til Ulriksdal. — H. M. Kongen skulde i Onsdags reise til Beckaskog, hvorfra H. Maj. paa Søndag ventedes tilbage til Stockholm. — DD. KK. HH. Prinds August og Gemalinde skulde i Torsdags flytte ud til Haga. H. K. H. Prindsesse Sophie reiste i Onsdags til Sofiero. — Prins Oskar skal efter Forlydende reise til Ems, hvorfra han først vil komme tilbage til Formælingen.

Skudesnæshavn. Ved kgl. Resol. af 22de d. M. er det i Henhold til Lov om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne af 6te Juni 1863 § 70 naadigst bestemt, at Ladestedet Skudesnæshavn i Henseende til Fattigvæsenets Bestyrelse skal betragtes som Kjøbstad.

Reisepenge til videnskabeligt Øiemed. Ved kgl. Resol. af 22de ds. er det bestemt: A. At der af de til videnskabelige Reiser i Norge i Universitetets Budget bevilgede Midler naadigst tilstaaes følgende Stipendier til Afbenyttelse i indeværende Aar, nemlig: 1) Professor Dr. Sars og Kand. G. O. Sars tilsammen 600 Spd. for i en Tid af 6—8 Uger i anstundende Sommer at anstille Undersøgelser over Hardangerfjordens Dybvandsfauna. 2) Professor Sexe 100 Spd. til en naturvidenskabelig Reise i Bergens Stift. 3) Konservator H. Siebke 120 Spd. for i Løbet af Sommeren at anstille entomologiske Undersøgelser paa en Reise gjennem Ringerige, Hallingdal, Filefjeld og Valders. 4) Kand. theol. H. Ross 50 Spd. til at fortsætte Studiet af Dialekterne i de indre Bygder af Kristiansands Stift. 5) Stud. med. Wulfsberg 50 Spd. for i Løbet af anstundende Sommer at anstille botaniske Undersøgelser i Egnen omkring Bergstaden Røraas. — B. At disse Stipendier tilstaaes med Forpligtelse for Vedkommende til inden et halvt Aar efterat Reiserne ere udførte, at indsende Indberetning om samme til det akademiske Kollegium og til at rette sig efter de Instruktioner, som af samme Kollegium maatte blive dem meddelte, hvorhos Universitetet forbeholdes Ret til af de paa Reiserne indsamlede Gjenstande af videnskabeligt Værd i hvilkensomhelst Retning inden 2 Maaneder efter deres Indleverelse til Universitetet at udtage, hvad samme har Brug for til sine Samlinger.

Professorposten i Medicin. Ved kgl. Resolution af 22de ds. er det bestemt: 1) At det akademiske Kollegium naadigst bemyndiges til at lade det under 26de Febr. sidstleden som ledigt kundgjorte Professor-Embede i Medicin bestyre ved Professor Winge indtil Udløbet af 1ste Semester næste Aar. 2) At der af de til Stipendier for Videnskabsmænds og Kunstneres Reiser i Udlandet for indeværende Budgettermin bevilgede 2000 Spd. aarlig naadigst tilstaaes Kand. med. Hjalmar Heiberg et Stipendium, stort 600 Spd., for under omtr. 1 Aars Ophold ved udenlandske fornemmelig tydske Universiteter at studere pathologisk Anatomi og almindelig Pathologi med Forpligtelse til inden 6 Maaneder efter Hjemkomsten til Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet at indsende en Beretning om det ved Reisen vundne Udbytte.

Handelen i Nordlands Amt vedk. Ved kgl. Resol. af 22de ds. er det i Medhold af Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet af 26de Mai 1866 § 12 naadigst bestemt, at §§ 3 og 4 i Lov om Handelen i Nordlandene af 9de August 1839 skulle være gjældende ogsaa for Handelsstederne Sunderø og Sommerø samt Fiskeværene Bøie, Nordsand, Nyksund og Gaasøen i Øxnæs Præstegjeld, Lofotens og Vesteraalens Fogderi i Nordlands Amt.

Dampkanonbaaden Lougen. Ved kgl. Resol. af 22de ds. er det bestemt, at Dampkanonbaaden Lougen, efterat den overensstemmende med den kgl. Resolution af 12te Decbr. f. A. har gjort Tjeneste som Tænder for Monitoren Mjølner, skal i Maanederne August og September foretage et Togt til Finmarken.

Sekondløitnant i Marinen, N. A. Larsen, er ved kgl. Ref. af 22de ds. tilstaaet 3 Maaneders Forlængelse af den ham ved kgl. Ref. af 25de Juni 1866 givne Permission til at gaa i fransk Orlogstjeneste; for dette Tidsrum tilstaaes han et Sipendium af 100 Spd.

Brand paa Kongsberg. (Rigst) Telegram til Indredepartementet fra Byfogden paa Kongsberg, dat. 28de ds.: „Kl henimod 3 Morgen udbrød Ild i Brf.-No. 63, der med No. 64 nedbrændte. Brf.-No. 65 Litr. B tildels og forøvrigt i det væsentligste ødelagt. Forhaabentlig fuldstændig Herre over Ilden."

No. 63 — Kjær & Ko. — forsikret for 3880 Spd. (Saugbrug). No. 64 — Do. — forsikret for 2430 Spd. (Møllebrug). No. 65 — Det norske Trækul-Jernkompagni — er i det Hele forsikret for 10,770 Spd.; Litr. b — en Formeri- og Støberi-Bygning — forsikret for 1500 Spd.

Fru Wolfs Benefice-Forestilling paa Kristiania Theater igaaraftes havde trukket fuldt Hus, uagtet den faldt midt inde i Operaselskabets Forestillinger af Faust, der begge de foregaaende Aftener var givet for udsolgt Hus. George Sands bekjendte Stykke „En liden Hex", der efter længere Tids Hvile ved denne Leilighed igjen optoges paa Scenen, er et underholdende Stykke med flere gode Karaktertegninger. Den Udførelse, som Stykket igaar fik, var ogsaa for omtrent alle de Spillendes Vedkommende at rose. Særlig feirede dog Fru Wolf en Triumf i Titelrollen. Hun blev sammen med flere af de Medspillende, fornemmelig Hr. Wolf og Fru Ursin (som den gamle Hex) oftere stærkt applauderet under Spillet, og efter hver af de sidste Akter fremkaldt og tilkastet Blomsterbuketter. — Tilslut gaves et nyt lidet Stykke af Schulze: „Bruden paa Staburet", Vaudevillemonolog. Bruden, en rig Gaardmandsdatter, der næste Dag skal have Bryllup, kommer ind for at betragte Stadsen i Kisten til næste Dags Høitidelighed. Hun fortæller sine Frierhistorier — hun har havt flere Beilere — og synger imellem en Sang om dem. Tilslut, fortæller hun, kom den Rette; men under Indledningsscenen til Frieriet, medens han beser Fjøs og Heste, kommer han til at ytre til Faderen, at dennes Øiesten, „den store Brune", er „daarlig i den eine Bakfoten." Det taaler ikke Faderen, og Frieren afvises. Siden holder de to Elskende Stevnemøder ude; men de opdages af Faderen og skilles ad. Da bliver Datteren ud paa Varen syg, hun er nær Døden; men Doktoren kommer og bringer Liv og Frieren ogsaa, og endelig maa den strenge Fader give sit Samtykke. Maaneden efter staar nu Bryllupet. — Der er, som man ser, ikke stor Originalitet eller Finhed i Anlægget af dette Schulzes lille Stykke; men der gaar en naturlig, frisk Stemning gjennem det, og det har et Par kvikke Enkeltheder. Dets Udførelse ved Fru Wolf var ypperlig; hun fortalte med et Liv og en Jubel, der maatte rive med og som fik sit Udtryk i Publikums vedholdende Bifald. Den „Dialekt", Stykket var skrevet i, tales vist neppe hverken i Solør eller noget andet Sted paa Jorden.

Benefice. Hr. Abelsted skal paa Tirsdag have sin Benefice, som vil komme til at bestaa af „Michel Perrin", „Petter og Inger" og „Bruden paa Staburet". Desforuden vil et Par Sangnumere blive udførte af Signora Domasi, der har faaet liden Anledning til at vise sig, men som ved Folkekoncerten paa Klingenberg syntes at behage Publikum særdeles. — Lister, hvorpaa man kan tegne sig til Beneficen, er nedlagt i Stensballes Boghandel.

Den svenske Naturforsker, Dr. Eberhard Munch af Rosenschöld, om hvem vi tidligere efter et svensk Blad meddelte, at han paa Præsident Lopez's Befaling skulde være skudt i Paraguay, skal ifølge senere Beretninger sandsynligvis ikke være dræbt, men af Lopez ført længere ind i Landet.

3die Hefte af Dr. O. J. Brochs statistiske Aarbog er udkommet.

Dødsfald. Kommandørkaptein Christie, der i mange Aar var Værftschef i Frederiksværn, hvor han var meget afholdt af sine Omgivelser, er ifølge „Gjeng." i Lørdags afgaaet ved Døden.

En ikke ubetydelig Nedsættelse i Passagerfragten paa Trondhjem-Støren-Jernbanen vil, ifølge Trondhjems Stiftstd., indtræde fra 1ste Juni.

Kristiania Arbeidersamfund afholder et Extramøde paa Søndag før Gudstjenesten, Kl. 8½ Formiddag, hvor der vil blive fremlagt en Plan til Opførelse af Huse for Arbeiderfamilier.

De af Gude og Tidemand udførte Malerier, et Landskabsbillede og et Folkelivsbillede, som ere bestemte til Brudegave for Prinsesse Louise, ville efter nærmere Bekjendtgjørelse udstilles offentlig og i næste Uge være at se for Publikum mod en Entre af 4 Skilling, der efter Kunstnerens Ønske tilfalde de Nødlidende i Småland.

Opgave No. 4 til philologisk Examen Løverdagen den 29de Mai:

Postquam de tempore libri Taciti de vita soceri Agricolae ex ipsius libri indiciis disquisitum est, enarretur et in nostrum sermonem vertatur ejus libri caput sextum. Ponderandae sunt conjecturae, quas pro codicis Vaticani lectione: „medio rationis atque abundantiae" substituerunt alii: „modo rationis atque abundantiae" (Ed. Puteol.); „moderationis atque abundantiae" (ex conj. Lipsii Oberlin et Bipout.) et „media rationis atque abundantiae" (Hoffm.-Peerlk. & Roth).

Pacifikbanen i Amerika er nu, som vi før har gjort opmærksom paa, endelig færdig og indviet. Meddelelse derom findes i alle amerikanske Aviser. Trods alle Vanskeligheder og Besværligheder — blandt hvilke kan nævnes den, at det ene af de to til Banen sluttede Selskaber „Central-Company" maatte lade alt sit Materiale reise den lange Vei rundt Kap Horn — er tilslut den amerikanske Energi ikke bleven træt. Et ægte Yanke-Liv har udfoldet sig, eftersom Banen skred frem, langs Linien; hvor der blev oprettet en Arbeidsstation, stod faa Dage efter en hel By med en fem, sex Tusind Indbyggere, med vældige Pakhuse, Kirker, Spillebank og Avis; var Arbeidet paa den Del af Linien færdigt, forsvandt Byen ligesaa hurtig, som den var bleven skabt.

Arbeidet tog sin Begyndelse i Januar 1866 og skulde i Overensstemmelse med Bevilgningen være færdigt inden 1ste Juli 1876. Selskabet ventede selv at have løst sin Opgave i 1870, men kan allerede nu, et Aar før den beregnede Tid, se paa sit fuldendte Værk med den Stolthed og Tilfredshed, som Bevidstheden om at have fuldført noget Stort giver.

Og noget Stort er her visselig udrettet, et Herkulesværk er føiet til de mange, som have betegnet vort Aarhundrede, og et Kjæmpeskridt er gjort fremad paa Civilisationens og Kulturens Enemærker. Det er derfor forstaaeligt, at Mandagen den 10de Mai var en Festdag i Amerika. Bladene bragte lange Beretninger om Arbeidets Fremskriden fra dets Begyndelse til dets Fuldendelse, og baade paa Vers og i Prosa hyldedes de dristige Mænd, der havde undfanget Ideen, de udholdende Mænd, der havde udført den. Maskinarbeiderne fra de store Jernbaneværksteder gik i Procession gjennem Gaderne med deres Værktøi i Hænderne og store Faner med Indskrifter som „Vore Waggoner forene Atlanterhavet med det stille Hav" eller „Fire Hundrede Waggonbyggere feire Aabningen af Stillehavsbanen". Lykønskningstelegrammer blev udvexlede imellem San Francisko og Unionens øvrige Stater, og en høitidelig Gudstjeneste, paabudt af Autoriteterne, indviede i de fleste af Amerikas Stæder det store Værk. I Kaliforniens Hovedstad, Banens ene Endepunkt, var Jubelen især stor. Dagen begyndte med hundrede Kanonskud. Kirkeklokkerne ringede, Skibene flagede, og hele Byen var om Aftenen illumineret. Deputationer fra alle Handelsselskaber og Kompagnier afsendtes til Direktørerne, og hele Byen var paa Benene. I Sakramento saluterede man paa en eiendommelig Maade i Anledning af Dagen. Tredive af den nye Banes Lokomotiver, pyntede med Flag og Blomster, stod opstillede paa Banegaarden, og da Signalskud meldte, at den sidste Nagle var dreven ind, fløitede alle Lokomotiverne paa en Gang og blandede deres skingrende Toner med Lyden af Byens Kirkeklokker.

En af de smukkeste og for vor Tidsalder mest karakteristiske Høitideligheder foregik i Regjeringsstaden Washington. Det var blevet bekjendtgjort, at der til hver Telegrafstation vilde blive sendt en Depesche i det Øieblik, da den sidste Nagle ved Banen blev slaaet ind. Da den fastsatte Tid nærmede sig, samledes der en

---

nu og da paa Pande, Øine og Kinder Noget der lignede kolde Haandflader, som lagde sig over dets Ansigt. Det var Isflager, i Begyndelsen udkastede i Rummet uden Kraft, men siden svingende i vilde Hvirvler, bebudende en Snestorm. Barnet bedækkes af dem.

Snestormen, som i mere end en Time havde huseret ude paa Søen, strøg nu ind over Landet. Den for langsomt over Sletterne. Den trængte skraat frem i nordvestlig Retning paa Portlandsplateauet.

Anden Bog.

Uvejret paa Søen.

De Love, som ikke ere givne af Mennesker.

Snestormen er et af Havets ubekjendte Attributer. Den er det dunkleste af Luftfænomenerne, dunkel i alle Ordets Betydninger. Den er en Blanding af Taage og Orkan, og endnu i vore Dage har man ikke fuldstændig Rede paa dette Fænomen. Herfra skriver sig de mangfoldige Ulykker.

Man vil forklare Alt af Vinden og Bølgen.

Men Sandheden er den, at der i Luften findes en Kraft, som ikke er Vinden, og i Vandet en Kraft, som ikke er Bølgen. Denne Kraft, den samme i Luften og Vandet, er Elektriciteten. Luften og Vandet er to flydende Masser, der næsten ere identiske og gaar over i hverandre ved Fortætning og Udvidning, saa det at aande er at drikke. Elektriciteten er alene Fluidum. Vinden og Bølgen er Tryk. Elektriciteten er en Strøm. Vinden er synlig i Skyen, Bølgen er synlig i Skummet; Elektriciteten er usynlig. Nu og da siger den dog: Jeg er her. Dens „Jeg er her" er et Tordenslag.

som Taagen draperede, kunde man se Noget, der syntes at være en Sandbanke eller Landtunge, der formodentlig sammenbandt de lavereliggende Flader med den Høislette, som Barnet nu havde gjennemvandret. Det var tydeligt nok nødvendigt at forsøge paa at komme frem den Vei. Barnet var virkeligt kommet til Portlandsnæsset, en Landstrækning, der er frembragt ved det Grus, som Oversvømmelser have efterladt. Det bærer Navn af Chess-Hill.

Barnet begyndte at stige ned ad Stupet.

Branten var steil og vanskelig at passere. Før havde Barnet klatret opover, nu tumlede det nedover. Det hoppede fra den ene Klippespids til den anden, med Fare for at brække Arme og Ben eller for at styrte ned i Afgrunden. For at holde sig oppe paa den af Is glatte Klippe, huggede det Næven i hvasse Tornebuske, hvis Tagger trængte ind i Fingrene. Nu og da var Stupet mindre steilt, og da kunde det trække Veiret under Nedstigningen; men saa brød det tvært af, og da krævede hvert Skridt alle Kræfter og al den tarvelige Hjælp man kunde opdrive. Naar man klatrer imellem Afgrunde, er hver Bevægelse Løsning af en Opgave. Man maa være rask, naar Livet staar paa Spil.

Disse Opgaver løste Barnet med et Instinkt, hvoraf en Abe kunde have lært Nogt, og en Konstfærdighed, som en Linedandser skulde have beundret. Nedstigningen skede med Mellemrum og var langvarig. Maalet naaede det dog.

Snart nærmede det Øieblik sig, da Barnet skulde faa Fodfæste paa Næsset.

Altsom oftest, medens det hoppede eller halede sig ned fra Klippe til Klippe, lyttede det med en sky Hinds spændte Opmærksomhed. Det hørte i nogen Afstand tilvenstre for sig en vidtomfattende, svag Lyd, der lignede et langt, udholdende Trompetstød. Luften rystedes nemlig af det Hvin, der er Forløber for den forfærdelige Nordenvindstorm, som man hører komme fra Polen med en Lyd som af Trompeter. Samtidig kjendte Barnet

VII.

Portlands nordre Odde.

Det sprang paa Maa og Faa, i Sneen, paa den vide Hede, i det mørke Rum. Denne Flugt opvarmede det. Da det behøvedes.

Havde ikke Barnet været saa forfærdet og løbet saa hurtigt, havde det været Dødsens.

Da Pusten gik fra det, standsede det. Men det vovede ikke at se sig om. Det syntes, at Fuglene maatte forfølge det, at den Døde maatte have befriet sig fra sin Kjæde og være i Hælene paa det, — og at Galgen maatte have styrtet ud for Bakken for at springe efter den Døde. Det frygtede at faa se dette, hvis det vendte sig om.

Da det havde pustet ud, begyndte det sin Flugt paanyt.

I de tre Timer, som snart vare forløbne, siden man havde forladt det, havde dets Løb, ihvorvel altid lige ubestemt, skiftet Maal. Før var det en Søgen, nu var det en Flugt. Det kjendte nu ikke længer hverken Kulde eller Hunger, blot Frygt. Et Instinkt havde fortrængt et andet. At komme bort var nu dets eneste Tanke. At komme bort fra hvad?

Fra Alting. Livet viste sig overalt rundtkomkring det som en forfærdelig Mur. Kunde det have sneget sig bort fra det Timelige, skulde det have gjort det.

Men Barnet kjendte ikke til den Rømning af Fængslet, som heder Selvmord.

Det sprang bare.

Det sprang saaledes et godt Stykke. Pludselig, som grebet af Villie- og Tænkekraft, standsede det. Man kunde tro, at det bluedes ved at flygte; det rettede sig i Veiret, det stampede med Foden, det hævede i Beslutning Hovedet og vendte sig om.

Manden som ler.

uoverskuelig Masse Mennesker udenfor Telegrafstationen, og Bestyreren ophængte derfor en magnetisk Klokke paa et iøinefaldende Sted og satte den i Forbindelse med Ledningen. Han meddelte derpaa de andre Stationer, at han var færdig. New York, New Orleans og Boston svarede strax, at de ogsaa vare færdige. Kl. 2, 27 Min. begyndte flere Stationer at henvende allehaande Spørgsmaal til Stationen Omaha — det Sted paa Banelinien hvor Høitideligheden skulde foregaa — og denne Station svarede derfor:

„Til Alle: Man forholde sig rolig. Naar den sidste Nagle er slaaet ind ved Promontory Point, sige vi: „Færdig". Afbryd ikke Forbindelsen, men pas paa Signalerne for Hammerslagene".

Et Øieblik efter meldte Telegrafen fra Promontory Point, 2400 engelske Mile Vest for Washington:

„Næsten færdig. Hattene af! Der gjøres Bøn".

Der blev Taushed, medens man bad. Lidt efter ringede Klokken igjen, og Stationen paa Promontory Point sagde:

„Vi ere færdige med Bønnen. Naglen bliver vist frem".

Strax derpaa:

Alt i Orden nu. Naglen bliver strax slaaet ind. Signalet skal være tre Prikker, naar Slagene begynde".

I et Øieblik var Instrumentet stille; i næste Nu slog Magnethammeren paa Klokken en, to, tre — Signalet. En Pause paa faa Sekunder, og Hammerens Slag paa Klokken i Washingson gjengav hvert Hammerslag paa Skinnens Nagle 2400 engelske Mile derfra. Strax efter telegraferedes „Færdig" — og Amerikas Fastland var omspendt af et Jernbaand fra det atlantiske til det stille Havs Kyst.

Vi kunne sammenfatte Betydningen af denne Begivenhed i de Ord, hvormed Handelskammeret i Newyork opfordrede sin Kollega i San Francisko til at takke Gud for Arbeidets lykkelige Fuldendelse; thi, heder det, „denne nye Vei vil ikke alene aabne nye Velstandskilder for vor Republik, udvide dens Handel, forøge dens Magt, forhøie dens Værdighed og styrke dens Enhed, men i dens videre Virkninger, som en Del af en verdensomfattende Cirkel, der direkte knytter Europas Folkeslag sammen med Asiens, vil den være en væsentlig Hjælp for vor Tidsalders oplyste og fremadskridende Civilisation".

Storthinget.

Fredag d. 28de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. (Forts.)

Schweigaard kunde ikke fatte, hvordan man nogenside troede, at Kommunen havde saa stor Lyst til at kaste Pengene ud for fremmede Kommuners Regning; det var sandelig ikke saa let at faa dem tilbage, og ofte tabtes de for bestandig. Naar man fremhævede, at der idelig klagedes over fremmede Kommuner, saa maatte han vel spørge, om Noget var rimeligere, naar man idelig og altid klagede over sin egen Kommunebestyrelse, og derpaa saa og hørte man nok Exempler. Daae troede, man burde opgive dette Princip angaaende den fuldstændige Hjemstavnsret; derved vilde man lidt efter lidt komme tilbage til den gamle, grelle Regel, at Mangelen blev afhjulpen der, hvor den opstod. At Folk i større Mon indvandrede til et end et andet Sted, [illegible] vilde virke til vedkommende Distrikts Skade, da det som oftest var arbeidsføre, kraftige Folk, og en saadan Indvandring bevirke klart nok vedkommende Distrikts Opblomstren. Krognæss troede vistnok det i Almindelighed var saa, at man for fremmede Kommuners Regning var temmelig rigelig i Understøttelse, om end „ødsel" kunde være [illegible] jo ligesaa [illegible] fremvise Exempler paa, at Kommuner formelig havde paatvunget fremmede Kommuners Fattige Understøttelse. Han troede, man for endel vilde rette paa dette Forhold paa den af Komiteen i § 1 foreslaaede Maade, og derfor vilde han stemme derfor. Irgens, som hørte til Mindretallet inden Komiteen, havde ikke kunnet være [illegible] den fremstillede Mening om [illegible] fremmede Penge; visin[illegible] [illegible]ertiden være fremkommen Klag[illegible] [illegible] var ham ogsaa bekjendt, a[illegible] Kniberi var opstaaet, og ialfald ydedes i Bergen Fattighjælp saa knap, at Vedkommende neppe kunde opholde Livet. I det Hele taget var Landets Velstand tiltaget, og da var det desuden ganske rimeligt, om Hjælpen ydedes noget rigeligere. Taleren var af den Mening, at den nuværende Ordning om Hjemstavnsretten burde bibeholdes, og vilde derfor ikke stemme for Indstillingens § 1. Bentsen mente, man med Kraft burde fremholde, at Fattigbyrderne var steget med saa langt større i Procenter Byerne end paa Landet, om de end beggesteds vare stegne uhyre. Taleren syntes derfor, det var en Uretfærdighed, om den nu bestaaende Ordning af Refusionsvæsenet skulde forandres paa den af Komiteen foreslaaede Maade. Provst Jensen kunde oplyse mangfoldige Exempler paa det her omtalte Sløseri og vilde blot appellere til de i Thinget tilstedeværende Medlemmer af Fattigkommissioner, om de ikke selv havde havt med saadanne Tilfælde at gjøre. Naar den her foreslaaede Ordning vilde tjene til Lettelse af Fattigbyrderne, hvilket vistnok de Fleste vare enige i, kunde han ikke fatte, man vilde stemme derimod. Bødtkers Erfaring gik derimod i modsat Retning, idet han troede, at Hjemstavnsprincipet og Refusionspligten burde bibeholdes. Han troede vistnok denne Refusionspligt ledede til noget forøgede Skattebyrder, men det forekom Taleren, man her til Ordning af Forholdet havde svævet ligesom i Vildrede. Den her foreslaaede Ordning vilde vistnok lede til mangfoldige Uretfærdigheder, hvorpaa Taleren fremførte adskillige Exempler, hvoriblandt han fremhævede, at naar norske Skibsmandskaber hjemsendtes til en norsk By, hvor de ikke hørte hjemme, skulde det Sted, hvor de tilfældigvis vare komne til, udrede en Fjerdepart af Omkostningerne ved Hjemsendelsen. Holmboe gjorde opmærksom paa, at en saadan Lov ikke blev givet for et enkelt Sted, men for det hele Land, og om den end for enkelte Steder vilde lede til Urimeligheder, troede Taleren, at disse fuldelig vilde opveies af andre Fordele, som Loven vilde medføre. Bentsen troede vistnok de samme Uretfærdigheder, som Bødtker havde omtalt, vilde fremkomme paa hans Hjemsted. Balchen kunde ikke skjønne Andet, end at en saadan Bestemmelse, som den her foreslaaede, vilde virke demoraliserende, idet man vilde nødes til at behandle de Fattige hjerteløst og hensynsløst. Faye havde den Overbevisning, at denne Lov vilde medføre megen Ubillighed, og han kunde ikke begribe, hvorledes disse ikke vare sprungne mere i Øinene, end det lod til under Sagens Behandling i Komiteen. Det var Taleren klart, at naar denne Lov skulde gjennemføres, vilde det lede til en formelig Krig mellem de tilstødende Distrikter. Han troede ikke, man ved Udfærdigelsen af denne Lov havde gjort sig noget fuldstændigt Begreb, hverken om Grunden til en saadan Lov eller om dens Følger. Bødtker fremførte fremdeles flere Exempler paa Uretfærdigheden, som Loven vilde medføre. Velde erklærede, at der endnu ikke fra Indstillingens Angribere var fremholdt noget Argument, der kunde have rokket hans Overbevisning. Broch erklærede at være mod Indstillingen. Vennemo oplyste som Medlem af Fattigkommissionen et Exempel fra hans Hjembygd paa, at en fremmed Kommune havde ydet en til hans Hjembygd hjemmehørende fattig Arbeidsmand Hjælp med Ødselhed. Bødtker klargjorde nogle af de af ham anførte Exempler paa den Uretfærdighed, som denne Lov vilde medføre, for at de ikke skulde kunne misforstaaes. Løberg nærede stor Tvivl om denne Lov vilde medføre saa mange Fordele, som var fremholdt af dens Forsvarere. Saalænge man havde den nuværende Fattiglovgivning, skjønnede Taleren ikke, man kunde ophæve Hjemstavnsprincipet, og kunde saaledes ikke gaa med paa denne Lov. Postm. Hansen troede, at denne Lov vilde lede til Ubilligheder, især for Byernes Vedkommende. Rode fastholdt Indstillingen og anførte et Exempel paa en Kommunes Ødselhed med fremmede Penge. Aarflot var fremdeles mod Loven. Grønningsæter talte for Indstillingen og oplyste sluttelig, at Refusionspligten var en af de største Byrder for hans Distrikt. Endvidere talte Provst Jensen for, Bentsen mod, Bjørnsgaard mod, Aga mod, Olaffeu for, Aarflot mod Indstillingen. Endelig optoges Sagen til Votering med det Udfald, at § 1 bifaldtes med 49 St. Komiteen indstiller som § 2. Naar en Fattigkommission, som har maattet tage sig af en Distriktet ikke tilhørende Fattig, har vundet antagelig Vished om, hvor Angjældendes Hjemstavn er, kan den lade ham sende derhen, saafremt hans Helbredstilstand tillader det. Ligesaa kan Hjemstavnsdistriktets Fattigkommission forlange Angjældende hjemsendt og selv besørge ham hjemhentet. Om saadan Hjemsendelse bør i Regelen Fattigkommissionen i det Distrikt, hvor den Fattige antages hjemstavnsberettiget, forud betimelig underrettes. Forsaavidt Hjemsendelse skal finde Sted, og denne ei kan foregaa paa anden og mindre bekostelig Maade, foranstaltes den af vedkommende Politi, i Almindelighed uden personligt Følge af nogen ved samme Ansat, og saaledes at Skyds kun benyttes, hvor Nødvendigheden kræver det. De hermed forbundne Omkostninger, Angjældendes Underholdning paa Reisen derunder indbefattet, udredes foreløbig af det Distrikt, hvorfra Hjemsendelsen foregaar, og erstattes af Hjemstavnsdistriktet henholdsvis for det Hele eller for tre Fjerdedele, efterssom Hjemsendelsen er forlangt af dette eller foregaaet uden dets Forlangende.

Provst Jensen foreslog, hvilket optoges af Komiteen, en Redaktionsforandring i §'ens Slutning, som kom til at hede: — — Hjemstavnsdistriktetet for det Hele naar Hjemsendelsen er forlangt af dette og ellers for 3 Fjerdedele. Efter Forslag af Bødtker deltes Voteringen i to Dele, saaledes at der først voteredes over §'en til „De hermed forbundne osv.", hvilken Del enstemmig bifaldtes, hvorpaa sidste Del bifaldtes mod 26 St. Sagens videre Behandling udsattes til imorgen.

Mødet erklæredes hævet Kl. 2¼.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Vestkysten. Vestlig Vind i det nordlige Norge, Nordlig i det sydligere. Temperaturen er indtil 5 Grader under Normalstad. Veiret er skyet og Luften temmelig Tør. Udsigterne ere fremdeles til Nordlig Vind og tør Luft.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 30te Mai (Kl. 7½—10½) gives til Indtægt for Orkestrets Pensionsfond: **Macbeth**, Tragedie i 5 Akter af Shakespeare; Musiken komponeret af Weyse.

NB. Forestillingen begynder Kl. 7½.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

10de og sidste Optræden af det italienske Operaselskab.

Mandag den 21te Mai (Kl. 7—10¾) gives **Faust** og **Margarethe**, stor Opera i 5 Akter, Text af J. Barbier og M. Carré; Musiken af Gounod.

Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.

Til Operaforestillingerne gjælde ingen Fribilletter.

☞ Denne Forestilling begynder Kl. 7.

Billetpriserne ere forhøiede.

Sidste Optræden af Operaselskabet.

Tirsdag den 1ste Juni (Kl. 7½—10¼) giver Undertegnede med velvillig Assistance en **Aftenunderholdning**, bestaaende af: **Michel Perrin eller Politispionen uden at vide det**, Vaudeville i 2 Akter af Melesville og Duveyrier, oversat af Th. Overskou; derefter: **Sangnumer**, udføres af **Signora Domasi**; derefter: **Bruden paa Staburet**, Vaudevillemonolog af H. Schulze; derefter: **Sangnumer**, udføres af **Signora Domasi**; til Slutning: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

NB. For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade indtil Mandag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder Kl. 7½.

Chr. Aug. Abelsted.

Tilsalgs.

Nyt Græstougværk

i Dimensioner fra 1" — 5" sælges billig af

C. Ludw. Johansen.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser.
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister,** smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos
Carl F. Svendsen, Grændsen No. 4.

Billige Bomuldsvarer

anbefales fra

Severin Jacobsens Lærredshandel

(Store Grændsegade No. 1).

Ubleget Bomuldslærred til 4, 5, 6, 7, 8 og 9 ß Alen.
Halvbleget do. (T-Cloth) til 6, 7, 8, 9 og 11 ß Al. I Stykkevis billigere.
Bleget Bomuldslærred og **Stout** til 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 ß Al.
Hvid Shirting til 7, 9, 10, 11, 12, 13 og 14 ß Al.
Ubleget Bommesi og **Twill** til 9, 9½, 10 og 11 ß Al.
Blaatøier og **Guigham,** 5/4 brede, til 11, 12, 13, 14 og 16 ß Al.
Bomuldsværkener i smukke Mønstre til 9 ß Al.
Sirtser, saavel lyse som mørke, fra 11 og 12 ß Al. samt
Foer og **Sysager** til meget billige Priser.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdningsvarer** anbefales til Dagens billigste Priser.
L. Kachelmacher.

Ost.

Gammel, god dansk Ost, ægte Schweitzerost, hollandsk Nøgelost i hele Oste og mindre Dele.
L. Kachelmacher.

The.

Extra fin Congo til 4 ℔ pr. Pd.
Grusthe af god Kvalitet til 2 ℔ pr. Pd.
L. Kachelmacher.

Madvin & Saft

til 10, 16 og 20 ß pr. Flaske.
L. Kachelmacher.

Potetesmel i Sække og mindre Dele.
L. Kachelmacher.

Engelsk Uldgarn

i forskjellige Farver til 3 ℔ 8 ß pr. Pund hos **Severin Jacobsen,**
Store Grændseg. No. 1.

Gaarden øvre Gamme i Grans Præstegjeld paa Hadeland, som er odelsfri, Matr.-No. 195, Løbe-No. 330, af Skyld 7 Daler 4 Ort 18 ß, er tilsalgs paa billige Konditioner. Gaarden har en Udstrækning af ca. 500 Maal. Jordbunden er særdeles god, har den bedste Beliggenhed, og Eiendommen er aarvis. Den har en Udstrækning af Skov, hvori der af Herredskommissionen er anslaaet at kunne hugges for 30 Spd. aarlig. Gaarden er beliggende omtrent 200 Alen fra Hovedveien, og har Sæter i Almindingen. Gaarden er beliggende ⅛ Mil fra Grans Hovedkirke. Man henvender sig til Undertegnede, der paaviser Eiendommen.
Gudbrand P. Hvattum.

Smør.

Udmærket godt Smør til 12 ß Marken hos **M. Hansen,**
Lille Strandgade No. 21.

En Tomt

ved Nytorvet med 72 Alen Facade er tilsalgs i No. 21 ved Storgaden.

Rugfjerdemel & Rugklid

anbefales af O. H. S. Fegth,
Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.
O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos O. H. S. Fegth,

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos
O. H. S. Fegth.

Slibestene

hos O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos
O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Mysost, extra fin,
Pultost paa Glas,
Bergensk Gammelost,
Ægte Schweitzerost,
Nøgelost,
Norsk Fedost,
} **Ost.**
sælges billig i Bazaren No. 45.
Friske Æg sælges i Bazaren No. 45.
Lybske Pølser, nye, friske Varer.
Smør i ¼ og ⅛ Tdr. og mindre Dele samt Oplandsk Smør sælges billig i Bazaren No. 45. Julius Norbye.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Der var ikke [illegible]verken af Høien, Galgen eller de flyvende Navne.

Taagen havde [illegible] Herredømme i Rummet.

Barnet fortsat[illegible]

Nu sprang det [illegible]t gik. Hvis jeg sagde, at dette Møde med en [illegible] det til Mand, saa vilde dette være at begræ[illegible]dige og forvirrede Indtryk, som det fik. I d[illegible] baade meget mere og meget mindre. Denne G[illegible] for den gryende Opfatning, der er Barnets Tan[illegible] en Aabenbarelse for det. Men som man vin[illegible] man har kuet en Frygt, saa kjendte ogsaa d[illegible]havde det været i den Alder, at det havde kunnet[illegible]lde det have fundet tusinde andre Spirer til Ef[illegible] men Børns Reflexioner er ufuldkomne og i [illegible]de den bedste Eftersmag af det for dem dunkle[illegible]den senere giver Navn af Uvillie.

Barnet havde [illegible]rvingvei og gaaet en anden. Pludselig kjendte det [illegible] dets Indvolde. En Tanke, som forjog det uhyg[illegible] Høien, trængte sig med Magt frem: Det maatte sp[illegible]

Men spise hvor[illegible]

Det undersøgte [illegible]ekanisk, thi det vidste meget vel, at de vare tom[illegible]

Det begyndte a[illegible]den at vide, hvor det gik. Det hastede for om [illegible] Herberg.

At tro paa et [illegible] paa Gud.

Der fandtes ell[illegible] Snemark Noget, der lignede et Tag.

Barnet gik, He[illegible]et Uendelige, — nøgne og øde saa langt Øiet r[illegible]

Der havde aldrig været en Menneskebolig paa dette Sted.

Ved Foden af Skjæret, i Klippehuler, boede fordum, da man manglede Skog at bygge Hytter af, de gamle Urindvaanere, som til Vaaben havde en Slynge, til Brændsel tørret Oxemøg, til Religion Afgudsbilledet Heil, der var opstillet i en Skogaabning nær Dorchester, og til Næringsvei Koralfisket, disse uægte, graa Koraller, som Gallerne kaldte plin og Grækerne isidis plokamos.

Barnet søgte at gjøre sig saa fortroligt med Omgivelserne som muligt. Hvert Menneskeliv er en Korsvei. Valget af den rette er uendelig vigtig; dette lille Kræ havde tidligt Valgfrihed mellem mørke Udsigter. Det gik imidlertid videre; men ihvorvel dets Knæhaser syntes at være af Staal, begyndte det dog nu at blive træt. Der var ikke en Sti paa denne Hede, og havde der været nogen, saa havde Sneen tildækket den. Havde det været Dag, kunde man have seet røde Flække i de Spor, som det efterlod i Sneen. Det var Blod.

Det kjendte sig ikke igjen. Det gjennemstreifede Portlandsplateauet fra Syd mod Nord, og sandsynligt er det, at den Bande, med hvilken det var kommet ned til Skjæret havde, af Frygt for ubehagelige Møder, taget Veien fra Vest mod Øst.

Denne Retning var altsaa stik modsat den, som Barnet fulgte, og det kunde saaledes umuligt gjenkjende Veien. Portlandsplateauet har hist og her høie Aase, hvis Sider stupe lodret ned i Havet. Barnet kom op paa en af disse Høider og standsede der i den Forhaabning, at det fra et høiereliggende Sted kunde finde nogle veiledende Tegn. Det forsøgte at se sig omkring. Hele Synskredsen var et umaadelige, uigjennemtrængeligt, blytungt Mørke. Barnet anstrengte sine Øine i dette Mørke, og det blev da mindre uigjennemskinneligt. Østerud, dybt nede i dette blytunge Mørke, hvirvlede en mørk Masse sig. Det var Røg. Hvor der findes Røg, der findes Mennesker. Barnet tog Retningen mod denne. I nogen Afstand skimtede det et Stup og ved Foden af Stupet, blandt vidunderlige Klippeformationer,

Hvorfor er Bølgerne i det stille Hav fire Gange høiere ved Amerika end ved Asien, det vil sige høiere i Vest end i Øst, hvorfor finder det Modsatte Sted i Atlanterhavet, hvorfor er Havets Midte høiest under Ægvator? Dette kan alene forklares af det elektriske Fluidum i Forbindelse med Jordens Rotation og Luftens Attraktion.

Og fordres ikke denne Samvirken af hemmelighedsfulde Kræfter, for at komme paa det Rene med den Vindens svingende Bevægelse, der f. Ex. trak vestlig i Retning fra Sydost mod Nordost, og derpaa vendte tvert om, i samme store Omkreds fra Nordost mod Sydost, saaledes at den i sex og tredive Ti[illegible] gjennemfor en Omløbsbane af femhundrede og sexti Grad[illegible] hvilket var Forløberen for Snestormen den 17de Marts 1867?

Bølgerne opnaa i Storm ved Australien endog en Høi[illegible] af otti Fod; dette kommer af Polens Nærhed. Havstormene under disse Breddegrader, hidrører mindre fra Vindenes oprørte Tilstand, end af fortvarende, elekriske Udladninger under Vandet. Aaret 1866 var den transatlantiske Kabel i Regelen forstyrret i sin Virksomhed to Timer af toogfyrgetive, fra Klokken tolv til to om Dagen af et Slags intermittent Feber. Visse Sammensætninger og Sønderdelinger af Elementarkræfterne frembringe Fænomenerne, og tiltvinger sig et Ord med i Sømandens Beregninger i Tilfælde af Skibsbrud. Den Dag, da Søfarten bliver Mathematik, den Dag, man forsøger at udfinde for Ex., hvorfor i vore Egne de varme Vinde undertiden komme fra Nord og de kolde Vinde fra Syd, den Dag, da man lærer at indse, at Varmegradens Aftagen staar i et vist bestemt Forhold til Oceanets Dybde, den Dag, man har den Sandhed levende for Tanken, at Jordkloden er en vældig Magnet, polariseret i Rummet med to Axer, en Svingningsaxe og en Elektricitetsaxe, der skjære hverandre i Jordens Midtpunkt, og at de magnetiske Poler dreie sig omkring de geografiske; naar de, som vove sit Liv, ville vove

Dagbladet.

No. 122. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 31te Mai 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2 1/2 ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Valls og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7 1/2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brunnudalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vos, Lønset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7 1/2 Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

Igaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 29de Mai. „Journal officiel" siger, at Monitørens Beretning, om at Frankrige og Italien ere blevne enige om det pavelige Gebets Rømning, er falsk.

Stockholm. 30te Mai. Kongen er iaften kommen tilbage fra Beckaskog.

Konstantinopel, 29de Mai. En ledende Artikel i det officiøse Blad „Turquie" anbefaler Revision af de saakaldte „Kapitulationer", der oprindeligen angik frivillige Gaver til Sultanen, men senere ere komne i Misbrug endog til Beskyttelse for kristne Undersaatter i hans egne Stater. Den i 1856 tilsagte Revision er desværre forbleven uopfyldt.

Paris, 30te Mai. Igaar holdtes Valgforsamlingerne til Foretagelse af Eftervalg. Idag aabnedes Subskriptionen for Staden Paris's nye Laan. Publikums Deltagelse er meget stor.

Endnu et Ord om Gudbrandsdals-Jernbanen.

(Forts. fra No. 120.)

Hvorledes hænger det egentlig sammen med Beregningerne over Udgift og Indtægt for den foreslaaede Trondhjemsbane over Røraas? Resultatet synes vistnok ikke at være særdeles lo-ende, naar der kun stilles i Udsigt en Ind-[…]t, som saa omtrentlig kan dække Udgifterne, […]et altsaa vil sige, at Anlægget vil foranledige i hvert Fald et Rentetab af 150,000 Spd. aarlig. Men selv dette Resultat — at Banen skulde […]re sine Udgifter, tør maaske heller ikke […] naaet, naar hensees til, at de tid-[…] Beregninger over Jernbanernes Rentabilitet ogsaa synes at have vist sig noget sangvinske. En Indsender i Aftenbladet oplyste nemlig forleden, at Lillestrøm Grænsen Jernbane med beregnet Indtægt 136,000 Spd. erholdt 94,035 Spd. aarlig, Drammen-Randsfjordjernbanen med Do. 75,000 Spd. erholdt 50,000 Spd. og Hamar-Grundsetjernbanen med Do. 40,000 Spd. erholdt 15,375 Spd aarlig.

Ved alle disse Baner sees altsaa adskillig Skuffelse, men ingensteds mere storartet Feilregning, end hvor man har gjort Overslag over Produktiviteten af Østerdalsferdselen mellem Grundset og Hamar. Vi erkjende, at det er en overmaade vanskelig Sag at opgjøre saadanne Beregninger paa Forhaand, fordi det er saa mange ubestemte og ubestemmelige Faktorer. Og tro vi at turde paastaa, at de tidligere Beregninger, som vi have seet om de hos os foreslaaede Jernbaners Rentabilitet have været bedre begrundede end den Beregning, som nu foreligger for den foreslaaede Trondhjemsbane over Røraas.

Uden at der angives, at nogensomhelst Færdselsoptegnelse har fundet Sted, anslaaes de Reisendes Antal til 25,000 over hele Linien, af hvilke beregnes en Passager-Indtægt af 77,000 Spd. For Bagage, Telegraf, Pakker og Post regnes 13,000 Spd. og for Gods 60,000 Spd. (Side 38—39). For at kunne tage til Indtægt al den Vareforsendelse, som nu finder Sted mellem Kristiania og Trondhjem med Dampskibene, maa beregnes saa meget billigere Priser, at „Dampskibene ikke kunne konkurrere."

Vistnok oplyses, at den direkte Fragt hidtil kun antages at have indbragt Dampskibene 14,000 Spd. med nærværende Fragtsatser; — men Jernbanen skal naturligvis tjene saameget mere selv paa lavere Fragter; thi „at billigere Fragtsatser snart forøger Fragtbeløbet, er en bekjendt Erfaringssætning", heder det. Men mon ikke ogsaa Erfaring har vist os, at Progressionen i vort Land har gaaet meget langsommere fremad end hvad vi i Forhold til andre Landes Forholde have ventet og beregnet. Paa saadan Maade faar man Indtægterne op til 150,000 Spd. aarlig. Det skulde glæde os, om dette ikke var overdrevent, og om disse Beregninger (om Banen blev bygget) ikke kom til at dele Skjæbne med de tidligere Beregninger i Anledning Hamar-Elverum Jernbanen. Da Udgifterne ogsaa ere beregnede til 150,000 Spd., erholdes altsaa netop Balance. Med andre Ord, naar vi have anvendt nogle Millioner paa denne Jernbane, saa lønner det sig dog at tage den i Brug! Men for at opnaa dette Resultat, maa dog bemærkes, at Dr. Broch i sine Beregninger over Udgifterne forudsætter, at Driften indrettes „paa den mest økonomiske Maade", idet det bør lægges an paa „faa, men store Træn, langsom Fart og faa Stoppesteder." Kun herved kan nemlig Udgifterne nedbringes til 150,000 Spd., men for at dette skal kunne ske, kræves fremdeles, at de af Jernbanedirektøren foreslaaede Stigningsforholde blive delvis forbedrede, hvilket vil medføre adskillig forøget Udgift, om de end kunne iværksættes „uden uforholdsmæssige Omkostninger."

Da Spørgsmaal nu igjen er reist af Minoriteten i Komiteen om at bygge fra Trondhjem til Røraas, burde man vel ogsaa nærmere granske de for en Lokalbane til Røraas af en Komite i Trondhjem gjorte Beregninger. Et gammelt Ordsprog siger: Lad mig faa Lov at bruge Tal, saa skal jeg bevise Dig, hvad jeg vil; men vi finde os dog ikke overbeviste, naar Beregningerne for denne Lokalbane udviser, ikke alene at Banen bærer sig, men endog skulde give lidt Overskud — jeg tror svarende til 1/2 pCt. af Anlægsomkostningerne.

Den kgl. Proposition Side 28 indeholder herom, at der i 1866 optaltes 93,000 Centner, som transporteredes til og fra Støren Jernbanestation. Intet oplyses om, paa hvor lange Distancer dette Gods er transporteret, men Kommissionen supponerer uden videre, at den midlere Transportlængde skal være 2/3 af Banens Længde. Dette synes at være temmelig dristigt, ligesom ogsaa, at al denne Transportmasse tages til Indtægt for Banen, samtidig med at det dog oplyses, at mindst Halvdelen af denne Transportmasse nu transporteres Landeveien (langs Banen) til Trondhjem! men naar Banen forlænges saa skal selvfølgelig al Landeveiskjørsel ophøre; derved forøges ogsaa Indtægterne paa det ældre Banestykke mellem Trondhjem og Støren.

Ja! naar alle vore Beregninger holdt Stik! men det var ikke stemmende med Beregningerne, dengang man i sin Tid fixedes om Størensbanens Anlæg, at „neppe mere end 1/3 af den almindelige Godstransport" (se Side 28) nu sees at befordres paa Jernbanen. Dengang var det jo al mulig Grund til at antage, at det især var Stykket mellem Støren og Trondhjem, som ved Ufere og mange andre Omstændigheder gjorde, at netop her Jernbanen var saa nødvendig. Dengang var det Ingen, som drømte om, at 2/3 af den almindelige Godstransport, ikke skulde finde sig tjent med at benytte Jernbanen.

Vi skulle ikke opholde os ved de øvrige Beregninger, vi skulle kun bemærke, at naar her omtales, at Trondhjems Opland i Sverige skulde udvides ved Røraasbanen, saa bør man dog vide, at de Røraas tilstødende svenske Grændsedistrikter ere saa tyndt befolkede som neppe nogen beboet Del af vort Land. Alt dette Skrig om Oplandet i Sverige, som man saa ofte hører hos os, maa minde om den bekjendte Phædrins Fabel: mons parturiens — At ille murem peperit!

Man sammenligne de Data, som haves i den kongelige Proposition for Beregningerne for Kongsbergs Banen og for Drammens-Kristiania Banen med de løse Forudsætninger, paa hvilke Beregningerne ere opgjorte, og man maa studse over den Lethed, hvormed Regjeringen har taget Spørgsmaalet om den store Jernbane til Trondhjem.

Er dette maaske Regjeringens Politik, at de loyale Medlemmer af det Storthing, som skulde være Udtryk for Nationens Forlangende om Sparsomhed, skulde vende hjem igjen efter at have prostitueret sig ved en Bevilgning, som maatte vidne om en Svindel, som har været useet i vort Storthings Historie? — Dog nei, vi tro bedre om vor Regjering. Det er ikke andet end den sædvanlige lette Maade at tage Tingene paa!

I Pressen har været leveret adskillige Indlæg til Gunst for Kviknelinien, ligesom ogsaa en Jernbanes store Betydning gjennem Gudbrandsdalen har været paapeget. Fra Røraasbanens Forfegtere ere alle disse Indlæg blevne besvarede med en besynderlig Ilterhed, som synes at vidne om en svag Sag.

Hvorfor har man ikke paa de forskjellige Trondhjemslinier anstillet Optællinger paa en Række forskjellige Steder til Belysning af Færdselsforholdene, saaledes som sees at være skeet ved Kristiania-Drammensbanen, hvor Færdsel er optegnet ved Bækkerø, Sandvigen, Asker, Tveter og Gullaugklev.

Forinden dette sker — og forinden det er Klarhed i Sagen, bør Intet af Trondhjemsbanen bygges — ikke engang mellem Elverum Aamodt, forinden Gudbrandsdalslinien efter anstillede Færdselsoptegnelser og nøiere Undersøgelser fremdeles skulde vise sig forkastelig.

Ved derimod at bygge Kongsbergsbanen og Drammensbanen, er man vis paa, at ingen Feil begaaes, og at ikke Penge uproduktivt bortkastes. Inden næste Storthing kan da de forskjellige Linier til Trondhjem nærmere prøves, og Sagen forelægges Storthinget bedre forberedet, saaledes at dette store Foretagende, som nu modtages med den største Mistillid af Nationen, fordi det lider under mangelagtig og ensidig Forberedelse, da kan nyde den Tilslutning, det fortjener, og virkelig tjene til Sammenknytning af Rigets forskjellige Dele, medens en overilet Bevilgning til denne Bane nu utvivlsomt vil foranledige Splid og Strid mellem de forskjellige Landsdele, hvoraf Enkelte ville tro sig i høi Grad forurettede, medens man synes, at andre Dele i høi Grad begunstiges af Regjering og Storthing.

Kristiania, den 31te Mai 1869.

Stemmeretskomiteen. Den af Storthinget nedsatte Femtenmandskomite til at gjøre Forslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret har nu afsluttet sin Virksomhed, og dens Forslag vil rimeligvis blive refererede i første Storthingsmøde. Som vi tidligere have meddelt, ere alle Medlemmer af Komiteen — alene med Undtagelse af Hr. Hammerstad — enige om, at en større Udvidelse af de gjældende Stemmeretsregler er fornøden. Komiteens Flertal (Sverdrup, Ueland, Richter, Krognæss, Sørenssen, O. Velde og Daa, samt Smith-Petersen, hvilken sidste nemlig ogsaa maa regnes til denne Del af Komiteen) har søgt at naa Maalet gjennem en Optagelse i Grl. § 50 af en Indtægts- eller Skattecensus som Alternativ til de ældre Regler. Flertallets Hovedforslag gaar ud paa et Tillæg til § 50, hvorefter ogsaa de skulle være stemmeberettigede, som i det sidst forløbne Aar have betalt direkte Skat til Staten eller betalt Skat til Kommunen efter en antagen Indtægt af mindst 100 Spd. paa Landet og mindst 200 Spd. i Kjøb- og Ladestæderne og i et Aar have havt Bopæl i Valgherredet paa den Tid, Valget foregaar uden som Tjenestetyende at høre til Andenmands Husstand; til dette Forslag vil derhos nogle af Komiteens Flertal føie endnu et nyt Litr. (f) gaaende ud paa, at fast Eiendom eller Skibspart af 150 Spd. Værdi ogsaa skal give Stemmeret. Forøvrigt have flere Medlemmer af denne Del af Komiteen ogsaa udarbeidet flere særskilte Forslag, som væsentlig bare adskille sig fra hverandre i Bestemmelsen af den skatbare Indtægts Størrelse (ingen bestemt Størrelse, 120 eller 150 Spd. paa Landet) samt i, at Skatten skal være betalt i flere (3) Aar. Forskjellen mellem samtlige Flertallets Forslag er saaledes ikke meget stor og synes for en Del at være fremkaldt ved Ønsket om, at give næste Storthing frie Hænder ved Valget af Indtægtscensus'en. Flertallets som Mindretallets Forslag stemme overens i at lade Grl.s § 50 blive staaende i det væsentlige uforandret alene med Tilknytning af Tillæg. Bare et af Forslagene gaar ud paa ganske at omstøbe § 50. Mindretallets (Aall, Schweigaard, Aga, Enge og Schwartz) Forslag gaar ud paa at give Stemmeret til dem, som ere ansatte i Statens, Kirkens eller Skolens Tjeneste, eller som have taget Embedsexamen ved Universitetet eller endelig, som eie fast Eiendom eller Skib til Værdi af 150 Spd. Denne sidste Bestemmelse om Formuescensus'en er, som ovenfor bemærket, ogsaa optaget af nogle Medlemmer af Komiteens Flertal, hvis Forslag altsaa forsaavidt bliver en Forening af Indtægtscensus'en og Formuescensus'en.

Efter samtlige Forslag, som knytte sig til Grl. § 50, ere Brugere eller Forpagtere af særskilt matrikuleret Jord paa længere Tid end 5 Aar satte lige med Leilændinger.

Den hele Komite — fremdeles dog med Undtagelse af Hammerstad — er ogsaa blevet enige om Forandringer i Grl. § 52 og 53 saaledes, at Stemmeret skal tabes ved at være dømt til Strafarbeide, eller til Afsættelse fra Embede, eller til Fængsel for en Forbrydelse, som omhandles i Kriminallovens Kapitler om Mened, Tyveri, Røveri eller Bedrageri. Stemmeretten suspenderes efter Forslaget til § 52 kun ved Anklage for en Forbrydelse, som kan medføre nogen af de (i § 53) anførte Straffe, medens som bekjendt hidtil en Anklage for hvilkensomhelst nok saa ringe Forbrydelse medførte Stemmerettens Suspension. Suspension af Stemmeret skal fremdeles efter det nye Forslag ophøre i Fallittilfælde, naar Skyldneren efter Akkord med sine Kreditorer har faaet Raadighed over sit Bo, istedetfor at der hidtil krævedes fuld Betaling. Endelig har ogsaa et Medlem af Komiteen, nemlig Smith-Petersen, fremsat Forslag til Forandring i Grl. § 60, saaledes at man ikke ved Valget skal være nødt til at opholde sig inden Riget for at kunne udøve sin Stemmeret; dette Forslag tilsigter navnlig at aabne Sjøfolk Adgang til under deres Fravær fra Landet skriftlig at kunne afgive sin Stemme.

Udlandet. Det endelige Udfald af Valgene i Frankrig findes endnu ikke i de sidstankomne Blade. Imidlertid meddeles flere Enkeltheder ved de nylig stedfundne Valg, ligesom alle Blade gjøre sine Bemærkninger om Udfaldet.

I Anledning af Udfaldet af Valgene i Paris skriver France: „Den systematiske Oppositions Mænd som Jules Favre, Carnot og Garneir Pagès ere blevne skudte til Side for den aktive Oppositions Mænd; de systematiske Revolutionære have veget Pladsen for de aktive Revolutionære, som i sin Forbitrelse ville vove Alt. Jakobinerne ere nu kun Moderate, og Girondisterne ere Forrædere. Vi ville ikke søge at lægge Skjul paa, hvor alvorlig denne Stilling er. Det revolutionære Demokrati reiser sig atter og truer paa en Gang Keiserdømmet, Samfundet og Friheden. Det Eiendommelige ved dette Krigsvalg viser imidlertid netop, hvad der er at gjøre. Imod det revolutionære Partis Stormløb skulle vi sætte en Regjering, som følger en ganske ny Fremgangsmaade og søger sin Støtte paa en helt anden Kant, end de tidligere Regjeringer gjorde. Naar der under Restaurationen og Julimonarkiet havde fundet Angreb eller Opstande Sted, søgte man at undgaa Revolutionen ved hovedkulds at kaste sig ind i Reaktionen. Følgen heraf blev, at Revolutionen bemægtigede sig hele den Plads, som Magten opgav, og blev den Stærkeste, fordi den havde Friheden til Allieret. Lad os drage Fordel af denne Erfaring. Revolutionen træder frem for os med sine dumdristige Lidenskaber. Det gjælder nu om, at vi ikke vige tilbage, at vi ikke faa Udseende af at være bange for den, og at vi ikke opgive vore Forhaabninger for dens Skyld. Vi skulle tvertimod dristig gaa fremad, fratage den Frihedens Banner, som den uden Ret har bemægtiget sig, og twinge den til at vise sig i sin rette Skikkelse. Alle ville da se, at den sætter Vold istedetfor Retfærdighed, at den hylder den brutale Magt og kun paakalder Retten for at trække den ned i Anarkiet. I dette Øieblik staar Revolutionen som Seierherre i Paris. Hvad haaber den da? Det kan sikkerlig ikke være paa en Opstand, at den bygger sine Beregninger. En Opstand vilde ikke blot være en Forbrydelse, men en Daarskab; den offentlige Mening vilde bryde Staven over dem, som forsøgte herpaa, og Hæren, der

er urokkelig, vilde hurtigt drive Oprørerne fra hinanden."

Journal officiel for den 26de ds. indeholder en Fortegnelse over saagodtsom alle Valgene til det lovgivende Korps, forsaavidt de vare afgjorte ved første Afstemning. Hovedredaktøren af Pays, Granier de Cassagnac er bleven gjenvalgt i Departementet Gers, hvor hans Modstander havde sat Himmel og Jord i Bevægelse for at styrte ham. Det er en bekjendt Sag, at denne Mand, der gaar med Keiserdømmet gjennem Tykt og Tyndt, er Gjendstand for et stærkt Had. I den sidste Tid før Valgene har man stadig kunnet læse i Oppositionsbladene, at Vælgerne i hans Kreds hyssede ham ud overalt, hvor han viste sig, medens Jules Favre feirede den ene Triumf efter den anden. For Sikkerheds Skyld havde Oppositionen endnu stillet en Kandidat af en mindre afstikkende Farve, nemlig Orleanisten Lacave-Lapagne. Resultatet er nu blevet, at Granier de Cassagnac valgtes med 17,000 Stemmer imod 10,000, som tilfaldt den orleanistiske Kandidat, medens Jules Favre, der kappes i Uheld med Thiers, kun opnaaede — 1800 Stemmer! Iøvrigt kan Pressen ikke rose sig af sit Held. I „Köln. Zeit." anføres følgende Redakteurer, der ere faldne igjennem: Say og Prévost Paradol (Débats), Hervé (Journal de Paris), Tasquet (National), Calonne (Revue contemporaine), Gebiat (Direktør af Constitutionnel), Cucheval-Clarigny (Presse). Hertil kan der endnu føies Guéroult (Opinion nationale), Terme (Peuple) og nogle Journalister af underordnet Rang, som søgte at drage Fordel af Forvirringen i Paris til at trænge sig frem. Der forestaar dog maaske Pressen en Opreisning i Paris's 6te Kreds, hvor der er god Udsigt for Ferry, Redaktør af Temps, til at gaa igjennem, da Guéroult har opfordret sine Vælgere til at stemme paa ham imod den liberale Katholik Cochin. Indirekte har Pressens ringe Indflydelse vist sig ved, at de radikale Kandidater, som ere blevne valgte i Paris, dels manglede Oppositionsbladenes Anbefaling, dels havde dem imod sig. Det ansees for afgjort, at Socialisten Cantagrel vil opfordre sine Vælgere i Paris's syvende Kreds til at stemme paa Rochefort, og naar Jules Favre som Følge deraf falder igjennem i denne Kreds, frembyder der sig det Fænomen, at Oppositionens dygtigste Ordfører ved de nu afholdte Valg er bleven udelukket fra det lovgivende Korps. Naar han kommer derind, kan det kun ske ved, at en af hans Meningsfæller, som er bleven valgt to Steder, overlader ham sin ene Kreds. For Thiers skal der derimod være ret gode Udsigter. Hans Majoritet over Devinck var større, end det hed i Telegrammet, og man antager, at d'Alton-Shée vil lade sig bevæge til at anbefale ham til sine Vælgere. Ogsaa Garnier-Pagès skal kunne regne paa at gaa igjennem, da den konservative Kandidat dog nok finder det rigtigst at foretrække ham for Raspail, og denne Dagens Helt er jo desuden bleven valgt i Lyon. Der fortælles, at baade Thiers og Jules Favre ere meget mismodige over Valgene. Thiers skal endogsaa have havt isinde at trække sig tilbage fra Balloteringen i Paris's anden Kreds og lade Devinck beholde Valpladsen; men det lykkedes hans Venner at faa ham til at forandre sin Beslutning.

Storthingets Slutning vil sandsynligvis, efter hvad Præsidenterne i Lørdags foreløbig have opgjort Beregning over, først finde Sted ved Enden af Juni Maaned. Der er nemlig en hel Del uafgjorte og vigtigere Storthingssager tilbage.

Auktionsloven besluttedes idag i Odelsthinget efter ganske livlige Debatter med 61 Stemmer taget under Behandling, hvorpaa man efter med nævnte Stemmetal at have forkastet Schweigaards Henlæggelsesforslag gik over til de enkelte Paragrafer, som i det Væsentlige bifaldtes efter Komiteflertallets Indstilling.

Skoleloven er idag færdig, idet Lagthinget enstemmig besluttede den oversendt til Regjeringen. Loven om Examen Artium gik ligeledes enstemmig, hvorimod Loven om Forandring i Universitetsfundatsen fik 8 Stemmer mod Oversendelsen til Regjeringen. Debatterne dreiede sig i Fredags og idag i Lagthinget væsentlig om et Forslag af Aschehoug angaaende Lagthingets formelle Adgang til ved 2den Gangs Behandling at forkaste en Odelsthingsbeslutning, hvorved en Lagthingsanmærkning er vedtaget. Dette Forslag besluttede Lagthinget mod 1 Stemme (Aschehoug) ikke at ville tage under Behandling.

Stemmegivning i Fredags ang. § 1 i Forslaget til Forandring i Fattiglovgivningen faldt saaledes ud: For: A. Hansen, Svanø, O. P. Vig, Sørensen, Storsten, O. G. Ueland, Rode, Holmboe, Horgen, Tonning, G. Ueland, Kolbenstvedt, Daae, Grønningsæter, Moen, P. Jensen, Vaalen, Kjerschow, Nilsen, Olassen, Hammerstad, Lunde, Mortensen, Heggelund, Schulze, Sæhlie, O. Velde, Norderhoug, Richter, Liestøl, Enge, Siwensen, Rye, Vennemo, Selboe, Iversen, Krognæss, Lindstøl, Aschim, Strand, Norby, Foss, Aall, Helle, Eika, Taraldsen, Jaabæk, Boje, J. Sverdrup. Mod: Flor, Sten, Broch, Olrog, Balchen, Falsen, Irgens, Weil, Maartman, Faye, Michelsen, Gram, Lorck, Mathisen, T. Schwartz, Lambrechts, Schawland, A. Kildal, Aga, Schweigaard, Igland, Posim. Hansen, Løberg, Sæim, Leitn. Brandt, Wiborg, Dahl, J. Aarflot, Bjørnsgaard, Bødtker, Bentsen. Fraværende: Nergaard, Augustinussen, Christiansen.

Operaen Faust gik atter i Lørdags for 3die Gang over Scenen for et vel besat Hus, der nu ved den gjentagende Opførelse syntes at have vundet en større Fortrolighed til den storartede Musik og den kunstneriske Udførelse; og det hyppige og livlige Bifald lod ogsaa til at virke belivende paa Kunstnerne selv. Signor Garcias Udførelse af Mefistofeles er fortrinlig. Signora Cari som Siebel vakte ligesaa i høieste Grad Publikums fortjente Bifald, som ogsaa blev de øvrige Spillende tildel, idet de til Slutning samtlige fremkaldtes under langvarige og begeistrede Bifaldsraab og Klap. Udførelsen af denne Opera har ogsaa vundet derved, at den uheldige Slutningsscene, som vi i vor første Anmeldelse omtalte, nu er borttaget. Den gives ogsaa i Aften.

Folkekoncerten paa Klingenberg havde igaar trukket fuldt Hus, og Kunstnerne høstede fortjent Bifald. Særlig udmærkede sig og udmærkedes Signora Domasi, der efter hvert Nummer stormende fremkaldtes og formelig overdyngedes med Blomster. Det saa næsten ud, som om Publikum vilde give hende Erstatning, fordi hun har været saa lidet brugt i Operaen.

Macbeth gik igaar for overordentlig tyndt Hus til Fordel for Orkesterets Pensionsfond.

Benefice. Vi tillade os at henlede Publikums Opmærksomhed paa Hr. Abelsteds Beneficeforestilling imorgen Aften. Blandt de valgte Stykker er Schulzes nye lille Vaudevillemonolog „Bruden paa Staburet." Hr. Abelsted har i indeværende Sæson været meget beskjæftiget og spillet adskillige heldige Roller. Prins Paul i Hertuginden af Gerolstein, Uberto i Drøm og Daad, Alidor i Reisen til Kina, Ka-O-Lin i Theblomst kan nævnes som de vigtigste. Ved Abelsteds Benefice optræder ogsaa Signora Domasi, der i høi Grad har vundet Publikums Yndest. Denne afverlende Forestilling vil saaledes utvivlsomt skaffe Hr. Abelsted fuldt Hus, en Paaskjønnelse, som ikke vil være ufortjent.

B. Bjørnson holder for Tiden Forelæsninger i Tønsberg.

De af Gude og Tidemand, ved en Komite bestilte, og i Anledning af Prinsesse Lovisas Bryllupshøitid udarbeidede to Malerier er nu færdige, og deres Udstilling er i de Par Dage, den har været tilgjængelig, bleven besøgt af en Mængde Mennesker. Tidemands Maleri fremstiller en gammel Kone, Bedstemoderen, som for en Flok af 3 nydelige Børnebørn, en Gut og to Piger, fremviser sin gamle Brudestads, hvoriblandt især Kronen, som netop afsækkes, vækker overordentlig Beundring. Saavel den gamle Kone som Børnene — især den ene af Pigerne — ere særdeles smukt fremstillede, og der hviler en velgjørende rolig, stille Tone over den hele Komposition. Gruppens Omgivelser er, som altid hos Tidemand, nøiagtigt og omhyggeligt udarbeidet. Rundt om den Gamle, ligesom i den halvaabne Kiste ved Siden af hende, sees forskjellige til Bryllupsstadsen hørende Klædningsstykker; paa Kistens Laag er meget forneieligt paaklistret et af de almindelige Stillingsportrætter af Kongen og Dronningen. Kisten med malede Inskriptioner, ophængte Tepper og Klædningsstykker viser, at vi befinde os i Familiens Gjemme for Husets Kostbarheder og Værdigjenstande, formodentlig Staburet. — Gudes Maleri, som maaske vækker endnu større Bifald, forestiller et Kystlandskab, fra Tønsbergs- eller Arendalskanten, Skov og Agre paa Fjeldknatterne i Forgrunden, en noget uveirs, truende Horisont i Baggrunden — og midt paa den bølgende Flade, hvorover et enkelt Solstreif i Skyerne kaster det mest straalende Lys, et hjemkommende Skib for fulde Seil. Hjemkomstens Stemning er udmærket udtrykt. Man ser, at Skibet har været paa Langreise — Udkigstønden paa Bagtoppen bringer en til at tænke paa Ishavsfarerne —, men nu er det tydeligvis nær Havnen; Folk ombord har stimlet sammen i Forstavnen af Fartøiet for at hilse paa de kjære, kjendte Gaarde og Hytter, eftersom de kommer frem i Skjærgaarden — og se, der lige ved til Høire ligger to smaa Fiskerbaade — man ser Agn paa Tosten, Hornet, hvorover Snøret drages — og de fattige Fiskere i dem — de maa jo have Kjendte ombord! thi nu reiser den Gamle sig i den ene af Baadene og løfter paa Hatten over til Briggen — formodentlig til en hjemkommende Søn! — Der vinkes tilbage, der er Liv og Bevægelse i Gruppene; de øvrige i Baaden se ogsaa med glade Blik mod Skibet, hvor et Par Matroser allerede er tilveirs for at tage ind Seilene! Det hele glade Billede giver et fuldt og klart Indtryk af: „Velkommen! Nu er man ved Maalet."

Opgave ved theol. Embedsexamen den 28de Mai: „Overblik over den lutherske Reformations Historie indtil Rigsdagen i Worms."

Skarpskytterkorpset foretog igaar en mindre Udflugt til Sarabraaten, hvor en Feltmanøvre fandt Sted.

Fra Skelleftea telegraferes, at Ursviken er fri for Is, men at de nordligere Havne fremdeles er stængt ved Drivis.

Greffen-Diligencen aabnes fra imorgen af for Publikum.

Et Dyrskue vil blive afholdt i Kløften den 5te Juni.

Pudretfabrikken har besluttet at ville ophøre med sin Virksomhed den 20de Juni, hvis den ikke faar Tilskud af Kommunen.

Statsraad Broch har ifølge „J. og L. Amtstd." været i Fredriksværn, hvor han opholdt sig fra Onsdags Aften til Torsdags Middag. Statsraaden benyttede sit korte Ophold til at gjøre sig bekjendt overalt paa Værftet og med de det tilhørende Bygninger og Indretninger, ligesom han aflagde Besøg paa Fæstningsøerne. Blandt Forandringer, som kan ventes foretagne ved Fredriksværns Værft, skal Statsraaden have bebudet Nedlæggelsen af Rebebanen samt maaske nogen Indskrænkning i Personalet.

Udvandring. Skibene „Lyna" og „Hulda" ere afgaaede fra Bergen til Amerika med 420 Emigranter. 1982 Udvandrere, hvoraf 1670 gik med Seilskibe og 312 med Dampskibe, ere ialt afreiste fra Bergen iaar.

Resultatet af Kapseiladsen ved Ny Hellesund, hvori 15 Makrelbaade deltoge, sees at være omtrent det samme som det, der fremkom ved Stavanger-Regattaen ifjor, idet ogsaa da ved Makrelbaadenes Seilads — der ligesom her gik for sig for en frisk Bris — Listerbaaden viste sin Overlegenhed i hurtig Seilads fremfremfor Sognebaaden. Derimod anerkjendtes ogsaa der dennes større Sødygtighed, idet den af Juryen tildeltes høieste Sødygtighedskarakter i Makrelbaadenes Afdeling. Med Hensyn til Seiladsen dennegang skulle vi dog bemærke, at Sognebaaden i Rumseilads synes jevngod med Listerbaaden; det vil endog sees, at Præmievinder No. 4 har brugt mindst Tid til denne; det er under Krydsningen, den ligger tilbage. Ligeledes skulle vi gjøre opmærksom paa, at det var den nybyggede, noget ændrede Sognebaad, som af fremmødte Prøver paa denne Baadform viste sig at være den bedste; deri ligger baade et Vidnesbyrd om, at dens Bygmester ikke uden Frugt har været tilstede ved Regattaen og søgt at drage sig de der gjorte Erfaringer til Nytte, og tillige en Opmuntring til at fortsætte med Forsøgene paa gjennem Ændringer og Forbedringer at finde en Baadform, som uden at opgive Sognebaadens gode Sider tillige giver den de Fortrin, den endnu mangler. Og det kan vel tillige antages, at Kapseiladsernes Nytte og Interesse, der for hver ny kommer alt klarere frem, ogsaa nu er bleven saa anerkjendt i Distrikterne, at de Aar om andet ville komme til med vorende Udbytte at gjentage sig, bidragende til Udvikling og Fremgang for Baadbedriftens vigtige Erhverv. (Kr. Stiftsavis.)

Følger af Drukkenskab. (Tunsbergeren.) Idet tre Gutter den 17de dennes udpaa Eftermiddagen paa Veien fra Vallø hertil vare i Bakken ved Sandekilen, hørte de, at der kom Nogen kjørende hurtigt efter dem, og da de saa sig tilbage, bleve de vaer to Mandspersoner paa en Kariol, den ene siddende i Sædet, holdende Tømmerne, den anden bagpaa. Da der, efter at Gutterne havde gaaet en 8 a 9 Skridt, med Et blev stille, saa de sig atter om. Hesten var standset, og den Mand, der havde siddet bagpaa, var gleden ned af Sædet, saa at Hovedet laa ned mod Veien foran Hjulet og Benene hang fast mellem Kariolfadingen og Bagskjelen. Det venstre Øre var, ved at gnide mod Veifylden, inden Hestens Standsning, aldeles væk, som om det skulde være afskaaret med en skarp Kniv, og Hud og Kjød var ogsaa gnidset af endel af Ansigtet. Den Beskadigede blev strax opbragt paa Amtssygehuset, hvor han fremdeles henligger. Hans Tilstand skal være betænkelig.

Den, der sad i Sædet og holdt Tømmerne, var i den Grad overstadig beruset, at han ikke havde mærket Noget til det Passerede, og det var først efter sin Opvaagnen i Politiarresten den paafølgende Morgen, at han blev vidende om Ulykken.

Bestyrelsen for Tønsbergs Skyttelag har indbudt de respektive Foreninger indenfor 17de Kreds (Grevskaberne) til Skyttermøde ved Gaarden Sandekile pr. Tønsberg, St. Hansdag.

Kold Vaar. (Hdm. Amt.) Efter nogle Dages Kjølighed faldt Thermometret d. 29de ds. pludselig fra 3 Gr. til 0, og Markerne belagdes med Snelag, der paa Høiderne omkring holdt sig til langt ud paa Formiddagen. Der berettes at Birkeløvet og udplantede Blomster paa enkelte Steder har taget Skade af Frost.

Jernbanesagen behandles fremdeles med stor Iver i flere udenbyes Blade. Thr. Adr. udtaler sig med samme Styrke som tidligere mod Kviknelinien, hvilken Hdm. Amt. nu finder ubetinget bør foretrækkes efter de fremkomne Oplysninger om Forholdene ved begge de omspurgte Linier. „Vi finde," heder det i sidstnævnte Blad, „saaledes fremdeles stærk Opfordring til, uanseet det for Landet mindre heldige Tidspunkt for et Statslaan, paa Grund af hele Planens mindre vel forberedte Stilling at tilraade, at Sagen hviler et Par Aar, indtil Meningerne faar klaret sig, og Sandheden kommer til sin nødvendige Ret."

Audience. Fra Danmark skrives: Kongen modtog igaar paa Amalieborg den svensk-norske Afsending, Baron v. Stedingk, som overbragte en officiel Indbydelse fra sin Souverain til den kgl. Familie til at overvære Kronprinsens Bryllup med Kronprinsesse Lovise.

Studentermødet i Kristiania. Fra Danmark skrives, at den valgte Reisekomite, hvis første Suppleant Kand. jur. Tetens er tiltraadt istedetfor Pastor Hostrup, der har ønsket sig fritaget for at deltage i Komiteens Arbeider og overhovedet vil indtage en meget tilbageholden Stilling paa hele Toget, har indbudt Digterne Ploug, Hostrup og Richardt, samt Komponisterne J. P. E. Hartmann og C. J. Hansen, der alle ere særlig knyttede til Studenterverdenen, til at gjøre Reisen sammen med de danske Deltagere.

— Ifølge „Upsalaposten" af 25ds. ville Studenterne fra Upsala afreise den 13de Juni om Formiddagen med et Extratog til Stockholm og samme Dags Eftermiddag fortsætte Reisen derfra til Gotheborg, hvortil man venter ankomme den 14de Juni Kl. 7½ Morgen. Fra Gøteborg reiser man pr. Dampskib til Kristiania, hvor man vil ankomme den 15de om Aftenen. Studentersangforeningen vil om Aftenen den 14de give en Koncert i Gøteborg. Studenterne fra Kjøbenhavn og Lund ventes at ville komme den 14de om Eftermiddagen til Gotheborg, hvorhen Reisen saavidt vides sker tillands pr. Jernvei.

Den dansk-russiske Telegrafledning kan ventes aabnet den 1ste Juni eller i de første Dage af næste Maaned. Da Størstedelen af det russiske Riges telegrafiske Korrespondance med England og Nordamerika vil komme til at gaa ad denne Linie som den korteste og billigste, har den russiske Regjering udvidet Telegrafstationen i Libau betydelig samt ladet indrette en uafbrudt Dag- og Nattjeneste sammesteds.

Smigrende Sammenligning. Ifølge Ship- and Merc.-Gazette har Sverige 220 Kystdampskibe og Storbritanien 215. Af dette Antal er i de sidste Aar blot 3 svenske forulykket mod 17 engelske. Af den engelske Dampflaade er i Østersøen forlist 27 mod de 3 nævnte svenske. Grunden hertil finder „Gazette" at ligge dels i, at de engelske Dampskibe er saa høit assurerede, dels i, at de svenske Befalingsmænd er i Besiddelse af en saa ulige større Dygtighed i at manøvrere.

Almueskolevæsenet i Italien. Medens i alle andre civiliserede Lande Oplysningen gaar fremad, synes den i Italien at gaa tilbage; saaledes har de skolebesøgende Børns Antal aftaget med 40,000 de to sidste Aar. Deres Tal, som ingen Undervisning nyder, gaar op til den uhørte Sum 65 %. Værst er det i Rom, hvor ikke mere end 1 af 100 kan læse.

Indbydelse.

Fra forskjellige Steder i Landet er fremkommen Opfordringer til Undertegnede at sætte en Subskription igang til en Erkjendtlighedsgave for Storthingsmand S. Jaabæk. Da disse Opfordringer ere komne fra saa mange og forskjellige Steder, har vi troet at burde efterkomme dem, saameget mere som ogsaa vi erkjender Betydningen af hans Virksomhed for Folkets Sag.

Det er bekjendt, at Indbydelse er sat igang til Fordel for Storthingsmand J Sverdrup. Denne Fremgangsmaade tiltaler os. Folket bør virkelig vise sin Erkjendtlighed mod Mænd, som med ualmindelig Dygtighed stiller sig i Spidsen for de folkelige Bevægelser, og at Sverdrup er en saadan Mand vil formentlig erkjendes.

Men saadan Erkjendtlighed bør — efter vor Mening — ogsaa vises mod den Mand, som i Rækker af Aar med mærkelig ihærdig Udholdenhed har arbeidet for at vække Folket
til mere virksom Deltagelse i de [illegible] Øiemaal. Det maa vist erkjend[illegible]
Virksomhed har været en kraft[illegible]
vaagnende Folkeaand og det [illegible]
Liv, som rører sig runtom i [illegible]
maa det vel hovedsagelig tilsk[illegible]
at Valget til dette Storthin[illegible]
en mere folkelig Retning [illegible]
hvilket igjen tør være en [illegible] g
til, at Storthinget denne [illegible] ig
mere frisindet og sparsom[illegible]
Grundet paa Foran[illegible] os
den Frihed at opfordre [illegible] til
en Erkjendtlighedsgave [illegible] S.
Jaabæk og stiller hel[illegible] til
Bondevenforeninger, He[illegible] andre, som maatte inter[illegible] en, til
at virke inden sin By[illegible]
De Bidrag, No[illegible] Øiemed
vilde yde, sendes Mo[illegible] Mandal,
som vil indsætte d[illegible] k, indtil
en senere nedsættend[illegible] stemmelse
om Bidragenes A[illegible] agene bør
være indsendte in[illegible] s Udgang
dette Aar.
Redegjørelse [illegible] e meddelt i
Folketidenden ell[illegible]
J Overbevi[illegible] s Bondev[illegible]
foreninger, [illegible] Marts 18[illegible]
C. Kasterud. [illegible] H. Braadl[illegible]

De forskjellige Skoleafdelinger ved Kristiania Almueskoler har i de sidste 2 a 3 Aar hver Sommer havt en Udflugt under Tilsyn af sine Lærere og Lærerinder. Niste til Turen har Børnene med sig hjemmefra; en Lædskedrik af Melk eller Potøl skaffes tilveie ved Sammenskud af Fireskillinger og Sexskillinger fra de Hjem, som har lidt tilovers; lidt Musik paa Turen gjør Lærerne sommetider Udvei til. Hvad man altid er mest forlegen med, er Befordring for Friskolernes Børn; Betalingsskolens Elever har Raad til at hjælpe sig selv frem. Rigtignok kan man gaa tilfods, men skal man etsteds hen, hvor en Flok paa mange Hundrede Børn kan tumle sig frit i Mark og Skov Dagen tilende, saa maa man længer bort fra Byen, end de smaa Fødder godt kan bære frem og tilbage. Man har derfor for det meste gjort Turen med Dampskib, engang med Jernbane, og ved udmærket Liberalitet fra Jernbanedirektionens og forskjellige Dampskibsselskabers Side er man enten kommen frem aldeles gratis, eller Betalingen har været saa moderat, at man har kunnet udrede den ved Børnenes egne Bidrag og ved den Hjælp, som en og anden godgjørende Enkeltmand har ydet til Turen. Men det gaar ikke an bestandig at trække Vexler paa de samme Enkeltes gode Hjerte. Derfor tillade vi os herved at henvende os til goddædige og barnekjære Folk med Bøn om et lidet Bidrag, for at de fattige Friskolebørn ogsaa iaar kan faa den Fornøielse, som de alt har tinget paa, og som de sikkert venter. Det er ikke store Summer, der tiltrænges. Skulde der komme mere ind, end der behøves til Befordring, antage vi, at de ædle Givere ikke har noget imod, at det Overskydende eller en Del deraf anvendes til lidt Musik eller til en anden liden Tilstelning, som kan kaste Glands over Festen. Og faa vi mere ind, end vi med sparsommelig Anvendelse har Brug for iaar, saa spare vi Overskuddet til næste Aar. Forøvrigt skal der i sin Tid blive aflagt Regnskab over Anvendelsen af det Indkomne.

Hvad vi bede om Bidrag til, er rigtignok blot en Fornøielse, men det er en uskyldig Fornøielse med udelukkende heldig Indflydelse paa Barnets Aand og Hjerte, og den vil glæde Tusinder af Børn, i hvis Hjem Fest og Glæde er en sjelden Gjæst. Den, som ser de mange glade Barneansigter og hører den endeløse Jubel paa Turen, han skal finde, at hans Gave er vel anvendt. Og man har Erfaring for, at Venlighed vist mod de fattige Smaa virker godt i vide Kredse. „Den, som tager Barnet ved Haanden, tager Moderen ved Hjertet“; den Glæde, som den, der er heldigere stillet, bereder den Fattiges Barn, bærer sin rige Frugt i Fædres og Mødres Taknemmelighed og har en Kraft til at løfte de fattigere Hjem og til i Kjærlighed at knytte Samfundsklasserne sammen, større, end de Fleste maaske tænke.

Kristiania i Mai 1869.

J. H. Schwensen, Grosserer. Carl Michelet, Politimester. C. Hansen, Præst.
J. Tandberg, Præst. J. Jespersen, Skoleinspektør.

Bidrag tegnes og modtages i Bladets Expedition samt i DHrr. Cappelens og Dybwads Boglader.

Storthinget.

Lørdag den 29de Mai holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Fortsættelse af den igaar paabegyndte Behandling af Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Forandringer i Fattiglovgivningen. Komiteen indstiller som § 3: Hjemstavnsret efter § 17 i Lov om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne af 6te Juni 1863 og § 18 i Loven af samme Dato om Fattigvæsenet paa Landet erhverves i de til Finmarkens Amt hørende Fattigdistrikter først ved 5 paa hinanden følgende Aars stadigt Ophold i samme Distrikt.

Schweigaard fandt den her indeholdte Bestemmelse ubillig og hensynsløs og vilde derfor stemme derimod. Holmboe fandt ikke, at denne Lov var mere ubillig end andre Undtagelseslove for Finmarken, og der var vel intet Land, for hvilket man kunde give saa exceptionelle Bestemmelsee som for Finmarken. Det var for det meste Fattigfolk, som indvandrede, medens de, der ved heldigt Fiske sloge sig nogenlunde op, udvandrede for andetsteds at finde en blidere Tilværelse. Et saadant Forhold existerede ellers intet andet Sted i Landet, og det syntes ham derfor berettiget at have særegne Hjemstavnsregler for Finmarken. Dersom man havde kjendt Forholdene, vilde man have fundet den her foreslaaede Undtagelseslov rimelig. Fattigbyrderne vare der forholdsvis større end noget andet Sted i Landet. Taleren vilde sluttelig anbefale §'en paa det bedste. Provst Jensen var ganske enig med Holmboe, men vilde blot sige, at dersom en saadan egen Regel for Hjemstandsretten skulde gjælde for Finmarken, maatte den ogsaa antages for Lyngens Herred i Tromsø Stift, hvor de samme Forhold existerede. Taleren troede, man bedst vilde opnaa, hvad man vilde ved at give særegne Regler for Opnaaelse af Hjemstavnsret for Udlændinge. Dersom man for disse forlængede Terminen til 5 Aar, vilde der ikke blive saameget Spektakel mellem de forskjellige Folkeslag og den indvandrede Kvæn vilde komme under bedre Kaar. Holmboe indvendte, at det væsentlig var Fiskerierne som traf Folk til Finmarken, hvilket ikke var Tilfældet med nogen Del af Tromsø Stift. Forresten fandt ikke Taleren, at den omtalte Undtagelsesregel kunde indskrænkes til at gjælde blot Udlændinge. Kjerschow fandt efter Jensens Udtalelse Opfodring til at fremsætte et subsidiært Forslag til § 3 til blot at gjælde Udlændinge. Taleren vilde dog ikke, at denne Undtagelseslov skulde gjælde alene Finmarken, men det hele Land. Schweigaard ansaa det for at være rent galt, at Loven skulde indrettes efter Finmarkens 20,000 Inb. Taleren vilde blot spørge, om man ikke ligesaa gjerne kunde sætte Terminen til 20 Aar? Han maatte paa det mest bestemte stemme mod ethvert Forslag, som gik i den her antydede Retning. J. Aarflot fandt nok, at to Aar til Erhvervelse af Hjemstavnsret var for kort Tid og vilde være tilbøielig til at gaa med paa 5 Aar, men da for det hele Land og ingenlunde for Finmarken alene. Angaaende Karakteren af Indvandringen til Finmarken gjordes derpaa nogle Bemærkninger af Kjerschow, Schweigaard, Holmboe. Løberg fandt, at dersom en saadan exceptionel Regel skulde indføres for Finmarken, saa vilde der nok findes mange andre Fiskedistrikter, for hvilke en saadan Regel ogsaa maatte indføres. Imidlertid fandt han, at disse Bestemmelser vare altfor urimelige til, at man kunde gaa ind paa dem. Efter nogle yderligere Bemærkninger optoges §en til Votering med det Udfald, at Indstillingens § 3 forkastedes mod 11 St. (Aall, J. Sverdrup, Kjerschow, Irgens, Svans, Rode, Holmboe, P. Jensen, Moen, Balchen, O. Velde) og Kjerschows Forslag mod 16 St. — Komiteen indstiller som § 4: De i §§erne 1, 2 og 3 givne Regler gjælde ogsaa, naar Omkostningerne skulle udredes af en Amtskommune i Stedet for af et enkelt Fattigdistrikt. Enstemmig bifaldt. — § 5. Den Hjemstavnsret, som Nogen har alene paa Grund af Faders eller Moders Forhold til et Fattigdistrikt, kan Vedkommende ikke overføre paa sine Børn.

Holmboe foreslog §en givet følgende Tillæg: — — hvorimod disses Forsørgelse i Trangstilfælde, saalænge de ikke selv have erhvervet Hjemstavnsret, paahviler Statskassen og det Fattigdistrikt, hvor Trangen opstaar, hver for det Halve. Efter nogle Bemærkninger fra Schweigaard, Bødtker, Byfoged Holmboe, forkastedes §en mod 31 St. — Der indstilles som § 6: Betleri hindrer ikke Erhvervelse af Hjemstavnsret, medmindre Angjældende derfor er bleven straffet.

Mod denne Paragraf talte Schweigaard, Bødtker, P. Jensen, medens den forsvaredes af Holmboe. O. Velde foreslog, at man skulde sætte Punktum efter Hjemstavnsret og lade §en der standse. Jaabæk vilde stemme for §en saadan, som den var formet af Komiteen, men fandt heller ikke, at der kunde være noget mod Veldes Forslag. Derpaa blev ved Voteringen første Del af §en efter Veldes Forslag, forkastet mod 47 St., hvorved Voteringen over §ens sidste Del bortfaldt. — Der indstilles som § 7: Nærværende Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Dag §§ 25 og 26 i Loven af 6te Juni 1863 om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne og §§ 26 og 27 i Loven af s. D. om Fattigvæsenet paa Landet ophæves. — Enstemmig bifaldt.

Schweigaard erklærede sig at være mod Sagens Oversendelse til Lagthinget. Bødtker gjorde opmærksom paa, at det Væsentligste, som nu stod igjen af Loven, var §§ 1, 2, og da han igaar havde paavist de Uretfærdigheder, som deraf kunne opstaa og paa det skarpeste udtalt sig derimod, var han naturligvis idag mod Oversendelsen. Hammerstad, der ansaa de deri indeholdte Bestemmelser for gavnlige, vilde stemme for Oversendelsen. Schulze forsvarede Loven mod de Angreb, der vare gjorte mod den af Repræsenterne fra Fiskeridistrikterne, hvilke Udtalelser imødegikkes af Løberg, der bemærkede at naar det igaar var sagt, at den her foreslaaede Lov var en Krig mellem Land og By, og saa troede han, det var et Misbrug af Magten fra Landrepræsentanternes Side, naar de vilde benytte sin Overvægt til at sætte en saadan Lov igjennem. Taleren troede, man vilde gavne det Hele bedst, dersom man arbeidede i Enighed og ikke ligesom delt i tvende Partier søgte hver at tilvende sig størst Fordel. Hammerstad troede, at denne Lov vilde virke til Lettelse af Fattigbyrden, og da var der vel Grund nok til at stemme for den. Fremdeles udtalte sig Bødtker, Bentsen, Aga, Schweigaard, Falsen, Kjerschow, der stemte mod Oversendelsen, medens Olafsen, O. Velde, Holmboe (der erklærede sig her at være stedte i en temmelig vanskelig Omstændighed, efterat § 2 var strøget; men da han haabede at den deri indeholdte Bestemmelse kunde erholdes ad Bevilgningsveien, vilde han ikke stemme mod Oversendelsen). Ved Voteringen vedtoges derpaa Sagen oversendt Lagthinget mod 30 St. (Flor, Steen, Broch, Olrog, Balchen, Falsen, Irgens, Kjerschow, Wiel, Maartmann, Faye, Michelsen, Lorck, Mathiesen, Lambrechts, Nergaard, Aga, Schweigaard, Igland, Postm. Hansen, Løberg, Sæim, Løitn. Brandt, Viborg, Dahl, J. Aarflot, Bjørnsgaard, Bødtker, Bentsen, Kildal. Frav.: Gram, Schwartz, Heggelund, Augustinussen, Christiansen).

Sag No. 2. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 om et Repræsentanten Richters Forslag til Forandring i Lovgivningen om Umyndiges Midler ikke bifaldes, blev efter nogle Bemærkninger af Richter, enstemmig bifaldt.

Sag No. 3. Indstilling fra Næringskomiteen No. 2 angaaende den kgl. Proposition til Lov om Brug af Firma.

Lambrechts troede, at dersom Loven skulde udkomme i det her foreslaaede vide Omfang, vilde den i mange Tilfælde komme til at være unyttig eller idetmindste unødvendig. Det var ingenlunde Talerens Mening, at denne Sag skulde falde, men tvertimod, at den snart vilde fremkomme igjen i en forbedret Form og vilde derfor, i Tilfælde af at han fandt nogen Tilslutning, fremsætte et Forslag om, at denne Sag ikke kommer til Behandling paa dette Thing. Sæhlie bemærkede, at dersom denne Lov skulde gjælde baade Land og By vilde han stemme for et Forslag i den af Lambrechts antydede Retning, medens han nok vilde stemme for Indstillingen, dersom den indskrænkedes til blot at gjælde Byerne. Lambrechts fremsatte derpaa efter Opfordring et Forslag om, at denne Lov ikke skulde komme under Behandling paa dette Thing. Schweigaard talte for Loven, idet han bemærkede, at om den tildels medførte Vanskeligheder, saa var det altid saa, naar et Skridt skulde tages fuldt ud, at der sammen med det Gode blandedes noget Ondt. Michelsen troede nok, at denne Sag maatte være saa godt forberedt, som nogen Sag kunde være. Den nuværende Ordning ang. Firma fandt Taleren i mange Henseender utilfredsstillende og fandt det derfor rigtigst, at man jo før jo heller søgte at ordne dette Forhold nogenlunde tilfredsstillende. Der vilde vistnok ved den her foreslaaede Ordning opstaa Vanskeligheder, men de vare ikke stærke nok til, at man for den Sags Skyld skulde lade Sagen henstaa. Richter troede ikke, at man længere kunde tilbagevise de Krav, som gjordes fra den merkantile Del af Befolkningen; han vilde stemme mod Lambrechts Forslag, men vilde dog, at man under Paragrafernes Gjennemgaaelse skulde forme Loven saaledes, at den kom til at gjælde Kjøbstædernes og Ladestædernes Virkekreds. Hammerstad vilde stemme for Lambrechts Forslag, idet han troede, at en Opsættelse af et Par Aar vilde virke til Sagens Bedste, da Loven nu ved Siden af at rette paa enkelte Ting ogsaa gjorde adskillig Skade. Regjeringen vilde da i Mellemtiden kunne undersøge, hvilke Forhold, der absolut maatte ind under Lovens Bestemmelser, og man kunde da med mindre Frygt gaa ind derpaa. Lambrechts udtalte sig for sit Forslag, idet han fastholdt, at et Par Aars Udsættelse vilde i høi Grad gavne Sagen. Han indsaa fuldt vel Nødvendigheden af en Lov i denne Retning, men den her foreslaaede indeholdt adskillige Mangler; som man jo efter nøiagtigere Overveielse kunde afhjælpe. Faye troede, at man overvurderede de Vanskeligheder, som Loven medførte, medens man undervurderede de Goder, den indeholdt, og vilde derfor stemme mod Lambrechts Forslag. Yderligere Bemærkninger gjordes af Schweigaard og Lambrechts. Aall troede, at denne Lov indeholdt alt for mange Tilfælde. Han indsaa nok den i mange Henseender var nødvendig og maatte derfor anse det beklageligt ikke at kunne stemme for den kgl. Proposition. Fremdeles talte DHrr. Bentsen, Richter, Schweigaard, Michelsen, Bødtker (som troede, at om Gjennemgaaelsen end ikke ledede til, at man fattede nogen Lovbeslutning, vilde de her fremkomne Meninger tjene som Rettesnor for Sagens Behandling til næste Thing), Sæhlie. Derpaa optoges Lambrechts Forslag til Votering med det Udfald, at Forslaget bifaldtes mod 21 St.

Mødet erklæredes hævet Kl. 2¼.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 31te Mai.

Igaar Kl. 8 Aften ankom Dampskibet „Excellence Toll“, Kapt. Mattson fra Kjøbenhavn, og idag indklareredes Skonnert „Thrine“, Kapt. Thoresen fra Newcastle med en Ladning Stykgods.

Udexpederede Fartøier den 26de Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Opreisningen	Olsen	Holmestrand	ufdd. Varer
Smygen	Pihl	Danmark	Trælast

Langueboteren straalede: cancagno! „Cocagne!“ Lystig! Det høieste Udtryk for narbonnesisk Tilfredshed. Han var en halv Matros, født i den sumpede By Gruissan paa den søndre Del af la Clappe, dog Baadfører mere end Sømand, vel vant til at manøvrere Indsøbaadene i Bages og drage Not fulde af Fisk paa Sandbankerne ved Sainte-Lucie. Han tilhørte den Race, som bruger rød Hue paa Hovedet, gjør Korsets Tegn paa spansk Maner, bøier Knæ for at haane og anraaber sin Skydspatron med den tilføiede Trusel: Store Helgen, forund mig, hvad jeg beder dig om, ellers kaster jeg en Sten i Skallen paa dig, „ou te fog' un pic“.

I Nødstilfælde kunde han være en nyttig Forstærkning for Besætningen.

Provençaleren holdt paa at gjøre en Torveild op under en Gryde i Kjøkkenet for at lave Suppen til.

I denne Suppe erstattedes Kjødet af Fisk, hvorhos ogsaa Provençaleren kastede Erter, smaa, firkantede Fleskstykker og spansk Peber i den. En af Provianskafferne blev aabnet tæt ved ham. Lige over sig havde han en tændt Jernlygte, der hang paa en Krog i Kjøkkenet. Tæt ved Lygten, paa en anden Krog, gyngede en Isfugl som Veirhane. Det var paa den Tid en Folketro, at en død Isfugl, ophængt ved Næbbet altid vender Brystet mod den Kant, hvorfra Vinden kommer.

Medens han tillavede Suppen satte Provençaleren nu og da en Flaske til Munden og drak en Slurk Aguardiente. Det var En af disse store, flade Flasker, der var overdraget med Vidjer samt forsynet med Ører, og som man i en Læderrem bar ved Hoften. Mellem hver Slurk gnaalede han en Kuplet af en af de Bondeviser, hvis Emne er aldeles Intet. En Hulvei, en Hæk, Skyggen af en Kurvevogn og en Hest, som man ser paa Engen gjennem en Aabning i Krattet, nu og da Spidsen af en

det paa videnskabelig Maade, naar man grunder Navigationen paa en udforsket og bevist Ustadighedslov, naar de kommanderende ere Meteorologer og Lodsen Kemiker, — da vil store Ulykker undgaaes.

Havet er ligesaavel magnetisk som vandholdigt. Et Ocean af Kræfter bor, ukjendte, i Bølgernes Ocean, i Vandets Aand kan man sige. At se en blot og bar Vandmasse i Havet er ikke at se Havet. Havet er saavel en magnetisk Masse i stadig Virksomhed, som en flydende Masse i stadig Bevægelse. Attraktionskræfterne virke paa dette i kanske endnu høiere Grad end Orkanen. En Atomforening, som er bevist ved andre Fænomener ved Kapillair-Attraktionen, og er mikroskopisk for os, har Del i dette Oceanets umaadelige Hele. Den elektriske Bølge virker snart sammen med og snart mod Luftbølgen og Vandbølgen.

Den, der ikke kjender den elektriske Lov, kjender ikke den hydrauliske, thi de indgaa i hinanden og gjennemtrænge hinanden.

Et sværere Studium gives der ikke, det er sandt, ikke heller et mørkere; det er Nabo til Empirismen, som Astronomien er Nabo til Astrologien. Men uden dette Studium er der ingen Navigationskunst.

Men videre. En af Havets forfærdeligste Kraftforeninger er Snestormen. Snestormen er i Særdeleshed magnetisk. Polen frembringer den ligesom den frembringer Nordlyset, den virker i denne Taage paa samme Maade, som den virker i dette Lys; og i Snefogen er den elektriske Udstrømning ligesaa mærkbar som i Nordlysflammen.

Stormene ere Havets Nervérystninger. Havet har sin Migraine. Man kan ligne Stormene med Sygdomme. Somme ere dødelige, Andre ikke; man redder sig fra den Ene, men ikke fra den Anden. Snestormen er egen for Polaregnene. Undertiden glide de dog, man kunde næsten sige ramle de, helt ned til vore Luftstrøg; saa voldsom er Luftaandernes vilde Dands.

Caroline	Isachsen	Fredriksstad	aftld. Varer
Madamen	Sverdrup	Frankrig	Trælast
Milb. Engeström	Hansen	England	do.
Axel	Pedersen	Port Madoc	do.
Hjalm	Johansen	England	do.
Familiens Haab	Hag	Danmark	do.
Emilie	Zachariassen	do.	do.
Annette Cornelia	Ohlsen	Holland	do.

Anmeldte Reisende.

Den 30te Mai.

J Norbergs Hotel: Wilhelmsen med Frue fra Kjøbenhavn, Frøken Riis fra Brevig, Pastor Rhode fra Lier, Brugspatron Anderson fra Karlstad, Pastor Simonsen med Frue fra Tønsberg, Fuldm. Olsen fra Landet, Frøken Hansen fra Solør. Frøken Eriksen fra Landet.

Den 31te Mai.

J Hotel Skandinavie: Aagaard med Familie fra Sandefjord, Mr. og Mrs. Kimpson fra Edling, Olsen fra Drammen, John Gow, Rob. Gow og M. Kay, Esq., fra Liverpool, Kapt. Berg fra Aas, Weem fra Drammen, Frøken Ullsteen, O. Leegaard fra Fredriksstad.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret fra igaar er østenfor Norge, hvor Vinden er Nordlig til Vestlig med tørt og opklaret Veir. Temperaturen er endnu flere Grader for lav efter Aarstiden. Udsigterne ere for det Første til Vestlig til Nordlig Vind med tørt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Tirsdag den 1ste Juni (Kl. 7½—10¼) giver Undertegnede med velvillig Assistance en Aftenunderholdning, bestaaende af: **Michel Perrin eller Politispionen uden at vide det,** Vaudeville i 2 Akter af Melesville og Duveyrier, oversat af Th. Overskou; derefter: **Sangnummer,** udføres af **Signora Domasi;** derefter: **Bruden paa Staburet,** Vaudevillemonolog af H. Schulze; derefter: **Sangnummer,** udføres af **Signora Domasi;** til Slutning: **Petter og Inger,** Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Forestillingen begynder Kl. 7½.

De tegnede Billetter bedes afhentede i Hr. Steensballes Boglade Tirsdag fra Kl. 10 til 4.

Chr. Aug. Abelsted.

Theatre des variétés.

Onsdag den 2den Juni (Kl. 7½—10)

Første Forestilling:

Il Trovatore,

romantisk Opera i 4 Akter af Verdi.

Th. Hermann, Direktør.

North American Lloyd.

Directe Dampskibsforbindelse mellem Kjøbenhavn og Newyork.

Med nedenstaaende store og bekvemme Hjuldampskibe

„Ariel"	1736	Tons
„Nothern Light"	2056	—
„Ocean Queen"	2715	—
„Arago"	2260	—
„Gulding Star"	2560	—
„Fulton"	1730	—
„St. Jago de Cuba"	2650	—

befordres Passagerer via Kjøbenhavn til New-York. Reise med **„Gulding Star"** 9de Juni fra Kjøbenhavn med Afgang fra Christiania den 10de og med **„Fulton"** fra Kjøbenhavn 30te Juni med Afreise herfra Dagen forud. **Fri Kost** ombord fra Christiania.

Skibene seile under den danske Regjerings Love og proviantere i Kjøbenhavn. Dansk examineret **Læge** og dansk **Oversteward** findes ombord.

O. Svenson,
General-Agent.
Contor: Store Strandgade.

Den Nationale Linies

Dampskibe afgaa fra Liverpool som følger:

The Queen	9de Juni,
England	16de —
France	23de —
Virginia	30te —

Afreise herfra foregaaende Fredage.

O. Svensen,
General-Agent.
Contor: Store Strandgade.

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse.

Ansøgninger om at komme i Betragtning ved Uddelingen af Foreningens Præmier for særdeles ombyggelig Behandling af Husdyr kunne indsendes til Politifuldmægtig Gamborg, Christiania Politikammer, inden Udgangen af August Maaned førstkommende. Ansøgningerne maa være bilagte med fornødne Bevisligheder. Adgangen til Konkurrance om disse Præmier staar alle Landsdele aaben, og vil det være Foreningen kjært at kunne sprede sine Præmier saa vidt som muligt.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtligt og skriftligt, samt Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning. Lidt Kjenskab til vor Lovgivning vil blive medelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom har lovet at ville gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. for Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Ree for 5 Spd. Maaneden. Indmeldelser sendes til Undertegnede, af hvem ogsaa nærmere Oplysninger meddeles.

Ree i nedre Stjørdalen ved Throndhjem, 28de Mai 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Tilsalgs.

Nye Skinker,

Holstenske og Hamburger, anbefales af

G. Wold,
Torvet No. 2.

Bringebærsaft,

extra god, til 36 og 48 ß pr. Flaske hos

G. Wold,
Torvet No. 2.

Nye

lyse engelske & franske Sirtser & Brillantiner er ankommet i rigt Udvalg til

Møller & Magelssen,
Hjørnet af Prinsens- og Kirkegaden.

Pianoforter (prisbelønnede)

forefindes stedse i godt Udvalg til forskjellige Priser meget billig hos **P. Brantzeg,**
Akersgaden No. 61.

Physharmonikaer

(prisbelønnede)

fra 35—100 Spd. forefindes stedse tilsalgs hos **P. Brantzeg,**
Akersgaden No. 61.

Et Parti **Steenheller** sælges ved

Søren Holst & Comp.
Akersgaden.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		
Perlegryn,		**Pillemeel,**
Ertermeel,		**Rugfjerdemeel,**
Havremeel,		**Rugklid,**
Potetesmeel,		**Bygklid.**
Hvede,		

Kaffe,
Havanna,
Raffinade,
Riis,
i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Dagbladets væsentligste Indhold i Mai Maaned.

Opsatser m. V. — No.
Ingen Embedsmænd paa Thinge 99
Indberetning om de af G. O. Sars i Vinteren 1868—69 anstillede fortsatte Undersøgelser af vore Torskefiskerier . . . 99, 104
Hvorlænge skal man endnu vente, førend der tages alvorligt fat paa at værne om de Skogrester, vort Land endnu har igjen (af en Bonde) . . 100
Til Storthinget 100
Brev fra Nordland (af 4 X s) 101
Nogle Ord om Stuelpilkunsten som en selvstændig og berettiget Kunstart (af f.) 101, 102
Brevsending fra Hedemarken (af Pegn) . . . 102
Brevsending fra Nordfjord (De smaabundne Sildegarn) 103
Korrespondance fra Kragerø 104
Brev til Dagbladet fra Ryfylke (af E. E. J.) . . 105
Jernbanerne og Arbeidsløsheden 105
Breve fra Storthinget (IX) 106
Opfindelsen af Lokomotivet og Jernbanerne (efter Revue des deux mondes) 107, 108, 109, 111
Trondhjemsbrev 107
Ferskvandsfiskeriinspektør Hetting . . . 108
Korrespondance til „Tunsbergeren" fra Jshavet (af Jakob Melsom) 109
Den 17de Mai 1869 (Digt) 110
Om Kalmarunionen 110, 115
Indbydelse til kirkelige Møder 111
Reisebrev fra Afrika 111, 112
Sognebaandets Løsning 112
Gjensvar til Aftenbl.s Anmelder angaaende Koncerten paa Klingenberg (af en gammel Sanger) 112
Jernbanen mellem det Nordens- og Søndenfjeldske . 113
Et Par Ord tilegnet Br. i Morgenbl. No. 117 A 1869 (af J. D.) 113
Et Par Ord om Bergværksdriften i vore Telemarken. 114
Prolog, fremsagt paa Kristiania Theater 17de Mai 1869 (af N. R.) 114
Pensionsvæsenet (af S. Jaabæk) . . . 115, 121
Om det nye Forslag til Forandringer i Fattiglovene af 6te Juni 1863 (af r.) 116
Generalforsamling i Kristiania Arbeidersamfund . . 116
Ogsaa om Sognebaandets Løsning (af en Lægmand) 117
Reisebrev fra Palæstina 117, 119
Elverum-Aamot-Banen eller Drøbaksund (af x + z) 118
Endnu nogle Ord om Laxefiskerierne (af A. B.) . 118
Lord Stanley om Undervisningen 118
Endnu et Ord om Gudbrandsdals-Jernbanen 120, 122
Ho Sigrid med Kyrkja (Digt af John Klæbo) . . 121
Om Kapt. Krestings Kartarbeide 121
Kristiania.
Om Statslaanet 99
Om Lagthingets Behandling af Skoleloven . . . 99
Om Sognebaandets Løsning 100
Om Embedsmændenes politiske Stilling 102
Om Konstitutionskomiteens Indstilling til Forandr. i Lov af 7de Septbr. 1854 om Grændseforholdene m. m. i Finmarken 103, 104
Om Jernveisforslaget 106
Om Ankerne over aarlige Storthing og Uelands Forslag om Diætnedsættelsen 107
Om Jernbanetanken 109
17de Mai 110
Om Bemærkningerne over Forkastelsen af Statslaansforslaget 114
Om Dødsstraffens Afskaffelse 117
Om Auktionsvæsenet 117
Om Protokolkomiteens Indstilling i Anledning Regjeringsprotokollernes Gjennemgaaelse . 120, 121
Literaturanmeldelser.
Treogtyve Taler i Sørgehuset og ved Graven, samt nogle andre Leilighedstaler af W. A. Wexels 110
For Romantik og Historie 119
Historisk Literatur II. Ebbe Hertzberg: Det norske Aristokraties Historie 120
Storthinget.
Embedsmænds Lønninger 99
Odelsthingets Behandling af Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledn. den kgl. Proposition til Lov indeholdende Bestemmelser om Ret til at udvinde Guld m. V. 99, 100
Odelsthingets Debatter over Bentsens Forslag til Sognebaandets Løsning 100, 101
Lagthingets Bemærkninger over Theaterforslaget . . 102
Militærkomiteens Indstilling om civile og militære Embedsgaarde 103
Odelsthingets Debatter over Lagthingets Bemærkninger over Skydsloveforslaget 104, 105
Do. Do. over Forslag til en Deling af Afgifter for Brændevinssalg og Udskjænkning 105
Do. Do. over Forslag til Lov om Fredning af Lax og Sørret 107, 109
Behandling af Forslag til Bevilgning af Stipendier for Almueskolelærere 108
Odelsthingets Behandling af Forslag til Lov om Storthingsmændenes Diætgodtgjørelse . . . 112
Do. Do. af Jaabæks Forslag om Lov angaaende Gjæld for berusende Drikke 113
Storthingets Behandling af Lønninger for Hypothekbankens Betjente 115
Odelsthingets Debatter over Lagthingets Anmærkninger til Lov ang. valgfrit borgerl. Ægteskab 116
Forslag om Dødsstraffens Ophævelse 116
Odelsthingets Debatter over Lagthingets Anmærkninger over Skoleloven 117, 118
Do. Do. af Toldkomiteens Indstilling 118, 119, 120
Debatter over Fattigloven 120, 121, 122
Forskjelligt.
Unionsforslaget paa den svenske Rigsdag . . . 99
Sildegarnmasternes Størrelse 100
Kongens Grube paa Kongsberg 100
Det dansk-engelske Telegrafselskab 108
Om Religionsfrihed 111
Vor Planet, hvordan den har været og hvordan den skal blive 114
En Valghistorie fra Frankrig 116
Om Udvandringen til Amerika fra Danmark . . 118
Pacifikbanen i Amerika 121
Befordringer, Afgang og Resolutioner 102, 108, 110, 113, 115, 119, 120.
Kristianiabrev . . . . 100, 101, 105, 113, 119.
Føljeton.
Frimureren . . . . 99—105
Manden som ler . . . . 106—122

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Matutina havde, som man har seet, da den forlod Portland, beslutsomt kastet sig ud i Nattens Farer, der endnu mere øgedes af den fremrykkende Storm. Den havde trodset alle disse Trusler med en tragisk Dristighed. Og alligevel, endnu en Gang: Advarselen havde ikke manglet.

II.

Begyndelsens Skyggeportræter tegnede.

Saa længe Ourquen befandt sig i Portlandsviken havde den ikke høi Sø. Saa mørk, Havet var, saa ren var endnu Luften. Vinden generede ikke Ourquen synderligt; den gik saa nær Skjæret som muligt; det var en god Beskyttelse for den mod Vinden.

Ti Mennesker befandt sig ombord paa det lille biscayiske Fartøi, tre Mands Besætning og syv Passagerer, hvoriblandt to Kvinder. J Skinnet fra Søen, thi i Skumringen frembringer Vandspeilet en Lysning, var nu alle Skikkelserne synlige og udprægede. Man skjulte sig desuden ikke længere, man saa ikke længere trykket ud; Alle havde gjenvundet sin sædvanlige Holdning, de hævede sin Røst, de viste sit Ansigt. Afreisen var en Befrielse. Det Brogede ved Gruppen stak i Øinene. Kvinderne vare ikke gamle; men det omstreifende Liv frembringer en for tidlig Alderdom, og Nøden slaar Rynker. Den Ene var en baskisk Kvinde, den Anden, hun med den store Rosenkrands, var en Irlænderinde. De havde den slappe, ligeglade Mine, som tilhører Samfundets Ulykkelige. De havde sat sig nær hverandre paa Kisterne tæt ved Masten. De snakkede; Irsk og Baskisk er som nys bemærket to beslægtede Sprog. Den baskiske Kvindes Haar duftede af Løg. Skipperen paa Skuden var en Basker fra Guipuzcoa, den ene Matros var en Basker fra den nordlige Del af Pyrenæerne, den anden en Basker fra den søndre

Del, det vil sige af samme Nation, ihvorvel den Første var Franskmand og den Anden Spanier. Baskerne anerkjender ikke noget officielt Fædreland. Af de fem Mænd, som vare i Selskab med de to Kvinder, var En Franskmand fra Languedoc, en Anden Franskmand fra Provence, en Tredie var Genueser. En Olding, han der ikke havde noget Hul for Snaddepiben i Sombreroen, saa ud til at være Tydsker. Den Femte, Chefen, var en Basker fra den flade Biscarossabygd. Det var ham, som sparkede Landgangsbrættet i Søen, da Barnet vilde gaa ombord. Denne Mand, stærkbygget, hastig i alle sine Bevægelser, og udpyntet, som man erindrer, med Galloner og anden Stads, der stod i skrigende Modsætning til hans Pjalter, gav sig hverken Rast eller Ro, — snart bøiede han sig, snart rettede han sig, idet han uden Ophold gik frem og tilbage, fra den ene Ende af Fartøiet til den anden, som om han var urolig for, hvad der var skeet, og for, hvad der vilde ske. Denne Bandens Chef og Skipperen paa Skuden samt de to Matroser talede, omend Basker, alle fire, forskjellige Sprog. En talede Fransk, En Spansk og En Baskisk, de tre Sprog, som vare gjængse paa begge Sider af Pyrenæerne. Dog talede Alle, med Undtagelse af Kvinderne, Fransk, der udgjorde Hovedbestanddelen i deres Kragemaal. Det franske Sprog begyndte i de Dage at udbrede sig i Europa som en Midtvei mellem Nordens Overmaal paa Konsonanter og Sydens Overmaal paa Vokaler. Handelsmanden talede Fransk, Tyven ligesaa.

Ourquen, en dygtig Seiler, skjød skarp Fart; ti Personer foruden Tøiet var dog en drøi Last for saa ussel en Baad. Saalænge Ourquen endnu var inde i Viken, var Himlen, ihvorvel af et betænkeligt Udseende, dog endnu ikke truende nok til at vække Flygtningernes Bekymring. Man var rømt, man var kommet bort, og det stemte til Lystighed. En lo, en Anden sang. Denne Latter var tør, men fri, denne Sang var lav, men sorgløs.

Dagbladet.

No. 123. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 1ste Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandesjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Til Storthinget om Dølen.

Det glæder os at kunne underrette vore Læsere om, at flere Storthingsmænd ere betænkte paa at paakalde Thingets Opmærksomhed for et Forslag om Bevilgning til Digteren Aasmund Olafsen Vinje i Lighed med de tidligere Bevilgninger til Digterne Bjørnson og Ibsen. Vi tro, at dette Forslag vil blive hilset med Tilfredshed i By og Bygd, ja, hvad mere er, vi tro, at vort Folk vilde have en Ank paa sig, en Følelse af Ansvar, om Vinje skal være formeget Stedbarn i dette Samfund. Det er os derfor kjærkomment at faa Anledning til selv at stille os udenfor et saadant Ansvar ved at lægge et Ord ind for ham, og vi lykønske ligeledes baade de Storthingsmænd, som ville fremsætte Forslaget, og dem, som, — muligens med et halvt Øie hen til Efterslægtens Censur over disse Dages Mænd og dette Aars Storthing — ville stemme for det. Thi for Fremtidens Dom synke mange smaaførdige Tvivl, hvormed en undvigende Tværhed nu kan dække sig, sammen med den Dagens Strid, som har laant dem sine Overdrivelser.

Vinje er en Mand, som aldrig har bekymret sig om at vise sig et Haar anderledes, end han er. Dette kan være baade vel og ilde, men det forholder sig saa. Han har dernæst paa dølevis saa at sige tiltalt med et djervt „Du" enhver Sag, enhver Person og enhver Autoritet, ligesom han var vant til i den Fjeldbygd, der sendte ham som voxen Mand ud paa de literære og politiske Brydningers Tumleplads. Og det skal ikke negtes, at han har skaffet sig adskillige Uvenner, ikke blot paa Grund af sin Uafhængighed og Uoplagthed til at underordne sig saavel Personer som Situationer, men ogsaa ved nogen Hensynsløshed og ved Brud paa Decorum, hvad der forøvrigt som oftest med fuld Gjensidighed er gjengjældt af hans Modstandere. — Vi ere ikke blandt dem, som lade haant om Decorum. Det har sin moralske Grund og er en Vogter for det Moralske. Men vi ere endnu mere bange for at være blandt dem, der lægge altfor stor Vægt paa det Smaa og paa Formen, blandt dem, som finde sig trygge ved, hvad det skal være, naar det hører med til det Gjængse, men derimod betragte enhver Overskridelse af den rutinemæssige Pyntelighed som en Dødssynd. Nei, lad os vogte os for Farisæismen, den er dog det Værste af det Altsammen. Digterne have just i Almindelighed vist sig uskikkede til det Pynteliges quantum satis, og de have derfor ogsaa som oftest nydt det Fortrin at blive skjeldte dygtig ud af sin Samtid. Man tænke blot paa Wergeland. Men paa den anden Side, naar en Digter har valgt en tryg og meenløs Stilling udenfor sin Tids politiske og praktiske Brydninger, og som t. Ex. Gøthe under den tydske Befrielseskrig givet sig til at iagttage Skyerne, saa har man dog heller ikke likt dette, og Gøthe har derfor faaet høre ilde for sine „Wolchenbeobachtungen" efter sin Død.

Det er bekjendt nok, at Vinjes Afskedigelse fra Justitsdepartementet hidrørte fra hans skarpe Bedømmelse af Regjeringens Forhold navnlig til den unionelle Revisionssag. Vi ville ikke gjøre hans Afskedigelse til noget Stridspunkt under denne Bevilgningssag, og vi indskrænke os derfor til at bemærke, at man idetmindste ikke kan fortænke Vinje i, at han, som en over hele Norden kjendt Digter og Forfatter, troede at kunne med vanlig Uforbeholdenhed fremføre sin afvigende Betragtningsmaade af Rigsakt-Revisionen, uden at hans Overordnede derfor behøvede at føle sig paavæltet nogen ubeleilig Medansvarlighed.

Det er naturligvis Vinjes Ansættelse i Justitsdepartementet, som har været Aarsag i, at der ikke tidligere er besluttet nogen Bevilgning til ham jevnsides med Digterne Bjørnson og Ibsen. Men nu vil hans Tilsidesættelse indeholde noget Paafaldende og næsten noget Pinligt, endog for de tvende nysnævnte Digtere selv. Ligeoverfor Vinjes hævdede og hyldede Digternavn vide vi intet Faktum, der kan retfærdiggjøre en Tilbageholdenhed, der vil betro en ligesaa uafhængig og selvfølende som vanskelig stillet Digterbegavelse udelukkende til den private Paaskjønnelse, naar det Offentlige engang har begyndt at støtte sine Digteres Uafhængighed af privat Velynderskab. Thi vistnok har Vinjes Digtning havt en saa udbredt Tiltrækning, at han muligens har flere Læsere og Beundrere tiltrods for sin Benyttelse af Folkemaalet end paa Grund af den, men hans mangeaarige og vedholdende Troskab mod denne Tanke vil dog have indskrænket hans Læsekreds.

Vinjes betydeligste Digt, som udentvivl mere og mere vil blive erkjendt for et Hovedværk i vor Literatur, er „Storegut". Vi kjende ikke i nogen Literatur et Digt, som paa engang er bedre skikket til Folkelæsning og paa samme Tid saa fængslende for ethvert Dannelsestrin, ikke mindre paa Grund af sin Renhed i Indholdet og dets sikre Sigte paa Folkeomdømmets Krav paa Mod, Styrke, Aand, Ædelmodighed mod Mennesker og Mildhed mod Dyret, end paa Grund af den ligesaa ædle som indsmigrende Form. Det norske Samlag har derfor ogsaa erhvervet Vinjes Samtykke til at besørge en Godtkjøbsudgave af Digtet i et Oplag af 2000 Exemplarer. Der ligger heri en Anerkjendelse, hvis Vægt vi ikke tro bør anslaaes for ringe.

Og hermed være denne Sag anbefalet til Storthingets Omsorg. Det vil nu staa til Thinget at hindre, at Vinjes Skjebne formeget skal komme til at ligne hans egen Skildring af „Storegut", da han var bleven Soldat:

So han sprengde si Uniform sunder
Og den aldrig var gjort fyr ein Slik.
So han gik der til Spott og til Under, —
De var Ingen kjend Storegut lik.
For sin Storleik han gikk der so sliten
Og som Tullingen kringom han foor.
Det er vondt nok aa vera for liten,
Men verre aa vera for stor.

r.

Kristiania, den 1ste Juni 1869.

Udlandet. Pays, der er mere keiserlig end selve Keiseren, er overordentlig glad over, at Mellempartiets talentfulde Leder, Emile Ollivier, har lidt et saa afgjort Nederlag i Paris. Bevægelsen i Paris var overordentlig stor den 24de om Aftenen, og Gaderne vrimlede af Folk, der sloges om Aftenbladene, som bragte de første Beretninger om Valgene. Man gav 2 Franks for et Numer. Roligheden blev forøvrigt ikke forstyrret.

Fra Berlin berettes til „Augsb. Allg. Zeit.", at Benedetti, der nylig er vendt tilbage fra Paris til Berlin, har erklæret, at det var Keiser Napoleons høieste Ønske at leve i Fred med Preussen og Tyskland og at kunne formindske de ved Rustningerne foraarsagede Udgifter. Men samtidig antydede Benedetti, hvorledes det gode Forhold mellem Frankrig og Preussen bedst kunde befæstes: Preussen skulde give Frankrig en Del af det, som det efter Felttoget i 1866 troede at kunne gjøre Fordring paa. Svaret lød imidlertid nu ligesom i 1866, at Preussen satte overordentlig stor Pris paa Frankrigs Venskab, men at det ikke kunde disponere over Noget, som det ikke havde ubetinget Raadighed over. — Fra Berlin skrives til Bohemia: „En Sammenkomst mellem Frankrigs, Østerrigs og Preussens Regenter er ikke usandsynlig. Bismarck sætter ingen Pris paa en saadan Sammenkomst, naar Keiser Napoleon ikke tager Del i den. Bismarck tøver kun med at tage Sydtyskland, fordi han frygter for at blive afskediget, naar Annexionen er fuldbyrdet, eftersom han da ikke længer har Noget at friste Kong Vilhelms Graadighed med."

Toldedepartementet, hvori de tyske Sydstater ogsaa ere repræsenterede, er indkaldt til den 3die Juni. Hvis den nordtyske Rigsdag og Toldparlamentet ikke vedtage Regjeringens Forslag om en Forøgelse af Indtægterne, vil ifølge „Prov. Korresp." den preussiske Landdag blive indkaldt snarest mulig, og Regjeringen vil da ved dens Hjælp søge at faa de direkte Skatter i Preussen forhøiede.

Alle italienske Blade beklage levende Overfaldet paa Grev Crenneville i Livorno. Man antager, at det har sin Grund i Hævngjerrighed, hvortil Greven skal have givet Anledning under sit tidligere Ophold som Kommandant i Livorno under Østerrigernes Besættelse i 1849. I Kammeret har Begivenhederne foranlediget en Forespørgsel. Indenrigsministeren svarede, at Grev Crenneville allerede for længere Tid siden var bleven advaret af Politiet og som Følge af gjentagne Anmodninger havde besluttet at reise om Mandagen, paa hvilken Dag Overfaldet skete. 14 Personer vare allerede blevne fængslede.

I Kortes's Møde den 26de erklærede Serrano, at Opstanden paa Kuba var næsten undertrykt. Saasnart Ordenen var gjenoprettet, vilde der blive gjort Skridt til paa en lempelig Maade at afskaffe Slaveriet.

Thiers er falden igjennem i Lille, Marseille og Poitiers, og vistnok overhovedet i alle de Provinskredse, hvor han havde stillet sig, da Telegrafen sikkert ellers vilde have meldt hans Valg. Ikke faa af det orleanistiske Partis Størrelser have delt Skjæbne med ham. Jules Favre synes heller ikke at have have havt Held med sig i Departementerne; i Lyon faldt han for Raspail, Valget var her afgjørende; foruden Raspail valgte Lyon Gambetta, som ogsaa er valgt i Paris. Marie har delt Skjæbne med sine forrige Kolleger i den provisoriske Regjering, Carnot og Garnier-Pagès. Den keiserlige Regjering er uden Tvivl tilfreds med, at de Radikale have faaet Overvægten i den lille Opposition i det lovgivende Korps, da deres Angreb og Kritik langt lettere lade sig afvise end de øvrige oppositionelle Partiers.

Den belgiske Regjering er atter Gjenstand for Angreb i de officiøse franske Blade. Der lever endel franske Flygtninge i Belgien, og de beskyldes for, at de i Anledning af de Tumulter, som fandt Sted i Paris under Valgmøderne, havde samlet sig paa Grænsen, hvor de holdt ophidsende Taler til Arbeiderne for at formaa dem til at deltage i et Indfald i Frankrig, saasnart der udbrød en revolutionær Bevægelse i Hovedstaden. L'Ind. belge har nedlagt Indsigelse imod Rigtigheden af disse Beretninger og er paa Grund heraf bleven beslaglagt 4 Dage i Træk i Frankrig. Der udgives i Belgien en antinapoleonsk Presse, som Dag ud og Dag ind angriber Keiserdømmet og Keiseren. Patrie har nylig offentliggjort et af de revolutionære Manifester, som udgaa fra Belgien; i det igaar ankomne Numer af Pays findes en Prøve i en anden Smag. Keiser Napoleon sammenlignes med en Rovfugl, der har slaaet sin Klo i Frankrig for at udsuge det, og stilles ved Siden af Caligula. Der gives i Form af en Profeti en gruopvækkende Skildring af, hvad der forestaar Frankrig, dersom det ikke styrter Dynastiet „Bonaparte", og det franske Folk haanes, fordi det finder sig i Napoleon den Tredies Herredømme. „I feige Hunde," heder det bl. A., „I ere bange for at dø for Friheden; men Tyrannen skal nok paaskjønne Jeres Villighed ved at bruge Jer til Kanonfoder." Den landflygtige Fanatiker Félix Pyat lovprises, fordi han har forpligtet sig til at testamentere en Præmie af 50,000 Fcs. til den, som myrder Keiseren. Alt dette ledsages af en Tegning, som fremstiller en Karrikatur af Napoleon III. Efterat Pays fuldstændig har gjengivet den her omtalte Artikel, erklærer det, at Frækheden i Belgien nu drives til en Høide, som Frankrig ikke kan taale uden Nedværdigelse. Det officiøse Blad gjør ikke blot den belgiske Regjering, men Kong Leopold ansvarlig for, at den belgiske Presse uafbrudt forhaaner Frankrig, dets Hersker og dets Institutioner. „Naar Leopolderne sidde paa Thronen," heder det, „kunne de takke Frankrig herfor, og til Løn arbeide de stadig paa at trække den almindelige Stemmerets Udvalgte ned i Snavset. Belgien har allerede for længe siden med fuldt Forsæt gjort sig til en Hule for alle Landes Røvere. Der gives ingen politisk Bankerotspiller, uden at han finder et Tilflugtssted i Belgien og ustraffet kan fortsætte sin Virksomhed".

Ordensudnævnelse. Under 22de f. M. har det naadigst behaget Hans Majestæt til Ridder af St. Olafs Orden at udnævne: Adjunkt ved Upsala Universitet, Philosophiæ og Medicinæ Doktor Fredrik Johan Bjørnstrøm.

Loddefisket. Telegram til Indredepartementet angaaende Finmarksfisket, dat. 25de, indleveret i Kjeø 29de f. M.: Loddefisket ansees endt. Den fremmede Almue, som ikke skal ro Sommerfiske, er vendt hjem.

Fru Juells Benefice finder Sted paa Fredag. Den kommer til at bestaa af 1) en smuk og kvik Prolog, som vi har havt Anledning til at høre, og som, uagtet sine simple og prunkløse Ord og den humoristiske Tone, hvori den er holdt, har en Duft af hjertelig Stemning over sig; 2) „Reisen til Kina", i hvilket Stykke Fru Juell har feiret en af sine største Triumfer i dette Theateraar. Til Slutning vil det nye, lille Stykke „Min Rose i Skoven" opføres, hvor Fru Juell spiller Rosen, et naivt Naturbarn. — Liste til Tegning af Billetter er nedlagt i Hr. Stensballes Boglade.

Signora Domasi skal optræde paa Klingenberg i Theatre des variétés i Signora Calistos Parti i „Il Trovatore" og „Rigoletto". I „Barberen i Sevilla", der ogsaa skal gaa, overtager Signora Cari Rosinas smukke Parti.

I „Cora", som vil komme til at gaa paa Kristiania Theater i næste Uge til Hr. Isachsens Benefice, vil Fru Juell optræde i Titelrollen.

Veiret er fremdeles kjøligt. Idag Kl. 9 viste Thermometret kun 7 Grader.

Hjemkommen Sælhundfanger. Briggen „Fremad". Kapt. Jensen, ankom 28de Mai til Vallø fra Ishavet med 3000 ung og 3500 gammel Sæl. Den medbringer Underretning om, at „Norske Bonde", „Polarstjernen" og „Norden" ligeledes har gjort gode Forretninger og med det Første kan ventes hjem.

Sørøvere i vore Farvande og i vor Tid skulde næsten kunne ansees utroligt, men en tysk Kof skal, ifølge Kapteinens Beretning, virkelig være bleven overfaldt af den 9 Mand stærke Besætning paa en engelsk Fiskerbaad, der hed „John Kook". De lod først, som om de havde fredelige Hensigter og vilde tiltuske sig Tobak for Fisk; men komne ombord forlangte de Kjød, Flesk, Bønner o. a. m., og da de ikke fik sin Begjæring opfyldt, vilde de tage det med Magt. Kapteinen blev jaget fra Roret, og man forsøgte at stryge det Nødflag, som Styrmanden havde heiset; men det var forsent. En Brig havde mærket Signalet og faldt af paa Koffen. Da Røverne saa det, pakkede de sig snarest muligt ned i Baaden og skyndte sig væk.

Ifølge polyt. Centralblatt har i Løbet af de sidste Aar et engelsk Aktieselskab, Wenham-Is-Kompagniet, der før lod hente al sin Is fra Søen Wenham i Nærheden af Boston i Amerika, kjøbt en Sø i Nærheden af Drøbak, hvis Is de søger at gjøre sig frugtbar. De har bl. A. i Nærheden oprettet Isgruber, hvor der kan opbevares Forraad for 2 a 3 Aar. Den største Del af den Is, som nu bruges i England, er, ifølge Bladet, indsamlet her allerede i 1866. England forbruger næsten al den Is, som udskibes herfra, hvilket man kan se af en Opgave for Aaret 1865, i hvilket Aar fra Norge udførtes 45,593 Metr. Tønder Is, hvoraf 44,055 Tdr. gik til England.

Opgave No. 5 ved filologisk Embedsexamen den 31te Mai: Historia populorum Gallicorum, qui in Italiam immigraverunt, breviter exponatur.

Afsked. Admiral Konow har i Lørdags til Marinedepartementet indleveret sin Afskedsansøgning.

Den italienske Opera optraadte igaaraftes for sidste Gang paa Kristiania Theater for et Publikum, som ikke var mindre velvilligt men mindre talrigt end de foregaaende Aftener. „Faust" gik denne Gang ulige bedre end de første Aftener; der var under Forestillingen flere Fremkaldelser; efter Stykket blev det hele Selskab fremkaldt, men viste sig ikke. — Imorgen optræder Selskabet første Gang paa Klingenbergs Theater i „Il Trovatore".

Eleverne paa Sagatuns Folkehøiskole, ledsaget af sine Lærere, har været et Par Dage i Staden og blandt Andet beseet Universitetets Samlinger. Igaarkveld havde endel af Skolens Venner her faaet istand en liden festlig Tilstelling for dem.

Et Overfald fortælles iforgaars at have fundet Sted paa Ladegaardsøen, idet en Vogn, hvori befandt sig to Herrer og en Dame, der Kl. 11½ kjørte fra et Landsted ind til Byen, i Skovsnaret bag Hovedgaarden blev stanset af

to Mænd, som saa ud til at høre til de saakaldte bedre Folk. Det gik saa til, at den ene stubbede sig saa nær ind paa Hesten, at Kusken maatte vende lidt til høire Side. I samme Dieblik fik en paa Forsædet siddende Herre et Knivstik lige under Diet, der imidlertid ikke skal have farlige Følger for hans Syn, da den Saarede bar Briller, som formodentlig har givet Stødet en mindre farlig Retning end tilsigtet. Da Anfaldernes Hensigt aabenbar ikke var at røve, maa det antages, at Overfaldet forøvedes af pur Ondskab.

Den bekjendte Direktør for „Bureau Veritas", Hr. Charles Bal har i et Par Dage opholdt sig her i Byen.

17de Maifest i Stjørdalen. (Til Dagbl. fra B.) Ogsaa herfra har vi iaar at melde om 17de Mai-Lag som en Folkefest. Efter endel Snak frem og tilbage om den hensigtsmæssigste og mest tidssvarende Maade at feire Frihedsdagen og til at ordne sig paa i den Anledning, stillede nogle Mænd sig i Spidsen for en Indbydelse til Møde i en vakker Skog Kl. 5 om Eftermiddagen, uafhængig af Kontingent, medens de, som ønskede at deltage i Skaalerne, betalte 20 ß for et Adgangstegn dertil. Over 200 Adgangstegn var solgt, og den hele Forsamling, som mødte frem, kan vel anslaaes med Kvinder og Ungdom til 400 a 500.

Efter Afsyngelsen af Munchs 17de Mai-Sang: „Hver Gang vor Maisol bryder frem," holdt Folkehøiskolelærer L. M. Bentsen følgende Tale for Dagen:

„Det er Frihedens Dag, 17de Mai, som her samler os, og for Enhver er det jo bekjendt, hvad Betydning Dagen har i vort Folks Historie, at det var idag for 55 Aar siden, at det Frihedstræ paa Eidsvold blev plantet, som siden er voxet op iblandt os, som vi har høstet Frugter af og lover os endda flere og rigere af i Tiden, som kommer. Men hvad Betydning disse Frugter eller selve Friheden har for vort Land og Folk, det ønskede jeg her nærmere at trække frem.

Vi pleier jo ofte at betragte et helt Folkeliv eller et Folks Levnetsløb under Billedet af et enkelt Menneskes Liv, og det er vist, at ethvert Folk, naturligt og sundt udviklet har sin drømmende og legende Barndom, sin fyrige og boltrende Ungdom, sin kraftige, handlende Manddom som sin forstandige og ofte affældige Alderdom at gjennemgaa, ligesom det ogsaa kan dø bort lig det enkelte Menneske, enten politisk eller virkelig stryges ud af Folkenes Række. Men Sagen er dog, at et Folk behøver ikke at sygne hen med Alderdommen, det behøver ikke at gaa Død og Opløsning imøde. Der er en Gave fra Himlen nedlagt i hvert Folk, som, naar den blir brugt ret, holder Folkelivet ungt og friskt, saa det kun efterhvert som Tiderne gaar, kan optage i sig som Tilgift de senere Alderes Fortrin uden at tabe de forriges, saa det kan med Alderdommens Forstand og klare Overblik forene Ungdommens Fyrighed og Manddommens Kraft.

Vore gamle Fædre betragtede denne Gave i et vakkert Billede, som jeg her vil tage mig den Frihed med nogle korte Drag at fremstille. Det var en fager, ung Kvinde, hed det, som Alfader havde sendt ned til Asgaards Guder, — og det vil vi nu huske paa, at Aserne stod som Mønsteret for de Mennesker, som her vil leve et høiere Liv end for Dieblikkets Krav, de staar som Billede paa Aandsfolket, folkelig taget. Denne Kvinde hed Ydun og havde Æbler at dele ud, som gav Aserne evig Ungdom, naar de nød af dem. Og høit skattede disse Ydun og lod sig hendes Frugter herlig smage. Men engang, hed det, blev Ydun ligevel røvet af en Jøtun eller Trold, saadan en, som synes at leve kun for at forstyrre det høiere Folkeliv, og Skylden var Lokes, en underlig Vendekaabe, som snart holdt med Jøtnerne, snart med Aserne og et slaaende Billede paa dem, som lever kun for Dieblikket og som i alle høiere Sager blot tænker paa at slippe gjennem den nærmeste Knipe. Han havde fundet det at svare Regning i dette Dieblik at slutte Forbund med Jøtnerne om Yduns Rov, og fik hende lokket udenfor Asgaards Volde ved at foregive, at han derude skulde vise hende et Træ, der bar Frugter, i deres Virkning lige saa herlige som hendes og langt fagrere at se til — tænk, udenfor Aandsfolkets Hjem skulde saadanne Frugter gro! — og da hun havde ladet sig lokke udenfor Asgaards Værn, blev hun, som ventelig er, et let Rov for Jøtunen. Stor var Ulykken for hende, og stort maatte Savnet hendes være i Jøtunens Fangehul, men større var dog Ulykken og Savnet i Asgaard, da Ydun ei kom tilbage. Guderne begyndte at ældes og sygne hen: Manden mistede sin Kraft, sit Mod og Fyrighed, Kvinden sin indtagende Skjønhed og Ynde; — man turde ei mere sidde og fortælle om Fortids Storbedrifter, og man begyndte at blues ved at se over paa hverandre, og mere stilt og sturt blev det med hver Dag. Men Livet sank dog ikke dybere, end der levnedes dem Kraft til endelig at tage sig sammen og vove en Kjæmpedyst for at befri og gjenvinde Ydun. Lykken var vistnok her bedre end baade Forstanden og Kraften, men frelst blev dog Ydun og ført til Asgaard paany, og stor blev Glæden der, da hun igjen satte sig tilbords og delte ud af sine Frugter og de kjendte Kraft vende tilbage i Armen, Mod i Barmen og Fyrighed gjennemgløde deres Aarer og speile sig i Kvindens Rødme og Diets Ild for hvert Bid de tog af hendes Æbler, og det kan vel være, at de herefter skjønnede bedre paa Yduns Værd, brugte hendes Frugter med mere Forstand og passede hende bedre saavel for Lokes List som Jøtnernes Vold end før hendes Bortførelse.

Men Folkelivets Ydun, det er Folkefriheden med alle de velsignede Frugter, den har i Følge! Og vi Nordmænd kan tolke af Erfaring dette Billede; thi har vi ikke ogsaa et Yduns-Ran at beklage.

Jo, det ved vi Alle, hvorledes Norge blev berøvet sin Frihed, og hvordan Land og Folk sukkede i lange Tider. Og saa vi ikke, hvordan Livet sygnede og ældedes, saa det blev jo et Særsyn at se en Ungdom med Fyrighed for Andet og Høiere end det rent Haandgribelige, Materielle eller og det sandselig Lave, og Fyrighed for det Høiere blev Noget, man lagde en Yngling til Last; eller saa vi ikke, hvor Kraften hos Manden sygnede hen, og hvordan Modet gjemte sig dybt nede for at komme frem kun i store Ord og Skryd, hvor det Intet gjaldt, eller hvor Alderdommens Forstand indskrænkedes til lav beregnende Nærighed i at kare til sig selv ved enhver Leilighed eller til at sidde uanfægtet af Andres Nød udenfor deres afstukne Grænser, naar man kun indenfor havde det paa det Torre. Og var det saa at undres over, at Sang og Saga om Fædres Stordaad forstummede, naar man havde saa Lidet at sætte mod eller saa lidet vidste at vurdere den, og var det at undres over, at man begyndte at stænge sig ude fra hverandre og kun havde Die for sit Eget, og naar det kom som høiest, sang om at sidde tryg paa sin Tue og le ad hele Verdens Gang udenfor? Nei, det var ikke at undres over. Men det var at undres over, at der end var Kraft til at vaagne op af denne Dvale — ved Mindernes Røst — til at tage sig sammen og vove Kjæmpedysten for Frihedens Gjenvindelse. Ogsaa her vilde Magten lidet forslaaet, thi den var ikke stor, men ved et stort Vidunder blev Friheden vunden, og paa Eidsvold var det idag for 55 Aar siden, at Folkelivets Ydun blev bænket til høibords, og der var det hine gjæve 112 Mænd, yngede og styrkede ved hendes Most, da de havde underskrevet Forfatningen, de selv havde givet sig og sit Land, sluttede Kreds og med Arme i Kors rakte hinanden Haand og raabte: „Enig og tro til Dovre falder!" Ja, dermed raabte de og for hele Norge, hvad vi hver 17de Mai vil gjentage: enige og tro i at værge Friheden, Folkelivets Ydun, denne himmelsendte, livsyngende Gave!

Og saa vi ikke, hvordan Livet yngedes igjen. Kraften og Modet kom, naar vi trængte det; Digterne med Henrik Wergeland i Spidsen begyndte at synge paa en ny Maade om at slutte sig sammen for at klæde Fjeldet og med Kjærlighed dække til vor Moders Brøst. Og hvor Friheden vandt Fremgang, der begyndte ogsaa Fjeldet at blive klædt. De forskjellige Haandværk blomstrede frem, eftersom Laugsbaandene løstes, og Handel og Søfart voxede, eftersom Privilegier hævedes, saa vi nu tør synge, at vort modige Flag flyver videre idag, end det fløi i Norges Storheds Dage, og at det rødmer af Sundhed, som aldrig tilforn.

Men er nu alle vore Forhold saa ungdomsfriske? — Nei, saa stolt og glædeligt det er at se paa Livets Seier, hvor Frihed har faaet Indgang, saa ydmygende og sørgeligt er det at se, at særlig i alle vore høiere og dybere Forhold har Ydun enten kun halvt eller for en Del faaet Fodfæste, og derfor er ogsaa Gammelmandsansigterne der paa alle Kanter at se. Lad os tænke paa Menneskets tredobbelte høiere Forhold, opad, udad og indad, eller det kirkelige, det politiske og det skolelige Felt. Og vil vi rigtig se, hvordan Loke lokkede Ydun ud af Asgaard, saa skal vi tænke paa, hvordan Friheden blev lokket ud af Skolen under Paaskud af, at man skulde skaffe ligesaa herlige og langt finere Frugter at se til istedet i Form af et Examensbevis, som aldrig Friheden kan paatage sig for hele Flokkens Vedkommende at skaffe Mage til; og ikke nok dermed, men der skulde knyttes Goder til disse Bevis, som altid Friheden kun kan overlade til Livets Kapløb. Og lignende gik det til i det kirkelige som i det politiske; men derfor ser vi jo ogsaa som det Almindeligste stivt Pedanteri og Tværhed i Skolen, Sygelighed eller isnende Døsighed i Kirken, Interesseløshed eller i det høieste snæverhjertet aands- og samfundsdræbende Bygdepolitik i vore borgerlige Anliggender.

Men lad Friheden slippe ind, og vi skal snart se et friskt Livspust strømme gjennem ogsaa disse vore Forhold: slip Frihed ind i Skolen, til at Enhver kan faa udvikle sig efter egne Anlæg og Maal, slip Frihed ind i Kirken, til at Enhver kan slutte sig til den Præst, man gjør mest af, og slip Stemmeretsfrihed ind blandt Folket, og den nye Interessent vil nøde den døsige Modpart, som nu tror den hellige Grav vel forvaret, til at være paa sin Post, — og et Kapløb er ialfald begyndt, som, naar det bliver ledet af Kjærlighed til at klæde Fjeldet, vil drage flere og flere af det kraftige, friske Livs Betingelser med sig.

Vi ved, der har i Vinter hævet sig mange kjække Røster paa Thinge for Frihedens Sag netop i disse 3 Retninger; men vi ved, der har mange lydt imod, og som Røsterne har lydt paa Thinget, saa har Ekkoet givet Gjenklang mellem Fjeldene Landet rundt. Lad da os ogsaa, Stjørdøler, engang løfte vor Stemme med for Frihedens Sag og i vort Leve for 17de Mai udtale som vort Ønske og Haab, at Friheden maa seire og ynge Livet i alle vore Forhold, — ikke ved nogensomhelst Vold, men kun ved Livets og Sandhedens egen, rolige, overbevisende Magt, — og at Tyranniet paa samme Maade og ved samme Midler mere og mere maa styrtes, under hvad Skikkelse det viser sig, enten det er dækket af en graa Bondekofte eller det er svøbt i Silke og Purpur. Og lad os udtale gjennem vort Leve et Mistillidsvotum til hine Frihedens Fornægtere, som har den Skam, at de saalænge har selv nydt Friheden uden endnu at have baaret den første ægte Friheds Frugt, som er at unde Andre de samme Goder En har selv; og lad os endelig dermed give Frihedens gjæve Talsmænd paa Thinget vort Bifald! — Ja, leve Folkefriheden med 17de Mai!"

Kraftige lød Hurraraabene, hvorefter Arvesens Sang: „Frihed er det bedste Ord" blev sungen. Kirkesanger Bjørgum udbragte Skaal og Leve for H. M. Kongen, hvortil Kongesangen knyttede sig. Garver Glad talte særdeles vakre Ord for Norge, Gaardbruger Solberg for Sverige og Folkehøiskolelærer Foosnæs for Danmark.

Siden verledes paa det livligste med Sang og Taler, hvoriblandt for Eidsvoldsmændenes Minde, for Kvinden, for Storthinget, for Storthingsmand Sverdrup og for Folkehøiskolen — til omkring Kl. 10, da Forsamlingen skiltes.

Det var første Gang, man havde vovet at tage alle Skranker væk for Deltagelse af hvemsomhelst; men om Sangen end lød mindre harmonisk end et afrettet Kor vilde have givet den, saa lød den dog kraftig og levende og gjorde dobbelt godt ved at man saa, hvor ivrig Alle var for at tage Del i den, og var der end en Stund imellem lidt mere Støi end i et pynteligt, sluttet Lag, saa gik dog Alt med Orden ligevel, og de Allerfleste lader det til er enig i Ønsket at faa lignende 17de Mai-Fester for Fremtiden.

Storthinget sammentræder Onsdag den 2den ds. til Foretagelse af:

1. Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Bestemmelser om offentlige Tjenestemænds Skydsgodtgjørelse.
2. Do. Do. til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skydsvæsenet.
3. Indstilling fra Veikomiteen ang. det kgl. Forslag om Fornyelse af Kongsvingerjernbanens Driftskapital.
4. Do. fra Do. ang. det kgl. Forslag om Optagelse af et Laan for Drammens-Randsfjordbanens Regning.
5. Kontinuationsindstilling fra Militærkomiteen ang. Marinens Budget.
6. Indstilling fra samme Komite angaaende den kgl. Proposition om Tillæg til den Sekondløitnant i Marinen, H. A. Blom, som Assistent ved Marinens Skibsbyggeri tillagte Aflønning.
7. Do. fra Do. i Anledning den kgl. Proposition om Dækning af en paa Armeens Budget stedfunden Overskridelse af det til Munderingsvæsenet bevilgede Beløb.
8. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 ang. Udgiftspost I. 4, B. 6 i Statsbudgettet.
9. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen angaaende Bevilgning af Statskassen til Forbedringer af Lensmændenes Lønninger.
10. Indstilling fra Militærkomiteen ang den. kgl. Proposition om Udfærdigelse af et Regulativ for Armeens Aflønning under Tjenestegjøren i Fred og paa Feltfod.
11. Do. fra Do. ang. den kgl. Proposition om extraordinær Bevilgning af en Sum af 580,000 Spd. til Armeens Forsyning med tidsmæssige Skydevaaben, samt til forskjellige Befæstningsarbeider.
12. Budgetkomiteens Indstilling ang. den kgl. Proposition om Tilveiebringelse af Lokale for den geografiske Opmaaling.

Af første Stevne er, ifølge sidste Bergensblade, ankommet omtrent 90 Nordfarjægter.

Om Udsigten for den norske Skibsfart skriver Stav. Amtst. i en længere Artikel bl. Andet: „Vore Skibe have nu forstørstedelen forladt vore Havne for — ligesom Trækfuglene om Vaaren — at fare afsted i alle mulige Retninger og snart i et, snart i et andet Land at søge Erhverv baade for sig selv og de Hjemmeværende; ja, hvad mere er, de have ogsaa den sværere Opgave, at søge de Penge*), hvormed vort Land skal betale Udlandet for den Overflod af indførte Produkter, hvortil Værdien af Landets Udførsel nu ikke paa langt nær strækker. Og denne Opgave, som for nogle Aar siden, under heldigere Konjunkturer, med Lethed løstes af Landets Handelsflaade, som derved ikke alene tilveiebragte den skyldige Balance i vor nationale Økonomi, men endog Noget over, — denne Opgave ser fortiden noget sværere ud end dengang og — der drages endog Tvivl om dens heldige Løsning. Iaar har en større Del af vore Skibe, der i Regelen vare fast emploierde i Sortehavs-Farten, meldt sig i Trælastfarten, saavel den nord- og østersøiske som den transatlantiske, en anden Del har søgt Beskjæftigelse i den vestindiske og brasilianske Fart, medens atter andre have sat Kursen endnu videre — indover til Ostindien. Udsigterne ere imidlertid som sagt ikke synderlig lyse, men vi haabe dog — i fast Fortrøstning til: „at den som pløier skal pløie med Haab" — at Udbytte skal aftvinges selv den magreste Udsæd. Aarsagen til dette Tryk, hvorunder Handelen og med den Skibsfarten fortiden ligger, søger Bladet i den spændte Tilstand af væbnet Fred, hvormed Frankrigs Hersker og med ham de øvrige europæiske Stormagter siden 1866 lidt efter lidt har bragt Europa, samt i Handelsflaadens raske Forøgelse i de sidste Fredsaar, en Tilvæxt, der særlig for enkelte Nationer har været altfor voldsom til, at den kunde staa i et rimeligt Forhold til Behovet, og som derfor har overfyldt Fragtmarkederne. Dernæst henleder Artikelen Opmærksomheden paa Tidens Tegn forøvrigt, navnlig Seilskibenes Afløsning af de hurtigere gaaende Dampskibe, en Forandring, som kan blive farlig for den norske Skibsfart.

*) Den gjennemsnitlige Fortjeneste ved Fragtfarten har i de sidste Aar udgjort 13—14 Mill. Spd. aarlig.

Storthinget.

Mandag den 31te Mai holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 ang. det af Repræsentanten O. G. Ueland med Flere fremsatte Forslag til Lov om Auktionsvæsenet.

Af Komiteindstillingen hidsættes: Efter Pluralitetens Anskuelse stiller der sig ingen overveiende økonomisk Betænkelighed mod Loven, i alt Fald ikke, naar det bestemmes, at Loven først skal træde i Kraft, efterhaanden som de nu ansatte Auktionsforvaltere, der have Ret til at nyde Sportlerne, afgaa. Auktionsforvalternes Indtægter af de frivillige Auktioner udgjør den betydelige Sum af 51,081 Spd. aarlig. Men bestemmes det, at Loven først skal træde i Kraft, efterhaanden som de nuværende Auktionsforvaltere afgaa, behøver Statskassen langtfra at udrede en saa stor Sum. Der vil kun blive Spørgsmaal om at Statskassen at udrede et Beløb af 24,144 Spd. Hertil maa man imidlertid lægge den Sum, der nu ifølge Lov af 4de Juni 1866 tilflyder Statskassen som Indtægter af Auktionerne i visse af de større Byer, hvilken Indtægt vil ophøre strax den nu paatænkte Lov træder i Kraft. Den Indtægt, Statskassen saaledes taber, har ifølge Opgave fra Statsbogholderiet i 1867 udgjort 10,484 Spd. 36 Skilling. For 1868 ere Regnskaberne endnu ei indkomne, men i Hovedkasserne er der som Remisser paa disse Intrader indbetalt 9463 Spd. 50 ß. Tabet kan altsaa Aar om andet sandsynligvis sættes til omtrent 10,000 Spd. Paa den anden Side vil det ovenfor omhandlede direkte Tilskud af 24,144 Spd. sandsynligvis kunne noget formindskes. Thi det er beregnet efter et Gjennemsnit af Indtægterne for de 3 Aar 1865—67, men Erfaring viser, at de sportulerende Embeders Indtægter i det Store taget efterhaanden stiger.

Komiteen indstiller til

Lov
om Auktionsvæsenet.

§ 1. I enhver Jurisdiktion skal der fra den Tid, nærværende Lov der træder i Kraft, være hvemsomhelst tilladt selv eller ved Andre at afholde offentlig Auktion, over ham tilhørende Gods, som han er berettiget til at sælge. Ligeledes skal det fra samme Tid være Enhver tilladt at afholde offentlig Licitation.

Derimod skulle Tvangsauktioner og andre Auktioner, der kunne bevirke Udslettelse af Rettigheder, tilkommende andre end Rekvirenten, saavelsom Auktioner over Vrag og andet herreløst Gods, der sælges ved offentlig Foranstaltning, fremdeles afholdes af de Embedsmænd, under hvem Auktionsvæsenet nu er henlagt.

§ 2. Frivillige Auktioner og Licitationer kunne paa Landet og i Ladestederne forlanges afholdte af Lensmanden og i Kjøbstæderne af de Embedsmænd, som hidtil have bestyret dem. Auktionerne faa i saa Fald samme Retsvirkning som hidtil.

Naar Lensmanden i Medhold af denne Bestemmelse afholder Auktion over fast Eiendom, udfærdiger han ogsaa Auktionsskjødet.

§ 3. Ingen Embedsmand eller Lensmand maa afholde saadan frivillig Auktion eller Licitation ved Fuldmægtig, medmindre denne har erholdt Autorisation dertil af Amtmanden.

§ 4. Til saadanne Forretninger opnævner og tilsiger Bestyreren uden Betaling tvende i Kjøbstaden eller Thinglaget boende vidnedygtige Mænd som Forretningsvidner.

Forretningen indføres i en dertil af Amtmanden autoriseret Protokol, der bekostes af Auktionsbestyreren.

§ 5. For en i Medhold af § 2 afholdt Auktion eller Licitation erlægger Rekvirenten for hver Dag, Forretningen vedvarer, til Bestyreren en Speciedaler og til ethvert af Vidnerne 36 Skilling. Derhos betaler han Lensmanden den ham i Almindelighed tilkommende Skydsgodtgjørelse.

For Udskrifter af Auktionsprotokollen betales 12 Skilling Arket. For Bekræftning af deslige Dokumenter betales Intet.

Forlanges Auktionsplakater udfærdigede, betales derfor efter Sportellov af 13de September 1830 § 64.

§ 6. Skal frivillig Auktion afholdes til forud berammet og bekjendtgjort Tid og Sted, bør den, som vil afholde den, derom samtidigt med Bekjendtgjørelsen, eller saasnart ske kan, underrette paa Landet Lensmanden, i Byerne Politimesteren derom. Forsømmelse heraf straffes med Bøder fra 1 til 10 Spd.

§ 7. Ingen frivillig Auktion maa vedvare længere paa een Dag end til Klokken 10 Eftermiddag om Sommeren og Klokken 9 Eftermiddag om Vinteren. Den, der fortsætter Auktionen udover den her fastsatte Tid, straffes med Bøder.

Loven om Brændevinsudskjænkning af 6te September 1845 § 20 skal være anvendelig ogsaa ved Auktioner, som afholdes af Private.

Den, som ved saadan Sammenkomst forstyrrer den offentlige Fred eller Orden paa Auktionsstedet, straffes med Bøder fra 2 til 50 Spd.

§ 8. De i foregaaende Paragrafer omhandlede Forseelser paatales ved Politiet.

§ 9. Denne Lov træder i Kraft:

a) I de Byer, hvor Auktionssportlerne nu tilfalde Statskassen, fra 1ste Januar næste Aar.

Hvorvidt de i disse Byer nu ansatte Embedsmænd, hvem Gebyrer for Auktionsplakaters, Skjøders og Attesters Udstedelse tilfalde, skulle have Erstatning for den Afgang i Indtægter, de lide ved nærværende Lov, samt i saa Fald Erstatningens Størrelse, bestemmes af Kongen.

b) I enhver anden Jurisdiktion fra den Tid af, da den nuværende Indehaver af Auktionsforvalterembedet fratræder dette, eller der af Statskassen tillægges ham en aarlig Erstatning, beregnet efter den rene Gjennemsnitsindtægt for de sidste fem Aar.

§ 10. Naar et Embede ved dets nuværende Indehavers Afgang taber Retten til Sportler af frivillige Auktioner, eller den Erstatning derfor, som efter foregaaende Paragraf er tillagt ham, af samme Grund ophører, og Embedet derved bliver utilstrækkelig lønnet, kan Kongen midlertidigen tillægge det Gage af Statskassen.

Et Medlem af Komiteen, Professor Aschehoug, kan ikke tilraade Udfærdigelsen af en saadan Lov. Det er klart, at man herved vilde foregribe Afgjørelsen af det Spørgsaal angaaende Omorganisationen af de sportulerende Embeder, som efter Anmodning af forrige Storthing er blevet i sin Helhed taget under Behandling af Regjeringen. Det forekommer ham forsigtigst i en saa vigtig Sag som denne at afvente Udfaldet af Regjeringens Overveielser. Han kan heller ikke anse Salg ved frivillige Auktioner som et forkasteligt Beskatningsfundament. De benyttes som saadant i enkelte andre Lande, navnlig England og Nordamerika. Hvis de af frivillige Auktioner faldende Sportler ikke blot i de større Byer, men over det hele Land flød ind i Statskassen, tvivler dette Medlem paa, at man vilde være saa tilbøielig til at frigive Auktionsvæsenet. Thi det vilde da falde i Øinene, at flere af de andre Indtægtskilder, som Staten endnu er nødt til at benytte, har mere imod sig. Han skal exempelvis nævne Udførselstolden, Korn- og Smørtolden. Heller ikke kan det erkjendes, at den Udgift og det Tab af direkte Indtægt, der ved den foreslaaede Lov vil paaføres Statskassen, bør sættes ud af Betragtning. Et Tidspunkt, da man er i den største Forlegenhed for at skaffe Udvei til storartede Foretagender af uberegnelig Nytte for Landets Opkomst og til de allernødvendigste Anskaffelser til Landets Forsvar, er neppe det rette til at vælte fra sig en Afgiftspligt, der under alle Omstændigheder har det for sig, at den er bleven tilvant. En saadan Forandring i vort Afgiftsvæsen vilde tydelig være et af de mange smaa Skridt, man er i Færd med at gjøre i en Retning, hvor man ikke vil hen, men som, enten man dølger det for sig eller ei, sent eller tidligt maa lede til Indførelsen af en direkte Skat.

Dette Medlem raader til at henlægge det foreliggende Forslag.

Schweigaard vilde stemme for Sagens Henlæggelse, væsentlig enig i Aschehougs Udtalelser i Komiteens Indstilling. **O. G. Ueland** fandt det unyttigt, dersom ikke Sagen talte for sig selv, at holde en lang Tale til dens Forsvar. Han gjennemgik derpaa de forskjellige Stadier, hvorpaa dette Forslag havde været, inden det havde naaet sin nuværende Form. Han vidste af lang Erfaring, at det gik smaat med at faa Ændringer i vort bureaukratiske Væsen. Han lagde en væsentlig Vægt paa denne Lov, fordi den ogsaa var et lidet Skridt til at udjevne Strid og Mistillid mellem de forskjellige Folkeklasser; Regjereriet derimod udvidede Kløften og tjente kun til at befordre Splittelsen. Han heldede til Komiteens Pluralitet og troede ikke, at man nu længere burde lade denne Sag hvile. **J. Sverdrup** gjorde opmærksom paa, at Regjeringen nu i 24 Aar havde havt Sagen til Overveielse. En enkelt Henvisning, der skulde danne Fundamentet for en saa stor Sag i dens Helhed, var det samme som at faa enhver Repræsentant til at opgjøre med sig selv, at denne Sag burde forkastes, og andet var der ikke kommet fra Regjeringen. Det burde fremholdes, at Paalægning af Gebyrer skulde være at gjøre Vedkommende en Tjeneste, da det skulde være denne, der havde den væsenligste Nytte af Gebyrforretningerne. Dersom man ophævede det offentlige Auktionsvæsen, vilde de snart ad privat Vei ordne sig saaledes, at Auktionerne kom til at bestyres langt bedre end nu. Man havde ikke alene ventet længe nok, men alt for længe med en saadan Lov, og det var nu paa høi Tid, den kom istand. Disse Fremskridt, der gaa i tvende Retninger, nemlig at lette en unødig Byrde og at indskrænke en kostbar Statshusholdning, burde man sikkerlig nu gjøre. **Schweigaard** fremholdt som det vigtigste Spørgsmaal i denne Sag: Er det paa Tide at ophæve denne Statsindtægt? Det troede Taleren ikke. For denne Skat kunde det anføres, at den var indirekte samt saa vidt udbredt over det hele Land, at Alle bidrog Sit. I andre Lande havde man en hel Del andre indirekte Skatter, som vi efter vore Forhold ikke kunde paalægge, men som ogsaa vilde have være hensigtsmæssige. **Schulze** henledede Opmærksomheden paa, at det i Almindelighed enten var ubemidlede Folk eller saadanne, som udvandrede eller bortflyttede, der nødedes til at afholde Auktioner og for dem var saavel Auktionsgebyret som Inkasfationsomkostningerne en haard Byrde. Taleren vilde derfor gjerne se, at denne Afgift bortfaldt, og det efterhvert, som Sorenskriverne afgik. **Falsen** havde troet, at der ikke paa dette Storthing vilde fremkomme noget alvorligt Spørgsmaal om en Ordning som den her foreslaaede af Auktionsvæsenet. Han vilde for sit eget Vedkommende ansee det høist tvivlsomt, om hele den her omtalte Afgift ganske og overalt skulde inddrages. Han vilde derfor henlede Thingets Opmærksomhed paa, om ikke disse Sportler burde bibeholdes ved flere Slags Salg. **O. Welde** ansaa ikke den nuværende for nogen naturlig Ordning. Han fremholdt ogsaa, ligesom Schulze, at det især var den Fattige, som lod afholde Auktioner, og for dem var visselig disse Sportler næsten en utaalelig Byrde. Naar man skulde snakke om Indskrænkning af Sportler, maatte det vel være af dem, som Folket ønsker afskaffede som ubillige. **J. Sverdrup** mente ikke, der for Storthinget var nogen Grund til ikke at ytre sig om denne Sag, for at give Sagen et kraftigt Fremskridt. Dersom man skulde vente til Anmodning fra Regjeringen kom, om at beslutte en Lov i denne Retning, troede Taleren, man vilde komme til at vente længe. **Schweigaard** imødegik flere for Loven fremkomne Udtalelser. **Norbye** havde ved at være med paa den her foreslaaede Lov villet, at Landmanden skulde kunne afholde Auktion over sine egne Ting, uden at behøve at ty til Embedsmandens Hjælp. **Bødtker** troede, at Omregulering af Embedsmændenes Lønninger vilde medføre mange Vanskeligheder og vilde kræve lang Tid. Uagtet han nok maatte erkjende, at den nuværende Sportellov ikke i alle Retninger var billig, kunde han dog ikke gaa med paa Pluralitetens Indstilling, men vilde i det Væsentligste slutte sig til Dahl. **Faye** maatte, dersom han skulde tage Hensyn til sin egen Byes Interesse, stemme for Indstillingen; imidlertid troede han dog ikke at kunne være med paa samme, idet han ansaa det mest rimeligt, som af Dahl var udtalt inden Komiteen. Derpaa optoges Sagen til Votering med det Resultat, at Henlæggelsesforslaget forkastedes med 61 St. For Henlæggelse stemte følgende Herrer: Schweigaard, Olrog, Christiansen, T. Schwartz, Wiel, Mathiesen, Falsen, Faye, Michelsen, Irgens, Lambrechts, Aall, Lorck. Derpaa gik man over til Behandling af de enkelte §'er. §§ 1—4 bifaldtes enst. Angaaende den i § 5 bestemte Betaling var der adskillig Dissents, og flere Forslag fremsattes for at finde et passende Lønningsregulativ, hvilke Forslag imidlertid alle ved Voteringen forkastedes med Undtagelse af et fra Lensmand Ueland fremkommet Forslag, saalydende: „For Meddelelse af Uddrag i Henhold til Lov ang. smaa Gjældsfordringers Inddrivelse af 8de September 1842 tilkommer Lensmanden 12 ß, naar det Kjøbte kun udgjør en Tilslagspost, men naar det udgjør flere, da endvidere 4 ß for hver af de øvrige Poster, dog at Betalingen i det Hele ikke maa overstige 24 ß." — Iøvrigt bifaldtes Komiteindstillingen; til § 6 fremsattes et Tillægsforslag fra Lambrechts, hvilket imidlertid ved Voteringen forkastedes mod 7 St. I andet Passus af § 7 foresloges og vedtoges af Komiteen en mindre væsentlig Redaktionsforandring, som derpaa sammen med §'en enstemmig bifaldtes. § 8 bifaldtes enstemmig. Angaaende §§ 9 og 10 var der inden Komiteen Dissents, idet Sorenskriver Dahl ikke havde kunnet gaa med paa de af Pluraliteten foreslaaede Bestemmelser, men havde istedetfor Pluralitetsbeslutningen foreslaaet følgende Bestemmelser:

§ 9. De ovenfor om Afholdelse af frivillige Auktioner givne Bestemmelser træde i Kraft, saasnart samtlige de, der nu indehave Embede, hvorunder Auktionsforvaltning er henlagt, enten ere aftraadte fra dette, eller, efterat Storthinget har bevilget de dertil fornødne Midler, kunne erholde Erstatning for det Tab i Indtægter, som de derved ville lide.

§ 10. Ingen, som herefter ansættes i saadant Embede som i § 9 nævnt, skal være berettiget til de med Auktionsforvaltningen forbundne Sportler, undtagen forsaavidt Saadant i Overstemmelse med efterstaaende Paragraf af Kongen maatte være bestemt.

§ 11. Naar saadant Embede herefter bliver ledigt, kan, saafremt det maatte befindes, at dets Aflønning ellers ikke vilde blive passende, Kongen bestemme, at de nævnte Sportler enten i det Hele eller for en Del skulle tilfalde den deri ansættendes nye Embedsmand, indtil det i § 1 nævnte Tidspunkt maatte indtræde.

§ 12. Hvad der ikke efter § 11 tilfalder Embedets Indehaver, bliver at indbetale i Statskassen. De fornødne Bestemmelser med Hensyn til Oppebørslen og Regnskabsaflæggelsen samt Kontrollen dermed afgives af Kongen. Statskassen har for disse Oppebørsler samme Sikkerhed i Embedsmandens Eiendele og samme Fortrinsret i hans Bo, som hos andre Oppebørselsbetjente.

Dahl optog sit Forslag, som derpaa i et længere Foredrag forsvaredes af **Bødtker**. Efter nogle Bemærkninger af **Viborg** og **Jaabæk** bifaldtes Indstillingens § 9 mod 21 St., der stemte for Dahls Forslag. Indstillingens § 10 bifaldtes derpaa enstemmig, hvorpaa Sagen enstemmig vedtoges oversendt Lagthinget.

Sag No. 2. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende det af Kristiania Sømandsforenings Direktion indgivne og af tre af denne Stads Storthingsrepræsentanter vedtagne Forslag til Lov om Afgift af Fartøier til Oprettelse af et særligt Havnepoliti dersteds.

Komiteen tillader sig under en noget forandret Redaktion at anbefale det fremsatte Forslag til

Lov
om Afgift af Fartøier til Oprettelse og Vedligeholdelse af et særskilt Politi for Kristiania Havn.

§ 1. Til Oprettelse og Vedligeholdelse af et særskilt Politi for Kristiania Havn kan Stadens Repræsentantskab bestemme, at der skal svares en Afgift af hvert Fartøi paa tolv Kommercelæster eller derover, som benytter Havnen.

§ 2. Havnepolitiafgiften, der erlægges hvergang Fartøiet afreiser fra Havnen, tillades det Stadens Repræsentantskab at bestemme til en Størrelse af indtil 6 Skilling pr. Kommercelæst for Fartøier, der afgaa fra Oplag, og indtil een Skilling pr. Kommercelæst for Fartøier, der afgaa uden at have ligget i Oplag.

Som Oplag ansees det, naar Fartøiet ved sin Afreise uden Afbrydelse har henligget paa Havnen over to Maareder.

Den Afgift, der skyldes uden foregaaende Oplag, maa ikke afkræves noget Fartøi for flere end tre Reiser i samme Kalenderaar.

For Afgiftens Opkrævning og Erlæggelse fastsætter Stadens Repræsentantskab de nærmere Regler.

§ 3. De i Medhold af denne Lov fattede Repræsentantbeslutninger skulle, for at vinde Gyldighed, undergives kongelig Approbation.

Enstemmig bifaldt. Oversendt Lagthinget.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende S. Jaabæks Forslag til Lov om Forfattelse af Skjøder og Kontrakter paa Landet.

Et Medlem af Komiteen (Professor Aschehoug) finder at Statskassen ikke i denne Anledning bør belastes med nogen Udgift, og at man derfor bør indskrænke sig til at lade Forandringen indtræde efterhaanden, som de nuværende Sorenskrivere afgaa. Han foreslaar alsaa en Lovbeslutning saalydende:

„Sorenskrivernes Eneret efter Sportellov af 13de September 1830 § 23 til i visse Tilfælde at forfatte Skjøder og Kontrakter bortfalder i enhver Jurisdiktion, saasnart den i samme nu ansatte Sorenskriver afgaar."

Derimod giver Komiteens Pluralitet sig den Ære at indstille til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
om Forfattelse af Skjøder og Kontrakter paa Landet.

Sorenskrivernes Eneret efter Sportellovens § 23 til i visse Tilfælde at forfatte Skjøder og Kontrakter ophæves.

For det Tab i Indtægter, som heraf flyder, tilstaaes de nuværende Sorenskrivere, saalænge de forblive i det Embede, de nu

og Kulden hjælper dem at sove, undertiden at dø. Men i Nat var, som vi have seet, Himmelens Tag skjult.

Languedoc'eren og Genueseren sluttede sig, i den Tid de ventede paa Kveldsmaden, til Kvinderne ved Foden af Masten og krøbe under de Pressenninger, som Matroserne kastede til dem. Den Gamle blev staaende fremme i Stavnen, ubevægelig og ligesom følelsesløs for Kulden. Skipperen raabte fra Roret, hvor han stod, paa en eiendommelig Maade; det var en Strubelyd, der temmelig lignede den Interjektion, som udstødes af den Fugl, der i Amerika kaldes Raaberen. Ved dette Raab nærmede Bandens Chef sig, og Skipperen sagde følgende to baskiske Ord til ham: Etchico Jaüna! der betyder Bjergboer og er den Maade, hvorpaa de gamle Kantabrer krævede Opmærksomhed.

Derpaa vegede Skipperen paa den Gamle i Stavnen, og Samtalen fortsattes paa et Spansk, der vistnok var meget lidet korrekt, da det var en Dialekt fra Pyrenæerne. Spørgsmaal og Svar lød som følger:

Bjergboer, hvem er den Mand?
En Mand.
Hvilke Sprog taler han?
Alle.
Hvilke Ting kan han?
Alle.
Hvad Fædreland har han?
Intet og alle.
Hvilken Gud har han?
Gud.
Hvad heder han?
Den Gale.
Hvad sagde du, at han hed?
Den Vise.
Hvad er han i Eders Trop?

Høgaffel, der kommer op bag Hækken fuld af Hø og forsvinder igjen, — mere behøves der ikke til en saadan Vise.

En Afreise er, alt efter hvad man har paa Hjertet og i Sinde, en Lettelse eller en Byrde. Alle syntes lettere om Hjertet, undtagen En, og det var Troppens Ældste, Manden med Hatten uden Snaddepiben. Denne Gubbe, der snarere saa ud til at være Tydsker end noget andet, ihvorvel han var En af disse afblegede Figurer, hvis Nationalitet er forvidsket, var skaldet og saa alvorlig, at hans Hoved lignede en raget Præsteisse. Hver Gang han kom i Nærheden af Madonnaen i Stavnen, tog han sin Filthat af, og man kunde se de opsvulmede Aarer paa hans Hovedskalle. En vid, slidt Kappe af mørkt Dorchester-Tøi, i hvilken han var indsvøbt, skjulte blot halvveis hans Kjole, der var trang, snever og knappet lige til Halsen.

Hænderne havde ondt for at holde sig fra hinanden, de vare sammenfoldede paa den mekaniske Maade, som den slendriansmæssige Beden gjør til Vane. Han havde, hvad man kunde kalde et bleghvidt Fysiognomi; — Fysiognomiet er egentlig et Gjenskin, og det er en Feiltagelse at tro, at Ideen ikke har Farve. Dette Fysiognomi var synligen Overfladen af en sælsom indre Tilstand, Totaliteten af en Forening af Modsætninger, hvoraf nogle tabte sig i det Gode, andre i det Onde, og for Menneskekjendere, Aabenbaringen af noget Halvmenneskeligt, der kunde synke under Tigeren eller hæve sig over Mennesket.

Saadanne kaotiske Sjælstilstande findes.

Dette Ansigt var en ulæselig Skrift. Hans Følelsesløshed, der maaske alene var tilsyneladende, bar Præg af en dobbelt Forstening, — Hjertets Forstening, der er eiendommelig for Bøddelen, og Aandens Forstening, der er eiendommelig for Mandarinen. Der var Intet af Hykleren og heller Intet af Kynikeren over ham. Det var en tragisk Tænker. Det var et Menneske, som Forbrydelsen havde gjort tankefuld. Han havde en Landeveisridders

have, Erstatning, der udbetales efter Regler, som af Kongen bestemmes.

Lambrechts optog Minoritetens Forslag. Ved Voteringen bifaldtes Pluralitetsindstillingen. Vedtoges enstemmig oversendt Lagthinget.

Sag No. 4. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende den kongelige Proposition til „Lov om praktiske Prøver for Lærere ved de offentlige Skoler for den høiere Almendannelse.

Forslaget syntes Schweigaard var saa fremmed, at han i Grunden ikke fattede, hvortil det skulde tjene. De Folk, som der her var Tale om, var jo alle Mænd, der selv havde gjennemgaaet en ordentlig Skole, og en saadan Examen som den her foreslaaede, kunde de visinok forresten gjerne underkaste sig. Iøvrigt vilde han, da han ikke indsaa nogen videre Nytte af Loven, fremsætte et Forslag om dens Henlæggelse. Steen forsvarede Indstillingen. Bjørnsgaard syntes, vi havde mere end nok af Examensvæsen hertillands og vilde derfor stemme for Schweigaards Henlæggelsesforslag, medens Bentsen fremholdt den praktiske Nytte, man havde af en saadan aflagt Prøve. Jaabæk talte for Henlæggelsesforslaget, medens Irgens talte for Loven. Ved Voteringen bifaldtes Schweigaards Henlæggelsesforslag med 40 St. mod 33 St.

Mødet erklæredes hævet Kl. 2.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 1ste Juni.

Dampskibet „Argo“ fra Hull hidkom imorges og „North Star“, der efter Bestemmelsen skulde have været her igaar Formiddag, ankom hertil idag Kl. 10, forsinket ved Storm af NO. — Priserne paa Kornvarer noteres idag saaledes: Rug (vægtig 220 Pd.) 4 Spd. 60 ß, Byg (200 Pd.) 4 Spd., Hvede (228 Pd.) 6 Spd., Erter (234 Pd.) 4 Spd. 96 ß. Af Rug skal Beholdningerne i Udlandet være forholdsvis ubetydelige; de sidste hidkomne Ladninger af denne Vare have havt et dyrere Indkjøb, og der er saaledes Udsigt til at Prisen vil komme til at stige.

Til Kristiania Toldsted er i afvigte Mai Maaned indført af følgende Vareartikler:

Rug	29,057 Tdr.
Byg	5,335 —
Hvede	1,804 —
Erter	3,524 —
Salt	5,255 —
Smør 347 Drittler, 718 Fjdg., 78 Ottg.	
Kaffe	461,264 Pd.
Sukker, raff.	36,213 —
do. gult	74,040 —
Riis	3,442 —

Udexpederede Fartøier den 31te Mai.

Skib	Kapt.	til	med
Mathilde	Sandby	England	Trælast
Artian	Gosselin	Frankrig	do.
Melanie	Holst	do.	do.
Christiania	Nysom	England	do.
Elsa C. Desiré	Loir	Frankrig	do.
Emilia	Vanher	do.	do.

Ægteviede i Mai Maaned.

I gamle Akers Kirke:

2den: Murer Gustav Hakon Kristoffersen og Pige Josefine Mariane Samuelsen. Enkem. Fabrikarbeider Martin Klausen og Pige Gunhild Marie Gulbrandsen. Mek. Arb. Karl Martin Hansen og Pige Kathrine Gunningham. 4de: Overretssagfører Karl Ludvig Platou Gjør og Frk. Louise de Seue Tostrup. 16de: Forgylderfvend Axel Ludvigsen Smith og Pige Karen Johannesen. 17de: Skomager Tron Arnesen og Pige Kirstine Olsdatter. Arbeider Andreas Holmsen og Pige Anne Louise Andersen. 23de: Boghandler Fredrik Albert Cammermeyer og Frk. Kaja Jeanette Petrea Nathalie Dybwad. Handelsb. Even Nielsen Fjeld og Frk. Charlotte Edvarda Larsen. Enkem. Arbeider Hans Jakob Amundsen og Pige Marthe Johnsdatter. 30te: Smedarbeider Martin Kristoffersen og Pige Nikoline Susanne Karlsen. Fabrikarbeider Karl Emil Sandersen og Pige Henrikke Emilie Hansen.

Auktioner. Onsdag 2den Juni, Kl. 12, paa det gamle Raadhus over Gaard med Tomt og Rettigheder No. 2 i Stolmagergaden (Grünerløkken).

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Handelsmand S. O. Egelands Enke, Haugesund. Jægtefører N. Andersen, Haugesund. Handelsmand J. B. Helland, Haugesund. Kjøbmand E. K. Valeur, Bergen. Handelsmand C. A. Paasche, Trondhjem. Frihandler O. Olsen, Nedre Telemarken. Gaardbruger O. G. Wennesland, Torridsdal.

Sluttede Boer. Pige Anne Marie Halvorsdatter Hvalby, Laurvik. Ølhandler L. Andersen, Tønsberg. Brugseier A. Gjems, Odalen.

Anmeldte Reisende.

Den 31te Mai.

Hos Karl Knudsen: Christensen og Følge fra Baaler, Bjurstad fra Moss, Haavengen og Følge fra Modum, Windju fra Ringsaker, M. Dysterud fra Næs. I Pedersens Hotel: Stibsreder Nilsen fra Fr.stad, Ringlie, Brødrene Valby fra Landet, Kand. Arvesen fra Hamar, Mohn fra Drammen, Fru Nilsen fra Fr.hald, Blichfeldt fra Skauer, Kapt. Hansen fra Svelvig.

Den 1ste Juni.

I Hotel Skandinavi: Fru Anker med Familie fra Hamar, L. Bülow fra Fr.stad, Ugland fra Arendal, Larsen og Frøken Larsen fra Tromsø, Ellefsen fra Spydberg, Kand. Lammers fra Skien, Sorenskriver Conradi og Frue fra Eidsberg, Lensmand Schroll fra Eidsvold, Sandberg fra Vestlandet, Apotheker Agersborg fra Hamar, Lysaker fra Fr.stad, Trustedt fra Stockholm, Schultze fra Kjøbenhavn, Dahm og Frue fra Drammen, Kand. Rynning fra Kongsvinger, Fru Schetnaum fra Kristianssand, Doktor Bridstam og Frue fra Bergen, Frk. Hansen fra Landet. Præsten Dahl og Frue fra Brandvold, i Akersgaden No. 61.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Vestkysten. Frisk til sterk Nordlig Vind med kjøligt og tørt Veir over hele Norge. Snebyger i Kristianssund. Udsigterne ere fremdeles til det samme Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 4de Juni (Kl. 7—10) giver Undertegnede med velvillig Assistance

en Aftenunderholdning

bestaaende af: **Prolog**, fremsiges af Undertegnede; derefter: **Reisen til Kina**, Sangspil i 3 Akter af Labiche og Delacour, oversat af Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af C. V. Ramsøe; til Slutning (for første Gang): **Min Rose i Skoven**, Idyl i 1 Akt, oversat fra Svensk af O. T.

NB. For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Steensballes Boglade til Torsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder **Kl. 7.**

Johanne Juell.

Theatre des varietés

paa Klingenberg.

Onsdag den 2den Juni (Kl. 7½—10)

Første Forestilling:

Il Trovatore,

romantisk Opera i 4 Akter af Verdi.

Billetpriserne til Operaforestillingerne ere:

Loge A, B, C, D og 1, 2, 3, 4 72 ß.	1ste Parquet 72 ß
	2den Parquet 60 -
Hele Loger (5 Billetter) 2 Spd. 60 ß.	1ste Balkon 36 -
	2den Balkon 18 -

Billetudsalg til Overpris vil ikke finde Sted.

Thorsdagen den 3die Juni anden Forestilling.

Fredag og Lördag ingen Forestilling.

Søndag den 5te Juni første Optræden af Fruerne **v. d. Recke** og **Sanne** samt Herrerne **Madsen, Kolling, Meyer, Neumann** fra Folketheatret i Kjøbenhavn, hvorved opføres: **Bryllup i Udsigt** og **Redaktionssekretairen.**

Den almindelige Velvillie, som den italienske Opera har fundet her i Christiania, har foranlediget mig til at engagere denne, for med samme at aabne Christiania nye elegante Sommertheater. Da Operaen i næste Uge skal reise til Gøteborg for der at give Festforestillinger under H. M. Kongens Nærværelse, saa kan der kun gives nogle faa Forestillinger.

Th. Hermann, Direktør.

Christiania Skjortefabrik
&
Lager af Undertøi for Herrer

anbefales af **J. F. Grønneberg,**

Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Ansøgninger om Fripladse for næste Skoleaar indleveres inden 13de Juni. De, som har Fripladse nu, maa søge paany, dersom de ønsker at beholde dem. Ansøgningerne maa ledsages af paalidelige Oplysninger om Vedkommendes økonomiske Stilling.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i **20** Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Bøger.

Hos **Edv. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.

— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.

Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.

Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.

Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. 1. Pris indb. 72 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Rugfjerdemel & Rugklid

anbefales af O. H. S. Fegth, Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Slibestene

hos O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

En Tomt

ved Nytorvet med 72 Alen Facade er tilsalgs i No. 21 ved Storgaden.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Oienbryn, formildet af en Erkebisps Blik. Hans tynde, graa Haar var hvidt ved Tindingerne. Man sporede den Kristne i ham med en Snev af tyrkisk Fatalisme. Gigtknuder vanskabte hans magre Fingre. Han vandrede op og ned ad Dækket, uden at se paa Nogen, med en ulykkespaaende Mine. Hans Oiestene havde den stive Glands af en Sjæl, der har sin Tilværelse i Mørket, og som er udsat for en nærgaaende Samvittighed.

Nu og da gik Bandens Chef, der bevægede sig smidigt og let over Dækket, hen og hviskede med ham; man kunde tro, at det var Lynet, som raadslog med Natten.

III.

De urolige Mennesker paa det urolige Hav.

To Mand ombord paa Farkosten vare udelukkende optagne hver paa sin Kant, nemlig den nys beskrevne Gamle, samt Chefen ombord paa Skuden, som imidlertid ikke maa forvexles med Chefen for Banden. Skipperen var beskjæftiget med Havet, den Gamle med Luften. Den Ene tog ikke Oinene fra Bølgen, den Anden havde Blikket heftet paa Skyerne. Vandets Urolighed var Gjenstand for Skipperens Opmærksomhed, Oldingen betragtede Zenith med mistænksomme Oine. Han iagttog Stjernerne gjennem hver Rift i Skyerne.

Det var det Oieblik, da der endnu er Dagslys, men hvor enkelte Stjerner gjør et svagt Forsøg paa at bringe Aftenbelysningen ind.

Synskredsen saa besynderlig ud. Taagen rykkede frem i spredt Ordning.

Ligefra Begyndelsen af og saa længe man endnu var i Portlandsviken, manøvrerede Skipperen med den største Forsigtighed. Ourquen havde en Feil, den laa en halv Alen dybere med Fordelen end med Agterdelen. Skipperen gik uophørligt mellem

Kompasserne, idet han gjennem Dioptrerne sigtede paa Gjenstandene paa Kysten for at udregne Kompasstregerne. Han passede selv Roret saa meget som muligt, og syntes ikke at ville stole paa nogen Anden. Han styrede paa en Gang omhyggeligt og forvovent, brasede i Luvart, lod ikke Skuden falde af, observerede Afdriften, havde Oie for alle Omstændigheder ved Skibets Bevægelser, for Ujevnhederne i dets Fart, for Kastevindene, holdt stadigt en Streg fra Kysten, som han for langs med.

Hans Oie, der var uforanderligt sænket, granskede hver Forandring i Vandets Udseende.

En Gang løftede han dog Oinene i Veiret og forsøgte at opdage de tre Stjerner i Orions Bælte; disse Stjerner kaldes de tre vise Mænd, og der var et gammelt Ordsprog blandt de spanske Lodse, der lød: Den, som ser de tre vise Mænd, er ikke langt fra Frelseren.

Dette Skipperens Oiekast mod Himlen faldt sammen med følgende af Oldingen for sig selv fremmumlede Ord: „Vi se ikke engang Stjernen Antarës, saa rød den er. Ikke en eneste Stjerne er synlig.“

Blandt de øvrige Flygtninge var der ingen Uro.

Dog da det første Udbrud af Munterhed var forbi, kunde man ikke undlade at mærke, at man var tilsøs i Januar Maaned, og at Nordenvinden var bidende. Det var umuligt at indkvartere sig i Kahytten, der var meget for trang og dertil belemret med Bagage og Vareballer. Bagagen tilhørte Passagererne og Ballerne Besætningen, thi Ourquen var ikke en Lystjagt, men drev paa Smugleri.

Passagererne maatte slaa sig til Ro paa Dækket, en Nødvendighed, der ikke havde stort at sige for disse Nomader. Vante til at opholde sig i den frie Luft, ere de alt andet end nøieregnende med Natteleiet. De trives vel under Himmelens Tag,

Dagbladet.

No. 124. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 2den Juni 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresm, Veø, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vesnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Mos med Dampskibet „Laurvig“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 31te Mai. „Peuple“ indeholder en inspireret Artikel, der udtaler sig for Vibeholdelsen af de bestaaende Forhold. Artikelen slutter saaledes: Det for Øieblikket Nødvendigste er ikke Tilvæxt i Friheden, men Antagelsen af en fast og bestemt Politik i det Indre og Ydre. Regjeringen tør ikke have Skin af at vakle mellem Høire og Venstre. Keiserens Haand maa lade sig føle. Langtfra at laane Gehør til dem, der raade ham at tage sin Tilflugt til en indbildt Uansvarlighed, maa han tvertimod mere end nogensinde selv regjere, men i liberal demokratisk Aand. Det er Keiserens egen Inspiration og desuden Landets Ønske, at Keiserdømmet er en Handlingens Regjering, ligesom Frankrige selv fremfor alt er et Handlingens Land. Af den Grund, at Napoleon den 1stes Regjering var en Handlingens Regjering, har Frankrige med Kjærlighed bevaret hans Minde, trods begaaede Feil, og det er fordi Keiserdømmets Regjering siden 1863 mindre er en Handlingens Regjering, at Oppositionen har gjort Fremskridt. Kun naar Keiserdømmet igjen slaar ind paa sin egen Vei, griber store Initiativer og handler, vil det i sin egen Favør kunne lede den Strøm, som nu øiensynligen bryder imod samme.

Liverpool, 31te Mai. Den amerikanske Gesant Motley svarede paa Handelskammerets Adresse, at Præsident Grant og det amerikanske Folk ønske Venskab med England, og at han selv personlig saameget som muligt vilde bidrage dertil.

Stockholm, 31te Mai. Idag har Promotion fundet Sted i Upsala. Af 11 Jubeldoktorer fremmødte 5 og af 98 Filosofie-Kandidater vare 36 tilstede. Mange Lykønskningstelegramer modtoges.

Fra Luleå meldes, at Skibsfarten er aabnet.

London, 1ste Juni. Underhuset har med 361 mod 247 Stemmer vedtaget 3die Læsning af den irske Kirkebill.

Berlin, 1ste Juni. Protestantdagen er i Worms afløbet meget værdigt.

I en Artikel i „Kreutzzeitung“ heder det, at Valgene i Frankrige kun kunne styrke Napoleons Fredspolitik, og at Frankrige utvivlsomt ønsker Freden.

Pensionsvæsenet.

(Af S. Jaabæk).

(Forts. fra No. 121).

G. Pensionslove for Embedsmænds trængende Efterladtes Forsørgelse.

33. I Storthingsforhandlingerne 7de B. (August) 1839 Side 363 til 375 findes en Indstilling, som angaar ovennævnte Spørgsmaal. Der findes nogen historisk Fremstilling om Sagens Gang fra 1833 til 39. Side 371—73 er indtaget „en Opsats og Udkast til en Lov om Pension for Embedsmænds Efterladte“ af saadant Indhold:

§ 1. Der skal oprettes en egen Pensionskasse for Efterladte af Embedsmænd. § 2. Denne Kasse tillægges 20,000 Spd. aarlig af Statskassen. § 3. Embedsmændene skulle ialmindelighed svare 1½ pCt. aarlig til Kassen. § 4. Naar Embedsmænd yde saadant Tilskud, skulle de være fri for Fattigskat. § 6. Bevilgelsen af Pension skal gaa til just paa grundlovmæssig Maade (§ 75 i.) § 7. Pension gives til „Trængende“ og med stadigt Hensyn til Værdighed. § 8. Bestyrelsesmaaden.

Sagen forelaa imidlertid ikke som egentlig Forslag. Den vedlagdes Protokollen efter enstemmig Beslutning.

34. 1845, 7de Del S. 94 oplyser om, at Enker ikke uden som streng Undtagelse bør gives Pension af Statskassen.

H. Pensionskasse for Skolelærere og Saadannes Enker.

35. 1845, 8de D. S. 71. Præsten Schau foreslog Pensionskasse oprettet for Skolelærere og Saadannes Enker. 9 D. S. 36 o. fl. findes en Indstilling om Anmodning til Regjeringen i den Anledning. I 1848, 6te D. S. 115 staar en Indstilling, som fraraader Sagen, hvilken Indstilling efter 8de Del Side 37 er enstemmig bifaldt. (Sml. 8 D. S. 15, hvorefter Sagen vedlagdes Protokollen).

I Morgenbladet No. 325, 1868, findes Bestemmelse for Pensionsindretning for Lærerinder.

I. Pensionsindretning for Arbeidere.*)

36. 1851, 9de D. S. 129 og 132. Indstilling 8de D. „Oooo“. Odelsthinget 9de D. 139 og 157. Alt i forkastende Retning.

37. Forskjelligt. Komiteen i 1845 siger i Indstillingen 7de Del Side 94, at den har fulgt den ældre Skik for Pensioners Bestemmelse, „dog saaledes, at man ikke har taget noget Hensyn til ⅔ af den faste Gage.“

J. Fra Udlandet.

38. Med Undtagelse af Danmark haves kun sparsomme Meddelelser om Pensionsvæsenet i Udlandet. Kun følgende meddeles:

a. Fra Sverige har det nylig staaet i offentlige Blade, at Præsterne have der ikke Pension.

b. I Danmark har man Pensionslove af 5te Januar 1851; do. af 5te Januar 1851 om Embedsmænds Forpligtelse til at sikre deres Enker Overlevelsesrenter; do. af 24de Febr. 1858 for Embedsmænd, Enker og Børn; do. om Militæretatens Underklasser af 9de April 1851: § 1—19 Manden, § 20—28 Enken, § 29—36 Børn osv.; do. (for Invalider) af 24 Febr. 1858. Fra Danmark er i den senere Tid hørt bitre Klagemaal over Pensionsvæsenets Ordning der.

c. For Tyskland kræves gjerne 40 Tjenesteaar eller 70 Aars Alder (saa og i Danmark) eller Sygdom, i hvilke Tilfælde Pension kan kræves. (Se Zöpfe, Deutsche Staatrecht Side 785.

d. May, The constitutional history of England, I. Side 216. Den Grundsætning erkjendes, at Pension kun bør ydes i 2 Tilfælde: „som en kongelig Gave i Nød, eller som Belønning for udmærket Fortjeneste.“ Side 309 heder det: „En Pension er en fast og uafsadelig Stikpenge“ („a pension is a constant, continual bribe“).

*) Vi skulle tillade os her endnu at gjøre et Tillæg til, hvad Hr. Jaabæk har anført under denne Post. Ved kgl. Resol. af 22de Juli 1867 er nemlig paa Grund af et Storthinget den 6te Juli f. A. vedtaget Reglement angaaende Pensioner for de ved Kongsberg Sølvværk og Mynten sammesteds ansatte Betjente og Arbeidere, samt om de til Sølvværkets og Myntens Kasser erlæggende Bøssepenge og om Enkepensioner af bemeldte Kasser. Reglementet, der er trykt i de almindelige Lovsamlinger, er paa 10 Paragrafer. Pensionsberettigede er efter § 1 Betjente og Arbeidere, der efter 12 Aars Tjeneste afskediges paa Grund af Alderdom, Helbredsfeil eller lignende Aarsager, alt i et nærmere bestemt Forhold til ders Løn. For samtlige ved Værket ansatte Arbeidere afkortes Lønnen med 1 ß af hver Spd. til Pensionskassen, og overføres da deres Pensionsret til efterlevende Enke. For de ved Mynten ansatte gjelder de samme Regler. — Et lignende Pensionsreglement for de ved Kongsberg Vaabenfabrik ansatte Betjente og Arbeidere er forsynet med kongelig Approbation den 27de Juni 1860. — Endelig er der ogsaa paa indeværende Storthing vedtaget et lignende Regulativ for Arbeiderne ved Statens Jernbaner. Red. Anm.

e. Italieneren Michelini udtalte sig i 1864 „ubetinget imod enhver Pension, fordi han betragtede Embedsmændene som Arbeidere, hvilke, naar de ikke længer arbeide, heller ikke længer kan kræve nogen Betaling, og ligesom andre Borgere, saasom Læger, Sagførere, Bygningskyndige (Ingeniører) osv. selv maa sørge for sin Alderdom.“ Efter J. Held i Welkers Statslexikon 11 B. Side 409 Anm. 9*).

f. Amerika. I 1866 stod i Morgenbladet følgende at læse:

(Times:) „— — — Man kan ikke bedømme Amerika efter samme Maalestok som andre Lande. Andensteds vilde saaledes den pludselige Hjemforlovning af en Hær paa 850,000 Mand have fremkaldt ikke liden Uro og Forstyrrelse; i Amerka var Sagen afgjort med et Pennestrøg, og Folket tyede atter til sine fordums Beskjæftigelser. Generalen var nu Kjøbmand eller Sagfører i en eller anden By, uden Pension og uden Krav paa sit Land.“

Om Enken efter Præsident Lincoln blev det berettet, at hun ikke fik Pension, men vel et Aars Præsidentløn som Gave, just formedelst den Maade, hvorpaa hendes Mand døde.

En Beretning i offentligt Blad lyder saa: I de nordamerikanske Fristater gives ikke Pensioner til afgaaede Embedsmænd, men derimod til menige, saarede Stridsmænd, eller de Faldnes Enker og Børn til en vis Alder. Fra Uafhængighedskrigen lever endnu (1865) 2 Stridsmænd og 1,115 Enker.

Antallet af saarede Stridsmænd fra sidste Krig var den 30te Juni 1865 15,328. Lægges hertil Faldnes Enker, samt gamle Forældre, smaa Børn osv., saa var Antallet 24.707, som fik 2,274,179 Dollars. (Sluttes.)

*) Jfr. Welkers Statslexikon, 12 B. 1865 Side 483. Efter en Omtale af Hospitaler og Forsørgelseshuse fortsættes der: „— — — Lignende forholder det sig med Pensionskasser for Embedsmænd, Geistlige, Lærere, Jernveibetjente osv. og for deres Enker; også saa de besidde enten en egen Formue, hvis Rente bliver anvendt til Pensionens Forhøielse, eller de faa, for at forhøie den, Tilskud af Staten, Menigheden eller Samfundskassen. Tidt bestaar hos dem Tvangspligt; enhver, som hører til den nugjældende Kategori, skal slutte sig til den. Det samme er Tilfældet med de fleste Arbeiderpensionskasser for enkelte Fabrikker og Virksomhedsgrene, der ved Indtrædelse i en vis Levealder eller ved Skadetilfælde (Invalid) ved Hjælp af Tilskud af Arbeidsgiveren tilsikrer Pensionsrente. Ved de nævnte Pensionskasser bliver den Forsikredes Indskud enten indbetalt paa en Gang, tildels indsamlet i aarlige Indskud, eller der sker blot aarlige Indskud i Form af Fjerdedelsaar eller maanedlige Indbetalinger eller Tilbagehold af Lønninger.“

Den nye Admiral.

Det har høilig forundret Indsenderen at se Kommandør Valeur fremstilles som selvskreven til Admiralsposten, naar denne bliver ledig, og endnu mere har det forundret ham at se paastaaet, at dette er overensstemmende med den almindelige Opinion inden Marinen. Inds. tror tvertimod, at det Modsatte er Tilfældet. Er det absolut nødvendigt under vore smaa Forholde at have en Admiral, saa er det vel ikke mere nødvendigt for Marinen end for Armeen at holde sig strengt til Ancienniteten ved Besættelsen af den høieste Kommandopost. Det synes aldeles meningsløst at besætte Admiralposten, hvis den virkelig er af saa stor Vigtighed, med en Mand paa 65 Aar. Man kan ikke vente af Folk i den Alder, at de skulle kunne udvikle synderlig Virksomhed. Det er desuden en bekjendt Sag, at Kommandør Valeur aldeles ikke kan gjøre sig fortrolig med Nutidens Søvæsen, hvilket har havt flere høist beklagelige Feilgreb for Marinen tilfølge. Hvorledes vil Statsraad Broch stille sig ligeoverfor en saadan Mand? Med al sin Dygtighed mangler han dog Kyndighed i Faget, og han vil derfor blive nødt til at følge Marinekommandoens Indstillinger, naar disse angaar Gjenstande, som ligger udenfor hans Indsigter. Mon man virkelig skylder Kommandør Valeur nogen Opreisning for den Tort, han muligens led i Storthinget? Det betvivles. Han er neppe saa fri for Delagtighed i de Feil, hvorfor Statsraad Haffner faldt, som man har søgt at give det Udseende af. Det har hedt, at Statsraad Broch skulde have fundet Alt i den bedste Orden for V.s Vedkommende, men man har nok ingen Sikkerhed for, at dette er andet end løst Snak, og skulde det forholde sig saa, maa det komme af, at B. her er kommet ind paa et Terræn, der ialfald endnu er ganske fremmed for ham, saa det var ikke saa underligt om han har ladet sig binde Et og Andet paa Ærmet, især hvis han ikke har hørt Medlemmer af Reguleringskommissionen udtale sig. Det er Indsenderens uforgribelige Formening, at Kommandør Valeurs Udnævnelse til Admiral vilde være til stor Skade for Marinens Fremtid, idet Statsraad Brochs gavnlige Virksomhed da i mange Tilfælder vilde neitraliseres.

Ogsaa en Røst i Publikum.

Kristiania, den 2den Juni 1869.

Udlandet. Keiseren af Østerrigs Reise i forrige Maaned til Triest foranledigede, som man vil mindes, den italienske Regjering til ved en særlig Affending at bevidne Frans Josef Italiens Venskab. Grev Beust tog heraf Anledning til i en Depeche til Baron Kübeck at forsikre, at Østerrig nærer de venskabeligste Følelser for Italien. I denne Depeche, hvoraf L'Indép. belge meddeler et Uddrag, gjør Beust først opmærksom paa, at et venskabeligt Forhold mellem de to Stater nu er ganske naturligt, da Grundene til Uenigheden ere hævede. Ministeren udtaler sin Anerkjendelse til Kübeck for den væsentlige Del, han har havt i at styrke Venskabet mellem de to Stater. Man vilde imidlertid tage feil, heder det, hvis man af denne Tilnærmelse mellem de to Stater vilde slutte til forurolige̱nde, politiske Planer. Det tidligere Fiendskab mellem Østerrig og Italien kunde ganske vist med Rette ængste Europa, hvorimod det nu indtraadte Forhold kun kan befæste den almindelige europæiske Fred. Den indre Organisation lægger udelukkende Beslag paa de to Landes Kræfter, og en Alliance mellem dem kan derfor kun have til Formaal at sikre Freden.

I en Skrivelse fra Petersborg til „Nordd. Allg. Z.“ berettedes det for et Par Dage siden, at Rusland ikke vilde have Noget imod at tilbagegive Emiren af Bokhara Samarkand, naar det blot kunde være sikker paa, at denne Føielighed ikke vilde tilskynde Emiren til nye dumdristige Angreb. Denne Efterretning om Ruslands fredelige Sindelag stadfæstes af en Tale, som General Kauffmann for nylig har holdt ved en Fest i Petersborg. Han bemærkede ved denne Leilighed, at Rusland nu ikke mere tænkte paa at gjøre Erobringer i Centralasien. Skulde Emiren af Bokhara paany optræde fiendtlig mod Rusland, vilde dette kun gaa forsvarsvis tilværks.

Fra Wien skrives til „Köln. Z.“: I herværende diplomatiske Kredse er der foregaaet et afgjort Omslag til Fordel for Grev Bismark. I vore diplomatiske Kredse tiltror man ikke længer Grev Bismark Planer mod Østerrig, men anser ham for en Mand, med hvem man vilde kunne komme til en Overenskomst, der paa engang stemmede med den preussiske Politiks Formaal, med Traktaterne og med Østerrigs Magtstilling, naar blot ikke hans Hensigter modarbeides af mægtigere Indflydelser. De vil ogsaa have lagt Mærke til, at vore officiøse Blade have hørt op med at gjøre Bismark til Skive for sine Angreb, men derimod lade det gaa ud over Hofpartiet.

Jernbanekomiteens Indstilling blev idag refereret i Storthinget, og kan efter Sigende ventes behandlet allerede i Slutningen af næste Uge. Som bekjendt deler Komiteen sig i 3 Fraktioner. Flertallet (Aall, Velde, Augustinussen, Ueland, Hammerstad, Risnæs og Sverdrup) indstiller, at intet Statslaan skal optages, men at Regjeringen skal bemyndiges til at bygge Jernbane fra Elverum til Aamot Kirke ($2\frac{3}{11}$ Mil, der er beregnet at ville koste 190,000 Spd.), forsaavidt Statskassens Overskud skulde tillade det. Et Medlem (Aall) er sikker paa, at Statskassen vil komme til at faa saa stort Overskud, hvorfor han foreslaar den nævnte Sum bevilget. Han foreslaar derhos, at Statskassen skal tage Aktier for 200,000 Spd. i Drammen-Kristiania Banen, forsaavidt kun 100,000 Spd. behøves udbetalt i denne Budgettermin; han antager nemlig, at denne Sum kan afsees.

Komiteens Mindretal (Schweigaard, Schwartz, Lorck, Krognæss, Faye, Daa) foreslaar et Statslaan paa 2 Millioner Spd. optaget for dermed at bygge følgende Baner:

1) Støren-Røraasbanen (Daa holder dog paa Elverum-Tonsetbanen, som koster omtrent det samme). 2) Kristiania-Drammen. 3) Hougesund-Kongsberg. Schwartz anbefaler derhos Vikersund-Krøderenbanen, der dog hellerikke efter hans Mening skal bygges i denne Budgettermin.

M. Kildal anbefaler et Statslaan paa 1 Million Spd. til Elverum-Tønsetbanen.

Jernbanekomiteen besluttede i Gaarsmødet med 4 Stemmer at indstille paa Indløsning af de prioriterede Aktier i Eidsvoldsbanen med 4½ pCt. opsigelige Statsobligationer. Schweigaard og nogle andre Medlemmer af Komiteen vil ogsaa have de uprioriterede Aktier i denne Bane indløste.

Skydsloven vedtoges idag mod kun 17 Stemmer i samlet Storthing. Dette Udfald vil vistnok være kjærkomment for de Mange, der have følt Trykket af den hidtil gjældende Skydsordning; og man har ogsaa her et sjeldent Exempel paa, at en Sag er gaaet igjennem ved Behandlingen i samlet Storthing. Den anden Del af Lovforslaget nemlig Skydsregulativet faldt ogsaa i Storthinget mod 44 St.

Odelsthinget sammentræder Torsdag den 3die ds. til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Forslag til Lov om Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund.
2. Lagthingsanmærkninger ved Odelsthingsbeslutningen til Lov om Diætgodtgjørelse m. V. for Storthingsmænd.
3. Do. do. ved Odelsthingsbeslutningen til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet.
4. Indstilling fra Bankkomiteen angaaende A. Sørensen m. Fl.s Forslag til Lov angaaende Forandring i Udligning af Kommuneskatter paa Landet.
5. Do. fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende den kongl. Proposition til Lov om enkelte Kirkers vedkommende Forhold.
6. Do. fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende Forslag til Lov om Skoledirektørembedernes Ophævelse.
7. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne ved Nordlandske Kirke- og Skolefonds Regnskab.
8. Do. fra Do. til Decision af Antegnelserne angaaende uberigtede Decisioner ved Oplysningsvæsenets Fonds Regnskab 1867 (inklusive).
9. Do. fra Do. til Decision af Antegnelserne til Statsregnskabet for 1867 m. V.
10. Do. fra Do. til Decision af Antegnelserne ved Statsregnskabet for 1865.

Opgave No. 6 ved filologisk Examen den 2den Juni: At give en almindelig Karakteristik af Aristoteles's System i Forhold til Platons med specielt Hensyn til disse Systemers filosofiske Grundtanker.

Telegrafkabelen mellem Norge og Skotland. Ved kgl. Resol. af 22de f. M. er det bestemt:

1. At Marine- og Postdepartementet naadigst bemyndiges til at afgive et af Postvæsenets Dampskibe for at benyttes som Tender ved Udlægningen af en undersøisk Telegrafkabel mellem Norge og Skotland i forestaaende Sommer.
1. At Udgifterne ved denne Expedition afholdes af Telegrafvæsenets Midler, dog saaledes, at Udgifterne ved Anskaffelsen af de fornødne Stenkul for Dampskibet paa Turen blive det Offentlige uvedkommende.

Norsk-britisk Telegrafkompagni. Ved kgl. Resol. af 22de f. M. er det bestemt: At den i § 11 i den det norsk-britiske undersøiske Telegrafkompagni i Kristiania under 4de Juli 1868 naadigst tilstaaede Koncession til Anlæg af undersøisk Telegrafledning mellem Norge og Storbritannien bestemte Frist for Indbetalingen af det i samme § fastsatte Garantibeløb, stort 10,000 Spd., forlænges indtil Udgangen af August Maaned 1869.

Kjøbstadspolitilovgivning. Ved kgl. Resol. af 22de f. M. er det naadigst bestemt: At Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Rolighedsforstyrrelse samt om offentlige til Dans, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aften gjøres gjældende for Faabergs Herred, Kristians Amt. — Ved kgl. Resol. af s. D. er de samme Bestemmelser befalet gjorte gjældende for Nordre Frons Herred, Kristians Amt.

Antallet af kgl. Kommissioner, der ere nedsatte i sidste Treaar, oplyses i Protokolkomiteens Indstilling at have været 11. Udgifterne i Anledning af nedsatte Kommissioner i samme Tidsrum har udgjort 76,550 Spd., hvoraf Proceslovkommissionen har faaet 24,624 Spd. 114 ß, Almenningskommissionen i Nordre Trondhjems Amt 24,245 Spd. 102 ß og „Medlemmerne af Unionskomiteen med Mere" 14,110 Spd. 98 ß.

Til sin Beneficeforestilling paa Kristiania Theater igaaraftes havde Hr. Abelsted valgt Stykkerne „Michel Perrin" efter Overskaus Bearbeidelse samt Schulzes „Bruden paa Staburet" og „Petter og Inger". I første og sidste Stykke havde Beneficianten gode Roller og blev efter hvert af dem fremkaldt, begge Gange sammen med Hr. Brun. Fru Wolf høstede atter i Vaudevillemonologen „Bruden paa Staburet" Bifald og tilslut Fremkaldelse. Signora Domasi foredrog et Par italienske Sange med megen Smag; hendes Foredrag, især hendes Piano var isærdeleshed fint og smukt. Ogsaa hun blev fremkaldt efter hvert Nummer. Forestillingen var godt besøgt, da dens righoldige Program, — der først sluttede Kl. over 11, en Time efter den paa Plakaten angivne Tid — havde trukket omtrent fuldt Hus.

Et af flere Storthingsmænd undertegnet Forslag om 400 Spd. aarlig til Digteren A. O. Vinje blev idag fremsat i Storthinget.

Fra Pressen er paa J. Dybwads Forlag udkommet den vanlige aarlige Udgave af „De almindelige Reiseruter i Norge med tilhørende Karter".

Prisen paa Makrelen er idag gaaet ned til 6 a 8 ß pr. Stykke, paa Grund af den store Tilførsel. Efter Beretning fra Kristianssand har Fisket imidlertid slaaet feil de sidste Nætter, saa Prisen sandsynligvis vil stige igjen.

Hjemkomne Kunstnere. Pianisten Fr. Lindholm og Maleren Knut Bergslien, af hvem flere nye Billeder ere udstillede i Kunstforeningen, er ifølge Aftenbl. i disse Dage kommet til Byen for at tage sit Ophold her.

Kronprinsen af Danmarks Bryllup vil blandt Andet blive feiret med en Festforestilling paa det kgl. Theater i Kjøbenhavn den 1ste September, bestaaende af Balletten „Valkyrien" med et Forspil af Prof. H. P. Holst.

Folkehøiskolen paa Sagatun. Fredagen den 28de Mai afsluttede Folkehøiskolen paa Sagatun sit Kursus for afvigte Vinter. Ligesom Skolen ogsaa i dette Skoleaar har havt fuldt Hus, saa var ogsaa dennegang, i Lighed med hvad der har været Tilfælde hvert foregaaende Aar, endel af de ældre Elever vendt tilbage for at være Tilhørere ved nok et 8 Maaneders Kursus, en Fremgangsmaade fra de Skolesøgendes Side, som vi ikke noksom kan anbefale, da det er klart, at den temmelig righoldige Mængde Stof, som meddeles, kun ved en fornyet Gjennemgaaelse kan fæstne og klarne sig til en nogenlunde fuldstændig og frugtbar Tilegnelse, ligesom det paa samme Tid vil være indlysende, at en Skole af denne Art ikke kan eller bør gjøre sit Skoleaar længere end det nu er (nemlig fra første Oktober til sidste Mai), da Gutterne ellers lettelig vilde trækkes formeget bort fra sin Livsgjerning og fra den sunde Tankegang, som jo ellers disse Skoler til enhver Tid søger at fremkalde, nemlig at Skolen og Livet skal gaa Haand i Haand, og at man ingenlunde behøver at forsømme det Ene, fordi om man passer og skjøtter det Andet.

Om Folkehøiskolerne skriver bl. A. Vestmar: Der (ved disse Skoler) er Frihed i Aand og Form, intet andet tvingende eller lokkende Middel end det, som findes i den levende Folkeoplysnings naturlige Væsen. Ingen Karaktergivning, ingen Examina, intet rosende Attestvidnesbyrd erholdes i eller fra disse Høresale. Og dog høres der fra vore tænksomme, temmelig kritiske Oplandsbønder, at Folkehøiskolen i deres Egn, nemlig den paa Kommundgaard i Sell i Gudbrandsdalen, „bliver mere og mere likt her." Lærerne roses som „gjilde Mænd", hvis Lærdomme og Grundsætninger man „ønsker at kunne efterfølge." Men kan en Folkehøiskole, anlagt og opretholdt af ubemidlede Mænd i en i dobbelt Armodsdom nedsjunken Egn, efter Aars Forløb skaffe sig af selvstændige, veltænkende Almuesmænd et saadant Skudsmaal, saa maa man faa Respekt for den Begeistringsmagt, der bærer denne Art Oplysningsindretninger saaledes frem i vort fattige Land. Vistnok er og bliver Norge aldrig noget Amerika. Men det er ikke den pekuniære, men den moralske Livsfylde, som danner den sande Samfundslykke, og denne kan findes i Norge i ligesaa rigt Maal som i Amerika. Kast en sand, løftende, tidsmæssig, og for vore Forholde passende, Folkeoplysning udover vort af Naturen baade legemlig og aandelig temmelig godt udstyrede Folk, saa skal vort gamle Norge, om ikke for, saa over vore Grave, ret forstaaet — „blomstre som en Herrens Have."

Brand paa Kongsberg. (K. Adr. for 28de f. M.) Tidlig idag, omtrent Kl. 3, udbrød Ild i det Kjør m. Fl. tilhørende Sagbrug, beliggende strax nedenfor Nybroen, hvilket tilligemed den til Sagbruget hørende Kornmølle aldeles nedbrændte. Af de tilstødende Bygninger: Kongsberg Sølvværks Smeltehytte og Kongsberg Jernværks Marsovn, led Smeltehytten kun ringe Skade, men Marsovnen betydelig; forøvrigt brændte endel flaaren Trælast. Sag- og Møllebruget siges at være assureret for omtrent 7,000 Spd. og Marsovnen for 11,000 Spd. Hvorledes Ilden er opkommet, har vi endnu ikke hørt noget Bestemt om. — Brandmandskabet saavelsom flere Private viste ved denne Anledning en Udholdenhed og en Kjækhed i at trodse Hede og Røg, som fortjener al Anerkjendelse.

Tatere. (Kongsb. Adr.) Tirsdag i forrige Uge ankom hid til Byen et Taterfølge, af hvis Medlemmer en Kone tingede Logi for sig og en 10 Aar gammel Søn hos en Baabenarbeider paa Nymoen. Konen besøgte derefter flittig Værtshusene og indfandt sig ud paa Aftenen i Logiet i temmelig beskjænket Tilstand; hun behøvede imidlertid mere stærke Sager og lod saadanne hente til Logiet, saa at hun omsider sovnede ind paa Gulvet i overstadig beskjænket Tilstand. Værelsets øvrige Beboere gik ogsaa til Ro, og da de om Morgenen vaagnede, fandtes Taterkvinden død. Den Afdøde hed Inger Christine Christofersdatter, var født Taterske og havde henlevet hele sit Liv som saadan; efter først at have flakket om sammen med en Petter Pettersen Lundquist og havt flere Børn med ham, bleve de ægteviede, men da Manden senere var død, havde hun nu stiftet en løs Forbindelse med en Mandsperson, der ogsaa var i hendes Følge hid til Byen.

En styg Drabshistorie forefaldt, skriver Kr.sands Stiftst., iforgaarsaftes Kl. 10½ paa Postveien ligeved Byen, udenfor Banehaven, idet en Omstreifer af Taterslægten ved Navn Lars Larsen Støle overfaldt Kjører Lauritz Tobiassen Klappene med Knivstik og bibragte ham saa alvorlige Saar, at han nogle Timer efter afgik ved Døden. Sammenhængen med denne uhyggelige Tildragelse var følgende: Den Afdøde kom gaaende fra Byen opover for at begive sig til sit Hjem, Klappene, og blev paa nævnte Sted af Veien Vidne til, at Angjældende, der var i Følge med en anden Omstreifer og to Fruentimmer, mishandlede den ene af disse, sin Kone. Afdøde foreholdt ham da, at han fik styre sig og ikke fare slig frem, og søgte at hjælpe Konen. men blev nu anfaldt af Angjældende, der imidlertid blev den Tabende i det Slagsmaal, der opstod imellem dem. Afdøde gik da videre, men blev strax eftersat af den Anden, der imidlertid havde faaet sin Tollekniv frem og nu paany anfaldt ham og bibragte ham svære Saar i den ene Arm og et dybt Stik i Brystet. De Øvrige af Følget vare passive Tilskuere ved Ugjerningen, hvortil forunden dem kun en ung Gut var Vidne, der tilfældigvis samtidig kom forbi. Afdøde sprang indover mod Byen for at faa Hjælp, en Læge blev hentet, og han blev indlagt paa Sygehuset, hvor han faa Timer efter døde. Drabsmanden fik man en Stund efter Ugjerningen fat i; han var gaaet videre opover til Bryggeriet og havde der lagt sig bag et Gjærde, hvor han blev funden sovende, liggende med Tollekniven i Haanden. Man fik lagt en Rendesnare om Benene paa ham og revet Tollekniven fra ham, inden han vaagnede, saa han snart blev overmandet, bundet og kjørt ned til Arresten.

Mængden af udskibningsfærdig Vaarsild drøftes atter i Stav. Amtst. Bladet kommer til det Resultat, at det neppe vil naa op til det af Opsynet antagne sædvanlige, nemlig 500,000 Tdr.

Makrelfiskeriet har ifølge Kr. Stiftd. for 27de f. M. de to sidste Nætter givet mindre Udbytte. — Flere engelske Fiskekuttere ere komne hid for at beskjeftiges ved Fiskeudskibningen; en af disse afgik igaar til Hull med 37,720 Stkr. Makrel og 996 ℔ Lax.

Ugreierne med Foged Hegermann, som der i Søndmørsbladene har været ført en Del Skriveri om, ere nu, ifølge „Møringen", ved Retsforlig i Aalesund den 12te f. M. ordnede, idet han har gaaet ind paa at tilbagebetale nok en Sum, som han urettelig har belastet Voldens Skatteydere med. — Efter Sigende har Hr. Fogden ogsaa gaaet ind paa at tilbagebetale Hjørendfjords Skatteydere en Del ulovlig beregnede Procenter.

Trondhjems Sparebanks rene Overskud i 1868 har beløbet sig til 12,336 Spd. 60 ß; dens Formue udgjør 199,995 Spd. 99 ß. Den Sum, der staar under dens Forvaltning, beløber sig ialt til 1,373,388 Spd. 67 ß. Banken eier altsaa selv over en Syvendedel af sin Forvaltningskapital og er saaledes upaatvivlelig et af de solideste Pengeinstituter i vort Land.

Finmarksfisket maa nu, skriver Thr. Adr., ansees for at være forbi. For Vestfinmarken har man Beretninger fra Maasø og Kjelvik, hvorefter Fiskere og Fartøier tildels vare afreiste og tildels gjorde sig istand til Afreisen; Fiskepriserne paa sidstnævnte Sted vare senest oppe i 4 Spd. 60 ß. For Østfinmarken meldes fra Mehavn, at Fiskeriet nu ansees forbi, og de fleste Fiskere belave sig paa at reise, dels hjem, dels østover; fra Berlevaag berettes, at der i den forløbne Uge ikke er fisket noget, at Fiskerne for Størstedelen ere hjemreiste og nogle faa dragne østover. Af de 60 Fartøier, som iaar have besøgt Berlevaag, og hvoraf blot ⅙ Part havde faaet fuld Last, laa kuns 10 igjen, som nok ogsaa kom til at seile strax efter. Fra Vardø gaa Meddelserne ud paa ujævnt og misligt Fiske. En hel Del Baade havde den sidste Uge besøgt Rusland, hvorfra de fleste atter vare vendte tilbage med fra 2 til 500 Fisk pr. Baad, der ikke ansaaes regningsvarende. Endel Baade og nogle Fartøier vare i Ugens Løb ankomne vestfra, medens flere Baade igjen vare reiste hjemover; Fiskepris 4 Spd. 48 ß. I Varanger har Fisket ved Kiberg og Kramvigen været godt fra 7de til 14de Mai, men Udbyttet forringet ved stormende Veir; ved Værene indover til Vadsø ujævnt, og længere ind endnu uheldigere. Saavel der som i Sydvaranger Mangel paa Agn; i sidste Distrikt ansættes Udbyttet pr. Baad gjennemsnitlig til 1 Tønde Lever.

Slesvigske Tilstande. I det flensborgske Blad „Nordd. Zeit." læses Følgende: „Da Fredrik den 7de af Danmark døde, vidste af tusind Slesvigholstenere neppe En, at der overhovedet existerede en Hertug af Augustenborg Ikkedestomindre hyldede Tusinder nogle Uger senere med stormende Begeistring deres „angestammten Landesherrn" og erklærede sig beredte til at hengive Gods og Blod for ham. Folket gaar altid villieløst i nogle Enkeltes Ledebaand. Det forestiller en Række af Nuller, der først faa Betydning derved, at der sættes et eller flere Tal foran dem, og af disse Faa handle desværre stedse kun de Færreste af politisk Overbevisning, Resten af egenkjærlige Bevæggrunde". — „Dvke." gjør opmærksom paa, at det Blad, der nu skriver saaledes, oprindelig er stiftet for augustenborgske Penge, og at det den Dag idag udgives af den Mand, der i 1864 anførte de augustenborgske Oprørere i Flensborg og gjorde tvende frugtesløse Forsøg paa i Februar 1864 at proklamere „Herzog Friedrich VIII".

Munck af Rosenskold. Som man vil mindes, havde den norske Konsul i de Forenede Stater, Hr. Kristoffersen, under 14de Februar d. A. indberettet til vor Regjering, at en fra Paraguay tilbagevendt Nordamerikaner, Hr. Hopkins, havde meddelt ham, at den i Paraguay bosatte svenske Naturforsker, Munck af Rosenskøld skulde paa Lopez's Befaling være bleven skudt der, samt at han havde anmodet Hr. Hopkins, der vilde vende tilbage til Paraguay, paa Konsulatets Vegne om at tage den Afdødes værdifulde zoologiske og botaniske Samlinger i Besiddelse og tilsende Konsulen dem. Hr. Kristoffersen har i en ny Skrivelse af 12te April indberettet til den svenske Regjering, at Hr. Hopkins, der nylig er vendt tilbage fra Paraguay, har meddelt ham, at Munck af Rosenskølds i Asuncion efterladte Arbeider og Samlinger under Byens Plyndring vare komne i en argentinsk Kjøbmands Besiddelse, men af denne vare blevne tilintetgjorte eller adspredte, saa at det var umuligt at faa fat i noget deraf. Hr. Hopkins har tillige gjort Konsulen opmærksom paa, at efter de nøiagtige Undersøgelser, han har anstillet angaaende Munck af Rosenskølds Skjæbne, syntes det at fremgaa, at der var Haab om, at denne endnu var ilive og tilligemed den øvrige Befolkning af Lopez var bleven ført til det Indre af Landet, og at man under det Kaos af Rygter, som Tilstanden i Paraguay havde fremkaldt, og om hvis Sandhed det var umuligt at danne sig nogen bestemt Mening, turde antage, at den tidlige Meddelelse om Munck af Rosenschjølds Henrettelse var ugrundet.

Storthinget.

Tirsdag den 1ste Juni holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Ret til at udvinde Guld m. V. — Bifaldtes.

Sag No. 2. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om udvidet Adgang til Udførelse af kirkelige Forretninger.

Lagthingets Anmærkning 1 gaar ud paa at Odelsthingsbeslutningens § 1 bør lyde saaledes: „Enhver Præst ved nogen Menighed i den norske Statskirke, personelle Kapellaner undtagne, skal være berettiget til i sin Menigheds Kirke at udføre kirkelige Forretninger for Medlemmer af Statskirken, der ikke henhøre til den Menighed, for hvilken han er ansat.

Lysning til Ægteskab sker i den Menighed, hvor Bruden hører hjemme".

§ 1 i Odelsthingets Beslutning lyder saaledes: „Den norske Statskirkes geistlige Embedsmænd, personelle Kapellaner undtagne, skulle være berettigede til at udføre kirkelige Forretninger for Medlemmer af Statskirken, der ikke henhøre til den Menighed, for hvilken de ere ansatte". O. Velde foreslog, at Ordene „i en Menigheds Kirke" skulde udgaa og istedenfor indskydes „inden sin Menigheds Grændser og i dens Kirker". Denne Bestemmelse troede Bentsen vilde blive for snever; hvilken Bemærkning imødegikkes af Velde. P. Jensen tiltraadte Bentsens Synsmaade, og da han ikke vilde holde paa Odelsthingsbeslutningen uforandret, foreslog han, at Ordene „i sin Menigheds Kirke" skulde udgaa og at §'en gaves følgende Tillæg „dog uden Ret til at benytte fremmed Kirke". Velde gik over til dette Forslag, hvorpaa ved Voteringen Lagthingsanmærkningen forkastedes og Jensens Forslag bifaldtes; begge Dele enstemmig.

Anm. 2: § 3 bør have følgende Tillæg: „Bevis for, at de her opstillede Forskrifter ere iagttagne, maa fremlægges for den Præst, af hvem Forretningen forlanges udført".

Mod denne Anm. talte P. Jensen, Bentsen og Augustinussen, hvorimod Balchen ansaa det hensigtsmæssigt at der havdes en bestemt Forskrift og tillod sig derpaa efter Opfordring fra Rode at fremsætte følgende Forslag istedetfor Lagthingsanmærkningen saalydende: „Den Præst, af hvem Forretningen forlanges udført, har at paase, at de her opstillede Forskrifter iagttages". Falsen bemærkede, at dersom man vilde have Loven opfyldt,

maatte man slutte sig til Lagthingsanmærkningen. P. Jensen fandt sig tilfredsstillet ved Balchens Forslag, hvorimod Bentsen fandt, at stille Sagen paa et endnu værre Standpunkt. Mod Lagthingsanmærkningen udtalte sig endvidere Irgens, som netop vilde stemme mod den for at gjøre Bestemmelsen saa uskadelig som mulig. Lagthingets Anm. forkastedes derpaa mod 6 St., medens Balchens Forslag bifaldtes mod 30 St.

Sag No. 3. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lovgivningen om Fredning af Lax og Søørret.

Anm. 1: I første Punktum af § 1 bør Ordet „Strøm“ udgaa.

Andet Punktum i samme § antages at burde lyde saaledes: „Det i nævnte Lovs § 6 første Punktum indeholdte Forbud skal dog fremdeles kun gjælde Lax og Søørret, som er fanget i Tiden fra 14de September til 14de Februar“.

Anm. 2: § 4 antages at burde lyde saaledes: „Overtrædelser af de i §§ 1 og 2 indeholdte Forskrifter straffes med de i Lov af 23de Mai 1863 § 7 bestemte Bøder. Ved Overtrædelse af § 2 forbrydes tillige det ulovlig benyttede Redskab, men Straffen bortfalder paa Grund af manglende eller ikke fortsat Paatale eller Undersøgelse efter de samme Regler, som vilde gjælde, om ingen anden Straf end Bøder havde været bestemt.

Overtrædelser af Bestemmelser, der i Kraft af den i § 3 givne Bemyndigelse ere fattede af Kongen, straffes med Bøder fra 10 til 200 Spd.

Sager angaaende de i denne § omhandlede Overtrædelser behandles politiretsvis“.

Anm. 3: Som ny § (§ 7) bør optages en Bestemmelse saalydende: „Nærværende Lov træder i Kraft fra 1ste Januar næste Aar“.

Anm. 1. bifaldtes enstemmig. Under Behandlingen af Anm. 2 fremsattes Forslag fra P. Jensen om, at mindste Mulkt skulde sættes til 2 Spd., hvilket Forslag imidlertid forkastedes, idet Lagthingsanmærkningen bifaldtes mod 31 St. Anm. 3 bifaldtes enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling fra Næringskomiteen No. 1 i Anledning af Forslag til Lov om udvidede Rettigheder for private gjensidige Brandassurance-Foreninger for Bygninger, vedtaget af Repræsentanterne O. Wiig og A. Sørenssen.

Komiteens Pluralitet indstiller til

Lov

angaaende udvidede Rettigheder for gjensidige Brandforsikrings-Foreninger for Bygninger.

§ 1. Gjensidig Brandforsikringsforening for Bygninger kan efter Andragende fra dens Bestyrelse af Kongen tilstaaes saadan Fortrinsret i de forsikrede Bygninger for ordinær og extraordinær Brandkontingent, som for offentlige Skatter bestemt, naar

1. Foreningens Plan har erholdt eller samtidig meddeles kongelig Stadfæstelse.
2. Planen har Bestemmelser, svarende til dem, der indeholdes i §§ 3 og 34 i Lov angaaende den almindelige Brandforsikrings-Indretning af 19de August 1845, fremdeles Bestemmelse om, at Udbetaling af Skadeserstatning foregaar efter Regler, som antages at medføre tilstrækkelig Betryggelse for Panthavere i den afbrændte eller beskadigede Bygning, og endelig Bestemmelse om, at Planen kun med kongelig Stadfæstelse kan forandres, og naar
3. Foreningen omfatter tilstrækkelig stor Forsikringssum og i det Hele er saaledes indrettet, at den ansees fuldt betryggende.

§ 2. Naar den i foranstaaende § omhandlede Fortrinsret tilstaaes nogen Brandforsikrings-Forening, bliver den derom udfærdigede Resolution ved offentlig Foranstaltning at bekjendtgjøre i det Distrikt som Foreningens Virksomhed omfatter, paa den Maade, som for Kundgjørelse af Love og Anordninger er foreskreven.

§ 3. Bygning, som er optagen i gjensidig Brandforsikrings-Forening, der er tilstaaet den i § 1 omhandlede Fortrinsret, og som er behæftet saaledes som ovennævnte Lov af 19de August 1845, dens § 3, omhandler, kan, selv om den gaar over til anden Eier, ikke udslettes af Foreningen medmindre vedkommende Rettighedshaver har givet Samtykke dertil og dette er paategnet Heftelsesdokumentet.

Et Medlem inden Komiteen er vel forsaavidt enig i Foranstaaende, som han antager, at Tilveiebringelsen af forøget Sikkerhed for Pantelaan i Bygninger, forsikrede i større private Foreninger, ikke vel kan søges opnaaet paa anden Maade end ved de i Forslag bragte Bestemmelser; men han formener, at heller ikke disse ville føre til Maalet, nemlig for deslige Pantelaan at skaffe ligesaa god Sikkerhed, som om Bygningerne vare forsikrede i den almindelige Brandforsikrings-Indretning. Hvad der bevirker, at der fra private og offentlige Laangiveres Side ikke haves eller kan haves samme Tillid til deslige Foreninger, som til den almindelige Brandforsikrings-Indretning, er formentlig ikke saameget den Omstændighed, at hine Foreninger mangle de Rettigheder, som de foreslaaede Bestemmelser aabne Adgang til at skaffe dem, som meget mere dels det større Omfang, hvori den almindelige Indretning virker, dels og hovedsagelig den Garanti, som ligger deri, at den bestyres i lovbestemte, betryggende Former af en offentlig Embedsmyndighed og under den for saadan sædvanlige Kontrol, en Garanti, som ikke for de private Foreninger ved hine Bestemmelser vil være at opnaa.

D. Kildal sluttede sig i det Væsentlige til Indstillingen med Forbehold senere ved Gjennemgaaelse af de enkelte §§er, at fremsætte Ændringsforslag. Flor udviklede de Præmisser, hvorpaa Komiteen havde bygget sit Lovforslag. Olaffen bemærkede, at det var til Statens Fordel, at saadanne private Assuranceforeninger oprettedes, og den burde ogsaa til sin egen Fordel søge at vedligeholde og fremme saadannes Bedrift. Naar Omstændighederne stillede sig saaledes, burde ikke Staten være saa streng i sine Fordringer. Kontrollen var ikke liden, og saavidt Taleren bekjendt var der ikke af saadanne private Assuranceforeninger opstaaet noget særdeles Tab. Sæther troede at burde stemme for en Beslutning i denne Retning med Forbehold senere nærmere at ytre sig. Efter nogle yderligere Bemærkninger af Kildal gik man over til Behandling af de enkelte §§er. Angaaende § 1 bemærkede Norderhoug, som støttedes i sine Udtalelser af Richter, Olaffen, Sæhlie, Mathiesen, at i Post 3 Ordene „omfatter tilstrækkelig stor Forsikringssum og“ skulde udgaa. Flor, der fastholdt Indstillingen, støttedes af Michelsen. Ved Voteringen bifaldtes Indstillingens § 1 enst. og Norderhougs Forslag mod 14 St. D. Kildal foreslog til Betryggelse og for at kunne føre Kontrol med saadanne Selskaber, følgende § optaget som § 2: „Til vedkommende Regjeringsdepartement indsendes Afskrifter af Foreningernes aarlige Regnskaber, Oversigt over Virksomheden samt Risikoernes Beløb“. Flor erklærede, som Medlem af Komiteen, ikke at have noget mod Kildals Forslag, endskjønt han ikke troede, en saadan Bestemmelse var nødvendig. Kildal troede, at Regjeringen var berettiget til at fordre en saadan Redegjørelse. Ved Voteringen bifaldtes Forslaget mod 2 St. Mod Indstillingens § 2 udtalte sig Kildal og Schweigaard, som fandt den deri indeholdte Bestemmelse baade unødig og tidsspildende, hvortil Flor bemærkede, at den nok kunde være hensigtsmæssig, og da Komiteen vidste, at den ikke medførte nogen Bekostning, havde den ikke havt nogen Betænkning ved at gaa ind paa den. Efter nogle Bemærkninger af Wiig optoges §'en til Votering med det Resultat, at den forkastedes med 51 St. § 3 bifaldtes enstemmig. D. Kildal fremsatte et Forslag til en ny §, saalydende: „Den i § 1 i Lov af 9de August 1839 om Forrettigheder for Assuranceforeninger med Hensyn til Forsikringer mod Ildsvaade paa Huse og andre Bygninger i Kjøb- og Ladesteder gjorte Undtagelse bortfalder.“ Flor havde intet imod at stemme for Kildals Forslag, men gjorde blot opmærksom paa, at man inden Komiteen ikke havde havt sin Opmærksomhed henvendt paa denne Side af Sagen. Christiansen troede, det ikke kunde være godt at vide, hvortil en saadan Bestemmelse kunde føre, og ansaa det derfor raadeligt at stemme mod Forslaget. Falsen nærede Betænkeligheder ved Forslaget, og troede, ligesom Christiansen havde bemærket, at Forslaget burde behandles som en Sag for sig. Disse Udtalelser imødegikkes af Schweigaard. Ved Voteringen bifaldtes Forslaget mod 8 St. Sagen vedtoges derpaa enstemmig oversendt Lagthinget.

Sag No. 5. Indstilling fra Bankkomiteen ang. den kgl. Proposition til Lov om Tilladelse for Norges Bank at have Kassebeholdning henliggende i Guld.

Der indstilles til Lov ang. Tilladelse for Norges Bank til at lade endel af Kassebeholdningen henligge i Guld. Det skal være Norges Bank tilladt at have en saa stor Del af sin Kassebeholdning, som Bestyrelsen bestemmer, henliggende i Guld. Enstemmig bifaldt samt oversendt Lagthinget.

Sag No. 6. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. den kgl. Proposition til Lov om Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund.

Da Præsidenten havde oplæst Komiteens Præmisser besluttedes, efterat Forslag var indleveret fra J. Sverdrup, mod 20 St. at Sagens videre Behandling udsattes til næste Odelsthingsmøde.

Mødet erklæredes hævet Kl. 2.

Onsdag, 2den Juni holdtes ... Præsident Harbitz.

Til Behandling forelaa: 1) Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skydsvæsenet, samt 2) Beslutningen om offentlige Tjenestemænds Skydsgodtgjørelse.

Sibbern ansaa det betænkeligt, at Skydsbetalingen skulde fastsættes af Amtsformandskaberne, som da sikkerlig i de allerfleste Tilfælde vilde sætte Betalingen til 48 ß, som han ansaa for at være for meget. Taleren agtede fremdeles at stemme mod Odelsthingsbeslutningen. Færden var af en ganske modsat Anskuelse; Taleren havde gjort Erfaring i den Retning, at Amtsformandskaberne vare meget sparsomme med Forhøielse af Skydsbetalingen. Ligesom Taleren vilde fastholde Loven om Forandringer i Skydsloven, saaledes vilde han ogsaa holde paa Loven om offentlige Tjenestemænds Godtgjørelse, idet han ansaa det ubilligt, at Skydsloven skulde være en Sportellov. Olaffen fremhævede, ligesom ogsaa af Færden bemærket, at Folket overalt længtes efter en saadan Lov, som nogenlunde kunde lette de urimelige Byrder, som Skydslovgivningen paalagde Landalmuen; det maatte dog erkjendes, at den Betaling, for hvilken nu Bonden skulde staa parat med Hest, var rent forliden. Naar der fremførtes, at Statsbidraget til Skydsvæsenet var for stort, da var det høist besynderlig, at saadant kunde siges, saalænge Statskassen kunde taale Overskridelser indtil 100,000 Spd. Gang efter Gang. Taleren vilde derfor stemme for Odelsthingsbeslutningen. Risnæs bemærkede, at om der end i de her foreslaaede Lovforslag var Adskilligt, som han ikke syntes om, var der dog saa meget Godt i dem, at han med Tilsidesættelse af disse Hensyn dog vilde stemme derfor. Jaabæk bemærkede, at det især var ham om at gjøre, at Lovforslag No. 2 gik igjennem. Den største Feil i Lovforslag No. 1 var, at der ikke bestemtes nogen Forhøielse i Skydsbetalingen ved Tilsigelsesstation. Grønningsæter mente, at der efter en Sags saa grundige Behandling, som Skydsloven var undergiven, maatte tages en endelig Beslutning, som nogenlunde kunde tilfredsstille Folkets Krav. Motzfeldt vilde ikke, da han allerede for længe siden havde ytret sig om denne Sag indlade sig paa nogen vidtløftigere Debat. Han vilde kun sige, at han ønskede først Votering over Lovforslag No. 1 og derpaa over No. 2 (modsat af, hvad Jaabæk havde ønsket), da han ellers følte sig bunden i en Stemmegivning, idet han, dersom No. 1 bifaldtes, af Hensyn til de Embedsmænd, som havde mindst Skydsgodtgjørelse, nødvendigvis maatte stemme for No. 2. Aall fandt det ganske rimeligt, at nu, efterat alt Andet er bleven meget kostbarere, ogsaa Skydsbetalingen forhøiedes. Naar der var anført, at Skydsbetalingen overalt skulde komme til at forhøies til 48 ß, saa maatte han anse en saadan Tanke for at være en Undervurderen af Amtsformandskabernes Dygtighed; man maatte da vel ogsaa tiltro dem saavidt Forstand, at de ikke i Utrængsmaal gik hen og forhøiede Betalingen til 48 ß. Uagtet der var adskilligt i No. 1, som han ikke syntes om, saa ansaa haa dette dog ikke vigtigt nok til, at man ikke paa det Felt skulde nogenlunde tilfredsstille et over det hele Land almindelig udtalt Ønske. J. Sverdrup troede, man her havde 2 Maader at klare sig paa, enten at Staten ydede Tilskud eller at Skydsgodtgjørelsen forhøiedes. Det passende Forhold mellem disse to Ting troede han, Odelsthinget havde truffet. Han troede det her foreslaaede var det mindste og billigste, som kunde fordres. Hvad Lov No. 2 angik, saa havde han ikke fra nogen Kant hørt Andet, end at den var saavel hensigtsmæssig som billig. Taleren vilde saaledes, uagtet Lagthinget gjentagende havde sendt Sagen til Overveielse, fremdeles stemme for Odelsthingsbeslutningen. (Forts.)

Blandinger.

Luftballons-Experimenter. I det engelske Blad „Athenæum“ giver en Hr. Wilfrid de Fonville følgende Meddelelser om nogle fornylig foretagne Ballon-Experimenter. I forrige Aar foretoges der i London Forsøg med Luftfarter, der langt overgik de paa den anden Side af Kanalen gjorte, men et Uheld indtraf desværre strax i Begyndelsen, idet Ballonen brændte. Efter samme Plan er der nu, med en Bekostning af 20,000 Lstrl., bygget en ny Ballon. Den stiger, naar Veiret tillader det, fra en ved Ashbournham House af Træværk og Lær... red bygget Cirkus op til en Heide af 2000 Fod. Gon... dolen rummer 30 Personer og 2000 Pd. Ballast samt ... uhyre Reservetoug, der holdes i Beredskab, hvis Kabele... pludselig skulde blive knækket af Vinden. Et saadan... Uheld — der dog er aldeles usandsynligt — vilde sæt... den lænkede Ballon i Frihed og i Løbet af en halv Tim... bortveire Passagererne adskillige hundrede engelske Mi... ligesom ogsaa det tykke Kabels (det veier 40 Cent... Fald vilde medføre stor Fare for de nedenfor staa... Tilskuere. Hidtil har Veiret været ugunstigt og kun ... ladt den 5te Mai at foretage en liden privat Prøve... i et bestemt videnskabeligt Formaal. I denne deltog ... Glaisher, vor Tids store „Luftforsker“, Hr. Yon, Bal... lonens Direktor, og flere andre franske Aeronauter. Luft... trykket var denne Dag overordentlig stærkt, mellem 6 og 12,000 Pd., og Ballonens Kredsbevægelse med dens ved... hængende Menneskeladning afgav et prægtigt Skue. De... steg 1500 Fod og ved en stærk vestlig Luftstrømning ov...

Gjør Timeglasset præcist sine tredive Sekunder?

Ja.

Hvor styrer du hen?

Til en Vik, som jeg kjender, mellem Loyola og San Sebastian.

Sætter du Kursen direkte derhen?

Ja. Mindste mulige Afdrift.

Stol ikke paa Vindene og Strømmene. De Første have de Sidste i sin Vold . . . . Har du noget Søkort?

Nei, ikke for dette Farvand.

Du seiler saaledes paa Maa og Faa?

Vist ikke, jeg har Kompasset.

Kompasset er det ene Øie, — Søkortet det andet.

En Enøiet kan se.

Hvorledes maaler du den Vinkel, som Skibets Kurs danner med Kjølen?

Jeg har mit Misvisningskompas. Og for Øvrigt gjætter jeg mig frem.

At gjætte sig frem er godt, at vide er bedre.

Kristoffer*) gjættede sig frem.

Naar Taagen raader, og naar Kompasset skades, saa ved man ikke længere, hvor man har Vinden, og man kan tilsidst ikke længere gjøre sit Bestik. Et Asel med sit Søkort er mere værd, end en Troldkarl med sin Spaadomskunst.

Endnu er Taagen ikke farlig, og jeg ser ingen Grund til Frygt.

Skibene er Fluer i Havets Spindelvæv.

For nærværende staar Alt godt til baade med Bølgen og Vinden.

Mennesket er et lidet skjælvende, sort Punkt paa Bølgen.

*) Kolumbus.

Han er, hvad han er.

Chef?

Nei.

Hvad er han da?

Sjælen.

Chefen og Skipperen skiltes ad, hver vendte tilbage til sine Tanker, og kort derpaa løb Matutina ud af Viken.

Den stærke Krængning i den aabne Sø begyndte. Havet med sine Rynker af Skum saa næsten klæbrigt ud; Bølgerne, seede i Profil i denne Skumring, havde, saa langt Øiet kunde naa, Udseende af Galdepøle. Nu og da kom en Bølge, der viste Sprækker og Stjerner. I Midtpunktet af disse Stjerner i et hvirvlende Hul glimtede et fosforlignende Skin, der ikke er uligt det Lys, som kan fremlokkes af Kattens Haar, og som lyser i Uglens Øine.

Matutina gik stolt og som en dygtig Svømmerske over Chambours-Bankens forfærdelige Brændinger. Chambours-Banken, et blindt Skjær ved Udløbet af Portlandsviken, er ikke en Bom, det er et Amfitheater. En Circus af Sand under Vandet, terasseformige Bænkerader, der er dannet af Bølgens Kredsløb, en rund og symmetrisk Arena, høi som die Jungfrau, men sænket i Vandet, et Havets Kolossæum, som skimter frem for Dykkeren i Svælgets fantastiske Gjennemskinnelighed, saadan er Chambours-Banken. Der mødes Havets Vidundere, der findes, siger Legenden, i Bunden af denne Jættetragt Skibsskrog, som er blevet grebet og neddraget af den mægtige Edderkop Kraken, som ogsaa kaldes Bjergfisken. Saadan er Havets forfærdelige Skyggeverden. Disse spøgelsesagtige Virkeligheder, ukjendte for Mennesker, røbe sig paa Overfladen ved en Brænding.

I det nittende Aarhundrede ligger Chambours-Banken i Ruiner. Den nys opreiste Dæmning har ødelagt denne undersøiske Arkitektur, ligesom den i Croisic Aar 1760 byggede, har

...n. De meteorologiske Jagt... ...are af ... Ved det andet Forsøg den ... Mai var Vejret ... og Luftskipperne overskuede Westminster Abedi, Kesfington-Musæet, Londonbroen, Harrow, Krystalpaladset osv. Der vil i Gondolen blive indrettet et meteorologisk Observatorium og en Vindmaaler. Ballonen er den største, der endnu er forfærdiget, og har vist, at den formaar at holde den rene Brintluft i over 14 Dage. Den bliver styret af Hr. Yon, en af de Areonauter, der gjorde Nadars Expedition fra Paris til Hannover med. Hans Hjælper heder Godard. Ballonens Opfinder og Eier, Hr. Giffard, der har taget Patent paa den, haaber ved fortsat Studium at opdage en regelmæssig Bevægkraft for Ballonen, der jo vilde sætte Kronen paa Værket. — Et er at haabe, et Andet at naa det.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 2den Juni.

Dampskibet „Kong Sverre" ankom igaar Eftermiddag Kl. 6½ fra Kiel med en Ladning Stykgods, hvoriblandt circa 200 større og mindre Foustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 1ste Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Presshomi	Ried	Königsberg	Kornvarer
Sophie	Sørensen	Kolberg	Poteter

Udexpederede Fartøier den 1ste Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Ansgarius	Jacobsen	Riga	Ballast
Fortuna	Hansen	Holland	Trælast
Anne Kristine	Haumann	Danmark	do.
Marianne	Andrea	England	Limkager
Mathilde	Petersen	do.	Trælast
Glitner	Hansen	do.	do.
Balder	Olsen	Drammen	ufild. Varer
De 5 Sødskende	Friis	Danmark	Trælast
Ellekilde	Sørensen	do.	do.
Miskajacoba	Wilhelmsen	Holland	do.

Ledige Embeder.

Rendalens Sognekald under Østerdalens Provsti i Hamar Stift. Betræffende dette Embede, hvis Indtægter kunne anslaaes til 500 Spd. aarlig, bemærkes, at der paa samme hviler et ved kgl. Resolution af 26de April 1862 bevilget Laan, stort 500 Spd., der forrentes med 4 af 100 aarlig og tilbagebetales med 1/20 aarlig i 20 Aar, regnede fra 11te December 1863; ligeledes bemærkes, at der ved ovennævnte Opgave er taget Hensyn til, at der i Henhold til kgl. Resol. af 1ste Oktbr. 1868 antages at ville blive ansat en Hjælpepræst i Præstegjeldets østlige Del i Trakten om Drevsjø Kapel, hvem de accidentelle Indtægter af nævnte Distrikt skulde tilfalde, mod at Sognepræsten for Afsavnet af disse vil oppebære i Erstatning af det Offentlige et Beløb af 20 Spd.

— Nedre Stordalens resid. Kapellani under Søndre Indherreds Provsti i Trondhjems Stift med en aarlig Indtægt af 420 Spd.

Auktioner. Torsdag 3die Juni, Kl. 12, 2den Auktion i og over Løkken Matr.-No. 86 paa Bolteløkken.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles steget og staar høiest paa Vestkysten og lavest i Nordland. Temperaturen er nordenfor Stat 6 Grader og paa Østlandet 3 Grader under Normalstand. Vinden er dels fra Øst dels fra Vest og Nord. Tørt Veir. Udsigterne ere fremdeles til tørt Veir, noget kjøligt efter Aarstiden.

☞ **Bekjendtgjørelser** til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 4de Juni (Kl. 7—10) giver Undertegnede med velvillig Assistance

en Aftenunderholdning

bestaaende af: **Prolog**, fremsiges af Undertegnede; derefter: **Reisen til Kina**, Sangspil i 3 Akter af Labiche og Delacour, oversat af Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af E. V. Ramsøe; til Slutning (for første Gang): **Min Rose i Skoven**, Idyl i 1 Akt, oversat fra Svensk af O. T.

NB. For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Steensballes ...glade til Torsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder **Kl. 7.**

Johanne Juell.

AMERIKA.

... Fragtpriser for Befordring med „North-...rican Lloyds" Dampskibe fra Christiania ... New York:

Første Kahyt	65 Spd.	- ß
Anden Kahyt	42 —	60 -
Mellemdæk	33 —	90 -

...ler omtrent saa billigt som med andre Linier.

Afreise via Kjøbenhavn med „**Guiding Star**" førstkommende Tirsdag herfra.

O. Svenson, General-Agent.

Contor: Store Strandgade.

Christiania Rullegardinfabriks

Lager og Udsalg er tilflyttet Hr. Kjøbmand Jakob Haslund & Søns Gaard, Grændsen No. 4, hvorfra udsælges Gardiner i flere Hundrede Numere til Fabrikpriser. **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Bestillinger paa **Skrift- og Kontor-Gardiner** modtages, saavelsom paa andre Gardiner, og udføres hurtigt og billigt. — Ordres expederes hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Tapeter i godt Udvalg (franske, engelske og norske). **Tapet-Lister**, smukt forgyldte, Betrækningslærreder og Pap, Alt til Fabrikpriser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Forgylderarbeide anbefales. Lister i alle Dimensioner med smukke Profiler, Gardinbretter, Gardinstokke og Speil i mange Dimensioner og med Konsolborde. Stykker modtages til Indfatning i forgyldte og lakerede Lister til billige Priser hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Maler- og Lakeerarbeide modtages og udføres solid og billigt hos **Carl F. Svendsen**, Grændsen No. 4.

Billige Bomuldsvarer

anbefales fra

Severin Jacobsens Lærredshandel

(Store Grændsegade No. 1).

Ubleget Bomuldslærred til 4, 5, 6, 7, 8 og 9 ß Alen.
Halvbleget do. (T-Cloth) til 6, 7, 8, 9 og 11 ß Al. I Stykkevis billigere.
Bleget Bomuldslærred og **Stout** til 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 ß Al.
Hvid Shirting til 7, 9, 10, 11, 12, 13 og 14 ß Al.
Ubleget Bommesi og **Twill** til 9, 9½, 10 og 11 ß Al.
Blaatøier og **Guigham**, 5/4 brede, til 11, 12, 13, 14 og 16 ß Al.
Bomuldsværkener i smukke Mønstre til 9 ß Al.
Sirtser, saavel lyse som mørke, fra 11 og 12 ß Al. samt
Foer og **Sysager** til meget billige Priser.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Pianoforter (prisbelønnede) forefindes stedse i godt Udvalg til forskjellige Priser meget billig hos **P. Brantzeg,** Akersgaden No. 61.

Physharmonikaer (prisbelønnede) fra 35—100 Spd. forefindes stedse tilsalgs hos **P. Brantzeg,** Akersgaden No. 61.

Silke og **Traad** til **Symaskiner** sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

Støvlelidser og **Remme** for Damer og Herrer forefindes nu i alle brugelige Længder og Sorter til billigste Priser hos **G. L. Beichmann,** Grændsegaden No. 15.

Støvlepynt for Damer sælges billigst hos **G. L. Beichmann.**

Engelsk Uldgarn

i forskjellige Farver til 3 ₰ 8 ß pr. Pund hos **Severin Jacobsen,** Store Grændseg. No. 1.

Nye Skinker,

Holstenske og Hamburger, anbefales af **G. Wold,** Torvet No. 2.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdnings-varer** anbefales til Dagens billigste Priser. **L. Kachelmacher.**

Ost.

Gammel, god dansk Ost, ægte Schweitzerost, hollandsk Nøgelost i hele Oste og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

The.

Extra fin Congo til 4 ₰ pr. Pd.
Grusthe af god Kvalitet til 2 ₰ pr. Pd.
L. Kachelmacher.

Madvin & Saft

til 10, 16 og 20 ß pr. Flaske. **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

Mysost, extra fin,
Pultost paa Glas,
Bergensk Gammelost,
Ægte Schweitzerost,
Nøgelost,
Norsk Fedost,
} **Ost.**
sælges billig i Bazaren No. 45.

Friske Æg sælges i Bazaren No. 45.

Lybske Pølser, nye, friske Varer.

Smør i ¼ og ⅛ Tdr. og mindre Dele samt Oplandsk Smør sælges billig i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Bringebærsaft,

extra god, til 36 og 48 ß pr. Flaske hos **G. Wold,** Torvet No. 2.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

foraarsaget et Kvarters Forskjel med Hensyn til Ebbe og Flod. Denne er alligevel evig, men Evigheden lyder Mennesket mere, end man tror.

IV.

En Sky, ulig de andre, gjør sin Indtrædelse paa Scenen.

Den gamle Mand, som Bandens Chef først havde kaldet den Gale, siden den Vise, forlod ikke mere Stavnen. Efterat man havde passeret Chambours-Banken delte han sin Opmærksomhed mellem Himmel og Hav.

Nu sænkede han Blikket, nu hævede han det; hvad han i Særdeleshed undersøgte var Nordost.

Skipperen gav en Matros Rorpinden og nærmede sig den Gamle, men stillede sig dog ikke midt imod ham. Han holdt sig lidt bag ham, med Albuerne i Siderne, Hovedet i skraa Stilling, opdragne Øiebryn, og dette Smil om Læberne, som Nysgjerrigheden eier, naar den vakler mellem Ironi og Ærbødighed. Hvad enten den Gamle havde for Vane nu og da at tale med sig selv, eller det var Følelsen af, at der var Nogen bag ham, der æggede ham til at tale, nok er det, at han begyndte en Monolog med Blikket stirrende ud i Rummet.

For faa Stjerner og for megen Vind. Vinden afviger altid fra sin Vei for at kaste sig over Kysten. Den kaster sig lodret ned. Dette kommer af, at Jorden er varmere end Havet. Luften er lettere der. Havets kolde og tunge Vind styrter sig over Jorden for at trænge bort dens Luft. Det er derfor, at Vinden i det store Rum blæser mod Land fra alle Sider. Det skulde være godt at gjøre Bestik mellem den beregnede Bredde og den observerede. Naar der ikke er større Forskjel mellem den observerede og beregnede Bredde end tre Minutter paa ti Mil og fire paa tyve, da holder man rigtig Kurs.

Skipperen bukkede, men den Gamle saa ham ikke. Denne Mand, hvis Kappe havde et vist beslægtet Udseende med Universitetskappen i Oxford eller Gøttingen, forandrede ikke det Ringeste i sin stive Holdning. Han iagttog Havet som en Kjender af Bølger og Mennesker. Han undersøgte de larmende Bølger, næsten som han tænkte paa nu i sin Tur at begjære Ordet en Stund og lære dem Noget. Der var Noget af Magisteren og Auguren ved ham. Han saa ud som en Pedant i det Uudgrundeliges Rige.

Skipperen bukkede nok en Gang og sagde:

Herre — —

Den Gamle kastede Øiet paa ham. Han dreiede Hovedet uden at vende Kroppen.

Kald mig Doktor.

Hr. Doktor, det er mig, som er Skipper paa Fartøiet.

Jasaa, svarede „Doktoren".

Doktoren — vi vil kalde ham saaledes herefter — syntes ikke at have Noget mod en Samtale.

Skipper, har du en engelsk Oktant?

Nei.

Uden en engelsk Oktant kan du hverken maale Dybden for eller agter.

Baskerne, svarede Skipperen, maalte Dybet, før der fandtes Engelskmænd.

Har du maalt Skibets Fart?

Ja.

Naar?

Nylig.

Paa hvad Maade?

Med Logget.

Har du havt Øie med Logbrættet?

Ja.

Dagbladet.

No. 125. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 3die Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linien for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 2den Juni. Baron Stedingk er udnævnt til Envoyé extraordinær og Ministre plenipotentiær i Kjøbenhavn.

Temperaturen er lav; igaar faldt Sne i Vestergötland.

Berlin, 2den Juni. Den nordtyske Rigsdag har forkastet Lovforslagene om Børsskat og Maltskat.

Indstilling angaaende de kongelige Propositioner om Bevilgning til nye Jernbaner samt om Optagelse af Statslaan, afgiven af den til Behandling af disse Sager særlig nedsatte Kommitte.

Til Storthinget.

I den som No. 60 aftrykte kongelige Proposition foreslaaes Vedtagelse af en Plan, ifølge hvilken der fra Aaret 1869 til og med Aaret 1875 skulde blive at udføre 4 Jernbaneanlæg, nemlig mellem Støren og Grundsæt, mellem Hougsund og Kongsberg, mellem Vikersund og Krøderen samt mellem Christiania og Drammen, udkrævende en Overslagssum paa 4,862,000 Spd. Heraf paaregnes 1,295,575 Spd. at indkomme af private Kilder, og af disse 992,340 Spd. at forfalde inden Udgangen af 1875.

Mod senere Refusion af 303,235 Spd. skulde der altsaa fra Statskassens Side være at tilveiebringe 3,869,660 Spd., hvilken Sum paa Grund af en forudsat Unøiagtighed i Indbetalingen af de private Bidrag af Finantsdepartementet (Aftryk S. No. 80 Side 2) er forhøiet til 3,890,000 Spd.

Disse Midler skulde tilveiebringes ved Laan, der, optaget undereet, med Tillæg af Rabat samt af hvad der udkræves til Afdrag og Forrentning i indeværende Budgettermin, efter den af Finantsdepartementet i sidstnævnte Aftryk Side 4—5 gjorte Beregning vilde komme til at lyde paa 4,465,000 Spd.

Kommitteens Flertal (9 Medlemmer) kan ikke indstille, at Storthinget skulde fatte Beslutning om Optagelse af Statslaan, og der ledes herved af Hensyn saavel til Landets som til Budgettets Stilling. Flertallet gaar ud fra den Sætning, hvis Rigtighed vel ikke vil blive modsagt, at Staten ikke kan gjøre Laan, uden at der i Længden ikke vil være mulig at [illegible] Afdrag og Renter kunne udredes af de opgjorte Budgettet paa den Maade, som [illegible] for Budgettermin med Hensyn til [illegible] Statslaan er forudsat, nemlig at der [illegible] lægges de fornødne Midler til Afdrag og Forrentning i Budgettermin, hvorvidt [illegible] hverken Statskassens Beholdning eller de budgetmæssige Indtægter [illegible] noget væsentligt Bidrag (S. No. 30 Side 4—6) [illegible] Afdrag og Renter skulde [illegible] af den laante Sum. Det er [illegible] at dette System ikke kan fortsættes uden [illegible] Stilling [illegible]

Aar er tiltaget meget stærkt, men at denne Forøgelse maa have en vis Grændse, der maa staa i Forhold til Befolkningens Størrelse og dens Evne til at konsumere;

at, dersom det Tryk vedbliver, som for Tiden hviler over en stor Del af Landet, er det at befrygte, at det ikke kan blive uden Indflydelse paa dette Forhold;

at Toldsatserne paa de vigtigste Artikler i Tariffen ere saa høie, at yderligere Paalæg maa ansees utilraadeligt, og at nogen Forøgelse paa denne Maade derfor ikke er at paaregne;

at der i Tariffen er flere Toldsatser, som paa Grund af den indenlandske Fabrikation og Forholdet til Sverige neppe ere holdbare, og som formentlig maa nedsættes, dersom der fremdeles skal kunne paaregnes nogen Indtægt af dem, og

at der er andre Satser, saasom Salttolden, Trælasttolden og tildels Skibsafgifterne, som det er ønskeligt at nedsætte saasnart det af financielle Hensyn kan ske, saa at der i den Tariffen selv for en stor Del er Anvendelse for det, som ved Indtægternes Stigning maatte være at vinde.

Under disse Omstændigheder er det efter Flertallets Mening forsigtigst i den nærmeste Fremtid ikke at paaregne nogen betydelig Stigning af Toldindtægterne udenfor det der nu i Budgettet opførte Beløb, og naar man vil støtte sig hertil, vil der formentlig være vanskeligt at finde nogen anden Udvei til at forøge Statens Indtægter end ved at paalægge en direkte Skat. Flertallet kan imidlertid ikke anbefale Beslutninger, som kunne befrygtes at ville gjøre en saadan Skat nødvendig, da de direkte Skatter, som maa udredes, rigtignok ikke til Staten, men til Kommunerne, i de fleste Distrikter allerede nu ere saa høie, at det synes at være utilraadeligt at forøge denne Byrde.

Kommitteens Mindretal har bragt i Forslag et mindre Statslaan paa omtrent 2 Millioner, hvorved Jernbanerne mellem Støren og Røraas, mellem Grundsæt og Aamot, mellem Christiania og Drammen samt mellem Hougsund og Kongsgber skulde kunne fuldføres; men Flertallet kan ikke finde, at Sagens Stilling herved er væsentlig forandret. Naar der paa Linien mellem Christiania og Trondhjem var anvendt saa betydelige Summer, vilde det vel vise sig som saa lidet rimeligt at lade de tilbagestaaende Stykker ufuldførte, at Forskjellen mellem den kongelige Proposition og Mindretallets Forslag neppe i Gjerningen vilde komme til at bestaa i Andet, end at Beslutningen om Arbeidets Udførelse og det dermed forbundne Laan vilde blive delt i flere Stykker, der dog vilde staa i saadan Forbindelse med hinanden, at den ene Del med en vis Nødvendighed umiddelbar vilde trække den anden efter sig. Det er imidlertid at befrygte, at Delingen med Hensyn til Laanene ikke vilde blive til Fordel for Statskassen, da det er almindelig antaget, at Statens Kredit lider ved flere med korte Mellemrum optagne Laan, og at mindre gunstige Vilkaar paa denne Maade opnaaes.

I Forbindelse hermed skal Flertallet tillade sig at bemærke, at man, ved nu at bevilge Midler til Jernbanen mellen Støren og Røraas, vil have afgjort, at Linien over Røraas skal vælges fremfor Linien over Kvikne. Flertallet skal om dette Valg saa meget mindre ytre nogen bestemt Mening, som dets Medlemmer ikke ganske samstemme, hvad dette Punkt angaar; men naar det tages i Betragtning, at Linien over Kvikne er $3^3/_{10}$ Mil kortere end Linien over Røraas, og at man altsaa ved at vælge den sidstnævnte Linie, forlænger Veien mellem Trondhjem og Christiania med en saadan Strækning, saa maa det for dem, som ikke have selvstændigt Kjendskab til Forholdene, fremstille sig som ønskeligt, at Sagen, førend man fatter en Beslutning, der aldrig mere kan omgjøres, maa blive Gjenstand for en mere alsidig Diskussion og Undersøgelse, end det har været muligt i den korte Tid, siden Resultatet af den tekniske Undersøgelse blev Offentligheden forelagt.

Ved Siden af de Betragtninger, som Flertallet saaledes har tilladt sig, har samme væsentlig taget Hensyn til Landets Stilling og finder heri en Hovedgrund til at fraraade, at der paa dette Storthing fattes Beslutning om større Jernbanearbeider og Optagelse af et Statslaan. Det er ikke nødvendigt at forklare for Storthingets Medlemmer, at der hviler et Tryk over mange Distrikter af Landet, da Enhver fra sin egen Erfaringskreds bedst vil kunne dømme herom. Hvad enten nu denne Tilbagegang i den økonomiske Forfatning har sin Grund i en Række af ugunstige Aaringer og i uheldige Konjunkturer for flere af Landets Næringsveie, eller i Uforsigtighed og Mangel paa Økonomi fra Borgernes Side, eller i disse Omstændigheder tilsammen, saa kan det desværre ikke nægtes, at Tilstanden i mange Distrikter er mislig. Dette viser sig blandt Andet ved synkende Eiendomspriser, ved en foruroligende Stigning af [illegible] vorende Gjæ[illegible] en meget [illegible]

fjeldske fastere sammen og for en stor Del ophæve den Afstand, der skiller disse to Landsdele fra hinanden. Den Sum, for hvilken denne Forbindelse kan istandbringes, viser sig ogsaa, om den end i Forhold til Landets Kræfter maa synes at være stor, dog meget mindre, end man tidligere havde tænkt sig, og ligesom dette Resultat for en væsentlig Del skyldes den Udvikling, som det smalsporede Jernbanesystem her i Landet har faaet, saaledes er der efter de hidtil gjorte Erfaringer al Grund til at have den Tillid til Jernbanebestyrelsen, at Overslagene ville holde Prøve. Erkjendelsen af dette Foretagendes nationale Betydning medfører imidlertid ikke, at det skal udføres strax. Der er i Nationernes Udvikling Tider, i hvilke en vis Dristighed i Handling er paa sit rette Sted; der er andre Tider, som opfordre til Forsigtighed, og det Sidste gjælder efter Flertallets Mening om den nærværende Tid. Det er heller ikke nødvendigt, at Udsættelsen skal være lang, da der inden 2 Aar vil sammentræde et nyt Storthing, som vil kunne bedømme, om Forholdene da ere saa meget forandrede, at Arbeidet bør besluttes. Dersom de Betænkeligheder, der have sin Grund i Mangel paa Tillid til Landets Kræfter og Finantsernes Bæreevne, lykkeligvis skulde vise sig ikke at have den Betydning, som vi efter et forsigtigt Hensyn til Tidens Tegn have troet at burde tillægge dem, og Landet i den nærmeste Fremtid igjen skulde gaa fremad i Velstand, vil der saaledes ikke være skeet større Skade, end at det store Arbeide paabegyndes et Par Aar senere. Fatter Storthinget derimod nu Beslutning om et Statslaan, er det for det Første klart, at Staten under alle Omstændigheder vilde være bunden ved den herved stiftede Gjæld, og dernæst vilde Hensynet til de i Foretagendet nedlagte store Summer vel indeholde en saa stærk Opfordring til at fuldføre Arbeidet, at man neppe vilde kunne unddrage sig for at fortsætte, indtil i alt Fald Linien mellem Røraas og Aamot var færdig, om endog Landets og Budgettets Tilstand fremdelds skulde være saadan, at der fra denne Side maatte være Betænkeligheder ved at optage nye Laan.

Forsaavidt der mod dette Ræsonnement anføres, at Linien mellem Christiania og Throndhjem allerede er paabegyndt ved Anlægget af Størens- og Hamarbanerne, og at man ligesaa godt kan standse ved Røraas og Aamot som ved Støren og Grundsæt, skal Flertallet bemærke:

at i alt Fald Banen mellem Hamar og Grundsæt neppe i sin Tid blev bygget med nogen bestemt Hensigt om Fortsættelse til Throndhjem,

at Kravet om Fuldførelse fremtræder med forøget Styrke, jo større Summer der allerede ere nedlagte i Anlægget, og jo mindre der staar tilbage,

at navnlig Banen mellem Støren og Røraas ikke i sig selv og uden Hensyn til Fortsættelsen til Christiania kan erkjendes at have den Vigtighed, at man derfor under nærværende ugunstige Konjunkturer bør bebyrde Staten med et Laan paa mere end en Million Speciedaler, og

at man ved at fortsætte til Røraas vil have afgjort, at Røraaslinien skal foretrækkes for Kviknelinien, hvorved en Del af Flertallet, som ovenfor anført, har Betænkeligheder.

Hvad angaar Anlægget af en Jernbane mellem Christiania og Drammen og Sidelinierne fra Drammensbanen til Kongsberg og Krøderen skal Flertallet indskrænke sig til at bemærke, at, naar man ikke i indeværende Budgettermin vil optage et Laan til Fuldførelse eller i alt Fald Paabegyndelse af Banen mellem Christiania og Throndhjem, saa vil der vel endnu mindre findes Grund til at gjøre Laan til disse mindre Baner, der i national Betydning maa erkjendes at staa langt tilbage for Christiania-Throndhjemsbanen, og som derfor ikke med Rimelighed kunde gives Fortrin fremfor denne under Udførelsen.

De for Tiden stiftede Statslaan kræve efter Opgaven i S. No. 3 Side XX følgende Summer aarlig til Renter og Afdrag:

Laanet af	1848	86,900	Spd.
—	1851	69,400	—
—	1858	222,200	—
—	1863	92,500	—
Tilsammen		471,000	Spd.

Da disse Laan samtlige ere beregnede paa at indfries i 30 Aar med en lige stor Sum aarlig, Renter og Afdrag sammenlagt, vil det være let at se, inden hvilken Termin enhver af dem vil være afgjort, og det er klart, at man ved hvert Aar, som hengaar uden nye Laan, nærmer sig den Tid, da nogle af de ældre Laan ville være afbetalte, og da der kunde stiftes ny Gjæld uden yderligere Belastning af Statens Finantser. For en Stat med saa smaa finantsielle Kræfter som Norge maa Hensynet hertil være af overveiende Vigtighed, for at Staten ikke paa een Gang skal have en større Gjæld at forrente og afdrage, end Finantserne kunne [illegible]

blev det befundet nødvendigt at udelade denne Post af Budgettet, og Forslaget blev derfor optaget af Repræsentanterne fra Hedemarkens Amt. Veikommitteen som havde Sagen til Behandling, ytrede i denne Anledning, at den fuldkommen erkjendte Anlæggets Berettigelse, men at Budgettet ikke vilde kunne bære den til samme fornødne Sum, samt at det antoges, at man ikke vilde indlade sig paa noget Statslaan, og den indstillede derfor, at Forslaget ikke skulde bifaldes (8de Del Side 170—171). Ved Sagens Behandling i Storthinget den 7de Mai 1866 fremsatte Sorenskriver Strøm Forslag om, at Regjeringen skulde bemyndiges til at anvende til Anlægget en Sum af 181,000 Spd., forsaavidt Midler dertil kunde afsees; men dette Forslag blev mod 39 Stemmer ikke bifaldt. I Indredepartementets ovennævnte Foredrag er det til Styrke for Anlægget anført, at Hamarbanen paa Grund af sin korte Længde 3½ Mil, ikke kan drage den hele Trafik til sig, at dette Forhold væsentlig vilde forbedres, naar Banen forlænges til Aamot Kirke $2^3/_{10}$ Mil, og at den da vilde standse paa et Punkt, hvor Veiene fra Østerdalen og Rendalen støde sammen, og hvorfra der kun er 3 Mil til Storsjøen i Rendalen, paa hvilken der er Dampskibsfart i en Strækning af 4 Mil. Omkostningerne ved Anlægget af denne Bane ere anslaaede til 191,000 Spd., hvoraf 16,100 Spd. til Erstatning for Afstaaelse af Grund og Gjærdehold, og da en Del af Grundeierne har erklæret at ville tage Aktier for den dem tilkommende Erstatning, er dette Aarsagen til, at der kun er opført 181,000 Spd. Af vedkommende Kommuner og Private er der tegnet Bidrag til et Beløb af omtrent 30,000 Spd. Banens Indtægter ere beregnede til omtrent 8,500 Spd. aarlig, medens Udgifterne ved Hamarbanens Drift me paa Grund af denne Forlængelse vilde forøges i forholdsmæssig Grad.

Flertallet anser det ønskeligt, at der kunde findes Udvei til at bygge denne Bane i Budgetterminen, baade fordi Anlægget maa betragtes som en Forlængelse af Hamarbanen, hvorved denne først faar sin rette Betydning, og fordi der herved vilde være gjort et Skridt fremad paa Throndhjemsbanen, uden at man derved havde bundet sig til noget Valg mellem Linierne over Røraas eller Kvikne, og uden at Spørgsmaalet om, hvor snart den øvrige Del af Linien skal fuldføres, var bragt i nogen væsentlig forandret Stilling ved Oparbeidelsen af dette Stykke, der maa antages at have en selvstændig Betydning, som omtrent staar i Forhold til den paa samme anvendte Sum, og som ogsaa har været bragt i Forslag, førend Spørgsmaalet om Christiania—Throndhjemsbanens Fuldførelse havde faaet en bestemt Form. Flertallet har derfor, ved underhaanden at henvende sig til Militær- og Budgetkommitteerne søgt Oplysning om Budgettets Stilling og har derved bragt i Erfaring, at den Sum, som Militærkommitteen agter at indstille til Vaaben, paa det Nærmeste vil dækkes ved de Besparelser, som efter de af Storthinget fattede Beslutninger ere gjorte i Armeebudgettet, samt at der, under Forudsætning heraf, i det almindelige Budget, sammenholdt med den kongelige Proposition, vil være sparet omtrent 60,000 Spd. aarlig, uden at der for Tiden vides at være Forslag til at anvende denne Sum paa anden Maade. Herved er rigtignok at bemærke, at der i det af Regjeringen opgjorte Budget er taget til Indtægt 48,000 Spd. aarlig af Beholdningen; men naar Bevillingen til Anlægget af en Jernbane mellem Grundsæt og Aamot kun gives Form af en Bemyndigelse for Regjeringen til at lade Anlægget udføre, vil Regjeringen have Anledning til at fremme eller standse Arbeidet, eftersom Forholdene stille sig, og i alt Fald ville de Indvendinger, som i Almindelighed kunne anføres mod deslige Bemyndigelser, for den største Del tabe deres Betydning, naar man ikke gaar videre, end at Budgettet, efterat den i Bemyndigelsen omhandlede Sum er medregnet, opgjøres omtrent med den samme Balance som efter Regjeringens Forslag.

Herved har man kun udtalt sig med Hensyn til Statslaan til Udførelse af Jernbanearbeider. Dersom Storthinget fatter Beslutning om Foranstaltninger i militære Øiemed, der ikke kunne bestrides ved Statskassens almindelige Midler, vil Kommitteen komme tilbage til den Del af den kongelige Proposition, der ikke omfattes af denne Indstilling.

Fire Medlemmer af Flertallet ville dog tilføie, at Anlægget af en Jernbane mellem Christiania og Drammen efter deres Formening bør overlades til den private Foretagsomhed og Staten i det Høieste yde et mindre Bidrag mod derfor at erholde Indrømmelser med Hensyn til Banens Bygning og Benyttelse, der maatte ansees ønskelige paa Grund af dens Betydning som Led af Jernbanenettet, samt at de i ethvert Tilfælde ikke vilde kunne tilraade, at Staten i saa stor Udstrækning, som for[illegible]t, overtager Omkostnin[illegible] og Krøderen[illegible]

Grundsæt til Aamot Kirke, i det Væsentlige overensstemmende med det af Jernbanedirektøren afgivne Forslag og iøvrigt paa Betingelse:

1. At der af Kommuner eller Private ydes Bidrag mindst til et Beløb af 30,000 Spd.
2. At Statskassen for sit Tilskud erholder Aktier i Anlægget.

Christiania i den til Behandling af de kongelige Propositioner om Bevilgning til Jernbaneanlæg samt om Optagelse af Statslaan særskilt nedsatte Kommitte den 1ste Juni 1869.

A. Schweigaard, Kommitteens Formand. — Joh. J. Schwartz, Kommitteens Sekretær.

Tillægsvotum

fra et af de til Jernbanekommitteens Flertal hørende Medlemmer.

Et Medlem af Kommitteen, Kildal, som i det Væsentlige deler Flertallets Synsmaader, har dog ikke ganske kunnet slutte sig til dets Konklusion. Dette Medlem stemmer nemlig for, at der optages et Statslaan af 1,000,000 Spd., som udelukkende bliver at anvende til Jernbaneanlægget fra Grundset til Engebyttet i Tønset eller hvilketsomhelst andet Sted, der maatte ansees hensigtsmæssigt som Endepunkt, naar man fortiden lader det forblive uafgjort, hvad enten den videre Forbindelse med Trondhjem — Støren — Banen bør ske over Kvikne eller over Røraas. Omkostningerne ved Anlægget af denne Strækning ere i runde Tal anslaaede saaledes:

Grundset—Aamot	2,30 Mil	191,000 Spd.	
Aamot—Engebyttet	13,71 „	935,000 —	
	16,01 Mil	1,126,000 Spd.	
Naar man gaar ud fra, at Anlægget fuldføres i omtrent 3 Aar bliver i denne Sum at føre til Afdrag:			
a) Erstatning for Grund, hvorfor Aktier ville blive tagne ca.		Spd. 10,000.	
b) 2 Aars Indbetalinger paa de af Kommuner og Private tegnede Bidrag ca.		Spd. 10,500.	20,500 Spd.
Igjen			1,105,500 Spd.
Heraf antages Laanet med Fradrag af Rabat men med Tillæg af 4 pCt. Rente af den uforbrugte Del at indbringe . . .			995,500 —
Igjen udækket			110,000 Spd.
Hertil kommer fremdeles, hvad der udfordres til Laanets Forrentning og Afbetaling, og som, naar Afbetalingstiden bestemmes til 30 Aar, vil aarlig andrage omtrent til 61,000 Spd., altsaa for alle 3 Aar til			183,000 —
Tilsammen			293,000 Spd.

Med dette Beløb maatte altsaa Budgettet udenfor Laanet blive at belaste. Da man imidlertid gjennem stedfundne Besparelser, som mindst har indvundet 60,000 Spd. aarlig, der kan føres til Afdrag i hin Sum, vil der altsaa i det sidste Aar af Anlægsperioden idethøieste udfordres 113,000 Spd., der i Tilfælde maatte blive at dække af den kontante Beholdning. Denne Fremgangsmaade maa imidlertid saamegetmere ansees ubetænkelig, som Storthinget i 1871 vil have det i sin Magt paa anden Maade at tilveiebringe Beløbet, hvis det mod al Sandsynlighed ikke lader sig afse af den kontante Beholdning. Hellerikke med Hensyn til Fremtiden kan et Laan af denne moderate Størrelse være betænkeligt; thi alene de formindskede Udgifter til Telegrafvæsenet vil aabne Plads paa Budgettet for et Beløb nogenlunde modsvarende hvad der udfordres til Laanets Forrentning og Afbetaling.

Efterat dette Medlem af Kommitteen har gjort Rede for Forslagets økonomiske Stilling, skal han kortelig fremhæve de Grunde, der efter hans Formening fortrinsvis anbefaler samme.

1. Det er uimodsigeligt, at af de Jernbaneanlæg, hvorom den kongelige Proposition handler, indtager det Anlæg, der er bestemt til i Tidens Løb at forbinde det sønden- og nordenfjeldske Norge med hinanden, en saa fremragende Plads, at de øvrige Anlæg ikke kunne taale nogen Sammenligning med samme.

   Ved at befølge Forslaget gjør man derfor, intet Andet end hvad man tidligere har gjort ved lignende Anlæg, og hvert Storthing gjør med Veianlæg: Man foretager et Valg mellem mere og mindre vigtige Anlæg, naar man ikke samtidig ser sig istand til at udføre dem alle.
2. Forslaget afgjør Intet med Hensyn til det endelige Valg af Røraas- eller Kvikne-Linien, medens man dog ved Oparbeidelsen af en saa [illegible]delig Strækning som 16,01 Mil fore[illegible]lige Forbindelse [illegible]

2. Under Forudsætning af, at det i Post 1 bestemte Statslaan erholdes, bevilges for Budgetterminen fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872 til et Jernbaneanlæg mellem Grundset i Elverum og Engebyttet i Tønset eller et andet Sted i dette Præstegjeld efter Regjeringens nærmere Bestemmelse samt i det Væsentlige overensstemmende med sammes Forslag 1,126,000 Spd. under Betingelse af, at Statskassen for sit Bidrag erholder Aktier i Anlægget, og at de af Kommuner og Private tegnede Bidrag komme til Indtægt for Statskassen.

Særskilt Votum

af Mindretallet i den til Jernbanesagens Behandling nedsatte Kommitte.

Som i Hovedindstillingen antydet, stemme tre af ovennævnte Kommittees Medlemmer for at de i Forslag bragte Jernbaneanlæg bør fremmes ved Hjælp af Statslaan, men efter en Maalestok, der mere stemmer overens med hvad der i lignende Øiemed hos os tidligere har været foretaget.

For at dette kan ske maa man lade Tanken om at forbinde det Søndenfjeldske og det Nordenfjeldske ved en sammenhængende Jernbane henstaa som Gjenstand for en fri Beslutning af Fremtiden, indskrænkende sig for Tiden til paa denne Linie enkeltvis at udføre Arbeider, som uafhængige af en videre Fortsættelse kunne forsvare sin Plads ved deres Nytte for Samfærdselen inden et mere begrændset Omraade.

At vælge denne fra Bekostningens Side mere overkommelige Fremgangsmaade er kun at fortsætte som man har begyndt. Ved at beslutte Anlægget af Jernbaner mellem Christiania og Eidsvoldsbakken, mellem Hamar og Elverum samt mellem Throndhjem og Støren kan Storthinget siges at have foretaget Skridt, der vilde ende med at se Christianiafjorden og Throndhjemsfjorden knyttede til hinanden ved en uafbrudt Jernveilinie. Men hvad der er gjort er desuagtet skeet under saadanne i Tingene selv liggende Begrændsninger, at de efterfølgende Storthing have følt sig ganske ubudne ved Spørgsmaalet om at standse eller at gaa videre. Og den samme Handlefrihed vil være Eftertiden forbeholdt, om nærværende Storthing gaar ind paa hvad Kommitteens Mindretal tilraader, eftersom man ved at tage den projekterede Linie delvis kan paavise Ende- eller Hvilepunkter, der tildels ere bedre end de, der danne Grændserne for de fuldførte Banestykker.

Hvad Kommitteens Mindretal med disse Betragtninger for Øie finder at burde andrage paa er, at Storthinget fatter Beslutning om Anlæg af Jernbane mellem

Støren og Røraas,
Elverum og Aamot,
Christiania og Drammen

samt mellem

Hougsund og Kongsberg.

Linien mellem Støren og Røraas har en Længde af $9^{3}/_{10}$ Mil. Den paa samme projekterede Jernvei tænkes paabegyndt i Aaret 1869 og fuldført i Aaret 1873. Dens Indtægt er i Forbindelse med Indtægten af Throndhjem-Størenbanen for det første Aar efter Istandbringelsen beregnet til 75,200 Spd. mod en Driftsomkostning af 66,000 Spd. Overslaget over dens Anlægskapital lyder paa 1,195,000 Spd., hvorimod haves et subskriberet Bidrag af 259,350 Spd. Da heraf inden Udgangen af 1873 forfalder omtrent 90,000 Spd., skulde Statskassen have at tilveiebringe 1,105,000 Spd. mod senere Refusion af 169,000 Spd.

Hvad der, bortseet fra videre Fortsættelse, giver denne Jernvei sin fortrinlige Betydning er:

Dens store Interesse for Throndhjems By, hvorpaa Størrelsen af det tegnede Bidrag afgiver et talende Bevis.

Dens Vigtighed for en Hoveddel af søndre Throndhjems Amt og for Bergstaden Røraas.

Dens Nytte for Samfærselen med Sverige, samt

Dens Tjeneste som Erstatningsmiddel for en til Røraas førende kostbar Chaussee, der vilde blive nødvendig, hvis man valgte en anden Linie imod Syd, og det endog om man greb til det bekosteligere Middel at føre en Sidebane til Bergstaden.

Efter den Mening, der med stor Overvægt har gjort sig gjældende inden Kommitteens Minoritet, kan det herimod ikke komme i Betragtning at man ved at tænke sig Throndhjem-Størensbanens Forlængelse mod Syd som Del af en Jernveilinie førende lige til Christiania, vilde spare $3^{3}/_{10}$ Mil i Veilængde, 274,000 Spd. i Anlægskapital og 8000 Spd. i aarlige Driftsomkostninger ved en midlere Drift, naar man benyttede Forsænkninger gjennem Kvikne som Overgang over Fjeldet. Det findes nemlig klart, at man ved at vælge denne Gjennemgang vilde tilsidesætte det nordenfjelske Distrikts særskilte Tarv for søndenfjeldske Interesser, en Tilsidesættelse, som vilde hævne sig ved en Forringelse i Banens Nytte og Afkastning samt ved en Afgang i Bidrag til Anlægskapitalen, for hvilke de ovenævnte Besparelser vilde være en ganske utilstrækkelig Erstatning.

Herom vil dog et af de Kommittemedlemmer, der høre til denne Fraktion, ikke have udtalt sig med den samme Bestemthed, da Kviknelinien i sin større Korthed har et Fortrin, som der skal store Fordele til for at opveie. Han vil derfor for sit Vedkommende have Valget mellem Røraaslinien og Kviknelinien betragtet som et aabent Spørgsmaal.

Linien fra Grundset til [illegible] har en [illegible] Mil [illegible]

860,000 Spd., hvoraf 748,000 Spd. skulle være forfaldne inden Udgangen af 1873. Statskassen vilde saaledes have at tilveiebringe 312,000 Spd. mod senere Refusion af 112,000 Spd.

Dette Anlæg er med Hensyn til Indtægten det frugtbareste af alle uoptagne Linier i Landet, da det er beregnet i det første Aar at ville give en Indkomst af 90,000 Spd. mod en Driftsomkostning (naar Intet tænkes oplagt til et Fond for senere Forringelser) af 63,000 Spd., hvilket gjør nærved 4 Procent af de medgaaede Midler. Det er i Forhold til dets Udstrækning og Anlægskapital det virksomste og følgerigeste af alle udførte Jernbanearbeider, da det, bortseet fra et aabent Stykke mellem Pipervigen og Bjørvigen, strax vil sætte Randsfjorden og Drammen i sammenhængende Jernbaneforbindelse med Christiania, Mjøsen, Rigsgrændsen og Arvika, og om kort Tid med Stockholm og Helsingborg, knyttende til hinanden 24 Mile norsk Jernvei, som allerede ere i fuld Virksomhed.

Et Medlem af Mindretallet, Schwartz, formener, at Stykket mellem Pipervigen og Bjørvigen ikke bør forblive staaende aabent, men at Stationen ved Pipervigen samtidigt med Anlægget bør over Christianias Brygger ved Spor sættes i Forbindelse med Hovedbanen, saaledes som af Jernbanedirektøren antydet fremtidigt at kunne ske. Han formener, at Hensyn ikke alene til Gjennemgangstrafiken, men ogsaa til Forbindelsen med de fra Christiania paa Udlandet og Vestlandet farende Dampskibe gjør dette i lige Grad ønskeligt for Jernbanen selv som for dem, der skulle benytte den; og han har den Tro, at den hermed forbundne Udgift ikke vil være større, end at den kan afholdes uden Overskridelse af det til Anlægget forøvrigt anslaaede Beløb, naar saadant under Arbeidet fra først af haves for Øie. Han forbeholder sig derfor under Sagens Behandling i Storthinget at fremsætte hertil sigtende Forslag.

Linien mellem Hougsund og Kongsberg har en Længde af $2^{3}/_{5}$ Mil. Den paa samme projekterede Jernbane vil efter Overslaget koste 285,000 Spd. og er beregnet i den første Tid efter Fuldførelsen at give en aarlig Indtægt af 22,300 Spd. mod en Aarsudgift af 14,200 Spd.

Allerede disse Tal vise paa en beskuelig Maade Vigtigheden af en Jernvei, der forbinder Kongsberg med Drammen og danner en Bro mellem Logens og Dramselvens Dalfører. Hertil kommer, at Staten som Eier af Kongsberg Sølvværk, af dets Vaabenfabrik og af betydelige til Sølvværket hørende Udskibningsskove i sin private Egenskab af Driftsherre og som Hovedeier af Jernbanen mellem Drammen og Randsfjorden, hvis Indtægt vil forøges ved Sideliniens Tilslutning, har en særlig Interesse i denne Jernvei.

Til Hougsund — Kongsberg og Vikersund — Krøderen Linien er der under eet tegnet et Bidrag af 120,225 Spd. Antager man, at den Subskription, der er tegnet i Distrikter, der udelukkende have Interesse i det første af disse Anlæg, vil blive vedstaaet, uagtet der ikke fattes Beslutning om Udførelsen af den anden og at det samme er at vente af Amtskommunen for en til Anlægskapitalen svarende Del af dens tegnede Bidrag, vilde der inden Udgangen af 1873 forfalde omtrent 25,000 Spd. Da dette maa ansees som et stiltiende Vilkaar for Bevilgningen, beregnes det anførte Beløb i Afdrag, hvorved der for Statskassen bliver at tilveiebringe 260,000 Spd.

Det forannævnte Medlem af Mindretallet maa foreslaa, at der samtidigt fattes Beslutning ogsaa om Anlægget af Linien fra Vikersund til Krøderen. Denne er 2,2 Mile lang, anslaaet til 224,000 Spd., beregnet i den første Tid efter dens Anlæg at ville give en Indtægt af 9,400 Spd. mod en Udgift af 7000 Spd., samt antages med 4100 Spd. aarlig at ville forøge selve Hovedliniens beholdne Indtægt. Dens Betydning, ikke alene for Udviklingen af de hallingdalske Distrikter, men for den indenrigske Kommunikation og navnlig for Forbindelsen med det Vestenfjeldske, stiller den efter det nævnte Medlems Formening i Vigtighed ved Siden af Kongsberglinien. Dette Medlem vil imidlertid ikke foreslaa nogen forøget Bevilgning og ei heller nogen Beslutning, der med Nødvendighed betinger Bevilgning allerede paa næste Thing, om andre Hensyn da skulde gjøre dette utilraadeligt. Men han maa foreslaa, at Beslutning om dens fremtidige Anlæg fattes samtidigt med Beslutning om Anlægget af Kongsberglinien, da Bidragene til begge ere tegnede fælles og da han har Grund til at antage, at navnlig Amtskommunens Bidrag af 50,000 Spd. er tegnet med særligt, om ikke udelukkende Hensyn til Krødernlinien. Han befrygter derfor, at en Beslutning om Anlæg alene af Kongsberglinien, med det til denne foran forudsatte Bidrag, vil være eensbetydende med, at heller ikke dennes Anlæg vil blive iværksat. Besluttes begge Linier anlagte, vil af de tegnede Bidrag indtil Udgangen af 1873 indkomme 42,660 Spd., og der vil saaledes til Kongsbergliniens Anlæg alene behøves at tilveiebringes 242,400 Spd.

Ifølge de anførte Tal bliver den Del af Anlægskapitalerne, hvorfor Dækkelse maa søges hos Statskassen:

Støren-Røraas	1,105,000 Spd.
Elverum-Aamot	171,000 —
Christiania-Drammen	312,000 —
Hougsund-Kongsberg	260,000 —
Tilsammen	1,848,000 Spd.

Optages et Laan, lydende paa 2 Millioner Spd., kan dette med Fradrag af Rabat og med Tillæg af Rente af hvad der indtil 1ste April 1872 henstaar uforbrugt, antages at indbringe 1,955,000 Spd.

Da der paa den [illegible]en Side skal skaffes Dækkelse til [illegible] 1,848,000 [illegible]

snart som aarlig Understøttelse, er det blevet muligt at bygge Jernveie, at anlægge Kanaler og at underholde Dampskibslinier, der længe skulde have ladet vente paa sig, hvis Statsmyndigheden havde holdt sig tilbage, medens man efter hvad der hidtil er skeet skal have vanskeligt for at paavise, at noget Foretagende, der opfyldte de ovenangivne Betingelser, af Storthinget er blevet afvist.

Denne Handlingsregel, hvis Frugter i stort Maal allerede tilfalder den Slægt, som nu lever, og i endnu rigere Maal skulle tilfalde de Slægter, som komme, vilde Storthinget fravige, hvis det henlægger de saa møisommeligen modnede Jernbaneforslag. Thi Henlæggelsen vilde betegne intet mindre, end en Forandring i den hidtil befulgte Tanke, eftersom man ved Spørgsmaalet om at fremme dette Slags Anlæg gjennem Statslaan aldrig har havt et sikrere Fodfæste i Finantsernes Tilstand, en Sætning, til Begrundelse af hvis Rigtighed det ansees tilstrækkeligt at gjøre en Sammenligning med de hidhørende Forhold paa den Tid, da man sidst havde at bestemme sig i en Sag af Beskaffenhed som den foreliggende.

I Aaret 1863, da Storthinget skred til Optagelse af det sidste Jernbanelaan, byggede det sin Beslutning paa en beregnet Statsindtægt af 4,641,000 Spd., der ikke levnede Plads for Dækkelsesmidler til Rente og Afdrag af den forestaaende Gjældsstiftelse.

Naar Storthinget i 1869 har at afgjøre Spørgsmaalet om et nyt Jernbanelaan, gaar det ud fra en beregnet Statsindtægt af 5,090,000 Spd., udvisende en opnaaet Indtægtsforøgelse af omtrent 450,000 Spd. om Aaret eller af 1,350,000 Spd. i en Budgettermin, fremkommen under en Nedsættelse i Skattepaalæggene, der, efter Fradrag for de nye Paalæg, overgaar alt, hvad der i samme Retning nogensinde har været gjort af to paa hinanden følgende Storthing. Og denne i Mellemrummet mellem tre Storthing vundne Tilvæxt er ikke at tilskrive Tidernes særegne Held, da Aarene $18^{63}/_{64}$—$18^{68}/_{69}$ ikke ere faldne bedre, men efter Manges Mening værre, end Aarene pleie at falde. Foruden at have sin Grund i Forøgelsen af Statens Aktiver skyldes Tilvæxten hovedsagelig den Udvidelse i Virksomheden og i Virkemidlerne, som Enhver allerede paa det Trin som er naaet kan se med sine Øine og høre med sine Øren og som med Aarenes Gang vil blive mere og mere iøinefaldende. Som Kilde til en stigende Indtægt for Finantserne vil den tiltagende Virksomhed derhos blive paalideligere end forhen, fordi der er saa meget mindre tilbage af beskyttende Toldsatser. Ved de mod hinanden stillede Indtægtsbeløb er Bidraget af Statskassens saakaldte kontante Beholdning sat ud af Betragtning.

Fremdeles, da det sidste Jernbanelaan i Aaret 1863 blev besluttet, var Statsgjældens Overskud over Statens Aktiver 3,453,000 Spd.

Den 8de August 1869 vil dette Overskud, uagtet det senere i 1863 tilkomne Jernbanelaan, være nedgaaet til 2,064,000 Spd., hvoraf fremgaar en Forbedring i Stillingen paa nærved 1,400,000 Spd., hidrørende dels fra Afbetaling paa Gjælden, dels fra Aktivernes Tilvæxt. Herved er der seet bort fra Statskassens kontante Beholdning, der den 31te August 1868 omtrent var af samme Størrelse som ved Opgjørelsen af Budgettet i 1863. Se S. No. 3 Side III og Storthingsforh. for 1863, 9de Bind Side 655.

Endvidere det af Storthinget i 1863 opgjorte Budget paaviste, det synkende Fond sat ud af Betragtning, et Beløb af . . Spd. 584,000. til Afbetaling af Gjæld i de følgende tre Aar.

Det Budget, til hvis Opgjørelse alle Hovedbestanddele ere vedtagne af det nu forsamlede Storthing, vil paavise et Beløb af . . . . . Spd. 838,000. til Gjældsafbetaling i et tilsvarende Tidsrum. Og denne Afbetaling gaar uden Forhøielse i den for Statsgjælden opførte Budgetpost frem med en aarlig stigende Hurtighed, fordi Afdraget efter Amortisationsplanen tiltager i samme Grad som Renten aftager.

Denne for Budgettet vundne Evne til Gjældsafbetaling giver ved Spørgsmaalet om Optagelse af et nyt Laan en Sikkerhed, som man forhen ved lignende Anledninger ikke har havt i samme Grad. Til at møde en vanskelig Tid har man nemlig i Baghaand den Udvei at formindske Amortisationens Hurtighed, hvilket er let at iværksætte paa forskjellige indirekte Maader, skjønt det ikke kan ske i den direkte Form, at de vedtagne Afdrag paa de allerede stiftede Laan nedsættes. En Betragtning af lignende Art fremstiller sig, naar man ser hen til de Tidsrum, inden hvilken den Del af Statsgjælden, der staar paa Afbetaling (omtr. $^{3}/_{4}$ af det hele Beløb) overensstemmende med de vedtagne Vilkaar vil være indfriet.

Denne Termin er:

For 1822 Aars Statslaan og for de som Kjøbesum for Ladegaardsøen udstedte Obligationer, medførende en aarlig Udgift af omtrent 10,000 Spd. . . . . Aar 1872.

For Øresundstoldens Afløsning medførende en aarlig Udgift af omtr. 20,000 Spd. . . . . Aar 1877.

For Statslaanet af 1848, medførende en (dog kun nominel) Aarsudgift af omtrent 87,000 Spd. . . . . Aar 1878.

For Statslaanet af 1851, medførende en aarlig Udgift af omtrent 69,000 Spd. Aar 1881.

For Statslaanet af 1858, for hvilket der aarlig opføres paa Budgettet omtr. 222,000 Spd. . . . . Aar 1888.

For Scheldetoldens Afløsning, der [illegible]falder en aarlig [illegible]

ovenanførte Grunde den Ære at indstille paa, at Storthinget fatter følgende

Beslutninger:

1. Storthinget bevilger til Anlæg af Jernbane
   a) mellem Støren og Røraas i Søndre Throndhjems Amt . . . . . 1,195,000 Spd.
   b) mellem Elverum og Aamot 191,000 —
   c) mellem Hougsund og Kongsberg 285,000 —
   alt mod Ret for Statskassen til for sit Bidrag at erholde Aktier i Anlæggene samt mod at de af Kommuner og Private tegnede Bidrag til disse Foretagender kommer til Indtægt for Statskassen efterhaanden som de forfalde.
2. Storthinget samtykker i, at der for Statskassens Regning anlægges en Jernbane mellem Christiania og Drammen paa Betingelse af
   a) at der af Kommuner og Private er tegnet Aktier til et Beløb af mindst 260,000 Spd.
   b) at der for Anlæggets Regning er tilveiebragt et Laan af Beløb 600,000 Spd. mod en Rente af indtil $5^{1}/_{2}$ pCt. aarlig;
   c) at Statskassen modtager Aktier for sit Tilskud og forbeholdes Ret til efter visse Aars Forløb at indfri det overensstemmende med Post 2 Bogstav b stiftede Laan og til at erholde Aktier i Banen for det tilsvarende Beløb.
3. Storthinget samtykker i, at der til Udførelse af ovennævnte Arbeider for Statskassens Regning optages et Laan lydende paa en Kapital af to Millioner Speciedaler eller tilsvarende Valuta, paa en aarlig Rente af 4 eller $4^{1}/_{2}$ pCt. og paa Afbetaling i mindst 30, høist 50 Aar, samt forøvrigt paa saa billige Vilkaar som muligt.

Christiania i den til Jernbanesagens Behandling nedsatte Kommitte den 1ste Juni 1869.

A. Schweigaard. Ludvig Daae. Faye.
J. R. Krogness. F. Lorck. Joh. J. Schwartz.

Kristiania, den 3die Juni 1869.

Idet vi idag se os istand til foran i vort Blad at meddele den igaar i Storthinget refererede Indstilling fra Jernbanekomiteen, finde vi det overflødigt at berigtige en enkelt Unøiagtighed i vort Gaarsblads foreløbige Meddelelse om Komiteindstillingens Indhold. For at forebygge enhver Misforstaaelse skulle vi dog yderligere bemærke, at, som det vil sees, Amtmand Aalls Forslag, om at Statskassen skal tage Aktier for 200,000 Spd. i Drammensbanen, ikke er fremkommet i Indstillingen; han har kun inden Komiteen forbeholdt sig at fremsætte det ved Sagens Behandling i Thinget, iøvrigt paa Vilkaar, som meldt, at kun 100,000 Spd. bruges hertil i denne Budgettermin. — Morgenbladet bringer iøvrigt idag tiltorvs en Meddelelse om, at „flere Forslag, der vidne om Bygdepatriotisme, men som, hvis de blive fremsatte, formodentlig skulde splitte Interesserne og ødelægge alle Planer, ere bebudede". Nærmere Redegjørelse herom giver ikke Bladet.

Udlandet. Jules Favre har udstedt følgende Proklamation efter de foreløbige Valg: Paris, 26de Mai 1869. „Mine kjære Medborgere! Det Stemmeantal, hvormed jeg af 12,000 Vælgere i Eders Kreds er bleven beæret, gjør mig det til en Pligt at opretholde min Kandidatur. Eder tilkommer det at dømme om, hvorvidt jeg er istand til i den lovgivende Forsamling at tjene Frihedens Sag, hvilken jeg hidtil har viet mit hele Liv. Finder I min Modkandidat bedre istand dertil, saa vælger ham! Hvad der end sker, bøier jeg mig for Eders Afstemning, overbevist om, at den er udgaaet af sand Kjærlighed til vort Land! Jules Favre." I Indenrigsministeriet var man ængstelig for Udfaldet af Valgene i Provinserne, men de seneste Telegramer fra Præfekterne skulle atter have fjernet alle Bekymringer i denne Henseende. Det er sikkert allerede et tilstrækkeligt Tidens Tegn, at Republikaneren Paul Bethmont i Rochefort har brudt med Venstre og sluttet sig til Ollivier med det Motto: „Frihed med Keiseren." Høire Side, som har sit Organ i Pays, beklager sig bittert over, at man i dette Øieblik synes ganske at have glemt Napoleonismens ivrigste Tilhængere; men man indrømmer samtidig, at dette Parti for Øieblikket har udspillet sin Rolle i den napoleonske Politik." — Der sigtes ved den sidste Bemærkning til, at Pays i den sidste Tid har indeholdt flere Artikler, hvori det erklærede det for farligt, om Keiseren nu vilde skille sig ved de Mænd, som fra Begyndelsen af havde sluttet sig til ham, og prøve paa at føre Regjeringen med nye Kræfter. Disse Artikler gjorde i det Hele det Indtryk, at Pays ansaa det Omslag, imod hvilket det udtalte sig, for uigjenkaldelig besluttet. Peuple, France og andre officiøse Blade have paa den anden Side sterkt taget Ordet for en liberal Politik. Ifølge et Telegram erklærer France, at der ikke kan være Tale om nogen Reaktion under Keiserdømmet, som tvertimod vil overvinde Revolutionen ved liberale Principer. I Paris har det længe været almindelig antaget, at der kort efter Valgene vil foregaa et Ministerskifte i liberal Retning, og Rygtet om, at Ollivier vil faa Sæde i Regjeringen, har stadig vundet i Fasthed. Om den Majoritet, som Regjeringen med Sikkerhed kan gjøre Regning paa, lyde Beretningerne fremdeles meget forskjelligt; enkelte Blade angive [illegible] un til 176, saa[illegible] [illegible]ister Forcades

om Keiserens fremtidige Hensigter. „Köln. Zeitg." Korrespondent vil vide, at Statsminister Rouher selv har raadet Keiseren til at tage alle Politiforholdsregler imod Rochefort tilbage. Han fortæller tillige, at Exminister Grev Persigny har søgt at paavirke Keiseren i stærk reaktionær Retning i Anledning af Valgene, men at Rouher i Modsætning dertil har talt for en Udjevning med Emile Ollivier og dennes Optagelse i Ministeriet.

De moderat-liberale Blade, der danne det store Flertal i Paris, ere af samme Mening som Liberté og Constitutionnel, at Regjeringen i Valgene bør se en Opfordring til liberale Indrømmelser og en Advarsel imod reaktionære Forholdsregler, der kun ville forøge Oppositionens Magt og Betydning. De Blade, der staa Regjeringen nærmest, som Peuple og Public, udtale sin Glæde over, at de ubestemte Mellempartier ere sammensmeltede, og at Majoriteten nu staar ligeoverfor en Opposition, der ikke lægger Skjul paa sine egentlige Hensigter. Peuple siger: „Vi kunne glæde os ved at se Mænd som Thiers og Jules Favre udslettede af de Deputeredes Tal, men vi glæde os endnu mere over, at Mænd som Raspail og Bancel atter træder frem paa Skuepladsen. Deres Valg er langt mere betegnende for Situationen end de Andres Nederlag. Vi se nu grant, hvor vi ere; Sløret drages tilside fra den offentlige Menings Tilstand i Frankrige. Den Dag, da Jules Favre kan angribes, fordi han er for maadeholden, og Emile Ollivier gives til Pris for Folkehævnen, den Dag ved man nøie, hvorledes man er faren". I en Korrespondance fra Paris af 26de f. M. fortælles, at Indenrigsminister Forcade ved det første Blik paa Valgenes Resultater skal have sagt: For Fremtiden gives der i Frankrige kun to Partier, Bonapartister og Socialister".

Fra England skrives der om, at de store Væddeløb, som hvert Aar foregaar ved Epsom i Nærheden af London, iaar gik for sig i særdeles godt Veir og under en uhyre Menneskemasses Sammenstimlen. Den vindende Hest („Pretender") tilhørte en Hr, Johnson, medens „Pero Gomez", der tilhørte John Hawley, som ifjor vandt første Præmie med „Bluegown", iaar tog an den Præmie.

Lovforslaget om Storthingsmændenes Diæt behandledes idag i Storthinget med saadant Udfald, at Lagthingets Anmærkning ($2^{1}/_{2}$ Spd. pr. Dag) forkastedes, og Holmboes Henlæggelsesforslag bifaldtes med 40 Stemmer mod 40, idet Præsidentens (Kildals) Stemme gjorde Udslaget. Navnelisten skal blive meddelt imorgen.

Forslagene om Statholderpostens Ophævelse er nu behandlet i Konstitutionskomiteen, som i denne Sag har delt sig i 2 Dele, Flertallet (Richter, Daae, J. Velde, Olaffen) indstille begge Forslag (med eller uden ny Statsministerpost), medens Mindretallet (Christensen, J. Sæther og Bagger) fremdeles mener, at der er Grund til at lade denne Sag henstaa uafgjort.

De dansk-norsk-brittiske Telegrafkabelaktier skal, efter som der idag fortælles, noteres $^{1}/_{2}$ Rdl. lavere i Kjøbenhavn end i forrige Uge.

Som svenske og norske Vicekonsuler i Blyth samt i Inverkeithing og St. Davids, begge under Generalkonsulatet i London er ansat: paa førstnævnte Sted, Handlende John Dent Junior og paa sidstnævnte Steder Bankbestyrer William Fraser.

Udvandringen over Kristiania. Indtil 31te Mai 1869 er expederet af Udvandrere over Kristiania: med Dampskibe 5,756 Personer og med Seilskibe 3,695 Pers., altsaa ialt 9,451 Personer.

Udfaldet af den theol. Examens skriftlige Prøve i dette Semester: P. G. Bredal $2^{6}/_{18}$, A. J. Bull $2^{13}/_{18}$, J. D. J. Grieg $2^{12}/_{18}$, J. H. G. Grimelund $2^{15}/_{18}$, H. E. Hansen $2^{9}/_{18}$, L. A. Moe $2^{11}/_{18}$, H. Prydz $2^{7}/_{18}$, J. L. R. Sverdrup 2, P. R. Thaulow $2^{8}/_{18}$, H. R. Wold $2^{10}/_{18}$, D. A. Øverland $2^{9}/_{18}$.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted udgjorde i Mai Maaned 31,708 Spd. 25 ß; i samme Maaned f. A. 46,586 Spd. 34 ß.

Ifølge et Cirkulære fra Bombay, ankom[illegible] til et Handelshus heri Byen idag noteres Frag[illegible] af Bomuld til Havre med Seilskib 1 £ 5 [illegible] med Dampskib 4 £ a 4 £ 5 sh.

Dødsfald. Bogtrykker C. Werner afgik iga[illegible] Morges ved Døden i en Alder af 67 Aar. — Skuespiller Chr. Jørgensen, der i lang Tid va[illegible] ansat ved det danske Theater her i Byen, og var ansee[illegible] for en af dets dygtigste Kræfter, er død 28de Mai i Kjøbenhavn. Han var Ridder af Olafsordenen.

Paa Klingenbergs Theater, eller som det nu kaldes: „Theatre des variétés", opføres af det italienske Operaselskab igaaraftes for første Gang „Il Trovatore" af Verdi, i hvilket Stykke man bl. A. havde Anledning til at gjense Signora Cari i en af hendes allerheldigste Roller, nemlig som Zigeunersken, ligesom ogsaa af de øvrige Medlemmer særlig Signora Domasi som Eleonore og Selskabets dygtige Tenor og Baryton i dette Stykke fik Anledning til at lægge sit hele Talent for Dagen. Publikum, der talrigt havde indfundet sig, gav sin Tilfredshed med Forestillingen tilkjende ved stadigt Bifald og gjentagne Fremkaldelser. — Klingenbergs Theatersalon, som nylig er oppudset, er nu særdeles smagfuldt og bekvemt indrettet som Sommertheater. Der er paa de bedste Pladse (1ste og 2det Parket) indrettet flettede Stole, som i Kristiania Theaters Parket, og [illegible] begge Sider af Scenen er der indrettet lukke Loger som i det forhenværende norske Theater herfteds. — Operaselskabet skal kun [illegible] sig her i Bye[illegible] da det me[illegible] [illegible]rste

Mand toge ham da ud af Køien, medens en Del af de Andre med spændte Revolvere tvang det øvrige i Lugaren værende Mandskab til Taushed; den arme Gut blev da i Underklæderne baaret op paa Dækket, hvorefter Røverne bragte ham til Boardinghuset. Da jeg om Morgenen af det tilbageblevne Mandskab var bleven gjort bekjendt med denne Historie, og just vilde træffe Anstalter for at faa nævnte Dreng tilbage, fordi jeg havde lovet hans Forældre at tage vare paa ham, kom han løbende ombord i halv paaklædt Tilstand, og bad mig tage ham ombord igjen. Jeg opfordrede ham til at følge mig op i Boardinghuset, for at faa hans Klæder tilbage. Dette vovede han sig imidlertid ikke til, og jeg tog da Baadsmanden samt min store Hund med mig. Thi jeg vidste vel, at jeg vilde komme blandt farlige Mennesker, men formodede dog ikke, at jeg skulde træffe de værste Banditter, som ved høilys Dag i en befærdet Gade kunde driste sig til at ville udøve blodige Gjerninger. Da jeg kom ind i denne Røverhule, traf jeg kun en Mandsperson, samt „Fruen" i Huset, en Irlænderinde. Boardingsmasteren selv var Nordmand. Jeg bad dem da om at udlevere Klæderne til den Gut, som de den foregaaende Nat havde taget i Land, hvilken Begjæring de besvarede med Haanlatter. Imidlertid samlede sig i en utrolig kort Tid en hel Flok af Røvere, samtlige Skandinaver, og sloge Ring om Baadsmanden og mig; de begyndte da at underhandle med mig om Tøiets Udlevering for 30 Dollars. Jeg fandt naturligvis dette Forlangende altfor uforskammet, blev vred og svarede ubesindigt: „Nei, 2 Doll. skal jeg give Eder; det have I betalt Baadsmanden, Eders Medhjælper". En af dem, der efter Dialekten at dømme, var en Kristianienser, spurgte mig da, om jeg troede, at man tiggede i New-York. „Nei," svarte jeg, „det ser jeg altfor vel, at I ikke tigge, men I gjøre hvad der er værre, I røve baade Nat og Dag." I et Øieblik stode flere Revolvere mod mig og Hustruen raabte: „Knus Hjerneskallen paa ham!" („blow his brains out!") Til min Lykke traadte en Mand, ogsaa fra Kristiania, frem, formanede de øvrige til Rolighed, tog mig under Armen og sagde: „Nu ikke et Øieblik her længer, eller Deres Liv er i Fare!" Ved hans Mellemkomst kom jeg da helskindet ud. Han fulgte mig ombord, da han frygtede for, at Kammeraterne vilde forfølge mig, og fortalte mig underveis, at han paa samme Maade som min Jungmand var taget iland med Magt, og nu bogstavelig var en Slave hos Boardingsmasteren.

Disse Menneskehandlere give sine Ofre Hus og Mad samt mere end tilstrækkeligt af Brændevin, og slippe dem ikke førend de ere berusede, fordoble Regningen, saa Rømlingerne komme i en bundløs Gjæld, hvorefter de sendes ombord i det første det bedste Skib, der tiltrænger Folk, medens Boardingsmasteren til Gjældens Afbetaling tager op 1—2 Maaneders Forskud paa Hyren.

For at faa Tøiet tilbage til Jungmanden maatte jeg indlede Underhandlingerne gjennem Shippingmasteren, en af Kommunen ansat Mand, der har Forhyrings- og Mønstrings-Kontor, og maatte ialt betale 22 Dollars til disse Røvere".

Boganmeldelser. Via dolorosa. En Bog om Modgang og Kors (72 Pag.) af Sigvald Skavlan (forhenværende Præst ved Sømandsmissionen i Antwerpen). Denne lille Bogs Titel betegner den tilstrækkelig som Opbyggelsesskrift. Titelen forstaaes af følgende Ord, hvormed Bogen begynder: „I Jerusalem er der en Gade, lang, trang og skummel. Den fører fra Stefansporten med Ruinerne af Pilatus's Palads til Calvariekirken med den hellige Grav. Sagnet fortæller, at her vandrede med sit Kors Verdens Frelser for at dø. Derfor kaldes denne Gade via dolorosa, Smertens Vei. Den gaar op og ned, saare uregelmæssigt; den er besværlig, trættende og styg. Kun hist og her skinner et tilgitret Vindu ud paa den; det er, som Husene med Mishag havde vendt sig bort fra Smertens Vei".

— Beretning om Kristiania Almueskolevæsen for 1866 til 1868 af Skoleinspektør Jespersen og udgiven af Byens Skolekommission indeholder samlet og tildels bearbeidet en Del Skolevæsenet vedkommende statistiske Materialer, samt Beretning om de Foranstaltninger, som fra Skolekommissionens Side trufne eller tagne under Overveielse i nævnte Tidsrum; fremdeles om Lærerpersonale, Skolebygninger m. m. Antallet af Børn ved Byens 6 Almueskoler var i Januar 1869 5,489; Skoleforsømmelserne for hvert Hundrede Børn pr. Skoledag var i 1868 14,2 Procent; i 1865 da Forholdet for de senere Aars Vedkommende var fordelagtigt for Procenttallet 12,0; økonomisk Tryk blandt Arbeidsklassen angives som den sandsynlige Grund til, at Forholdet i de senere Aar har stillet sig ugunstigere. I Bergens Almueskoler er Forsømmelserne for Tiden 8 Procent og i Kjøbenhavn for 1866 mellem 7 og 8. Skolekommissionen sees at have sin Opmærksomhed særlig henvendt paa denne Sag, som den finder giver Grund til de alvorligste Betragtninger.

— Norsk Læsebog af A. E. Eriksen og P. A. Paulsen. Anden Del med Henrik Wergelands Portræt. (473 S. 8vo.) Med denne Del er Læsebogen færdig og sælges til den billige Pris af 1 Spd. 72 ß for alle 3 Dele indbundne. Da de tidligere udkomne Dele allerede nogen Tid have været forelagt Almenheden og tildels ere undergivne udførligere Bedømmelse med Tilsvar fra Udgiverne, skulle vi indskrænke os til at gjengive Forordene til denne for Børn fra 7 til 10 a 11 Aars Alderen bestemte Del: „Ingen Anke høres tiere over Læsebøger for mindre Børn end den, at Indholdet er for vanskeligt, at der er Stykker, som enten foreløbig eller ganske maa forbigaaes, fordi de ere for svære, hvor gode de end i og for sig kan være. Vi har søgt at undgaa denne Feil ved en saadan Ordning, at man fra det lettere jevnt gaar over til det i Indhold og Form vanskeligere. Derfor har vi opgivet den ældre, velbekjendte, ofte svævende og vilkaarlige Deling i „alvorlige Fortællinger", „muntre Fortællinger", „kristelige Fortællinger", „Eventyr" o. s. v., og har derved tillige kunnet opnaa en, som vi tror, Lærere og Disciple lige skjærkommen Afveksling. Inddelingen i tre Afdelinger eller, om man vil, „Trin", sigter blot til de tre Skoleaar, hvori vi har tænkt os Bogen benyttet".

— Lærebog i Handelsvidenskab for Handlende og Søfarende af Sigv. Sporck, Handelslærer og Exam. jur. Denne Bog, der udmærker sig ved en let og grei Stil og Fremstilling, synes os heldig at have løst den Opgave at meddele Kjendskab til de fleste i Handel og Søfart forekommende Forretninger. For flere Afsnits Vedkommende, navnlig i Befragtningslæren, har sandsynligvis Forfatteren, der har holdt Foredrag med Diskussioner i flere af vore Byer, bygget paa sine Erfaringer om den gjældende praktiske Opfatning. Bogen er ogsaa fordelagtigen bleven omtalt i flere af vore Blade.

Ægyptiske Brudegaver til Prindsesse Lovisa. „Dagstelegrafen" beretter, at den bekjendte ægyptiske Staldmester, hvis Navn og Titel i de sidste Tider har været et Tvistens Emne mellem de bergenske Blade, er ankommen til Kjøbenhavn paa Veien til Stockholm med Foræringer fra Vicekongen af Ægypten. Gaverne skal være overordentlig glimrende, og bestaa af et Skrin med Vicekongens Vaaben og Navn, og indeholdende en Halssmykke og Øreringe af meget store, ægte Perler indfattede i og forenede ved Brillanter.

270 svenske Tjenestefolk ere i Løbet af 2 Dage afreiste især fra Smaaland til Tyskland for at søge Arbeide.

En Jernveis-Trovogn (Velociped) er opfunden af en Ingeniør Westerstrøm i Sverige. Den kan skrives 2 Mil i Timen, og omtales som meget hensigtsmæssig, idet den kan gjøre en hel Del „Banemestere" eller Tilsynsmænd overflødige.

Makrelfisket. (Stav. Amtst.) Soggendal 26de Mai. Man kan allerede berette, at Makrelen er fanget, og man gjør gode Forhaabninger. Nogle faa Baade vare ude Natten til igaar og havde udsat sine Garn; de vare ganske heldige, den ene fik omtrent 3,000 Stykker, de 2de andre omkring 2,500. Flere Baade forsøgte Nat til idag og gjorde, om ikke saa god Fangst som første Nat, saa dog en god Begyndelse. Fisken var af ganske god Kvalitet. Den blev solgt igaar for 4 ß pr. Stk., idag til 3 ß. Nogen fast Pris er ikke sat. Det er antageligt, at Prisen vil holde sig omkring 60 ß pr. Snes, muligens lavere, dersom Fisket slaar heldigt til. Et Par af de engelske Slupper ere ankomne.

I Karmsundsposten heder det, at Makrelfisket har været daarligt paa Grund af kold og stærk Nordenvind. Enkelte Baade have fanget indtil 150 Stykker paa een Nat.

Hagelbyge. (Dram. Blad for 31te Mai). Igaar Eftermiddag fra Kl. 5¾ til 6½ gik fra Vest mod Øst et Tordenveir over Byen, ledsaget af hyppige Lyn og usædvanlig stærke Hagelbyger. Haglene, der tildels var af Størrelse som Hasselnødder, slog an med saadan Kraft, at større Planteblade blev gjennemskudte og sønderflængede og Blomsterknoppe ligesom afhuggede. Det kan endvidere bemærkes, at de større Hagelkorn havde en usædvanlig Form, da de saa ud som pæreformige Drops eller kegleformige Kuglesektorer, hvis Kugleflade dannedes af en klar Isskorpe, og hvis kegleformige Del bestod af graalighvid, ugjennemsigtig Is. Det forekommer os, at denne Form bekræfter den nyeste Theori om Hageldannelsen, der antager, at Regndraaberne først stivner til Is ved at passere et meget koldt Luftlag og derefter støde paa Skyer, som ere afkjølede under 0°. Den ved de faldende Hagel frembragte Rystelse vil da bevirke, at de saa stærkt afkjølede Vanddampe øieblikkelig udkrystallisere og omslutte Hagelkornene med en Isskorpe; men det synes rimeligt nok, at denne hovedsagelig maa afsætte sig paa Kornenes Stødside (det er den Side, som gaar foran) og saaledes just frembringe den Form, som vi her saa. Hagelkornenes forskjellige Størrelse lader sig forklare af det tykkere eller tyndere Lag af Skyen, som de under Faldet maatte have passeret.

Fiskedampbaad. Ligesom Kristiania har ifølge „Dr. Bl." nu ogsaa Drammen faaet sig en liden Dampbaad til at besørge Fisketilførselen hurtigt og billigt ude fra Fiskestederne nedover Fjorden.

For Klipfisktørringen har Veiret i de sidste Dage været gunstigt, skriver Romsdals Amtstd. for 26de Mai, og en hel Del Fisk er i disse Dage bleven bragt tør i Hus. — Igaar ankom de første Ladninger med Finmarksfisk hertil.

Storthinget.

Onsdag, 2den Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Forts.)

Swensen havde forhen stemt for begge Lovforslag og vilde ogsaa gjøre det nu. Den i 1866 fastsatte Skydsbetaling kunde umulig længere være tilstrækkelig, og hvad Beslutning No. 2 angik, da var der vel ikke nogen Lov, som var rimeligere og billigere. Han vilde ønske, at man først vilde tage No. 2 under Behandling. Sibbern udtalte sig fremdeles mod Odelsthingsbeslutningen. Vogt havde i Lagthinget, efterat No. 2 var forkastet, af Hensyn til de mindre Embedsmænd, ogsaa stemt mod No. 1; Taleren vilde imidlertid idag stemme for No. 1 væsentlig af de Grunde, som af Aall var udtalt; men for No. 2 kunde han ikke stemme, da han fandt, at endog det tarveligste Skydsregulativ var langt at foretrække for den i No. 2 indeholdte Bestemmelse. Ueland (sen.) erklærede at ville stemme for begge Odelsthingsbeslutninger. Jaabæk imødegik flere af de mod Lovbeslutningerne fremkomne Indsigelser. Richter troede, at man nu ikke burde lade det komme dertil, at ingen Beslutning fattedes, thi han troede Kravene vare saa stærke, at om end Beslutningen indeholdt adskillige Mangler, maatte man dog gaa ind derpaa for nogenlunde at rette paa det Bestaaende, som man overalt erkjendte var høist mangelfuldt. Præsidenten erklærede som Repræsentant, at han, uagtet han i Lagthinget havde stemt mod No. 1, nu vilde stemme for samme, da han havde stemt mod No. 1 fordi No. 2 var bleven forkastet. Smith-Petersen maatte forundre sig over, at den Ytring kunde fremkomme, at det var besynderligt, at Lagthinget havde efter sin bedste Overbevisning tilbagesendt Odelsthingsbeslutningen; det maatte dog helst være i en saadan Sag, hvor man skulde fastholde sin Mening. Forresten troede han det var hensigtsmæssigere at tage begge Love under Votering med en Gang. Schulze vilde stemme for begge Beslutninger. Aschehoug derimod mod dem begge. Kjerschow erklærede at ville stemme for No. 1, men da han troede No. 2 vilde frembringe uheldige praktiske Virkninger kunde han ikke stemme derfor. Han troede den deri indeholdte Bestemmelse hellere vilde forøge end formindske Udgifterne for Statskassen. Smith-Petersen troede dog, at man efter nøiere Overveielse maatte komme til det Resultat, at et Regulativ var det bedste. Bentsen troede, at man dog vilde opnaa adskilligt ved disse Lovbeslutninger og mente derfor at burde stemme for begge. Yderligere Bemærkninger gjordes af Augustinussen, som helst vilde stemme for No. 1, men mod No. 2, Smith-Petersen, Michelsen, som vilde stemme for No. 1, men mod No. 2. Ved Voteringen besluttedes med 56 mod 54 St., at man først skulde tage No. 1 under Votering. Derpaa bifaldtes No. 1, om Forandringer i Skydsvæsenet, mod 17 St.: Sibbern, Smith-Petersen, Faye, Geelmuyden, U. Sverdrup, Schweigaard, Aschehoug, Lambrechts, Hammerstad, J. Schwartz, Wiel, Hesselberg, Landmark, Christiansen, Amtm. Jensen, Løitn. Brandt, Sandberg. No. 2 forkastedes med 46 mod 63 St. De 46 vare: Landmark, Christiansen, Amtm. Jensen, Løitn. Brandt, Sandberg, Nergaard, Mathiesen, Balchen, Bagger, Sibbern, Steen, Christensen, Kjerschow, Lorck, Gram, Schawland, Bødtker, Smith-Petersen, Faye, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Swanø, Falsen, U. Sverdrup, Dahl, Aall, Schweigaard, D. Kildal, Aschehoug, Lambrechts, Hammerstad, Olrog, Vogt, Flor, Broch, Schwartz, Holmboe, Rode, Maartmann, Wiel, T. Schwartz, Sæhlie, Sorenskr. Kildal, Postm. Hansen, Hesselberg.

Sag No. 2. Indstilling fra Veikomiteen ang. det kongelige Forslag om Forøgelse af Kongsvinger-Jernbanens Driftsmidler.

Komiteen indstiller til Beslutning:

Storthinget samtykker i den ifølge kongelig Resolution af 4de Mai 1867 stedfundne Forøgelse af Kongsvinger-Jernbanens Driftsmidler, samt i, at Afbetalingstiden for det til Dækkelse af Udgifterne herved, ifølge bemeldte Resolution tilstaaede Laan af Statskassen, stort 30,789 Spd. 18 ß, der bliver at forrente med 5 pCt. aarlig, forlænges til 25 Aar. — Enstemmig bifaldt.

Sag No. 3. Indstilling fra Veikomiteen angaaende det kgl. Forslag om Optagelse af et Laan for Drammen-Randsfjordbanens Regning.

De Foranstaltninger, hvorom der handles, ere følgende:

1. Opførelse af et Pakhus ved Drammens Station til Bortleie til Private, anslaaet til . . . . 20,500 Spd.
2. Opførelse af et Hotel ved Randsfjord Station . . . 6,000 —
3. Anskaffelse af et Dampskib til Fart paa Tyrifjorden . 3,000 —
4. Forøgelse af Vognparken . 6,000 —
5. Overtagelse af Beholdninger af Forbrugsgjenstande, der ere anskaffede af Anlægget 10,000 —

Komiteen indstiller til Beslutning:

1. Storthinget samtykker i den ifølge kgl. Resolution af 4de Mai 1867 trufne Forføining til Opførelse for Drammen-Randsfjordjernbanens Regning af Pakhuse paa Jernbanestationens Tomt i Drammen til Bortleie til Private.
2. Storthinget samtykker i, at der for samme Jernbanes Regning til Dækkelse af dens Gjæld til Statskassen i Anledning af Erhvervelsen af Forbrugsgjenstande ved Driften samt til Bestridelse af Udgifterne ved forannævnte Pakhusanlæg og ved endel andre udenfor Planen for Jernbaneanlægget liggende Foranstaltninger optages et Laan, stort indtil 45,500 Spd.

Provst Jensen foreslog, dersom han fandt nogen Tilslutning, at de under Post 2 opførte 6,000 Spd. til et Hotel ved Randsfjorden skulde udgaa. Heri var ogsaa Ueland (sen.) enig, men han vilde endog gaa et Skridt videre og foreslaa udstrøget de til Anskaffelse af et Dampskib paa Tyrifjorden opførte 3,000 Spd. Olafsen var ganske enig med de foregaaende Talere, men vilde med det samme henlede Opmærksomheden paa den første Post, hvor Storthinget skulde „stro Sand paa" at Jernbanedirektionen egenmægtig havde brugt 20,000 Spd. til Opførelse af et Pakhus i Drammen. Schwartz (Medlem af Komiteen) gjorde opmærksom paa, at Komiteen væsentlig af Hensyn til de Reisendes Tarv havde indstillet de heromhandlede Beløb til Bevilgning, og forsvarede Indstillingen i dens Helhed. Motzfeldt troede nok, de 3,000 Spd. til Dampskibet vare vel anvendte Penge, men hvad de 6,000 Spd. til Hotellet angik, saa maatte han sige, at et saadant Hotel burde oprettes for privat Regning. Provst Jensen fremsatte derpaa Forslag i den af ham antydede Retning og foreslog, at den bevilgede Sum sattes til 39,500 Spd. istedetfor 45,500. Ueland (sen.) foreslog, at Beløbet endnu skulde nedsættes med 3,000 Spd., saa der blot opførtes 36,500 Spd. Sibbern fastholdt Indstillingen, hvad Dampskibet angik, men foreslog angaaende Hotellet som et Tillæg til 2, hvortil Komiteens Medlemmer gik over: „Heraf maa Intet anvendes til Opførelse af Hotel ved Randsfjorden, med mindre Nødvendighed heraf senere maatte erkjendes, og Beløbet af Kongen maatte bevilges". Aschehoug fastholdt Indstillingen. Yderligere Bemærkninger gjordes af Bagger. Provst Jensen forandrede sit Forslag saaledes, at der tilføiedes: „dog saaledes, at Intet anvendes til et Hotel ved Randsfjorden". Efter nogle Bemærkninger af Riisnæs, Færden, Aschehoug, Ueland, Schwartz, Motzfeldt, Mathiesen, Swensen, Bagger, Wiig bifaldtes ved Voteringen 1ste Post mod 2 St. Post 2 med det foreslaaede Tillæg forkastedes med 69 St. Jensens Forslag bifaldtes ved alternativ Votering med Uelands Forslag mod 35 St.

Sag No. 4. Kontinuationsindstilling fra Militærkomiteen angaaende Marinens Budget.

Der indstilles som Post 21: I Overensstemmelse med den kgl. Proposition, sammenholdt med Marinedepartementets Skrivelse af 22de Marts d. A., bevilges til Søkadetinstitutet aarlig 3352 Spd.

Post 22: Til Lønstillæg for Embedsmænd og andre Funktionærer i Marinen bevilges aarlig 2582 Spd.

Post 23: Til tilfældige Udgifter bevilges 2611 Spd. 22 ß aarlig. — Posterne bevilgedes enstemmig.

Siden dens Hovedindstilling angaaende Marinen blev afgivet, har Komiteen fra Repræsentanten for Finmarkens Amt, Amtmand Holmboe, modtaget en Skrivelse, hvori henstilles til Komiteen at forelægge Storthinget Forslag til en Anmodning til Regjeringen om at tage under Overveielse, hvorvidt Vardøhus Fæstning bør omdannes til en Søstation, samt i Tilfælde at forelægge næste Storthing dertil sigtende Forslag.

Komiteen erkjender, at fornævnte Sag fortjener at komme under Overveielse. Da den har bragt i Erfaring, at Administrationen har sin Opmærksomhed henvendt paa Sagen, ansees det imidlertig ufornødent i den Anledning at paakalde nogen Forføining fra Storthingets Side. Komiteen tror, at det kan bero med, at Sagen er bragt paa Bane inden Storthinget.

Sag No. 5. Indstilling fra Militærkomiteen angaaende den kgl. Proposition om Tillæg til den Sekondløitnant i Marinen, H. A. Blom, som Assistent ved Marinens Skibsbyggeri tillagte Aflønning.

Komiteen indstiller til Beslutning: Storthinget samtykker i, at Sekondløitnant i Marinen Hans Andreas Blom for indeværende Budgettermin oppebærer et Tillæg til sin Aflønning som Assistent ved Marinens Skibsbyggeri af 200 Spd. aarlig, der udredes som en Udgift ved Skibsbyggeriets Arbeider. Enstemmig bevilget.

Sag No. 6. Indstilling fra Militærkomiteen i Anledning af den kgl. Proposition om Dækning af en paa Armeens Budget stedfunden Overskridelse af det til Munderingsvæsenet bevilgede Beløb.

Komiteen indstiller til Beslutning: Storthinget samtykker i, at der, af hvad der ved Udgangen af 1868 havdes i Behold af de til Hesteholdsgodtgjørelse og som Rationer for beredne Officierer, Stamhestene og de nationale Tjenesteheste under Øvelserne bevilgede Midler, maa anvendes et Beløb af 16,000 Spd. som Bidrag til at dække et Beløb af 74,000 Spd., som til samme Tid var anvendt til Armeens Munderingsvæsen udover det Bevilgede, samt i, at Resten af denne Overskridelse, 58,000 Spd., maa passere til endelig Udgift for Statskassen. Enst. bifaldt.

Sag No. 7. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 angaaende Udgiftspost IV. B. 6 i Statsbudgettet.

Der indstilles: Til Fremme af Undervisning i Gymnastik og Vaabenøvelser ved Landets

85

Det eneste skulde være, hvis Vinden vendte sig.

Den vender sig ikke i Nat.

Hvorfor ikke?

Fordi den har en Pust, som er tolvhundrede Alen lang.

At gaa stik imod denne Vind! Umuligt.

Sæt Kursen vestlig, siger jeg.

Jeg skal forsøge, men i ethvert Tilfælde kan vi ikke holde Kursen.

Det er Faren.

Brisen jager os østlig.

Gaa ikke østlig.

Hvorfor det.

Skipper, ved du, hvad Døden heder for os inat?

Nei.

Døden heder Øst.

Jeg skal sætte Kursen vestlig.

Denne Gang fæstede Doktoren sit Blik paa Skipperen og et saadant Blik, som dvæler ligesom for rigtig at trænge en Tanke ind i en Hjerne. Han vendte sig om imod Skipperen og udtalede langsomt Bogstav for Bogstav disse Ord:

Faar I i Nat, medens vi ere midt paa Havet, høre Lyden af en Klokke, saa er Fartøiet forlorent.

Skipperen betragtede ham forbløffet.

Hvad mener I med det?

Doktoren svarede ikke. Hans Blik, som for et Øieblik siden skjød frem, trak sig nu tilbage. Det var atter rettet indad. Han syntes ikke at have fattet Skipperens forbausede Spørgsmaal. Han gav ikke længer Agt paa Andet end det, som han hørte i sin Sjæl. Mekanisk udtalede hans Læber, disse faa Ord, lave som en Hvisken:

I Nat faar de sorte Sjæle vaske sig.

84

Ingen overflødige Ord. Nævn ikke letsindigt Hævnerens Navn.

Jeg skal peile, siger jeg Jer.

Bølgens Slag vil hindre Loddet fra at synke og Linen vil briste. Jasaa! Du er i disse Farvande for første Gang!

For første Gang.

Nu vel da, Skipper, hør!

Tonen i Ordet „hør" var saa bydende, at Skipperen bukkede.

Hr. Doktor, jeg hører.

Bagbord med Roret, før Styrbords Halser!

Hvad mener I?

Sæt Kursen vester.

Caramba!

Sæt Kursen vester!

Duer ikke!

Som du vil. Hvad jeg siger, siger jeg for de Andres Skyld. Jeg for min Del er lige glad.

Men, Hr. Doktor, Kursen vestlig?

Ja, Skipper.

Det er stik mod Vinden!

Ja, Skipper.

Det bliver en Helvedes Vadskning.

Vælg andre Ord. Ja, Skipper.

Det er at lægge Skuden paa Pinebænken.

Ja, Skipper.

Vi kan maaske faa Masten knækket.

Maaske.

I vil, at jeg skal sætte Kursen vestlig?

Ja.

Jeg kan ikke.

Nu, saa handle da, som du bedst kan.

81

For i Nat kan jeg ikke opdage nogen farlige Varsler.

Du kan komme i slig Nød ikveld, at du skal have ondt for at slippe helskindet igjennem.

Hidtil har Alt gaaet godt.

Doktoren saa mod Nordost.

Skipperen vedblev:

Lad os bare først række Gascognevíken, og siden svarer jeg for Alt. Aa, — De maa tro, der er jeg som hjemme hos mig selv. Vistnok kan den være slem, men der kjender jeg alle Vandets Dybder og hele Bundens Udseende; Gytje udenfor San Cipriani, Muslinger udenfor Cizarque, Sand ved Kap Penas, smaa Kiselsten ved Boucaut de Mimizan, og jeg kjender Farven paa hver Sten.

Skipperen afbrød sin Ordstrom; Doktoren hørte ikke længere paa ham.

Doktoren saa mod Nordost. Over dette Isansigt gled der noget Overordentligt. Hele det Maal af Gru, som kan præge sig i en Gibsmaske, stod malet deri. Hans Læber fremmumlede:

Jo, jo.

Hans Øiestene, der nu helt og holdent lignede en Ugles og var helrunde, udvidede sig af Forfærdelse, idet han forskende betragtede et Punkt i Rummet.

Han fortsatte:

Rigtig. Naa, gjerne for mig.

Skipperen stirrede paa ham.

Doktoren mumlede igjen, talende med sig selv eller med Nogen i Dybet:

Jeg siger ja.

Han taug og fæstede sit Blik med fordoblet Opmærksomhed paa det, han saa, og sagde:

Det kommer langveis fra, men det ved, hvad det gjør.

Det Segment af Rummet, hvori Doktorens Blik og Tanke

Manden som ler.

Skoler bevilges 1,000 Spd. aarlig. Enstemmig bifaldt.

Derpaa Referat, hvoriblandt Indstilling fra Jernbane- og Statslaanskomiteen, samt et fra D'Hrr. Bjørnsgaard, Jensen, Olaffen, Løberg, Færden og Tharaldsen fremsat Andragende om 400 Spd. i Digtergage til A. O Vinje.

Mødet erklæredes hævet Kl. 2½.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 3die Juni.

De igaar hidkomne kornladede Fartøier indehavde tilsammen 1248 Tdr. Rug, 833 Tdr. Byg og 188 Tdr. Hvede.

— Idag indklareredes Brig Louis, Kapt. Leger, fra Havre med en Ladning Stykgods, væsentlig bestaaende af Kaffe og Sirup. Med Dampskibet „North Star" der afgik i Eftermiddag Kl. 5 til London, fulgte ingen Emigranter.

Indklarerede Fartøier den 2den Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Gyda	Andreassen	Trondhjem	Indl. Varer
Elida	Johannesen	Moss	Havre
Freden	Sjødahl	do.	do.
Crescent	Gardner	Shields	Stenkul
Ørnen	Holm	Riga	Linsæd
Idun	Bjønnæs	Stolpemünde	Rug
Anne Kathrine	Kromdem	Kastberg	do.
Otto	Busch	Peterhead	Ballast
Kathrine	Olsen	Nykjöbing	Kornvarer
Helene Matilde	Magnussen	Landskrona	do.
Louise	Sverdrup	Dieppe	Ballast
* * *	Bennetter	Bergen	frigj. Varer

Udexpederede Fartøier den 2den Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Emma	Jacobsen	Stavanger	ufort. Varer
Preciosa	Iversen	Hamburg	Trælast
Anne Kristine	Knudsen	England	do.
Franks Haab	Jørgensen	Danmark	do.
Fredens Haab	Fredriksen	do.	do.
Alert	Agam	St. Malo.	do.
Royal George	Packson	England	Is.
Triton	Norup	Drammen	Ballast
Anne Kristine	Rasmussen	Danmark	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket, sterkest nordenfor Stat. Et Hvirvelcentrum nærmer sig det nordlige Norge. Vinden er bleven Østlig til Sydlig, Himmelen overskyet med Regn paa flere Steder i det sydlige Norge. Fugtigheden er tiltaget. Udsigterne ere til Sydlig Vind med Regn.

Anmeldte Reisende.

Den 3die Juni.

I Hotel Scandinavi: Lorentsen med Frue fra Drammen, Arveskoug fra Porsgrund, Jonson og Frirred fra Vestlandet, Dr. Juell med Frue fra Kongsvinger, Kand. Anker fra Hamar, Forvalter Sandberg og Frue fra Hakedalen, Kjøbm. Holter fra Drammen, Carlson fra Göteborg, Auditør Schmidt og Søn fra Horten, J. Nannestad fra Snarum, Myhre fra Porsgrund. I Jernbanehotellet: Frøken Kristoffersen fra Gjøvig, Frk. Tønnesen fra Hedemarken, Thronsen fra Kongsvinger, Rolsdorf fra Soløer, Provst Ingier fra Skedsmo, G. N. Leje fra Krydsherred. I Pedersens Hotel: Skibsreder Nilsen, Ninglte og Br. Walby fra Lund, Kand. Arvesen fra Hamar, Mohn fra Drammen, Fru Nilsen fra Fredr.stad, Bye fra Skien, Frk. Wettergreen fra Eidsberg. I Norbergs Hotel: Kjøbm. Hansen fra Drøbak, Sognepræst Brun fra Aadalen, Kjøbm. Knudsen fra Kongsvinger, Proprietær Aasgaard fra Sørum, Olsen fra Thoten, Løitn. Dahl med Følge f. Landet, Nielsen f. Svinesund.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 4de Juni (Kl. 7—10) giver Undertegnede med velvillig Assistance

en Aftenunderholdning

bestaaende af: **Prolog,** fremsiges af Undertegnede; derefter: **Reisen til Kina,** Sangspil i 3 Akter af Labiche og Delacour, oversat af Adolf Recke; Musiken af forskjellige Komponister, arr. af E. V. Ramsøe; til Slutning (for første Gang): **Min Rose i Skoven,** Idyl i 1 Akt, oversat fra Svensk af O. T.

Foreftillingen begynder Kl. 7.

Johanne Juell.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Ansøgninger om Fripladse for næste Skoleaar indleveres inden **1ste Juli.** De, som har Fripladse nu, maa søge paany, dersom de ønsker at beholde dem. Ansøgningerne maa ledsages af paalidelige Oplysninger om Vedkommendes økonomiske Stilling.

Thorvald Hansen

(Store Vognmandsgade No. 16, 2den Etage) anbefaler sig herved til DHrr. Forretningsmænd i By og Landdistrikt med Udførelse af **Regnskabsopgjør** og **Revisionsarbeider** samt enkelt og dobbelt **Bogførsel.** De bedste Vidnesbyrd for Orden, Duelighed og Redelighed som Kontormand i en lang Aarrække kan præsteres.

North American Lloyd.

Directe Dampskibsforbindelse mellem Kjøbenhavn og Newyork.

Med nedenstaaende store og bekvemme Hjuldampskibe

„Ariel"	1736	Tons
„Nothern Light"	2056	—
„Ocean Queen"	2715	—
„Arago"	2260	—
„Guiding Star"	2560	—
„Fulton"	1730	—
„St. Jago de Cuba"	2650	—

befordres Passagerer via Kjøbenhavn til New-York. Afreise med

„Guiding Star"

9de Juni fra Kjøbenhavn med Afgang fra Christiania Tirsdag den 8de og med

„Fulton"

fra Kjøbenhavn 30te Juni med Afreise herfra Dagen forud. **Fri Kost** ombord fra Christiania.

Skibene seile under den danske Regjerings Love og proviantere i Kjøbenhavn. Dansk examineret **Læge** og dansk **Oversteward** findes ombord.

O. Svenson,
General-Agent.
Contor: Store Strandgade.

Forsikrings-Actie-Selskabet SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer.
Prospekter udleveres gratis.

B. C. Antonisen,
Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Den Nationale Linies

Dampskibe afgaa fra Liverpool som følger:

The Queen	9de Juni,
England	16de —
France	23de —
Virginia	30te —

Afreise herfra foregaaende Fredage.

O. Svensen,
General-Agent.
Contor: Store Strandgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i

S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt
} i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

De bekjendte Favorit-Symaskiner for Skræddere sælges **alene** hos Peter Petersen, Skippergaden 31.

Familie-Maskiner af **Wheeler, Wilson** og **Haandmaskiner** af allerbedste Sorter sælges hos Peter Petersen, Skippergaden 31.

WILLCOX & GIBBS SEWING MACHINE.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter Petersen.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtligt og skriftligt, samt Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning. Lidt Kjenskab til vor Lovgivning vil blive medelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom har lovet at ville gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. for Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Ree for 5 Spd. Maaneden. Indmeldelser sendes til Undertegnede, af hvem ogsaa nærmere Oplysninger meddeles.

Ree i nedre Stjørdalen ved Throndhjem, 28de Mai 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Bøger.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumaun. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

I Kommission hos Undertegnede erholdes: **Norske Viser og Sange til Skolebrug.** Pris 24 ß, indb. 30 ß. **Nils Lund.**

Paa mit Forlag er udkommet:

W. A. Wexels. Tre og tyve Taler i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leilighedstaler. Samlede og udgivne ved Fr. Wexelsen. Pris 36 ß, indb. 56 ß.

Nils Lund, Torvet No. 8.

Hos Undertegnede erholdes:

Storegut. Af A. O. Vinje. Pris 18 ß, indb. 36 ß. **Nils Lund.**

Tilsalgs.

Rugsjerdemel & Rugklid

anbefales af O. H. S. Fegth, Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos O. H. S. Fegth,

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Slibestene

hos O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Speil. Speil.

Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.

Balchens Speillager ved Torvet.
Indgang gjennem min Udstyrshandel.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Æsker samt større og mindre Dele hos **Hans Udnæs,**
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Ingeniør Harald Frølich

(Jernbanetorvet 5)
anbefaler af egne Fabrikata:

Mousserende Drikke
fra Mineralvandfabrikken.
(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkarafler
fra Kristiania Sifonfabrik,
og

7/8" **Berg-Patroner**
fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

Smør.

Extra godt Smør til 11 og 12 ß Marken hos **M. Hansen,** Lille Strandgade N. 21.

Meel og Gryn

i Partier og Smaat til nedsatte Priser hos **M. Hansen.**

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

fordybede sig, havde skarpt udprægede Grændser, og var omgivet med en Fold af graalig Damp. Det var blaat, men af en blaa Farve, der mere lignede Blyets end Azurens.

Doktoren, som nu atter var helt optaget af Havet og ikke mere værdigede Skipperen et Blik, pegede med Fingeren paa dette Luftsegment og sagde:

Skipper, ser du?

Hvad da?

Det der?

Det blaa, ja.

Hvad er det?

En Flæk af Himmelen.

Ja, for dem, som skal komme til Himmelen, sagde Doktoren. For dem, som skal komme et andet Sted, er det noget Andet.

Han gav disse sine gaadefulde Ord et eget Eftertryk ved et forfærdet Blik, som tabte sig i det dunkle Rum.

Der blev tyst en Stund.

Skipperen, der huskede paa den dobbelte Benævnelse, som Chefen havde givet denne Mand, rettede det Spørgsmaal til sig selv: Er det en Gal? Eller er det en Vis?

Doktorens knudrede og stive Pegefinger var endnu udstrakt, ligesom i et givet Tempo, mod den blaalige Flæk paa Horisonten.

Skipperen saa derhen med et forskende Blik.

Hm, mumlede Skipperen, jeg ser nu, at det ikke er Himlen, men at det er en Sky.

Den blaa Sky er værre end den sorte, sagde Doktoren, og han tilføiede:

Det er en Snesky.

Efter en Pause sagde Doktoren:

Se, der kommer den.

Han tilføiede: Flere Vinde lægge Haand paa Værket paa en Gang. En voldsom Vind fra Vest og en meget svag Vind fra Øst.

Den er stor, sagde Skipperen.

Er Sneen forfærdelig, naar den kommer ramlende ned fra Bjerget, døm saa om, hvad den vil være, naar den kommer ramlende fra Polen, sagde Doktoren.

Hans Øie var glasagtigt. Skyen syntes at voxe paa hans Pande paa samme Tid som i Rummet.

Han vedblev i en drømmende Tone:

Minutterne sammenlagte gjør Timen. Villien deroppe skimter frem.

Skipperen opkastede paanyt det Spørgsmaal i sit stille Sind: Er det en Gal?

Skipper, sagde Doktoren, med Øiet fæstet paa Skyen, har du seilet meget i Kanalen?

Skipperen svarede:

Det er idag første Gang.

Doktoren, der ikke kunde vende sine Øine bort fra den blaa Sky, viste ved dette Skipperens Svar ingen Bevægelse uden den, der gav sig Luft i en let Trækning paa Skuldrene. Som Svampen blot kan indsuge et vist Kvantum Vand, saaledes kunde han blot føle et vist Kvantum Uro.

Vi ere nu paa fem og tyve Favne Vand.

I Vest er der fem og femti Favne, og der maa vi hen, — vi maa bort fra de tyve, som er i Øst.

Vi skal snart peile.

For at kunne peile maa man standse, og det kan du ikke.

Hvorfor ikke?

For Vinden.

Vi skal forsøge.

Stormen er en Spore i Siden.

Vi skal peile, Hr. Doktor.

Du vil ikke engang kunne brase Bidevind.

Saasandt Gud lever . . . .

Skipperen gjorde den udtryksfulde Grimase, som flytter hele den nedre Del af Ansigtet nærmere Næsen.

Han er dog mere gal end vis, mumlede han.

Og dermed gik han.

Kursen satte han imidlertid vestlig.

Men Vinden og Havet voxte.

V.

Hardquanonne.

Den blaa Sky laa nu over hele Himmelen. Der var nu lige meget af den i Vest som i Øst.

Den gik imod Brisen. Saadanne Modsigelser ligge i Vindenes Væsen. Havet, som for et Øieblik siden havde Skjæl, havde nu Hud. Saadan er denne Drage. Det var ikke længere Krokodillen, det var Boaen. Huden, blyfarvet og støvgraa, saa tyk ud og faldt i tætte Folder. Paa Overfladen saa man sydende Bobler, der lignede Edderblæmmer, som udvidede sig og sprak. Skummet saa ud som spedalsk.

Det var i dette Øieblik, at Ourquen, der endnu var synlig i det Fjerne for det forladte Barn, tændte sin Skibslygte.

Et Kvarter forløb.

Skipperens Blik søgte Doktoren; han var ikke mere paa Dækket.

Noget efterat Skipperen var gaaet fra ham, havde Doktoren bøiet sin noget gjenstridige Krop under Kahyttens Trappetag og var traadt ind. Der satte han sig ned og tog op af Lommen et Chagrinsblækhus og en Karduans Portefølje. Af Porteføljen tog han frem et sammenrullet Pergament, gammelt, plettet og gult. Han viklede det op, tog en Pen, lagde Porteføljen paa sit Knæ og Pergamentet paa Porteføljen og begyndte nu at skrive paa Bagsiden af Pergamentet ved Skinnet fra Kokkens Lygte. Søgangen besværede ham. Doktoren strev længe.

Dagbladet.

No. 126. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 4de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Ufso" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 3die Juni. Toldparlamentet er idag aabnet. I Aabningstalen omtales først den fuldbragte Indførelse af Toldforeningens Lovgivning i Mecklenburg, Lübeck og endel af det hamburgske Gebet. Forestaaende Tiltrædelse af andre hamburgske og preussiske Gebetsdele vil afslutte Toldgebetets Afgrændsning for den nærmeste Fremtid. Forbindelsen med det hamburgske Frihavnsgebet har allerede ladet erfare og vil herefter endmere bringe for Dagen praktiske Lettelser. For at sikre de fælles Toldgrændse inden Frihavns Gebet vil nogle specielle Lovforslag blive forelagte. Lovforslag anmeldes til Simplifikation af Toldkontrollen, ligesaa Forslag til Skat paa Sukker (omarbeidet efter forrige Parlaments Ønske) og Toldtarifens Revision. Ved Forhandlingerne anbefales Hensyn taget til Statshusholdningens Fordringer, saa at Bevilgninger søges udsjævnede ved lignende Forøgelse i Indtægter. Forbundsregjeringen har den Fortrøstning, at Fælles-Interesser ville give Forhandlingerne Præg af en kraftig Følelse af nationalt Fællesskab.

Pensionsvæsenet.

(Af S. Jaabæk).

(Slutning).

K. Hvad bliver Udslaget?

39. a. Pensionisterne er ikke arbeidende Mennesker, altsaa ikke selv frembringende; deres Ophold kommer fra Andre, paa samme Maade som de, der ellers i Herred eller By har offentlig Understøttelse. Deres Krav paa Understøttelse er af samme Art, nemlig naar virkelig Trang er tilstede, og ikke for. De staa i Forhold til Statskassen som hine til Fattigkasserne, dog rundeligere betragtet. Paa denne Maade er der Lighed for Loven for de forskjellige Folkeslags. Udmærkede Fortjenester vil dog altid blive paaskjønnet.

b. Alle i Landet forøvrigt ere Arbeidere hver paa sin forskjellige Maade, og er det Virksomhed som behøves, da er den ogsaa frembringende, hvad enten den er aandelig eller materiel, eller en Blanding af begge. Gaardbrugeren, Haandværkeren, Handelsmanden, Arbeideren i snævrere Betydning, Embedsmanden og Bestillingsmanden — alle ere Arbeidere og Frembringere — saaledes opfattet, og „deres Løn værd", saalænge de arbeide. Naar dette ikke længere sker, maa de enten have Midler selv til deres Ophold, eller offentlig Understøttelse af dem, der arbeider, som saaledes maa opholde sig selv og de Andre.

c. „Trang" og at være „Trængende" i egentlig Betydning, er altsaa den eneste Begrundelse for Understøttelse af Andre.

L. Hvad bør der fra Storthingets Side gjøres betræffende Pensionskassers Oprettelse?

40. Hvis man vilde og kunde faa undersøgt, hvor megen aarlig, ren Indtægt samtlige

Gaardbrugere,
Haandværkere,
egentlige Arbeidere,
Handelsmænd,
Embedsmænd,
Bestillingsmænd o. s. v.

hver for sig som Enhed betragtet har, da vilde man faa se, hvem der i Samfundet er bedst stillet. Overføres dette til Exempel paa 1000 af hvert Slags, da vilde Fremstillingen blive klar. Jeg har den Tro, at Embedsmænd og Bestillingsmænd, som en Gruppe for sig, slet ikke er daarligere stillet, end alle de Øvrige som en samlet Gruppe for sig. Men i ethvert Tilfælde vælger de frivillig sin Stilling. Det er i det Væsentlige kun Soldaten og Skydsmanden, som her i Landet maa udføre tvungen Tjeneste. — Enten maa her da være Pensionskasse med Bidrag af offentlige Midler for Alle, eller for Ingen. Den ældre Enkekasses Historie viser, hvortil Saadant har ført og kan føre. Pensionskasser bør derfor være private Indretninger — aldrig med Tilskud af offentlige Midler. — Efter saaledes at have gransket Spørgsmaalet, mener jeg, at der:

a. Fra Storthingets Side bliver Intet at foranstalte med Hensyn til Oprettelse af offentlige Pensionskasser; Staten yder ikke Midler til saadanne.

b. Departementets Opmærksomhed henvendes paa Sagen forsaavidt, om det skulde være tjenligt, at Planen for Pensionsindretninger stadfæstedes af Regjeringen i Lighed med Planen for Sparebanker og Brandforsikringsindretninger — for maaske at vinde lignende Fordele ved en saadan Approbation.

M. Slutning.

Ere Pensionerne, det er „Naadepengene" (Fundats 19de Juli 1712 § 4) faldne eller stegne siden 1822?

Der kom i 1822 en Bondemand til Torvet i Kristiania, hvor „Fiat lux" nu staar. Han havde 100 Potter Melk at sælge til 4 ß Potten; men, sagde han til en hosstaaende Kjøber, jeg vil heller have 200 Potter, og saa slog han i just 100 Potter Vand. Ja, men nu vil jeg, sagde Kjøberen, kun give 2 ß Potten; thi Vandet kunde jeg slaa i selv. Det var rar det, sagde Bonden, Papirdaleren staar jo nu i 200 pCt., altsaa blot i halv Værdi, jeg maa herimod søge en Modvægt. Du betænker ikke, sagde Kjøberen, at just derfor maa jeg ud med det dobelte Antal Dalere. Det vil sige, vore Sedler har nu en „Navneværdi" rigtignok bedre end i 1815, da Daleren kun gjaldt nogle Skillinger. Det er kun en Gradforskjel. Naar Navneværdien (Kursen) ikke var, saa vilde jeg faa ligesaameget for 100 Sølvspecier, som nu for 200 Specier i Navneværdi. Eller med andre Ord: naar man sammenligner et Pengebeløb af Papir i 1822 med et i 1867, da maa enten Beløbet for 1822 sættes til sin halve Størrelse (lig de 100 Potter Melk uden Vand) eller Beløbet for 1867 fordobles (lig de 200 Pot. med Halvdelen Vand i). Altsaa:

1822: 200 Spd. Sedler = 100 Spd Sølv.
1866: 100 — Sølv = 200 — Sedler.

Dagbladet har tidligere meddelt den Oplysning, at

i 1822 var Pensionernes Beløb	162,000	Spd.
i 1866 " — —	88,600	—
Forskjel, regnet Alt paa runde Tal	74,400	Spd.

som skulde være Formindskelsen, hvilket jo ser glimrende ud. Lykkelige Norge! Men Regnestykket maa prøves. For 1867 er langtfra Alt medtaget. Lad prøve Bevilgningerne:

1866.	1. Paa Statskassen . .	88,600	Spd.
	2. Gratifikationer . .	5,000	—
	3. Til Enkekassen . .	24,500	—
	4. Vartpenge	1,600	—
	5. Oplysningsvæs. Fond	30,000	—
	6. Nordlandske Kirke- og Skolefond	800	—
	7. Af Fondet for geistlige Enker	34,800	—
		185,300	Spd.
1822.	Efter Kursen, det er Navneværdien, 162,000 Sp. a 200 pCt. er værd .	81,000	—
	Altsaa Forøgelsen	104,300	Spd.

Men vil man endelig holde sig til Dalernes Antal, saa spørger jeg: hvorfor ikke da ligesaavel til „Naadepenge"beløbet i 1815; thi at det da var Rigsbankdaler og Navneværdi gjør jo intet til Sagen, naar man først slipper sig ud paa en uholdbar Glatis; det er bare en gradvis Forskjel i Galskaben. I 1815 androg Pensionerne til 447,926 Rbdlr. Hvor betydeligt er de da ikke altsaa sunkne, vil man sige, siden de i 1866 er gaaet ned til 185,300 Spd. I 1867 til vil det være omtrent samme Beløb. Nei dette kan ikke gaa an som Sammenligning, vil man sige; thi en Rbdlr. er mindre end en Spd. Ja men en Seddelspd. er mindre end en Sølvdaler. Der er kun den Forskjel, at Rbdlr. er mindre af 2 Aarsager: mindre Grundstørrelse og Navneværdi, medens Sedlerne har samme Grundstørrelse — og Navneværdi. For Rbdlr. er Forskjellen mere øinesprингende, det er det Hele. Heraf følger, at naar man aldrig vil holde sig til det fulde Tal i 1822, saa maa man fordoble det for 1866. Altsaa:

1866: Samtlige Pensioner, som ovenfor nævnt

	Sølv.		Papir. 1822.
	185,300 Spd.	=	370,600 Sdl.
1822: do. do.	"	—	162,000 —
Altsaa Forøgelsen siden 1822 regnet paa Sedler			208,600 Sdl.

Da Kong Karl Johan, saavidt mindes i 1824, fik sin Kongeløn bevilget i Sølv istedetfor i Sedler, — netop med samme Beløb — da hed det, at det var for at give ham et Tillæg. Havde man nødig dette, naar Navneværdien var den samme som Sølvværdien?

Kristiania, den 4de Juni 1869.

Udlandet. Af alle de Skattelove, som ere blevne indbragte i den nordtyske Rigsdag, vil sandsynligvis kun Stempelskatten blive bevilget, uagtet der hverken spares paa Bønner eller Trusler for at bevæge Repræsentationen til at give efter. Fremskridtspartiet fordrer, at Deficiten skal dækkes ved Besparelser i de militære Udgifter, og „Nordd. Allg. Zeit." gjør det i den Anledning opmærksomt paa, at der slet ikke kan være Tale herom, da Forbundets Krigsbudget er fastsat i Forfatningen og ikke kan forandres af den nordtyske Rigsdag. Det national-liberale Parti modsætter sig ikke ubetinget, at der indføres nye Skatter, men det finder, at de Oplysninger, som von der Heydt har givet om Preussens finansielle Stilling, ere utilfredsstillende, og at de preussiske Kamre først maa være komne paa det Rene med, hvor stor Deficiten er. For ikke længe siden gjorde den preussiske Regjering gjældende i Deputeretkammeret, at Preussens Finanser ikke gav Anledning til Bekymringer, og nu klager den over en stor Deficit; de Nationalliberale ville undersøge, hvorledes dette hænger sammen, og om det forkyndte Underskud er vedvarende, da det ellers vil være forkasteligt at indføre stadige Skatter for at dække det. Imod denne Opposition fremsætter den officiøse Presse Beskyldninger om, at de Nationalliberale ikke mene det ærlig med den Understøttelse, som de have lovet at skjænke Bismark til Løsningen af den nationale Opgave, og den minder dem tillige om, at Regjeringen i fornødent Fald vil dække sine Udgifter uden det preussiske Deputeretkammers Samtykke. I de mindre Forbundsstater klages der over, at de skulle overbebyrdes med Skatter for at dække et Underskud, som tilsidst maa føres tilbage til Preussen.

Pays meddeler følgende Uddrag med Overskrift: „Den preussisk-ungarske Sammensværgelse", der har staaet i det wienske Blad „Osten": „Uagtet Hr. Bismarck ikke har været heldig i sine Forsøg paa at slutte et Forbund med det Deakske Parti, der har afvist alle fra Berlin kommende Forslag, har han dog ikke tabt Modet, men søger endnu stedse at vinde yderste Venstre i det ungarske Parlament for Preussens Planer. Som Mellemmand havde Bismarck hidtil brugt den Deputerede Birgil Szilegyi, der har opholdt sig nogen Tid i Berlin. Bismarck blev anmodet om at sætte sig i Forbindelse med yderste Venstres Leder, Kossuth, og denne Revolutionsmands Fortrolige, Oberst Ihasz, begav sig virkelig fra Turin til Berlin for at konferere med Hr. Bismarck. Man vil vide, at følgende Program er blevet aftalt mellem dem. Kossuth skulde forpligte sig til: 1) ved alle mulige Midler, selv ved en Revolution, at tvinge Østerrig til at forholde sig neutralt under en fransk-preussisk Konflikt, og 2) at arbeide for Hovedhærens fuldstændige Selvstændighed og udelukkende Anvendelse i Ungarn. Til Gjengjæld lovede Preussen: 1) betydelige Subsidier, og 2) at anvende hele sin Indflydelse i Orienten, Rumænien og Serbien for at gjøre Ungarn til en uafhængig Magt, hvis Østerrig skulde falde fra hinanden. Endnu har Kossuth ikke givet sit Samtykke til denne Aftale, og der er altsaa endnu ikke endelig afgjort Noget. Men selv om Overenskomsten skulde blive sluttet, vil Hr. Bismarck nok engang have gjort Regning uden Vært, thi han tager betydelig feil af Handlepartiets Styrke og gjør sig altfor stort Haab, naar han tror, at det ved dets Hjælp vil lykkes ham at ødelægge Østerrig".

Man har nu i det Sidste udregnet, at den franske Regjering har faaet 4 Millioner Stemmer, medens $3\frac{1}{4}$ Million har stemt paa Oppositionens Kandidater. Regjeringens tidligere Majoritet paa 6—7 Millioner Stemmer skulde altsaa være sunken ned til $\frac{3}{4}$ Million. Public søger at godtgjøre det Feilagtige i denne Opgjørelse. Den ovennævnte Minoritet af $3\frac{1}{4}$ Million faaes kun ud ved, at man udenvidere regner til Oppositionen de Stemmer, der ere faldne paa ikke officielle og moderat liberale Kandidater, om hvis Hengivenhed for Keiserens Hus der imidlertid ikke kan tvivles. De Stemmer, der ere faldne paa de 28 afgjort oppositionelle Kandidater, udgjøre kun 500,000, og efter Public har Landet altsaa paany udtalt sig for Keiserdømmet med en Majoritet af 6,800,000 Stemmer.

Keiseren skal ikke være utilbøielig til at tage Hensyn til den Stemning, der er kommen til Orde ved Valgene, men vil formodentlig afvente Udfaldet af Omvalgene og maaske ogsaa den til Juni berammede Session af det nye Kammer, førend han tager en Beslutning.

Keiseren skal derimod være meget glad over Orleanisternes Nederlag og have udtalt til en Diplomat (man mener Lord Lyons), at dette Nederlag var af stor Betydning for Provinsernes Vedkommende, da Borgerne, der havde sat Orleanisterne meget høit, medens det endnu frygtede og afskyede de røde Republikanere.

Constitutionnel siger rent ud, at Regjeringen kan takke sig selv for, at Valgene have faaet det Udfald, de have faaet. Havde den vist mere Maadehold, vilde Gambetta og Rochefort aldrig være blevne valgte. De kunne takke Regjeringen for, at de ere blevne saa berømte „Hvo har beslaglagt og forfulgt Rocheforts Laterne, hvem har befalet Processen mod Subskriptionen for Baudins Mindesmærke, i hvilken Gambetta for første Gang gjorde sig bekjendt?" spørger Bladet.

Peuple udtaler sig i en inspireret Artikel for Bibeholdelsen af den nuværende Tilstand og slutter saaledes: I dette Øieblik er det Nødvendigste ikke en Forøgelse af Friheden, men derimod en fast, bestemt Politik indadtil og udadtil. Det maa ikke se ud, som om Regjeringen vaklede imellem dem, der ville drage den tilhøire, og dem, der ville drage den tilvenstre. Det er nødvendigt, at man sporer Keiserens Haand. Fjernt fra at høre efter dem, som raade ham til at trække sig bagved en indbildt Uansvarlighed, maa han tvertimod nu mere end nogensinde selv regjere; men han maa regjere i en liberal, demokratisk og national Aand; dette maa være hans egen Indskydelse, ligesom det er Landets Ønske; men fremfor Alt maa han selv regjere med Fasthed, og Kraft er aldeles nødvendig. Keiserdømmet er en Handlingens Regjering, og derfor passer det for Frankrig, som fremfor Alt er Handlingernes Land. Fordi Napoleon førte en Handlingernes Regjering, har Frankrig bevaret hans Minde, trods de Feil, han har begaaet, og fordi Keiserdømmet siden 1863 i ringere Grad har været Handlingernes Regjering, har Oppositionen kunnet gjøre Fremskridt. Kun idet Keiserdømmet igjen træder tilbage paa sin tidligere Vei, gjør Begyndelsen til store Ting og selv handler, vil det kunne vende den Strøm til sin egen Fordel, som nu tilsyneladende gaar imod det.

Fra Florents skrives den 30te Mai. I et Møde med det i den Anledning nedsatte Udvalg forkastede Deputeretkammeret med 95 St. imod 73 Lovforslaget om at lade Forvaltningen af Skaterne gaa over til Nationalbanken; ligeledes forkastedes Overenskomsten om en Sammmensmeltning af Nationalbanken med den toskanske Bank.

De i sidste Treaar nedsatte 33 kgl. Kommissioner oplyste vi forleden Dag skulde have kostet ialt 76,550 Spd.; dette er ogsaa den Sum Protokolkomiteen har udfundet af Regjeringens Protokoller. Men deri er kun indbefattet de udbetalte Honorarer, medens Skyds- og Diætudgifterne, som selvfølgelig udgjør et ganske anseligt Beløb, ikke er medtaget.

Et spansk Konsulat er, ifølge Telegram af igaar fra Madrid, blevet oprettet i Kristiania og besat med Kand. jur. Gerh. Gade.

(Aftbl.)

Direktør Hermann har bedet os oplyse, at Billetpriserne til Klingenberg Theater vil blive nedsat, da de kun formedelst særegne Omstændigheder de første Aftener vare satte lige med Priserne ved Kristiania Theater.

Filologisk Embedsexamen den 4de Juni. Opgave No. 7: a) For en Kandidat: „Om de personlige Pronominers og det reflexive Pronomens Former og Brug i Oldnorsk.“ b) For en Kandidat: „Argumento psalmi CIV exposito ejusdem versus duodecim primi enarrentur et in nostrum sermonem vertantur.“

Odelsthinget sammentræder Lørdag den 5te ds. til Foretagelse af:
1. Protokolkomiteens Indstilling angaaende Regjeringsprotokollernes Gjennemgaaelse.
2. Referat.

Kristiania Theater skal efter Ferierne aabne Sæsonen med „Badet i Dieppe“ og „Romeo og Julie“.

Frøken Agathe Backer giver imorgen Aften en Koncert i Frimurerlogens store Sal. Vi tvivle ikke om, at Publikum vil indfinde sig talrigt, trods den megen musikalske Nydelse, som bydes snart i Form af italienske Operaer, snart i Form af Kvartetter fra Languedoc eller andre berømte Sangerhjem, da det er første Gang Kunstnerinden optræder som selvstændig Koncertgiver. Hun har derhos sikret sig Assistance af Signora Cari og af en dobbelt Mandskvartet. Man vil ved Koncerten bl. Andet faa høre Overture til „En Sommernatsdrøm“ af Mendelsohn og en af Lizt's bekjendte ungarske Rhapsodier.

Kongsberg Sølvværk. (K. Adr.) I 6te Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 177 Mrk. 11 Lod gediegent Sølv.

I Institutet for Blinde holdtes Mandag sidstl. Aarsmøde i Overvær af en større Forsamling, hvoriblandt saaes flere Storthingsmænd. Det var i Virkeligheden forbausende at se, med hvilken Færdighed Børnene med Fingrene kunde læse den ophøiede Skrift, der særskilt er indrettet for de Blinde. Deres Regning gaar for sig saaledes, at de har smaa Terninger, hvorpaa de forskjellige Tal er ophøiet, og som de da sætter sammen, og ved Hjælp af saadanne ufuldkomne Redskaber er de istand til ikke alene at regne med benævnte og ubenævnte Tal, men ogsaa at regne enkelt og sammensat Reguladetri. At skrive lærer de ved en liden Skrivemaskine. Det vil sige, de faar en Form, der kan stilles til de forskjellige Bogstaver, og de ridser saa langs denne Forms indre Kontour. Enkelte af dem har endog drevet det saa vidt ved Hjælp af denne Indretning, at deres Skrift næsten kan kaldes Skjønskrift. Da man ikke har andre Bøger end Bibelen med ophøiet Skrift, saa er den øvrige Undervisning blevet dreven mundtlig. Saaledes baade med Historie, Naturlære og Geografi. Til dette Sidste haves imidlertid flere hensigtsmæssige Apparater. Saaledes nogle Karter med ophøiet Messingtraad for at betegne Grændserne og Fjeldene og med Elvenes Løb skaaret ud i Træet, af hvilken Materie Kartet bestaar. Desuden har Institutet af Universitetet faaet et Kart, som er fabrikeret af en svensk Skolelærer og som i sin Tid har været omtalt i vore Blade. Det er et ophøiet, som det saa ud til, af Metal dannet Kart over Norge, Sverige og Danmark, og paa hvilket hver enkelt af de større Fjeldknatte er ophøiet og staar ud som en Tap. Elvene er som paa Trækartene udskaarne og Grændserne udhævede. Tilslut besaas de udstillede Arbeider. Det, hvori Institutet havde drevet det videst, var Kurvmagerarbeide. Specielt tiltrak to nydelige Kurvstole af forskjelligfarvet Rør sig Opmærksomheden, som noget af det smukkeste af det Slags Arbeide. Efter Kurvmagerarbeidet staar Snedkeriet høiest. Mesteren paa Værkstedet er en gammel blind Mand, der skal være i Besiddelse af et stort mekanisk Talent. Han har saaledes opfundet en Sagemaskine og en Borremaskine for Børstenbinderarbeiderne, og holder nu paa at forarbeide et Fysharmonium. De Produkter, som var udstillet fra Snedkerværkstedet, bar ogsaa Præg af at være forarbeidet af duelige og omhyggelige Hænder, især de smukt finerede Piedestaler, de pene Linnedskabe og de med Udskjæringer og Forziringer prydede Borde. Børstenbinderiet drives ogsaa i en ikke liden Maalestok. Saaledes forsyner Institutet en Kjøbmand her i Byen med Skobørster, ligesom det for Lysakers Værksted har arbeidet Børster, som ikke kan faaes andensteds her i Byen, Børster paa en Længde af 10 Fod og en Bredde af 1 Tomme. Stomagerværkstedet, som ogsaa dreves i de tidligere Aar, er derimod nu nedlagt som mindre lønnende. Pigerne sysselsættes dels med Haandarbeide og dels underviden med Kurvarbeide. Elevantallet ved Institutet udgjorde nu 25, 16 Gutter og 9 Piger. Hvad der har virket mest hæmmende paa Lærerens Virksomhed er, at Børn optages til enhversomhelst Tid, saa han maa have flere Partier paa en Gang. Han har imidlertid søgt at raade Bod paa dette ved at tage nogle af de ældre Elever til Hjælp i Skolen, og han har fundet, at de har været ham til stor Nytte. 2 Gutter har vist et afgjort Talent for Musik, og har derfor nydt Undervisning paa Piano og Orgel. Sundhedstilstanden har i det forløbne Aar i det Hele været god, og det var et fornøieligt at se, hvor kvikke og raske Børnene var at se til, og med hvilken Punktlighed de adlød det mindste Ord fra Forstanderen. Institutet nyder et aarligt Tilskud af Statskassen, stort 500 Spd., der paa dette Storthing er besluttet forhøiet til 600, naar det har indtil 22 Elever, og til 700, naar Elevantallet stiger over 32. Desuden har Thinget bevilget 500 Spd. til Dækkelse af Kjøbesummen af en Tomt. Indtægterne har i det forløbne Aar været 3,597 Spd. 18½ ß og Udgifterne 3,330 Spd. 6½ ß.

Ishavsfarere. (Fra Notterø 29de Mai til „Tunsbergeren“). Igaar Eftermiddag hjemkom Brig „Fremad“, Skipper G. A. Jensen, fra Nordishavet, med Fangst af: 3000 gammel og 3000 ung Sæl og mellem 8 a 900 Tønder Spæk. Han medbragte Efterretning om Skib „Norske Bonde“, L. Hansen, at dets Fangst ved Midten af denne Maaned var 2500 gammel og 1800 ung Sæl, og ligeledes om Brig „Norden“, Christensen, at denne havde 1500 gammel og 600 ung Sæl. Brig „Polarstjernen“, Andersen har ogsaa gjort god Fangst.
— Den 1ste Juni. Nat til Mandag indkom til Kjøbmandskjær Brig „Norden“, Christensen, fra Nordishavet med Fangst af 1700 gammel og 700 ung Sæl, hvoraf en Del uspækket paa Grund af Mangel paa Salt.

Generalforsamling i Skibsassuranceforeningen i Arendal. Den af Direktionen afgivne Beretning oplyste, at der i indeværende Aar er indmeldt 24 Skibe, hvorimod ved Udmeldelse formedelst Salg er udgaaet 5 Skibe. Til Foreningen henhører nu 742 Skibe, hvoraf 729 ere forsikrede for et Beløb af 5,137,367 Spd. 10 ß; de øvrige 13 ere endnu ikke anmeldte til Assurance. Den faste Præmie og Tillægspræmie til 28de Februar afgive for de forsikrede Skibe til Indtægt for Foreningen et Beløb af 107,229 Spd. 18 ß. For indeværende Aar ere 6 Forlis og 35 Havarier anmeldte, hvoraf er opgjort 4 Forlis og 20 Havarier. Regnskabet for 1868 er afsluttet med ½ % Overskud.

En sjeldnere Vaargjæst har, skriver Kr. Stiftsavis, i forrige Uge vist sig i Byens nærmeste Omegn, idet en liden Storkefamilie paa 3 Individer ifredags tog nogle Timers Rast bortpaa Lund. Storken viser sig her i Landet (ifølge R. Collett) aarlig enkelt eller parvis især om Vaaren, men ogsaa undertiden om Sommeren, i Landets sydøstlige Dele, især omkring Fredrikshald og Fredriksstad samt i Kristianiadalen; vestenfor er den en og anden Gang bemærket paa Eker, ved Horten, ved Skiensfjorden, i Nedenæs, her i Byen samt ved Stavanger.

Da Dampskibet „Skibladner“ sidste Tur kom for Opgaaende til Gjøvik, indtraf, ifølge „Kristians Amtst.“, det Uheld, at Skibet, idet det vilde søge at undgaa Sammenstød med en for Bryggen roende Varebaad, borttog en stor Del af Bryggen, hvorved det fik den ene Hjulkasse fordærvet. „Dronningen“ tog „Skibladners“ Passagerer etc. og gik nordover. En Søforklaring over det Passerede blev optaget paa Stedet.

Kong Karl ventes den 13de Juni om Aftenen til Gøteborg for at overvære det skandinaviske Kunstnermødes Aabning. Kongen vil efter Forlydende blive den 14de og 15de i Gøteborg og med Morgentoget den 16de vende tilbage til Stockholm. Deltagerne i Studentertoget til Kristiania ville saaledes faa Leilighed til at hilse paa Kong Karl.

Studentermødet i Kristiania. For de danske Deltageres Vedkommende er Reiseruten nu fastsat saaledes, at de Søndag Eftermiddag den 13de Juni gaa med Dampskib til Malmø og derfra med Jernbanetog til Lund, hvor de indkvarteres om Natten. Tidlig næste Morgen kjøre de i Forening med Lundenserne ad Jernbanen over Alfvesta, hvor der indtages Frokost, Jønkjøping, Falkøping, hvor der holdes Middag, til Gøteborg. Her ventes Ankomsten at blive om Eftermiddagen omtrent Kl. 6; henimod Midnat sker Afreisen med Dampskib i Følge med Upsalenserne, og næste Dags Eftermiddag er man da i Kristiania. Efter Mødets Slutning Mandag Formiddag forlade Deltagerne Kristiania ad Jernbanen til Arvika, derfra seiles med Kanaldampere ned ad den nylig udvidede Sæffle Kanal, der gaar igjennem en af Wermlands skjønneste Egne. Ved Kanalens Udløb i Wenern stilles formodentlig Deltagerne ad, idet Upsalenserne antages at gaa imod Øst, medens de danske og lundensiske Studenter styre imod Sydvest til Wenersborg, løbe ind i Gøtakanal, passere Trollhättan og ankomme til Gøteborg, hvor de strax gaa ombord i det Dampskib, der skal føre dem til Malmø og Kjøbenhavn.

Storthinget.

Torsdag den 3die Juni holdtes Odelsthing. Præsident **Kildal**.

Sag No. 1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende den kongelige Proposition til Lov om Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund.

Den nævnte Proposition er nærmest foranlediget ved den stærke Stigning i Akers Fattigvæsens Udgifter, som antages at være en Følge af, at der paa Landets Grund langs Kristianias Bygrændse er tilkommet nye Forstæder, hvis Befolkning for en stor Del bestaar af Arbeiderfamilier, der saagodtsom udelukkende fortjene sit Brød ved Arbeide i Byen, medens de alligevel i Trangstilfælde maa forsørges af Akers Fattigvæsen. For om muligt at raade Bod herpaa, havde Akers Kommune allerede til $18^{62}/_{63}$ Aars Storthing indgivet Forslag om, at der i den nye Fattiglov for Landet, som dengang var under Behandling, skulde indtages Forskrifter om, at større Samlinger af Bygninger beliggende i Nærheden af Kjøbstad skulde efter Kongens Bestemmelse kunne overgaa til særskilte Fattigdistrikter med Bidrag af Kjøbstaden og vedkommende Landkommune, samt at der for saadanne Distrikter saavelsom for Ladesteder, der i Henseende til Fattigvæsenet gaa ind under det tilstødende Landdistrikt, skulde af Kongen kunne anordnes en Bygningsskat til Fattigvæsenet. Ved Siden deraf havde Kommunens Vedkommende paapeget en anden Udvei, nemlig Forstædernes Indlemmelse i Kristiania, medens man dog foretrak det førstnævnte Middel, fornemmelig fordi dette ikke krævede saa langvarige Forberedelser og derfor lovede en hurtigere Ordning af de stedfindende Forhold.

De foreslaaede Bestemmelser bleve imidlertid ikke indtagne i Loven, idet vedkommende Storthingskomite fandt, at skjønt Ordningen af hine Forhold fortjente særdeles Opmærksomhed, den dog krævede videregaaende Undersøgelser end dem Komiteen saa sig istand til at anstille. Odelsthinget besluttede i Overensstemmelse dermed, at det fremkomne Forslag skulde oversendes Regjeringen.

Efter de af Kirkedepartementet derefter indhentede Erklæringer skulle lignende Forhold som de heromhandlede i Aker, om end i mindre Maalestok, finde Sted i Froens Sogn ved Drøbak, ved Bærum, i Sandviken og paa et Par andre Steder langs Veien mellem Kristiania og Drammen, paa Sauøen i Ids Herred ved Fredrikshald, i Tune ved Sarpsborg, i Botne ved Holmestrand, i Liers Prestegjeld ved Drammen, i Ladestedet Holmsbo i Hurum, ved Kongsvinger navnlig om Jernbanestationen, i Eidanger og Solum, ved Brevik, Porsgrund og Skien, ved Kragerø, i Dieftad og Østre Moland ved Arendal, i Aarstads Sogn ved Bergen, paa Strandstedet Ørland i Volden samt i Borgunds Herred ved Aalesund, paa Bergstaden Røros og Strandstedet Orkedalsøren, samt langs Rønningsstranden ved Trondhjem. — —

Komiteens Flertal er kommen til det Resultat, at den kongelige Proposition i det Væsentlige bør bifaldes, idet man efter de officielle Forklaringer, som foreligge, maa anse det givet, at enkelte Forsteder paa Landets Grund paaføre vedkommende Landdistrikt uforholdsmæssige Fattigbyrder, medens deres Befolkning udenfor Trangstilfælde væsentlig søge sit Erhverv i Byen eller det bymæssig bebyggede Strøg, og saaledes ikke egentlig hører Landdistriktet til. Man forudsætter imidlertid med Kirkedepartementet, at den foreslaaede Bygningsskat ikke af Kongen nogensteds vil blive paalagt, uden hvor der samtidig, som Tilfældet er i Aker, svares særskilt Matrikulskat til Fattigvæsenet, og at Bygningsskatten vil blive sat i et passende Forhold til Matrikulskatten. Forudsætningen er med andre Ord, at der for samtlige Kommunens Skatteydere bliver 3 Skattefundamenter: 1) Formue, 2) Næring og 3) den faste Eiendoms Værdi eller for Landets Skatteydere Matrikulen, for Forstædernes Bygningsværdien. Den ubetydelige Matrikulskat af disses Grund staar selvfølgelig efter den bymæssige Bebyggelse ikke længere i noget Forhold til Grundens Værdi, og kan først ved Tillæg af en Skat paa Bygningerne komme til at opveie Landeiendommenes Matrikulskat. Det har inden Komiteen været under Overveielse, om ikke en bestemt Grundskat af Tomterne vilde være at foretrække for en Bygningsskat, og navnlig kraftigere virke til, at Landets Grund i mindre Grad bliver optaget af Arbeiderboliger. Men man befrygter med Departementet, at dette ikke vil kunne ske uden praktiske Ulemper, ligesom man navnlig for Akers Vedkommende finder et saadant System at være haardt ligeoverfor Arbeidsklassen, ialfald saalænge den saakaldte Murgrændse bestaar i Kristiania.

Et Medlem inden Komiteen (Balchen), som ikke er enig med Pluraliteten, bemærker bl. A.: Paa en Tid, da hele det kommunale Skattevæsen i Landdistrikterne trænger til og sandsynligvis kan imødese en gjennemgribende Revision (kfr. Indstillingen fra Bankkomiteen af 26de April d. A.), er det ikke forsvarligt at foretage en saadan partiel, for de Angjældende ikke uvæsentlig og derhos saa lidet forberedt og med Rette forskjellig bedømt Forandring i den hidtil gjældende Fordeling af Skattebyrderne for enkelt særeget Tilfælde.

Hvad der lettest og paa en lempelig Maade vilde føre nærmere til Maalet for vedkommende Kommuner og navnlig for Aker vilde derfor efter dette Medlems Formening være en til Matrikulens Beskatning svarende Grundskat af de bebyggede Tomter i Byens Nærhed i Forening med en Forandring i Reglerne for Grundskatten i Kristiania, hvilken nu udgjør den forholsvis største Del af Budgettet, nemlig Halvdelen af dettes Totalbeløb.

Naar dette for Kristiania Huseiere urimelige og trykkende Forhold blev forandret i Overensstemmelse med flere paa dette Thing for andre Kjøbsteder vedtagne Love, saaledes at Grundskatten kun blev f. Ex. en Femtedel af det hele Skattebeløb, vilde ogsaa de mindre Bemidlede kunne skaffe sig en Bolig inden Bygrændsen, hvilket navnlig for Arbeideren og Haandværkeren i Regelen vilde være fordelagtigere end at bo udenfor samme.

I Henhold til det anførte maa dette Medlem foreslaa, at den kongelige Proposition til Lov angaaende Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund ikke bifaldes.

Flertallet, som antager at denne Sags Ordning ikke taaler at afvente Resultaterne af den af Bankkomiteen foreslaaede Anmodning til Regjeringen, og at den i ethvert Fald kan ordnes foreløbig uden at vanskeliggjøre videregaaende Forsøininger, — vil i Henhold til det ovenfor Anførte tiltræde den kongelige Proposition. Bortseet fra en uvæsentlig Omredaktion i § 1 har man ingen anden Forandring i Regjeringens Udkast at foreslaa end at Omkostningerne ved Værditaxter over uforsikrede Bygninger bør afholdes af det Fattigdistrikt, hvem Skatten skal tilfalde, og at saadan Taxt ikke fornødiges, hvor Værdsættelse har fundet Sted i Henhold til den af Odelsthinget besluttede Lov om Bygningsvæsenet.

Man indstiller altsaa til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

Lov
angaaende Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund.

§ 1. For større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund i Nærheden af By, samt for Ladesteder, som ikke have særskilt Formandskab og Fattigvæsen, kan Kongen efter Forslag af vedkommende Herreds Formænd og Repræsentanter anordne Bygningsskat til Fattigvæsenet, hvilken dog i intet Tilfælde maa overstige to Speciedaler for hvert tusinde af den Værdi, hvortil Bygningerne ansættes overensstemmende med § 2.

Hvor særegne Omstændigheder dertil maatte afgive Opfordring, kan saadan Skat tillige paalægges større bymæssigt bebyggede Strækninger paa Landet i større Afstand fra By.

§ 2. Ved Bygningsskattens Fordeling lægges til Grund hver Bygnings Værdi, saaledes som denne fremkommer enten ved Brandforsikringstaxterne ifølge Lov om den almindelige Brandforsikringsindretning af 19de August 1845 eller for uforsikrede Bygninger ved paa Fattigdistriktets Bekostning afholdte Værditaxter ifølge Lov af samme Dag om Skattetaxter paa deslige Bygninger, hvorimod Værdien af den Grund, hvorpaa Bygningen er opført, ikke medregnes. Forsaavidt Bygningerne ere værdsatte i Anledning af andre kommunale Udredsler, bortfalder Nødvendigheden af ny Taxt efter nærværende Lov.

Balchen optog sit Henlæggelsesforslag. Sverdrups Forslag, som fremsattes i forrige Møde, forelaa idag trykt til Behandling og var saalydende: „Regjeringen anmodes om, at tage under Overveielse, hvorvidt de bymæssigt bebyggede Strækninger ved Kristiania bør indlemmes i denne By eller, forsaavidt dette ikke findes tilraadeligt, hvorledes disse Stedes kommunale Forholde hensigtsmæssigst kunne ordnes, — og at forelægge Resultatet af Overveielserne for næste Storthing, i Tilfælde ledsaget af Lovforslag“. **Balchen** vilde idag stemme for Sverdrups Forslag. **J. Sverdrup** syntes at de 2 Spd. pro Mille, som skulde kunne udlignes som Bygningsskat, ingenlunde opveiede de store Fattigbyrder, som Nybyggerbyerne havde paavæltet Aker. Taleren fremhævede den store Skattebyrde, som paalaa de matrikulerede Landeiendomme, nemlig 6 Spd. Særskat pr. Skylddaler, hvortil disse nyopbyggede Byer ikke havde noget andet Tilsvarende end Matrikulskat paa de faa Skyldskillingers Jord, hvorpaa deres Huse stode. Ihvorvel Taleren ikke havde noget Særdeles mod at gaa med paa Pluralitetens Indstilling, maatte han dog ved Siden deraf fastholde sit Forslag. Det var hans Mening, at de Strøg, der beboedes af Kristiania Arbeidere, burde indlemmes under denne By. **Holmboe** fastholdt Loven, som han troede vilde finde hensigtsmæssig Anvendelse paa mange Steder over det hele Land; derimod havde Taleren Betænkeligheder ved at gaa med paa Sverdrups Forslag. **Balchen** imødegik nogle fra Sverdrup mod Taleren fremkomne Ytringer. **Schweigaard** fandt Lovforslaget baade rimeligt, naturligt og nødvendigt, men for Sverdrups Forslag kunde han ikke finde nogen Ræson. Det maatte da være Akers Kommunes egen Sag at vække Motion herom. **Løberg** troede Loven vilde komme til at virke gavnende paa flere Steder, idetmindste troede han, det vilde blive Tilfældet i den Egn, hvor han hørte hjemme. **Hammerstad** kunde ikke skjønne, at denne Lov i Grunden vilde gjøre nogen Nytte eller idetmindste svare til Hensigten. Taleren ansaa det derfor rigtigst, at man efter Sverdrups Forslag overlod Sagen til en upartisk Autoritet for at tages under grundig Overveielse til Behandling paa et senere Thing. Yderligere Bemærkninger gjordes af Schweigaard, Hammerstad, Sverdrup, Michelsen, der vilde stemme for Lovforslaget, Faye, der udtalte sig imod Sverdrups Forslag, Lindstol, Storsten (vilde stemme baade for Lovforslaget og Sverdrups Forslag), Balchen, Sverdrup, der erklærede ved siden af sit Forslag at ville stemme

for Lovforslaget. Derpaa optoges de forskjellige Forslag til Votering. 1) Balchens Henlæggelsesforslag forkastedes mod 10 Stemmer. 2) Komiteens Pluralitetsindstilling bifaldtes enstemmig, ligesom Oversendelsen til Lagthinget. 3) Sverdrups Forslag bifaldtes mod 23 St.

Sag No. 2 var Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Diætgodtgjørelse m. V. for Storthingsmænd. Anm. 1 gaar ud paa, at Storthingsmændenes Reisegodtgjørelse pr. Dag nedsættes fra $2\frac{1}{2}$ Spd. til 2 Spd. Sæhlie havde under Sagens forrige Behandling ikke kunnet gaa med paa noget af de fremsatte Forslag til Forandring. Men da han nu fandt, at Sagen forelaa i en anden Form end dengang, vilde han give dette Forslag sin Stemme. Ueland (sen.) vilde ikke optage den under Sagens forrige Behandling førte Debat, men blot erklære ikke at ville stemme for Lagthingsanmærkningen. Bjørnsgaard vilde heller ikke stemme for Lagthingsanmærkningen; Taleren vilde ikke, man yderligere skulde nedsætte den allerede nu temmelig knapt tilskaarne Godtgjørelse, væsentlig af den Grund, at han troede, det vilde lede til, at man i Utrængsmaal frabad sig Gjenvalg. Han troede i Grunden ikke, man saa meget klagede over den store Betaling man havde, som meget mere, og det maaske med Grund, over den Tid, som efter den nuværende Forretningsorden medgik. Desuden kostede jo ikke Storthinget saa uhyre meget aarlig, det kostede vel omtrent 33,000 Spd., medens Regjeringen kostede 189,000 Spd. og det kunde være noget ganske Andet der at gjøre Reformer; de vilde da maaske føre til Noget. Olafsen erklærede, at vilde fastholde Odelsthingsbeslutningen. Augustinussen vilde ikke stemme for Lagthingsanmærkningen; paa ingen Maade, fordi han yndede Odelsthingsbeslutningen, tvertimod vilde han forbeholde sig at stemme mod Sagens Tilbagesendelse til Lagthinget. Lambrechts syntes at Sagen nu næsten havde faaet et komisk Udseende; den oprindelige Beslutning var jo ikke fattet for at nedsætte Diæten, men for at forebygge, at Thingtiden drager for langt ud. Han vilde forresten stemme mod saavel Lagthingets Anmærkning som Oversendelsen til Lagthinget. Richter, der vilde fastholde Odelsthingsbeslutningen, modsagde de tidligere fremkomne Ytringer om, at Beslutningen var grundlovsstridig, idet Grundloven ikke fastsatte, at Betalingen skulde ydes aarvis, maanedsvis eller dagvis, men blot, at Godtgjørelsen skulde ydes efter Storthingets Skjøn. Hertil erklærede Lambrechts, at der kunde være Meningsforskjel herom, og at han ialfald ikke var af samme Mening. Norderhoug erklærede, at være imod saavel Lagthingets Anmærkning som Odelsthingets Beslutning. Holmboe var imod alle disse Forandringer og fremsatte derfor Henlæggelsesforslag. Ved Voteringen forkastedes Anmærkning 1 mod 14 St.

Anm. 2 er saalydende: „Som Godtgjørelse for Underholdning og Bolig i den Tid, han opholder sig ved Storthinget, tilkommer enhver Repræsentant $2\frac{1}{2}$ — to og en halv — Speciedaler daglig".

Efterat Jaabæk havde erklæret at ville stemme for Anmærkningen optoges samme til Votering med det Resultat, at den forkastedes mod 15 Stemmer. Derpaa optoges Holmboes Henlæggelsesforslag til Votering. Efter Navneopraab bestemtes med 40 mod 40 St., idet Præsidentens Stemme gjorde Udslaget, at Sagen skulde henlægges. De 40 Herrer, der stemte for Henlæggelsesforslaget vare: Flor, Broch, Holmboe, Rode, Maartman, Wiel, Schwartz, Sæther, Norderhoug, Enge, Aschiem, Bentsen, Christiansen, Brandt, Augustinussen, Mathiesen, Aarflot, Faye, Michelsen, Svane, Sæim, Dahl, Aall, Viborg, Rye, Schweigaard, Kildal, Lambrechts, Hammerstad, Lunde, Baalen, Olrog, Balchen, A. Hansen, Steen, Kjerschow, Lorck, Gram, Krogness, Bødtker.

Sag No. 3. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsvei paa Landet.

Anm. 1: „Naar en Gaard mangler Adgang til at føre den for samme fornødne Gaardsvei paa en efter Omstændighederne hensigtsmæssig Maade hen til offentlig Vei uden ved at lægge samme over Andens Eiendom, kan Grund dertil fordres afgiven, forsaavidt det ved Skjøn godtgjøres, ikke alene at Afgivelsen for den, der attraar samme, er i foranførte Henseende fornøden, men ogsaa at Nytten for ham er overveiende i Forhold til den Skade, som vil forvoldes Grundeieren.

Rettigheden ifølge Foranstaaende tabes, saafremt Foranstaltning til at gjøre den gjældende ikke af Vedkommende træffes inden Forløbet af 4 Aar fra den Tid, nærværende Lov træder i Kraft, eller — naar offentlig Vei i Fremtiden anlægges — inden Forløbet af 4 Aar, regnet fra den nye Veis Aabning for den almindelige Færdsel." — Forkastedes mod 14 Stemmer.

Anm. 4: I en ny § (§ 3) antages at burde optages følgende Bestemmelser:

„Skjøn, som foranlediges ved denne Lov, afgives under Lensmandens Bestyrelse af 2 Mænd, som Fogden opnævner under Iagttagelse af § 19 i Lov om Lagrettesmænd af 28de August 1854. Varsel gives saaledes, som om Varsel til Forligelseskommissionerne er bestemt, og Overskjøn, som maa forlanges inden 4 Uger, fremmes af Sorenskriveren og 4 Mænd, hvilke sidste, hvis det forlanges af nogen Vedkommende, bliver at opnævne i Henhold til ovennævnte Lovs § 24.

For at bestyre nogen saadan Forretning tilkommer der Lensmanden 1 Spd. foruden sædvanlig Skyds- og Diætgodtgjørelse, samt desuden 20 Skilling Arket for dens Beskrivelse, men Intet for Bekræftningen. Forretningen beskrives paa ustemplet Papir. Overskjønnet betales af den af Parterne, som det gaar imod; hvem dette er, afgjøres af Overskjønsmændene. — Bifaldtes mod 16 St. Anmærkningerne 2 og 3, der vare af mindre væsentlig Betydning, bifaldtes enst.

Anm. 5: Som ny § bør indtages Følgende: „Den ved Skjønnet fastsatte Erstatning udbetales Grundeieren, medmindre Grunden er beslaglagt eller behæftet og der ikke erhverves samtlige Vedkommendes Samtykke til Udbetalingen. I dette Tilfælde bliver Erstatningen, førend Grunden kan tages i Besiddelse, at nedsætte hos Fogden, som igjen har at indsætte samme i Sparebank, hvis Plan af Kongen er bifaldt, hvor den bliver henstaaende, indtil det paa lovlig Maade er afgjort, af hvem den bliver at modtage. Til Fogden erlægges herfor af den, der nedsætter Erstatningen, $\frac{1}{8}$ pCt. af Beløbet, dog aldrig under 24 Skilling eller over 2 Spd., samt Godtgjørelse for Udgifter". — Anmærkningen bifaldtes mod 7 St. Derhos bestemtes mod 21 St., at man istedetfor „Fogden" skulde sætte „Lensmanden".

Anm. 6: Som ny § bør indtages Følgende: Naar endeligt Skjøn overensstemmende med denne Lov hjemler tvungen Afstaaelse af Grund, skal den Vedkommende være berettiget til i fornødent Fald ved en Fogedhandling at blive sat i Besiddelse af Grunden. — Enst. bifaldt.

Anmærkningerne 7, 8 og 9, hvoraf 8 indeholdt den Bestemmelse, at Loven træder i Kraft fra 1ste Januar næste Aar, bifaldtes enstemmig, hvorpaa Sagen enstemmig vedtoges oversendt Lagthinget.

Sag No. 4. Indstilling fra Bankomiteen angaaende A. Sørensens samt Lindstøl og Iglands Forslag til Love ang. Forandring i Udligning af Kommuneskatter paa Landet.

Komiteen indstiller: De her behandlede Forslag af A. Sørensen til Lov om Skatter til Kommunen af fast Eiendom samt af T. Lindstøl og N. Igland til Lov om Udligning af Kommuneskatter paa Landet, bifaldes ikke, hvorimod de tilligemed nærværende Indstilling med Bilag oversendes Regjeringen med Anmodning om at undergive den hele Kommunebeskatnings Lovgivning saavel for By som Land en almindelig Revision og derom at bevirke fremsat kgl. Proposition for næste Storthing. Sørenssen optog sit subsidiære Forslag saalydende: Forslag til Lov om Forandring i § 52 af Lov om Fattigvæsenet paa Landet og i § 48 af Lov om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne af 6te Juni 1863, saalydende:

„Formue i og Indtægt af matrikuleret Eiendom, Værker, Brug, Handelssteder, Fiskevær, Salterier, Fabrikker, Manufakturer og andre industrielle Anlæg, Lændser samt Grunde, der benyttes eller bortleies som Tomter, svarer Fattigskat kun i det Distrikt, hvor saadanne Eiendomme ere beliggende."

Efter nogen Debat udsattes Sagens videre Behandling til imorgen.

Mødet hævet Kl. $2\frac{1}{2}$.

Efterat Storthinget Fredag den 4de Juni havde holdt et længere Møde for lukkede Døre, holdtes Odelsthing. Præsident D. Kildal.

Sag No. 1: Fortsættelse af den igaar paabegyndte Behandling af Sørensens med Fleres Forslag til Forandring i Regelen for Kommuneskatternes Udligning paa Landet.

Herom heder det bl. A. i Indstillingen: Den førstnævnte Forslagsstiller, A. Sørensen, gjør opmærksom paa, at Bestemmelsen i 2det Passus af § 51 i Loven om Fattigvæsenet paa Landet af 6te Juni 1863, sammenholdt med samme Lovs § 50, leder i Anvendelsen til den Ubillighed, at Eier og Bruger af matrikuleret Eiendom, som er bosat paa et andet Sted, kan komme til at betale Fattigskat fuldt ud af samme Gjenstand paa 2 Steder, nemlig til det Steds Fattigvæsen, hvor Eiendommen er beliggende, af dens hele Matrikulskyld, hvad enten Fattigskatten derstedes for det Hele eller kun for en Del er lagt paa Matrikulen, og til det Steds Fattigkasse, hvor han er bosat, Fattigskat af sin Formue i og Indtægt af bemeldte Eiendom.

Dette kan efter Forslagsstillerens Mening rettes enten saaledes, som antydet i 2det Alternativ, at der med Hensyn til Fattigskat af Formue i og Indtægt af matrikuleret Eiendom, træffes samme Bestemmelse, som ved § 52 i Fattigloven for Landet og § 48 i Fattigloven for Kjøbstæderne er gjort gjældende for Fattigskatten af Formue i og Indtægt af Værker, Brug osv., eller saaledes som 1ste Alternativ angiver, nemlig at enhver kommunal Skat paa Formue i og Indtægt af hvilkensomhelst Art af fast Eiendom alene svares i det Distrikt, hvor Eiendommen er beliggende. — — —

Sørenssen fremsatte og begrundede idag et nyt Forslag saalydende: § 1. Af Matrikulen erlægges Fattigskat i det Distrikt, hvor den skyldlagte Eiendom, hvad enten den er beboet eller ikke, er beliggende. § 2. (Det allerede tidligere gjenoptagne subsidiære Forslag) § 3. §§ 51 og 52 i Lov om Fattigvæsenet paa Landet og § 48 i samme Lov for Kjøbstæderne, ophæves. Falsen kunde ikke fatte, hvordan et saadant Forslag kunde blive Lov saalænge man bibeholdt den nuværende Fattiglovgivnings § 50. J. Sverdrup udviklede i et længere Foredrag, hvor urimelig den nuværende Ordning paa dette Felt var, og hvor nødvendigt det var at gjøre en Forandring. Schweigaard vilde blot stemme for den første Del af Sørenssens Forslag. Efter en længere Debat mellem disse Herrer samt Schulze, Nilsen, Bødtker, Wiel bestemtes med 42 mod 38 St., at Forslaget ikke skulde komme under Behandling. Schweigaard foreslog, at der i Indstillingens Konklusion skulde blot sættes „Kommunebeskatningslovgivning for Landet osv.", saa at ikke Revisionen kom til at omfatte Byerne. Richter foreslog følgende Tillæg til Indstillingen „og forsaavidt Landet angaar saavel for Amts- som Herredskommuner" og, forsaavidt Indstillingen skulde bifaldes efter Schweigaards Forslag, et Tillæg i den Form „saavel for Herreder som for Amter". Efter en Del Debat om disse forskjellige Forslag optoges Sagen til Votering med følgende Resultat: 1) Forslaget fra Schweigaard forkastedes mod 19 St. 2) Richters Tillægsforslag bifaldtes mod 14 St.

(Fortsættes.)

Blandinger.

En Uges Arbeide i Birmingham. I 6 Arbeidsdage tilvirkes gjennemsnitsvis i nævnte By: 14 Mill. Staalpenne, 6000 Jernsenge, 7000 Geværer, 300 Mill. klippede Spiger, 100 Mill. Knappe, 1000 Sadler, 5 Mill. Kobber- og Broncemynter, 20,000 Par Briller, 145 Ctr. Papmachévarer, Guldsmedarbeide til en Værdi af 170,000 Spd., 660 Mile Jern- og Staaltraad, 239 Ctr. Knappenaale, 120 Ctr. Haarnaale, Hægter og Maljer, 130,000 Gros Træskruer, 11,950 Ctr. Bolter o. desl., 1195 Ctnr. Hængsler, 58 Mile vorede Bæger til Voxfyrstikker, 95 Ctr. Patentmetal, 95 Ctr. Nysølv, 150 Symaskiner, hvortil endnu kommer en snart sagt uendelig Mængde forskjellige Artikler, som man ikke har Taloppgaver over, men som ogsaa sysselsætte tusindvis af flittige Hænder for at tilfredsstille Menneskehedens mangfoldige Behov i forskjellige Verdensdele.

3 Fødsler i 1 Maaned. Paa Gaarden Støle i Skaare Sogn har, ifølge Karmsundsp., et Faar i Løbet af vel 1 Maaned bragt til Verden 3 Lam, hvoraf et fødtes i Begyndelsen af April og levede 2 Dage, medens de andre to først fødtes den 5te Mai; disse leve og trives godt.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 4de Juni.

Med Dampskibet „Kronprinsesse Louise", der hidkom igaar fra Kjøbenhavn, indførtes blandt andet Stykgods, circa 100 større og mindre Foustager Smør.

De igaar indklarerede kornladede Fartøier indehavde tilsammen: 2479 Tdr. Rug, 980 Tdr. Byg, 60 Tdr. Hvede.

Med Dampskibet „Argo" afgik i Eftermiddag over Hull 290 Emigranter.

Indklarerede Fartøier den 3die Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Meliane	Borgen	Moss	Kjød, Havre.
Fortuna	Erichsen	Fredrikshavn	lev. Fisk.
Atterdag	Clausen	Arendal	Tougv., Seil
Providencia	Abrahamsen	Stolpemünde	Rug.
Zampa	Smith	Middelsbro	Cinders, Jern
Inga	Cornelussen	Harburg	Saltsyre.
4 Sødskende	Olsen	Skjelskör	Kornvarer.
Fursten	Loftmann	Gøtheborg	Lin.
Alida	Olsen	Aarhus	Byg.
Helene	Niemeyer	Hamburg	Ballast.
Ringleader	Bütche	Blyth	Stenkul.
Chr. Agaton	Olaussen	Grimsby	do.
HaabetsAnk.	Jacobsen	Danzig	Rug.

Udexpederede Fartøier den 3die Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Helga	Iversen	Holland	Trælast.
Odin	Olsen	England	do.
Cat. Cornelia	Alkema	Holland	do.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Selveier C. Evensen Hagemansveen, Toten. — Handelsborger H. Haagaas, Kristiania. — Handelsb. P. Andersen & Ko., Moss. — Husmand P. Amundsen Soli, Ide og Marker. — Gaardbruger R. Sørensen Reppen, Flekkefjord. — Handelsmand J. Johnsen, Stavanger. — Garvermester G. Eggen, Trondhjem.

Sluttede Boer. Handelsmand Peder Wilbts Konkursbo, Søler.

Pludselig blev Natten forfærdelig. Himmelen var blevet kulsort og sluttede sig sammen om Skibet.

Sneen begyndte sagte at falde, man kunde tro, at det var Sjæle. Intet var nu længere synligt paa Vindens Bane. Man følte sig prisgiven.

Det er med dette Bælmørke, at Skydraget fra Polen aabenbarer sig i vore Luftstrøg. En stor, truende Sky, der nedenfra lignede en Hydra, hang over Havet, og stykkevis var denne blygraa Masse sammenvoxet med Havet. Nogle af disse sammenvoxne Punkter lignede brustne Poser, som pumpede Havet, idet de udtømte Taagen og fyldte sig med Vand. Disse Sugerør skabte her og der Kegler af Skum. Nordenstormen kastede sig over Ourquen, Ourquen styrtede mod den. Vindstødene og Skibet mødtes ligesom for at slaaes.

Ved denne første, vanvittige Entring blev ikke en Klud strøgen, ikke et Seil rebet; — en saadan Vanvittighed er Flygtningens Begjær efter at komme bort. Masten knagede og bøiede sig bagover, som forfærdet.

Cyclonerne i vor nordlige Hemisfære dreie sig fra Venstre til Høire som Viserne paa et Uhr, med en Hastighed som undertiden gaar op til sexti Mil i Timen. Ihvorvel Ourquen i den aabne Sø var prisgiven dette voldsomme Hvirveltryk, tog den ikke andre Forsigtighedsregler end, at den holdt sig tvers for Bølgen med Stavnen i den Retning, hvorfra Vinden før var kommet, idet den tog den Vind, som nu blæste, ind Styrbord for at undgaa Stødene for og agter. Denne halve Forsigtighed vilde ikke have tjent til Noget i Tilfælde af, at Vinden vendte sig.

En dump Larm lod sig høre i den utilgjængelige Region.

Intet kan lignes med det Bundløses Brøl. Det er Verdens uendelige Dyrerøst. Hvad vi kalde Materien, denne uudgrundelige Organisme, denne Sammensætning af inkommensurable Kræfter, denne blinde og natlige Kosmos, denne ufattelige Pan har et

Idet han skrev, fik han Øie paa Aguardienteflasken, hvoraf Provençaleren tog sig en Klunk, hver Gang han kom spansk Peber i Suppen.

Doktorens Opmærksomhed fæstede sig paa denne Flaske, ikke fordi det var en Brændevinsflaske, men i Anledning af et Navn, indflettet i Vidjen med rød og hvid Traad. Det var tilstrækkeligt lyst i Kahytten til at han kunde læse dette Navn.

Doktoren afbrød Skrivningen og læste med halvhøi Røst:

Hardquanonne.

Nu vendte han sig til Kokken og sagde:

Jeg har ikke seet den Flaske før, har den tilhørt Hardquanonne?

Vor ulykkelige Kammerat, Hardquanonne? svarede Kokken. Ja.

Doktoren vedblev:

Hardquanonne fra Flandern?

Ja.

Han, som er i Fængsel?

Ja.

I Chatams Fæstningstaarn?

Det er hans Flaske, sagde Kokken, og han var min Ven. Jeg bevarer den som et Minde om ham. Naar skal vi faa se ham igjen! Ho, Ho, ja, ja. Det er hans Hofteflaske.

Doktoren begyndte paanyt med Vanskelighed at nedskrive nogle krogede Linier paa Pergamentet. Det var ham tydeligt nok meget magtpaaliggende, at dette skulde blive rigtig læseligt. Uagtet Søgangen og hans gamle, skjælvende Haand, lykkedes det ham at nedskrive, hvad han ønskede.

Det var paa-høi Tid, thi pludselig kjendte man et stærkt Stød. En vældig Bølgemasse kastede sig imod Ourquen, og man fornam Begyndelsen til den forfærdelige Dands, med hvilken Skibet modtager Stormen. Doktoren stod op, nærmede sig Arnen, idet han balancerede med Kroppen for at kunne holde sig paa

Auktioner. Lørdag d. 5te Juni, Kl. 11, paa det gamle Raadhus over en ved Sagveien under Matr.-No. 204 F. beliggende Gaard med Tomt og Rettigheder. — Lørdag 5te Juni, Kl. 11¼, paa det gamle Raadhus over en ved Fredensborgveien under Matr.-No. 21 beliggende Gaard med Tomt og Rettigheder. — Lørdag 5te Juni, Kl. 11¾, paa det gamle Raadhus over Gaard No. 8 i Pipervigens Strandgade.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles sunket. Hvirvelcentrum udenfor Stat. Sydlig Vind i det sydlige Norge med Regn i Mandal. Temperaturen er steget. Udsigterne ere til skyet Veier maaske med Regnbyger, hvorefter opklaret Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 10de Juni (Kl. 7—10) give Undertegnede med velvillig Assistance:

Cora eller Slavinden, Folkekomedie med Sange i 5 Akter.

NB. For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade indtil Onsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder **Kl. 7.**

Janny Isachsen. Andreas Isachsen.

Folke-Concert.

Da det italienske Operaselskab har udsat sin Afreise til førstkommende Fredag, ser jeg mig istand til endnu at arrangere en

Afskeds-Concert

(Søndag d. 6te Juni fra Kl. 5½—7)

i den store Fesivitetssal paa Klingenberg. Alt nærmere ved Plakater.

Th. Hermann,
Directør.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Søndag den 6te Juni (Kl. 7½—10)

Første Optræden
af
Kjøbenhavns Folketheaters Personale
samt den
dobbelte Mandskvartet fra Languedoc
(i Kostume).

Th. Hermann,
Direktør.

Generalforsamling

for oplandske Dampskibe afholdes i Hr. Listads Lokale paa Lillehammer, Mandag den 5te Juli Kl. 6½ Eftermiddag. Interessenterne have fri Befordring til og fra Mødet med Skibladner. De sædvanlige Sager, saasom Decision til sidste Aars Regnskab, Valg af forskjellige Funktionærer m. m., vil da blive foretaget.

Direktionen.

Reisefølge til Trondhjem

ønskes af en Herre, der selv har Vogn, omkring den 22de d. M. Man behage at henvende sig paa Martin Andersens Kontor paa Børsen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 8de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

3 P. G. Bredals Skriveskole,

som nu har bestaaet i **20** Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal,** Theatergaden 16.

Bøger.

Hos **Edv. B. Gjertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.

— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.

Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.

Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.

Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Pianoforter (prisbelønnede)

forefindes stedse i godt Udvalg til forskjellige Priser meget billig hos **P. Brantzeg,**

Akersgaden No. 61.

Physharmonikaer
(prisbelønnede)

fra 35—100 Spd. forefindes stedse tilsalgs hos **P. Brantzeg,**

Akersgaden No. 61.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdningsvarer** anbefales til Dagens billigste Priser.

L. Kachelmacher.

Meel og Gryn

i Partier og Smaat til nedsatte Priser hos

M. Hansen.

For Herrer.

Fine **Uldtrøier, Underbenklæder, Uldsokke, Buxesæler & Natskjorter,** à 54 & 60 ß pr. Stk., m. m. hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker & Gummigaloger i alle No. samt **Parapluier, Olielærred & Presenninger** til billig Pris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Bomuldslærreder, Bommesi, Twill, Busserul- & Blaatøier samt **Værkener** til Fabrikpris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Fine **Dreiler** til Duge, Servietter og Haandklæder hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Mysost, extra fin,
Pultost paa Glas,
Bergensk Gammelost,
Ægte Schweitzerost,
Nøgelost,
Norsk Fedost,
} **Ost.**

sælges billig i Bazaren No. 45.

Friske **Æg** sælges i Bazaren No. 45.

Lybske Pølser, nye, friske Varer.

Smør i ¼ og ⅛ Tdr. og mindre Dele samt Oplandsk Smør sælges billig i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Ost.

Gammel, god dansk Ost, ægte Schweitzerost, hollandsk Nøgelost i hele Oste og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

The.

Extra fin Congo til 4 ₰ pr. Pd.
Grusthe af god Kvalitet til 2 ₰ pr. Pd.

L. Kachelmacher.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

(Erik Bjertnæs's forrige Butik)

Ny Colonial- og Fedevare-Handel

anbefales:

Kaffe til 20, 22 og 24 ß pr. Pd., i 5 og 10-pundvis billigere.

Raffinade, skaaren, Klumper og Toppe.

Formsukker og tør **Havanna.**

Smør, meget godt, til 10, 11, 12 og fint 14 Skill. Marken.

Flesk, ungt og velsmagende, i Sider og mindre Dele meget billig.

Faarekjød, meget fedt og velsmagende, sælges for 4 ₰ 12 ß pr. Bpd.

Sirup, fin og simplere, sælges i 5 og 10-pundvis meget billig.

Kjex i flere Kvaliteter sælges billig.

Risengryn, brun og fin **Sagogryn, Potetesmel, Sagomel, Rismel, Figen, Rosiner, Svedsker, Nødder** og **Mandler** til Dagens billigste Priser.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene **1865, 66** og **67** af **Morgenbladet (komplette)** kjøbes. Exped. anviser.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

Been

kjøbes til høieste Priser af

O. H. S. Fegth.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Benene under Søgangen, tørrede saa godt han kunde de Linier, han havde skrevet, ved Grydeilden, rullede Pergamentet sammen, stak det i Portefølsen og puttede denne og Blækhuset i Lommen igjen. Arnen var ikke den mindst sindrige Indretning i Ourquen. Den var isoleret med god Beregning. Alligevel vaklede Gryden. Provençaleren holdt uafladeligt Øiet med den.

Suppe paa Fisk, sagde han.

For Fiskene, svarede Doktoren.

Dermed gik han atter op paa Dækket.

VI.

De tro sig hjulpne.

Under sin dybe Tankefuldhed mønstrede Doktoren Situationen, og havde Nogen staaet ved Siden af ham, kunde han have hørt følgende Ord glide over hans Læber:

For megen Slingring og for liden Stampning.

Og Doktoren, beskjæftiget med sin Aands Arbeide, steg paany ned i sin Tankes Dyb, som en Grubearbeider i sin Schakt. Dette Tankearbeide forhindrede ham ingenlunde fra at give Agt paa Havet.

At give Agt paa Havet er at drømme.

Bølgernes, de evig Pintes, mørke Kval begyndte. En Jammer brød frem af hele Bølgemassen. Uhyggelige, uudgrundelige Udrustninger gjordes i Rummet.

Doktoren havde sin Opmærksomhed fæstet paa Alt, hvad der foregik, ikke en Omstændighed undgik ham.

En altomfattende, voldsom Rystning, der endnu ikke tilfulde var kommet til Magt, men dog allerede aabenbarede sig i Rummets vilde Tummel, gjennembævede mægtigere og mægtigere Vinden, Taagen og Bølgerne. Intet er saa logisk og Intet synes saa urimeligt som Havet. Intet er saa fantastisk som

Bølgerne. Hvorledes skal man maale disse knapt trolige Vexlinger mellem gabende Svælg og skyhøie Toppe, disse sig opløsende Jættelemmer, disse formløse Former? Man staar ligeoverfor det Ubeskrivelige overalt, i Brydningerne, i Jaget, i Uroen, i den bestandige Selvmodsigelse, i Farveblanding, i Skyens mørke, hvælvede Buer, samt i den Afgrundslarm, som alt dette Vanvid frembringer.

Vinden var nu aldeles nordlig. Den var saa gunstig i sin Voldsomhed for Afreisen fra England, at Skipperen paa Matutina besluttede sig til at sætte alle Seil til. Ourquen dandsede frem i Slummet med spændte Seil, fuld Fordevind, med levende Lystighed. Flygtningerne lo af Lyst. De klappede i Hænderne, de applauderede Bølgen, Vinden, Seilet, Farten, den ukjendte Fremtid. Doktoren stod drømmende. Han syntes ikke at se dem.

Hvert Glimt af Dagslyset var slukt.

Det var i dette Øieblik, at Barnet, der saa ud over Havet fra det fjerne Strandskjær, tabte Ourquen af Sigte. Lige til nu havde dets Blik hvilet ufravendt og ligesom fastnaglet ved Skibet. Hvilken Andel havde dette Blik i Skjæbnens Tilskikkelser. I denne Stund, da Afstandene jævnede Ourquen med Bølgerne, og da Barnet ikke længere saa Noget, styrede Barnet Kursen mod Nord, medens Fartøiet styrede Kursen forover.

Begge to fordybede sig i Natten.

VII.

Hellig Bæven.

Paa sin Side saa de, som Ourquen bortførte, med Glæde og lettet Sind den fiendtlige Jord forsvinde bag sig.

England forsvandt. Flygtningerne havde nu ikke længer andet end Havet rundt om sig.

Dagbladet.

No. 127. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 5te Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 2den Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Tandberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Kand. theol. Normann.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. pers. Kap. Schnitler.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Moro Kl. 10. Kateketisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen. Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. med „Bjørn Farmand“ (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll“ over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndr- og Nordfjord indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss“ eller „Foldin“ indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Pesth, 4de Juni. Underhuset har med overveiende Majoritet vedtaget Deak-Partiets Adresse.

Historisk Literatur.

II.

(Forts. fra No. 121).

I denne Fremstilling er Norges indre Historie fra Harald Haardraade til Sverre samlet under et stort Overblik, og der er bragt Klarhed og Sammenhæng ind i Partistridighedernes tilsyneladende saa regelløse og brogede Spil, idet de ere førte tilbage til visse almindelige Grundkræfter. Det er Videnskabens Opgave at generalisere, men det gjælder, at Generalisationen ikke er forhastet og i aabenbar Strid med de enkelte Kjendsgjerninger, og Hr. Hertzberg mener, at dette er Tilfældet her. „Det er at mærke,“ siger han (Side 106), „at ligesom Lendermændenes lovlige og i Statsudviklingen begrundede Opposition i det første Aarhundrede efter Slaget ved Stiklestad næsten udelukkende fremtraadte gjennem de Kongen tilfældigvis omgivende Høvdinger, uden at deres hele Stand umiddelbart gjorde sin Indflydelse gjældende, saa har Aristokratiets Forsøg paa at unddrage sig Kongemagtens retmæssige Myndighed heller ikke Karakteren af en gjennemført og til et bestemt Maal sigtende Standspolitik. Det var den enkelte Stormands halvt private Skinsyge eller Uvillie mod Kongen, hans Slægtskabsforbindelse og større eller mindre Ærgjerrighed, som bestemte ham til Modstand og Vrangvillighed, og kun naar disse eller lignende Grunde, man kunde sige tilfældigvis, vare tilstede for mange Lendermænd paa een Gang, fik Oppositionen et Skjær af at være farvet af hele Standens Interesser. Dette sees allerede deraf, at det ikke var under milde og medgjørlige Fyrster, at man passede sit Snit og tilrev sig Forrettigheder; det var kun de strenge og herskesyge Kongers, Harald Haardraades og Magnus Barfods, Mangel paa Hensyn ligeoverfor den ansete Stormand, der stundom bragte denne til at blive personlig utilfreds.“ Men, vedbliver Forfatteren, disse Spor af Misnøie hos Aristokratiet ere sjeldne, og i det Store taget maa Lendermændene siges i dette Tidsrum med oprigtig Hengivenhed for den bestaaende Forfatning at have understøttet Fuldførelsen af det af Olaf den Hellige grundlagte Verk. — At denne rolige og jevne Udvikling afbrødes ved Sigurd Jorsalfarers Død (1130) og at Norge nu i over 100 Aar søndersledes af ødelæggende Borgerkrige, dertil synes Forf. udelukkende at ville søge Grunden i de skadelige og lidet tidsmæssige Arvefølgeregler og i den tilfældige Optræden af Harald Gille, om hvem saaledes Saxo Grammaticus med Rette har sagt, at han „ligesom et Lyn og Uveir forstyrrede Norges ellers saa blomstrende Tilstand“ og at „alle norske Kriges Ødelæggelse kom fra hans Skjød.“ Derimod vil han ikke indrømme, at Aristokratiets Fremadstræben og politiske Ærgjerrighed enten kan siges at have fremkaldt Borgerkrigene eller endog blot at have tilført dem Næring og lagt Tønder til den engang blussende Ild. Han finder nemlig, at Aristokratiet intetsteds har optraadt som en særegen Stand eller har gjort gjældende og med Bevidsthed forfegtet bestemte Standsinteresser. Efter Sigurd Jorsalfarers Død sluttede Flertallet af Lendermændene sig ikke om den svage og medgjørlige Harald, men om den voldsomme Magnus, hvis kongelige Herkomst var udenfor al Tvivl, og først efterat denne var bleven udygtig til at staa i Spidsen for Styrelsen, erkjende de hans Modstander for Rigets Eneherre. Efter Haralds Død overholde de fremdeles Arvegangslovene, og, naar disse siden sættes tilside, er det den gamle Skinsyge mellem Rigets Landskaber, ikke Standshensyn, der gjøre sig gjældende. Inge Haraldsøn har sit Parti i Viken og Gulathingslagen, medens de trønderske Høvdinger slutte sig til hans mere voldsomme og selvraadige Brødre, Sigurd og Eystein. Efter disses Fald vilde mange af Trønderne dog ikke underkaste sig den svage Inge, som lod sine Mænd raade med sig og om hvem Aristokratiet enstemmig og med største Villighed maatte have sluttet sig, saafremt det havde havt bestemte Standsinteresser for Øie, men foretrak at gjøre Brud paa Arvegangslovene ved at opstille Sigurds Søn, Haakon Herdebreid, som Thronprætendent imod Inge. Og ligesaalidt som Sigurds og Eysteins Tilhængere i Trøndelagen havde villet underkaste sig den af de vikværske og bergenske Lendermænd støttede Konge, ligesaalidt vilde eller turde disse efter Kong Inges Fald give sig ind under den trønderske Thronprætendent, og nødtes derved til at begaa et endnu mere aabenbart Brud paa Arvegangslovene, end det Trønderne havde gjort sig skyldige i, ved at vælge Lendermandssønnen Magnus Erlingssøn til sin Konge. Dette Valg, der blev skjebnesvangert for Landets følgende Historie, skyldtes saaledes ikke Partiledernes aristokratiske Hensigter, men fremkaldtes af deres personlig faretruende Stilling. Og hvad Overenskomsten af 1164 angaar, hvorved Erling Skakke søgte at befæste sin Søns Kongedømme, da mener Forfatteren, at det er saalangt fra, at den kan betragtes som et Udtryk for det aristokratiske Partis Seir, at den meget mere maa siges at være det bedste Vidnesbyrd om, at et saadant Parti i Virkeligheden ikke existerede. Thi den sikrer kun Geistligheden store Fordele, men nævner ikke Lendermændene næsten med et eneste Ord, og, naar disse alligevel støttede det ved Overenskomsten istandbragte Værk, saa maa deres Færd forklares af ganske andre Grunde end af Standsaand og aristokratiske Tendenser. Nemlig for det Første deraf, at en stor Del af dem ved sin foregaaende Optræden havde bundet sig saa sterkt til Erling Skakke, at deres personlige Sikkerhed paabød dem ikke at udsætte ham for et Brud med den mægtige Geistlighed, og for det Andet deraf, at de nye Bestemmelser, der optoges i Overenskomsten, foruden store Rettigheder for Biskoperne, ogsaa fastsatte vigtige Forbedringer i Norges Statsret, som man ikke uden Geistlighedens Hjælp kunde haabe at sætte igjennem. Den gamle Arvefølgeorden, der aabnede Adgang til Thronen for alle Kongesønner baade uægte og ægte, og Skikken at lade flere Konger styre sammen uden Deling af Riget havde ved gjentagne Leiligheder vist sig ligesaa skadelig for Landets Fred og Velfærd, som den utvivlsomt maatte være fordelagtig for Aristokratiets særlige Standsinteresser. Nu var det netop en af de betydningsfuldeste blandt de statsretlige Ændringer, der vedtoges i Overenskomsten af 1164, at Enekongedømmet blev strengt gjennemført og uægte Kongesønner udelukkede fra Thronen, og Lendermændene viste saaledes, ved at samtykke i og støtte denne Ordning, hvor fremmed al Standsaand var for dem og hvor lidet de havde stilt sig og sine Interesser fra Folkets. Sverres senere Optræden som Repræsentant for den gamle Arvegangsorden kan derfor heller ikke opfattes som en Krigserklæring mod Aristokratiet. Han havde fra først af mod sig ikke blot Lendermændene men ogsaa Almuen; blandt dem, der tidligst sluttede sig til ham, var ogsaa enkelte af Landets mest ansete Stormænd, og det var i Trøndelagen, hvor det provinsielle Modsætningsforhold til Vikverjer og Gulathingsmænd stedse havde vedligeholdt en Opposition mod Magnus Erlingssøns Kongedømme, og hvor Birkebeinerpartiet fra først af havde dannet sig, at han fandt sine fleste og troeste Tilhængere. Geistligheden havde erhvervet de største Fordele ved Overenskomsten af 1164; det var ogsaa den, der viste det virksomste og mest haardnakkede Fiendskab ligeoverfor den nye Tronprætendent. Kampen mellem Sverre og hans Modstandere fik derved Karakteren af en Kamp mellem Hierarki og Kongedømme, medens der fremdeles ikke kan opdages nogen udpræget aristokratisk Tendens paa nogen af Siderne. Vistnok blev Borgerkrigenes endelige Udfald, at Lendermandsaristokratiet knækkedes, og at der oprettedes et uindskrænket Kongedømme paa den bredeste demokratiske Grund; „men det var fra først af ingen planmæssig Fremgangsmaade fra Kongernes eller de lavere Stænders Side, der bevirkede dette, det var kun en ligefrem Følge af de blodige Begivenheder“, idet nemlig de store Ætter opreves af en hundredaarig Borgerkrigs endeløse Række af Overfald, Smaatræfninger og ordentlige Slag.

Vi tro, at Forf. ikke har ganske Uret i sin Polemik mod den af Munch givne Fremstilling, men vi tro dog ogsaa, at denne indeholder langt mere Sandt, end han synes at ville medgive. Han beraaber sig paa Samtidens Dom; der „ikke opfatter Sverres Optræden som en Krigserklæring paa Liv og Død mod de gamle Slægter, der nu kjæmpede for sin Tilværelse“. Han fremhæver, at man ikke sporer nogen planmæssig Omsiggriben fra Lendermandsaristokratiets Side, at det ikke benyttede Leiligheden under svage Konger til at sikre sin Magt ved at give den Udtryk i ordentlige Institutioner; at de Høvdinger, der satte sig op imod Harald Haardraade og Magnus Barfod, bleve drevne dertil af privat Uvillie eller andre tilfældige Omstændigheder, at disse Ytringer af Misnøie og trodsig Oppositionsaand kun omtales sjelden og enkeltvis, at indtil Magnus Erlingssøns og Sverres Tid Lendermændene ikke optræde som et samlet Parti, men fordele sig, saa at nogle staa paa en Thronprætendents Side, Andre paa en Andens. Han tror ikke at der bør lægges Vægt paa saadanne enkeltvis fremtrædende Ytringer af aristokratisk Herskesyge og Partitendents, som t. Ex., at det siges, at Lendermændene ikke vilde erkjende Sigurd Slembe, fordi de frygtede for at han skulde blive for stærk, thi de kunde ogsaa have andre Grunde, eller at de blandt Harald Gilles Sønner fornemmelig sluttede sig om Inge, fordi han var svag og lod sine Mænd raade, thi der var dog ogsaa dem, der sluttede sig til hans Brødre. Han viser, at det ikke var Lendermændene, der fremkaldte eller gav Anledning til de Slag i Slag paa hinanden følgende borgerlige Uroligheder, men ene og alene den tilfældige Omstændighed, at der fremstod den ene Thronprætendent efter den anden, hvem en urimelig Arvegangsorden aabnede Adgang til Thronen, og som altid kunde samle et Parti om sig under de daværende Forholde, og mener derfor at kunne opstille den Sats, at Borgerkrigene ikke var en Kamp mellem Aristokrati og Folke- eller Kongemagt, som man har været tilbøielig til at forestille sig, men simpelthen en Række Feider mellem Kongehusets talrige Medlemmer, hvori de enkelte Landsdeles og mægtige Høvdingers indbyrdes Fiendskab fandt en velkommen Anledning til Deltagelse. Han mener, at man ikke engang i den dristige og lovstridige Beslutning, som Høvdingerne toge efter Kong Inges Fald: at sætte en af sin egen Midte paa Thronen, har Ret til at se en aristokratisk Tendents, da man jo dog tilstrækkeligt kan forklare denne Beslutning af deres personlige faretruede Stilling, af deres Fører, Erling Skakkes, umættelige Ærgjerrighed og overveiende Indflydelse paa de øvrige Stormænd. Men paa denne Maade vilde næsten enhver historisk Generalisation kunne pilles istykker. Tilfældige Omstændigheder, Enkeltmands Lidenskaber og private Formaal spille en stor Rolle endog ved de længst forberedte og mest epokegjørende Begivenheder, og saaledes har jo endog i vore Dage en Forfatter (Granier de Cassagnac) kunnet skrive fire tykke Bind for at bevise, at den franske Revolution alene skyldes Tilfældet og at den var „une sanglante et stupide inutilité“. Vi tro imidlertid, at et saadant Forsøg nuomstunder snarest vil blive henregnet til de literære Kuriositeter og neppe tillægges nogen videnskabelig Betydning. Den Sætning, som endnu Voltaire med en saa øinefaldende Forkjærlighed gjentog, at store Begivenheder ofte fremgaa af smaa Aarsager, er ikke længer i Mode. Man forstaar nu i Regelen godt at skjelne mellem en Krigs, en Revolutions ydre og tilfældige Anledning og dens indre af de almindelige Udviklingslove fremgaaede Grunde, og under Betragtningen af de Motiver, som ligefrem have været medvirkende og som have bestemt de handlende Mænd, glemmer man ikke de almindelige Ten-

dentser eller Stemninger, hvori hine Motiver have sin Spiregrund, og som, om de end ikke fremtræde paa en synlig eller paatagelig Maade under Revolutionens Gang, dog have gjort denne mulig og er dens rette Sjæl og det Baand, der forbinder dens enkelte Afsnit og giver dem sin samlede Karakter. Den engelske Revolution fremkaldtes i udvortes Forstand ved en Strid om Skibsafgifter og Fængslingen af nogle Parlamentsmedlemmer; men en historisk Betragtning af denne store Krise, der tog sit Udgangspunkt i disse Begivenheder og indrømmede dem mere end en ganske underordnet Plads blandt Revolutionens Aarsager, maatte dog fradømmes Karakteren af videnskabelig. Almindelige Tendentser, store politiske Systemer eller Partier træde ikke med Eet fuldt udviklede frem i Historiens Dag; de gaa ofte ud fra ringe Begyndelse, bevæge sig længe, inden de naa til Modenhed, gjennem et bugtet og halvt tilsløret Løb, hvor det er vanskeligt at følge dem, komme tilsyne i spredte Træk og enkeltstaaende Begivenheder, hvis indre Sammenhæng først kan skjønnes ved et senere samlet Overblik, men derimod maa være skjult for Samtiden, og repræsenteres af Mænd, der ikke synes at være sig bevidst Andet end rent personlige Motiver for sin Optræden. Vil man saaledes følge Feudalsystemet i Frankrige fra det Tidsrum, da det havde naaet sin fulde Udvikling, tilbage til den frankiske Erobring, kommer man snart til en Tid, hvor det ligesom bliver borte for En, hvor det skjuler sig under andre Navne eller kun antydningsvis træder frem i enkelte Indretninger, der synes at have en rent underordnet og tilfældig Karakter, og i hvilke det er umuligt at opdage noget System, eller nogen Plan; ikke destomindre har Feudalsystemet sin rette Hovedrod i Krigerfølget og den germaniske Erobring, og man vil ikke forstaa det uden ved at erkjende den indre Sammenhæng mellem hine spredte og tilsyneladende tilfældige Træk. De Bevægelser, hvorved mange af de franske Bykommuner i det 12te Aarhundrede emanciperede sig, den ene efter den anden, ligeoverfor sine adelige Herrer og erhvervede sig Frihedsbreve, fremkaldtes tilsyneladende af rent lokale Grunde og stod ikke i nogen ydre Forbindelse med hverandre; alligevel maa vi i dem erkjende de første Rørelser af den store og almindelige Bevægelse hos den saakaldte Trediestand, der kulminerede i den franske Revolution, og vi maa se i den helt eller halvt nødtvungne Understøttelse, som Ludvig den Tykke og hans nærmeste Efterfølgere ydede de oprørske Kommuner, Begyndelsen til den Alliance mellem Kongedømmet og Borgerstanden imod Adel og Hierarki, paa hvilken Richelieus og Ludvig den Fjortendes verdenshistoriske Bygning blev grundet. De engelske Baroner, der satte sig op mod Vilhelm Erobreren og kaldte den Vældiges Vrede over sit Hoved, havde visselig intet alment Formaal for Øie, allermindst Folkefriheden; men den Aand, der hos dem rørte sig vildt og regelløst, samlede sig efterhaanden og tog bestemt Sigte, og nu fremtvang den Magna Charta, der blev Grundlag for Englands Frihed.

En Bevægelses sande Karakter, d. v. s. de Grundkræfter, der have været virksomme i at skabe den, træde ofte først frem i Dagen der, hvor den kulminerer eller naar sit Høidepunkt. Her paa dette Punkt maa man altsaa stille sig for at komme til en klar og sikker Forstaaelse af det Forudgaaende. I de norske Borgerkrige var aabenbar Kulminationspunktet Sverres Optræden og Kamp mod Erling Skakke og Magnus Erlingsson. Men i denne Kamp stod hele Lendermandsaristokratiet paa den ene Side, støttende et Kongedømme, der var ulovligt i sin Oprindelse og allerede derved afhængigt af Stormændene, baade de verdslige og geistlige, og paa den anden Side Sverre som Repræsentant for det legitime, af sig selv beroende Kongedømme, omgivet af Torversønner og raa Eventyrere af den ringeste Byrd, af hvilke hans Genie forstod at danne en Krigerskare, der var udmærket ved Mod og Haardførhed, men hvis frygteligste Velde laa deri, at den skyldte sin Fører Alt og var et blindt Redskab i hans Haand. Denne Situation er tydelig nok, og hvormegen Vegt man end vil lægge paa de tilfældige Omstændigheder, der have bidraget til at fremkalde den, maa man indrømme, at Tilfældet her (som overalt, hvor det faar en skjæbnesvanger Betydning) har arbeidet i Tankens eller den logiske Udviklings Tjeneste; thi her stod aabenbart sammen paa hver af Siderne de Magter og Interesser, som naturlig hørte sammen. Vistnok synes Overenskomsten af 1164 at være væsentlig eller udelukkende affattet med Hensyn til Geistlighedens Interesse; men det er indlysende, at Kongedømmets Afhængighed vilde have kommet ikke blot de geistlige, men ogsaa og endnu mere de verdslige Høvdingers Magt tilgode, at altsaa Aristokratiets Interesse her faldt sammen med Geistlighedens, og at det selv havde en Følelse heraf; man ser det noksom af Baglerpartiets senere Historie, hvis Stifter og mangeaarige Leder Biskop Nikolaus vel maa siges at være en bedre Repræsentant for Aristokratiet end for Kirken, skjønt han naturligvis udelukkende førte dennes Krav i Munden. Og paa den anden Side har Sverre vist, baade ved de Grundsætninger om Staten og Kongedømmet, der ere udtalte i de af ham eller under hans Indflydelse forfattede Skrifter, og ved de Foranstaltninger (t. Ex. Oprettelsen af Lagmands- og Sysselmandsembederne), der bleve gjennemførte af ham eller hans nærmeste Efterfølgere, som kun udfyldte, hvad han havde udkastet, at han var sig sit Kongedømmes demokratiske Karakter og dets afgjorte Modsætning ikke blot til Hierarkiet, men ogsaa til Aristokratiet fuldt bevidst. Her stod altsaa to Systemer skarpt imod hinanden, gjennemglødende sine Repræsentanter med et saa dødeligt, gjensidigt Had, at det er klart, at hvormeget end udvortes Hensyn fra først af har bidraget til at samle Lendermandsaristokratiet om Magnus Erlingsson og hvormeget end Tvivlen om Sverres kongelige Byrd har bidraget til at vende Hjerterne fra ham, saa kan dog disse og lignende Forklaringer ikke strekke til. Og en saadan Modsætning træder ikke pludselig frem i Historien; den maa være forberedt, og seet fra dette Punkt, hvor den aristokratiske Tendents optræder med saadan Mægtighed, kan det ikke synes uberettiget, at man tror at skimte den ogsaa i den foregaaende Tid, i de enkelte Udbrud af Misnøie og Opsætsighed fra Stormændenes Side, hvor tilfældige og planløse disse end kan synes. En Tendents maa have arbeidet længe, inden den bliver bevidst endog for sine egne Organer.

Naar vi ikke destomindre tro, at der er noget Beføiet i Hr. Hertzbergs Polemik mod den af Munch givne Fremstilling, da er det, fordi det forekommer os, at denne stundom ikke faar det rette Tag paa Forholdene formedelst en altfor bred Almindelighed i Udtrykket, og at den ikke altid tilstrækkelig har taget Hensyn til det norske Aristokraties eiendommelige Stilling og Karakter. — Hos alle germaniske Folk har der fundets et ældre Slægtsaristokrati, hvis Magt var grundet i Ætternes nedarvede Anseelse og patriarkalske Forhold til Folket, og en yngre Tjenesteadel, der har sin Oprindelse fra Kongens Hird eller Følge af haandgangne Mænd og hvis Magt var grundet paa bestemte ydre Forrettigheder. Hos de Fleste staar denne sidste ikke i nogen ydre eller indre Forbindelse med den første; Slægtsaristokratiet gaar til Grunde eller forsvinder, og den nyere Tjenesteadel, der træder i dens Sted, er sammensat af ganske andre, ofte fra Folkets lavere Lag hentede Elementer, der knyttes til hverandre ved fælles Rettigheder og det fælles Forpligtelsesforhold ligeoverfor Kongen. Ogsaa i Norge kom efter Smaarigernes Forening ved Harald Haarfagre Tjenesteforholdet til Kongen op som Udgangspunkt for en ny aristokratisk Udvikling. Men her møder os den Eiendommelighed, at det gamle Ætte-Aristokrati ikke forsvinder, men umiddelbart fortsætter sig gjennem den nye Tjenesteadel. „Hersernes patriarkalske Magt var saa sammenvoxet med Samfundet selv, saa rodfæstet i Folkelivets dybeste Grund, at den ved de Omveltninger, der ledsagede det norske Riges Oprettelse og ved den første Enekonges vilkaarlige Indretninger ikke kunde udryddes; den kunde blot indskrænkes og med det samme knyttes til det nye Kongedømme som en dette underordnet Statsmagt" (Keyser). Lendermændene vare paa den ene Side knyttede til Kongen og paa den anden til Folket; det Tjenesteforhold, hvori de stode, bragte dem Ære og Fordele, men de vare tillige Arvtagere af den patriarkalske Høvdingemagt, der var uafhængig af Kongedømmet og beroede paa Almuens frivillige Tilslutning. Men heraf fulgte ogsaa, at Lendermandsaristokratiets Udvikling og historiske Rolle i mange Henseender maatte faa et forskjelligt Præg fra Adelens i andre Lande. Hvor den nye Tjenesteadel ikke stod i nogen Forbindelse med det gamle nationale Slægtsaristokrati, og hvor den udelukkende støttede sin Magt til de af Tjenesteforholdet flydende Privilegier og Forrettigheder, der maatte ogsaa Standsaanden og de exklusive aristokratiske Tendentser stærkere og mere uhildet gjøre sig gjældende, end hvor Tjenesteadelen kun var en nyere Udviklingsform af det patriarkalske Høvdingevelde og bevarede noget af dettes folkelige Karakter. Hos Medlemmerne af det norske Lendermandsaristokrati kom vel ogsaa tilsyne en Tendents til at aflukke sig ligeoverfor Folket og til at forfølge exklusive Standsformaal —, dette er noget, som gjentager sig overalt, hvor en Samfundsklasse har særegne Forrettigheder og indtager en høi og indflydelsesrig Plads i Staten, — men deres Stilling bevarede dog saameget af det oprindelige patriarkalske Væsen, at de i høi Grad maatte paavirkes af Folkets eller den enkelte Landsdels Ønsker, Stemninger eller Interesser, at disse ofte viste sig stærkere end den aristokratiske Tendents og skjød denne tilside eller gjorde Brud paa Sammenholdet mellem dem. Derfor se vi under Borgerkrigen den ene Landsdels Lendermænd optræde mod den andens, hvor en uhildet Fastholden af Standens Interesser vilde have budt dem at holde sammen; derfor se vi deres Opposition mod Kongedømmet ofte at antage Karakteren af en retmæssig folkelig Modstand mod Kongernes Misbrug af Magten eller mod en ilde likt Thronprætendent og at støttes af Folkemajoritetens Ønsker. Munch, som med tilstrækkelig Klarhed har udhævet, hvorlunde Lendermandsaristokratiets Magt havde en dobbelt Rod, og hvorlunde det som Følge heraf fra først af havde en mere folkelig Karakter end Tjenesteadelen i andre Lande, med hvilken det iøvrigt nærmest maa jevnføres, har dog i sin Skildring af den Rolle, som det spillede i Borgerkrigene, ikke ladet denne Karakter komme til sin fulde Ret. Han bruger Udtryk, hvorefter man skulde formode, at han betragtede Lendermændene som et afsluttet Parti allerede i Harald Haardraades Tid, og han omtaler den aristokratiske Tendents, som om den allevegne var en bevidst Stræben, og som om det gjennem det hele Tidsrum var den, der væsentlig bestemte Lendermændenes Optræden, hvilket kun kan siges at gjælde den afgjørende Krise under Kampen mellem Sverre og Magnus Erlingsson. Men da den dog her fremtræder klart og som den overordnede Indflydelse, og da den i det forudgaaende Tidsrum stadig voxer i Betydning, medens de andre Indflydelser træder mere og mere tilside, er det dog den, der bliver at betragte som den rette Hovedbevægelse og den røde Traad i Borgerkrigenes tilsyneladende saa regelløse Tummel. Det er derfor vistnok en Feil af Munch, at han har fremhævet den altfor ensidigt og skarpt, men det er en endnu værre Feil, hvori Hr. Hertzberg har gjort sig skyldig: at benegte dens Tilværelse, fordi den ikke fremtræder som bevidst Motiv.

Kristiania, den 5te Juni 1869.

Efter et saa langvarigt Storthing, som har havt saa mange og vigtige Sager under Hænderne, vilde det ikke forundre, om Interessen for de offentlige Anliggender, som endnu staa tilbage til Behandling, begyndte at tabe sig noget. De treaarlige Storthing har bl. A. virket til at holde Almenhedens Tanker og Interesser fjernere fra Stats- og Samfundslivets Bevægelser; og naar saa Storthinget efter saadan Dos i den offentlige Virksomhed har arbeidet med Kraft i snart 9 Maaneder paa den Mængde store Sager, som har dynget sig op, vil man lettelig være gaaet træt og være mere ligegyldig for de, som staa tilbage, skjønt de have det samme Krav paa Pressens og Publikums Opmærksomhed. Hertil kommer ogsaa, at Jernbanesagen, der pludselig som en stor og lysende Komet har dukket frem paa den politiske Himmel for om muligens føie Tid atter at forsvinde derfra, netop for Tiden i en sjelden Grad har bemægtiget sig Alles Sind og Tanker, og draget dem bort fra en Sag, hvis Historie i 1869 vore Efterkommere engang kan komme til med uminsket Deltagelse at se tilbage paa, længe efterat de have glemt alle de Hindringer, som i 1869 maatte ryddes af Veien, før det første Lokomotiv kunde suse frem ad „Dovrefjelds Sider". Vi sigte til den berømte Statholdersag, hvis Betydning vil staa klar for Alle, da Mindet om Begivenhederne i 1859 vil være friskt baade ved Nyheden og ved det uudslettelige Indtryk, de efterlode. Som bekjendt har en Flerhed af Konstitutionskomiteen indstillet begge de foreliggende Forslag om Statholderpostens Ophævelse (fra Sverdrup m. Fl. med Statsministerpost istedet, og fra Ueland m. Fl. uden Statsministerpost) til Antagelse, medens et Mindretal inden Komiteen vil lade Sagen udstaa.

De Grunde, som tale for Forslaget om hin Posts Ophævelse, ere fremdeles de samme, som de vare i 1859, da Storthinget næsten enstemmig vedtog Forslaget, der ogsaa enstemmig indstilledes til Bifald af vor daværende Regjering. Derimod synes de Grunde, hvorpaa Storthingets Afgjørelse i modsat Retning i 1862 og 1865 støttede sig, efter hvad der senere er foregaaet, at være blevne yderligere afsvækkede og utjenlige til at motivere Sagens Udsættelse til Fremtiden.

Allerede af den Grund maatte det være rigtigt at gjentage Beslutningen om Statholderpostens Ophævelse, at Sagen ikke bør standse, naar den er begyndt. Paa Storthingen, 1862 og 1865 faldt Sagen kun fordi man tvivlede om, at Tiden netop da var den betimeligste; men fra alle Sider har det stadig været fremholdt, at det vilde være ønskeligt, om Storthingsbeslutningen af 1859 snarest mulig kunde blive endelig gjennemført. Og havde Storthingets næsten enstemmige Beslutning af 1859 sine gode Grunde, er der efter vor Opfatning netop nu saameget des stærkere Grund til at gjentage den. Thi det gjælder dog om for enhver Pris at undgaa at lade denne Sag faa Udseendet af, at man ikke handler frit af Hensyn til det af Regjeringen fremsatte Unionsprojekt. Fra en norsk Politikers Standpunkt kan det ikke være Tvivl underkastet, at der ingensomhelst saadan Forbindelse er eller kan blive mellem disse Forslag, at hint skulde staa i Veien for nu at handle som norske Mænd i det her foreliggende Spørgsmaal.

Man indvender mod Vedtagelsen af de hvilende Forslag, at Hs. Majestæt Kongen samtidig med, at han i 1860 negtede Sanktion paa Storthingsbeslutningen om Ophævelsen af Statholderposten, forbeholdt sig selv at fremsætte det samme Forslag, som han ganske billigede, naar Tiden dertil maatte være beleilig. Men det maa erindres, at der i 1860 var en anden Regjering end nu, hvilket ogsaa maa lægges Mærke til, naar man fremhæver det sverdrupske Forslag (med Statsministerposten) som det af de hvilende Forslag, der skulde have Fortrinnet paa Grund af det kgl. Tilsagn om Sanktion —; i Statsraadet den 12te Decbr. 1861, hvor de da handlende Mænd kastedes af Tabouretten, og nye kaldtes ind i Regjeringen, ytrede desuden Kongen sig, uagtet han citerede sit tidligere Tilkjendegivende fra 1860, dog anderledes end før. Uden da længere at nævne Noget om, at han selv vilde fremsætte Forslaget, naar han fandt Tiden beleilig, ytrede han kun, at Sagen, „naar Tidspunktet dertil er beleiligt, skal blive afgjort paa en Maade, der stemmer med Norges Tarv og dets Rettigheder". Det forekommer os saaledes, at Konstitutionskomiteens Mindretal i 1862 maa have fuldkommen Ret, naar den fastholder, at Storthinget ikke ved noget kongeligt Tilkjendegivende bør bringes til at opgive sit Initiativ i Sager af denne Natur, og at desuden den eneste rette Opfatning af Stillingen er den, at Kongens sidste Tilkjendegivende fra 1861 i denne Sag er saa at forstaa, at han uden Hensyn til, fra hvem Forslaget fremsættes, vil sanktionere Storthingets Beslutning, naar dette kan ske. Dersom altsaa Beslutning nu skal fattes er det ogsaa med det loyaleste Hensyn til Hs. Majestæt Kongen, at et af de hvilende Forslag bifaldes; „det er", som nævnte Mindretal i Komiteen af 1862 ytrer, „den eneste Maade, hvorpaa Hs. Majestæt Kongen kan stilles frit Valg til at afgjøre Sagen efter Omstændighedernes Medfør".

Vi skulle endnu tilføie, at der nu synes at være saameget mindre Grund til at lægge Vægt paa Regjeringsmagtens Tale fra 1860 om at ville benytte sit Initiativ til at gjentage Forslaget, som der allerede er gaaet Aar hen, uden at Løftet er iværksat. Og dog skal man være i Forlegenhed med at paapege de truende Skyer paa den politiske Himmel, der skulde have hindret Regjeringen fra, samtidig med at den betroede andre vigtige Sager til Vind og Vover paa Opinionens Hav, ogsaa i Henhold til sit Løfte at tage denne Sag med. Det turde saaledes ogsaa af denne Regjeringens Uvirksomhed kunne sluttes, at det siden 1861 er dens Opfatning, at den bør vente med Behandlingen af denne Sag, indtil Storthinget selv finder Tiden beleilig til atter at gjentage Beslutningen fra 1859, hvis Sanktion i Tilfælde nu ikke længer kan vær uvis.

Udlandet. Naar man i denne Tid læser de tyske og de belgiske Blade samt de franske Oppositionsblade, skulde man tro, at Napoleon III. havde lidt et fuldstændigt Nederlag ved Valgene og for at frelse sig selv var nødsaget til at gjøre et fuldstændigt Omslag, hvorved han paa en Gang omstyrtede hele den Bygning, som han saa møisommelig har reist. Oppositionen imod Keiserdømmet vil i det nye lovgivende Korps høit regnet udgjøre 50 Stemmer, og det er denne Minoritet, som skal være istand til at bevirke et saadant Resultat, der ikke vil være Andet end en Bankeroterklæring fra Keiserens Side, idet han herved erkjendte, at hele det System, som han havde fulgt, siden det franske Folk valgte ham til Keiser, var uholdbart, og at han for at bevare Kronen maatte ydmyge sig til at optage de Principer, som hans uforsonligste Fiender have opstillet imod ham, og som han stadig har bekjæmpet, fordi han paastod, at der ikke paa deres Grundlag lod sig stifte en varig og fri Regjering i Frankrig. Var Keiserens Stilling virkelig saaledes, vilde Keiserdømmets Dage snart være talte; men det store Nederlag, som han skal have lidt, er kun tilstede i Indbildningen. Nu, da det i 192 franske Valgkredse er lykkedes Keiserdømmets Modstandere at sætte 26 af deres Kandidater igjennem, og da de efter deres egne Beregninger i det Høieste, kunne forøge dette Tal til 50, skal det være denne Minoritet, som er Herre over Frankrig, medens den umaadelige Majoritet, som paany har stemt for Keiserdømmet, regnes for Ingenting. For at forbedre sin Stilling have Oppositionsbladene, som tidligere omtalt, slaaet Thierspartiets Deputerede sammen med deres; men der er intetsomhelst Berøringspunkt imellem dette Parti og de Radikale. En enkelt Gang er det lykkedes Thiers, skjønt han stod ene, at rive Forsamlingen med sig og overrumple dens Votum, saa at den først bagefter mærkede, at den egentlig havde stemt imod Regjeringen. Folket har imidlertid vraget det parlamentariske

Systems Forkæmpere, og hvor det har stemt imod Regjeringen, har det næsten allevegne valgt Ultraradikale, og de vilde ligesaa lidt kunne formaa det lovgivende Korps som det franske Folk til at følge dem.

Derimod er det af stor Vigtighed for hele Europa at være paa det Rene med, om Frankrig er saaledes stillet, at dets ydre Politik ikke beherskes af indre Hensyn, og dette Spørgsmaal have Valgene besvaret. De foretoges under ganske andre Betingelser, end i 1863, fra hvilket Aar Keiserdømmets Uheld i den udenrigske Politik datere sig, og uagtet alle Partier ligesom efter en indgaaet Overenskomst have været enige om ikke at omhandle de udenrigske Anliggender, kan der ingen Tvivl være om, at Tilbagetoget fra Merito og Sadowa have havt stor Indflydelse paa Stemningen i Frankrig. Peuple har uimodsigelig Ret, naar det sætter det revolutionære Partiets udfordrende Optræden i Forbindelse med den Stilling, som Frankrig har indtaget udadtil siden 1863, og det officiøse Blad vil muligens faa Ret, naar det behuder, at Dieblikket nu er kommet, da Frankrig kan ophøre at være Tilskuer og vil træde aktivt op.

I endel Blade er der blevet fortalt, at Preussen paany havde optaget Underhandlingerne med Danmark om Udførelsen af Pragerfredens 5te Artikel. Den Omstændighed, at Efterretningen kommer frem paa flere Steder, kan dog ingenlunde betragtes som et Bevis for, at der har Noget at støtte sig til; meget ofte finder der i slige Tilfælde kun en Gjentagelse Sted. Ifølge en Korrespondanse fra Berlin til „Köln. Zeit." har man ikke der hørt Noget om, at Forhandlingerne om Nordslesvig ere optagne paany.

Paa en Adresse fra Liverpools Handelskammer har Motley svaret: „Grant og det amerikanske Folk ønske Venskab med England; jeg skal af al Magt bidrage dertil!"

Lagthinget har i de sidste Dage bifaldt Odelsthingsbeslutningerne i følgende Sager, som saaledes ere oversendte til Regjeringen: 1) Lov om Forandringer i Toldlovgivningen; 2) Lov om Ret til at udvinde Guld; 3) Lov om Fredning af Lax og Søørret.

Derimod har Lagthinget mod 9 Stemmer forkastet Lov om Naadensaar og Aflevering af Præstegaarde, samt mod 10 St. (F. Velde, Brandt, Færden, J. Sæther, Riisnæs, Loken, Skjerkholdt, Balstad, P. Sæther og Aarflot) Lov om Forandring i Fattigloven af 1863.

Idag har Lagthinget behandlet Auktionsloven. Vogt har fremsat Henlæggelsesforslag, som formentlig kommer under Votering i Eftermiddagsmødet.

Jaabæks Forslag om Skoledirektorembedernes Ophævelse forkastedes idag i Odelsthinget efter langvarige Debatter med 41 St. mod 33.

Storthingets Slutning menes nu at kunne finde Sted 21de Juni.

Storthingsmand Igland fra Nedenæs Amt er paa Grund af Familieforhold hjemreist, i hvilken Anledning Storthinget igaar i et Møde for lukte Døre besluttede at indkalde Suppleanten, Gaardbruger Landvik, til hvem der strax skal være telegraferet.

Storthinget sammentræder Mandag, 7de Juni til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen angaaende Bevilgning af Statskassen til Forbedring af Lensmændenes Lønninger.
2. Do. fra Militærkomiteen ang. den kgl. Proposition om Udfærdigelse af et Regulativ for Armeens Afløsning under Tjenestegjøren i Fred og paa Feltfod.
3. Do. fra Do. ang. den kgl. Proposition om extraordinær Bevilgning af en Sum af 580,000 Spd. til Armeens Forsyning med tidsmæssige Skydevaaben samt til forskjellige Befæstningsarbeider.
4. Do. fra Budgetkomiteen ang. den kgl. Proposition om Tilveiebringelse af Lokale for den geografiske Opmaaling.
5. Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandringer og Tillæg til Lovgivningen om Torskefiskerierne i Nordlands Amt.
6. Do. Do. til Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab.
7. Kgl. Proposition ang. yderligere Bevilgning ianledning Deltagelse i Udstillingerne i Stockholm 1866 og Paris 1867.
8. Do. Do. ang. Realisation af en Del af Marinens ældre Fartøier og Anvendelse af 1800 Spd. af Salgsbeløbet til indrette Fregatten Desideriis Skrog til Exercerbatteri, Kuløplag og Logisskib.
9. Do. Do. om en forandret Anvendelse af den af Storthinget bevilgede Sum af 14,700 Spd. til Ombygning af Fundamentet under nordre Toldpakhus i Bergen.
10. Do. Do. om en Forandring i de for Toldskriver- og Toldkassererembederne i Kristiania normerede Lønningsbeløb.
11. Gagekomiteens Indstilling ang. Havnedirektørens Gage.
12. Indst. fra Militærkomiteen ang. de kgl. Forslag om en forandret Anvendelse af det til Bygning af nye Krigsfartøier bevilgede Beløb og om Bevilgning af 60,000 Spd. til Artilleri m. m. for Marinen.

Hds. Maj. Enkedronningen, som i den forløbne Uge har befundet sig vel, skal, ifølge Postidningen, i Søndags have faaet en mild Feber, ledsaget af Rosenopsvulmen paa det høire Kind. Hævelsen var allerede igaar betydelig formindsket og er idag næsten forsvunden. Hds. Maj. har baade igaar og idag været feberfri.

Ifølge en til Indredepartementet indløbet Rapport fra de forenede Rigers Konsul i Akyab har Stedet i forrige Aar været besøgt af 10 norske Fartøier paa 3026 Kom.-Læster, hvilke samtlige ere afgaaede til England med Ris.

Lærermødet paa Hamar. Det oplyses, at de Indenbyes, der agte at deltage i dette Møde, kan anmelde sig inden 10de ds. til den herværende Reisekomite (paa Nordre eller Grønlands Skole).

Poetisk Pantebrev fra A. O. Vinje. Idet vi have den Fornøielse at meddele følgende morsomme Pantedokument fra „Jotunheimens" Besynger (se „Storegut"), vil det maaske ikke være overflødigt udtrykkelig at bevidne, at Pantebrevet, dets Indhold og Thinglæsning af Sorenskriveren i Valders m. V., Altsammen er aldeles faktisk og ingen Opdigtelse.

„Pantebrev".

„Eg er, som vel Du veit, ein Fjellets Mann,
og derfor dreg til Fjells, so tidt eg kan,
at frisla meg paa Fly og bratte Bryn
og sjaa ikring meg alle store Syn.

Men efterson eg meir paa Alder steig,
og Foten mindre lett frametter seig,
so laut eg soleids sveiva meg og snu,
at eg i Jotunheimen fekk ei Bud,
der eg ein Maanads Tid kan liva vel
og styrkja millom Fjellom Skrott og Sjel.

Eg Plassen valde, etter Syn paa mange,
ved Bygdins vestre Ende paa ein Tange.
Fraa logne Heim, der ser Du Tinder vaja,
og Slettmarkhø som likjest Himalaya. —
Med kvite Lokkar stend ho som i Tankar,
so nett som hægsta Tinden, Gaurisankar*).

Eg tri fekk med meg til det Byggjeverk,
men endaa er min Pung so litet sterk,
at ikke eg, som er ein afsett Kar,
kan løysa in min Part i denne Gard.
Fem Daler hadd' eg; so var Pungen tom,
og fem og tjuge er den heile Sum.
Men dette vantad Tjug til Samskotslag,
det fekk af Konsul Heftye eg idag. —
For dette og den gode Viljen sin
eg gjev'n Pant i denne Garden min.

So, om eg døyr, hel dreg af Landet ut,
so eig i Garden han den fjorde Lut,
imot at han fem Daler legger af
til deim, som paa mit Bu kan hava Krav,
forutan Alt, som etter Svart paa Kvitt,
paa Garden kostad verdt i Navnet mitt,
i Fall han ikke vil, som hender tidt,
til Andre selja dette Pantet sit,
og drage Pantesummen der ifraa
hjaa deim, som Garden etter Auktion faa.
Til kvert eit Nytaar fær han Renta plent
i Kongens Mynt med Rettens fem procent.

Og so han hev' for Gud og Retten sin
det fyrste Pant i Eidsbu-Garden min,
som vel er ny, men derfor god som gyld,
og fær nok Numer og Matrikulskyld,
og so i Thingets Bok eit serskilt Rum
paa lange, store mugne Folium.
(Her følger Navnene paa Medeierne i Fjeldboden)
som eiga Garden etter Lod og Linje
isaman med meg — Aasmund Olsen Vinje.

Kristiania, 28de Novbr. 1868.

Til Vitterlighed:
N. N. N. N.

Læst, extraheret og protokolleret ved Maanedsthinget for Vang og Slidre Thinglag den 16de Decbr. 1868. Det bemærkes, at Debitor ei erfares at have thinglæst Hjemmel paa Pantet, ligesom det ei kan erfares at være skyldsat eller at henhøre under noget Brug, hvorfor nærværende Dokument er bleven extraheret paa Vangs Sameies Folium.

For Thingl. og Anm. 60 — sexti — Skill.
Engelschjøn.

Publikums Hydling. Fru Juell, havde igaaraftes sin Benefice paa Kristiania Theater, og i en Prolog, som var skrevet til Leiligheden, udtalte hun, at det var for første Gang. Den Maade, hvorpaa Kristiania Publikum imidlertid allerede denne Gang viste, at det paaskjønnede denne elskværdige og i høi Grad talentfulde Skuespillerinde, skal end ikke den Fordringsfuldeste kunne klage over, ligesom vel heller ikke Nogen paa den anden Side vil finde, at den Hyldest, der ved fuldt Hus, fire Gange gjentagne Fremkaldelser og en overordentlig Regn af Blomster og Bifaldsklap blev hende til Del, var i nogen Henseende ufortjent. Den Maade, hvorpaa Fru Juell allerede fra første Gang, hun optraadte paa Kristiania Theater, har formaaet at opnaa Publikums almindelige Velvillie for sig, er temmelig enestaaende, men er let forklarlig og staar i Forbindelse med hendes hele Personligheds vindende Magt, hendes fine kvindelige Fremtræden og livlige, snart kvikke, snart varme — men fremfor Alt stedse naturlige — Spil; medens hun i det alvorligere Slags, og da nærmest i Tragedien, har at kappes med En, der staar over alle de Andre, er der Ingen, der for Dieblikket i de lettere, erotiske, ungdommelige Roller staar hende ved Siden, end ikke tilnærmelsesvis naar hende. Paa dette Felt har hun i enkelte Roller naaet en Fuldkommenhed i Ynde og Naturlighed, som Publikum ikke altid tilstrækkelig har forstaaet at vurdere, da det ikke i Regelen ved, hvor den Evne er sjelden. I de igaaraftes valgte Roller fik Fru Juell mindre Anledning til at lægge sit Talents smukkeste Egenskaber for Dagen. — „Reisen til Kina" hører ikke til det Slags Stykker —, og hvad „Min Rose i Skoven" angaar, som var nyt (og som blandt Andet er bekjendt deraf, at det paa den svenske Scene blev indført fra Tyskland ved Prins Oskar) — saa er det efter vor Mening en Smule — eller rettere sagt noget — ja, sandt at sige, temmelig . . . . dog vi vil ikke indlade os paa Kritik. Fru Juell forstod saa godt ved sit rigtigere Begreb om, hvad der er Naivitet og Natur, at skjule, hvad Forf. har manglet deraf. Som sagt, Huset var fuldt, og Fru Juell blev, ligesom hendes Mand, der i det første Stykke har en fornøielig Rolle, gjentagende Gange fremkaldt saavel imellem Stykkerne som tilslut.

*) egsaa Kaurisankar, mellom 29 og 30,000 Fot. Som 5 Gausjod'er og gode 3½ Galdhøpeggar paa kverandre.

Storthinget.

Torsdag den 3die Juni holdtes Odelsthing. Præsident Kildal. (Forts.)

Sag No. 2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende den kgl. Propositon til Lov angaaende enkelte Kirkerne vedkommende Forhold.

Det nævnte Lovforslag, som under 10de Marts d. A. er sendt nærværende Komite til Indstilling, er foranlediget ved 1854 Aars Odelsthings Anmodning til Regjeringen om at tage under Overveielse, hvorvidt der maatte være Grund til at foretage nogen Forandring med Tienden i Almindelighed eller under særegne Forholde, samt om nogle af de Afgifter, der paahvile Kirker og Geistlighed, burde ophæves. Anmodningen har foranlediget Ophævelse dels ved Lov, dels ved kgl. Resol. af endel Kirker og Sognekald paahvilende Bidrag til forskjellige Diemed, medens det foreliggende Lovforslag gaar ud paa, dels at ophæve den Bispeenker i Kristianssands Stif. tillagte Ret til Pension af Stiftets Kirker, dels at ordne enkelte Forhold vedkomme Tienden samt Kontrollen med Kirkernes Økonomi.

Under de stedfundne Overveielser har vedkommende Departement desuden behandlet følgende Spørgsmaal, foranledigede dels ved Forslag indkomne til Storthinget og oversendte Regjeringen samtidig med ovenomhandlede Anmodning, dels ved de af Stiftsdirektionerne og andre Vedkommende i den Anledning afgivne Betænkninger:

1. Om Tienden bør omreguleres efter Matrikulskylden;
2. Om i Tiendetagernes Interesse en ny Værdsættelse af Tiendekornet bør finde Sted, eller Afgifterne, hvor de ere overgaaede til et fast Pengebeløb, igjen tilbageføres til Ydelse in natura;
3. Om der bør træffes nogen Forføining til at bringe Tienden tilbage til de oprindelige Eiere, hvor den i Tidens Løb er bleven henlagt, til Andre, navnlig den Tiende, som af de saakaldte Frigaarde svares til Fogder, Sorenskrivere og Lensmænd, den Trondhjems lærde Skole tillagte Halvdel af Kirkernes Tiende i Nordmøres og Romsdals Fogderier, samt den nogle Præsteembeder i Trondhjems Stift tilfaldende Kirketiende af Præstegjældet;
4. Hvorvidt der bør aabnes Adgang til at indløse den de saakaldte Annexgaarde paahvilende Tiende;
5. Hvorvidt der ved Lov bør træffes Forføining til at faa indført en regelmæssig Opkrævning af Kirketienden, hvor den kirkeeiende Kommune i kortere eller længere Tid har ladet den uopkrævet, eller i Modsætning dertil ved Lov udtrykkelig tillægge Kommunerne Ret til saadan Eftergiven;
6. Hvorvidt tiendefrie Eiendomme bør lægges i Tiende;
7. Om nogen Forandring bør foretages med de Kirkerne paahvilende Afgifter til Bispeembederne og til Bergens Domkirke, — „Kathedratikum", „Salarium", „Bidrag ti

---

blinde og stumme Storm. Naar den er draget forbi, er ofte Skibene blinde, og Matroserne stumme.

At komme løs af et saadant Favnetag er vanskeligt.

Man vilde dog tage feil, om man troede, at Skibbrud ere aldeles uundgaaelige. Danske Fiskere og Hvalfangere, Hearn, der seilede i Behringsstrædet for at finde Kobberflodens Munding, Hudson, Makenzie, Vancouver, Ross, Dumont-d'Urville have ved selve Polen udstaaet de haardeste Snestorme, og have dog reddet Livet. Det var i en saadan Storm, at Ourquen havde kastet sig for fulde Seil og seirstryg. Raseri mod Raseri. Da Montgomery rømte fra Rouen og styrede sin Galei med fuld Fart mod den Kjæde, der afstænger Seinen ved la Bouille, handlede han med en ligesaa trodsig Forvovenhed. Matutina skjød en rasende Fart. Under Trykket af Seilet dannede den stundom en Vinkel paa femten Grader med Havet, men dens gode Kjøl fæstede sig ved Bølgen som ved Fuglelim. Skibslygten kastede sit Skin forud. Det pustende Mørke, som slæbte sin svuldne Krop frem over Havet, trængte sig tættere og tættere om Ourquen. Der var ikke en Maage at se. Ikke en Strandsvale. Bare Sne. Udsigten over Bølgerne var trang og forfærdelig. Man saa blot tre eller fire, umaadeligt store.

Tid til anden viste et kobberrødt Kjæmpelyn sig. Denne mørkerøde Udvidning af Synskredsen blottede det Grufulde i Luftregionen.

I det Dieblik, da Rummet stod i Brand, viste de nærmeste Skyslag og de i det Fjerne, fra dette Luftkaos, flygtende Gjenstande sig som affondrede, belyste Afgrunde. Mod denne Baggrund af Ild blev Snefogene sorte, og man kunde have taget dem for mørke Sommerfugle, der fløi om i en Smelteovn. Saa sluknede Alt. Efter det første Udbrud begyndte Stormen, der stadigt jagede Ourquen, at brøle i den dybeste Bas. Der gives intet mere Skrækindjagende end denne Stormens Solo. Dette mørke

Skrig, et sælsomt, udholdende, monotont, samlet Skrig, der er mindre end Ordet og mere end Tordenen. Dette Skrig er Orkanen. De øvrige Lyd, Sange, Toner, Raab, Røster udgaa fra Reden, fra Leiet, fra Hjemmet; Stormen udgaar fra dette Intet, som er Alt. De øvrige Lyd udtrykke Verdensaltets Sjæl; dette udtrykker dets Vanvid. Det er det Ubegrændsedes uartikulerede Tale. Det griber og forfærder. Disse Lyd lyde over og under Mennesket. De hæve og sænke sig, de skjælve, de danne Luftbølger, berede Aanden mangfoldige heftige Overraskelser, de trænge ind i vort Øre med en skarp Trompetlyd, de har det Fjernes dumpe Hæshed. Det er en svimmelvækkende Larm, der ligner et Tungemaal, det er den Anstrengelse, som Verdensaltet gjør for at tale. I dette Skrig røbes dunkelt Alt, hvad Kaos's mørke Livsemne udstaar, taaler, lider, holder til Gode og forkaster. Ofte er dette Sprog idel Ufornuft; det ser ud som et Anfald af en kronisk Lidelse, og er snarere et epileptisk Anfald end en Kraftudvikling; man synes at se En, der lider af den faldende Syge, styrte ned i det Uendelige.

Nykkevis fremskimter Noget, som man kunde sige var Elementernes Anstrengelser for at gjenvinde sine Rettigheder, for at Kaos kunde faa Overtag over det Skabte. Nykkevis lyder det som en Klage; det er Rummet, der vaander og retfærdiggjør sig, det er Materiens Sag, der er draget for Retten. Man synes at ane, at Universet er en Proces, man hører paa, man forsøger at opfatte de paaberaabte Grunde, de forfærdelige for og imod. En saadan Skyggeverdens Kval eier en Fornuftslutnings Holdbarhed. Umaadelige Forlegenhed for Tanken. Gruen i denne dybe Klage forøges af overmenneskelige Profiler, der forsvinde ligesaa hurtigt som de fremskimte, Eumenider, der næsten ere klart udprægede, Furiers Brystbilleder, der aftegne sig i Skyen, Skyggeverdenens fantastiske Skabninger, der næsten har faaet Virkelighed. Ingen Gru kommer op imod denne Stønnen, denne vanvittige

Vispresidentjernes Vedligeholdelse," — samt til enkelte Sognekald;
8. Om nogen Forandring bør ske i de gjældende Bestemmelser om Kirkernes Størrelse;
9. Om der bør gives Lov for Expropriation af Grund til Kirkers Opførelse.

Af de under 3die Post nævnte lokale Spørgsmaal har Departementet gjort enkelte til Gjenstand for særskilt Foredrag. Iøvrigt er Departementet kommet til det Resultat, at Sagen dels kan ordnes paa administrativ Vei, dels bør udsættes til en Tid, da det private Eiendomsforhold ved Kirkerne i høiere Grad end nu er forsvundet, og tillige større Erfaring er vunden om, hvorledes Forholdet vil stille sig, naar Kirkerne ganske eller dog i større Udstrækning komme i Kommunernes Hænder. Komiteen, som i det Væsentlige tiltræder denne Departementets Anskuelse, har saameget mindre fundet sig opfordret til at underkaste de enkelte Spørgsmaal nogen yderligere Undersøgelse, som noget dertil sigtende Forslag ikke er forelagt nærværende Storthing. — — —

Komiteen indstiller derpaa til

Lov

ang. enkelte Kirkerne vedkommende Forhold.

§ 1. Naar der sker Omregulering af Sogne, hvis Kirker ere i vedkommende Kommuners eller Menigheders Eie, skal den Kirken tilkommende Tiende af de overflyttede Eiendomme tilfalde den Kirke, hvortil de henlægges.

§ 2. Naar en Eiendom deles, og den Andel af Tienden til Stat, Kirke eller Præst, som til hver enkelt af disse forholdsvis vilde falde paa nogen fraskilt Del, bliver mindre end 8 Skilling i Penge eller sammes Værdi i Naturalydelser, bestemt, forsaavidt det er Korn, efter Middeltal af de 10 sidste Aars Kapitelstaxt, og forsaavidt det er Varer, som ikke ere Gjenstand for Kapitelstaxt, ved Skjøn af Lagrettet under Delingsforretningen, — maa forsaavidt ingen Deling af Tienden finde Sted. Hvor Kirken eies af Kommune eller Menighed, skal Kommunebestyrelsen være bemyndiget til at lade afløse den Kirketiende, som er under ovennævnte Størrelse, mod at Tiendens 25-dobbelte Beløb indbetales til Kirkekassen. Pengeværdien af Tiende, som ydes in natura, bestemmes herved, forsaavidt det er Korn, efter Middeltal af de 10 sidste Aars Kapiteltaxt, og forsaavidt det er Varer, som ikke ere Gjenstand for Kapiteltaxt, ved Skjøn af Kommunebestyrelsen.

§ 3. Den Bispeenker i Kristianssands Stift ved Reskript af 7de Juli 1696 tillagte Ret til Pension af Stiftets Kirker skal bortfalde ved de nu dertil Berettigedes Afgang.

§ 4. Paa Forlangende af Stiftsdirektionen skal enhver Kirkes Eier eller andre Vedkommende være forpligtet til at meddele samme en Fortegnelse over Kirkens Indtægter, faste Eiendomme, Kapitaler og Rettigheder.

For enhver Kirke, der er i Menighedens Eie, skal, foruden det i Formandskabslovene omhandlede Uddrag af Kirkeregnskabet, tillige aarlig udfærdiges en bekræftet fuldstændig Afskrift af dette, hvilken tilstilles Stiftsdirektionen.

Ingen Beslutning, som af en Kommunebestyrelse fattes angaaende nogen under samme hørende Kirkes faste Eiendomme, dens Rettigheder i eller Indtægter af saadanne eller angaaende de til bestandig Fordel for Kirken udsatte Kapitaler, maa iværksættes, forinden Stiftsdirektionens eller efter Omstændighederne høiere Approbation paa samme er erhvervet.

Olaffen erklærede, at om han end kunde gaa med paa de 3 første §§, vilde han dog ikke stemme for § 4. J. Sverdrup troede, denne Sag var noget løselig behandlet, især deleshed forekom ham den sidste Del af § 4 at indeholde en uheldig Bestemmelse. Taleren vilde sluttelig, dersom han fandt nogen Tilslutning, forbeholde sig at fremsætte Henlæggelsesforslag. Aga var ganske enig med foregaaende Taler. Efter Anmodning fra Olaffen fremsatte derpaa Sverdrup Henlæggelsesforslag. Holmboe (Komiteens Formand) fastholdt Loven i dens Helhed, og om man end ikke vilde bifalde §§ 1 og 4, saa burde man ikke af den Grund henlægge Loven, men ophæve §§ 2 og 3 til en egen Lov. Sverdrup fastholdt fremdeles sit Henlæggelsesforslag. Vennemo erklærede at ville stemme for Henlæggelsen. Efter nogle Bemærkninger af Schweigaard besluttedes mod 20 St., at Loven skulde henlægges.

Mødet hævet Kl. 2¼.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 5te Juni.

16 større og mindre Fartøier med Kornvarer ligger under Losning ved Bryggerne. Igaar indførtes med 5 Fartøier 2748 Tdr. Rug, 1229 Tdr. Byg, 127 Tdr. Erter, 63 Tdr. Hvede.

— Idag indklaredes Brig „Thor", Kapt. Hesselberg fra Newcastle fuldladet med Stykgods.

— Med samtlige fra Kjøbenhavn og Gøtheborg ankomne Dampskibe er der i de sidste Maaneder indført større og mindre Partier Smør; ogsaa med sidste „Uffo" ankom hertil circa 99 Foustager. Prisen paa denne Vare er gaaet betydelig ned i Danmark, og dansk Smør sælges nu her fra 9 Spd. 60 ß til 12 Spd. pr. Kvarter eller fra 10 til 12 Skill. pr. Mark.

Indklarerede Fartøier den 4de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Joseph	Auby	Amiens	Ballast.
Emanuel	Petersen	Danzig	Rug.
Emanuel	Fabricius	Kønigsberg	do.
Alpha	Straavaldsen	Charlestown	Stenkul.
St. Jørgen	Fredriksen	do.	do.
Delphin	Larsen	Holbæk	Ballast.
Flora	Lüsht	Danzig	Kornvarer.
Martine	Jensen	Kønigsberg	do.
GeorgHalvard	Larsen	Charlestown	Stenkul.
Feronana	Abele	Grangemouth	do.
Eugenie	Olaussen	Aarhus	Kornvarer.
Argo	Olsen	Sunderland	Stenkul.
Orion	Nielsen	Charlestown	do.

Udexpederede Fartøier den 4de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Elisabeth	Muus	Holland	Trælast.
Condor	Røer	Frankrig	do.
Valkyrien	Hansen	England	do.

Anmeldte Reisende.

Den 4de Juni.

I Hotel Skandinavi: Holm fra Kløften, Kapt. Geelmuyden fra Horten, Frøken Johannessen fra Vestlandet, Johan Carlson, Kammerherre Morgenstjerne fra Drammen, Doktor Blehr med Familie fra Hamar, Fuldm. Andersen fra Fredrikshald.

Den 5te Juni.

Hos Karl Knudsen: Ombahl fra Thelemarken, Proprietær Bruserud fra Jarlsberg, Krause fra Fredrikshald, Kjøbm. Hansen fra Soon, Holtum fra Tønsberg. I Pedersens Hotel: Elstad med Følge fra Drammen, Proprietær A. Rønnesen fra Solør, Kand. Arvesen fra Hamar, Fru Norbom med Følge fra Hamar, Frk. Wallien fra Sverige, Finnerudbund fra Vang. Hos C. C. Wang i Tolbbodgaden No. 28: Sognepræst Müllerß fra Vestlandet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget. Hvirvelcentrum passerer nordenfor Trondhjem. Østlig Vind og tørt Veir i Bodø, SVlig i det sydlige Norge, skyet paa Vestkysten, klart paa Østlandet. Regn i Kristiansund. Temperaturen er steget. Udsigterne ere til klart og varmt Veir.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Handelsborger A. Braarvig, Arendal. Skibsbygmester E. Henriksen Kvamme, Søndhordland.

Sluttede Boer. Handelsfirmaet G. Madsen & Ko., Tvedestrand. Handelsborger H. G. Simonsen, Tvedestrand. G. Ellingsen Bjerven, Nedre Thelemarken. Jomfru Kristiane C. Næss, Haugesund.

Auktioner. Mandag 7de Juni, Kl. 1½, paa det gamle Raadhus over Bordtomterne Matr.-No. 15, 20, 21, 21 B og 22 blandt Vaterlands Bordtomter, samt over Gaardene No. 4, 27, 29, 44 og 47 i Fjerdingensgade.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 10de Juni (Kl. 7—10) give Undertegnede med velvillig Assistance:

Cora eller Slavinden, Folkekomedie med Sange i 5 Akter.

NB. For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade indtil Onsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder **Kl. 7.**

Janny Isachsen. Andreas Isachsen.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i

S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt

i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Medlemmerne af Kunstforeningen

„Minerva"

i Berlin, og de, der ønske at antegnes som Medlemmer, underrettes herved om at **nyankomne Prøvebilleder** for dette Aar ere til Eftersyn og Udvalg i **Fr. Berghaus's Papirhandel.**

North American Lloyd.

Directe Dampskibsforbindelse mellem Kjøbenhavn og Newyork.

Med nedenstaaende store og bekvemme Hjuldampskibe

„Ariel"	1736	Tons
„Nothern Light" .	2056	—
„Ocean Queen" . .	2715	—
„Arago"	2260	—
„Guiding Star" . .	2560	—
„Fulton"	1730	—
„St. Jago de Cuba"	2650	—

befordres Passagerer via Kjøbenhavn til New-York. Afreise med

„Guiding Star"

9de Juni fra Kjøbenhavn med Afgang fra Christiania Tirsdag den 8de og med

„Fulton"

fra Kjøbenhavn 30te Juni med Afreise herfra Dagen forud. **Fri Kost** ombord fra Christiania.

Skibene seile under den danske Regjerings Love og proviantere i Kjøbenhavn. Dansk examineret **Læge** og dansk **Oversteward** findes ombord.

O. Svenson,
General-Agent.
Contor: Store Strandgade.

Tilsalgs.

Smørsalt.

Fint Lüneburger Salt i Sække og mindre Dele hos **L. Kachelmacher.**

Madvin & Saft

til 10, 16 og 20 ß pr. Flaske.
L. Kachelmacher.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Æsker samt større og mindre Dele hos **Hans Udnæs,**
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Latter, disse usattelige Spørgsmaal og Svar, denne Appel til ukjendte Hjælpere. Mennesket ved ikke, hvor det skal gjøre af sig, naar denne Gru er tilstede. Det segner under det Gaadefulde i disse Toner. Hvad ligger der under? Hvad Betydning have de, hvilken Trusel skjule de? Hvilken Bøn fremsukke de? Vildt hylende fra Svælg til Svælg, fra Luften til Vandet, fra Vinden til Bølgen, fra Regnen til Klippen, fra Zenith til Nadir, fra Stjernerne til Skummet; Kaos befriet fra sin Lænke, saadan er denne Tummel. Denne Nattens Larm er ikke mindre uhyggelig end dens Stilhed. Man sporer deri det Ukjendtes Vrede.

I den uendelige og ubegrændsede Skyggeverden findes der noget eller nogen Levende, men det, som er levende der, udgjør en Del af vor Død. Efter vor jordiske Vandring, naar denne Skyggeverden bliver en Lysregion for os, skal dette Liv favne os. Undertiden ser det ud, som om det famlede efter os. Natten er et Slags Haand, der lægger sig paa vor Sjæl. I visse grufulde og høitidelige Dieblik kjende vi det, som er bag Gravens Skillemur, hugge Tag i os.

Aldrig er det Ukjendtes Nærhed mere paatageligt end i Stormene paa Havet. Det Uhyggelige forøges der med det Fantastiske. Antikens Skysamler har der til sin Raadighed det enhedsløse Element, det ubegrændsede Usammenhængende, de spredte, ubevidste Kræfter.

Digterne har til alle Tider kaldet dette for Elmenternes Nykker.

Men Nykker existerer ikke.

De forvirrende Ting, som vi i Naturen kalde Nykker og i Livet Slump, er et Glimt af det Eviges Lov.

VIII.

Nix og Nox*).

Det Karakteristiske ved Snestormen er det, at den er sort. Naturens sædvanlige Dragt i Storm, mørkt Land eller Hav bleghvid Himmel er her skiftet; Himmelen er sort, Havet hvidt. Nedentil Skum, oventil Mørke. En Horisont gjenmuret med Taage, et Zenith beklædt med Slør. Stormen ligner det Indre af en Kathedral, dekoreret til en Ligbegjængelse. Ingen Sankt Elmsild**) paa Bølgernes Toppe, ingen flyvende Ildgnister, intet Fosforskin, blot et umaadeligt Mørke.

Polens Cyclon er ulig den tropiske deri, at den ene tænder alle Lys, den anden slukker dem — Verden bliver en Grotte. Af denne Nat falder der smaa, blege Flække, som ere i Tvivl om, hvad de skal vælge enten denne Himmel eller dette Hav. Disse Flække, som er Snefog, glide, svæve og flagre. Med denne Sne forener en voldsom Nordenvind sig. En sort Masse med hvide Pletter, blind Vanvittighed i dybt Mørke, en Orkan under en Katafalk, saadan er Snestormen.

Nedenunder skjælver Oceanet, bedækkende det forfærdelige, ukjendte Dyb. I Polarvinden, der er elektrisk, bliver Snefoget gjerne Haglkorn, og Luften fyldes med Kastevaaben; det smelder i Vandet, der beskydes af dem.

Ingen Torden høres, Nordenvindstormenes Lyn har ikke denne Ledsager. Hvad man undertiden siger om Katten, nemlig at den fræser, kan man sige om dette Lyn. Snestormen er den

*) Sne og Nat.

**) Sankt Elmsild er lysende Luer, som undertiden ved fremrykkende Tordenveir vise sig paa Taarnspidse, Mastetoppe og andre fremragende spidse Gjenstande. Det er elektriske Udstrømninger, som fra Spidserne ledes til den modsatte Elektricitet i Luften.

Dagbladet.

No. 128. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 7de Juni 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia“ hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Odemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brunnndalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 5te Juni. I Overhuset forlangte Stratford Alabamatraktaten forelagt. Han kaldte Sumners Tale extravagant, haabede en sindig Gjenoptagelse af Forhandlingerne og roste Motleys Karakter. Ogsaa Clarendom kaldte Sumners Tale extravagant, men betydningsløs, fordi Sumner ikke er Medlem af Unionsregjeringen. England er beredt til en fredelig Udjevning, forsaavidt Intet fordres, som er stridende mod dets Ære.

London, 6te Juni. Hvis Overhuset forkaster Prisebillen, forestaar Parlamentets Ajournering, dets Gjenindkaldelse i Juli og eventuelt endel nye Pairsudnævnelser.

Brev fra Nordland.

Den 28de Mai 1869.

Odelsthingets Behandling af Forslag til „Lov indeholdende Tillæg til Lov af 23de Mai 1857 om Torskefisket i Nordlands Amt og Senjens og Tromsø Fogderi“ er endelig bleven bekjendt heroppe og tildels drøftet i private Samtaler. Men det lader til, at Amtmand Holmboes Forslag, der blev Odelsthingets Beslutning, lige saa lidet som alle andre Forslag i denne Retning vil vinde almindelig Sympathi. Af Folk, som ere godt inde i Fiskebedriften, paastaaes det, at det ude paa Havet vil blive meget vanskeligt at kontrollere, om „Natredskaber“ blive satte før den i Lovforslaget fastsatte Tid. Naar Brugerne af „Natredskaber“ skulle være færdige at sætte sine Redskaber, saasnart den tilladte Tid er indtraadt, er det nødvendigt, at de en rum Tid iforveien ro ud til de Steder, hvor Sætningen skal foregaa, og hvem kan da ude paa Havet passe paa, at ikke flere af de mange tusinde Lofotfiskere sætte sine Redskaber baade 3 og 4 Timer „før det i Loven af 23de Mai 1857 § 10 foreskrevne Aftensignal“ er heiset? og hvem er det, som skal paase, at den lovbestemte Tid iagttages? eller kan man fordre, at ethvert Baadlag paa sin Baad skal føre med sig et Uhr, der nøiagtig viser Tiden? Ialmindelighed pleier nok ikke Fiskerne at føre Uhre med sig paa Søen, og det af den simple Grund, at det Slags Uhre, Almuen er forsynet med, ikke godt taale den Fugtighed, de ere udsatte for paa Baaden. Odelsthingets Beslutning vil heller ikke kunne hindre, at Brugerne af „Natredskaber“ kunne undlade at trække disse næste Dag, og den Sammenvikling af Redskaber, som Forslaget skal søge at hemme, vil saaledes ikke kunne undgaaes. Jeg har ogsaa hørt paastaa, at, hvis Odelsthingets Beslutning bliver til Lov, vil den faa samme Skjæbne som § 15 i Lov af 23de Mai 1857, hvilken §, der lyder saaledes: „Udsætter Nogen utilbørligen og efter at være advaret sine Redskaber saaledes, at Andenmands allerede udsatte Redskaber deraf nedtrykkes, ansees han med Bøder fra 2 til 20 Spd.“ —, ikke af Opsynet er bragt i Anvendelse, fordi det ude paa Søen har vist sig umuligt at afgjøre, om Nogen „utilbørligen“ har nedsat Andenmands Redskab eller ikke. Det er saaledes al Sandsynlighed for, at Odelsthingets Beslutning ikke er heldig, og til denne Anskuelse sees Lagthinget ogsaa at være kommen, idet det har besluttet Forslaget henlagt, af hvilke Grunde er her endnu ikke bekjendt. Men paa den anden Side er Odelsthingets Beslutning en Indrømmelse til dem, som ønske en Tilbagegang til den før 1857 bestaaende Ordning i Lofoten, og samtidig ogsaa en Indrømmelse til dem, som ønske en Beskyttelse for det billigere og mindre fuldkomne Fangstredskab, Linen, og det er derfor sandsynligt, at, om end Odelsthingets Beslutning i og for sig selv ikke er heldig, saa vilde den, om den bliver ophøiet til Lov, bidrage til at berolige Stemningen blandt den fiskende Almue, og dette forekommer mig at være af en saa overveiende Betydning, at nogle Indrømmelser til den mod det Bestaaende herskende Opinion maa være paa sin Plads.

Da Sagen om Bevilgning til Opsynet i Lofoten blev behandlet i Storthinget, var det paafaldende at se, med hvilken Enstemmighed Opsynet blev tillagt Popularitet af Nordlands Repræsentanter. Som det fremgaar af § 2 i Lov af 23de Mai 1857, skal Opsynet „i Særdeleshed hindre Overtrædelser af denne Lovs Bestemmelser“, og da det ligger i Fiskeribedriftens Natur, at disse Overtrædelser fordetmeste maa foregaa ude paa Havet, er ogsaa Opsynet forsynet med de nødvendige Fartøier for at være tilstede paa Fiskepladsene; men som ovenfor paapeget ere Overtrædelser mod den Bestemmelse i Loven, som skulde beskytte mod Redskabstab, ikke blevne paatalte og straffede af Opsynet, og det er et Faktum, at de fleste Sager, Opsynet i Egenskab af Politi har faaet at behandle, have angaaet Forbrydelser, som ere begaaede paa Land, og som ere strafbare efter den almindelige Lovgivning. Opsynet er saaledes tvertimod Lovens Mening bleven til et almindeligt Politi med et udviklet Talent til at fakke Tyve, og man vil da vel aldrig paastaa, at noget Politi inden sit Distrikt har været istand til at erhverve sig Popularitet? Det er langtfra min Mening at ville klandre Opsynet; men det forekommer mig klart, at Opsynet ifølge den Stilling, det indtager ligeover for den fiskende Almue, ikke kan være eller blive populært. Det er vel heller ikke saa frit for, at Løberg havde Ret, da han i Thinget paastod, at enkelte af de unge Marineløitnanter, som sendes som Opsynsbetjente til Lofoten, have gjort sig latterlige i Fiskernes Øine; men dette er Undtagelser, og det kan vist ikke benegtes, at Flertallet af Opsynspersonalet har vist sig saa nidkjært i sine Politiforretninger og udfoldet saa megen gavnlig Virksomhed til at efterspore tabt Eiendom, at det fortjente en bedre Tak af Fiskerne, end det nu faar.

Allerede paa disse nordlige Bredder er Sommeren indtraadt, idet Vaararbeiderne ved Jordbruget paa det nærmeste ere tilendebragte, og Markerne have begyndt at grønnes.

4 × s.

Om Fredning af Smaafuglene.

Almenheden er ikke længere uvidende om Nødvendigheden af Smaafuglene for Guds Husholdning i Naturen. Igjennem Skrifter og Bladopsatser er man oplyst om, hvilke farlige Følger det har for Planteriget, altsaa ogsaa for Menneskene, hvis Smaafuglenes Antal formindskes i nogen Grad. Insekterne vilde da tage Overhaand og ødelægge Skovene og Frugttræerne og Sæden og Græsset paa Marken. I mange Egne, fornemmelig i andre Lande, navnlig Tyskland, har Befolkningen lidt uopretteligt Tab formedelst en letsindig Ødelæggelse af Smaafuglene. I Preussen gik det saa vidt, at Regjeringen maatte udgive strenge Forbud mod dette Uvæsen.

Uagtet, som sagt, Almenheden ved god Besked herom, idet dygtige Forfattere har forklaret Sagen og endog opmuntret til at søge Smaafuglenes Antal forøget istedetfor formindsket, ved saakaldte Rugekasers Anbringelse paa beleilige Steder, ser man alligevel hver Vaar især Byborn at gjøre det til en Fornøielse at ødelægge saamange Smaafugle, som de kunne, dels ved at skyde dem og dels ved at fange dem. En ikke mindre ødelæggende Maade at formindske Smaafuglenes Antal paa er Opsamlingen af deres Æg. Man ved, at Børn ofte have mange Indfald og Paafund, og at disse udbrede sig i vide Kredse ligesom smitsomme Sygdomme. En saadan smitsom Sygdom er Skolegutternes Opsamling af Smaafuglеæg. Det sker i Videnskabens Tjeneste, forstaar sig! Hvilket er bare Fjas, for førend de komme saa vidt i deres naturvidenskabelige Studier, at de kunne-have nogen Nytte af sine Ægsamlinger, ville de forlænge siden være blevet kjed af dem og Æggene kastede paa Søppeldyngen. Ikke 1 af 10 gjør et nyttigt Brug af dem. Naar de vilde indskrænke sig til at borttage 1 eller 2 Æg af hvert Rede, kunde det endda lade sig høre, men hvormange er saa fornuftig? Tusinder af Æg ødelægges paa denne Maade til ingen Verdens Nytte. Vi henstille derfor atter til Forældre, Foresatte og Lærere at tilholde de Børn, der staa under deres Opsyn, at lade Smaafuglene i Fred. Vi henstille ogsaa personligt til Børnene selv at betænke den store Synd, de begaa ved at ødelægge Guds Skabninger til ingen Nytte. Vi bede dem betænke, hvilken langt ædlere Nydelse det er at frede om Smaafuglene, at iagttage deres Husholdning og Færd, at lytte til deres vakre, glade Sang, der nok kan fryde Hjertet.

Skulde imidlertid dette Uvæsen vedblive, tro vi, at det ogsaa hos os bliver nødvendigt at faa et Lovbud til Fredning af Smaafuglene. Vi have ikke Raad til at miste en eneste, hvis de skulle formaa at beskytte Skovene mod Insekter m. m. Allerede har man i de senere Aar bemærket en betydelig Aftagen i deres Mængde. De leve her under haarde Vilkaar. De komme herop under store Farer fra Syden om Vaaren for at ruge, og tages saa Æggene bort og Fuglene skydes og fanges, saa kan enhver skjønne, hvor dette vil bære hen. Det vilde omsider blive taust i Skovene, vore smaa Sangere vilde ikke længere glæde os med sine Sange og Landet vil blive givet til Pris for Insekterne. Det er ikke bare Fantasier, det er den nøgterne Virkelighed.

Kristiania, den 7de Juni 1869.

Udlandet. Udfaldet af Valgene i Paris har ikke gjort noget godt Indtryk i Provinserne. Fra Lorient skrives til France: Efterretningen om Gambettas og Bancels Seir og Thiers's, Jules Favres og Garnier-Pagés's Nederlag har overrasket os meget ubehagelig. Man er rigtignok vant til Hovedstadens Excentricitet og man ved, at den altid sætter Tingene paa Spidsen, men man troede dog ikke, at Pariserne vilde kaste Provinserne en saa bestemt Udfordring i Øinene. Man drøfter det Spørgsmaal, hvad man skal gjøre, hvis de Deputerede, der repræsentere den uforsonlige Opposition, skulde have Dristighed nok til at arbeide paa en ny Revolution. Den almindelige Mening er, at man ikke oftere vil lade sig overraske som i 1830 og 1848. Det er blevet udtalt aldeles bestemt, at Paris ikke længer skal foreskrive det øvrige Land Love, og at man skal vide at skaffe Majoritetens Beslutninger Agtelse. Lad dette tjene til Advarsel for Paris! En Revolution vilde denne Gang istedetfor dumme Beundrere finde en fortvivlet Modstand. De sidste 18 Aar, der have skabt almindelig Velvære, have gjort Alle konservative. Medens man i Paris synes at sværme for idelige Forandringer, holder man i Provinserne paa det Bestaaende, hvilket ikke udelukker virkelige Fremskridt.

Ifølge Patrie's Opgjørelse af Valgene ere Stemmerne faldne saaledes: Paa Regjeringens Kandidater have 5,579,892 stemt, paa Legitimister 297,087, paa Orleanister 488,931, paa liberale Demokrater 1,507,648 og paa Radikale 153,263.

I Statsraadet i Stokholm i Lørdags skal Stiftamtmand Nannestad være udnævnt til Sorenskriver i Follo og Admiral Konow være meddelt Afsked i Naade.

Odelsthinget sammentræder Tirsdag 8de ds. til Foretagelse af:

1. Indstilling fra Protokolkomiteen til Decision af Antegnelserne til Statsregnskabet for 1864 m. V.
2. Do. fra do. til do. af do. til do. for 1865 m. V.
3. Do. fra do. ang. Regjeringsprotollernes Gjennemgaaelse.
4. Lagthingsanmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov om Ophævelse af det geistlige Naadensaar.
5. Do. Do. ved Beslutningen til Lov indeholdende Forandringer i Loven af 6te Juni 1863 om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet.
6. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Kirketiende i Opdal og beneficeret Gods i Sogndal.
7. Do. fra Kirkekomiteen No. 2 ang. den kgl. Proposition til Lov om Embedsexamen for Lærere ved offentlige Skoler for den høiere Almendannelse.
8. Referat.

Lagthinget sammentræder Tirsdag den 8de ds. til Foretagelse af:

1. Fortsat Behandling af Odelsthingets Beslutning til Lov om Auktionsvæsenet.
2. Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende udvidede Rettigheder for gjensidige Brandasuranceforeninger.
3. Do. Do. til Lov angaaende Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund.
4. Odelsthingets Beslutning i Anledning Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen til Lov om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet.
5. Referat.

Norsk Folkeblad blev paa Grund af Vægring fra Bogtrykkeren, bag hvis Ryg efter Sigende Andre operere for at faa Bladet til at gaa ind, ikke udleveret til Abonnenterne i Lørdags, men skal efter en indtil videre truffen Ordning nu foreløbig udkomme fra et andet Bogtrykkeri. Det er idag ombragt til Abonnenterne i Byen. Morgenbladet anstillede igaar med synlig Glæde nogle Betragtninger over Bladets vanskelige Stilling og dets „Svindel.“ Den store Almenhed, som Bladet ved sit Frisind og sin kjække Optræden ved flere Leiligheder har vundet for sig, vilde derimod vistnok finde det beklageligt, om det ikke skulde overstaa Krisen. Formodentlig ville Bladets Vedkommende snart redegjøre for Stillingen.

Brand i Drammen. Ifølge privat Telegram hertil nedbrændte igaar Eftermiddag en Plankestabel og 3 Huse i Drammen.

Frøken Agathe Backers Koncert Lørdag Aften i den store Frimurersals Lokale havde samlet et udsøgt og skjønsomt Publikum, der, skjønt ikke ubetydeligt, imidlertid desværre ikke var saa talrigt, som man efter Koncertgiverindens store Talent og det afvexlende og heldige Program kunde have ventet. De givne Numere bleve alle modtagne med sterkt Bifald, og hun blev gjentagne Gange fremkaldt og tilkastet Blomster. — Hun blev særdeles heldigt assisteret af Signora Cari, der sang et Par Numere, samt en Dobbeltkvartet af Studenter, der gjorde megen Lykke.

Det italienske Operaselskabs Folkekoncert paa Klingenberg Søndag Eftermiddag i den store Sal blev besøgt af en talrig Menneskemasse, der med megen Jubel hørte og modtog de Forskjelliges Præstationer, hvoriblandt især Cari vandt Bifald. Efterat forskjellige af Selskabet enkeltvis eller i Duetter havde optraadt, gav tilslut det samlede Selskab med et Kor et smukt Numer. Lokalet frembyder mange heldige Betingelser for dette Slags Koncerter om Sommeren.

Det danske Skuespillerselskab fra Folketheatret i Kjøbenhavn optraadte igaaraftes for første Gang paa det ny oppudsede, smukke Theater paa Klingenberg, tilligemed den før averterede Sangerkvartet fra Languedoc, bestaaende af 7 Medlemmer. De givne Stykker vare: „Bryllup i Udsigt“ og „Redaktionssekretæren,“ i hvilke man fik Anledning til at stifte Bekjendtskab med Fru Recke, samt Hhrr. Kolling og Madsen, hvoriblandt især den sidste paa Forhaand er bekjendt som en Komiker af adskillig Betydning og ialfald det ovenfor nævnte Kjøbenhavner Sekondtheaters fornemste Støtte i dets temmelig lette, men af og til morsomme Repertoire. Han udmærker sig især i flotte Roller. Begge Stykker blev modtaget med Bifald og de Spillende fremkaldt. Det samme var Tilfældet med den languedocske Sangkvartet, der gav en Del eiendommelige sydfranske Folkeviser og Sange, næsten alle med korte Soloer ledsagede af de Øvriges Akkompagnement, tildels paa Kastagnetter. Det lønner sig for Kuriositetens Skyld at have hørt dem.

Om Sammenstødet mellem den norske Brig Edvard Hvidt og det franske Dampskib har de forenede Rigers Minister i Florents nu

indsendt en Beretning til Indredepartementet. Det fremgaar heraf, at Ulykken hovedsagelig skyldes den franske Kaptein. Briggen havde sine Lanterner og Alt i Orden, medens det franske Dampskib ikke havde den sædvanlige 3die Lanterne tændt. Det var Dampskibet, som med stor Voldsomhed stødte paa venstre Side af Briggens Forstavn, saaat der ombord opstod Frygt, for at den skulde være synkefærdig, og Kapteinen sprang derfor ombord i Dampskibet, som 3 Gange stødte paa Briggen og hver Gang bestadigede den. Briggen satte først ud en liden Baad, men denne fyldtes strax; den anden Baad naaede ikke Dampskibet, og da Skipperen vilde sætte Storbaaden ud for at komme Dampskibet tilhjælp, hindrede saavel Passagererne, der vare gaaede ombord i Briggen ved Sammenstødet, som Mandskabet ham heri, da de under Briggens farlige Stilling saa sin eneste Redning i Storbaaden. Af Dampskibets Besætning blev som før meddelt kun 33 reddede. De Meddelelser, som have staaet at læse i franske Blade, og som lægge Skylden for Sammenstødet paa den norske Brig, maa efter det nu Oplyste ansees for urigtigt.

Skogødelæggelse. For en Tid siden indeholdt vort Blad en Artikel fra en Bonde om den overhaandtagende Skogødelæggelse i flere Egne af vort Land. Aamot Formandskab sees nu ogsaa at have havt denne Sag under Behandling og besluttet gjennem Amtet at indhente samtlige Herreders Mening om, hvorvidt ikke Midler fra Styrelsens Side bør tilveiebringes imod Skogødelæggelsen, der især tilskrives Bortforpagtningerne til Udhugst i de sidste Aar. En Skogkommission blev i Formandskabet bragt i Forslag.

Amerikabrev. Af et os velvilligt tilstillet Brev fra en Landsmand, H. Pedersen, i Chicago til en herværende Mand hidsættes følgende: „Her er et velsignet Land, her er Frihedens Stempel sat paa Alt, hvad vi ser og hører. Her er en god Arbeider den bedste Mand. Stort Embedsvælde kjendes ikke til, og selvfølgelig heller ikke nogen Formindskelse eller Afkortning paa Lønnen.

Jeg arbeider paa Illinois-Centraljernbanens Værksted og tjener 3 Dollar om Dagen; det er Greenback (Papirpenge), men her ere de saa gode som Guld. Her er godt at leve, og Klæderne ere heller ikke saa dyre at forskaffe sig. En fattig Mand kan om faa Aar fortjene sig lidt i Lommen, saa at han kan kjøbe sig et godt Stykke Land derfor. Jeg har gaaet ind i et Kompagni med Skandinaver, der skal kjøbe Jernbaneland i Staten Cansas ved Uta-Søens Jernbaner, der gaa til California. Vi betaler 10 Dollars om Maaneden. Det Kompagni jeg arbeider for har ialt 173 Lokomotiver; hvis Du vilde sætte isammen alle disse Vogne og Værksteder i en Linie, saa vilde Rækken blive saa lang, som Afstanden fra Kristiania til Asker Kirke og maaske endda lidt til. Ja her er Liv og Rørelse her, kan Du tro — og jeg befinder mig vel i dette frie velsignede Land.

Du er vel glad i aarlige Storthing Du, kan jeg tro. Det maa vist blive godt i Norge nu".

Om Falitterne i Bergen og Kobberværket paa Stordøen heder det i et Brev til Dagbl. fra Bergen, 29de Mai 1869: En af vor Bys yngre og driftigste Kjøbmænd Johan Pettersen har i disse Dage gjort Opbud med en Underballance af 50,000 Spd. Han har ret været et Exempel paa bergensk Spekulationsaand med alle dens lyse og mørke Sider. Sammen med Broderen, der er norsk-svensk Konsul i Christchurch paa New-Zeeland, har han søgt at skaffe norske Produkter Adgang til dette fjerne Marked; — her i Byen stiftede han sammen med Civilingeniør Paasche vort nyttige Dampbaadelag, der betegner en ny Tid i vor og Landdistrikternes Samfærdsels Historie; — i Skudevigen har han faaet istand en storartet Mølle, der drives med tidsmæssige Dampmaskiner, og endelig tænkte han nok nylig at faa Kul til disse ved at kjøbe nogle Brunkulanvisninger paa Gaarden Langeland paa Holsenøen, strax nord for Bergen. Dengang gjorde han dog Regning uden Vært; Skjærpene vare udrivværdige og det Hele gik derfor op „i Røg", rigtignok paa en anden Maade, end han havde drømt om. Men hvad der især har fæstet Opmærksomheden paa ham, har været hans fabelagtige Lykke i det sidste Aar og nu pludselige Fald, som Eier af nogle Gruber nær Lervik paa Stordøen, der paa Grund af deres Righoldighed almindelig gik under Navn af „Guldberget". Da Skjærpefeberen grasserede slemt her blandt os forrige Aar, og gav vor eneste Fysiker og og Kemiker Dr. Crawfurd nok at bestille med Analyse, kom ogsaa en Lervikshonde med nogle „Steinar", som han havde skjærpet fra nævnte Sted, og bød hele Herligheden tilfals for 5 Spd., hverken mere eller mindre. Senerehen kom Skjærpet til en Kjældermand her i Byen for en Spotpris, men da det kort efter kom op, at Svovlkisen indeholdt ei saa lidet Kobber, steg det strax i Værdi og kjøbtes for noget over 3000 Spd. af et Interessentskab, bestaaende af Johan Pettersen (80/120), Konsul B. Jebsen (20/120), Hans Anfinnsen, en Kjældermand, (7/120) samt Ferdamannen, Kjøbmand Henrik Krohn (13/120). Pettersen har i 11 Maaneder, som anført, tjent 19,000 Spd., Jebsen i samme Tid 4750 Spd., Anfinnsen 1662½ Spd. og Krohn 3087½ Spd. Pettersen betalte sin ⅔ Part med 2200 Spd. Pettersen vilde sælge sin ⅔ Part for 20,000 Spd., fordelt paa 200 Aktier a 100 Spd. Anbruddene gav nu rigere og rigere Udbytte, den ene Skare af „Sluſker" — saa benævnes desværre Grubearbeiderne, ikke ganske uden Grund — hyredes efter den anden. Men hvad sker! med engang standser Aaren — og saa standser Johan Pettersen med, hvilket bør beklages, da vor By i ham taber en virksom og utrættelig Kjøbmand med mange Fremskridtsideer. Før Opbudet søgte han af al Magt at faa solgt sin Del i „Guldberget", som han tror langtfra er udtømt endnu, for 20,000 Spd. fordelt paa 200 Aktier a 100 Spd., hvoraf han vel vilde forbeholdt sig en god Del selv; men Børsen var af gode Grunde uvillig og Forsøget strandede. Ogsaa en anden af vore yngre Handlende, Cordt Valeur, har i disse Dage maattet standse.

Fra Horten. (Gjeng.) Igaar Morges heistes Kommandoen ombord i Kadetkorvetten „Nornen", Chef Kaptein Heyerdahl. Kadetterne skulle embarkere Tirsdag Morgen, hvorefter, efter Forlydende, den afgaar Torsdag til Trondhjem og derfra til Flekkefjord og videre til Nieuwediep.

I Onsdags begyndte Ekviperingen ombord i Taarnfartøiet „Mjølner" og Dampskibet „Vidar"; igaar saaes Mjølner allerede at være ude paa en Prøvetur.

— Som Admiral Konows Eftermand nævnes almindelig Kommandør Valeur.

Hædersgave. Ifølge Østerdalens Avis, er der som et Tegn paa Medborgeres Agtelse og Sympathi for ufortrøden Virksomhed under Valgbevægelserne sidstleden Høst overrakt Kontrollør Stribolt en af Ringsakers Indvaanere ved frivillige Sammenskud tilveiebragt smuk Hædersgave, bestaaende blandt andet af diverse Stykker Agerdyrkningsredskaber.

Nordlandsstevnen har, skriver Berg. Tid., i maaske mindst 25 Aar ikke paa engang været saa stærkt repræsenteret her som iaar, idet den hele Stevne samtidig er indtruffen og tælles i vor Havn en Flaade paa 130 Jægter, iberegnet Bomseilsfartøier, med omkring 700 Mand ombord. — Mærkeligt nok er ingen Nordlænding endnu igjen afgaaet, medens kun en eller et Par Jægter ere tilbage, som formenes underveis hertil. For de større Kontorer paa Bryggen har Stevnens samlede Ankomst været en mindre ønskelig Begivenhed, eftersom den kræver den korteste og mest anstrengende Expedition i en Haandevending, til samme Tid som tilstrækkelig Pakhusrum for de nordlandske Produkter meget vanskelig har været at opdrive. Paa den anden Side maa det dog være ret heldigt for Kjøbmanden saaledes at faa det store Uvæsen „Bespisningen" — et Arvestykke fra de gamle, gyldnere Dage — ligesaa hurtigt expederet.

Nyt Fiskeri. Fra Kinn berettes til Bergensposten, at en driftig Mand i disse Dage har begyndt at drive et paa Vestkysten forholdsvis nyt Fiskeri, nemlig Haakjærringsfiske, der ved Finmarkens Kyst drives i temmelig stor Maalestok for Leverens Skyld. I ca. 8 Timer fiskedes Haakjærring til 15 Tønder Lever, hvilket kan siges at tilsvare et Udbytte af 90 Spd.; Veiret hindrede et længere Ophold paa Havet. Skulde dette Fiskeri, ligesom det nu nys optagne Bankfiskeri fra Haugesund, vise sig at være lønnende, vilde det for mange Distrikter blive en stor Sag, en ny Næringsvei af Betydning.

Værdifuld Gave. (Bergp.) Apteryx Owenii, en Fugl af sjeldnere Art paa New-Zeeland, har Bergens Musæum i disse Dage modtaget som Gave, idet en fra New-Zeeland nylig hjemkommen Nordmand har overbragt et Exemplar fra Dr. Haast i Christchurch, Canterbury, New-Zeeland, en i sit Land høit anseet Videnskabsmand, der ogsaa iøvrigt har vist megen Interesse for Norges videnskabelige Anstalter. Exemplaret er i det Hele vel vedligeholdt og vil, naar det bliver opstillet, af Publikum udentvivl sees med Interesse.

Fra samme Haand har Musæet modtaget nogle Stykker af et Skelet af Moafuglen tilligemed nogle Stene af den Slags, som dette Uhyre af en Fugl pleier at sluge for at befordre sin Fordøielse, og som under denne Proces ere blevne ganske blankt polerede.

Bonde—Arbeider—„simpel Mand". En Bonde anstiller i Tromsø Stiftstidende nogle Betragtninger over Forholdene hertillands, og ytrer blandt Andet: „Har vort Folk i det Store og Hele taget, fra Embedsmanden og ned til den lavest Stillede, tilegnet sig Grundbetingelsen for al demokratisk Frihed: Agtelse for Menneskets eget Værd uden Hensyn til de ydre Vilkaar? Svaret hervaa maa, heder det, blive et ubetinget Nei. Der hersker i vort Land en almindelig Foragt for legemligt Arbeide, og denne gaar da — bevidst eller ubevidst — ogsaa ud over Arbeideren. Det er denne Tænkemaade, som har fundet sit Udtryk i en „simpel" Mand og i det noksom bekjendte „raabarkede Bønder." Det er vel værd at lægge Mærke til, at dette „simpel" Mand ikke er Betegnelse for Mandens Værd som Menneske; det har i Virkeligheden intet med ham som saadan at gjøre; det betegner nemlig, at Manden hører til den arbeidende Klasse. Men i selve Ordet „simpel" ligger der en Foragt for Manden, og dette giver sig end mere tilkjende ved det ofte foran indskudte lille Ord „bare". Manden kan være Hæderligheden selv, han er dog „bare en simpel Mand", medens den, der ved Rigdom, Dannelse eller Lærdom er hævet over Massen af Folket, ikke er simpel, hvor „simpel" Karakter hos Manden hans Gjerninger end kan bære Vidne om. En saadan virkelig „raabarket" Tænkemaade er ikke opstaaen blandt Folket, den er tvertimod bibragt det fra dem, som det var vant til at se op til, fordi det stod høiere det være nu i materiel eller aandelig Henseende. Det er ikke den nulevende Slægt dette skyldes, ligesaalidt som det skyldes vore Fædre i Oldtiden. Ialfald have vi i Sigurd Syr Exempel paa, at selv Konger uden at synke i Folks Agtelse kunde befatte sig med Jordens Dyrkning. Det var saaledes først i en senere Tid, at Foragt for Arbeidet og Arbeideren fik Indpas; og det tør hende, at det ikke er saa vanskeligt at paavise det Tidsrum, hvori dette skede. Som man ser i ethvert Land, hvor Enevældet hersker, er Arbeidsstanden undertrykket, Arbeideren foragtet og ikke stort andet end Slave. Under det danske Herredømme blev Tilstanden ogsaa saadan hos os, og den herskende Fordom mod legemligt Arbeide er utvivlsomt en Gjenganger fra hin Tid. Ialfald skriver Udtrykket „simpel Mand" sig fra de Dage, medens rigtignok „raabarkede Bønder", som bekjendt er af en yngre Dato. Udvandreren lærer snart af sine nye Landsmænd, Amerikanerne, at skatte Frihedens Værd for Mennesket, hans Selvbevisthed vækkes, han ser, at han agtes af andre og lærer at agte sig selv. Naar han saa skriver til Slægtninge og Bekjendte kan det ikke undgaaes, at han jo anstiller Sammenligninger mellem der og her, og at Sammenligningen, hvad det her Omhandlede betræffer, ikke falder ud til Fordel for vort Land, siger sig selv. Det er da intet Under, at Reiselysten griber de Hjemmeværende; ganske naturligt, at de gjerne bytter en Stilling i hvilken Overseelse er deres visse Lod mod en, hvori de føle, at de komme til sin fulde Ret. Se, her har man upaatvivlelig for Udvandringen en Grund, som ikke bør oversees, og hvilken, da den kan fjernes, det er enhver Fædrelandsvens Pligt at søge fjernet. Eftersom Oplysningen stiger, tør det haabes, at Bonden og Arbeideren i det Hele mere og mere vaagner til Bevidsthed om sin Ret som Borger i et frit Land, og at han vil arbeide for at hevde denne Ret; men Embedsmanden og Kjøbmanden bør gaa ham imøde. Fra oven er Splittelsen kommen, fra oven bør derfor ogsaa arbeides paa Udfyldelsen af den gabende Kløft, der skiller de saakaldte „Bedre" fra den „simple" Mand. Sker det, tør det hende, at denne ogsaa vil føle, at han i sit eget Land kan finde det, han nu maa søge paa den anden Side af Atlanterhavet".

Ved nylig afholdt Generalforsamling i Forsikringsselskabet Skandia i Stockholm oplystes der, at Selskabets Forretninger i det sidste Aar havde givet et Overskud paa 253,543 Rdlr. 53 Øre, foruden den 5 pCt.s Rente af den af Aktieeierne kontant indbetalte Kapital, hvilken Rente udgjorde 74,977 Rdlr. 75 Øre, altsaa den samlede Gevinst 328,621 Rdlr. 28 Øre. Af Selskabets Fonder har Livsforsikringsfondet steget fra omtrent 1,450,000 til omtrent 1,600,000 Rdlr., mens Brandforsikringsfondet har gaaet ned omtrent 24,000 Rdlr., saa det nu er 402,728 Rdlr. Reservefondet, som ved 1867 Aars Udgang udgjorde 365,098 Rdlr., er voxet til 550,722 Rdlr.

Forbindelsen mellem Finmarken og Ob-Jenisei (i Sibirien) synes, ifølge en Artikel i Finmarksposten, nu at have god Udsigt til at komme istand. Den før i Aviserne meget omtalte Russer, Hr. Sidorow, har nemlig af den russiske Regjering faaet Privilegium paa 20 Aar paa Skibsfart med Seil- og Dampskibe ved Ob og Jeniseis Mundinger og i det kariske Hav, med Tilladelse til at drive Søfangst samt toldfri Ind- og Udførsel af Varer. Hr. Sidorow agter i den Anledning at forene sig med et norskt Kompagni, for saa snart som muligt at faa en Fart istand, der sikkert vil øve stor Indflydelse paa de finmarkske Forholde. Fra Kristiania er udgaaet Opfordring til Dannelse af et Interessentskab til Foretagendets Fremme, og Finmarksposten opfordrer den finmarkske Handelsstand til en masse at tage Aktier. Den Aktiekapital, som ansees fornøden, er 25,000 Spd. De Oplysninger, man har faaet, synes at være meget tilfredsstillende. Farvandet skal være aabent i det Mindste 4 Maaneder af Aaret. Af optagne Kystkarter med Oplodninger af Farvandet fremgaar, at et 10 Fods dybtgaaende Fartøi vil kunne komme frem overalt langs Kysten. Efter den Besked, man nu har faaet, er Ob-Jeniseis fornemste Udførselsartikler Kornvarer, Kornbrændevin, Talg, Huder, Skind, Kjød, Flesk, Alt overordentlig billigt og meget godt. Tilladte Indførselsartikler er bl. A.: Salt, Kaffe og Sukker. Et nyt stærktbygget Dampskib med omtrent 4000 Kubikfods Lasterum vil, om man faar Interessentskabet istand, om kort Tid kunne være færdig og at faa for omtrent 15—16,000 Spd. — Til Sommerstation for Dampskibet har man tænkt sig Vardø, hvorfra det blot er en 3 a 4 Dages Reise til Ob-Jenisei. Om Høsten kunde det saa gjøre nogle Ture paa Archangel.

Folkemøder afholdes, som ventelig kan være, fremdeles i Sverige. Indskrænkning i Embedsposter og Statsudgifter samt Forandringer i Stemmeretsloven er naturligvis de Sager, hvormed ogsaa det svenske Folk mest beskjæftiger sig.

To Medlemmer af den tydske Nordpolexpedition, Løitnant i den østerigske Hær, J. Payer, og Docent ved Wiens Universitet, G. C. Laube ere indtrufne i Stokholm for at gjøre sig bekjendt med de righoldige Samlinger fra de nordlige Egne. Expeditionen skal besøge og hente praktiske Raad hos de svenske Nordpolarfarere.

Den bekjendte Theolog Hengstenberg i Berlin er den 28de Mai afgaaet ved Døden. Aftonbl. skriver i sin Nekrolog over ham blandt Andet: „H. var en Mand med usædvanlig Lærdom, stor Skarpsindighed, overnaturlig Energi, urokkeligt Mod, stærk Karakterfasthed og var i alle Henseender en helstøbt Personlighed. Ulykkeligvis fordunkledes disse store Egenskaber af Herskelyst, Forfølgelsessyge, Juristeri, Rethaveri og manglende Sandhedskjærlighed. Havde han levet nogle Aarhundreder tidligere, skulde han uden Naade have dømt den halve theologiske Verden til Kjætterbaalet." Savnet af denne usædvanlige Mand, heder det videre i Aftonbl., vil udentvivl endog i de ortodoxeste Kredse blandes med en Følelse af lettet Aandedrag og sprængte Lænker. Han var en uovertruffen Mester i at skabe et terroristisk System. Han var født 1802 og grundede 1828 Evang. Kirchenzeitung, hvis Banstraaler han spredede til sidste Stund, og de vare meget virksommere end Pavens i Rom. I Politiken tilhørte han Stahls sofistiske Konservatisme.

Brudegave til Kronprins Frederik af Danmark. Den ægyptiske Staldmester Demirgian, der som for meddelt nu er reist til Stockholm, har ogsaa medbragt en Brudegave fra Vicekongen af Ægypten til Kronprins Frederik, nemlig en udmærket smuk, ægte arabisk Hest, der foreløbig er bleven indkvarteret paa Kong Karls Lystslot Bäckaskog.

Bedrageri imod Udvandrere. Den norske Konsul i New York har ifølge Post- och Inr.-Tidn. indberettet til Kommercekollegiet, at endel dertil ankomne svenske Udvandrere forgjæves have præsenteret nogle af dem i Gøteborg hos Uvandringsagenten Charles Hartvig indkjøbte Anvisninger paa Handelshuset Williams & Guion, der har vægret sig ved at indfrie Anvisningerne, da bemeldte Hartvig ikke blot ikke har Penge staaende hos det amerikanske Hus, men endog skylder det ca. 800 amerikanske Gulddollars. Udvandrerne ere ved dette Bedrageri blevne blottede for Alt, og Konsulatet har maattet forstrække dem med de nødvendige Midler til at fortsætte Reisen til Vesten. I Forbindelse hermed beretter Konsulen, at over 100 Passagere, som ere ankomne med det engelske Dampskib „Erin" fra Liverpool, have underskrevet et gjennem Konsulatet hjemsendt Memorandum, hvori de beskrive de Lidelser, som Udvandrere have at udstaa under Overreisen til Amerika.

Droschker og Bybude. For Tiden er der i Kjøbenhavn 209 Droschker, som ere antagne af Politiet. — Af Bybud er der for Tiden af Politiet antaget 284.

Fiskeriet i Nordsøen. Ifølge „Hamb. Nachr." er der imellem den britiske Regjering og det nordtydske Forbund truffet en Overenskomst med Hensyn til den begge Staters Undersaatter tilkommende Fiskerret i Nordsøen. Der er ved denne blevet bestemt, at det nordtydske Forbunds Høihedsret strække sig tre Sømile ud i Havet fra den yderste Grændse af det Land, som ved Ebbetid er tørt langs Kysten eller ved Øerne. Indenfor denne Grændse maa engelske Fiskerbaade ikke komme uden i Nødstilfælde, og hvis de findes der, ville de blive bortviste eller, saafrem de gjøre Modstand, beslaglagte.

Derby-Væddeløbet, den store Hovedkamp iblandt de talrige engelske Kapløb, fandt — som før meldt — Sted den 26de Mai. Vi har allerede berettet Udfaldet. Man havde forudseet dette Udfald, og Omsætningen ved Væddemaalene har derfor ikke været saa stor som i mange tidligere Aar. Forresten fandt denne Væddeløbsfest Sted under de gunstigste Betingelser; og der herskede paa Veien ud og hjem den samme raa Lystighed som altid. Noget ganske Nyt og meget Mærkeligt var det derimod, at Prinsesse Alexandra overvar Løbet: ledsaget af Prinsen af Wales og sin Broder, Kronprins Frederik, kom hun kjørende fra Marlborough House og tog Plads i en særlig Tribune, som var opreist ved Banen til det kongelige Selskab. Det har dog vistnok stødt Mange i England, at Prinsesse Alexandra har brudt Etiketten og indfundet sig til dette Løb, hvor der i Reglen kun kommer Damer af et noget tvivlsomt Rygte: Derby-Dagen er Mandfolkenes og Demi-Mondens Fest, det elegante og af den fine Verdens Damer patroniserede Væddeløb er det ved Ascot, et Par Uger efter Derby-Løbet.

De i Livorno foretagne Undersøgelser i Anledning af den østerrigske Konsuls Mord og Attentatet paa General Crenneville have hurtigt ført til Gjerningsmandens Opdagelse. Han heder Negri, og Motivet til hans Forbrydelse

forklares af, at hans Fader og Broder i 1849 blev skudte efter en Krigsretsdom, medens han selv fik Stokkeslag ved Siden af deres Lig. Det bekræftes herved, at der alene var Tale om en privat Hævn. At Konsul Inghirami myrdedes, hidrørte fra en Forverling, idet Negri antog ham for Crenneville; denne blev saaret i Ansigtet, men skal være udenfor al Fare.

Storthinget.

Lørdag den 5te Juni holdtes Odelsthing. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 2 ang. Repræsentanten Jaabæks Forslag til Lov om Ophævelse af Skoledirektørembederne.

Nævnte Komite har modtaget til Indstilling vedlagte af Repræsentanten S. Jaabæk „paa egne og Bondevennernes Vegne“ fremsatte Forslag til Ophævelse af Skoledirektørembederne saalydende:

„Efterhaanden som Skoledirektørembederne blive ledige, bortfalde disse Embeder.“

Som Bilage følger Udskrifter af Forhandlingerne i forskjellige Møder og Foreninger, hvor Forslaget er anbefalet og vedtaget, og har man ogsaa senere dels gjennem Odelsthinget, dels direkte modtaget Resolutioner og Andragender, der gaa i samme Retning.

Foruden at paaberaabe sig, „at det utvivlsomt er en Folkemening, at saa bør ske“, og „at der — efter de mange Vedtagelser — er god Grund til at tro, at det udtaler en almindelig Folkestemning“ anføres til Forslagets Begrundelse i det Væsentlige:

„I 1860, da Skoleloven for Landet udkom, havde man vistnok den Mening, at Skoledirektørembederne skulde hæve Skolevæsenet til en anseligere Høide. Hette Haab er imidlertid ikke gaaet i Opfyldelse. Den nye Skolelov er bygget paa Grundsætning af Tvang og Indskrænkning af Frihed i langt større Mon, end den ældre Lovgivning. Da nu Friheden, som bekjendt, udvikler bedst Evnerne, saa maa det ikke forundre, at Skolelovens Virkning, trods Skoledirektørerne, ikke svarede til Forhaabningerne. Hvad Kostningen ved Skoledirektørerne betræffer, saa ere disse betydelige. Deres Løn er 1200 Spd. til hver, altsaa for 6 tilsammen 7200 Spd., hvortil kommer Dagløn paa Reiser, samt Skydsvederlag, hvilket tør andrage til 2 a 3000 Spd., altsaa ialt 10 a 11,000 Spd. aarlig. Spørges om Skoledirektørerne gjør Gavn for saa betydeligt Beløb, saa bliver Svaret formentlig det bestemteste Nei. Hvad kan disse Embedsmænd, som de Andre ikke kunne? Formentlig Intet. Af Statsbudgettet sees, at de henregnes under „Geistlighed og Kirken.“ Herved er deres Virksomhed i præstelig Retning given; men ved saa kostbare Personer at forstærke Præsternes Magt synes ikke at behøves. Til at tage vare paa de skolepligtige Børn har man: Forældre, Skolelærere, Præst, Provst, Biskop, tildels Amtmand, Skolekommission og maaske Tilsynsmænd, samt under visse Omstændigheder Faddere og endelig Skoledirektøren, hvilke alle tilsammen andrage til 20 a 30 Personer. Dette er et saa vidtløftigt Maskineri, at nok Skoledirektørerne kunne tages bort, uden at Læreorganismen kommer i Ulave; derom haves Erfaring førend Skoleloven af 1860. Det er sandt, at man i endel katholske Lande har Skoledirektører. Men det er ikke Geistlige, som er ansat. De Ansatte der skulle rive noget af Magten fra Præsteskabet. Hist ere Præsterne imod Oplysningens Udbredelse; dette vides ikke at være Tilfældet hos os. Men om saa var, at de ikke vare geistlige Mænd, saa ere de dog overflødige; men de ere saa meget mere uønskelige, naar de ere af samme Slags, som Præsterne.

Det maa vel desuden betragtes som en almindelig anerkjendt Sag, at Skolevæsenet først da kan blive hævet til nogen Høide, naar Folket selv antager sig det af fri Drift. Man bør saaledes arbeide til det Maal, at Herrederne inden en passelig nødvendig Begrændsning blive selvstyrende i Skolevæsenet som i sine andre Anliggender. Loven af 16de Mai 1860 har derimod slaaet ind paa den modsatte Vei, idet Herredernes Selvbestemmelsesret nu er mere indskrænket end før, og Regjeringen større, navnligen formedelst Ansættelse af Skoledirektørerne. Vidt og bredt høres det fra, at disse Poster ere ilde anskreven i vort Land, og utvivlsomt er det ogsaa, at Skolen nu paa mangt et Sted er mindre elsket af Folket end før.“

I Henhold til disse Præmisser foreslaaes altsaa, som ovennævnt: „Efterhaanden som Skoledirektørembederne blive ledige, bortfalde disse Embeder;“ men Skoleloven og navnlig Stiftsdirektionens Stilling inden denne tænkes forøvrigt uforandret.

Komiteens Pluralitet havde indstillet, at Forslaget ikke bifaldes, medens en Minoritet (Ueland) bl. A. udtaler sig saaledes:

Jeg er aldeles enig i den Tanke, som ligger til Grund for Jaabæks Forslag; naar jeg alligevel har sluttet mig til Pluraliteten om, at Forslaget ikke indstilles til at bifaldes, ere mine Grunde derfor følgende:

Naar Skoledirektør-Posterne skulde hæves, burde det grundigere overveies, om den Virksomhed, som er paalagt Stiftsdirektionerne, ikke vilde blive for byrdefuld, eller om deres Deltagelse i Overopsynet med Skolevæsenet ikke paa forskjellige Maader uden Skade kunde indskrænkes.

For det Andet har Thinget nu været saalænge samlet, at det vanskeligt vil faa Tid til grundig at bearbeide Sagen, og, selv om den fandt Thingets Bifald, vilde neppe Regjeringen være saa dristig, at den turde bifalde en saa ny Sag, selv om den havde Tid nok dertil, endsige naar den indkom i den ellevte Time; Storthingets kostbare Tid vilde saaledes være spildt. Men for at Regjeringen ikke skal misforstaa Storthingets Beslutning, som om Sagen var grundet paa en fix Ide, der ikke finder Anklang rundt om i Landet, har jeg fundet mig opfordret til at udtale min Anskuelse, som jeg er vis paa deles af Mange, i det Haab, at Regjeringen vil skjænke den fornødne Opmærksomhed. For det Tilfælde, at nogen af Odelsthingets Medlemmer skulde antage, at Sagen bør fremmes paa dette Thing, har jeg formet efterfølgende Forslag til

Lov
angaaende Ophævelse af Skoledirektør-Embederne.

§ 1. Efterhaanden som de nuværende Skoledirektører afgaa eller forflyttes, ophæves disse Embedsposter.

§ 2. Forsaavidt Storthinget bevilger de fornødne Midler, kan Regjeringen i de Stifter, hvor Skoledirektør-Posterne ere inddragne, i større eller mindre Udstrækning, for kortere eller længere Tid lade Almueskolerne paa Landet visitere ved dertil skikkede Mænd.

§ 3. Kongen kan, naar det maatte ansees nødvendigt, fritage Stiftsdirektionerne for at udarbeide det i § 79 i Lov af 16de Mai 1860 omhandlede Budgetforslag for Amtets Skolekasse, i hvilket Fald Provsternes Forslag bliver Grundlaget for Amtsformandskabets Forhandlinger.

Ligeledes kan Stiftsdirektionerne fritages for at indgive den efter § 82 befalede aarlige Indberetning om Almueskolevæsenets Tilstand, imod at Skolekommissionernes aarlige Beretninger indsendes direkte til Kirkedepartementet.

I Henhold til hvad ovenfor er anført om det foreliggende Forslag og med den Bemærkning, at et Medlem af Komiteen ikke har været tilstede under Sagens endelige Behandling, har man den Ære at indstille til Odelsthinget at beslutte:

Det af Repræsentanten Jaabæk fremsatte Forslag til Lov om Ophævelse af Skoledirektørembederne bifaldes ikke.

Jaabæk henholdt sig til, hvad han allerede forhen havde udtalt samt til Uelands Grunde inden Komiteen for sit Forslag, hvilke Grunde han fandt som ugjendrivelige talte stærkt nok for det Rigtige i Forslaget; han optog derfor Minoritetens Indstilling. Steen (Komiteens Formand) henholdt sig til Komiteens Pluralitets Præmisser og fastholdt dens Indstilling. Ueland fastholdt sit Forslag. O. Velde kunde ikke være enig med Jaabæk i, at Skoledirektørerne havde kunnet bytte sit Embede, men de havde dog ikke kunnet tilfredsstille de Fordringer, som Folket stillede til dem. Det var efter Talerens Mening en Feil, at disse Direktører udelukkende kom til at bestaa af Theologer; derved blev der alene paastemplet Skolerne et theologisk Præg, og det skulde da være Meningen ogsaa at meddele Eleverne Kundskaber i andre Retninger. Det burde rigtignok være saaledes indrettet, at man meddeltes Religionskundskab, men grundet paa Skoledirektørernes egen Uddannelse, troede Taleren, at ogsaa Elevernes Udvikling stod Fare for at blive noget ensidig. Uagtet han tidligere havde stemt for disse Embeders Oprettelse, vilde han dog nu stemme for Uelands Forslag, idet han ansaa det for at være den bedste Maade at vise sin Mening om denne Sag paa. Skoledirektørerne havde ikke stemt overens med Folketanken og Folkevilien. Olaffen troede, at denne store Sag aldrig kunde blive ganske tilfredsstillende ordnet, hvis ikke Folket selv specielt henvendte sin hele Opmærksomhed derpaa. Indtil den Tid var det vel raadeligt at beholde disse Poster, som dog indtil videre tjente til, at der føres et nogenlunde fuldstændigt Tilsyn. Der var vistnok meget, som talte for Minoritetens Indstilling, men Taleren ansaa det dog at være forsigtigst endnu en Tid at beholde Skoledirektørerne. Sørenssen kunde ikke fatte Andet, end at alle de Grunde, der vare anførte for Posternes Ophævelse ingenlunde rammede Embederne, men blot Embedernes Besættelse og Forvaltning. Klagerne kunde vistnok være og vare vel ogsaa i mange Tilfælde berettigede, men de indeholdt dog ikke Grunde nok til, at man derfor skulde ophæve selve Posterne. Provst Jensen troede ikke, at Skoledirektørposterne vare nødvendige; tvertimod troede han, disse Poster ledede til Regjeri og Skriveri. Dette dobbelte Maskineri, som stod i Spidsen for Skolerne, kunde aldrig føre til en grei og simpel Ordning. Han vilde imidlertid ikke udtale sig videre om denne Sag, men blot henvise til Minoritetens Udtalelser, for hvis Indstilling han agtede at stemme. Schulze troede, at dersom man kom til det Resultat, at Skoledirektørembederne skulde nedlægges og Skoletilsynet blive et kommunalt Hverv, saa vilde man blive saa kjed af dette, at man nødsagedes til for sin egen Regning at leie andre Folk. Augustinussen kunde ikke være enig i alle Komiteens Pluralitets Præmisser, men fandt dog i dem tilstrækkelig Grund til at stemme mod Uelands Forslag. Steen imødegik flere af de mod Embederne fremførte Anker. Bentsen var enig med Ueland og havde forresten aldrig troet, at disse Poster vilde blive nyttige, tvertimod havde han med Flere hellere frygtet for, at de vilde blive skadelige og denne sin Mening havde Taleren senere faaet bestyrket. Hensigten med disse Posters Oprettelse samt disse Embedsmænds Hverv troede Taleren var forfeilet. Taleren troede, at de, der selv ledede Undervisningen i Skolerne, vare langt mere inde i Skolens Anliggender end dem, der skulde være Overbestyrere; han vilde derfor stemme for Uelands Forslag. Rode vilde sige, at Skolevæsenet ikke uden Skoledirektørernes Bistand kunde have gjort de Fremskridt, som det har gjort i de sidste 6 a 8 Aar. Vistnok er der vel ogsaa af disse, som af andre Mænd, gjort Misgreb væsentlig derved, at de ofte kan have lagt for megen Vægt paa Smaating, men saavidt hans Erfaring strakte, var man dog i det Hele særdeles vel tilfreds med disse Mænds Virksomhed; det havde blandt Andet ofte forundret Taleren at se den nøie Kjendskab, som de havde til de allerfleste endog mindre væsentlige Omstændigheder Skolen vedkommende. Ueland (sen.) fastholdt sit Forslag. Nielsen fastholdt, at her var der ikke saa meget om at gjøre, om Skoledirektøren var Theolog eller Filolog, men blot om han var sin Post voxen, det vil sige, om han nøie kjendte Skolens indre Organisation og den ene rigtige Maade, hvorpaa Undervisningen skulde drives. Taleren fordrede, at Direktørerne skulde være saa vel inde i disse Forhold, at man skulde kunne finde hos ham den absolut rigtige, ugjenstridelige Opfattelse af Sagen. P. Jensen imødegik nogle fra Steen mod ham fremkomne Udtalelser. Jaabæk havde ikke gjort Erfaring i den Retning, at de Fremskridt, som Skolerne i den sidste Tid havde gjort (om de forresten havde gjort det mere nu end før) paa nogen Maade kunde tilskrives Skoledirektørerne. Balchen var af den Mening, at den heromhandlede Institution havde gjort adskillig Nytte, og at den i den nærmeste Fremtid vilde blive mere og mere nødvendig. Den Misnøie, som der maaske enkelte Steder herskede mod den, maatte sikkert tilskrives enkelte Misgreb. Han vilde holde paa disse Poster, uagtet han ikke kunde gaa saa vidt i sine Udtalelse, at de Fremskridt, som Skolerne i den senere Tid havde gjort, væsentlig kunde tilskrives Skoledirektørerne. De vare Lærernes Veiledere og vare dem ofte ved sin Nærværelse under Undervisningen til Opmuntring. Han troede de i Almindelighed havde erhvervet sig Folkets Agtelse, som Kjærlighed. Naar der var anført saa mange Gange og fra saa mange Hold, at Præsteskabet stod i Veien for Folkets friere Udvikling, saa maatte han bestemt benægte dette; der lagdes aldrig hverken af Præsteskab eller Styrelse Hindring iveien for den friere Undervisning (der kunde maaske være enkelte faa Undtagelser); tvertimod maatte han fastholde, at det var Folkets egen tilvante Opfattelse af hvad, der var Gjenstand for Skoleundervisningen, der som en fast Mur stillede sig i Veien, saa man Skridt for Skridt maatte kjæmpe sig frem for at faa Undervisningen til at gaa i en friere mere vidtgaaende Retning. Moen troede at burde stemme for Uelands Forslag. Hvad der var anført mod at Skoledirektørerne skulde være Theologer, kunde han ikke være enig i men vilde fastholde den bestemte Mening, at just disse Poster maatte besættes med Theologer. Han vilde stemme for Posternes Ophævelse, da han fandt, de ikke gjorde en til Opofrelserne svarende Nytte, ihvorvel han ikke ansaa dem, for at være uden Værd. Yderligere Bemærkninger gjordes af O. Velde, Olaffen, Augustinussen, Steen, Norby; derpaa optoges Sagen til Votering med det Resultat, at Minoritetens af Jaabæk optagne Forslag forkastedes med 41 St. mod 33, hvorpaa Pluralitetens Indstilling enstemmig bifaldtes. De 33 Herrer der stemte for Forslaget vare: A. Hansen, Svane, Storsteen, O. G. Ueland, Horgen, Tonning, G. Ueland, Kolbenstvedt, Moen, P. Jensen, Vaalen, Nielsen, Lunde, Heggelund, O. Velde, Liestøl, Enge, Sørenssen, Vennemo, Selboe, Iversen, Lindstøl, Aschiem, Strand, Norby, Foss, Wiborg, Bjørnsgaard, Helle, Eika, Jaabæk, Bentsen, Voie.

Mødet hævet Kl. 1¾.

Mandag den 7de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Indstilling fra Gage- og Pensionskomiteen angaaende Bevilgning af Statskassen til Forbedring af Lensmændenes Lønninger.

Ved Storthing 18⁶⁵/₆₆ bragte Regjeringen i Forslag en Bevilgning af Statskassen stor 10,000 Spd. aarlig til Forbedring af Lensmændenes Lønninger, uden at nogen Betingelse forøvrigt blev tilføiet. I Beløbet var indbefattet de forhen særskilt til Lensmændene i Finmarken bevilgede 500 Spd. Storthinget bifaldt det saaledes fremsatte Forslag, og som Følge heraf have de fleste Landets Lensmænd — saavidt man kan see paa 56 nær — i den nu forløbne Budgettermin havt et Lønningstilskud fra 20—50 Spd. aarlig — jfr. Storthingsforhandlingerne for 18⁶⁵/₆₆, 8de Del, Side 610 og 10de Del Side 78 samt S. No. 7 Side 5—20. Ligeledes er der for dette Storthing fremsat Forslag om en lige Bevilgning for Budgetterminen. Forslaget hviler paa den Betragtning, at det Misforhold, der har fundet Sted mellem Vigtigheden og Omfanget af de Lensmændene paahvilende Forretninger og deres Bestillingsindtægter, fremdeles utvivlsomt er tilstede. I denne Henseende oplyses det Side 6 i Regjeringsforedraget, at Indtægterne ved Rigets Lensmandsbestillinger have været

under	80	Spd. for	37	Lensmænd.
mellem	80—120	— „	73	—
„	120—180	— „	94	—
„	180—240	— „	95	—
„	240—300	— „	46	—

og at kun 56 Lensmænd have havt en Indtægt, der har oversteget 300 Spd. Alle Komiteens Medlemmer ere enige i, at de 500 Spd., der tidligere have været bevilgede til Lensmændene i Finmarkens Amt, og hvilke nu som forrige Gang ere indbefattede i den foreslaaede større Bevilgning, fremdeles bør bevilges, hvorledes end Udfaldet forøvrigt maatte blive. Mod enhver yderligere Bevilgning stemme derimod 3 af dens Medlemmer, da de ikke finde, at Saadant er fornødent med Hensyn til Lensmandsbestillingernes forsvarlige Besættelse, paa samme Tid som de formene, at der i Tidsomstændighederne er en særegen Opfordring til at indskrænke enhver ikke absolut nødvendig Udgift.

Komiteens Pluralitet indstiller: „For Budgetterminen fra 1ste April 1869 bevilges aarlig:

1. til Forbedring af Lensmændenes Lønninger i Finmarkens Amt efter Kongens nærmere Bestemmelse 500 Spd., og
2. til Forbedring af Lensmændenes Lønninger udenfor dette Amt — fornemmelig i haarde Sø- samt vidtløftige Fjeld- og Fjorddistrikter — ligeledes efter Kongens nærmere Bestemmelse 4,500 Spd.“

Vogt optog den kgl. Proposition om 10,000 Spd. og henholdt sig til, hvad der af de 4 Medlemmer var udtalt inden Komiteen. Jaabæk vilde stemme imod baade Pluralitetsindstillingen og den kgl. Proposition; han vilde blot stemme for Bevilgning af de 500 Spd. til Lensmændene i Finmarken. Hvorfor skulde man stræbe efter at gjøre alle Lensmænds Gager lige: de levede jo som andre Folk under saa høist forskjellige Kaar og under saa høist forskjellige Forhold. Disse idelige Dyrtidstillæg vare absolut mod Folkets Villie, og burde derfor ikke bevilges; man kunde af den stærkt tilgende Udvandring grant se, hvad der kom udaf, at man ikke rettede sig efter Folkevillien. Hertil kom, at der altid fremstillede sig nok af dygtige Folk til Lensmandsposterne. Augustinussen vilde stemme for Pluralitetsindstillingen. Bentsen fremholdt, at det var 39 Aar siden Lønningsregulativet for Lensmænd fastsattes, og enhver maatte jo vide, hvordan Alt i den senere Tid havde fordyret sig; hertil kom (hvilket han selv kjendte flere Exempler paa), at Lensmændenes Indtægter i mange Henseender var formindsket. Han imødegik Jaabæks sidste Udtalelser og sluttede sig til Vogts Forslag. Det samme gjorde Falsen; medens Jaabæk fremdeles fastholdt sine Anskuelser. Valstad, der hørte til Komitens Minoritet, henholdt sig til, hvad der af den inden Komiteen var udtalt. M. Kildal (Komiteens Formand) erklærede at ville gaa over til Vogts Forslag, som altsaa blev Pluralitetsindstilling. Bødtker erklærede at ville stemme for Vogts Forslag, medens Eika sluttede sig til Jaabæks Forslag, væsentlig fordi der altid fremstillede sig Folk nok til de her omhandlede Poster, fordi det var saa vanskelig passende at fordele disse Tillæg, samt fordi han troede, mange Lensmænd vilde have meget imod paa denne Maade at blive understøttede. Sibbern støttede Vogts Udtalelser, medens O. Welde erklærede, at han ligesom tidligere, ogsaa denne Gang vilde stemme mod ethvert Tillæg; det var jo ikke Meningen, at Lensmændenes Løn, som saadan, skulde være tilstrækkelig til hans og Familiens Underhold. Lønnen var beregnet paa, at han ved Siden af den skulde have Indtægt af Jordbrug eller anden Næringsvei. Dersom forresten nu den foreslaaede Auktionslov gik igjennem vilde den give Anledning til tilstrækkelig Fortjeneste. Det var ingen Beslutning paa forrige Thing, der vakte større Misnøie, idetmindste i hans Amt, end denne Bevilgning af 10,000 Spd. til Lensmænd, hvis Kaar man allerede før ansaa mere end almindelig gode. Yderligere Bemærkninger fremkom fra Bentsen, Vogt, Jaabæk (der til yderligere Bevis for sine Paastande vilde sammenligne Lensmændenes Lønninger med Kirkesangeres og Skolelæreres), Hammerstad (der forhen havde stemt mod dette Tillæg, men som nu, da det var en ganske anden Sag at fratage dem, hvad de engang have faaet end at negte dem noget Nyt, vilde stemme for Pluralitetsindstillingen), Augustinussen. Derpaa optoges Sagen til Votering med det Resultat, at Stiftamtmand Vogts Forslag forkastedes med 58 St. Første Del af Komiteindstillingen bifaldtes enstemmig, medens anden Del bifaldtes mod 46 St. (Forts.)

Nye Kjoletøier & Pyntesager ankommet til N. Aasoldsen.

Hr. M. Frey's Gaard, Carl-Johans Gade.

Ægte franske Sirtser, Brillantiner & Epinglés i stort Udvalg hos N. Aasoldsen.

Ny Forsyning af Parasoller fra 96 ß pr. Stk. ankommet til N. Aasoldsen.

Blandinger.

Rask Jente. „Svenska Amerikaneren" beretter om en Pige, som forleden Aar var paa Bal om Aftenen, dansede hele Natten, kom hjem paa Morgensiden, lagede Dagverden, Middag og Kveldsmad, sørgede for Ugens Bask, melkede, syede en Kalikoklædning, gjennemgik sin Musiklere, plukkede en Kurv Blaabær, gik til Byen om Aftenen for at overvære en Konsert og var enda hjemme til Sengetid.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 7de Juni.

Dampskibet „Excell. Toll" hidkom igaar Efterm. Kl. 7 fra Kjøbenhavn med en Ladning Stykgods, og i Efterm. ventes hid „Scandinavia" fra Leith, for allerede imorgen at afgaa med Emigranter.

— De igaar og idag Formiddag indklarerede Fartøier indehavde tilsammen 2092 Tdr. Rug, 1608 Tdr. Byg, 789 Tdr. Erter.

Indklarerede Fartøier den 5te Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Carl Evald	Olsen	Engslien	Korn.
Normand	Jensen	Fredrikshavn	Fisk.
Det gjenf. Haab	Jensen	do.	do.
Aimaible Louis	Nicolas	Middelsbro	Jern.
Ellen	Pedersen	Svendborg	Byg.
Fredericia	Lind		Ballast.
Dagmar	Glad	Kønigsberg	Korn.

Udexpederede Fartøier den 5te Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Emanuel	Johnsen	Risør	ufort. Varer
Otto	Busch	England	Trælast.
Marie	Steen	Bremen	do.
Scotia	Allan	Aberdeen	do.
Clora Atelas	Spiegeberg	Danmark	do.
Nordstjernen	Bonde	Frankrig	do.
Uffo	Braband	Kjøbenhavn	do.

Ægteviede i Mai Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

1ste: Mekanist Arbeider Bernt Kristian Olsen og Enke Helene Karine Andreassen. Forgylder Kristian Walfried Blomqvist og Pige Martine Marie Egelund. 2den: Arbeider Oluf Martin Hansen og Pige Sofie Mathilde Olsen. Bogtrykkersvend Johan Larsen Frenning og Pige Maria Andersdatter. Artillerisergeant Jan Severin Aars og Pige Oline Torgersdatter. Enkemand Mursvend Lars Eriksen Bold og Enke Jakobine Thomine Clausen. 7de: Erik Gulbrandsen Melvold og Pige Alette Birgitte Jensdatter Præstegaardseie. 9de: Malersvend Severin Gunnelius Jensen og Jfr. Emilie Kirstine Egeland. Hildor Engebretsen Gjerdrum og Pige Eli Olsdatter Lysstadteppen. Skomagersvend Erik Andersen og Pige Maren Haagensdatter. 17de: Fabrikarbeider Ole Johan Brevik og Pige Gunhild Marie Olsdatter. Smedesvend Hans Bernt Larsen Berg og Jfr. Mathilde Sofie Theodora Halvorsen. 22de: Handelsfuldm. Anton Olsen og Frk. Marthe Stirrud. 30te: Bogbinder Jakob Plaggi og Pige Olava Jørgine Herbrandsdatter. Opvarter Bernt Eriksen og Pige Nikoline Johansdatter.

I Grønlands Kirke:

2den: Maskinist Johan Henrik Jensen og Jomfru Vilhelmine Amalie Kolbye. 8de: Fanejunker Harald Magnus Diesen og Jomfru Berthe Marie Johannesen. 12te: Arbeider Otto Lauritz Andreasen og Pige Josefine Caroline Amalie Pedersen. 17de: Oppasser Gabriel Samuelsen og Pige Antonette Caroline Christophersen. Maler Hans Andreas Paulsen og Pige Petronelle Nielsen. 19de: Kjøbmand Conrad Holst Conradi og Frøken Ida Marie Nordbye. 23de: Tobaksspinder Hans Gunerius Gundersen og Pige Marie Olava Hansen. 29de: Farmaceut Sigvardt Kopsland og Frøken Emilie Marie Willms. 30te: Diskontor Peter Andresen og Jomfru Clara Charlotte Grue. Bagersvend Andreas Larsen og Pige Anne Christine Larsen. Arbeider Johan Henrik Jensen og Pige Elen Lise Kathrine Christiansen. Politikonstabel Knud Jacobsen Øvstaas og Jomfru Thorine Evensen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret falder. Regnveir i det sydlige Norge. Frisk østlig til SOlig Vind paa Vestkysten. Stille østenfor Næsset. Temperaturen er nogle Grader under Normalstand. Udsigterne ere til sydlig Vind med lidt Regn.

Rettelse. I Dagbladet No. 126 i Stykket om Pensionsvæsenet 3die Spalte 10de Linie fra oven staar: aldrig, læs altid.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bazar.

I Henhold til Totalafholdsforeningens tidligere Bekjendtgjørelse tillader Bestyrelsen sig at henlede Opmærksomheden paa, at Bazaren vil blive afholdt den 24de, 25de og 26de d. M. Stedet skal senere blive bekjendtgjort. Enhver liden Gjenstand, den være nok saa ringe, modtages med Taknemmelighed. Jo større Imødekommenhed fra Publikums Side, jo større Opmuntring er det for Bestyrelsen til med udstrakt Iver at arbeide for Sagens Fremme. Giverne anmodes om godhedsfuldt at indsende sine Gaver snarest muligt til Fabrikant Th. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, Kurvemager J. Klute, Øvre Torvgade 10, Fotograf D. G. Nyblin, Skippergaden 36, Kjøbmand Joh. Olsen, Grønland 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien 194 (Trinserudbakken).

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne: Ritmester Jacob Borch (Drammen). Statshauptmand Johnson (Kristianssand). Konsul Somme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristianssund).
Bankdirektør O. A. Krogness (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

AMERIKA.

Fragtpriser for Befordring med „North-american Lloyds" Dampskibe fra Christiania til New York:

Første Kahyt	65 Spd.	- ß	
Anden Kahyt	42	—	60 -
Mellemdæk	33	—	90 -

eller omtrent saa billigt som med andre Linier.

Afreise via Kjøbenhavn med **„Guiding Star"** førstkommende Tirsdag herfra.

O. Svenson, General-Agent.
Contor: Store Strandgade.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Reisefølge til Trondhjem

ønskes af en Herre, der selv har Vogn, omkring den 22de d. M. Man behage at henvende sig paa Martin Andersens Kontor paa Børsen.

Bøger.

Hos **Edv. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.
— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.

Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.

Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.

Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.

Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.

Codes français etc.

Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).

Tilsalgs.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdningsvarer** anbefales til Dagens billigste Priser.

L. Kachelmacher.

The.

Extra fin Congo til 4 ℔ pr. Pd.
Grusthe af god Kvalitet til 2 ℔ pr. Pd.

L. Kachelmacher.

Smør.

Extra godt Smør til 11 og 12 ß Marken hos **M. Hansen,**
Lille Strandgade N. 21.

Meel og Gryn

i Partier og Smaat til nedsatte Priser hos
M. Hansen.

Fra Kommissionslageret for

Munksjø Papfabrik i Jønkøping

anbefales: **Forhudningspap i Ruller,** utjæret og tjæret; det bedste Middel mod Træk fra Vægge og Gulve. **Asfaltpap til Tagdækning i Ruller,** uigjennemtrængelig for Vand og ildfast, ifølge Departementets Bestemmelse.

Begge Sorter prisbeløunede ved Industriudstillingerne i
Karlstad 1862. Malmø 1865.
Stockholm 1866. Paris 1867.
Stockholm 1868.

Fr. Berghaus.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

(Erik Bjertnæs's forrige Butik)

Ny Colonial- og Fedevare-Handel

anbefales:

Kaffe til 20, 22 og 24 ß pr. Pd., i 5 og 10-pundvis billigere.
Raffinade, skaaren, Klumper og Toppe.
Formsukker og tør **Havanna.**
Smør, meget godt, til 10, 11, 12 og fint 14 Skill. Marken.
Flesk, ungt og velsmagende, i Sider og mindre Dele meget billig.
Faarekjød, meget fedt og velsmagende, sælges for 4 ℔ 12 ß pr. Bpd.
Sirup, fin og simplere, sælges i 5 og 10-pundvis meget billig.
Kjex i flere Kvaliteter sælges billig.
Risengryn, brun og fin **Sagogryn, Potetesmel, Sagomel, Rismel, Figen, Rosiner, Svedsker, Nødder** og **Mandler** til Dagens billigste Priser.

No. 25. Grønlands Gade No. 25.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1 do. 1/2	i flere Kvaliteter	**Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvedeдernest, Hvede- & Rugkringlemeel,**
Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede,		**Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.**

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Ost.

Gammel, god dansk Ost, ægte Schweitzerost, hollandsk Nøgelost i hele Oste og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

Mysost, extra fin,
Pultost paa Glas,
Bergensk Gammelost,
Ægte Schweitzerost,
Nøgelost,
Norsk Fedost,
} **Ost.**

sælges billig i Bazaren No. 45.

Friske **Æg** sælges i Bazaren No. 45.

Lybske Pølser, nye, friske Varer.

Smør i 1/4 og 1/8 Tdr. og mindre Dele samt Oplandsk Smør sælges billig i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Tilleie.

Et meget smukt, vel mobleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, til Venstre.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Been

kjøbes til høieste Priser af
O. H. S. Fegth.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 129. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 8de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 7de Juni. Den nye Forfatning blev igaar under Folkets Jubel publiceret her og i de større Provinsbyer. Alt afløb med Orden.

En Grund til Trykket paa Folkets Kaar og et Middel derimod.

Man vil have bemærket, at Bestræbelserne blandt os altfor meget gaar ud paa at „leve paa Letvinna", at liste sig fra Strævet og til Strævets Frugt. Der er især to Veie til at naa dette Maal; den ene kan vel kaldes Lærdomsveien eller Veien til faste, lettere og lettere Levebrød, og den anden: Armodsveien, eller Veien til Medynk og Almisser. Dersom det er saa, at altfor Mange forsøger at blive Levebrødskandidater og vel endda mer formange Medynks- og Almissekandidater, saa er det sandelig en Samfundssygdom, som ikke er at spøge med, og da turde det nok være paa høi Tid, saavidt muligt, at komme efter Aarsagerne dertil og saa undersøge, om der ikke skulde gives noget rimeligt Lægemiddel.

Frøet til denne Snylteplante er, som vi ved, Egoismen; men dette Frø maa da, synes det, paa en eller anden Maade have faaet en særegen Udvikling, blevet opelsket istedetfor kuet. Det er jo Opdragelses- og Undervisningsvæsenet, som har med denne Sag at skaffe, har at tilbagevise Egennytte og andet Ugræs og opelske Vinskibelighed og Samfundsaand. Vi faar altsaa lægge Mærke til, hvorledes dette Væsen har gjort sine Sager.

Den egentlige, ligefremme Folkeopdragelse og Undervisning har hidtil været overdraget Skolen især Almueskolen, mere og mere, eftersom Folket fik høre og blev tvunget til at høre, at kun Skolerne magtede at opdrage og undervise tilgavns, saa det tilsidst var i megen Tvivl om sin naturlige Evne, Ret og Pligt til at kunne deltage i denne sin Livsgjerning. Har da Skolen, især Almueskolen — det vil her sige ialmindelighed, enkelte undtagne — opelsket nævnte skadelige Retning? Det kommer naturligvis an paa, om Lærerne ialmindelighed — enkelte undtagne — selv er inde paa denne Retning; thi det er en Grundsats i al Undervisning og Opdragelse, at man udvikler og opdrager, bevidst eller ubevidst, i samme Retning, som man selv er inde paa og har til Maal. Er altsaa Folkets Lærere for en stor Del Levebrødsjægere, saa har vi, ialfald for en Del, fundet Grunden til Sygdommen saalangt. Men hvorledes kom saa de ind paa dette? Var det Skolen, som lokkede dem til sig med Udsigter, større og mindre, til at kunne „leve paa Letvinna", mere og mere, finere og finere, hvorved Frøet spirede og Retningen udviklede sig hos dem? Hvis saa er, har vi fundet Grunden videre og dybere. Men saa igjen disse Skolers Lærere — vi tænker her nærmest paa Seminarierne — hvorledes var saa de kommet ind paa den Retning? Var der saa atter en Skole — vi maa nu til Universitetet — som havde lokket til sig paa samme Vis, opelsket Frøet og ført ind paa Retningen? Isaafald har vi fundet Grunden endda dybere, eller om man vil, høiere. Men nu kan vi ikke komme dybere eller høiere i Skoleveien, og da bliver Spørgsmaalet: Hvorledes have disse Lærere — Undtagelserne undtagne — kommet ind paa det? Men disse Lærere ere jo Videnskabsmænd. Er de da komne saa dybt, med en saadan Inderlighed ind i Videnskaben og Videnskabeligheden, at de, førend de ved af det, forsøger paa en Umulighed: at gjøre hele Folket videnskabeligt. Har de saa, for dog tilsyneladende at faa frem denne Umulighed, lokket og drevet sine Læresvende, ogsaa de af Naturen uvidenskabelig anlagte, og det er jo Mængden — med Levebrøds- og Pensions-Udsigten ind paa det Tilsyneladende indtil man indbildte sig, at dette var Virkelighed? Isaafald har vi fundet Grunden til den tilsyneladende Videnskabelighed, den ufordøiede Kundskabsmasse, der sluges Led for Led lige ned til Almuen, idet man lokkes af det lærde Skin og Udsigterne til i større eller mindre Grad at faa Berettigelsen til at blive en Del „fornem", til mageligere og dog rigere Levebrød. Som det synes er der fra oven af i Regelen sat det Vilkaar, at jo mere En kan drive frem, nedover og nedover, af Videnskabelighed, virkelig eller tilsyneladende, fordøiet eller ufordøiet, des mere Udsigt har man Ret til; og for at faa dette frem, maa Lærerne bruge samme Drive- og Lokkemiddel nedover, helt til Almuen; men da det her kun gjør sin Virkning paa en Del, har man ogsaa maattet ty til — Skjænd og Mulkt.

I en slig Skole maatte jo ovennævnte egennyttige Retning udvikle sig, ligesom Tvangen maatte vise sig som en Nødvendighed overfor alle dem, som ikke magtede at gjøre Skolen Fyldest ved at lade sig paaklistre et videnskabeligt Skin, fint nok til at berettige til Levebrøds- og Fornemheds-Attest. Disse, som saaledes fik føle Tvangen og maatte give sig over, fik da Indtryk af, at de var en lavere Klasse Mennesker, der var bestemt til at krybe og trælle saalænge, og siden til Almisselemmer, jo før jo bedre. Denne Almisse anser de da for sig som en anden Pension.

Denne Bestræbelse efter jo før jo heller at trække sig fra Strævet og saa leve af Samfundslegemet, synes saaledes for en stor Del at være udviklet af Examenssystemet eller Levebrødstemplingen og den dermed følgende tilsyneladende Videnskabelighed og den dertil nødvendige Tvang. At noget saadant er nødvendigt oppe i det høiere Maskineri ialfald en Tid under, kan vel saa være; men absolut unødvendigt og skadeligt var og er det at lade Saadant strække sig lige ind i Folkeundervisningen. Men dette System og denne Stempling synes være kommet af de mange Videnskabsmænds Mening om, at der ikke gives nogen anden virkelig Oplysning end deres, hvorfor altformange af dem har modarbeidet den folkelige Oplysning, mere eller mindre bevidst, og søgt at faa hele Folket videnskabelig tilsmurt, saa de kunne sige: „Det smager dog af Fugl." Skjønt man vel ikke bør antage, at dette var beregnet med, saa er det dog vist, at derved ville de lettest og længst i Mængdens Øine beholde den Glorie, som vistnok er adskillig kildrende for sin Indehaver. Dog, de har rimeligvis ikke selv faat noget af den folkelige Udvikling. Havde de smagt den, vilde de have hugset paa, at deres videnskabelige Udvikling er kosmopolitisk, og, at Folket for at modtage denne, selv om det havde Evner og Kræfter dertil, maatte opgive sin Eiendommelighed, det vil sige: opgive sig selv og gaa over og blive borte i den store Almindelighed. Havde de hugset og seet dette, kunde de vist aldrig have arbeidet i Hænderne paa en saadan folkelig Tilintetgjørelse. De maatte da have holdt frem: Først en folkelig Undervisning; Opdragelse og Udvikling for Alle, enten de skal blive Bestillings-, Embeds- og Videnskabsmænd, eller Borger, Bonde og Sjauer: det Folkelige maa gjennemgaaes og optages mest muligt. Folkets Tungemaal, Historie, Sæder, Skikke og Livstankegang, Næringsveie og Udvikling maa saameget muligt staa levende klart for Enhver, hvis han skal duge til sin Gjerning; især gjælder det for alle Bestillings- og Embedsmænd; thi de skal jo særlig være Folkets Veiledere og Opdragere. Hvorledes kan den drage op, som selv staar nede, og hvorledes kan den veilede, som ikke selv kjender Veien? Ved Siden af en saadan Udvikling kan den videnskabelige prøves, og den, som ved denne Prøve viser særegen Evne og Lyst dertil, kan jo holde ved, for Videnskabens egen Skyld, men aldrig lokket eller drevet dertil af Levebrødsudsigterne og Glansen. — Da vilde der rimeligvis ikke blive saamange „Storvandrere og Meltravere" ogsaa i Aandens Verden.

Havde dette været seet, sagt og gjort, saa havde Meget nu været anderledes. Da havde man ikke havt alt dette lærde Skin, denne videnskabelige Paaklistring og denne Begjerlighed efter at faa leve paa Andres Bekostning, et Samfundsonde, der alt nu ser adskillig farligt ud. Men trods at Følgerne af denne skjæve, unaturlige Udvikling viser sig, som de gjør, og trods, at En og Anden peger paa dem og raaber: stands, stands ialfald noget! saa holder disse Kosmopoliter fremdeles paa med sit System, rimeligvis fordi de ere folkelig afdøde. Men de ere ikke bare tabte for det Fædrelandske og Folkelige; de ere altfor ofte dettes virksomme Fiender, der ikke ere lette at gjøre uskadelige, efterdi der ligger et stærkt Frø hos Alle til det Blendende og Egoistiske.

Den danske Digter H. C. Andersen har i en Fortælling, „Keiserens nye Klæder", givet et Billede af dette Folkebedrag. Det var en Keiser — her Folket — som var bleven altfor glad i nye, fine Klæder. Først maatte han have nye Klæder hver Maaned, saa hver Uge, saa hver Dag osv., finere og finere maatte de være. Saa kom nogle udenlandske Vævere — rimeligvis fra det Land, hvor slig Vævning stod høiest — og indbildte Keiseren, at de kunde væve et Tøi saa fint, at det bare kunde sees af dem, som havde ualmindelige Evner og duede til sit Embede; ellers kunde Ingen se det. Sligt Tøi maatte Keiseren have, skjønt han følte adskillig Frygt for, at det kunde være usynligt for ham. Væverne satte op Væven, overordentlig methodisk og med al den videnskabelige Overlægning og Larm, som maatte vække Opsigt. De rendte, bommede, trædde i Hovlerne og knyttede frem ligesaa systematisk — paa Ingenting. De traadte en Mængde Trøier, efter et umaadelig lærd System, slog med Skelaget paa Ingenting. De havde faaet Guld, meget Guld af Keiseren til Garn, og de sendte Bud efter mere til Islæt, og de fik. Og de vævede og vævede langt ydover Nætterne og der var en Larm og en Raaben paa Systemer og Kunstord, som var uendelig; thi hvert Slag ligetil hver Traad og Traadende, som ikke var, men muligens kunde komme, havde sit videnskabelige Mærke. Keiseren gik omkring Huset og hørte paa, han vilde nok gjerne gaa ind og se, men han var ikke tryg. Han sendte da sin øverste Minister. Ministeren var ikke ræd. Men — men — han saa og saa, men saa — Intet. Er det ikke „allersødeste deiligt?" sagde Væverne. Her er det, her det, her det, her det System — her og her og her. Jo, sagde Ministeren, det er „allerkjæreste". Han saa jo Intet; men han turde ikke lade sig mærke. Det er overordentlig fint, sagde han til Keiseren. Han sendte endnu en Minister for at være tryg; men da denne sagde det samme, maatte han ind selv. Aahaa, tænkte han, duger jeg ikke til Keiser? Er jeg dum? Væverne pegte med dobbelt Flid paa System, paa Farver og Tøi, som ikke var (dette var Tredie eller Embeds-Examen), og Keiseren nikkede. Det fandt hans allerhøieste Naade, sagde han. Saa kom den Ene efter den Anden, Ingen saa Noget; men Alle fandt det nydeligt.

Nu var Væven færdig. Den blev klippet ned osv., der blev taget Maal og syet fuld Klædning efter de mest fuldkomne Systemer og Former. Da Klæderne vare færdige skulde Høistsamme tage dem paa. Han maatte da klæde sig splitter nøgen og saa trak Væverne paa ham Stykke for Stykke, idet de spurgte: Sidder det ikke deiligt, systematisk? Og Keiseren saa sig i det store Speil, vendte sig og saa sig for og bag, men —. Det ganske kvak i ham — for det Første, da han saa bare Kroppen sin, skjønt den ikke var anderledes end en anden Krop; men saa tænkte han: Klæder maa der dog være ligevel; de er bare saa fine, og saa vendte han sig atter og betragtede sig med Velbehag.

Keiseren gik i Procession med sine nye Klæder paa og med en stor Thronhimmel over sig. Alle roste hans nye Klæder, stærkere og stærkere. At de Intet saa, turde Ingen lade sig mærke med. Men Væverne fik de høieste Ordener.

Paa denne Maade havde vel Keiseren (Folket) gaaet den Dag idag og byttet sit Guld og sin Gaard bort i slige „nye Klæder", om ikke en Sandhedsrøst, En, som ikke havde, ikke elskede, og derfor ikke var ræd for at miste Klogskabens og Dannelsens Skin, havde udraabt: Han har jo Intet paa! — Han har jo Intet paa! lød det fra En til, og saa fra En til. Ja det er jo ganske sandt: Han har jo Intet paa! lød det fra Flere og Flere, saa det krøb igjennem hele Keiseren. Han maatte dog for sin Værdighed holde Ørene stive Processionen ud; men han var nok glad han kom hjem igjen, og siden har nok Ingen seet ham „spjaake sig til" paa den Maade.

En saadan vækkende Sandhedsrøst har lydt udover den gabende Hob til det nøgne, narrede Folk, og Røsten har gjentaget sig i Thingsalen, i Studenter-, Arbeider- og Lærersamfundene og lyder som Omkvæd især paa Folkehøiskolerne, medens der flittig arbeides hjemligt naturligt Tøi til tækkelige passende Klæder for den Nøgne.

(Fortsættes).

Fra Grimstadkanten.

1ste Juni 1869.

Der gives desværre ikke saa Faa heromkring endda af dem, som vi ikke kunne faa til at være andet end rette og slette Bønder, som hylder Morgenbladets Grundsætninger og som betragter den Grundlovsforandring, som vedtoges i Storthinget den 12te Marts d. A., som en „Sønderlemmelse" af Eidsvoldsværket. De findes her, og, jeg tror at være vis paa det, saadanne Bønder findes overalt, om deres Tal just ikke er stort. Saavidt jeg har kunnet skjønne, er dog dette kun den ældre Del af en vis Stok med en Smule ydre Politur uden nogen anden Kundskab fremfor den almindelige Børnelærdom end den, som de igjennem Snese Aar har suget af Morgenbladets grumsede Spalter.

Men, som sagt, denne Flok er liden og vil blive forsvindende, og det var ikke vel andet, Om den store Mængde end ikke modtog Budet om „aarlige Storthing" med Jubel, saa modtog dog den tænkende Del af Folket dette Bud med indre Tilfredshed. De havde fulgt Storthingets Forhandlinger og seet hvilke Summer, der kan ødsles bort udenfor det Bevilgede i den lange Tid mellem Thingene, de saa og hørte med Skræk Oplysningerne om Armestyrelsen og Hortensgreierne og fandt, at aarlige Storthing maatte blive en ren Besparelseskilde for Landet, om de end skulde koste mere end de treaarlige, paa samme Tid, som de ikke kunde øine nogen Fare i den Udvidelse af Folkemagten, som hermed følger, thi det findige og tænksomme norske Folk har aldrig misbrugt den Magt, der har været lagt i dets Hænder. Derfor ville vi modtage denne Storthingets Beslutning som en Folkemagtens Seiervinding, der vil føre mange Seire i samme Retning med sig.

De „morgenbladiske" Mænd heromkring var da naturligvis ogsaa ilde stemt over at se Thingmændene saa frækt røre ved Stemmerettens gamle hellige Grændse. „Der maa da være en Grændse" og saa kan de aldrig finde noget, der er saa trygt som Jorden, mener de. Skillingsjordlappen er den bedste Grændse for Stemmeretten. Det er virkelig underligt, at Folk paa denne Kant af Landet kan holde paa en Tankegang, der er saa unaturlig. Jeg siger paa denne Kant af Landet, thi det er kjendt nok, at en stor Del af Befolkningen her i Egnen nærer sig af Søen, og vi har en hel Del dygtige og forstandige Skibsførere, Styrmænd, Tømmermænd og Matroser, hvoraf mange kunne eie langt mere end nogle Skyldskillings Værdi, men det bestaar ikke i matrikulerede Jordlapper, men dels i gjilde Husbygninger paa Stranden, dels i Skibe paa Havet. Men, Stemmeret, nei, det kan nok han, som har en „Skillings Skyld" have, men udenfor Jorden maa den ikke gaa. De skulle nok være med at betale sine Afgifter til Stat og Kommune disse rige Eiendomsbesiddere paa Havet, men de maa ikke være med at vælge de Mænd, som skulle styre deres offentlige Anliggender, fordi deres Eiendom ikke har Plads i Landets gamle eller nye Matrikul.

Men det er da vor store Glæde, at den Flok er Mindretallet og skal blive mindre Dag for Dag. Rundt omkring reiser dygtige Mænd af alle Stænder sig nu, de ere vaagnede og have faaet Syn for denne Sag, de reise sig i Flok og beder om at faa komme til sin Ret som Borgere af sit Fædreland. Det begynder med Bøn, men det vil gaa over til et stærkere og stærkere Raab fra den samlede Skare, om de i Længden nægtes denne naturlige Ret, som de nu ser, de maa tilstaaes, om der skal være nogen Mening i at kaldes frie Mænd i et frit Land. Det er Meningen om Stemmerettens Udvidelse blandt den store tænkende Mængde paa disse Kanter. Man saa med megen Undren paa, at Regjeringen fraraadede Stemmeretslovens Sanktion, men man synes nok ikke det var saa stor Skaden heller. Thi denne Negtelse vil naturligvis gjøre, at den Folkebevægelse, som nu er vakt for Stemme-

rettens Udvidelse, netop ved denne Modstemning vil samle sig til en større og stærkere Bølge. Saavidt jeg har kunnet opfatte Folketanken i denne Egn om Stemmerettens Udvidelse, saa er det den almindelige Mening, at den statsborgerlige Stemmeret bør gives til hver myndig Mandsperson i Landet, der ikke ligger Fattigvæsnet til Byrde, og at den kommunale Stemmeret bør følge i samme Spor.

Det er da ogsaa Noget, som falder som af sig selv, at den allerstørste Del af Folket her i Egnen er saare vel tilfreds med dette Storthings Virksomhed i det Hele, idet man finder, at Kravet paa Sparsomhed synes at være imødekommet med ret Syn paa Landets Tarv og med vist Maadehold.

Det var ikke ligt til, at Folket i Landsbygderne her i Egnen troede, at Noget var itstykker af vor gode, gamle Grundlov, eller at de havde Noget at frygte for af 17de Mai iaar, hvilket man efter Morgenbladets Lære maatte have gjort; thi baade i Fjære og Landvik Sogne samledes Bønder til Folkefeste, hvor Taler holdtes og Sange hørtes og Liv og hyggelig Stemning herskede. Og overalt hørtes Tilfredshed for den folkelige Vending, Sagerne fik i Thinget dennegang.

Forend jeg denne Gang lægger Pennen ned, vil jeg sige, at nærværende Storthings Majoritet, som hidtil saa godt har forstaaet at vedligeholde sig i Folkets Yndest og vundet fortjent Berømmelse for forstandig Sparsommelighed og vist Maadehold, vil stige endnu mere i Høiagtelse hos Folket, om de nu kunne staa faste og urokkelige imod dette mageløse Forslag fra Regjeringen om Optagelse af et 5 Mill.s Statslaan. Ingen Efterretning fra Thinget kunde virke mere nedslaaende end den, at Storthinget var gaaet ind paa en saadan Urimelighedernes Urimelighed. Men vi haabe paa den besindigere Del af Femtenmandskomiteen og af Thinget, som vi med Tillid se op til i denne Sag ogsaa. H.

Kristiania, den 8de Juni 1869.

Udlandet. Valgkampen i Paris i Anledning af Omvalget har været ligesaa levende som ved det første Valg. Jules Favres Udsigter skulle være blevne bedre i de sidste Dage, idet nemlig den intelligente Del af Vælgerne og især Studenterne have sluttet sig til ham. Da Arbeiderne imidlertid endnu holde paa Rochefort, er det rimeligt, at denne vil gaa af med Seiren. Det Samme gjælder om Raspail, der sikkert ogsaa denne Gang vil fortrænge Garnier-Pagès. Derimod har Thiers al Udsigt til at seire mod den radikale Grev d'Alton-Shee. Valgforsamlingerne, der sluttedes den 31te Mai, have som sagt været meget livlige, men ikke foranlediget Gadeuordener, hvilket især tilskrives den Omstændighed, at Politiet har forholdt sig neutralt. — Det siges, at Regjeringen har opgivet den paatænkte Session i Juni Maaned. Iafald agter Statsminister Rouher at tilbringe denne Maaned i Marienbad.

Dagens brændende Spørgsmaal i Frankrig, ja man kan gjerne sige i hele Europa, er, hvilken Politik den keiserlige Regjering vil slaa ind paa. Der skrives desangaaende fra Paris til „K.Z." den 31te f. M.: Jo bestemtere Udfaldet af Valgene fremtræder, desto mere paatrænger den Overbevisning sig, at det Bestaaende uden nogen Indrømmelse i liberal Retning er en Umulighed. Hvormeget Hertug Persigny end prædiker „Reaktion eller Handling udadtil", staar det ikke længer i Keiserens Magt at udføre dette Program. Forholdene ere stærkere end han, og man ved jo af Olliviers Skrift „den 19de Januar", at Keiseren holder af at lade sig drive fremad af Omstændighederne. Ollivier, der daglig modtager Hundreder af Breve fra alle Egne af Landet, hvori Folk, han aldeles ikke kjender, bevidne ham sine varmeste Sympathier, sagde imorges til mig: „Selv om Keiseren ikke vil gjøre yderligere Indrømmelser, maa man hjælpe sig uden hans Tilladelse og Deltagelse, da Majoriteten ikke kan forlange Andet end liberale Forandringer, og de officielle Kandidater allevegne kun ere blevne valgte, fordi de havde antaget mit Program". Der synes virkelig ingen Tvivl at kunne være om, at den nuværende Majoritet er gjennemtrængt af en liberal Aand. Rouher ved dette, og derfor søger han at nærme sig Ollivier, om hvem Keiseren jo har sagt: „Ollivier er en paalidelig Mand, der aldrig vil lade os i Stikken". Naar han blot vil være taalmodig, vil han være sikker paa at komme til at lede Majoriteten. — Man venter forøvrigt, at Keiseren vil benytte en landøkonomisk Udstilling i Beauvais til at udtale sig om sine Planer.

Den irske Kirkebill blev ved tredie Læsning i Underhuset vedtaget med en Majoritet af 114 Stemmer.

Det rumænske Deputeretkammer har næsten enstemmig vedtaget en Svaradresse, hvori det lover Regjeringen sin kraftige Understøttelse til Gjennemførelsen af dens Politik.

Det mellem den italienske Regjering og Deputeretkammeret fornylig trufne Kompromis, der havde en Omdannelse af Ministeriet tilfølge, havde formentlig til Formaal at sikre Ministeriet en stærk Majoritet med Hensyn til Finansforslagene. Den første Behandling af disse Forslag, der fandt Sted den 31te f. M. og 1ste Juni, have imidlertid ikke retfærdiggjort denne Forudsætning. Finansministeren havde fremlagt 3 Forslag: om at overlade Salget af Kirkegodserne til et Domaineselskab, der vil forstrække Regjeringen med 300 Millioner, om at overlade Nationalbanken og den neapolitanske Bank alle Finanskassens Ind- og Udbetalinger mod en Sikkerhedsstillelse af 103 Mill., og endelig om at optage et Tvangslaan paa 320 Mill. Samtlige Forslag forkastedes.

Om Motleys Ankomst til England meddeler „Köln. Zeit." Følgende efter de engelske Blade: De Forenede Staters nye Gesandt, John Lothrop Motley, der er bleven ventet i saa stor Spænding, ankom i Lørdags Aftes til Liverpool tilligemed sin Familie. Stadens Mayor havde indfundet sig i Havnen med sin Kareth for at stille denne til Gesantens Raadighed; men Motley vilde ikke modtage denne Opmærksomhed, fordi han under sit Ophold i Liverpool „vilde gjøre saa lidt Opsigt som muligt". Klokken gik vel at mærke til tolv, og om at vække Opsigt kunde der ikke længere være Tale. Gesanten kjørte med den amerikanske Konsul Dudley til et Hotel. Den 30te Mai modtog han det liverpoolske Handelskammers og det derværende amerikanske Handelskammers Sekretærer, som han underrettede om, at den anmeldte Adresse maatte overleveres til ham den næste Morgen, da Lord Clarendon i et Telegram havde udtalt Ønsket om snarest mulig at se ham i London. Times tror sig allerede istand til at meddele, at Motley nærer yderst venskabelige Følelser for den engelske Regjering og det engelske Folk; dersom det forholder sig saaledes, maa han i de allersidste Aar have forandret sig betydelig. General Badeau, der tidligere hørte til Grants Stab, ledsager Motley som Sekretær.

Vicekongen af Ægypten er i disse Dage ankommen til Wien efter et kort Besøg i Florents; fra Wien agtede han, efter hvad der berettes, at begive sig til Berlin, hvorfra han vilde reise til Brüssel, Paris og London. Man sætter denne Reise i Forbindelse med Suezkanalens Neutralisering, hvortil alle Magters Samtykke ventes. I Begyndelsen af August kommer Vicekongen til Konstantinopel, hvorfra han efter et Par Ugers Ophold vender tilbage til Ægypten for at modtage de mange høie og berømte Gjæster, som ventes dertil i Anledning af Suezkanalens Aabning den 16de Oktober.

Keiser Alexander II. agter, ifølge et Telegram fra Petersborg af 31te Mai, at sende en overordentlig Gesant til Washington for at lykønske Præsident Grant i Anledning af hans Valg og fremhæve Villigheden af et venskabeligt Forhold imellem Rusland og de Forenede Stater.

Storthinget sammentræder Onsdag den 9de ds. til Foretagelse af:

1. De paa forrige Kart opførte uafgjorte Sager.
2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Opgjør af Oplysningsvæsenets Understøttelsesbudget.
3. Do. fra Næringskomiteen No. 2 ang. Bevilgning til Bestridelse af Udgifter ved Kontrollen med Befordring af Udvandrere.
4. Toldkomiteens Indstilling om Bevilgning af Tillæg til Procenterne for forskjellige Toldkasserere og Opsynsbetjente.
5. Kontinuations-Indstilling fra Fuldmagtskomiteen ang. 2de til Storthinget indankede Kjendelser.
6. Valgkomiteens Indstilling ang. Valg af Embedsmænd ved Norges Bank og Hypothekbanken m. V.
7. Referat.

Nedsat Losningsafgift. Ifølge et til Indredepartementet indløbet Telegram har den spanske Regjering for Fartøier, der ankomme fra europæiske Havne, nedsat den ved Dekret af 22de Novbr. f. A. paabudne saakaldte Losningsafgift fra 10 Realer til 5 Realer pr. 1000 Kilogr. Varer, som udlosses.

Det paa Hamar berammede kirkelige Møde begynder Onsdag den 9de Juni, Kl. 5 Eftermiddag, med Gudstjeneste i Hamar Kirke. Efter en forberedende Forhandling Torsdag Formiddag om Ønskeligheden eller Nødvendigheden af en Forandring i vor Kirkes Forfatning, ville de fra Kristiania fremsatte Resolutioner komme under Overveielse. Kredsmødet begynder Fredag Eftermiddag Kl. 6.

Til Medlem af Svenska Akademien er, efter Overstekammerjunker Bernhard v. Beskow, indvalgt Justitieraad Karl Gustav Strandberg.

Kristiania Byes Kommunerepræsentanter indbydes i „Intell." til at sammentræde med Formændene i Børslokalet Torsdag 10de Juni førstk. Kl. 5 Eftermid. til Behandling af følgende Sager:

1) angaaende Indkjøb af Eiendommen Matr.-No. 10 i Brogaden, den saakaldte Stenersgaard;
2) angaaende Bevilgning til Anbringelse af en Dampbadeindretning i Forbindelse med den tidligere besluttede Tilbygning ved Byens Sygehus med Desinfektionsovn og Badeværelse.

Eidsvolds Sogneselskab og Bondeforening havde 17de Mai besluttet i Fællesskab at feire Dagen paa Gaarden Aas i Eidsvold med et Festlag og en fremtidig Sammenslutning til en større Forening. Sogneselskabets Ordfører, Jens Mostue paa Frieset, ledede de i Anledning Sammenslutningen stedfindende Forhandlinger. Efter nogen Diskussion vedtoges enstemmig: Sogneselskabet og Bondeforeningen slutter sig sammen, og i et Møde den 24de Juni bliver at afgjøre, hvilket Navn Foreningen skal bære, samt at vedtage Love for den. Et Udkast til Love refereredes.

Skolelærer Christoffersen indledede derpaa den egentlige Festlighed med nogle Ord, hvori udtaltes Ønsket om, at enhver Mand herefter maatte bestræbe sig for, at Frihedens Velsignelser kunde blive Sandhed og Virkelighed saavel for enkelt Mand som for det hele Samfund. Skaalen for Dagen blev tømt med Begeistring. Gaardbruger J. Mostue talte for Storthinget og fremhævede de Beslutninger, som det har fattet, og som mest tiltale Folket, navnlig aarlige Storthing og Stemmerettens Udvidelse, ligesom han nævnte enkelte Mænd, der har ved sin Storthingsfærd vist, at de forstaar at ramme Folkets Interesser. Sluttelig nævnte han den gjæve Sverdrup, der har stillet sig som en Forkjæmper, og som har vist, at han har Villie som Evne til at føre en god Sag til en god Ende. Det Bifaldsraab, hvormed Skaalen blev drukket vidnede om, at man har omfattet dette Storthings Virksomhed med mere end almindelig Interesse.

Efter en Skaal for Kongen, der udbragtes af Ordfører Frieset, var Ordet frit og mange sande Ord taltes og mange Mænd erindredes med Erkjendtlighed. Jaabæk og mange dygtige Folkerepræsentanter omtaltes med Følelse og Varme. Et Fanetog til en vældig gammel Eg paa Gaarden foretoges, hvor Taler, Sang og Musik ikke mindre end den gode Udsigt til Eidsvolds-Bygningen „den Krybbe, hvori Norges Frihed blev født", som H. Wergeland har sagt, bidrog til at gjøre Stemningen baade høitidelig og belivet. Baal lyste og Hurraraab lød overalt omkring. Ved Tilbagekomsten til Gaarden begyndte Dands og Moro, som varede til udover Natten.

Brand. Kl. $11\frac{3}{4}$ i Middags udbrød Ild paa Loftet i Larpents Gaard No. 3 i Universitetsgaden. Ilden havde allerede udbredt sig over hele Loftet, og Flammerne slog ud gjennem Taget før Signal kom til Brandstationen. I Løbet af en Times Tid lykkedes det ved Hjælp af flere Straaler fra Vandledningen at beherske den og hindre den fra at trænge sig ned i Etagerne. Bygningen, som er assureret i Rigets almindelige Brandforsikringsindretning for 22,750 Spd., mistede Taget og led forøvrigt betydeligt ved den Mængde Vand, der sprøitedes over den. Aarsagen til Ildens Opkomst er ubekjendt.

Ved Nylands Værft ligger for Tiden et smukt 150 Læster drægtigt Klipperskibsskrog, „Kina", der forleden Dag af Baksen blev slæbt herind fra Arnestads Værft paa Slæbene i Asker. Fartøiet, som er bestemt til Kinafart, er bygget efter Tegning af Skibsbygmester Dekke i Bergen. Det tilhører Grosserer W. Ihlen m. Fl. her i Byen og er kommet herind for at tiltakles.

Den skotsk-norske Kabel holder nu paa at indskibes i England, og Nedlægningen skal efter Bestemmelsen begynde imorgen. Linien skal gaa fra Peterhead til Egersund, hvor for Tiden en Telegrafstation besørges indrettet af Hr. Telegrafinspektør Collet, der tidligere har ført Opsyn med Kabelens Tilvirkning.

Bjørnstjerne Bjørnson agter i Sluten af denne Uge at komme tilbage til Byen for at deltage i Studentermødet, efter hvis Slutning han vil reise direkte til Nordland og først paa Hjemveien holde sine Forelæsninger i Byerne langs Kysten.

Rækken af Beneficerne iaar afsluttes paa Thorsdag med Hr. og Fru Isachsens Benefice, som vi henlede Publikums Opmærksomhed paa.

Paa „Theatre des Variétés" optraadte igaaraftes for anden Gang Skuespillerne fra Kjøbenhavns Folketheater sammen med Mandskvartetten fra Languedoc for i Begyndelsen af Forestillingen temmelig tyndt Hus, der dog senere ud paa Aftenen blev bedre. Den franske Mandskvartet synger sine kunstige Sange med mere Rutine end Smag; den eier stærke og velklingende Stemmer, der passe godt sammen; men Foredraget var ikke altid ganske rent og til sine Tider noget forceret i Forhold til Lokalets Størrelse. De danske Skuespillere gav først den franske Farce „En Urtepotte i Hovedet", hvor Fru Recke og Hr. Madsen spiller en Kokette og en Laps med Mesterskab. I det andet Stykke, Offenbachs Operette „No. 66", vandt Fru Sanne som Gretly meget Bifald for sin smukke Sang; hendes Stemme er ren og stærk, og hun forstaar at bruge den med Smag. H'Hrr. Alb. Meyer og Neuman udførte sine Roller som Frantz og Bertholdt med Liv og Friskhed og aplauderedes oftere under Spillet.

Kulde og tildels endog Snefald klages der fremdeles over nordenfjelds fra. Dog synes man i Almindelighed ikke endnu at frygte for, at dette Veirligt skal have nogen synderlig skadelig Indflydelse paa Aarveien.

Til Examen Artium iaar er der inden 1ste Juni indmeldt 259 Kandidater.

Veiret har i de sidste Dage været meget gunstigt for Aarsvæxten, idet klare og varmere Solskinsdage have afvexlet med Regndage. Engen staar omkring Byen godt, og Rugageren er allerede for en Tid siden i Exsing. Nogen stor Varmegrad har der imidlertid ikke været i de sidste Dage. Serinerne er nu saagodtsom fuldt udsprungne, ligesom Hæggen i Slotshaven staar i fuld Blomst.

Ved Dyrskuet paa Kløften i Akershus Amt, der afholdtes i Lørdags, fremmødte ialt 200 Dyr, som dog med Undtagelse navnlig af Aasgaards, ikke udmærkede sig synderlig fremfor det almindelige. — Præmierne uddeltes af Amtmanden i Overvær af den ikke meget talrige Forsamling. Landbrugsingeniør J. Smith holdt Foredrag om Drainering. Flere Melkespand og Kjøreld vare udstillede fra Blikkenslager Johannesen, og en Del smukke Agerbrugsredskaber fra Onsum. Generalforsamling i Landhusholdningsselskabet afholdtes samtidig, hvorefter man samledes til Middagsbordet. Eidsvolds Musikforening var tilstede og spillede.

Om Forslaget til Nedsættelse af Storthingsmændenes Diæt saavelsom om Begrændsningen af sammes Beløb skriver „Sml. Amtst." ved Efterretningen om, at det faldt ved anden Gangs Behandling i Odelsthinget: „Vor Mening om det første Forslag er nu, som da vi sidst udtalte os derom, den, at den eneste Maade, hvorpaa der skulde kunne spares, maatte være den, at de Repræsentanter, som behøve mindre, frivillig oppebær mindre, hvilket en Repræsentant i tidligere Dage har gjort, medens en anden, saavidt vides, nu fungerer gratis. Ethvert Forslag, der gaar ud paa at opstille en almindelig Regel, maatte og burde falde, fordi det indeholder en Uretfærdighed, og fordi det vilde lede til, at Storthinget tabte endel af de Repræsentanter, der besidde den til Forretningernes Førelse fornødne Dygtighed. Det vilde nemlig bevirke, at kun enkelte Rigmænd bleve istand til at modtage Valg, og forøvrigt jaabækske Dagløнnere. Men isaafald maatte Konsekventsen føre langt videre; thi for hine vilde Diæten være ligegyldig og for disse vilde de foreslaaede $2\frac{1}{2}$ Spd. være mere end der behøvedes, saafnart der ikke skulde tjenes Penge paa Storthingsvirksomheden. Det praktiske og endelige Resultat vilde tilsidst blive, at ogsaa de faa Rigmænd bleve borte, fordi Forretningsbyrden blev dem uoverkommelig formedelst deres ringe Antal. Den nuværende Diæt er for de Mænd, som besørge Forretningerne, knap nok, neppe engang tilstrækkelig, dersom de have Familie, som de altsaa enten maa underholde hjemme eller tage med sig til Hovedstaden.

Forslaget om at sætte en samlet Sum for hver Session var i og for sig lige odiøst, skjønt saadan Praxis findes i Sverige. Er nemlig en Nationalforsamling ikke værd, hvad den koster Statskassen, saa er den værd — Intet. Det var nok altsaa bedst, at Forholdet forblev ved det Gamle, at det gik som det gik med Forslagene".

Forslaget om Forfatterløn til A. O. Vinje vinder ogsaa Bifald i den udenbyes Presse. Saaledes skriver Vest. Tid. for 5te ds.: Det glædede os at se dette Forslag, og vi ønske ret af Hjertet, at det maa vinde Anklang inden Thinget. Maalstræver eller ikke Maalstræver, ultranorsk eller ultradansk, maa Enhver indrømme, at Vinje har en Digterbegavelse, som neppe Nogen i vort Land. Har saadan en Pragtblomst af egen Magt formaaet at skyde op af den golde Klipperist og udfolde en Blomsterpragt som den, Vinje har lagt for os i sine Digte baade paa Bogmaal og Landsmaal, er det vel ikke for meget, om Folket tog sig for at frede og pleie den paa et Tidspunkt, da Mangel paa Skjøtsel maaske vilde bringe den til at gaa ud, medens en kjærlig Haandsrækning vil kunne bringe den til, endnu i mange Aar at knoppe og blomstre. Om Vinje aldrig havde skrevet andet end „Storegut", sætter denne Digtning ham saa høit, baade hvad Form og Indhold angaar, at hans Navn vil leve i Efterslægtens Erindring længe efter at mangen poeta laureatus er glemt.

Sølvværk. (Kongsb. Adr.) I 6te Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 198 Mrk. 4 Lod gedigent Sølv.

Makrelfiskeriet har, ifølge Kr.sands Stiftsavis for 5te ds., i denne Uge været mindre heldigt paa Grund af det kjølige og stormende Veir samt Taage. Prisen har igaar og idag været 96 ß til 1 Spd. pr Snes, tidligere i Ugen 60 til 84 ß. Prisen paa Lax har i denne Uge været 13 a 14 Mk. pr. Bpd.

Igaar afsendtes med „North Star" til London 260 Kasser Lax og Makrel i Is og idag med „Argo" til Hull ca. 300 Kasser; ligeledes er i disse Dage tre Ladninger udskibede til England med Fiskesluper. Udførselen til og med igaar udgjør af Makrel 276,420 Stkr. til opgiven Værdi 7747 Spd. og af Lax 15,616 Pd. til Værdi 2990 Spd.

Et interessant Forsøg vil under dette Fiske blive gjort med Dampfartøiers Anvendbarhed til Makrelfiske, idet Eieren af Dampbaaden „Vidar" lader denne deltage i dette som Fiskerfartøi. Den svære Søgang, der de sidste Nætter

har herſket, har hindret den i med noget Udbytte at deltage i Fangſten; det kan vel imidlertid antages, at naar ei denne Hindring er tilſtede, den lettere Manovrering af Dampfartøiet uanſeet Vind eller Strøm vil give dette en ikke ringe Overlegenhed fremfor Seilbaadene, ſaa Forſøget vil blive kronet med Held for dets driftige Eier. Makrelbaadene vil ogſaa kunne faa Nytte af Dampbaaden, der ikke vil være uden Betydning, idet der er Anledning for dem til at blive bugſerede baade ud og ind af denne, hvorved adſkillig Beſparelſe af Tid vil være at vinde, — en Beſparelſe, ſom Fiſkerne formentlig ſnart vil vide at ſætte Pris paa.

Falſk Mynt. (Trhj. Adr). Paa Politikammeret er der indleveret en falſk Halvdaler og en falſk Fireſkilling. Begge ſkulle være ſaa godt eftergjorte, at Folk let kan blive narret.

Brudegave til Prinſesſe Lovifa. I Nordſlesvig ſkal der i denne Tid foretages en Indſamling til en Brudegave til Prinſesſe Lovifa ved hendes nærforeſtaaende Formæling med Kronprins Frederik. Gaven ſkal beſtaa af et ſmukt indbundet Exemplar af Saxo Gramatikus og ſkal overrækkes hende fra Nordſlesvigs Kvinder ſom et Bevis paa, at de endnu anſe ſig for at høre under den Krones Septer, til hvis Kronprinſesſe hun er kaaret.

Storthinget.

Mandag den 7de Juni holdtes Storthing. Præſident Harbitz. (Fortſ.)

Sag No. 2. Indſtilling fra Militærkomiteen angaaende den kongelige Propoſition om Udfærdigelſe af et Regulativ for Armeens Aflønning under Tjeneſtgjøren i Fred og paa Feltfod, der i det Væſentlige bifaldtes efter Komiteindſtillingen.

Sag No. 3. Indſtilling fra Militærkomiteen ang. den kgl. Propoſition om extraordinær Bevilgning af en Sum af 580,000 Spd. til Armeens Forſyning med tidsmæsſige Skydevaaben ſamt til forſkjellige Befæſtningsarbeider. Det Væſentlige herom er før meddelt i Dagbl. Bagger anſaa denne Sag at ſtaa i ſaa nøie Forbindelſe med Forſlaget ang. Jernbaner og Statslaan, at den burde udſættes indtil man havde afgjort Spørgsmaalet om Statslaan. Efter nogen Debat optoges Sagen til Votering med det Reſultat, at Baggers Forſlag forkaſtedes mod 10 St.

Komiteen indſtiller

1. Der bevilges:

a.	Til Anſkaffelſe af Geværer	150,000 Spd.
b.	Til Anſkaffelſe af Kobberhylſepatroner og 1 Sæt Maſkiner til Patronfabrikation	19,000 —
c.	Til Anſkaffelſe af Riflekanoner ſamt til Omdannelſe af ældre Kanoner til riflede	100,000 —
d.	Til Anſkaffelſe af Kanonprojektiler	10,000 —
	Tilſammen	279,000 Spd.

eller aarligt 93,000 Spd.

2. Til Befæſtningsarbeider ved Drøbakſund og Munkholmen bevilges Intet.

Ang. b optog Landmark den kgl. Propoſition, i hvilken der var forlangt til 2,000,000 Patroner 30,000 Spd., ſamt til 2 Sæt Maſkiner 8000 Spd., tilſammen 38,000 Spd., dog ſaaledes, at blot Summen i Indſtillingen forandres til 34,000 Spd. Indſtillingen, der forſvaredes af J. Sverdrup, bifaldtes efter nogen Debat mellem disſe Herrer ſaaledes: a bifaldtes enſt., b bifaldtes mod 7 St., c og d bifaldtes enſt., ligeſaa 2.

Sag No. 4. Indſtilling fra Budgetkomiteen angaaende den kgl. Propoſition om Tilveiebringelſe af Lokale for den geografiſke Opmaaling.

Komiteen indſtiller: Storthinget ſamtykker i, at der ved Leie, ſom dog ikke bliver at afſlutte paa længere Tid end 10 Aar, og mod en Leieſum, der ikke overſtiger 1400 Spd. aarlig, tilveiebringes et Lokale for den geografiſke Opmaaling, mod at dens Benyttelſe af det Lokale, der nu er ſamme anviſt i Storthingsbygningen, bortfalder. — Enſt. bifaldt.

Sag No. 5. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beſlutning til Lov ang. Forandring i og Tillæg til Lovgivningen om Torſkefiſkerierne i Nordlands Amt.

Anmærkningen gaar ud paa, at Odelsthingets Beſlutning ikke bifaldes. Efterat Auguſtinusſen havde faſtholdt Odelsthingets Beſlutning optoges Sagen til Votering med det Reſultat, at Lovforſlaget forkaſtedes med 56 mod 48 St. De 48 vare: Kjerſchow, Lorck, Gram, Motzfeldt, Schawland, Smith-Peterſen, Faye, Michelſen, Geelmuyden, Falſen, U. Sverdrup, Aga, Dahl, Aall, Wiborg, Færden, Schweigaard, Kildal, Aſchehoug, Lambrechts, Hammerſtad, Lunde, Olrog, Vogt, Flor, Broch, J. Schwartz, Maartmann, Wiel, M. Kildal, Poſtm. Hanſen, Harbitz, Hesſelberg, Bentſen, Chriſtianſen. Helle, Foſs, Brandt, Nergaard, Mathieſen, Daae, Balchen, Bagger, Sørensſen, Sibbern, Chriſtenſen, Storſten. Fraværende: J. Aarflot, T. Schwartz, Schulze, Amtm. Jenſen, Olasſen, Thorſen, Igland.

Sag No. 6. Lagthingets Anmærkning om Henlæggelſe af Odelsthingets Beſlutning til Lov om valgfrit borgerligt Ægteſkab. Efterat Moen havde erklæret ſiden Sagens førſte Behandling at have forandret ſin Stemmegivning, idet han nu vilde ſtemme imod Lovforſlaget, optoges det til Votering, ved hvilken det forkaſtedes med 53 mod 51 St. De 51 vare: Auguſtinusſen, Sandberg, Nergaard, M. Aarflot, Grønningſæter, Bagger, Sibbern, A. Hanſen, Anderſen, Lorck, Gram, Motzfeldt, Schawland, Selboe, Valſtad, Smith-Peterſen, Michelſen, Geelmuyden, Tonning, Falſen, Løken, U. Sverdrup, Risnæs, Aga, Dahl, Aall, Tharaldſen, Eika, Voie, Wiborg, Færden, Strand, Swenſen, Schweigaard, D. Kildal, Aſchehoug, Hammerſtad, Lunde, Olrog, M. Kildal, Enge, Harbitz, Aſchiem, Hesſelberg, Landmark, Helle, Bergsager, Foſs, Skjerkholdt, Lindſtøl, Lieſtøl. Fraværende: Thorſen, J. Aarflot, Horgen, Amtm. Jenſen, T. Schwartz, Schulze, Igland.

Derefter refereredes endel indkomne Sager, hvoriblandt Forſlag fra Stemmeretskomiteen om flere Forandringer i Grundloven.

Mødet hævet Kl. 2¼.

Tirsdag den 8de ds. holdtes Odelsthing. Præſident D. Kildal.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beſlutning til Lov angaaende Ophævelſe af det i N. L. foreſtrevne Naadensaar ſamt angaaende Aflevering af geiſtlige Embeder og Embedsgaarde m. V.

Lagthingets principale Anmærkning, der gaar ud paa, at Odelsthingets Beſlutning ikke ſkal ophøies til Lov blev, efterat Schawland, P. Jenſen, Holmboe, O. Velde havde talt mod ſamme, enſtemmig forkaſtet, medens de ſubſidiære Anmærkninger, der indeholdt mindre Forandringer i Odelsthingsbeſlutningen, tilligemed en af Rode foreſlaaet Forandring, enſtemmig bifaldtes. — Sagen vedtoges derpaa enſtemmig tilbageſendt Lagthinget.

Sag No. 2. Lagthingets Anmærkning ved Odelsthingets Beſlutning til Lov indeholdende Forandringer i Lovene af 6te Juni 1863 angaaende Fattigvæſenet i Kjøbſtæderne og paa Landet. Anmærkningen gik ud paa, at Beſlutningen ikke ſkal ophøies til Lov. For Anmærkningen talte Schweigaard, Storſteen, Mathieſen, Balchen, Løberg, Bentſen, Bødtker; mod ſamme Sørensſen, Schulze, O. Wiig og Ueland (ſen.) Fra deres Side, ſom modſatte ſig Loven, fremholdtes ligeſom under Sagens forrige Behandling den Uretfærdighed og Ubillighed, ſom den vilde medføre for Byerne og ligeſaameget om ikke mere for Fiſkeridiſtrikterne, medens Lovens Forſvarere ikke vovede at lægge ſaamegen Vægt herpaa og heller ikke i den Grad troede det vilde være Tilfældet, at man af den Grund ſkulde nægte en Beſtemmelſe Lovskraft, ſom rimeligvis vilde tjene til at lette Fattigbyrderne over det hele Land. Ligeledes fremkom under Sagens Behandling fra flere Hold Udtalelſer om at man ikke længere onſkede bibeholdt de ældre Regler om Hjemſtavnretten. Ved Voteringen blev Lagthingets Anmærkning forkaſtet med 43 St.

Sag No. 3 og 4. Indſtilling fra Protokolkomiteen til Deciſion af Antegnelſerne til Statsregnſkaberne for 1864 og 1865, hvilke Deciſioner enſt. bifaldtes.

Sag No. 5. Indſtilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende a) Forſlag fra Repræſentanten Irgens til Lov om Indtægterne af det Sogndals Sognepræſtembede beneficerede Jordegods, og b) Forſlag fra Repræſentanten J. Sæther, vedtaget af Krogneſs og Jenſen, til Lov om Kirketienden i Opdal.

Komiteen indſtiller: De i nærværende Indſtillings Overſkrift nævnte Lovforſlag overſendes Storthinget, til hvem det henſtilles at anmode Regjeringen om:

a. Ved førſte indtrædende Ledighed i Bergens Biſpeembede at foranſtalte de i Reſkr. af 1 Novbr. 1805 omhandlede Indtægter af beneficeret Gods henlagt til Sogndals Sognepræſtembede;

b. Ved den nu indtraadte Ledighed i Opdals Sognekald at foranſtalte Opdals Kirke tilbagegivet den dem i ſin Tid fratagne og til Sognepræſtembedet ſammeſteds henlagte Tiende, imod at nævnte Embede fritages for at udrede nogen Del af Kirkernes Udgifter.

Efter Udtalelſer fra P. Jenſen, Olasſen, Krogneſs, der anbefalede Indſtillingen, ſamt fra Holmboe, bifaldtes Indſtillingen enſt.

Sag No. 6. Indſtilling fra Kirkekomiteen No. 2 ang. den kgl. Propoſition til Lov om Embedsexamener for Lærere ved de offentlige Skoler for den høiere Almendannelſe.

Komiteen indſtiller: Den kgl. Propoſition til Lov om Embedsexamener for Lærere ved de offentlige Skoler for den høiere Almendannelſe bliver ikke at tage under Behandling paa nærværende Storthing. — Enſt. bifaldt. — Derpaa Referat.

Mødet hævet Kl. 2.

Blandinger.

Originalt Røveri. I en mørk og øde Gade i Chikago blev en Aften en Borger tiltalt af en Perſon og af denne anmodet om at læſe et Stykke beſkrevet Papir, ſom han rakte ham ved den nærmeſte Gaslygte. Borgeren opfyldte hans Onſke og læſte Følgende: „Naar De under Læsningen ſiger et eneſte Ord, er De dødsens. Giv mig ſtrax Deres Uhr og Portemonnaie og fjern Dem hurtig, ellers ſtøder jeg Dem en Kniv i Hjertet.“ Borgeren kaſtede et Blik paa den Ubekjendte, og da denne ſaa ud til allehaande, leverede han ham ſtiltiende det Forlangte og fjernede ſig ſkyndſomſt. Borgeren mødte imidlertid en Politibetjent, og denne fik ſtrax fat paa Gavtyven. Da man ankom til Politikammeret, fremtraadte Røveren for Dommeren med den Plyndredes Uhr og Portemonnaie i Haanden, hørte ſmilende paa Anklagen og forſvarede ſig paa følgende Maade: „Hvad Herren der ſiger, er fuldkommen rigtigt, og det fremgaar deraf, at jeg er i lovlig Beſiddelſe af disſe Ting. Jeg kan ſom Følge af en mangelfuld Opdragelſe hverken læſe eller ſkrive. Iaften fandt jeg paa Gaden det omtalte Stykke Papir og troede, at dets Indhold rimeligvis kunde være mig eller en Anden til Nytte. I ſamme Øieblik gik Herren forbi, og jeg anmodede ham hoflig om at læſe, hvad der ſtod paa Papiret. Det gjorde han og gav mig ſit Uhr og ſin Portemonaie, uden at jeg havde forlangt disſe Ting af ham. Det var førſt min Henſigt at tilbageviſe Gaven, men da han ſtrax løb ſin Vei, maatte jeg antage, at Papirets Indhold var ſaa vigtigt for ham, at han vilde belønne mig for det. Saaledes forholder Sagen ſig, og jeg haaber, at man ikke vil dømme mig til at give det tilbage, der frivillig er ſkjænket mig“. Retten var dog ikke ganſke af ſamme Mening ſom Gavtyven, men lod ham dog ſlippe med at aflevere Uhret og Portemonnaien.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 8de Juni.

Dampskibet „Scandinavia“ fra Leith ankom hertil igaar Kl. 10 Aften, og „Oder“ fra Hull idag Morges Kl. 5.

Indklarerede Fartøier den 7de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Marie	Lotzow	Danzig	Erter.
Bertha	Ahrens	do.	Rug.
Annette	Horne	Stettin	do.
Ragnhild	Borgen	Aloa	Stenkul.
Orion	Monrad	Charlestown	do.

Udexpederede Fartøier den 7de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Fredrikssten	Dahl	Frankrig	Trælast.

Fortegnelſe over Badegjæſter, ankomne til Sandefjords Bad den 3die Juni.

Apotheker Agersborg og Kand. H. Anker med Familie fra Hamar. Marit Andersdatter fra Lillehammer. Kaptein A. O. Anderſen, Fru Foſs og Fru B. Peterſen fra Arendal. Mad. O. Anderſen, Frk. Marie Gogſtad og Skibsreder Ole Nilſen fra Sandeherred. Lars Andreaſſen fra Hedrum. Kapt. Amundſen og Værkseier W. Ebbeſen fra Fredrikſtad. Frk. M. Berg, Fru Blich, Fuldm. Bärnholdt, Kammerherre, Kapt. Danckertſen med Familie, Kapt. Frølich med Familie, Løitn. Johanneſen, Knudſen, Fru Langaard med Søn, Fru Løſtad med Datter, Fru Meylænder, Farmaceut Karl Muſæus, Student Aug. Muſæus, Fru Nilſen, Fru Nord, Frk. Schjelderup, Brigadeintendant J. Schouw, Frk. Schydtz og Grosſerer Th. Owre med Huſtru fra Kriſtiania. Fru Borgen med Børn, Kjøbmand Hagen med Datter og Ritmeſter Melbus med Familie fra Drammen. Godsforvalter Boſerup, Skovrider Lohſe med Huſtru, Frøken Møllerup og Fru Svenſen fra Danmark. Fru Bryde, Apotheker Cappelen, Andreas Carlſen, Mathias Halvorſen, Jakob Jakobſen, Mad. Larſen, Kjøbm. N. W. Sørenſen, Th. Waggeſtad, Fru Winsnæs, Fru Zachariasſen fra Sandefjord. Grev Wedel-Jarlsberg med Familie. Jomfru Klara Kriſtenſen og Jomfru Wilhelmine Kittelſen fra Tvedeſtrand. Fru Dahl fra Stavanger. Fru Dalerup og Frøken Hornemann fra Jylland. Lensmand Eckroll fra Eidsvold. Jomfru Joſefine Ellingſen fra Næs paa Romerike. Frk. Erikſen og Toldkasſerer Møller med Familie fra F.hald. Ellen Marie Fabum, Kjøbm. Hovbrender og Frk. Lunggaas fra Tønsberg. Fru Færden fra Vang. Jfr. Hilda Gullikſen og Anne Severine Gunderſen fra Laurvig. Frk. Anne Hagen, Proprietær Rogſtad, Proprietær H. Opſahl, Fuldmægtig Chr. Opſahl og Frk. Rohde fra Elverum. Fru Holſt fra Nordland. Uhrmager Chr. Larſen med Søſter fra Tromsø. Frk. Lexow fra Telemarken. Fru Lothe med Døtre fra Bergen. Marineløitn. Løvenſkjold med Familie, Fru Nicolayſen, Fru H. Sørenſen med Datter og Doktor Wisbeck fra Horten. Konſul Pagh med Huſtru fra Aalborg. Fru Peterſon fra Moſs. Gaardbruger P. Randklev fra Ringebo. Hans Olaſſen Rørkull fra Stokke. Fru Stenberg, Frk. Wienberg og Frøkenerne Th. og M. Wittuſen fra Kb.havn. Fru Jernichow fra Valle.

Taget under Skiftebehandling ſom Konkursboer. Handelsborger og Guldſmed O. Alſſen Sørum, Grimſtad. — Handelsborger J. Sivertſen, Grimſtad. — Brændevinshandler J. Anderſen, Drammen. — Forhv. Gaardbruger A. Jenſen Vennevold, Næs. — Enke Margrete Hanſen, Næs. — Skipper M. Widt, Foſen.

Sluttede Boer. Barber Anderſen, Stavanger. — Skibsreder M. Larſen Kragerø, Tjømø.

Anmeldte Reiſende.

Den 7de Juni:

I Norbergs Hotel: Kjøbm. Knudſen, Mosſin og Charles fra Fr.ſtad, Jenke fra Kjøbenhavn, Løitn. Poppe fra Drammen, Aaneſen fra Fr.ſtad, Kjøbm. Berg fra Moſs, T. Violette fra Frankrig, Doktor Borchſenius fra Landet, Fru Gjeruldſen fra Arendal, Fru Ellertſen

Forſøg, ſagde Doktoren.

Det kan bemærkes i Forbigaaende, at denne Klokke blev borttaget 1802. Meget gamle Sømænd erindre at have hørt den. Den advarede, men noget ſent.

Skipperens Befaling blev adlydt. Languedoc'eren blev tredie Matros. Alle hjalp til. Men paa ſamme Tid ſom Skibet anſtrengte alle ſine Kræfter, paa ſamme Tid tiltog Vindens og Bølgens raſende Anfald mod det. Bølgerne vare næſten lige høie ſom i Polarhavet.

Orkanen begyndte ſom en blodtørſtig Bøddel at ſønderſlide Skibet. Inden et Øieblik var det ødelagt. Merſſeilene vare revne i Stykker, Forhudningen ramponeret, Maſten var knuſt og Vanterne ødelagt.

Den magnetiſke Tenſion, der er eiendommelig for Sneſtormen, hjalp til at ødelægge Tougværket. Tougene briſte lige meget for det elektriſke Fluidum ſom for Stormen. Mange, der var gledet ud af Taljerne, arbeidede ikke mere. Skibets Boug og Laaringerne gav efter for dette umaadelige Tryk. En Bølge ſkyllede Kompasſet og Nathuſet overbord. En anden Bølge rev Baaden med ſig, der paa Aſturiernes taabelige Vis var faſtſurret til Klyverbommen. En tredie tog Blinderaaen. Madonnaen og Skibslygten bleve ligeledes revne bort.

Roret var alene tilbage.

Man erſtattede den bortſkyllede Skibslygte med en grov Krukke, fyldt med Drev og tændt Tjære, hvilken man hængte i Stavnen.

Maſten, der var knækket midt over, belemrede med Tilbehør af Ræer, Seilſtumper og Tougværk Dækket. I Faldet havde den knuſt en Del af Styrbords Side.

Skipperen, der fremdeles ſtod ved Roret, ſkreg:

Saa længe vi kunne ſtyre, er Intet tabt. Skibet arbeider ſvært. Øxer! Øxer! Maſten overbord, rens Dækket!

Recitativ ligner en Pauſe, ſom de kjæmpende, hemmelighedsfulde Kræfter tage ſig, og er et Slags Mønſtring over det Skjultes Stridskræfter.

Ourquen fortſatte tankeløſt ſit Løb. Dets to Storſeil udfoldede i Særdeleshed en forfærdelig Virkſomhed. Himmel og Hav var ſort ſom Blæk, med Stænk af Skum, der gik høiere end Maſten. Hvert Øieblik ſkyllede Vandet over Dækket ſom en Syndflod, og ved hver af Skibets Slingringer blev Spygatterne en paa Styrbords og en paa Bagbords Side ligeſaa mange aabne Gab, der atter udſpyede Havets Skum. Kvinderne havde ſøgt Ly i Kahytten, men Karlene vare fremdeles paa Dækket. Snehvirvlerne blændede. Dønningernes Slimhoſte hjalp til. Alt var i Raſeri. I dette Øieblik raabte Bandens Chef, der ſtod ved Roret, og med den ene Haand holdt ſig faſt ved Vantet, medens han med den anden rev Filthatten af ſit Hoved, idet han overmodig, tilfreds, med høibaaren Pande og flagrende Haar ſvingede denne i Skinnet af Skibslygten, — i dette Øieblik ſkreg han, beruſet af Bølgernes vilde Leg:

Vi ere frelſte!

Frelſte, frelſte, frelſte! gjentog Flygtningerne.

Og hele Banden reiſte ſig op paa Dækket, idet de holdt ſig ved Stænger og Vant.

Hurra! ſkreg Chefen.

Og Banden brølede i Stormen:

Hurra!

I ſamme Øieblik ſom dette Raab bortdøde i Orkanens Hyl, hørte man en alvorlig og kraftig Røſt fra den anden Ende af Skibet:

Tys!

Alle Hoveder vendtes i den Retning.

De havde kjendt Doktorens Røſt.

Mørket var tykt. Doktoren ſtod med Ryggen ſtøttet mod

med Søn og Datter fra Tønsberg, Brugspatron Anderson fra Karlstad, Fru Gilley med Datter fra Horten, Frøken Nore fra Trondhjem, Hansen fra Drammen.

Den 8de Juni:

Hos Karl Knudsen: Kristiansen fra Tønsberg, Gulbrandsen med Følge fra Soon, Jomfru Svendsen fra Spydeberg, Rogem med Kone fra Eidskogen, Stømperud fra Odalen. I Hotel Scandinavi: Formand Jørgensen med Familie fra Horten, Fru Larsen med Søn fra Laurvig, Grosserer Hansen fra Tønsberg, Brødrene Roberts fra London, O. Bjørneby fra Solør, Mr. Endenon fra Edinburg, Oberstl. Nye fra Ringerige, Proprietær Formann fra Bergen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt stærkest i det sydlige Norge, hvor det staar lavere end i det Nordlige. Vinden er nordlig med Regn i Skudesnæs og Mandal. Temperaturen er fremdeles forholdsvis lav. Udsigterne ere fremdeles til nordlig Vind.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 10de Juni (Kl. 7—10) give Undertegnede med velvillig Assistance:

Cora eller Slavinden, Folkekomedie med Sange i 5 Akter.

NB. For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade indtil Onsdag Aften Kl. 6.

Forestillingen begynder **Kl. 7.**

Janny Isachsen. Andreas Isachsen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 22de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Medlemmerne af Kunstforeningen

„Minerva"

i Berlin, og de, der ønske at antegnes som Medlemmer, underrettes herved om at **nyankomne Prøvebilleder** for dette Aar ere til Eftersyn og Udvalg i **Fr. Berghaus's Papirhandel.**

3 P. G. Bredals Skriveskole,

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal,** Theatergaden 16.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtligt og skriftligt, samt Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning. Lidt Kjenskab til vor Lovgivning vil blive medelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom har lovet at ville gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. for Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Nee for 5 Spd. Maaneden. Indmeldelser sendes til Undertegnede, af hvem ogsaa nærmere Oplysninger meddeles.

Nee i nedre Stjørdalen ved Throndhjem, 28de Mai 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Ansøgninger om Fripladse for næste Skoleaar indleveres inden **1ste Juli.** De, som har Fripladse nu, maa søge paany, dersom de ønsker at beholde dem. Ansøgningerne maa ledsages af paalidelige Oplysninger om Vedkommendes økonomiske Stilling.

Til Amerika.

Det nye, hurtigseilende Emigrantskib „Septembrio", ført af Kaptein **Thorjesen,** udexpederes bestemt fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer den **25de Juni.** Indskibning d. **23de og 24de Juni.** Fragten er billig. Til de faa endnu ledige Pladse tegne man sig snarest muligt hos en af Undertegnede.

O. N. Tandberg, Skippergaden No. 26, Christiania. **Blichfeldt, Knoph & Co.,** Prinsensgade No. 3, Christiania.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Thorvald Hansen

(Store Vognmandsgade No. 16, 2den Etage) anbefaler sig herved til Hrr. Forretningsmænd i By og Landdistrikt med Udførelse af **Regnskabsopgjør** og **Revisionsarbeider** samt enkelt og dobbelt **Bogførsel.** De bedste Vidnesbyrd for Orden, Duelighed og Redelighed som Kontormand i en lang Aarrække kan præsteres.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved **J. S. Øvre & Comp.** Raadhusgaden No. 5.

Bazar.

I Henhold til Totalafholdsforeningens tidligere Bekjendtgjørelse tillader Bestyrelsen sig at henlede Opmærksomheden paa, at Bazaren vil blive afholdt den 24de, 25de og 26de d. M. Stedet skal senere blive bekjendtgjort. Enhver liden Gjenstand, den være noksaa ringe, modtages med Taknemmelighed. Jo større Imødekommenhed fra Publikums Side, jo større Opmuntring er det for Bestyrelsen til med udstrakt Iver at arbeide for Sagens Fremme. Giverne anmodes om godhedsfuldt at indsende sine Gaver snarest muligt til Fabrikant Th. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, Kurvemager J. Klute, Øvre Torvgade 10, Fotograf D. G. Nyblin, Skippergaden 36, Kjøbmand Joh. Olsen, Grønland 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien 194 (Trinserudbakken).

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:

W. A. Wexels. Tre og tyve Taler i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leilighedstaler. Samlede og udgivne ved Fr. Wexelsen. Pris 36 ß, indb. 56 ß.

Nils Lund, Torvet No. 8.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Koug Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdningsvarer** anbefales til Dagens billigste Priser.

L. Kachelmacher.

The.

Extra fin Congo til 4 ℳ pr. Pd.
Grusthe af god Kvalitet til 2 ℳ pr. Pd.

L. Kachelmacher.

Smørsalt.

Fint Lüneburger Salt i Sække og mindre Dele hos **L. Kachelmacher.**

Madvin & Saft

til 10, 16 og 20 ß pr. Flaske.

L. Kachelmacher.

Ost.

Gammel, god dansk Ost, ægte Schweitzerost, hollandsk Nøgelost i hele Oste og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Æsker samt større og mindre Dele hos **Hans Udnæs,**

Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Carl Stephenson

(Dronningensgade No. 32)

anbefaler sit Lager af Mixed. Pickles, Pickalilly, Agurker, Soya, Karry, Kayenne & Kapers, rød & hvid Gelatine, Vanille & Safran, fransk & engelsk tillavet Sennep samt brune & hvide Bønner.

Soda i smaa Foustager sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Tilleie.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, til Venstre.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Masten, med hvilken hans magre Legeme smeltede sammen, man saa ham ikke.

Røsten vedblev:

Hør!

Alle tiede.

Da hørte man tydeligt en Klokke klemte i Mørket.

IX.

Et Hverv overdraget til det rasende Hav.

Skipperen, som holdt i Rorpinden, brast i Skoggerlatter.

En Klokke! Prægtig! Vi drive ad bagbord.

Hvad beviser denne Klokke?

At vi har Land paa Styrbords Side.

Doktorens faste og langsomme Røst svarede:

I har ikke Land paa Styrbords Side.

Jo! skreg Skipperen.

Nei!

Men denne Klokke lyder fra Land.

Denne Klokke, sagde Doktoren, lyder fra Havet.

Der gik en Gysning gjennem disse djærve Mænd. Begge Kvindernes forstyrrede Ansigter viste sig i Aabningen til Kahyttrappen som to fremmanede Spøgelser.

Doktoren gjorde et Skridt fremad, og hans lange, mørke Skikkelse skilte sig fra Masten. Man hørte Klokken klemte i den dybe Nat.

Doktoren vedblev:

Midt i Havet, halvveis mellem Portland og Kanalarkipelet, har man anbragt en Klods til Advarsel. Denne Klods er fastgjort med Kjæder til Bunden og driver paa Overfladen. Paa denne Klods er der en Jernbue, og midt i denne Bue er en

Klokke ophængt. I Storm ryster det oprørte Hav Klodsen, og Klokken klemter. Det er denne Klokke, I hører.

En rasende Stormvind, der for over Skibet, afbrød Doktoren og slugte Lyden af Klokken. Han ventede til man atter kunde høre den, hvorpaa han fortsatte:

At høre denne Klokke i Nordenvindstorm er det samme som at være fortabt.

Hvorfor?

Jo, thi naar I hører Lyden af denne Klokke, saa er det fordi, at Stormen fører Lyden til Eder. Men Vinden kommer fra Vest og Aurignybrændingerne ligge i Øst. I kunne ikke høre Klokken, uden naar I er mellem Klodsen og Brændingerne. Det er mod disse Brændinger, at Vinden driver os. I er paa feil Side af Klodsen. Var I paa den rette Side, saa vilde I være paa dybt Vand, i aaben Sø, i ret Kurs og I vilde ikke høre Lyden af Klokken. Vinden vilde ikke føre Lyden til Eder. I vilde passere forbi Klodsen, uden at vide, at den existerede. Vi ere komne ud af Kursen.

Medens Doktoren talede, klang Klokken, som Følge af at Vinden for et Øieblik havde lagt sig noget, mattere, med et Slag nu og da, og disse ujevne Slag syntes at bekræfte Doktorens Ord. Man kunde holde den for en Dybets Ligklokke.

Alle lyttede med standset Aandedræt, Nogle til denne Røst, Andre til Klokken.

X.

Den store Vildmand er Stormen.

Imidlertid havde Skipperen grebet sin Raaber.

Cargate todo, hombres! Fir Skjødet! Sæt Kursen ret vester. Vi maa naa rum Sø. Stævn mod Klodsen! Stævn mod Klokken! Der er rum Sø! Endnu er ikke Alt tabt.

Dagbladet.

No. 130. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 9de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. Hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Vos, Lønset, Volsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krodsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefoss, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Søndh- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Lauvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 8de Juni. Igaaraftes foretoges omtrent 60 Arrestationer fornemlig paa Boulevard Montmartre og foran Journalen „Rappels" Expedition.

Paris, 8de Juni. Ved Omvalget i 4 af Hovedstadens Valgkredse valgtes definitivt Thiers med 15,912 Stemmer, Ferry med 15,723 St., Jules Favre med 18,360 St. (Rochefort havde kun 14,761 St.) og Garnier Pagès med 19,474 St. Af Valgene i Provinserne kjendes 40 hvoraf 24 ere oppositionelle eller uafhængige, medens de øvrige 16 vare officielle Kandidater.

Paris, 8de Juni. Af Omvalgene i Departementerne ere nu 44 Valg bekjendte; 19 Regjeringskandidater ere valgte.

Paris, 8de Juni, Aften. 58 Omvalg kjendes; deraf ere 33 Valg faldne paa oppositionelle og uafhængige Kandidater og 25 paa officielle Kandidater.

En Grund til Trykket paa Folkets Kaar og et Middel derimod.

(Fortf. fra No. 129.)

Selv om en Del af Embeds- og Bestillingsmændene skulde haardnakket ville vedblive at „spjanke" om i en saadan Procession, fik det endda ikke hjælpe, naar bare Folket sluttede denne Høitidelighed. Og det er der nu allerede gode Mærker til. Men Sandheden maa raabes høiere og høiere udover, videre og videre i hver Lid, Dal og Strand. — Selv nogle af Væverne talte herom Dagen om at forandre Væveftolene og Systemerne (Skoleplanerne) for at faa mere „tidsmæssigt" Tøi; men da saa Nogle, som ikke var rædde for at miste Lærdomsskinnet eller for at synes embedsudvelige, saa efter, hvori Forandringen bestod, var det Alle kun gjort en halv Gang vidtløftigere. Altsaa til mere af samme Slags Tøi.

Skal der blive nogen Forandring i Folkeundervisningen og Opdragelsen, og det er vist paatrængende nødvendigt, da maa man forandre Seminarierne, ikke saaledes at de gjøres vidtløftigere eller mere videnskabelig Kosmopolitiske og derved mere ufolkelige, ikke saaledes, at det alsidige Sluge- og Skinvæsen med Examens- og Levebrødsjægeriet bliver sterkere og sterkere, eftersom den egoistiske Kraft bliver større og større; — men saaledes, at de maa blive en Planteskole for det ægte Folkelige, en Skole, som kan løfte og klarne Synet og varme og styrke Hugen for Fædrelandets hele Sag, Folkets Maal, Toner og Tanker, Digtning, Sagn og Historie, for de, som stred, de som strider, og de, som skal stride og — vinde, eftersom de er ærlige og kraftige. Og dertil Synet paa hele Menneskehedens Levnetsløb, paa Folkeaand og Folkeslag, hvorledes det ene maatte og maa være Lære- og Tugtemester for det andet, hvorledes „det ene Sværd holder det andet i Skeden", osv. Fremdeles Syn og Sands for Folkestyrelse og Frihed, for Folkets hele Gjøremaal og hvad dertil hører. Men en saadan Aand og saadant Liv i Skolen, enten det er i Almueskolen, Seminariet eller Universitetet, kan ikke fremkaldes ved Regler, ved Lovbud, Præmier og Ordener, Levebrødsudsigter osv.; nei, kun en eneste Regel kan gjøre det, og denne Regel lyder saa: Sæt kun menneskelig, folkelig og kristelig levende og saavidt mulig begavede Lærere paa Seminarierne til at uddanne Folkelærere. Lad dem saa faa undervise aldeles frit saaledes, som de finder det bedst efter Tid og Omstændigheder.

Hertil vil man kanske indvende: Hvor skal Styrelsen finde slige Lærere, og det bare slige. For det Første er her kanske Faa at finde, og for det Andet har Styrelsen vel ikke bedst for at finde dem. Styrelsen bestaar jo endnu for det meste af Mænd, der liden eller ingen folkelig Udvikling har faaet. Der synes saaledes være liden Udsigt til en saadan ønskelig Forandring med Seminarierne fra Styrelsens Side, men man tør vel haabe, at det vaagnende Folk vil fremdrive en Forandring derved, at Ungdommen mere og mere søger, trods Levebrødsudsigterne, til Folkehøiskolerne, hvor Undervisningen gives netop saadan, som Livet trænger den. Seminarierne, som de endnu er, vil aldrig, trods Manges forvendte Smag, kunne konkurere med Folkehøiskolerne uden Privilegier, ja selv med disse tør det falde dem vanskeligt. Sæt at en stor Del af Folket en vakker Dag faar Øie paa en levende, frugtbar Børne- og Ungdomsundervisning, faar Øie paa, at Folkehøiskolen paa en Vinter giver mere Livsudbytte end Seminarierne paa den dobbelte Tid, for ikke at sige mere, — saa ved vi, hvad Vei Ungdommen, ialfald den kraftige Ungdom, drager. Hvis dette bliver Tilfælde, og der er jo adskillige Tegn, som taler derfor, saa vil det ene Grandelag efter det andet føle Trang til en ganske anden billig og frugtbar Børneundervisning end den, der almindelig gives, og snart reiser sig den ene Friskole efter den anden, der drager Flokken til sig, medens den privilegerede Skole bliver tommere og tommere. Man vil vel spørge: Hvorfra skal der komme Lærere til slige Skoler? Jo, fra selve Livet, fra Folkehøiskolerne og Livsudviklingen i de mindre Kredse, ja Mand og Mand imellem. Naar den Tid kommer, vil den lovgivende Forsamling rimeligvis foreslaa og beslutte: Seminarierne, der ikke har fulgt med Tiden, ansees nu som overflødige, om ikke staaende iveien for den aandelige Færdsel, hvorfor man anser det for betimeligt at afskedige dem og derved spare de Summer, der medgaar til deres Ophold. Fremdeles: Efterdi private Friskoler er bleven mere og mere almindelige, og saamange lovbefalede Skoler af saa Faa benyttes, bliver Børne- og Ungdomsundervisningen, ligesom Bespisningen og Beklædningen, en privat Sag; det Offentlige træder kun til tilbydende Hjælp — ikke paa nogen Maade tvingende — hvor det anser saadan Hjælp nødvendig. Denne Hjælp skal bestaa i et Bidrag, større eller mindre efter Omstændighederne, til Friskoler, som, især i vore magre Egne, har vist sin Dygtighed ved et vist Antal Disciple. Fremdeles: De Mænd, unge eller gamle, lærde eller ulærde, Haandværkere eller Statsmænd, som ved at drage om i Grandelagene og opmuntre til Friskolernes Trivsel, til oplysende friskende Ungdomslag og Folkemøder, til levende Sang og oplysende Foredrag og Fortælling, — vil ogsaa Nationalforsamlingen erindre med en større eller mindre Paaskjønnelse. Dertil vil en Del af de nuværende Seminariers og Direktørers Gager blive anvendte.

Paa denne Maade vilde Examens- og Levebrødsjægeriet med tilhørende Skinvæsen i Folkeundervisningen og Udviklingen svinde bort, efterdi dettes hovedsagelige Næring blev borttaget, saa der blev mindre at jage efter paa den ene Side, medens paa den anden Side der dermed følgende virkelige, frugtbare Oplysning og Dannelse vilde give Afsmag for slige Taskenspillerkunster. Ligeledes vilde denne Oplysning betydelig formindske Medynks- og Almisskandidaternes Tal, eftersom den paaviste flere og flere naturlige Erhvervskilder og fremmede Arbeids- og Erhvervsdygtigheden, Sparsommeligheden og Selvagtelsen, til Bedrøvelse for Pantelaanere, Fængselsvogtere, Kneipeværter, Sangerbuler o. l. Den med Hænderne i Lommen spankulerende Fornemhed, dette „uta blank og inna krank" vilde faa sin tilbørlige Plads i Folkemeningen, og Arbeidet — med Haand og Mund og Pen — det virkelige Arbeide fra det mindste til det største, den virkelige Dygtighed, vilde her, som det skal være Tilfælde i Amerika, blive hædret, som det bør. At Fristelsen til med begge Benene at løbe lige op i Materialismer ogsaa ligger en saadan Udvikling nær, ved vi nok; men dog bør vi sikkert vente, at netop da vilde der opgro og fremelskes saamange virkelige Videnskabsmænd, Skjalde og Sagamænd, at vor folkelige Begavelse ogsaa i den Retning vilde faa tilstrækkelig Næring, saa man ikke kom til at forverle Maal og Midler, Aand og Materie.

Med dette for Øie kan vi ikke andet end inderlig glæde os i den fra vore danske Brødre kommende Oplysnings- og Livsstrøm, Folkehøiskolerne, som alt saa fagert og frugtbart viser sig mellem vore Fjelde.

Blandt det, der saaledes nærer Haabet og oplyser Udsigten til en saadan Ændring i det nævnte Mistag, bør foruden Folkehøiskolerne og de varslende, vækkende Røster, nævnes de Børneskoler, vi alt har her og der udover Land og Strand, hvis Lærere, trods Autoritetstrykket og den stive, methodiske og ufolkelige Undervisning og skolemesteragtige Udvikling, de almindelig fik, dog — ved venlig Berøring med og dybere Optagelse af den frie folkelige Retning — har virket og fremdeles virker, uden at forkues af trange, timelige Kaar, saa det maa glæde Enhver med opladt Øie og varmt Hjerte for vort Folks Fremtids Lykke. Ligeledes maa nævnes de mere og mere opdukkende Folkemøder eller Foreninger, som er saa heldige at faa sig Styrere, der kan lyse og lede frem i fri folkelig Retning. Man hører fra flere og flere Steder, at varme Oplysningsvenner og frisindede Lærere tager sig af dem. Mere og mere vaagner Trangen til slige Møder, og om ikke meget længe har hvert større Grandelag sit. Folkehøiskolerne sender Ledere, hvor slige maatte mangle. Endelig bør vi vel mindes, at vor ypperste Skald drager om med lysende, varmende og løftende Fortælling, Tale og Foredrag for Ungdom, Manddom og Alderdom fra By til By og Bygd til Bygd, fra Folkemøde til Folkemøde, fra Skole til Skole, ligesaavel smaa som store. Dette er igrunden et nyt Tidens Tegn, et, som vi længe har savnet, et, som vi rigtig trænger til Troens Bestyrkelse. Her staar vor Ole Vig op igjen, og vi maa vel nynne paa Visen:

„Velkommen fra de Døde,
Du gamle Norne-Gjæst,
Som nys i Morgenrøde
Stod op til Folkefest."

Ogsaa i vore Dage vil Norne-Gjæst være velkommen med sit Lys og sin Harpe, og Mange (Flere end vi kanske venter) vil vist ivrig berede til en passende Modtagelse af enhver Mærkesmand, som Nordens Aand sender sit Folk.

Jeg har læst en Del af Jaabæks „Englands Folkehistorie" og tør trygt anbefale den til Folkelæsning. Fremstillingen er grei og fattelig og i et for Almuesmanden forstaaeligt Sprog. Er England et ret Frihedens Land, saa maa det være klart, at dets Historie maa være en Frihedens Historie, eller en Udvikling af Frihedens Gang gjennem de forskjellige Tidsaldere. Det var derfor ønskeligt, om Subskriptionen paa ovennævnte Skrift kunde blive saa stor, at det kunde udkomme.

Holme, 22de Septbr. 1868.

E. Reierson.

Lidt fra Eidsvold.

Gjennem Aviser saavelsom ved offentlig og privat Samtale inden Bygden er Th. Nordbye i den sidste Tid tidt blevet nævnt og bedømt i Forbindelse med hans Forhold som Regnskabsfører ved Bygdens Kassererposter. Nogen Dom om hans Ærlighed som saadan hverken tør eller vil Indsenderen heraf indlade sig paa. Jeg vil kun have bemærket, at Nordbye besad Dygtighed til at føre et Regnskab, som kanske neppe Nogen her i Bygden nu besidder, i Forening med en sjelden Færdighed i at expedere, og at Kommunen i denne Henseende virkelig maa savne ham. Indsenderen har just Intet at klage over Nordbyes Eftermand i Bestillingen, men heller ikke Noget at rose ham for som Kasserer. Slemt er det imidlertid for Folk, som have Penge at hæve i Kasserne, f. Ex. Fattige, at de skal være nødt til at skabe sig et rigtig Bededagsansigt og staa ligesom paa Knæerne, førend de kan vente at erholde en nogenlunde skikkelig Audients hos Kassereren. At Kommunebestyrelsen nu, da der var saa mange dygtige Ansøgere til Posten, ikke valgte en til samme mere virkelig skikket Mand, er efter almindelig Mening underligt. Men det er nu gjerne saa, at den eller de Styrende i enhver Korporation her i Bygden virkelig sidder ved Roret. Dette kan jo være nok saa bra, saalænge ikke Egennytte og personlige Interesser er Drivfjederen, men dette viser sig desværre alt for ofte, og det ikke mindst her i Bygden. Og at dette sidste ogsaa har virket ved sidste Besættelse af Kassererposten her, er en almindelig Mening. Uden at have Personlighed for Øie, skal jeg til Slutning tillade mig at anføre Følgende til Eftertanke for Kassereren for Eidsvolds Kommunes Kasser:

En Smule mere Beskedenhed, offentlig som privat, og som Følge heraf mere Varsomhed i Bedømmelsen af Andres Dygtighed i retsligt Skriveri, samt mindre Hang til at vise Klogskab ved at tale Latin til gamle Kjærringer under Forretninger, turde kanske ikke være af Veien.

En Eidsvolding.

Kristiania, den 9de Juni 1869.

Den herværende Kunstforening skal for Tiden være betænkt paa at skaffe sig eget Husrum til sin Samling af Malerier og Billedhuggerarbeider, ligesom ogsaa Enkelte skulle tænke paa at faa Værelser indrettede i samme Bygning til Værksteder for Kunstnerne. Vi tro, det derfor netop nu vil være den rette Tid til atter at komme frem med Tanken om et norsk Kunstakademi med Tilbehør, og beregnet tillige paa den industrielle Uddannelse eller paa den saakaldte Kunstflid. I sidstnævnte Henseende har Kristiania Kommune nylig ved Bevilgningen til et Billedhuggermusæum for vor By, efter Rektor Vibes Forslag allerede erkjendt Kunstens store Betydning som Løftestang for Haandværkets Udvikling; i vore Dage er Arbeiderens Kunstsands og udviklede Smag snart sagt den første Betingelse for Sysselsættelse paa mange af Industriens Felter. Naar man derfor nu benytter de forhaandenværende Anledninger og ikke sætter sig Maalet altfor stort, synes vi, med den Forpligtelse for Øie, man maa føle ligeoverfor vore berømte Kunstnere, som Fædrelandet hidtil Intet har gjort for, at det maatte blive en forholdsvis let Sag, — paa en Gang baade en Æressag og en Velfærdssag — at faa en liden Begyndelse til et Kunstakademi i Lighed med, hvad vistnok de fleste om ikke alle Lande allerede forlængst have.

Ludvig den 14de staar som Grunder af det franske Akademi for de skjønne Kunster; men Kunsten dyrkes dog ikke som en blot Forfængelighedens og Dienslystens Sag. Folkets kunstneriske Begavelse kræver en høiere Skole, et Akademi, hvori ogsaa dets Evner i denne Retning kan naa sit Maal, og hvorfra Kunstens forædlende Indflydelse kan strømme ud og blive en stadig og regelmæssig virkende Kraft i Nationalitetstankens og Kulturens Tjeneste. Skal den kunstneriske Begavelse komme til sin rette Udfoldelse og vinde frem til Folkets Forstaaelse, maa den være national; den maa afspeile og renere gjengive den Opfatning af Skjønhed i Form, Tone og Stemning, som er eiendommelig for Folkekarakteren. Thi uagtet Kunst, Videnskab og Handel er et verdensborgerligt Kald, vil Ingen derfor bestride, at Vilkaaret for deres Trivsel ligger i deres Tilknytning til det nationale Liv; dettes Trivsel og Udfoldelse er en af de Kilder, hvorfra Kunstneren, Videnskabsmanden og den driftige Spekulant somtidest henter Modet og Styrken til at bruge og udvikle sine medfødte Evner.

Og Uddannelsen af Folkets Sands for Skjønhed i Form hører ikke blot til Statens eller Samfundets høiere ideelle Formaal, som

Intet har at skaffe med „det Nyttige", som vor Tid lægger saa stor Vægt paa. Tvertom er det, som berørt, en almindelig Regel, at man magter bedst sit Maal, naar man istedetfor den umiddelbare bruger Løftestangens middelbare Kraft. For at løftes trænger Industrien, at man bruger Kunsterne og Videnskaben som Vegtstænger til at hæve den; derved øges Kraften uendelig; man opnaar Fremskridt, som ellers vilde være uopnaaelige. Og det staar udenfor Tvivl, at vore Rigmænd ikke skulde have nødig at tage sit luxuriøse Bohave og sine Kunstflidsartikler fra Udlandets Magaziner for at faa det Smukkeste og Værdifuldeste, om man ved at udvikle Kunstsandsen hos vore egne Industridrivende havde søgt at opmuntre Industrien til Kappestrid med Udlandets. Ialfald skulde vel vore Industridrivende kunne holde den udenlandske Konkurrence Stangen inden vort eget Lands Grændser. Thi den tildels raadende Mode uprøvet at forbise vore indenlandske Frembringelser har for liden Rimelighed i sig til at kunne holde sig under blot nogenlunde Lighed i Soliditet, Udstyr og Pris mellem udenlandsk og indenlandsk Arbeide. Som Forholdet nu er, gaar tusindvis af Spd. ud af Landet, som kunde have gaaet til vore egne arbeidsløse og fattige Arbeidere, der drives til Udvandring for at kunne berge sig.

Spørger man Danskerne om Grunden til, at saa mange af deres Industri- eller Haandværksfrembringelser staa saa høit og ere saa efterspurgte endog udenfor Danmarks Grændser, saa henvises man til den Indflydelse, som den danske Stats liberale Understøttelse af Kunsten og de betydelige Kunstsamlinger har øvet paa Folkets Kunstsands og Opfindsomhed i at træffe den raadende Smags Fordringer. Franskmændene have ogsaa netop ved Hjælp af den mere udviklede Kunstsands hævdet sin Industri Forrangen endog fremfor Englands, som før stod saa høit anskrevet; nu have Engelskmændene indseet, at de maa følge Franskmændenes Spor. Og i Schweitz, hvis Kunstflid nu indbringer det saa mange Millioner Franks aarlig, stod det, før man fik Kunstmusæer, ikke bedre til end hos os, hvor, som Eilert Sundts Bog om Husfliden i Norge viser, Tilstanden i denne Retning ikke er meget glædelig. For kun at nævne en Ting, som vore Fjeldbønder synes at have et udmærket Lag for, Træskjæreriet nemlig, saa vil det sees, at dette saagodtsom helt og holdent beror paa en udviklet Kunstsands.

Det er neppe af Tilfredshed eller med god Villie, men alene ved den haarde Nødvendighed, at vort Folks mange og store kunstneriske Begavelser og vore — tiltrods for de utilstrækkelige Hjælpemidler — dygtige Industridrivende have været henviste saagodtsom udelukkende til ved et kostbart Ophold i Udlandet, fjernt fra Slægt, Landsmænd og hjemlige Forhold, at hente den Belærelse og Uddannelse, som tilbyder sig ved fremmede Landes Kunstanstalter, der ved den Indflydelse, som Kunsten i Forbindelse med Videnskaben øver paa Industrien, ogsaa har vist sin indgribende Virkning paa den hele folkelige Kulturudvikling og de industrielle Frembringelser. Dette sidste har navnlig vist sig paa en for Sammenligningen med vort Land temmelig nedslaaende Maade, hvor vi have mødt frem til den industrielle Væddekamp mellem alle Nationer paa de store Verdensudstillinger. Thi Grunden til at vore Frembringelser i denne Retning, paa et Par Undtagelser nær f. Ex. Sølv-Filegransarbeider, have været baade saa uanselige i Mængde og Art og i Regelen staaet saa langt tilbage for andre Landes, ligger neppe ene og alene i den oftere paaklagede Vanskjøtsel, vor Industri har været udsat for fra Regjeringens og Storthingets Side ved utidig Opgivelse af Beskyttelse for den indenlandske Industri ved Toldsatserne, uagtet de endog ofte ligefrem have stillet de indenlandske Industridrivende i en langt ugunstigere Stilling end de udenlandske Medbeilere i samme Fag, — Tilfælde, hvorpaa adskillige Exempler skal kunne nævnes.

Det forekommer os altsaa, fra hvilkensomhelst Side vi se denne Sag, at være fuld Opfordring til at hævne de tidligere mislykkede Forsøg paa at grundlægge et norsk Kunstakademi. For energiske Mænd er et mislykket Forsøg kun en Spore til at tage fat paany med endnu større Kraft. Og nu maa Tiden være kommen til at magte denne Opgave.

Vi have Kunstnere, der søge sin Lige blandt Udlandets mest fremragende Mestere, ikke blot i Maleriet, hvori de længst have gjort Norges Navn berømt for sin kunstneriske Begavelse, men Bergsliens fortrinlige Model til Karl Johans Rytterstatue aabner os Haabet om at ogsaa vore Billedhuggere skulle vinde en større Fremgang. Kunstnere er den første Betingelse for et Kunstakademi; dem have vi altsaa. Den anden Betingelse er Midler til at skaffe dem et Hjem: en Akademibygning med Atelier og Samlinger. Heller ikke dette forekommer os uoverkommeligt. Studenterne reiste sig nylig ved en Firestillingssubskription en kostbar Samfundsbygning; skulde det da være utænkeligt, at Forslaget om et Kunstakademi skulde finde ligesaamegen Tilslutning? Desuden have vi jo baade et Nationalgalleri og en Kunstforening; snart faa vi i vor Hovedstad ogsaa et Billedhuggermuseum. Af disse Anstalter maatte der ved nogen Imødekommen kunne skaffes Grundlag til noget Større og mere samlet. Vi nævnte Atelier som noget, der hørte med til et Kunstakademi; og vi tro, Alle ville erkjende det Rigtige heri. Det er ikke alene, fordi vore Kunstnere i Regelen blive os fremmede under deres Landsflygtighed i Udlandet, men det er ogsaa, fordi vi aldrig lære Kunstnerne at kjende under deres Arbeide i deres Værksteder, selv om de, som Tilfældet nu er med flere, have opslaaet disse hjemme blandt os, at Almenheden ligesom ikke kommer til en inderligere Forstaaelse af Kunsten. Man møder op i Kunstsamlingerne, ser paa Malerierne med samme Nysgjerrighed og Interesse, hvormed man betragter en fin Stol, en Kariol eller hvilketsomhelst andet Stykke Arbeide, hvor den tekniske Udførelse er det Væsentlige. Men Kunstneren selv lader man sig ikke minde om ved hans Værk; man bliver fremmed for hans Kunstnerindividualitets trinvise Udvikling og Standpunkt, med andre Ord, man forholder sig i Grunden kold og ligegyldig for hans Kamp med at føre sine Ideer frem. Men Kunstnerpersonligheden spiller ikke nogen liden Rolle i Almenhedens Tilegnelse og Forstaaelse af hans Arbeide. Der skulde vindes meget for en sandere og inderligere Opfatning af Kunsten, om man aabnede Adgang til at se den udøvet paa nært Hold, lærte vore fortjente Kunstnere at kjende, fik se, hvorledes Penselens Strøg paa Lærredet formede sig ud og det ene Billede afløste det andet paa Staffeliet. Noget forstyrrende Overhæng af et nysgjerrigt Publikum ville vore Kunstnere af egen Erfaring i Udlandet vide ikke ville blive Følgen.

Vi skulle imidlertid ikke dennegang nærmere indlade os paa at drøfte de Udveie, vi kunde tænke os til at udføre den nævnte Plan. De som før have syslet med den, og som forhaabentlig endnu ikke have sluppet Tanken, ville være de Nærmeste til nu at gribe fat igjen. Vi ville ønske enhver Bestræbelse i denne Retning Held, idet vi som sagt anse den for en Æressag for os som Nation og desuden for en Velfærdssag for vore Arbeidere og Industridrivende.

Udlandet. Medens den officiøse Presse i Berlin finder sin Regning ved at betragte Udfaldet af Valgene i Frankrig som heldigt for Fredens Bevarelse paa Bismarks Betingelser, fremsætte de engelske Blade den stik modsatte Paastand. Fra London skrives til „Köln. Zeit.": „Vore Politikere beskjæftige sig meget med Valgene i Frankrig. Deres Meninger og vore Blades Artikler gaa i det Hele ud paa, at keiserlige Regimente har lidt et stærkt Nederlag, hvor tilfredse end dets Organer erklære sig over Udfaldet. Den konstitutionelle Opposition i Kammeret har gjort Plads for Revolutionen, og medens Tilhængerne af det førstnævnte Parti indstændig opfordrede Keiseren til at krone Bygningen i Overensstemmelse med de givne Løfter, erklære de Revolutionære rent ud, at de fuldstændig ville tilintetgjøre baade Bygningen og Bygherren. Derfor kan der ikke næres Haab om en Forstaaelse, men sikkert ventes en aaben Feide, hvis Udfald trods Kræfternes Ulighed i numerisk Henseende ikke lader sig beregne. De palamentariske Kampe, som forestaa, indgyde nu visnok England liden Skræk for deres umiddelbare Følger; thi endnu frygter man ikke her for, at Socialister og Kommunister skulle faa Overhaand i Frankrig og udbrede Forvirring udover dets Grændser. Derimod er man bange for, at Keiseren for at gjenoprette den stærkt rystede Anseelse kan fremkalde en stor Krig, som leder Franskmændenes Opmærksomhed udadtil, en Krig, der først vilde være rettet imod Tyskland, men i hvilken hele Europa snart vilde blive indviklet. I dette Øieblik lægges der en alvorligere Betydning i de heftige Udfald, som de officiøse franske Blade paany gjøre imod Belgien, medens L'Ind. belge, som svarede dem, beslaglagdes flere Gange i Træk".

Den nye amerikanske Gesant i England, Mr. Motley er strax ved sin Ankomst til Liverpool bleven modtagen med en Adresse, og hans Svar herpaa lød saaledes: „Præsidenten og Folket i de Forenede Stater nærer det mest levende Ønske og Haab om at pleie oprigtige og venskabelige Forhold imellem England og Amerika. Da Fremskridt og Civilisation afhænge af Fredens Bevarelse imellem alle Nationer, og navnlig imellem England og Amerika, ville mine Bestræbelser stadig gaa ud paa, at der imellem de to Lande vedligeholdes venskabelige Forhold, som hvile paa Fornuftens, Retfærdighedens og Ærens Principer". Hvilken Betydning den engelske Presse tillægger dette Svar, vides endnu ikke. Det er muligt, at man i England vil anstille sig begeistret, men nogen fornuftig Grund til Begeistring, afgiver Motleys Ytringer ikke. Der har ingen Anledning været til at vente, at Motley skulde debutere med Trudsler og Udfordringer, eller at han var Overbringer af et Ultimatum. Derimod skal han ifølge alle Beregninger med Bestemthed hævde Unionens Standpunkt i Alabamasagen, saaledes som Sumner angav det i sin Tale, naar der atter aabnes Forhandlinger om det nævnte Stridsspørgsmaal, og det formodes, at han foreløbig ikke selv skal gjøre Begyndelsen hertil. At han udtaler Ønsket om et oprigtigt Venskab imellem England og de Forenede Stater, er en Selvfølge, og det samme gjorde ogsaa Sumner i det amerikanske Senat. Spørgsmaalet dreier sig om Betingelserne for Venskabets Opretholdelse, og i denne Henseende er der fra engelsk Side blevet udtalt, at England ikke kan gaa videre i Indrømmelser, end det gjorde i den forkastede Alabamatraktat, medens der fra amerikansk Side fordres Erstatning for al den Skade, som Unionen direkte og indirekte led ved, at England anerkjendte de konfødererede Stater som krigsførende Magt.

Köln. Zeit.'s Korrespondent i London skriver: „De hjertelige Ord, som Keiser Napoleon har udvexlet med Amerikas nye Gesandt i Frankrig, finder man her mildest talt noget besynderlige. For Frankrig bærer den store Republik altid Hjertelighed til Skue, uagtet det var Frankrig, som faldt ind i Mexiko og vilde anerkjende de oprørske Sydstater. England derimod, som afholdt sig fra enhver voldsom Indblanding i Mexiko og nægtede at anerkjende Sydstaterne, trues af Amerika med Pengefordringer og endnu værre Ting. Dette kan dog til Syvende og Sidst kun forklares af det gamle Nag og af Slægtskabet, der ligesaa ofte kan virke forbitrende som forsonende." Lignende Betragtninger have de engelske Blade oftere anstillet, og der er noget Komisk i disse Anvisninger paa Frankrig, i disse idelige Forsikringer om, at Frankrig under Borgerkrigen bar sig langt værre ad imod Unionen end England, skjønt Amerikanerne haardnakket vedblive at være af den Mening, at deres Mellemværende med Frankrig bragtes fuldstændig i Orden ved Mexikos Rømning, og at de alene have Noget at fordre af England.

Af en Korrespondance fra Wien til samme Blad sees det, at andre Meninger om Udfaldet af Valgene i Frankrig gjøre sig gjældende der, end i Berlin. „Die Wochenschrift", der redigeres af Hofraad Warrens, udtaler sig paa følgende Maade: „Preussen har Grund til at føle sig ilde tilmode over Valgene i Frankrig; thi Oppositionen er især bukket under, fordi den høirøstet forlangte Fred. Den har navnlig taget Ordet for Fred for enhver Pris, fordi den frygter for den Indflydelse, som de franske Vaabens Seir vilde udøve paa Stemningen i Landet. Den franske Nation, og navnlig den franske Hær, indsaa ogsaa, at den Iver, hvormed Keiserdømmets Fiender forlangte Fred, ikke skrev sig fra en virkelig Interesse for dette store Gode, men havde sin Grund i, at de vilde give Frankrigs Ære til Pris for derved at naa det Formaal, som de revolutionære Partier i Frankrig eftertragte.

Af Indberetningen fra Gesandtskabets Chancelier i Konstantinopel, Bødtker, angaaende de forenede Rigers Handel og Skibsfart i Konstantinopels Konsulatdistrikt i 1868 meddeles:

Antallet af de til Konstantinopels Generalkonsulat-Distrikt i 1868 ankomne svenske og norske Skibe beløb sig ialt til 572 med 91,789 Læster, hvoraf 20 svenske med 1,868 nye Læster og 552 norske med 89,921 Læster. Af disse ankom intet Fartøi fra de forenede Riger, og ei heller afgik noget Fartøi did direkte fra Generalkonsulat-Distriktet.

Intet svensk Skib lossede eller ladede ved selve Hovedstationen. 56 norske Skibe, drægtig 9,410 Læster, ankom fra udenrigske Steder til Hovedstationen med Last, hovedsagelig Kul fra England. Efter endt Losning afgik disse Skibe til en af Havnene i Donau-Floden, det sorte eller azovske Hav for der at lade med Kornvarer. 2 norske Skibe, drægtig 184 Læster, indtog Last, Kornvarer, ved selve Hovedstationen.

Til Konsulatstationerne ankom 1 svensk Skib med 84 Læster i Ballast, og af norske 2 Fartøier med 482 Læster med Last samt 16 i Ballast med 3,072 Læster.

Paa Gjennemgang til Konstantinopel paa Reisen til og fra det sorte Hav ankom ialt 18 svenske Skibe med 1,629 Læster og 470 norske med 75,769 Læster.

Da Antallet af de til Generalkonsulat-Distriktet i Aaret 1867 ankomne Skibe derimod ialt beløb sig til 535 Fartøier med 93,122 Læster (hvoraf 28 svenske med 3,400 Læster og 507 norske med 89,722), saa er Skibenes Antal i Aaret 1868 følgelig forøget med 37 Skibe, medens Læstetallet er formindsket med 1,333 Læster. Aarsagen til det formindskede Læstetal maa væsentlig søges deri, at, medens de af vore Skibe, der i Aaret 1867 befarede disse Farvande, hovedsageligen vare sysselsatte i Fragtfarten og saaledes i Almindelighed af større Drægtighed, vare et ikke ubetydeligt Antal af de i Aaret 1868 ankomne Fartøier sysselsatte med Hjemførelse af Korn for Rhederiernes egen Regning og derfor af mindre Drægtighed.

Hvad det herværende Fragtmarked angaar i Løbet af 1868, da var dette i det Hele taget ikke gunstigt.

Udfragterne med Kul fra Newcastle varierede fra 15 til 19 s. pr. Tons, og Returfragterne med Korn vare lavere.

Da Høsten havde været mindre god i Provinserne omkring Odessa, spillede denne By ikke nogen synderlig Rolle som Exportsted. Hovedudførselen foregik fra Havnene ved Donaufloden og i det azovske Hav.

I de første Maaneder af Sommeren, Mai og Juni, stode Fragterne paa det høieste. De dalede efterhaanden og noteredes saaledes i Slutningen af November Maaned for Skibe af Middelstørrelse blot 4 s. 4 d. a 5 s. pr. Quarter fra Kustendgée til England.

Efterspørgsel efter Skibe, selv til disse lave Fragter, var desuden meget ringe. Saaledes maatte et større Fartøi, drægtig ca. 1,100 Tons, der ankom ubefragtet hid i Begyndelsen af Juli Maaned, og som noget efter sin Ankomst hid ikke vilde antage en Fragt af 5 s. 6 d. pr. Quarter fra Soulina til England, som værende for lav, siden henligge ubeskjæftiget her, da Fragterne bestandig dalede, lige til Oktober Maaned, da det var nødsaget at antage den ringe Fragt af 3 s. 6 d. pr. Quarter, at lade i en Havn i Arkipelagus til England.

De Skibe, der ankom ubefragtede hertil efter Oktober Maaned, var det høist vanskeligt at skaffe Fragter til. Istedetfor at antage disse lave Fragter, foretrak en stor Del af vore Rhederier at indkjøbe Last for egen Regning, hovedsagelig Byg og Rug, fra Havnene ved Donau-Floden og det azovske Hav. Ikke færre end 71 Skibe med 9,935 Læsters Drægtighed, kommende fra Azov og Donau-Floden, ladede med Korn, passerede Konstantinopel paa Gjennemgang i Løbet af forrige Aar, bestemte til Norge.

Andre Rhederier, hvis Skibe ankom fragtsøgende hid, og som efter langt Ophold intet antageligt Anbud kunde finde her, beordrede deres Skibe at afgaa fragtsøgende herfra, hovedsagelig til Azov. De fleste fandt Beskjæftigelse der. 4 norske Skibe vare derimod nødsagede at retournere hid i Ballast, hvorfra de afgik til Trapani, for at lade med Salt til Norge.

Skibe, der havde sluttet Retourfragt i England gjennem solide Huse i England, inden deres Afseiling derfra, vare befragtede til ca. 52 s a 60 s pr. Ton Talg fra Azov og fra de øvrige Havne i Forhold.

Iblandt de forenede Rigers Skibe, der seilede paa disse Farvande i Løbet af forrige Aar, har ikkun et Forlis fundet Sted, nemlig et norsk Skib, drægtig 144 Læster, der strandede ved Kertch.

Ild udbrød i Ladningen paa to af vore Skibe, der ankom hid i September Maaned f. A. med Kul, det ene fra Greenock, svensk, det andet fra Glasgow, norsk. Ombord paa det svenske Skib udbrød Ilden under Opholdet her, inden Afseilingen til dets Bestemmelsessted, Galatz, ombord paa det norske allerede i Archipelagus, uden at dette hindrede Fartøiets Ankomst hid. Begge Fartøier bleve satte paa Grund og fyldte med Vand. Skaden var ikke særdeles betydelig, saa at Fartøierne atter bleve reparerede.

Fire norske Skibe indkom med uklare Pumper, hvoraf de 3 vare hjemmehørende østenfra og blot et vestenfra. Samtlige Skibe havde blot holdt Søen, dog under meget stormfuldt Veir, i nogle faa Dage, inden de fik uklare Pumper. Efter kyndige Folks Udsagn skal Grunden udelukkende være den, at medens bergenske og stavangerske Skippere, vante med Kornfarten, i Almindelighed anvende enhver mulig Forsigtighed med Skibets Garnering, Bedding, og Matter, er dette ikke altid Tilfælde med de Skibe, der ere hjemmehørende østenfra.

Om disse Misligheder ikke ophører, vil Følgen kunne blive den, at den Anseelse, som vore Skibsførere i Almindelighed nyde paa disse Farvande, let kunde komme til at lide. Vedkommende Skibsførere, der ikke udvise den behørige Forsigtighed ved Lastens Indtagning, og som Følge deraf indkomme i Havari, udsætte sig for ogsaa at kunne blive dragne til Ansvar for det Lasten paaførte Tab.

De i de sidste af General Konsulatets Aars Rapporter omhandlede foreslaaede Arbeider for at letteliggjøre Indseilingen fra det sorte Hav til Bosporus, ere endelig for største Delen komne til Udførelse.

Storthinget sammentræder imorgen til Foretagelse af:

1. Budgetkomiteens Indstilling ang. nogle tilbagestaaende Poster paa Udgiftsbudgettet.
2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. nogle Pensionsfondet for Geistliges Enker vedkommende Poster.
3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 om Bevilgning til Udgifterne ved den paatænkte Omordning af Jordforholdene i Finmarken.
4. Instilling fra samme Komite ang. den kgl. Proposition om Eftergivelse af Halvdelen af de Ole Christensen Sørfjord ifølge Underretsdom af 6te Aug. 1864 paahvilende Sagsomkostninger.
5. Indst. fra Kirkekomiteen No. 1 ang. den Trondhjems lærde Skole tilhørende Tiende af Kirkerne i Nordmøre og Romsdals Fogderier.
6. Referat.

Ildløs. Igaar Eftermiddag Kl. 7¼ opdagedes en stærk Røg paa Loftet i Kasserer Gjerdrums Gaard No. 5 i Prinsens Gade. Ved Brandvæsenets Ankomst fandt man i et indelukket Rum paa Loftet en Kasse med Papir, hvori der glødede. Da Ilden var ubetydelig, anrettede den ingen Skade paa Huset. Aarsagen til dens Opkomst er ubekjendt.

Prisen paa Makrelen har i de sidste Dage gaaet betydelig op igjen, saa der igaar og idag endog er forlangt 16 a 18 ß Stykket paa Fiskebryggen.

Skøiteløberkongen Jackson Haines og do. Dronning Leopoldine Ködcker vil i Løbet af Ugen ankomme hertil Byen fra Stockholm, hvor de i hele Mai Maaned har optraadt paa Djurgårds-Theatret. De agter at gjøre sine Kunster paa det nye Theater paa Klingenberg.

Med Dampskibet „Scandinavia" afreiste igaar over 200 Emigranter og med „Excellencen Toll" omtrent 20, der gjør Veien om Kjøbenhavn, hvorfra Dampskib gaar direkte til Newyork. Denne Emigrationslinie besørges ved Emigrantkompagniets Agent O. Svenson, og maa forsaavidt være at foretrække, som Udvandrerne herved undgaar Opholdet i de engelske Havne, hvor de saa lettelig er udsat for Bedragerier i større og mindre Grad. Reisen fra Kjøbenhavn til Newyork varer blot 15 Dage.

„Barberen i Sevilla", Rossinis mest bekjendte Opera, som paa Grund af sin livlige, smukke og afvexlende Musik altid vil have sit Publikum, havde igaaraftes samlet omtrent aldeles fuldt Hus i Klingenbergs Theater. Titelrollen blev givet af Hr. Guadagnini, der skilte sig heldigere fra Rollen, end vi paa Forhaand havde tænkt, og i mange Dele af dette vanskelige Parti gjorde sine Sager godt. Grev Almavivas Rolle blev udført af Hr. Sabbatini, Basilio af Hr. Garcia, der sang godt, men i Spillet overdrev betydeligt; Rosinas Rolle blev givet særdeles kvikt af Signora Cari, der saavel for sit Spil som sin Sang høstede meget Bifald. At Selskabets Medlemmer blev fremkaldt og Signora Cari tilkastet Blomster, følger af sig selv. Det hører nu med til Forestillingen. — Iaften gives samme Opera om igjen ved Selskabets sidste Forestilling, istedetfor den fra først af opsatte Opera „Rigoletto", en Forandring, som vist vil vise sig til Held for alle Parter.

Ishavsfarerne. Sidste Torsdag var, skriver „Tunsbergeren", trods sit graakolde Aasyn, en af de gode tønsbergske Baardage, der lyser op i Manges Sind og giver gode Udsigter for Aaret; det vil sige, Dagen var en af dem, der bringer vore Ishavsfarere hjem igjen. Først seilede „Polarstjernen" ind paa Havnen, kort efter „Norske Bonde", og lidt ud paa Eftermiddagen kom „Isbjørnen" ind for fulde Seil og med Dampen oppe. Alle bragte de paa det Nærmeste fuld Ladning og derhos de kjære Familieforsørgere og de raske Ungersvende i god Behold til Hjemmet. Det gjør et eget Indtryk at se, hvorledes det sortner af Smaabaade om Skibet, saasnart det lægger bi, og hvorledes Smaagutterne klatre ombord rundt alle Skibets Sider for at søge Fader og bringe Moder Bud. Det er ikke hvert Aar, at Ishavsbedriften bringer Rederierne det Udbytte, som det iaar tegner til, men alle Tider er dog denne Fart af overordentlig Interesse for Tønsberg, idet den bringer Arbeidsklassen mere eller mindre Fortjeneste og overhovet virker Omsætning og Rørelse ogsaa i Handelsverdenen. Iaar er dette af saa meget større Betydning, som Tidernes Tryk naturligvis ogsaa har været følt i vor Egn.

„Polarstjernen", dersi Vinter kjøbtes af et nyt Rederi her i Byen for en Sum af omkring 4,000 Spd., indehar nu en Ladning af mindst 17,000 Spd.s Værdi. Dens Fangst er 1,240 ung og 3,300 gammel Sæl. „Norske Bonde" har 2,180 ung og 3,795 gammel. „Isbjørnens" Fangst er 2,070 Ungsæl og 3,346 gammel. — „Ishavet" var seet af „Isbjørnens" Fører den 3die Mai; siden har han ingen af Fiskerne seet, men forhaabentlig kunne de nu efterhaanden alle ventes hjem. — Drammensskibet „Skulda" er senere hjemkommet med 5,000 Sæl.

„Sildemaalstrævsagen" behandledes, skriver Stav. Amtst., paa Onsdag i et Møde i herværende Handelsforening, hvor Stemningen saa afgjort viste sig at være for sammes Fremme, at der kun stod tilbage at udfinde den hensigtsmæssigste Maade for dens Realisation. Angaaende denne var vistnok Meningerne noget delte, dog samlede — efter hvad der er os berettet om Forhandlingerne — de fleste Stemmer sig om den Mening, at man kontraktmæssig skulde samle alle Sildesalteres Underskrifter til under en bestemt Mulkt (100 Spd.?) at forpligte sig og Underhavende til ingensinde at kjøbe først Baarsild uden paa Maal. Selve Maalekarret troede man — modsat Opsynschefen — burde bestaa af en Maaletønde, og at Maalingen burde foregaa paa Dækket, hvor Silden skulde blive langet op i smaa Kurve.

Druknet. (Romsd. Amtstd.) I Torsdags fandtes i en Brønd tilhørende Halvar Theisets Gaard Liget af en Mandsperson, der ved nærmere Undersøgelse viste sig at være Kjendimand Olaus Rode, tidligere hjemmehørende her, nu bosat i Trondhjem. Han ankom hertil som Kjendimand med et Fartøi fra Trondhjem for en 6 Ugers Tid siden, men forsvandt da pludselig og har siden været savnet. At han har begaaet forsætlig Selvmord har man ingen Grund til at tro; rimeligst er det, at han har været beruset, og, da Døren til Brønden er indrettet som en almindelig Bagdør, har antaget hin for en saadan, hvor han har villet gaa ind at lægge sig, og paa den Maade gaaet ned i Brønden.

Originalen til den græske Bibel, som blev fundet paa Sinai og som den bekjendte Tischendorff har korrigeret Bibelterten efter, er nu kommet i den russiske Regjerings Hænder. Den leipzigske Lærde er bleven ophøiet i den arvelige russiske Rigsadel.

I Kanterbury døde i disse Dage, skriver Times, Erkedeganen James Croft, i en Alder af 85 Aar. Han har i sit lange Liv hvert Aar stukket den lille, vakre Sum 160,000 Lst. i Lommen som Løn for en meget magelig Gudfrygtighed. Og det Mærkeligste er, at han slet ikke har nogle udmærkede theologiske Studier eller Fortjenester at takke for denne apostoliske Armod, men kun at han var Søn af en høi Geistlig i Kanterbury, eller maaske snarere, at han var en Svigersøn af Erkebispen sammesteds.

Storthinget.

Onsdag den 9de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Efter et kort Møde for lukkede Døre, foretoges:

Sag No. 1. Kgl. Proposition om yderligere Bevilgning i Anledning af Deltagelsen i Udstillingerne i Stockholm 1866 og Paris 1867.

Propositionen gaar ud paa, at Storthinget samtykker i, at et Beløb af indtil 10,193 Spd. 107½ ß, heri indbefattet et Honorar af 200 Spd. til Universitetsbibliothekar Botten-Hansen for Udarbeidelse af Skriftet „la Norvège littéraire" føres til Udgift for Statskassen over Omkostninger udenfor det af forrige Storthing Bevilgede ved Norges Deltagelse i Udstillingerne i 1866 og Paris 1867. Krogness fandt den stedfundne Overskridelse beklagelig. Jaabæk fandt det haardt at være nødt til at samtykke i, at det skulde udredes af Statskassen, som var forspildt ved den største Grad af Uduelighed og Sløseri. Schweigaard syntes, at saadanne Ytringer paa dette Sted vare mindre berettigede. Man maatte anse den hele Sag som en Æressag. Jaabæk vilde ikke tilbagekalde Noget af, hvad han havde sagt, men om muligt bruge end stærkere Udtryk. Schwartz fremholdt, at Centralkomiteen i mange Retninger havde vist sig økonomisk, hvortil imidlertid ikke Jaabæk havde Tiltro. Christensen fremhævede, hvor vanskeligt det var at gjøre en nøiagtig Kalkul over Udgifterne i et saadant Tilfælde. Jaabæks Udtalelser maatte han tilbagevise som ikke stemmende med Nationalitetsfølelsen, hvilken det maatte paaligge at vise vort Land frem som selvstændigt Land og lade ogsaa det vise sig for Europas Øine. Jaabæk fandt, det var en Pligt at holde sig inden Bevilgningen, og saadanne Overskridelser vakte absolut Forbitrelse, hvilken Forbitrelse Christensen troede blot indskrænkede sig til Listerlandet. Richter mente, at man enten burde holde sig borte fra saadanne Ting eller optræde paa en anstændig Maade. Efter yderligere Udtalelser af Jaabæk, Richter, Krogness, Christensen blev den kgl. Proposition ved Voteringen enstemmig bifaldt.

Sag No. 2. Om forandret Anvendelse af det af Storthinget bevilgede Beløb 14,700 Spd. til Ombygning af Fundamentet under nordre Toldpakhus i Bergen.

Propositionen gaar ud paa: Storthinget samtykker i, at det til Ombygning af Fundamentet under nordre Toldpakhus i Bergen m. v. bevilgede Beløb af 14,700 Spd., saavidt fornødiges, anvendes, som Bidrag til Udførelsen af en af Bergens Havnekomission projekteret Plan om Toldbodbryggens Forlængelse og Toldpakhusets Flytning, paa saadanne Vilkaar, som Kongen eller den, han dertil bemyndiger, bestemmer, og ved hvis Fastsættelse det haves for Øie, at det Offentlige søges betrygget mod ved den forandrede Arbeidsplan at paaføres forøgede Vedligeholdelsesudgifter for Fremtiden.

Amtm. Aall fremsatte paa Budgetkomiteens Vegne Forslag til følgende Tillæg til den kgl. Proposition: „paa Betingelse af: a) At Arbeidet udføres under saadan Kontrol med Hensyn til dets Soliditet, som af Kongen anordnes, og b) at Bergens Kommune eller Havnevæsen overtager Vedligeholdelsen af de Dele af den gamle Brygge, der efter den Storthinget forhen forelagte Plan, vilde blevet ombygget til en Stenbrygge, men som nu blev af Træ, samt at Bryggen til enhver Tid holdes i saadan Stand, at tunge Varer kunne føres derover." Faye fandt det var uheldigt at bebyrde Bergens Kommune med Vedligeholdelsespligt af en Statseiendom. Schweigaard, som var enig heri, optog den kgl. Proposition. Ved alternativ Votering med Aalls Forslag bifaldtes det sidste med 78 St.

Sag No. 3. Om Forandring i de for Toldskriver- og Toldkasserer-Embederne i Kristiania normerede Lønningsbeløb.

Den kongl. Proposition gaar ud paa: Hans Majestæt, der finder, at de normerede Lønningsbeløb for Toldkasserer- og Toldskriver-Embederne i Kristiania ikke staar i indbyrdes ligeligt Forhold til de samme paahvilende Forretninger og Ansvar, skulde ved hoslagt at lade følge den norske Regjerings underdanigste Indstilling om Sagen herved naadigst indbyde Norges Riges Storthing til at fatte følgende Beslutning:

I Overensstemmelse med det ved kongelig Resolution af 13de Oktober 1851 approberede almindelige Lønningsregulativ for Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente dets § 2 bevilges for en Toldkasserer i Kristiania 3100 Spd. og for en Toldskriver sammesteds 2200 aarlig, mod at de tidligere bevilgede Lønninger, henholdsvis 2900 Spd. og 2400 Spd. bortfalde.

Propositionen, der anbefaledes af Olrog og Smith-Petersen, bifaldtes enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling fra Gagekomiteen angaaende Havnedirektørens Gage.

Komiteen indstiller: 1) Det for Havnedirektøren opførte Gagetillæg bevilges ikke. 2) Regjeringen bemyndiges til i indeværende Budgettermin at anvise Havnedirektøren Udgifterne ved hans Kontorhold indtil 350 Spd. aarlig. — Enst. bifaldt.

Sag No. 5. Indstilling fra Militærkomiteen angaaende de kongelige Forslag: 1. Om en noget forandret Anvendelse af det af Storthinget til Bygning af nye Krigsfartøier bevilgede Beløb. 2. Om Bevilgning af 60,000 Spd. til Artilleri, Ammunition og Haandvaaben for Marinen.

Der indstilles:

I. At det under 15de Post No. 3 i dets Beslutninger om Marinens Budget for indeværende Termin til Bygning af en Monitor bevilgede Beløb, 89,000 Spd. aarlig, anvendes til Paabegyndelse af en stærkere bepantsret Monitor, beregnet med Artilleri og Inventarium til 352,206 Spd.

II. At af de under 15de Post No. 4 i dets foranførte Beslutninger til Anskaffelse af Pantserkanonbaade eller mindre upantsrede Fartøier bevilgede 21,333 Spd. 40 ß aarlig en Sum af 25,000 Spd. tilligemed et lige Beløb, der er i Behold af en ældre Bevilgning til Skyts og Ammution, eller ialt 50,000 Spd. anvendes til:
  a. Omdannelse af 60 ℔s Kugle- og Bombekanoner til Riflekanoner for Krigsfartøiernes Bestykning;
  b. Ammunition til Skibenes og Befæstningernes Rifleskyts;
  c. Forandring af 2000 Stkr. 18-lødige Kammerladningsgeværer for Kobberhylsepatroner.

Sag No. 6. Om Realisation af enkelte af Marinens ældre Fartøier og Anvendelse af 1000 Spd. af Salgsbeløbet til at indrette Fregatten „Desiderias" Skrog til Exercerbatteri, Kuloplag og Logisskib.

Propositionen gaar ud paa: Storthinget samtykker i:

1. At Fregatten Freias Skrog ophugges, og at Marinens Dampskibe Gyller, Nordkap og Vidar samt Seiltransportskibet Bjørnen — tilligemed den Del af disse Fartøiers saavelsom af Fregatten Desiderias Inventarium, hvorfor Marinen ikke har nogen Anvendelse — sælges, eller, hvis antageligt Salg ei kan opnaaes, ophugges, og
2. At indtil 1000 Spd. af Salgsbeløbet anvendes til at indrette Fregatten Desiderias Skrog, til Exercerbatteri, Kuloplag og Logisskib for udskrevne Mandskaber istedet-

Punkt udenfor Plymouth. Da Fyrtaarnet var færdigt, satte han sig i det og lod det prøves af Stormen. Stormen kom og tog baade Fyrtaarnet og Winstanley med sig. Forøvrigt frembød disse Bygninger paa alle Kanter et godt Tag for Stormen; de lignede disse guldbedækkede Generaler, som i Slaget lokke Kuglerne paa sig. Foruden Billeder i Sten var der Billeder i Jern, Kobber og Træ, der var kunstmæssigt udførte. Overalt, fastgjort ved Fyrtaarnets Ydermur blandt Arabeskerne, var der en Overflod paa Maskiner af alle Slags, baade nyttige og unyttige, Blokke, Taljer, Stiger, Balancerstænger, Kraner, Drægge. Paa Taget bare fint arbeidede Jernpostamenter vældige Lysestager af Jern, i hvilke man satte Kabelstykker, der var mættet med raa Harpix, Lunter, der brændte med stærkt Skin, og som ingen Storm slukkede. Og fra oven til neden var Taarnet fuldtbesat med Flag, Vimpler, Bannere, Faner, Fløie, hvis Stænger hævede sig over hverandre fra Stokværk til Stokværk helt op til selve Fyren, sammenblandende alle Farver, alle Former, alle Vaaben, alle Signaler, og dannende i Stormen en munter flagrende Vrimmel om det flammende Skin. Den festlige Pragt ved Afgrundens Rand lignede Trods og gav de Skibbrudne fornyet Mod.

Men Casquetsfyren var ikke af dette Slags. Den var ved den Tid et gammelt, simpelt, enkelt Fyrtaarn, som Henrik I havde ladet opføre efterat Blanche-Nes var forulykket, et brændende Baal under et Jerngalleri paa Toppen af en Klippe, en i Luften glimrende Komethale.

Den eneste Forbedring, som dette Fyrtaarn havde erholdt siden det tolvte Aarhundrede, var en Bælg, som dreves med Maskine og som i Aaret 1610 var blevet sat i Forbindelse med Fyrpanden. Disse Fortidens Fyrtaarne beredte Søfuglene langt flere tragiske Eventyr end de nuværende. Fuglene kom, lokkede af Lyset, i fuld Fart og faldt ned i Kulilden, hvor man saa dem vride sig og pines som onde Aander i Afgrunden. Nu og

Mandskab og Passagerer arbeidede for Livet. Med nogle faa Øxehug var det gjort. Man kastede Masten overbord. Dækket var klart.

Skipperen skreg paany: Hid med en Tougstump og surr mig fast ved Rorpinden!

Man surrede ham fast.

Idet man bandt ham, lo han. Han skreg til Havet:

Dit brølende Kreatur, dit Trold! Jeg har været værre ude ved Kap Machicaco.

Da han var bunden, greb han om Rorpinden med begge Næver med den sælsomme Munterhed, som Faren giver.

Alt vel, Kammerater! Leve den hellige Jomfru af Boglose! Ret vester!

En Kjæmpebølge kom tverskibs og slog over Agterdelen. I Storm er der altid en Slags Tigerbølge, en glubsk, afgjørende Bølge, som kommer stilt, kryber ligesom en Stund paa Bugen, tager et Sprang, brøler, hvisler, styrter sig over Skibet, der er i Havsnød, og slider det i Stykker. En altopslugende Masse af Skum strømmede over Matutinas Bagstavn. Man hørte i dette Bølgens og Luftens Favntag en Knagen. Da Skummet havde adspredt sig, da Agterdelen atter var blevet synlig, var hverken Skipperen eller Roret der mere.

Alt var bortrevet.

Roret og Manden, som man nys havde bundet fast derved, var fulgt med Bølgen i Stormens vilde Sus.

Bandens Chef stirrede ud i Mørket og raabte:

Te burlas de nostros?*)

Paa dette Raab fulgte et andet:

Kast Anker! Vi maa redde Skipperen!

Man ilede til Gangspillet. Man kastede Ankeret ud. Orrquerne

*) Driver du Gjæk med os?

Fra Jakobsens Farveudsalg, Skippergaden No. 29,

anbefales til billige Priser:

Malerolie, raa og kogt, Blyhvidt, Zinkhvidt, Oker, Venetianskrødt, Bruntrødt, Kjønrøg og Kridt i Foustager og mindre Dele, Vognsmørelse i Foustager og smaa Kasser, Hornlim, udmærket godt, Politur, tyk og tynd, tyk Terpentin og Terpentinolie, Lithografstene, Farver og Fernisser, endel Bogtrykkersværte m. m. m.

for Freias, der tidligere hertil har været benyttet.

Sverdrup oplyste, at Komiteen ikke havde Noget imod den kgl. Propositions 1., men fremholdt, at det havde været ønskeligt, om man havde bestemt sig til at sælge endnu nogle flere Skibe, saa man kunde spare sig for unødvendige Vedligeholdelsesomkostninger. I samme Retning udtalte sig Smith-Petersen. Istedetfor 2. i den kgl. Proposition fremsatte Sverdrup følgende Forslag: „at af Salgsbeløbet indtil 1000 Spd. anvendes til at indrette Fregatten Desiderias Skrog til Exercerbatteri, Kuloplag og Logisskib for udskrevne Mandskaber samt Resten til Marinens Materiel, derunder indbefattet Anskaffelse af 1 Lavet efter Monerieffs System samt af indtil 3 Rodmanske Affutager til Pantserbrydere". Ligeledes fremsattes paa Komiteens Vegne og efter Konference med Armeedepartementet følgende Forslag: „Regjeringen bemyndiges til at anvende, hvad der maatte bespares af det for indeværende Budgettermin til Land- og Vandbygninger ved Marinen Bevilgede, til Udgifter ved Nybygning af Krigsfartøier." Post 1 ligesom begge Sverdrups Forslag bifaldtes enstemmig.

Blandinger.

Den evige Jøde i Amerika. Den mormonske Moniter Desert News bringer den som det synes officielle Efterretning, at Ahasverus, den evige Jøde, paa sin Verdensvandring, efterat han fra Sibirien havde gaaet over Behringstrædet, for kort Tid siden er indtruffet i Amerika, hvor han nu drager om fra Land til Land og fra Sted til Sted. En Farmer, Michael O'Greddy, har til Tak for at han havde modtaget den gamle Turist godt, faaet en Erindring af ham, som bestaar i en Bog i Folio, indbunden i Griselæderbind, hvilken Bog indeholder Uddrag af den babyloniske Talmud, og et Bevis for, at Bogens hidtilværende Eiermand var den rette Ahasverus og ingen polsk Jøde, som Mange paastaar.

Værre og Værre. Velocipeden synes bestemt til ikke blot at skabe en ny Æra i Postvæsenet, men ogsaa i Liniedanserkunsten. I det Land, hvor Humbugen har Privilegium, har nemlig, hvis man kan tro amerikanske Blade, en Liniedanser optraadt paa Velociped paa en 20 Fod fra Gulvet opspændt Snor, og der kjørt ret lystigt omkring.

Rettelse. I Gaarsdagens Storthingsreferat staar i Sag No. 5 ved Voteringen med 56 mod 48, læs: med 48 mod 56; ligeledes i Sag No. 6 med 53 mod 51, læs med 51 mod 53.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt, sterkest paa Østlandet og i Nordland, paa hvilke Steder det staar lavere end paa Vestkysten. Vinden er frisk Vestlig med Regnveir paa Vestkysten og SVlig i Sandøsund ellers Nordlig. Temperaturen er fremdeles lavere end Normalstand. Udsigterne ere fremdeles til Vestlig til Nordlig Vind med Klarveir paa Østlandet og Bygeveir paa Vestkysten.

Anmeldte Reisende.

Den 9de Juni:

I Hotel Skandinavi: Forvalter Løvstad fra Hafslund, Bryde fra Vestlandet, Rekstad fra Røken, Forseth fra Drammen, O. Bärnholdt fra Skien, Oberstl. Rye fra Ringerike, Dunker og Datter fra Østerdalen, Parelius og Marstrander fra Kr.sund, Klingenberg fra Trondhjem. I Pedersens Hotel: Olsen med Kone fra Sverige, Proprietær Winden med Kone fra Hadeland, Borge og Strømskaug fra Raade, Styrmand Hansen og Klingenberg fra Toten, Kjøbmand Olsen fra Hamar.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 10de Juni (Kl. 7—10) give Undertegnede med velvillig Assistance:

Cora eller Slavinden, Folkekomedie med Sange i 5 Akter.

Forestillingen begynder **Kl. 7.**

NB. De tegnede Billetter bedes afhentet i Hr. Steensballes Boglade Torsdag fra Kl. 10 til 4.

Janny Isachsen. Andreas Isachsen.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:

Om Fattigdommen. Foredrag, holdte paa Sagatun Folkehøiskole af Ole Sandberg. 9 Ark 8vo. Pris 36 ß.

J. W. Cappelen.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i

S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt

i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Hos Undertegnede erholdes:

Storegut. Af A. O. Vinje. Pris 18 ß, indb. 36 ß. **Nils Lund.**

I Kommission hos Undertegnede erholdes:

Norske Viser og Sange til Skolebrug. Pris 24 ß, indb. 30 ß. **Nils Lund.**

Tilsalgs.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdningsvarer** anbefales til Dagens billigste Priser.

L. Kachelmacher.

The.

Extra fin Congo til 4 ℔ pr. Pd.
Grusthe af god Kvalitet til 2 ℔ pr. Pd.

L. Kachelmacher.

Smørsalt.

Fint Lüneburger Salt i Sække og mindre Dele hos **L. Kachelmacher.**

Ost.

Gammel, god dansk Ost, ægte Schweitzerost, hollandsk Nøgelost i hele Oste og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

Smør.

Extra godt Smør til 11 og 12 ß Marken hos **M. Hansen,**
Lille Strandgade N. 21.

Meel og Gryn

i Partier og Smaat til nedsatte Priser hos **M. Hansen.**

For Herrer.

Fine **Uldtrøier, Underbenklæder, Uldsokke, Buxesæler & Natskjorter,** à 54 & 60 ß pr. Stk., m. m. hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker & Gummigaloger i alle No. samt **Parapluier, Olielærred & Presenninger** til billig Pris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Bomuldslærreder, Bommesi, Twill, Busserul- & Blaatøier samt **Værkener** til Fabrikpris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Fine **Dreiler** til Duge, Servietter og Haandklæder hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Fra Kommissionslageret for

Munksjø Papfabrik i Jønkøping

anbefales: **Forhudningspap i Ruller,** utjæret og tjæret; det bedste Middel mod Træk fra Vægge og Gulve. **Asfaltpap til Tagdækning i Ruller,** uigjennemtrængelig for Vand og ildfast, ifølge Departementets Bestemmelse.

Begge Sorter prisbelønnede ved Industriudstillingerne i

Karlstad 1862. Malmø 1865. Stockholm 1866. Paris 1867. Stockholm 1868.

Fr. Berghaus.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Potetesmel i Sække og mindre Dele.
L. Kachelmacher.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

havde aldrig mere end et. Den eneste Følge af dette var, at det gik tabt. Kabelen brast som en Traad.

Ankeret blev tilbage paa Bunden.

Af Forstavnen var Intet tilbage uden Engelen, som tittede i sin Kikkert. Fra det Øieblik var Ourquen blot et Vrag. Matutina var redningsløst fortabt. Nylig bevinget og næsten forfærdelig i sit Løb, var den nu afmægtig. Den adlød, knækket og lammet, Bølgernes vanvittige Nykker. Rummets Stønnen og Pusten blev uhyggeligere og uhyggeligere.

Stormen er en forfærdelig Lunge.

Klokken midt ude i Havet klemtede som i vild Skadefryd.

Matutina var en Kastebold for Bølgernes Nykker, der legede med den som med en Flaskekork. Ourquen seilede ikke længere, den flød; den syntes hvert Øieblik at være beredt til at vende Bugen iveiret som en død Fisk. Hvad der reddede den fra total Ødelæggelse var dens ypperlige, fuldkomment vandtætte Skrog. Ikke en eneste Bundplanke var blevet ødelagt. Der fandtes ikke en Sprække, og ikke en Vanddraabe var trængt ind i Rummet. Lykkeligvis, thi Pumpen kunde ikke længere gjøre Tjeneste.

Det var en frygtelig Dødsdands, som Ourquen udførte paa de larmende Bølger. Dækket havde Konvulsioner som en Kolikpatient.

Det saa ud som om det arbeidede for at udspy de Skibbrudne. Disse, der ikke var istand til at gjøre Noget, klamrede sig krampagtigt fast ved Godset, ved Nælingen, ved Fangelinen, ved Seisingerne.

Nu og da lyttede de.

Klemtningen blev svagere. Det var som om endog den kjæmpede med Døden. Det var en brusten Klang, der blot hørtes nu og da. Nu hørte de endog ikke længere denne. Hvor var de da? I hvilken Afstand befandt de sig fra Klodsen? Klokkens Lyd havde skræmt dem, dens Taushed forfærdede dem.

Nordenvinden lod dem tilbagelægge en Vei, hvorfra der maaske ikke gaves nogen Tilbagevei. De kjendte sig jagede af en voldsom Storm.

Vraget styrtede frem i Mørket. En blind, stormende Fart, kan man tænke sig noget uhyggeligere? De følte Dybet foran sig, under sig, over sig. Pludseligt saa man et rødt Punkt i Snetykkens vilde Tummel.

Et Fyrtaarn, raabte de Skibbrudne.

XI.

Les Casquets.

Det var virkelig Casquetsfyren.

Et Fyrtaarn i det nittende Aarhundrede er en muret, høi, cylindrisk Kegle, med en videnskabelig konstrueret Lygte i Toppen. Og hvad i Særdeleshed Casquetsfyren angaar, saa dannes den nu for Tiden af et tredobbelt, hvidt Taarn med tre Lygter. Disse tre Ildhuse svinge sig rundt paa Hjul med en saadan Nøiagtighed, at Vagten, der ser den fra Havet, uforanderlig tager ti Skridt paa Dækket under Udstraalingen og femogtyve under Formørkelsen. Alt er nøie beregnet.

I det syttende Aarhundrede var et Fyrtaarns Arkitektur pragtfuld og overdaadig. Man sløsede med Balkoner, Balustrader, Smaataarn, Smaaværelser, Lysthuse. Overalt Portprydelser, Statuer, Ornamenter, Kapitæler med Snitværk, Sirater i ophøiet Arbeide, Figurer og Bifigurer, Inskriptioner i smukke Indfatninger. Pax in bello*) stod indskrevet paa Eddystones Fyrtaarn. Dog kan i Forbigaaende bemærkes, at dette ikke altid afvæbnede Oceanet. Winstanley optog samme Indskrift paa et Fyrtaarn, som han paa egen Bekostning byggede paa et farligt

*) Fred i Strid.

Dagbladet.

No. 131. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 10de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Statholdersagen.

Der foreligger dette som forrige Storthing to Forslag om Ophævelse af Statholderembedet, hvoraf det ene, fremsat af J. Sverdrup m. fl., i tre Alternativer stiller et Statsministerembede istedenfor Statholderposten, medens det andet, fremsat af O. G. Ueland m. fl., alene foreslaar Statholderembedet sløifet. Grundtanken i begge Forslag er at fjerne den anomale Bestemmelse i Grundlovens § 12 om, at en svensk Mand skal kunne beklæde det høieste Embede i Riget.

Spørgsmaalets direkte Betydning med Hensyn til Sammensætningen af den norske Regjering vil ikke kunne paastaaes at være af overveiende Vigtighed. Vistnok blev Embedet i de første Aar efter Foreningen — fra 1814 til 1829 — besat med svenske Mænd, men efter 1829 have kun Nordmænd været ansatte deri, og i de sidste 13 Aar har den ældste eller dertil specielt anordnede Statsraad udført sammes Pligter. Bestemmelsen om Embedet er saaledes i Gjerningen hævet, og den nærmeste reelle Betydning af de foreliggende Forslag er derfor alene, at Grundlovens Ord bringes i Overensstemmelse med Nutidens faktiske Forhold paa samme Tid som det vistnok tillige, forsaavidt angaar det Forslag, der ved at sætte en Statsminister i Spidsen for den norske Regjering tilsigter at give denne et stærkere Præg af kollegial Enhed, kan anføres, at dette nærmere vil svare til den i andre konstitutionelle Stater gjældende Ordning.

Men det er ikke væsentligen heri, at Forslagene søge sin Begrundelse.

Efterat den svenske Rigsdag og den svenske Regjering i 1860 var optraadt med Fordring paa, at Grundlovens Bestemmelse om, at en svensk Mand kan beskikkes til Statholder, skulde betragtes som en Bestemmelse af unionel Karakter, der ikke kunde forandres uden den svenske Rigsdags og Regjeringens Samtykke, har Sagen faaet en Betydning af ulige større Vegt og Omfang.

Det er Hensynet til denne, senere ikke tilbagekaldte eller frafaldne Fordring fra svensk Side, der har bevirket, at Medlemmer af Storthinget, siden dettes Beslutning af 9de Decbr. 1859 under 4de April 1860 negtedes Sanktion, have fundet det at være sin Pligt at drage Omsorg for, at Forslag til Forandring i Grundlovens § 12 med flere §§ altid skulde foreligge.

Der har under Sagens Behandling i Komiteen ikke inden denne været nogen Tvivl eller Tvist med Hensyn til dens Realitet. Man har været enig om, at den foreslaaede Forandring i Grundloven er velbegrundet, og at dens Gjennemførelse er ønskelig.

Derimod har Komiteen nu som paa de to foregaaende Storthing delt sig ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt der er Opfordring til at anbefale Storthinget nu at fatte Beslutning i Overensstemmelse med et af de foreliggende Forslag.

En Pluralitet af 4 Medlemmer (Daae, Olaffen, Richter og Velde) støtte sig til Forslagsstillernes Udgangspunkt og antage, at den Opfatning af Spørgsmaalets Karakter, der fra svensk Side har været gjort gjældende, nødvendiggjør, at der, indtil Sagen endelig er ordnet, fra norsk Side, altid fremholdes og fastholdes en til Storthingets Adresse af 23de April 1860 støttet Indsigelse mod denne.

Dette sker til en vis Grad ved, at Forslag til enhver Tid holdes hvilende, men Protesten vil efter denne Fraktions Mening først da faa sin fulde Vegt og Betydning, naar der til Forslaget knytter sig en tilsvarende Beslutning.

En saadan vil paa den klareste og bestemteste Maade fremstille den norske Almenheds og det norske Storthings Mening om Sagen og derfor fuldstændigt fyldestgjøre Øiemedet. En Beslutning vil fremdeles indeholde en Anerkjendelse af den af Hans Majestæt i Diktamen, dateret 4de April 1860, udtalte naadigste Hensigt at fremme nærværende Sag til Afgjørelse i Overensstemmelse med det norske Folks Ønsker, saasnart Tidspunktet dertil er beleiligt, og betegne for ham disse Ønskers Fasthed og Loyalitet.

Endelig vil en Beslutning ogsaa lette Hs. Majestæt Adgangen til at gjennemføre hans nysnævnte naadigste Hensigt, dels derved, at en bestemt og klar Udtalelse af det norske Folk Ønske til alle Tider maa være et af de Momenter, der skabe det beleilige Tidspunkt, og dels fordi det, naar en saadan foreligger, vil være ulige lettere for Hans Majestæt at benytte det beleilige Tidspunkt. Mellem Fremsættelsen af en kongelig Proposition til Afgjørelse af Sagen og dennes Antagelse af Storthinget ligger der nemlig efter Reglerne for Grundlovsforslags Behandling et længere Tidsrum, i hvilket de Omstændigheder, der have opfordret til Fremsættelse af Proposition, ved forbigaaende Begivenheder og Meningsstrømninger kunne blive paavirkede. Benyttelsen af Storthingets Initiativ vil altsaa paa samme Tid, som det har sin selvstændige og ligeoverfor Sagen vægtige Betydning, befordre Gjennemførelsen af Hans Majestæts Hensigter, Undladelsen af at benytte det vil være en Underkjendelse af det norske Storthings Evne til at medvirke til Sagens endelige Afgjørelse.

Det er derfor efter Pluralitetens Opfatning en Misforstaaelse, naar man har ment i den her anbefalede Fremgangsmaade at finde udtrykt en Mangel paa fuld Tillid til Hans Majestæts Tilsagn om at ville fremme Sagen eller en Foregriben af dettes Tanke. Det er ligeledes en Misforstaaelse, naar det har været paastaaet, at Benyttelsen af Storthingets Initiativ i denne Sag skulde have Præg af mindre velvillig Sindelag i Forhold til Unionen og Broderfolket; thi den første Betingelse for Unionens Fremme og Trivsel maa dog være en gjensidig klar Erkjendelse af de unionelle Rettigheders og Forpligtelsers Begrændsning i Kraft af Foreningsaktens eget Indhold.

Tilliden hertil er i Norge blevet svækket ved den svenske Rigsdags Optræden i 1859—60, og vil vistnok ikke fuldt gjenoprettes, førend den heromhandlende Sag er bragt til Afgjørelse.

Men i ethvert Skridt, der fra norsk Side gjøres til Fremme af en saadan Afgjørelse, ligger derfor ogsaa en Bestræbelse efter at fjerne de Omstændigheder, der have rystet Tilliden, en Udtalelse af vort Haab om, at „en sandere Opfatning af Foreningens Væsen ogsaa i Sverige har gjort sig gjældende", og en Anledning for Broderfolket til at lægge for Dagen, at dette nu er blevet Tilfældet.

Det er derfor saa langtfra, at man ved nu at bifalde et af de fremsatte Forslag viser nogetslags Uvillie mod Broderfolket, at man tvertimod derved rækker dette en forsonende Haand og i Gjerning viser sin Billighed til at medvirke til Udslettelse af ethvert Spor af tidligere Misforstaaelser.

Komiteens Pluralitet antager derfor, at der er stærke Grunde tilstede for Antagelse af et af de fremsatte Forslag til Forandring i Grundlovens § 12 m. fl. §§.

Med Hensyn til Valget mellem de forskjellige Forslag hersker der mellem Pluralitetens Medlemmer nogen Meningsforskjel, idet Oprettelsen af et nyt Statsministerembede af de enkelte Medlemmer tillægges større eller mindre Vegt.

I Erkjendelsen af, at Spørgsmaalet herom er underordnet, samt at Hovedsagen er, at den for alle Forslag fælles Grundtanke kommer til sin Ret, ere imidlertid Medlemmerne af Pluraliteten blevne enige om at anbefale samtlige de fremsatte Forslag. Med Hensyn til den Orden, hvori den indstiller til Storthinget at vedtage disse, er man fremdeles blevet enig om, at stille det af J. Sverdrup fremsatte øverst, fordi dette knytter sig nærmest til de Forudsætninger, hvorunder Hs. Maj.s Tilsagn er afgivet, og saaledes maa antages i høieste Grad at stemme overens med hans Ønsker. Af dettes Alternativer foretrækker man Litr. C, som det fuldstændigste, dernæst B og sidst A.

Sidst i Rækken stiller man af antydede Hensyn det af O. G. Ueland m. Fl. fremsatte Forslag.

En Minoritet, bestaaende af 3 Medlemmer, (Bagger, Christensen og Sæther), antager, at Sagen fremmes bedst, ved at Storthinget ikke antager noget af de fremsatte Forslag. Den søger Begrundelsen af denne sin Opfatning i de samme Betragtninger, som af Konstitutionskomiteens Pluralitet i 1866 ere gjorte gjældende, af hvilke fremhæves Følgende:

„Hans Majestæt Kongens naadigste Tilkjendegivende i norsk Statsraad den 4de April 1860, gaaende ud paa, at Høistsamme, naar det beleilige Tidspunkt dertil maatte komme, selv agter til Storthinget at fremkomme med Forslag til Grundlovsforandringer af Indhold som Storthingets Beslutning af 9de Decbr. 1859 — et Tilkjendegivende, der i det Væsentlige er gjentaget i norsk Statsraad den 12te Decbr. 1861, — afgiver efter Pluralitetens Mening paa engang det rette Udgangspunkt for Bedømmelsen af Sagens Stilling og den bedste Garanti for, at Spørgsmaalet i en nær Fremtid ved Statsmagternes enige Samvirken vil finde en for Rigets Tarv og Værdighed tilfredsstillende Løsning. Denne vilde derimod neppe fremmes derved, at Storthinget foregreb det i de nævnte Tilkjendegivender i Udsigt stillede Initiativ fra Hs. Majestæts Side; og ligesom en saadan Foregriben uden Tvivl vilde være lidet heldig med Hensyn til selve Sagen og det tilsigtede Øiemed, saaledes turde den tillige være egnet til at fremkalde Rivninger og Forviklinger, hvortil man maa ønske enhver Anledning fjernet."

„At en midlertidig Iberostillen af Sagen under de stedfindende Forhold skulde kunne misforstaaes som en Opgiven af samme fra Storthingets Side, vilde efter Pluralitetens Mening være en ubegrundet Frygt, og den finder forsaavidt at kunne tilegne sig den Udtalelse, hvormed forrige Storthings Konstitutionskomite konkluderer sin Fremstilling:"

„„Det er derfor med fuld Tillid til Hs. Majestæts naadigste Ytringer og Tilsagn, og i Forvisning om, at Høistsamme ikke længere end nøvendigt udsætter med Sagernes Ordning, og med det Haab, at det Tidspunkt ikke er fjernt, da det norske Folks Bestræbelser i nævnte Henseende vil lønnes med fortjent Held, at Konstitutionskomiteen tillader sig at fraraade Storthinget at bifalde det fremsatte Grundlovsforslag.""

Nærværende Sag har staaet saalænge paa Dagsordenen, har foranlediget saamegen Diskussion og er paa Grund saavel heraf, som formedelst sin nationale Betydning bleven omfattet med saamegen og saa almindelig Interesse, at Komiteen har troet kunne gaa ud fra, at den, dens Historie og de forskjellige Synspunkter, fra hvilke den er blevet seet, er vel bekjendt for alle Thingets Medlemmer. Den har derfor indskrænket sig til den anførte kortfattede Udsigt over Sagens Hovedpunkter.

I Henhold til hvad ovenfor er anført indstiller saaledes Komiteens Pluralitet de fremsatte Forslag til Bifaldelse i følgende Orden:

1. Det af J. Sverdrup med Flere under 12te Juni 1866 fremsatte Forslag til Forandring i Grundlovens § 12 med flere §§, Alternativ C.
2. Sammes Alternativ B.
3. Sammes Alternativ A.
4. Det af O. G. Ueland med Flere under 14de Juni 1866 fremsatte Forslag til Forandring i Grundlovens § 12 med flere §§.

Kristiania, den 10de Juni 1869.

Statholdersagen skal imorgen finde sin Afgjørelse i Storthinget — en Afgjørelse, som vi fremdeles maatte ønske vilde falde ud saaledes, at et af de hvilende Forslag blev vedtaget. Vi henvise forøvrigt til, hvad vi tidligere have ytret til Fordel for et saadant Udfald af denne store Sag og til den Udvikling, Komiteens Flertal i sin Indstilling har givet i samme Retning.

Af Komiteindstillingen erfares det, at der har været nogen Meningsforskjel mellem de enkelte Medlemmer i Flertallet om de to foreliggende Forslags indbyrdes Fortrin, medens de dog sluttelig ere blevne enige om at anbefale alle Forslag, dog saaledes, at J. Sverdrups Forslag med Statsministerposten stilles først og O. G. Uelands uden Statsministerpost stilles sidst. Som Grunde, der tale for Vedtagelsen af det sverdrupske Forslag, der er overensstemmende med den i 1859 mod 2 Stemmer fattede Storthingsbeslutning, er paapeget, at en Statsminister i Spidsen for Regjeringen vil give denne en stærkere kollegial Enhed og mere nærme sig til den i andre Lande gjældende Ordning, ligesom dette Forslag siges at „knytte sig nærmest til de Forudsætninger, hvorunder Hans Majestæts Tilsagn er afgivet." Hvad dette sidste angaar, tro vi, som bemærket i vor forrige Artikel om denne Sag, ikke at kunne lægge saa megen Vægt herpaa, og ialfald skjønnes dette ikke at burde afholde Nogen fra ogsaa at give det uelandske Forslag sin Stemme, om det første ikke skulde opnaa den grundlovsmæssige Stemmeflerhed.

Og paa den anden Side kunne vi heller ikke finde, at de, der kunde være mest tilbøielige til at holde paa Forslaget uden Statsministerposten, lettelig skulde lade sig afholde fra tillige at stemme for det andet af Hensyn til, at Statskassen da bebyrdes med en ny Embedsgage. Thi for det Første har man jo fuld Frihed til at sætte denne til almindelig Statsraadsgage, 3,000 Spd., og naar saa dertil lægges de Førstestatsraaden hidtil tillagte Repræsentationspenge, som maaske ogsaa vil blive forhøiede noget alligevel, saa vil Statsministeren faa en Gage paa omkring 7 a 8,000 Spd., hvilket neppe Nogen vil finde smager af Kniberi. Man kan altsaa let komme over denne Vanskelighed. Desuden vil det, naar man betænker den Stilling, som Statsministeren vil komme til at indtage som priviligeret baade i Henseende til Rang og maaske Arbeide fremfor Regjeringens øvrige Medlemmer, neppe blive vanskeligt at foretage de Forandringer med denne Embedspost, som Fremtiden maatte vise ønskelige. Hovedsagen er at faa denne Grundlovsbestemmelse endelig rykket ud af alle de Vanskeligheder, som den engang er bleven omgivet med; naar Sagen ved et af de foreliggende Forslags Antagelse er bragt i en ny Stilling, vil hvilkensomhelst hensigtsmæssig Ordning siden være let og greid. Men under alle Omstændigheder bør en for Fædrelandet saa vigtig Sag som denne ikke strande paa en saa smaalig Grund som en Embedsgage.

Hvis ikke alle Julemærker slaar feil, maa det netop være det rette nu at vedtage Statholderpostens Ophævelse i den ene eller anden Form. Det kan neppe være Tvivl underkastet, at en saadan Beslutning vil vinde kongl. Sanktion. Thi det er endog, seet fra det mindst berettigede Synspunkt (men som dog maaske af Nogle vil tillægges en vis Vægt), nemlig det nuværende svenske Ministeriums, der foranledigede det hele Opstyr angaaende denne Sag, være den pyntelígste Maade at faa det Hele opgjort paa. Det svenske Ministeriums rendte sig nemlig en Stage i Livet ved sin Optræden, og under disse Omstændigheder vil det kunne tænkes vanskeligt for Norges Konge i hans Egenskab af tillige svensk Konge nu trods det i 1860 afgivne Løfte, selv at fremsætte den da forkastede Storthingsbeslutning af 1859. Saa retmæssigt Krav vi end maatte have paa, at et saadant Forslag fra Regjeringen fremkom og var fremkommet allerede paa tidligere Storthing, saa vil det dog være den for alle Parter letteste Maade at faa et endeligt Opgjør paa, om Storthinget nu fastholder sin Beslutning om Statholderpostens Ophævelse, saa H. M. Kongen endelig kan komme ud af de Vanskeligheder, han saa længe er bleven hængende i. Storthinget op-

giver Intet af sin eller vort Lands Værdighed ved en saadan Beslutning, hvorved det kun fastholder sit tidligere Standpunkt, og de uberettigede Magter, som have rørt sig op i denne Sag, vil stilles den bedste Adgang til et Tilbagetog; og de ville neppe undlade at benytte den.

Jernbanesagen besluttedes idag efter nogen Debat enstemmig at skulle udstaa til Behandling Mandag Kl. 9. Det oplystes under Forhandlingerne herom, at Regjeringen for til grundlovmæssig Tid at kunne foredrage de gjenværende Lovsager vilde faa kgl. Bemyndigelse til at meddele Sanktion.

Forinden Storthingsmødet idag hævedes, fremkom Smith-Petersen med et Forslag om Forespørgsel hos Chefen for Told- og Finantsdepartementet om, hvorvidt der var nogen Udsigt til snarlig at faa en Forandring i Reglerne for Skibsmaalingen. Taleren udhævede, at vi uagtet i saa høi Grad et søfarende Folk dog befandt os i en forældet, „løierlig" Stilling ved at holde paa en Skibsmaalingsregel, som ikke fulgtes af noget andet Land. Dette forældede Væsen tilføiede vor Skibsfart stor Skade, baade fordi Maalingen tjente som Grundlag for en Mængde Skibsafgifter, og fordi Tiden spildtes ved unødige Ommaalinger i fremmede Havne, og satte desuden især nu, efter at vi havde faaet et eget norsk Besigtigelseskontor, der maatte hævdes i Udlandets Omdømme, vore Skibsfartsforholde i et ugunstigt Lys. Taleren vilde forespørge hos Formanden for en af de nedsatte Skibsmaalingskommissioner, Repræsentanten fra Kristiansand, Olrog, om han kjendte Grunden til, at vi endnu ikke havde faaet en international Skibsmaalingsregel, uagtet den sidste kongl. Beslutning om denne Sag var gaaet ud fra, at den engelske Maalingsregel skulle indføres ogsaa hos os. Efterat Olrog imidlertid havde meddelt, hvad han kjendte til det Passerede, siden Kommissionen havde afgivet sin Betænkning, blev Mødet hævet, uden at nogen Beslutning blev fattet.

Udlandet. Som man af Telegrafefterretningerne vil se, er endelig Valgene i Frankrig afgjorte. Af 58 Omvalg er 33 falden paa oppositionelle og 25 paa keiserlige Kandidater. Som man kunde vente, er der ovenpaa de Radikales store Seir i Paris ved det første Valg fulgt en vis Reaktion, da de store offentlige Forsamlinger hørte op, og man fik Tid til, mere roligt at betragte Forholdene. Følgen heraf er, at først og fremst Thiers (med 15,912 St., i andet Distrikt, mod d'Alton Shee) er bleven valgt — dette er uden Tvivl det vigtigste af alle Valg, da han ikke alene er Keiserdømmets farligste Modstander, men ogsaa specielt er Keiserens Person forhadt — og dernæst Jules Favre (med 18,360 St.), Garnier-Pagès (med 19,474 St.) og Ferry har faaet de fleste Stemmer. Det vil altsaa sees, at blandt andre den mere uforskammede end dygtige Redaktør af „Lanterne", Rochefort, som en kort Tid har formaaet at spille et Slags politisk Rolle, er faldt igjennem mod Jules Favre. Denne derimod har været stadig Gjenstand for Hyldninger, hvor han har vist sig i den sidste Tid. Saaledes blev han for nogle Dage siden, da han i Anledning af en Retssag som Advokat indfandt sig i Poitiers, gjort til Gjenstand for begeistret Hyldning af Studenterne, der mødte ham paa Jernbanestationen med Fakler og Sang.

Som det vil erindres, er allerede af Paris's forrige Deputerede gjenvalgt ved første Valghandling: Picard, Jules Simon og Pelletan. Nu kommer altsaa til Thiers, Jules Favre og Garnier-Pagès. — Af Paris's forrige Deputerede er altsaa faldt igjennem — foruden først og fremst Ollivier, der er valgt i Var, — desuden Carnot og Guérolt. Imod Carnot ligesom imod Garnier-Pagès anførte man især deres høie Alder og Mangel paa Energi, idet Demokratiet nu skulde trænge til yngre og friskere Kræfter. Carnot, der var Kultusminister under Republikken, har virkelig heller ikke udfoldet synderlig Virksomhed i det lovgivende Korps, og hans væsentligste Egenskab synes overhovedet at være, at han er en Søn af den berømte Carnot. Sine demokratiske Principer er han imidlertid altid bleven tro, og det røber Mangel paa Pietet hos Vælgerne, at de denne Gang have kastet Vrag paa ham og beredt ham en Krænkelse paa hans gamle Dage. Han er bleven fortrængt af Gambetta, en ung Advokat, der er i Besiddelse af en sjelden Veltalenhed, men med et vel stærkt deklamatorisk Sving. Gambetta er først for nylig bleven en Størrelse, og det er hans Optræden i flere politiske Processer, navnlig i Processen angaaende Demonstrationerne for den under Statskoupet faldne Deputerede Baudin, hvorved Opmærksomheden henledtes paa ham, idet han i sin Defension for de Tiltalte indblandede de voldsomste Angreb paa Keiserdømmet. I Valgmøderne har han udtalt de radikaleste Anskuelser, og i det nye lovgivende Korps vil han utvivlsomt høre til de Oppositionstalere som gjøre størst Effekt.

I Guéroults Fald maa man derimod mindre se et Lune end en Konsekvents af hans tvetydige Holdning baade i de indre og de ydre Spørgsmaal. Han vil staa med en Fod i hver Leir, og han har derved ganske fordærvet sin Stilling. Hans Nederlag var ogsaa stort, og han kan slet ikke mere komme i Betragtning. I Valgmøderne beraabte han sig stadig paa, at han altid havde været antiklerikal, men længere gaar hans Konsekvents heller ikke. Opinion nationale, der staar under hans Ledelse, rører ofte den folkelige Tromme, men det er en hul Larm, og naar det kommer til Stykket, trækker Bladet Følehornene til sig. Guéroult, der skal staa paa en fortrolig Fod med Prins Napoleon, er i Virkeligheden vel tilfreds med Keiserdømmet, hvoraf han har modtaget Tjenester, ligesom han har ydet det Tjenester; men ved Siden heraf har han stadig fisket efter en Folketribuns Popularitet. Udadtil har han fulgt en antinational Politik, og han vedblev længe at betragte Sadowa som en glædelig Begivenhed, medens alle Franskmænd vare fortvivlede derover, Regjeringens Tilhængere dog i den faste Forventning, at alle Keiserens Bestræbelser gik ud paa at skaffe Frankrig Opreisning, dens Modstandere derimod i det Haab, at Keiserdømmet vilde blive knust under Vægten af denne Ulykke. Efterat Guéroult var falden igjennem, førtes Kampen i 6te Kreds imellem Ferry, Redaktør af Temps, der er Oppositionens Kandidat og Cochin, liberal Katholik, Medlem af L'Institut, hvis Valg støttedes af Regjeringen.

I Southampton er nylig indviet en Statue af den afdøde Premierminister Palmerston. Statuen er 17 Fod høi. Fodstykket 9 og selve Statuen 8, af hvidt Marmor, fremstillende Statsmanden i Talerstilling. Ved Afsleveringen blev Festtalen holdt af Jarlen af Carnarvon.

Storthinget sammentræder Fredag den 11te Juni til Foretagelse af:

1. Konstitutionskomiteens Indstilling angaaende Grundlovsforslagene om Forandring i Grundlovens § 12 med flere Paragrafer.
2. Odelsthingets Beslutning til Lov om udvidet Adgang til Udførelse af kirkelige Forretninger.
3. Referat.

Odelsthinget sammentræder efter Storthingets Møde Fredag den 11te Juni til Foretagelse af:

1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning om Auktionsvæsenet.
2. Referat.

Lagthinget sammentræder til samme Tid Fredag den 11te Juni til Foretagelse af:

1. Odelsthingets Beslutning i Anledning Lagthingets Anmærkninger ved Beslutningen om Ophævelse af Naadensaaret m. V.
2. Odelsthingets Beslutning i Anledn. Lagthingsanmærkningerne ved Beslutningen til Lov om Forandringer i Loven af 6te Juni 1863 ang. Fattigvæsenet for Kjøbstæderne og for Landet.
3. Referat.

Befordringer og Afgang. Under 5te ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne:

Stiftamtmand i Tromsø Stift og Amtmand i Tromsø Amt M. B. K. Nannestad, R. St. O. O., til Sorenskriver i Follougs Sorenskriveri; Byfoged i Aalesund H. M. Strøm til Sorenskriver i Karmsund og Hesbø Sorenskriveri; Overretssagfører G. G. Gløersen til Sorenskriver i Indre Sogns Sorenskriveri; Underretssagfører J. G. Dafs til Foged og Sorenskriver i Vardø Fogderi og Sorenskriveri.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at Professor i anvendt Mathematik ved Universitet C. A. Bjerknes for Fremtiden overtager Professor-Posten i den rene Mathematik, samt at en Professor-Post i anvendt Mathematik bliver at kundgjøre som ledig.

— Under s. D. er Kontre-Admiral og Generaladjutant for Marinen T. Konow, K. St. O. O., R. S. O., ifølge Ansøgning meddelt Afsked i Naade med en aarlig Pension af 1,500 Spd. samt med Tilladelse til fremdeles at bære den for Kontre-Admirals-Chargen nu reglementerede Uniform.

Sanktion paa Love. Under 5te ds. er der meddelt naadigst Sanktion paa følgende af Storthinget fattede Beslutninger til Love:

1. Om visse Ladestedsgrundes Udslettelse af Landets Matrikul.
2. Om Forandring af § 4 i Lov af 25de August 1848 angaaende civile og militære Embedsgaarde.
3. Angaaende Indskrænkning i Brugen af Redskaber til Fiskeri i Saltvandsfjorde.
4. Om Frigivelse af Mæglernæringen.

Sildefisket i Namdals Fogderi. Foruden Skreifisket forefalder ved Nordre Trondhjems Amts Kyster ingen andre Fiskerier af det Slags, hvorom det kgl. Departement i Cirkulære af 12te Marts 1867 har begjært Indberetninger, end det sædvanlige Sildefiskeri, der i 1868 begyndte i Slutningen af Juli og vedvarede yderst ujævnt og med lange Mellemrum til ind i Begyndelsen af det nye Aar. Det var i det Hele taget høist ubetydeligt, fornemmelig i de tvende sydligste Fogderier, hvor det saagodtsom udelukkende blev drevet af Hjemfolket paa de Steder, hvor det forefaldt, og Intet afgav til Afsætning udenfor Distriktet. Om Sildefiskeriet i Namdalen indeholder en Beretning fra Fogden af 8de Januar Følgende:

„Af Sild er opfisket efter Lensmand Havigs Beretning fornemmelig paa Bjørnefjorden — omkring Namsos — et Parti af 2000 Tønder Smaasild og 1500 Tønder af en ny ankommen Sildesort, tilsammen 3500 Tønder til en omtrentlig Værdi af . . . . . 4,000 Spd.

Efter Lensmand Lunds Beretning er i Halmø Sogn (Fladanger) fisket cirka 4200 Tønder til en gjennemsnitlig Værdi af 9 Ort 7,560 —

Tilsammen 11,560 Spd.

elleve tusinde fem hundrede og sexti Spdlr.

Fiskeriet er fornemmelig drevet med Garn og kun en mindre Del er taget med Not. Af den fiskede større Sild er Størsteparten strax efter Fangsten afhændet til fremmede Kjøbere, kun en ringere Del er tilvirket af Fiskerne selv".

Den Nordlandske Storsild viste sig i Slutningen af Aaret i Masse ved de øverste Øer i Vigten, men forlod meget snart Kysten, uden at der gjordes nogen Fangst, da de derstedshjemmehørende Fiskere ved den Tid vare fraværende ved Storsildfisket paa Helgeland.

Indberetning om Skreifiskeriet i Namdals Fogderi i de første 3 a 4 Maaneder af Aaret 1869 efter de Oplysninger, som ere afgivne af vedkommende Lensmænd:

Ifølge	Indberetning af 27de Marts fra Lensmanden i Vig og Halmø var for Fiskeværene Glasøvær og Orbaasen opfisket	40,000 Fisk
Do.	Do. af 29de April fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs var for Værene Gjeslingerne og Moflessen opfisket	50,000 —
Do.	Do. af 5te d. M. fra Lensmanden i Nærø og Vigten var opfisket ved Øerne Nordø, Sørø, Skjærvør og Bondø med flere udenfor Vigten	285,000 —
	Tilsammen	375,000 Fisk.

Regnes 80 Stykker Fisk paa 1 Tønde Lever og 60 Do. paa 1 Td. Rogn, udkommer som Udbytte omtrent 469 Tdr. Lever og 625 Tdr. Rogn. Prisen paa Fisken kan gjennemsnitlig sættes til 4 Spd. pr. stort Hundrede, Leveren til 6 Spd. og Rognen til 6½ Spd. Fiskeriet har været drevet alene med Baad af omtrent 1200 a 1400 Mand, hvis Fortjeneste pr. Mand meget har varieret efter de forskjellige Fiskepladse.

Ved Fiskeværet Gjeslingerne, som ansees for den bedste Fiskeplads inden dette Fogderi, har Fiskeriet dog for iaar næsten ganske mislykkets, hvorimod det har slaaet godt til ved Øerne udenfor Vigten, hvor der forhen kun har været fisket lidt.

Fiskeriet har i samtlige Vær fornemmelig været drevet med Haandsnøre og Liner og kun for en ringe Del med Garn. Tab af Mennesker omtales ikke i Lensmændenes Indberetninger, og af Redskaber har det været ubetydeligt. Paaskehelligdagenes Mellemkomst synes paa Fiskepladsen udenfor Gjeslingerne og Moflessen at have forringet Udbyttet.

Fattigskats Iligning. I Anledning af en Forespørgsel fra Ordføreren i et Herred, om Ligningskommissionen har legal Adgang til at iligne de i Fattigdistriktet boende Skatteydere Fattigskat af den Formue og Indtægt, som de have i og af matrikulerede Eiendomme, der ligge udenfor Fattigdistriktet, og om Fattigskattens samlede Beløb kan udlignes paa Matrikulskylden ifølge Fattiglovens § 51 paa de Eiendomme, der eies af Nogen udenfor Fattigdistriktet Boende, men i det Hele bruges af En indenfor Distriktet, — har Kirkedepartementet i Skrivelse til Amtmanden i Akershus Amt af 3die Mai sidstl. meddelt til Efterretning og videre Bekjendtgjørelse, at Departementet antager, at der ifølge Fattigloven for Landet § 51, 1ste Led (jfr. § 50) ikke kan formenes vedkommende Ligningskommission Adgang til at ligne Indbyggere af Distriktet i Fattigskat af den Formue og Indtægt, som de have i og af matrikulerede Eiendomme udenfor Fattigdistriktet, hvorimod der i den nævnte § 51, 2det Led, ikke haves Hjemmel til at iligne indenfor Fattigdistriktet boende Personer Fattigskat af dem tilhørende i Distriktet beliggende matrikulerede Eiendomme, naar disse i det Hele bruges af en i Distriktet Boende. (Dept.)

Norsk Folkeblad. Professor Fr. Brandt oplyser i Aftenbl. for igaar, i Anledning af Mgbl.s Beretninger om Folkebladets Trykker og dets Abonnentantal, at „de morgenbladiske Notitser, som sædvanligt, ere uefterrettelige".

Ved Auktion igaar over Kristiania Kathedralskoles Gaard i Toldbodgaden var høieste Bud af Jørgen Gjerdrum, 28,000 Spd. Da Departementet ikke vil antage Bud under 40,000 Spd., vil Gaarden formodentlig blive bortleiet.

Fredrikshalds Arbeidersamfund har nedsat en Nævnd til at samle de fornødne Midler til Opførelsen af et Samfundshus. Arbeidersamfundet har allerede vundet saadant Fodfæste her i Byen, at det nu vel neppe længer er Tvivl om dets heldige Bestaaen. Hidtil har Samfundet ene budt sine Medlemmer selskabelig Underholdning, nu har man ogsaa gjort Skridt til at oprette en almindelig Syge- og Begravelseskasse for Fredrikshalds Arbeidere.

Følge af Drukkenskab. (Sml. Amtstd.) Den 7de ds. blev Jan Andersons Lig tilfældig fundet opskyllet paa Stranden ved „Ertevandet" og Pengebrevet, hvori var 950 Rdlr., endnu i Behold under Strømpen paa venstre Ben. Som man formodede, efter de ved Jans Forsvinden anstillede Retsundersøgelser, har han sandsynligvis taget sig selv afdage, i et Slags forvildet Fortvivlelse over, at han havde skjæmt sig ud ved Drik, ikke ordentlig passet de ham betroede Varer, og i den feilagtige Tro, at hans Penge var ham fraranet. Atter et af de mange Exempler paa Drukkenskabens sørgelige Følger.

Den svenske Skolemand Fristedt, forhenværende Skolebestyrer i Stockholm, nu Præst i Kathrina Forsamling sammesteds, har under sit Ophold her i Byen i disse Dage besøgt flere af vore Skoler for at gjøre sig bekjendt med vort lærde Skolevæsen. Hr. Fristedt siges ogsaa at ville gjæste Hamars Folkehøiskole paa sin Reise opover Landet.

Telegrafforbindelsen mellem Danmark og Rusland ved Undersøskabelen fra Bornholm til Libau aabnedes iløgdags. Portoen for et Telegram mellem Danmark og det europæiske Rusland er 2 Rbdlr. 88 ß dansk.

Det bekjendte Gellivare-Bolags uhyre Eiendomme skal den 1ste Juli sælges ved Tvangsauktion i Lule. Det lange Avertissement herom optager næsten en hel Spalte Petit i de store Aviser. Denne Eiendom er i Udstrækning den største inden alle de 3 nordiske Riger. Boets faste Eiendomme bestaar af: 1 Gaard i Lule, 4 Jernbrug, 3 Masovne med Privilegier for Tømmerhugst i Skove af uhyre Udstrækning, 1 Dampsag, 8 andre Sagbrug, 3 Møller, uhyre Frælse- og Sæterieiendomme og endelig de uudtømmelige Gruber, tilligemed en Mængde Rettigheder og andre Herligheder, Altsammen af en Udstrækning af omtr. 52 □ Mil.

Auktion paa Præstekald. Den 18de Mai holdt Auktionarius Driver i London offentlig Auktion over et Præstekald i Lincolns Herred i England. „Den nuværende Indehaver er en 73 Aars gammel Mand og kan efter Naturens Orden ikke leve længe," sagde Auktionarius'en. „Det er et aldeles udmærket Kald," vedblev han. „Det indbringer 708 £ (3,700 Spd.) om Aaret, og en Kapellan behøver man blot at betale 100 £. Præstegjeldets begge Kirker ligger blot 2 (engelske) Mils Vei fra hinanden, og det er Skik og Brug at holde blot en Prædiken i dem hver, og det paa forskjellig Tid. Saaledes kan Kapellanen bestyre hele Forretningen alene, og man har altsaa 600 £ om Aaret og en smuk Bolig. Det er en vakker Egn med god Omgang og ypperlig Jagt. Alt dette synes nok at kunne være værd en Kjøbesum paa 10,000 £. Det er en fortræffelig Leilighed for en formuende Fader til at skaffe Udkomme for en yngre Søn, som han derfor strax kunde sende afsted for at tage Pastoralexamen. Min Klient vil dog nøies med noget Mindre end 10,000 £. Jeg vil begynde med 5,000 £, hvem byder?" En bød 4,000 £, en Anden 4,100. Saa gik det op til 4,800 for Præstegjeldet med de 500 Sjæle. Længer vilde Ingen gaa, men saa lidet Bud vilde Kaldets Eier ikke antage. Auktionarius sluttede altsaa Auktionen, idet han lod de Bydende forstaa, at Adgang stod dem aaben til Underhaandskjøb. Saaledes besættes Præsteembeder i det religiøse England.

En mekanisk Arm og Haand. En 13aarig Gut i Sura Sogn i Sverige var ifjor Høst saa uheldig at falde ned i Maskinen ved et Valseværk, ved hvilken Leilighed han mistede sin høire Haand og hele den venstre Arm, der blev afslidt tæt ved Skulderbladet. Den ulykkelige Drengs Far spekulerede, da Gutten var blevet frisk igjen, paa hvorledes han skulde kunne skaffe ham en Indretning, som kunde erstatte ham den tabte Haand og Arm. Han fik da først lavet en Tang, som med Bandager fæstedes til Armen, og som ved Armens Krumning og Udstrækning aabnede og lukkede sig, og med hvilken Hjælp Gutten kunde gribe og fastholde forskjellige Ting. Men han standsede ikke hermed. Han vilde nu erstatte Armen ogsaa. Dette lykkedes ham omsider. Selve Armen er sammensat af Træ, Kork og Jernfjære, med Led ved Albuen, Armleddet og paa Haandens indre Side. Den er sat fast paa Axelen ved Remmer, som spændes over Kroppen. Det maa bemærkes, at Armen slet ikke kan bevæges ved Axlen, saa at den hænger slapt ned. Bevægelsen ved Albuen frembringes ved at løfte eller sænke Skuldren, Haandledens Krumning og Fingrenes Sammenknibning bevirkes ved en Fjeder. I den Stilling, disse Led stilles, blive de, indtil man atter rører ved Fjedrene, og Gutten er derved i Stand til at bære betydelige Byrder. Blandt andre Bedrifter, som han kan udrette med sin falske Arm og Haand, maa nævnes, at han skriver en smuk og god Haand og spiller flere Numre paa B-Kornet. Faderen agter lidt efter lidt at komplettere disse Lemmer, og har godt Haab om, at ogsaa det vil lykkes.

Vicekongen af Ægypten opholder sig for Tiden i Wien.

I det wienske Blad „Die Presse“ heder det: Kronprinsen af Danmarks Formæling med Prinsesse Lovisa, den præsumtive Tronarving til Sverige og Norge(!) vil finde Sted osv.

Den berømte Tscherkesserhøvding Schamyl, der i saa lang Tid formaaede at holde det mægtige Rusland Stangen, er nu ankommet til Odessa, hvorfra han agter at foretage en Valfart til Mekka.

I Nærheden af Temesvar skal en Transport paa 12 Vogne være overfaldt og udplyndret af en omvandrerde Skuespillertrop.

Reisen til Kina er fornylig blevet opført paa Theatret „An der Wien“.

I Algier har der atter flydt Blod, idet en Karavane (paa 26 Arabere og nogle Jøder), som førte med sig Varer til en Værdi af 50,000 Fcs. og Kontanter til et Beløb af 10,000 Fcs., paa det franske Gebet blev overfaldt af henved 150 Indfødte og af dem dræbte og udplyndrede. Mærkeligt nok har Regjeringsorganerne i Paris og Algier iagttaget den dybeste Taushed angaaende denne Begivenhed.

I Dublin gaar det Rygte, at Lordstatholderen over Irland, Grev Spencer, en ung Mand i sine bedste Aar, vil træde tilbage fra sin Stilling.

Grev Bismarcks Helbred skal i det sidste være betydelig forbedret, saa at Greven endog skal have taalt at se Toldparlamentets Medlemmer hos sig paa en Soiré.

Exkongen af Neapel med Gemalinde opholder sig for Tiden i München.

I Japan er udbrudt Oprør mod Keiseren Mikado, og Oprørerne bliver, som man siger, understøttet af franske Officerer.

Grevinden af Flanderen har nylig faaet en Søn.

Den nylig afdøde Professor Dr. Hengstenberg har før sin Død testamenteret den „evangelische Verein“ en Sum af 20,000 Thl.

Storthinget.

Onsdag den 9de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Forts.)

Sag No. 7. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 ang. Opgjør af Oplysningsvæsnets Understøttelsesfonds Budget.

Post 1: De paa Liste D sammenholdt med Liste E opførte Tillæg til Pensioner bevilges med tilsammen 686 Spd. aarlig. Post 2: Til midlertidige og tilfældige Udgifter bevilges foruden, hvad der bespares i det til Stiftskapellanernes Lønning anslaaede Beløb 4201 Spd. 112 ß aarlig. Post 3: Paa Oplysningsvæsnets Understøttelsesfonds Budget opføres den aarlige Indtægt af Rentefondets Overskud med 88,000 Spd. Post 4: Af Statskassen tilskydes i den nu indtraadte Budgettermin aarl. 35,000 Spd. som Bidrag til Oplysningsvæsnets Understøttelsesfond. — Posterne 1—4 bifaldtes enst. ligesom Post 5, der indeholdt Regnskabsopgjør over Fondets Indtægter og Udgifter.

Sag No. 8. Indstilling fra Komiteen for Næringsveiene No. 2 angaaende Bevilgning af Statskassen til Bestridelse af Udgifter ved Kontrollen med Befordring af Udvandrere.

Der indstilles: Til Bestridelse af Udgifter ved Kontrollen med Befordring af Udvandrere bevilges for indeværende Budgettermin indtil 500 Spd. aarlig, dog i intet Tilfælde et større Beløb end det, som svarer til 6 ß for hver Udvandrer, hvis Befordringskontrakt efter den gjældende Lovgivning skal forelægges Politiet. — Bifaldtes mod 35 St.

Sag No. 9. Indstilling fra Toldkomiteen om Bevilgning af Tillæg til Procenterne for forskjellige Toldkasserere og til Opsynsbetjente.

Der indstilles: 1) De i Fredrikshalds, Skiens, Risørs, Arendals, Flekkefjords og Hammerfests Tolddistrikter ansatte Over- og Undertoldbetjente, der lønnes efter Regulativerne af 13de Oktober 1851 og 4de Juni 1866 og som ikke naa de ved disse Regulativer for deres Charge regulerede Indtægter, skulle for Budgetterminen fra 1ste April 1869 erholde godtgjort Trefjerdeparter af, hvad Forskjellen mellem deres Procenter og de i bemeldte Regulativer bestemte faste Gager maatte udgjøre Mere end for en Overtoldbetjent 30 Spd. og for en Undertoldbetjent 15 Spd. 2) For samme Tidsrum erholde de nu ansatte Toldkasserere, hvis Gage og Procenter tilsammen ikke overstige 900 Spd., godtgjort Trefjerdeparter af, hvad Forskjellen mellem deres Procenter og de for dem bestemte faste Gager maatte udgjøre Mere end 30 Spd., dog saaledes, at Gage og Procenter tilsammen alene suppleres til de for de nu ansatte Embedsmænd regulerede Normalbeløb og i intet Tilfælde til et høiere Beløb end 900 Spd. — Enst. bifaldt.

Sag No. 10. Kontinuations-Indstilling fra Fuldmagtskomiteen ang. 2de til Storthinget indankede Kjendelser.

Der indstilles: 1) Den af Valgbestyrelsen i Sarpsborg ved Valgforsamlingens Afholdelse den 26de Mai 1868 afsagte Kjendelse, hvorved Handelsborger i Sarpsborg Hans Jakob Holters Stemmeret er erklæret at være suspenderet, stadfæstes. 2) Den af Distriktsforsamlingen for Søndre Bergenhus Amt den 5te Juni 1868 afgivne Kjendelse, hvorved Fuldmagten for Valgmændene fra Stordøen for 1ste Valgmand, Landhandler Hauglands Vedkommende, ikke godkjendes, da han som ikke Eneeier af særskilt matrikuleret Jord ikke erkjendes at være stemmeberettiget, stadfæstes. — Posterne bifaldtes enst.

Sag No. 11. Valgkomiteens Indstilling angaaende Valg af Embedsmænd ved Norges Bank og Hypothekbanken m. V.

Valget havde følgende Udfald: A. Ved Norges Banks Hovedsæde i Trondhjem: a. til Direktører: 1) Kjøbmand Einar Gram. 2) Konsul H. Lundgreen. b. til Suppleanter: 1) M. Getz. 2) Konsul Lorck. 3) Borgermester Strøm. c. til Repræsentanter: 1) Overretssagfører C. W. Hirsch. 2) Konsul A. M. Jenssen. 3) Kjøbmand Oluf Aune. 4) Kjøbmand Lars Hansen. 5) Chr. Jensen. 6) Adjunkt Dons. 7) Kjøbmand H. Matzow. d. til Suppleanter ved Repræsentationen: 1) Kjøbmand Carl Meisterlin. 2) Borgermester Strøm. 3) Postmester Nissen. 4) Kjøbmand Halvor Backe. 5) Anders Holterman. B. Ved Bankafdelingen i Kristiania: a. til Administratorer: 1) Professor Schweigaard. 2) Kjøbmand Joh. P. Olsen. b. til Suppleanter: 1) Konsul Thv. Joh. Heftye. 2) Kjøbmand J. H. Schwensen. 3) Overretsassessor O. A. Bache. C. Ved Bankafdelingen i Drammen: a. til Administrator: Ritmester Jacob Borch. b. til Suppleanter: 1) Kjøbmand C. Collett. 2) Amtm. Breder. 3) Kjøbmand J. J. Schwartz. D. Ved Bankafdelingen i Skien: a. til Administrator: Adjunkt Arentz. b. til Suppleanter: 1) Kand. juris Gaardbruger C. Cappelen. 2) Kjøbmand Diderik Cappelen. 3) Kjøbmand Christopher Hansen Blom. E. Ved Bankafdelingen i Kristiansand: a. til Administrator: Kjøbmand Hans Johnsen. b. til Suppleanter: 1) Kjøbmand Peter Moe. 2) Sagfører M. Nolsen. 3) Stiftamtmand Vogt. F. Ved Bankafdelingen i Bergen: a. til Administratorer: 1) Børskommissær L. W. Nicolaysen. 2) Stiftamtmand P. Smit. b. til Suppleanter: 1) Konsul Carl Konow. 2) Assessor Ege. 3) Konsul J. A. Michelsen. G. Ved Bankkontoret i Stavanger: a. til Bestyrere: 1) Konsul Jacob Sømme. 2) Kjøbmand H. Svendsen. b. til Suppleanter: 1) Amtmand Morgenstierne. 2) Rektor Steen. 3) Konsul Thomas Falck. H. Ved Bankkontoret i Frederikshald. a. til Bestyrer: Konsul Christen Stang. b. til Suppleanter: 1) Sagfører J. L. Rasch. 2) Kjøbmand A. Breder. 3) Kjøbmand N. Anker. I. Ved Bankkontoret i Tromsø: a. til Bestyrere: 1) Konsul T. B. Holst. 2) Kjøbmand H. C. Clodius. b. til Suppleanter: 1) Kjøbmand P. Hansen. 2) Byfoged Krogh. 3) Lensmand Berge. (Efter Omvalg efter Navneopraab med Killengreen). K. Ved Bankkontoret i Lillehammer: a. til Bestyrer: Kjøbmand Wilhelm Lorange. Det bemærkes, at den ved forrige Storthing valgte 1ste Suppleant Amtmand Jensen er indtraadt i Bestyrelsen i afgaaede Sorenskriver Zeiers Sted. b. til Suppleanter: 1) Kjøbmand Bøhmer. 2) Kjøbmand Arne Bergseng. 3) Kjøbmand Gudbrand A. Tallaug. L. Ved Hypothekbanken: a. til Direktør: Statsrevisor J. Sverdrup. Det bemærkes, at Høiesteretsadvokat D. Kildal er indtraadt i Direktionen i Statsraad Brochs Sted. b. til Suppleanter: 1) Kjøbmand Jørgen H. Heftye. 2) Høiesteretsadvokat Andresen. M. til Statsrevisorer: 1) Høiesteretsadvokat Kildal. 2) Bankdirektør J. Sverdrup. 3) Professor Sexe. 4) Prokurator Gaarder. 5) Statsrevisor Chr. Johnsen. b. til Suppleanter: 1) Overretsassessor O. A. Bache. 2) Assessor Arneberg. 3) Høiesteretsadvokat Joh. Bergh.

Mødet hævet.

Torsdag den 10de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Sag No. 1. Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende nogle tilbagestaaende Poster paa Udgiftsbudgettet.

Komiteen indstiller som Post 1: De til Indkjøb af Eiendommen Strømsborg opførte 2000 Spd. bevilges ikke. Post 2: Til Vedligeholdelse af Inventarierne i de tvende Statsraads-Vaaninger i Statsraadsafdelingens Hus i Stockholm bevilges 150 Spd. aarlig. Post 3: Til Skydsudgifter i Kirke- og Undervisningsvæsenets Anliggender samt Diætgodtgjørelser til Skoledirektører bevilges 4,600 Spd. Post 4: Til Opsyn til Forebyggelse af Forurettelser mellem Lapperne og de Fastboende bevilges 1500 Spd. aarlig. Post 5: Til Lønninger efter Gagelisten samt Embedsmænds og Betjentes Procenter af Toldintraderne opføres 114,000 Spd. Post 6: Det til en Toldkontorbygning i Vardø opførte Beløb 1800 Spd. bevilges ikke. Post 7: Hvad der af de til Fyr-, Mærke- og Ringevæsenet bevilgede Summer i Budgetterminen fra 1ste April 1869 bespares, anvendes til tilfældige og uforudseede Udgifter ved Samme. — De indstillede Poster bifaldtes enstemmig.

Sag No. 2. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende nogle Pensionsfondet for Geistliges Enker vedkommende Poster.

Komiteen indstiller som Post 1: De paa Liste II og III opførte Tillæg til Pensioner af Pensionsfondet for Geistliges Enker bevilges for den med 1ste April d. A. indtraadte Budgettermin med ialt 357 Spd. aarlig. Post 2: Som Gagetillæg til en Fuldmægtig under Kirkedepartementet bevilges for den med 1ste April d. A. indtraadte Budgettermin 70 Spd. aarlig. Post 3: Sognepræstenke Ingeborg Wullum bevilges en Pension, stor 120 Spd. aarlig, at regne fra den Dag, da hendes yngste Barn fyldte sit 18de Aar, saaledes at af Pensionen 60 Spd. bortfalder i de Tidsrum, da hun maatte være Eneenke i Lunde Sognekald. Post 4: Den for Sognepræstenke Anna Magdalena Thoresen foreslaaede Tillægspension bevilges ikke. — De indstillede Poster bifaldtes enstemmig.

Sag No. 3. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 om Bevilgning til Udgifterne ved den paatænkte Omordning af Jordforholdene i Finmarken.

Komiteen indstiller: „Til Udgifter ved den i Lov om Ordning af Jordforholdene i Finmarken af 24de April 1869 omhandlede Foranstaltning bevilges for Budgetterminen 750 Spd.“ — Enstemmig bifaldt.

Sag No. 4. Indstilling fra Justitskomiteen No. 1 angaaende den kgl. Proposition om Eftergivelse af Halvdelen af Ole Christensen Sørfjord ifølge Underretsdom af 6te August 1864 paahvilende Sagsomkostninger.

Komiteen indstiller: „Ole Christensen Sørfjord af Sortlands Præstegjeld, Nordlands Amt, eftergives de ham ifølge Underretsdom af 6te August 1864 paahvilende Justitssagsomkostninger, til Beløb 130 Spd. 59 ß.“ — Enstemmig bifaldt.

Sag No. 5. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende den Trondhjems lærde Skole tilhørende Tiende af Kirkerne i Nordmøres og Romsdals Fogderier.

Komiteen indstiller: Kirkedepartementets Skrivelse af 17de Oktober f. A. med de deri paaberaabte Foredrag af 19de Juni næstfør vedlægges Protokollen. — Enstemmig bifaldt.

Derefter Referat, hvorpaa Mødet erklæredes hævet Kl. 10½.

Blandinger.

Kunstnotits. Professor Gustav Blæser i Berlin har nylig fuldendt en kolossal Buste af Alexander Humbolt, der er bestilt til New-York, hvor den skal opstilles. Den skal støbes i Bronce hos Howaldt i Hannover. Busten er 4 Fod høi og kommer til at staa paa en 9 Fod høi Piedestal, der efter Kunstnerens Tegning bliver forfærdiget af Granit i New-York.

Misfoster. I Nærheden af Hudiksvall i Sverige skal en Ko have bragt til Verden et dødfødt Foster, som var en Mellemting mellem Hund, Svin og Sælhund. Hovedet, skriver Hudv.-P., lignede nærmest en Mops eller Dogge. Benene er som paa et Svin og Ryggen og Bugen som paa en Sælhund. Hele Fosterets Høide er 18 Tommer, Hovedet 6 Tommer langt og 6 Tommer bredt, Benene 6 Tommer lange. Fosteret var næsten uden Hals og Ørene, som lignede en Kalvs, var fæstet bag Hovedet, næsten der, hvor Forbenene begyndte, og Bagbenene sad næsten ret bagover som Svømmefinner.

Ogsaa en Dødsanmeldelse. Lørdagsnummeret af af „Daily News“ indeholder følgende kuriøse Avertissement: „Naar Sam. Vibo personlig melder sig eller skriftlig henvender sig til Hr. Sam. Stern, Paradisgaden, Liverpool, skal han faa en glædelig Efterretning: Hans Kone lever ikke længer.

Luftfarter i Ballon er en af de Forlystelser, der er mest moderne i London i den sidste Tid. Hver Dag ser man en Kjæmpeballon, der holdes fast ved et tykt Toug, stige iveiret, og Enhver, der ikke skyr en Udgift af et Par Shilling, kan fra en betydelig Høide nyde Udsigten over den vidtudstrakte By. Endel ivrige Idrætsmænd havde endog sluttet Akkord med Eieren af „Captiff-Ballonen“ om, at han paa Derbydagen skulde lade dem stige tilveirs, for at de ovenfra kunde betragte Væddeløbene og den uhyre Menneskemasse i Epsom. Men Fornøielsen forvandledes til Sorg, idet Ballonen sprængte Touget og med en uhyre Fart for igjennem Luften. I Chelsea, hvorfra Ballonen gik op, herskede der stor Bekymring, da et Rygte udbredte sig, at 30 Personer gjorde den frivillige Luftreise i Ballonens Baad. Man blev først nogen beroliget, da Eieren af Ballonen erklærede, at der kun var to Arbeidere i Baaden. Ballonen havde taget Veien mod Øst og blev forfulgt med telegrafiske Stikbreve, men man har intet Haab om igjen at faa fat paa Flygtningen. Den blev sidst seet i Reading og i Oxford.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 9de Juni.

Dampskibet „St. Olaf“ hidkom Kl. 3 fra Hamburg. „Bravo“, Kapt. Rude, der

sammen med denne et eneste Hele. De stærke Jernnagler i Stokken sønderrev deres Armhuler, men de kjendte det ikke.

Bølgen slyngede Ourquen mod Klippen.

Sammenstødet fandt Sted.

Det fandt Sted under de Skyer af Skum, som altid skjuler slige Katastrofer.

Da dette Skymulm sank igjen, da Bølgen trak sig tilbage fra Klippen, rullede de sex Mænd omkring paa Dækket, men Matutina klede langs med Brændingerne. Stokken havde været til Hjælp og vendt Skroget.

I næste Øieblik laa Casquetbrændingerne, takket være de voldsomme Bølger, bag Ourquen. Matutina var indtil videre undsluppet den nærmest liggende Fare.

Slige hænder. Det var et vel anbragt Stød af Bougsprydet, som reddede Wood de Largo ved Tayflodens Munding. I de farlige Farvand ved Kap Winterton undgik Fregatten the royal Mary, under Kaptein Hamiltons Befaling, ved en lignende Manøvre med en Bjælke mod den forfærdelige Klippe Brannodunm, Skibbrud.

Stokken havde tjent Matutina til Aare; den havde erstattet Roret. Men denne frelsende Manøvre var en Gang for alle gjort og kunde ikke gjøres om igjen. Stokken laa i Havet. Paa Grund af Stødets Heftighed var den blevet revet af Hænderne paa Mændene ombord og var forsvundet i Bølgerne. At rive nogen anden Del af Træværket løs fra Skibet var det samme som at ramponere hele Skuden.

Orkanen rev Matutina med sig. I et Nu laa Casquetskjæret bag den. Intet tager sig saa usselt ud som et Blindskjær under slige Forholde.

Fyrtaarnet blev mindre og mindre, det blev mattere, blegere, det sluknede. Denne langsomme Forsvinden havde noget Uhyggeligt ved sig. Taagens tætte Masse vældede sig frem mellem

da vege de tilbage lidt ovenfor den gløende Fyrpande og faldt ned paa Klippen rygende, vanmægtige, blindede, lig halvforbrændte Fluer om et Lys.

For et Skib, som lader sig manøvrere, som har hele sin Takkelage i Behold, er Casquetsfyren nyttig; den raaber: Vogt Jer! Den advarer mod blinde Skjær. For et Vrag er den blot forfærdelig. Vraget, ødelagt og vanmægtigt, uden Modstandskraft mod Bølgens vanvittige Angreb, værgeløst mod Vindens Tryk, en Fisk uden Svømmefinner, en Fugl uden Vinger, kan alene gaa did, hvor Stormen driver det. Fyrtaarnet viser det det yderste Punkt, antyder Stedet, hvor det skal forsvinde, spreder Dag over Begravelsen. Den er Gravens Lysestage.

At belyse det ubevægelige Svælg, at advare for det Uundgaaelige, hvilken Fylde af tragisk Ironi!

XII.

Bryst mod Bryst med Blindskjæret.

De ulykkelige Mennesker ombord paa Matutina begreb denne bittre Haan, dette Topmaal paa Skibbrudet.

Synet af Fyrtaarnet indgjød i det første Øieblik et Glimt af Haab, i det næste dyb Fortvivlelse. Der var Intet at gjøre, Intet at forsøge. Hvad man har sagt om Kongerne, kan man sige om Bølgerne. Man er deres Folk, man er deres Bytte. Alle deres mangfoldige Nykker faar man underkaste sig. Nordenvinden kastede Ourquen mod Casquetsbrændingerne. Did bar det. Det var ikke værd at sige nei. Man dreves hastigt mod Skjæret. Man kjendte, hvor Bunden hævede sig. Havde man brugt Lodet, vilde man blot have fundet tre eller fem Favne Vand. De Skibbrudne hørte Bølgens dumpe Stønnen i det usynlige Klippesvælg. De glimtede nedenfor Fyrtaarnet, ligesom et dunkelt Snit mellem to Granitheller, det trange Indløb til

ankom hertil igaar Kl. 7½ Aften fra Stettin, afgik idag Formiddag til Bergen efterat have losset her et lidet Parti Stykgods.

Idag indklareredes Jagt „Atalanta", Kapt. Truelsen, fra Arnis med en Ladning Fedevarer, hvoraf 100 Foustager Smør; ogsaa „Kong Sverre" medbragte igaar fra Kiel 87 Fjerdinger Smør.

Indklarerede Fartøier den 9de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Jorine	Strøm	Drammen	frigj. Varer.
Emil	Ibsen	St.Pet.burg	Hamp.
Flight	Olsen	Harlingen	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 8de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Argo	Eger	England	Trælast.
Pegasus	Mathiesen	Slesvig	do.
Kjøkkelvig	Egenæs	Stavanger	ufort. Varer.
Astrid	Hansen	Rio Janeiro	Trælast.
Den 9de Juni.			
Fortuna	Næss	England	Trælast.
Petronelle	Jacobsen	Havre	do.
Idun	Bjønnæs	Tønsberg	Ballast.
Arendal	Strøm	England	Trælast.
Anne Katrine	Kromann	Fr.stad	ufort. Varer.
Oscar	Gabrielsen	England	Trælast.
Flora	Gundersen	Frankrig	do.

Ledige Embeder.

Et Overtoldbetjent-Embede i Kristiania Tolddistrikt. Overensstemmende med den ved kgl. Resol. af 13de Oktober 1851 approberede Lønningsplan for Toldvæsenets Embeds- og Bestillingsmænd ere Embedets Indtægter at anslaa til 900 Spd., hvoraf det Halve udredes som fast Gage med 450 Spd. og det Øvrige søges tilveiebragt ved Procenter af Tolddistriktets samtlige Intrader, der i Gjennemsnit for Aarene 1864—1868 have udgjort 1,050,477 Spd., hvorefter Procenterne for den vordende Overtoldbetjent ere at beregne med 0,0429 pCt. af Tolddistriktets samtlige Intrader. Det bemærkes, at den, der udnævnes til Overtoldbetjent, ifølge kgl. Resol. af 28de Marts 1863 er forpligtet til, efter Finants- og Toldedepartementets nærmere Bestemmelse, at overtage Pakhusforretningerne ved Kristiania Toldsted, samt at han ikke vil kunne oppebære nogen Del af Embedets Indtægter forend fra den Dag, han tiltræder samme.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles lavest østenfor Norge, hvor Vinden er frisk Nordlig til NVlig. Skyet Veir, Regnbyger i Aalesund. Temperaturen er fremdeles lav. Udsigterne er til Nordlig Vind.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fælleskl asse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „Anker" Liniens 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 22de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Medlemmerne af Kunstforeningen

„Minerva"

i Berlin, og de, der ønske at antegnes som Medlemmer, underrettes herved om at **nyankomne Prøvebilleder** for dette Aar ere til Eftersyn og Udvalg i **Fr. Berghaus's Papirhandel.**

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Allslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Til Amerika.

Det nye, hurtigseilende Emigrantskib „Septembrio", ført af Kaptein Thorjesen, udexpederes bestemt fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer den **25de Juni.** Indskibning d. **23de og 24de Juni.** Fragten er billig. Til de faa endnu ledige Pladse tegne man sig snarest muligt hos en af Undertegnede.

O. N. Tandberg, Skippergaden No. 26, Christiania. **Blichfeldt, Knoph & Co.,** Prinsensgade No. 3, Christiania.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Bøger.

Hos **Edv. B. Gjertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.

— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.

Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.

Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.

Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:

G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.

— Opgaverne alene, 60 ß.

— Facitbog, 24 ß.

— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.

Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.

— Franske Stiløvelser, 36 ß.

L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Hos Undertegnede erholdes:

Storegut. Af **A. O. Vinje.** Pris 18 ß, indb. 36 ß. **Nils Lund.**

I Kommission hos Undertegnede erholdes:

Norske Viser og Sange til Skolebrug. Pris 24 ß, indb. 30 ß. **Nils Lund.**

Tilsalgs.

Potetesmel i Sække og mindre Dele.

L. Kachelmacher.

Smør.

Extra godt Smør til 11 og 12 ß Marken hos **M. Hansen,**

Lille Strandgade N. 21.

Meel og Gryn

i Partier og Smaat til nedsatte Priser hos **M. Hansen.**

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Ingeniør Harald Frølich

(Jernbanetorvet 5)

anbefaler at egne Fabrikata:

Mousserende Drikke

fra Mineralvandfabrikken.

(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkarafler

fra Kristiania Sifonfabrik,

og

7/8" **Berg-Patroner**

fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Ny Colonial- og Fedevarehandel

anbefaler:

Gudbrandsdalsk Faarekjød

samt veltørrede og udmærket gode

Spegelaar

til moderate Priser.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Fra Kommissionslageret for

Munksjø Papfabrik i Jønkøping

anbefales: **Forhudningspap i Ruller,** utjæret og tjæret; det bedste Middel mod Træk fra Vægge og Gulve. **Asfaltpap til Tagdækning i Ruller,** uigjennemtrængelig for Vand og ildfast, ifølge Departementets Bestemmelse.

Begge Sorter prisbelønnede ved Industriudstillingerne i

Karlstad 1862. Malmø 1865.
Stockholm 1866. Paris 1867.
Stockholm 1868.

Fr. Berghaus.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Tilleie.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Tilkjøbs forlanges.

Aargangene 1865, 66 og 67 af Morgenbladet (komplette) kjøbes. Exped. anviser.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:

Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

den uhyggelige Havn, som man anede var fuld af Lig og Vrag. Det var snarere en Grottemunding end Indløbet til en Havn. De hørte, hvor Baalet spragede i Jernburet, et uhyggeligt Purpurskin belyste Stormen; det sorte Mulm og den rødagtige Røg kjæmpede, Orm mod Orm; bortrevne Kulstykker for med Vinden, og Snefoget syntes at gribe Flugten for det pludselige Anfald af Gnister. Brændingerne, som i Begyndelsen blot viste sig som dunkle Konturer, tegnede sig nu tydeligt nok, det var en Røre af Klipper, med Toppe og Kamme og Rygrad. Klipperne stak frem i grelle, rødagtige Linier, og paa det heldende Plan flagrede et blodfarvet Skin. Jo nærmere man kom, desto høiere reiste Skjæret sig truende og ulykkespaaende.

En af Kvinderne, Irlænderinden, dreiede sin Rosenkrands mellem Fingrene i krampagtig Iver.

Da Skipperen, der var Lods ombord, forulykkede, overtog Chefen Kommandoen. Alle Basker ere kjendte med Bjerget og Havet. De ere forvovne i Afgrunden og opfindsomme i Katastrofer.

Man kom frem til Skjæret og holdt paa at løbe paa det. Man befandt sig i et Nu saa nær ved Casquetsbrændingernes større nordlige Klippe, at den pludseligt skyggede for Fyrtaarnet. Man saa ikke Andet nu end denne og et Glimt bagfra. Denne Klippe, som stod der saa høireist i Taagen, lignede en sort Jættekvinde med et Hovedbaand af Ild.

Denne berygtede Klippe heder le Biblet. Den danner den nordre Fløi af det samme Blindskjær, hvis søndre Fløi er en Klippe ved Navn l'Etacq-aux Guilmets.

Chefen kastede et Blik paa le Biblet og raabte:

En beslutsom Karl, der kan bringe en Fangeline til Skjæret! Findes her Nogen, som kan svømme?

Intet Svar.

Der var Ingen ombord, som kunde svømme, ikke engang

Matroserne; en Ting, som forresten er meget almindeligt blandt Søfolk.

En Stok, der næsten var aldeles løsnet, svingede frem og tilbage ved Rælingen. Chefen greb om den med begge Næver og sagde:

Hjælp mig.

Man rev den helt og holdent løs. Nu havde man den og kunde gjøre med den, hvad man vilde. Fra at være et Forsvarsvaaben blev den et Anfaldsvaaben. Det var en temmelig lang Stok af kjærnefrisk Jerneg, der godt kunde tjene til Anfaldsvaaben; Hævestang mod en Byrde, Murbrækker mod et Taarn.

Pas paa! raabte Chefen.

Sex Mand med den afbrudte Mast til Rygstø greb Stokken og holdt den horisontalt udover Rælingen, ret som en Landse mod Klippens Bryst.

Manøvren var farlig. At give et Bjerg et Stød er djærvt. Alle sex kunde kastes i Søen ved Sammenstødet.

Saadanne Omvexlinger forekommer i Striden mod Stormen. Efter Stormen Blindskjæret, efter Vinden Graniten. Man havde til Modstander snart det Ufattelige, snart det Uryggelige.

Nu fulgte et af disse Minuter, i hvilket Haaret kan graane.

Skjæret og Skibet skulde mødes.

En Klippe er en taalmodig Ting. Skjæret ventede.

En Bølge brusede frem, fræsende af Vrede. Den gjorde en Ende paa al videre Venten. Den tog Skibet, løftede det og svingede det et Øieblik frem og tilbage som Slyngen svinger Kastevaabenet.

Et rask Tag! raabte Chefen. Det er bare en Klippe, og vi ere Mænd.

Man holdt Stokken i Beredskab. De sex Mand udgjorde

Dagbladet.

No. 132. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 11te Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandesjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr stad og Fr.hald, Aas, Holen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Lemberg, 9de Juni. Et ministerielt Dekret bestemmer det polske Sprog indført i den indre Embedsførelse i Galizien fra 1ste Oktober 1869.

Stockholm, 10de Juni. Kongen reiser med Hurtigtoget paa Søndag til Göteborg.

Et Par Bemærkninger om vore Næringsveies Stilling.

Der er vel faa Ting, som saavel i By som i Bygd er Gjenstand for en saa almindelig og livlig Diskussion, som vore økonomiske Forholde; vore udbredte Blade „Morgenbladet" og „Folketidende" have jevnlig indeholdt Udtalelser om denne Materie; men der er vel Ingenting, hvorom der, trods al Diskussion, hersker mere afvigende Meninger.

Jeg er ikke Næringsdrivende og er som Følge deraf uden de specielle Indsigter, som kun den kan have, der gjennem en længere Tid praktisk har beskjæftiget sig med en eller anden Side af vort økonomiske Liv. Jeg skal derfor ogsaa kun gjøre almindelige Betragtninger gjældende; men jeg mener, at heller ikke disse ville forsmaaes som Bidrag til Belysning af de Spørgsmaal, som man opkaster for sig.

Jeg har seet, at „Dagbladet" mere og mere hælder til den Tanke, at vore indenlandske Næringsveie bør beskyttes ligeoverfor de udenlandske ved Hjælp af Toldsatser paa udenlandske Varer. Har „Dagbladet" rigtig tænkt sig, hvad der ad denne Vei kan opnaaes?

Det er strax klart, at man ved Beskyttelsestold kun sjelden vil opnaa at bevirke mere, end at man sikrer sig sit eget Land som Marked for sin Industri; thi selv om man i fremmede Lande ikke gjorde Gjengjæld, saa vil dog den Industri, som for at blive til maa sikres ved Beskyttelse, ikke kunne konkurrere paa et Sted, hvor den ikke er beskyttet. Kan den nemlig dette, saa er Beskyttelsen saameget mere unyttig paa selve Produktionsstedet, hvor Varen ikke fordyres af Transportomkostninger.

Og selv sit eget Land vil den beskyttede Industri ikke altid kunne gjøre Regning paa at beholde som Marked; thi der gives en Mangfoldighed af Tilfælde, hvor Forbrugeren ikke blot ser paa Billigheden, men paa andre Egenskaber, som det ligger udenfor Toldtariffens Evne at give en Vare, f. Ex. større Soliditet eller smukkere Udstyr. I den Tid, da Beskyttelsessystemet var i Mode, skred man derfor meget hyppig til Indførselsforbud.

Men selv hvor man bringer en Industrigren tilveie ved Hjælp af Beskyttelse, sker dette kun derved, at Forbrugeren bliver nødt til at betale mere for Varen, end han ellers vilde behøve. Jeg sætter, at et Tøi koster 10 ß pr. Alen. For at ophjælpe en indenlandsk Industri lægger man en Told af 2 ß paa Alen. Jeg sætter fremdeles, at den indenlandske Industri er istand til at levere Tøiet for 11 ß. De, som kun se paa Billigheden, ville nu kjøbe dette indenlandske Tøi. Hvad sker saa? Jeg sætter, der forbruges 1,200,000 Alen. Herfor betaler Forbrugeren for det første 12,000,000 ß eller 100,000 Spd., som er Tøiets Værdi, og dernæst en Skat til Fabrikanten, fordi han er indenlandsk, af 1200,000 ß eller 10,000 Spd., som kunde spares. Kort, Staten træffer en Forføining, hvorved 10,000 Spd. trækkes fra en Mands Lomme over i en Andens, uden at den første derfor erholder noget virkeligt Vederlag. Staten kunde paa en vis Maade ligesaa gjerne betale Fabrikanten 10,000 Spd. for at anlægge sin Fabrik.

Hvis derimod de forskjellige Lande aabne sit Marked for den frie Konkurrence, saa erholde de alle større Chancer, og det Land, hvor Naturen begunstiger en enkelt Næringsvei, vil forsaavidt forsørge baade sig selv og i mere eller mindre Grad andre Lande. En saadan Næringsvei have vi i Skibsfarten, som i de sidste Aartier er 10doblet og som nylig er anslaaet til at indbringe 13 a 14 Mill. Spd. om Aaret. Det lader sig ikke bestride, at det er den Omstændighed, at England har opgivet at beskytte sin Skibsfart, som i væsentlig Grad har medvirket til dette Opsving, og allerede det Beløb, som vort Lands Skibe fortjene i fremmed Fart, er maaske mere end Udbyttet af de Næringsveie, som hertillands kunde skabes ved Beskyttelse.

Det kan vistnok ogsaa siges, at der, efterat vor største Næringsvei ved Korntoldens Nedsættelse har opgivet den største Del af den forøvrigt ikke store Beskyttelse, som den nød, ikke mere for Alvor vil blive Spørgsmaal om at beskytte nogen anden Næringsvei. En anden Sag er det, at endel mere eller mindre beskyttende Toldsatser endnu en Tid ville blive staaende, dels fordi Staten ikke kan undvære den Told, som kommer ind, og dels fordi der vel vil blive taget et vist Hensyn til Kapitaler, som i Henhold til de bestaaende Regler ere anbragte i en eller anden Næringsvei.

En af de vigtigste Aarsager til at vore Næringsveie i Regelen ere mindre udviklede end de tilsvarende udenlandske, er den Ting, at Renten hos os er høiere end paa de fleste andre Steder. Grunden til dette Forhold ligger igjen i, at vi i det Hele have for liden Kapital, og Sagen kan ikke forbedres derved, at der indføres en større Rentetvang.

En saadan Tvang kan gaa ud paa at nedsætte Renten for en enkelt eller enkelte Arter af Laan. Jeg sætter saaledes f. Ex. at Renten for Pantelaan i faste Eiendomme bliver nedsat til 4 pCt. Pantelaanene ville derfor ikke blive billigere; thi den Procent, som nu oppebæres mere, vil fremdeles oppebæres, om end i en anden Form, idet nemlig Debitor vil komme til at forskrive sig for et større Beløb, end det han erholder. Eller man kan ogsaa indrette sig saaledes, at Pantebrevet aldeles ikke er rentebærende, men som Haandpant vedlægges et rentebærende Gjældsbrev.

Hvis man vil opnaa sin Hensigt, maa man derfor indgaa paa større Indskrænkninger. Man kunde saaledes indføre den samme Rentetvang for alle Gjældsbreve, som ikke ere kortsigtige. Det vil kun virke til at gjøre de kortsigtige Papirer mere almindelige.

Selv om man indførte Rentetvang for alle Papirer og paabød lignende Tvang for Diskontopræmien, som lige siden Slutningen af forrige Aarhundrede har været fri hos os (der er altsaa Tale om en Tilbagegang af særdeles alvorlige Dimensioner), vilde man dog være lige nær. Man vilde kun blive tvungen til at gaa Omveie — f. Ex. drive Pengehandelen paa fremmed Grund — og disse Omveie vilde blot fordyre Pengene.

For at faa Renten nedsat maa man tvertimod gaa en aldeles modsat Vei. Man maa opgive enhver Affondring. Kreditsystemet maa være letvint og simpelt, og Forbindelsen med de kapitalrigere Lande saa livlig som muligt. Hvis vi i økonomisk Henseende sammen med det øvrige Europa dannede en fuldstændigere Enhed, vilde der ogsaa være en større Lighed i Renteforholdene, det er, vor Rente vilde være billigere. Det bedste, som for Tiden kan gjøres, er at inddrage fremmed Kapital i Landet, saaledes som f. Ex. Hypothekbanken har gjort.

Det er den til Grund for mit Raisonnement liggende Hovedtanke — at Kapitalen maa forøges — som ligger til Grund for en af de nyttigste Foranstaltninger, som hertillands ere trufne, nemlig den i Henhold til en Lov af 1824 skete Oprettelse af Sparebanker i By og Bygd. Derved har man nemlig trukket Penge, som laa paa Kistebunden eller maaske bortkusledes, ind i den almindelige Laanerørelse. At disse Sparebanker i Landdistrikterne have hindret megen Aager og Udsugelse er vistnok udenfor al Tvivl.

Men gives der paa den ene Side Omstændigheder, som bringe os i en uheldig Stilling, saa findes der ogsaa paa den anden Side Forholde, som ere heldige for os. Vi have f. Ex. i vore Vandfald en Uendelighed af Hestekræfter, og denne Kraft maa i og for sig være billigere end den, som andensteds maa tilveiebringes ved Damp. Udlændingens Overlegenhed er vistnok i andre Henseender saa stor, at det ikke har været os muligt i særdeles Udstrækning at benytte os af vor Fordel, men det er dog imidlertid paa vore Fosser, at vor store Sagbrugsindustri for den væsentligste Del er baseret.

Allerede vort Lands Beliggenhed giver os ikke ubetydelige Fordele. Det er sandsynligvis det af de isproducerende Lande, som ligger bekvemmest, og den Omstændighed, at en stor Del af dets Distrikter forholder sig til store Partier af Sverige som Kyst til Indland, maa skabe Næringsveie.

Imidlertid maa det vel antages, at det foruden Handel og Skibsfart kun er Landets naturlige Rigdomme, som i en nær Fremtid ville blive Gjenstande for mere betydelige Næringsveie; af vore Fiskerier kan der f. Ex. vistnok drives meget Mere ud end for Tiden. Men i den egentlige store Industri, i den Slags Manufaktur- og Fabrikvirksomhed, som er det Væsentlige i Storbritannien, Frankrig og Belgien, kunne vi ikke i nogen bestemmelig Fremtid vente at faa Synderligt at betyde. Det kan i mange Henseender være slemt nok; men dette Forhold er dog heller ikke uden sine gode Sider. Fiskerens og Sømandens Liv er vistnok i mange Henseender at foretrække for den Fabrikarbeiders, som tilbringer sit Liv ved et enkelt Hjul paa en Maskine, og den Spænding, som for Tiden hersker mellem Kapital og Arbeider, er af en saa uhyggelig Karakter, at man vistnok baade her og der oftere er fristet til at ønske et Land befriet fra en altfor storartet Industri, indtil Udviklingen medfører Forbedringer i et Forhold, som ikke med Nødvendighed er begrundet i Sagens Natur.

Lærermødet for Kristiania og Hamar Stifter.

Af de indkomne Forslag til Samtaleemner har den herværende Komite gjort følgende Udvalg, som den tillader sig at foreslaa til Behandling: 1) Om Lærerinder i Almuskolen. 2) Hamar Stiftsdirektions Rundskrivelse ang. Brugen af Pontoppidans Forklaring i Almuskolen. 3) Hvorledes kan man bringe noget Helt ud af Undervisningen i Historie i den korte Tid, som dertil kan levnes Almuskolen. 4) Hvad bør ansees som en hensigtsmæssig Timefordeling mellem Almuskolens forskjellige Fag. 5) Er det hensigtsmæssigt at anvende Lydmethoden i vore Almuskoler, især paa Landet? I benegtende Fald, hvilken Fremgangsmaade ansees som den bedste ved den første Undervisning i Læsning? 6. Kan Almuskolelærerens og den nationale Underofficers Stilling forbindes til Gavn for Individet og Samfundet? 7. Maalsagen.

Komiteen har her fremsat Spørgsmaalene i den Orden, i hvilken den agter at foreslaa dem behandlede; det vil i det forberedende Møde blive henstillet til Forsamlingen selv at afgjøre Følgeordenen, samt i Tilfælde af, at andre Spørgsmaal, som her af Komiteen ikke ere opnævnte, maatte bringes i Forslag, at bestemme, hvorvidt og naar de skulle behandles.

Da Komiteen er bleven gjort opmærksom paa, at det for mange af de fremmødende Lærere vilde falde ubeleiligt, hvis det forberedende Møde først holdes Mandag Eftermiddag den 12te Juli, bekjendtgjøres herved, at samme vil blive afholdt Søndag Eftermiddag Kl. 5 den 11te Juli. De egentlige Forhandlinger vilde da blive henlagte til Mandag og Tirsdag den 12te og 13de, og, hvis det skulde ønskes, til Onsdag Formiddag den 14de.

De, der maatte ville paatage sig at indlede et af de ovennævnte Emner, eller som ønske at holde Foredrag, anmodes om at anmelde dette for undertegnede Komite senest inden Udgangen af Juni Maaned.

Hamar, 5te Juni 2869.

Komiteen for Lærermødet 1869.

Romsdals Amtsformandskab

var for iaar samlet i Molde fra 24de til 31te f. M. Foruden Amtmand Arveschoug og Fogderne Elster, Nannestad og Waagaard fremmødte Amtets samtlige Ordførere, 36 i Tallet, af hvilke kun 1, nemlig Provst Arnet, var af den konditionerte Stand, idet samtlige de andre ere Gaardbrugere eller Kirkesangere og Skolelærere. Siden Loven for Almueskolevæsenet paa Landet af 16de Mai 1860 traadte i Kraft, har Amtsformandskabet været delt i 5 Komiteer til Sagernes Forberedelse. For iaar havde Amtsformandskabet 75 Sager at behandle, og bleve disse forberedede af 5 Komiteer.

Af Beslutninger vil jeg især fremhæve Stiftsdirektionernes Budgetforslag. Paa Grund af de mange Kommuners Krav paa Amtsskolekassen har man nu i flere Aar seet sig nødt til at gjøre en Udligning paa Amtets Matrikulskyld af 2 ß pr. Individ efter sidste Folketælling. Og saaledes ogsaa iaar. Romsdals Amtsskolekasses Indtægt for iaar bliver saaledes:

a) Af Amtskommunen	.	1554 Spd.	80 ß
a) Af Staten	. . . .	2429 —	20 —
	Tilsammen	3983 Spd.	100 ß

Det bevilgedes anvendt saaledes:

b) Til Alderstillæg	. .	916 Spd.	
b) Til Skolrhuse m. m.	.	3067 —	100 ß.

Imidlertid var Amtsformandskabet iaar i Tvivl om, hvorvidt man burde vedblive at udligne mere end efter 1⅓ ß paa Individet, eftersom Tiderne ere saa trykkende for Landalmuen paa disse Kanter. Men seet hen til, at saa mange Kommuner derved vilde komme til at standses i deres paabegyndte Byggeforetagender m. m., besluttedes, at man ialfald for iaar bør beholde den tidligere høiere Udligning.

I andre Retninger ere ogsaa Kravene saa mange og saa store, paa samme Tid som Laan ere vanskelig at bekomme, at man for iaar maatte bevilge følgende udlignet paa Matrikulskylden (som for Amtet udgjør 14,478 Spd. 76 ß), a) Amtskommuneudgifter 1 Spd. 72 ß pr. Skylddaler, b) til Veivæsenet 72 ß pr. Skylddaler. Kommer nu hertil Refusion til Statskassen 72 ß pr. Skylddaler tilligemed Ovenstaaende til Amtsskolekassen samt de engere Kommuneudgifter, saa vil man indse, at Skatterne ville blive tunge nok for dette Distrikt. Men vi faa arbeide tro og haabe paa bedre Tider.

J. Brovold.

Kristiania, den 11te Juni 1869.

Om Jernbaneforslagene skriver „Hedem. Amtst.": Det er en Sag af indgribende Betydning for Landet, der nu er opslaaet til Behandling, efterat Jernbanekomiteens Indstillinger ere forelagte Offentligheden. Ingen af Parterne har, som man vil se, vovet sig saalangt som Regjeringens Forslag, til et Statslaan paa omtrent 5 Milloner, heri dog indbefattet Bevilgninger til Geværer og Befæstninger osv.; en Minoritet har derimod fremsat Forslag om et Laan paa 2 Millioner, da den blandt andet anser Forbindelsen mellem det Nordenfjeldske og Søndenfjeldske af den Betydning for vor hele Udvikling, at den ikke vil betænke sig paa at anvende Statskassens eventuelle Overskud til Dækkelse af Renter og Afdrag. En Pluralitet har derimod fundet Landets Tilstand i sin Helhed for altfor betænkelig til at vove paa at optage noget Statslaan, medens den dog er fuldstændig enig i Vigtigheden af ved tidsmæssige Kommunikationer at binde vort Lands splittede Dele til hinanden og fremskaffe videre Markeder for de forskjellige Deles Produktion, ja den har følt Vægten af dette Moment i den Grad, at den har anseet sig forpligtet til at foreslaa Statskassens Overskud anvendt til en Begyndelse af Forbindelsen mellem Hamar- og Størenbanen til Aamot Kirke.

Betragter man dette Forslag alene ligeoverfor Landets økonomiske Stilling, da vil visselig de Fleste finde det i høi Grad uheldigt; thi haves Valget mellem at benytte Statskassens Overskud som Renter og Afdrag til en Kapital, der strax giver noget Helt, strax magter at sætte Løftestængerne i Bevægelse, og at benytte dette samme Overskud til et Arbeide, der i en længere Fremtid lægger Kapitalen saagodt som død, kan Ingen være i Tvivl.

Men det er ikke alene derfra dette Pluralitetens Forslag maa betragtes; — det er dikteret af andre Hensyn, som ikke ere mindre vigtige, og det er fordi den anser Valget af de forskjellige Alternativer for tvivlsomt, fordi den har følt den Mangel paa Grundighed, hvormed et saa vigtigt Anliggende fra Autoritetens Side er behandlet, fordi den, som den selv siger, ikke vil have og ikke tør have Valget af Kvikne- eller Røraaslinien nu fastslaaet, fordi den skjønner, at der ikke har været givet Opinionen

den nødvendige Tid og Anledning til at klare dette Spørgsmaal. Og saa er det visselig.

Dette Pluralitetens Udtryk indeholder tillige Antagelsen af, at den finder det lidet rimeligt, at den omhyggelige Behandling af Valget af Linierne, som Autoriteteterne burde have forberedt og for længere Tid siden forelagt Offentligheden, ikke kan forudsættes tilfredsstillende at fremgaa af Sagens Forelæggelse for Storthinget dennegang. Naar derfor Morgenbladet først i en Redaktionsartikel Søndag og senere igaar fortæller sine Læsere, at der angaaende Pengespørgsmaalet alene er Dissents, og at det er heraf alene, at der er formeret nogen Hindring mod Jernbanespørgsmaalets Fremme, da er det saameget mere paafaldende, som det samme Blad for et Dage siden i sit Referat af Jernbanekomiteens Indstilling har havt Anledning til ogsaa at fremsætte denne Pluralitetens Grund mod Antagelsen af det foreliggende Forslag af Forbindelsen mellem det Norden- og Søndenfjeldske, det nemlig, at den ikke vil fastslaa Valget af Kvikne eller Røraas. Er det en Manøver af dem, som dette Blad har anvendt saamange af under dette Thing, da er det vistnok ligesaa virkningsløst, da Enhver ved, at det, der vil dræbe Sagen dennegang, ikke er Bevilgningen, selv paa et for Landet saa ugunstigt Tidspunkt, men hovedsageligt den Mangel paa Grundighed i Behandlingen, som upaatvivlelig maa kræves ligeoverfor et saa vigtigt Anliggende.

Vor Nationalforsamling raader over for megen Dygtighed til at den flosfuløse Forelæsning i Statsøkonomiens ABC, som det samme Blad har grebet Anledningen til at indslænge i den 11te Time, tiltrænges; thi det er ikke der, Skoen trykker.

Statsraadsafdelingen i Stockholm. Efterat Statsraad Manthey i Statsraad for H. M. Kongen den 5te dennes i Underdanighed havde anmeldt, at hans Funktionstid som Medlem af Statsraads-Afdelingen i Stockholm udløber i Midten af forstkommende Juli Maaned, behagede det Hs. Majestæt naadigst at befale Statsraad Manthey i Løbet af Juli Maaned at begive sig til Kristiania for at indtræde i den Norske Regjering og overtage Bestyrelsen indtil Videre af Justits- og Politi-Departementet istedetfor Statsraad Meldahl, som under samme Maaned har at begive sig til Stockholm, for at indtræde som Medlem af Statsraads-Afdelingen.

Militært Sygevæsen. Ved kgl. Resol. af 5te dennes er der af det til Reisestipendier for Officerer og civilmilitære Embedsmænd bevilgede Beløb naadigst tilstaaet national Korpslæge i 2den Akershusiske Brigades Distrikt Christen Smith et Beløb af 200 Spd. med Bibehold af Gage og Emolumenter, for under et Ophold i Udlandet af 2 a 3 Maaneder, navnlig i Preussen og Østerrig, at studere det militære Sanitetsvæsen, under Betingelse af at han besørger sin Tjeneste ved indeværende Aars Vaabenøvelser og Sessioner udført paa en af Generalchirurgen godkjendt Maade uden forøget Udgift for det Offentlige samt med Forpligtelse til efter Hjemkomsten at indgive sædvanlig Rapport.

Kgl. Resolutioner. Under 5te ds. er det naadigst bestemt:

1. At Sekondløitnant i Marinen L. O. Rieck, til et fortsat Ophold i fransk Orlogstjeneste tilstaaes et halvt Aars Forlængelse i den ham ved kgl. Resol. af 26de Oktober 1866 meddelte Permission til at tage Tjeneste i den engelske og senere i den franske Marine.
2. At der til dette yderligere Ophold i fransk Orlogstjeneste tilstaaes ham et Stipendium beregnet efter 400 Spd. aarlig.
2. At der for det første Aar af hans Ansættelse i den franske Marine bevilges ham et Tillæg i hans Stipendium af 50 Spd.

— Under s. D. er det akademiske Kollegium naadigst bemyndiget til at lade den Professor i latinsk Filologi, Aubert, paahvilende Examination m. V. til den forestaaende filologiske Embedsexamen udføre af Stipendiat, Kand. mag. Johansen.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Distriktslæge i Midtre-Sogns Distrikt, J. W. Middelfart i 1 Aar, fra 1ste Juli d. A. af at regne, at være fraværende fra sit Embede, mod at dette imidlertid uden forøget Udgift for det Offentlige bestyres af en af Amtmanden i Nordre Bergenhus Amt dertil Konstitueret.

— Under s. D. er det bestemt, at den i Storthingets under s. D. naadigst sanktionerede Beslutning, dateret 11te Mai 1869, til Lov om Forandring af § 4 i Loven af 25de Aug. 1848 angaaende civile og militære Embedsgaarde, fastsatte Godtgjørelse for Afsavn af Chefsgaarde indtil Videre, fra 1ste Juli d. A. at regne, bliver at udbetale med et Beløb af 160 Spd. for en Korps- eller Bataljons-Chef og 120 Spd. for en lavere Afdelings Chef.

— Under s. D. er Justermesteren naadigst bemyndiget til at justere til Brug for Carl Johansværns Værft Vægtlodder paa 100 og 10 ℔, hvilke Lodder blive at indslaa Mærker, betegnende deres Størrelse, og at de ere Værftet tilhørende.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at Organisten ved Vor Frue Kirke i Trondhjem bliver at afsønne med 225 Spd. aarlig, der udredes af Kirkens Midler.

— Under s. D. er det naadigst bestemt: Fra 1ste Juli d. A. bliver Hammerfest Præstegjelds Landsogn under Hammerfest Provsti i Tromsø Stift at dele i 2de Sogne, Thinglag og Herreder, nemlig Hammerfest Landsogn og Kvalsunds Sogn, saaledes at til det nye Kvalsunds Sogn bliver at henregne: Refsbotten, forsaavidt den tilhører Hammerfest Præstegjeld, Ripperfjord, Kvalsund til og med Ytre Torskefjord samt den til Præstegjeldet hørende Del af Bargesund til og med Pladsene Komagnæs og Grøtnæs, og til det andet Sogn Resten af det nærværende Thinglag og Herred, samt iøvrigt paa de i Kommunebestyrelsens Beslutninger af 19de Februar f. A. og 13de Januar d. A. bestemte Delingsvilkaar.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at det, uanseet Bestemmelserne i den almindelige Bygningslov af 6te September 1845 §§ 28 og 30, hvorefter Skorstenspiber og Arnesteder skulle opføres af brændt Sten, i Medhold af samme Lovs § 51 naadigst tillades i Strandstedet Lærdalsøren i Nordre Bergenhus Amt at opføre Skorstene og Piber af Graasten, under Betingelse af, at Stenen er vel tilhuggen samt at Skorstenene og Piberne afpudses godt indvendig og udvendig og iøvrigt opføres under Jagttagelse af Bestemmelserne i ovennævnte Lov.

De forenede Rigers Konsul i Bilbao har indberettet til Departementet for det Indre, at den spanske Regjering ved Dekret af 1ste d. M. har bestemt, at den gjennem Dekret af 22de Novbr. f. A. istedetfor forskjellige Skibsafgifter indførte saakaldte Losningsafgift (impuesto de descarga) der har været erlagt i alle spanske Havne med 10 Realer pr. udlosset Tonelada (1000 Kilogr.) nedsættes til det Halve eller 5 Realer for alle Fartøier, der ankomme fra europæiske Havne. For Fartøier, der ankomme fra Havne udenfor Europa, vedbliver altsaa Afgiften at være 10 Realer.

Odelsthinget sammentræder Lørdag den 12te ds. Kl. 9 Fm. til Foretagelse af:

1. Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov ang. Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samling af Bygninger.
2. Indstilling fra Protokolkomiteen ang. Regjeringsprotokollernes Gjennemgaaelse.
3. Do. fra Do. ang. Statsrevisionens Udførelse af dens Hverv.
4. Referat.

Til Repræsentant- og Formandskabsmødet paa Børsen igaaraftes havde indfundet sig 12 Formænd og 29 Repræsentanter:

Ordføreren i Formandskabet, Hr. Assessor Løvenskjold, gjorde rede for den første og vigtigste af de indstillede Sager, om Indkjøbet af Eiendommen Matr.-No. 10 i Brogaden, den saakaldte Stenersgaard for 21,000 Sp., for at erholde en Gjennemgang fra Nygaden til Brogaden. Der forelaa i dette Øiemed 5 forskjellige Reguleringsforslag, af hvilke det ene tillige fremsatte Plan til et 10,264 □ Alen stort Torv midt inde i Kvartalet. Hvilket af de forskjellige Reguleringsforslag imidlertid blev antaget, var det nødvendigt at kjøbe Stenersgaarden, da Gjennemgangen paa dem alle var lagt igjennem den. Hr. Kjøbmand Graah havde begjært Ordet for at sige, at intet Andet kunde tale for Bevilgningen af en saa stor Sum, uden det, at man fik et Torv der nede i Kvartalet, thi det trængte man høilig til, og Torve var noget vi havde altfor lidet af. Derfor syntes han, at man først skulde votere, om man skulde faa Torv eller ei, hvad enten nu dette blev større eller mindre, før man voterede over Bevilgningen, da man da maaske kunde risikere bagefter intet Torv at faa, hvis nemlig et af de fire andre Reguleringsforslag blev antaget. Ordføreren mindede Hr. Graah om, at Hr. Graah selv havde været med i den Komite, som havde indstillet denne Gaards Kjøb, og at vistnok ogsaa Fordelen af et Torv ogsaa som No. 3 var nævnt blandt Motiverne, men at der var hele 5 andre Motiver som Komiteen havde, syntes det ham, lagt lige saa megen Vægt paa. Han vilde ikke have voteret om Torv, da det var hans Ønske, at Forsamlingen i dette Møde ikke udvalgte nogen af de foreliggende Reguleringsforslag, da man ikke dertil var tilstrækkelig forberedt, men at man kun voterede om det foreslaaede Indkjøb. Prof. Brandt oplyste, at Torvspørgsmaalet aldrig før var stillet saa paa Spidsen som iaften. Først var Tanken om Gjennembrudets Nødvendighed kommet frem, og dernæst havde man anført, som Ting gode at tage med, Torv og Skoletomt. Et Torv vilde vistnok være et stort Gode, men ikke et saa stort Gode, at det vilde opveie, hvad det vilde koste. Hvis man kunde tilfredsstille Byens Krav paa Torve i det Hele taget, havde det været en anden Sag, men det kunde man ikke, og i saa Fald skulde man før sørge for Torve paa andre Kanter af Byen, som trængte det mere, end denne Del, hvor Stortorvet, Youngstorvet, Lilletorvet og Torvet udenfor Vaterlands Bro laa saa nær hinanden. Dersom altsaa et Torv skulde være det eneste Udbytte af Kjøbet af denne Gaard vilde han stemme imod. Hovedsagen var før ham at faa en Regulering paa en eller anden Maade. Bankchef Frølich var enig med Graah og vilde til Bevilgningen knytte den bestemte Betingelse, at man fik et Torv dernede, hvilket vel trængtes, f. Ex. et Høtorv; thi Jernbanetorvet var altfor godt til Høtrafikken, og man vilde nok mere og mere faa andet Brug for det ved de med Jernbanen ankomne Produkter. Ordføreren bemærkede, at Formandskabet netop havde tænkt sig Jernbanetorvet udvidet istedetfor saa mange Smaatorve, og hvilken Fordel dette vilde have, troede han var indlysende for Enhver. H. F. Løkke syntes, at man burde holde sig til Sagen. Repræsentantskabet kunde jo siden, hvis det vilde have Torv, da bestemme det saa i det Møde, hvori Reguleringsforslagene skulde drøftes. Bankchef Frølich var tilfreds, naar de blot fik Anledning hertil. Politimester Michelet syntes, at det var farligt at vove sig paa saa store Udgifter, uden at have sikker Garanti for, at man skulde faa Noget igjen. Et Torv vilde udrette dette; han troede, det vilde ikke bringe saa liden Indtægt ved Afgifter, desuden vilde Priserne paa de Tomter, Kommunen vilde faa tilovers, stige, naar der kom Torv. Professor Brandt vilde nødig, at man iaften skulde stemme for Torv, da Tomteeierne, hvis de fik høre, at der var bestemt Torv, maaske vilde skrue sine Priser op. Lambrechts vilde have Stenersgaarden kjøbt, enten man fik Torv eller ei, da Reguleringen i dette Strøg forekom ham høist vigtig. Desuden var der jo allerede før af Repræsentantskabet blevet besluttet optaget Laan til Udførelse af dette Gjennembrud, hvilke Penge han maatte formode endnu var i Behold. Det skulde ialt være ca. 34,000 Spd. Herefter meldte sig flere Talere, men Resultatet blev dog tilsidst efter en 3½ Timers Debat at Indstillingen enstemmig vedtoges. Den anden Sag, angaaende Bevilgning til Anbringelse af en Dampbadeindretning i Forbindelse med den tidligere besluttede Tilbygning ved Byens Sygehus med Desinfektionsovn og Badeværelse, bifaldtes ligeledes enstemmig.

Det militære Undervisningsvæsen. Statsraaderne Broch og Irgens skulle, ifølge Aftbl., efter Forlydende paa Lørdag med Dampskibet Kronprinsesse Louise afgaa til Gøteborg og senere til Stockholm, for at konferere med Hs. Maj. Kongen om de Foranstaltninger, der bliver at tage i Anledning af Storthingets Anmodning om en Omordning af det militære Undervisningsvæsen.

Voteringsmaskine. (Aftbl.) Komiteen for Storthingstidendens Udgivelse har indstillet, at det af T. Høegh opfundne Apparat til Optagelse af Navnelister ved Voteringer ikke bliver at anvende. Efter Sagens Oversendelse til Komiteen har ogsaa to andre Mekanikere, nemlig DHrr. Walsøe og C. Wiger indleveret tvende lignende Apparater til Prøvelse. Medens Hr. Høeghs Opfindelse grunder sig paa Anvendelsen af pneumatisk Kraft, har Wiger søgt at løse Opgaven ved Anvendelse af Elektricitet og Walsøe ved rent mekanisk Bevægkraft. Samtlige Apparater have det tilfælles, at hver enkelt Repræsentant fra sin Plads skulde kunne kommunicere sin Stemmegivning til Præsidenten, hvorhos Høeghs og Wigers Apparater tillige med det Samme aftrykker Stemmelisterne. Komiteen vover dog ikke at foreslaa noget af disse Apparater bragt i Anvendelse, dels fordi en saadan Voteringsmaade vilde betage Afstemningen noget af den Offentlighed, der udgjør Forhandlingernes væsentlige Karaktermærke, dels fordi der neppe heller i noget af de foreslaaede Apparater haves fuld Garanti for, at Feiltagelser ikke vilde kunne indtræffe, og dels paa Grund af Omkostningerne, ligesom det antager, at det tilsigtede Øiemed, en hyppigere Optagelse af Afstemningerne, maatte kunne naaes paa anden Maade.

Hr. og Fru Isachsens Beneficeforestilling paa Kristiania Theater fandt Sted igaaraftes for fuldt Hus. Der opførtes Jules Barbiers efter vor Tids Begreber temmelig sentimentale Skuespil „Kora eller Slavinden". Fru Juell gav Titelrollen i det Hele taget meget smukt og opfyldte ogsaa her de Forventninger, man havde gjort sig om hende. Hr. Isachsen spillede Kraigs Rolle med sædvanlig Dygtighed og Fru Isachsen Marys; de bleve begge ved sin Indtrædelse paa Scenen og ofte senere stærkt applauderede. Til Slutning fulgte Fremkaldelse af Beneficianterne med Blomsterkastning, hvoraf Fru Juell ogsaa fik sin Andel. Med Ros maa ogsaa Hr. Selmer som Toby og Hr. Juell som den fordrukne Bill omtales, medens Samspillet i det Hele var noget ustødt.

Brand. Kl. 2¾ inat var Ildløs i Julsruds Gaard No. 21 i Raadhusgaden. Gaarden, der bestaar af gamle Bygninger dels af Laft, dels af udmuret Bindingsværk, har i Hjørnet af begge Fløibygningerne et Kjøkken og foran det en Trappegang, hvilke Rum begge støde umiddelbart til Nabogaarden. I Laftevæggen mellem den ligesom i Laftehovederne mod Naboen var der Ild paa alle tre Sider uden at Stokkene vare gjennembrændte, og uden at der i Væggen kunde opdages nogen Aabning, der kunde forplantet Ilden fra den ene Side af den til den anden. Paa Kjøkkenbænken havde ligget en Slobrok lige under det Sted, hvor Ilden var og i Trappegangen en Halmmatras, begge forbrændte. Ilden, hvis Foranledning man vanskelig kan forklare sig, opdagedes heldigvis betidsnok til, at man med en Haandsprøite kunde slukke den, inden synderlig Skade var anrettet.

Kaptein Rasmus Knap skal, ifølge Mgbl., i sidste Statsraad være indstillet til Kontre-Admiral efter Admiral Konow.

Ishavsfarere. („Tunsbergeren" for 9de Juni). Idag ankrede her paa Havnen Briggen „Ishavet", Kapt. Jacob Melsom, efter 12 Dages Reise fra Nordishavet, med en Fangst af 4050 Ungsæl og 1000 Stkr. Skudsæl, — cirka 600 Tønder Tran. — Den 14de Mai praiedes „Professor Hansteen", den havde kuns 100 Stkr. Sæl. Den 23de s. M. havde „Jan Mayn", Kaptein Bryde, 3500 Ungsæl, 600 Stykker Skudsæl. Den 26de s. M. saaes Briggerne „Svend Foyn" og „Stærkodder", den første med en Fangst af 3000 Ungsæl, 1040 Skudsæl; den anden 1800 ung og 700 gammel Sæl. Briggen „Ranger" var af Kaptein Melsom ikke seet siden 26de April; den havde da kun omkring 200 Ungsæl. „Skulda" af Drammen praiedes af Melsom paa Siden af Shetland; den havde da 2700 Ungsæl og 1200 Stkr. Skudsæl.

— Ifølge Sandefj.s Tidende ankom i Torsdags dertil fra Ishavet Sælfangerbriggen „Marie" med Fangst 2510 ung og 1702 gammel Sæl.

Kaptein Bryde bringer Efterretning fra følgende Sælfangere:

22de Mai havde				
Brig Svend Foyn	3000 ung	og	1000 gl.	Sæl,
Skib Franklin	600 —	„	2500 „	—
26de Mai havde				
Brig Ishavet	4000 —	„	800 „	—
— Jan Mayn	3800 —	„	600 „	—
— Stærkodder	2000 —	„	500 „	—
Skib Skulda	2800 —	„	1000 „	—

Nye Skibe. (Sarpsborg den 5te Juni). Dette Steds Handelsflaade er iaar forøget med 2 større Fartøier, nemlig Skib „Sverre", 190 K.-L., indkjøbt fra Drammen af Hr. Trælasthandler Thorne hersteds, og Skonnert „Zouav", 78 Læster, nybygget paa Hr. Jørgensens Skibsværft i Svelvig og kjøbt af DHrr. Mørch, Stang & Komp. hersteds.

Fredrikshalds Arbeidersamfund holdt i Søndags overordentlig Generalforsamling for at træffe Foranstaltninger til Indsamling af Midler for Opførelsen af en paatænkt Samfunds-Bygning. Efter nogen Debat om Maaden, hvorpaa Indsamlingen burde ske, blev det foreløbig bestemt, at Medlemmerne indtil videre skulde have Adgang til at yde frivillige Gaver efter sin Evne og den Interesse, de maatte føle for Sagen, medens det dog stilledes i Udsigt, at Beslutning om tvungne Minimums-Bidrag til Byggefondet senere bliver at fatte, naar de Hindringer, som Samfundets Love nu lægger iveien for en saadan Beslutning, er ryddede tilside. En Byggefondskomite paa 7 Mand opnævntes, og Indsamlingen skal foregaa i Sommermaanederne, medens Arbeiderne har god Fortjeneste, men ophøre 1ste Oktober. (Fr. Tilst.)

Angaaende den druknede Pige paa Tjømø skriver „Gjeng." Ifølge nogle til os indløbne Meddelelser skal der paa Tjømø være funden en Brystknap enten i eller i Nærheden af de Blodlevninger, der fandtes paa det Sted, hvor Pigen Dorthea Larsdatter Sulutvedt fandtes død. Man har ogsaa opgivet Knappens Eier, der nu siges at være paa en Søreise. Vi gjengive dette, som det er os meddelt, uden i ringeste Maade at ville indestaa for dets Sandhed. I en i Søndags paa Foranledning fra vor Side indløben Skrivelse heder det ogsaa, „at man maa henstille til Fremtiden, om hvorvidt det Slør, som nu hviler over Sagen, vil blive draget tilside, ikke tvivlende om, at Sandheden engang, sent eller tidlig, vil komme for Lyset".

Falitter i Mandal. Mandals Amtstd. skriver den 5te ds.: Vort Sted bliver desværre i disse Dage hjemsøgt af et Par Fallissementer, der ere Frugter af de senere Aars uheldige Konjunkturer. Omendskjønt disse Boer opvise temmelig betydelige Passiva efter vore Forholde, saa er det dog en Trøst, at de mere solide Handelsfolk hos os ikke ville blive rammede paa saadan Maade, at der for dem opstaar nogen Frygt. Et Par mindre betydelige Handlende ville antagelig blive revet med. Vi antage, at Passiva i det ene af de opgivne Boer, det nemlig, som skulle stille sig daarligst, efter hvad der hidtil er oplyst, andrage til omtrent 30,000 Spd.

Uagtet disse Uheld virker til Arbeidsløshed og Tab for Mange, saa have vi dog det Haab, at man vil kunne rette herpaa, saafandt dette Sted har mange Betingelser for Levedygtighed. Vi tro ikke, at man bør lade sig formeget betage af den Modløshed, som gjerne vil indfinde sig umiddelbart efter større Uheld.

De Kjøbmænd, der til den 5te havde opgivet sine Boer, sees i en Bekjendtgjørelse i s. Bl. at være Gustav Pederson, Chr. Gjertsen og Edv. Eriksen.

Udvandrerforening. Da under de nuværende trykkende Forhold og den raadende Arbeidsløshed, Armoden i England paa flere Steder er steget

saa høit, at den ikke kan hæmmes ved vanlige Midler, har der i London dannet sig en Forening for at søge at muliggjøre arbeidsløse Personers Udvandring til Kolonierne og Amerika.

Det 6te almindelige svenske Lærermøde vil finde Sted i Upsala den 16de til 18de ds. De til Overlæg fremsatte Spørgsmaal er ikke mindre end 107 i Tallet, deraf 25 „almene" og Resten „specielle", hvilke sidste er fordelt paa 6 Sektioner.

„Slojdskolan" i Stockholm har i det forløbne Aar været besøgt af 1,896 Elever, 1,056 mandlige og 840 kvindelige. Af de mandlige Disciple havde 790 allerede før sin Indtrædelse i Skolen egnet sig til teknisk Virksomhed og af de kvindelige 141. Et Udvalg af Skolens bedste Arbeider skal afsendes til Kunstudstillingen i Gøtheborg.

Den svenske Oldgransker, Richard Dybeck, har opdaget to ikke forud kjendte Runeindskrifter, som begge skal være særdeles mærkværdige, den ene i Kårsta og den anden i Orbygarns Sogn i Roslagen.

Storthinget.

Fredag den 11te Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. Sekretær Enge.

Sag No. 1. Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Grundlovsforslag om Forandring i § 12 med flere §§ (Statholderposten).

Komiteens Indstilling findes indtaget i Gaarsbladet.

Bagger var overbevist om, at der ikke gaves Nogen i Thinget, som ikke skulde ønske, at den for den norske Nationalitetsfølelse saarende Bestemmelse om Statholderposten snarlig maatte blive ophævet. Taleren kunde desuagtet ikke nu stemme for Komiteflertallets Indstilling, idet han henholdt sig til, hvad Mindretallet i Komiteen havde udhævet, og som Taleren derefter yderligere udbredte sig over. Motzfeldt: Ingen norsk Mand vilde betænke sig paa at ønske Statholderposten væk fra vor Grundlov. Ikke alene som god Nordmand, men ogsaa som loyal Borger vilde Taleren virke derfor. Man maatte opfatte Stillingen saaledes, at alle Omstændigheder burde bringe Storthinget til at understøtte Hs. Majestæts Bestræbelser for at faa denne Sag ordnet til Norges Tarv. Taleren vilde stemme for alle de fremsatte Forslag. Daae: De mod Flertallets Indstilling anførte Grunde vare de gamle, men de havde nu endog mindre Vægt end før. Taleren udviklede nærmere de Grunde, som Flertallet i sin Indstilling havde anført, idet han nemlig ikke kunde forstaa, hvorledes den Opfatning kunde forsvares, at Regjeringen havde forbeholdt sig eller af andre Grunde burde have Forslagsretten i denne Sag. Det var overhovedet en mislig Ting at trøste sig med, at Regjeringen vilde tage vare paa og fremme Storthingets Ønsker, naar Grl. havde anvist Storthinget selv at sørge for dem. Unionen havde Alle kjær, og derfor troede han netop, at man i denne Sag skulde gaa lige bent paa Sagen, og ikke sky de Smaaubehageligheder, som muligens kunde følge med. Det Haab, Komiteens Mindretal havde ytret ligefra 1862 af, at Tiden nu skulde være nær til at se et kgl. Forslag fremsat, havde man endnu ikke seet opfyldt, og derfor troede han, at Storthinget selv til sørge for Sagen. O. G. Ueland fandt, at Sagen ikke havde stor praktisk Betydning, og man kunde stole paa vor Konges Ord for, at han vilde fremsætte Forslaget, naar Tiden var beleilig. Han vilde stemme mod Flertallets Forslag. Efter en Bemærkning af Daae ytrede Richter: Han troede ikke, at det norske Folk trængte yderligere Belærelse om de Grunde, som skulde bevæge Storthinget til at holde fast paa Storthingsbeslutningen af 1859. Han kunde ikke tænke sig, at Andet kunde tale mod at fremme Sagen nu, end det, at den svenske Opfatning fremdeles var den samme som i 1859 og 1860. Unionsforslaget maatte betragtes som en Tilkjendegivelse fra Regjeringen om, at den ansaa Forholdet for nu at være saaledes, at denne Sag maatte kunne gjenoptages. Christensen henholdt sig til Mindretallets Indstilling. Han var ikke mindre god Nordmand og ønskede ikke mindre levende Statholderposten ophævet end enhver Anden. Taleren gjennemgik Sagens Historie og fremhævede de Grunde, som havde ledet Storthingene i 1862 og 1865 til ikke at vedtage noget af de hvilende Forslag. Daa maatte i Anledning af Christensens historiske Fremstilling finde sig opfordret til nærmere at dvæle ved de Dele, som skarpest betegnede dens Vendepunkter, og naar man betragtede disse, maatte man heri finde Grunde for at fremme Sagen. Sørensen fremhævede med Styrke, at Sagen var en stor Sag, og at det ikke vilde være stemmende med Storthingets Værdighed, ligesom det vilde røbe Mistillid til Svenskernes Brodersind, ikke nu at fremme Sagen. Steen mente, at man her nu maatte fatte en Beslutning; ikke at fatte nogen Beslutning, var Mistillid. Dersom der stod Noget bag denne Sag (Unionsforslaget), maatte det være Storthingets Pligt at handle; det var det ikke værdigt at vente og lade Andre handle. Sverdrup fremhævede de store Formaal, som i denne Sag maatte holdes for Øie, fordi de hentede sin Styrke fra Folkefølelsen af, hvad der skyldtes Fædrelandets Ære og Vel; denne Sag var derfor en stor Sag, og den kunde ikke ved nogen Betragtning blive en liden. Han vilde minde om Karl Johans Ord: „Den Nation, som bortgiver noget af sin Ære, den har svært for nogensinde at gjenoprette sit Tab". Nationalitetstankens verdenshistoriske Udvikling siden 1848 kjendte Alle; og med denne Tankes Udvikling var Forslaget om Statholderpostens Ophævelse fremkommet allerede i 1851, og det var fremkommet ikke fra den radikale Side, det var den nationale Trang, som skaffede sig Udtryk i dette Forslag. Sagen var strandet indtil 1859 ene og alene, fordi de foreliggende Forslag havde havt formelle Feil. Men nu var der ikke nogen slig Hindring, og han skjønnede ikke, hvorledes nogen Folkerepræsentant med Nationalitetstanken for Øie kunde lade sig bevæge til ikke nu at give Forslaget sin Stemme. Det var nationalt at handle saa, og det var loyalt ligeoverfor Kongen og det var tillidsfuldt ligeoverfor Svenskerne. Ansvaret kunde ikke her oversees. Møder vor Optræden Modstand i Sverige, ligger heri et Bevis for, at denne Sag ikke er upraktisk, men eier en stor Betydning, som tvinger os til at huske vor Borgerpligt til Fædrelandet. Vi kan ikke lade Sagen falde; vor Forfatning, vor Konge, vor Stilling byder os at handle. Men der var noget, der var større end Konge og Forfatningen, og det var Nationens Fremtid. Og derfor maatte vi ikke vise den skjæbnesvangre Svaghed at lade Sagen hvile. Dette var den ene Side af Sagen, som han nu vilde frembære for at paavise sin Ret og sin Pligt til at fremsætte det nu foreliggende Spørgsmaal og — saafremt det nu ikke vandt Repræsentationens Bifald — da at fremsætte det, saalænge han havde den Ære at være Medlem af denne Forsamling. Sagen skulde ikke dø, og om ikke vi fik se dens endelige Seir, da skulde vi til vore Efterkommere overlevere blanke Vaaben til dens Forsvar og et uplettet Skjold. Var der end kommet Skaar i disse Vaaben, da var det fordi Sagen havde mødt en anden Modstand, end den havde fortjent, og derfor kunde det vel hende, at ogsaa Huggene fra vor Side var falden noget tunge. Det var i høiste Maade illoyalt ligeoverfor Kongen at lade ham tage denne Sags tunge Ansvar alene paa sine Skuldre. Taleren vilde spørge, hvorledes det vilde tage sig ud, om Svenskerne vilde gjøre Kvalm, endnu efterat vi havde gaaet ind paa, at en Unionskomite skulde nedsættes. Foreningen hvilede paa gjensidig Tillid, og den kunde bestaa til begge Rigers Held; men vi vare vorne Mænd og skulde mindes, at om Svenskerne ikke vilde indrømme vor Ret, kunde vi staa alene. Han vilde stemme for hvilketsomhelst af de hvilende Forslag. Schweigaard: Kunde denne Sag ikke bringes til at gaa, burde man ikke bringe den til at fremkalde Forlegenheder. O. G. Ueland advarede mod Forivrelse, naar Sagen allerede, som han nu troede, var i god Gjænge; han vilde derfor ikke længer stemme for noget, selv ikke sit eget Forslag. O. Welde følte sig forpligtet til at sige, at han følte sig smertelig berørt af Uelands Erklæring om ikke at ville stemme for sit Forslag; Taleren fandt ingen Grund til at fragaa sin Underskrift. Aschehoug havde den Opfatning af Stemningen baade i Sverige og Norge, at han for et Par Maaneder siden vilde have stemt for den. Men nu var Tiden skredet saa langt frem, at han fandt det upassende at forelægge Regjeringen denne Sag til Sanktion; man havde ikke nu Tid til at forberede sig. Daae vilde paa Komiteflertallets Vegne redegjøre for de Grunde, som havde bevæget den til at udskyde denne Sags Behandling til senere ud i Thingtiden, idet der nemlig burde holdes Adgang aaben til at lade muligens forefaldende Begivenheder have Indflydelse paa dens Skjæbne. — Sagen optoges derefter til Navneopraab. Først stemtes over Litr. C med Navneopraab. Det forkastedes med 71 St. mod 39. For stemte følgende Herrer: Riisnæs, Løberg, Floor, J. Schwartz, Mortensen, Sæhlie, Schulze, Postmester Hansen, Bentsen, Nilsen, Olaffen, Daae, O. Wiig, Sørensen, Steen, Storsten, Kolbenstvedt, O. G. G. Ueland, Thorsen, P. Jensen, Andersen Moen, Gram, Motzfeldt, P. Sæther, O. Welde, Richter, J. Velde, Krognæs, Iversen, Bjørnsgaard, J. Aarflot, Sverdrup, Wennemo, Smith-Petersen, Tonning, Falsen, Løken, U. Sverdrup. Mod stemte: Sæim, Dahl, Aall, Falsen, Eika, Voie, Viborg, Strand, Swensen, Nye, Schweigaard, D. Kildal, Aschehoug, Lambrechts, Hammerstad, Lunde, Vaalen, Horgen, Brandt, Olrog, Vogt, Broch, Holmboe, Rode, Maartmann, Wiel, Th. Schwartz, M. Kildal, Norderhoug, Enge, Aschheim, Hesselberg, Landmark, Christiansen, Helle, Jaabæk, Bergsager, Foss, Løitn. Brandt, Sundt, Liestøl, Landvik, Augustinussen, Sandberg, Heggelund, Nergaard, Mathiesen, M. Aarflot, Grønningsæter, Balchen, Bagger, Sibbern, Hansen Vik, Christensen, O. G. Ueland, Kjerschow, Lorck, Schawland, Norbye, Bødtker, Selboe, Valstad, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Svano, J. Sæther.

Derpaa stemtes over Sverdrups Forslag Litr. B. og A. uden Navneopraab, begge forkastedes med 70 Stemmer mod 38. Derpaa stemtes med Navneopraab over Uelands Forslag (uden Statsminister), der forkastedes med 61 Stemmer mod 48 St. For stemte: J. Schwartz, Mortensen, Sæhlie, Schulze, Enge, Aschiem, Bentsen, Augustinussen, Heggelund, M. Aarflot, Nielsen, Olaffen, Daa, Grønningsæter, O. Wiig, Sørensen, Steen, Storsten, Kolbenstvedt, G. Ueland, Thorsen, Jensen, Andersen (Moen), Gram, Motzfeldt, P. Sæther, O. Welde, Richter, J. Velde, Krognæs, Iversen, Nordbye, Bjørnsgaard, J. Aarflot, J. Sverdrup, Wennemo, Smith-Petersen, Tonning, Falsen, Løken, U. Sverdrup, Riisnæs, Aga, Sæim, Løberg, Tharaldsen, Eika, Voje, Floor. Mod stemte: Broch, Holmboe, Rode, Maartmann, Wiel, Schwartz, M. Kildal, Norderhoug, Hansen, Harbitz, Hesselberg, Landmark, Christiansen, Helle, Jaabæk, Bergsager, Foss, Strand, Skjerkholdt, Lindstøl, Liestøl, Landvik, Sandberg, Nergaard, Mathiesen, Balchen, Bagger, Sibbern, Hansen (Vik), Christensen, O. G. Ueland, Kjerschow, Lorck, Schawland, J. Sæther, Bødtker, Selboe, Valstad, Faye, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Svano, Dahl, Aall, Wiborg, Færden, Strand, Schwensen, Nye, Schweigaard, D. Kildal, Aschehoug, Lambrechts, Hammerstad, Lunde, Vaalen, Brandt, Horgen, Olrog, Vogt. Amtmand Jensen var fraværende under alle Voteringer.

Sag No. 2. Om udvidet Adgang til Udførelse af kirkelige Forretninger (den saakaldte Sognebaandsløsning).

O. Velde imødegik de Indvendinger, hvorpaa denne Sag 2 Gange har strandet i Lagthinget. Han troede det almindelige Ønske gik i Retning af en saadan Lov; Lagthingets Ængstelse for Følgerne af denne Lov, fandt han, reiste sig af smaalige Grunde. U. Sverdrup fremhævede, hvad der første Gang havde bevæget Lagthinget til at forkaste Odelsthingets Beslutning; men da Sagen anden Gang kom tilbage til Lagthinget, forelaa en Odelsthingsbeslutning, som løste Sognebaandet aldeles, ja saa vidt som i noget Land med Undtagelse med Danmark var skeet, og i visse Henseender idetmindste endnu videre samt under alle Omstændigheder mere hensynsløst ligeoverfor Præst og de bestaaende Forholde. Odelsthingsbeslutningen var et Slag i Ansigtet paa al Kirkehistorie, og opløste hele vor bestaaende Kirkeforfatning. Provst Jensen mente, at Sagen saalangtfra at være en saa stor Sag, som U. Sverdrup vilde gjøre den til, var en liden men praktisk Sag. For det Distrikt, (Tromsø Amt) Taleren repræsenterede, gjorde de lange og haarde Søreiser og den store Udstrækning af Præstegjeldene en saadan Lov om Sognebaandsløsning til en ligefrem Nødvendighed. Bentsen imødegik U. Sverdrup, hvis Opfatning han ikke delte i noget Punkt. Det Hele gjaldt jo kun at give de enkelte Menighedslemmer Adgang til at henvende sig til hvilken de vilde af de Præster, som Staten selv havde ansat og erklæret for at være kristne rettroende Mænd; heri saa Taleren ingen Fare. Efter en yderligere Debat mellem Aschehoug, U. Sverdrup, P. Jensen, O. Velde, Richter optoges Sagen til Votering, der skede med Navneopraab. Odelsthingets sidste Beslutning (for hvis Antagelse i Plenum ifølge Grl.s § 76 kræves Totrediedels Stemmeflerhed) forkastedes med 55 St. mod 53.

Mødet hævet.

Derpaa sammentraadte Odelsthinget. Præsident Kildal.

Sag No. 1. Lagthingets Anmærkninger til Auktionsloven vedtoges enstemmig og uden Debat. Derpaa Referat.

Mødet hævet Kl. 1¾.

Blandinger.

Ædel Stolthed. Londonnerbladet International omtaler følgende Anekdot: To Personer, som hørte til Prins Kristian af Slesvig-Holstens nærmeste Omgivelser, havde ladet falde nogle bidsige Udtryk mod hverandre, og en af dem tabte saaledes al Tanke om det Passende, at han, idet han glemte Prinsens Nærværelse, raabte til sin Modstander: „De er det største Fæ, som findes i London". Prinsen udbrød fortørnet: „De glemmer, at jeg er tilstede".

Høi Alder. For nylig døde en Mand i Neapel, 105 Aar gammel. 1 Maaned før sin Død besteg han i Selskab med nogle Venner Vesuv tilfods. Han efterlader sig 20 Sønner, af hvilke den ældste er 83 Aar gammel.

Men hvad vilde den tilbagestyrtende Bølge gjøre med dem?

Den bar dem tilbage paa sin Ryg.

Nogle Minutter senere var Matutina klar af Brændingerne. Ortach forsvandt som Casquetsskjæret havde forsvundet.

Det var den anden Seier.

For anden Gang havde Ourquen befundet sig ved Skibbrudets Rand og var sluppet derfra med Forskrækkelsen.

XV.

Portentosum mare*).

Imidlertid havde Taagen sluttet sig endnu tættere om Ourquen. De vidste ikke, hvor de vare. De saa knapt en Kabellængde frem. Til Trods for en ren Stenkastning af Haglkorn, der tvang Alle til at bøie Hovederne, havde Kvinderne besluttet ikke at gaa ned i Kahytten igjen. Der gives ikke et Væsen, som ikke foretrækker Skibbrudet under aaben Himmel. Saa nær Døden, synes man at Tag over Hovedet er Begyndelse til Ligkisten.

Bølgerne, som svulmede mere og mere i Veiret, bleve kortere. Naar Bølgen svulmer, antyder det en Sammenklemning, i Taage antyder visse Bevægelser i Vandet et Sund. Og uden selv at vide det, dreve de virkelig langs Aurigny. Mellem Ortach og les Casquets i Vest samt Aurigny i Øst er Havet sammenklemt og besværet. Havet kan plages som enhver Anden, og naar det plages, bliver det rasende. Dette Pas er meget frygtet.

Matutina befandt sig i dette Pas.

Man tænke sig et Skildpaddeskal under Vandet, stort som Hyde-Park eller Champs-Elysées, og hvori hver eneste Rifle er en Grund og hver eneste Ophøining et Blindskjær. Saadan er

*) Det vidunderlige Hav.

Skibet og den forsvindende Lysning, der blandede sig med den. Luen glimtede, kjæmpede, krøb sammen, tabte sin Form. Den saa ud som en Druknende. Skinnet gik over til et blaablegt, flagrende Glimt. Det udvidede sig til en Cirkel af afblegede Lyspartikler. Det var som om Lyset var blevet sønderkrammet i Nattens Favntag.

Klokken, der var en Trusel, hørte man ikke mere; Fyrtaarnet, der var en Trusel, var forsvundet. Men om end denne dobbelte Trusel var borte, blev det alligevel endnu uhyggeligere. Den Ene var en Røst; den Anden var en Fakkel. De havde noget Menneskeligt ved sig.

Begge vare forsvundne, hvad stod tilbage?

Det stumme, altfavnende Mørke.

XIII.

Ansigt mod Ansigt med Natten.

Ourquen var atter sluttet i det bundløse Mørkes Favn.

Matutina, der var undsluppen Casquetsbrændingerne, dansede som en Kork paa Bølgerne. Kastet til alle Kanter af Vind og Bølge, var den en Kastebold for deres mest vanvittige Luner. Den havde næsten aldeles ophørt at stampe mod Søen, et forfærdeligt Tegn paa et Skibs Dødskamp. Vraget slingrede blot. Stampningen er Kamplystens Udbrud.

I Storm og i Særdeleshed i Snestorm gaar Hav og Nat slutteligen over i hinanden og danne tilsammen blot en Taage. Tykke, Slingringer til alle Kanter, ikke en Ledetraad, hverken Rast eller Ro, uophørligt at begynde paa igjen, hvor man slap, den ene Læk efter den anden, ingen Horisont synlig, bælmørke Natten rundtomkring; i slig Stilling var Matutina.

At blive frelste fra Casquetsbrændingerne, at gaa fri af Skjæret, var en Seier for de Skibbrudne; men fremfor Alt var

Fra Jakobsens Farvendsalg, Skippergaden No. 29,

anbefales til billige Priser:

Malerolie, raa og kogt, Blyhvidt, Zinkhvidt, Oker, Venetianskrødt, Bruntrødt, Kjønrøg og Kridt i Foustager og mindre Dele, Vognsmørelse i Foustager og smaa Kasser, Hornlim, udmærket godt, Politur, tyk og tynd, tyk Terpentin og Terpentinolie, Lithografstene, Farver og Fernisser, endel Bogtrykkersværte m. m. m.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 11te Juni.

Idag indklareredes Brig „Stjørn“, Kapt. M. Hansen, fra Havanna med 1205 Kasser Sukker.

— Dampskibet „Kronprinsesse Louise“, der efter Ruten skulde have været her igaar, skal paa Grund af Storm tvende Gange have gjort Vendereise fra Helsingør, hvor det ifølge Telegram endnu laa igaar Aftes. Det kan ikke ventes hid før imorgen.

Indklarerede Fartøier den 10de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Sif	Olsen	Riga	Hamp.

Udexpederede Fartøier den 10de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Tradesman	Cooper	England	Is.
Bossuet	Monset	St. Valery	Trælast.
Dyreborg	Udby	England	do.
Louise	Poulsen	Arendal	ufort. Varer.
Joh. Vilhelmine	Feber	Bremen	Trælast.
Solid	Olsen	Laurvig	ufort. Varer.

Ledige Embeder.

Et Professor-Embede i den anvendte Mathematik ved Universitetet med en aarlig Gage af 800 Spd.

Med Hensyn til dette Embede henvises til kgl. Resolution af 20de November 1837 angaaende foreløbige Prøver for dem, der attraa Ansættelse som Universitetslærere.

Auktioner. Lørdag 12te Juni Kl. 12, i No. 9 i Prinsensgade hos Advokat Nicolaysen over Gaard No. 7 A i Grubbegaden. — Lørdag 12te Juni, Kl. 1½, paa det gamle Raadhus over No. 9, 12, 17 i Akersveien, No. 1 i Tellhusgaden og No. 1 ved Kirkeveien.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar fremdeles lavest paa Østlandet, hvor Vinden er frisk til stærk Nordlig til Vestlig. Veiret er klart. Temperaturen har naaet Normalstand paa Østlandet, men er endnu for lav paa Vestkysten. Udsigterne ere fremdeles til Nordlig Vind.

Kristiania Torvpriser

den 11te Juni 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	84	3	„
Do. Vold	1	96	2	60
Halm af Rug	„	96	1	„
Do. - Byg	1	60	1	96
Do. - Havre	1	24	1	60
Havremel	6	60	6	96
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	108	1	6
Do. - Tønde	1	96	2	12
Byg	3	48	3	72
Havre	2	48	2	72
Smør pr. Bpd.	2	24	2	72
Talg	1	„	1	12
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	108	1	„
Kalvekjød	1	„	1	48
Faarekjød	1	„	1	24
Furuved	2	24	2	48
Granved	2	„	„	„

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Generalforsamling

for oplandske Dampskibe afholdes i Hr. Listads Lokale paa Lillehammer, Mandag den 5te Juli Kl. 6½ Eftermiddag. Interessenterne have fri Befordring til og fra Mødet med Skibladner. De sædvanlige Sager, saasom Decision til sidste Aars Regnskab, Valg af forskjellige Funktionærer m. m., vil da blive foretaget.

Direktionen.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg
(Grev Wedels Plads No. 4)
er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Ansøgninger om Fripladse for næste Skoleaar indleveres inden **1ste Juli.** De, som har Fripladse nu, maa søge paany, dersom de ønsker at beholde dem. Ansøgningerne maa ledsages af paalidelige Oplysninger om Vedkommendes økonomiske Stilling.

P. G. Bredals Skriveskole, som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever. Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Bazar.

I Henhold til Totalafholdsforeningens tidligere Bekjendtgjørelse tillader Bestyrelsen sig at henlede Opmærksomheden paa, at Bazaren vil blive afholdt den 24de, 25de og 26de d. M. Stedet skal senere blive bekjendtgjort. Enhver liden Gjenstand, den være nok saa ringe, modtages med Taknemmelighed. Jo større Imødekommenhed fra Publikums Side, jo større Opmuntring er det for Bestyrelsen til med udstrakt Iver at arbeide for Sagens Fremme. Giverne anmodes om godhedsfuldt at indsende sine Gaver snarest muligt til Fabrikant Th. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, Kurvemager J. Klute, Øvre Torvgade 10, Fotograf D. G. Nyblin, Skippergaden 36, Kjøbmand Joh. Olsen, Grønland 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien 194 (Trinserudbakken).

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved **J. S. Øvre & Comp.** Raadhusgaden No. 5.

Bøger.

Udkommet er:
Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:
Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Tilsalgs.

Carl Stephenson
(Dronningensgade No. 32)
anbefaler sit Lager af Mixed. Pickles, Pickalilly, Agurker, Soya, Karry, Kayenne & Kapers, rød & hvid Gelatine, Vanille & Safran, fransk & engelsk tillavet Sennep samt brune & hvide Bønner.

Soda i smaa Foustager sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Tilleie.

Et meget smukt, vel mobleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Liimlæder
kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Overfættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

det en Overraskelse. Intet Hurraraab hørtes dog. Paa Havet gjør man sig ikke to Gange skyldig i en saadan Uforsigtighed. At kaste den udfordrende Handske der, hvor man ikke kan kaste Loddet, er betænkeligt.

At have faaet Bugt med Skjæret var at have udført det Umulige. De vare forstenede af Bestyrtelse derover. Haabet indfandt sig lidt efter lidt. Saadan er Sjælen. Der gives ingen Nød, hvor man ikke endog i de mest truende Dieblik ser Haabets Morgenrøde glimte frem. Disse Ulykkelige begjærte ikke mere, end at maatte faa sige sig selv, at nu vare de reddede. Deres Tanke dreiede sig om dette Ord.

Men en forfærdelig Jætte reiste sig pludselig i Natten. Paa Bagbords Side saa man mod den mørke Baggrund en høi, sort Masse, lodret, med skarpe Vinkler, et firkantet Taarn i Kaos.

De stirrede derpaa med gabende Mund.

Stormen kastede dem mod denne Masse.

De vidste ikke, hvad det var.

Det var Ortachklippen.

XIV.

Ortach.

Brændingerne begyndte paa Nyt. Efter Casquet kom Ortach. Stormen er ingenlunde nogen Kunstner, det er en Grovarbeider og den ombytter ikke sine Midler.

Mørket er uudtømmeligt. Det tager ingen Ende paa dets Snarer og Baghold. Menneskets Hjælpekilder ere snart udtømte, Afgrundens udtømmes ikke.

De Skibbrudne fæstede sit Blik paa Chefen, deres eneste Haab. Han kunde blot trække paa Skuldrene. En paa samme Tid tvær og ironisk Erklæring om sin Afmagt.

Ortachklippen er en Stengade midt ude i Havet. Den hæver

sig, helstøbt, otti Fod iveiret over de brusende Bølger. Bølger og Skib brydes mod den. Urøggelig sænker den sine lodrette Sideflader ned i Havets utallige Bugtninger.

Om Natten ligner den en vældig Blok, der hviler paa en umaadelig, sort Dug.

Skibet støder paa den med tilbundne Dine. Alt, hvad der heder Mørke, samler sig om den.

Matutina, der nu blot var et flydende Vrag, skjød paa denne Klippe som den skjød paa den forrige: De Ulykkelige, der for et Dieblik siden ansaa sig som reddede, sank tilbage i sin Dødsangst. Skibbrudet, som de havde ladet bag sig, traadte atter frem for deres Dine. Skjæret steg op af Havets Bund. Det Skede var saa godt som ugjort.

Casquetsbrændingerne er et Vaffeljern med tusinde Ruder, Ortach er en Klippevæg. At lide Skibbrud mod Casquetsbrændingerne er at blive sønderknust, at lide Skibbrud mod Ortach er at blive søndermaset.

Der var dog endnu en Udsigt til Redning.

Mod en lodret Front, og Ortach er en lodret Front, ricochetterer Bølgen lige saa lidt som Kuglen. Den maa spille ren Spil. Den styrter frem og kastes tilbage. I slige Tilfælde er Spørgsmaalet om Liv og Død følgende.

Bærer Bølgen Skibet helt frem til Klippen, saa er det fortabt; da knuses det. Har Bølgen naaet Klippen og træffer Skibet paa Tilbageveien førend dette har stødt, da fører den det med sig og det er reddet.

En hjerteskjærende Angst. De Skibbrudne saa Bølgen, der hastede mod Klippen, nærme sig. Hvor langt vilde den kaste dem? Brød den over Skibet, saa vilde de kastes mod Klippen og knuses, krøb den under Skibet . . .

Bølgen krøb under Skibet.

De aandede atter.

Dagbladet.

No. 133. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 12te Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

☞ Kontingenten for 2det Halvaar bedes i betimelig Tid indsendt til vedkommende Postkontor.

Prædikanter paa 3die Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg. Aftensang: Hr. Kand. theol. Eriksen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Kateketisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
I Enerhougens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af af Hr. Kand. Normann.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Harbanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 11te Juni. Imorges Kl. 1 blev Bladet „Rappels" Redaktør arresteret. Sammenstimlingerne paa Boulevarderne foranledigede igaaraftes et Angreb af Politiet og Parisergarden. I Belleville kom det til alvorlige Demoleringstumulter. Rolighed er nu tilveiebragt.

Paris, 11te Juni. Eftervalgenes Resultat er idag bekjendtgjort. Her hersker fuldkommen Rolighed. Igaaraftes fandt dog enkelte Sammenstimlinger Sted uden foruroligende Karakter; imorges Kl. 2½ adsplittedes en større Folkehob paa Boulevard Monmartre.

Paris, 11te Juni. I en Proklamation fra Politipræfekten tilkjendegives, at Øvrigheden er paalagt at optræde energisk mod forefaldende Opløb.

Om stemplet Papir.

(Af J. Brovold.)

Indsenderen heraf er oftere kommen til Erfaring om, at den Maade, hvorpaa stemplet Papir udfærdiges, er mindre heldig for den, som maa benytte saadant Papir. Som man ved, er stemplet Papir en Indtægt for Statskassen. Papiret udfærdiges i hele og halve Ark efter Stempel-Tarifen, som bestemmes af Storthinget. Det stemplede Papir har i Almindelighed været stærkt, men stygt. Det er dog ikke dette, jeg vilde anke over. Men jeg vil anføre et Exempel, som vil vise, at Forbudet mod at undlade at benytte stemplet Papir er overordentlig haardt. Det er faa Aar siden jeg blev kaldet til en meget rig Mands Dødsleie, for at nedskrive hans Sidste-Villies-Erklæring. Stemplet Papir var ikke forhaanden, men Dokumentet maatte forfattes, og saa blev da gjort og det efter Omstændighederne paa slet Papir. Manden døde om Natten, men selv om han havde levet til næste Dag, var Veien til Stempelpapirhandleren for lang til, at Papiret kunde komme tidsnok til Udfyldning og Underskrift af den Døende. Dokumentet blev indsendt til at vedføies det fornødne stemplede Ark og for at blive thinglæst. Men istedetfor at koste en 3 a 4 Spd. kom det tilbage som mulktstemplet til en 20—30 Spd.s Kostende.

Det forekommer mig derfor, at det maatte være i Statens som i Forbrugerens velforstaaede Interesse, at, som et Brev frigjøres ved at paaklistres et Frimærke i det Øieblik, det indleveres til Affendelse med Posten, saa maatte og et Dokument kunne frigjøres for Stempelafgiften ved at paahæftes et Stempel-Frimærke førend det indsendes til kgl. Konfirmation eller til Thinglæsning. Havde derfor Forhandlerne af stemplet Papir den fornødne Forsyning af Stempelaftryk, og disse vare udstyrede omtrentlig som Frimærkerne for Breve samt indrettede saa, at de kunde gjelde for flere Aar, da havde Staten den samme Indtægt paa samme Tid, som Anskaffelsen maatte blive ulige billigere og for Forbrugeren saa meget mere letvindt og bekvemt.

Herpaa tillader jeg mig ærbødigst at henlede høie Vedkommendes Opmærksomhed.

Vestnæs i Romsdalen, d. 5te Juni 1869.

Kristiania, den 12te Juni 1869.

Forslagene om Anlæg af nye Jernbaner skal, som bekjendt, behandles i Storthinget paa Mandag, og vi skulle derfor endnu engang komme tilbage til denne Sag. — Hvilken Mening man end har angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt Anlæggene bør iværksættes nu, imødeser man Storthingets Beslutning med megen Spænding. Af de forskjellige i Forslag bragte Anlæg er det navnlig det, der angaar Forbindelsen mellem Støren og Eidsvold, som især har tilvendt sig den almindelige Interesse. Den Beslutning, som fattes angaaende Anlæg eller Paabegyndelsen af denne store Forbindelsesbane, vil ogsaa forsaavidt være afgjørende for de øvrige Forslags Skjæbne, som det vel maa antages, at intet af de øvrige Anlæg vil blive tillagt saamegen Vigtighed, at der til dets Fremme vil blive optaget Statslaan, saafremt saadant ikke sker til Paabegyndelse af den store Nordbane. Vigtigheden af denne Bane er aldrig bleven bestridt. Spørgsmaalet er kun, om de Fordele, man lover sig, ere store nok til at begrunde Anvendelsen af det betydelige Beløb, hvorom der handles, og det paa en Tid, da flere af Landets vigtigste Næringsveie unegtelig lide under et stærkt Tryk.

Angaaende dette Spørgsmaal har vor ærede Samtidige, Morgenbladet, i disse Dage leveret en Række Ledere, der synes beregnede paa ved Kraftudtryk at bøde paa den Svaghed i Argumentationen, som ved lidt nærmere Betragtning maa falde i Øinene. — Vi tro af Hensyn til Sagens Vigtighed at burde dvæle lidt ved enkelte af de Betragtninger, som Morgenbladet i disse Artikler fremholder. Derimod skulle vi ikke opholde os ved de skarpe Udfald mod Anderledestænkende, som Bladet finder det fornødent at medgive. — Det baader formentlig Sagen lidet, at kalde det Uforstand og Forsagthed at betænke sig paa at lægge store Kapitaler i et Foretagende, hvis Rentabilitet dog, hvad man end siger, maa ansees som saa tvivlsom, som her er Tilfædet. Naar det kommer til Stykket, er det dog ikke de saftige Talemaader, som overbeviser Nogen.

Hvad der maaske allerførst falder i Øinene er denne idelige Henpegen paa udenlandske Forholde, med Forlangende, at de skulle tjene og som Mønster. Man holder frem for os tyske engelske og amerikanske Forholde, men man betænker ikke, hvor vidt forskjelligt vort Land er fra Tyskland, England osv., betænker ikke, hvorledes vi mangler de Forudsætninger, som skulde gjøre de udenlandske Erfaringer anvendelige ogsaa hos os. Vi burde ikke glemme, at vi bebo et Land, som ved sin bjergfulde Beskaffenhed, ved sin nordlige Beliggenhed og ved sin paa Grund af disse Omstændigheder tynde Befolkning, samt dets Egenskab af langstrakt Kystland, frembyder ganske anderledes ugunstige Betingelser for Anlæg af et Jernbanenet, end noget andet europæisk Land. Tager man tilbørligt Hensyn til disse Forholde, saa skal det i mangfoldige Tilfælde vise sig, at Anlæg af Jernbaner, som i andre heldigere udstyrede Lande vilde være fuldt berettigede, skulde for os blive til en Bortødslen af Kræfter. En Jernbane er nemlig kun da i Regelen berettiget, naar der kan paaregnes en Trafik af tilstrækkelig stort Omfang i Forhold til dette fortrinlige Kommunikationsmiddels Evner og i Forhold til Omkostningerne ved Anlægget, men det er netop Ulykken, at disse Betingelser saa ofte mangler hos os. Hermed ville vi ikke have sagt, at det nævnte store Jernbaneanlæg er uberettiget, men kun dette, at man ikke udenvidere maa overføre paa vore Forholde Erfaringer, hentede fra Udlandet. Det nytter ikke at tale i fyldige Udtryk om, at vi, saafremt vi ville være med i den almindelige Kulturudvikling, ogsaa maa følge med i Anlæg af Jernbaner; det bliver dog nødvendigt for os at indrette os efter vort Lands Forholde og efter vore Kræfter, og at jevnføre disse Faktorer med de udenlandske, inden man opstiller Erfaringer, hentede fra Udlandet, som Mønstre til Efterligning.

Vi skulle forøvrigt ikke følge Morgenbladet i alle de forskjellige Anvendelser, det gjør af udenlandske Erfaringer, og i de almindelige Betragtninger, som det derpaa bygger; det vil uden Paavisning sees, at Paastandene ofte ere hule og mangle de Betingelser, uden hvilke de hos os ikke kunne tillægges fuld Gyldighed. — I det Hele vil man bemærke en gjennemgaaende Tilbøielighed til at forvexle Paastande med Kjendsgjerninger, og dette kommer endog tilsyne, hvor man forsøger sig med Tal og Beregninger. — Det anføres saaledes som Grundlag for den mest slaaende Beregning, at Nordbanens Bruttoindtægt vil blive 150,000 Spd. aarlig, og dog haves herfor ingen anden Sikkerhed end Enkeltmands Sandsynlighedsberegning. Lad være, at Beregningen er udført af en Mand, som i disse Sager nyder den største og det en fortjent Anseelse, saa er det dog kun en Sandsynlighedsberegning, og det maa endog være tilladt at nære Frygt for, at den kan vise sig feilagtig. Vi skulle for vort Vedkommende villig medgive, at vi mangle baade Indsigt, Erfaring og Materialier til at paavise nogen særlig Grund til Tvivl ligeoverfor Beregningerne, om vi end ikke kunne frigjøre os fra nogen Frygt i saa Henseende. Vi skulle dog som Momenter her pege hen paa, at der er beregnet et gjennemgaaende Passagerantal af 25,000 paa samme Tid som det oplyses, at Trafiken over Mjøsen med Dampskibe for Fartstiden 1867 indskrænker sig til 5,667 Personer, heri indbefattet Trafiken fra Gudbrandsdalen, der visselig ikke er ringe og som selv, om Jernbane byggedes, vil vedblive at gaa over Mjøsen. Vistnok maa det erindres, at i det lave Personantal ikke er indbefattet de Reisende om Vinteren, og at en større Tilstrømning nær Endepunkterne maaske kan noget opveie det mindre Tal af helt gjennemgaaende Passagerer.

Endelig skulle vi nævne, at der for at faa frem en Godstrafik, der skulde indbringe 60,000 Spd., har været nødvendigt at paaregne, at Dampskibe i Fart mellem Trondhjem og Kristiania ikke skulde kunne konkurrere med Jernbanen. Der vil dog komme til at gaa Dampere i denne Rute selv efter Banens Anlæg, og det er da et Spørgsmaal, om ikke disse ville komme til at konkurrere med Banen i Befordring af billigere og mere rumstore Varer. Vi skulle ikke fortsætte disse Betragtninger, uagtet der vel var Anledning til at udhæve flere Punkter.

Hvad vi vilde bemærke var, at Morgenbladet uden Betænkning opfører Indtægten 150,000 Spd. og derefter beregner, at Jernbanen vil give Anledning til en ligefrem Besparelse af 300,000 Spd., saasom den befordrer for kun ⅓ af, hvad Fragten nu er. Denne Regning er nu mere kjæk end egentlig overbevisende. For det Første er nu Udgangspunktet en disputabel Størrelse, og dernæst forholder det sig ikke saa, at Fragten vil blive nedsat til en Trediedel af hvad den nu er. Massen af Varer mellem Kristiania og Trondhjem er af det grove, store Gods, som nu befordres med Damp- og Seilskibe til saa billige Fragter — naar Talen er om større Partier — at Banen vistnok ikke vil kunne gaa væsentlig lavere. Forresten maatte der, naar der skulle være Tale om en Besparelse af 300,000 Spd., kunne paastaaes, at Befordringsudgifterne nu opløbe til 450,000 Spd., men saadan Paastand er dog ikke fremkommet og vil ikke fremkomme, aldenstund det er oplyst, at den samlede Dampskibsfragt mellem Kristiania og Trondhjem nu kun opløber til omkring 14,000 Spd., og dog er det væsentlig fra Trafiken mellem de to Byer, at Jernbanen skulde erholde Beskjæftigelse.

Vi vente ikke, forlange ikke, at Morgenbladet skal erkjende, at dets Beregning er ueftterretlig, men maaske ville Andre finde, at det saa forholder sig. Imidlertid er selve den anførte Besparelse ikke nok for Bladet; det faar ogsaa ved en ganske original Manøvre frem endnu en Besparelse paa Hesteholdt af 100,000 Spd. Men et løseligt Blik viser jo, at disse 100,000 Spd. maatte være indbefattet i de 450,000 Spd., som den nærværende Trafik skulde koste, saafremt den først opførte Besparelse af 300,000 Spd. var virkelig.

Endelig har det nævnte Blad stærkt gjort gjort gjældende, at selve Hensynet til vort Lands trykkende Næringsveie skulde indeholde en Opfordring til netop nu at skride til Jernbaneanlæggene. Denne Opfatning, som forresten fra flere Sider har ladet sig høre, kunne vi paa ingen Maade dele. Vi kunne indrømme, at Nøden kan stige til den Grad, at Styrelsen maa skride til at sætte i Værk Arbeider, som man ellers vilde have udsat, men vi tro ikke, at denne Grad af Nød er tilstede. Der kan vistnok være knapt om Arbeide, og navnlig om tilstrækkeligt lønnende Arbeide, men for at tilveiebringe saadant at optage et stort Statslaan og anvende det til Jernbanearbeider er neppe klogt. Man vilde visselig skaffe en mere eller mindre kortvarig Lettelse ved den Virksomhed, som foregik, medens Laanesummen forbrugtes, men naar det var skeet, vilde man være langt værre faren end, før man begyndte. Man vilde staa igjen med en meget betydelig ledig Arbeidsstok samlet ikke alene fra vort eget Land, men efter hvad Erfaring har lært os ogsaa fra Nabolandet, medens man samtidig havde bebyrdet Landet med en stor Gjæld, til hvis Forrentning og Afbetaling forøgede Skattebyrder vilde fornødiges. — Det har i en tidligere Artikel i Morgenbladet været frem-

hævet, at Grunden til det Tryk, som for Tiden hviler paa Jordbruget, er at søge deri, at der er anvendt store Kapitaler til uproduktive Foretagender; men er det sandt, og det er vel ialfald tildels Tilfældet, saa kan dog ikke Botemidlet ligge i, at man anvender endnu en, meget stor, laant Kapital i et Foretagende, hvis Produktivitet idetmindste er tvivlsom. Vi kunne derfor ikke skjønne rettere, end at Hensynet til Landets mislige økonomiske Stilling maa opfordre til den omhyggeligste Overveielse, inden man bestemmer sig til et Foretagende, som vil forøge Folkets Byrder, medens Fordelene synes noget tvivlsomme. Men selv om ikke den økonomiske Stilling skulde opfordre til Forsigtighed, turde endog Sagens Vigtighed være tilstrækkelig Bevæggrund til at underkaste den en omhyggeligere Overveielse, end den hidtil er bleven tildel. Der er, hvad Rentabilitetsspørgsmaalet angaar, kun en enkelt Mands Skjøn at bygge paa, og selv dette er, med hvormegen Sagkyndighed og Indsigt det end er afgivet, ikke i de væsentligste Punkter støttet til Kjendsgjerninger, men kun til vilkaarlige Ansættelser.

Vi ville hermed ingenlunde sige, at dette store, i sin Ide saa tiltalende Nationalforetagende ikke skal bringes i Udførelse, forend man kan regne sig til, at det vil give direkte Renter. Vi mene kun, at man bør kunne paavise direkte eller indirekte Fordele store nok til at opveie Rentetabet, og det er hidtil ikke skeet. Var der Tale om at sætte store velbefolkede Indlandsdistrikter i Forbindelse med Havet, vilde Sagen stille sig ganske anderledes. Men saa er ikke Tilfældet. De allerede anlagte Baner i Forbindelse med Indsødamperne have allerede skaffet vore rige Indlandsdistrikter nogenlunde tilfredsstillende Forbindelse med Søen, og de Egne, hvorigjennem Forbindelsesbanen skulde gaa, ere tyndt befolkede, og ville efter deres Beskaffenhed altid blive det; de ville saaledes ikke give noget klækkeligt Bidrag til Jernbanetrafiken. Man har ogsaa væsentlig fremholdt den gjennemgaaende Trafik mellem Trondhjem og Kristiania, men her har man Søveien; om den end er meget længere end Landeveien, saa skal der dog en overmaade stor Trafik til for at berettige Anlægget af en Jernvei i Konkurrence med Søveien, og det stiller sig ialfald for os tvivlsomt, om nogen tilstrækkelig stor Trafik kan paaregnes. Det er navnlig to Artikler, man har paaregnet som Transportgjenstande, det er Fiskevarer nordfra og Brændevin søndenfra, men herved maa bemærkes, at Trondhjem ikke hører til vore største Exportsteder for Fiskevarer, og at denne By og navnlig Nordre Trondhjems Amt selv producerer temmelig meget Brændevin.

Saalænge Talen kun er om de økonomiske Fordele ved denne Jernvei, maa dens Anlæg saaledes synes at være en mindre solid Spekulation; og naar Hensyn tages til de mislige økonomiske Tilstande blandt Landets Skatteydere, synes Frygten for de fremtidige Følger af Statslaanets Byrder mere end vel begrundet. Dette maa i Forbindelse med den om Valget af Linier mellem Tønset og Røraas herskende Uvished, som skriver sig fra en utilstrækkelig Undersøgelse, ligesom det vistnok ogsaa med Føie er paastaaet, at man endnu ikke kan anse Spørgsmaalet om Gudbrandsdalslinien for endelig op- og afgjort, altsammen lede til, at man gaar forsigtigt tilværks. Hvad vi derimod aldrig ville bestride, og hvad vi fra først af have udhævet, er Nordbanens store Betydning i national og militær Henseende. Det er dette, som gjør, at man ikke slipper Tanken, uagtet de Hindringer, der stiller sig iveien for dens øieblikkelige Gjennemførelse under de forhaandenværende Omstændigheder og den uovervindelige Tvivl med Hensyn til flere Punkter af det fremlagte Forslag.

Endelig finde vi atter at burde minde Ivrerne for det 2 Millioners Statslaan om, hvad der vel er ugjennemdriveligt, at nemlig Regjeringens Forslag om de 5 Millioner, som ogsaa af Jernbanekomiteens Flertal udhævet, maa have Fortrinet, naar man endelig vil gaa løs paa at laane; thi naar de resterende 3 Millioner saa alligevel vil udkræves til Banernes Fuldførelse, saa er det finantsielt rigtigt at tage Alt paa en Gang; at laane i plukvis er som bekjendt den farligste og kostbareste Maade at laane paa; man narrer derved kun sig selv.

Sluttelig skulle vi, i Anledning af vor ærede Kollega „Tr. Adr."s Anke i det sidst modtagne No. mod Aftenbl. og Dagbl., „at hine to stærkt udbredte Blades Redaktioner ikke selv sees at være kommet til nogetsomhelst Opgjør af en selvstændig Mening om den rigtige Retning" for Banen, enten om Kvikne eller Røraas, for vort Vedkommende alene svare, at vi naturligvis ikke have sparet os nogen Umage for at danne os en saadan Mening, hvormed vi som aldeles uinteresserede i saavel den ene som den anden Linie, kunde føle os betryggede. At vor Umage ikke har ført til et for vor nordlige Kollega glædeligere Udfald, bør dog ikke regnes os til Last. Og at Kviknelinien alene skulde være bragt som et Middel til at forpurre den hele Sag, er, som Tr. Adr. selv bemærker, uantageligt, medens Bladets Formodning om at kjende baade Antallet og Navnene paa dem, som holde paa Kviknelinien fremfor Røraaslinien, vistnok er ganske feilagtig.

Tiltrods for at Statholderposten ved Storthingets Beslutning igaar blev staaende, ville udentvivl dog Alle føle og forstaa, at Beslutningen af 1859 om dens Ophævelse og tilslut maa gjentages engang. Sveriges Overgreb fra 1860, da det drev igjennem en Opfatning af Overhøiheden over vor Grundlov, maa være nok til at vise, at denne Sag har en praktisk Betydning, der bør samle Nationens Kraft om den. Thi vor Ære tillader ikke at lade Sagen blive i den nuværende Stilling, om end Svenskerne ikke kunne have mere Fordel af sin indbildte Hjemmel til Overhøiheden, end den, som ligger i visse Kongers latterlige Titel af Herskere over Lande og Folk, som ikke længer findes, eller forlængst have ordnet sig i særskilte Stater. Men Latterligheden er ikke altid upraktisk. Latterligt og alene latterligt er sligt som Falstaffs: „Hvad er Ære? Kan den bruges til at sætte en Arm paa eller til andet Praktisk? Nei! Følgelig er Æren en Indbildning."

Vi skulle ikke nu opholde os videre ved denne Sag, som det forekommer os en feilagtig Opfatning af dens praktiske Betydning har bragt i en slet Stilling. Men det mindre glædelige Udfald af Sagen igaar foranlediger os dog til at fremholde, at de, der stemte mod Statsholderpostens Ophævelse maa ventes ogsaa at føle sig bundne til at stemme mod Unionsforslaget, hvis Fremsættelse selvfølgeligt ogsaa fra det rent praktiske Standpunkt maa være mere upraktisk end nogetsomhelst. Vi tro, at Aftenbladet kan have Ret i den Bemærkning, hvormed det igaar ledsagede Meddelelsen om Sagens Udfald, nemlig at der hos Majoriteten kan have været „Ulyst til gjennem Ophævelsen af Statholderposten at bortrydde den Hindring for en større politisk Tilnærmelse mellem de forenede Riger, der ligger i, at dette Spørgsmaal er aabent". — Uelands Betragtning af Sagen forstaa vi ikke; at underskrive Unionsforslaget, men derimod at kunne fragaa sin Underskrift under det af ham selv fremsatte Forslag til Statholderpostens Ophævelse, synes for den nøgterne Opfatning at høre til den Slags Ting, „som ere lige gaadefulde for den Vise som for den Enfoldige". — Man staar sluttelig igjen med den sørgelige Betragtning, at Hs. Majestæt hos sin nuværende Regjering har savnet den Understøttelse, som kunde sætte ham istand til at indløse sit kongelige Ord til et ærekjært Folk.

Udlandet. Ved Forsinkelse af Udenlandsdampskibet kom den Post, der skulde været her isforgaars Aftes først igaar Eftermiddag. De sidste Blade indeholde ikke synderlig Nyt. Det fransk-belgiske Jernveisselskab har i al Stilhed holdt sit første Møde den 3die Juni. En underordnet fransk Embedsmand, Cornudet, fører Forsædet.

Ni Medlemmer af det republikanske Parti i de spanske Kortes have nægtet at underskrive den nylig endelig vedtagne Forfatning. General Dulce er kaldt tilbage fra Kuba, hvor han afløses af General Caballero de Rodas. Under en Forespørgsel i Kortes udtalte Serrano sin Forvisning om, at Kuba vilde vedblive at være en spansk Besiddelse. Af den Troppestyrke, der er sendt til Øen, vilde med det Første 5,000 Mand vende tilbage til Spanien.

Det ungarske Deputeretkammer har efter 14 Dages Forhandlinger vedtaget den af det Deakske Parti foreslaaede Svaradresse med en Majoritet af 113 Stemmer.

Efterretningen om, at Borgerkrigen i Japan var endt, har vist sig at være urigtig. Kampen vedvarede endnu, da de sidste Beretninger afgik. Mikadoen havde samlet en betydelig Flaade, hvormed han vilde angribe Oprørerne, der holdt Hakodadi besat.

Den irske Kirkebill er, efterat være bleven vedtagen i Underhuset, sendt til Overhuset. Man frygter for, at Billen vil blive forkastet af Lorderne, og Ministeriets Venner gjøre derfor alt Muligt for at forhindre dette. Times anbefaler flere Maader at sætte Billen igjennem paa, saasom at udnævne saamange nye Peers, at Majoriteten i Overhuset sikres Regjeringen. Den Udvei, Bladet anser for den bedste, er at slutte Møderne, strax derpaa at indkalde Parlamentet igjen og paany forelægge Billen i Underhuset uden den mindste Forandring. Naar den da er behandlet de tre Gange, sendes den atter til Overhuset, og saa, mener Times, vil dette nok betænke sig paa anden Gang at forkaste den. Man mener, at Regjeringen vil vælge en af de af Times foreslaaede Veie.

Det parisiske Blad Rappel, der udgives af Victor Hugos Søn og som særlig har taget sig af Rocheforts Kandidatur, udkommer ogsaa i Brüssel, men i en anden Skikkelse end i Paris. I den brüsselske Udgave af Bladet læses et Brev fra Rochefort, hvori han ligefrem erklærer det for en af sine Opgaver, hvis han bliver valgt, at sætte Keiseren under Anklage som ansvarlig for alle de i de sidste atten Aar begaaede Forbrydelser. Han vil tillige i Nødsfald kalde Folket til Vaaben og stille sig i Spidsen for et Oprør med det Formaal at kuldkaste Keiserdømmet. Rochefort vil ved denne aabenhjertige Tilstaaelse af sine Planer anbefale sig yderligere til Vælgerne og forhindre, at de skulle foretrække Modkandidaten Jules Favre, om hvem han vistnok med fuld Føie forudsætter, at han ikke vil gaa saa vidt. Det er høist rimeligt, at Regjeringen, som der siges, vil lade Rochefort arrestere, saasnart han kommer over Grændsen.

Den 7de d. M. om Aftenen blev der foretaget 60 Arrestationer i Paris. Allerede i en Skrivelse fra Paris af 5te til „Köln. Zeit." tales om Fængslinger. Blandt Andre er Rocheforts Ven, Journalisten Jules Lermina, bleven arresteret. Det hed, at Politiet var kommet paa Spor efter en Sammensværgelse. Lermina og en anden af de Fængslede, Ducasse, ere anklagede for at have opfordret Folket til at gjøre Oprør.

Der er nu opdukket en ny Kandidat til den spanske Throne. Fra Paris skrives til l'Indep. belge, at den provisoriske Regjering er bleven enig om at foreslaa Kortes at vælge til Spaniens Konge den femtenaarige Hertug Thomas af Genua, der er en Søn af Viktor Emanuels afdøde Broder. Den unge Prins opholder sig for Tiden ved Universitetet i Oxford. Det heder, at Viktor Emanuel og Keiser Napoleon have givet deres Samtykke til Prinsens Valg.

I Odelsthingets Møde idag behandledes først Lagthingets Anmærkninger ved Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund. Lagthingets Anmærkninger, der gaar ud paa Sagens Henlæggelse, forkastedes med 47 St., hvorefter Sagen enstemmig besluttedes tilbagesendt Lagthinget.

Derefter foretoges Protokolkomiteens Indstilling i Anledning af Regjeringsprotokollernes Gjennemgaaelse. Mod 23 St. bifaldtes følgende af Komiteens Pluralitet foreslaaede Beslutning:

„Odelsthinget anser ikke den provisoriske Anordning af 2den Mai 1868 angaaende alluvialt forekommende Guld for stemmende med Grundlovens § 17, men finder dog efter Omstændighederne at kunne undlade i den Anledning at træffe nogen Forføining".

Komiteen havde til Slutning indstillet til Odelstinget at fatte saadan Beslutning:

„Forsaavidt nogen Resolution eller nogen af de kgl. Raadgivere foretagen Embedshandling i det Tidsrum, som de dette Odelsthing forelagte Regjeringsprotokoller omfatte, og hvorom ikke specielt af Odelsthinget er fattet Beslutning, angaar Udtællinger af offentlige Midler eller maatte staa i Forbindelse med uafgjorte Regnskaber, reserveres i Henhold til Grundlovens § 86 det Fornødne mod Vedkommende".

Komiteens Indstilling bifaldtes enst.

Lagthinget behandlede igaar Odelsthingsbeslutningen om Auktionsvæsenet og Lov om Naadensaar, hvilke Lovforslag begge besluttedes oversendt til Regjeringen.

Kgl. Resolution. Under 5te dennes er der i Medhold af Lov om Fredning af Lax og Søørret af 23de Mai 1863 § 11 meddelt naadigst Stadfæstelse paa de i et Møde den 25de Februar d. A. af de Fiskeriberettigede i Stenkjærelvens med den deri faldende Ougnaelvs samt Figgaelvens Fiskeristrækning i Nordre Trondhjems Amt fattede Beslutninger om Dannelse af Forening til Ansættelse af fælles Opsyn med Laxefiskeriet i nævnte Fiskeristrækning samt om denne Forenings Organisation og Virksomhed.

— Under s. D. er det i Henhold til Lov angaaende Fredning af Lax og Søørret af 23de Mai 1863, dens § 3, naadigst bestemt, at der paa den Strækning ved Udløbet af Størdalselven i Nordre Trondhjems Amt, som paa nordvestre Side begrændses af Kysten fra Graaelvens Udløb til Velvangsklevens yderste Punkt (Grændsen mellem Værnæs og Skatvolds Sogne ved Søen) og iøvrigt af en lige Linie fra nævnte Punkt mod Værnæs Kirke til Langøren paa den sydøstre Side, fra Begyndelsen af April til Udgangen af August Maaned ikke maa udstilles Sættegarn eller lignende Redskaber eller bruges Not med mindre Masker end $2^1/_4$ Tomme mellem Knuderne, dog saaledes, at Brugeren af Sutersens Fiskeri indtil Videre beholder Adgang til at benytte Sættegarn og lignende Redskaber af samme Antal og af samme Beskaffenhed, som tidligere har været anvendt, dog med ikke mindre Masker end foran nævnt og under Iagttagelse af forannævnte Lovs Bestemmelser iøvrigt.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeorden og Rolighedsforstyrrelse samt om offentlige til Dans, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Opher til et bestemt Klokkeslet om Aftenen gjøres gjældende:

1) for Dovre Herred, Kristians Amt, og
2) for St. Olafs Bad og omliggende Gaarde i Modums Herred, Buskeruds Amt, nemlig:
   Mtr.-No. 26, L.-No. 54 a, 54 b 1, 54 b 2, Viker, østre,
   L.-No. 55 a, b, c, d, e, f, Fossen og Tangen, og
   L.-No. 56 a, b, Vikersund, østre;
   Mtr.-No. 68, L.No. 169, Fosnæs;
   Mtr.-No. 77, L.-No. 193 a 1, Fossen;
   Mtr.-No. 79, L.No. 200 a, 200 b, 201 a, 201 c, 200 c, 201 b, 202 a, 202 b, Skinstad;
   Mtr.-No. 80, L.-No. 203 a 1, 203 a 2, 203 b, 204 a, 203 a 3, 204 b, 204 c, 205, 206, Kaggestad;
   Mtr.-No. 89, L.-No. 237 a, b, c, d, e, Haraldsrud;
   Mtr.-No. 90, L.-No. 238 a, b, c, d, e, 239 a, b, Brunæs;
   Mtr.-No. 91, L.-No. 240—249 inkl., Kjølstad:
   Mtr.-No. 93, L.-No. 251—258 inkl., Bjølgerud;
   Mtr.-No. 94, L.-No. 259—261 inkl., Hovde;
   Mtr.-No. 95, L.-No. 262—264 inkl., Raaen, vestre og østre;
   Mtr.-No. 98, L.-No. 273—280 inkl., Viker, vestre.

Indberetning fra de forenede Rigers Konsul i Buenos Ayres, dateret 25de April:

Herved har jeg den Ære at erkjende Modtagelsen af det høie Departements Skrivelse af 26de Februar sidstl. med Bilag betræffende Ophævelse i Frankrige fra 12te Juni førstkommende af Differentialtold paa Varer, indførte til nævnte Land under fremmed Flag. Enkelte herliggende norske Fartøier have allerede benyttet sig af denne Bestemmelse til at afslutte Fragter for franske Havne, og det er at antage, at den indtraadte Forandring vil vise sig af væsentlig Betydning for vore fragtsøgende Fartøier. Exporten herfra til Frankrige er nemlig meget betydelig, idet den i 1868 gik op til omtrent 50,000 Tons, der udelukkende udførtes i franske Fartøier.

Da enkelte Skibsføreres Ubekjendtskab med de for det franske Marked hersteds antagne Enheder for Fragtens Beregning har foranlediget endel Forviklinger, tillader jeg mig til Veiledning under Fragtslutninger at hidsætte disse Enheder; de ere:

for tørre Huder	900 Kilogr.	= 1984	engl. ℔
„ saltede Do.	1000 —	= 2204	—
„ Talg	1000 —	= 2204	—
„ Baller	1 métre 44 cent. métre cube	= 51	engl. Kubikfod,

medens de for England og Antwerpen ere engl. ℔ 2240 for Huder og Talg og engl. Kubikfod 40 for Baller. Som det vil sees, finder mellem de i nævnte Lande antagne Fragtenheder en væsentlig Forskjel Sted for tørre Huders og navnlig for Ballers Vedkommende, hvilken ikke maa lades ud af Betragtning ved Sammenligning mellem forskjellige Fragttilbud.

Den almindelige Kaplak for franske Havne er hersteds 10 pCt., medens 5 pCt. ere gjængse for Havne i England og Belgien.

Nordiske Fartøier have begyndt at slutte for Frankrig efter de i England antagne Enheder, og det er muligt, at man til Lettelse for Skibsførerne vil fortsætte dermed.

Jeg benytter Anledningen til i Forbindelse med min ærbødigste Rapport af 26de f. M. at indberette at Fragterne for Tiden stadigen gaa nedad paa Grund af en temporær Stands i Skibningen og en stærk Tilstrømmen af Fartøier. Der noteres saaledes 25 ß for saltede Huder og 20 ß for Baller til Antwerpen, men selv disse Noteringer kunne ansees for nominelle.

Siden Afsendelsen af nævnte Rapport er ankommen hertil 16 svenske og norske Fartøier, hvoraf 4 norske, der føre Kul fra England, ere bestemte til Asuncion. Der henligger fortiden paa den herværende Rhed 31 af de forenede Rigers Fartøier, det største Antal, som nogensinde her har været samlet.

Blandt de senest ankomne norske Skibe befinder sig Brig „Normand" af Tønsberg, der fra Hjemstedet medfører en Ladning Trælast og deriblandt endel høvlede Bord. Det er det første Fartøi, som i en lang Aarrække er kommen hertil direkte fra Norge med Last, og det allerførste, som bringer herud forarbeidede Bord. Med Undtagelse af disse sidste er Lasten

solgt og paa fordelagtige Vilkaar, idet der er bleven betalt derfor 40 Doll. pr. 1000 løbende Fod fra Borde. De hovlede Bord ville senere blive solgte og Lastens Konsignatær venter det bedste Udfald af dette Salg.

Der er i disse Dage af Nationalregjeringen bleven truffet et Skridt, der vil have en væsentlig Indflydelse paa dette Steds kommercielle Udvikling. Hidtil er Intetsomhelst bleven gjort til Beskyttelse af hertil ankomne Fartøier under de hyppige Storme, hvorfor La Plata Floden er udsat, eller til Lettelse for Losning og Ladning. De forskjelligste Ulemper ere en Følge deraf, og disse hvile ikke mindst paa de herværende Konsumenter; alene Omkostningerne ved Varernes Ilandbringelse gaa saaledes omtrent op til det samme Beløb, som Fragten fra Europa herud. Regjeringen har imidlertid nu afsluttet Kontrakt med et Kompagni om Anlæg af Dokker, Tørdok til Udførelse af Reparationer, Breakwater og af en Kanal til den ydre Rhed med en Dybde ved Høivande af 18 Fod. Disse Arbeider skulle være tilendebragte i Løbet af 5 Aar, og deres Kostende anslaaes til 1½ Million £. Da der er tilstaaet Konsessionæren betydelige Indrømmelser, er det muligt, at denne Kontrakt vil støde paa Opposition i den snart sammentrædende Kongres, men om dens endelige Antagelse — om end med nogle Modifikationer — kan der neppe være Tvivl.

Nationalregjeringen har tillige nylig kontraheret med en herværende Nord-Amerikaner om Anlæg af Telegrafer fra Rosario til Korrientes og Gualeguachie, hvorved alle Steder ved Floden Paraná og tildels Uruguay ville blive bragte i Forbindelse. Den nylig anlagte Telegraflinie mellem Buenos Ayres og Rosario vil i disse Dage blive taget i Brug, og Arbeiderne ved Centraljernbanen mellem Rosario og Kordoba gaa raskt fremad. Ved deres Tilendebringelse i Begyndelsen af næste Aar vil der i Kordoba aabnes en Nationaludstilling. Den nye Præsident Sarmiento viser derhos ved Anlæg af Skoler rundt om i Provindserne, ved sin bestemte, men fredelige Optræden i alle politiske Tvistspørgsmaal, ved den Opmuntring, han yder Agerdyrkningen og paa de forskjelligste andre Maader sin Iver og sit aabne Blik for Alt, som kan tjene til dette Lands Fremkomst.

Medens saaledes bedre Dage synes at aabne sig for den argentinske Republik befinder Banda Oriental sig fremdeles i en høist ugunstig Stilling. Navnlig er Landets Pengeanliggender i den værste Forvirring og alle Forsøg paa en Ordning synes ikke at ville lede til noget Resultat. Agioen paa Guld er fortiden 8¾ pCt. Vore Skibsredere maa derfor fremdeles nøie paase, at Fragter for Montevideo stipuleres i Guld. — Kamrene i Montevideo have besluttet Oprettelsen af et Fyr paa Kap Santa Maria.

Forfatterløn for A. O. Vinje. I det sidst udkomne No. af „Adressebladet" skriver Redaktionen herom følgende: „Vi ytrede forrige Gang, at vi formodede, Forslaget vilde blive bifaldt, og det af den Grund, at Storthinget antagelig ikke vel kan give Munch, Bjørnson og Ibsen et aarligt Statsbidrag og paa samme Tid afslaa et saadant til Hr. Vinje. Som Digter er han erkjendt for at høre til vore talentfuldeste, og det vilde da ikke være retfærdigt at tilsidesætte ham for vore andre Digtere. Man behøver ikke at frygte for Konsekventserne: disse Digtergager vil ikke blive mange. Vi kunde ønske, de maatte blive det, eller rettere at vort Land havde mange saadanne Digtere som Hr. Vinje; men den Slags Folk er der altid faa af, og man behøver som sagt ikke at frygte for, at Statskassen skal blive belemret med store Udgifter til dem. Endnu sjeldnere maaske er det at træffe Mænd, der saa frygtløst som Hr. Vinje udtaler sig om offentlige Anliggender. Kan man end ikke altid være enig med ham, saa kan man dog ikke negte, at hans Bemærkninger ofte ere sande og træffende, og at hans Blad ikke har bidraget lidet til at kaste Lys over mangen Sag af almindelig Interesse."

Ogsaa „Berg. Tid." tager varmt tilorde for „Digteren og Folkeskribenten," som Bladet haaber vil vinde Storthingets Paaskjønnelse.

„Tr.hjems Stiftsav." udtaler sig ogsaa for Forfatterlønnen til Vinje, idet det blandt Andet heder: „Der er hos denne Forfatter og i hans hele Personlighed en saa eiendommelig, vi kunne næsten sige, i sin Art enestaaende Originalitet, at han vistnok vil mindes og studeres længe ud i Fremtiden som en Fremtoning i Nutidsliteraturen, naar Flerheden af hans Samtidige er glemt."

De to Lovbeslutninger, om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse og om Examen Artium, ville efter Sigende blive sanktionerede, hvorimod den tredie Lovbeslutning, om Forandring i og Tillæg til Universitetsfundatsen, skal være indstillet til ikke at sanktioneres. Ligeledes forlyder, at Loven om Menighedsraad ikke vil blive sanktioneret, idet Regjeringen skal finde, at Storthinget har taget forlidet Hensyn til Kirkekommissionens Forslag.

Udstilling. (Aftbl.) Den i Kristiania Kunstforening arrangerede Udstilling af Tidemands og Gudes Malerier var besøgt af over 4500 Personer, og de 4 Skilling i Entre gav, med Fradrag af Udgifterne, et Udbytte af 135 Spd. 6 ß, der er tilstillet dette Blads Redaktion for efter Kunstnernes Ønske at oversendes Hjælpekomiteen for de Nødlidende i Småland.

Pastor W. Birkedal fra Nyslinge i Danmark holdt igaarkveld i Nordre Skoles Gymnastiksal et glødende beaandet Foredrag over det Menneskelige i Forhold til Kristendommen. Foredraget var gribende og fulgtes med største Opmærksomhed af en talrig Tilhørerkreds, hvoriblandt en hel Del Storthingsmænd.

Det italienske Operaselskab afreiste idag med Kronprinsesse Louise til Gøteborg, hvor de skal give nogle Forestillinger under Kongens Ophold ved Kunstudstillingen.

Professor Christie har ifølge „Bergensp.", efter Opfordring fra Foreningen for populære Forelæsninger i Bergen, lovet at ville komme did næste Sommer for at holde en Række fysiske Forelæsninger.

Ny Fiskeriexpedition. (Bergensp.) Vi har tidligere meddelt om to forskjellige Forsøg paa at sætte nye Fiskerier i Gang, nemlig Bankfiskeri fra Haugesund og Haakjærringsfiskeri fra Kinn. Idag kan vi berette om en tredie Slags Fiskeriexpedition, der ogsaa er ny og uprøvet hos os, nemlig Spidsbergsfart til Fangst efter Hvidfisk, Lax, Sild og hvilketsomhelst andet Fiskeri, der tilbyder sig, samt kanske ogsaa Jagt. Expeditionen udrustes af Hr. Albert Petersen, der ogsaa forrige Aar udrustede Fartøi til foreløbig Undersøgelse; iaar afseiler en Skonnert og en Jagt med en Besætning af nogle og tyve Mand, hvortil der i Tromsø kommer endel Harpunførere og andre Fiskere for Spidsbergsfangsten. Hvidfisken agtes fanget med Garn eller Not, og de øvrige Fiskesorter paa den almindelige Maade.

Disse gjentagne Forsøg paa at skabe nye Næringsveie for vore Kystbeboere, maa omfattes med stor Interesse, især da det aarligaars viser sig, at Vaarsildfisket bliver en skral Næringsvei for saa mange baade blandt Almuen og Salterne.

Ny Landbonæringsvei. Angoragjeden. (Bergensp.) For nogle Aar siden havde en i Stockholm bosat Nordmand taget sig en Tur til det sydlige Europa, hvorfra han gjorde en Trip over til Lille-Asien. Her saa han de meget omstrevne Angoragjeder, hvis Haar eller Rag er saa fint, blødt og glandsfuldt, at det ikke alene kan benyttes som Uld, men endog overgaar al anden Uld i ypperlige Egenskaber. De Egne, hvori Angoragjeden trives, havde saa meget tilfælles med det vestenfjeldske Norge, at vor Landsmand besluttede sig til at gjøre et Forsøg med at overføre endel hertil og se, hvorledes de vilde trives, samt om de muligens kunde danne Begyndelsen til en ny Landbonæring for vore Amter. Han bestilte altsaa endel Angoragjeder, men i lang Tid hørte han Intet til, hvorledes hans Bestilling var bleven modtaget og udført. Men omsider, da han allerede var kommen tilbage til sine Forretninger i Stockholm, fik han en vakker Dag et Telegram fra Bergen, indeholdende Spørgsmaal om, hvor 10 til hans Adresse ankomne Angoragjeder skulle installeres. Dette var Bestillingen, der baade kom sent og uventet. Men efter nogle Underhandlinger henvendte han sig til Hr. Amtmand Meinich, som den Tid i offentligt Ærinde opholdt sig i Stockholm. Amtmanden gik snart ind paa at modtage de fremmede Gjæster fra Lilleasien, skjønt Loven af 16de Mai 1860, som paa en Maade sætter Dødsstraf for enhver Forseelse, som Gjederne gjør sig skyldig i, neppe opmuntrede til et Forsøg paa at indføre de nye, lilleasiatiske Gjeder, der maaske var end mere skadegjørende og halsbrydige end de norske.

Forsøget med deres Optagelse i den norske Husdyrstand anstilledes paa Voss; og det gik godt, meget godt. Medens de norske Gjeder holdes for Melkens og Kjødets Skyld, holdes Angoragjeder især for Uldens Skyld; thi Angora-Ulden er overmaade fin og blød og benyttes ikke alene i spundet og vævet Tilstand, men ogsaa paa Grund af sit smukke Udseende — til Parykker og til Kvaster i Damernes Beduiner. Et Londoner Handelshus, der har gjort flere Forsøg med at indføre Angoragjeden i flere af Europas Lande, har modtaget Uld fra Angoragjederne paa Voss og erklæret sig meget tilfreds med Uldens Kvalitet, naar der bortsees fra Mangelen paa Rensning og Vaskning. Forrige Aar blev et lidet Parti sendt derover, og der opnaaedes en Pris af 2 s 9 d pr. Pd., omtr. 72 ß norsk, medens Prisen paa norsk Uld herstedes kun er det halve omtrent.

Dyrene befinder sig meget vel paa Voss, har formeret sig og tillige besvogret sig med de Indfødte til gjensidig Tilfredshed. Uld af de rene og blandede Sorter afsendes i disse Dage paany til London, medens 2 paa Voss avlede Angoragjeder sendes over Kjøbenhavn til Kongen, der skal interessere sig meget for disse Forsøg og vil lade disse to foreløbig blive stationerede i Smaaland hos Baron Koskull. Lykkes disse Forsøg med Angoragjeder her i Bergens Stift, er der skabt en ny Landbonæringsvei for Fjelddistrikterne.

Fra Hammerfest. (Finmarksp.) „Nordstjernen" kom i Søndags Aftes tilbage fra Østfinmarken medbringende en hel Del Passagerer fornemmelig Fiskere og ca. 600 Tdr. Tran. Fiskeriet er nu næsten overalt ophørt, saa at der paa flere Steder neppe var Kogfisk at faa. Udbyttet af dette Aars Vaarfiske vil derfor ikke være stort, formentlig det mindste Udbytte som Vaarfisket nu i en Række Aar har afkastet.

— Svend Foyn har fanget og indbragt til Vadsø den 3die Hval iaar.

— Efter Forlydende ere to russiske Orlogsfartøier ventende hertil for at forsyne sig med Kul. Deres Bestemmelse skal være at krydse i Ishavet langs den russiske Kyst og Kysten af Novaja Semlia. Forsaavidt dette Krydstogt ogsaa skal gjælde at have et Øie med de norske Fiskere og Fangstfolk, som færdes udenfor den russiske Kyst, saa kunde det maaske være ganske anvendeligt at gjøre Eskadrechefen opmærksom paa de Indrømmelser som Norge nu gjør fremmede Fiskere med Hensyn til Lotfiskeriet, Indrømmelser som efter de lokale Forholde fornemmelig falde russiske Undersaatter tilgode.

Kirkelige Traktater. Saaledes heder en Række Smaablade som nu vil udkomme og hvis Hensigt er udtalt i det udkomne No. 1: „Da der blandt Kirkens Venner nu for Tiden er vaagnet Interesse ogsaa for Spørgsmaalet om vor Landskirkes Forfatning, kunde det kanske ikke være uden Nytte at udgive nogle kirkelige Traktater til mulig Belysning af de vigtigste Punkter i denne Sag". — Det er vistnok en rigtig Tanke paa denne Maade at give Menigheden Skjøn og Belærelse om de Ting, som ere Dagens brændende Spørgsmaal paa det kirkelige og religiøse Felt. Dette vil desuden være et stort Fremskridt for Traktatliteraturen, da man her byder Traktater med virkelig frugtbringende, belærende Indhold istedetfor den Mængde almindelige, oversatte og originale, Traktater af en blot og bar opbyggelig Karakter med et mere eller mindre ufrugtbart og magert Indhold. — No. 1 af disse kirkelige Traktater behandler: „Hvorledes var de apostoliske Menigheder ordnede". Paa 14 smaa Sider er her givet et nok saa klart Overblik over den første Menigheds Liv og Selvvirksomhed i dens egen Opbyggelse og indre Ordning. Dog havde Skildringen af den apostoliske Tids Menighedsraad eller Presbyteriet (Pag. 10) uden Skade kunnet være noget udførligere og greiere netop for det praktiske Øiemeds Skyld. Det samme gjælder ogsaa Behandlingen af Menighedens Valg af sine egne Embedsmænd; her trængtes, fordi det er et af Dagens staaende Spørgsmaal, en klarere Paapegen af enkelte Steder i det nye Testamente, hvor Valget af Forstandere forekomme.

Imidlertid vil disse smaa Toskillings-Traktater kunne læses med Interesse og de vil forhaabentlig svare til sin Hensigt at give Lægfolket en liden Veiledning til at faa mere Forstand paa, hvad alle disse kirkelige Møder nuomstunder gjælder.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 12te Juni.

Med Dampskibet „Oder" afreiste igaar over Hull ca. 150 Emigranter.

— Dampskibene „Carlsund" fra Stettin, „Kronprinsesse Louise" og „Thyr" fra Kjøbenhavn ligge idag under Losning. Det sidstnævnte Dampskib har indtil videre indtaget Ruten for „Uffo", der skal repareres. Ogsaa med disse Dampskibe indførtes hertil ca. 100 Foustager Smør.

— Ved Langbryggen ligger idag 12 større og mindre kornladede Fartøier. Priserne noteres saaledes: Hvede 5 Spd. 60 ß, Rug (220 Pd.) 4 Spd. 60 a 4 Spd. 72 ß, Byg (200 Pd.) 3 Spd. 96 ß.

Udexpederede Fartøier den 11te Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Lucie	Sverdrup	Dieppe	Trælast.
Hebe	Moss	England	do.
Thrine	Thoresen	do.	do.
Sophie	Sørensen	Holsten	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar høiest i Skudesnæs. Østlig Vind paa Vestkysten, Vestlig til Sydlig paa Østlandet. Temperaturen som igaar. Udsigterne ere nærmest til Solgangsveir paa Østlandet.

Rettelse. I Navnelisten i Gaarsdagens Blad over de 71, som stemte mod Sverdrups Forslag Litr. C, er udeglemt Aga, Færden, Harbitz og Lindstøl. Sundt er en Trykfeil for Skjerkholdt, og i nogle Expl. staar Falsen istedetfor Tharaldsen. For Sverdrups Forslag Litr. B og A stemte 40, og for Uelands 49. Blandt de 61, som stemte mod, staar feilagtig Strand istedetfor Løitn. Brandt.

Hvorfra kom denne Haandsrækning? Fra Vinden. Stormen for nu mod en anden Kant.

Bølgen havde drevet sin Leg med dem, nu var det Vindens Tur.

Fra Casquetsskjæret havde de klaret sig selv, ved Ortach havde Bølgen overtaget Hvervet, og ved Aurigny var det Vinden, som spillede Hovedrollen. Der var indtraadt et pludseligt Vindskifte fra Nord til Syd.

Søndenvinden efterfulgte Nordenvinden.

Havets Nykker ere uberegnelige. De ere et stadigt Maaske. Er man i deres Vold, kan man hverken haabe eller mistrøste. De gjør en Ting og de gjør den om igjen. Havet forlyster sig. Alle mulige Nuancer i Rovdyrnaturen findes hos det vældige og lumske Hav, som Jean Bart kalder „det store Bæst".

De, der kjæmpe med Døden, har i Regelen meget let for at tro paa sin Redning; det Ringeste, Stormen tager af, er tilstrækkeligt dertil; de sige sig selv, at de er uden Fare, efterat de nys have troet sig begravne, de klamre sig ved Troen paa sin Redning, de tilegne sig med feberagtig Iver det, som de ikke eie endnu, al Modgang er forbi, det er aldeles givet, de er tilfredse, de ere reddede, de have gjort op sin Regning med Gud. Bedst er det nu ikke at have al for megen Hast med at udfærdige saadanne Kvitteringer til det Ukjendte.

Søndenvinden gjorde sin Indtrædelse som Hvirvelvind. De Skibbrudne have aldrig andet end vrede Hjælpere. Matutina blev voldsomt slæbt ud i rum Sø efter den Takkelage, den endnu havde tilbage, som et Kadaver, der slæbes efter Haaret. Vinden bar sig uhøfligt ad mod dem, som den reddede. Det var en Hjælp uden Forbarmelse.

Under denne haardhændte Befriers Klør blev Vraget revet til døde.

Haglkorn, der var store og haarde nok til at lade en Bøsse

Aurigny, naar man nærmer sig det vesterfra. Havet dølger dette Skibbrudsapparat. I dette Skildpaddeskal styrter Bølgen ind, fossende og skummende. Denne nye Situation mærkede de Skibbrudne uden at kunne forklare den. Pludselig begrebe de Tingen. Et mat Lysglimt viste sig i Zenith, en bleg Glands spredte sig over det; dette Lys afslørede paa Bagbord et aflangt Stængsel ret mod Øst, og mod dette brusede Stormen, der jog Skibet foran sig.

Det var Aurigny.

Hvad var dette for et Stængsel? De skjalv, men de vilde have skjælvet endnu mere, om en Stemme havde svaret dem: Aurigny. Ingen Ø er saa beskyttet for Besøg af Mennesker som Aurigny. Under og over Vandet har det en blodtørstig Vagt, hvis Forpost er Ortach. I Vest Bourhou, Sauteriaux, Anfroque, Niangle, Fond-du-Croc, les Jumelles, la Grosse, la Clanque, i Øst Sanquet, Hommeau-Floreau, la Brinebetais, la Fourche og mange andre.

Hvad er dette for Vidundere! Hydraer? Ja, af Arten Blindskjær.

Et af disse Skjær heder le but (Maalet), som for at antyde, at her tager hver Færd Ende.

Denne Bom af Blindskjær, som Natten og Havet lod løbe over i hinanden, viste sig for de Skibbrudne i Skikkelse af en enkelt, mørk Stribe, en Slags sort Radering i Horisonten.

Skibbrudet er Idealet af Vanmægtighed.

At være nær Land og ikke kunne naa det, at flyde og ikke kunne styre, at have Noget under Fødderne, der ser fast ud og som kan brække sammen hvert Øieblik, at være fuld af Liv og fuld af Død paa en Gang, at være det umaadelige Rums Fange, at være indstængt mellem Himmel og Hav, at have det Uendelige over sig som en mørk Celle, at have Vindens og Bølgens ubegrændsede Frihed omkring sig, og føle sig bagbunden, lammet, en

Nye Kjoletøier og Pyntesager ankommet til N. Aasoldsen,
Hr. M. Frey's Gaard, Carl Johans Gade.

Ægte franske Sirtser, Brillantiner og Epinglés i stort Udvalg hos N. Aasoldsen.

Ny Forsyning af Parasoller fra 96 ß pr. Stk. ankommet til N. Aasoldsen.

Thorvald Hansen

(Store Vognmandsgade No. 16, 2den Etage)
anbefaler sig herved til DHrr. Forretningsmænd i By og Landdistrikt med Udførelse af **Regnskabsopgjør** og **Revisionsarbeider** samt enkelt og dobbelt **Bogførsel**. De bedste Vidnesbyrd for Orden, Duelighed og Redelighed som Kontormand i en lang Aarrække kan præsteres.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fælleklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Hele min Beholdning af
Marmorvarer og Naturalier
bestaaende af:
smukke **Vaser, Urner, Opsatser, Thermometre, Koraller** etc. etc. bortloddes à 24 ß pr. Lod. Hvert **5te** Numer udkommer med Gevinst. **Ernst Emil Aubert.**

Bøger.

W. A. Wexels. Tre og tyve Taler i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leilighedstaler. Samlede og udgivne ved Fr. Wexelsen. Pris 36 ß, indb. 56 ß.
Nils Lund, Torvet No. 8.

Tilsalgs.
Portvin-Sherry
af god Kvalitet sælges til **meget billige** Priser ved **Ernst Emil Aubert,** Kirkegaden 10 b.

Châteaux de Saumure
(Hvidvin direkte fra Vinbjergene)
anbefales som den bedste Desertvin og sælges billig ved **Ernst Emil Aubert,** Kirkegaden 10 b.

Røde Vine.
Medoc-Listrau og Champigny anbefales og sælges billig ved
Ernst Emil Aubert, Kirkegaden 10 b.

Cigarer.
Gode og aflagrede Cigarer til 2, 3 og 4 ß pr. Stk. erholdes i **Cigarbutikken**, Kirkegaden 10 b.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen, Lilletorvet.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdningsvarer** anbefales til Dagens billigste Priser.
L. Kachelmacher.

The.
Extra fin Congo til 4 Spd. pr. Pd.
Grusthe af god Kvalitet til 2 Spd. pr. Pd.
L. Kachelmacher.

Ost.
Gammel, god dansk Ost, ægte Schweitzerost, hollandsk Nøgelost i hele Oste og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

Potetesmel i Sække og mindre Dele. **L. Kachelmacher.**

Smør.
Extra godt Smør til 11 og 12 ß Marken hos **M. Hansen,** Lille Strandgade N. 21.

Meel og Gryn
i Partier og Smaat til nedsatte Priser hos **M. Hansen.**

Til Amerika.

Det nye, hurtigseilende Emigrantskib „Septembrio", ført af Kaptein **Thorjesen,** udexpederes bestemt fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer den **25de Juni.** Indskibning d. **23de og 24de Juni.** Fragten er billig. Til de faa endnu ledige Pladse tegne man sig snarest muligt hos en af Undertegnede.

O. N. Tandberg, Skippergaden No. 26, Christiania. — **Blichfeldt, Knoph & Co.,** Prinsensgade No. 3, Christiania.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel
anbefales:
Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Grease (Vognsmørelse)
i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i **S. Amundsen & Co.'s Farvehandel** ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter, **Kridt,** dansk & svensk, **Venetiansrødt**, **Bruntrødt** } i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.
Ny Colonial- og Fedevarehandel
anbefaler:
Gudbrandsdalsk Faarekjød
samt veltørrede og udmærket gode
Spegelaar
til moderate Priser.
No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Madvin & Saft
til 10, 16 og 20 ß pr. Flaske. **L. Kachelmacher.**

Forsikringsliar
fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.
Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Smørsalt.
Fint Lüneburger Salt i Sække og mindre Dele hos **L. Kachelmacher.**

Kurvmager-Arbeide
Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.
W. Kühne, Kirkegaden No. 9.

Tilleie.
Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

saadan Tilstand overvælder og hidser. Man synes at se den unaaelige Modstanders Grin. Hvad der fængsler En, er just det som slipper Fuglene løse og giver Fiskene Frihed. Det synes at være Intet og det er Alt. Man er afhængig af den Luft, som man sætter i Bevægelse med sin Mund, man er afhængig af det Vand, som man tager i sin hule Haand. Tag et Glas af dette jagende Hav og det er blot en Smule Saltvand. Som Drik vækker det Modbydelighed, som Bølge bevirker det Undergang. Sandkornet i Ørkenen, Skumplingen paa Havet foraarsager Svimmel. Oceanet gjør Svagheden til Styrke, dette opfylder med sit Alt det store Intet, og det er med det uendeligt Lille, at det uendeligt Store ødelægger En. Det er med Draaber at Havet ruinerer. Man føler, at man er Kastebold.

Kastebold, hvilket frygteligt Ord!

Matutina var noget ovenfor Aurigny, hvilket var en Fordel, men dreves af Vinden mod den nordre Odde, hvilket var uheldigt.

Som en spændt Bue afskyder en Pil, saaledes slyngede Nordosten Skibet mod den nordlige Spids. En Række af Tragter paa Havbunden frembringer en Række af Hvirvler paa Overfladen. Naar man er sluppet fra den Ene, gribes man af den Anden. Et Skib, som disse faar fat i, ruller saaledes i Spiraler helt til en skarp Klippespids bider Hul i Skroget. Da staar det ødelagte Skib stille, Agterdelen hæver sig over Bølgerne, Fordelen synker, Hvirvelen kaster det endnu engang omkring, Agterdelen synker, og Bølgen slutter sig sammen over det Hele. En skummende Fraade udvider sig og sætter Bølger, og paa Vandets Overflade ser man her og der nogle Bobler, frembragte af Aandedrag, som Bølgen kvæler.

I hele Kanalen er der i Særdeleshed tre slige Hvirvler, som er farlige, nemlig den som er beliggende ved den berygtede Sandbanke Girdler Sands og den som findes ved Jersey mellem

Pignonnet og Noirmontodden samt Aurigny. Havde der været en Lods fra denne Kant ombord i Matutina, saa vilde han have underrettet de Skibbrudne om denne nye Fare. I Mangel af Lods havde de Instinkt.

Naar Faren er overhængende faar man et Seerblik.

Det fraadende Skum brusede høit op langs med Kysten under Stormens vanvittige Færd. Det var Hvirvelens Slimspyt. Baade i Hobetal ere faldne i dette Baghold og ere gaaede under. Uden at vide, hvor de var, nærmede de sig med Bæven.

Hvorledes skulde man gaa klar af denne Odde? Var der ingen Mulighed? Som de før havde seet først Casquetsskjæret og siden Ortach stige op af Havet, saa de nu Aurignyklippen hæve sig foran dem. Det var Jætter, som reiste sig, den Ene efter den Anden. En Række af forfærdelige Kampe.

Scylla og Charybdis er blot to. Casquet, Ortach og Aurigny er tre.

Det var det samme Fænomen, der gjentog sig, med den gabende Afgrunds storartede Ensformighed. Kampene paa Havet have, ligesom Kampene hos Homer, denne sublime Gjentagelse af det allerede forud Skeede.

Hver Bølge førte dem tyve Armslængder nærmere Odden, der blev uhyggeligt forstørret i Taagen. De var allerede ved Hvirvelens Yderkant, ingen Redning syntes mulig. Det første Greb, hvorved det lykkedes den at fatte dem, vilde føre dem ind i dens aabne Arme. Endnu et Spring fremad og Alt vilde være forbi.

Pludselig kastedes Ourquen tilbage som truffet af en Titans knyttede Næve. Bølgen steilede under Skibet som en fyrig Fole, kastede sig baglængs og slyngede Vraget tilbage i sin yppige Skummanke. Matutina blev ved denne Manøvre ført bort fra Aurigny.

Den var atter i rum Sø.

Dagbladet.

No. 134. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 14de Juni 1869. | Bekiendtgjørelser betales med 2½ ß Linien for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Valls og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Florents, 11te Juni. Italien accepterer Konferentsforslaget angaaende St. Gothards-Banen.

Bremen, 12te Juni. Paa Tirsdag, under Kongen af Preussens Nærværelse afseiler Nordpolexpeditionen.

Hamburg, 12te Juni. Aftenbørsen igaar høist bevæget. Hausse.

Paris, 12te Juni. Børsen igaar yderst bevæget. Sluttede med Hausse. 3 pCt.s Rente 70,80

Paris, 11te Juni, Aften. Igaar fandt omtrent 300 Arrestationer Sted i Faubourg Montmartre, uden at dog Vaabenmagt anvendtes. Barikadeforsøgene forhindredes strax, idet samtlige Deltagere omringedes.

Paris, 12te Juni. Keiserparret kjørte igaaraftes i flere Timer over Boulevarderne i aaben Vogn uden Eskorte. De hilsedes med Jubel og der hørtes livlige Tilraab: „Vi ville Ro og Orden".

Paris 12te Juni. Ogsaa igaaraftes var der Opløb paa Boulevarderne og Kavaleriet maatte gaa energisk tilverks for at rense samme. Kl. 11½ var Orden gjenoprettet og Kl. 1 drog Militæret bort. Omtrent 200 Personer arresteredes. Politiet understøttedes virksomt af Befolkningen.

Stockholm, 12te Juni. Generalpostdirektørerne Roos og Rothe have erholdt den preussiske røde Ørns 1ste Klasse. Expeditionssekretær Rye har faaet 2den og Sektionschef Hübner 3die Klasse af samme Orden.

Paris, 13de Juni. Her saavelsom i Provinserne hersker fuldkommen Rolighed. Igaar arresteredes 600 Personer, hvoriblandt mange vare uden direkte Delagtighed i Optøierne.

Berlin, 12te Juni. Medlem af Toldparlamentet Krüger har til Udkastet om Sukkertolden indbragt et Amendement, hvorved foreslaaes, at Toldparlamentets Beslutninger om Sukkertolden af Hensyn til Pragerfredens 5te Artikel ikke gives Gyldighed for Nordslesvig.

Paris, 13de Juni. Rygtevis berettes, at Politiet har beslaglagt et hemmeligt revolutionært Selskabs Papirer og Trykkeri.

Gøteborg, 13de Juni. Kongen er ankommen hertil. I Publicistmødet bestemtes, at næste Møde afholdes i 1871, og det vedtoges, at Mødet ikke skulde være skandinavisk, men at norske, finske og danske Publicister tilstedes Adgang.

Plymouth, den 13de Juni. Dampskibet „Shannon" ankom idagmorges Kl. 8.

Paris, 13de Juni. Boulevarderne havde igaaraftes først sit sædvanlige Udseende, men Kl. 10 gjordes paa Boulevard. Montmartre Forsøg til Sammenrottelser, der dog strax undertryktes af Borgerne og Politiet. Tilkomne Kavaleripatruljer modtoges med Raabet: „Leve Keiseren og ned med Urostifterne". Ved Midnat var alt roligt.

Gøteborg, 13de Juni. Kongen modtoges ved Ankomsten med Hurraraab af store Folkemasser.

Publicistmødet besluttede nedsat en Femmandskomite til Udarbeidelse af Forslag til Trykkefrihedslov. En Skrivelse besluttedes udferdiget til Poststyrelsen om Stempelafgiftens Ombytning mod passende Portoafgift. Et Udvalg overdrog at indbyde til Tegning for et Pensions- og Understøttelsesfond. Til Medlemmer af Trykkefrihedskomiteen valgtes Hedlund, Sohlman, Hedin, Wieselgren og Gumelius, Suppleanter Ekgren, Wall og Lundin. Det besluttedes at indbyde til Publicistmøde i Stockholm i 1871. Iaften giver Gøteborgs Publicister en Afskedsfest for de Fremmede.

Nogle Ord om Skuespilkunsten som selvstændig og berettiget Kunstart.

(Forts. fra No. 102.)

III.

Efter i de foregaaende Artikler at have forsøgt at bestemme Skuespilkunstens indre Væsen og Natur og hævde dens Berettigelse som selvstændig Kunstart, skal vi nu gaa over til at undersøge de Betingelser, som videre kræves, forat enhver dramatisk Fremstilling kan naa den størst mulige Fuldkommenhed. — Fra et absolut Standpunkt betragtet maa enhver Figur i et et dramatisk Værk komme til sin fulde Ret; thi uden at dette sker, vil det søndersplittes i en hel Del enkelte Scener uden Sammenhæng og indre Forbindelse: de enkelte Karakterer komme til at staa alene og afsondrede, og hvor god, og hvor sand end Fremstillingen af disse enkelte Kararterer er, vil man dog føle sig skuffet, naar der ingen Enhed, ingen kunstnerisk Harmoni er; thi ved denne er det, at hver Figur kommer til sin Ret. Skuespilkunsten har da først naaet sit Maal, og Digterværket først da faaet sin største Skjønhed, naar alle de enkelte Karakterer danner en Totalitet. Dette er Skuespilkunstens sidste Maal, men det kan ikke naaes, saalænge hver Skuespiller ligesom gaar sin egen Vei uden at tage Hensyn til sine Medspillende, saalænge han ikke er gjennemtrængt af den sande Interesse og det sande Syn for sin Kunst, hvis absolute Fordring til sine Udøvere er denne: at hver enkelt Skuespiller skal betragte sig som Led af et stort Hele, det han efter bedste Evne og efter sin Rolles Størrelse og Betydning skal være med at frembringe. Vi har allerede før udviklet, at Skuespilleren overensstemmende med sit Kalds absolute Fordring maa skjule og tilhylle sin tilfældige Personlighed, og dette faar, naar Talen er om Fremstillingen af et Digterværk som en Helhed, som en kunstnerisk Totalitet dobbelt Betydning, derved nemlig, at han uafbrudt maa ligesom opofre sig selv, helt hengive sig selv i det Heles Interesse og altid underordne sig selv som et Led, forat Digterværket kan faa sin sande Virkeliggjørelse. Ligesom nu al Egenkjærlighed har sin Rod deri, at Mennesket, istedetfor at underordne sig under det Almindelige, det store Hele, tvertom underordner det under sig og betragter det som et Middel for sin egoistiske Nydelse, saaledes bestaar Skuespillerens Egenkjærlighed deri, at han gjør sig og sin Rolle til Midtpunkt i et Værk, istedetfor at underordne sig under det og betragte sig som et Led i den hele Organisme. Den egoistiske, egennyttige Kunstner refererer derfor ligesom det hele Værk til sig; han arbeider for sig alene og øiner intet andet Maal end det i sit Arbeide at tilfredsstille sig selv og sin Egenkjærlighed, medens derimod den sande Kunstner, der er gjennemtrængt af sin Kunsts Ide, uafladelig arbeider paa sit Værk for dettes egen Skyld, med andre Ord, arbeider i Kunstens Tjeneste og med dens Midler. Men der er dog ingen Kunst, hvori Egenkjærligheden faar saa stort Spillerum, som i Skuespilkunsten; og hvorfor? Netop af den Grund, som vi ovenfor har udviklet, at Skuespilkunstens sidste Maal er kunstnerisk Totalitet, men en kunstnerisk Totalitet, et harmonisk Helt kan denne Kunsts Udøvere ikke frembringe uden ved en fælles, samtidig og uegennyttig Samvirken af hver enkelt Kunstner. Derigjennem er det kun, at dette Maal kan naaes; men det er ogsaa dette, som er saa vanskeligt. Enhver anden Kunstner er i sin Virksomhed ikke bunden til andre; han skaber et selvstændigt for sig bestaaende Værk, som ikke behøver at fuldstændiggjøres ved Andres Medvirken. Skuespilleren derimod, ja han skaber ogsaa et selvstændigt Værk, men forat det kan naa sin Bestemmelse og faa sin fulde Virkning, maa han ligesom afrunde og afpasse det i Samvirken med Andre, forat Enheden, den harmoniske Samklang, kan ske sin Ret. Heri ligger Faren i Udøvelsen af denne Kunst. — Ikke nok med at Mennesket i denne Kunst, og kun i denne, gjør sin hele Personlighed til Instrument til Middel, at han maa forme og danne denne Personlighed for at naa et kunstnerisk Maal, saa maa han altsaa ogsaa i sin hele Virksomhed som Kunstner underordne sig som Moment, som et Led i det hele Kunstværk, og han maa ikke selvisk træde ud af den Stilling, som Værkets Aand anviser ham. Man maa tilfulde forstaa Vanskeligheden i denne Opgave for at kunne forklare sig, hvor faa Kunstnere der er, som fyldestgjør denne Fordring. Man maa søge, saavidt muligt, grundigt at sætte sig ind i denne Kunsts eiendommelige Krav til Skuespilleren for at forstaa, at kun den virkelige Kunstner kan løse Opgaven, fordi ingen Kunst i den Grad kræver Selvopofrelse som Skuespilkunsten; dens Udøvere maa ofre sig helt, sætte hele sin Personlighed, hele sin Begavelse i dens Tjeneste og ofre den alt sit Arbeide og alle sine Tanker. Man tænke sig kun, hvorledes Skuespilleren er henvist helt og holdent til Samtiden, hvad den nægter ham i Anerkjendelse kan intet trøstende Blik paa Fremtiden erstatte ham; man tænke sig, hvilken Glæde der maa ligge i for en sand Kunstner at faa sin Ros, sin Anerkjendelse af sit Publikum, hvorledes han ikke alene har Lov til at finde sin Lykke deri, men ogsaa har Krav paa en saadan øieblikkelig Anerkjendelse, og man vil forstaa, hvor vanskeligt det maa være ganske at opofre sig i det Heles Interesse, hvor fristende det maa være at benytte sig af de mange Øieblikke, som tilbydes ham, til at hendrage Publikums Opmærksomhed paa sig og vinde en øieblikkelig Triumf, hvilken ægte Selvbeherskelses Kraft og hvilken Kjærlighed til Kunsten den maa have, som, tiltrods for alt dette, alligevel overvinder disse Fristelser og aldrig gjør sig selv til Hovedfigur — i den Forstand, hvori det her tages — i et Værk, uden hvor Digtet selv fordrer det. Men denne Kraft kan Skuespilleren kun øse af sin Kunsts Ide og sin egen sande, kunstneriske Uddannelse. — Da nu Skuespilleren virker i uafbrudt Forbindelse og Samvirken med sine Kunstfæller, saa hjælper det ikke, at en enkelt eller nogle af dem er gjennemtrængt af denne Ide; nei alle maa underordne sig det samme Krav, hver enkelt maa opfyldes af den samme Tanke, med andre Ord, denne Ide, denne Tanke maa blive den hele Skuespillerstands „Almenaand", og hvad specielt vort Lands sceniske Kunst angaar, saa maa denne „Almenaand" absolut være tilstede ved den Scene, af hvilken man er berettiget til at fordre den høieste kunstneriske Dannelse, saasandt som den vil have Krav paa at kaldes vor Nationalscene. Alle Fremskridt i Udøvelsen af denne Kunst er nu betinget af Udviklingen af denne „Almenaand", ved Hjælp af hvilken hver enkelt stedse føler sig som Organ i en Kunstide, som de ved fælles Arbeide, fælles Begeistring, fælles Uddannelse og Studium er kaldet til at virkeliggjøre. — — — Hermed er da Overgangen banet til en nærmere Betragtning af de Egenskaber, man forlanger, og de Krav, man fordrer fyldestgjort af en artistisk Direktør ved et Theater i Almindelighed og ved Kristiania Theater specielt. Til denne Undersøgelse skal vi da komme i den følgende Artikel, idet vi paa Forhaand kun vil bemærke, at ogsaa den vistnok vil støtte sig til Rötscher og væsentlig blive en fri Oversættelse efter ham, men at en stor Del af den, paa Grund af de specielle Forhold ved vort Theatrr, dog naturligvis maa støtte sig til egne Iagttagelser og Erfaringer.

Ogsaa fra Eidsvold.

Ved at læse en Artikkel i Dagbladet af 9de ds. med Overskrift „Lidt fra Eidsvold" maa Indsenderen heraf og mange Andre meget forundre sig over det Uholdbare og Modsigende, som der opvartes med. Naar Indsenderen fra Eidsvold nu kan gjøre Forsøg paa at hæve Nordby med de Ord: „at Eidsvolds Kommune vistnok maa savne ham", maa man vel mindst kalde dette upassende. Kan en Kommunemand savnes, som staar for Tur til at kaldes til retsligt Ansvar for sine Gjerninger? Meget naivt oplyser han imidlertid senere, „at der var flere dygtige Ansøgere til Kassererposten". Hvad Grund da til at savne Nordby? Hans Dygtighed i at føre „dobbelt" Bogholderi have vi desværre lært at kjende, og indrømmer den saaledes af ganske Hjerte med Glæde over at være bleven ham kvit. Naar Intriger, Egeninteresse og alt saadant Utøi ryddes af Veien, er der ingen Fare for, at Eidsvolds Kommune er i Besiddelse af Mænd, der alle kunne bringe Eidsvolds Institutioner tilbage til sin gamle Værdighed. Hvad den ærede Indsender mener med sit „retslige Skriveri", maa vi tilstaa, er ligesaa uforstaaeligt for os og vistnok for Enhver som den nuværende Kasserers Latin for gamle Kjærringer. De Sententser, som forresten lægges den nuværende Kasserer paa Hjerte, vilde han forøvrigt vist gjøre vel i at tage sig ad notam.

Den 10de Juni 1869.

En Kaproning paa Themsen.

(Efter det danske Dagblad).

Det er et raakoldt Veir idag; Taagen hænger som vaade Lagener i alle Gader, og Kulrøgen vælter ned fra de taarnhøie Skorstene; ikke den mindste Stribe af blaa Himmel er at se. Til Gjengjæld er Alting blaat, mørkeblaat og lyseblaat hernede paa Jorden, i den londonske Verden, der trods al Trængsel, Vrimmel og Travlhed har et forunderligt, ligesom høitideligt eller festligt Udseende. Paa alle Gadehjørner falbydes store Plakater med Kjæmpebogstaver, mørkeblaa eller lyseblaa; Mænd og Fruentimmer løbe om med flade Kurve, hvorpaa der er opstablet Silkesløifer, mørkeblaa og lyseblaa; selve de pjaltede Kræmmere og Kræmmersker bære Baand og Sløifer, mørkeblaa eller lyseblaa; ogsaa Hestene, der gjøre Kunster under de elegante Ryttere og Amazoner, eller pile afsted med Kabs og Droscher, eller slæbe Omnibusser og Kulvogne, ere pyntede med Sløifer, mørkeblaa eller lyseblaa; hele Verden synes idag at have anlagt disse tvende Nuancer af den blaa Farve: Herrerne bære Sløifer og Blomster, Halstørklæder og Muffediser, Damerne Hatte, Slør, Baandbesætning og Handsker, mørkeblaa eller lyseblaa. Menneskestrømmen, tilfods, tilhest og tilvogns, bruser afsted i en og samme Retning, bølgende hid fra alle Kanter, til Waterloo Bridge, hvor Strømmen møder en Dæmning, der dog hurtig gjennembrydes, nemlig Brokontrollørerne, der affordre hver Fodgjænger 1 Penny og hver Kudsk 2 Pence. De sidste Gasblus slukkes paa de høie Lygtepæle, der paa Trafalgar Square kneise som lysende Trofæer fra Krigen paa den pyrenæiske Halvø; de ere støbte af de der erobrede Kanoner. Strømmen vælter sig videre gjennem den brede Waterloo Road til Jernbanen, der fører til Barnes, en halv Snes Mile imod Øst paa Themsens venstre Bred. Det er idag en national Festdag for det engelske Folk; Regattaen eller Kaproningen skal finde Sted mellem Universiteterne Oxford og Cambridge, en Kamp, som gjentager sig hvert Aar i Marts Maaned.

Allerede her paa Stationen faar man en Forsmag paa Dagens Besværligheder, der forestaa. Omkring Billetkontorerne er der en glubende Trængsel. Klokken lyder allerede, og Tusinder af Passagerer styrte afsted for at komme med; Waggondørene rives op, men smækkes med Magt til igjen og aflaases; de ere alle opfyldte. Toget bruser afsted, to Minuter efter gaaer et nyt og saa fremdeles. Langt om længe lykkes det at slippe ind og kaste sig paa Skjødet af en eller anden taalmodig Passager. Saa dampe vi afsted, væk over Huse og Gader, bort fra Taagen og Røgen, forbi utallige Stationer, bestandig mellem frem- eller tilbageilende Tog, og nærme os atter Floden efter en knap halv Times Fart. Nu ere vi ved Barnes Station, der ligger alene, bygget høit op over et Myr- og Hedestrøg. Medens vi stige eller rettere bæres af Folkemassen ned ad de brede Trapper til Sletten, kaste vi Blikket ud over Egnen og Floden; fra alle Kanter se vi Folkeskarer drage derhen, det er en hel Folkevandring, fornemlig fra London, men ogsaa fra hele dens Omegn, der anslaaes til langt over hundrede Tusind, og paa Themsen, der her ikke er syndelig bred, vrimler det af Baade, Seilere og Dampere. Vi vandre en Fjerdingvei afsted til Byen og bøie ind i Hovedgaden, der strækker sig langs Flodbredden, med Huse og Villaer paa den ene Side. Her komme vi pludselig i en Vrimmel og Tummel, som i en babylonsk Forstyrrelse. Langs med og tæt op til den stærkt skraanende Flodbred holde dobbelte Rækker af Vogne, besatte med Skuelystne indeni og ovenpaa, som Bisværme paa Kuben. For Fodgjængere kan der ikke være Tale om at se ud paa Floden, hvor Dagens Skuespil skal opføres; man arbeider sig frem ad det smale Fortoug langs Smaahusene, der alle ere forsynede med improviserede Træbalkoner og Amfitheatre, som udleies; det er de saakaldte „reserverede Pladse", paa hvilke der fjorten Dage i Forveien er lagt Beslag. Paa Kjøreveien bevæger sig en talløs Mængde Omnibusser, Kabs, Droscher og Ekvipager, elegante Ryttere og Rytterske, i broget, tæt sammenpakket Vrimmel. Uden at vide, hvorhen man skal, eller hvorhen man kommer, føres man, rives man afsted med Strømmen, snart mellem Mennesker, snart indeklemt mellem Heste og Vogne; Strømmen dreier ned ad en Sidegade, hvor rigt udstyrede Herskabsvogne, stundom af de forunderligste storartede Former, som kjæmpemæssige Chars-à-banc, med fire vælige Heste, Forridere og Rideknegte, holde i uoverskuelige Rækker paa begge Sider, fyldte med Damer i straalende Toiletter, der timevis med engelsk Flegma oppebie det Øieblik, da de omsider kunne komme fremad og naa til Flodbredden, Dagens Skueplads. Ad den smale Sti mellem Vognrækken og Husene driver Fodgængernes Strøm afsted; de betragte, beundre, applaudere de straalende Ladies, der med ubevægelige Miner og som pyntede Voxfigurer stirre ud gjennem Vognens blanke Vinduer paa Mængden, der i en halv Alens Afstand bevæger sig forbi.

Vi slippe til Høire ind i en to Alen bred Gade, hvortil Adgangen bevogtes af Policemen, der kun lade fashionable Gentleman passere, men stundom overvældes og fortrænges af Massen. Gjennem Gaden, en privat Gjennemgang mellem himmelhøie Mure, hvor man neppe kan aande og kun trippende bevæge sig fremad, slippe vi omsider ud paa Themsbredden, hvor vi atter kunne drage Veiret og se ud over Floden, skjøndt der ogsaa her er en Mylren af Mennesker fra alle Samfundets Klasser. Lidt længere henne paa den skraanende, men mere udstrakte Bred træffe vi paa en Dyrehavsbakke i stor Stil. Jubilerende Sømænd, Borgere med joviale City-Ansigter, gamle Herrer med aristokratiske Miner, Kvinder af Folket, vel ogsaa elegant klædte Fruentimmer sværme om de smaa Borde, hvor Stout (Porter) og Ale tappes af de i Boller henlagte Barrels. En Neger med oppurret, uhyre Hanekam og kjæmpemæssige Flipper samler en Kreds om sig og søger at more Mængden med burleske Taler og Indfald, og han gjør en god Høst af Applaus og Halvpence. En Flok uægte sorte Minstrels skraale sine Negersange og danse efter Mandolinens og Pibens Toner. En am[illegible] kansk Vildmand, tatoveret, bærende Fjerkr[illegible] paa Hovedet og store Ringe i Næsen, h[illegible] nøgen, gjør sine Kunster; han kalder sig [illegible] konge og spiser Blaar, men istedetfor at [illegible] Ild, trækker han en to Alen lang Stang, [illegible] turligvis med lyse- og mørkeblaa Farver, u[illegible] Munden. Det Hele akkompagneres af de ut[illegible] lige Smaakræmmeres øreskjærende Raaben: „[illegible] gartændere, Nødder, Appelsiner og smaa Skildpadder!"

Et Kanonskud høres i det Fjerne og bringer Bevægelse blandt de sammentrængte Masser; man forlader Ølboder og Harlekiner og trænger sig nærmere til Bredden. Selv pickpockets forlade det allerede udsete Bytte, og Alles Opmærksomhed henvendes paa Floden.

Derude hersker ikke mindre Tummel og Folkeliv end paa Bredden; Pramme og Barker ere tæt opfyldte med Skuelystne; en Plads derude betaltes Kl. 1 med en Penny, men Kl. 2 med tre og Kl. 4 med sex Pence. Floden er indtil Midtstrømslinien bedækket med utallige Robaade fyldte med Skuelystne, med Smaafartøier, der drives frem ved Haandhjul, med grønlandske Kajaker osv. Det i tre Timer, under hyppige Regnskyl og isnende Vindstød med utrolig Taalmodighed imødeseede Øieblik til Festens Aabning nærmer sig. Der høres et andet og tredie Kanonskud; fra det Fjerne lyde Raab og Hurraer, vildt og ligesom voxende i Kraft og brusende hid. De mange Tusinder af Tilskuere trænge sig nærmere og nærmere til den steile Bred, i overskuelig Masse, saa langt Øiet kan naa. Der indtræder et Øieblliks Stilhed, taus stirrer Mængden til Høire opad Floden. Pludselig bryde ogsaa her Jublen og Hurraerne løs; Hattene, Lommetørklæderne, Vifterne svinges og vinke derud paa Floden, hvor en lang, smal, gulmalet Baad skyder frem, roet med hurtige, taktmæssige Slag af otte Sluproere i skinnende hvide Dragter, med det mørkeblaae Flag vaiende agterud. Det er Oxfords Studenter. „Oxford! Hurra for Oxford!" lyder et Kor af hundredtusinde Stemmer. Næsten et hundrede Alen bagefter skyder en lignende Baad frem, hvis Sluproere hale ud med uhyre Anstrengelser, saa Aarebladene bøies. Det er Kambridge, og det lyseblaa Flag slæber efter over Roret. Efter de kjæmpende Baade, dog i betydelig Afstand, bruser frem en hel Flaade af Dampskibe, fyldte med Passagerere, dampende Side om Side eller i hinandens Kjølvand. Det var et morsomt og stolt Syn; Vandet kom i Bevægelse, heftigere og heftigere; der opstod en voldsom Bølgegang, der skummede høit op paa Bredderne; de med Passagerer besatte Baade og andre Smaafartøier rullede og neiede i Bølgerne, der hist og her kastede Braadsøer over Fartøiet, til stor Moro for Tilskuerne paa Flodbredden.

Det var den niende Gang, at Kambridge tabte Slaget, og Sagen drøftes grundig og med saa meget større Interesse, som Kambridge i de sytten Aar fra 1843—60 gik de ti Gange af med Seiren. Det er ingenlunde, fordi Kambridges Studenter i Kraft, Øvelse og Enthusiasme staa tilbage for Oxfords, siger man; Grunden til dette stadige Uheld i de senere Aar maa søges i ganske andre Omstændigheder, og navnlig deri, at Oxfords Studenter foretage sine Øvelser i Themsens dybe og levende Vande, medens Camfloden, hvor Cambridge-Studenterne øve sig, har grundet og tungt flydende Vand, hvor desuden Nutidens let byggede Baade umulig kunne sættes i en saa levende Bevægelse som i Themsfloden. Med Hensyn til Kaproningen iaar indtraf desuden det Uheld for Cambridge, at dets bedste og fortræffelig indøvede første Aare (stroke) blev syg faa Dage, førend Kampen skulde gaa for sig, og at hans Aare maatte overtages af en mindre øvet, skjønt ellers dygtig Oarsman.

Det egentlige Skuespil er nu forbi, og Mængden væltede tilbage gjennem Byen. Lykkelig slap vi atter igjennem den smale Gade og ud i Sidegaden; men her var Trængslen forfærdelig, et ubeskriveligt Virvar af Mennesker, Vogne og Helte. Der skete en Standsning i den langsomt fremskridende Bevægelse; under Jubel og Hurra stræbte Mængden at gjøre lidt Plads, en liden Aabning, og derigjennem red saa en ung, smuk Lady med sin pyntelige Groom med stolte og rolige Miner. Vi skyndte os bagefter i Hælene paa Hesten, og den skjønne Amazone førte os gjennem Trængslen over den lille Plads, hvorfra vi atter slap ud i Strandgaden. Her begyndte dog Trængslen og Virvaret atter, om muligt vildere. I bestandig Fare for at klemmes ihjæl eller knuses under Vognhjul og Hestehove arbeidede, kjæmpede vi os fremad. Mængdens Begeistring, der var opildnet af Porter og Ale, steg til en foruroligende Høide. En Flok berusede Karle, deriblandt nogle Skikkelser af et skrækindjagende Udseende, brod som en Kile midt ind i de sammentrængte Masser under Latter og Sang; derved blev Forvirringen fuldstændig; der opstod Slagsmaal paa alle Kanter, og for første Gang saa jeg en alvorlig Boxning. Men efter faa Minuters Forløb forsvandt disse Optrin i Menneskemassen; man lo atter og raabte Hurra, og de elegante Damer, der i uendelige Rækker sad oppe paa Husenes lave Tage, paa Balkoner og Vognhimle eller paa sine skummende Blodsheste, betragtede den vilde Færd med rolige, fornemme Blikke, medens de sværtede Minstrels hist og her stræbte at vinde Plads til at bringe Damerne en Serenade.

Vi naaede da omsider til Stationen, men vare endnu ingenlunde i Havn. Mindst et Par Tusinde Mennesker beleirede Indgangen [illegible]ronen, der toges med Storm; da det [illegible] var at tænke paa at komme ind ad denne [illegible], gik vi op ad Trappen over Veien til [illegible] modsatte Side, hvor vi ogsaa slap ind [illegible] Hjælp af vore Returbilletter. Men, o ve! [illegible] frembrusende Træn, der standsede her, [illegible] fra London og skulde til Windsor, og [illegible]nen ligeoverfor, hvor Trænene fra Barnes [illegible]ondon gjorde Holdt, var tæt besat med utallige ventende Passagerer. Vi vovede at løbe tvers over Skinnerne mellem de forskjellige Træn og arbeidede os paa Perronen, glade over saaledes at være komne foran hele den ventende Mængde. Toget bruste afsted; et nyt kom ilende hid, fnøftende og dampende. Vi stod umiddelbart ved Randen over de temmelig dybt liggende Skinner, saa at et pludseligt Tryk bagfra kunde kaste os derned. Trodsende Faren, stemmede vi os med Ryggen imod, kun betænkte paa, rask at springe ind gjennem den først aabnede Waggondør. Toget standsede og Dørene fore op; i samme Øieblik opstod der en forfærdelig Tummel og Fremtrængen; næsten alle Vogne vare allerede opfyldte, men alle ville dog derind; hver Vogn blev som et Kastel, der stormedes af den indtrængende Fiende og forsvaredes af Besætningen. Der fandt en ordentlig Kamp Sted, under hvilken Mange trængte ind, og Mange kastedes baglænds tilbage. Efter to Minuters Forløb skred det talrige Politipersonale ind, smækkede Dørene i og laasede dem. Gjennem Vinduerne saa man, hvor det mylrede derinde. Langt om længe, efter at mange Træn vare passerede, lykkedes det os at slippe ind i en Waggon, og en halv Time efter steg vi ud i Waterloo Station. Trætte og som Værk-

brudne begav vi os paa Veien til Fleet Street, for ved et solid Maaltid og et Glas Pale-Ale i The London at styrke os efter Dagens Kampe, Møie og Besvær. Paa Waterloobroen saa vi en pjaltet Karl løbe omkring og falbyde en Stabel Sløifer, som Stakken endnu havde tilbage; de vare lyseblaa, og han vilde sælge dem for halv Pris; men man lo ham ud og raabte, at han skulde gjemme dem til næste Aar, hvis Cambridge da maaske var heldigere. Man har gjort den Beregning, at der til Sløifer til Mennesker og Heste aarlig paa denne Dag forbruges henved 75 eng. Mile Silkebaand. For iaar vil den mørkeblaa Farve blive fashionable her i London og afløse den røde. Der er allerede udkommet Fotografier af de oxfordske Seierherrer.

Kristiania, den 14de Juni 1869.

Udlandet. Det tydske Tolddepartement, der traadte sammen den 3die, aabnedes af Præsidenten i Forbundskancelliet, Geheimeraad Delbrück, idet baade Kong Vilhelm og hans Majordomus ere upasselige. Det ansees for afgjort, at Sessionen kun vil blive af et Par Ugers Varighed. I Toldforeningens andet Møde, den 4de, gjenvalgtes Dr. Simson til Præsident og Fyrst Hohenlohe, den bayerske Premierminister, samt Hertugen af Ujest til Vicepræsidenter. Simson fremhævede i den korte Tale, hvori han takkede for Valget, at Parlamentet vel alene skulde beskjæftige sig med væsentlig materielle Anliggender, men at disse tillige havde Betydning for den nationale Sammenslutning. Fyrsten af Hohenlohe ytrede, at den Tillid, som Forsamlingen havde vist ham, maatte have sin Grund i dens Tillid til hans Virksomhed udenfor Forsamlingen. „Derved", fortsatte han, „faar Deres Afstemning en høiere politisk Betydning for mig, og denne høie Forsamlings Tillid vil give mig Mod til uforstyrret at skride videre frem paa den Vei, som jeg anseer for den rette (Bifald), til udholdende at fortsætte mine Bestræbelser for af al Kraft at virke for Forstaaelse, Forsoning og Endrægtighed imellem alle tydske Stammer (stærkt Bifald)."

De spanske Kortes have nu endt sin Virksomhed, hvad Vedtagelsen af en Forfatning angaar; derimod have de endnu ikke kunnet faa Thronen besat. Efterat Spørgsmaalet om Regjeringsformen var blevet afgjort i Mødet den 21de Mai (214 Stemmer for Monarkiet, 71 imod det), skred Forhandlingerne rask fremad, og allerede den 26de Mai vedtoges den sidste Artikel. Den 1ste ds. fandt Afstemningen Sted over hele Forfatningen, der vedtoges med 214 Stemmer imod 55, og derefter skulde den underskrives af de Deputerede, hvilket tog sin Begyndelse den 2den og endnu fortsattes den 3die. I nogle Telegrammer heder det, at alle de republikanske Deputerede have underskrevet Forfatningen; men i et Telegram fra Madrid af 3die til „Köln. Zeit." berettes, at ni Republikanere havde vægret sig herved. I Madrid foretog Republikanerne Demonstrationer for at bevæge sine Repræsentanter i Kortes til at nægte sin Underskrift. Den 6te skulde den nye Forfatning høitidelig forkyndes, og denne Begivenhed skulde feires med en almindelig Folkefest. Der skal endnu bestandig ikke være meget Haab om, at en betydeligere Majoritet kan samles om nogen Thronkandidat, og man antager derfor, at et Regentskab vil blive oprettet. Serrano skal have størst Udsigt til at faa denne Post, og isaafald formodes det, at Prim vil blive Konseilspræsident i det nye Kabinet.

Det ungarske Deputeretkammer har efter en yderst vidtløftig Diskussion vedtaget det ministerielle Adresseudkast med en Majoritet af 113 Stemmer, og Deakpartiets Styrke synes saaledes at være ikke lidet større, end man i Regelen antog, efterat Valgene havde fundet Sted. Som de væsentligste Grunde til Afstemningens Udfald anføres en Tale af Deak, hvori han opregnede alle de Fordele, som Ungarn har opnaaet ved Forliget af 1867, samt Grev Andrassys Paavisning af, at Delegationernes Institut, som især er Gjenstand for Oppositionens Angreb, er det eneste Middel til at sikre Ungarn Indflydelse paa de udenrigske Anliggender, idet der umulig kan gives to Udenrigsministre.

Times har fra sin Korrespondent i Philadelphia modtaget en Meddelelse, som gaar ud paa at berolige Stemningen i England. Om Motleys Instruktioner beretter Korrespondenten Følgende: „De tykke Binds Instruktioner, som først blev færdige kort før Motleys Afreise, udtrykke Udenrigsminister Fish's maadeholdne Anskuelser om Alabamasagen, ikke Senator Sumners overdrevne Fordringer, som Regjeringen og Folk nu ikke længere anse for sin[e]. Senatoren gjorde i flere Samtaler me[d Mi]nistrene Forsøg paa at faa Motleys Instruk[tioner] grundet paa hans Tale i Senatet, men [hans] Bestræbelser vare frugtesløse. Man sætte[r] [...] paa at bevare Freden, Pub[likum] er blevet forskrækket over Guldagions h[ø]i Stigen, og Frygten for, at Sagerne kunde [tage] en meget mislig Vending, naar man lader Stridigheder tiltage, har fremkaldt stort Maadehold. Gesandtens Instruktioner ere affattede saaledes, at de foreskrive hans Fremgangsmaade i Alabamasagen for det Tilfælde, at den engelske Regjering bringer den paa Bane. Efter Forlydende holde de sig paa det Standpunkt, som den amerikanske Regjering hidtil har indtaget, men undgaa det Overdrevene i Sumners Forslag. Man holder endnu bestandig fast ved, at Spørgsmaalet om Englands moralske Ansvarlighed for Følgerne af dets Neutralitetsproklamation i Mai 1861 egner sig til Afgjørelse ved Voldgift, og dersom Kjendelsen gaar England imod, ville de Forenede Stater fordre, at England skal give Erstatning for den Skade, der er bleven anerkjendt som et Resultat af Proklamationen. For Øieblikket skal Motley ikke selv gjøre nogetsomhelst Skridt for igjen at bringe Stridsspørgsmaalet frem.

Den belgiske Konges Broder, Greven af Flandern, der som bekjendt er gift med en hohenzollersk Prinsesse, har den 3die ds. faaet en mandlig Arving, og Prinsens Fødsel er paa utallige Maader bleven feiret i Brüssel. Da Kong Leopold II. for ikke længe siden mistede sin eneste Søn, kunde der hos Dynastiet være Bekymring for, at det vilde uddøe allerede i andet Led, og Grevinden af Flanderens Nedkomst med en Søn faar derved Karakteren af en politisk Begivenhed; men om denne Tildragelse faar den store Betydning for Belgiens Fremtid, som Mange ville tillægge den, er vistnok et Spørgsmaal.

Studentermødet i Kristiania. Til „Folkets Avis" skrives: I Ondags Aftes samledes de danske Deltagere i det forestaaende Studentertog i Studenterforeningens Sal for at vedtage de nærmere Bestemmelser om Reiseplanen. Afreisen fra Kjøbenhavn finder Sted paa Søndag Kl. 2 Efterm. med Dampskibet „Thunberg", som overfører Deltagerne til Malmø, hvorfra man strax reiser med Jernveistoget til Lund, hvor man indkvarteres i Byen. Om Aftenen gives her en Koncert af den kjøbenhavnske og lundensiske Sangforening, hvoraf Indtægten er bestemt til et paatænkt Fond til Understøttelse for Studenter fra Kjøbenhavns og Lunds Universitet, der ønske at studere nogen Tid ved et af de to andre nordiske Universiteter. Efter Koncerten samles man en kort Tid med de lundensiske Studenter. Kl. 5 Mandag Morgen gaar Reisen videre med „Snälltog" over Alfvesta, hvor der spises Frokost, og Falköping, hvor Middagsmaden er anrettet, til Gøteborg, hvor man venter at ankomme omtrent Kl. 8 Aften. Det er endnu ubestemt, om man her vil faa Leilighed til at hilse paa Kong Karl, og om der vil finde nogen Festlighed Sted. Om Natten Kl. 12 indskiber man sig, Upsalenserne paa „Motala", Lundenserne og Kjøbenhavnerne, der under hele Toget følges ad som en Korporation, paa „Karlssund", hvor de bedste Soveplasser ved Lodtrækning ere tilfaldne Kjøbenhavnerne. Til Kristiania venter man at ankomme Kl. 5 Tirsdag Eftermiddag. Afreisen sker, som tidligere meddelt, Mandag den 21de Juni, Kl. 3 Eftermiddag ad Jernveien over den norske-svenske Grændse til Arvika, hvor der overnattes paa de Dampskibe, der den næste Morgen skulle føre Deltagerne gjennem den udvidede Säfle-Kanal over Venern, ad Gøtakanalen forbi Trollhätta Vandfald, hvor der spises til Aften, og til Gøteborg, som man venter at naa Kl. 2 om Natten. Herfra befordres Deltagerne strax videre med et Dampskib, der ikke, som tidligere meddelt, bliver „Excellencen Toll", men rimeligvis „Aarhuus", til Malmø, hvor Lundenserne gaa i Land, og Kjøbenhavn.

Sluttelig vedtog man en ensartet Hovedbedækning, nemlig en sort Silkehue med hvid Snor og dansk Kokarde med Sølvkors, ligesom Reisekomiteen, der i det Hele taget har røgtet sit Hverv med stor Energi og Dygtighed, gav adskillige praktiske Vink med Hensyn til Reisen.

Upsalenserne, 175 i Tallet, og derimellem en stor Del Professorer, Adjunkter og Docenter, samt 70 af de bedste Sangere afreiste paa Søndag Formiddag fra Upsala og have til Hensigt at hilse paa Kong Karl i Stockholm, hvis Kongen ikke allerede maatte være afreist, samt paa den norske Statsminister. Til Ordfører have de valgt Dr. phil. Montan.

I Gøteborg give Upsalasangerne en Koncert om Mandagen Kl. 2. — Ifølge gøteborgske Blade har der der i Byen dannet sig en Komite for at berede samtlige Deltagere i Studentertoget en festlig Modtagelse, der formodentlig kommer til at bestaa i en „Kollation" [paa] Lorenzberg, et lidet udenfor Byen smukt beliggende Traktørsted med en stor og smuk Have.

Skolelærer Rom i Føvling, der er indbudt af Hr. Eilert Sundt i Norge, har modtaget et ham af den danske Reisekomite gjort Tilbud om at gjøre Reisen sammen med Studenterne. Det Samme er som bekjendt Tilfældet med Red. Rimestad.

— Foredrag og Diskussioner ved Studentermødet:

Onsdag 16de Juni Kl. 10. I Universitetets Festivitetslokale. „Om medlen at åstadkomma en lifligare samfärsel mellan de nordiska Universiteterne, närmest med afseende på den studerande ungdom" af Adjunkt Weibull fra Lund. DHrr. Bj. Bjørnson, L. Kr. Daa og M. Monrad have anmeldt Deltagelse i Diskussionen.

— Kl. 1. I U. Festlok. „Om Arbeidersagen" af Redaktør Rimestad fra Kjøbenhavn.

— Kl. 5 Efterm. holdes efter Foranstaltning af Kristiania Arbeidersamfund i Missionsforeningens Lokale et diskuterende Møde „om Arbeidernes Stilling og Tarv i de 3 nordiske Riger", hvortil Studentermødets Deltagere indbydes.

Torsdag 17de Juni Kl. 10. I U. Festlok. „Om Folkehøiskolesagens Betydning" af Folkehøiskoleforstander Chr. Richardt fra Kjøbenhavn. DHrr. Arvesen, Bj. Bjørnson og E. Sundt deltage i Diskussionen.

— Kl. 1. I U. Festlok. „Om den politiske Skandinavisme" af Dr. Rosenberg fra Kjøbenhavn.

[S]øndag 20de Juni Kl. 12 vil der være Anledning til Afholdelse af Foredrag og Diskussion i det anatomiske Auditorium.

— En Deputation afgik igaarmorges med Dampskib til Gøteborg for paa den norske Festbestyrelses Vegne, at hilse de svenske og danske Studenter velkommen, der for Øieblikket er samlet i Gøteborg ved Kunstnermødet, hvilket ogsaa Hs. Majestæt Kongen deltager. Alle Forberedelser til Mødet her i Byen er nu færdige, og Iver for at deltage i Festlighederne har i de sidste Dage været saa stærk, at man vanskelig har kunnet opfylde alle deres Ønsker, som ville have Gjæster eller ville deltage i Festlighederne.

Det norsk-skotske Kabel. En Fremstilling af Kabelsagens Historie ved Joach. Ebbell. Med 2 Karter. I dette smukt udstyrede Hefte leverer Forfatteren en kritisk Fremstilling af Alt, hvad der er skeet til Dato angaaende den i Overskriften nævnte Sag, ligesom han har samlet de vigtigste officielle Dokumenter og de mest udprægede Udtalelser, som Tid til anden have staaet at læse i vore Blade, saa at Enhver, som vil, kan sættes istand til selv at fælde en Dom. I Bilagene, der udgjør 136 Sider, har Forf. indtaget isærdeleshed af Vidneforklaringerne for den specielle engelske Underhus-Komite vistnok mere end nødvendigt for hans Øiemed; men det vil dog være af Interesse for en større Del af Læserne, til Belysning af engelske Forholde, saaledes f. Ex. angaaende den Understøttelse, der ydes Pressen i Storbritannien ved en stor Nedsættelse i Taxten for Pressetelegrammer. „Angaaende det nye Forslag om Opgivelsen af vort Selskab," ytrede Forf., „vil jeg her kun bemærke, at Vedtagelsen af dette Forslag utvivlsomt vil være til stort direkte og indirekte Tab for Statstelegrafen; — at det for Aktionærerne, som saadanne, er en overmaade tvivlsom Fordel der bydes for vor Konsession med ubetinget Eneret paa 30 Aar (en betinget Koncession til evige Tider) paa vor fortrinligt beliggende Linie; — at det korresponderende Publikum aldrig kan vente saa billige Taxter af et Kompagni, hvis Hovedøiemed er et stort Pengeudbytte. Jeg skulde heller være tilbøielig til at foreslaa at kaste Overenskomsten med det danske Selskab overbord, som afsluttet efter urigtige Fremstillinger og under falske Forudsætninger. Da Statuterne ikke indeholde Noget om Selskabets Opløsning, kan Etatsraadens Forslag ikke komme ind under Statutforandringer, saa at en Pluralitet paa Mødet den 21de Juni neppe kan tvinge protesterende eller ikkemødende Aktionærer til at sælge sine Aktier." Bogens næste Del, der vil behandle Salgsforslaget, kan ogsaa snart ventes.

Skarpskytterkorpset foretog igaar en Udflugt til Grorud.

Arbeidersamfundet har til paa Onsdag foranstaltet en Sexa i Tekniken i Anledning Lederne for de svenske og danske Arbeiderforeningers Nærværelse heri Byen under Studentermødet. Adgangstegn til den hele Tilstelning koster kun 24 ß, og man kan vistnok paaregne, at der bliver Flere, som vil med, end der bliver Rum til.

Troldmanden, Hartvig Seeman, der i Vinter gjorde saa stor Lykke her i Byen, er nu vendt tilbage fra sin Rundreise og begyndte igaar sine Kunster paa Fredriksborg, sammen med Mandskvartetten fra Languedoc, Akrobaterne og Professor (!) Blondin.

Den svenske Operasanger, Willmann, der ansees for en af det kgl. Theaters første Sangere, agter om nogle Dage at gjæste Kristiania. Han vil her give 1 eller i Høiden 2 Koncerter. Det svenske Operaselskab, med Behrens til Anfører, har indstillet sin Gjæstereise til Norge, ialfald foreløbig.

I Kunstforeningen er udstillet et Skovbillede af Sinding, der væsentlig udmærker sig ved den smukke Belysning, der hviler over Skoven og glitrer mellem Træstammerne.

Af det italienske Operaselskab skal efter Forlydende Signora Domasi og Fru Beyerböck være engageret hos Hr. Hermann foreløbig for et Par Maaneder, for at medvirke ved Folkekoncerter. Dette Arrangement er vistnok ligesaa heldigt for Signoraen som for Publikum, da hendes Begavelse væsentligt ligger i den Retning, medens det synes udenfor hendes Fag at kunne røre sig selv nogenlunde taaleligt paa Scenen. Ved Folkekoncerten igaar høstede saavel hun som de øvrige Medvirkende hyppigt Bifald.

Kand. theol. J. Sverdrup er af Studentersamfundets Bestyrelse indstillet til at erholde Stipendium for i 1 Aar at opholde sig i Danmark og gjøre sig bekjendt med det danske Folkehøiskolevæsen.

Operaselskabet afreiste i Lørdags med „Kronprinsesse Louise" til Gøteborg for igaar at give en Festforestilling i Anledning af H. M. Kongens Ankomst. Kongen reiste med Extratog til Gøteborg igaarmorges tidligt.

Dødsfald. (Karmsunsp.) Distriktslæge Johan Anton Wetlesen afgik ved Døden i Kopervig den 1ste ds. efter 8 Dages Sygeleie. Han var født 1821, medicinsk Kandidat fra 1845 og blev udnævnt til Distriktslæge i Karmøens Distrikt i 1867.

Brøduddeling til Fattige. Stavangers Skarpskytteres Musikkorps har for Indtægten af Koncerten i forrige Uge uddelt 1111 Brød, hvoraf ved Foreningen for privat Fattigpleie 953 til 370 Familier.

Fundet. (Nordl. Amtst.). I Begyndelsen af forrige Maaned blev ved Øerne under Gaardene Hysvær i Søndre Helgelands Fogderi fundet en Flaske, hvori en Seddel med følgende Paaskrift:

I Robert Garrow a native of Dufftown in the party of Mortlasch in the county of Banffshire Scotland crossed the atlantic Ocean from Liverpool to Qvebec on board the Nestorean and threw this bottle overboard on the 13 day of May 1868.

A strong head-wind, very cold*).

Diogenes i Grisehuset. Berg. Adr. for 7de ds. skriver: Den Mand, vi for en Tid siden omtalte, som var kommen ind etsteds og havde sat sig tilbords, efterat de Tilstedeværende, nogle Damer, havde taget Flugten, viser sig at være en ny Diogenes. Ligesom Oldtidens Diogenes af Vin saa inderlig holdt og lo ad Verdens Begjærlighed, saaledes gjør ogsaa hans Efterfølger. Denne sidste har dog nok en større Sands for det Komiske end hans alvorlige Forgjænger, kun Skade, at hans Humør har taget en lidt ensidig og skjæv Retning. Naar han oplivet af Druen kan gaa om i Husene og skræmme Folk, saa er han i sit Element, og da vilde han vistnok foragte en Alexander, der tilbød ham Halvdelen af sit Rige. En Aften vidste han med sin Takt at finde en for Tilhængere af den Skole, hvortil han hører, mere passende Bolig end Forgjængerens bekjendte Tønde. Han valgte nemlig et Grisehus. I dette tog han Nattelogi, efterat han havde uddrevet den tidligere Beboer. Da Pigen kom med Aftensmaden, blev hun høilig forskrækket ved at se et Par Menneskefødder stikke frem af Døren. Hun løb bort og gjorde Anskrig, hvorover Diogenes sandsynligvis lo godt i Skjægget. Da hun, efterat hendes Forskrækkelse havde vendt sig til Forbittrelse, kom tilbage, opstod der en varm og alvorlig Prioritetstvist, hvorunder det lynede med kraftige Argumenter fra begge Sider. Diogenes havde reist sig op og sad i Døren for at kjæmpe for sine Arne. Pigen tog i Medfør af sin Retsopfatning Parti for den Fordrevne, men Diogenes paastod, at dersom Nogen skulde have Ret til at bo i et saadant Hus, som det, hvori han nu sad, saa maatte det være ham. Huset var jo, det kunde Enhver se, ligesom indrettet for ham. Vistnok var der en anden Mand, som maatte erkjendes at have første Prioritet, men denne Mand sad for Tiden paa Tvangen og havde desuden overdraget sin Ret til Diogenes. Denne sidste behøvede dog ikke nogen Overdragelse, han havde utvivlsomt anden Prioritet, og for ham maatte altsaa klarlig tredie Prioritetshaver, den fordrevne Gris, efter Loven vige. Diogenes gik tilslut af med Seiren og beholdt sit Logis. Pigen maatte give tabt, og tredie Prioritetshaver var for den Nat husvild. De følgende Nætter fik Diogenes Logis paa Tvangsarbeidsanstalten, en i den nyere Tid opfunden fortrædelig Indretning, som hans navnkundige Aandsfrænder i Oldtiden slap at blive plaget af.

*) Jeg Robert Garrow, en Indfødt af Dufftown i Mortlasch i Grevskabet Banffshire i Skotland, krydsede Atlanterhavet fra Liverpool til Kvebek ombord paa Nestorean og kastede denne Flaske overbord den 13de Mai 1868.
En stærk Modvind, meget kold.

Ny paatænkt Folkehøiskole i Sverige. I Eskilstuna er til den 22de Juni berammet et Møde til Overlægning om Oprettelse af en Folkehøiskole i østre og vestre Rekarne.

— I Wadstena har der dannet sig en Folkehøiskoleforening, der tæller indtil 100 Medlemmer paa nogle Dage. Medlem er den, som betaler 5 Rdl. Rmt. aarlig i 5 Aar.

Til Studenterkoncerten i Gøteborg idag var, ifølge Gøteb. Handelstd., alle Billetter udsolgte allerede i Fredags.

Afdøde Professor Keysers samlede Afhandlinger, der nylig er udgivet af Professor Rygh, anmeldes paa en rosende Maade i Gøteborgs Handelstidn.

Prinsesse Dagmars, den russiske Storfyrstindes, nyfødte Søn har i Daaben faaet Navnet Alexander.

En skandinavisk Folkefest, i Lighed med den, der sidst afholdtes ved Stehag i Skaane, paatænkes afholdt iaar den 4de Juli ved Frederiksborg i Danmark.

Damer gav nylig paa Klampenborg ved Kjøbenhavn en Forestilling i Væddeløb paa „Trædevogne". Dragterne vare ret smukke, skriver Folkets Avis, grøn Kasavaika, røde Knæbuxer og „hvita ben." Men denne Idræt er saa bestemt anlagt for Mænd, at det hele Skue hverken var smukt eller gratiøst."

Veirspaadomme. De ved den gamle engelske Admiral Fitz-Roys Selvmord ifjor afbrudte regelmæssige Advarsler mod frembrydende Storme og Uveir, der vare grundede paa samtidige Iagttagelser af Veiret rundt om paa Englands Kyster, ere for nogen Tid siden atter satte i Værk efter en endnu større Maalestok. Hver Morgen modtager Observatoriet i Paris en Depeche, der angiver Veirliget paa 7 forskjellige Punkter i Storbritanien, og sender som Svar en lignende Melding fra 10 forskjellige Steder i Frankrig, Belgien og Norge til Greenwich. Endvidere besørges for Englands og Frankrigs Regning daglig en lignende Melding fra New-York; den afsendes derfra Kl. 6 Morgen, altsaa naar Klokken er 10 i Paris, hvor den indtræffer ved Middagstid. Saasnart Spanien ved en Telegrafforbindelse er knyttet til Azorerne og man altsaa kan holde Øie med Luftstrømningerne over den nordlige Halvdel af Atlanterhavet, venter man sig det vigtigste Resultat heraf, da der først da vil kunne tilveiebringes et Materiale, som bliver rigt nok til derpaa at bygge paalidelige Veirforudsigelser for en længere Tid.

Det belgiske Blad Rappel, en Underafdeling af det Victor Hugo'ske Blad af samme Navn i Paris, indeholder en Skrivelse fra Rochefort, hvor denne udvikler Grundene til, at han ikke vil træde tilbage Jules for Favre. Man faar af denne Skrivelse interessante Oplysninger om, hvilke Planer eller rettere Illusioner det radikale Handlerparti i Frankrig nærer, og man faar tillige herved en Forestilling om, hvilken Iver der i Belgien udfoldes imod det franske Keiserdømme. Den omtalte Skrivelse, som Pays og andre officiøse franske Blade have aftrykt, lyder saaledes: „Der er nu kun Tale om at udfylde den radikale Liste ved den anden Afstemning. Efterat den veltalende Hr. Jules Favre er falden igjennem i Lyon, Marseille, Auch og flere andre Kredse i Departementerne, opretholder han i Paris sin Kandidatur, som han efter Sigende en kort Tid tænkte paa at opgive. Nogle Vælgere rette det Spørgsmaal til mig, om jeg fremdeles vil stille mig imod ham. Ja, det vil jeg i Sandhed, og jeg vil gjøre det med saa meget større Energi, som det er ham, der har stillet sig imod mig. Jeg har iøvrigt allerede for længe siden troet at gjøre den Iagttagelse, at Ordet lammer Handlekraften. Er Hr. Jules Favre, der som Taler ubetinget staar i første Række, Mand for i et givet Øieblik at sætte Keiseren under Anklage som ansvarlig for alle de Forbrydelser, som ere blevne begaaede i de sidste atten Aar? Vil han ikke vige tilbage for Følgerne af et saadant Andragende? Vil han i fornødent Fald gaa saa vidt, at han kalder Folket til Vaaben? Nei, det vil han ikke, vel? I atten Aar kunde han have gjort det, og han har endnu ikke gjort det. Jeg tænker mig det Tilfælde, at der imorgen udbryder en Opstand i Paris, og at den vitterlig har til Formaal at kuldkaste Keiserdømmet. Vil Hr. Favre da staa hos dem, der angribe det, eller hos dem, som forsvare det? De Spørgsmaal, der adskille os, ere altsaa af saa stor Vigtighed, at jeg i Hr. Jules Favre, Venstres største Taler, kun kan se en afgjort Modstander. Den Maade, hvorpaa han har stillet sin Kandidatur imod min, beviser iøvrigt, at han idetmindste vilde føle ligesaa megen Uvillie over Republikanernes som over Cæsaristernes Indtrædelse i Kammeret. Jeg for mit Vedkommende er overbevist om, at han vil tage fig den officielle Kandidats Valg langt mindre nær end mit. Uagtet jeg tillægger min ringe Person saa liden Betydning som mulig, er det mig dog magtpaaliggende at lade Vælgerne vide, at jeg uendelig hellere vil bukke under for Tallet af hans Tilhængere end vælges af dem. Man har givet mig en rød Hue paa, og det faar nu gaa, som det vil; men beholde den paa, vil jeg. Man har stillet mig paa en Barrikade, og der bliver jeg.

Henri Rochefort".

En norsk Kjæmpe. „Emigr. og Fædrel." for 20de Mai skriver: „Med Dampskib fra Christiania kom i forrige Uge en Normand Lars Opsala fra Aas Præstegjeld i Gudbrandsdalen, 32 Aar gammel, som er $3\frac{1}{2}$ Alen høi og veier 292 Pund — norsk Maal og Vægt. Han har en Broder i Minnesota, til hvem han agtede at reise, men i Chicago blev han af et omreisende Cirkus-Selskab tilbudt 5 Dollars om Dagen og frit Ophold. Dette Tilbud modtog han, og vil saaledes nu komme til at paradere i Bladene som The Norwegian Giant — Nutidens Under. Han skal være ualmindelig stærk, som han maa være, da han, skjønt meget mager, veier 292 Pund, og er velskabt. Han skal have en Søster hjemme, som kun er to Tommer lavere end ham selv, og skal han, da han erfarede, at det betaler sig saa godt herover at være stor og stærk, have tilskrevet hende, at hun maa komme herover snarest mulig.

17de Maifest i Amerika. Den skandinaviske Forening i La Crosse feirede med megen Høitidelighed det gamle Fædrelands Konstitutionsfest 17de Mai. Fra dets sædvanlige Lokale gik Selskabets Medlemmer og et stort Antal andre Normænd, ialt omtrent 200 Personer, med Musik og Faner i Procession gjennem Byens Hovedgader op til Fædrelandets Office, hvor Processionen gjorde Holdt og Front mod Officen og udbragte 3 Gange Hurra for „den norske Presse" hvorefter Toget begav sig til Turner Hall, som var leiet for Festen. I den store Turner-Have tilbragtes Eftermiddagen med Taler og forskjellige Lege, saasom Klatring, Kapløbning og andre gymnastiske Øvelser osv., indtil Mørket faldt paa. Da oplystes Haven med Lamper, og et smukt Fyrværkeri afbrændtes. Klokken 10 begyndte Ballet, der fortsattes ligetil Klokken 4 om Morgenen i den behageligste Stemning. Et ikke ringe Antal tydske og amerikanske Damer og Herrer deltog i Festen og bidrog meget til at gjøre den behagelig. Det er meget sjeldent, at et saa stort Antal Mennesker er samlet i festligt Lag i en ikke større By end La Crosse, og det skandinaviske Selskabs Festkomite har i Sandhed Ære af de trufne og vellykkede Arrangements. Enhver, der bivaanede Festen, medbringer kun behagelige Erindringer derfra, ligesom det gjør de herboende Nordmænd Ære, at de paa en saa smuk og værdig Maade erindre det gamle Fædreland.

De bedste Fabriker for Ildvaaben findes ifølge „Fædrel. og Emigr." i de Forenede Stater, og de Geværer, som leveres fra disse, overgaa i Skudsikkerhed og Arbeidets Udførelse alle andre. Det bedste Bevis herpaa er, at de store Geværfabriker i Østen stadigt modtage store Bestillinger fra Europa. Et af disse har saaledes nylig leveret 40,000 Rifler til Danmark og et andet 30,000 til Sverige. Fra samme Fabrik har Grækenland bestilt 15,000 og Rusland 30,000 Geværer.

Brev fra Napoleon til Metternich. I de franske Blade og især i Korrespondancerne fra Paris har man i den sidste Tid ofte beskjæftiget sig med en Galladinér, som Lørdagen den 5te Juni skulde finde Sted hos Fyrst og Fyrstinde Metternich. Keiser Napoleon og Keiserinde Eugenie havde lovet at beære denne Fest med deres Nærværelse, Prinsesse Mathilde vilde ogsaa indfinde sig, og iblandt de indbudte Gjæster fandtes Statsminister Rouher. Lidt efter lidt voxede denne Dinér op til en politisk Begivenhed af stor Betydning, hvortil der knyttede sig allehaande fantastiske Betragtninger, ja der paastodes endogsaa, at Diplomaterne sendte Depescher til deres Regjeringer om Festen og pleiede Raad sammen med bekymrede Miner. Heraf har Keiser Napoleon taget Anledning til at sende Fyrst Metternich følgende humoristiske Affigelse: „Min kjære Ambassadør, efter hvad jeg hører, kan jeg ikke spise til Middag i det østerrigske Gesandtskab, uden at jeg udsætter mig for at fornærme Preussen og for at vække Uro i hele Europa. For at Europa kan være roligt, er det nødvendigt, at jeg ikke spiser til Middag hos Dem. Dersom Souverænerne ikke ogsaa gjøre deres Revolution, blive de aldrig frie. Der vil forhaabentlig komme en Tid, da jeg kan modtage Deres Indbydelser, ligesom De modtager mine. Jeg maa derfor bede Dem om at vente med at sende mig en ny Indbydelse, indtil denne Guldalder er kommen. Det skal ikke vare længe."

Storthinget.

Mandag den 14de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. Sekretær Enge.

Jernbanesagen.

Til Behandling forelaa Indstilling ang. Jernbaneforslagene og om Optagelse af Statslaan. Indstillingen er før meddelt i Dagbl. No. 125.

Efter et Foredrag af Schweigaard, som det tildels var vanskeligt fra Referentlogen at opfatte, men som vi senere haabe at kunne meddele fuldstændigere, tog J. Schwartz Ordet. Efterat have ytret, at han paa Grund af Forkjølelse var uskikket til at tage Ordet, gjennemgik han flere Poster af Statsbudgettet for at vise, at Udsigterne vare langt lysere, end Pluraliteten antog, og lysere end, da Storthinget for 6 Aar siden fattede Beslutning om Optagelse af Statslaan til Drammen-Randsfjordbanen. Af Udgifter til Opmaaling og Karttegning af Finmarkens Amt vilde spares et halvt Snes Tusinde Daler; af Bevilgning til et nyt Sindssygeasyl paa Rotvold ved Trondhjem, af Brevposten kunde paaregnes en Indtægt af 45,000 Spd., paa Ugifterne til Telegrafledningen vilde store Summer kunne spares osv.; Indtægterne af Drammens-Jernbanen troede han vilde udgjøre mindst en 20,000 Spd.; ved Indskrænkning af Statens Dampskibsfart paa Udlandet kunde og saa et vakkert Beløb spares, og i det Hele troede han, at i næste Budgettermin kunde man paa de paapegede Poster spare ind mindst 150,000 Spd., som kunde benyttes til Renter og Afdrag paa et optaget Statslaan til Jernbaner. Taleren troede ikke, at Landets Stilling havde været bedre i 1861 og 1863 end nu, og Budgettet stillede sig heller ikke da bedre. Statsbudgettet i 1863 var langt værre end nu, da der nu endog af Komiteens Flertal foreslaaes at disponere over Overskud, saa Indtrykket tvertimod maatte være det modsatte af, hvad Komiteflertallet havde søgt at give. Jernbanerne vare væsentlig til Gavn for Arbeidsklassen og de lavest stillede Borgere. Det viste sig ogsaa ved Drammensbanen, at Arbeiderne i høi Grad benyttede Jernbanen, idet Landets Indvaanere søgte Arbeide i Byen flere Mil

fra deres Hjem, og saaledes vandt Arbeidsfortjeneste og sparede Tid. Det var ingen Klasse i Samfundet, der havde større Nytte af Jernbanerne end Arbeiderne, ikke blot i økonomisk Henseende, men ogsaa i aandelig Lettelse, idet det lettede Færselvirkningen med de mest fremskredne Dele af Landet; Bevidstheden om denne Adgang gjorde dem Livets Gjenvordigheder taaleligere og bandt dem fastere til Fædrelandet. Taleren gik derefter over til at gjendrive Komitefleertallets Bemærkning, at Negtelse af Statslaan nu kun medførte en Udsættelse paa 2 Aar. Men Taleren vidste ikke, hvad Støtte der fandtes for den Paastand, at Begivenhederne og Tilstanden skulde lette Foretagenderne om 2 Aar; tvertimod kunde det da være umuligt, hvad nu var muligt og let. Og vi havde for meget ugjort, til at vi turde opsætte Noget; Virkningerne af dette Foretagende var større, end den Sum lod ane, som det her var Spørgsmaal om. Taleren lagde ogsaa stor Vægt paa, at vi kunde benytte vor udmærkede Stab af øvede Ingeniører og Arbeidere, som en to Aars Udsættelse kunde stille os ved. Hvad Valget mellem Kvikne- og Røraaslinien angik, saa vilde Taleren gjøre opmærksom paa, at det ikke var vanskeligt at stille op Alternativer imod ethvert Forslag; det var en let Sag at rive ned, men et langt og møisommeligt Arbeide at bygge op. Der var mellem Kvikne og Røraaslinien ingen Forskjel, naar Hensynet til Trondhjems Byes Interesse sattes ud af Betragtning. Det var vistnok at vide, hvorledes det i Fremtiden vilde stille sig med Hensyn til Driftsudbyttet. Men Taleren gjorde opmærksom paa, hvad der i Regjeringens Forslag var anført til Fordel for Røraaslinien. Naar man bortsaa fra Trondhjems Interesse i Røraaslinien, kunde Valget være ligegyldigt. Sidelinierne til Drammensbanen vilde Taleren ikke sætte i Stilling til disse Distrikter lade sig let være tilfredsstillede; og Kongsberglinien var Begyndelsen til en Forbindelse med de vestlige Distrikter og i en Forbindelse med Grevskaberne og Skienfjorden. Taleren tænkte sig at Jernbanenet og Kongsberg til Centrum, og med Radier til Stavanger og Kristianssand. Disse Jernbaner vare langtfra saa vanskelige som Forbindelseslinien mellem Trondhjem og Kristiania over Dovre. Man kunde snart komme saavidt, at Reisen til Bergen kunde gjøres paa 2 Dage. Saa store Spire til fremtidig Udvikling laa der i disse Sidebaner til Drammensbanen. Taleren optog sit i Forbindelse med Komiteindstillingen fremsatte Forslag til Krøderenbanen. Det af Amtskommunen tegnede Bidrag af 50,000 Spd. var efter Talerens Overbevisning tegnede væsentlig til Hallingdalslinien. Løitn. Brandt troede, at vi i en lang Fremtid vilde komme til at beskjæftige os med Jernbaneanlæg. Han fandt det derfor naturligt, at vor Jernbanedrift maatte fortsættes, og at et ordentligt Jernbanebudget for Fremtiden blev opgjort. Han kunde ikke være enig med Komiteens Flertal; der var en daarlig Økonomi at bygge saa lidet; ¼ af vore Jernbanearbeidere og Ingeniører kunde ikke da faa Sysselsættelse. Banen vilde give baade 6 og 7 pCt.; Banerne indbragte 4 pCt. var i Schweiz anslaaet til 20 pCt. Taleren troede, at det var Rigtige var at arbeide en Jernbane færdig i sin hele Udstrækning og ikke arbeide stumpevis; det var umuligt at tilfredsstille alle Distrikter paa en Gang, men man burde tage et Projekt ad Gangen og dette da i sin Helhed. Taleren vilde derfor holde udelukkende og helt paa Banen mellem Eidsvold og Støren. Til dette Arbeide i denne Budgettermin vilde udfordres lidt mere end Halvdelen af det af Mindretallet foreslaaede Beløb, 2 Millioner. Taleren vilde forøvrigt ubetinget efter de nu foreliggende Oplysninger holde paa Kviknelinien, idet man efter de nu fjendte Lokomotivbygninger ikke vilde finde nogen Hindring i Stigningsforholdene paa Kviknelinien. Denne Linie var kortere, laverelliggende i den større Strækning og gunstigere med Hensyn til Sneforholdene. Dette var efter Talerens Opfatning afgjørende Grunde for denne Linie, medens han derimod ved nærmere Gjennemgaaelse af Oplysningerne om Røraaslinien, troede at kunne paavise, at denne

skulde ikke kunde sættes ved Siden af Kviknelinien, blandt Andet helleriikke i Henseende til de Folkemængder, der vilde komme til at nyde godt af de respektive Linier; de svenske Distrikter, som ad Røraaslinien vilde komme i Berørelse med Banen, vare langtfra saa rige paa Folk og Gods, som de Distrikter, der stødte til Kviknelinien, der ogsaa var over 200,000 Spd. billigere i Anlæg og billigere i Drift. Lokalinteressene for Røraaslinien burde her, hvor der var Spørgsmaal om et Foretagende, der interesserede det hele Land, saa noget at sige. I Transporter, i strategisk Interesse og i flere andre Hafeender maatte han holde ubetinget paa Kviknelinien. Men Taleren troede, at Valget ikke burde overlades Regjeringen efter nærmere Overvielse. Hans Forslag gik saaledes ud paa, at der til Baneanlæg fra Eidsvold eller subsidiært Grundset til Støren skulde bevilges 1,800,000 Spd. Sidebanerne ved Drammensbanen maatte Taleren paa Grund af deres forholdsvis mindretallets Forslag, ogsaa ogsaa for Drammen-Kristianiabanen. Sorenskriver Kildal vilde holde paa til i Komiteen fremsatte Forslag. Han ønskede nemlig, at man denne Gang udelukkende skulde fæste sin Opmærksomhed paa Forbindelseslinien mellem det Søndenfjeldske og Nordenfjeldske. Taleren vilde have gaaet med Minoriteten i Komiteen, dersom han ikke havde habt Tvivl om, hvorvidt Røraas- eller Kviknebanen var den bedste, men det var Tilfældet. Han var for Forhaand tilbøielig til at holde paa Kviknelinien som den korteste, og derfor ogsaa for den bedste, men disse Tvivl sogtes. Paa Røraaslinien var ogsaa Sneforholdene ugunstigere end paa Kviknelinien. Imidlertid, om saa skulde være, vilde han dog denne Gang heller stemme for Røraaslinien, end at Intet skulde komme istand. Skjønt han erkjendte det Nyttige i Drammens- og Kongsbergsbanen, vilde han dog for Øieblikket ikke være med derpaa. Med Hensyn til Sagens økonomiske Stilling havde man sagt, at det var kostbart, at faa at erholde et Laan, naar det blev saa lidet. Dertil vilde han svare, at de Fordele, et større Laan medførte, ikke blev opveiet af ligesaa store Ulemligheder. En større Kapital vilde tryffe Renten og det blev næsten værre; Folk forledes ved unaturlige Priser paa Penge til at foretage uoverlagte Spekulationer. Taleren vilde af den Grund holde paa det mindre Laan. Laanet er ikke mindre, end at vi har ligget saa et Laan for, ja endnu ubetydeligere. Her maa nu gjøres noget mere, end Komiteens Majoritet havde indstillet. Der vilder et Tryk paa vor Arbeiderbefolkning. Den har nu i længere Tid manglet den Beskjæftigelse, som ønskeligt kunde være. Dertil kommer, at Fattigbyrderne stige. Under slige Forhold vil et Jernbanearbeide være af stor Betydning. Ifærdelsesheden gjælder det en Jernbane i det Indre af Landet. Hvorfra henter Landet sine Rigdomskilder? Det er, som Enhver ved, fra Havet. Men skal man kunne have godt af disse, maa man kunne bedaagtiggjøre Folket i dem. Han henholdt sig med Hensyn til denne Side af Sagen til Schwartz. Det vil altid svare bedre Regning for Arbeidsmanden at fjerne Jernbane, end at gaa paa sin Fod. Dette lader sig godtgjøre med Tal. Jernbanen vil desuden som ethvert stort Kommunikationsmiddel, vække og forøge Arbeide. Jernbanerne har en Evne til at skabe Arbeide, foruden at denne Virkning i ingen anden Institution foruden at denne Virkning ved denne til vore Nabolandsøvne i Krig, vil den bidrage til at forøge den aandelige Formue i Landet og være en Opdragelsesanstalt i mere end en Henseende. Dette Moment maa i vort Land med sin ensomme Beliggenhed og de mange tunge Dale være af stor Betydning. Trondhjemsbanen vil ogsaa bidrage til at styrke vor nationale Bevidsthed og nationale Enhed. Vi lærer ved saadanne Midler at forstaa, at vi hører sammen, og en slig Jernbane vil lidt efter lidt fjerne de rent lokale Interesser. Den Tid, vi leve i, kræver at man vider herom, og selv om vi blot satte vor Fod over en saadan anden Side af Kjølen vil vi, strax vide at meddringe noget vel, som er vort. Taleren vilde efter dette udhæve Trondhjemsbanens særegne Betydning og holde paa sit Forslag. Daae havde i Komiteen sluttet sig til den Minoritet, som holdt paa de 3 Baner. Sagen var saa betydningsfuld, at han troede, man ikke kunde vise den fra sig. Men paa samme

Tid var han for sin Del ikke saa sikker paa, at Banen over Røraas var den bedste. Maaske kunde det hende, at den anden, over Kvikne, var at foretrække; han var imidlertid ikke sikker paa dette, at han i Komiteen havde turdet dissentere. Senere var han bleven bestyrket i sin Uvished herom og henholdt sig for en Del til Brandt og Kildal. I det Store var han nu kommen bertil, at han for Tiden ikke vilde noget bestemt, afgjørende Valg mellem Linierne. Derfor holdt han i det Store paa 2 Millionslaanet, dog saaledes, at Banen fra Støren til Røraas udsættes, medens Veien fort bliver sørt op igjennem Østerdalen (fra Grundset til Tønset). Man naar paa den Maade ligesaa let det store Maal, at sammenstille det nordenfjeldske og søndenfjeldske Norge, som ved at holde paa Komite-Minoritetens Forslag. Hvad Sagens finantsielle Side angaar, saa vil man efter hans Forslag for Tiden kun behøve en Sum af 1,800,000 Daler; han vilde fremsætte dette. Han vilde saaledes, at man alene skulde lægge en kraftig Haand paa, at ved denne Leilighed en Del af Trondhjemsbanen bliver bevilget udført. Ogsaa Drammens- og Kongsbergsbanen burde man nu sørge for, som ud istand. Drammensbanen er Sammenføiningen mellem to Hovedbele af det store Jernbanenet, og hvad Kongsbergsbanen angaar, saa maa man lægge stor Vægt paa den Iver, som man inden Distrikterne har vist for Tegning af Bidrag til Banen. Naar han ikke tager Krøderenbanen med, saa er Grunden den, at han ikke antager, at denne Bane vil paabegyndes i den nærmeste Fremtid. Han vilde efter dette fremsætte det for antydede Forslag om, at der til de tre Linier — Trondhjemslinien fra Grundset til Tønset), Drammensbanen og Kongsbergsbanen — bevilges 1,800,000 Spd. Lorck vilde gjøre et Par Bemærkninger med Hensyn til det, at man havde forlangt nærmere Undersøgelser i denne Sag. Han forstod ikke, hvad der skulde være yderligere at drøfte med Hensyn til denne Jernbane. Hvad Kviknelinien angaar, saa er den rigtignok 3⅜ Mil kortere, men det er ogsaa dens eneste Fordel. Han vilde paapege, at fra Trondhjem til Røraas kostede det nu 84 Skilling at transportere en Tønde Byg; efter de projekterede Jernbanetaxter vilde det koste 14 Skilling. Man maa lægge Jernbanen der, hvor de største Interesser er. Og i saa Henseende er det ikke Tvivl om, at Røraas er at foretrække for Kviknelinien. Hr. Brandts Fremstilling af de lokale Forhold maatte han erklære for aldeles ruskende gale. Der ligger aldeles ikke saa mange Distrikter om Kviknelinien som om Røraaslinien. Sortedalen, Opdal, Rennebo og Kvikne er ikke Storbygder, heller ikke har de synderlig Bergværksdrift. Hvad Gruberne der angaar, saa ere de af meget liden Betydning. Røraaslinien vilde derimod blive anlagt i et forholdsvis langt tættere bebygget Distrikt, og ved Anlægget af en Jernbane vilde der tage et aldeles nyt Opsving. Røraaslinien vil skaffe Udførsel saavel af Skovprodukter som Mineralier i betydelig Mængde. Hvad Røraas Kobberværk angaar, saa er dets Cirkumference omtrent 18 Mil, og den beskjæftiger i Gjennemsnit 7 a 8000 Mennesker om Aaret. Hvad Aktietegningen angaar, saa talte ogsaa den i alle Maader for Røraaslinien. Det sammenlagte Tilskud ved Aktietegningerne og Kommunerne tilflyde med ubetydelige Penge til Kviknelinien i de trondhjemske Amter, Ingeniørernes Udtalelser og endelig Regjeringen. Det er efter Alt ubegribeligt, at der kan være mere at oplyse i denne Sag. Nogen Udsættelse bør der ikke være Tale om. Kviknelinien vil det efter hans Mening aldrig blive Tale om. Kildals Forslag har en Fuldstændighed og det er aldeles utilfredsstillende og ved det er aldeles umaadeligt. Han var enig med Schwartz i, at Krøderenlinien burde tages med. Motzfeldt vilde gjøre opmærksom paa, at naar man som han i lang Tid havde lidt og stridt for denne Sag, og i de sidste 10 Aar alle hans Bestræbelser som Embedsmand havde gaaet ud paa at sætte denne Sag igjennem, da maatte dette Afgjørelsens Øieblik være af største Betydning for ham. Han paavegede de stærke Interesser, som dette Jernbaneanlæg fra først af havde fat i Bevægelse, og at alle Interesserede havde samlet sig om Røraaslinien. Nu har ogsaa den tekniske Undersøgelse af Linien givet samme Resultat, som de tvende forskjellige Ansknelser fra først af. Under Sagens

forste Behandling var der aldeles ikke Tale om Kviknelinien. Det er noget, som er kommet til senere. Lanets Størrelse, 5 Millioner, havde i Begyndelsen afskrækket Mange, og han var bange for, at selv de to Millioner, som senere var foreslaaet, i Komitemajoritetens Indstilling havde faaet en alvorlig Knæk, han beklagede meget, at man skulde tro, Norges Stilling var saa daarlig, at det ikke, til en saa god Sag som denne, skulde være at optage to Millioners Laan. Dette var jo en Fremstilling af Udviklingens Sag. Selv Komitepluraliteten kan ikke negte, at Trondhjemslinien er en Sag af høi national Betydning, og Banerne har ogsaa anmodet Tilstand om Rørlækkerne og Budgettets Tilstand er ikke saa daarlig, som man her vil gjøre dem til. Man kan tage Hensyn til det, men der maa være en Grændse derfor. Dette er en forvidtgaaende Betænkelighed, man vil blot forøge det økonomiske Tryk ved nu at afbryde de Foretagender, som, om ikke direkte, dog indirekte vil kunne formindske det. Det maa være en Pligt for det Offentlige her at træde til med aaben Haand. Skal man efter lang Tids Afbrydelse igjen optage disse Arbeider, vil det medføre baade Uleilighed og Pengespilde. Selv om dette Storthing skulde i Sammenligning med det sidste fra 1857 være det økonomiske, par excellence, vil dette Afslag sikkerlig ikke være i Samklang med Nationens Ønsker. Godt var det at holde paa hver Hvid, men bedre var det at slaa med Mose Stav paa Fjeldet. Den norske Stat er ikke saaledes nedsunket i Gjæld indtil Ørene, at det blot skulde bede sig Laan paa 2 Millioner. Han henholdt sig i saa Henseende til Komiteminoritetens klare Fremstilling af Sagen. Frygten for direkte Skat, om dette Forslag gik igjennem, delte han ikke. For Taleren var det aldeles ubegribeligt, at man skulde være i Tvivl om, enten man skulde tage Røraas- eller Kviknelinien. Det er en Tvist, som veft er opstaaet i de allersidste Tider. Den vil altid holde sig, men kan kun bidrage til at forhindre Sagens Fremme. Der vil altid være en to, tre Mænd, som vil kjæmpe for Kviknelinien og i den Anledning sætte Pumpe i Bevægelse. Men blev Spørgsmaalet om, hvilken der dog var Grund fremskikke til at forhindre Tvivl om. Af Forhold med Hensyn til, hvorledes Valget her bør faldte, ere klare og allerede ofte fremhævet og behørigt berørte. Taleren troede i denne Sag at kunne sige, at han var aldeles upartisk. Tilslut gav Taleren en samlet Oversigt over Stedforholdene paa de to omstridte Linier, Røraas- og Kviknelinien, samt over de to Banernes Rentabilitet. Af alle virkelige og udviklede Fordele, som man har givet Kviknelinien fremfor Røraaslinien, er der ingen, der har nogen Betydning, undtagen alene Længdeforskjellen, 3⅜ Mil. Men selv denne Forskjel forøger ikke Driftsomkostningerne eller Fragtpriserne paa Røraasbanen fremfor den anden nævnte. Man maatte lade Statsraad Brochs Beregninger her som afgjørende. Taleren havde nylig faaet et Telegram fra en Mand, der nu havde været interesseret for Kviknelinien, men som Nogen var det, nemlig Repræsentanten for Undalsgruberne, man nu holdt paa Røraaslinien. De af D'Hrr. Daae og

Kildal fremsatte Forslag kunde han ikke være enig i. Han troede, at hvis man vilde paatvinge Trønderne en Jernbane, som de ikke vilde have, saa gjorde man muligens Regning uden Vert. Interessen vilde man finde et saa passende Sted til et Dieblik at standse Jernbaneanlæggene som Røraas. Tager man Kviknelinien, der vilde man finde et saa passende Sted og den sikkerlig maatte blive i samme Spor som en uvanlagt og kostbar Landevei. Dette anses ikke i Almindelighed for heldigt. Røraaslinien mangler derimod ordentligt Velanlæg, og her har man ventet netop saa paa Jernbanen. Han antog ikke, at det var billigt, om man det nordenfjeldske nu atter — som saa mange Gange før — alene skulde henvises til at vente. Falder dette Jernbaneanlæg nu, vil det være en stor Skuffelse for Mange.

Ledige Embeder.

Rendalens Sognekald under Østerdalens Provsti i Hamar Stift.

Paa Grund af indløbne Feil i den tidligere fremsendte Kundgjørelse af dette Embede, berigtiges samme saaledes: Indtægterne samme anslaaes til omtrent 500 Spd. aarlig og paa Embedet hviler et ved kgl. Resol. af 26de April 1862 bevilget Laan, stort 150 Spd., der forrentes med 4 pCt. og afdrages med 4 % af 100 aarlig, ved Tjenestebedel aarlig en 20 Aar, regnede fra 11te December 1863. Det bemærkes tillige, at ved Opslaget af det Indtægtsopgave er taget Hensyn til, at der i Henhold til kgl. Resol. af 1ste Oktober 1868 antages at ville blive ansat en Hjælpeprest i Prestegjeldets østlige Del i Træiten om Ørvikje Kapel, hvem de akcidentelle Indtægter af nævnte Distrikt skulle tillægges.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det sydlige Norge og staar lavest paa Vestkysten. Vinden er Østlig løber med overskyet Himmel paa Østlandet, letskyet paa Vestkysten. Temperaturen er steget paa Vestkysten, hvor den har naaet Normalstand. Der er atter nogen Udsigt til Regnveir.

Anmeldte Reisende.

Den 14de Juni:

I Hotel du Nord: Revisionssekretær v. Segebaden og Hofretsraad v. Horn fra Stockholm, Kapt. Nyhed med Frue fra Kjøbenhavn, Wessenberg fra Paris, Proprietær Hvidt med Frue fra Ketten, Overretssagfører Sandberg og Skibsreder Sundt fra Moss, Værkseier Brønlund fra Torsgrund, Proprietær Sæhlund fra Hedemarken, Sætherstrøm og Opsahl fra Elverum, Brugseier Hovind fra Aamot, Kjøbmændene Olsen, Schjelderup, Andersen og Arntz, Holther og Frøken Holther fra Drammen, Apotheker Wellerup og Kjøbmand Winsnes fra Skien, M. Falch og Kjøbmand Steen fra Fredrikstad, Kjøbmændene Nissing og Reiss fra Hamburg.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Subskripsjons-Indbydelse.

Af Mangel paa Penge (utilstrækkeligt Abonnement) kunde jeg ikke forskaffe mig den nødvendige Hjælp til „Dagbladets" Redaksjon, og hvis ikke heldigvis Hr. Kand. H. E. Berner havde været villig til at løbe Risikoen, havde Bladet ikke kommet ud. Saaledes blev jeg atter arbejdsløs, og det er for mig en Ulykke. Jeg ved virkelig ikke, hvorledes jeg skulde holdt ud tretti Aars Fængsel, hvis jeg ikke havde havt saa stor Lyst til Arbeide og været saa heldig altid at have havt fuldt op af det. Ingen kan derfor sætte Arbejdets Velsignelse højere end jeg. Men nu er jeg, som sagt, arbejdsløs. Jeg har forgjæves prøvet paa at faa noget. Jeg blev derfor ikke lidet glad, da for en Tid siden et Par Arbejderforeninger henvendte sig til mig med Forespørgsel, om jeg ikke skulde ville udgive et Blad for de norske Arbejderforeninger i Lighed med, hvad Tilfældet er i Nabolandene („Arbetaren" i Sverige og „Arbejderen" i Danmark). Jeg greb denne Tanke med Begjærlighed. Dette var noget for mig, der altid har sat min største Glæde i at arbejde for Arbejdsklassens Bedste. Vi har nu allerede saamange Arbejderforeninger, og der oprettes [illegible] ny, saa det synes nok, at Tiden skulde være kommet, da et Blad for de norske Arbejderforeninger vilde finde sin Plads i vor Bladliteratur. Vi har vistnok Overflod paa baade store og smaa Blade, hvori Arbejdernes Anliggender ialmindelighed og Arbeiderforeningernes isærdeleshed kan drøftes. Det har alligevel en anden Art, naar dette kan ske i et eget Blad, som udelukkende er bestemt for dem. Man vil der paa et Sted finde samlet Alt, hvad der angaar den samme Sag; ellers vil meget, spred i forskjellige Blade, undgaa Opmærksomheden. Et saadant fælles Blad vil desuden danne et Baand mellem de forskjellige Foreninger og knytte dem nærmere til hverandre.

Jeg har derfor besluttet at forsøge paa, om denne Tanke af hine to Foreninger vil finde saapas Anklang hos de øvrige Foreninger, at et Blad i denne Retning vil kunne bestaa. Navnet er jo en temmelig ligegyldig Sag, og jeg har tænkt, at jeg ligesaa godt kan tage et gammelt Navn som finde paa et nyt. Jeg vil derfor optage Navnet paa mit gamle Blad,

Lørdags-Aftenblad for Arbejdsklassen

(De norske Arbejderforeningers Blad)

og se, om de gamle Abonnenter skulde ville tage det igjen og saa mange ny skulde ville tegne sig, saa Udgifterne kan dækkes. Isaafald vilde det komme ud til Nytaar eller kanske fra 1ste Oktober. Indholdet vilde blive som sædvanligt for saadanne Blade: i nærværende Tilfælde først og fremst Arbejderforeningernes Anliggender: dernæst en kortfattet Oversigt over Ugens inden- og udenlandske Nyheder. Forøvrigt Opsatser passende for et saadant Blads Læsere, og endelig Fortællinger. Af de sidste tænker jeg at fortsætte den i sidste Halvaargang af „Lørdags Aftenblad" paabegyndte Fortælling: „**Reuben Davidger**, en engelsk Guts 17aarige Fangenskab blandt de Vilde paa Øerne i det indiske Hav", — en Fortælling, som lod til at finde meget Bifald.

Den er borte.

Saa faa sat i en Bjelke, som du kan age til en saadan. Hid med en Spiger! En Hammer! Hurtigt! Værktøi!

Værktøiet er skyllet overbord.

Hvor er Baaden? Vi faar springe ned i den og ro til Land.

Baaden er borte.

Saa faar vi ro Vraget.

Vi have ingen Aarer.

Op med Seilet da!

Vi have hverken Seil eller Mast.

Vi faar gjøre en Mast af en Stok og et Seil af en Presenning. Noget maa der gjøres. Vi faa betro os til Vinden!

Der er ingen Vind længere.

Stormen var draget sin Vei, og dette, som de havde anseet for sin Redning, var deres Undergang. Havde Søndenvinden varet noget længere, vilde den have ført dem paa Land; kanske vilde den endog have ført dem til en eller anden venlig Sandbanke og sat dem paa Grund inden de gik til Bunds. Vinden kunde have bragt til Land. Det var forbi med Vinden, og det var forbi med Haabet. Stormens Fravær vilde blive deres Død.

Haabløsheden var indtraadt. Vinden, Haglet, Hvirvelen ere uregelbundne Stridskræfter, som man kan beseire. Men med Rolighedens kan intet gjøres.

Stormen er et Kosaanfald. Roligheden er Bøddelens Knibetang.

Vandet i Kjølrummet steg i Stilhed, men uophørligt og uimodstaaeligt, og jo høiere det steg, desto dybere sank Stibet. Det gik ganske langsomt. De Skibbrudne ombord paa Matutina kjendte, hvorledes lidt efter lidt den mest haabløse af alle Katastrofer, den slappe, passive Katastrofe, oplod sig under dem. Der rørte sig ikke et Pust i Luften, ikke en Bølge i Havet.

Naar?

Ingen skulde kunnet sige det.

Var det ikke ved Stødet mod Caskquetsskjæret? Eller ved Ortach? Eller da man glede over Grundene ved Aurigny?

Det Sidste var det sandsynligste. De havde faaet et lønligt Doltestik. De havde ikke mærket det under den volsomme Stormbyge, som havde slynget dem bid. Under Krampen kjender man ikke et Bid.

Den anden Matros, der hed Ave-Maria og var fra den søndre Del af Pyrenæerne, gik nu ned i Rummet, kom tilbage og berettede:

Vandet staar nu tre Alen høit.

Ave-Maria tilsøiede:

Inden syrgetyve Minuter synke vi.

Hvor fandtes Lækken? Man saa den ikke. Vandmassen, der fyldte Rummet, skjulte den. Stibet havde et Hul i Bunden, et eller andetsteds under Vandlinien, langt fremme under Kjølen. Det var umuligt at opdage det, og som Følge heraf umuligt at stoppe det. Man havde et Saar, og man kunde ikke forbinde det. Vandet steg forresten ikke meget fort. Chefen raabte:

Vi maa pumpe!

Galdeazun svarede:

Vi have ingen Pumpe.

Saa maa vi styre paa Land, sagde Chefen.

Land — hvor er det?

Jeg ved ikke.

Ikke jeg heller.

Men et eller andetsteds maa det jo dog være.

Ja vist.

Nogen maa vise os Vei, svarede Chefen.

Vi have ingen Lods, svarede Galdeazun. Tag Norvinden du.

med, faldt ned over Skibet. Ved hver Krængning rullede disse Hagltorn paa Dækket som Kugler. Omqmen, der næsten befandt sig hos dem, og hvor til at saa nu, tabte af Form under de stummende Bølger, der jog over dem. Enhver Mand omborn tænkte paa sig selv. Man holdt sig fast, hvor man kunde. Efter hvert Bølgeslag havde de den Overraskelse at finde hver Mand endnu tilbage paa Dækket. Mange hede faaet sine Ansigter ødelagte af Træsplinter.

Fortvivlelsen forøgede deres Mod. Fortvivlelsen styrkede Nerver.

En Fornøjhaand har i Dødsangsten en Kjæmpes faste Tag. Forskrækkelsen er en Skrue, som holder fast. Det er som i de Stunder, der er et, kan grave sine rosenrøde Negle i en Jern. De tog Tag, døjede fast, de tog nyt Tag. Hver Bølge, der for over Braget, satte Angsten for at blive borteskyllet med i dem.

Dog de lindrede deres Glemsighed.

XVI.

Pludselig Blidhed hos den Gaadefulde.

Orkanen holdt pludselig op.

Der var nu hverken Sønden- eller Nordenvind i Luften. Rummets skjærende Trompetstød hørte man ikke mere. Stormen var forbi, den fluttede pludselig uden Overgang, ligesom den var faldet lodret ned i Afgrunden. Man vidste ikke, hvor den havde taget Veien. Snesorget efterfulgte Haglkornene. Sneen begyndte atter at falde langsomt.

Ingen Bølger mere. Havet blev speilglat.

Denne pludselige Standsning er eiendommelig for Snestormene. Naar det elektriske Fluidum er udtømt, bliver Alt stille, endog Bølgen, der i sædvanlige Storme er urolig længe efter. Saa var ikke Tilfældet her. Der var ikke længere nogen Brede hos Bølgen. Som en træt Arbeider, lægger den sig strax til Hvile, hvilket næsten er et Brud med Tyngdelovene, men

Minden som før.

Prisen vil blive 18 ß Kvartalet med Tillæg af 3 ß i Porto; **men det maa lægges Mærke til, at Betalingen maa erlægges forud,** ellers bliver det den samme Nød som med saamange andre saadanne Smaablade, at de gaar tilgrunde formedelst aarsgamle Restancer. Derfor vil vi blive enige om: **uden Betaling, intet Blad.** Subskribentsamlere faar et Frieksemplar for **fem betalte** Eksemplarer.

NB. Jeg haaber, at Arbeidsherrer i en større Almindelighed end Tilfældet var med „Lørd. Aftenbl." vil tegne sig for Eksemplarer til Uddeling blandt sine Arbeidere. Det vilde jo vistnok være bedst, om enhver Arbeider selv kunde betale sit Eksemplar; men ofte vil det falde vanskeligt for dem, som sidder med en stor Familie, at afse selv disse faa Skilling for Ugen (henved 2 ß), og dog vilde et saadant Blad netop være paa sin Plads, hvor der er mange Børn.

Hermed være Sagen anbefalet til baade gamle og ny Velyndere af Arbeiderne og deres Fremskridt i saavel timeligt som aandeligt Velvære.

Jeg vil være udenbys Blade, der vil optage denne Indbydelse eller idetmindste omtale den, meget forbunden.

Vedlagte Subskriptionsplaner sendes mig i Krydsbaand og betalt med 1 ß, ellers maa jeg betale 4 ß. Forøvrigt kan Bladet bestilles paa alle Postkontorer og Postaabnerier.

Heri Byen kan man tegne sig hos Bogtrykker Jensen i Brogaden samt i „Dagbladets" Ekspedition, saavelsom i Cammermeyers og Nils Lunds Boglader.

Kristiania i Juni 1869. **Anthon Bang.**

Subskribenternes Navn og Bopæl.	Eksempl.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i **S. Amundsen & Co.'s Farvehandel** ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter, **Kridt**, dansk & svensk, **Venetiansrødt**, **Bruntrødt** — i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Til Amerika.

Det nye, hurtigseilende Emigrantskib „Septembrio", ført af Kaptein **Thorjesen**, udexpederes bestemt fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer den **25de Juni.** Indskibning d. **23de og 24de Juni.** Fragten er billig. Til de faa endnu ledige Pladse tegne man sig snarest muligt hos en af Undertegnede.

O. N. Tandberg, Skippergaden No. 26, Christiania. **Blichfeldt, Knoph & Co.,** Prinsensgade No. 3, Christiania.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1 do. 1/2 — i flere Kvaliteter — Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel, Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede, — Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, — i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

For Herrer.

Fine **Uldtrøier, Underbenklæder, Uldsokke, Buxeseler & Natskjorter,** à 54 & 60 ß pr. Stk., m. m. hos **Chr. Schlytter,** Hotel Scandinavie.

Regnfrakker & Gummigaloger i alle No. samt **Paraplùier, Oliclæred & Presenninger** til billig Pris hos **Chr. Schlytter,** Hotel Scandinavie.

Bomuldslærreder, Bommesi, Twill, Busserul- & Blaatøier samt **Værkener** til Fabrikpris hos **Chr. Schlytter,** Hotel Scandinavie.

Fine **Dreller** til Duge, Servietter og Haandklæder hos **Chr. Schlytter,** Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtlig og skriftlig, samt Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning. Lidt Kjendskab til vor Lovgivning vil blive meddelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom har lovet at ville gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. for Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Ree for 5 Spd. Maaneden. Indmeldelser sendes til Undertegnede, af hvem ogsaa nærmere Oplysninger meddeles.

Ree i nedre Stjørdalen ved Throndhjem, 28de Mai 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 22de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøi** ganske som paa vore atlantiske Skibe saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales Dllrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania Febr. 1869.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved **J. S. Øvre & Comp.** Raadhusgaden No. 5.

Reisefølge til Trondhjem

ønskes af en Herre, der selv har Vogn, omkring den 22de d. M. Man behage at henvende sig paa Martin Andersens Kontor paa Børsen.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Thorvald Hansen

(Store Vognmandsgade No. 16, 2den Etage) anbefaler sig hermed til DHrr. Forretningsmænd i By og Land, baade med Udførelse af **Regnskabsopgjør** og **Revisionsarbeider** samt enkelt og dobbelt **Bogførsel.** De bedste Vidnesbyrd for Orden, Duelighed og Redelighed fra Kontormænd i en lang Aarrække kan præsteres.

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — fendes til følgende af Indbyderne: Ritmester Jacob Borch (Drammen), Statsraad Johnson (Kristiansand), Konsul Sømme (Stavanger), — Michael Krohn (Bergen), — Nicolay Knudtzon (Kristiansund), Bankdirektør O. A. Krogness (Trondhjem). Efter ville derhos blive tilsendte Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem Tilsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Ansøgninger om Fripladse for næste Skoleaar indleveres inden **1ste Juli.** De, som har Fripladse nu, maa søge paany, dersom de ønsker at beholde dem. Ansøgningerne maa ledsages af paalidelige Oplysninger om Vedkommendes økonomiske Stilling.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkomme og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter Flavius Josephus. 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:

G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hus Kom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Lunngs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Hos **Edv. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Aftrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß.
— Facitbog hertil 24 ß.
— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.
Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.
Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.
Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

I Kommission hos Undertegnede erholdes: **Norske Viser og Sange til Skolebrug.** Pris 24 ß, indb. 30 ß. **Nils Lund.**

Tilsalgs.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Ny Colonial- og Fedevarehandel

anbefaler:

Gudbrandsdalsk Faarekjød

samt velrørede og udmærket gode

Spegelaar

til moderate Priser.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Æsker samt større og mindre Dele hos **Hans Udnæs,** Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Fra Kommissionslageret for

Munksjø Papfabrik i Jønkøping

anbefales: **Forhudningspap i Ruller,** utjæret og tjæret; det bedste Middel mod Træk fra Vægge og Gulve. **Asfaltpap til Tagdækning i Ruller,** nøjgjennemtrængelig for Vand og ildfast, ifølge Departementets Bestemmelse.

Begge Sorter prisbelønnede ved Industriudstillingerne i

Karlstad 1862. Malmø 1865. Stockholm 1866. Paris 1867. Stockholm 1868.

Fr. Berghaus.

Carl Stephenson

(Dronningensgade No. 32)

anbefaler sit Lager af Mixed. Pickles, Pickalilly, Agurker, Soya, Karry, Kayenne & Kapers, rød & hvid Gelatine, Vanille & Safran, fransk & engelsk tillavet Sennep samt brune & hvide Bønner.

Soda i smaa Foustager sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Tjeneste ledig.

En flor, stærk Karl, med gode Anbefalinger for Orden og Ædruelighed, kan faa erholde Tjeneste ved at henvende sig i Dagbladets Expedition.

Tilleie.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbysboende. Bladet udkommer af og til i stort femspaltede Sider og vil ogsaa senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det billigste af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Ved Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faar for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

116

forbauser ingenlunde de gamle Lodser, thi de ved, at Havet kan berede alle mulige Overraskelser.

Samme Fænomen kan dog ogsaa indtræffe, omend sjeldent, ved sædvanlige Storme. Saa var Tilfælde i vore Dage ved den mindeværdige Orkan paa Jersey den 27de Juli 1867, hvor Stormen efter fjorten Timers Raseri pludselig stilnet totalt af.

Efter nogle Minuters Forløb havde Ourquen blot et slumrende Vand omkring sig.

I samme Stund kunde man ikke mere af alle disse Gjenstande fra den Anden, thi det Sidste ligner det Første. Alt, hvad der var blevet synligt under Uveirets voldsomme Kaape, blev atter uklart, de bleghvide Skyggefigurer gik over i Randen og opløstes, og det umaadelige Mørke nærmede sig Skridt fra alle Kanter.

Denne Væg af Mørke, dette sluttende Tæppe, dette Indvendige af en Cylinder, hvis Diameter med hvert Minut formindskedes, indsvøbte Matutina og krøb sammen med den uhyggelige, forfærdelige Langsomhed hos en Ismark, der slutter sig sammen.

Ourquen var ligesom paa Bunden af det Bundløses Brønd.

Vandet rørte sig ikke mere. Det var en uhyggelig Alvorlighed.

Idel Stumhed, Stilhed, Blindhed. Den sidste Braadsø gled langs med Forhudningen. Dækket var horisontalt med umærkelige Forandringer. Krukken, der havde indtaget Skibslygtens Plads, og i hvilken det tjærede Drev brand, svingede ikke længere paa Bougspryden og kastede heller ikke længere flammende Draaber i Havet. Sneen faldt tyk, myg, næsten lodret. Man hørte ikke Larmen fra nogen Brænding. Det var Blikstille i Bælmørket.

Denne Hvile frembragte et udsigeligt Velbefindende hos de Ulykkelige, som saa længe var slynget omkring af Bølgerne. Det syntes dem, som om alle Prøvelser vare endte. Omkring dem

117

og over dem fremskimtede en Tilbøielighed til at redde dem. De fik sin Freidighed igjen. Alt, hvad der havde været vanvittigt, var nu godmodigt. Det syntes dem som om Freden var sluttet. Deres Bryst udvidede sig. De kunde slippe den Tougende eller den Planke, ved hvilken de holdt sig fast; de kunde reise sig op, strække sig, staa lige, gaa, bevæge sig. De følte et uudsigeligt Velbefindende. Det var klart nok, at de vare slupne fri fra Orkanen, Brændingerne, Hvirvlerne, Raseriet, at de vare frelste.

Nu havde man alle Muligheder for sig. Om tre eller fire Timer vilde Dagen bryde frem, man vilde blive bemærket af et forbiseilende Skib og blive optaget.

Det værste var forbi. Man traadte paa nyt ind i Livet igjen.

Hovedtingen var at have kunnet holde ud paa Vandet, til Stormen var over. „Nu er det forbi", sagde de ved sig selv.

Pludseligt opdagede de, at det virkeligt var forbi.

En af Matroserne, der hed Galdeazun og var Basker fra Pyrenæernes nordlige Del, gik ned i Rummet for at hente en Kabel, men kom strax op igjen og sagde:

Rummet er fuldt!

Med hvad? spurgte Chefen.

Med Vand, svarede Matrosen.

Chefen raabte:

Hvad vil det sige?

Det vil sige, at vi inden en halv Time maa synke, sagde Galdeazun.

XVII.

Den sidste Udvei.

Der var en Læk i Kjølen.

Vandet havde banet sig Vei.

120

Det Urørlige er det Ubevægelige. Svælget sluger dem i Stilhed. Gjennem det stumme Vands tætte Krop, dette Vand uden Vrede, uden Lidenskab, uden at ville det, uden at vide det, uden at bryde sig om det, drog Jordens Midtpunkt dem uimodstaaeligt til sig. De følte, at de sank i et fredeligt Dyb, som var Døden. At Skibet lidt efter lidt blev mindre over Havfladen, det var det Hele. Man kunde regne ud det Minut, da det vilde forsvinde. Deres Tyngde var deres Graverkarl.

De gik i Død ikke efter Menneskenes Lov, men efter Tingenes Lov.

Sneen faldt, og da Vraget ikke mere rørte sig af Stedet, lagde den sig som en hvid Dug over Dækket og svøbte Skibet ind i et Ligklæde.

Vandet steg og steg, det var ingen Mulighed for at arbeide sig ned til Lækken. Man havde ikke saa meget som et Øsekar.

Man illuminerede.

Man tændte tre eller fire Fakler, som man plantede rundtomkring i Sprækker eller Hul, hvor man kunde. Galdeazun hentede nogle gamle Læderflasker; de forsøgte at øse Vandet op af Rummet, idet de dannede en Kjæde; men Flaskerne vare ubrugbare, Nogle vare revne i Sømmene, Andre vare sprukne i Bunden, og de bleve tomme underveis. Misforholdet mellem det, man tog ind, og det, man slog ud, var virkelig haanligt. Et Fad Vand trængte ind og et Glas Vand slog man ud. Det var hele Resultatet. Det var en Gniers Udgift, naar han i Halvskillingsvis søger at gjøre det af med en Million.

Chefen raabte: Vi maa lette Vraget.

Under Stormen havde man surret fast de faa Kister, som man havde paa Dækket. De stode endnu fastbundne ved Mastestumpen. Man løste Knuderne og rullede Kisterne overbord. En af Kisterne tilhørte den baskiske Kvinde, der ikke kunde tilbageholde følgende Suk:

Dagbladet.

No. 135. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 80 ß i Porto. | Tirsdag den 15de Juni 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Washington, 13de Juni. Unionsregjeringen har afslaaet Forslaget om Kubaopstandens Anerkjendelse.

Paris, 14de Juni. Sidste Nat har Roligheden været uforstyrret. „Journal officiel" konstaterer Regjeringens Maadehold og Fasthed ved Bekjæmpelsen af den i Provinserne systematisk optraadte Agitation, hvorom foreligger fulde Bevisdata.

Gøteborg, 14de Juni. Kunstnermødet aabnedes i Formiddag Kl. 10. Kongen var nærværende. Landshøvding Grev Ehrensvärd valgtes til Ordfører. Til svensk Vicepræsident valgtes Professor Boklund, til norsk Professor Gude og til dansk Professor Gertner. — Upsalastudenternes Konsert afholdtes i Eftermiddag Kl. 2 under stormende Bifald. Iaften Kl. 7 er Fest paa Lorenzberg. De danske og svenske Studenter afreiste Kl. 10 iaften med Dampskibene „Motala" og „Carlsund".

Trondhjemsbrev.

Den 9de Juni 1869.

Vi Trøndere glædede os altsaa lidt fortidlig over Jernbanens Fortsættelse fra Støren. Vi har allerede en Maanedstid vidst, at Jernbanekomiteen havde delt sig i en Pluralitet (intet Statslaan og ingen Jernbane) og en Minoritet (et mindre Laan og Begyndelse af Baneanlægget). Som det vil skjønnes og tillige sees af vor Adresseavis, har dette Resultat gjort et ubehageligt Indtryk heroppe. Der gives dog endnu dem, som har det Haab, at Sagen vil faa et lidt andet Udfald i selve Thinget, hvor man før har seet Komitepluraliteten komme i Minoritet. Naar disse Linier naa frem, er det Hele maaske afgjort, saa det ikke er værd at ødsle et Ord mere paa den Sag. Det er ikke sjelden, at høre Trønderne beskyldes for at ligge og ruge paa sine Penge istedetfor at virke med dem; men Tegningen af Bidragene til Støren-Jernbanens Fortsættelse viser, at det i denne Sag ikke er Tilfældet. Ingen vil undres over, at Trøndernes Interesse i Spørgsmaalet er meget stor og tillige berettiget. Bliver slet Intet gjort for Trondhjem-Kristiania Banen, kan det endda gaa an; men at begynde søndenfra og ikke paa samme Tid ogsaa nordenfra, vil vistnok sætte adskilligt vndt Blod heroppe. At Jernbanesagen interesserer alle Klasser, saaledes ogsaa de saakaldte lavere, hørte man f. Ex. 17de Mai. Publikum har været vant til at faa høre en eller flere Taler ianledning Dagen samt til at blive underholdt med Musik udover Aftenen, men iaar fik det ingen af Delene. Den Ene spurgte den Anden om Grunden hertil, og Svaret eller den Slutning, hvortil man kom, var denne: Byen vil ikke gjøre Noget, fordi der ikke bliver nogen Jernbane.

Forslaget om Nedsættelse af Storthingsmændenes Diæt hører vistnok til de uheldigste, som har været fremsat paa dette Thing. Selve Forslaget var uheldigt; thi ingen Mand, der har været saapas ude, at han ved, hvad det vil sige at være med og at leve som Folk, kan for Alvor finde, at 3 Spd. pr. Dag er for Meget for en Nationalrepræsentant, naar han skal opholde sig i Kristiania og opføre sig som sig hør og bør sin Stilling som saadan. Vistnok kunde Mange komme ud af det med Mindre, men for Andre er det visselig knapt nok. Det er imidlertid udentvivl det Rette, at Betalingen er som nu, saa at kun Faa bliver skyldig paa Kosten og Faa lægger sig Penge op. Men, siden Forslaget kom frem og gik igjennem i Odelsthinget, var det uheldigt, at det fik den Skjebne, det fik, foruden af andre Grunde ogsaa, fordi det afgav en saa kjærkommen Anledning for et vist Blad til at komme med sine bekjendte Insinuationer. Det er forresten besynderligt, at dette Storthing viser sig saa konservativt i Spørgsmaale om at ophæve gamle Forordninger, der forlængesiden burde have været afskaffede. Det er ufatteligt, at ellers oplyste og frisindede Mænd kunne være med at stemme for, at tvungen Konfirmation og Indgaaelse af Ægteskab kun efter hidtil gjældende Bestemmelser fremdeles skal staa ved Magt. Hvis nogensinde en Reform var nødvendig, saa var det her. Det synes, at maatte være nok, at man i Aarhundreder har sat Hykleriet og Skinnet istedetfor Kristendom og Virkelighed. Man skulde ialfald ventet, at samtlige Præster og Lærere, som ere paa Thinget, havde havt saapas Syn paa og Erfaring for det Uholdbare i disse kirkelige Tvangsmidler, at de havde anvendt sin Indflydelse for at faa dem hævede. Dette viste sig for Enkeltes Vedkommende ikke at være Tilfældet i Spørgsmaalet om Konfirmationen. Aviserne vil snart vise os, om det stod bedre til ved Spørgsmaalet om Ægteskabet.

Kristiania, den 15de Juni 1869.

Udlandet. Fra Paris skrives til „Köln. Zeit." den 6te: „Uagtet der idag stemmes i 4 Kredse i Paris, er Byen dog øde og forladt. Pariserne ere nemlig ude i Champs-Elysées for at se paa Væddeløbene. Naar man ser Tilstrømningen til Væddeløbspladsen, har man ondt for at tro, at der i 59 Kredse foretages en Afstemning, der vil faa stor Indflydelse paa Frankrigs Skjæbne. Uagtet Paris ser saa fredelig ud, har Politiet dog truffet storartede Foranstaltninger, Garnisonens Tropper ere desuden konsignerede i Kasernerne, og de i Omegnen liggende Tropper have Ordre til ikke at forlade deres Kantonnementer. Regjeringen har forøvrigt besluttet at gaa tilværks med største Strænghed mod Pressen og de offentlige Forsamlinger. En endelig Beslutning desangaaende vil først blive tagen i det Ministerraad, der skal holdes paa Tirsdag, men der er dog allerede taget alvorlige Forholdsregler mod enkelte bekjendte Personer. Lermina og Ducasse bleve fængslede paa Grund af ophidsende Taler, som de havde holdt i en privat Forsamling i Faubourg St. Antoine; Lermina oplæste tillige der et Brev fra Mazzini."

Det hed fornylig i Bladene, at Østerrig havde raadet Belgien til ikke at modsætte sig en Toldforening med Frankrig. Denne Meddelelse blev modsagt, og i Anledning heraf bemærker „N. Fr. Pr.", at Sagens Sammenhæng er den, at Østerrig paa given Anledning har raadet det belgiske Kabinet til ikke at fremkalde en politisk Strid, hvis Følger maatte kunde blive farlige for Belgiens Selvstændighed.

Det halvofficielle Blad Constitutionel, der i den senere Tid har indtaget en mere uafhængig Stilling, skriver den 7de: „Pressen er næsten enstemmig af den Mening, at Øieblikket nu er kommet til at gjøre en Ende paa den usædvanlige Samling af Magten paa en Haand, hvori det ængstede og ophidsede Frankrig i 1851 samtykkede, men som det nu kun modstræbende finder sig i. Vi røbe ingen Hemmelighed, naar vi sige, at nogle af de mest formaaende Personer i Keiserens nærmeste Omgivelser erkjende Nødvendigheden heraf. Keiserdømmet har et Fortrin fremfor alle de monarkiske Regjeringer, der ere gaaede forud for det; dette Fortrin, der vil sikre dets Varighed, bestaar i, at det er grundlagt paa den almindelige Stemmeret og med Nationens næsten enstemmige Samtykke. Men for at denne Regjeringsform skal kunne holde sig, er det nødvendigt, at den aldrig kommer i Strid med sit Udspring, og at den giver den ligeledes ved almindelig Stemmeret valgte Forsamling en Indflydelse, der idetmindste er ligesaa stor som den, andre frie Landes Parlamenter have. Det er ubestrideligt, at endskjøndt det Enevælde, Keiseren hidtil har udøvet, stundom har været til Hæder og Gavn for Landet, vil en saa stolt og omfindtlig Nation som den franske aldrig tilstaa Keiserens Efterfølgere den samme Magt. Den Maade, hvorpaa de keiserlige Institutioner hidtil have virket, har forøvrigt havt sine mislige Sider. En af disse er især øinefaldende. Keiserdømmet har aldrig kunnet foretage et Ministerskifte, Portefeuillernes Indehavere have ofte skiftet, men Ministeriet er vedblevet at være det samme. Man har aldrig kunnet sige: Vi have et konservativt eller liberalt Kabinet. Der har ikke været og kunde ikke være Andet end Keiserens Kabinet, der altid og udelukkende repræsenterede Keiserens Politik og Anskuelser. En saadan Tilstand er i Længden farlig. For det Første lægger den udelukkende Ansvaret paa Statens Overhoved. Dernæst er den et farligt Vaaben i Oppositionens Haand; thi for at fremkalde en Forandring i Politiken er det nødvendigt ogsaa at skifte Suveræn. Forsigtighed byder ikke længere at følge en saadan Politik, der let kan rokke Folkets Troskab mod Dynastiet. Ministrenes Stilling maa nødvendig blive en saadan, at man kan modsætte sig dem uden at angribe Keiseren.

Ifølge Pays's Opgjørelse af Valgene ville 213 Deputerede følge Regjeringen gjennem Tykt og Tyndt. Til den radikale eller orleanistiske Opposition regner Bladet 35 og til Mellempartiet 44.

De Uroligheder, der fandt Sted i Paris den 7de, og som have gjentaget sig de følgende Aftener, have ikke været ganske ubetydelige. I Korrespondancer til tyske Blade væltes hele Skylden over paa Politiet. Folk vare i Begyndelsen meget fredelige, selv de, der havde forfrisket sig i Værtshusene. Men Kl. $10\frac{1}{2}$ stormede Politibetjentene frem i sluttede Hobe paa 100 til 150 Mand og sloge løs paa Mængden, der flygtede til alle Sider. Hvem der ikke kunde komme hurtig nok bort, blev slaaet til Jorden, mishandlet og fængslet. En fin klædt Dame blev skrækkelig tilredt. Nogle Steder satte Folk sig til Modværge, saaledes i Café de Madrid, hvor Politiet blev overdænget med Glas, Flasker osv. I Café de Cercle bleve alle Borde, Stole og Speile ødelagte; Skaden anslaaes til 40,000 Fr. Der fængsledes omtrent 200 Personer, af hvilke dog de Fleste løslodes i Løbet af Natten. I Quartier Latin gik det temmelig rolig til; der forefaldt kun et Slagsmaal mellem Rocheforts og Jules Favres Tilhængere.

To af den fransk-belgiske Jernveiskommissions Medlemmer have været i Brüssel for at tale med sin Regjering om nogle af Frankrig gjorte Forslag. De ere vendte tilbage til Paris efterat at have havt en Sammenkomst med Ministrene Frère-Orban og Jamar. Det heder, at de ere tilfredsse med Forhandlingernes Gang.

Patrie stadfæster, at General Fleury er udnævnt til fransk Afsending i Florents. Bladet tilføier: „Der har flere Gange været overdraget General Fleury vigtige diplomatiske Hverv. Han er ligesaa velseet i Wien som i Florents, og hans Udnævnelse i dette Øieblik, da der finder en Tilnærmelse Sted mellem Frankrig, Italien og Østerrig, er en Kjendsgjerning af største Betydning."

Kgl. Resolutioner. Under 5te ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at resolvere:

Hs. Maj. befaler Sognepræst J. C. Gunnerus tilkjendegivet, at det ikke kan forblive ved den stedfindende Forhold i Hevne Sognekald, at den større Del af Daabshandlingerne udføres af en afskediget Sognepræst, fordi den i Embedet værende Præst erklærer sig uvillig til at opfylde Vedkommendes Begjæring om, at der ved Daaben maa blive forholdt overensstemmende med den gjældende Alterbog. Hs. Maj. vil derfor herved have Sognepræst Gunnerus, saafremt han fremdeles finder det uforeneligt med sin Samvittighed at opfylde saadan Begjæring, opfordret om at indgive underdanigst Ansøgning om Afsked, ved hvis Meddelelse Hs. Maj., der beklager de ved Sognepræstens Forhold fremkaldte Forviklinger, men dog ikke miskjender hans Bevæggrundes Oprigtighed, vil være betænkt paa at tilstaa ham en passende Pension. Efterkommer Sognepræst Gunnerus ikke denne Opfordring, maa han venne at blive suspenderet og sat under Tiltale til Embedsfortabelse. Det paalægges den Norske Regjering, efterat nærværende Resolution er bleven Sognepræst Gunnerius meddelt, senest inden 6 Uger at indkomme med underdanigst Indberetning om Sagens Stilling, og fornyet Betænkning over samme.

Borgerdaad. Under 5te ds. er Ansteen Embretsen, af Tønsets Præstegjeld, Hedemarkens Amt, som Anerkjendelse for lang og hæderlig Virksomhed som Forligelses-Kommissær og anden medborgelig Fortjeneste naadigst tilstaaet Medaillen for Borgerdaad i Sølv.

Hs. K. H. Prins Oskar afreiste i Fredags med Iltoget til Sofiero i Skaane, hvorfra Hs. K. H. omkring den 17de d. M. agter at begive sig til Badestedet Ems i Tyskland for der i nogle Uger at ligge ved Badet.

Det tidligere meddelte spanske Dekret af 1ste d. M. om Nedsættelsen af den ved Dekret af 22de November f. A. paabudne saakaldte Losningsafgift bestemmer

at Fartøier, som ankomme til Spanien (derunder indbefattet de baleariske Øer, de kanariske Øer og de spanske Besiddelser i Afrika) fra udenrigske Havne i Europa, fra Havne i Asien og Afrika beliggende ved Middelhavet samt fra afrikanske Havne ved Atlanterhavet indtil Kap Mogador, nu skulle erlægge 5 Realer for 1000 Kilogramer udlossede Varer,

at Fartøier, som derimod ankomme fra andre Havne i Asien og Afrika som fra Amerika og Australien fremdeles som hidtil skulle betale 10 Realer.

Dette Dekret gjør ingen Forandringer i de lokale Afgifter, som desuden erlægges i enkelte Havne.

Til den nu afsluttede Examen philosophicum havde meldt sig 185 Examinander, af hvilke 95 fuldendte Examen; 11 Kandidater erholdt Laudabilis præ ceteris, 52 Laudabilis, 30 Haud illaudabilis og 2 Non contemnendus. Præceteristernes Navne ere: Böckmann, P. W. K. (8 Fag. 11 Points); Gundersen, H. J. (8 F. 10 P.); Hesselberg, Ivar (8 F. 11 P.); Hjelmseter, J. (7 F. 9 P.); Hjorth, F. W. (7 F. 8 P.); Jacobsen, Chr. B. (8 F. 12 P.); Langberg, C. A. (7 F. 10 P.); Martens, H. P. W. (7 F. 9 P.); Nielsen, M. Chr. (8 F. 10 P.); Selmer, J. Chr. Th. (8 F. 11 P.); Sonerud, P. H. M. (7 F. 8 P.) — 55 Kandidater have underkastet sig Examen i Oldnorsk, og 40 i Kemi. — 8 Examinander bestode ikke Prøven. — Af de anmeldte Examinander var 1 Student fra 1863, 1 fra 1864, 5 fra 1866, 18 fra 1867 og 160 fra 1868.

Ved den nu tilendebragte theol. Examen have Kandidaterne P. G. Bredal, J. L. N. Sverdrup, H. C. Hansen, H. Prydz, P. N. Thaulow, H. N. Vold og G. A. Overland erholdt Karakteren Laudabilis; A. J. Bull, J. D. J. Grieg, J. H. G. Grimelund og L. A. Moe Haud illaudabilis.

Examen i Lappisk afholdtes den 14de Juni. Kandidaterne J. M. D. Lampe og G. Sandberg erholdt Karakteren Laudabilis.

Udfaldet af den juridiske Examens skriftlige Del:

H. A. Sommerfeldt, kan vel faa Laud.
A. C. Huitfeldt, Do.
P. C. N. Grønvold, Do.
J. C. Schydtz, Haud illaud.
Godtf. Dahl, staar til Haud illaud.
A. M. O. Lund, Haud illaud.
D. C. Jæger, kan faa Haud illaud.
M. A. Skagen, staar til Do.
Th. Skagen, Haud illaud.
C. N. Ravn, staar til Haud illaud.
O. A. Overrein, Haud illaud.
A. Boe, Do.
J. H. Breder, Do.
H. M. F. Fyhn, kan faa Laud.
A. Christensen, Haud illaud.
J. B. Borchgrevinck, kan vel faa Laud.
J. C. P. Brandt, staar til Laud.
Schjalm O. Bang, staar til Haud illaud.
G. Kaltenborn, Haud illaud.
O. M. Brynie, kan faa Haud illaud.
C. M. F. Stoltenberg, Haud illaud.
H. C. Dedekam, kan vel faa Laud.
K. A. Angell, staar til Laud.
J. Backer, Do.

Studenterne ankommer i Eftermiddag Kl. 6 til Palæbryggen, hvor en Æreport omtrent af samme Form, som den der reistes ved den kgl. Families Ankomst sidste Gang, er opreist og smykket med norske, svenske og danske Flag, og de tre Rigers Vaaben. Bag Æreporten er opreist en Balustrade for Publikum.

Arrest. Nat til den 11te ds. Kl. omtrent $2\frac{1}{2}$ opdagedes der Ildløs i Gaarden No. 21 i Raadhusgaden tilhørende Restauratør Julsrud. Ved de i Anledning af Branden af Politiet paa Stedet anstillede Undersøgelser

viste det sig strax, at Ilden maatte være paasat, og stærk Mistanke vaktes mod Gaardens Eier. Ved det optagne Forhør er Mistanken efterhaanden mere og mere bestyrket, og da Restaurator Julsrud igaar belagdes med Arrest og strax efter stededes for Forhør, tilstod han, at han havde paasat Ilden. Han havde antændt Ild. paa tre Steder, nemlig i en Trappegang fra Gaarden, hvor han havde henlagt en Halmmadrats, i Kjøkkenet, hvor han havde antændt en gammel Slobrok og i et Billardværelse.

Han havde besmurt saavel de antændte Gjenstande som Væggene med Træolie, og det var kun den Omstændighed, at den stærke Røg trængte op i anden Etage, og der vækkede Beboerne, som bevirkede, at Ilden ikke fik videre Udbredelse. Havde Ilden grebet om sig, er det høist sandsynligt, at flere Menneskeliv vilde være gaaet tabt.

Expeditionssekretæren i Tolddepartementet, Hr. Nye, er bleven udnævnt til Ridder af den preussiske røde Ørns Orden 2den Kl.

Da de forenede Rigers Minister i Berlin, Hr. Sandstrømer, paa Grund af længere Tids Sygelighed har seet sig nødt til at anholde om Permission for at opholde sig paa Landet i Nærheden af Stokholm i Sommer, er Legationssekretæren beskikket til midlertidig at repræsentere vor Regjering i Berlin.

Stokholms Sparebank tænker paa at udvide sin Virksomhed, idet den vil oprette to Kontorer, et paa Nor og et paa Søder. Ved disse Kontorer skal ansættes kvindelige Tjenestgjørende.

Kongsberg Sølvværk. I 6te Bergmaaneds 4de Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 183 Mrk. gediegent Sølv.

Nyt Skib. (Vestmar). Den 12te Juni gik af Stabelen fra Hr. Skibsreder Ernst Dorans Værft i Kragerø et nyt Skib paa noget over 200 Læster, som erholdt Navnet „Ægir".

Dette er det femte større Fartøi, som i Løbet af omtrent en Maaned er gaaet af Stabelen herfteds.

Forladt Fartøi. Et nyt Tønsbergerskib „Glarus" blev paa Veien til Melbourne forladt af sit Mandskab og derefter taget i Besiddelse af et engelsk Skib „Shannon", der optog det norske Mandskab. „Vestl. Tid." ledsager Efterretningen herom med følgende Bemærkninger: „Det er nu det tredie Tilfælde af denne Natur, der i en forholdsvis kort Tid er indtruffet. Tredie Gang er det hændt, at Skibe, der ere forladte af norske Mandskaber, ere blevne ikke bjergede, men ganske simpelt seilede ind af fremmede Matroser. Saa var Tilfældet med „Fido" af Arendal og med „Runeberg" af Lillesand, og saaledes er altsaa nu igjen passeret med Tønsbergerskibet „Glarus". Med hvilke Følelser dette flunkende nye og ovenikjøbet trælastede Skibs Mandskab fra „Shannons" Dæk har seet engelske Matroser freidigt begive sig ombord paa og seile bort med det Fartøi, de, ved at forlade det for et Dieblik siden, havde givet Udygtighedsattest, ved vi ikke, men en Ting ved vi, og det er, at de Følelser, hvormed man læser om en saadan Begivenhed, er alt andet end behagelige. Det er ingen smukke Illustrationer til vor Sømandsstands Annaler, og saadanne konduiteløse Handlinger for ikke at sige noget Værre af norske Sømænd tage sig ikke godt ud i en Historie, hvor vi have været vant til og stolte af at læse ganske andre Slags Bedrifter".

Jernvei mellem Trondhjem og Sundsvall. (Trondhjems Adr. for 9de ds.) Fra Landshøvdingen i Jæmteland er der indløbet et Telegram til Stiftsamtmanden herfteds, dateret 7de Juni og af følgende Indhold:

Ved et Jernveismøde i Sundsvall, der afholdes 19de dennes, diskuteres Behovet af en Jernbane mellem Trondhjem og Sundsvall. Det henstilles til Trondhjem ved Afsending eller Adresse at udtale Anskuelserne fra norsk Side i denne Sag.

I Anledning af dette Telegram er der iaften afholdt et Møde af Magistrat og Formandskab, hvis Forhandlinger efter Forlydende senere skulle fortsættes.

En svensk Postembedsmand, Fuldmægtig Schale hos Postmesteren i Falkenberg, har ifølge Snällposten i disse Dage gjort sig usynlig, efter først at have forsynet sig med Reisepenge af Postkassen til et Beløb af mellem 13 og 14,000 Rd.

Storthinget.

Eftermiddagsmødet den 14de Juni. (Fortsættelse af Debatterne om Jernbanesagen og Statslaanet).

Sverdrup: Alle erkjendte, at Jernbanerne ere store Midler i Udviklingens Tjeneste i en sjelden civilisatorisk Grad. Vi maatte derfor søge saavidt muligt at følge med i Jernbaneanlæg, og Taleren vilde ogsaa være med i at istandbringe et Jernbanenet for at fange alle de store Fordele. Desuagtet kunde han ikke være med paa de foreliggende Forslag. Den første Hindring var for ham, Sagens egen store Betydning, da den netop derfor krævede saa meget flere Oplysninger og Undersøgelser. Det var en vanskelig Sag, da vi endnu var i Begyndelsen og savnede nogen Plan. Hertil kom, at vort Lands Natur krævede en dobbelt Art af Kommunikationsmidler, hvoraf ingen kunde tilsidesættes paa den andens Bekostning. Vilde man have større Jernbanenet, maatte man overveie den Maade, hvorpaa de vilde gribe ind i de andre Kommunikationsmidler tilvands og tillands. Men Undersøgelserne af Sagen, Plan til et saadant stort overveiet Jernbanenet, vare hidtil fattige og tarvelige. Man havde endnu ikke, trods den Opfordring der var hertil, navnlig i Betragtning af vore ringe Evner, overveiet om vore Baner burde være Statsbaner eller tildels private, som i Udlandet. Ved denne tarvelige Undersøgelse af Sagen i det Store havde Taleren faaet Betænkeligheder ved at stemme for Forslaget. Hverken Gudbrandsdalslinien eller Solør- og Odalslinien vare tilstrækkelige undersøgte. Forslaget syntes opgjort efter forudfattede Linier. Han skulde exempelvis anføre, hvor løst Valget mellem Kvikne- og Røraaslinien var begrundet, hvilket endog fremgik af den kongl. Proposition selv, som Taleren oplæste et Stykke af. Man havde kun en enkelt — en dygtig men dog kun en enkelt — Mands Beregninger over Trondhjemsbanens Rentabilitet. Og selv disse Beregninger vare mere end tilbøielig vage, og derfor utjenlige til at støtte sig til i en saa stor Sag. Beregningen støttede sig paa, at Banen strax tilveiebragtes i sin hele Udstrækning. Taleren paaviste af Bygningsforedraget selv, hvorledes den engang lagte Plan til Jernbanen om Røraas havde havt Indflydelse paa Planen til Banens Fortsættelse fra Horsand sydover; idet Forlængelsen af Banen om Røraas havde afskrækket Regjeringen fra at foreslaa Banen nedover Glommadalen, hvorved en Forlængelse vilde være opstaaet. — Sagen var desuden forelagt Storthinget saa sent, at det vistnok var umuligt for nogen Thingmand at kunne opgjøre sig nogen grundig Mening om en saa uhyre stor Sag. Derfor skulde man betænke sig paa at gaa ind paa Sagen i dens nu foreliggende uoplyste Stilling; det var af Hensyn til Opinionen ønskeligt, at man betænkte sig. Vi havde altid fra Regjeringen hørt, at Tingene vare uforberedte, selv om Landet havde udtalt sig; men her, hvor man havde faaet Sagen fra Regjeringen i den 11te Time, og virkelig mindre forberedt, skulde man høre ilde, fordi man ikke vilde lade sig overtrumfe af en Autoritets lidet undersøgte Plan. Vi skulde ikke og havde ikke Raad til at indlade os paa tvivlsomme Forsøg. — Man havde gjort sig skyldig i store Overdrivelser ved Talen om Jernbanernes Betydning for vort Land; ogsaa Guld kunde kjøbes for dyrt. Jernbanerne førte med sig en Revolution i vore Samfundsforholde; de vilde medføre en voldsom Omkumpling i alle Vilkaar. Man lovede sig altid saa meget; men vi havde allerede Erfaring for, at Skuffelsen ikke var udebleven. Derfor var det lidet værdt, at forcere Sagen frem saa stærkt. — Vi ere ikke endnu komne saa langt, at vi føle noget stort Savn efter Baner. Vi have endnu ingen stor Produktion oparbeidet, som venter paa dyre Kommunikationsmidler. Man forlangte formeget, naar man i Sagens Interesse forlangte, at man strax skulde være færdig til at følge Opinionen, kaste sine Tvivl overbord og stemme for. — De foreslaaede 2 Mill. vilde tvinge os til atter at laane 2 Mill. og Mere for at fuldføre Planen. Thi kun dette Tilskud vilde bringe Jernbanenettet i den fuldstændige Stand, som det kgl. Forslag fremsætter. Ved at votere 2 Mill. voterer man absolut ogsaa 2 Mill. til; det vilde erkjendes ved Gjennemlæsningen af det kgl. Forslag, hvoraf Taleren oplæste et Stykke. Naar man tog de 50,000 Spd., der vare subskriberede i Buskeruds Amt til Kongsbergbanen, saa bandt man sig ogsaa ligefrem til at bevilge Krøderenbanen. Saaledes drev Konsekventserne os stadig videre og videre, og uden at vi endnu havde noget Overblik over, hvor vi skulde standse. Man binder sig desuden ikke blot ved en stor Sum, men man binder sig ogsaa ved et stort Princip, nemlig at alle Baner skulle være Statsbaner. Men dette var en kostbar Spas for Statskassen. — Budgettet kunde Taleren ikke finde saa gunstigt som Komiteens Mindretal; Budgettet var ikke normalt; han maatte bede betænkt, hvorledes Kommunens Skatteevner var beslaglagte for Tiden. Budgettet var saadan, at vi heller burde gaa tilbage end frem. Dette Storthing var gaaet meget langt for at tilfredsstille de sædvanlige Bevilgningskrav, de hævdede Interesser; Budgettet var derfor ikke ordinært; thi man stod ligeoverfor Forpligtelsen til yderligere at reducere det. Taleren troede, at Komiteflertallet med Rette havde besvaret Spørgsmaalet om Statskassens financielle Evne benegtende. Vilde man kanske indføre nye Skattefundamenter? Var noget sandt, saa var det sandt, at Budgettet var spændt. Sandsynligheden var ikke for, at det i Fremtiden kunde holdes i den nuværende Høide. Vi maatte næste Storthing stride til betydelige Bevilgninger til Befæstningsvæsenet, og disse gave ikke Renter og Afdrag til Laanenes Afbetaling; dette var Poster paa 100 Tusinde. Og disse vare nødvendige Poster; vi maatte sørge for Landets Forsvar. Selvstændigheden maa opretholdes til enhver Pris; og Kulturhensyn fik staa tilbage for dette tvingende Hensyn, hvorpaa vor Tilværelse som Stat og Folk beroede. Han vilde ogsaa bemærke, at mange af de Summer, som paa dette Storthing vare besparede, var kun besparede til næste Storthing f. Ex. angaaende Arsenaler osv. — Desuden var det uundgaaeligt, at Bevilgningen til disse Baner vilde drage efter sig retfærdige Krav paa Statsbidrag til Kommunikationsmidler paa andre Kanter vesten- og nordenfjelds. Dette maatte betænkes; hine andre Landsdeles Krav kunde umulig afslaaes, naar man her havde sagt Ja til disse foreliggende Forslag. — Det vilde ikke gavne Statens Kredit, om man slig Gang efter Gang stillede Laan til Regjeringens Disposition, for det Tilfælde, at de ordinære Indtægter ikke strak til; vi maatte engang komme til en ordnet Statshusholdning. Det var med fuld Føie at Komiteflertallet havde sagt, at direkte Skat kunde blive Nødvendighed, naar Budgettet skulde holdes saa spændt; og naar man idag havde bebreidet Flertallet dette, saa vilde Taleren tilbagevise det, og med det samme henvise til at direkte Skat altid var Modpartiets egen Busemand, naar der fra Folkets Side spurgtes om at nedsætte Embedsmænds Sportler eller desl. f. Ex. (som nylig af Aschehoug sagt) ved Auktionssportlernes Forandring. Taleren henviste forøvrigt til Indstillingen: „Tolden har hidtil vist en stadig Tendents til at stige, og ligesom der ved Budgettets Opgjør denne Gang efter den af Storthinget fattede Beslutning er paaregnet en saadan Stigning, saa kan dette vel ogsaa fremdeles i Tidens Løb vedblive; men der er dog Omstændigheder, som opfordre til Forsigtighed i disse Beregninger, saavidt den nærmeste Fremtid angaar. Flertallet skal i denne Anledning tillade sig at bemærke:

at Forøgelsen væsentlig falder paa nogle enkelte Artikler, hvis Forbrug i de sidste 20—30 Aar er tiltaget meget stærkt, men at denne Forøgelse maa have en vis Grændse, der maa staa i Forhold til Befolkningens Størrelse og dens Evne til at konsumere;

at, dersom det Tryk vedbliver, som for Tiden hviler over en stor Del af Landet, er det at befrygte, at det ikke kan blive uden Indflydelse paa dette Forhold;

at Toldsatserne paa de vigtigste Artikler i Tariffen ere saa høie, at yderligere Paalæg maa ansees utilraadeligt, og at nogen Forøgelse paa denne Maade derfor ikke er at paaregne;

at der i Tariffen er flere Toldsatser, som paa Grund af den indenlandske Fabrikation og Forholdet til Sverige neppe ere holdbare, og som formentlig maa nedsættes, dersom der fremdeles skal kunne paaregnes nogen Indtægt af dem, og

at der er andre Satser, saasom Salttolden, Trælasttolden og tildels Skibsafgifterne, som det er ønskeligt at nedsætte, saasnart det af financielle Hensyn kan ske, saa at der inden Tariffen selv for en stor Del er Anvendelse for det, som ved Indtægternes Stigning maatte være at vinde".

Dette viste, at man ikke havde saa sikre Støtter for Statsindtægterne. Taleren vilde dvæle ved Tolden som Beskatningsmiddel; thi det var for disse Skillinger, der flød ind fra Folkets Masse for Told paa Fornødenhedsvarer, at Statens Indtægter samledes. Derfor skulde man ikke forhøie Tolden paa Befolkningens Hovedfornødenheder for at begynde paa nye, store og kostbare Foretagender, som vilde tvinge os til Toldforhøielse, istedetfor at man burde se at nedsætte Tolden. Han vilde fremholde det ligeoverfor Schwartz, som saa stærkt havde betonet Jernbanernes Betydning for Arbeideren. Thi Fordelene af disse vare smaa sammenlignet med en Toldforøgelse paa Arbeiderens Fornødenheder. Landets økonomiske Forholde vare trykkende og vanskelige. Eiendomspriserne falde, Fattigbyrderne stige, og Udvandringen tiltager, uden at Enden sees. Hvad Udvandringen angik, saa vilde Jernbanerne ikke, som Schwartz havde paastaaet, standse denne; thi Udvandrerne vare ikke fra de Egne, hvor Jernbanerne foreslaaes, og det havde vist sig, at Jernbanerne i andre Lande tvertom havde befordret Udvandringen. Digteren havde sagt: „Mod Vest, mod Vest, mod Vest det gaar;" der var andre stærke Kræfter i Samfundenes Dyb, som drev Udvandrerne til Amerika. — Vi staa paa et Tidspunkt, da vi maa gjøre et Opgjør med os selv; vi staa ved et Omdannelses Vendepunkt; vi ville ikke længer overlade vore store Sager til Regjeringens Omsorg og Forberedelse. Med andre Ord vi stræbe efter Selvstyrelse. Dette var hans Program og han vilde holde det høit frem. Og dette Program begyndte ogsaa at blive Sveriges. Der var Spørgsmaal ikke blot om et Jernbanesystem, men der var Tale om noget andet, nemlig om et helt nyt System i vor indre Styrelse, og med dette stod denne Sag i Forbindelse. — Det var et betænkeligt Middel og maatte kun være et yderligt Nødmiddel, at finde op offentligt Arbeide for at beskjæftige Folk; det var et kunstigt System, og det drog de betænkeligste Følger efter sig: det vilde desuden ikke blive Landsmænd, men som Erfaring viste, væsentlig Svensker, som vilde blive sysselsatte ved Jernbanearbeiderne. Det var desværre ikke saa, at Jernbanerne kunde modarbeide et Arbeiderproletariat; dog dette Thema, vilde blive for langt til, at Taleren kunde udførligere omhandle det. Af alle disse Grunde kunde Taleren ikke stemme for Mindretallets Indstilling, hvor stærkt end hans Ønsker gik i Retning af Jernbaneanlæg. Ved Siden af disse almindelige Betragtninger havde han ogsaa specielle. Han maatte efter de foreliggende Oplysninger om Kvikne- og Røraaslinien stemme for Kviknelinien. Taleren udhævede udførligere de Omstændigheder, som ved dette Valg maatte komme i Betragtning. I det Væsentlige syntes Talerens Ytringer herom at falde sammen med Brandts i Formiddagsmødet. Ogsaa i national og militær Henseende maatte Kviknelinien have Fortrinet. De tegnede Bidrag til Røraasbanen lagde Taleren ingen Vægt paa; han paaviste, at efter Betalingsvilkaarene for dette Bidrag vilde Staten tilsidst kun faa 50 pCt. af det tegnede Beløb. — Det var rigtig at overlade Banen til den private Foretagsomhed, hvor denne følte sig stærk nok dertil. Endog der, hvor man havde lagt megen Vægt paa Statsbanesystemet, havde den private Jernbanedrift gjort sig gjældende ved Siden af; Taleren henviste til Schweitz, Danmark og Sverige; ogsaa i dette sidstnævnte Land var, som Taleren oplyste af et statistisk Skrift, den private Jernbanetrafik stærkest, og ogsaa der havde Statsjernbanesystemet vist sig forbundet med Ulemper. Han nævnte f. Ex., at Staten med Hensyn til Banernes Retning, Afgangstiden osv. ikke saa let vilde og kunde tage Hensyn til Industriens og Produktionens Fordringer, som hvor den private Virksomhed ordnede sig med specielt Hensyn hertil. „Et falsk Princip var værre end 100 enkelte Feil"; derfor burde man ikke nu indlade sig paa at gjøre Baner, som Drammen-Kristianiabanen, der kunde gjøres uden Statsbidrag, til en Statsbane. Ogsaa med Hensyn til Sidebanen til Kongsberg vilde han gjøre lignende Indvendinger. Det gjaldt at staa imod i Begyndelsen; thi Principet førte svært langt ud. De Bidrag, som vare subskriberede til Jernbanerne, vare sammenligningsvis rent ubetydelige mod, hvad der fordres som privat Bidrag ved Anlæg af Veie. — Taleren gik dernæst over til det Argument, som var gjort gjældende for Jernbaneanlæggene, nemlig at man nu havde en øvet Stok af Ingeniører og Arbeidere, som vi maatte skaffe fortsat Sysselsættelse. Men Taleren troede, de ogsaa vilde finde saadan Sysselsættelse ved det af Komiteflertallet foreslaaede Arbeide. Og forøvrigt lagde han, som han udførligere udviklede, ikke stor Vægt paa hint Argument. Bag Komiteflertallets Indstilling laa, derom var Taleren overbevist, største Delen af det norske Folks Mening i denne Sag. Folket forlangte, at man betænkte sig vel, forinden man gik ivei med et saa stort og lidet overveiet Foretagende. — Sæhlie bestred Komiteflertallets Lære om, at Staten ikke under trykkede Forholde burde skaffe Arbeidt; Taleren holdt paa den modsatte Lære, at det var i trykkende, arbeidsløse Tider, at Staten maatte sætte Arbeide i Gang. Taleren vilde holde paa Kviknelinien, og henholdt sig med Hensyn til Laanets Størrelse (1 Mill.) og dets Optagelse indenlands til Kildals Forslag. Taleren vilde imidlertid fremsætte et eget Forslag, der er saalydende: 1. Storthinget bevilger til Anlæg af Jernbaner a) mellem Grundset og Vestgaarden i Hedemarkens Amt 520,000 Spd.; b) fra Hougsund til Kongsberg samt mellem c) Vikersund og Krøderen, hvortil paa Terminen indtil 1ste April 1872 opføres 285,000 Spd., Alt med Ret for Statskassen til for sit Bidrag at erholde Aktier i Anlæggene samt mod at de af Kommuner og Private til disse Foretagender tegnede Bidrag kommer til Indtægt for Statskassen efterhaanden, som de forfalde. 2. Som Minoritetens Indstilling. 3. Ligesaa med den Forandring, at Statslaanets Størrelse kun sættes til 1 Mill. Spd.

Da endnu 14 Talere havde indtegnet sig blev Mødet hævet Kl. 8 Efterm.

Tirsdag den 15de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. Sekretær Enge.

Fortsat Behandling af Jernbanesagen.

Richter: Angaaende denne Sag kunde Taleren ikke dele den sidste Talers (Sverdrup) Opfatning om Sagens Forbindelse med det bestaaende Styrelsessystem. Sagen var grundig forberedt baade af Ingeniører og Andre, og den var upartisk forberedt. Taleren beklagede, at denne Uforberedthedens Politik havde fundet en Støtte hos en Taler (J. Sverdrup), som saa ofte og heldig havde bekjæmpet den, naar den før var fremkommen fra Andre. Der var ingen Tvivl om den Plan, man bør følge; Sverdrup havde selv erkjendt, at Throndhjemsbanen havde Fortrinet. Der var forøvrigt nogle Ytringer fra denne Taler, som syntes at bære stærkt i Retning af at bekjæmpe Jernbaner overhovedet, f. Ex., at Jernbanerne vilde medføre en økonomisk Revolution i Landet. Naar Komiteflertallet havde foreslaaet, at bygge Jernbanen fra Elverum til Aamot, saa havde man jo i Gjerningen erkjendt, at Sagen var forberedt nok til at man kunde begynde at slaa Linien fast. Sparsommelighed, som det var dette Storthings Pligt at iagttage, fremmes ikke altid bedst ved at lukke Pungen i. Skulde dette Argument om Sparsomhed her have nogen Betydning, saa maatte det bevises, at Bevilgningen vilde lægge Sten til Byrden; men dette

kunde ikke bevises, medens det var mathematisk sikkert, at Folk paa flere Maader vilde have Fordel af Jernbanerne. Ja saa stærk var denne Sag, at selve Komiteflertallet ikke havde havt andet at procedere paa, end Udsættelse til næste Budgettermin. Var det sikrere, at man i næste Budgettermin vilde faa bedre Aaringer og saaledes bedre Raad? De 2 Mill. vilde ikke betynge det nu opgjorte Budget. Taleren henholdt sig, hvad den økonomiske Tilstand angaar, til Schwartz, som han ikke fandt imødegaaet af senere Talere. Renter og Afdrag af 2 Mill. vilde beløbe sig til 150,000 Spd. Naar Sverdrup havde fremholdt de store Bevilgninger der vilde kræves til Befæstningsvæsenet m. m., havde det forundret Taleren, at han (Sverdrup) da kunde være med blandt dem, der nu vilde skrabe Statskassens Bund til Anlæg af en Jernbanestump. Komiteflertallet havde selv brugt de stærkeste Ord, der kunde bruges, for at betegne Sagens Vigtighed, idet den havde udhævet Banens Virkning til at sammenbinde Landets 2 Hoveddele. Naar det var sagt (fremdeles af Sverdrup), at det straffede sig selv, at afhjælpe Arbeidsløsheden ved kunstig at skaffe Sysselsættelse, saa var dette sandt nok; men man maatte her lægge Mærke til, at Jernbanerne vare Anlæg, som engang alligevel skulde udføres. Valget mellem Linier forekom Taleren saa klart, at Ingen, der vilde Sagen, kunde være i Tvivl. Taleren imødegik Løitnant Brandts Bemærkninger om, hvilke Dalfører, der vilde faa godt af Kvikneliniem. Taleren vilde stemme for alle Forslag til Jernbaneanlæg; han havde alene Betænkelighed ved Flertallets, fordi han syntes det var slemt at tømme Statskassen med een Gang, og saaledes betynge Statskassen istedetfor ved Optagelse af Statslaan at fordele Byrden over et længere Tidsrum. Swensen imødegik i et længere Foredrag Komiteflertallets Argumentation, og mente, at Landets økonomiske Stilling og ligesaa Budgettets aldrig i høiere Grad havde opfordret til at optage Statslaan og bygge Jernbaner end nu. Taleren paaviste af Driftsberetningerne, hvorledes Trafiken var udvidet ved Jernbanerne. Han troede hellerikke, at de 2 a 3 Mill. Spd., som man senere maatte bevilge til den fuldstændige Fuldførelse af de Anlæg, Komitemindretallet vilde have, egentlig burde virke afskrækkende; det var altid Følgen af at indlade sig paa et stort Foretagende, at Konsekventserne trækker videre. Taleren holdt principaliter paa Komitemindretallets Forslag med Schwartz's Afændring. Bagger vilde stemme for Daaes Forslag, især da Daae efter Sigende vilde udvide sit Forslag til 2 Mill. Spd. Taleren oplæste en Række Telegrammer, han i Løbet af Aftenen og Natten igaar havde faaet fra en Flerhed af Skiens Indbyggere, der alle udtalte sig varmt for Jernbaneforslagene. Krogness kunde ikke dele de Tvivl om Betimeligheden af de foreslaaede Jernbaneanlæg. Indlandet trængte høilig til Ophjælpelsen ved Jernbaner; i denne Henseende vilde Forholdet stille sig anderledes end langs Kysten. Det var vistnok sandt, at det var større Opfordring til at anlægge Jernbaner, hvor Industrien og Produktionen var saa udviklet at de kunde sysselsætte Jernbanerne; men ogsaa hvor Industrien var lidet udviklet, som hos os, var det nødvendigt at anlægge Jernbaner, der kunde hjælpe til at udvikle den. En Jernbane bygdes for kommende Slægter, og Laan maatte derfor til; der var vist intet Land, som havde bygget Jernbaner for Statskassens blotte Overskud. Taleren var forresten enig i, at 2 Mill. vilde føre til, at nye Bevilgninger maatte til; naar man havde sagt A, maatte man ogsaa sige B. Folket havde vist Grund til at være fornøiet med dette Storthings politiske Holdning, men Folket fordrede ogsaa at Storthinget ikke druknede dets materielle Interesser i politiske Reformer. Hvad Sverdrups Ytring om, at Sagens Undersøgelse og Oplysninger vare tarvelige og lidet dybtgaaende, turde dette have overmaade lidet at betyde; thi det var ikke synderlig Tvivl om hvor Banerne skulde lægges; vore geografiske Forhold foreskrev, hvor Banerne skulde anlægges. De Grunde, som vare anførte for Udsættelse til næste Budgettermin, syntes ham grebne ud af Luften; det forekom ham, at de, der talte om Udsættelse, egentlig kun havde til Hensigt at negte enhver Bevilgning. Med Hensyn til Valget af Kvikneliniem var der sagt, skrevet og trykt saa Meget, der ikke stemte med Sandheden, hvilket Taleren troede at kunne godtgjøre ved Oplysninger han havde ved Haanden. Han vilde stemme for Minoritetens Forslag. Riisnæs fandt, det var tungt at arbeide imod en saa stærk Strøm, som her gik til Fordel for Jernbaneanlæggene. Men han kunde dog ikke lade være at tale imod Mindretallets Forslag. Som Medlem af Flertallet vilde han holde paa dens Indstilling; det var et Statsøiemed at faa Trondhjemsbanen istand, den var vigtigere end alle andre. Undersøgelserne for et omfattende Forslag vare baade for ferske og for faa og lidet udstrakte, til at Taleren kunde slaa sig til Ro med dem. Det syntes, som om Røraasbanens Tilhængere vare rædde for at Kvikneliniem ved nærmere Undersøgelse skulde vise sig at have afgjorte Fortrin. Taleren henholdt sig forøvrigt nærmere til Komiteindstillingen. Skulde man optage 2 Millioner Spd. Laan nu, maatte man inden kort laane paany; men det var intet tabt ved en liden Udsættelse og meget vundet, ved at man senere kunde optage hele Laanet paa engang; det var financielt rigtigt. Jernbanen fra Elverum til Aamot var ikke en Jernbanestump for sig, men en Forlængelse af Hamarbanen, sigtende til at forøge dennes Rentabilitet, og den havde i alle Dele sin selvstændige Betydning uden Hensyn til Trondhjemsbanen. Landmark udtalte sig nærmere for Sidebanerne til Kongsberg og Krøderen. Den sidste Bane vilde have stor Betydning som Forbindelsesvei med Bergens Stift. Taleren oplyste forskjellige Ting angaaende Trafikkens nuværende og sandsynlige Størrelse for Fremtiden, samt om de subskriberede Bidrags Størrelse i Forhold til Anlægskapitalen. Af alt dette mente han, at disse Sidebaners Betydning maatte være indlysende. Schweigaard vilde lægge Vægten paa det, som var eiendommelig norsk ved Jernbaneanlæggene, derved, at vi ikke lagde Statsbaner alene ved Penge af Statskassen, men fordrede, at Distrikterne efter sin Evne skulde gjøre Tilskud; derved vare vi efter fattig Leilighed kommet ind paa det engelske System. Taleren lagde Vægten paa de nordenfjeldske Interesser, som havde udtalt sig for Røraaslinien ved at tegne 250,000 Spd. for denne. 3³/₁₀ Mils Forlængelse var et meget lidet Offer. O. Welde vilde i Korthed redegjøre for sin Stilling til Sagen saavel i Komiteen som nu her i Thinget. Han kunde for Drammensbanens Vedkommende ikke skjønne slig Tanke, som at Staten skulde være med, naar den alligevel kunde komme istand ved privat Virksomhed. Drammensbanens Sidebaner vare kun Bygdeveie i Sammenligning med Trondhjemsbanen, og Norge havde altformange Dale til at Statskassen kunde tage sig af alle. Han fandt kun Trondhjemsbanen saa vigtig og den alene overkommelig for Statskassen. Han dadlede Forslagets Udstrækning og mente, det Klogeste havde været — idetmindste for dette Storthing — at holde bare paa Trondhjemsbanen. Man var bleven overrumplet ved i 11te Time at faa et saa uhyre Forslag ind paa sig. Kunde Folket, kunde Thingmændene have havt Tid til at vinde Oversigt over Forholdene og Indsigt i Sagen? Han kunde aldeles ikke indrømme, at det for Jernbanedistrikternes Vedkommende var nødvendigt at begynde disse Anlæg for at skaffe Folk Brød og Penge. Han troede Dovre vilde staa til næste Storthing, selv om man ikke lagde Jernspang over det. Han kunde godt vurdere Røraasbanens Betydning; men han vilde aldrig gaa med paa at lægge nogen Bane paa Glommens østre Side; dette var i militær Henseende at gjøre Landets Forsvar vanskeligt. Taleren paaviste, hvorledes den direkte Skat kunde staa truende i Baggrunden, dersom man ikke for sent med Statskassens Midler. Vi maatte ikke overanstrenge os slig, at vi vilde være magtesløse, naar det gjaldt rigtig at klare sig i en trang Vending. Det var Tilfældet med alle de fremkomne Forslag med Undtagelse af Flertallets, at der nødvendig stod store Laan i Baggrunden, som saaledes det næste Storthing blev bundet til at beslutte for at fuldføre, hvad dette Storthing havde begyndt. Selbo vilde udtale, at de Erfaringer, man havde fra Eidsvoldsbanen, langtfra var saa færdeles opmuntrende for Anlæg af Jernbaner. Jernbanerne havde foraarsaget saadan Forandring i Folkets Vilkaar, at for hans Distrikts (Akershus) Vedkommende Udjevningen endnu ikke var fuldstændig. Han vilde stemme for Flertallets Indstilling med den af Aall gjorte Afændring:

C. Forsaavidt der ved Siden af det under Bogstav B nævnte Anlæg dertil antages at være de fornødne Midler, samtykker Storthinget i, at der for Statskassens Regning anlægges en Jernbane mellem Kristiania og Drammen paa Betingelse af: 1) at der i Terminen indtil 1ste April 1872 ikke bliver at udbetale Mere af Statskassen i denne Anledning end 100,000 Spd.; 2, 3 og 4 som 2, a, b og c i Kommitteens Mindretals Indstilling.

Aschehoug: Nationalvelstanden var gaaet uhyre fremad siden vi i 1821 optog vort første Statslaan. Navnlig gjaldt dette Byerne; Kysten havde Betingelser for en sjelden Udvikling af Næringsveie og de vilde forhaabentlig komme kraftig i Vært, naar mere Kapital blev opsparet. For Indlandsbygderne derimod stillede Forholdene sig anderledes. For disses Skyld maatte man have Jernbanerne, der var de eneste Redskaber af nogen Kraft til at ophjælpe Landet. Han imødegik Selboe, idet han mente, at der skulde Tid til, før man lærte at sætte den rette Pris paa Jernbanerne. Jernveiene gjør den indenlandske Arbeidskraft bevægelig. Hvis man havde Bane fra Indlandet ud til Sjøs, hvor vore store Fiskerier foregaar, saa vilde man skjønne at her aabnedes en let Adgang for vore Bønder til at blive Fiskere. Taleren troede at Sverdrups Argumenter igaar maatte føre langt videre end til Udsættelse og ligefrem føre til Negtelse af alle Jernbaneanlæg, da der vilde tage en uberegnelig Tid, at gjennemføre alle de Forandringer, han (Sverdrup) havde antydet. Denne Sag vilde, om den strandede, komme til at strande paa Landrepræsentanternes Mistillid til Folkets økonomiske Evne, men man betænkte sig ikke paa at nære stor Tillid til Folket, naar man drev paa politiske Reformer. Postmester Hansen troede det vilde være heldigere, om man kunde befuldmægtige Regjeringen til at optage et større Laan. Han vilde stemme for Sæhlies og Swensens Forslag. Mødet hævet Kl. 2½ og Eftermiddagsmøde besluttet mod 37 Stemmer. — 21 Talere have meldt sig.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 15de Juni.

Indklarerede Fartøier den 13de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Vincent de Poul	Guel	Rouen	Rug.
Den 14de Juni.			
De 2 Søskende	Larsen	Randers	Byg.
Trueloas	Weathwhell	London	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 14de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Crescent	Gardener	Drøbak	Ballast.
Helena	Niemeyer	Pappenburg	Trælast.
Marie	Christensen	Tønsberg	ufort. Varer
Alida	Olsen	Danmark	Trælast.
Fremad	Ellingsen	do.	do.
17de Mai	Bomann	Frankrig	do.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Murmester i Skanger A. H. Deberitz, Nordre Jarlsberg. Handelsborger J. Benjaminsen, Sandefjord. Handelsborger O. Olsen, Sarpsborg. Handelsborger C. M. Hansen, Sarpsborg. Kjøbmand H. C. Lautrup, Mandal. Bager C. J. Sogn, Kragerø. Skrædder K. Olsen, Stavanger. Handelsborger H. G. Danielsen, Arendal. C. K. Krohn, Midthordland. Firmaet B. Moe, Trondhjem.

Sluttede Boer. Konditor L. Peters, Kristiania. Handelsb. G. Raaen, Kongsberg. H. Hansen Sjøliqværn, Solør. O. Clemetsen Spetalen, Vinger og Odalen. Landhandler C. Koseth, Vinger og Odalen. Afd. Handelsborger H. Schøyen, Kongsvinger. Stolmager H. Heenmo, Trondhjem. Handelsmand O. C. Amle, Haugesund. Handelsmand T. T. Norbøe, Haugesund. Frihandler, A. Amundsen Haatvedt, Hvideseid.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum ved Aalesund. Frisk Østlig Vind med tørt, klart og varmt Veir i Nordland. Frisk Vestlig med kjølig Luft paa Vestkysten. Stærk Vestlig til SV.lig i Skagerak. Stærk Sydlig med Regnveir i Kattegat og paa Østlandet. Barometret stiger atter. Hvirvelcentret antages at passere over Trondhjem mod Øst. Udsigterne ere til vestlig Vind med opklaret Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Forsikrings-Actie-Selskabet
SKANDIA
overtager Brand- og Livs-Forsikringer.
Prospekter udleveres gratis.
B. C. Antonisen,
Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Til New-York
via Liverpool med den „Nationale Linies" Skruedampskibe
France, 3200 Tons, den 23de Juni,
Virginia, 2876 — - 1ste Juli.
NB. Afreise fra Christiania 18de og 25de Juni.
O. Svenson,
General-Agent for Norge.

Bergens Brandforsikrings-Selskab
(Grundfond 500,000 Spd.)
tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Kristiania Arbeidersamfund
holder Onsdag den 16de Kl. 5 Efterm. i Missionsforeningens Lokale et Møde med de svenske og danske Gjæster til Forhandling om Arbeidernes og Arbeiderforeningernes Stilling i disse nordiske Lande. Lokalet aabnes Kl. 4½. Salen er for de Indbudne og Samfundets Medlemmer, Galleriet for Medlemmernes Damer og Andre.
Samme Dags Aften giver Samfundet en Sexa for de Fremmede i den tekniske Forenings Lokale Kl. 8. Lokalet aabnes Kl. 7½. Nogle Billetter til Sexaen ere endnu tilsalgs i Kaffehuset ved Youngstorvet.

mere. Efter Døden skal Øiet atter aabne sig, og det, som var et Lyn, skal blive en Sol.

De raabte til Doktoren:

Du! Du! Blot du! Vi ville lyde dig! Hvad skal vi gjøre? Tal!

Doktoren svarede:

Det gjælder at stige over den ukjendte Afgrund og at række Livets anden Strand, der ligger bag Graven. Da jeg er den, der ved mest, svæver jeg i den største Fare af Eder Alle. I gjør Ret i at overlade Valget af Brygge til den, som har den tyngste Byrde at bære.

Derefter sagde han:

Hvor lang Tid have vi endnu tilbage?

Galdeazun saa efter paa Ziffrene i Forstavnen:

Lidt mere end et Kvarter.

Godt, sagde Doktoren.

Det lave Tag over Kahytstrappen, paa hvilken han hvilede Albuerne, fik gjøre Tjeneste som Bord. Doktoren drog op af Lommen sit Skrivetøi, sin Pen, sin Portefølje, af hvilken han fremtog et Pergament, det samme paa hvis Bagside vi fornylig have seet ham skrive en Hob Kragetæer.

Lys, sagde han.

Sneen, der faldt som Stænket af et Vandfald, havde slukket Faklerne, den Ene efter den Anden. Der var blot En igjen. Ave-Maria rev den løs og stillede sig med Faklen i Haanden ved Siden af Doktoren.

Doktoren puttede atter Porteføljen i Lommen, satte Blækhuset med Pennen paa det improviserede Bord, viklede Pergamentet op og sagde:

Hør!

Og nu begyndte midt paa Havet, paa det synkende Vrag, et Slags svigtende Gravgulv, nu begyndte Doktoren alvorligt at

Ak min nye, forede, skarlagensrøde Kappe! Ak mine smukke Strømper! Ak mine Ørenringe af Sølv, som jeg skulde have paa mig i Kirken i Paasken.

Da Dækket var renset, havde man Kahytten tilbage. Den var svært belemret. Denne indeholdt, som man erindrer, Gjenstande, der tilhørte Passagererne, og Baller, der tilhørte Besætningen.

Man tog Passagerernes Effekter og kastede dem overbord.

Man drog Ballerne frem og kastede dem i Havet.

Man vedblev at tømme Kahytten. Lygten, Panderne, Sækkene, Baljerne, Drikkekanderne, Gryden med Fiskesuppen, Alt fik gaa samme Vei.

Man skruede Ildstedet, der var af Jern, løst, heiste det op paa Dækket og kastede det overbord.

Man kastede overbord Alt, hvad man kunde rive løst af det indre Træværk, tilligemed Vant og den ødelagte Takkelage.

Nu og da tog Chefen en Fakkel og førte den over Vandhøideziffrerne, der var malet i Forstavnen, for at se, hvor nær Skibbrudet var.

XVIII.

Den sidste Tilflugt.

Vraget, der var saaledes lettet, sank noget langsommere, men vedblev dog at synke.

Nu var der ingen Udvei længere mulig, man havde brugt det sidste Middel.

Er der noget mere at kaste overbord? spurgte Chefen.

Doktoren, paa hvilken intet Menneske længere tænkte, traadte frem fra et Hjørne i Kahytstrappen og sagde:

Ja.

Hvad da? spurgte Chefen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 22de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bazar.

I Henhold til Totalafholdsforeningens tidligere Bekjendtgjørelse tillader Bestyrelsen sig at henlede Opmærksomheden paa, at Bazaren vil blive afholdt den 24de, 25de og 26de d. M. Stedet skal senere blive bekjendtgjort. Enhver liden Gjenstand, den være nokjaa ringe, modtages med Taknemmelighed. Jo større Imødekommenhed fra Publikums Side, jo større Opmuntring er det for Bestyrelsen til med udstrakt Iver at arbeide for Sagens Fremme. Giverne anmodes om godhedsfuldt at indsende sine Gaver snarest muligt til Fabrikant Th. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, Kurvemager J. Klute, Øvre Torvgade 10, Fotograf D. G. Nyblin, Skippergaden 36, Kjøbmand Joh. Olsen, Grønland 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien 194 (Trinserudbakken).

---

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i **20** Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Christiania Mineralvand-fabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bøger.

W. A. Wexels. Tre og tyve Taler i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leilighedstaler. Samlede og udgivne ved Fr. Wexelsen. Pris 36 ß, indb. 56 ß.

Nils Lund, Torvet No. 8.

Hos Undertegnede erholdes:

Storegut. Af A. O. Vinje. Pris 18 ß, indb. 36 ß. **Nils Lund.**

I Kommission hos Undertegnede erholdes:

Norske Viser og Sange til Skolebrug. Pris 24 ß, indb. 30 ß. **Nils Lund.**

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.

Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.

Codes français etc.

Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).

Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Reiseroute for 1869,

der angiver Hovedveiene mellem Kristiania og alle Kjøb- og Ladestæder, foruden flere Biveie. Veien til Stokholm over Kongsvinger, gjennem Dalsland til Gøteborg og Helsingør; Jernbane- og Dampskibsrouterne samt en hel Del Turistrouter; et lidet Veikart og Tabel over Skydsudregningen, saavel overland som tilvands — faaes for 30 ß hos J. Chr. Abelsted.

Tilsalgs.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Æsker samt større og mindre Dele hos **Hans Udnæs,**

Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Fra **Skandias Generalagentur** for Norge.

Christiania, den 10de Juni 1869.

Efter Forsikrings-Aktie-Selskabet „Skandias" afsluttede Regnskaber for 1868 fremgaar det, at Selskabet pr. 31te December 1868 har en Ansvarssum for:

Livsforsikring af		R.rg. 13,597,667. -
Brandforsikring af		— 254,372,425. 76
		R.rg. 267,970,092. 76
Selskabets Grundfond er		R.rg. 14,999,550. -
De effektive Fonds ere:		
den indbetalte Del af Grundfondet	R.rg. 1,499,955. -	
afsat til Livsforsikringsfondet	— 1,598,759. 36	
— - Brandforsikringsfondet	— 402,728. 38	
Reservefond	— 550,722. 56	
afsat til Vinstuddeling i fremtidige mindre heldige Aar	— 61,781. 62	
		R.rg. 4,113,946. 92
Præmieindtægten har for 1868 været for		
Livsforsikring	R.rg. 432,990. 94	
Brandforsikring	— 1,123,680. 28	
Renter og andre Indtægter have udgjort	— 260,442. 72	
		R.rg. 1,817,113. 94
Erstatninger er bleven udbetalt for:		
Livsforsikring		R.rg. 130,700. -
Brandforsikring		— 614,426. 40
Til Aktionærerne er afsat 5 pCt. Rente med		— 74,977. 75
og som disponibelt til Vinstudbytte vel 8 pCt.		— 121,779. 82

hvoraf imidlertid af Styrelsen for Generalforsamlingen agtes foreslaaet til Udbetaling kun 4 pCt.; Resten bliver henstaaende for Udbetaling i mindre heldige Aar. Det samlede Udbytte for 1868 er altsaa vel 13 pCt., hvoraf udbetales Aktionærerne, foruden de fixe 5 pCt. Rente, 4 pCt., om Generalforsamlingen vedtager Styrelsens Forslag, som maa ansees sandsynligt. — Udbetalingen finder Sted efter 1ste Juli. — Det detaillerede Regnskab er til Eftersyn for Interessenter.

B. C. Antonisen.

TIL NEW-YORK

fra Kjøbenhavn den 30te Juni **directe** pr. Dampskib

„Fulton" 1730 Tons,

tilhørende **North-American Lloyd.**

NB. Afreise fra Christiania den 27de og 29de Juni.

O. Svenson,

General-Agent for Norge.

Passagerer med Dampsk. **Fulton** ville blive ledsagede af en yngre, velbekjendt Mand fra Gøteborg, der tidligere har tjent som Officer i Unionsarmeen.

Fultons Gjennemsnitstid mellem Kjøbenhavn og New-York er beregnet til 13 Dage, og vil saaledes hele Reisen herfra tilbagelægges paa ca. 14 Dage, hvilket er den hurtigste Befordring, som herfra kan tilbydes.

O. Svenson,

Kontor: Store Strandgade.

Hele min Beholdning af

Marmorvarer og Naturalier

bestaaende af:

smukke **Vaser, Urner, Opsatser, Thermometre, Koraller** etc. etc. bortloddes à 24 ß pr. Lod. Hvert **5te** Numer udkommer med Gevinst.

Ernst Emil Aubert.

Kirkegaden 10 b.

Portvin & Sherry

af god Kvalitet sælges til **meget billige** Priser ved **Ernst Emil Aubert,**

Kirkegaden 10 b.

Côteaux de Saumure

(Hvidvin direkte fra Vinbjergene)

anbefales som den bedste Desertvin og sælges billig ved **Ernst Emil Aubert,**

Kirkegaden 10 b.

Røde Vine.

Medoc-Listrac og Champigny anbefales og sælges billig ved

Ernst Emil Aubert,

Kirkegaden 10 b.

Cigarer.

Gode og aflagrede Cigarer til 2, 3 og 4 ß pr. Stk. erholdes i **Cigarbutikken**, Kirkegaden 10 b. **Ernst Emil Aubert.**

Smør.

Extra godt Smør til 11 og 12 ß Marken hos **M. Hansen,**

Lille Strandgade N. 21.

Meel og Gryn

i Partier og Smaat til nedsatte Priser hos

M. Hansen.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**

15. Kongensgade 15.

Tjeneste ledig.

En stor, stærk Karl, med **gode Anbefalinger for Orden og Ædruelighed**, kan strax erholde Tjeneste ved at henvende sig i Dagbladets Expedition.

Tilleie.

Et meget smukt, vel **mobleret Værelse** med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Tilleie forlanges.

En liden Tomt, om muligt med et Skur paa, ønskes leiet, helst nær Jernbanetorvet.

C. J Lie.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:

Valdemar Klein af Emilie Carlén.

Arne af B. Bjørnson.

Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ De i Løbet af denne Maaned tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Vore Forbrydelser, svarede Doktoren.

Det for som en elektrisk Gnist gjennem hele Rækken, og de raabte:

Amen!

Doktoren, der stod lige og høi, løftede en Finger mod Himmelen og sagde:

Paa Knæ!

De vaklede, hvilket er Begyndelsen til Knæfaldet.

Doktoren vedblev:

Lad os kaste vore Synder overbord. De tynge paa os. Det er disse, som sænker Skibet. Tænk ikke mere paa Redning, tænk paa at frelse Eders Sjæle. Vor sidste Forbrydelse, den, som vi nys have begaaet, ellere rettere sagt fuldbyrdet, usle Syndere, som høre paa mig, den overvælder os. Det er en frygtelig Frækhed at friste Afgrunden, naar man har Muligheden af et begaaet Mord bag sig. Hvad der forbrydes mod et Barn, det forbrydes mod Gud selv. Vi vare tvungne til at indskibe os, jeg ved det, men det var den visse Undergang. Stormen kom, fremmanet af denne Skygge, som vor Handling har skabt.

Det, som I skimter der borte i Mørket ikke langt fra os, er Vauvillebankerne og Hogueodden. Det er Frankrige. Der var blot eet Fristed for os, og det var Spanien. Frankrige er os ikke mindre farligt end England. Vor Befrielse fra Havet vilde have ført os til Galgen. Enten at hænges eller at druknes, vi havde intet andet Valg. Gud har valgt for os. Takker ham. Han forunder os den Grav, der toer ren. Mine Brødre, det Uundgaaelige laa foran os. Betænk, at det var vi, som nys gjorde, hvad vi kunde, for at sende En i Døden, Barnet, — at i dette Dieblik, i denne Stund, hvori jeg taler, svæver maaske over vore Hoveder en Sjæl, der anklager os for en Dommer, der betragter os. Lad os forsøge, om det endnu kan ske, at gjøre godt igjen, hvad vi have forbrudt. Overlever Barnet os,

saa lad os komme det til Hjælp. Dør det, saa lad os forsøge at vinde dets Tilgivelse. Lader os kaste vore Misgjerninger fra os. Lader os befri vore Samvittigheder fra denne Byrde. Lader os bestræbe os for, at vore Sjæle ikke blive opslugt i Guds Paasyn, thi dette er det forfærdeligste Skibbrud. Legemerne blive Fiskenes, Sjælene blive Djævelens Bytte. Forbarm Eder over Eder selv. Paa Knæ, siger jeg Eder. Angeren er en Baad, der ikke kantrer. I have ikke Kompas, sige I. I tager feil. I have Bønnen!

Disse Ulve blev Faar. Saadanne Forvandlinger finde Sted under Dødsangsten. Det hænder, at Tigerne slikke Krucifixet. Hvor ufuldkommen Menneskets første, famlende Forsøg efter at finde Gud end maa være, hvor formløst dets Tro end er, hvor lidet end Dogmens Omfang passer sammen med de fremskimtende Evighedens Grunddrag, gjennembæves dog altid Sjælen af en skjælvende Anelse i den sidste Stund. Noget Nyt begynder efter dette Liv. Og denne nye Livsforms Skabelse ligger i Dødskampen. Dødsstunden er en Forfaldstid. I denne skjæbnesvangre Stund føler man Ansvarets Storhed. Det, som har været, falder sammen med det, som skal komme. Det Forgangne kommer tilbage og gaar op i Fremtiden. Det Kjendte bliver uudgrundeligt, saa vel som det Ukjendte. Og disse to Afgrunde, den Ene der, hvor man har sine Synder, og den Anden der, hvor man har sin Fremtid, sammenblander sine Straaler til en fælles Glands. Det er denne Sammensmelten af tvende bundløse Dyb, som vækker den Døendes Bæven.

De havde udgivet sin mindste Smaamynt af Haab paa Jordlivets Side. Det var derfor, at de vendte sig til den anden Side. De havde ingen anden Tilflugt end denne. Dette indsaa de. Det, man fatter i Dødsangsten, ligner det, man ser i Lynet. Alt og strax derpaa Intet. Man ser og man ser ikke

Dagbladet.

No. 136. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 16de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Vorsen, til Sim (Leije), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Louset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Mosß med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 14de Juni. Ifølge „Times" er den irske Kirkebill sikker paa Majoritet i Overhuset.

Paris, 15de Juni. Rygterne om forestaaende Ministerforandringer holde sig. „Rappel"s og „Reveil"s Bogtrykkere negte videre Trykning af bemeldte Blade.

London, 15de Juni. Overhuset er idag overfyldt; ligesaa alle Tribuner. Prinsen og Prinsessen af Wales ere tilstede. Talrige Monstrepetitioner ere indleverede imod den irske Kirkebill (fra Liverpool 25,000 Underskrifter og fra Manchester 23,000). Granville har i et længere Foredrag talt for Kirkebillens 2den Læsning. Harrowby har talt for dens Forkastelse. Det vil vanskelig komme til Afstemning før Fredag.

Flere Blade melde, at Striden i Anledning af Spaniernes Bemægtigelse af det amerikanske Skib er bilagt paa den Maade, at Spanien har vedtaget Undskyldning og Skadeserstatning.

Gøteborg, 15de Juni. I Middagen paa Børsen igaar deltog 200 Personer. Den kongelige Families Skaal udbragtes af Grev Ehrensvärd og Kongen foreslog i veltalende Ord en Skaal for Gøteborg. Studenterfesten var livlig. Postdirektør Améen udbragte Kongens Skaal. Doktor Ekstrøm talte for Universitets-Ungdommen og Hedlund for Universiteterne. De to sidste Taler besvaredes af Montan, Smitt, Hoftrup og Ploug. Der uddeltes Sange, forfattede af Esséen. Det regnede tæt hele Aftenen. Afreisen foregik Kl. 11, efterat en Sang var afsjunget foran Kongens Bolig. Gallaforestillingen paa Theatret afløb meget heldig. Først afsanges Folkesangen, derefter Festkantate af Björklund med Musik af Czapek. Idag Frimurermiddag, hvortil flere Hundrede Indbudne.

Ogsaa lidt fra Eidsvold.

I Dagbl. for 9de ds., No. 130, har en Eidsvolding atter givet sig af med at skrive offentlig, og blandt Andet beskyldt Kommunebestyrelsen eller de eller den Styrende af samme for personlig Interesse og Egennytte ved Besættelsen af Kommunens Kasserer- og Regnskabsførerpost. Forsaavidt Eidsvoldingen hermed sigter til Formandskabet eller mig personlig, skal jeg lade hans infame Beskyldninger staa for hans egen Regning som Skumleri, indtil han, hvad der er umulig, præsterer Beviis.

Eidsvold den 12te Juni 1869.

G. Frilseth.

Kristiania, den 16de Juni 1869.

De nys foretagne franske Valg vise bedre end noget andet, at den europæiske Reaktion for denne Gang i det Væsentlige er over, og at der nærmer sig en ny Omvæltning, der maaske og maaske ikke vil blive saa voldsom og saa ubetænksomt ledet som den i 1848.

Den, som har læst sine Aviser i god Tro og forestillet sig, at Journalisternes Afhandlinger var et paalideligt Udtryk for Stillingen, maatte tro, at Frankriges Forhold til fremmede Magter og specielt til Preussen vilde komme til at spille den mest fremtrædende Rolle ved Valgene; saalænge har der været hamret paa den Tanke, at Frankrige skulde føle sig ydmyget og truet ved den nye Organisation af Tydskland. En saadan Mand er imidlertid bleven høiligen skuffet. Det, som de franske Partier have kjæmpet om, er indre Anliggender og navnlig Keiserdømmet.

Deltagelsen ved Valgene har været overordentlig stor; af Frankriges 10 Millioner Stemmeberettigede have halvottende benyttet sig af sin Ret, et Forhold, som viser om, at der hersker en mere almindelig Interesse for offentlige Anliggender end i noget andet Land og at den franske Forfatning trods sine Mangler ikke er værre end, at alle Partier finde sig tjent med at benytte de Rettigheder, som den hjemler. Det tør vel ogsaa forudsættes, at man fra alle Sider var enig om, at der stod betydelige Interesser paa Spil.

Dette er ikke saaledes at forstaa, at Oppositionen nogensinde skulde have ventet at faa Overtaget. Langtfra. Regjeringen, som har Ret til at ordne Valgkredsene, have benyttet sig deraf til at dele de store Byer, hvor Modparten havde sin egentlige Styrke, i flere mindre Distrikter, hvoraf ethvert sloges sammen med det omliggende Landdistrikt, hvor de enfoldige Landmænd dels af Tillid til Regjeringen og dels af Frygt for at chikaneres af de talrige og allestedsnærværende altid afsættelige Embedsmænd vidstes at ville stemme paa den Kandidat, som maatte blive stillet som officiel. Oppositionen haabede kun, at det nye Kammers Venstre skulde blive dobbelt eller tredobbelt saa talrig som det opløste Kammers, og at det skulde vise sig, at den havde Flerheden af de oplyste og selvstændige Vælgere paa sin Side, og navnlig Hovedstaden og de største Byer.

Valgkampen er nu tilende, og det System, som Keiseren hidtil har fulgt, er rystet i sin Grundvold. Vistnok har Regjeringen i det nye Kammer en Majoritet, som er større, end den et engelsk Ministerium nogensinde har i et Underhus, over 200 Stemmer mod en Minoritet af 80; men disse 80 repræsentere 3½ Million Vælgere, og disse 3½ Million indbefatter den allerstørste Del af de Fransmænd, hvis Meninger tilsammen danne den offentlige Mening, Frankriges egentlige Herster.

Det er faldet klart i Øinene, at Regjeringen bogstavelig talt intet Parti har i Paris. Officielle Kandidater bleve ikke stillede i Hovedstaden uden i en eneste Valgkreds; man vidste, at det var unyttigt. Kun mod Thiers, en Keiserdømmet særlig forhadt Modstander, forsøgtes dette; og her samlede da Regjeringen hele sin Magt. Man foretog en ny Inddeling af Parises Valgkredse netop med det Øiemed at fylde denne Mands Kreds med saamange af Regjeringen afhængige Stemmer som muligt. Hans Distrikt kom paa Kartet til at se ud som en lang smal Stribe, og Politiets talrige Personale blev der indskrevne som Vælgere. Det var forgjæves. Thiers blev gjenvalgt. I en anden af Stadens Valgkredse maatte Ollivier, den gamle Deputerede, vige for en afgjort Radikal, blot fordi han havde indladt sig i Underhandlinger med Regjeringen. 1ste Valgkreds valgte en ung Advokat Gambetta, som har erhvervet sig sin Berømmelse ved som Defensor at gjennemhegle Keiserdømmet. Men det Betydningsfuldeste var dog, at selve Jules Favre, der i en Aarrække i Kammeret har gjort en aldrig trættet Opposition, holdt paa at falde for den unge Henri Rochefort, hvis Fortjeneste bestaar i et dødeligt Had til Alt, hvad der staar i Forbindelse med Keiserdømmet og en ikke betvivlet Villie til at kalde Folket til Vaaben ved første gunstige eller ugunstige Leilighed. Valget af Rochefort kunde kun være en Krigserklæring til Keiseren, og dog fik denne, som Politiker vistnok underordnede Størrelse, 14,000 St. mod Jules Favres 18,000.

Ligesom Paris's øvrige 5 Kredse saaledes har ogsaa Lyon og tildels Marseille erklæret sig for Oppositionen, navnlig Lyon, som har valgt 3 yderliggaaende Radikale. Ialt raader den „uforsonlige" radikale Opposition over omtrent 50 Stemmer. Resten af de 80 høre til Mellempartiet, som vil Friheden, med Keiseren eller med andre Ord, et parlamentarisk Keiserdømme. Dets Fører Emil Ollivier, der faldt i Paris, er valgt i Var-Departementet ved den italienske Grænse.

Det System, som Keiseren hidtil har fulgt, er fordømt af den offentlige Mening — det er, hvad Valgene have bragt for Dagen, og Alle ere enige om, at Keiseren maa lade en Forandring indtræde. Men i hvilken Retning vil han forandre System? En Regjering, som de fleste, der ere blevne styrtede af Revolutioner, vilde reagere, sætte Haardt mod Haardt; men man tror, at Napoleon er en for stor Statsmand til at han skulde gjøre sig skyldig i en saadan Fremgangsmaade, der vilde drive ham Skridt for Skridt fra Haardhed til Haardhed og medføre, at hans Tilhang stadig aftog. Vil han aflede Opmærksomheden fra de indre Anliggender ved at styrte Landet i en stor, maaske ikke upopulær Krig? I England frygter man noget saadant, men det er dog sikkerlig meget tvivlsomt, om noget saadant vil ske. Det Slags Midler gjennemskues nu saa let, at det, at ty til dem, er at erklære sig selv raadløs paa alle gode Udveie. Den offentlige europæiske Mening — i Længden en ikke foragtelig Magt — vil desuden paa det Skarpeste fordømme en saadan Færd. Eller vil han gjøre liberale Indrømmelser? Det er nok, hvad man i Almindelighed tror.

Spørgsmaalet om, hvad Keiseren vil gjøre, er for Øieblikket det vigtigste for Frankrig; men for det øvrige Europas Vedkommende er der en anden Side af Sagen, som interessérer mere. Og det er det Faktum, at det franske Folk er kjed af Formynderskabet og selv vil styre. Det ved ikke selv, hvor det vil hen; Socialister, Republikanere og Konstitutionelle tumle sig om hinanden i en broget Forvirring og der hersker en almindelig Følelse af, at man kan vente noget Nyt, som endnu er ubekjendt; men det er klart, at der er sagt Stop til den Reaktion, som for Frankrigs Vedkommende bragtes til Roret ved Statskoupet af 2den December 1851; det er et Faktum, som vil ytre sin Indflydelse i Europas samtlige Stater.

Som det af vort Storthingsreferat vil sees, er Jernbanesagen endnu ikke færdig i Formiddag; men antageligvis vil den efter Behandling i Eftermiddagsmødet idag blive optaget til Votering, skjønt dette neppe vil finde Sted før i Løbet af Natten. Selve Voteringen alene over de mange Forslag vil selvfølgelig optage ikke saa liden Tid. Hvorledes Udsigterne for Sagens Udfald staar, er det, efter Debatterne at dømme, vanskeligt at sige noget om.

Udlandet. Udfaldet af Valgene i Frankrig er i France gjort til Gjenstand for en nærmere Undersøgelse. Det er imidlertid vanskeligt at drage en bestemt Grænse imellem de forskjellige Fraktioner af Oppositionen, førend det nye lovgivende Korps har været samlet. Oppositionen deler sig i tre Hovedgrupper; den første bestaar af de „Uforsonlige" og de Radikale, hvis Opposition er rettet imod selve Keiserdømmet, den anden omfatter de Deputerede, som have skilt sig fra Keiserens Regjering, men kunne nærme sig til den, naar den fuldstændig bryder med sin hidtil fulgte Politik, altsaa et konstitutionelt, men stærkt oppositionelt Venstre, og den tredie Gruppe dannes af de forrige Medlemmer af Thierspartiet, som fordrer forskjellige moderate Reformer i parlamentarisk Retning, samt de nye Deputerede, der efter al Sandsynlighed ville slutte sig til dette Parti. Den første Gruppe bestaar af 23 Deputerede, naar man forudsætter, hvad der neppe kan være nogen Tvivl om, at de Radikale atter seire i de Kredse, i hvilke der skal foretages Omvalg, fordi fire af deres Deputerede (Gambetta, Bancel, Picard og Simon) ere blevne valgte paa to Steder. Til denne Gruppe henregnes selvfølgelig Thiers. Den anden Gruppe tæller 27 Deputerede, og den tredie Gruppe 28 Deputerede. Tilsammen raade disse tre Grupper altsaa over 78 Stemmer i det lovgivende Korps, som tæller 292 Deputerede. De to første Grupper ville sandsynligvis som oftest votere sammen, og paa den anden Side vil Thierspartiet ikke sjeldent slutte sig til Majoriteten. Grænsen mellem Majoriteten og Thierspartiet er overhovedet saa vanskelig at drage, at der om flere Deputerede hersker Tvivl om, hvortil de skulle henregnes; men i ethvert Tilfælde vil Regjeringen have et betydeligt Flertal for sig. Hvorvidt det konservative, men liberale Thiersparti igjen skal slutte sig til Regjeringen, bemærker France til Slutning, beror paa den selv; det er ene og alene afhængigt af den Politik, som den følger, om der atter skal staa en fast Falanx imod den radikale eller systematiske Opposition. — At den her anførte Opgjørelse mere er et Skjøn end en sikker Beregning, fremgaar yderligere af, at Pays er kommet til et ikke lidet forskjelligt Resutat, hvad Oppositionens Gruppering angaar. Dette Blad angiver Antallet af Medlemmerne af Thierspartiet til 44 og slaar de to andre Grupper, som France stiller ad, sammen under den fælles Betegnelse „radikal eller orleanistisk Opposition" hvortil det henregner 35 Deputerede. Med Hensyn til Oppositionens Styrke i det Hele overfor Majoriteten stemme de to Blade imidlertid overens.

Imod disse Tal beraaber Oppositionspressen sig imidlertid paa, at der denne Gang med større Held end nogensinde tidligere er blevet kjæmpet imod den keiserlige Regjering, og paa den Stemning, som under Valgene har lagt sig for Dagen i Paris og de store Provindsbyer, hvor den offentlige Mening tidligst og stærkest giver sig tilkjende. Især lægges der stor Vegt paa Udfaldet af de nye Valg i Paris. Den første Gang tænkte Vælgerne mest paa at gjøre en Demonstration, de saa mindre paa Kandidaternes personlige Egenskaber end paa den Grad af Fiendskab, som de havde lagt for Dagen imod Keiserdømmet. Ved de nye Valg havde Lidenskaberne faaet Tid til at sætte sig, man stemte denne Gang mere af politiske Grunde end for at tilfredsstille sin Animositet, og Resultatet blev, at der valgtes fire Deputerede, som trods deres forskjellige Anskuelser i mange Retninger mødes i det Hovedpunkt, at Repræsentationen skal have større Magt og øve en stærkere Kontrol med Regjeringen, end det hidtil har været Tilfældet. Det synes i Paris og andre Steder i Frankrig at herske en Følelse af, at Landet i politisk Henseende er kommet i en Stillestaaen, hvorfra det for enhver Pris maa bringes ud, da det franske Folk trænger til Virksomhed, til at beskjæftige sig med store Ting og udføre dem. Hvad enten man læser et officiøst Blad eller et Oppositionsblad, faar man Indtrykket af, at Stillestaaen er en Umulighed, at det hverken indadtil eller udadtil kan blive, som det er; i begge Retninger maa Nationen kunne se, hvor Keiseren styrer hen.

Ifølge Patrie har den franske Regjering besluttet, at indkalde det lovgivende Korps til den 28de Juni. Efter tidligere Meddelelse i de franske Blade skal der kun være Tale om en ganske kort Session, som udelukkende benyttes til Valgbrevenes Prøvelse, og der vil isaafald ingen Throntale blive holdt.

Den Opposition, som det engelske Overhus truer med at gjøre imod den irske Kirkebill, har kun havt til Følge, at Ministeriet baade i Underhuset og overfor den offentlige Mening indtager en stærkere Stilling. Overhuset angribes i Pressen med en Heftighed, som just ikke saa ganske stemmer med Englændernes gamle Ærefrygt for de bestaaende Institutioner, og dersom det gjør Alvor af sin Trusel, ville alle

liberale Kræfter forene sig om hurtig at opnaa en eklatant Opreisning. Man begynder iøvrigt at nære nogen Tvivl om, at Overhuset vil gaa videre end til Truselen. Da Gladstone i Mandags indtraadte i Underhuset, blev han af sine Tilhængere modtagen med længe vedvarende Bifaldsraab, uden at der fra Oppositionens Side gjordes nogen Demonstration herimod, og Times ser heri et Symptom paa, at Torierne befinde sig i en resigneret Stemning. Større Betydning har det aabenbart, at Majoriteten i Overhuset ikke er ganske enig om, hvor langt Oppositionen imod den irske Kirkebill skal drives. Da Greven af Devon for nogle Dage siden indbragte en Petition om, at Overhuset vilde forkaste Bill'en ved anden Læsning, erklærede han, at han for sit Vedkommende vel ønskede Forandringer i den, men vilde anse dens Forkastelse for en offentlig Ulykke, og at han følgelig ikke kunde tiltræde den Beslutning, som det konservative Partis Førere havde fattet. Ogsaa i et Møde, der afholdtes hos Hertugen af Marlborough, ytrede der sig forskjellige Anskuelser; men sikkre Slutninger af denne Uoverensstemmelse tør de liberale Blade dog ikke uddrage. Den irske Kirkebill var til anden Læsning i Overhusets Møde igaar.

I de spanske Kortes har Olozaga den 8de indbragt et Forslag om Indsættelsen af et Regentskab, idet han erklærede, at Valget af en Konge for Dieblikket var en Umulighed. Forslaget toges i Betragtning og henvistes til en Komite. I Paris er det et staaende Rygte, at den franske Regjering er gunstig stemt for en Restauration i Spanien, ialfald for Kronens Overdragelse til den mindreaarige Prins af Asturien. En af de nyeste Variationer af dette Rygte gaar ud paa, at Keiser Napoleon har raadet Dronning Isabella til at takke af, idet hun samtidig opfordrer Kortes til at lade det spanske Folk ved en almindelig Afstemning afgjøre, om det vil have Dynastiet gjenindsat, saaledes at Prinsen af Asturien bestiger Thronen.

Befordringer og Afgang. Under 12te ds. har det naadigst behaget Hs. Majestæt at udnævne konstitueret Fuldmægtig ved Expeditionssekretariatet under den i Stockholm værende Statsraadsafdeling, Kand. jur. N. L. Nicolaysen til Fuldmægtig i Departementet for det Indre fra 16de August førstkommende. Chefen for Vardalske Eskadron af Oplandske ridende Jægerkorps, Ritmester E. H. Jørstad til Chef for den gevordne Eskadron af Akershusiske ridende Jægerkorps, og Kaptein i Marinen N. A. Knap, Ridder af St. Olafs-Ordenen og Sværd-Ordenen, til Kontre-Admiral.
— Under s. D. ere følgende Avancements foregaaede ved Kristiania kgl. Borgergarde: Premierløitnant S. C. W. Radich udnævnt til Ritmester og Chef, Sekondløitnant J. Stolt til Premierløitnant og H. F. Grüner til Sekondløitnant.
— Under s. D. er Ritmester og Chef for den nævnte Garde J. H. Heftye ifølge Ansøgning forundt Afsked i Naade fra den borgerlig-militære Tjeneste.
— Under s. D. er S. Wiese naadigst anerkjendt som portugisisk Vicekonsul i Fredrikstad.

Sanktion. Under 12te dennes ere efternævnte Beslutninger til Love naadigst sanktionerede:
1) indeholdende Tillæg til de om Bestyrelsen af Værkers og Brugs Fattig- og Skolevæsen gjældende Bestemmelser,
2) om Isvækning med Videre,
3) om Bygningsvæsenet i Trondhjem,
4) indeholdende Forandringer i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860 om Udskænkning og Udsalg af Øl og Vin paa Landet m. V.
5) indeholdende Forandring i og Tillæg til Loven af 18de Mai 1860 angaaende Udskjænkning af Øl og visse andre Drikkevarer i Kjøbstæderne m. V.,
6) om militær Transportskyds i Fredstid.

Negtelse af Sanktion. Under 12te ds. har det naadigst behaget Hans Majestæt at befale Storthingets Beslutning, dateret 20de April 1869, til Lov om Menighedsraad tilbagesendt til Odelsthinget med den Erklæring, at det for Tiden ikke findes tjenligt at sanktionere samme.

Ordensudnævnelse. Under 8de d. M. har det naadigst behaget Hs. Maj. i den kgl. St. Olafs Orden at udnævne: til Kommandør: Første Sekretær hos Hans Høihed Vicekongen af Ægypten, H. E. Cram Bey; til Ridder: Sekretær i det ægyptiske Udenrigs-Departement, Tigran Abro.

Breve til Korvetten Nornen kan indleveres til Marinekommandoen inden Mandag den 28de Juni.

Overretssagfører Ernst Motzfeldt er den 14de Juni sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Høiesteretsadvokat.

Vore nye Geværer. (Aftenbl.) Skjønt Remingtongeværet foreløbig er antaget som Model for vor Armees Forsyning med nye Haandskydevaaben, er dog ikke Tilvirkningen af saadanne endnu anlagt efter en saa udstrakt Maalestok, at en forandret Bestemmelse i denne Henseende skulde medføre altfor store og betænkelige Ulemper. Det er ogsaa under Overveielse muligens at vælge et andet System, idet Armee-Departementet skal have beordret Nedsættelse af en Kommission til sammenlignende Bedømmelse af Remingtongeværet og de af Bøssemager Larsen i Drammen og Artilleriløitnant O. Krag opfundne hurtigskydende Geværer. Remingtongeværet har nemlig ved Siden af sin Skudsikkerhed og øvrige Fortrin ikke ubetydelige Mangler som Soldatergevær; blandt Andet risikeres utidig Antændelse af Patronen ved Slutstykkets Igjenlukning, (hvad der ogsaa gjorde, at det blev opgivet som Model i Østerrige, hvor det først var antaget), Extraktionen af den afskudte Hylse er mangelfuld, saaledes at den oftere maa udpilles med Fingrene, og Hanen stilles i Helspænd under Ladningen, hvilket under heftig Fremrykning med Ildgivning lettelig kan tænkes at foranledige Ulykker.

Med de af Løitnant Krag opfundne Geværer, et Magasingevær og en Enkeltlader, anstilledes i Torsdags et foreløbigt Forsøg i Fæstningsgraven, hvorved Oberst Grimsgaard, Felttøimesteren, Oberstløitnant Kjerulf, Oberstløitnanterne Vogt og Hjorth, samt flere andre Officerer vare tilstede. Forsøget havde et særdeles heldigt Udfald. Magasingeværet, hvis Magasin, der er anbragt under Piben, rummer 14 Skud, kan ogsaa benyttes som Enkeltlader, saaledes at Magasinet under Skydningen kan haves fuldladet, indtil det i et afgjørende Dieblik aabnes gjennem en ganske simpel Proces. De 14 Skud affyredes med Sigtning i 30 Sekunder. Ved Benyttelse som Enkeltlader blev med Geværet, ligeledes under Sigtning, udskudt 18 Skud i 1 Minut. Med det enkeltladende Gevær skjødes under samme Forhold 13 Skud i 1 Minut, med Remingtongeværet 12. Laasens Konstruktion er paa begge Geværer meget grei og enkel. Fjærkraft er ikke benyttet, Laasdelene ere faa og kunne tages fra hverandre, naar en eneste Skrue er udtaget. Magasingeværet lades fra Magasinet i 2, fra Patrontaske i 3 Tempo, Enkeltladeren i 3 Tempo. Det første antages at ville blive kun 1 a 2 Spd. dyrere, det sidste noget billigere end Remingtongeværet.

Til et Politifuldmægtig-Embede i Kristiania, hvortil Ansøgningstiden udløb 15de Juni, har meldt sig Kand. jur. Arild Thesen og Politifuldm. J. E. P. C. H. A. L. Hansen.

Storthingets høitidelige Slutning vil, efter hvad Præsidenten idag meddelte, finde Sted Mandag Kl. 12.

Det skandinaviske Kunstnermøde i Gøteborg er ret godt besøgt. Indtil forrige Mandag havde der, ifølge „Gøteborgsposten", fra Stæder udenfor Gøteborg meldt sig 58 Deltagere, hvoraf 29 Svenske, 16 Nordmænd og 13 Danske. Man var i fuldt Arbeide med at indrette Latinskolens Lokaler til Kunstudstillingen, som vilde komme til at omfatte over 550 Numere.

Publicistmødet i Gøteborg ventedes ifølge „Gøteborgsp." besøgt af 14 svenske, 2 danske og 1 finsk Journalist.

Et Selvmord har idag fundet Sted heri Byen, idet en Arbeider har skudt sig paa den gamle Prinsestalds Tomt i øvre Slotsgade.

En sørgelig Ulykke hendte i Fredags paa Søen mellem Hasla og Fævig, skriver Grimstad Adr. for 9de Juni. 2 Brødre, begge flinke Styrmænd, Sønner af Gaardmand Daniel Ulenæs, reiste herfra om Morgenen den Dag til Salterød i Tromøsund, hvor de havde Andel i et under Bygning værende Skib. De havde passende Seilevind af Vesten, taaleligt godt Veir og en vel udstyret Skjægte. Paa Hjemreisen havde de været inde i Arendal og senere paa Eftermiddagen besøgt en Familie paa Espenæs, hvorfra de efter et kort Ophold var reist Kl. henved 8. Nu roede de, da det verlede med Modvind og Stille. Saavel af denne Grund, som fordi de Reisende vare dygtige og baadvante Sømænd, der stedse foer stilfærdig frem, syntes der efter menneskeligt Skjøn ikke at være ringeste Grund til Frygt for Ulykke. Ikkedestomindre er saadan indtruffen, idet de har roet langs Landet og neppe rukket ½ Mil hjemover; thi Morgenen efter fandtes den ældste af Brødrene indviklet i et Laxegarn, som stod ganske nær Land ved Navnevigen, lidt vestenfor Bukjær. Søndag fandtes Skjægten drivende i Søen ude ved Torungen; i denne laa en af de Forulykkedes Trøier med endel Smaapenge i; Seilet laa oprullet i Skjægten, hvori kun var ubetydeligt Vand. I Mandags fandtes den anden Broder omtrent paa samme Sted, som den forrige; han laa laa paa Sandbunden paa 1 Favns Vand. Den Førstes Lommeuhr var standset paa 9½; den Andens, der havde tættere Kasse, var udgaaet. Distriktslægen har besigtiget begge de Forulykkede og ikke fundet nogetsomhelst Tegn til Vold. De Skrammer, som den først gjenfundne havde i Ansigtet, er sandsynligvis foraarsaget ved Stødning mod Stenbunden. Aarsagen til Ulykken er saameget uforklarligere, som begge Brødrene vare ædrue og levede i kjærligt Forhold til hverandre; den Ældste var dertil en god Svømmer. En Fisker fra Traalum kom, strax før Ulykken skeede, roende fra Søen og passerede de Forulykkede ved Haslepynten; men han saa eller hørte senere Intet til dem. Den ældste af Brødrene var gift for et Aars Tid siden, og begge boede hjemme hos Forældrene.

Danske Ben. I Bladet The Aberdeen Free Press fortælles, at der nylig til Aberdeens Havn er ankommet et dansk Skib fra en dansk Havn med en Ladning Ben til Gjødningsfabriker. Da Ladningen lossedes, fandtes der imellem den et stort Antal Dødningehoveder og Menneskeben. De skotske Modtagere have været hensynsfulde nok til ikke at male dem sammen med Resten, men have samlet dem for at lade dem komme i Jorden og faa en anstændig Begravelse, men de klage over, at Mængden af disse menneskelige Levninger er meget stor. Det er Skade, at det nævnte skotske Blad ikke nævner Skibets Navn og angiver den danske Havn, hvorfra det er kommet; der vilde da have været noget mere Udsigt til at komme paa Spor efter Sammenhængen og faa standset, hvad man vel efter de almindelige Ideer uden Overdrivelse tør kalde en Usømmelighed.

Grændsekrig. I Øvreschlesien er det kommet til en formelig Grændsekrig mellem Russerne og Preusserne. Oprindelsen dertil fortælles saaledes: En Kone fra en schlesisk Grændseby Myslovicz fortalte, at hun havde seet, hvorledes et Jomfru Maria-Billede i den polske By Peremka havde antaget legemlig Skikkelse og var steget ned fra Alteret. Nogle andre af Byens Indbyggere ønskede at se dette Vidunder med egne Øine og ilede derfor uden Pas over Grændsen, saaledes som de saa ofte havde gjort. Men denne Gang bleve de af de russiske Grændsesoldater modtagne med Prygl og jagede tilbage over Grændsen. Da nogle Dage efter de russiske Grændsesoldater afleverede en Fange til den preussiske Øvrighed, samledes der i en Hast en Mængde Mennesker for at betale de Prygl tilbage, de sidst havde modtaget, og inden Politiet kunde forhindre det, var Betalingen skeet og Soldaterne transporterede over Grændsen og det just ikke med det Gode. Ved denne Leilighed havde en preussisk Skrædder imidlertid det Uheld at blive snappet op af Russerne og trukket med over Grændsen. Nu gjaldt det om at befri Skrædderen, og der tilbød sig snart en Leilighed. Samme Dag gav et gjennemreisende polsk Operaselskab fra Krakau en Forestilling i Byen, og blandt Tilhørerne befandt sig flere høiere russiske Embedsmænd, der ikke havde forsynet sig med Pas. Dette benyttede Folkemassen, omringede Lokalet i tætte Skarer og forlangte, at Russerne skulde blive, hvor de vare, indtil de skaffede Skrædderen fri. Der hjalp ingen Indvendinger; en russisk Embedsmand maatte begive sig over Grændsen og bringe den bortførte Skrædder med tilbage. Først da han var kommen hjem igjen, rigtignok ikke i god Behold, da Russerne synes at have ladet ham faa alle de Prygl, de havde tiltænkt samtlige hans Landsmænd, lod Mængden sig berolige, hvorefter de russiske Embedsmænd skyndsomst begave sig hjem.

Rusland foretager for Øieblikket storartede militære Forberedelser. Der skal ialt oprettes 34 Leire, bortseet fra Kaukasien og de 4 østlige Militærdistrikter. De vigtigste Troppesamlinger finde Sted i Krasnoe-Selo, hvor Leiren aabnedes den 20de Mai (5 Divisioner Infanteri og 2 Divisioner Kavalleri tilligemed deres Artilleri). I flere af Leirene skal der afholdes storartede Øvelser, i hvilke alle Vaabenarter deltage. Hertil kan endnu føies, efter Korrespondancer fra St. Petersborg, at den russiske Regjering agter at give endel af disse Leire en stadig Karakter, idet den tager Leiren ved Chalons til Mønster.

Storthinget.

Eftermiddagsmøde den 15de Juni. (Fortsættelse af Debatterne om Jernbanesagen og Statslaanet).

Iversen paaberaabte sig Brochs Beregninger til Fordel for Røraaslinien og imødegik Løitnants Brandts Ytringer om Kvikneliniens Fortrin, idet han godtgjorde dette ved en Række statistiske Data. Hammerstad troede, at vi ikke, som Bagger igaar syntes at mene, havde været vor Undergang nær, om vi ikke havde bevilget vore tidligere Jernbaner. Jernbaner fremkaldte ikke Produktion der, hvor Betingelserne ikke er tilstede. Naar Jernbanerne ikke afkaster ordentlige Renter, hjælper det ikke Landet at have mange af dem; tvertimod, dersom vi skulde have mange slige Jernbaner, som ikke lønnede sig, saa maatte man ønske hellere at være kvit dem. Det var derfor bedst at overlade slige Ting til Fremtiden, da Staten saa at den havde Raad dertil og Fordel deraf og vor nuværende mislige Forfatning var forhaanden. Vor Stilling for Tiden var ikke indbydende til at optage Statslaan. Og at laane 2 Millioner, naar næste Storthing maatte gaa videre i Statslaans Optagelse, var urigtigt; det var svækkende for Statens Kredit at laane i plukkevis. Fra flere Herreder i Gudbrandsdalslinien var kommen Forestillinger mod Jernbanerne, væsentlig af den Grund, at Gudbrandsdalslinien ikke var tilstrækkelig undersøgt. Men det var ikke bare fordi de vare for Gudbrandsdalslinien, at de vare imod det kongl. Forslag; selv om Banen skulde gaa forbi Talerens egen Dør vilde han stemme imod. Man talte om Arbeidsløsheden; nu var det efter hans Mening saa, at Jernbanerne langt fra vilde afhjælpe denne. Vi kunde ikke ændre Naturens Orden, som var, at vi havde 8 Maaneders Vinter og bare 4 Maanedes Sommer. Vi spare heller ikke saa meget i Hestehold ved Jernbanerne, da Heste maa holdes paa Stalden alligevel. Vi kunde nok komme i den Forlegenhed med Tiden, at vi maatte optage Statslaan; men han kunde ikke tro, at nogen af de Distrikter, der her var Spørgsmaal om, var i slig Trang for Jernveie, at vi skulde fristes til at optage Statslaan nu; vi kunde nøie os med at bygge for, hvad vi havde af egne Midler. Folk i Hjembygderne vilde ikke like, at man optog Statslaan; han troede ikke, at Jernbanerne havde vist sig at være slige Redskaber til at fremhjælpe Landet; det var idetmindste ikke at se i de Distrikter, som havde faaet dem. Han holdt paa Komiteflertallets Indstilling. Daae imødegik Hammerstad, som han fandt benegtede Jernbanernes produktive Evne. Denne Opfatning fandt Taleren saa skjæv, at den ingen Imødegaaelse tiltrængte. Hvad hans eget Forslag angik, vilde han gjøre nogle Bemærkninger. Han fandt ingen særegen Grund til Tvivl deri, at Forslaget var saa ferskt og lidet forberedt. Ligeoverfor Schweigaards stærke Udtalelse for Røraaslinien, vilde han sige, at man fik tage sig fore saa langt Stykke, man kunde raade med, og derfor fandt han, man for det Første kunde standse ved Banen til Tønset paa Trondhjemsbanen. Jernbanerne ere til Gavn for Efterkommerne, og derfor var det rigtigt at disse bidrog til Forrentningen af det Laan, vi optoge. De store Udgifter til Befæstningsvæsnet vare jo forestaaende; men et Jernbanenæt var et overordentligt Led i vort Forsvarssystem. Vort Land var svagt i militær Henseende, fordi vi havde saa daarlige Kommunikationsmidler, at vi saa sent og vanskeligt kunde samle vore Kræfter til et ordentligt Forsvar. Tiden var farlig for smaa Nationer, og derfor maatte man tage særdeles Hensyn til Jernbanernes militære Betydning. Taleren kunde ikke slutte sig til Swensens Forslag. Faye imødegik punktvis Komiteflertallets Begrundelse af sin Opfatning om Budgettets Stilling. Storthinget var nu færdig med sit Budget, og dette var kun ca. 100,000 Spd. mindre end Regjeringens Budget. Man var gaaet betydelig fremad i Velvære, og dette skrev sig fra, at det var Renterne af de tidligere Laan til Jernbanerne og vore Næringsveies Udvikling, som nu endelig vendte tilbage. De store Ofre, vi siden 1851 havde gjort til Veivæsenet, havde betydelig virket til at ophjælpe Folkets Kaar i alle Retninger. Flertallet i Komiteen indrømmer jo, at de foreslaaede Anlæg vare ønskelige, hvis Konjunkturerne havde stillet sig bedre. Men naar vilde de være slig, at Flertallet vilde beslutte sig? Vi havde jo, som af Mindretallet bemærket, statistiske Opgaver over, hvorledes Stillingen var. Man burde ikke stemme sig selv ved Frygt for fremtidige Forværrelser i Stillingen. Taleren gjennemgik derefter en Række Tal, for at modbevise Flertallets Ytringer om, at Tolden og Skatterne vare voxede saa, at man ikke turde gaa høiere for at tilveiebringe Afdrag og Renter af Laan. Forbrugets Beskatning flød nu ind i Statskassen og satte denne herved istand til at bære mere, og dog var Toldsatserne stadig gaaet nedad i Størrelse, medens Statsudgifterne vare stegne. Og følgelig laa der ikke i Statskassens Indtægter af Tolden nogen Hindring mod at optage Laanet. Taleren benegtede ogsaa Flertallets Ytringer om at Toldindtægterne kun fløde af enkelte Artikler. Der var Intet, der mere vilde fremskynde det Tidspunkt, da Afgifterne kunde nedsættes, end at man satte de indre Landdistrikter istand til at hæve sig. — Siden 1851 vare Eiendomspriserne stegne 25 pCt. tilrods for, at de i de senere Aar efter den stedfundne Svindel havde fundet en Synken Sted. Der kunde saaledes ikke lægges saa stor Vægt paa den Synken i Eiendomspriserne, som saa tidt var udhævet til Beviis for Landets elendige Tilstand for Tiden. Taleren vilde dog indrømme, at Klagen over Tidens Tryk var sand for mange Distrikters Vedkommende. Men der var intet andet Middel til at afhjælpe dette Tryk end at fremme Landets Opkomst ved Kommunikationsmidler. Man prisede nu Veiene fremfor Jernbanerne, fordi de sidste ikke skulde give Renter af Anlægskapitalen. Men Veiene forrentede sig dog ikke bedre, og den var vist grundet den Klage, som ideligt førtes over Veienes Tryk paa Landbefolkningen, navnlig paa Grund af deres kostbare Vedligeholdelse. Derfor vilde Taleren gaa saalangt i Bevilgningen, som Statskassens sædvanlige Budget tillod. Taleren benægtede bestemt, at Afdrag og Renter af et 2 Millioners Statslaan skulde bringe os nærmere til Indførelse af direkte Skat. Han vilde ikke under de nærværende Forhold ønske nogen direkte Skat. Han havde i Begyndelsen været bestemt imod et Statslaan paa 5 Mill., men da han fik se, at Mindretallet havde beregnet at slippe ud med 2 Mill. Spd., havde han betænkt sig. Vi skulle være Handlingens Mænd, og ikke lade os herske af uheldige Stemninger; vi skulle ikke trække os tilbage fra dette Forslag og overlade det til Fremtiden. Saadanne Forslag vare ikke uforberedte, de vare modnede ved lang Pro-

velse og vare baarne af udbredte Ønsker. Tiltrods for de store Nedsættelser i Korntolden og store Udgifter til Telegrafer osv., stod vi dog ligeoverfor et Budget, som var det gjennem mange Aar prøvede. Vi kunde derfor trygt gaa videre. Taleren sluttede sig ganske til Schwartz. Lorck imødegik flere af de fremkomne Indvendinger dels mod Statslaanet og dels mod det enkelte Jernbaneanlæg. Han fremsatte et nyt subsidiært Forslag gaaende ud paa Optagelse af et Statslaan paa 1 Mill. Spd. til Paabegyndelse af samtlige af Regjeringen foreslaaede Baner med Undtagelse af Stykket paa Aamot til Røraas. Schulze udhævede Grundene for Jernbanens Fortsættelse til Kongsvinger istedetfor om Horsand til Eidsvold. Han vilde gaa med paa ethvert Forslag, hvor ikke Røraaslinien var nævnt. Lunde vilde stemme mod ethvert Forslag, forinden Gudbrandsdalslinien var undersøgt. Han vilde ogsaa stemme mod Flertallets Indstilling om Fortsættelse af Elverumsbanen til Aamot.

Mødet hævet Kl. 8½, da endnu 13 Talere fandtes indtegnede.

Tirsdag den 16de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. Sekretær Enge.

Fortsat Behandling af Jernbanesagen.

Præsidenten bemærkede, at Schwartz's Forslag nu maatte betragtes som Mindretallets.

Aall vilde i Korthed og saavidt uden Gjentagelse forsvare Flertallets Indstilling. Han vilde hente sin væsentligste Indvending fra Budgettet. Det var at mærke, at han støttede sig ikke til det Budget, som havde været, men et nyt, som skulde blive. Ved Indtægtsbudgettet mente man især Tolden; andre Indtægtsposter var nemlig lidet at bygge paa f. Ex. af Telegrafen; Brændevinsskat og Maltskat vare nu saa høie, at man ikke kunde tænke paa Forhøielse. Toldintraderne havde været i Stigende trods Nedsættelse af Satserne. Men vilde de vedblive at være det? Det var at mærke, at Nationen først i senere Tid havde begyndt at bruge stærkt af de store Kassaartikler Kaffe, Sukker, hvoraf Tolden væsentlig flød. Kaffe, Sukker og Tobak var først nylig blevet Fattigmands stadige Føde og Nydelse, medens Taleren erindrede den Tid, da selv velstaaende Folk ikke brugte dem. Man kunde ogsaa omtale, at fremmede og finere Beklædningsstoffe i senere Tid vare blevne almindelige blandt Folk. Taleren troede, man var kommen ret langt i at leve over Evne. Dersom Landets økomiske Evne var i Tilbagegang, vilde klarlig dette øve stor Indflydelse paa Forbruget af de nævnte Artikler. De økonomiske Kaar vare ialfald i Talerens Distrikt daarlige. Den store Skibsskade indbragte for Tiden Intet. Trælasttolden var saa trykkende, at den maatte nedsættes og ligesaa med flere Artikler f. Ex. Korn og Mel, og saaledes vilde Toldintraderne ogsaa her minke. Angaaende Udgiftsbudgettet kunde det ikke bringes synderlig ned, da dette vilde betegne en Tilbagegang i Civilisation. Taleren gjennemgik flere Poster paa Udgiftsbudgettet, som han trods Paastanden om, at de kunde sløifes, dog troede maatte blive staaende om ikke forhøies. Han nævnte f. Ex. Skolevæsnet, Medicinalvæsnet, Skydsvæsnet, Auktionsvæsnet, Veivæsnet; paa alle disse Poster var det sandsynligere at Udgifterne vilde være voxende end minkende. Det var godt om man kunde anskaffe Alt, hvad der var godt, men man maatte tage sig ivare for Følgerne. Taleren frygtede stærkt en direkte Skat; denne vilde komme til at virke meget trykkende, da de direkte Kommuneskatter allerede vare saa store, at man høilig maatte betænke sig. Man sagde, at Udgifterne til Jernbaner vilde komme igjen i Form af Toldindtægter. Taleren havde ikke denne Tro; Erfaringen gik ikke i denne Retning. Man maatte ved Talen om de direkte Fordele af Jernbanerne huske, at disse laa deri, at Taxterne vare lave; men man klagede allerede over for høie Taxter. Alle disse Grunde kunde Taleren maaske have overvundet, dersom ikke nye Tvivl havde overvundet ham. Det maatte indrømmes at være glædeligt og en Ære for vore Ingeniører, at Trondhjemsbanen kunde bygges saa billigt, at man følte, at den engang maatte bygges. Men Sagens Storhed nødte ham desuagtet til at betænke sig. Hvad saaledes Valget mellem Røraas- og Kvikneliniem angaar, maatte Taleren paapege Jernbanedirektørens Erklæring om de langt gunstigere Sneforholde paa Kvikneliniem, medens han lagde mindre Vægt paa denne Banes større Billighed, da Sidebane til Røraas jo vel maatte lægges, naar man lagde Hovedbanen over Kvikne. Taleren vilde nu helst stemme for Røraaslinien, men det vilde under de mange Tvivl og Mangelen paa Forberedelse gjøre ham saa ondt, at han helst ikke vilde stemme. Sagen var saa nylig forelagt og lidet forberedt, at man maatte have bedre Tid og mere Overveielse for at kunne beslutte sig i en saa vigtig Sag. Rigtignok havde man Forslag om kun at bygge søndenfra til Tønset, men dette vilde ikke Trønderne like, og desuden var denne Bane den mindst produktive. Væsentligere var det endnu, at begyndte man paa at bygge, saa maatte man fortsætte. Og desuden havde man antaget saamange Jernbaneforslag, at Laan maatte gjøres, og begyndte man at laane, saa var det en meget mislig Pengeoperation, om man skulde laane i flere Portioner; det var en Erfaringssætning. Han troede ikke, at man havde Ret til at betragte dem, der talte for Udsættelse, som Modstandere af Sagen. Man vilde, som i Flertallets Indstilling udhævet, vinde ved en Udsættelse i flere Retninger. Taleren forsvarede yderligere Flertallets Indstilling om kun at tage en enkelt Bane og ikke at optage Laan. Det var saa sin Sag at vinde Stemningen for Mindretallets Forslag, ved at søge paa en Gang saaledes at tilfredsstille de forskjellige Landsdeles Ønsker. Det var bedre at tage et Forslag ad Gangen. Taleren troede, at man skulde være billig mod den, som sagde Nei her; thi det var vist Mange, som pleiede at sige Ja til Bevilgninger, som gjorde det i Tillid til, at der var saa Mange som vare mere forsigtige og pleiede at sige Nei. Taleren indlod sig dernæst videre paa en Undersøgelse af de særskilte Jernbaneforslag. Hvad Drammen-Kristianiabanen angaar, troede Taleren at man burde tøie sig saa langt, at man kunde bygge denne Bane som Statsbane; og naar man derhos forberedte Jernbanen til Trondhjem til næste Storthing, saa skulde han mene, at man ikke havde gjort det saa ilde endu. Han fremsatte sit før omtalte Forslag, der er saalydende:

C. Forsaavidt der ved Siden af det under Bogstav B nævnte Anlæg dertil antages at være de fornødne Midler, samtykker Storthinget i, at der for Statskassens Regning anlægges en Jernbane mellem Kristiania og Drammen paa Betingelse af: 1) at der i Terminen indtil 1ste April 1872 ikke bliver at udbetale Mere af Statskassen i denne Anledning end 100,000 Spd.; 2, 3 og 4 som 2, a, b og c i Kommitteens Mindretals Indstilling.

Han forsvarede nærmere dette Forslag, idet han meddelte forskjellige Oplysninger, han havde indhentet hos Jernbanedirektøren. Han holdt meget paa dette Forslag, fordi det aabnede Adgang til at skaffe Staten Bestyrelsen af Banen; og Erfaringen havde vist, at det var slemt, at Private havde Bestyrelse af Baner, der stødte til Statsbaner i Endepunkterne. Med Hensyn til Sidebanerne udviklede han nærmere en Plan til ogsaa at iværksætte disse uden Statsbidrag. Taleren vidste ikke denne Sags Udfald, men han vilde sige, at han var vel vant til at være i Minoritet. Han vilde ønske at næste Storthing, som Taleren ikke vilde være Medlem af, kunde begynde med at fuldstændiggjøre Trondhjemsbanen efter den Plan, han nu havde fremsat. Han troede at denne skulde vinde Tilfredshed. J. Sverdrup vilde ikke efter den sidste Talers Forsvar for Flertallets Indstilling tale mange Ord. Taleren var enig i Tanken i Aalls Forslag, men han vilde dog fremdeles holde paa sin Mening om, at vi burde have et blandet System af Statsbaner og private Baner. Det var unødigt at bevilge Bidrag til Drammensbanen af Statskassen for at give Staten større Indflydelse paa den; thi der skulde jo i ethvert Fald kongelig Approbation til paa ethvert Punkt, selv om den byggedes for private Midler. Derfor var der ingen Fare, om Drammensbanen blev privat Bane. — Vore Kræfter vare smaa, og Behovene store og stadig voxende, saa Staten skulde vogte sig for at indlade sig paa formeget. Taleren vilde fremlægge et alternativt Forslag ved Siden af Aalls, da han troede, man maatte slaa fast et „blandet System" som af ham udviklet. Hans Forslag sluttede sig som et nyt Litr. til Flertallet og lød saaledes: „For saavidt der ved Siden af det under Litr. B nævnte Anlæg dertil antages at være de fornødne Midler, samtykker Storthinget i, at der til Anlæg af en Jernbane mellem Kristiania og Drammen tegnes Aktier for Statskassens Regning til et Beløb af 200,000 Spd. under Betingelse af: 1) at der i Terminen indtil 1872 ikke bliver at udbetale mere end Halvdelen af ovennævnte Beløb eller 100,000 Spd. 2) at de øvrige til Anlæggets Fuldførelse nødvendige Midler tilveiebringes paa Vilkaar, som bifaldes af Kongen, dog saaledes, at Statskassens Ansvar i intet Tilfælde overskrider Aktiernes Beløb; 3) at der sikres det Offentlige en saadan Andel i Jernbanens Bestyrelse som af Kongen findes fornøden". Brandt tilbageviste flere af de gjorte Indvendinger mod Kvikneliniens Fortrin, og forsvarede sit Forslag. Schwartz imødegik Sverdrups Mening om, at man, ved at votere for 2 Mill. Spd., med det samme bandt et følgende Storthing til at votere nye 2 a 3 Mill. Det var nemlig Tilfældet at Mindretallets Forslag om de 2 Mill. var beregnet at være tilstrækkeligt til at fuldføre alle de af dem foreslaaede Baneanlæg. Det var kun Stykket mellem Aamot og Røraas, som næste Storthing behøvede at tage under Overveielse og i Tilfælde bevilge Penge til. Man kunde, ved at sælge de Jernbaneaktier, som Statskassen nu havde i sin Portefølje, tilveiebringe de fornødne Midler til at bygge videre Jernbaner, hvortil man saaledes ikke behøvede at optage nyt Laan. — Optagelsen af Statslaan paa 2 Mill. vilde paa de udenlandske Pengemarkeder være en saa forsvindende Draabe i det Hav af fremmede Staters Laan, at de 2 Millioner aldeles ikke vilde mærkes; heller ikke vilde dette Laan øve nogen Indflydelse paa den gode Kurs vore Hypothekbankobligationer nu noteres i paa de udenlandske Børser, om ikke af anden Grund, saa fordi Hypothekbankaktier kun sælges indenlandsk for Tiden. Taleren udhævede fremdeles Jernbanernes store Betydning for Arbeidsklassen, og forsikrede om den dybtfølte Trang, der rørte sig hos Befolkningen i Buskeruds Amt og navnlig Hallingdal. Med Hensyn til at man i Sverige nærede den Mening, at Statsbanesystemet var i Miskredit, og at man begyndte at ville gaa over til det private Jernbanesystem, vilde han bemærke, at den langt overveiende Del af Jernbanemilene vare Statsbaner; man var nu naaet saa langt i Sverige, at man væsentlig havde de lokale Baner tilbage. Men hvad Stambanerne angaar, var man i Sverige fremdeles enig om, at disse burde bygges for Statens Regning. Desuden maatte det erindres, at ved Statsbaner forstod man i Sverige Baner, som udelukkende byggedes for Statens Midler, medens de lokale Baner, som man ikke vilde have byggede som Statsbaner, netop skulde bygges ved Samvirken af offentlige og private Midler, saaledes som vi hidtil have gjort ved alle vore Baner. Ulemperne ved de private Jernbaner i England havde været saa store, at man havde omgaaes med den uhyre Plan at indkjøbe alle private Baner for Statsbanens Regning; og med Hensyn til de irske Jernbaner var man nok allerede godt paa Veie til at indløse dem, da Systemet havde vist sig misligt. De private Baner hvilede ligefrem paa et Monopol. Det første Forsøg paa at anlægge Jernbanerne som private her i vort Land — især under vore Forholde — vilde efter Talerens Mening ogsaa strax vise det Mislige i Principet. Taleren troede, at det var netop i militær Henseende rigtigt at lægge Jernbanen paa østre Side af Glommen; thi Valpladsene vilde vel ligge i Sverige, og det gjaldt altsaa at lægge Banerne saa nær dem; og tænkte man sig Glommens østre Bred besat af fientlige Tropper var det altsaa nødvendigt at lægge Banen over i et andet endnu vestligere Dalføre for at den kunde være tryg. Augustinussen holdt paa Komiteflertallets Indstilling, som han forsvarede i et længere Foredrag. Holmboe imødegik den sidste Taler, idet han stærkt fremholdt de tre nordligste Amters Interesse i Trondhjemsbanens Fuldførelse og vilde stemme for Mindretallets Indstilling med Schwartz's Tillægsforslag (og subsidiært for Kildals Forslag). Færden udtalte sig ligeledes for Mindretallets Indstilling og for Drammens Sidebaner og fremsatte et nyt subsidiært Forslag saalydende: „Regjeringen bemyndiges til ved Laan, optaget for Drammen-Randsfjordbanens Regning, at tilveiebringe de fornødne Midler til Anlæg af Sidelinier fra Haugesund til Kongsberg og fra Vikersund til Krøkern, i det Væsentlige overensstemmende med de af Jernbanedirektøren opgjorte Planer. I Laanesummen maa regnes til Afdrag, hvad der i Byggeperioden indkommer af de af Private og Kommuner tegnede Bidrag til Sidelinierne. Laanet bliver at optage billigst muligt og at forrente og tilbagebetale af Statens aarlige Udbytte af dens Andel i Drammen-Randsfjordbanen og af dens Forskud for Kommunernes Bidrag til samme Bane. For det endelige Udlæg til Sidelinierne indtræder Staten som Aktieeier i den samlede Bane fra den Tid, Sidelinierne aabnes for almindelig Færdsel." Olaffen troede, at den store Forbindelsesbane havde Folkets Sympathi, men Folket havde ikke Raad; man led under stærkt Tryk. Sibbern udtalte sig for Mindretallets Indstilling med Schwartz's Tillægsforslag. Mortensen udtalte sig for Kvikneliniem. P. Sæther fandt, væsentlig af Hensyn til Budgettets Stilling og under Forvisningen om at et Statslaan paa 2 Mill. Spd. vilde trække fremtidige Laan efter sig, ikke at kunne stemme for andet Forslag end Flertallets. Man skulde huske paa, at Frygten for direkte Skat ikke var greben ud af Luften; det var fra Styrelsen selv, den var vakt, idet det var den kgl. Skattekommission som i sin Tid havde bragt denne Skat i Forslag. O. G. Ueland. Lange Taler udrette ikke meget; men naar der fra den ene Side var holdt 27 Taler, medens der fra Komiteflertallets Side kun var holdt 11, troede Taleren ogsaa at burde sige et Par Ord. Det var ingen Sag, dersom alle de, der opfandt gode Ideer, ogsaa uden videre kunde sætte dem iværk; men det var netop Væsentligheden at sætte Tingen i Gang. Havde vi Evne til at gjøre et stort Foretagende, var det ingen Sag at udfinde et eller andet Skattesystem til at skaffe Penge; men han lagde ikke Vegten paa Budgettets Ballance; thi det Væsentlige var, at Folket ikke have Raad til nu

Han sagde:

Giv Agt!

Han saa et Øieblik ud i Rummet og sagde:

Nu skal vi dø.

Derpaa tog han Faklen af Ave-Marias Hænder og rystede den.

Et Blus frigjorde sig fra den og fløi ud i Natten.

Doktoren kastede Faklen i Havet.

Faklen sluknede, alt Lys forsvandt, der var blot et umaadeligt Mørke. Det var ligesom en Grav, der lukker sig.

I dette dybe Mørke hørte man Doktorens Røst:

Lader os bede!

Alle kastede sig paa Knæ.

Det var ikke længere i Sneen, det var i Vandet, at de knælede.

De havde blot nogle Minuter tilbage. Doktoren alene stod opreist. Snefoget, som fæstede sig ved ham, gav ham en Glorie af hvide Taarer og gjorde ham synlig imod den mørke Baggrund.

Doktoren gjorde Korsets Tegn og hævede sin Stemme, medens denne næsten umærkelige, vuggende Bevægelse, der bebuder at Øieblikket er kommet, da et Vrag skal gaa til Bunds, begyndte under hans Fødder. Han sagde:

Pater noster qui es in cœlis*).

Provençaleren repeterede paa Fransk:

Notre Père qui êtes aux cieux.

Irlænderinden gjentog det paa Gælisk, et Sprog, som den baskiske Kvinde forstod:

Ar nathair ata ar neamh.

Doktoren vedblev:

Sanctificetur nomen tuum.**)

Que votre nom soit sanctifié, sagde Provençaleren.

*) Fader vor, du som er i Himmelen. **) Helliget vorde dit Navn.

oplæse Noget, hvortil hele Skyggeverdenen syntes at lytte. Alle disse Dødsdømte stod med sænkede Hoveder omkring ham. Faklens flammende Skin gjorde deres Blegheb endnu større. Det, som Doktoren læste, var skrevet paa Engelsk. Imellem, naar et af disse sorgbetyngede Blik syntes at ønske en Forklaring, afbrød Doktoren sin Læsning og gjentog snart paa Fransk, snart paa Italiensk, snart paa Baskisk den Strofe, han nys havde læst. Man hørte en kvalt Hulken rundtom i Rækken. De slog sig for Brystet. Vraget vedblev at synke.

Da Doktoren havde tilendebragt Læsningen, lagde han Pergamentet udbredt paa Bordet, greb Pennen og paa en ubeskrevet hvid Kant nedenfor det Skrevne tegnede han:

Doktor Gernardus Geestemunde.

Derpaa vendte han sig til de Andre og sagde:

Kom og skriv under.

Den baskiske Kvinde nærmede sig, greb Pennen og skrev:

Asuncion.

Hun gav Pennen til Irlænderinden, der, som ikke skrivekyndig, tegnede et Kors.

Ved Siden af dette Kors skrev Doktoren:

Barbara Fermoy, fra Den Tyrryf blandt Hebriderne.

Derpaa rakte han Pennen til Bandens Chef.

Chefen skrev: Gaïzdorra, Captal.

Genueseren skrev, under Chefens Navn, Giangirate.

Languedoc'eren skrev: Jaques Quatourze, kaldet Narbonneseren.

Provençaleren skrev: Luc-Pierre Capgaroupe, fra Mahons Galeier.

Under disse Underskrifter skrev Doktoren følgende Anmærkning: Saasom af Besætningens tre Mand Skipperen er blevet skyllet overbord af en Bølge, er der blot to igjen, nemlig:

De to Matroser satte sine Navne under denne Anmærkning:

at indlade sig paa Foretagendet. Man havde faldt med Døren ind i Huset og sagt, at det var en Ulykke ikke at faa denne Bane strax; Taleren troede, at Banen var berettiget, skjønt han ikke sværmede for den; dens Rentabilitet var yderst tvivlsom. Naar man talte om Arbeidsløsheden, syntes dette ham en urimelig Ting; thi Faktum var, at Arbeidspriserne vare høie, Arbeiderne faa og for en ikke uvæsentlig Del Svensker. Taleren kunde ikke stemme for nogen af Banerne, medmindre det da skulde være for Sidebanen til Kongsberg, siden en Taler havde spundet det slig ud, at denne Bane kunde fortsættes lige til Stavanger, „og der bor jeg!"

Da Kl. var over 2 og der endnu havde meldt sig 8 Talere, blev Mødet hævet.

Eftermiddagsmøde Kl. 5½.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 16de Juni.

Med Dampskibet „Kong Sverre", der igaar ankom hertil fra Kiel, indførtes 230 Foustager Smør. Prisen paa denne Artikel er for bedste Sort Vare 12 Spd. pr. Fjerding.

Indklarerede Fartøier den 15de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Familiens Haab	Høy	Marstal	Kornvarer.
Christine	Holm	Fredrikshavn	lev. Fisk.
Cecilie	Nielsen	do.	do.
Olivia	Rasmussen	Horsens	Kornvarer.
Catharina	Will	Riga	Linsæd.
Emma	Gryjon	Bremerhavn	Ballast.
Smyggen	Pihl	Odense	do.

Udexpederede Fartøier den 15de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Carl	Olsen	Danmark	Trælast.
Hilda Mathilde	Maagensen	do.	do.
Haabet	Olsen	Frankrig	do.
Flight	Olsen	Holland	do.

Auktioner. Torsdag 17de Juni Kl. 12 over Søbod Mat.-No. 20. Torsdag 17de Juni Kl. 1½ paa det gamle Raadhus over No. 54, No. 62 og No. 84 i Pilestrædet, No. 29 og 30 ved Hægdehaugsveien og No. 25 i Parkveien.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget siden igaar, og staar høiest i det nordlige Norge. Østlig til Nordlig Vind nordenfor Stat, Nordvestlig til nordlig med Klarveir paa Vestkysten. Stille med Regnveier paa Østlandet. Luften er kjølig og fugtig. Udsigterne ere til nordlig Vind med opklaret Veir paa Østlandet.

Rettelse. I Gaarsbladet staar i Richters Foredrag Renterne af 2 Millioner angivet til 150,000 Spd., hvilket vi ere anmodede om at rette til 122,000 Spd.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Reisefølge til Trondhjem

ønskes af en Herre, der selv har Vogn, omkring den 22de d. M. Man behage at henvende sig paa Martin Andersens Kontor paa Børsen.

Stempling

af **Papir** og **Visitkort** med Farvetryk udføres smukt og billigt i

Fr. Berghaus's Papirhandel,

Carljohansgade No. 19.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Fra
Skandias Generalagentur
for Norge.

Christiania, den 10de Juni 1869.

Efter Forsikrings-Aktie-Selskabet „Skandias" afsluttede Regnskaber for 1868 fremgaar det, at Selskabet pr. 31te December 1868 har en Ansvarssum for:

Livsforsikring af			R.rg.	13,597,667. -
Brandforsikring af			—	254,372,425. 76
			R.rg.	267,970,092. 76
Selskabets Grundfond er			R.rg.	14,999,550. -
De effektive Fonds ere:				
den indbetalte Del af Grundfondet	R.rg.	1,499,955. -		
afsat til Livsforsikringsfondet	—	1,598,759. 36		
— - Brandforsikringsfondet	—	402,728. 38		
Reservefond	—	550,722. 56		
afsat til Vinstuddeling i fremtidige mindre heldige Aar	—	61,781. 62		
			R.rg.	4,113,946. 92
Præmieindtægten har for 1868 været for				
Livsforsikring	R.rg.	432,990. 94		
Brandforsikring	—	1,123,680. 28		
Renter og andre Indtægter have udgjort	—	260,442. 72		
			R.rg.	1,817,113. 94
Erstatninger er bleven udbetalt for:				
Livsforsikring			R.rg.	130,700. -
Brandforsikring			—	614,426. 40
Til Aktionærerne er afsat 5 pCt. Rente med			—	74,977. 75
og som disponibelt til Vinstudbytte vel 8 pCt.			—	121,779. 82

hvoraf imidlertid af Styrelsen for Generalforsamlingen agtes foreslaaet til Udbetaling kun 4 pCt.; Resten bliver henstaaende for Udbetaling i mindre heldige Aar. Det samlede Udbytte for 1868 er altsaa vel 13 pCt., hvoraf udbetales Aktionærerne, foruden de fixe 5 pCt. Rente, 4 pCt., om Generalforsamlingen vedtager Styrelsens Forslag, som maa ansees sandsynligt. — Udbetalingen finder Sted efter 1ste Juli. — Det detaillerede Regnskab er til Eftersyn for Interessenter.

B. C. Antonisen.

Til Amerika.

Det nye, hurtigseilende Emigrantskib „Septembrio", ført af Kaptein **Thorjesen,** udexpederes bestemt fra **Christiania** til **Kvebek** med Passagerer den **25de Juni.** Indskibning d. **23de og 24de Juni.** Fragten er billig. Til de faa endnu ledige Pladse tegne man sig snarest muligt hos en af Undertegnede.

O. N. Tandberg,
Skippergaden No. 26, Christiania.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
Prinsensgade No. 3, Christiania.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i

S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt

i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Ny Colonial- og Fedevarehandel

anbefaler:

Gudbrandsdalsk Faarekjød

samt veltørrede og udmærket gode

Spegelaar

til moderate Priser.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved

Bernt J. Olsen.

Prospekter

fra flere af Landets smukkeste Egne, fotograferede af Hr. P. A. Thorén, ere at erholde i

Fr. Berghaus's Papirhandel,

Carljohansgade No. 19.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Min velforsynede **Handel** med **Colonial-, Mel, Gryn & Husholdningsvarer** anbefales til Dagens billigste Priser.

L. Kachelmacher.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Galdeazun og Ave-Maria, Tyv.

Derefter raabte Doktoren:

Capgaroupe!

Her er jeg, svarede Provençaleren.

Du har Hardquanonnes Flaske.

Ja.

Giv mig den.

Capgaroupe drak den sidste Brændevinsslump ud og gav Flasken til Doktoren.

Vandet steg i Skroget. Vraget sænkede sig dybere og dybere ned i Havet.

Alle stode sammen midtskibs.

Doktoren tørrede Blækket i Underskrifterne ved Fakkelluen, rullede Pergamentet sammen saaledes, at det blev smalere end Flaskehalsen, og stak det ind i Flasken.

Derpaa raabte han:

Korken!

Jeg ved ikke, hvor den er, svarede Capgaroupe.

Her er en Tougende, sagde Jaques Quatourze.

Doktoren lukkede Fasken med denne Tougende.

Tjære!

Galdeazun gik forud, satte en Slukker over Tjærekrukken, løsgjorde den fra Stavnen og bar den, endnu halvfyldt med sydende Tjære, hen til Doktoren.

Doktoren dyppede Flaskehalsen ned i Tjæren og drog den op igjen.

Det er gjort, sagde Doktoren.

Og af alle disse Munde, fremstammet i alle Tungemaal, lød Gravgjæsternes mørke Bifald.

Ainsi soit-il*)!

*) Lad saa være!

Meâ culpâ!*)

Asi sea!**)

Aro raï!**)

Amen!

Man kunde tro at høre Babels Røster, der ved Himmelens forfærdelige Nægten af at høre dem, for ud i og slugtes af Rummets Mørke.

Doktoren vendte sig bort fra sine Kammerater i Forbrydelsen og i Nøden og gik nogle Skridt nærmere Rælingen. Han standsede, stirrede ud i Rummet og sagde med dyb Stemme:

Bist du bei mir?***)

Han talede efter al Sandsynlighed til et eller andet Spøgelse.

Vraget sank dybere og dybere.

Bag Doktoren vare Alle tankefulde. Bønnen er en mægtig Kraft. Der laa noget Ufrivilligt i de Bodfærdiges Anger. De bøiede sig ikke, de faldt sammen. De faldt sammen som et Seil, naar det slorter paa Vind. Denne vilde Gruppe indtog lidt efter lidt ved at folde Hænderne og sænke Hovederne den sønderknuste Holdning, som den fortvivlede Fortrøstning paa Gud eier. Et Slags helligt Gjenskin fra det bundløse Dyb gjød sig over disse forbryderske Ansigter.

Doktoren kom tilbage til dem. Hvorledes hans svundne Liv end maa have været, den Gamle var stor i Opløsningens Dieblik. Den umaadelige Stilhed, der omgav dem, sysselsatte hans Tanker uden at forstyrre deres Ligevægt. Det var Manden, som ikke kunde overraskes uforberedt. En stille Bæven gjød sig over ham.

Denne graanende og tankefulde Bandit eiede uden at ane det en Ypperstepræsts Værdighed.

*) Jeg stakkels, syndige Menneske!
**) Lad saa være!
***) Er du mig nær?

Dagbladet.

No. 137. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 17de Juni 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Til de Abonnenter, som endnu staa til Rest med Kontingent for 1ste Halvaar, bliver efter denne Maaneds Udgang intet Blad sendt.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 6—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

Telegrafnyt.

Gøteborg, 16de Juni. I Kunstnermødets Formiddagssammenkomst igaar gjennemgikkes de fleste tilbagestaaende Diskussionsthemaer. Professor Dietrichson holdt et interessant Foredrag om Kunstens Forhold til Industrien. Vedkommende Sektion behandlede Spørgsmaalet om Tegneundervisningen i Skolerne og udtalte sig for, at samme burde være obligatorisk, saavelsom for dens Ligestillen med andre Lærefag. Kongen besøgte om Morgenen Lindholmens Værksteder, overvar paa Formiddagen Kunstnermødets Forhandlinger og deltog siden i Frimurermiddagen.

Washington, 15de Juni. Statsskatten er besluttet forøget med 10 Millioner.

London, 16de Juni. Debatten om den irske Kirkebill er idag fortsat i Overhuset. Grey, Monck, Bischof og David have talt for, Chelmsford og Richmond imod Forslaget.

Fra Romerike.

Hr. Redaktør! Det gamle, slidte, men dog aldrig udslidte Thema — Veiret — faar ogsaa danne Indledningen til disse Linier; Landmandens hele Haab om en god Høst beror nemlig for en stor Del paa det Veir, han bliver velsignet med i Mai og Juni, hvorfor det ikke er at undres over, at dette er baade det første og sidste Emne ved næsten enhver Samtale mellem Landmænd i denne Tid. Vi kunde her i den skarpeste Vaaraan glæde os ved meget godt Veir, men henimod den Tid, da de Fleste vare saa omtrent færdige med det nødvendigste af Aannen, forskrækkedes vi ved nogle Dages raat og koldt Veir, hvilken Forskrækkelse nu imidlertid for det første er overstaaet, da vi i de sidste Dage har havt et for Plantevæxten særdeles godt Veir. Det var fornemmelig Græsset, man frygtede for i de raa og kolde Dage, ikke alene fordi Udsigterne for Høhøsten derved formørkedes, men ogsaa fordi det med saadant Veir vilde taget Tid, inden man kunde faa benytte Havnegangene, dem man særdeles vel trængte at tage i Brug, da Foderet paa de fleste Steder var sluppet op og Pungen kanske maadelig forsynet. Se saa! Nu har jeg betalt min Tribut til Veirfilosoferingen, og jeg gaar derfor over til den af Dagens Begivenheder, der egentlig har foranlediget mig til at tage Pennen fat denne Gang — jeg mener det for Akershus Amt den 5te ds. ved Kløften afholdte Dyrskue. Allerede Fredagen den 4de saa man Kreaturer komme dragende fra forskjellige Kanter for at være parate Lørdag Morgen Kl. 7 — den til Skuets Begyndelse bestemte Tid. Uagtet Fredag Aften var regnfuld og disig, og Udsigten til at Veiret om Morgenen skulde blive godt saaledes var ringe, saa oprandt dog Lørdag Morgen skinnende klar, og det var en Lyst at skue alle de mange Rækker af Dyr og Mennesker, der drog henad de til den bestemte Plads ved Kløften Station førende forskjellige Veie, Allesammen (ialfald Menneskene) opfyldte med Forventninger, der i Dagens Løb for største Delen skulde og maatte blive saa skammelig skuffede. Arrangementet var noksaa heldigt, det maa man lade Bestyrelsen; Musik, Flag, Talerstol og andre saadanne sædvanlige Festattributer var der sørget for samt Middag, der rigtignok kun var for dem, der havde lidt i Pungen. Naar en Forretning eller Tilstelning gaar sin gamle, jevne Gang, saadan som Folk i Almindelighed er vant til, saa er man tilbøielig til at sige, at det løb heldigt af. Forsaavidt kan man sige, at dette Dyrskue ogsaa løb godt af, idet man fik se det samme gjentage sig, som man har seet saa mangen Gang ved Dyrskuer her i Amtet, nemlig store og smaa Kjøer, Kvier, Oxer, Grise og Sauer og deres Bedømmelse, store og smaa Præmier og disses Uddeling, for en stor Del til Hr. Aasgaard osv. Jeg høstede imidlertid en Lærdom ved dette Dyrskue (det første og formentlig ogsaa det sidste, jeg sender Dyr til, ialfald i en vis given Tid), en Lærdom, der paa engang er baade bitter og gavnlig — bitter, fordi den saarede min skrøbelige Forfængelighed, og gavnlig, fordi den bibragte min jammerlige Autoritetstiltro et Grundstød. Sagen er nemlig, at jeg med megen Opofrelse har anskaffet mig 3 af de saameget roste Telemarkskjør, hvilke alle have faaet Præmier ved et Dyrskue i Telemarken, Melkekjøernes Land, ja den ene endog 1ste Præmie, og det maa undskyldes, om jeg, der hverken er Dyrlæge eller Agronom, var saa taabelig at tro disse istand til at konkurrere med Kjøer her i Amtet, aldenstund de gode Akershusinger gjentagende ere anbefalede af Lambrechts og flere andre i denne Retning store Autoriteter at anskaffe sig Telemarksdyr. Jeg har stellet mine Dyr godt i Vinter, de have været og ere fremdeles meget flinke til at melke (noget, jeg i min Enfoldighed ikke troede muligt, naar de ikke bar de befalede Mærker), og jeg maa tilstaa, at det var med en vis sikker Stolthed, jeg marscherede ind paa Pladsen med dem; men Hovmod staar for Fald, siger Ordsproget, og det fik jeg sande, thi samtlige Præmier gik min og mine Køers Næse forbi. Den megen Skryt og Ros af disse Telemarksdyr og de store Anstrængelser, der af forskjellige Mænd ere gjorte for at faa denne Race anerkjendt, viser sig saaledes at være — bare Humbug. Jeg maa dog erkjende, at jeg tror, at mine 3 Dyr bleve præmiebelønnede paa Dyrskuet i Silgjord for deres gode Egenskaber som Melkekjør, medens Bedømmelseskomiteen paa Dyrskuet ved Kløften fornemmelig lagde mest Vægt paa Dyrenes gode Egenskaber for Slagt, noget som kan skjønnes deraf, at enkelte Præmiedyr paa Stedet bleve solgte til Slagterne. Disse saa forskjellige Bedømmelsesprinciper er klarlig Aarsagen til, at mine Dyr kunde opnaa Præmie i Silgjord og alligevel ikke kom i Betragtning ved Kløften. Det maa dog tjene Bedømmelseskomiteen i Silgjord til nogen Undskyldning, at den kun havde den uinteresserede Hr. Lindeqvist at konsulere, medens Bedømmelseskomiteen ved Kløften havde en langt mere i alle disse Greier interesseret Mand. En Trøst har jeg dog for mine skuffede Forventninger, at jeg ved at meddele andre af mine Medborgere, der have været enfoldige nok til at kjøbe Telemarksdyr, den vundne Lærdom, forhaabentlig vil spare dem for den mig vederfarne Skuffelse.

Forøvrigt vil jeg i al Troskyldighed henstille til rette Vedkommende, om det ikke skulde være hensigtsmæssigt, hvis man fremdeles vil benytte de ved Kløften befulgte Bedømmelsesprinciper, at man, naar næste Dyrskue her i Amtet bekjendtgjøres, foruden de sædvanlige Betingelser ogsaa fordrer, at de Indmeldendes Dyr have lidt af Blodet, enten det Sørumske, Svenske eller Ayrshire'ske, hvilket er ligegyldigt, samt som Hovedbetingelse, at de ere i Besiddelse af en vis given Vægt; dette antager jeg vilde virke særdeles meget i den Retning, som de sidstafholdte Dyrskue synes bestemt til.

Den 10de Juni 1869.

Kristiania, den 17de Juni 1869.

Efter 3 samfulde Dages Debat blev endelig igaar Aftes Jernbanesagen afgjort. Det nærmere angaaende Udfaldet vil sees af de i vort Referat meddelte 11 Voteringer, hvorved Statslaans Optagelse forkastedes, medens der som fremtidige Jernbanearbeider for Statens Regning blev fastslaaet følgende: Elverum-Aamotsbanen, Kristiania-Drammensbanen samt Sidebanerne fra Haugesund til Kongsberg og fra Vikersund til Krøderen.

Efterat have gjort sig bekjendt med Komiteindstillingen og Debatterne, vil Ingen kunne opfatte Regjeringens Nederlag i denne Sag som noget Tab for Jernbanesagen selv. Tanken om Forbindelsesbanen mellem det søndenfjeldske og nordenfjeldske Norge har gjennem Debatternes Skjersild vundet frem til en Anerkjendelse, som ikke vil lade det bero med de hidtil gjorte, efter Flerhedens Mening mindre fuldkomne, Undersøgelser; man er dog rykket et godt Skridt nærmere til Handling, men paa et Grundlag, hvis Trygthed staar i et bedre Forhold til Foretagendets Størrelse og Betydning for vore Næringsveies Udvikling, for Samfundets Sammenslutning og vort Lands Forsvarsvæsen. Der skjønnes ikke at kunne være nogen Grund til nedslaaende Betragtninger over Mangel paa Foretagsomhedsaand og vort Folks Evne til at magte store Opgaver, fordi man har lagt Klogskabens og Forsigtighedens Tøiler paa den Begeistring, hvormed Tanken om hin Forbindelsesbane blev greben med det samme, den fødtes. De lange og indholdsrige Debatter have tjent til at give den hele Sag et langt sikrere og paalideligere Grundlag, end den fra først af havde; man har mønstret vore Evner og Behov, gaaet tilbunds i Spørgsmaalene om vore Næringsveies Udvikling, om vor Statshusholdning og vigtige Grene af vor Statsstyrelse; og Udbyttet synes at være glædeligt nok til at kunne opveie den øieblikkelige Misstemning, som maaske paa enkelt Hold vil raade ved Efterretningen om Udsættelsen af Sagen til bedre Tider, og til større Klarhed og Sikkerhed er vundet over Planens Gjennemførelse i Enkelthederne. Hvad der er udrettet, er dog ikke saa lidet baade i sin Almindelighed og for den Jernbane, som mest har lagt Beslag paa Alles Tanker i de sidste Dage eller Uger.

Udlandet. Deltagelsen i Valgene har været ligesaa livlig i de franske Departementer som i Paris, og ikke faa Steder holdt Partierne hinanden i den Grad Stangen, at kun et ringe Antal Stemmer gjorde Udslaget. I Departementet Øvre-Saônes 3die Valgkreds seirede f. Ex. Regjeringens Kandidat med 10,394 Stemmer imod 10,387, og i Departementet Yonne valgtes Oppositionens Kandidat med 17,829 Stemmer imod 17,366. I en af Lyons Valgkredse har Regjeringen seiret ved Balloteringen, hvorimod den har lidt et Nederlag i Marseille, hvor Gambetta, tidligere valgt i Paris og Lyon, valgtes med 12,000 Stemmer imod Lesseps, der kun opnaaede 5000. Dette Valg er i flere Henseender paafaldende. Paa den ene Side stod en ung Advokat, der indtil for nylig var temmelig ubekjendt og alene har vundet den store Popularitet, hvoraf han er i Besiddelse, ved at rette hensynsløse Angreb paa den keiserlige Regjering under nogle politiske Processer, i hvilke han optraadte som Defensor for de Tiltalte. Det er ikke blot en hurtig vunden, men ogsaa en let vunden Berømmelst, hvorom der her er Tale; thi Gambetta risikerede ikke det Mindste ved at optræde, som han gjorde, idet hans Stilling som Defensor sikrede ham imod at blive dragen til Ansvar. Paa den anden Side stod Lesseps, hvis Navn er knyttet til Suezkanalen, et af de største Værker i Nutiden, hvoraf tilmed Marseille vil høste den allerstørste Fordel. Han har havt de alvorligste Hindringer at kjæmpe imod, og længe tvivlede Mange om, at Foretagendet lod sig udføre; men han løste, hvad der blev anseet for en Umulighed. Om kort Tid vil hele Verden yde ham sin Anerkjendelse, og i Marseille, som i en særegen Grad er interesseret i hans Værk, har han blot kunnet samle en liden Minoritet, da han tilbød sig at repræsentere Staden i det lovgivende Korps. Man skulde have troet, at Lesseps kunde ansees for valgt i enhver Kreds, i hvilken han stillede sig; men nogle lidenskabelige, bitre Ord have veiet mere i Vægtskaalen end Suezkanalen. Dog var det ikke „Reaktion" og „Frihed", der her stod overfor hinanden. Lesseps har altid hørt til det liberale Parti, og havde i Deputeretkammeret sin Plads i venstre Centrum. Han stillede sig heller ikke som officiel Kandidat. Da man i et Valgmøde lod ham høre, at han var Præfektens Kandidat, svarede han, at han blæste Præfekten et Stykke, og udtalte sin Forbauselse over, at Nogen kunde tvivle om hans Uafhængighed, da hans Fortid var bekjendt. Marseille har nu vundet den negative Berømmelse, at det ikke vilde lade sig repræsentere af Lesseps, og det er et Spørgsmaal, om den kan bringes i Forglemmelse af Gambetta, som har forpligtet sig til at indtræde i det lovgivende Korps for denne By.

„Nordd. Allg. Zeit." er misfornøiet over, at flere franske Blade trods Valgene beskjæftige sig med den imellem Preussen og Baden afsluttede Traktat, ifølge hvilken ethvert af disse Landes Undersaatter kunde aftjene deres Værnepligt i det andet. Det er en bekjendt Sag, siger Bismarks Organ, at Badens Hær allerede har selvsamme Organisation som den preussiske, og den nye Traktat kan følgelig ikke have til Hensigt at forene de to Hære nøiere med hinanden; den har kun den underordnede Hensigt at gjøre det lettere for nogle af Badens og Preussens Undersaatter at fyldestgjøre deres Værnepligt. Imod denne Opfattelse, som de officiøse Blade i Berlin stadig have gjort gjældende, anfører Constitutionnel en Ytring i den nordtyske Rigsdag af Bennigsen om, at den paagjældende Traktat er et afgjørende Skridt henimod Badens politiske Forening med Preussen. Pays bemærker, at Antallet af de Preussere, som føle Trang til at aftjene sin Værnepligt i Baden, let kan voxe i den Grad, at der samler sig en preussisk Styrke, som er tilstrækkelig til at besætte Rastadt. Iøvrigt indrømmer Pays, at det er overflødigt at diskutere om Badens Stilling, da det allerede maa betragtes som en preussisk Provins. Hessen yder den 25de Division til den nordtyske Forbundshær, Baden skal stille den 26de, og begge Divisioner ville ganske naturlig komme til at danne Preussens 13de Armekorps. Det er kun Würtemberg og Bayern, som Preussen endnu har tilbage, vedbliver Pays, og de sætte sig ganske vist stærkt op imod Bismarks Politik, men de trænge dog til kraftig Understøttelse, naar de skulle undgaa den Skjæbne, hvormed den nordtyske Forbundsforfatnings 79de Artikel truer dem, idet der heri bestemmes, at de sydtyske Stater, enten en ad Gangen eller alle paa en Gang ad Lovens Vei kunne optages i det nordlige Forbund paa Forbundspræsidentens Forslag.

Udenfor Storthingsbygningen igaaraftes udbragte en Del af de Tilhørere, der efter Jernbanesagens Tilendebringelse samtidig med Thingmændene forlode Salen, Hurraraab for Stadshauptmand J. Schwartz og Professor Schweigaard. Den Mængde Mennesker, der nu under Studentertoget om Aftenen færdes i Gaderne for at iagttage Festlighederne, og gjernest samle sig i Strøget om Karl-Johansgade, bidrog formentlig ogsaa til Sammenstimlingen udenfor Storthingsbygningen. En forbidragende Sangforening standsede udenfor Schweigaards Bolig ligeoverfor Storthingsbygningen, og drog derfra, efterat have afsunget en Sang for Professoren, der var ledsaget hjem af Folkemængden, i Stilhed videre opover Karl-Johansgade forbi Indredepartementet, i hvis Nærhed dets Chef, Statsraad Stang, netop saaes at færdes.

Mindestøtte ved Harald Haarfagers Gravhoug. Igaar refererede Storthingets Præsident en Indbydelse til at tegne Bidrag til at oprette en Mindestøtte ved Haraldshougen paa 1000-Aarsdagen efter Hafrsfjordslaget.

Studentermødet. Den til igaaraftes bestemte Fest af alle Deltagere i Studentertoget paa Fredriksborg var, trods det uheldige Veir, godt besøgt. Paa tre Dampskibe overførtes Studenterne fra Pipervikshryggen til Ladegaardsøen Kl. 7; man samledes i Fredriksborg Have, hvor der var temmelig trangt, men hvor der efterhaanden under Taler og Sang kom en meget munter Stemning, skjønt Regnen strømmede temmelig tæt. Festtalen blev holdt af Prof. L. Kr. Daa, til hvilken der af de Norske blev sunget en Velkomstsang. Saavel de Danske som de Svenske afsang ogsaa en Sang, der omdeltes. Senere spiste man til Aftens inde i Salen, og da Veiret efterhaanden blev bedre og Regnen ophørte, lød der Sang og livlig Samtale ved Festen til ud paa Natten, da Dampskibene efterhaanden bragte Deltagerne tilbage til Byen.

Kristiania Arbeidersamfund havde igaar Møde i Missionshuset til Drøftelse af forskjellige Emner, hvori Lektor Rundbäck fra Weriø, og Skolelærer Rom Redaktør Rimestad fra Danmark vare indbudne til at deltage. Den sidste var imidlertid forhindret fra at møde. Formanden redegjorde for Hensigten med dette Møde, hvortil de fremmede Gjæster var indbudne; han havde nemlig havt adskillige Tvivl om Arbeiderforeningernes Fremtid og ønskede at høre Fremmedes Mening om Sagen. — Det første Emne til Drøftelse lød: „Hvad lærer Erfaringen om Arbeiderforeningers Skjæbne, der er indrettet saaledes som Kristiania Arbeidersamfund? Rundbäck mente, at Kristiania Arbeidersamfund ved, saaledes som det var naturligt i større Byer, væsentlig at søge Samholdspunktet i de mere almene Interesser og ikke i materielle Formaal, som Sygekasser, Forbrugsforeninger osv. havde handlet ret, og han tvivlede paa, at nogen Arbeiderforening havde viist mere Livskraft end Kristianias. Borgermester Platou fra Bergen gav nogle Oplysninger om nævnte Byes Arbeiderforening. — Det andet Emne var: „Hensigtsmæssigheden af Sammenslutningen mellem Foreninger i disse forskjellige Lande, og Maaden, hvorpaa dette skulde naaes. Rundbäck foreslog et „alment nordisk Arbeidermøde" i Gøteborg til næste Sommer samtidig med Folkeskolemødet, i hvilken Anledning Formanden ønskede Bemyndigelse til at søge denne Plan fremmet. Skolelærer Rom talte om et „Nordisk Arbeiderblad". Det tredie Emne var: „Hvorvidt bør der være Anledning for Arbeidersamfundet til at søge nogen Bistand af Lovgivningen og Regjeringen, og hvorvidt kan Understøttelse fra Kommunens eller endog Privates Side forenes med den Selvhjælp, som er en af Arbeiderforeningernes Principer?" Herom ytrede sig Rundbäck og Eilert Sundt i Retning af at Arbeiderne burde stole paa sig selv. Derefter holdt Assessor Løvenskjold en længere Tale, hvorpaa Mødet blev hævet.

Kl. 8 samledes man i Teknikens Lokale, hvor man tilbragte en munter Aften under skandinaviske Taler m. m. Pastor S. Bruun talte for de fremmede Gjæster. Redaktør Rimestad var her tilstede og henrev Forsamlingen ved sin Veltalenhed. — Søndag Kl. 5 holder han Tale paa Fæstningspladsen om Arbeidersagen, hvortil Adgang er aaben for Alle.

Emigrantskibet „Martha", Kapt. Thoresen, er ifølge Telegram ankommet til Kvebek den 13de Juni. Alt vel.

Vinoren Sølvværk. (Kongsberg Adr.) Det sidst ommeldte rige Anbrud vedvarede kun til 5te Bergmaaneds Udgang. For Tiden forekommer det rige Erts kun sparsomt; i netop forløbne 6te Bergmaaned er udbrudt Ertser og Malm med Indhold af omtrent 70 Mrk. gedigent Sølv.

Ishavsfarer. Trondh. Stiftsavis for 11te skriver: Igaar Middag gik af Stabelen fra Hr. Vogts Værft paa Charlottenlund en ca. 45 Læster drægtig Skonnert, der for Hr. Pallisers Regning dersteds var opsat for at gjøres istand til en forestaaende Tur i Ishavet. Hr. Palliser, der ifjor med eget Fartøi foretog en Tur til Spidsbergen, agter iaar at lægge Ruten for sin Ishavsexpedition længer mod Øst og at besøge Nowaya Semblia. Fartøiet, der er solid bygget af Eg, blev paa Værftet forsynet med en Ishud af 2 Tommer tykke Egeplanker, hvilken Hud strakte sig fra Bougen til omtrent Midten af Fartøiet, hvilket desuden var stærkt forboltet i Stavnen, hvor det ogsaa var klædt med et Harnisk af Jernskinner, der gik flere Alen agterover. Forøvrigt er Skibet indrettet saa komfortabelt, som Pladsen tillod, for de Lystreisende, paa samme Tid som der ogsaa, for Tilfælde, at der skulde gives Anledning til Fangst, var sørget for alle dertil hørende Redskaber af bedste og nyeste Konstruktion, saasom efter Udseende særdeles fortrinlige og hensigtsmæssige Harpunkanoner, hurtigskydende Geværer etc. Ogsaa en liden Dampbaad, der tilligemed Fangstbaadene har Plads paa Dækket, medhaves. Om nogle faa Dage afgaar Skonnerten herfra og nogen Tid senere med Dampskib Eieren og hans Følge, der først gaar ombord i Vadsø. Fartøiet føres af en norsk Skipper og har udelukkende norsk Besætning bestaaende af 12 Mand.

Den nye Vei mellem Støren Jernbanestation til Gaarden Øvre-Dien, omtrent ½ Mil, er nu færdig og Veiomlægningen fra Støren til Hovs Bro er afsluttet. Denne er 1¼ Mil lang og koster ialt 38,000 Spd., iberegnet Grundafstaaelse og Gjerdeshold. — Der staar nu, heder det i „Tr. Stiftsavis", tilbage at omlægge Veien fra Hovs-Bro til Lia-Grind eller omtrent 1⅜ Mil, saa har man ny Chausse fra Støren Jernbanestation og til Kongsvold ialt henimod 10 Mile.

Husapotheker. I Trondhjem sees man at have begyndt paa Indretningen af smaa Husapotheker. Det heder derom i Thr. Stiftsavis: „For Folk, der bo paa Landet, er ofte Afstanden fra Apothek til stor Ulempe. Ved mange tilstødende Uheld eller ved indtraadt Ildebefindende er det for disse især gavnligt at have for Haanden de for Anledningen anvendelige Medikamenter. Svaneapotheket avertere nu smaa Medicinskrin (Husapothek) tilsalgs. Disse indeholde mest nødvendige Mediciner af ovennævnte Slags, er smukt ordnede og sælges til en meget billig Pris.

Om det kirkelige Møde, som afholdtes paa Hamar i forrige Uge, skriver H. Stiftst. „Det var den meste Tid væsentlig formelle Sager, som var Emnet for Behandlingen, nemlig for det Første Spørgsmaalet om Oprettelsen af Menighedsmøder og dernæst angaaende Istandbringelsen af Stiftsmøder og et fælles Landsmøde i Overensstemmelse med den fra nogle Mænd i Kristiania udgaaede Indbydelse. Alle de tilstedeværende var naturligvis ganske enige i, at allehaande frit sammenkaldte og frit virkende Møder kunde være til stort Gavn, medens ikke Alle vare enige om Gavnligheden i eller Ønskeligheden af, at man med saadanne Møders Afgjørelser skulde forsøge at øve noget Tryk paa Storthingets Beslutninger om kirkelige Ting. Navnlig vilde ikke Alle, at der gjennem disse organiserede Stifts- og Landsmøder skulde forsøges istandbragt noget Opinionsvælde ligeoverfor Storthinget for at faa en ny Kirkeforfatning istand. Enkelte udtalte sig endog med temmelig stor Skarphed derimod; Flere hørte vi udenfor Mødet udtale, at dersom Nogen maatte have antaget, at deres Stemmegivning for disse Møder og for Kristiania-Resolutionerne skulde opfattes som en Stemmegivning for en ny Kirkeforfatning, da skulde formodentlig Fremtiden lære, at dette var en grundig Feiltagelse. De ønskede ingenlunde en Synode og et Præstevælde. Vi tror desuden, for at idetheletaget Ingen skal lægge en bredere Opinion i disse Kirkemøders Beslutninger, end der bør at lægges, at burde oplyse om, at de Mødende ingenlunde med nogen Ret kan siges at være virkelige Repræsentanter for Menighederne eller for Stiftet. Vi har fra Sognemenigheder i Stiftet liggende foran os til Stiftstidenden alvorlige Protester i saa Henseende, og Flere tør muligens ventes. I flere Sogne sammenkaldtes ikke engang Menigheden til noget Valg, andre Steder var der kun sammen lidt over et halvt Snes, som afgav Stemme og valgte paa de 4, der skulde vælges; etsteds var der endog kun 3 tilstede, og de blev da enige om at sige til Præsten, at „de agtede at reise." Atter var der andre Sogne, der med Flid bleve enige om, ikke at sende nogen „Deputeret til Mødet, fordi de, som det heder, „vilde give tilkjende, at de ingen Forandring i Kirkeforfatningen ønsker." Dette oplyser vi, fordi det er sandt, og fordi vi tror, det vilde være splittergalt og meget forvirrende for Publikum, om den Tanke udbredte og fæstnede sig, at man ved et saadant Møde havde havt en virkelig Folkeopinion for sig, eller at dets Udtalelser og Beslutninger var et virkeligt Udtryk for det „norske Kirkefolks" eller et Stifts eller endog et enkelt Sogns Mening og Betragtning. Saa forholder det sig ikke, og saadan maa det ikke opfattes, da det ellers for Folket som for Kirken vilde blive en lige bedrøvelig Usandhed, hvad derpaa byggedes. Saameget mere føle vi os opfordrede til at oplyse dette, som vi hører en Flerhed skal have faaet det Indtryk, at ogsaa Resolutionerne fra Kristiania skulde være udgaaet fra et ordentligt dersteds afholdt Menighedsmøde, altsaa være et Udtryk for Kristiania Menigheders Opinion, Noget som ogsaa, saavidt vi erindrer, blev bestemt udtalt under et af Foredragene under Mødet hersteds, hvor Beslutningerne blev omtalt som udgaaet fra et virkeligt „Menighedsmøde" i Kristiania. Det skal nok imidlertid være saa langt fra, at dette isandhed forholder sig saa, at tvertom Præsterne derinde, saavidt os berettet, slet intet Menighedsmøde sammenkaldte for at faa vide Folkets Stemning, slet ingen Begjendtgjørelse derom lod udgaa til Hovedstadens Befolkning, kort sletintet gjorde, der kunde give Resolutionerne allermindste Ret til at bære Navn af Menighedens Opinion*), at de tvertimod kun ganske privat lod sine Medhjælpere sammenkalde en 3 a 4 Personer hver, deriblandt flere af denne Tankes Venner inden Storthinget, og ved Hjælp af denne Privatforsamling fattede de tidtnævnte Beslutninger. Saaledes er det os privat berettet af meget paalidelige Folk. Kristiania Byes Borgere og Præster maa vel ellers selv vide bedst Besked om, hvorvidt det er Menigheden eller kun nogle faa Privattilkaldte, som har udstedt hine Resolutioner over Landet, og de vil da visselig, saafremt vi skulde være feil underrettede, gjøre os den Tjeneste at oplyse os derom.

Nu, det er ikke for at klandre den brugte Fremgangsmaade, at vi omtale dette; thi skjønt vi for vor Del tror, at en kirkelig Sag af en saa stor og for Fremtiden maaske overmaade indflydelsesrig Vigtighed, vilde havt særdeles godt af at være bleven behandlet offentlig for hele Menighedens Øren, førend den udsendtes i Landet, saa være det dog langt fra os at ville belære Kristiania Præster i denne Henseende; hvad vi vil og har Ret til, det er kun at oplyse Publikum om, at hele Planen fra Kristiania er ikke, som Publikum mener, en Menighedsopinion fra Hovedstaden, der som saadan nødvendigvis maatte have en ganske overordentlig Vægt, men kun en ret og slet Privattanke fremsat af „en Del Præster og Menighedslemmer", som holdt en Samling i Kristiania. Omtrent Halvdelen af Kristiania Præsteskab skal desuden ikke engang have villet være med paa dette Foretagende og sees derfor hellerikke at have underskrevet Beslutningerne.

Saa lidet kan altsaa selve Grundlaget for den Plan, omkring hvilken en kirkelig Opinion eller Fraktion nu i denne Sommer skal dannes Landet rundt, siges at hvile paa en virkelig Menighedsopinion endog paa det Sted, hvorfra den er udgaaet.

Hvad ellers selve det nærværende Mødes Forhandlinger iøvrigt angaar, saa var disse idetheletaget meget livlige og vidnede efter vor Formening i høi Grad om, hvor særdeles gavnligt det vilde være, om man særdeles hyppig drev paa at holde Møder og fri Sammenkomster af denne Art. Det vilde virke til Oplysning og Oplivelse i kirkelig Henseende, og det mundtlige Ordskifte vilde bestemt kunne bringe Manges Hjerter nærmere hinanden, end de ofte staar, og visselig bidrage til at føre de forskjellige Anskuelser, som ved Skriftvexling ofte kun fjernes altforlangt fra hinanden, til noget mere Forsoning, og Personlighederne til lidt mere Fordragelighed. Til de organiserede Møder af denne Art har vi meget liden Tro; de vil snart dø af kjedsommelige Befatninger med Formvæsen og allehaande frugtesløse Resolutionsgreier, men til de frie Møder har vi altid næret stor Tillid, og dem vil vi til enhver Tid varmt anbefale. Kun at disse ikke falder paa den latterlige Daarskab at anse sig og Sine for „Kirkefolket" i Landet eller de Mange, som ikke møder frem, eller som har en anden Mening om disse Ting end den, Mødet synes at hylde, for „Verdens Børn", — en Daarskab, der naturligvis hviler paa et saa komplet Selvbidrag, at vi ikke kan andet end indstændig advare derimod for en anden Gangs Skyld.

*) Noget, Resolutionerne da heller ikke selv kalder sig, men som hvilket de da hellerikke maa betragtes.

Kronprinsen af Preussen har under et Besøg i Kolberg faaet saa følelige Beviser paa Indvaanernes Begeistring over at se ham, at Kommandanten har fundet sig foranlediget til at udstede følgende Bekjendtgjørelse: „Efterat Hs. kgl. Høihed Kronprinsen, Statholder i Pommern, igaar (den 2den ds.) igjen har forladt sin Stad og Fæstning Kolberg, føler jeg mig opfordret til at meddele Hr. Borgermesteren saavelsom alle Indvaanere, at Allerhøistsamme har følt sig meget vel her, og gjerne skulde jeg ogsaa paa min Side udtale min hjertelige Tak og Glæde over, at der ved denne Leilighed er fremkommet tydelige Vidnesbyrd om et trofast Sindelag, om Hengivelse og Høiagtelse for den elskede Kongesøn. Kun eet Punkt tilsader jeg mig indstændig at forholde alle Stadens Repræsentanter, Forstandere for Dannelsesanstalter, Haandværksmestre og Familiefædre til Efterlevelse i Fremtiden, nemlig at de paalægge deres Omgivelser, Børn og Undergivne at gaa tilværks med Betænksomhed og Ærbødighed, naar der efter Landets Skik udkastes Blomster, for at dette gamle Tegn paa Kjærlighed og Høiagtelse ikke skal udarte til egen Forlystelse og derved til Skandale. Naar af og til en let Buket, medens den høie Herre kjører forbi, træffer ham i Ansigtet, istedetfor at falde i Vognen, lod dette sig endda forklare og vilde i ethvert Tilfælde være tilgiveligt. Men naar man, medens han gaar tilfods, kaster ham tykke Buketter lige i Hovedet og i Ansigtet, saa at han, saaledes som det skede, da han gik hen til Strandslottet, maatte træde ind i Salen med Taarer i Øinene af Smerte, da udkræves der vore Hohenzolleres overvættes store Hjertensgodhed til at bedømme en saa upassende Adfærd med Mildhed og desuagtet at bevare den hjertevindende Venlighed. Den tilfods vandrende Fyrstesøn rækker man enten i den dybeste Beskedenhed en Blomst eller ogsaa strøer man Blomsterne paa hans Vei, men man slynger dem ikke vildt igjennem Luften, saa at de flyve omkring og saare som fiendtlige Kugler. Sagen taler vel for sig selv, og i Kolberg vil Sligt sikkert ikke forekomme igjen, selv uden Foranstaltninger fra Politiets Side".

Thiers har nylig til de socialistiske og ultraradikale Vælgere holdt en Tale, hvori han gav følgende Udsigter for Fremtiden: „Europa skrider henimod Republiken; men de unge Mennesker maa ikke hengive sig til Illusioner. Regjeringerne begaa den Feil, at de snart give efter, naar de skulde holde fast igjen, snart gjøre Modstand, naar de burde styre og lede Bevægelsen, og dette Aarhundrede vil derfor kun kjende Overgangsperioden, en Tid, der er fremsusende, blodig og skrækkelig for Alle, og som jeg takker Gud for ikke at være kaldet til at se. De sociale og de politiske, de indre og de internationale Spørgsmaal ere nutildags saa sammenkjedede, at Folkene med uimodstaaelig Magt drives til at afgjøre Alt ved at undertrykke Alt. Men voldsom Undertrykkelse og Løsning ere to Ting, og fordi Spørgsmaalene blive skudte bort, vedbliver de ikkedestomindre at være til i hele deres truende Omfang. Først naar den nye Verden, som allerede sønderslider Europas Sider, har vundet Kraft og Klogskab nok til at seire og fatte sine Beslutninger, vil den økonomiske Republik igjen indføre Orden og Fred i vort Samfund. De ere unge, mine Herrer, men selv om De skulde naa Livets yderste Grændse, komme de dog kun til at opleve Forspillet til Fremtidens Civilisation".

En Oplæsning af Charles Dickens. En Brevskriver til det danske Dagblad giver følgende Beskrivelse af en Oplæsning af denne populære Forfatter i St. James's Hall i London: Der var udsolgt Hus; den fineste Verden havde indtaget Sofa Stalls, den fine noiedes med Stalls, medens den mere beskedne Del af Publikum sad i tidobbelte, sammentrængte Rækker paa Balkonen, der løber rundt om hele Salen. I Belysningen af de 68 smaa Gaskroner tog især Parterret dernede med de elegante Tilhørerkredse sig straalende ud; Damernes røde og hvide Overstykker og vaiende Vifter gjorde ypperlig Virkning. Saavel i disse Halls som i Theatrene er det nemlig en endog paabudt og strængt overholdt Skik, at Damer og Herrer kun faa Adgang til, hvad vi kalde Parket og første Etage, naar de indfinde sig i elegant Kostume, som i en Salon i „Evening Dress". Paa Programmet for disse Oplæsninger var det dog bemærket, at med Hensyn til den foreskrevne Evening Dress vilde der gjøres en Undtagelse for saadanne Herskabers Vedkommende, der kom langveisfra og tog Plads i Stalls til 5 Sh. = 2 Rdl. 23 Sk.; Sofa Stalls betales med 7 Sh. Pladsen, og paa Balkonen 3 Sh., Alt med Tillæg af 1 Sh. for Indførelsen. Blandt andre Anmærkninger paa Programmet fandtes iøvrigt en, der kunde være at anbefale hjemme hos os, saalydende: „Tilhørerne anmodes indstændig om at have indtaget deres Pladser og være komne til Sæde 10 Minutter før Oplæsningens Begyndelse". Denne Opfordring efterkom Publikum: ti Minuter før Kl. 8 vare alle Pladser besatte; de henved 3000 Tilhørere sad da i høitidelig Taushed og stirrede paa Prosceniet foran det sænkede Tæppe, hvor der stod et lille pynteligt Bord med Vandkaraffe, Glas og en Læsepult i Miniatur. Faa Minuter efter Kl. 8 begyndte imidlertid Publikum at tilkjendegive sin Utaalmodighed, først ved en sagte Trampen og derpaa ved Haandklap. Paa dette Signal traadte den feirede Digter frem, stillede sig uden videre Komplimenter ved Bordet og lagde sin Bog paa Pulten, medens Publikum hilste ham med stormende Applaus.

Charles Dickens tager sig ud som en smuk Mand med endnu ungdommelige Bevægelser. Over dette karakteristiske Ansigt er der udbredt en ubeskrivelig Ironi, naar han saaledes træder frem med de ligesom omslørede Øine og en tilsyneladende rolig Mine. Hans Pande er høi, den synes at naa op til Issen, da han er betydelig skaldet; det endnu fyldige, men graanende Haar ved Tindingerne er sirlig friseret, ligesom det store, næsten hvide Skjæg. Trods de skarpe Træk og deres ironiske Udtryk synes en vis Slaphed udbredt over hans Ansigt; men saasnart han begynder at læse op eller rettere at tale og lader Blikket fare ud over den stirrende, lyttende Mængde, er det, som vaagnede han pludselig til Liv og Kraft, og man mærker Geniet. I tre Afdelinger, med et Par Minuters Ophold mellem hver, oplæste han Stykker „Boots at the Holly Tree Inn", „Sikes and Nancy" (af „Oliver Twist") og „Mrs. Ganys" (af „Martin Chuzzlewit"). Egentlig læser han ikke saa meget op, som han udfører Scener af sine egne Romaner, og det gjør han som den fortræffeligste Skuespiller; hans Mimik er mesterlig ligesom hans Gestikulation og Øienspil. Han gjengiver det Komiske, det Værdige, det Burleske, det Tragiske med fuldendt Mimik og rask Overgang i Stemmen; let og dog skarpt pointerer han ethvert betydningsfuldt Sted i Romanen, saa ingen morsom Tanke, ingen Vittighed falder til Jorden, kort sagt, han illustrerer fortræffelig sine egne Digterværker. Han giver de tragiske Momenter med stor Kraft, de komiske med sprudlende Liv. Omsider mærker man slet ikke, at han kun læser op, skjøndt han regelmæssig vender Bladet; han er saa beskjæftiget med at gestikulere, at forandre Miner og Stemme, overensstemmende med de fremdragne Personers Karakter, med at sende leende, lynende, spottende Øiekast ud over den lyttende Mængde, at han kun sjeldent faar Tid til at kaste et Blik i Bogen. Der er imidlertid saa stille i den overfyldte Sal, at man, som det hedder, vilde kunne høre en Mus løbe over Gulvet; kun fra Tid til anden afbrydes Stilheden af en almindelig Latter, en, kort, men stormende Applaus, naar Digteren slynger en af sine Vittigheder, sine komiske Indfald ud i Salen, ledsaget af et ironisk Blik og en ligesom spottende Haandbevægelse.

Storthinget.

Eftermiddagsmøde den 16de Juni. (Fortsættelse af Debatterne om Jernbanesagen og Statslaanet).

Steen mindede om, hvor lang og tung Kamp Telegrafsagen havde havt, forinden den paa dette Storthing havde seiret. Den samme Modstand havde ogsaa de foreliggende Forslag mødt. Man paaskjød forskjellige Grunde mod denne Sag, men den sande Grund hos Modstanderne var Mangel paa Tro til selve Jernbanernes Berettigelse. I Budgettet fandt Taleren ingen Grund til at vægre sig mod Forslaget; Modstanden støttede sig i Virkeligheden til Sagen selv. Det var sandt, som Aall havde sagt, at man ikke kunde formindske Budgettet uden at

gaa tilbage i Civilisation; men dette, at man ikke skulde gaa tilbage, burde man ogsaa minde sig her. Man paaberaabte sig fremdeles, at de forskjellige Linier ikke vare tilstrækkelig undersøgte; men ingen Mand kunde efter Talerens Mening for fuldt Alvor tro paa denne Paastand. Desuden vilde han sige, at denne Sag var gammel, og havde længe beskjæftiget Folkets Tanker. Folkeønsket var, at denne Sag skulde gjennemføres, saasnart vore Evner tillode det. Det var en Udmarvingens Politik ikke at ville bygge Jernbanerne, medmindre de kunde bygges for vore egne Midler uden Laan. Uelands Ord om, at der var Mangel paa Arbeidskraft, maatte netop føre til, at man brugte det virksomste Middel, man havde, til at føre Arbeidskraften frem til de Steder, hvor den tiltrængtes; og disse Midler vare Jernbanerne. Taleren saa i de forelagte Forslag endnu kun en Begyndelse til en videre Udvikling. Taleren gjorde dernæst med Styrke gjældende, at det var en falsk Tanke og en sørgelig Misforstaaelse at tro, at Norge kunde leve udenfor de Bevægelser og de Fremskridt, som de øvrige Folkeslag gjorde. Det var en besynderlig Selvmodsigelse af flere Talere, naar de havde sagt, at en Udsættelse ikke vilde være til nogen Skade. At bygge Smaastumper af en Jernbane for egne Midler var et daarligt Princip, et Udpresningssystem ligeoverfor Folket; det vilde være at vælte de Byrder, der burde paahvile Fremtiden, over paa Nutiden. Vogt vilde til den sidste Taler svare, at denne Sag ikke laa over eller udenfor de Betragtninger, som man ved andre deslige Sager pleiede at gjøre; vi var nok nødt til at bygge paa mere nøgterne Betragtninger. Taleren var fuldkommen enig med Komiteflertallet og særligt med Aall. Taleren vilde ikke være med paa noget større Laan, naar vi kunde undgaa det; det var ikke nogen væsentlig Forskjel mellem Mindretallets 2 Millioner og den kongelige Propositions 5 Millioner; thi i Længden var vi dog nødt til at laane mere end de 2 Mill. At Sagen var saa ganske ny, var et Faktum, og at der manglede Oplysninger og var Vakling og Uklarhed tilstede, troede han, Debatterne og de mange fremkomne Forslag viste; særlig havde han imod alle de fremkomne Forslag, at de ikke vilde bygge noget Helt, men kun Stumper. Han troede, at man betydelig overdrev Jernbanernes Betydning i Civilisationens Tjeneste, naar man saa bort fra Naturbeskaffenhed og andre Forhold hos os. Taleren henviste til Kongsvingeregnene, som vare komne i Elendighed og Nød tiltrods for Jernbanen. Præsidenten oplyste, at Færdens Forslag nu forelaa i en noget forandret Form; det lyder nemlig saaledes:

„Regjeringen bemyndiges til ved Laan, optaget paa Statens Udbytte af dens Aktier i Drammen-Randsfjordsbanens Regning, at tilveiebringe de fornødne Midler til Anlæg af Sidelinier fra Hougsund til Kongsberg og fra Vigersund til Krøderen eller til Paabegyndelse af samme, i det Væsentlige overensstemmende med de af Jernbanedirektøren opgjorte Planer og tilsammen beregnet at koste 509,000 Spd.

I Laanesummen maa regnes til Afdrag, hvad der i Byggeperioden indkommer af de af Kommuner og Private tegnede Bidrag til Sidelinierne.

Laanet bliver at optage billigst muligt og at forrente og tilbagebetale af Statens aarlige Udbytte af dens Andel i Drammen-Randsfjordjernbanen og af Udbyttet af dens Forskud for Kommuners Bidrag til samme Bane.

For det endelige Udlæg til Sidelinierne indtræder Staten som Aktieeier i den samlede Bane fra den Tid, Sidelinierne aabnes for almindelig Færsel.

Forsaavidt Laan ikke kan tilveiebringes i indeværende Budgettermin, bliver den Staten tilkommende Andel i Udbyttet at henlægge til et Fond til fremtidig Bygning af Sidelinierne".

Lindstøl indrømmede, at det forholder sig saa, at Jernbanen fra Elverum til Aamot kunde bygges for Statskassens Overskud; men han vilde bemærke, at Budgettet opgjøres for 3 Aar. Der kunde opkastes det Spørgsmaal, om det var rigtigt at tømme Statskassen saa aldeles med een Gang. Taleren havde Betænkelighed derved. Man havde paaberaabt sig Opinionen i Landet for Statslaan; men det maatte være tyndt med Argumenter, naar man greb til Noget, som var saa paatagelig strøbeligt og nesterretligt. Han vilde fremholde, at det var saa mange Foretagender i vort Land, som kunde trænge til Statskassens Overskud, før man brugte det til Jernbaner. M. Kildal vilde frafalde Ordet i Haab om, at flere vilde følge hans Exempel. Richter fremholdt den Velgjerning, Jernbanerne vilde medføre for de Skydspligtige og de Veiarbeidspligtige. J. Sverdrup: Ethvert Forslag, der afveg fra det kgl. Forslag og Flertallets, vilde føre til at man optog nye Statslaan til de Jernbaners Fuldførelse, som skulde paabegyndes for de 2 Mill. Dette kunde ikke benegtes. Man kunde regne sig til, at 4½ Mill. var uundgaaelig før de vilde være færdige. Han troede, at Overslaget over Anlægsomkostningen for Banen fra Eidsvold til Hørsand var for lavt, og mente, at ogsaa andre Omstændigheder vilde gjøre det tvivlsomt, om Regjeringsoverslaget vilde strække til. Det var forøvrigt ogsaa særdeles tvivlsomt, om Statslaanet kunde afsluttes paa saa gunstige Vilkaar, som af Regjeringen forudsat. Taleren skulde indrømme Schwartz, at Hypothekbankobligationer væsentlig optoges indlands; saa havde det været nogen Tid, men Enhver vidste, at dette ikke var nogen ønskelig Tilstand. Thi vi tiltrængte Kapitaler, og det var netop et Tegn paa den slaue Tilstand i vore Næringsveie, naar man saaledes stormede løs paa Hypothekbankpapirerne. Man maatte tvertom søge at bringe dem ind paa det udenlandske Marked for at Søgningen ikke skulde blive saa stødvis og ujevn. Dette var noget Enhver maatte forstaa, som havde med det at bestille. Med Hensyn til Statsjernbanesystemet maatte han endnu gjøre nogle Bemærkninger. I Udlandet havde flere Grunde, blandt andet ogsaa politiske, gjort, at Staten i Begyndelsen havde taget sig af Jernbanerne. Men Forholdet var forandret, og jo friere et Land var, desto hurtigere skede Overgangen fra Statsbaner til private Baner. Jernbanerne var en Industri, som maatte adlyde de sædvanlige Love for den industrielle Udvikling. Det var derfor en Tilbagegang i Udvikling, nu at ville have Statsbaner ligeoverfor de private Baner. Den bestaaende Jernbanelov af 1854 lagde desuden en saa stærk Myndighed i Regjeringens Haand med Hensyn til de private Baner, at man sandelig ikke behøvede at frygte for Ulemper ved det af Taleren foreslagede System. — Taleren indlod sig derpaa paa nærmere Kritik af Sæhlies og Daas Forslag; han mente at disse Forslag kun vilde lede til Forpligtelsen af nye Laans Optagelse paa næste Storthing; thi det var jo umuligt at bygge Jernbaner i den Udstrækning for 1 Million Spd. Færdens Forslag tiltalte ham mere; men han var for lidet kjendt med Forholdene til rigtig at turde slutte sig dertil. Taleren imødegik dernæst Steens Ytringer om Budgettet, og om at en Formindskelse af Budgettet var en Tilbagegang i Civilisation. Det var Talerens Opfatning at Budgettet endnu indeholdt en hel Del unødige Poster, som kunde og burde stryges, og vilde blive det, naar Folkets Selvstyrelse blev mere gjennemført end nu var Tilfældet. „Budgettet bar endnu tydelig nok Spor af, hvem der hidtil havde havt Magten i dette Land". Han troede, Forandringen ikke skulde udeblive, naar der kom Mænd til Roret, som forstod Folkets Følelser, respekterte dets Ønsker og Meninger og opsporede dets Veie. Provst P. Jensen udtalte sig mod Mindretallet, skildrede det økonomiske Tryk, og mente at Gudbrandsdalslinien endnu burde nærmere prøves. Motzfeldt redegjorde for Forholdet ved Aktietegningen til Røraaslinien og Kviknelinien. Lorck udtalte sig imod Kviknelinien. Schwartz fastholdt, at Minoritetens Indstilling ikke vilde drage til Følge videre Optagelse af Statslaan saaledes som af Sverdrup udtalt. Han udtalte sig videre imod Sverdrups Forslag, at overlade Drammen-Kristianiabanen til privat Foretagsomhed blot med Tilskud af Statskassen. Schweigaard fremhævede den store Omslag, som var skeet siden vort første Jernbanelæg, idet nemlig de fjernere Kommuner nu havde lagt sin Mening og Overbevisning om denne Sags store Betydning for Dagen i Gjerning ved at tegne Bidrag af yderste Evne.

Sagen blev derefter optaget til Votering.

Sagen afgjordes i 11 Voteringer, i hvilke Sandberg og Sørensen som fraværende ikke deltoge, saaledes: Først sattes Komiteens Mindretals Indstilling (2 Mill. Statslaan) under Votering, der forkastedes ved Navneopraab. Indstillingen forkastedes med 68 Stemmer mod 41. De 41 Herrer vare: Kjerschow, Lorck, Gram, Motzfeldt, Schawland, Richter, Krogness, Iversen, Bødtker, Faye, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Falsen, Dahl, Wiborg, Færden, Strand, Swensen, Rye, Schweigaard, D. Kildal, Aschehoug, Lambrechts, Olrog, Broch, J. Schwartz, Holmbo, Rode, Wiel, Th. Schwartz, Mortensen, Landmark, Christiansen, Amtmand Jensen, Nergaard, Mathiesen, Balchen, Sibbern, Steen, Christensen.

Dernæst blev uden Navneopraab Løitnant Brandts principale Forslag Eidsvold—Storenbanen og Drammen—Kristianiabanen (som Minoriteten) med Laan 1,800,000 Spd. forkastet med 91 Stemmer; hans subsidiære Forslag, Grundset—Støren, forkastedes med 82 Stemmer.

Derefter sattes Daaes Forslag (a. Grundset—Engebyttet i Tønset 1,126,000 Spd. b. Haugesund—Kongsberg 285,000 Spd. og forøvrigt som Minoriteten med Undtagelse af, at Laanets Størrelse sættes til 1,800,00 Spd.) under Votering ved Navneopraab med saadant Udfald, at det forkastedes med 67 St. mod 42. De der stemte for vare de samme Herrer, som ovenfor ere nævnte i Voteringen over Minoritetens Indstilling med Undtagelse af Lorck, Gram, Motzfeldt, Krogness og Iversen, medens derimod Bentsen, Daae, Bagger, Sæhlie, Schulze og J. Aarflot stemte for Jernbaneanlæg i Voteringen over Daaes Forslag.

Derefter stemtes der ved Navneopraab over Lorcks Forslag (om Jernbanerne: Støren—Røraas, Elverum—Aamot, Haugesund—Kongsberg og Vikersund—Krøderen, med Statslaan paa 1 Million Spd.), der forkastedes med 71 St. mod 38. De 38 vare: Christensen, Amtm. Jensen, Nergaard, Mathiesen, Balchen, Sibbern, Steen, Christensen, Kjerschow, Lorck, Gram, Motzfeldt, Schawland, Richter, Krogness, Iversen, Bødtker, Faye, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Færden, Strand, Swensen, Rye, Schweigaard, Advokat Kildal, Aschehoug, Lambrechts, Olrog, Broch, J. Schwartz, Holmboe, Rode, Wiel, Th. Schwartz, Mortensen, Landmark.

Derpaa sattes Sorenskriver Kildals Forslag (Grundset—Engebyttet med Laan paa 1 Mill. Spd.) under Votering uden Navneopraab. Det forkastedes med 85 St.

Sæhlies Forslag (Grundset—Vestgaard, Hougsund—Kongsberg, Vikersund—Krøderen, Kristiania—Drammen med Laan paa 1 Mill.) forkastedes ved Votering med Navneopraab med 58 St. mod 51. De 51 vare: Wiel, T. Schwartz, Mortensen, Sæhlie, Schulze, M. Kildal, Norderhoug, Hansen, Landmark, Bentsen, Christiansen, Amtm. Jensen, Nergaard, Mathiesen, Daae, Balchen, Bagger, Sibbern, Steen, Christensen, Kjerschow, Lorck, Gram, Motzfeldt, Schawland, Richter, Krogness, Iversen, Bødtker, J. Aarflot, Valstad, Faye, Michelsen, Irgens, Geelmuyden, Falsen, Dahl, Wiborg, Færden, Strand, Swensen, Rye, Schweigaard, D. Kildal, Aschehoug, Lambrechts, Olrog, Broch, J. Schwartz, Holmboe, Rode.

Derpaa sattes Komiteens Flertals Forslag (Grundset—Aamotbanen uden Statslaan) under Votering uden Navneopraab, med Forbehold af senere at stemme over Aalls og Færdens Tillægsforslag. Flertallets Forslag bifaldtes mod 21 St., hvorpaa Aalls Forslag om i Terminen indtil 1ste April 1871 at anvende 100,000 Spd., forsaavidt der antages at være Midler dertil, til for Statskassens Regning*) at bygge Jernbanen mellem Kristiania og Drammen, blev bifaldt mod 29 St. De 29 vare: J. Sverdrup, Vennemo, Svanøe, Tonning, Hammerstad, Vaalen, Helle, Jaabæk, Bergsager, Foss, Skjerkholdt, Lindstøl, Liestøl, Landvik, Augustinussen, Heggelund, M. Aarflot, Nielsen, Olassen, Grønningsæter, Ueland (sen.), Storsten, Kolbenstvedt, Ueland (jun.), Lorck, Gram, P. Sæther, O. Velde, J. Sæther.

Endelig blev Færdens ovenfor i Referatet indtagne Forslag (om Bygning af Sidebanerne til Kongsberg og Krøderen for Laan paa Udbyttet af Statens Aktier i Drammen—Randsfjordbanen) bifaldt mod 45 St.

Mødet hævet Kl. 10½.

*) J. Sverdrups Forslag gik, som det vil erindres, ud paa, at Drammen—Kristianiabanen skulde bygges for privat Regning alene med Tilskud af Statskassen.

Blandinger.

Gjendøberi. (Svein Urædd). Fraa Stavangerkanten høyrer ein tidom eit og annat um dei „religiøse Forhold" der, og Morgenbladet er no so gamalt, at det heve Hugnad av aa tala med um slike Ting. For ein Tid siden fortalde „Stavanger Amtstidende" at eit nyt Skip fekk Namnet „Johan Sverdrup", men at det seinare vart „omdøbt til Bergliot" daa det truleg inkje kunde trivast i den Sekt, som Sverdrup høyrer til. Daa Morgenbladet fekk høyra detta, so var det likson det og ynskte seg Vatten til aa tvaa seg i og koma yver i ei annor Sekt.

Et Hav i Flammer. En Bugt i det kaspiske Hav dannede for kort Tid siden i 2 hele Døgn et Flammehav. Paa Bunden af dette Hav er der som bekjendt paa forskjellige Steder Naftakilder, der undertiden flyde meget stærkt. Denne Gang er ifølge et fransk Blad Naftaen i en uhyre Mængde trængt op til Havets Overflade og har dannet en milelang brændende Sø. En stor Mængde Fisk ere omkomne derved, hvorimod det ellers ingen Skade har foraarsaget.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 17de Juni.

Idag indklareredes Skonnert „Hans Christensen", Kapt. Wattne, fuldladet med Stykgods, — Skonnertbrig „Frey", Kapt. Nygaard, fra Havanna med 800 Kasser Sukker, — Skonnert „Anna", Kapt. Garmo, fra Nantes med Stykgods, hovedsagelig bestaaende af Sirup.

Indklarerede Fartøier den 16de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Haabet	Posler	Stolpemünde	Rug.
Løven	Olsen	Strømstad	Jern.
Orest	Sarph	Danzig	Kornvarer.

Udexpederede Fartøier den 16de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Zampa	Smith	Soon	Ballast.
Ørnen	Holm	Christiansund	do.
BrødresHaab	Soyland	England	Trælast.
Dagmar	Glad	Dannmark	do.

ligner ikke i mindste Maade Fortidens Chess-Hill, saa er det vendt op og ned paa af Menneskene og de rasende Storme, der grave helt til Stenen. Nu har denne Landtunge en Jernbane, der slutter i en tækkelig Firkant af nye Huse, Chesilton, og hvor der findes en „Portlands Station". Vognene ramle, hvor Skaldyrene krøb.

Portlandsnæsset var for to Aarhundreder siden en Æselryg af Sand med en Klippe til Rygrad.

Faren skiftede nu Form for Barnet. Hvad Barnet havde havt at frygte under Nedstigningen, var at rulle udfor Skrænten; paa Næsset bestod Faren i at falde ned i Hulerne i Jorden. Paa Kysten er alting Fodangler. Klippen er hul, Sanden er løs. Støttepunkterne ere Snarer. Man ligner En, som sætter Foden paa Glas. Altsammen kan pludselig gaa i Knas under En. En Sprække, gjennem hvilken man forsvinder. Havet har sine Falddøre som et velindrettet Theater.

Den, som beslutter sig til at gjennemvandre et Næs, træffer ved hvert Trin hvasse Kanter og Kamme, Branter, beklædt med fugtig Mose, — brusende Fosse, der opløse sig i Skum, — Klippeblokke, store som Huse, i Form af Skulderblad, Laar og andre menneskelige Dele, en uhyggelig Anatomisal af flaaede Klippestykker. Det er ikke for Intet at disse Rifler paa Havkysten heder côtes*). Vandreren faar redde sig saa godt han kan af denne Røre af Ruiner. At vandre frem efter Benbygningen af et Kjæmpeskelet, saaledes er omtrent hans møisommelige Opgave.

Sæt et Barn til dette Herkulesarbeide.

Den lyse Dag skulde være god at have havt, nu var det Nat. En Veiviser var nødvendig, Barnet var alene. En Mands Styrke vilde ikke have været formeget her, og der var blot

*) …es — Kysten — betyder ogsaa Ribben.

Naomhthar hainm, gjentog Irlænderinden.

Adveniat regnum tuum*), vedblev Doktoren.

Que votre règne arrive, sagde Provençaleren.

Tigeadh do rioghachd, sagde Irlænderinden.

Vandet stod de Knælende helt op til Skuldrene. Doktoren vedblev:

Fiat voluntas tua**).

Que votre volonté soit faite, stammede Provençaleren.

Og den irske og baskiske Kvinde fremstødte:

Deuntar do thoil ar an Hhalàmb!

Sicut in coelo, sicut in terra***), sagde Doktoren.

Ikke en Røst svarede ham.

Han sænkede Blikket. Alle Hovederne vare under Vand. Ikke en Eneste havde reist sig. De vare druknede knælende.

Doktoren tog Flasken, som han havde stillet paa Kahytstrappen, i sin høire Haand og løftede den over sit Hoved.

Vraget sank.

Idet Doktoren sank, fremmumlede han det Øvrige af Bønnen. I Begyndelsen var den øvre Del af hans Legeme synlig over Vandet, saa blot hans Hoved, og tilslut saa man blot hans Arm, som holdt Flasken ligesom for at vise denne til det Uendelige.

Armen forsvandt. Det dybe Hav var aldeles roligt, det krusedes ikke mere end et Oliefad. Sneen vedblev at falde.

Der svømmede Noget paa Overfladen og førtes af Bølgen bort i Natten. Det var Flasken.

*) Til os komme dit Rige.
**) Ske din Villie.
***) Som i Himmelen saa og paa Jorden.

Ægteviede i Mai Maaned.

I Trefoldighedskirken:

2den: Kand. theol. Thorgeir Broch og Frk. Henriette Aminda Lerow; mek. Arb. Martin Clausen og Jfr. Bine Gehrken; Skomagersv. Hans Johnsen Skarning og Pige Christiane Sporch; Maskinist Ole Andreas Christiansen og Jfr. Nicoline Gurine Olsen. 4de: Garvermester Johannes Olsen Eng og Jfr. Berte Larine Helgesen; Skræddersv. Johannes Johannessen og Pige Maja Stina Dahl. 5te: Arbeider Ole Paulsen og Pige Ronnaug Hansdatter; mek. Arbeider Anton Severin Sørensen og Pige Jensine Severine Andersdatter. 8de: Skibstømmermand Oluf Monsen og Pige Grete Torgersdatter; Jernstøber Johan Martin Hansen og Pige Amalie Charlotte Christiansdatter. 10de: Kand. farm. Peder Hals og Frk. Marie Sofie Michelsen. 12te: Skræddersv. Ole Johannessen og Pige Malene Gulbrandsdatter; Kjøbmand Morten Qvist Hansen og Frk. Julie Constance Schrøder. 14de: Snedkersv. Olaf Aagesen og Pige Elen Christine Jakobsdatter. 18de: Kirkesanger Carl Johan Odegaard og Jfr. Alette Arnesen. 22de: Brandkonstabel Constantin Julius Johnsen og Pige Elen Andrea Christofersdatter. 26de: Styrmand Peder Johannessen Røhn og Jfr. Lovise Tollander. 29de: Fabrikmester Conrad Magnus Herman Bjerke og Jfr. Charlotte Henriette Jakobsen. 30te: Billedskjærer Carl Martin Solberg og Jfr. Cathrine Marie Sommer.

Kristiania Torvpriser

den 17de Juni 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	72	2	108
Do. Vold	2	„	2	24
Halm af Rug	„	96	1	12
Do. - Byg	1	60	1	96
Do. - Havre	1	24	1	60
Havremel	7	„	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	1	12	„	„
Do. - Tønde	2	24	„	„
Byg	3	24	3	48
Havre	2	„	2	24
Smør pr. Bpd.	2	24	2	72
Flesk	1	86	1	48
Oxekjød	1	„	1	12
Kalvekjød	1	„	1	48
Faarekjød	1	„	1	24
Granved	2	„	„	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i det sydlige Norge og staar lavest paa Østlandet. Østlig Vind med klart, varmt og tørt Veir i Nordland, Nordlig til Vestlig nordenfor Stat, Vestlig paa Vestkysten, Sydlig paa Østlandet. Regn i Kristiansund, Dovre og Skudesnæs. Kjøligt Veir. Udsigterne ere til godt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Subskriptionen for J. Sverdrup.

Bidrag kunne — foruden til Halvor Schou, Kristiania — sendes til følgende af Indbyderne:
Ritmester Jacob Borch (Drammen).
Statshauptmand Johnson (Kristianssand).
Konsul Sømme (Stavanger).
— Michael Krohn (Bergen).
— Nicolay Knudtzon (Kristiansund).
Bankdirektør O. A. Krognæs (Trondhjem).

Lister ville derhos blive tilstillede Mænd i de forskjellige Byer og Landdistrikter, hos hvem altsaa Antegning og Indbetaling af Bidrag kan ske.

I Kristiania er Liste udlagt i Hjula Væveries Udsalg (Grosch's Gaard) nær Torvet.

Tilsalgs.

Portvin & Sherry

af god Kvalitet sælges til **meget billige** Priser ved **Ernst Emil Aubert,** Kirkegaden 10 b.

Côteaux de Saumure

(Hvidvin direkte fra Vinbjergene) anbefales som den bedste Desertvin og sælges billig ved **Ernst Emil Aubert,** Kirkegaden 10 b.

Røde Vine.

Medoc-Listrac og Champigny anbefales og sælges billig ved **Ernst Emil Aubert,** Kirkegaden 10 b.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Æsker samt større og mindre Dele hos **Hans Udnæs,** Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

TIL NEW-YORK

fra Kjøbenhavn den 30te Juni **directe** pr. Dampskib **„Fulton"** 1730 Tons, tilhørende **North-American Lloyd.**

NB. Afreise fra Christiania den 27de og 29de Juni.

O. Svenson,
General-Agent for Norge.

Passagerer med Dampsk. **Fulton** ville blive ledsagede af en yngre, velbekjendt Mand fra Gøteborg, der tidligere har tjent som Officer i Unionsarmeen.

Fultons Gjennemsnitstid mellem Kjøbenhavn og New-York er beregnet til 13 Dage, og vil saaledes hele Reisen herfra tilbagelægges paa ca. 14 Dage, hvilket er den hurtigste Befordring, som herfra kan tilbydes.

O. Svenson,
Kontor: Store Strandgade.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Ingeniør Harald Frølich

(Jernbanetorvet 5)

anbefaler af egne Fabrikata:

Mousserende Drikke

fra Mineralvandfabrikken.
(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkarafler

fra Kristiania Sifonfabrik,

og

7|8" **Berg-Patroner**

fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

Liasenner

sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,** 15. Kongensgade 15.

Hele min Beholdning af

Marmorvarer og Naturalier

bestaaende af:

smukke **Vaser, Urner, Opsatser, Thermometre, Koraller** etc. etc. bortloddes à 24 ß pr. Lod. Hvert **5te** Numer udkommer med Gevinst. **Ernst Emil Aubert.** Kirkegaden 10 b.

Cigarer.

Gode og aflagrede Cigarer til 2, 3 og 4 ß pr. Stk. erholdes i **Cigarbutikken,** Kirkegaden 10 b. **Ernst Emil Aubert.**

Fra Kommissionslageret for

Munksjø Papfabrik i Jønkøping

anbefales: **Forhudningspap i Ruller,** utjæret og tjæret; det bedste Middel mod Træk fra Vægge og Gulve. **Asfaltpap til Tagdækning i Ruller,** uigjennemtrængelig for Vand og ildfast, ifølge Departementets Bestemmelse.

Begge Sorter prisbelønnede ved Industriudstillingerne i

Karlstad 1862. Malmø 1865.
Stockholm 1866. Paris 1867.
Stockholm 1868.

Fr. Berghaus.

Tjeneste ledig.

En stor, stærk Karl, med **gode Anbefalinger for Orden og Ædruelighed,** kan strax erholde Tjeneste ved at henvende sig i Dagbladets Expedition.

Tilleie.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No.24, 3die Etage, tilvenstre.

Tilleie forlanges.

En liden Tomt, om muligt med et Skur paa, ønskes leiet, helst nær Jernbanetorvet.
C. J. Lie.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

130

Tredie Bog.

Barnet i Natten.

I.

Chess-Hill.

Stormen var ikke mindre voldsom i Land end paa Søen.

Den samme, vilde Fremfærd af de af sit Fængsel løsslupne Elementer herskede rundt omkring det forladte Barn. Den Svage og den Uskyldige staa sig kun slet under Udbrudet af de blinde Kræfters ubevidste Vrede. Skyggeverdenen gjør ingen Forskjel, og Naturen har ikke den Modergodhed, som man tilskriver den.

Kulden havde noget Ubevægeligt ved sig.

Ikke et Haglkorn. Den faldende Snees Tykhed var forfærdelig. Haglkornene hamre, slaa, rive, bedøve, knuse; Snefoget er værre. Snefoget, ubevægeligt og mygt, udfører sit Arbeide i Stilhed. Rører man ved det, saa smitter det. Det er uskyldigt paa samme Maade, som Hykleren er oprigtig. Det er ved langsomt paa hverandre faldende Hvidheder, at Snefoget voxer til Lavine og Svigen til Forbrydelse.

Barnet havde vandret uophørligt videre i Taagen. Taagen er en myg Hindring, og deri stikker dens Farer. Taagen er som Sneen fuld af Forræderi. Barnet, indviklet i en sælsom Kamp med alle disse Farer, havde endelig naaet Chess-Hill. Det befandt sig uden at vide det paa et Næs, med Havet paa hver Side, og det kunde ikke i denne Taage, i denne Sne, i dette Mørke styre feilagtig Kurs, uden at tumle ned, til Høire i Vikens dybe Vand, til Venstre i det aabne Havs Bølger. Barnet vandrede uden at ane det mellem to Afgrunde.

Portlandsnæsset var i de Dage yderst ujevnt. Det har nu Intet tilbage af dets daværende Formationer. Siden man faldt

131

paa den Idee at forarbeide Portlandsklippen til romersk Cement, har hele Klippen undergaaet en Forandring, som aldeles har forandret dens oprindelige Udseende. Man finder vistnok endnu Mergel og Sandsten, der skyder op af Mineralleier som Tanden af Tandkjødet; men Hakken har afhugget og udjevnet alle disse fremstaaende ujevne Spidse, paa hvilke Havørnene sloge sig ned i modbydelige Grupper. Rav, Bly eller Skifer, hvoraf der fordum var tre ulige Slags, nemlig en grøn, en blaa og en salviefarvet, finder man ikke der længer. Ræven, Grævlingen, Odderen, Maaren er forsvundet. Paa Portlandsodden har der som paa Cornouaillesodden været Stenbukke, men de ere borte. Man fisker endnu paa enkelte dybere Steder Rødspætter, men Laxen er blevet bortskræmt og gaar ikke mere op ad Weyfloden for at lægge sin Rogn. Man ser ikke nu mere som paa Dronning Elisabeths Tid disse gamle, ubekjendte Fugle, store som Spurvehøge, og som huggede Æbler i Stykker for blot at æde Kjærnen. Man ser ikke mere disse gulnæbbede Kraaker — paa Latin pyrro-corax, der vare usle nok til at kaste brændende Kviste paa Hustagene. Man ser ikke mere Stormfuglen, fulmar, der flyttede ud fra det skotske Arkipel, og af hvis Næb der udrandt en Olie, som Øboerne brændte i sine Lamper. Man møder ikke længer ved Ebbetid Legendens gamle Uhyre, der havde Fødder som et Svin og brølede som en Oxe. Paa det i vore Dage uigjenkjendelige Portland har der aldrig været Nattergale som Følge af Mangel paa Skog, men Falke, Svaner og Edderfugle ere blevne borte derfra. Portlandsvædderen har nu for Tiden fedt Kjød og fin Uld. De magre Faar, der for to Aarhundrede tilbage beitede paa disse salte Marker, vare smaa og havde seigt Kjød og sammenfiltet Uld, som det sig hør og bør keltiske Hjorder, som gjætedes af løgædende Hyrder, der levede i hundrede Aar, og som paa en halv Mils Afstand gjennemb[illegible] et Brystharnisk med sin alenlange Pil. Nutidens Che[illegible]

Dagbladet.

No. 138. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. **Fredag den 18de Juni 1869.** Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Gøteborg, 16de Juni. Kunstnermødet har besluttet at henstille til Sveriges, Norges og Danmarks Regjeringer at indkjøbe Kunstsager fra Nabolandene. Det bestemtes, at lignende Kunstnermøder skulde afholdes hvert 3die Aar afverlende paa forskjellige Steder i Norden.

Paris, 17de Juni. Dom er afsagt i Bladet „Rappels" Proces. Darlieux er dømt til Fængsel i 4 Maaneder, Arnould i 6 Maaneder og Trykker Schiller i 1 Maaned samt 1,000 Francs Bøder.

Madrid, 17de Juni. Cortes har med 193 St. mod 45 vedtaget Serranos Regentskab. Silvella er desegneret til Udenrigsminister.

Wildbad, 17de Juni. Feldtmarskalk Wrangel er igaar død af Lungeslag.

Paris, 17de Juni. Iblandt Grubearbeiderne ved Etienne havde nogle Arrestationer fundet Sted. Oprørsbander forsøgte at befri de Arresterede. Tropperne gave Ild. 6 a 10 Personer bleve dræbte og 33 fangne. De øvrige flygtede.

Aas Landbrugsskole og Trændsalg.

Ligesom jo Aas Landbrugsskole efter dens Bestemmelse skulde være en Mønsteranstalt idetheletaget, saa burde jo ogsaa Almenheden kunne forudsætte det samme om dens Planteskole iserdeleshed. Og hvem skulde da tænke, at den var blottet for de til enhver Tid mest efterspurgte Træ- og Buskvækster, hvortil vel iblandt andre navnligen maa regnes Gravenstene, Bergamotter, Keiserindepærer, Blommer og Stikkelsbær? Thi vel synes det, at der paa den ene Side naturligvis maa tages et bestemt Hensyn til Almenhedens Behov og paa den anden til Anstaltens pekuniære Fordel. Ikkedestomindre viser der sig en saadan Mangel, og det paa den for vedkommende Bestiller mulig fortrædelige Maade, idet han nemlig, efterat have sendt sit Opgivende allerede i Slutningen af Marts eller Forsiningen afApril, ikke paar Besked tilbage før et godt Stykke ud i Juni Maaned, da man endelig her pr. Damp overraskes med en vis Brøkdel af det Forventede. Termed er man jo afslaaren for det Aar fra al Adgang til Forsyning fra anden Kant. Ifjor fremkom her saaledes et mindre Antal Gravenstene end bestilt, medens andre Æblesorter, som ogsaa vare opførte paa Landbrugsskolens Priskurant, fuldkommen manglede. For at bøde paa denne Mangel gav man tilbedste den besynderlige Villaarlighed, at man sendte og beregnede sig for andre Sorter, som ikke var forlangt. Og iaar manglede Gravenstene, Bergamotter og Keiserindepærer ganske, uagtet de findes opførte paa samme Prisliste. Ligeledes fattedes Blommer og Stikkelsbær, som dog heller ikke findes paa Listen ligesaalidt som de saa almindelig efterspurgte Slyngplanter.

Dette drages ingenlunde frem af Lyst til at synge med i Dagens Klagekor. Men al den Stund man som Samfundsmedlem har en Smule Delagtighed i de Samfundets Interesser, kan man ikke være ganske ligegyldig for en Indretning, som Folket, og det af fattigt Folk, med saa stor Bekostning underholder for at udfylde et vist Behov. Desuden bør ikke Landbrugsskolen selv have videre imod, at man saaledes søger at skjærpe dens Opmærksomhed for paafaldende Mangler, medens den jo ogsaa dermed gives Anledning til Forsvar.

Forøvrigt menes det, at dersom Aas Landbrugsskole i Egenskab af Trændsælger ikke kan drive det videre end til en saadan Halvhed, da vil det være bedre, at den heltud overlader denne Virksomhedsgren til den private Foretagsomhed, der mindre vil skuffe Almenhedens Forventninger.

Til Slutning skal dog heller ikke den Erkjendelse tilbageholdes, at Skolens Plantelevering med Hensyn til Vært, Optagelsestid, Indpakning osv. neppe lader videre tilbage at ønske, medens der oftere i disse Henseender skal findes Mangler ved private Forsendelser.

Romsdalen, 8de Juni.

Flerstemmige Sange for blandet Kor,

samlede og udgivne af Aug. Abrahamson. Christiansand 1869. C. N. Berges Forlag. 36 Sider 8vo. Pris inden. 36 ß.

Som bekjendt eier vor Literatur forholdsvis righoldige Samlinger af flerstemmige Syngestykker for lige Stemmer, medens den næsten ganske mangler Materialier for blandet Kor. Grunden hertil turde væsentlig være at søge i den Omstændighed, at Sangforeninger af Damer og Herrer hidtil kun sjeldnere har dannet sig her i Landet, og at paa de Steder, hvor de har existeret, enten Instruktøren har været istand til selv at tilveiebringe passende Harmoni, eller man har besiddet musikalske Kræfter til at tage fat i vanskeligere Sager og har saaledes hævet kunnet benytte Operaer som Materiale.

Vor Tid synes imidlertid at vise en saa fremtrædende Tilbøielighed for flerstemmig Sang, at den Tid vel neppe bør antages fjern, da man paa mange Steder vil komme til at oprette blandede Sangkor, især hvis et brugbart og passende Materiale uden altfor store Opofrelser lader sig tilveiebringe. Og Begyndelsen til et saadant Repertoire bydes Publikum i nærværende Sanghefte. Udgiveren har i flere Aar instrueret et meget talrigt, i sidste Vinter tillige et mindre, Kor af ulige Stemmer. De fleste af Heftets 22 Sange forefindes saavidt bekjendt kun udsatte for Mandskor i andre Samlinger, og det er saaledes rimeligt, at han har harmoniseret dem for en af sine Sangforeninger, hvor han da har havt Anledning til at høre dem foredragne og derefter foretage de fornødne Rettelser og Forbedringer, inden han har udgivet dem.

Foruden 3 forhen utrykte Melodier, 2 af Musikinstruktør Christensen og 1 af Udgiveren, indeholder Samlingen Melodier af Kjerulf, W. Thrane, L. M. Lindemann, Prinds G....., Geijer, Cronhamn, C. F. Weyse, A. P. Berggreen, Hansen, C. A. Stieler, C. M. v. Wiber, Kuntze o. fl. samt desuden flere af vore vakre Folketoner.

Af vore egne Digtere findes Bjerregaard, Welhaven, Bjørnson og Chr. Janson repræsenterede, af svenske Runeberg, Geijer og Lindblad og af danske Hertz og Ingemann.

Saavel det musikalske som det poetiske Indhold synes at være lagt an paa at give Udtryk for Livets forskjellige Stemninger fra det rent Religiøse til det rent Dagligdagse. Hvorvidt Udgiveren i denne Henseende kunde været heldigere, end skeet, kan ikke saa let afgjøres endnu, da han har tænkt sig Samlingen forsat muligens gjennem flere Bind, dersom nærværende Hefte finder velvillig Modtagelse. Hvad, der om dette i denne Henseende kan udtales, er, at det leverer vakre Melodier til Digte, som det gjør En godt at kunne synge.

Samtlige Melodier ere udsatte for 4 Stemmer med Undtagelse af No. 4, „Parce Domine" af Palestrina, der er bearbeidet for 3, og No. 2 og 6, af hvilke den første, Melodi til Runebergs „Torpflickan" og Heftets vidtløftigste Arbeide, er udsat for 5 Stemmer, tildels med Sopransolo desforuden, — og den sidste, en vakker, forhen utrykt Melodi til Bjørnsons „Over de høie Fjelde" for Sopransolo med 4-stemmigt Conbocca-Kor. Begge disse sidstnævnte ere komponerede af Instruktør Christensen.

For Harmoniens Vedkommende maa det være tilstrækkelig Garanti, at Manuskriptet sees at være gjennemseet af vor almenyndede Komponist og Harmoniker Organist F. A. Reissiger.

Forøvrigt tro vi at turde udtale den Overbevisning, at nærværende Sanghefte ikke alene ved sin Prisbillighed og sit Udstyr, hvori t. Ex. Behrens's Mandssange staar langt tilbage, men ogsaa ved sit virkelige saavel musikalsk som poetiske Værd vil ved at anvendes, skaffe sig selv den bedste Anbefaling. G.

Hvad er Konservatisme? og hvem har bidraget mest til at vedligeholde vor Forfatning?

I denne Tid, da saamange Misforstaaelser spores om de politiske Formaal, og Nogle endog have søgt at hævde sig Navn af „Zions Vægtere" og Grundlovens og Unionens faste Støtter, ligeoverfor det nuværende Storthings frisindede og nationale Flertal, tør det mere end ellers være gavnligt, at gaa lidt tilbunds i de politiske Grundsætninger og prøve Arten og Karakteren i de Begivenheder og Rørelser, som finde Sted rundt om os. Ved saadan Prøve finder man Sandheden midt under den Forvirring, Partilidenskaben og Overdrivelserne saa tidt bringer; og „Sandheden vil frigjøre os". Vi havde derfor længe ventet, at Nogen vilde gaa dybere i Granskningen af de politiske Rørelser, som under dette Storthing have fundet Sted og paavise deres Grund og deres Maal, forat den store Almenhed ikke længere skulde være udsat for den Misvisning, eller endog blot for Frygten for Misvisning i dens Søgen efter de gyldige og varige Grundsætninger, som snart i Gjerningen, snart i Ord og Skrift ere fornegtede af det ene eller andet Parties Tilhængere i Storthinget og vore Dagblade. Forsvarerne for de grundlovsstridige Projekter om absolut Veto, Tokammer og ny Rigsakt have beskyldt Tilhængerne af aarlige Storthing, Udvidelse af Stemmeretten osv. for at være „røde Republikanere" osv., medens disse Sidste igjen med ikke mindre levende Overbevisning have gjengjeldt Beskyldningerne for Radikalisme. Nu! enhver Mand er Partimand: Enhver maa jo nemlig føle Forpligtelsen til at indtage sit Standpunkt paa den ene eller den anden Side af de stridende Partier. Men Tvivlen og Mangelen paa Oversigt vil bringe de Fleste til at være mest tilbøielige til at holde sig paa den konservative Side. Og derfor gjælder det først og fremst at klare, hvad der menes med Konservatisme.

Dette Hovedspørgsmaal har en dygtig og skarpsindig Forfatter under Mærket „rtl." greiet ud i en Række Artikler i „Bergensposten". Det er paa disse Artikler, vi ønskede at henlede Opmærksomheden, saa at de kunde blive læste og overveiede i en langt videre Kreds, end sandsynligvis vil blive Tilfældet, saalænge de kun findes i et, om end større og antagelig forholdsvis til de øvrige udenfor Kristiania udkommende Blade mere udbredt, Blad. Vi ville derfor herigjennem tillade os at opfordre den ærede Forfatter til snarest at lade disse 6 Artikler trykke som særskilt Bog eller som Hefte, saa de lettere kan naa den Udbredelse, de efter sin Gjenstand og sit Indhold fortjene. En rolig, lidenskabsfri Undersøgelse af saa store Spørgsmaal, som i disse Artikler berøres og drøftes, maa under de forhaandenværende Omstændigheder vistnok være kjærkommen for mere end En; mangen En vil heri kunne finde Beroligelse for sine plagende Fremtidssyner og Tvivl. Som det synes, er Forfatteren en ældre Mand, der lever fjernt fra Hovedstaden og de Brydninger, som finde Sted mellem Partierne. Han har seet alle Bevægelserne fra et roligt, upartisk Standpunkt.

Vi skulle for at give et Indblik i Forfatterens Fremstilling og hans Opfatninger alene bede følgende Slutningsled af sidste Artikel optaget: „Min Hensigt har været at bevise, at den Bevægelse, der nu gaar gjennem Landt, ikke er noget Kjendetegn paa samfundsfarlige, revolutionære Tendenser, men et nødvendigt og naturligt Udtryk for, at Samfundet gaar fremad. De, der bære Bevægelsen, ere ingenlunde farlige Samfundsforstyrrere, men tvertimod vore bedste og isandhed sindigste Borgere. Der arbeides nu kraftigt i Landet, og vor Politik bliver Dag for Dag mere og mere sund, mere og mere almen. De Herrer, der ikke forstaar eller vil forstaa Tiden, men blot skjælder vore bedste Folk ud, — de, som enten ser eller vil se i Tidens Arbeide blot „ophylede Opinioners" Virken, — de, som tror eller vil tro, at vore Fremskridtsmænds Virksomhed ene og alene er myntet paa Gjenvalg og overhovedet paa Fremme af egne Interesser, — de, der gotte sig eller gjerne ville gotte sig med den Tanke, at den gode gamle Tilstand snart vil komme igjen, da et enkelt lidet Koteri med et enkelt stort Blad til sin Raadighed ansaa sig eneberettiget til at føre det store Ord, eneberettiget til at lede Opinionen efter sine verlende Indfald, sine kommende og gaaende Sympathier og Antipathier, — disse Herrer, der for Øieblikket ere konservative, hvor hele Landet vil frem, medens de anbefale Reformer, der vilde vriste os mange Herrens Velsignelser og Frugterne af mange Aars tungt Arbeide ud af Hænderne, — de kunne isandhed takke sin Gud for, at deres Magt er brudt! Thi naar de en Dag længe efter denne have faaet sin Opfatning klarnet og sin Tænkemaade forædlet, hvilket vi ville haabe, saa ville de føle sig beroligede ved Intet at have udrettet. Bevidstheden om at have formaaet eller virket Noget til at sinke Fædrelandets Fremadskriden, eller til at berøve det vundne Frihedsgoder, maa være tung at bære!"

Fremdeles ville vi tillade os at citere følgende Linier fra en af de foregaaende Artikler ligeledes kun som en Prøve: „Der gaar for Tiden en Luftning af politiske Interesser gjennem Landet. Det var hellerikke for tidligt, at vi kom ud af den Atmosfære af Blaserthed, der i en Række af Aar har forkuet os, og under hvis Tryk det har været anseet for god Tone at trække paa Skuldrene ad ethvert Udtryk af Almenaand. Med fornemt, dumt, dovent Hovmod har man forhaanet offentlige Interesser, der have tilkjendegivet sig i Skrift som i Tale; og have Udtalelserne været ophøiede over Haan, saa har man gaaet løs paa Vedkommendes Bevæggrunde. Herfra skriver sig det lidet tækkelige Fænomen, at saa mange ædle og varme Tanker og Udtalelser i den taabelige Ultrakonservatismes eller rettere Nihilismes Leir bleve betegnede med Udtryk som „Bygdepatriotisme", „Stuepolitik", „Avissmøreri", „Popularitetsjagt", „Reformraseri", „Indbildsthed" o. s. v. Alle disse elskværdige Udgydelser have sin Grund i en skjæv subjektiv Opfatning af Politiken. De gode Herrer Nihilister maa selv paa en vis Maade undskyldes; thi de stakkars Folk have jo ikke Forstand paa den Ting, som kaldes Almenaand, og ere sig saaledes vel bevidste, at om de selv vilde befatte sig med Politik eller noget, der lugtede af Almeninteresse, saa kunde et eller flere af de forannævnte Prædikater derpaa anvendes. — — — Men vor Daddel rammer saa meget skarpere de Herrer, og de ere desværre mange, som for enhver Pris have søgt at holde Reformen ude, og som til dette Øiemed netop have arbeidet paa at skabe en nihilistisk Stemning i Landet og derved svækket Borgeraanden, for senere at kunne fremstille Mangelen paa samme som Argument for det Bestaaende. Istedetfor at opmuntre Folk til at gjøre sig værdigt til Reformer som Jury, kirkelig og udvidet borgerlig Stemmeret, ubunden Privatvirksomhed, kommunal Emancipation, parlamentarisk Regjering, aarlige Storthing osv., har disse Herrer spekuleret i vore Pjalter og søgt at overtyde Folket om, at Sligt ikke passer for vor Usseldom. Paa denne Maade har man arbeidet paa at nedbryde Folkets Selvagtelse og dets Tillid til sin Evne og Magt. Man har faaet Folket til at tro paa, at det nu engang af de lokale Forholde og sit tarvelig beskaarede Livsbrød er slaaet til en Skilling. Man har faaet det til at tro, at Naturen selv har forbudt os at naa de Mønstre, vi se for os i andre civiliserede Lande eller at kunne virkeliggjøre de Planer for Fædrelandets Lykke, som nogle af vore bedste Borgere have udkastet med Opofrelse af sine private Interesser, sin Ro og mangengang sin Helse. Hvis ikke denne Spekulation i Pjalterne har sin Grund i en ualmindelig Dumhed eller Uvidenhed, saa er den yderst skammelig, og den har desværre i altfor stort Mon og altforlænge naaet sin Hensigt. Kommer man først til at tro, at Forsøget paa at arbeide sig opad er forgjæves, saa arbeider man ikke længere. Lysten og Livet er da borte, og man kaster sig udelukkende paa de Ting, som man dog ved vil afgive nogen Frugt. Dette har i de forløbne 10—20 Aar været Tilfældet med vort Land, og deraf kommer det ogsaa, at dette Tidsrum med god Grund har været betegnet som materialistisk."

Idet vi gjentage vor Anmodning til den ærede Forfatter Hr. rtl. om at lade de nævnte Artikler komme til videre Udbredelse gjennem Boghandelen, skulle vi dog henstille til ham i enkelte Dele at forkorte dem og maaske i andre Dele igjen fuldstændiggjøre dem.

B. + E. + X.

Udlandet. Englands mangelfulde militære Organisation er paany bleven bragt paa Bane i Underhuset af Lord Elcho, som i Mødet den 10de havde stillet det Forslag, at der ufortøvet skulde dannes en tilstrækkelig og effektiv Reservehær, og han motiverede det meget udførlig. Efterat have bemærket, at Englands Hær bestod af tre Dele, de hvervede Tropper, som kunde benyttes i Udlandet, Militsen, hvori Tjenesten idetmindste i Theorien var en tvungen Sag, og som ikke kunde bruges udenfor Landet, og af de Frivillige, som slet ingen Løn oppebare, erklærede Lord Elcho, at enhver Mand i Principet var forpligtet til at forsvare sit Land og altsaa til at gjøre militær Tjeneste. Man maatte imidlertid først see, hvorledes man bedst kunde drage Nytte af de forhaandenværende Kræfter. Hvad Hæren angik, da maatte den have en Reserve, som stod udenfor den, og af de hertil fremkomne Planer foretrak han det af Sir James Grahams anbefalede System. Tjenestetiden for de hvervede Tropper skulde derefter være 21 Aar, nemlig 7 Aar i Linien, 7 Aar i den første Reserve, der skulde være forpligtet til at gjøre Tjeneste i Udlandet, og 7 Aar i den anden Reserve, som alene skulde benyttes til Landets Forsvar. Man kunde godt strax forsøge dette System ved Siden af det gamle, og Hæren kunde da i Løbet af fjorten Aar uden stor Forøgelse af Udgifterne have en Reserve paa 130,000 Mand, hvoraf man kunde raade over Halvdelen til Tjeneste i Udlandet. En Del af Militsen burde være forpligtet til at tjene i Udlandet, enten efter en bestemt Regel, eller, hvad han foretrak, efter Lodtrækning. Man burde hvert Aar udskrive 5000 Mand ved Lodtrækning. Havde England ikke været omgivet af Havet, vilde det for længe siden have havt Udskrivning ligesaa vel som Frankrig og Preussen, og dets Beliggenhed sikrede det ikke mere i samme Grad som forhen. Ingen beklagede mere end han, at 5½ Millioner Mennesker stod under Vaaben paa Fastlandet, og vare tagne fra Fredens Gjerning; men det var netop i Fredens Interesse, at han ønskede, at England skulde have en stærkere Hær til sin Raadighed. „Storbritannien," tilføiede Lord Elcho, „kan lade sig nøie med de Seire, som det har vundet paa Valpladserne. Vi ønske ikke at blande os i Fastlandets Anliggender, men der kan indtræde Omstændigheder, under hvilke vore Interesser og vor Ære, hvor gjerne vi end ville leve i Fred og drive vore Handelsforretninger, nødsage os til at tage Del i en eller anden fremmed Krig." — Flere Medlemmer støttede Lord Elcho. Krigsminister Cardwell erklærede, at han i Meget var enig med ham, navnlig med Hensyn til Nødvendigheden af en Reserves Dannelse; men en 21aarig Tjenestetid var for lang. Imod Hovedpunktet i Lord Elchos Forslag, nemlig den tvungne Udskrivning, udtalte Krigsministeren sig imidlertid med den største Bestemthed. Der var allermindst Grund til en saadan Forholdsregel paa en Tid, da Tilgangen til Hæren og Militsen var livligere end nogensinde, medens Antallet af de Frivillige stadig voxede. Kunde der nogensinde være Tale om at ty til tvungen Udskrivning, maatte det være i den yderste Nød; den var det allersidste Hjælpemiddel. — Efterat Diskussionen endnu i nogen Tid var bleven fortsat, tog Lord Elcho sit Forslag tilbage.

Efterretningen i de officiøse franske Blade om, at det lovgivende Korps skulde indkaldes til en overordentlig Session i Slutningen af denne Maaned, har hurtig bekræftet sig, idet Journal officiel for den 9de offentliggjør et keiserligt Dekret om Indkaldelsen.

De officiøse Blade i Paris beskjæftige sig uafbrudt med at undersøge, hvilken Politik Keiseren efter Valgene bør slaa ind paa i det Indre. Pays bebuder en hel Række praktiske Reformer, hvoraf den store Masse især vil høste Fordel, saaledes en billigere Fordeling af de direkte Skatter, en betydelig Nedsættelse af Konsumtionsafgiften i Byerne, Skattelettelser for Bønderne m. m. Man har kaldt disse Reformer Keiserdømmets „socialistiske" Program. Peuple indeholder en Artikel, som i det Væsentlige gaar ud paa Følgende: Dersom det var nok for en Regjering at have en parlamentarisk Majoritet, var der ingen Grund til at beskjæftige sig med Valgbevægelsen, og Keiserdømmet kunde i Fred sove paa sine Laurbær; men den blotte Majoritet gjør ikke Sagen klar. Pitt var stærk, medens han endnu kun havde en Minoritet at støtte sig til, og Guizot var yderst svag, da han havde en stor Majoritet for sig. Det Første, som tildrager sig Opmærksomheden, er den Omstændighed, at flere nye, hidtil ubekjendte Mænd pludselig ere traadte frem i forreste Række. Vælgerne have mange Steder, hvad enten der var Tale om radikale eller konservative Kandidater, følt Trang til at prøve nye Kræfter. Dernæst er det iøinefaldende, at Oppositionen har gjort Fremskridt, hvad der fremgaar af en Sammenligning imellem Stemmegivningen i 1857, 1862 og 1869. Minoriteterne ere stadig blevne større, og skulde det vedblive at gaa frem i samme Progression, maatte Valgene i 1875 imødesees med de største Bekymringer. Det vilde være en stor Feil ikke at tage Hensyn til denne Strømning. Ved Reaktion kan der Intet udrettes; thi den offentlige Mening lader sig ikke tvinge. Dynastiet maa sørge for, at denne Strømning ledes i dets og Landets Interesse, og hertil udfordres der, at et venstre Centrum anerkjendes som en Bestanddel af de keiserlige Institutioner, og at Majoriteten kommer til at indtage en mere fremragende Plads. Det gaar ikke længere an, at Mænd, som misbillige en eller flere af Ministeriets Foranstaltninger, strax udraabes for Keiserdømmets Fiender og drives over til den systematiske Opposition. Naar de anerkjende Forfatningen og Keiserdømmet, staa de overfor Keiseren i samme Stilling som de Deputerede af Majoriteten, og der er ingen Grund til at afskjære dem fra Udsigten til at faa Del i Landets Styrelse. Ved saaledes at udelukkes blive de voldsomme og hensynsløse og tænke kun paa deres Popularitet. Vide de derimod, at de kunne komme til at afløse de Ministre, som de angribe, blive de mere betænksomme, og de ville ikke i Forening med det revolutionære Parti undergrave Grundlaget for en Magt, som kan komme i deres egne Hænder. Keiserdømmet kan kun svække den systematiske Opposition ved at anerkjende den konstitutionelle Opposition og stille sig i et velvilligt Forhold til den. Hvad Majoriteten angaar, da maa man ikke forlange, at den viser den Selvfornegtelse, som den hidtil har lagt for Dagen. Den maa have en selvstændigere, mere øinefaldende Andel i de Forholdsregler, som føres igjennem; først derved bliver den en virkelig Støtte for Regjeringen. Naar der vedtages betydningsfulde Love, maa det ikke se ud, som om det lovgivende Korps ikke har anden Opgave end at votere Regjeringens Forslag; Repræsentationen bør direkte medvirke til Reformerne og dele Æren med Keiseren.

At saadanne Udtalelser i den officiøse franske Presse vedligeholde Troen paa, at der forestaar vigtige Forandringer i Frankrig, er let at forstaa, og der knytter sig hertil Rygter om et Ministerskifte.

Offentliggjørelsen af et Brev fra Persigny til Ollivier har bidraget til at give Rygterne om et Ministerskifte nyt Liv i Paris. Der fortælles, at Persigny tillige har overleveret Keiseren et Memorandum, hvori han udførlig udtaler sig om den Politik, som Keiserdømmet bør følge efter Valgene. Persigny har altid havt Ord for at høre til yderste Høire blandt Keiserdømmets Tilhængere, og hans Forbindelse med Ollivier, der staar paa yderste Venstre i Keiserdømmet, tyder paa, at der har dannet sig en Koalition imod Rouher. Ministeriets Stilling maa vistnok være meget svækket, naar en Mand som Persigny saa stærkt fordømmer dets Færd; men de officiøse Blade forsikre iøvrigt stadig, at der ingen Forandring vil foregaa, førend det lovgivende Korps har været samlet, og i Korrespondancerne til L'Indép. belge paastaaes det Samme. Med afgjort Sikkerhed vides dog som sædvanlig Intet herom.

Kongen af Preussen er ifølge berlinske Blade kommen sig saa vidt, at han i disse Dage kan tiltræde den i længere Tid bebudede Reise til Hannover og Bremen. I Paris har det været en meget udbredt Mening, at Udsættelsen af Reisen mindre havde sin Grund i Kongens Helbredstilstand end i Frygten for fiendtlige Demonstrationer fra Hannoveranernes Side.

I den lille franske Stad Saint-Dizier i Departementet Øvre Marne er der i disse Dage blevet afholdt en Fest, i hvilken Kong Georg af Hannover spillede Hovedrollen. Hvor stor Interesse Indvaanerne have næret for denne Høitidelighed, fremgaar af, at de lokale Blade give det omstændeligste Referat af Alt, hvad der foregik, og ofre 3½ tæt trykte Spalter hertil. De hannoveranske Emigranter have fundet den bedste Modtagelse i Saint Dizier, og en af Indvaanerne ved Navn Ernest Chilot har især udmærket sig i denne Retning. Han har tillige udfoldet stor Iver for Kongen af Hannover og skrevet et Digt, „Frankrig til Hannoveranerne", der idetmindste i Hietzing ansees for et poetisk Mesterværk og har gjort stærkt Indtryk paa det derværende Hof. Til Løn for denne Virksomhed har Kongen af Hannover beæret Chilot med at staa Fadder til hans Søn, og den hannoveranske Agent i Paris, Regjeringsraad Meding, begav sig i den Anledning til Saint-Dizier for at repræsentere Kong Georg. Det var en privat Fest, men den havde fra Først til Sidst en offentlig Karakter, og hele Saint-Dizier var i den Anledning paa Benene.

Kgl. Resolutioner. Ved kgl. Resol. af 12te ds. er det naadigst bestemt, at Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Rolighedsforstyrrelse samt om offentlige til Dans, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aftenen gjøres gjældende for Østre Totens Herred, Kristians Amt.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det bestemt:

1) At Sognepræst Elstrand naadigst fritages for det ham under 10de Juli 1867 overdragne Hverv som Medlem af Kontrolkommissionen for Oslo Sindssygeasyl, og
2) at residerende Kapellan ved Grønlands Menighed i Kristiania, Jens Michael Lund, i Henhold til § 7 i Lov om Sindssyges Behandling og Forpleining af 17de August 1848, naadigst beskikkes til fra 1ste Juli dette Aar af at være Medlem af ovennævnte Kontrolkommission.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er Hans Kristiansen Holmen af Østmarkens Sogn i Vingers Præstegjeld, som i April Maaned forrige Aar reddede et Barn, der var falden i Holmenelven, fra at drukne, i Anledning af sit ved denne Leilighed udviste Forhold naadigst tilstaaet en Belønning af 10 Spd., der bliver at udrede af det til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet opførte Beløb.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst tilstaaet efternævnte, i Frostens Præstegjeld, Stør- og Verdalens Fogderi, Nordre Trondhjems Amt, hjemmehørende Mænd, Sergeant O. Hokstad, Peter Holmberget og Anton Krog en Belønning af 5 Spd. hver for den 15de Juni forrige Aar under farefulde Omstændigheder at have reddet 3 Personer i Havsnød. Beløbet bliver at udrede af den til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet opførte Sum.

— Ved Kgl. Resolution af s. D. er der af det af Storthinget til Stipendier for Haandværkere i forrige og indeværende Budgettermin bevilgede Beløb tilstaaet efternævnte Personer følgende Beløb, for i Udlandet at uddanne sig i deres Fag:

1. Malermester Bernhard Wilhelm Gustav Krogh af Kristiania for i Paris og Berlin at uddanne sig som Dekorationsmaler . . . . 100 Spd.
2. Garvermester Kristian Hallén af Kristiania til et Ophold i Sverige, Danmark og Tyskland . 100 —
3. Mekanikus Joseph Jameson af Kristiania for ved et fortsat Ophold i England at uddanne sig i Bomuldsspinding . . . . 75 —
4. Mekanikus O. Grøndahl af Kristiania til et fortsat Ophold i England . . . . 75 —
5) Polytekniker Sverre Lie af Kristiania for i England og Nordamerika at uddanne sig i Maskinbyggeri . . . . 100 —
6) Mursvend Karl Michael Eger af Kristiania til 1 a 2 Aars Ophold i Udlandet . . . . 75 —
7) Sølvarbeider David Andersen af Kristiania for i Paris og London at uddanne sig i Metalstøbning . . . . 75 —
8. Violinmager A. Weihe af Kristiania til et Ophold i Udlandet, navnlig Paris og Leipzig . . 75 —
9. Maskintrykker Peter Andersen af Kristiania for i Leipzig at uddanne sig i Billed- og Farvetrykning . . . . 75 —
10. Bogtrykkersvend Richard Rasmussen af Kristiania for i Leipzig at uddanne sig i Trykning af illustrerede Værker . . . 75 —
11. Gravør Karl E. Wiken af Kristiania for under et fortsat Ophold i Berlin og Paris at uddanne sig som Medaljør . . 75 —
12. Snedkersvend Johannes Pedersen Kolstad af Kristiania til et fortsat Ophold i Udlandet, navnlig i Tyskland . . . . . 50 —
13. Mekanikus Olaf Peters af Kristiania for i Tyskland og England at uddanne sig i Forfærdigelse af Landbrugsredskaber . 50 —
14. Gjørtlersvend og Metalarbeider Ole Eriksen Bagstad af Drammen til et fortsat Ophold i Udlandet, navnlig i Berlin . . 100 —
15. Skibsbygger Georg Kristian Smitt af Voss Præstegjeld til et Ophold i Nordamerika, England og Skotland . . . . 100 —
16. Skibsbygger Jens Brandt af Arendal til et Ophold i England og Skotland . . . . 100 —
17. Vognfabrikant Svend Larsen af Fredrikshald til et Ophold i London og Paris . . . . 75 —
18. Maskinarbeider Enevold Kristian Grude af Stavanger for i Sverige og Danmark at uddanne sig i Forfærdigelse af Landbrugsredskaber . . . . . . 75 —
19. Optikus Johan Gottfred Steinback Sjøgren af Bergen til et Ophold i England og Tyskland 75 —
20. Anglemager Thomas Eriksen af Bergen til et Ophold i Skotland 75 —
21. Mekanikus Tinius Olsen af Trondhjem for i England at uddanne sig i Konstruktion af Dampmaskiner . . . . 75 —
22. Uhrmager Nikolay Amundsen af Trondhjem til et Ophold i Schwartzwald og Schweitz . . 75 —
23. Blikkenslagermester Julius Anton Sannem af Tomsø for i Tyskland og Frankrig at uddanne sig i Fortinning af Jernarbeider samt i Messingarbeide . . 75 —
24. Skibstømmermand Simon Kristian Eliasen af Tromsø til et Ophold i England . . . . 75 —
25. Smedesvend Theodor Johnsen af Flekkefjord til et Ophold i Berlin og London . . . . 50 —
26. Snedkersvend Johan Martin Helgesen af Rødø Præstegjeld for i Udlandet at uddanne sig i Bygningskunst . . . . 50 Spd.
27. Handskemagerske Margr. Holmsen af Fredrikshald for i Udlandet at uddanne sig i Farvning af Skind . . . . 50 —
28. Lærerinde Christence Testmann Strand af Kongsberg for i Sverige at lære Kniplekunsten . . 75 —

Samtlige med Forpligtelse til inden 6 Maaneder efter Reisens Tilendebringelse til Departementet for det Indre at afgive en almindelig Indberetning om den Plan, som de under Reisen have fulgt og det derved vundne Udbytte.

Jernbanesagen. I vort Referat i Gaarsbladet er udeglemt den sidste (11te) Votering nemlig over det af J. Schwartz fremsatte Forslag, der knyttede sig til enhver Bevilgning til Kristiania-Drammensbanen og lød saaledes: „Jernbanens Endestation i Kristiania bliver ved Spor at sætte i Forbindelse med Hovedbanen, saafremt dette kan ske uden Overskridelse af Overslagssummen." Dette Forslag blev enstemmig bifaldt.

Storthinget har idag efter langvarige og skarpe Debatter vedtaget Richters oprindelige Forslag, at Regjeringen skulde anmodes om ved Embedsbesættelser at tilpligte vedkommende Embedsmænd:

„a) at finde sig i de Forandringer med Hensyn til Embedets Grændser og Forretningernes Omfang eller Art, som ved senere Lov maatte bestemmes;

b) forsaavidt Embedet i det Hele eller for en Del er aflagt med Sportler, at finde sig i det Tab i Indtægter, der maatte blive Følgen af Sportlernes Nedsættelse eller Overgang til fast Aflønning". Litr. a bifaldtes med 60 og b med 59 St. For Forslaget talte, foruden Forslagsstilleren, O. G. Ueland, Sørenssen, Adv. Kildal, J. Sverdrup, Olassen, Hammerstad, Jaabæk. Imod talte Vogt, M. Kildal, Aschehoug, Schweigaard og Michelsen.

Odelsthinget behandlede igaar Indstillinger fra Protokolkomiteen om Statsrevisionens Udførelse af sit Hverv, om de i sidste Treaar stedfundne Embedsudnævnelser, hvori enkelte Fravigelser fra de almindelige Befordringsregler have fundet Sted, samt en Klage fra Justitiarius Falch over, at et Andragende i Anledning af en Injuriesag ved kgl. Resol. var afslaaet. Samtlige Sager vedtoges efter Indstillingerne uden videre Debat.

Forslaget om Forfatterløn til A. O. Vinje blev igaar i Storthinget med 50 St. mod 41 besluttet at sættes i 2den Klasse som for sent fremkommet. Dette vil med andre Ord sige, at Forslaget er forkastet. Blandt de, der stemte for dets Behandling var Professor Schweigaard, medens derimod Hammerstad udtalte sig derimod.

Dette Udfald turde komme de Fleste uventet og møde Misbilligelse. Thi naar Forslaget først var fremkommet, er dets Afvisning af den formelle Grund, at det skulde været indleveret i Oktober f. A., en Afgjørelse, som ligner, hvad man i daglig Tale kalder at „vride sig fra Sagen."

Finantsdepartementet har ved en Rundskrivelse til samtlige Amtmænd og Toldkammere truffet Skridt til at indhente Erklæringer for at faa Regnskabsaaret for Statens Regnskaber til at falde sammen med Budgetaaret, idet Ulemperne ved den hidtil brugte Regnskabsaflæggelse ville stige nu, da aarlige Budgetterminer ved de aarlige Storthing ville tage sin Begyndelse.

Studentermødet. Igaar Torsdag Formiddag Kl. 10 samledes Mødets Deltagere i Universitetets Festsal for at høre de anoncerede Foredrag over „Folkehøiskolernes Stilling i de tre nordiske Riger". Foredragene aabnedes af den danske Digter og Folkehøiskolelærer Christian Richardt med et længere meget smukt og beaandet Foredrag om Folkehøiskolerne i Danmark, deres Gjerning og Bestræbelser for at vække og udvikle Folkets aandelige Synskreds. Dernæst talte Docent E. Tegnér fra Lund om Folkehøiskolerne i Sverige og henviste iøvrigt til et lidet Hefte om tre af Sveriges Folkehøiskoler, som blev uddelt blandt Deltagerne af Lunds Studenter. Efter ham havde Bjørnson Ordet, men han frafaldt, uagtet han Dagen før havde bebudet et længere Foredrag. Derpaa talte O. Arvesen og E. Sundt. Arvesen udtalte med megen Djervhed, at Folkehøiskolernes Hensigt maatte være at opdrage Skandinaver; hvis de ikke gjorde dette vare de forfeilede og bar Dødsspiren i sig. Dette virkede selvfølgelig meget animerende paa Publikum, der afbrød ham jevnlig med: Hør! og Bifaldsraab.

Om Eftermiddagen Kl. 7 samledes atter Deltagerne tilligemed et stort Antal festligklædte yngre og ældre Damer til Sangerfesten. De fire Universiteters Sangere udførte dels samlede dels særskilt de i Programet opførte Sange, som alle bleve modtagne med stormende Applaus og Blomsterregn fra Damerne. Da dette foregik inde i den store Festsal, maatte imidlertid den største Del nøie sig med udenfor at opfange enkelte Lyd gjennem de aabne Vinduer. Det havde visnok været heldigere til Festens

Belivelse og til Alles udelte Tilfredshed, at Sangerne i det smukke Veir f. Ex. havde placeret sig i Pavillonen, hvor Musiken havde sin Plads, om det ogsaa var skulde skeet paa Udførelsens Bekostning. Imidlertid udførtes ogsaa nogle Numere senere paa Aftenen under aaben Himmel. Skjønt Veiret var heldigt, syntes det dog, at den rette Feststemning ikke vilde indfinde sig. Ingen Taler holdtes; den officielle Fest sluttedes Kl. 11.

Idagmorges Kl. 6 togede i en Række af omtrent 150 Vogne fulde med Gjester til Ringeriksturen med heldige Udsigter til godt Veir og behagelig Reise.

Emigrantskibet „Columbia" er ifølge Telegram ankommet til Kvebek den 16de ds. Alt vel.

Med Dampskibet „Argo" afgik i Eftermiddag Kl. 5 over Hull 150 Emigranter.

Den svenske Koncertsanger Willmann er ankommet og giver paa Søndag med Assistance af Upsalatenorsangeren Lundqvist en Koncert.

Nedlægningen af den norsk-skotske Kabel vil ifølge Telegram fra Telegrafinspektør Collet paabegyndes paa Mandag.

Kjøbmand H. J. Berg, en af Byens ældre Borgere, er afgaaet ved Døden efter nogle Dages Sygelighed.

Sælfangeren „Jan Mayn", tilhørende Hr. Gustav Konrad Hansen, ankom i Søndags til Kjøbmandsskjær med 3442 Ungsæl og 1270 Skudsæl, hvoraf 123 Klapmus. Fangsten anslaaes til ca. 600 Tønder Tran. Ligesaa ankom Lørdags Nat „Professor Hansteen" med 260 Sæl samt „Ranger" med ca. 400 beregnede Sæl. (Tunsb.)

Alterbogsagen. Fr.halds Tilsk. ledsager den kgl. Resol. angaaende Sognepræst Gunnerus's Forhold til Alterbogsagen med følgende Artikel: Sognepræsten i Hevne, J. E. Gunnerus, har paa Forlangende af Menighedslemmer negtet at døbe paa den ældre Oversættelse af den tredie Artikel, og Hs. Majestæt Kongen har derfor tilkjendegivet ham, at han enten maa rette sig efter gjældende Lov eller søge Afsked. Til Sagens Forstaaelse er det maaske nødvendigt at bemærke, at der i den norske Kirke gives to autoriserede, men forskjellige Oversættelser af den tredie Artikel, der, som bekjendt, oprindelig er skreven paa Latin. Artikelens ældre Ordlyd: „Jeg tror paa den Helligaand, en hellig, kristelig Kirke at være, Helliges Samfund" osv. er redigeret efter Luther; men senere fandt man, at man kom Grundtexten nærmere ved at oversætte: „Jeg tror paa den Helligaand, den hellige, almindelige Kirke" osv. Blandt de Lærde er der forskjellige Meninger om, hvad der er det rette, og Kirkestyrelsen har ladet Spørgsmaalet herom staa aabent ved at godkjende Brugen af begge Redaktioner. Netop dette har i nærværende Tilfælde ledet til en beklagelig Rivning mellem Præst og Menighed. Grundtvigianernes Parti, hvortil Gunnerus hører, anser nemlig den tredie Artikels ny-norske Form for den eneste rette, medens andre holde paa den gamle. Sagen i sig selv synes ubetydelig, og de stridende Partier medgiver ogsaa, at man kan blive salig ved at døbes paa hvilkensomhelst af de to Oversættelser; men naar Lidenskaberne vækkes, antager selv det mindste uhyre Dimensioner. Hvem ved ikke, at man paa en Rigsdag i Tyskland, da Fienden stod for Døren, i hele sex Maaneder stred om den rette Skrivemaade af Ordet Kurfyrste? Denne Historie gjentager sig oftere, end man tror. De stridslystne Prælater og verdslige Herrer paa hin Rigsdag var vist ikke mere forblindede end den gr. Indsender i Morgenbladet og hans Meningsfæller, der sammenligner de gunneriske Kranglerier med den verdenshistoriske Kamp, som førtes paa Rigsdagen i Worms. Fredrik af Preussen sagde, at Gud har givet Menneskene den hellige Skrift til Støttestav paa Livets Vei; men Præsterne bruger denne Stav til at prygle hverandre op med. Dette er desværre mangen Gang altfor sandt. Det er den protestantiske Kirkes Forbandelse, at den opslider sine Kræfter i indre Stridigheder, og at ofte den ligegyldigste Ting omdannes til et Sverd, der hugger dens Medlemmer fra hinanden. I den gunneriske Sag er der kun Spørgsmaal om Anvendelsen af en bestemt eller ubestemt Artikel; men denne Ubetydelighed kan maaske lede til en Splittelse af den alvorligste Art. I sin blinde Iver for, hvad der efter en subjektiv Opfattelse er den „rene Lære", og i sit ensidige Rethaveri ser man ikke, at vor Kirke og vor Geistlighed har noget ganske Andet at gjøre end at holde Slag om et „en" og et „den". Man ser ikke, at den ny-europæiske Kulturstrøm velter ind paa os med sin Kristusfornegtelse og sit moderne Hedenskab, og at det gjelder for alle dem, som elsker vor Landskirke og Fædrenes Tro, at slutte sig sammen mod den fælles Fiende, der maaske allerede har flere Bundsforvandte i vort Land, end Nogen aner.

En Omstreifer af Vardalsfølget ved Navn Nils Nilsen, 25 Aar gammel, og en anden af samme Folk, ved Navn Rasmus Rasmussen, noget over 19 Aar gl., er bleven konfirmeret i Stavanger.

Fra Forstvæsenets Planteskole ved Sandnæs folgtes og forsendtes, ifølge „Stavangeren", ivaar noget over 70,000 toaarige Træer — næsten udelukkende Lærker og Furuer, hvilke ere de Træarter, der først erholde den for Udplantning paa fri Mark fornødne Udvikling. Endvidere indløb der Bestillinger paa endnu 30,000 Træer — deraf 10,000 fra Haugesund, 10,000 fra Søndfjord og 3000 fra Nordland — men for sent til, at de kunde expederes.

Rentefodens Nedsættelse. („Møringen"). Af Beslutninger, som ere tagne i Romsdals nys afholdte Amtsformandskab, anmærkes. „Paa Forslag besluttedes mod 4 Stemmer, at Erklæringer blive at indhente fra samtlige Kommunebestyrelser angaaende Nedsættelse af Rentefoden".

Ved H. Maj. Kongens Afreise fra Gøteborg i Onsdags saaes, siger „Göteb. Handelst.", i de kongelige Vogne foruden Suiten de norske Statsraader Broch og Irgens og Prof. Gude.

Dødsfald. Den vistnok bekjendte svenske Naturforsker C. W. Pajkull, Forfatter af flere Skrifter, som f. Ex. „En Sommer paa Island", „Istiden i Norden" m. fl. er i disse Dage afgaaet ved Døden i en Alder af kun 33 Aar. Han blev for et Par Aar siden ansat som Almueskoleinspektør i Østergøthland.

Sorgepost. Et til det svenske Udenrigsdepartement fra Generalkonsulatet i Alexandria ankommet Telegram fortæller, at to svenske Missionærer og en engelsk Familie ved Navn Powel omtring den 17de eller 18de April er blevet myrdet af Arabere af den nabgængige Nikalstamme i Distriktet „Kamana" (skal formodentlig være „Kunama").

Bidrag til Udvandrerbefordringens Historie. Af det norsk-svenske Konsulats Indberetning til det svenske Kommerskollegium hidsætter vi følgende sørgelige Skildre, hvorom de amerikanske Aviser har havt høist omstændelige og modbydelige Beskrivelser at meddele:

„Jeg ta'r mig den Frihed," hedder det i Konsulatets Skrivelse, „at omtale en Historie, som nylig har vakt Opsigt endog i New-York, hvor man har begyndt at blive vant til at høre omtale mindre hyggelige Bedrifter, udførte paa Fartøi, som hidbringer Udvandrere fra Europa. — Det amerikanske Skib „James Foster J:r", der tilhører den saakaldte Black-Ball-Linie, indtog 146 Passagerer i Liverpools Havn den 13de Decbr. f. A. Passagererne havde faaet sig tilstillet ordentlig udskrevne Kontrakter, hvori de kunde læse, at de skulde blive forsynte med god og forsvarlig Føde paa Overreisen. Enhver Udvandrer betalte 4 £ for Overreisen og Kosten. Allerede i Løbet af den anden Uge begyndte der at skorte paa Fødemidler. Endog Vand uddeltes i saa knapt Maal, at en Mand betalte 6 Pence for et Glas Vand, mere end vi paa vore Dampskibe give for et Glas Vin. Paa samme Tid blev der paalagt Passagererne at gjøre Matrostjeneste, da Besætningen fandtes uduelig til Arbeidet ombord — og til dette Arbeide blev de drevet med Hug og Slag. Skibets Tømmermand uddelte Fødemidlerne til Passagererne, og hans Behandlingsmaade skal have været tyrannisk og umenneskelig i høieste Grad. Saaledes gav han f. Ex. Mad til visse Bekjendte ombord, men Andre ikke Noget.

Fartøiet ankom til New-York efter 78 Dages Reise. Ved Ankomsten befandtes største Delen af Udvandrerne syge af den farlige Skibsfeber. Flere var døde, og Folk, som var kommet ombord friske og stærke, var ved Hunger og utallige Plager blevet saa kleine, at de maatte bæres i Land. En Undersøgelse af Forholdene blev strax besørget af Udvandrerkommissionen.

Om Studentertoget skriver det danske Dagblad bl. A. Grundtanken for de tidligere Studentermøder, som tilsidst lystes i Kuld af selve Kongerne, har vist sig at være en Skuffelse. Der skal Tid til at glemme denne og fostre et nyt Haab paa Fremtiden. Det vil sikkert komme, men endnu mangler der hos os selv den freidige Tillid, som vi først vilde faa ved Gjenvindelsen af det danske Slesvig, og hos det svenske og norske Folk som saadant sikkre Tegn paa en anden Aand end den, der gjorde Udslaget i 1863 og 1864. Vi høre derfor til dem, som vilde have ønsket, at intet Studentertog havde fundet Sted, at Normændene ikke havde udsendt deres Indbydelse, og da denne var kommen, at man da venlig, men med ærlig Forklaring af sine Grunde havde afslaaet den. Vi spaa de kommende Diskussionsmøder i Kristiania ikke nogen bedre Skjæbne end den, som ramte de alvorlige Forsøg her i Kjøbenhavn 1862 paa Børsen. Maaske ville de store, officielle Festligheder blive lidt færre i Antal end tidligere, og forhaabentlig ville Udtalelserne fra alle Sider, med de indhøstede sørgelige Erfaringer in mente, blive lidt mindre høitflyvende men forresten vil dette Studentertog sikkert blive de foregaaende ligt. Klangen vil være lidt mattere, Instrumentationen lidt fattigere, men Melodien bliver den samme, thi der kan slet ingen anden synges, naar der skal blives ved med nordiske Studentermøder.

Naturhistorisk Fund. Ved Havnearbeider i Ystad er der gjort et interessant naturhistorisk Fund, hvorom Lunds Veckoblad giver nærmere Oplysninger. I en Dybde af 15 Fod under Havfladen har man fundet en Torvemyr af omtrent 18 Tommers Tykkelse, som hviler paa en Jøkelvold. Torvemyren bestaar af afvexlende gule og sorte Lag og er særdeles rig paa Dyr- og Plantelevninger. I de nederste Lag findes Landsnegler i stor Mængde skjulte blandt Trærødderne, de øvrige Lag indeholde dels saadanne Arter, som leve paa fugtige Steder, dels Ferskvandssnegler. Paa Bunden af Torvemyren staa vældige Træstubber, ligesom man har fundet hele Træer af ret alvorlig Størrelse. Endvidere findes der Chararødder, Frugter af Ceratophyllum demersum, Blade af en Pileart, Hasselnødder m. m. Ben og Vinger af Insekter ere ei heller sjeldne. Alle Fundene tilhøre den Fauna og Flora, som endnu lever i Skaane. Hele Myren ligger skjult under et mægtigt Lag af graat Sand, hvori man har fundet saadanne Snegler og Muslinger, som endnu ere sædvanlige i Østersøen. I dette Lag har man ogsaa fundet Been af adskillige Pattedyr, saasom af flere Oxearter, Faar, to Hunderacer m. m. Man kan af disse Fund gjøre sig en temmelig klar Forestilling om den Maade, hvorpaa Myren er bleven dannet. Oprindelig har Stedet været tørt og skovbevoxet, et Forhold, hvorpaa Professor Thorell først har henledet Opmærksomheden. Formodentlig har der løbet en liden Bæk derigjennem, og da den af en eller anden Grund er bleven opdæmmet, er der først opstaaet et Tjern, som lidt efter lidt forvandledes til en Indsø. Ved den almindelige Sænkning, som den sydlige Del af Sverige er underkastet, er ogsaa denne Indsø sunken ned i Havet, som i Tidernes Løb har aflagret de mægtige Sandmasser, som nu bedække Torvemosen. Ogsaa Oldsager har man truffet i Mængde, navnlig i Sandlaget, saasom Baade med Munkesten, en Bøsse af særdeles gammel Indretning m. m. Mærkeligst er det, at man under Torvelaget har fundet Sager fra Broncealderen. Da denne Periode efter Prof. Nilssons Hypothese begynder omtrent 100 Aar f. Kr., synes dette Fund at vise, at hele Dannelsen af Torvemyren, dens Nedsænkning osv. er skeet paa en forholdsvis meget kort Tid. Undersøiske Torvemyrer af samme Natur som den ovennævnte ere tidligere fundne ved Skaanes Kyster, f. Ex. ved Landskrona og Trelleborg, men den, som er kommen for Dagen ved Ystad, er i flere Henseender af usædvanlig Interesse. Fra Kjøbenhavn, Stockholm og flere Steder har der indfundet sig Naturforskere for at bese Stedet.

Blandinger.

Velocipedernes Endeligt. Hvis det bekræfter sig, hvad der skrives fra New York under 16de Mai d. A., ville Velocipederne snart gaa af Mode. En Mand i Maysville i Kentucky skal nemlig have konstrueret en Vogn, der trækkes op som et Uhrværk, og for hver Gang dette sker, af en kraftig Fjeder drives fremad og gaar i en halv Time, i hvilkensomhelst Retning man ønsker og paa hvilkensomhelst Vei, ligesom den ogsaa styres med stor Lethed.

Ledige Embeder.

Aalesunds Byfogedembede. Med Hensyn til dette Embede henvises til kgl. Resol. af 29de August 1859, hvori bl. A. bestemmes:

1. At Byfogedembedets Indehaver har at udføre de i Kjøbstaden Aalesund forefaldende Magistrats-, Politimester-, Foged- og Skattefogedforretninger og at forrette som Skriver i Forligelseskommissionen, hvorhos han tillægges Bemyndigelse til at udføre Notarialforretninger i Kjøbstaden i de enkelte Tilfælde, at den fungerende Sorenskrivers Assistence ei betimelig nok maatte kunne erholdes, dog uden at oppebære de for de sidstmeldte Forretninger bestemte, Sorenskriveren tilkommende Sportler;
2. At iøvrigt den nuværende Sorenskriver i Nordre Søndmøres Sorenskriveri, indtil anderledes naadigst vorder bestemt, har at overtage alle de Forretninger i Kjøbstaden, der tidligere have paaligget ham som Stedets Sorenskriver. Det bemærkes, at det af 1ste Post af den anførte Resolution er en Følge, at Byfogden har at optage de i Aalesund forefaldende Forhør og bestyre Brandtaxationsforretningerne sammesteds.

Den ansættendes Byfoged antages at ville blive tilpligtet, enten naar Vakance i Nordre Søndmøres Sorenskriveri indtræffer eller tidligere, at overtage Udførelsen af de flere Byfogedforretninger, som maatte overdrages ham.

Embedet har en aarlig Gage af Statskassen, stor 100 Spd., der udredes indtil Vakance indtræder i Nordre Søndmøres Sorenskriveri-Embede, samt af Aalesunds

det denne Lyd igjen. Nu var der ingen Tvivl længere. Det var som om En sukkede, ja hulkede.

Det vendte sig om. Det forsøgte med sit Blik at gjennemtrænge Natten. Det saa Intet.

Lyden hørtes paany.

Kunde udøbte Børnesjæle raabe, saa var det et saadant Raab.

Det var umuligt at tænke sig noget mere gjennemtrængende, hjerteskjærende og mat end denne Røst; thi en Røst var det. Den udgik fra en Sjæl. Der laa noget konvulsivist i den. Og alligevel lød det næsten ubevidst. Det var saa at sige Noget, der led, der anraabte, men uden at vide, at det led, og at det anraabte. Denne Lyd, maaske den første Livspust, maaske det sidste Aandedræt, laa midt imellem den Rallen, der afslutter Livet, og den Klynken, som indleder det, — det var som man snappede efter Veiret under en kvælende Graad.

Det var en Bøn om Forbarmelse i det Usynlige.

Barnet rettede sin Opmærksomhed til alle Kanter, baade fjernt og nær, baade opad og nedad. Der var Ingen. Der var Intet.

Det lyttede. Røsten lod sig atter høre. Den kunde nu tydeligt høres. Denne Røst havde Noget af et Lams Brægen i sig.

Nu grebes Barnet af Rædsel og vilde flygte.

Stønningen begyndte paanyt. Det var fjerde Gang. Der laa noget sælsomt hjælpeløst og klagende i den. Man kunde tydeligt mærke, at efter denne sidste Anstrengelse, der snarere var mekanisk end selvbevidst, vilde Røsten sandsynligvis standse. Det var en døende Bøn, instinktsmæssig henvendt til de reddende Kræfter, som dvælede i Rummet; det var et Slags stammende Nødraab til et muligt Forsyn.

Barnet gik i den Retning, hvorfra Lyden kom.

et Barns svage Kræfter. I Mangel af Veiviser vilde en Gangsti have været en god Hjælp. Der var ingen Gangsti.

Af Instinkt undgik han Klippernes hvasse Tagger og fulgte saa meget han kunde Stranden. Der traf han paa Aabninger i Jorden. Aabningerne foran ham vare mangfoldige i tre ulige Former, Vandgabet, Snegabet og Sandgabet. Det Sidstnævnte er det Forfærdeligste. Træffer man paa et saadant, saa slipper man ikke løs, man synker lidt efter lidt.

At vide, hvad man trodser, vækker Uro, men ikke at vide det er forfærdeligt. Barnet kjæmpede med en ukjendt Fare. Det famlede omkring i Noget, som maaske var dets Grav. Dog det viste ingen Tvivl. Det omgik Klippespidserne, det undveg Aabningerne, det anede Snarerne. Det nødedes til at gjøre allehaande Krogveie, men frem gik det. Det gik fattet nogle Skridt tilbage, naar det var fornødent. Det forstod i rette Tid at rive sig løs fra den løse Sands uhyggelige Fuglelim. Det rystede Sneen af sig. Det gik mere end en Gang i Vand til Knæerne Saasnart det var kommet op af Vandet igjen, frøs dets vaade, fillede Klæder til Is i den kolde Nat. Det gik med hurtige Skridt i sine stivnede Klæder. Dog havde Barnet havt Omtænksomhed nok til at holde sin Sømandstrøie tør og varm over Brystet. — Det var fremdeles meget hungrigt.

Dybets Farer ere ikke paa nogen Maade begrændsede; alt er der muligt, endog Redning. Udgangen deraf er umulig at se, men mulig at finde. Hvorledes Barnet, indsvøbt i en kvælende Snespiral, forvildet paa den smale Stribe mellem to gabende Afgrunde, som det ikke kunde se, kunde klare sig frem over Næsset, var Noget, som det ikke selv kunde forklare. Det havde flatret, det havde gledet, det havde rullet, det havde gaaet, det var Alt. Dette er Hemmeligheden ved alle Seire. Efter mindre end en Times Forløb, kjendte Barnet, at det atter gik opover;

Kommune et aarligt Lønsbidrag af 150 Spd., ligeledes bevilget indtil Vakance i det nævnte Sorenskriver-Embede indtræffer, hvorhos det af Indtægtsopgaverne sees, at Embedet i de sidste Aar fra 1865 af Kommunekassen er tillagt: a) som Bidrag ved Skatteopkrævningen 30 Spd. og b) som Bidrag til Kontorhjælp for Byfogden som Ordfører i Fattigkommissionen 50 Spd. For Budgetterminen 1866—1869 har Embedet endvidere været tilstaaet 100 Spd. aarlig af det til Lønsforbedring for Fogder m. Fl. bevilgede Beløb.

Embedets uvisse Indtægter have i de 5 Aar 1863—1867 udgjort i Gjennemsnit omtrent 750 Spd. aarlig, medens Kontorudgifterne have været omtrent 210 Spd. aarlig. I Aarene 1858—1862 udgjorde de uvisse Indtægter gjennemsnitlig omtrent 470 Spd. og Udgifterne omtrent 105 Spd. aarlig.

Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

— I Forbindelse med de i „Rigstd." for 21de April og 26de Mai sidstl. indtagne Kundgjørelser angaaende Ledighed i Søndmøres Foged-Embede, bekjendtgjøres, at det antagelig vil blive gjort den ansættendes Foged til Pligt uden Erstatning at finde sig i det Tab i Embedsindtægter, som maatte blive en Følge af en mulig Udvidelse af Aalesunds Byes Grændser.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 18de Juni.

Fra Dampskibet „Kronprinsesse Louise" er idag oplosset 107 Foustager Smør, hvoriblandt 50 hele Tønder.

Indklarerede Fartøier den 17de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Frey	Nygaard	Havanna	Sukker.
Urban	Jensen	Danzig	Korn.
Marianne	Kellevick	Papenburg	Ballast.
Hertha	Paulsen	Dysert	Kul.
Cath. Sutgerdina	Nienhuis	Harlingen	Ballast.
Revoddens Paket	Sørensen	Tönsberg	Sælskind.
Svend Føyn	Castberg	Sandberg	do.
H. Christensen	Wathne	Amsterdam	Stykgods.
Anna	Garino	Nantes	do.
Lykkens Prøve	Henriksen	Tønsberg	Sælskind.
Tønsbergs Paket	Myhre	do.	do.
John	Higgs	Heppens	Ballast.
Enigheden	Gulbrandsen	Fr.hald	fort. Varer
Elise	Vogt	Elberfeldt	Ballast.
La bonne mére	Le Callu	Hamburg	do.

Udexpederede Fartøier den 17de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Emanuel	Petersen	England	Trælast
4 Søstre	Olsen	Skjelskør	do.
Ragnar	Moe	Frankrig	do.
Ellen	Pedersen	Danmark	do.
Louis	Seger	Frankrig	do.
Cathrine	Olsen	Danmark	do.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Bager A. Solie, Kristiania. Severine Christensen, forhen Aarøe, Sandefjord. Gaardbruger i Skedsmo Jakob Halvorsen Solberg, Nedre Romerike. Proprietær i Rygge C. Christophersen, Moss. Gaardbruger af Drangedal T. Thorsen Holte, Bamble. Gaardbruger af Halsaa G. Gjertsen Skindsnæs, Mandal. Kjøbm. P. O. Syrdal, Mandal. Kjøbm. G. Pederson, Mandal. Kjøbm. C. Gjertsen, Mandal.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar fremdeles lavest omkring Kristianiafjorden. Vinden er nordlig til vestlig paa Vestkysten, østlig paa Østlandet. Kjøligt Veir, Regn paa Dovre og i Sandøsund. Udsigterne ere til skyet og opklarende Veir.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i
S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt
i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos
S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Ansøgninger om Fripladse for næste Skoleaar indleveres inden **1ste Juli**. De, som har Fripladse nu, maa søge paany, dersom de ønsker at beholde dem. Ansøgningerne maa ledsages af paalidelige Oplysninger om Vedkommendes økonomiske Stilling.

Reisefølge til Trondhjem

ønskes af en Herre, der selv har Vogn, omkring den 22de d. M. Man behage at henvende sig paa Martin Andersens Kontor paa Børsen.

Stempling

af **Papir** og **Visitkort** med Farvetryk udføres smukt og billigt i
Fr. Berghaus's Papirhandel,
Carljohansgade No. 19.

3 P. G. Bredals Skriveskole,

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)
er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bazar.

I Henhold til Totalafholdsforeningens tidligere Bekjendtgjørelse tillader Bestyrelsen sig at henlede Opmærksomheden paa, at Bazaren vil blive afholdt den 24de, 25de og 26de d. M. Stedet skal senere blive bekjendtgjort. Enhver liden Gjenstand, den være nok saa ringe, modtages med Taknemlighed. Jo større Imødekommenhed fra Publikums Side, jo større Opmuntring er det for Bestyrelsen til med udstrakt Iver at arbeide for Sagens Fremme. Giverne anmodes om godhedsfuldt at indsende sine Gaver snarest muligt til Fabrikant Th. Holter, Nedre Slotsgade No. 10, Kurvemager J. Klute, Øvre Torvgade 10, Fotograf D. G. Nyblin, Skippergaden 36, Kjøbmand Joh. Olsen, Grønland 21 og Skomager A. Olsen, Maridalsveien 194 (Trinserudbakken).

Bøger.

Udkommet er:
Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Blader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved
Bernt J. Olsen.

L. H. HAGEN

anbefaler til billige Priser:
6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.

Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Smørsalt.

Fint Lüneburger Salt i Sække og mindre Dele hos **L. Kachelmacher.**

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Ny Colonial- og Fedevarehandel
anbefaler:
Gudbrandsdalsk Faarekjød
samt veltørrede og udmærket gode
Spegelaar
til moderate Priser.
No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Potetesmel i Sække og mindre Dele.
L. Kachelmacher.

Prospekter

fra flere af Landets smukkeste Egne, fotograferede af Hr. P. A. Thorén, ere at erholde i
Fr. Berghaus's Papirhandel,
Carljohansgade No. 19.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Tilleie.

Butik, Kontor og Familiebekvemmelighed er tilleie i Gaarden No. 34, Hjørnet af Dronningens og Carl-Johansgade ved
C. J. Lie.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.
C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia",** som afgaar fra Christiania Tirsdag den 22de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

det var kommet over paa den anden Side, det havde Chess-Hill bag sig, og det var atter paa fast Mark.

Den Bro, som nu forener Sandford-Cas med Smallmouth-Sand, existerede ikke i de Dage. Sandsynligt er det, at Barnet, under sin famlende Vandring var kommet op til Wyke-Regis, hvor der var en Landtunge, en virkelig naturlig Sandbro midt igjennem East-Fleet.

Det var reddet fra Næsset; men det befandt sig atter Ansigt til Ansigt med Stormen, med Vinteren, med Natten. Hedernes uhyggelige, endeløse Ensformighed udstrakte sig paanyt fremfor det.

Barnet fæstede Øiet paa Jorden for at finde en Gangsti.

Pludseligt bøiede det sig ned.

Det havde opdaget Noget i Sneen, der lignede et Fodspor.

Det var virkelig et Spor, Mærket efter en Fod. Sneens Hvidhed udpræged det tydeligt og gjorde det let opdageligt.

Barnet betragtede det.

Det var en nøgen Fod, mindre end en Mands, større end et Barns, der havde sat dette Mærke.

Formodentlig var det en Kvindefod.

Lidt længer borte saa man et andet Spor, saa nok et og saaledes videre hele Marken bortover. Sporene fulgte paa hverandre med et Skridts Mellemrum og gik i Retning mod Høire. De var friske og Sneen havde endnu ikke mægtet at skjule dem. Det var klart, at en Kvinde var gaaet denne Vei.

Kvinden havde gaaet just i den Retning, hvorfra Barnet havde seet Røgen.

Med Øiet fæstet paa Sporene begyndte Barnet at følge disse Trin.

II.

Sneens Værk og Gjerninger.

Barnet vandrede en god Stund i dette Spor. Ulykkeligvis bleve Sporene lidt efter lidt mindre og mindre tydelige. Sneen faldt tyk og uhyggelig. Det var det Øieblik, da Ourquen i samme Snestorm kjæmpede for sit Liv paa det aabne Hav.

Barnet, der var i Nød som Skibet, om end paa en anden Maade, havde i dette Mørke, som omgav det, ingen anden Ledetraad end den i Sneen nedtrykte Fod; det holdt fast ved dette Spor som ved en Ariadnetraad i Labyrinthen. Pludselig, det komme deraf, at Sneen havde udjevnet Sporet eller af nogen anden Grund — nok er det, det ophørte aldeles. Alt blev atter slet, jævnt, fladt, ikke en Flæk var at se, ingen Afbrydelse. Intet andet end et hvidt Dække over Jorden og et sort over Himmelen.

Det var som om Vandrersken var fløiet op i Luften. Barnet bøiede sig ned og søgte. Forgjæves. Da det reiste sig i Veiret igjen, havde det en Fornemmelse af utydeligt at have hørt Noget, men som det ikke var ganske sikker paa at have hørt. Det lignede en Røst, et Aandedrag, et Suk. Det var mere menneskeligt end dyrisk, og lignede mere en Tone fra Graven end en Tone fra et Menneskebryst. Det var en Røst, men en Aanderøst.

Barnet saa sig omkring, men saa Intet.

Den store Hede udstrakte sig bleg og nøgen rundt omkring det.

Det lyttede. Hvad det troede at have hørt, lød imidlertid ikke længere. Maaske havde det slet Intet hørt. Det lyttede endnu en Gang. Idel dyb Stilhed.

Barnet fortsatte sin Vandring. En Vandring paa maa og faa, uden længere at have Sporet til Veiviser.

Neppe havde Barnet taget nogle Skridt fremad, saa fornam

Dagbladet.

No. 139. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 19de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 4de Søndag efter Trinitatis:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand. Aftensang: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Vestre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Eriksen.
Sørkedalens Kapel: Hr. pers. Kap. Schnitler.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Moro Kl. 10. Kateketisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af af Hr. Kand. Normann.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vee, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 17de Juni. Wolffs Bureau dementerer Efterretningen om Feldtmarskalk Wrangels Død.

Toldparlamentet har forkastet Krügers Forslag om Sukkerskatteloven for Nordslesvig.

Florents, 17de Juni. Et kongeligt Dekret ajournerer Deputeretkammeret.

London, 18de Juni. Overhuset: Cairns har forespurgt, om Regjeringen godkjender Brights fornærmelige Brev til Overhuset. Granville erklærede, at Ministeriet frigjør sig for enhver Tanke om at intimidere Overhuset, og at Bright oprigtigen beklager de brugte Udtryk.

Paris, 17de Juni. General Fleurys Udnævnelse til Gesant i Florens er indtil videre udsat.

„Peuple" offentliggjør en Skrivelse fra Keiseren til den Deputerede Mackau, hvori han ytrer: „Jeg har modtaget Deres Skrivelse, hvori De i Deres Vælgeres Navn ønsker, at min Regjering maatte være stærk nok til at tilbagevise Partiangreb og give Garantier for Frihedens Varighed, støttende sig til en fast og aarvaagen Magt. De tilføier, at en Regjering, som har Selvagtelse, ikke tør give efter for Frygtens eller Bevægelsernes Tryk. Ogsaa jeg nærer denne Anskuelse, og det glæder mig at se den delt af Deres Komitteenter, ligesom jeg er overbevist om, at den deles af Kammerets Pluralitet."

Til Storthinget.

Man tillader sig at henstille til Storthinget at henvende en udtrykkelig Anmodning til Regjeringen om, inden næste Storthing, at lade en eventuel Linie for en Jernbane gjennem Gudbrandsdalen nøiagtigt undersøge. Det antages for givet, at en saadan Forbindelseslinie mellem det Nordenfjeldske og den Søndenfjeldske er den naturligste for Landet, og at den altsaa er af den største Vigtighed, at Visshed opnaaes i denne Sag. Omkostningerne ved Undersøgelsen synes under disse Omstændigheder ikke at burde komme i Betragtning. Landet vil aldrig kunne faa Raad til at bygge to saadanne Baner, og et Feilgreb i dette Stykke vilde være et uhyre Nationaltab.

Kristiania, den 19de Juni 1869.

Paa Mandag afholdes Generalforsamling i det norsk-britiske Telegrafselskab til Afgjørelse af det af Etatsraad Tietgen fremsatte Forslag om, at den norsk-skotske Kabel skal besluttes overdraget til det stiftede eller projekterede store nordiske Telegrafselskab. Vi tro paa Grund af, hvad der i denne Sag er passeret, ikke at burde undlade i nogle faa Ord at udtale os om den.

Forslaget gaar ud paa Opgivelsen af den sidste Levning af norsk Selvstændighed i det omhandlede Anliggende. Stillingen er visnok allerede nu saare langt fra at være god, idet den uheldige Overenskomst mellem Heftye og Tietgen af 12te August f. A. har bestemt, at Udbyttet af den norsk-britiske, den dansk-norske og den dansk-engelske Kabel skal fordeles mellem det norsk-britiske og det dansk-norsk-engelske Telegrafselskab i et bestemt Forhold, saaledes at det første faar ⅓ og det sidste ⅔ af Bruttoindtægten af Kablerne. Men om end de i økonomisk Henseende lyse Udsigter, som vor Kabel engang i sin Tid havde eller paastaaes at have havt, ere svundne, og om end Aktieeierne kunne blive nødsagede til at trøste sig med Hr. Assessor Løvenskjolds Ord paa Børsen den 14de Septbr. f. A., at deres oprindelige Hensigt aldeles ikke har været at faa sine Kapitaler anbragte paa en frugtbringende Maade — saa existerer der dog endnu en norsk Direktion, under hvem den forhaabentlig snart nedlagte Kabel sorterer; endnu kan man dog herfra forhindre, at norske Interesser tilsidesættes, og endnu er der dog en vis Mulighed for, at vi efter 5 Aars Forløb kunne komme løs fra en Forbindelse, som ialfald endnu er uprøvet, og om hvis Frugters Beskaffenhed man endnu ikke — det er ialfald det bedste, som kan siges — har tilstrækkelig Erfaring.

Vi have i de danske Aviser seet, at Hr. Etatsraad Tietgen for Dieblikket er stærkt begeistret for at gjøre Kjøbenhavn til Centrum for Telegrafkorrespondencen mellem snart sagt Halvdelen af Jordkloden. Vi maa bekjende, at vi ikke havde ventet saa høitflyvende Planer hos en gammel Forretningsmand; men vi kunne begribe, at der fra kjøbenhavnsk Standpunkt kan være noget tiltalende i dem. I et Punkt ere vi dog aldeles paa det Rene med os selv, og det er, at vi ikke kunne se nogen Grund til for danske Chimærers Skyld at opofre nogen Del af vore norske Interesser. Det forekommer os, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Hr. Etatsraad Tietgens Forslag skal bifaldes, udelukkende maa afhænge af, hvad der er til størst Fordel for os selv. Og da indse vi ikke, at der kan være Tale om andet end et kategorisk Nei. Vor Kabels Udsigter være, hvordan de være ville, Udbyttet bliver efter den bestaaende Overenskomst lige stort, hvad enten vi have en særegen norsk Bestyrelse eller ikke, og naar det er Tilfældet, er der ingen Grund til at frafkrive os Adgang til at varetage vore Interesser.

Vi maa imidlertid bekjende, at vi ere forberedte paa noget af hvert. Kabelsagen har i den senere Tid været saa rig paa Besynderligheder, at vi Intet ville forsværge. Hr. Tietgen synes at være i Besiddelse af særegne Evner til at fortrylle, og fra norsk Side synes man samtidig at være istand til at fordøie noget af hvert. Hr. Konsul Heftye, i hvis Hænder Sagen nærmest har været lagt, synes at have været oplagt til at tro baade Dit og Dat, hvor Talen var om dansk Velvillie og engelsk Tværhed og Forkerthed. Naar man hvisker ham i Øret, at den engelske Regjering, da den lod den nys emanerede Telegrafakt forelægge for Parlamentet, ikke vidste, hvad den vilde, saa tror han det, uagtet en nærmere Undersøgelse vilde have vist ham, at det hele Forhold ikke var umuligt at forstaa for den, som satte sig ind i det; naar der berettes, at den engelske Regjering har tilstaaet det danske Selskab et Monopol, glider ogsaa dette ned, uagtet Tingen allerede ved første Diekast maatte se problematisk ud, og naar der fortælles, at Mr. Scudamore (ɔ: Vedkommende i det engelske Postdepartement) vil fordre, at vor Kabel skal være en India-Rubber, maa en Aktieeier, der ikke er Medlem af Direktionen, paa egen Haand foretage én Reise til England for ved Henvendelse til Mr. Scudamore at bringe i Erfaring, at det ikke forholder sig saa — Exemplerne kunde forsleres; men for Kortheds Skyld kan det være nok at henvise til Trælasterportør Ebbells nys udkomne Bog, der, saavidt vides, er bleven samtlige Vedkommende tilstillet. Saaledes gik det ifjor. Og hvad Heftye troede, det troede ogsaa Direktionen, og Generalforsamlingen gav tilsidst et formentlig noget tvært Samtykke til den ovenfor nævnte Kontrakt.

Vi skulle udtrykkelig bemærke, at vi alene have berørt disse Fortidens Begivenheder for at konstatere, at Hr. Heftye neppe er nogen Autoritet af 1ste Rang i norsk-britiske Kabelsager. Vi ere paa den anden Side ikke uvillige til at indrømme, at Sagen ifjor var af en temmelig uklar Beskaffenhed, og at det bør holdes en Mand noget tilgode, naar han af Interesse for det Almene pludselig ser sig bragt op i for ham fremmede Ting.

Denne Gang er Sagen heldigvis mere overskuelig. Der er simpelthen Spørgsmaal om, hvorvidt vor Kabel skal beholde en selvstændig norsk Bestyrelse eller ikke, og denne Sag synes at være grei. Skulde den mod Formodning være ugrei, saa bør det erindres, at et Ja, saavidt Nogen nu formaar at se, er uigjenkaldeligt, medens et Nei altid vil være muligt at rette allerede af den Grund, at den danske Kjærlighed til os er saa stor, som den er. Ialfald er det os ikke bekjendt, at Hr. Tietgen har meddelt, at den foreslaaede Kontrakt af Hensyn til det britiske Parlament nødvendigvis maa afsluttes senest den 21de dennes.

Mindesmærket paa Haraldshougen. Vi fuldstændiggjøre vor tidligere Meddelelse herom ved følgende af Rigstidenden: I Aaret 1872 vil der være forløbet 1000 Aar, siden Norges Rige stiftedes, idet Harald Haarfagres Seier ved Hafrsfjord, hvorved han fuldendte Norges Overgang til et samlet Rige, i det nævnte Aar blev vunden. I denne Anledning have nogle Borgere i Haugesund i Forening med Bestyrelsen for Norske Fortidsmindesmærkers Bevaring udstedt Indbydelse til at tegne Bidrag til et Mindesmærke, som i det nævnte Aar paatænkes reist ved Harald Haarfagres Grav ved Haugesund. Deres Majestæter Kongen og Dronningen have tegnet sig først paa Indbydelseslisten for et Beløb af 100 Spdlr. Ligesaa have den kongelige Familes øvrige Medlemmer tegnet sig for større Beløb. Efterat Listen dernæst er bleven paategnet af Statsraadets Medlemmer, er den bleven tilstillet Storthingets Præsident, der - som meldt i Dagbl. No 137 refererede den i Storthinget.

En Industri- og Agerbrugs- samt Kvæg- og Hesteudstilling, hvori ogsaa norske Udstillere indbydes til at deltage, vil blive afholdt i Altona fra 27de August til 13de September d. A. Udstillingstiden falder sammen med den for den internationale Haveudstilling i Hamburg fastsatte Tid.

Udstillere ere tilsagte den for saadanne Tilfælde sædvanlige Fragtnedsættelse paa preussiske Jernbaner.

Program for denne Udstilling beror til Eftersyn i Indre-Departementet.

Overensstemmende med Fundatsen for „Prins Gustavs Legat" har det akademiske Kollegium under 18de dennes i Forening med Studentersamfundets og dettes Sangforenings Bestyrelser uddelt Renterne af dette Legat for Aaret 18de Juni 1869 til samme Tid 1870 med 75 Spd. til Stud. jur. Ludvig Peters. Blandt Ansøgerne var denne Gang et musikalsk Talent, der allerede har tildraget sig Opmærksomhed i Udlandet; det er Student J. P. Selmer, Søn af Kjøbmand Selmer hersteds, der for Tiden opholder sig ved Konservatoriet i Paris, hvor hans Kompositionsforsøg sees at have vakt Vedkommendes Interesse. Da han som fraværende ikke kan henregnes til „Universitetets Studerende", har han ikke havt Adgang til at erholde Stipendium.

I det Universitetsprogram, som i disse Dage er udkommet under Titel: „Boiumbræen", har Professor Sexe fortsat sine tidligere Meddelelser om de norske Gletscher. Boiumbræen, der denne Gang er Gjenstand for Professorens Undersøgelser, er en af de mange Isstrømme, der udspringer fra den sydøstlige Side af Justedalsbræen mellem Sognefjord og Nordfjord; indsluttet mellem 4000 Fod høie Klipper, skyder den ned i en kort, trang og dyb Dal, hvor den ender omtrent en Mil fra Søen i en Høide af 480 Fod over Havet. Efterat have meddelt orienterende Bemærkninger med Hensyn til denne Bræs Beliggenhed og Størrelse, fremstiller Forfatteren sine Iagttagelser angaaende dens Bevægelser, dens Sprækker og Struktur samt om Temperaturen i Isvand, og slutter med en Diskussion angaaende Aarsagerne til de iagttagne Fænomener. Programmet er skrevet saavel paa Norsk som paa Fransk og udgjør 5 Ark i Kvart, ledsaget af et Blad med nogle Træsnit.

Om Brandforsikring af Skog har Jørgen Gjerdrum nylig i et Blad skrevet Noget, som vi for Sagens Skyld tro at burde henlede DHrr. Skogeieres Opmærksomhed paa. Gjerdrum minder om den ualmindelige Tørke ifjor og de som Følge deraf temmelig talrige Skogbrande, og mener, det var bedre, om Folk bestemte sig til at forsikre sin Skog, før Ilden allerede har fattet i den eller i Naboskogen; thi derved slipper Eieren med at betale mindre Forsikringspræmie og kan være mere rolig for sin Eiendom. Men endnu er det, siger Gjerdrum, næsten ikke bleven Brug at forsikre Skog, uagtet Kristiania alm. Brandforsikringsselskab begyndte dermed allerede i 1856. Det gjælder store Værdier her, da Norges Skoge menes at være værd i Alt 20 a 40 Mill. Spd.

Det Schæfer'ske Kunstnerlegat er ifølge Aftbl. tilstaaet efternævnte Ansøgere for Tidsrummet fra 1ste Juli 1869 til 30te Juni 1870:

1)	Maler J. M. Calmeyer	100	Spd.
2)	— J. Ekenæs	150	—
3)	— O. A. Wergeland	150	—
4)	— O. Rusten	150	—
5)	— O. C. Dahl	50	—
6)	— M. Andersen	60	—
7)	Billedhugger Magelssen	150	—
8)	Musikus J. Svendsen	120	—
	Tilsammen	930	Spd.

Lomme-Reiseroute for 1869. Pris 30 ß. Abelsteds Forlag. Enhver Færdesmand i vort Land kjender denne Bog og veed, at den er en uundværlig Ledsager paa Reisen, hvad enten den nu sker tilfods, tilvogns eller tilsøs. Man finder heri ordnet paa en letvindt og grei Maade alle de Oplysninger, en farende Mand trænger om Skydsstationer, Skydsbetaling, gode Herberg, Udsigter, Milelængder og Dampskibsrouter. Nylig er udkommet hos Boghandler Dybwad: „De almindeligste Reiserouter i Norge" med tilhørende Karter, Pris 40 ß. Saa smukt udstyret sidstnævnte Bog end er og saa nyttigt det end kan være at have de gode Karter, vil Abelsteds Lomme-Reiseroute dog hævde sin

Plads som lige uundværlig, fordi den indeholder saamange flere Oplysninger, der vistnok ogsaa stadig vil blive forøgede ved Touristforeningens Virksomhed i at opsøre nye Reiserouter, Bekvemmeligheder og Vink, som den Reisende (gaaende eller kjørende) gjerne vil have Besked paa. Men et bedre Reisekart end det, som nu findes, skulde vi dog ønsket Bogen forsynet med; i denne Henseende har Dybwads Reiseroute som sagt et Fortrin.

Om Kvinder som Lærerinder i Skolerne har der som bekjendt været ført adskillig Strid. En Indsender i vort Blad har for nogen Tid siden angrebet Planen om at benytte Kvinder som Lærerinder ialfald i nogen større Udstrækning. Vi levere her et Forsvar af Skolebestyrer Gjertsen, som paa sin Skole i de 2 nederste Klasser udelukkende og i 3die Klasse for en stor Del vil lade Undervisningen blive besørget af Lærerinder. I sit Skoleprogram for dette Aar ytrer han sig saaledes om denne Sag:

„De gunstige Erfaringer, man ikke blot i andre Lande*) — saaledes i vort Broderland —, men ogsaa hos os har havt Anledning til at gjøre, have, som bekjendt, bevæget dette Storthing til at bifalde den kongl. Proposition om Lærerinders Anvendelse i Almueskolen. Heri have vi fundet en ny Bestyrkelse paa vor længe nærede Anskuelse, at Kvindens pædagogiske Egenskaber ogsaa bør komme den Skole tilgode, hvor de have størst Udsigt til at virke bedst, den Skole nemlig, hvorhen de bedre stillede Forældre sende sine Sønner. Vi nære den Overbevisning, at dannede Kvinder, der ere gjennemtrængte af kristelig Aand, besidde Lærergaver og specielt have uddannet sig for Lærervirksomheden, ere fortrinlig skikkede til at overtage Undervisningen i de første Skoleaar. Indøvelsen af Elementerne stiller nemlig store Krav til Lærerens Udholdenhed og Taalmodighed, Egenskaber, der i Almindelighed i fortrinsvis Grad findes hos Kvinden, ligesom det tør forudsættes, at hendes Sans for Nethed, Nøiagtighed og Orden vil udøve indgribende Indflydelse paa Disciplenes Væsen og Opførsel. Ved den større Lethed, Kvinden har til at sætte sig paa Smaabørnenes Standpunkt og vinde deres Fortrolighed, vil hun hurtigere gaa ind i deres Tankesæt, lære hver Enkelts Individualitet at kjende, og derigjennem kunne indvirke paa Karakterens Udvikling og Opdragelse. Naar Undervisningen er lagt i en Lærerindes Haand i de Aar, Opdragelsen i Hjemmet fortrinsvis beror paa Moderen, vil en større Samstemmighed kunne finde Sted mellem Hjemmets og Skolens Gjerning; den kjærlige og samvittighedsfulde Lærerinde vil som en anden Moder virke paa Barnets Sind og vække den rette Lyst til Skolens Arbeide, og paa den anden Side tør det ventes, at Mødrene mere end nu ved Besøg i Skolen og Samtale med Lærerinden ville bidrage til at styrke og befæste Samarbeidet mellem Skole og Hjem.

Vi ere vistnok ikke blinde for, at denne Reform som alt Nyt kan møde nogen Tvivl og maaske Modstand hos Enkelte, men de Indvendinger, vi have seet anførte, have ikke formaaet at svække vor Overbevisning. De reducere sig væsentlig til tvende, at Kvinden i Almindelighed mangler Evne til at adskille det Væsentlige fra det Uvæsentlige, fortaber sig i Enkeltheder og at hun ikke vil kunne holde Disciplin. Disse Indvendinger kunde maaske have nogen Berettigelse, hvis Tanken var at benytte kvindelig Undervisning ogsaa i de høiere Klasser, men ikke, hvor det gjælder Elementærklasserne. Her kommer det netop an paa Enkelthederne, det tilsyneladende Uvæsentlige, og hvad Disciplinen angaar, saa tør maaske i de Aar, da den kvindelige Opdragelse i Hjemmet har den overveiende Betydning, Lærerinden besidde i vel saa høi Grad Forudsætningen for at kunne holde Tugt og Orden som Læreren, skjønt Midlerne til at opnaa Respekt kunne blive noget forskjellige. Forøvrigt er Evnen til at holde Disciplin en Personlighedens Gave, der ligesaa ofte og i lige saa høi Grad kan findes hos Kvinder som hos Mænd.

Ogsaa ydre og praktiske Hensyn have gjort sig gjældende i vor Bestemmelse at overdrage Undervisningen i disse Klasser til Lærerinder. Medens der nemlig blandt de Lærere, som fornemmest kvalificerede for det Undervisningstrin, hvorom her er Tale, er forholdsvis liden Anledning til Valg, har det været os let at faa skikket Lærerinder, for hvis Dannelse, Kundskaber og Læredygtighed vi have den bedste Garanti, og hvem vi med fuld Tryghed tør betro det dem overdragne Hverv. Endvidere yder den økonomiske Fordel, som flyder af Lærerinders ringere Aflønning, Skolen lettere Adgang til at indskrænke Klassernes Discipelantal, hvis Begrændsning — som vi tro — allermest for de lavere Klasser har stor Betydning.

Theatre des variétés gav igaar en meget godt besøgt Festforestilling, hvorved Skøiteløberen Jackson Haines med Dronning og Thronfølger optraadte. Den Første rører sig paa Skøiterne med en saadan Elegance og kunstnerisk Bevægelse, at han maa siges fuldt at fortjene Kongenavn inden Skøiteløbernes Række, selv om han, som der almindelig paastaaes, ikke skulde være den ægte Jackson Haines. De to sidste tilfredsstiller derimod mindre enhver Fordring, men syntes dog ligesom Kongen at gjøre Lykke. — Signora Domasi, der sang et Koncertnummer, høstede som sædvanligt glimrende og fortjent Bifald; medens de danske Stuespilleres Spil dennegang slog mindre an. — Fortrinsvis fortjener at nævnes sammen med Skøiteløbernes Præstationer det smukke Bagtæppe, der forestiller Akershus Slot og Fæstning i Vinterdragt og den speilblanke Isflade dervor. Dekorationen er malet af Dekorationsmaler Krog, der i disse Dage har faaet kgl. Stipendium for i Udlandet at uddanne sig videre i sit Fag.

*) Vi nævne ikke engang Exemplet fra de amerikanske Fristater, hvor Kvindens Anvendelse som Lærerinde finder Sted i en Udstrækning ogsaa for ældre Disciple, hvorom der neppe nogensinde hos os vil blive Tale; saaledes fandtes i Massachusetts i Aaret 1866 962 Lærere mod 4,695 Lærerinder. (G. Nissen: Skolevæsenets Ordning i Massachusetts, Pag. 44).

Studenterne i Drammen. (Dr. Tid. for 18de Juni). Begunstigede af Veiret ankom Studenterne med Extratræn paa Jernbanen omtrent Kl. 6 Efterm., hilsede af en talrig Folkemasse, og modtoges ved den med Flag smykkede Hovedstation af deres Værter, som her vare fremmødte, forsynede med Nummermærker, ligesom enhver Gjæst ved Ankomsten har samme Numer, som hans Vært, saa Enhver med Lethed kunde finde sig tilrette. Værterne droge derefter strax afsted med sine Gjæster til deres respektive Hjem. — Efter indtaget Middag samledes Studenterne med deres Værter paa Bragernæs Torv Kl. 7¾, og droge derfra Kl. 8 i Procession til Byens Park, hvor de modtoges af Festkomiteen og de øvrige Deltagere i Festen.

Det nye Jernbanespørgsmaal, skriver Trhj. Stiftsavis, som efter Initiativet fra Sverige nu er kommet paa Dagsordenen, har i Sverige været diskuteret og forberedt allerede siden længere Tid. Vi har liggende for os en meget velskreven Underdånig framställning från den af Jamtlands läns Landsting tillsatta Jernvägskomité angående Norra Stambanans sträkning m. m. fra forrige Aar, hvori med Udførlighed og Klarhed Planen til en Forbindelse mellem Nordsjøen og Østersjøen ved en Jernbanelinie fra Sundsvall til Trondhjemsfjorden drøftes og godkjendes. Den omhandlede Fremstilling behandler naturligvis fortrinsvis Sagen fra svensk Standpunkt, men idet den udhæver Fordelene ved, ja den bydende Trang til et saadant Anlæg for Norrland ialmindelighed og Jemtland og Medelpad isærdeleshed, paaviser den indirekte Fordelene ogsaa for Norge og navnlig for Trondhjem af et saadant Foretagende.

Den jemtelandske Kommunikationsforbindelse ad Chausse og Vandveien ved Benyttelse af Søerne har ikke kunnet opfylde sin Hensigt; dertil ere Transportomkostningerne for betydelige ved de mange Ind- og Udladninger, Søerne tilfryse for tidligt og gaa atter for sent op, til at navnlig de Artikler, som tiltrænges fra Norge, (Sild og Tørfisk) paa denne Maade i rette Tid kan komme frem osv. Stadig Forbindelse med Norges isfri Havne vilde være et stort Gode ikke alene for Jemteland, for det Indre, men selv for Norrlands bedste Trakter, som vistnok har gode Havne, men disse ere ikke aabne mere end Halvdelen af Aaret. Ja hvis den svenske nordre Stambane paa passende Sted kom til at brydes af i vestlig Retning gjennem Jemteland til Trondhjemsfjorden og en særskilt Arm blev forsat i nordostlig Retning til Nærheden af Nylands Lasteplads ved Angermannaelven, vilde Omveien blive omtr. 19, og Skellefteåtrakten 34 Mile (svenske) fjernede fra den til Trondhjemsfjorden gaaende Stambane, hvilket under mindre gode Aar i Sverige maatte ansees for en væsentlig Velsignelse. Ogsaa i strategisk Henseende ansees en saadan Bane for at være af overordentlig Betydning ved den Lethed, som derved vilde vindes, til at sammendrage Tropper fra Vest til den østlige Grændse og omvendt til Forsvar mod fiendtlige Angreb.

Det paavises fra svensk Side, at Jemtelands Trafik under tidligere Tider har vendt sig fra Norge mod Øst, og det navnlig paa Grund af manglende lette Kommunikationsmidler. Og det antages med den i politisk og statsøkonomisk Henseende fremtrædende Fordomsfrihed, hvormed saadanne Forhold i Sverige behandles, at det ene naturlige er, „at Jemteland og visse Dele af det øvrige Norrland for største Delen bør vende sin Trafik mod Norges Kyster, hvor allerede nu flere af de svenske Exportartikler, navnlig Trævarer og Kvægdriftsprodukter finder høiere Priser, og de allerfleste af de udenfra for Sverige nødvendige Varer erholdes billigere end paa Sveriges egen Østkyst." I de heromhandlede svenske Provindser begynder man derhos at faa Øinene op for det gavnlige i at ombytte Kornavlen, som hidtil har været den overveiende, men paa Grund af klimatiske Forhold som oftest mindre lønnende Del af Landbruget, med Kvægavl, for hvis Afsætning man venter sig fordelagtig Afgang i Norge og England gjennem Norge.

Det er antagelig fuldkommen overflødigt at paavise de endnu større Fordele for Norge og navnlig for Trondhjems By, som vilde være ligefrem Følge af Realisation af de her nævnte svenske Tendentser i merkantil Henseende. Men for at saa kan ske, maa der naturligvis paa norsk Side bygges en Bane fra Trondhjem til Jemtlands Grændse.

I Sverige tænker man sig Banens Strækning fra den norske Side til Jemteland saaledes: Den maatte udgaa fra Trondhjems By, navnlig fordi Banen tiltrænger en større Stad som Ende- og Slutningspunkt. Fra Størdalshalsen skulde den følge Størdalen, gaa over Grændsen noget sydlig for Skurdalsporten, gjennem den derværende Forsænkning, tilknytte Karl Johans-Veien ved Staa eller Sundsvallen i Åhre Sogn og siden følge det Vasdrag, som gjennem Åhresjøn, Lithen- og Ockesjøerne ved Qvitsle falder ud i Storsjøen. Fra Qvitsle skulde den gaa videre til Offne, endvidere nord om Storsjøen til Krokom, Storsjøens Udløbspunkt i Liths eller, som den og kaldes, Ragunda- eller Indalselven. Om den videre Fortsættelse er delte Meninger. Hvad den tekniske og økonomiske Side af Sagen angaar, maa det være nok at bemærke, at man i Sverige antager, at Strækningen fra den norske Grændse til Offne ved Storsjøn 19¼ Mil, hvoraf 11 falder paa Jemteland, vil kunne bygges for omkring 300,000 Rd. pr. Mil, selvfølgelig, forsaavidt Jemteland angaar, i det Hele for omkring 3½ Mill Rd.

— Trondh. Adr. af 15de ds. skriver videre derom: Efter Forlydende er der i Lørdags i kombineret Møde af Stiftamtmand, Magistrat og Formandskab besluttet at sende en Adresse til Landshøvdingen i Jæmteland, hvori man takker for Meddelelsen om Mødet i Sundsvall den 19de og udtaler sin særdeles Interesse for en Jernbaneforbindelse mellem Trondhjem og det nordlige Sverige. Uden bestemt at kunne betegne nogen Linie, er man alligevel paa Sagens nærværende Standpunkt tilbøielig til at anse Forbindelsen over Røraas som den, der fra norsk Side vilde være den rimeligste. — Adressen udtaler derhos, at der er uvist, hvorvidt det vil lykkes at faa nogen Afsending herfra til at deltage i Mødets Forhandlinger.

Udskudte Rugax have ogsaa været at se i Nærheden af Trondhjem.

Hvalfangst. (Finmarksp.). Svend Foyn bragte den 1ste og 2den dennes tre Hvalfiske ind til sin Station ved Vadsø. Af disse skal især den ene være meget stor og værdifuld. Uagtet ustadigt Veir har været ham til megen Hinder i Fangsten, er han dog allerede iaar bleven Seierherre over 6 Hvaler, som han har bragt iland.

Med Fiskeriet er det, skriver Finmarksp. for 8de ds., næsten overalt Slut, ja endog paa den russefinmarkske Kyst skal der have været meget smaat om Fiskeri, hvorfor det ogsaa antages, at Russerne iaar vil søge Finmarken i større Mængde, end det i de senere Aar har været Tilfældet. Slaar Sommerfisket end ikke rigeligt til, saa kan der være Udsigt til, at Almuen vil faa sin Raafisk godt betalt, og at det derfor kan komme Mel i tomme Sække til Vinterbehovet.

— Fra Vadsø klager man over de feilslagne Forhaabninger paa Vaarfisket. Det gjennemsnitlige Udbytte af Fiskeriet til Dato i Varangerfjorden skal neppe udgjøre mere end 3 Tdr. Lever paa Baaden, et Udbytte, som ikke skal strække langt til Skatter og Udgifter og til at værge sig for den kommende Vinters Krav. Selv om der er lidet Fisk, saa er der Mangel paa tjenlig Agn. Man har saaledes reist en 10 a 12 Mile hen til Russekysten for at søge Lodde til Agn, men det er fordetmeste Slumpetræf at finde den der. Udenfor Sørøen, især ved Sandøen skulde fiskes ganske godt, ligesaa skal der ved Ingø fiskes endel Kveite.

Om Lofotloven heder det i Nordl. Amtstd.: Redaktionsartikelen i Morgenbl. af 24de Marts angaaende Forholdene i Lofoten er en fuldstændig Parodi paa Sandheden og Virkeligheden hos os. Telegramet fra de 15 Væreiere har Intet at gjøre med det Distrikt, hvor Misnøien med den bestaaende Ordning af Fiskebedriften har været og fremdeles er raadende. Telegramet skriver sig nemlig fra Vestlofoten, og for en stor Del af dens Vedkommende har den saakaldte nye Lov ikke afstedkommet nogen Forstyrrelse af de gamle Forholde, da Fiskehavet der er af en saa stor Udstrækning, at der ikke er Spørgsmaal om Plads paa Søen for Fiskerens Redskaber. Ellingsen Skraaven, som ogsaa skal have undertegnet Telegramet, hører vistnok til Østlofoten, men Stedets særegne lokale Forholde gjør en Undtagelse for dettes Vedkommende, Noget, som Enhver, der kjender disse, har Lethed for at sætte sig ind i. Distriktet for Misnøien er væsentlig indskrænket til Østlofoten, specielt Kalle—Helle. Paa dette Strøg ligge de gamle Fiskevær Kalle, Hopen, Ørsnæs, Ørsvaag, Storvaagen, Kabelvaag, Svolvær, Helle og søges af omtrent 10,000 Fiskere. Fiskehavet er meget indskrænket, og Fisken staar meget sjelden for det hele Strøg paa engang, eller til samme Tid. I gamle Dage, da hvert af de nævnte Fiskevær havde sin begrændsede Havstrækning, foregik derfor Fiskeriet oftest i den Orden, at de vestligere af Værene havde havt sit væsentligste Fiskeri, naar de østligere begyndte at faa sit for Alvor.

Nu tildags samler hele denne Masse Fiskere sig paa en Brøkdel af den hele Havstrækning, og det uden Orden, Tilsyn eller Politi, Nogle udsættende, Andre trækkende Redskaber, Garn og Line om hverandre. Heraf maa opstaa et Kaos, og Resultatet maa blive Ruin for Alle. Fiskeriet, som tidligere var en Næringskilde for Nordland, har ophørt som saadan, og er tvertom bleven en sikker og uundgaaelig Vei til Armod og Elendighed; dette er desværre synbart overalt iblandt os. Vi have vistnok andre Love, som virke i samme Retning, som f. Ex. Fattigloven, men Alle her ere enige i at give Fiskeloven — eller Gjennemførelsen af den — en væsentlig Skyld for den voxende Armod, og af de omtrent 10,000 Mennesker, som drive Fiske paa nævnte Strøg, skal der neppe findes en af hvert Hundrede, som ikke sige Ja og Amen hertil.

Som det nu er, er det misligt saavel for Fiskeren som for Rorværeierne, og Morgenbladets Redaktion skulde være tilstede paa Rorværeiernes Kontor i den Tid han modtager sine Rettigheder af Fiskeren, saa vilde den vistnok komme til et ganske andet Resultat, end det skildrede i Artikelen af 24de Marts.

S a n d h e d e n, d e t F a k t i s k e, d e t S ø r g e l i g e e r, a t d e n b e s t a a e n d e O r d n i n g e r m i s l i g i h ø i G r a d. Erkjendelsen heraf har trængt sig igjennem hos Befolkningen, som ser, at den Maade, hvorpaa Fiskeriet nu drives, tilintetgjør Fiskerens Tanke paa og Agtelse for Andres Eiendom og med raske Skridt fører ham til fuldstændig Demoralisation og Ruin. Den almindelige Mening blandt den fiskende Almue er, at der bør være bestemt Tid for Natredskabernes Sætten og Trækken, ligesom at Fiskedistrikter samt et strengt og talrigt Politi blandt Fiskerne selv bør etableres. Nærværende Opsyn kan, med den allerbedste Villie, vistnok kun udrette Lidet som Politi paa Søen. At Kapteinløitnant Olsen tilsyneladende har været blind for al den tilstedeværende Mislighed, kan umulig have gjort ham afholdt, eller bibragt Almenheden nogen Tro paa hans Duelighed i Egenskab af Opsynschef, Manden forøvrigt udpaatalt. Naar Foged Nergaard paa Thinget udtaler sig i modsat Retning, udtaler han muligens sin personlige, men vistnok ikke sine Vælgeres Mening.

Naar Nergaard endvidere i Debatterne angaaende Fiskeriloven siger, „at det store Redskabstab, hvorom der ankedes, havde man havt længe før Loven af 1857, og det foranlediges i k k e af den ved Loven etablerede Ordning, men ved Storm og Uveir", da lægger han tydelig for Dagen sin totale Mangel paa Kjendskab til den Sag, hvorom han har indladt sig paa at tale, og dette kunde ene undskyldes ved, at han i sin Stilling som Foged ikke havde havt Anledning til, at gjøre sig bekjendt med en af Distriktets vigtigste Næringskilder: „L o f o t f i s k e r i e t p a a V a a g a h ø l l a".

Forholdet mellem Udstyret og Tabet af Redskaber før 1857 og nu er omtrent saaledes:

En Linebaad maatte tidligere være udrustet med fra 6—12 Hundrede Liner pr. Mand, en Garnbaad med 6 a 8 Garn. Efter Loven af 1857, eller for Nærværende, udfordres 16—20 Hdr. Liner og 12 a 20 Garn pr. Mand. Til aarlig Vedligeholdelse medgik før 2 a 4 Hdr. Liner og 2 a 4 Garn, nu derimod 8 a 10 Hdr. Liner og 6 a 8 Garn, alt pr. Mand. Til Linerne medgaar desuden et langt større Kvantum Iler og Agnsild, saa at Udstyr og Vedligeholdelse bliver meget over det Dobbelte nu mod før.

Og dette skal ene være at tilskrive „Storm og Uveir"?!

Have da Naturforholdene forandret sig siden Loven af 1857?

Religiøse Meddelelser. En finsk Avis omtaler, at der i Haapovesi Sogn er opstaaet en ny religiøs Sekt. Sammenkomsterne begynder med Sang. De gamle Kvinder sidder rundt om et Bord og slaar i Takt sine Hænder i Bordet, vexelvis med den flade Haand og med Bagsiden af Haanden. De unge Kvinder danser rundt paa Gulvet, løfter Hænderne og slaar dem sammen, og tilsidst falder de, saa lange de ere, paa Gulvet. Under sin Dans tuder de som Ulve, og de ældre Kvinder, som ikke formaar at danse, ser paa og ler og siger, at saa glæder sig Guds Børn.

Storthinget.

Storthinges Møde den 17de Juni. Præsident H a r b i t z.

S a g N o. 1. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende det endelige Opgjør af det nordlandske Kirke- og Skolefondsbudget. 1ste Post: „For indeværende Budgettermin bevilges Gagetillæg til en Fuldmægtig i Kirkedepartementet med 70 Spd. aarlig." 2den Post: „Den for en Bygningsinspektør i Tromsø Stift opførte halve Gage, 350 Spd., bevilges ikke." 3die Post; „For efter Kirkedepartementets nærmere Bestemmelse at anvendes til Lønning af Kirketolke, hvor saadanne af Hensyn til den kvænske Indvandring nødvendig tiltrænges, bevilges for indeværende Budgettermin 200 Spd. aarlig." 4de Post: „De paa Liste C opførte Tillæg til Pensioner bevilges for indeværende Budgettermin med 35 Spd. aarlig." 5te Post: „Til midlertidige og tilfældige Udgifter bevilges 1044 Spd. 68 ß aarlig." Samtlige Poster bifaldtes enstemmig.

S a g N o. 2. Indstilling fra Veikomiteen om Bevilling af Statskassen til Skydsvæsenet.

Beslutningen: „Som Bidrag af Statskassen til Skydsvæsenet opføres for Budgetterminen fra 1ste April 1869 10.000 Spd. aarlig." Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 3. Indstilling angaaende Forslag am Anvendelse af Apparater til Optagelse af Navnelister ved Voteringer. Beslutningen: „Det af T. Høegh indgivne Andragende om, at et af ham opfundet Apparat til Optagelse af Navnelister ved Voteringen maa blive anvendt i Storhinget, indvilges ikke." Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 4. Indstilling angaaende Ordningen af Storthingets Referentvæsen. Beslutningen: „1. Til Aflønning af en Formand for Storthingets Referenter m. V. bevilges aarlig 350 Spd., hvorhos han i den Tid, han gjør Tjeneste under Storthingets Samvær, tillægges en maanedlig Godtgjørelse af 70 Spd. 2. Præsidenten bemyndiges til at antage den i Post 1 nævnte Funktionær paa 5 Maaneders Opsigelse samt med følgende Forpligtelser: a) at han ved Oplærelse af Hurtigskrivere sørger for, at et for Storthingets Tjeneste tilstrækkeligt Antal Referenter til enhver Tid haves; b) at han i det Hele besørger Ledelsen af Storthingets og dets Afdelingers Referentvæsen, derunder indbefattet Debatternes Redaktion samt Affattelse af Register til Storthingstidenden; c) at han, forsaavidt saadant maatte forlanges, overtager Opsynet med Storthingets Bibliothek samt yder Assistance ved Storthingets Arkiv og Sekretariat; d) at han i enhver Henseende efterlever den Instrux, der maatte blive udfærdiget. 3. Ansættelsen gjælder fra 1ste Juli dette Aar." Bifaldtes enstemmig.

Sag No. 5. Indstilling fra Jernbanekomiteen angaaende den kgl. Proposition om Indløsning af Aktier i den norske Hovedjernbane. „I Aaret 1863 meddelte Storthinget Regjeringen Bemyndigelse til at tilbytte Statskassen Preferenceaktier i den norske Hovedjernbane, forsaavidt som Eierne vare villige til at modtage Vederlag, Daler for Daler i 4½ pCt.s Statsobligationer. Denne Foranstaltning har imidlertid vist sig lidet virksom, da der, ved Affatningen af det Storthinget forelagte Budgetforslag, for Statskassen kun var erhvervet et Aktiebeløb af 17,280 Spd., hvilket ikke udgjør 2 pCt. af den hele udgivne Aktiesum. For at fremme det i Storthingsbeslutningen af 1863 tilsigtede Øiemed er det derfor anseet nødvendigt at forbedre det Tilbud, der gjøres Aktieeierne, hvilket, da Statsobligationer lydende paa høiere Rente end 4½ pCt. ansees utilraadelige, maa ske ved et Tillæg til Kapitalbeløbet. Komiteens Flertal anser det af de Grunde, som findes anførte i Aftrykkets Side 3 særdeles ønskeligt, at den i 1863 besluttede Indløsning af de fortrinsberettigede Aktier bringes til Virksomhed, og tiltræder derfor Tanken i denne Del af den kongelige Proposition. I Bemyndigelsen til at indløse de fortrinsberettigede Aktier ved Hjælp af Statsobligationer indeholdes efter Flertallets Mening et for Øiemedet tilstrækkeligt Middel, hvorfor man ikke har optaget den Post i Propositionen, der gaar ud paa Bemyndigelse til at anvende nogen Del af Statskassens Overskud i samme Hensigt, hvis Omstændighederne tillade det. Et Mindretal af Komiteens Medlemmer er imod, at der til Indløsning af Preferenceaktier i Hovedjernbanen gjøres noget yderligere Skridt, end det, der besluttedes af Storthinget i 1863. Disse Medlemmer anse det nemlig ikke ubetinget ønskeligt, at Jernbanerne udelukkende eies af Staten, da det nærværende blandede Eiendomsforhold, skjønt ikke frit for Ulemper med Hensyn til Bestyrelsens Former, medfører flere af de Fordele, som ere forbundne med det rent private Jernbanesystem. Dertil kommer, at Indløsningen ikke kan istandbringes, uden at Statsgjælden forøges, hvilket altid er en Forværrelse i Statskassens Stilling, endog naar der ved Gjældsstiftelsen vindes en Kapitalværdi af samme Størrelse og en aarlig Indtægt svarende til den aarlige Renteudgift. I den kongelige Proposition andrages tillige paa Bemyndigelse for Regjeringen til at indløse uprioriterede Aktier i Hovedjernbanen. Dette Forslag, der ligger udenfor Storthingsbeslutningen af 1863, finder Komiteens Flertal ikke tilstrækkelig Grund til at indgaa paa, da Eierne af disse Aktier have lige Vilkaar med Statskassen som Bidragsyder ved Banens Anlæg. Et Mindretal finder derimod, at Grunden for begge Foranstaltninger omtrent ere de samme, og det især, naar Staten tænkes at være bleven Eier af de prioriterede Aktier. Sagen er derhos, hvis den lader sig iværksætte paa den i Propositionen angivne Maade, saa meget lettere, som Forslaget gaar ud paa et Bytte med 4 Procents Obligationer, Daler for Daler. Denne Minoritet foreslaar derfor, at der til Hovedindstillingens Bogstav A føies følgende Tillæg: „Ligeledes meddeles Regjeringen Bemyndigelse til at indløse uprioriterede Aktier i samme Jernbane mod uopsigelige Statsobligationer, lydende paa 4 pCt. Rente, betalbar halvaarlig her i Riget". Mod at det mulige Overskud af den paatænkte Operation anvendes til et synkende Fond, synes der ikke at kunne gjøres Indvending. Man har efter dette den Ære at forelægge Storthinget følgende Udkast til Beslutning: A. Regjeringen bemyndiges til at udstede fra Kreditors Side uopsigelige Statsobligationer, lydende paa Sølvspecier eller Pund Sterling og 4½ pCt. aarlig Rente, betalbar halvaarlig i Kristiania eller i London, for at benytte Obligationerne eller det Beløb, hvortil de ved Salg udbringes, til at indløse prioriterede Aktier i den norske Hovedjernbane, under Betingelse af, at Salgsprisen af Statsobligationer og Indkjøbsprisen for Aktierne staar i saadant Forhold, at Aktiernes Udbytte beregnet til 5 pCt., i det mindste er ligesaa stort, som Renter af Statsobligationerne. B. Forsaavidt Udbyttet af de erhvervede Jernbaneaktier i noget Aar overstiger Renterne af de til Aktiernes Indkjøb udstedte Obligationer, bliver det Overskydende at henlægge til Statskassens synkende Fond for at anvendes til Obligationernes sukcessive Indvending." Schweigaard optog den kongelige Proposition. Efter nogen Debat blev Pluralitetens Indstilling Post a og b bifaldt mod 35 St., hvorimod Minoritetens Tillægsforslag forkastedes med 53 imod 36 St.

Sag No. 6. Indstilling fra Militærkomiteen angaaende den kgl. Proposition om Udredelse af, hvad der i forrige Budgettermin er anvendt til Krigsfartøiernes Vedligeholdelse udenfor det Bevilgede. Indstillingen gaar ud paa at indstille til Storthinget at fatte saadan Beslutning: Storthinget samtykker i, at den Sum, der i afvigte Budgettermin er medgaaet til Krigsfartøiernes Vedligeholdelse udenfor de dertil beregnede og bevilgede Midler, udredes af Salgsbeløbet for kasserede Krigsskibe, stort 23,740 Spd., samt af et Beløb af 18,270 Spd., der fra Budgetterminen 1863—66 haves udisponeret under Kontoen for Vedligeholdelse af Land- og Vandbygninger, og endvidere, saavidt fornødent, af hvad der i forrige Budgettermin under enkelte Kontoer ved Marinen maatte være besparet. Smith-Petersen og Schweigaard gjorde nogle Bemærkninger ved Komiteens Udtalelser, hvortil J. Sverdrup replicerede. Komiteens Indstilling bifaldtes derpaa enstemmig.

Sag No. 7. Andragende fra Ole Olsen Gausdal om Storthingets Medvirkning til, at han kan faa udbetalt et hans afdøde Fader af Kong Oskar tilstaaet Gratiale. Enst. besluttet henlagt.

Sag No. 8 Andragende fra Bjørnsgaard med Flere om Bevilgning af Forfatterløn af 400 Spd. til A. O. Vinje. Bjørnsgaard foreslog Andragendet behandlet som en Sag af 1ste Klasse, hvorimod Hammerstad udtalte sig. Med 51 mod 40 St. forkastedes Bjørnsgaards Forslag, hvorefter Andragendet altsaa er at anse som henlagt.

Sag No. 9. Indstilling fra Veikomiteen ang. den kgl. Proposition om Nedsættelse af det til Øierens Regulering af forskjellige Landeiere vedtagne Bidrag, samt angaaende af Repræsentanten Selboe fremsat Forslag i samme Anledning. Et Forslag af Løitn. Brandt om, at Sagen skulde udsættes til imorgen, forkastedes med 56 St. Komiteens Indstilling gaar ud paa at henstille til Storthinget at fatte saadan Beslutning: Under Betingelse af, at alle Vedkommende erklære sig fyldestgjorte ved den nu iværksatte Sænkning af Indsøen Øieren, samtykker Storthinget i a) at de til Reguleringen af Vandstanden i Indsøen Øieren sigtende Arbeider, uagtet den for samme lagte Plan ikke hidtil fuldstændigen har kunnet gjennemføres, blive at afslutte paa det Punkt, hvortil Udførelsen nu er naaet. b) At der, naar den under Litr. a omhandlede Sikkerhed er erhvervet, tilstaaes de i Reguleringen interesserede Landeiere saadan Nedsættelse i de af dem som Bidrag til Foretagendet tegnede Beløb, at intet Bidrag bliver at erlægge for Jord, der ligger lavere, end 18 Fod paa Nelingsunds Vandmærke. Selboe udtalte sig i et længere Foredrag og gjentagende imod Komiteens Indstilling, og optog den kgl. Proposition, der gaar ud paa, at de i Reguleringen interesserede Landeiere tilstaaes saadan Nedsættelse i de af dem som Bidrag til Foretagendet tegnede Beløb, at intet Bidrag bliver at erlægge for Jord, der ligger lavere end 20 Fod paa Nelingsunds Vandmærke, hvorhos i den kongelige Proposition tillige er foreslaaet Storthinget at give Samtykke til at de til Regulering af Øieren sigtende Arbeider, uagtet den for samme lagte Plan ikke hidtil fuldstændig har kunnet gjennemføres, afsluttes paa det Punkt, hvortil Udførelsen nu er naaet. Løitn. Brandt sluttede sig ligesom Selbo til den kgl. Proposition. Ligesaa Sørensen, Aschehoug, Valstad og Aall. Ved Voteringen bifaldtes den kgl. Proposition med 60 St. Derefter bifaldtes med 55 mod 32 Stemmer et Tillægsforslag af Sibbern, der gik ud paa, at der til den kgl. Proposition skulde føies: „under Betingelse af at alle Vedkommende erklære sig fyldestgjorte ved den nu iværksatte Sænkning af Indsøen Øieren."

Mødet hævet Kl. 3.

Fredagen d. 18de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz.

Sag No. 1. Plenarbehandling af Odelsthingets Beslutning til Lov indeholdende Forandring i Fattiglovene for Kjøbstæderne og for Landet af 6te Juni 1863. Ved Voteringen, der foregik ved Navneopraab, svarede 50 Herrer ja, 43 nei. Beslutningen blev altsaa ikke bifaldt.

De 50 vare: Ueland, sen., Ueland, jun., Moen, P. Sæther, O. Velde, Richter, J. Velde, Iversen, Norby, J. Sverdrup, Vennemo, Selboe, Valstad, Tonning, Aall, Taraldsen, Eika, Boie, Færden, Strand, Swensen, Rye, Hammerstad, Lunde, Vaalen, O. Brandt, Horgen, Holmboe, Rode, Mortensen, Sæblie, Schulze, Norderhoug, Enge, Aschiem, Helle, Jaabæk, Foss, Skjerkholdt, Lindstøl, Liestøl, Heggelund, M. Aarflot, Nilsen, Olaffen, Grønningsæter, Vig, Sørensssen, A. Hansen, Augustinussen.

De 43 vare: Storsteen, Kolbenstvedt, Thorsen, Kjerschow, Motzfeldt, Bødtker, J. Aarflot, Smith-Petersen, Faye, Geelmuyden, Svane, Falsen, Løken, Risnæs, Aga, Sæim, Løberg, Dahl, Wiborg, Schweigaard, D. Kildal, Aschehoug, Lambrechts, Olrog, Vogt, Flor, Broch, J. Schwartz, Maartmann, T. Schwartz, M. Kildal, Postmester Hansen, Harbitz, Hesselberg, Landmark, Christiansen, Bergsager, Landvik, Mathiesen, Bagger, Balchen, Sibbern, Christensen.

Fraværende vare følgende 18 Herrer: Lorck, Gram, Schavland, Provst Jensen, Krogness, J. Sæther, Bjørnsgaard, Michelsen, Irgens, U. Sverdrup, Wiel, Bentsen, Amtmand Jensen, Løitn. Brandt, Sandberg, Nergaard, Daae, Steen. (Forts.)

Berigtigelse.

I Hr. B.'s Beretning om 17de Maifesten i Stjørdalen (se Dagbl. No. 123) findes nogle Slutningsbemærkninger, som trænge til Berigtigelse. Ved de Festligheder, som her i de sidste 20 Aar næsten aarligaars har fundet Sted, om de end ikke have faaet saa brammende Omtale, har der ikke været andre Skranker end de, som ere nødvendige for at værne om de betalte Forfriskninger. Adgangen til at deltage i Festen har naturligvis været aaben for Alle. Kontingenten har været nogle Skilling høiere, fordi man har fundet det skadeligt, især for Folk, der har lange Veie, at drikke paa en tom Mave. Som nu har enhver været opfordret til at komme frem med, hvad der laa ham paa Hjerte, og Ordet har mangengang flydt vel saa beaandet som dennegang. I Sangen har Alle deltaget, kun med den Forskjel, at den før har været ledet dels af Hornmusik dels af en indøvet Kvartet. Paa den Maade have vi undgaaet slige Udskeielser, som desværre vansirede denne Fest, og gjorde, at ialfald de ældre blot nære det Ønske at fritages for lignende 17de Maifester for Fremtiden.

Stjørdalen, den 7de Juni 1869.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 19de Juni.

Dampskibet „Uffo", der igaar hidkom fra Kjøbenhavn, medbragte, foruden andet Stykgods, 107 Foustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 18de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Inconstant	Dobson	Blyth	Stenkul.
Marie	Burmeister	Riga	Linsæd.

Udexpederede Fartøier den 18de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Haabet	Rise	Danmark	Trælast.
Ceres	Aaro	Frankrig	do.
Ragnhild	Borgen	Drammen	Ballast.
Ørenskjold	Larsen	England	Trælast.

Auktioner. Mandag 21de Juni Kl. 12 paa det gamle Raadhus over No. 12 ved Ruslelekveien. Mandag Kl. 1½ paa det gamle Raadhus over No. 1 og 3 i Mellemgaden, No. 12, 21 og 25 i Pipervikens Strandgade, No. 12 og 28 ved Engen og No. 42 ved Munkedamsveien.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i det sydlige, faldt i det nordlige. Det staar lavest omkring Dovre. Svag NV.lig Vind paa Vestkysten, Sydlig paa Østlandet. Temperaturen er endnu under Normalstand, undtagen paa Dovre og i Nordland. Udsigterne ere til skyet Veir, maaske med enkelte Regnbyger.

Anmeldte Reisende.

Den 19de Juni:

Hos C. Knudsen: Haugan med Følge fra Storelvedalen, Brastad fra Bardal, Rustad fra Rannestad, Michelsen fra Fredrikstad, Atlum fra Botner og Theilmann fra Hvidsten; i Pedersens Hotel: Proprietær Kjælstad fra Røken, Kontorist Hansen fra Drøbak, Landhandler Larsen fra Hurdalen, Eriksen med Følge fra Smaalenene og A. Andersen fra Landet; i Norbergs Hotel: Sørensen fra Solør, Lensmand Bohn fra Ullensager, Propr. Aasgaard fra Sørum, Fru Winsnæs med Datter fra Drammen, Bygmester Subrke fra Fr.hald, Sognepræst Hansen fra Gjerdrum, Kand. Fougner fra Aas og Sagfører Müller fra Lillehammer.

140

Det var disse to Sjæles første Kys i Nummets Mørke.

Moderen laa tilbage med Ryggen vendt mod Sneen og Ansigtet mod Natten. Men hvem ved, om hun ikke fra det Uendeliges Dyb, hvor hun befandt sig, saa den lille Gut i det Øieblik, han klædte sig af for at beskytte hendes lille Pige?

III.

Hver tung Vei fortynges af en Byrde.

Det var noget mere end fire Timer siden, at Ourquen var løbet ud af Portlandsviken, og man havde forladt Gutten paa Stranden. I disse lange Timer, hvor han vildsomt havde flakket omkring, havde han endnu ikke havt mere end tre Møder med Medlemmer af det menneskelige Samfund, hvori han nu skulde gjøre sin Indtrædelse, nemlig en Mand, en Kvinde og et Barn. En Mand, det var Manden i Galgen paa Høien, en Kvinde, det var Kvinden i Sneen, et Barn, det var den lille Pige, som han bar ved sin Barm.

Han var slemt betagen af Træthed og Kulde.

Han gik frem med fastere Beslutning end nogensinde tidligere, med usvækkede Kræfter og en Byrde til.

Han var nu paa det nærmeste nøgen. De faa Filler, han havde tilbage, vare stivnede af Kulden, skarpe som Glas og flaaede Huden af ham. Han blev gjennemfrossen, men det andet Barn blev opvarmet. Det, som han tabte, gik ikke tabt, den lille Pige benyttede det. Han kjendte, at hun blev varm, hvilket var det samme som nyt Liv for det stakkels, lille Kræ. Han bøiede sig hyppigt ned, og idet han holdt Barnet fast med den ene Haand, tog han med den anden en Haandfuld Sne, hvormed han gned sine Fødder, for at de ikke skulde ødelægges af Kulden. I det næste Øieblik kjendte han sin Strube brænde som Ild; — han stoppede lidt Sne i Munden, hvilket lindrede

137

Det saa fremdeles Intet.

Det gik speidende endnu nærmere.

Klagen vedblev. Fra at være uartikuleret og svag, var den nu tydelig. Barnet var tæt ved Røsten, men hvor var den?

En Klage lød ganske nær. Sitringen deraf i Nummet gled forbi Barnets Øre. Et menneskeligt Suk, der svævede i det Usynlige. Saaledes var imidlertid Barnets Indtryk, usikkert som den dybe Taage, hvori det tabte sig. Medens det stod tvivlraadigt mellem et Instinkt, som drev det til Flugt, og et Instinkt, som bød det at blive, opdagede det i Sneen ved sine Fødder, nogle Skridt fremfor sig, et Slags Bølgelinie af et Menneskelegemes Omfang, en liden ubetydelig Ophøining, lang og smal, der lignede en fremskydende Gjenstand af en Grav paa en hvid Kirkegaard.

I det Samme gav Røsten en Lyd fra sig.

Det var fra dette Legeme, at den kom.

Barnet bøiede sig ned ved Siden af denne Skikkelse og begyndte at bortrydde Sneen, der havde lagt sig over den. Pludselig viste der sig i Sneen under dets Hænder et blegt Ansigt.

Det var ikke fra dette Ansigt, at Lyden udgik. Dets Øine vare lukkede og Munden aaben, men fuld af Sne.

Det var ubevægeligt. Ikke en eneste Bevægelse mærkedes under Barnets Haand. Barnet rystede ved at berøre dette iskolde Ansigt. Det var en Kvindes Hoved. Det udslagne Haar var fuldt af Sne. Denne Kvinde var død. Barnet vedblev a rydde Sneen bort. Ligets Hals blev synlig, derpaa Brystet, hvis Hud tittede frem under Pjalterne. Pludselig kjendte Barnet under sine Hænder en svag Bevægelse. Det var en spæd Ting, som var begravet under Sneen, og som rørte sig. Barnet arbeidede ivrigere og ivrigere med at skaffe Sneen bort og opdagede et lidet, elendigt Kræ, blaablegt af Kulde, nøgent ved Ligets nøgne Barm.

Manden som ler.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Søndag den 20de Juni (Kl. 7—10):

1. **Redaktionssekretairen,** Vaudeville i 1 Akt af Erik Bøgh.
2. **Grønne Krandse,** af Fristrup, **Den nye Vise,** af Erik Bøgh, foredrages af Fru Recke.
3. **Verdens Herkules,** Farce med Sange i 1 Akt, efter det Franske ved Adolph Recke og R. Watt.
4. **Concertnumer,** a, b., foredrages af Fru Beyerbeck og Signora Domasi.
5. **„Disolving views“** (nyt Program).

Billetpriserne ere: Logerne 48 ß (en hel Loge 2 Spd.), Parket 48 ß, 1ste Balkon 30 ß, 2den Balkon 12 ß.

Mandag den 22de Juni (Kl. 7—11½): **Sidste Festforestilling i Anledning af Studentermødet. Alt nærmere ved Plakater.**

Observer! Alle Deltagere i Studentermødet have mod Forevisning af Tegnet fri Adgang til Haven og Festsalen.

Th. Hermann, Direktør.

Fredriksborg.

Stort Tivoli-Arrangement med nyt Program Søndag d. 20de Juni (Kl. 6—10).

Entrée 8 ß. Alt nærmere ved Plakater.

Th. Hermann, Direktør.

Generalforsamling

for oplandske Dampskibe afholdes i Hr. Listads Lokale paa Lillehammer, Mandag den 5te Juli Kl. 6½ Eftermiddag. Interessenterne have fri Befordring til og fra Mødet med Skibladner. De sædvanlige Sager, saasom Decision til sidste Aars Regnskab, Valg af forskjellige Funktionærer m. m., vil da blive foretaget.

Direktionen.

Emigranter

befordres ugentlig over England til Newyork og de fleste Steder i Amerika med

„Cunard Liniens“

20 store, prægtige Skruedampskibe,

alle førende den kongelige Post, og sker Passagerindskrivning naarsomhelst hos

Stolt, Swang & Co.

Cunard-Liniens autoriserede General-Agenter for Norge.

Prinsensgade. Christiania.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtligt og skriftligt, samt Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning. Lidt Kjenskab til vor Lovgivning vil blive meddelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom har lovet at ville gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. for Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Ree for 5 Spd. Maaneden. Indmeldelser sendes til Undertegnede, af hvem ogsaa nærmere Oplysninger meddeles.

Ree i nedre Stjørdalen ved Throndhjem, 28de Mai 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Forsikrings-Actie-Selskabet

SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer.

Prospekter udleveres gratis.

B. C. Antonisen,

Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Til New-York

via Liverpool med den **„Nationale Linies‘,** Skruedampskibe

France, 3200 Tons, den 23de Juni,
Virginia, 2876 — - 1ste Juli.

NB. Afreise fra Christiania 18de og 25de Juni.

O. Svenson,
General-Agent for Norge.

Bergens
Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

De bekjendte

Favorit-

Symaskiner

for Skræddere

sælges **alene**

hos

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Familie-

Maskiner

af

Wheeler, Wilson og

Haandmaskiner

af allerbedste Sorter

sælges hos

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter J. Petersen.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

TIL NEW-YORK

fra Kjøbenhavn den 30te Juni **directe** pr. Dampskib

„Fulton“ 1730 Tons,

tilhørende **North-American Lloyd.**

NB. Afreise fra Christiania den 27de og 29de Juni.

O. Svenson,
General-Agent for Norge.

Passagerer med Dampsk. **Fulton** ville blive ledsagede af en yngre, velbekjendt Mand fra Gøteborg, der tidligere har tjent som Officer i Unionsarmeen.

Fultons Gjennemsnitstid mellem Kjøbenhavn og New-York er beregnet til 13 Dage, og vil saaledes hele Reisen herfra tilbagelægges paa ca. 14 Dage, hvilket er den hurtigste Befordring, som herfra kan tilbydes.

O. Svenson,
Kontor: Store Strandgade.

Tilsalgs.

Côteaux de Saumure

(Hvidvin direkte fra Vinbjergene)

anbefales som den bedste Desertvin og sælges billig ved **Ernst Emil Aubert,**
Kirkegaden 10 b.

Liasenner

sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

Portvin & Sherry

af god Kvalitet sælges til **meget billige** Priser ved **Ernst Emil Aubert,**
Kirkegaden 10 b.

Cigarer.

Gode og aflagrede Cigarer til 2, 3 og 4 ß pr. Stk. erholdes i **Cigarbutikken,** Kirkegaden 10 b. **Ernst Emil Aubert.**

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Prospekter

fra flere af Landets smukkeste Egne, fotograferede af Hr. P. A. Thorén, ere at erholde i **Fr. Berghaus's Papirhandel,** Carljohansgade No. 19.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Batik.

Søren Holst & Co.

Tilleie.

Et meget smukt, vel mobleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Tilleie forlanges.

En liden Tomt, om muligt med et Skur paa, ønskes leiet, helst nær Jernbanetorvet.

C. J Lie.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Det var en liden Pige. Hun havde været svøbt i nogle usle Pjalter, men under sin Kamp havde hun revet disse af sig.

Under hende havde hendes stakkels, magre Lemmer, og over hende havde hendes Aandedræt smeltet Sneen en Smule. En Amme vilde have taget hende for fem til sex Maaneder gammel, men maaske var hun aarsgammel; thi Væxten kues under Nød og Mangel.

Da hendes Ansigt blev frit, udstødte hun et Skrig, en Fortsættelse af hendes kvalte Stønnen. For at Moderen ikke skulde have hørt dette Skrig, krævedes det, at hun virkelig var død.

Barnet tog den Lille i sine Arme.

Den stivnede Moder var uhyggelig at se paa. Noget Spøgelsesagtigt gik ud fra hendes Ansigt. Den vidtaabne Mund, som ikke mere drog Aande, syntes at have begyndt i Skyggeverdenens ufattelige Sprog at fremstamme Svar paa de Spørgsmaal, som gjøres de Døde i det Usynlige. De frosne Heders blege Udseende hvilede over dette Aasyn. Man saa Panden, der var ungdommelig under det mørke Haar, den næsten harmfulde Rynkning af Øienbrynene, de sammenfaldne Næsebor, de lukkede Øielaag, de af Frosten sammenlimede Øiehaar. Og fra Krogen ved Øiet til Mundvigen Spor efter udgydte Taarer.

Sneen belyste Liget. Kadaveret er en Istap af Menneske. Brysternes Nøgenhed var dybt rørende. De havde forrettet sin Tjeneste. De havde den sublime Forvisning om at have skjænket Liv, om end det Væsen, de tilhørte, var død, og eiede de ikke den jomfruelige Kydskhed, saa havde de i Stedet den moderlige Majestæt. I Toppen paa den ene Brystvorte sad en hvid Perle. Det var en stivnet Melkedraabe.

Sagens Sammenhæng var følgende:

Paa den samme Hede, hvor den forladte Gut nu vandrede, havde en Tiggerske, der med sit diende Barn ved Brystet søgte

Natteleie, forvildet sig nogle Timer i Forveien. Forfrossen var hun sunket til Jorden i Stormen og formaaede ikke mere at reise sig. Sneen havde lagt sig over hende. Med sine sidste Kræfter havde hun trykket Barnet til sin Barm og opgivet Aanden.

Den lille Pige havde forsøgt at die dette Marmorbillede.

Sørgelige Forsøg, anbefalet af Naturen selv!

Det syntes som om en Moder endnu en Gang var istand til at give sit Barn Die efterat have draget det sidste Suk. Men Barnets Mund lykkedes det ikke at finde Moderbrystet, hvor Melkedraaben, stjaalet af Døden, var frosset til Is, og Diebarnet, der var mere fortrolig med Vuggen end med Graven, havde græet under Sneen.

Den lille Forladte havde hørt den Lille, som kjæmpede med Døden.

Han havde gravet hende op.

Han havde taget hende i sine Arme. Da den Lille følte, at hun var i en Favn, hørte hun op med at græde. Begge Børnenes Ansigter hvilede ved hinanden, og Diebarnets blaablege Læber nærmede sig til Guttens Kind som til et Moderbryst. Den lille Pige var ikke langt fra det Øieblik, hvori det stivnede Blod bringer Hjertet til at standse.

Hendes Moder havde allerede givet hende en Del af sin Død.

Lig smitter, det er en Forstening, der griber om sig. Den Lilles Fødder, Hænder, Arme, Knæ vare næsten lammede af denne isnende Kulde. Gutten kjendte denne forfærdelige Kulde.

Han havde et varmt og tørt Stykke paa sig, sin Sømandstrøie. Han lagde Barnet ned paa den Dødes Bryst, tog sin Trøie af sig, svøbte den lille Pige ind i den, tog hende atter i sine Arme og nu begav han sig afsted næsten nøgen i den barske Nordenvind. Den Lille, som atter havde fundet Guttens Kind, trykkede sine Læber til det, og lidt efter lidt sovnede hun ind.

Dagbladet.

No. 140. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 21de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Valls og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Loiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tonset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vos, Lønset, Volls (Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Mailand, 19de Juni. Igaar Opløb her i Byen. Militæret maatte skride ind for at gjenoprette Orden.

Kristiania, den 21de Juni 1869.

Storthingets høitidelige Opløsning foregik idag Kl. 12. I Procession begav Regjeringens Medlemmer, flere civile, militære og geistlige Embedsmænd, Magistrat og Formandskab sig fra Lagthingssalen til Storthingssalen, hvor Regjeringens første Medlem, Statsraad Stang, efterat have meddelt sin Bemyndigelse til paa Kongens Vegne at opløse Storthinget, oplæste følgende Throntale:

Gode Herrer og Norske Mænd!

Det Storthing, der nu har tilendebragt sine Arbeider, slutter Rækken af dem, der ere sammentraadte hvert tredie Aar. Til den af Eder besluttede og af Mig sanktionerede Grundlovsforandring, hvorefter Storthinget for Fremtiden vil være samlet hvert Aar, men i kortere Tidsrum, har Jeg medvirket til to Gange ved to Gange at fremsætte Forslag derom. Jeg har fremsat disse Forslag og sanktioneret Eders Beslutning i den Overbevisning, at den Ordning, som nu er antaget, vil vise sig bedre skikket til at tilfredsstille et mere fremskredent Statslivs Behov, og at den særlig vil yde en af Forholdenes Udvikling vaakrævet Garanti for en grundigere Forberedelse af de Forslag, som forelægges Storthinget, og en roligere og modnere Overveielse af Sagerne, end det vel var muligt at tilveiebringe, saalænge den lange Tid, der ved et Storthings Sammentræden var forløben siden sidste Sammenkomst, medførte en Ophoben af Arbeidsstof, hvis Forberedelse for og Behandling under en Samling nærmede sig det Uoverkommelige, og saalænge den lange Tid, som vilde forløbe inden næste Sammentræden, lod en Sags Opsættelse stille sig for Tanken som nær grændsende til dens Opgivelse. De Betænkeligheder, som ere blevne fremsatte mod den istandbragte Forandring, agter Jeg i deres Grund, men har ikke kunnet finde dem overbevisende, og Jeg nærer derfor den sikre Fortrøstning, at den af Erfaring skal blive bekræftet som et virkeligt og sandt Fremskridt. Men ethvert Fremskridt paa den konstitutionelle Bane paalægger saavel Regjeringen som Repræsentationen nye Pligter. Det er Mit faste Haab, at de fra begge Sider skulle blive opfyldte.

Medens jeg er lykkelig ved at have kunnet løse det hidtil omhandlede Spørgsmaal i Samklang med Storthinget, har jeg med Hensyn til flere andre Gjenstande ikke kunnet tiltræde dets Beslutninger, fordi Jeg har fundet, at der frembød sig alvorlige Erindringer imod dem, eller at de tiltrængte yderligere Drøftelse. Dette gjælder navnlig om to af Storthingets Beslutninger til Love, den ene om en Udvidelse af den kommunale Stemmeret, den anden om Menighedsraad — Gjenstande, der ere af saa indgribende Betydning, dels for Nationens borgerlige dels for dens kirkelige Liv og Udvikling, at der Intet tør eftergives i Kravet paa Overveielsens Grundighed, Alsidighed og Modenhed.

De af Mig fremsatte Forslag til Love sigtende til en Reform af det høiere Skolevæsen ere af Storthinget blevne antagne med endel Endringer, som dog ikke have hindret Mig fra at meddele Sanktion til de to af dem, der nærmest omhandler Skolen selv, medens Jeg har fundet de besluttede Endringer i Forslaget til Lov om Forandringer i og Tillæg til Universitetsfundatsen af den Beskaffenhed, at Jeg vil nødsages til atter at paakalde Storthingets Opmærksomhed for dette Lovforslags Gjenstand.

Jeg beklager, at den for det hele Lands Udvikling og Styrke i saa mange Henseender vigtige Jernveisforbindelse mellem det Nordenfjeldske og Søndenfjeldske Norge er henskudt til en længere Fremtid, end Arbeidets Udførelse krævede.

I den Bevilgning, Storthinget har givet til Anskaffelse af tidsmæssige Vaaben for Armeen, paaskjønner Jeg et Bevis paa det norske Folks Beredvillighed til at bringe de Ofre, som pligtmæssig Omhu for Selvstændighed paalægger. Jeg beklager, at Storthinget ikke har seet sig istand til denne Gang ogsaa at bevilge de af mig foreslaaede Summer til Udbedring af vore to vigtigste Søbefæstninger. Mindre heldige Forholde for Næringsforholdene have i de senere Aar udøvet sit Tryk paa vort Fædreland, som paa andre Lande. Efter hvad Erfaring lærer, maa det være tilladt at haabe, at en Forandring til det Bedre ikke kan være altfor fjern, og næste Storthing maa kunne sammentræde under lykkeligere Udsigter end det nærværende. Med Bøn til den Almægtige om, at saa maa blive Tilfældet, skilles jeg fra Eder, idet jeg nedbeder Himlens Velsignelse over Norges Land og dets Indvaanere, og forbliver Eder, gode Herrer og norske Mænd, Alle i Almindelighed og Enhver i Særdeleshed med al kongelig Yndest og Naade velbevaagen.

Givet paa Ulriksdals Slot d. 17de Juni 1869.

Carl.

G. Sibbern.

Storthingets Præsident besvarede Throntalen i følgende Ord:

19de ordentlige Storthing er saaledes sluttet og dermed er 3aarlige Storthing endte. Den gamle Ordning er forbi, den nye indtræder. Vi samstemme i Ønsket og Haabet om, at den nye Ordning vil lede til Fædrelandets Held. Snart feires der i den kongelige Familie en Glædesfest; Storthinget nedbeder Himlens Velsignelse over den ægteskabelige Forening, hvori den kongelige Datter indtræder. Vi ende med det sædvanlige: „Gud bevare Kongen, Fædrelandet og Broderriget!"

Efterat Processionen havde forladt Salen, besluttedes Dokumenterne vedlagte Protokollen, hvorefter den sædvanlige Deputation af Storthingets Medlemmer begav sig til Stiftsgaarden, og efter hvis Tilbagekomst Slutningshøitideligheden endte.

Norges 19de ordentlige Storthing er idag høitidelig sluttet efter næsten 9 Maaneders Samvær.

Naar man kalder sig til Minde den Bevægelse, som under Valgene ifjor gik igjennem Størstedelen af Folket, og for endel bevirkede Valget af nye Mænd, men navnligen et saaat sige nyt Program for de udkaarne Thingmænd, vil der alene kunne være een Følelse, nemlig Taknemmelighedens, der vil besjæle Nationen ved Storthingets Opløsning. I sjelden Grad har det lykkedes dette Storthing at samle om sig de bedste Følelser, et frit Folk kan nære, og de bedste Forhaabninger, der nogensinde er bleven sat til en Nationalforsamling. Med den Sindighed i Overlægget og Kraft i Handlingen, der er vort Folkelynne eiendommeligt, har det folkegivne Program været hævdet. Det ligger aldrig til den Samfundsklasses Væsen, idetmindste ikke til den norske Bondestands, som mest har raadet for Sagernes Udfald paa dette Thing, at lade sig henrive til Yderligheder eller gjøre uprøvede og nye Grundsætninger i Statsstyrelsen gjældende. Konservativ som Folkekarakteren i Almindelighed er, er den dog altid mest ægte og stærk hos Bondestanden, som derfor er det faste Granitfjeld, der opretholder Stats- og Samfundsordenen, naar Reaktionen indfinder sig og de bureaukratiske Læresætningers Pindeværk ramler overende. Det er Folkefrihedens og Selvstyrelsens Grundsætninger saaledes, som vor Grundlov har fastslaaet dem, som nu omsider ere førte et Skridt videre fremad og ned i Folkedybet, eftersom Tidens og Udviklingens Krav fordrede det. Og længe har der været arbeidet med Maalet i Sigte, inden det blev naaet, og mangt et Maal er dog endnu unaaet. Vi finde ikke Stedet til her at dvæle ved de mange og store Sager, dette Storthing har havt i sin Haand; vi ville kun sige, at om end enkelte Beslutninger f. Ex. Troesfrihed for Embedsmænd og Statholderpostens Ophævelse ikke have svaret til vore, og vi tro Nationens Forventninger, saa skal dette dog ikke kunne betage det afsluttede Storthing synderlig af den Kjærlighed og Tillid, det har erhvervet ved sine øvrige Beslutninger og ved den Kurs, det nu efter godt Bestik har lagt for Statsskibets fremtidige Løb. Thi hvad der i denne Henseende nu er opnaaet er navnlig ved Vedtagelsen af aarlige Storthing og ved de af Storthinget selv fremsatte Forslag til Stemmerettens Udvidelse, allerede at betragte som faste Udgangspunkter for den kommende Tid.

H. M. Kongen kom Onsdag Aften med Iltoget tilbage til Stockholm fra Gøteborg, og modtoges paa Banegaarden af Generalløitnant, Friherre Wrede, Kommandanten m. Fl. De norske Statsraader Broch og Irgens og de norske Malere Gude og Morten Müller var Kongens Gjæster fra Gøteborg og fulgte med H. M. til Ulriksdal.

Det diplomatiske Korps. Baron v. Stedingk havde den 14de dennes Audiens hos Kongen af Danmark og overleverede ved den Leilighed sine Kreditiver som norsk-svensk Minister ved Hoffet i Kjøbenhavn.

Sveriges Riges Folkemængde beløb sig ifølge officiel Meddelelse fra Chefen for det statiske Centralbureau, ved Udgangen af 1868 til 4,173,080. Ved Sammenligning med 1867 Aars Folkemængde viser det sig, at Indbyggertallet er gaaet ned med 22,601 Personer.

Paa Theatre des variétés gaves igaar foruden det fra før bekjendte Stykke „Redaktionssekretæren" for første Gang „Verdens Herkules", Farce med Sange i 1 Akt efter det Franske. Stykket er som de fleste Farcer, der skrives for Sekondtheatrene, ikke meget indholdsrigt, men det giver saavel Hr. Kolling som især Hr. Madsen Anledning til at vise sin mageløse Rutine. Hr. Kolling høstede især som den gamle Skolebestyrer fortjent Bifald for sin Udførelse af den virkelig, baade hvad Musik og Text angaar, smukke Sang, hvori han udaander sin Kjærlighed for sit Kald og sin Omhu for dets nidkjære Røgten. Hr. Madsen lægger i sin Udførelse af Kunstberideren og Liniedanseren Cæsars Rolle en Veghed for Dagen, som næsten kan bringe En til at tænke paa Mr. Porge. D'Hrr. Albert Meyer og Neumann leverer to meget morsomme Figurer i Kunstberiderdirektøren og Theologen, af hvilke især den sidste gjorde Lykke. Ved Stykkets Slutning, ligesom efter „Redaktionssekretæren", blev alle de Rollehavende fremkaldt. At Signora Domasi modtoges og fulgtes ud med et bedøvende Bifald, er ikke længer noget Nyt; men ikke destomindre vel fortjent. Hr. Bischoffs Taagebilleder er meget smukke i sit Slags, men synes dog at passe bedst til Børneforestillinger.

Redaktør Rimestad fra Kjøbenhavn holdt igaar Eftermiddag for en Mængde Tilhørere af alle Aldere, Stænder og Kjøn fra en Forhøining, der var opført paa Fæstningspladsen under aaben Himmel, sit før tillyste Foredrag om Arbeiderens Stilling og Kaar i ældre Tider saavelsom i Nutiden. Han begyndte med at omtale den Klage, som nutildags saa tidt hørtes over Arbeiderens Stilling. Men han mente, at den var uberettiget, og at Arbeideren aldrig havde havt mere Grund til at glæde sig over sin Stilling end netop nu. Thi hvorledes havde Arbeideren havt det før i Tiden, eller endog kun for 100 a 50 Aar siden? Der var dengang Ingen, som brød sig om ham, han sultede og led og døde tilsidst i Elendighed, uden at Samfundets Magthavere tænkte paa ham. Taleren skildrede Tilstanden blandt Kjøbenhavns Arbeiderbefolkning for 50 Aar siden. Da boede de i elendige Huse, uden Vandforsyning, uden Lys, uden sund Luft; Smudset opfyldte alle Gader i de Strøg af Byen, hvor de boede, og Sygdom og Død herjede, som Følge af den forpestede Luft. Dødeligheden var dengang, som man kunde se af Kirkebøgerne, 1 af hver 21 Mand blandt den arbeidende Klasse, og nu derimod kun 1 af hver 43de Mand. Føden var dengang daarligere, ja Kongerne spiste for 100 Aar siden ikke Brød, som var laget af saa godt Korn og af saa vel malet Mel, og som var saa godt bagt som det, Arbeideren nu spiste. Klæderne vare endog i Talerens Levetid faldne til det halve i Pris. Kaffe og de øvrige saakaldte Kolonialvarer vare nu langt billigere. Der var oplyst, at de Hospitaler, som i Slutningen af forrige Aarhundrede fandtes for den arbeidende Klasse i Frankrig, vare de slettest mulige. Folk bleve stuvede sammen, flere i en Seng, døende Febersyge sammen med Saarede, som saaledes udsattes for Smittens Ødelæggelse foruden for Ligegyldigheden i Pleie og Valget af Lægemidler. Man tog sig nutildags mere af en brudt Hest eller en syg Hund, end før af en lidende og hjælpeløs Arbeider. De øvrige Samfundsklasser oversaa ham. Han havde ingen Rettigheder, og Samfundet var ikke bleven sig bevidst nogen Forpligtelse ligeoverfor ham. Men hvor langt anderledes var ikke Tilstanden nu! Arbeideren var agtet, han havde Rettigheder og man værnede om dem. Han blev bedre oplyst, bedre født, bedre klædt og nød i det Hele taget et Velvære, hvorom forrige Tider ikke havde drømt. Arbeidsprisen var stegen; det var en Kjendsgjerning. Og om end Priserne paa Livsfornødenheder ogsaa vare stegne, saa gjaldt dette dog kun enkelte, og hans Stilling frembød i saa mange andre Henseender et saa meget glædeligere Syn. — Taleren gik derefter over til at omtale de forskjellige Midler, som havde været forsøgt for at hjælpe Arbeideren. Staten havde forsøgt, men havde maattet give tabt, Kommunen havde forsøgt, men havde ligeledes maattet give tabt. Fattigdommen lod sig ikke afhjælpe ved, at man paa den Maade tog Arbeideren kunstig under Armen, og som en Formynder vilde lede hans Trin. Statsmænd, som sad paa Samfundets Høider og kastede store Blik udover Folk og Rige, havde grublet over, hvorledes de skulde løse Arbeidsspørgsmaalet. Lærde Mænd havde lagt sine Hoveder i Blød, tænkt og skrevet en Mængde lærde Bøger i tykke Bind. Fabrikanter havde ogsaa syslet med at løse Knuden. Alt forgjæves. Da fremstod nye Mænd, og mente at have fundet Løsningen. Det var Arbeiderne selv, og det Middel, de anviste til at hjælpe sig og sine Medbrødre, det laa i disse simple Ord: „Hjælp Dig selv, saa bliver Du hjulpen!" De saa at den Vei, de maatte følge for at naa den samme Indflydelse og det samme Velvære, som de øvrige Samfundsklasser, den laa gjennem Dannelsen. Hvad Arbeideren burde holde sig for Øie var derfor først og sidst: „Stræb efter Dannelse, Dannelse og atter Dannelse!" Taleren omtalte derefter Kunstens og Videnskabens uhyre

Evne til at løfte Arbeideren og gjøre ham Arbeidets Udbytte mere frugtbringende. „Kundskab var Magt“, det var et Ord, som maatte mindes, — og Kundskab i alle Retninger. — Derefter imødegik han de skjæve Meninger, som de saakaldte Kommunister og Socialister, navnlig i Frankrige (og i sin Tid under Thranebevægelsen tildels ogsaa hos os) havde havt og havde om Midlerne til at hæve Arbeideren og forbedre hans Kaar. Disse Folk havde nemlig ment, at Statens og Kommunens nuværende Ordning var Skyld i Arbeiderens slette Kaar, og de havde fordret, at Staten eller Kommunen skulde bemægtige sig Alt, som fandtes inden deres Omraade, den Rigeres som den mindre Riges Eiendom; og saa skulde altsammen deles ud i lige Dele til Alle. Men dette var Galskab; thi den menneskelige Natur førte det med sig, at desværre Nogle vare dovne, fordrukne osv., og disse vilde under denne Tingenes Tilstand holde op at arbeide, naar de ikke længer vare nødte dertil; og naar de saa havde sat overstyr sin Del, vilde de tære paa, hvad de ordentlige og vindskibelige Folk havde i Behold, indtil tilsidst Alle vare udarmede. Taleren dvælede udførligere ved disse bagvendte Synsmaader, og mente, at de kun skyldtes den ufrie Tilstand, hvorunder Arbeideren i Frankrig levede; Arbeiderne havde nemlig der ikke Lov til at komme sammen i Møder og oplyse og hjælpe hverandre, og Følgen deraf var, at Usandheder og falske Forestillinger fik frit Spillerum; de vare berøvede Midlerne til selv at erhverve sig nogen Oversigt over deres Stilling og Forhold til Samfundet, dets Behov og deres egen Udvikling. Men hvad der netop var en af Arbeiderens største Goder i Nutiden, og det, som især satte ham i Stand til at naa sit Maal at blive en agtet, anerkjendt og lykkelig Medborger, det var Nutidens Arbeiderforeninger. Gjennem disse Foreninger kunde hans Aand løftes, hans Følelser forædles, hans Dannelse fremmes, og Sygekasserne, Forbrugsforeningerne, Folkebankerne osv. osv. var de store Løftestænger, der ogsaa betryggede hans Stilling i økonomisk Henseende. Men den store Tanke, som overalt viste Arbeideren fremad mod Maalet var dette: „Hjælp Dig selv!“ Paa denne Grundsætning, og ikke paa Tanken om Statens eller Kommunens Understøttelse, hvilede nu alle Bestræbelser for at gjøre Arbeidsklassens Kaar taaleligere og forbedre hans Stilling i enhver Henseende. — Taleren sluttede med at gjentage, at Arbeiderens Stilling aldrig havde været bedre end nu, og at hans Maal skulde naaes igjennem Tilegnelse af Dannelse og Kundskab.

Efter Foredraget, der fulgtes med spændt Opmærksomhed og oftere afbrødes af Bifaldsraab, takkede Arbeidersamfundets Formand, Eilert Sundt, Hr. Rimestad for hans velvillige Imødekommen ved at holde dette Foredrag. Forsamlingen oploftes derpaa, efterat den havde udbragt gjentagne Hurraraab for Rimestad, Danmark og for gamle Norge (af Rimestad), samt efterat Arbeidersangforeningen havde afsunget flere Sange.

Studenternes Tog til Ringerike og Drammen. Fredag Morgen Kl. 6, netop som en liden Skur brød ud over den lange Vognrække, som fra Universitetet til langt ned i Karl-Johans Gade havde samlet sig for at føre Gjæster og Værter afsted, begyndte det store Tog paa omtrent 150 Vogne at sætte sig i Bevægelse, og over Sandviken og den nye Ringeriksvei drog man til Næs paa Ringerike, hvor der var arrangeret en Sexa. Veiret, som i Begyndelsen saa mindre godt ud, klarnede efterhaanden op, og ved Farten gjennem Skaret, som skede under Sang og Jubel og Viften fra Vogn til Vogn, brød Solen frem og belyste det glade Tog og det smukke Landskab. Under Festen paa Næs, ved hvilken Skolebestyrer Gjertsen holdt en kvik Tale, blev til Velkomst sunget følgende Spisevise, der viser Arrangementet:

Frem gik vort Tog langsmed bratte Brinker.
Dybt nede Tyrifjords Bølger blinker.
Af Sang det ljomer i Fjeld og Skog.
— Nu stop! Her standser det lange Tog.

Hvor Næsset breder sin grønne Slette,
Paa hvilket Vis vi tilbords os sætte.
Der vælder frem af Naturens Skjød
Ser Tusind' duftende Smørrebrød.

Høit Loft har Salen; desbedre Sangen
kan løfte sig til Tallerkenklangen.
Med grønt Betræk vore Møbler staa,
Og Loftets Brædder er himmelblaa.

Med een Ret Mad vore Borde dækkes.
Vi haaber vor vore Gjæster tækkes.
I Kjøgemestre følg Landsens Skik
Og ræk til Gjæsten en Lødfredrik!

Af Fugl og Fisk findes Exemplarer.
Dog — Fuglen over vort Hoved farer,
Og Fisken smutter i Fjordens Tang;
Den bad sig undskyldt for denne Gang.

En fête champêtre vi nyde sammen;
Og er den landlig — saa tænk paa Drammen!
Desuden Noreskjeld der i Vest
Serverer Js af fin Vinterrest.

Desuden blev der delt ud svenske, danske og norske Sange. Vi indtage følgende Sang af C. Hostrup til en Melodi af Heise:

Norges Fjelde!
Truer kun Trælle!
Os gjør I fro,
Lune for Sletten,
Hegne om Ætten
Stærk og tro;
Herde ved Herde mod Stormens Kast
Raabe I til os: Staar fast, staar fast!

Norges Elve!
Standse og skjælve
Lider ei I,
Synlune mod Tvangen,
Slaar under Sangen
Stolt Jer fri,
Springer i Dalen med Guld i Gjem,
Synger os jublende: Fremad, frem!

Norges Dale!
Kjæmpernes Sale,
Minders Ly!
Ei hvor de sove,
Men hvor de leve
Daab paany:
Vækker I Vidner om Kraft i Nord,
Bringer I Bud os fra Fædrejord.

Norges Bonde!
Taagerne svandt,
Nu er det Dag;
Ogsaa paa Sletten
Vaagner nu Ætten
Fri og stræg,
Kjender i Dalen sit Blod paastand,
Sender ham Hilsen fra Bygens Land.

Kl. 1½ drog man fra Næs i Procession ned til Dampskibet „Anna Kolbjørnsen“, og paa dette, der tillige traf to store Trækskøiter, skede Overfarten til Vikersund. Under Opholdet ombord blev uddelt en Sang af Kristofer Janson, som dog — uvist hvorfor — ikke blev afsungen. — Ved Landstigningen i Vikersund omtrent Kl. 4 blev man hilset med Blomster af en Flok Damer, der havde indfundet sig her fra Modum Bad tæt ved. Efter kort Tids Ophold steg man ind i Jernbanekupeerne og gik med Hurtigtog til Drammen, idet de Fremmede paa Veien med Begeistring betragtede det skjønne Landskab, Fossene og Elven, som Banen den hele Tid følger.

Endel af Gjæsterne steg af ved Gulskoven, nærmeste Station overfor Drammen, Resten kom ind til Drammens Jernbanestation tæt ved Broen, og blev der modtaget med Kanonskud, Flagning og Hurraraab. Man traf her sine drammensiske Værter, sammen med hvem man drog hjem til Middag omtrent Kl. 6. Jernbanetoget var forresten efter Bestemmelsen fastsat at skulle have været der Kl. 4¾ Efterm.

Kl. imellem 8 og 9 Aften begyndte en meget vel arrangeret og smuk Fest i Drammens Park, hvilken staar i Forbindelse med Byens nye Ridehus, der til Leiligheden var meget heldigt dekoreret med Flag, Faner og Kranse. I det Frie var der opreist Talestol, hvorfra Ritmester Borch udbragte Skaalen for Kongen, Overretssagfører Rolfsen for de fremmede Gjester, for Sverige af Byfoged Selmer, for Danmark af Overretssagfører Ring. Paa de Fremmedes Vegne svarede blandt andre Hostrup, Ask fra Lund, Montan fra Upsala (paa Vers), Ploug, Rimestad m. Fl. Imellem Talerne blev der sunget. Festsangen af Jørgen Moe er saalydende:

Snart Midsommerstund er runden
Over Li og Fjeld;
Trost og Gjøg i Birkelunden
Slaa for grønne Tjeld.
Nu med Solglands, Duft og Blommer
Jonsoks lyse Festtid kommer —
Derfor klinger Fugles Tunge:
Festen ind de sjunge.

Sidst den bedste Sangfuglskare
Kom fra Syd og Øst,
Længtes op til os at fare,
Fik sin Vinge løst.
Flok, som Aandens lyse Sommer
Synger ind, hvorhelst du kommer,
Tak at og du styred Flugten
Hid til Elvebugten.

Slaa dig ned, mens Sommernatten
Rødmer over Fjeld,
Lad nu lyde Toneskatten
Fra det fælles Væld.
Nordens Fugl jo stakket blunder
I de klare Sommerstunder.
Stik ei Næbbet under Vinge —
Glædessangen klinge!

Vort Velkommen efter Evne,
Men fra Hjertet gaar.
Efter Mødets korte Stevne
Ud du Vingen slaar.
Hvor du flyver, hvor du gynge
Skal paa Kvist du freidig synge
Sommerlyst i Nordens Lunde —
Det dig Herren unde!

Vi indtage følgende Sange til Drammen af Svensken Centervall og Dansken Richardt:

Till öars stad vid djupblå fjord
Vi ländt med vandringsstaf
Och helsa dig, berömt i nord
För profvet, som du gaf,
Hur senig arm och viljekraft,
Som håller yxan rätt i skaft,
Vet hemta rikedom och saft
Ur land och haf.

Vi sträfva, vågors stad, som du,
Med hjertat ungt och lätt,
Att med vår gerning ta itu
Och göra lifvet rätt,
Som fordrar strängt af en och hvar,
Att af sitt pund han vinning drar,
Men hjertats bästa krafter spar
På intet sätt.

I lugn förlitan på dig sjelf,
Med Gud i fast förbund,
Du sändt från skötet af din elf,
Från dina land och sund
En här af stolta skepp på tåg
Att fjerran gå med idog hog
På Östervåg och Vestervåg
Kring jordens rund.

Vår tanke ilar också ut
Till allt, som är den värdt,
Och ingen dødlig fann det slut,
Som är för den beskärdt·
Men hur den sväfvar, skall sin hamn
Den ofta söka i din famn
Och städse, Drammen, skall ditt namn
Förbli den kärt.

Der gaar Dans ved Elv og Fjord
Elven selv maa synge Kor;
Der danser Tømmerstokken til sin Slægt ombord.
Og i Dansen
Trylles den til Guld for gamle Norge.

Der gaar Dans ved Fjeldets Fod,
Ødlen smelter Malmen god;
Der danse røde Gnister af den blanke Flod.
Og i Dansen
Lyser det paa Fjeldene i Norge.

Der gaar Dans paa Kattegat
I den klare Sommernat;
Der gynger Nordens Ungdom over Bølgen brat.
Og i Dansen
Vares vi til Brødrene i Norge.

Der gaar Dans i Drammens Stad,
Ungt og lystigt, let og glad;
Der rødmer mangen Jente som et Rosenblad.
Og i Dansen
Sukke vi Studenter: Skjønne Norge!

Der gaar Dans i mangt et Sind,
Farverige Drømmespind;
Snart ved mangen stakkels Yndling hverken ud eller ind;
Ja i Dansen
Fanges vore Hjerter her i Norge!

Da Festen i det Frie ophørte, begyndte Dansen inde i Salen, og under megen Livlighed fortsattes denne indtil Kl. 2½. Samtidig blev der sunget og serveret forskjellige Drikkevarer ude i Haven. Hele Tiden var der det smukkeste Veir. Man ansloq de samlede Gjæster og Værter til omtrent 2000 i det Hele.

Næste Dag Kl. omtrent 12 samledes man atter i Parken, hvor der blev afholdt et Slags Sangerstevne. Ved denne Leilighed beundrede man især Upsalasangernes friske og smukke Sang. De gjentog blandt andet „Ett Bondbröllop“ af Gustafson og Sødermann, som de sang med saa megen Bravour ved Koncerten paa Klingenberg. De Norske sang Olaf Trygvason af Reissiger. Endelig brød man op Kl. omtr. 2 efter en Afskedstale af Rolfsen, Svar af Ploug og Gjertsen, og fulgt af de drammensiske Værter og Damer, drog man ud til Dampskibene, med hvilke man omtrent Kl. 2½ under megen Jubel seilede afsted. Ombord var der under Tilbagetoget megen Lystighed, som blandt Andet ytrede sig under en humoristisk Doktorpromotion, ved hvilken man i meget parodiske Former paasatte en af de gladeste norske Deltagere i Udflugten Laurbærkransen og gjorde ham som „Primus inter pares“ til Doktor. Samtidig blev der ofte sunget, blandt Andet at Par humoristiske Viser af en kjendt Upsalaforfatter, der selv — lidt hæs for Leiligheden — foredrog sine Viser særdeles lystigt og godt. Kl. over 7 om Aftenen, i det heldigste Veir, ankom begge Dampskibe, med omtrent ½ Times Mellemrum, Kristiania Brygger, hvor de bleve modtagne af en talrig forsamlet Menneskemasse.

Den store Fest med Bal for de fremmede Studenter afholdtes igaaraftes Kl. 7 i det store Exercerhus paa Akerhus Fæstning under det heldigste Veir og det smagfuldeste Arrangement. Den store Sal, — der var valgt, da den er Byens største Festlokale —, var smagfuldt dekoreret med Flag, Vaabenskjold, hvorpaa berømte nordiske Mænds Navne, Kranse og Blomster. Midt i Salen var Musiken placeret. Ved Tilbygning var Salen paa den ene Langside forøget med et meget smukt Sideværelse, og rundt om var den omgivet af Telte, hvori der senere paa Kvelden blev spist til Aftens. 4 Gange efter hinanden blev der serveret, og hver Gang, en Afdeling havde spist, blev Gassen slukket, og ny Anretning paafulgte inden kort Tids Forløb. Festen begyndte med en Polonæse, hvorpaa Assessor Løvenskjold holdt Talen for Nordens Konger, til hvilken følgende Sang af A. Munch blev afsunget:

Guldkronen fast om Haar,
Hver paa sin egen Gaard
To Konger boe.
Grander er deres Hjem,
Haand i Haand gaa de frem,
Nordstammen giver dem
Hyldest og Tro.

Heit paa sin Fjelderyg
Throner Kong Carl saa tryg,
To Rigers Drot.
Hist i et yndigt Land,
Blidt ved den grønne Strand
Sidder Kong Christian
Mild paa sit Slot.

Snart over Øresund
Straaler en Høitidsstund
Ved deres Pagt.
Snart gaar fra Danmark ud
Kongssønnen rank og prud,
Henter fra Nord sin Brud
Ved Elskovs Magt.

Sign dem da, gode Gud!
Lad os i Nordens Brud
See Fremtids Tolk!
Ved de to Slægters Baand
Styrk Nordens Broder-Aand,
Hold i din trygge Haand
Konger og Folk!

Derpaa holdt Bureauchef Ferd. Roll Festens Hovedtale for Norden, hvilken blev modtaget med stort Bifald. Dertil var skrevet følgende Sang af B. Bjørnson:

Tanker, som hinanden trænger,
finder nok sin Pol,
Hjerter, som vil mødes, sprænger
Alt som Foraars Sol.
Og jo tyngre Sorg, som dølger
deres unge Trang,
:,: desto større Mødets Bølger
bruser frem engang. :,:

Skjønt at hver, som løsted Mødet,
Hundrede gav Ild;
skjønt at Tusind ofred Blodet,
slog det ikke til.
Først naar Folkevaarens Susen
over Skog og Lund
:,: vækker alle hundred tusind,
da er Mødets Stund. :,:

Held os nu: Norrønnedagen
er jo alt i Sky!
Skrakken, hvoraf vi stod slagen,
var dens Morgengry.
Gjallarhornets hule Sange,
Taaler, Skam og Blod,
:,: var saa mange Herrens Gange
det, som just gav Mod. :,:

Nu af Folkets Sjæl og Birke
vorer det hver Dag:
Seier loves den, som Styrke
tar af Nederlag.
Foraarsmødets Fylde flommer
og er Jubeltolk
:,: for den Vaar, som engang kommer.
— Leve Nordens Folk! :,:

Paa de Svenskes Vegne talte Prof. Hedenius fra Upsala, paa de Danskes Vegne Redaktør Ploug, der blandt Andet oplæste et Telegram med Hilsen til Norden fra Flensborg i Sydslesvig. Følgende Sang af Ploug blev derpaa uddelt:

Fjeldbronning, hvis Throne er ny,
Skjønt Du stammer fra Kristian den Fjerde,
Som, skjønt Purpur Du bærer, dog bly
Har dig skjult ibag Aasernes Gjerde,
Men som aabner dit Øie mod Syd,
For at følge den ilende Bove! —
O, forsmaa, i din vaarlige Pryd,
Ei en Blomst fra de sjællandske Skove!

Du fornægtede aldrig din Æt,
Du beskjæmmede aldrig din Stamme;
Du har hævdet din Magt og din Ret,
Men dit Hjertelag vist med det Samme;
Mens Du vored i Legem og Aand,
Blev Du tro imod Fædrenes Minde,
Og har styrket og øget de Baand,
Som til Søstrene altid Dig binde.

Du har hegnet om Frihedens Træ,
At det Blade og Frugt kunde bære;
Du har skjænket de Sangfule Læ,
Der har sjunget til Norriges Ære;
Aandens Flugt imod Sandhedens Sol
Har Du agtet og skyndet og fremmet,
Og Du blev den magnetiske Pol
For dens Liv og dens Stræben i Hjemmet.

Bred Dig ud indtil Aasernes Fod!
Løft, af Hæder bekrandset, din Tinde!
Og lad Ungdommens kraftige Blod
I din Virksomheds Pulsaarer rinde!
Naar, af Arbeidet træt, Du ser ud
Af din Dal mod den ilende Bove,
Skal den bære Dig Hilsen og Bud
Og vor Tak fra de sjællandske Skove!

For den norske Kvinde blev talt af Dr. Montan fra Upsala. Dertil uddeltes følgende Sang:

Från Fyris vi drogo, en ynglingaskara
Att gästa ett fostbrödraland,
Och leende tärnor vi sågo besvara
Vårt afsked från hembygdens strand.
Hos dig vårt mål de ville finna,
Du stol'a, ädla, du norska qvinna,
Som fostrad bland fjäll och skär,
Åt Normannaslägten än lär,
Att kärlek för Norden ett lifsvilkor är.

Det Norge, vi lärt hos dess döttrar att dyrka,
Bär frid åt beslägtade folk.
I enhet har Norden sin säkraste styrka,
I qvinnan sin skönaste tolk.
Hos henne bygger endast friden,
I hennes närhed der tystnar striden.
En engel i faders hus,
Hon skänker försoningens ljus
Åt krafter, som splittrats i stridernas brus.

Nu herrskar blott frid uti nordiska hjertan,
Der förr endast stridslystnad brann,
Och norden är fritt från den skärande smärtan,
Att bröder bekämpa hvarann.
Ett heligt mål för Nordens qvinna
Är att som fridens förkunnarinna
Fast grunda i bröders bröst
Med ständigt uppmuntrande röst
Ett kärlekens tempel till täflan och tröst.

I döttrar af Norge, en prydnad för bygder,
Dem fädren förr trampat en gång,
Hos Eder vi hylla de qvinliga dygder,
Som prisas i saga og sång.
Här funno vi en moders sköte,
En syster trädde oss gladt till möte;
Och ville vi mera få,
Måhända de himlarne blå
Uppmuntrande sågo vår hyllning också.

Af kärlekens budskap vi leddes på vägen
Till kraftens, til ungdomens land,
Ty qvinnan i Norge — så lyder en sägen —
Tyst knyter på enhetens band.
Blif än, som i de dagar forna,
En Nordens välige, hulda Norna.
Som här i vor offerlund
Välsignar det brödraförbund,
Som kärleken bygger på bergfastan grund!

Efterat endnu et Par Taler vare holdte og Sange uddelte, begyndte Ballet, der fortsattes med meget Liv til Kl. 2 om Natten, da Ballet sluttede. Paa Grund af det deilige Veir og den stille Aften, var der Anledning til den hele Tid at spadsere ude paa Fæstningspromenaden under Træerne, hvilket gjorde, at det store Antal Mennesker ikke ved sin Trængsel forhindrede Dansen fra at gaa efter Omstændighederne let og godt i Salen den hele Aften.

Storthinget.

Fredagen d. 18de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Forts.)

Sag No. 2. Indstilling fra Gagekomiteen angaaende det af Repræsentanten Richter fremsatte Forslag om visse Forbehold ved Embedsmænds Beskikkelse. Af Komiteindstillingen hidsættes. „Hr. Richter foreslaar i ovennævnte Dokument, at Regjeringen skulde anmodes om ved Embedsbesættelser at tilpligte vedkommende Embedsmænd: „a) at finde sig i de Forandringer med Hensyn til Embedets Grændser og For-

retningernes Omfang eller Art, som ved senere Lov maatte bestemmes; b) forsaavidt Embedet i det Hele eller for en Del er aflagt med Sportler, at finde sig i det Tab i Indtægter, der maatte blive Følgen af Sportlernes Nedsættelse eller Overgang til fast Aflønning". Forandringer i Embeders (lokale) Grænser bestemmes almindeligvis ikke ved Lov. Det mest praktiske Exempel paa, at Forandringen sker paa den Maade, forekommer formentlig ved Oprettelse eller Udvidelse af Kjøbstæder. Der sees derfor ogsaa at være ved kgl. Resol. af 4de November 1841 sørget for, „at de Fogder og Sorenskrivere, som herefter maatte blive udnævnte, skulle ansees forpligtede saavel til uden særskilt Godtgjørelse at overtage Magistrats-, Underdommer-, Foged- og Politimesterforretningerne i de Kjøbstæder, der maatte blive oprettede inden deres Embedsdistrikter, som til uden Krav paa Erstatning at finde sig i, at de nævnte Forretninger overdrages andre for den ny Kjøbstad særskilt fast eller midlertidig ansatte Embedsmænd". Exempel paa at denne kgl. Resol. har befriet Statskassen for Erstatningskrav er ikke vanskeligt at paavise. Derimod ved Komiteen ikke, at lignende Forbehold haves med Hensyn til Kjøbstæders Udvidelse, og det er formentlig heller ikke vanskeligt at paavise, at derved er fremkommet Erstatningskrav, som man mulig helst burde været fri for. Medens Forandring ved Lov af et Embedes Grændser ikke hører til det Sædvanlige, er der oftere Spørgsmaal om Forandring ved Lov i Embedsforretningernes Omfang. Saadan Forandring maatte formentlig være meget stor, for at begrunde Erstatningskrav, da det formenes at ligge i Tingens Natur, at nogen Forandring tit og jævnt maa indtræde og følgelig ogsaa maa i det givne Retsforhold være forudsat at kunne fra Statens Side uden Videre iverksættes. Komiteen ved heller ikke, at det er lykkets nogen Embedsmand at sætte Erstatningspaastand igjennem paa dette Fundament. Anderledes stiller Spørgsmaalet sig, naar der handles om Forandring i Forretningernes Art, jfr. Høiesteretsdom af 1ste November 1866, Retst. f. A. Side 823—829, hvor en Søofficer tilkjendes Erstatning for Rulleførsel, paalagt ifølge Lov af 12te Oktbr. 1857 § 11. En ubegrænset Adgang til Forandring i Forretningernes Art vilde give Rum for en Omstabning af Embedet. Dertil formenes Staten ikke at kunne uden Skade for Embedsmændenes Selvstændighed forbeholde sig Ret, hvad enten den øvedes ved Lov eller paa anden Maade. Komiteen tror, at hvad der tilsigtes under Bogstav a i Hr. Richters Forslag, dette taget i sin hele Udstrækning, er overveiende vanskeligt at betegne i en Form, der ikke skulde føre længere og træffe anderledes, end man antagelig har tænkt. Det vil formentlig erkjendes, at den under dette Bogstav i Forslaget givne Konklusion, just fordi den knytter sig til Lov, ialfald i flere praktiske Retninger ikke er meget rammende, da Fordringer i Embeders lokale og forretningsmæssige Begrænsning vel hyppigst sker ved kgl. Resol. og mulig andre administrative Bestemmelser, forresten ogsaa da uden at fremkalde Erstatningspaastande udenfor ganske enkelte Tilfælde. Hvad Komiteen med Hensyn til den her omhandlede Materie antager bør paasees er især deleshed, at Embedsmænd bliver undergivne samme Forpligtelse ved Udvidelse af Kjøbstæder, som visse Embedsmænd nu ere underkastede ved Oprettelse af saadanne. Navnligen i dette Øiemed har Komiteen affattet sin første Indstillingspost. Bogstav b i Hr. Richters Forslag knytter sig nærmere til en bestemt Plan for visse Embeders Ordning, idet der sandsynligvis meget snart bliver at afgjøre, hvorvidt en stor Del af de med Sportler aflagte Embedsmænd for Fremtiden skulle tillægges fast Løn. Spørgsmaalet om hvorledes man skulde forme Anmodningen til Regjeringen for disse Embeders Vedkommende, har været atter og atter omhandlede i Komiteen. Men man er til Slutning blevet enig om at indskrænke Anmodningen til at gjælde de Embeder, for hvilke der antagelig vil blive Spørgsmaal om Nedsættelse. Komiteen gaar nemlig ud fra, at den sportellønnede Embedsmand ikke kan gjøre nogen gyldig Indvending mod at gaa over paa fast Gage, naar denne giver fuld Erstatning for den Lønning, han hidtil har havt i Sportler. Maaden, hvorpaa denne kan blive at bestemme, kan ikke antages at ville medføre saadanne Vanskeligheder, at det skulde være af sær Interesse at gjøre noget Forbehold for de Embeder, som antagelig ville erholde en Gage, der enten bliver omtrent svarende til Sportellønnen eller større end denne. Det Væsentlige kan antages at ville opnaaes naar der sker Forbehold ved de Embeder, om hvilke det kan antages at ville være nogenlunde ubestridt, at Indtægten bør nedsættes. Naar Sagen tages saa, formenes der heller ikke at møde nogen afgjørende Indvending fra den Indflydelse, Regjeringen faar ved Afgjørelsen af, hvorvidt Forbehold bør gjøres. I Lighed med den Maade, hvorpaa Komiteen tror, at det vilde være tjenligt at fjerne de Vanskeligheder, som ville indtræde ved disse sportellønnede Embedsmænds Overgang paa fast Gage, kunde det være ønskeligt at fjerne lignende Vanskeligheder for det Tilfælde at disse Embedsmænd vel ikke sættes paa fast Gage, men faa sine Sportler nedsatte. Navnligen for Sorenskriver- og Byfoged-Embeder er dette et Spørgsmaal af praktisk Betydning. Der er foregaaet ganske væsentlige Forandringer ved Overførelse af visse Forretninger (navnlig Administration af Taxter) paa Lensmændene, ved Oprettelse af Thinglags-Overformynderier, ved Henlæggelse af Udskiftninger til særstilte Funktionærer, ved Kvindens Myndiggjørelse, ved Udvidelse af Forelæggelsessystemet i Straffsager. Der tør være liden Tvivl om, at Udviklingen fremdeles vil gaa i lignende Retning og at navnligen en friere Retning vil gjøre sig gjeldende i Skifte- og Auktionsvæsenet. Med enkelt Undtagelse (Ophævelse af Skifterekognitionen) er de i denne Retning hidtil stedfundne Forandringer foregaaede uden at paaføre Staten Erstatning, hvorom da ogsaa for flere af de stedfundne Forandringer ikke kunde være Spørgsmaal. Det kunde være ønskeligt, at der ved Besættelsen af visse sportellønnende Embeder kunde tages Forbehold om Adgang til at frigjøre sportellønnede Forretninger og til at nedsætte Sporteltaxterne, naar Virkningen deraf ikke førte videre, end at vedkommende Embede beholdt en aarlig Aflønning, hvis mindste Beløb var bestemt før Vedkommendes Ansættelse. Men Komiteen skjønner ikke rettere, end at dette fører ind i administrative Vidtløftigheder og har overveiende praktiske Vanskeligheder. Paa samme Tid man kan erkjende, at de her tilsigtede Embedsmænds Stilling nu er saaledes omhegnet, at den visselig lægger Baand paa Lovgivningen, bør man tillige erkjende, at denne er gaaet jevnt fremad i den Aand, som den har hyldet, uden at deraf er blevet Følgen, at nogen større Mængde af Erstatningskrav har fundet Medhold af Domstolene. Et Par Medlemmer kan, især i Indstillingsbeslutningen, ikke være enig med Flertallet, idet Post a i Richters Forslag kun for en Del er optaget, og istedetfor Post b giver Indstillingen Regjeringen for stor Myndighed. Disse Medlemmer mene, at Storthingene ikke vil komme til at misbruge sin Myndighed mod Embedsmændene hverken ved Lov eller anden Beslutning, og indstiller derfor paa uforandret Antagelse af Richters Forslag. I Henhold til Foranførte indstiller Komiteens Flertal til Storthinget at fatte følgende Beslutninger: 1. Regjeringen anmodes om at tilforpligte Embedsmænd, som herefter ansættes, uden Erstatning at finde sig i de Forandringer med Hensyn til Embedsdistrikternes Grænser, som ved Lov maatte bestemmes; 2. Regjeringen anmodes om ved Besættelse af de sportellønnede Embeder, hvis aarlige Indtægt under Anvendelse af fast Gagering antages at burde sættes lavere end den, som Sportlerne nu udbringe, — at tilpligte den ansættendes Embedsmand fra den Tid, som nærmere maatte bestemmes, at modtage sin Løn for det Hele eller en Del i fast Gage istedetfor i Sportler, dog saaledes at a. den ansættendes Embedsmands aarlige Nettoindtægt (for hans Embedstid) ikke bliver mindre end et af Regjeringen ved Bekjendtgjørelsen om Embedets Ledighed angivet Beløb, og at b. Regjeringen forbeholder sig med bindende Virkning at afgjøre den Meningsforskjel angaaende Indtægternes Beregning, som Udgifter til Kontorhold, Indtægt af Embedsgaard eller Lignende maatte foranledige.

Richter fandt sig ikke tilfredsstillet ved Komiteindstillingen, og motiverede yderligere sine Anskuelser, hvorefter han principalt optog sit oprindelige Forslag. Subsidiært stillede han Komiteens Post 2 istedetfor Litera b i sit Forslag, medens dettes Litera A blev uforandret.

O. G. Ueland udtalte sig for Richters Forslag, der efter hans Mening var greiere og tydeligere, og mere bestemt udtalte, hvad man vilde, end Komiteens Indstilling. Taleren paaviste, at der ikke har været Tale om Erstatningskrav i den første Tid af vor fri Forfatning, men at man først senere havde fundet derpaa. Storthinget burde dog have den samme Myndighed, som alle fornuftige lovgivende Myndigheder havde, og Taleren troede ikke, at Storthinget havde vist sig saa knebent og urimeligt, at vor Embedsstand skulde have noget at klage over.

Dersom Vogt under Komitebehandlingen havde vidst, at der muligens vilde udkomme en Lov om Auktionsvæsenet, som den nu besluttede, saa vilde han have fundet liden Opfordring til at gaa ind paa Indstillingens Post 2. Forøvrigt fandt han, at Komitepluralitetens Indstilling rydede en Besværelse for at imødekomme, hvad der burde imødekommes, at man burde vogte sig for at gaa ind paa Richters Forslag, at lægge an for høit og skyde over Maalet. Taleren imødegik derefter Richters Argumenter. Sørensen var i det Væsentlige enig med Richter. Jaabæk mente, at naar en Husbond antog en Tjener, saa vilde han gjerne indrette det saa, at Tjeneren ikke ved alle mulige Leiligheder foreskrev Love, men at derimod Herren havde al mulig Frihed. Med Udgangspunkt i denne Betragtning og med Støtte i eget og fremmede Landes offentlige Ret kom Taleren til det Resultat at ville stemme for Richters Forslag. M. Kildal fastholdt Komitepluralitetens Indstilling. D. Kildal foretrak Richters Forslag for Komitepluralitetens, fordi han nærede stor Tvivl om, at det nogensinde vilde komme derhen, at de Embeder, som for Tiden vare sportellønnede, vilde blive aflagte med faste Gager. Balstad hørte til Komiteens Pluralitet, og holdt paa dennes Indstilling. Hammerstad udtalte sig for Richters Forslag. Vogt replicerede og fastholdt, at der mellem Staten og Embedsmanden bestod et Kontraktsforhold, saa at altsaa Storthinget ikke var, og efter Talerens Mening heller ikke burde være, enevældigt ligeoverfor Embedsmændene. Til en Ytring fra en anden Repræsentant, om at man dog kunde være vis paa, at Storthinget aldrig vilde misbruge sin Magt, indvendte Taleren, at dette mente altid den, der havde Magten. Michelsen havde den Opfatning af Grundloven, at den blev gaaet for nær ved Richters Forslag, og advarede af politiske Hensyn mod at gjøre Embedsstanden aldeles afhængig af Storthinget. Specielt lagde Taleren Vægt paa Dommerposterne, og vilde finde det høist beklageligt, om vore Dommere ikke vare fuldkommen uafhængige. Det var sagt, at naar begge Statsmyndigheder vare enige, kunde Sagen ikke være saa farlig; men der var ogsaa her i denne Sal sagt mange andre Ting, som tydede hen paa, at der var Enkelte som ønskede Storthing og Regjering ligesom sammensmeltede til en Statsmagt, og han vilde spørge, hvorledes man da tænkte sig Embedsmændenes Stilling, naar deres Indtægter skulde kunne afknappes saaledes, at Forholdet blev lige med en Afsættelse. J. Sverdrup mente, at naar, efter Vedtagelse af Richters Forslag eller Komiteindstillingen, en Embedsmand gik ind paa at finde sig i mulige Forandringer, blev der jo ikke længere Spørgsmaal om nogen Krænkelse af Grundloven, hvis §§ 22 og 105 han bestemt benegtede, at man vilde krænke ved en saadan Overenskomst mellem Staten og Embedsmanden. Han paastod, at det aldeles ikke havde været Grundlovens Tanke at sikre Embedsstandens Uafhængighed for bestandig; thi Storthing og Regjering havde det unegtelig i sin Magt at sætte Indtægterne under det Minimum, der sikrede Embedsmanden hans økonomiske Uafhængighed. Det kunde altsaa, mente Taleren, ikke nytte her at paaberaabe sig Grundloven. Der blev efter dette kun tilbage Spørgsmaal om, hvad der var bedst stemmende med Statshensyn, enten at lade Embedsmændene indtage sin nuværende Stilling eller indføre den Forandring, som Richter havde foreslaaet, og Ingen kunde da tvivle paa, at alle Hensyn vilde blive bedre iagttagne, naar Statsmagten havde Sagen uindskrænket i sin Haand, end naar der skulde være en Instans over dem i Domstolene. Man sagde, at de Domme, der vare faldne i dette Spørgsmaal, kun angik ubetydelige Beløb; men Sagen var, at den Dom, der blot angik nogle Skilling, kunde blive en Præcedens for mange tusen Dalere. Skulde vi staa her og erkjende, at Høiesteret bedre forstod Landets Ve og Vel, end Storthing og Regjering tilsammen? Skulde de syv Herrer dernede maaske være et saadant Indbegreb af Visdom, at de svævede over os ligesom et Forsyn? Efter Talerens Overbevisning var Høiesteret i det her omhandlede Spørgsmaal gaaet langt udover sin Berettigelse, og havde anmasset sig, hvad der alene tilkom de suveræne Statsmagter. Taleren havde ingen Tvivl om, at det var i Embedsstandens egen velforstaaede Interesse at overlade sin Skjæbne ganske og aldeles i Statsmagternes Haand. Storthing og Regjering maatte tilsammen danne den sidste Instans; Suveræniteten taalte ingen Indskrænkning, den maatte være Alt eller Intet. Det hjalp kun lidet at sætte sig imod den, den vilde dog altid tilsidst føre sin Villie igjennem.

(Forts.)

Storthingets Møde den 21de Juni. Præsident Harbitz.

Efter et Møde for lukkede Døre gik man over til Behandling af: Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende Budgettets endelige Opgjør.

Bagger tillod sig at forespørge, om det nu kunde gaa an, at Budgetterminen sattes til 3 Aar; han vilde henstille til Storthinget om dette var grundlovsmæssigt efter den den 12te Marts fattede og af Kongen sanktionerede Beslutning; dette var ikke Tilfældet efter Talerens Mening. Harbitz oplyste som Medlem af Budgetkomiteen, at denne Tanke havde været fremført inden Komiteen, men at man ikke troede at dette Forhold vilde frembringe Vanskeligheder. Aall troede ikke det gik an, at man for en Del af Budgettet satte Terminen til 3 Aar og for en anden Del til 2¼ Aar. Naar Bagger havde sagt, at man havde grebet ind i næste Things Bevilgningsret, saa troede han nok, at næste Storthing vilde finde sig deri og anse det som en uundgaaelig Handling.

Vindu, der saa ud som en Glugge. Altsammen var lukket. Tæt derved laa en beboet Svinesti, der antydede, at Hytten i hvert Tilfælde var beboet.

Huset til Venstre var et stort, høit Stenhus med Skifertag. Det var ogsaa lukket. Det var en Rigmands Hjem ligeover for en Fattigmands.

Gutten tvivlede ikke. Han gik frem til det store Hus. Den svære Egeport med Jernnagler var en saadan, bag hvilken man aner en vældig Samling af Skaader og Laas. Udenpaa Porten var der en Dørhammer. Han løftede Hammeren, rigtignok ikke uden Vanskelighed, thi hans forfrosne Hænder vare mere Klumper end Hænder. Han slog et Slag.

Man svarede ikke.

Han slog nok et Slag, to Slag.

Han fornam ikke en Bevægelse i Huset.

Han slog et tredie Slag. Nei, forgjæves.

Han forstod at man sov, eller at man ikke brød sig om at staa op.

Saa vendte han sig til Hytten. Han tog en Sten op fra Marken i Sneen og bankede med den paa den lave Dør.

Man svarede ikke.

Han reiste sig paa Taaspidserne og bankede ganske sagte paa Vinduet for ikke at slaa det itu; stærkt nok var det dog til at høres. Han hørte ikke en Røst. Ikke en Sjæl rørte sig, ikke et Lys blev tændt.

Han tænkte, at man heller ikke her havde Lyst at vaagne.

Den samme Døvhed for Nødens Barn herskede i Stenpaladset og i Straahytten.

Gutten besluttede at gaa længere frem, og begav sig ind i en trange Gade, der strakte sig foran ham, og som var saa mørk, at man snarere kunde holde den for en Hulvei mellem to Skjær end for en Indgang til en By.

Torsten en Stund, men forvandlede den til Feber. En Lindring, der var til det værre. Stormens Voldsomhed steg til Vanvid. Sneoversvømmelser ere mulige, her var der En.

Uveirets Udbrud mishandlede Kysten paa samme Tid som det vendte op og ned paa Oceanet. Det var sandsynligvis det samme Øieblik, i hvilket Ourquen revnede i sine Sammenføininger i Kampen med Blindskjæret. Han gjennemstreifede i denne bistre Storm store Snemarker, idet han stadigt holdt Kursen østlig. Paa længe havde han ikke seet Noget til Røgen. Saadanne Anvisninger i Natten udslettes hastigt; desuden var det nu langt over den Tid, i hvilken man slukker Ilden; tillige var det jo muligt, at han havde taget feil, og maaske var der hverken By eller Hus i den Retning, han gik.

Trods denne Tvivl vedblev han dog at gaa.

Et Par Gange begyndte den Lille at græde. Da vuggede han hende paa sine Arme, til hun standsede med sin Graad. Tilsidst faldt hun i en god og dyb Søvn. Han følte, at hun var varm, medens han selv rystede af Kulde. Nu og da trak han Jakken bedre sammen om den Lilles Hals, for at ikke Frosten skulde trænge ind gjennem nogen Aabning og intet smeltende Snefog glide ind mellem Trøien og Barnet.

Heden høinede og sænkede sig. Hvor det gik nedover, var Sneen, der var sammenhobet af Vinden i Markens Fordybninger, voxet til en saadan Høide, at den lille Stakkel næsten sank ned i den, saa lang han var, og maatte arbeide sig frem halvt begraven. Men gik gjorde han, idet han skaffede Sneen tilside med sine Knæ. Naar Dalsænkningerne var tilbagelagt, kom han til Flader, som Stormen havde sopet, saa der blot var en tynd Sneskorpe igjen. Den lille Piges Aandedræt, der opvarmede hans Kind for et Øieblik, standsede i hans Haar, hvor det stivnede og dannede en Istap. Han opdagede en forfærdelig Fare: Han maatte ikke falde. Han følte, at han i saa Tilfælde ikke

I enhver Overgangsperiode maatte man jo fra begge Sider lempe sig. Bagger, der vistnok maatte være enig i Meget, som var sagt af Aall, kunde dog ikke Andet end holde fast paa sin Mening.

Efterat have fremlagt et Udkast til Oversigt over Rigets Indtægter og Udgifter for kommende Budgettermin og til Sammenligning tilføiet en lignende Oversigt ved Udgangen af Budgetterminen 1863—1866, indstiller Komiteen som

Post 1: Hvad der af det til et Øiemed før Bevilgede maatte ved forrige Budgettermins Udløb være i Behold, det vil sige kunne anvendes til at dække de af nærværende Storthing bevilgede Udgifter, inddrages under Statskassens kontante Beholdning. Herfra undtages dog Bevilgningerne til de videnskabelige Samlinger ved Universitetet og til den botaniske Have.

Post 2: Som Renter af Statskassens kontante Beholdning opføres paa Indtægtsbudgettet 11,000 Spd. aarlig.

Post 3: Til uforudseede og tilfældige Udgifter bevilges 61,832 Spd. 113 ß aarlig.

Post 4: Budgettets aarlige Indtægt og Udgift balanceres med en Beholdning i Statskassen af 40,000 Spd.

Post 5: Saafrem Statskassens Ingtægter skulde vise sig utilstrækkelige til Bestridelse af de bevilgede Udgifter, bemyndiges Regjeringen til paa bedst mulige Vilkaar at optage Laan for Statskassens Regning indtil 600,000 Spd.

Post 6: Statskassens kontante Beholdning bemyndiges Kongen til at gjøre frugtbringende enten

a) Ved at indsættes paa Folio i Norges Bank, eller
b) ved Indlaan i Banken paa Opsigelse paa de Vilkaar med Hensyn til Opsigelsestiden, Rentens Størrelse og iøvrigt, hvorom der med Bankbestyrelsen maatte træffes Overenskomst, eller
c) ved Udlaan gjennem de oprettede Laane- og Diskonteringskommissioner eller paa anden hensigtsmæssig og betryggende Maade.

Post 7: Et Budget eller en Oversigt over Rigets Indtægter og Udgifter for Budgetterminen fra 1ste April 1869 bliver af Præsidentskabet at meddele Regjeringen og Statsrevisionen.

Posterne 1—7 bifaldtes enstemmig. Derpaa erklærede Præsidenten Storthingets Forhandlinger endte. Umiddelbart derefter sammentraadte Odelsthinget, Præsident Kildal, til Behandling af: Andragende fra en Del Gaardbrugere i Maalselven om en Ordning ved Lov af Forholdet mellem de Fastboende og Flytlapperne. Præsidenten foreslog, hvilket enstemmig vedtoges, at Andragendet oversendes Regjeringen til Overveielse. Efter Referat om Sanktioner, erklæredes Mødet hævet Kl. 10¾.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar fremdeles lavest paa Østlandet. Vinden er NOlig i det nordlige Norge, NVlig i det sydlige. Temperaturen er steget, men har endnu ikke naaet Normalstand. Udsigterne ere til godt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Emigranter

befordres ugentlig over England til Newyork og de fleste Steder i Amerika med

„Cunard Liniens“

20 store, prægtige Skruedampskibe,

alle førende den kongelige Post, og sker Passagerindskrivning naarsomhelst hos

Stolt, Swang & Co.

Cunard-Liniens autoriserede General-Agenter for Norge.
Prinsensgade. Christiania.

Stempling

af **Papir** og **Visitkort** med Farvetryk udføres smukt og billigt i

Fr. Berghaus's Papirhandel,
Carljohansgade No. 19.

Generalforsamling

for oplandske Dampskibe afholdes i Hr. Listads Lokale paa Lillehammer, Mandag den 5te Juli Kl. 6½ Eftermiddag. Interessenterne have fri Befordring til og fra Mødet med Skibladner. De sædvanlige Sager, saasom Decision til sidste Aars Regnskab, Valg af forskjellige Funktionærer m. m., vil da blive foretaget.

Direktionen.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.

Øgestenius Kjos.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag.

N. M. Hansen.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

W. A. Wexels. Tre og tyve Taler i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leilighedstaler. Samlede og udgivne ved Fr. Wexelsen. Pris 36 ß, indb. 56 ß.

Nils Lund, Torvet No. 8.

Hos Undertegnede erholdes:

Storegut. Af A. O. Vinje. Pris 18 ß, indb. 36 ß. **Nils Lund.**

I Kommission hos Undertegnede erholdes: **Norske Viser og Sange til Skolebrug.** Pris 24 ß, indb. 30 ß. **Nils Lund.**

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Norsk & hollandsk Hornliim hos **J. H. Bøe,** F. D. Heftyes forr. Gaard, Storgaden No. 2.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvedederneset,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		
Perlegryn,		**Pillemeel,**
Ertermeel,		**Rugfjerdemeel,**
Havremeel,		**Rugklid,**
Potetesmeel,		**Bygklid.**
Hvede,		

Kaffe,
Havanna,
Raffinade,
Riis, — i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Pianoforter & Harmoniums

nylig ankomne fra Paris. Priserne ere fra 180 til 300 Spd. **V. Molard,**
Egers Gaard, Akersgaden 22.

Prospekter

fra flere af Landets smukkeste Egne, fotograferede af Hr. P. A. Thorén, ere at erholde i
Fr. Berghaus's Papirhandel,
Carljohansgade No. 19.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Fra Kommissionslageret for

Munksjø Papfabrik i Jønkøping

anbefales: **Forhudningspap i Ruller,** utjæret og tjæret; det bedste Middel mod Træk fra Vægge og Gulve. **Asfaltpap til Tagdækning i Ruller,** uigjennemtrængelig for Vand og ildfast, ifølge Departementets Bestemmelse.

Begge Sorter prisbelønnede ved Industriudstillingerne i

Karlstad 1862. Malmø 1865.
Stockholm 1866. Paris 1867.
Stockholm 1868.

Fr. Berghaus.

Tilleie.

For en Bundtmager

eller en anden Haandværker er en smuk Bekvemmelighed til Gaden tilleie fra Høsten i min Gaard No. 13 i Store Vognmandsgade.

J. H. Bøe.

Et meget smukt, vel mobleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Butik, Kontor og Familiebekvemmelighed er tilleie i Gaarden No. 34, Hjørnet af Dronningens og Carl-Johansgade ved

C. J. Lie.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

vilde kunne reise sig igjen. Han var dødstræt, og Mørkets blytunge Vægt vilde have trykket ham, som den livløse Kvinde, til Marken, og Isen vilde levende have fæstet ham til samme. Han havde gledet ved Afgrundens Kanter og arbeidet sig op igjen, havde været ude for Sandgabene, men var gaaet fri, og nu krævedes blot et sædvanligt Fald, for at bringe ham Døden. Et eneste Feiltrin aabnede Graven. Han fik ikke glide, han vilde da ikke engang have Kraft til at reise sig paa Knæerne.

Den Lille, som han bar, gjorde Bevægelserne pinsomt besværlige for ham, thi ikke nok med, at det var en Byrde, der var overordentlig tung for hans trætte Legeme, den var ogsaa en Hindring: Hun lagde Beslag paa begge hans Arme, og for den, der færdes paa en Ismark, danne Armene en naturlig og nødvendig Balance.

Han fik nu hjælpe sig uden.

Han gjorde det, og han gik uden at vide, hvorledes han skulde holde sig oppe med sin Byrde.

Den Lille var Draaben, der fik Hjælpeløshedens bredfulde Bæger til at flyde over.

Han gik, ravende ved hvert Skridt. Maaske, vi gjentage det, fulgtes han paa denne Vandring af Øine, som vare aabne i Skyggeverdenens dunkle Fjerne, Moderøiet og Gudsøiet.

Han vaklede, han snublede, gjenvandt Ligevægten, drog saa Trøien tættere omkring Barnet, snublede paanyt igjen, men tog dog altid nyt Fodfæste og fortsatte sin Vei.

Han gik sandsynligvis et langt længere Stykke Vei, end han havde behøvet. Han befandt sig, efter Udseendet at dømme, paa de Marker, hvor Vincleaves Farm siden efter byggedes, mellem de Steder, som nu kaldes Spring Gardens og Personage House. Nu for Tiden ser man Agre og Gaarde der, hvor i de Dage den vilde, udyrkede Mark strakte sig. Ofte nok ligger der mindre end et Aarhundrede mellem en Steppe og en By. Pludselig

adspredte Taagen, der blindede ham, sig en Smule, og nu saa
han ganske nær ved sig en Husklynge, — en Stad tegnet i Hvid
mod en sort Horisont, noget i Lighed med, hvad man nu fo
Tiden vilde kalde et negativt Billede.

Hus, Herberge! Han befandt sig da endelig nogetsteds!

Han følte Haabets uudsigelige Opmuntring. Udkigeren, so
raaber: Land! fra et Skib, der er kommet paa Vildstraa, ved
hvad en saadan Følelse er.

Han gik hurtigere.

Han nærmede sig da omsider til Mennesker. Han skuld
endelig komme iblandt levende Væsener. Nu kjendte han inge
Frygt længere. Han kjendte sig gjennemstrømmet af Trygheden
pludselige Varme. Det, som han havde udstaaet, var glem
Herefter vilde der hverken være Vinter, Nat eller Storm. D
var ham som om alle Muligheder for Ulykke nu laa bag ham
Den Lille var ikke mere en Byrde. Han sprang næsten.

Hans Blik var fæstet paa disse Tage. Livet vinkede ha
derfra. Han kunde ikke lade være at se paa dem. Saa vil
en Død betragte det, som viste sig for ham gjennem en Revne
Gravstenen. Det var fra disse Skorstene, at han havde se
Røgen stige i Veiret.

Nu steg der imidlertid ingen Røg op af dem.

Han havde snart naaet Husene. Han kom ind i en aab
Gade. Paa den Tid var Stængsel over Gaderne om Natt
allerede begyndt at gaa af Mode. Gaden begyndte med to Hu
I begge disse Huse saa man hverken Lys eller Lampe, i de
næste heller ikke, og det samme var Tilfældet hele Gaden nedov
i hele Staden, saa langt Øiet kunde række. Huset til Høire v
snarere et Skjul end et Hus; det Usleste man kan tænke s
Væggen var af Ler, blandet med Halm, Taget af Straa.
høi Nelde rakte fra Foden af Muren helt op til Taget. De
Hytte havde blot en Dør, der saa ud som et Kattehul, og b

Dagbladet.

No. 141. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 22de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

☞ Kontingenten for 2det Halvaar bedes i betimelig Tid indsendt til vedkommende Postkontor.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 20de Juni. Et keiserligt Dekret har udnævnt Schneider til Præsident, Leroix, David og Dumiral til Vicepræsidenter i den lovgivende Forsamling.

Samtaleemner til Lærermødet paa Hamar.

Af det sidst udkomne No. af „Den norske Folkeskole" sees det, at Kristiania Lærerforening har oversendt dette Mødes Bestyrelse 7 Samtaleemner, af hvilke 3 er medtaget blandt de 7, Bestyrelsen har offentliggjort, og som den formodentlig anser for de mest frugtbringende, medens de øvrige 4 først skal komme til Deltagernes Kundskab ved det forberedende Møde (som Julekvelden paa Kjerringen) Søndag den 11te Juli. Dette er neppe heldigt, og saavidt Indsenderen bekjendt har ikke denne Praxis været fulgt ved de tidligere Stiftslærermøder. Vedkommende Bestyrelse har nemlig offentliggjort alle de indkomne Emner, men blandt disse paapeget, hvilke den har anseet for de bedste. Dette er og det rette, saa længe det er overladt Mødet selv at afgjøre, hvilke og i hvilken Orden de foreslaaede Spørgsmaal skal behandles.

Man tillader sig derfor at anmode den ærede Redaktion om at optage af „Folkeskolen" følgende:

„Kristiania Lærerforening har fremsat i følgende Orden og oversendt Bestyrelsen for Lærermødet paa Hamar efterstaaende Forhandlingsemner:

1. Maalsagen (indledende Foredrag lovet af Kand. jur. og Redaktør H. Berner).
2. Resolution: I Betragtning af den Stilling, Oldnorsken efter den nye Lov om det høiere Skolevæsen vil komme til at indtage i Almendannelsen, anser Forsamlingen det endnu mere ønskeligt end tidligere, at der skaffes Plads for Faget i Seminarieundervisningen.
3. a. Hvad kan Læreren gjøre for at hæve Agtelsen for det saakaldte „simple Arbeide" i den almindelige Mening?
   b. Hvad kan Skolen gjøre for at uddanne Børnene til arbeidsomme Borgere? (Muligt indledende Foredrag for begge).
4. Om Nødvendigheden af, at Folkeskolen mere end hidtil maatte blive istand til at bringe sine Elever nogenlunde tilstrækkelig Kjendskab til vor Samfundsordning. (Muligt indledende Foredrag).
5. Lærerinder i Almueskolen. (Muligt indledende Foredrag.
6. Er det hensigtsmæssigt at anvende Lydmethoden i vor Almueskoler især paa Landet? I benegtende Fald: hvilken Fremgangsmaade ansees som den bedste ved den første Læseundervisning? (Indledende Foredrag lovet).
7. Hvorledes bør Læreren forholde sig i sin Virksomhed som Lærer ligeoverfor Skolens Foresatte i Tilfælde af Forskjel i kristelige Troesmeninger?"

Kristiania, den 22de Juni 1869.

Det fortælles om Ægypterne, at de i sine Gjestebud altid havde Dødens Symbol stillet til Skue, for midt i Glæden og Festligheden at minde om, at Sorgen og Elendigheden ogsaa skal have sine Krav paa Menneskenes Tanker. Det er saaledes ogsaa med os Nordmænd, at der altid, selv i vor største Nationalbegeistring, er en Sag, som minder os om, at vi endnu skulle være maadeholdne i vore Glædestaler over vor frie Forfatning, vor demokratiske Samfundsorden, vore Fremskridt og vor Lykke. Selv nu, idet vi med Rette glæde os over det afsluttede Storthings Frisind og heldige Bestræbelser for at fremme Nationens Udvikling, er der dog een Sag, som med sin trættende Tilsidesættelse atter griner os imøde og minder os om, at den Vulkan, som rasede i 1859, endnu ikke er udslukket, og tillader os at sove og drømme. Vi mene Statholdersagen og Unionsrevisionen.

Man har, takket være dette Storthing, omsider faaet en klarere Fornemmelse af, at vi endelig ere paa gode Veie til at blive et Folk. Men lad os ikke være for tillidsfulde. Mangt et Krav, som andre Rigers offentlige Mænd maa gjøre for sin egen Ære og for at undgaa den ligefremme Beskyldning for Forræderi, tør man her endnu aabenlyst mistænkeliggjøre under Benævnelse af Unionshad, Rabulisme osv. Vi have nylig hørt Schweigaard i Norges Storthing under Debatterne om Statholdersagen lige at hysse for Aarvaagenhed i Søvn; som Ulysses mente han, vi engang „sovende vilde drive ind paa Hjemmets Strande", naar vi kun overlode vore ædle, svenske Brødre at haandtere med Statholderposten, som de vilde! Kan nogen Politik være mere foragtelig end denne, som fornegter Alt, hvad der er mandigt og Nationen værdigt? eller mere fordærvelig for Fædrelandet, end denne? Og kan Historien her undlade at fælde den Dom, som den saa tidt har fældt over store som smaa Staters ledende Mænd, der have sat private eller halv-private Betragtningsmaader over Fædrelandets Ære?

Nei! sovende Mand faar aldrig Seier, som det heder i Hávamál. Hvad os angaar, ville vi aldrig forsømme at minde om, hvad det tiltrods for Schweigaards Tale om „Bagfølelse af Forlegenheder" her egentlig gjælder, og at granske Indholdet af den Pandoras Æske, vor Regjering har bragt os i Unionsforslaget. Thi den Politik, man her har slaaet ind paa, vil uundgaaelig maatte føre til den Slags Rystelser i vort Forhold til Sverige, som Feigheden netop bruger som et Skalkeskjul for at holde sig borte fra en Handlingens Politik, som er aaben, klar og grei og derfor aldrig heller kan blive misforstaaet i Sverige.

Hvor derimod den Politik fører til, som seirede i Storthingets Beslutning om Statholderpostens Ophævelse, vil man kunne skjønne af den Opfatning, den svenske Presse nu lægger for Dagen, og som Morgenbladet ved den Bemærkning at optage slige Artikler i sine Spalter gjør Sit for at understøtte. Morgenbladet gjengiver saaledes forleden Dag følgende Artikel af Wäktaren:

„Vi meddeler med Fornøielse Resultatet af denne livlige Strid, som nu er bleven udkjæmpet i Norge. Forslaget om denne Statholderembedets Udslettelse af Grundloven faldt den 11te ds. i Storthinget, og fik ikke engang simpel Majoritet. Vi havde neppe ventet dette Udfald, dels fordi Flertallet af Konstitutionskomiteen havde tilraadet Forslaget, dels fordi de norske Blade levende havde tilraadet det. Nu føler vi derimod en ganske naturlig Tilfredsstillelse over, at Flertallet af den norske Repræsentation har vist Takt nok til at afværge et Forslag, som dels vilde være en Udfordring til Sverige, dels vilde sat Kongen i en høist ubehagelig Stilling, saameget mere som han allerede havde givet, hvad han for sin Del kunde, for paa bedste Maade at rydde Tvistepunktet afveien ved at nedsætte en Unionskomite og fremlægge dens Forslag til Overenskomst. Var Forslaget blevet bifaldt, vilde den kgl. Sanktion udentvivl udeblevet, og Gevinsten for Norge vilde saaledes blevet ingen; men vel havde den velvillige Stemning, som i den sidste Tid har herstet mellem begge Folk, aldeles unødigt faaet et Stød. Vi kan nok forstaa, at de, som vil hindre en større politisk Tilnærmelse mellem Sverige og Norge, vilde arbeide for at drive Forslaget igjennem, men vi kan ikke forstaa, at nogen Nordmand med virkelig politisk Blik, blot for at faa udtale den ene Sides Anskuelse med Hensyn til et Par Linier i Rigsakten(!), om hvis Anvendelse der nu ikke gjerne kan blive Spørgsmaal, men som Nordmændene ikke engang kunde haabe ved sit Votum at faa udstrøget, vilde bidrage til at forstyrre det gode Forhold mellem Broderlandene."

Altsaa mener de nævnte Blade at Hævdelsen af Norges Myndighed over vor egen Grundlov (med andre Ord: det at paastaa, at Norge er et frit og selvstændigt Rige) er en Udfordring til Sverige, og at Indgaaelse paa Unionsforslaget skal være det Vederlag, vi skulle betale for Hævdelsen af vor Selvstændighed og Ret til at ophæve den norske Embedspost. Og det ikke at sove paa en Post, som stiller Fordringer til alle en god Borgers og Soldats Pligter, det at give tilkjende, at vi ere til og agte samvittighedsfuldt at holde vor Ed til Grundlov og Rigsakt, det udskriges som et fanatisk Forsøg paa at „forstyrre det gode Forhold mellem Broderlandene." — Saadant kan altsaa endnu bydes os, ja endog modtages med Taushedens Anerkjendelse af et udbredt Blad! Men det skal komme til at sandes, at Forstyrrelsen i det gode Forhold mellem de forenede Riger ikke vil udgaa fra dem, der handle ærligt og mandigt og med det faste Forsæt at ville hævde Rigsaktens Gyldighed, men fra dem, som følge en Usandhedens og Servilismens Politik.

Udlandet. Kong Vilhelm af Preussen tiltraadte for nogle Dage siden den flere Gange paa Grund af Sygdom opsatte Reise til Bremen. Kongen lagde Veien over Hannover, hvor han ifølge tyske Blade fandt en meget begeistret Modtagelse. Da Kongen og Bismark kjørte fra Jernbanegaarden, kastede unge Damer saadanne Masser af Blomster ind i Vognen, at de deri Siddende formelig bleve begravede derunder. Man maa for Kongens Skyld haabe, at Hannoveranerne have været mere hensynsfulde i deres Blomsterkasten, end fornylig Kolbergerne vare mod Kronprinsen. Man vil forøvrigt snart faa at vide af franske Blade, om det virkelig er Hannovers Indbyggere og ikke, som sidst da Kong Vilhelm gjæstede Hannover, importerede Tyskere fra andre Provinser af det preussiske Rige, der have beredt Kongen denne festlige Modtagelse. Den 15de kom Kongen til Bremen, hvor der naturligvis ligeledes var Glæde over at se den seirkronede Helt. Den 16de deltog Majestæten i en Diner paa Raadhuset, hvor Borgemester Duckwitz udbragte hans Skaal, som det af Kongens Svar synes at fremgaa, i meget gribende Ord. Endel af Rosen for de store Ting, der ere udrettede, var Hs. Maj. dog saa naadig at overføre paa sine „Medhjælpere og Forbundne". Kongen bemærkede forøvrigt, at den nuværende Generations Ønsker (Sydtyskland, Elsas, Lothringen, Holland, Danmark osv. osv.) endnu ikke vare opfyldte, men det maatte være forbeholdt en kommende Slægt at se den Bygning færdig, hvortil „vi have lagt Grunden". De stakkels, til Opslugning bestemte Lande have dog altsaa nu faaet nogen Frist. Ogsaa i Bremen vare Damerne virksomme; Borgemesterens Datter holdt saaledes en versificeret Tale til Kongen.

Beretninger fra Paris indeholde temmelig uhyggelige Skildringer af den Behandling, der bliver de i Fort Bicêtre indespærrede 1100 Fanger tildel. I Kasematterne, der hver indeslutter 110—115 Fanger, hersker der en frygtelig Stank, da den friske Luft ikke kan trænge ind gjennem de smaa Lufthuller. Hvad der gjør Tilstanden utaalelig, er, at Fangerne ere blandede sammen mellem hverandre, saa at Handlende, Advokater, forhenværende Officerer osv. ere indespærrede i samme Arrester, som Folk af den laveste Pøbel. Undersøgelsen drives forøvrigt med en saadan Iver, at de Fangnes Tal forhaabentlig om faa Dage vil blive formindsket betydelig. Allerede efter det første Forhør løslodes 200 Personer. Blandt de Fængslede ere flere meget fine Folk, saasom Alfons Rothschild og en Søn af Hertugen af Mortemart.

Under et i Birmingham angaaende den irske Kirkesag holdt Møde oplæstes et Brev fra Minister Bright, hvori der tages temmelig haardt paa Overhuset. Bright forudsiger Lorderne, at det vil tage en Ende med Forskrækkelse med dem, hvis de modsætte sig Folkets Ønsker. Dette Brev blev den 17de gjort til Gjenstand for en Forespørgsel i Overhuset. Cairns spurgte Regjeringen, om den vedkjendte sig Brights for Overhuset fornærmelige Brev, hvortil Granville svarede, at Regjeringen fralagde sig enhver Hensigt til at skræmme Overhuset. Bright udtalte derpaa sin oprigtige Beklagelse over de i Brevet anvendte Udtryk.

Sanktion paa Love. (Rigst.) Under 17de dennes er der meddelt naadigst Sanktion paa følgende af Storthinget fattede Beslutninger til Love:

1. Indeholdende adskillige Bestemmelser angaaende Bygningsvæsenet m. V.,
2. om Udvidelse af Lov af 26de Mai 1866, indeholdende adskillige Bestemmelser om Politivæsenet i Kristiania, til at gjælde ogsaa for Rigets øvrige Kjøbstæder,
3. om Examen Artium,
4. om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse,
5. angaaende Ophævelse af § 106 i Plan til Fattigvæsenets bedre Indretning i Kristianssands By af 14de Septbr. 1802,
6. angaaende Forandringer i Toldlovgivningen,
7. angaaende Tillæg for Norges Bank til at have en Del af sin Kassebeholdning henliggende i Guld,
8. indeholdende Forandringer i Lov om Renbete i Finmarken m. V. af 7de September 1854,
9. indeholdende Tillæg til og Forandringer i Lovgivningen om Fredning af Lax og Søørret,
10. om Ret til at udvinde Guld m. V.,
11. angaaende udvidede Rettigheder for gjensidige Brandforsikrings-Foreninger for Bygninger,
12. angaaende det geistlige Naadensaar m. V.,
13. indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skydsvæsenet,
14. om Afgift paa Fartøier til Oprettelse og Vedligeholdelse af et særskilt Politi for Kristiania Havn,
15. om Forfattelse af Skjøder og Kontrakter paa Landet,
16. om Auktionsvæsenet,
17. om Lodsvæsenet,
18. om tvungen Afstaaelse af Grund til Gaardsveie paa Landet.

Kand. jur. Jacob Albert Lindboe er den 18de Juni sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Det norsk-britiske Telegrafselskab. Igaar Eftermiddag afholdtes Generalforsamling i det norsk-britiske Telegrafselskab. Forhandlingerne ledes af Konsul Ths. Joh. Heftye. Til Behandling forelaa Etatsraad Tietgens forhen meddelte Forslag.

Direktionen foreslog, at Forsamlingen vedtog dette Forslag, dog saaledes at Direktionen drager Omsorg for, at der ved Sikkerhed i den overdragne Kabel, Koncession, Landingstilladelsen og øvrige overdragne Rettigheder giver Garanti for Opfyldelsen af de i Koncessionen indeholdte Betingelser. Der udspandt sig over dette Forslag en Debat, som varede i flere Timer, men som altfor ofte udartede til blotte personlige Kjævlerier.

Hr. Ebbell paastod at Tietgens Løfte om, at vi skulde faa den store amerikanske Korrespondance i vore Hænder, Intet betød, da den ifjor havde beløbet sig til kun 189 Telegrammer for baade Norges, Sveriges, Danmark og Ruslands Vedkommende. Overretssagfører Damm fra Kjøbenhavn, Udsending fra Etatsraad Tietgen, paastod, at dette var feilagtigt. Han paaviste, at det at gaa over til de Danske vilde være meget heldigt for det telegraferende Publikum, da det da fik sine Telegrammer baade billigere, hurtigere og sikrere. Billigere, da den danske Terminalporto kun var 1 Frk., medens den norske beløb sig til 1½ Frk., og sikrere, da det nu ikke vilde gjøre noget om Kabelen kom i Ustand. Garanti for

at de Danske ikke vilde vanskjøtte Kabelen, havde man deri, at en saadan Opførsel fra de Danskes Side vilde føre til Koncessionens Fortabelse. De som blot havde Pengeinteresse for Sagen var ogsaa vel tjente; thi de fik 50 pCt. Avance, noget de neppe alene kunde drive det til. Selskabets Udsigter var meget gode. Med den dansk-russiske Kabel, som var i Selskabets Hænder, var der verlet 1785 Telegrammer fra 5te—19de Juni, deraf fra England til Rusland 333, til England fra Rusland 1208, og man havde sikker Beregning for, at de vilde gaa op til 60,000 om Aaret. En Amerika-linie havde Selskabet faaet Koncession paa, og den vilde vistnok lønne sig. Fra Bergen til Færøerne havde man tænkt sig en Sidelinie, der vistnok vilde have stor Betydning for Normændenes Søfart. Fra Kina var der hver Dag kommet Telegrammer, den 18de endog 18, der havde brugt blot 2 Dage for at komme frem. Efter længere Debat frem og tilbage bifaldtes Bestyrelsens Forslag i Virkeligheden (Hr. Damms i Formen) med 1213 Stemmer mod 11 St. (Reiss 5, Ebbell 5 og Fr. Andresen 1). Mod de samme 11 Stemmer forkastede 1163 Stemmer et af Hr. Reiss fremsat Forslag, saalydende:

„I Tilfælde det norsk-britiske Telegrafselskab gaar op i det store nordiske Telegrafselskab, anmodes Direktionen om at drage Omsorg for, at Selskabets Koncessions § 8 forandres derhen, at den fastsætter Maximum-Taxten for et Telegram fra hvilketsomhelst Sted i Norge til hvilketsomhelst Sted i Storbritanien og Irland via Egersund-Peterhead-Kabelen".

Studentertoget. Den sidste officielle Fest under de svenske og danske Studenters Ophold her, foregik igaar Middag Kl. 12 i Studenterlunden, der i den Anledning var forbeholdt Deltagerne i Festen og Damer. Man samledes efterhaanden under det grønne Løvtag, hvor de officielle Afskedstaler indledededes med en Hilsen af Eilert Sundt til de bortdragende Upsalensere. Den blev paa disses Vegne besvaret af Docent Montan. Upsalasangerne afsang flere svenske Sange. Følgende Sang til Upsala, af Jonas Lie, uddeltes:

Ærværdig, Upsala, i Aldre du staar
med Oldtidens stille Syn og Minder,
men Roserne blusse i din Gaard,
:,: og morgenfriske Sangerkrandse skinner. :,:

Det kjendes, at Guder har bygg't der engang,
du eier end de aandehvælvte Buer,
og Nordfolket føler sin Vaar i din Sang,
:,: og evig unge Guder i den luer, :,:

Som Skalden du staar for det lyttende Nord,
og Drømme om Fremtidsdag du tænder;
naar Sindene løftes, og Tiden blir stor,
:,: de Sange blir til Staal i vor Hænder, :,:

Saa hils til Upsala, den ældgamle By,
som vaager ved Nordens Gudeminder,
at visselig skal Dagen oprinde paany,
:,: da Nordens Sol paa Fyrisvolden skinner. :,:

Ja, sig til Upsala, der staar med sin Sang
ved Fyrisaa'n og Guders gamle Høie,
at holdes skal Løftet, vi gjorde engang
:,: Odins Høi for Sommersolens Øie. :,:

Derpaa talte Stud. E. Hertzberg for de Danske; Talen besvaredes i et særdeles varmt Foredrag af de Danskes Ordfører paa Toget, Kand. P. Hansen. Følgende Sang til de Danske blev afsungen:

Alt længe, længe lød
En Bøn, en sagte Klage
:,: Fra Folkets dybe Skjød. :,:
Et Træ med tusind Spirers Vaar,
Kun lidt af Lys og Varme,
:,: Saadan var Folkets Kaar. :,:

Da skjød en Straale stærk
Igjennem Nattens Dunkle:
:,: **Oplysnings store Værk.** :,:
Vi hørte høie Hanegal,
De kom fra Bøgeskoven,
:,: De kom fra „Freias Hal." :,:

De mange Fugle smaa,
Som blunded' altfor længe,
:,: De lyttede derpaa, :,:
Og snart der steg et Jubelkor
Fra Træ til Træ i Skoven,
:,: Fra Folkene i Nor. :,:

Vor Tak til dem, der sang
I denne Morgenhymne
:,: Med stærke Røsters Klang. :,:
Det friske, rige Tonevæld,
Fra Danmarks Strande baaren,
:,: Har Sangbund i vor Sjæl. :,:

Men dette Folketræ,
Der nys fik Lys og Varme,
:,: Det kræver Ly og Læ. :,:
Hvem tager Fremtids store Vægt,
En kjærlig Røgt og Pleie?
:,: Det er den unge Slægt. :,:

Hver freidig Ungersvend
I Nordens trende Lande
:,: Til Træet vandre hen! :,:
En stærk og hellig Offersaft
Han gyde ved dets Rødder:
:,: Sit Hjertes fulde Kraft. :,:

De Danske omdelte følgende „Farvel":

Hvor Nordhavet bruser mod fjeldbygd Strand,
vi landed en Aften i Vaaren:
der laa det forjættede stolte Land,
og Blodet fik Fart gjennem Aaren.
Hvor blussed Kinden i Mødets Stund,
da Foden vi satte paa Norges Grund!

Ak, Tiden henrulled saa lys og glad;
nu stiger en Morgen bag Høie,
og Duggen, der perler paa Birkens Blad,
mildt dugger nu ogsaa vort Øie.
Thi er det sluttet, det glade Spil,
mod Afskedstimen det stunder til.

Farvel da og Tak for det aabne Hjem,
vi fandt mellem Norriges Fjelde.
Hvor farligt det er at besøge dem,
vi skal vore Landsmænd fortælle.

Og vee Enhver, som ei bliver hed,
naar han skal melde, hvad her han led.

Men glemme vi aldrig den Sommerdag,
der fløi paa sin hurtige Vinge,
skal Vinterens Kulde og Stormens Brag
eiheller vort Livshaab betvinge.
Vær klippefast, som det stolte Fjeld.
Hilsil, dig Norge! Farvel, Farvel!

Endelig talte Student Rolfsen til de bortdragende Lundensere, paa hvis Vegne blev takket af Adjunkt Weibull. Af Lunds Studenter blev afsungen følgende Sang til Afsked:

I Norges lunder än en gång
Till afsked klinge nu vår sång,
Vår tack för hvad vi vörda lärt,
För hvad oss unga blifvit kärt.
Nu bort, långt bort
Vi måste vandra inom kort.

Men blir vår vandring än så lång,
Och blir vår verld oss än så trång,
Dock brinna tusen stjernor klart
På minnets himmel underbart.
På haf, på strand
Vi glömma brådt ej Norges land.

Haf tack, du varma broderland
För dessa dar, då nya band
Fått knytas mellan nordens folk
Och tankar bytas utan tolk!
Haf tack, haf tack
För helsans dryck, som hjertat drack!

Farväl då nu, I Norges fjell,
Du fria folk i trefna tjäll,
Der nordens höga dygder bo:
Den djerfva kraft, den stilla tro.
Farväl, farväl!
Ditt minne slits ej ur vår själ.

Af Prof. Monrad var skrevet følgende Afskedshilsen til Lund, som omdeltes:

Fra norske Hjerters Dyb engang
Som Ekko gaa, du skjønne Sang,
Tilbage mod dit Hjem!
Fra Bryst til Bryst din Vinge bred,
Og tag en Broderhilsen med!
Den finde vil et venligt Sted
Der, hvor den først sprang frem.

I Oldtid bygt ved Sundets Strand
Det fagre skaanske Sletteland
Gav hele Norden Navn.
Der fødtes og hin dybe Tro,
Som bygger mellem Norden Bro;
En Arv i Lundegaardens Bo
Den vugged først i Favn.

Der har et fredet Hjem den end;
I Lundens Skygge dier den
„Forsonerindens" Barn.
Der mildt, forsonligt klinger og
Med Tone danskt det svenske Sprog.
En norsk Sang der Udspring tog,
Som evig strømmer varm.

Du Brødrefest, som svanded hid,
I denne lyse Sommertid
At gjæste Kjæmpens Hjem!
Farvel og Tak! Drag bort i Fred,
Og tag vort fulde Hjerte med!
I skjænke det et venligt Sted,
Hvorhelst I drage frem!

Derpaa talte til Slut Prof. Schweigaard, idet han i et længere Foredrag skildrede vort Forhold til de Svenske og Danske gjennem de henfarne Tider lige indtil de sidste Dage. Han endte med en Udtalelse om det Ønskelige i Fortsættelsen af Studentertogene og et Leve for de Bortdragende. Dertil blev af de norske Studenter afsunget følgende Afskedshilsen til de svenske og danske Brødre:

Endnu et Ord — før Mødets sidste
afsluttes Festens Dag!
Før Led fra Led i Kjæden briste —
Vor Afskedshilsen tag!
Tak, Brødre, for Jert Møde!
Stærk som vor Tro
skal op af Nutids Grøde
vor Fremtid gro!

Hver Aandens Glød, som stille brænder
i Tro paa hellig Sag,
Hvert mandigt Ord, hvert Blik, som vender
sig skjøt mod Haabets Dag —
ja, Haabet selv og Glæden,
selv Mindets Harm, —
Alt være Led i Kjeden
om Nordens Barm!

Ei Land, ei Folk, ei vi, som sjunge —
Gud selv har samlet det!
Hvert Ord, han lagde paa vor Tunge,
fortæller: vi er Et!
Thi skal, som Hjerter banke
tilsammen nu —
Vi være Nordens Tanke
i trofast Hu!

Derpaa drog den hele Forsamling afsted til Jernbanen, hvorfra Afreisen over Kongsvinger og Vänersborg skulde foregaa tilbage til de tre Universitetssteder. Det hele Tog gjennem den lange Karljohans-Gade til Jernbanen var et sandt Festtog. Hurraer og Blomsterkastning, Afskedshilsener og Viften med Lommetørklæder og Huer fortsattes den hele Vei, og der var Ingen af de fremmede Studenter, som ikke ved Ankomsten til Jernbanen havde begge Hænder fulde af Blomster.

Inde paa Jernbanestationen, hvorhen de norske Værter og Damerne fulgte de Bortdragende, fortsattes Afskedshilsenerne, indtil endelig Alle, som skulde reise, var stegne ind i Kupéerne. Idet saa det festlige, med de tre skandinaviske Flag smykkede, lange Jernbanetog satte sig i Bevægelse (omtr. Kl. 3 Efterm.) sendtes de sidste livlige Afskedshurraer fra begge Sider, og Viften og Hilsen fortsattes, saalænge man kunde se Toget.

Derpaa samlede de norske Studenter sig — tilligemed de ikke saa faa tilbageblivende fremmede Gjæster — under Studenterfanerne, drog i Tog op til Universitetet, og, efterat Bureauchef Roll havde takket samtlige Deltagere for de festlige Mødets Timer og erklæret det Studentermøde afsluttet, skiltes man ad.

Emigrantskibene „Johan", „Olaf" og „Moss", der i April Maaned udexpederedes fra Kristiania ved DHrr. Blichfeldt, Knoph & Ko., er, ifølge indløben Meddelelse, lykkelig ankommet til Kvebek. Alt vel.

Theatre des variétés. Hr. Hermann havde igaar arrangeret sin sidste Fest i Anledning Studentermødet. Festen var meget godt besøgt og bød ogsaa paa et meget righoldigt Program. I Theatret gaves ikke mindre end 3 Forestillinger. Det nye Stykke „Narret April" spilledes blot af to Personer, Hr. Madsen og Hr. Neumann. Men da der under hele den lange Akt ikke sker andet, end at de faar hverandre til at løbe med Limstangen den ene Gang efter den anden, var det ikke saa besynderligt, at Stykket ikke slog noget særdeles an, trods Hr. Madsens rige Lune. Derimod syntes det andet Stykke „I Stegekjælderen", der er blevet givet før, at gjøre megen Lykke. Hr. Meyer og Kolling blev saagar fremkaldt efter 1ste Akts Slut, og tilsidst alle de Rollehavende. „Taterpigens Sang" foredroges i Kostume af Fru Recke, der høstede meget Bifald, vistnok ligesaameget for det fortrinlige Spil som for sin Sang.

Nordisk Konversationsleksikon. Da Nordisk Konversationsleksikon i længere Tid har været aldeles udsolgt, vil der paa Forlagsbureauets Forlag i Kjøbenhavn udkomme en 2den, betydelig forbedret og forøget Udgave, hvis Redaktion er overtaget af Overlærer C. Fogh, Docent P. S. V. Heegaard og Overlærer J. P. F. Konigsfeldt. Arbeidet er saa vidt fremmet, at Udgivelsen, der vil ske i Hefter med korte Mellemrum, kan begyndes til Efteraaret.

Kopperne gaar fremdeles paa Horten. Saaledes ilandbragtes før Taarnfartøiet Mjølners og Dampskibet Vidars Afgang Torsdag Aften fra Landbryggen 2 af Besætningen, der var smittet af Sygdommen.

160,000 Tylter Tømmer skal ifølge „Sarpen" i denne Sommer slippes gjennem Sarpfossen; ifjor gik igjennem Fossen 136,000 Tylter.

Makrelfisket. (Kr.sands Stiftsav.) Dampbaaden „Vidar" har de to sidste Nætter gjort en Fangst af ialt 100 Snes Makrel. Baadenes Udbytte har været forskjelligt: men Resultatet i det Hele taalelig godt.

Dampskibet „Gleer" er afgaaet fra Bergen for at nedlægge en ny Kabel over Romsdalsfjorden, og afgaar derfra efter fuldført Arbeide for at nedlægge de resterende Kabler indtil Hammerfest.

Om den bedrøvelige Kabelsag ytrer det idag modtagne Numer af Tr.hjems Stiftsavis bl. A. Følgende: Det er vor Overbevisning og har altid været den, at vort Forhold til Kabelsagen, uagtet Villien hos de ledende Mænd vistnok har været den bedste, fra først til sidst neppe har været vel skjøttet, at vi paa en utilbørlig Maade har ladet os føre i Danskernes Ledebaand, som i denne Sag har forstaaet at udvikle en Diplomati, som man uheldigvis før dem ikke har seet Spor af under de sidste Decenniers politiske Forhold. Hr. Ebbels Skrift leverer Beviserne for denne Paastands Berettigelse for dem, som forstaar at konkludere — og det leverer Bevis paa, at al Sværgen paa Magisterens Ord i Theori som i Praxis er en Daarlighed, at Autoriteten maa maales og veies og prøves og at det lidet nytter at værdsætte dens Paalidelighed efter Indehavernes Census, (Plads i Skatteligningen).

Søskade. Tr.hjems Stiftsavis for 15de ds. skriver: „Gaarsdagens smukke og milde Sommerveir var ikke af lang Varighed; thi idag har vi en meget stærk N. V. Storm med afkjølet Temperatur. En paa Rheden seilfærdig liggende dansk Skonnert „Marie" af Nakskov, der skulde afgaa til England med Kis, gik nu, da Bladet lægges under Pressen, i Drift og tørnede op ved Moloen udfor Gravalmindingen, hvor den ligger og hugger stærkt, saa man frygter for dens Skjæbne.

Kirkelig Stiftsmøde i Trondhjem. (Trhj. Adr.) Paa det i September f. A. afholdte Møde af Geistlige blev blandt andet besluttet at søge afholdt Stiftsmøder til Drøftelse af kirkelige Spørgsmaal, og blev da bestemt: „Ordføreren indbyder til Møde til den Tid af Aaret, som han finder beleiligt. Indbydelse til Deltagelse i Mødet sker til vedkommende Sognepræst. Denne indbyder de theol. Kandidater, som maatte opholde sig i Præstegjeldet, og drager Omsorg for, at hans Menighed inden Mødet bliver repræsenteret af et eller flere af Menighedens Lemmer indtil 4, saaledes at dette Udvalg overlades til Menighedens Afgjørelse". — Ifølge denne Bestemmelse har nu Ordføreren, Hr. Biskop Grimelund, fastsat Møde til den 5te, 6te og, i Tilfælde, 7de Juli førstkommende og anmodet Stiftets Sognepræster om at foranstalte indtil 4 af de respektive Menigheders Lemmer valgte til at deltage i det. — Af de Spørgsmaal, som i September-Mødet bleve nævnte som Gjenstand for Behandling — om Kirkeforfatning, Menighedsraad og Sognebaandets Løsning — antages nu, efter de forandrede Omstændigheder, det første at ville blive begrændset til at handle om kirkelig Frihed, og hvorledes Trangen til denne for Tiden paa bedste Maade kan fyldestgjøres inden vor Landskirke.

Grusomt Mord. (Tromsø Stiftstidende). Under det sidste Marked i Torneå begik to Kosakker et Mord paa en Handelsreisende ved Navn Romse. En Brevskriver til „Norrbottens Kureren" beskriver Ligets Tilstand paa følgende Maade: Liget havde i Hovedet tre Saar, bibragt med et sløvt Instrument — sandsynligvis med en Sabel — af hvilke hvert var dødbringende. I Nakken havde han et Knivsaar, ogsaa af samme Beskaffenhed. Syv Ribben vare afbrudte, Lever og Lunger sønderrevne og hele Tarmemassen svømmede i Blod — sandsynligvis som Følge af Trampning.

Ved det skandinaviske Selskabs Høitideligholdelse af 17de Mai i La Krosse sees vor bekjendte Landsmand, P. Hjelm-Hansen, at have holdt en længere Tale „om Dagens Betydning for vort dyrebare gamle Fædreland". Talen, der gjengives i sin Helhed i „Fædrel. og Emigr.", dvæler ved Norges første historiske Tid, dets Velmagt under Konger af Haarfagreætten og dets Fornedrelse i Unionstiden med Danmark og Sverige, „den bedrøveligste Tid i Norges Historie", indtil det endelig i 1814 reiste sig og under mange Vanskeligheder og megen Nød hævdede sin Selvstændighed og sin Frihed. Fra denne Tid er vort Fædreland gaaet fremad, siger Taleren, hvis Slutningsord vi tro det kan være vore Læsere til Interesse og Gavn at se gjengivet fuldstændig, idet vi maa yde vor fulde Tilslutning til det Haab, Taleren ytrer om en større Vexelvirkning mellem Landsmænd her hjemme og dem, der endnu som Borgere af Jordens mægtigste Fristat bevare Mindet om sit norske Udspring og sine Forpligtelser mod sit gamle Fædreland.

„Norge er nu et selvstændigt Land med den frieste konstitutionelle Forfatning, som Verden kan opvise; det er en Republik, skjønt Præsidenten bærer Navn af Konge.

Norge er nu et Land, der indtager en hæderlig Plads i de selvstændige Staters Række, et Land, der nyder alle andre Nationers Agtelse, formedelst sine Indvaaneres Kraft, Mandemod, Oplysning, Retskaffenhed og Arbeidsomhed.

Norge er nu et Land, der staar som Mønster for andre Stater i Henseende til Frihedens fornuftige, maadeholdne Brug, i Henseende til Bestræbelserne for Videnskab, Kunst, Folkeoplysning og gavnlige Reformer i alle Retninger.

Norge er nu et Land, der har den solideste Bank, det mest velordnede Pengevæsen og tilstrækkelige Midler til Næringsveienes Fremme.

Norge er nu et Land, som eier en Handelsflaade, der kan maale sig med United States, og som kun staar lidet tilbage for det store Frankrigs. Paa Landets Indsøer, i dets dybe Fjorde og langs dets lange Søkyster løber et betydeligt Antal Dampskibe, og mellem Fjeldene iler Lokomotivet afsted med de Mennesker, som i tidligere Dage maatte frembringe sine Produkter paa Hesteryggen og sin Nisteskræppe paa sin egen Ryg.

Norge er nu et Land, der kan opvise ligesaa store, ligesaa verdensberømte Navne i Kunst og Videnskab, som det i Oldtiden havde Heltenavne. En Helt, en Konge i Tonernes fortryllende Verden, have vi nylig havt den Glæde at se i vor Midte, jeg mener Ole Bull, hvis Berømmelse rækker over den ganske Jord. En anden Helt, en Fyrste i Digtningens ikke mindre skjønne Verden, hvis Værker læses over hele Europa og nu ogsaa her i Landet paa Engelsk, jeg mener Bjørnstjerne Bjørnson, kunne vi, efter Forlydende, ogsaa snart vente at se her. I Malerkunstens Rige se vi Mestere, som beundres over hele Europa (Fearnley, Gude o. Fl.), i Videnskaben se vi flere verdensberømte Mænd, blandt hvilke jeg her blot skal minde om gamle Professor Hansteen, hvis Navn kjendes overalt, hvor Videnskab dyrkes.

Norge er nu et Land, hvis Orlogs- og Handelsflag vaier og hædres i alle Lande, og hvis Sømandsstand ansees for den første i Verden.

Og endelig, hvad jeg lægger særegen Vægt paa, Norge er nu et Land, hvor den bedste Del af Videnskabens og Embedsstandens Mænd for fuldt Alvor søger at vække, hæve og ophjælpe den talrige Arbeidsklasse til et høiere Liv. De nordiske Folk med deres dybe Glød og Fantasi, med deres Alvor og Anlæg til en en ædlere og høiere Verdensbetragtning, end den, som gaar ud paa Erhvervelse af Dollaren, er i særegen Grad velskikket for en høiere Kulturudvikling, og jeg lover mig meget Godt af de Bestræbelser, som nu gaa i den Retning.

Norge er nu et Land, der kan styrke sin Nationalitet i Frihed og det venligste Samkvem med det danske og svenske Folk. Der kan aldrig mere blive tale om Krig mellem disse Nationer, de ville tvertimod bistaa hverandre som Brødre i Farens Stund, og Forholdet er saameget sandere og solidere mellem dem, fordi hver af de Tre har sit eget lovlige, hæderlige Hjem.

Dette er altsaa den Stilling, hvortil Normændenes Selvstyrelse har bragt Norge i de sidste femti Aar.

Med den større Velstand, som følger med den nye Kulturudvikling og med den større Berørelse med Udenverdenen, voxer Fordringerne til Livet, og under den stærke Folkeformerelse, som har fundet Sted i disse Frihedens Aar, kunne de større Fordringer til

Livet ikke lettelig tilfredsstilles for alle af Arbeidsklassen. Deraf kommer Udvandringen, og den er en Lykke baade for Norge og Amerika: Den styrker Amerika uden at svække Norge.

For os Nordmænd, som befinde os her i Amerika og nyde Godt af dette Lands uindskrænkede Frihed og mange Velstandskilder, er det en hæderlig Pligt at øve en gavnlig Tilbagevirkning paa vort oprindelige Hjemland og saavidt muligt opsøge Handelsveie, hvorvaa vi kunne sætte os i varig Forbindelse med vort elskede Norge. Alt, hvad vi kunne bidrage til Fremme af Norges Hæder og Held, vil, derom er jeg overbevist, være en Kilde til oprigtig Glæde for enhver Norges Søn og Datter, som lever i Amerika.

Gud, den Almægtige og Algode, der holder Staters som Individers Skjæbne i sin faderlige Haand, styrke og opretholde de Mænd, der arbeide for Norges Vel! Han skjænke Visdom og Kraft til Konge, Regjering og Storthing! Han skjænke Alvor, Forstand og Besindighed til Folket, saa at Friheden kun bruges til det Gode! Ved en besindig og klog Fremgang paa den Bane, som det nu forsamlede Storthing har betraadt, vil det menige Folk løftes til et høiere Standpunkt. Folkelivet vil forædles og Fædrelandskjærligheden opflammes, naar den menige Mand gjøres delagtig i Statslivet og faar Indflydelse paa Lovgivningen og Administrationen. Da kommer en lys Fremtid, i hvilken man kan vente, at denne skjønne Digterforjættelse vil gaa i Opfyldelse:

„Hvad Norge var, det skal det engang vorde,
Paa Land, paa Bølgen og i Folkerang".

I dette skjønne Fremtidshaab forene vi os i denne Hilsen til Norge:

Hil dig, o Fædreland!
Hil dig, o Dal og Fjeld!
Mens Bølgen ruller mod din Strand,
Vor Du i Kraft og Held
Norge leve! Friheden leve!
Hurra! Hurra! Hurra!

Storthinget.

Fredagen d. 18de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Fortſ.)

Aschehoug udviklede i et meget langt Foredrag at ved Grundlovens Indførelse var Embedsstandens Stilling undergaaet en stor Forandring. Tidligere kunde hver Embedsmand afsættes, hans Forretningskreds omordnes, hans Indtægter berøves ham, Alt efter Suverænens Godtykke; men dette Forhold forandrede Grundloven derved, at Embedsmanden i det Store taget er gjort uafsættelig og ikke kan forflyttes mod sin Villie, hvilket med andre Ord vil sige, at han har et absolut Retskrav paa at blive i sit Embede, saalænge han ikke ved Dom kan fjernes derfra. Endelig har Embedsmanden efter Grundlovens § 75 Litr. i Ret til sin Gage, naar denne er endelig reguleret, saaat den ikke kan fratages ham, selv af Storthing og Regjering tilsammen, hvor suveræne man end maatte betragte disse Statsmagter. Grundloven saa i Embedsstanden et organiseret Embedsværk bestaaende af forskjellige Arter, hver med sine Pligter og sine Rettigheder. Embedsmanden blev ansat i et bestemt Embede, med en mere eller mindre bestemt Forretningskreds; for sine Forretningers Udførelse oppebar han en mere eller mindre bestemt Løn og kunde med de i Grundlovens § 22 nævnte Undtagelser ikke fjernes uden ved Dom. Richters Forslag gik imidlertid aabenbart imod det System, som hos os havde udviklet sig paa Grundlovens Basis; efter Richters Forslag vilde enhver Embedsmand blive ansat som en almindelig Statstjener, og ikke som en Embedsmand med en bestemt Forretningskreds. Taleren imødegik Sverdrups Anførte om Forslagets Forhold til Grundloven, hvilket han imidlertid ikke skulde gaa nærmere ind paa, idet han mente, at Forslaget alligevel vilde indrømmes at gaa for vidt. Det var vistnok saa, at vort nuværende System havde sine Mangler, saavelsom sine Fordele; selv ved Uafsætteligheden var der ganske vist store Ulemper; men Richters Forslag behøvedes neppe for at fjerne de Mangler, man uden at gjøre Skade paa andre Kanter kunde rette, og han frygtede for, at Richters Forslag kunde føre for vidt. At man saaledes skulde kunne paalægge en Embedsmand hvilkensomhelst Forretning, vilde ligefrem stride mod den Dygtighedsprøve, man fordrede til de forskjellige Embeder; og Taleren troede, man maatte kunne nøie sig med en Bestemmelse om, at visse Embedsmænd vare pligtige til at overtage visse nye Forretninger, t. Ex. at en Officer skulde finde sig i at overtage enhver Forretning, der vedrørte Forsvarsvæsenet. Domstolene havde netop hævdet, at Embedsmændene vare pligtige til at overtage Forretninger, der vare ensartede og beslægtede med Embedets hidtidige Forretningskreds. Under enhver Omstændighed mente Taleren, at man var inde paa en urigtig Vei, naar man vilde anmode Regjeringen om at gjøre den foreslaaede Indskrænkning; thi Regjeringen havde klarlig Kompetense dertil uden saadan Anmodning, og man var derfor inde paa at bringe Regjeringen til at tro, at den havde større Myndighed, end Tilfældet virkelig var; og Følgen kunde muligens blive, at Regjeringen paabandt Embedsmændene at overtage nye Forretninger, ikke blot efter Lov, men ogsaa efter en kgl. Resol., hvilket sidste han vilde anse meget betænkeligt. Man havde som Motiv for Richters Forslag anført, at det jo var forargeligt at se Embedsmændene procedere mod Staten; men i de nordamerikanske Fristater var Forholdet ganske det samme som hos os. Dette Forhold var der udtalt med utvivlsomme Ord i Forfatningen, og det var saa fastslaaet i Praxis, at ingen faldt paa at tage Forargelse deraf. Unionens Domstole erklærede ikke sjeldent Beslutninger af Kongressen saavelsom af de enkelte Staters lovgivende Forsamlinger ugyldige, naar de stred mod Statsforfatningen, og denne havde netop en Bestemmelse, der svarede til Paabudet i vor Grundlovs § 97 om, at ingen Lov maatte gives tilbagevirkende Kraft. Vor Grundlovs §§ 97 og 105 hvilede netop paa en Forudsætning om Muligheden af, at den enkelte Borger kunde gaaes for nær ved Beslutning af Storthing og Regjering, og han indsaa ikke, hvorfor vore Embedsmænd skulde stilles paa et ugunstigere Trin i denne Henseende end de øvrige Statsborgere. Taleren protesterede mod Sverdrups Opfatning af Suveræniteten og fremhævede, at vor Grl. ikke engang havde betroet den til samtlige Statsmagter i Fællesskab. Taleren troede forresten ikke, Richters Forslag i Virkeligheden vilde medføre stor Fare for Embedsmændene. Schweigaard ansaa Richters Forslag som en Omgaaelse af Grundloven, og vilde derfor ikke være med derpaa. Man havde sagt, at en Husbond afskedigede sit Tyende, og hvorfor ikke da Staten sine Embedsmænd. Den Ting var forsøgt at have Embedsmænd, der vare at betragte som Tyende; men det var isandhed langtfra alle, som yndede dette System. Amerika havde det, men selv der havde man ikke gjennemført det for den Slags af dette Tyende, som havde med at dømme. Han behøvede blot at støtte sig til Udtalelser fra vore egne Udvandrere, naar han paastod, at den amerikanske Embedsstands Fordærvelse var naaet til en forfærdelig Høide; det havde hændt, at norske Skibsredere havde forbudt sine Skippere at tage Fragt til Newyork, fordi der ikke var Ret at faa paa dette Sted. Ingen vilde nu mere have den absolute Suverænitet hos En; men mange mente, at naar den fandtes hos Majoriteten, saa skulde Samfundet være frelst. Historien viste dog, at en absolut Suverænitet havde den uadskillelige Egenskab at ville trænge igjennem overalt; det var kun et nyt Bevis paa denne Sandhed, at et Parti i Amerika syntes at ville ophæve Domstolenes Myndighed til at prøve Kongresbeslutningernes Overensstemmelse med Statsforfatningen. Men den Suverænitet som dette Parti tilsigtede, var ingenlunde Tanken hos Unionens Stifter. — Hvad det foreliggende Forslag angik, misbilligede Taleren ganske, at man vilde have indført Kontrakter, hvorved Embedsmændene fraskrev sig sin Klageret; man fik da, mente Taleren, heller bie og søge at faa udstrøget af Grundloven Bestemmelsen, der sikrede Embedsmændene den Ret, som man nu vilde tage fra dem. Richter holdt sig overbevist om, at Ingen vilde lade sig hilde ved de Extremer, hvori Professor Schweigaard havde bevæget sig, naar han syntes at ville antyde som Følge af Talerens Forslag en Tilstand, hvorunder den norske Embedsstands Depravation vilde gaa saavidt, at fremmede Skippere endog blev forbuden at befare vore Kyster. Hvad Grundlovsspørgsmaalet i denne Sag angik, maatte en simpel Oplæsning af Grundlovens Ord være tilstrækkelig til at godtgjøre, i hvilke Overdrivelser de, der bekjæmpede Talerens Forslag, gjorde sig skyldige. Ikke nok med, at Grundlovens § 22 fandtes i Afsnittet om den exekutive Magt, vilde ethvert norsk Øie strax være paa det Rene med, at Ordene „afsættes" og „forflyttes" ikke havde Noget med Talerens Forslag at bestille. Man havde indvendt, at det, saafremt hans Forslag antages, kunde gaaes saa vidt med Indskrænkninger og Forandringer, at Resultatet blev det samme som Afsættelse eller Forflyttelse; men selv om saa blev Tilfældet, var det ikke dette, som Grundloven havde havt for Øie. Hvad Grundloven vilde forbyde, var kun, at en Embedsmand ikke ved et vilkaarligt Magtbud skulde kunne fratages sit Embede eller t. Ex. en Præst i Kristiania beordres til at overtage Sognekald i Kautokeino. Men var saaledes Grl.s § 22 uanvendelig, var det endnu klarere, at der ikke her blev Spørgsmaal om § 97. En ganske anden Sag var det derimod, at denne § maatte faa Anvendelse paa de nuværende Forhold, og Talerens Forslag indeholdt ingenlunde nogen Kritik over de faldne Domme og heller ikke nogen Benegtelse af Domstolenes Kompetence til at handle som skeet. Praxis havde forøvrigt allerede erkjendt det Berettigede i hans Forslag; thi man kunde tage for sig den første den bedste Bekjendtgjørelse om et ledigt Embede, og man skulde se, at der gjordes Forbehold overensstemmende med hans Forslag. Odelsthingets Beslutning paa nærværende Thing om Anmodning til Regjeringen om at udarbeide Forslag angaaende Removeren af udygtige Prester, var maaske ikke den i Samklang med Talerens Forslag? Dette var kun et Barn mod hin Kjæmpe. Og den Beslutning, der havde passeret begge Thingets Afdelinger om, at ansættendes Overtoldbetjente skulde tilpligtes uden Godtgjørelse at overtage Kassererforretninger, var jo aldeles grundlovsstridig, saafremt Talerens Forslag var det. Taleren gjentog sluttelig, at hans Forslag ikke gik ud paa at bestride Rigtigheden af de Domme, der havde tilkjendt Erstatning; han fandt Erstatningskravene i mange Tilfælde vel begrundede; men han holdt sig derhos overbevist om, at de vilde være anerkjendte ogsaa uden Domstolenes Mellemkomst. Olaffsen talte for Richters Forslag. J. Sverdrup havde sagt, at Landets Ve og Vel maatte staa og falde med Suveræniteten. Denne kunde have flere Bærere, — det havde han ikke benægtet; men udenfor disse maatte ingen Trediemand kunne komme og nedlægge sit Veto. Mod denne Synsmaade kunde det ikke nytte at paaberaabe sig vor Grundlov, og hermed var og Henvisningen til de nordamerikanske Stater tilbagevist; thi det var i deres Konstitution utrykkelig sagt, at Domstolene skulde have den omstridte Ret. Forøvrigt var det hans Mening, at denne Ordning ikke kunde holde sig, den var i Strid med det Princip, paa hvilket den nordamerikanske Union var bygget. Der var under denne Diskussion givet en Skildring af den amerikanske Embedsmand, som han ikke behøvede at modsige; ligeoverfor Vestens store Republik bleve den Slags Beskyldninger gjendrevne af sig selv. Ved Fredsunderhandlingerne mellem den franske Republik og det østerrigske Keiserdømme, tilbød dette sig, hvis Frankrige vilde gjøre Indrømmelser, at anerkjende den franske Republik; men Bonaparte svarede: „Den franske Republik tiltrænger ingen Anerkjendelse, den er som Solen, den skinner ved sit eget Lys." Det samme kunde siges om de nordamerikanske Fristater; de lyste ved sig selv for hele Verden og viste Veien til en friere, en bedre, en lykkeligere og en værdigere Tilstand, end nogen anden Forfatning til denne Dag havde formaaet at skabe. — Ved den derpaa foretagne alternative Votering mellem Komiteindstillingens No. 1 og Richters Forslag Litr. a, bifaldtes dette med 60 Stemmer, hvorefter ved lignende Votering med Komiteindstillingens No. 2. Richters Forslag Litr. b bifaldtes med 59 Stemmer. De Herrer, der stemte mod Richters Forslag Litr. a, vare: Svans, Falsen, Faye, Michelsen, Geelmuyden, Broch, J. Schwartz, Holmboe, Rode, Olrog, Christensen, Kjerschow, Sibbern, Bagger, Balchen, Christiansen, Aall, Dahl, Wiborg, Løitnant Brandt, Valstad, Smith-Petersen, Hesselberg, Vogt, Postmester Hansen, Rye, Bødtker, Schweigaard, Lambrechts, Motzfeldt, Neergaard, T. Schwartz, Wiel, Mathiesen, Landmark, Sorenskriver Kildal og Aschehoug.

---

med Ophold og Fornyelser, der næsten havde en forbittret Klang. Det var hans feberhede Puls, som gav sig Udtryk i Slagene paa Porten.

En Stemme svarede.

Klokkeslagets.

Klokken slog langsomt bag ham i St. Nicolas's gamle Taarn tre Slag.

Derpaa blev Alt stille igjen.

At ikke en af Beboerne gjorde saa meget som at kige ud ad et Vindu, kan synes at være overraskende. Men denne Stilhed kan til en vis Grad forklares. Det maa bemærkes, at man i Januar Maaned 1790 befandt sig i den allernærmeste Tid efter en stor Pest, som havde raset i London, og at Frygten for at faa ind pestsyge Løsgjængere i sit Hus, overalt affødte en vis Formindskning i Gjæstfriheden. Man vovede ikke en Gang at glytte ud ad et Vindu af Frygt for at indaande Smitten af dem.

For Barnet var Menneskenes Kulde forfærdeligere end Nattens Kulde.

Det følte, at Hjertet sammenkrympedes i en Modløshed, som det ikke havde mærket i Vildmarken. Nu var det atter traadt ind i Samfundet, og det stod endnu ensomt. Vildmarkens Ubarmhjertighed havde Gutten forstaaet; men Stadens, det var for meget.

Denne Time, hvis Slag han havde talt, havde været Topmaalet paa hans Elendighed.

Der gives under visse Forhold intet saa isnende koldt som en Klokkes Slag. Det er en Ligegyldighedsforklaring. Det er Evigheden, som siger: Hvad rager det mig?

Han standsede. Og det er ikke sikkert, om han ikke i denne forfærdelige Stund gjorde sig selv det Spørgsmaal, om det ikke var det Simpleste at lægge sig ned og dø. Men denne lille

IV.

Vildmarken i en ny Skikkelse.

Det var til Weymouth han var kommet. Den Tids Weymouth var ingenlunde det stadselige Weymouth, som det nu er. Fortidens Weymouth havde ikke som Nutidens en lang, retliniet Kai med en Billedstøtte og et Værtshus til Georg III's Ære. Det kom deraf, at Georg III ikke var født endnu. Af samme Grund havde man heller ikke formedelst Opdagelsen af Kridtleier ved Enden af Østre-Bakken paa den nøgne Mark reist den hvide Hest, der er 2000 Fod lang, the White Horse, med en Konge paa Ryggen, og som, fremdeles til Georg III's Ære, vender Halen mod Byen.

Disse Æresbevisninger ere forøvrigt vel fortjente. Georg III, der i sin Alderdom tabte den Forstand, som han aldrig havde eiet i sin Ungdom, er ikke ansvarlig for sin Regjerings Ulykker. Han var utilregnelig. Hvorfor kan man da ikke reise Billedstøtter til hans Ære?

Weymouth for hundrede og ti Aar siden var næsten ligesaa symmetrisk som en sammensopet Feiestarnsdynge. Legendernes Astaroth tog sig undertiden en Spadseretur paa Jorden, idet han paa Ryggen bar en Pose, hvori der var alt muligt. Et hulter om bulter af Barakker, taget af denne hin Ondes Pose, vilde give en Forestilling om dette uregelmæssige Weymouth. Musikanternes Hus staar endnu tilbage som et Vidnesbyrd om disse Boliger. En Vrimmel af Rovdyrhi i skulpteret Træ og ormstukket, hvilket er en anden Art af Skulpturen, uformelige Bygninger, der stod paa Held og støttede sig til hverandre for ikke at rives omkuld af Stormen fra Havet, — saadan var Weymouth. Den lignede en gammel, normandisk By, der var overflyttet paa engelsk Grund.

Var en Reisende traadt ind i Værtshuset, der nu er efterfulgt af et Hotel, saa havde han, istedetfor for fyrsteligt at betale

---

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 21de Juni.

Dampskibet „Scandinavia" afgik Kl. 2¼ idag over Leith med 150 Emigranter.

Indklarerede Fartøier den 19de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Enigheden	Hansen	Kønigsberg	Korn.
Julie	Wulff	Danzig	do.
Marie Christine	Rasmussen	do.	do.
Dagmar	Grön	Nyborg	Byg.
Alida	Borgmann	Delfzyl	Ballast.
Hoffnung	Volf	Riga	Linsæd.
Fredrikke	Risting	Honfleur	Ballast.
Sofie	Bentzen	St. Valery	do.

Den 21de.

Aurora	Lindtner	Danzig	Erter.
Jens Raffen	Sørensen	Hartlepool	Stenkul.
Mercur	Stoklesfald	Charlestown	do.
Soline	Nielsen	Mandal	frigj. Varer
Nordlyset	Christensen	Trondhjem	do.

Udexpederede Fartøier den 19de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Flora	Leicht	Pappenburg	Trælast.
Bertha	Arntz	Danmark	do.
Aarvaak	Lund	England	do.
Sif	Olsen	Riga	Ballast.
Inga	Corneliussen	England	Trælast.
Axelen	Cherpeux	Frankrig	do.

Den 21de.

Söfuglen	Hansen	Danmark	Trælast.

Rettelse. I Feuilletonen i næstforrige No. Side 140, 12te Linie fra neden staar: nsvækkede, læs svækkede.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles faldt lidt og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er frisk Nordlig paa Vestkysten, Vestlig ved Næsset og stille paa Østlandet. Regn paa Dovre. Temperaturen er endnu under Normalstand paa Vestkysten og har naaet samme paa Østlandet. Udsigterne ere til vexlende Veir muligens med enkelte Regnbyger.

Anmeldte Reisende.

Den 22de Juni:

Hotel du Nord: Kapelmester Beyerböck fra Gøteborg, Tenorsangeren S. Skougaard og Mr. Clark fra New-York, H. Skougaard fra Langesund, Overretsfagfører Olsen, Ingeniør Falk og G. Bergh fra Drammen, Miss Ramsay og Miss Garden fra Skotland, Miss og Mrs. Kirke fra London samt Kjøbmand Berger fra Sarpsborg.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Onsdag den 23de Juni (Kl. 7½—9½):

1. (For sidste Gang) **Redaktionssekretairen,** Vaudeville i 1 Akt af Erik Bøgh.
2. **Concertnumer,** a, b., foredrages af Fru Beyerböck og Signora Domasi.
3. **Verdens Herkules,** Farce med Sange i 1 Akt, efter det Franske ved Adolph Recke og R. Watt.
4. **Concertnumer,** a, b, foredrages af Fru Beyerböck og Signora Domasi.

NB. I Redaktionssekretæren er indlagt en ny Vise af Baron Ødeland, der foredrages af Hr. Madsen.

Billetpriserne ere: Logerne 48 ß (en hel Loge 2 Spd.), 1ste Parket 48 ß, 2den Parket 30 ß, Balkon 12 ß.

Mærk. Haven oplyses med orientalske Lamper og St. Hansblus, Hornmusik. Kl. 11½ afbrændes et smukt Fyrværkeri.

Entree til Haven 8 ß. **For de, der løse Billet til Theatret, er Entreen til Haven fri.**

Th. Herrmann, Direktør.

Fredriksborg.

Onsdagen den 23de og Torsdagen den 24de Juni (Kl. 7—12).

2 store St. Hansfester,

med Tivoliarrangementer. Akrobaterne udfører deres uovertræffelige Præstationer paa Trapez, Brospring, Liniedands og Pyramider.

Den dobbelte franske Mandskvartet fra Languedoc i Nationalkostüme (med nyt Program).

Optræden af den berømte Troldmand Professor Seemann, med nye Tryllerier.

Alt Nærmere ved Plakater. Entree 8 ß.

Th. Herrmann, Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved **J. S. Øvre & Comp.** Raadhusgaden No. 5.

Bergens Brandforsikrings-Selskab
(Grundfond 500,000 Spd.)
tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 22de Juni og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,** som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal,** Theatergaden 16.

TIL NEW-YORK

fra Kjøbenhavn den 30te Juni **directe** pr. Dampskib **„Fulton“** 1730 Tons, tilhørende **North-American Lloyd.**

NB. Afreise fra Christiania den 27de og 29de Juni.

O. Svenson,
General-Agent for Norge.

Passagerer med Dampsk. **Fulton** ville blive ledsagede af en yngre, velbekjendt Mand fra Gøteborg, der tidligere har tjent som Officer i Unionsarmeen.

Fultons Gjennemsnitstid mellem Kjøbenhavn og New-York er beregnet til 13 Dage, og vil saaledes hele Reisen herfra tilbagelægges paa ca. 14 Dage, hvilket er den hurtigste Befordring, som herfra kan tilbydes.

O. Svenson,
Kontor: Store Strandgade.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i **S. Amundsen & Co.'s Farvehandel** ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt
} i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Af Overskuddet fra „Vestmannalagets“ Koncert den 17de Mai er 15 Spd. bestemt til Understøttelse for en uformuende Bondesøn, som ønsker at nyde godt af Undervisningen paa en Folkehøiskole. Ansøgninger herom, ledsagede med Skudsmaal og indeholdende Meddelelse om, hvilken Skole der ønskes besøgt, bedes indsendt til Hr. Henrik Krohn i Bergen.

Bergen, i „Vestmannalagets“ Bestyrelse den 11te Juni 1869.

Bøger.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Hos Boghandler Nils Lund ved Torvet er indlagt tilsalgs for billig Pris:

Sveriges Statsförfattnings-Rätt af Chr. Naumann. I & II Band.
Sveriges Grundlagar och constitutionella Stadgar m. v. samt **Norges Grundlov** af Chr. Naumann. 1859.
Codes français etc.
Om Straff och Straff-Anstalter (af Kong Oskar).
Storthings-Forhandl. i Aarene 1815 og 1816.

Reiseroute for 1869,

der angiver Hovedveiene mellem Kristiania og alle Kjøb- og Ladestæder, foruden flere Biveie. Veien til Stokholm over Kongsvinger, gjennem Dalsland til Gøteborg og Helsingør; Jernbane- og Dampskibsrouterne samt en hel Del Turistrouter; et lidet Veikart og Tabel over Skydsudregningen, saavel overland som tilvands — faaes for 30 ß hos J. Chr. Abelsted.

Tilsalgs.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Rugfjerdemel og Rugklid billig hos **O. H. S. Fegth,** Brogaden.

Sennestene og Bryner sælges hos **O. H. S. Fegth.**

Forsikringsliar fra Arborelius i Sverige i Dusinvis billig hos **O. H. S. Fegth.**

Norsk & hollandsk Hornliim hos **J. H. Bøe,** F. D. Heftyes forr. Gaard, Storgaden No. 2.

Sæbeudsalg!

Alle Sorter finere og simplere Sæber, Glycerinsæbe, Mandel-, Urtesæbe, Toiletsæbe. Grønsæbe og udmærket god Fiske- og Vaskelud, Soda og Blanksværte samt god Pomade og Eau de Cologne. **Caroline Holth,** Øvre Voldgade No. 8.

Liasenner sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,** 15. Kongensgade 15.

Tilleie.

For en Bundtmager

eller en anden Haandværker er en smuk Bekvemmelighed til Gaden tilleie fra Høsten i min Gaard No. 13 i Store Vognmandsgade.
J. H. Bøe.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Butik, Kontor og Familiebekvemmelighed er tilleie i Gaarden No. 34, Hjørnet af Dronningens og Carl-Johansgade ved
C. J. Lie.

Tilleie forlanges.

En liden Tomt, om muligt med et Skur paa, ønskes leiet, helst nær Jernbanetorvet.
C. J. Lie.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af **Jens Meinich.** Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

fem og tyve Francs for en stegt Flyndre og en halv Flaske Vin, den Ydmygelse at faa spise en Fiskesuppe, ret god forresten, for fem Skilling. Det var for ynkeligt.

Den forladte Gut gjennemvandrede med det lille Hittebarn i sine Arme først den første Gade, saa den anden, derpaa den tredie. Gutten søgte overalt at finde Lys i et Hus, men overalt var der mørkt og lukket. Nu og da bankede han paa Portene. Ingen svarede. Der er Intet, som gjør Hjertet saa haardt, som at ligge i en varm og myg Seng. Larmen af Dørhammeren havde vækket den lille Pige. Gutten mærkede det derved, at hun sugede paa hans Kind. Hun græd ikke, da hun troede at være i en Moders Arme. Tilsidst slog han ind paa en liden Sidegade, som endnu findes den Dag idag nær Trinity Schools. Denne Sidegade førte ham til en aaben Red, med et Slags paabegyndt Kai med Brystværn; til Høire opdagede han en Bro. Gutten gik frem til denne Bro. Den var af Træ og havde et Tag. Gutten gik ind paa denne. Takket være Taget var der ingen Sne paa Brogulvet. Hans nøgne Fødder gik med Velbehag paa de tørre Brædder.

Da han var kommet over Broen, var han i Malcomb-Regis, Broen sluttede i en temmelig smuk Gade, det var St. Thomas Street. Gutten gik ind i den. Det var ikke længere en Flække, det var en By. Der var færre Træhuse end Stenhuse. Gutten begyndte atter at buldre paa Portene. Han havde ikke Kræfter til at raabe.

I Malcomb-Regis rørte man ligesaa lidet paa sig som i Weymouth. Portene vare lukkede. Vinduerne vare bedækkede med sine Lemmer som Oinene med sine Oienlaag. Man havde taget alle mulige Forsigtighedsregler for ikke at blive vækket, for ikke paa en ubehagelig Maade at blive jaget op af Søvnens Arme. Den sovende By gjorde et ubeskriveligt nedtrykkende Indtryk paa det stakkels Barn. Denne dybe Stilhed, — en

vrimlende Myretue, som pludselig er blevet lammet, vækker Svimmel. Alt dette Sovende danner en eneste Masse og af disse hvilende Menneskelegemer udgaar der en Dunst af Drømme.

De Slumrendes løsgjorte Tanker svæve over dem, en levende og en død Dunst, og sammenflyder i det Mulige, som sandsynligvis ogsaa tænker i Rummet. Drømmens Mulm breder sine tykke og uigjennemskinnelige Dunster over Stjernen, Aanden. Ovenfor disse lukkede Oienlaag, hvor Fantasien er traadt i Synets Sted, fremtræder der i Ætheren en hel Spøgelsesverden af Skyggebilleder. De i Luften omkringsvævende Spøgelser og Sjæle favne hinanden. Endog den, der ikke sover, kjender denne Dunstkreds af et Spøgelsesliv hvile over sig. Det vaagne Menneske, der gjennemstreifer Andres Drømmefantomer, har et uklart Indtryk af forbisvævende Taageskikkelser, kjender eller tror at kjende den ubestemte Gru i det Usynliges fiendtlige Berørelser, og fornemmer i hvert Oieblik det dunkle Tryk af et ubeskriveligt, uvirkeligt Møde. Der ligger noget af den dybe Skogs Effekter i en saadan Vandring midt iblandt Drømmenes natlige Luftdands.

Det er, hvad man kalder at være ræd, uden at vide hvorfor.

Hvad et fuldvoxent Menneske fornemmer, det fornemmer et Barn i endnu høiere Grad.

Den uhyggelige, natlige Gru, forøget af disse Spøgelseshuse, kom som et Tillæg til den overvældende Elendighed, hvormed det arme Barn kjæmpede.

Gutten gik ind ind i Conycar Lane og opdagede ved Enden af denne Gade the Back Water, som han tog for Havet; han vidste ikke længere, paa hvilken Kant Havet laa; han vendte om igjen og tog Veien til Venstre ind i Maiden street og vandrede tilbage helt til St. Albans row.

Der bankede han heftigt paa Maa og Faa, uden Valg, paa det første Hus, han traf. Denne Bankning, i hvilken han udtømte sine sidste Kræfter, var kort og med uregelmæssige Slag,

Dagbladet.

No. 142. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 23de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

☞ **Efter denne Maaneds Udgang bliver Bladet ikke sendt til de Abonnenter, der staa til Rest med Kontingent.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Melbal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresin, Ves, Lønset, Volsø (Ejde), Fredo, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 21de Juni. Toldparlamentet har forkastet Petroleumsskatten, men vedtaget Sukkerskatten. Det Laskerske Forslag bortfalder.

Kjøbenhavn, 21de Juni. Ifølge Privatefterretninger til „Dagens Nyheter" forbliver Unionens Gesandt Jernan her, hvorimod den for Kjøbenhavn bestemte General Andrews overtager Ministerposten i Stockholm.

Berlin, 21de Juni. Krüger fremsatte idag i Toldparlamentet Forslag om, at Bismarck skulde opfordres til snarest mulig at bringe Pragerfredens 5te Artikel til Udførelse. Forslaget fik Understøttelse, men forkastedes.

Berlin, 22de Juni. Kongens Tale ved Toldparlamentets Opløsning opregner Mødets Resultater, beklager, at ny Tarif for Toldforeningen ikke er kommen istand, og slutter med Ønsket om, at Toldparlamentet vil bidrage til at befæste det Baand, som omslynger alle tyske Lande.

Toldparlamentet er idag sluttet.

Nogle Ord om Skuespilkunsten som selvstændig og berettiget Kunstart.

(Forts. fra No. 134.)

IV.

Som man vil huske, blev det i den foregaaende Artikel udviklet, hvorledes Skuespilkunstens sidste Maal var Fremstillingen af ethvert Digterværk som et harmonisk Hele, saaledes at der bliver et Ensemble, hvori alle Karakterer staa i Samklang med hverandre, men hvorledes dette kun var muligt derved, at Skuespilleren overvandt sin Egoisme og sin Tørst efter en øieblikkelig, usand Ros paa Digterværkets Bekostning, hvorledes Skuespillerne maa banlyse al smaalig Misundelse, alle Intriger, føle sig som Brødre og virke i endrægtigt, begeistret Samarbeide i Kunstens Tjeneste, hvorledes, med andre Ord, Skuespillerne maa være gjennemtrængt af en Almenaand. — — Men for at Skuespilleren kan faa det høiere Syn paa sin Kunst, kan løfte sine Tanker over Smaalighed og Egoisme, maa hans Kunstsands udvikles og befæstes, en artistisk Ledelse maa til, og den er det, som kan udøve den største Indflydelse paa Udviklingen af en saadan Almenaand. Der maa staa en Mand i Spidsen for dem alle, en Mand, der er gjennemtrængt af Begeistring for Kunsten og dyb Indsigt i Kunstens Væsen. Begeistring alene uden dybere Indsigt er hul og uden Overbevisningens tvingende Kraft, og en nok saa dyb Indsigt uden Begeistring er uden høiere Sving, har ingen Løftelse i sig, ingen Magt til at rive med og efterlade et fuldt poetisk og varigt Indtryk. Under en saadan Mand, der forener disse Egenskaber i sig i fuldt Maal, vil Skuespilleren, om end i Førstningen med Modstræben, bøie sig; thi den sande Begavelse vil altid faa sin Indflydelse, den vil altid sikkert, om end mangen Gang sent, vinde frem til fuld Anerkjendelse og øve den Magt over Gemytterne, som kun den sande Intelligense kan øve. — Den artistiske Ledelse af en Scene hviler da først og fremst paa Dygtigheden i at kunne benytte de givne Midler til den størst mulige Virkning ved Fremstillingen af et Digterværk. Den forudsætter altsaa saavel en dyb Indsigt i Skuespilkunstens absolute Fordringer og Love, som en sikker Dom over de enkelte Skuespilleres Kræfter og Begavelse. Det kommer altsaa an paa at aabne den mest Begavede som den mindre Talentfulde et Felt for hans Virksomhed, hvori han med størst Virkning kan arbeide baade i Kunstens Tjeneste og paa samme Tid for Udviklingen af sit eget Talent. Dette er et meget vigtigt Moment i den artistiske Ledelse. Thi ved at give den mindre Begavede en sand kunstnerisk Udvikling og give ham Roller, hvori han kan virke med den størst mulige Dygtighed, opflammes hans Mod, og han kommer ogsaa derved lidt efter lidt til en klar Bevidsthed om sine Evner, hvilket igjen har tilfølge, at han med Glæde og Lyst underordner sig under den Styrendes Magt og gjerne modtager en systematisk Uddannelse. Ved saaledes at benytte alle Kræfter paa den rette Maade, saaledes at Kunstens Krav sker Fyldest og de enkelte Skuespillere faar et rigt og frugtbart Felt at arbeide paa, styrker man hans Begeistring for Kunsten og bringer ham til at arbeide med tifold Lyst og tifold Virkning. Men fremfor Alt maa den Mand, der stilles i Spidsen for et Theater som artistisk Leder, have en fuld og klar Bevidsthed om Kunstens Hellighed; han maa være sig bevidst, hvilken stor Betydning en Scene har, og hvilken mægtig Indflydelse den kan udøve paa et Lands nationale Literatur. En saadan Bevidsthed giver ham nemlig den Kraft og Styrke, som skal til for at kunne styre et Theater, den giver ham Mod til at bære al den Modgang, som en saadan Stilling ofte medfører, en saadan Bevidsthed hæver ham over smaalige Partihensyn, og bestyrker ham mod de Intriger, hvis Spil han mere end nogen anden i nogen Stilling er udsat for. Thi Intrigen er en langsom tærende Gift i Skuespilkunsten, en Gift, som ofte hemmer den hele kunstneriske Udvikling og saaledes berettigede Anseelse hos Publikum. En Leder derimod, som ved sin Begavelse, sin Begeistring og sin dybere Indsigt staar over Partierne, hos hvem Tilfældigheden og Partiskhed ikke gjør sig gjældende, han kan bringe alt i skjøn Harmoni, forene de modsatte Elementer til et stort Hele, og saaledes gjøre Skuespilkunsten til, hvad den bør og skal være. Frugten af en saadan Ledelse vil først være, at Skuespilleren faar Agtelse og Respekt for og siden lidt efter lidt Kjærlighed og Tillid til sin artistiske Direktør, og da ligger ogsaa Veien aaben for Udøvelsen af en frugtbringende og rig Virksomhed; thi da er det rette Samarbeide kommen istand, Samarbeide med fælles Maal i fælles Begeistring og Dygtighed og fælles Kjærlighed til Kunsten. — — — Et Theaters artistiske Ledelse svarer saaledes først da til sit Begreb, har først da Krav paa at kaldes en virkelig artistisk Ledelse, naar dens Bestræbelser er rettet paa Harmoni, Totalitet i Fremstillingen af et Digterværk, naar den i denne Bestræbelse lægger for Dagen saavel Agtelse for den individuelle Dygtighed og Begavelse hos de enkelte Skuespillere, som Agtelse for Kunstens Væsen og Natur og endelig en ligesaa stor Agtelse for Publikum, som har Ret til at fordre den artistiske Leder til Regnskab for hans Virksomhed. Den artistiske Direktør har altsaa at bringe i Harmoni de to Momenter: Enhver Skuespillers Frihed i Udviklingen af sit Talent og sin individuelle Stræben mod et kunstnerisk Maal, og dernæst de Fordringer, man stiller til en sand kunstnerisk Fremstilling af Digterens Værker. Det første Moment skal vi ikke videre indlade os paa. Vi skal kun bemærke, at det er det saakaldte „Rollemonopol", som tildels virker hemmende paa Skuespillerens fri Udvikling; men dette er noget, som dels ikke falder saa let i Øinene og dels har en mere speciel Interesse for den, der grundigere vil studere Skuespilkunsten. Det andet Moment derimod maa vi underkaste en nøiere Drøftelse; thi det er Noget, som har en mere almindelig Interesse for Alle. Hertil skal vi da gaa over i den følgende Artikel.

Kristiania, den 23de Juni 1869.

Udlandet. Det i den senere Tid meget drøftede Spørgsmaal om en Forandring i det franske Ministeriums Sammensætning er af Keiseren blevet besvaret i en Skrivelse til den Deputerede Makau. Keiseren erklærer heri en Opofrelse af Personer for uvirksom. Brevet er saalydende: „Jeg har modtaget Deres Brev, hvori De i Deres Vælgeres Navn udtaler Ønsket om, at min Regjering maa være stærk nok til at tilbagevise alle Partiangreb og opstille varige Garantier for Friheden, idet den støtter sig til en fast og aarvaagen Magt. Med Rette tilføier De, at Opofrelser af Personer altid ere uvirksomme ligeoverfor Folkebevægelser, og at en Regjering, der har Agtelse for sig selv, hverken tør give efter for Tryk, Skræmmebilleder eller Opløb. Saaledes mener jeg ogsaa om Sagen; det glæder mig, at Deres Vælgere dele denne Mening, ligesom jeg ogsaa er overbevist om, at den deles af Flerheden i Kamrene".

Constitutionnel har meddelt et Brev fra den bekjendte Napoleonist og forrige Minister Hertug Persigny. I dette Brev, der er skrevet til E. Ollivier, siges omtrent det Samme, som i Peuples sidste Artikler. Persigny udtaler sig for en streng og retfærdig Regjering, men tillige for, at Keiseren ikke forlader den liberale Vei, han betraadte den 19de Januar 1868, men samler den unge, kraftige og intelligente Generation om sig. Da Persigny ikke lægger Skjul paa, at Rouher først og fremst bør fjernes, er det naturligt, at dennes Organ Public ikke skaaner „den pensionerede Statsmand". Pays er i Grunden ganske enig med Persigny, men kan kun ikke finde sig i, at hans Brev er skrevet til Ollivier, der nu engang ikke staar godt anskreven hos det ultrakeiserlige Blad. Pays's Udtalelse er forøvrigt holdt i en for det ualmindelig maadeholden Tone.

Efterat Ordenen nu er bleven fuldstændig gjenoprettet i Paris, drøftes Spørgsmaalet om, hvem der har foranlediget Optøierne. Det besvares høist forskjellig af de franske Blade. Regjeringens Organer ville vide, at der er blevet uddelt Penge til Pøbelen for at faa den til at gjøre Optøier. Der skal være fundet betydelige Summer hos enkelte af de Fængslede. Gaulois sigter endog Preussen for at have uddelt Penge til Rolighedsforstyrrerne. Ifølge en Korrespondance fra Paris til „Köln. Zeit." ere Urolighederne fremkaldte af Socialisterne og de røde Demokrater, der ønskede at se, hvorledes Pariserne vilde stille sig til en revolutionær Bevægelse. I det sydlige Frankrig er det hemmelige Selskab „Marianne" igjen traadt i Virksomhed, og lignende Selskaber, mener Korrespondenten, maa ogsaa findes i Paris, ellers kan man ikke forklare, at Raspail den 24de Mai kunde faa et saa stort Antal Stemmer. Hvem der har givet Parolen, er en Hemmelighed, men de Sammensvorne fra Junidagene iaar ere ikke de samme, som for 30—40 Aar tilbage. De ville ikke selv lægge Ryg til, men foretrække at leie Personer af Folkets Bærme. Gaar det galt, bliver kun Leiesvendene grebne, der ikke kunne røbe Hemmeligheden, fordi de Intet vide; tager Folket derimod Parti for Opstanden, træde de hemmelige Ledere frem, og Kampen paa Liv og Død begynder da. Paa denne Maade opfatter ogsaa Regjeringen Sagen, siger Korrespondenten.

De franske Flygtninge have som bekjendt i lang Tid fundet et Tilflugtssted i Belgien, hvorfra de i Forening med de belgiske Blade have arbeidet paa at omstyrte den bestaaende Regjering i Frankrig. Efter et i Paris udbredt Rygte agter nu den franske Regjering at gjøre en Ende herpaa ved at forlange af Kabinettet i Brysfel, at det sætter en Stopper for Flygtningernes og Pressens Udskeielser.

Exkonge Frants af Neapel har nu besluttet at forlade Rom, hvor han har opholdt sig siden sin Fordrivelse. Han er, som det lader til, kommen i Strid med den pavelige Regjering, der efter Frankrigs Tilskyndelse har gjort ham Forestillinger angaaende hans Samkvem med Røveranføreren Domentco Fusco. Denne har endog under sine Besøg i Rom boet i Exkongens Palæ.

I det ungarske Underhuses Møde den 14de blev der rettet en Interpellation til Regjeringen om, hvorvidt det var sandt, at der foretoges Rustninger ved Militærgrændsen, og at disse Rustninger gik ud paa Bosniens Erobring. Premierministeren, Grev Andrassy, benægtede, at der fandt Rustninger Sted og tilføiede: Østerrig og Ungarn ønske overfor Orienten at opretholde Freden og Ikke-Interventionens Politik; for en saadan Politik maa der imidlertid være en Grænse, dersom andre Magter skulde blande sig deri.

France har betvivlet Rigtigheden af Efterretningen i Patrie om, at General Fleury var bleven udnævnt til Gesant i Florents; men hertil bemærker det sidstnænnte Blad, at Udnævnelsen blot er bleven udsat til i Juli. Baade de franske Oppositionsblade og de tyske Blade have rettet stærke Beskyldninger imod den keiserlige Regjering, fordi den har isinde at overdrage Gesantposten i Florents til General Fleury, og de bestyrke herved Patrie's Anskuelse om, at denne Udnævnelse har mere end almindelig Betydning.

Advarsel for Søfarende. Ifølge til Indredepartementet den 22de ds. indløben Meddelelse fra Statsministeren for de udenrigske Anliggender er denne af den storbritaniske Minister i Stockholm bleven underrettet om at en Flydedok, ledsaget af endel Pantserskibe samt flere andre Fartøier den 20de indeværende Maaned afgaar fra Sheerness til Madeira og Bermuda, i hvilken Anledning de Søfarende advares mod Sammenstød med denne Flotille.

I Generalforsamlingen i det norsk-britiske Telegrafselskab oplæstes følgende Skrivelse fra Telegrafdirektøren, dat. Stavanger 14de Juni:

„Idet jeg beklager, at jeg ikke kan være tilstede ved den sidste Generalsamling i det norsk-britiske Telegrafselskab inden dets Sammensmeltning med det nordiske Telegrafkompagni, benytter jeg denne Anledning til paa den Administrations Vegne, som jeg forestaar, at udtale min Tak til Direktionen for dens Ledelse af Sagen til en, som jeg haaber, tilfredsstillende Løsning.

Jeg tillader mig derhos at henstille til Direktionen som Slutningsakt at lade alle Aktstykker og Forhandlinger vedkommende denne Sag trykke, da det anfees ønskeligt, at have dette samlet paa et Sted, navnlig da der i disse Dage omdeles et Skrift, hvoraf ogsaa er mig tilstillet et Exemplar, der udgiver sig for at behandle denne Sag historisk, ledsaget af en oplysende Kommentar. Ved et løseligt Overblik sees imidlertid, at der er udeladt saa mange af de Aktstykker, som maa anfees væsentlige for derpaa at bygge en uhildet Dom, at jeg skulde anse det uheldigt, om ovennævnte Skrift skulde være den eneste lettilgjængelige Kilde, hvor Oplysninger, saavel om Sagen som Direktionens Virksomhed og om deres Forhold, som have medvirket til dens Fremme, skulde fremtidig søges. Ærbødigst

C. Nielsen."

Til Etatsraad Tietgens Forslag havde Direktionen knyttet følgende Bemærkninger:

Paa Grund af Sagens Vigtighed har Direktionen troet det rigtigt at ledsage det fremlagte Forslag med nogle Bemærkninger.

De Paragrafer i Selskabets Koncession, der forpligte Selskabet ligeoverfor Staten ere følgende:

§ 3. Koncessionærerne forpligte sig til paa egen Bekostning at vedligeholde det omhandlede Anlæg. — Indtræder der efter den undersøiske Linies Fuldførelse nogen Afbrydelse eller Mangel ved Linien, forpligtes Koncessionærerne til snarest mulig og senest inden 3 — tre — Maaneder at afhjælpe samme.

§ 8. Den norske Regjering forbeholder sig at bestemme Maximums-Taxten for Telegrafbefordring paa Undersøledningen.

§ 12. Forsaavidt den omhandlede Linie passerer norsk Sø- eller Landterritorium, skal Interessentskabet og dets Befuldmægtigede eller Betjente være Rigets Love, Domstole og Øvrighedsbeslutninger i alle Maader underkastede, som om de vare norske Undersaatter uden nogensomhelst Exterritorialitetsret eller anden Undtagelse.

§ 15. I alle Tilfælde, hvor der maatte opstaa Spørgsmaal om Fortolkningen af denne Koncessions Ord og rette Mening, bliver Sagen i fornødent Fald at forelægge den norske Regjering til Afgjørelse, hvilken Afgjørelse skal have bindende Virkning for Koncessionærerne.

§ 16. Forsaavidt Interessentskabet paa Grund af nogen Beslutning eller Forføining af den norske Regjering eller anden norsk offentlig Myndighed maatte tro sig berettiget til nogen Erstatning, kan Erstatningskravet indtales ved norske Domstole, men ikke paa anden Vei gjøres gjældende.

Det vil saaledes sees, at det med Hensyn til den almene Interesse ikke har nogen Betydning, om Aktierne eies udelukkende af Norske

eller kun for en Del af Norske eller udelukkende af Fremmede. Det Væsentlige er opnaaet, idet man har erholdt en direkte Forbindelse med England. Naar man saaledes erholder Sikkerhed for, at denne nu opnaaede direkte Forbindelse fremdeles bliver vedligeholdt og tilgjængelig for Landets Korrespondance, stiller der sig efter Direktionens Mening Intet til Hinder for, at den paatænkte Overdragelse finder Sted.

Denne Sikkerhed opnaaes derved, at, for det Tilfælde at Forbindelsen afbrydes eller Betingelserne om Istandsættelse ikke opfyldes (Koncessionens § 3), den norske Regjering da erholder Ret til at disponere over den Landingstilladelse, vi nu besidde. At imidlertid de nye Eiere af Kabelen skulde lade det komme derhen, at den skulde falde i det Frie, er lidet tænkeligt: thi det er netop af stor Interesse for de tilkommende Eiere, at Kablerne ligge paa forskjellige Steder i to forskjellige Lande, saa at de hverken i Tilfælde af Krig eller ved Storm samtidig udsættes for de samme Eventualiteter. De nye Eieres egen Interesse byder dem derfor altid at holde vor Kabel effektiv, selv om noget Sidehensyn kunde være tænkeligt, der kunde foranledige dem til at opgive den.

Naar Direktionen imidlertid udtaler, at den anser Intet at være til Hinder for en saadan Overdragelse, maa den dog tillige tilføie, at den paa Grund af særegne Forhold, som den nedenfor vil forklare, finder, at det vil være til direkte Fordel for Aktieeierne, at Overdragelsen sker, medens det er Direktionens Overbevisning, at tilfældige Omstændigheder, der senere kunne indtræffe, saasom Beskadigelse af Touget eller Ufuldkommenheder ved samme, Reparationer etc., kunne foranledige store Udlæg for Selskabet endnu inden nogen Reservekapital er opsparet, og derved bringe hele Foretagendet i en farlig Stilling. — Man vil indse, at i Tilfælde af Uheld vil det rimeligvis skorte os paa Midler til at faa en ny Kabel, og Reparationen turde blive vanskelig uden Optagelse af et Laan, som det maaske vilde være vanskeligt at erholde for et Selskab, der ikke har nogensomhelst Sikkerhed at byde.

Vi fik med Nød og Neppe ca. £ 25,000 til den nuværende Kabel, og efterat disse i en saadan Eventualitet ere tabte, vil der være liden Sandsynlighed for, at vi skulde kunne samle mere end det Dobbelte, som vilde være nødvendigt til en ny Kabel.

At en Fabrikant, saaledes som Hr. Henley, i dette Tilfælde rimeligvis støttet af store Kompagnier, som ansaa sig at have Interesse i denne Kabel, og af Andre, som maaske spekulerede i den engelske Regjerings Expropriation, skulde komme frem og tage Aktier i saa stor Mon som nu, er lidet rimeligt. Et stort Selskab som „Great Northern" vilde snarere se sig istand til at reise de nødvendige Midler, selv om et saadant Tilfælde skulde indtræffe, forinden det havde erhvervet sig tilstrækkeligt Reservefond.

Paa den anden Side forekommer det Direktionen, at den Norske Regjering bør hilse Amalgamationen med Glæde, da den ved Samme vil faa en ikke ubetydelig Transit fra Sverige og Rusland gjennem Ålandskabelen, til hvilken den nye Kjøber har Koncession.

Kristiania i Direktionen for det Norsk-Britiske Telegraf-Komp., 21de Juni 1869.

Tho. Joh. Heftye.

Joh. H. Andresen. Rud. Winge.

Studentermødets Bestyrelse modtog igaar følgende Telegram fra de bortdragende Studenter, dateret Arvika den 22de Juni Kl. 6, 10' Formiddag:

Hurra for Tyrifjord,
Hurra for Drammens Bord,
Hurra for Akersdalens Kvinder!
Vi gaa mod Syd og Øst,
Men i vort fulde Bryst
Juble de sidste Dages Minder.

Jernbanesagen — Et følgeværdigt Exempel. (Dr. Tid.) Et Handelshus hersteds, der baade er Interessent for større Beløb i Drammen—Randsfjord-Jernbanens Hovedanlæg og har tegnet Bidrag til Sidebanerne til Kongsberg og Krøderen, har af Storthingets Beslutning i Jernbanesagen taget Anledning til for om muligt yderligere at bidrage til Sagens Fremme at tilbyde Indbetaling strax ved Arbeidernes Begyndelse af det Beløb, Huset har subskriberet til Sidebanerne. Derhos er stillet i Udsigt mulig Koncession, om saadan maatte blive almindelig, med Hensyn til Udbyttet af Husets Aktier i Hovedanlægget, enten saaledes, at dette Udbytte stilles til Regjeringens Disposition for et eventuelt Laan, paa samme Maade som Storthinget har tilladt med Udbyttet af Statens Aktier, eller, hvad maaske er det hensigtsmæssigste og i al Fald det greieste — saaledes, at Laanet helt optages for Jernbanens Regning.

25-Aarsdagen for vort Flag. For 25 Aar siden, den 20de Juni 1844, fik Norge sit eget Flag. I Anledning af denne Begivenhed, der først rigtig aabnede Udlændingernes Øine, saa at de kom til Kundskab om, at vort Land ikke er en Provins af Sverige, men et eget selvstændigt Rige, opfordrer Berg. Adr. Almenheden til almindelig Flagning.

Hr. Overlærer Aug. Holth har den 16de ds. stillet sig som navngiven Redaktør af Trondhjems Stiftsavis, som han i det tilbagelagte Halvaar har været Medarbeider af. Vi kunne ikke andet end glæde os over denne Beslutning; det er, som Hr. Holth ytrer i sin Meddelelse herom, „Publikums berettigede Fordring at kunne staa ligeoverfor en eller flere bestemte Mænd, naar det tager et Dagblad i Haanden", en Fordring, som ogsaa nu er erkjendt af samtlige respektable Blade i Danmark, Sverige og navnlig i senere Tider ogsaa hos os. I Holths Navn vil Publikum have Garanti for Dygtighed, omfattende Kjendskab til og Interesse for Dagens mangehaande Spørgsmaal, og for de øvrige Egenskaber, der bør gjøre det Blad, han redigerer, agtet blandt Publikum og Kolleger i Pressen.

Dhrr. Asbjørnsen og T. Dahll sees af „Tr.hjems Adr." at være komne til Trondhjem, den første for at fortsætte sine Arbeider med Udvikling af Tørvedriften, den sidste for at gaa nordover til Andøen for at undersøge Kullagene dersteds og senere at fortsætte sine Undersøgelser af Guldleierne i Finmarken. Hr. Asbjørnsen kommer væsentlig til at øve sin Virksomhed paa Heimdalsmyren og i Inderøen. Hr. Dahll fører med sig Dampmaskine og Boreredskaber, ved hvis Hjælp han antager at ville kunne undersøge de kulførende Lag til en Dybde af 600 Fod.

Med samme Dampskib ankom foruden endel engelske Gentlemen ogsaa et Par Franskmænd og en Amerikaner, antagelig for at — „skrive Bøger over Norge".

Makrelfisket har ogsaa i denne Uge, skriver Kamsundsp. for 19de ds., været hindret af oprørt Hav og stærk Nordenvind. Siden Tirsdag har kun faa Baade vovet sig ud paa Søen, og flere af disse have maattet bøde for sin Dristighed med Tabet af en hel Del Garn, idet Lænken sondersledes. Enkelte Baade, som vare ude Nat til Mandag, fik god Fangst, og Tirsdag var Fisket taalelig godt for de fleste Baade, men senere har, som nævnt, Storm og Søgang hindret Bedriften. Den fangede Makrel er blevet afhændet i Røvær og Fæøen, hvorfra Udførselen til England foregaar; Prisen er nu 3 ß pr. Stk. En liden Slup herfra gik Tirsdag fra Røvær til Stavanger med 6000 Stkr.; den betalte selv 3 ß og fik igjen 4 ß Stk.

Makrelfisket ved Kristianssand giver for Nærværende lidet Udbytte, hovedsagelig paa Grund af det herskende Uveir. — I Nordveststormen omkring den 9de kuldseilede en Makrelbaad, hvorved 2 af dens 3 Mand stærke Besætning blev borte. Baaden var efter Forlydende fra Søgne og de Borteblevne fra Grebstad Sogn.

Kunstnermødet i Gøteborg. (Korrespondance til „Folk. Av."). Tirsdagen den 15de Juni. Mødet blev i Overværelse af Kongen aabnet igaar Formiddag. Landshøvdingen, Grev Ehrensvärd, der nærmest har været Iværksætteren af dette Møde, bød de talrige Deltagere Velkommen i en smuk og klar Tale, der endte med et Leve for den kunstelskende Konge. Han blev derpaa valgt til Ordfører og foreslog derefter Professorerne Boklund, Gude og Gertner til Næstformænd. Det første Spørgsmaal, der sattes under Forhandling, var det omfattende, næsten uudtømmelige: om Nationalitet i Kunsten. Selvfølgelig lod dette store Emne sig ikke tilfredsstillende udvikle og forklare i et saa kort Tidsrum som det givne, og Talerne maatte derfor enten indskrænke sig til en kort Udtalelse af temmelig almindelig Natur eller holde længere Foredrag, af hvilke især Arkitekt Klein fra Kjøbenhavn oplæste et, der indeholdt en klar og velbegrundet Opfattelse, men som ikkedanske Tilhørere vanskelig kunde opfatte. Redaktør Hedlund, Maleren Saloman, Arkitekt Klein, Tegnelærer Zander, Professor Gude, Redaktør Sohlmann, Dr. Lamm og Professor Scholander deltog i Diskussionen. Alle holdt naturligvis paa en national Retning i Kunsten, og Forskjellen var kun, at de forskjellige Talere mere eller mindre betonede Begrændsningen af denne Stræben i exklusiv Retning. Dr. Lamm udtalte sig f. Ex. imod, at Kunstneren overførte sin nationale Fremstillingsmaade paa fremmede Emner, medens Arkitekt Klein kraftigst førte Ordet for endel nationale Præg som en Betingelse for det kunstneriske Værd. Professor Scholander slog Hovedet paa Sømmet ved at fremhæve, at det nationale Præg ligesom det individuelle uundgaaelig kom af sig selv hos enhver dygtig Kunstner, og at det følgelig ikke var nødvendigt ved nogen særlig Bestræbelse at forcere det frem.

Det næste Spørgsmaal, der dreiede sig om Muligheden af at uddanne en særlig nordisk Arkitektur efter Fortidens Bygninger, besvaredes med et ubetinget Nei, idet de specifik nordiske Stenbygninger havde været af en saa raa Form, at de ikke kunde antyde nogen original kunstnerisk Retning, og de Levninger af ældgamle Træbygninger, der endnu var tilovers, heller ikke egnede sig til Mønster for Nutiden, der stillede andre Krav.

Efterat en pr. Telegram fra nordiske Kunstnere i Düsseldorf modtaget Hilsen var oplæst, sluttedes Mødet.

Det andet Diskussionsmøde i den „pædagogiske Sektion" ledes efter Hedlunds Forslag af G. Wennerberg som Ordfører. Han aabnede Forhandlingerne med en Henvisning til Nutidens Stræben efter at gjøre Tegneundervisningen til noget Andet og Mere, end hvad den hidtil har været. Da det stod fast, at Tegnekunsten havde baade æsthetisk og praktisk Betydning, var det derfor rigtigt at medtage den i Undervisningsfagene som et nødvendigt Moment. Det første af de herom opstillede Spørgsmaal lød saaledes: „Bør Tegneundervisning være en tvungen Sag for alle Skolens Elever uden Hensyn til Lyst og Anlæg?" og herom reiste der sig et livligt og interessant Ordskifte, hvori Dhrr. Saloman, Rohde, Lamm, V. Klein, Lindhult, Hallin, Hermelin og Fl. deltoge. Alle Talerne ytrede sig med Varme og Bestemthed for, at Undervisningen burde være tvungen, naturligvis ikke for at uddanne Kunstnere men for dens egen Skyld, for at øve og skjærpe Øiet, uddanne Opfattelsesevnen og vække Ordenssandsen. Efter at denne Diskussion var sluttet, uden at man dog paa Grund af Tidens Knaphed fik drøftet, hvor langt op i Skolen Tegneundervisningen bør drives, begav man sig fra „Elemenlärläroverkets" Gymnastiksal, hvor Mødet var holdt, til den store Forsamlingssal.

Her tog nu det almindelige Møde sin Begyndelse, og lidt efter ankom Kong Carl. Det Spørgsmaal, som her forelaa til Forhandling, var: „Kan en national nordisk Billedhuggerkunst uddanne sig af Nordens Saga, Liv og Folketyper?" Dr. Sohlmann, som først fik Ordet, bemærkede, at dette Spørgsmaal allerede var blevet praktisk løst, og henviste til, at selv de græske Guder hos Homer vare raa og formløse, indtil senere Tiders Poesi og Kunst fik dem udviklede i de herlige Typer, hvori vi nu kjende dem. En saadan Samvirken mellem Digtere og Kunstnere vilde sikkert ogsaa bære Frugt for Nordens Kunst, som dog aldrig vilde kunne frigjøre sig fra de evige Skjønhedsidealer eller fornægte og lade haant om Antikerne. — Heri vare Alle enige, og det femte Spørgsmaal kom derefter til Drøftelse: „Ad hvilke Veie bør man stræbe efter Kunstens Lempelse efter og Anvendelse i det daglige Liv?" Prof. Dietrichson paaviste Kunstens store Betydning saavel for Individet som Samfundet og hævdede det Skjønnes Krav paa at komme til at gjælde i det Smaa som i det Store; Kunst og Industri bør række hinanden Haanden. Han pegede hen til den eiendommelige og skjønne Ornamentik i vore Fortidslevninger og mindede om, hvad Danmarks Industri skyldte Kunstens Paavirkning. Han kritiserede det svenske Kunstakademi, hævdede den almindelige Dannelses Nødvendighed for Kunstneren og godtgjorde Statens Pligt til ved Bestillinger af monumentale Kunstværker at holde Kunsten ilive. Klein paaviste Kunstflidslotteriets Fortjenester og den Betydning, som offentlige Samlinger og Museer udøvede, samt hævdede, at Kunsten blot var Haandværkets Blomst. Efterat man derpaa havde drøftet den Indflydelse, Kunstforeninger have havt paa de bildende Kunsters Udvikling, og hvorledes en Vexelvirkning og nærmere Forbindelse imellem de nordiske Landes Kunstnere kunde tilveiebringes igjennem disse, foreslog Professor Scholander, at Kunstnermødet skulde anmode Kong Karl om at forelægge Rigsdagen et Forslag om at forhøie den Sum af 6000 Rdl. sv., som Rigsmuseet aarlig anvender til Indkjøb af Malerier, saaledes, at der ogsaa kan indkjøbes Billeder fra Norge og Danmark. Forsamlingen sluttede sig hertil, og kort efter hævedes Mødet.

Den derpaa aabnede Kunstudstilling er baade smuk og stor. Den tæller ikke mindre end 565 Numere, der repræsenterer omtrent 140 nordiske Udstillere — deriblandt dog paafaldende faa norske. Tiedemands tre Billeder, „Den saarede Bjørnejæger", „Fanatikerne" og „Bedstemoders Brudekrone", indtager ubestridelig Ærespladsen i Figurmaleriet. Det sidste Billede, der er bestemt til Brudegave for det unge nordiske Fyrstepar, vil forhaabentlig i sin Tid blive udstillet i Kjøbenhavn. Det er et af det Slags Malerier, der alene udøver mere Tiltrækningskraft end samtlige Genrebilleder paa vor sidste Udstilling tilsammen, og det Samme kan siges om de to andre større Stykker. Et saadant Arbeide paa en Udstilling er nok til at give den Interesse. Figurmaleriet og Landskabsfaget er i det Hele taget svagt repræsenteret her; derimod har vort Marinemaleri en afgjørende Overvægt, og ved Siden af Gertners Portræter er der ikke herfra udstillet noget Tilsvarende.

Af danske Billeder, der ikke har været paa vor Udstilling, er der to større af Fru Jerichau: „En strandet Familie" og „Liden Karin og den unge Konge". Det førstnævnte Maleri, der i Udlandet har vundet flere Præmier, er et dygtigt og effektfuldt Arbeide. Det er i enhver Henseende en „dyrebar Tafla", siger man, thi Kunstnerinden skal selv vurdere den til 9000 Rdlr. Endvidere har Storch udstillet „Thor og Loke, der kjører paa Eventyr", og Sørensen et større nyt Marinebillede.

Igaar Eftermiddag gav Upsalastudenterne her en Koncert, hvortil Billetterne, skjøndt 2000 i Tallet, var bortrevne i et Øieblik: man bød senere forgjæves 10 Rdlr. for Stykket. Programet var udvalgt, Bifaldet begeistret, Udførelsen henrivende og Heden trykkende.

Om Aftenen var der „Gala-Spektakel" for Kongen paa Theatret og Sexa for Studenterne paa Lorensberg — det er umuligt at overvære Alt, hvad her passerer i denne Tid.

Et Folkemøde holdtes den 14de Juni ved Kollængens Skydsskifte i Nærheden af Lidkøping. Debatterne dreiede sig naturligvis om de almindelige Spørgsmaal ved Folkemøderne i Sverrige, men det udmærkede sig fremfor sine Forgjængere, ved at bekjendte Mænd som Egnens Rigsdagsmænd Grev H. Hamilton, A. Rydberg v. Fl. saaes blandt den forsamlede Mængde.

Svovlgruber. Ifølge et dansk videnskabeligt Tidsskrift har man ved det røde Hav paa to Steder, nemlig ved Djemsah og Ranga, stødt paa betydelige Svovlgruber. Ved Djemsa, der ligger paa den afrikanske Kyst, 160 Sømil fra Suez, skal endog et helt, 300 Fod høit, Bjerg bestaa ene og alene af Svovl, som vindes ved blot og bar Sprængning af Fjeldet. Udbyttet er beregnet til 5 a 6000 Centner om Maaneden, og alt det udbragte Svovl leveres ifølge Overenskomst til Vicekongen af Ægypten til en Pris af 4½ Fcs. pr. Ctr.

Baron Rothschild i Arrest. Pariserbladene omtaler en hel Række for Bevægelserne vistnok aldeles fremmede Personligheder, som Offere for de sidste Dages Raseri. Saaledes blev Baron Alfons Rothschild Torsdag Aften arresteret paa Boulevarden og bragt til nærmeste Politistation, hvor han først efter 3 Timers Forløb kunde overbevise dem om sin Identitet og gjøre Betjentene det forstaaeligt, at de ikke kunde gjøre ham Noget paa Grund af hans Stilling som preussisk Generalkonsul. Det er vistnok første Gang Pengefyrsten har siddet i Arrest, men det viser i ethvert Fald, at Keiserens Folk ikke lade sig narre og skræmme af, at En nævner en Stormands Navn som sit.

Ole Bull. (Fædrel. og Emigr.) Fra New York kommer den ubehagelige Efterretning, at Ole Bulls nye Pianoforte er bleven beslaglagt for Gjæld. At han dersteds i den senere Tid har havt store Spekulationer fore med Opfindelsen af et nyt Strengeinstrument, har vi før hørt, men vi haabe, at det ikke maa være Tilfældet, at han derved skal have paadraget sig saa store økonomiske Tab.

Den direkte Udvandring fra Norge over dette Sted, skrives der fra Quebek til „Fædr. og Emigr.", har nu begyndt, saavel med Damp- som Seilskibe, og dersom de erholdte Efterretninger ere paalidelige, vil den vistnok ogsaa i nærværende Saison ske efter en meget betydelig Maalestok.

Dampskibene (Allan Linien fra Liverpool) har overbragt omtrentlig 710 Emigranter (de fleste allerede før Afreisen forsynede med de saakaldte Gjennemgangsbilletter).

Det er meget rimeligt, at flere Emigranter ere ankomne med Dampskibe end det nævnte Antal; det er dog vanskelig at erholde de fornødne Oplysninger, saasom ingen officiel Meddelelse afgives for deres Vedkommende.

Efternævnte Seilfartøier ere ankomne:

Den 14de Mai, fra Kragerø, Skib „Monson", 349 Kom. Læster, Kaptein Svendsen, med 87 Personer, efter en heldig Reise af 40 Dage. Afreisen foregik igaar med Jernbane til Chikago, hvorfra Reisen, for de Flestes vedkommende, fortsættes til Minnesota. To Dage derefter ankom „Tanaro", Kaptein Thorvildsen, fra Øster Risør, efter en hurtig Reise af 5 Uger; dette Skib medbragte ogsaa kun en ubetydelig Del, nemlig 70 Emigranter. Afreisen foregik samtidig med det før nævnte Skib. Emigranterne med disse Fartøier hørte hjemme i Kragerø og Risør, samt disse Byers nærmeste Omegn. Idag ankom „Laurdal" (drægtig 300 Læster) fra Porsgrund; dette velbekjendte Skib, der føres af Kaptein Petersen, har regelmæssig i de sidste 10 Aar, hver Sommer overført en Ladning, og har der altid været den største Tilfredshed med den gode Behandling ombord, ligesom Kapteinen i Særdeleshed har været Gjenstand for sine Emigranters Yndest, som han ogsaa, ved sin store Omhu for disses Velfærd og ved altid at paase deres Tarv, saavel ombord som ved Ankomsten hid, godt fortjener. Antallet dennegang udgjør 350, saaledes fordelte: Voxne 212 Personer (heraf 117 Mænd og 95 Kvinder), Børn imellem 1—14 Aar 112 (64 Gutter og 48 Piger) under Aarsalderen 26. Kun 1 Dødsfald (et 2aars gammelt Barn) indtraf underveis, og har Sundhedstilstanden været udmærket, hvortil vistnok den forholdsvis korte Overreise (henved 5 Uger) har bidraget ikke saa lidet. De fleste Emigranters Hjemstavn var Porsgrund, Skien, Melum og Solum. Formuesomstændighederne ere ret gode; der medbragtes noget over 8000 Doll. Guld, hvoraf dog en stor Del vil medgaa for Transport vestover. De Flestes Bestemmelse er nok Wiskonsin og Minnesota. Afreisen herfra er endnu ikke bestemt, men vil sandsynligvis foregaa iovermorgen med Træn til Chikago; det er nok Kapteinens Mening at følge sine Emigranter did.

Idag ankom ligeledes et Skib til, nemlig „Emerald", Kaptein Helgesen, fra Kristiania; det har ogsaa regelmæssig hvert Aar hidbragt Emigranter; dennegang er dog Antallet ubetydelig, nemlig 86 Personer, hvoraf 41 ere Voxne, de Fleste fra Egnene omkring Mjøsen. Intet Uheld indtraf underveis, og var Overreisen særdeles hurtig, kun 29 Dage. Afreisen vil foregaa om et Par Dage, og ere Alle

tilstrækkelig forsynede med Midler til videre Befordring.

Skib „Concordia" er raporteret nedenfor, og vil kunne forventes om et Par Dage, andre Skibe vil visnok ogsaa snart ankomme.

Ankomne Emigranter til Dato (saavel med Damp- som Seilskibe) 1303. Samtidig forrige Aar 797.

Af svenske Emigranter er til Dato ankomne udelukkende med Dampskibe 750 Individer.

„Concordia", Kaptein Christiansen, er netop ankommen fra Kristiania efter noget over 4 Ugers Reise, Alt vel, med 259 Emigranter.

Storthinget.

Fredagen d. 18de Juni holdtes Storthing. Præsident Harbitz. (Forts.)

Sag No. 3. Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Storthingets Arkiv og Valg af Arkivar, besluttedes forbigaaet indtil Videre.

Sag No. 4. Kontinuationsindstilling fra Kirkekomiteen ang. de forenede lærde og Realskoler samt Middel- og Realskolers Budget: 1ste (14de) Post: „Til Arendals Middel- og Realskole bevilges et aarligt Tilskud af 1,725 Spd." Enst. bifaldt. 2den (15de) Post: „1) Som Tilskud til de forenede lærde og Realskoler samt Middel- og Realskoler opføres paa Statsbudgettet et Beløb af 39,717 Spd. aarlig. 2) Regjeringen bemyndiges til at anvende, hvad der maatte bespares af det til en Skole bevilgede, til Bestridelse af Udgifterne ved en anden for det Tilfælde, at det til denne Bevilgede ikke maatte vise sig tilstrækkeligt." Enst. bifaldt.

Sag No. 5. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende nogle Udgiftsposter vedkommende Oplysningsvæsenets Fonds Rentefond. Komiteens Pluralitet havde indstillet: „1. Til Lønninger m. v. i Anledning af Forstvæsenet bevilges mod Refusion af Skovenes Udbytte 4,993 Spd. aarlig, deri indbefattet et personligt Lønstillæg af 200 Spd. til Forstmester Mejdell, saalænge han foruden at forestaa Bestyrelsen af det ham underlagte Forstvæsensdistrikt tillige fører Oversyn med og Ledelsen af den under Kirkedepartementet henhørende Skovdrift, men Intet til Lønning af en 4de Forstmester. Af Minoriteten var anført: Mindretallet finder, at ikke alene den foreslaaede 4de Forstmester maa kunne undværes, men at ogsaa den i 1866 stedfundne Udvidelse af Driften havde været mulig ved lavere aflønnede Betjente end Forstmestere med 600 Spd. Gage. Mindretallet nærer Frygt for, at man ogsaa paa dette Felt staar Fare for at skabe en talrigere og kostbarere Etat, end Behovet kræver, og at man navnlig i meget større Omfang end skeet bør lade offentlige Skove, uanseet hvilken Institution de tilhøre, bestyre ved det allerede i Statens Tjeneste ansatte Personale. Idet man er enig med Flertallet i, at der er Grund til at tilstaa Forstmester Mejdell et Lønstillæg af 200 Spd., antager man, at de geistlige Fonds særskilte Behov i heromhandlede Henseende fuldtud tilfredsstilles, naar der foruden de af forrige Storthing bevilgede 2,487 Spd. efter det ovenfor nævnte Fradrag 2,425 Spd., endvidere bevilges de til nye Skovvogtere opførte 268 Spd., Lønstillæg til Forstmester Mejdell 200 Spd., samt til videre Betjening af de geistlige Fonds Skove et aarligt Beløb af 800 Spd., tilsammen 3,693 Spd. aarlig, deri indbefattet et Lønstillæg af 200 Spd. for Forstmester Mejdell, men Intet til Løn for flere Forstmestere. Velde optog Minoritetens Forslag, hvorimod navnlig Holmboe forsvarede Pluralitetens Indstilling, som efter nogen Debat bifaldtes med 49 mod 43 Stemmer. Indstillingens 2den Post: „Til Optagelse af geometriskøkonomiske Karter over geistlige Embedsgaarde, der ere udlagte af beneficeret Gods, bevilges 600 Spd. aarlig." Bifaldtes enstemmig. Mødet hævet Kl. 2½.

Storthingets Møde Løerdag den 19de Juni. Præsident Harbitz.

Sag No. 1. Odelsthingets Beslutning til Lov angaaende Bygningsskat til Fattigvæsenet af større Samlinger af Bygninger paa Landets Grund.

Efter nogle Bemærkninger af de tidligere Talere i denne Sag forkastedes Odelsthingets Beslutning med 35 Nei mod 59 Ja. Neierne vare: Tonning, Løken, Riisnæs, Aga, Seim, Tharaldsen, Hammerstad, Vaalen, Flor, Maartmann, T. Schwartz, Mortensen, M. Kildal, Nordrehoug, Harbitz, Aschim, Hesselberg, Christiansen, Helle, Jaabæk, Bergsager, Foss, Skjerkholdt, Heggelund, Nilsen, Balchen, Wiig, Sørensen, Sibbern, Christensen, Thorsen, J. Sæther, Valstad, Smith-Petersen og Geelmuyden. Fraværende vare: Falsen, U. Sverdrup, Broch, Wiel, Sandberg, Amtmand Jensen, Augustinussen, Neergaard, Irgens, Bødtker, Provst Jensen, Lorck, Gram, Motzfeldt, Schawland og Krogness.

Sag No. 2. Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Storthingsarkivets Tilstand, Valg af Arkivar m. V. Af Indstillingen hidsættes: „Med Hensyn til Arkivarpostens Besættelse vil Komiteens Pluralitet foreslaa, at den nuværende Arkivar, Professor L. K. Daae, fremdeles vælges til at forestaa denne Post. 2de af Komiteens Medlemmer, Kirkesanger Olafsen og J. Velde, foreslaa dette Blads Redaktør Kand. jur. Hagbart E. Berner til Arkivar. Ligeledes tillader Komiteen sig at foreslaa, at Kvæstor H. Aars fremdeles vælges til 1ste Suppleant og Adjunkt Siegwardt Petersen til 2den Suppleant". — Til Arkivar valgtes Professor Daae med 55 Stemmer; Berner havde efter Forlydende 43 St.; til 1ste Suppleant valgtes Aars med 57 St.; til 2den Suppleant Petersen med 52 St.

Sag No. 3. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende Bidrag til den kvindelige Friskole i Kristiania: „Under 16de Oktober f. A. sendte Storthinget det i Overskriften nævnte Andragende til Budgetkomiteen, som paa Grund af Sagens formodede Sammenhæng med den foreslaaede Bevilgning til Lærerindeskoler i Kristiania og Bergen senere har oversendt det til nærværende Komite, som herved skal afgive Indstilling desangaaende. Andragendet gaar ud paa at erholde et aarligt Bidrag af 500 Spd. til den kvindelige Friskoles videre Udvikling, og 300 Spd. engang for alle til Anskaffelse af endel Skoleinventarium m. m. Der anføres i Andragendet, at Hensigten med denne Skole, der siden Vaaren 1862 har været i Gang især ved velvillig Hjælp af Frilærere samt ved Tilskud af Kristiania Sparebank, var blandt Andet at give unge Piger af Mellemklassen nogen boglig Forberedelse for Ansættelse ved Butiker og Kontorer, dernæst ogsaa at meddele dem en praktisk anlagt Undervisning i almindelige Dannelsesfag, hvorved de kunne gjøres mere skikkede til Selverhverv. Hovedfagene i Skolen bleve derfor Skrivning, Regning, Tegning og Norsk, hvortil for Enkeltes Vedkommende ogsaa kom Engelsk og Tydsk, ligesom der har været undervist i Maskinsøm og Paparbeide. Derimod har Undervisningen i Kurv- og Straafletning samt Dame- og Mandsskræderi som m. v. maattet foregaa udenfor Skolen, da denne har manglet Lokale dertil, af hvilken Grund man heller ikke efter Ønske har kunnet optage andre Undervisningsfag af haandværksmæssig Beskaffenhed. Skolen er dannet efter Forbillede af Sløidskolen i Stockholm, der nu har naaet en stor Udvikling, baade hvad Undervisningsfag og Elevantal (5—600) angaar, og som væsentlig bestaar ved Statsbidrag (i 1860: 23,480 Rdlr.) og Bidrag af Stockholms Stad (i 1860: 6000 Rdlr.), der i 1868 er forøget til et Beløb af tilsammen 79,000 Rdlr., hvorhos der til Fordel for samme er stiftet betydelige Legater. Det har været Foreningens Tanker, at det skulde lykkes den ikke alene at opretholde, men ogsaa at udvide den begyndte Skole, og mere og mere at bringe den til forholdsvis at give de samme heldbringende Resultater som Sløidskolen i Stockholm, dersom der ved Siden af Foreningens Bidrag kan erholdes Bistand af Kommunen eller i dens Sted af Kristiania Sparebank samt af Staten. „Derved vilde den nemlig", ytrer Bestyrelsen, „sikres en ganske anden Betydning ved dens større Fylde, stabilere Virksomhed og ved mere planmæssig Ledelse, som saavel et bedre Udstyr tillader, som og den skarpere Kontrol, den da nødvendigvis maatte undergives, vilde fremkalde. Uden en saadan Hjælp tør man neppe længe gjøre Regning paa at holde Skolen oppe selv i dens nærværende mindre Omfang". Det oplyses i Andragendet, at af Skolens Elever have i Aarene 1863—67 og første Halvdel af 1868 et Antal af 132 faaet Ansættelse ved Handelen, Haandværk og Lignende, samt som Lærerinder, foruden dem, der have faaet saadan Ansættelse enten i Skolens første Aar 1862, eller uden at deres Ansættelse er kommen til Bestyrelsens Kundskab. Komiteen maa yde Foreningens Bestræbelser for at hjælpe unge Kvinder til at erhverve en for dem saare gavnlig, men uden Bistand ikke let opnaaelig praktisk Uddannelse sin fulde Anerkjendelse. Flere af Komiteens Medlemmer ere tilbøielige til at antage, at en Skole som den omhandlede, naar den var mere udelukkende indrettet end den nuværende paa Uddannelse af Kvinder i rent sløidsmæssig Retning, vilde bidrage til at sprede kvindelig Haandværksdrift ud over de forskjellige Landsdele. Naar de desuagtet, skjønt medstræbende, tro at burde med de Øvrige indstille paa Afslag for Tiden, er det væsentlig i Betragtning af, at der, hvad der navnlig fremgaar af den sidste Aarsberetning, endnu kun viser sig liden Trang til saadan Uddannelse, og at Trangen i ethvert Fald kun er ganske lokal. Komiteen er derfor kommen til det Resultat at burde indstille til Storthinget at beslutte: Andragendet indvilges ikke." Schweigaard foreslog, overensstemmende med det fremkomne Andragende, at 3000 Spd. bevilgedes engang for alle og 500 Spd. aarlig i Budgetterminen til den kvindelige Friskole i Kristiania til Udvikling af Skolen i haandværksmæssig Retning, dog paa Betingelse af, at et lignende Beløb tilveiebringes paa en anden Maade. Bidraget udredes af de til tilfældige Udgifter bevilgede Beløb. Rhode, D. Kildal, Valstad, Hammerstad og Holmboe talte for dette Forslag, medens Jaabæk, O. Velde, Schulze, J. Sverdrup og Balchen talte mod det. Ved Voteringen bifaldtes Komiteens Indstilling med 65 Stemmer.

Den følgende Sag paa Kartet var Forestilling fra Statsrevisionen angaaende en forandret Form for Statsregnskaberne m. v. (Forestillingen har tidligere været indtaget). Præsidenten foreslog Forestillingen vedlagt Protokollen. Efter nogen Debat bifaldtes imidlertid enstemmig et Forslag af Nye, saalydende: „Statsrevisionen anmodes om at udarbeide Schemata for de i dens Skrivelse omhandlede Regnskaber, der foreslaaes forandrede, hvilke Schemata blive at oversende Regjeringens Finans-Departement. Statsrevisionen vilde derefter til næste Storthing ved dets Sammentræde fremkomme med Forslag til saadanne Beslutninger, som den anser det hensigtsmæssigt, at der fra Storthingets Side fattes om Regnskabernes Form." Dernæst foretoges Indstilling fra Konstitutionskomiteen angaaende Forandringer i Storthingets Reglement.

Christensen foreslog, at man nu skulde indskrænke sig til at diskutere og fatte Beslutning angaaende Reglementets § 25, hvori er foreslaaet den Forandring, at Forslagstiden er indskrænket til 8 Dage. Præsidenten foreslog derimod, at Behandlingen af denne Sag i dens Helhed skulde udstaa til næste Thing. Schweigaard fandt det mindre heldigt, at Konstitutionskomiteen skulde optræde som Autoritet i denne Sag, hvilket dog burde været overladt til Storthinget. Richter var fuldstændig enig heri, men fandt, at man maatte bøie sig for Omstændighederne, der ikke tillod nogen Behandling paa Storthinget. Forslagstiden vilde det derimod være ønskeligt at faa slaaet fast, trods de hermed forbundne Betænkeligheder. Vogt fandt det umuligt nu at undergive Reglementet en Behandling, der kunde kaldes grundig, og da det nuværende Reglement ikke var absolut ubrugbart under aarlige Storthing, fandt Taleren, ligesom Richter, det hensigtsmæssigst, kun at fatte Beslutning til ny § 25, og bemyndige Præsidenten til at gjøre den fattede Beslutning almindelig bekjendt. Aall fandt, at disse Debatter om, hvorvidt man skulde debattere, noksom viste, at der vilde blive alvorlige Debatter, om man kom til Realiteten, og mente derfor, at man i Betragtning af den fremrykkede Tid gjorde klogest i at udsætte Sagen til næste Thing. Bagger fremsatte Forslag om, at § 25 skulde tages under Behandling, og at Præsidenten skulde anmodes om at bringe den fattede Beslutning til offentlig Kundskab. Christensen fandt Baggers Forslag mindre nødvendigt. Schweigaard foreslog: „Storthinget gjennemgaar og tilkjendegiver ved Votering sin Mening om §§ 25 og 26." Richter mente, at dersom man tog § 26 med, saa kunde man ogsaa tage det hele Reglement med. J. Sverdrup og Michelsen vilde stemme for Præsidentens Forslag om, at den hele Sag skulde udstaa til næste Thing. I samme Retning udtalte Aschehoug sig. Christensen gjorde opmærksom paa, at man i Komiteen havde været enstemmig om, at Forslagstiden allerede paa dette Thing burde besluttes indskrænket. Bentsen udtalte sig mod nogen Realitetsdebat. J. Sverdrup vilde, forsaavidt § 25 fattes under Behandling, som Alternativ foreslaa en Forslagstid af 15 Dage. M. Kildal gjorde den Bemærkning, at der maaske kunde være Spørgsmaal om at sætte Forslagstiden længere ved det første af de tre Storthing efter samme Valg, men kortere ved de to følgende. Ved Voteringen bifaldtes mod 21 St. Præsidentens Forslag om, at Sagens Behandling skulde udstaa til næste Storthing. Derefter fremsatte Præsidenten Forslag om, at han skulde bemyndiges til at bringe til offentlig Kundskab, at Forslagstiden antages ved næste Storthing at ville blive indskrænket til 8 Dage. Imod dette Forslag udtalte sig J. Sverdrup, Jaabæk og Faye, hvorimod det støttedes af Richter. Forslaget forkastedes imidlertid med stor Pluralitet, og den samme Skjæbne blev det ogsaa tildel, efterat der deri var foretaget den Forandring, at „8 Dage" var forandret til „15 Dage".

Den følgende Sag paa Kartet var Forslag fra Ingeniørløitnant Lund om en forbedret Ventilation i Storthingssalen. Denne Sag blev efter nogle Bemærkninger af J. Sverdrup vedlagt Protokollen. Mødet hævet.

Blandinger.

Paa Skibslisten i Kr.sands Stiftsavis er blandt de indklarerede Skibe ogsaa følgende opført: Haabets Anker, Axelsen fra Aarhus med 2 Kanarifugle og 3 smaa Svin; forhaabentlig er ikke Besætningen ombord sigtet ved disse Ord. (Bergensp.)

Et nyt Befordringsmiddel er bleven opfundet af en Mr. Osborne i Cairo, Illinois. Det bestaar i en Slags Fjædre, der fæstes under Støvlesaalene. Ved Hjælp deraf skal man kunne løbe en Strækning af 10 Mile i Timen uden det ringeste Besvær. Dette ligner lidt den bekjendte Historie om Syvmilsstøvlerne.

Det lykkedes ham dog at komme opad de tre Trin, og han standsede i Døraabningen.

Intet Lys brændte i Skjulet, formodentlig paa Grund af Armodens Sparsomhed.

Det oplystes blot af et rødagtigt Skin fra Arnen, paa hvilken der brændte en Torveild. Paa Arnestedet stod der en rygende Krukke, der efter al Sandsynlighed indeholdt noget Spiseligt. Man kjendte den søde Duft, som steg op af den. Skjulet var møbleret med en Kuffert, en Skammel og en i Taget fæstet Lygte, der ikke var tændt. Fremdeles nogle Brædder, der hvilede paa Klodser, som vare indføiede i Væggen, samt en Krog, paa hvilken der hængte forskjellige Ting. Paa Brædderne var opstillet Glasvarer, Kobberkjørrel, en Destilleringskolbe, en Digel og en hel Del andre Sager, som Barnet ikke forstod sig noget paa, men som var Tilbehør til et kemisk Batteri.

Skjulet var aflangt med Ildstedet i den forreste Del. Det kunde ikke kaldes et lidet Kammer, det var knapt en stor Æske.

Det var lysere udenfor af Sneen end indenfor af Torveilden. Alt inde i Skjulet viste sig utydeligt og dunkelt. Et Skin fra Ilden, der faldt paa Taget, var dog saapas stærkt, at man kunde læse følgende Indskrift, der var skrevet med store Bogstaver:

Ursus, Filosof.

Barnet havde nemlig truffet paa Homo og Ursus. Det var den Ene, som det nys havde hørt hyle, og den Anden, som det havde hørt tale.

Fra Døraabningen opdagede Barnet en høi, skaldet, mager og graaklædt Mand, der stod opreist, og hvis nøgne Hoved rørte ved Taget. Manden havde ikke kunnet reise sig paa Taaspidsen. Skjulet var netop ligesaa høit som han selv.

Kom ind, sagde Manden, som var Ursus.

Barnet traadte ind.

Pige lagde sit Hoved paa hans Skulder og sovnede ind. Denne ubevidste Fortrolighed sporede ham til at gaa videre. Han, for hvem Alt glippede, kjendte, at han var en Støtte for et Væsen.

Hverken disse Forestillinger eller denne Stilling var overensstemmende med hans Alder. Det er sandsynligt, at han ikke opfattede dem. Han handlede af Instinkt. Han gjorde, hvad han gjorde.

Han gik henimod Johannes row.

Nei, han gik ikke mere, han slæbte sig frem.

Han krydsede omkring i Gaderne, og ved Udløbet af en kroget Gade, mellem to Hytterækker, befandt han sig paa en temmelig stor, aaben Plads.

Det var en ubebygget Tomt uden bestemte Grændser, sandsynligvis den samme Plads, som i vore Dage bærer Navn af Chesterfield Place. Husene tog Ende der. Til Høire for sig opdagede han Havet og til Venstre knapt noget mere af Byen.

Hvad skulde der blive af ham?

Vildmarken begyndte igjen. Skulde han fortsætte sin Vandring, skulde han gaa videre og atter fordybe sig i Vildmarken?

Skulde han vende om og atter gaa ind i Byen?

Hvad skulde han vælge af den stumme Hede og den døve Stad?

Der gives dog en Forbarmelse, der gives ogsaa et Blik, der raaber om Forbarmelse. Det var dette Blik, som den lille, fortvivlede Stakkel kastede omkring sig.

Pludselig hørte han en Lyd.

V.

Menneskehadet har Spilloper for sig.

Det var en sælsom og uhyggelig, knurrende Lyd, som i Mørket trængte frem til ham.

Kort og godt. En Tydsker, der for kort Tid siden døde i New Orleans, efterlod sig nedenstaaende korte Testamente, skrevet paa et sidet Stykke Papir: „Fru Roger er min Arving.“ Retten anerkjendte Testamentets Gyldighed.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 23de Juni.

Med Dampskibet „Kong Sverre“, der igaar Aftes hidkom fra Kiel, indførtes hertil 251 Fustager Smør.

Udexpederede Fartøier den 22de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Carl	Sørensen	England	Trælast.
Opreisningen	Olsen	Drammen	Stykgods
John	Higgs	Sunderland	Is.
Haabet	Aanerø	Porsgrund	Stykgods
Lykkens Prøve	Larsen	Moss	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret, der er steget paa Vestkysten og faldt paa Østlandet, staar lavest ved Kristianiafjorden. Vinden er NV.lig paa Vestkysten, Vestlig ved Næsset og Nordlig paa Østlandet, SV.lig med Taage i Kristiansund. Veiret skyet og Temperaturen lav. Udsigterne ere til samme Veir som igaar.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Onsdag den 23de Juni (Kl. 7½—9½):

1. (For sidste Gang) **Redaktionssekretairen,** Vaudeville i 1 Akt af Erik Bøgh.
2. **Concertnumer,** a, b., foredrages af Fru Beyerböck og Signora Domasi.
3. **Verdens Herkules,** Farce med Sange i 1 Akt, efter det Franske ved Adolph Recke og R. Watt.
4. **Concertnumer,** a, b, foredrages af Fru Beyerböck og Signora Domasi.

NB. I Redaktionssekretæren er indlagt en ny Vise af Baron Ødeland, der foredrages af Hr. Madsen.

Billetpriserne ere: Logerne 48 ß (en hel Loge 2 Spd.), 1ste Parket 48 ß, 2den Parket 30 ß, Balkon 12 ß.

Mærk. Haven oplyses med orientalske Lamper og St. Hansblus, Hornmusik. Kl. 11½ afbrændes et smukt Fyrværkeri.

Entree til Haven 8 ß. **For de, der løse Billet til Theatret, er Entreen til Haven fri.**

Th. Herrmann, Direktør.

Torsdagen den 24de Juni (**St. Hansdag**) Kl. 7½—9¾:

1. **Fanchette,** Operette i 1 Akt af Dejazet.
2. I Lunden af Bøger,
   Den gamle Vals af E. Bøgh, foredrages af Fru Recke.
3. **Den forlorne Mulat** eller **Manden fra Sydcarolina,** Farce i 1 Akt.
4. **Koncertnummer** af **Fru Beyerböck** og **Signora Domasi.**

Mærk. Haven oplyses med orientalske Lamper og St. Hansblus. Hornmusik. **Kl. 11½ afbrændes et smukt Fyrværkeri. Entré til Haven 8 ß. De, der løse Billet til Theatret, betale intet til Haven.**

Th. Herrmann, Direktør.

Fredriksborg.

Onsdagen den 23de og Torsdagen den 24de Juni (Kl. 7—12).

2 store St. Hansfester,

med Tivoliarrangementer. Akrobaterne udfører deres uovertræffelige Præstationer paa Trapez, Brospring, Liniedands og Pyramider.

Den dobbelte franske Mandskvartet fra Languedoc i Nationalkostüme (med nyt Program).

Optræden af den berømte Troldmand Professor Seemann, med nye Tryllerier.

Alt Nærmere ved Plakater. Entree 8 ß.

Th. Herrmann, Direktør.

“Skandia“

forsikrer Bygninger under Opførelse af Sten og Træ. **B. C. Antonisen.**

Bade- og Svømmeanstalten

for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fælleskiasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Generalforsamling

for oplandske Dampskibe afholdes i Hr. Lisiads Lokale paa Lillehammer, Mandag den 5te Juli Kl. 6½ Eftermiddag. Interessenterne have fri Befordring til og fra Mødet med Skibladner. De sædvanlige Sager, saasom Decision til sidste Aars Regnskab, Valg af forskjellige Funktionærer m. m., vil da blive foretaget.

Direktionen.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aaben't for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtligt og skriftligt, samt Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning. Lidt Kjenskab til vor Lovgivning vil blive meddelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom har lovet at ville gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. for Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Ree for 5 Spd. Maaneden. Indmeldelser sendes til Undertegnede, af hvem ogsaa nærmere Oplysninger meddeles.

Ree i nedre Stjørdalen ved Throndhjem, 28de Mai 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Til New-York

via Liverpool med den „**Nationale Linies**‘, Skruedampskibe

France, 3200 Tons, den 23de Juni,
Virginia, 2876 — - 1ste Juli.

NB. Afreise fra Christiania 18de og 25de Juni.

O. Svenson,
General-Agent for Norge.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Bøger.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa

alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold

af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske

med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved
Bernt J. Olsen.

Norsk & hollandsk Hornliim

hos **J. H. Bøe,** F. D. Heftyes forr. Gaard, Storgaden No. 2.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilleie.

For en Bundtmager

eller en anden Haandværker er en smuk Bekvemmelighed til Gaden tilleie fra Høsten i min Gaard No. 13 i Store Vognmandsgade.

J. H. Bøe.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Butik, Kontor og Familiebekvemmelighed er tilleie i Gaarden No. 34, Hjørnet af Dronningens og Carl-Johansgade ved

C. J. Lie.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Den egnede sig vel til at skræmme bort. Han gik nærmere.

De, som Stilheden overvælder, finde en Nydelse i Hylet.

Dette vilde Hyl behagede ham. Denne Lyd var et Løfte. Der var dog et levende og vaagent Væsen, om det end var et vildt Dyr. Han gik til den Kant, hvorfra den knurrende Lyd kom.

Han dreiede om Hjørnet af en Mur, og bag den, i det Lys, som Sneen og Havet udstraalede, et Slags altomfattende Gravbelysning, saa han Noget, der stod i Ly bag Muren. Det var en Kjærre, saafremt det ikke var en Hytte. Det havde Hjul, det var saaledes et Kjøretøi, det havde Tag, det var følgelig beboet. Fra Taget udgik et Rør, og fra Røret Røg. Røgen var mørkebrun og antydede en ganske god Ild indenfor. Bagtil røbede nogle Hængsler, at der var en Dør, og midt paa denne Dør var en firkantet Aabning, gjennem hvilken man kunde se det lyse inde i Skjulet.

Han nærmede sig.

Det, der havde knurret, mærkede hans Komme. Da han kom nærmere Skjulet, gik Knurringen over til en vanvittig Tuden. Han hørte en Lyd, som af en voldsomt spændt Kjæde, og pludselig viste der sig under Døren mellem Baghjulene to skarpe og hvide Tandrækker.

Paa samme Tid som Gabet stak frem mellem Hjulene stak et Hoved frem af Gluggen.

Stille der! sagde Hovedet.

Gabet forsvandt.

Hovedet vedblev:

Er der Nogen?

Barnet svarede:

Ja.

Hvem?

Jeg.

Jeg, hvilken jeg? Hvorfra kommer du?

Jeg er træt, svarede Barnet.

Hvad gjør du her?

Jeg fryser, jeg er sulten.

Hovedet svarede:

Hele Verden kan ikke være lykkelig som en Lord. Gaa din Vei.

Hovedet drog sig tilbage og Gluggen lukkedes.

Barnet sænkede Hovedet og slog Armene fastere om den lille Sovende, og samlede Kræfter for at gaa videre. Det tog nogle Skridt fremad. Men paa samme Tid, som Gluggen lukkedes, aabnedes Døren. En Trappe faldt ned. Røsten, der nys havde talt med Barnet, raabte bistert inde fra Skjulet:

Naa, hvorfor kommer du ikke ind?

Barnet vendte sig.

Kom ind da! vedblev Røsten. Hvem er det, som sender mig en saadan Galgenfugl paa Halsen, der er hungrig og fryser og ikke vil komme ind?

Barnet, der paa en Gang følte sig hendraget og tilbagestødt, stod ubevægeligt.

Røsten brølede:

Kom ind, hører du, din Dosmerpande.

Gutten fattede sin Beslutning. Han satte den ene Fod paa det første Trappetrin.

Men det knurrede under Vognen.

Han veg tilbage. Det aabnede Gab viste sig paanyt.

Stille! raabte Menneskerøsten.

Gabet drog sig tilbage. Knurringen ophørte.

Stig ind, vedblev Manden.

Gutten steg med Anstrengelse opad de tre Trin. Han var besværet af den lille Pige, der var saaledes indsvøbt i hans Sømandstrøie, at man ikke saa Andet end en liden, formløs Masse.

Dagbladet.

No. 143. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 24de Juni 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 22de Juni. Kongens Throntale ved Rigsdagens Opløsning udtalte Anerkjendelse af Sessionens velsignelsesrige Resultater og indeholdt en Opregning af vedtagne Forslag. Betræffende Statsforvaltningens bemærkedes i Talen, at Vexelstempelskatten og Portofrihedens Ophævelse havde forøget Forbundets Indtægter, men indskrænket Landets Finanser. Det vil derfor paaligge Landsrepræsentationen ved Indskrænkning i Statsudgifterne eller Bevilgning af andre Skatter at dække den Deficit, som er opstaaet ved den nævnte Indtægtsformindskelse. Talen berører Indvielsen af den første tydske Krigshavn. I den levende Deltagelse, hvormed den tydske Kystbefolkning følger Forbundets Udvikling i maritim Retning, erkjender Kongen et glædeligt Udtryk for den nationale Bevidsthed. Endrægtig Samvirken mellem Forbundsregjeringen og Folkerepræsentationen for Tydsklands Velvære vil fremdeles styrke den Sikkerhed, hvormed Tydskland regner paa Opretholdelsen af den indre og ydre Fred. Talen sluttede med Haabet om strax efter Nytaar igjen at kunne hilse den samlede Rigsdag.

Breve fra Storthinget.

X.

Slutning. Mandag den 21de Juni sluttede Storthinget sine Forhandlinger, efter et Samvær af 8 Maaneder og 19 Dage, altsaa omtrent 1 Uge længere end forrige Thing. Denne Forskjel i Tid er ikke stor, naar man lægger Mærke til Alt, hvad dette Thing har udrettet i Forhold til de tidligere, Noget, hvorom Storthingstidenden ialfald bærer tilstrækkeligt Bevis. Og dog har Thingarbeidet dennegang været let. Kun meget faa Eftermiddagsmøder har været holdte, Sundhed har herskede blandt Thingmændene, og Situationen har været slig, at den politiske Temperatur har holdt sig jevnt ved Normalstand indtil Sessionens sidste Time. Enkelte Gange har det hændt, at Hvirvelcentret har streifet Storthingsbygningen, men der har ingen Orkan været, Storm engang imellem, ofte jevn, stiv Kuling og altid frisk Bris, saa Skuden har kunnet gaa for fulde Seil, bygget som den er af ægte Malmfuru og godt konstrueret, og med Mandskabet øvet og helbefarent for største Delen — ja mangen graahaaret Baadsmand var deriblandt. I Storm og Stille har den tonet det norske frie Flag.

Statslaanet paa 5 Millioner og Jernbanesagen var denne Sessions sidste store Sag. Den debatteredes i 3 samfulde Dage fra Morgen til Kveld, og afstemtes først Kl. 11½ den sidste Aften. 49 — ni og firti — Taler vare holdte, somme paa 2 Timer, andre paa 1 og flere paa en halv, faa paa et Kvarter. Omtrent 40 af Thingmændene deltoge i Diskussionen, men enda var der igjen flere af Thingets flinkere Talere, som holdt sig tause den hele Tid. Kun 15 af Talerne vare mod Sagen, medens alle de øvrige vare for. Der faldt mangt et sandt Ord, og hele Forhandlingen var et økonomisk Opgjør imellem den fortrykte Landbefolkning og den rige, velhavende Bybefolkning. Der har været store Anstrængelser for at faa denne Sag til at gaa. Alt, som heder Pengemagt, Kundskabsmagt, store Navne har været sat i Gang for at drive den frem, men den faldt dog med et overveiende stort Stemmetal. Af de 41, som i Hovedvoteringen stemte for, at Statslaan skulde optages og Jernbaner i den videst mulige Udstrækning paabegyndes, var 6 Gaardbrugere, Resten Embedsmænd og Kjøbmænd fra Byerne. Af Byrepræsentanter stemte Dhrr. Stiftamtmand Vogt, Kjøbmand Flor, Telegrafist Bjørnsgaard, Boghandler Aarflot og Sagfører Bentsen mod Laanet. Denne Sags Udfald har i mere end en Henseende givet Folk en gavnlig Lære. Kristianiafolket — forudsat at det er saa forhippent paa Laanet, hvilket man nok kan sætte et godt Spørgsmaalstegn ved — kan spørge sig selv om, hvorfor dens Repræsentanter, paa en enkelt hæderlig Undtagelse nær, har saa liden Indflydelse paa de store Sagers Udfald. Og ikke blot Kristianiafolket, men nogen Hver kan have godt af at huske denne Sags Udfald ved næste Valg. Det er megen gavnlig Lærdom at hente af den for Fremtiden.

Man har talt en Del om Misfornøielse med, at Trondhjemsbanen ikke gik. Men det har neppe nogen Fare. Her i Staden var Opinionen maaske for et Øieblik lidt „ophylet", ialfald ønskede Morgenbladet gjerne at faa Folk til at tro, at dets Iver havde frugtet. Men forstandige Folk her saavelsom i Trondhjem ville vist finde sig tilfreds alligevel. Og navnlig vil Trønderen, der har sligt godt Ord for Patriotisme, ikke et Øieblik længer kunde holde paa Røraasbanen efterat en dygtig Officer som Brandt med Flere i Thinget har gjort opmærksom paa det kortsynede i at lægge en Bane, der søger sin Berettigelse i militær Henseende, i et Dalføre, som vi ikke kunne være sikre paa at kunne forsvare saa let som f. Ex. Gudbrandsdalen. Thi naar Staten skal bygge en Bane, hvis militære Betydning er saa iøinespringende som dennes, maa det ubetinget fordres, at Banen er vor og ingen Andens. Er det tænkeligt, at Trønderne skulde holde paa Røraaslinien efter at være gjorte opmærksom herpaa?

En af de sidste Sager, som laa til Forhandling i Thinget var, Advokat Richters Forslag om, at Storthinget skulde indgaa til Regjeringen med Anmodning om, at denne ved Embedsbesættelse og Oprettelse af nye Embeder skulde tage det fornødne Forbehold, saaledes at den lovgivende og bevilgende Myndighed ikke som nu stod med bundne Hænder og intet kunde gjøre, uden at den resikerede at se sine Beslutninger annullerede af den 3die Statsmagt, Høisteret. Men skjønt Forslaget var uskyldigt og humant nok, saa var det dog formeget for visse Folk, der her saa et farligt Tegn til, at Storthinget muligens kunde ville røre ved Grundstøtterne for hele den politiske og sociale Magtfordeling. At røre ved vor Embedsstand er som at stikke Haanden ned i et Hvepsebol. Somme paastod, at det var grundlovsstridigt, Andre, at det ikke behøvedes, da der intet Misbrug har fundet Sted, atter Andre igjen, at det nærværende System var i den inderligste og bedste Overensstemmelse med Grundloven. Alle erkjendte, at §§ 22 og 105 vare ægte Perler i vor Grundlov, at det var godt at bygge og bo i et Samfund, hvor ethvert Medlem var ved et Grundlovsbud sikret mod Vilkaarlighed. Men det kunde derfor ikke være Grundlovens Tanke, at vi skulde kjøre os saa fast, at vi ikke skulde kunne komme af Flækken, uden at vi maatte staa med den kontante Stilling i Næven og prutte og underhandle, om vi skal faa Lov eller ei. Heller ikke kunde det være Grundlovens Tanke, at Folkemagten formelig i dette Stykke skulde være afsat af Høisteret; thi i alle Lande, hvor Folkemagten ikke var et tomt Spilfægteri, der var den No. 1 i Rangen, og burde være det. Sagens Modstandere malede med de forteste Farver, hvor galt det vilde komme til at gaa her i Landet, hvis man skulde røre ved det Bestaaende, ja de henviste endog til Nordamerika for at vise det Farlige i Richters Forslag. Hertil blev af Sverdrup anført et Svar, som Napoleon den Første engang gav, da der handledes om, at det franske Folk beslig og pent skulde bede Keiserdømmet Østerrig og Kongeriget Preussen om at anerkjende den franske Republik: „Den franske Republik trænger ingen Anerkjendelse; den er som Solen, den skinner ved sit eget Lys". Det var anden Gang i det mindste — første Gang var vel i Stemmeretssagen — at Nordamerika tiltrods for den Tiltrækningskraft, det viser sig at have for vort Folk, af Embedspartiet i Thinget er bleven fremholdt som et vederstyggeligt Exempel — men naturligvis forgjæves! Det er noget vemodigt at høre disse Mænd som et Slags Gjengangere fra en svunden Tid med stor Lærdom gjøre de gamle Doktriner gjældende ligeoverfor Nutidens Krav; deres Ord synes som gulnet Løv, der raslende falder til Jorden, og kun lader den bureaukratiske Stamme mere nøgen og bar. Og dog er hvert Ord og hver Sats ligesom Løvet et fuldstændigt Kunstværk, hint af Lærdommens Ypperstepræster, dette af Skaberen selv. Richters Forslag havde dog som sagt megen Sympathi for sig, og alle Modstandernes mangehaande Grunde faldt døde og magtesløse til Jorden. Af enkelte Talere blev endog fremholdt, at en Lov vilde være langt at foretrække for en saadan Henvendelse. Men dette Skridt kan tages senere, hvis Richters Forslag ikke skulde føre til Maalet. Aldeles mod var nok næsten Ingen, men man havde Valget imellem Komiteens Indstilling som det Mindre, og Richters Forslag som det Større. Dette sidste blev ogsaa bifaldt med overveiende stort Stemmetal.

Forslaget om at sætte A. O. Vinje i Ligestilling med vore øvrige Digtere, kom ikke til Behandling, da det ligesom sloges ihjel bagfra. Da denne Maade at ødelægge det paa vakte Harme, iallefald hos en Del Thingmænd, saa tør man haabe, at det kommer frem igjen paa næste Thing, og da paa en saadan Maade, at der ikke fra Formens Side iallefald kan være Noget at indvende imod det. Blandt de Lovbeslutninger, som iblandt Landbefolkningen vil vække størst Glæde, hører Loven om Forandring i Skydsvæsenet og Auktionsvæsenet, hvilke begge nu ere sanktionerede. Bliver Loven om Forandring i Skydsvæsenet brugt paa en forstandig Maade, og det maa man jo forudsætte, saa vil alle berettigede Klagemaal over Skydsbyrden forstumme. Det samme gjælder ogsaa Loven om Auktionsvæsenet.

Kongens Throntale var i den gamle Stil, uden synderlig Saft og Marg; den lange Tale om aarlige Storthing syntes nærmest at være et Stykke af en ledende Artikel i et Blad. Den syntes ogsaa lidet begrundet, allerhelst siden Throntalen ved Storthingets Aabning ikke havde værdiget denne store Sag saa meget som et eneste Ords Opmærksomhed. Det værste er nok forresten ved denne lange Tale om aarlige Storthing, at Reformen skal søges hævdet som kgl. Forslag fra først til sidst, skjønt som Enhver ved, denne ligesom alle gavnlige Reformer — kunde man gjerne sige — har sin første Oprindelse fra ganske andre Kanter. — Mærkelig er Throntalen, forsaavidt den taler om Jernbanesagen. Thi denne Sag afgjordes som sagt her i Byen Onsdag Aften den 16de Juni, og Throntalen er underskreven paa Ulriksdals Slot den 17de Juni. I Sandhed, vi har et Postvæsen, som næsten er forud for Tiden! Skulde Regjeringen her, gjennem hvis Hænder selvfølgelig Throntalen har gaaet, kanske paa Forhaand have været saa fuldkommen paa det Rene med, at Sagen vilde falde, at Sørgetalen var istandbragt nogle Dage forud?

Thingmændene ere nu paa Farten hjem, mange af dem vare allerede reiste inden Thinget opløstes, andre reiste Tirsdag og Resten Onsdag.

Onsdag efter Thingets Opløsning vare flere af Johan Sverdrups politiske Venner ude hos ham i hans Bolig ved Frogner for at takke ham for Samværet og for den utrættelige Hjælp og den store Dygtighed, hvormed han nu som altid har staaet dem bi i Arbeidet for Alt, som kan tjene til Samfundets Lykke og Fædrelandets Ære. Og blandt dem, der aflagde ham Visit, var ogsaa flere Thingmænd, der ikke have staaet paa samme politiske Side som ham i Thinget, men som dog fuldt ud kan yde hans sjeldne Evner, hans vidtstrakte Kundskaber, hans store Arbeidsomhed og hans rene Karakter sin udelte Anerkjendelse.

Kristiania, den 24de Juni 1869.

Udlandet. L'Ind. belg. har fra sin Korrespondent i London modtaget Efterretning om, at Motley ikke skal aabne nye Underhandlinger om Alabamasagen, og at den engelske Regjering ikke vil gjøre Begyndelsen hertil. I Beretningerne fra Amerika er der, som det vil erindres, stadig med største Bestemthed blevet sagt, at Motley skulde forholde sig passiv, medmindre den engelske Regjering kom med Forslag til ham, og det er saaledes ingen Forandring i Situationen, hvorom de engelske Korrespondenter bringe Efterretning. I Amerika forudsættes det imidlertid som en Selvfølge, at Udsættelsen kun er foreløbig og ikke en stiltiende Opgivelse af Unionens Rettigheder. Derimod bebuder Korrespondenten til L'ind. belge, at Striden vil falde bort af sig selv, naar den ikke bringes paa Bane af Regjeringerne, og naar det engelske Parlament afholder sig fra yderligere Debatter om den. I Kanada ser man ikke Forholdene imøde med saa sangvinske Forhaabninger. Det tidligere omtalte Forslag om, at Kanada skulde forlange Erstatning for de Tab, som Feniernes Indfald havde paaført Landet, er ikke blot fremkommet som en Demonstration mod Sumners Tale, men har nydt Fremme, idet Parlamentet har vedtaget en Resolution, som gaar ud paa, at der skal foretages en Opgjørelse af de paagjældende Tab. I Kanada vil man altsaa strax have en Kontraregning paa rede Haand, dersom de Forenede Stater gjøre Fordringer i det af Sumner udviklede Omfang.

Efterretninger fra Florents meddele under 17de ds., at det italienske Deputeretkammers Møder ere blevne udsatte. Endnu for faa Dage siden lovede Ministeriet, at det ikke vilde gjøre et saadant Skridt, førend en af Kammeret nedsat Undersøgelseskommission havde endt sin Virksomhed, og den korte Tid, der er hengaaet, siden denne Kommission traadte sammen, gjør det lidet rimeligt, at den allerede skulde være færdig med sin Gjerning. Udsættelsen synes snarest at være bleven benyttet som det sidste Middel til at gjøre Ende paa en stor og stadig voxende Skandale. Da den italienske Regjering for en Tid tilbage reiste Penge ved at overdrage Tobaksregalet til et Kompagni, viste flere Deputerede under Behandlingen af Forslaget herom en usikker Holdning, og ved Afstemningen fandt Regjeringen en Understøttelse, som vakte Overraskelse. Man begyndte at tale om, at dette ikke kunde hænge rigtig sammen, og lidt efter lidt voxede Rygterne i den Grad, at der udpegedes endel Deputerede, som skulde have ladet sig bestikke af det paagjældende Kompagni. Efterat disse Rygter i nogen Tid havde beskjæftiget Publikum, omtaltes de i Pressen, og et Blad i Mailand erklærede med rene Ord, at den Deputerede Civinini af Venstre havde faaet Stikpenge for at stemme for Regjeringens Forslag. Under den Proces, som i den Anledning anlagdes imod Bladet, blev dette idømt en haard Straf, og Beskyldningerne mod Civinini erklæredes for Bagvaskelse; men der forefaldt en Episode, som gav Sagen langt større Dimensioner. Crispi, en af Venstres Førere, var bleven tilkaldt som Vidne, og paa Dommerens Forespørgsel erklærede han ikke alene, at der havde fundet Bestikkelse Sted, men tillige, at han kunde fremføre Beviser imod dem, som havde ladet sig bestikke. Da Crispi derefter opfordredes til at meddele Retten, hvad han vidste, vægrede han sig imidlertid herved, idet han gjorde gjældende, at han havde faaet den Kundskab, som han havde, i sin Egenskab af Advokat, og at det stred imod hans Pligt at give nærmere Oplysninger. Denne Indsigelse blev tagen for gyldig i Retten, og Crispis vage Ytring kunde ikke komme den tiltalte Redaktør tilgode. Derimod bidrog den til at bestyrke den allerede vakte Mistanke, og Beskyldningerne greb mere om sig end nogensinde. Enhver Deputeret, som havde stemt for Regjeringens Forslag, kunde henregne sig til de Mistænkte, Ingen dog i høiere Grad end Civinini. Der havde tidligerere været Tale om at indlede en parlamentarisk Undersøgelse, men den var ikke kommen istand, da Regjeringen gjorde Indsigelser herimod. Nu, da Crispis Ytringer for Retten i Mailand havde givet Skandalen ny Næring, blev Spørgsmaalet om en parlamentarisk Undersøgelse paany reist, og efterat et Forslag herom var blevet motiveret af Ferrari, udtalte Civinini sig i en heftig Tale imod Crispi og hans Tilhængere, erklærede dem for Bagvaskere og opfordrede dem til strax paa Stedet at komme frem med, hvad de vidste, for at hele Kammeret kunde dømme. Det havde nu været Crispis Tur at tale; men han vedblev at tie. Hans Opræden under Processen i Mailand havde allerede vakt stor Uvillie imod ham. Han skulde, sagde man, enten have sagt Alt, hvad han vidste, eller tiet stille, enten have seet bort fra sin Stilling som Advokat eller, naar han ansaa det for sin Pligt at iagttage Taushed,

have afholdt sig fra en almindelig Insinuation, som ikke sagde Noget, men dog satte en Plet paa Mange. Crispis Taushed i Parlamentet overfor Civininis Udfordring vakte endnu større Forbauselse. Da han blevet opfordret til at forklare sig, svarede han, at „han kun vilde udtale sig, naar der foretoges en parlamentarisk Undersøgelse; han var ikke Anklager, men Vidne". En Deputeret foreslog nu, at Kammeret skulde opfordre Crispi til at udtale sig, førend man vedtog at anstille en parlamentarisk Undersøgelse, da der alene paa denne Maade kunde tilveiebringes et Grundlag for Undersøgelsen, og dette Forslag vedtoges næsten med Akklamation af Kammeret. Men Crispi var fremdeles ligesaa taus som nogensinde. Hermed blev Sagen staaende, indtil den Deputerede Lobbia, Major i Ingeniørkorpset, et Par Dage efter forlangte Ordet. Han reiste sig op med to „forseglede Breve" i Haanden og sagde: „Jeg har her faktiske Beviser for, at et Medlem af Parlamentet har modtaget et Vederlag for den Stemme, som han afgav for Tobakskompagniet. Jeg forlanger en Undersøgelse, som det nu vil være umuligt at afslaa; Kammerets Ære kræver det. Jeg vil deponere disse Dokomenter hos Kommissionen, saasnart den er nedsat". Der udbrød en umaadelig Storm i Kammeret, og man raabte til Lobbia fra alle Sider, at han skulde oplæse Brevene eller levere dem til Præsidenten; men han vilde hverken gjøre det Ene eller det Andet. Der var nu ikke Andet for end at tilstede den forlangte Undersøgelse paa Basis af de forseglede Breve, især da Crispi erklærede, at Civininis Forhold kun var et Bipunkt, og at man for den nationale Æres Skyld skulde „gaa høiere op." De italienske Blade have i den sidste Tid næsten udelukkende beskjæftiget sig med denne Sag, der har vakt umaadelig Opsigt. Den offentlige Mening var i Begyndelsen meget tilboielig til at holde med Anklagerne; men Crispis besynderlige Optræden har fremkaldt et Omslag. De liberale Blade klage stærkt over, at Deputeretkammeret paa en løs og vag Anklage tvinges til at spilde sin Tid med en saadan Undersøgelse og til at glemme de vigtigste Ting til Side. Det eneste Grundlag, tilføie de, er de forseglede Breve, hvis Indhold Ingen kjender, og Opgaven kan kun bestaa i, at de Deputerede gjensidig skulle underløge hinandens Hæderlighed.

Kabelsagen. I Generalforsamlingen blev fremlagt følgende Skrivelser:

Kristiania, 5te Jan. 1869.

Min Herre!

Jeg har modtaget Deres Telegram: „Vær saa god at underrette mig kortelig ved Telegram og fuldstændig med Posten det som er gjort med Hensyn til Deres Kabel fra Norge til Peterhead," — hvilket Telegram jeg gav besvarede saaledes:

„Hele Kapitalen (er) indbetalt. Kontrakt med Dansk-Kompagni ratificeret. Kabel (at blive) færdig (til) Nedlægning Midten Mai."

I Overensstemmelse med Deres Anmodning at meddele Dem fuldstændigt om vor Kabel, gjør jeg det herved med stor Fornøielse; paa samme Tid som jeg gjør dette, formoder jeg, at Deres Ønsker blive bedst imødegaaede ved at give Dem en detailleeret, historisk Beretning om vort Kompagnie, da Deres Navn meget ofte har været nævnt i Forbindelse med samme.

Da jeg havde den Ære at blive modtaget af Dem den 21de Juli, sagde De mig, at De kjendte det Brev, (dateret 2den Juni), som Hr. Weaver havde skrevet paa „International-Ko.s" Vegne til Hr. Collet paa vore Vegne. De sagde til mig: „Jeg kjender dette Brev, men jeg fornegter det."

Paa Grund af dette Brev sendte vort Selskab, som havde fundet en Fabrikant (Hr. Henley), som vilde overtage Fabrikationen af vor Kabel og tilskyde det Beløb, som manglede i Aktiekapitalen, en Advokat over til London for at afslutte Kontrakter med „International" og Hr. Henley; denne afsluttede Kontrakterne, og var den 24de Juni istand til at telegrafere os: „Formel Kontrakt undertegnet, sluttet Overenskomst med International."

Kontrakten med International var ogsaa sluttet, men den var ikke opsat og undertegnet af to meget ubetydelige Grunde nemlig:

1. Regjeringens Telegraf-Direktør havde fordret, at vi skulde befordre de meteorologiske Telegrammer gratis. International forstod ikke i hvilken Udstrækning dette var ment, da den engelske Regjering betalte alle saadanne Telegrammer i England.
2. Da vi havde at konkurere med den danske Linie, var man kommen overens om, at „International" ikke skulde beregne mere af os, end „United" gjorde af Danskerne. Men da Ingen vidste, om den Betaling var 1 franc eller 1 shilling (Danskerne sagde 1 franc) kom man overens om at Kontrakten ikke skulde udfærdiges og understrives, før dette kunde være stivuleret.

Efterat saaledes alt af Vigtighed var afgjort, bestilte vi vor Kabel og Mr. Henley begyndte da med Arbeidet.

Da de to ovennævnte Punkter var blevne afgjorte, skrev vi den 10de Juli til International, at jeg om 14 Dage skulde komme over for at understrive Kontrakten, hvilken vi anmodede om at maatte blive udsærdiget. Da jeg paa denne Reise den 15de Juli passerede Kjøbenhavn og der talte med Direktørerne for det Danske Selskab, foreslog disse mig, at vi, istedetfor at konkurrere, skulde gaa sammen og dele Gevinsten i Forhold til Kapitalen og at, hvis „International" ikke brød sig om Kontrakten, vi skulde lade „the United Kingdom" være vore Viderebefordrere.

Paa samme Tid bragte jeg i Erfaring at Telegraf-Billen sandsynligvis vilde gaa igjennem den 20de Juli og sluttede derfor at, da Regjeringen skulde overtage alle Linier „Internationals" som „Uniteds", det ikke vilde være af nogen Betydning, hvilket Selskab skulde være vore Viderebefordrere i det korte Mellemrum.

Jeg kom til London den 20de Juli og talte med Hr. Weawer, som erklærede for mig, at da Billen skulde indbringes samme Aften, kunde han ikke underhandle med mig, medmindre Billen ikke gik igjennem.

De vil kunne fatte min Overraskelse ved disse Ord, som ikke vare andet end Brud af en indgaaet Kontrakt.

Sidenefter erfaredes, at det var Deres Veto, som ikke tvang „International" til at bruge denne Fremgangsmaade.

Og alligevel vil De erfare af det, som følger, at dette samme Selskab, som havde indgaaet en Overenskomst med os, men den 20de, førend Billen havde gaaet igjennem, erklærede at det ikke kunde udføre Kontrakten, sidenefter erklærede, at det vilde gjøre det.

Da de Danske havde paataget sig, dersom vi gik med dem, at faa vore Depescher befordrede af „United Kingdom", underrettede jeg naturligvis strax de danske Agenter, Hr. Holmes og Hr. Erichsen, om hvad der havde passeret, forlangende at de skulde ophylde den Kontrakt som var afsluttet af mig med deres Direktører i Kjøbenhavn.

Disse Herrer, som tydeligen og gjentagende fortalte mig, at De havde lovet dem, at hvis de vilde undlade at opponere mod Deres Bill i Parliamentet, skulde De give dem alle Telegramer nord for Flensburg, disse Herrer forsøgte paa at kaste mig overbord, og jeg erindrer at De selv sagde til mig, at De havde Indtrykket af, at de vare mod os.

Det var da, at Spørgsmaalet om Guttapercha eller Hoopers Core reistes. Da jeg spurgte Dem, om De havde bestemt, at Hoopers Core*) skulde benyttes, sagde De mig, at De ikke var nogen Elektriker, at De ikke kunde gaa ind paa Detailler, men at visselig begge Kabler, der skulde supplere hinanden og arbeide sammen, burde være af samme Beværelse.

Dette Udsagn gav vor halvfærdige Guttaperka-Kabel Dødsstødet. Jeg var nødt til at forandre Kontrakten med Henley og jeg byttede vor Kabel mod Hoopers India rubber Kabel, som skulde være netop af den samme Styrke og Kvalitet som den danske Kabel, nu nedlagt til England, og Danskerne fik vor Kabel for deres Dansk-Russiske Linie mellem Kjøbenhavn og Libau.

Dette er vor Stilling. Da Storme ere hyppige paa vor Kyst i April vil Hr. Henley ikke lægge vor Kabel for 15de Mai.

Omendskjøndt „United Kingdom" ved dets Kontrakt med de Danske af 17de Januar 1868 var bundet til at udstrække deres Forpligtelse til „alle Kabler og Telegrafer, som det danske Kompagni til hvilkensomhelst Tid skal forbinde eller besørge forbundet med Storbritaniens Kyst," blev det bestemt, at „United" ikke kunde oprette en særskilt ny Linie uden med Bifald af H. M. Postdirektør, og da De, saavidt jeg ved, nægtede Deres Samtykke til vor særskilte Linie, er den bleven bygget af det Dansk-Engelske Ko."

Jeg haaber saaledes, at Linien vil blive i god Arbeidsstand i Mai, en Depesches Kostende 5 sh. imod nuværende 8 sh. og foruden den store direkte Fordel paa Grund af dens Billighed, har den den store Fordel at være uafhængig af Preussferne i Krigstilfælde. I den sidste danske Krig maatte Telegramer fra England til Norge, medens Jylland var besat af Tropper, gjøre Omveien over Haparanda via Rusland, hvilket kostede næsten 2 £, og dog var næsten ikke en eneste Depesche læselig. Da alle de andre engelske Linier ere forenede med Jylland eller Kontinentet, vil dens Værdi i Krigstilfælde ikke kunne sættes for høit. Da det danske Kompagni nu har faaet Bevilling af Sverige og Rusland at forbinde disse to Lande via Ålandsøerne, er dens Vigtighed meget forhøiet.

Jeg griber denne Leilighed til at takke Dem for Deres prompte Svar paa mit Telegram iffor Høst. For at lade Dem se Hensigten, hvorfor jeg uleiligede Dem med hint Telegram, og at give Dem et nærmere Indblik i Detaillerne i denne Affære, tillader jeg mig at indeslutte Kopi af følgende Telegramer;

1. Telegram fra Hr. Ebbell; jeg anbefaler Dem fornemmelig at læse International's Brev, som indeholdes i hint Telegram. Hr. Ebbell har kun nogle faa Aktier i Foretagendet, og hans Hensigt med at opponere imod os er ikke klar, hverken for mig eller nogen Anden.
2. Mit Telegram til Hr. Weaver.

*) India rubber.

3. Hans Svar.
4. Mit andet Telegram til Hr. Weaver.
5. Hans Svar gjennem Trediemand.

Ligetil dette Dieblik er det mig umuligt at indse, hvorledes International's Fremgangsmaade kan forsvares, og paa hvilke Grunde hint Selskab, efter at Billen var gaaet igjennem, den 25de September, kan paatage sig gjennem dets Formand, Hr. Grimston, at gjøre det, som befandtes umuligt for dem at gjøre den 20de Juli. Og hvorfor Kompagniet tilbød sig at gjøre i September, hvad det i Juli, omendskjøndt forpligtet, nægtede at gjøre.

Jeg skulde være Dem meget forbunden, dersom De vilde give mig Deres Mening med Hensyn til det vigtige Spørgsmaal: Havde International under nogen af disse Perioder Frihed til at gjøre disse Ting uden Deres Samtykke, og dersom de kunde gjøre det i September, hvorfor kunde de da ikke gjøre det i Juli.

Med Undskyldning o. s. v.

Tho. Joh. Heftye.

General Post Office 18de Jan. 1869.

Sir!

Jeg tillader mig at anerkjende Modtagelsen af Deres Skrivelse af 5te ds. og at takke Dem for den Underretning, De har været saa god at meddele mig med Hensyn til de Skridt, der ere tagne for at lægge en submarin Kabel fra Norge til Peterhead i Skotland.

Jeg bemærker, at i Telegramet fra Hr. Ebbell til det Norske Telegraf-Kompagni, Kristiania, — og hvoraf en Kopi medfulgte Deres Brev, — denne Herre mere end en Gang bringer mit Navn i Forbindelse med de Engelsk-Danske og de Norske Kablers Arrangementer. Jeg finder det derfor rigtigt at sende Dem til Deres Underretning Kopier af to Breve, som jeg skrev til Hr. Ebbell angaaende denne Gjenstand, den 29de Septbr. og 20de Oktbr. sidstl.

Jeg kan aldeles ikke forstaa, hvorledes Bemærkninger af mig kan have givet „Dødsstødet til Deres halvfærdige Guttaperka-Kabel", da, som jeg anførte i mit Brev til Hr. Ebbell af 29de Septbr., Departementet ikke har udtalt nogensomhelst Formening med Hensyn til det Isoleringsmateriale, som skulde blive anvendt ved Konstruktionen af Peterheads- eller hvilkensomhelst anden Kabel. Med Hensyn til det Spørgsmaal, der reises i den sidste Del af Deres Brev, har jeg at erklære, at, medens Telegrafakten endnu var for Parliamentet, var efter min Mening „The Electric & International Telegraph-Comp." moralsk bundet, om ikke legalt, til ikke at slutte noget Arrangement, hvilket, om afsluttet, vilde forpligte dette Departement, uden først at erholde General-Postmesterens Samtykke.

Jeg er, Sir, Deres ærbødige
F. J. Scudamore.

Taarnfartøiet Mjølner paa Grund. (Morgenbl.) Følgende Telegram er indløbet til Marinekommandoen, dateret Kragerø den 21de Juni Kl. 5, 35' Eftermiddag, fra Føreren af Taarnfartøiet „Mjølner", Kapt. Burchardt.

„Lods Abraham Hansen fra Fredriksværn har sat Monitoren paa Grund Klokken omtrent 2½ Efterm. i det søndre Løb mellem Kragerø By og Øen, hvor han erklærede at være kjendt. Fartøiet, der gik sagte, er fuldkommen tæt, hænger antagelig fremfor Taarnet. Bougen lettet omtrent 5 Fod. Agterud tilstrækkelig Vand. Udtager Ballast og andre svære Vegter. Kan for Tiden ikke opgive, hvorvidt Fartøiet kan bringes flot med disponible Midler. Nærmere herom".

Efter Forlydende skal Dampfartøiet „Viken" være afgaaet fra Horten, for at assistere „Mjølner", der, saavidt vides, staar i aldeles smult Vande, saa at der ikke er Fare for Fartøiet ved opstaaende Uveir.

Gjenpart af et Telegram fra Karljohansværns Verft til Marine-Departementet af 22de Juni 1869:

„Mjølner" paa Grund ved Kragerø. Sender Skibsbygmester Paaske idag. Klargjør „Viken" med Redskab til Affendelse snarest muligt."

Boganmeldelser. Fra Luthers Tid. Optegnelser af Familien Schønberg-Cotta. Af Forf. til „The voice of Christian Life in Song", „The Three Wakings" etc. Oversat fra Engelsk. Med Forord af J. Tandberg. 2 Dele. Cammermeyers Forlag, Christiania. — I denne Bog har Forfatteren skildret Luthers Tid, denne Tids Gjerning, Bevægelse og Gjæring, de forskjellige da bekjendte handlende Personligheder og Andre, som kom i Forbindelse med Luther. — Skildringen er affattet i Form af Dagbøger, som tænkes skrevne af enkelte Medlemmer af den cottaske Familie, beslegtet med den Familie, hvori Luther som Barn blev optaget. Bogen vil efter Form og Indhold yde baade en interessant og lærerig Underholdning.

Kristelig Bønnebog, indeholdende Bønner paa alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold, af Luther, Arndt, Scriver m. Fl. Efter det Tydske. Med Forord af Pastor Jul. Brun. Kristiania, Alb. Cammermeyer. 1869. I en saadan Samling af „Bønner" som nærværende, der er afpasset efter de mest forskjellige Livsomstændigheder og Anledninger, er det indlysende, at de enkelte „Bønner" væsentlig ere korte Betragtninger over et bestemt Emne, og kun bære Bønnens ydre Form. Hvorvidt denne Form just er den mest fremmende for Bønnens Aand, kan staa derhen. Imidlertid har en saadan Bog den Ulempe, at den stiller det bestemte Krav til Læseren, at han gaar til den med en vis Stemning, altsaa fordrer netop som Forudsætning, hvad der ved andre Opbyggelsesmidler sættes som et ønskeligt Resultat. I andet Fald er der Fare for, at Bønnen tages forfængelig, og den blotte Læsning ansees for en ret Bøn. Med disse Bemærkninger er det dog ikke vor Mening, at Bogen ikke kan bruges med Frugt og Udbytte. Ved dens forskjelligartede Indhold kan vistnok „Enhver finde Noget for sig og vil saaledes virkelig kunne udtale disse som Ord fra eget Hjerte og egen Trang" (Forord af Brun).

Indbydelsesskrift til den afholdendes Examen ved Aars og Voss's Latin- og Realskole er udkommet og indeholder: 1) Lidt om de homeriske Digte som Læsning for Ungdommen, og 2) Skoleefterretninger. Det første Stykke (31 Sider) er en Bearbeidelse af J. Aars, for største Delen efter Dr. Semler.

Om Jernbanesagens Udfald, skriver „Vestmar": „Vi have altid havt den faste Overbevisning, at Gudbrandsdalslinien uanseet mulig foregede Omkostninger bør vælges, dersom Hensigten er virkelig at knytte de forskjellige befolkede Landsdele sammen. Vi ville nu haabe, at Regjeringen lader foretage grundige Undersøgelser ogsaa gjennem denne Dal, og vi nære den Tillid til Jernbaneingeniørernes Dygtighed, at naar ordentlig Undersøgelse sker, vil man vel ogsaa her kunne finde billigere Linier end supponeret ved den foretagne pro forma Befaring i Slæde afvigte Vinter. Vi tilføie, at Gudbrandsdalslinien ved den store Folkemængde og de mangeartede Produkter, som her gives Adgang til at søge Banen, utvivlsomt ogsaa vil vise større Rentabilitet, og vi føle os forvissede om, at Fremtidens uafviselige Krav vil foranledige Jernbane gjennem denne Dal sent eller tidlig bygget.

Naar vi desuagtet bifalde Hamarbanens Fortsættelse til Aamot, saa er det, fordi vi vi heri ikke se nogen Begyndelse af Trondhjemsbanen gjennem Østerdalen, men kuns en i sig selv berettiget Forlængelse af Hamarbanen, som allerede var bragt i Forslag, forinden det blev Spørgsmaal om Trondhjemsbanen. Vi se ogsaa i Debatterne udtalt dette, og at saaledes denne Bevilgning Intet foregriber med Hensyn til Gudbrandsdalslinien, medens den forhaabentlig vil skaffe Hamarbanen større Rentabilitet, end hidtil desværre har været Tilfælde.

Vi gjentage saaledes, at Resultatet forekommer os særdeles tilfredsstillende. Storthinget har nemlig — uden at betynge Nationen med et Statslaan, som i nærværende trange Tider af den store Flerhed af Nationen skulde hilses med den yderste Misnøie dog vidst at finde Udvei til, at man i nærværende Budgettermin kan fremme alle de foreslaaede Jernbaneanlæg, som af Regjeringen vare saa tilfredsstillende forberedte, at der ikke var Tvivl om Linievalg.

Medens saaledes Storthinget har vist sit liberale Sindelag til Jernbanevæsenets jevne Udvikling, saa har det undgaaet enhver Bevilgning, som senere Undersøgelser muligens maatte vise feilagtig. Storthinget har her handlet med Fremsynthed og Besindighed, og om dets Beslutning end paa enkelte Steder ikke bifaldes, vil den dog utvivlsomt vurderes og anerkjendes næsten overalt forøvrigt i Landet."

Ikke saa tilfreds med Udfaldet er Tr.hjems Adr., der finder, at de nordenfjeldske Interesser ere blevne yderlig stedmoderligt behandlede, og karakteriserer Storthingsbeslutningen som „lidet forstandig."

St.-Hans-Baal saaes igaaraftes allevegne paa Høiderne og udover paa Øerne ved Fjorden. Birkeskoven syntes iaar at blive mere sparet end sædvanlig ved St.-Hanstid, der saaes idetmindste færre Vognlæs med Birkeløv paa Torvet.

Eckersbergs Høifjeldsbillede, der ligesom Tiedemands og Gudes nys udstillede er bestemt til Brudegave til Prinsesse Lovisa, er sin Mester fuldkommen værdigt. Det forestiller en solblank varm Dag, med kun et Par Skyer paa Himmelen, med en Fjeldvidde, hvor Træværten dog endnu naar op, og hvor et Par Fjeldgaarde eller „Heimestøler" ligger i Forgrunden. I Baggrunden kneiser Glittretind og Søskendfjelde i sine skinnende hvide Snebrædragter og romantisk-vilde Former. Udsigten synes at være fra Gudbrandsdalens Østside etsteds under Rundarne.

Den norsk-skotske Kabel. „La Plata" forlod iforgaars — 22de ds. — Kl. 12 Middag Woolwich og afgaar i Eftermiddag til Peterhead, hvor det antagelig ankommer paa Løverdag.

Ekersunds Kommunebestyrelse har negtet Bevilgning til en paatænkt festlig Tilstelning, til hvilken ogsaa Kompagniet skulde bidrage, hvorfor samme vil bortfalde.

Theatre des variétés. Igaaraftes var Stemningen hos Publikum usædvanlig livlig. I „Redaktionssekretæren", der nu har gaaet flere Gange, og som endog før Personalets Hidkomst var saagodtsom udspillet her, høstede de Rollehavende stærkt Bifald ved hver Afgang og

efter Udførelsen af hvert eneste Numer. Især gjorde Hr. Kolling Lykke med sin Sang: Ne rien est sacré pour un Sapeur, der gaar paa samme Melodi som den berygtede Sangerinde Theresas Vise med samme Omkvæd. Tilslut blev alle de Rollehavende fremkaldt under stærk og vedholdende Applaus. Udførelsen af „Verdens Herkules“, der gik for anden Gang, havde siden siste Gang vundet i Sikkerhed og Samspillet var mere upaaklageligt. Hr. Neuman gjorde især megen Lykke som den ængstelige Theolog, der skal ud at møde sin tilkommende Rektor og saa falder i Hænderne paa en barsk Kunstberiderdirektør, der forlanger „af en vordende Præst“, at han skal gjøre Saltemortaler og staa paa Hovedet. Handlingen er meget fornøielig men noget søgt. Tilslut blev Alle fremkaldt. Signora Domasi gjør hver Gang, hun optræder, glimrende Fremskridt i Publikums Yndest.

Emigrantskibet „Manilla“, der i April Maaned afreiste herfra, er lykkelig ankommen til Kvebek den 16de Juni. Alt vel.

Ved et i Laurvik afholdt Missionsmøde blev det bestemt, at Drammen skal være Bestyrelsessæde for den nye Kreds, som er opstaaet ved Delingen af Kristiania Kreds.

En Husholdningsforening har, ifølge Dr. Bl., dannet sig paa Modum. Der vil ved Hjælp af en laant Kapital paa 6000 Spd. søge at skaffe sine Medlemmer Livsfornødenheder saa billigt som muligt. For Laanet garanterer alle Foreningens Medlemmer en for alle og alle for en; det skal forentes og afdrages af Foreningens Handelsoverskud.

Fra Tromsø. (Korrespondance til Nord. Tr.hjems Amtst.) Vi have havt en meget kold Mai; endskjønt den er betegnet som Blomstermaaned, saa vi dog ikke mange Blomster i den Tid, ja Luften var endog saa kold, at der i Slutningen af Mai sneede, ja om Morgenen laa endog Marken bedækket med Sne, men Solen tog den bor igjen om Dagen; men dog forsinkedes Vaaraannen i betydelig Grad, saa man nu først med Rette kan sige, at man er færdig med Vaaraannen i Byens Omegn, men jeg tror, at ude ved Havet og inde i Fjordene staar det vel endnu tilbage, da de ikke pleier at tage det saa braat.

Misnøien saa man ogsaa havde taget sit Sæde paa Fiskerens Ansigt, med Hensyn til Loddefisket i Finmarken, idet de kun vendte hjem med ringe Udbytte. De, som endda kom først did, de gjorde det ganske godt, ja, mange tildels rig Fangst; men saa er det ogsaa med Fiskerne her Nord den Skik, at naar der ikke er saa meget Fisk, at de kan „bryde“ ind i Baadene — som man siger — saa er der strax Misnøie blandt dem. Det troer jeg ogsaa var Tilfældet iaar med dem, thi efter hvad jeg har hørt, saa skulde dog næsten Alle have fisket ganske godt, baade i Lofoten og Finmarken.

Ja, nu kan man sige, at det er rigtig smukt her i Nordland; thi nu existerer der ingen Forskjel paa Nat og Dag, Solen er oppe med sin gyldne Skive baade Dag og Nat, den er ingen Tid borte, saa Sæden nu, som er kastet i Jordens Skjød, i Haab om en rig Høst, nok drives frem for at afgive sine Fold.

Lørdagen den 5te Juni var der et sjeldent smukt Veir her. Kl. 12 om Natten skinnede Solen saa smukt, Søen laa som et Speil, ingen Vind krusede dens Vande, Ingen forstyrrede Naturens Hvile, kun af og til kunde man høre Pladsken af Aarene paa en Baad, som kom roende, af og til hørte man Lyden af en liden Fos borte i Tromsødalen, der dundrende skjød sine smaa Bølger ud i Sundet, af og til kunde man høre et Skud, det var Nogle, som laa paa Lur efter „Alke“, og som løste sit Gevær for at bringe den sin dræbende Ladning, idet den brugte Vingerne for at undfly sin altfor visse Død. Ellers kunde man intet se eller høre, som afbrød den stille, hellige Fred, som havde lagt sig over Naturen. Tromsdalstinden skinnede ligt et Ildhav, idet dens snebedække Top blev beskinnet af Solen, saa den saa ud, som om den havde kastet en Purpurkaabe om sig, medens der nede ved Foden af den var grønt, saa De, Hr. Redaktør, kan tro, det var et sjeldent smukt Syn. Folk, som ere fødte her i Nordland, agter ikke stort paa denne Naturskjønhed, som omgiver dem; men anderledes er det med Folk, som kommer søndenfra og indforliver sig med den nordlandske Natur, han kan først beundre og se det i det Lys, som man bør og skal beundre Naturens Herligheder, idet man tillige maa tænke, at Herren Intet har glemt til os, om vi end er sat til at bo paa et Sted, der ligger nordenfor Polarcirkelen.

De sidste Dages Regn, vi har faaet, har fremdrevet Græsvexten i betydelig Grad, saa Markerne nu ere aldeles grønne og allerede bedækkede med en Mængde Blomster, Træerne har og skudt ud sine Blade, saa vi nu kan sige at have fuld Sommer.

De svenske Fiskefartøier paa den norske Kyst synes, ifølge Marstrandsposten, i Aar at gjøre gode Affærer. Under hele Fisket er der jevnlig indløbet Pengebreve til de hjemmeværende Familier, og sidste Onsdag ankom fra Aalesund til Marstrands Postkontor ikke mindre end 29 Pengebreve med 4,500 Rdlr. adresseret til Klædesholmen og Tjørnekalf.

En Mindegave til Goteborgs Komune er paa Forslag af den danske Maler Libert af de ved Kunstnermødet tilstedeværende fremmede Kunstnere besluttet som Udtryk for den udviste Gjæstfrihed. Gaven, der skal opbevares paa Musæet, skal bestaa i et Album, hvortil Enhver skal levere en Haandtegning, og antages at blive færdig til Aarets Udgang. Som norske Medlemmer af Bestyrelsen er for dette Diemed valgt Malerne H. Gude og C. Lorck.

Tyveri en gros. I et Hotel i Hamburg er der fra en Uhrhandler stjaalet et Parti Uhre, hvoraf 168 Gulduhre og 129 Sølvuhre.

Fredsvennerne, tilhørende den franske „Fredsligue“, som for et Par Aar siden gjorde sig saa sorgelig bekjendte for sin Usamdrægtighed i Genfermødet, skulle idag (den 24de ds.) holde et nyt Møde i Paris. Statsøkonomen M. Chevalier er Ordfører.

Til den store Fredskoncert i Boston har Præsidenten, flere af Ministrene, de britiske Gesanter og Fremmede i tusindvis indfundet sig. Denne frygtelige Koncert har rigtig Karakteren af amerikansk Overdrivelse. Paa Programmet staar blandt Andet en Trommesolo, for hvis Skyld man har konstrueret en Tromme af Messing, som maaler 8 Fod i Gjennemsnit, og som paa begge Sider er overtrukket med Skind af af 2 Præmieoxer. Paa Trommen findes — formodentlig for at befordre Harmonien — som Indskrift Grants bekjendte Ord: „Lad os ha' Fred.“

Det første Skridt til Udvidelse af den engelske Kvindes Rettigheder er gjort i det engelske Parlament, idet Hr. Herbert, Grevskabet Kerrys galante Deputerede har indstillet til Bygningsministeren at fjerne det Jerngitter, som vansirer Underhusets Damegalleri, og som i det ikke-officielle Sprog har paadraget det Navnet: Fugleburet.

Om den formodede Fenier Campbell, som ved det før i Dagbladet omtalte Angreb paa Greys Hus, af denne blev saaret ved et Geværskud, fortælles der fra Cork, at han nu er død, idet han lige ind i Døden vægrede sig ved at tilstaa, hvem hans Forbundne og Hjælpere var.

De romerske Statspapirers pludselige Fald har vakt ikke liden Sensation i Udlandet, da det synes at tyde paa nogen nær forestaaende Krise. Sandsynligvis er det Udfaldet af Valgene i Frankrig og Keiserens vaklende Stilling, der har foraarsaget denne Foreteelse.

I Mailand har der atter fundet betydeligere Uroligheder Sted, og Flere, deriblandt mange af høiadelige Familier, ere blevne fængslede.

Ifølge Telegram fra Melbourne er Telegrafledningen fra Tasmanien til Australien nu færdig.

Et Slaveskib med 100 Slaver ombord er blevet opbragt i det stille Hav. Slaverne blev øieblikkelig sat i Frihed, og Skibet, som er en god Prise, blev ført til Sidney i Australien.

Fra Koln. Paa sin Reise til Badet i Ems indtraf i Fredags Aften Prins Oskar der og tog ind i Hotel du Nord.

81,000 Emigranter ere siden den 1ste Januar landede i New York.

Det Sværd, som Fredrik den Store gav Washington og dennes Farveladresse, skreven af ham, frembydes nu til Salg i New York. Eierne forlanger 50,000 Dollars for disse Gjenstande, og hvis de ikke kunne faa dem solgte her i Landet, ville de reise til Europa for at sælge dem der. En Demokrat i Indianapolis maatte nylig pudse en Negers Støvler, da han tabte et med denne indgaaet Væddemaal om Udfaldet af et Valg.

(Fædrl. og Emigr.)

The life of Jefferson Davis er Tittelen paa en Bog, der er skreven af den bekjendte Forfatter Edward Pollard. Man erfarer deraf, hvad maaske ikke tidligere har været den store Flerhed bekjendt, at Opføret var fuldstændig organiseret i Washington flere Maaneder før dets Udbrud. I et af Kapitoliets Værelser pleiede saaledes den revolutionære Junta at holde sine Møder, uden at Præsident Buchanan og hans Kabinet med Undtagelse af Floyd var vidende derom.

Kvindens Rettigheder. (Fædrl. og Emigr.) Vi have flere Gange før meddelt Adskilligt om det Stræv, de amerikanske Kvinder nu i længere Tid have havt, for at tilvinde sig Stemmeret og Deltagelse i det politiske Liv. De amerikanske Damer ville ikke længere være Kvinder og bære Skjørter, de ønske at ombytte Familielivet med Statslivet, Skjørterne med Buxerne og i disse flakke omkring i Landet for at spille politiske Intriger og holde Taler for Folket. For en Uges Tid siden havde disse elskværdige Væsener, som have dannet et Selskab, der gaar under Navn af „The American Equal Rigths Society“, havt sit aarlige Møde i New York. Det var en stor og meget broget Forsamling, der frembød de største Vanskeligheder for dem, som havde det behagelige Hverv at opretholde Orden og Anstændighed. Kvinderne vare meget stærkt repræsenterede, men der var ogsaa nogle Mænd, som ulykkeligvis havde forvildet sig ind i denne Forsamling, blandt Andre den bekjendte sorte Taler Frederik Douglass. Mrs. Elisabeth Cady Stanton, som vi tidligere har havt den Fornøielse at forestille for vore Læsere i Egenskab af Forkjæmper for Kvindestemmerettens Indførelse, præsiderede i Forsamlingen og holdt en lang Aabningstale om Kvindens formentlige Rettigheder. Præsten Stephen C. Forster og Miss B. Anthony indvikledes derefter i en lang Debat med hinanden angaaende Foreningens Finantser. Under denne Debat godtgjorde den smukke Miss paa den mest tilfredsstillende Maade, at det er bare Fjas, naar det i den almindelige Mening antages, at Kvinden er for blødagtig og fin, til at deltage i det roughwork, der paaligger Mændene, men at de tvertimod ere meget godt istand til at gjøre saa megen Støi og Spektakel, at ethvert Møde maa standse. I Debattens Hede blev Pastor Forster afbrudt i sin Argumentation af Miss Anthony med den Bemærkning: „That is false!“ og Ingen gjorde Mine til at standse hende. Men i det Dieblik, Mr. Forster gav hende et mildt Svar og erklærede, „at det skulde glæde ham, om han kunde tro Miss Anthony, men at hendes Paastand ikke var paalidelig“, blev han stødt haardt tilside af den præsiderende Dame Mrs. Stanton og givet den Tilrettevisning, „at naar en Mand kom frem i deres Forsamling og erklærede, at en Dame ikke talte Sandhed, gjorde han sig skyldig i Uorden“. Man kunde maaske være tilbøielig til at tro, at dette kunde være haardt nok; men af den Mening var ikke Doktorinden Elisabeth Blochwell, thi hun tilføiede: „Jeg ønsker at henlede Deres Opmærksomhed paa den Kjendsgjerning, at de tilstedeværende Damer ikke have givet Anledning til denne Scene“. Stakkels Forster! Han havde i det Dieblik en Følelse af, at han helst burde have holdt sig borte. Hvem tør vel formaste sig til at angribe den saa ofte konstaterede kvindelige Ufeilbarhed?

En ung Pige gjør Forsøg paa at dræbe en Mand, fordi denne ikke vilde ægte hende. For en Tid siden blev der i Yardleyville i Pensylvanien gjort tre Forsøg paa at snigmyrde en ung Mand ved Navn Temple, som arbeidede i en Mølle paa dette Sted. Man har nu faaet vide Bevæggrunden til disse Snigmordsforsøg. En Morgenstund for nogle Dage siden fandt en Mr. John Bitting i Newton et Brev under Dørtærskelen i sit Hus, addresseret til Mr. Temple. Brevet var dateret New York den 20de Marts og undertegnet „Viola“ og skrevet af en Dame. Brevskriveren fortalte, at hun en Dag havde en Ridetur i Nærheden af Fairmount Park, Philadelphia, og blev kastet af Sadlen. Temple var i Nærheden og kom hende til Hjælp. Hun blev ved den Anledning dødelig forelsket i denne og tilskrev ham to Breve, hvori hun gjorde ham sin Kjærlighedserklæring og udtalte Ønsket om at gifte ham. Da han imidlertid ikke gjengjældte hendes Kjærlighed og erklærede ikke at ville gifte hende, blev hun fornærmet og vred og fattede Beslutning om at ville dræbe ham, da hun ikke vilde tillade nogen anden Kvinde at ægte ham. Hun leiede derfor 4 Mænd, som skulde dræbe Temple, uden at det dog lykkedes disse. I sit Brev omtaler hun, at hun er rig, er i Besiddelse af en udmærket Opdragelse og nu skal reise til Europa. Hun siger endvidere, at hun nu ikke længere nærer nogen Kjærlighed for ham og ikke ønsker at gifte ham. Temple siger, at han erindrer meget vel, at han kom denne Dame til Hjælp, da hun styrtede af Hesten, og alt hvad han talte med hende var, at han spurgte, om hun var kommen til Skade, men at han, da hun dertil svarede nei, forlod hende. Historien synes noget utrolig, men skal dog ikke desto mindre virkelig være passeret. (Fædrel. og Emigr.)

Efterretningerne fra Australien er meget sørgelige. Der har hersket en lang Tørke, saa næsten alt paa Marken er afsvedet. I Viktoria døs Faarene af Mangel paa Vand i saadan Mængde, at Luften er forpestet i flere Miles Afstand. Børnekopperne raser derhos i Melbourne.

delen hver. Han skal faa Brødet, Poteten og Flesket, men Melken vil jeg have.

I dette Dieblik lød et langt, klagende Skrig gjennem Skjulet. Manden spidsede Øren.

Tuder du ogsaa, din Tiggerunge? Hvad hyler du for?

Gutten vendte sig om; det var tydeligt nok ikke han, der skreg. Han havde Munden fuld.

Graaden standsede ikke.

Manden gik hen til Kufferten.

Det er saaledes Fillebylten, som tuder! Ved Josafats Dal! Ja, det er sandelig Bylten, som giver Hals. Hvoraf kommer det, at Bylten din skriger, du?

Han viklede Sømandstrøien op. Et grædende Barneansigt med aaben Mund kom for Dagen.

Stop, hvem der? raabte Manden. Hvad vil dette sige? Endnu En til. Vil det da aldrig tage Ende? Hvem der? I Gevær! Korporalen ud! Gud bevare mig! Hvad er det, du har med dig, Bandit? Du maa vel kunne se, at hun er tørstig. Ja, hun maa drikke, hun igjen. Prægtigt! Jeg faar ikke engang beholde Melkeskvætten.

Han tog frem fra en af Hylderne noget Linned, en Svamp og en Flaske, idet han stadigt mumlede:

Forbandede Land!

Derpaa tog han den Lille i nærmere Betragtning.

Det er en Pige. Det kunde man høre paa Tuden.

Hun er gjennemvaad, hun ogsaa.

Som han tidligere havde gjort med Gutten, saa rev han nu ogsaa de Pjalter af Pigen, i hvilke hun snare var indknyttet end klædt, og svøbte hende i et grovt, men rent og tørt Stykke Linned. Denne hastige, uømme Omklædning fik den lille Pige til at skrige igjen.

Hvad for en Helvedes Spektakel! sagde Manden.

Læg fra dig den Byld der.

Barnet lagde sin Byrde forsigtig paa Kufferten af Frygt for at forstemme og vække den lille Pige.

Manden vedblev:

Gudbevares, hvor forsigtig du lægger den fra dig. Du kunde ikke være forsigtigere, om det havde været et Helgenskrin. Er du maaske bange for, at dine Pjalter skal tage Skade, din gemene Døgenigt! Hvad gjør du ude paa Gaderne paa denne Tid? Hvem er du? Svar! Dog nei, jeg forbyder dig at svare. Hurtigt! du fryser, varm dig!

Han tog ham ved Skulderne og skjød ham hen til Ilden.

Jeg tror, at du er aldeles gjennemblødet! Forfrossen! Synes du, det er anstændigt at komme ind til Folk paa den Vis? Se saa, faa ud af dig dine raadne Pjalter i en Fart, Slyngel!

Og med den ene Haand sled han med feberagtig Hastighed de usle Pjalter af Barnet, medens han med den anden Haand tog ned fra Spigeren en Mandsskjorte og en Strikketrøie af det Slags, som man endnu i vore Dage kalder „kiss-my-quick“.

Her har du Klæder.

Han greb et uldent Stykke og gned dermed det blændede og halvt afmægtige Barn, som i dette Dieblik af varm Nøgenhed syntes at være i Himmelen. Da han havde gnedet Barnets Lemmer, tørrede han dets Fødder.

Nu, dit Fugleskræmsel, du er jo i god Behold. Jeg var dum nok til at frygte for, at du enten skulde have frosset For- eller Baglabberne af dig. Der bliver ingen Lamhed af for denne Gang. Klæd paa dig igjen!

Barnet tog Skjorten paa sig, og Manden trak Uldtrøien over den.

Nu . . . .

Manden sparkede Skammelen frem, trykkede Gutten ned paa den

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 24de Juni.

Idag indklareredes Galeas „Alida“, Kapt. G. Wiers fra Bremen med en Ladning Stykgods, væsentlig bestaaende af Tobak, Sukker og Riis.

Indklarerede Fartøier den 23de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Emanuel	Meelsen	Stettin	Korn.
Esperance	Arthur	Corsaille	Ballast.
Paketten	Grønbek	Løkken	Korn, Fedev.
Atterdag	Johansen	Veile	Ledig.

Udexpederede Fartøier den 23de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Argo	Olsen	England	Trælast.
Kingleader	Richter	do.	Is.
Marie	Abrahamsen	do.	Trælast.
Marie Josefine	Lepuetre	do.	do.
St. Jørgen	Fredriksen	do.	do.
Ordon	Monrad	do.	do.
2de Søskende	Larsen	do.	do.
Bolette	Erichsen	do.	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er NVlig til Nordlig med overskyet Veir paa Vestkysten. Regn i Kristiansund og Klarveir paa Østlandet. Temperaturen er paa Vestkysten under og østenfor Næsset over Normalstand. Udsigterne ere til NVlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Af Overskuddet fra „Vestmannalagets" Koncert den 17de Mai er 15 Spd. bestemt til Understøttelse for en uformuende Bondesøn, som ønsker at nyde godt af Undervisningen paa en Folkehøiskole. Ansøgninger herom, ledsagede med Skudsmaal og indeholdende Meddelelse om, hvilken Skole der ønskes besøgt, bedes indsendt til Hr. Henrik Krohn i Bergen.

Bergen, i „Vestmannalagets" Bestyrelse den 11te Juni 1869.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

W. A. Wexels. Tre og tyve Taler i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leilighedstaler. Samlede og udgivne ved Fr. Wexelsen. Pris 36 ß, indb. 56 ß.

Nils Lund, Torvet No. 8.

Hos Undertegnede erholdes:

Storegut. Af A. O. Vinje. Pris 18 ß, indb. 36 ß. **Nils Lund.**

Tilsalgs.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Rugfjerdemel og Rugklid

billig hos O. H. S. Fegth, Brogaden.

Sennestene og Bryner

sælges hos O. H. S. Fegth.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige i Dusinvis billig hos O. H. S. Fegth.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Ingeniør Harald Frølich
(Jernbanetorvet 5)
anbefaler af egne Fabrikata:

Mousserende Drikke
fra Mineralvandfabrikken.
(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkarafler
fra Kristiania Sifonfabrik,
og

7/8" **Berg-Patroner**
fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.

Øgestenius Kjos.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

TIL NEW-YORK

fra Kjøbenhavn den 30te Juni **directe** pr. Dampskib **„Fulton"** 1730 Tons, tilhørende **North-American Lloyd.**

NB. Afreise fra Christiania den 27de og 29de Juni.

O. Svenson,
General-Agent for Norge.

Passagerer med Dampsk. **Fulton** ville blive ledsagede af en yngre, velbekjendt Mand fra Gøteborg, der tidligere har tjent som Officer i Unionsarmeen.

Fultons Gjennemsnitstid mellem Kjøbenhavn og New-York er beregnet til 13 Dage, og vil saaledes hele Reisen herfra tilbagelægges paa ca. 14 Dage, hvilket er den hurtigste Befordring, som herfra kan tilbydes. **O. Svenson,**
Kontor: Store Strandgade.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i **S. Amundsen & Co.'s Farvehandel** ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt
} i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: 1/4 Flaske 50 ß, 1/2 Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

For Herrer.

Fine **Uldtrøier, Underbenklæder, Uldsokke, Buxesæler & Natskjorter,** à 54 & 60 ß pr. Stk., m. m. hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker & Gummigaloger i alle No. samt **Paraplujer, Olielærred & Presenninger** til billig Pris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Bomuldslærreder, Bommesi, Twill, Busserul- & Blaatøier samt **Værkener** til Fabrikpris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Fine **Dreiler** til Duge, Servietter og Haandklæder hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Tilleie.

For en Bundtmager

eller en anden Haandværker er en smuk Bekvemmelighed til Gaden tilleie fra Høsten i min Gaard No. 13 i Store Vognmandsgade.

J. H. Bøe.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Butik, Kontor og Familiebekvemmelighed er tilleie i Gaarden No. 34, Hjørnet af Dronningens og Carl-Johansgade ved

C. J. Lie.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

154

og pegede paa Krukken, som dampede paa Arnen. Det, som Gutten saa skimte frem af denne Krukke var atter Himmelen, det vil sige en Potet og Flæsk.

Du er hungrig, spis!

Manden tog frem en tør Brødskorpe og en Jerngaffel og rakte den til Barnet.

Barnet nølede.

Du vil vel maaske, at jeg skal dække op for dig, sagde Manden.

Og han satte Krukken i Guttens Fang.

Slavs i dig.

Hungeren var stærkere end Frygten. Barnet begyndte at spise. Det arme Kræ slugte mere Maden, end det spiste den. Den fortræffelige Lyd af Brød, der blev knust mellem Tænderne, opfyldte Skjulet.

Manden brummede:

Ikke for hurtigt, du glubende Ulv! En saadan Storæder af en Tiggerunge! Sligt udsultet Pak spiser paa en Maade, der kan gjøre et Menneske sygt. Gudskelov jeg ved, hvorledes en Lord spiser. Jeg har seet Hertuger spise, jeg. De spise ikke, deri ligger det Noble. Men drikke, Gud bevares! Naa, dit Vildsvin, prop i dig.

Mangelen paa Ører, der karakteriserer en sulten Mave, gjorde Barnet kun lidet følsom for Grovheden i disse Epiteter, der desuden var mildnet af Barmhjertigheden i Handling, — en fri, men just paa Grund af sin Mangel paa Sandhed, god Oversættelse deraf.

For Øieblikket var Barnet baade døvt og blindt for Alt, uden for disse to Krav, dets to Saligheder, at varme sig og spise.

Ursus vedblev sin Mumlen:

Jeg har seet Kong Jakob i egen Person soupere i the

155

Banqueting House, hvor man beundrer Malerier af den berømte Rubens. Hans Majestæt nød ikke en eneste Mundfuld. Denne Tiggerunge, han slavser i sig, han! Slavse er et Ord, som kommer af Slave. Hvad tænkte jeg vel paa, da jeg begav mig til dette Weymouth, der er syvfoldigt indviet til Underverdenens Guder! Jeg har Intet solgt siden imorges, jeg har holdt Taler til Sneen, jeg har spillet Fløite for Stormen, jeg har ikke faaet en eneste Skilling ind, og paa Kvelden faar jeg Besøg af Fattige. Spis, Satansunge, slug! Vi leve i en Tid, da intet kan maale sig med Snyltegjæstens Frækhed. Gjød dig paa min Bekostning, Tallerkenslikker. Han er mere end udsulten, han er bindegal. Det er ikke Madlyst, det er et Rovdyrs Glubskhed. Maaske er han opfyldt af en eller anden giftig Smitte. Hvem ved? Han har maaske Pesten. Har du Pesten, Skurk? Tænk, om han skulde komme her og smitte Homo! Nei, siger jeg! Væd til du sprækker, din Fantunge, men jeg tillader ikke, at min Ulv dør.

Pokker tage mig, jeg er sulten, jeg ogsaa. Jeg maa sige, at dette her er en mindre heldig Anretning. Jeg har idag arbeidet til langt ud paa Natten. Der gives Tilfælde i Livet, hvor man har Hast. Jeg skulde ikveld til at spise. Jeg er ganske alene, jeg gjør Varme op, jeg har blot en Potet, en Brødskorpe, en Mundbid Flesk og lidt Melk, jeg sætter det ved Ilden for at varme det, og jeg tænker: Godt! Jeg indbilder mig at jeg skal smøre min Kraas. Jo pyt, jo! Just i det Øieblik falder den Krokodil her over mig. Han gjør sig det hjemme her og river Maden ud af Munden paa mig. Nu er mit Spisekammer tomt. Spis, din Hai! Hvor mange Tandrækker har du, din Fraadser, din Ulvunge! Sluge min Mad, din Boaslange! Jeg har arbeidet saa lang Dagen var med tom Mave, tør Strube og skrigende Tarme til langt ud paa Natten, min Belønning er at se Andre spise! Naa, naa Halv

Dagbladet.

No. 144. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 25de Juni 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hverandén Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Schweitzeri.

a) Ost-Schweitzeri.

Det lille føderative Statssamfund ved Alperne har i de sidste Tider ikke havt liden Betydning for os og vore Forholde. Vi behøve bare at minde os selv om de Ord i vort moderne Talesprog, som ved sin Etymologie peger lige paa Tingen, nemlig „Schweitzere" og „Schweitzeri". Denne Indflydelse tog nemlig sin Begyndelse, da man her hjemme fik vide, at der var Folk i Schweitz, som forstod sig langt bedre paa Ysting end vi. Skjønt Veistykket mellem Norge og Alperne jo er temmelig langt, fik vi dog for gode Ord og Betaling vaalidelige Ystere hidop, som kunde bringe det schweitzerske Ostestell i Anvendelse paa Forholdene herhjemme. Selskabet for Norges Vel har taget sig Sagen an, og det synes lykkedes over al Maade. Forholdene ere jo noget anderledes dernede end heroppe, og derfor har vi da ikke faaet istand rigtig „Schweitzerost", men „norsk Schweitzerost"; sat sapienti! —

b) Skole-Schweitzeri.

I en anden, ganske forskjellig Side af vor spirende Udvikling har den schweitzerske Indflydelse for nogle Aar siden begyndt at gjøre sig gjældende. Som bekjendt, har Spørgsmaalet om Skolevæsenets Ordning i temmelig lang Tid hvilet tungt paa Sindene herhjemme. Man vilde søge Erfaring hos vore kultiverede Naboer Verden rundt. Der var Mænd, som ogsaa kom til Schweitz, for det lille Samfund dernede havde ogsaa paa Skolens Omraade vidst at ordne og stelle saadan, at det i Sandhed var værdt at se det. Saavidt jeg ved, har Statsraad Broch og Skolebestyrer Voss givet os Vink om Skolens Ordning dernede. Det er imidlertid indsigtsfulde Mænd begge disse, og deres Meddelelser vil gjøre os Gavn, ligesom de ganske vist har været medvirkende i den nye Skolelov, som Storthinget skal have istandbragt. — Dette var nu i den høiere Skoles Regioner. Men ogsaa længer nede har den schweitzerske Indflydelse begyndt at bane sig Vei. — Læseren maa her følge lidt tilbage. I de sidste 10—15 Aar begyndte, som det vil være bekjendt, mange at tale om vore Lærerskolers slette Ordning. Det kom først og fremst fra Lærerne, og de talte mangen Gang derom i hvasse Ord. Det var et Faktum, som virkede med stor Sorg paa Folket og med Skade paa Folkeopdragelsen, og man gav Seminarierne og Seminarlærerne Skylden; Kjendsgjerningen var den, at Bondegutterne, som havde faaet sin Examen ved Seminarierne, vare befyndelige fremfor andre Mennesker; de snakkede t. Ex. el halvt Ord paa Dansk, efter det de havde lært ved Skolen, og det andre halve paa Norsk efter det, de havde lært af Mor og Far, — at der ogsaa var meget af Halvhed i Sindet, saaledes at de ikke bleve likte i Hjembygden, hvor Barndomsvenner og Slægt ikke vilde kjendes ved dem, og at de bleve havt til Nar, naar de kom blandt Seminarlærernes egne Slægtninge og andre fine Folk. Saa sagde man idetmindste. Det var virkelig en Ulykke, som hvilede over Seminaristerne og dermed over Skolen og Folket. Der skulde da foretages en Forbedring fra Grunden af. En Stund var man i Tvivl, om man havde en dygtig Mand til dette Hverv; det saa alle, at Sagen var vanskelig, svært „vanskelig, og der skulde Kraft og Mod til at sætte Skuldrene ind under. Da var det, at Lærer ved Askers Seminar, Nils Hertzberg, indgav Ansøgning om Reisestipendium med et lignende Maal for Øie. „Ich weiß, wie man den Geist des Volks versöhnt." Somren 1866 fik Hr. Hertzberg af Statskassen 600 Spd. for at sætte sig ind i Lærerskolers Ordning i fremmede Lande. — Kort at fortælle: han drog til Schweitz, besøgte lidt Tyskland og Dannark, kom endelig hjem efter 8 Maaneders Fravær, og indkom til Undervisningsministeriet med sin Indberetning, som først blev trykt i „Universitets- og Skole-Annalerne", dernæst udgivet særskilt, og endelig har Hr. Hertzberg fra Nyaar af udgivet et Skoleblad, som væsentlig har bestaaet af nye Beretninger om den store Schweitzer-Reise. For dem, som i Fremtiden maatte komme til at studere denne Side af Schweitzeriets Historie hertillands, vil da sagtens ikke mangle Kilder. — Med Hensyn til Seminarierne skulde da naturligvis de ved Reisen vundne Erfaringer bringes i Anvendelse. En ny Plan blev ifjorsommer udarbeidet og er bleven offentliggjort som Storthingsdokument. Det er et min Mening at tale om dette Stell. Kun vil jeg berette, at Skolemestrene, som før havde taget saa alvorlig tilorde angaaende det gamle Seminar-Væsen, nu ogsaa har plukket lidt i den ny Ordning, og den Mening, som er raadende desangaaende, synes at kunne udtrykkes med Digterens Ord:

„Und wenn wir uns am Ende niedersetzen, quillt innerlich doch keine neue Kraft".

Det var Kristiania Lærerforening, som i en gjennemgaaende og moden Kritik blottede de væsentlige Mangler ved den ny Ordning af Lærerskolerne; det Grundonde, som fæstede ved det Gamle, var aldeles ikke taget bort, men kun indklædt under forandrede og mere urimelige Former; Forandringer var der nok af, store Forandringer; men disse bestod som oftest bare i, at udenlandske Skikke var førte ind, uden at være modificerede efter vore særegne Forholde, og saaledes maatte det være langt bedre at beholde det gamle Slette for det nye Slettere. — Denne Kritik, som stod at læse i Aftenbl. strax efter Jul, vil jeg anbefale alle Skolens Venner til omhyggelig Eftertanke. Ogsaa i Storthinget blev det paatænkte Stell gjort til Gjenstand for Udtalelser, som røbede noget andet end Velvillie. Man tør da vel haabe, at den Art af Schweitzeri ikke vil vinde synderlig Trivsel. Et synes i ethvert Fald vist, at skal den ny Ordning gjennemføres, vil det være til Skade for Seminaristerne og derved tillige for Skolen og derved tillige for Folkeopdragelsen og Folket. For det kan med Tryghed siges, at den ny Plan er ufolkelig i sin dybeste Grund, og faar vi os ikke en Ordning, som tager det kjærligste Hensyn til vor Aandsvæxt og betydelige folkelige Fremgang, siden Knud Gislesen ordnede Seminar-Væsenet, og som med et praktisk Blik ser hen til Folkets virkelige Krav, da tænker jeg, vi Alle maa være enig med Kristiania Lærerforening: lad os faa beholde det Gamle for noget endnu Værre.

c) Sprog-Schweitzeri.

Jeg vender mig fra den Art af Schweitzeri til en anden Side af Hr. Hertzbergs Virken. Det vil erindres af de Folk, som har læst hans „Indberetning", at den bringer en Slutningsbemærkning af et ganske eget Slags. Man studser ved den ganske private og paatrængende Natur, som klæber derved. I disse Slutningsbemærkninger appliceres de indhøstede Erfaringer ligefrem paa, hvad vort er, og under Forudsætning af, at schweitzerske og norske Forholde er congruente, gaar det rask væk: saa skal det være, saa skal det være, for saadan er det i Schweitz. Og den følgende Bevægelse faar sin Karakteristik. Det heder Pag. 234: „— — — Men dertil kræves, at Seminarlæreren selv har baade Kjendskab og Kjærlighed til det Hjemlige, uden at han naturligvis derfor behøver at henfalde til et indskrænket og fanatisk Maalstrævs Ensidigheder og Vildfarelser".

Denne Kraftytring slutter sig til Reiseberetningens Pag. 65, hvor han fortæller, at Tyskerne i Schweitz med stor Aarvaagenhed agter paa, at Folkeskolen tager det kjærligste Hensyn til Dialekten hos Børnene; naar Smaabørnene kommer ind paa Skolen, maa „Lærerens Meddelelse og Samtale udelukkende ske paa Barnets eget Maalføre"; dette bliver udtrykkelig forlangt af Folket; men ligesaa bestemt fordres det, at Læreren skal føre Barnet ind i det tyske Skriftsprog. I det er Lærebøger og Læsebøger affattede — paa nogle Afsnit Schweitzertysk nær. Og for at Læreren kan blive dygtig til at virke paa denne Maade, har Seminarierne faaet en slig Ordning, at Eleverne der sættes istand til at vinde Kjendskab og Kjærlighed til Dialekterne. — I No. 7 af sit Blad har Hr. Hertzberg lavet den samme Suppe om igjen: om Hjemmetyst og Skrifttysk, om Lærernes Pligt at lære Børnene at elske og bruge Dialekten som Skrifttysken. — Hr. Hertzberg har altsaa ikke i Schweitz fundet en lignende Bevægelse, som den vi kjender under Navnet „Maalsag", „Maalstræv", — noget som er let forklarligt —; følgelig maa denne Bevægelse hos os være absurd, fanatisk Ensidighed og Vildfarelse. Her er Schweitzeriet fuld Gang, det er Sprog-Schweitzeriet.

Enhver, som bliver vidende om de schweitzerske Tyskeres nidkjære Omhu for Folkeskolens Gjerning, maa sagtens gjennemstrømmes af den varmeste Beundring og Glæde. Vi ønsker dem af ganske Hjerte til Lykke med deres alvorlige Virken for at knytte den opvoxende Slægt inderlig fast til Hjembygderne. De viser sig derved kun som værdige Efterfølgere af de store Fædre, som stod ved Rütli, Morgarten og Sempach. Og dersom ikke bevidste og ubevidste, udtalte og u-udtalte Ønsker og Bønner herhjemme Aarti efter Aarti var blevne holdte udenfor Styrelsens Porte, da skulde vi her føiet et pium desiderium til vor Beundring: Gid ogsaa vore Seminarlærere eiede Evne, Alvor og Kjærlighed til at uddanne saadanne Lærere for Norges Ungdom, som ved Udtrædelsen af Lærerskolen kunde besidde den Personlighedens Dygtighed at meddele sig til Børnene og samtale med de Smaa „udelukkende paa Barnets eget Maalføre". Eller gid vi dog havde en Folkeopinion, som forlangte det! — Da vilde en vigtig Grundsten været nedlagt, hvorpaa en sund Folkeopdragelse kunde bygges og livskraftigere Aandsspirer værnes og fredes. Bare nu Hr. Hertzberg kunde faa gjennemgløde sine Standsbrødres Hjerter med en kraftig og alvorlig Kjærlighed til de norske Dialekter! Men ak, de Seminarlærere er en uomslaaren Slægt, naar det gjælder Folkesproget, for de er „selvstændige Mænd", maa vide. Vestigia terrent. Det er vistnok en glædelig Iver, hvormed Hr. Hertzberg synes at tage i Vei af Interesse for Dialekterne; selv de saakaldte „Maalstrævere", hvis Sag Hr. H. med saadan Varme forfægter, har ikke faret slig frem, saavidt jeg har kunnet iagttage; men desuagtet mener jeg, at vi ikke maa haabe noget andet godt af denne Virken end noget tyndt Snak. Thi til den Gjerning kræves andet end en Haandfuld Begeistring og Iver. Der maa Klarhed og Villiefasthed til. — Ret som Hr. H. staar ligeoverfor denne vigtige Sag om at Seminariernes Lærere maa være gjennemtrængte af Kjærlighed til Dialekterne, skynder han sig som den Stundesløse over til den lynende Notits om „det fanatiske Maalstrævs Ensidigheder og Vildfarelser." Ubi nam gentium? Ja, hvor er vi nu? Hvorledes skal vi opfatte denne Sats af en Mand, som nylig med saadan Iver talte Folkesprogets Sag? I Førstningen troede jeg: jo, det er klart han vil slynge Ironiens Svøbe over Organerne for den norskfiendtlige Retning herhjemme; men strax efter faldt det mig ind, at han var altfor blid til at bruge den Slags Ris, og ved at eftertænke, hvad „Indberetningen" melder om Schweitztysk og Skrifttysk, gik det op, at det var Seminarbestyrerens Mening at skræmme de Folk, som ønske et norsk Bogsprog.

Det er let mærkeligt, at den Lærdom, som Hr. Hertzberg tror vil være gavnligst for de norske Seminarier, er den Flid, som anvendes af Seminarier og Folkeskoler i Schweitz, for at Tyskerne der kan føres ind i det tyske Bogsprog. Han ligesom gaar paa Naale for at komme bort fra den ulige vigtigere om Dialekterne, som ogsaa unegtelig Folket og Lovgivningen har lagt den største Vægt paa, og over til Schweitzernes Arbeide for Bogmaalet. Og nu kommer Analogien eller Schweitzeriet: Ligesom der i Schweitz er Dialekter og Bogsprog, saaledes er der i Norge Dialekter og Bogsprog: altsaa bør det være den norske Seminarlærers og Folkeskolelærers Nygave at sørge for, at det norske Folk bliver grundig indforlivet i det Tungemaal, som for Tiden almindelig kaldes „Bogsproget". Melk i Schweitz, Melk i Norge; samme Ystemaade i Schweitz som i Norge, se, det giver Schweitzerost i Schweitz og norsk Schweitzerost i Norge. O tempora, o mores!

Det er en tung smertelig Erfaring, at en Mand, der i Egenskab af Læreres Lærer og Bladudgiver har betydelig Indflydelse paa vore Skoleforholde, virkelig griber til falske Analogier for at begrunde Tendentser, som i lange Tider har virket dræbende paa Folkelivet. Sandheden er jo simpelthen den, at Sprogforholdene i Schweitz ere grundforskjellige fra Sprogforholdene i Norge. I den tyske Del af Schweitz, hvorfra Hr. Hertzberg henter sine Analogier, bor Tyskere, som taler tyske Dialekter og bruger tysk Bogsprog; i Norge bor Nordmænd, som for den allerstørste Del taler norske Dialekter og benytter dansk Bogsprog.

Hvis Seminarbestyreren har fulgt Udviklingen i det Sidste, tør han kanske være enig i, at det angivne Forhold mellem de norske Dialekter og „Bogsproget„ ikke behøver Bevis mere. For dem, som maatte ønske noget i saa Maade, henviser jeg til de nylig af det norske Samlag udgivne „Minningar fraa Maalstriden." At Dialekterne hører ind under et Normalsprog, som er aldeles væsentlig forskjelligt fra det danske Bogsprog, maa nu ansees at være gaaet ind i den almindelige Bevidsthed. — Det vil erindres, at da „Morgenbladet"s gamle, velbekjendte Kritiker ifjor stred med en af Udgiverne af den nye Læsebog, om den der anvendte Retskrivning, kom Talen ogsaa ind paa Flertalsformerne i Verberne. „Morgenblads-Manden" mente, at Bibeholdelsen af Flertalsformen støttedes derved, at flere af vore Dialekter havde udprægede Flertalsendelser. Hertil svarede Hr. Eriksen, at dette nok var en usikker Støtte, for de norske Dialekter havde intet at gjøre med Sproget i Læsebogen — „Bogsproget". Paa dette Punkt havde Hr. Eriksens Modstander intet Svar, og naar den Mand tier, saa tænker jeg alle fornuftige Folk tier. (Forts.)

Kabelsagen.

Til Dagbladets Redaktion.

Da det i Dagbladet for iforgaars indtagne Referat af det i det norskskotske Kabelselskabs sidste Generalforsamling Passerede, hvad Bladets Gjengivelse af min Optræden angaar, ikke blot er ufuldstændig, men ogsaa vildledende, tillader jeg mig at anmode Redaktionen om til Berigtigelse at optage Nedenstaaende, dels ordrette dels efter Notitser og Hukommelsen nedskrevne Referat af mine Udtalelser:

Forinden jeg gik over til det Forslag, som idag forelaa, vilde jeg i Anledning af Hr. Heftys Forklaring, at han havde hørt, at der i disse Dage var omdelt et Skrift, som gav sig ud for at behandle Kabelsagens Historie, først og fremst meddele et Faktum, som jeg troede var uden Sidestykke. Hr. Heftye havde nemlig tilbagesendt det Exemplar af Bogen, som jeg oversendte ham uden at ville læse det. Hr. Heftye angreb mig under Mødet den 28de September f. A., medens jeg var fraværende, for de Oplysninger, jeg da sendte hjem. Hr. Heftye afviser altsaa ved Tilbagesendelsen af mit Forsvarsskrift enhver Kritik og Belysning af et offentligt Anliggende — en Kritik, som for Alt, hvad Hr. Heftye kunde vide, kunde være baade human og berettiget.

Dernæst skulde jeg gjøre den Bemærkning, at det vistnok var i Harmoni med, hvad Direktionen tidligere havde gjort, at den først idag paa selve Mødet meddelér Aktstykker, som kunde have været omsendte for lang Tid siden. Meningen var naturligvis, at man skulde overrumples og ikke have Anledning til i Forveien at sætte sig ind i Sagen. — Saavidt jeg i Øieblikket havde kunnet sætte mig ind i den saaledes fremlagte Korrespondance med Hr. Scudamore, som skulde konstatere Rigtigheden af Alt, hvad Hr. Heftye har sagt og gjort, skulde jeg fremhæve, at Hr. Scudamore hverken benegtede eller bejaede Hr. Heftyes mange Urigtigheder. Hvad Anvendelsen af India Rubber til Kablen angik, saa svarede han jo aldeles bestemt ved Henvisning til mit Brev, at han ingensomhelst Mening havde udtalt herom, og hvad angik Hr. Scudamoras Besvarelse af Hr. Heftyes Spørgsmaal, om Electric havde havt Ret til at indgaa nogen Kontrakt med os paa den ene eller den anden Tid, er den ogsaa meget forbeholden og ubestemt, han siger nemlig, „at, medens Telegrafakten endnu var for i Parliamentet, var efter min Mening the Electric and International Telegraph Co.

moralsk bundet, om ikke legalt til ikke at afslutte noget Arrangement, hvilket, om afsluttet, vilde forpligte dette Departement, uden først at erholde Generalpostmesterens Samtykke". Men efterat Billen var gaaet igjennem i Parliamentet var Hr. Scudamores Stilling til Sagen og Magt derover indskrænket ved Akten, og dens Klausul 6 udtalte ved Ord saa tydelige, som de kunde være, at alle Overenskomster, som var gjorte, kunde blive gjorte eller fuldførte, skulde være bindende for Generalpostmesteren.

Forøvrigt var det min bestemte Formening, at nogen Beslutning her idag aldrig kunde tvinge protesterende eller ikkemødende Aktieeiere til at sælge sine Aktier. Statuterne indeholdt nemlig Intet om Selskabets Opløsning eller Salg af dets Aktier. At man paa Basis af § 9, som kun omhandler Forandring af Statuterne, kunde opløse hele Selskabet, troede jeg ikke.

For Direktionen kunde det muligens være behageligt at komme bort fra Følgerne af dens egne Gjerninger, derved at det Hele overdroges Danskerne, men det kunde dog hænde, at de norske Aktieeiere havde en anden Mening om den Maade, hvorpaa deres Interesser bedst pleiedes. Det hele Foretagende er kommen istand i den Forudsætning, at Bestyrelsen af dets Anliggender skal ske ved en norsk Direktion med Sæde i Kristiania. At den Direktion, vi nu have, skulde arbeide for at blive kvit Kabelen, er en ganske besynderlig Ting, naar man betænker, at Direktionen stadig har paastaaet, at Stillingen er ligesaa god som nogensomhelst Stilling. Direktionen skulde man derfor tro maatte være den sidste til at ønske den hele Affære i Udlændingers Hænder, medmindre det var forat komme fra dens egne Gjerninger.

Overdragelsen til Danskerne er enstydende med Selskabets Opløsning. Men en saadan Opløsning paa en Tid, da Selskabet netop skulde træde i Virksomhed, er en høist besynderlig Ting. Havde man ingen Kabel kunnet faa, saa havde Selskabet gaaet overstyr af sig selv. Nu derimod have vi en Kabel. Er denne Kabel saa ønskelig for Danskerne, hvad deres Forhold fra Kabeltankens Fødsel til denne Stund noksom viser, saa maa den ogsaa være ønskelig for os. Jeg kan ikke forstaa den Tankegang, ifølge hvilken man skal give bort, hvad vi med saa megen Møie have søgt at faa istand, — hvad vi for en Del iallefald kunne indrette efter, hvad vore egne norske Interesser byder. Anderledes derimod, naar vi afstaa Kabelen til det store Nordiske Selskab, da skal Taxter og Alt indrettes efter et stort System; der spørges ikke netop om, hvad der gavner os, det lille Norge, men hvad der huer udenlandske Aktieeiere mest.

Vi skulle overdrage vor Kabel; norske Interesser skulle tilsidesættes forat hjælpe Hr. Tietgen til at tjene Penge. Denne Kabel, som det ogsaa af Direktionen har været fremholdt, var saa udmærket stillet, — og som Hr. Heftye i sit idag oplæste Brev til Hr. Scudamore ikke noksom kan rose, „hvis Værdi i Krigstilfælde ikke vil kunne sættes for høit."

Hvad der har været fremhævet om, at vi maa bøie os for de store Verdensinteresser, og at disse skulde kræve Opgivelsen af vort Selskabs Selvstændighed, er lutter Fraser. De ere af samme Surdeig, som det tekniske Udtryk at „kaste over", der lod til at have saadan overbevisende Magt i Mødet den 28de September, og som var Noget, der kun skulde lade sig gjøre, naar vi gav de Danske en overveiende Del af vore Indtægter. Man vil forstaa, at det for Telegraferingens Skyld er ligegyldigt, hvem der eier den norske eller den dansk-engelske Kabel, og at man „kaster" lige let „over", enten de eies af Norge eller Danmark. Telegraferingen besørges nemlig i Norge og Danmark af de respektive Statstelegrafer og i Storbritannien af det private Kompagni eller af Regjeringen, hvis den faar Linierne. Benyttelsen af og Vilkaarene for Brugen af den undersøiske Ledning mellem Jylland og Norge er ikke afhængig af det store nordiske Selskabs Forgodtbefindende, men er bestemt ved den erholdte Koncession. Depescherne ville saaledes ikke lettere „kastes over" om vor Kabel gaar over til det store Nordiske eller ikke, med mindre Etatsraaden ogsaa kunde opnaa, at de nødvendige norske, danske og engelske Telegraflinier amalgameres eller opsluges af det store Nordiske.

Spørgsmaalet er ikke om Aktierne eies udelukkende af Norske eller for en Del af Norske eller udelukkende af Fremmede, men om hvor Bestyrelsen skal være, om den skal være norsk eller i Hænderne paa Udlændinge. At det skulde være ligegyldigt for de norske almene Interesser enten Kabelen styres her i Norge eller ikke, har tidligere ikke været den herskende Opfatning her. Jeg vil henvise til, hvad Dr. Broch siger i den Artikel, som blev offentliggjort i Morgenbladet, dengang Forslaget om vor Kabel første Gang her blev bragt paa Bane: „Det maa næsten antages unødvendigt at paavise den store Nytte saavel for Norge som for Sverige af et saadant Anlæg. Disse Landes Beliggenhed i Enden af de europæiske Staters Række gjør det meget vanskeligt for dem i Alt, hvad der angaar Telegraf- og Postforbindelser at erholde nogenlunde gunstige Vilkaar. Ved med Hensyn til Telegrafen at kunne byde over den nordligste Forbindelseslinie, vilde vi sættes istand til at tilbyde andre Lande Fordele, og til Gjengjæld af disse fordre tilsvarende Koncessioner."

Telegrafdirektør Nielsen siger i sin Indstilling i Anledning Opførelsen af en Traad til den svenske Grændse paa hans Budget for Storthinget 1865—66: „Staten har særlig Interesse af, at denne direkte Forbindelse med England kommer istand, hvorved vi, uafhængige af kontinentale Forstyrrelser, beherske en Vei til det for de forenede Riger vigtigste Land baade i politisk og merkantil Henseende, ligesom det heller ikke bør lades upaaagtet, at vor Stilling i det europæiske Telegrafnet vil stille sig ganske anderledes fordelagtig, naar vi beherske en Strækning af en af de store Verdensveie, som denne Linie ved sin heldige Retning vil indtage, idet den bliver Forbindelsesled mellem Rusland med sine Linier til Kina og Indien paa den ene Side og Storbritanien paa den anden".

Man har sagt, at baade Sverige og Norge vilde faa store Fordele gjennem en forøget Transit ved Overgivelsen af vort Selskab til det store Nordiske. Hvad Sverige angaar, saa maatte det vel være saa temmelig sikkert paa at faa den Transit, som kommer fra eller skulde gaa over Ålandskabelen, men at det skulde være enten i Sveriges eller i Norges Interesse, at begge Forbindelser med England vare i Hænderne paa et monopoliseret fremmed Selskab er mer, end jeg kan fatte. Hvad den forøgede Transit angaar, som den norske Statstelegraf vilde erholde, saa maatte man Intet have lært af den Erfaring, som er høstet gjennem de Aar, Kabelsagen havde været fore, naar man kunde tro, at vi af det danske Selskab vilde faa en eneste Depeche mer end det var nødt til at give os. (Forts.)

Kristiania, den 25de Juni 1869.

Det nu sluttede Storthing har bebudet en ny politisk Tidsalder for dette Land. Uagtet der er flere og store Skaar*) i det Værk, som Thinget har fuldbragt, saa er det dog nu klart for hvert usvækket Øie, at vi er seget en god Mon ud af det gamle Dødvand og fremad til at blive et Folk. Valgene saavelsom Thingets Beslutninger vise en politisk Myndighed, som ikke saa let kan glide os af Hænderne; thi Folket har nu faaet Magten, og det skal kun Fasthed og Forstand til at bruge den, forat dette Storthings Politik ikke skal blive et Møisommelighedens Arbeide — et spilt Værk — uden Velsignelsens Frugter. Vi have begyndt mere og mere at gjøre de samme Fordringer gjældende baade til os selv og ligeoverfor Fremmede, som andre Folk, der ere mere vante til at være „— næst Gud — Skipper paa sit forende Fartøi", forlængst have anseet det som en Selvfølge at stille.

Og det norske Folk vil nu holde frem, som det har stevnet. Det vil ved de fremtidige Valg vide at stille høiere Fordringer til sine offentlige Mænds Fædrelandssind, Frihedsfølelse og Uafhængighedssaand. Det er et Styrelsessæt, mere uafhængigt af private og halvprivate Hensyn og Underhaands-Indflydelser, og repræsenteret af uafhængige Mænd, vi nu med sikre Skridt vandre frem imod. Embedsfogeriet og de dermed forbundne Fristelser til at affærdige vor Selvstændigheds- og Selvbestemmelses-Interesser paa Pilatus's Vis, for ikke at sige noget Værre, vil mere og mere ligesom i Amerika og de andre større og friere Samfund vise sig som en underordnet og uregelmæssig Indflydelse, istedetfor at være noget Regelmæssigt og Overveiende. Med aarlige Storthing vil den bureaukratiske Styrelse, Sammenblandingen af det Admistrative og det Politiske være forbi. Dobbelt tvetydig som Embedsmandens Stilling bliver i et Land, hvor Administrationen fra Toppen af indrettes til Redskab for vore Institutioners Indordning i et unionelt Helstatsystem (— man tænke f. Ex. paa den bedrøvelige Artillerikommission —) vil man, naar man husker Embedsstandens Taushed i Unionssagen og i sin Tid dens Stemmegivning i Indkommanderingssagen m. fl. Sager, af fuldt Hjerte maatte lykønske vort Folk til den Fremtid, der er indviet ved Valgene til det nys sluttede Storthing og ved dette Storthings Holdning og Værk.

Idet vi skulle gaa over til at give et Tilbageblik paa det afsluttede Storthing, foranlediges vi til først at opkaste det Spørgsmaal: Hvad var det man stærkest holdt sig for Øie under Valgene ifjor? Det var som bekjendt for en stor Del Sparsomhed. Men man har tildels ikke i dette Program rigtig kunnet finde den tilstrækkelige Forklaring til det paafølgende Storthings Holdning; man har nemlig overseet, hvorledes Sparsommelighedens Gjennemførelse i alle Retninger af Statsstyrelsen paa Grund af dennes eiendommelige Former vilde komme til at øve sin Virkning i alle Blodkar, Nerver og Organer i Statslegemet. Men det maa ogsaa indrømmes, at Aareladningen ikke var det eneste Middel, man tænkte sig for at gjenvinde Sundheden; der maatte ogsaa følge en styrkende Kur ved Siden af eller ovenpaa. Og disse Midler kunde ikke være vanskelige at angive, naar Sygdomsformerne laa saa klart for Dagen, som de her gjorde. Vi tro ikke at sige formeget, naar vi sige, at det begyndende Storthings Holdning og Politik ved dets Sammentræden ifjorhøst i sine Grundtræk var temmelig gjennemskueligt, og ialfald strax blev det ved de Forslag, som dels hvilede fra forrige Storthing og dels indbragtes i de første Dage af dets Samvær; hvad der i Løbet af Vinteren er skeet, er ikke skeet pludselig og udenfor Tingenes Gang som ved noget Mirakel eller som noget Uforudseeligt, skjønt Mange havde trukket Nathuen saa langt nedover Øine og Øren, at de Intet saa, og det synes endnu, som om Nogle blunde i samme søde Søvn som ifjorhøst.

Vi tro saaledes, at det kan være rigtigst i vort Tilbageblik at begynde med en Undersøgelse af Storhingets Sparsommelighed, idet som sagt største Delen af Vælgerne stillede Fordringerne skarpest her, og det var desuden ogsaa dette Vaaben, som bed bedst under mange af de store Debatter i Thinget, ikke bare i de rene Budgetsager, der dog ogsaa ofte førte de største Grundsætninger i sit Skjød, f. Ex. Sagen angaaende Udgifterne til Konsulatvæsenet og Diplomatiet, Veibudgettet, Jernbanesagen osv.; men ogsaa ved Spørgsmaalet om aarlige Storthing og i mange andre Lovgivningssager var Sparsommelighed i Brugen af Skatteydernes Penge, og Skattebyrdernes Lettelse i det Hele taget, en af de Grunde, som med største Alvor og Held bleve gjort gjældende. Den billigste Styrelse vil altid ogsaa synes de Fleste at være den bedste; og den billigste viser sig hos os at være den, hvor Folkets Selvstyrelse er størst, og hvor det med andre Ord har den letteste Adgang til selv at have Haand i Hanke med. Det vil fra dette Standpunkt sees, at Storthingets Beskatnings- og Bevilgningsmyndighed ligesom i sin Tid det engelske Underhus's power of purse (Magten over Pengepungen) er bleven et af de væsentligste Midler til Gjennemførelsen af Frihedens og Selvstyrelsens Grundsætninger. Og desuden er det saa, at vort Folks praktiske Sands altid vil have det Spørgsmaal liggende nærmest, naar man sysselsætter sig med Reformer i en eller anden Retning: „Hvad Lettelse ville vi faa i vore Byrder derved?" Man maa indrømme, at det er overmaade sundt engang imellem saaledes med Liv og Sjæl at dukkes ned i „Bondens grove Realisme", som ikke skal forverles med Filisteragtigheden; denne sidste har ialfald hos os ikke været mere og vil neppe kunne blive mere fremtrædende end den har været i den forudliggende bureaukratiske Styrelsesperiode. Som J. Sverdrup ogsaa stærkt fremhævede i Debatterne om Jernbanesagen, bærer vort Budget endnu altformeget Spor af, hvem der hidtil har havt Magten i dette Land; det var, mente han, endnu mangen en Post at stryge der, naar der kom Mænd tilrors, som kjendte Folkets Trang, respekterte dets Meninger, forstod dets Længsler, opsporede dets Veie, og i alle Retninger søgte dets Vel. Og ligeoverfor den Indvending, at Formindskelse i Statsudgifterne vilde være jevngodt med en Tilbagegang i Civilisation og en Indførelse af et jammerligt Husmandsstel, hvorunder Samfundslivet vilde vantrives, gjøres der med Rette den Indvending, at sygelige overspendte Forestillinger om vore Evner til at holde en udvortes Prunk vilde være det mest ødelæggende af Alt. Veien til Fremgang ligger dog altid gjennem Erkjendelsen af de virkelige forhaandenværende Kjendsgjerninger, og i at bygge paa det naturlige Grundlag. Og en Kjendsgjerning var det og er det, at Landets økonomiske Tilstand for Tiden er mindre end god; derfor var Leiligheden ogsaa nu netop til at lægge Kursen om, og styre i en mere heldbringende politisk Retning end før.

Men hvorledes forholdt Regjeringen sig ligeoverfor denne Bevægelse og den Politik, som udgik deraf? Den begyndte som bekjendt med at forelægge Storthinget et Statsbudget større end noget tidligere. Rigtignok havde den ogsaa opgjort et Indtægtsbudget, hvorefter vi skulde være istand til at bestride de opførte Udgifter. Men uheldigvis hvilede dette paa de mest vilkaarlige og vrange Forestillinger om Landets økonomiske Evne og paa den mest hensynsløse Tilsidesættelse af den almindelige Menings Dom. Regjeringen var fortsynet nok til under dens Parties Skrig mod „Jaabækianismen" at ville gjøre Folkepartiet den trodsigste Modstand, uden at betænke sin Uberettigelse dertil og sin ynkelige Mangel paa egne Kræfter og paa Tillid hos et Folk, hvis dyrebareste Interesser den havde vist sig saa vanmægtig til at varetage i saa mange Retninger og navnlig ligeoverfor Sverige.

Vi skulle imorgen som en Begyndelse til det lovede Tilbageblik over dette Storthings Virksomhed levere en samlet Opgave over de Besparelser, Storthinget har gjort i det forelagte Budget. Og man vil da se, at Storthinget hellerikke har skuffet det Haab, som ved dets Sammentræden sattes til det, uagtet dets Opgave har været dobbelt vanskelig paa Grund af de mange og store extraordinære Bevillinger, Regjeringen har forlangt, og som tildels var af saadan Beskaffenhed, at Storthinget ikke ganske kunde lade være at gaa ind paa dem.

Udlandet. Af de under Urolighederne i Paris fængslede Personer ere ifølge det officielle Blad allerede henved 500, deriblandt alle de arresterede Journalister, løsladte. Af dem, der endnu ere i Fængsel, ville knapt 100 blive stillede for Retten, men blandt dem findes Ingen af Betydning. Blandt de Saarede skal der være flere Betjente af det hemmelige Politi, der havde blandet sig mellem Mængden.

I Anledning af, at den Deputerede Cantero i Kortesmødet den 12te haanede Regjeringen, fordi den ikke endnu havde kunnet opdrive en Thronkandidat, svarede Prim: „Vi have ingen Konge, fordi Don Ferdinand har afslaaet vort Tilbud, men vi ville vedblive at søge om en Kandidat til Thronen, og vi ville finde en, eller rettere sagt, vi have allerede fundet en. Vide De, mine Herrer, hvorfor vi endnu ikke have forestillet ham for Dem? Fordi det under de urolige Tilstande, hvorunder vi leve, er vanskeligt for Nogen at beslutte sig til at regjere i Spanien. Men denne Tilstand vil ophøre under Regentskabet, og naar Roligheden er vendt tilbage i Landet, er jeg vis paa, at ikke En, men Flere ville beile til Spaniens Krone. Da er Dieblikket kommet til, at Spørgsmaalet kan faa sin naturlige Løsning".

Chefen for Keiser Napoleons Kabinet, Senator Konti har i disse Dage begivet sig til Florents, og alle de Rygter, som opstod i Anledning af Efterretningerne om General Fleurys Mission, ere paa Grund heraf vendte tilbage. Journal officiel erklærer imidlertid, at Kontis Reise ikke har Noget med Politiken at gjøre.

Times's Korrespondent i Berlin meddeler: Den luxemborgske Regjering vedbliver at demolere de Forter, som vende ud til det franske Territorium, men lader dem paa den tyske Side staa urørte. Det herværende Kabinet har givet en halvofficiel Advarsel, men der er ingen Notits taget deraf".

Ismail Pascha af Ægypten er hverken i Florents, Wien, Berlin eller Paris bleven modtagen som en uafhængig Souveræn, og man indrettede med stor Omhu Ceremoniellet saaledes, at dette traadte ret tydelig for Dagen. Grunden hertil maa ifølge Times især tilskrives den tyrkiske Regjering, som har lagt den største Betydning i, at dens mægtige Vasal ikke optraadte ved de europæiske Hoffer som souveræn Hersker over Ægypten. Den har sørget for, at han har en Forløber, som bebuder hans Ankomst til de europæiske Hovedstæder og belærer de forskjellige Hoffer om hans virkelige Rang, og til denne eiendommelige Mission har den valgt hans egen Broder, Mustapha Fazyl Pascha. Den nye Arvelov, hvorved Thronen gaar i Arv fra Fader til Søn, har berøvet Mustapha Pascha Udsigten til at blive Hersker over Ægypten, og denne Skuffelse har været stærkere end Broderkjærligheden. Tyrkiet har benyttet sig heraf til at vinde Mustapha Pascha for sin Opfattelse, og han udfører sin Mission med den største Samvittighedsfuldhed. Hvad Hensigten med Vicekongens Rundreise i Europa angaar, da vil han dels bevæge Magterne til at indgaa en Overenskomst om, at Suezkanalen i Krigstilfælde skal være lukket for Krigsskibe, dels opfordre dem til at samtykke i, at deres Undersaatter for Fremtiden stilles under de ægyptiske Domstole. Den tyrkiske Regjering har for sit Vedkommende ogsaa gjort den sidstnævnte Fordring, og man siger, at Vicekongen tillige taler Portens Sag. Med Hensyn til Suezkanalens Neutralisering skulle baade Østerrig og Preussen have vist sig villige til at imødekomme Vicekongens Ønske, men ikke indgaaet nogen bestemt Forpligtelse, og Preussen har navnlig gjort sin Beslutning afhængig af Englands. Det Samme gjælder om Italien. At England gaar ind paa Vicekongens Forslag, betragtes som en Selvfølge. Frankrig og Rus-

*) Vi paapegede saaledes forleden Dag Statsholdersagens beklagelige Udfald.

land skulle derimod, ifølge Times, indtage en anden Holdning. Den førstnævnte Magt, hvem Suezkanalen skylder sin Tilblivelse, tror sig berettiget til særegne Begunstigelser fremfor de øvrige Magter. Fra Ruslands Side ventes dog især en haardnakket Opposition; thi det betragter hele Orienten som sit Bytte, det ser i Ægypten kun et af den „syge Mands" Lemmer, og det vil ikke indgaa en Forpligtelse, hvorved denne Del af Orienten beskyttes imod ethvert Angreb.

Jernbane gjennem Gudbrandsdalen. Vi kunne nu meddele, at Storthingsmændene fra Kristians Amt (med Undtagelse af Hammerstad) samt Romsdals Amt tilligemed Thingmændene fra de romsdalske Byer i forrige Uge have indgivet til Indredepartementet et Andragende til Regjeringen, om at nærmere Undersøgelse maa blive foretaget om Hensigtsmæssigheden af at lægge en Forbindelsesbane mellem det nordenog søndenfjeldske Norge gjennem Gudbrandsdalen. Ligeledes ønsker Underskriverne, at det nærmere maa blive undersøgt, om Banen kunde fortsættes gjennem Romsdalen til Veblungsnæsset. — Regjeringen vil, ved at befølge det givne Vink, herved komme til at arbeide sig ind i en Rigsplan for vore Jernbaner, saaledes som det i Debatterne om Jernbanesagen blev udtalt Ønsket om fra flere Sider.

Vor Statsminister Sibbern har ifølge G. H. och Sjöf.-T. for nogle Dage siden gjæstet Gøteborg, hvorfra han over Strømstad begav sig til sin Eiendom i Nærheden af Moss, hvor han agter at tilbringe Sommeren.

Tørdok i Kristiansand. (Kr.sands Stiftsavis). Der skal nu være Haab om, at Byen vil erholde Tørdok, idet en engelsk Ingeniør har tilbudt at anlægge en saadan for et Beløb af ca. 45,000 Spd. Det Halve af denne Sum formener han at kunne tilveiebringe med engelsk Kapital.

Angora-Gjeden. „Stav. Amtst." skriver: I Forbindelse med vor Beretning om det Forsøg, der er gjort med Anskaffelse af Angora-Gjeder i søndre Bergenhus Amt, kunne vi meddele, at af de Angora-Gjeder, som Grosserer Sørenssen lod hjembringe fra Lille-Asien, bleve 3, 1 Buk og 2 Gjeder, tilbudte Amtmanden i Stavanger Amt som en Gave til Distriktet. Dette Tilbud blev med Taknemmelighed modtaget og Gjederne anbragte paa Gaarden Kolbenstvedt i Suledal. De have trivedes godt, og Afkommet er vellykket. Da Hs. Maj. Kongen ønskede nogle saadanne Gjeder, er en affendt herfra tilligemed 2 fra søndre Bergenhus Amt.

„Sildemaalstrævet" er nu, skriver „Stav. Amtst.", i fuld Gang her i Byen og omfattes med en ualmindelig Interesse; den Liste, der i disse Dage cirkulerer til Sildesalternes Paategning, svulmer allerede af Underskrifternes Mængde.

Digteren Wadman. Af en Korrespondance til det danske „Dagblad" indtages Følgende angaaende Afsløringen af Digteren Wadmans Büste ved Kunstnermødet i Gøteborg: „Men der skulde gives Mødet endnu en Afslutning, der passende satte Slutstenen paa disse Dages Forhandlinger om Kunsten. Selskabet Par Bricol skulde nemlig om Aftenen afsløre sin tidligere Ordensdigter J. A. Wadmans Büste i Lorensbergs Park, hvor den har en særdeles smuk Plads, beskygget af løvrige, høie Træer med slanke Stammer, mellem hvis Kroner Himlens Hvælving titter frem og giver den skyggerige Lund en herlig Belysning. Stockholm havde sin Bellman, for hvem det har reist en Büste, ved hvilken der hvert Aar feires en Folkefest. Gøteborg kan ikke staa tilbage for Stockholm; det havde sin Wadman, for hvem det har reist en Büste, ved hvilken der nu ligeledes hvert Aar skal feires en Folkefest.

Par Bricol, hvis Navn er laant fra det Franske og betyder „ad Omveie", er et temmelig stort Selskab her i Sverige, der hylder Sangen og Glæden for ved Skjæret fra dem at ledes hen til Løsningen af alvorligere Gaader for Menneskelivet. Det stiftedes af en ældre humoristisk Digter, Kjerél, som under et Ophold i Slutteriet udarbeidede de første Konturer til denne Ordensbygning. I den blev naturligvis Bellman snart optagen, og ved sit Geni gjorde han deraf noget Andet end et blot Leilighedsprodukt. En Mængde af hans Poesier, navnlig alle Bacchi Ridderkapitler og flere, som i og for sig ere et Slags dramatiske Digte, tilhøre Par Bricol, for hvis Medlemmer i Selskabets Begyndelse de udgjorde en uudtømmelig Kilde til Adspredelse og Glæde. Ligesom Bellman i hele sin poetiske Virksomhed fører en udholdende Kamp imod den saa stærkt udbredte Drukkenskabslast, hvis lungesyge Skikkelser han tegner med en Skarphed og en Kolorit, som vækker vor dybe Beundring, saaledes er ogsaa Bricol af ham udviklet til i sin Retning at skulle være et ved den paa hans Tid saa almindelige Ordensmani virkende Middel til at proklamere Glæden uden Beruselse, Munterheden uden Drukkenskab, til at stille Silenus ved Siden af Bacchus, Æselsrytteren ved Siden af Lysguden Apollos Ven med Vinranken snoet om sin Tinding. De vil saaledes let se, hvilken Forbindelse der finder Sted imellem Bellman og Par Bricol: dette er kun en ad Ordensveien udført Anvendelse af hins Livsanskuelse og praktisk Udførelse af den Opgave, han havde stillet sig.

Det varede naturligvis ikke længe, inden ogsaa Gøteborg inden sine Mure havde en Afdeling af Selskabet. Her virkede J. A. Wadman som Ordensdigter, og mange af hans Digte ere fødte her i Broderkredsen, ved Glassenes Klang, under Skjemt og Sang, ligesom en Forgyldning over et forøvrigt fattigt og sorgfuldt Liv. Ogsaa han vilde ligesom Bellmann hævde Aandens Ret over Legemet, Menneskets Pligt til at beherske dette og sine Lidenskaber; men gjorde sig desværre ofte selv skyldig i den Svaghed som han hudflettede med saa megen Styrke.

Wadman er lidet bekjendt udenfor Sverige, hvorfor det maaske ikke kan være afveien, her at meddele nogle Træk af hans Biografi. Han var født paa Drottningskär ved Carlskrona den 22de September 1777. Han sendtes tidlig til Akademiet, hvor han endelig tog Magistergraden. Efter sin Fader fik han en Arv, som han dog anvendte til dermed at hjælpe en Kammerat medens han selv hemmedes i sin Livsdvikling af ulykkelig Kjærlighed, der knuste Manden og Borgeren, men skabte Digteren. Billedet af den tabte Elskede svævede endnu paa hans gamle Dage i fortryllende Ynde om hans Leie og bragte ham til ombytte Bachiglædens Lyre med Sannets elegiske Luth:

„Ei föll någon stjerna, men tärnan blef kall,
Och läpparne brände, vid bägarens svall.
Dock sackade hjertat, när jag skulle dricka
I tysthet en skål för min trolösa flicka.
Det suckar, så länge den glimmande sol,
Den bleknande måne beskinner min stol,
Tills engång ur läkarens burk jag skal dricka
Mitt yttersta rus för min trolösa flicka."

Ved sin af ham hjulpne Ven, der imidlertid havde svunget sig op til at blive Overfeltlæge ved den svenske Hær, fik Wadman Plads som „Hospitalskommissær" med Titel af Direktør, i hvilken Egenskab han tog Del baade i det tyske og det norske Felttog.

Da Krigen var endt blev Wadman Informator hos en Ven i Gøteborg, i hvilken By ogsaa hans Velynder og Ven Wilkén opslog sin Bolig. Man har en adskillige Anekdoter fra de „Wadmanske Felttog". Hans Ansættelse som Informator varede desværre ikke længe. Konditionen hørte op, og samtidig Brødet. Han elskede dog sin Frihed, tiggede Ingen om Hjælp, men boede paa sit Loftskammer, hvor han selv redte sin Seng og kogte sine Poteter i Kakkelovnen. Naturligvis følte han selv det Bitre i sin Stilling, hvoraf fulgte en mærkelig Disharmoni, i hans Indre, for hvilken hans Digt: „Dialogen mellem Legeme og Sjæl" er et Udtryk. „Den bedre Halvdel" siger dadlende:

„Än är du ett null i statsmannens tabeller
Och knappt ett ejderdun på händelsernes våg."

Legemet, den daarligere Halvdel, svarer:

„Högmodige fru själ, om blott du fått regera,
Jag skulle vakat, då jag sof,
Och druckit vatten, då jag drack madera."

Wadman holdt Livet oppe ved Renskrivning og Informationer, hvoraf Indtægten dog var overordentlig ringe.

Han var en bitter Fiende af Præsterne, hos hvilke han maaske for ofte, men ikke sjelden med Grund saa Hykleri og Skinhellighed.

„Mörksens ufvar
Äro, kära broder,
Stora lufvar,
Sannt og synnerlig!
De förjaga
Oss från drufvans floder
För att taga
All likör åt sig."

Desuagtet var han, efter hvad hans Venner enstemmig have erklæret, dybt greben af Kristendommens indre Væsen, hvilket han ogsaa viste ved den opofrende Velvillie, hvormed han var til Trøst og Hjælp, naar han formaaede det.

Da Tegnér blev valgt til Biskop i Wexiö, hyllede Wadman sin Sangmø i Sørgedragt og udbrød:

„Koren ut, I svarta män, en annan
Getaherde, bredare om pannan,
Att gå vall med hjordarne och er!
Tjudren ej med edra blandsäds-löner
Första stämman ibland Orphei söner,
Skonen, o Smålänningar, Tegnér!"

Wadmans sidste Timer vidnede om en god Samvittighed og et klart Regnskab med det høieste Væsen. Med den venstre Haand paa den høire Arms Puls fulgte han denne, saalænge han kunde spore den, og da den forsvandt for hans Følelse, sagde han høit og lydelig: „Nu døer jeg!" og udaandede derpaa sin Sjæl den 6te Oktober 1837, kun 60 Aar gammel.

Det var for Mindet om denne Mand, at Bricol nu i den Lund, hvor han i sin Tid gjerne opholdt sig, reiste en Büste. Alle Selskabets Medlemmer i Gøteborg stod, i Nærværelse af Kunstnermødets Medlemmer og en anseelig Mængde Damer, høitidsklædte med deres forskjellige Ordensbaand omkring Büsten, som afsløredes under Taler, Hurraraab, Sang og Musik. I det samme Afsløringen fandt Sted, brød Solen frem mellem Skyerne og kastede sin Guldglands over Digterens fortræffelige Broncehoved, udført af Prof. Molin, medens Fuglene sang i Træernes Kroner, ligesom om de vilde hilse ham, den Forevigede, hvis Træk nu staa der, fængslede til Metallet, i denne „vrå bland bergen", som Digteren selv udtrykker sig i sin vakre Idyl. Dr. Bjørklund skildrede i et godt Foredrag Digterens Liv og Betydning samt Par Bricols Forhold til ham.

Private Orlogsskibe. En vis Sam Ward, en vel bekjendt Ringleder i Washington, har afkjøbt Regjeringen tre jernbepantsrede Skibe, „Atlanta", „Alleghany" og „Pequat" samt Dampskibet „Florida". Hvad Hensigten er med disse Skibe er aldeles ubekjendt.

Iowa Lands Landbrugsskole er beliggende $1\frac{1}{2}$ Mil fra Ames Jernbanestation i Story County. Den til Skolen hørende Farm er 640 Acres stor, hvoraf de 140 er Skovland. Skolebygningen har en vakker Beliggenhed paa en Høi og koster 130,000 Dollars. Det er en 5 Etages Murbygning, 174 Fod lang og 64 Fod bred. Et Stykke fra Bygningen ligger et andet Hus, som benyttes til Bolig for de leiede Dagarbeidere, samt en Lade og Fjøs til Gaardens Besætning af Kvæg, hvormed den er vel forsynet. Iblandt dette findes flere Kjøer og Oxer af Devan-, Ayrshire- og Alderny-Racen. Skolen har for Nærværende 175 Elever, hvoraf 40 ere Piger. Alle Eleverne bo i Skolebygningen. Eleverne betaler 3 Dollar om Ugen for Undervisning, Kost og Logis, men erholder en Godtgjørelse af 10 Ct.s pr. Time, de arbeider paa Farmen. De kan saaledes godt arbeide saamange Timer daglig, at de derved kan afbetale for Kost og Logis og dog have tilstrækkelig Tid til sine Studeringer. Den største Orden hersker inden Skolen.

(Fædrel. og Emigr.)

Blandinger.

Fri Dusch. I „Gøteb. Handelstidning" skrives: Under Studentermødet i Kristiania har en derstedes bosat Mand stillet sit Duschbad til de fremmede Gjæsters Raadighed. Den praktiske Mand, som har havt en for „Tømmermænd" saa hensigtssvarende Ide, er en Bygmester ved Navn Metz.

En Konge, som faar høre Sandheden. Fra Korfu fortælles følgende Anekdot: For nogle Uger siden, da Kong Georg af Grækenland opholdt sig her, gik han alene og spadserede udenfor Byen. Efterat have gaaet et godt Stykke Vei, traf han en Bonde, som arbeidede i sin Vingaard. Han nærmede sig Bonden og gav sig i Prat med ham. Bonden anede ikke, hvem han havde for sig; han ansaa ham blot for en eller anden Udlænding, da han hørte, at han brød paa Maalet. Paa Kongens Spørgsmaal, hvorledes Sagerne gik i Grækenland, svarte Bonden, at Foreningen af de joniske Øer vistnok var ganske god i og for sig, men at man dog i hvert Fald havde ventet sig noget meget bedre af den. „Vore Embedsmænd ere rene Banditter", tilføiede han, og med de Ord leverede han en levende Skildring baade af de lokale og Hof-Embedsmændene. „Men hvad Ondt gjør da Kongen?" spurgte Georg. „Kongen er en Gutunge, som ikke kjender os, og som stoler paa hvemsomhelst. Hvis han vilde jage væk alt det Pak, han har om sig, saa kunde det endda blive godt igjen". Efterat have hørt paa disse bitre Sandheder, gav Kongen Bonden en Guine og fjernede sig.

Fortegnelse over Badegjæster, ankomne til Sandefjords Bad den 3die Juni.

Frk. Agerskov fra Danmark, Fru C. Andersen med Børn fra Kristiania, Høiesteretsassessor Andresen fra do., Fru Arvesen fra Hamar, Signe og Gunbjør Aslaksdatter fra Vinje i Telemarken, Frk. Bang fra Odense, Grosserer P. Berg med Familie fra Laurvik, Fru Bernhoft fra Kb.havn, Gaardbruger Ole Abrahamsen Bjuverød fra Andebo, Lensmand Bjørnsen fra Vinje i Telemarken, Enkefru Blom fra Moss, Kjøbmand Blom fra Drammen, Indrulleringschef, Kaptein Bull fra Bergen, Overtoldbetjent Bockmann fra Egersund, Fru Kristensen fra Kristiania, Fru Kristensen med Familie fra Kr.sund, Kristian Eeg fra Næs paa Hedemarken, Frk. Esmark fra Kristiania, Borgemester Fougstad med Datterson fra do., Fru Frontin fra Laurvik, Gaardbr. Grøholt med Hustru fra Hedemarken, Skolelærer Ole Hansen fra Storelvdalen, Foged Hegermann med Hustru fra Aalesund, Frøken C. Holst fra Kb.havn, Kjøbmand W. Jakobsen med Familie fra Kristiania, Frk. Marie Jakobsen fra Kb.havn, Frk. Kallevig fra Kristiania, Godsforvalter Kjølner med Familie fra Lindholm pr. Roskilde, Frk. Klocker fra Arendal, Verftseier Knap fra Fr.hald, Frk. Leemeyer fra Randers, Kjøbm. Lindegreen med Hustru fra Sverige, Bankkasserer Loostrøm fra Stockholm, Kaptein Marstrand fra Kr.sund, Bankkasserer Mathiesen fra Laurvik, Grosserer Thv. Meyer med Familie fra Kristiania, Skibsreder M. Mohn fra Melsomvig, Medicinalforvalter Mohr fra Kristiania, Anders Gjermundsen Myklebye fra Storelvdalen, Frk. Nielsen fra Danmark, Md.me Nordahl fra Ullensaker, Frk. Schmidt fra Drammen, Frk. Schjønning fra Kb.havn, Frk. Schumann fra Bergen, Gaardbruger O. Schøien med Hustru fra Lesten, Frk. Seeberg fra Drammen, Gaardbruger Ole Hansen Sturdal med Hustru fra Søndre Fron i Gudbrandsdalen, Godseier Tranberg med Datter fra Jylland, Fru Werner med Datter fra Kristiania, Pastor Wille med Familie fra Fr.hald.

---

falder ned i mit Skjul stinkende Draaber af det store Menneskesmuds. Jeg er prisgiven de Forbigaaendes Glubskhed. Jeg er et Offer for udsultede Tiggere. Vinter, Nat, et Korthus til Bolig, en ulykkelig Ven udenfor og nedenunder mig, Orkan, en Potet, en Ild saa stor som min knyttede Næve, Tiggere, Træk gjennem alle mulige Sprækker, ikke en Skilling, og saa Fillebylten, der begynder at straale. Man aabner den, og man finder Tiggerunger i den. En herlig Lod! Og saa har man endnu krænkede Samfundslove paa Kjøbet! Aha, du Landstryger med din Landstrygerske, din lumpne Lommetyv, dit Misfoster, jasaa, du stryger omkring paa Gaderne efter Sengetid. Vidste vor gode Konge dette, kastede han dig ned i et mørkt Fængselshul for at lære dig mores; Den unge Herre tager sig en liden Spadseretur med den unge Frøken. I femten Graders Kulde barhoved og barbenet! Jeg skal sige dig, at det er forbudt det. Der findes Love og Forordninger, din Oprører. Løsgjængere straffes, hæderlige Folk, der har eget Hus og Hjem, beskyttes, Kongen er Folkets Fader. Jeg er bosiddende Mand, jeg. Du vilde have faaet Pidsk paa et aabent Torv, om man havde truffet dig, og det vilde have været tilpas til dig. Der maa være en Ordning i et civiliseret Samfund. Det var urigtigt af mig ikke at angive dig til Politiet. Men saadan er jeg, jeg indser det Gode og gjør det Onde. Ah! Den Skurk! At komme ind til mig paa en saadan Vis! Jeg gav ikke Agt paa Sneen, som de havde paa sig ved Indtrædelsen, nu er den smeltet, og hele mit Hus er oversvømmet. Jeg faar tænde en Kulild, som jeg ikke har, for at faa det tørt igjen. Kul er en dyr Artikel. Jo nu har jeg det godt; jeg faar gjøre mit Hus til et Barnekammer, jeg faar til Opgave, til Embede og Forretning at opdrage den store Skjøge, Armodens vanskabte Afkom, at udvikle Ondskaben hos Galgenfugle i spæd Alder, at give unge Skjelmer filosofiske Lader! Herren virker gjennem den Svage. Men husk vel paa,

Han rev et aflangt Stykke løs af Svampen, rev en Lærredslap af og drog en Traadende ud deraf, hentede derpaa Melkekrukken fra Arnen, slog Flasken fuld af Melk, stak Svampen til Halvten ind i Flaskehalsen, svøbte Lærredslappen om Svampen, bandt Traaden omkring denne Taate, holdt Flasken mod sin Kind for at undersøge, om den ikke var for varm, og tog Barnet, som storskreg den hele Tid, under den venstre Arm.

Drik, dit Kræ, her har du Brystet.

Og han satte Flaskehalsen til hendes Mund.

Den Lille drak begjærligt.

Han brummede:

De ere sig lige Allesammen, det Pak! Blot de faa, hvad de ville, saa tie de.

Den Lille havde drukket saa heftigt og grebet saa ivrigt efter det Bryst, som bødes hende af dette barske Forsyn, at hun fik et Anfald af Hoste.

Du kvæler dig, brummede Ursus. Der er den samme Ulvenatur i denne ogsaa.

Han tog Svampen ud af hendes Mund, lod Hosten gaa over og satte saa igjen Taaten mellem hendes Læber, idet han sagde:

Tag Brystet, Landstrygerske!

Imidlertid havde Gutten lagt Gaffelen fra sig. Han glemte at spise for at se den Lille drikke. Øieblikket i Forveien, medens han spiste, udtrykte hans Blik Tilfredshed, nu udtrykte det Taknemmelighed. Han saa den Lille faa nyt Liv. Denne Fuldendelse af den af ham paabegyndte Opvækkelse gav hans Øiestene en ubeskrivelig Glands.

Ursus vedblev at mumle som forhen.

Den lille Gut saa op paa Ursus med Øine, der vare fugtige af den dybe Rørelse, han fornam uden at kunne udtrykke.

Ursus skreg til ham:

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 25de Juni.

Dampskibet „Carlsund“, Kapt. Smith, der hidkom igaar Eftermiddag, medbragte fra Kjøbenhavn og Göteborg 91 Fustager Smør. Idag indklareredes Brig „Harmoni“, Kapt. E. J. Foght, fra Bordeaux med en Ladning Stykgods, væsentlig bestaaende af Vin og Brændevin.

Indklarerede Fartøier den 24de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Fortuna	Andresen	Danzig	Rug.
Alphonse Marie	Lefevre	Brienne	Ballast.
Alida	Wiers	Bremen	Stykgods.
Sola	Carlsen	London	Ballast.
Næs Paket	Andreassen	Tønsberg	Sælskind.
Kolonist	Gjertsen	London	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 24de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Eline Katharine	Hansen	Odense	Trælast.
Marianna	Katberich	Pappenburg	do.
Ossian	Sharpe	Wisttable	Is.
Söblomsten	Olsen	Tønsberg	Stykgods.

Det meteorologiske Institut.

Barometret stiger fremdeles og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er Nordlig til Østlig. Godt Veir i det sydlige Norge. Temperaturen have paa de fleste Steder naaet Normalstand. Udsigterne ere til samme Veir.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Fredag den 25de Juni (Kl. 7½—10):

Stor Forestilling. Optræden af **Skøiteløberkongen Jackson Haines** og **Frøken Leopoldine Adaker** samt **Horatio Syr.** — Nærmere ved Programmer.

Festsalen og Haven.

Fredag den 25de Juni Kl. 9½—11:

Stor Koncert

af Signora Domasi, Fru Beyerböck og den franske, dobbelte Mandskvartet i Kostume.

Entré til Festsalen 6 β. Entré til Haven 6 β. De, der løse Billet til Theatret, have fri Adgang til Haven og Festsalen.

Skøiterløberkongen Jackson Haines og **Frøken Leopoldine Adaker** samt Hr. **Horatio Syr** optræder kun nogle Gange.

Th. Herrmann, Direktør.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i **20** Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Efterlysning.

Gigtkjedefabrikant Gulbrand Olsen har forladt sin Familie — Kone og 6 Børn — i en saa hjælpeløs Stilling, at Fattigvæsenet har maattet tage sig af dem. Den, der maatte kunne meddele Oplysning om Angjældendes Opholdssted, bedes derfor velvilligen meddele saadan til Fattigforstander Wettergreen, boende i Madame Holtans Gaard i Pipervikеn.

Bade- og Svømmeanstalten

for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 β pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 β for Voxne, 4 β for Børn. Abonnementsbilletter 6 β for Voxne, 3 β for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**“ **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 6te Juli og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,

adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

En Mand, som har Lyst til at deltage som Kompagnon i en lønnende Handelsforretning, og som tillige har god Bekjendtskab i Byen eller en Del Penge at udlægge i Forretningen, kan nedlægge Billet mærket „800“ strax i Dagbladets Expedition.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Bronceering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Af Overskuddet fra „Vestmannalagets“ Koncert den 17de Mai er 15 Spd. bestemt til Understøttelse for en uformuende Bondesøn, som ønsker at nyde godt af Undervisningen paa en Folkehøiskole. Ansøgninger herom, ledsagede med Skudsmaal og indeholdende Meddelelse om, hvilken Skole der ønskes besøgt, bedes indsendt til Hr. Henrik Krohn i Bergen.

Bergen, i „Vestmannalagets“ Bestyrelse den 11te Juni 1869.

Bøger.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

I Kommission hos Undertegnede erholdes: **Norske Viser og Sange til Skolebrug.** Pris 24 β, indb. 30 β. **Nils Lund.**

Tilsalgs.

Liasenner

sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

L. H. HAGEN

anbefaler til billige Priser:

6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.

Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Sæbeudsalg!

Alle Sorter finere og simplere Sæber, Glycerinsæbe, Mandel-, Urtesæbe, Toiletsæbe. Grønsæbe og udmærket god Fiske- og Vaskelud, Soda og Blanksværte samt god Pomade og Eau de Cologne. **Caroline Holth,**

Øvre Voldgade No. 8.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved

Bernt J. Olsen.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1, do. 1/2 } i flere Kvaliteter { **Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel,**
Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede, **Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.**

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Norsk & hollandsk Hornliim

hos **J. H. Bøe,**

F. D. Heftyes forr. Gaard, Storgaden No. 2.

Tilleie.

For en Bundtmager

eller en anden Haandværker er en smuk Bekvemmelighed til Gaden tilleie fra Høsten i min Gaard No. 13 i Store Vognmandsgade.

J. H. Bøe.

Et meget smukt, vel møbleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

Butik, Kontor og Familiebekvemmelighed er tilleie i Gaarden No. 34, Hjørnet af Dronningens og Carl-Johansgade ved

C. J. Lie.

Et møbleret, smukt og lyst Værelse til Gaden i 3die Etage er strax eller fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende i Kirkegaden No. 4. Opgang fra Revierstrædet.

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:

Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 β halvaarlig med Tillæg af 30 β i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Saa spis dog!

End I da? sagde Barnet, skjælvende og med Taarer i Øinene. I faar Ingenting, I?

Vil du bare spise op, hvad der er, du Hugorm! Det er ikke formeget for dig, eftersom det ikke var tilstrækkeligt for mig.

Barnet tog sin Gaffel igjen, men spiste ikke.

Spis! brølede Ursus. Hvad har du med mig at gjøre? Hvem har sagt et Ord til dig om mig? Din gemene, lille, uforskammede, barbenede Slyngel fra Sognet Udfattig. Jeg raader dig bare til at æde op hver eneste Smule. Du er her for at spise, drikke og sove. Spis, ellers kjører jeg baade dig og den lille Tiggerunge paa Porten!

Ved denne Trusel begyndte Barnet atter at spise. Det var just ikke overanstrengende at spise op, hvad der var tilbage i Krukken.

Ursus brummede:

Det er utæt, dette Hotel her. Det trækker gjennem Vinduerne.

En Rude var virkelig slaaet istykker fremme i Skjulet, det være nu skeet ved et eller andet Stød, som Kjærren havde faaet eller ved en Gadeguts Sten. Ursus havde tildækket Hullet med en Papirlap, som nu var løsnet. Det blæste ind i Skjulet derigjennem.

Ursus sad i halvsiddende Stilling paa Kufferten. Den Lille, der hvilede i hans Arme og paa hans Knæ, sugede velbehageligt af Flasken med det lykkelige, uvirksomme Velbefindende, som Cheruberne nyde hos Gud og Barnet ved Moderbrystet.

Hun har drukket sig fuld.

Han tilføiede:

Kom saa og prædik Maadeholdenhed.

Vinden rev Papirlappen løs fra Ruden og den fløi ind igjennem Skjulet; men dette generede ikke i ringeste Grad de to

Børn, som holdt paa at gjenfødes. Medens Pigen drak og Gutten spiste vedblev Ursus:

Drukkenskabslasten begynder i Vuggen. Det var vist værdt da for Biskop Tillotson at dundre mod Fylderiet. Hvilken Satans Træk! Og Arnen er for gammel. Det ryger saa uhyggeligt ind, at man kunde faa Svindsot. Man har Ubehageligheder af Ilden og Ubehageligheder af Kulden. Man kan ikke se klart. Den Gut der misbruger min Gjæstfrihed. Og jeg har endnu ikke rigtig faaet se den Lømmel i Synet. Her inde plages man da ikke af formange Bekvemmeligheder idetmindste. Ved Jupiter! Udsøgte Banketter i vel bonede Værelser er Noget, jeg sætter Pris paa. Jeg har misforstaaet mit Kald. Den Største af de Vise var Philoxenes, der ønskede sig en Tranehals for længere at kunne nyde Bordets Glæder. Dagens Indkomster er lig Nul. Jeg har Intet solgt i hele Dag. Fordømt! Byens Borgere og Drenge, se her har I Lægen, her er Lægemidler. Du brænder dine Kul forgjæves, min Gamle. Pak dit Apothek ind igjen. Alle Mennesker ere friske her. Satans By, hvori der ingen Syge er, — Himmelen alene skranter! Hvilken Sne! Anaxagoras paastod, at Sneen var sort. Han havde Ret, thi Kulden er sort. Is og Nat er det Samme. Hvilken Orkan! De, som ere paa Søen nu, tør jeg sværge paa morer sig. Orkanen er Djævlenes Færd, de Usaliges vilde Jagt. Der oppe i Skyen har den Ene en Hale, den Anden Horn, den Tredie en Ildslue til Tunge, den Fjerde Klør, den Femte en Lordkantslers Isterbug, den Sjette en Professorskalle; man kan opdage en Form i hver Lyd; ny Vind, ny Djævel. For Fanden, der er Folk paa Søen, det er klart. Godt, I faar drages med Stormen, jeg har fuldt op at gjøre med at drages med Livet. Jasaa, skal jeg nu ogsaa holde Værtshus. Hvorfor kommer Reisende og tager ind hos mig? Den almindelige Elendighed stænker Smudsstænker helt bort paa min Fattigdom. Der

Dagbladet.

No. 145. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 26de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 5te Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Tandberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Elstrand, som holder sin Afskedsprædiken.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Vestre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Paus.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Ingen norsk Prædiken.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Kateketisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Enerhougens Samfund: Bibellæsning Kl. 5.
Bibellæsning i Bedehuset i Hausmansgaden Kl. 6 af Hr. Pastor F. Brun.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Baage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 6—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lunner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Athen, 24de Juni. Dronningen er nedkommen med en Prins.

Newyork, 24de Juni. Fra velunderrettet Kilde forsikres, at der ikke har været nogen Uenighed mellem Sumner og Fisch i Anledning af Motleys Instruktioner betræffende Alabamaspørgsmaalet.

Berlin, 24de Juni. Grev von Goltz er i en Alder af 52 Aar afgaaet ved Døden i Charlottenburg.

Madrid, 24de Juni. Kortes har afslaaet Forslaget om en 15 Procents Koupons-Skat. Derimod besluttedes et provisorisk Afdrag af 5 Procent i Rentekoupons.

Paris, 25de Juni. „Peuple" indeholder et Telegram fra Chalons, saalydende: Keiseren har holdt følgende Tale til de Militære, der have deltaget i det italienske Felttog: Soldater, det glæder mig at bemærke, at I ikke have glemt den store Sag, hvorfor vi kjæmpede for 10 Aar siden. Bevarer altid i Eders Hjerter Erindringen om de Kampe, som Eders Fædre og I selv have bivaanet; thi vore Kriges Historie er Fremskridtets og Civilisationens Historie. I ville da opretholde den ægte militære Aand i Eder, og denne er de ædle Lidenskabers Seir over de slette. Bevarer Troskab for Fanen og Hengivelse for Fædrelandet. Vedbliver som hidtil, og I ville være værdige Sønner af en stor Nation.

Kabelsagen.

(Slutning fra Gaarsbl.)

Med Hensyn til det korresponderende Publikum var det klart, at vi ikke kunde gjøre Regning paa en saa billig Porto gjennem det store nordiske Selskab, der var dannet for at tjene Penge, som gjennem vort eget Selskab. Det store nordiske Selskab skulde holde vedlige og forrente en Kapital af 400,000 £, eller henved det Dobbelte af, hvad Selskabets samtlige Kabelforbindelser vilde kunne istandbringes for, nemlig antagelig noget over 200,000 £. Man behøver kun at læse Aarsberetningerne for den svenske Statstelegraf for at forstaa, at det store nordiske Selskabs Kabler i Østersøen ville blive meget udsatte for Beskadigelser blandt Andet ved Isgang. Vort Selskab derimod med en Kabel mindst udsat for Risiko og med de bedste Udsigter for en forøget Indtægt vilde kun have den oprindelige Anlægskapital at holde vedlige og forrente, nemlig 57,000 £.

Jeg fremhævede dernæst, at den elektriske Telegrafi efter de største Autoriteter endnu var saaatsige i sin Begyndelse, og at Fabrikationen af Kabler hellerikke paa langt nær havde naaet Fuldkommenhed. I Tilfælde af nye Opdagelser, hvorved Telegraferingen vilde blive meget hurtigere og derved billigere, eller ved Opfindelser af forbedrede eller billigere Kabler, kunde man neppe af det store Selskab, som havde en Kapital af 400,000 £ at forrente, vente, at det saasnart skulde gjøre os delagtige i de Goder, som saadanne Opdagelser bragte, gjennem en Reduktion af Taxten. Vort Selskab derimod, som kun havde en Kapital af 57,000 £, og som var dannet hovedsagelig med det Diemed at skaffe en billig og hurtig Telegrafering, vilde ikke betænke sig paa at benytte sig af saadanne Opdagelser. I Forbindelse hermed gjorde jeg opmærksom paa, at det ene store Kompagni, som havde projekteret Forbindelser med Indien, Kina og Australien (men som forresten efter de seneste Underretninger foreløbig havde trukket sig tilbage) havde efter nøiagtige Prøver bestemt sig for en ny Slags Kabler, som kun skulde koste lidt mer end Halvdelen af de almindelige Dybvands-Kabler.

Det var vistnok saa, at der ved Koncession bestemte, at Regjeringen havde Ret til at fastsætte Maximumstaxten, men jeg troede, at denne Bestemmelse ogsaa kunde forstaaes saaledes, at naar Maximumstaxten engang var bestemt, kunde den ikke, hvorledes Forholdene end stillede sig, fremtvinge nogen lavere.

Der var forøvrigt ogsaa en Mærkelighed ved det store danske Projekt, at der ikke var noget Prospektus at faa (her afbrød Hr. Heftye mig forat spørge, hvor jeg havde det fra. Jeg svarede, at jeg havde seet hans eget Navn under et Brev til Reiss, som oplyste det). Man indbød til Aktietegning uden at fremlægge nogen paa Talstørrelser grundet Beregning eller Overslag; man hørte kun løs Tale om store Fordele. Saaledes havde Etatsraaden blandt Andet forespeilet store Indtægter af den amerikanske Korrespondance. Efter officielle Opgaver beløb den amerikanske Korrespondance i 1868 sig for Ruslands Vedkommende til ca. 110 Telegrammer, for Sveriges do. til 25, for Danmarks til 40 og for Norges Vedkommende til 24 Telegrammer — tilsl. 199 Telegrammer! Dette var altsaa den store amerikanske Føde. Her afbrødes jeg af Hr. Heftye, som paastod, at det store nordiske Selskab ikke vedkom Sagens Realitet. Jeg mente, at det dog maatte vedkomme Sagens Realitet, naar vi skulde opsluges af det, men under den paafølgende Del af min Tale afbrødes jeg oftere af Hr. Heftye af samme Grund.

Hvis det nu skulde vise sig, at det store nordiske Selskab Aar efter Aar gav lidet eller intet Udbytte paa Grund af den store Kapital, som skulde forrentes og holdes vedlige, mente jeg, at det ikke stod som nogen Umulighed, at Selskabet vilde henvende sig til vor Regjering med Andragende om Tilladelse til at forhøie Taxten. Da Regnskabet for alle Kabler rimeligvis vilde holdes fælles, vilde det ikke kunne sees, hvorledes vor Kabels Regnskab for sig havde stillet sig.

I Anledning Etatsraadens amerikanske Projekt gjorde jeg ogsaa opmærksom paa, at de eneste Selskaber, som i Tilfælde af at Regjeringen overtager Linierne, havde erholdt Monopol paa Depescher i England, vare de tvende amerikanske Kabler fra Island til Amerika. Generalpostmesteren havde nemlig ved Kontrakt forpligtet sig til at overgive til disse Kompagnier (Anglo-American og Atlantic Telegraph Co.) i London alle de Depescher, som kunde sendes over Kompagniernes Kabler, naar ikke Afsenderne udtrykkeligt havde forlangt Andet.

Efterat Hr. Heftye og Hr. Damm havde havt Ordet, replicerede jeg til disse Taler. Først til Hr. Heftye, at det var meget let at sige, at der var Uefterretligheder i min Bog, men jeg bad ham læse den først, og saa paavege Uefterretlighederne og bevise, at de virkeligt vare saadanne. Til Hr. Damms Bemærkning om, at det var skammeligt at tro, at Hr. Tietgen tragtede efter at tjene Penge ved Istandbringelsen af disse Foretagender, og at de 50 pCt. som der bødes for vore Aktier, maatte være en anstændig Avance, saa at man maatte have skjellig Grund til at være fornøiet, mente jeg, at det var latterligt, at man ikke fik Lov at tale om, at Hr. Tietgen vilde tjene Penge, og hvad den anstændige Avance angik, saa forundrede det mig kun, at Hr. Tietgen ikke tilbød os en endnu større Avance; thi jo høiere Kurs han tilbød os, jo flere Penge vilde han selv og de øvrige Herrer, som foruden andre af vore Aktier ogsaa havde kjøbt de Henleyske 30,000 £ efter Forlydende under og til Pari, tjene ved Operationen.

Med Hensyn til at vi skulde opnaa større Sikkerhed for Befordringen af vore Depescher ved at gaa op i det store nordiske Selskab, saasom det da ikke vilde gjøre Noget om vor Kabel kom i Ustand eller ikke, forklarede jeg, hvorledes dette kun var løs Tale; den samme Sikkerhed havde vi enten Linierne eiedes af det ene eller det andet Selskab, — Danskerne vare forpligtede til at befordre vore Depescher, og i Koncessionen for den norsk-jydske Kabel var det udtrykkelig bestemt at: „Telegrammer fra, til og over Norge skulle nyde lige saa billig Befordring paa den undersøiske Telegraflinie, Koncessionærerne agte at anlægge mellem Danmark og Storbritannien samt paa Linier inden Storbritannien og Irland, som maatte indrømmes Telegrammer fra og til Danmark paa de samme Linier".

At vi vilde faa hurtigere Befordring benægtede jeg ogsaa, og spurgte da om United var forpligtet til at befordre vore Depescher udenfor dets egne Stationer, t. Ex. til Irland. Her reistes en Storm fra Hr. Heftye om, at det ikke vedkom Sagen. Herefter fandt jeg det til ingen Nytte at fortsætte Diskussionen.

Direktionens nærværende Hovedgrund for Opgivelsen af vort Selskab er ikke mindre betegnende end Bortgivelsen af vor Kabel og Sammenslutningen til Danskerne forrige Aar. I 1868 hed det, vi have en Kabel, men ingen Befordring eller Forbindelse i England uden gjennem de Danske. Nu heder det, vi have en Kabel, men der kan ramme den Uheld, og da kunne vi ikke hjælpe os selv, derfor maa vi ty til Danskernes Hjælp.

Men hvorfor have vi saa i det Hele arbeidet for at faa nogen Kabel?

Kristiania, 24de Juni 1869.

Joach. Ebbell,
Trælasteexportør.

Kirkeligt Møde i Kristianssand.

Kredsmødet for Kristianssands Missionskreds holdtes i Kr.sand den 22de Juni. Dagen efter var bestemt til Afholdelse af et saadant forberedende kirkeligt Møde, som der i det for over en Maaned siden i Aviserne meddelte Cirkulære fra „endel Præster og Lægfolk" i Kristiania er opfordret til.

Kl. 9 den 23de Juni aabnedes dette med Afsyngelsen af Salmen: „Aand over Aander, kom ned fra det Høie!" og Bøn af Provst Dietrichson (fra Evje i Sætersdalen), hvorpaa Missionskredsbestyrelsens fungerende Formand, Pastor Ellefsen (fra Kr.sand), udtalte Kredsstyrelsens Anerkjendelse af den Sag, som det var den en Glæde at tjene ved at imødekomme Opfordringen fra Kristiania til at istandbringe det Møde, han herved aabnede, og hvori hvert myndigt Kirkelem havde Stemme. Med at oplæse det nævnte Cirkulære ansaa han sin Tjeneste i Sagen som Kredsbestyrelsens Formand for udført, og kunde han meddele, at Pastor Sven Brun fra Kristiania velvillig vilde overtage Ledelsen af Forhandlingerne.

Sven Brun var kommen i en ganske anden Anledning*) end Mødet, men da han nylig havde ledet et lignende Møde paa Hamar, vilde han ikke undslaa sig for det samme her, ligesom han skulde gjentage sit Indledningsforedrag der, saavidt han nu erindrede det, da her nok kunde være Fordom og Misforstaaelse at fjerne.

Enhver kjendte til, hvorledes Sagens historiske Gang til dens nærværende Standpunkt var. I over 10 Aar havde en kgl. Kirkekommission arbeidet paa Løsning af flere Spørgsmaale af stor Betydning for vor Kirke, og det syntes da naturligt, at Menigheden fik Indflydelse paa deres Afgjørelse. Saa vidste vi, at Regjeringen kom med Forslag om at faa istand et stort Kirkemøde, hvori alle Interesserede skulde blive med. Man troede det kjært for Styrelsen at faa en Udtalelse af Folkets Trang: saaledes taltes der tidt i Storthinget om, at man ingen saadan udtalt Trang kjendte. — Vi maatte jo være enige om, at omend Thinget er ogsaa Kirkens Repræsentation, saa var det undtagelsesvis, at der ved Valgene toges andre end Statshensyn, saa det maatte være godt at faa istand en Forsamling, der var sammensat væsentlig efter kirkelige Hensyn. Imidlertid vidste vi, at Thinget var af en anden Mening. Det erklærede gjennem flere af sine Talere, at Kirken havde al ønskelig Anledning til at udtale sig. Nu var det altsaa en misforstaaet Opfatning, at deres Tanker med det her Foreliggende var at demonstrere mod Styrelsen, at udtrykke Misbilligelse af Thingets Færd; de vilde tvertimod følge den af flere af Talerne i Thinget anviste Vei til at faa udtale Kirkens Trang og Ønsker. Indbyderne maatte altsaa reservere sig mod den Antagelse, at de vilde trodse noget af den lovgivende Myndighed; de holdt sig derimod fuldt overbeviste om, at Underdanighed ligeoverfor Myndighederne netop skulde komme tilsyne i en Forsamling af Lutherkirkens Venner. Der havde dernæst været hørt en Forundring over dette Skridt fra Nogle, som om de skulde tænke paa at forandre vor Religion, vor Tro, vor lutherske Bekjendelse, medens meget mere Maalet var at værge Guds Ord saaledes, som det er opfattet og fremstillet i vor Bekjendelse, idet de anse Bekjendelsen som Kirkens bedste Palladium, som ved intet Angreb skal fratages den. Hensigten var først og fremst at faa en simpel og ligefrem Udtalelse om de Sager, som nu foreligge, og som have Betydning for Kirken: om Skriftemaal og Absolution, om Ægteskabet, om Kirkeforfatningen, som nu har faaet fuldstændig Besvarelse fra den kgl. Kommissions Side, ja især dette sidste Spørgsmaal. Kirkeforfatning, det blev saa tidt ikke forstaaet; han skulde udtale sig ganske enfoldigt derom. Man talte om Statsforfatning, og mente dermed Grundbestemmelserne for Statens Ordning og Styrelse, Myndighedsfordelingen m. V., følgelig maatte Kirkeforfatningen være Grundbestemmelserne for Styrelsen af Kirken, og i en Statskirke Bestemmelser om Statens Forhold til og Indflydelse paa Kirken m. M. Det var jo udtalt fra mange Hold, at Alt nu er lagt i Statens Hænder, at Kirken ingen Stemme har, ingen Indflydelse paa Valget af sine Præster, Intet med sin Økonomi at gjøre, kort sagt, at der ingen Deltagelse var fra Menighedens Side. Nu var det jo saa, at det, man stellede med, fik man Indsigt i og Kjærlighed til; den nuværende Tilstand var altsaa ikke god for Kirkelivets Udvikling. Det var vel saa, at de ydre Former skabte ikke Livet, men Livet maatte skabe disse, som da igjen vilde befæste og udvikle Livet, at Troen i Forening med Guds Ord, i Forening med Livet vilde fremme Udviklingen. — Det nærværende Mødes Hensigt var ikke at udtale sig om noget Spørgsmaal af de nævnte, men om hvorvidt det er ønskeligt at faa istand først Stiftsmøder og dernæst et samlet Landsmøde, hvorved der skulde tilveiebringes en samlet Udtalelse fra Kirken ligeoverfor Regjering og Storthing.

Der var nu en anden Misforstaaelse at reservere sig mod: at alt dette skulde have til Hensigt at udvide Geistlighedens Magt. Men det stred mod al Erfaring, at saadant skulde ske ved Deling af Magten, at Geistligheden

*) Sandsynligvis ianledning Hs. Høiærv. Biskop v. der Lippes 50aarige Embedsjubilæum.

skulde udvide sin Magt ved at dele den med Menigheden. Det var derimod en Trang hos Geistligheden at faa Menigheden med paa at bære den; der var jo altid større Betænkeligheder ved at anvende Magten for den Enkelte end for Flere, — da vidste man sig sikrere paa, at alle Hensyn kom med i Betragtning. Præst, Provst og Biskop havde tilsammen ikke saa liden Myndighed, men denne ønskede de at dele med Menigheden baade i Ansvar og Følger. — Paa Hamar var der blevet nærmere belyst i et Foredrag af Stedets Biskop, at Præstens magelige Dage — hvis derom kan være Tale — vilde være forbi, naar man fik en større kirkelig Frihed; han vilde da være ganske anderledes nødt til at leve i og for sine Menigheder. — Her kunde jo og være at ønske en noget større Kirkefrihed ligeoverfor Staten, — dog med Bibehold af de Baand, som nu ere Aarhundreder gamle, ligesom ogsaa større Enhed inden Kirken selv. Præsten havde jo igrunden ingen Særinteresser fremfor Menigheden, vi vare jo alle Præster for Vorherre. Det hele Forhold vilde de have efter Guds Ord, den lutherske Bekjendelse og stemmende med Kirkens Væsen. — Det var endelig blevet talt om Bagtanker ved den foreliggende Sag, at man f. Ex. tænkte at fratage Lægfolket Noget, som t. Ex. Retten til Guds Ords Forkyndelse, nei megetmere denne maatte jo styrkes ved at Menigheden fik Indflydelse. Var Menigheden uinteresseret i sine Sager, da fik den jo ingen enten skadelig eller gavnlig Indflydelse; svarede den til sin Stilling, maatte den blive til Lægmandsvirksomhedens Støtte; denne vilde da kunne ske med det lovlige Kald, Lægfolket saa tidt har raabt om. — Det kunde synes saa, at alle, som holdt ved det Bestaaende, maatte være mod baade Stifts- og Landsmøder, men han troede, der intet var iveien for ogsaa fra dette Standpunkt at stemme for dem, idet man da gjorde det i Overbevisningen om, at denne Opfattelse — saafremt den var sand — ogsaa gjennem disse Møder vilde vinde sig frem. Derpaa satte han under Diskussion 1ste Punkt i Cirkulæret: „Forsamlingen anser det ønskeligt, at frivillige kirkelige Stiftsmøder og derefter et frivilligt kirkeligt Landsmøde søges afholdt".

Biskop v. d. Lippe vilde udtale Tak til Ordføreren for hans Fremstilling og i de fleste Punkter holde sig dertil, idet han var enig i Hovedsagen af Cirkulærets Fremstilling. Med Hensyn til Storthingets Beslutning i Sagen havde han den Opfatning, at den væsentligste Grund til at have stemt for Regjeringens Forslag maatte være Erkjendelsen af det Gavn, som det svenske Kirkemøde havde stiftet. Men uden at være enig i en stor Del af de i Thinget faldne Udtalelser, troede han det gavnligt, at Sagen ikke blev fremmet saa snart. Anskuelserne trængte til at klarnes mere for Menighedernes Bevidsthed gjennem mindre Møder, før en saadan større Forsamling traadte sammen. Han kunde derfor heller ikke finde det tilraadeligt at sætte Landsmødet saa tidligt som 1871. Med Hensyn til den Mistanke mod Geistligheden, som var nævnt, troede han at kunne udtale, at uagtet denne Kant af Landet var Arnested for flere politiske Bevægelser, saa var dog Forholdet mellem Præster og Lægfolk ikke Mistænkelighed. Han havde gjort den Erfaring, at uagtet der i vore Menigheder var adskilligt Nedslaaende, saa var der dog idetheletaget et glædeligt Forhold mellem dem og deres Lærere. — Frygt for at tvinge Lægmandsvirksomheden maatte være ugrundet; thi hvem vilde tvinge den. Orden vilde Folket selv have, og til at holde den oppe tog det selv Haand i Hanke med; det havde ogsaa vist sig i Missionssagen. Sluttelig udtalte han, at han haabede stor Velsignelse for Kirken af saadanne Møder, og naar Sagen stod som den nu stod, var der god Grund til ikke at være misfornøiet med Storthingets Afgjørelse; nu havde vi Tid til Forberedelse.

Gaardbruger Tjomsland (fra Søgne ved Kr.sand) havde med inderlig Glæde fulgt de gjorte Skridt og haabede det Bedste deraf, — troede ogsaa, vi behøvede Tid til Forberedelse.

Pastor Elleffsen følte Trang til at takke Ordføreren for hans Belysning af Sagen, og udtalte dernæst, at han gav den i Cirkulæret foreslaaede Resolution sit fulde Bifald.

Gaardbruger O. M. Fennefoss (Hornnes i Sætersdalen) troede, at Tiden til saadanne Møder netop nu var forhaanden.

Ordføreren: Tiden var sat til 1871 eller 70, fordi Regjeringens Forslag satte samme Tid. Skulde Eidsvoldsforsamlingen taget saadanne Hensyn til Folkets Modenhed, havde vi kanske endnu ventet paa en Forfatning. Han holdt sig overbevist om, at Mødet vilde fremstille en Repræsentation, som ingen Nation i Verden vilde behøve at skamme sig for, saa meget kjendte han til vort Lægfolk. Det andet var, at Kirkefolket maatte nytte Tiden, for ikke at komme forsent. Allerede næste Storthing skulde have Kirkesager fore, som Kirken maatte ønske sig Indflydelse paa; derfor havde man sat 1870. Han med flere havde stemt mod dette sidste og holdt sig til 1871 med den Tanke, at Thinget i 1ste Session vilde lade de kirkelige Sager hvile, naar der var Udsigt til et Kirkemøde inden 2den Session. Dernæst var Meningen, at vi imidlertid skulde arbeide paa anden Maade: ved Menighedsmøder. Paa Hamar havde man brugt en hel Formiddag til at tale om disse, og man var enig om at ønske dem som en stedsevarende Menighedsvirksomhed. Saaledes skulde Bearbeidelsen begynde nedenfra. Indbyderne havde især holdt sig til disse store.

Hattemager Poulsen (Mandal) troede, der var almindeligt Ønske om Kirkemøder, var ellers enig med Ordføreren om ikke at udsætte det forlænge. Han mente man om to tre Aar vilde kjende sig lige udygtig. I Guds Riges Anliggender følte man altid Umodenhed og Udygtighed, men man skulde alligevel begynde i Tillid til Kirkens Herre.

Biskop v. d. Lippe skulde ikke nærmere udtale sig om Udsættelse af Landsmødet, da den Ting vel rettest afhandledes paa Stiftsmøderne. Menighedsmøder ansaa han for overordentlig gavnlige og havde her i Stiftet fremmet denne Virksomhed i Form af Medhjælpermøder.

Pastor Kristensen (Kr.sand) forekom det at maatte gaa sent med Istandbringelsen af Menighedsmøder. De stille ægte gode Medlemmer af Menighederne, som altid holdt sig tilbage, maatte drages med, Meget maatte op- og sammenarbeides, og dette gik ikke fort. Den Mening maatte holdes væk, at disse store Møder skulde blive et Slags Naademidler, hvorved nyt Liv strømmede til. Menigheden havde nu sin Mund i den Forstand, at den frit kunde vidne, og saavidt var Talen om, at Menigheden ingen Mund havde, usand. Sagen ansaa han for god, men vilde advare mod for store Forhaabninger.

Kirkesangeren fra Konnismo udtalte Glæde over, hvad der var gjort, men var mod for lang Udsættelse. Disse Sager vilde snart blive kjendte; det gik som Ild i tørt Græs, saa de vilde faa tilstrækkelig Forberedelse. Disse Møder vilde vistnok ikke skabe Liv, men han var enig med Ordføreren om, at der heri laa et Livsspørgsmaal for Kirken. Kirkelivet vilde befæstes og udvikles derved. Han ønskede Udtalelse om, hvordan man troede, Menighedsmøderne bedst ordnedes og dreves.

Skolelærer Aadnesen (Lillesand) maatte først vide sig at have Medhold i Guds Ord, og idet han henviste til Matth. 18. 15, hvor Menigheden anføres som sidste Instans, udtalte han sig stærkt for Kirkemøder. Dernæst fandt han at have Kirkehistoriens Vidnesbyrd for sig, ligesom Reformatorernes Virksomhed anviste samme Retning for Kirkelivets Former. Menigheden havde sit Ansvar ligeoverfor den Enkelte, men ingen til dette svarende Ret. Idet man forholdt den denne, fratog man den hint, og dette Forhold frembringer Lunkenhed. Ved at give den sin Ret og sit Ansvar fik Lokalmenigheden en gavnlig Drivfjeder til at være paa sin Post. Her var Fare oven- og nedenfra — ovenfra, idet den lovgivende Myndighed ikke skjøttede Kirkens Interesser paa bedste Maade — nedenfra, fra Skolen, hvorfra man søgte i Lighed med Amerikanerne at fortrænge det kirkelige Element; Skolens Styrelse valgtes af borgerlige Myndigheder, og det var ikke Nyt, at det geistlige Element i Skolekommissionen altid var stærkt nok; — mod disse Farer maatte Kirken værge sig, og dertil ansaa han Kirkemøder ønskelig.

Gaardbruger Andreas Vennesland (Torrisdal) var Herren taknemmelig for, hvad her var gjort og troede med den sidste Taler, at vi havde fuldt Medhold i Guds Ord, naar vi gik frem i denne Retning. Ligesom i alle andre Forhold, saa vilde han og i kirkelige Sager, at der skulde gribes til Midler for at afhjælpe forhaandenværende Mangler, og han troede, at Møder var det bedste Middel, vi havde til at hjælpe paa Kirkens Brøst.

Pastor F. v. d. Lippe (Sørum) troede, at det kirkelige Liv nu var kommet saa vidt til Klarning, at det krævede friere Former at bevæge sig i. Saalænge det var i Gjeringen, nærmede det aandelige Liv blot ved Kirkens Naademidler, men nu var det i vor Kirke kommet ud over dette Brydningens og Gjeringens Standpunkt. Der var nævnt Farer for Kirken; han vilde som en saadan omtale Vantroen, der staar for Kirkens Dør. Menneskeaanden havde i de sidste Aar taget et saadant Opsving, at den ikke kunde bære det, da den savnede det rette Korrektiv i en inderlig Tilegnelse af Guds Ord; han henviste til Sverige. Mod denne truende Fare maatte Kirken være rustet. Han troede, det ikke var saa vanskeligt at faa organiseret Menighedsmøder, bare Præsterne nærmede sig Menigheden paa den rette Maade. Man maatte ikke lægge Virksomheden over Lægfolkets Evne. Som Forberedelse burde man holde sig til de almindelige kristelige Spørgsmaale, saa kom man snart saa langt, at man kunde tage fat paa de vanskeligere Kirkesager.

Formiddagsmødet endtes nu med et Salmevers. Eftermiddagsmøde Kl. 5.

Fra Kinservik.

I dette Blads No. 84 for 13de April sidstleden er indtaget en Artikel med Overskrift „Opfordring", hvori der klages bittert over en Beslutning, som Kinserviks Kommunebestyrelse efter Forslag af Pastor Irgens fattede i et Repræsentantmøde den 9de December f. A. angaaende Skydsgodtgjørelse til Præsten naar denne foretog Reiser til de forskjellige Skolekredse, udenfor de almindelige Skoleexamina. Det lader til at Beslutningen paa en ubehagelig Maade har indvirket paa den ærede Indsender, dersom han taler af sig selv, men han er maaske inspireret fra andet Hold og forsaavidt mere at undskylde som den Surdeig han opvarter med, er af samme Slags, som saa ofte har vist sig og endnu i disse Dage viser sig fra et vist Hold inden Kommunebestyrelsen og ikke mindst, naar Sagen angaar Skolevæsenet. Den ærede Indsender bringer til Torvs et Par muntre Bænkegloser, som skal være faldne under Sagens Behandling og som han synes at lægge saa megen Vægt paa; men da disse ingen Betydning have vil jeg her ikke videre berøre dem.

I den nævnte Artikel anføres: „Det er vist ikke nogen Lærer, der ikke ønsker Præsten tilstede, medens Undervisningen foregaar, naar blot hans Nærværelse kunde have en vækkende og belivende Indflydelse; men Enhver maa indse, at disse Besøg ikke kan have denne gavnlige Virkning, naar de skal foregaa paa en saadan Maade, som Kummunebestyrelsen ved den trufne Forføining har tilsigtet; thi ved denne er ikke alene alle rimelige, humane Hensyn mod Lærerne satte tilside, men den er ogsaa godt skikket til at opvække Mistanke hos Folket om, at Lærerne ikke opfylde sine Pligter i Skolen. Og hvorledes kan da en slig Foranstaltning have gavnlig Indflydelse paa Undervisningen? Folket har dog ikke seet Sagen paa samme Maade som de ærede Herrer i Kommunebestyrelsen, da Beslutningen har vakt Uvillie". Disse Talemaader giver den ærede Indsender til Bedste for at bevise Beslutningens Uholdbarhed, og den, som ikke kjender Beslutningen, maa vistnok spørge, hvad det vel kan være for et Anstaltmageri, som Kommunebestyrelsens Daarskab har bragt tilveie. Jeg har netop Formandskabsprotokollen liggende for mig og skal saaledes her anføre Beslutningen ordlydende, saa Læseren selv kan se og dømme; den lyder saaledes: „Sag No. 4. Forslag fra Kapellan Irgens om, at Præsten godtgjøres af Skolekassen for udlagt Skyds, efter Regning, for hans Reiser til Inspektion af Almueskolen udenfor de almindelige Skoleexamina. Mod en Stemme besluttedes: Den udlagte Skyds godtgjøres (Præsten) af Herredets Skolekasse". Saaledes lyde Ordene og heraf viser det sig „at Præsten var bleven forstaaet", at Kommunebestyrelsen paa en liden Minoritet nær, nemlig Hr. Lensmand Aga, der stod op og talede med Kraft og Eftertryk imod Forslaget, uden at dette havde nogen Virkning paa Forsamlingen, da ingen denne Gang vilde træde i hans Fodspor og følge ham efter. At Præstens Besøg i Skolen ikke kan have nogen „vækkende og belivende Indflydelse" eller „nogen gavnlig Virkning", saasnart han skal have Godtgjørelse for udlagt Skyds synes besynderligt. Men Sagen er vel den, at Indsenderen ikke ønsker at se Præsten i Skolen, men at denne skal skjøtte sig selv og ingen Kontrol taale, da det er bedst, at Skolen gaar i sin gamle rustne Gjenge, og naar Præsten ingen Godtgjørelse fik, men maatte udrede disse Udgifter af sin egen Lomme, vilde Besøgene blive saa meget sjeldnere, hvor meget han end interesserer sig for Skolevæsenets Ordning og Oplysningens Fremme. Hvor flinke Skolelærere vi end have, saa ved jeg dog ikke, om et og andet Besøg af Præsten skulde være saa meget afveien og nogen dygtigere og flinkere Mand end J. Stub Irgens, der interesserer sig saa varmt for Skolevæsnets og Oplysningens Fremme, har vi vel ikke, undtagen det skulde være den ærede Indsender med sit Formynderskab, som maaske kunde have en mere „vækkende og belivende Indflydelse" paa Skolens Gjerning. Men „at alle rimelige og humane Hensyn mod Lærerne ere tilsidesatte," bedes den ærede Indsender nærmere at oplyse, da det ikke kan erfares af Beslutningen, som intet andet indeholder, end at Præsten skal faa sin udlagte Skyds godtgjort efter Regning, og hvad Mistanke dette kan være, er ikke godt at indse efter almindelig Opfatning af Ordene. At Beslutningen har „vakt Uvillie" kan vel saa være, men det maa vistnok være hos meget Faa, da man ikke har hørt noget til den uden fra et vist Hold, fra en liden Minoritet, der undertiden kan finde for godt, naar det falder i dens Interesse, at udgive Et og Andet for at være den almindelige Opfatning og Mening hos Folket, uden at dette iforveien har hørt eller ved det Mindste derom. Men saaledes maa man faa det igang, naar man ikke kan faa det til at gaa paa anden Maade. Grunden til, at ikke nogen af Lærerne har udtalt sig offentlig mod Beslutningen, er vistnok den, at ialfald Størstedelen af dem ere vel fornøiede med den, og de Lærere, som Præsten har besøgt, have erklæret at være meget tilfredse med Besøgene, derfor tror jeg, at „den stedse vorende Uvillie mod Beslutningen" slet ikke er farlig og smitter kun paa enkelt Hold, hvorfra den ikke udbreder sig videre. De Omstændigheder, som have fremkaldt den tidtnævnte Beslutning ere, at Præsten, der uden Godtgjørelse og kun af Interesse for Skolen, foretager Reiser til de forskjellige Kredse, ikke selv skal bære det kontante Skydsudlæg, som dermed er forbundet, men faa det refunderet af Skolekassen. Hvor stort dette Udlæg hidtil har været, ved jeg ikke — rimeligvis mellem 1 og 2 Spd. Kommunebestyrelsens Formaal er en „stedse vorende" Oplysning og et, saavidt Forholdene tillader det, godt ordnet Skolevæsen, der vistnok kan komme til at stille sig som en Torn i Øiet paa den, som i de gamle gyldne Tider var vant til at regjere og faa hele Kommunebestyrelsen til at danse efter sin egen Pibe.

Haugse i Juni 1869.

Lars Haugse,
Viceordfører.

Indbydelse.

Blandt de minderigste Tider i et Folks Livsløb staar det Tidspunkt, da Folket samledes til et Helt under fælles Styrelse.

For vort Land skede dette i 872, efterat Harald Haarfagre havde vundet det mindeværdige Slag i Hafrsfjord.

Om kort Tid ville saaledes tusend Aar være forløbne, siden Norges Rige blev grundlagt, og til varigt Minde herom have vi troet, at der burde fæstes et iøinefaldende Mærke ved det Sted, hvor Rigets Stifter, Kong Harald, var jordet.

Som bekjendt, blev han hauglagt paa sin Kongsgaard her ved Haugesund, og skjønt selve Haugen ikke mere sees, ere dog flere af de Hovedstene, som dannede dens Gravkammer, ved Medborgeres fælles Bestræbelser igjen samlede paa Stedet og Tomten indkjøbt.

Paa denne Tomt er det derfor vort Ønske at faa reist et Mindesmærke i 1872, og for at sættes istand dertil, indbyde vi herved vore Landsmænd i og udenfor Norge at yde sine Bidrag.

Af hvad Beskaffenhed Mindesmærket vil blive, kan naturligvis først bestemmes, naar det viser sig, hvormeget Subskriptionen har indbragt.

De subskriberede Beløb bedes oversendte til Komiteens Kasserer Hr. Arne Lothe i Haugesund, og ville de midlertidig blive indsatte i den herværende Sparebank.

Haugesund i Mai 1869 i Komiteen for et Mindesmærke ved Harald Haarfagers Grav.

Joh. Lorange, Civilingeniør. — Fredriksen, Ordfører i Formandskabet.
S. Bodom, Læge. — C. Voss, Overretssagfører. — L. J. Eide, Vicekonsul.

Direktionen imødekommer med Glæde Komiteens Anmodning om at tiltræde ovenstaaende Indbydelse og ledsager den med sin varmeste Anbefaling.

Kristiania i Direktionen for Foreningen til Norske Fortidsmindesmærkers Bevaring.

N. Nicolaysen, Antikvar. — O. Rygh, Professor. — S. Bugge, Professor.
H. Huitfeldt, kgl. Fuldmægtig. — C. Christie, Arkitekt.

I Kristiania er Indbydelse udlagt i Hr. Cappelens Boglade.

Kristiania, den 26de Juni 1869.

Det af Regjeringen ved Storthingets Aabning forelagte Statsbudget lød paa 5,220,000 Spd. aarlig i samlet Sum. Siden kom som bekjendt i Løbet af Storthingstiden og navnlig henimod dens Slutning endnu flere tildels meget betydelige extraordinære Bevilgningsforslag fra Regjeringen. Vi skulle imidlertid for det Første holde os til det ordinære Budget for kommende Budgettermin og se hvad Storthinget paa dette aarlig har besparet:

	Spd.	ß.
Slottet m. m.	3,218.	115.
Palæet og Fideikommisgaarden	191.	80.
Kontorudgifter m. V. ved Statsraadsafdelingen i Stockholm .	300.	-
2 Fuldmægtiggager i Indredepartementet og Afslaget i Sportelkassererens Løn	710.	-
Døvstummeinstitutet i Trondhjem	82.	-
Do. i Kristianssand	60.	-
En Bygningsinspektør i Tromsø	350.	-
Bygningskyndig Bistand ved de geistlige Visitatser	500.	-
Eidsvoldsbygningen	30.	-
Selskabet for Norges Vel . .	1,000.	-
Geologiske Undersøgelser . . .	400.	-
Undersøgelse af Kulleierne paa Andøen	466.	80.
Opmaaling og Kartlægning af Tromsø Amts Fastlandsdele .	5,803.	40.
Opmaaling og Kartlægning af enkelte Dele af Finmarkens Amt	3,333.	40.
Skøiter og Seilbaade til Brug ved Kystmaalingen	1,000.	-
Oplodning af Havbunden . .	400.	-
Agronomer i Statens Tjeneste .	50.	-
Landbrugsskoler etc.	2,000.	-
Den høiere Landbrugsskole paa Aas	1,342.	80.
Kvæg-, Faar- og Hestavlens Fremme	920.	-
Skovvæsenets Fremme. . . .	900.	-
Torvdriftens Fremme. . . .	550.	-
Ferskvandsfiskeriernes Fremme .	500.	-
Rigshospitalet og Fødselsstiftelsen (Lønninger)	120.	-
Nyt Rigshospital i Kristiania .	25,000.	-
Lungegaardshospitalet	186.	20.
Pleiestiftelserne for Spedalske .	1,072.	115.

Kvarantæneindretningen i Kristiansand	222.	80.
Distriktslægegager og Statsfysikus i Kristiania	1,450.	=
Toldopsynsbygning i Ny-Hellesund	400.	=
Stenbrygge for Toldvæsenet i Kristiansand	2,833.	40.
Toldlokaler i Hammerfest . .	333.	40.
Kontrol med Brændevins- og Malttilvirkningen	1,600.	=
Tilbygning ved Stiftsgaarden i Kristiania	5,083.	40.
Pensioner	4,207.	66.
Fyrvæsenet	6,401.	77.
En fast Lods paa Bodø . . .	60.	=
Observationerne i Bergen og Trondhjem	125.	=
Paa Marinebudgettet	68,000.	=
Kristiania Byret — tilfældige Udgifter	12.	=
Strafanstalterne i Fæstningerne	1,000.	=
Tilskud til Tugthusene . . .	400.	=
En Byskriver og Justitssekretær ved Kristiania Byret . . .	400.	=
En Borgemester og 2den Raadmand i Kristiania	500.	=
Fiskeopsynet, respektive 1133 Spd. 40 ß og 1200 Spd. . . .	2,333.	40.
Reiseudgifter til Kand. Sundt .	300.	=
Reparation af Husene paa Fjeldstuen Pytæveita	50.	=
Afholdssagens Fremme . . .	1,000.	=
Tilfældige Udgifter ved Toldvæsenet	2,000.	=
Bygningsforetagender ved Universitetet	8,733.	40.
Embedsbolig for Amtmanden i Finmarken	4,500.	=
Løn og Reiseudgifter til en Navigationsdirektør	700.	=
Regulering af Ula-Elven i Gudbrandsdalen	2,000.	=
Oprensning af Elvedrag samt løbende Udgifter derved . .	2,000.	=
Udskiftningsvæsnet	2,200.	=
Teknisk Skole	700.	=
Post- og Telegrafstationen i Kristiania	9,500.	=
Hovedvei i Trysild	4,666.	80.
Lønstillæg ved Fyrvæsnet . .	1,704.	=
Vedligeholdelse af Fjeldstuen Nystuen	50.	=
Paa Armeebudgettet	87,500.	=
Universitetet	1,120.	=
Havnevæsenet	11,996.	80.
Lensmændene	5,000.	=
Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond	8,000.	=
Indkjøbet af Eiendommen Strømsborg ved Oskarshall . . .	2,000.	=
Lapperne vedkommende . . .	1,000.	=
Lønninger ved Toldvæsenet . .	6,000.	=
Toldkontorbygning i Vardø .	600.	=
Det lærde Skolevæsen . . .	456.	=
Tilsammen	309,626.	73.

Fra dette Beløb 309,626 Spd. 73 ß gaar imidlertid, hvad Storthinget enten har bevilget mere end af Regjeringen foreslaaet eller udenfor det ordinære Budget, paa følgende Poster:

Husleie for Regjeringskontorerne	2,250.	=
Statsraadsafdelingens Eiendom i Stockholm	37.	60.
Og end videre	150.	=
Vedligeholdelse af Stiftsgaarden i Kristiania	304.	=
Veivæsenet i Sydvaranger . .	500.	=
Havnedirektr. Løn og Kontorhold	150.	=
Til Veivæsenets Fremme . .	30,000.	=
Storthingets Bibliothek . . .	166.	80.
Brudegaven til Prinsesse Lovisa	6,833.	40.
Tana og Jakobselven . . .	58.	90.
Den private Dampskibsfart . .	5,843.	7.
Bidrag til det nyopførte Retslokale i Drammen	600.	=
Kontrol med Befordring af Udvandrere	500.	=
Ordning af Jordforh. i Finmarken	250.	=
Skydsvæsenet	6,000.	=
Til Vaaben, Ammuniton m. m. .	93,000.	=
Marinen	545.	22.
Til en Formand for Storthingsreferenterne	350.	=
Tilsammen	145,538.	59.

Vi skulle ikke, efter hvad vi før oftere have ytret om Storthingets financielle Virksomhed med Hensyn til særskilte Bevilgningsposter, nu trætte Læseren med nogen mere i det Enkelte gaaende Paapegning. De ovenfor givne Opgaver, som vi idetmindste have gjort os al Umage for at holde fri for Unøiagtigheder, ville levere et talende Bevis for, at det opløste Storthing samvittighedsfuldt har fulgt de Krav, som rettedes til det om fornuftig Sparsomhed i Statsmidlernes Anvendelse, paa samme Tid, som det i det Store taget ikke skal kunne beskyldes for nogen for vidt dreven Paaholdenhed paa Skillingen, hvor der har været Spørgsmaal om høiere Interesser. Det er i sidstnævnte Henseende nok at henvise til de Ytringer, som faldt under Debatterne om Udgifterne til Konsulatvæsnet og Diplomatiet, om at Norge gjerne skulde bære Halvdelen af disse Udgifter med Sverige, naar vi levnes den Raadighed over disse Sager, som Landets Selvstændighed og Ære byder.

Hvorvidt Statsbudgettet endnu uden Skade og til Landets Gavn i det Hele kunde have taalt yderligere Nedsættelse, skulle vi indtil videre lade staa derhen; men neppe har noget Storthing med større Held løst de mange og vanskelige Opgaver, der i financiel Henseende forelagdes det, og saavidt vides er det længe siden noget Thing har sluttet med Besparelse paa Budgettet, medens der oftere har været Overskridelser. Og det er her at mærke, at Thinget ikke som f. Ex. i England, hvor Finantsminister Lowes Budgetforslag nylig blev hilset med almindelig Jubel, har havt Regjeringen til Medhjælper.

Udlandet. Ifølge Patrie og Peuple var Kongen af Preussens Modtagelse i Hannover af den Beskaffenhed, at baade han og Bismarck tydelig udtalte deres Mishag derover. I Patrie læser det: „Kong Vilhelms Besøg i Hannover lignede et Indtog i en erobret By, og det var alene Tropperne, som tog Del i hans Modtagelse. Hr. von Bismarck lod ikke til at være forbauset over Indvaanernes Holdning, og han sagde til Borgmesteren, hvem Kongen allerede ved sin Ankomst havde tiltalt i en yderst kold Tone: „Vi vide, at vi ikke ere afholdte her, men det er os lige meget. Vi ere de Stærkeste, og det er os nok." Borgmesteren svarede, at Befolkningens Stemning sikkert vilde forandre sig med Tiden. „Det haaber jeg", sagde Bismarck, „og jeg ønsker det for Byens egen Skyld; desuden ville vi med Tiden opleve mange andre Ting". Disse Ytringer ere ordret gjengivne, og Bismarck syntes at lægge an paa, at hans Ord kunde blive hørte og gjentagne. Kongen afreiste den 16de om Morgenen til Bremen, og alle de Familier, som havde forladt Hannover for at unddrage sig hans Nærværelse, vendte tilbage i Løbet af Eftermiddagen". Med Hensyn til den bedre Modtagelse, som Kong Vilhelm fandt i Bremen, bemærker Patrie, at Autoriteterne i denne By havde gjort de største Anstrengelser for at sætte Indvaanerne i Bevægelse. At Begeistringen ikke har været saa stor, som de nordtydske Blade fortælle, tilføier Patrie, fremgaar deraf, at et Forsøg paa at bevæge Handelsstanden til at aabne en Subskription for Anskaffelsen af en Pantserforvet, som skulde forœres Kong Vilhelm, fuldstændig slog feil.

Keiser Napoleon har forrige Mandag begivet sig til Leiren ved Châlons, hvor han ifølge Corr. Havas agtede at opholde sig i fire Dage. Det ansees nu for tvivlsomt, om han begiver sig til Beauvais og holder en Tale der. Keiseren tager fra Leiren til St. Cloud, og det ansees for afgjort, at han bliver her, da de nuværende Forhold ikke tillstede, at han tiltræder en af de sædvanlige Sommerreiser og tager Ophold i længere Afstand fra Hovedstaden.

I de ministerielle Blade i Paris er der, som det vil erindres, blevet paastaaet, at Persigny havde misbilliget Offentliggjørelsen af hans Brev til Ollivier og gjort Ministeriet en Slags Afbigt. Hvorledes det forholder sig hermed, fremgaar af følgende Skrivelse, som Persigny under 19de ds. har tilstillet Constitutionnel: „Tillad mig at henvende mig til Dem for at gjøre Ende paa intetsigende og latterlige Rygter, som ere deres Ophavsmænd fuldkomment værdige. Ihvorvel det nemlig er ganske rigtigt, saaledes som De selv bemærkede, da De indrykkede mit Brev af 3die ds. i Deres Spalter, at dette Brev ikke er blevet offentliggjort af mig, takker jeg Dem ikkedestomindre for at have antaget, at jeg altid var rede til svare for mine Handlinger og Ord overfor Alle og Enhver. Jeg er Dem derfor meget forbunden, fordi De har offentliggjort mit Brev".

Efterat de spanske Cortes have valgt Marschal Serrano til Regent, har denne overdraget til Prim at danne et nyt Ministerium. Den 20de ds. underrettede Prim Cortes om, at han havde løst sin Opgave, og den nye Premierminister udtalte sig ved denne Leilighed paa følgende Maade: Ministeriet vil agte Forfatningen og sørge for, at Andre agte den. Republikanerne maa endelig gaa lempelig tilværks, og det er jo ogsaa den eneste Maade, hvorpaa de kunne vente at se deres Ønsker opfyldte. Landet skal ikke nære Bekymringer i Anledning af de Sammensværgelser, som Tilhængerne af Don Carlos og Dronning Isabella stifte. Regjeringen ønsker at vedligeholde et godt Forhold til de fremmede Magter. Den anser det for nyttigt at gjenoprette Forbindelsen med de Nationer, som tidligere stod under spansk Herredømme. Regjeringen beskjæftiger sig særlig med det finantsielle Spørgsmaal; den haaber, at den kan skaffe sig Penge for godt Kjøb. Hertugen af Montpensier har i sin Egenskab af Generalkaptein aflagt Ed paa Forfatningen, han kan derfor tage Ophold i Spanien, og hans Nærværelse strider ikke imod Forfatningen. (Hertugen er nylig vendt tilbage til Spanien, og der var i Cortes fremkommet et Forslag om, at Forsamlingen skulde udtale sin Misbilligelse heraf.) Der er Ingen, som vil paanøde Cortes en Konge, de alene skulle vælge ham, og deres Valg skal ubetinget respekteres.

Til Justitiarius-Embedet i Trondhjems Stiftsoverret og Politiret, hvortil Ansøgningstiden er udløben den 25de ds., har meldt sig:
1) Assessor N. N. Hornemann og
2) 2den Assessor J. J. Selmer.

Brand. Omtrent Kl. 12½ i Nat signaliseredes Ildløs. Det var i Hr. Fabrikeier Swangs Høvleri i Østerhausgaden, Ilden var udbrudt. Da Brandmandskabet kom til, slog Ilden allerede ud af alle Aabninger. Efter et Par Timers Forløb lykkedes det at blive fuldstændig Herre over den, efterat Gaarden var nedbrændt og den tilstødende ramponeret.

Finmarksfisket. (Tr. Stiftst.) Fra 29de Mai til og med 11te Juni er returneret fra Finmarken 20 Fartøier indehavende tilsammen 176,050 Stkr. Saltfisk, hvilket tillagt det tidligere ankomne Parti ialt udgjør 1,829,300 Stkr.

Brand i New-Yorks Havn. (Karmsundsposten). Et med Dagsposten til Rederiet ankommet Brev fra Kaptein Sverdrup stadfæster Efterretningen om (norsk) Skonnertbrig „Avance"s Ødelæggelse ved Ildebrand i New-Yorks Havn. Ilden udbrød iland Natten til den 25de Mai Kl. mellem 12 og 1, Skonnerten laa tæt ved de Petroleums-Raffinerier, hvor Ilden opkom, og hvorfra Ladningen var indtaget. Baadsmaanden gik Vagt paa Dækket og purrede strax ud det øvrige Mandskab, som laa i dyb Søvn. Landtougene bleve øieblikkelig kappede for om muligt at komme bort fra Brandstedet, men Ildhavet var saa frygteligt, at ingen Bugserdamper vovede at gaa ind og buxere Fartøiet ud. Mandskabet gik da i Baaden, uden at faa Tid til at redde Nogetsomhelst og kom ombord i Skibet „Farsund", Kapt. Berentsen. Skonnerten nedbrændte til Vandlinien hvorefter Skroget kantrede. Ifølge Brevet opbrændte ved denne Leilighed 16,000 Fade Petroleum.

Den svenske Botaniker Lektor Lindeberg sees ifølge de svenske Blade at have tiltraadt en videnskabelig Reise gjennem Norge helt op til Finmarken — paa egen Bekostning.

6 Svensker ere ifølge „Svenska Amerikaneren" myrdede i Kansas af en Indianerstamme, som overfaldt det lille Setlement paa 150 svenske Nybyggere.

Den fransk-atlantiske Telegraftraad, hvis Landende allerede tidligere heldig er nedlagt, er nu med „Great Easteren" den 20de afgaaet fra Brest.

Det demokratiske Selskab i Skaane holdt i Pägarp i Nærheden af Helsingborg et Folkemøde, der overvares af 300 Personer; Mødet udtalte bl. A. Ønskeligheden af en Folkehøiskoles Oprettelse i Helsinborg-Landskronaegnen, da det ansaa en saadan som et sikkert Middel til Oplysningens og Folkefrihedens Fremme.

En sjelden Urt, der ellers kun findes i Sydlandene, nemlig Lathyrus sphæricus er opdaget voxende i Mængde paa et saagodtsom utilgjængeligt Sted paa Kullaberg i Sverige. Dette Fund har gjort stor Opsigt hos de svenske Botanikere, som agter at sende Nogle afsted til Kullaberg for at undersøge, om denne Plante er indenlandsk og rent vild.

Anderlöfs Kirke i Nærheden af Malmö rammedes for nogle Dage siden af Lynilden og nedbrændte aldeles.

De Danskes Brudegave til Kronprins Frederik og Prinsesse Lovisa er nu sin Fuldendelse nær. Det er en storartet Bordopsats, til hvilken Tegningen er leveret af Billedhuggerne Peters og Olrik, og den udføres i Christesens Sølvvarefabrik. Den er smykket med 26 temmelig store Figurer af den nordiske Historie og Mythologi, og den vil vistnok i det Hele taget blive meget imponerende.

Kronprinsen af Danmarks Formæling. Ifølge Snällposten ville Nogle vide, at Formælingen skal foregaa i Ulriksdals lille Kirke, Andre derimod ville vide, at den skal foregaa i Slotskapellet, og atter Andre mene i Storkirken. Til den Bordopsats, som Stockholms Borgerskab agter at give Prinsesse Lovisa i Brudegave, har Billedhugger Molin givet Tegningen. Hovedgruppen forestiller de tre Norner;

Nei.
Hvad er hun da?
En liden Pige, som jeg har fundet.
Fundet?
Ja.
Hvorledes! Du har truffet hende paa Veien?
Ja.
Ja? Lyver du, saa slaar jeg dig ihjel.
Hos en Kvinde, der laa død i Sneen.
Naar?
For en Time siden.
Hvor?
En Mil herfra.

Ursus's Øienbryn lagde sig i dybe Folder og antoge den [skarpe] Form, som karakteriserer Bevægelsen hos en Filosofs [Ø]ienbryn.

Død! Altsaa En, der er lykkelig. Man faar lade hende [li]gge i hendes Sne. Hun ligger godt der. Paa hvilken Kant?

I Retning mod Kysten.
Er du gaaet over Broen?
Ja.

Ursus aabnede Gluggen bag i Skjulet og kastede et for[sken]de Blik ud i Rummet. Veiret var ikke blevet bedre. Sneen [fal]dt tyk og uhyggelig.

Han lukkede Gluggen til igjen.

Han gik hen til den sønderslagne Vinduesrude, stoppede [Hu]llet til med en Fille, kom ny Torv paa Ildstedet, lagde [Bj]ørnehuden saa bred han kunde paa Kufferten, tog en tyk Bog, [som] han havde i en Krog, og lagde den som Hovedpude under [den] lille Slumrende.

Han vendte sig til Gutten.
Læg dig der, sagde han.

at dersom jeg ikke nu i tredive Aars Tid var bleven opædt af sligt Pak, saa havde jeg været en holden Mand, Homo vilde have været smækfed, og jeg vilde have eiet et videnskabeligt Kabinet fuldt af Sjeldenheder, af kirurgiske Instrumenter, ligesaa fuldstændige som den Samling, Doktor Linacre, Henrik VIII's Kirurg havde, af forskjellige Dyrearter, af egyptiske Mumier og meget mere! Jeg vilde have været Medlem af Fakultetet samt havt Adgang til det af Harvey Aar 1652 grundede Bibliothek og Ret til at arbeide i den Glasdôme, hvorfra man ser hele Byen London. Jeg vilde have kunnet fortsætte mine Beregninger over Solformørkelser og bevise, at en mørk Taage udstrømmer fra dette Himmellegeme. Denne Anskuelse hyldede Johan Kepler, der fødtes et Aar før Bartholomæinatten, og som var den tydske Keisers Mathematiker. Solen er en Kamin, hvoraf det undertiden ryger. Aldeles som min Arne. Min Arne er ikke bedre end Solen. Ja, jeg skulde have gjort Lykke jeg, og været en ganske anden Karl, jeg skulde ikke have fornedret Videnskaben da i Gader og Stræder. Thi Folket er ikke værdigt til at blive delagtig i den. Folket er blot en Masse af Tomsinger, et Sammensurium af alle mulige Aldere og Kjøn, Begjær og Livsforholde, som de Vise til alle Tider aldrig har gjort Andet end foragte, og hvis Tøilesløshed afskyes af Retsfølelsen endog hos de mest Overbærende.

Ah — jeg er kjed og led af det Timelige. Det er godt, at man ikke lever saa længe. Det er hastigt forbi med Menneskelivet. Dog nei, det er langt. Blot fordi vi ikke skulle tabe Modet, for at vi skulle være dumme nok til at gaa ind paa at leve, og for at vi ikke skulle benytte os af de herlige Anledninger til at hænge os, som hvert Reb og hver Spiger byder, giver Naturen sig undertiden Mine af at drage lidt Omsorg for Menneskene. Dog ikke i Nat. Den lader Druen modnes, den lader Nattergalen synge. Nu og da et Glimt af Morgenrøden eller

forneden i en Fordybning sees andre Guddomme af den nordiske Mythologi, til hvilke Gudinden Ydun slutter sig, og man vil vide, at hendes Ansigt er et vellykket Portræt af den tilkommende Eierinde.

Hilsen til Norge. Fra Danmark skrives: Under Veileboernes Besøg i Aarhus blev der til en ved Frokosten i Haandværkerforeningens Lokale holdt Skaaltale af Overlærer Kraiberg knyttet det Forslag, at give Studentertoget til Norge et Bevis paa Sympathi fra en saa stor Kreds af jydske Mænd og Kvinder, som her var forsamlet, og Komiteen i Aarhus for Veileboernes Modtagelse fik derfor med stor Akklamation det Hverv, i Forsamlingens Navn at affatte og tilstille Studenterne en Skrivelse, som overbragte en Hilsen til Normændene. Dette er skeet ved en i „Aarhus Stiftstidende". meddelt Skrivelse, som er stilet til Redaktør Karl Ploug, og hvori denne anmodes om, saafremt en passende Leilighed dertil findes, at overbringe en Hilsen fra Jylland til alle gode norske Mænd og Kvinder. — Dette sidste skeede ved Festen i Drammen.

Gambetta som Dreng. Leon Gambetta var, som man vil se af Nedenstaaende, allerede som Dreng en „Uforsonlig". Hans Fader havde i hans Barndom sat ham ind i Seminariet i Montauban nær Cahors. Ligesom alle Pensionærer og Fanger fandt han sin Stilling i Længden mindre god. En Dag fik hans Fader følgende Brev fra ham: „Hvis Du ikke snart tager mig ud herfra, stikker jeg det ene Øie ud paa mig." „Hvilken Galskab!" tænkte Gambetta sen. og lod Brevet ubesvaret. To Dage efter fik Faderen et Brev fra Forstanderen, hvori han underrettedes om, at hans Søn, paa Grund af, at han ikke havde faaet Brev fra Hjemmet, havde stukket sit ene Øie ud med en Pennekniv. Faderen begav sig ufortøvet til Seminariet, irettesatte den ugudelige Søn og reiste hjem, overbevist om at have faaet ham paa andre Tanker. Dagen efter fik han et nyt Brev af følgende Indhold: „Hvis Du ikke tager mig ud herfra, stikker jeg mit andet Øie ogsaa ud." Denne Gang gav Faderen efter.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 26de Juni.

Dampskibet „Uffo", der hidkom igaar Eftermiddag, medbragte fra Kjøbenhavn 79 Fjdr. Smør.

Med Dampskibet „Oder" afreiste igaar over Hull 50 Emigranter.

Udexpederede Fartøier den 25de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Olivia Caroline	Rasmussen	Horsens	Trælast.
Octavia	Barbeau	Caen	do.
Urban	Jensen	England	do.
Thor	Hesselberg	do.	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar jevnt høit. Frisk nordlig Vind i Skudesnes ellers temmelig stille. — Temperaturen er over Normalstand. Udsigterne ere til varmt og tørt Veir.

Bekjendtgjørelser.

"Skandia"

forsikrer Bygninger under Opførelse af Sten og Træ. **B. C. Antonisen.**

Emigranter

befordres ugentlig over England til Newyork og de fleste Steder i Amerika med

„Cunard Liniens"

20 store, prægtige Skruedampskibe,

alle førende den kongelige Post, og sker Passagerindskrivning naarsomhelst hos

Stolt, Swang & Co.

Cunard-Liniens autoriserede General-Agenter for Norge.

Prinsensgade. Christiania.

Kontorist & Huslærer.

En ung Mand, dimitteret med „Meget duelig (2,02)" fra et af vore Stiftsseminarier, ønsker sig ansat enten hos en Embedsmand, Bestillingsmand eller Handelsmand. Gode Vidnesbyrd kan præsteres. Exped. anviser.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Generalforsamling

for oplandske Dampskibe afholdes i Hr. Listads Lokale paa Lillehammer, Mandag den 5te Juli Kl. 6½ Eftermiddag. Interessenterne have fri Befordring til og fra Mødet med Skibladner. De sædvanlige Sager, saasom Decision til sidste Aars Regnskab, Valg af forskjellige Funktionærer m. m., vil da blive foretaget.

Direktionen.

Taxt for Bybudene i Kristiania.

	A. I Byen over Grønland indtil Bækkegaden, gjennem Storgaden indtil Kroghstøtten, Møllergaden indtil Grünerbroen, Ullevoldsveien indtil Vor Frelsers Gravlund, Pilestrædet indtil Bakkehuset, Kristian Augusts Gade indtil Wergelandsbakken, Drammensveien indtil øvre Linie af Ruseløkbakken samt Pipervikens indtil Holmens Værksted.	Med Svar tilbage og 10 Minutters Ophold.	B. Til og fra Byen indtil ¼ Mil fra Byens Torv.	Med Svar tilbage og 10 Minutters Ophold.
1. For at gaa et Ærinde, saasom at bringe Besked til Nogen, eller besørge en Haandpakke eller lignende, i Vægt og Omfang ubetydelig Gjenstand, indtil 5 Pd.s Vægt	3 ß	4 ß	8 ß	10 ß
2. For at udbære en Pakke eller mindre Gjenstand fra 5—10 Pd.s Vægt	5 „	6 „	10 „	12 „
3. For at udbære en Pakke eller mindre Gjenstand fra 10—25 Pd.s Vægt	8 „	10 „	12 „	16 „
4. For en Vægt, som en Mand kan bære, indtil 50 Pd.	10 „	14 „	16 „	20 „
5. For Gjenstande, der overstiger en Vægt af 50 indtil 80 Pd., saasom en større Kuffert, Kasse, Komode m. m.	16 „		20 „	24 „
6. For do. større Vægt og Omfang	20 „			
7. For at flytte et Pianoforte	96 „		1 Sp.	
8. For at ledsage Personer pr. ½ Time . .	5 „			
9. samt for lette Arbeider pr. Time 10 ß.				

Anmærkninger.

a. Den daglige Arbeidstid for Bybudene er, fra 1ste April indtil 30te September, fra Kl. 6 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen med 2 Timers Hvile, og fra 1ste Oktober indtil 31te Marts fra Kl. 8 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen med 2 Timers Hvile.

b. Kontoret garanterer for ethvert Hverv, som overdrages til Budene, for et Beløb af indtil 10 — ti Species — og for alle Sager, som leveres direkte til Kontoret, garanteres dets fulde Værdi, dog er Kontoret ikke ansvarlig for Brekage af de Gjenstande, som overleveres Budene til Transport. Klager eller Fordringer paa Godtgjørelse anmeldes inden 24 Timers Forløb.

c. Hvert Bud er forsynet med Taxten og Kvitteringer, som har samme Nummer, som Budene bære paa Huen, og er forpligtet til uopfordret at levere Kvittering for ethvert Hverv, som overdrages ham; i modsat Fald taber Vedkommende al Ret til Fordring af Godtgjørelse, og Kontoret tager kun imod Klager ved Forevisning af Kvitteringer. For rigtig Modtagelse kvitteres, hvis saadant forlanges.

d. Ethvert paa Stationen staaende Bybud er forpligtet til strax at udføre ethvert Ærinde, hvortil han maatte opfordres.

e. De Bud, der ei ere forsynede med Nummer paa Huen, garanteres ikke af Kontoret og staar ei heller under Politiets Kontrol.

Kristiania, 1869.

C. C. Just,
Bestyrer.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protekoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i

S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt

i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Bøger.

Udkommet er og givet mig i Kommission: Kirkelige Traktater. I. **Hvorledes vare de apostoliske Menigheder ordnede?** Pris 2 ß.

Wm. Gram.

„Børnenes Blad",

det billigste Ugeskrift for Børn af enhver Alder, begynder med Juli d. A. sin attende Halvaargang, og udkommer nu ugentlig i dobbelt (16-spaltet) Format, som oftest ledsaget med udmærkede, i Texten trykte Illustrationer. Abonnementsprisen er fremdeles kun 36 ß halvaarlig, hvortil for Udenbyes kommer 6 ß i Porto, alt forskudsvis. For rigtig Løsning af Præmiegaaderne uddeles maanedlig 4—6 Gratispræmier. Tiltrædende Abonnenter, der ved Indmeldelsen erlægge Kontingent for et helt Aar, erholde gratis Julegaven for 1867 af Værdi 36 ß, ligesom samtlige Abonnenter, der ikke staa tilrest med Kontingent, blive delagtige i en i Februar n. A. stedfindende gratis **Udlodning** af Bøger til Værdi 50 Spd., fordelte paa over 300 Gevinster. NB. Kun Bladets Abonnenter ere delagtige i Præmieuddelingerne og Bogudlodningen. Abonnement tegnes ved samtlige Postkontorer og Postaabnerier, i alle Landets Boglader, samt i Kristiania i Expeditionen, Brogaden No. 3 b. Kommissionærer erholde paa 5 betalte Expl. et Frieremplar.

Tilsalgs.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

et Glas Brændevin, det er, hvad man kalder Lykke. En smal Kant af Godt omkring det Ondes overordentlig store Søsb. Livet er en Dug, hvortil Djævelen har lagt Tøiet og vor Herre Kantsømmen. Men i ethvert Tilfælde har du spist op Kveldsmaden min, du Landstryger!

Imidlertid havde Diebarnet, som han vedblev at holde i sine Arme med den omhyggeligste Omhed, hvor vanvittigt han end gebærdede sig, sagte tillukket Øinene, et Tegn paa, at hun var mæt. Ursus undersøgte Flasken og brummede:

Hun har drukket op Altsammen, den uforskammede Tøite.

Han reiste sig, og idet han holdt den Lille med venstre Arm, løftede han med høire Kufferilaaget iveiret og tog frem en Bjørnehud, den Samme, som man maaske erindrer, at han kaldte „sin rette Hud".

Medens han var beskjæftiget hermed, hørte han det andet Barn spise, og han betragtede Gutten med stjaalne Øiekast.

Det vilde være ypperligt, om jeg herefter blev nødt til at føde den Storæder, som er i Opvæxten.

Han udbredte, fremdeles med den ene Arm, saa godt det lod sig gjøre, Bjørnehuden paa Kufferten, ganske forsigtigt for ikke at forstyrre den lille Piges paabegyndte Slummer. Derpaa lagde han hende varligt ned paa Peltsen paa den Side af Kufferten, der var nærmest Ilden. Da dette var gjort, satte han den tomme Flaske paa Arnen og sagde:

Nu er jeg tørstig.

Han saa efter i Krukken. Jo, der var endnu nogle ganske ordentlige Melkedraaber tilbage; han satte Krukken til sine Læber. Just som han vilde drikke, faldt hans Blik paa den lille Pige. Han satte Krukken fra sig, tog Flasken, trak Korken op og slog det Tiloversblevne deri, hvilket netop var tilstrækkeligt til at fylde den, satte Svampen i igjen og bandt Lærredslappen over Svampen omkring Flaskehalsen.

Jeg er baade hungrig og tørstig, vedblev han.

Og han tilføiede:

Naar man ikke har Brød at spise, drikker man Vand.

Bag Arnen saa man en Krukke med knust Kant titte frem.

Han tog den og rakte den til Gutten.

Vil du drikke?

Barnet drak og begyndte at spise paanyt.

Ursus tog atter Krukken og satte den til Munden. Vandets Varmegrad var, paa Grund af Naboskabet med Arnen, bleve forskjelligt øverst og ved Bunden. Han drak nogle Slurk og gren.

Imidlertid havde Gutten sluttet sit Maaltid. Madkrukken var mere end tom, den var renskrabet. Han oppluktede tankeløs nogle Brødsmuler, der var faldet ned paa hans Knæ og puttede dem i Munden.

Ursus vendte sig om til ham.

Det er ikke nok med det. Munden er os ikke blot givet til at æde med, men ogsaa til at tale med. Nu da du er opvarmet og fuldproppet, Kreatur, saa giv Agt og hør paa mine Spørgsmaal. Hvorfra kommer du?

Barnet svarede:

Jeg ved ikke.

Hvorledes! Ved du ikke?

Jeg blev forladt i Aftes paa et Skjær ved Kysten.

Ah — den Landstryger! Hvad heder du? Det er en saadan elendig Bytting, at han er blevet forladt af sine Forældre.

Jeg har ingen Forældre.

Jeg vil lade dig vide en Ting, og det er, at jeg ikke taaler at man synger Viser for mig, som ere Fabler. Du har Forældre, eftersom du har en Søster.

Hun er ikke min Søster.

Er hun ikke din Søster?

Dagbladet.

No. 146. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 28de Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabneriene ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Holand og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabneriene ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Volsø-(Ejde), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 26de Juni. Enkedronningen afreiser i de første Dage af Juli for sin Sundhed til Kreuth i Bayern, hvor hun forbliver Sommeren over.

Zürich, 26de Juni. Mazzini er afreist herfra angivelig til London.

Warschau, 26de Juni. Biskoppen af Kielemie er arresteret og deporteret til Perm, fordi han ikke har villet anerkjende Petersburgs katholske Kollegium som overordnet kirkelig Myndighed.

Paris, 26de Juni. Ifølge „Journal officiel" havde Præsident Schneider forlangt sin Dimission paa Grund af Davids Udnævnelse til Storofficier af Æreslegionen, men tog sin Ansøgning tilbage, efterat have modtaget et Brev fra Keiseren af 24de Juni, hvori det heder, at Keiseren ikke har villet træde hans Præsidentværdighed nær, at Davids Udnævnelse ingenlunde betegnede en Reaktion, og at Regjeringen saavel efter som før Valgene vilde bestræbe sig for at tilveiebringe en Udjevning mellem den stærkere Regjeringsmagt og de oprigtig liberale Institutioner.

Paris, 27de Juni. Rochefort er for sin Andel i Bladet „Lanterne" dømt til 3 Aars Fængsel, 10,000 Frc.s Bøder og Ærens Tab.

Stockholm, 28de Juni. De forenede Rigers Minister i Berlin, Sandströmer, er igaar Nat død hersteds af Blodstyrtning.

Schweitzeri.

(Slutning fra No. 144.)

Lad os gjentage det: Dialekterne i Norge er ifølge sin historiske Oprindelse og faktiske Bestaaen hørende som Afskygninger ind under en Sprogorganisme, som er grundforskjellig fra den, vi have i det officielle „Bogsprog", det vil sige Dansken. Det var en Mand, der saa med de klareste Blikke ud over Folket og Folkets Kaar, og han sagde: „Vi skjuler forgjæves for os selv, ved en glimrende Embedsstat og en uforholdsmæssig, fortærende Luxus, at vi er et Folk af Bønder. (Henr. Wergelands saml. Skr. II. 133).

Denne Sandhed har siden været gjentaget atter og atter, og ingen uden vantrevne Filosofer kan negte, at saa er. Men da tænker jeg, at „Bondens" aandelige Liv har en ganske anden Betydning og ganske andre Krav til de gode Folk, som giver sig af med at ordne Oplysningsvæsenet for „Bonden", end man hidtil har taget Hensyn til. I Aarhundrede efter Aarhundrede har man stillet en fremmed Sprogorganisme ligeoverfor vore Dialekter, Bondens Sprog; man har arbeidet paa at forene det uforenlige; man har arbeidet sig dødelig træt; men lad os sige det meget høit: endnu er den et fremmed Sprog. Det har aldrig eiet Modersmaalets Klang til Folkets Hjerte, og den vil det aldrig faa, saalænge der endnu er norsk Kjærne i Folkets Liv.

Efter lange Tiders Forløb er endelig den Sprog-Organisme fremdragen af Krogen, hvorom de norske Dialekter slutter sig som Børnene omkring sin Mor. Vi have faaet et norsk Bogsprog. Og saa bliver det nu forberedt en Reformation af Seminarvæsenet, noget, som naturligvis vil komme til at have en gjennemgribende Indflydelse paa de unge Slægters og hele Folkets Oplysning. I Programmet til denne Reformation har det store Arbeide for et norsk Skriftsprog faaet den ovenfor omtalte Karakteristik: „et fanatisk Maalstrævs Ensidigheder og Vilfarelser". Jeg lader den sandhedskjære Mand selv afsige Dommen. Det gamle, falske Standpunkt har atter faaet den offentlige Sanktion, og ud fra dette skal der fremdeles arbeide paa Folkets aandelige Dannelse. Med andre Ord: den store Denationaliserings-Forretning skal fremdeles drives, og Reformatorerne fra 68 og 69 med samt de Folk, der staa lige over og under, tager naturligvis med den egne Slags Glæde Ansvaret paa sig; jeg ønsker dem ikke til Lykke.

Nu vel, den Slags Aand, som hidtil har siddet ved Roret, vil selvfølgelig endnu en Tid være den raadende. Den „har Brev paa sin Magt langt ud over Slægterne". Vi have endnu ikke den stærke Folkeopinion, som fordrer det, at det norske Bogsprog skal agtes og æres ved Seminarier og Folkeskoler. Indtil dette sker, faar nok denne store Sag sidde i Venteværelset, og det har den ganske vist godt af. Men en Ting er endnu vissere: engang vil Kongstanken være modnet og stærk i Folkets Sind. Vanen er altid en feig Modstander, saadan ogsaa her. Men de Folk, som søger ved Theorier at styrke denne Modstand, gjør visselig baade Folk og Fædreland en slet Tjeneste. Hidtil har det vist sig, at alle Theorier, man i dette Tilfælde har grebet til, have været falske. En kan med det Slags Vaaben kun drive frem usunde Støvskyer, som en Stund hindrer det klare Syn paa Sandhedens Sag.

Som før sagt, betyder det utrolig lidet, om En i denne Sag peger paa Tilstanden i Schweitz. Det tør hende, at den fremmede, som er ukjendt med de virkelige Forholde, kan faa et Indtryk, som det Hr. Hertzberg har udmyntet. Men ved nærmere Syn paa Tingen brister Boblen.

Her følger nogle Ord om de overtyske Dialekter og det overtyske Bogmaal. Jeg gjengiver et lidet Stykke af en Bog om „det tyske Sprog", som den verdensberømte Sprogforsker August Schleicher har forfattet (Stuttgart 1860).

I den høityske Literatur adskiller man tre Perioder: 1) den gammelhøityske; 2) den middelhøityske; 3) den nyhøityske.

Det gammel-høityske Sprog kjendes nu kun af talrige og tildels omfangsrige Sprog-Mindesmærker. Man ser af disse, at forskjellige Mundarter har været nyttede. Men fremfor alt var St. Gallen et Hovedsæde for det gammel-høityske Bogrige, og her havde det Alamanniske — faldet det gammel-høityske i strengere grammatisk Forstand — sit Hjem. Fra dette Alamanniske eller gammel-høityske i strengere Forstand (streng- althochdeutsch) nedstammer de overtyske Dialekter i Schweitz. Det er altsaa Tyskere, som udgjør Befolkningen der, og Mundarten er ægte Tysk. Oppe i disse Fjeldbygder nærer Folket en saadan levende Kjærlighed til sit eget Bygdemaal, at de med den største Omhu vaager over, at Folkeskolen og Seminariet bevarer Dialekten uforfalsket, og dette stemmer godt med den seirende Troskab mod det fra Fædrene arvede, som Schweitzerne stedse har lagt for Dagen. Men paa samme Tid har Folket i Schweitz Bevidstheden om at være en Del af en større Nationalitet, og dette har sit Udtryk i deres Kjærlighed til det høityske Skriftsprog og i den Omstændighed, at Schweitz er et af Tyskernes bedste Bogmarkeder.

Da det led ud i det 12te, 13de Aarhundrede, indtraadte den anden Periode i den høityske Literatur, den middel-høityske. Ogsaa da var forskjellige Mundarter fremtrædende; men en af disse naaede en mere almindelig Anseelse end de andre, og denne Gang var det ikke den alamanniske eller schweitzerske Dialekt, men den schwabiske. Schwaberne var paa den Tid Alamannernes nærmeste Naboer mod Øst og stod i nært Slægtskab med dem. Baade Alamannerne og Schwaberne var Overtyskere og talte høityske Dialekter. I denne Periode havde Schwaberne vundet en saadan Anseelse, at Datidens mægtige Adelstand begyndte at bruge Schwabisk som et Slags finere Talesprog; saa blev det almindeligt ved Regenternes Hof og paa denne Maade Literatursprog; for Poesi og Bogvæsen var dengang endnu en adelig, en ridderlig Interesse. Det var Minne-Sangernes Tid.

Men Riddertidens Glands blegnede, og dermed ogsaa den middel-høityske Literatur, og med denne ophørte ogsaa den schwabiske Dialekt at indtage Forrangen blandt sine høityske Brødre.

I det 16de Aarhundrede blev det Nyhøityske almindeligt Skriftsprog. Dette har ikke udviklet sig af det middelhøityske, men er fremkommet ved et „Maalstræv", en Maalreisning. „Det ny-høityske", siger Scheicher S. 104, „et Sprog, som behersker endnu videre Kredse end Middel-høitysken, er aldeles ikke nogen tysk Mundart; ingen tysk Stamme har talt eller taler dette Sprog; intetsteds hører man vort Skriftsprog i Munden hos det egentlige Folk.

Men netop kun af den Grund, at det ingen Mundart er, at ingen enkelt Stamme har Eiendomsretten dertil, derfor eier det Skikkethed til at være et fælles Baand for alle tyske Stammer, og saaledes blir netop det, som betinger Nyhøityskens sproglige Ufuldkommenhed, Kilden til dens høie Betydning, som Nationen ikke noksom kan skatte".

En enkelt Stammes Talesprog vilde aldrig kunnet bringe det til en saadan almindelig Anerkjendelse; enhver anden Stamme vilde have vægret sig fra at gaa fra sin egen Dialekt til Gunst for Broderstammens, og Søndersplittelse vilde blevet den nødvendige Følge ogsaa paa det sproglige Felt.

Man nævner almindelig Luther, som „Skaber" af det nyhøityske Bogmaal. Vistnok er det saa, at Luther var en stor Maalstræver, at han ved sine Skrifter og da navnlig ved sin Bibeloversættelse gav det nyhøityske en stedse stigende Gyldighed. Men Luther er ikke Skaber af dette Sprog, ligesom jo overhovedet intet Sprog, heller ikke Bogsproget, kan skabes (wie ja überhaupt keine Sprache, auch die Schriftsprache nicht, gemacht werden kann), om ogsaa Skriftsprogene ligetil i enkelte Ord, ja i Valg og Blanding af Mundarter afgjort mere er underlagt den Skrivendes eget Tykke end de levende Folkesprog, som har udviklet sig ifølge sin egen Natur. — — Luther har selv erklæret, at han benyttede det tyske Regjeringssprog. Dette blev til lidt efter lidt ved den skriftlige Brug og ved en Sammenblanding af forskjellige Dialekter. Denne Blanding af Mundarter udviklede sig i det keiserlige Kancellie til herskende tysk Rigssprog. Dette Sprog, som fik sin Oprindelse paa Papiret (akkurat som det ny-norske Bogmaal), og som fik Styrke ved den officielle Brug og ved Luthers reformatoriske Aand, trængte smaatt om smaatt de overtyske Dialekter (i Schweitz) ud af Brug som Bog- og Skriftsprog, og stedse videre og videre banede det sig Vei ind i Kirke, Skole og Thingstue, hvor navnlig det nedertyske holdt sig længe, og hvorfra de sydtyske Dialekter, som dog havde lettere for at blande sig med det ligeledes høityske Skriftsprog, tildels endnu ikke er blevne fortrængte af dette. (Se Side 108).

Det maa heraf være klart, at det ny-høityske Bogsprog er en fuldstændig tysk Sprogorganisme, og dertil eier det en høitysk Grundfarve, som maa give det en hjemlig Tiltrækningskraft for alle Overtyskere, de have sin Bopæl i Schweitz eller andetsteds. Vi ønsker Schweitzerne til Lykke med den Eiendom; i Sandhed, det er værdt mere end meget, at de besidder et officielt Bogmaal, som paa engang har en hjemlig Klang og tillige kan knytte dem til den Nationalitet, som de selv er en Del af. Men naar Hr. Hertzberg eller hvilkensomhelst Anden kommer med den Fortælling, at Sprogforholdene her hjemme er ligedan, da maa han bortvises. Vort officielle Skriftsprog er af udenlandsk Oprindelse, har en udenlandsk Grundtone og vil aldrig, aldrig faa nogen hjemlig Klang, om man lapper og flikker nok saa meget paa det; for selve Sprogorganismen er fremmed. Naar Hr. Hertzberg mener, at Skriftsproget i Schweitz har samme Forhold til Schweitzerne (og de er jo Tyskere), som det officielle Bogsprog i Norge har til Nordmændene, da erklærer han os alle for Dansker at være. Se saa, nu er vi langt komne.

Hr. Hertzberg vil have Analogier. Jeg vil henvise ham til Flamlænderne i Belgien. Det vilde være godt, om jeg i Korthed kunde gjengive den Tale i Skolesagen, som en flamsk Repræsentant holdt — jeg tror i Februar — i den belgiske Kongres; jeg saa den refereret i det danske „Dagbladet". Ogsaa dernede hersker den dybeste Misfornøielse med den Tilstand, at en fremmed Sprogorganisme skal paatvinges dem og være det eneste gyldige Maal i hellige og profane Forretninger. Det var Alvorets Ord, han talte, og det kunde Nynorskens Modstandere have godt af at høre. Ja, man skulde betænke, at en Denationalisering igrunden er en Demoralisering. De Folk, som modarbeide Modersmaalets Ophøielse til Skriftsprog, de arbeider i Virkeligheden for vort Folks aandelige Uselvstændighed og Ufrihed og dermed tillige for de moralske Ulykker, som følger med al aandelig Trælestand. Den Fordring kunde dog Folket med Rimelighed gjøre baade til Seminarbestyrere og andre Styrere, at de skulde arbeide til Folkets virkelige Held. Og er der Alvor i deres Id, da bør de dog stille sig til Nynorsken lidt anderledes end at strø ud Bemærkninger om „et fanatisk Maalstrævs Ensidigheder og Vildfarelser." Paa Seminarierne bør visselig Eleverne blive bekjendte med den folkelige Bevægelse, ikke af hadefulde Byfolk, men i Kjærlighed til vor Historie og vort Folkeliv. Ligesom Eleverne maa faa se en Smule ind i den dansk-norske Literatur og i den norske Overgangs-Literatur, saaledes maa de ogsaa blive kjendte med de ny-norske Digtere. — Det er heller ikke let at skjønne, hvordan Hr. Hertzberg tænker at bevare Seminaristernes Kjærlighed til Dialekterne og give dem Dygtighed til at „samtale med de Smaa udelukkende paa Barnets eget Maalføre" uden at stille den Sprogorganisme frem, hvoraf de norske Dialekter kun er Afskygninger; og dersom han ikke kan realisere det Program, som den ny Seminar-Reformation har stillet ogsaa med Hensyn til vore Dialekter, da bliver det hele Stell bare Fiasko.

En Bonde.

Kristiania, den 28de Juni 1869.

Udlandet. De preussiske Kamre, som aabnede sin Session den 4de November f. A., sluttede sine Arbeider den 6te Marts d. A., medens den nordtyske Rigsdag allerede to Dage forud, den 4de Marts, havde begyndt sine Møder. Rigsdagens Møder varede endnu, da Toldparlamentet aabnedes den 3die Juni. Efterat Nordtysklands Repræsentation ligesaavel som Repræsentationen af det i Toldforbundet forenede Tyskland i Mandags havde endt deres Virksomhed for denne Gang, kunde Kongen den følgende Dag slutte begge Forsamlinger umiddelbart efter hinanden i det kongelige Slots hvide Sal. De til Toldparlamentet og Rigsdagen holdte Throntaler anerkjende ikke blot, at Forsamlingerne have udfoldet en stor Arbeidskraft, men ogsaa, at de have tilveiebragt vigtige og glædelige Resultater, paa den ene Side for den videre Udvikling af Forbundsforholdet og Nordtysklands Velfærd, paa den anden Side for Uddannelsen af Toldforeningens internationale Forhold saavelsom for en hurtig og mangesidig Udvikling af Handelsrørelsen indenfor dens Omraade. I en vigtig Henseende have Forhandlingerne i de sidste Maaneder ganske vist ikke opfyldt de Forventninger, som man maatte knytte til dem. Der er ikke taget behørigt Hensyn til de uafviselige finansielle Krav, paa hvis Tilfredsstillelse Preussens og det nordtyske Forbunds heldige Udvikling beroer, og det maa derfor, som Throntalen antyder, foreløbig være forbeholdt Repræsentationerne i de enkelte Stater at dække Underbalancen ved Indskrænkninger i Udgifterne eller ved Bevilling af saadanne Afgifter, som høre ind under hver Forbundsstats Lovgivning. For at sætte de preussiske Kamre istand til at fatte de fornødne Beslutninger i rette Tid ville de efter al Rimelighed igjen blive indkaldte i de første Dage af Oktober, og Regjeringen knytter hertil det i Throntalen udtalte Haab, at Rigsdagen kan træde sammen i Begyndelsen af næste Aar.

De preussiske og preussiskfindede Blades Skildringer af Kong Vilhelms sidste Triumfreise møde ikke alene Indsigelser fra fransk, men ogsaa fra tysk Side. I „Augsb. Allg. Zeit." findes en Skrivelse fra Oldenborg, hvori det heder: „Om Hs. preussiske Majestæts Modtagelse i vor Stad udbrede berlinske Blade en fra „Wes. Zeit." hentet Skildring, i hvilken der er smurt saa tykt paa med sort-hvide Farver, at man ikke kan undlade at nedlægge en liden Indsigelse herimod i Sandhedens Interesse og

af Hensyn til den herværende Befolknings Loyalitet og Fædrelandskjærlighed. Ganske vist have Indvaanerne i den herværende Residentsstad ikke undladt at behandle Kongen af Preussen med det Hensyn og den Opmærksomhed, som de skylde en saa høi Gjæst hos vor Storhertug og det nordtydske Forbunds Overhoved; men til den umaadelige Jubel, hvormed saavel Kong Vilhelm som Grev Bismark ifølge „Wes. Zeit."s fantasirige Skildring skulle være blevne modtagne indenfor Oldenborgs Mure, have andre Øien- og Ørenvidner mærket grumme lidet".

Journal officiel meddeler fra Châlons, at Keiser Napoleon og den keiserlige Prins den 22de overværede en stor Manøvre, som kommanderedes af Marschal Bazaine. Befolkningen i Omegnen var i den Anledning strømmet til Leiren, og den hilste Keiseren med ligesaa varme Bifaldsraab, som Soldaterne.

Vicekongen af Ægypten har den 22de forladt Paris og ankom samme Dag til London, hvor han paa Banegaarden modtoges af Prinsen af Wales. Hele hans Følge er før Afreisen fra Paris blevet dekoreret med Æreslegionen, og de fornemste Personer af det have faaet de høieste Grader. Vicekongens Ophold i England antages at ville vare en Uge.

Patrie skriver: „Fra Brüssel meldes, at der den 21de er blevet holdt et Statsraadsmøde under Kongens Forsæde. Det besluttedes heri ikke for nogen Pris at afbryde den internationale Kommissions Forhandlinger, men tvertimod at gaa ind paa Frankrigs Fordringer. Kongens Beslutning er i denne Henseende saa bestemt, at han, hvis det nærværende Kabinet skulde tove længere, vil omgive sig med andre Ministre. Frère-Orbans og hans Kollegers Stilling er allerede temmelig usikker efter Senatets seneste Afstemning. Etoile belge erklærer imidlertid Patries's og andre officiøse franske Blades Meddelelser om den fransk-belgiske Kommissions Arbeider for urigtige og tilføier, at der i de sidste fjorten Dage ikke er blevet holdt noget Ministerraad i Brüssel under Kongens Forsæde.

„Hidtil", siger Peuple, „har Majoriteten i den lovgivende Forsamling ladet sig nøie med at spille en ren passiv Rolle. Den har staaet ligesom en taus Jury mellem Regjeringens og Oppositionens Talere. Den har snarere undgaaet end søgt Leilighed til at optræde paa anden Maade end ved sin Afstemning. Man har heraf altfor overilet sluttet, at de Deputerede af Flertallet ikke duede til Andet end at stemme. Hvad der har været Selvfornægtelse, har man anseet for Uduelighed. Medens Mellempartiet har trængt det personlige Element formeget i Forgrunden, har Flertallet ladet det træde formeget tilbage. Denne overdrevne Beskedenhed kan den takke for de Nederlag, den led ved de sidste Valg, men den vil for Fremtiden ikke mere gjøre sig skyldig heri, og man vil blive overrasket ved at opdage, at der i dette af alle Oppositionsbladene saa foragtede Flertal findes en stor Mængde erfarne Forretningsmænd og begavede Advokater, der meget vel ere istand til selv at forsvare de Anskuelser, som de hævde ved deres Afstemning."

Taarnfartøiet „Mjølner" staar fremdeles fast. Telegram til Marinedepartementet fra Kapt. Burchardt, dat. 26de Juni Kl. 8, 13': „Dagsforsøgene ikke flyttet Monitoren, men Høivandstanden har været lav. Fremdeles tæt".

Akers Sogneselskab. Over 200 Medlemmer, Herrer og Damer, drog igaar Kl. 2 Efterm. under Musik og begunstiget af det skjønneste Veir paa Dampskibet „Færdesmanden" udover til Blekstad i Aker 2 Mile fra Byen, hvor en festlig Modtagelse var beredt. Dagen og en Del af Natten tilbragtes paa den hyggeligste Maade, dels i det Frie og dels med Dands; først i Solrenningen landede man under Musik og Sang igjen ved Bryggen.

Brand. Om den i vort Lørdagsnummer omtalte Brand i Swangs Høvleri modtog vi, da Bladet allerede var lagt under Pressen, følgende udførligere Meddelelse: Kl. 12½ i Nat udbrød en betydelig Ild i Swangs Høvleri i Østerhausgaden. Den bemærkedes først, da Flammerne allerede sloge ud gjennem Taget, hvorefter Brandvæsenet allarmeredes. Det egentlige Høvleri bestaar af to 2-etages Bygninger, der støde op til hinanden og ere forbundne ved Døre. I den ene ligger Kjedelhuset i et særskilt ildfast Rum, og forøvrigt indeholder hver af Bygningerne kun et enkelt stort Rum i hver Etage. I de nedre Etager er hovedsagelig Maskineriet anbragt, og i de øvre var dels Oplag af færdige Sager, dels Reparationsværksted. Adskilt fra disse Bygninger ved en Brandgavl støder Vaaningshuset umiddelbart op til dem, og paa Gaardspladsen staar et stort Skurtag, hvorunder betydelige Oplag af Bord og Planker. Ilden, der som det lod til er begyndt udenfra, rasede voldsomt i selve Høvleriet, hvor den i den rundtom ansamlede Flis og den Mængde tørre Træmaterialier, som her vare under Forarbeidelse fandt rig Næring og en hurtig Udbredelse. Det var derfor et sandt Flammehav, der væltede ud gjennem Bygningens Tag og frembød et storartet Skue. Det lykkedes dog ved Hjælp af 7 Straaler fra Vandledningen i Løbet af en Times Tid at beherske Ilden og hindre dens Udbredelse til Vaaningshuset og til de i Gaarden værende Beholdninger. Værkstedsbygningerne med Maskineri, der for den væsentligste Del ødelagdes, var assureret i Rigets alm. Brandforsikringsindretning for 4900 Spd. eller ⅔ af deres Værdi, medens Beholdningerne ikke vare assurerede. Hvorledes denne Ild er opkommen, er vanskeligt med Bestemthed at sige; der kan være Mulighed for, at den kan skrive sig fra en Feierdør, som støder umiddelbart til Høvlflisbeholdningerne.

— Lørdag Eftermiddag Kl. 5½ udbrød Ild i Gaarden No. 12 i Øvre Voldgade i et Snedkerværksted. Der blev brugt Ild paa Værkstedet og en Gnist faldt ned i Høvlflisen, og uagtet flere Arbeidere vare tilstede, kunde de dog ikke dæmpe Ilden. Den greb med Heftighed om sig, og inden kort Tid var hele Gaarden angrebet, ligesom det saa farligt ud for de tilstødende Gaarde. Det lykkedes imidlertid Brandvæsenet, der blev signaliseret fra Signalstationen i Apotheket Nordstjernen, inden en halv Times Forløb at beherske Ilden, uden at de tilstødende Bygninger led nogen Skade. Gaarden, der var assureret i den alm. Brandkasse for 1680 Spd., blev saagodtsom ødelagt. Snedkeren, hos hvem Ilden opstod, havde assureret Indbo m. m. i „Store Brand" for 1800 Spd., hvorimod Gaardens Eierinde havde uassureret. Det væsentligste af Indboet blev dog reddet.

Blind Allarm. Iforgaaraftes Kl. 10½ maatte Brandvæsenet for 3die Gang paa samme Dag rykke ud. Der blev fra Taarnet signaliseret Ild bag Akers Kirke. Den befandtes at være paa Bankchef Frølichs Løkke ved Gjedemyrsveien, hvor Eieren uden at afgive Melding derom til Brandvæsenet havde tændt et stort St. Hansbaal. Da den nederste Del af Ilden var skjult af de foranliggende Høider, og det ikke kunde falde Nogen ind, at man flere Dage efter St. Hansaften opvartede med den Slags Baal, blev Ilden fra Torvet antaget for Husild. Klemtningen bragte en stor Menneskemasse paa Benene.

Paa Theatre des variétés opføres igaaraftes for første Gang „Skrædderens Debut", en af Erik Bøghs mest yndede Smaaarbeider. Hr. Madsen, som spillede Skrædderen, gjorde megen Lykke og blev tilslut fremkaldt.

Om Kongsberg- og Krøderbanerne skriver Statshauptmand J. Schwartz i „Dr. Blad": Jeg erfarer, at Storthingets Beslutning — hvorved Regjeringen bemyndiges til ved Laan, optaget paa Statens Udbytte af dens Aktier i Drammen-Randsfjordbanen, at tilveiebringe de fornødne Midler til Anlæg af en af Sidebanerne til Kongsberg og Krøderen eller til Paabegyndelse af disse — ialmindelighed opfattes omtrent ensbetydende med, at Anlæggenes Paabegyndelse i en nær Fremtid er sikret. Saa er imidlertid dog visnok ikke Tilfældet. Den nævnte Storthingsbeslutning aabner en Mulighed herfor; men for at Muligheden skal blive til Virkelighed, udfordres visnok yderligere Foranstaltninger og Beslutninger, nævnlig fra de Kommuner, der ere interesserede i Arbeidets Fremme.

Drammen-Randsfjordbanen har nemlig endnu ikke været i Drift et helt Regnskabsaar. Dens første Regnskab vil rimeligvis blive afsluttet den 31te December indeværende Aar, og vil isaafald omfatte 14½ Maaned. Forinden idetmindste 1 Aars Regnskab er aflagt, er det ikke sandsynligt, at Private ville, alene mod Tilsagn om Forretning og Afbetaling gjennem Banens aarlige Udbytte, laane det Offentlige Penge i et Omfang, der for Øiemedet kan være nogenlunde tilstrækkeligt. Anderledes vilde visnok Sagen stille sig, dersom der kunde tilveiebringes Garanti for de aarlige Afdrag og Renter af et Laan af en bestemt Størrelse.

Under Jernbanesagens Behandling i Storthinget udtalte jeg, i Henhold til et af mig anstillet Overslag, at Statens Udbytte af dens Andel i Drammensbanen vilde for indeværende Budgettermin sandsynligvis udgjøre gjennemsnitlig 20,000 Spd. og fra næste Budgettermins Begyndelse 25,000 Spd. aarlig. Ved efter min Hjemkomst at konferere med Driftsbestyreren finder jeg Bestyrkelse for Rigtigheden af min Opfatning, hvilken ogsaa deles af mine Kolleger i Jernbanedirektionen.

Et 5 pCt.s Laan paa 300,000 Spd., mod Tilbagebetaling i 40 Aar, vil i det første Aar kræve til Afdrag og Rente 22,500 Spd. Efterhaanden som Afdrag erlægges, synker det aarlige Rentebeløb og dermed den samlede Sum, der aarlig udkræves.

Skulde ikke Buskeruds Amtsformandskab og Drammens Kommune i Fællesskab ville garantere, at de aarlige Afdrag og Renter af et Laan, som omhandlet ville blive rigtig erlagte?

Man maatte selvfølig kunne forbeholde sig forlods Refusion næstefter kommende Aars Afdrag og Renter, saafremt Ansvar og Udlæg mod Formodning nogensinde skulde opstaa.

Banen vil af sit aarlige Udbytte tiltrænge et Beløb til Dannelse af et Reservefond. Optages imidlertid Laan i indeværende Aar, vil første Gangs Afdrag og Rente først forfalde i Løbet af næste Aar og rimeligvis kunne bestrides af næste Aars Indtægter. Det første Aars Overskud maatte derfor, forsaavidt Statens Andel angaar, formentlig kunne paaregnes helt eller for den største Del henlagt til Reservefond. Skulde det ansees fornødent, kunde ogsaa Afdrag eller Amortisaton betinges først at skulle indtræde i 1871 eller 1872.

Det vil imidlertid være ønskeligt, for ikke at sige nødvendigt, at ogsaa de tegnede Bidrag strax indbetales eller stilles til Regjeringens Raadighed.

Kongsberglinien er beregnet at ville koste 285,000 Spd. og Krøderenlinen 228,000 Spd., tilsammen 513,000. Til begge er i Fællesskab tegnet Bidrag af 97,100 Spd. af Kommuner, mod Indbetaling i 20 Aar, 23,125 Spd. af Private, mod Indbetaling i 5 Aar.

Et herværende større Handelshus har allerede tilbudt at indbetale sit Bidrag strax; men det vil væsentligst være Kommunernes Bidrag med deres lange Indbetalingstid, som det i denne Henseende vil ligge Magt paa.

Den største Bidragsydende er Buskeruds Amtskommune med 50,000 Spd. eller 2,500 Spd. aarlig i tyve Aar. Bestemmer Amtskommunen sig til istedet at optage et Kommunelaan, mod Tilbagebetaling i 40 Aar, vil den i det første Aar, Laanet forudsat forrentet med 5 pCt., have at udrede 3,750 Spd., der aarlig vil formindskes med 62 Spd. 60 ß. Men den vil da ogsaa senest om 4 Aar modtage Aktier i det samlede Jernbaneanlæg, Drammen-Randsfjorden med Sidelinier for 50,000 Spd., af hvilke til den Tid visselig vil kunne paaregnes et aarligt Udbytte af 1,500 Spd., og Amtskommunens virkelige Udlæg vil isaafald om fire Aar kun være 2000 Spd. aarlig.

Der handles saaledes kun om enkelte Aars større Udredsel til Fremme af et for det hele Amt vigtigt Foretagende. Og hvad Amtskommunen i denne Henseende maatte bestemme sig til, tør vist forudsættes at ville blive efterfulgt af idetmindste Størstedelen af Herredkommunerne.

Kunde der ved Laan paa Banens Udbytte og ved Indbetaling af tegnede Bidrag tilveiebringes en Sum af 400,000 Spd., vilde denne ved Forrentning under Byggeperioden indbringe mindst 20,000 Spd., og der vilde da alene mangle mellem 90,000 Spd. og 100,000 Spd. til Fuldførelse af det hele Anlæg. Der turde vel være Grund til at haabe, at næste Storthing vilde tilskyde denne Sum.

Omvendt bør det bemærkes, at næste Storthing maaske kunde fortolke den faldne Storthingsbeslutning som indeholdende den Bestemmelse, at Sideliniernes Anlæg ikke bliver at iværksætte ved Hjælp af Statslaan eller større direkte Statsbidrag, og at det vil godkjende den Beslutning, der i denne Henseende maatte ansees for at være afgivet.

Min personlige Opfatning af Storthingsbeslutningen angaaende vore Sidelinier er den, at den indeholder en stærk Opfordring til alle Vedkommende om at hjælpe sig selv. Og jeg har fra min egen Erfaring saa mangt et Vidnesbyrd om Sandheden af det gamle Ord: „Hjælp Dig selv saa hjælper Dig Gud!"

Der bør imidlertid handles uden Opsættelse. Jeg betviler intet Øieblik at Sagen strax kan bringes i ønskelig Gang, dersom det imorgen sammentrædende Budskeruds Amtsformandskab og Drammens Formandskab fælles ville tage sig af den og fatte de Beslutninger, der til dens Fremme i den nye Stilling, hvori den er kommen, ere nødvendige. Sker ikke dette, vil Sagen efter min Formening ubønhørligen være udsat, idetmindste et Aar.

Markedet paa Grundset og Hamar. Angaaende denne Sag skriver „Hamar Stiftstd.": I Repræsentantmødet her i Byen sidste Tirsdag bifaldtes Formandskabets Pluralitetsindstilling af 15de dennes angaaende Markedssagen med 8 Stemmer mod 6, der stemte for sammes Minoritetsindstilling.

Formandskabets Indstilling lød saaledes: „Man ønsker et Vintermarked sidst i Februar Maaned, hvis Grundset-Marked bliver nedlagt, og at det nuværende Høstmarked bibeholdes indtil denne Sags Udfald, dog foreslaar Kjøbmand N. Petersen og Garver J. Olsen (Minoriteten) Høstmarkedets Nedlæggelse strax".

I Repræsentantmødet blev almindelig udtalt Ønsket om et Vintermarked, naar Grundset Marked nedlægges, medens Formandskabspluralitetens Indstilling om Høstmarkedets Vedvaren væsentlig syntes grundet paa Frygt for, at, naar Markedet engang var nedlaget, et saadant maaske vanskeligt vilde erholdes oprettet paany, selv naar Grundsetmarkedet blev hævet.

Mjøsen har ifølge „Hamars Stiftstd.", i den sidste Uge steget meget hurtigt, og Andet var heller ikke at vente efter den Mængde Regn, som i den senere Tid er falden, medens Sneen paa Fjeldene paa Grund af det kolde Veir ikke tidligere har kunnet løse sig op lidt efter lidt. Nogen Fare for Oversvømmelse synes dog ikke her at være tilstede, medens man fra Gudbrandsdalen fortæller, at Laugen har anrettet adskillig Skade. Glommen, der i et Døgn steg hele 2 Alen, skal være begyndt at falde igjen, men Mjøsen var endnu den 22de i Stigen.

Den til St. Hansdag berammede Opvisning i Legemsøvelser og Exercits af Skolegutter paa Stafsskoven foregik, skriver „Østerdalens Avis" fra Hamar, til bestemt Tid, begunstiget af det herligste Veir og i Overvær af en forholdsvis stor Mængde festligklædte Tilskuere, som lod til at more sig ret godt især ved Gutternes Kapløbning i Sække, der for en stor Del af Publikum var en hidtil useet Idræt. Exercitsen gik efter Omstændighederne i det hele taget godt, for endel meget godt; specielt exercerede Hamar Borgerskoles samt Almueskolens Elever og Løitengutterne alle med Præcision og førstnævnte tillige med Elegance. Efter endt Opvisning lagde Hr. Oberstløitnant Grundt, der velvillig overvar Øvelserne, i faa men fyndige Ord Smaagutterne Sagens alvorlige Betydning saavel for dem selv som for Fædrelandet paa Hjerte og sluttede med et Leve for Konge og Fædreland, hvilket besvaredes med livlige Hurraer. Hr. Seminariebestyrer Hertzberg, der vel maa betragtes som Sjelen i hele denne Tilstelning, takkede Hr. Oberstløitnanten for den Interesse han havde vist Sagen og endte med nogle smigrende Ord til de norske Militære ialmindelighed og til Hr. Oberstløitnanten især-deleshed. Hr. Hertzberg talte forøvrigt flere Gange og søgte med ligemeget Alvor og Humor at vække og vedligeholde Sandsen for Vaabenbrug og antydede i Forbigaaende den sandsynlige økonomiske Fordel, Landet idethele med Tiden vilde høste af, at dets Sønner allerede fra Barndommen blev gjort bekjendt og fortrolig med Brugen af Vaaben, opmuntrede specielt Gutterne til Flid ved at gjøre disse begribeligt, at de som Rekruter i Krigsskolen vilde have færre Vanskeligheder at overvinde og flere Ubehageligheder at undgaa. Mellem de forskjellige Taler vexledes med Musik og Sang. Festen — det Hele havde nemlig Præg af en virkelig Folkefest — endte med noget poetisk Snurrepiberi af Dreier Sund.

Embedsjubilæom. Kr.sands Stiftsavis for 24de skriver: En smuk Høitidelighed fandt igaar Sted her i Byen, idet H. Høiærværdighed Biskop v. d. Lippe havde sit 50-aarige Embedsjubilæum. 38 af disse Aar har Hr. Biskopen tilbragt her i Byen; 10 Aar som Stiftsprovst og 28 som Biskop. Et større Antal Præster, antagelig omtrent 40, havde indfundet sig forat lykønske Biskopen i Anledning af Dagen, ligesom Stiftets samlede Geistlighed efter en forudgaaende Indbydelse havde bidraget til et Erindringstegn, bestaaende af en Frugtopsats af Sølv, et meget smukt Arbeide fra Juveler Tostrup i Kristiania. Desuden indfandt Kommunebestyrelsen sig, et større Antal Officerer, flere Skolelærere o. A. Paa Geistlighedens Vegne hilsede Stiftsprovst Lassen Biskopen med følgende Ord:

„Det er i vort eget og i Stiftets øvrige Præsters Navn vil tillade os i Dag at bringe Deres Høiværdighed vor Lykønskning og vor Hilsen. Dagen er i flere Henseender mærkelig. Den minder om et langt Liv saavelsom om en lang Virksomhed i Herrens Tjeneste. Et langt Liv — rigt paa Velsignelser fra Herren; mange skjønne og lykkelige Dage, men — efter menneskelig Opfatning — ogsaa mange tunge Prøvens Dage. Alt kom dog fra den samme kjærlige Fader, Alt var godt, Alt idel Kjærlighed og Naade, og Herren gav Kraft til at bære Prøvelserne; hans Navn være lovet!

Og igjennem et halvt Aarhundrede at betroes en stor Virksomhed i Herrens Tjeneste, det er en Naade, som ikke bliver Mange til Del. Det sømmer sig ikke i min Alder og i min Stilling at tale Verdens smigrende Ord, om hvad Hr. Biskopen i denne lange Tjeneste har virket. Alderen og Alvoret passe bedst sammen, og naar vi have gjennemgaaet et langt Livs skiftende Skjæbner, naar vi mod Slutningen af Banen nødes til at sagtne Farten og til ret at besinde os, da se vi alt, hvad vi have oplevet, alt, hvad vi have udrettet i Alvorets Lys, da taber Verdens smigrende Lov sin Klang, vi give Gud alene Æren for Alt, og bringe ham vor Tak og vor Lov. Derfor, Hr. Biskop, skal jeg ikke omtale Deres Virksomhed for vort kjære Fædreland i de mange og vigtige af Medborgeres Tillid Dem betroede Hverv, og heller ikke hvad De nu igjennem et halvt Aarhundrede har udrettet for Kirke og Skole i forskjellige Stillinger, og i mere end det Halve af denne Tid som Overtilsynsmand for dette Stifts kirkelige Anliggender. Vi takke Gud for, hvad han igjennem Dem har udrettet, og vi bede ham af Naade at lægge sin Velsignelse til Gjerningen, give Vært og Frugtbarhed til, hvad De i hans Navn har saaet og plantet, saa at Alt maa tjene til hans Navns Forherligelse og til hans Riges Udbredelse!

Men naar vi ere saa langt fremrykkede i Livet, saa kan Ønsket for de endnu tiloversværende uvisse Dage kun samle sig om det ene Ord Fred, og vort Ønske og vor Bøn i Dag forene sig derfor om, at Herren af sin Naade vil forunde Deres Høiærværdighed en fredelig Livsaften, at de i den Tid, som staar tilbage, maa bevare den Aands og Legems Friskhed, som De i saa rigt Maal hidtil har været begavet med; at De, omgivet af en kjær Hustru, af kjærlige Børn og en stor Skare Børnebørn, maa leve lykkelige Dage til Glæde og Støtte for disse og for mange Andre, for hvem Deres Haand altid har været aaben.

Hr. Biskop! Vi gjentage vor Lykønskning paa denne Deres Jubelfest, og idet vi bede Dem venligen at modtage et Erindringstegn om Dagen, som vi have tilladt os at hid-

bringe, nedbede vi Guds bedste Velsignelse over dem og deres!"

Provst S. Houge fra Hommedal frembar derefter en Hilsen fra Skolelærerne i Østre og Vestre Nedenæs Provstier, der fremsendte to Gjenstande af Sølv som Tegn paa deres Agtelse og Hengivenhed, for Biskopen. — Borgermester Bonnevie hilsede paa Kommunens Vegne i følgende Ord:

„Hr. Biskop! Det er en sjelden Fest, som det er faldet i Deres Lod idag at feire: 50 Aar tilbragte i Kirkens Tjeneste. Og om Deres Virksomheds Værd vidner den høie Stilling, De indtager i Kirken, og de gjentagne Kald til Deltagelse i det politiske Liv, som denne Kommune har givet Dem, ved at betro Dem den høieste Tillidspost, en Kommune har at raade over. Deres sjeldne Arbeidskraft har trods de store Pligter, Deres geistlige Stilling har paalagt Dem, dog sat Dem istand til ogsaa at virke for den engere Kommune, der har havt den Lykke i nærved 40 Aar at regne Dem som Medborger. Ligesom De paa denne Deres Festdag har modtaget en kjærlig Families og hengivne Venners og Medembedsmænds Lykønskning, saa være det og os tilladt at bringe Dem vor Hyldest, — os, der repræsentere den Kommune, i hvis Anliggenders Udvikling De har taget en saa virksom Del. Modtag da, Hr. Biskop! vore bedste Ønsker for Dem og Deres Hus! Gid deres Livs Aften maa blive lys og venlig, som Deres Livs Dag har været klar og kraftig!"

Paa disse Henvendelser svarede Biskopen rørt, takkede samtlige for den Glæde, de havde beredet ham, og ytrede, at naar Gud havde givet ham saa lang Tid at virke i og i forskjellige Retninger, saa vilde det ikke være oprigtigt at sige, at han i denne Tid Intet havde udrettet; men for hvad Godt der havde været ved hans Gjerning og Virken, gav han Gud alene Æren, erklærede det for en af sit Livs største Glæder, at Gud havde givet ham at blive kjendt med saamange venligtsindede og kjærlige Mennesker, takkede for den Velvillie, der var vist ham saavel fra Kristianssands By som fra det hele Stift under hans lange, men for ham glædelige Arbeide i samme, og sluttede med at ønske Herrens Velsignelse over de Tilstedeværende og at sende sin Tak til de Mange, som havde erindret ham paa denne Dag. — Samtlige Tilstedeværende blev derpaa indbudne til en Frokost, hvorefter den temmeligt store Forsamling efterhaanden skiltes ad.

Lovende Udsigter. „Stav. Amtst." for 23de ds. skriver: En livligere Stemning har — trods den vedvarende og kolde Nordenvind — i de senere Dage gjort sin Indflydelse gjældende i vor lille Handelsverden, siden Kornvarerne have faaet en stigende Tendents, Vaarsilden er bleven livlig begjært og fremfor Alt Sortehavsfragterne i en Fart ere komne op til Normal-Tilstanden 55 sh. pr. T. T. fra Azov og 10 sh. pr. Kv. fra Galatz. Mæglere og Befragtningsagenter have allerede faaet Dampen op og skyde snart fuld Fart igjennem Gaderne, hvilke Omstændigheder i Regelen betegnes som „lovende Udsigter." Men det er ogsaa af overordentlig Betydning for en By som Stavanger, hvis væsentligste Indtægtskilder flyder fra den udenlandske Fragtfart, hvis største Kapitaler ca. 3½ Mill. Spd. ligger i Skibe, naar Fragterne, der snart i et Aarstid har lagt nede ved Nulpunktet, pludselig hæver sig til Normalpunktet, naar Udbyttet af denne Skibsfart, der i den sidste Tid har været temmelig negativt, atter lover at blive positivt og stiller i Udsigt, om ikke nogen overordentlig, saa dog en jevn Fortjeneste. Og naar denne i gode Aar kan naa op til 10 pCt., hvilket jo ikke er saa ganske usædvanligt, saa repræsenterer allerede denne Fortjeneste et Beløb af ca. 350,000 Spd. Saa lyse ere vistnok ikke Udsigterne for Nærværende; thi for det Første ere Størstedelen af vore Skibe spredte om i alle mulige Retninger, bundne (befragtede) til mindre lønnende Foretagender, for det Andet er den indeværende Fragt-Hausse rimeligvis en af Spekulationens umodne Frugter, der muligens vil falde førend Modningstiden, Høsten, indtræder; hvorfor det neppe er tænkeligt, at nogen større Del af vore Skibe ville komme til at nyde godt deraf; — men muligens det kan være Forspillet til en bedre Periode. Ialfald maa vi glæde os over, at der dog er kommet noget Liv „i Papirerne", at der dog er Udsigt til at komme ud af den Matheds-Tilstand, hvorunder Handelen i den senere Tid har sukket.

Flagdagen i Bergen. (Berg. Adr.) Vor By havde i Søndags et festligt Præg, idet man, hvad vi ikke betvivlede, havde imødekommet den stillede Opfordring at feire vor 25-aarige Flagdag.

Alle offentlige Bygninger, Triangelen, hele Tyskebryggen, Haandværker- og Arbeiderforeningen, Logen og mange private Bygninger rundt om i Byen samt alle Skibe i Havnen havde tonet Flag. Enkelte Skibe vare behængte med Flag fra Top til Dæk. Alle Landsteder i Byens Nærhed havde ogsaa fulgt Opfordringen og disse mange Flag rundt hele Lungegaardsvandet og Puddefjorden tog sig smukt ud mod Fjeldsidernes friske Grønne, idet en liden frisk Bris udfoldede Flaget raskt og kjækt i den klare Sommerluft.

Fra Tromsø. I Stiftstidenden for den 12te Juni skrives: Onsdag Aften den 9de sidstl. ankrede det første fra Hvidehavet iaar ankomne Fartøi, og den paafølgende Dag efterfulgtes det af tvende andre. De vare samtlige afgaaede fra Arkangel den 1ste Juni.

— Efter et Par Dages mildt Regn er Hjemmarken nu bleven grøn overalt og Træerne begynde at udfolde Blade. I Udmarken og tilfjelds ligger endnu en Mængde Sne.

En Forening til Dyrenes Beskyttelse, med det Formaal at virke til en bedre Behandling af saavel Husdyrene som Fuglene og andre Medskabninger, er stiftet i Tromsø..

Gode Efterretninger fra Hammerfests Ishavsfarere. (Finmarksp.) „Nordstjernen", som kom fra Østfinmarken igaar Morges, bragte meget behagelige Efterretninger fra en Del af vore Ishavsfarere. Der er iaar anvendt forholdsvis store Kapitaler paa denne Bedrift og det giver derfor et oplivende Indtryk, at disse Kapitaler ere vel anvendte og giver gode Renter for Udrederne og Brød for Vinteren for Mandskaberne. Til Vardø er indkommen Skipper Johannes Hoiki, med en herfra udrustet Jagt, medbringende 100 Hvalros og Efterretning fra flere af Stedets Ishavsfarere, som alle have ganske god Fangst, uagtet Veiret havde være mindre gunstigt. Stormen fordrev saaledes Skipper Hoiki fra Fangstpladsen, og da Veiret bedagede sig, foretrak han at komme velbeholden hjem med den Last han havde, hvilken antagelig kan anslaaes til ca. 2000 Spd., medens han derimod tænker at gjøre en Tur til, efter at have losset. Fangsten er foregaaet paa Nord- og Østsiden af Øen Kalguew omtrent 3 Mile fra Land. Endel af de øvrige Fartøier herfra, skal nu have begivet sig under Isen langs Novaja Semljas Vestkyst.

Udsigterne til et godt Seifiske skal være ganske lovende. Her er allerede ankommen Baade ladede med fersk Sei, meget fed paa Leveren, heder det fra Hammerfest.

Den første Russer iaar ankom til Hammerfest den 9de Juni og der er nu tilsammen ifølge „Finmarksposten" kommen 11 Fartøier.

Af Gøteborgs Arbeiderforening har omkring 1,600 Medlemmer foretaget en Udflugt med Jernbanen til Alingsaas, hvor der feiredes en Fest med Taler blandt Andre for Eilert Sundt.

Det svenske Statsraads Medlemmer gav ifølge Aftonbl. i Tirsdags en Middag paa Hasselbacken for vore Statsraader Broch og Irgens. Den norske Statsraadafdelings Medlemmer var samtlige indbudte.

Kristina Nilsson. Courrier des Etats unis fortæller at Kristina Nilssons Kommissionær den 7de Juni paa hendes Vegne har undertegnet en Kontrakt for 110 Forestillinger, ifølge hvilken Kontrakt hun skal optræde i Nordamerika fra 1ste Oktober 1870. For disse Forestillinger faar hun den nette lille Sum 600,000 Frks., hvoraf 50,000 allerede er deponeret hos Huset Rothschild i Paris; af Resten skal en Del udbetales hende ved hendes Ankomst, og Resten efter tre Maanedes Forløb, desuden bærer hendes Direktør alle Udgifter med Reisen, Tjenerskab osv.

Paatænkt Konge af Spanien. Det engelske Blad „Chronicle", som udkommer i Gibraltar, fortæller, at Hertugen af Genua, en 15aarig Nevø af Viktor Emanuel, som fortiden gaar paa Skole i England, i et Brev til Præsidenten skal have udtalt sin Beredvillighed til at modtage den spanske Krone i det Tilfælde, at Kortes enstemmig tilbyder ham den. Men om ogsaa denne Efterretning er sand, har det vistnok gode Udsigter, saalænge en Castelar eller Orense sidder i Kortes.

Blandinger.

Ogsaa en Modstander af Maalstrævet. I et Flyveblad, kaldet „Graanaalen No. 89" (En liden Praas til Belysning af det sande Forhold mellem Tro og Viden med særligt Hensyn til Professor Nilsens Forelæsninger i Kristiania) læses følgende: „Nu se vi, at Maalstræverne i Kristiania anstrenge sig for at opfinde et nyt Sprog, som vistnok vil blive anstrengende at udtale for menneskelige Organer, da det meget ligner Frøernes Kvækken; men kanske det er Maalstrævernes Hensigt at faa Menneskene til at ligne Dyrene! Aa ja, Narrene skulle ogsaa have Noget at bestille!"

Kontoen „Diverse Udgifter" i det engelske Budget for det sidste Regnskabsaar har givet Bladene Leilighed til at fremdrage mange Kuriosa. Man ser saaledes deraf, at de Klæder, Halsbaand og andre Insignier til de Ordener, Dronningen har uddelt, have kostet 6070 Lstrl. Til Dronningens 8 Trompetere er der anvist 330 Lstrl. Til en paatænkt Revu i Hydepark, som ikke fandt Sted, er der udbetalt 2115 Lstrl., hvorimod der kun er opført 10 Lstrl. til Fordeling mellem de ved Jordskjælv ruinerede Indbyggere paa Øen Kefalonia. DHrr. Baxter, Rose og Sposdorth have ansat deres Regning for Konsulation, Redaktion og Affattelse af Reformbillen til 2150 Lstrl. Valgreformen er nok Pengene værd, men man mener, at Regjeringen gjerne kunde have ladet den udarbeide af sine lønnede Embedsmænd istedetfor ude af Huset. Prinsen af Wales's Reise har kostet 2345 Lstrl., hvorimod der kun er anvendt 1500 Lstrl. til Udvandringer for at formindske Elendigheden i London. Omkostningerne ved Trykning og Omdeling af Bønner for den abyssiniske Expeditions lykkelige Udfald og Takkebønnerne for den af O'Farrel saarede Hertug af Edinburghs Frelse ere 66 Lstrl. 2 Sh. 6 Pence. Da Prins Kristian af Augustenberg faar en betydelig Apanage, fordi han har ægtet en Datter af Dronningen, undrer man sig over, at hans og Hertuginden af Mecklenborg-Strelitz's Reise fra Dower til Kalais har kostet Nationen 68 Lstrl. England betaler ligeledes 130 Lstrl. for den Ære at have havt Prins Vilhelm af Hessen ombord i Krigsskibet „Fire Queen". Hertugen af Edinburgh har alene til Foræringer og Duceurer paa sin Reise ombord i „Galathea", specielt paa Kap og i Australien, brugt 3374 Lstrl., som han ikke har taget af sine egne Indkomster eller af Dronningens Chatol, men af Folkets Lommer. Det fremhæves, at ingen fremmede Fyrster foraarsage saa store Udgifter, som de smaa, tyske Prinser. Saaledes glædede det Kong Masaba paa den afrikanske Kyst ganske overordentligt, da der i den brittiske Nations Navn overraktes ham Foræringer, for hvilke hele Regningen kun er 2 Lstrl. 4 Sh., ja man har endog lyksaliggjort en Konge, der regjerer i de samme Egne, med en Foræring til en Værdi af 12 Sh. 8 Pence. Den overraktes Hans sorte Majestæt, fordi han havde taget en europæisk Kirkegaard paa Kongos Grændse under sin Beskyttelse.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 28de Juni.

De igaar hidkomne Fartøier indehavde tilsammen 1456 Tdr. Rug, 2806 Tdr. Byg, 477 Tdr. Hvede og 282 Tdr. Erter. Desuden indførtes med Dampskibet „Carlsund" fra Stettin 1509 Tdr. Rug, 150 Tdr. Erter og 98 Tdr. Hvede, og med Dampskibet „Gustav Wasa", der indklareredes Lørdag fra Danzig, 2,201 Tdr. Rug og 100 Tdr. Erter.

Priserne paa Kornvarer noteres idag saaledes: Rug 5 Spd. 60 ß, Byg 4 Spd. 36 ß, Hvede 6 Spd. 48 ß, Erter, store, 6 Spd. 60 ß, Erter, smaa 5 Spd. pr. Td.

Dampskibet „Excell. Toll" medbragte idag fra Gøteborg ca. 40 større Foustager Smør. Denne Artikel betales med fra 9 Spd. 60 ß til 13 Spd. pr. Fjerding.

Indklarerede Fartøier den 26de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Gustav Wasa	Stehl	Danzig	Korn.
Den 27de.			
Elida	Johannesen	Kønigsberg	Korn.
Haabet	Albertsen	Næstved	do.
Ariel	Johansen	Bornholm	do.
Coleste Marie	Le Vena	Antwerpen	Ballast.
Magenta	Seip	Mortoia	do.
Anne Katarine	Nissen	Svendborg	Kornvarer
Lyna	Jacobsen	Danzig	do.
Susanna	Nielsen	Rudkjøbing	do.
Langeland	Nielsen	Danzig	do.

Udexpederede Fartøier den 26de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Alida	Borgman	Holland	Trælast.
Aimable Luci	Nicolas	Nantes	do.
Katarina	Well	England	do.
Regalia	Bullard	Yarmouth	Is.
Marie	Burmeister	Bortu	Trælast.
Sophie	Bentzen	St. Valery	do.
Paketen	Grønbuk	Løkken	Ballast.

Auktioner. Tirsdag 29de Juni afholdes følgende Auktioner paa det gamle Raadhus: Kl. 11 over en ved Slottet under Matr.-No. 66 F G beliggende Gaard med Tomt og Rettigheder; Kl. 11¼ over Gaarden No. 9 i Markveien; Kl. 11½ over Gaarden No. 13 i Nordbygaden; Kl. 12 over Gaarden No. 17 i Munkedamsveien.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar fremdeles høiest paa Vestkysten. Vinden er Nordlig til Vestlig med klart og tørt Veier i det sydlige Norge. Temperaturen er faldt. Udsigterne ere fremdeles til Nordlige Vinde med tørt og klart Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 28de Juni:

I Hotel du Nord: Baronerne v. Rundstedt fra Berlin, Professor Bergh og Landskabsmaler Rodberg fra Stockholm, Student Axel fra Upsala, Kammerherre Treschow fra Laurvig, Proprietær N. Bech fra Danmark, Brugseier Hovind med Søn og Handelsfuldm. Glad fra Aamot, Kjøbmand Platou med Frue, Proprietær Krogstie og Kjøbmand Meblum fra Hamar, Lastehandlerne Berger, Sætermoen, H. Opsahl, J. Opsahl, H. Wæringsaasen, G. Jordet og B. Haagensen fra Elverum, Proprietær Sanne fra Stange, Konditor Krogstil med Frue fra Drammen, Skibsreder Jac. Melsom og Kapt. Fredriksen fra Tønsberg, Kaptein Monrad med Frue fra Sandefjord, Kjøbmand Helliesen med Frue fra Stavanger, Kand. O. Sandberg fra Hamar, Proprietærerne Dore, Sarlund og Hosmestad med Søn fra Stange, Grosserer Decke fra Crefeld, Overretsagfører Pettersen fra Grimstad, Proprietærerne Haarstad og Olsen med Frue fra Solør, Ilsaas og Skjæroen fra Østerdalen.

Godt, Homo! Jeg skal være Fader og du være Farbroder.

Derpaa tog han igjen fat paa sin filosofiske Beskjæftigelse at lægge Torv paa Ilden uden at afbryde sin Monolog.

Adopteres. Sagt og gjort. Det er nok, Homo ved ogsaa om det.

Han reiste sig op.

Jeg gad dog vide, hvem der er ansvarlig for denne Kvindes Død. Er det Menneskene? Eller . . .

Hans Øie saa opad, men høiere end Taget, og han mumlede:

Er det du?

Derpaa sænkede han sin Pande som under en Byrde, og vedblev:

Natten har paataget sig Besværet med at dræbe denne Kvinde.

Da han atter løftede Blikket, faldt det paa Gutten, der hørte paa ham. Ursus skreg:

Hvad ler du af?

Gutten svarede:

Jeg ler ikke.

Ursus for næsten tilbage og fæstede nogle Øieblik i Stilhed et skarpt Blik paa ham og sagde:

Da er du forfærdelig.

Skjulet havde om Natten været saa tarveligt oplyst, at Ursus endnu ikke havde seet Guttens Ansigt. Dagslyset viste ham det nu.

Han lagde begge sine flade Hænder paa Barnets Skuldre, mønstrede endnu en Gang dets Ansigt med en end pinligere Opmærksomhed og raabte til ham:

Lad være at le!

Jeg ler ikke, svarede Barnet.

Ursus skjalv fra Hoved til Taa.

Du ler, siger jeg.

Barnet adlød og strakte sig, saa lang han var, ved Siden af den Lille.

Ursus rullede Bjørnehuden omkring begge Børnene og foldede den ind under Fødderne paa dem.

Han tog frem fra en Hylde et Bælte, der var forsynet med en stor Lomme, som sandsynligvis indeholdt hans kirurgiske Instrumenter og Elixirflasker. Han bandt dette om Livet paa sig. Derpaa tog han Lygten ned fra Taget og tændte den. Det var en Blindlygte. Da den var tændt, belyste den ikke Børnene.

Ursus tog i Døren og sagde:

Jeg gaar ud. Vær ikke bange. Jeg kommer snart tilbage.

Og idet han lod Trappen falde ned, raabte han:

Homo!

En venlig Knurren besvarede Raabet.

Ursus steg ned med Lygten i Haanden, drog Trappen op igjen og stængte Døren. Børnene vare alene.

Udenfor hørtes en Røst, der var Ursus's, spørge:

Hei, du Gut, som spiste min Kveldsmad op, — du sover vel ikke endnu?

Nei, svarede Gutten.

Godt! Begynder den Lille at skrige, saa giv hende den Melk, som er tilbage.

Man hørte Lyden af en Kjæde, der blev løst og en Mands Fodtrin i Forening med et Dyrs. Lyden ophørte.

Nogle Øieblikke derefter laa de to Børn i en dyb Søvn.

VI.

Opvaagningen.

Dagbrækningen indfandt sig. Vintermorgenens kolde, graaende Lys trængte ind i Skjulet. Den blege Lysning, der gav Tingenes Konturer, hvilke Natten havde skjænket et spøgelsesagtigt

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Ansøgninger om Fripladse for næste Skoleaar indleveres inden **1ste Juli**. De, som har Fripladse nu, maa søge paany, dersom de ønsker at beholde dem. Ansøgningerne maa ledsages af paalidelige Oplysninger om Vedkommendes økonomiske Stilling.

Emigranter

befordres ugentlig over England til Newyork og de fleste Steder i Amerika med

„Cunard Liniens“

20 store, prægtige Skruedampskibe,

alle førende den kongelige Post, og sker Passagerindskrivning naarsomhelst hos

Stolt, Swang & Co.

Cunard-Liniens autoriserede General-Agenter for Norge.

Prinsensgade. Christiania.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Efterlysning.

Gigtkjedefabrikant Gulbrand Olsen har forladt sin Familie — Kone og 6 Børn — i en saa hjælpeløs Stilling, at Fattigvæsenet har maattet tage sig af dem. Den, der maatte kunne meddele Oplysning om Angjældendes Opholdssted, bedes derfor velvilligen meddele saadan til Fattigforstander Wettergreen, boende i Madame Holtans Gaard i Pipervikcn.

Bade- og Svømmeanstalten for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved

Jens Janson Moe,
Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel-** og **Smaasei,** bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

Carl Stephenson

(Dronningens Gade No. 32)

anbefaler sit Lager af:

Colmans Stivelse & Sennep,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Pebermynte & Drops fra Hill & Jones,
Pickles, Soya, Carry, Cayenne, Madolie, Capers, Gelatine, brune & hvide Bønner.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved

Bernt J. Olsen.

Protokoller

og alle Sorter **Regnskabsbøger, Skrivpapir, Postpapir** samt øvrige **Kontorrekvisita** haves paa Lager i godt Udvalg til meget billige Priser hos

H. Clausens Enke,
Jernbanetorvet.

Taxt for Bybudene i Kristiania.

	A. I Byen over Grønland indtil Bækkegaden, gjennem Storgaden indtil Kroghstøtten, Møllergaden indtil Grünerbroen, Ullevoldsveien indtil Vor Frelsers Gravlund, Pilestrædet indtil Bakkehuset, Kristian Augusts Gade indtil Wergelandsbakken, Drammensveien indtil øvre Linie af Russeløkbakken samt Pipervikcn indtil Holmens Værksted.	Med Svar tilbage og 10 Minutters Ophold.	B. Til og fra Byen indtil 1/4 Mil fra Byens Torv.	Med Svar tilbage og 10 Minutters Ophold.
1. For at gaa et Ærinde, saasom at bringe Besked til Nogen, eller besørge en Haandpakke eller lignende, i Vægt og Omfang ubetydelig Gjenstand, indtil 5 Pd.s Vægt	3 ß	4 ß	8 ß	10 ß
2. For at udbære en Pakke eller mindre Gjenstand fra 5—10 Pd.s Vægt	5 „	6 „	10 „	12 „
3. For at udbære en Pakke eller mindre Gjenstand fra 10—25 Pd.s Vægt	8 „	10 „	12 „	16 „
4. For en Vægt, som en Mand kan bære, indtil 50 Pd.	10 „	14 „	16 „	20 „
5. For Gjenstande, der overstiger en Vægt af 50 indtil 80 Pd., saasom en større Kuffert, Kasse, Komode m. m.	16 „		20 „	24 „
6. For do. større Vægt og Omfang	20 „			
7. For at flytte et Pianoforte	96 „		1 Sp.	
8. For at ledsage Personer pr. ½ Time . .	5 „			
9. samt for lette Arbeider pr. Time 10 ß.				

Anmærkninger.

a. Den daglige Arbeidstid for Bybudene er, fra 1ste April indtil 30te September, fra Kl. 6 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen med 2 Timers Hvile, og fra 1ste Oktober indtil 31te Marts fra Kl. 8 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen med 2 Timers Hvile.

b. Kontoret garanterer for ethvert Hverv, som overdrages til Budene, for et Beløb af indtil 10 — ti Species — og for alle Sager, som leveres direkte til Kontoret, garanteres dets fulde Værdi, dog er Kontoret ikke ansvarlig for Brekage af de Gjenstande, som overleveres Budene til Transport. Klager eller Fordringer paa Godtgjørelse anmeldes inden 24 Timers Forløb.

c. Hvert Bud er forsynet med Taxten og Kvitteringer, som har samme Nummer, som Budene bære paa Huen, og er forpligtet til uopfordret at levere Kvittering for ethvert Hverv, som overdrages ham; i modsat Fald taber Vedkommende al Ret til Fordring af Godtgjørelse, og Kontoret tager kun imod Klager ved Forevisning af Kvitteringer. For rigtig Modtagelse kvitteres, hvis saadant forlanges.

d. Ethvert paa Stationen staaende Bybud er forpligtet til strax at udføre ethvert Ærinde, hvortil han maatte opfordres.

e. De Bud, der ei ere forsynede med Nummer paa Huen, garanteres ikke af Kontoret og staar ei heller under Politiets Kontrol.

Kristiania, 1869.

C. C. Just,
Bestyrer.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i

S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt
} i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, **Rugmeel,** **Bygmeel,** **Grynmeel,** **Byggryn,** 1/1 **do.** 1/2 } i flere Kvaliteter { **Rug,** **Byg,** **Erter, store & smaa,** **Hvededernest,** **Hvede- & Rugkringlemeel,**

Perlegryn, **Ertermeel,** **Havremeel,** **Potetesmeel,** **Hvede,** **Pillemeel,** **Rugfjerdemeel,** **Rugklid,** **Bygklid.**

Kaffe, **Havanna,** **Raffinade,** **Riis,** } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Tilleie.

Et møbleret, smukt og lyst Værelse til Gaden i 3die Etage er strax eller fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende i Kirkegaden No. 4. Opgang fra Revierstrædet.

Butik, Kontor og Familiebekvemmelighed er tilleie i Gaarden No. 34, Hjørnet af Dronningens og Carl-Johansgade ved

C. J. Lie.

Et meget smukt, vel mobleret Værelse med 2 Fag Vinduer til Gaden og fri Udsigt er fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende, i Universitetsgaden No. 24, 3die Etage, tilvenstre.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Udseende, en grel Virkelighed, vækkede ikke Børnene af deres dybe Slummer. Der var varmt inde i Skjulet. Man hørte deres Aandedrag vexle som to sagte Bølgeslag. Det stormede ikke mere udenfor. Dagningen tog langsomt Horisonten i Besiddelse. Stjernerne sluknede som udblæste Lys, den ene efter den anden. Blot nogle af de største, mest glimrende Stjerner gjorde endnu Modstand. Det Uendeliges dybe Sang steg op af Havet.

Ilden var ikke ganske slukket paa Arnen. Det matte Daggry gik lidt efter lidt over til klar Dag. Gutten sov mindre tungt end Pigen. Der var Noget af en Vogter og Beskytter over ham. Ved en Straale, der snarere end de Andre trængte ind gjennem Glasruden, aabnede han Øinene. Barnets Søvn skaber Forglemmelse. Han blev liggende i en Halvdvale, uden at vide, hvor han var eller hvad det var, der laa ved hans Side, uden at gjøre noget Forsøg paa at komme til Erkjendelse, med Øinene i Taget, hensunken i et ubestemt Drømmearbeide med Bogstaverne i Indskriften „Ursus, Filosof“, hvilke han betragtede uden at kunne tyde dem, thi han kunde ikke læse.

Lyden af en Nøgle, der blev vredet om i Laasen, fik ham til at løfte Hovedet ivelret. Døren gik op, Trappen faldt ned. Ursus kom tilbage. Han steg opad de tre Trappetrin med sin slukkede Lygte i Haanden. Paa samme Tid labbede tyst og let fire Ben opad Trappen. Det var Homo, som fulgte Ursus; ogsaa den var kommet hjem igjen.

Gutten, var nu lysvaagen og sprang op. Ulven, der sandsynligvis var ved god Appetit, tog en Frokostmine paa sig, der blottede alle dens hvide Tænder.

Den standsede halvveis paa Trappen og lagde begge Forlabberne ind i Skjulet med Albuerne paa Tærskelen som en Prædikant paa Randen om Prædikestolen. Den snusede i Retning mod Kufferten, hvilken den ikke var vant til at se beboet paa den Maade. Dens Ulvebryst, indfattet i Døraabningens

Ramme, tegnede sig i Sort mod Morgengryet. Den tog sin Beslutning og steg ind. Da Gutten saa, at Ulven kom ind i Skjulet, viklede han sig løs af Bjørnehuden og stillede sig saa lang han vár foran den lille Pige, der sov dybere nu end nogensinde.

Ursus hængte Lygten paa Krogen i Taget. Han tog i Stilhed og med maskinmæssig Langsomhed Livbæltet, der indeholdt hans kirurgiske Instrumenter, af sig og lagde det tilbage paa Hylden. Han saa sig ikke omkring og syntes Intet at se. Hans Øienstene vare glasagtige. Der rørte sig Noget i ham. Tilslut gav han som sædvanlig sin TankeLuft i en rig Ordstrøm. Han sagde:

Ja, i Sandhed lykkelig! Død, rigtig død!

Han hukede sig ned og kastede noget nyt Brænde paa Ilden, idet han brummede:

Det var vanskelig nok at finde frem. Den hemmelighedsfulde Ondskab havde gravet hende ned i to Fod dyb Sne. Uden Homo, der ser ligesaa klart med sin Næse som Kristoffer Kolumbus med sit Geni, gik jeg vel endnu derude i Snemasserne og legede Gjemsel med Døden. Diogenes tog sin Lygte og søgte efter et Menneske, jeg har gaaet med min Lygte og søgt efter en Kvinde. Han fandt Sarkasmen, jeg fandt Graven. Hvor kold hun var! Jeg rørte ved hendes Haand — en Sten. Hvilken Stilhed i Øiet. Hvor kan man dog være saa dum at dø og lade et Barn tilbage! Det bliver ikke rigtig bekvemt at bo tre Stykker i denne Æske. Hvor løierligt! Jeg har faaet Familie paa Halsen! Gut og Pige.

Medens Ursus talede, havde Homo sneget sig frem til Arnen. Den lille Slumrendes Haand hang ned mellem Arnen og Kufferten. Ulven tog sig den Frihed at slikke denne Haand.

Den slikkede den saa sagte, at den Lille ikke vaagnede.

Ursus vendte sig om.

Dagbladet.

No. 147. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 29de Juni 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 28de Juni. Da Keiseren i Søndags besøgte den landøkonomiske Udstilling, erholdt han en livlig Modtagelse. Idet Keiseren takkede Mairen for Modtagelsen, udtalte han sin Sympathi og Forhaabning for Landbruget og ytrede til Slutning, at han havde Tillid til, at Roligheden ikke alvorlig vilde blive forstyrret.

London, 28de Juni. Vestindiedamperen „Atrato" er i Middags ankommen til Plymouth.

Berlin, 28de Juni. Bismarck har udsat sin Reise til Varzin indtil Gortschakoffs Ankomst. Sidstnævnte ventes nemlig at indtræffe imorgen paa Gjennemreise til et tysk Bad.

Nogle Ord om Skuespilkunsten som selvstændig og berettiget Kunstart.

(Forts. fra No. 142.)

V.

En høi Grad af Skjødesløshed og Letsindighed i Forberedelsen til en dramatisk Forestilling er det, som allermest stiller sig iveien for en sand kunstnerisk Fremstilling. — — Ligesom nu hver enkelt Skuespiller har til sin Opgave at bringe hver sin Rolle til sin fulde Ret og sætte den i Samklang med Kunstværkets Organisation, saaledes er det den artistiske Leders Opgave at bringe alle enkelte Fremstillinger af et helt Digterværk til en saadan Enhed, at der gaar ligesom en bestemt Tone gjennem det Hele, og saaledes, at alle Kræfter kan virke med paa den rette Maade til Værkets sande Virkeliggjørelse. Den Flid og de Anstrengelser, man saaledes anvender under Forberedelsen, maa naturligvis voxe med Digterværkets Værd. Saaledes ligger det baade i Kunstens, Kunstnerens og Publikums Interesse, at et klassisk Værk forberedes med den yderste Samvittighedsfuldhed; thi Skuespilleren hædrer og ærer sig selv i den, jeg kan næsten sige, Andagt, hvormed han studerer et ægte Digterværk. Ved en fuld Hengivelse i et sandt Digterværk gjennemstrømmes hans Sjæl af en Kraft, som virker tilbage paa hans hele Uddannelse og sætter ham i den Henrykkelsens Rus, hvori Beskjæftigelsen med og Studiet af Geniets største Frembringelser altid sætter os. Det er derfor en berettiget og ædel Ærgjerrighed hos enhver Skuespiller, at han tragter efter at fremstille klassiske Digterværker, som spotter Timelighed og Forgjængelighed, fordi den sande Kunstner altid forstaar at opdage nye Sider ved dem og aflokke dem nye Skjønheder, og derved bringer os til bestandig med fornyet Interesse og fornyet Henrykkelse at være Vidne til deres kunstneriske Fremstilling. Derfor har de klassiske Værker ikke alene en saa stor og mægtig Indflydelse paa Publikum, men det er ogsaa ved dem, at Skuespilleren faar sin egentlige sande Uddannelse; Fremstillingen af ethvert saadant Værk danner et nyt Glandspunkt i hans Liv, er en ny Fest i hans Virken; thi i saadanne Værker kan han hengive sin Sjæl til en fuld og stor Nydelse, en Nydelse der kan skaffe ham Trøst og Erstatning, naar han i sit Ansigts Sved har maattet arbeide i Døgnlivets Interesse og været nødt til at virke i daarligt og poesiløst Repertoire.

Forberedelserne til enhver dramatisk Fremstilling maa altsaa være saa samvittighedsfuld og ledet af en saa stor aandelig Dygtighed, at Digterværket kan komme til sin fulde Ret. Disse Forberedelser er nu af dobbelt Art; den ene kalder man Læseprøve, den anden den almindelige Theaterprøve. Ved Læseprøven skal Skuespilleren faa det ideale Blik paa Digterens Værk, ved den skal Forholdet mellem hver enkelt Rolle og det hele Værks Ide komme til fuld Bevidsthed. Læseprøven fuldender altsaa den Grund, hvorpaa en fuld og rigtig Forstaaelse og derfor ogsaa sand og stor Opfattelse skal bygges. Læseprøven har saaledes en stor og vigtig Betydning, naar man opfatter dens sande Væsen, saaledes som den bør og skal være; men da maa den ikke foregaa paa den raa og plumpe Maade, hvorpaa den ofte foregaar, idet den nemlig kun betragtes og benyttes som et letvint Middel til at faa et Slags ydre, overfladisk Bekjendtskab til Digterværket; nei den maa være alvorlig, og fremfor alt maa den artistiske Direktør forstaa at gjøre den alvorlig og til en for Skuespilleren frugtbringende Prøve. For at dette kan ske, maa han imidlertid først være i Besiddelse af en udviklet æsthetisk Dannelse og en dyb Indsigt i Skuespilkunstens Natur og dernæst have en rig Fylde af levende Anskuelsesevne, Fantasi og Begeistring; thi har han ikke disse Egenskaber, vil hans Virksomhed som artistisk Leder være helt og holdent lig Nul, ja den vil skade mere end gavne; thi Kunst og Kunstner lider ved en aandløs og blot forretningsmæssig Ledelse; det er kun ved de omnævnte Egenskaber, at han kan løse sin Opgave, den nemlig, med sand Begavelse at udvikle hvert enkelt Værks Stilling og Betydning for Samtiden, de enkelte Karakterers Svaghed og Styrke, at henlede Skuespillerens Opmærksomhed paa det Synspunkt, hvorfra han maa gaa ud i Opfattelsen og Fremstillingen af Dramaet, udhæve de Steder, hvor Skuespilleren maa, som Lessing siger, tænke for Digteren, hvor han altsaa kan overbyde Digterens Fantasi, begrændse og paa samme Tid hæve Karakteren til en større Grad af Skjønhed og Liv. Herved vilde naturligvis Skuespillerens Lyst og Interesse voxe i en stærk Grad, den mindre Begavede og den mindre Udviklede vilde faa en sand og dygtig Ledelse, hans Talent vilde udvikles sikkert og naturligt, og hans Mod styrkes. Den mere Begavede vilde dels befæstes i sine Anskuelser, dels overbevises og forandre sin Opfattelse, hvor han fandt en anden rigtigere, og dette vilde han gjøre med Glæde; thi den begavede og har en saadan Indflydelse paa sine Omgivelser, at alle, selv Geniet, ialfald med Opmærksomhed vil lytte til en saadan begavet Mands Anskuelser og drage Nytte af hans mere dybtgaaende Studium. Han kan oplukke forhen ukjendte Skjønheder for Skuespilleren, og ved at vise ham den hele Bygnings indre Sammenhæng, fremstille med Klarhed det, som forhen laa som en Anelse i Kunstnerens Bryst. Den artistiske Direktørs Indflydelse paa den store Skuespiller vil derfor væsentlig indskrænke sig til at give ham en Rigdom af Tanker og give hans Opfattelse Skikkelse af en tvingende Nødvendighed, netop fordi han selv ikke er Skuespiller, men begiver sig i den mere videnskabelige Del af Kunsten og derfor har en mere udviklet og klar Bevidsthed om dens indre Væsen. I denne Nødvendighed stedse mere og mere at se en væsentlig Betingelse for al kunstnerisk Skaben fra en dyb og fantasirig, men paa samme Tid streng og udviklet Tænkning ligger netop Betydningen af et Theaters artistiske Ledelse.

Det andet Moment i et Digterværks Forberedelse til Opførelse er den almindelige Theaterprøve; den er det nemlig, at det, som ved Læseprøven kom til fuld Forstaaelse, nu skal faa sit endelige Stempel, den egentlige Virkeliggjørelse. Vi skal kun i al Korthed berøre den Side af Sagen, som vedkommer det rent Tekniske, et Stykkes „Sætten i Scene"; thi dette er noget, som tildels er af mere underordnet Betydning og dels er Arrangeurs og Sceneinstruktørens Sag. Han har nemlig at sætte Værket i dets Ramme, at ordne de forskjellige Grupper til et harmonisk Hele, og anvise hver af de Spillende hans Stilling til det hele Maleri, kort sagt, at arrangere Alt saaledes, at der bliver Symmetri og en vis plastisk Orden. Denne Virksomhed er derfor nærmest betinget af den plastiske og maleriske Sands og har sin Betydning, det er sandt; et godt Sceneri er aldeles nødvendigt og maa til; men den høiere Opgave er dog at lede den egentlige Fremstilling af Dramaet, opfattet i Overensstemmelse med Ideen, at lede den med kunstnerisk Sands, Dygtighed og Begeistring. Hertil udfordres en Kunstner i Ordets egentlige Forstand; thi han maa være i Besiddelse af den største kunstneriske Indsigt; ethvert Moment maa tages med og anskues med en Kunstners Begavelse; han maa stille i den rette Belysning det hele Værks og de enkelte Karakterers Grundtone, Sjælelivets almindelige Udtryk og dets Forhold til den individuelle Karakter i alle Momenter, Alder, Nationalitet, Sindsstemning, Pathos osv., han maa, hvor Skuespillerens Evne svigter, bringe hver enkelt Figur i Samklang med det hele Digterværks Ide, jevne den Ujevnhed og Kantethed, som kommer af de Medspillendes ulige Kræfter og Begavelse og bringe Spillet om i et godt Ensemble, dæmpe den altfor store og vilde Kraft og oplive og opflamme den matte, og endelig tilsidst stille hver enkelt Figur og Situation under den almindelige Lov: Enhed og Harmoni. Kun naar disse Fordringer fyldestgjøres af en artistisk Ledelse, hvad den skal være, en for Skuespilleren virkelig frugtbringende og opløftende og ikke en blot og bar mekanisk og forretningsmæssig, som efterlader Tomhed og Slaphed.

Vi have allerede omtalt, at et klassisk Digterværk aldrig kan forberedes samvittighedsfuldt nok; thi det tager alle Skuespillerens Aandskræfter i Beslag og fordrer et omfattende og grundigt Studium. Desuden vil ogsaa Publikums Interesse og Agtelse for Kunsten og Skuespilleren voxe, naar det ser, at Digterværket forberedes med den størst mulige Flid; men naar det ser, at Digterværker af en Shakespeare f. Ex. med deres mægtige Anlæg og deres dybe og poetiske Indhold pludselig optages og fremstilles dels som Fyldekalk, fordi man intet andet har for Dieblikket, dels som et — vistnok slet anvendt — Middel til at give Repertoiret et Slags Glans og bøde paa dets Indholdsløshed og Tomhed; naar et saadant Værk, sige vi, fremstilles ene og alene af disse Hensyn, da slappes rigtignok ogsaa det dannede Publikums Interesse; men ikke nok dermed, Scenen lammer derved sin egen Kraft, og Skuespilleren har enten kun den sørgelige Tomhed tilbage, som altid følger med, naar man har sjusket et sandt Digterværk fra sig, eller ogsaa kjølner hans sande Kjærlighed til Kunsten, og det sidste bliver vel det almindelige; og det er saa rimeligt, han lidt efter lidt kommer til at betragte sit Kald med et mere og mere overfladisk og letsindigt Blik, naar han seer, at den artistiske Direktør, som netop skulde indgyde ham Begeistring, Agtelse og Kjærlighed til Kunsten, bærer denne Agtelse for Kunstens helligste Interesser som en Maske, der ved den første den bedste Leilighed falder af, og saa — ja saa faa vi det profane Ansigt at se, og de profane Midler og de profane Hensigter springer let i Dinene.

Kirkeligt Møde i Kristianssand.

(Fortsat fra No. 145.)

I Eftermiddagsmødet Kl. 5 fortsatte Pastor J. v. d. Lippe: Menighedsmødernes væsentlige Nytte var, at de vakte Menighedstanken til Bevidsthed derved, at dens Kræfter da samledes til forenet Virksomhed. Naar nemlig Menigheden i sin Virksomhed var splittet i smaa Hobe, svækkedes dens Virkekraft; kun naar den arbeidede som Enhed med Benyttelse af alle de enkelte Kræfter, kunde den være „Jordens Salt". I denne indre Sammenslutning søgte den Kræfter til at opfylde sin Pligt, saa Herrens Folk kunde blive et „aandeligt Præstedømme". Embedet var en guddommelig Institution, given Menigheden for at opbygge den ved Ordet og Sakramenterne, og det havde efter den evangelisk-lutherske Opfatning sin Rod i Menigheden selv. Præsten maatte altsaa betragtes som et Menighedslem, der indehaver dette Embede, og dermed var det betegnet, at han burde slutte sig nær til Menigheden. Og saadant Samarbeide mellem Præst og Menighed vilde udvikles, naar Præsten kom denne tilmøde paa den rette Maade. Gjennem Møderne vilde Menigheden vaagne til Bevidsthed om sit Ansvar og sin Pligt, og i sine Følger vilde de bidrage til at udjævne Kløften mellem Præst og Lægmand. Sagen kunde fra Præstens Side tages praktisk saa, at han fik istand Sammenkomster i de forskjellige Grender i sit Sogn, hvor man ganske enfoldigt samtalede om de almindelig kristelige Livsspørgsmaal, og saa efterhaanden drog den hele Menighed sammen til større Møder, og da efterhaanden gik over til de vanskeligere mere formelle Kirkesager; men Interessen maatte først vækkes.

Pastor Skouge (Rauland i Telemarken) kunde fra sine Kanter udtale en almindelig Længsel hos de kirkelig Interesserede efter disse Møder, selv om ikke Følelsen af den Fare, Kirken truedes med fra Vantroen, der ytrer sig saa stærkt f. Ex. i Tyskland og Sverige, var en Grund mere til denne Længsel. Med Hensyn til Menighedsmøderne henholdt han sig til v. d. Lippes Udtalelser.

E. Tønnessen (fra Sarpsborgskanten) havde deltaget i flere Forhandlinger om disse Ting. Flere Prester ansaa Menighedsmøder vanskelige at bringe istand. Han paapegede, at man fra først af med Nytte kunde lægge den augsburgske Konfession eller Børnelærdommen til Grund for Samtalerne. Her var talt om Fare for den aabenbare Vantro udenfor, men han vilde nævne den „mere forborgne Vantro" inden Menigheden selv. Denne ytrede sig i uklare og falske Begreber om Synd; der forelaa utrolige Vidnesbyrd derom: at man f. Ex. i en Menighed udtalte om en Selvmorder, at nu havde han da faaet det godt. Man havde falske Begreber baade om Syndens Væsen og dens Fordømmelighed. Derfor troede han det saare ønskeligt, om Præsterne tog for sig Børnelærdommen i saadanne Møder; Erfaringen skulde lære, at det tiltrængtes at indskjærpe den. Man kunde tage det ganske enfoldigt. Bare Presterne gik den lige Vei med Sagen, lod Menighedsmøderne sig let istandbringe. — Og naar saa Forfatningsspørgsmaalet kom fore, kunde man jo tage det op igjen og op igjen Tid efter anden; paa den Maade vilde det nok faa tilstrækkelig Forberedelse til Stiftsmøderne kom. Endelig udtalte han sig for at faa Landsmødet 1871.

Halvor Midtbøen (Brunkeberg i Thelemarken) erklærede, at Cirkulæret var modtaget med stor Glæde i hans Hjembygd.

Forsamlingen tilkjendegav nu ved Votering sit Bifald til den foreliggende Resolution om Ønskeligheden af frivillige Stiftsmøder og frivilligt Landsmødes Afholdelse.

De i Slutningen af Cirkulæret opstillede 9 Punkter bleve derefter bifaldte. Med Hensyn til Valget af Udsendinger til Landsmødet blev det bemærket, at der syntes aabnet Stiftsmødet Adgang til at vælge udenfor Stiftet, noget som Flere ansaa mindre ønskeligt, medens Andre Intet havde derimod. Med Hensyn til Tiden for Landsmødets Afholdelse blev besluttet at stryge af Cirkulæret de Udtryk, der stillede i Udsigt, at det skulde kunne blive holdt samme Aar som Stifsmøderne, nemlig i 1870. Tiden sattes altsaa til 1871. Pastor Kristensen udtalte sig for en Redaktion af dette Punkt, hvorved Stiftsmøderne gaves fri Hænder med Hensyn til Valget af Tid for Landsmøderne, idet han gik ud fra Ønskeligheden af, at Menighederne kunde forberedes til at gjøre dette Skridt gjennem en længere Virksomhed baade af Menighedsmøderne og Stiftsmøderne. Denne Mening støttedes af Biskop v. d. Lippe, Provst Knutzen (Oddernæs), Provst S. Hauge (Landvik) o. Fl., men fik faa Stemmer ved Voteringen.

Ordføreren meddelte, at han var anmodet om at fremsætte her et paa Hamar antaget Forslag saalydende omtrent: „Nærværende Forsamling anmoder Stiftskomiteen om at indgaa til Regjeringen med Andragende om, at den augsburgske Konfession herefter bliver trykt i alle Salmebøger, som udkomme, for at den derved kan blive bedre kjendt i Menighederne," hvilket enstemmig bifaldtes.

Da Forhandlingerne nu var endt, sluttede Ordføreren dem med at lægge hver Enkelt Sagen paa Hjerte og med at nedbede Herrens Velsignelse over dem.

Inden Mødet hævedes meddelte Ordføreren, at Stiftets Biskop idag havde sit 50aarige Jubilæum, i hvilken Anledning han havde modtaget mange Lykønskninger. Han vilde da ogsaa opfordre Forsamlingen til med ham at istemme et „Gud bevare Biskopen!" hvorpaa Alle reiste sig og gjentog Ønsket. Denne takkede synlig rørt.

Mødet sluttedes med en Bøn af Ordføreren og Afsyngelsen af en Salme.

Ved det efter Forhandlingernes Endskab foretagne Valg paa Stiftskomite, 7 Medlemmer, bleve følgende valgte:

Præsterne Ellefsen (Kr.sand) og Knudsen (Mandal), Lærer Isaksen (Grimstad), Kjøbmændene Sigueland og Sørensen, Forstander Smedal og Bager Salvesen (Alle fra Kr.sand).

Dagen efter, Sankthansdag, var det Missionsgudstjeneste i Kirken, hvor Kand. theol. Arnesen intimerede, Pastor Ellefsen prædikede og Provst Knutzen sluttede.

Til Dagbladets Redaktion!

For at vise, at Sympathien for Johan Sverdrup her (ligesom man har seet berettet fra Vestlandet) ogsaa er i *Faldende*, kan jeg meddele Dem som et Faktum, at, da de for vor By saa *beklagelige* Telegrammer om Storthingsbeslutningen i Jernbanesagen blev bekjendt, have paa den for Sverdrup paa Børsen herstedes udhængte Subskriptionsliste *Størsteparten* (og det af de største Bidragsydere) *udslettet sine Navne*. Dette viser Stemningen nok. Naar man ser, at *saadanne* Mænd som Sverdrup, som man var vant til at se op til, og som man *troede* havde en selvstændig Mening — naar saadanne Mænd vise sig at være saa *kortsynede*, at de give sin vægtige Stemme *imod* (og i hele 2 Timer i Storthinget staa og tale *imod*) et saadant *Nationalanliggende* som Trondhjem—Kristianiabanen — og blot befordre og bevilge eller beslutte de *søndenfjeldske* Baner, men Intet til de nordenfjeldske — da har man tabt sin Interesse for Manden. — Dette er nu ialfald Stemningen her, men man kjender jo blot Telegramreferaterne og har ikke seet Avisreferaterne eller Debatterne omstændelig endnu.

Trondhjem, 18de Juni 1869.

Ærbødigst
En Borger.

Naar vi optage ovenstaaende Beretning om, hvorledes Efterretningen om Jernbanesagens Udfald skal have virket i Trondhjem, skulle vi tilføie, at Beretningen, saa utrolig den end synes, er bekræftet af en navngiven Mand. Man skylder vel desugtet Trønderne at maatte tro, at Bidragene til Sverdrup ligesaalidt ere tegnede med Jernbanesagen for Øie som udslettede af Hensyn til hans Tale for Sagens Udsættelse under de forhaandenværende Omstændigheder og i dens mindre forberedte Tilstand, ligesom man vel hellerikke i Trondhjem i Almindelighed vil føle sig sikker paa, at Sverdrup i saa høi Grad bærer Skylden for Udfaldet i Storthinget, at en Demonstration mod ham i hvilkensomhelst Form skulde findes retfærdig eller passende. Vi optage imidlertid Opsatsen efter navngiven Mands udtrykkelige Begjæring og til mulig Berigtigelse. Red.

Kristiania, den 29de Juni 1869.

Udlandet. Talen ved det nordtyske Toldparlaments Slutning endte saaledes: „Revisionen af Toldforeningens Tarif er til min Beklagelse ikke bleven gjennemført. Jeg opgiver ikke Haabet om, at de forskjellige Anskuelser om Foreningens finansielle Opgaver, hvorved Gjennemførelsen forhindres, med Tiden ville finde deres Udjevning, og jeg stilles fra Dem, mine Herrer, med det Ønske og den Forvisning, at Deres Sammenkomst ogsaa iaar har bidraget til at befæste det Baand, som de fælles Institutioner knytte om alle tyske Lande".

Aarsagen til, at en forandret Toldtarif ikke er kommen istand, ligger i, at Toldparlamentet forkastede Forslaget om en Told paa Petroleum. I Parlamentets næstsidste Møde indfandt Bismarck sig for personlig at underrette Forsamlingen om, at Præsidiet ikke vilde gaa ind paa nogen Forandring i Tarifen, medmindre Petroleumstolden vedtoges, og han gjorde det i Udtryk, som baade udfordrede og fornærmede det nationalliberale Parti. Han ytrede bl. A., at de samme Mænd, der nu udtalte sig saa stærkt imod, at der lagdes en Afgift paa de Fattiges Belysning, havde vist Ligegyldighed med Hensyn til Beskatningen af Brød, Mel og Brændsel. Tolden paa Petroleum forkastedes definitivt med 157 Stemmer imod 11.

Under Kong Vilhelms Besøg i Osnabrück gaves der en Middag i „Fredssalen", og Borgemester Miquel holdt her en Tale, hvori han sammenlignede Tyskland paa den westphalske Freds Tid med det nuværende Tyskland. „Hvem har Tyskland at takke for Alt?" udbrød han til Slutning. „Historiens aabne Bog ligger for os — næst Gud og ved ham fremfor Alt Preussen og dets berømmelige Herskerhus, vor Kong Vilhelm og hans store, ophøiede Forfædre. Deres Kampe vare Uafhængigheds- og Befrielseskampe. De forøgede og bevarede Riget. Her vor hæderkronede Konge næsten ved Maalet, hist den store Kurfyrste, den kjæmpende og vækkende Helt, for 200 Aar siden og nu, Preussens Udvidelse — Tysklands Gjenfødelse. Gid den almægtige Gud, der naadig har bragt os hertil, ogsaa i Fremtiden vil beskytte og bevare Preussen og dets Herskerhus, vor stærke og milde, Konge, gid Tyskland i Fred og Enighed maa fuldbyrde sin Skjæbne! Hs. Maj. Kong Vilhelm leve!" Kongen var yderst fornøiet over denne Tale. Han gik i sit Svar ind paa Borgmesterens historiske Tilbageblik, hvortil Salen opfordrede, erindrede om de store Anstrengelser og Offre, som hans Forfædre, han selv og hans Folk havde maattet bringe for at naa et saadant Maal, og mindede om de trængselsfulde Tider, som han havde oplevet, men tillige om de Ord, som han samme Dag havde hørt i Kirken: „Herre, dine Veie ere ikke mine Veie" — Lykke og Ulykke maatte man bære i Ydmyghed . . . Forsynet havde indtil dette Øieblik føiet Alt lykkeligt og vilde yderligere hjælpe. Hans Tjenere og tro Raadgivere — med en Haandbevægelse imod Bismarck og en General — havde trofast staaet ham bi. Til Slutning udbragte Kongen et Leve for Staden, idet han takkede for den smukke Modtagelse, som han havde faaet, og som han aldrig skulde glemme.

Der har atter fundet nogle Uroligheder Sted i Italien, dog af endnu mindre Vigtighed end de foregaaende. Det officielle Blad for den 21de skriver: I Mailand, Turin, Neapel, Bergamo og Reggio fandt der igaar Aftes Demonstrationer Sted af ringe Betydning; Befolkningen deltog ikke i dem. I Mailand adspredte Folket selv Urostifterne og hilste en Jægerpatrulje med Bifaldsraab. I de øvrige Byer hersker der fuldstændig Orden. Autoriteterne ere allevegne optraadte hurtig og kraftigt. Sammenstimlingerne blev allevegne adspredte øieblikkelig. Der var ingen Anledning for Tropperne til at gjøre Brug af sine Vaaben. Det fremgaar af de Raab, som udstødtes af Folk af den laveste Klasse, der tog Del i disse Tildragelser, at Urostifterne vare indøvede og ledede af hemmelige Agenter.

„Orfeus i Underverdenen", eller rettere sagt et Brudstykke af den, blev igaaraftes givet paa Theatre des variétés for saagodtsom aldeles udsolgt Hus. De Spillende og især Hr. Madsen som Hans Styx høstede flere Gange meget Bifald, og der hørtes ved Teppets Fald stærke Fremkaldelsesraab, rigtignok ledsaget af en vedholdende Hyssen. Almindelig Munterhed vakte nogle lokale Hentydninger, som var indlagt i Stykket.

Med „Excellencen Toll" afreiste idag 30 Emigranter til Kjøbenhavn for derfra at reise direkte til New-York med de store transatlantiske Dampskibe, der nylig er sat i Gang fra Kjøbenhavn.

Paa Kristiania Kathedralskoles Gaard i Toldbodgaden er der efter Forlydende gjort et Underhaandsbud paa 35,000 Spd. Høieste Bud ved Auktion var J. Gjerdrum, som bød 28,000.

Hotellerne er for Tiden aldeles opfyldte af Reisende, væsentlig fra Landdistrikterne, da det er paa denne Tid Lastehandlerne slutter Trælastkjøb med Bønderne. Markedet, der ellers pleier at være i fuld Gang omkring St. Hansdag, har dog iaar først begyndt noget senere.

Atter Ildløs. Igaar Eftermiddag Kl. 7½ udbrød Ildløs i Taget over Støberiet og Tørkeovnen paa Nylands Værksted. Ilden udbredtes snart over hele Taget paa denne Del af Værkstedet, men da Brandgavlen beskyttede mod videre Udbredelse, blev den inden en halv Times Tid slukket, dels ved Hjælp af Vandledningen og dels ved Værkstedets Sprøite. Arbeiderne havde nogle Øieblikke forud forladt Værkstedet, uden at Noget var blevet bemærket. Sandsynligen er det Gnister, der har foranlediget Ildsvaaden.

Et nyt lidet Dampskib, Krabben, er anskaffet i Sarpsborg.

Driftige Landsmænd. Aftonbladet beretter om de storartede Arbeider, som det bekjendte norske Handelsfirma Astrup & Sørensen, der er bosat i Stockholm, fortiden foretager ved en Lasteplads ved Dalelvens Munding. Der er flere hundrede Mennesker sysselsatte med at anlægge en Kanal af over 1 Mils Længde til Fløding af Tømmeret ned til et stort Sagbrug, som der skal opføres. Efter al Sandsynlighed vil, efter et andet Blads Mening, Rørelsen blive saa stor, at man til næste Aar maa oprette en ny Toldstation der.

Boganmeldelse. *Folkevennens* attende Aargangs 3die Hefte er udkommet og indeholder: Grev Zinzendorf. (Slutn.) — Olaf Aslaksøn. — Møllene. — Gulerodsfluen. — Nøddens Snudebille. — Fra Finmarken. — To svenske Digte.

Stykket „Fra Finmarken" af Katechet G. A. Borgen slutter sig til en Række Opsatser af samme Forfatter i Folkevennen for 1865 og 1866, og omhandler egentlig Finland, men med Finmarkens Forhold for Øie.

Om Taarnfartøiet Mjølners Paaseiling skriver Kragerøbladet „Vestmar": Som vi i forrige Numer af vort Blad berettede, har den af vore Monitorer, der pralende har taget Navn efter Thors berømte Hammer, forgjæves forsøgt at slaa et af vore mindste Fjelde istykker, en beskeden lille Klippe der skjuler sig syv Fod under Havfladen i det søndre Løb af Kragerø-Sundet. Men man skal lade Mjølner, at den har slaaet godt til; thi den har slaaet sig saa fast, at der visselig skal Adskilligt til for at faa den løs igjen.

Den 21de Juni Klokken omtrent 2½ Eftermiddag blev Kragerøs Indvaanere overraskede ved at Monitoren kom forbi Galeiodden, den østre Pynt af det egentlige Kragerø og dampede indover Fjorden, hvor den gjorde en for en Monitor forbausende net Kurve og lod til at ville tage samme Vei tilbage, som den var kommen ind. Men Eftermiddagen den 21de Juni maa have været en af Tycho Brahes bekjendte uheldsvangre Dage, og Timen mellem 2—3 maa have været denne Ulykkesdags mest ondskabsfulde Time. Chefen og Lodsen stod paa Kommandobrettet sammen med flere af Skibets Officerspersonale. Paa Returen ud Fjorden viste det søndre Løb af Kragerøsundet sig aabent og maa fra Mjølners Kommandobret have taget sig fristende ud, thi Chefen skal strax have henvendt sig til Fredriksværnslodsen med følgende Spørgsmaal:

„Der er en Aabning, kunne vi ikke gaa der?"

„Jo—o—o."

„Har Du gaaet der før?"

„Ja—a—a, een Gang."

„Er Du kjendt der?"

„Ja—a—a."

Samtalen kunde ikke fortsættes længer uden med den Følge, at Mjølner havde spildt Anledningen til at gaa Sundet eller rettere til at løbe sig paa der, thi dette blev jo dens bedrøvelige Skjæbne. Chefen skal efter Forlydende paa Lodsens Svar have bygget en rask Beslutning om at gaa det fristende Løb. Det forlyder videre, at Næstkommanderende skal have bemærket, at han vilde være uden Deltagelse i Ansvaret for de mulige Følger af Kursforandringen. Mjølner blev imidlertid dreiet mod Vest og gik paa Løbet. Tilskuerne paa Landet, ialfald de der kjendte Løbets Beskaffenhed, fik strax en Anelse om, at her muligens forestod en Katastrofe; der hørtes flere ildevarslende Forudsigelser. Vi ville ikke benægte, at Mjølner kunde havde listet sig gjennem Løbet, vi tro tvertimod, at det med nøiagtigt Kjendskab til Løbets undersøiske Formationer hos Personerne paa Kommandobrettet endog havde kunnet ske uden synderlig Fare; men et saadant nøiagtigt Kjendskab, et Kjendskab indtil Fodmaal og Tommer, maatte vistnok ogsaa have været Betingelsen for et heldigt Udfald. Uden dette Kjendskab maatte det gaa, som det gik, thi Faren ligger omtrent midt i Løbet, altsaa netop der, hvor den ubekjendte Seiler vilde tro sig sikrest. Efter en Spænding af vel et Minut hørte Tilskuerne fra Land en Larm af klingrende og skjærende Lyd, som om en Masse Stentøi gik itu, og efter et Par Stød stod Mjølner med Bougen løftet ca. 5 Fod høiere end sædvanlig. Der staar den endnu efter tvende Dages forgjæves Anstrengelser for at faa den af. Man har forsøgt ved at anbringe Støtter i Grunden at kile Skibet op med Bougen og samtidig at hive ind paa stærke Fortøininger i Dampskibet Viken, der ligger for 2de Ankere øst for Mjølner; men Tyngden er for svær, og Friktionen af Jernskroget paa Fjeldbunden forøger selvfølgelig i høi Grad Vanskeligheden ved Aftagningen. Man har ment, at Skibet skal have flyttet sig noget; men Dykkeren skal paastaa, at den staar paa samme Plet. Bevægelserne har i saa Fald blot været en Vridning af Skroget, men ingen Flytning efter Længden af Skibet. Alt hvad der af løst Inventarium har lastet Skibet er flyttet over paa Viken. Man skal have forsøgt at lægge runde Stokke paa Skraafjeldet under Skibets Bund, men dette er vel kun maadelig lykkedes. Skibet vilde vel ogsaa komme til at knuse disse til Flis om dets Tyngde kom til at hvile derpaa. Det skal være beregnet, at en omtrentlig Tyngde af en Million Pund hviler paa Fjeldet. Betingelserne for at faa Skibet af ere formentlig en usædvanlig høi Vandstand og ved Siden deraf kraftigere Hjælpemidler end de hidtil anvendte. Dens Krydstogt for iaar maa antagelig indstilles; thi den kommer vel neppe af før i Midten af Juli, og derefter maa den doksættes før at reparere Bunden, hvis ydre Væg skal være noget bedærvet. Egentlig Lækage skal den ikke have faaet, men trækker dog nok mere Vand end tidligere.

Vi have i korte Træk gjengivet Begivenheden med Mjølner den 21de ds. For de angivne Detailler have vi hovedsagelig kun og kunne kun have de mundtlige Beretninger, der om Sagen verfere, da der saavidt os bekjendt ingen officiel Undersøgelse er anstillet. Det er derfor muligt, at vort Referat i det Enkelte kan være en Smule mindre nøiagtigt, men væsentligt skal det neppe afvige fra Sandheden. Af et Telegram til Morgenbladet erfares, at den hele Skyld og det udelte Ansvar er lagt paa Lodsen. Det er muligt, at den borgerlige Retfærdighed vil stadfæste denne paa Forhaand afgivne Kjendelse; men fuld moralsk Gyldighed har den neppe. Vi beklage Tildragelsen, uden at turde paatage os at decidere i Ansvarsspørgsmaalet. Det forekommer os imidlertid, at Skylden, hvor stor eller liden den er, maa blive at fordele. Den ukjendte Lods har ganske vist gjort sig skyldig i en høi Grad af Uforsigtighed; men til hans Undskyldning skal anføres, at der ikke blev levnet ham lang Tid til Overveielse og at han formentlig er en udannet Mand, hvis Aandsnærværelse og Overblik over Situationen antagelig hverken kan forudsættes at have været stor nok for Tilfældet eller hurtig nok tilstede. Den Ansvarliggjørelse, der vil ramme ham, vil derfor blive mere juridisk end moralsk. Med Hensyn til Chefskabets Forhold ville vi sige, at der blandt Bevæggrundene til Mænds Handlinger og Adfærd gives nogle, for hvilke de ikke fuldt ud ere ansvarlige. En energisk, dygtig og modig Mand kan ikke blot udføre Heltegjerninger, men stundom ogsaa gjøre Ulykker, der ingensinde udføres eller afstedkommes af svage Mænd og bange Stakler. Karakter og Temperament kunne i en Snarvending gjøre sig gjældende paa en saadan Maade, at den dygtigste Mand kan blive overlistet, og vi ville derfor sige, at er der in casu maaske end et retligt eller administrativt Ansvar at gjøre gjældende, saa har man derved endnu ikke tilstrækkelig Basis for en Mands Fremtid ruinerende Dom, hverken om hans Dygtighed eller om hans Samvittigfuldhed. Det bør formentlig ved en Anledning som denne erindres og medtages ved Sagens Bedømmelse, at der, for ikke at betegne Tingen dybere, virkelig existerer noget, som vi kalde Held, og noget Andet, som vi kalde Uheld, og over disse Ting ere de dygtigste og mest erfarne Mænd tilsidst ikke raadige.

Nordre og søndre Trondhjems Amters fælles Landbrugsskole. Da det ifjor afholdte Amtsformandskab for Nordre Throndhjems Amt havde bestemt, at det ikke vilde fornye den med Bestyrer Midelfart bestaaende Kontrakt, er denne opsagt til 14de April 1870. Da det ved samme Amtsformandskabs Beslutning blev overdraget til Overbestyrelsen at indkomme til indeværende Aars Amtsformandskab med Forslag om, hvorledes der bør forholdes med Amtets Kautionsansvar for begge Amter tilsammen 6000 Spd., naar Kontrakten er udløbet, har Overbestyrelsen udarbeidet Forslag til en ny Ordning, som Nord. Tr.hjems Amtst. finder særdeles hensigtsmæssigt og heldigt. Hvis dette Forslag befølges, vil den fælles Skole forhaabentlig fremdeles kunne bestaa uden for store Opofrelser fra Amternes Side, og da Skoleplanen tillige i samme er bleven meget forandret, saaledes at der vil blive lagt mere Vægt end forhen paa den theoretiske Undervisning ved Siden af, at der er taget behørige Hensyn til de praktiske Øvelser, — haaber man, at Skolen vil blive omfattet med mere Velvillie fra alle Sider. Ifølge den nye Plan vil et Kursus være som tidligere 2 Aar, men da der kun optages Elever hvert andet Aar, vil Undervisningen blive fælles for dem Alle, og vil man derved blive istand til at indskrænke Skolens Virksomhed til 2 Aar ad Gangen, uden at derved bevirkes nogen Forrykkelse i den Grad af Udvikling, som hver enkelt Elev ifølge Planen er bestemt til at erholde. Dette Forslag skal dog først bifaldes af Amtsformandskabet.

Firmaet P. Rist & Ko.s Skoveiendomme med Sagbruget paa Statland skulle, efter hvad „Namd. Tid." vil vide, være solgte til en af Firmaets gamle Aktionærer, Hr. v. Crombhaut i Antwerpen, for hvis Regning Bruget skal drives under DHrr. Charles og François Van Severens Bestyrelse. Om Kjøbesummen vides Intet med Bestemthed; dog antages det, at Hr. v. Crombhaut har gaaet ind paa det af Kand. C. Gulbranson for Kompagniets Eiendomme gjorte Bud, 10,000 Spd. Da P. Rist & Ko. i 1858 kjøbte Skovbruget af Hr. O. G. Olsen i Namsos, var Kjøbesummen 110,000 Spd.

Studentertoget. (Fra Folkets Avis's Referent.) Ombord paa „Aarhus", Onsdag den 23de Juni. Vort Triumftog fortsattes i samme Stil, og den Deltagelse, der overalt blev vist os, overvældede os saa ganske, at vi tilsidst næsten som i Søvne lode os hylde og beværte, hørte og svarede paa Taler og takkede med Sange. I Arvika havde en stor Mængde Mennesker, især Fruentimmer, indfundet sig, og paa Pladsen udenfor Banegaarden fandt der et livligt Samkvem Sted mellem Studenterne og „flickorna", medens den finere Portion indenfor punschede, hørte paa Sangerne og dansede. Jeg gav mig i Snak med en Gubbe, som havde været i Kjøbenhavn; han forsikrede, at Egnens Folk vare ivrige Skandinaver, og roste sig af at have staaet paa høire Fløi og anført Hurraraabene ved vor Ankomst. Han hed Varberg. — Næste Morgen tidlig seilede vi paa 2 Dampskibe ned ad Kanalen og kom til Säfle, den sydligste By i Wermland. Her havde man med stor Bekostning og Uleilighed opført en aaben Træhal, prydet med Guirlander og Statuer og med megen Smag dækket et overdaadigt Frokostbord. Musiken spillede, vi fik Leilighed til at glæde os over de wermlandske flickornas Skjønhed og Possessionaternes Flothed. Af de her holdte Taler nævner jeg Major Liljehøks for Gjæsterne og Plougs for Wermland. Han mindede om 3 store Mænd, som ere fødte i denne Egn, nemlig Geijer, Tegnér og John Erikson. Jernalderen, sagde han, var saa langt fra at være forbi, at vi snarere stode midt i den, ligesom vi her vare midt i Sveriges egentlige Jernegn. Han vilde ønske, at Wermlands Malm maatte gjenfindes i de svenske Mænd og Wermlands Staal klinge i de svenske Sværd. Vi gik op at se Olaf Træteljes Gravsted, hvorefter Hostrup i en humoristisk Tale først udbragte et Hurra for Wermlands flickor, idet han beklagede at være for gammel til selv at tage sig en Mø fra dette Land, dernæst takkede for Opholdet her, som vi desværre ikke turde forlænge, da han i saa Fald frygtede for, at Kapteinen vilde skyde med Skarpt efter os, og endelig bad Befolkningen bringe Upsalenserne, som vilde komme lidt senere, vort Farvel. Vi seilede nu ud i Venern, sloges om Tæpper og Sovepladser eller delte dem, som vi vare Venner til, sov, passiarede, morede os over en af vore Kammerater, paa hvem Munden ikke har staaet, siden vi forlode Kjøbenhavn, og som især har forbauset de Fremmede ved sine Syndfloder af

kjøbenhavnske Brandere, og naaede saa Wenersborg. Ny „tillstellning", Karolinepunsch med Is og Velkomsttale. Paa vore Vegne takkede Kandidat P. Hansen, som mindede om, at Gefions Ø er taget fra Wenern, paa Lundensernes Professor Ask, som med vanlig Veltalenhed udviklede, at naar man feirede vort Komme, var det, fordi vi vare Studenter (hvilket jeg aldeles ikke kan være enig med den ærede Taler i). Landshøvdingen Grev Sparre nævnede i en længere Tale de Mænd, som havde arbeidet for Nordens Enhed, blandt Andre Ploug, hvis Skaal tidligere var bleven udbragt, Rosenberg og Andre. Hertil sluttede Ploug sig, idet han udtalte, at Rigernes Forening skal ske „paa lovlig Maade og med Agtelse for de bestaaende Fyrstehuse." Vi maatte videre ned igjennem Götakanalen. Fra Trollhätta kom et Dampskib, smykket med kulørte Lamper, os imøde, opfyldt af Beboere fra Egnen, som raabte Hurra. Kanonerne gav en dundrende Gjenlyd mellem Klipperne, og danske og svenske Sange løde i den stille Nat. Efter et Maaltid, som dog kun de Færreste af os trængte til, gik vi ud til Vandfaldene, over Helvedesbroen, som jeg vilde foreslaa snarest muligt afløst af en ny, da den er langt værre end Knippelsbro og svinger faretruende frem og tilbage over den mellem Klipper nedstyrtende Elv, naar To og To gaa over den. Vi klatrede op til Kirken, gik ad de med Sagspaaner bestrøede Gange ud paa Lyksalighedsøen, en lille Klippe, paa alle Kanter omgiven af hidsige smaa Fosser, og kom gjennem milde grønne Enge til Skibene, der imidlertid vare blevne sænkede ned gjennem Sluserne til en Dybde af 112 Fod. Fuglene havde begyndt at synge, vi lettede, og de Fleste af os kom sovende til Gøteborg, hvor jeg paany maatte gjøre den bitre Erfaring, at en dansk Femdalerseddel, det sikreste Papir i hele Europa, ikke modtages i Sveriges offentlige Kontorer, medens vi med Glæde se svenske Sedler vandre ind i vort Land.

Vor Reise nærmer sig nu sin Ende. Den har kun varet 10 Dage, men vi har i dem oplevet saa Meget, at de synes os en Maaned. Hvis Nogen af os er gaaet til dette Møde med Mistro, maa den være svunden ved de mange løftende Indtryk, Sjælen har modtaget. Hvis En og Anden ved Sammenligning mellem Mødet 1862 i Kjøbenhavn og det iaar i Kristiania har fundet, at Jublen det første Sted var mere høirøstet fra Almuens Side, saa maa han ikke glemme, at den norske Folkekarakter er alvorligere end den danske, og hvis han har seet paa Ansigterne, har han ikke kunnet tage feil af Udtrykket. Hvorvidt Toget umiddelbart vil faa Betydning for de nordiske Folk og praktisk udvirke Noget, derom kan jeg kun have min egen Mening. Middelbart skal det dog, haaber jeg, kunne mærkes, at vi Deltagere i det have faaet vor Tro paa Nordens Sag styrket og have lovet at virke efter ringe Evne hver i sin Kreds for den Ide, der har skabt Studentermøderne.

Uroligheder i Kansas. I Kansas-Territoriet i Nordamerika har der fundet mindre Sammenstød Sted mellem Regjeringens Landmaalere og Indianerne, ligesom ogsaa to Indianerstammer Sioux og Nejs sammesteds har leveret hinanden betydeligere Træfninger.

En international farmaceutisk Kongres er tillyst i Wien i September Maaned.

Den bekjendte amerikanske General Lee, hvis Navn er knyttet med stærke Baand til den sidste amerikanske Krigs Historie, er nylig ankommet til Paris, hvor han agter at opholde sig en Tid.

Lord Palmerstons, den afdøde engelske Ministers Billedstøtte er bleven reist paa Grønningen udenfor Parlamentsbygningen, skraas over for Westminsterabbediet.

I Cheltenham døde for nogle Dage siden Kaptein Charles Sturt, der har gjort sig bekjendt ved sine Opdagelsesreiser i Australiens Indland. Paa sin sidste Reise blev han rammet af Solstik og blev uhelbredelig blind.

Operaen „Hamlet" opførtes ganske nylig for første Gang i London paa Konventgarden-Theatret for udsolgt Hus, og Kristina Nilson gjorde ogsaa der stormende Lykke med sin „Othelia".

Vicekongen af Ægypten bor under sit Ophold i England i Buckingham-Paladset. I Onsdags skulde der i dette Palads til hans Ære gives en stor Koncert, som skulde overværes af Prinsen og Prinsessen af Wales og andre Medlemmer af det engelske Kongehus. Senere vilde Vicekongen aflægge et Besøg hos Dronning Viktoria paa Windsor Castle og blive der Natten over. Den 25de ds. skulde Hs. Høihed spise hos Prinsen og Prinsessen af Wales i Marlborough House; derpaa vilde han overvære en Tropperevue for Dronningen i Windsor Park, o. s. v.

Kannibaler. I Januar d. A. stormede i den kinesiske Provins Szechuan en rasende Folkehob den katholske Missionær Rigauds Hus. Da de havde faaet fat paa Missionæren, skar de først Hænder og Fødder af ham, slæbte ham saa hen til et af deres Altere, hvor de huggede Hovedet af ham, og endelig knuste de hans Legeme mellem to Møllestene. Desforuden blev der ved samme Leilighed slagtet henved 100 Koner, Mænd og Børn. Man har Mistanke om, at Provinsens egen Vicekonge staar i Baggrunden for en saadan grusom Medfart, og den franske Gesandt har derfor forlangt en streng Undersøgelse, der skal strække sig lige til Vicekongen selv.

Blandinger.

En Indsender i „Vestl. Tid." oplyser, at man i Arendal engang skal have været paa gode Veie til at faa afskaffet den Skik, at tage Hatten af ved Hilsning; Indsenderen opfordrer til atter at lade Hatten haardnakket blive siddende paa hvert haar- eller ikke-haarnakket Hoved. Om Arendalerne istedet skulle optage andre Hilsningsceremonier, f. Ex. de kinesiske, som bestaa deri, at de Hilsende gnider Naserne mod hverandre, er nok endnu uafgjort.

Den narrede Oldgransker. En ivrig og meget lærd Oldgransker, Hr. Cherbonneau, der opholder sig i Konstantine og stadig gaar paa Jagt efter Antikviteter, har nylig været Gjenstand for Zuavernes Spøg. Disse havde nemlig for en Tid siden nedgravet en Sten med en Indskrift paa, og da de en Dag vare tørstige og ingen Penge havde, gravede de Stenen op og bragte den som en Oldsag til Cherbonneau. Denne var ikke hjemme, men hans Tjener betalte Zuaverne 5 Franks for den sjeldne Sten. Da Cherbonneau kom hjem tilligemed nogle Venner, faldt han med Begjærlighed over Stenen og læste følgende Indskrift:

Marius — C — Inventavit . . .
. . . polkam . . . E . . . No
Decorabitur . . . an . . .

Dette Zuavlatin skaffede den lærde Oldgransker megen Hovedbrud og da han aldeles ikke har nogen Mistanke om Mystifikationen, spekulerer han endnu paa, om Marius virkelig har opfundet Polkaen eller ikke.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa Østlandet og faldt lidt paa Vestkysten. Frisk, Nordlig Vind i Skudesnæs og Sandøsund, ellers Stille. Klart og tørt Veir i det sydlige Norge. Udsigterne ere til samme Veir.

Taget under Skiftebehandling som Konkursboer. Gaardbruger A. Pedersen Temte, Eker. Handelsmand H. O. Rohr, Drammen. Gaardeier Anders Johnsen, Drammen. Murmester O. Iversen, Hønefos. Sildesalter Mikal Monsen, Stavanger. Handelsmand N. Monsen, Midthordland. Handelsmand J. Barstad, Trondhjem.

Sluttede Boer. Landhandler Hans L. Wisting, Hadeland.

Auktioner. Onsdag 30te Juni afholdes følgende Auktioner: Kl. 12 i og over No. 9 i Torvegaden paa Grünerløkken; Kl. 3 i og over No. 5 i Øvre Slotsgade; Kl. 3½ i og over No. 4 i Nedre Slotsgade; Kl. 3¾ i og over No. 6 i Nedre Slotsgade; Kl. 4 i og over No. 13 i Nedre Slotsgade; Kl. 4¼ i og over No. 8 i Kongensgade; Kl. 4½ i og over No. 2 i Kirkegaden; Kl. 4¾ i og over No. 10 i Kirkegaden.

Bekjendtgjørelser.

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales

Damer og Herrer

som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 = = The	3 =	1 = = The	2 =
1 = = Dlost	3 =	1 = = Dlost	2 =
1 = = Salep	5 =	1 = = Salep	3 =
1 = = Chocolade	6 =	1 = = Chocolade	4 =
1 = = Bouillon	6 =	1 = = Bouillon	4 =
1 Krus Potøl	2 =	1 Glas Potøl	1 =
1 = Melk (varm eller kold)	2 =	1 = Melk (varm eller kold)	1 =
1 Fl. Bruslimonade	6 =	1 Fl. Seltersvand	4 =
1 stort Glas Æggedosis	12 =	1 lidet Glas Æggedosis	8 =

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.

☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billig Fabrikpris. **G. L. Helmsdorff.**

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Tirsdag den 29de Juni Kl. 7½—10:

1) **Orpheus i Underverdenen,** burlesk Operette i 2 Akter og 4 Billeder (1ste og 3die Billede) af Offenbach.
2) **Skøitedans,** udføres af **Jackson Haines, Frk. Adaker** og **Horatio Syr.**
3) **Verdens Herkules,** Farce i 1 Akt.
4) **Skøitedans,** udføres af **Jackson Haines, Fr. Adaker** og **Horatio Syr.**

Skøiteballetten optræder endnu kun nogle Gange.

Dette er sidste Uge Folketheatrets Personale optræder.

I Haven orientalske Lamper, Hornmusik osv. Entree til Haven 6 ß. **De, der kjøbe Billet til Theatret, betale intet til Haven.**

Th. Herrmann, Direktør.

Onsdagen den 30te Juni Kl. 7½—10.

1. **Stegekjelderen eller den fine Verden,** musikalsk Farce i 2 Akter.
2. For sidste Gang, Concertnumer af **Signora Domasi.**
3. **Skrædderens Debut,** Vaudeville af E. Bøgh.
4. For sidste Gang **Dissolving views.**

I Haven optræder endnu en Gang **den franske Dobbeltkvartet** før sin Afreise.

Mærk. Haven oplyses med orientalske Lamper. Hornmusik. Kl. 12 afbrændes et smukt Fyrværkeri.

Entré 8 ß. De, der løse Billetter til Theatret, betale intet til Haven.

Th. Herrmann, Direktør.

Tirsdag den 29de Juni:

Stor Afskeds-Koncert i Festsalen

paa Klingenberg af **den franske Mandskvartet fra Languedoc** i Nationalkostume, med nyt Program.

Begynder Kl. 9. Entré 12 ß. Billetter til Koncerten kjøbes ved Indgangen til Festsalen. — Nærmere ved Programmer.

Th. Herrmann, Direktør.

Fredriksborg.

Onsdagen den 30te Juni (Kl. 6—10)

Stor Afskedsfest i 3 Afdelinger af DHrr. Alphonso Hajek, Hurst Stafford og Professor Seemann.

Første Debut af Frøken Anna de Xantén som Liniedanserinde, Elev af **Hurst Stafford.**

Danserinden og hendes Lærer, stor Ascentions-Scene, udføres paa den 100 Fod høie og 200 Fod lange Linie af **Hurst Stafford og Frøken Anna de Xantén.**

De flyvende Stjerner,

utrolige og grandiøse Produktioner paa Linie udføres af **DHrr. Alphonso Hajek** og **Hurst Stafford.**

I Theatret: Professor Seemann og Akrobaterne. Nærmere ved Plakater.

Entré til hele Festen 24 ß. Børn 12 ß.

Hermed slutter Tivoli-Arrangementerne for i Aar. **Th. Herrmann,** Direktør.

Mærk. Vedkommende Dampskibsselskaber anmodes om at stille saamange Skibe som muligt til Publikums Disposition.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 6te Juli og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved **J. S. Øvre & Comp.** Raadhusgaden No. 5.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Og idet han ruskede Barnet med en Voldsomhed, der vidnede om Raseri, saafremt den ikke vidnede om Medlidenhed, spurgte han:

Hvem har gjort dette med dig?

Barnet svarede:

Jeg ved ikke, hvad I mener.

Ursus vedblev:

Hvorlænge har du havt den Latter?

Jeg har altid været saaledes, som jeg nu er, svarede Barnet.

Ursus vendte sig om mod Kufferten, idet han mumlede halvhøit:

Jeg troede ikke, at man mere forrettede sligt Arbeide.

Han tog den Bog, som han havde lagt under den lille Piges Hoved ganske varligt frem for ikke at vække Barnet.

Lad os se, hvad Conquest siger, mumlede han.

Det var en Bog i Pergamentsbind; han bladede i den, standsede ved en Side, lagde Bogen aaben paa Arnen og læste:

„De Denasatis" — Her har vi det.

Og han læste videre:

„Bucca fissa usque ad aures, genzivis denudatis, nasoque murdridato, masca eris, et ridebis semper."

— Saa er det.

Og han lagde Bogen tilbage paa Hylden, mumlende:

En Intrige, som kunde bekomme En ilde at udforske. Bedst at blive staaende ved Ydersiden. Le du, Gutten min.

I dette Øieblik vaagnede den lille Pige. Hendes Godmorgen var et Skrig.

Se saa, Amme, giv hende Brystet, sagde Ursus.

Den Lille havde reist sig overende. Ursus tog Flasken, som stod paa Arnen og gav hende den.

I dette Øieblik gik Solen op. Den stod ved Randen af

Varsko
for
Udvandrere til Amerika.

Det er bragt i Erfaring og kan af Emigranter, der fortiden opholde sig her i Byen, bekræftes, at DHrr. Knoph & Blichfeldt, selvfølgelig for at tilvende sig Emigranter, have, og det uden Tvivl mod bedre Vidende, saasom Herr Blichfeldt nylig har været over i England, paastaaet, at det Compagni i Liverpool, som hersteds repræsenteres af Undertegnede, ikke skulle have nogen Tolk i England, og at Udvandrere, der gjennem samme befordres, ville blive opholdte indtil i 5 Dage i Liverpool.

Saadanne Forvanskninger vise noksom, paa hvilken malhonette Maade disse Herrer søge at tilvende sig Emigranter, og, idet der herom er givet Oplysning, kan jeg meddele, at det „Nationale Compagni“ har i Liverpool som Tolk Herr John Helberg fra Gotheborg, der taler og skriver correct det engelske Sprog saavelsom sit Modersmaal, og at han i Regelen møder Emigranterne i Hull, men at ogsaa, i hans Forfald, findes en dersteds engageret Stedfortræder til Emigranternes Modtagelse.

Betræffende Opholdet i Liverpool, da er det bekjendt, at tidligere har saadanne Ophold indtruffet for alle de bedre Linier, men at nogen Forsinkelse har indtruffet i den senere Tid, det maa Herr Blichfeldt — der som nævnt har været i Liverpool — være vel vidende om, ligesom at deslig ei heller fra nu af vil indtræffe.

Christiania den 24de Juni 1869.

O. Svenson.

En Mand, som har Lyst til at deltage som Kompagnon i en lønnende Handelsforretning, og som tillige har god Bekjendtskab i Byen eller en Del Penge at udlægge i Forretningen, kan nedlægge Billet mærket „800“ strax i Dagbladets Expedition.

Bøger.

Reiseroute for 1869,

der angiver Hovedveiene mellem Kristiania og alle Kjøb- og Ladestæder, foruden flere Biveie. Veien til Stokholm over Kongsvinger, gjennem Dalsland til Gøteborg og Helsingør; Jernbane- og Dampskibsrouterne samt en hel Del Turistrouter; et lidet Veikart og Tabel over Skydsudregningen, saavel overland som tilvands — faaes for 30 ß hos J. Chr. Abelsted.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Monumenter, Kors og Plader

leveres til meget billige Priser efter Bestilling af **Peter Seest,** Dronningens Gade 34.

Havre.

Et Parti udmærket god Havre sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

Dansk Presgjær,

udmærket god, til 20 ß pr. Pund, faaes imorgen Onsdag.

Efter Bestilling kan leveres hver Onsdag.

Peter Seest, Dronningens Gade 34.

A. Halvorsen & Co.,

Revierstrædet No. 2,

anbefaler til billige Priser:

Papir.

Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.

Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv-** og **Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter

i de mest brugelige Formater.

Papirposer

i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faareskind

for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Protokoller

og alle Sorter **Regnskabsbøger, Skrivpapir, Postpapir** samt øvrige **Kontorrekvisita** haves paa Lager i godt Udvalg til meget billige Priser hos

H. Clausens Enke,
Jernbanetorvet.

Sølvplet (Argentin).

Kaffe-Servicer,	Smørknive,	Sukkerstrøer,
The-Serviser,	Chocoladejugger,	Flødeskeer,
Kaffekander,	Toddyjugger,	Balancekjedler,
Thekander,	Kagekurve,	Armstager,
Sukkerkoppe,	Kagefade,	Lysestager,
Flødemugger,	Smørkander,	Lyseplader,
Pletmenager,	Saltkar,	Spillebordstager,
Skeer,	Sukkerklyper,	Æggekogere,
Gafler,	Vinkorke,	Ægopsatse,
Champagnekjølere,	Vinskildte,	Bordklokker,
Æggeglas,	Flaskeholdere,	Sauceskeer,
Brætte i alle Størrelser og Kvaliteter,	Vinopsatse,	Nøddeknækkere,
	Sennepskeer,	Flaskebrikker,
Saltspader,	Frugtknive,	Glasbrikker m. m. m.

anbefales til de billigste Priser af

A. Vollmann.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.

Øgestenius Kjos.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: 1/4 Flaske 50 ß, 1/2 Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Ny Colonial- og Fedevarehandel

anbefaler:

Gudbrandsdalsk Faarekjød

samt veltørrede og udmærket gode

Spegelaar

til moderate Priser.

No. 25. Grønlandsgade No. 25.

Liasenner

sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tilleie.

For en Bundtmager, Modehandlerinde eller **lignende Forretning.**

Den af Bager E. Berg benyttede Butik i Store Vognmandsgade No. 13 er tilleie fra Høsten. **J. H. Bøe.**

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:

Valdemar Klein af Emilie Carlén.

Arne af B. Bjørnson.

Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Horisonten. Dens røde Straaler trængte gjennem Vinduesruden og faldt lige i Ansigtet paa Pigen. Barnets Diestene, stivt fæstede paa Solen, gjengav som to Speil den runde Purpurskive. Diestenene bleve ubevægelige, Dienlaagen ligesaa.

Jasaa, sagde Ursus, hun er blind.

Ende paa første Del.

Manden som ler.

Roman

af

Victor Hugo.

Første Del.

Havet og Natten.

Dagbladet.

No. 148. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 30te Juni 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (omvendt kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blaker samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerdal, Bes, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Vesnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Voss, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefoss, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig“ indtil Kl. 7½ Efterm. (omvendt kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Telegrafnyt.

Stockholm, 29de Juni. Regjeringen har meddelt Etatsraad Tietgen og H. Erichsen, at regne fra 11te Juni d. A., Koncession til Nedlæggelse af en Undervandskabel fra Grislehamn til Nystadtrakten. Kabelen skal være færdig i 1869.

London, 28de Juni. Ifølge et Kabeltelegram fra Washington har Statsparlamentet afsendt Specialagenter til Kuba for at indhente paalidelige Oplysninger om Opstandens Stilling.

Paris, 29de Juni. Rouher har igaar paa Keiserens Vegne aabnet den lovgivende Forsamling. I Thronetalen ytredes: Denne overordentlige Session er kun bestemt til at prøve Valgenes Gyldighed. Kammerets Fornyelse ved almindelig Stemmeret giver Nationen en naturlig Leilighed til at kundgjøre sine Tanker og Ønsker. Man maa dog ikke overilet bedømme de politiske Resultater af denne Kundgjørelse. Regjeringen vil ved første ordentlige Session fremlægge Beslutninger, der ere særlig skikkede til at realisere Landets Ønsker. Efter Talens Oplæsning blev Mødet hævet og næste Møde berammet til Torsdag.

Florents, 28de Juni. Den officielle Tidende bekjendtgjør en Beretning fra den af Parlamentet nedsatte Undersøgelseskommission i Anledning af Tobaksanliggendets Begivenheder. Det heder i Beretningen, at Kommissionen, efter Afhørelsen af de Deputerede Crispi, Lobbia, Brenna, Civinini, Fambri og andre Vidner og efterat have gjort sig bekjendt med de forelagte Dokumenter, forbeholder sig enhver Bedømmelse af Sagen og har besluttet at fortsætte Undersøgelserne. Den første Juli begynde de offentlige Møder.

Paris, 28de Juni. „Figaro“ paastaar, at Dronning Isabella har afstaaet til Gunst for Prinsen.

„Moniteur“ og „Pays“ sige, at Amerika bør udføre Traktaten med Danmark om Salget af de vestindiske Øer, hvis det ikke vil tabe sin Anseelse i Europa.

Lissabon, 28de Juni. Posten fra Brasilien er ankommen.

Madrid, 29de Juni. Kortes har forkastet alle Ændringsforslag betræffende Indførelse af Beskyttelsestold.

Nogle Ord om Skuespilkunsten som selvstændig og berettiget Kunstart.

(Slutning fra No. 147.)

VI.

Vi har til nu forbigaaet et overordentligt vigtigt Moment i den artistiske Ledelse, et Moment, som alle med en blot nogenlunde varm Interesse for Scenen kan anskue og bedømme. Dette Moment er Repertoiret. Her er vi inde paa det, hvorfra man altid med Sikkerhed kan gaa ud i Bedømmelsen af en artistisk Ledelse for et Theater, det vil da sige et Theater, som gjør Krav paa at kaldes en virkelig Kunstanstalt. Repertoiret danner Maalestokken for et Theaters kunstneriske Standpunkt, Repertoiret er som et ubedrageligt Speil for de Anskuelser, og de aandelige Kræfter, som gjør sig gjældende blandt dets Kunstnere, Repertoiret er Frugten af de kunstneriske Bestræbelser og den kunstneriske Dygtighed og Begavelse, som den artistiske Direktør gjør gjældende. Repertoiret er et saa usvigeligt Bevis paa et Theaters hele Stilling, at man af det er fuldt berettiget til at drage sine Slutninger, og Slutningerne er lette og bestemte for det Theaters Vedkommende, som virkelig skal være et Lands Nationalscene. Men her bliver ogsaa Fordringerne større til den Mand, der stiller sig i Spidsen for dets Ledelse; fremfor alt maa han være sig sin ansvarsfulde Stilling bevidst; han maa have et stort Syn for Kunstens Hellighed og eie en levende national Begeistring; han maa være sin Opgave fuldt voxen; men dertil udfordres, at han foruden at have de Egenskaber, som vi ovenfor har fremholdt, ogsaa maa forstaa at vælge et Repertoire, der er Theatret og dets Kunstnere værdigt. Blot og bar Øienlyst og Spektakel passer for et Forstadstheater, som intet andet Maal har, end det at bringe Penge i Kassen, pirre et forlystelsessygt Publikum ved usunde Midler og blænde ved Fjas og Fjælebodsløier. At forestaa et saadant Theater kan Enhver gjøre, dertil udfordres ingen Kunstner, det har man nok af Exempler paa i vor egen gode Stad nu tildags. Anderledes stiller Forholdet sig ved et Lands Nationalscene. Der maa naturligvis ogsaa og allermest under vore nuværende Forholde Repertoiret være afvexlende og mangesidet; men der kan, og der maa alligevel gaa en ledende Tanke gjennem det Hele, der maa alligevel være en Enhed; man maa eine en bestemt Plan, en bestemt Hensigt. Den artistiske Ledelse kan altsaa byde Stykker af det forskjelligste Slags; men ingen af dem maa være usfjønne, ingen af dem maa ligge under Theatrets Værdighed, saasandt det vil bevare og styrke sin kunstneriske Anseelse, ingen af dem maa ligge udenfor Anstændighedens Grændser — moralsk eller æsthetisk — gjør de det, da erklærer Theatret sig selv fallit som Kunstanstalt, og den artistiske Direktør stempler sig selv som uværdig til den Post, han beklæder. Det kan tilgives, at han engang under fortvivlede Omstændigheder forgaar sig i saa Henseende, naar blot den største Del af Theatrets Kræfter benyttes i Kunstens Tjeneste; det kan tilgives, naar han forresten gjør saa meget godt og virker med sin overlegen Dygtighed og Begavelse, at man tydelig ser, hvorhen han stevner, mod et kunstnerisk Maal. Men det kan ikke tilgives, hvis man ikke ser dette, hvis man ikke tydelig ser, at Theatret arbeider paa at voxe sig stort og stærkt i et begeistret Arbeide for Skuespilkunstens Anseelse, og berettigede Anseelse som virkelig Kunst; allerværst er det, naar man mærker, at den Tanke: Penge i Kassen for enhver Pris, selv paa Kunstens Bekostning, er den ledende og gjennemgaaende. En saadan jesuitisk Sætning taales nu Gudske Lov ikke mere i nogen Kunstart, og den burde sandelig heller ikke taales i Skuespilkunsten, naar den skal være, hvad den bør og kan være. Man komme ikke her og indvende, at Publikum saa vil have det; er da dette nogen Grund, nogen gyldig Grund? Er det da ikke netop Theatrets Opgave at opdrage Publikum, danne og rense dets Smag, saa at det tilsidst ikke taaler andet, end hvad der er godt, eller idetmindste ikke taaler det, som er usfjønt og fordærveligt? Desuden vil visselig ikke Publikum, d. v. s. det dannede Publikum, have det saaledes. Det kan være, at en udannet Masse kan finde sig tilfredsstillet ved at se paa alle de væmmelige Løier, som man for en billig Penge kan faa se paa enhver Markedsplads; men hermed er ingen Ting bevist. Thi Kunsten lider, Kunsten og Kunstnerne nedværdiger sig selv ved at give efter for slige Hensyn. Intet er vundet, Alt er tabt, Alt. Theatret taber, thi det opgiver sin Stilling som vækkende og opløftende Kunstanstalt og taber derved sin mægtige Indflydelse paa Publikum; den artistiske Direktør taber, thi han blotter sin Usselhed, sin Fattigdom, han staar der, som den der har profaneret Kunsten, og han har ikke mere deres Tillid og Kjærlighed, som han skulde lede; Skuespilleren taber; thi han opgiver sin Stilling som Kunstner og synker i Publikums Agtelse ved at maatte nedværdige sig til at agere simpel Gjøgler, der driver sin Kunst som Haandværk og ikke som Udøvelse af et helligt Kald, der er nedlagt i hans Bryst; og end mere, hvor saart maa det ikke være for en sand Kunstner at arbeide i et indholdsløst og poesiløst Repertoire; hvilken Tilfredsstillelse kan han have, og hvilken Løn har han for sin Møie? — Slige Indvendinger lader sig derfor ikke høre. Desuden er det vel saa, naar Alt kommer til Alt, at det er det Gode, Skjønne og Sande, som holder sig længst; alt Andet kan nok for en Stund lokke en udannet Masse, men dets falske Glands taber sig snart, og saa ligger rigtignok Tomheden tyngende over En, og man længes efter noget bedre og ædlere, hvis ikke Slaphed og Interesseløshed har taget Overhaand og magtstjaalet vore bedste og reneste Tanker, og da skal der Aar til for at gjøre godt igjen, hvad der i et er feilet, der skal Aar til for at bygge op igjen, hvad der i et er revet ned. — — — Repertoiret kan altsaa som sagt være afvexlende, ja af det mest forskjelligartede Slags, naar man blot mærker, at der hos den artistiske Direktør er et fast, bestemt og sundt Princip, som gjør sig gjældende, at der gaar en bestemt Tone gjennem det Hele, at han stevner mod et kunstnerisk Maal, som kun kan naaes ved kunstneriske Midler. Den største Feil, en artistisk Direktør derfor kan begaa, er den stadig at gjøre Brud paa disse Hensyn, at krænke det dannede Publikums Følelser og dets berettigede Krav paa i Theatret at faa virkelige for Aand og Hjerte dannende og udviklende Kunstnydelser, at krænke Kunstens Hellighed ved at nedværdige Scenen til en Scene for usfjønne Fjælebodsløier og Spektakelstykker. Og hvor ganske anderledes vækkende og oplivende maa det ikke være for Skuespilleren at arbeide, naar Opgaverne, som stilles ham, bliver større og større, Repertoiret rigere og rigere, hvor ganske anderledes udviklende maa det ikke være, naar han kan faa beskjæftige sig med de ypperste Digterværker, af dem suge Næring for sin Aand, Begeistring for sin Kunst, sand Interesse for sit Kald og Opmuntring og Styrke i sit Virke? Thi da kommer ogsaa Publikums Interesse lidt efter lidt med, dets Fordringer stiger, og tilsidst vil det kun taale et Repertoire, som Alle maa anse for godt og værdigt; da er det rette Forhold mellem Skuespiller og Publikum gjenoprettet, Samarbeidet kan begynde, et begeistret Samarbeide, med Løfter paa en god Fremtid og Haab om Kunstens Vægt og Trivsel. — — —

Vi har nu ovenfor søgt at give en Udvikling af de Egenskaber, man forlanger, og de Krav, man fordrer fyldestgjorte af en artistisk Leder af ethvert Theater, og til Slutning skal vi da kaste et Blik paa vort eget Lands Hovedscene — Kristiania Theater. Gjælder da ogsaa de samme Fordringer for dettes Vedkommende? Ja visselig, og med dobbelt Vægt. Saasandt, som vi tror paa Muligheden af en norsk Scene med norsk Eiendommelighed, saasandt som vi tror, at Theatret kan have en stor og mægtig Indflydelse paa vort Lands nationale Literatur, at det er et vigtigt medvirkende Led i vor nationale Udvikling, saavist er det, at de Anskuelser, som ovenfor er fremførte, her gjør sig gjældende med dobbelt Styrke og fremfor alt, at den Mand, der stilles i Spidsen for det, maa have et dybt og grundigt Kjendskab til hele vor Literatur med alle dens Eiendommeligheder, en sand Agtelse for Kunsten, saaat han ikke leger med den i Letsindighed, uden Alvor, uden Begeistring, og endelig en fast og bestemt Vilje til at hæve vort Theater til et Nationaltheater med frugtbringende Virksomhed rundt om, at hæve det til den kunstneriske Rang, som det baade bør og kan indtage; men hertil fordres, at den artistiske Direktør maa være Kunstner i Ordets egentlige Forstand, og i Tanker, Anskuelser og Følelser høre vort Land til. Vort Theater er endnu i sin Ungdom, derfor er Opgaven og Ansvaret, som dets Leder paatager sig, stort, derfor maa det have en sand kunstnerisk Ledelse; men Opgaven og Ansvaret voxer: thi eftersom vor Literatur udvikler sig, vil den ogsaa med Nødvendighed kræve en i Sandhed national Scene, derfor maa denne kunstneriske Ledelse gaa i sand national Retning. Her er Spirer nok, som lover gode Frugter, naar de blot blive pleiede, her er Kræfter nok, naar de blot ikke blive misbrugte, men benyttede paa den rette Maade, her er Kunstnere nok — endogsaa geniale Kunstnere —, men de maa faa Lov til at være Kunstnere, arbeide som Kunstnere i Kunstens Tjeneste og med dens Midler. Naar dette sker, da kan der være Haab om, at vore Digtere vil knytte sin Virksomhed paa det Nøieste til Theatret, at dette altsaa mere og mere kan hente en Del af sit Repertoire fra vor egen Literatur; da vil vort Theater isandhed blive vort Nationaltheater; thi det staar da paa national Grund og har Folkets Sympathi og Interesse.

Lægger vi nu de Anskuelser, som vi i disse Artikler have søgt at udvikle, som Maalestok for Bedømmelsen af Kristiania Theaters kunstneriske Standpunkt for Øieblikket, hvad bliver saa Svaret? Udfører det nu en Gjerning, saadan som det skal og maa udføre, en Gjerning overensstemmende med dets Kald og Pligter, en Gjerning, der stempler det som en virkelig og national Kunstanstalt? Sammenfatter vi i Tanken alt det, som ovenfor er sagt, og stiller vi de Fordringer, som ovenfor ere gjorte gjældende, til den artistiske Direktør, hvad bliver saa Svaret? Ere disse Fordringer fyldestgjorte, er Opgaven løst i Overensstemmelse med de her udviklede Begreber? Har dette vist sig af det Repertoire, som er budt os? Har dette været saaledes, at det har givet Skuespillerne ialmindelighed en sikker og sand kunstnerisk Udvikling og vore mest begavede rige og store Opgaver at løse? Hvor mange nye og værdige Opgaver har saaledes t. Ex. en Johannes Brun en Fru Gundersen faaet? Hvilket Maal, hvilket kunstnerisk Maal øiner man overhovedet for den hele Styrelses Bestræbelser? Svaret maa fremgaa af de Bemærkninger, som i disse Artikler ere gjorte gjældende; finder disse Medhold, saa er ogsaa Svaret klart og greit; det kan ikke omgaaes eller besvares med et: „Naar Enden er god, er Alting godt“.

f.

Præsternes og Lærernes Lønninger.

Præstens Gjerning er en vigtig og alvorlig Gjerning, til hvilken der udfordres en lang Fordannelse og en grundig og samvittighedsfuld Forberedelse, efter at den er overtaget. Hans Tid optages fuldt og helt af Gjerningen, hvis han skal være en virkelig Hyrde; og da maa han ei blot træde op paa Prædikestolen de befalede Søn- og Helligdage, men ogsaa udenfor Kirken ved Husbesøg og i det Hele taget ved Liv og Lære prædike Kristus. Han maa følgelig være saa godt aflønnet, at hans Tanker ei optages af Madstræv og Næringssorger. At Præsterne i vort Land ogsaa ere rigeligt lønnede, er en ubestridelig og ubestridt Kjendsgjerning. Det samme gjælder ogsaa andre Embedsmænd. Man ser jo saaledes, at naar Embederne averteres, anslaaes Indtægterne til 2, 3, 4 og 5 Tusinde Daler om Aaret. Saadant kan man kalde at ødsle med Statens — Folkets — Penge, mens Massen af Folket og Ombudsmændene t. Ex. Skolelærerne og Andre sukke under Næringssorger.

Man opstiller med Grund den Fordring til Læreren, at han skal vise Flid og Dygtighed i sit Kald; men saa siger Læreren med ligesaa god Grund: Skaf mig ordentlig Løn og far ikke med saadan Stakkarsdom som hidtil. Jeg husker godt, at en fremragende Mand i Begyndelsen af Storthingstiden sagde, at man burde gjøre Noget for at forbedre Almueskolelærernes Kaar; men endda har jeg ikke seet noget mere; den Gang blev det bare med Snakket. Bevilgningen af Stipendiet var en saadan Ubetydelighed og kommer saa faa tilgode, at det ei kan medregnes, naar Talen er om Forbedring af Lærerstandens Livskaar. For at Lærerne kunne faa større Indtægter, mener jeg ikke, at de enkelte Herreder bør yde mere end skeet er; men Sagen burde ordnes saaledes, at mange for høit lønnede Embedsmænd, f. Ex. Amtmændene, Biskoperne, Præsterne og Sorenskriverne, uden Savn godt kunde afgive en god Del af sine Indtægter, og at mange unødvendige Embeder f. Ex. Foged- og Skoledirektørembederne og flere godt kunde inddrages og deres Indkomster tilfalde Skolevæsenet.

Hvad her er sagt, fremkalder nok Smil og Spot hos Mange, det er jeg vis paa; men det skræmmer mig ikke fra at ytre mig om en Sag, som altfor længe har været overseet og upaaagtet. Man bør engang skride til Handling og ikke blive staaende bare ved Snak frem og tilbage; og førend den Tid kommer, at man lønner sin Lærer efter Arbeidet, kan man ei vente at faa en Skolelærerstand, der tilfredsstillende udfører sit byrdefulde og vigtige Kald.

Men hvem skal gjøre Noget for Lærerne? Storthinget naturligvis. Det fik istand Skoleloven, det var en bra Ting; da blev det bedre

for Lærerne; men siden den Tid har det gaaet Sneglegang. Det forundrer mig høiligen, at Præsterne paa Thinget er imod enhver Bevilgning til Almueskolen. Sagfører Bentsen derimod er en varm Talsmand for Lærerne, men han er som oftest alene. Indtrønderen O. S. V.*) tænker nok at høste Laurbærkrandsen ved at sige Nei i alle Sager, som angaar Lærerstandens lysere Dage og heldigere Kaar. Men vi haabe paa bedre Tider, da Synet aabnes for, at den Daler, som anvendes i Oplysningens Tjeneste, er vel anvent.

Steenkjær, 9de Juni 1869. H.

*) Skal formentlig være Storthingsmand O. S. Velde. Red. Anm.

Hr. Kaptein Roosen.

Det er med hjertelig Deltagelse, at jeg i Dagbl. No. 121 har seet, hvorledes De er behandlet af det throndhjemske Videnskabsselskab, samt at endel priviligerede og ikke priviligerede Blade, der have negtet Deres alene i „Videnskabens og Sandhedens Interesse" forfattede Kritiker Optagelse. Skjønt det just ikke er første Gang, De lider en saadan Vanskjæbne, maa dog enhver god Medborger dybt beklage, at der endnu i Konstitutionens 55de Aar skal findes saa megen Ondskab i vort herlige, klippefaste Fædreland. Og endnu sørgeligere er det, at den, der skriger mest paa Frihed, Borgeraand og Borgersind ofte mindre end nogen Anden er i Besiddelse af disse Dyder.

Det er gaaet mig ligesom Dem, eftersom jeg ikke kan fatte Grunden til saa megen Uretfærdighed. Imidlertid kan jeg dog berette, hvad andre Tunger muligens kunne finde paa at bemærke ved Deres Kritik, for at De selv kan bedømme Gehalten deraf.

Naar De saaledes f. Ex. paa deres „Generalkart, udgivet i det 47de Aar efter Konstitutionens Gjenindførelse", har optrukket med prikkede Linier en stump Vinkel i et Basistriangel, som De kalder det, og De da i Deres „videnskabelige" Kritik i Morgenbladet over Kapt. Kreftings Kart over Søndre Trondhjems Amt fortæller, at dette er en stor Feil, da Vinkelen skal være spids*), saa maa jo saadant forekomme naive Mennesker lidt besynderligt og muligens bringe dem til at trække paa Smilebaandet. Naar De videre anfører som en stor Feil ved samme Kart, at den 27de Meridiangrad skjærer Midten af Aasfjorden i Hevne, uagtet de selv har ladet den faa samme Beliggenhed paa Deres, saa kunde det jo hænde, at Enkelte fandt Deres Kritik selvmorderisk.

I samme videnskabelige Kritik beretter De ogsaa i Sandhedens Interesse, at Dødvandet (paa Grændsen mellem Rennebo og Indsæt) skal ligge under 43½° Bredde, altsaa under samme Breddegrad som de Hyeriske Øer. Da formodentlig Søens Omgivelser har et til dens Beliggenhed svarende Klima, har De sandelig ved en saadan Oplysning paadraget dem et stort Ansvar. Hvor mange stakkels Tæringspatienter og Tuberkelsyge vilde ikke paa deres Ord ty op til Dødvandet for at nyde dets elysæiske Klima, og desværre ville de kun finde Is og Sne. Hvis det ikke skulde være saa heldigt for Dem, at Dødvandet skulde svare til sit Navn og befri de stakkels Lidende for flere Skuffelser her i Livet, vil De upaatvivleligt paadrage Dem en Række Processer og Skadesløskrav. At Deres Angivelse skulde være en Trykfeil er man vel efter Deres eget Udsagn uberettiger til at antage, „da De ikke har fundet Dem beføiet til at vise den skyldige Opmærksomhed at lade samme rette."

Og naar De nu i Dagbladet affærdiger Kaptein Kreftings nylig udkomne Kart over Nordre Trondhjems Amt med et Par Ord ved at fortælle, at Gradrektanglerne ogsaa der ere for smaa, saa kunde onde Mennesker maaske fristes til at lægge samme flotte Maal paa deres Kart og (paa Grund af Papirets Indsvinding efter Trykken) muligens der finde Feilen endnu større.

De ser saaledes, at om De end noksaa ofte fortæller, at De „kun" skriver i Videnskabens og Sandhedens Interesse, saa kunde der, efter hvad jeg her har tilladt mig at gjøre Dem opmærksom paa, dog muligens findes slette Mennesker, som kunde tvivle derpaa og finde Deres „videnskabelige" Grunde for saa ihærdigt at nedrive Andres Kartarbeider en Smule „apokryfiske".

Nu — det være som det vil med Ondskaben og Sletheden her i Verden — saa gratulerer jeg i alle Fald baade Dem og Videnskaben med, at De kan faa Deres „Kritik, Replik og Duplix" etc. trykte, og jeg haaber og længes efter snart at faa se de paapegede Misforstaaelser klarede ved Deres logiske Pen.

Anonymitetens ivrige Forfægter (kfr. Svar til Rigstidenden Mai 1860) undskylder forhaabentlig at jeg denne Gang kun tegner mig Deres ærbødige n.

*) Den er 90° 50', altsaa stump.

Kristiania, den 30te Juni 1869.

Det afsluttede Storthing var saa saare rigt paa store Sager f. Ex. Stemmeretssagen, aarlige Storthing, Kirkeforfatningsspørgsmaalet m. v., hvilke, som rimeligt kunde være, gave Bladene og Almenheden Sysselsættelse nok, saalænge de stode paa Dagsordenen. Der spurgtes om Grundsætninger af stor Betydning for Afhjælpelse af de mange „Brøst og Mangler" og tillige af stor Bærevidde for den kommende Udvikling. Men der var ved Siden af disse store Sager ogsaa en Del andre fore paa Thinget, som ogsaa turde have adskilligt Krav paa Opmærksomhed, om ikke fordi de netop bære allerede ligesom det udvortes Mærke paa at være betydningsfulde Led i Stats- og Samfundsudviklingen, saa dog fordi de ere af den Slags, som ere saa overordentlig praktiske, da de vedrøre saa Mange og mere dagstødt ligger Folk paa Livet.

En af disse Hverdagssager, som blev borte ligesom under den Ordflom og Talestorm, som Kirkemødesagen og Stemmeretssagen m. fl. foranledigede strax paa Nyaaret, var et Lovforslag om smaa Gjeldssagers Paakjendelse af Forligelseskommissionerne og forkortet Behandlingsmaade af visse Slags Gjeldssager.

Et lignende Forslag blev ogsaa behandlet paa Storthingene i 1862 og 1868, som vedtog det; men det blev dengang nægtet Sanktion. Iaar var det fremsat af Lensmand Aga fra Søndre Bergenhus Amt og blev efter omsider at være vedtaget i Odels- og Lagthinget under 8de Mai sidstl. sanktioneret som Lov. Den har saaledes havt en ikke saa ganske let Fødsel, hvilket hellerikke er saa meget at undres over, da den i sin Grundsætning jo ligefrem henlægger en Del af Dommermyndigheden fra de af Kongen ansatte Embedsmænd til folkevalgte Ombudsmænd. Og som bekjendt fra Jurysagens Historie foruden fra flere Leiligheder er denne Indskrænkning i Embedsmagten og Udvidelse af Folkemagten altid fra sine Kanter bleven seet med temmelig sure Miner. Og negtes kan det jo ikke, at man ofte har seet, at en liden Spire kan blive et stort Træ, saa at denne Begyndelse til Domsmagtens Tilbageførelse til Folket i Tidens Løb kan blive ligesaa skjæbnesvanger for Embedsmagten i Domsanliggender, som den kgl. ansatte Lagmands Domsmyndighed i Middelalderen blev for vore gamle folkelige Domstole, der under Enevoldsmagten ved Chr. Vtes Lov af 1687 tilsidst ganske tabte sin Domsmagt med Undtagelse af Meddomsmyndigheden i Livs- og Æressager samt Odels- og Eiendomstrætter. Men den kommende Udvikling tilhører Fremtiden, og vi skal kun holde os til den praktiske Betydning, den omhandlede Lov nu strax vil have for at hver Mand saa hurtig som muligt, saa billig som muligt og dog med fuld Sikkerhed for, at Retfærdigheden samtidig fremmes, kan komme til sin Ret.

Som bekjendt skylder Forligsinstitutionen sin Oprindelse fra de menneskekjærlige Bestræbelser, som under den første franske Revolution vandt saa stærk Tilslutning for sit Formaal i Fredelighedens og Humanitetens Interesse. Hos os blev Forligsvæsnet allerede indført i Slutningen af forrige Aarhundrede. Men det har gaaet med Forligsvæsnet som med saa mange andre Ting, at man tildels har overdrevet de gode Sider, ved at tvinge alle Tvistigheder uden Forskjel gjennem Forligskommissionen, skjønt Sagerne saa alligevel kan vides ikke at ville blive forligte, men maa søge sin endelige Løsning ved Domstolene, har man gjort Forligsvæsnet til et saa tungvint Maskineri i mange Tilfælde, at en Lettelse blev nødvendig enten derved, at man i stedse flere Tilfælde fritog Sager fra Mægling ved Forligskommissionen eller, som den her omhandlede Lov har gjort, lader Forligskommissionen blive baade den første og maaske den sidste Instants i private Retssager.

Den omhandlede Lovs § 1 bestemmer, at Forligskommissionen med Doms Virkning kan paakjende Gjældssager, hvori Hovedstolen ikke er over 30 Spd., naar Indklagede ikke møder efter lovligt Varsel, og uden at han har lovligt Forfald, samt naar Indklagede vel møder og erkjender sin Skyldighed til at betale Fordringen, men Parterne ikke kunne blive enige om Bipunkter, f. Ex. om Betalingsfristen, Renteberegning osv. Men Betingelserne for at disse Bestemmelser kunne komme til Anvendelse er, at Fordring og Modfordring saavelsom Arrest og Forbud for Gjælden af Modparten erkjendes som gyldige og rigtige. Naar Fordringer paa 30 Spd. eller mindre ikke blive forligte, kunne Parterne ogsaa voldgive Sagen til Paakjendelse af Forligelseskommissionen, som i dette Tilfælde i Regelen skal afsige Kjendelsen ved næste Forligsmøde paa Landet og inden 4 Uger i Kjøb- og Ladesteder med egne Forligelseskommissioner; i de øvrige Tilfælder skal Kjendelsen afgives enten paa Stedet eller senest inden 14 Dage. Disse Kjendelser, som kunne være forsynede med Begrundelse ligesom almindelige Domme, staa til Paaanke for Underretten i 1 Maaned fra Skyldnerens Side og i Aar og Dag fra Fordringshaverens.

Desuden bestemmer Loven i §§ 13—16 en kortere og greiere og fremforalt mindre kostbar Inddrivningsmaade ved Underretterne, naar Gjældsbeløbene ikke overstige 30 Spd. Dommeren skal besørge Indkaldelsen, retlede Parterne, og afsige Dom paa Stedet eller snarest muligt. „Behandlingen skal," heder det i § 14 bl. A., „være saa kort og simpel som muligt", Sagførselen i Regelen mundtlig, stemplet Papir bruges ikke, og Gebyrerne for Akt osv. ere mindre end ellers.

Det er klart, at denne Lov vil være en stor Velgjerning. En kort, grei og billig Retspleie er vistnok af de Ting, som Folk lægge mindre Mærke til i Almindelighed, naar man har det, som man kan ønske sig det; men der, hvor der mangler noget i saa Henseende, der ved man bedre at paaskjønne Goderne, fordi man lider under Onderne.

Af Komiteindstillingen hidsættes sluttelig, at i Aaret 1864 blev i det Hele 110,822 Sager behandlede ved Forligelseskommissionerne; af disse blev ikke mindre end 75,010 forligte; og af Resten, der henvistes til Rettergang som uforligte, blev kun hver sjette virkelig anhængiggjort. Naar man nu tænker sig, at Procesudlæggene ved Retten selv i smaa, klare Gjældssager mindst er 5 a 6 Spd., vil det skjønnes, hvad Binding det er for fattige Parter i slige Smaasager at kunne faa en Afgjørelse, forinden man kommer til Rettergang ved Domstolene.

Udlandet. De italienske Kamre ere, som før meldt, ikke blevne sluttede, men kun udsatte, og i Mellemtiden skal den nedsatte Undersøgelseskommission fuldføre sit Hverv. Aarsagen til Sessionens Afbrydelse maa, som man kunde antage, søges i de stadig tiltagende Skandaler, hvortil den oftere omtalte Bestikkelsessag gav Anledning. Det var kommet saavidt, at Ministrene i Deputeretkammeret maatte værge sig imod Beskyldninger for at have leiet den Bandit, som stræbte den Deputerede Lobbia efter Livet. Paa den anden Side er der gjort Forsøg paa at vække Mistanke imod Venstre for at have faaet istand et Attentat paa Skrømt, som igjen kunde hæve dets sunkne Aktier. Opinione gjør gjældende, at Attentatet efter al Sandsynlighed ikke har staaet i nogen Forbindelse med den indledede Undersøgelse, og det anfører flere træffende Grunde for sin Mening. Efter den Vending, som Sagerne havde taget, havde Regjeringen neppe nogen anden Udvei, end at udsætte Kamrenes Møder, indtil der ved Undersøgelseskommissionen er tilveiebragt bestemte Oplysninger i den ene eller den anden Retning, idet der var al Grund til at antage, at der i hvert Møde vilde fremkomme nye Beskyldninger og Insinuationer, som vilde forøge Ophidselsen, uden at de ydede noget Bidrag til Afgjørelsen. Netop derfor have ogsaa alle de ansete italienske Blade, paa et Par af Oppositionens Blade nær, billiget Regjeringens Fremgangsmaade.

Angaaende Debatten i det engelske Overhus om den irske Kirkebill skriver „Köln. Zeit."s Korrespondent i London: Det er fuldbragt, og det paa en Maade, hvorpaa Ingen endnu igaar Aftes var belavet. Ikke engang Regjeringen havde vovet at haabe, at der skulde være en Majoritet af 33 Stemmer for den irske Kirkebills anden Læsning i Overhuset. Nu, da en saadan Afgjørelse foreligger, ytrer der sig almindelig Tilfredshed herover, og misfornøiede ere ialfald kun de, der alene føler sig vel tilmode under store Kriser og voldsomme Stridigheder; thi de havde gjerne seet, at Overhuset havde indladt sig i en fortvivlet Kamp med Folkets klart udtalte Villie, og at Folket paa Grund heraf havde slaaet Ruderne ind hos Lorderne, om ikke slaaet Hovederne istykker paa dem. Dagslyset strømmede ind gjennem Salens farvede Ruder, da Huset skred til Afstemning; 179 Peers stemte for den anden Læsning, 146 imod den. Iblandt de førstnævnte fandtes kun een Biskop, medens 15 Biskopper sluttede sig til Oppositionen, og Erkebiskopperne af Canterbury og York afholdt sig fra at stemme. Endnu i Begyndelsen af Mødet var det tvivlsomt, om Forhandlingerne vilde blive sluttede, da et stort Antal Talere havde meldt sig, og endnu efter Midnat herskede der delte Meninger om, hvorvidt Regjeringen vilde faa Majoriteten, og om denne vilde blive større end 6 til 12 Stemmer. De paagjældende Talere, der alle hørte til Oppositionen, gav imidlertid Afkald paa Ordet, fordi de indsaa det Unyttige i en fortsat Modstand, og hermed var Udslaget givet. Hvor meget de enkelte Taler under de fire Dages Forhandling have bidraget til det endelige Resultat, vil aldrig kunne lade sig paavise med nogenlunde Bestemthed. To af dem øvede dog udentvivl en fremragende Indflydelse, nemlig Lord Derbys ved sin Svaghed og Lord Salisburys ved sin kraftige Bevisførelse. Ogsaa Lord Russells Tale mindede om hans bedre Dage, og Hertugen af Argyll gjorde mange træffende Bemærkninger. Overhovedet kan Overhuset gjøre sig til af at have leveret en Række glimrende Taler, som man neppe kunde have ventet, da Stoffet syntes at være udtømt, og sammenligner man Underhuset med Overhuset, indtager dette ubestridelig Forrangen med Hensyn til parlamentarisk Veltalenhed. Personlige Angreb forekom kun sjeldent; det heftigste var Hertugen af Abercorns paa Gladstone, der skildredes som den farligste Premierminister, England nogensinde havde havt, hvorpaa Hertugen af Argyll træffende svarede, at Nationen, som havde valgt Gladstone til sin Fører, var fast bestemt paa at bære Ansvaret for hans foregivne Farlighed. Saaledes forholder det sig i Virkeligheden ogsaa. De Demonstrationer, som i de sidste fjorten Dage fremkaldtes imod Kirkebillen, betyde lidet i Sammenligning med Udfaldet af Valgene. Nu, da den anden Læsning har fundet Sted, ville de enten ganske ophøre, eller kun gjentage sig i et ringe Omfang. Derimod maa man belave sig paa en langvarig Kamp om de enkelte Bestemmelser i Billen. Af begge Partiers gjensidige Imødekommen og Tilbøielighed til Enighed vil den irske Høikirkes Skjæbne afhænge i denne Session; i Virkeligheden har den allerede længe været afgjort.

Taarnskibet Mjølner. Telegram til Marinekommandoen, dat. Kragerø 29de, indleveret Kl. 12, 20' Md. Monitoren flot idag Formiddag Klokken 11½. Fremdeles tæt. Afgang til Horten sandsynligvis Torsdag. Medtager Viken.

Ordensudnævnelse. Under 14de d. M. har det naadigst behaget Hs. Maj. i St. Olafs Orden at udnævne: til Riddere: Grosfererne i Gøteborg Edv. Magnus og Bengt E. Dahlgren.

Universitetet. Af de 263 Dimitterede, der ere anmeldte til indeværende Aars Examen Artium, ere 98 fra de offentlige lærde Skoler, 49 fra de private Latinskoler og 116 anmeldte af private Dimissorer. Blandt de Anmeldte ere forøvrigt 38, som en eller flere Gange tidligere have fremstillet sig. Som sædvanlig findes der ved Anmeldelserne en Mængde Mangler, hvorover Listen er opslaaet i Universitetets Forhal. Testimonia og Stilebøger skulle indleveres Mandag den 19de Juli, ligesom Andragender om at antages som Inspektører ved den skriftlige Prøve inden samme Tid bør være indsendte, forsynede med Ansøgerens Adresse.

Den norsk-britiske Kabel. Dampskibet „La Plata", ledsaget af den norske Marines Dampskib „Christiania", Kaptein Lund, paabegyndte Nedlægningen af den norsk-britiske Kabel Kl. 2½ Eftermiddag den 28de. Veiret smukt.

— Telegram af 29de Juni fra Inspektør Collett, ombord i „La Plata", til det norsk-britiske Telegraf-Komp.: „110 Mile udlagte idag ved Middagstid. Alt i god Orden. Veiret godt".

Det største ordinære Passagertræn man hidtil har havt med Jernbanen, nemlig omtrent 800 Passagerer, ankom ifølge Morgenbladet Søndag Aften. Til dets Befordring benyttedes 27 Passagervogne foruden 4 Stoppevogne og 2 Kassevogne til Bagagen; med Extratrænet fra Lillestrøm samme Aften ankom ca. 300 Passagerer, eller tilsammen omtr. 1100 Passagerer.

Overretssagfører Th. Waldrup er beskikket til Lensmand i Enebak.

Om vore riflede Kanoner skrives i Dølen: Efterat her ifjor i Dølen var gjort opmærksom paa det af alle norske Militære bekjendte Bredesse Riflesystem for vore Kanoner, samt den svenske Forandring af sit Geværkaliber saaledes, at de norske Kugler kunde bruges i de svenske Geværer, men de svenske vare gjorte for store for de norske har der i Aften- og Morgenbladet været ført en skarp Strid om denne Sag, som saaledes har antaget de Dimensioner, dens Vigtighed synes at fortjene. „Dølen" kan naturligvis ikke, selv om dens Redaktion var i Besiddelse af fornøden Sagkundskab, behandle dette Emne udtømmende, men vi tør paakalde dens Læseres Opmærksomhed for Sagen, hvis Belysning ikke er uden Interesse i politisk Henseende. At Morgenbladet holder med den svenske Anskuelse, er ikke mer end man kunde vente, men den sidste Artikel er skrevet med en saadan Omgaaen af Sandheden, at man skjønner her er en daarlig Sag at forsvare. Nu er der ankommet en hel Del smukke kostbare Staalkanoner fra Armstrong, og det vilde virkelig være beklageligt, om ogsaa disse skulde rifles efter et System, der er saa forkasteligt med Hensyn til Skudsikkerhed, noget den norske Nation hidtil har sat megen Pris paa, og som de øvrige Nationer ogsaa sees at have gjort en hel Del for i den senere Tid.

En vellykket Fest med Musik og Dans for Byens Arbeiderforening har, ifølge „Dr. Bl.", været afholdt i Drammen. Omtrent 900 Deltagere havde indfundet sig. Entreen var sat saa billig, at Enhver uden synderlig Op-

ofrelse kunde være med; for 18 ß Parret havde man Musik fra Kl. 6 til 12 og desuden Tyndtøl til at slukke Tørsten med. Mellem Dansene spadserede man i Haven, hvor da Haandværker- og Arbeidersangforeningen gav flere Numere tilbedste og Skarpskytternes Musikkorps præsterede Hornmusik.

En Pensionskasse for afskedigede Arbeidere ved Vinoren Sølvværk er nu oprettet. Arbeiderne skulle bidrage til Kassen med 1 af Hundrede af sin Arbeidsløn, og Værksbestyrelsen indskyder en lignende Sum.

Korvetten „Nornen" ankrede, skriver „Karmsundsposten" for 25de ds., iforgaars paa Høievarde, og igaar var Chefen, Kapteinløitnant Heyerdahl, her i Haugesund tilligemed et Par Officerer. Idag skulde der ombord paa Korvetten afholdes Exercitie m. m., hvorefter var tilstelt et Bal, til hvilket endel af Byens Indvaanere, navnlig Damer, bleve indbudne. Korvetten afseiler imorgen.

Med Makrelfisket har det, skriver „Karmsundsp.", ogsaa denne Uge gaaet smaat, da kun enkelte Baade have vovet sig ud paa det stormende Hav, men disse have været temmelig heldige. En Baad fiskede saaledes Tirsdag, Onsdag og Torsdag for ca. 70 Spd.

Slagsmaal. (Karmsundsp.) Afvigte Nat skal der i Røvær have været et betydeligere Slagsmaal mellem Fiskerne, hvoriblandt Strilene nævnes som det ene kjæmpende Parti. De skulle have feiret St. Hans med at fortære et helt eller et halvt Anker Brændevin, og derefter opstod Slagsmaalet.

„Norges" Afløbning. (Berg. Td.) Fra Hr. Dekkes Værft gik den 26de Juni det største Skib, som nogensinde er bygget her i Bergen. Det pragtfulde Sommerveir havde samlet en ualmindelig talrig Menneskemasse, der vilde overvære det storartede Skuespil. Flere Tusinder havde indtaget Plads paa Høiderne ovenfor Værftet og de tilstødende Brygger, og udenfor krydsede en hel Flaade af Ro- og Seilbaade. Kl. 11¼ faldt den sidste Støtte, lydløst og stille gled med majestætisk Ro under Tilskuernes rungende Hurraer den mægtige Kolos ud i det vaade Element, der til Velkomst favnede den med sit fraadende Skum, medens Forstavnen indhylledes i hvirvlende Røgskyer, fremkaldt ved den voldsomme Friktion mod Beddingen. Flagstængerne reistes, og udfoldet af den friske Nordenvind sendte de trefarvede Flag sin venlige Hilsen rundt, der besvaredes fra de mange nærliggende Kollegaer. Paa Bakken udførte Chefen den traditionelle Daabshandling, og i Bougen saaes at kneise Olaf Trygvasons stolte Billede. Let som en Pil fløi den smukke Skude over Vandet og bragte Værfterne ved Laxevaag sin Hilsen, hvorpaa den hentedes af Børingen og bragtes til Ankers ved Værftet.

At dette Skib er det største, som her er gaaet paa Vandet, er vel almindelig bekjendt, det er nemlig ca. 500 Læster stort; men at det ogsaa skal være vort smukkeste Skib, kunde næsten synes tvivlsomt ovenpaa de mange Mesterstykker, Hr. Dekke har leveret; flere Kjendere udtale imidlertid en saadan Dom.

„Norge", der skal føres af Kapt. Jetmundsen og eies af Hr. Aug. C. Mohr & Søn m. Fl., agter særlig at gjæste Kina og de ostindiske Farvande. Det faar en Besætning af nogle og tyve Mand.

Spørgsmaalet om Maaling af den ferske Vaarsild, som nu i længere Tid har været Gjenstand for Stavanger og Bergensfolkets Overlægninger, og som for vort Sildefiske og vor Sildehandel visselig er en stor og vigtig Sag, synes nu snart at ville blive endelig afgjort. Bergensposten for 25de ds. skriver herom: Paa sin Henvendelse til Handelsforeningerne og til flere større Handlende i de i Vaarsildbedriften interesserede Byer i Anledning af denne Sag skal vor Handelsforenings Direktion have erholdt Svarskrivelser, der alle udtale sig for Nødvendigheden af den foreslaaede Reform. Med Hensyn til Maalekarrenes Størrelse og Beskaffenhed skulle Anskuelserne derimod være forskjellige, idet nogle holde paa Maaletønden, andre paa mindre Kar eller Kurve, ligened til ⅙ Tønde, som Normalmaal.

For i denne Henseende at tilveiebringe Enighed, hvilken vil være absolut nødvendig for Reformens Gjennemførelse, skal Handelsforeningens Direktion have til Hensigt at søge istandbragt en Sammenkomst af Delegerede fra de Distrikter og Byer, der stærkest deltage i Vaarsildfisket.

Fra den norske Præst i Amerika (La Crosse?) Hr. Stub er der i disse Dage, skrives der i Bergensp., kommen Efterretning om, at hans Præstegaard der borte er helt nedbrændt; det var med Nød og neppe, at Husets Beboere fik reddet Livet. Ulykken antages at være opstaaet ved Tjenestepigens Uforsigtighed.

Gave til Videnskabernes Selskab i Trondhjem. (Tr.hjems Adr.) Hr. Konsul H. N. Knudtzon har allerede i disse Dage overleveret til Videnskabs-Selskabet sin afdøde Onkels, Hr. Broder Knudtzons Bibliothek, hvilket denne, som det vil erindres, tilligemed endel andre Gjenstande har testamenteret Selskabet, dog med Ret for Hr. H. N. Knudtzon til at beholde det for sin Levetid. Dette Bibliothek er visstnok et af de værdifuldeste Privatbibliotheker i Landet; det omfatter formentlig omkring 3000 Bind og tæller en stor Mængde af de fortrinligste Udgaver af de ældre og nyere franske, engelske, tydske, italienske og spanske Forfattere; desuden fortrinlige Udgaver af latinske Klassikere foruden Størstedelen af det Værdifuldeste af vor egen Literatur. Bogsamlingen, hvoraf en stor Del ligesom de medfølgende Reoler er særdeles smukt, tildels elegant udstyret, vil blive en sand Prydelse for Videnskabs-Selskabets Læseværelse, i hvilket det efter Gavebrevet skal opstilles.

Unge Bjørneskyttere. (Indhp.) I Løbet af de sidste 14 Dage er der oppe i Stod bleven skudt 2 voxne Bjørne (Hunbjørne). Skytterne ere Isak Kristoffersen Markstein og Petter Taraldsen, begge unge og kjække Gutter, kun 18 a 19 Aar gamle. De have skudt hver sin Bjørn, men fulgtes ad. Kamppladsen var paa Sætervolden Henningshougen i Forr Sogn. Gutterne ere allerede paany dragne op i Fjeldet for at gaa i Kamp med Bamsen, da der antages at være flere igjen, og efter det heldige Udfald af den ovenfor berettede Bjørnejagt fortjener de to Unggutter at ønskes fremdeles Lykke til deres vovelige Idræt.

Boganmeldelse. Det norske Samlag har som tredie Skrift denne Aargang udgivet Ymse Smaastykke. 10 Ark. 158 Sider. (Pris i Bogladerne 24 ß.) Som Titelen angiver, indeholder det ligesom de ifjor af Samlaget udgivne Lauvdustar forskjellige dels belærende, dels underholdende mindre Stykker i Prosa og Poesi og er tildels ligesom sin Forgjænger en Samling af forhen i „Ferdamannen", „Dølen" og andensteds spredte Sager. Dette er dog ikke Tilfældet med to længere Stykker i Bogens Slutning, nemlig et Uddrag af Grettes Saga af —n. og et Stykke: „Um Riksskipnaden i Norig fraa dei eldste Tider og til 1814 af B. Den sidstnævnte originale Afhandling, som i sammentrængt Form giver en Udsigt over vor statsretlige Udvikling ligeindtil Grundloven søger at paavise, hvorledes Statstanken ligefra første Tid uforanderlig og lige ind i Grundloven er og har været den samme. Vi anføre her Begyndelsen af Afhandlingen:

„Likasom alle andre Riki heve og Norig sitt historiske Upphav; og likasom hine heve det og røynt seg i ein samanhangande Framvokster nedigjenom den eine Mannsalderen etter den andre. Dei Avbrøyti, som syna seg i Riksskipnaden i dei ymse Riki, hava altid sin Grunn i serlege Umstødor og Tilstand, som hava fylgt kvart Folk fram gjenom Tiderna. For Riksskipnaden vil altid umskipast, medan Tiderna vendast, alt ettersom Folket tykkjest finna naudturvelegt og høvelegt fyre seg. Stundom kann eit Rike vera hervunnet og dess Riksskipnad umvelt, medan eit nytt Folk fær fast Fot i Landet med ein framand Riksskipnad, som heve havt sin Framvokster i eit annat Land. Men likavel viser det seg jamnast, at det framleides er Liv og Vokster i dei gamle Rotom, soleides som f. Ex. i England, der nye Kvister av den gamle angelsaksiske Folkefridomen hava runnet fram millom Steinarne i det nye normanniske Lens-Riket. Det er sjølvsagt, at dette Samanhenget i Folksens Rikslív syner seg mest skillegt i slike Borgarlag som det norske, som aldri heve vorit beintfram umvelt. Det gamle Grunnlaget stend lika traust, og er lisasom Svillarne aat dei nye Bygnader, som Tid etter Tid verda uppsette i ymse Skap og med ymse Avbrøytingar".

Forfatteren hævder Odelsretten som det eneste oprindelige Grundlag for Samfundsordenen, viser fra dette Grundlag af den sammenhængende Retsudvikling ned igjennem Tiderne, idet han i vore ældre Statsforholde søger Rødderne til vor nuværende Forfatning, hvis Forudsætninger fremdeles ligger i den historiske Kjendsgjerning at den personlige Frihed hos Bonden har aldrig været fornegtet. Al Retsorden hvilede paa Bondens Samtykke, og Statsmagten rak aldrig udenfor hvad der saaledes var indrømmet den, hvoraf den Grundsætning udledes, at Alt er tilladt, som ikke Lovene forbyder, medens i andre Lande, hvor den personlige Frihed har været undertrykt af Statsmagten, Retssætningen er vendt om, og lyder saaledes, at Alt er forbudt, som ikke Lovene udtrykkelig tillader.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 29de Juni.

Igaar indklareredes Brig „Einar", Kapt. Arnesen fra Bordeaux med en Ladning Vin og Brændevin.

Den 30te Juni.

Idag indklareredes Dampskibet „Bravo" Kaptein Rude fra Stettin med 1600 Tdr. Rug, desuden hidkom idag 2 Jagter fra Danmark med 708 Tdr. Byg. Dampskibet „Kong Sverre" medbragte fra Kiel ca. 100 Foustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 28de Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Langeland	Nielsen	Danzig	Rug.
Pauline	Nielsen	Moss	uft. Varer.
Alfried	Pehrson	Strømstad	Møllestene.

Udexpederede Fartøier den 28de Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Elise	Voogdt	Bremen	Trælast.
Orion	Nielsen	England	do.
Den 29de.			
Sela	Carlton	England	Is.
Hanna Kristensen	Wathne	Amsterdam	Trælast.
Fredrikke	Risting	Frankrig	do.
Rad	Melsom	England	do.
Virgo	Hansen	do.	do.
Orion	Ourdahl	do.	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige Norge og paa Østlandet. Vinden er i Bodø sterk Vestlig med Regn og i det sydlige Norge SVlig med Klarveir, undtagen i Skudesnæs hvor NVlig med overskyet Himmel. Temperaturen har paa Østlandet naaet Normalstand. Udsigterne ere paa Østlandet til godt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 29de Juni:

I Hotel Scandinavi: Fru Wiese med Datter, E. Rjor, Esq., R. S. Fillvieves, Esq., og D. Cooper fra London, Sagfører Falk fra Hamar, A. Sæhlie med Familie fra Hedemarken, Urdahl fra Moss, Folks, Esq., og Sewell, Esq., fra Hull, Cottart, Esq., fra Liverpool, Flakstad fra Hamar, Fleischer med Frue fra Fr.stad.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

"Skandia"

forsikrer Bygninger under Opførelse af Sten og Træ. **B. C. Antonisen.**

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Bade- og Svømmeanstalten

for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

En Mand, som har Lyst til at deltage som Kompagnon i en lønnende Handelsforretning, og som tillige har god Bekjendtskab i Byen eller en Del Penge at udlægge i Forretningen, kan nedlægge Billet mærket „800" strax i Dagbladets Expedition.

Varsko

for

Udvandrere til Amerika.

Hr. Agent O. Svensons vakre Beskyldning mod os i et Inserat under foranstaaende Overskrift, hvilket stod at læse i Dagbl. for igaar, gaaende ud paa, at vi „mod bedre Vidende" og „i den Hensigt at tilvende os Emigranter" skulde have omtalt hans Befordring paa en ufordelagtig Maade, er rent ud usandfærdig.

Kristiania, 20de Juni 1869.

Blichfeldt, Knoph & Co.

Første Dels Indhold.

To indledende Kapitler.

I. Ursus . . . . . 3.
II. Comprachicos . . . . . 19.

Første Bog.

Natten mindre sort end Mennesket.

1. Portlands søndre Odde . . . . . 34.
2. Adskilt fra Verden . . . . . 40.
3. Forladthed . . . . . 44.
4. Spørgsmaal . . . . . 50.
5. Et Træ, opfundet af Mennesker . . . . . 52.
6. Strid mellem Døden og Natten . . . . . 56.
7. Portlands nordre Odde . . . . . 63.

Anden Bog.

Ourquen paa Søen.

1. De Love, som ikke ere givne af Mennesker . . . . . 67.
2. Begyndelsens Skyggeportræter tegnede . . . . . 70.
3. De urolige Mennesker paa det urolige Hav . . . . . 74.
4. En Sky, ulig de andre, gjør sin Indtrædelse paa Scenen . 78.
5. Hardquanonne . . . . . 86.
6. De tro sig hjulpne . . . . . 88.
7. Hellig Bæven . . . . . 89.
8. Nix et Nox (Sne og Nat) . . . . . 93.
9. Et Hverv, overdraget til det rasende Hav . . . . . 96.
10. Den store Bildmand er Stormen . . . . . 97.

Taxt for Bybudene i Kristiania.

	A. I Byen over Grønland indtil Bækkegaden, gjennem Storgaden indtil Kroghstøtten, Møllergaden indtil Grünerbroen, Ullevoldsveien indtil Vor Frelsers Gravlund, Pilestrædet indtil Bakkehuset, Kristian Augusts Gade indtil Wergelandsbakken, Drammensveien indtil øvre Linie af Ruseløkbakken samt Pipervikken indtil Holmens Værtsted.	Med Svar tilbage og 10 Minutters Ophold.	B. Til og fra Byen indtil ¼ Mil fra Byens Torv.	Med Svar tilbage og 10 Minutters Ophold.
1. For at gaa et Ærinde, saasom at bringe Besked til Nogen, eller besørge en Haandpakke eller lignende, i Vægt og Omfang ubetydelig Gjenstand, indtil 5 Pd.s Vægt	3 ß	4 ß	8 ß	10 ß
2. For at udbære en Pakke eller mindre Gjenstand fra 5—10 Pd.s Vægt	5 =	6 =	10 =	12 =
3. For at udbære en Pakke eller mindre Gjenstand fra 10—25 Pd.s Vægt	8 =	10 =	12 =	16 =
4. For en Vægt, som en Mand kan bære, indtil 50 Pd.	10 =	14 =	16 =	20 =
5. For Gjenstande, der overstiger en Vægt af 50 indtil 80 Pd., saasom en større Kuffert, Kasse, Komode m. m.	16 =		20 =	24 =
6. For do. større Vægt og Omfang	20 =			
7. For at flytte et Pianoforte	96 =		1 Sp.	
8. For at ledsage Personer pr. ½ Time . .	5 =			
9. samt for lette Arbeider pr. Time 10 ß.				

Anmærkninger.

a. Den daglige Arbeidstid for Bybudene er, fra 1ste April indtil 30te September, fra Kl. 6 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen med 2 Timers Hvile, og fra 1ste Oktober indtil 31te Marts fra Kl. 8 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen med 2 Timers Hvile.

b. Kontoret garanterer for ethvert Hverv, som overdrages til Budene, for et Beløb af indtil 10 — ti Species — og for alle Sager, som leveres direkte til Kontoret, garanteres dets fulde Værdi, dog er Kontoret ikke ansvarlig for Brekage af de Gjenstande, som overleveres Budene til Transport. Klager eller Fordringer paa Godtgjørelse anmeldes inden 24 Timers Forløb.

c. Hvert Bud er forsynet med Taxten og Kvitteringer, som har samme Nummer, som Budene bære paa Huen, og er forpligtet til uopfordret at levere Kvittering for ethvert Hverv, som overdrages ham; i modsat Fald taber Vedkommende al Ret til Fordring af Godtgjørelse, og Kontoret tager kun imod Klager ved Forevisning af Kvitteringer. For rigtig Modtagelse kvitteres, hvis saadant forlanges.

d. Ethvert paa Stationen staaende Bybud er forpligtet til strax at udføre ethvert Ærinde, hvortil han maatte opfordres.

e. De Bud, der ei ere forsynede med Nummer paa Huen, garanteres ikke af Kontoret og staar ei heller under Politiets Kontrol.

Kristiania, 1869.

C. C. Just,
Bestyrer.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Grease (Vognsmørelse)

i 2 Punds Kasser, 25 & 50 Punds Foustager billig i

S. Amundsen & Co.'s Farvehandel ved Torvet.

Fransk Oker i forskjellige Kvaliteter,
Kridt, dansk & svensk,
Venetiansrødt
Bruntrødt

i Foustager 3 à 500 Pund og mindre Dele billigst hos

S. Amundsen & Co. ved Torvet.

Et Parti 1-toms Bord sælges meget billigt ved Chr. Hansen, Grønland No. 25.

Stangjern af alle Sorter og Dimensioner, □ **Jern** og **Sømjern,** Murartikler, Kalk, Cement, ildfast Leer, alle Sorter Sten, Tagsten, Mursten, ildfast Sten m. m. sælges meget billig Grønland No. 25.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Forsikringsliar

fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.

Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved

Bernt J. Olsen.

Protokoller

og alle Sorter **Regnskabsbøger, Skrivpapir, Postpapir** samt øvrige **Kontorrekvisita** haves paa Lager i godt Udvalg til meget billige Priser hos

H. Clausens Enke,
Jernbanetorvet.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører **Dahl,** Kirkegaden No. 26.

Dagbladets væsentligste Indhold i Juni Maaned.

Opsatser m. V. — No.

Til Storthinget om Dølen (r.) . . . . 123.
Pensionsvæsenet (af S. Jaabæk) . . . . 124 126.
Den nye Admiral . . . . 124.
Jernbanekomiteens Indstilling . . . . . . 125.
Historisk Literatur. II. . . . . 127.
Brev fra Nordland (4×0) . . . . 128.
Om Fredning af Smaafuglene . . . . . . 128.
En Grund til Trykket paa Folkets Kaar og et Middel derimod . . . . 129 130.
Fra Grimstadkanten (af H.) . . . . . . 129.
Lidt fra Eidsvold . . . . 130.
Konstitutionskomiteens Indst. af Statholdersagen. 131.
Et Par Bemærkn. om vore Næringsveies Stilling 132.
Lærermødet for Kristiania og Hamar Stifter . . 132.
Romsdals Amtsformandskab (af J. Brovold) . 132.
Om stemplet Papir (af J. Brovold) . . . . . 133.
Nogle Ord om Skuespilkunsten som selvstændig og berettiget Kunstart (af f.) . . . 134, 142, 147, 148.
Ogsaa fra Eidsvold . . . . 134.
En Kaproning paa Themsen . . . . 134.
Trondhjemsbrev . . . . 135.
Ogsaa lidt fra Eidsvold (af G. Frilseth) . . . 137.
Fra Romerike . . . . 137.
Aas Landbrugsskole og Trædsalg . . . . . 138.
Hvad er Konservatisme? (af B+E+X.) . . . 138.
Til Storthinget . . . . 139.
Samtaleemner til Lærermødet paa Hamar . . . 141.
Breve fra Storthinget (X) . . . . 143.
Schweitzeri (af en Bonde) . . . . . . 144, 146.
Kabelsagen (af Joachim Ebbell) . . . . 144, 145.
Kirkeligt Møde i Kristianssand . . . . 145, 147.
Fra Kinservik (af L. Haugse) . . . . . . 145.
Til Dagbladets Redaktion . . . . 147.
Præsternes og Lærernes Lønninger . . . . . 148.
Til C. B. Rosen (af —n.) . . . . 148.

Kristiania.

Om Statholdersagen . . . . 127.
Om Grundlæggelsen af et Kunstakademi . . . 130.
Mere om Statholdersagen . . . . 131.
Om Jernbaneforslaget . . . . 133.
Om de franske Valg . . . . 136.
Jernbanesagens Afslutning . . . . 137.
Om Kabelsagen . . . . 139.
Storthingets Opløsning . . . . 140.
Om Statholdersagen og Unionsrevisionen . . 141.
Tilbageblik paa Storthingets Virksomhed 144, 145, 148.
Literaturanmeldelser 125, 133, 138, 139, 147, 148.

Forskjelligt.

17de-Maifest i Stjørdalen (Brev til Dagbl. fra B.) 123.
Aarsmøde i Institutet for Blinde . . . . . 126.
Poetisk Pantebrev fra A. O. Vinje . . . . . 127.
Bonde — Arbeider — simpel Mand . . . . 128.
Referat af Forhandl. paa Repræsentant- og Formandskabsmødet 10de Juni . . . . 132.
Studentermødet i Kristiania . . 134, 138, 141, 147.
Referat af en Diskussion i Kristiania Arbeidersamf. 137.
En Oplæsning af Ch. Dickens . . . . . . 137.
Naturhistorisk Fund . . . . 138.
Om Kvinder som Lærerinder i Skolerne . . . 139.
Redaktør Rimestads Foredrag . . . . . . 140.
Kunstnermødet i Gøteborg . . . . 142.
Forhandl. i det norsk-britiske Telegrafselskab med Akter . . . . 141, 142, 143.
17de-Mais Høitideligholdelse i La Crosse . . . 141.
Kvindens Rettigheder . . . . 143.
Digteren Wadman . . . . 144.
Biskop v. d. Lippes Embedsjubilæum . . . . 146.
Befordring, Afgang og Resolutioner 131, 132, 133, 135, 136, 138.
Storthinget . . . . 123 og flg.

Føljeton.

Manden som ler . . . . 123 og flg.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Tilsalgs.

Rugfjerdemel og Rugklid
anbefales af D. H. S. Fegth, Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.
D. H. S. Fegth.

Stentøi
i stort Udvalg billig hos D. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener
og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos D. H. S. Fegth.

Slibestene
hos D. H. S. Fegth.

Fyrstikker
i Æsker og Tutter billig hos D. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder
til Fabrikpris hos D. H. S. Fegth.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn og Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer- og Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.
Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Liasenner
sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

11. Les Casquets . . . . 101.
12. Bryst mod Bryst med Blindskjæret . . . . . 103.
13. Ansigt mod Ansigt med Natten . . . . . . 107.
14. Ortach . . . . 108.
15. Portentosum mare (Det vidunderlige Hav) . . . 110.
16. Pludselig Blidhed hos det Gaadefulde . . . . 115.
17. Den sidste Udvei . . . . 117.
18. Den sidste Tilflugt . . . . 121.

Tredie Bog.

Barnet i Natten.

1. Chess-Hill . . . . 130.
2. Sneens Værk og Gjerninger . . . . 137.
3. Hver tung Vei fortynges af en Byrde . . . . 140.
4. Vildmarken i en ny Skikkelse . . . . . . 145.
5. Menneskehadet har Spilloper for sig . . . . 149.
6. Opvaagningen . . . . 165.

Manden som ler.

Roman

af

Victor Hugo.

Anden Del.

Paa Kongens Befaling.

Dagbladets Feuilleton.

Kristiania.

Trykt hos H. J. Jensen.

1869.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET OSLO

Dagbladet.

STUDENTERSAMFUNDET

No. 149. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 1ste Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Valls, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

Afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 30te Juni. Ifølge en Depeche fra Havana er Generalguvernør Caballatro Rodas ankommen og har udstedt en Proklamation, der indeholder Anerkjendelse af de Frivilliges Tapperhed.

Kjøbenhavn, 30te Juni. „Dagens Nyheders" Redaktør Robert Watt har udfordret „Dagstelegrafens" Redaktionssekretær Meyer i Anledning af en formentlig ærerørig Artikel. Udfordringen blev ikke modtaget.

Berlin, 30te Juni. „Provinzialkorrespondenz:" Bismarck agter, indtil hans Sundhed er fuldstændig gjenoprettet, at søge Fritagelse for Forretninger. Som Præses i Statsministeriet vedbliver han derimod at lede Forbundsanliggenderne.

Jødernes Udbredelse før Jerusalems Ødelæggelse.

„Det norske Samlag" har i disse Dage udgivet paa Norsk et Uddrag af den jødiske Historieskriver Flavius Josephus's Beretning om Jerusalems Ødelæggelse og Jødernes Adsplittelse af Romerne Aar 70 efter Christi Fødsel, og „Folkevennen" har ligeledes nylig meddelt Brudstykker af nævnte Skrift. Vi tro det derfor kan have en saameget større Interesse nu samtidig at levere følgende Artikel, tildels efter Grätz, der i sin Tid i det væsentlige har staaet i „Fædrelandet".

For intet andet Folk i Verden end det jødiske er der ved Vuggen blevet sunget om uafbrudt Vandring og Adsplittelse, og denne melancholske Vuggesang er ogsaa bogstavelig gaaet i Opfyldelse.

Men man maa vogte sig for at tro, at Vandringen og Adsplittelsen hidrører bare fra de ulykkelige Kampe mod Romerne og Templets Brand. Thi allerede ved den babylonske Landsflygtighed var jo Folket blevet bortført, og den Skare, der vendte tilbage til Jødeland, var neppe den talrigste eller den kraftigste, i alt Fald ikke den mest formuende. Uagtet en stor Masse altsaa blev frivillig i Babylonia, kan man sige, at oprindelig hidrørte dog denne Bosættelse fra Tvang.

Aldeles frivillig, hidrørende ligesom fra en Naturdrift, stærkere end selv den dybe Kjærlighed til Stammen og Helligdommen, viser Udvandringen sig paa en Mængde andre Punkter. I de første halvhundrede Aar efter Kristus, tyve til tredive Aar før Jerusalems Indtagelse ved Titus, viser Historien os hele det store Middelhavs Strand befolket med Jøder, og ligeledes finde vi dem bosatte ved Mundingerne af alle den gamle Verdens Hovedelve: Nilen, Eufrat, Tigris, Donau. I mindre Maalestok se vi noget Lignende i vor Tid med Hensyn til Grækerne: de spille en Rolle som Handelsherrer ikke blot i Konstantinopel og mange af Østens Stæder, men ogsaa i London, Paris, Wien. Det er imidlertid den moderne Verdens Tryghed, Orden og Lovlighed, der begunstiger Udvidelsen af de græske Handelshuse; anderledes var det med Jøderne, som fristede Vilkaarlighed og ofte barbarisk Forfølgelse. Men forfulgtes og dræbtes de det ene Sted, saa droge de Overlevende hen et andet Sted og begyndte forfra. De klyngede sig fast som Bier eller som Myrer, ledede af Forsynet, maa vi sige. Thi den Tid var nu forbi, da det jødiske Sind imellem Fremmede blev grebet af de Fremmedes Skikke og Religion; siden Esras Tid var Loven kommen til et Herredømme, der slog alt dybere Rod i Sindene, og hvorsomhelst der dannede sig et jødisk Nybygge, reiste sig ogsaa en Fæstning for Troen paa een Gud og for Sædeligheden imod Hedningedommens Overtro og dyriske Sandselighed. Som Grækernes Nybygger vare Frøkorn udstrøede over Verden, hvoraf Sands for Skjønhed og Videnskab skulde voxe op og udbrede sig, og, som de romerske Nybygger i vid Omkreds bragte Sands for Lov og Orden, saaledes havde de endnu mere adspredte Dele af det ældste Kulturfolk, Jøderne, den Opgave, at sprede Fornemmelsen om een Gud og give Vidnesbyrd om, hvad Troen paa den aandige Gud formaaede, i Modsætning til Troen paa de guddommeliggjorte Naturkræfter. De vare Rydningsmænd endog for Kristendommen, der senere paa sin Vandring fandt alle disse utallige Oaser midt i Hedningevæsenet. Og de maa antages endnu den Dag idag — da de sprede sig endnu mere, da de blive talrige og komme til Betydning ogsaa i Amerika og Australien — at have en Bestemmelse med Hensyn til Fremtidens religiøse Udvikling.

Hvor vidt adspredt den jødiske Folkestamme end var paa hin Tid, var den dog langtfra opløst. Den syntes ligesom kun at afsætte Grene og Blade, der alle bleve i nøieste Forbindelse med Hovedstammen, med Helligdommen: Jerusalem, og med Overdomstolen, Synedriet. Alle de, der ikke kunde reise hjem til de aarlige Fester, sendte i det mindste Gaver: Synedriet udsendte Tid efter anden Befuldmægtigede til Menighederne fjernt og nær, for at paase deres Gudsdyrkelse og Orden, og Menighederne underkastede sig dette, ikke som en Tvang, men som et Gode, som et Middel til at vedligeholde Enheden.

Endskjønt man ved at hjemsende Gaver til Templet nogenlunde kunde opfylde sin religiøse og nationale Forpligtelse, blev det dog ikke anseet for tilfredsstillende; hvem der bare kunde, besøgte Jerusalem, og hvor talrige disse Besøg vare, sees deraf, at de fremmede Jøder havde særskilte Bedehuse, og det i stor Mængde. Der nævnes i gamle jødiske Skrifter Alexandrinernes, Kyrenaikernes, Libertinernes, Elymæernes og Asiaternes Synagoger. Naar de gamle Skrifter angive, at der i Jerusalem var 480 Synagoger, tør dette Tal ikke ansees for overdrevent, eftersom (hvad vi f. Ex. vide af Philos Skrift mod Flaccus) ofte indtil halvtredie Million strømmede sammen til Jerusalem i Paaskefesten. Hvor talrige Jøderne overhoved vare i denne Periode, kan man tilnærmelsesvis forestille sig, naar man ser, at der i Ægypten, fra Middelhavet til Æthiopien, boede en Million af dem. I Syrien og navnlig i Hovedstaden Antiochia udgjorde Jøderne en betydelig Del af Befolkningen. I Rom, hvor Alt mødtes, der dreves af Ærgjerrighed, Havesyge, Nydelseslyst eller Forfængelighed, samlede de sig i en saadan Mængde, at Keiser Claudius ønskede at udvise dem formedelst nogle Uroligheder, der vare vakte af en vis Chrestus (ikke Christus), men dog ikke vovede det paa Grund af deres store Mængde. Saa siger idetmindste Dio og Orosius; men ifølge Suetonius udviste Keiseren dem virkelig. Men endnu talrigere end i Europa, Syrien og Afrika var, som alt antydet, den jødiske Befolkning i Babylonien og Mesopotamien: Dele af det parthiske Rige. Her bestod endog en Tidlang en uafhængig liden jødisk Stat. To unge Jøder fra Staden Nahardea ved Eufrat grundede denne Stat, egentlig en Røverstat, i Nærheden af den nævnte By. Brødrene hed Chasinaï og Chanilaï og vare oprindelig Væverlærlinger. Da de engang bleve haardt straffede af deres Mester, flygtede de, samlede en Skare Misfornøiede om sig og brandskattede Omegnen. Skarens Antal voxede med Lykken, den blev bragt under Tugt og Orden, og dens Magt steg til en saadan Høide, at den rigtignok svage parthiske Konge Artaban indgik et Forbund med Chasinaï og Chanilaï. I fjorten Aar bestod denne besynderlige jødiske Stat; da fik den en braad Ende ved, at den jødiske Lov blev overtraadt. Chanilaï havde nemlig forelsket sig i en fangen hedensk Kvinde, og tog hende ikke blot til Hustru, men tillod, at hun dyrkede sine hedenske Afguder i hans Hus. Da hans Broder, Chasinaï, tilligemed mange af Krigerne, gjorde ham Bebreidelser i denne Anledning, dræbte den hedenske Kvinde sin Maag med Gift. Efterat denne Udaad var forøvet, ophørte den indre Enighed. Den parthiske Konges Svigersøn, Mithridat, der engang var bleven fangen af Brødrene, greb nu Leiligheden til at hævne sig, overvandt Chanilaï og tvang ham til igjen at føre et omflakkende Røverliv. Men nu vilde Babylonerne hævne sig over disse Røverier, og da de ikke kunde faa fat paa Chanilaï og hans Følgesvende, angrebe de hans Troesbeslægtede, de fredelige Jøder, som levede iblandt dem. Disse flygtede over Tigris til Seleucia; men ved deres Ankomst sluttede Grækere og Syrere, der hidtil havde kriget mod hinanden i Staden, sig sammen imod dem og dræbte 5000. Resten flygtede til den parthiske Hovedstad Ktesiphon. Men den Nationalkamp, som saaledes var begyndt mod de babylonske Jøder, ophørte ikke hermed, og Sidstnævnte kunde i den følgende Tid ikkun boe i de to befæstede Stæder Nahardea og Nisibis, der tilhørte dem udelukkende.

Fra Eufratlandene, hvor Nahardea og Nisibis vare Hovedpunkterne, udbredte de sig mod Nord til Armenia, hvor en jødisk Familie, Pakarduni, spillede en Rolle ved Hoffet; fra Syrien gik de videre mod Vest gjennem Lilleasien til Egnene ved det sorte Hav og til Grækenland. Af Apostelhistorien vide vi, at der var jødiske Menigheder i Athen, Korinth, Thessalonia og Philippi. Fra Rom gik sandsynligvis jødiske Nybyggere til Spanien og Frankrige.

Det første Indtryk, som det jødiske Væsen frembragte paa Hedningerne, var et frastødende, og hin tidlige Jødeforfølgelse i Babylonia kan ikke ansees som tilfældig, fremkaldt alene af Chanilaïs Røvertog. Med deres eiendommelige Levevis, Dragt, religiøse Anskuelsesmaade og Ceremonier, ja selv ved deres Dyder, maatte de som oftest forekomme Hedningerne, især de græske, som et gaadefuldt, uhyggeligt Folkefærd og vække snart Afsky, snart Spot. I en senere Tid, f. Ex. i det 5te Aarhundrede i Spanien eller i det 9de Aarhundrede i Frankrig og Tyskland, var der et forbausende godt Forhold mellem Jøderne og Massen af den gothiske eller germansk-romerske, kristelige Befolkning. Man levede i behagelig Selskabelighed ligesom nu i oplyste Lande, kom sammen til fælles Fester, spiste sammen, indgik endog indbyrdes Ægteskaber; og dette varede indtil Bisköper og Prester systematisk ophidsede Folket og tvang det til Fiendskab mod Jøderne. Men i Hedningetiden var det ikke saaledes. Modsætningen mellem Jødedom og Hedningedom var saa gjennemgribende, at den kom tilsyne endogsaa ved de ringeste Foranledninger i det daglige Liv. Alt, hvad der gjaldt Hedningerne som helligt, var Jøderne en Gjenstand for Afsky, og hvad disse lagde Vægt paa og viste Ærefrygt for, var hine en ligegyldig Sag. At Jøderne ikke vilde spise Hedningernes Mad og endnu mindre indgaa Ægteskab med dem, at de iagttoge Sabbaten o. s. v., syntes Hedningerne et Bevis paa, at de vare af et uvenskabeligt eller menneskefiendsk Gemyt; og denne Mening bestyrkedes ved, at Jøderne ikke brøde sig om Skuespil, Kamplege eller i det Hele om den græske, sandselige Skjønhedsverden. Men fremfor Alt var Tegnet paa Abrahams Pagt med Gud noget for Hedningerne saare løierligt, hvorover man altid kunde gjøre sig lystig. Mængden betragtede derfor Jødedommen som en barbarisk eller barok Overtro forenet med Menneskehad, medens kun dybere Gemytter bleve grebne af Beundring for en Religion, hvis Gud var uden Billede, og hvis Tilhængere viste saa stor ægteskabelig Troskab, saa meget Maadehold og saa meget indbyrdes Sammenhold.

Det maa ikke opfattes, som om Jøderne forholdt sig tause og passive overfor Hedningedommen. Senere Aarhundreder have seet dem komme landsflygtige og fortrykte snart til en By, snart til en anden, fattige og i afstikkende Dragt blive forfulgte af Pøbelen, skjule sig hos afsides boende Troesfæller og saa ubemærket som mulig søge deres eneste Trøst og Glæde i Gudstjenesten. Saadan var det ikke dengang. De vare endnu et Folk og havde et Fædreland, og endskjønt dette var afhængigt af Romerne, var det ikke nogen Skam i en Tid, da saagodtsom hele Verden var i samme Tilfælde. Følelsen af at være en forfulgt, hjemløs Slægt havde endnu ikke sneget sig paa deres Sind og trykket det ned. Ingen af de andre afhængige Nationer bevarede et saadant Frihedshaab, en saadan Tillid til overmenneskelig Hjælp, en saa selvstændig Individualitet. Følgen heraf var, at hvorsomhelst de kom, indfandt de sig med kritisk eller dømmende Blik, saa skarpt og sagde deres Mening, undertiden forsigtig, undertiden overmodig. Den hedenske Gudelære tillagde Guderne Lidenskaber og stillede dem ofte lavere end Mennesket; den afsindige Famlen mellem Snese eller Hundreder af Guddomme; den endnu større Afsindighed, at ofre til lastefulde Keisere som til Guder, den bundløse Usædelighed — Alt dette maatte give Jøden Stof nok til at prise sin egen aandelige Tilstand og irettesætte eller haane Hedningerne. Paa saadanne Steder, hvor det græske Sprog herskede, og hvor Jøder og Hedninger altsaa havde et fælles Middel til at udvexle deres Tanker, kom det til en ret livlig Aandskamp; dette skete navnlig i Grækenland, Lilleasien og Ægypten.

Men, som vi have seet, manglede der Noget, for at denne Kamp kunde føres rigtig og med et for Jødedommen gunstigt Udfald. Hedningerne modtoge ofte Jøderne, endog naar de personlig ikke fortjente det, med Had eller Uvillie. Vi have ovenfor forklaret, hvori det tildels laa. Dersom den unge Kristendom havde beholdt Loven om forbudne Spiser og Abrahamspagten, vilde den have mødt en ligesaa uovervindelig Hindring for sin Udbredelse. Det Klæde med rene og urene Dyr, som Apostelen saa dale ned fra Himlen, — dette Tillæg til selve Kristi Lære — har havt en stor Indflydelse paa Verdensudviklingen, og det er derfor høist interessant at se, hvilken Modstand „Hedningernes Apostel" mødte f. Ex. hos Jakobus, Jesu Broder, der holdt strængt paa den jødiske Lov.

Da nu Jøderne følte, at de vare uheldig stillede, opgave de hyppig at føre Kampen saaledes, at de selv kunde have nogen Fordel deraf. I Stedet for at prise Jødedommen eller omtale Sandheden som jødisk, gik de en Omvei og anvendte det fromme Bedrag, at lægge hedenske Digtere eller Spaamænd Sandheden i Munden. Dette gjorde navnlig de alexandrinske Jøder med Orpheus. De foranstaltede under denne ældgamle mystiske Sangers Navn Udgivelsen af Digte, der indeholdt monotheistiske Sætninger. Da Sibyllasagnene udbredte sig fra Italien, skreve Jøderne Sibyllinske Orakler, der ligeledes indeholdt Jødedom, udmalede for Folkeslagene de ulyksalige Følger af Overtro og Vantro, af Ukjærlighed og gjensidig Forfølgelse og aabnede dem Udsigten til de skjønne Tilstande, som jødiske Profeter havde bebudet. Man har endnu saadanne jødisk-sibyllinske Digte, der i det tidligste ere skrevne paa Cleopatras, Cæsars eller Augusts Tid

Det var vel ikke meget vanskeligt i disse Digte at mærke den jødiske Tendens; men der var en anden Samling, udgivet under den gamle græske Gnomedigter Phokylides's Navn og bestaaende af 227 Vers, hvori den jødiske Sandhed var udtalt saaledes, at den kunde ansees for en græsk Vismands Ord. Dette Advarselsdigt anbefalede især Retfærdighed mod Næsten, Barmhjertighed med de Svage og Værgeløse, Sanddruhed, Maadehold og Kydskhed i Ægteskabet; trods al ængstelig Forsigtighed med at skjule Jødedommen, indeholder det dog Angreb paa Hedningernes Usædelighed.

(Forts.)

Sveriges og Norges Søfart.

Medens Udsigterne for vor Skibsfart her hjemme ikke betragtes med saa ublandet Glæde, idet man klager over, at Fragterne ere trykkede og i den sidste Tid ogsaa begynder at frygte for Dampskibenes Overlegenhed over vore Seilskibe, er vor Skibsfart dog stadig Formaalet for Svenskernes levende Interesse, idet de mere og mere tage Forbillederne herfra for at ophjælpe sin egen Skibsfart. Vi meddele nedenfor en Artikel af det svenske Aftonblad, der dog antagelig mere fortjener at bemærkes paa Grund af den Skygge, den kaster over den svenske Skibsfarts Forholde end for det Lys, hvori den stiller den norske Skibsfart. I sidstnævnte Henseende ere formentlig Opgaverne ikke ganske paalidelige, medens det kan være os nyttigt, at erfare Tilstanden i Sverige og glædeligt at se den forbedre sig. Artikelen, der findes under Bladets økonomiske Meddelelser, lyder saaledes:

Sverige, som har en Kyststrækning forholdsvis større end næsten noget andet Land, ser dog stadig i det store og paa de fleste Steder sin Søfart minke, medens Norge, med

et sammenligningsvis mindre Kystland, Aar efter Aar gaar fremad paa denne Bane og har en af sine bedste Indtægtskilder i Fragtfarten. Dette uventede Forhold har i senere Tider alt mere tiltrukket sig Opmærksomheden, især deleshed i Rigets vestre Del, hvor Sammenligningen falder stærkest i Øinene; og man har ogsaa søgt at finde Grundene dertil. Disse ere af den Art, at de ikke for ofte kunne fremholdes, indtil man vinder en fast Overbevisning om de sikreste Grundlag for Opnaaelsen af et bedre Resultat.

Fremskridtene i Norges Søfart har væsentlig beroet paa, at Fiskeribefolkningen lidt efter lidt har udvidet sin Kystfart til længere Reiser, og dette er gaaet til paa det Vis, at Fiskelagene, en Forening af ligeberettigede Mænd, har skaffet sig større Fartøier, indtil de have optraadt som Skibslag eller en Forening af Mænd, som i Fællesskab eie det Fartøi, som de seile paa, og som af sin egen Midte har taget en Høvedsmand eller Skipper. Heraf den store Fremgang. Medens Fiskeudførselen indbringer gjennemsnitsvis 8 Millioner Spd. og Trælastudførselen 7 Millioner, saa seile Nordmændene sammen i Fragt ikke mindre end vel 12 Millioner. De have 40,000 Sømænd og 6,500 Skibe, rummende 420,000 Kommercelæster. Handelsflaaden steg fra 1864 til 1866 med 100,000 Læster og i 1867 med 25,000. Da Landets egen Handel ikke kan sysselsætte denne Mængde, søge de Fragt i fremmede Havne, og førte i 1867 ikke mindre en 4,700 Ladninger mellem saadanne Havne. Den Tillid, de nyde, er i stadig Tilvæxt paa Grund af deres Paalidelighed og billige Fragter.

Den norske Sømand er i Almindelighed sindig, ædruelig, husholderisk, den svenske derimod ikke sjelden doven, drikfældig og sløsende. Hovedgrunden er, at den sidste har saa liden Udsigt til at komme paa eget Dæk og opnaa en tryg Stilling i sin Alderdom. Kapteinen har det godt og bekvemt, medens Matrosen ombord har det smudsigt og usundt, og stundom ogsaa faar klein Kost. I Norge ere alle fra Kaptein til Jungmand interesserede i Skibets Anliggender, hvorved store Udgifter og dyr Bestyrelse undgaaes, medens Søfolkenes Vilkaar ere bedre og deres Fremtid lysere. Det er paa norske Skibe ganske sædvanligt, at hver Mand har sin lille Andel i Skibet, hvorfor alle ere nidkjære, undgaa unødige Liggedage, losse og laste med Hast for atter at komme tilsøs og behøve ikke at søge sin Trøst i Uterlighedens Reder. Da Alles Øine hvile paa Fartøiets Anliggender og Bedste, kan det seile med Fordel endog under lav Fragtberegning.

Det er vor Tids fornemste Løftestang, Sammenslutningen, som formaar at udrette saadant. Om en eller flere Personer have bygget et Fartøi, saa kunne de t. Ex. bestemme, at ingen fra Skipper til Jungmand faar Hyre ombord, som ikke formaar at kjøbe sin Part i Skuden efter Maanedshyrens Størrelse. De som kunne betale hele Indsatsen eller Dele af den, maa gjøre det; de andre forpligte sig til af sin Hyre at lade en vis Del staa inde hos Rederiet som Afbetaling paa Lodderne mod Rente, som forøger dem, og alle indgaa lovlig Overenskomst om, at afstaa disse Beløb til øvrige Parteiere i Tilfælde af Rømning eller Forladen af Skibet uden skjellig Grund inden en vis bestemt Tid. Søfartsloven sikrer i alle Tilfælde Skipperen uslappet Disciplin og behørig Myndighed. Kun Vilkaarligheden lider og god Kontrol vindes derved, at alle Skibets Lodhavere, fra Rederen til Jungmanden, ved visse Hjemkomster træde sammen til Revision og Overlægning.

Endog den bohuslænske Befolkning begynder nu mere og mere at gaa i de norske Kystbeboeres Kjølvand. De smaa Fiskerskuder blive flere og større, og synes at udvikle sig til en Handelsflaade. Man har endog fulgt det norske Vis, at indrette sig økonomisk ombord. Skipperne paa de fleste Fartøier ere Lodhavere, og dette foranlediger den yderste Sparsomhed i Udrustning og Underhold.

Gøtheborgs og Bohuslæns Sø-Assurance-forening har havt stort Held med sig og virket godt. Præmien har udgjort 5 15/16 pCt., medens den i udenlandske Foreninger skulde have gaaet op til 7¾, uden at de Forsikrende da havde faaet Del i Gevinsten af Præmierne.

Ogsaa i Gøtheborg har denne Slags Rederi vundet Indpas, og idet de store Handelshuse sælge sine store Skibe og trække sig tilbage fra Rederibedriften, indkjøbes Fartøierne af mindre Kjøbmænd og Industridrivende, som forene sig ved Opkjøb af smaa Lodder. Flere Bolag findes, som har Del i 10, 12 og flere Fartøier.

Kristiania, den 1ste Juli 1869.

Udlandet. Ifølge „Köln. Zeit." har Bladet Précurseur, som udkommer i Antwerpen, i disse Dage offentliggjort to formentlige Aktstykker, i hvilke den franske Regjering udtaler sig om sin Politik, baade i det Hele og navnlig overfor Preussen. „At disse Aktstykker ere apokryfe", siger Köln. Zeit., „behøver vel neppe udtrykkelig at bemærkes, men de ere godt skrevne, og den deri udtalte Anskuelse er udviklet med Klarhed og Konsekvents". I det ene af de saakaldte Aktstykker gjøres gjældende, at Kampen i Europa føres imellem det Gamle og det Nye, imellem l'ancien régime og Revolutionen, og det betegnes som Frankriges Opgave at føre de nye Ideer igjennem. Fra 1814—1848 havde Reaktionen Magten trods Julirevolutionen; men efter 1848 er Revolutionen igjen kommen til at herske, og det i den Grad, at den maa seire. Netop derfor er det en Umulighed, at de voldsomme Rystelser, som hjemsøgte Europa fra 1791 til 1814, kunne gjentages, og Napoleon III. bruger ogsaa helt andre Vaaben; det andet Keiserdømmes europæiske Politik har bestandig været maadeholden, forsigtig, rolig og fredsindet, saaledes som den jo ogsaa maatte være efter de store Kampe i Aarhundredets Begyndelse. Det andet Keiserdømme bliver altsaa ensbetydende med den Fred, der hviler paa et ordnet og fornuftigt Herredømme af de nu almindelig antagne Principer, hvis Gjennemførelse kan finde Sted, uden at Krige blive nødvendige. „Dette er det, som vi først og fremst ville opfordre alle vore Repræsentanter i Udlandet til at have vel for Øie". Hvad Frankriges Stilling til Preussen angaar, da fortælles, at der til Berlin er afgaaet „almindelige Instruktioner", som begynde saaledes: „De politiske Lidenskaber, Skinsyge og gammelt Nag, ja endog de forældede Traditioner om en Ligevægt, der endnu kun er en historisk Kjendsgjerning, kappes om at vække Uvillie imellem Frankrige og Preussen, hvor vanskeligt det end er at finde Interesser, som virkelig og for Alvor stride imod hinanden. Det er Deres ligesaa vigtige som vanskelige Opgave at fjerne alle disse Ophidselser og at overbevise de preussiske Statsmænd om vore Beslutninger i denne Henseende. Ulykkeligvis har man i Preussen for Skik at optræde paa en bydende og skortalende Maade, som ofte gjør et forstandigt Samkvem vanskeligt. For de roligere Statsmænd kan man da beklage sig over de Ulemper, som opstaa heraf uden nogensomhelst Virkning". Efter disse Bemærkninger udvikles det, at Frankrige ønsker at leve i Fred med Tydskland, og af hvilke Grunde det nærer dette Ønske; at de preussiske Seire i 1866 med Hensyn til Tydskland kun ere en Triumf for „vor Politik" (d. e. for Revolutionen imod l'ancien régime), „fordi de uigjenkaldelig have oprettet det tydske Parlament i Berlin istedetfor Hoffet i Potsdam, og med Hensyn til Østerrig ere de en endnu betydningsfuldere Triumf, fordi dette Kaunitz's, Metternichs og Schwarzenbergs Fædreland derved tvinges til at søge sin Frelse i en fuldstændig Gjenfødelse, der netop har sin Rod i Principerne fra 1789". Frankrige har slet intet imod Tydsklands Enhed, „hvortil der rigtignok først er banet Vei", selv om den maatte tilveiebringes „med endnu andre Midler" end de hidtil anvendte. Gesandten skal med særligt Eftertryk fremhæve, at Frankrige er ganske uinteresseret i territorial Henseende, og „De kunde endogsaa aabne visse Udsigter, under hvilke vi selv vilde hjælpe til at tilfredsstille Alt, hvad Tydskland higer efter". Her er det et Hul, som siges at hidrøre fra, at der var benyttet Chifferskrift. Deretter heder det, at der i Europa kun gives en eneste „tilstrækkelig kompakt Masse" til at danne Ligevægten imod Rusland, nemlig Frankrige. „Vi ønske, at der paa det europæiske Kontinent gaves en anden fast Masse ligesom vor, der i fornødent Fald kunde danne en Krigshær og holde „Arvingen til det aldersvage Europa" itømme, naar vi ikke befinde os vel. Denne Masse kan alene være Tydskland, under Preussens Ledelse, naar Preussen blot vil forstaa Tydskland. Saaledes ere de almindelige Ideer, som man maa forsøge at skaffe Indgang, først og fremmest for de mest forstandige Politikere, med hvilke De kan komme i Forbindelse. Dersom vi søgte Krig, vilde Leiligheden dertil i Sandhed ikke have manglet os, selv efterat vi have fuldendt vore Rustninger og staa slagfærdige som ingen anden Magt i Europa. Men vi have tvertimod, navnlig i det luxemborgske Anliggende, givet uigjendrivelige Beviser paa, at det er vor faste Villie at bevare Freden. Vi ere bestemte paa at holde Fred, men vi ere ogsaa bestemte paa fremdeles at være rustede og krigsberedte, saalænge en eneste anden Magt tror at maatte indtage en bevæbnet og truende Holdning. Det er ikke os, som pludselig have overfaldet vore Naboer, ikke os, som uformodet have omstyrtet Thronen, der syntes at være de mest jernbyrdige, og antastet Staters Uafhængighed. Det tilkommer Preussen, som har overrasket Europa ved sine Angreb, efter sine Seire at give Exemplet paa Afvæbning. At følge dette Exempel vil være os en Glæde, saafremt Preussen og Rusland ville vise, at de give Afkald paa at fortsætte Voldshandlingerne i Europa. Navnlig forekommer Preussen os at være afgjort interesseret i Freden, hvorved det alene kan blive istand til at fordøie, hvad det har slugt."

Den norsk-britiske Kabel. Følgende Telegram er os velvillig meddelt:

Til det norsk-brittiske Telegrafkompagnies Direktion.

La Plata ankom paa Shivoldsvik Kl. 12 Middag med Kabelen. Heldig Tur. Alt vel. Stormende Veir inat hindrede Udlægning af Shoreend (det tykke Landtoug). Opsætter dette til bedre Veir. Jonas Collett.

En større Handel skal ifølge et andet Blad i disse Dage være afsluttet, idet Brukspatron C. G. Otterborg og Landhandler J. Christiansen i Elverum bleve enige om at dele sin i 1854 kjøbte Eiendom, Jernbruket Lethafors i Wermland med tilliggende Skove, ca. 12 □ Fjerding. Ved Delingen erholdt Christiansen som sin Del de mest fredede Skoveiendomme, hvis Tømmer drives til norsk Vasdrag, Vermundsøen og Flisen Elv; Otterborg som sin de Skove, som drives til Klarelven og Jernbruget Lethafors. Den samlede Eiendom ansloges ivaar til 55 a 60,000 Spd.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 11te—20de Juni 1869.

Mileantal 579.

			Spd.	ß.
6165 Passagerer	1487.	32.		
22 Voiturer	19.	36.		
77 levende Dyr	30.	116.		
Pakker, Extratøi etc.	339.	56.		
Posten	33.	40.		
			1910.	40.
Telegrafindtægter			26.	74.
Godstrafik:				
Strømmen	2933.	40.		
Dal, Eidsvold etc.	3812.	103.		
			6746.	23.
Summa			8683.	17.
Den tilsvarende Tid i f. A.			9868.	26.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 112,468 Spd. 84 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 104,825 — 71½ =

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 11te—20de Juni 1869.

Mileantal 554.

			Spd.	ß.
3482 Passagerer	738.	15.		
7 Voiturer	12.	90.		
43 levende Dyr	20.	2.		
Pakker, Extratøi etc.	90.	26.		
Posten	30.	=		
			891.	13.
Telegraf-Indtægter	18.	117.		
Godstrafik	1867.	52.		
			1886.	59.
Summa			2777.	72.
Den tilsvarende Tid i f. A.			3107.	=

Sidebanerne til Kongsberg og Krøderen. Det nylig sluttede Buskeruds Amtsformandskab nedsatte en Komite i Anledning af Storthingsbeslutningen angaaende de nævnte Sidebaner. Denne Komite har afgivet saadan Indstilling:

„Ifølge Amtets Beslutning af 25de d. s., er det paalagt undertegnede Komite at fremkomme med Indstilling i Anledning Amtmandens Meddelelse af s. D., Sag No. 17, Storthingets Beslutning af 11te ds. angaaende Anlæg af Sidebaner fra Hougsund til Kongsberg og Vigersund til Krøderen. Efter meddelt Udskrift fra Departementet for det Indre, lyder Storthingets Beslutning angaaende bemeldte Jernbaneanlæg saaledes:

„Regjeringen bemyndiges til ved Laan, optaget paa Statens Udbytte af dens Aktier i Drammen—Randsfjordbanen, at tilveiebringe de fornødne Midler til Anlæg af Sidelinier fra Hougsund til Kongsberg og fra Vigersund til Krøderen eller til Paabegyndelse af samme, i det væsentlige overensstemmende med de af Jernbanedirektøren opgjorte Planer og tilsammen beregnet at koste 509,000 Spd. I Laanesummen maa regnes til Afdrag, hvad der i Byggeperioden indkommer af de af Kommuner og Private tegnede Bidrag til Sidelinierne.

Laanet bliver at optage billigst muligt og at forrente og tilbagebetale af Statens aarlige Udbytte af dens Andel i Drammen—Randsfjordbanen og af Udbyttet for dens Forskud for Kommunens Bidrag til samme Bane.

For det endelige Udlæg til Sidelinierne indtræder Staten som Aktieeier i den samlede Bane fra den Tid, Sidelinierne aabnes for almindelig Færdsel. Forsaavidt Laan ikke kan tilveiebringes i indeværende Budgettermin, bliver den Staten tilkommende Andel i Udbyttet at henlægge til et Fond til fremtidig Bygning af Sidelinierne."

Det vil erfares af denne Beslutning, at ihvorvel der ikke er bestemt, at der skal optages noget direkte Statslaan til disse Baners Bygning — saaledes som var foreslaaet — er dog denne for Buskeruds Amt og Drammens By lige vigtige og betydningsfulde Sags Realisation derved sikret. I Betragtning af denne Sagens nærværende Stilling, nærer man det Haab, at Regjeringen vil finde Midler til, i en forholdsvis kort Fremtid at efterkomme den Bemyndigelse, som er den givet til at optage et Laan til Fuldførelse af Sidebaner til Kongsberg og Krøderen. Efter den Beregning af Driftsbestyrerne over Drammen—Randsfjordbanens Udbytte for første Driftsaar, som er Komiteen tilstillet, viser det sig, at man allerede i første Driftsaar paaregner et Overskud af henved 23,000 Spd., der altsaa aabner Adgang til at erholde et Laan paa Statens Andel, tilstrækkeligt stort til med Kraft at kunne paabegynde Sagen. Lægger man Mærke til, at dette er Banens første Driftsaar, medens endnu alt er nyt og uprøvet, og førend saavel Land som By har kunnet indrette sig paa at drage fuld Nytte af Banen, har man al Grund til at haabe, at Forholdet meget vil forandres i en snar Fremtid, og Komiteen kan derfor ikke Andet end tro, at Regjeringen vil kunne finde Midler til Beslutningens Realisation.

Komiteen finder for sit Vedkommende ikke at burde paapege nogen af de Udveie, som man kan tænke sig maatte kunne anvendes, for at kunne faa de fornødne Midler til saa snart som muligt at paabegynde de besluttede Sidebaner, og tror man, at saadant vilde være mindre passende ligeoverfor Regjeringen, fra hvem Initiativet maa komme. Men dels paa Grund af herskende Arbeidsløshed i nogle Distrikter og dels paa Grund af den store Fordel, der ligger i, at Distrikterne komme til at nyde godt af Jernbanerne saa snart som muligt, er det naturligvis af stor Vigtighed, at Arbeiderne fremmes med al den Kraft, som efter Omstændighederne er mulig, og tror man derfor, at det var hensigtsmæssigt, om Amtmanden paa Amtets Vegne indgik til Regjeringen med Forespørgsel om, hvorvidt og i hvilken Udstrækning Regjeringen i den nærmeste Fremtid ser sig istand til at efterkomme den af Storthinget meddelte Bemyndigelse til at optage Laan til Paabegyndelse af Drammen-Randsfjordbanens Sidebaner til Kongsberg og Krøderen. — Forsaavidt, at Regjeringens Svar skulde udkræve det, bør muligens Amtsformandskabet nærmere tage under Overveielse, om man formaar paa en eller anden Maade at bidrage til Foretagendets Fremme, muligens i Forening med Drammens og Kongsbergs Kommuner. Da imidlertid et Aar og mere kan gaa tabt paa denne Maade, inden næste Amtsformandskabs Sammentræde, tror man, paa Grund af Sagens store Betydning for Amtsdistriktet, at det vilde være hensigtsmæssigt, om Amtmanden bemyndigedes til, forsaavidt han anser det nødvendigt, at sammenkalde et overordentligt Amtsformandskab til Jernbanesagens fornyede Behandling; thi tillader Komiteen sig at foreslaa Amtsformandskabet at fatte saadan

Beslutning:

1. Amtmanden anmodes om at indhente Regjeringens Udtalelse om, hvad den ser sig istand til at foretage efter den Bemyndigelse, som er den given ifølge Storthingets Beslutning, af 16de Juni dette Aar, til at optage et Laan paa Statens Udbytte af dens Aktier i Drammen-Randsfjordbanen til Anlæg af Sidelinier fra Hougsund til Kongsberg og fra Vigersund til Krøderen, eller til Paabegyndelse af samme.
2. Forsaavidt Amtmanden, efter at have modtaget Regjeringens Meddelelse, maatte finde det fornødent, bemyndiges han til, i Henhold til Formandskabslovens § 54, at sammenkalde et overordentligt Amtsformandskab til Sagens videre Behandling."

Denne Indstilling blev, ifølge „Dr. Bl.", behandlet den 29de f. M. og efter Debat bifaldt mod 4 Stemme, som stemte for et Forslag, der gik ud paa, at Regjeringens Meddelelse først skulde forelægges næste ordentlige Amtsformandskabsmøde.

En fræk Tyv. Buskeruds Amtst. beretter, at en Tyv Nat til den 15de f. M. har havt den Dristighed fra selve Distriktsfængslet i Hougsund at bortstjæle Anstaltens hele Forraad af Fedevarer, Smør, Ost, Talg, røget Lax, Skinker m. m.

Forbrugsforening. (Sml. Amtstd.) Tistedalens Arbeidere har, som bekjendt, allerede før oprettet en Sygekasse, en Sangforening samt skaffet sig et Bibliothek. Nu holde de paa at organisere en Forbrugsforening med et Arbeidersamfund, til hvilket Maal paa et i Søndags afholdt Møde en Komite, bestaaende af DHrr. Ingeniør Størmer, Sagmester Jens Jensen m. Fl. valgtes. Vi ønske Sagen al Fremgang.

Brand i Fredrikshald. (Sml. Amtstd.) Nat til Søndag mellem Kl. 3 og 4 løsnedes to Brandskud, og det viste sig, at en Ildsøile slog op af Taget i Bockrams Lysestøberi. Man blev strax Herre over Ilden. Aarsagen til dens Opkomst er ikke bekjendt. Hr. Bockram, der bor tilleie, havde Intet assureret.

Til Folkehøiskolen i Nordheimssund i Hardanger, der skal begynde 1ste Oktober, skal der ifølge Korrespondence til „Bergens Tid.", allerede nu have meldt sig saa mange Lære-gutter, at der er Haab om, at den vil komme istand. Jakob Sandven har for meget billig Leie til Skoleværelse bortleiet en meget rummelig, lys Sal i sit Vaaningshus, ogsaa flere af Beboerne omkring Skolestedet have vist sin Interesse for Sagen ved at tilbyde Logier paa meget rimelige Betingelser. Det skal være Lærernes Hensigt at virke til sine Elevers Uddannelse ikke alene ved Foredrag og Undervisning paa Skolen, men ogsaa ved Samtale og Omgang udenfor samme. Vikør er, heder det i Brevet, en Bygd, som i de sidste Aar har gjort store Fremskridt i Udvikling; men kanske hidtil Maalstrævet har været det fornemste. Af denne Skole love vi os, at den vil bringe Bygdens Fremskridt paa en mere aandig Vei, og saaledes hilse vi den med godt Haab velkommen.

Ruinerne af Stenviksholm. Efter hvad der er meddelt „Tr. Adr." agter Direktionen for den derværende Filialafdeling af Selskabet for Norske Fortidsmindesmærkers Bevaring at

foranstalte en Udflugt for Foreningens Medlemmer til Ruinerne af Stenviksholms Slot i Aasen. Uagtet Borgen i Tidens Løb er bleven adskilligt medtagen, ved at der er ført Sten derfra til Munkholmen og Kristiansstens Mure, er der dog endnu saa betydelige Dele tilbage, at de kunne give et godt Begreb om Verkets oprindelige Form. Foreningen agter derfor ogsaa at foretage nærmere Undersøgelse af Ruinerne, saasnart Midlerne tillade det, ligesom den har gjort Skridt for at sikre dem mod yderligere Ødelæggelse.

Haakjerringsfiske. (Mgbl.) En Skøiteskipper Ole Grytten, egentlig hjemme i Wefring, men fordetmeste opholdende sig i Kinn, har i to Aar været i Finmarken, ja lige under Spitsbergen, for at fiske Haakjerring. I Aar rustede han sig imidlertid efter flere Undersøgelser til denne Bedrift ved den bergenske Kyst, og ud ved Batalden. Der laa han med prægtigt Fiskeveir og loddede den hele Dag, men fandt kun en jevn nedadgaaende Sølebund, hvor Haakjerringen ikke staar. Den næste Dag gik han noget sydover, og tænkte sig imod Bueland, hvor Rygtet havde sagt ham, at den passende Dybde omtrent 150 Favne og Sand- eller Stenbund skulde findes. Imidlertid havde en Mand, som han havde ombord, ogsaa hørt Tale om en saadan Dybde omtrent 4 Mil vest af Kinnoen, og han besluttede sig til under Seiladsen at gjøre nogle Lodskud. Det lykkedes. Han lod derfor Dreggen gaa og efter Fortøining Posen med Lokkemaden, en Slags stivnet Tran, løbe ned, og Kl. 12 Midnat Snorene (4 i Tallet til 5 Mand) falde. Fisket begyndte strax og omtrent Kl. 11½ Formiddag havde han 15 — femten — Tønder Lever. Den sidste Haakjerring maatte alle 5 Mand med tre Takkel og Jernlænke om dens Midte heise paa, og de fik den med Nød og Neppe paa Dækket. Den indeholdt vel 2 Tønder Lever. Men i samme Øieblik gik Fartøiet i Drift med Nordenstormen, og han gik nu til Kinn, blandt Andet for at faa stærkere Redskaber. Ved Finmarken naaede han sjelden 1 Tønde Lever i en Fisk, og nu havde han i de faa Timer havt Anledning til at gjøre en saa stor Fangst. Derhos var det mærkeligt for ham at træffe Haakjerringen saa nær Land.

Hvad er det, som mangler her, spørges der i et Brev, som vi have havt Anledning til at se, og hvor denne mærkelige Fangst beskrives. Brevskriveren besvarer selv Spørgsmaalet saaledes: her mangler Veiledning om Bund og Dybde. Mandens bedste Fiskelod gaar tabt, blot for at søge, og her er atter et Vidnesbyrd om, at vi have saa at sige lige i Hænderne, hvad man søger 100 Mile herfra. At Fisken maa findes i større Antal, slutter Brevskriveren af flere Grunde: dens Fedme og Størrelse, at dens Mave fandtes vel fyldt med Lange, Brosme, Lyr, ja Hvalspæk m. m., endelig at Fiskeren havde indtil 3 Haakjerringer paa en Gang paa de 4 Snører eller Kroge.

Hvad der tiltrænges, er saaledes et Kart over Trakten, der gav Oplysning om Dybden og Bundens Beskaffenhed: det antages, at Strækningen fra Stat til Bueland især maatte være egnet for dette Fiske. Der spørges saaledes, om der kan være Haab om iaar at faa Oplodningsdampbaaden til at foretage en omend kun overfladisk Oplodning.

John Eriksons sidste Triumf. En svensk Brevskriver til Aftonbl. fortæller om et nyt Exempel paa sin Landsmands overlegne Snille, Tillid og Berømmelse. Den spanske Regjering, som indsaa, at Opreret paa Kuba ikke kunde standses uden ved Bevogtning af Øens lange og med Sandbanker opfyldte Kyst, indbød amerikanske Værksbestyrere til at gjøre Anbud paa 30 grundtgaaende Dampkanonbaade, skikkede for Kystbevogtning, og som alle skulde være færdige 8 Maaneder efter Kontraktens Afslutning. Da de ikke skulde have med andre end private amerikanske Dampbaade, hvori nemlig Frivillige og Krigsammunition overføres til Oprørerne, at gjøre, behøvedes ikke Panserbeklædning. — Tusinder af amerikanske Skibsbygmestere indkom med Anbud, ledsagede af Tegninger, Modeller og Beskrivelser. Kaptein John Erikson gjorde ogsaa Anbud, men bare med disse Ord: „Jag förbinder mig att inom fastställd tid levera alle trettio fartygen i enlighet med faststäldt program, men med förbehåll att jag får konstruera dem såsom jag finner för godt och utan att deröfver nu yttra mig."

Dette var Alt, ingen Tegninger, ingen Beskrivelser. Nogle Dage bagefter fik Erikson det Hverv at bygge alle 30 Kanonbaadene — kanske den største Bestilling, som nogensinde er gjort. 400,000 Dollars i Guld betaltes strax. Men nu blev der Arbeide! Sagen var ikke greid paa Grund af det ueftergivelige Vilkaar, at Baadene ikke maatte stikke mere end 5 Fod dybt — hvilket hidtil var et uhørt ringe Dybtgaaende. Den 66 Aar gamle Mand stillede sig ved Arbeidsbordet, og Brevskriveren forsikrer, at han stod der uafbrudt i 32 Dage. Men da var ogsaa ikke blot Fartøislinierne færdige, men desuden alle Arbeidstegningerne og en stor Del af Arbeidet allerede i Gang i Værkstederne. Den 3die Mai blev Kontrakten underskrevet, og i næste Uge gaar allerede den første Baad af Stabelen. Et hurtigere Ingeniørarbeide har troligvis aldrig været udført.

Som bekjendt har Erikson i den sidste Tid — dog som man ser ikke udelukkende — været beskjæftigt med sin føromtalte Solkraftsmaskine. Brevskriveren fortæller til Slutning, at Erikson havde meddelt ham, at han gjennem sine Instrumenter var bleven fuldt forvisset om, at Solens dynamiske Kraft nu ikke er saa stor som forleden Vinter, og at Solstraalernes Varme ere flere Grader mindre end under den strengeste Kulde i sidstleden Januar Maaned.

Kapridningen paa Arvalla Hede i Sverige er foregaaet under Tilstrømning af 10,000 Mennesker, uagtet bare 4 havde meldt sig til Kapridtet. Først red Husarofficerer paa Tjenesteheste, og en Stund efter prøvedes Bondehestene. Det hele gik heldig af og Seiervinderen i første Ridt, Løitn. Hedenstjerna, fik en Extrabelønning, bestaaende af en Ridepisk med Guldknap.

Om Mordet paa de svenske Missionærer i Afrika er nu kommet nærmere Efteretning. De dræbte ere Kjellberg og Elfblad, som sammen med den føromtalte engelske Familie (Powell) og flere havde draget til Distriktet Tika. Som det synes er det det medførte Gods, som har fristet Tikafolkets Rovgjerrighed til Angreb og Mord. Alle, med Undtagelse af en engelsk Tjener, ligetil Powells lille Søn bleve gjennemborede med Kastespyd. Denne Tildragelse har vakt megen Sorg hos de Indfødte, hvor Missionærerne havde virket.

Kronprinsesse Lovisas Formæling. Ifølge Aftonbladet have Stockholms Borgerrepræsentanter besluttet, at der under Formælingshøitidelighederne skal gives et større Bal paa Børssalen, der i dette Øiemed skal repareres og oppudses. Der er allerede udseet Værter til Festen, og disse have havt deres første Sammenkomst for at træffe Aftale om de fornødne Arrangements.

Blandinger.

Regning uden Vært. (Af „Dølen"). Chefen for Jægerkorpset skal have bestilt et Skab til hver Mand ved Korpset, men da Skabene vare færdige og skulde betales, saa erindrede man først, at der skulde Approbation til — noget, man efter Antecedentier haabede vilde gaa som varmt Brød, især da Summen kun androg til den Bagatel af 8—900 Spd. Armedepartementet sagde imidlertid Nei, og hvem skal saa betale? — Kaserneværten (Ditten) vil heller ikke bide paa, Snedkeren vil have sine Penge aa saa! ja „det er fatalt".

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 1ste Juli.

Indklarerede Fartøier den 30te Juni.

Skib	Kapt.	fra	med
Friheden	Andersen	Randers	Kornvarer.
Kristines Haab	Boss	Bornholm	do.
Ellekilde	Sørensen	Odense	Byg.
Den gode Hensigt	Olsen	England	Kul.
Apollo	Borgersen	Charlestown	do.
Bethel	Jacobsen	Kønigsberg	Korn.
Life-Brigade	Shedin	Newcastle	Kul.

Udexpederede Fartøier den 30te Juni.

Skib	Kapt.	til	med
Fremad	Henrichsen	Hartlepool	Trælast.
Familiens Haab	Abrahamsen	Sarpsborg	Stykgods.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt paa Østlandet og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er NVlig laber med tørt Veir østenfor Næsset, Taage i Skudesnæs og Regn i Bodø. Temperaturen er østenfor Næsset over Normalstand. Udsigterne ere fremdeles til godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 1ste Juli:

I Hotel Scandinavi: Gjersøe & Frue fra Tønsberg, Brunsgaard fra Moss, Kirschbaum fra Wien, Holm fra Kløften, Elger Esq. og Ranson fra London, Finnis og Lake fra Dover, Turley fra Schlesien, Sorenskriver Alsing & Frue fra Eidsvold, Holmsen & Frue fra Kregstad, Fru Kjøsterud, Fuglesang og Juell fra Drammen, A. D. Hald fra Arendal, Ritmester Hjorth fra Edsberg.

Bekjendtgjørelser.

Kontorist & Huslærer.

En ung Mand, dimitteret med „Meget duelig (2,02)" fra et af vore Stiftsseminarier, ønsker sig ansat enten hos en Embedsmand, Bestillingsmand eller Handelsmand. Gode Vidnesbyrd kan præsteres. Exped. anviser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Fredag den 2den Juli (Kl. 7—12)

Sidste St.-Hans-Fest.

Kl. 7—8 musicerer **Kristiania Hornsextet i Haven,** Kl. 8—10 Forestilling i Theatret.

Næstsidste Optræden af Skøiteballetten i Forening med **Kjøbenhavns Folketheaters Personale.**

1. **Altfor smuk,** Lystspil med Sang i 1 Akt.
2. **Skøitedans.**
3. **Bryllup i Udsigt,** Farce i 1 Akt.
4. **Skøitedans.**

Kl. 10¼—11¾ **Concert i Festsalen af Kristiania Hornsextet.**

I Haven orientalske Lamper, Fyrværkeri.

Entré til Haven 6 ß. Til Festsalen 6 ß.

De, der løse Billet til Theatret, betale intet til Haven.

Th. Herrmann, Direktør.

Universitetets Myntsamling har i Aarets 2det Kvartal modtaget følgende Gaver:

Fra Hr. Søløitnant Egeberg: 5 Sølvmynter (1 japansk forgyldt Dobbelt-Ichaba, 1 engelsk-kinesisk Sølvmynt, 1 hollandsk-ostindisk, 1 tyrkisk, 1 peruansk), 2 Tinmynter fra Bangkok (Siam) og 7 Broncemynter, hvoraf 2 antik-romerske, 2 antik-græske.
- „ Kristiania lærde Skole: 1 Guldmynt, 1 do. i Brudstykker, 93 Sølvmynter, 311 Kobbermynter, 1 Glaskasse, 14 Pengesedler og 2 Myntstempler.
- „ Skolediscipel Johan Jansen: 1 Kobbermynt fra Marokko.
- „ Hr. Handelsfuldm. C. A. Petersen: 1 norsk Sølvmynt af Kristian V fra 1685 og 1 svensk do. af Karl XIII (fra 1814).
- „ Centralkomiteen for Norges Deltagelse i Verdensudstillingen i Paris 1867: 1 Sølvmedaille til Minde om det norske Bondehus ved Pariserudstillingen 1867.
- „ Vetenskapsakademien i Stockholm: Sølvmedaille til Minde om Professor Mosander i Stockholm.
- „ Hr. Arkitektelev Hjalmar Welhaven: 1 tyrkisk Kobbermynt.
- „ Hr. Apotheker Ahlstrøm i Stockholm: 109 Stykker mest skandinaviske Smaamynter (Sølv), fornemmelig fra de to sidste Aarhundreder.

For disse Gaver frembringes herved Universitetets forbindtligste Tak.

Kristiania den 30te Juni 1869.

L. C. M. Aubert.

Den norske Skov-Assuranceforening.

De Herrer, der have indmeldt Skove i den paatænkte norske Skov-Assuranceforening, saavelsom andre Skoveiere, der interessere sig for, at Foreningen skal komme istand, indbydes til et Møde paa Kristiania Børs Fredag den 2den Juli Kl. 5 Efterm.

Forsikrings-Actie-Selskabet

SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer.

Prospekter udleveres gratis.

B. C. Antonisen,

Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Bøger.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa

alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold

af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske

med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved

Jens Janson Moe,

Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel-** og **Smaasei,** bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

2.

Aldrig var en Stilling klarere og mere bestemt end den i Aaret 1660. Aldrig var Veien saa tydelig angivet for et godt Hoved som da.

England var kvit Cromwell. Under Republiken var Storbritaniens Overmagt skabt, man havde ved Hjælp af Tredive-aarskrigen holdt Tyskland i Schak, ved Hjælp af Fronden*) ydmyget Frankrige, ved Hjælp af Hertugen af Braganza svækket Spanien. Cromwell havde tæmmet Mazarin, i Traktaterne satte Englands Protektor sit Navn over Kongen af Frankriges, man havde paalagt Generalstaterne Pengebøder paa otte Millioner, tugtet Algier og Tunis, erobret Jamaica, gjort Lissabon spagfærdig, man havde taget Portugal paa Englands Slæbetoug, man havde gjort Farvandet mellem Gibraltar og Candia rent for Sørøvere, man havde grundlagt Overherredømmet tilsøs paa to Maader, under Form af Seier og under Form af Handel; den 10de August 1653 blev Seierherren i treogtredive Slag, den gamle Admiral, der selv gav sig Navn, Hæder og Værdighed af „Sømandens Farfader", den berømte Martin Happertz Tromp, der havde beseiret den spanske Flaade, i Bund og Grund slagen af den engelske; man havde forjaget den spanske Sømagt fra Atlanterhavet, den hollandske fra det stille Ocean, den venetianske fra Middelhavet, og i Kraft af Navigationsakten taget alle Kyststrækninger i Besiddelse; gjennem Havet eiede man Verden, det hollandske Flag paa Søen hilsede ydmygt det engelske; Frankrige gjorde i Ambassadøren Mancinis Person Knæfald for Oliver Cromwell. Samme Oliver Cromwell legede med Calais og Dunkirch som med to Fjederbolde paa et Boldtræ, man havde bragt Fastlandet til at skjælve, dikteret Fred og erklæret Krig, ladet

*) Fronden, et mægtigt Oppositionsparti under Ludvig XIV's Mindreaarighed. Overs. Anm.

Første Bog.

Det Henrundnes evige Tilstedeværelse; Menneskene afspeile Mennesket.

I. Lord Clancharlie.

1.

Baron Linnoeus Clancharlie, Cromwells Samtidige, var En af de faa Pairer af England, som havde hyldet Republiken. Denne Hylding kunde ret og slet forklares deraf, at Republiken for Øieblikket var den Seirende. Det var jo helt naturlig, at Lord Clancharlie blev Republiken tro saa længe den havde Magten. Men da Revolutionen var sluttet og den parlamentariske Regjering var falden, blev Lord Clancharlie den Samme. Det havde været en let Sag for den høibaarne Patricier atter at indtræde i det nydannede Pairskammer, thi de Angrende modtages altid vel af gjenindsatte Monarker, og Carl II var en god Fyrste mod dem, som atter sluttede sig til ham; men Lord Clancharlie havde aldrig lært at indse, hvad man skylder Omstændighederne. Medens Nationen raabte Hurra for Kongen, som atter havde taget England i Besiddelse, medens Kongedømmet gjenindførtes under Hymner og Seiersjubel, i den Tid, da det Henrundne blev Fremtid og da Fremtiden blev det Henrundne, vedblev denne Lord at være gjenstridig. Han havde vendt disse Glædesfester Ryggen, han var gaaet i frivillig Landflygtighed, han havde kunnet været Pair, men han foretrak at være Hjemløs;

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billig Fabrikpris. G. L. Helmsdorff.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Ingeniør Harald Frølich

(Jernbanetorvet 5)
anbefaler af egne Fabrikata:

Mousserende Drikke
fra Mineralvandfabrikken.
(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkaraffer
fra Kristiania Sifonfabrik,
og

7/8" **Berg-Patroner**
fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.
Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**
15. Kongensgade 15.

Monumenter, Kors og Plader

leveres til meget billige Priser efter Bestilling af **Peter Seest,**
Dronningens Gade 34.

Speil. Speil.

Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.
Balchens Speillager
ved Torvet.
Indgang gjennem min Udstyrshandel.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.
Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

Protokoller

og alle Sorter **Regnskabsbøger, Skrivpapir, Postpapir** samt øvrige **Kontorrekvisita** haves paa Lager i godt Udvalg til meget billige Priser hos
H. Clausens Enke,
Jernbanetorvet.

For Herrer.

Fine **Uldtrøier, Underbenklæder, Uldsokke, Buxesæler & Natskjorter,** à 54 & 60 ß pr. Stk., m. m. hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker & Gummigaloger i alle No. samt **Paraplulier, Olielærred & Presenninger** til billig Pris hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Bomuldslærreder, Bommesi, Twill, Busserul- & Blaatøier samt **Værkener** til Fabrikpris hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Fine **Dreiler** til Duge, Servietter og Haandklæder hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Havre.

Et Parti udmærket god Havre sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

Christiania Skjortefabrik
&
Lager af Undertøi for Herrer

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glas arer.
Øgestenius Kjos.

De bekjendte

Favorit-Symaskiner for Skræddere sælges **alene** hos
Peter J. Petersen.
Skippergaden 31.

Familie-Maskiner af Wheeler, Wilson og Haandmaskiner af allerbedste Sorter sælges hos
Peter J. Petersen.
Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende.
Ærbødigst
Peter J. Petersen.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Rugfjerdemel og Rugklid

anbefales af O. H. S. Fegth,
Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.
O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos
O. H. S. Fegth.

Slibestene

hos O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos
O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Tilleie.

For en Bundtmager, Modehandlerinde eller **lignende Forretning.**
Den af Bager E. Berg benyttede Butik i Store Vognmandsgade No. 13 er tilleie fra Høsten. **J. H. Bøe.**

Tilkjøbs forlanges.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

og saa havde Aarene gaaet. Han var graanet i denne Troskab mod den døde Republik. Noget af den Løierlighed, som naturligen hæfter ved slige Barnagtigheder, klæbede ogsaa ved ham. Han havde slaaet sig til Ro i Schweitz. Han boede i et Slags Uglerede ved Bredden af Genfersøen; han havde valgt sit Opholdssted i den mørkeste og mest afsidesliggende Vraa mellem Chillon, Bonivards*) Fængsel, og Vevey, Ludlows Grav. De alvorlige Alper, Skumringens, Aandehvirvlningernes og Uveirsskyernes Hjem, omgav ham; her levede han i det triste Mørke, som Bjergene skaber. Det var sjeldent, at en Vandrer mødte ham. Denne Mand var landflygtig fra sin Hjemstavn, man kunde næsten sige fra sin Tid. I deres Øine, der levede med i Verden og vare inde i Tidsforholdene, var al Modstand mod Omstændighederne i dette Øieblik utilgivelig. England var lykkeligt. Kongemagtens Gjenindførelse er en Forsoning mellem Ægtefolk. Fyrste og Folk ophøre at leve skilte fra Bord og Seng. Storbritanien straalede af Lykke. At have en Konge er jo allerede i og for sig en prægtig Ting, og nu havde man en fortryllende Konge. Carl II var en elskværdig, munter Herre, en stadselig Konge og Europas største Monark næst Ludvig XIV, han var Gentleman og Kavaler; Carl II beundredes af sine Undersaatter; han havde ført Krig med Hannover, hvorfor vidste sikkert nok han selv, men ingen Anden; han havde solgt Dunkirchen til Frankrige, et politisk Mesterstykke; de demokratiske Pairer, om hvilke Chamberlayne siger: „Den ulykkalige Republik smittede med sit stinkende Aandedrag Flere af den høiere Adel", havde været forstandige nok til at rette sig efter Omstændighederne, at følge med sin Tid og at gjenindtage sit Sæde i Pairskammeret.

*) Bonivard, Prior for St. Victorklosteret i Genf, tog i Begyndelsen af det sextende Aarhundrede virksom Del i Genfs Frihedskamp mod Hertugen af Savoyen og blev af denne paa Grund heraf holdt i haardt Fængsel i Chillon. Overs. Anm.

De behøvede til den Ende blot at aflægge Troskabsed til Kongen. Naar man tænkte paa alle disse Kjendsgjerninger, paa denne vakre Regjering, paa denne prægtige Konge, disse høibaarne Prindser, der af Guds Naade atter igjen vare skjænkede til Folkets Kjærlighed, naar man saa, at Mænd af Betydning, som Monk*) og senere Jefferies, sluttede sig til Thronen, at de efter Fortjeneste bleve belønnede med ærefulde Udmærkelser og rige Embeder for sin Troskab og Nidkjærhed, fremdeles at Lord Clancharlie ikke kunde være uvidende om, at det alene beroede paa ham selv at indtage en høi og fremragende Plads ved Siden af disse Mænd, at England, takket være sin Konge, var blomstrende og rigt, at London straalede i Fester og Ridderspil, at alle Mennesker vare velstaaende og henrykte, at Hoffet var glimrende, muntert og pragtfuldt, — om man da hændelsesvis, fjernt fra al denne Glands, i en mørk Egn opdagede denne Gubbe, sandsynligvis ved Gravens Rand, klædt i samme Dragt som Folket, bleg, tankefuld og ludende, naar man saa ham staa paa Stranden, neppe følende Stormen og Kulden, med stivt Blik, de hvide Haar flagrende i Nattevinden, ensom, grundende, saa havde man ondt for at holde sig fra at le.

Et Slags Skyggeportræt af en Daare.

Ved Tanken om, hvad Lord Clancharlie var og hvad han kunde være, lo Nogle høit, Andre harmedes. Man kan jo nok forstaa, at praktiske Folk maatte stødes over en saadan fræk Tilbageholdenhed. Dog maa det mærkes som formildende Omstændigheder, at Clancharlie aldrig havde været noget Geni, deri var hele Verden enig.

*) Monk, som bekjendt skotsk General og Admiral under Cromwell. Overs. Anm.

Dagbladet.

No. 150. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 2den Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnes og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hvorunder Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Ulfo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (omvordt kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 30te Juni. Kongen har i Eftermiddag modtaget Gortschakoff, som afreiser imorgen.

Madrid, 30te Juni. I Katalonien hersker vedvarende Gjæring. Alle Ministre, med Undtagelse af Prim og Topete, som af Kortes have faaet Tillidsvotum, have indgivet sin Dimission. Det nye Kabinet vil blive dannet efter Budgettets Behandling.

Stockholm, 30te Juni. Forbudet mod Indførsel af levende Kreaturer er ophævet. Indførselen tillades kun betingelsesvis, naar Sælgeren ikke har havt Kreaturene i sin Besiddelse i 4 Maaneder.

Madrid, 1ste Juli. Ministerkrisen er forbi. Alle Ministre blive staaende.

Brest, 1ste Juli. Kommunikationen paa den fransk-transatlantiske Kabel er afbrudt.

Bør vore Folkehøiskoler opdrage sine Elever til Skandinaver?

Under Diskussionen om Folkehøiskolesagens Betydning ytrede Hr. Kandidat O. Arvesen, en af Lærerne ved Folkehøiskolen paa Sagatun: „Naar det kunde ske ud som disse Skoler (Folkehøiskolerne) opdroge Skandinaver, var det hans fuldstændige Mening, at saa ogsaa burde være. Vi fortælle Eleverne om de forskjellige Retninger af Skandinavisme og lader dem selv dømme; først og fremst vilde imidlertid den stadige Omtalen af, hvad der var fælles for de tre Folk, af sig selv gjøre dem til Skandinaver. En saadan Skole kunde ogsaa tænkes at gaa i en særlig norsk Retning; imidlertid kunde gjerne Enhver for sig spinde de Traade, hvoraf igjen den Traad, som hidtil havde gaaet igjennem vore Fester, var tvundet alvorlig tyk. Det var da visselig vanskelig for en saadan Skole at gjøre Norskheden saa stor, at de bragte det til at hade de andre Lande, thi ved en historisk Undervisning kunde man vanskelig undgaa at se Sammenhængen i Historien, og vaa en tør systematisk Propaganda for Norsk-Norskheden fik man aldrig Bondegutterne til gaa ind i 8 Maaneder." — Vi ville hertil tillade os at bemærke, at vi ingenlunde kunne anse det for en god Frugt af Folkehøiskolerne, om de opdrage sine Disciple til „Skandinaver", ialfald i den Forstand, man er vant til at tage Ordet. Vi indse ikke Nødvendigheden af en Propaganda hverken i den ene eller anden Retning. Vi tro, at man først og fremst bør søge at opdrage vore norske Bondegutter til Nordmænd. Vi ere ikke saa heldige at kunne sige om Norge, hvad Svensken Lektor Rundbäck siger for Sveriges Vedkommende: at her intet udenlandsk Tryk er, som tvinger os til at samle vor nationale Kraft og værne om det egentlige norske Element. Tvertimod er virkelig det norske Element saa lidet udviklet i en bestemt norsk Retning, at det nok kan trænges, at den nationale Kraft samler sig og værner om det. Vi indse ikke, at dette behøver at gaa saa vidt, at vi derved bringes til at „hade" vore Stamforvandte. Paa de danske Folkehøiskoler gjøres der upaatvivlelig kraftig Propaganda for Danskheden ligeoverfor Tysken. Og dog er det danske Element vistnok langt stærkere og mere udviklet end det norske. Naar de norske Folkehøiskoler med Upartiskhed gjør sine Disciple bekjendt med de nordiske Rigers Historie og siden overlader dem „selv at dømme", tro vi de have gjort sin Pligt, men at søge at indprente de Lærdomme, som vore saakaldte „Skandinaver" bekjende, vilde efter vor Formening være til Upligt, idet de vilde bringe Begreberne om, hvad Nordmænd først og fremst skylder Fædrenelandet, i Vilderede. Naar Hr. Arvesen mener, at store Bondegutter i 8 Maaneder umuligt vilde gaa ind paa en Propaganda — rigtignok en „tør og systematisk" — for Norskheden, saa synes det utroligere, at de i samme Tid skulde gaa ind paa noget for dem saa fremmed som Skandinavismen, hvilket alligevel Hr. A. tror vil blive Tilfældet. Det vilde virkelig være et Under, om udannede Bondegutter i 8 Maaneder skulde kunne klare en Sag, som saa mangfoldige dannede, ja lærde Mænd i vort Land efter mange Aars Studium endnu ikke er paa det Rene med.

Hvis vi skulde tro Hr. Arvesen paa hans Ord, vilde vi for Eftertiden nødes til at betragte de norske Folkehøiskoler med mistænkelige Blik, medens vi hidtil have i dem seet kraftige Støtter for vor Nationalitet. Vi ville ogsaa i Længden tvivle paa, at Lærerne ved de andre Folkehøiskoler dele Hr. Arvesens Anskuelser i dette Stykke.

Kristiania, den 2den Juli 1869.

Det turde nu hænde, at Stemningen i Anledning af Jernbanesagens Udfald er bleven roligere og at man er bleven mere modtagelig for de Grunde, som her gjorde Udslaget. Med al Agtelse for de Mænd, der med ubestrideligt Talent og med stor Varme forsvarede Jernbaneanlæggene i videste Omfang, kunne vi dog ikke give dem Ret, og endnu mindre finde den Optræden i nogen Maade begrundet, hvormed man udenfor Thinget har søgt at ramme dem, som have virket for Sagens Udsættelse hvad Trondhjemsbanen angaar.

Thi man bør huske, hvorledes Sagen i Virkeligheden stod. Tronderne var det fremforalt om Røraasbanen at gjøre, og det i den Grad, at de fra deres Standpunkt vistnok med en god Del Beføielse heller foretrak ingen Bane end Baneanlægget over Kvikne. Og med Hensyn til Valget mellem disse Linier stod Sagen saaledes, at det vel er mere end den blotte Sandsynlighed for, at Kvikkelinien i Thinget havde faaet Stemmeflerhed for sig, saafremt man havde kunnet slaa sig til Ro med de stedfundne Undersøgelser af Linierne og optaget dem til alternativ Votering. Det er saaledes intet urimeligere end at dadle dem, der have holdt Spørgsmaalet om Banens Retning aaben i den Hensigt blandt andre, at faa Sagen bedre oplyst og klaret til næste Thing i 1871, og hvorved Trønderne endnu kunne have Haab om at faa sine Interesser fremmede. Men selv om Røraasbanen med Formodning kunde have paaregnet Stemmeflerhed, hvis den var kommen til Votering, saa vilde Trønderne visselig være de sidste til at undervurdere den Betydning, som de af Løitnant Brandt med Flere paapegede militære Hensyn kræve. Vi skulle iøvrigt ikke nu gjenoptage Diskussionen om denne Sag. Vi ville kun søge at bidrage, hvad der staar i vor Magt til at fremme et Anliggende, der har saa stor Betydning for vort Land, som et hurtigt og billigt Forbindelsesmiddel mellem vidt fjernede Steder, og navnlig saadanne, hvis Opkomst kun venter paa en letvindt og udyr Transport af Varer fra det ene til det andet.

Det er af denne Grund vi idag ville henlede Opmærksomheden paa en ny Opfindelse inden Jernbaneteknikens Omraade, som synes at have en stor Fremtid for sig, og som for et Bergland som vort visselig kan blive en Sag af høieste Interesse. Dagbladet gjengav for nogle Maaneder siden efter en engelsk Brevskriver til Göteb. H. och S.-Tidn. en Beskrivelse over en ny Slags billig, og for Berglande særdeles skikket Jernbane, der var prøvet med stort Held i England. Vor Notits om denne Opfindelse blev imidlertid, saavidt vides, dengang kun lidet bemærket. Nu indeholder et af de sidste Numere af samme Blad en ledende Artikel om Sagen, og vi skulle af de der meddelte Oplysninger anføre følgende.

„Jernbanen, som Engelskmændene kalder Wire Tramway, ligner egentlig en Telegraflinie, idet en saakaldt „endeløs" Jerntraad, ophængt paa stærke Træstolper med visse Mellemrum, træder istedetfor Skinner og deres kostbare Underlag. Lokomotiverne have den Særegenhed, at de staa stille ved Banens Endepunkter, medens det er selve Jernveien, med de paa den anbragte Vogne, som bevæge sig. Opfindelsen skal oprindelig være svensk. — „Stolpejernveien kan og bør," siger nævnte Tidende, „anvendes overalt, hvor en Jernvei paa Grund af Terrænets Beskaffenhed skulde blive for dyr og hvor Trafiken ikke kræver hurtige, regelmæssige, paa Klokkeslettet afgaaende Banetog, men hvor der kun spørges om en Forbinderse, som muliggjør Transport af tunge Varer f. Ex. Sten, Malm osv. over Berg og Dal med ringe Bekostning. Opfindelsen kan saaledes blive vore Bergslag til største Gavn. Den er ligesom gjort for dem."

Den Stolpejernvei, som i nogen Tid har været i stadig Drift ved nogle store Stenbrud i Leicestershire, er vistnok kun en halv svensk Mil lang, men den viser dog tilstrækkelig, at Opfindelsen kan bruges for Veilængder af flere Mile. Stolperne staa gjennemsnitlig 150 Fod fra hverandre, men kunne ogsaa opstilles mere gjissent, og paa et Sted er paa Grund af Landslagets Beskaffenhed Afstanden mellem dem 600 Fod. Den Hastighed, hvormed Varerne fremskaffes, er en svensk Mil i Timen, og deres Vægt udgjør omtrent 1000 Tons om Dagen. Banen kan ogsaa bruges til Passagerbefordring, og ifølge Daily News have nogle af Englands dygtigste Ingeniører nylig drøftet Muligheden af at anlægge en Stolpejernvei mellem Dover og Calais.

Bladet oplyser endvidere, at ifølge engelske Aviser ere slige Jernveie allerede under Bygning i Frankrige og Italien, ja endog i Spanien, ligesom ogsaa Underhandlinger ere i Gang mellem den tyrkiske Regjering og engelske Ingeniører.

„I England," heder det sluttelig, „er Anlægsomkostningerne for en Stolpejernvei med Lokomotiver og Lastvogne 250 £ pr. engelsk Mil, naar Fordringen indskrænker sig til Færdsel af 50 Tons om Dagen i Vogne, som rumme et halvt Centner hver, men 1500 £ pr. Mil,*) naar det gjælder „double rope lines" og en Trafik af 1000 Tons pr. Dag i Vogne, som rumme 6 Centner hver. I Sverige (og Norge) bør Anlægsomkostningerne kunne blive mindre. Vi vove at forudsige, at det ikke skal vare mange Aar, inden disse Forbindelsesmidler skulle blive almindelige i visse Dele af vort Land. Der fordres kun, at man skjænker Opfindelsen sin Opmærksomhed, for at dens Nytte ogsaa skal blive indseet."

Skulle ikke ogsaa vi Nordmænd have en særlig Opfordring til at give Agt paa denne Opfindelse og søge at nyttiggjøre den for vort Land? Vi henstille til Regjering og øvrige Vedkommende snarest muligt at lade de fornødne Undersøgelser anstille om Hensigtsmæssigheden af at anlægge slige Baner. Vi have Bjerge nok, som lægge Hindringer i Veien for almindelige Lokomotivbaner; vi have Træstolper nok til at anlægge Stolpejernveie med, og vi have en saa liden Trafik, at Anlægsomkostningerne bør gjøres billigst mulige. For Malmtransporten fra Røros til Trondhjem forekommer det os idetmindste, at Sagen har en saa stor Interesse, at den fortjener den nøiagtigste Overveielse.

*) I England gaar Anlægsomkostningerne ofte op til 50,000 £ pr. engelsk Mil og f. Ex. for Greenwich og enkelte Londonerlinier lige til respektive 812,000 £ og 1 Mill. £ pr. Mil. I Tyskland anslaaes ifølge E. Glaser Anlægsomkostningerne gjennemsnitlig til over 400,000 Rdlr., i Belgien til 500,000 og i Frankrig til 800,000 fr. Gjennemsnitsudgifterne for Jernveien fra Grundset til Støren var i det kgl. Forslag (smalsporet Jernvei) sat til omtr. 94,000 Sp.

Dagbl. Red.

Udlandet. Den 24de Juni, Aarsdagen for Slaget ved Solferino, talte Keiser Napoleon i Chalons. Alle de Soldater, som havde deltaget i det italienske Felttog, gik med deres Officerer i Spidsen hen til Keiserens Kvarter, hvor de præsenteredes for ham af Marschal Bazaine, som i den Anledning ytrede nogle Ord. Keiseren svarede: „Soldater! det glæder mig meget at se, at I ikke have glemt den store Sag, for hvilken vi kjæmpede for ti Aar siden. Bevar altid i Eders Hjerte Erindringen om Eders Fædres Kampe og om de Kampe, i hvilke I have deltaget; thi vor Krigshistorie er den fremskridende Civilisations Historie. I ville paa den Maade bevare den militære Aand; det er de ædle Lidenskabers Seir over de lave Lidenskaber, Troskab imod Fanen, opofrende Hengivenhed for Fædrelandet. Bliv ved som forhen, og I ville altid være den store Nations værdige Sønner". Keiseren underholdt sig derpaa med flere gamle Soldater og hørte med sædvanlig Velvillie paa dem. Den Modtagelse, som han fandt hos Tropperne, synes denne Gang at have været varmere end nogensinde. Ikke engang den Jubel, hvormed Keiseren hilstes af Indvaanere i Paris, da han under Urolighederne kjørte Fod for Fod gjennem Gaderne, skal kunne maale sig med Soldaternes Begeistring. Keiseren indbød hyppig Officererne hos sig, og i disse Sammenkomster viste det sig, „at de ikke blot saa op til ham som deres Suveræn, men som til en Lærer og Mester." Keiseren, siger Peuple, „kan forlange Alt af Officererne, og de ville endda tro at de staa i hans Gjæld." De store Manøvrer, der under Marschal Bazaines Kommando udførtes for Keiseren og den keiserlige Prinds, skildres som militære Mesterværker. Man antager almindelig, at Bazaine vil komme til at indtage en meget fremragende Plads under et Felttog, idet Keiseren ønsker at give ham Opreisning for, at han maatte tie til alle de Bagvaskelser, hvoraf han forfulgtes paa Grund af sin Virksomhed i Mexiko.

Der har under Keiser Napoleons Ophold i Leiren ved Chalons fundet en eiendommelig Episode Sted. Nogle preussiske Officerer besøgte Leiren civilklædte, hvilket vistnok strider imod god militær Skik, og viste en yopdragen Adfærd, idet de høirøstet gjorde uforskammede Bemærkninger. Paa Grund af denne Opførsel viste Marschal Niel dem ud af Leiren. Patrie beretter herom Følgende: Tre preussiske Officerer, som vare tagne ind i et Hotel, overværede den Manøvre, der i Tirsdags holdtes for Keiseren. De vare civilklædte, bare ingen Dekorationer, havde taget Plads i en Vogn og tildrog sig Opmærksomhed ved Bemærkninger, der mildest talt kunde synes ilde anbragte ved denne Leilighed. Efter Manøvren skal Krigsministeren ved en Gendarmofficer, der ledsagedes af to Gendarmer, have anmodet dem om at forlade Leiren i Løbet af en Time, hvad disse Officerer da ogsaa, om end meget nødig, gjorde. Den ene af dem er ansat til Tjeneste hos Kong Vilhelm personlig.

Der har været en Skriftvexel imellem Keiser Napoleon og Præsident Schneider, fordi Baron Jérôme David har faaet Æreslegionens Storkors samtidig med, at han atter udnævntes til Vicepræsident. David hører til det Parti, som i Pressen har sit Organ i Pays, hvor den gamle og den unge Cassagnac ere Ordførere, altsaa til Keiserdømmets mest ubetingede Tilhængere, „Mamelukkerne", som Modstanderne ofte kalde det. Dets parlamentariske Benævnelse er „Arkadierne" efter Navnet paa den Gade, hvor dets Forsamlingssted laa. Dette Parti fortjener i en Henseende stor Anerkjendelse, nemlig fordi det aldeles ærlig og uforbeholdent vedkjender sig sine Meninger og Anskuelser, saa at Ingen kan nære fjerneste Tvivl om, hvad det fører i sit Skjold. Arkadierne søge ikke, som Reaktionen næsten allevegne gjør, at bedaare den offentlige Mening ved at snakke den efter Munden, ved at forsikre høit og helligt, at de nære den inderligste Hengivenhed og Agtelse for alt det, som de i deres Hjerte afsky, eller ved at kokettere med de Radikale for at komme de

Liberale tillivs. Til alle slige Kneb kjende Arkadierne ikke det Mindste; de udtale sig ved alle Leiligheder for en fuldstændig Absolutisme eller rettere Napoleonisme, Keiseren alene skal gjøre Alt, og Alt, hvad han foretager sig, er vel gjort, undtagen naar han indlader sig paa liberale Indrømmelser, da de isaafald blive mere keiserligsindede end Keiseren selv. Efter Urolighederne i Paris har Arkadiernes Organ „Pays" taget Ordet for en stærk Reaktion, baade hvad Personer og Forhold angaar, og der blev gjort store Anstrengelser for, at Jérôme David skulde udnævnes til Præsident i det lovgivende Korps istedetfor Schneider, hvis Maadehold vakte Bekymringer hos dem, efterat Oppositionen i Kammeret var blevet stærkere og foroget med radikale Elementer af den hensynsløseste Beskaffenhed. Arkadierne satte nu vel ikke deres Fordring igjennem, men den store Udmærkelse, som blev Baron David til Del, var et Plaster paa Saaret, hvorover Mange tog Forargelse. Man sagde desuden, at den hele Strid om Præsidentskabet var ørkesløs; thi Schneider er svagelig og lider navnlig hyppig af en Halssygdom, som gjør det umuligt for ham at lede Forhandlingerne, og David vil derfor i Virkeligheden blive det lovgivende Korpses Præsident. Af alt det her Anførte forklares det, at Schneider har følt sig krænket og indgivet sin Dimission; men han tog den atter tilbage paa Grund af en Erklæring fra Keiseren. Det praktiske Udbytte af denne Tildragelse er en ny Forsikring af Keiseren om, at han ingenlunde, som Arkadierne ønske, vil slaa ind paa en reaktionær Politik, men nu som før bestræbe sig for at tilveiebringe en Forsoning imellem oprigtig frie Institutioner og en stærk Regjeringsmagt.

Kong Vilhelms sidste Throntaler ere ikke gaaede ubemærkede hen i Paris, skjønt den franske Presse for Dieblikket, ligesom det en Tidlang har været Tilfældet, kun flygtig beskjæftiger sig med de ydre Anliggender. Corr. Havas anfører flere af de Steder, hvori der er Tale om at befæste og udvide Baandet imellem Nord- og Sydtyskland, uden at der i fjerneste Henseende antydes, at der gives Traktater, som modsætte sig, at bemeldte Baand bliver altfor inderligt. „Disse mere eller mindre direkte, men visselig snildt fremsatte Forsikringer om den tyske Enhed," skriver det officiøse Organ, „maatte nødvendigvis, som man let kan forstaa, gjøre Indtryk paa Pangermanisternes Nerver. Der er derfor intet Forbausende i, at Kongens Ord hilstes med det Bifald, hvorom der tales i Telegrammerne; men vi ville dog ikke opgive Troen paa, at Kabinettet i Berlin vil indse, at det gjør klogest i at holde sig indenfor Traktaternes Bogstav og respektere Europas Ønsker."

Den nylig afdøde Grev Goltz opnaaede kun en Alder af 52 Aar og havde været Gesant i Paris siden 1863. Han stod i særdeles høi Gunst hos Kong Vilhelm, Dronningen og hele det preussiske Hof; deraf forklares det, at der ikke blev udnævnt en ny Gesant i Paris, medens han endnu levede, uagtet han var ude af Stand til at beklæde sin Post og ikke havde mindste Udsigt til at komme sig. Grev Goltz døde af Kræft i Tungen.

Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring afholdt den 30te Juni sin aarlige Generalforsamling. Antikvar N. Nicolaysen, Bestyrelsens Formand, oplæste følgende Aarsberetning for 1868:

„Den i de to foregaaende Aarsberetninger omhandlede Reparation af Utstens Klosterkirkes Ruin er endelig ifjor udført med en Bekostning af 117 Spd. 52 ß.

Under Tilsyn af Direktionens Formand blev i forrige Aars Sommer i Grans Præstegjeld paa Hadeland udgravet 20 tildels store Gravhauger og 2 Stenkredse, og efterat Jernbanedirektionen paa derom skeet Henvendelse havde givet Tilladelse til at foretage Udgravning af Mariekirkens Levninger paa Sørengen i Oslo, saaledes at Stroget efter Arbeidets Slutning igjen blev planeret, udførtes denne Udgravning fra 29de September til 9de December med en Udgift af 385 Spd. 106 ß. Alle ved disse Udgravninger fremkomne Antikviteter af Interesse ere indlemmede i Universitetets Oldsamling; af de paa sidstnævnte Sted fundne Sager overdroges et Skelet og endel Kranier til Universitetets anatomiske Museum, nogle Kanonkugler af Sten eller Jern til det af Artilleribrigaden paabegyndte Vaabenmuseum og 30 Mynter eller Brakteater af Sølv til Universitetets Myntsamling. De sidste vare for det meste norske og fra Middelalderen, paa den nær, som tilhørte Kristian IV.s Tid. Direktionen havde haabet, at den iaar skulde kunnet give Selskabets Medlemmer Tegninger af de paa Sørengen trufne Ruiner, men da de med nærværende Aarsberetning følgende Afbildninger m. v. ere blevne flere end sædvanligt, har Direktionen sig nødsaget til, dels paa Grund af den derved forøgede Udgift, dels for ikke at ophølde Aarsberetningens Udgivelse, at lade de nævnte Tegninger med ledsagende Beskrivelse først medfølge næste Aarsberetning.

Foruden de ovennævnte Oldsager er ved Direktionens Mellemkomst erhvervet for Universitetets Samling en Stenøx fra Berger i Jevnaker Præstegjeld; et Gravfund fra yngre Jernalder fra Nordre Ottestad i Stange Præstegjeld, 3 Portræter fra 17de Aarhundrede, hidtil opbevarede i Hemnes Kirke i Nordland, og en Bænk eller saakaldte Brudestol, med Udskjæring af en Beltespænding, fra Valle i Sætersdalen. Endvidere er for Bergens Museum erhvervet 3 Træstykker med Runeindskrifter, forefundne i den nedtagne Aardals Kirke i Sogn, forskjellige Sager fra den forrige Kirke paa Ostensø i Hardanger, en kirkelig Kobberkjedel fra Stordøen i Søndhordland og en Runesten fra Mangers Kirke paa Nordhordland. Direktionen har derhos henvendt sig til vedkommende Sogneprest med Anmodning om at erhverve for nysnævnte Museum en forgyldt Krucifix, som fremkom ved Nedtagelsen af Vatne Kirke paa Søndmøre ifjor, ligesom Sognepræsten i Lærdal er bedet om at indsende til samme Museum et Røgelsekar og en malet Antependiumstavle, som forefindes i den gamle Kirke paa Haug i Lærdal.

Tallet af Foreningens Tegninger er i det forløbne Aar foreget med 25. Heraf bleve 11 Blade erhvervede af Arkitekt C. Christie, hvoraf 1 Blad fremstiller de ved Udgravningen paa Sørengen fremkomne Murlevninger, 1 Romedals Kirke paa Hedemarken, 3 Aurlands Kirke og 1 Kvamsø Kirke, begge i Sogn, 1 en Stenbygning paa Stedje i Søndfjord og 4 Erkebiskopsgaarden (nu Artillerigaarden) i Trondhjem; 13 Blade med Rids dels af Kapitæler m. m. og dels af en Sølvkalk i Stavangers Domkirke ere skjænkede til Foreningen af Arkitekt F. von der Lippe, og et Rids af nogle Helleristninger i Tune Præstegjeld i Smaalenene af Student A. Lorange. Desuden er erhvervet flere Fotografier af enkelte mindre Sager, som opbevares dels i Arendals dels i Bergens Museum, og af 3 i sidstnævnte Museum indlemmede Portaler af de forrige Stavekirker paa Stedje og i Aardal i Sogn. Foreningens Samling af Tegninger indbefatter saaledes nu 436 Blade, hvoraf 198 i Træsnit eller Lithografi have medfulgt de til forskjellige Tider udgivne Aarsberetninger. Desforuden forefindes hos Arkitekterne Christie og Thrap-Meyer en hel Del Udkast, optagne paa deres af Foreningen bekostede Reiser, men som de endnu ikke have kunnet afse Tid til at udføre i fuldstændige Tegninger.

Hr. Oskar Montelius i Stockholm har haft den Godhed at oversende Foreningen 50 Exemplarer af den Plade af hans Værk „Från Jernåldern", som fremstiller de i Norge fundne Guldbrakteater.

Den i forrige Aarsberetning gjengivne Forestilling angaaende Kongshallen paa Bergenhus har gjennem alle Instantser nydt varm Modtagelse, og endelig har Storthinget efter Regjeringens Forslag enstemmig bevilget 2500 Spd. til et nyt Tag for Bygningen, samt et mindre Beløb for at tilveiebringe et andet Kornmagasin for Fæstningen. Saaledes kan Foreningen glæde sig over, at den ved sine Bestræbelser endelig har opnaaet, at denne mærkelige Bygning for Fremtiden vil befries for at benyttes paa den forrige upassende Maade. Det næste Skridt bliver at faa Bygningen fuldstændig undersøgt og en Rekonstruktionsplan deraf udarbeidet. I denne Anledning har Direktionen henvendt sig til Ingeniørbrigaden med Anmodning om, naar Kornbeholdningen er flyttet, at maatte blive underrettet derom, for at de nævnte Undersøgelser kunne paabegyndes. I Forbindelse med denne Anmodning har Direktionen gjentaget sit i 1864 udtalte Ønske om, at Taarnet paa Bergenhus ved den forestaaende Fornyelse af dets Tagværk, hvortil det sidst forsamlede Storthing har bevilget det foreslaaede Beløb, maatte faa en saadan Tagbedækning, som det oprindelig havde, saaledes at det igjen kan fremtræde med sit rette Tidspræg. Fra først af opført i spidsbuet Stil ved Midten af det 13de Aarhundrede, kan Bygningen sees nogen Tid efter Reformationen at være bleven udvidet, forhøiet og ombygget med Anvendelse af en Blanding af middelaldersk Stil og Renaissancestil og paa flere Steder navnlig om Vinduerne med Benyttelse af Buestykker og Hoveder fra en anden meget ældre Bygning i rundbuet romansk Stil, høist sandsynlig den i 1531 nedrevne store Kristkirke. Forresten frembyder Taarnet et Exempel paa, hvor vanskeligt det er at faa berigtiget en vildfarende historisk Opfatning, som engang har sat sig fast. Som bekjendt gaar Bygningen i Bergen endnu almindelig under Navnet Valkendorfs Taarn, og det er heller ikke nogen sjelden Mening, at der ovenpaa dette Taarn i sin Tid var lagt Kanoner, og at det navnlig var derfra Valkendorf i 1558 truede med at skyde Bryggen i Brand, hvis de opsætsige Tydskere ei gave Kjøb. Alt dette er dog urigtigt og først indkommet fornemmelig ved Sagens og Foss's Bergens Beskrivelse, som blev trykt 1824. Ingen af de ældre Skrifter og Beretninger ved Noget om, at Valkendorf har foretaget det mindste ved Taarnet, hvorimod de tydeligt nok fortælle, at Bygningen fik sin nuværende Hovedform af Valkendorfs Eftermand, Lensherren Erik Rosenkrants, hvad desuden Enhver endnu kan læse sig til paa Façaden, hvor man ser udhugget Rosenkrantses og hans Hustrus Navnetræk og Vaabener samt Aarstallet 1565, da Bygningen blev fuldført. Taarnet var saaledes ikke engang til i sin nuværende Form, da Valkendorf i 1559 forlod Bergen, og hvad dets Kanoner angaar, saa har de samtidige Skrifter ikke et Ord derom, hvorimod de udtrykkelig sige, at de Kanoner, som skulde bruges ved den ovennævnte Leilighed, havde sin Plads paa det dengang sædvanlige Sted, nemlig paa den tildels endnu levnede Mur omkring Kongsgaarden. Skjønt de Skrifter, som ovenfor sigtes til, forlængst ere trykte, og deres Indhold for denne Sags Vedkommende oftere har været fremholdt, fortjener det dog ved nærværende Leilighed at gjentages, især da den ovennævnte vildfarende Mening med Hensyn til Kanonernes Plads endog undertiden er bleven benyttet som Støtte for den Paastand, at Taarnets Bedækning oprindelig ligesom nu var flad, skjønt det modsatte kan bevises blandt andet ved gamle Tegninger og Regnskaber.

Efter velvilligt Tilbud fra Veibestyrer, Kapt. E. Moestue, har Direktionen anmodet ham om at lade den fra forrige Aarhundrede hidrørende Træstok med tilhørende Tavle, som staar paa den bekjendte Sinklairs Grav ved Vik i Gudbrandsdal, ombytte med en Stenstøtte med passende Indskrift, saaledes at Udgiften derved overtages af Foreningen, forsaavidt den ei kan afholdes af Veifondet.

Da der efter Indkjøbet af det i forrige Aarsberetning omtalte Jordstykke ved Haugesund endnu manglede en mindre Del for at sikre sig hele den Tomt, hvorpaa den forlængst nedbrudte Gare Kirke stod i Nærheden af Harald Haarsagres Grav, er nylig ogsaa denne Del erhvervet for Selskabet ved velvillig Bistand af Hr. Byfoged Nielsen mod en Kjøbesum af 50 Spd., men da flere Borgere i Haugesund efter Hr. Nielsens Opfordring ogsaa ved nærværende Leilighed, ligesom tilforn, have ydet Bidrag, tilsammen 22 Spd., bliver saaledes Foreningens Udgift ved Erhvervelsen af den hele Tomt indskrænket til 28 Spd. Paa denne Tomt er det Hensigten i 1872 at opreise et Mindesmærke til Erindring om, at tusinde Aar da ville være forløbne, siden Norges Rige blev stiftet. I denne Anledning er der fra endel Borgere i Haugesund udgaaet en Indbydelse, hvortil Direktionen har sluttet sig.

Efter Direktionens Anmodning har Hr. Skolebestyrer J. Ross i Bergen velvillig lovet i indeværende Sommer at foretage en antikvarisk Undersøgelse af Egnen omkring Eidsvaag, nær Bergen, navnlig med Hensyn til de Levninger fra Stenalderen, som der oftere ere trufne. Ligeledes er Filialafdelingens Direktion anmodet om at lade foretage Udgravning af flere Stenkredse paa forskjellige Steder i Stod Prestegjeld i Nordre Trondhjems Amt, samt, da det er bestemt, at ny Kirke for Sagshaug Sogn skal opføres, at søge erhvervet for Videnskabsselskabet i Trondhjem et Par Antikviteter af Interesse, som forefindes i den gamle Kirke, og ved Leilighed at faa undersøgt en mærkelig Indskrift, som engang var i Kirken.

Siden forrige Aarsberetning afgaves, er Tallet af Foreningens Medlemmer igjen bleven noget foreget.

Hans Majestæt Kongen har naadigst behaget at forhøie sit aarlige Bidrag til Foreningen fra 25 til 35 Spd.

Det sidst forsamlede Storthing har ogsaa for den kommende Budgettermin bevilget aarlig til Selskabet 800 Spd., hvoraf 300 Spd. til Reiser og antikvariske Undersøgelser.

Som Regnskabet viser, var Foreningens Kassebeholdning ved Udgangen af 1868 328 Spd. 81 ß, der indestod i Kristiania Kreditkasse.

Efterat D'Hrr. Justitiarius C. Arntzen og Bureauchef H. Holm i en lang Række af Aar, den første siden Selskabets Stiftelse, den anden siden 1850, havde vist Foreningen den Tjeneste at fungere som Revisorer, ytrede de ifjor et Ønske om for Fremtiden at fritages for dette Hverv. Paa Grund heraf henvendte Direktionen sig til Hr. Adjunkt Dørum med Anmodning om mod et passende Honorar midlertidig at overtage Revisionen. I denne Anledning udbedes Generalforsamlingens Samtykke til, at Forenings-Lovenes § 3 undergaar en saadan Forandring, at der for Fremtiden kun bliver en Revisor, som antages af Direktionen. Ved Revisionen af Regnskaberne for 1868 er gjort en Udsættelse af 31 ß, som ved en Skrivfeil formeget beregnet, hvilket bliver til Observation ved næste Regnskab.

Regnskabet for 1868 viser en samlet Indtægt af 1351. 27.,

nemlig:

Kassebeholdn. for 1867	480. 51.	
Hs. Maj. Kongens Bidrag	25. „	
Indbetalte Kontingenter og Restancer . . .	835. 36.	
Indvundne Renter . .	10. 60.	
		1351. 27.

Udgifterne vare:

1. Anvisning til Filialafdelingen . . .	170. 75.	
2. Sekretærens Løn .	40 „	
3. For erhvervede Tegninger	94. „	
4. Reparation af Utstens Klosterruiner .	117. 52.	
5. For Transport m. v. af en Runesten i Gimsø	8. 72.	
6. Til Udgravning af Gravhauger paa Gjete ved Levanger . .	25. „	
7. For Borttagelse af en Runesten i Mangers Kirke	3. „	
8. For Trykning, Lithografering og Indbinding	413. 54.	
9. Porto, Fragt, Inkassation, Avertissementer m. m. . .	67. 26.	
10. Kassererens Tilkommende	84. 27.	
	1022. 66.	
Kassebeholdning d. 31te December 1868 . .	328. 81.	
		1351. 27.

Den af Generalforsamlingen forlangte Bemyndigelse for Bestyrelsen til Forandring af Lovenes § 3 angaaende Revisionen, blev enstemmig og uden Debat meddelt.

Bestyrelsen, der bestod af N. Nicolaysen, O. Rygh, S. Bugge, H. Huitfeldt og Chr. Christie, gjenvalgtes enstemmig af Generalforsamlingen.

Universitetet. Ved den under 1ste d. M. tilendebragte juridiske Embedsexamen blev der tilkjendt K. A. Angell, P. C. N. Grønvold, H. M. F. Fyhn, J. B. Borchgrevinch, A. C. Huitfeldt, J. C. P. Brandt, H. C. Dedekam og J. Bacher Karakteren Laudabilis, samt H. A. Sommerfeldt, C. G. A. Dahl, O. A. Over-Rein, M. A. Skagen, C. N. Ravn, A. Christensen, J. C. Schydtz, J. H. Breder, A. G. Kaltenborn og D. C. Jæger Haud illaudabilis.

Universitetets zoologiske Samling er for Eftertiden, ifølge Bekjendtgjørelse fra Professor Esmark, aaben ogsaa hver Søndag fra Kl. 12—2. Desuden er Samlingen som hidtil aaben hver Mandag og Fredag fra Kl. 12—2.

I det paatænkte Skogforsikringsselskab holdes Møde paa Børsen idag Kl. 5.

Rask Beslutning. (Aftbl.) Ved Dampskibet „Oslos" Afreise igaar Morges kom en Student lidt for sent; Dampskibet var allerede lagt fra Bryggen. Hurtig kastede han sin Reisepose ombord og sig selv i Vandet, og fra Dampskibet maatte man selvfølgelig se til at faa ham ombord, hvilket lykkedes ved et udkastet Toug.

Med Dampskibet „Oder" afgik idag over Hull 50 Emigranter til Amerika.

Ildløs. Kl. 8½ igaar Aftes var Ildløs i Kjøbmand Aasoldsens Kontor i Freys Gaard ved Torvet. Ilden var opkommen blandt endel Rullegardiner og amerikansk Vorduq, som henstod i Krogen mellem en Reol og Panelvæggen mod Butikken, og havde den forplantet sig opover langs disse og ødelagt endel i Reolen oplagte Varer. Med en Straale fra Vandledningen blev den inden et Kvarters Tid slukket.

Tømmerkakserne. (Korresp. fra Kristiania til Drammens Blad). I disse Dage gjæstes atter vor By af ca. 1000 Fremmede, der dog ikke alene ere komne for at nyde, men ogsaa for at yde; det er Østerdølen og Solungen, der nu kommer ned for at opgjøre ældre Tømmerkontrakter og indgaa nye. Endnu er ingen Handel af Betydenhed sluttet, idet Priserne endnu ikke ere satte. De første Dage under Opholdet ofres gjerne til at studere Forholdene. Trælasthandlerne gjør sig Umage med at komme efter, hvilken Grad af Trang Sælgeren er i, og denne paa sin Side sparer sig heller ingen Møie for at komme efter, hvorledes Udsigterne stille sig for Kjøberne. Ligesom Kjøberne have sine Samlinger for at komme overens om, hvilke Priser der bør bydes, saaledes mangler der heller ikke paa Aftale og Diskussioner Sælgerne imellem, om hvad der bør forlanges; men da der gjerne indfinde sig flere Sælgere end Kjøbere, trække ialmindelighed Sælgerne det korteste Straa. Der har dog i den senere Tid indtraadt den Forbedring for Sælgernes Vedkommende, at St. Hansterminen ikke længere er den eneste Salgstid for Trælast, idet de driftige Trælastexportører ved sine Mærkere lade opkjøbe betydelige Kvanta Tømmer, hvorved de Skoveiere, der ikke have trængt Forskud til Fremdrift af Lasten, ligesom har faaet Overtag paa Kjøberen, der da heller ikke gives Anledning til de mange og forskjellige Udsættelser om Lastens Godhed, Indeliggen etc. etc. Herved afskjæres mangen Tvist, og hvorved alene Bonden, som den i Regelen svageste Part, vil have den største Fordel. Skoveiernes faste Tilholdssted under St. Hansterminen, er fremdeles Hotel de Skandinavie. Her har de i de sidste 10 a 15 Aar været vante til at træffe sammen, baade for at muntre sig og gjøre Forretninger. Aftenen bliver gjerne ofret til politiske Diskourser og iaar mangle de ikke Stof. For et par Aftener siden blev der i en Forsamling af Oplændinger opkastet det Spørgsmaal: Hvilken Vægt der kunde tillægges de inden Hovedstaden tilsynekomne Opinionsytringer? Spørgsmaalet vakte en livlig Stemning. En mente, at da Hovedstaden indeslutter saa megen Oplysning og Intelligents i sig, maatte de herfra udgaaede Opinionsytringer tillægges en afgjørende Vægt. Men denne Mening blev paa det skarpeste imødegaaet, idet man anførte, at det umuligt kunde være det oplyste og intelligente Publikum, der havde fremkaldt de afmægtige Forsøg paa at danne Opinion ianledning Stemmeretssagen, Sagen om aarlige Storthing og nu sidst om Jern-

banesagen. Man antog, at den hele Staahei kun vare lidenskabelige Udbrud, der i ungdommeligt Overmod kom tilsyne, uden at hvile paa nogen forud gjennemtænkt Grundvold. Man kunde ialfald ikke forklare sig de forskjellige Opinionsytringer for og imod J. Sverdrup paa nogen anden Maade, thi man troede, at den modne og besindige Hovedstadsborger, hvadenten han vilde lade sin Hyldest eller sin Misnøie komme tilsyne, han da havde valgt en anden Form for at tilkjendegive sin Velvillie eller sit Mishag, og saa man i den Omstændighed, at den samme Mand, i et Tidsrum af nogle faa Uger, havde været Gjenstand for den største Jubel og den bitreste Misnøie, et Bevis for, at hvad man har kaldet Opinion, var en kunstlet og ophylet Meningsytring af unge uerfarne Mænd, der endnu har lang Tid frem til sin politiske Modningstid. Der blev ogsaa anført, at Skriget om Mangel paa Kapital ikke var saa begrundet som man havde villet paastaa. Thi de for vore smaa Forhold store Summer, der i alle Bankafdelinger sees at være indsatte paa Folio, og de mange store Beløb, som vore andre Pengeinstituter sidde inde med, viser, at der skorter mere paa Tillid end paa Kapital. Jernbanernes store Nytte benægtedes ikke; men saalænge der ikke var absolut Trang tilstede for Optagelsen af Statslaan, fandt man Nytten herved meget tvivlsom og troede Landets Tarv bedst beskyttet ved det Resultat, hvortil Storthinget var kommet. Det uforstandige i, snart at ville gjøre J. Sverdrup til en Halvgud, snart til Nationens største Syndebuk, uagtet der ved hans Side havde staaet Mænd, hvortil man nærede den største Tillid, var noget man ikke havde godt for at fatte.

I det samme Møde blev der talt om Nøden og Elendigheden paa Eidsskogen, der, efter Ytringerne at dømme, maa være over al Beskrivelse sørgelig. Fattigkassen er tom; der gives intet Arbeide og intet Korn eller Mel. Betlere strømme ud over Landet i snesevis, og kan man paa enhver af de til Hovedstaden stødende Veie træffe Betlere, der opgive Eidsskogen som sin Hjemstavn. Præsten skal være opfordret til at træffe Forføininger; men skal endnu intet være gjort.

Taarnskibet „Mjølner" er nu, efterat mange Penge ere tilsatte for at faa den af Grunden og dens Togt rimeligvis for denne Gang maa betragtes som endt ved Kragerøskjæret, kommen tilbage til Horten, hvor Forhør over Føreren, Kapt. Burchardt, og Lodsen sandsynligvis snarest vil blive optaget. Som af „Vestmar" nedenfor vil erfares, er allerede Søforklaring afgivet om Ulykken. „Vestmar" for 30te f. M. skriver angaaende dette samt om Fartøiets Afglidning af Skjæret saaledes:

„Igaar omtrent Kl. 11 Formiddag kom Monitoren „Mjølner" af Grunden. Allerede Kl. 7 igaar Morges gik den et Stykke, omtrent et Par Fod, men standsede atter. Efter nogle Timers Forløb, da Gierne atter vare blevne hivede stramme og havde staaet spendte en Stund, tog den for Alvor Fart og gik i et Chok helt af Skjæret. Saavidt vides er den allerede begyndt at indtage den udlastede Ballast, Kulbeholdningen og Ammunitionen — formodentlig for at gaa til Horten og blive efterseet.

I Mandags blev en Søforklaring eller foreløbig Undersøgelse angaaende Uheldet optagen. Indholdet heraf kjende vi ikke nøiagtig, men efter Forlydende skal Lodsen have forklaret, at han paa Anledning fra Chefen vel erklærede, at der var Passage i det søndre Løb af Kragerøsundet for Skibe, men at han ikke ansaa det tilraadeligt at gaa med Monitoren der, da dens Bredde, dens mindre lette Styring, de krappe Svingninger og de mange Rofarkoster og Baade, som laa iveien, gjorde Gjennemgangen vanskelig og farefuld. Chefen skal have forklaret, at have forstaaet Lodsen som om Faren eller Ulempen ene foraarsagedes ved de til Hinder liggende Baade og Rofarkoster, hvorfor han under Gjennemgangen gik op i Taarnet og vinkede de Roende tilside. De tvende afhørte Vidner, Styrmanden og en af Monitorens Mandskab, havde ikke nøiagtig hørt Samtalen mellem Chefen og Lodsen, og tvende af Monitorens Officerer, der vare tilkaldte ved Søforklaringen, skulle have vægret sig ved at afgive Forklaring. De ved denne Undersøgelse fremkomne Oplysninger synes, at dømme efter det foreløbige Kjendskab, vi have til samme, ikke meget udtømmende; men formodentlig er Undersøgelsen heller ikke dermed afsluttet. Imidlertid er det en glædelig Begivenhed, at „Mjølner", hvori Staten har en Kapital af ca. halvfjerde Hundrede Tusinde Spd. og Marinen et af sine bedste Skibe, atter er kommen flot og er, saavidt vides, sluppen taalelig uskadt fra denne farefulde Historie.

Mjølner, Viken og Vidar afgik, ifølge Telegram, fra Kragerø til Horten igaar Eftermiddag Kl. 2 og ankrede i god Behold paa Horten inat Kl. 1. Den vil blive dokfat i Eftm. Kommandøen har givet den somilitære Ret Ordre til at optage Forhør.

Brand i Tønsberg. (Tunsb.) Mandag Formiddag mellem Kl. 11 og 12 opskræmtes Tønsbergs Folk og Brandvæsen af sin længe tilvante Ro ved 2 Brandskud, og det viste sig snart, at det ikke var blind Allarm, da Røg og Luer væltede frem fra Hr. Skibsreder H. C. Seebergs Udhus, som stod ligeop til den høie Hovedbygning, der atter kun ved en smal Gade er skilt fra Hr. Sagfører Koss's svære Træegaard i Nærheden af Kirken. „Gamle Tønsberg" havde imidlertid ogsaa dennegang Lykken med sig. Ilden begyndte i Bygningens nederste Del, der laa længst borte fra Hovedgaarden, og Vinden bar fra ud imod Fjorden, og inden Udhusets øverste Ende blev angrebet, var Hovedbygningen klædt med Seil og Sprøiterne i fuld Virksomhed. Ilden fik saaledes ikke engang gjøre sig rigtig færdig med det angrebne Hus end sige gribe videre om sig, endskjønt den forsøgte at tænde endog paa fjerne Steder. Thi da Vinden for en Tid stod paa Hr. Svend Foyns og Doktor Lorentzens Søboder, opdagedes det, at Gnister var kommen mellem Tagstenene og havde fænget, ligesom det brændte i en Flishaug, der laa ind til Søbodens Væg. Ilden opdagedes og slukkedes øieblikkelig. Et Hr. J. H. Christiansen tilhørende Skib, der stod paa Stabelen i Nærheden af Brandstedet, var ogsaa stærkt truet.

Det heldige Udfald med Forsøgene paa at faa Hovedbygningen frelst skal, næst efter de særdeleles gunstige Omstændigheder, — ifølge en almindelig Mening hovedsagelig skyldes en enkelt Mands Mod og kloge Optræden. Det var forøvrigt ikke første Gang, at den „Norske Bondes" Fører, Hr. Kaptein L. Hansen, var „i Ilden"; hans Forhold ved den bekjendte Vallø-Brand omtales endnu med Beundring, og det er derfor paa udtrykkelig Opfordring fra flere Sider, at vi i denne Forbindelse har tilladt os at nævne den kjække og beslutsomme Sælfangers Navn.

Om Ildens Opkomst haves endnu ingen Vished.

Jernvei til Laurvik. (J. & L. Amtst.) Storthingsmændene for Jarlsberg og Laurviks Amt DHrr. Enge, Harbitz, Aschiem og Hesselberg samt Repræsentanterne for Byerne Tønsberg og Laurvik DHrr. Bødtker og Christiansen have ingivet Andragende til Indredepartementet om, at der maa blive anstillet en teknisk Undersøgelse angaaende Anlægget af en projekteret Jernbane igjennem Amtet til Laurvik, hvilket Andragende Departementet har besvaret med Løfte om at foranstalte iværksat en saadan Undersøgelse. Der vil ligeledes blive foretaget Optællinger vedkommende Trafiken paa forskjellige Steder, som Jernbanen vil komme til at berøre, og af Amtsformandskabet er der i dette Øiemed bevilget 200 Spd. mod at passende Summer ligeledes bevilges af Amtets Byer.

Udstilling i Arendal. (Den vestl. Td.) I Søndags Eftermiddag begyndte i Hr. Skibsreder S. Eides Lokale den averterede Udstilling af Haandværks- og Kunstflidsgjenstande. Selvfølgelig er denne i en meget beskeden Maalestok, og Udstillernes Antal er ikke stort, men hvad der er udstillet fortjener fuldtvel at sees og lægges Mærke til. Der findes saa smukke Ting, hver i sit Slags, at man, paa samme Tid som man beklager, at Ideen om en formelig Udstilling ikke har ladet sig realisere, har den tydeligste og klareste Borgen for, at en saadan Ide ikke alene vil kunne bringes til Virkelighed, men til en meget smuk Virkelighed. Det er en vakker Attest, DHrr. af Arendals Haandværksstand, der have udstillet Arbeide, gjennem disse have givet sig selv.

Sagen i Anledning af Paaseilingen af det franske Dampskib og „Edvard Hvidt" skal nu, ifølge „Stav. Amtst." stille sig end gunstigere for den sidstes Vedkommende. Private Efterretninger fra Livorno melde, at en amerikansk Passager, der fulgte Dampskibet og heldigvis befinder sig blandt de Bjergede, skal for den amerikanske Konsul have bevidnet, at baade Kapteinen og Styrmanden paa Dampskibet kort efter Sammenstødet kom styrtende halvklædte ud af deres Lukafer, saa at det maa antages, at ingen af dem har været paa Dækket i det kritiske Dieblik.

Sandsynligvis staar disse Oplysninger i Forbindelse med hvad et tysk Blad nylig meddelte, at der i Marseille var foretaget Fængslinger blandt de til Dampskibet hørende Mandskaber.

Om to nye Folkehøiskoler skrives i „Svein Urædd": Etter eit privat Brev fraa Ullensvang i Hardanger heve eg Løyve til aa tala um, at dei der ynskja seg ein Folkahøgskule med dugande Lærarar til. Dei vilja hjelpa til med Husvera og Bunad og Pengar aat Skulen og dei tru, at han der vil faa god Søknad av Bondegutarne, attaat at ein Mand alt heve lovat 2500 i Pengar aa byrja med.

I Selgjord i øvre Telamarki vert og snart ein Folkahøgskule sett i Gang, etter som eg heve høyrt derfraa.

Poa mange Stader utyver Landet tru Folk, at sosnart ein Skule heiter Folkahøgskule, so maa han vel og vera grundtvigiansk, og daa eg heve fenget Spursmaal um detta, so kann eg segja, at eg veit um berre 2 Folkahøgskular av det Slaget, og at her hjaa oss vonleg inkje vil verta fleire, som vil koma til aa bera det Namnet.

Dampkorvetten „Nornen" skal, ifølge „Gjeng.", have havt en ikke ubetydelig Storm under den skotske Kyst den 15de og 16de Juni. Alt vel ombord. Den 21de ankrede Korvetten ved Høivarde. Efter ankomne Breve omtales alle Officerer for venlig Behandling af Underordnede.

En i disse Dage afdød Grosserer Renstrøm i Gøteborg har testamenteret over 300,000 Spd. til almennyttige Øiemed i Gøteborg, samt desuden større Summer til Upsala og Lunds Universiteter og en Mængde milde Stiftelser, Skoler osv.

Den franske Admiral Markis de Montaignac har i denne Tid gjæstet Sverige.

Aarhundreder gamle Kalkovne med udmærket Kalk i og opført af Graasten med indre Belæg af aldeles ubeskadiget stor Teglsten, ere opdagede ved Gravning i Jorden i Nærheden af Cimbrishamn i Sverige.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 2den Juli.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 94 Foustager Smør.

I Juni Maaned er af Kornvarer indført her til Toldstedet: 23,285 Tdr. Rug, 10,506 Tdr. Byg, 1067 Tdr. Hvede, 3493 Tdr. Erter.

Indklarerede Fartøier den 1ste Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Suthana Reina	Nicholsen	London	Ballast.
Garibaldi	Earnchau	Bremerhaven	do.
Anne Marie	Svanberg	Kønigsberg	Kornvarer.

Udexpederede Fartøier den 1ste Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Bonne Marie	Le Faber	Frankrig	Trælast.
Anna	Garino	do.	do.

Kristiania Torvpriser

den 2den Juli 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	24	2	72
Do. Vold	1	48	2	„
Halm af Rug	„	96	1	„
Do. - Byg	1	48	1	72
Do. - Havre	„	108	1	24
Havremel	5	60	6	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	108	1	„
Do. - Tønde	1	96	2	„
Byg	3	72	4	„
Havre	2	24	2	48
Smør pr. Bpd.	2	24	2	72
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	1	„	1	48
Faarekjød	1	„	1	24
Birkeved pr. Favn	3	„	3	12
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige Norge. Vinden er Vestlig til Nordlig, sterk nordenfor Stat, laber til frisk søndenfor. Regn i Bodø, skyet paa Vestkysten, klart østenfor Næsset. Udsigterne ere til Vestlig til NVlig Vind med Regnveir paa Vestkysten og Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 2den Juli:

I Hotel du Nord: Grossererne Gibson og Wyk med Fruer fra Gøteborg, Kjøbmand Heidekker fra Hamburg, Mr. Lennard fra London, Mr. Dennis og Mr. Lowell fra Oxford, O. Buncombe, Esq., fra Reading, Værftseier Jorgensen fra Svelvig, Overretssagfører Pettersen og Doktor Frisak fra Grimstad, Apotheker Owre fra Aalesund, Proprietær Owre fra Stange, Ingenior Kappelen & Konditor Krogstie fra Drammen, Grosserer Gerner med Følge & Doktor Heiberg fra Moss, samt Ilsaas, Schjerden og Murstad fra Hamar.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

embedet, som Kongen gav Lord Hyde, osv. En af hans gamle Venner gik endog saa vidt, at han sagde: Han har selv sagt mig det. — Saa forladt, Lord Clancharlie end var, saa hændte det undertiden, at Landsforviste, som han traf paa, gamle Kongemordere som f. Ex. Andrew Broughton, der boede i Lausanne, fortalte ham Noget af denne Snak. Clancharlie trak da blot paa Skuldrene, et Bevis paa, hvor dybt han var falden. En Gang lagde han halvhøit til: Jeg beklager dem, som kunne tro noget Saadant.

3.

Hædersmanden Carl II betragtede ham med Foragt. England under Carl II var mere end lykkeligt, det var fortryllet. En Restauration er en gammel, smudset Tavle, der er omferniseret; alt det Forbigangne kommer atter frem. De gode, gamle Tider kommer atter til Hæder og Værdighed. De skjønne Damer regjerd og styre. Evelyn har gjort nogle korte Antegninger herom i sin Dagbog, i hvilken man læser: „Utugt, Bespottelser og Gudsforagt. Jeg saa en Søndagsaften Kongen sammen med sine Glædespiger, Portsmouth, Cleveland og Mazarin og nogle Andre, Allesammen vare næsten nøgne." Man mærker, at en Smule daarligt Humør stikker frem gjennem denne Bemærkning, men Evelyn var en grætten Puritaner, besmittet med denne republikanske Vederstyggelighed. Han forstod ikke at skatte det gavnlige Exempel, som Kongerne give ved disse store babylonske Glædesfester, hvilke i ethvert Tilfælde give Overdaadigheden Næring. Han saa ikke den Nytte, som Lasterne gjør. Han kjendte ikke Regelen: Udryd ikke Lasterne, hvis du vil have bedaarende Kvinder. Ellers ligner de de Narre, som ødelægge Larverne, ihvorvel de elske Sommerfuglene. Som sagt, Carl II mærkede knapt at der var et gjenstridigt Væsen i Verden, som

Englands Fane vaie paa alle Tinder, Protectorens Regimente „Jernsiderne" frygtede man lige meget som en hel Armee. Cromwell erklærede: „Jeg vil at man skal respektere den engelske Republik lige meget som man respekterede den romerske". Der var ingen Tvang længer, Ordet var frit, Pressen var fri, man sagde, hvad man vilde paa aaben Gade, man trykkede, hvad man behagede, uden Kontrol og uden Censur, Thronernes Ligevægt var brudt, hele den europæiske monarkiske Ordning, af hvilken Stuarterne udgjorde en Del, var bleven omstyrtet.

Nu var man endelig bleven kvit denne forhadte Styrelse, og England fik Tilgivelse.

Carl II havde i Naade udfærdiget Deklarationen i Breda. Han havde lovet England at glemme det Tidsrum, i hvilket Sønnen af en Brygger i Huntingdon satte Foden paa Ludvig XIV's Nakke. England aflagde sin Syndsbekjendelse og aandede atter frit.

Alle Hjerter aabnede sig, som nys bemærket, for Lykken og Glæden. Kongemordernes Galger krydrede den almindelige Fryd. En Restauration er smilende, men en Smule Galgemad skader ikke, og den almindelige Retsbevidsthed maa tilfredsstilles. At være gode Undersaatter er Folkets eneste Ærgjerrighed, man var kommet løs fra Politikens Galskaber, man haanede Revolutionen, drev Gjæk med Republiken og med de kuriøse Tider, da man stedse førte store Ord i Munden: Ret, Frihed, Fremskridt; man lo ad disse Fraser. Man vendte tilbage til den sunde Fornuft, England havde fantaseret. Hvilken Lykke, at man var kommet bort fra disse Forvildelser! Kan man tænke sig et større Vanvid. Hvor skulde det vel føre hen, om Enhver fik eie Rettigheder? Man tænke sig blot Alle som styrende! Man forestille sig blot en Stat, der styres af Borgerne! Borgerne er et Spand og Spandet er ikke Kudsken. Hvilket Forsyn er ikke en Konge, der paatager sig alt Besvær. Ja, den Fyrste, han er altfor god,

Bergens
Brandforsikrings-Selskab
(Grundfond 500,000 Spd.)
tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

Generalforsamling
for oplandske Dampskibe afholdes i Hr. Listads Lokale paa Lillehammer, Mandag den 5te Juli Kl. 6½ Eftermiddag. Interessenterne have fri Befordring til og fra Mødet med Skibladner. De sædvanlige Sager, saasom Decision til sidste Aars Regnskab, Valg af forskjellige Funktionærer m. m., vil da blive foretaget.
Direktionen.

I **P. G. Bredals Skriveskole,**
som nu har bestaaet i **20** Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Emigranter til Amerika.
Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib
„Scandinavia",
som afgaar fra Christiania Tirsdag den 6te Juli og fremdeles hveranden Tirsdag.
Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos
Henderson Brothers,
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg
(Grev Wedels Plads No. 4)
er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bade- og Svømmeanstalten
for Damer
er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.
Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.
Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Bøger.
Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:
Soldatboki, elder forleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

„Dølen"
kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Udkommet er:
Kjærlighedens Glæder,
en Raadgiver for Elskende, Forlovede og Nygifte. Med 4 Tegninger. Udgivet af Dr. J. L. Meyer. Erholdes i forseglet Omslag i Bogladerne for 40 ß.

Tilsalgs.
Forsikringsliar
fra Arborelius i Sverige samt Smedshammer Brug pr. Gjøvig sælges i Partier og mindre Dele billig ved **Bernt J. Olsen.**

Tougværk.
Alle Sorter Rebslagerarbeide fra min Reberbane samt Riga-Hamp og Stry sælges i Partier og mindre Dele billig ved
Bernt J. Olsen.

Sølvplet (Argentin).

Kaffe-Servicer,	Smørknive,	Sukkerstrøer,
The-Serviser,	Chocoladejugger,	Flødeskeer,
Kaffekander,	Toddyjugger,	Balancekjedler,
Thekander,	Kagekurve,	Armstager,
Sukkerkoppe,	Kagefade,	Lysestager,
Flødemugger,	Smørkander,	Lyseplader,
Pletmenager,	Saltkar,	Spillebordstager,
Skeer,	Sukkerklyper,	Æggekogere.
Gafler,	Vinkorke,	Ægopsatse,
Champagnekjølere,	Vinskildte,	Bordklokker,
Æggeglas,	Flaskeholdere,	Sauceskeer,
Brætte i alle Størrelser og Kvaliteter,	Vinopsatse,	Nøddeknækkere,
	Sennepskeer,	Flaskebrikker,
Saltspader,	Frugtknive,	Glasbrikker m. m. m.

anbefales til de billigste Priser af
A. Vollmann.

Mod enhver gammel Hoste,
mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede
hvide Bryst-Sirup
et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.
Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.
Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.
General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Liasenner
sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

L. H. HAGEN
anbefaler til billige Priser:
6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.
Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Protokoller
og alle Sorter **Regnskabsbøger, Skrivpapir, Postpapir** samt øvrige **Kontorrekvisita** haves paa Lager i godt Udvalg til meget billige Priser hos
H. Clausens Enke,
Jernbanetorvet.

Et Parti 1-toms Bord sælges meget billigt ved Chr. Hansen, Grønland No. 25.

Stangjern af alle Sorter og Dimensioner, □ **Jern** og **Sømjern,** Murartikler, Kalk, Cement, ildfast Leer, alle Sorter Sten, Tagsten, Mursten, ildfast Sten m. m. sælges meget billig Grønland No. 25.

Rugfjerdemel og Rugklid
anbefales af **O. H. S. Fegth,** Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.
O. H. S. Fegth.

Stentøi
i stort Udvalg billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldsværkener
og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos
O. H. S. Fegth.

Slibestene
hos **O. H. S. Fegth.**

Fyrstikker
i Æsker og Tutter billig hos
O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder
til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

Tilleie.
For en Bundtmager, Modehandlerinde eller **lignende Forretning.**
Den af Bager E. Berg benyttede Butik i Store Vognmandsgade No. 13 er tilleie fra Høsten. **J. H. Bøe.**

Tilkjøbs forlanges.
Liimlæder
kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.
☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.
De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

som vil gjøre sig saa megen Umage for vor Skyld! Og saa er han saa ophøiet, han forstaar Alt. Krig og Fred, Lovgivning og Finantser, hvad rager alt dette Folket? Rigtignok maa jo Folket betale, rigtignok maa det være Soldat, men dermed Punktum. Er det ikke nok at være skattepligtig og at være Soldat? Hvad behøver det mere? Det er den militære Armee og den finantsielle Armee. Herlige Rolle! Man regjerer for det. Det skal vel betale denne Tjeneste? Folket giver sit Blod og sit Guld. At ville styre sig selv, hvilket taabeligt Indfald! Folket trænger en Veiviser. Folket er uvidende, og som Følge heraf blindt. Har ikke den Blinde en Hund? Den eneste Forskjel er, at en Løve, Kongen, tækkes med at være Hund for Folket. Hvilken Godhed! Men hvorfor er Folket uvidende? Fordi at det saa maa være.

De sunde Samfundsdoktriner vare altsaa gjenindførte i England. Nationen var gjenoprettet. Paa samme Tid vendte man tilbage til Skjønliteraturen. Man foragtede Shakespeare og beundrede Dryden. Alt fødtes til nyt Liv. Alt gjenindtog sin rette Plads. Dryden øverst, Shakespeare nederst. Carl II paa Thronen, Cromwell i Galgen.

At saadanne Velgjerninger kunde miskjendes, det er vanskeligt at tro. At vende Carl II Ryggen og lønne hans høihjertede Ædelmodighed ved atter at bestige Thronen med Utak, er ikke det afskyeligt? Lord Linnoeus Clancharlie havde gjort Tidens Hædersmænd denne Sorg. At gaa i Bekymring over sit Fædrelands Lykke, hvilken Tankeforvirring!

Det er bekjendt, at Parlamentet Aar 1650 vedtog følgende Edsformular: Jeg lover at blive Republiken tro, uden Konge, uden Suveræn, uden Herre.

I Betragtning af, at han havde aflagt denne løierlige Ed, levede Clancharlie udenfor Rigets Grændser og troede, at han havde Ret til at være bedrøvet, trods den almindelige Lyksalighed.

Han var ulykkelig nok til at skjænke Noget, som ikke mere existerede, sin Agtelse; besynderligt! At kunne hænge saaledes ved svundne Ting!

At tilgive ham var umuligt, endog de mest Velvillige forlod ham. Hans Venner havde længe gjort ham den Ære at tro, at han alene var indtraadt i Republikanernes Rækker for paa nærmere Hold at udforske Hullerne i Republikens Harnisk, for saa meget sikrere at kunne slaa til for Kongens hellige Sag. Man havde haabet dette af Lord Clancharlie, i den Grad var man velvilligt stemt for ham. Men ved at erfare hans urimelige Vedhængen ved Republiken, maatte man opgive denne gode Tanke om ham. Det var aabenbart, at Lord Clancharlie var en Overbevisningens Mand, det vil sige en Nar. Se til Monk. Han kommanderer Republikens Hære; den landsflygtige Carl II, som var underrettet om hans Redelighed, skriver til ham; Monk, som forener Sluhed med Dyd, forestiller sig i Begyndelsen, men knuser pludseligt i Spidsen for Tropperne det oprørske Parlament og gjenindsætter Kongen paa Thronen. Monk ophøies til Hertug af Albemarle, nyder Æren af at have reddet Samfundet, bliver grundrig, gjøres til Ridder af Hosebaandet, med Udsigt til at blive begravet i Westminster. Saadan Ære hobes paa en tro, engelsk Undersaat.

Lord Clancharlie gik derimod med Hænderne paa Ryggen ensom paa Stranden ved Genfersøen. Tilpas til ham. En stor Del af Republikens forhenværende ivrige Tilhængere sluttede sig til Stuarterne. Og det tjener til deres Berømmelse. Disse bagtalte ham naturligvis en Smule. De Umedgjørlige ere altid de Medgjørlige en Torn i Øiet. Gode Hoveder, der vare godt anskrevne ved Hoffet, og som var kjed og led af hans ubehagelige Holdning, sagde gjerne: Har han ikke hyldet den nye Tingenes Orden, saa kommer det af, at man ikke har tilbudet ham en høi Pris nok, m. m. Han vilde have Lordkantsler-

Dagbladet.

No. 151. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 3die Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 6te Søndag efter Trinitatis:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Kobro. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Anderssen. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Professor Johnson.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Moro Kl. 10. Katekctisk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Enerhougens Samfund: Missionsforedrag Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Leiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Dier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Baage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Bebtungsnæs, Lereim, Ves, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørstoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Ritterdal og Valders, til Hatedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Toipen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Heugsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 1ste Juli. Frankrige har indledet Underhandlinger med Belgien om Forholdet med politiske Flygtninge. Laguerronière ventes hertil.

Den lovgivende Forsamling: Det siges, at Ollivier og Buffet med flere Andre af Thiers's Parti paa Lørdag ville indbringe en Interpellation, hvorved Regjeringens Opmærksomhed henledes paa Nødvendigheden af at tilfredsstille Landets Følelser og at indrømme den lovgivende Forsamling mere Indflydelse paa Landets Anliggender.

Jødernes Udbredelse før Jerusalems Ødelæggelse.

(Forts. fra No. 149.)

I Alexandria, hvor Tatidens Videnskabelighed havde sit Hovedsæde, og hvor alle Partier vare repræsenterede gjennem dygtige Mænd, fremtraadte Jøderne ogsaa mere bestemt uforbeholdent, gjorde lydelig Krav paa at have Ret og paaviste Hedningedommens Holdningsløshed. En Mængde Skrifter i Prosa havde ligefrem til Formaal at vinde Jødedommen Tilhængere. Derved fremkom bl. A. en besynderlig Blanding af Historie og Digtning med religiøs Tendens. Man skrev Fortællinger om de persiske Konger Cyrus og Artaxerxes og den græske Konge Ptolomæus Philadelphus og lode dem afgive Vidnesbyrd om Jødedommens Sandhed og det jødiske Folks Uskyldighed. Samme Formaal tilsigter Forfatteren af den apokryphiske Esthers Bog. Han lader Kong Artaxerxes sige, at han af Macedonieren Haman, der forræderisk vilde overgive det persiske Rige til Macedonierne, var bleven forledet til at udstede Befaling om Jødernes Udryddelse; men han (Kongen) havde fundet, at de vare uskyldige, levede efter retfærdige Love og vare Børn af den høieste, levende Gud, der havde grundlagt hans Fædres Trone.

Medens denne Forfatter væsentlig gik ud paa at anbefale religiøs Fordragelighed, satte Forfatteren af Fortællingen om Bel og Dragen (Tillæg til Daniels Bog) sig til Opgave at vise Hedningedommens Urimelighed og lade Cyrus afgive Vidnesbyrd derom. Daniel, den jødiske Vise, der levede ved Perserhoffet, og hvem Sagnet har omgivet med en Glorie, var den, som udlokkede en saadan Bekjendelse af den persiske Erobrer. Digtningen om Bel og Dragen fortæller, at Cyrus, der var en ivrig Tilhænger af Bel-Dyrkelsen, forlangte af Daniel, at ogsaa han skulde ofre til Afguden, og for ret at overbevise ham om det Pligtmæssige heri, gjorde Cyrus ham opmærksom paa, at Guden daglig fortærede tolv Artaber Simlemel, fyrgetyve Faar og sex store Maader Vin. Men ved at bestrø Gulvet i Afgudens Værelse med Aske, gjorde Daniel det øiensynligt for Kongen, at Mennesker gik ind og hjalp Guden med hans Maaltid, og da Daniel endelig gik uskadt frem af Løvegruben, hvori han ved Præsternes List og Ondskab var bleven kastet, da anerkjendte Cyrus Israels Guds Høihed og blev næsten Jøde.

Til samme Literatur hører ogsaa Aristeas-Bogen, der er en Sagnhistorie, grundet paa den mærkværdige Tilblivelse af Septuaginta, ligeledes Jeremiæ Brev, og endelig det betydeligste af alle disse Skrifter: Visdommens Bog. I Kong Salomos Navn, med poetisk Flugt og filosofisk Skarphed angriber Forfatteren Afguderiet, viser, at et er Grund og Ophav til Usædeligheden, og lader Jødedommens Renhed fremtræde paa Hedningedommens mørke Baggrund. Han vover endog at angribe Herskerne, fordi de gjøre sig selv til Guder; men det skeri Salomos Navn: „Ogsaa jeg (Salomo) er et dødeligt Menneske ligesom alle Andre, Afkom af ham, som blev først dannet af Jord o. s. v." — se Visdommens Bog VII, 1—6.

Nu møde vi den Kjendsgjerning, at allerede dengang, under livlig, aandelig Kamp og under Samkvem med Modstanderne, tabte Jødedommen i indre Styrke. Det gik ikke til som i foregaaende Tider, da Jøderne bleve smittede af deres Naboers Afguderi. De alexandrinske Jøder bleve ikke paavirkede af den skjønne græske Sandselighed, men af den græske Aand og Tankemagt. Det gaar rigtignok i Regelen saaledes under en betydelig Strid; Modstanderne ville efter nogen Tids Forløb, under selve deres Forsøg paa at ødelægge hinanden, sees at være blevne paavirkede af hinanden. Men i dette Tilfælde møde vi dog ret besynderlige Følger af Sammenstødet mellem den religiøse Begeistring og den hellenske Civilisation. Jøderne havde begyndt med at fremstille Jødedommens Grundanskuelser paa en saadan Maade, at de bleve tilgjængelige og behagelige for det græske Sind; under denne Proces fyldtes deres eget Sind i den Grad med græsk Anskuelsesmaade, at de vendte fra Kampen tilbage til deres egen Religion fandt græske Tanker i den og gjorde den bortskjære af den, hvad der ikke stemte med den græske Filosofi. De vare saa grebne af Hesiod, Heraklit, Plato og Zeno, at de fandt paa den Selvskuffelse, at Moses havde været disses Lærer; men som Følge af den Tankestrøm, hvori de vare komne, lagde de mindre Vægt paa den egentlige Mosaisme, der ikke fandtes hos Hesiod osv. De ophørte ikke at bekjende Jødedommen, bildte sig endog ind, at de vare gode Jøder, studerede og fortolkede ivrig den hellige Skrift; men den undergik under deres Hænder en besynderlig Forvandling.

Allerede gamle Skriftlærde havde udtalt, at ikke Alt i Bibelen maatte forstaaes bogstavelig, og støttet herpaa foretog man nu en grundig symbolsk og allegorisk Udtydning af Skriften. Den Spidsfindighed og det snirklede Væsen, som herskede i den alexandrinske Literatur, gjorde sig ogsaa gjældende herved. Man søgte ikke blot en skjult, høiere Betydning bag ethvert af Skriftens dunkle Udtryk, men omsatte endog de simpleste historiske Kjendsgjerninger og de klareste Bud til Sindbilleder, for af Sindbillederne igjen at udlede en filosofisk Sætning. Paa denne Maade blev Skriften underkastet den største Tvang og skruet sender og sammen. Den græske Oversættelse, som man betjente sig af, lettede dette Uvæsen, dels fordi den ikke var nøiagtig, dels fordi den gav Anledning til Spil med Ordenes Lyd. Saaledes blev Abraham ikke den kraftige historiske Personlighed, men et slapt Sindbillede paa den „ivrige Tanke" (τοῖς σπουδαῖος). Den simple bibelske Fortælling om Jakob, at han kom til et Sted, idet Solen gik ned, udlagde man saaledes: „Solen betyder Iagttagelse, Stedet betyder det guddommelige Væsen, og Jakob betyder den ved Øvelse opnaaede Visdom", og heraf uddrog man igjen som Bibelens Mening med hin simple Beretning den filosofiske Sætning, at Mennesket kun derved, at dets naturlige Forstand gaar ned, kan erkjende det Guddommelige.

Denne Lyst til at gruble og til spidsfindig Fortolkning greb om sig og angreb selve Jødedommens Rod. Sabbaten f. Ex. betød „det uskabte Guddommeliges Magt", og Omskjærelsen betød ikke Andet end „Begrændsning af vore Lidenskaber". Paa denne Maade viste Jødedommen en Imødekommen mod Hedningernes Anskuelsesmaade lig den, som den Paulinske Kristendom lidt senere satte i Praxis; men samtidig havde man tabt den religiøse Inderlighed og Kraft, som netop udmærkede de første kristne Lærere. En stor Del alexandrinske Jøder bleve paa den Maade hverken det Ene eller det Andet, hverken Jøder, Grækere eller Ægyptere, skjønt de satte Pris paa at tage sig ud som gode Grækere i Dannelse. Man fortæller om en jødisk Festlighed, der blev holdt, og hvor En udbragte, hvad man i det moderne Sprog vilde kalde en Skaaltale for de jødiske Kvinder, idet de, som han sagde, slægtede paa deres store Mønstre, Sara, Mirjam og Debora, men saa reiste der sig en jødisk Handelsherre, paa græsk Vis salvet og parfumeret, der fandt denne Tale for specifik og for lidet alexandrinsk, og takkede den foregaaende Taler, fordi han ikke havde glemt at erkjende, at de jødiske Kvinder toge ders alexandrinske Medborgerinder til Mønster. Han satte altsaa de alexandrinske Kvinder over eller lige med Sara, Mirjam og Debora — blot for at takkes Alexandrinerne eller de alexandrinske Opvartere!

Endskjønt Philo ganske vist ogsaa brugte Sindbilleder og Symboler mere, end han burde, satte denne berømte Lærde dog en Dæmning imod sine alexandrinske Troesbrødres Udskeielse derved, at han med Alvor holdt fast paa den nationale Historie og Lovens Grundsætninger. Han sagde: Fordi vi i den hellige Skrift finde saa Meget, der indeholder en rig Symbolik, skulle vi derfor benægte Virkeligheden? Skulle vi, fordi Sabbaten betyder det uskabte Guddommeliges Magt, lade haant om Sabbatens Hellighed? Skulle vi, fordi en Lov skjuler en høiere Sandhed, derfor bryde Loven? Eller skulle vi ikke snarere erkjende, at det Skjulte er Aanden, og at Loven er dens Legeme, som maa til for at bære den? — Vel heldede Philo til den Mening, at ikkun de ti Bud vare givne af selve Jehova, og at det Øvrige var Menneskeværk; men Mennesket Moses, som havde udført dette Værk, var af Gud bleven udvalgt til Tolk.

(Forts.)

Om Adspredelser for Ungdommen.

Hvor der er Liv, er der aldrig rigtig stille. Livet virker udad i forskjellige Retninger, og paa dets Ytringer kjendes dets Beskaffenhed. Den sidste Tid synes at være saa rig paa Sands for Oplysning og som Følge deraf igjen Liv. Derom vidne alle de pene Almueskolebygninger, der reises en efter en Landet rundt fra Fjeld til Fjære, og derom vidne de mange og mange Slags Foreninger, som nu stiftes, med vakre folkelige Formaal for Øie. Thi skal det sande Liv, den sande folkelige Menneskefrihed voxe sig op til sin Almindelighed, maa Oplysning og dermed Hjertets og Aandens Dannelse ogsaa blive almindelig og saaledes omfatte, om muligt, hvert Individ i Samfundet. Ikke alene Embedsmanden og Proprietæren, men ogsaa Tjeneren og Dagløneren maa komme med paa denne Dannelsens Vei. I den Henseende er der jo ogsaa gjort Meget. Proprietærens og Husmandens Søn sidde Side om Side paa en Skolebænk og nyde de samme Drag af Dannelsens Kilde: Kundskaben. Begge Parter ere lige for Loven, og hjemles de samme Rettigheder forholdsvis i Slot og Kirke. Men uagtet alt dettte, ville vi dog se en ikke liden Forskjel paa de Forskjelliges Dannelse. „Den Smag, som først kommer i Koppen, varer dog længst." Det er Samfundsaanden og Selskabslivet, som det her meget kommer an paa. Se vi nu paa Livet i de lavere Klasser af Samfundet, ville vi paa saa Undtagelser nær finde, at Raaheden hersker. Jeg tænker nærmest paa en stor Del af Tjenerklassen. Vore Tjenere ere i sine Fristunder mest overladte til sig selv. Ingen kan fortænke dem i, at de søge Selskab og søge det blandt sine Lige, thi „lige Børn lege bedst". Man maa heller ikke se surt til, at de gjerne ville more sig, thi det er visselig slet ikke Mærke paa noget Godt det, at et ungt Menneske har tabt Munterheden, Livslystens Løsen. Men Valget af Fornøielser og Maaden, hvorpaa samme sker, burde ofte være af en anden og bedre Beskaffenhed. De her Omhandlede mangle i Almindelighed Ledere og Styrere i den Retning, saadanne, som ville og kunne gjøre deres Fornøielser til, hvad de egentlig skulde være, et Dannelsesmiddel. Og skulde ikke Enhver, der vil gjælde for en oprigtig Menneske- og Fædrelandsven, med Glæde ville være en saadan? De norske Gutter og Jenter have dog Gudskelov baade Lærelyst og, omendskjønt ofte uudviklet og bundet af Raahedens Former, Sands for det Rette og Rette, det Sande. Skulde vi da ikke Alle ville deres og dermed ogsaa vort eget Gavn ved saa meget som muligt at lære og lede dem til Sandhed? Thi visselig befordres derved ogsaa vort eget Gavn paa mange Maader i en ikke ringe Grad. Hvem maa ikke erkjende, at en ædeltænkende, tro og sandhedselskende Tjener er Ære værd? Erfaringen tænker jeg siger enhver Husbond og Husmoder dette tydeligere end jeg kan gjøre det. Kanske vi ogsaa ved at stelle godt og folkeligt med vore Tjenere endog i ikke liden Mon ville hemme det nu meget om sig ædende Kræftonde paa Samfundslegemet, Fattigondet! En af de mange Aarsager til dette er unægtelig det stygge, især her paa Op- og Østlandet almindelige, Natteleberi, hvilket dog mere og mere vilde svinde, efterhvert som Dannelsen trængte ned.

Et vigtigt Middel til Dannelse er god folkelig Læsning. Det var derfor meget at ønske, om denne maatte blive mere almindelig blandt de lavere Klasser. Men den „simple" Mand har som oftest, foruden sin Salmebog og det Nye Testamente, Intet at læse. Man vil forstaa, at jeg saa langtfra vil kaste Vrag paa denne Slags Læsning, som den vel ikke nok kan anbefales. Men Sagen er den, at der ogsaa skal Andet og Mere til Sjælens fulde Udvikling, ligesom vi vel desværre neppe tør vente, at Alle ville blive alvorlige Kristne; det var meget, om vi turde vente, at Alle vilde blive, hvad vi kalde nogenlunde skikkelige Folk. Til dette Første kan vi jo ikke gjøre Meget, men til det Sidste langt Mere. I Byerne er jo Adgang til Læsning meget let, paa Landet stiller Forholdet sig ganske anderledes. Jeg har her et Forslag eller et Raad at give, et godt Raad tror jeg. Det er, at i ethvert større eller mindre Hus paa Landet burde der findes minst et Blad eller Tidsskrift til almindelig Brug for Husets Tjenere og Arbeidsfolk. Vi have Tidsskrifter og Blade nok at vælge blandt. f. Ex. „Norsk Folkeblad", „Almuevennen", „Folkevennen", „For Ungdommen" o. m. fl., allesammen gode og billige Skrifter. Foruden Aviser burde der naturligvis ogsaa findes gode Bøger, og af saadanne er der i den senere Tid udkommet mange. Foruden Bjørnsons mange gode Værker og Ingemanns gode Romaner, skal jeg af saadanne Bøger her kun nævne den efter min Mening ypperlige „Folkelæsning ved Siegvart Petersen", en romantisk Fremstilling af vore Forfædres Gudelære og Historie. Den koster indbunden 6 ₰ — billig Pris i Forhold til Størrelsen og Indholdet — en Bog, som burde findes i hvert Hus og Hytte Landet rundt. Jeg tror, man ikke vilde angre paa nogle Skillings Opofrelse i den Retning, men tvertimod have ubetalelig Gavn deraf. Mangen ledig Stund vilde vist af den kvikke Gut og Jente da tilbringes ved Læsning, istedetfor til letfærdig Leg og Dans eller ved Kortspilbordet og i Ølhuset.

Men den kraftfulde, livsfriske Ungdom kan heller ikke læse stot; der maa ogsaa andre og mere for Legemet styrkende Fornøielser til. Nu kommer jeg til Noget, som jeg gjerne stærkt vil have fremholdt. Det er jo meget almindeligt, at Ungdommen fra forskjellige Kanter løber sammen til et Sted, hvor den uforstyrret kan faa more sig efter Ønske, uden at Nogen, som ovenfor paapeget, er dens Leder til eller Fremmer af nogen pen og anstændig Selskabstone. Hvem ved vel ikke, at slige Lag, som imod god Orden gjerne vare til næste Morgen, meget ofte friste til og fremme mange slemme Udsveielser. Anderledes vilde det derimod blive, om Husbonden selv eller en anden med Sands for det Sømmelige optraadte som Ordner og Styrer af det Hele. Paa enhver Gaard er der gjerne saa mange Rum i Husene, at et kunde for en enkelt Gang overlades til saadant Brug; og saa kunde jo 2 eller flere Naboer blive enige om skiftevis at hjælpe sin Ungdom til Rette paa denne eller en lignende Maade. Dette kan ordnes paa mange Maader, og den, som interesserer sig for Sagen, vil nok finde den rette.

Lærere og Andre med Sands for Folkeoplysning kunde ogsaa gjøre Meget for at fremme en god Sag her. Enhver Skole paa Landet burde her blive en Folkehøiskole i det Smaa, et Sted, hvorhen Ungdommen kunde ty til Gavn og Gammen. Søndagseftermiddagene og de lange Vinterkvælde ere saa godt skikkede til at samle Folk om en vakker Fortælling eller Sang, og Historie og Sang ere jo ret herlige Dannelsesmidler. Lægger man Mærke til, hvad Ungdommen almindelig har at synge og fortælle, finder man desværre ofte alt for Meget, som ikke alene er ukristeligt, men i høi Grad uanstændigt. Enhver Lærer burde her prøve at bære „Lys over Land" ved at fremme Sands for Historie og Folkesang. Der, hvor denne toner og hin lever paa Folkets Læber, er der Liv. Som gode norske Mænd og Kvinder burde vi derfor alle blive enige om at opelske og værne om det Folkelige; thi dette er jo det rette Mærke paa det sande Liv. „Kjærlighed er Lovens Fylde". Kjærlighed til Gud, hverandre og Fædreland giver den rette Form og Fylde for Livet, den rette Betryggelse for Fremtiden, giver Frihed. Vi sætte i saa Meget vort Haab til den opvoxende Slægt; men denne kan aldrig blive haabefuld, lærer den ikke at „vandre i Sandhed".

„Her er Sommersol nok,
Her er Sædejord nok,
Bare vi, bare vi havde Kjærlighed nok.
Her er digtende Trang
Gjennem Arbeidets Gang,
Og vi løfte vort Land,
Blot vi løfte i Flok".

12te Juni 1869. Olaf Hauge.

Kristiania, den 3die Juli 1869.

Folkemøder eller Bondevenmøderne kunne i den nærmeste Fremtid atter ventes at ville tage sin Begyndelse rundt omkring i vort Land. Folk vil gjerne have fuldstændigere Greie paa, hvad deres Thingmænd og hele Storthinget har havt fore og man vil føle Lyst og Trang til at samles for at raadslaa om de Opgaver, som endnu staa tilbage eller ikke ere tilfredsstillende løste. Denne offentlige Drøftelse, som de senere Tiders voxende Interesse for Stats- og Samfundsanliggenderne har affødt, er et mægtigt Middel til at styrke og klare Følelsen af Almenaand og bortrydde de Skjævheder i Opfatningen, som uundgaaelig maatte gro i det Halvmørke, der før mangen Gang hvilede over enkelte Lag af Samfundet. Men det er ogsaa Pressens Pligt at yde sit Bidrag, til at Drøftelsen i disse Møder kan føres i de rette Spor og bringe de bedste Frugter.

I det Hele taget have vore Bondevenmøder eller — som de senere visinok med Rette ere gaaede over til at kaldes og være — Folkemøderne udmærket sig ved Sindighed og sin praktiske Behandling af de Spørgsmaal, som have staaet paa Dagsordenen. Det har været Skydsbyrderne, aarlige Storthing, Udvidelse af Stemmeretten, Rentefoden, Midler til Afhjælpelse af det økonomiske Tryk osv., som have været drøftede — altsaa kun Sager, som længe have været Gjenstand for Alles Overveielse, og som med det Første maatte vente sin endelige Afgjørelse, og hvor altsaa den almindelige Mening burde og kunde give sig tilkjende. I denne Henseende er det en glædelig Forskjel mellem os og vor østlige Nabo. I Sverige se vi nemlig store, omfattende og ubehjælpelige Programmer til saagodtsom en hel ny Stats- og Samfundsordning forelægges til Folkemødernes Vedtagelse eller Forkastelse, uagtet det er klart, at de Lærebygninger, som tjene som Underlag, ere uforstaaelige for andre end de lærde filosofiske Samfundsreformatorer, som med Kunst have udarbeidet dem, og som ikke vilde kunne vinde Folkets Tillid, dersom de skulde træde ud af sin Frasedragt og fremstille sig i det greie praktiske Livs velbekjendte Skikkelser. Dette er naturligvis en Følge af, at det offentlige Liv, Forfatningen og Samfundsforholdene og den hele Udvikling i Sverige har gaaet andre Veie og i andre Former, end vi ere vante med. Og om man end i enkelte Retninger ikke kan frakjende mange af de Spørgsmaal, som i senere Tider ere komne frem paa de svenske Folkemøder, en almindeligere praktisk Betydning, altsaa ogsaa for os, f. Ex. Spørgsmaalene om Stemmeretten, Troesfrihed, Fattigbyrderne osv., saa hverken bør eller vil forhaabentlig Folkemøderne hos os forlade sin gamle Stevningsled og gaa ind paa saa svævende Programmer med saa mange Poster (indtil 30 og 40 i eet Møde), som i Almindelighed i Sverige. Vi bør holde os i det Spor, hvori vi er begyndt, og lade Statsmændene og Samfundsfilosoferne stille med sine høitflyvende Planer, indtil de antage saa praktiske Skikkelser, at Folkemødernes Flerhed kan raade med dem og danne sig en klar Mening om dem. Folkemøderne ville alligevel i de Sager, vi ovenfor nævnte, og lignende have Stof nok til at drøfte, som ligger nærmere hver Mands Dør og virkelig ligger inden alle Borgeres Fatteevne og egen Erfaring. Debatterne paa de afsluttede Storthing yde desuden her en udmærket Veiledning, og visselig ogsaa vil blive benyttet, og navnlig ved de Spørgsmaal, som nu visinok ville komme til at indtage en mere fremragende Plads paa Dagsordenen, nemlig om Kommune- og Beskatningsvæsenet. Skatten paa Matrikulen var flere Gange og fra meget forskjellige Sider angrebet eller forsvaret i Thinget; en Forandring i disse Punkter turde nok være forestaaende; man venter kun paa bedre Tider og en mere modnet Forberedelse i den almindelige Opinion, for at den lovgivende Magt endelig skal lægge alvorlig Haand paa Sagen.

Men det er en Selvfølge, at disse Spørgsmaal, som berøre alle Samfundsklasser, bør drøftes i Folkemøder, hvortil ikke blot Alle have Adgang, men hvortil ogsaa alle uden Hensyn til Stand og Stilling benytte sin Adgang, og hvor saaledes de forskjellige Meninger kunne komme frem. Bondevenforeningerne have vundet en ikke liden Udbredelse; efter de Opgaver, som velvillig ere os meddelte, skal Foreningernes Tal dem, der have sluttet sig til S. Jaabæk, udgjøre henimod 40, og naar hertil regnes en hel Del andre ligeledes for det meste nye eller paany tillivevakte Selskaber, hvor Stats- og Samfundsspørgsmaal ligeledes drøftes (Sogneselskaber, Folkevenforeninger osv.) bliver der rigelig Adgang til at komme med for dem, som føle det som et Kald og en Borgerpligt at deltage i de fælles Bestræbelser for at ramme det Heles som det Enkeltes Vel.

Vi ere nærmest bragte til at ytre os om denne Sag, fordi vi tro ikke stærkt nok at kunne lægge alle oplyste og sindige Mænd af alle Samfundsklasser paa Hjerte, at slutte sig til disse Møder. Thi derved bliver Drøftelsen saameget mere alsidig, og derfor ydes der ogsaa saameget større Sikkerhed for at man gaar sindig og forsigtigt og sikkert tilværks. Og som Forholdene nu ere, tro vi at det vil følge af sig selv, at Medlemmerne af det afsluttede Storthing gjør baade Ret og Gavn ved saaledes som her i andre Lande med en fri, demokratisk Forfatning, at søge at komme i en nærmere Berørelse med sine Vælgere, undersøge paa nært Hold den almindelige Mening med Hensyn til foreliggende Spørgsmaal og fremsætte sine Meninger om dem med den Erfaring og Oversigt, som Thingmandshvervet har givet dem.

Udlandet. I Anledning af, at endel Indvaanere i Mainz have tilstillet Storhertugen af Hessen-Darmstad en Petition, hvori de forlange, at Sydhessen skal indlemmes i det nordtydske Forbund, skriver Corr. Havas: „Storhertugdømmet Badens Exempel har altsaa smittet Hessen-Darmstadt. Man begynder med Petitioner, og derefter vil man tage sin Tilflugt til andre Demonstrationer, naar kun Europa og især Preussen stille sig an, som om de ikke lagde Mærke dertil. Efter Rostadt vil man have Mainz, og det preussiske Militærparti vil ikke finde sig tilfredsstillet, forend det nordtydske Forbund har optaget hele Tydskland i sig. En saadan Absorbering er imidlertid som bekjendt en Umulighed, idetmindste paa fredelig Maade. Vi tro derfor ikke, at det er tilstrækkeligt, at Preussen holder sig afsides, medens disse Bestræbelser for at kuldkaste det Bestaaende finde Sted. De almindelige Interesser, der knytte sig til Europas Fred, kræve ligesaa vel som Preussens specielle Interesser, at de berlinske Statsmænd indtage en afgjort fiendtlig Holdning overfor de Agitationer, som Modstanderne af Pragerfreden udfolde paa den venstre Bred af Main".

En Korrespondent fra Paris til „Köln. Zeit." bekræfter, at Marschal Niel har ladet de tre preussiske Officerer vise ud af Leiren ved Châlons; derimod benægter denne Korrespondent, at de havde tilladt sig upassende Bemærkninger om de franske Tropper, idet han til Støtte for sin Paastand anfører, at de befandt sig i Selskab med en fransk Familie. Som Grund til deres Udvisning angives, at de havde forsømt en Formalitet, nemlig at forsyne sig med en Autorisation fra det preussiske Gesandtskab til at besøge Leiren, og der forsikres, at de vare ganske uvidende om Nødvendigheden heraf. Iøvrigt slutter Korrespondenten af det Forefaldne, at „Marschal Niel og hans Omgivelse med Begjærlighed have grebet Leiligheden til at chikanere en Preusser". I Public heder det, at de preussiske Officerer ikke lagde Skjul paa sin Nærværelse, da de havde indtegnet deres Navne i Hotellets Liste over de Reisende og sendt sit Visitkort til Marschal Bazaine. De satte sig desuden aabenlyst i Forbindelse med flere franske Officerer, som de kjendte. De bare ganske vist ikke sine Dekorationer; men det er en almindelig Skik blandt de tyske Officerer, naar de ere civilklædte. Public, der synes at have faaet disse Oplysninger fra det preussiske Gesandtskab, bemærker til Slutning: „Hvad de ilde anbragte Ytringer angaar, som tillægges disse Officerer, da benægtes de, og man maatte jo i modsat Fald ogsaa tro paa en uantagelig Forglemmelse af den simpleste Velanstændighed". Faktisk maa det dog altsaa ansees for at være, at de preussiske Officerer ere blevne udviste af Leiren, og det ligger da nær at antage, at de have gjort sig skyldige i Mere end Tilsidesættelse af en blot Formalitet. Ellers vilde Marschal Niel sikkert have brugt en høfligere Fremgangsmaade.

Pius IX. har i disse Dage holdt en ny Allokution, hvis Indhold gjengives saaledes i et Telegram fra Rom af 26de efter det officielle Blad: Paven beklager den nylig i Florents vedtagne Lov om, at de Geistlige skulle være Værnepligten underkastede, idet han i den ser en fiendtlig Handling imod den katholske Kirke. Efterat der er gjort saa mange andre Skridt imod Kirken, mangler han Ord til at betegne en slig Adfærd. Han roser de italienske Biskopper, fordi de have protesteret imod Loven. Derpaa erklærer han, at Katholicismen er udsat for meget store Lidelser i Østerrig og Ungarn. Efterretningerne fra Spanien bedrøve ham. Han siger, at den russiske Regjering vedbliver at forfølge Kirken og udjager Biskopperne i næsten alle Stifterne, fordi de ville efterkomme Kristi Statholders Bud. Man forhindrer dem i at forlade Riget, selv om Kirkens Tarv kræver det. De Troendes Forbindelse med Rom gjøres vanskeligere og vanskeligere. Den Iver og Fasthed, hvormed Biskopperne forsvare Katholicismen, er en Trøst for ham i hans dybe Kummer.

Bjørnstjerne Bjørnson tiltraadte idag sin før omtalte Reise til Finmarken, hvor han agter paa forskjellige Steder at holde Oplæsninger og Foredrag.

A. O. Vinje sees af Tromsø Tidende at være ventende op til de nordlige Egne, hvortil han bydes hjertelig velkommen. Vi tro imidlertid at vide, at Vinje ialfald for det Første har opgivet denne Reiseplan.

Høaannen er nu begyndt omkring i Aker. Engen staar paa de fleste Steder udmærket godt, medens Ageren tildels er fuld af Ugræs. Ogsaa paa de øvrige Steder inden Stiftet sees ifølge Bladene Udsigterne for Aaret at være gode.

Udvandrerskibet „Argonaut" (Kapt. Stibolt) ankom lykkelig til Kvebek den 19de Juni.

„Studenternes Selvhjælpsforening" heder ifølge „Aftbl." et nylig stiftet Selskab, som har sat sig det ædle Formaal at hjælpe trængende Studenter til Fortsættelse af deres Studier ved Laan eller Gaver af Penge og Bøger. Midlerne tilveiebringes ved en Kontingent af Medlemmer af 12 ß maanedlig eller 1 Spd. aarlig. De Understøttedes Navne skal holdes hemmelig. Foreningen tæller allerede 70 Medlemmer.

Brand. I Formiddag Kl. 10½ udbrød Ild paa Loftet i Generalinde Glads Gaard paa Fæstningen; den udbredte sig hurtigt over hele Loftet langs de tørre Træmaterialier. I Løbet af en ¾ Times Tid var man ved Hjælp af en Del Straaler fra Vandledningen og nogle Sprøiter Herre over Ilden, som ikke fik udbredt sig ned til Etagerne. Taget brændte forstørstedelen af, og Bygningen led forøvrigt adskilligt af Vand. Saagodtsom alt Indbo reddedes.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted andrage i Juni Maaned til 21,521 Spd. 76 ß; i samme Maaned f. A. 29,033 Spd. 113 ß.

Hr. C. V. Rimestad, der var med som dansk Deltager i Studentermødet, har givet en Beretning til det af ham udgivne Blad for Arbeiderforeningen af 1860 angaaende Mødet. Efterat det nævnte Blad i sit Numer for den 19de Juni havde indeholdt Begyndelsen af en „Rapport" til Foreningen, bestaaende af et Brev fra Lund af 13de Juni og et Telegram fra Kristiania, som lakonisk meldte: „Alt vel. Ingen Tid!" — bringer et senere Numer nogle „foreløbige Bemærkninger om Norgesreisen", af hvilke vi skulle meddele følgende Uddrag:

„Jeg skrev i Lund til Kl. 2 og maatte op igjen Kl. 4 for at reise med Studenterne nordpaa. Naar undtages den Tid, der medgik til en Frokost i Alfvestad og til en Middag i Falköping samt til (i Tiden mellem disse to Begivenheder) en ganske kort Hilsen til de Tusinder, der vare sammenstrømmede i den smukke, forbausende skjønt beliggende Stad Jönköping, gik det uafbrudt paa Jernbanen gjennem Skaane, Smaaland og Vestergøtland til Gøteborg. Vi kom til Byen i en øsende Regn og mødte paa Lorentsberg i en øsende Regn til en Sexa, der iøvrigt efter deres Sigende, som nød Noget af den, var „glimrende", og vi — det vil sige de fem Sjettedele af os — stod i en øsende Regn uden at kunne høre et eneste Ord af alle de Taler, som bleve holdte i en Pavillon i bemeldte Lorentsbergs Have, men det gik Altsammen, thi der var Ungdom, Haab og særdeles venskabelig Modtagelse. Henimod Midnat kom vi til Dampskibet „Carlsund", der skulde føre os — Upsalenserne havde deres eget Skib — og vi skulde da indkvarteres. Her forefaldt der dels snurrige, dels urimelige Scener. Pladsen var indskrænket, og som det synes kunde Arrangementet have været heldigere, hvorfor dog nok Skylden væsentlig hviler paa Skibet . . . Mig personlig gik det kun maadelig. Den Plads, jeg fik anvist i en Kahyt, kunde jeg slet ikke bruge. Det var et Rum, efter et hurtigt Øiesyn omtrent 40 Kvadratalen stort, og deri skulde ligge 4 Personer; det vilde have været 10 Kvadratalen Luft til hver, hvis ikke vel imellem en Trediedel og en Fjerdedel var opfyldt af Sengestederne, Sengeklæderne, Klæder til de Sovende o. s. v. Jeg gik op paa Dækket, men blev i en halv Times Tid gjennemblødt; paa Mellemdækket laante jeg et Teppe af en af Opvartningspigerne, lagde mig ned paa Gulvet med Teppet over mig og prøvede i et Par Timer paa at sove, hvilket vel lykkedes i omtr. en Time. Kl. 3½ var jeg paa Dækket. Da vi om Aftenen kom til Kristiania, var jeg noget træt. Min fortræffelige Vært, Hr. Overretssagfører Gamborg, førte mig til sit Hus, der var en sand Typus paa Elegance og Hyggelighed, og hvor hans elskværdige Hustru og Familie modtog Gjæsterne, Dr. phil. Thordén og Kand. Tamm (begge fra Upsala) og mig, med den største Hjertelighed. Den Maade, hvorpaa Indbyggerne i Kristiania, og især Værterne, modtog Gjæsterne fra Broderrigerne, er imidlertid saa ofte — men ingenlunde med for stærke Farver — bleven afmalet i Bladene, at jeg kan henvise Læserne dertil; kun skal jeg her offentlig aflægge min Tak til Alle, men især til min Vært med Familie, til Høiesteretsadvokat Haufsman og til cand. theol. Eilert Sundt; jeg er ingensteds, det jeg mindes, bleven modtagen med større Venlighed og Hensynsfuldhed end i Kristiania, og ganske vist ved jeg intet Sted, hvor mine Bestræbelser for Arbeidersagen have faaet større Anerkjendelse end der; ogsaa derfor tillader jeg mig at aflægge min ærbødigste Taksigelse. Det var bestemt før Ankomsten, som man vil se fandt Sted om Tirsdagen, at jeg om Torsdagen skulde holde Foredrag for Studenterne og om Søndagen for Arbeidersamfundet og hvem der ellers maatte ville høre mig, men efter min Ankomst hørte jeg, at det første Foredrag skulde holdes om Onsdagen Kl. 1, og Eilert Sundt havde med større Elskværdighed end praktisk Sands ansat et Møde i Missionsmødet til Kl. 5 samme Dag og et Møde i Arbeidersamfundet til Kl. 8 samme Dag. Jeg gjorde ham da opmærksom paa, at det var temmelig strenge Fordringer, der her stilledes til mig Dagen efter, at jeg havde endt en meget møisommelig Reise, at dette imidlertid ikke havde nogen afgjørende Betydning, hvilken derimod maatte tillægges den Omstændighed, at jeg havde givet bestemt Løfte paa at være et andet Sted Kl. 4 til Middag. Efterat have tilbragt Tiden fra 10—12 ved Diskussion, fra 1—2 med Tale og fra 2—3 med Diskussion, kunde jeg ikke love at komme Kl. 5; man maatte derfor enten (hvad der var det Letteste af Verden) opsætte Mødet til næste Dag eller „ikke vente paa mig". Denne Beslutning tog jeg saameget mere rolig, som det var mig ganske tydeligt, at det berammede Møde — som man synes at have paa sine Steder tillagt en meget forstørret Betydning — ikke vilde kunne fremkalde andre Udtalelser end dem, man flere Gange vilde faa Leilighed til at fremkomme med. Uagtet dette nu forholdt sig saaledes, fandtes der dog i „Morgenbladet" — og muligvis ogsaa i et andet norsk Blad — den Usandhed, at jeg havde lovet at komme, men ikke kom. Derfor tilskrev jeg, saasnart jeg ved min Hjemkomst fra Ringerike blev opmærksom paa Sagen, øieblikkelig „Morgenbladet"s Redaktion et Brev. Kl. henved 8 samledes „Arbeidersamfundet" og holdt et festligt Møde, hvorved Sang og Tale afvexlede. Jeg fik den-

gang Leilighed til at udtale mig om forskjellige Forhold, dels vedrørende enkelte Sider af Arbeidsagen, dels staaende i Forbindelse med mit specielle Fædrelands Skjæbne. Selv vil jeg gjøre den Bemærkning, at jeg, der var en ikke lidet opmærksom og tillige efter Evne en nøiedømmende Iagttager af Ytringerne, som faldt, og Følelserne, der ellers lagde sig for Dagen saavel i Norge som i Sverige, kom afgjørende til det Resultat, at der er langt større Sympathier for den skandinaviske Sag i begge (mon ogsaa i Norge?) Broderrigerne, end Folk hjemme hos os i Almindelighed forvente eller haabe, og at disse Sympathier findes i alle Klasser af Folkene — vi hørte en Greve og en Landshøvding holde en Tale, der omtrent var den mest udprægede i skandinavisk Retning af alle dem, vi have været tilstede ved. I det Hele gik det, som det var at forudse — man kom ind paa den skandinaviske Tanke ved hvert Møde, ja i hver Tale, og det fordi det var umuligt at undgaa Sligt. Om man derimod altid talede paa den retteste Maade om denne Sag, er noget Andet; jeg paastaar saaledes, at der af de to Danske, der ved Festen i Drammen optraadte for mig (ɔ: Pastor Hostrup og Redaktør Ploug), blev talt hverken godt eller klogt. At der alligevel blev raabt Hurra for disse Taler, følger af sig selv: Folk vare glade, og de Fleste, der raabte Hurra, havde slet ikke hørt, hvad der blev sagt. At disse Taler blev roste af Referenterne, er ligesaa naturligt; til de almindelige Referentsvagheder kom der ved denne Leilighed de, som fremavledes af Reisebesværligheder; almindelig — ikke mod en enkelt Ide eller Sag rettet — Enthousiasme; Forkjærlighed for Personer og Festlighedernes Langvarighed og Talrighed. Referaterne, som vi have havt Leilighed til at se, ere ogsaa i mere end almindelig Grad ufotografiske. . . . Jeg kommer nu til den mest fremtrædende Del af min Virksomhed i Norge, og jeg bliver nødt til selv at omtale den noget omstændelig, fordi den, som det synes mig mærkeligt nok, er undgaaet alle Referenters Opmærksomhed. Det var allerede før vor Ankomst og siden flere Gange bekjendtgjort i Bladene, at jeg Søndagen den 20de Juni Kl. 5 vilde holde Foredrag for „Arbeidersamfundet" med Medlemmernes Familie og desuden for Enhver, der ellers maatte ønske at høre mig. Foredraget vilde i Tilfælde af godt Veir blive holdt under aaben Himmel paa den store Plads, som ligger ved „Fæstningen", ellers i en stor, tætved liggende Bygning. Veiret blev meget godt, og der samledes da uden Sammenligning den største Folkemængde, som man under hele Mødet saa samlet paa et Sted — der var Ingen, der anslog Tallet til under 10,000 — og for dem udviklede jeg, afbrudt af idelige og meget stærke Bifaldsytringer, mine Anskuelser om, hvad der er at gjøre i og for Arbeidersagen. Da jeg sluttede mit fem Kvarters Foredrag, modtog jeg ligeledes den mest levende Anerkjendelse fra den forsamlede Mængde. Arbeidersangforeningen var tilstede og sang for og efter min Tale, men — som sagt — endnu medens jeg skriver disse Linier, har jeg ikke seet Spor af, at de danske Referenter have vidst Noget af dette."

Mjøsen, der ogsaa i den sidste Uge har steget, synes i de Par sidste Dage, heder det i „Hamar Stiftstd.", at have staaet rolig; men Vandstanden er nu temmelig høi, og Vand staa i Kjælderne i Byens lavest liggende Strøg. Glommen er faldt meget hurtigt, og skal nu igjen have omtrent sin sædvanlige Vandstand.

Hyllestads Præstegaard i Ytre Sogns Provsti nedbrændte, ifølge Berg. Adr., forrige Søndag. Den nye Præst Bing, som først nylig havde overtaget Kaldet og netop var flyttet ind, mistede Alt paa nogle faa Møbler nær, men heldigvis var Indboet assureret. Præsten var med sin Kone reist til Annexet Bø Kirke Lørdag, og Søndag Morgen Kl. 9 kom der Expresse til dem om, at Præsteboligen var nedbrændt om Natten. Da det var Søndag, var der kun en Mand og en Pige hjemme, og denne Omstændighed i Forbindelse med Ildens pludselige Udbrud under en stærk Søndenvind, hvorved den nye Bygning i et Dieblik blev lagt i Aske, foraarsagede at der reddedes saa lidet af Indboet. At det blæste Søndenvind var forsaavidt et stort Held, da derved Præstegaardens mange øvrige Huse ikke bleve udsatte for at antændes. Om Ildens Opkomst er der ingensomhelst Oplysning; den formenes at være udbrudt ovenpaa, hvor der dog i flere Dage hverken var brugt Ild eller Lys.

Blind Allarm. I Bergen rykkede sidst Søndag Eftermiddag paa givet Brandsignal hele Brandvæsenet ud og spredte sig, da hverken Røg eller Ild opdagedes, paa Strækningen mellem Rosket og Nygaard, hvor Branden efter Signalet skulde være. Det opdagedes imidlertid, skriver „Berg. Tid.", at det Hele var blind Allarm, idet en Person, der vilde gjøre sig en Privatfornøielse af at bringe Byen paa Benene, havde aabnet en af Signalkasserne, der hænger i en aaben Gang, og givet Signalet. Fyren, der blev greben og strax tilstod, vil formodentlig finde, at det i Længden bliver noget bekosteligt at foranstalte den Slags Søndagsfornøielser.

Fra Tromsø. Efter længere Tids koldt Veir have vi nu, skrives der i Tr. Stiftst. den 19de f. M., i en Uges Tid havt et sjeldent Godveir med lige indtil 20 Graders Varme. Sneen svinder hurtigt fra Fjeldene, medens Mark og Skov staa i fuld Flor.

Fra Østfinmarken var sidste Posts Efterretninger magre. Ved Vardø er det yderst smaat med Sommerfiskeriet, skriver Finmarksposten, og da mange Russer vare ankomne, er der saaledes Udsigt til at flere af dem komme til at reise tomme hjem. Melet staar i høi Pris. I Bytte mod Salt maa betales $9\frac{1}{2}$ Td. Salt pr. Matte Mel. Ved Vadsø fiskes endel Sei, og dette Fiske omtales som ganske godt. Ved Lille Tamsø var endnu intet Seifiske begyndt, og for andet Slags Fisk var det ogsaa smaat. Ingen Russere vare ankomne hverken til Porsanger eller Repvaag. Ved Gjesvær tegnede Seifisket sig derimod ganske godt.

Stenkulleierne paa Andøen har ligesom faaet Folk paa den Tro, at her endnu maaske et eller andet Sted paa Øen kan ligge skjult et værdifuldere Metal end Stenkul. Derfor undersøges saagodtsom enhver Bergstrænt, heder det i „Tromsø Stiftst." Nu har man nylig fundet Stenkul ogsaa paa Klokkerjorden i Dverberg i en Grøft, men Fundet er ikke nøiere undersøgt. Ligesaa har Kirkesangeren paa Klokkerjorden fundet et fast Berg, som skal bestaa af Svovlkis og Kobbermalm, hvilket han har taget Skjærpeseddel paa. Hvis nu dette sammen med Stenkullene viser sig lønnende, maa Andøen have en stor Fremtid.

Kort Proces. Under denne Overskrift berettes i „Tromsø Stiftstd." følgende Tildragelse. I Tjeldsundet i Lødingen ligger en Gaard kaldet Dagland. Paa denne Gaard bor blandt flere Brugere en Ole Arelsen. Under ham hører en Husmand Arnt Hansen. Mellem disse Mænd har der i længere Tid hersket et mindre godt Forhold. Gaardmanden vilde være Husmanden kvit, men denne vilde ikke høre paa dette Øre. Indledende Skridt til Rettergang blev iværksat uden Resultat, thi som bekjendt er det ikke altid saa lige til i vort Land at faa Ende paa en Tvist ad den Vei, navnlig naar der er Spørgsmaal om at faa drevet væk Husmænd. Forholdet mellem Parterne blev hvad man kalder spændt.

Saaledes stod Sagen, da Husmanden denne Vaar drog til Finmarken paa Fiskeri. Han var ugift og havde Ingen til at betro og varetage Hjemmet under Fraværet, hvorfor han beskyttede sit Hus paa den Maade, at han satte Laas og Bom paa Døren etc.

Nogen Tid efter Husmandens Afreise indfandt Gaardmanden sig paa Pladsen for at „søge sin Ret". Til den Ende havde han 2de gode Mænd med sig. Efter nogle indledende Ord om Husmandsvæsenet i Almindelighed og det nuværende Tilfælde i Særdeleshed, samt under endel kritiserende Bemærkninger til Landets „Lov og Ret", gik han i Forening med Mændene i Værk med at rive ned Husene, som han derefter førte hjem til sig med Alt, hvad i dem var. Der levnedes ikke Sten paa Sten.

Husmanden vendte omsider hjemover fra Finmarken og naaede endelig en Dag frem til kjendte og kjære „Tomter". Som Fridthjof fordums skyggede han for og gned Øinene for at drage Kjendskab paa sin Hytte. Han havde glædet sig til at faa en Smule Hvile under eget Tag efter udstandne Møier først i Lofoten og senere paa et Tog til Finmarken. Men alt hvad han stirrede, kunde han ei faa Hjemmet i Sigte. Det var og blev øde og tomt for hans Øine. Hvad der havde tildraget sig i hans Fravær, gik dog strax op for ham. Hvad derpaa foregik i hans Barm, behøver ingen Forklaring.

At der ovenpaa den „korte Proces" virkelig engang kommer et andet Opgjør, er ei til at betvivle, thi man har ladet sig underette om, at Sagen er anmeldt for „Rettens Haandhævere".

Udvandringen fra Sverige. Fra Eskilstuna, der er bekjendt for sine udmærkede Jernarbeider, berettes, at Arbeidere i den sidste Tid ere begyndte i større Mængde (for nogen Tid siden 40—50 og nu igjen over et Snes) at udvandre til Rusland, hvor de vente at kunne skabe sig en god Fremtid.

Overgreb af fremmede Fiskere. Ligesom tidligere i „Varde Avis" føres der i „Ringkjøbing Avis" Klage over den Fortræd, der af fremmede Fiskere voldes de danske Fiskere ved Vesterhavet. Daglig, selv i haardt Veir, seiler der 20 a 30, formentlig engelske, Fiskerfartøier langs Kysten med deres Bundgarn, og naar de saa, hvad der næsten uundgaaelig maa ske, støde paa de Kroge, der af de jydske Fiskere ere udsatte i en vid Udstrækning, sønderrive de dem med deres Bundgarn og føre dem for en stor Del bort med sig, hvorved de jydske Fiskere naturligvis ikke alene lide et stort Afbræk i deres Næringsvei, men ofte endog ere udsatte for fuldstændig Ødelæggelse. Bladet udtaler det Haab, at Regjeringen vil tage sig af Sagen.

Kronprinsesse Lovisas Bryllup skal som bekjendt ifølge Kong Karls udtrykkelige Ønske finde Sted i Stockholm den 28de Juli i hele den danske Kongefamilies Nærværelse. Ifølge en Korrespondance til „Augsb. Allg. Z." have ogsaa Prinsen og Prinsessen af Wales, samt Storfyrst-Tronfølgeren af Rusland og Prinsesse Dagmar meldt sit Komme. Efter Brylluppet tage de Nygifte Ophold i nogle Dage paa et af Lystslottene i Stockholms Omegn og afreise derpaa i Forbindelse med den danske Kongefamilie til Kjøbenhavn. Sandsynligvis bliver en Del af Veien paa gammel svensk Skik tilbagelagt tilvogns i stort Optog. Det Skib, som overfører Brudeparret fra Malmø til Kjøbenhavn, bliver ledsaget af en dansk og svensk-norsk Eskadre, og Landstigningen finder Sted paa Toldboden, naturligvis under Kanontorden og Klokkeklang, og derfra gaar det festlige Tog til Kristiansborg Slot. Garnisonen, Borgervæbningen og Studenterne (?) skulle danne Espalier hele Veien. Om Aftenen er der stort Hofbal paa Kristiansborg Slot, og umiddelbart efter Ballet tage de Nygifte til Charlottenlund, der skal være deres Sommerbolig. Hele Ceremoniellet, som forresten ikke er offentliggjort, skal være temmelig gammeldags. Man har nemlig maattet gaa tilbage til 1790 for at finde et Forbillede hertil. Da holdt Kronprins Fredrik (Fredrik den 6te) Bryllup med Landgrev Karl af Hessens Datter Marie.

Studentertoget. Ifølge svenske Blade ankom Upsalastudenterne, der, som man vil mindes, forlode Arvika nogle Timer senere end de danske og lundensiske Studenter, til Sefle omtrent Kl. 3, eller omtrent halvanden Time efterat disse havde forladt det smukke og gjæstfrie Sted. Ogsaa Upsalenserne bleve modtagne med samme Varme og beværtede paa samme rigelige og smagfulde Maade, hvilket de besvarede med at synge flere Sange. Derefter gik Reisen over Wenern til Kristinehamn, hvor Toget oploftes, saa at Enhver fra nu af maatte sørge for sig selv og sit Reisegods. Her udbragte Prof. Nordling et Leve for Komiteen, ligesom Upsalasangernes berømte Anfører Arpi hædredes med et Leve. De af Deltagerne, som vendte tilbage til Upsala, naaede Stockholm forrige Onsdags Aften, men Mange var gaaet af paa Mellemstationerne.

Boganyt. Hos Edv. Gjertsen i Bergen er i disse Dage udkommet „Soldatboki eller korleids ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans" af Kristoffer Janson. Pris 12 ß (47 Sider). Som Titelen viser, slutter denne lille Bog sig ogsaa til Rækken af de Opbyggelsesskrifter som i senere Tid ere udkomne paa Landsmaal (f. Ex. Bunyans Pilegrimsferd, Nokre Salmar, Traktater og hvoraf flere ventes). Bogen er nærmest bestemt til Opbyggelsesskrift for Soldaten, men er ogsaa som i Forordet bemærket tænkt at være for „alle Stridsmenner fyre Guds Rike".

Blandinger.

Paa den Triumfbue, som Fristaden Bremen havde opreist til Ære for Preusserkongen ved hans sidste Besøg i Byen, lagde man især Mærke til de 4 Bogstaver S. P. Q. B. (Senatus Populus Que Bremensis — Bremens Senat og Folk), der faldt stærkt i Øinene. „Hvad mon det betyder?" spurgte en stikkelig Borgermand, som stod og gabede i spændt Forventning, sin Sidemand. „Stempelskat, Petroleumsskat, Qvitteringsskat, Brændevinsskat", var den populære Forklaring.

„**Odins Sønner**" — saa kalder en Forening af svenske Nybyggere i Jowa sig. Disse religiøse Sværmere, der selvfølgelig ikke sees paa med gunstige Øine af Udenforstaaende, have ifølge Brev til Øresundsposten sat Fornuften istedetfor Religionen, Dyden istedetfor Gudsfrygten og Oplysningen istedetfor Andagten.

Rettelse. I forrige No. staar i Noten til 3die Spalte 1ste Side 800,000 fr., læs: 800,000 Rthlr.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 3die Juli.

Dampskibet „Uffo", der hidkom igaar fra Kjøbenhavn, medbragte blandt andet Stykgods ca. 100 Foustager Smør og 3350 Toppe Raffinade.

Indklarerede Fartøier den 2den Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Antonette	Johansen	Gøteborg	Ballast.
Marie	Hansen	Danzig	Kornv.
Anna	Friis	Kjøge	do.
New York	Christiansen	Strömstad	Jern.
Ceres	Larsen	Montrose	Ballast.
Brødrene	Olsen	Charlestown	Kul.
Vilh. Tersmeden	Grønstad	Lissabon	Salt.

Udexpederede Fartøier den 2den Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Hoffnung	Voll	Danmark	Trælast.
Fortuna	Andresen	England	do.

Det var en vakker Befordring. En Sengkammerjunker ligger hver Nat i Kongens Nærhed. Sengkammerjunkerne ere tolv i Antal og afløse hinanden. Lord David var tillige Chef for Kongens Kornbod, det vil sige en Person, der uddeler Havre til Hestene og som har en Indtægt af tohundrede og sexti Livres. Han havde de fem kongelige Kudske, de fem kongelige Postiljoner, de fem kongelige Staldmestere, de tolv kongelige Lakeier og de fire kongelige Portchaisebærere under sin Befaling. Han havde Opsynet med de sex Væddeløbsheste, som Kongen holder i Haymarket og som koste Hans Majestæt sex hundrede Livres om Aaret. Han styrede og stellede med det kongelige Klædeskammer, hvor Galadragter hænge til Hosebaandsriddernes Raadighed. Embedsmanden med den kongelige sorte Stav bøiede sig til Jorden for ham. Denne Embedsmand var under Jakob II Chevalier Dupka. Hr. Baker, der var Hofsekretær, og Hr. Brown, der var Parlamentsekretær, hilsede altid Lord David med et ærbødigt Buk. Det engelske Hof er storartet gjæstfrit. Lord David var som En af de Tolv Vært ved aabent Taffel og ved Modtagelser. Han nød den Ære at staa bag Kongen paa Offerdagen, naar Kongen skjænker Kirken den byzantinske Guldmynt, paa Ordensdagene, naar Kongen bærer sin Ordenskjæde, og de Dage, da Kongen og Prindserne nyde Sakramentet. Det var ham, som Skjærtorsdag førte de tolv Fattige frem for Kongen, hvilke Hans Majestæt skjænker ligesaa mange Sølvpenge, som han tæller Aar af sit Liv, og ligesaa mange Shillings, som han tæller Aar af sin Regjering. Det hørte til hans Forretninger at tilkalde to Hofprædikanter, naar Kongen var syg, og at hindre Lægerne fra at komme ind uden Statsraadets Tilladelse. Desuden var han Oberstløitnant ved det kongelige skotske Garderegimente, der marscherer efter Skotternes Marsch.

I denne Egenskab deltog han i flere Felttog med stor Udmærkelse, thi han var en bold Krigsmand. Han var en tapper

hed Clancharlie, men Jakob II havde Øinene mere aabne. Carl II regjerede svagt, det var nu hans Maade, og lader os tilføie, at han ikke regjerede slettere derfor. Jakob II havde derimod den prisværdige Ærgjerrighed at ville være en kraftfuld Konge. Carl II's Regjering var i hans Øine alene den svage Begyndelse til en Restauration. Jakob II vilde føre Tingene tilbage til en endnu fuldkomnere Ordning. Han havde Aar 1660 beklaget sig over, at man nøiede sig med at hænge ti Kongemordere. Han blev i Virkeligheden den, der gjenoprettede den kongelige Myndighed; han gjorde den Retfærdighed gjældende, der er den eneste sande, den Retfærdighed, som sætter sig ud over følsomme Fraser og fremfor alt sysselsætter sig med Samfundets Interesser. Paa denne beskyttende Strenghed kjender man Statens Fader. Jefferies gjorde han til Retfærdighedens Arm og Kirke til dens Sværd. Kirke var ikke sparsom med Straf og advarende Exempler. En Dag lod han en og samme Karl, en Republikaner, tre Gange i Rad hænge og atter skjære ned, idet han hver Gang spurgte ham: Afsværger du Republiken? Da Forbryderen stadigt svarede nei, blev han henrettet. Jeg har hængt ham fire Gange, sagde Kirke selvtilfreds. At Dødsstraffen anvendes hyppigere end tidligere, er et stort Bevis paa fornyet Kraft hos Magten. Lady Lyle, som dog havde sendt sine to Sønner i Krig mod Monmouth*), blev henrettet, fordi hun havde skjult to Rebeller i sit Hus. En anden Rebel, som var hæderlig nok til at angive en anabaptistisk Kvinde, som havde skjult ham, blev benaadet og Kvinden levende brændt. En anden Gang lod Kirke en vis By forstaa, at han vidste, den var republikansksindet, derved, at han

*) Monmouth, naturlig Søn af Carl II og Lucie Walters, gjorde efter Faderens Død imod Jakob II sine Fordringer gjældende paa Thronen. Han samlede en Hær, landede i Dorsetshire, hvor han blev slagen og fangen. Han henrettedes 1685 paa Tower-Hill. Overs. Anm.

Ægteviede i Juni Maaned.

I gamle Akers Kirke:

2den: Arbeider Ludvig Petersen og Pige Andrine Birgithe Tollessen. 6te: Arbeider Johan Kristiansen og Pige Andrine Olsdatter. Møllearbeider Lars Halvorsen og Pige Sørine Gustava Kristiansen. 13de: Arbeider Gunerius Larsen og Pige Marthe Marie Olsdatter. 20de: Arbeider Engebret Hansen og Pige Anne Marie Larsdatter. 27de: Malersvend Johan Kristoffersen Stabum og Enke Anne Lise Joachime Andersdatter Tolgen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter steget og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er Vestlig til Nordlig med Klarveir paa Østlandet og skyet Veir nordenfor Bergen. — Udsigterne ere fremdeles til godt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Søndag den 4de Juli (Kl. 7½—10)

Stor Afskedsforestilling

af

Skøitekongen Jackson Haines, Frøken Adaker og Horatio Syr.

Næstsidste Optræden

af **Kjøbenhavns Folketheaters Personale.**

1. Den svage Side. 3. Verdens Herkules.
2. Skøitedans. 4. Skøitedans.

Mandag den 5te Juli (Kl. 7½—10)

Sidste Optræden

af **Kjøbenhavns Folketheaters Personale.**

1. Orpheus i Underverdenen, burlesk Operette (1ste og 3die Billede). 2. Taterpigens Sang, af Erik Bøgh, foredrages i Kostume af Fru Recke. 3. Manden fra Sydcarolina eller den forlorne Mulat, Farce i 1 Akt.

Th. Herrmann, Direktør.

Fredriksborg.

Søndag 4de Juli (Kl. 6—10):

Stort Festarrangement.

I Theatret 2 Forestillinger af Professor Seemann (**til Slutning uddeler han til det ærede Publikum flere Hundrede af sine Portræter**). I Løbet af Aftenen opstiger en **Kjæmpeballon** (20 Alen høi og 15 Alen bred).

Hornmusik i Haven, **Fyrværkeri** m. m. m.
Entré 6 ß. Nærmere ved Plakater.

Th. Herrmann, Direktør.

Varsko

for Udvandrere til Amerika.

DHrr. Blichfeldt, Knoph & Co. have, som Svar paa min i flere Aviser optagne Artikel, der beskyldte dem for mod bedre Vidende at forvandske Forholde for derved at tilvende sig Emigranter, erklæret samme Artikel for „rent ud usandfærdig". I Anledning denne Udflugt er det jeg herved fremdeles henholder mig til Indholdet i oftnævnte Artikel.

Christiania den 1ste Juli 1869.

O. Evenson.

"Skandia"

forsikrer Bygninger under Opførelse af Sten og Træ. **B. C. Antonisen.**

Tilsalgs.

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved
Jens Janson Moe,
Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel-** og **Smaasel,** bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Havre.

Et Parti udmærket god Havre sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, ¹/₁ do. ½, Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede,

i flere Kvaliteter: **Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvedekjernest, Hvede- & Rugkringlemeel, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.**

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

A. Halvorsen & Co.,

Revierstrædet No. 2,

anbefaler til billige Priser:

Papir.

Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.

Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv-** og **Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter

i de mest brugelige Formater.

Papirposer

i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faareskind

for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og Lakering af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Protokoller

og alle Sorter **Regnskabsbøger, Skrivpapir, Postpapir** samt øvrige **Kontorrekvisita** haves paa Lager i godt Udvalg til meget billige Priser hos

H. Clausens Enke,
Jernbanetorvet.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billig Fabrikpris. **G. L. Helmsdorff.**

Monumenter, Kors og Plader

leveres til meget billige Priser efter Bestilling af

Peter Seest,
Dronningens Gade 34.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Byggetomter

&

Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Carl Stephenson

(Dronningens Gade No. 32)

anbefaler sit Lager af:

Colmans Stivelse & Sennep,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Pebermynte & Drops fra Hill & Jones,
Pickles, Soya, Carry, Cayenne, Madolie, Capers, Gelatine, brune & hv. de Bønner.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos

Reinert Birkeland,
15. Kongensgade 15.

Rugfjerdemel og Rugklid

anbefales af **O. H. S. Fegth,**
Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

Slibestene

hos **O. H. S. Fegth.**

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

Tilleie.

For en Bundtmager, Modehandlerinde eller lignende Forretning.

Den af Bager E. Berg benyttede Butik i Store Vognmandsgade No. 13 er tilleie fra Høsten. **J. H. Bøe.**

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

lod nitten af dens Borgere hænge. I Sandhed en velfortjent Gjengjældelse, naar man betænker, at man paa Cromwells Tid huggede Næse og Ører af Stenhelgenerne i Kirkerne. Jakob II, der havde forstaaet at vælge Jefferies og Kirke til sine Haandlangere, var en Fyrste, der var gjennemsyret af sand Gudsfrygt; han spægede sit Kjød ved at holde stygge Maitresser, han hørte paa Pater la Chombiers Prædikener, denne Prædikant, som var næsten ligesaa salvelsesfuld som Pater Cheminais, men med mere Ild, og som havde den Ære at være Jakob II's Raadgiver. Det var denne kraftige religiøse Næring, som gjorde, at Jakob II sidenefter værdigt kunde bære Landflygtigheden og i sin skjulte Vraa i Saint-Germain vise Verden en Konge, der er større end Ulykken.

Man indser let, at en saadan Konge maatte skjænke en Rebel som Lord Clancharlie en vis Opmærksomhed.

II. Lord David Dirry-Moir.

1.

Lord Linnoeus Clancharlie havde ikke altid været gammel og landsforvist. Han havde ogsaa havt en Ungdomstid med Lidenskaber. Man ved, at Cromwell som ung havde elsket Kvinder og Forlystelser, hvilket undertiden tyder hen paa en Oprører.

Lord Clancharlie havde som Cromwell begaaet Uordentligheder og gjort smaa Sidespring. Man vidste, at han havde et naturligt Barn, en Søn. Denne Søn, som kom til Verden just ved Republikens Ende, fødtes i England medens hans Fader gik i Landflygtighed. Han havde aldrig seet sin Fader. Denne uægte Søn af Lord Clancharlie var voxet op som Page ved Carl II's Hof. Man kaldte ham Lord David Dirry-Moir, han var Titellord, eftersom hans Moder var en Dame af Byrd.

Medens Lord Clancharlie gik som Landsforvist til Schweitz, tog Guttens Moder, der var en Skjønhed, sin Beslutning; hun vilde ikke fordærve sine skjønne Øine med Graad. Verden glemte hendes Kjærlighedshandel med hendes første Vildbjørn af en Elsker for den Andens Skyld, der uden Modsigelse var en tam Bjørn, ja en Løve, thi det var Kongen. Hun var halvt om halvt Carl II's Elskerinde, hvilket var tilstrækkeligt for Hans Majestæt, der var henrykt over at have erobret denne vakre Kvinde fra Republiken, til at give lille Lord David, hans Erobrings Søn, Bestalling som Officer ved Kongens Livgarde. Følgen var, at Lord David blev en begeistret Tilhænger af Thronen. Desuden havde han, da han tilhørte den høiadelige Trop, som oprettedes af Henrik VIII til at vaage over hans høie Person, Ret til at sætte Tallerkenerne frem paa Kongens Bord. Saaledes gik det til, at Lord David levede i Fryd og Herlighed ved Carl II's Hof, medens hans Fader graanede i Landflygtighed.

Han befandt sig ligesaa vel ved Jakob II's.

Det var ved denne Konges Thronbestigelse, at han fik Tilladelse til at kalde sig Lord David Dirry-Moir, efter et stolt Herresæde, som han efter sin nys afdøde Moder arvede.

2.

Jakob II var Konge og vilde gaa for Feltherre. Han omgav sig med unge Officerer, viste sig offentlig til Hest med Hjelm og Harnisk og en stor, flagrende Paryk, der under Hjelmen faldt ned over Harnisket. En Slags Rytterstatue fra Lystleiren. Han fandt Behag i Lord Davids fine Manerer. Han regnede det denne Royalist til Gode, at han var en Søn af en Republikaner, — en fornegtet Fader skader ingenlunde en gryende Hoflykke. Kongen gjorde Lord David til Sengkammerjunker med tusinde Livres i Løn.

Dagbladet.

No. 152. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 5te Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Ejdsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Valle og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Volsø (Ejde), Fredø, Vesnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krodsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 3die Juli. Her verserer Rygter om Armeereduktion.

Brest, 2den Juli. Great Eastern har gjenopfisket Kabelen.

Paris, 4de Juli. Den fransk-belgiske Jernbanekommission har endt sine Møder med det Resultat, at man er kommen til Enighed overensstemmende med de franske Fordringer.

For Deltagere i Lærermødet paa Hamar.

Direktionerne for Jernbanen og det Oplandske Dampskibsselskab har velvilligt tilstaaet en Moderation af 50 Procent i Passagerfragten for de Deltagere i Mødet, som tage Veien med Jernbane fra Kristiania. Billetter til 2den Plads Jernbane og 1ste Plads Dampskib for 1 Spd. 14 Skill. og til 3die Plads Jernbane og 2den Plads Dampskib for 92 Skill. vil blive udstedte, paa hvilke kan reises fra Kristiania eller hvilkensomhelst Mellemstation til Hamar og tilbage igjen i Tiden fra 10de til 20de Juli inkl. Billetterne afhentes hos Skoleinspektør Jespersen Torsdagen den 8de og Lørdagen den 10de Juli Kl. 6 til 8 Efterm. paa Nordre Skoles Kontor i Møllergaden. De, som ikke ere Jespersen personlig bekjendte, maa skaffe Legetimation fra en Præst eller en anden kjendt Mand for, at de agte sig til Mødet.

Indenbysboende anmodes om at afhente sine Billetter Torsdag. De, som ankomme med Vestlandsdampskibet Lørdag Aften, anmodes om at afhente sine Billetter saa snart som muligt efter Ankomsten.

Jødernes Udbredelse før Jerusalems Ødelæggelse.

(Slutn. fra No. 151.)

Philo kom til at bevise sin store Kjærlighed til Jødedommen og sin Erkjendelse af dens Menneskelighed, Barmhjertighed og rene Gudsanskuelse, da han optraadte mod Apion. Vi have allerede seet, at der bestandig hos Hedningerne var Stof til Had imod Jøderne, og den livlige Strid i Alexandria om Religionernes Fortrin, bidrog naturligvis ikke til at minke Hadet, om endog endel Jøder under Striden opgav sin Nationalitet saa meget som muligt. Ligesom i en senere Tid, fandtes der altid Forfattere, der stræbte efter Bifald hos den store Hob ved at føre sig til Nytte dens Fordomme mod Jøderne. Overordentlig tidlig var dette et velkomment Stof for Komediedigtere, Skuespillere o. desl. Imod de jødiske Forfatteres Fremstilling af Jødedommen satte man de bagtalerske Paastande af den ægyptiske Præst Manetho: at Jøderne i gamle Dage vare blevne udjagne af Ægypten, fordi de vare befængte med en smitsom Hudsyge, og at Moses i Ørkenen havde lært dem Had til alle Folkeslag. Disse Paastande bleve gjentagne med Tilsætninger af mange græske Forfattere, saasom Apollonius Molo, Ciceros Lærer Posidonius, Chæremon og Lysimachus, de to Sidstnævnte Alexandrinere. Men videst af Alle gik Apion, en Charlatan, der handlede efter den Grundsætning, at Verden vil bedrages og derfor bør bedrages. Som Fortolker af de homeriske Digte reiste han omkring i Lilleasien og Grækenland, og indbildte Grækerne saa mange smigrende Fabler, at de bar ham vaa Hænderne. Blandt Andet fortalte han dem, at han havde manet Homers Skygge frem, og derved faaet vide, i hvilken By den store Digter virkelig var født; men det var en Hemmelighed, som han ikke turde forraade. Han saa snart, hvilken Kapital Jøderne vare for ham, naar de bleve rigtig behandlede, og han fortalte derfor Alexandrinerne, at ifølge gamle troværdige Ægypteres Udsagn havde Moses været Præst i Heliopolis; den jødiske Nation var slet ikke saa gammel, som den pralede af, eftersom den var opstaaet efter Karthagos Anlæg; Jødernes Sabath hidrørte fra det ægyptiske Ord Sabbathosis, Navnet paa en yderst hæslig Sygdom, for hvis Skyld de vare blevne forjagne; de tilbade i sit Tempel et Æselshoved; Antiochus Epiphanes havde, da han betraadte Templet, selv seet dette Æselshoved, men tillige en smuk Græker, hvem de fedede, for at slagte og spise ham til en af deres Fester. Fra Apion hidrører saaledes efter al Sandsynlighed hin skrækkelige Opdigtelse, der endnu i vore Dage bliver gjentagen og koster jødisk Blod. Eiheller forbleve Apions Paastande, hvor meget de end bleve modsagte af Philo og Andre, uden blodig Virkning i Alexandria. Det Had, som han nærede og forøgede, fik en Anledning til at bryde ud, da Kong Agrippa i Juli 38 besøgte Alexandria. Det kom til et umaadeligt Opløb med Gadekamp, Myrderi og Plyndring af Jødernes Kvarter — en af de Kampe, der gik som Bebudelse forud for den store, frygtelige Kamp i Jerusalem.

Men tiltrods for al saadan Modstand gjorde Jødedommen Fremskridt og vandt talrige Tilhængere. Mange dybere Gemytter, som fortvivlede i Hedningedommens Sjælløshed, tyede til den alvorlige Jødedom, og især Kvinder søgte her en Tilflugt mod den Foragt og Selvforagt, som Hedningedommens Usædelighed vakte. I Damascus vare de fleste Kvinder Jødinder. Men den betydningsfuldeste Omvendelse fandt Sted i Adiabene, Hovedlandet i det forhenværende assyriske Rige, ved Bredderne af Tigris. Her regjerede et Kongepar, Monobaz Bezaios og Helene. De synes at have været af græsk-macedonisk Slægt; herfor taler dels Navnet, dels den Omstændighed, at Kongen og Dronningen efter macedonsk-ægyptisk Uskik vare Søskende. Denne lille, men kraftige Stat forstod saa nogenlunde at bevare sin Uafhængighed imellem de to Verdensriger, det romerske og det parthiske, og bestod flere hundrede Aar. Monobaz havde dels med Helene, dels med andre Hustruer en Mængde Børn; men hans og Helenes Yndlingssøn var Izates, der blev sendt til Kong Abennerig i Mesene, ved Tigris, for at opdrages. Kong Abennerig likte Izates saa godt, at han gav ham sin Datter Samach til Hustru. Men til Hoffet i Mesene kom jævnlig en jødisk Kjøbmand ved Navn Anania, og ved ham var Samach bleven vunden for Jødedommen. Izates gjorde ligeledes gjennem Anania Bekjendtskab med Jødedommen og sluttede sig med stor Iver til de nye Anskuelser. Imidlertid var hans Moder, Helene, uden at han vidste deraf, ved en anden jødisk Missionær bleven Jødinde. En smuk Virkning heraf viste sig, da Izates ved sin Faders Død blev kaldet til Thronen; thi i Stedet for, efter orientalsk Skik, at lade sine Brødre nedsable, sendte han dem, efter i kort Tid at have holdt dem i Forvaring, medens hans Herredømme sikredes, paa sømmelig Maade udenlands, dels til Rom, dels til Parthien. Anania havde ikke fundet det nødvendigt, at Izates skulde indgaa Abrahamspagten eller holde den jødiske Lov med Hensyn til Spisen eller desl.; men da en anden, ivrigere Jøde ved Navn Eleaser kom til Hoffet og en Dag saa Kongen læse i Pentateuchen, sagde han, at det var ikke nok at erkjende Guds Ord, man maatte ogsaa kjende og udøve dem. Nu lod Izates sig omskjære. Det omtales ikke, hvor mange af hans Hofmænd der fulgte Exemplet; men efter en Tids Forløb, da alle hans Nærmeste vare gaaede over til Jødedommen, sammensvor en Del af Adelsmændene sig imod ham og indkaldte Araberkongen Abia. Uagtet Izates i det afgjørende Dieblik blev forladt af en Del af sine egne Krigere, slog han dog Araberne, og senere blev han ved lykkelige Omstændigheder befriet fra Partherkongen Vologeses, hvem de adibeniske Stormænd ligeledes havde tilkaldt. Nu gjorde Helene en Reise til Jerusalem, og Izates sendte fem af sine Sønner derhen for at blive oplærte i Loven og det hebraiske Sprog. Man kan forestille sig den Stolthed og Glæde, hvormed Jøderne i Jerusalem paa en Tid, da de trykkedes saa haardt af Romerne, saa Medlemmerne af et Kongehus komme saa langveisfra med Begeistring og Tro. Det syntes at blive opfyldt, hvad der var spaaet, at det andet Tempel skulde blive herligere end det første, idet Hedningerne skulde komme dertil og tilbede den eneste sande Gud. Helene fik Leilighed til at vise sig som sine nye Troesfællers Velgjørerinde; thi en stor Hungersnød udbrød, og mange Fattige døde af Sult. Hun lod derfor opkjøbe Korn i Alexandria og Figener paa Cypern og uddele blandt Folket. Hun gav ogsaa kongelige Gaver til Templet og lod sit Gravsted bygge i Jerusalem. Da Izates var død, temmelig ung, fem og femti Aar gammel (omtrent Aar 60 efter Kr. F.), fulgte hans Broder Monobaz den Anden ham paa Thronen. Han var ligeledes gaaet over til Jødedommen og lod Izates's Lig føre til Jerusalem. Den adiabeniske Kongebegravelse eller Helenes Mausoleum laa tre Stadier (1800 Skridt) Nord for Jerusalem og var kjendelig paa tre Pyramider eller Søiler af hvidt Marmor. Den omtales baade af Josephus og af Eusebius. Endnu er der Ruiner deraf; men man har givet dem det vildledende Navn „Kongegravene". Man ser dybt i Klippegrunden underjordiske Rum, Haller og Nicher med Spor af Sarkophager, Søiler, Billedhuggerarbeide med Vindruer, Blomster og Krandse.

Det adiabeniske Kongehus bevarede sin Kjærlighed til Jødedommen i de tunge Dage og sendte Jerusalem Hjælp under Beleiringen; men det maa bemærkes, at disse og lignende Triumfer, som Jødedommen paa den Tid feirede, bleve tagne i Arv af Kristendommen.

Kirkehistorien har ikke gjort det tydeligt, hvad Tid det var, at Saulus fra den heftigste Forfølger af Kristendommen omvendte sig til at blive dens ivrigste Apostel. Men ifølge Apostelhistorien herskede strax efter Saulus's Omvendelse en Hungersnød i Judæa, og, som vi have seet, var Helene paa Hungersnødens Tid i Jerusalem. Vel muligt altsaa, at Dronningens Indtog og den Længsel efter bedre Lys, som det vidnede om, har havt Indflydelse paa Paulus og bestemt ham til at blive Hedningernes Apostel.

I det Foregaaende have vi ikke sysselsat os med Hovedlandet Judæa, hvor Alt imidlertid samlede sig til et vulkansk Udbrud; men man vil have seet, at der overalt var Tendstof tilstede til en Religions- og Racekamp, saa at Baalet, der tændtes i Jerusalem, vel kunde gribe videre om sig.

Fornøden Redegjørelse.

Min Beretning om Stjørdalens 17de Mai Fest for iaar lader til at have ialfald vakt Minderne hos en gammel Stjørdalsgubbe, og med dem Erindringen om egen Brøde, som han da vil gjøre god igjen ved at give et samlet Referat af de sidste 20 Aars Frihedsfester under et. Saa „brammende Omtale" disse end paa sin sammentrængte Maade gives, vilde jeg dog været taknemlig for dette som for ethvert Bidrag til Stjørdalens Fortidshistorie, om han ei havde begaaet den Feil at nævne det „Berigtigelse" til mine „Slutningsbemærkninger". Denne Omstændighed sætter mig paa den Tanke, at Indf. vist frygter, jeg paa en eller anden Maade er gaaet Fædrenes Ære for nær eller har fremhævet vor sidste Fest paa de foregaaendes Bekostning. Nu, Omhed for egen som for Fædrenes Ære vil jeg være Sidstemand til at bryde Staven over, og jeg vil derfor paa Forhaand trøste ham med, at en saadan Tanke ikke faldt mig ind under Nedskrivelsen af mine „Slutningsbemærkninger". Jeg har for lidet Kjendskab, end mindre Lyst, ligesom det laa endnu længere fjernet fra min Hensigt med den hele Beretning — hvilken jeg ønskede skulde som min hele Virksomhed arbeide mere i opbyggende end i nedbrydende Retning — til, at det kunde falde mig ind paa en slig overfladisk Maade at kritisere Stjørdalens Fortidsfester.

Skulde det nu ikke efter en saadan Forsikring lykkes at gjøre det indlysende for vor Gubbe, hvad hvert sundt Øie ser strax, at de enkelte Bemærkninger, han vil berigtige, staar der enten som selvstændige til det ligefrem meddelte eller ogsaa i Modsætning ikke til det i Fortiden gjængse i Stjørdalen, men til det endnu i Nutiden gjængse paa de fleste Steder i vort Land, hvor 17de Mai Fester feires?

Naar jeg saaledes melder, at „det var første Gang, man vovede at tage alle Skranker væk", saa er jo Indf. enig med mig deri, ligesom i, at dermed indtraadte en Væsensforskjel i Festen overfor de almindelige 17de Mai Lag; men det lader søgt, at jeg dermed skulde snærte Stjørdølerne for hvor faa eller hvor mange Skranker de før har sat op, naar jeg netop omtaler vort Forsøg som et Vovestykke, — og et som jeg tror er temmelig sjeldent, hvorfor jeg mente, det kunde gjøre godt at høre, at en saadan Ordning virkelig lod sig gjennemføre til almindelig Hygge selv med en saapas Mængde; medens jeg især for Stjørdølernes Vedkommende vilde minde om, at det var et Førsteforsøg, der burde skaansomt bedømmes, da man jo trygt tør gjøre Regning paa, at Erfaringen skal hjælpe til ved ny Omgang at indrette sig i flere Smaating paa en hensigtsmæssigere Maade.

Endnu mindre Grund synes der mig at være for de følgende Berigtigelser. Hvorvidt den ordnende Komite har glemt at spørge Læge eller Sundhedskommissionen om Regler for Diæten eller ikke, skal jeg lade være usagt; men undskylde vedkommende tør jeg dog i denne Henseende ved, at Festen ei var beregnet paa saa stort Kvantum Drikke, hvilken Beregning ogsaa viste sig at holde Stik, idet der af 20 Skillings Kontingenten blev en 8 Spd. tilovers, der er indsat i Stjørdalens Sparebank, til paa en eller anden Maade at støtte „en lignende Fest i Fremtiden". „Beaandede Taler" turde jeg ei bramme med, særlig fordi næsten samtlige Egnens beaandede Talere holdt sig borte — muligens af Frygt for den Resiko, der altid i flere Henseender er forbunden med Førsteforsøg.

Naar jeg omtalte det som det almindelige Ønske at faa lignende Fester for Fremtiden, mente jeg naturligvis blandt Deltagerne. Udenforstaaendes Mening kunde jeg dengang ikke have indhentet og har heller ikke gjort det siden; men jeg tror dog saavel i dette som i Dommen om „Udskeielserne" før og nu, maa Deltagerne i begge Slags Lag være de mest kompetente Dommere, og dem, jeg i den senere Tid har talt med af disse, har ytret sig til Fordel for vor sidste Fest. Det kommer jo saa meget an paa ved Bedømmelsen af et Lag, i hvad Stemning man ser det, og om det sees indenfra eller udenfra, som Vinduesruderne kan tage sig mørke ud seet udenfra, medens de kan være noksaa lyse og venlige indenfra, selv om Glasset kan have et Grønskjær.

Men nu til Realitetsspørgsmaalet, som er: hvad Princip bør være at foretrække for at faa folkelige 17de Mai Fester istand, svarende til Festens Anledning? Han finn altid Lyte som leiter, og Ulemper er der naturligvis ved enhver Fremgangsmaade; men paa hvad Vis lader sig mest udrette?

Naar man ingen anden Skranke sætter op end Kontingent, men lader „være Adgang aaben for alle", da har man ingensomhelst større Sikkerhed for at faa kun værdige Deltagere, end naar ogsaa denne Skranke tages væk. Tvertimod kan man vente sig en god Del, der kun kommer for det lystige Lags Skyld, medens Mange maa holde sig fra, som dels ei kan afse Kontingent, dels ei tør og kan være bekjendt saa at sige at have Raad til at ofre Penge paa et flot Maaltid og Lag, medens de kunde have den største Lyst til at være tilstede baade ved Taler og Sang, ikke blot som udenforstaaende Tilskuere, men som virkelige Deltagere. Enhver ved jo t. Ex., hvad Forskjel det er paa at høre Sange paa Frastand og paa selv at tage levende Del i dem, og saameget større Forskjel, jo dybere og rigere Sangens Text er. Ligesaa er det ikke godt at skjønne, hvordan man skulde tage det med Kvinder og Ungdom, som jeg vil lægge særlig Vægt paa at have med som virkelige Deltagere.

Ved Fremgangsmaaden paa sidste Fest er alle disse Hindringer ryddet væk, og idethele synes jeg, Festen derved gives et større Alvors-

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales

Damer og Herrer

som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 " " The	3 "	1 " " The	2 "
1 " " Oloft	3 "	1 " " Oloft	2 "
1 " " Salep	5 "	1 " " Salep	3 "
1 " " Chocolade	6 "	1 " " Chocolade	4 "
1 " " Bouillon	6 "	1 " " Bouillon	4 "
1 Krus Potøl	2 "	1 Glas Potøl	1 "
1 " Melk (varm eller kold)	2 "	1 " Melk (varm eller kold)	1 "
1 Fl. Bruslimonade	6 "	1 Fl. Seltersvand	4 "
1 stort Glas Æggedosis	12 "	1 lidet Glas Æggedosis	8 "

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.

☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

Af Overskuddet fra „Vestmannalagets" Koncert den 17de Mai er 15 Spd. bestemt til Understøttelse for en uformuende Bondesøn, som ønsker at nyde godt af Undervisningen paa en Folkehøiskole. Ansøgninger herom, ledsagede med Skudsmaal og indeholdende Meddelelse om, hvilken Skole der ønskes besøgt, bedes indsendt til Hr. Henrik Krohn i Bergen.

Bergen, i „Vestmannalagets" Bestyrelse den 11te Juni 1869.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder korleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Udkommet er:

Kjærlighedens Glæder,

en Raadgiver for Elskende, Forlovede og Nygifte. Med 4 Tegninger. Udgivet af Dr. J. L. Meyer. Erholdes i forseglet Omslag i Bogladerne for 40 ß.

Tilsalgs.

Et Parti 1-toms Bord sælges meget billigt ved Chr. Hansen, Grønland No. 25.

Stangjern af alle Sorter og Dimensioner, ☐ **Jern** og **Sømjern,** Murartikler, Kalk, Cement, ildfast Leer, alle Sorter Sten, Tagsten, Mursten, ildfast Sten m. m. sælges meget billig Grønland No. 25.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1, do. 1/2 } i flere Kvaliteter

Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede,

Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Northamerican Lloyd til Newyork

(direkte)

fra Kjøbenhavn med det hurtige og bekvemme Hjul-Dampskib

„St. Jago de Cuba", 2650 Tons.

Afreise fra Kristiania den 25de og 27de Juli.

O. Svenson,
Generalagent.

Sølvplet (Argentin).

Kaffe-Servicer,	Smørknive,	Sukkerstrøer,
The-Serviser,	Chocoladejugger,	Flødeskeer,
Kaffekander,	Toddyjugger,	Balancekjedler,
Thekander,	Kagekurve,	Armstager,
Sukkerkoppe,	Kagefade,	Lysestager,
Flødemugger,	Smørkander,	Lyseplader,
Pletmenager,	Saltkar,	Spillebordstager,
Skeer,	Sukkerklyper,	Æggekogere,
Gafler,	Vinkorke,	Ægopsatse,
Champagnekjølere,	Vinskildte,	Bordklokker,
Æggeglas,	Flaskeholdere,	Sauceskeer,
Bætte i alle Størrelser og Kvaliteter,	Vinopsatse,	Nøddeknækkere,
	Sennepskeer,	Flaskebrikker,
Saltspader,	Frugtknive,	Glasbrikker m. m. m.

anbefales til de billigste Priser af

A. Vollmann.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: 1/4 Flaske 50 ß, 1/2 Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Rugfjerdemel og Rugklid

anbefales af O. H. S. Fegth, Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Slibestene

hos O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Makulatur.

Godt og tykt Papir, 40 ß pr. Ris, i Partier Rabat hos

A. Halvorsen & Co.,
Revierstrædet 2.

---

1 Gaardsklokke (Madklokke) er tilsalgs hos C. J. Lie.

Tilleie.

4 Værelser og Kjøkken er tilleie i Nygaden ved C. J. Lie.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

gik hen og giftede sig med en Kongemorders Datter Anna Bradshaw — man kjendte endogsaa Navnet. Hun var ogsaa død, men, sagde man, idet hun skjænkede et Barn Livet, en Gut, som, hvis alle disse Udsagn vare rigtige, vilde være Lord Linnoeus Clancharlies ægte og lovlige Arving. Disse løse Udsagn smagte mere af Rygte end af Fakta. Hvad der i de Dage tildrog sig i Schweitz, var for England ligesaa langt bort, som hvad der i vore Dage tildrager sig i Kina. Lord Clancharlie skulde have været ni og femti Aar, da han giftede sig, og sexti ved sin Søns Fødsel, umiddelbart paa hvilken han skulde være død, efterladende dette moder- og faderløse Barn. Man tilføiede, som det heder i alle Feeventyr, at Barnet var vakkert som en Dag.

Kong Jakob II gjorde en vakker Dag Ende paa alle disse aabenbarligt grundløse Rygter ved at erklære, at David Dirry-Moir, i Mangel paa ægte Børn, samt ved kongelig Naade var Arving efter Lord Linnoeus Clancharlie, hans naturlige Fader, da det var bragt til Vished, at intet ægte Barn fandtes; dette gjordes vitterligt i et aabent Brev, der indregistreredes i Pairskammerets Arkiv. Ved dette aabne Brev indsatte Kongen Lord David Dirry-Moir i afdøde Lord Linnoeus Clancharlies Titler og Rettigheder, dog paa det Vilkaar, at Lord David skulde gifte sig, saa snart han blev fuldvoxen, med en Pige, som for Nærværende blot var Barn, kun nogle Maaneder gammelt, og som Kongen i Vuggen gjorde til Hertuginde, man vidste ikke saa nøie hvorfor. Læs, om I vil, man vidste kun altfor vel hvorfor. Den Lille hed Josiane.

Spanske Navn var i de Dage i Mode i England. En af Carl II's Bastarder hed Carlos, Greve af Plymouth. Sandsynligt er det, at Josiane var sammendraget af Josefa og Anna. Det var den lille Hertuginde, som Kongen forlenede med Pairskabet Clancharlie. Pairen skulde blive hendes Mand og hun

blive Pairesse. Dette Pairskab hvilede paa et dobbelt Gods, paa Baroniet Clancharlie og Baroniet Hunkersville.

Desuden vare Lorderne Clancharlie til Belønning for en gammel militær Bedrift Markiser af Corleone paa Sicilien. Pairerne af England maa ikke bære udenlandske Titler, men der gives dog Undtagelser. Saaledes var Henry Arundel, Baron Arundel af Wardour, og Lord Clifford tydske Rigsgrever, ligesom Lord Cowper er tydsk Rigsfyrste. Hertugen af Marlborough var Fyrste af Mindelheim i Schwaben, paa samme Maade som Hertugen af Wellington var Fyrste af Waterloo i Belgien. Samme Lord Wellington var spansk Hertug af Ciudad-Rodrigo og portugisisk Greve af Vimeira.

De Eiendomme, Slotte, Renter, Arvegods og Domainer, der tilhørte Pairskabet Clancharlie-Hunkersville, var nu gaaet over til Lady Josiane, og Kongen havde bestemt, at saa snart Josiane formælede sig, skulde Lord David Dirry-Moir blive Baron Clancharlie. Foruden hvad Josiane paa denne Maade havde arvet efter Lord Clancharlie, eiede hun ogsaa personlig Formue. Hun eiede store Godser, blandt hvilke flere vare Gaver til Hertugen af York fra Madame uden Slæb. Madame uden Slæb vil ret og slet sige Madame. Saa kaldte man Henriette af England, Hertuginde af Orleans, den fornemste Dame i Frankrige næst Dronningen.

4.

Efterat have gjort Lykke under Carl og Jakob, gjorde Lord David Lykke under Wilhelm. Hans Jakobisme gik ikke saa langt, at han fulgte Jakob II i Landflygtighed. Han vedblev at elske sin lovlige Konge, men var paa samme Tid fornuftig nok til at tjene Usurpatoren. Forøvrigt var han, omend noget selvraadig, en udmærket Officer. Han gik over fra Landarmeen til Flaaden

Dagbladet.

No. 153. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 6te Juli 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 5te Juli. Igaar lystes i Slotskapellet første Gang til Ægteskab for den danske Kronprins og Prinsesse Lovisa.

Den nordamerikanske Minister Andrews er ankommen hertil.

Brüssel, 5te Juli. Ifølge Overenskomst mellem de franske og belgiske Kommissærer forblive Jernbanerne som hidtil i Privatselskabernes Besiddelse.

Et Par Bemærkninger ved Artiklerne: Om Skuespilkunsten som selvstændig og berettiget Kunstart.

Naar Indsenderen som Enhver, der elsker Theatret, maa være glad i disse Artikler, der sætter Sagen, hvor den skal staa, alligevel maa beklage, at den, som har strevet, ikke har praktisk Indsigt eller Evne i Theatergjerningen (jeg kan ikke godt se, hvilke af disse 2 Ting er iveien; nogle Mangler peger paa det Første, nogle paa det Andet), saa er det, fordi jeg ved, at ingen er saa mistænksom mod al Theoretiseren som Kunstneren. Faar Kunstnerne blot et eneste Sted Haanden imellem og kan sige: dette passer ikke, dette er bare *tænkt*, saa er forbi med hele Tilliden. I en Tid som denne, hvori Kristiania Publikum intetsomhelst Ansvar synes at have ligeoverfor det Theater, som skulde repræsentere vor Nationalscene, er det godt, at Pressen løfter Idealerne; men endnu bedre er det, at man føler, de er til at naa.

Det var flere Punkter, jeg kunde fremhæve, som uvilkaarlig vækker Kunstnerens Mistillid; jeg skal her tage et Par fra de sidste i alt Væsentligt gode Artikler.

1) Læseprøven. Kravet til den strenge, undervisende Læseprøve stammer fra Paris og nærmest fra Theatre francais, hvor Skuespillerne alle er virkelige Begavelser og særdeles øvet, hvor de ældste af dem har bedømt og antaget det nye Stykke, som spilles, samt tildels fordelt Rollerne — og hvor endelig hele Stilen er saa gjentagende og gjennemgaaende den samme i Stykkerne som i Spillet, at det letteste Vink forstaaes. *Alle disse Forudsætninger savnes helt eller tildels hos os* (som ogsaa i Broderlandene og i Tyskland). Om vore Skuespillere mødte paa Læseprøven med fuldt Kjendskab til Stykket, hvad de nu sjelden gjør, eller om de for den Sags Skyld havde to Læseprøver, — den anden og egentlige kunde endda sjelden blive til noget, fordi Stykket ikke var prøvet paa Scenen; ingen af de Rollehavende ved noget ganske Sikkert om sig selv, før de har følt sig frem, og før de har set de Andre. Dette er saa, — ikke alene fordi sjelden eller aldrig det hele Theaterpersonale er virkelige Begavelser, ovenikjøbet med Routine, — ikke alene fordi endog Kjøbenhavns Theater savner Stil i den Udstrækning, som de bedste franske Theatre har den; men det er især fordi Forskjellen mellem romansk og germanisk Natur avler et forskjelligt Forhold. Den romanske kan som overveiende Forstandsnatur paa Forhaand afstikke alle Grændser, lægge kjølige Slagplaner; den germaniske maa som overveiende Følelses og Fantasinatur først have været i Ilden, før den ret ved, hvad der bor i Rollen og i sig selv i Forhold til den. Kunstneren repræsenterer Folkenes Natureiendommelighed i sine Evner stærkere end alle andre Mennesker, saa derfor gjør Forskjellen sig stærkest gjældende netop hos ham.

Saavel i Tyskland som i Norden har gjentagende Forsøg paa at indføre den strenge franske Læseprøve *altid strandet*. Dette er et Faktum*). En anden Sag er det, at det enkelte Stykke, som kan have noget eiendommeligt Nyt ved sig, forklares af den art. Direktør paa Læseprøven, eller slaaes an i sin Tone, ligesom der ganske vist er Stykker, som kan tage stor Fordel af en god Læseprøve. Men det Almindelige vil være: Underhaandspaavirkning til Vækkelse eller Befæstelse af Indtryk, og først naar Skuespilleren ved Hjælp af disse paa Scenen har udfoldet Opfattelse, da at træde til; thi saa har man det, hvori man kan forme i Skuespillerens individuelle Anlæg af sin Rolle. Og saa kan det gaa videre baade med Underhaandsarbeide og med den ligefremme Indgriben i Sceneprøven. Forskjellen er altsaa egentlig den, at det, som hos os svarer til Franskmændenes Læseprøve, det kommer underhaanden med hver Enkelt og helst efterat Sceneindstuderingen er begyndt. Hvad derimod skrives om Sceneprøverne er fuldkommen rigtigt**); vi maa kun beklage, at Sandheden deraf er gaaet op for saa faa Theatre, — naturligvis nærmest fordi de sjelden eller aldrig har havt en Mand, som fyldte Betingelserne, i Spidsen for sin Gjerning; det er nemlig en Erfaring, at en udmærket artistisk Fører for et Theater hører til de store Sjeldenheder, som blot saa Theatre har nydt godt af, og disse saa en eller høist et Par Gange i sin Tilværelse.

2) „Den artistiske Direktør maa være en Kunstner". Dette Punkt burde heller hede: han maa *ikke* være en Kunstner, — hvis man med Kunstner forstaar *scenisk Kunstner*; thi en saadan vil uvilkaarlig komme til at spille for den, hvis Spil han skal lede, og længe vil han ikke have virket, før man kjender ham igjen ikke alene i Aand og Stil, men i alt Udvortes, i Yderligheden ved Stemmeføring eller Bevægelse. Det kan ikke være anderledes. Men hvis man med Kunstner mener en Digters Kunstner (thi en Digter er en Kunstner), da er det en anden Sag; den artistiske Direktør maa være en psykologisk Digter, det er dette, som er Sandheden. Hermed forstaaes ikke, at han netop skal have strevet Bøger forat bevise, at han er en saadan; thi der er enkelte virkelig psykologiske Digtere, som aldrig skriver Bøger, men som i den letteste Fremstilling af det, de ser, til Evidents beviser, at de er psykologiske Digtere. Men en psykologisk Digter kan opdage og bringe frem Alt, som et Digterværk skjuler, og paa den anden Side se og skabe det, som mangler; alene han kan opspore den Evne i Skuespilleren, som her slaar til; thi dette er ikke altid let, navnlig naar det gjælder at arbeide Yngre frem gjennem nye Opgaver. Men *Kunstner maa han være* d. v. s. forme maa han kunne saa langt, at de Andres Form blir befriet ved at føle hans; men Skuespiller maa han ikke være; thi saa føler han sig ikke personlig tilfredsstillet uden ved at faa sin egen Form igjen; Digteren alene kan sætte de Andres Formevne i Bevægelse saaledes, at *hans* Skabning kalder en ny og anden Skabning tillive.

Nu er der mange Skuespillere, som er Digtere (t. Ex. i vore Dage Fru Louise Heiberg) Hun har derfor ogsaa kunnet gjøre denne Gjerning. Men Ingen af dem, som ser paa, hvad hun har gjort, overhører den Bemærkning: man kan føle hende i hver mindste Ting, — og det giver noget Ufrit. Endnu værre er dette Tilfældet ved Karlsruhe Theater, hvor den forhenværende Skuespiller, Direktør E. Devrient, støber Alle i sin Form, indblæser Aand og Liv, det er sandt, men Alt og Alle paa samme Maade. At opdage og udfolde gjennem kunstnerisk Anvendelse hver mindste Evne i en Skuespillers Individualitet, det er Opgaven, og den kan kun en Digter løse; han vil gaa paa Jagt efter den, hvergang han taler med Skuespilleren eller blot ser ham tale med Andre, han vil elske og studere ham ligesom han elsker og studerer den Karakter, han netop digter paa.

Efter dette lette Supplement til „Bemærkningerne", som kunde gjøres [illegible]

*) Ogsaa Laube striver herom i das Burgtheater. Devrient i Karlsruhe holder nok ellers paa Læseprøven, men herom siden.

**) Dog er det ikke sandt, at storstilede Tragedier skal have mange Sceneprøver, tvertom saa faa som muligt, men helst alvorligere.

drage flere Feiltagelser ind, skal det dog være gjentaget, at det er trøsteligt at se i det Mindste En, som offentligt taler Theatrets Del. Og er denne Ene, som det synes, udenfor al Befatning med Theatret, hvorfor han tager feil i Adskilligt, saa er det altsaa virkelig Iver, virkelig Begeistring, som har drevet ham og selvfølgelig saameget rosværdigere. Avancez!

Til Komiteen hersteds for Lærermødet paa Hamar.

Idet man er Komiteen meget taknemmelig for, at den har udvirket Nedsættelse i Fragten for Deltagerne i dette Møde, er man dog saa fri at henstille til den at faa en liden Forandring i Betingelserne for Moderationen, hvis det ikke er for sent.

Som det vil sees af Kundgjørelsen fra Komiteen igaar Kveld, er Fragten nedsat til det halve, naar Tur- og Returbillet løses, og Tiden for dennes Gyldighed er til 20de ds.; men da nu vistnok de allerfleste af Deltagerne i Mødet ikke vil komme til at vende tilbage, før Ferierne er tilende, saa bliver der for disses Vedkommende *ingen Moderation*.

Man skal derfor henstille til den ærede Komite at søge at faa udvirket

enten: *at Tiden for Tur- og Returbilletters Gyldighed forlænges til 7de August,*

eller: *at Billetter for Tur kan erholdes med forholdsvis den samme Moderation som for Tur og Retur.*

Ærbødigst
Flere Deltagere.

Lidt af Hvert fra Romsdalen, navnlig om Gjældsinddrivelse og hvad dermed staar i Forbindelse.

24de Juni 1869.

I denne Bevægelsens Tid er der Mangt og Meget, som tiltrækker sig selv Almuesmandens Opmærksomhed, og som ogsaa han kunde have Lyst til at ytre sine Tanker om. Vel maa disse, paa Grund af Forholdene og det indskrænkede Kjendskab til det Hele og Store, ofte synes mindre berettigede; men da de dog næres af Mængden, kunde det, at de fik komme ud, formentlig kun lede til Godt; thi saa kunde de imødegaaes, og Imødegaaelsen udrydde Vildfarelsen. For Rigtigheden af de Fakta, jeg meddeler, er jeg ansvarlig og har opgivet mit Navn til Redaktionen.

At Talen om det Tryk, som hviler paa Folket ikke bare var et Skrig uden Grund, som et vist Parti vilde gjøre det til, men en sørgelig Virkelighed, tør de mange Konkurser i By og Bygd nu maaske endelig og uigjendrivelig godtgjøre. Og at det hos os staar nok saa galt til som andetsteds, vil Fallissementerne tydelig nok bevise. Budstikken oplyste i Vinter, at der ved Moldes Forligskommission i afvigte Aar var behandlet 528 Gjældssager, imod 261 i Kristiansund og 601 i Aalesund, og at af disse Moldes mange Gjældssager skulde en langt større Del vedkomme Landdistriktet end Tilfældet var i de andre Byer. Tages nu ogsaa Distrikternes Størrelse i Betragtning, saa giver det for Romsdals Fogderies Vedkommende et ret sørgeligt Skue. Og var det saa ifjor, hvorledes maa det da ikke se ud iaar? Men hvoraf kommer nu dette? — og hvilke ere Virkningerne deraf? Jeg ved nok, at man sædvanlig skylder paa Konjunkturerne, men jeg tror, at det hovedsagelig er Folkets egen Skyld, og da fornemmelig en letsindig, overdreven Brug af den forhen altfor høipriste Kredit, — og Følgen er nu en almindelig Udarmelse til kun Enkeltes Fordel.

At den lønnede Embedsklasse staar over og udenfor den almindelige Nød, er i flere Henseender godt; thi faldt ogsaa den i Konkurser og Retsforfølgelser for Gjæld som den almindelige Mand, da var Ulykken vistnok større. Men det er i en vis Henseende ogsaa slemt, thi de, som ere de Raadende og kunne være de mest Hjælpende, kjende ikke Nøden af personlig Erfaring, have vanskeligt for at fatte den eller tro Klagerne, og hvorledes kan man saa vente anden Holdning af dem end den, de vise baade under Lovgivningsarbeidet og i Livet? Men hvad der især virker ugunstigt paa Stemningen er, at Andre tjener Penge netop ved hines Ulykker, og at der ialfald mangler passende og nødvendige Regler for Fogders, Sagføreres og Lensmænds Godtgjørelse for Gjældsinddrivelser og deslige. Nu burde og kunde vistnok Folket for Størstedelen selv gjort slige Regler overflødige blot „ved at sætte Stevne efter Evne"; men se om det sker! Exemplet paa at leve høit og galant kommer — det kan vistnok ikke benegtes — fra oven, fra de Høiere i Landet, men disse have det nu saa laget, at de taale det. Efterabelseslysten trænger sig mere og mere ned igjennem Folket, uden Hensyn til Evner. Især lokker Lysten til at leve stort og til at blive rig uden egentlig anstrængende Arbeide altformange ind i den usikre Handelsstand og det skadelige Kreditvæsen. Enhver saadan Lykkeridder — ofte vel uden selv at eie en Skilling — faar med Lethed Varer hos de store Handelshuse. Disse maa da sætte Varernes Pris saa, at om en hel Del Smaahandlere gjøre Opbud og kun betale 30 a 60 pCt., de dog kunne bestaa. Herfra den første og almindelige Ulykke af Kreditvæsnet for alle Forbrugere. Nu stræber igjen Smaahandleren ved alle mulige Midler at omsætte sine borgede Varer snarest muligt, og da, som han har lært, altformeget igjen paa Borg. Disses Kunder have saare vanskeligt for at faa kjøbt mod Kontant uden at maatte tage Noget paa Kredit. Et usikkert — ofte aldeles grundløst — Haab om, at Pengene skulle komme til rette Tid, daarer dem Begge og leder til Ulykker. Ja, om disse Ulykker for Handelsmanden skrives der meget og ofte, sjeldnere kommer man vel hans Kunder ihu; thi vel gives der Handelsmanden det Raad, at de ikke skulle borge, men mere Eftertryk lægges nok paa et Andet: strax at overgive forfaldne Fordringer til Inddrivelse. Det første Raad skulde være godt, om det kunde følges; men endog selve Handelsmanden hverken *kan* eller *vil* dette, saalænge den anden Udvei er saa let tilgjængelig, som den nu er bleven. Borge vi ikke, saa faa vi heller ikke handle kontant, sige de, og dette er desværre altfor sandt eftersom Forholdene nu ere. Før brugte Kjøbmanden altid selv at varsle sin Debitor, som da ved at agte paa Varselen fik betale til ham selv uden nogen Omkostninger. Dette er nu her næsten aldeles aflagt. Fordringerne overgives uden videre til en Sagfører eller Lensmand, og indtil 40 pCt. — 1 Ort af ½ Daler*) — koster deres Rykkerbreve. Selv Bygdefolk have lært dette, saa at den ene Nabo nu ikke selv kan gaa hen til Forligskommissæren og faa en Kaldsseddel paa den anden, men gaar lige til Inkassatoren. Og hvorledes bære saa disse sig ad? Leilighed gjør Tyve, siger man, og at Fristelserne ofte blive dem for stærke, faa vist mange føle. Her kun et Exempel: Om en til en Lensmand overdragen Fordring skrev denne til Debitor den 8de Mai, „at Gjælden maatte betales inden Maanedens Udgang"; stevnte dog til Forligsprøve den 25de s. M. og Debitor maatte den 28de s. M. betale 7 Ort for vel 8 Spd. i Salær og Omkostninger. Kreditor, en Gut, opholder sig nær ved Debitor og vel en halv Mil fra Forligskommissæren, hvor han havde faaet Kaldsseddel udfærdiget ligesaa let som Lensmanden. I Konkursboer, som man har troet selv maatte betale sin Forvaltning, har man ikke her forhen vidst af noget saadant Inkassationssalær, men dette er nu ogsaa tilkommet. Hundreder af Breve have i den senere Tid gaaet ud til Bygderne med slige Beregninger, dog har der i samme ikke staaet noget om Konkursen; men kun at Kjøbmanden havde overdraget Udstederen Gjælden til Inddrivelse. Et Exempel kun ogsaa herpaa: En iøvrigt velholden Mand havde dog ifjorsommer til en Bygning maattet borge hos en Handlende for en hel Del Penge. Sidste, og det et betydeligt, Afdrag herpaa betalte han i det samme, han i Vinter reiste til Fisket, og troede sig nu sikker indtil han kom tilbage. Men et Par Dage efter gjorde Handelsmanden Opbud, og fra Boets Bestyrer kom Brev 3die Februar, at Gjælden 21 Spd. 4 Ort 21 ß med 1 Spd. 1 Ort Inkassationssalær maatte betales inden 4 Uger. Manden kom imidlertid snart hjem og reiste til Sagføreren, men da han syntes Gjælden ogsaa var bleven noget større, end han troede den kunde være, vilde han ikke betale Salæret, læggende dog i Vidners Paasyn det øvrige Paakrævede paa Bordet. Uden Salær nægtede Bestyreren at modtage noget, og da Manden heller ei fik Kvittering, maatte han tage Pengene tilbage. Han blev nu indvarslet til Forligskommissionen, mødte og tilbød ogsaa

*) Af mindre Beløb mere. En Mand var for 3 Flasker iaaar debiteret 24 ß. Konkursboets Bestyrer beregnede sig 12 ß. Til al Lykke kunde denne Mand med Vidner godtgjøre, at Flaskerne i rette Tid vare tilbagesendte.

der at betale imod specificeret Regning, dog ingen Omkostninger. Dette vedtoges ikke. Nu ventede han Thingsstevning, men nei, til samme Kommission blev han atter indvarslet angaaende samme Gjæld, som imidlertid nu var nedsat til 18 Spd. 46 ß. At trætte med en Sagfører for en simpel Bonde vidste han vilde i bedste Fald være at kjøbe Guldet alt for dyrt og derfor betalte han nu, uagtet Salæret nu var bleven 2 Spd. foruden Omkostninger. Nu kan man vel antage, at ikke en af hver tolvte Debitor ved, kan eller vil tvivle paa eller modsige en Regnings Rigtighed, men udenvidere betale, hvad de kræves for. Men krævede Kjøbmanden selv, kunde kanske disse og andre Ting f. Ex. Renten, hvorom der aldrig nævnes noget, naar Gjælden stiftes, greies lettere. Landalmuens mange Laan i Moldes Sparebank skrive sig nok for en stor Del fra slig til Sagførere overdragen Butikgjæld, som vist har øget adskilligt paa sig under Behandlingen.

Naar der til saadan almindelig Trafik kommer saamange Opbud, som nu ere foregaaede i Molde, og Alt skal betales paa engang, og det i en Tid som nu, da Laan næsten ikke ere at faa nogensteds, og al Fortjeneste indskrænket, ja saa maa Ruineringen blive strækkelig.

(Forts.)

Kristiania, den 6te Juli 1869.

Vore Tømmersælgere ere nu reiste hjem, og det just ikke med de lyseste Forhaabninger. Den store Mængde Tømmer, som blev kjøbt ifjor, og den mindre gode Afsætning til Udlandet, har virket lammende paa Forretningerne og trykket Priserne, idet Markedet for Tiden kan siges at være mere end vel forsynet. Efter hvad man fra paalidelige Kilder har hørt fortælle, skal det iaar fremdrevne Kvantum Tømmer overstride, hvad der tidligere aarligaars har været Tilfældet, med ca. en Trediepart. De gode Priser ifjor have været meget fristende, og har dette igjen fremkaldt en, i Forhold til Efterspørgslen, for stor Mængde Tilbud, hvorved Priserne ogsaa ere dalede. De afsluttede Handeler ere meget faa, og indskrænke de sig saagodtsom alene til de mindre heldigt stillede Sælgere, der ved de flere mislige Korn- og Høaar ere blevne endmere gjældbundne, og som, for at tilveiebringe de fornødne Midler til Dækkelse af ældre Gjæld, vare nødsagede til at sælge. De større Dimensioner, der saagodtsom alene udbydes af vore mægtigere Skoveiere, have dog opnaaet nogenlunde fordelagtige Priser. Af denne Sort Last er der dog solgt ganske ubetydeligt, idet de fleste Sælgere ikke vare villige til at gjøre noget Afslag i Priserne fra ifjor.

Det var Battenslasten, der iaar bragte vore Skoveiere det føleligste Tab, ikke alene derved, at Exporten af denne Lastsort er saa meget større end den øvrige, men ogsaa ved, at denne ringere Vare, sammenlignet med Bjelker og andre større Tømmerdimensioner, forvolder Eieren langt større Arbeids- og Driftsomkostninger. De fleste Sælgere reiste dog fra Byen med det Haab, at Trælasthandlerne til Kristiania Marked vilde vise sig mere kjøbelystne.

Udlandet. Om Forholdene paa Kuba og de Forenede Staters Stilling til Opstanden udtaler „Nordd. Allg. Zeit." sig paa følgende Maade: Den spanske Regjerings Fremgangsmaade imod de Frivillige paa Den Kuba, som paa revolutionær Vei havde afsat deres hidtilværende Chef, Guvernør Dulce, afgiver et Bevis paa, at dette Korps indtager en mægtig Stilling; Regjeringen er nødt til at tage afgjort Hensyn til det. Man opfyldte ikke blot strax Korpsets Forlangende om at faa en ny Guvernør, men hans Efterfølger har efter sin Ankomst udstedt en Proklamation, hvori han vel fremhæver Nødvendigheden af Lydighedens Opretholdelse, men tillige søger at virke beroligende ved at rose de Frivilliges Tapperhed. Denne Lovtale er ialfald betænkelig i et Dieblik, da Tropperne fornemlig have vist deres Tapperhed imod deres egen Chef. Under saadanne Omstændigheder kan man ikke undertrykke Betænkeligheder med Hensyn til en varig Opretholdelse af Regjeringens Autoritet paa Den, dertil kommer endnu, at Insurgenterne nafbrudt faa Bistand fra Nordamerika, hvor meget Regjeringen i Washington end passer paa. Ifølge Courrier des Etats-Unis af 12te Juni dreves Hververingerne for Kuba og Udrustningen af Expeditioner dengang med den største Iver. I New-York var der i dette Diemed oprettet et Hververkontor, og Rekruterne gjordes her bekjendte med Expeditionens Formaal og Betingelser. Naar de lod sig hverve, blev der i den kubanske Republiks Navn lovet dem 30 Dollars om Maaneden, saafnart de havde indstibet sig til Kuba, og en Præmie af 500 Dollars, dersom Revolutionen seirede. Man haabede paa denne Maade at samle et Korps paa 2500 Mand, bestaaende af Soldater, som tidligere havde tjent i Unionens eller i Sydstaternes Hær. Med Korpset skulde der følge en betydelig Sending Geværer og tre Batterier let Artilleri. Folkene maatte hver Dag fra Kl. 4 om Eftermiddagen indtil 4½ om Morgenen indfinde sig i forskjellige Lokaler for at være rede til at gaa ombord paa det første Vink. I Spidsen for Foretagendet stod en rig Kubaner, som havde erhvervet sig stor Erfaring i Krigstjenesten. Det er sandsynligvis en Del af denne Expedition, som det er lykkedes at indskibe sig under Kommando af Oberst Ryan.

Kristiania Kommune-Repræsentanter skulle førstkommende Fredag den 9de Juli Kl. 5 Eftermiddag sammentræde med Formændene i Børslokalet til Behandling af følgende Sager:

1) Angaaende fornyet Foretagelse af den i Repræsentantmødet den 27de Mai 1869 behandlede Sag No. 8 om Bevilgning til Udvidelse af Sagenes Skoles Tomt samt til Opførelse af et Gymnastiklokale for bemeldte Skole med Bolig for Tilsynslæreren og et Reserveværelse — forsaavidt angaar Beslutningens 3die Post.
2) Angaaende Opførelse af en Skolebygning paa Ruseløkbakken.

Krigsretsforhørene angaaende Taarnfartøiet Mjølners Paaseiling ere nu fra den somilitære Ret i Horten indsendte til Marinekommandoen, som vil tage nærmere Bestemmelser om Sag skal anlægges mod nogen af Skibets Vedkommende. — Mjølner har nu været dokſat og viste kun en liden Sprække i et Par Bundplader, som snart lode sig istandsætte, saa den kan stikke tilsøs igjen en af de første Dage.

En anden Krigsretssag er der for Tiden Tale om, idet Regjeringen skal have isinde at nedsætte en Overkrigskommission til at dømme Oberstløitnant Grundt, fordi han i en Skrivelse til Armeekommandoen har gjort Nar af Generalstaben, som han spydig har kaldt „en Prydelse" for Armeen.

Diplomati. Det svensk-norske Sendebud i Berlin Hr. Sandstrømers Ligfærd fandt Sted i Fredags i Stockholm. — Det franske Sendebud hos vor Konge, Fournier, skal ifølge „Köln. Zeit." forflyttes til Haag. — Hvem der skal udfylde de ledige diplomatiske Pladse er endnu ubekjendt.

Den britisk-norske Telegraftraad blev færdiglagt ved Midnatstider i Thorsdags „under Kanonernes Drøn", som det heder, idet Landtouget da blev nedlagt.

Nattekulde. Nat til Søndag var Kulden saa stærk i Eidsvold, at Potetesgræsset paa Gaarden Berger frøs bort, og de lavtliggende Agere med Vaarsæd gulnede og saa ud som om de vare afsvedne. Ogsaa paa Ringerike skal der i forrige Uge have været saa stærk Kulde om Nætterne, at Marken om Morgenen har været rimet.

Udvandringen. Med Dampskibet „Skandinavia" afgik i Eftermiddag 150 Emigranter over Leith til Amerika.

Touristforeningen har i denne Tid ydet Færdesfolk en stor Tjeneste ved at indhente Efterretninger om Føre og Sneforholdene m. m. paa de mest befarede Veie over Fjeldene. De Fleste ved af egen Erfaring, hvor slemt det er, ialfald noget tidlig paa Aaret, at kunne lægge nogen fast Reiseplan, fordi man mangler Kjendskab til om Sneen er tinet saavidt tilfjelds og Vaarflommen i Fjeldelvene er saavidt over, at det er „framkjømt" over Fjeldvidderne. Om en af de vigtigste og mest befærdede Fjeldovergange, nemlig over Lomsfjeldene, har Touristforeningen netop nu fra Sognepresten i Lom modtaget en Meddelelse, der velvillig er os overladt til Benyttelse. Der oplyses heri, at der for en 8 Dages Tid siden (omtring 20de Juni) var kommet en Hestedrift paa 100 Heste fra Nordfjord og Søndfjord over til Lom, og at Hestekarlerne havde sagt, at de sjelden havde seet mindre Sne paa Fjeldet ved disse Tider end nu iaar, saa det var let fremkommeligt for Færdesmænd. Fra Skiager til Romsdalen om Mjølven er Fjeldet ligeledes „framkjømt" og allerede befaret af Flere. Over til Sogn er Sneen heller ikke stor eller til Hinder for farende Folk, ligesaalidt som Fjeldelvene paa denne Vei antages at være vanskelige at komme over. Inden 8 Dage er Touristforeningen imidlertid lovet nærmere Underretning fra den Kant.

Til Almueskolevæsenet er af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond af Storthinget bevilget aarlig i Budgetterminen:

a. Det lavere Almueskolevæsen:	
1. til enkelte Kommuner m. V. samt Bidrag til Ladestedet Hølens Skolevæsen efter nærværende Storthings Beslutning	2,371. 68.
2. til Amtsskolekasserne . . .	29,000. „
3. til Beretninger om Almueskolevæsenets Tilstand . . .	200. „
4. til Anskaffelse og Udbredelse af Undervisningsmidler . . .	1,000. „
b. til Skolelærerseminarierne . .	18,738. 80.
c. til Lærerinders Uddannelse m. V.	600. „
d. til Reisestipender for Almueskolelærere	600. „
e. til høiere Almueskoler og Lærerskoler	11,000. „
f. til Foranstaltninger til at bibringe Lapper og Kvæner Kyndighed i Norsk	2,800. „
	Spd. 66,410. 28.

— Understøttelsesfondets aarlige Indtægter udgjør 123,000 Spd. og dets Udgifter 113,534 Spd. 88 ß, hvoraf til Lønning for Embedsmænd medgaar 18,516 Spd. 60 ß, til Pensioner 28,608 Spd. og til andre Foranstaltninger 3,830 Spd. (Den norske Folkeskole).

En Bodsfængselsfange Thomas Johansen Husing fra østre Thoten lykkedes det forleden Dag at undvige fra Fængslet.

Brand. Igaar Eftermiddag Kl. 4 udbrød Ild i Andersens Snedkerfabrik paa Grønland, foranlediget derved, at Gnister fra Ilægget til Dampmaskinen var faret op under Taget og her havde antændt det derværende Støv og derved Træværket. Ilden blev snart slukket ved Hjælp af en udenfor Værkstedet anbragt liden Slange uden at synderlig Skade anrettedes. Brandvæsenet tilkaldtes fra Stationen i Hjortapotheket.

Kongsberg Sølvværk. (Kgb. Adr.) I 7de Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 163 Mrk. 1 Lod gediegent Sølv.

Til Oprettelsen af en Forbrugsforening i Tistedalen valgtes i Søndags en Komite, skriver „Fr.halds Tilskuer". I et senere afholdt Møde besluttede Komiteen at udstede en Indbydelse til Tistedalens Indvaanere om at indtræde som Medlemmer af den paatænkte Forbrugsforening, der efter Forlydende skal søges knyttet til den i Byen bestaaende. Forbrugsforeningernes Nytte har paa de fleste Steder, hvor man har ledet dem med Forstand, været saa ioinefaldende, at de anbefaler sig selv, og det Exempel, vi her i Byen har for os i denne Henseende, er af den Beskaffenhed, at det opmuntrer til Efterligning. Tistedølerne har ved flere Leiligheder lagt for Dagen en saa god Aand, at vi ikke tvivler paa, at en Forbrugsforening vil vinde den ønskelige Tilslutning hos dem og kunne virke med Held.

Frøken Erika Lie agter ifølge „Fr.halds Tilskuer", paa Gjennemreise til Strømstad at give en Koncert i Fredrikshald.

Indbydelsesskrift for Kristiansfands lærde Skole indeholder foruden Skoleefterretninger en længere Afhandling „Passater og Monsuner" af Overlærer J. A. Bonnevie. Denne Fremstilling af Jordens regelmæssige Vindforhold — heder det i Forordet — er et Uddrag af det tilsvarende Afsnit af en Række meteorologiske Foredrag, som Forfatteren i den forløbne Vinter holdt ved Sømandsskolen. Afhandlingen bestaar af følgende Afsnit: I. Luft og Vanddamp. Varme. — II. Passater. — III. Monsuner, Land- og Søbris. — IV. A. Atlanterhavet. B. Det indiske Hav. C. Det stille Hav. — V. Nogle af Vindenes Virkninger. — Seilads.

Af Skoleefterretningerne sees, at Discipelantallet ved Skoleaarets Begyndelse udgjorde 141, hvoraf 42 i Fællesklasserne, 67 Studerende og 32 Realelever, og ved Skoleaarets Slutning 125, hvoraf 41 i Fællesklasserne, 62 Studerende og 22 Realelever. Af Disciplene afgaar iaar 7 til Universitetet, af hvilke 6 dimiteres af Skolen og 1 privat.

De engelske Lystkuttere, skriver Kr. Stiftsavis, der ere betjendte for sin Seilads, føre ogsaa ialmindelighed en langt større Seilmasse end andre Fartøier. Der forarbeides saaledes i disse Dage her i Byen til en saadan pleasure Yacht, beliggende paa vor Havn, en „Gaftopseilsraa", som ikke er mindre end 60 Fod lang.

Stavangers Missionsskoles Aarsexamen afsluttedes sidstleden Løverdag paa sædvanlig Maade ved en Høitidelighed paa Missionsgaarden, hvor ikke faa Missionsvenner havde indfundet sig. Missionsskolens Forstander, Hr. Eckhoff, meddelte Beretning om Skolens Virksomhed i det forløbne Aar, heder det i „Stav. Amtstd.": Skolen havde seet sig istand til at udsende ikke mindre end 10 Elever — og blandt dem Moses — til Missionsmarken i Zululandet og paa Madagaskar. Denne Udsendelse havde foregaaet et helt Aar tidligere end før paatænkt, af den glædelige Grund, at ved Thronskiftet paa Madagaskar Udsigterne for Missionen syntes betydelig forbedrede, idet en større Begjærlighed var opstaaet blandt Folket efter at lytte til Herrens Ord. Hr. Eckhoff gav tillige en Oversigt over, hvad der i det forløbne Aar var læst paa Skolen, og meddelte, at Hovedbestyrelsen istedetfor de fra Skolen sidst udexaminerede Elever havde optaget 8 ny, saa at det samlede Elevantal nu beløb sig til 18, det største Antal som Skolen hidtil har havt.

Kjæk Daad. Tirsdag den 15de Juni om Eftermiddagen kuldseilede en Baad fra Frosten, kommende fra Vigelvens Mølle med Gods. Begge Baadfolkene kom paa Hvælvet, der førtes afsted med Stormen. Fra Væregaardene blev der sat en Sexring ud, hvori 4 Mand forsøgte at komme de Forulykkede til Hjælp, men Søen satte Baaden paa Land igjen, og uagtet de ved gjentagne Anstrengelser atter fik den ud, vare de dog ikke istand til at ro Hvælvet op, saa deres Redningsforsøg mislykkedes. Imidlertid vare de Kuldseilede ogsaa blevne bemærkede af Husmand Anders Jokumsen Ranheimsberget og Olaus Knutsøn Ranheimsbakken. Den første af disse er 75 Aar gammel og dertil vanfør, saa han slæber sig frem med Krykke og Stok; den anden, Olaus, er ogsaa en gammel Mand. Disse to satte ud i en daarlig Færing, og efter stor Møie og med øiensynlig Fare for Livet lykkedes det dem at bjerge begge de to Forulykkede fra Hvælvet og føre dem iland.

Et Tidens Tegn. Til det isøndags afholdte Menighedsmøde for at vælge Udsendinge til Stiftsmødet i Trondhjem var der ialt, skriver Indherredsposten for 29de Juni, mødt frem 55 Personer. Forinden Valget fremmedes, blev der imidlertid fremsat Forslag om, at Stenkjær Menighed Ingen burde sende til det omhandlede Møde, hvilket understøttedes af Nogle, men bestredes igjen af Andre. Ved den endelige Votering herom var 22 for Forslaget, medens 33 stemte for at Udsendinge skulde vælges. Da dette var afgjort, forlod Minoriteten Forsamlingen, idet den ikke vilde være med paa i Menighedens Navn at fremme dette Valg, hvorimod der af de 33 skredes til Stemmegivning paa Udsendinge, med det Resultat, at Skolelærer Kvam fik 29 og Handelsborger O. A. Sæther 13 Stemmer, og disse ville nu som „Deputerede fra Stenkjær" tage Plads i det afholdendes Stiftsmøde.

Som man ser, ytrer Bladet, er det altsaa 33 — siger og skriver Treogtredive —, der have handlet paa Menighedens Vegne i en Sag, som for at faa nogen Betydning ialfald maatte være fremgaaet af et ved en mere betydelig Pluralitet for Dagen lagt Ønske, men ikke derved, at nogle faa Stemmer tiltage sig at overmande en hel Menighed.

3die almindelige norske Hesteudstilling Nordenfjelds i Trondhjem 1869 sluttede 29de Juni. Der havde fremstillet sig til: 1ste Afdeling (Hingste fra 4 til 10 Aar gl.) 18 Heste, af hvilke 8 Hestes Eiere erholdt Præmie. 2den Afdeling (Hingste over 10 Aar) kun 1 Hest. 3die Afdeling (3aarige Hingste) 9 Heste, af hvilke 4 erholdt Præmier. I den 4de Afdeling (Hopper med Føl ved Foden) er ingen indmeldt. 5te Afdeling (4aarige Hopper uden Føl) tre Heste, af hvilke 2 fik Præmier. 6te Afdeling (3-aarige Hopper) 6 Heste, af hvilke 4 fik Præmier. Som Prisdommere fungerede D'Hrr. Ritmester Dorph (Inderøen), Dyrlæge Offstie (Inderøen), Gaardbruger Formoe (Opdal) og Dyrlæge Bang (Trondhjem).

Den Finmarksfisk, som under Loddefisket tilvirkes til Rundfisk i Finmarken, bliver ifølge flere Erklæringer fra navngivne Mænd i Bergensposten ikke i Løbet af Aaret saa tør, at den kan afskibes som Kjøbmandsvare.

Et Tilbageblik paa den treaarlige Rigsdagsperiode, som nu er sluttet, skriver et svensk Blad, viser, at følgende nyttige Reformer ere blevne gjennemførte:

Rigsdagen har foranlediget Inddragelse af Latinskolernes første Klasse;

den har besluttet, at de civile Embeders Dommerret skal ophøre;

at civile Embedsgaarde skal sælges;

at Grundrenterne skal forvandles til Penge;

at de, som bekjende sig til en anden end Statskirkens Lære, skal kunne danne egne Menigheder;

at Fattigskatstvangen skal lettes;

at den kommunale Uretfærdighed i Byerne skal lindres (Udvidelse af Stemmeretten).

Rigsdagen har øget Kaffe- og Sukkertolden samt lagt paa Brændevinsafgiften. Man maa være glad over disse Beslutninger. Men hvor meget mere skulde Rigsdagen ei kunnet virke, hvis ikke 1ste Kammer havde været saa yderst konservativt og det 2det ikke talt saa faa Medlemmer med Mod til at tage Skridtet ud paa Reformernes Bane.

Antallet af de paa de tre sidste Rigsdage fremsatte Propositioner, Motioner og Komitebetænkninger er:

	1867.	1868.	1869.
Kongelige Propositioner	39.	34.	30.
Motioner i 1ste Kammer	82.	91.	55.
Do. i 2det Do.	285.	334.	350.
Komitebetænkninger	324.	295.	257.

Hertil kommer en Mængde Skrivelser fra Kanceliet, offentlige Beretninger osv.

Et fornemt Civilgiftermaal i New York. (Af „Skandinaven"). Prins Louis Marie Ferdinand Pierre d'Alcantara, Søn af Hertug d'Aquila, Svoger af Ex-Kongen af Neapel, Fætter til Don Carlos, den spanske Kronprætendent, Nevø til Keiseren af Brasilien og Fætter eller Nevø til over Halvparten af Europas detroniserede Monarker, — denne bourbonske Prins ankom den 15de Marts til New York i Selskab med Miss Amelia Isabel de Hamel, Datter af Mr. John de Hamel, en velbekjendt Skibsmægler i Havana, bekjendt her i Byen som en flittig Besøger af de finere Forlystelsessteder og som en stadig Kammerat af mange af vore fornemste Borgere. Prins Paris med sin skjønne Helena kom til New York for at blive ægteviet, og dette skyndte de sig da ogsaa med at gjøre, øieblikkelig de kom iland. Men her fandt de ikke faa Hindringer at overvinde, forend de kunde sætte sit Forehavende igjennem. Den første Præst, de henvendte sig til, Fader Lafant af Kirken St. Vincent de Paul, negtede ifølge Ordre fra Erkebiskop Mc Claskey paa det Bestemteste at gjøre dem til Mand og Kone, og Mayor Hall, til hvem de derpaa henvendte sig for at bringe et borgerligt Ægteskab istand, var ikke at finde. Det fornemme Par saa sig derfor nødt til at spadsere hen til Jefferson Markets Police Court, hvor Justice Dodge endlig forbarmede sig over dem og gjorde dem til Mand og Kone.

Men nu, efter to Maaneders søde Hvedebrødsdage, nu kommer Prinsens ondskabsfulde

Slægtninge med Protest mod Ægteskabet og erklærer det for et „Nul og Intet".

Frances den Anden, Ex-Konge af Neapel, der ikke har andre Undersaatter end de Følgesvende, som med ham dele Pavens Barmhjertighed i Paladset Farnese i Rom, betragter sig som Familien Bourbons Hoved og sender fra dette Palads en forbitret Protest mod et lovligt Ægteskab til den frie og uafhængige Borger Bourbon i hans komfortable Værelser i Clarendon Hotel, i den frie og uafhængige By New York. Protesten erklærer Ægteskabet for Nul og Intet og er ledsaget af en Trusel om, at Prinsen vil blive exkommuniceret af alle dethroniserede og forarmede Monarker, som fører det ædle Navn af Bourbon. — Sandsynligvis ængstes den unge Prins ikke synderligt af denne Trudsel og tager slet ingen Notice af hans Protest. Han siges at være en aandrig ung Mand, istand til at passe paa sig selv, og skal slet ikke være stolt af sin Forbindelse med en Familie, der i en Generation har frembragt en „Bomba", en Frances den Anden og en Isabella af Spanien.

Dette Ægteskab er saaledes næsten en Parallel med det berømte Bonaparte-Patterson Ægteskab. Det vil erindres af dem, der kjender lidt til Bonaparternes Historie i Amerika, at Jerome, den yngste Broder af Napoleon den Store, efterat være totalt slagen af Toussaint L'Ouvertoue, Haytis berømte Negergeneral, kom til denne By og i 1813 besøgte Baltimore, hvor han mødte og ægtede Miss Elisabeth Patterson, en smuk Datter af en rig Kjøbmand i sidstnævnte By. Efterat det franske Keiserdømme var erklæret, besøgte han Europa med sin Kone, men Napoleon den Første, Familiens Hoved, afslog at erkjende Ægteskabets Gyldighed, og „Miss Patterson", som de franske Autoriteter kaldte hende, blev forbudt at komme til Frankrige. „Miss Hamel" vil sandsynligvis blive forbudt at betræde Palladset Farnese, det er endog sandsynligt, at Frances den Anden vil forbyde hende at betræde det Kongerige Neapel, over hvilket han ikke længer hersker. Isabella af Spanien kan maaske forbyde hende at lande i Spanien, hvorfra hun selv netop er flygtet, og Georg af Hannover vil maaske raade hende venskabeligst fra at besøge Hannover, som Preussen har opslugt; men saalænge de unge Ægtefolk ere rige og lykkelige, kan de le af alle disse Narrestreger og føre en Tilværelse friere og hæderligere end den, nogle af Prinsens høie Slægtninger frister.

Salget af de vestindiske Øer. Den amerikanske Presse vedbliver at drøfte Spørgsmaalet herom, og det udbredte Blad New York Herald af 14de Juni bringer saaledes et Uddrag af en Artikel i Demokraternes Organ i Davenport (Iowa), der udtaler sig meget gunstig for Kjøbekontraktens Godkjendelse, minder om, hvor hensynsfuldt Unionen har behandlet det mægtige Rusland, da det nyoprettede falbød sine nordamerikanske Besiddelser, og husker sine Landsmænd paa, at Amerika selv har opfordret Danmark til at sælge, og derfor ved sin Ære er forpligtet til at afgjøre Spørgsmaalet og at gjøre det snart. New York Herald indrømmer de vestlige Stater Ret til med deres voxende Anseelse og Betydning for hele Unionen at værne med om dens Ære, men søger dog i de Jordskjælv og Ulykker, der ere overgaaede Øerne, det tidligere ogsaa af andre New York Blade benyttede Paaskud til om ikke at gjøre Traktaten ugyldig, saa dog til at nødvendiggjøre et nyt Grundlag for dens endelige Afslutning.

John Ericssons Solmaskine. Hortens Gjenganger meddeler bl. A. følgende efter det amerikanske Tidsskrift Van Nostrands Engineering Magazine: I den forløbne Vinter har Kaptein Ericsson anstillet en Række Forsøg med Maskiner, der ere saaledes indrettede, at det Varmetab, de lide paa Grund af Udstraalingen, næsten bliver umærkeligt. For at kunne anstille disse Prøver har han indrettet sig et lidet Observatorium paa Taget af en Bygning, i en Høide af 60 Fod over Jorden. Observatoriet kan dreies rundt ved Hjælp af en liden Maskine, lig dem, der anvendes til at bevæge Monitorens Taarne. Bordene, hvorpaa Instrumenterne hvile, ere forsynede med en Mekanisme, der holder dem i en Stilling, som er lodret paa Solstraalerne.

Da Kapt. Ericssons Forsøg vise, at Solvarmens Koncentrering paa en Flade af 100 Kvadratfods Overflade er mere end tilstrækkelig til at udvikle en Hests Kraft, følger der heraf, at 28,800 Maskiner, enhver paa 100 Hestes Kraft, kunne holdes i Bevægelse ved Virkningen af Solens Straalevarme paa en Kvadratmil, eller at f. Ex. de Solstraaler, som nu bortødsle sin Varme paa Filadelfias Tage, vilde kunne sætte 5000 Maskiner, hver paa 20 Hestes Kraft i Bevægelse.

Om de praktiske Resultater ytrede Kaptein Ericsson sig paa følgende Maade. Det er vel sandt, at Solvarmen ofte forhindres i at naa Jorden, men paa den anden Side kjender den indsigtsfulde Ingeniør mange Midler til at opsamle sig et Forraad deraf, naar Himlen er klar og det store Forraadshus, hvorfra man kan erholde Brændselsmaterialet frit og uden Transportomkostninger, er aabent.

I Begyndelsen af forrige Aar havde Kaptein Ericsson tre forskjellige Solmaskiner færdige. En af disse blev dreven ved Damp, idet Vandet opvarmedes ved Solens Kraft, medens derimod de to andre bevægedes ved opvarmet Luft. Andre og nyere Maskiner, der drives dels ved Damp, dels ved varm Luft, ere byggede, for at der kan foretages Experimenter med dem. Den Hastighed, der er opnaaet, er i intet Tilfælde mindre end 100 Stempelslag i Minuttet og i adskillige Tilfælde har Ericsson faaet et regelmæssigt og kontinuerligt Antal af 300 Stempelslag i Minuttet. Konstruktionen af Maskinerne frembyder intet Nyt, naturligvis med Undtagelse af Apparaterne til Solstraalernes Koncentrering og Varmens Overførelse til Stemplerne.

Blandinger.

Et udmærket godt Middel til at dræbe Kaalorme og andet Utøi, som gjør Skade i Haver og paa Frugttræer: ½ Pd. skarp Sæbe, ½ Pd. Potaske (Soda), ½ Pd. simpel Tobak eller istedetfor sidstnævnte 2 Haandfuld friske Nøddetræblade, omrøres med 6 Potter Vand og koges godt. Atter omrørt og efter at være afkjølet tilsat 6 Potter Vand, vil Utøiet dø, saasnart det bliver befugtet med denne Lud, som hverken skader Træer, Blade eller Frugter. Befugtningen kan ske med Kvaster, Sprøiter eller paa anden Maade. (Stav.).

Naturfænomener. I den senere Tid har man læst om og seet Billeder af de siamesiske Tvillinger i flere Blade. Det turde være af Interesse at vide, at slige Naturfænomener forekomme oftere, end man tror. Dr. Berry beskriver i en Indberetning til Edinburgs Universitet tvende Piger, som han i længere Tid har iagttaget og som bleve 7 Aar gamle. De vare sammenvoxede ved Ryggen og vare bestandig friske. Naar den Ene spiste, blev den Anden mæt; men de vare af forskjellig Sindsbeskaffenhed, og ofte sov den Ene, medens den Anden var lysvaagen. I Aaret 1701 fødtes to Tvillinger, som ogsaa vare sammenvoxede ved Ryggen. De levede til 1723. De havde Sygdomme hver for sig og nogle sammen, saasom Kopper og Meslinger. Den Ene var svag, og hendes Hoved hang næsten bestandig ned paa Brystet, den Anden derimod var stor og stærk. Den Førstes Hilse aftog alt mer og mer, medens den Anden var frisk. Men med Et blev hun syg og døde samme Dag som Søsteren. Ifølge Sir James Simpsons Beretning lever endnu i Sydamerika to Piger, der fødtes 1856 og som ere sammenvoxede. De ere af meget forskjellig Sindsbeskaffenhed og ofte uforligte; naar de slaaes, træffe de hinandens Ryg. Deres Gang ser meget besynderlig ud; naar den Ene gaar frem, saa maa den Anden gaa baglænds, og begge Dele synes at gaa lige letvindt. For 40 Aar siden saa man i Paris to lignende Tvillinger ved Navn Rita og Kristiana. Den største Opmærksomhed — ikke i videnskabelig Henseende — af alle Slige vakte dog det i Genua Aar 1617 fødte Tvillingepar, Lazarus og Coloredo, idet der i Anledning dets Daab blev skrevet store tykke Bøger. Presterne kunde nemlig ikke blive enige om, hvorvidt Tvillingerne skulde døbes hver for sig eller underet. Længe efter at Tvillingerne vare døde, begravne og glemte, varede denne Strid med theologisk Iværdighed og Ufordragelighed til stor Opbyggelse for hele den katholske Kristenhed.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 6te Juli.

Indklarerede Fartøier den 5te Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
De fem Söskende	Friis	Bandholm	Byg.
Otte Søskende	Busch	Arbroat	Ballast.
Elise	Christensen	Aarhus	Korn & Fedev.
Enigheden	Grønbeck	Danzig	Rug.
Elise	Reinertsen	Farsund	Fiskevarer.
4 Søskende	Hansen	Bergen	Indl. Varer.

Udexpederede Fartøier den 5te Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Elida	Haagensen	Sarpsborg	Ballast.
Ellekilde	Sørensen	Drammen	do.
Fritiden	Olsen	Fr.stad	ufort. Varer.

Fortegnelse over Badegjæster, ankomne til Sandefjords Bad den 1ste Juli.

Hytteskriver Aas med Datter fra Røraas, Andreas Andersen af Sandefjord, Landinspektør Benzon fra Kjøbenhavn, Maskinist Blom med Hustru fra Fr.hald, Fru Berchsenius med Datter fra Danmark, Fru Bolling med Søn fra Kb.havn, Enkefru Louise Kristensen af Sandefjord, Karen Johanne Kristiansen fra Tønsberg, Karen Kristiansen fra Horten, Fru Klausen med Datter fra Kb.havn, Direktør Cortes fra Bergen, Frk. Goucheron fra Kristiania, Frk. Fabritius fra Kr.sand, Løitn. Frost fra Trondhjem, Frk. Gabrielsen fra Tromsø, Stiftsprovst Glahn fra Aalborg, Frk. Grave fra Danmark, Frk.ne Nanna og Ollie Grip fra Bergen, Karl Richard Gustafson fra Nannestad, Johannes Haav fra Gudbrandsdalen, Artillerikaptein Hagerup med Hustru fra Kb.havn, Kapt. Halvorsen med Hustru fra Drammen, Frk. Hammerich fra Danmark, Justitsraad Hertz fra Aarhus, Fru Holst fra Elverum, Oberstinde Høyer fra Kristiania, Jfr. Agnete Jevanord fra Hedemarken, Kirkesanger Isachsen fra Grimstad, Hans Jørgensrud fra Smaalenene, Fru Kjerulf fra Kristiania, Søkadet Harald Larsen fra Kragerø, Grosserer Levin med Hustru fra Kb.havn, Kjøbmand Lorentzen fra Kristiania, Frk.ne W. og F. Motzfeldt fra Kristiania, Fru Møller med Familie fra Horten, Johan Numestad fra Smaalenene, Jfr. Nygaard fra Holmestrand, Proprietær Nyholm med Hustru fra Danmark, Bredine Olsdatter fra Laurdal, H. Overn fra Modum, Kristoffer Paus fra Kristiania, Fru Petersen fra T.hjem, Kand. jur., Kopist Petersen fra Kristiania, Etatsraad Regenburg og Student Richter fra Kb.havn, Skibsreder Røsch fra Tønsberg, Frk. Schultz fra Kristiania, Fotograf Selmer fra Bergen, Karl Persen Skalberg fra Tjødling, Fru Steen fra Laurvig, Frk. Stæger fra Kb.havn, Fru Svendsen fra Kr.sand, Gerhard Sørensen fra Nordby i Sandeherred, Konsul Thaulow med Datter og Svigerdatter Fru Thaulow fra T.hjem, Fru Tostrup fra Kristiania, Borger Wilsen fra Laurvig, Pastor Wolf med Hustru fra Jylland, Anna Østensjø fra Aas Sogn.

Ledige Embeder.

Herlø Sognekald under Nordhordlands Provsti i Bergens Stift. Med Hensyn til dette Embede, om hvis Oprettelse fra 1ste Oktober d. A., der er afgivet underdanigst Foredrag, henvises til den kgl. Resol. af 26de August f. A. idet bemærkes, at de for Embedet paaregnede Indtægter kunne anslaaes til omtrent 450 Spd. aarlig, deri iberegnet 100 Spd. om Aaret af Fisketiendefondet, foruden en aarlig Husleiegodtgjørelse af 80 Spd., indtil Embedsgaard bliver anskaffet og kan tiltrædes.

Ægteviede i Juni Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

6te: Enkemand Sabelmagermester Kristian August Johansen og Jfr. Ragna Elise Lind. 10de: Enkemand Gaardbruger Hans Pedersen Sandvigen og Pige Marit Nilsdatter Uhlen. 27de: Handelsborger Gustav Donato Brambani Ousum og Frk. Augusta Abrandt. Snedkerarbeider Johan Halvorsen og Pige Alette Gjerlensen, Offjærer Martin Olsen og Pige Anne Olsen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles faldt raskt paa Vestkysten, hvor det staar lavest. Vinden er paa Vestkysten Østlig til SOlig laber med overskyet Himmel tildels med Regn, paa Østlandet SOlig til Sydlig. Udsigterne ere til uroligt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 6te Juli:

I Hotel Scandinavi: Christiansen fra Fr.stad, Reinert og Møller fra Moss, Friherre v. Western og Rewissen fra Preussen, General Sørensen fra Tønsberg, Dr. Stirling, Esq. fra Perth, Mr. og Mrs. James Harvey med Familie, Clower, Esq. og Beazley, Esq. fra Liverpool.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Benefice for Fru Recke.

Onsdag den 7de Juli (Kl. 7½—10)

1. **Bryllup i Udsigt**, Farce i 1 Akt.
2. **Gjedevogterskens Sang.**
3. **Den gamle Vals**, foredrages af Fru Recke.
4. **Redaktionssekretairen**, Vaudeville i 1 Akt.

Th. Herrmann, Direktør.

Skole!

Fra 21de April d. A. begyndte en Skole i Østerhausgaden No. 1 sin Undervisning i de almindelige Skolefag for Begyndere og Viderekomne af begge Kjøn. Skolen har 2 Klasser; efter Ferien vil igjen en Begynderklasse blive oprettet. Nye Elever af begge Kjøn, saavel Viderekomne som Begyndere, modtages. Reflekterende ville behage at henvende sig til Hr. Pastor Joh. Berg, Akersveien No. 9, hvor nærmere Oplysning erholdes.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 20de Juli og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Søvekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers**,

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Kontorist & Huslærer.

En ung Mand, dimitteret med „Meget duelig (2,02)" fra et af vore Stiftsseminarier, ønsker sig ansat enten hos en Embedsmand, Bestillingsmand eller Handelsmand. Gode Vidnesbyrd kan præsteres. Exped. anviser.

et klart og livligt Blik, en stolt og veldannet Skikkelse. En stolt Dyd, som i Drømmenes dulgte Dyb opløste sig i Last.

2.

Med alt dette var hun affekteret.

Saa var Moden.

Man tænke sig en Elisabeth.

Elisabeth er en Type, som har været fremherskende i England i tre Aarhundreder, det sextende, det syttende og det attende. Elisabeth er mere end engelsk, hun er anglikansk. Derfra skriver sig Episkopalkirkens dybe Agtelse for denne Dronning, en Agtelse, hvoraf endog den katholske Kirke havde en Snev, ihvorvel de med Agtelsen forenede en Smule Ban. Sixtus den Femte siger, da han slynger Banstraalen mod Elisabeth: Un gran cervello di principessa. Maria Stuart, der var mindre beskjæftiget med Kirkens Anliggender end med Kvindens, havde kun liden Respekt for sin Søster Elisabeth og skrev til hende som Dronning til Dronning og som en Kokette til en Snerpe: „Naar I afholder Eder fra Ægteskabet, kommer det deraf, at I ikke vil give Slip paa Eders Frihed at nyde Mændenes Hyldest."

Marie Stuart legede med Viften og Elisabeth med Bilen. Ulige Spil. Forøvrigt vare de Rivaler i Literaturen. Maria Stuart skrev franske Vers, Elisabeth oversatte Horats. Den styggе Elisabeth dekreterede sig som Skjønhed, lod sig overrække Stædernes Nøgler af Cupidoner, kneb Læberne sammen à l'italienne og dreiede Øiestenene à l'espagnole, havde i sit Klædekammer tre tusinde Dragter, hvoriblandt flere Minerva- og Amfitritekostumer, skattede Irlænderne for deres brede Skuldre, svor, bandede, stampede i Gulvet og skjældte sine Hoffrøkener, gav Dudley Djævelen, slog Kantsleren Burleigh, som græd, det gamle Fæ, spyttede paa Mathew, greb Hatton i Kraven, gav Essex en Ørefigen, viste sit Laar til Bassompierre.

endnu ikke fundet Sted, og det af de bedste Grunde i Verden. Havede de hinanden? Langtfra. Men det, man ikke kan undgaa, sporer ikke Nogen til Hast. Josiane vilde være fri, David vilde være ung. Ikke at have noget Baand paa sig førend saa sent som muligt, forekom ham at være en Forlængelse af den herlige Ungdomstid. Unglarle, der havde forsømt i rette Tid at lade sig hverve under Ægteskabets Fane, vrimlede det af paa denne Galanteriets Tid. Man graanede og tog Pudderparyken til Hjælp. Hele London talede om Lord Charles Gerrard, Baron Gerard de Gerrards af Bromleys Fremgang i Damernes Yndest, og dog var han fem og femti Aar gammel. Den unge og vakre Hertuginde af Buckingham, Grevinde af Coventry, begik Daarskaber af Kjærlighed til den syvogsyttiaarige, elegante Thomas Bellasyse, Vicomte Falcomberg. Man citerede de berømte Vers af den syttiaarige Corneille til et tyveaarigt Fruentimmer: Om blot mit Syn, o Markise. — — Endogsaa Damerne feirede høstlige Triumfer, hvorom Ninon og Marion bære Vidnesbyrd. Josianes og Davids Kjærlighedsforhold havde en eiendommelig Karakter. De elskede ikke hinanden, men de behagede hinanden. At være sammen var dem nok. Hvorfor skulde man haste med at gjøre Ende herpaa? Den Tids Romaner tegnede Forlovelsestiden som Kjærlighedens gyldne Tid. Josiane syntes om Lord David. Lord David var vakker, men det var Noget paa Kjøbet. Hun fandt ham elegant.

At være elegant er det ene Fornødne. Lord David var desuden vakker, saameget desto bedre. Faren ved at være vakker er at være flau; han var det ikke. Han væddede, han boxede, han gjorde Gjæld. Josiane skattede ham for hans Heste, hans Hunde, hans Elskerinder. Lord David var paa sin Side langtfra følelsesløs for det Bedaarende, som fandtes hos Josiane; det var en Pige uden Plet og Dadel, stolt, uangribelig og djerv. Han skrev Sonnetter til hende, som Josiane undertiden

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**
som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Bøger.

Udkommet er og givet mig i Kommission: Kirkelige Traktater. I. **Hvorledes vare de apostoliske Menigheder ordnede?** Pris 2 ß.
Wm. Gram.

Udkommet er:
Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

W. A. Wexels. Tre og tyve Taler i Sørgehuset og ved Graven samt nogle andre Leilighedstaler. Samlede og udgivne ved Fr. Wexelsen. Pris 36 ß, indb. 56 ß.
Nils Lund, Torvet No. 8.

I Kommission hos Undertegnede erholdes: **Norske Viser og Sange til Skolebrug.** Pris 24 ß, indb. 30 ß. **Nils Lund.**

Hos Undertegnede erholdes:
Storegut. Af A. O. Vinje. Pris 18 ß, indb. 36 ß. **Nils Lund.**

Reiseroute for 1869,

der angiver Hovedveiene mellem Kristiania og alle Kjøb- og Ladestæder, foruden flere Biveie. Veien til Stokholm over Kongsvinger, gjennem Dalsland til Gøteborg og Helsingør; Jernbane- og Dampskibsrouterne samt en hel Del Turistrouter; et lidet Veikart og Tabel over Skydsudregningen, saavel overland som tilvands — faaes for 30 ß hos J. Chr. Abelsted.

Hos Beyer i Bergen er udkommen:
G. C. Krogh. Praktisk Regnebog til Skolebrug, 60 ß.
— Opgaverne alene, 60 ß.
— Facitbog, 24 ß.
— Omrids af Verdenshistorien, 30 ß.
Hans Blom. Kortfattet fransk Sproglære til Skolebrug, 60 ß.
— Franske Stiløvelser, 36 ß.
L. J. Grungs Udvalg af Salmer for Skolen og Hjemmet.

Hos **Edv. B. Gjertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:
Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.
— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.
Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.
Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.
Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Tilsalgs.

Et Parti 1-toms Bord sælges meget billigt ved Chr. Hansen, Grønland No. 25.

Stangjern af alle Sorter og Dimensioner, ☐ **Jern** og **Sømjern**, Murartikler, Kalk, Cement, ildfast Leer, alle Sorter Sten, Tagsten, Mursten, ildfast Sten m. m. sælges meget billig Grønland No. 25.

Christiania Skjortefabrik & Lager af Undertøi for Herrer

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.
Øgestenius Kjos.

Northamerican Lloyd til Newyork (direkte)

fra Kjøbenhavn med det hurtige og bekvemme Hjul-Dampskib
„St. Jago de Cuba", 2650 Tons.
Afreise fra Kristiania den 25de og 27de Juli.
O. Svenson,
Generalagent.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:
Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Tapetfabrikken,
Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billig Fabrikpris. **G. L. Helmsdorff.**

Monumenter, Kors og Plader
leveres til meget billige Priser efter Bestilling af **Peter Seest,**
Dronningens Gade 34.

Kurvmagerarbeide.
No. 10. Torvgaden No. 10.
Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

Liasenner
sælges billig ved **Bernt J. Olsen.**

A. Halvorsen & Co.,
Revierstrædet No. 2,
anbefaler til billige Priser:
Papir.
Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.
Pap.
Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv-** og **Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.
Konvolutter
i de mest brugelige Formater.
Papirposer
i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.
Barkede Faareskind
for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.
Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Carl Stephenson

(Dronningens Gade No. 32)
anbefaler sit Lager af:
Colmans Stivelse & Sennep,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Pebermynte & Drops fra Hill & Jones,
Pickles, Soya, Carry, Cayenne, Madolie, Capers, Gelatine, brune & hvide Bønner.

Naale for Symaskiner,
alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.
Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Symaskiner!
Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**
15. Kongensgade 15.

Simers & Co.'s Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Tilkjøbs forlanges.
Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

Liimlæder
kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

læste. I disse Sonnetter forsikrede han høit og dyrt, at det at eie Josiane var at indtræde i Himmelen; dette hindrede ham dog ikke fra stadigt at opsætte denne Himmelfærd til næste Aar. Han havde Vagt ved Døren til Josianes Hjerte, og dette var mest efter Begges Smag. Ved Hoffet beundrede man dette Forhold som Høiden af god Tone. Lady Josiane sagde: „Det er kjedeligt, at jeg skal være nødt til at gifte mig med Lord David, jeg, som ikke begjærer Andet end at faa være glad i ham." Josiane var Sandseligheden selv. Hendes Figur var yppig, altfor yppig. Hendes Haar havde den Farve, man kunde kalde for purpurblond. Hun var før, frisk, blomstrende med et utroligt Forraad af Kjækhed og Kvikhed. Hendes Oine vare altfor tydelige. Af Elskerinden var der ikke Spor, af Kydskheden ligesaa lidt. Hun forskandsede sig bag Stoltheden. Mænd, — fy! En Gud eller et Vidunder var hende værdig. Dersom Dyden bestaar i Uantastelighed, saa var Josiane den dydigste Kvinde uden Spor af Uskyld. Hun havde ikke havt noget Kjærligheds-eventyr — af Stolthed. Men man vilde aldeles ikke have saaret hende ved at tiltro hende saadanne, forudsat at de vare usædvanlige og tillempede for en Kvinde i hendes Stilling. Hun holdt meget lidet paa sit Rygte og meget paa sin Ære. At synes medgjørlig og være umulig, se det er et Mesterstykke. Josiane følte, at hun var Majestæt og Materie. Hun var en mægtig Skjønhed. Hun trampede paa Hjerterne. Hun var jordisk. Man skulde i lige Grad have forbauset hende ved at vise hende en Sjæl i hendes Barm, som ved at vise hende Vinger paa hendes Ryg. Hun kritiserede Lockes Filosofi. Man mistænkte hende for at kunne Arabisk.

At være kjødelig og at være Kvinde er to forskjellige Ting. Hvor Kvinden kan saares, til Exempel i hendes Medlidenhed, der saa let bliver Kjærlighed, kunde Josiane det ikke. Dog hermed være ikke sagt, at hun var følelsesløs. Den gamle Lignelse,

Kjødet og Marmoret, er grundfalsk. Kjødets Skjønhed bestaar netop deri, at det ikke er Marmor, den stikker i dets Skjælven, dets Rødmen, dets Bæven, den bestaar i Fasthed uden Haardhed, den bestaar i at være hvid uden at være kold, den bestaar i at det kan ildnes og at det kan have sine Svagheder, den bestaar i at være Livet, og Marmoret er Døden. Kjødet har ved en vis Grad af Skjønhed Ret til Nøgenhed, det skjuler sig i det Blændende, der hviler over det, som i et Slør; den, som saa Josiane nøgen, vilde blot skue hendes Former som gjennem en glimrende Taage. Hun kunde gjerne have vist sig for en Satyr eller for en Evnuk. At gjøre sin Nøgenhed til et Torturmiddel, at gjække en Tantalus vilde have moret hende. Kongen havde gjort hende til Hertuginde og Jupiter til Nymfe. Ved at beundre hende, kjendte man, at man samtidig blev Lakei og Hedning. Hendes Udspring var af Adelsætten og Oceanet. Hun syntes at stige frem af Skummet. Hun havde noget af Bølgen, af Aner og af Storm ved sig. En Lidenskab havde aldrig nærmet sig hende, og hun havde maalt Dybet i dem alle.

Hun boede i Ærbarhedens luftige Sky, med Anlæg til at stige ned derfra, og med en nysgjerrig Lyst efter at falde ned. Hun var noget tung for sin Sky. At være nærved har sine Behageligheder. Fyrstelighedens Privilegium paa at være utvungen lokker til at prøve, og hvad der for en Kvinde af Folket er et spildt Rygte, er for en Dame af Stand blot en glad Time.

Josiane var i enhver Henseende, ved Byrd, Skjønhed, Stolthed, Geni, næsten Dronning. Hun havde et Dieblik sværmet for Louis de Boufflers, som trykkede en Hestesko mellem sine Fingre. Det bedrøvede hende, at Herkules var død. Hun levede i et Slags ubestemt Forventning paa et eller andet ukydsk og overmenneskeligt Ideal.

Det var en ædel Hals, en blændende og skjønt rundet Barm,

Dagbladet.

No. 154. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 7de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blaker samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 6te Juli. Igaar havde endel Deputerede Konference om Interpellationsspørgsmaalet. Der debatteredes levende om Ministrenes Ansvarlighed. Bouvet foreslog at tilføie: „Souverænens Ansvarlighed", hvilket Forslag forkastedes. Som Følge heraf er det sandsynligt, at endel Underskrifter paa Interpellationen tages tilbage.

Keiseren har igaar modtaget i Audiens den Deputerede Buffet.

Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn.

Fra Dagbladets specielle Korrespondent.

Hr. Redaktør!

Se her har De et Par Ord fra mig forinden jeg stiger i Land i Kjøbenhavn; men jeg er kommen til den Overbevisning, at det er bedst De stænger mig ind i Kjælderetagen — kast ud „Manden som ler" og sæt ind igjen „Manden som taler Alvor"; der er altid lidt Ekko dernede — og da ved De, det tager sig bedst ud.

Skulde mine Beretninger have et Navn — saa maatte det være et godt et, eller ogsaa maatte der paa Titelbladet, i Lighed med tyske Skrifter, staa „für Land-Forstmänner und Cameralisten". Jeg har studeret meget paa Oversættelsen heraf og endelig troet at finde det Rette, naar jeg i Stedet sætter: „For dem, som elske det udtværede." Det er nu engang blevet saa, at hvad der skal være nyttigt, skal være saa langtrukkent, tørt og videnskabeligt, medens de populære Fremstillinger, om dem heder det: „ja, de ere gode nok, men overfladiske ere de!" og en Mand, der vil gjælde for grundig, tør kun læse dem i Smug og maa altid passe paa at trække paa Skulderen og lægge sit Ansigt i haanlige Folder, naar saadanne omtales. Jeg for min Part derimod har læst slige populære Fremstillinger med Interesse og deri seet praktiske Folks Bestræbelser for at gjøre indhentede theoretiske Kjendsgjerninger nyttige, idet deres Virkninger søges overførte paa det praktiske Livs Sysler.Ære være hver den, der søger at arbeide for de Mennesker, hvem Omstændigheder og Forholde eller Skjæbne, hvad vi end ville kalde det, har negtet Anledningen til selv at faa et grundigt Indblik i Ting, der bidrage saa uhyre meget til Livets Forskjønnelse. Alchymistens Tid er forbi. Videnskaben er ikke længer et Lys, som skinner bare for den flittige, men mistænkte og forfulgte Granster; Videnskabsmanden og Theoretikeren er anerkjendt; men det er deres Pligt at gjøre det, de vide, fælles for Alle.

Mit Maal paa Turen er at søge de praktiske Resultater eller hvad jeg ser der er nyttigt for os Gaardbrugere at vide om Udlandets Jordbrug og andet sligt; — maatte min Fremstilling blive saapas, at den kunde give enkelte Smaavink, saa er jeg fornøiet; Og saa, mine kjære Landsmænd, drage vi til Udstillingen i Kjøbenhavn!

Havde jeg levet i den Tid, da Sælbyggen stod paa Bryggen i Trondhjem og forskrækket udbrød, da han saa vor første Dampbaad „Constitutionen" komme indover dampende: „Kor i Gu's Namn e'de for ei Synjstraf, som kjem her trasskand", da kunde Dampskibsturen ogsaa været noget at tale om i en slig Brevsending. Nu er Turen imidlertid tørret, efterat være smurt paa alle mulige Maader, og vi alle vide, hvad en Dampskibstur er, om ei „til Bunds", saa dog — hvad bedre er — „til Gavns". Dog er der endnu mangen Landmand, som ser Maskiner trække Læs forbi sin Eiendom, og dog har ondt for at komme til en Begyndelse med Benyttelsen af Dampkraften. „Det gik for en Fa'er, og jeg lever vel ogsaa paa samme Viset", heder det. Herregud! lad os være fri for disse Bjerkebækideer; se til at faa Øinene op for hvad Tiden og den daglige Skilling kan rode sammen. Jeg kjendte en gammel Knark i min Barndom; han havde et sandt Forraad af Visestumper. Poesien skal I ikke bryde jer om, naar bare det, der staar i Visen, er sandt; forresten lagede nok Gamlingen Viserne selv, men det vilde han ikke tilstaa. Her er et Par Linier, jeg endnu husker:

Tiden er Guld i flittig Mands Haand,
Arbeid det bedste i Livet:
hver Skilling, der spares, løser et Baand —
husk dog stedse, det er et Laan,
som af Gud blev Dig givet. —

Men vi skulle opsætte videre Betragtninger i den Retning til vi komme til Kjøbenhavn. Nu ville vi se os lidt om, hvor vi ere. — Der henne paa Dækket ligger en stakkels Mand paa Knæ foran en Hattetine, der rimeligvis har havt en troløs Bund, thi nu ligger ferskt Kjød, Eg og andre Sager om hverandre; dog ingen Ting saa galt, det er dog godt for Noget, nu slipper Mutter at grillere Kalvekjødet. Der hersker almindelig Latter fra Fordækket! Det er den franske (?) Kvartet fra Languedoc, som er placeret der. De Stakler se ud til at have tjent flere Kjærester end Penge i Kristiania; thi herombord føre de et sandt Elskerliv — men Elskeren maa jo ogsaa være Kunstner; det er sandt, det er naturligvis bare Øvelser, de anstille.

Vi fare forbi Moss! Slaatten er der i fuld Gang; paa Gerners Eiendom kunne vi af Skaarerne, der nu er under Saatning ved Hjælp af Hesteriven, se, at Slaattemaskine er brugt. Det er jevnt og pent afklippet. De to nævnte Redskaber blive nok mangesteds almindelige ogsaa hos os. Skade er det, at det her ei gaar an at slaa sig sammen om Kjøbet; thi det er en hel Kapital at lægge ud for En.

Jeg ser fra Sverige, at der har dannet sig Foreninger, som skyde sammen Penge for at sende Folk til Amerika; om jeg nu foreslog saadanne Foreninger oprettede til Indkjøb af Maskiner, gjerne efter samme Princip — med maanedlig Indskud og senere Lodtrækning, da ved jeg nok mange vilde hellere vælge „Farten til Vesten" end en Slaattemaskine; men her er dog endnu nok, som elsker vore tungvindte Jordflekker og bliver i Landet, og for disse er Ideen givet; den er forresten langtfra ny.

Gubben Dahl — Direktøren paa Aas — er med til Kjøbenhavn, han skal være Prisdommer dernede. Jeg spurgte ham tilfældigvis igaar, om han ikke reiser paa Statens Bekostning, og blev meget forundret ved at høre, at saa ei var Tilfældet. Ikke rettere end jeg ved, saa kan Prisdommerne søge Omkostningerne refunderede i Danmark, men dersom Departementet var vidende om, at alle Prisdommerne fra Sverige have fri Reise af Staten*), saa finder jeg det uden Fortrydelse temmelig smaaligt, at den norske Nation ikke ogsaa kunde have tilstaaet Hr. Direkteren dette uden Ansøgning. Nu bliver den norske Kommissærs Regning den eneste, der indløber.

Jeg har endnu en liden Høne at plukke med „de Høie", men vi maa tale lidt om Gøteborg, hvorigjennem jeg spadserede en Tur, da vi havde 2 Timers Stop her. Vi gaa opover stora Hamngatan over Gustav Adolfs Torv ud til Theatret, betragte Bæltespænderne, Broncegruppen af Molin, blive i ondt Humør derfor, at Romanen ender saa sørgelig; hvorfor skal man forevige det Ondes Seir; vi se og føle nok af dettes Magt synes mig! Mere fra Kjøbenhavn!

*) Jeg har dette fra en Svensk, der lod til at være godt underrettet.

Mere om en Folkehøiskole i Ullensvang.

I en Række af Aar har man her i Ullensvangs Præstegjeld jevnlig havt Anledning til at høre den Mening udtalt, at det, som læres i vore Almuskoler, langtfra er tilstrækkeligt til at man med Held kan udføre de forskjellige Gjøremaal, som Livet paalægger, og ofte hører man Folk, der er inde i Forretningslivet, høilig beklage, at de i sin Ungdom ikke have havt Leilighed til at erhverve sig de fornødne Kundskaber, for med nogenlunde klart Syn at følge Tidens Udvikling. Dette er det, som har fremkaldt Ønsket om, at her i Egnen maatte blive oprettet en Læreanstalt, der kunde skaffe voxne Bondegutter de Kundskaber, som kunde være baade til Nytte og til Glæde i Livet. Dette Ønske er, efterhvert som Trangen til en slig Skole er voxet, blevet mere og mere levende. Her har vistnok været Meningsforskjel om, hvilken Skikkelse den oftere omtalte Skole burde faa; men efterhvert, som man har faaet Erfaring for, at Folkehøiskolen kan trives ogsaa paa norsk Grund, har disse især vundet Folkets Mening for sig, hvilket ikke alene har været at erfare af Samtale Folk imellem om dette Emne, men ogsaa offentlig udtalt, f. Ex. i „Norsk Folkeblad" f. A., No. 10 og 14. Naar man tager Hensyn til, hvad i Ovenstaaende i Korthed er fremhævet, vil man kunne se, at Interesse for Oplysning er tilstede, hvilket ogsaa har fundet et kraftigt Udtryk ved, at der af endel Personer i et 17de Mailag paa Handelsstedet Lofthus i Ullensvang blev gjort Begyndelse med Indsamling af Bidrag til Anskaffelse af Bøger og andre Læremidler til Skolen. Hr. Landhandler H. Utne lovede indtil videre at holde Lokale gratis, ligesom ogsaa Andre lovede at skaffe Brænde — Alt uden Godtgjørelse; og for at faa Sagen igang blev Undertegnede valgte.

Naar vi nu lade disse Forberedelser blive offentliggjorte, sker det i den Tro, at En eller Anden, der maatte have isinde at ofre sig for Folkehøiskolen, herved maaske kunde ledes til at tænke paa Ullensvang som et passende Sted. Vistnok indeholder disse Forberedelser liden Betryggelse for at Skolen kan holdes oppe; men dersom det maatte vise sig, at den formaaede at sprede Lys og vække Liv i vore Dale, saa Folket maatte vaagne til kirkelig og borgerlig Bevidsthed og saaledes kunde faa Tillid til Skolen, saa kan man med temmelig Sikkerhed gjøre Regning paa et aarligt Tilskud af Kinserviks Sparebank, der eier omtrent 15,000 Spd., og som efter dens Plan skal anvendes til gavnlige Øiemed for Kommunen, dersom et saadant Tilskud maatte vise sig at være nødvendigt.

Skulde nu Nogen ville paatage sig at oprette en slig Læreanstalt hos os, saa kan man underhandle med Undertegnede, der ere villige til at meddele alle forønskede Oplysninger.

Hovland pr. Ullensvang, 28de Juni 1869.

Amund Sexe. Lars Kinservik.
Jørgen Børve. Arne Aga.

Skolebygningen paa Russeløkbakken.

Det har ofte været sagt, og er nok temmelig almindelig antaget, at Kristiania Skatteborgere ere de mest indifferente Borgere i det hele Land. Sjelden eller aldrig ser man her en Sag — den være nok saa vigtig og af nok saa stor almindelig Interesse — blive offentlig behandlet. En vis traditionel Formandsslægt, en Do. Repræsentantslægt, en Do. Skolekommissionsslægt, etc. etc. afgjør i al Gemytlighed enhver Sag, og der er maaske neppe 10 af Byens Borgere udenfor disse Slægter, der kjende det mindste til Sagerne før de ere afgjorte og disse 30,000 eller 100,000 Spd. etc. ere bevilgede, laante, disponerede, kort paaførte Byens Budget. Det var ogsaa engang sagt, at Bladene ikke gjerne optog nogen Kritik over Kommunebestyrelsens Handlinger. Det ansaaes næsten som en Forbrydelse, at have nogen anden Mening end disse „betroede Mænd", som paa Grund af „den store Tillid", Byens Ligegyldighed havde skjænket dem, ansaaes som et Slags Hellige, paa hvis Bryst Indskriften „Rør mig ikke" var udpræget. Men det synes ikke at ville blive stort bedre nu, efterat denne idylliske Pressetilstand er ophørt. Er det Sager, som ikke specielt berøre personlige Interesser, eller tages fat paa af personlig Animositet, ser man dem næsten aldrig offentlig drøftet.

Indledningen var lang, Hr. Redaktør, men saa skal jeg søge at fatte mig i Korthed om den foreliggende Sag; det faar undskyldes, om man en og anden Gang bliver varm ved at se Byens vigtigste Sager blive behandlede med en Lunkenhed, som den, der nu finder Sted. Saa var det da Skolen paa Russeløkbakken. I 1868 vedtog Formandskabet mod 2 St. en af Havnedirektør Roll udarbeidet Plan til denne Skole. Planen var en Modifikation af Grønlands Almuskole, om hvilken det af Skoleinspektøren siges, at den efterat „den nu snart i 1 Aar" (1868) har „været i Brug, og Erfaring har godtgjort, at den i sin Helhed — — — — er et saare vellykket Arbeide. Saavel de enkelte Værelser som deres indbyrdes Anordning er efter Alles Formening, der have med Skolen at gjøre, saa hensigtsmæssige, som det er muligt og lader Intet tilbage at ønske. Hr. Rolls Plan er i sine Grundtræk den samme, som Grønlands Skoles". Herefter kommer Skoleinspektøren med endel Anker over Rolls Plan og begrunder disse meget ordentlig. Saa bliver Sagen afgjort derhen i Repræsentantskabet, at en Komite, som sætter sig i Forbindelse med Skolekommissionen, skal indkomme med Forslag til den nye Skolebygning. I denne Komite indvalgtes DHrr. Christie, Birkeland, Snedker Kolstad og Bager Omsted.

Hvad syntes nu rimeligere, end at Skolekommissionen og Komiteen benyttede den af Byen kjøbte Erfaring fra Grønlands udmærkede Skolebygning og søgte at bygge en lignende paa Ruseløkbakken? Men nei. Skolekommissionen maatte experimentere. Det kostede jo ikke den noget. Saa fik den da en vis Arkitekt Thrap-Meyer til at gjøre en Tegning med Overslag for 300 Spd., saa var denne Tegning til Bedømmelse hos en anden Arkitekt, saa blev den forandret og forbedret, forsynet med en lys Korridor istedet for en, som Dr. Broch sagde var mørk, fik Stentrapper for Trætrapper m. v., og saa var Kunststykket færdigt. Skolekommissionen anbefalede det og Komiteen anbefalede det og nu er det da forelagt for Repræsentantskabet til Behandling efterat Formandskabet mod 2 St. har antaget det.

Imedens dette er foregaaet, har imidlertid Roll ogsaa forandret sin Plan i Overensstemmelse med de af Skoleinspektøren gjorte Anmærkninger, og har denne nu fundet Planen aldeles hensigtsmæssig*). At Skolekommissionen selv erkjender, at endel af de Mangler ved Rolls første Plan, som Inspektøren har paapeget, ere fremkomne derved, at det opstillede Program ikke var fuldstændigt, sættes her ud af Betragtning. Det har intet at betyde. Sagen er nemlig den, at Skolekommissionen har villet agere Arkitekt, og med en Ihærdighed, som var en bedre Sag værdig, har den søgt at drive igjennem Antagelsen af et Bygningsprojekt, om hvis Hensigtsmæssighed man ikke har den mindste Vished, og det paa Bekostning af et andet, om hvilket man ifølge Erfaring ved, at det er udmærket. Og naar saa Byen faar opført Kommissionens Bygning med sine Cementsolbænke, fine forskjelligartede Vinduer, fine halvmørke Korridorer etc., og det saa siden viser sig, at det Hele er uhensigtsmæssigt, dyrt at vedligeholde, slemt at ventilere m. m., hvem bærer saa Tabet? Hvem lider ved det? Det er vist ikke i nogen væsentlig Mon Forslagsstillerne.

Men Byens skattepligtige Borgere liker ikke slige Experimenter, thi de maa betale dem. De synes, som rimeligt kan være, at naar man, ved at bygge en Skole som Grønlands, kan faa en Bygning, som „Intet lader tilbage at ønske," saa vilde det være høist ubetimeligt, om Repræsentantskabet skulde forkaste den for et Projekt, paa hvis virkelige Hensigtsmæssighed saavel Skolekommissionen som Komiteen og de fleste af Formandskabets Medlemmer tør være beskedne nok til at erkjende de ikke har synderlig Forstand, forend de ser det udført. Disse Anskuelser deles af Mange — og det skulde forresten være unødigt at sige — af Folk,

*) I Skrivelse af 28de Novbr. 1868 til Skolekommissionen ytrer Hr. Skoleinspektøren: „En Skole efter Hr. Rolls nye Plan vil i alt væsentligt blive en Reproduktion af den særdeles heldige Grønlands Skole, og de Ting, hvori Planen afviger fra denne, kan Skolen, naar den blot tager Hensyn til sine Interesser, efter min Formening kun anse for en Vinding".

Hvilke andre Interesser end Skolens der skulde være at iagttage ved Opførelsen af en Skolebygning, forstaa vi ikke, naar Udgifterne ere de samme paa en Bagatel nær.

hvoraf Ingen har den mindste personlige Interesse i Sagen, ligesaalidt som de kjende de her omhandlede Personer uden af Navn.

Vi bede derfor om Optagelsen af disse Linier i Dagbladet for i Aften.

Kristiania den 7de Juli 1869.

En Skatteborger.

Kristiania, den 7de Juli 1869.

Skotlandskabelen er altsaa nu færdig, og en længe paatænkt Sag er dermed fuldført. Naar vi knytte et Par Betragtninger til dette Faktum, saa ligger Grunden hertil tildels i, at et stort almennyttigt Foretagende er bragt istand uden Tilskud fra Statens Side, men endnu mere deri, at den nye Kabel paa Grund af sin store Betydning for Landet næsten er at anse som et Nationalværk.

Den Omstændighed, at Foretagendet udførtes uden Tilskud fra Statens Side, har vistnok ikke været uden sine slemme Følger. Savnet af dette mægtige Rygstød, som Statens direkte Interessenthed i Foretagendet vilde have været, er vistnok en saare væsentlig medvirkende Grund til at man fra først af indlod sig med et danskt rivaliserende Kompagni i disse Underhandlinger, som tilsidst ere endte med Kabelens Afstaaelse. Men paa den ene Side kan dog det, at et saa stort almennyttigt Foretagende er gjennemført uden Statens Mellemkomst, ikke undlade at med Exemplets Magt at opmuntre vore Forretningsmænd til lignende Foretagender, medens paa den anden Statsmagterne af det endelige Udfald kunne lære, at Statens Deltagelse ikke godt kan undlades, naar man vil være fuldkommen sikker paa, at ikke store Institutioner, hvori først og fremst Norge er interesseret, gaa over i fremmede Kompagniers Haand. Denne Gang var det et danskt Telegrafkompagni, næste Gang kunde det blive et svenskt Jernbaneselskab, som hos os vilde spille den samme Rolle, som det franske Ostbaneselskab vilde have spillet i Belgien, dersom ikke et patriotiskt belgiskt Ministerium itide havde sat en Stopper for Planen.

Imidlertid, Glæden over at det store Foretagende nu er tilendebragt, bør afholde os fra Klager over Handlinger, som paa Grund af de Forviklinger, som den britiske Telegrafakt i Dieblikket maatte foranledige, vare undskyldelige, og over et endeligt Resultat, som paa Grund af den danske Kapitalovervægt maaske var uundgaaeligt.

Ganske uden Garantier for at vore Interesser ville blive iagttagne, ere vi heller ikke, selv om intet Hensyn tages til, at det nye Kompagnis egen Interesse vil tilsige det at optræde paa en Maade, som tilfredsstiller det norske Publikum. I Konsessionen har den norske Regjering forbeholdt sig Adgang til at bestemme Maximumsprisen for de norske Telegrammer, som befordres ad den nye Kabel, og om det nu end ikke bliver Spørgsmaal om at benytte denne Adgang, saa indeholder dog dette Forbehold en Garanti for at Priserne maa staa i et rimeligt Forhold til Veilængden og de øvrige Forholde, som i saadanne Tilfælde komme i særlig Betragtning. Endvidere er Kompagniet forpligtet til at istandsætte Kabelen inden en vis kort Frist, saafremt Liniebrud sker. Desuden har Regjeringen forbeholdt sig Ret til at bestemme, at de for os saa vigtige meteorologiske Telegrammer skulle befordres gratis.

Og hvad der med Hensyn til den omhandlede Side af Sagen er allervæsentligst, er, at den er afgjort. Der er praktiskt talt intet mere at tale om for Tiden, og først Fremtiden vil vise, om der vil være Lykke med noget „stort nordiskt".

Det norsk-britiske Selskab har med Kabelens Nedlæggelse under enhver Omstændighed fuldført den væsentligste Del af sin Opgave. Vi behøve ikke at tænke os langt tilbage i Tiden, for at komme til en Tid, da vi vilde været særdeles tilfredse med, at en Kabel var bleven lagt over til Skotland, ligegyldigt af hvem og paa hvilken Maade. Selskabet har ved Afhændelsen gjort en i økonomiskt Henseende god Forretning, og det maa være os kjært, at det dog engang er hændt, at et Foretagende, hvortil Penge ere blevne tegnede i patriotiskt Diemed, er endt med en Vinding.

Det vil være overflødigt at tale om den store Fordel, som vore Forretningsmænd ville høste af den nu tilveiebragte Forbindelse; vi kunne derimod ikke undlade at sige et Par Ord om en Side af Sagen, som har været mindre fremholdt, fordi det er en af dem, hvortil man ikke er vant til at bevilge store Kapitaler. Vi sigte til den nære og direkte Berørelse, hvori vi ere bragte med Europas, med Verdens Centrum, thi Komplexet England-Frankrig er dog den Landstrækning, hvorfra det toneangivende Ord paa sjeldne Undtagelser nær udgaar. Blot Bevidstheden om, at der kun er et Par Timers Afstand mellem os og denne Landstrækning, og om at der mellem os og dem ingen anden Skranke er, end et Hav, som ingen Hindringer lægger iveien for den hurtige Meddelelse, giver os lidt efter lidt Følelsen af, at vi ligge klods oppe i den store Verden — og eftersom Forholdene ordne sig, og Veien bliver saavidt benyttet, at den ikke længer blot er en Vei for Forretningstelegrammer, vil det vise sig, at vi ogsaa i Vesterleden have en Nabo.

Tilsidst tro vi at burde udtale en Tak til alle de Mænd, som have bidraget til at den store Plan endelig er istand.

Universitetsbibliothekar Paul Botten-Hansen er inat afgaaet ved Døden efter et kort Sygeleie. Han var født 16de Novbr. 1824 paa Gaarden Botten i Sels Annex til Vaage i Gudbrandsdalen, fik 15 Aar gammel Tjeneste hos en Handlende paa Lillehammer og begyndte derpaa Høsten 1845 at studere samtidig som han arbeidede paa en Embedsmands Kontor. Han tog examen artium 1847, anden Examen 1850 og studerede derpaa en Tid Filologi. Men han opgav snart Embedsstudiet og levede fra nu af udelukkende sysselsat med literære Arbeider og Studier; i 1856 fik han Ansættelse som Assistent ved Rigsarkivet, men gik derfra over til Universitetsbibliotheket, hvor han var ansat som Amanuensis fra 1860 til 1864, da han blev udnævnt til Keysers Eftermand som Bibliothekets Bestyrer. I 1851 begyndte han at udgive „Illustreret Nyhedsblad", som han redigerede i en lang Række af Aar, og som navnlig ved sin Kritik og sine Boganmeldelser har øvet en stor og betydningsfuld Indflydelse. Han har væsentlig i dette nedlagt Frugterne af sine omfattende Studier og sit betydelige literære Talent; og et Udvalg af den lange Række af Bogkritiker, Biografier af bekjendte Digtere, Forfattere og Videnskabsmænd osv., som han har leveret, og som ofte udmærker sig ved en original Stil, et friskt Humor og et træffende, kritiskt Blik, vilde blive et meget betydningsfuldt Bidrag til vor nyeste Literatur- og Kunsthistorie. Blandt hans øvrige Arbeider kan fremhæves: Huldrebryllupet, en dramatisk Eventyrdigtning (Kristiania 1850), der vidner om et ikke ubetydeligt poetisk Talent, det ufuldendte Eidsvoldsgalleri, til hvilket han leverede Biografier, hans Biografier af Nordal Brun og P. A. Munch (i Munchs Norske Folks Historie, sidste efter Forfatterens Død udgivne Bind), samt endelig det iaar paa Fransk udkomne Skrift over den norske Literatur siden 1814, som tidligere i dette Blad er bleven omtalt med fortjent Anerkjendelse.

Botten-Hansen var en rigt begavet Mand af en sjelden human og elskværdig Karakter; hans Bortgang vil føles tungt af hans mange Venner, og han vil baade i Literaturen og i den Stilling, han i sine sidste Leveaar har indtaget, efterlade et Savn, som vanskelig vil kunne udfyldes.

Udlandet. Det fransk-belgiske Spørgsmaal, der nu en Stund har været et næsten lige saa brændende og krigsſvangert europæiskt, som det Luxemburgske før var i Forhold til Holland, synes nu ligesom dette sidste at være endt med Seir for Frankrige og diplomatiskt Nederlag for Preussen. Det dreiede sig som bekjendt hovedsagelig om direkte Gjennemfartsret for de franske Ost- og Nordbanetog gjennem Belgien til Holland, Hannover og iøvrigt til Tyskland, en Ret, som Frankrig ogsaa forlangte udvidet til alle belgiske Jernbaner overhovedet. De franske Kommissionærer forlangte derhos Ret til at medgive sine „internationale" Tog gjennem Belgien et uniformeret Inspektionspersonale, Polititilsyn og Militærbedækning, samt Ret til med Hensyn til disse Tog at holde et fuldstændigt franskt Jernbanepoliti. Det var altsaa intet mindre forlangt af Frankriges Side, end franske Uniformer, fransk Kokarde, franske Gendarmer — kort en Invasion af franske Nationsmærker paa den suveræne Konge af Belgiens Grund. Situationen mellem Belgien og Frankrige blev i Løbet af Underhandlingerne stedse mere og mere spændt. Belgerne pustede gjennem sin Presse til Revolutionsforsøgene i Paris, modtog Rochefort og hans Blad Lanterne, hvormed der efter Evne kastedes politisk Skadeild over Grændsen, samt de øvrige politiske Flygtninge, der kunde give Keiserens Politik Ulivssaar; Indépendance belge blev endog under Valgene en Stund forbudt i Paris. Paa den anden Side gik det heller ikke mindre skarpt til fra franskt Hold, hvor Pressens Udtalelser var et fuldkomment Krigssprog. Bladet Pays brugte f. Ex. følgende Udtryk: „Naar vi allerede oftere have forlangt Belgiens Anexation, saa er det mindre for at gjøre Erobringer end for at feie bort en Smudshob og lukke en Kjæltringhule. Det kunde være paatide, at den franske Fane udbredte sig over hele dette Land, som exploiteres af en Regjering af Idioter og Eunucher, uduelige til at regjere og bestyre, og at den med sine ærerige Folder tildækkede, hvad der for den hele Verden kun er en smudsig og vancærende Plet". Spændingen steg ved den franske Keisers Tale til Soldaterne som for 10 Aar siden sloges ved Solferino. Det Ringeste, som denne Tale kunde have at betyde, var Fornyelsen af den fransk-italiensk (-østerrigske) Alliance og Krig. Marschal Bazaine gjorde dertil en Scene i Leiren ved Chalons, hvor han underrettede sine Officerer — men nok egentlig mente Belgerne og det krigsrædde England, som stod bagom dette Lands Underhandlinger — om at Hæren var beredt til i fornødent Fald at rykke i Marken, at Korpserne ved første Ordre kunde føres i Krig, at Officererne da skulde have sine egne Messer, at de beredne af dem vilde faa det reglementerede Antal Heste, at Enhver hvert Dieblik maatte være beredt, kort, at Frankrig stod fuldt færdigt til Krig. For yderligere Alvors Skyld udvistes tre preussiske Officerer fra Leiren ved Chalons under megen Opsigt. Paa den anden Side vrimlede der at italienske Generaler og Officerer. Hvor farlig England ansaa Situationen for fremgaar bl. A. af en Korrespondance — rigtignok fra fransk Haand — i Times hvori det heder: — En Følge af denne Frankrigs Optræden har været, at England har faaet en alvorlig Frygt for, at Krigen virkelig stod for Døren, og frygter dette med saameget større Sandsynlighed, som Keiser Napoleon jo havde bestemt sig til, at hverken Regjeringssystemet eller Regjeringspersonalet i det Indre skulde undergaa nogen Forandring, hvilket — da „Noget" under hans nærværende trykkede Stilling antoges at maatte ske — bebudede en Aktion udadtil og „en Situation, i hvilken Rouhers Navn ophører at være ensbetydende med Freden". Det belgisk-preussiske stille, men farlige Felttog mod Frankrige, hvori Napoleon skulde løftes af Sadlen ved Revolutionens Hjælp, kunde nok ogsaa opfordre ham til nu at udføre noget af Hvert, om ikke for Andet, saa for sit Dynasties Sikkerheds Skyld under de næste Valg, da han vel nødig kunde ønske at levere om igjen det samme Slag, som han nu havde vundet, og hvorunder han, som det afgjørende Koup, havde maattet vove baade sin egen og Keiserindens Person ved at kjøre ubeskyttet ind mellem Pariserne. Dengang lagde Napoleon bogstavelig sit og sin Hustrues Hoved i Paris's Skjød og gav det, vel beregnet, Valget mellem at benytte sig deraf til at dræbe ham eller at beundre hans store, personlige Mod. Manden, over hvem der som et Damoklessværd svævede en Statsgjæld af 15 Milliarder Frcs. og en halv løssluppen Revolution, seirede og seirede slig, at han nu har alle de eiende Klasser i Frankrige, der frygte Revolutionen, paa sin Side. Det var altsaa ikke — og det forstod England — den slagne Napoleon, som nu i det belgiske Spørgsmaal slog paa Klingen, men den Napoleon, som i Frankrigs indre Politik nys havde vundet saagodtsom et nyt Solferinoslag, hvori der tildels ogsaa havde været belgiske Tropper. Skjønt han derfor neppe — som de fleste Blade dog endnu gaa ud fra — længer trænger „Aktion udadtil for at holde sig", og Verdens Fredsudsigter saaledes er blevne forstærkede, saa var det dog nu en ganske anderledes mægtig Mand, som talede end blot for et Par Maaneder siden og tillige en Mand, som naar han lovede Krig ogsaa vilde vide at holde Ord, og som fremfor alt ikke netop nu vilde taale et Nederlag i sin udenrigske Politik, som det man holdt paa at levere ham i det belgiske Spørgsmaal. De sidste Telegrammer af 4de og 5te Juli har ogsaa nu lydt paa at Frankrige i dette Spørgsmaal har fuldstændig seiret. Det heder nemlig i disse, at den fransk-belgiske Jernbanekommission har endt sine Møder med det Resultat, at man er kommet til Enighed overensstemmende med de franske Fordringer, dog forblive Jernbanerne som hidtil i Privatselskabernes Tjeneste. Det heder fremdeles, betegnende nok for Situationen, og talende for Rigtigheden af vor ovenanførte Opfatning af Krigstrudslerne fra Frankrigs Side, fra Paris, at der nu, strax det belgiske Spørgsmaal er sluttet, verserer Rygter om en Armereduktion. Keiser Napoleon har altsaa nu vundet to store Slag, som han begge har været paa Nippet til at tabe. Det ene stod i den indre Politik, det andet i den ydre — og hermed vil han nok hvile sig for iaar.

Den spændte og ængstelige Opmærksomhed, hvormed Nationen følger ethvert af Keiserens Ord og Skridt, har tvende Aarsager, af hvilke den ene er en Følge af den Stilling, hvori Frankrige befinder sig efter Valgene, den anden hænger sammen med hele det politiske System, paa hvilket det andet Keiserdømme hviler. Man er først og fremst enig om, at noget maa der gjøres, og at Regjeringen umulig kan blive ved i samme Spor som tidligere, efterat Valgene have kastet et saa uventet Lys paa Landets moralske Forfatning. Men hvori dette „Noget" skal bestaa derom hersker den allerstørste Uvished, og eftersom Haabet om liberale Reformer mere og mere svinder for vore Dine, udbreder den Anskuelse sig mere og mere, at hint „Noget" vil blive Krig. Brevet til Baron Mackau har mere, end ønskeligt var, lukket enhver Udsigt til liberale Indrømmelser, og da fortsat Ubevægelighed og Uvirksomhed betragtes som en Umulighed, hengiver man sig atter til Troen paa krigerske Forviklinger. Det er sandt, at General Fleurys Afreise til Florents er bleven udsat, men da Keiserens fortrolige Ven og Kabinetssekretær Conti er afreist derhen, er Anledningen til foruroligende Rygter forbleven den samme. Naar hertil føies de halvofficielle Beretninger om nye Skridt, som Preussen har i Sinde at gjøre i Sydtyskland, vil man let kunne forstaa, at Keiserens Tale i Chalons, hvor uskyldig den end kan synes, har virket paa Publikum som en Gnist, der falder paa tør Ved. Den anden og mere almindelige Aarsag til Publikums nervøse Spænding og Ophidselse ved ethvert Ord, der ytres af Keiseren, er den dybt rodfæstede Overbevisning, at det staar til ham at afgjøre Spørgsmaalene om Krig eller Fred med ligesaa stor Frihed og Uafhængighed, som det staar mig frit forat lukke eller aabne mit Vindu. Det er i denne Henseende ikke uden Interesse at iagttage de halvofficielle Blades Bestræbelser for at bevise, at Keiseren altid maa beholde Retten til at erklære Krig og slutte Fred, fordi samme Ret har været tilstaaet de konstitutionelle Konger. Den eneste Forskjel er, at Kongens Ret til at erklære Krig under et parlamentariskt Regimente var en ren Fiktion, medens det nu er levende og forfærdelig Virkelighed. Louis Philip med Thiers eller Perier til Minister havde ikke mere Ret til at erklære Krig, end Dronning Viktoria med Derby eller Palmerston som Ministre. Keiser Napoleon har altid talt Fredens Ord indtil kort før Udbrudet af Fiendtlighederne, og har som oftest holdt sine Planer skjulte selv for sine nærmeste Venner og Raadgivere. Der gives altsaa kun liden Sikkerhed for, at Europa jo kan blive overrasket paa samme Maade, som i Krigsaarene 1859 til 1866, især da den oplyste Del af den franske Nation holder et Sammenstød med Preussen for uundgaaeligt.

Fotografi af Saga-Haandskrifter. (Rigst.) Med Understøttelse af Hs. Maj. Kongen har Opmaalingskontorets Fotograf, Hr. Petersen, nylig fuldført et Arbeide, der er af stor Interesse for vor oldnorske Literatur, nemlig et fotolithograferet Faksimile af det fra det store Kgl. Bibliothek i Stokholm hertil udlaante Haandskrift af „Didrik af Berns Saga", der uden Tvivl er skrevet i Norge omkring Aar 1250. Bogen har i flere Aarhundreder været i Sverige, hvorhen den formodentlig er bleven bragt fra Norge ved en af de Mænd, der ledsagede Karl Knutsson ved hans Kroning i Trondhjem Aar 1449; thi omtrent fra denne Tid sporer man dens Tilstedeværelse i Sverige. Efterat have været i lang Tid forglemt eller forsvunden, blev den i Aaret 1652 gjenfunden af Oldgranskeren Johan Bure, men i Mellemtiden var den bleven berøvet en Del af sit Indhold, idet Bogen, der oprindelig maa have udgjort 160 Blade, nu kun udgjør 129. Denne Saga, der er en prosaisk Gjengivelse af tyske Traditioner og Digte om Sagnhelten Didrik af Bern, til hvem Østgotherkongen Theodorik, der residerede i Ravenna eller Verona, har maattet laane sit Navn, — er allerede i 1853 udgivet i Kristiania af Professor Unger paa D'Hrr. Feilberg & Landmarks Forlag. Ved den store Ildebrand i Kjøbenhavn Aar 1728 tilintetgjordes 2de andre Membraner af samme Saga, af hvilke man dog heldigvis har Afskrifter i den Arnemagnæanske Samling. Af den her fotolithograferede Kopi er der kun taget 10 Exemplarer, af hvilke Hs. Maj. Kongen har forbeholdt sig 3de til Fordeling til Museerne i Gøteborg, Ørebro og Arendal; et Exemplar er erhvervet af vort Rigsarkiv, og et Exemplar vil sandsynligvis af Udgiveren blive skjænket til det danske Geheimearkiv, saaledes at kun 5 Exemplarer ville blive tilgjængelige for Kjøbere. Det næste Oldskrift, hvoraf der sandsynligvis vil søges erhvervet lignende Kopi, er „Kongespeilet", hvortil det originale Manuskript opbevares i den Arnemagnæanske Samling i Kjøbenhavns Universitetsbibliothek; — paa denne Maade ville disse gamle Haandskrifter efterhaanden komme tilbage til sit rette Hjem. Det for Gøteborgs Musæum bestemte Exemplar vil før Affendelsen en kort Tid blive udlagt i Kristiania Kunstforening.

Grams Handel med gamle Kunstsager m. m. Hr. Boghandler Gram ved Torvet har tilsalgs smukke Samlinger af gamle Sager, som vi tro at burde henlede Opmærksomheden paa. Først og fremst fortjener at fremhæves forskjellige tildels flere Aarhundreder gamle Møbler, saasom Kister, Skabe, Borde osv., de fleste særdeles vel vedligeholdte og forsynede med smukt Billedhuggerværk, for det meste af hollandsk Arbeide. Det er tidt underligt at

gjenfinde slige værdifulde Sager fra fordums mægtige Mænds pragtfulde Husstel i tarvelige Hyttrr, hvor de nu maa gjøre den simpleste Tjeneste; udskaarne Lænestole tjene ofte kun til at staa paa, naar Kornbaandet fæstes paa Stauren, eller rigtforsirede Skabe tildækkede med Smuds og vanvyrdede benyttes som Kjøkkenbohave osv. For det meste ere disse Sager ikke norsk Arbeide, men i forrige Tider indført fra Udlandet af de rige og adelige Slægter, som igjen formodentlig have skilt sig ved dem, da nye Moder kom op; de have fulgt sin Tids skiftende Moder og overladt sine udskaarne Skabe og krumbenede Stole til simple Folk, indtil Tidens Sands for det Antike igjen har taget Skramlet til Naade, pudset det op og paany stillet det paa Hæderspladsen i Rigmands Storstue. Af norske Sager forefindes der imidlertid ogsaa i Hr. Grams Samling en god Del, bestaaende af Brudekroner, Lugtendevandsflasker, Søljir, Brudebelter m. m., samt forskjellige Slags antike Glas- og Porcelænssager, Vaser, Kander, Elfenbensdaaser, smukt udskaarne osv. Endelig findes, foruden gamle Malerier og andre Kunstsager, derhos en Samling gamle Vaaben, ligefra jordgravede Steen- og Jernvaaben, Laasbuer, Hellebarder, Stridsøxer, til gamle Pistoler og Paradekaarder fra forrige Aarhundrede. Et Par Speile, der har tilhørt Struense, fortjener ogsaa at mærkes. Gammelt Kirkeinventarium som Lysestager, Døbefad m. v. findes ligeledes et Udvalg af for Samlere, ligesom de af Engelskmænd meget efterspurgte Sølvkander selvfølgelig haves i flere Størrelser og Former.

Advarsel. Med Jernbanens Aftentræn igaar blev der fra Blakjer Station indsendt til et Handelshus i Storgaden en Læderskræppe, hvori et lidet 5 Pots Anker, i hvis Bund var paaspigret en Rekvisitionsseddel med indlagte 100 Stilling. Ved Modtagelsen af Skræppen fandtes Rekvisitionssedlen fremdeles fastgjort til Ankerets Bund, men de i samme indlagte 100 Skilling vare forsvundne. Om Pengene ere stjaalne eller paa anden Maade forkomne, er ikke godt at afgjøre, men synes det Passerede at opfordre til større Forsigtighed ved Fremsendelsen af Penge med Jernbanen, der er uden Ansvar, naar ikke Beløbet indsendes i Form af Bankobrev. Undersøgelser om hvorledes det forholder sig med Sagen, ere allerede igang.

Udvandreres Dødsfald over i Amerika blive ofte ubekjendte for deres hjemmeværende Slægt, som saaledes gaar Glip af den dem lovlig tilkommende Arv. Vi have derfor truffet Foranstaltninger til gjennem vort Blad saavidt muligt at kunne meddele Efterretninger om Nordmænds Dødsfald i Amerika; vi haabe, at det saaledes skal lykkes os at kunne bringe Underretning til Slætninge her i Landet. — En væsentlig Grund til, at Arv ofte gaar tabt for hjemmeværende Landsmænd, er vistnok ogsaa den, at Udvandrerne ikke oftere gjøre Testamente til Fordel for sine Slægtninge. Var dette Tilfældet, vilde det være let gjennem Konsulen ved Fremsendelse af Fuldmagt at faa Tag i Arven hos Skifteretten. Vort Folk er imidlertid endnu saa lidet vant til at oprette Testamenter, skjønt denne Ting vel nu vil komme bedre i Gang, efterat de stærke Forsøg paa at faa Lovgivningen om Aasædesretten forandret især paa sidste Storthing, er strandet paa den rigtige Indvending, at Lovgivningen allerede har tilstedet Adgang til at opnaa det Tilsigtede ved at bruge Testamente. Et Testamente er dog en simpel Sag at oprette, og i Amerika skal det kunne ske ligesaa formløst som her; det skal kun oprettes og underskrives i Overvær af 2 lovfaste Vidner. Udvandreren bør dog selvfølgelig skaffe sig paalidelig Underretning om de i hver enkelt Stat gjældende Testamentsformer og Regler.

Et nyt, smukt og solid Skib, Wladimir, 230 Kom.-Læster stort, er den 3die ds. gaaet af Stabelen paa Konsul Reinhardts Værft i Kristianssand.

Guldbergets Kobbergruber. Reisende, som i disse Dage ere komne fra Stordøen og have beseet Guldbergets Kobbergruber, heder det i Berg.s Adr., berette, at man har truffet paa en særdeles lovende, flere Fod bred Anvisning, der udvider sig.

En Veteran, Ole Pettersen, der som Orlogsmatros i Aaret 1807 gjorde Krigen med mellem Danmark og England, er i disse Dage død i Bergen, 89 Aar gammel. Han døde paa sin 58-aarige Bryllupsdag og efterlader sig Enke.

Haandværkersamfund. I disse Dage arbeides der, ifølge B. Td., i Bergen paa Oprettelsen af et „Haandværkersamfund", hvis Hensigt det vil blive at samle de forskjellige Laugskasser under en Bestyrelse, for med større Sikkerhed at kunne yde Hjælp under Sygdom og ved Dødsfald.

Trondhjems Domkirkes Istandsættelse skal, efter hvad „Tr.hjems Stiftstd." vil vide, med det første paabegyndes. For et Par Dage siden har, skriver Bladet, Arkitekt Schirmer ved Telegram underrettet den herværende Bestyrelse for Domkirkens Restauration om, at Arbeidet nu uopholdelig vil blive at sætte i Værk. Kapt. O. Krefting agter ogsaa i Sommer under en Udenlandsreise i Tyskland at henvende sin Opmærksomhed paa de der, navnlig ved Kølnerdomens Restauration, brugelige Fremgangsmaader ved Udførelsen af Stenhugning og den tekniske Methode i Almindelighed ved Arbeider, som det her omhandlede.

Om Trondhjems Marked heder det i „Trondh. Adr.": Omsætningen i det nu tilendebragte Marked har ikke staaet i Forhold til Mængden af de Markedssøgende. Den lettere Adgang, som den friere Handelslovgivning giver Almuen til at forsyne sig i Hjembygderne, maa ogsaa bidrage til, at den ikke gjør saa store Forsyninger i Byen til enkelte Tidspunkter som før, og desuden bringer den lettere Kommunikation Folk oftere hertil, hvorved Indkjøbene blive mere fordelte paa hele Aaret. Paa Grund af det slette Veir for Fisketørringen har Bonden bragt mindre af denne Vare til indeværende Marked end sædvanligt. Af Tøier frembødes, som tidligere antydet, en betydelig Del, men Omsætningen gik ikke livlig, hvortil Pengemangel angives som Grund. Et temmelig betydeligt Antal Svensker havde indfundet sig til Markedet, dels for Indkjøb af Kolonial-, Korn- og Fiskevarer og dels for Indkjøb af Heste. Paa Hestemarkedet frembødes færre Heste end sædvanligt, og Prisen var derfor temmelig stiv. Gode Arbeidsheste betaltes med 50 a 60 Spd., og simplere dito vare neppe at erholde under 30 Spd. Svenskerne trak af med et stort Antal Arbeidsdyr. Nogle Handler foregik af de til Udstillingen indkomne Heste, hvoraf 3 a 4-aaringer kjøbtes til Priser fra 70 til 100 Spd.

Blandt Tilreisende til Markedet kan ogsaa mærkes endel Tatere, der gjorde Forretninger i Folks Lommer, hvilken Virksomhed afbrødes af Politiet, der fakkede nogle. Med Undtagelse af, at der forefaldt nogle flere Gadeuordener end sædvanligt, hvis Forøvere bleve indsatte i midlertidig Arrest til nærmere Befindelse, løb Markedet af uden større Lovovertrædelser.

Nordre Trondhjems Amts Amtsformandskab, som den 26de f. M. sluttede sine Forhandlinger, har vedtaget, at der for Regnskabsaaret 1869—70 udlignes paa Matrikulskylden i det Hele 27,858 Spd. 70 ß eller 2 Spd. 24 ß paa hver Skylddaler.

Fra Island heder det i Lister og Mandals Amtstidende: Den af det Mandalske Fiskerieselskab for Reise til Island med Salt og Tønder samt Redskaber fragtede Skonnert „Fritjov" ankom hertil for nogle Dage siden og har bragt Efterretning om, at der iaar har ligget meget og usædvanlig længe Is ved Island. Skonnerten og Selskabets Jagt, som er tilbage paa Island, vare saa heldige at slippe gjennem Drivisen ad en tilfældig smal Rende, og paa samme Maade slap Skonnerten ud igjen af Isen den 18de Juni, medens Fartøierne i Almindelighed have været hindrede fra at komme ud og ind. Der har hersket adskillig Mangel paa Fornødenheder paa Island, saaledes at Indbyggerne med megen Længsel vente paa at Farten skal blive aabnet. De faa Folk herfra, som have overvintret, have lidt Noget af Skjørbug, men have forøvrigt klaret sig godt. Der berettes, at der er skeet adskillige Ulykker ved Island, idet 9 franske Fiskefartøier ere gaaede bort og kun 2 Personer af samtlige Mandskaber ere reddede, 2 saadanne Fartøier ere drevne paa Land og Folkene ere reddede. Mandals Fiskeriselskab har gjort sine Anlæg i Seydisfjord og i Oefjord (eller Siglefjord) hvor man har stationeret det Fornødne saavidt muligt. De islandske Embedsmænd synes at imødekomme Nordmændene med Beredvillighed, og de erkjende vistnok ogsaa, at den paabegyndte Bedrift mulig vil faa megen Betydning for det fjerne Island. Maatte nu Høsten bringe gode Efterretninger fra den Mandalske Koloni.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 7de Juli.

Igaar indklareredes Jagt „Iris", Kapt. B. H. Eberhardt, fra Arnis med en Ladning Fedevarer, hvoraf 95 Foustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 6te Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Piscator	Næss	Porsgrund	frigj. Varer.
Henriette	Kjøle	Skardoff	Stenkul.
Stine Marie	Jensen	Fredr.havn	lev. Fisk.
Fortuna	Erichsen	do.	do.
De 4 Søskende	Olsen	Skjelskør	Kornvarer.
Julia	Olsen	Malmø	Byg.
Iris	Eberhardt	Arnis	Korn & Fedev.
Rio	Børgesen	Kristinehamn	Jern.
Amandus	Bengtsson	Odensøe	Ballast.
Brødrene	Ingebretsen	Stolpemünde	Rug.

Udexpederede Fartøier den 6te Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Flora	Mathiesen	Slesvig	Trælast.
Aurora	Lindtner	England	do.
Cito	Christensen	Frankrig	do.
Magenta	Seip	do.	do.
Celesta Warie	Levendt	do.	do.
Henry Parr	Wilhelmsen	England	do.
Lykkens Prøve	Madsen	Porsgrund	ufort. Varer.
Pauline	Nielsen	Moss	do.

Ledige Embeder.

Vardø Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 400 Spd.

Distriktet indbefatter Vardø By og Herred i Finmarkens Amt.

Den vordende Distriktslæge vil have at tage Bopæl paa Vardø. Ifølge kgl. Resol. af 30te Marts 1836 vil han være forpligtet til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Distriktets Størrelse m. V.

Ifølge kgl. Res. af 2den Marts 1861 vil han være forpligtet til

1) efter Amtmandens Ordre at indfinde sig ved de almindelige Thinge i sit Embedsdistrikt mod for Reiser i den Anledning at erholde Skyds- og Diætgodtgjørelse som paa Embedsreiser i Almindelighed, og
2) at forrette som Læge ved Garnisonen paa Vardøhus Fæstning mod at oppebære de for Garnisonslægeposter regulerede Indtægter: (for Tiden Gage som for en Kompagnikirurg 162 Spd. aarlig, det for Garnisonslægen bestemte Tillæg 104 Spd. aarlig med fri Bolig Lys og Brænde, samt med Adgang til at faa udleveret fra Fæstningens Magasin endel Proviantsorter mod en fastsat moderat Betaling og til at oppebære nogle andre til en Værdi af 60 Spd. anslaaede Emolumenter).

Sluttelig bemærkes, at den vordende Distriktslæge antages at ville blive tilpligtet efter nærmere Ordre fra Amtmanden i Finmarkens Amt at yde Lægetilsyn til Syge, som opholde sig inden hans Embedsdistrikt og som forpleies for Finmarkens Medicinalfonds Regning, mod herfor at oppebære saadan Godtgjørelse af dette Fond, som af dets Bestyrelse med Indredepartementets Approbation fastsættes.

Proklama. Fra Romsdals Skifteret: I Boet efter Strandsidderkone Steffine Bendiksdatter Ohna af Sunds Thinglag, med 3 Maaneders Varsel fra 24de Juni. I Boet efter Kaarmand Peder Knudsen Rostad af samme Thinglag, med 3 Mdrs. Varsel fra 24de Juni. I Boet efter Leilænding Ole Torstensen Bløseten af samme Thinglag, med 3 Mdr.s Varsel fra 24de Juni. I Boet efter Strandsidder Peder Markussen Vaagen af Vaagø Thinglag med 3 Mdr.s Varsel fra 24de Juni. I Boet efter Gaardm. Hans H. Rødal af Storholmen i Vaagø Thinglag med 3 Mdr.s Varsel fra 24de Juni. I Boet efter Pladsemand Lasse Sørensen Fremstedal af Vestnæs Thinglag med 3 Mdr.s Varsel fra 25de Juni. I Boet efter Ungkarl Peter Olsen Rækdal af Vestnæs Thinglag med 3 Mdr.s Varsel fra 25de Juni. Mellem-Jarlsbergs Skifteret: I Boet efter Gaardbruger Ole Andersen Skopum med 3 Mdr.s Varsel fra 2den Juli. Sands Skifteret: I Boet efter afdøde Bent Gundersen Birkeland af Birkenæs Sogn med 3 Mdr.s Varsel fra 2den Juli. Trondhjems Skifteret: I Boet efter Arsenalforvalter Peter Petersen med 3 Mdr.s Varsel fra 30te Juni.

Fraværende Arvinger. Kristian Thomassen, Søn efter afdøde Thomas Eriksen og Klara Andersdatter Reslingbakken af Ringsaker, indkaldes at melde sig for Nordre Hedemarkens Skifteret. Afdøde Kornmaaler Harald Arnesen Næsjes fraværende og unavngivne Arvinger, der angiveligen skal opholde sig i Nordfjord i Stryns Præstegjeld, indkaldes med Varsel efter L.s 5—2—4 at møde for Bergens Skifteret. Proklama udstedt 24de Juni.

Konkurs. I Hallingdal: Erik Olsen Il den 28de Juni. Saml. 29de Juli. Fordringer meldes inden 24de August og prøves 14de September. I Trondhjem: Handelsmand O. Hoff den 26de Juni. Saml. 10de Juli. Fordringer meldes inden 31te August og prøves 25de September. I Drammen: Mestersvend og Skibsreder Hans Halvorsen den 28de Juni. Saml. 12te Juli. Fordringer meldes inden 1ste og prøves 29de Septbr. I Porsgrund: Bager A. Erichsen den 30te Juni. Bestyrer Overretssagfører Henckel. Saml. 13de Juli. Fordringer meldes inden 1ste og prøves 20de September. I Torrisdals Sorenskriveri: Gaardbruger Jens Olsen Egeland af Vennesland Sogn den 26de Juni. Saml. 5te Juli. Fordringer anmeldes inden 27de September og prøves den 2den Oktober. I Lier: Andreas Pedersen Hodtvedten den 29de Juni. Saml. den 8de Juli. Fordringer meldes inden 11te August og prøves 11te September.

Anmeldte Reisende.

Den 7de Juli:

I Hotel Scandinavi: Hans Excell. Statsminister Sibbern med Gemalinde & Tjenerstab fra Stockholm; Kammerherre Stockfleth med Tjenere fra Kjøbenhavn; Huseth fra Tønsberg; Rogstad fra Elverum; Pastor Alsing og Pastor Blessing fra Drammen, Andersen fra Do.; Dahlgreen og Wickstrøm fra Stockholm; Blom og Irgens fra Laurvig; Fru Seip og Frøken Zeier fra Lillehammer; Brun fra Tønsberg; Conradi fra Holmestrand; Lorentzen med Frue fra Kr.sand.

Det var hendes Ærgjerrighed at vise sig istand til det Umulige.

En Dag havde hun ytret til Swift:

„I indbilder Jer, I Andre, at I kunne forsmaa."

I Andre, det vil sige Menneskeslægten.

Hun var Papist i det Ydre. Hendes Katholicisme oversteg ikke den Kvantitet, som var nødvendig for Elegantsen. Hun brugte vide Fløiels-, Silke- eller Moiréklædninger, nogle femten til sexten Alen vide, samt omkring Midjen store Belter, besatte med Perler og Ædelstene.

Hun sad til Hest paa en Herresadel, ihvorvel Brugen af Damesadler indførtes i England i det fjortende Aarhundrede af Anna, Richard II's Gemalinde. Hun badede sit Ansigt, sine Arme, sine Skuldre og sin Hals med Kandissukker opløst i Æggehvide paa castiliansk Vis.

IV. Magister elegantiarium.*)

At Josiane kjedede sig, følger af sig selv.

Lord David Dirry-Moir var den ledende Tanke i Londons glade Selskabsliv. Nobility og Gentry**) agtede ham.

Vi maa bemærke en Ting, som er til Lord Davids Berømmelse; han havde nemlig den Mode at bruge sit eget Haar. Reaktionen mod Parykken begyndte. Ligesom Eugène Deveria i 1824 var den Første, som vovede at lade sit Skjæg voxe, saaledes havde Price Devreux, Vicomte af Hereford, i Aaret 1702 været den Første, som vovede at vise sin naturlige Haarvæxt. At vove dette, var næsten det samme som at vove sit Hoved. Fortrydelsen blev almindelig. Just medens Skriget var paa det

*) Den Toneangivende i Modernes Verden.
**) Adel og Standspersoner.

De skjønne Damer kunde ogsaa Latin i de Dage. Jane Gray drev endog Elegantsen saa vidt, at hun lærte Hebraisk.

Hertuginde Josiane blandede latinske Gloser i sin Konversation. Endnu et fint Træk, hun var Katholik. I al Hemmelighed forstaar det sig, og mere i Lighed med sin Fader Carl II end med sin Farbroder Jakob II. Jakob II havde tabt sit Kongerige for sin Katholicisme, og Josiane vilde ikke sætte sit Pairskab paa Spil. Derfor var hun Katholik i de forfinede Herrers og Damers fortrolige Kreds, men Protestant forresten — for Pakket.

Denne Maade at tage Religionen paa har sine Behageligheder, — man nyder alle de Fordele, som ere forenede med den episkopale Statskirke, og tilsidst, naar man dør, hædres man med Sjælemesser af Pater Petou.

Vi gjentage det, Josiane var affekteret. Den smægtende og vellystige Vis, hvorpaa hun udtværede sin Tale, lignede undertiden den Maade, hvorpaa en Tigerinde sagte strækker Poterne frem under sin Vandring.

Fordelen ved at være affekteret er, at det udsondrer En fra Menneskeslægten. Man gjør den ikke længer den Ære at være Medlem af den. At holde Menneskenaturen paa behørig Afstand er Hovedsagen. Juno omskaber sig til Araminta. Et utilfredsstillet Krav paa Guddommelighed føder Affektation. Templet krymper sammen til Boudoiret.

Naar man ikke kan være Gudinde, bliver man Afgud.

Der ligger desuden i det Affekterte et vist Pedanteri, som behager Damerne.

Koketten og Pedanten ere nærmeste Naboer. Deres Slægtskab kommer tilsyne i Indbildskheden.

Det Forfinede har sit Udspring af det Sandselige. Fraadseriet affekterer at være kræsen.

Og dertil kommer, at den svage Side hos Kvinden føler

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrent passerer Norge nordenfor Stat. Vinden er Vestlig til SOlig frisk til sterk med Skyet Luft paa Vestkysten og klart og tørt Veir paa Østlandet. Udsigterne ere til NVlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Torsdag den 8de Juli (Kl. 7½—10)

Afskedsforestilling

af Kjøbenhavns Folketheaters Personale.

Benefice

for DHrr. Madsen, Kolling og Alb. Meyer.

1. **Altfor smuk**, Lystspil med Sang i 1 Akt.
2. Arie af „**Josef og hans Brødre**" foredrages af Hr. Alb. Meyer.
3. **Den svage Side**, Farce i 1 Akt.

Kjøbenhavns Folketheaters Personale har anmodet mig om paa eget og Selskabs Vegne at aflægge Kristiania Publikum sin inderligste Tak for al bevist Velvillie.

Th. Herrmann, Direktør.

Bidragsydere til den for Prinsesse Lovisa som Brudegave bestemte Frugtopsats anmodes om at afgive Møde Torsdag den 8de Juli Kl. 6 Eftermiddag i den tekniske Forenings store Sal, hvor Opsatsen er udstillet.

Wilhelm Metz,
p. t. Formand.

Den som Brudegave for Prinsesse Lovisa af Juveleer Tostrup for Kristiania Haandværkere forfærdigede Frugtopsats er udstillet fra Fredag den 9de Juli Kl. 9 Form. til 8 Efterm. og fremdeles hver Dag indtil og med Søndag den 18de Juli i den tekniske Forenings store Sal mod en Entre af 6 ß, hvilken Entre er bestemt for trængende Haandværkeres Efterladte.

NB. Onsdag og Torsdag er Tiden 9—11 Form. og 2—8 Efterm.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa

alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold

af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske
med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Byg og Havre

sælges paa Gaarden Thaasen i Aker.

Jens Thaasen.

Tømmerbygning,

ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Bygningstømmer.

Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Northamerican Lloyd til Newyork

(direkte)

fra Kjøbenhavn med det hurtige og bekvemme Hjul-Dampskib

„St. Jago de Cuba", 2650 Tons.

Afreise fra Kristiania den 25de og 27de Juli.

O. Svenson,
Generalagent.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.

Øgestenius Kjos.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved
Jens Janson Moe,
Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel-** og **Smaasei**, bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

Byggetomter

&

Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Makulatur.

Godt og tykt Papir, 40 ß pr. Ris, i Partier Rabat hos
A. Halvorsen & Co.,
Revierstrædet 2.

---

1 Gaardsklokke (Madklokke) er tilsalgs hos C. J. Lie.

Tilleie.

4 Værelser og Kjøkken er tilleie i Nygaden ved C. J. Lie.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

24

sig beskyttet af alle disse Omsvøb, hvilket gjør Tjeneste som Betænkeligheder hos den Affekterte. Det er en Vold med Grav. Hver affektert Kvinde bærer en uvillig Mine. Dette er en Beskyttelse.

Josiane havde en farlig Natur. Hun kjendte en saadan utugtig Tilbøielighed hos sig, at hun spillede den Tugtige. Overanstrengelserne for at være kydsk gjorde hende til Snerpe. Stolthedens Reaktion mod vore Laster fører os til modsatte Laster. At holde sig formeget paa Forsvarssiden, antyder en hemmelig Længsel efter Anfald. Den, som er sky, er ikke streng.

Hun indesluttede sig bag sin Byrds og sin Rangs trodsige Forskandsninger, idet hun maaske dog, som bemærket, pønsede paa et pludseligt Udfald.

Man befandt sig i det attende Aarhundredes Morgen. Walpole og Dubois levede endnu — Marlborough kjæmpede mod sin forhenværende Konge Jakob II, til hvilken, sagdes der, han havde solgt sin Søster Churchill. Galanteriet fandt en vis Sammenblanden af Rangsforskjelligheden bekvem. Ligheden fødtes af Lasterne. Senere skulde den fødes af Ideerne.

Om Kvinde og Synd er ensbetydende, som et Kirkemøde, jeg mindes ikke hvilket, har dekreteret, saa har Kvinden aldrig været mere Kvinde end i de Dage. At gjøre den forbudne Frugt til tilladt Frugt, er Evas Fald, men at gjøre den tilladte Frugt til forbuden Frugt, det er hendes Triumf. Dermed slutter hun. Hun stænger sig ind i Eden med Satan — Adam staar udenfor.

3.

Alle Josianes Instinkter drev hende mere mod Elskeren end mod Ægtefællen. Pigen er almægtig og Hustruen Slavinde, det er den urgamle, engelske Skik.

25

Josiane søgte saalænge som muligt at undgaa denne Slaveriets Tid. At det maatte komme til Giftermaal med Lord David, var uden Tvivl en Nødvendighed; men hvilken Skade! Der raadede en stiltiende Overenskomst mellem dem, om ikke at binde og ikke bryde. Denne Maade at elske hinanden paa, med et Skridt frem og to tilbage, har sit Udtryk i Tidens Danse Menuetten og Gavotten. Bryllupet breder et haabløst Mørke over Livets Solglands. At være Mand og Hustru skader Ansigtet og betager Personen dens Ungdommelighed.

En Hustru, som man har faaet af en Notarius, hvilken Plathed! Ægteskabets plumpe Faktum skaber bestemte Situationer, undertrykker Villien, døder Valgfriheden, nedbrager Inspirationen til Retskrivningslære, gjør Kjærligheden til Diktamen, blæser bort det Mystiske i Livet, forstyrrer ved Vægtskaalens afgjorte Helding til den ene Side den fortryllende Ligevægt mellem Kjønnene, mellem Kraften og Skjønheden, og skaber her en Husbonde og der en Tjenerinde, hvorimod der udenfor Ægteskabet findes en Slave og en Dronning. At gjøre Sengen i den Grad prosaisk, at den bliver ærbar, kan man *tænke* sig noget simplere? At der ikke mere ligger noget Ondt i at elske hinanden, hvor dyrisk!

Lord David blev gammel, Fyrgetyveaaret er et Timeslag. Han hørte det ikke. Og han saa virkelig ud til at være blot tredive. Han fandt større Nydelse i at længes efter Josiane end i at eie hende. Han eiede saamange Andre. Han eiede Kvinder; Josiane paa sin Side eiede Drømme.

Drømmene vare langt værre.

Hertuginde Josiane havde den Eiendommelighed, at hendes ene Øie var blaat og det andet sort, en Ting, som ikke er saa ualmindelig som man tror. Hendes Øiestene var gjort af Kjærlighed og Had, af Lykke og Ulykke, Dag og Nat var blandet i hendes Blik.

Dagbladet.

No. 155. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 8de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabneriene ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Nes paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Fredrikstad, Fredrikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabneriene ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Storelvedalen, Lille-Elvedalen, Folddalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost til Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 6te Juli. Meddelelsen om Lysning for den danske Kronprins og Prinsesse Lovisa rettes derhen, at første Lysning foregaar Søndagen den 11te Juli.

Igaar og idag have Murarbeiderne forsøgt Arbeidsstrike. Den offentlige Orden er uforstyrret.

Paris, 6te Juli. Den fransk-belgiske Overenskomst undertegnes i Eftermiddag.

Lidt af Hvert fra Romsdalen, navnlig om Gjældsinddrivelse og hvad dermed staar i Forbindelse.

(Slutn. fra No. 153.)

Men er der da intet Middel til at kunne i nogen Maade hindre en saadan almindelig Landets Ulykke? Og ere slige Fremgangsmaader lovlige?

Det er mig fortalt, at En, som lod raadspørge Landets bedste Jurister om Salleret til Inkassatorer og i Konkursboer, skulde være bleven tilbagemeldt, „at de nødig vilde give noget Raad, men troede dog, at Salleret kunde beregnes, medens der dog om dets Størrelse kunde træties til evig Tid". Loven om smaa Gjældsfordringer bestemmer 4 pCt., naar det gaar saa langt som til Auktion. I Analogi hermed kan vel ikke tages mere for et mindre Bryderi. Men at der mangler bestemte eller bekjendte Lovbud for saadanne almindelige Bedrifter, som Inkassationsvæsenet nu er blevet til, er overmaade slemt. En lovlig Udgift vækker ikke saamegen Utilfredshed, som et vilkaarligt Paalæg, selv om den første var større end det sidste. Vistnok er det vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at forebygge alle Slags Vilkaarligheder i det daglige Liv ved Love; thi det staar ikke i menneskelig Magt at forudse alle Tilfælde, som Tidsomstændighederne ville føre med sig, og saa se vi, at de nøiagtigste Regler ogsaa kunne omgaaes. Og skal Loven røre ved tilvante Embedsindtægter, hvor unødige og overflødige disse end kunne være, da er det næsten lige saa vanskeligt at faa dem frem. Naar Landets høieste juridiske Lærere kunne anse det rigtigt at tale og stemme for Bibeholdelsen af Folkets Beskatning til Embedsmænd for Handlinger, som uimodsagt og uimodsigeligt vilde blive bedre udførte, naar de vare frigivne — (se Debatterne om Auktionsloven) — saa ser man, at de liberale Reformers Vei her endnu er trang, og det er sandelig ikke at undres over, om Folket mere og mere foretrække Udvandring af Landet fremfor at blive og skjempe mod saadant Tverdriveri.

Men vi, som maa blive igjen, kan dog ikke give op, „ikke berre klaga og syta, at det gjenge so seint og so smaat; men halda paa stræva og bryta, saa kjem det um inkje so braat." Blandt det, som burde arbeides paa, og som snart burde komme i den Slags Lovgivning, hvorom jeg taler, er ogsaa et Forbud mod eller dog Indskrænkning i den Skik, i Auktionskonditioner at betinge Varsel paa Aastedet til Forligsprøve, som Lensmændene, naar de ere Inkassatorer, gjerne betjene sig af. Men Lovbudet om Varsel maa vel herved ansees tilintetgjort, ligesaa forbigaaes Bestemmelsen om Udtrag og deres Forkyndelse, og det gjør heller Intet, at Flerheden af Kjøberne ei kunne have hørt Konditionerne: — er blot Forfaldstiden ude, kunne disse faa betale Inkassator for en Umage, han siger at have havt, men dem uafvidende og til ingen Nytte, hundrede Gange mere end den er værd. Det er godt, at Kontraktsfriheden er rum, men at saadanne Kontrakter og paa saadan Maade skulle kunne stiftes, er vist ikke almennyttigt.

At det fremsatte Forslag om, at Gjæld for Øl og stærke Drikke ikke skulde være inddrivelig ved Rettergang, ei skulde nyde større Sympathi i Thinget end det fik, er ufatteligt. Idetmindste er det min uforgribelige Mening, at Loven vilde være baade befølet og god. Ja, at Butiksgjæld for Luxusvare og megen anden Smaagjæld burde være medtaget. Mon dette ikke vilde være et af de virksomste Midler imod den overdrevne Kreditering? Folket vilde i det daglige Livs Handel og Vandel — tror jeg — ikke lide derved; Handelsmænd og Kreditorer vilde heller ikke tabe mere derved end de nu gjøre paa insolvente Debitorer, hvor baade Fordring og Omkostninger blive borte. Det Menneske, som var bekjendt for at være redeligt og skikket, vilde alligevel faa Kredit; selve Retstilstanden vilde bidrage til at lære Folket Redelighed, hvad den ikke nu gjør. Er den Skyldige nu kun i Besiddelse af Noget, saa er et næsten ligegyldigt, hvor uvillig eller uredelig han er; men da vilde Betænksomhed, Ordholdenhed og Akkuratesse blive nødvendige Dyder iblandt Folket, mere nødvendige end Velstand og skriftlige Kontrakter. Den Insolvente og Uredelige fik da ingen Tillid, fortjener den heller ikke, men blev ogsaa gjort uskadelig eller straffet af sig selv og Forholdene uden Dommer, Lov og Rettergang.

Haandfaaet Pant vilde blive den almindelige Sikkerhed for Smaagjæld. I andet Fald kunde Kreditor, efter først i Mindelighed at have varslet om Betaling, bekjendtgjøre i en Avis eller paa offentligt Sted, at N. N. endnu skylder N. Spd., lovet betalt inden N. Dato; og slige Uefterrettelighedsattester vilde sikkert gjøre god Virkning.

Man sige ikke, at Salleret ei gjør noget. Jo visselig gjør en Tredie del, Fjerdedel, Femtedel eller om det ogsaa kun er en Tiendedels Tillæg til Ens Gjæld et betydeligt, og et ikke mindre føleligt for en liden Skyldner end for en stor. Den, der er nødt til at borge for, eller blive skyldig, en halv Daler eller mindre, føler ligesaa tungt Tabet af en Ort, som en Anden føler 2 Spd. af 20 Spd. Men det værste og ærgerligste er, at Salleret er en næsten komplet unødvendig Udgift. Hvad en Sagfører gjør, inden Gjældssagen kommer for Retten, kunde ethvert paalideligt Menneske med sine 5 Sandser udrette eller faa udrettet for næsten Ingenting. Flerheden af Skolebørn vilde kunne skrive et Kravbrev, og Kaldsfedelen er jo Forligskommissæren pligtig at skrive blot efter mundtlig Anmodning.

Og Forandringer kunde endnu tiltrænges i flere Grene af Lovgivningen, og de ville og maa ogsaa komme efterhvert som de, der virkelig kjende Forholdene og side under dem, mere og mere kaldes til at deltage i Lovgivningsmyndigheden. Jeg skal tillade mig at pege paa Handelslovene, af hvis Unaturlighed og ogsaa adskilligt er borttaget i den senere Tid. Men at al Handel, som endnu er ulovlig, tillige vilde være skadelig for det Almindelige, tro vi ikke; tvertimod tro vi, at Forbuden skade meget mere. Skræppehandleren kan skye og bedrage, men Kjøbmanden kan det ogsaa, det har vi desværre altfor ofte seet; og det vilde slet ikke være vanskeligere at faa Ret paa og straffe Skræppemanden end Kjøbmanden. At Enhver frit kan kjøbe til billigste og sælge til høieste mulige Pris og paa letteste Maade, er ubestridelig det gavnligste for Menneskeheden. Naar dette ikke kunde opnaaes hos Kjøbmanden, burde Handelen frit kunne overgaa did, hvor det kunde ske, og det med allestags Varer, hvor de vare kunne fra. Ingen burde ved Lov være tilhjemlet Eneretighed til noget, som Andre ligesaagodt eller bedre kunde udføre. Beskatningen tror jeg ikke nødvendiggjør Saadant, iallefald maa den Beskatning, som grunder sig derpaa, være unaturlig. Naar Handel med alle Slags Varer og i mindste Detail var tilladt af en Skræppe eller fra et Fartøi, saa vilde kanske adskillige Byreiser og Kræmmerfærdsler spares.

Fornylig reiste en Skræppehandler omkring med Dreieler, Bomuldslærreder, vel ogsaa Tørklæder og meget Andet, Altsammen dog Varer, som alle Folk maa have; han gjør adskillig Omsætning, især hos Bygdens bedste Folk, ja selv Præstefolkene finde det rigtigt og fordelagtigt at lette paa hans Skræppe. Men uf, Lensmanden har faaet Nys om hans Færd, og i en Ulvefart iler denne, skiftende Skyds den ene Gang efter den anden, i hans Spor Bygderne omkring, indtil han endelig paa sidstnævnte Sted naar ham igjen og udenvidere tager hans Skræppe. — Men Folket, som ser og hører dette, kan det lære Respekt og Agtelse for Love og Øvrighed deraf? I denne Sommer fristes mange mer end sædvanligt til at vove alt muligt for at redde sig. Arbeide er ikke at faa, og den Mængde Personer, som forgjæves reise om og søge derefter, har Intet at leve af. Betleri er, som man ved, ogsaa forbudt. Mange kunne dog være saavidt betroede, at de kunne faa sig lidt Varer til at handle med, saa de underveis kunne fortjene Mad og Farsundspenge. Men gaar dette an? En saadan En, der havde Knapper og andet Smaatteri i sin Skræppe, blev ogsaa fakket af Lensmanden og maatte erlægge anden Gangs Mulkt med 30 Spd. Anmelder og Politi faar det Halve, saa det intet Under er, at Nidkjærheden trives. Men hvorledes dømmer Andre? Sidstmeldte Handler fik af sin egen Præst og Bygds bedste Mænd Vidnesbyrd for at være en agtværdig Mand, i mindre gode Kaar med stor Familie, 8 Børn. Fattigkommissionen i det Distrikt, hvori han blev mulkteret, fattede enstemmig Beslutning om, paa Grund af Omstændighederne, at understøtte Angjældende med 15 Spd. Maaske han i sin Hjembygd ogsaa faar 15 Spd. — Jeg spørger gjentagende: Bærer slige Love god Frugt? — Ved Lov af 4de Juni 1866 fandt man paa at forbyde Salg i Smaat af forskjellige Nødvendighedsvarer, især Fødemidler, fra Fartøi eller ved Auktion. Mon denne Lov var givet, dersom Lovgiverne personlig havde følt, hvad de føle, som aldrig ere istand til paa engang at kjøbe saa meget som de deri bestemte Kvanta, og som dog ogsaa behøve Mad hver Dag, og maa kjøbe denne hos de faste Handlere i Smaat saa dyrt som disse, paa Grund af denne Lovbestemmelse, selv finde for godt at sætte den? Og samtlige Arbeidere, ja vi kunne vel sige største Mængden af Folket, lider af denne Lov.

Ja ikke blot Budget, ogsaa Lovgivningen „bærer tydelige Spor af hvem der hidtil har haft Magten i dette Land" — og ingen Under, at de nødig give Arbeideren Stemmeret. Det maa dog ske!

J. S.

Antydning til Lovforslag om yderligere Begrændsning for Distriktsformandskabernes Bevilgningsmyndighed, — et Tillæg til Lov om Formandskaberne paa Landet af 14de Januar 1837, dens § 39.

Ingen offentlig Skattebyrde er større for Landets Jordbrugere, end Formandskabernes saakaldte „Laan paa Fremtiden", nemlig der, hvor det bruges, og det er nok ikke paa faa Steder det. Efter anførte § har Kommunebestyrelsen Magt til at stifte saamegen Gjæld, den vil, til alene at hvile paa Matrikulskylden, indtil Regjeringen ikke længer approberer, hvilket med Hensyn til Jordegodsets Vederheftighed neppe nogensinde vil ske, at Approbationen paa Grund af Miskredit blir nægtet. At f. Ex. 12 Personer skal kunne pantsætte alt Jordegodset i et Herred efter Godtbefindende trods al Folkemening, har Erfaring vist at være baade til almindelig Fortræd og til stor Byrde. Sandsynlighed taler for, at denne Beskatningsret, for vidt drevet, i mange Tilfælde kan ødelægge den private Eiendomsret, thi „Laan paa Fremtiden" betales med Skat, der i et og alt har samme Fortrinsret som kongelige Skatter, der gaar foran al anden Gjæld. Naar et pantsat Jordbrug realiseres for Skat, kan Panthaveren resikere at tabe som i et Konkursbo; thi jo større „Laan paa Fremtiden" Formandskabet gjør, des mere synker den private Panteværdi i Jordegods, hvilket er „skjult for den ukyndige Del af Folket".

Til at forebygge saadanne Ulemper var det ønskeligt, at her kunde udkomme omtrent saadant

„Tillæg til Lov om Formandskaberne paa Landet af 14de Januar 1837, dens § 39.

§ 1. Naar en Kommunebestyrelse agter at paalægge Matrikulskylden Udgifter af den Beskaffenhed, som omhandles i § 39, skal, saafremt det hele Beløb udgjør over 1 (eller 2) Spd. pr. Skylddaler — eller, hvis Matrikulskylden allerede forhen er ved Formandskabsbeslutning beheftet med saa meget — saadanne Beslutninger ikke opnaa Gyldighed, med mindre Distriktets Stemmeberettigede Indvaanere ved Stemmeflerhed beslutter, at de foreslaaede Udgifter skal paalægges Matrikulskylden, og Approbation, som hidtil, erhverves.

§ 2. Forretninger til saadan Afgjørelse som i § 1 nævnt, udføres paa samme Maade som stemmegivningen i Valg paa Forligelseskommissærer efter Lov af 20de Juli 1824, § 4, sidste Del. Forretningens Afholdelse bekjendtgjøres mindst 3 Uger forud, og oplæses da tillige Sagens Dokumenter, som i den Tid udlægges til almindeligt Eftersyn, alt uden Gebyr. Ældre Bestemmelser, der stride mod denne Lov, ophæves".

T. F.

Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen.

(De norske Arbeiderforeningers Blad).

En Mængde Subskriptionsplaner for dette Blad ere nu sendte ud over Landet, dels direkte til Venner og Bekjendte, dels ved den i „Dagbladet" aftrykte Plan, bestemt til at klippes ud.

Det kommer nu an paa, om Alle, der have faaet Planer, ogsaa vil gjøre sig Umage for at faa dem fyldte med Subskribenter. Jeg vil haabe det, saafremt Ideen billiges. Da Bladets Pris er saa overmaade lav, udfordres der et stort Antal Subskribenter — mindst 2000 — for at Trykningsomkostningerne kan dækkes. Alene vore nu oprettede Arbeiderforeninger (ogsaa Haandværkerforeninger naturligvis), hvoraf der gives forskjellige Arter, saasom Forbrugs- og Understøttelsesforeninger af forskjelligt Slags, vilde snart kunne tilveiebringe det udfordrendes Antal, naar et større eller mindre Antal Medlemmer tegnede sig. Det vil indrømmes, at Udlægget ikke er stort — omtrent 1½ ß ugentlig. Men jeg venter ogsaa, at større Arbeidsherrer vil understøtte Foretagendet saaledes som Enkelte har gjort med andre af mine Smaablade. Alt, hvad Arbeidsherrer kan bidrage til Arbeidernes aandelige Udvikling, vil sikkert svare gode Renter. At vække Arbeidsmandens Lyst til Læsning og nære denne Lyst, vil upaatvivlelig bidrage til at gjøre ham til en for Arbeidsherren i enhver Henseende nyttigere Mand. I den Abeiderfamilie, hvor Bøger og Blade modtages med Glæde, skal Øl og Brændevin og de dermed forbundne Onder banlyses.

Hvad der er gavnlig Læsning for Arbeidsklassen i Særdeleshed maa ogsaa være det for dem i Almindelighed, som have liden Raad til at holde og knap Tid til at læse store Blade. Saaledes tænker jeg den mindre bemidlede, saavel Landmand som Bymand, i vort billige Blad skal finde alt, hvad han behøver at vide om, hvad der foregaar baade i Ind- og Udlandet og de yngre Læselystne i Huset skal altid finde gode Fortællinger, der vil kunne bidrage baade til Dannelse og Underholdning. Der skal vist ikke fattes paa Flid fra min Side, for at gjøre Bladet saa godt som muligt. Da det er Arbeide efter mit Sind, som altsaa gjeres med Lyst, skulde det være rart om det ikke ogsaa skulde lykkes. Passende Bidrag modtager jeg altid med Taknemmelighed, forsaavidt der kan blive Plads for dem. Fra Arbeiderforeningerne gjør jeg sikker Regning paa at faa righoldige Bidrag. Det er i deres egen Interesse; det vil for en stor Del bero paa dem selv, hvorvidt den tilsigtede Hensigt med Bladet vil opnaaes. Der er mange for Arbeidsklassen vigtige Spørgsmaal paa Dagsordenen, ikke mindst Stemmeretssagen, der trænger til Drøftelse, og denne foretages bedst i et for denne Klasse udelukkende bestemt Blad, hvor man kan gjøre Regning paa at finde Alt, hvad der angaar saadanne Spørgsmaal, og hvor man ogsaa kan vente at faa sine Bidrag optagne. Disse Bemærkninger, hvortil ikke var Plads i Subskriptions-Planen, har jeg troet kunde bidrage til at stille Foretagendet i et klarere Lys. Venner og Velyndere — blandt hvilke jeg især regner Skolelærere, der har givet mig saa mangen Haandsrækning — vil gjøre Resten. Skulde Bladet komme ud fra 1ste Oktober, maatte jeg have de paategnede Planer eller Bestillinger ialmindelighed senest inden 15de September.

Kristiania, Juli 1869.

Anthon Bang.

Kristiania, den 8de Juli 1869.

Spanien har nu vistnok valgt sin nye Forfatning, konstitutionelt Kongedømme, men man har endnu ikke fundet den Mand, som skal være Konge. Serrano er bleven udnævnt til midlertidig Præsident med Prim til Premierminister. Hertugen af Montpensier har aflagt Ed paa Forfatningen og er vendt tilbage til Spanien, men hans Udsigter til at blive Konge synes kun ringe.

Den nye spanske Regjeringsførelse er, siges der i et Blad, eneſtaaende i Verdens Historie: Spanien er i denne Tid et Monarki, hvis Hersker er valgt uden Hensyn til Byrd, uden Ret til at regjere paa Livstid, som en Konge i et Valgrige. Serrano er valgt uden Tilsagn om nogen bestemt Funktionstid og endnu mindre med Tilsagn om Regentskabets Arvelighed til hans Søn. Spanien er i denne Tid altsaa intet almindeligt Monarki, men heller ingen Republik med en Præsident, der er Chefen for et herskende Parti eller valgt med en lovbestemt Funktionstid. Spaniens Regent er en Slags „Konge paa Opsigelse" — en ny Regjeringsform, der danner en Mellemting af Konge og Republik. Bladet „Economist" siger i den Anledning, at det ikke kan indse, hvorfor det skulde være mere vanskeligt at finde en Konge, end enhver anden administrativ Embedsmand, eller hvorfor en Konge skulde være mere fristet til at overskride sin Myndighed, end en saadan Embedsmand, eller hvorfor han skulde anstrenge sig for at overføre Embedet paa sin Søn. Endel af den overdrevne Respekt, den halvt religiøse Ærefrygt for Kongedømmet, maa i Spanien ophøre, men i de fleste af Europas Lande er denne Ærefrygt allerede ophørt, og Præsidenten har ikke nogen Vanskelighed i at hævde en tilstrækkelig Portion af den nyttige Ærefrygt, som sætter høie Embedsmænd istand til at udøve sine Funktioner uden at have Magten stadig i Baghaand; en Konge, valgt for Livstid, vil blive tilstrækkelig respekteret, skjønt det i nogle Lande vil være nødvendigt ved Lovbestemmelser at beskytte ham mod Kritik, saaledes som engelske Fyrster ere beskyttede ved Sædvane.

Disse Udtalelser af „Economist", dette udbredte Handelsblad, der visselig ogsaa nærer Englændernes dybe Ærbødighed for Kongedømmet, ere ikke lidet mærkelige. Bladet betegner imidlertid selv sit politiske Standpunkt ved at sige: „Det er, antage vi, uden Tvivl i Enhvers Opfatning, at det Ideal af en Regjeringsform, som for Øieblikket gjør mest Fremgang i Europa, er Republiken; at det er mod en Centralisation af al Authoritet i Nationalforsamlingernes Haand, at Begivenhederne bevæge sig, og at en saadan Centralisation baade er det Gode, som de Forhaabningsfulde sukke efter, og det Onde, som de Forsigtige med størst Bekymring frygte for. Det bedste Bolværk mod Republikanismen er hidtil antaget at være det arvelige Monarki; men konservative Politikere, der ere sig bevidst Faren ved kun at have sit Schema, hvorpaa Alt beror, vilde meget gjerne opdage ogsaa et andet. Nu vel, Spanierne have ikke alene opdaget et, men ere endog for Øieblikket i Begreb med at prøve dette, nemlig et konstitutionelt Valgmonarki med ubestemt Termin."

Den engelske Regjerings Overtagelse af samtlige Storbritaniens Telegrafer nærmer sig Virkeliggjørelsen. Generalpostmesteren, Markien af Harlington, har i Underhuset den 28de Juni oplyst, at Underhandlingerne med de forskjellige Telegrafkompagnier alt vare tilendebragte, at Voldgiftsmænd have været nedsatte for at bestemme Udløsningssummerne, og at Regjeringen tænker paa at foreslaa et Monopol for Telegrafvæsenet i Lighed med, hvad der gjælder for Postvæsenet.

I Anledning af at Grev Bismarck midlertidigt har traadt tilbage fra de preussiske Statsforretninger (han fungerer fremdeles som Kantsler for det nordtyske Forbund), gjøres der af Bladene de forskjelligste politiske Udlægninger — alle mere eller mindre ørkesløse. Det Rimeligste, som er at antage for sandt, hvad Manden selv siger, at han er syg og overanstrengt og trænger Hvile, skal naturligvis slet ikke kunne tænkes. Naar Grev Bismarck tager Bad, saa gjør han det ikke for at forfriske sig — saadant vilde være utænkeligt om en Statsmand — men for at narre Europa og Bladskriverne. Det samme gjør naturligvis ogsaa v. Beust, Chefen for Østerriges Politik, som i denne Tid ligger klein ved Badet i Gastein. Det skal være et Faktum om dem begge, at de kun yderst nødigt tage Aviser i sine Hænder. New-York Herald, hvis Korrespondent i Berlin angiver sig at have personlig henvendt sig til Grev Bismarck for at faa Greie paa denne Sag og Situationen i Tyskland overhovedet, lader Forbundskantsleren i det Væsentlige give følgende Svar: „Grunden til Forkastelsen af de foreliggende Udkast og til de Vanskeligheder, som kunne udvikle sig deraf, er den, at de Deputerede ikke opfatte Situationen og sin egen Stilling rigtig. De anse sig for at være en Stat i Staten og bevæge sig altsaa egentlig i feudale Forestillinger. De have ingen Sands for Fællesskabet i Interesse imellem dem og Regjeringen. De finde Behag i Modsigelser, Dadel og i at reise Vanskeligheder, men komme ikke selv med nyttige Forslag, og mene, at det bliver Ministeriets Sag at komme ud af det, som det bedst kan. Da de ere delte i talrige Grupper, af hvilke hver har sine egne Interesser, er der kun Et, de ere enige om, nemlig at gjøre Opposition, hvorimod de ikke ville indse, at de skulle bevilge, ikke Ministeriet, men Landet Penge. Det bliver derfor maaske nødvendigt til Efteraaret at appellere til Vælgerne for at se, om de ikke have bedre Øie for de nyere Staters Opgaver og for Folkerepræsentationens Stilling end DHrr. Deputerede, af hvilke hver Enkelt anser sig for en Statsmand par excellence. De gjentagne Forsikringer om personlig Tillid til mig have selvfølgelig ingen Betydning ved Siden af en saadan Fremgangsmaade. Jeg er for længe siden led og kjed af det Hele og har oftere søgt min Afsked; men den bedagede Konge vil helst beholde sine Ministre og ikke omgive sig med nye, endnu ikke prøvede Raadgivere". Da Korrespondenten spurgte, om den europæiske Stilling ikke tilstedede en Reduktion i Militærbudgettet, svarede Grev Bismarck: „Nei, Nordtyskland maa være væbnet og paa sin Post; thi det har ingen Borgen for Frankriges og Østerriges Hensigter. England og Amerika ligge i en indbyrdes Familiestrid, og af en Alliance med Rusland vil Oppositionen allermindst vide Noget at sige. Da Nordtyskland ved denne Sagernes Stilling er henvist til sine egne Kræfter, kan det ikke indskrænke sin Militærmagt. Det franske Folk længes vel ikke efter Krig, men det er af et Temperament, som er let at opflamme, og naar det er skeet, vil det styrte sig i Krigen med en Voldsomhed, om hvilke de uenige og flegmatiske tyske Partier ikke gjøre sig nogen Forestilling". Paa Korrespondentens Bemærkning om, at disse Ytringer mere syntes at angaa Preussen end det nordtyske Forbund, svarede Bismarck: „Hvorledes kunne begges Interesser i saa Henseende adskilles? Forestil Dem, at Staden New York havde en Befolkning af 30 Millioner og alle de øvrige Stater i Unionen kun en Befolkning af 6 til 7 Millioner — De kan da selv dømme".

Tysklands Sømagt. Times for 24de f. M. udtaler i en ledende Artikel sin Anerkjendelse af den store Udholdenhed, som Preussen siden 1848 har vist med Hensyn til Dannelsen af et nordtyskt Søværn og Anlægget af en Krigshavn i Jahdebugten, men finder det ved samme Leilighed hensigtsmæssigt at gjøre Tyskerne opmærksomme paa adskillige Farer, der ikke ville udeblive, naar de med altfor stor Iver hengive sig til deres maritime Ærgjerrighed. „Naar man, siger Bladet, har Leilighed til at bygge Skibe uden en bestemt Begrændsning, saa ligger deri en stærk Fristelse til Udgifter. Tørdokker af 500 Fods Længde, og Værfter, der kunne optage de allerstørste Panserskibe, ere tilvisse gode nationale Hjælpemidler, men Tyskland har dog hidtil ganske godt kunnet hjælpe sig uden en Krigsflaade. Hvis Tyskerne ville optage en Væddekamp med Europas Sømagter, maa de være belavede paa en betydelig Forøgelse af det Budget, som de allerede nu have ondt ved at klare. Vi nære ingen Skinsyge imod den nordtyske Marine, og naar vi tale i en advarende Tone, saa sker det, fordi vi selv have gjort Erfaringer i denne Retning. Af alle nationale Anlæg ere ingen saa kostbare som Dokker, og ingen saa bundløs dybe med Hensyn til Omkostningernes Mysterier. Indtil den Dag idag ere vi ude af Stand til at sige, hvorledes de Penge anvendes, som bevilges til vor Flaade; vi vide kun, at store Summer gaa med til Anlæg netop af den Art, som Preussen nylig har fuldendt under Tysklands Jubel. Vi tvivle om, at det vil lykkes Tyskernes økonomiske Dygtighed at faa Bugt med Udgifter til Dokker; under alle Omstændigheder maa det nye Forbund tage dette Spørgsmaal under Overveielse. Der maa fremfor Alt Penge til, naar Tyskerne ville vove sig videre ud paa dette nye nationale Eventyr, og det vil være et Held for dem, naar de kunne faa noget reelt Udbytte deraf. Nationernes Kappestrid med Hensyn til krigerske Rustninger bliver efterhaanden en meget bekostelig Sag, og slige Stridigheder som de, der nylig have fundet Sted i Tyskland angaaende Indtægter og Udgifter (det preussiske Deficit paa 10½ Mill.) ville gjentage sig i en ganske anden og langt mindre handelig Maalestok, naar Byrden af en anseelig Marine lægges til de andre Udgifter.

Befordringer og Afgang. Under 3die ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne Kand. med. R. M. Clason til Distriktslæge i Lyngens Distrikt i Tromsø Amt, Kand. med. D. F. Schumacher til Distriktslæge i Lenvigs Distrikt i samme Amt og Premierløitnant ved Tønsbergs borgerlige Infanterikorps J. L. Larsen til Kaptein og Chef for Korpset.

— Under s. D. er Sognepræst til Leganger Præstegjeld J. D. Haslund meddelt Bestalling som valgt Provst i Midtre-Sogns Provsti i Bergens Stift.

— Under s. D. er Postmester i Sarpsborg H. Ruge ifølge Ansøgning forundt Afsked i Naade med en aarlig Pension af 400 Spd.

— Under s. D. er A. Sharpe naadigst anerkjendt som Generalkonsul i Kristiania for Republiken Liberia.

— Under s. D. er Geschworner i østre søndenfjeldske Bergdistrikt og tredie Direktør ved Kongsbergs Sølvværk C. F. Andresen naadigst beskikket til første Direktør ved nævnte Værk paa de i de kgl. Resolutioner af 16de Juli 1838 og 10de Juli 1844 med Hensyn til Afskedigelse m. V. bestemte Vilkaar.

Skjønt upaatvivlelig en gammel og afholdt Folkeskribent som Anton Bangs Henvendelse til Publikum med en Plan om at udgive et Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen alene behøver at blive kjendt for at finde Tilslutning, saa føle vi os dog af flere Grunde opfordrede til at ledsage vor gamle Medarbeiders Opsats i vort Blad idag med nogle Bemærkninger.

Vi lever nemlig i en Tid, hvori Arbeidsklassen kan siges at være den Del af Samfundet, som holder paa at undergaa de største Forandringer, baade i materiel og i aandelig Henseende, og Bevægelsen vil maaske ikke ende før Samfundets Skikkelse efterhaanden er bleven en ganske anden end nu. Arbeideren var før — og det ikke saa svært længe siden — som en Taler, Rimestad, nylig ytrede, her i vor Verdensdel om ikke ligefrem foragtet saa dog temmelig upaaagtet af de øvrige Samfundsklasser, som netop, fordi de ikke behøvede at tage sin behandskede Haand i noget „grovere" Arbeide, ansaa sig som et Slags høiere eller fornemmere Væsner end hine, der levede af et Arbeide, man var vant til at se udført af Trælle og Trækdyr. Nu er Arbeideren derimod i mange Henseender bleven Samfundets Salt; — for Nogle er dette rigtignok som Salt i sure Øine; Andre derimod se det med Haab. Men Alle samstemme om ved ethvert Middel at fremme Arbeiderens materielle Velvære, forædle hans Hjerte, udvide hans Kundskaber og kort sagt gjøre ham delagtig i alle Dannelsens Frugter. Og i saadant Øiemed vil et Blad for Arbeidsklassen under Styrelse af en moden og nidkjær Mand, der nøie kjender Arbeiderens Kaar og Tanker, være et virksomt Middel. Og allermest synes et Blad, hvori Arbeidsklassen kan finde sine Meninger og Forholdsreglerne til Opkomst drøftede og fremsatte, netop nu at være en vigtig og selvgiven Sag, da Udlandets Exempel begynder at virke ved Oprettelser af mangehaande Foreninger til Arbeiderens Fremhjælp som Stats- og Samfundsmedlem. Vi have ogsaa i vort Blads Spalter af og til optaget Opsatser fra Arbeidere, hvilke vidne klart nok om, at høiere Interesser og Meninger om Dagens store Spørgsmaal ikke er Arbeideren fremmed, og at han kan være myndig til at forfægte sine Meninger.

Den store Tanke, som i vor Tid har været den hemmelige Drivkraft til at hæve Arbeideren i egne og Andres Øine, har været „Arbeidets Hæder". Det er denne Tanke, som har skabt „Selvhjælpens" Arbeiderevangelium og allerede givet saamangen Grøde af et Samfundslag, som før var vanskjøttet og ufrugtbart. Det er en sørgelig Levning fra, vi kunne gjerne sige, Middelalderens Barbari, at der endnu hviler ligesom et Snev af Beklagelse, Ulykke og Nedværdigelse over det legemlige Arbeide; der spøger i mange Hjerner Forestillinger fra den Tid, da Ridderen og Stadsfrøkenen i sin Pragt og sin Lediggang var Tidens Mønster, og da de Høifornemmes næsten eneste tilladelige Syslen med Redskaber og Værktøi var, naar de drev sit faanyttige og latterlige Stræv for at søge Guld og „de Vises Sten" i Støv og Smuds. Nutildags derimod har man lært en anden Maade at gjøre Guld paa; det er ved Arbeidet. Det er den simple Arbeider, som i Fiskerbaaden ved Kinn og Bjørnør, i Amerikas Urskog og overalt viser, at hans Forstand, hans Udholdenhed og hans Armstaal ere de Midler, og de eneste Midler, hvormed „Guld vindes". Det er denne Agtelse for Arbeidet og Arbeideren, som gjør Amerika stort og aarligaars drager saamange af vore bedste Kræfter derover, at vi for Mange synes kun at have 2 Vilkaar for Fremtiden, enten at forlade vore Standsfordomme mod det „simple Arbeide" eller at forlade vort Fædreland. Ogsaa de, som ere opfostrede i Standsfordommene mod Arbeide her i vort eget Land, og som Følge deraf begynde at bukke under i Armod, ogsaa disse se vi mere og mere ty over til Amerika, for at gjennemgaa Arbeidets forfriskende og foryngende Kur; selv de i de høiere Samfundsklassers usunde Luft hentærede Bestanddele gjenfinde saaledes Fred med sig selv og Samfundet under Arbeiderens eller Bondens Forklædning og i sit Ansigts Sved bag Plogen paa Amerikas Sletter. Saaledes skaber Arbeidet sin Mand materielt Velvære og Selvstændighed og derved ogsaa Sjælens Spændkraft til aandelig Udvikling — altsammen i Kraft af Arbeidets Hæder; og han finder saaledes igjennem Arbeidet baade bogstavlig og figurlig det Guld, som Fyrster og Riddere og deres Efterkommere, de arbeidsforagtende Dagdrivere, satte overstyr ved at søge det i Alkymisternes Smeltedigel og i seneste Tider i Parisermodernes Luxus. — Vi fremhæve dette, fordi vi tro, at et Arbeiderblad i denne Tanke om Arbeidets Hæder vil finde den mest frugtbare Mark for sin Virksomhed, ikke blot ved at styrke Arbeideren i hans Tro paa sit daglige Kald, men ogsaa ved at lære alle Samfundsklasser i det Hele og Store, at i Arbeidet ligger „den Vises Sten" skjult; den have de søgt og dog ikke fundet, forinden de endelig i Fortvivlelsen over Udkommet se sig nødte til at udstrække sin Haand efter de Redskaber, hvormed de skulle berge Livet, og hvormed de med Tiden ogsaa netop vil gjenfinde den Livets bedste Velsignelse, som de opgave Haabet om at naa, da de bleve tvungne til at opgive sin mageligere Stilling og tage Spaden og Grevet fat.

Fra Landbrugsmødet i Kjøbenhavn have vi fra vor Korrespondent modtaget følgende Telegram:

Kjøbenhavn, 7de Juli, Kl. 3 55'.

Ved Landbrugsmødet er uddelt til følgende norske Udstillere Sølvmedaljer: Ladegaardsøen, Hetting for Ferskvandsfiskesager, Rosing 2; Broncemedalje er tildelt: Ladegaardsøen, Blikkenslager Johannesen for Meieriredskaber. Hædersdiplom er tildelt Valders Skiferbrud.

Desuden skal, ifølge et andet Telegram, Holst af Kristiania have faaet Sølvmedalje for Kornprøver og Hædersdiplom for Gjødningsstoffe m. m.

Jernbaneforbindelsen mellem Glommens og Klaraelvens Vasdrag. Et allerede i et Par Aar paatænkt Projekt, hvorefter Trælasttrafiken i Klaraelven fra Trysild og de svenske Skoge ved dette Vasdrag skulde ledes ind i Glommen, staar allerede nær sin Virkeliggjørelse. Der skal nemlig allerede i denne Anledning være paa Tale, at nedsætte 3 Kommissioner; den ene skal undersøge Flødningsforholdene i de Vasdrag, der fra den paatænkte 1 Mil lange Jernbane skulle lede Tømmeret ind i Glommen; den anden Kommission skal undersøge Stigningsforholdene for Anlæg af den nævnte Jernbane og opgjøre de herhen hørende Overslag. En tredie Kommission skal undersøge Trælastforholdene ved Klaraelven, hvormeget Tømmer der kan ventes aarlig at indvindes for Glommentrafikken fra de norske Skoge i Trysild og de nedenfor langs Elven liggende svenske Skoge. Antagelig bliver dette en 25 a 30,000 Tylter. Der er imidlertid et Par Hensyn, som vil have sin Indflydelse paa Dommen om Udførbarheden eller Hensigtsmæssigheden af dette Foretagende; der er nemlig Spørgsmaal om ikke det meste Tømmer fra Klaraelven derved vil faa 2 Aars „Udkomme" (Fremdrift); og desuden om ikke de svenske Tømmerpriser gjennem den saaledes indledede Konkurrense med de norske, ville stige saaledes, at Foretagendet vil

blive mindre lønnende. De svenske Skoveiere vilde antagelig ræsonere som saa, at hvad de vinde ved høiere Priser i Norge vil de for en Del tabe ved de forøgede Driftsomkostninger.

Monitoren Mjølner. Ifølge Telegram fra Kapt. Burchardt af 7de ds. er Monitoren nu gaaet ud af Dokken, fortøiet paa Hortens Havn og bliver klar til Afgang iaften.

Betænkning fra Generalauditøren i Anledning af Forhørene ved den sømilitære Ret og i Kragerø skal allerede være afgiven til Marinedepartementet.

Kommandør Valeur skal af Statsraad Broch — efter af denne foretagen nøiagtig Gjennemgaaelse af de fremholdte Ankeposter — have erholdt Bevidnelse om, at der Intet er at udsætte paa hans Embedsførelse som Chef paa Karl Johansværns Værft.

Sekondløitnant Hagerup i Marinen har indberettet, at han den 15de Mai har erholdt Ansættelse paa Panserfregatten „Bellerophon", henhørende til den engelske Kanal-Eskadre.

Sølvbryllup. (Aftbl.) Søndag høitideligholdt Grosserer H. Ingier og Frue paa Gaarden Lian i østre Aker sit Sølvbryllup, i hvilken Anledning de lykønskedes af et talrigt Selskab fra Byen og Sognet. Om Formiddagen indfandt over 100 af Brugets Arbeidere og Gaardens Husmænd sig i høitidelig Procession, og en af dem holdt en Tale, der mindede om det smukke Forhold mellem Husbond og Arbeidere, hvorefter han paa Samtliges Vegne overrakte Husbonden og Fruen en smagfuld Sølvkande, prydet med Arbeidernes Emblem, en Bikube, omsværmet af Bier, samt en passende Inskription. Om Eftermiddagen var der for Arbeiderne, deres Koner og Børn, i det Hele over 300 Personer, arrangeret en Fest paa den tilliggende Eiendomsgaard, Oppegaard, hvor man under Munterhed, Musik og Dans i det Grønne forblev sammen lige til den næste Formiddag.

Stadigt Tyveri. I „Kongsb. Adr." læses fra Lyngdal i Numedal: For nogle Uger siden blev et meget frækt Tyveri forøvet paa Gaarden Nyfæter her i Sognet, idet et Fruentimmer ved Navn Berit Stevning stjal en Ko i Gaardens Udmark. I Førstningen troede man, at Koen havde forvildet sig i Skoven, men da man en Stund havde holdt paa at lede efter den, fik man Underretning om, at den af nævnte Fruentimmer var solgt til en Mand i Eker. Hun blev derfor strax paagreben og sat i Arrest og har nu bekjendt sin Forbrydelse. Dette var vistnok et i høieste Grad forvovent og groft Tyveri, — men endnu grovere Forbrydelser ere her blevne begaaede — endog ved lys Dag — og ere gaaede ustraffet!

For et Par Aar siden kom et for Tyveri berygtet Fruentimmer ind paa Gaarden Bakke, medens Barnepigen var alene hjemme, og bemægtigede sig endel Mel og Fløde, med flere Smaating og forlod derpaa Huset. — I sidstleden Vinter gjæstede hun atter samme Gaard, da en voxen Tjenestepige var alene i Huset; hun vilde da stjaalet et Stykke Spegeflesk, men blev forhindret deri af bemeldte Pige, hvorfor hun dennegang maatte forlade Huset med uforrettet Ærinde. — Den 28de Mai sidstleden kom atter samme Fruentimmer til Bakke, hvor en 12 Aars gammel Pige med to smaa Børn passede Huset. Hun ytrede da at være i Mangel af Sædepoteter; hun gav sig derfor iserd med at forsyne sig af de derværende Poteter, idet hun fyldte dem ind i en stor Troie, som hun formodentlig i denne Anledning havde taget paa, og drog derpaa afsted. Men endnu havde hun ikke tilfredsstillet sin „Potetbegjærlighed"; hun kom om en Times Tid igjen, medbringende et gammelt Skjørt isiedetfor Sæk, forsynede sig igjen med Poteter, gjorde en „Visitation omkring i Huset" og fandt noget brændt Kaffe, lidt Sukker og endel Uld. Da Barnepigen ytrede Misfornøielse over hendes Fremfærd, lovede hun hende „Silkebaand og Silketøi", om hun vilde tie; hvis ikke, skulde hun faa „smage Pidsken". Det er isandhed meget, at en saa fræk Voldshandling kan gaa ustraffet hen, — men hvad skal man gjøre ved saadanne udspekulerede Skurke?

Det er næsten ud, som om Eieren af nævnte Gaard oftere er udsat for at miste af sine Eiendele end andre; — saaledes blev det for nogle Aar siden frastjaalet ham en ny Skjorte, medens den hang paa Tørkestangen, og omtrent ved samme Tid et Stykke Flesk af Gryden, medens den hang over Ilden og kogte, da Husmoderen, som tilfældigvis var alene, havde gaaet et Ærinde paa Stabburet. — Potetagrene, saavel paa Bakke, som paa andre Steder, bliver tidt besøgte i de mørke Høstnætter; Kornet ripses ikke sjelden af Kornstørene, og Høsaaterne ude paa Marken minker ofte ret betydeligt, ikke engang Høet i Laden er man sikker paa at beholde, hvis den ikke vel er tillaaset. Formodentlig bor Tyvene i Nærheden, — thi ellers vilde Transporten af saadanne Tyvevarer blive meget vanskelig. Det var godt om saadant forvovent Roverpak engang maatte falde i Rettens Hænder og faa den fortjente Løn, hvorved dette Uvæsen kunde ophøre her for Eftertiden.

I Stavangers Sparebank er i Møde af Sparebankens Forstanderskab den 2den ds. med 20 mod 1 St. besluttet:

„Forstanderskabet finder sig efter det Oplyste ikke foranlediget til at paabyrde Direktionen Ansvar for de Tab, som Sparebanken har lidt eller vil komme til at lide ved det af Aas begaaede Underslæb."

Dette Udfald af Sagen har, skriver „Stavangeren", vel Ingen for Alvor tvivlet om fra den Tid, man blev bekjendt med den af Sparebankdirektionen fra 1868 afgivne trykte Erklæring af 31te Marts d. A., hvoraf klarligen fremgaar, at den Sparebanken overgaaede Fravendelse af endel af dens Midler sukcessivt er skeet igjennem et meget langt Tidsrum, der efter al Sandsynlighed kan sættes til omtrent 12 Aar, eller paa det Nærmeste saa længe som Politimester Aas har indehavt Kasserer- og Bogholderposten, og i denne Aarrække har mange forskjellige fungeret dels som Direktører og dels Suppleanter, og specielt som Direktionens Formand Politimester Wettergren i de sidste 5 a 6 Aar, eller lige til hans Afreise i Høsten 1867. Det viser sig iøvrigt af nævnte Erklæring, at Kassereren ved alle Slags Forfalskninger har drevet sine Underslæb paa en saa snedig Maade, at man ikke alene har duperet Direktionen, men især Revisionen, der endog sees at have levet i den Tro, at Beholdningen ultimo 1867 udviste idetmindste paa Vexelobligations- og Vexelkontoen Adskilligt i Kassererens Favør.

De svenske Aviser ere fremdeles sysselsatte med at anstille sine Betragtninger i Anledning den over Dalhammer, som ansvarhavende Redaktør for Skandalbladet „Fäderneslandet" overgaaede Dom. „Aftonbladet" for 5te dennes har, angaaende denne Sag, en længere Leder, hvori den drager skarpt tilfelts imod den nuværende Presselovgivning i Sverige, hvorefter en, paa det nærmeste utilregnelig Person, som for at have laant sit Navn til en Avis, er bleven dømt til 2 Aars vanærende Straf. Den, som har seet Hr. Dalhammer indført for Retten, maa for ham føle en Medlidenhed, som ikke i mindste Maade er beslægtet med den Interesse, som den politiske Martyr fremkalder, selv om denne er en uklog Fanatiker.

„Dalhammer er en meget liden Person af Alder, som det synes, mellem 50 a 60 Aar; hans svage og spinkle Legemsbygning er nedbøiet, øiensynligen mindre ved Aarenes Tyngde, end ved Nød, Bekymring og Elendighed. Hans indsjunkne gulblege Ansigt taler om Sult og Sygelighed; hans matte og dybt liggende Øine ere i Almindelighed rettede imod Gulvet, men kaste undertiden frygtsomme og idiotiskt stirrende Blikke omkring sig, og paa Dommerens Spørgsmaal svarer han et hviskende Ja eller Nei, idet hans forud bøiede Legeme krummer sig endnu dybere imod Gulvet."

Bladet opholder sig især ved det saameget omdebatterede „Personlighedsprincip", der efter det foreliggende Tilfælde bliver til Ironi, idet man tilfølge dette vil komme til at tolerere, hvad Bladet kalder en Slavehandel, idet visse Stympere, som man formentlig frakjender alt Menneskeværd, paatager sig Ansvar og Straf for Forseelser, for hvilke de ere aldeles fremmede. Aftonbladets Betragtninger ere ikke uden Værd for vore Presseforhold, hvor det ikke saa sjeldent indtræffer, at en eller anden anonym Bladredaktør, der ved sine hadske og infame Angreb trues med Søgsmaal, skjuler sig bag Faktorens Ryg.

Nordvestre Stambanen. Ifølge Indberetning til Hs. Maj. Kongen, er Jernbanearbeidet mellem Kristinehamn og Karlstad fremskredet saalangt, at den kan ventes aabnet for Færdselen inden Oktober Maaneds Begyndelse.

Solens nuværende Udseende. (Aftonbl.). I det engelske Tidsskrift Mech. Magaz. læses: Denne Sommers lave Temperatur antages bl. A. at bero paa de usædvanlig mange Solpletter, som for Tiden observeres. Giornale di Roma offentliggjør angaaende dette Fænomen følgende Ytringer af den navnkundige Astronom Pater Secchi: „Solen er nu traadt ind i et Stadium, hvor den faar Udseendet af at være oversaaet med Pletter. Morgenen d. 7de Juni iagttoges 33 større saadanne, samlede i 7 a 8 Grupper. Antallet antages snart at nærme sig Maximum. Hele Solskiven er bedækket af dem og har Udseende af en Masse Fluer paa en graafarvet Bund."

Festlighed. (Aftonbl.). I Anledning de Nordamerikanske Staters Frihedsdag giver Generalerne Andrews og Bartlett samt Professor Tofel fra St. Louis og forhenværende Gesandt i Wien, Mr. Watts, en større Tilstelling iaften (5te Juli) paa Hasselbacken, til hvilken alle sig her opholdende nordamerikanske Undersaatter ere indbudne.

Hundegalskab har der forekommet enkelte Tilfælde af i Gøteborg i disse Dage.

Robert Watt, Redaktør af et kjøbenhavnsk Blad, skal paa Forestilling af Justitsministeren sættes under Tiltale for at have udfordret Redaktionssekretæren i et andet Blad, Meyer, der havde omtalt ham fornærmelig. Meyer afslog Duellen, hvorpaa Watt offentlig kaldte ham „en feig og æreløs Karl", hvilket Meyer gjengjældte med Injuriesøgsmaal.

En Udstilling af Husflidsgjenstande i London vil blive afholdt næste Aar. Den er udelukkende beregnet paa Arbeidere og ikke for Fabrikker og større Værksteder. Alle Landes Arbeidere indbydes til at deltage i denne „Workmens international exhibition", som lover at blive af stor Betydning. I Spidsen for den i 1867 dannede Udstillingsbestyrelse staar ingen mindre end Englands nuværende første Statsmand, Gladstone. Blandt de 122 Indbydere finder man det høieste britiske Aristokrati repræsenteret af 4 Hertuger, 12 Jarler, 3 Markiser osv.; 69 Indbydere ere Parlamentsmedlemmer og deriblandt John Brigth, Layard, Edgar Bowring, Salomons og Lord Dufferin. Indbyderne ønske at komme i Forbindelse med alle Arbeiderforeninger, Komiteer osv., for at virke for Sagen. I Kjøbenhavn har man gjennem den engelske Konsul henvendt sig til Redaktøren af Bladet „Dags-Telegrafen", Hr. Rimestad, der er Formand i „Arbeiderforeningen af 1860". Om lignende Skridt ere trufne hertillands er os ubekjendt.

Blandinger.

Fanden og Futen. (Svein Urædd). Fanden og Futen fylgdest aat. „Kvar agtast du etter?" sagde Futen til Fanden.

„Eg vil dit, der dei gjeva meg eitkvart", sagde Fanden.

So kom dei til ei Kjering, som skulde jaga ei Gjeit utor Hagen, der ho aat Kaal; so bannad ho paa Gjeiti og sagde: Fanden take denne Gjeiti, er ho no der atter.

„Der gjeva dei deg nokot", sagde Futen.

„Det var 'kje av Hjartat, dei gav meg det," sagde Fanden, „for Kjeringi visste, at di meir ein bannar Gjeiti, di bedre trivst ho".

So kom dei til ei Kjering, som rende omkring paa Tunet etter ein Gutunge, ho vilde hava inn atter. „Fanden take denne Gutungen", sagde ho. „Der gjeva dei deg nokot", sagde Futen.

„Aa, det var 'kje av Hjartat; for det er 'kje av Hjartat Mori bannar Barnet", sagde Fanden.

So stod Mannen sjølv i det opne Glaset og saag Futen koma tilgards. So sagde han: „Der kjem denne Fandens Futen atter, og vil plundra oss; Fanden take honom".

„Det var av Hjartat, det!" sagde Fanden, og so tok han Futen.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 8de Juli.

Idag indklareredes „Sagittaire", Kapt. Bouin, fra Antwerpen med Stykgods, hvoraf 1008 Kister Kandis; igaar hidkom Skonnert „Maria", Kapt. L. Vigot, fra Rouen ligeledes med en Ladning Stykgods, hovedsagelig bestaaende af Vin og Sirup.

Indklarerede Fartøier den 7de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
ForældrenesMinde	Gottlob	Stettin	Erter.
Alida	Olsen	Bogense	Kornv.
Arken	Andersen	Leba	Rug.
Lydia	Rasmussen	Danzig	Erter, Hvede.
Diplomana	Johnsen	Malmö	Byg.
Ceres	Pedersen	Charlestown	Stenkul.
Familiens Haab	Hay	Næstved	Kornv.
Enigheden	Hvistendahl	Hartlepool	Stenkul.

Udexpederede Fartøier den 7de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Næs Paket	Sjulstad	Tønsberg	Stykgods.
Sultana Reina	Nicholsen	England	Is.
Trior	Nygaard	do.	Trælast.
Elida	Knudsen	do.	do.
Garibaldi	Earenschou	do.	do.
Langeland	Nilsen	Danmark	Trælast.
Industri	Christensen	Drammen	Stykgods.

Ægteviede i Juni Maaned.

I Trefoldighedskirken:

3die: Brandkonstabel Ole Kristensen og Pige Andrine Andreasdatter; 4de: Arb. Even Andersen Tandberg og Pige Karen Mathea Larsdatter; 6te: Skræddersvend Arne Olsen Aasum og Pige Berthe Karine Olsdatter; Skræddersv. Andreas Cyprianfen Dahl og Pige Emilie Dorthea Sørensdatter; 12te: Oppasser Jakob Hansen og Pige Andrine Amundsdatter; 13de: Arb. Anders Andersen og Pige Anne Olsdatter; 14de: Tjener Johannes Olson og Pige Annette Emilie Ørqvist; 20de: Skomagersvend Martin Madsen og Pige Elen Marie Knudsdatter; Murarb. Peter Oluf Johansen og Pige Jørgine Larsen; Skomagerarb. Ingebret Olsen Hammerstad og Pige Anne Marie Nielsdatter.

have knust Armen paa en Venus. Under Jakob II's Regjering fik en ung Lord, en Millionær, som en Nat havde tændt Ild paa en Hytte, hele London til at skorle. Man udraabte ham til king of the fun. De fattige Djævle inde i Hytten havde med Nød og Neppe reddet sig i det blotte Linned. Medlemmerne af ufn Club, der Allesammen tilhørte det høieste Aristokrati, gjennemstreifede Londons Gader ved Nattetid, tog Lugerne fra Vinduerne, ødelagde Pumperne, slog Bunden ind i Vandcisternerne, rev Skilterne ned, oversagede Støtterne paa faldefærdige Huse, slog Vinduerne ud, Alt helst i de fattigere Gader. Det var de Rige, som gjorde dette mod de Nødlidende. Det var jo bare smaa, lystige Puds. Disse Sæder ere ikke aldeles forsvundne. I visse Dele af England eller de engelske Besiddelser, paa Guernesey til Exempel, fornøier man sig nu og da med at ødelægge Ens Hus om Natten, man bryder op en Laas, bærer Dørhammeren bort osv. Havde Gjerningsmændene været fattige Stakler, vilde man have sendt dem paa Galleierne; men nu er det glade, unge Herrer.

Den fornemste af alle Kluber havde en Keiser til Præsident, som bar en Halvmaane paa Panden og kaldtes „den store Mohock". Mohock overgik fun. At gjøre ondt for det Ondes Skyld, det var Programmet. Mohockkluben havde det storartede Formaal at skade. For at løse den Opgave vare alle Midler gode. Naar man blev Mohock, aflagde man Ed paa at blive et Skadedyr. At skade til hvilkensomheist Pris, naarsomhelst, hvemsomhelst, hvorsomhelst var en Pligt. Hvert Medlem af Mohockkluben maatte besidde et eller andet Talent. En var Dandsemester, det vil sige, han fik Bondeknolderne til at hoppe ved at stikke dem i Læggen med sin Kaarde. Andre forstod den Kunst at faa Folk i Sved, det vil sige, at sex eller otte fornemme Herrer med Kaarder i Haanden sluttede Kreds omkring en eller anden fattig Stakkel, som saaledes indestængt umulig

Høieste, viste Lord David sig pludselig med eget Haar og uden Paryk. Sligt bebuder Samfundets Opløsning.

Man var endnu værre mod Lord David end mod Vicomte Hereford. Price Devreux havde været den Første, David Dirry-Moir var den Anden. Det er til sine Tider værre at være den Anden end den Første. Der behøves mindre Geni, men større Mod til dette. Den Første har, beruset af Nyheden, kunnet overse Faren, den Anden ser Afgrunden og styrter sig i den.

I denne Afgrund styrtede Lord David sig ved ikke mere at bære Paryk. Sidenefter efterabede man disse to Revolutionære, man var dristig nok til at klæde sig i sit eget Haar, dog kom Pudderet til som en formildende Omstændighed.

For i Forbigaaende at slaa dette vigtige Spørgsmaal fast, kan bemærkes, at den virkelige Prioritet i Krigen mod Parykken tilkommer en Dronning, Christina af Sverige, som brugte Mandsklæder, og som i 1680 optraadte i sit eget, kastaniebrune Haar, pudret og opsat uden Haarpynt paa det bare Hoved. Hun havde desuden en Smule Skjæg, siger Misson.

Paven havde paa sin Side ved Bullen af Marts 1634 i en vis Grad undervurderet Parykens Betydning ved at befale Biskoper og Præster at aflægge denne og lade deres eget Haar voxe.

Lord David havde givet Love for flere fornemme Kluber, han havde stiftet nye saadanne, blandt hvilke En, Lady Guinea, endnu existerede i Pall-Mall Aar 1772. Lady Guinea var en Klub, der vrimlede af Alt, hvad der hed unge Lorder. Der spilledes. Den mindste Indsats var en Rulle paa femti Guineer, og der fandtes aldrig mindre end tyvetusinde Guineer paa Bordet. Ved hver Spiller stod en Gueridon til at sætte Thekoppen paa, samt en forgyldt Trææske, i hvilken man forvarede Guineerullerne. Spillerne havde, som Tjenere, naar de pudse Knive, Læderærmer, der beskyttede deres Manschetter, Brystlapper af Læder,

Konkurs. I Brevig: Handelsmand Hans Nielsen den 3die ds. Vedkommende Bestyrere Sagfører E. Münster og Handelsmand M. Helland. Skiftesaml. 20de ds. Fordringer meldes inden 12te September og prøves 28de s. M.

Skifteberetninger. I Kristiansand: Kapt. B. Hjelms Konkursbo den 17de Juli. I Tønsberg: B. H. Bandes Bo den 13de Juli. I Mandal: Skipper Johan Jacobsen den 14de Juli. I Modum: Elling Olsen Midtskaugens Konkursbo er sluttet den 3die ds. Dividenden 63½ pCt.

Proklama. I Fotograf Niels Bang Wengaards Dødsbo i Kristiansand, 3 Maaneders Varsel fra 5te Juli. I Dødsboet efter Pige Sara Abrahamsdatter Saugvig af Kristiansand med 3 Maaneders Varsel fra 5te Juli.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget raskt siden igaar og staar høiest i det sydlige Norge. Vinden Vestlig med Reng i Bodø, SVlig laber i Krastiansund og Sandøsund, Østlig paa Vestkysten. Himmelen skyet. Udsigterne ere nærmest til ustadigt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 8de Juli:

I Hotel Scandinavi: Ascheboug fra Sandsver, Pastor Winsnes fra Østlandet, Rochel fra Berlin, Schou fra Hamburg, Olsen fra Drammen, Jakobsen fra Grimstad, Schiølberg fra Trondhjem, Doktor Blehr fra Hedemarken, Mr. & Mrs. Cobert med Tjenerstab & Cureer fra Derby, Pastor Schesling med Frue fra Kjøbenhavn samt Sylow fra Fr.hald.

Bekjendtgjørelser.

Concert nouveauté

i 3 Afdelinger med nyt Repertoire af Christiania Theaters Orchester under Anførsel af Hr. Kapelmester Hennum

Fredag d. 9de Juli Kl. 7½—10)

Entrée 12 Skill.

Nærmere ved Plakater.

Th. Herrmann, Direktør.

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales

Damer og Herrer

som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 = = The	3 =	1 = = The	2 =
1 = = Oloft	3 =	1 = = Oloft	2 =
1 = = Salep	5 =	1 = = Salep	3 =
1 = = Chocolade	6 =	1 = = Chocolade	4 =
1 = = Bouillon	6 =	1 = = Bouillon	4 =
1 Krus Potøl	2 =	1 Glas Potøl	1 =
1 = Melk (varm eller kold)	2 =	1 = Melk (varm eller kold)	1 =
1 Fl. Bruslimonade	6 =	1 Fl. Selterswand	4 =
1 stort Glas Æggedosis	12 =	1 lidet Glas Æggedosis	8 =

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.

☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bade- og Svømmeanstalten

for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fællesklasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Bronceering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Bøger.

Kjærlighedens Glæder,

en Raadgiver for Elskende, Forlovede og Nygifte. Med 4 Tegninger. Udgivet af Dr. J. L. Meyer. Erholdes i forseglet Omslag i Boghladerne for 40 ß.

Tilsalgs.

Byg og Havre

sælges paa Gaarden Thaasen i Aker.

Jens Thaasen.

Tømmerbygning,

ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Bygningstømmer.

Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.

Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.

Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.

Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.

Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.

Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.

Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst muligt.

W. Kühne,

Kirkegaden No. 9.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Monumenter, Kors og Plader

leveres til meget billige Priser efter Bestilling af **Peter Seest,**

Dronningens Gade 34.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Ingeniør Harald Frølich

(Jernbanetorvet 5)

anbefaler af egne Fabrikata:

Mousserende Drikke

fra Mineralvandfabrikken.

(Firma: **Brødrene Frølich**).

Hævertkarafler

fra Kristiania Sifonfabrik,

og

7/8" **Berg-Patroner**

fra Midtvandets Krudtværk.

Varerne leveres frit ombord og beregnes efter billigste Priser pr. Kontant.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**

15. Kongensgade 15.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

Carl Stephenson

(Dronningens Gade No. 32)

anbefaler sit Lager af:

Colmans Stivelse & Sennep,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Pebermynte & Drops fra Hill & Jones,
Pickles, Soya, Carry, Cayenne, Madolie, Capers, Gelatine, brune & hvide Bønner.

Rugfjerdemel og Rugklid

anbefales af **O. H. S. Fegth,**

Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

Slibestene

hos **O. H. S. Fegth.**

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

der beskyttede deres Krus, samt store Straahatte, besatte med Blomster, paa Hovedet for at beskytte Øinene mod det stærke Lampelys og holde Frisuren ved Lige. De vare maskerede for at man ikke skulde kunne se deres Sindsbevægelser under Spillet.

Lord David var Medlem af Beafsteak Club, af Royalistkluben med mange flere.

Ihvorvel han var vakker, tilhørte han de Stygges Klub. Denne Klub var helliget det Vanskabte. Man aflagde det Løfte at slaaes, ikke for en vakker Kvinde, men for en styg Karl.

Klubsalen var prydet med vederstyggelige Portræter: Thersites, Triboulet, Denis, Hudibro, Scarron; paa Kaminen saa man Æsopus mellem to Enøiede, Cocles og Camoens. Cocles var enøiet paa det venstre Øie, og Camoens paa det høire, begge de øieløse Profiler vendte mod hinanden. Den Dag, da den skjønne Fru Visart fik Kopperne, drak man hendes Skaal i de Styggeｓ Klub.

Denne Klub blomstrede endnu i Begyndelsen af det nittende Aarhundrede, den sendte et Hædersdiplom til Mirabeau.

Fra og med Carl II's Thronbestigelse udryddedes de revolutionære Kluber. Man havde nedrevet det Værtshus, i hvilket the Calfs Head Club, Kalvehovedskluben, — saa kaldet fordi Kluben den 30te Januar 1649, den Dag, da Carl I's Blod flød paa Skafottet, havde drukket Cromwells Skaal i Rødvin af en Kalveskalle, — holdt sine Sammenkomster.

Paa de republikanske Kluber fulgte nu de monarkiske.

Der morede man sig skikkeligt og anstændigt.

Saaledes fandtes She romps Club*).

Man tog den første den bedste Kvinde, man traf paa Gaden, en Borgermands Kone eller Datter, saa lidet gammel og saa lidet styg som muligt; man slæbte hende med Magt ind i Kluben

*) Hun morer Kluben.

og lod hende gaa paa Hænderne med Fødderne i Luften og Ansigtet skjult af de nedfaldende Skjørter. Stred hun imod, saa snærtede man hende med en Pidsk paa de ubedækkede Steder. Det var hendes egen Skyld. Ridderne af denne ædle Orden kaldte sig for „Luftspringerne".

Endvidere havde man Lynenes Klub. Der lod man opføre peruanske Dandse af Negere og hvide Kvinder, især deleshed la Mozamala, „den stygge Pige", en Dands, hvis Glandspunkt bestaar deri, at Dandserinden sætter sig paa en Hob Klid, i hvilken hun efterlader et velformet Indtryk.

Endvidere havde man Hellfire Club, hvor man legede gudløs; man kappedes i Gudsbespottelse. Helvede udsattes som Pris for den groveste.

Fremdeles havde man Hovedstødenes Klub, saakaldet fordi man der stødte Folk med Hovedet i Brystet. Man opsøgte en Lastdrager med bredt Bryst og enfoldigt Udseende. Man bød ham, og i Nødstilfælde tvang man ham, til at modtage et Krus Porter mod at han lod sig give fire Stød af et Hoved midt i Brystet. Bagefter iagttog man Virkningerne. Engang hændte det, at en grovlemmet gælisk Bondeknold ved Navn Gogangerdd døde ved det tredie Stød. Sagen saa betænkelig ud. Man anstillede Undersøgelser, og Juryen kjendte: „Død af Hjerteklap foraarsaget ved Fylderi". Gogangerrd havde virkelig tømt Porterkruset.

Fremdeles fandtes en the Fun Club. Fun er som cant og humour et uoversætteligt Ord. At trænge ind i et Hus, slaa istykker et kostbart Speil, ødelægge Familieportræterne, forgifte Hunden, slippe Katten ind i Dueslaget, dette sagde man, var at finde paa et godt fun. At udsprede et falsk Rygte, som fik Folk til unødigen at anlægge Sorg, var fun.

Det er fun, som har gjort et firkantet Hul i en Holbein i Hampton Court. The fun vilde være stolt af, om den kund

Dagbladet.

No. 156. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 9de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkonterets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 8de Juli. Jernbanekonventionens Undertegning er udsat paa Grund af ubetydelige, allerede bilagte Differentser. Undertegningen ventes med det allerførste.

Hamburg, 8de Juli. I Wijk har inat en stærk Ildebrand ødelagt 20 Huse.

Paris, 8de Juli. Rygtevis berettes, at Regjeringen agter at appellere til Folket og lade det stemme over, hvorvidt Ministeransvarlighed ønskes istedetfor den Keiseren i 1852 overdragne Magt.

„Constitutionel" omtaler som Rygte, at Rouher vil bekjæmpe Thierspartiets Interpellation som forfatningsstridig.

Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn.

Fra Dagbladets specielle Korrespondent.

II.

Kjøbenhavn, Mandag 5te Juli.

Jeg forlod Dem i Gøteborg, Hr. Redaktør, for at lægge mig til Køis, jeg kan ikke kalde det at sove, at man ligger 4 Mand i et Kot, stort som et Hundehus. „Hvorfor skrev De saa ikke hele den lange Vei før De naaede Helsingør?" hører jeg Dem udbryde. O! tilgiv mig! jeg kjendte mit Lands Natur, jeg kjendte den og elskede den, som jeg beundrede den, jeg Hjemfødning, jeg har levet mine bedste Timer siddende i Solrenningen paa en Stubbe midt i Tiurlektrakten eller i det tætte Holt nede ved Myrhalsen, hvor det lille blanke Tjern afspeilede, hvad Grenene skjulte; jeg har kjæmpet mod Sjøroket i en liden Fering paa Bergensstifts dybe Fjorde, klavret paa Fire opover Justedalsbreen, hvor den støder til Lodalskaupen, alt lærte mig at elske dette Land, saa armt og dog saa rigt, — men nu, Indseilingen gjennem Øresund, den haugtog mig, Sangene fra Elverhøi med Fantasibilleder svarende til Texten dansede kring mig, jeg følte, ja hvad følte jeg? Jeg følte Guds Almagt, jeg føler den i en Natur, saa ulig den, jeg kjendte, og dog saa skjøn. — — — — — —

Vi seilede ind over Kjøbenhavns Red, jeg spurgte, saa, spurgte atter, søgte at faa alt det Indtryk af Omgivelserne som Grundlag for Minderne, som jeg kunde, men det er kun for mig, min Pen er ei værd et Forsøg til Beskrivelsen.

Paa Bryggen tittede endelig et kjendt Ansigt mod mig, og hvad mere var, dets Eier førte mig i Logis og det et godt et, jeg skriver derfra nu; Værten og jeg har netop drukket et Glas Toddy, og jeg har pumpet ham, som om han var Beholderen og jeg Stemplet i en Londonsk Vandforsyningsindretning.

Jeg havde frekventeret Mødet i Hillerup igaar, hvis jeg havde kunnet komme afsted saa tidlig, men Toget gik først Kl. 7½ dertil, 1 Times Fart, saa var det Slut, derfor tog jeg i Tivoli igaar Aftes; der var mindst 7 a 8000 Mennesker samlede, jeg saa og hørte, hvad jeg ikke saa, lod jeg Andre se, saaledes en Pantomime, under den var Publikum for tæt foran mig, saa tog jeg en liden Flicka (ca. 10 Aar, for min Kones Skyld) og satte hende paa Skulderen; hun saa og glædede sig og jeg glædede mig over Barnets Glæde, medens Pappa med sand Broderhoslighed „takkade allerödmjukast" og takkede atter til det generende mig og jeg heller havde seet ham takke af.

Denne Blanding der var ei norsk; her var ingen Stivhed, ingen Gruppering, ingen Postning af Klæder for profan Berørelse, ingen forbitrede Blikke, om en mindre Velklædt søgte at trænge sig frem, intet Overflod af Politi; — kun glade venlige Ansigter, der tiltalte En. Det var den vaagnende Intelligents blandt de Lavere (Udtrykket synes jeg ikke om, men jeg har intet andet) og den kjærlige Imødekommen og Løftning mod det Bedre fra dem, der vare heldige nok til at have modtaget Dannelsen. Rimestad brugte ved Studentermødet Ordet „at stige ned", men man stiger ikke ned, om man bøier sig. — — — —

Udstillingen var ei aaben i Dag, Hr. Redaktør; imidlertid vidste Deres ærbødige Beretter, at hvis han kom ind, saa skulde han lettere kunne se, end naar Alle strømme til; og saa begav jeg mig da afsted, passede paa i Porten, da et Læs Merinosfaaer kjørte ind og Portneren stod paa modsatte Side; skjult heraf kom jeg ind. Her paatog jeg mig naturligvis en meget ligegyldig Udstillermine indtil alle Kommissærer vare passerede, saa begyndte mine Undersøgelser, og her har De et Overblik. Et af Bladene har leveret et lignende allerede trykt i Dag — men samen er det halve Usandhed — rimeligvis fordi det er baseret paa Antagelser; men hvad jeg siger, er Fakta.

Det var med en vis Frygt jeg traadte ind; thi jeg var bange for, at Indtrykket skulde overvælde mig; men Gudskelov, jeg tror, det giver sig i Enden — takket være Komiteen og den gode Plads — Alting er ordnet som Kontoerne i en Hovedbog — jeg kan addere, subtrahere og saldere nok saa letvindt. Antal Numer i de forskjellige Afdelinger kan jeg ikke opgive endnu; thi jeg har ikke talt dem, og Katalogen er ikke færdigtrykt.

Den brillanteste Del af Udstillingen bliver unægtelig den i Exercerhuset, hvor Smaaredskaber, Korn, Frøprøver, konserverede og hermetiske Sager, Træforter o. a. dsl. er udstillet; hertil skal jeg senere komme tilbage. Ogsaa Dyrskuet kommer til at faa en fremragende Plads, men Udstillingen bliver først imorgen fuldstændig færdig. Kun vil jeg fortælle, at jeg i Aftes, da de svenske Heste ledede frem og tilbage, standsede, idet jeg med sand Nationalfølelse spurgte, om det ikke var norsk Race, og Svaret blev, at Hestemoderen var gudbrandsdalsk, og at Faderen langt ude ogsaa stammede derfra. De vare ikke vanslægtede, smukke og livlige Dyr, smidige og lette i Forhold til de store jydske Fedtklumper. Det er to Hingste, den Ene, „Mastif", kulsort, tilhørende Peer Bengtson fra Nisløv, 2 Mil fra Landskrona, avlet efter en sort Hingst af den bekjendte Flyinge-Race, der ogsaa har lidt norsk Blod, og en gudbrandsdalsk Hoppe, mørk Fuks, samt Mastifs Søn, „Fare", mørk sotet, tilhørende Erland Paulsen, Södra Möinge; begge har beholdt Hals, Bagben, Lend og Haarvært fra Moderen, men Hovedets Profil er især paa den Sorte lidt afvigende, medens Forbenene har modtaget sin Type fra Faderen, og den ser derved bedre ud. Jeg har befølt dem, klappet dem og søgt at gjøre dem Landsmandsskabet begribeligt, — nu faar jeg se, om mine Kjæledægger faa Præmie. Jeg skal ialfald med Stolthed forevise dem for en af Prisdommerne, Overkrigskommissær Brandt, som min Ven T. og jeg stiftede Bekjendtskab med idag, og som saa gjerne ønskede at belæres om Egenskaberne ved vor bedste Race.

Fæet („Kvaiet") vil jeg ei blande ind i Dag, her er „Naut" nok let at se paa.

Nu bliver jeg rimeligvis tør Hr. Redaktør; thi nu bliver det, jeg beretter, kun sagmæssigt; men det faar være lidt Alvor med. — Tversigjennem Rosenborgs Have gaar to Alleer jevnsides ret fra Exercerhuset og til Graven; de kaldes Dame- og Kavallergangen.

I den første er udstillet en Del mægtige Træblokke fra Danmark, og nogle mægtige Kreaturblokke fra Sverige, i den anden, Kavallergangen, er Redskaber, Ploger, Harver, Slaatte- og Meiemaskiner, Tærske- o., Høriver og Saamaskiner. At gaa i Detail for hvert enkelt Stykke, bliver for vidtløftigt; men jeg kommer hjem, kan Enhver, som ønsker, faa vide mere, jeg vil kun tage, hvad jeg finder nyttigt, nyt og ogsaa anvendeligt for os.

Rosings Redskaber fra Hornsby & Søn og Speare & Jacson indtager den første Rang, hvad Godhed betræffer. Skade, at de ere dyre — „det Bedste bliver i Længden det Billigste" siger Rosing, og han har nok Ret.

At skifte Ret imellem de forskjellige Meiemaskiner, indlader jeg mig ikke paa, naar man ei faar se dem i Arbeide; Gud, ved hvorledes Komiteen greier sig her; men Dommen kan ikke klandres. Der er en amerikansk Høvender for en Hest, som jeg maa omtale. Istedetfor at de almindelige har, for Vendeapparaterne, en roterende, direkte virkende Axel, er Kraften her ved Hjælp af en Axel, der er bøiet saaledes, at den danner et System af Krumtappe, overført paa rene Djævelskløer, bestaaende af et firkantet Træstykke med 2 galvaniserede Fingre paa Enden; disse Fingre har Spiralbøining ved Roden, saa de bøies tilbage, naar Berørelsen bliver for ublid. Selve Armen har en Led paa Midten, Overarmen er fæstet i den øvre Ende, Underarmen ved en Stang sat i Forbindelse med omtalte bøiede Axel; naar nu denne sættes i Bevægelse, faar dens Fingre og Arme omtrent samme Bevægelse som Arm og Haand, naar man øser en Baad hurtig læns — med andre Ord Bevægelsen er samtidig op- og forovergaaende mod Trækdyrene, ned- og bagovergaaende fra disse; det er ved den sidste den griber og kaster Høet. Kjøregutten sidder ovenpaa Riven; skal Maskinen frem uden at arbeide, trykker Gutten med høire Ben paa en liden Jernplade og trækker med høire Haand en Handel af Jern til sig, herved hæves hele Overstillingen og Drivhjulenes Kammer adskilles; den samme Bevægelse tilbage og Apparatet arbeider atter.

Andre amerikanske udstillede Redskaber: Der er et Par Trillebøre af egen Konstruktion; den ene er værdt at betragte for sin Simpelheds Skyld; hvert Gran er gjort med Maskine, og dog vel sammensøiet; intet overflødigt Arbeide er benyttet og dette er en Fordel ved et saadant Redskab, da det derved kan leveres billigere.

Paa større Eiendomme og maaske endnu oftere i større Byer maa Hø og Halm, for at komme til Oplagsstedet, hæves høit; har man Heiseindretning hertil, da bruger Amerikaneren istedetfor at binde Foderet sammen med Toug, en Slags stor Greb med 4 stærke Jerntinder dybt bøiede bagtil, med Haandtag omtrent 6" langt. Heisetrossens Krog anbringes ligeover Tindernes Rad; ved en sindrig Indretning, der styres ved en Snor, som løber over en Trindse i selve Apparatet, kan man nedenfra forrykke Kraftens Angrebspunkt, saa Kløerne øieblikkelig slipper sin Last. Amerikaneren er samtidig som han er driftig ogsaa stedse opmærksom paa, at indtage en Stilling under sit Arbeide, der ei hindrer Aandedrættet, eller hvorved Legemet tvinges i en uvant Stilling; herom vidner det udstillede Hjælpeapparat for Fældning af Træer med almindelig Haandsag, dette bestaar af tvende Holdhager, der slaaes ind i Træstammen; i passende Høide paa disse anbringes, kun løst hvilende i et spaltet Jernstykke, 2 opadgaaende Arme, 2½ Alen lange og 2½ × 2" i Firkant; fra disse Armes øvre Ende udgaar bevægelige 2½ a 5 Al. lange Stænger, hvis nedre Ende er forsyne med opadgaaende Kroge, der stikkes op gjennem et i Bladet drillet Hjul; naar hertil kommer, at de øvre Stænger, hvoraf altsaa en paa hver Side af Træet, ere fæstede sammen, da har vi Apparatet, der i det Hele rimeligvis ei veier over 10 Skaalpund. Fordelen er den, at Sagbladet kan føres frem og tilbage uden at Arbeiderne behøver at bøie sig. Bevægelsen bliver en Pendelbevægelse og Bladet vil vanskelig faa et horizontalt Skaar — dette vil rimeligvis danne en Cirkelbue i Stammen, og vanskeligt vil man have for i vore løse Træarter ei at skjære Bladet fast. Skal der fældes smukt og med lav Stubbe, kan der ofte være Hindringer for disse Vægtstænger, desuden maa Tømmerhuggeren gjøre mange Fif for at faa sit Træ til at falde til bestemt Side; her i Danmark kan den være anvendelig, hvor Skovtrakterne ikke ere saa bakkede og ujevne.

Jeg er nødt til at standse her, da Tiden for Indleveringen af Brevet snart er ude. Udstillingen blev aabnet igaar med Taler osv., dem jeg ei refererer, da sligt kan tages fra andre Blade. Af norske Udstillere har Søren Johannesen faaet Broncemedalje for Melkekar, Ladegaardsøens Hovedgaard Sølvmedalje for Kornprøver, Hetting Sølvmedalje for Fiskeudklækningsapparater (udstillet fra Hovedgaarden). Norsk Træskjærerarbeide og Kurvfletning, det sidste udført af Husmandskone i Øier Marit Trondsdatter, (indsendt ved Sognepr. Nissen) Broncemedalje. Jeg skal senere omtale den hele norske Samling, der har hævdet sin Plads med Hæder.

Valders og Lands Skiferbrud har faaet hædrende Omtale.

Fæstningens Porfyrvase, et nydeligt Stykke Arbeide, kom forsent frem til at blive medtaget i Bedømmelsen. Skylden herfor ligger hos Komiteen hersteds.

Ulrik Rosings Redskaber skal kun have naaet ganske maadelige Hæderstegn, men dette falder tilbage paa Komiteen. Jeg veed ei endnu specielt, hvad han har faaet, da jeg ikke har kunnet træffe ham, men lidet skal det være*).

De Danskes Konservatisme kom mig ganske uventet; jeg gik igaar et Par Timer om mellem Redskaberne og talte da med mange, som det lod, meget dannede Landmænd; men der var Ingen af dem, som jeg kunde faa indprentet den Kjendsgjerning, at disse engelske Redskaber stod høit over de danske; der var endog Mange, der twivlede paa, at de virkelig gik an at bruge. Det samme er ogsaa Tilfældet med de øvrige Sager, der ere udstillede. Jeg har faaet det Indtryk, at Komiteen, for at afgive populære Kjendelser her, maa foretrække det Danske, hvor Konkurrance er tilstede fra Udlandet.

Med dette for Øie, skal Hornsby's og Speare & Jacsons Agent ei beklage sig, men maaske ærgre sig. Hans Salgsvare er af saadant Værd, at den ei forringes ved en Tilsidesættelse, grundet paa tyk Konservatisme.

*) Som i Telegrammet fra Brevskriveren i Gaarsbl. anført, har R. dog faaet 2 Sølvmedaljer.
Red.

Om Skydsloven og dens Fortolkning.

Blandt vore mange Love er der vel neppe nogen, der saa ofte tolkes, drøftes, snues, tøies og vendes, og som er udsat for en saadan Slitage som Skydsloven, og derfor formenes ogsaa denne i høiere Grad end mange andre at tiltrænge en Forandring, en grundig Omredaktion og Tydeliggjøren, saa selv den største Klandrer af Reisende ikke skulde se sig istand til at snyde Stationsholderen paa 1 ß af hans retmæssige Tilkommende, ligesaalidt som Stationsholderen skulde kunne fare haardt ad mod en Reisende. Den burde være saa grei og saa klar, den burde være trykt med de fedeste af alle Typer eller maaske rettere, den burde bestaa af „ophøiet Tryk", saa at selv den Blinde kunde tage, føle og læse sig til, hvad Ret og Pligt tilsagde ham at gjøre og lade. Det var derfor ikke uden Grund man gjorde sig Haab om, at sidstafholdte Storthing havde villet tage fat paa Skydsloven for Alvor og i dens Specialiteter, men denne Gang lod man sig nøie med simpelthen at jævne paa Skydsbyrden, uden at man, mærkeligt nok, først vilde rette paa de mange paaklagede Paragrafer, som utvivlsomt, og det i Utrængsmaal, gjør Sit til, at Byrden bliver tungere end den burde være. Af de Paragrafer, der saa ofte har foranlediget Spektakel, og som derfor ogsaa gjentagne Gange har været paapeget at tiltrænge en Omarbeidelse, hører nemlig § 11 i Loven om Skydsvæsenet af 24de Septbr. 1851, 3die Punktum. Det lyder saaledes: „Dog kan intet Tillæg i Betalingen fordres, omend 2 voxne Personer lade sig befordre med 1 Hest for Hjulredskab eller Slæde, naar de paa samme intet Tøi føre, og de skaffe særskilt Befordring for den Skydsende med deres Tøi, i hvilket Tilfælde med 1 Hest kan forlanges befordret, foruden den Skydsende, Tøi indtil en Vægt af respektive 128 og 192 Pund". Ihvorvel man kunde synes, at der ikke kan være mere end een Mening om Forstaaelsen af dette Punktum, viser dog Erfaring, at der, forunderlig nok, kan være to. Det fortolkes nemlig af „visse Folk" paa den Maade, at naar f. Ex. 3 voxne Personer ere i samme Følge og have eller leie Kariol og Gigh, da bliver deres Tøi, forsaavidt det nogetsaanær har den lovlige Vægt, tilsurret paa førstnævnte Kjøreredskab, hvor ogsaa Skydsgutten ovenpaa anvises sin Plads. Begaaet paa denne Maade paastaaes altsaa, at intet Tillæg i Skydsbetalingen kan fordres for de to Personers Vedkommende, da de nemlig intet Tøi føre og fordi at Skydsgutten, ved at hænge bagpaa det andet Kjøreredskab (Kariolen) skal erholde det, som Loven kalder særskilt Befordring.

Naar jeg nu griber Pennen for at fremhæve denne efter min Formening lovstridige Fortolkning, da er dette foranlediget ved, at en vis Storthingsmand, paa sin Hjemreise herigjennem Gudbrandsdalen til min store Forundring vilde benytte sig af en saadan Fortolkning. Hans Følge bestod nemlig af 2 voxne

Damer med et Pigebarn, over eller under 4 Aar skal være usagt, og for at undgaa at betale mere end for 2 Heste, indrettede han sig i Et og Alt paa ovenanførte Maade. Hvorvidt han ogsaa var saa heldig at slippe igjennem Dalen paa denne Maade, er mig ubekjendt, men forsaavidt han bestræbte sig derpaa, da er det den største Sandsynlighed for at dette lykkedes ham bedre end mange Andre, idet nemlig den mest hærdede og praktiserede Stationsholder maatte svigte i sin Forstaaelse af Skydsloven, naar denne kom til at staa i Strid med et Medlem saagar af Norges Storthing.

Idet jeg denne Gang lader det bero med Berørelsen af dette ene Punktum i Skydsloven, forventer jeg, at Enhver, som med Tiden kommer til at indtage Plads i den lovgivende Forsamling, vil bidrage Sit til, at alle Love og Bestemmelser betræffende Skydsvæsenet maa blive samlede klart og tydeligt paa et Bræt.

Gudbrandsdalen, den 3die Juli 1868.

—e.

Kristiania, den 9de Juli 1869.

Udenlandsposten, der gaar til Onsdag, 7de Juni, gjør En endnu ikke synderlig klogere paa det, som ifølge de senere Telegrammer nu skulde være den sidste store Nyhed i den politiske Verden, nemlig, at Napoleon, foruden at gaa seierrig ud af de revolutionssvangre Begivenheder i Frankrigs indre Politik, tillige, ialfald i Hovedsagen, skal have vundet Slaget ogsaa i sin udenrigske Politik, i det nys saa brændende fransk-belgiske Spørgsmaal. Telegrammet om, at der tænkes paa Armeereduktion i Frankrig, medens man derimod i Preussen — den isaafald diplomatisk slagne Part — nu finder heller at burde berede sig paa det Modsatte, synes ogsaa at bestyrke denne Opfatning. De fornødne Kommentarer af Faktum i belgiske, franske, preussiske og engelske Blade — de Nationer, der have været medspillende i denne Sag — ville naturligvis ikke udeblive, skjønt disse vel som sædvanligt ville være farvede af deres forskjellige Nationalinteresser til Stillingen. Men skulde Sagen staa saa, som det er Grund til at formode, at Napoleon gjennem disse to nævnte Seire midlertidigt er kommet ind i en fastere Stilling — vi sige med Villie kun midlertidigt; thi det var dog den røde Revolution, som under Valgkampene for Alles Øine stak sit Hoved op til Skræk for ikke blot Keiser Napoleon, men for hele den sociale Tilstand, som existerer i Europa — saa vil dette igjen i den første Tid udøve sin store Indflydelse paa den europæiske Stilling overhovedet og specielt forøge Fredsudsigterne overalt i Verden. Keiser Napoleon staar nemlig som det Bestaaendes Slaa og Bom for Revolutionen, den almindelige Erkjendelse heraf er endel af hans Stillings Sikkerhed. Gaar han tilside, strømmer sandsynligvis Revolutionen ind over Europa — ialfald styrke de sidste Begivenheder i høi Grad denne Opfatning.

Grev Bismarks Orlov fra de preussiske Statsforretninger tilskrives, som for bemærket, alle mulige Aarsager undtagen den ene angivne, hans Sundhedstilstand. La Patrie siger saaledes: Grev Bismark, som angribes med Heftighed af Krigspartiet, hvis Ledere ville indføre de militære Foranstaltninger, som allerede ere anvendte med Hensyn til Storhertugdømmet Baden, paa andre Stater, vil give dette Parti frit Spillerum. Det krigerske Parti er altsaa i dette Øieblik almægtigt i Berlin, og det er for ikke at være Vidne til dette Sabelherredømme, at Bismark iler med at trække sig tilbage til sit Gods for ligesom Strudsen at putte Hovedet i Sandet. „Köln. Zeit." siger derimod, at Grev Bismarks Orlov i Almindelighed opfattes paa den Maade i Berlin, at han ikke ønsker at deltage i det finantsielle Ordskifte til Efteraaret paa den preussiske Landdag, ja Nogle gaa endog saa vidt, at de mene, at han slet ikke mere vil have med Preussens særlige Anliggender at bestille, men vil hellige det nordtyske Forbund hele sin Opmærksomhed. „Das Tagblatt" siger vittigt, at Grev Bismark er syg paa den preussiske Side og rask paa Forbundssiden. Spørgsmaalet om de nye Skattepaalæg trykker ham stærkt som Førsteminister, men som Forbundskansler er han rask, freidig og veltilmode. Det heder dog, at han fra Varzin, hvor han opholder sig, fremdeles vil lede det nordtyske Forbunds Anliggender.

Majoriteten i det lovgivende Korps, hvilket som det hed kun foreløbigt skulde samles for at prøve Fuldmagterne, men i Virkeligheden for at Keiseren skulde deraf kunne dømme den politiske Stilling og de Forholdsregler, som han efter denne havde at tage, synes nu ifærd med at opstille „det liberale Keiserdømmes" Program, der skal vise Frankrige, at de Keiserligsindede ere lige saa varme Tilhængere af Friheden som Oppositionen. Du Miral, en af det lovgivende Korpsets Vicepræsidenter, i Forening med flere af sine politiske Venner skal nemlig ville stille en Interpellation, hvori der fordres meget væsentlige Forandringer i Forfatningen til Fordel for Repræsentationen. De Reformer, som Regjeringen opfordres til at forelægge Kammeret i dets første ordentlige Session, gaar ud paa Følgende: 1) Det lovgivende Korps skal atter have Ret til at diskutere og vedtage en Adresse; 2) Retten til at stille Interpellationer skal være mere omfattende og ordnes paa en simplere Maade; 3) Kammerets Ret til at stille Ændringsforslag skal udvides, og 4) det lovgivende Korps skal selv vælge sin Præsident, sine Vicepræsidenter osv. Det er muligt, at Majoriteten vil gaa endnu videre, da den Komite, til hvem det er overdraget at bestemme Interpellationens Indhold, forhandler om, hvorvidt der skal fordres, at Kammeret kan afslutte Interpellationer ved Dagsordener, hvori det udtaler bestemte Grundsætninger. Endvidere vil Majoriteten maaske erklære sig for, at Ministrene kunne være Medlemmer af det lovgivende Korps. Selv om de sidste Punkter skydes til Side, er den Del af Programmet, hvis Vedtagelse erklæres for afgjort, tilstrækkelig til at vise, at Majoriteten i det lovgivende Korps ikke vil indtage en reaktionær Holdning, men gjøre Sit til, at det liberale Keiserdømme bliver en Virkelighed. I L'Ind. belge og „Köln. Zeit." heder det, at Majoriteten kun vil stille den anførte Interpellation for at distancere Tierspartiet; men selv om et saadant Motiv er tilstede, er det ialfald et Bæddeløb, hvorover det franske Folk alene kan have Grund til at være tilfreds. Vist er det, at der i Majoritetens Interpellation findes positive Fordringer, som ville paalægge Regjeringen bestemte Forpligtelser, medens Tierspartiet kun ganske i Almindelighed har forlangt, at det lovgivende Korps faar en virksommere Andel i Ledelsen af de offentlige Anliggender. Det heder da ogsaa, at Tierspartiet, efterat det er blevet bekjendt med Majoritetens Interpellation, vil præcisere sine Fordringer og opstille et bestemt Program. Der kan neppe være nogen Tvivl om, at Tierspartiet vil overtrumfe Majoriteten, og naar denne da atter seiler den konstitutionelle Opposition agter ud, mangler der kun, at den extreme Opposition og Majoriteten falde i Armene paa hinanden, for at Alt skal være paa det Fuldkomneste. Naar Napoleon III ikke netop i den sidste Tid gjentagne Gange havde erklæret paa den utvetydigste Maade, at han under ingen Betingelser vil give Magten ud af sine Hænder, kunde der næsten være Grund til at frygte for en altfor brat Overgang. Majoriteten vil dog heller ikke gaa til Yderligheder; den optræder ingenlunde i nogen oppositionel Hensigt, men efter foregaaende Aftale med Regjeringen, specielt med Statsminister Rouher, som siges at være en fortrolig Ven af Du Miral, og naar Interpellationen er stillet, agter Majoriteten at give den keiserlige Regjering et Tillidsvotum, idet en af Ordførerne erklærer, at Kammeret tillidsfuldt venter de angivne Reformer af Regjeringens Liberalisme. Naar det virkelig gaar saaledes til, som man har al Grund til at vente, er det neppe rimeligt, at Keiserdømmet vil have uoverkommelige Vanskeligheder ved at regjere i den venskabeligste Forstaaelse med det nye lovgivende Korps.

Befordringer og Afgang. Foruden de i Gaarsbladet meddelte Befordringer m. V. er endvidere under 3die dennes Kand. theol. J. C. Irgens udnævnt til Sogneprest i Bruvigs Sognekald under Nordhordlands Provsti i Bergens Stift, Sogneprest i Aaserals Præstegjeld under Robygdelagets Provsti i Kristiansands Stift G. F. L. Schübeler til Sogneprest i Inderøens Sognekald under Nordre Indhereds Provsti i Trondhjems Stift, og Sogneprest i Leks Præstegjeld under Namdals Provsti i Trondhjems Stift L. Brinchmann til Sogneprest i Hemnæs Sognekald under Indre Helgelands Provsti i Tromsø Stift.

— Under s. D. ere følgende Avancements og Forsættelser foregaaede i Trondhjemske Infanteri-Brigade: Kvartermester ved Trondhjems Jægerbataillon, Kaptein M. C. Stabell udnævnt til Chef for 4de Kompagni af Søndmøre Bataillon, Premierløitnant i Brigaden J. W. Michelet udnævnt til Kaptein og Kvartermester ved Trondhjems Jægerbataillon og surnumerær Premierløitnant i Brigaden H. J. Borchgrevink ansat som virkelig Premierløitnant i Brigaden fra den Dag at regne, da hans nærværende Post som Garnisonsløitnant paa Vardøhus Fæstning kan overtages af hans eventuelle Eftermand.

— Under s. D. ere Efternævnte ifølge Ansøgninger meddelte Afsked i Naade, nemlig: Sogneprest til Flekkefjords Præstegjæld under Listers Provsti i Kristiansands Stift M. Falkenberg, med aarlig Pension 500 Spd., residerende Kapellan i Ringsakers Præstegjeld under Hedemarkens Provsti i Hamar Stift, P. A. Stabel med aarlig Pension 400 Spd. og Chefen for Totenske Eskadron af Oplandske ridende Jægerkorps, Ritmester A. K. Broch, R. S. O., med aarlig Pension 400 Spd. samt Tilladelse til efter Afskeden fremdeles at bære den for hans indehavende Charge nu reglementerede Uniform.

Videnskabsmænds og Kunstneres Reisestipendier. (Rigstd.) Ved kgl. Resol. af 3die ds. er det naadigst bestemt.

A. At der af det for indeværende Budgettermin til Videnskabsmænds og Kunstneres Reiser i Udlandet bevilgede Beløb 6000 Spd. naadigst tilstaaes Følgende efternævnte Beløb til Ophold sammesteds i nedenangivne Øiemed:

1. Professor Dr. C. P. Caspary 200 Spd. for at foretage en 2 a 3 maanedlig videnskabelig Reise til England.
2. Professor L. M. Esmark 600 Spd. for under 1 Aars Ophold i Udlandet at besøge Brasilien eller andre Lande i Syden.
3. Professor M. J. Monrad 150 Spd. for at besøge udenlandske Kunstanstalter og Museer.
4. Rektor ved Fredrikshalds lærde og Realskole H. Blom 400 Spd. for ved nogle Maaneders Ophold ved russiske Universiteter at udvide sine Kundskaber i Russisk og Gammelslavonisk.
5. Kand. Henrik Ibsen 300 Spd. for under 1 Aars Ophold i Sverige at studere det svenske Folks Kultur-, Kunst-, og Literatur-Forholde.
6. Kand. med. G. A. Hansen 500 Spd. for under 1 Aars Ophold i Udlandet at studere mikroskopisk Anatomi.
7. Kand. med. J. M. Heiberg 300 Spd. for under 7 a 8 Maaneders Ophold i Udlandet at studere Kirurgi og Oftalmiatrik.
8. Realkandidat S. Lie 400 Spd. for under 1 Aars Ophold i Paris og Tyskland at studere Mathematik.
9. Resid. Kap. Dr. philos. E. F. B. Horn 150 Spd. for under nogle Maaneders Ophold i Berlin at studere Filosofi.

Fremdeles efternævnte Kunstnere for ligeledes ved Ophold i Udlandet at fortsætte Studiet i deres respektive Fag:

10.	Figurmaler G. A. Schneider	300 Spd.
11.	Landskabsmaler O. Sinding	300 —
12.	Billedhugger C. L. Jakobsen	400 —
13.	Landskabsmaler A. E. Diesen	250 —
14.	Arkitekt H. M. Hansen	150 —
15.	Arkitekt S. Einarsen	150 —
16.	Komponist Edv. Grieg	400 —
17.	Sanger H. Brun	300 —
18.	Skuespillerinde Lucie Wolf	150 —

Samtlige med Forpligtelse til under deres Reise at indsende til Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet hvert halve Aar, forsaavidt Reisen varer længere, en kortfattet Underretning om dens Gang og inden 6 Maaneder efter dens Tilendebringelse til samme Departement at indsende en almindelig Beretning om den Plan, de under Reisen have fulgt, og det derunder vundne Udbytte.

B. At Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet naadigst bemyndiges til at fastsætte Længden af ovennævnte Kunstneres Ophold i Udlandet efter nærmere Overlæg med Tegne- og Kunstskolens Direktion for de bildende Kunstneres og med en af Departementet særskilt valgt Komite for Tonekunstnernes Vedkommende.

Dampkanonbaaden „Lougen". Under 2den ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at befale, at Premierløitnant Kløcker udnævnes til Chef for Dampkanonbaaden „Lougen" paa dens 2 Maaneders Togt til Finmarken.

Korvetten „Nornen" ankom til Nieuwediep den 3die ds. Alt vel.

Styrmandsexamen. Ved de iaar over det hele Land afholdte Styrmandsexamener have 1204 Sømænd fremstillet sig, og heraf har 469 taget Examen med 1ste og 351 med 2den Karakter, medens 384 eller 31,9 pCt. ere strøgne. 537 vare dimitterede fra de offentlige Sømandsskoler og 667 af Privatlærere. Fra Skolerne blev strøget 16,2 pCt., medens af de Privatdimiterede blev strøget 44,5 pCt. — Til den høiere Styrmandsexamen fremstillede sig ialt 40; af disse fik dog kun 26 Examen, nemlig 20 med 1ste og 6 med 2den Karakter, medens de øvrige 14 strøg.

Fredrikshalds Arbeidersamfunds Medlemmer tænker paa i Løbet af Sommeren at gjøre en Lysttur til Kristiania.

Kristiania—Drammensbanen. Til Bestridelse af de foreløbige Udgifter ved de forberedende Arbeider ved Drammensbanen er der af Kristiania Kommune forlangt anvist 2500 Spd., imod at Beløbet kommer til Afdrag i det af Kommunen tegnede Aktiebeløb. Da Formandskabet ikke paa egen Haand kan afgjøre Sagen, vil denne en af de første Dage blive forelagt Repræsentantskabet til Afgjørelse.

Bryllupsfest. I disse Dage skal man efter Rygte inden Formandskabet være betænkt paa af Kommunens Midler, at bevilge nogle hundrede Spd. til Bestridelse af Udgifterne ved en festlig Tilstelling med en Tale af Hr. Løvenskjold, i Anledning af Prinsesse Lovisas Bryllup.

Fra Nøterø 6te Juli. (Meddelt til „Tunsbr.") Isøndags holdt Hr. Kapellan Harbitz sin Afskedsprædiken, og kunde ikke Kirken rumme alle Kirkesøgende. I Menigheden spores almindelig Hengivenhed for den unge Præst; og hans ligefremme og venlige Færden blandt dem kunde hellerikke Andet, end fremkalde Vemod ved Afskeden. Han forlader os forat overtage det Sognekald i Romsdalen, hvortil han er udnævnt. Vore bedste Ønsker ledsager ham og Familie.

Paa Grund af Arbeidslønnens Nedsættelse har der i Stockholm, som allerede af Telegrammer bekjendt, været nogen Urolighed blandt Murarbeiderne. En Skare paa 350 a 400 Murere samlede sig, men skiltes ad, efterat Politimesteren havde forklaret dem, at de intet kunde opnaa ved egenmægtige Forholdsregler.

Stor Hesteauktion skal den 20de ds. finde Sted paa Kongens Eiendom Beckaskog, hvor 70 Hester af ædel Race vil blive solgte.

Gjerrighed. I Jemteland er nylig død en gjerrig Knark, en Føderaadsmand, som efterlod sig 27,000 Rdlr. i Kontanter og Værdipapirer. Han var saa gjerrig, at han knapt undte sig Maden, og gik usselt klæd. Ofte forsøgte han at faa sin Kone til at gaa ud og tigge under Paaskud af, at han ikke havde Raad til at føde hende hjemme. I den senere Tid vovede han ikke at udlaane sine Penge, men havde dem for Størstedelen gjemte i et Skrin under sin Seng; men han gik i en stadig Frygt for at „Møl og Rust" skulde fortære dem. Derfor havde han med stor Omhu indlagt dem i Sagspaan, og i dette Gjemsle fandt den udhungrede Hustru dem efter Mandens Død.

Den Moncrieffske Kanonlavet, som man i England, Sverige og nok ogsaa hos os har gjort saa meget Væsen af, omtales i det amerikanske Militærtidsskrift Army and Navy Journal som noget stort Humbug. Aftonbl. for 6te Juli meddeler en Oversættelse af nævnte Artikel, der gaar meget i Detail.

Mindesmærke for en af de Tappre. Det Sted, hvor den unge Danske Sten Rosensparre faldt den 20de Oktober 1565 ved Köinge Kirke i Søderhalland, er nylig, skriver Aftonbl., bleven forsynet med en ny Mindesten med Indskrift. Under Svenskernes og Danskernes Krig i nævnte Aar deltog Rosensparre med Tapperhed i en Træfning ved dette Sted. En af hans Venner bad ham være forsigtig: „Husk paa", raabte han, „at Du er den sidste af Ætten Rosensparre!" „Du har Ret", svarede han; „det er en fager Tanke, et godt Navn gaar fremfor Alt," og med disse Ord styrtede han midt ind i de fiendtlige Hobe og blev efter nogle Øieblikke nedhuggen. Paa den saakaldte Barnekowsten paa Frägnared i Skällinge Sogn, syd for Warberg, er ligeledes nylig anbragt en Indskrift. Her stod Aar 1612 en Træfning mellem en svensk og en dansk Rytterrop, den sidste anført af Kong Kristian den 4de selv. Kongen sank med sin Hest ned i et Myrhul, og var nær ved at blive fangen af Svenskerne, da Oberst Barnekow tvang ham til at redde sig. „Jeg giver Kongen min Hest," sagde B., „Fienden mit Liv og Gud min Sjel." Kongen havde knapt kommet undaf, før Barnekow blev angreben af Svenskerne. Han sprang op paa en Sten, som siden er kaldet Barnekowstenen, og forsvarede sig en Stund tappert mod Overmagten, inden han stupte. Danskernes Nederlag var forresten saa fuldstændigt, at Kong Kristian bare med nogle faa Ryttere undslap til Warberg.

Om Landbrugsmødet i Kjøbenhavn indeholder de idag modtagne danske Blade allerede temmelig udførlige Beretninger, medens vor Referent dernede væsentlig kun vil holde sig til hvad der kan være os Nordmænd af nogen større Interesse. Det danske Dagblad fører en meget bitter Klage over den Uforskammethed, Bestyrelsen for Mødet har vist mod de kjøbenhavnske og andre Blades Referenter, idet man dels ligefrem har negtet dem Adgang til at overvære Forhandlinger, dels anvist saadanne Pladse og Tider, at det har været dem umuligt at kunne give nogen Meddelelse.

Kronprinsens Bryllup. (Folkets Avis). Ifølge det svenske Blad Dagens Nyheter vil Kjøbenhavns Kommune Dagen efter Brudeparrets Indtog give en Fest i Rosenborg Have, hvortil hele den kgl. Familie skal indbydes. Fra en ved Springvandet opført Tribune ville Kjøbenhavns Sangforeninger samlede udføre Folkesange. Der vil blive uddelt 20,000 Adgangskort.

Praktisk Skandinavisme. (Flk.s Avis). Et Par Langfingre, der igaar vare komne her-

over fra Sverige, foretrak paa Tivoli at øve praktisk Skandinavisme, medens deres Landsmænd hørte paa Taler i Hillerød. De vare ogsaa ret flinke, og det var først efterat de havde tømt adskillige Lommer og skaaret andre ud af Damekjolerne, at det lykkedes Politiet at gribe dem paa fersk Gjerning.

Hvem er rette Vedkommende, naar der spørges om de for Syn og Lugt saa væmmelige Jernbaase, der paradere midt paa Stortorvet, Youngstorvet og Grønlandstorvet? — Hensigten med disse Baase tilkjendegiver sig paa Frastand baade for Øine og Næse, og ihvorvel man indrømmer Gavnligheden af deslige Indretninger, saa kan man dog ikke billige deres Anbringelse paa saa iøinefaldende Steder, som de ovenfor paapegede. Selv den tarveligste Arbeider sørger for at fjerne hermed beslægtede Aflukker til de mest afsidesliggende og skjulte Steder i sit Gaardsrum, hvorom der ogsaa er givet ham Antydning i de nyere Bygningslove, og synes det derfor saa meget urimeligere, at Hovedstadens Befolkning, og især den kvindelige Del, skal generes ved en nødtvungen Passage forbi dem. Man kan ikke undskylde sig med, at man ingen anden Plads har; thi baade paa Youngstorvet og Grønlandstorvet gives der bekvemme Pladse, og paa Stortorvet maatte der kunne gives Anledning til at benytte de samme Steder, som ere indrettede for Brandmandskaberne, om der ikke skulde kunne udfindes en heldigere Plads for „Baasen" end den nu valgte. Man anholder derfor om, at disse saa anstødelige Tingester maa blive henflyttede til mere afsidesliggende Kroge, hvorved man ogsaa vil opnaa det Gode, at Torvplads indvandtes for Færdslen.

Alterbogsdaaben og Sognepræst Gunnerus. Kirkedepartementets Foredrag af 25de Mai 1869, der ligger til Grund for kgl. Resol. af 5te Juni samme Aar angaaende Sognepræst Gunnerus, der før er meddelt, lyder i sin Helhed saaledes:

Der indkom til Departementet gjennem Trondhjems Stiftsdirektion i Aaret 1867 en Klage fra 6 Menighedslemmer af Hevne Præstegjeld under Fosens Provsti i Trondhjems Stift over, at Sognepræsten sammesteds, Gunerus, ikke ved Daabshandlinger benyttede Alterbogens Form for den tredie Trosartikel, der lyder saaledes: „Jeg tror paa den Hellig-Aand, en hellig kristelig Kirke at være, som er hellige Menneskers Samfund, Syndernes Forladelse, Legemets Opstandelse og efter Døden det evige Liv", men derimod fulgte den omarbeidede Forklarings Gjengivelse af Artikelen, der er saalydende: „Jeg tror paa den Hellig-Aand, den hellige almindelige Kirke, de Helliges Samfund, Syndernes Forladelse, Kjødets Opstandelse og det evige Liv".

Ved at indsende denne Klage udtalte Stiftsdirektionen blandt Andet, at den forordnede Alterbog ved Reskript af 7de April 1668 — der den bekjendt ikke var hævet eller forandret — var foreskrevet til Brug ved de kirkelige Forretninger, og den var saaledes fremdeles den Regel og Forskrift, som enhver Geistlig, der træder i den norske Statskirkes Tjeneste, var forpligtet til at følge i Udførelsen af kirkelige Handlinger. Dette krævede saavel Præstens Tjenesteforhold som hans Embedsed, ved hvilken han selv udtrykkelig havde forpligtet sig til at overholde de kirkelige Anordninger, og han kunde efter Stiftsdirektionens Formening hverken undgaa at komme i Strid med de af ham selv overtagne Forpligtelser eller med et sundt Begreb om et ret Tjenerforhold, saafremt han tiltog sig paa egen Haand, om end i nok saa god Mening, at gjøre Forandringer i den kirkeligt anordnede Forskrift, hvilken det var hans Pligt at underordne sig, saalænge han forblev i Tjenesten, medens det paa samme Tid utvivlsomt var hans Menigheds og hvert af dets Lemmers Ret som Medlemmer af Statskirken at forlange at blive betjent af ham efter den kirkelige Forskrift uden selvtagne Forandringer.

Stiftsdirektionen oplyste ogsaa, at Sognepræst Gunnerus under de Forhandlinger, som vare gaaede forud for den heromhandlede Klages Indsendelse, først havde lovet at døbe efter Alterbogen, naar Nogen forlangte det, men da han snart mærkede, at „Alterbogsbekjendelsen, hvormeget han end vilde stræbe til at overbevise og retlede Vedkommende, vilde blive fuldkommen almindelig" i Hevne, saa greb han til „den Udvei, som han fandt at være den rette", og det var ufravigeligt at følge den omarbeidede Forklarings Gjengivelse af den 3die Artikel ved Daaben. Sognepræsten havde altsaa vidst, at hans Sognefolk forlangte at faa Artikelen efter Alterbogens Forskrift, men dog sat sig udover den og derved tillige udover Sognefolkets berettigede Ønske og Krav, og dette var efter Stiftsdirektionens Anskuelse hans Feil, da det nemlig var en stor Misforstaaelse af hans Stilling som Sognepræst, naar han vilde lade sin private Anskuelse være Regelen for sin Udførelse af kirkelige Handlinger, og det endog ved Sakramentalforvaltningen i et Kirkesamfunds Tjeneste, der selv paa gyldig Maade har givet og foreskrevet sine Tjenere den Regel, de skulle følge. Visinok — mente Stiftsdirektionen — maatte Samfundets Medlemmer faa beholde sin subjektive Anskuelse om det Rette som sin private Eiendom, og man kunde heller ikke fortænke dem i, om de søgte at skaffe sin Overbevisning Indgang og Indflydelse ad ordentlig Vei gjennem motiverede Forestillinger, men Samfundet kunde ikke indrømme sine Tjenere som saadanne Ret til vilkaarligt at forandre dets Regler eller fravige dets Forskrifter under Udførelsen af deres Tjeneste.

Hvad der efter Stiftsdirektionens Formening paa den anden Side maatte komme Sognepræst Gunnerus tilgode, var den Omstændighed, at han, forinden forannævnte Klage indsendtes, havde ingaaet paa at følge en anden Form af den tredie Artikel, som maa ansees at have symbolsk Betydning i vor Kirke, nemlig den, der indeholdes i Luthers lille Katekisme, og som vil findes gjengiven i vedlagte, efter offentlig Foranstaltning udgivne Oversættelse af de symbolske Bøger, og Stiftsdirektionen fandt derfor, naar man først saa hen til, at Afvigelserne mellem denne sidste og Alterbogen i heromhandlede Henseende i og for sig maatte betegnes som uvæsentlige, saare liden Beføielse til den fremførte Klage; — fremdeles, at der hidtil har fundet stor Vaklen Sted i Gjengivelsen af den tredie Artikel, hvilken endnu venter paa at afløses af en kirkeligt eneberettiget Redaktion, og at Artikelen derfor under denne Midlertidighedstilstand gives og taales paa flere forskjellige Maader — i Trondhjems Stift ifølge Opgaver af 1864 mindst 4 —; og endelig kom hertil, at omtrent 220 Husfædre i Hevne have erklæret sig tilfredse med sin Sognepræsts nærværende Daabsforvaltning og i sine Erklæringer bevidnet ham sin udstrømmede Agtelse som en dygtig, vel begavet og dem kjærbleven Ordets Tjener. Paa Grund heraf fandt Stiftsdirektionen, at der var særdeles megen Føie til at gaa frem med al mulig Skaansomhed mod Sognepræst Gunnerus.

I Anledning heraf meddelte Departementet Stiftsdirektionen, at Sognepræsten ansaaes forpligtet til, naar det af Vedkommende forlangtes, ved Daabshandlinger at benytte den Redaktion af 3die Artikel, som findes i Alterbogen, men at man, efter at en større Del af Menigheden havde erklæret sig tilfreds med den Maade, hvorpaa Sognepræsten udførte saadanne Handlinger, og den indkomne Klage saaledes ikke kunde antages at udtale noget af Menigheden nært almindeligt Ønske, ikke fandt, at der i Anledning af bemeldte Klage burde gives Sognepræsten noget almindeligt Paabud om at følge Alterbogens Redaktion.

Samtidig hermed lod man gjennem Trondhjems Biskop tilkjendegive Sognepræst Gunnerus, at ligesaa lidt han som nogen anden geistlig Embedsmand vilde kunne undgaa at paadrage sig Ansvar, saafremt han ved Daabshandlinger imod Vedkommendes udtrykkelige Forlangende afveg fra den i Alterbogen indeholdte Redaktion af den tredie Troesartikel.

Der indkom imidlertid paany Klage til Departementet i Begyndelsen af forrige Aar — dennegang undertegnet af 769 Menighedslemmer i Hevne Præstegjeld — over, at Sognepræst Gunnerus fremdeles afveg fra den i Alterbogen indeholdte Redaktion af den 3die Troesartikel ved Udførelsen af Daabshandlinger, og da Sognepræsten, efterat denne sidste Klage var bleven ham forelagt, havde afgivet en fyldestgjørende Erklæring, der maatte forstaaes saaledes, at han alene gik ind paa at døbe efter Alterbogen om Hverdagene, naar Nogen forlangte det, lod Departementet ham underrette om, at man ikke fandt det stemmende med Departementets tidligere udtalte og ovenfor antydede Opfatning, om Sognepræsten opstillede nogensomhelst vilkaarlig Begrændsning for sin Pligt til i ovennævnte Henseende at holde sig den forordnede Alterbog efterrettelig, og at man derfor, saafremt han, efter udtrykkelig herpaa at være gjort opmærksom, vægrede sig for ogsaa om Søndagene at forrette Daaben overensstemmende med Alterbogen, agtede at andrage om, at han maatte blive suspenderet fra sit Embede og sat under Tiltale for dette Forhold.

Som Svar herpaa afgav Sognepræsten den Erklæring, at han under det Tryk, der i denne Sag havde hvilet paa ham, havde i den senere Tid ladet sig bevæge til ogsaa at benytte Alterbogens Lydelse af 3die Artikel ved Daaben; men det havde været tunge og pinlige Forretninger for ham at udføre, thi trods de Hensyn og Grunde, der i denne Henseende kunde tjene til at berolige ham, havde han dog stedse gaaet til disse Daabshandlinger under Tvivl, om han ogsaa kunde forsvare dem for Gud. Under disse Omstændigheder fandt han, at det for ham vilde være det ene Rigtige for Eftertiden ganske at ophøre med Alterbogens Ordlyd af 3die Artikel ved Daaben, hvilket han derfor erklærede det som sin Beslutning at ville gjøre for Fremtiden. Han androg derhos om, at det maatte blive ham tilladt at benytte sin Formand i Hevne Sognekald, entlediget Sognepræst Heyerdahls Hjælp til Udførelse af saadanne Daabshandlinger, hvortil denne havde erklæret sig villig, og hvilket det Mindretal af Menigheden, som begjærer Alterbogens Lydelse, forventes at ville være tilfredse med. Departementet skal paa dette Sted tillade sig at indtage en underdanigst Ansøgning fra Sognepræst Gunnerus om Forflyttelse til et andet Embede, som han indsendte kort efter Afgivelsen af foranstaaende Erklæring, og hvori han nærmere belyser sin Opfatning af nærværende Spørgsmaal.

Han udtaler i denne Henseende, at han ser i vor Kirkes Daabsbekjendelse Kristi Evangelium, Livets Ord, vor Frelses og Saligheds urokkelige Vilkaar, og han nærer den Overbevisning, at det hører til hans første og vigtigste Pligt som Ordets Tjener — om han nogenlunde skal svare til dette Navn — at han i Daabens høihellige Handling udtaler Frelsens Betingelser uforvansket, saaledes som de ere os overleverede fra Kirkens Oldtid, — Noget, hvortil han ogsaa er forpligtet ifølge Præste-Eden, hvori loves, at Sakramenterne skulle forvaltes overensstemmende med den Norm, der er foreskrevet af Kristus.

I Henhold hertil har han begjæret at maatte forrette Daaben paa den rette og uforandrede Tro, der indeholdes i vor Kirkes symbolske Bøger, paa hvis Befølgelse han ogsaa har aflagt Ed. Samme Tro er tillige kongelig autoriseret til Brug ved Undervisningen i Landets Skoler og, efter Sognepræstens Mening, unegtelig ogsaa dermed kongelig autoriseret som Daabsbekjendelse, da vi bekjende Troen i Daaben, og den kristelige Kirkes og den kirkelige Skoles Lærdom maa være en og den samme. Men naar nu vor Kirkes Alterbogs Lydelse og Troesbekjendelsens 3die Artikel har en anden og formentlig forvansket Form, og denne har Lovskraft og skal benyttes ved Daaben, naarsomhelst Nogen af Menigheden begjærer den, saa vil det — mener Sognepræsten — indsees, at her er vanskelige og forviklede Forhold tilstede, — Forhold, hvorunder han antager, at han ikke er den første Præst, der har vaandet sig. Han antager, at Mangfoldige med ham, baade Præster og Lægfolk, haabe en heldig Løsning paa denne Knude, og det gjælder for en af Menneskets dyrebareste Interesser, hvilket vel fornøden Samvittighedsfrihed maa ansees for at være.

Sluttelig udtalte Sognepræsten, idet han ansøgte om det ledige Mandals Kateketembede, at det var ham bekjendt, at en norsk Geistlig, der i sin Tid befandt sig under de samme Omstændigheder som han paa Grund af selvsamme Sag, og som erklærede sig beredt til at søge Afsked, om man vilde befale ham at bruge Alterbogens Form, blev af sin Biskop opfordret til at søge et Embede, hvortil han ogsaa blev befordret. Sognepræst Gunnerus ansøgte derfor om, at der maatte bevises ham den samme Gunst. Med denne Ansøgning fulgte en lignende fra enkelte Menighedslemmer af Hevne om Forflyttelse for Sognepræsten, hvori de blandt Andet udtale, at denne med Nidkjærhed og Alvor havde søgt at rette paa Mangler og Udskeielser i Menigheden, og at de væsentlig deri saa Grunden til den Modstand, som havde reist sig mod den Maade, hvorpaa han forrettede Daabshandlinger. (Forts.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 9de Juli.

Dampskibet „Carlsund", Kapt. E. Smith, der hidkom igaar Aftes, medbragte fra Stettin foruden endel Stykgods: 1450 Tdr. Rug og 167 Tdr. Erter. Dets Ladning fra Gøteborg bestod væsentlig af 69 Butter Smør.

— Idag indklareredes Skonnert „Reina", Kapt. T. C. de Wall, fra Bremen med en Ladning Stykgods, hovedsagelig bestaaende af Tobak, Sukker og Riis.

Indklarerede Fartøier den 8de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Oscar	Gabrielsen	Charlestown	Stenkul.
Odin	Olsen	Grimsby	do.
Agmei	Sørensen	Raanen	Rug.
Thea	Wendt	Aloa	Stenkul.
Triton	Nanap	do.	do.
Admiralen	Jakobsen	Kønigsberg	Rug.
Neptunus	Pedersen	Danzig	Erter.
Herman Wedel	Jonassen	Nieuwediep	Ballast.
Lykkens Haab	Jensen	Fredr.havn	lev. Fisk.

Udexpederede Fartøier den 8de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Ceres	Larsen	England	Trælast.

Konkurs. Paa Ringerige: Gaardbruger Anders Andersen Evensæteren af Hole den 3die ds. Saml. 22de ds. Fordringer meldes inden 31te August og prøves 20de Septbr.

Proklama. I Dødsboet efter Vagtmester Ole Christian Gram og Marthe Jensdatter Gram, dat. 8de Juli.

saadanne Forvandlinger var det en Fordel for ham, at han ikke benyttede Paryk; thi endog under Ludvig XIV's Regjering beholdt Folket sit Haar som Løven sin Man. Paa den Maade var han fri og uhindret. De Smaafolk, som Lord David traf sammen med i disse Lag, og som han slog sig i Selskab med, vidste ikke, at han var Lord. Man kaldte ham Tom-Jim-Jack. Under dette Navn var han populær og høit anseet i disse Svire-gilder. Han var Mester i at gjøre sig gemen. Kneb det, saa nølede han ikke med at slaa til. Denne Side af hans elegante Liv var kjendt og skattet af Lady Josiane.

V. Dronning Anna.

I.

Over dette unge Par stod Dronning Anna.

Dronning Anna var en meget hverdagslig Kvinde.

Hun var munter, velvillig, halvt majestætisk. Ingen af hendes Egenskaber hævede sig til Dyd, og ingen af hendes Ufuldkommenheder gik saa langt som til Last. Som Hustru var hun utro og tro; hun havde Gunstlinger, hvem hun skjænkede sit Hjerte, og en Mand, for hvem hun bevarede sin Seng. Som Kristen var hun kjættersk og bigot. En Skjønhed eiede hun: den svære Niobehals. Det var hende, som først indførte Brugen af Halsbaand med store Perler, der sluttede tæt til Halsen. Det øvrige af hendes Person var mindre heldigt, hun havde en smal Pande, sandselige Læber, tykke Kinder, store Øine og et nærsynt Blik. Hendes Nærsynthed strakte sig lige til Hjernen. Meningen af de Ord, som nu og da undslap hende, maatte man gjætte sig til. Hun elskede det Uventede, hvilket er et dybt, feminint Træk. Hun var saa at sige et skrubhøvlet Exemplar af den universelle Eva. Dette grovhøvlede Væsen havde Tilfældet skjænket en Throne. Hun drak. Hendes Mand var en fuldblods Danske.

kunde undlade at vende Ryggen til Nogen; den Herre, som han viste Rygstykkerne, straffede ham for denne Mangel paa Respekt med et Kaardestik, som fik ham til at gjøre helt om; et nyt Stik underrettede Tølperen om, at en anden Ædling var bag ham, og saaledes vedblev man, idet hver stak, naar hans Tur kom; naar Manden, indesluttet i denne Kreds af Kaarder og blødende af en Mængde Saar, havde hoppet og dandset tilstrækkeligt, lod man Betjenterne gjennemprygle ham, for at han bedre kunde erindre denne Begivenhed. Andre tog leende fat paa en Forbigaaende, slog ham med den knyttede Næve i Ansigtet og stak begge Tommelfingre i hans Øine. Gik Øinene i Vasken, saa betalte man Eieren for dem.

Saaledes var i Begyndelsen af det nittende Aarhundrede de rige Londonnerdagdriveres Tidsfordriv. Dagdriverne i Paris adspredte sig paa en anden Maade. Hr. de Charolais skjød saaledes paa en Borger ved Tærskelen til hans Hus. Ungdommen har til alle Tider muntret sig.

Lord Davids gavmilde Natur røbede sig endogsaa i saadanne lystige Optog. Han, som enhver Anden, tændte med Glæde Ild paa en Hytte og røgte de, som var derinde, en Smule, men han byggede deres Hus op igjen, og han byggede det af Sten. Engang havde han ladet to Kvinder gaa paa Hænderne i „she romps club". Den Ene var en Pige, hende gav han en vakker Medgift, den Anden var gift, og hendes Mand fik han udnævnt til Husprædikant.

Hanekampene havde ham at takke for betydelige Forbedringer. At se Lord David lave en Hane istand til Kampen, var Noget, som lønnede Umagen.

Hanerne gribe hinanden i Fjædrene, som Menneskene gribe hinanden i Haaret. Lord David gjorde sin Hane saa nøgen som mulig, han afklippede alle dens Hals- og Halefjædre. Saa meget mindre Tag for Fiendens Næb, sagde han. Derpaa

Kristiania Torvpriser
den 8de Juli 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	96	2	„
Do. Vold	1	„	1	72
Halm af Rug	„	96	1	„
Do. - Byg	1	24	1	72
Do. - Havre	„	96	1	24
Havremel	5	„	6	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	1	„	„	„
Do. - Tønde	2	„	„	„
Byg	3	72	4	„
Havre	2	24	2	48
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	1	„	1	36
Faarekjød	1	„	1	48
Birkeved pr. Favn	3	„	3	24
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt nordenfor Stat, hvor det staar lavest. Vinden er i Bodø østlig og i Aalesund NV med Regn, ellers sydlig laber til frisk. Himmelen overskyet. Taage i Mandal. Udsigterne er til sydlig til SVlig Vind med Regnbyger paa Øslandet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved **J. S. Øvre & Comp.**
Raadhusgaden No. 5.

NISSENS Latin- og Realskole.

Skolens Kontor er i Ferierne aabent Kl. 1—2 hver Søgnedag undtagen Mandag. Indmeldelser modtages fremdeles.

Bergens Brandforsikrings-Selskab
(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Den som Brudegave for Prinsesse Lovisa af Juveleer Tostrup for Kristiania Haandværkere forfærdigede Frugtopsats er udstillet fra Fredag den 9de Juli Kl. 9 Form. til 8 Efterm. og fremdeles hver Dag indtil og med Søndag den 18de Juli i den tekniske Forenings store Sal mod en Entre af 6 ß, hvilken Entre er bestemt for trængende Haandværkeres Efterladte.

NB. Onsdag og Torsdag er Tiden 9—11 Form. og 2—8 Efterm.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 20de Juli og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**
som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg
(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Skole!

Fra 21de April d. A. begyndte en Skole i Østerhausgaden No. 1 sin Undervisning i de almindelige Skolefag for Begyndere og Viderekomne af begge Kjøn. Skolen har 2 Klasser; efter Ferien vil igjen en Begynderklasse blive oprettet. Nye Elever af begge Kjøn, saavel Viderekomne som Begyndere, modtages. Reflekterende ville behage at henvende sig til Hr. Pastor Joh. Berg, Akersveien No. 9, hvor nærmere Oplysning erholdes.

C. A. Borge,
Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Bøger.

Hos **Edv. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Aastrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.

— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.

Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.

Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.

Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. 1. Pris indb. 72 ß.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Udkommet er:
Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Hos **Edv. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder korleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

Tilsalgs.
Byg og Havre
sælges paa Gaarden Thaasen i Aker.
Jens Thaasen.

L. H. HAGEN

anbefaler til billige Priser:
6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.

Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Makulatur.

Godt og tykt Papir, 40 ß pr. Ris, i Partier Rabat hos **A. Halvorsen & Co.,**
Revierstrædet 2.

1 Gaardsklokke (Madklokke) er tilsalgs hos C. J. Lie.

Andr. Gulbransen
(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1 do. 1/2 } i flere Kvaliteter **Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvedederne st, Hvede- & Rugkringlemeel, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.**
Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede,
Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, } i flere Kvaliteter,
samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe, Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel-** og **Smaasei,** bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

Tilleie.

4 Værelser og Kjøkken er tilleie i Nygaden ved C. J. Lie.

Et møbleret, smukt og lyst Værelse til Gaden i 3die Etage er strax eller fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende i Kirkeg. No. 4. Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

En liden Tomt, om muligt med et Skur paa, ønskes leiet, helst nær Jernbanetorvet. C. J. Lie.

Tilkjøbs forlanges.
Gammelt Kobber og Messing
kjøbes ved Dørvriderfabrikken, Nygaden 8.

Liimlæder
kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

udspilede han Hanens Vinger og spidsede hver Fjæder, den ene efter den anden, saa de bleve som Dolkespidse. Fremdeles skrabede han Hanens Ben med en Kniv, spidsede Neglene, anbragte en skarp og hvæsset Staalspore i den stærkeste Fodspore, spyttede paa dens Hoved og Hals og gned den med Spyttet som man gned Atleterne med Olie; saa slap han den, idet han sagde: Saaledes gjør man en Ørn af en Hane, og saaledes forvandles den til en Kongsfugl!

Lord David deltog i Boxningerne og var deres Leder. Ved rigtig store Anledninger var det ham, som lod nedramme Pælerne og spænde Tougene, og som bestemte det Antal Favne, som Kampfirkanten skulde holde. Var han Sekundant, fulgte han sin Boxer Fod for Fod med en Flaske i den ene Haand og med en Svamp i den anden, tilraabende ham: Strike fair!*) Han lærte ham Kneb, gav ham Raad under Striden, tørrede Blodet af ham, løftede ham op, naar han blev slagen omkuld, lagde ham paa sit Knæ, satte Flaskehalsen mellem hans Tænder, fyldte sin egen Mund med Vand og sprøitede en fin Dugregn i hans Øine og Øren, hvilket gjenopliver en Døende. Var han Prisdommer, holdt han nøie Tilsyn med at Slagene uddeltes efter Reglerne, forbød hvem det maatte være, uden Sekundanterne, at ile de Kjæmpende til Hjælp, erklærede den Kjæmpe beseiret, som ikke stillede sig lige over for sin Modstander, vaagede over, at Hvilestunderne ikke overskred et halvt Minut, forbød dem at stanges med Hovedet og at slaa den, som var falden til Jorden.

Al denne Visdom gjorde ham ingenlunde til Pedant og skadede paa ingen Maade hans elegante Væsen i den store Verden.

Naar han var Prisdommer ved en Boxning, kunde det aldrig falde Nogen ind at springe over Palisaderne, trænge sig

*) Slaa til med Besked.

ind paa Kamppladsen, rive Pælerne op og skjære Tougene over for at komme Nogen tilhjælp. Lord David tilhørte det ringe Antal Prisdommere, som man ikke vover at prygle op.

Ingen dresserede som han. Den Boxer, hvis „trainer" han paatog sig at være, var sikker paa at seire.

Lord David valgte en Herkules, fast og helstøbt som en Klippe, høi som et Taarn, og gjorde ham til sit Barn. At bringe denne Kolos over fra Defensiven til Offensiven var Problemet. Han var en Mester i dette. Naar han en Gang havde antaget Cyklopen, forlod han ham ikke mere. Han gjorde sig til Amme. Han maalte ud hans Vin, afveiede hans Føde og udregnede den Søvn, han skulde have. Diæten var: Om Morgenen et raat Æg og et Glas Sherry, til Middag et blodrigt Faarelaar og The, Klokken fire ristet Brød og The, til Aftens skotsk Øl og ristet Brød. Derpaa klædte han Karlen af, gned hans Lemmer og lagde ham til Sengs. Paa Gaden tabte han ham ikke af Sigte, fjernede alle Farer fra ham, løbske Heste, Vognhjul, drukne Soldater, vakkre Piger. Han vaagede over hans Dyd. Han lærte ham det Slag med den knyttede Næve, der slaar Tænderne ind, og det Stød med Tommelfingeren, der støder Modstanderens Øie ud. Rørende Omtanke! Saaledes forberedte han sig til det politiske Liv, i hvilket han senerehen skulde gjøre sin Indtrædelse. Det er ingen Smaating at blive en fuldendt Verdensmand. Lord David Dirry-Moir elskede lidenskabeligt Gadeforestillinger, Linedandserkunster, Menagerier med usædvanlige Dyr, Slagsmaal i den fri Luft og Markedsløier. Den rette Fornemhed er den, der har Smag for Folkeforlystelser. Af denne Grund var det, at Lord David saa gjerne holdt til paa Værtshusene og i Londonsmysteriernes Reder. For at han i Nødstilfælde, uden at kompromittere sin Rang i den hvide Eskadre, kunde gribe en Søgast eller en Sjauer i Kraven, var han klædt i en Matrostrøie, naar han besøgte disse Steder. Ved

Dagbladet.

No. 157. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 10de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 7de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.

Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.

Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.

Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor J. Müller.

Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.

Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Kand theol. H. Eriksen.

Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.

Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.

St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Katekeitsk Foredrag og Eftermiddagsandagt Kl. 5.

I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Thin.

Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallo, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Brüssel, 8de Juli. Jernbanekonventionens Undertegning er udsat paa Grund af ubetydelige, allerede bilagte Differentser. Undertegningen ventes med det allerførste.

Paris, 9de Juli. Rygtesvis herettes, at samtlige Ministre have indgivet sin Dimission, og at den er modtaget af Keiseren, som er afgjort stemt for Interpellationen.

Stockholm, 9de Juli. Kongen afreiser imorgen til Helsingborg og kommer tilbage inden 14 Dage. Ved Lysningen for Prinsessen den 11te Juli afholdes ingen Festligheder; den feires kun inden Familiekredsen.

Sveriges Arbeiderforeninger.

Ved Aarsmødet i „Sällskapet till arbetareföreningar befrämjande" den 13de f. M. har Ordføreren afgivet en Aarsberetning, hvoraf vi skulle meddele et Uddrag, da det udentvivl ikke blot vil være underholdende, men ogsaa gavnligt at kunne anstille Sammenligninger. Aarsberetningen begynder med nogle almindelige indledende Betragtninger, som vi meddele i sin Helhed, da de berøre med vore beslægtede Forholde paa en Maade, som ogsaa hos os kunne finde sin Anvendelse.

„Med den undertiden hos vor Nation tilsynekomne Tilbøielighed til under Medgang ligesaa hastigt at give Alt tabt, som i Modgangens Dage at overdrive de forhaabningsfulde Foreteelser, er under det forløbne Aars økonomiske Tryk en stor Del af vort Folk grebet af en Misstemning og Modløshed, som man paa det Høieste maa beklage, ikke bare fordi at Tusinder af brave og dygtige Arbeidere, hvis Arme Fædrelandet godt kunde have behøvet, deraf have ladet sig forlede til for altid at forlade det, men ogsaa fordi det viser, hvor lidet Svensken har lært sig til ved Benyttelsen af de Kræfter og Hjælpekilder, som ere tilgjængelige for ham, i nogen Grad at gjøre sig uafhængig af de vexlende Handels- og Arbeidsforholde. Det maa imidlertid med Glæde og Tilfredsstillelse erkjendes, at i Modsætning til den umandige Forsagthed, som formaar saa Mangen til paa Grund af Tidens Vanskeligheder at overslide de Baand, som hidtil har fæstet ham til Hjem og Fosterjord, et friskt Pust af Mod, Haab og Tillid til egen Kraft har aabenbaret sig indenfor den Del af den arbeidende Klasse, som er kommen til Indsigt om og har vidst at tilgodegjøre sig Fordelene af en endrægtig Samvirken. Man kan ikke tabe Haabet paa Fædrelandets Fremtid, og man maa fatte en stærk Tillid til en „fjerde Stands" Bestemmelse, naar man mere og mere i alle Dele af vort Land ser ubemidlede Arbeidere slutte sig sammen, for paa samme Tid, som de berede sig betydelige Fordele i økonomisk Henseende, tillige virke for hverandres Opdragelse i Selvstyrelse og medborgerlig Aand. Ja, naar man ser disse før saa foragtede Arbeidere, for maaske under de ældre Forholde skulde hver for sig være Skridt for Skridt sunkne ned i Proletariatets („Herkemuge") Dynd, nu ved Forening med sine Fæller berede sig og den Klasse, de tilhøre, en agtet Plads i Samfundet, samt stundom til dette sidste forhverve Fordele, som dets bedre stillede Medlemmer hidtil have savnet, og at disse t. Ex. Afskaffelse af Kreditens Misbrug for de daglige Behov, give Vidnesbyrd og Varsel om Orden og Selvbeherskelse, saa turde vel Ingen kunne benegte Samvirksomhedsideens Sandhed uden at betvivle dens Betydning."

Stockholms Arbeiderforening har vundet en betydelig Forøgelse i Medlemmernes Antal. Ved Udgangen af 1867 var Medlemmernes Antal kun 405, men var den 31te Dec. 1868 steget til 673 og udgjør for Nærværende over 1000. Medlemmernes Antal vilde sandsynligvis inden kort stige langt høiere, hvis ikke Foreningens altfor indskrænkede Husrum næsten forbød en Udvidelse. Naturligvis har der som Følge heraf inden Foreningen opstaaet et varmt Ønske om at faa eget Hus, og Foreningens Styrelse har med ufortrøden Iver søgt at virke for dette Formaal, dels ved Dannelsen af en saakaldet Huskjøbsafdeling, som nu tæller 258 Medlemmer og har en Beholdning af 3500 Rdlr. (1 Rdlr. = 30 ß), samt dels ved andre Indtægtsmidler, blandt Andet ved Anordningen af offentlige Foredrag. Fra Begyndelsen af Mai Maaned har en inden Foreningen dannet Syge- og Begravelseskasse aabnet sin Virksomhed. Foreningen har desuden dannet to Sangkør (et mandligt paa 64 Stemmer og et saavel af Kvinder som Mænd paa 40 Medlemmer), foruden et Musikkapel, det eneste af nogen Betydenhed, der, saavidt vides, findes inden nogen svensk Arbeiderforening.

Saavel til Regjeringen som til Hovedstadens Repræsentanter i det andet Kammer har Foreningen henvendt sig med Begjæring om: af Regjeringen Fremlæggelse af Forslag om og af Repræsentanterne Medvirken til Antagelse af Love, der lægge Personens og ikke Pengenes Værdi til Grund for Retten til at deltage baade i Landets og Kommunens Lovstiftning og Beskatning. Noget Fremskridt paa denne Vei er dog endnu ikke skeet; men som et Bevis paa den store Erkjendelse af Arbeiderens Værd og Betydning, som nu, og for en stor Del som Følge af Foreningsvæsenets Opkomst blandt Arbeiderne, ydes ham, tør det nævnes, at ved de sidst afholdte Valg til Statsfuldmægtiger (svarer til Medlemmer af Formandskab hos os) blev for første Gang en Arbeider valgt.

De i Stockholm dannede Forbrugsforeninger synes ikke at vinde nogen Trivsel, men de oprettede Tilvirkningsforeninger bestaa fremdeles og er til dem i det forløbne Aar kommen en Forening af Pianofortearbeidere, som med Held har gjennemkjæmpet et for alle Næringsdrivende svart Aar, hvorvel den maatte føle Uleilighederne af at savne en større Driftskapital. At afhjælpe disse Uleiligheder for den mindre Næringsdrivende, for hvem de sædvanlige Bankindretninger i Almindelighed lukke sine Laanefonds, har været Hensigten med den saa længe paa Bane værende Folkebank; men, hvad nu Grunden end kan være, er Tegningen endnu ikke fuldendt, og det er tvivlsomt, om det vil gaa paa den Vis, man nu har slaaet ind paa.

Men denne Standsning i Oprettelsen af en Folkebank i Stockholm bør imidlertid ikke afskrække fra Bestræbelser i denne Hensigt, da man allerede fra andre Kanter i Sverige har glædelige Beviser paa Muligheden af ogsaa der med god Fremgang at oprette saadanne Pengeinstituter. Den i Ørebro stiftede Folkebank, som den 1ste Juni har gjennemlevet sit andet Aar, har i det forløbne Regnskabsaar seet Antallet af sine (solidarisk ansvarlige) Medlemmer stadig voxe og Omsætningens Beløb gaa op til næsten 2 Millioner Rdlr. (½ Mill. Spd.) Uagtet den saa betydelig forøgede Rørelse har ikke noget Tab rammet Banken, og hvorvel dens Reservefond er bleven forøget til fulde 10 Procent af Grundfondet, har Banken alligevel kunnet uddele 9 Procents Udbytte paa Stamandelene. I Sundswall aabnedes den 1ste Aug. f. A. en Folkebank, som i 6 Maaneder har havt en Omsætning af 81,816 Rdlr. 61 Øre, og i Gefle har den i forrige Aarsberetning nævnte „Spare- og Laanekasse" allerede begyndt en lønnende Virksomhed.

Gøteborgs for saa betydelige Arbeiderforening befinder sig i vedvarende Tilvært, saa at i det forløbne Aar ikke mindre end 793 nye Medlemmer traadte ind. Om Handelsrørelsen savnes fuldstændig Underretning, men dens betydelige Omfang fremgaar deraf, at Omsætningen paa en tre Ugers Tid kan gaa op til nær 16,000 Rdlr.

Det er ogsaa interessant at erfare, at Foreningens nyskabte Bibliothek allerede kan ansees for at være et af de mest benyttede i Norden og sikkert i Sverige. Der opgives, at det kgl. Bibliothek i Stockholm aarlig laaner ud 3 a 4000 Bind og Universitetsbibliothekerne et noget mindre Antal; men ved Gøteborgs Arbeiderforenings Bibliothek udlaanes 13 a 1400 Bøger om Maaneden og i Februar Maaned endogsaa 1787 Bind.

Interessen for det paatænkte store Bygningsforetagende, der skal omfatte to Trestokværks Huse, forøges mere og mere. Efter den nedsatte Komitees Forslag skulle Bygningerne komme til at indeholde Lokaler for:

en stadig Industriudstilling, hvor Foreningens Medlemmer og andre Arbeidere, ogsaa udenfor Gøteborg, kunne mod en billig Afgift udstille Prøver af sine Arbeider;

en Folkebank, hvor Arbeiderne kunne faa laant paa sine i Lokalerne udstillede Arbeider, som derefter sælges for Bankens og Udstillerens fælles Regning;

Bageri og Bagerbod;

Slagterbod;

stort Handelslokale;

Sang- og Musikværelse; Bibliothek; Læse- og Forelæsningsværelser;

Arbeidskontor;

Basargang og Restaurationslokale, samt en Samlingssal, som kan rumme over 2000 Personer.

Det forløbne Aars Arbeidsmangel, som tungt har rammet de talrige Arbeidere i Fabrikstæderne, har ikke kunnet undgaa at virke skadeligt paa Norrköpings Arbeiderforening, og den har derfor ikke udrettet, hvad den ellers havde været istand til. Syge- og Begravelsesfondet har imidlertid vist sin gavnlige Virksomhed, og man har diskuteret Muligheden af at kunne stifte et Pensionsfond for gamle Arbeidere. En Anordning inden denne Forening, som kunde fortjene Efterligning, er, at man i Midten af December Maaned nedsatte en Nødhjælpsforening, hos hvem Anmeldelse sker om nødlidende Medlemmer eller deres Enker og Børn. Efter anstillede nøiagtige Undersøgelser uddeler da Komiteen Dagen før Juleaften de til dens Disposition stillede Midler, der i sidstleden December udgjorde 356 Rdr.

Ingen Arbeiderforening i hele Riget har inden lige kort Tid hævet sig til et saa stort Antal Medlemmer som Foreningen i Malmøe der, stiftet den 3die Januar 1868, ved Slutningen af samme Aar havde 2371 Medlemmer, hvoraf 1385 Mænd og 985 Kvinder. Foreningen har ogsaa allerede eget Hus med en vakker Have, Handelsrørelse i to Butikker, Læselokale med flere Rum, Bibliothek og Sangforening. De selskabelige Fornøielser inden Foreningen ere blevne forøgede ved Indretelsen af et Theater, hvortil en privat Velynder har tilskudt 1000 Rdlr., men den til Oprettelsen af en Folkebank nedsatte Komite har opløst sig uden Resultat. Love for en Sparekasse ere imidlertid vedtagne.

I Lund, som fra Aaret 1862 har havt en liden saakaldt Borgerforening, samt siden 1866 en Syge- og Begravelseskasse, traadte i November 1868 13 Personer sammen og dannede en „Ny Arbeiderforening," som allerede den 17de Januar havde sin Indtrædelsesfest og nu opgives at tælle 800 Medlemmer.

Næsten overalt i de skaanske Byer og selv paa et og andet Sted i Landsbygderne viser der inden de arbeidende Klasser en stor Tilbøielighed til Foreninger. Til de her nævnte og de i Kristianstad og Helsingborg værende Foreninger, af hvilke den sidste nu staar i Begreb med at danne en Forbrugsforening, er siden dette Aars Begyndelse kommen Arbeiderforeninger i Landskrona og Ystad. I Landsbygden er i Kattorp opstaaet en „Förening för bildning och nøje", og i Esløf findes et „Landtbruks og Industrisällskap".

Ogsaa i Sølvesborg har i April Maaned en Arbeiderforening havt sin Indvielsesfest og har begyndt sin Virksomhed med at indrette et Bibliothek. Paa samme Maade har Uddevalla nye Arbeiderforening begyndt at samle Midler og literære Arbeider til et Bibliothek. Denne Forening, som den 31te Juli 1868 havde sin første Sammenkomst, talte den 15de Marts 262 Medlemmer.

Et af de mest talende Bevis for, at ogsaa Forbrugsforeninger i Sverige kunne bære sig godt, hvor de ledes med Klogskab giver „Wexiø hushållsbesparingsförening", som den 30te November 1867 begyndte sin Virksomhed med 240 Medlemmer og en Driftskapital af 4000 Rdlr., hvoraf 2300 vare laante af Folk udenfor Foreningen. Efter Forløbet af blot 13 Maaneder, den 31te December 1868, da Medlemmernes Antal var steget til 330, havde Foreningen allerede samlet en Kapital af 7727 Rdlr. 58 Øre foruden 442 Rdlr. 54 Øre, som var kontant udbetalt af det første Aars Handelsgevinst efterat et godt Reservefond var dannet. De denne Forening udmærkende Grundsætninger, som fortjene at holdes frem, er dels Medlemmernes solidariske Ansvarlighed, hvorved det bliver dem muligt, allerede ved Foreningens Begyndelse at vinde den for Driftens behørige Udstrækning nødvendige Kredit, dels at en Rente, ligesaa høi som den Sparebankerne give, betales af de indsatte Midler, men at Handelsgevinsten udbetales, ikke i Forhold til disse Indsatser, men i Forhold til Indkjøbene, dels ogsaa, at Medlemmerne ere forpligtede til hver Uge eller Maaned at indsætte i Foreningens Kasse smaa Summer til Dannelse og Forøgelse af Driftskapitalen, af hvilke Indskud Medlemmerne beregnes Renter.

Ogsaa fra Motala mekaniske Værksted er kommen en interessant Beretning. Allerede den 1ste Juli 1865 dannedes her en Arbeiderforening, som for Nærværende tæller 400 Medlemmer og eier et ved Gøta Kanal opført Tostokværks Hus. Denne Bygning grundlagdes i Mai 1866. Foreningens Medlemmer selv lagde turvis og om Kvelden efter endt Arbeidstid Haand paa Arbeidet, og trods mange indtræffende Vanskeligheder skred Arbeidet saaledes frem, at Indvielsesfesten kunde feires det paafølgende Aar i November Maaned. Den ogsaa af Arbeiderne dannede Forbrugsforening har i Aarets Løb havt en Omsætning af 39,518 Rdlr. 37 Øre.

Foruden i Byerne Linköping, Nyköping, Filipstad og Eskilstuna findes blandt Foreninger, som ikke omtaltes i den forrige Aarsberettelse eller da vare komne til, i det mellemste eller sydligste Sverige Arbeiderforeninger paa Landet ved Hellefors (i Nerike), ved Trollhättan, Romelanda (ved Kongelf), Elverum samt Qvillinge og Sonstorps Brug i Norrland. Paa sidstnævnte Sted er indrettet ikke blot en Forbrugsforening, men ogsaa en Sparekasse. Forbrugsforeningen i Hellefors, som aabnedes den 2den Januar 1868, har i samme Aar solgt Varer for 48,520 Rdlr. 51 Øre, og har kunnet uddele 10 pCt. pr. Aktie.

I Norrland synes Foreningsvæsnet ikke blot at vinde en sammenlignelsesvis større Udbredelse, men ogsaa fortrinsvis og mere alment at antage en praktisk Retning.

I Gefle har den i forrige Aarsberetning antydede Folkebank begyndt sin Virksomhed, ligesom man ogsaa for de mange i Dalarne og Gefleborgs Län dannede Forbrugsforeninger agte at oprette et stort almindeligt Opkjøbsbolag. Forslag til Love er allerede udfærdiget og Tegning af Aktier paa 100 Rdlr. Stykket i fuld Gang.

Foruden den før omtalte Forbrugsforening er der i Sundswall dannet en Arbeiderforening og den før nævnte Folkebank. Sidstleden Høst dannedes inden Foreningen et Bolag for Skibsbyggeri, og man venter allerede i Sommer at se dette Bolags første Skib pløie Havet. Ved Arbeiderforeningens Sammenkomster fysselsætter man sig ikke med at se paa Teaterstykker, men derimod holdes der oplysende Foredrag og fælles Overlægninger, afvexlende med Musik, udført af en inden Foreningen dannet Hornseptet. 40 Medlemmer tage hver Uge Undervisning i Sang, og 50 besøge den Læreanstalt, som inden Foreningen giver Undervisning i Skrivning, Linearteguing, Geografi og den svenske Sprog. Et Læseværelse, forsynet med Aviser, Tidsskrifter og Bøger, holdes aabent 3 Dage i Ugen. (Sluttes).

Indbydelse.

Deres kongelige Hoiheder Prinsesse Lovises og Kronprins Frederiks Formæling er bestemt at skulle finde Sted den 28de Juli. Vi holde os forvissede om, at der hos Kristiania Indvaanere vil være en Trang til at feire denne for vort Kongehus og vort Land glædelige Begivenhed, og vi have derfor fundet os opfordrede til at træde sammen for at træffe Foranstaltning til Dagens Festligholdelse.

Efterat have gjort de fornødne forberedende Skridt tillade vi os nu at indbyde vore Medborgere af alle Klasser til at deltage i en Fest, som agtes afholdt paa Ladegaardsøen.

For at give Deltagelsen i Festen en videre Udstrækning, have vi sat Kontingentet til 24 ß for hver Person, idet vi paaregne, at der ved Siden vil blive tegnet frivillige Bidrag.

Lister ville blive udlagte i DHrr. Cappelens, Dahls, Feilberg & Landmarks og Cammermeyers Boglader samt i Athenæet.

Kristiania den 10de Juli 1869.

Joh. D. Behrens. Jakob B. Brun.
A. D. S. Hjorth. Harald Holst.
P. W. W. Kildal. Otto Lund. Carl Michelet.
Ferd. Roll. Thorleif Schjelderup.
C. H. Schweigaard. Blade Stranger.
H. Thune.

Kristiania, den 10de Juli 1869.

Netop som Bladene have bragt tiltorvs den personlige Udtalelse af Grev Bismarck, at den politiske Mening saavel i Preussen som overalt i Tyskland paa det Bestemteste vilde modsætte sig ethvert Forsøg af ham paa en Tilnærmelses- eller Allliancepolitik med Rusland, staa de tyske Blade — næste Postdag — fulde af Beretninger om den russiske Rigskansler, Fyrst Gortschakoffs, Reise til Berlin, der overalt gives en politisk Udtydning. Der tales i den Anledning i høie Toner om det særdeles intime Forhold, som der nu med Et igjen herster mellem den russiske og den preussisk-tyske Politik. Det Ene er naturligvis ligesaalidt at forlade sig paa som det Andet. Det synes overhovedet, som om Bladene i vor Tid kun ere de Kulisser, bag hvilke Statsmændene spille Verden paa Næsen, og Publikum er en særdeles taalmodig langøret Tilskuer, som aldrig bliver kjed af at lade sig lyve fuld. Fra Berlin skrives saaledes under 30te Juni til Kölln. Zeit.: „Kongen kom imorges fra Babelsberg til Berlin, konfererede om Middagen i længere Tid med Grev Bismarck og modtog efter Samtalen med denne den russiske Rigskansler Fyrst Gortschakoff Kl. 2 om Eftermiddagen. At de Konferencer, som Fyrsten gjentagne Gange havde med Grev Bismarck og Kongen, vare af en politisk Natur, antages her almindelig, og man ser en forøget Grund hertil i den Omstændighed, at der med Flid lægges an paa at faa den russiske Politiks Leder betragtet som en Badereisende, der leilighedsvis opholder sig her paa Gjennemreisen. Den russiske Gesandt, Baron Oubril, gav igaar en Diner til Ære for Fyrsten, og blandt de Tilstedeværende fandtes Grev Bismarck; ogsaa her tildrog det sig Opmærksomhed, at Fyrsten hyppig indlod sig i Samtale med det nordtyske Forbunds Kansler."

Og fra Berlin skrives under 1ste ds. til Corr. Havas: „I vore politiske Kredse betragter man Fyrst Gortschakoffs Reise som et iøinefaldende Bevis paa, at Forholdet imellem Kabinetterne i Berlin og Petersborg ikke er blevet mindre varmt. Grev Bismarck udsatte som bekjendt sin Reise til Varzin i fireogtyve Timer for at tage imod den russiske Rigskansler. Man forkynder samtidig, at der hersker fuldstændig Forstaaelse imellem Rusland og Preussen med Hensyn til den europæiske Politiks væsentlige Interesser."

Det har vakt megen Opsigt, at Redaktøren af et i Sachsen udgivet Blad er bleven frikjendt af Nævningeretten, skjønt han havde sagt: „Frihed er utænkelig i Tyskland, saalænge som Dynastiet Hohenzollern beklæder en tysk Throne. Tysklands Folk ere udsatte for den største Fare. Kun en Krig, hvis Formaal er Tilintetgjørelsen af Hohenzollernes Herredømme, kan frelse dem". Redaktørens Sagfører sluttede sin Forsvarstale med at sige til Nævningerne: „Hvis I domfælde den Tiltalte, saa fordøm ogsaa mig, thi jeg vil heller ikke være preussisk Undersaat". Borgerne i Dresden jublede ved at høre denne Udtalelse. — „Morgenpost" af 1ste Juli meddeler Efterretningen om, at Keiseren af Østerrigs forestaaende Reise til Galizien nu vistnok endelig er fastsat. Den polske Adel iler med at istandsætte sine Slotte for at berede Keiseren en glimrende Modtagelse. Man tillægger denne Reise stor politisk Betydning og antager, at Herskeren personlig vil træffe en Overenskomst med Polakkerne. Grev Andrassy er Ophavsmand til denne nye Forligsprøve; man paastaar, at denne Minister og de galiziske Ledere ere fuldkommen enige.

I Portugal er der udbrudt en Ministerkrise. Man paastaar, at Hertugen af Saldanha snart vil faa det Hverv at danne et Ministerium, der er istand til at gjennemføre de tilsigtede Reformer og især at fordele Grundskatten paa en retfærdig Maade, hvilken Opgave intet af de tidligere Ministerier endnu har været istand til at løse.

Times meddeler, at ifølge den nordamerikanske Finantsministers Maanedsberetning var Statsgjælden den 1ste Juli 2489 Millioner Spd., og at den i den forløbne Maaned var bleven formindsket med 16,400,000 Spd. I Europa gaar Statsgjælden næsten overalt den omvendte Vei med Undtagelse af England, hvor Statsindtægterne ialfald tyde paa det Bedre. Det heder saaledes derfra, at den engelske Statskasses Indtægter i det sidste Kvartal ere stegne med henved $2^1/_2$ Mill. Spd., Tolden med omtrent 275,000, Akcisen med $^1/_2$ Mill., Indkomstskatten med 1 Mill. og Stempelafgiften med henved 750,000 Spd.

Skjønt Jernbanesagens Udfald i Thinget vel ikke nu længer er af de Ting, som videre sysselsætter Mange i de fleste Egne af vort Land, saa er dette dog ikke Tilfældet overalt. Thi den Mangel paa Oversigt, som var en naturlig Følge af den Bradhast, hvormed Sagen i temmelig uforberedt Tilstand blev kastet frem og stillet under Votering, afløses først nu efterhaanden ogsaa hos mere Udenforstaaende af en roligere Dom og klarere Opfatning. Som Hedemarkens Amtstd. gjør opmærksom paa er det rimeligt, at Forbindelsesbanen mellem det søndenog nordenfjeldske Norge ikke gjør nogen unødig Bøining nedom Eidsvold og Strømmen, hvis det er Trafikken med Sverige, man venter sig meget Udbytte af. Thi hvorfor skal Trønderne og Svenskerne bidrage til at føde Hovedbanens Driftskasse ved at maatte føre sine Varer ind paa dens Linie i en stor Krog? Er det ikke da rimeligere at lægge Banen ret frem langs Glommen fra Elverum om Kongsvinger? Det blev ogsaa under Debatterne i Thinget paavist, hvor ilde Regjeringsforslaget i denne Henseende rimede med de virkelige Behov og Forudsætninger. Det var den samme Braadhast, som rimeligvis medførte, at det plumpe Forsøg paa under den „ophylede Opinion" at faa Johan Sverdrup mistænkeliggjort, kunde saavidt lykkes dem, der kun søgte efter en Leilighed til at kaste sig over ham og dem, der ogsaa i denne Sag bl. A. søgte at hævde Selvstyrelsens Grundsætninger ligeoverfor den Centralisationstanke, der synes at ligge paa Bunden af Forslaget om store Statslaan til Regjeringens Disposition. Man søgte da saaledes som i Trondhjems Adr. at fremstille Forkastelsen af Regjeringens Forslag som støttet alene paa den utidige Lyst hos „Oppositionen" til at vise Regjeringen sin Overlegenhed uden Hensyn til Landets Gavn af et saadant Foretagende, som Anlæg af et udviklet Jernbanenet. Tr.hjems Stiftsavis ytrer herom i en Artikel i Anledning af den i vort Blad for 29de f. M. indtagne Opsats fra „en Borger" med Beretningen om Misstemningen mod J. Sverdrup ved Udfaldet af Jernbanesagen bl. A. følgende:

Det simple Faktum, at Storthingsmajoriteten i det heromhandlede Spørgsmaal, som man har søgt at gjøre ligebetydende med „Oppositionen", i sin Midte talte Regjeringens mest hengivne Tjeneste, begge Storthingets Præsidenter DHrr. Aall og Harbitz, Lagthingspræsidenten Hr. Vogt osv., medens omvendt ikke saa ganske faa af den i Almindelighed saakaldte „Opposition" saaes i Minoriten, har man naturligvis ignoreret, fordi det nu saaledes passede bedst ind i Situationen. Betydningen af det simple Faktum, at de nordenfjeldske Repræsentanter i det her omhandlede Spørgsmaal har delt sig i forskjellige Fraktioner, har neppe tilstrækkelig været akcentueret og endnu mindre har man formaaet at se Jernbanesagens Udfald i den naturlige Forbindelse med andre økonomiske og politiske Spørgsmaal, ved hvis Afgjørelse det ringe Sammenhold mellem de trondhjemske Repræsentanter indbyrdes har berøvet disse en væsentlig Del af den Vægt, som deres Tal ellers maatte kunne ventes at ville give dem. Klargjørelsen af disse Forhold vilde ikke harmonere med Situationen; altsaa ignoreres de. Man gjør Majoriteten i Jernbanesagen til „Opposition" og „Oppositionen" til Hr. J Sverdrup, og saa har man le mot de l'énigme. Vi antage nu fuldkommen at have klargjort, hvorfor „Sympathien for Johan Sverdrup her er i Faldende" og hvorfor man altsaa „har udslettet sine Navne" paa Subskriptionslisten. Saadant er en naturlig Følge af Situationslogik, anvendt praktisk.

Norsk Folkeblads Redaktion oplyser i det idag udkomne No., at Bestræbelserne for at opnaa nogen Overenskomst med Kreditorerne have været frugtesløse, hvorfor Red. idag anser sin Tjeneste for endt og overlader Bladet til sin Skjæbne.

Til Børskommissær ved Kristiania Børs er ved høieste Resolution af 6te ds. beskikket Dispacheur Axel Winge.

Ordensudnævnelse. Under 3die ds. har det behaget Hs. Majestæt at udnævne Bayersk Undersaat Grev Karl Theodor Drechsel til Ridder af S. Olafs Orden. Han sees for Tiden at være anmeldt som Tilreisende her i Staden.

Den gule Feber. De forenede Rigers Generalkonsul i Rio Janeiro har under 8de Juni d. A. indberettet til Indredepartementet, at den gule Feber er udbrudt som Epidemi paa Stedet, og at de derfra afgaaede Fartøier saaledes ikke længer erholde rene Sundhedspas.

Sognepræst Gunnerus i Hevne siges ikke at ville forlange Afsked, men at ville lade Spørgsmaalet om sin Forpligtelse til at bruge Alterbogens Daabsformular afgjøre af Domstolene.

Et Skib gaar Mandag Kl. 12 af Stabelen paa Brinchs Værft.

Statsraad Stang holdt igaar Middagsselskab i Anledning af Prinsesse Sofies Fødselsdag.

Rygtet fortæller mangehaande. Blandt Andet siges det, at Kapt. Burchardt skal være berøvet Kommandoen paa Taarnskibet Mjølner, og at Næstkommanderende Olsen (Opsynschefen) skal tage hans Plads paa det forestaaende Togt. Dernæst fortælles der nu ogsaa i et andet Blad, at Prins Oskar med Familie skal komme hid allerede 6te August, formodentlig for at bebo de ellers øde Rum paa Slottet.

Kirkesag. Kristiania Kommunebestyrelse skal efter Forlydende atter have modtaget Opfordring fra Kirkedepartementet til at paabegynde Opførelsen af den projekterede nye Kirke paa eller ved den gamle Kirketomt ved Kontraskjæret.

Kristiania Byes Formænd og Repræsentanter vare igaar Eftermiddag forsamlede paa Børsen. Den første Sag, der forelaa til Behandling, var angaaende Bevilgning til Udvidelse af Sagenes Skoles Tomt, samt til Opførelse af et Gymnastiklokale for bemeldte Skole med Bolig for Tilsynslæreren og et Reserveværelse. De hertil fornødne Midler bleve enstemmig bevilgede i Mødet den 27de Mai sidstl., hvorimod et af Assessor Thomle fremsat Forslag om, at Beløbet skulde fordeles paa Byens Budget i 10 Aar med $^1/_{10}$ Del aarlig ikke erholdt kvalificeret Pluralitet, hvilket foranledigede Forslagets fornyede Behandling. Efterat Ordføreren, Assessor O. Løvenskiold, havde erklæret, at han, for ei at vidtløftiggjøre Sagen, ikke agtede at optage Formandskabets oprindelige Indstilling, blev Sagen enstemmig og uden Debat bifaldt. Den næste Sag, der behandledes, var angaaende Opførelse af en Skolebygning paa Russeløkbakken. Denne Sag, var en af Gjengangerne fra det ældre Formandskab, hvis Pluralitet havde indstillet til Vedtagelse et af Havnedirektør Roll udarbeidet Overslag med Tegninger, hvorefter en Skolebygning, indrettet i alt Væsentligt overensstemmende med den nye Skolebygning paa Grønland, skulde kunne erholdes opført for 30,000 Spd. En Minoritet inden Formandskabet (Tømmermester Maurer og Bager Omsted) indstillede derimod paa, at der bevilgedes 28,500 Spd. til Opførelse af en Almuskolebygning med Gymnastiklokale i det Væsentlige overensstemmende med den af Arkitekt Trap-Meyer udkastede Plan. Sagen, der har været under Behandling lige siden Høsten 1866, forelaa nu i en ny og forynget Skikkelse, som Indstilling fra en af det nuværende Formandskab opnævnt Komite, hvis Pluralitet, under 22de f. M. foreslog:

A. 1. Af den indkjøbte Tomt, Løkke No. 265, paa Russeløkbakken, afgives den mellem Løkkeveien og den nye regulerede Gade (der flugter med den nederste Del af „Grundingen" paa Holmen) beliggende Del til Almueskolevæsenet.
2. Til Planering af Tomtens øverste Del, overensstemmende i det Væsentlige med Statsingeniørens Forslag af 7de August 1867, bevilges 4500 Spd.

B. Til Opførelse af en Almueskolebygning med Gymnastiklokale paa denne Tomt — i det Væsentlige overensstemmende med den af Arkitekt Trap-Meyer udkastede Plan — bevilges 27,594 Spd.

C. De saaledes bevilgede Beløb blive at dække af det Laan, som efter Repræsentantskabets Beslutning af 9de September 1868, skal søges optaget af Oplysningsvæsnets Fond.

D. Til Amortisation af det bevilgede Beløb bliver paa Budgetterne, fra 1870 at regne, aarlig at opføre 1000 Spd.

I denne af Professor Kristie, Bureauchef Birkeland, Snedker Kolstad og Bager Omsted afgivne Indstilling, var Bureauchef Eger ikke enig, idet han fremdeles antog, at Havnedirektør Rolls Udkast burde gives Fortrinnet. — I Formandskabets Møde den 30te f. M. fremsatte Ritmester Egeberg et Forslag om at erhverve nye Tegninger og Overslag fra Arkitekt v. Hanno, hvilke Tegninger og Overslag han antog vilde kunne leveres i Løbet af 14 Dage, med en Udgift af 150 Spd. Efterat dette Forslag var blevet forkastet med 6 mod 5 Stemmer, blev Komite-Indstillingen i sin Helhed vedtaget mod 2 Stemmer.

Denne Indstilling vedtoges, efter henved 3 Timers meget skarpe Debatter, imod 8 Stemmer, der voterede for et af Bureauchef Eger fremsat Forslag om at antage Havnedirektør Rolls Plan. De, der stemte mod Indstillingen, vare: Ritmester Egeberg, Bureauchef Eger, Professor Brandt, Politimester Michelet, Kaptein Klingenberg, Oberst Ræder, Oberstløitnant Kjerulf og Smed Thune. — Af Mangel paa Plads, kan et fuldstændigt Referat af Forhandlingerne først senere finde Sted.

Brudegaven til Prinsesse Lovisa fra Kristiania Haandværkerforening er nu færdig og udstillet i den tekniske Forenings Lokale. Den bestaar i en Bordopsats med tre rigt forsirede Frugtskaaler, forarbeidet hos Juveler Tostrup efter Udkast af Billedhugger Bergslien. De 3 Figurer, hver henimod 7 Tommer høie, nede paa Fodstykket forestille Nora, Svea og Dana og ere særdeles smukt udførte af Billedhugger Gudmundsen. Opsatsen er vel $1^1/_2$ Alen høi og ender i en meget smuk Gruppe, bestaaende af en ung Gjente, som reder sit Haar, idet hun speiler sig i Vandet ved Foden af en Hængebirk, medens en Bondegut med Langeluren i den ene Haand lister sig frem under Birken for at overraske hende. Idethele har Opsatsen faaet en fremragende norsk Karakter ved omtalte Gruppe, og den telemarkiske Kunst i Sølvarbeide er paa en fuldendt Maade anvendt til Forskjønnelsen, saa den sikkerlig vil kunne hævde sin Rang blandt de andre Brudegaver. Billedhugger Gudmundsen har skilt sig fra sin Del af Arbeidet paa en Maade, som fortjener megen Ros. Opsatsens Vægt er 743 Lod.

Universitetsbibliothekar Paul Botten-Hansens Jordfæstelse foregik i Dag fra Vestre Akers Kirke, hvor et større Følge af Universitetets Lærere og hans øvrige Venner havde samlet sig. Før Talen, der holdtes i Kirken af Hofprædikant Fangen, blev afsunget de første Vers af nedenstaaende Sang af Jonas Lie, hvorefter Jordpaakastelsen foregik og sidste Vers blev afsunget.

En Aandens Kjæmper uden Dadel
vi bære nu af Striden hen,
et Folkets Barn, som vandt sin Adel
og Egekransen ved sin Pen,
som ud har stridt — for Godt og Skjønt —
og krones nu med Eviggrønt.

Hvi ham blev Dødens Hvile givet
saa tidligt, sidt vi kun forstaa,
midt i sin bedste Vært i Livet,
mens moden Frugt han vore saa;
men kjærligt føied' vist det Gud,
som tog ham fra hans Gjerning ud.

Hans Liv, vi ved, var Strid og Møie
alt fra et fattigt Barndoms Hjem,
men Kaldet for hans indre Øie
det lyste ham til Seier frem;
som Aandens Mand var bleg hans Kind,
men barnefriskt og ungt hans Sind.

Det var den dybe Hjertelængsel
mod Lys og Kundskab, som ham drog;
nu, han er løst af Aandens Fængsel,
han stuer opladt Livets Bog
og ser forklart i Herlighed
hver Gaade, som han undred ved.

Saa er vor Ven da stedt til Senge
her paa den stille Kirkegaard,
og snart vil visne Kranse hænge
og smuldres hen hans ædle Vaar;
men, at han stred for Ret og Skjønt,
vil hænge der som Eviggrønt.

Skatteligningen i Bergen. Ifølge Ligningsforretningen for 1869 er Byskatten fordelt paa 4,148 Skatteydere (f. A. 3,913) med en samlet antagen Formue af 8,492,000 Spd. (f. A. 8,398,500 Spd). Den samlede Indtægt

er ansat til 1,891,570 Spd., hvoraf den skatbare Del 1,053,947 Spd.

Byskat af Indtægt udgjør 31,147 Spd. 115 ß, af Formue 7,784 Spd. 40 ß, tilsammen 38,932 Spd. 35 ß.

Fattigskatten er udlignet paa 4,313 Skatteydere (f. A. 4,005) med en samlet Formue af 8,696,500 Spd. (f. A. 8,561,500 Spd.) og Indtægt 1,941,530 Spd., hvoraf den skatbare Del er 1,066,315 Spd.

De største Skatteydere ere:

	Antagen Indtægt. Spd.	Antagen Formue. Spd.	By-skat. Spd.	Fattigskat. Spd.
C. Sundt	25000	300000	977	606
Aug. C. Mohr & Søn	25000	240000	925	575
P. Jebsen & Ko. . .	[illegible]	120000	678	238
Bergens Privatbank .	17000	65000	543	339
H. v. Tangens Sønner	16000	180000	611	379
F. G. Gade	14000	170000	544	338
Bergens Sparebank .	14000	170000	544	338
Brunchorst & Dekke .	14000	60000	447	278
Bergenske Dampskibsselskab	13000		368	230
Johan Mohns Enke	12000	275000	586	362
Herman C. Lehmkuhl	12000	100000	426	265
Gerdt Meyer	12000	60000	386	240
Kristiania Bank og Kreditkasse	11000		311	194
Albert Mohn & Sønner	9000	120000	354	220
B. Friele & Sønner	9000	100000	336	209
K. G. Fleischer . . .	9000	130000		223

Den falske Verel. (Bergensp.) Efter at Forhøret i Anledning af et Forsøg paa at anbringe en falsk Verel i Kreditkassen var tilbagesendt Politiet fra Stiftamtmanden til Indhentning af yderligere Oplysning, og efterat derhos Kreditkassen havde udlovet en Belønning af 50 Spd. til den, der kunde give saadanne Oplysninger, der ledede til Forbryderens Opdagelse og Afstraffelse, er der bleven ydet Politiet saamegen Bistand, at det ved Hjælp af en Angivelse af Gjerningsmandens Navn osv. har kunnet fakke denne. Den Arresteredes og formentlig Falskners Navn er Underofficer Matre, der skal have en Medskyldig, nemlig en anden Underofficer; begge ere angivne af en tredie Underofficer ved Navn Wulf, der har været de to Andres Kammerat paa Underofficersskolen. Sandsynligvis vil Politiets Anstrengelser i Sagen nu krones med Held.

Landshøvdingen i Jemteland vil i denne Maaned komme til Trondhjem for at overlægge om Jernveien mellem Trondhjem og Sundsvall.

Murarbeiderne i Stockholm vise sig fremdeles uvillige til at arbeide for den nedsatte Arbeidsløn. De sværme om i Gaderne og søge at afholde alle Murere fra at arbeide, uagtet en stor Del af dem ikke er misfornøiet med Nedsættelsen. Politiet blander sig ikke i Sagen, da Arbeiderne selv sørge for, at ingen Uordener begaaes.

En frygtelig Nitroglycerinsprængning har fundet Sted ved Carnarvon i England, idet to Kjærrer, som skulde fragte Sprængmidlet til et Bergværk, pludselig sprang i Luften. Flere Mennesker dræbtes og saaredes, Huse ødelagdes i lang Afstand, og paa Veien, hvor Ulykken skede, saaes to store Huller, 6 Fod dybe og 7 Fod brede.

Om Gøteborgs Velgjørenhedsanstalter m. V. skriver Folkets Avis. En gnaven Provinsjournalist har nylig betegnet Gøteborg som en-gros-Handelens og Pengekisternes By, og heri kan han saavidt have Ret, som der virkelig her findes et betydeligt Antal Pengekister af usædvanlige Størrelse, der ere bleven fyldte ved Handel i det Store; men Betegnelsen bliver alligevel vildledende, naar der ikke tilføies, at disse Pengekister altid staar aabne, naar det gjælder Velgjørenhed eller Opoffrelse for en god Sag. Gøteborg er tillige Gavmildhedens By.

Da man her følte Trang til en polytekniſk Læreanstalt, gav Chalmers 55,000 Spd. til Stiftelse af den efter ham opkaldte „Slöjdskola“, der snart udviklede sig til en storartet, blomstrende Læreanstalt. Da Navigationsskolen ikke længer kunde rummes i den gamle Bygning, opførte James Dickson paa egen Bekostning et Pallads til den; da der savnedes et Døvstumme-Institut, stiftede Carnegi et paa egen Haand, og da der var Trang til et Børnehospital, grundlagde han et saadant med en Gave af 25,000 Spd., en anonym Velgjører tilføiede 34,000 Spd. og nu, efter 12 Aars Forløb, er Fondet voxet til 65,000 Spd. Saaledes støder man næsten, hvor man vender sig, paa storartede Stiftelser af Enkeltmand. Men det er ikke blot af Enkelte Sligt udrettes; behøves der et Sammenskud, springer alle Pengekisterne op i den skjønneste Enighed. Man vilde stifte en Pensionsanstalt for gamle og svagelige Tjenestefolk — paa et eneste Middagsgilde tegnedes der omtrent Bidrag til et Beløb af 25,000 Spd., og siden gav en Privatmand en lignende Sum til dette Formaal. Da der behøvedes et Theater, blev der i en Haandevending tegnet den fornødne Sum til en kostbar Bygning, uagtet Aktietagerne meget godt vidste, at de tegnede Summer aldrig vilde komme til at svare Rente — osv. osv. Intet vilde være lettere end at fylde et helt Brev med lignende Kjendsgjerninger, men man vilde rimeligvis neppe nok tro mig, naar jeg blot overslagsvis nævnte de Summer, som nogle faa Rigmænd i faa Aar har anvendt til velgjørende Øiemed. Navne som Dickson og Carnegi kunde kun sættes i Forbindelse med fabelagtige Talstørrelser.

Ogsaa i Henseende til Omsorg for Skole- og Fattigvæsen staar Gøteborg som et Mønster. Byen eier en Mængde Skoler og Læreanstalter, stiftede dels af enkelte Privatmænd, dels af Selskaber — deriblandt f. Ex. et kvindeligt Seminarium, en Husgjerningsskole for unge Piger osv. — men hvor ivrig desforuden Kommunen har taget sig af Undervisningssagen, derom vidner det Faktum, at i Aaret 1863 var Tilskudet til 2150 Børns Undervisning i Folkeskolerne 25,500 Spd., fem Aar senere var Børnenes Tal steget til 4400 og Tilskuddet til 45,500 Spd.

I Gøteborg har man allerede for sex Aar siden udført den smukke Plan, der endnu staar blandt de fromme Ønsker for Kjøbenhavns Vedkommende: et centraliseret frivilligt Fattigvæsen. Her virker der en „Tillsynsförening“, som har delt hele Byen i mingre Kredse, af hvilke enhver staar under Opsigt af et Medlem, der i de Fattiges Hjem holder et Tilsyn og bringer en Hjælp, som det offentlige Fattigvæsen aldrig kan magte. De betydelige Summer, der gjennem den tilstrømmer de Fattige, kommer som af sig selv uden Avisnødraab, Basarprellerier eller lignende Tvungne Midler, — et Par af Formændene gaar blot en liden Tour om blandt „Pengekisterne“, saa er de fornødne Midler tilveiebragte.

Jeg indrømmer gjerne, at „Pengekister“ i Almindelighed ikke hører til de hyggeligste Møbler, og at man meget let kan komme til at støde sig paa dem, men naar de, saaledes som de gøteborgske, altid staar til Velgjørenhedens, Moralens, Oplysningens, Kunstens og Gjæstevenlighedens Tjeneste, skulde man nødig se skjævt til dem.

Den Nøisomhed, der ikke eftertragter Mere, end hvad der er nødvendigt til eget Behov, kan være meget agtværdig, men den Virksomhed, der samler Rigdom til ogsaa at sørge for Andres, er det ialfald ikke mindre.

Alterbogsdaaben og Sognepræst Gunnerus. (Kirkedepartementets Foredrag. Fortsættelse fra Gaarsbladet). I Anledning heraf indhentede Departementet Erklæring fra Trondhjems Biskop, hvori denne udtaler, at naar Sognepræst Gunnerus i den fornødne Samvittighedsfriheds Navn paakalder Udløsning af den Stilling, hvori han er kommet, saa er det vistnok uimodsigeligt, at den Samvittighedsfrihed, som virkelig er fornøden for Ordets Tjener, heller ikke bør negtes ham. Ufornøden Tvang — ytrer Biskopen — er ikke alene en Forsyndelse mod den Tjener, hvis Samvittighed besværes derved, men ogsaa til Tab og Skade for Samfundet, som bruger hans Tjeneste; enten vil saadan Tvang friste ham til at sprænge Baandene og forgaa sig mod Samfundets Lov og Orden, eller kue Tjeneren, gjøre ham tvivlraadig, nedtrykke hans Sind, sløve hans Nidkjærhed og svække hans Virkekraft.

Spørgsmaalet maa da efter Biskopens Anskuelse blive: Hvad er fornøden Samvittighedsfrihed? At det skulde høre til den fornødne Frihed for en Præst at kunne efter Behag følge eller ikke følge det Samfunds lovlige Forskrifter, i hvis Tjeneste han staar, kan vanskelig erkjendes. Intet ordnet Kirkesamfund, saalidt som nogen ordnet Husholdning, kan undvære visse Forskrifter for sine Tjenere, og allermindst kunne de undværes i en saa høivigtig Del af Tjenesten, som de hellige Sakramenters Forvaltning. Heller ikke vor Kirke har nogen Tid fornægtet sin Trang og sin Ret til at give saadanne Forskrifter og forlange dem befulgt; den har dem, og de holdes ikke hemmelige; Præsten kjender dem iforveien, og kan han for sin Samvittigheds Skyld ikke indgaa paa at følge dem, saa er der Ingen, som tvinger ham dertil, thi det staar til ham selv, enten han vil indtræde i Tjenesten eller ikke, ja, selv om han først senere gjør den Optagelse, at han har paataget sig Noget, som han ikke kan udføre med frelst Samvittighed, er han dog ikke saaledes bunden til Tjenesten, at han jo igjen kan blive løst fra den, naar han søger Løsningen ad den rette kirkelige Ordens og Lovlighedens Vei. Men saalænge han er i Tjenesten, kan han efter Biskopens Formening saameget mindre frelse sin Samvittighed ved at fritage sig selv fra at følge de ham givne Forskrifter, som han selv ved Ed har forpligtet sig til Intet at tilstede, som er imod constitutiones ecclesiæ.

Biskopen nærer derfor ingen Tvivl om, at ikke ogsaa Sognepræst Gunnerus anerkjender denne Anskuelses Rigtighed i dens Almindelighed; men han formener, at den ikke har Anvendelse paa Alterbogens Forskrift for den 3die Artikels Lydelse ved Daaben. Om denne paastaar han, at han netop ikke kan følge den, hvis han ikke skal komme i Modsigelse med sin Embedsed; thi ved denne har han forpligtet sig til at indprente sine Tilhørere den himmelske Salighedsorden („den rette og uforandrede Tro“), som den indeholdes i vor Kirkes symbolske Bøger, men dette gjør Alterbogen ikke med sin 3die Artikel; den giver Artikelen i en „forvanſket Form“. Da nu Troens Artikler er „Kristi Evangelium, Livets Ord, vor Frelses og Salighedes urokkelige Vilkaar“ ved Daaben, saa er det Ordets Tjeners første og vigtigste Pligt fremfor alt i denne Forbindelse at udtale dem uforvanskede; her at kræve navnlig den 3die Artikel efter Alterbogen, altsaa i en „forvansket Form“, det er at forlange af ham som Ordets Tjener, hvad Ed og Pligt forbyder ham, det er at nægte ham virkelig fornøden Samvittighedsfrihed. Saadan opfatter Biskopen Sognepræst Gunnerus's Betragtning af Forholdet.

Hvad der efter Biskopens Opfatning saaledes forbyder Sognepræsten at følge den i vor Kirkes lovkraftige Forskrift om den 3die Artikels Lydelse ved Daaben uden Samvittigheds Krænkelse, er i sin dybeste Grund uden Tvivl den grundtvigske Doktrin, at Troens Artikler er „Kristi Evangelium“ og „Livsordet“ ved Daaben. Og hermed er Brugen af en formentlig forvansket Form vistnok uforenelig. Hvorledes nu denne Doktrin lader sig forene med vor Kirkes symbolske Bøger, og navnlig med Luthers lille Katekismus (N. L. 2—1) er efter Biskopens Formening et andet Spørgsmaal, som endnu ikke har faaet sin kirkeligtgyldige Besvarelse hos os. Efter Katekismen er den „Guds Befaling“, hvori Daaben er indesluttet, og det „Guds Ord“ — det Kristi Evangelium — hvormed den er sammenføiet, ikke Tros-Artiklerne, men hvad Kristus siger Matth. 28, 19, og Troens Artikler faa da en anden Stilling, som den kristne Kirkes økumeniske Grundbekjendelse, hvorimod Kirken svarer paa og bekjender sig til Kristi Evangelium, og som da visselig skal og maa agtes høit og fastholdes af Kirkens Lemmer, men som dog ikke hører saaledes med til Kristi Indstiftelse af Daaben, at denne skulde ophøre at være en ret Daab, „et Naadens og Livsens Vand og Gjenfødelsens Bad“, om Bekjendelsen varierede noget i Formen, eller endog om den ikke blev udtalt, saasom ved Nøddaab og Hjemmedaab. At forene den grundtvigske Doktrin hermed, synes efter Biskopens Formening ikke vel muligt; men kirkeligt er dette endnu et aabent Spørgsmaal, og saalænge det er uafgjort, — saalænge den grundtvigsk kirkelige Anskuelse offentlig og frit forkyndes i vore Kirker, antager Biskopen, der ogsaa bør tages billigt Hensyn til den Pine, som det unegtelig maa være for Anskuelsens Tilhængere, i hvis Øine Trosartiklerne høre med til Kristi Indstiftelse af Daaben, at bruge en Form for den 3die Artikel, som de holde for en Forvanskning, og hvori de desto sikrere se en Afvigelse fra, hvad de edeligt have forpligtet sig til at holde fast som symbolsk i Kirken. Selv om der ikke — ytrer Biskopen videre — skulde behøves at tages noget Hensyn til den Grundanskuelse, der saaledes bærer Ansøgerens hele Betragtning af Forholdet, saa er der dog Noget i denne, som maa indrømmes, nemlig at Alterbogens 3die Artikel i Ordlyd ikke lidet afviger fra den samme Artikels Lydelse i vor Kirkes symbolske Bøger. Dette maa nødvendigvis Alle indrømme, enten de se en Forvanskning deri eller ikke. I Luthers lille Katechismus lyder Artiklen som bekjendt: „Ich glaube an den heiligen Geist, eine heilige christliche Kirche, die Gemeinde des Heiligen, Vergebung der Sünden, Auferstehung des Fleisches und ein ewiges Leben“, og i den latinske Text, som ligefrem gjengiver det gamle apostoliske Symbolum: Credo in Spiritum sanctum, sanctam ecclesiam catholicam, sanctorum communionem, remissionen peccatorium, carnis resurrectionem et vitam æternam.“ Men hverken af denne sidste eller af Luthers Katekisme-Text er Alterbogens 3die Artikel nogen ordtro Gjengivelse med sit forklarende eller omskrivende Tillæg midt inde i den positive Bekjendelse, med sit „Legemets“ istedenfor „Kjødets“ og med sit indskudte „efter Døden“ foran „det evige Liv.“ Og man kan efter Biskopens Anskuelse ikke negte, at netop i den Forbindelse, hvori Artikelen her staar, er Afvigelsen ligesaa lidet motiveret, som den i sig selv er af utvivlsomt Værd. (Forts.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 10de Juli.

Idag indklareredes Skonnertskib „Harald“, Kapt. J. P. Jensen, fra Rio de Janeiro med 2860 Sække Kaffe.

— Fra Mandag den 5te dennes til idag er indført følgende Kornvarer: Rug 7703 Tdr., Byg 6416 Tdr., Hvede 320 Tdr. og Erter 967 Tdr.

Anna var en Datter af Anna Hyde, simpel Lady, der var lovlig, men kjedelig nok gift med Jakob II, medens denne var Hertug af York. Med dette ringere Blod i sine Aarer følte dog Anna sin Kongebyrd. Mesalliancens Datter saa ikke gjerne den ægte Sengs Datter i sin Nærhed. Josiane havde Ret til at sige til Anna: Min Moder var ligesaa god som Eders Moder. Ved Hoffet sagde man det ikke, men det var klart, at man tænkte det. Dette var kjedeligt for Hendes Majestæt. Hvorledes havde det kunnet faldet denne Josiane ind at fødes? Hvortil behøvede man hende? Visse Slægtskaber ere fornedrende.

Dog viste Anna Josiane et venligt Ansigt.

Maaske vilde hun have elsket hende, hvis hun ikke havde været hendes Søster.

VI. Barkilphedro.

Det er godt at vide, hvad Folk foretager sig, og lidt Spioneri er klogt.

Josiane udspionerede Lord David en Smule, og hun brugte hertil en Karl, som var i hendes Tjeneste, og som hun stolede paa. Han hed Barkilphedro.

Lord David paa sin Side holdt med al Delikatesse Øie med Josiane. Han brugte hertil en Karl, der var i hans Tjeneste, og som han stolede paa. Han hed Barkilphedro.

Dronning Anna lod sig i al Hemmelighed underrette om, hvad Josiane og David foretog sig og dertil brugte hun en Karl, der stod i hendes Tjeneste, og som hun var aldeles sikker paa. Han hed Barkilphedro.

Denne Barkilphedro havde under sine Fingre Klaviaturet: Josiane, Lord David, Dronningen. En Mand mellem to Kvinder. Hvilke Toner vare ikke der mulige. Hvilken Sammenblanding af Sjæle.

Selv Tory havde hun Whigs til Ministre. Som Kvinde var hun en Fjolle. Hun havde Anfald af Vanvittighed. Hvad hun rørte ved slog hun istykker. Ingen kunde være udygtigere end hun i Statsanliggender. Hele hendes Politik var sprukken. Naar hun fik det Indfald at vise sin Myndighed, kaldte hun det at slaa til med Ildgaffelen.

Undertiden sagde hun med en dybsindig, grublende Mine Ord som disse:

„Ingen Pair har Ret til at have Hatten paa, naar Kongen er tilstede, uden Courey, Baron Kincale, Pair af Irland.“

Fremdeles:

„Det vilde være en Uretfærdighed, hvis min Mand ikke blev Lordadmiral, da min Fader var det.“

Og hun gjorde Georg af Danmark til Storadmiral af England „and of all Her Majesty's Plantations“. Hun var i en stadig Transpiration af slet Humør. Hun udtalte ikke sin Tanke, men hun svedede den ud. Der var Noget af en Sfinx hos denne Gaas.

Hun havde Intet imod the fun. Havde hun kunnet gjøre Apollo pukkelrygget, vilde det have moret hende. Men hun vilde ladet ham være Gud endda.

Hendes Godhed var saadan, at hun havde gjort det til sit Ideal, ikke at bringe Nogen til Fortvivlelse og at kjede Alle tildøde. Hun brugte ofte grove Ord, og det var kke frit for, at hun svor saa smaat, aldeles som Elisabeth. Hun pleiede temmelig hyppigt at optage af en Mandslomme, som hun havde paa sin Kjole en liden Daase af drevet Sølv, paa hvilken man saa hendes Billede i Profil mellem Bogstaverne Q. A.*), og at aabne denne Daase og med Fingerspidsen tage en Smule Pomade, hvormed hun bestrøg sine Læber. Ovenpaa dette lo hun. Hun

*) Q. A. (Queen Anna) Dronning Anna.

Indklarerede Fartøier den 9de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Brödrene	Johannesen	Elsfleth	Ballast.
Marie	Thoresen	Kønigsberg	Rug.
Helga	Iversen	Harlingen	Ballast.
Frants	Krøger	Pappenburg	do.
Amelie	Caginare	Caen	Ballast.
MilburgEngstrøm	Hansen	Dundee	Kul.
Dragen	Bing	Charlestown	do.
Juno	Harris	Drøbak	Ballast.
Scotia	Alleen	Charlestown	Kul.
Wilhelmine	Schuening	Harlingen	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 9de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Christines Haab	Bass	Danmark	Trælast.
Sømmeline	Larsen	Arendal	Stykgods.

Konkurs. Stavanger: Handelsmand N. Bjørnsen den 3die Juli. Fordringer meldes inden 18de September og prøves 7de Oktober førstk. I Gjerpens Sorenskriveri: Huseier af Solum, Torjus Nilsen Smedkaas den 5te ds. Bestyrer Overretssagfører Henckel. Skiftesaml. 24de d. M. Fordringer anmeldes inden 25de Septbr. og prøves inden 21de Oktober d. A. Mandals Sorenskriveri: Gaardbruger af Bjelland Thinglag John Abrahamsen Byrmo den 25de Juni. Skiftesaml. 27de Juli. Fordringer meldes inden 1ste og prøves 22de Oktober førstkommende.

Skiftesamlinger. Kristiania: I Handelsfirmaet Føyn & Lædels Konkursbo den 20de Juli. Gjerpens Sorenskriveri: I Foged Borchsenius's Konkursbo den 5te August. Skien: I Handelsborger & Bager O. Olsens Konkursbo den 28de d. M. Om Protest mod Akkordforslaget ønskes, maa saadan være fremsendt inden 8 Dage forud for Skiftesamlingen.

Proklama. Øvre Telemarkens vestfjeldske Sorenskriveri. I Boet efter Gaardmandsenke Aase Olsdatter Vaagen af Raulands Thinglag. 3 Mdr.s Varsel fra 5te Juli d. A. Nøtterø pr. Tønsberg. Mathilde Karoline Sophie Egenæs, som myndig Arving efter sin Broder Skibsfører Eilert Olsen, indkalder den Afdødes Kreditorer til at melde sig inden 6 Maaneder fra 3die Juli.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter steget og staar høiest i det sydlige Norge. Vinden er Vestlig til SVlig løber med Regn nordenfor Stat, skyet Himmel søndenfor. Udsigterne ere nærmere til SVlig til Vestlig Vind med godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 10de Juli:

I Hotel Scandinavi: Røed fra Holmestrand; Fru Kolbjørnsen med Datter fra Laurvig; Skibsreder Røed fra Tønsberg; Sagfører Juliussen fra Vestlandet; Vankel fra Hamburg; Advokat Bergh med Frue fra Trondhjem; Forvalter Sandberg med Familie fra Hakedalen; A. Gjems fra Kongsvinger; Sogland fra Flekkefjord; Konsul Samuelsen fra Drøbak; A. Cattart, Esq., fra Liverpool; A. Helgesen fra Svelvig; Wickstrøm og Dahlgren fra Stockholm; Kand. Anker fra Hamar; Fru Paus med Familie fra Østerdalen; Kjøbmand Røsholm fra Hønefos; Fru Nielsen og Datter fra Drammen.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés.

Søndag den 11te Juli (Kl. 7½—10)

Stor Potpourri-Forestilling

under Medvirkning af Skøiteløbersken **Leopoldine Adaker** (fra Wien) og **Horatio Syr** (fra Kristiania).

Første Optræden af den berømte Artist **Pierre Lepomme** fra Sydenham (Krystalpaladset) samt Violinvirtuosen **Alfred Herwig.**

Nærmere ved Plakater.

Mandag den 12te Juli (Kl. 7½—10)

Stor Børneforestilling.

Brandforsikringsselskabet Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,

Lilletorvet.

Tilsalgs.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. G. L. Helmsdorff.

Udvandrere til Amerika.

Fra Kjøbenhavn **direkte** med det hurtigseilende og bekvemme Hjuldampskib

„St. Jago de Cuba", 2650 Tons,

tilhørende Dampskibslinien **North-American Lloyd.**

Emigranterne afreise fra Kristiania den 25de og 27de Juli.

Fragten er **ligesaa billig** som med nogen indirekte Linie.

Omtrent den 15de September afgaar Dampskibet **„Fulton"** fra Kjøbenhavn direkte til New-York.

O. Svenson,
autoriseret Generalagent
for „the North-American Lloyd".

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.

Øgestenius Kjos.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Monumenter, Kors og Plader

leveres til meget billige Priser efter Bestilling af **Peter Seest,**
Dronningens Gade 34.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilleie.

4 Værelser og Kjøkken er tilleie i Nygaden ved C. J. Lie.

Et møbleret, smukt og lyst Værelse til Gaden i 3die Etage er strax eller fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende i Kirkeg. No. 4. Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

En liden Tomt, om muligt med et Skur paa, ønskes leiet, helst nær Jernbanetorvet.
C. J. Lie.

Tilkjøbs forlanges.

Gammelt Kobber og Messing
kjøbes ved Dørvriderfabrikken, Nygaden 8.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

var meget glad i tynde Peberkager. Hun var stolt over at være fed.

Saa puritansk som Nogen, yndede hun dog Theatrene. Hun tænkte endog engang paa at grundlægge et musikalsk Akademi i Lighed med det franske. Aar 1700 vilde en Franskmand ved Navn Forteroche bygge en „Cirque Royal" i Paris, som skulde koste fire hundretusinde Livres; dette modsatte Argenson sig; Forteroche begav sig over til England og foreslog Dronning Anna, som et Øieblik fristedes deraf, at bygge et Maskintheater, hvilket skulde overstraale Kongen af Frankrigs. Som Ludvig XIV syntes hun om at kjøre hurtigt. Hendes Spand, som skiftedes flere Gange paa Veien, tilbagelagde undertiden Strækningen mellem Windsor og London paa mindre end fem Kvarter.

Anna fulgte af gammel Slendrian Wilhelms traditionelle Politik. Engelskmændene nøde under denne Regjering, født af en Revolution, al den Frihed, som kan rummes mellem Towern, hvor man indsatte Talerne, og Gabestokken, i hvilken man stillede Forfatterne. Anna talede lidt Dansk i sine Hyrdetimer med sin Mand og lidt Fransk i sine Hyrdetimer med Bolingbroke. Begge Sprog radbrækkede hun.

Anna rettede sin Opmærksomhed paa Mynten, i Særdeleshed Kobbermynten, som har en lav Værdi og er i stort Omløb; hun vilde vise sig i al sin Herlighed paa disse. Man slog fex Slags Kobbermynter under hendes Regjering. Paa Forsiden af de tre første lod hun ret og slet præge en Throne, paa Forsiden af den fjerde vilde hun have en Triumfvogn, paa Forsiden af den sjette en Gudinde, som i den ene Haand holdt et Sværd og i den anden en Oliven, med Omskrift: Bello et pace.

Anna, Jakob II's Datter, var brutal.

Og paa samme Tid var hun i Grunden mild. En Modsigelse som alene er tilsyneladende. Et Anfald af Vrede forvandlede hende. Ophed Sukkeret, og det syder.

Anna var populær. England elsker kvindelige Regenter. Hvorfor? Thi Frankrige udelukker dem fra Thronen. Det er dog en Forskjel, maaske endog den eneste, der findes. Efter de engelske Historieskriveres Udsagn er Elisabeth Storheden, Anna Godheden. Som man behager. Det faar gaa for det. Men det var intet fint i disse Kvinderegjeringer. Grundlinierne ere tunge. Det er en grov Storhed og en grov Godhed. Hvad deres ubesmittede Dyd angaar, saa holder England paa den, og vi have Intet at indvende derimod. Elisabeth er en streng Mø, mildnet af Essex, og Anna en huld Mage, lidt svag for Bolingbroke.

2.

Dronning Anna var ikke venlig stemt mod Hertuginde Josiane, af tvende Grunde.

For det første fordi hun fandt Hertuginde Josiane vakker.

For det andet fordi hun fandt Hertuginde Josianes Forlovede vakker.

To Grunde for Skinsyge er nok for en Kvinde; en er nok for en Dronning.

Lader os endnu tilføie en tredie. Hun var vred over, at Josiane var hendes Søster.

Anna syntes ikke om, at Kvinder vare smukke. Hun fandt det stridende mod gode Sæder.

Hvad hende selv angaar, saa var hun styg.

Dog ikke af frit Valg.

En Del af hendes Religion var en Følge af denne Stygheb.

Josiane, der var smuk og Fritænkerske, var Dronningen en Torn i Øiet.

For en styg Dronning er en smuk Hertuginde ingen behagelig Søster.

Der var endnu en Grund til Utilfredshed: Hertuginde Josianes Byrd var „improper".

Dagbladet.

No. 158. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 80 ß i Porto. | Mandag den 12te Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, den 10de Juli. Kongen holdt igaar kombineret svensk-norsk Statsraad og afreiste idag.

Enkedronningen er imorges ankommen til Lübeck og afreiste i Formiddag til Magdeburg. Reisen har været gunstig.

Paris, 10de Juli. Ifølge „Havas" ere Rygterne om Kabinetsforandring ubekræftede. I den lovgivende Forsamling blev Pelletan af Præsidenten igaar kaldt til Orden, fordi han kaldte Statskupet af 2den December for en Forbrydelse.

Paris, den 10de Juli. „Constitutionnel": Kronens Raadgivere raadslaa for Nærværende om, hvorvidt Regjeringen strax skal besvare Interpellationen ved at fremlægge Planer angaaende Regjeringens fremtidige Program. Nogen Beslutning er endnu ikke fattet og alle anderledes lydende Beretninger ere ugrundede.

„Public": Regjeringen har fattet vigtige Beslutninger, som idag forelægges den lovgivende Forsamling.

„Patrie": Forhandlinger føres for at opnaa Enighed mellem Regjeringen og Kammerets fremragende Medlemmer. Regjeringen vil selv tage Initiativ til Virkeliggjørelse af Reformplaner og vil i det Øiemed ufortøvet indkalde Senatet.

London, 9de Juli. I Overhuset har Russel foreslaaet 3die Behandling af Billen om Pairers Udnævnelse for Livstid. Malmesbury foreslog Forkastelsen og seirede med 106 Stemmer mod 77.

I Underhuset har Gladstone foreslaaet Udsættelse med den af Bulwer moverede Debat over Alabamaspørgsmaalet. Han yttrede, at den nordamerikanske Regjering ønskede Sagen udsat, indtil Ophidselsen i Amerika havde lagt sig. Bulwer indvilgede, skjøndt han fandt Status qvo farlig.

Paris, 9de Juli. Den lovgivende Forsamling: Favre ytrede, at Kammeret snarest muligt maatte konstituere sig for at behandle de store politiske Spørgsmaal. Udsættelse forlangtes kun for at give Ministeriet Tid til at danne sig. Rouher: Regjeringen er beredt til at forhandle om alle offentlige Anliggender. Der tales vel om Ministerkrisis, men alle store Spørgsmaal berøre ei blot enkelte Personers Interesse, men ogsaa Forfatningen og det hele Samfunds Fremtid. Der maa sættes en Dæmning for Revolutionen. Selv om det ikke vides, ved hvilke Midler Enighed kan opnaaes, maa man dog vide, til hvilke Kræfter Kammeret kan støtte sig for at redde Samfundet.

Mennesket og Naturen.

(Efter det Franske.)

Efterhaanden som Folkene have udviklet sig og ere gaaede frem i Indsigt og Frihed, have de lært at indvirke paa den ydre Natur, som de ellers rolig lod indvirke paa dem selv; efterat de ved Hjælp af Sammenslutning ere blevne til sande geologiske Virkemidler, have de paa forskjellige Maader forvandlet Fastlandets Overflade, foretaget Forandringer med Fordelingen af de rindende Vande, ændret selve Klimatets Beskaffenhed. Blandt de Arbeider, som Dyr af en lavere Orden have udført paa Jorden, kunne visse Smaadyrs Bygning af Koraløerne vistnok sammenlignes med Menneskenes Arbeider, hvad deres Udstrækning angaar: men disse kjæmpemæssige Bygninger føie ikke noget nyt Træk til Jordklodens almindelige Fysiognomi, og fortsættes paa en ensformig, saa at sige uundgaaelig Maade, som om de frembragtes ved Naturens ubevidste Kræfter. Menneskets Virksomhed giver derimod Jordens Overflade et i høieste Grad afvexlende Udseende. Paa den ene Side tilintetgjør denne Virksomhed, paa den anden forbedrer den; efter ethvert Folks Samfundstilstand og Fremskridt bidrager den snart til at skjæmme ud Naturen, snart til at gjøre den fagrere. Barbaren, som lig en Reisende opslaar sin Leir for en kort Tid, udplyndrer Jorden; han bearbeider den med Voldsomhed uden ved forstandig og omhyggelig Dyrkning at tilbagegive den de Rigdomme, som han fraraner den, og tilsidst ødelægger han den Egn, som tjener ham til Bolig, og gjør den ubeboelig. Det virkelig civiliserede Menneske, som indser, at hans egen Fordel falder sammen med Alles og selve Naturens, handler anderledes. Han gjør god igjen den Skade, hans Forgjængere have gjort, han hjælper Jorden frem i Stedet for at udsuge den, han arbeider paa at gjøre sit Bosted vakrere saavelsom bedre. I Egenskab af Agerdyrker og Industridrivende forstaar han ikke blot bedre og bedre at gjøre sig nyttig Jordklodens Frembringelser og Kræfter, han lærer ogsaa som Kunstner at give Landskaberne, der omgive ham, mere Ynde og Majestæt. Efterat være bleven „Jordens Samvittighed", overtager det Menneske, som er sit Kald værdig, en Del af Ansvaret for Harmonien og Skjønheden i den Natur, som omgiver ham.

Det er paa dette meget ophøiede Standpunkt at en engelsk Forfatter Mr. Marsh stiller sig i sin betydningsfulde Bog om Mennesket og Naturen, der er helliget Studiet af de forskjellige Forandringer, som Menneskets Indflydelse paatrykker Jorden. Efterat have forberedt sig til sit Arbeide ved udholdende videnskabelige Undersøgelser og ved Reiser i Amerika, Europa og Østerlandenes klassiske Egne, har Forfatteren desuden den Fortjeneste at gaa frem med den største Samvittighedsfuldhed; aldrig fremkommer han med Slutninger uden at fremføre en stor Mængde sikre Vidnesbyrd og ubestridelige Kjendsgjerninger til Støtte for sin Paastand. Mr. Marsh's Bog er paa en Maade en Undersøgelse af den Maade, hvorpaa Mennesket har opfyldt den Pligt at bevare og forskjønne den Jord, han bebor. Af denne Undersøgelse fremgaaer det, at Menneskenes Arbeide endnu paa mange Punkter desværre føre til det sørgelige Resultat, at udpine Jordbunden, udskjæmme Naturen og fordærve Klimaet. Seet i sin Helhed er Menneskeslægten altsaa ikke, i Forhold til Jorden, traadt ud af sin oprindelige Vildstand.

Jordens Overflade frembyder fuldt af Exempler paa fuldstændige Ødelæggelser. Paa mange Steder har Mennesket forvandlet sit Fædreland til en Ørken, og „Græsset vorer ikke mere, hvor han har sat sin Fod." En stor Del af Persien, Mesopotamien, Idumæa, forskjellige Egne i Lille-Asien og Arabien, som „flød med Melk og Honning" og som fordum fødte en temmelig stor Befolkning, ere blevne næsten aldeles ufrugtbare og beboes af usle Stammer, som leve af Røveri og det simpleste Agerbrug. Da Roms Magt maatte vige for Barbarernes Tryk, blev Italien og de nærliggende Bygder, som Slavernes uforstandige Arbeide havde udpint, tildels forvandlede til Ørkener; og endnu i vore Dage ere uhyre Strækninger, som Etrusterne og Sicilianerne havde dyrket, bare unyttige Heder og usunde Myrer, efter at have ligget Brak i to tusind Aar. Af de samme Grunde, som medførte det romerske Riges Ødelæggelse og Forarmelse, har selv „den nye Verden" mistet betydeligt Agerland; mange Plantager i begge Karolinerne og Alabama, som for et halvt Aarhundrede siden bleve indvundne fra Urskoven, have ganske ophørt at give noget Udbytte og ere nu Opholdssted for vilde Dyr.

Hvor stor end den stedse tiltagende Ødelæggelse af disse Egne i Amerika og andre Steder er, hvor Mennesket strax — det slaar sig ned der — begynder at misbruge sin Magt for at udpine den Jord, som nærer ham, saa er der dog vistnok ikke noget Land i Verden, hvor Ødelæggelsen fuldbyrdes hurtigere end i de franske Fjelddale. Der borttager Regnvandet og Snevandet lidt efter lidt det tynde Jordlag, som dækkede Bakkerne, og fører det ud i Havet under Form af unyttig Aur og Grus; det bare Berg kommer frem i Dagen; i Stedet for Enge og dyrkede Dale træffer man Marker fulde af Sten. Dybe Kløfter udgraves lidt efter lidt i Skraaningen og udskjære tilsidst Bjergkammen i særskilte Toppe, som hurtig styrte sammen. Visse Steder ser man ikke en eneste grøn Busk paa en Strækning af flere Mil; paa Høiderne ser man knapt en graaagtig Græsflek; forfaldne Huse opdages mellem de nedstyrtende Klipper. Hvert Aar bliver det ødelagte Strøg større og Befolkningen forsvinder fra den udpinte Jord; paa et Rum af 10,000 Kvadrat-Kilometrer (c. 120 Kvadrat Mile) mellem Mont-Tabor og Nizzaalperne træffer man ikke en eneste Grænd eller Bygd paa over 2000 Individer. Og denne Ørken, som skiller Rhonedalen fra Piemonts folkerige Sletter, har Fjeldfolket selv fremkaldt, og de søge at udvide den endnu mere. Altfor begjerlige Grundeiere have snaudhugget næsten alle Skogene, som dækkede Fjeldsiderne, og som Følge deraf har Vandet, som før, paa Grund af Trærødderne, langsomt gjennemtrængte Jordbunden, standset sit Frugtbargjørelsesværk, for bare at ødelægge*).

Saadanne ere de Forandringer, som foregaa i Bjergegnenes Naturbeskaffenhed og almindelige Udseende, fordi Skogene udhugges paa Skraaningerne. Naar Sletterne berøves deres Skoge, ere Følgerne vel mindre sørgelige og vise sig senere, men de ere lige visse. Naar Jordens Overflade mister Trærne, som var dens Pryd, bliver den styg, men den maa ogsaa desuden nødvendigvis udmagres. Efter Geografernes næsten enstemmige Vidnesbyrd synes det meget rimeligt, at den aarlige Regnmængde aftager i de Lande, som Skoghuggeren herjer, medens Regnmængden øger i de Egne, som nylig have faaet Skogvæxt. De meteorologiske Jagttagelser ere imidlertid ikke optegnede i et tilstrækkeligt Antal Aar til at dette kan opstilles som en ganske sikker Kjendsgjerning. Hvad der er vist, det er, at Skogenes Udhugning forstyrrer Naturens Samvirken ved at gjøre Vandets Afløb mere ujevnt. Regnen, som Trærnes sammenslyngede Grene lod falde Draabe for Draabe, og som seeg langsomt gjennem de visne Blade og Rodtrævler, løber nu hastigt bort henover Jorden for at danne midlertidige Bække; i Stedet for at synke ned til lavere Jordlag og komme frem som frugtbargjørende Kilder, flyder den nu strax henover Overfladen og taber sig i Elvene. Medens Jorden lider af Tørke paa de høiere Steder, forøges Mængden af de rindende Vande paa de lavere, saaledes at der bliver Flom, som ødelægger Markerne langsmed Elvene; og umaadelige Ulykker blive en Følge deraf, lig dem, som Loire og Rhone foraarsagede i 1856. Menneskets ligefremme Ansvar for disse Ulykker er stort, og man tør paastaa, at de vilde være blevne forebyggede eller tildels formindskede ved Bevarelsen af de Skoge, som var, og ved nye Plantninger. Andre Aarsager, som Menneskets Arbeider ligeledes staa til Ansvar for, bidrage til den uforholdsmæssige Flom i Elvene til visse Tider af Aaret. Saaledes ere de Dæmninger, som Ingeniørerne opføre langs med Elvene, for at beskytte de omkringliggende Marker, altfor ofte anbragte saaledes, at de hindre Vandets Bevægelse og efterlade utilstrækkelig Plads for de forøgede Vandmasser. Paa visse Steder har Loire, hvis Oversvømmelser ere saa frygtelige, ikke mere end en Tiendedel af sin gamle Bredde mellem sine Diger. Afgrøftning af Vandet, der er saa udmærket til at vedligeholde Markernes Frugtbarhed, har ogsaa den uheldige Følge at forøge Flommen til visse Tider af Aaret. Foretagne efter en stor Maalestok, frembringe disse Arbeider samme Virkninger, som Omhugningen af Skovene; thi Jorden bliver derved indtil en vis Dybde hurtigt berøvet alt det Vand, som den modtager, og Elvene stige allerede nogle Minutter efter Regnskyllene. I England og Skotland ere en stor Mængde Elve og Aaer, som fordum aldrig gik over deres Bredder, blevne frygtelige ved deres Oversvømmelser, efterat Markerne omkring deres Tilløb ere blevne systematisk afgrøftede.

*) Nogenlunde slig har Skogsødelæggelsen virket flerestedš her i Norge ogsaa.

Mennesket, som saaledes ved sine Arbeider forstyrrer Elvenes Økonomi, bringer ogsaa Uorden ind i Klimaternes Harmoni. Uden at omtale den rent stedlige Indflydelse, som Byerne udøve, idet de forhøie Varmegraden og desværre tillige gjør Luften uren og usund, er det vist, at Omhugningen af Skogene og Opdyrkningen af store Strækninger medføre ikke saa smaa Forandringer i de forskjellige Aarstider. I flere Distrikter i Norge, hvor Skogene nylig ere blevne fældede, begynder Vaaren allerede nu (efter Asbjørnsen) omtrent 14 Dage senere, end i forrige Aarhundrede. I de forenede Stater synes de betydelige Opdyrkninger paa Alleghanybjergenes Skraaninger at have ført til det Resultat, at Varmen er bleven mere ustadig, at Høsten strækker sig ind i Vinteren og denne sidste Aarstid ind i Vaaren. Man kan ganske i Almindelighed sige, at Skogene, ligesom Havet, formindske den naturlige Temperaturforskjel mellem de forskjellige Aarstider, medens Skogødelæggelsen frembringer en større Forskjel mellem de høieste Kulde og Varmegrader, og giver Luftstrømningerne en større Voldsomhed. Efter nogle Forfatteres Paastand skal selv Mistralen, denne frygtelige Vind, som kommer fra Sevennerne, og hærjer Provence, være en Plage, som Menneskene selv have fremkaldt, og skal først have begyndt at blæse efterat Skogene paa de nærliggende Bjerge ere blevne borte. Saaledes ere ogsaa Sumpfebre og andre endemiske Sygdomme udbrudte i en Egn, naar Skoge eller blot Rækker af beskyttende Træer ere faldne under Øxen. Dette er Kjendsgjerninger, som Mr. Marsh behandler meget vidtløftigt og med stor Lærdom.

Det er fremdeles ved et Brud paa den første Harmoni, at Mennesket viser sin Indflydelse paa vor Planets Planteverden. Kjæmpetræerne i vore Skove blive sjeldnere og sjeldnere, og naar de falde, komme ikke nye igjen. I de forenede Stater og i Kanada ere de store Træer, som vakte de første Kolonisters Forbauselse, for en stor Del blevne fældede, og nu for nylig have kaliforniske Nybyggere fældet disse kjæmpestore Saquoia'er, som hævede sig til en Høide af tre- til firehundrede Fod, for at sælge dem som Planker. Dette er maaske et uerstatteligt Tab; thi Naturen behøver Hundreder, ja Tusinder af Aar for at yde den fornødne Saft til disse uhyre Planter, og Menneskeslægten der er altfor utaalmodig efter at nyde, altfor ligegyldig for kommende Slægters Skjæbne, har endnu ikke den tilstrækkelige Følelse af sin Varighed til at tænke paa omhyggelig at bevare Jordens Skjønhed. Udvidelsen af de Strækninger, der benyttes til Agerbrug, Søfartens og Industriens Fornødenheder medføre en betydelig Formindskelse i Antallet af middelstore Træer. Det er i Millionvis, at de hvert Aar tage af*). Derimod forøges de urteagtige Planter og dække bestandig større Strækninger i alle Verdens Lande. (Forts.)

*) Uden at tale om den uhyre Forbrug af Træ, der hvert Aar gaar til Møbler, Skibe og Jernbaner, er det tilstrækkeligt her at nævne de smaa Industrier. Hele Skove, bedækkende et Fladeindhold af flere Hundrede Maal, ere blevne fældede for at forvandles til Svovlstikker. Ifølge Rentzsch udfører den lille By Sonnenberg hvert Aar 8000 Tønder Legetøi af Furu. Endelig lod en eneste Fabrik i Europa i de to første Aar af den amerikanske Krig fælde 28,000 Nøddetræer til Forfærdigelse af Ladestokke.

Kristiania, den 12te Juli 1869.

De, som have talt saa meget om den Forandring, Stemningen mod Norge og Villigheden til at erkjende vor Ret ifølge Rigsakten skal have undergaaet i Sverige siden Statholderstridens Tid, maa vel nu ved at se den svenske Presses Udtalelser erkjende, at det ikke nytter længer at lukke Øinene til for, at den nævnte Sag staar i samme Stilling som før. Vi have før omtalt Wäktarens overmodige og uefterrettelige Tale om denne Sag ligesom de Ytringer, som faldt i Rigsdagen iaar ved Unionsforslagets Oversendelse til Komitebehandling. Sidste No. af Göteb. H. & S.-Tidn. bringer nu ligeledes til Torvs de gamle svenske Paastande i omtrent samme Toneart, hvorpaa der i den svenske Presse spilledes i 1859 og 1860.

Det er uforanderlig den svenske Opfatning, at Norges Storthing ikke har Ret over vor Grundlov, og ingen Forandring kan foretage med et norsk Embede som Statholderposten uden det sker „med vårt (Sveriges) fria och broderliga bifall"! Vi indbydes fremdeles til at kjøbslaa om vor Selvstændighed ved som Vederlag for Sveriges „frie og broderlige" Samtykke til at ophæve Statholderposten at gaa ind paa Unionsudkastet, hvis Hensigt saaledes med hver Dag maa opfattes i et klarere Lys. Bladet undser sig ikke for at tale om „Uretvished", „Trudsler" og „Magtsprog" fra norsk Side, medens det hovmodig vil belære vort Storthing om, at det handler klogt ved ikke at røre ved Statholdersagen, da den svenske Løve ellers „ovilkorligen" vil lade høre sin velbekjendte Knurren fra 1860! Forresten faa vi naturligvis ogsaa nu af vor svenske Kollega høre den gamle, søde Tale om at Sverige i Unionsudkastet har gjort Indrømmelser til Norge af saadan Art, at de „ei kunne undgaa at koste en svensk Mand nogen Strid med sig selv". Kort sagt, i Sverige synes man „intet at have lært og intet at have glemt" siden sidst. Hvorfor venter man da med engang fra norsk Side at handle saaledes, at Stillingen kan blive klar? Det viser sig nu, hvad der fra først af maatte være indlysende nok, at det ikke er ved en feig „Medgjørlighedspolitik", at vi engang kunne vinde lykkelig frem til noget godt Udfald. At lade Statholderposten henstaa uafgjort, er at bringe Sagerne i den værst mulige Stilling, og man vil med bitter Beklagelse maatte mindes den forknytte Stilling, vort Storthing indtog i forrige Maaned, da det lod Leiligheden slippe sig af Haanden til, ved at gjentage Beslutningen om Statholderpostens Ophævelse, at bringe Rede i vore unionelle Forhold.

Efterat **det lille Belgien** dog tilslut i Hovedsagen har maattet bøie sig for Frankrige, og saaledes ligesom i sin Tid Danmark har faaet at føle, hvad Stormagtvenskab har at betyde, søger, som vi nylig forudsagde, hver af de forskjellige medspillende Parter at give Sagen det Udseende, som han er bedst tjent med. Fra **Frankrige**, der, tilfreds med at have vundet, nødig vil, at det Hele skal se ud som Frugten af en fransk Pression lige over for Belgien, heder det saaledes nu bagefter, at det er en „Vildfarelse, som ikke lydelig nok kan berigtiges", at Talen har dreiet sig om en **Traktat** mellem Staten Frankrige og Staten Belgien. Der har ene været Spørgsmaal om at faa nøiagtigt angivet de Grundsætninger, fra hvilke franske og belgiske Jernbaneselskaber kunne gaa ud, naar de senere i Tiden afslutte Kontrakter med hinanden, og **Kontrakter, baserede paa disse**, er det, som de to Stater have forpligtet sig til ikke mere at anfægte. Det, som i disse Dage undertegnes, er efter dette ikke andet end en Protokol, som angiver Grundlaget for de Overenskomster, som de paagjældende Jernbaneselskaber afslutte med hinanden. **England**, der i Politiken synes at have bidt Hovedet af al Skam, og som føler, at Europas Mistanke hviler paa det om, at det, da det saa ud til, at Napoleon virkelig for Alvor satte Spørgsmaalet paa Spidsen og gav Valget mellem Eftergivelse for de franske Fordringer eller Krig, har udøvet sit Tryk paa den Ven, som det ellers skulde hjælpe — vasker nu i sine Aviser sine Hænder for nogen Del i dette. Daily News erklærer saaledes paa det Bestemteste, at der aldrig har været nogen Tale om saadant Tryk. Den onde Samvittighed staar dog malet i alle Linier, og Benægtelsen er ogsaa derefter; thi det, der benægtes, er, nøiere beseet, kun, at dette Tryk er skeet gjennem officielle Underhandlinger, medens det, som der spørges om, er noget ganske Andet, nemlig om det stille, konfidentielle Tryk. Det heder nemlig der: „Vi ville under alle Omstændigheder indestaa for", skriver Daily News til Slutning, „at hverken fra det herværende Udenrigsministerium eller fra det belgiske Gesandtskab i London er kommet nogen Depesche til Brüssel, hvori der er Tale om den engelske Regjerings Anskuelser om Jernbanespørgsmaalet". Morning Herald erklærer det vel for utroligt, at England kan have raadet Belgien til Eftergivenhed, men mener dog, at der bør afæskes Regjeringen en Erklæring. Det paastaar, at Lord Clarendon viste altfor stor Føielighed overfor Frankrige paa Pariserkongressen og rolig lod den belgiske Presse „kneble" (!); men at han ogsaa skulde have raadet „vor lille Allierede" til at give efter for den mægtige Naboes „anmassende Fordringer", kan Bladet dog ikke rigtig tro. „Det er paa høie Tid," tilføier Morning Herald, „at man i Parlamentet kort og godt forelægger Ministeriet det Spørgsmaal, om det virkelig har raadet Belgien til, at det skulde modtage de paatrængende Franskmænd med aabne Arme, sanktionere en Kontrakt, der afsluttedes trods Ministeriet Frère-Orbans Forbud, annullere en af de belgiske Kamre vedtagen Lov og paaføre sig selv en Ydmygelse, der er dobbelt fordærvelig, da den gjør Skaar i dets Uafhængighed og i Frankrig vitterlig betragtes som et Skridt henimod Annexionen". **Preussen**, som var Belgiens anden „Støtte", og, mere end England, officielt Frankriges Modspiller i denne Sag, og hvis Blade nylig sagde, at Spørgsmaalet dreiede sig om intet Mindre end om, hvorvidt Frankrige skulde faa Lov til som en stor Edderkop at indspinde den lille Flue i sine Jernbanetraade, — dette Land søger nu paa sin Side at fremstille den franske Seier som saa liden som muligt. Ligesom i den luxembourgske Affære er det nemlig Preussen, som ogsaa her har tabt Spillet; Forskjellen er kun, at Preussen den ene Dag brugte Holland som Spillekort mod Frankrige, og den anden Dag, da dette var stukket, Belgien. Fra Berlin skrives saaledes i denne Aand til „Köln. Zeit.": „Et Telegram fra Paris melder, at den fransk-belgiske Kommission har endt sine Arbeider, og bemærker med Hensyn til den opnaaede Overenskomst, at de franske Fordringer uden Undtagelse ere blevne vedtagne. Saafremt den sidste Meddelelse er rigtig, er den enten Tale om tekniske Detailspørgsmaal eller om nogle af Østbaneselskabets Fordringer paa Erstatning, hvorom der i den sidste Tid har været talt, og som skulle have refereret sig til det af Østbanekompagniet overtagne Deficit for den Lüttich-Limburgske Bane. Under alle Omstændigheder har der slet ikke været Tale om Frankriges tidligere Fordringer, som gik ud paa Erhvervelsen af belgiske Jernbaner. Skulde de officiøse franske Blade imidlertid have isinde at give at forstaa, at Frankriges oprindelige Plan, ifølge hvilken det vilde sætte sig strategisk fast i Belgien derved, at det af den franske Regjering subventionerede Østbaneselskab erhvervede belgiske Baner, er gaaet igjennem, saa vilde de spekulere i en meget kort Hukommelse hos deres Læsere, og det rigtige Sammenhæng vilde sikkert leilighedsvis blive fastsat i de belgiske Kamre". Dette lille Belgien — den egentlige Angjældende, hvorom man næsten glemmer at spørge — bider, som det synes, Tænderne sammen og tier til Nederlaget. Det anser vistnok medrette et Indfald af franske Lokomotiver, i hvilken Omsvøbsform dette end sker, for jevngodt med et Indfald af franske Tropper eller ialfald med at være et moralsk erobret Land. Dets Blade have hidtil kun ytret sig lidet om den franske Overenskomst og paa en modfalden Maade: L'Ind. belge erklærer sig saaledes ude af Stand til at give nogen bestemt Oplysning om, hvad der egentlig er bleven vedtaget i Paris; men det ser i de mange modsigende, tildels gaadefulde Efterretninger en foreget Opfordring for den belgiske Regjering til snarest muligt at give Publikum Underretning om Forhandlingernes Gang i en Sag, som man nu i over fire Maaneder har kaldt „den fransk-belgiske Konflikt". Etoile belge fremstiller Faktum saaledes, at de tidligere Kontrakter imellem det franske Østbaneselskab og det luxembourgske Selskab ville blive ophævede, at de to Regjeringer have opstillet Grundtrækkene for en direkte Jernbanefærdsel imellem Antwerpen og Basel og Rotterdam, og at Selskaberne skulle fastsætte Tarifen for disse direkte Tog og beholde Eiendomsretten over deres Linier saavelsom Benyttelsen af dem.

Referat af Forhandlingerne i Repræsentantmødet paa Kristiania Børs den 9de Juli, forsaavidt angaar Sag No. 2, angaaende Opførelse af en Skolebygning paa Ruseløkbakken.

Ordføreren gjennemgik historisk Sagens Gang. Af hans Fremstilling fremgik det, at Repræsentantskabet allerede under 29de August 1866 havde besluttet Indkjøb af Tomt til Skolen. Magistraten havde derpaa oversendt Sagen til Skolekommissionen, som her var rette Vedkommende, og allerede i Oktober Maaned s. A. henvendte Skolekommissionen sig til Arkitekt Thrap-Meyer med Anmodning til denne om, at forfatte Plan og Overslag. Faa Dage efter at Thrap-Meyers Plan og Overslag var fremkommet, indkom der, fra et af Repræsentantskabets Medlemmer Hr. Havnedirektør Roll, et Modforslag, der nærmest var en Modifikation af den Plan, som var befulgt ved Opførelsen af den nye Almuskolebygning paa Grønland. Begge disse Planer vare oprindeligen i flere, ikke saa uvæsentlige Punkter forskjellige; men ved senere fra begge Sider foretagne Rettelser og Forandringer havde de indbyrdes opnaaet megen Lighed, og i den Skikkelse, de nu foreligge, ere de begge meget vellykkede Arbeider, hvormed Kommunen vilde være vel tjent; men et Valg maatte man nu gjøre. For sit Vedkommende vilde han gjøre opmærksom paa, at en Forskjel er under alle Forhandlinger forbleven staaende, nemlig den, at Rolls Plan er dyrere. Hovedudvendingen imod Thrap-Meyers Plan var Anlægget af Lærernes og Budenes Beboelsesleiligheder og Kontorer osv., men nu var denne Mangel rettet, saa at den, saavidt Taleren forstod, havde tabt al Betydning. Den eneste Indvending, som nu stod tilbage, gjaldt de 4 Værelser i Hovedfacaden, men efter Talerens Formening var denne Anordning af Værelserne en Fordel ved Thrap-Meyers Plan, efterat den var forandret derhen, at Lærere og Bud fik særskildte Indgange. Som andre betydelige Fordele ved Thrap-Meyers Plan udhævede Taleren, at den var 2500 Spd. billigere; at Skoleværelserne erholdt et større Kubikrum; at enkelte Dele af Murværket havd en solidere Konstruktion; at Lærere og Bud have egen Gaardsplads, og at Bygningen i arkitektonisk Henseende var heldigere. Rolls Plan var vistnok god; men naar man har et andet Procet, der afgiver ligesaa store, om ikke større Fordele, og som dertil ikke er saa ubetydeligt billigere, maatte han for sit Vedkommende holde paa det. Thrap-Meyers Plan var derhos stadigen, af alle Autoriteter anbefalet som den fortrinligste. Det skal dog ikke nægtes, at Rolls Plan har ført det gode med sig, at Thrap-Meyers Plan er betydeligere forbedret. Han anbefalede Sagens Afgjørelse strax, da al Udsættelse vilde være betænkelig, og anførte han som Bevis for Nødvendigheden af en hurtig Afgjørelse, at Pipervigens Skole allerede nu var saa overfyldt, at Skoleværelserne, der vare beregnede paa at afgive 200 Kubikfod Luft til hvert Barn, kun afgav 80 Kubikfod. Der var foreslaaet 14 Dages Udsættelse, men hvem indestod for, at ikke Udsættelsen kunde blive til 14 Maaneder? og en saadan Udgang paa Sagen vilde være beklagelig. Med Hensyn til Sagens formelle Side skulde han bemærke, at Sagen fra først af var sat i Gang af rette Vedkommende, nemlig Skolekommissionen, og at dens Maade at tage Sagen var befunden hensigtsmæssig. **Ritmester Egeberg** havde flere Bemærkninger at gjøre ved Thrap-Meyers Plan, men vilde han kun indskrænke sig til at gjøre opmærksom paa, at han nærede Frygt for, at der, fra de i Hovedfacaden lagte Beboelsesleiligheder og Kjøkkener vilde trænge Røg og Lugt ud i Gangene og derfra forplante sig om i Klasseværelserne. For om muligt at undgaa denne og andre Mangler ved Bygningen, ønskede han Plan og Overslag udarbeidet af Arkitekt v. Hanno, og optog derfor sit i Formandskabet fremsatte Forslag om 14 Dages Udsættelse. Han antog og følte sig forvisset om, at denne korte Udsættelse ingen Forsinkelse vilde medføre, da Byggearbeidet alligevel ikke kunde paabegyndes forinden til Vaaren, efterat Planeringsarbeidet paa Tomten var tilendebragt. **Bureauchef Eger** holdt fremdeles paa Rolls Plan, hvis Fortrin han ligeoverfor Thrap-Meyers søgte at paavise. Blandt andet udhævede han, at Rolls Tegning har 5 fuldstændige Rum i 3die Etage, der kunne indrettes til Værelser, og hvorved opnaaedes endnu større Skolerum end det oprindelig forlangte. Skulde ikke hans Forslag vinde Bifald, agtede han at stemme for Egebergs Udsættelsesforslag, hvorved Intet var at resikere. Han ytrede derhos sin Misnøie med at ofre 300 Spd. for Kopier af hvad vi før havde. **Maler Bing** anførte, at alle Autoriteter, nemlig Skolekommissionen, Skoleinspektøren, Magistraten og en af vore dygtigste Bygmestere havde været samstemmige i at anbefale Thrap-Meyers Plan, og kunde han ikke fatte, hvorfor man netop nu skulde se bort fra Autoriteterne. Den Maade, hvorpaa denne Sag var dreven frem, fandt han noget besynderlig, og endnu besynderligere fandt han det Forsøg, som nu gjordes paa at faa Sagen udsadt. **H. F. Løkke.** Ritmester Egebergs væsentligste Bemærkning var den, at Os skulde trænge op i 1ste og 2den Etage. Men denne Bemærkning havde dog liden Betydning efterat Kirkedepartementet havde erklæret, at Rolls Plan ikke afgav saa hensigtsmæssige Lokaler som Thrap-Meyers. Han antog forresten, at man vilde være tjent med hvilke af Planerne man fik, dog troede han med Hensyn til Rolls Plan, at man maatte være forberedt paa at lægge et Plus til Overslagssummen. I ethvert Fald opfordrede han Forsamlingen til at faa Endskab paa denne meget vigtige Sag, der intet Ophold taaler. **Kaptein Klingenberg** vilde fremdeles stemme for den ældre Plan, idet han gjorde opmæksom paa, at denne Sag ingenlunde kunde siges at have gaaet den sædvanlige Vei. Han antog nemlig, at Magistraten var uberettiget til at tage Initiativet her uden først at raadspørge Formandskabet. Han fandt Rolls Plan, uagtet alle Thrap-Meyers Forandringer, at være den bedste, og maatte han protestere imod Thrap-Meyers Mening om, at Granitsokkel var luxuriøst. **Professor Brandt** var enig med Eger i, at Rolls Forslag helst burde vælges. Han troede ikke, at den foreslaaede Udsættelse vil bevirke nogen Forsinkelse i Byggearbeidet, og vilde han derfor principaliter stemme for Egebergs Forslag. Heller ikke troede han, at Udsættelsen vilde foranledige noget Tab; thi var der en saa stor Mangel paa Lokale, som her var bleven paastaaet, saa blev man alligevel nødt til at leie ude i Byen indtil Bygningen blev færdig. Taleren foretrak en Gjentagelse af Grønlandsskolen, fremfor den Modifikation deraf, som forelaa i Thrap-Meyers Plan, og ønskede han, at man vilde holde det polemiske Element udenfor Debatten; der kunde blive nok at slaaes om alligevel, om man ikke opsøgte nye Grunde til Strid. Med Hensyn til den Meningsforskjel, der fandt Sted mellem Autoriteterne om, hvilke af dem det paalaa at tage Initiativet i denne Sag, da maatte han ubetinget give Magistraten Ret, og ytrede han en særdeles Tilfredshed over den Maade, hvorpaa Magistraten og Skolekommissionen havde behandlet Sagen. Hvad han specielt vilde holde sig til var, at Rolls oprindelige Plan var bleven befulgt af Thrap-Meyer, der ved Punkt for Punkt at udviske af sin egen Tegning havde bragt denne til saa fuldstændig Overensstemmelse med Rolls Plan, at begge Planer nu havde opnaaet Tvillingbrødres Lighed. Den havte Udsættelse troede Taleren ikke var noget at beklage sig over, da denne havde ført det Gode med sig, at man nu havde for sig tvende meget respektable Planer, og af denne Grund kunde han heller ikke indse, at en ny Udsættelse vilde skade Sagen, der ved at oversendes v. Hanno vist ikke vilde have anden Følge end den, at man fik Rolls Plan tilbage med Forbedringer. Han saa helst, at Egebergs Forslag antoges; men hvis dette faldt, agtede han in subsidium at stemme for Egers Forslag, for derved at faa Ende paa Sagen. Fordelene ved Rolls Plan vare efter Talerens Mening meget mere værd end 2500 Spd. Hvad Overslagets Paalidelighed angik, saa vilde han sige, at dette Hensyn var et af de, der bragte ham til at stemme for Rolls Plan. Hvad Udseendet eller det æsthetiske Hensyn angaar, da var han enig med Ordføreren i, at dette burde tillægges ikke saa liden Vægt; men maatte han ogsaa i dette Punkt foretrække Rolls Plan, der ved sit prunkløse Ydre vilde virke fordelagtigere. **Professor Christie** ønskede Thrap-Meyers Forslag, baade fordi dette var billigere og tilfredsstillede ham bedre ved sin større Soliditet, bedre Ventialtion osv. Han paaviste derefter flere Mangler ved Rolls Plan, saasom ved Trapper, Ventilationer i Korridorerne, Reserveværelsernes Anbringelse i Kjælderetagen osv. Han oplyste derhos, at der var mindre Forskjel mellem det første og sidste af Thrap-Meyers Forslag, end der er mellem Rolls første og sidste Plan. **Assessor Hansteen** maatte paa det bestemteste modsætte sig Udsættelsesforslaget som umotiveret. Her forelaa nu tvende Planer, der vare blevne stillede op imod hinanden og havde derved fremkaldt en skarp Kritik. Alle Autoriteter havde erklæret sig enige i at begge Planer vare fortrinlige, og saa skulde Sagen endda ikke være moden? Men naar forelaa der en mere moden Sag til Afgjørelse? Med Hensyn til det opstaaede Kompetencespørgsmaal vilde han sige, at det er den gamle Vise, at stripse Magistraten, naar den foretog sig at røre ved Sagerne, forinden den havde henvendt sig til Formandskabet. Hvori havde da Magistraten forsyndet sig? Jo den havde henvendt sig til en Arkitekt, for at faa Tegninger og Overslag udarbeidet. Taleren skulde mene, at netop en saadan Forberedelse af Sagerne alene vedrørte Magistraten. Spørger man om Magistraten har været uheldig, svares der Nei! langtfra. Men hvad er det saa man vil? Her forelaa tvende aldeles udmærkede Tegninger, og vi havde kun at vælge. Ved at sammenholde begge Planer fandt han dog at burde give Thrap-Meyers Fortrinnet, og det af to væsentlige Hensyn. Værelserne hos Thrap-Meyer vare større. Efter en foretagen Udregning havde Taleren fundet, at Kubikrummet efter Thrap-Meyers Plan var 11½ pCt. større end efter Rolls Forslag; Thrap-Meyers Hus var billigere og havde tildels tykkere Mure og var følgelig solidere. Et stærkt Bevis herfor laa der deri, at Thrap-Meyer ved at benytte samme Murtykkelse som Roll havde opnaaet endnu større Prisbillighed, men havde han af Hensyn til Bygningens Soliditet ikke villet gaa efter med Rolls tyndere Vægge. Endeligen vare Reserveværelserne hos Thrap-Meyer anbragte i 3die Etage, hos Roll derimod laa de i Kjælderen, og fandt han, at Thrap-Meyers Plan i det Hele var et saameget mere økonomiskt Anlæg. Man havde gjort den Udsættelse ved hans Plan, at Beboelsesleilighederne vare lagte ind i Hovedfaçaden; men det var netop ved denne Anordning, at Planen har vunden i Prisbillighed, og dette maatte man vel dog snarere anse som en Fordel. Skulde man nu sende Sagen til v. Hanno, vilde det medføre Tab af Tid, idet v. Hanno maatte udarbeide selvstændige Tegninger og Overslag, da han ikke kunde give sig til at plagiere Thrap-Meyer, hvorved Fordelene ved dennes Tegning muligens gikspildt. Det var saa stærkt fremholdt, at v. Hanno var Fader til det ved Planernes Udarbeidelse befulgte Princip. Herom vilde han ikke tviste; han skulde kun oplyse, at Thrap-Meyer heldigen

havde løst den Opgave, at bygge bekvemme og hensigtsmæssige Skolelokaler, forinden endnu Grønlandsskolen havde reist sig. Sognepræst S. Brun: Det værste, som nu kunde ramme Sagen, var en Udsættelse, og hvem var da v. Hanno? Havde han gjort nye Opdagelser i Arkitekturen, eftersom Sagen nu skulde tilsendes ham? Man vil svare, at han er en dygtig Mand. Men har vi da ikke flere dygtige Mænd iblandt os? Og var da den Mand, til hvem Skolekommissionen havde henvendt sig, og som havde bygget Kristiansunds Latinskole, Fredriksstads Middelskole, Kristiansands Almuskole og Aars & Voss's Latinskole, til Alles fuldkomne Tilfredshed, nogen uprøvet Arkitekt? Taleren skulde mene nei. Thrap-Meyers Plan laa i Formandskabet i 2 Aar uden at man hørte nogen Indvending imod den. Man hører saa ofte Tale om, at det aldrig lykkes Kommunen at bygge billig; nu da man kan faa Anledning dertil, ønsker man det ikke. Han gik derefter stærkt løs paa Rolls ukaldede og uberettigede Indblanden, der i saa lang Tid havde opholdt Sagens endelige Afgjørelse. Ritmester Egeberg imødegik Pastor Bruns Udtalelser om v. Hanno og Roll. Det forholdt sig ikke saa, at Roll ukaldet havde blandet sig ind i Sagen; han var af Formandskabet opnævnt til at træde sammen med Skolekommissionen i Sagens Anledning, og baade paa Grund heraf og som Medlem af Formandskabet havde han den største Opfordring til at handle som skeet, og burde han ikke høre Bebreidelse for at have taget sig af Sagen med Iver. Professor Brandt udtalte sig i samme Retning og fik herved paany Anledning til at komplimentere Magistraten. Raadmand Ebbell fandt det unødvendigt for sig at opholde sig ved Magistratens Forhold til Sagen, efterat Professor Brandt med saa megen Varme havde forsvaret den. Da han imidlertid antog, at en fra Ritmester Egeberg, inden Formandskabet falden misbilligende Ytring om Aars & Voss's Skole, kunde have havt Indflydelse paa Stemmegivningen inden Formendskabet, havde han henvendt sig til DHrr. Aars & Voss med Forespørgsel om, hvorledes de fandt sig tilfredse med den for dem af Thrap-Meyer opførte Skolebygning, og oplæste han et fra disse Herrer modtaget Brev, der i de mest rosende Udtryk omtalte Bygningen som et særdeles vellykket Byggeforetagende, der havde vundet saavel Indlændiges som Udlændiges Bifald. Ritmester Egeberg forundrede sig ved at høre Raadmand Ebbell referere halv private Ytringer, der vare faldne inden Formandskabets lukkede Døre, og som saaledes ikke vare bestemte til at offentliggjøres. En saadan Fremgangsmaade var ikke stemmende med hvad tidligere havde været Praxis. Eger udtalte sig i samme Retning som Egeberg. E. Mortensen. Modstanderne indvende, at Thrap-Meyer har indskrænket Korridoren for at faa dobbelte Værelser. Dette ansaa han netop for en Vinding, saaledes som Sagen nu stod. Thrap-Meyer havde 2 Trappeopgange, Roll kun 1, og enhver vilde let kunde skjønne Fordelen ved Thrap-Meyers Plan i dette Stykke. Egeberg frafaldt sit Udsættelsesforslag. Voteringens-Udfald blev meddelt i Lørdags.

Amtmand Jensen skal i Fredags være udnævnt til Borgermester i Kristiania.

Kaptein Burchardt fratraadte, efter hvad der skrives til Morgenbladet fra Horten, iforgaars Eftermiddag Kommandoen over Monitoren. Denne er nu med Kapteinløitnant Olsen til Chef afgaaet til Frederikstad og derfra til Arendal, hvorfra den igjen retournerer til Horten, hvor den skal være den 24de d. M. Formodentlig skal den kombinerede Ret da tage sin Begyndelse.

Kapt. Riis er udnævnt til Chef for Korvetten Nordstjernen paa dens forestaaende 8 a 9 Maaneders Togt til Sydamerika.

Theatre des variétés. Igaar optraadte for første Gang Athleten Pierre Lepomme „fra Krystalpaladset", som ved sine Produktioner viste Elegance og megen Kraft. En enkelt Pibe lod sig høre, men blev bragt til Taushed ved kraftige Bifaldsklap og endelig Fremkaldelse.

Oversigt over det offentlige almindelige Skolevæsens Udgifter samt Bidrag af offentlige Midler i Landdistrikterne for Aaret 1866 og for Byerne for Aaret 1867:

Skolevæsenets Navn.	Udgift for Aaret.	Deraf Bidrag af offentlige Midler.
I. Skolevæsenet paa Landet:		
A. Almueskolerne a) de lavere	415,000 Spd.	34,480 Spd.
b) de høiere	6,187	3,324
c) Pensioner til Skolelærere og saadannes Enker	10,132	10,132
B. Stiftsseminarierne	25,427	23,896
C. Lærerskoler	4,776	4,776
II. Skolevæsenet i Byerne:		
A. Almueskolerne	106,313	2,390
Pensioner til Skolelærere og Enker	540	540
B. Høiere komm. Skoler	42,095	4,702
C. Statens Skoler (lærde og Realskoler, Middelskoler)	106,348	33,126

Naar hertil lægges Skoledirektørernes Gager samt Skyds- og Diætgodtgjørelse 9977 og til Universitetet 83,104 Spd., saa bliver den for det hele Samfund anvendte Sum til Dannelse og Oplysning 810,789 Spd. eller ikke fuldt en halv Daler pr. Individ. Samtidig anvendtes 3 Ort pr. Individ til Fattigvæsenet. I Schweiz anvendtes i Aaret 1864: 1,326,013 Spd. eller 92 ß pr. Individ til Skolevæsenet og 1,437,575 Spd. eller 100 ß pr. Individ til Fattigvæsenet. Og endda maa her vel lægges Mærke til, at for vort Lands Vedkommende er Lægdsholdet i Fattigudgifterne formentlig ikke regnet med. Tages dette med, bliver det omtrent dobbelt saa meget pr. Individ til Fattigvæsenet som til Skolevæsenet her i Landet, hvilket maa ansees for et meget misligt Forhold.

(Den norske Folkeskole).

Generalforsamling af Interessenterne i det Oplandske Dampskibsselskab afholdtes forrige Mandag i Lillehammer. Mødet var besøgt af omtrent et Par Hundrede Aktieeiere. Efterat forrige Aars Regnskab var decideret, gjordes Forsamlingen bekjendt med Status indtil 30te Juni d. A. Med stor Pluralitet blev vedtaget, at Dampskibsførerne i Fremtiden skulle sættes paa fast Løn, og at denne skal være 500 Spd. aarlig. Udbyttet for 1868 bestemtes til 5 pCt. Direktionen oplyste for Forsamlingen, at Færdesmandens Reparation var tilendebragt, og at Skibet nu var meddelt Certifikat for at være i meget god Stand.

Ogsaa en Landtur af Almuskolebørn. Omkring 400 af Almuskolens Elever foretog forleden Dag under Lærernes Ledelse en Skovtur til den nær ved Tønsberg liggende Frodeaas (Greveskoven), hvor de ved smaa Anstalter havde en overmaade glad Dag. Turen var tænkt at skulle foregaa i al Stilhed; men Byens Indvaanere, der ved flere Leiligheder lægger sin Interesse for Dagen for Almuens Undervisning, viste ogsaa her sin Deltagelse ved at glæde Børnene baade med sin Nærværelse og sine Gaver.

Skytterlag. I Arendal paatænkes en Sammenslutning af Skarpskytterlaget, Turnforeningen og et ældre Riflesskytterkorps.

Interessen for en forbedret Kvægrace gjør sig mere og mere gjældende blandt Gaardbrugerstanden hersteds, skrives der til „Den vestl. Tid." Uagtet de trange Pengetider har nemlig 19 Landmænd i dette Foraar ved Agronom Gulbrandsen ladet indkjøbe og nedbringe 21 unge Avlsdyr af den bedste Telemarksrace.

Fra Hammerfest skrives i „Finmarksposten" for 29de f. M.: Med Gaarsposten modtoge vi Efterretninger fra Vardø af 25de dennes. Der var fremdeles smaat med Fiskeriet ligesom der var vanskeligt for Agn. Haakjærringfiskerne havde ogsaa gjort mindre god Fangst. Af udenlandske Fartøier var en hel Del ankomne dels med Stykgods dels med Salt eller Kul. Losningen begunstigedes af det bedste Veir, og med Fortjenesten for Arbeidsmanden var det ret livligt saalænge Losningen varede. — Ved Refsholmen, hvor der skal ligge over 30 Notlag, har Seifisket allerede faldt godt til. — Paa Havnen her er det temmelig livligt med lossende og ladende Skibe.

Det nordiske Telegrafselskab. Ifølge La France opholder Etatsraad Tietgen sig fortiden i London for at afsætte det nordige Telegrafselskabs Aktier. Alene i London er der blevet tegnet otte Gange saa stor Kapital som der forlanges. Dette Udfald, siger La France, viser, hvilken Tillid Pengemændene paa Europas store Markeder have til dette Foretagende.

En Traktat om gjensidig Udlevering af Forbrydere skal være paa Bane mellem Frankrig og Norge og Sverige.

Det musikalske Akademi i Stockholm har 7 Lærere, der kaldes Professorer, 10 Tilforordnede og 2 Hjælpelærere. Lærlingernes Tal var 114 Ynglinge og 113 Fruentimmer. Af disse vare 9 Udlændinge, hvoraf 2 Nordmænd.

Ildebrand i Gefle. Ifølge Telegram udbrød Lørdag Formiddag en stor Ildebrand i Gefle. Igaar var Raadhuset, Post- og Telegraflokalerne, Skolebygningen, Magasinbygninger og idethele den Del af Byen, som ligger paa Elvens Nordside, nedbrændt. Det befrygtedes, at Nordenvinden skulde overføre Ilden til Sydsiden.

Prinsesse Lovisas Bryllup vil finde Sted den 28de ds. i Slotskapellet, skriver Aftonbladet nu. Grunden til at denne Høitidelighed ikke kommer til at foregaa i „Storkirken", hvor der kunde være større Plads for Tilskuermængden, skriver sig derfra, at det i Ægteskabskontrakten udtrykkelig er bestemt, at Vielsen skal foregaa paa Stockholms Slot. Dette skriver sig igjen derfra, at da Kronprinsens Fader nødtes til at gaa ind paa den Afvigelse fra det Vanlige ved fyrstelige Personers Bryllup, at Vielsen foregaar i det Land, hvor Brudgommen bor, saa fordrede han bestemt, at Vielsen skulde foregaa paa Stockholms Slot. — Skjønt Ceremonien endnu ikke er bestemt, har Kongen dog befalet, at Processionen ved Høitiden skal ordnes saaledes, at saa mange som muligt faar se den. Saaledes kommer den til at gaa gjennem de 4 store Ordenssaler i Slottet og videre gjennem Rigssalen til Kapellet; Billetter uddeles til Almenheden til alle disse Sale, hvoraf Rigssalen alene rummer 1600 Mennesker. Den Vagt af Livgrenaderer, som skal stilles i Række for Processionen, kommer til at opstilles i 3 Fods Mellemrum mellem hver Rode istedetfor med 2 Fods; ogsaa herved vil der gives Tilskuerne bedre Plads. Der skal bare være 2 Eskadroner af Livregimentets Husarer og deres Befalingsmænd tilstede som Vagt.

Kronprinsens Bryllup. (Folkets Avis.). Efter Forlydende er der i disse Dage fuldført en Tegning til en storartet Æreport, der i Anledning af Indtoget skal opføres i Størrestræde lige udfor Holmens Kirke. Det er Kjøbenhavns Magistrat, som lader den opføre, og der vil den i Forening med Borgerrepræsentationen modtage det unge Brudepar.

Den svenske og norske Gesandt i Kjøbenhavn Friherre Stedingk er kommen til Stockholm.

Om de fire Persere, som i Sverige indsamle Penge til en protestantisk Kirke i deres Hjem, skrives der i Bladet Väktaren af 23de Juni: „De Persere, som vi tidligere have omtalt, og om hvilke vi senere have meddelt, at de vare mistænkte for at være forklædte polske Jøder, ere i Mariestad blevne underkastede et omhyggeligt og aldeles tilfredsstillende Forhør af den med de østerlandske Sprog og Forhold nøie kjendte Landshøvding dersteds, forhenværende Statsraad Malmsten. Deres Angivelser have ved dette Forhør vist sig at være fuldkommen sandfærdige, og vi omtale dette, for at Publikum ikke af Mistro til Mændenes Redelighed skal lade sig afholde fra at vise dem og deres Sag al den Deltagelse, de fortjene".

10,000 Mand arbeider for Tiden daglig paa den russiske Baltisch-Port-Bane, der ender i Narva og Reval.

Om Indianernes Røveranfald paa de svenske og norske Nybyggere i Kansas meddeler Svenska Amerikaneren nu følgende nærmere Oplysninger: Søndagen den 29de Mai om Aftenen kom smaa Afdelinger Indianere til de yderst liggende Gaarde nord om Salina nær Spilman Crech. En svensk Nybygger og hans Kone var ude og gik omtrent 1 Mils Vei fra sit Hus, da en Hob Indianere overfaldt og dræbte dem paa Prærien, lemlæstede Ligene paa det forfærdeligste, efter først at have revet Klæderne af dem. Indianerne greb og bortførte ogsaa en ung, gift, tysk Kone. Nogle Mil nedimod Crech stod et Træhus (Logghus), hvor nogle Nybyggere — Svensker og Nordmænd — tog sin Tilflugt. Indianerne, som udgjorde en Flok paa omtrent 16 Mand, forsøgte at sætte Ild paa Huset og saaledes komme ind, men de bleve bortdrevne uden at Husets Indbyggere led nogen Skade. En norsk Guldsmed Petersen var tilfældigvis et Stykke borte fra sit Hus; Indianerne overfaldt og og dræbte ham, og lemlæstede hans Lig og sønderhug Ansigtet med en liden Øxe, han havde havt med sig.

Omtrent samtidig blev Jon Alverson fra Salma, som havde været oppe i denne Del af Setlementet med sine Hester for at pløie, tilligemed en Eli Zeigler, forfulgte af en Indianerflok. Da man først blev var dem, red de i en vis Orden, og blev feilagtig tagne for Soldater. De kom derfor temmelig ind paa Alverson, forinden han skjønte, hvad Folk han havde for sig. Han drev paa sine Hester for at naa en Skog omtrent 1½ Mil fra Stedet. Flere Gange red Indianerne i Ring omkring ham. Da Alverson og Zeiglu naaede frem til Skogen, slap de Hestene, og gjemte sig i Buskerne, hvor Indianerne ikke vovede at sætte efter dem.

Nære Udløbet af Spilman Crech tog en gammel Svenske og hans to Sønner sin Tilflugt til en Sætter ved Navn Neumann. Indianerne anfaldt Huset, men bleve drevne tilbage og alle, som vare i Huset, kom lykkelig undaf.

Ved samme Leite paa Dagen viste 16 Indianere sig paa Bakkerne ved Salmadalen, nær Alderdicis Hus. De forfulgte 2 Tyskere, som vare tilhest. En af dem var gift med den før nævnte tyske Kone, som bortførtes ved Spilman Crech. De havde bare været i Landet et Par Uger. De bleve indhentede, dræbte, afklædte og lemlæstede.

Medens dette hændte, syntes de, som boede i Alderdices Hus at være grebne af en panisk Skræk. Han selv tilligemed nogle Granner

Slags Ting i Havet: de, som ligge paa Bunden, Lagon, de, som flyde paa Vandet, Flotson, og de, som Havet kaster paa Land, Jetson."

„Videre."

„Disse tre Ting, Lagon, Flotson og Jetson, tilhører Lordadmiralen."

„Videre."

„Eders Naade forstaar?"

„Nei."

„Alt, hvad der findes i Havet, det som synker, det som flyder og det som driver i Land, tilhører Admiralen af England."

„Altsammen. Det faar saa være. Nu, og videre da?"

„Uden en og anden særskilt angivet Ting, som tilhører Kongen."

„Jeg har troet, sagde Josiane, at alt dette tilhørte Neptun."

„Neptun er et Fæ. Han har givet Slip paa Alt og ladet Engelskmanden tage det."

„Til Sagen."

„Priser er det Navn, som man giver slige Ting."

„Godt."

„Havet er uudtømmeligt: Der er altid Noget, som flyder, Noget, som driver i Land. Havet betaler Skat til England."

„Javist, javist, — men til Tingen."

„Eders Naade indser, at Oceanet skaber et Bureau."

„Hvor da?"

„I Admiralitetet."

„Hvad er det for et Bureau?"

„Bureauet for Priserne."

„Nu vel?"

„Bureauet har tre Underafdelinger, Lagon, Flotson og Jetson, og i hver Afdeling er der en Embedsmand."

„Saa — aa?"

Barkilphedro havde ikke altid havt denne prægtige Bestilling at kunne hviske i tre Ører.

Han havde været Betjent hos Hertugen af York. Han havde forsøgt at blive en Kirkens Mand, men kom tilkort. Hertugen af York, der var engelsk og romersk Fyrste, sammensat af kongelig Papisme og høikirkelig Anglikanisme, havde sit katholske og sit protestantiske Kapel, og skulde vel kunne have anbragt Barkilphedro i det ene eller det andet, men han ansaa ham ikke katholsk nok for det ene og ikke protestantisk nok for det andet.

Barkilphedro befandt sig mellem to Religioner med Sjælen i Gruset.

Dette er ingen daarlig Stilling for visse Krybdyrsjæle.

Paa nogle Veie kan man ikke komme frem, uden at trække sig frem paa Maven.

En ubemærket Betjentplads, der dog fødte sin Mand, udgjorde længe Barkilphedros hele Existence. En Betjentpost er altid Noget, men han vilde ogsaa have Magt.

Han var nær ved at naa sit Maal, da Jakob II styrtedes. Han maatte begynde forfra igjen. Under den kjedelige Wilhelm III var der Intet at gjøre, — der var en tillavet Ærbarhed, som han selv antog for Ærlighed, i hans Regjering. Barkilphedro var, da hans Beskytter blev afsat, ikke just ved Tiggerstaven. Et Noget, jeg ved ikke hvad, som overlever styrtede Fyrster, underholder i nogen Tid deres Snyltedyr. De tiloversblevne Safter i et nedhugget Træ underholder i to til tre Dage Bladenes Liv i Enden af Grenen; siden gulner og hentørrer Bladet pludseligt, og Hofmanden ligesaa.

Takket være den Balsamering, som man benævner Ligitimitet, holder Fyrsten sig oppe, om han er styrtet og forjaget. Dette er ikke Tilfælde med Hofmanden. Barkilphedro sultede. Man viste ham bort overalt, og mangen Gang vidste han ikke, hvor han skulde faa Tag over Hovedet. Tilslut lykkedes det ham ved

var nede i Salina (40 engelske Mil derfra), for at forsyne sig med Livsfornødenheder, medens hans Kone var hjemme med et Spedebarn og 3 andre, 3, 6 og 8 Aar gamle Børn. I Huset var ogsaa en anden Kone, Kinds, med et Spedbarn, en Mr. Neumann og en anden Person, som imidlertid for ud til sine Heste uden at agte paa Kvindernes Bønner om at blive, da de mærkede Indianernes Fremrykken mod Huset. Hver af disse Mænd havde en Rifle og i Huset fandtes 3 andre Spencer-rifler. Da Mændene forlode Huset, grebe Konerne sine Spedbørn, og Mrs. Kinds tog desuden et af Alderdices Børn, hvorpaa de hurtigst muligt skyndte sig over den ¾ (engelsk) Mil lange Prærie. Da de naaede Skogen og Elven, vare Indianerne nær indpaa dem. Mrs. Kinds maatte for at redde sit eget Barn slippe det andet, hun kom over Salina og undkom uagtet flere Skud bleve løsnede efter hende. Mrs. Aurone blev indhentet af Indianerne, den ældste Gutten blev truffen af flere Skud og efterlodes som død. De 2 øvrige Børn dræbtes, og den lille saarede Gut kunde netop se, hvorledes Indianerne satte hans Moder med Spædbarnet paa en Hest og bortførte hende.

To Mil længere borte var et Kompagni Kavalleri, som saa Indianerne, men troede at de vare Hvide (Ikke-Indianere).

Tre Indianere sprang ind paa Mr. Hendriksens Mark ved Nordenden af Elven. H. var med Alderdice i Salina. En Søn af Smootz var ude paa Nordsiden af Salina med en Søn af Mr. Strange, da Indianerne med Et kom over dem. De dræbte den unge Strange med et Klubbeslag i Hovedet og skjød den unge Smootz med en Pil i Ryggen; men han sprang dog undaf med Pilen fastsiddende i Kroppen. En 10 Aars gammel Broder til Strange skyndte sig til Huset efter en Rifle; en endnu yngre, som knapt kunde gaa, bragte Kugler og Krudt, og paa denne Maade lykkedes det de kjække Gutter at dække den Saaredes Tilbagetog til Huset. hvorefter Indianerne drog væk.

2 Mil fra Hendrikson anfaldt Indianerne en Mr. Greens Hus. Han selv var borte, men hans Kone stængte Døren og skjød paa Indianerne, som snart trak sig tilbage.

Om Natten flygtede mange Nybyggere til Hendriksons og Schemerborn fra Spilman Crech og andre Steder. Alderdices lille Søn, som blev saaret af 4 Skud, er i Bedring, men Smootz's Søn er farligt og maaske dødelig saaret. Om Mrs. Alderdice og hendes Spædbarn samt om Mrs. Wishel har man endnu ingen Tidende spurgt.

Underligt er det at ingen af de Dræbte blev skalperet (afflaaet Hovedhuden), skjønt deres Lig blev lemlæstede paa den fæleste Maade.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter faldt nordenfor Stat, hvor det staar lavest. Vinden er Sydlig til SOlig, laber med skyet Himmel; i Bodø SV med Regn. — Udsigterne er til Sydlig Vind med Regnbyger paa Vestkysten.

Bekjendtgjørelser.

Den fom Brudegave for Prinsesse Lovisa af Juveleer Tostrup for Kristiania Haandværkere forfærdigede Frugtopsats er udstillet fra Fredag den 9de Juli Kl. 9 Form. til 8 Efterm. og fremdeles hver Dag indtil og med Søndag den 18de Juli i den tekniske Forenings store Sal mod en Entre af 6 ß, hvilken Entre er bestemt for trængende Haandværkeres Efterladte.

NB. Onsdag og Torsdag er Tiden 9—11 Form. og 2—8 Efterm.

Skole!

Fra 21de April d. A. begyndte en Skole i Osterhausgaden No. 1 sin Undervisning i de almindelige Skolefag for Begyndere og Viderekomne af begge Kjøn. Skolen har 2 Klasser; efter Ferien vil igjen en Begynderklasse blive oprettet. Nye Elever af begge Kjøn, saavel Viderekomne som Begyndere, modtages. Reflekterende ville behage at henvende sig til Hr. Pastor Joh. Berg, Akersveien No. 9, hvor nærmere Oplysning erholdes.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**“ **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 20de Juli og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Agenturen übernimmt
Hermann Schmidt
Danzig, Frauengasse No. 10.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,
Rugmeel,
Bygmeel,
Grynmeel,
Byggryn, 1/1
do. 1/2
Perlegryn,
Ertermeel,
Havremeel,
Potetesmeel,
Hvede,
i flere Kvaliteter
Rug,
Byg,
Erter, store & smaa,
Hvedeдernest,
Hvede- & Rugkringlemeel,
Pillemeel,
Rugfjerdemeel,
Rugklid,
Bygklid.

Kaffe,
Havanna,
Raffinade,
Riis,
i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa **alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold** af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Et amerikansk Piano,

arbeidet paa Nordmanden Konrad Narvesens Fabrik i New-York, er indsat tilsalgs hos Brødrene Hals.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær
sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Makulatur.

Godt og tykt Papir, 40 ß pr. Ris, i Partier Rabat hos

A. Halvorsen & Co.,
Revierstrædet 2.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

1 Gaardsklokke (Madklokke) er tilsalgs hos C. J. Lie.

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved
Jens Janson Moe,
Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel-** og **Smaasei,** bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Tømmerbygning,

ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Bygningstømmer.

Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Tilkjøbs forlanges.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes ved Dørvriderfabrikken, Nygaden 8.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Tilleie forlanges.

En liden Tomt, om muligt med et Skur paa, ønskes leiet, helst nær Jernbanetorvet.
C. J. Lie.

Bedes bemærket.

I en af Byens Udkanter — helst Pilestrædeveien — ønsker to Personer sig et møbleret Værelse med Noget i Huset. Billet mrk. „Strax“ bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

at paaberaabe sig Jakob II's Navn og sin Troskab mod denne Fyrste at faa en Plads i Josianes Tjenerskab.

Josiane syntes om denne Mand, der var i Nød og havde et godt Hoved, to Ting, der slaa an. Hun forestillede ham for Lord David Dirry-Moir. Hun var god imod ham. Barkilphedro hverken sultede eller frøs længere.

Josiane sagde du til ham. Dette var et Fremskridt for Barkilphedro. Han var henrykt derover. Denne Fortrolighed ovenfra nedad havde været et Maal for hans Ærgjerrighed.

Lady Josiane siger du til mig, sagde han, og gned sine Hænder. Han benyttede sig af denne Duten for at vinde Magt. Han blev Josianes Fortrolige, En, der ikke generede og ikke bemærkedes, — Hertuginden skulde gjerne kunde have byttet Linned i hans Nærværelse. Det var imidlertid en usikker Stilling, han indehavde. Barkilphedro sigtede efter en fast Plads. En Hertuginde er blot halvveis. Barkilphedro maatte frem til Dronningen. En Dag sagde Barkilphedro til Josiane:

„Vil Eders Naade ikke skabe min Lykke?“

„Hvad ønsker du?“ spurgte Josiane.

„Et Embede.“

„Et Embede, du?“

„Ja, naadige Frue.“

„Hvorledes kan det falde dig ind at begjære et Embede? Du duer jo ikke til Noget.“

„Just derfor.“

Josiane begyndte at le.

„Hvilket Embede ønsker du dig blandt dem, du ikke duer til?“

„Jeg vil trække Korkene af Oceanets Flasker.“

Josianes Munterhed fordobledes.

„Hvad vil det sige? Du spøger.“

„Nei, Eders Naade.“

„Jeg vil snakke alvorligt med dig. Hvad er det du vil blive? Sig det nok engang.“

„Korketrækker af Oceanets Flasker“

„Alt er muligt ved Hoffet. Findes der virkelig en saadan Beskjæftigelse?“

„Ja, Eders Naade.“

„Lad mig høre Noget derom, vedbliv.“

„Der gives et saadant Embede.“

„Sværg paa det, sværg ved den Sjæl, som du ikke har.“

„Jeg sværger.“

„Jeg tror dig ikke.“

„Tak, Eders Naade.“

„Du vil saaledes? . . . Hvorledes var det nu? Sig det op igjen.“

„Jeg vil trække Korkene op af Oceanets Flasker.“

„Det er da en Beskjæftigelse, som vel ikke er overanstrengende. Det er omtrent det samme som at røgte en Broncehest.“

„Saa omtrent.“

„Gjør Intet. Det er virkelig den Plads, du behøver. Det duer du til.“

„Eders Naade ser nu, at jeg duer til Noget.“

„Sig mig nu, spøger du? Er der en saadan Post eller er der ikke?“

Barkilphedro paatog sig en Holdning af underdanig Værdighed.

„Eders Naade har en høi Fader, Kong Jakob II, og en høibaaren Svoger, Georg af Danmark, Hertug af Cumberland. Eders Fader har været og Eders Svoger er Lordadmiral af England.“

„Tror du, det er Nyheder for mig? Det kjender jeg ligesaa godt som du.“

„Men hør nu, hvad Eders Naade ikke ved. Der er tre

Dagbladet.

No. 159. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 13de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredrikstad og Fredriksbald med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 12te Juli. Ildebranden i Gefle ansaaes dæmpet imorges. Sydsiden, Bankernes Valuter, Trælasttomterne, Jernbanestationen med Undtagelse af Lokomotivbygningen og Skibene reddedes. Omtrent 8000 Mennesker ere husvilde.

Ems, 12te Juli. Kongen af Preussen modtog i Formiddag Prins Oscar og indbød ham til Taffels. Prinsen fortsætter Reisen paa Onsdag.

Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn.

Fra Dagbladets specielle Korrespondent.

III.

Vi vare i Redskabsudstillingen og maa gaa videre. Læserne undskylde eller rettere ere fornøiede med, at jeg ikke nævner Antal, No. og særskilte Udstillere, jeg kan ikke finde ud, hvorfor det skal gjøres, og derfor gjør jeg det ikke.

Alle Redskaber ere inddelte i Grupper, men ei ordnede herefter, hvorfor vi fortsætte vor Vei og ere da nødte til at besigtige, hvad vi møde. Forbi Hornsbys Meie- og Slaattemaskiner træffe vi en Masse Saamaskiner for Frø- og Korn, de ere af dansk Fabrikata, de udmærke sig ikke ved noget Nyt, men disse Maskiners stærke Forekomst paa Udstillingen vidner om, at deres Brug bliver almindeligere. Den Omstændighed, at man fuldstændig har i sin Magt at regulere Sædkvantummet for de forskjellige Arter, at man paa det Fuldkomneste ganske kan passe Dybden, foruden at Kornet ved at saaes i Rader faar mere Lys og derved bedre Vært, gjør dem mere udbredte, og ogsaa hos vore Jordbrugere bør de vinde Indpas. I Plogveien staa Danskerne tilbage for os, de fleste Udstillere havde ei kunnet frigjøre sig for tysk Paavirkning i Modellerne. Ekert & Ko.s høie korte Ploglegemer stak igjennem næsten overalt. En Reolplog, udstillet fra Smed Søren Pedersen Skovlunde maa jeg særskilt omtale*). Den havde 2de Ploglegemer, et mindre foran befæstet paa Aasen og et større, mere dybtgaaende, bagenfor. Jeg saa denne Plog bearbeide Jorden til 10 a 12 Tommers Dyb, trukken af 2de Heste og det med Lethed. Landbrugslærer Wilson fra Stene i Sogn havde udstillet en Plog og en Harv, der begge bleve indkjøbte af Landhusholdningsselskabet for at sendes til Island. Tager jeg ei Feil (Plogen skulde have No. 2, men dette fandtes ikke og var formodentlig faldt af) da saa den godt ud, Væltefjelen var af Hornsbys Fabrikat. Skjæret større end paa disse og fastklinket, alt Jernarbeide var udført efter smuk Model og godt forarbeidet. Harven var en Enhest-Romboidalharv, Branderne af Træ, vel konstruerede og sammensatte, saa der netop var Plads for Tinderne, hvis Furer viste sig fuldkommen parallelle; Overgangen til denne Harv vil paa Bergensstifts smaa Agerlapper være et godt Fremskridt, og jeg vil specielt lægge mine kjære Venner der paa Hjerte at anskaffe den; i min Tid brugte I den gamle Ledehav med Trætinder, den hang, naar den ei brugtes, vel forsynet paa Fjøsvæggen ved Slibestenen. Jeg haaber den for Fremtiden kan faa hænge rolig, ei til Brug men vel til Minde om fordums Dage. Wilsons Harv var forarbeidet af en Islænder, der havde været Elev hos ham. Blandt de udstillede Harve af dansk Fabrikata maa særskilt fremhæves Krogtindharvene — bekjendte hos os som et af de faa Redskaber, der efter Bisæths Modeller vare brugbare. Vi have brugt Jerntinder og Træramme i Form af en Sneplog, her var det hele af Jern, sammenklinket og smukt bøiet, saa Tinderne fik god Plads. Material blev sparet — uden at svækkes ved Tindernes for store Nærhed indbyrdes. Modellen angaves at være svensk, jeg har en Tegning af den, men kan jo ikke faa den ind her.

Klokken er alt 5 — ingen Middag have vi faaet, og jeg er i Tvivl om di mine Læsere heller vilde tage en liden Udflugt end tærske Tærskemaskinerne igjennem, men vi gjør det paa en Timestid og derfor allons.

Her ere mange, lige nedfra smaa enkelte til en Hest, opover til 2, 3 og 4 og endelig standser Intilligentsen for disse Redskaber, hvor Livet ophører at være den virkende Kraft og den raa, men bøiede og bundne Damp begynder.

Paa de smaa Maskiner se vi enkelte Forbedringer, som jeg haaber vore Fabrikanter kunne adoptere, naar jeg angiver dem forsaavidt de ei allerede ere kjendte. Saaledes: For at Hestene stedse skulle kunne kontrolleres i sit Arbeide og trække lige tungt, er ovenpaa Hestvandringens Trækarme anbragt ⅓" Jernstænger, der gaa til en Alen fra Trækstangens Ender, staar her i Forbindelse med Jernkjættinger, der løbe over horizontale Trindser og i Kjættingernes Ender er Hestens Trækkrog anbragt. Trækker den ene Hest forlidt, vil dette strax vise sig derved, at Modparten faar forlang Ende.

Paa et Par af de mindre Maskiner var Hestvandringens Forbindelse med Maskinen saaledes, at Vandringen kunde standse og Maskinen fortsætte sin Gang; hos os, hvor unge Heste ofte bruges, er dette af Vigtighed, da Skyhed let kan indtræffe, naar der braastandses og Trækarmene komme efter med et Slag over Hestens Bagben. Indretningen bestaar simpelthen deri, at man ved første Forbindelse med Drivstangen, istedetfor den almindelige Finger eller Gaffelforbindelse, bruger en Stopper, der, naar Hestene gaa fremad, ved en Fjeder bringes til at gribe fast i Ledningsstangen, medens den lader Maskinen uhindret fortsætte sin Bevægelse, naar Hestene standse.

Ved alle de udstillede Maskiner saa man Tendentsen til at følge Clayton Shuttleworths & Hornsbys Principer. Støbegods og Arbeide er godt og pent udført, og Priserne i det Hele taget billige.

Af Damptræskemaskiner med sine Konsorter af stønnende og skrigende Uhyrer ere 4 udstillede, 3 enkeltblæsende og et dobbeltblæsende og færdigrensende fra Hornsby & Søn udstillet ved Rosking. Jeg har Notitser om alt dette, intet skal gaa tabt, om vi nu gjør en Afstikker. Medens Dagen staar klar ved Indtrykket, vil jeg tage Læseren med paa Lundby — Klampenborgtouren — hvortil vi igaar Fredag vare indbudne af Komiteen.

Den var for mig sammensat af Interesse og Fornøielse, der vil gjøre den til et kjært Minde, — maatte jeg kunne meddele lidt af hvad jeg opfattede — mit eget forringes derved ikke. Opfatningen er som en Drainsgrøft, jo mere man søger at tage bort, jo større og synbarere bliver den.

Professor Jørgensen mødte os paa Jernbanestationen (Jørgensen er Lærer ved Landbohøiskolen — kommer senere did) og afsted bar det til Lundby. — Langs Jernbanen havde vi Anledning til at se den deilige Afgrøde, som Markerne bar og som nok i Aar er fælles for hele Danmark; fra Lundby havde vi en kort Spadseretur til Slottet „Sorgenfri“; der har en romantisk Beliggenhed, midt i en Bøgeskov, hvis kolosale Stammer og løvrige Kroner fortalte os Smaaepisoder, forhen meddelte Digteren Ingemann og af ham overgivne Efterverdenen.

Den gamle Enkedronning bor her og de store Træer værner om hende — der er Sympathi blandt saa gamle Adelige, hun kom ud paa Trappen, sagde etpar Ord om sin naadige Tilladelse til at bese hendes Stads, vi raabte Hurra for Gamla, som lod til at være en kjæk Kjærring (Kjære bare ikke Danskerne for dette, Kongefamilien er ikke Mennesker der) dermed troede vi at var forbi, men ganske uventet lød en Sønderjydes Stemme. Synet af Repræsentantinden for hans gamle Kongehus havde rørt op hos ham, de gamle gode Dage stode for hans Blik, antager jeg; thi han talte godt og rev os med sig. Jeg knuste en Taare i Øiet og gik min Vei, thi her maa Andet til end sentimentale Følelser.

Vore Vogne ventede os, der var over Hundrede. I Valget af Kjørekarle vare vi heldige, det var 2 Gaardbrugere fra Husum i Nærheden af Kjøbenhavn, Svogre, betroede Mænd i sin Bygd, venlige og forekommende mod os Fremmede, en Tak til dem fra os 7 Normænd, som de bragte saa vel frem, og, hvad der er endnu sjeldnere, gav rigelig og god Forpleining underveis. Afsted gik det lange Tog ad den snorrette støvede Landevei, gjennem frugtbare Enge, kornrige Vænge og vel skjøttede Bøgeskove. Snart brødes dog Rækken, nogle toge af her, andre der, vi rastede ved Søllerød, en ægte dansk Kro, hvor vi i billigt, om ei just i bedste Sort Øl, kunde skylle Støvet ned. Derfra gik Turen tilfods over til Havarthigaard, Øverød for at bese Madam Hanna Nilsens Meieri. Blandt os var der en af vore „norske Nordmænd“, der hidtil havde seet surt til alt dansk, vor Fodtur bragte imidlertid hans Bedømmelsesvægtskaal til at synke betydelig for Danmarks Vedkommende, vi passerede nemlig en usædvanlig lang og brat skovvoxet Li, der gav min Helt Anledning til saa eftertrykkelig at anspænde sine norske bjørnestærke Sener, at han i Farten udover nær var bleven siddende i et dansk Risgjærde, velsignede Forsyn, havde det været en ægte norsk Rækkegar, kunde det gjerne gaaet galt, nu gik han gjennem. Hanna Nilsen er berømt, hun har havt Reisestipendier til Norge, England og Holland. Hendes, eller vel rettere hendes Mands Gaard, ligger paa en høi Bakke med vakker Udsigt, alle Huse ere nylig opbyggede fra Nyt af, røde spækkede Murstensbygninger, smukke og komfortable; da Madamen blev adspurgt, om Husene vare byggede af Ost svarede hun: „Nei, der er ogsaa Mursten i dem“. Manden har nemlig et Teglbrænderi, der giver godt af sig.

Lad os træde ind. Fra et ved Husene indbygget smukt stenlagt Gaardsrum, der nu til Husfruens Ære er fuldpakket med Ekvipager, træder man ind i Hovedbygningens Gang, ved hvis venstre Side der er lidet Kammer, hvori alle den feirede Meierskes Hædersdiplomer, Præmier o. s. v. ere ophængte. Façaden mod Haven optages af 3de Stuer, elegante og hyggelige, her serveredes Kaffe, Hvedebrød og Cigarer.

Gjennem en komfortabel Trappe stege vi, fulgt af Madamen, ned i hendes Region, Kjælderen, her har vi Meieriet med sin Pande, Melkeboden, 3 Ostekjældere og en Iskjælder, indrettet efter norsk Methode. Isen var just ikke tyk, men holdt sig dog. Madam Nilsen er den eneste, der har lagt sig efter og opnaaet at lave Mysost efter norsk Methode, for at faa den fuldgod holder hun 14 Gjeder. Paa nærværende Udstilling fik hun Sølvmedaille baade for Fedost og for Mysost.

Fjøset og Stalden er indrettet med samme praktiske Sands som det Øvrige, men var endnu ikke taget i Brug. Det hele dannede en Mønsterfarm, hvis Anlæg er værd at se og af hvis venlige Eiere enhver Besøger vil faa et godt, ei forbigaaende Indtryk. Vi Ranglefanter maatte atter tilbage til Kroen.

Fra Søllerød gik Touren mod Dyrehaven; paa Veien kom vi over en Strækning, der lod til at mangle Kraft. Afgrøden stod kleint i det Hele. Modsætningen er altid interessant, saa ogsaa her, og endnu smukkere fremtraadte derfor Nerumsgaards veldyrkede Marker. Nu kom vi ind i Dyrehaven; her havde vi Anledning til at beundre en forstmæssig behandlet Skov — Træerne stode i regelmæssige Rader, hver Teig bevoxet med Træer af samme Alder og Størrelse, der dannede en Familie i Samfundet, enten stolte af sin Høihed eller ydmyge i sin Lavhed skuende opad mod de „Store“, dog syntes disse sidste nedladende at beskytte Ungskoven, afstængende Lyset, for at de „Smaa“ skulde søge det, og man sporede en smuk Bestræbelse hos disse for at klyve op til „Lys og Styrke“ — det var et dansk Billede, værd Efterligning.

Ved Hammerværket havde vi atter Hvil. Støvet er tør Mat, maata! Her bød vor Skydsbonde os paa en splendid Eftasværd, Mutter hjemme havde pakket den ind til ham — og os. Vi spiste, drak og nød Udsigten, Landskabet er her saa idylliskt, at jeg ei vover beskrive det. Der var Samlingsplads for de forskjellige Turister, og snart var hele Selskabet der. Kl. 6 skulde vi være ved Eremitagen, et Slags Slot, der antagelig maa være bygget for Udsigtens Skyld.

Her vare Dyrene drevne sammen, vi saa dem komme langt nede paa Sletten, og det vilde glædet os at stifte deres Bekjendtskab, men det lod ei til, at den skandinaviske Tanke endnu var trængt ind hos dem — rimeligvis af Mangel paa Talere — thi pludselig gjorde hele Flokken helt om, for med Telegramfart afsted og overlod os, med sand dansk Gjestfrihed, alle sine Besiddelser til fri Afbenyttelse.

Vi vare dog ikke „belåtne“ hermed, men drog fornærmede bort, forvissede om, at her var en „vid Mark“ for det skandinaviske Selskab, og graa udvendig men med Sollys indvendig naaede vi Klampenborg, hvor vi steg af ved Kirsten Pihls Kilde. Der kommer mod os en kongelig Ekvipage, udspjoket Forrider, Karet med 4 for og Levkøier bagpaa Kalossen, som T. P. V. i T.hjem sa'. De Danske strøg ærbødig Huen af i Tide, vi Norske hilste paa Indholdet, vor ærværdige Bekjendt fra Sorgenfri, og ikke paa Stadsen. Besynderlig nok, om vor „Karl“ end kommer ansættendes i Diricks bekjendte Skydsgreie (Kariolen, Øget og den fillede Skydsjenta bagpaa), saa er han dog ligefuldt vor kjære Konge, og vor Hilsen er lige sand og ærbødig; dernede vilde en Konge i et saadant Optog være en Profanation. Vi drak af Kilden og maatte som Skik og Brug var skylle det „tørre“ Vand ned med en „Rystetoddy“ (ei anbefalelsesværdig for svage Maver); vi passerede Dyrehavsbakken med alt sit „Tral“, bibeholdt for gamle Minders Skyld, og kom til Klampenborg, hvor da Festen skulde være. Klampenborg er en Badeanstalt, der ligger lige ved Øresund og herfra har sund Luft og godt Vand.

Vi togede over Pladsen, forbi Restaurationslokalet og til Skovkanten. Her var det første, vi fik Øie paa, en Nisse, der stod paa en Tønde; det var en gammel Bekjendt, og glade raabte vi Hurra for ham; men hvor forundrede bleve vi ikke, da en rigtig og levende Nisse tittede frem bag Tønden og venlig nikkede til os med sit gamle, furede Ansigt og sin røde Tophue. Nissen var i Golune sit idag; han skjænkede os og talte om den gjilde Vinter, han skulde faa, naar saameget godt Foder og Korn kom i Hus.

Saa begyndte da Festen. Vi smagte paa Punschen — — — „Tvi! ta mei aderton, er inte de tell å bli sjuk af“ hørte jeg bag mig, og klein var den; men de kraftige Mishagsytringer bragte om lidt en bedre frem. Saa kom Talerne; den første var for Komiteen og vel fortjent. Grev Holstein takkede, idet han udbragte en Skaal for de fremmede Gjæster: Sønderjyder, Norske og Svenske. Saa var der specificerede Takkeskaaler herfor; den, der takkede for os, udbragte samtidig en Skaal for Danmark. Vi vare enige om at være fornøiet med Repræsentanten, og dermed har Talen sin Dom. Direktør Dahl talte vakkert og varmt for Landbohøiskolen og den fortjener det; senere skulle mine Læsere følge mig did. Nu udbrød en sand Hagelskur af Taler, Hyssen, Skrig og Skraal, Bravoraab, Hurraraab, Klirren af Glas, og midt imellem lød Dansemusiken. Folk havde faaet Brændevin og Vand paa Tand og Sukkerstof paa Læberne. Da Talernes Tunger havde mere travelt med at fugte Læberne end med at danne Lyden til Ord, gik jeg. Mangen Latter havde jeg faaet, og Erfaringen havde lært mig, at dette Folk kan bruge Munden. Stod man udenfor, hørtes det bogstavelig som en Graagaasflok, der netop havde sat sig. En af Aftenens Bekjendtskaber, Dyrlægen, kaldte det Brøvl, og udtalte Ordet med en egen Betoning. Mit er vel ogsaa Brøvl da; men det lod Dansen ei til at være, thi den fortsattes med Liv, indtil vi trætte og glade drog tilbage til Byen med Toget Kl. 1½, vel fornøiede med vor Dag. Gid Beretningen havde samme Lykke.

*) Blev tilkjendt Diplom.

En Opfordring til Turistforeningens Bestyrelse.

Man maa vistnok erkjende, at Turistforeningens Bestyrelse hidtil paa en meget tilfredsstillende Maade har opfyldt sit Hverv og bragt tilveie større Resultater, end man havde kunnet gjøre Regning paa, saa nyt som det Hele endnu er. Det er vel derfor ogsaa Grund til at haabe, at Medlemmernes Antal i den nærmeste Tid vil voxe nogenlunde hurtigt, og at Foreningen saaledes vil faa større Midler at raade over. Hvad der imidlertid, efter vor Formening, mest vilde bidrage hertil, vilde være, om den ærede Bestyrelse saa sig istand til at levere en Aarbog af mere almen Interesse end den sidst udgivne. Denne forekom os at have en

noget vel udelukkende praktisk Karakter, og herved ville vi bemærke, at de fleste Turister vistnok foretrække, fremfor at reise efter en af Andre lagt Rute eller Reiseplan, at indrette sig paa det Uventede og at gjøre Opdagelser i det Smaa. Den engelske Alpeklub, der vel maa antages at være vor Forenings Mønster, udgiver hvert Aar en Bog, der indeholder Afhandlinger og Skildringer af selvstændig videnskabelig eller literær Interesse, og er udstyret med udmærkede Illustrationer, og at bringe en saadan Aarbog istand betragtes som det væsentlige Formaal for Klubben. Nu — der skal Tid og Penge til Alt, og det er ikke vor Mening at forlange, at Turistforeningens Bestyrelse skal stampe frem af Jorden Literater eller Forskere over Istiden og Bræthеorierne. Vi ville kun foreslaa den ærede Bestyrelse en liden Foranstaltning, hvorved den, som vi tro, vil opnaa for et billigt Kjøb at give Aarbogen et mere selvstændigt Værd, saa at Foreningen ogsaa vil kunne faa Interesse og Betydning for dem, der ikke selv kunne tænke paa at gjøre Fodture eller at besøge vore Høifjeldstrakter, og det er nemlig, at den sætter sig i Forbindelse med en af vore Kunstnere og af ham søger at erhverve Tegninger af mærkelige Naturscener for Aarbogen, hvilke da maaske ogsaa kunde blive ledsagede af Texter. Vi skulle ogsaa tillade os at henlede Opmærksomheden paa den af vore Kunstnere, som det vel nærmest kunde blive Spørgsmaal om, nemlig Maleren **Reinhold Boll**. Denne Kunstners udmærkede Dygtighed som Tegner er noksom bekjendt; han har i en lang Række af Aar leveret Tegninger til baade indenlandske og udenlandske illustrerede Tidender. Han er desuden uden al Tvivl den Kunstner, der kjender Landet bedst og har faret videst og fjernest om baade i Fjeld og og ved Kyst. Vi henstille altsaa til Bestyrelsen og navnlig dens ærede Formand at sætte sig i Forbindelse med Hr. Boll, og af ham at erhverve nogle Tegninger, om muligt allerede for den næste Aarbog. Valget maatte være Kunstneren overladt.

Flere Medlemmer af Turistforeningen.

Anvisning til Regnskabsførelse for Jordbrugere af Emil Stribolt.

I „Dagbladet" No. 80 for 8de April d. A. har jeg anbefalet ovenstaaende lille Bog til vore Gaardbrugeres Opmærksomhed; men da jeg dengang ikke havde Bogen ved Haanden, saa kunde jeg heller ikke bestemt angive Titelen, hvorfor dette sker for at rette paa den Ting, hvorhos jeg skal tillade mig at benytte Anledningen til at gjøre de ærede Herrer, der skrive mig til, opmærksomme paa, at Breve der indsendes til Expeditionen, maa være forsynede med Frimærker til Dækkelse af Portoen fra Kristiania til mig, da jeg ikke finder mig beføiet til foruden min gode Villie og Opofrelse for Sagen forøvrigt, ogsaa at maatte betale Penge ovenikjøbet.

Forfatteren af Stykket:
„Lidt til Overveielse for vore Gaardbrugere."

Kristiania, den 13de Juli 1869.

At Napoleon, dersom han paa noget Vis kan undgaa det, skulde ville bortgive noget af den Magt, uden hvilken han selv stadig har erklæret, at Frankrige ikke lader sig regjere, er kun lidet rimeligt. I det Store seet har han i den indre Politik nu havt at kjæmpe med to Partier. Det ene var Revolutionspartiet, det andet det konstitutionelle Parti. Det ene — de „Uforsonlige" — vilde have Keiseren bort, det andet vil nu kun binde hans Hænder slig, at han Intet „napoleonsk" mere kan udrette, og begge Partier fare altsaa med det, som maa være Napoleon inderligt imod. Imod det første Parti vandt han allerede under Valgene Slaget i den Grad, at alt det, som Frankrige eier af Eiendommens og Aandens Mænd, forskrækket flygtede over paa hans Side; de indsaa nemlig, at selve Samfundets Ro og Orden vilde sprænges, dersom Rochefort og Consorter kom til Magten. Imod det andet Parti, som nu holder paa at ville aftvinge ham en konstitutionel Haandfæstning, staar imidlertid Kampen paa fremdeles, og det gjælder altsaa nu for ham, hvorledes han bedst muligt bjerger sin Magt ud af dette Angreb paa den. Det har da, som det synes, været Operationsplanen først og fremst at vinde Tid, indtil de nærværende Stemninger kunne faa lagt sig noget. Ialfald beskylder Oppositionen nu hans Politik for at have havt denne Mening med den foreløbige Indkaldelse af den lovgivende Forsamling for at „prøve Fuldmagterne" og opgjøre den Regjeringspolitik, som skal følges til Høsten. Det, som der i den lovgivende Forsamling nu har været kjæmpet om, lader sig derfor ogsaa sammensatte i Ordet „Tid", nemlig om Noget skal ske nu strax eller om Oppositionen skal vente med at handle til Høsten. Oppositionen har følt, at Slaget staar netop paa dette Punkt, og dens Presseorganer have i den Anledning paa det Stærkeste fremhævet Mislighederne ved saaledes at indrømme Regjeringen „Kredit paa at handle" helt til Høsten, hvorved Oppositionen nemlig risikerer at tabe Situationen af Hænderne. En „konstitutionel" Napoleon er imidlertid det samme som en moralsk afsat Napoleon; at tage Magten fra ham er i en anden Form at tage Keiserkronen. Denne Kamp følges nu af hele Europas Opmærksomhed, og lige over for den har de øvrige politiske Forholde en mindre Interesse. I en Korrespondence til L'Indép. belge heder det saaledes om denne Kamp: „Den meget alvorlige Konflikt imellem Regjeringen og det lovgivende Korps vedvarer. Det er ikke uforsætlig, at jeg taler om en meget alvorlig Konflikt; thi der er simpelt hen Tale om en fuldstændig Forandring af Regjeringsformen i Frankrige. Dersom jeg kan fæste Lid til de seneste Oplysninger, som jeg har indhentet, har Regjeringen langt fra isinde at give efter. Den vil kun gjøre Indrømmelser, som lidet egne sig til at tilfredsstille Demonstrationens Ophavsmænd." Der er ligesaa lidt Udsigt til Indførelsen af den parlamentariske Regjeringsform i Frankrige, saalænge Napoleon III sidder paa Thronen, som til en alvorlig Konflikt imellem Keiseren og det lovgivende Korps. Hvad der kan ventes, det er en Modifikation af Forfatningen, ikke dens Kuldkastelse. Derfor er det ogsaa om Ministeransvarligheden, at den egentlige Kamp vil dreie sig; thi paa Løsningen heraf beror det, om den afgjørende Stemme skal være hos Keiseren eller hos det lovgivende Korps. Der har til dets Interpellation sluttet sig flere bekjendte Bonapartister, saaledes Baron Mackau, med hvem Keiseren nylig korresponderede, Hertugen af Mouchy, gift med Prinsesse Murat, og Murat, og disse Deputeredes Deltagelse tyder ikke paa meget nærgaaende Fordringer. Endogsaa Ollivier har udtalt sig imod Ministeransvarlighed i streng parlamentarisk Forstand, og det maa erindres, at denne Deputerede, der valgtes med Regjeringens Bistand og i Virkeligheden var officiel Kandidat, af den egentlige Opposition beskyldes for at være en Forræder og Overløber. Hvad Keiseren angaar, da har han **bestandig bekjæmpet det parlamentariske System, baade i sin Landflygtighed, uagtet han herved satte sin Popularitet paa Spil, og paa Thronen.** Han paastaar, at det parlamentariske System ikke passer for Frankrige, at det franske Folk ønsker en stærk Regjering, og at en saadan Regjering godt lader sig forene med politisk Frihed i alle Retninger. Han vil regjere i Forening med det lovgivende Korps, men selv være den permanente Premierminister. Et fuldstændigt Brud med dette System nu vilde aabenbart være en Fallit-erklæring, en Tilstaaelse af, at den napoleonske Forfatning og det napoleonske Regimente havde været forbervelige for Frankrige, saaledes som Keiserdømmets Modstandere paastaa. Det vilde se ud, som om Keiseren bad sine Fiender om at raade Bod paa, hvad han havde forsyndet, og Oppositionen vilde i hoverende Toner forkynde, at den nu skulde drage Frankrig op af Afgrunden. En saa ydmygende Stilling vilde være værre end en Abdikation, og der gives ikke i Forholdene Noget, som kunde stille Keiseren imellem et saadant Valg. Det er nylig blevet bemærket, at Napoleon III blot behøver at skrive sit Navn under en Ordre for at sætte 700,000 Mand i Bevægelse. Det er en umaadelig Magt; men han har den nu engang, og da der ikke er fjerneste Udsigt til en Revolution, er det vanskeligt at indse, hvorledes den skal kunne tages fra ham, eller hvorledes han skal kunne bevæges til frivillig at give Afkald paa den. Der kan kun forestaa en Fortsættelse af, hvad der begyndtes ved Dekreterne af 24de November og 19 Januar, men ikke en Ophævelse af den bestaaende Forfatnings Grundprinciper, et liberalere Keiserdømme, men **endnu bestandig det napoleonske Keiserdømme.**

I Lørdags blev der ved Sommerthinget paa Malerhougen valgt følgende Formænd og Repræsentanter for Aker.

For vestre Aker: Formænd: Th.s Joh.s Heftye med 26 St., Landskabsmaler P. Balke og Bager H. C. Johnsen hver med 23 St. Suppleanter: H. Grimelund med 32 St., H. J. Woren med 28 St., G. Gade med 22 St. og J. Thaasen med 17 St. Til Repræsentanter valgtes: Garver Hallén med 24 St., Birch-Reichenwald, Hans Frøen, Konsul Gade og Bogtrykker Fabritius hver med 23 St., Sagfører A. O. Vinje og Skrædder Haugaard hver med 22 St. og J. Taasen med 18 St. I østre Aker: Formænd: Lars Bjørndahl med 22 St., Richard Benneche med 18 St., og til Suppleanter: J. M. Stenersen med 25 St., Johan Tysnebye med 12, H. Ingier med 10 og B. A. Knudsen med 9 St. Til Repræsentanter: H. Ingier med 30 St., H. Schou med 26 St., B. A. Knudsen med 21 St., J. M. Stenersen og A. Rom hver med 19 St., Chr. Hellum med 18 og Niels Young med 15 St. I vestre Aker blev ingen af de gamle Formænd gjenvalgte, og kun 1 af de ældre Repræsentanter fandtes værdig til at faa være med.

Hvad der længe er forudseet, er altsaa nu endelig indtruffet; man har saalænge strøget Katten imod Haarene, til den har vendt Kløerne udad. Det gaar nu ikke længere an for den, som sidder inde med Magten, at vise sig uvillig ligeoverfor de enkelte berettigede Krav; thi sent eller tidlig vil der reise sig en overvægtig Modstand fra de Samfundsklasser, der tro sig forurettede. De Mænd, der hidindtil og endnu for en Del indehave Myndigheden i Aker, have i Udfaldet af dette Valg faaet et Vink om, hvad der i den nærmeste Fremtid forestaar, og var det ønskeligt, om de skrev sig dette bag Øret. Denne Gang gjaldt det vestre Aker; man veed ikke, hvor Loddet falder næste Gang. Landskabsmaler Balke har vist, hvad Seighed kan udrette; han har i en lang Aarrække kjæmpet for det Maal, han nu først endelig har naaet.

Enhver, der med et uhildet Blik har fulgt med Forholdenes Udvikling i Aker, er ikke bleven overrasket ved, hvad nu er skeet. Allerede for henved et Snes Aar siden lod afdøde A. B. Stabell falde den betegnende Ytring, at man snart fik det Særsyn at se, at hele Akers Kommunebestyrelse kun bestod af 2de vidtforgrenede Familier. Det kan ikke benægtes, at de saakaldte Nybyggerbyers Krav hidindtil har været ringe, bortseet fra Fattigunderstøttelserne, der ere os uvedkommende paa dette Sted, samt at Kommunebestyrelsen ikke har havt sin Opmærksomhed skarpt nok henvendt paa at afhjælpe de for disse Steder føleligste Mangler. Selv naar det en enkelt Gang har lykkes at faa indvalgt i Kommunebestyrelsen en Mand, der baade har havt Evner og Mod til at træde op og tale Nybyggerens Sag, har man ikke givet sig nogen Ro, forinden man har faaet ham væk, hvilket heller ikke før var nogen vanskelig Sag, da de Stemmeberettigede i Nybyggerbyerne vare yderst faa. Saaledes er det gaaet med Kand. Meinich og nu i Lørdags med Kontorchef Baarsen, der ikke blev gjenvalgt for Vaageby. Huseierne i Nybyggerbyerne have imidlertid nu faaet Øinene op for, hvilken Magt de sidde inde med, og der skal nu Dygtighed og Omtanke til for at lede den Strøm, der nu er brudt løs, saaledes, at den bliver til Gavn og ikke til Skade for Samfundet. Den bedste Modvægt mod deslige fremtidige Strømninger vil være en Udvidelse af den kommunale Stemmeret. Kun ved og igjennem en saadan Udvidelse magter man at regulere Strømmen. De nye Valgte besidde vist adskillig aandelig Kapital, og for en Del ogsaa praktisk Dygtighed, og forsaavidt maa man være tilfreds; men derimod maa man beklage, at DHrr. J. Brandt, H. Grimelund og H. J. Woren ikke kom med. Alle disse Mænd ere flittige og meget dygtige i Kommuneanliggender, og deres lange Erfaring vil komme til at savnes i Repræsentantskabet; især vil J. Brandt savnes i Direktionen for Akers Sparebank, hvor han i en lang Aarrække har vist sig som et af dens virksomste Medlemmer.

Kgl. Resolutioner. Ved Kgl. Resol. af 3die d. M. er det naadigst tilladt Statsraad Riddervold at være fraværende fra sit Embede fra Midten af Juli til Udgangen af August Maaned dette Aar.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst tilladt Brigadeauditør ved den Kgl. norske Artilleri-Brigade Kristian August Wulfsberg, der ved kongelige Resolutioner af 2den Novbr. 1867 samt 9de Mai og 31te Oktbr. f. A. har erholdt naadigst Tilladelse til at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende fra 5te Novbr. 1867 til 5te Juli d. A., — fremdeles at opholde sig i Udlandet endnu 1 Aar paa de i førstnævnte kgl. Resolutioner fastsatte Betingelser.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er der naadigst tilstaaet Adjunkt ved Tromsø lærde og Realskole Vilhelm Kristian Kjelstrup 1 Aars Tjenestefrihed fra August Maaned førstk. at regne, for ved Kristiania Universitet at kunne tilendebringe sine theologiske Studier, mod at hans Forretninger ved Skolen imidlertid besørges udførte uden forøget Udgift for Skolens Kasse ved en af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsnet antagen Vikarius.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er der i Henhold til § 1 i Lov af 25de Febr. 1860, indeholdende Tillæg til Lov om Formandskaber paa Landet af 14de Januar 1837, meddelt naadigst Approbation paa de af Formænd og Repræsentanter i Haus Herred i Søndre Bergenhus Amt under 21de August og 28de Decbr. f. A. fattede Beslutninger om Deling af bemeldte Herred saaledes, at hvert af Herredets tvende Præstegjelde Haus og Bruvik, fra 1ste Januar næste Aar i kommunale Anliggender, Skolevæsnet, men ikke Fattigvæsnet, derunder indbefattet, kommer til at udgjøre et særskilt Herred.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det naadigst befalet overdraget til Værksmester ved Marinens mekaniske Værksted i Karl-Johansværn, Steenstrup, at kontrollere Tilvirkningen og Prøveskydningen af tvende hos Sir W. Armstrong & Ko. i England for Marinen bestilte Kanoner og efter endelig Besigtelse at modtage samme, i hvilken Anledning han under Opholdet i England samt paa Reisen tilstaaes 1 £ daglig i Diætgodtgjørelse foruden Godtgjørelse for Befordringsudgifter efter Regning.

— Ved Kgl. Resol. af s. D. er det bestemt:

1. At den af Storthinget under 26de April sidstleden fattede Beslutning angaaende Oprettelse af en fælles Pensionsindretning for Betjente ved Jernbanen mellem Kristiania og Eidsvold samt ved Statsjernbanerne fra Lillestrømmen til Rigsgrændsen og fra Hamar til Grundset samt af en fælles Understøttelseskasse, navnlig for Enker efter afgaaede Betjente ved Banerne, — naadigst befales tagne tilfølge.
2. At der som Bidrag en Gang for alle til ovennævnte Pensionsindretning naadigst tillades posteret paa Kapitalkonto:

for Jernbanen fra	Kristiania til Eidsvold indtil . . .	9700 Sp.
" — "	Lillestrøm til Rigsgrændsen indtil . . .	1160 "
" — "	Hamar til Grundset indtil	500 "

Kristiania Kommunerepræsentanter sammentræde med Formændene i Børslokalet Torsdagen den 15de Juli førstkommende Kl. 5 Eftermiddag til Behandling af følgende Sager:

1) Angaaende Bevilgning af indtil 10,000 Spd. til en Udvidelse af Byens nye Vandværk for de nordre Bydele;
2) Angaaende forskudsvis Udredelse af Bykassen af indtil 2500 Spd. til den endelige Udstikning af Jernbanelinien mellem Kristiania og Drammen.

Skyttermøde. (Dr. Tid.) Søndag den 11te dennes afholdtes Kredsskyttermøde paa Hanevold i Skouger. Foruden at der blev skudt paa de sædvanlige Afstande, 250 og 500 Alen, anstilledes tillige Prøve i Hurtigskydning paa 250 Alen.

Af Præmievinderne, hver med 10 Skud, til den almindelige Skydning, hvortil var bestemt 17 Præmier, tilfaldt 1ste Præmie Skolediscipel Hans Larsen, Søn af Bøssemager Larsen og omtrent 14 Aar gammel, med 67 Points. Af Præmievinderne paa Hurtigskiven var selvfølgelig Bøssemager Larsen No. 1. (Han deltog ikke i den almindelige Skydning). I 1½ Minut havde han 19 Skud med 17 Træffere, tilsammen 42 Points. Han renoncerede paa sin Præmie til Fordel for sine Eftermænd.

Hurtigskydningen foretoges med Bøssemager Larsens nye Rifle, indrettet for Kobberpatroner. Da samtlige Skyttere kun benyttede et Gevær, blev dette saa hedt, at man for at kunne holde det maatte helde koldt Vand igjennem Løbet for at faa det afkjølet. Flere ytrede, at dette Experiment skulde virke skadeligt paa Geværets Skudsikkerhed, men det viste sig ved den fortsatte Skydning, at dette ingenlunde var Tilfældet.

Det kjøbenhavnske Folketheaters Personale begyndte ifølge „Dr. Tid." i Fredags sine Forestillinger i Drammen med Erik Bøghs Vaudeville: „Redaktionssekretæren", der modtoges med Bifald.

Folkemøde. I Kraakstad afholdtes Fredag den 2den Juli et Folkemøde i det rummelige, festligt smykkede Skyttehus, hvor mange Mennesker efter Kommunebestyrelsens Indbydelse var mødt sammen. Som Samtaleemne var opstillet Fattigondet, og om dette ønskede man Hvermands Mening udtalt. Diskussionen ledede af Lensmand Kolbjørnsen, der i sit indledende Foredrag fremholdt, at de tilregnelige Aarsager til Fattigbyrderne, der i Kredsen de sidste 20 Aar var steget til det dobbelte, — især var:

at de fattige Børn ikke nok blev skaffet den Opdragelse hos gode kristelige Forsørgere, som var nødvendig for deres Fremtid.

at Tjenere, som nu faa større Løn end før, ofte anvende sine Penge formeget til at klæde sig i „Jask", og at de ødsle dem bort i kostbare, mindre gode Fornøielser.

at Ægteskaber stiftes for letsindigt, idet man ikke i Forveien har sammensparet sig noget at forsørge sin Familie med.

at der er formange Husmænd, som ikke have Jord.

og at Lovens Regler om Hjemstavnsretten, som den nu er, virker skadeligt, idet man understøtter fremmede Fattige fortidligt for at hindre Erhvervelse af Hjemstavnsret.

Exempler herpaa nævntes.

Under Diskussionen fremhævedes, at det var nødvendigt at forsøge Midler til at standse Fattigondets Tiltagen og om muligt i Fremtiden at faa det til at synke, og som et væsentligt Middel til det sidste mente man, at **de Fattiges Børn**, for at faa dem bort fra

Betlerstien og Elendigheden, maatte gives dygtige kristelige Folk til Opdragelse, selv om man maatte betale mere. Forældrene i Hytterne kunne ofte ikke, om de end vilde, lære sine Børn at blive dygtige Arbeidere, og uden det er Opdragelsen forfeilet. Arbeide og Nøisomhed maa tilvænnes fra Ungdommen af. Tjenere skulde mere paavirkes ikke blot til at arbeide, men ogsaa til at spare sammen noget for Fremtiden; — at de, som Andre, burde klæde sig mere i solide hjemmevirkede Sager, og at deres Fornøielser gjordes ædlere og mere afpassede til Forholdene. En Grænd kunde f. Ex. slaa sig sammen om nu og da at skaffe sine Tjenere et lidet Lag, hvori man ogsaa selv skulde deltage.

De jordløse Hytter ansaa man meget skadelige, ikke blot for de i dem bosatte Folk, men ogsaa for selve Husbonden som for Samfundet. Endog dygtige Folk klare sig ikke i dem; kommer der Mangel paa Arbeide, eller Sygdom indfinder sig, maa Fattigvæsnet strax til, hvorfor saadanne Hytter ansaaes som en af Hovedarsagerne til Fattigondet.

Betleriet, som i senere Aar har tiltaget i saa uhyre Grad, at Mange have dobbelt saa store Byrder derved som i det, der ydes ved Fattigvæsnet, ansaaes for at være den værste Foreteelse ved Fattigondet. Disse tiggende Folks Arbeidsvirksomhed gaar tabt for Samfundet, medens deres Forbrug bliver ligestort. De vænnes derved til at leve af andres Arbeide ogsaa der, hvor de enten helt eller for en Del kunde hjælpe sig selv. Denne Omflakken viser sig desuden at være den moralsk fordærvende. Man ser ofte Tiggere saa vanartede, at de ved Trudsler forsøge at tilvende sig Mad, Klæder og Andet. Især burde man se at holde fremmede Betlere borte, da man ved at give saadanne ukjendte Folk kanske endog understøttede Laster og Lediggang. Man vilde derfor, at der skulde ansættes Politiassistenter, for at holde Betlere borte og tildels at anvende Lovens Strenghed, hvor saadant maatte findes passende. Nabobygder skulde opfordres til det samme. Men Understøttelser maatte ogsaa da ske rigere til de virkelig Trængende og de arbeidende maatte skaffes Arbeide. Dette troede Enkelte bedst vilde ske ved et Arbeidshus, og at Udgifterne derved vilde standse og synke. Dog udtalte de fleste sig for ikke at have Arbeidshus, men at man enten tvungent eller frivilligt skulde sende de Arbeidsløse hen til Skatteyderne for der at faa Arbeide. Der, mente man, kunde deres Arbeidskraft bruges med størst Fordel for Samfundet, ligesom man ogsaa da var fri for de store Administrationsomkostninger, som vilde være Følge af et Arbeidshus. At man tog ind saa mange Fremmede, men lod sine Egne arbeidsløse, fandt man mindre vel betænkt. Saafremt man efter et eller et Par Aars Erfaring fandt, at denne Ordning, saaledes som de, der holdt paa Arbeidshus, troede, havde sine Ulemper, kunde Tiden da være forhaanden at overveie om Arbeidshus.

Tilslut bestemtes et nyt Møde til Dannelse af en Herredsforening.

Kongsbergs Sølvværk. (Kongsb. Adr.) I 7de Bergmaaneds 4de Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 193 Mrk. 10 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 48 Mrk. 13 Lod gedigent Sølv.

Skovbrand var, ifølge „Vestmar", nær opstaaet forleden Dag i Peder Olsen Kalstads Skov til Gaarden nordre Kalstad i Sandøkedal, omtrent 1/4 Mil fra Kragerø, formentlig opkommen ved uagtsom Tobakrøgning eller uforsigtig Brug af Tændstikker. Ilden blev heldigvis strax dæmpet.

General la Marmora, skal, efter hvad et fransk Blad beretter, være ventende til Stockholm som overordentligt Sendebud fra Viktor Emanuel i Anledning Prinsesse Lovisas Bryllup.

Tilforordnet Regjering. (Aftonbladet). Under Kongens Reiser i den sydlige Del af Sverige forestaaes Regjeringen af Statsminister Grev Wachtmeister som Ordfører samt af Statsraaderne Bredberg, Tulstrup og Berg.

Dødsfald. Den ogsaa her i Landet saa bekjendte svenske Munitrationsraad, Løitnant K. E. O. Höökenberg, er, ifølge Aftonbl., ifredags afgaaet ved Døden i Arboga 61 Aar gammel.

Fra Island er der med sidste Post, ifølge det danske Dagblad, atter indløbet Efterretninger om sørgelige Tilstande. I et os velvillig overladt Privatbrev skrives der blandt Andet: „En ny, ødelæggende Sygdom er udbrudt blandt Faarene i Sønderamtet; den bestaar i, at Kreaturernes samtlige Indvolde, undertiden endogsaa Hjernen, myldre af levende Orme, og det i saadan Mængde, at de krybe ud og ind ad Dyrenes Næse og Mund. En Bonde i Rangarvalla Syssel har ved denne Sygdom mistet hele sin Faarebesætning, ca. 500 Stkr., hvilket er et Tab for ham af 2500 a 3000 Rdl., og mange andre i det nævnte Syssel saavelsom i Arnes Syssel ere ved denne Sygdom bragte til Betteltaven, da Faareholdet her er Landmandens allervigtigste Levevei. Endnu værre er det, at Havisen ligger paa Landets Kyster og blokerer den hele Strækning fra Dyrefjord, vestligst i Isefjords Syssel, langs Nordkysten lige til Landets østlige Pynt, Berufjord i Søndremule Syssel, og indeslutter altsaa 8 af Landets 19 Sysler. Disse tildels meget store Distrikter kunne saaledes ingen Tilførsel faa fra Udlandet, og man ved med Sikkerhed, at nogle dertil bestemte Fartøier ligge indeklemte i Isen eller rimeligvis allerede ere knuste i den. Man ved ogsaa, at 60 franske Fiskefartøier ligge paa en af Fjordene under Østeramtet (Faskrudsfjord), alle havarerede og mange aldeles ødelagte, ligesom man fra Postdampskibet har iagttaget 10—12 andre af disse Fartøier, indeklemte i Isen, i hvilke ogsaa selve Dampskibet sad fast i 15 Timer og tog Skade paa Skruen. At denne Isblokade har medført en Vaar, der i Kulde og Strænghed ikke har givet Vinteren Noget efter, er en Selvfølge, ligesom Standsningen af Tilførsel har bevirket, at Hungersnøden og Hungersdøden nu raser paa det Stærkeste i Hunavatns, Skagafjords og Øfjords Sysler under Nordamtet, muligvis ogsaa i Thingø- og begge Mule-Sysler; men herom haves der ikke paalidelige Efterretninger. I Skagafjord Syssel er man, efterat have nedslagtet Faarekreaturerne for at leve, kommen til Hestene, har nedslaaet disse i Hundredvis og betalt deres magre Kjød med 16—18 Sk. pr. Pund. Sammesteds har man ogsaa spist nyfanget Havkat, hvilket har medført Døden. For en Maanedstid siden begav tre Mand fra Siglufjord (nordligst i Øfjords Syssel) sig ombord i en Jagt, der var bestemt paa Havkalefangst fra Øfjords Kjøbstad, og fik der et Maaltid Mad af Jagtens Proviant; men de vare saa medtagne af Hunger, at de, efterat være komne iland, blev syge og døde. En Familiefader i Olafsfjord (ogsaa i det nordlige Øfjord Syssel) forlod Kone og Børn, efterat alt Spiseligt var fortæret. Familien blev hjemme og hungrede 3—4 Dage; da greb den stakkels Moder til det Middel at stjæle et Par Faar paa den nærmeste Gaard for at undgaa Hungersdøden. Tilstanden i Øfjord Syssel er, kort at fortælle, saaledes, at der paa tre Undtagelser nær ikke er en eneste Familie, der har andre Levnetsmidler end den Mælk, man faar af Kjøerne, og selv de Handlende i Øfjords Kjøbstad ere ikke bedre farne. Nordlandspostbudet, der er ankommen hertil den 18de Juni, er paa sem Dage reist igjennem Øfjords, Skagafjords og Hunavatns Sysler uden at kunne faa en Bid Mad, med Undtagelse af en halv Pot Mælk i en Præstegaard."

Det kirkelige Stiftsmøde i Trondhjem sammentraadte den 5te Juli og bestod af de deputerede 175 Lægmænd samt 61 Præster fra Stiftet og 3 hjemmehørende udenfor Stiftet. Biskop Grimelund ønskede Forsamlingen velkommen og gav en orienterende Fremstilling af Kirkespørgsmaalenes Udvikling fra 1830; han paapegede, hvorledes den i 1859 nedsatte Kirkekommission ikke havde ført til det paatænkte Kirkemøde, da Storthinget Intet havde bevilget dertil. Dette Stiftsmøde, som nu samledes, stod dog ikke egentlig i Forbindelse hermed, men havde en anden Foranledning, som skrev sig fra en moden Overveielse gjennem 28 Aar, hvorved man var kommen til Erkjendelsen af, at vor Statskirke trænger til at reformeres, og at det var dens Lemmers Sag at overveie, hvad der til det Maal kunde gjøres, uden at man havde Ret til at fordre, men alene til at bede og haabe.

Derefter valgtes — efter Oplæsning af de paa forrige Kirkemøde vedtagne Statuter — til Ordfører Biskop Grimelund og til Viceordfører Stiftsprovst Petersen, hvorhos man bestemte, at Mødet skulde holdes for aabne Døre.

Forhandlingerne, hvorunder man gik over til det paa forrige Møde fastsatte Thema: den kirkelige Frihed, indledede af Biskopen. I sit Foredrag paaviste denne, at der her var Tale om samfundsmæssig Frihed, og ikke om den personlige Religionsfrihed. Taleren udviklede dernæst nærmere, hvori denne maa bestaa, hvilke Midler man i vor Statskirke har til at realisere den, samt de værste Hindringer for den. Som Grundlag for Forhandlingerne vedtoges dernæst følgende

Satser om den kirkelige Frihed.

§ 1. Kirken er alle Troendes og Helliges Forsamling, i hvilken Evangeliet rettelig forkyndes og Sakramenterne rettelig forvaltes. Som saadan er Kirken væsentlig fri, efterdi Troen er en fri Sag, som virkes af den Hellig-Aand ved Ordet og Sakramenterne og ikke ved Paabud eller Tvang.

§ 2. Som en saadan Virkning af den Hellig-Aand ved Naademidlerne er Kirken et levende Samfund af aandelig Natur med de kristelig Troende til Lemmer, et Troessamfund, men som har visse ydre Kjendetegn, nemlig Guds Ord og Sakramenterne i stadig Forvaltning, d. e. et kirkeligt Husholderembede.

§ 3. I Kirkens ydre Husholdning med Ordet og Sakramenterne er og vil der altid findes, foruden sande Troende, Hyklere og Onde i større og mindre Mængde, efter Naademidlernes større eller mindre Virkning paa Hjerterne og de mere eller mindre gunstige ydre Stillinger og Forhold, hvori Kirken kommer. Men hvordan Kirkens ydre Stilling er, enten den er Frikirke eller Statskirke, altid maa den dog besidde, hvad der er det Grundvæsentlige for Kirken, om den skal være berettiget til at bære Kirkens Navn.

§ 4. Hertil hører en til Kirkens indre Liv svarende udvortes Handlefrihed, som ikke er Et med den Enkeltes Religions- eller Troesfrihed, men er Samfundets Frihed ligeoverfor saavel andre Samfund som ligeoverfor sine egne enkelte Lemmer.

§ 5. Til denne kirkelige Frihed hører først og fremst, at ethvert Kirkesamfund maa faa besidde og bevare Guds Ord og Sakramenter i deres Renhed som sin faste Grundvold, saaat Samfundet hverken for en Del eller helt berøves Guds rene Ord og Sakrament, ei heller i sin Husholdning paatvinges Tjenester med Ordet og Sakramenterne, hvortil disse ikke ere givne af Gud og hvorved de vanhelliges og udsættes for at gaa tabt for Samfundet.

§ 6. Til denne kirkelige Frihed hører dernæst Bekjendelsesfrihed, at Kirkesamfund ikke blot tilkommer Ret til at udtale sin Tro og sin Erkjendelse af det guddommelige Ords Sandheder i en vis og fast Bekjendelse og kræve denne af sine Lemmer som den høitidelige og ufravigelige Fælleserklæring, hvormed de stille sig sammen i et Samfund paa Guds hellige Ords og Sakramenters Grundvold, men ogsaa Ret til at kræve den anerkjendt som saadan, og beholde og bevare den, uden at nogen jordisk Magt deri kan gjøre nogen Forandring.

§ 7. Til denne kirkelige Frihed hører for det Tredie Frihed til Selvforsvar, saaat et Kirkesamfund baade tilkommer Ret til at nægte Optagelse for Personer, som i Ord eller Vandel befinde sig i vitterlig Selvmodsigelse med Guds Ord og Samfundets Bekjendelse, og Ret til at skille sig ved dem, om de ere optagne i Samfundet.

§ 8. Som folkeopdragende Magt for Guds Rige tilkommer det Kirkesamfundet selv at vælge de fornødne Undervisningsmidler til Børnenes Oplærelse i den kristelige Børnelærdom efterat have prøvet dem paa Guds og Kirkens Bekjendelses Prøvesten. (Det samme gjælder om Samfundets gudstjenstlige Opbyggelsesmidler).

§ 9. Endelig tilkommer Kirkesamfundet Forvaltningsfrihed, det vil sige, at de kirkelige Virksomheders Fordeling, Overdragelse og Besørgelse sker i Overensstemmelse med Kirkens Eiendommeligheder og Gaver og ikke efter andetstedsfra tagne Regler og Vedtægter.

§ 10. Kirkens Natur som frit Troessamfund er uforenelig med alt Hierarki, det vil sige: Med Ret for Nogen til at kræve Lydighed i aandelige Ting paa Grund af Magtstilling og ikke fordi det, der bydes og befales, er grundet i Guds Ord. Dette Ord er og bliver derimod Kirkens høieste og ufravigelige Lov, hvilken dens Lemmer ubetinget maa lyde som Herren, hvorhos det sømmer sig, at de lyde for Kjærligheds og Freds Skyld, naar Noget anordnes i Kirken, som ikke er i Strid med Guds Ord. Hierarkiet derimod strider altid imod den kirkelige Frihed, hvad enten det er Fyrstehierarki eller Folkehierarki eller Præstehierarki.

§ 11. Ret til kirkelig Frihed er vor Landskirke særlig hjemlet ved den augsburgske Konfession, som er anerkjendt af Staten for at have Lovskraft.

§ 12. Som Støtte for den ved Konfessionen hjemlede kirkelige Frihed ansees frie, raadslaaende Forsamlinger for tjenlige. Saadanne Forsamlinger bør afholdes som Menighedsmøder, Stiftsmøder og maaske et Landsmøde, naar Betingelserne for dette kunne ansees for at være tilstede.

(Sluttes).

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 12te Juli.

Med Dampskibet Excell. Toll indførtes idag fra Gøteborg 43 større Fustager Smør. — Ved Langbryggen ligger 16 kornladede Fartøier under Losning. Priserne paa Kornvarer noteres idag saaledes: Rug 5 Spd. 24 ß pr. Td., Byg 3 Spd. 114 ß à 4 Spd., Hvede 6 Spd. à 6 Spd. 24 ß, Erter, store, 6 Spd., mindre do. 4 Spd. 96 ß.

Indklarerede Fartøier den 10de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Harald	Jenssen	Rio Janeiro	Caffe.
Skulda	Hansen	Amsterdam	Ballast.
Niord	Bjørnstad	London	do.
Brødrene	Olsen	Gøteborg	do.
Jacob van Glop	Neuwhuis	Harlingen	do.
Adrien	Jussely	St. Malo	do.

Havet" havde, mod at Kystbefolkningen ranede Vrag og strandet Gods, vakte Opmærksomhed i England og førte til den Forbedring for de Skibbrudne, at deres Eiendom, i Stedet for at stjæles af Bønderne, konfiskeredes af Lordadmiralen. Alle de Varer, Kister, Baller, der opkastedes af Havet, tilhørte Lordadmiralen; men, og heri stikker det Vigtige ved den Beskjæftigelse, som Barkilphedro fiskede efter, paa de flydende Flasker, som indeholdt Budskab og Underretninger fra Skibbrudne, havde Admiralitet specielt fæstet sin Opmærksomhed. Skibbrudet er en Ting, som fremfor alt sysselsætter Engelskmændenes Tanker. Skibsfarten er deres Liv, følgelig er Skibbrudet deres Bekymring. Havet er Englands bestandige Uro. Den lille Flaske, som kastes i Søen fra et Fartøi, der er i Havsnød, indeholder en i alle Henseender dyrebar sidste Efterretning. Efterretning om Fartøiet, Efterretning om Besætningen, om Tiden, Stedet og Maaden, hvorpaa Fartøiet gik under, Efterretninger om Stormen, som har knust Skibet, og Strømmen, der har ført Flasken til Kysten. Den Beskjæftigelse, som Barkilphedro udøvede, blev afskaffet for mere end et Aarhundrede siden; men den var af virkelig Nytte. Alle tillukkede og forseglede Kjørl, Flasker, Krukker, som af Stormen blev kastet iland paa Englands Kyster, tilstillede man denne Embedsmand. Han alene havde Ret til at aabne dem; han var den Første, der indviedes i Hemmeligheden af deres Indhold. Han klassificerede dem og forsynede dem med Paaskrifter paa sit Kontor. En Forsigtighedsregel blev dog iagttaget. Ingen af disse Flasker maatte aabnes eller undersøges, uden i Nærværelse af to i Ed tagne Mænd af Admiralitetet, som i Forening med den Embedsmand, der indehavde Embedet Jetson, undertegnede den Protokol, som førtes over, hvad der var fundet. Men da disse to Mænd havde svoret Taushed, saa fulgte deraf, at Barkilphedro omtrent kunde gjøre, hvad han lystede. Det beroede til en vis Grad paa ham, om han vilde undertrykke en Sag

„Et Fartøi ude paa Havet vil sende Underretning til Land om, at det befinder sig under den eller den Breddegrad, at det møder et Havuhyre, at det har Land i Sigte, at det er i Havsnød, at det holder paa at synke osv.; Skipperen tager da en Flaske, stikker en Papirlap, paa hvilken han har skrevet den Underretning, han vil meddele, ned i den, forsegler Flasken og kaster den i Havet. Gaar Flasken til Bunds, saa vedrører Tingen Embedsmanden Lagon, flyder den, angaar det Embedsmanden Flotson, og drives den i Land af Bølgerne, angaar det Embedsmanden Jetson."

„Og du vil blive Embedsmanden Jetson?"

„Aldeles rigtigt."

„Og det er dette, som du kalder at være Korketrækker af Oceanets Flasker?"

„Saa heder Stillingen."

„Hvorfor foretrækker du den sidstnævnte Stilling for de to andre?"

„Fordi at den just nu er ledig."

„Hvori bestaar denne Embedsmands Forretninger?"

„Eders Naade. I Aaret 1598 blev en tjæret Flaske fundet af en Fisker paa Grundene ved Sandbanken Epidium Promontorium og bragt til Dronning Elisabeth. Et Pergament, som man fandt i denne Flaske, underrettede England om, at Holland, uden at nævne et Ord derom, i Aaret havde 1596 taget et ubekjendt Land, Nova Zembla, i Besiddelse. Fremdeles, at man der tillands blev opædt af Bjørne, samt at den Maade, hvorpaa man tilbringer Vinteren der, var optegnet paa et Stykke Papir, som var indstukket i en Bøssepibe, der var ophængt i Skorstenen paa det Træhus, som var opført af Hollænderne, der allesammen vare døde; fremdeles, at Skorstenen var gjort af en Tønde, hvis Bund man havde slaaet ud og som man havde indpasset i Taget."

Madamen	Sverdrup	Dieppe	Ballast.
Hringhorn	Myhre	Grangemouth	Kul og Parafinolie.
Preciosa	Iversen	Altona	Stykgods.
Den 11te Juni:			
Brunette	Raabe	Seaham	Stenkul.
De 2de Brødre	Svinding	Kønigsberg	Rug m. m.

Udexpederede Fartøier den 10de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Anna Cathrine	Nissen	Danmark	Trælast.
Elisa	Christensen	Drammen	Stykgods.
Hertha	Poulsen	England	Trælast.
Friheden	Andresen	Danmark	do.
Anne Margrete	Jørgensen	do.	do.
Anna	Friis	do.	do.

Konkurs. I Stavanger. Farver Niels Nielsen d. 6te Juli. Saml. 14de Juli. Fordringer meldes inden 19de September og prøves 8de Oktober. Handelsmand Kornelius Jensen d. 5te Juli. Saml. d. 13de Juli. Fordringer meldes inden 18de Septbr. og prøves 7de Oktbr. Handelsmand Elias Krone d. 7de Juli. Midlertidig Bestyrer Overretssagf. Gjør. Saml. 15de Juli. Fordringer inden 20de Septbr. og prøves 9de Oktober. Fosens Sorenskriveri. Gaardmand og Fartøieier Ole Wevig af Strøm i Hitterens Thinglag d. 3die Juli. Saml. 2den August. Fordringer meldes inden 6te Septbr. og prøves 4de Oktbr. Handelsmand N. Bjørnsen den 3die Juli. Saml. 13de Juli. Fordringer meldes inden 18de Septbr. og prøves 7de Oktbr. Hammerfest. Bødkermester Bernt C. Rosted d. 29de Juni. Saml. 21de Juli. Fordringer meldes 31te August og prøves 25de Septbr. Jens P. Hansen d. 29de Juli. Fordringer meldes 31te August og prøves 24de September. Tromsø. Handelsmand L. A. Einersens Bo den 29de Juni. Fordringer meldes inden 11te September og prøves 25de s. M. Jæderens Sorenskriveri. Gaardbruger Henrik Ellingsen Fjogstad af Kleps Thinglag d. 5te Juli. Saml. 15de ds. Fordringer meldes inden 5te Septbr. og prøves 21de s. M. Kristiansand. Handelsborger Syvert Omdahl. Midlertidig Bestyrer Fuldmægtig Omdahl. Fordringer meldes inden 4de Septbr. og prøves den 18de s. M.

Sluttede Konkursboer. Handelsmand H. Reienæs ved Haugesunds Skifteret d. 6te Juli, Dividende 0,64 Procent. Ingebrigt Rønnings ved Indersøens Skifteret d. 3die Juli.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum udenfor Stat. Vinden er i Bodø Østlig frisk, i Aalesund SOlig laber, ellers SVlig frisk til stærk; Regn i Kristiansund. — Udsigterne ere til SVlig til Vestlig Vind.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Onsdag 14de Juni (Kl. 7½—10) giver Undertegnede med velvillig Assistance en Forestilling, bestaaende af: 1) **Sandels,** Digt af Runeberg, fremsiges af Undertegnede. 2) **For evig** eller **Medicin mod et Elskovsrus,** Lystpil i 2 Akter efter Scribe. Nærmere ved Programmer.

J. W. Arctander,
Student.

Maleriudlodning.

16 Oliemalerier, dels egne Arbeider og Kopier efter Tidemand, Gude, Mordt, Eckersberg m. Fl., vil blive bortloddede i September Maaned.

Malerierne ere udstillede i Hr. Brantzeg's Pianolager, Akersgaden No. 61. Nummeret koster 48 ß. 3 Nummere 1 Spd.

Helene Broch.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

Bergens Brandforsikrings-Selskab
(Grundfond 500,000 Spd.)
tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Udvandrere til Amerika.

Fra Kjøbenhavn direkte med det hurtigseilende og bekvemme Hjuldampskib
„St. Jago de Cuba“, 2650 Tons,
tilhørende Dampskibslinien **North-American Lloyd.**
Emigranterne afreise fra Kristiania den 25de og 27de Juli.
Fragten er **ligesaa billig** som med nogen indirekte Linie.
Omtrent den 15de September afgaar Dampskibet **„Fulton“** fra Kjøbenhavn direkte til New-York.

O. Svenson,
autoriseret Generalagent
for „the North-American Lloyd“.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.

Øgestenius Kjos.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag.

N. M. Hansen.

Tilsalgs.
Monumenter, Kors og Plader
leveres til meget billige Priser efter Bestilling af **Peter Seest,**
Dronningens Gade 34.

A. Halvorsen & Co.,

Revierstrædet No. 2,
anbefaler til billige Priser:

Papir.
Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.
Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv-** og **Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter
i de mest brugelige Formater.

Papirposer
i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faareskind
for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Tilkjøbs forlanges.
Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af **O. M. Hauge.**

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Jeg forstaar ikke et Ord af dette Sammensurium.“

„Kan saa være. Elisabeth forstod det. Et Land mere for Holland var et Land mindre for England. Fra den Stund af blev det befalet Enhver, som fandt en saadan Flaske, under Dødsstraf at aflevere denne til Lordamiralen. Til at aabne saadanne Flasker ansætter Admiralen en Embedsmand, som underretter hendes Majestæt om Indholdet, dersom der er Noget.“

„Kommer saadanne Flasker ofte i Admiralitetets Hænder?“

„Meget sjeldent. Men det er det samme. Posten har man. Desuden har denne Embedsmand fri Bolig i Admiralitetet.“

„Og hvor stor er Lønnen for paa denne Vis ikke at gjøre Noget?“

„Hundrede Guineer om Aaret.“

„Og for en saadan usel Stilling kommer du og plager mig?“

„Man kan leve af det.“

„Som en Tigger.“

„Som det anstaar en Person i min Stilling.“

„Hundrede Guineer er jo det samme som Intet.“

„Hvad Eders Naade forbruger i et Minut, leve vi Stakler af hele Aaret. Det er den Fordel, de Fattige have.“

„Du skal faa Pladsen.“

Otte Dage efter, takket være Josianes gode Villie og Lord David Dirry-Moirs Indflydelse, var Barkilphedro reddet af sin usikre Stilling og havde Foden paa fast Grund. Han blev ansat i Admiralitetet med fri Bolig og hundrede Guineer om Aaret.

VII. Barkilphedro baner sig Vei.

En Ting er nødvendig, og det er at være utaknemmelig.

Barkilphedro undlod det ingenlunde.

Efterat have nydt saa mange Velgjerninger af Josiane,

var det naturligt, at han blot havde en Tanke — den, at hævne sig.

Lader os tilføie, at Josiane var smuk, høi af Vært, ung, rig, mægtig, berømt, og at Barkilphedro var styg, liden, fattig, gammel og ukjendt. Det var vel nok en Grund til Hævn.

Naar man er frembragt af Natten, hvorledes kan man da taale en saa straalende Glands?

Barkilphedro var en Irlænder, der havde fornægtet Irland. En daarlig Anbefaling.

Der var en eneste Ting, som talede til Barkilphedros Fordel, han havde en meget stor Mave.

En stor Mave ansees i Regelen som et Bevis paa et godt Hjerte. Men Barkilphedros Mave var blot et nyt Slags Hykleri. Thi Barkilphedro var en Usling fra Top til Taa.

Hvor gammel var Barkilphedro?

Det kan ikke siges. Han havde den Alder, som hans Planer udkrævede. Han var gammel, naar Spørgsmaalet var om Rynker og graa Haar, men ung, naar Spørgsmaalet var om Tankens Hurtighed. Han var paa en Gang smidig og klodset. Et Slags Sammensætning af Abe og Flodhest.

Var han Royalist?

Aa — ja . . .

Republikaner?

Hvem ved.

Hyldede han Stuarterne?

Sandsynligvis.

Og Brunswick?

Aabenbarligen.

Barkilphedro var baade for og imod.

Hans Ansættelse som „Korketrækker af Oceanets Flasker“ var ikke saa naragtig, som Barkilphedro gav den ud for. De Reklamationer, som Garcia Ferrandez i sin „Veiviser paa

Dagbladet.

No. 160. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 14de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Lønset, Volsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Søndfjord og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Wien, 13de Juli. Første Edsvorneret har idømt Biskopen af Linz 14 Dages Fængsel for Rolighedsforstyrrelse.

Paris, 12te Juli. Rouher vil forelæse det keiserlige Budskab i den lovgivende Forsamling. Hovedindholdet er: Ministerpost's Forenlighed med Deputeret-Mandat, Udvidelse af Interpellationsretten, den lovgivende Forsamlings Kontrol med Statshusholdningen og Revision og Handelstraktater. Da Reformer skulle sanktioneres ved Senatskonsult og ikke ved Folkeafstemning, bliver Senatet at indkalde; Personalforandring vil ikke finde Sted. Det forsikres, at de bebudede Reformer ville gaa videre end Interpellationsprogrammet.

Paris, 13de Juli. Inat havde Thierspartiet Møde i Grand Hotel. Næsten alle de, som havde undertegnet Interpellationen, deltoge i Mødet. Efter lang Debat vedtoges enst. saadan Resolution: Under nærværende Omstændigheder findes ingen Grund til at indbringe Interpellationen.

Stockholm, 13de Juli. I 4de Løb under Kapseilladsen ved Bellevue (Fartøier over 9 Jachttons) vandt „Sjöfröknen" tilhørende Friberg 1ste og „Fogeln" tilhørende Johan Kristenson, begge af Gøteborg, 2den Præmie.

Paris, 13de Juli. „Journal offiel" indeholder et keiserligt Dekret af igaar, der indkalder Senatet til et overordentligt Møde den 2den August. Den lovgivende Forsamling ajurneres; Dagen for dens Gjensammentræden vil senere bestemmes. Efter det keiserlige Budskabs Oplæsning holdtes Ministerkonseil i St. Cloud, hvorefter Ministrene indgave deres Dimission, som modtoges af Keiseren. De ville vedblive at bestride de respektive Departementers Forretninger indtil nye Ministre ere udnævnte.

Paris, 12te Juli. Den lovgivende Forsamling: Rouher oplæste det keiserlige Budskab, hvis Hovedindhold var: Keiseren vil imødekomme Forsamlingens nyttige Bestræbelser. Senatet vil snarest mulig sammenkaldes og prøve følgende Spørgsmaal: (1 Kammeret erholder Ret til at bestemme Forretningsordenen og Præsidentvalget. 2) Simplificeren af Formerne ved Indbringelse af Amendements. 3) Tarifforandringer i Handelstraktater med Udlandet undergives Kammerets Approbation. 4) Budgettets Behandling efter bestemte Hovedposter for at opnaa Kammerets virksommere Kontrol. 5) Ophævelse af Bestemmelsen om Deputeret-Mandats Uforenlighed med disse Statsembeder, navnligen Ministerposterne. 6) Udvidelse af Interpellationsretten. Keiseren betoner, at disse Forandringer ville fortsætte den naturlige Udvikling i Keiserdømmets Institutioner og skulle lade de Keiseren af Folket overdragne Prærogativer uberørte.

Brüssel, 13de Juli. Monitoren offentliggjør Protokollen i den fransk-belgiske Jernbanesag. Samme fastsætter istedetfor de tidligere Jernbanekontrakter de nye Grundtræk for Udviklingen af de belgisk-hollandsk-franske Handelsforbindelser og indeholder Grundtrækkene for fremtidig afsluttende Kontrakter mellem den belgiske Statsjernbane og den franske Østbane, saavelsom mellem den sidstnævnte og den hollandske Bane. De øvrige Bestemmelser ere overensstemmende med de allerede bekjendte Enkeltheder.

Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn.

Fra Dagbladets specielle Korrespondent.

IV.

Vi sprang Tiden forbi i Gaar og maa nu gaa lidt tilbage. Tidlig Torsdag Morgen ere vi paa Benene, tage med Sporvognen ud til Nørrefælled, for der at se Dampplogen i Arbeide. Dette Apparat kan vistnok neppe blive af nogen Vigtighed for vort Lands smaa Forholde; men jeg antager dog, at en Beskrivelse af det vil være af Interesse, og jeg tvivler ikke paa, at den Tid vil komme, da enkelte af disse storartede Redskaber ville blive anvendte hos os.

Jeg skulde her have stor Lyst til at anføre det Foredrag om Damppløining, som James Howard holdt den 4de Februar d. A. i Midland Farmers Club, men det bliver for vidtløftigt i et Dagblad. Foredraget findes aftrykt i Møller-Holsts „Ugeskrift for Landmænd", et Tidsskrift, som jeg meget vil anbefale vore Landmænd at forskaffe sig, det kan bestilles under Adr.: Møller-Holst, Vesterbro, Kjøbenhavn.

Det i Kjøbenhavn udstillede og anvendte Pløieapparat tilhørte Fabrikant Howard.

Paa den omtrentlig firkantede Mark, der skulde bearbeides, stod Lokomobilet (Dampmaskinen) opstillet paa Midten af høire Side. Dette satte en stor Trinse i Bevægelse, og over denne gik, paa samme Maade som en Kjætting over et Spil, et af Staaltraad tvundet Toug, hvis tvende Ender løbe over Trindser, fæstede 2 foran Lokomobilet og en i hver af Markens 4 Hjørner, og endelig endte i hver sin Ende paa Plogen eller Grubberen og saaledes dannede en saakaldet endeløs Trosse. Opfindelsen af disse Staaltraadtrosser, der forener Lethed med Smidighed og Styrke, har givet Spørgsmaalet om en Drivkrafts Forplantelse til længere bortliggende Punkter et mægtigt Stød fremad. Intendant Julien Daufeldt oplyste saaledes, (Diskussionen om Anvendelsen af Dampkraft) at han i Stockholm havde seet et Vandfalds Kraft anvendt en Mil borte ved Hjælp af et saadant Staaltraadtoug.

Redskabet for Jordens Bearbeidning var altsaa paa den modsatte Side af Feltet eller ligeoverfor Dampmaskinen. Det blev betjentes af 6 Mænd. Fyrbøder, Maskinist, En, der passer Tougene, To, der for hver Fure flyttede de fra Maskinen længst bortliggende Trindser, og En, der styrede og sad paa Apparatet. Med Apparatet kan drives Ploge, Grubber og Harve foruden diverse andre Redskaber; blandt disse fortjener Drænsplogen (mole-draining plough) at nævnes. Plogen, der drives med Dampkraft, har 6 fuldstændige Legemer, hvoraf 3 ad Gangen gaa i Jorden. Grubberen er et Trold af en Labbeharv med Hjul foran og bag. Labberne sidde paa en 24" lang Læg af stærke Dimensioner og løbe ud fra denne baade forover og bagover, Redskaberne vendes nemlig ikke. Paa Labbens Flade ovenpaa denne ved Siden af Læggens Angrebspunkt er anbragt 4" lange og 1" brede Jernstykker, der paa en Jernnagle, hvorved de ere fæstede, kunne lægges tilbage i en Vinkel af omtrent 45° fra den Kant, hvorimod Redskabet bevæger sig, og disse sindrige Figurer bidrage betydeligt til Jordens Smuldring. Med Redskabet kan Marken løsnes ned til 14 a 16" Dybde. Howard anbefaler dets Anvendelse fremfor Plogen, da han paastaar, at man derved faar mindre Ugræs. Vi vare i spændt Forventning om, hvordan Redskaberne vilde greie sig; Jorden var nemlig ikke den heldigste. Pladsen har i lang Tid været benyttet som Exercerplads, Madjorden var flerested borttaget, og den haarde, diluviale Lerjord stak op i Dagen. Men den graa Kjæmpe overvandt alle Vanskeligheder; i 6 Minutter trak den det store Redskab gjennem den 200 Alen lange Flade, efterladende sig 3 Plogfurer, lagte i den skjønneste Orden. Ingen Svøbe, ingen raa Behandling af trætte Dyr, ingen Stands, før et rødt Signalflag ved Enden af Furen gav Maskinen Stoppesignal; det var et stolt Syn saaledes at se den menneskelige Kløgt underlægge sig Naturkræfterne og anvende dem i sin Tjeneste. Som Supplement til vor Udflugt til Nørrefælled vil jeg anføre Diskussionen om Dampkrafts Anvendelse i Agerbruget (Torsdag i Folkethingssalen paa Kristiansborgs Slot). Etatsraad Tesdorff indledede Diskussionen: Dampkraftens Anvendelse, ytrede han, er af James Howard erkjendt for at være et Tidsspørgsmaal; det er afhængigt af Jordbrugets Standpunkt i Landet. Agerbrugets Fremadskriden gaar Skridt for Skridt, det ene fører det andet med sig. Grundvolden for alle Fremskridt er tilstrækkelig og god Gjødsel. Forstaar man at skaffe sig denne let, bliver man nok enig om, hvad der bør følge efter. Dampkraften kan i Jordbrugets Tjeneste være enten opvarmende (opløsende) eller bevægende, eftersom den benyttes i Meieriet, Fjøset, Laden eller paa Marken. Spørgsmaalet var: Hvor stor bør en Eiendom være, for at Dampen kan anvendes med Fordel? Tesdorff meddelte Erfaringer fra egne Eiendomme, hvor Dampkraft anvendtes med Fordel i Meierierne. Ved at omtale Dampkraften som Stedfortræder for Heste ved Tærskning anførte han, at dette hos ham ei havde formindsket Hesteholdet, og denne Omstændighed gjorde, at han nærede Tvivl om man ved Vintertid burde lade Hestearbeidet udføre af Lokomobilet. Kun naar man gjennemført anvender Damp, kan Hesteholdet indskrænkes, men man vil dog i enkelte Tilfælde, naar dette er skeet, komme til at savne Dyrene. Jordens Behandling ved Hjælp af denne Kraft stod for ham som den nyttigste; han havde havt Lyst til Prøven, men var forhindret nu.

Professor Nathorst fra Alnarp i Sverige: Paa den Eiendom, hvor han var, benyttedes en 10 Hestes Maskine periodevis, ikke daglig. Den væsentligste Fordel herved var den Hurtighed, hvormed man kunde faa sine Varer til Torvs og derved sættes istand til at passe de fordelagtigste Konjunkturer. I England var den Erfaring raadende, at Hesteholdet ei formindskes, om Dampkraft anvendes til Jordens Bearbeidning. Fordelen ligger i den større Dybde, hvortil man kan naa. En Maskine udelukkende til dette Brug kan ei betale sig.

Intendant Julien Daufeldt fra Stockholm havde fra sit Jordbrug, der var mindre, en toaarig Erfaring for, at Dampmaskiners Anvendelse medbragte betydelig Besparelse; han kunde ikke undvære den nu. Efter engelske Opgaver vare transportable Maskiner næsten dobbelt saa dyre at vedligeholde, som faste; ved mindre Brug burde derfor de sidste anvendes. En Overflytning af Bevægelsen var, efter nyere Methoder, mulig i næsten enhver Afstand. — Efterat Tesdorff havde imødegaaet Nathorst for hans Anskuelser om Anvendelsen af Damp til Pløining, udtalte han sin Tro til Dampplogens store Fremtid der, hvor de naturlige Tilstande, som betingede dens Anvendelse, vare tilstede, og hermed hævedes Mødet, og vi gik, just ikke synderlig klogere end før.

Siden vi alligevel ere paa Kristiansborg Slot, kunne vi se os lidt om. Malerisamlingen maa der Tid og fremfor alt Kunstsands til at omtale, jeg holder mig derfor til lavere Sfærer og fører mine Læsere i Stalden og Vognremissen. Staldene ere smukke, rummelige og lyse. Man bruger i Danmark at flette Strøhalmen paa en egen Maade, saaledes, at den ligger i den skjønneste Orden bag Hestene. Fredrik den 7des bekjendte hvide Spænd var borte, de nuværende Heste vare smukke og kraftige Dyr; den interessanteste blandt dem var en ægte Araberhoppe, liden, graa, styg med spinkle Ben, og dog kunde man i det Hele spore noget kraftigt eller jeg vil heller kalde det noget vildt, der strax gjorde, at man saa der var noget mer hos denne, end vi vare vante til at finde hos vore Heste.

I Vognremisserne var der en sand Skat af død Kapital. Den ældste Karet, Dronning Mathildes, var et sandt Pragtstykke for sin Tid, en ægte forgyldt Kasse, hængende som et moderne Vaskeapparat mellem 4 opstaaende Fjedre. Kristian den 8des Vogn kostede 1,500 norske Species, Tæppet til Kuskebukken var engang af en Værdi lig 1,750 Spd. Af kostbare Vogne faar jeg nævne Fredrik den 6tes Gallavogn, hans Datter Prinsesse Wilhelmines m. fl., og midt iblandt denne forgyldte og silkebetrukne Stads stod Fredrik den 7des Smalslæde af simpel norsk Facon. I en Krog stod den med Sort betrukne Sørgevogn, her, tænkte jeg, har vi Filtrerapparatet for al Verdens Stads; naar mit Legeme har passeret den, er det af samme Stof og klædt i samme Dragt som deres, der have glimret fra disse forgyldte Vogne; og min Sjæl, den bøier sig ikke for nogen af dem, det er min Tro, at Væggene i de 7 Himle ere betrukne med samme Sort Tapet, at der ingen Forhøininger ere paa Gulvene, og at Husleien er den samme — et rent og helt Hjerte — for Alle. — — — — — — — — — — —

Vi vende os fra disse Hjulredskaber og komme tilbage til dem, vi forlode paa Exercerpladsen. Der er udstillet 5 Lokomobiler, men af disse ere de 2 af samme Konstruktion og fra samme Fabrik, nemlig Anker Hegaards. Det ene driver en Tærskemaskine, det andet en Centrifugalpumpe, der tildrager sig almindelig Beundring ved den Vandmasse, den kan hæve. Komiteen har nævnt disse først, hos os maatte de som transportable Maskiner nævnes sidst, der er den leie Omstændighed ved dem, at Kjedelen staar lodret, og dette giver Maskinen en Høide af 6 Alen, forøvrigt var det hele Arbeide smukt udført. Paa disse Lokomobiler vare Transporthjulene tillige Remskiver og Svinghjul. Naar Maskinen skulde bruges, loftedes den ved Hjælp af Donkrafter op, saa Hjulene gik klar af Bakken og Remmen kunde anbringes. Anker Hegaards Maskiner havde 10 & 6 Hestes Kraft. Munktel fra Eskilstunas Lokomobil var et vakkert Stykke Arbeide, dets Pris var 1125 Species. Alt Maskineri var forarbeidet af bedste svensk Staal, og Røret var forsynet med en Gnistfanger, der vistnok var brav, men saa styg ud; hos os er givet et Par Patenter paa saadanne, disse have vist sig gode og bruges ved vore Lokomotiver uden at skjemme disses Udseende med forfærdelige Udvæxter. Kochums fra Malmøes Lokomobil syntes jeg godt om, det var let, sindrigt forarbeidet og udelukkende af Jern, paa 3 Hestes Kraft. Det Hele veiede kun 42 Ctr. og kostede 700 Spd., 1100 med Tærskemaskine. Allerup fra Odense havde udstillet et 4 Hestes Krafts Lokomobil, hvis Transporthjul syntes mig at være for spæde, kyndige Folk erklærede dog Principet at være godt. Denne Maskine havde en egen Regulator. Istedetfor de almindelige Kugler med sin opretstaaende Axe, er her en horizontal Axe med tvende Fjedre, hvorpaa tvende smaa Kugler ere anbragte; den sættes i Bevægelse ved en Rem og skal regulere godt. Opfindelsen er egentlig amerikansk. Allerup har søgt Patent paa den i Danmark.

Hornsbyes Maskine, udstillet af Rosing, er den fuldkomneste, men ogsaa den dyreste, velkjendt her, da allerede 17 Stkr. ere solgte. Imorgen vil jeg følge mine Læsere ind i Exercerhuset og haaber da at blive lidt mere underholdende end idag.

Ogsaa lidt om Kontortiden.

I „Morgenbladet" har jeg et Par Gange ivaares seet foreslaaet Kontortidens Forkortelse, og da jeg foruden i omtrent 20 Aar at have været Kontormand besidder nogle Kvalifikationer, der specielt berettige mig til at have en Mening i denne Sag, saa var det allerede for længe siden min Beslutning at tale et Ord med i Laget; men Mangel paa Tid dertil har hidtil hindret Udførelsen af denne Beslutning.

Enhver ældre Kontormand vil vistnok være kommen paa det Rene med, at Kontorlivet i Almindelighed er noget af det mest Ødelæggende for Helbreden i mere end en Henseende, og at det er fast ruinerende endog for en Kjæmpekonstitution, naar det skal tages paa den Maade, som det fremdeles drives hos mange af vore Forretningsmænd og især hos Folk af den gamle Skole, der i sin Ungdom ingensomhelst Lærdom have faaet om deres Legems Indretning og Behov. Naar man nemlig (saaledes som Indsenderen heraf i en Række af Aar havde det) skal være i saagodtsom uafbrudt Virksomhed fra Kl. 4—6 om Morgenen til Kl. 10—12 om Aftenen — ja ofte hele Natten og som oftest Søndagen med —, og dette tilmed paa smal Gage —, saa maa det vistnok af hvemsomhelst indrømmes at være vel drøit. Intet Menneske, han være saa stærk, han være vil, kan udholde saadant i Længden, og med Helsen er det under enhver Omstændighed snart ude. Det er naturligvis stor Forskjel paa, hvilke Slags Forretninger man har. En ret og slet Skri-

bemaskine maa naturligvis kunne holde det forholdsvis langt længere ud end den, som har Forretninger, der fordre Omtanke, og hvormed der følger et større Ansvar, saasom f. Ex. Bogholder- og Kassererforretninger, Korrespondance og Lignende. Med saadanne Forretninger er jeg fuldt og fast overbevist om, at Ingen i Længden kan holde det ud med mere end i det Allerhøieste 5—6 Timer daglig uden at tage mere eller mindre Skade paa sin Helbred. Kontorets Beliggenhed, Indretning og Ventilation har naturligvis betydelig Indflydelse paa Kontorpersonalets Sundhed; men selv under heldige Betingelser i disse Henseender tror jeg, at den anførte daglige Arbeidstid er fuldkommen nok — ja ofte endog formeget. Ved den i den senere Tid mere og mere i Brug komne Skik at arbeide staaende ved Pulten er dog et betydningsfuldt Moment til Sundhedens Ødelæggelse ryddet afveien; thi den ved den bestandige Sidden foraarsagede Trykken af Brystet og Underlivet (uden at tale om det, som værre er) frembalder ofte uhelbredelige Sygdomme og er ialfald under enhver Omstændighed overordentlig skadelig.

Dog kan visfnok lidet nytte at tale om det Skadelige for de stakkels Kontorfolk ved den urimelig lange Arbeidstid i den Hensigt derved at gjennemføre en Reform; thi hvor finder man vel den Principal, der tager noget Hensyn hertil? I Maanen maaske. Det er høist mærkværdigt, hvorledes Folk kunne glemme deres Fortid, naar de komme lidt høiere op. Nei, man maa søge at overtyde de ærede Herrer om, at det netop er i deres egen sande Interesse at forkorte Kontortiden, og dette tror jeg heller ikke vil være saa ganske umulig med dem, der selv have nogen personlig Erfaring i denne Retning. Med dem, der mangle denne, er der ingen Udvei. Jeg kjender af lang Erfaring disse Folks Urimelighed, i den her omhandlede Henseende. For det Første ansaa de Kontorforretninger for Noget, der i Grunden ikke er stort at „betale" for. Naar en saadan Numer Nix af en Kontormand har Kosten og saavidt til Klæder, at han ikke er rigtig Fillesant, saa ansees dette for mere end tilstrækkelig. Dernæst ansee de ikke Kontorforretninger for noget „Arbeide". Nei langtfra. Det er blot noget Pusleri, hvormed man gjerne kan være sysselsat baade Dag og Nat —, og dog er Kontorforretninger ofte et meget anstrængende Arbeide. En Kontormand ansees af disse Folk for en Maskine, der kan drives uafbrudt uden at slides —, eller maaske de dog tænke som saa: „Naar denne Maskine er udslidt, saa kan jeg jo tage en anden saadan Maskine". At Tankegangen idetmindste kan være saadan, er jeg fuldt overbevist om; thi jeg har selv mere end en Gang hørt en betydelig Forretningsmand, der sandelig ogsaa trængte til at have flinke Folk, sige: „En Mand er en Mand" —; det vil sige: Den Ene er ligesaa god som den Anden; altsaa blot en Maskine.

Som en liden Illustration til, hvilken Pris saadanne Forretningsmænd — uden forretningsmæssig Opdragelse — sætte paa Kontorforretninger, skal jeg oplyse, at en stor Forretningsmand for nogle Aar siden betalte sin Budeie en Trediedel høiere Løn, end han betalte sin Fuldmægtig.

Nei I gode Herrer Principaler! hverken den lange Kontortid eller den slette Løn er til Eders Fordel. Tro I virkelig, at man kan være oplagt til fine Forretninger og især til Forretninger, der fordre skarp Tænkning, naar man, som nok er det Almindeligste, først skal hænge over Pulten i 5—6 Timer om Formiddagen og saa efter et lidet Pusterum af 1 Time atter i samfulde 6—8 Timer i et Træk om Eftermiddagen? Nei, nei san. Saadant er, rentud sagt, umenneskeligt og slet ikke heller til Eders egen Fordel. Man bliver sløv; Arbeidet gaar søvnig og usikkert. Den, der har været under et saadant Aag i nogen Tid, bliver saa slap og sløv og kjed, at han i disse 11—14 Timer ikke gjør det ringeste Mere end den, der er kvik og oplagt til sine Forretninger, kan udføre i mindre end den halve Tid. Naar hertil kommer, at den, der er sløv og uoplagt, idelig begaar Bommerter eller dog arbeider med en Usikkerhed, der gjør, at meget af det Gjorte paany maa gjennemgaaes, saa kan jeg med min bedste Villie ikke faa det til Andet, end at den lange Kontortid er skadelig — ja til stor Skade baade for Principal og Tjener. Indskrænk Kontortiden til 5 a 6 Timer, og jeg indestaar Eder for, at I paa denne Maade i Længden faar udrettet ligesaameget — ja mere end nu med Eders 11—14 Timer! Lærerne ved vore Skoler have jo aldrig mere end 4 høist 5 Timers daglig Undervisning — uden at tale om deres mange og lange Ferier —, hvorfor skal saa en Kontormand have en længere Arbeidstid, da det dog sletikke er mere anstrængende at være Lærer end Kontormand?

Løn ogsaa Eders Folk bedre end nu i Almindelighed er Tilfældet! At lønne sine Folk slet er blot en Art Sultfodring, og svarer ligesaa slet Regning som denne. Det er en stor Skade —; ja I maatte ganske sikkert selv rødme derover, naar det skulde være almindelig bekjendt, hvor slet mange af Eder lønne Eders Kontorfolk. Kunne I virkelig tro, at fornuftige Væsner kunne arbeide med Lyst under saadanne Betingelser? Det er jo aldeles umulig. En Mand, der arbeider med Lyst, gjør ligesaa meget som to — tre, der arbeide med Ulyst, og tilmed gjør han ogsaa sit Arbeide langt bedre. Derfor, I gode Herrer Principaler: Forkort Arbeidstiden og løn Eders Folk anstændig! Det vil være ligesaameget, ja endnu mere til Eders eget som Eders Betjentes Gavn.

Det bedes bemærket, at Indsenderen heraf fortiden er selvstændig Mand, saa at det for hans eget Vedkommende er ganske ligegyldig, enten Kontortiden er 1 eller 24 Timer daglig, ligesom ogsaa, hvorledes Kontorfolkene i Almindelighed lønnes. Aarsagen til at disse Linier ere fremkomne er ene og alene Iveren for det Godes og Retfærdiges Seir, uden allermindste Paavirkning af personlige Interesser.

Kristiania, den 14de Juli 1869.

Lord Russells Bill om, at Kronen skulde ved Siden af Englands arvelige Pairer kunne udnævne indtil 25 Pairer paa Livstid, — ved hvilket Middel den altsaa skulde kunne styrke sit Parti i Overhuset — er ved tredie Læsning forkastet i Overhuset. For dette Forslag anførtes, at Overhuset, som det nu er sammensat, altfor udelukkende repræsentere de store Grundbesiddere, at Betydningen af selve Arvelighedsprincipet er i Aftagende, og at man maa sørge for, at de nye konservative Elementer, som ved deres Betydning i Samfundet i den senere Tid ere blevne til Magter deri, ogsaa finde deres Repræsentation. Saadanne Elementer vilde komme ind i Overhuset og styrke det, saafremt Retten til at sidde der kunde udvides til Manden af Formue eller af udmærket personlig Fortjeneste. De Angreb, som nu fandt Sted paa Overhuset som Statsmagt, tjente iøvrigt bedst til at belyse Sagen. Imod dette Forslag stillede sig imidlertid ikke blot de Konservative, Mænd som Malmesbury, og Lord Stratford, men ogsaa de Liberale, hvoriblandt Hertugen af Argyle og Lord Houghton. Hovedindvendingen var, at Spørgsmaalet om Overhusets Sammensætning ikke burde indbringes for en anden Statsmagts, Underhusets, Domstol, saaledes som det i Tilfælde af Antagelse maatte ske med denne Bill. Dernæst vilde selve Billen iøvrigt kun lidet gavne. Specielt var det en falsk Paastand, at Huset burde forøge sin Styrke, for at Ligevægten mellem de to lovgivende Repræsentationer derved kunde gjenoprettes. Det var ikke engang ønskeligt, at i en Forfatning to sideordnede og lige stærke Magter saadan stode lige over for hinanden, da dette let vilde foranledige en absolut Stilstand i hele Statsmaskinen. Den af de to, som direkte repræsenterede Folkevillien — altsaa her Underhuset — maatte altid være den anden, der repræsenterede andre Principer, mere eller mindre overlegen.

Skulde man indføre en Konkurrance mellem dem, saa maatte ogsaa Overhusets Sammensætning grundes paa Valg, saaledes som før Tilfældet med Senatet (Førstekamret) i de nordamerikanske Fristater. En saadan Tilførsel af nye Elementer stillede sig ogsaa som ganske unødig, fordi den i Forholdenes eget Medfør alt nu gaar for sig. Pairernes Sønner gaa deres Læreaar i Underhuset og gaa, gjennemtrængte af dettes Aand, over til at blive Medlemmer af Overhuset. Mænd fra alle Livsstillinger blive desuden ogsaa nu kaldte derind. Men det er ikke Overhusets egentlige Sag at koncentrere al den Rigdom og al den Intelligents, som England eier, i sin Midte. Husets Magt og Sikkerhed afhænger nemlig alene af, at det føler sig i god Sammenhæng med alle Statslivets øvrige Elementer. Gjør det dette, saa hindrer Intet Landets tidsmæssige Fremskridt, og specielt føler Huset sig ikke i nogen Maade anfægtet ved den sidste Reform i Valgene til Underhuset.

Debatterne i Anledning af den irske Statskirkesag viste noksom, at der ikke mangler Overhuset paa Talent og Dygtighed, saa at det af den Grund skulde have noget Behov for at styrkes. Imidlertid er, som det synes, en ikke lidet almindelig Stemning i de engelske Blade den, at Forslaget burde gaaet igjennem. Under Debatterne fremkom tillige fra Grev Carnarvon et Par Forslag, som sigtede til at opretholde Pairiets Anseelse og Magt, og som vistnok vilde have deres Betydning, om de antoges. Det ene gik ud paa, at Lordstitelen ikke skulde kunne arves uden en tilsvarende Formue til at bære den oppe, og det andet gik ud paa, at Overhuset skulde indrømmes en kontrollerende Magt over sine Medlemmer. De Tilfælde, i hvilke Lorder paa den skandaløseste Maade ruinerede sig paa Væddeløbene og anden Vis, vare i den senere Tid blevne saa hyppige, at her nødvendig maatte skrides ind. Vi erindre i den Anledning, som ogsaa hos os bekjendt, den bekjendte Markis af Heastings, Arving til 10 Pairskaber, som ifjor efter en Reise her i Landet døde i England, blot nogle og tyve Aar gammel, ruineret og under stor Skandale, og nu fornylig, hvad Bladene berettede om Hertugen af Newcastles Ruin paa Væddeløb.

Spørgsmaalet om Kronens Ret til at udnævne Pairer paa Livstid er dog ikke nyt i England. I 1856 forsøgte saaledes Lord Palmerston at tage til sig denne Magt, som en forfatningsmæssig Ret for Kronen, uden nogen Bill, og han udnævnte i den Anledning Wensleydale, en gammel barnløs Dommer, til Pair. Overhuset negtede imidlertid at optage ham som Medlem, og Striden endte med, at Dronningen maatte gjøre ham til „arvelig" Pair.

Om de franske Tilstande siger Liberté: „Tiden iler, Timen er høitidelig. I hele Landet høres kun en Stemme, der gjør sig til Echo af den imponerende Udtalelse af det liberale Forfatningsparti, hvis Udtryk ere ligesaa bestemte som maadeholdne og svarende til Frankriges Ønsker. Bevægelsen er almindelig; et stort Antal af Majoritetens Medlemmer har ilet med at tiltræde de 110,s Forespørgsel; hele Venstre vil understøtte os, om ikke med deres Underskrifter, saa dog med deres Stemmer. Det tidligere saa foragtede og haanede Mellemparti holder idag Nøglen til Situationen i sine Hænder; alle Blikke, alle Nationens Forhaabninger ere rettede paa det". At det franske Folk saa høirøstet kræver at deltage i Styrelsen af sine egne Anliggender, er ikke saa besynderligt, naar man erfarer, at Frankrige bestyres af 502,812 Embedsmænd, hvis samlede Løn udgjør 341,317,672 Franks. Udgifterne til Keiseren og den keiserlige Familie ere opførte paa Budgettet med 26,500,000 Franks. Senatet koster 5,101,000 Franks, Ministrene 1,060,000 Franks, Præfekterne over 4 Mill., Generalerne og de høiere Stabsofficerer over 8 Mill. Franks. Til Vaaben medgaa aarlig 2 Mill. og til Heste 5 Mill. Franks. De hemmelige Udgifter i Udenrigsministeriet beløbe sig til 550,000 og Politiets hemmelige Udgifter ere ansatte til 2 Mill. Franks.

Befordringer og Afgang. Under 9de ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne: Kand. theol. H. J. Lampe til personel Kapellan hos Præst ved St. Jørgens Hospital, de Søfarendes Fattighus og øvrige milde Stiftelser i Bergen samt Sognepræst til Aarstad Sogn Grønvold; Kand. theol. J. C. S. Anderssen til Adjunkt ved Tromsø lærde og Realskole; Amtmand i Kristians Amt C. Jensen, R. St. O. O., til Borgermester i Kristiania; Kapteinløinant Baron J. F. Wedel-Jarlsberg til Kaptein og Premierløitnant R. E. B. Knap til Kaptein-Løitnant, Begge i Marinen.

— Under s. D. er Sognepræst til Trans Præstegjeld B. Kokk naadigst meddelt Bestalling som valgt Provst i Senjens Provsti i Tromsø Stift.

— Under s. D. er Chefen for det forrige Egerske Kompagni under Numedalske nationale Musketerkorps, nu 3die Kompagni af Numedals Bataillon, Kaptein J. C. Finne, R. S. O., ifølge Ansøgning meddelt Afsked i Naade med en Pension af 400 Spd. samt med Tilladelse til fremdeles at bære den for hans indehavende Charge nu reglementerede Uniform.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Chefen for det forrige Hadelandske Kompagni under Akershusske gevorbne Musketerkorps, nu 2det Kompagni af Numedals Bataillon, Kaptein A. H. Hendriksen, indtil Videre at udtræde af sin militære Embedsstilling, hvorhos der, ligeledes indtil Videre, naadigst er tilstaaet ham 480 Spd. aarlig som Vartpenge af Statskassen.

— Under s. D. er Handlende T. Apenæs naadigst anerkjendt som Konsularagent for det Nordtyske Forbund i Sannesund.

Autorisation. Kand. jur. C. O. Hoff er af Justitsdepartementet den 12te Juli sidstl. meddelt Autorisation som Sagfører ved Underretterne.

Belønning. Brandforsikringsselskabet Norge har som Anerkjendelse for skjønsom Fremgangsmaade under Slukningen af Ilden i Kjøbmand Aasoldsens Butik skjænket Kristiania faste Brandkorps 50 Spd.

Akers Sparebank, hvis Direktion hidindtil har været ulønnet, skal man nu være betænkt paa at give en administrerende Direktør, der bliver at aflønne. Allerede for meget lang Tid tilbage, da Stabell var Ordfører i Direktionen og faktisk optraadte som administrerende Direktør, blev det samme Spørgsmaal bragt paa Bane, men det kom ikke til Udførelse, da Stabell bestemt modsatte sig det. Siden Stabells Bortgang er imidlertid ikke Forretningsgangen længere saa letvindt som før, idet nu alle Sager maa afgjøres af den samlede Direktion, og ikke, som tidligere i mange Tilfælde, af Ordføreren alene, og da Direktionens Medlemmer bo spredte omkring i Bygden, er det meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at faa ordnet en Bevilgningssag udenfor den almindelige Tid, paa hvilke Direktionsmøderne holdes. For Forretningsfolk, saavelsom for Andre, er dette følt som en stor Ulempe, og for at afhjælpe denne er det man nu vil faa en ny Ordning bragt i Anvendelse. En Følge af en saadan Forandring turde maaske blive, at Bankens Virksomhed herved kom til at gives en anden Retning, idet den Laanekapital, som Banken disponerer over, vilde drages bort fra Landboncæringen og over til Industrien, hvilket maaske ikke vilde være gavnløst.

Dom i Poteteskrigs-Sagen. „Bergensposten" for 11te ds. skriver herom: I Eftermiddag er der faldt Dom i Sagen mod Nils Hansen Kroken m. Fl., der vare tiltalte for Delagtighed i Urolighederne under den saakaldte Poteteskrig. Af de 54 Tiltalte ere 15 aldeles frifundne, af de 39 dømte ere 8 idømt Strafarbeide, de øvrige 31 ere dømte til Fængsel paa Vand og Brød (fra 5—30 Dage) samt endel til Fængsel paa Fangekost paa Grund af deres unge Alder, nemlig under 18 Aar.

Bergens Skovplantningsselskab. (Berg. Adr.) Hr. Forstmester Gløersen har i disse Dage besigtiget det af Skovplantningsselskabet i indeværende Foraar beplantede Stykke Udmark paa Løvstakken, og har Resultatet af denne Undersøgelse vist sig særdeles tilfredsstillende. Selv Lærketræerne, som allerede havde begyndt at spire, da Udplantningen foretoges, og som Forstmesteren derfor nærede Frygt for, havde kun givet 7 pCt. Tab, medens man sædvanlig regner 5 pCt., naar de plantes i rette Tid. I de kommende to Aar vil der aarlig blive plantet 8000 Træer og det indhegnede Stykke er da fuldt beplantet. Til Høsten bliver en Forstassistent stationeret her i Byen, hvorpaa vi henlede Opmærksomheden forsaavidt som der af Nogen skulde paatænkes private Skovplantninger.

Svenske Fiskere. Om disse beretter „Marstrandsposten": Fra de i Norge værende svenske Fiskere er i sidstforløbne 2det Kvartal tilsammen hjemsendt til Slægten her i Egnen noget over 18,400 Rdr. mod 10,150 Rdr. til samme Tid ifjor. I 1867 oversendtes derimod i samme Tidsrum 25,000 Rdr. Det maa dog hertil bemærkes, at flere af de Fartøier, som deltoge i Fisket 1867, forulykkedes paa Reisen til Norge ifjorvaar, og skjønt siden rigtignok nogle nye ere udrustede, er dog nok deres Antal mindre iaar end i 1867, hvorved dette Aars Fiske vel kan ansees nogenlunde ligt med hint Aars i 2det Kvartal.

Overfaldshistorie fra Stavanger. Den 12te Marts sidstleden omtrent Kl. 10 Aften besørgede en Kjører her i Byen Skyds til Mariero, 3/8 Mil herfra. Da han ikke kom tilbage til bestemt Tid, og man Kl. 2 a 3 om Natten fandt hans Hest paa Veien, kom man i Frygt for, at noget Galt var paafærde, hvorfor nærmere Undersøgelser foretoges. Udenfor Porten ved Nedkjørselen til Mariero fandtes Kjørerens Sydvest og i Nærheden af Halvmilpælen laa Hestens Selepude. Uagtet man havde gaaet lige forbi Kjøreren, fandtes han ikke før den paafølgende Morgen liggende paa Kanten af Postveien omtrent paa samme Sted, hvor Sydvesten blev funden — ganske bevidstløs og stiv af Kulde. Aarsagen til, at han ikke tidligere blev fundet, var forendel den, at han laa skjult under den om Natten faldne Sne. Kjøreren blev nu bragt i Hus, og ved hensigtsmæssig Behandling kom han sig saameget, at der var Haab om Livet, men dog nogen nærmere Forklaring om, hvorledes det Hele var gaaet til, kunde han ikke meddele. Først efter 3 Dages Forløb kom han til fuld Bevidsthed og forklarede da, at efterat de Folk, han havde skydset, vare gaaede ned til Mariero og han, netop vilde stige i Kjæren for at kjøre hjem, kom to ukjendte Personer ham imøde paa Postveien fra Stavanger. Den ene af disse tog da fat i Hesten for at standse den, medens den anden gik hen til Kjøreren og forsøgte paa at rive Tømmen fra ham. Da Kjøreren ikke vilde slippe Tømmen, fik han et Næveslag i Ansigtet. I det samme kom den, som havde holdt Hesten, og gav Kjøreren et Spænd i den ene Side og spurgte, om han nu vilde slippe Hesten. Da Kjøreren, som ikke var beruset, hertil svarede nei, fik han et saa voldsomt Puf for Brystet, at han segnede til Jorden. De to ubekjendte Personer toge nu Hesten og kjørte sydover, medens Kjøreren laa tilbage paa Veikanten saa mishandlet, at han ikke kunde reise sig eller raabe om Hjælp. Hvorledes det gik den øvrige Del af Natten, at han om Morgenen blev gjenfunden og bragt i Hus m. V., ved han Intet om, hvilket er meget rimeligt, da den skarpe Frost nævnte Nat snart maa have gjort ham bevidstløs. Saasnart Kjøreren var bragt til sit Hjem, blev han undergiven Lægebehandling, men da det saa ud til at gaa i Langdrag med Helbredelsen, maatte han bringes paa Sygehuset, hvor han

har henligget til for nogle Dage siden. Det var navnlig den ene Fod, som Kulden havde medtaget stærkt og som først kunde læges, da alle Tæer paa den bleve affatte. Uagtet Kjøreren saaledes altid vil komme til at bære Mærker efter hin skrækkelige Nat, er han nu kommen sig saameget, at han har begyndt sin tidligere Forretning igjen, og naar man ved, at han laa ude bedækket af Sne en af de koldeste Nætter i afvigte Vinter, kan man ikke andet end forundre sig over, at han kom til at beholde Livet.

Samme Aften, som ovenstaaende Begivenhed indtraf, blev en anden Skydsmand forulempet af et Par Personer nedenfor Støttebakken, og efter Beskrivelsen at dømme maa det være de samme, som overfaldt Kjøreren. En af dem havde et besynderligt lyst Ansigt og en saadan Næse, at man næsten skulde tro, at han gik med Maske. Saavidt det kunde mærkes, talte de vestlandsk Dialekt. Den ene var iført sid Trøie og den anden Oljetrøie. Det vilde være ønskeligt, om de maatte blive opdagede, saa at de kunde faa sin fortjente Straf.

Det kirkelige Stiftsmøde i Trondhjem. (Slutning fra Gaarsbladet). I Eftermiddagsmødet samledes man Kl. 4, og efter et Ordskifte om Ordenen i Diskussionen, gik man over til Satsernes § 3. Efter nogle Bemærkninger af Skolebestyrer Wexelsen blev Ordet givet til Hr. Pastor Roll: Spørgsmaalet var, efter Talerens Mening, om den ydre Form, hvori Jesu Kristi Kirke fremtræder for os, nemlig som Statskirke, — ikke indeholder saadanne Vanskeligheder og Hindringer for Kirkens egen Trivsel, at man maatte tvivle om dens Liv og Tilværelse. Taleren var her inde paa et Punkt, som laa ham personlig paa Hjerte at faa udtale sig om. Den kirkelige Frihed var vistnok, ligesom de fleste Begreber, temmelig relativ og elastisk, og Taleren var sig bevidst, at den fuldstændige, den absolute kirkelige Frihed først vilde indtræde, naar Kirken var seirende og triumferende, altsaa ikke her paa Jorden, hvor der altid vilde findes Forholde, som vilde belemre Kirkens sande Frihed. I vor Statskirke var Kirkens Frihed alene yderst tarvelig, ja der kunde, efter Talerens Mening, endog være Spørgsmaal, om det absolut Fornødne af Frihed var tilstede. Det Væsentlige i Kirken var vistnok Ordets rigtige Forkyndelse og Sakramenternes rette Forvaltning, og hvad dette angaar, havde man endog Grundlovsbestemmelse. Der var altsaa ingen Hindringer paa Papiret, men der gaves derimod i Statskirken Fristelser saa store, at det nok kunde betvivles, at selv den nødtørftigste Frihed var tilstede. Det var nemlig Tilfældet, at Kirkens dyrebareste Handlinger bleve betragtede som tunge Gjerninger, saaledes var det f. Ex. Tilfældet med Tilsigelsen af Syndernes Forladelse, og Grunden hertil laa i Forholdet mellem Kirke og Stat. Taleren kaldte Tilsigelsen af Syndernes Forladelse en tung Gjerning, naar den maatte foretages med tung Samvittighed, maatte foretages sukkende og tvivlende. Maaske behøvede dette ikke at være saa, men det stod ei til at nægte, at Fristelsen til at forraade Sandheden laa meget nær. Den første Frihed, som paakrævedes i vor Landskirke, var derfor, at denne Fristelse bortfjernedes, og dette Krav stod for Taleren som saa absolut nødvendigt, at han fristedes til at gaa et Skridt videre end Ordføreren, der havde ment, at Kirken i Taalmodighed og Bøn kunde vente og bie; men han havde dog endnu ikke opgjort dette med sig selv, og skulde derfor ikke for Tiden udtale sig bestemt herom.

Skolelærer Johnsen syntes, at Kirken havde en temmelig stor og passende Frihed. Han fremhævede, at enhver Kristen havde Lov til at udtale sin Overbevisning for Andre, at enhver Lægmand eller Præst — hvad enten han var Orthodox, Pietist eller Grundtvigianer — havde Lov til at virke for Udbredelsen af sin Overbevisning, og at enhver oprigtig Kristen kunde faa sine Børn døbte, bekræftede og stadfæstede i Daabspagten, og at der havdes Anledning til at høre Guds Ord forkyndt rent og purt næsten saa ofte, man selv vilde. De statsretlige Autoriteter, Regjeringen og Nationalforsamlingen, havde været velvillige og maadeholdne. Skulde Nogen uagtet disse Fordele ikke føle sig tilfreds, var der Anledning til at træde ud af Statskirken. Paa den anden Side havde Statskirken ogsaa sine Mangler, som f. Ex. Mangel paa Kirketugt; men sammenholdt man Fordelene med Manglerne, mente Taleren, at Fordelene vilde vise sig baade større og flere. Vilde man losrive Kirken fra Staten og gjøre den koordineret med samme, give den særskilte Repræsentanter, der skulde give Love og Forordninger for Kirken, vilde den theologiske Retning, som havde de fleste Tilhængere, have taget Spydet i sin Haand, og da vilde det komme an paa, hvor tolerant denne herskende theologiske Retning vilde blive. Maaske vilde den anerkjende andre Bekjendere for Brødre i Kristo, men rimeligvis vilde den udøve et Tryk paa Andre, som dog rette sig efter de samme Bekjendelsesskrifter.

Alterbogsdaaben og Sognepræst Gunnerus. (Fortsat fra No. 157.) Til Brug ved Undervisningen kunde vel en Paragraf af Artikelen endnu tænkes motiveret ved den Hensigt at klargjøre Bekjendelsens rette Mening. Men ved Daaben formener Biskopen, det er anderledes. Her er Trosbekjendelsen sat, ikke for at læres og forstaaes, men for at staa der som Vidnesbyrd om, at Daaben, idet den er Gjenfødelsens Bad og Indpodning i Kristo for alle Troende, netop ogsaa er, ligesom den helt fra den første Pintsefest altid har været, Indgangsporten til Kristi Kirke, og at de, der ville træde ind igjennem Daabens Port, da ogsaa maa komme med Kirkens almindelige og bestandige Grundbekjendelse som sit Symbolum, og ikke kunne faa Adgang til eller komme ind uden dette. Men denne Stilling kræver da ogsaa netop Bekjendelsen, den ren positive, uden Parafrase, uden Forklaring eller Tillæg, just saadan som den er Kirkens Symbolum og afspeiler Kirkens Kontinuitet og Enhed med sig selv som Trossamfund. Er dette rigtigt, da ligger heri efter Biskopens Formening et stærkt Forsvar for, at mange Præster hertillands, som dog ingenlunde hylde den grundtvigske Doktrin, afvige fra Alterbogens Forskrift om den 3die Artikels Lydelse ved Daaben, idet de søge en mere symbolsk Form, og at saadanne Afvigelser foregaa upaatalte.

Hvad der nu saaledes taler til Forsvar for Andre, finder Biskopen ogsaa taler til Forsvar for Sognepræst Gunnerus.

Men naar nu hans Sognefolk alligevel forlange Artikelen ved Daaben efter Alterbogen, hvortil de unegtelig ere berettigede, opstaar det Spørgsmaal, om dette Forsvar kan hjælpe Sognepræsten, og om der kan være Rum for andet end Anvendelsen af den almindelige Lov, at den Tjener, som ikke kan følge det Samfunds Forskrift, i hvis Tjeneste han staar, han maa enten frivillig træde af eller i Mangel heraf fjernes fra Tjenesten af sine Foresatte? Biskopen formener dog, at her maa gives et andet Alternativ.

Er der nemlig noget i, hvad ovenfor er sagt, synes deraf efter Biskopens Formening at maatte følge, at Alterbogen i dette Punkt snarest muligt bør forandres, saa at den 3die Artikel faar samme Ordlyd ved Daaben, som den har i Kirkens symbolske Bøger. En saadan Forandring formener han ogsaa snart at kunne ventes; men da vilde det ikke være i Konsekvents hermed at afsætte Sognepræst Gunnerus, just fordi han negter at følge en Forskrift, som man netop er i Færd med at forandre, men vel at flytte ham hen paa et andet Sted, hvor han kan nyde den for ham som Ordets Tjener i dette Punkt virkelig fornødne Samvittighedsfrihed, uden at Lægfolket paa sin Side negtes Adgang til at faa Daaben udført efter den endnu gjældende Forskrift, med andre Ord: at flytte ham til en Menighed med to Præster af hvilke den ene ikke er Grundtvigianer. Biskopen tilføiede, at da Sognepræst Gunnerus ikke havde negtet at benytte den 3die Artikel i den Form, hvori den findes i Luthers lille Katekismus, var der formentlig Grund til at antage, at han ikke udelukkende holdt paa den af ham vistnok forkerte omarbeidede Forklarings Redaktion, men kun at han ikke finder sig istand til at benytte Alterbogen. At han ikke længere kan ligesom gaa paa Akkord med sin Samvittighed, fandt Biskopen agtværdigt, og at han ligefrem erklærer dette, trods de alvorlige Følger, det kan bringe ham, synes at vidne fordelagtigt om hans Karakters Alvor og Redelighed. Om hans Vandel var der Intet Biskopen bekjendt, som skulde gjøre ham uværdig til Befordring, og Biskopen anbefalede saaledes Ansøgningen om Forflyttelse, og navnlig om Forflyttelse til det da ledige Kateketembede i Mandal.

Sluttelig udtalte Biskopen, at han saameget mere maatte erklære sig herfor, som det andet Alternativ: retslig Tiltale for en Vilkaarlighed, som synes saa ganske at ligne den, mange andre Præster upaatalt tillade sig, uden al Tvivl ikke i Almindelighed vilde blive forstaaet som Tiltale for Fornegtelse af Sognefolkets Ret i Hevne, men som et Slag, der forsøges mod „den kirkelige Anskuelse", og da vække en Storm i Landskirken, som Biskopen ikke var vis paa, om den endnu var rustet til at gaa imøde.

Den videre Behandling af herombandlede Klager blev derpaa af Departementet udsat, indtil saavel Mandals Kateketembede som Laurviks residerende Kapellani, der ogsaa dengang var ledigt, og til hvilket Sognepræst Gunnerus ligeledes havde meldt sig som Ansøger, vare besatte. Efterat Andre havde erholdt disse Embeder, lod Departementet ham paany tilkjendegive, at man ikke kunde undgaa at andrage om hans Suspension og Tiltale for Embedsfortabelse, saafremt han fremdeles vedblev i sin Negtelse af at befølge Alterbogens Gjengivelse af den 3die Trosartikel ved Daaben, hvor saadant af Vedkommende blev begjært.

Forinden der imidlertid skredes hertil og med Hensyn paa, at Biskopen havde troet at maatte søge Grunden til Sognepræstens Vægring i den Omstændighed, at han hylder den saakaldte kirkelige Anskuelse, gjorde Departementet opmærksom paa, at Departementet, der forøvrigt ligesaalidt ved denne, som ved andre lignende Anledninger, havde taget Hensyn til vedkommende Geistliges theologiske Standpunkt, men alene til Menigheden eller dens enkelte Lemmers Ret ligeoverfor Præsten, havde erhvervet Erfaring om, at flere Geistlige i denne Egn af Landet, der ere bekjendte som Tilhængere af ovennævnte Anskuelse, ikke i Tilfælde vilde vægre sig for at benytte den nysnævnte Formular, om de end ugjerne gjøre det, og det var heller ikke Departementet bekjendt, at i en længere Aarrække nogen anden Geistlig, enten af nævnte Parti eller udenfor samme, havde gjort sig skyldig i saadan Vægring.

Departementet var derfor — ytrede man videre — tilbøieligt til at antage, at Gunnerus's og 4 andre Geistliges Opfatning af denne Sag afveg fra den, der i Almindelighed findes hos Tilhængere af den kirkelige Anskuelse om dennes Stilling til Sagen, saa at de, og navnlig Sognepræst Gunnerus, ved at blive bekjendt hermed, muligens kunde finde sig foranledigede til at opgive dette sit særegne Standpunkt, og Departementet anmodede derfor Biskopen at gjøre Sognepræst Gunnerus fornøden Forestilling i saadan Retning og indsende hans Erklæring desangaaende. Departementet tilføiede, at saafremt denne ogsaa skulde gaa ud paa fortsat Negtelse af at efterkomme Alterbogens Forskrift, vilde man uundgaaelig finde sig forpligtet til at gaa frem som ovenantydet, uden at tage i Betragtning de af Biskopen fremhævede mulige Følger af en saadan Fremgangsmaade — om man ellers kunde dele Biskopens Anskuelse i denne Henseende — da ingen anden Udvei forelaa, naar Sognepræsten ikke heller frivillig vilde søge sig entlediget fra sit Embede.

Departementet har nu modtaget Sognepræstens endelige Erklæring, hvori han udtaler, at han med sin Anskuelse og i Henhold til, hvad han tidligere herom har udtalt, ikke kan benytte Alterbogens Form ved Daaben med frelst Samvittighed; thi da han i dette Punkt tror, at vide det Rette, bliver det for ham Synd, naar han ikke gjør det.

Sognepræsten erklærer, at der aldrig kan blive Tale om, naar man kjender ham og hans Meningsfællers Opfattelse af Trosordet, at ville give dem Paalæg om at benytte Alterbogens Form af 3die Artikel ved Daaben, uden derved at lægge en Byrde paa dem i deres Embedsgjerning, der er tungere, end at ialfald en Del af dem kan bære den. Med Hensyn til Opfordringen til at søge Afsked, ytrer Sognepræsten, at dette for ham i hans Stilling er en meget haard Straf eller Skjæbne, og det forekommer ham, at hans Foresatte ikke kunne ville, at han uden streng Nødvendighed skal lide den, fordi han har en Overbevisning, der driver ham til at ville gjøre, hvad han anser for Ret mod Gud og hans Menighed. Den Trosbekjendelse, han benytter ved Daaben, er — mener han — Martin Luthers egen Tro. Skal han da — ytrer han videre — som Præst i den lutherske Statskirke alligevel miste sit Embede, se sin Livsgjerning standset og sin timelige Velfærd ødelagt, fordi han bruger Luthers Tro eller helst den, som ved kgl. Autorisation staar at læse paa første Blad af seneste Udgave af den norske Kirkes symbolske Bøger, da erklærer han ingen anden Udvei at se, men anser det for Pligt mod sig selv og Sine at se sin Sag paadømt af Landets Domstole, hvor tung end den Vei er at gaa. — Sognepræsten erklærer videre, at han ikke betvivler, at et ordnet Kirkesamfund maa give sine Tjenere visse Forskrifter til Befølgelse, og at disse nøiagtig bør befølges; men naar disse Forskrifter i nogen Henseende bevislig maatte være mangelfulde eller uheldige, saa at Tjenerens Samvittighed tager Anstød under deres Befølgelse, formener han, at det vilde være mere sømmeligt for et kristent Samfund at rette det Krogede og indtil da at fare frem med Lemper mod Tjenerne, end at gaa frem mod dem efter den verdslige Lovs Strænghed. Taler han her urigtigt, beder han om Undskyldning. Sluttelig anholder Sognepræsten atter om, at nærværende Sag, om muligt, maatte bilægges saaledes, at han naadigst maatte forflyttes til et andet Embede, da han mener, at der gives saa mangfoldige Menigheder i Landet, blandt hvilke ogsaa han kunde virke og gjøre sin Gjerning i Fred, og det med stor Sandsynlighed tør siges, at til en uheldigere Menighed end den, han kom til, kunde en Mand med hans Opfattelse neppe komme.

Vedkommende Provst har ved at oversende denne seneste Erklæring ytret, at da Sognepræst Gunnerus, trods alle Forestillinger og trods alle velmente Raad vil gaa sin egen Gang, saa maa vel Sagen ogsaa gaa sin Gang.

(Forts.)

Ægteviede i Juni Maaned.

I Grønlands Kirke:

6te: Tomtearbeider Hans Andreassen og Pige Marie Amundsdatter. Enkem. Malersvend Jørgen Kristoffersen

Det er Lavheden, som styrer. Intet er lettere at forstaa. Den, som staar nederst, holder i Traadene.

Ingen Stilling er bekvemmere.

Man er Øie og man har Øre.

Man er Regjeringens Øie.

Man har Kongens Øre.

At have Kongens Øre, det vil sige, at man efter Behag kan drage bort og skyde for Skodderne for den kongelige Samvittighed, og indstoppe, hvad man vil, i denne Samvittighed.

Kongens Øre tilhører ikke Kongerne; det er det, som gjør, at disse stakkels Væsener overhovedet næsten ere uansvarlige. Den, der ikke raader over sin Tanke, raader ikke over sin Handling. Kongen lyder.

Lyder, hvem?

De Elendiges Røst, som nedenfra surrer i hans Øren. Afgrundens modbydelige, sværmende Insekter.

Deres Surren er en Befaling. En Regjering er en Skrivelse efter Diktat.

Den høie Røst er Herskeren. Den lave Røst er Magten. De, som forstaa i en Regjering at udskille denne lave Røst og høre, hvad den forestaver den høie, de ere de virkelige Historieskrivere.

IX. Had er ligesaa stærkt som Kjærlighed.

Dronning Anna havde flere af disse lave Røster omkring sig. Barkilphedro var en af dem.

Foruden Dronningen paavirkede og bearbeidede han i Stilhed Lord David og Lady Josiane — vi have just omtalt, at han hviskede i tre Ører. Siden Anna havde faaet Smag for Barkilphedro, brød hun sig ikke om nogen anden Smigrer. Han smigrede hende saaledes, som man smigrede Ludvig den Store,

eller bringe den for Lyset. Fund af saadanne Flasker var langtfra saa sjelden, som Barkilphedro sagde til Josiane. Et Pergament, som bevares paa Slottet Audlyene, og som er skrevet af Greven af Suffolk, Rigsskatmester under Jakob I, viser, at blot i Aaret 1615 blev to og femti tjærede Flasker, der indeholdt Efterretning om Ulykker paa Havet, bragte til Lordadmiralens Kontor og der indregistrerede. I disse religiøse Tider var det en Trang for dem, som var nær Døden, paa denne Vis at sende sin sidste Tanke til Gud og Mennesker.

Det var Skik og Brug, at Embedsmanden Jetson havde fri Adgang i Paladset, da han underrettede Majestæten om sine Fund, der ofte vare mærkelige nok. Man fandt Testamenter af Fortvivlede, Afskedshilsninger til Fædrelandet, Bekjendelser om Forbrydelser, der vare begaaede paa Søen, om Gaver til Kronen osv.

Barkilphedro havde nu naaet, hvad han længe havde ønsket, han kunde nærme sig Dronningens Person.

Var det for at skabe sin egen Lykke?

Nei.

For at spilde Andres?

Det er en høiere Glæde.

At skade er at nyde.

At bære en Længsel efter at skade i sin Barm, en Længsel, der aldrig forlader En, er ikke Alle givet.

Barkilphedro eiede den.

Hans Tanke bed sig fast ved den, som Bulboggen bider sig fast ved en Strube.

Blot han fik et Rov mellem sine Tænder, eller Visshed i Sjælen for, at han kunde skade, saa fattedes der ham Intet.

At være en Usling er at være rig. Et saadant Menneske, som man anser for fattig, og som virkelig er det, har hele sin Rigdom i sin Uselhed og er tilfreds dermed. Alt beror jo paa

og Pige Marthe Hansen. 17de: Smedsvend Herman Nielsen og Pige Josefine Emilie Hansen. 20de: Cigarmager Karl Martin Holmsen og Pige Josefine Dorthea Sørensen. 22de: Organist Oluf Emil Eriksen og Jfr. Kristiane Marie Johannesen.

I Garnisonskirken:

9de Mai: Stentrykkersvend Syver Johannesen og Jfr. Sofie Amalie Gulbrandsen. 11te Juli: Tjener Bernt Kristian Pedersen og Pige Josefine Emilie Neumann.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige Norge og steget paa Vestkysten. Vinden er frisk Vestlig til SVlig stærk med Regn nordenfor Stat, svag Østlig i Bodø. Temperaturen er forholdsvis lav. Udsigterne ere til Vestlig til NOlig Vind med tørt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 13de Juli:

Hotel Scandinavie: Baron von Hübner med Tjener fra Wien, Mr. & Mrs. Fawseth med Tjenerstab fra London, Ritm. Jerstad med Familie fra Landet, A. Zahl med Frue fra Wigholmen, A. Torjusjen fra Moss, Foged Oftedahl med Familie fra Kongsvinger, Hoegh fra Bergen, Andersen fra Fr.hald, Kjøbm. Thestrup fra Hamburg, S. Smith, Esq. og Grey Smith, Esq. fra Cheltenham.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August Maaned, modtages hver Formiddag paa Skolens Kontor. De, som ønskes optagne i 1ste eller 2den Fælleskiasse, bør være indmeldt inden 1ste Juli.

„Fædrelandet"

(et Ugeblad af politisk og kirkeligt Indhold)

begynder fra 1ste Juli d. A. sin 2den Aargang. Bladets Formaal er med et Ord at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning. Det meddeler stadig politiske og kirkelige Efterretninger fra Ind- og Udlandet, folkelige Fortællinger, Korrespondancer og letfattelige Opsatser af almennyttigt Indhold. Det vil ogsaa særligt have Opmærksomheden rettet paa de kirkelige Spørgsmaal, som for Tiden bevæger vort Folk, og paa de økonomiske Tilstande, hvis Drøftelse især ligger Almuesmanden paa Hjerte. Bladet er nærmest et Almueblad, men det vil tillige ved Samvirken af Mænd i forskjellige Livsstillinger søge at hjælpe til at binde de forskjellige Samfundsklasser nærmere sammen og udjevne det, som desværre endnu i Mangt og Meget skiller imellem dem. Det er derfor vort Haab, at Bladet vil samle Læsere af det hele Folk omkring sig.

I indeværende Kvartal vil Bladet levere udførlige Meddelelser om Forhandlingerne ved de større kirkelige Møder, der i Sommer afholdes til Drøftelse af det fra Kristiania udgaaede Forslag til Afholdelse af Stiftsmøder i næste Aar og et frivilligt kirkeligt Landsmøde i 1871.

Bladets Redaktion er i Løbet af April Maaned overtaget af Kandidaterne P. L. Hærem og Th. Klavenæs, efterat de har sikret sig den fornødne Hjælp af Mænd i forskjellige Livsstillinger i Kristiania og andre Steder rundt omkring i vort Land, som paa forskjellig Maade har lovet Bladet sin Understøttelse. Blandt disse Mænd er det os tilladt at nævne følgende: Professor i Lovkyndighed L. M. B. Aubert, Skolelærer H. Gjerberg, Kandidat Johan Jensen, Bureauchef i det statistiske Kontor A. Kjær og Skolelærer J. B. Kvam, alle i Kristiania. Desuden: Skolelærer Aadnesen, Lillesand, Storthingsmand Holsb Aarflot, Aalesund, Storthingsmand Kirkesanger Brandt, Valders, Sogneprest Bugge, Holmestrand, Gaardbr. Flotten, Kvikne, Pastor Færden, Hedemarken, Arsenalforvalter Hagen, Fredriksstad, Storthingsmand Værkseier Mortensen, Hedemarken, Storthingsmand Gaardbruger Nordby, Søndre Trondhjems Amt, Garver Olsen, Hamar, Storthingsmand Kirkesanger Riisnæs, Søndre Bergenhus Amt, Seminarielærer Kandidat Sare, Hamar, Sogneprest Schiørn, Smaalenene, Storthingsmand Gaardbruger Evans, Nordre Bergenhus Amt, Storthingsmand Sogneprest Sverdrup, Nordre Bergenhus Amt og Storthingsmand Gaardbruger Ueland (den Ældre), Stavanger Amt.

Meddelelser til Bladet fra Landets forskjellige Egne modtages med Taknemmelighed, hvor ubetydelige de end maatte være.

Bladet kan tinges paa alle Landets Postkontorer og i Kristiania i dets Expedition, Toldbodgaden No. 40. Betalingen erlægges forskudsvis med 28 ß Fjerdingaaret. — Paa 6 betalte Exemplarer leveres det 7de frit. Til Kommissionærer, der tage et større Antal, gives Rabat efter nærmere Overenskomst.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß pr. Petitlinie. Stadigere Avertérende tilstaaes betydelig Moderation.

Bade- og Svømmeanstalten
for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Karbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Forsikrings-Actie-Selskabet
SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer.
Prospekter udleveres gratis.
B. C. Antonisen,
Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales Hrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales

Damer og Herrer

som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 „ „ The	3 „	1 „ „ The	2 „
1 „ „ Ølost	3 „	1 „ „ Ølost	2 „
1 „ „ Salep	5 „	1 „ „ Salep	3 „
1 „ „ Chocolade	6 „	1 „ „ Chocolade	4 „
1 „ „ Bouillon	6 „	1 „ „ Bouillon	4 „
1 Krus Potøl	2 „	1 Glas Potøl	1 „
1 „ Melk (varm eller kold)	2 „	1 „ Melk (varm eller kold)	1 „
1 Fl. Bruslimonade	6 „	1 Fl. Seltersvand	4 „
1 stort Glas Æggedosis	12 „	1 lidet Glas Æggedosis	8 „

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.

☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Brødrene Frølich's
Damp-Mineralvand-Fabrik.

Tappet paa Sifonkaraffer og Flasker.

Seltersvand,
i Smag og Renhed lig det ægte.

Grénadine,
Pariser Brus - Limonade.

Annanas,
Kjøbenhavner Brus - Limonade.

Citron-, Ingefær-, Pebermynte-, Ribs-, Champagne- og Bringebær-Brus-Limonade etc.

Mousserende Ribsvine.

Tappet paa Sifonkaraffer og Flasker.

Priserne noteres billigst mod Rabat til Forhandlere.

Paa udenbyes Ordres uden medfølgende Remisse reflekteres ikke.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Carl Stephenson

(Dronningens Gade No. 32)

anbefaler sit Lager af:

**Colmans Stivelse & Sennep,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Pebermynte & Drops fra Hill & Jones,
Pickles, Soya, Carry, Cayenne, Madolie, Capers, Gelatine, brune & hvide Bønner.**

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Tømmerbygning,

ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilleie.

4 Værelser og Kjøkken er tilleie i Nygaden ved C. J. Lie.

Et møbleret, smukt og lyst Værelse til Gaden i 3die Etage er strax eller fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende i Kirkeg. No. 4. Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

En Logerende ønsker fra Midten af August Maaned et møbleret Værelse tilleie for længere Tid til 2 Spd. pr. Maaned. Billet mrk. 22 nedlægges i Exped. snarest muligt.

Tilkjøbs forlanges.

Gammelt Kobber og Messing
kjøbes ved Dørvriderfabrikken, Nygaden 8.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Bedes bemærket.

I en af Byens Udkanter — helst Pilestrædeveien — ønsker to Personer sig et møbleret Værelse med Noget i Huset. Billet mrk. „Strax" med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

den Tilfredshed, man føler. At begaa en ond Gjerning, som er det Samme som at gjøre en god Fangst, er mere værd end Penge.

Det er Ondt for Gjenstanden, Godt for Gjerningsmanden. Katesby, Guy Fawkes' Medskyldige i den papistiske Krudtsammensværgelse, sagde: Den Glæde at se Parlamentet springe i Luften, vil jeg ikke afstaa for en Million Sterling.

Hvad var Barkilphedro egentlig? Det allermindste og det allerfarligste, der findes. Han var misundelig. Misundelse er en Ting, for hvilken man altid finder Anvendelse ved Hoffet. Hoffet vrimler af Dagdrivere, af rige Døgenikter, som aande, leve og have hele sin Tilværelse i Kjærringsladder.

Hvor vederkvæget føler man sig ikke af det Onde, som man hører fortælle om Andre.

Misundelse er et prægtigt Stof til at gjøre en Spion af.

Der er et nært Slægtskab mellem Spioneri og Misundelse. Spionen jager for Andres Regning som Hunden, den Misundelige jager for egen Regning som Katten.

Barkilphedro gjemte paa Alt og stængte sit Had inde i sin Barm. Han var i Stilhed et Rov for Furier. Hans Ydre lo. Han var høflig, tjenstvillig, medgjørlig og smigrende. Han bukkede for Enhver.

Hvad Barkilphedros Udseende angaar, saa havde han en tyk, uformelig Figur og et magert Ansigt. Han havde korte og rifflede Negle, knudede Fingre, flade Tommelfingre, stridt Haar, stor Afstand mellem Tindingerne og en Morders brede og lave Pande. Det dybt liggende Øie skjulte det lurende Blik under buskede Øienbryn. Næsen var lang, spids og lyskede næsten Munden. Hans rynkede, citrongule Ansigt syntes at være gjort af Deig, hans ubevægelige Kinder af Kit. Naar man saa ham fra Siden, sjød Overlæben opad i en skarp Vinkel og blottede to Tænder. Disse Tænder syntes at betragte En. Tænderne se

ligesom Øiet bider. Taalmodighed, Maadelighed, Nøgternhed, Kydskhed, Belevenhed var Kronen paa Værket Barkilphedro. Han spottede disse Dyder paa samme Tid som han eiede dem.

Det varede ikke længe inden Barkilphedro fik fast Fod ved Hoffet.

VIII. Inferi.*)

Ved Hoffet kan man faa fast Fod paa to Maader: i Skyen og man er stor, i Dyndet, og man er mægtig.

Vil du være stor under Ludvig XI, saa vær Pierre de Rohan, Marskalk af Frankrige; vil du være indflydelsesrig, saa vær Barberen Olivier le Daim. Under Ludvig XIV var Bontemps, som redede hans Seng, mægtigere end Louvois, som skabte hans Armeer, og Turenne, som slabte hans Seire. Tag Pater Josef bort fra Richelieu, og Glorien er borte. Hans Eminence i Purpur er stadselig, Hans Eminence i Livrée er frygtindgydende. At være en Orm, hvilken Magt! Men de maa vel mærkes, at Betingelsen for denne Magt er Ubetydelighed. Vil du blive mægtig, saa bliv lumpen — vær et Nul, Ormen, der ligger i en Kreds og hviler, betegner paa en Gang det Uendelige og Nullet.

En saadan Ormestorhed faldt i Barkilphedros Lod.

Han havde sneget sig frem did han vilde.

Usle Kræ snige sig ind, hvor de ville. Ludvig XIV havde Væggedyr i sin Seng og Jesuiter i sin Politik.

Frants I behøver Triboulet, Ludvig XIV behøver Lebel. Det er stærkt Slægtskab mellem den største Høihed og den yderste Lavhed.

*) De Nederste.

Dagbladet.

No. 161. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 15de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelst Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kh.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Fredriksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Roraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 13de Juli. Ifølge Agence Havas er Rouhers Tilbagetrædelse definitivt bestemt. Han er allerede afreist til sine Godser. Det keiserlige Husministerium vil sandsynligvis blive inddraget. Utallige Rygter om nye Ministre circulere. Iblandt andre nævnes Drouyn og Louvet.

Paris, 14de Juli. France: Keiseren har tilbudt Rouher Præsidentpladsen i Senatet. Ollivier har afslaaet den ham tilbudte Portefølje. Magne, Rigault de Genouilly og Forcade la Roquette beholde sine Porteføljer.

Latour Auvergne bliver Udenrigsminister og Lavalette overtager Gesandtskabsposten i London.

Stockholm, 14de Juli. Expeditionssekretær Nye er udnævnt til Kommandør af Dannebrog, 2den Grad. Generalpostdirektør Roos har erholdt 1ste Grad.

Det danske Hof afreiser den 22de Juli over Malmø til Stockholm.

Paris, 14de Juli. Den lovgivende Forsamling: Under Protokoloplæsningen protesterede Favre i Anledning af den Modsigelse, som indeholdtes i Budskabet og Ajourneringsdekretet, og betegnede den som upassende mod Kammeret (stor Ophidselse, 2 Gange kaldtes til Orden). Præsidenten udtalte Forhaabelse over, at der efter saa store liberale Handlinger kunde nedlægges en Protest, der krænkede Forretningsordenen og Landets Følelser. Kammeret opløste sig i Taushed.

Sveriges Arbeiderforeninger.

(Slutn. fra No. 157.)

Ogsaa i Hedemora er en liden Folkebank bleven indrettet under Navn af „Hjælpefond", dannet af 24 Personer med 89 Lodder. Dette Hjælpefond er bleven oprettet inden den i Staden under sidste Aar dannede Arbeiderforening, som nu tæller 117 Medlemmer og ogsaa har indrettet en Syge- og Begravelseskasse. For en By paa omkring 1100 Mennesker er dette Medlemstal ikke ringe. I det langt folkerigere Fahlun, hvor en Arbeiderforening allerede stiftedes den 4de Marts 1864, tæller denne endnu neppe 200 Medlemmer.

For Indskrænkningen i stærke Drikkes Brug, som udgjorde en af Hovedformaalene ved Oprettelsen af Arbeiderforeningen i Sundswall, har denne Forening endnu ikke kunnet vedtage kraftige Forholdsregler, men har man troet i dette Tilfælde at burde indhente Raad af et almindeligt Arbeidermøde, hvilket Foreningen ønsker snart maatte holdes til almindelig Drøftelse af Anliggender, som nærmest vedkomme Arbeidernes sande Interesser. Foreningen har herom fremsat Forslag til Stockholms Arbeiderforening tilligemed Ønsket om at nævnte Forening maatte foranstalte et saadant Møde, da Hovedstaden ansaaes for det mest passende Sted, hvor man kunde haabe at se de fleste Arbeiderforeninger repræsenterede.

Blandt de øvrige Forbrugsforeninger maa nævnes inden Dalarne i Landsbygden: Korsnäs, Tima, Norrberkes, Mockfjerdens, Floda, Järna, Appelbo og Orsa, ligesom Leksands og Rättviks Sogne ere betænkte paa at danne saadanne Foreninger, samt inden Westerbotens Län i Staden Skellefteå og inden Gefleborgs Län i det folkerige Sogn Bollnäs, hvilken sidste Forening i et halvt Aar har omsat Varer for 12000 Rdlr. Her har man ogsaa tænkt paa Oprettelsen af en Sparekasse.

„Af særlig Interesse ere de Almueforeninger, som i flere Trakter af Norrland have dannet sig, for med forenede Pengemidler og forenede Arbeidskræfter at drive industrielle Foretagender, som før have været forbeholdte enkelte Kapitalister. Ved een Sagbrug forarbeide de nu for Verdenshandelene egne Skoves Produkter og sende dem tildels paa egne Skibe til fjerne Lande. Disse Foreninger have ogsaa under den frækkelige Hungersnød taget hjem i tusindvis Tønder Korn og andre Varer, og saaledes bidraget til at lindre Nøden og udjevne Prisen. Under den haardeste Tid gave Foreningerne Henstand med Betalingen for den udleverede Sæd, da andre uden Skaansomhed, men muligvis drevne af egen Nød, pantede fra Bonden hans sidste Ko. Saaledes kunne de smaa Bidrag og den af Foreningsideen remmede Sparsomhed i de gode Dage lede til sig Velsignelse i de onde".

„Men dette Træk af Samvirksomhedens Følger antyder blot en ringe Del af den for Land og Folk velgjørende Indflydelse, som den kunde udøve".

„Vore udstrakte Engmarker give rige Beiter og Foder for en høit udviklet Fædrift, og den betydelige Mængde Melk, som vindes, behøvede blot ved Bymeierierne at forvandles til Ost og Smør eller saadanne Produkter, som paa de almindelige Markeder finde Efterspørgsel og betales godt, for at give Landbrugerne en god og stadig Vinding. Den nu fuldkommen ubundne Ret til paa Landet at oprette Handelsbod, har uegtelig givet Anledning til berettigede Klagemaal, efterdi Landhandlerne, der søgte Fordel til hvilken Pris som helst, i Almuens Sædvaner og Klædedragt have indført megen Luxus og meget udenlandsk Kram, ligesom de ogsaa have opmuntret til den fordærvelige Uskik at brage Kredit for at tilfredsstille de daglige Behov, hvortil Almuen har saa stor Tilbøielighed. Men atter at ophæve eller indskrænke denne Frihed skulde neppe være muligt, helst da de Grændser, som maatte trækkes, vilde blive vanskelige at bestemme; derimod ved Samvirksomhedens Magt at forebygge de skadelige Følger er ikke alene gjørligt, men ogsaa paa mange Steder allerede gjort. Naar nemlig Landmændene forene sig om fælles Indkjøb af sine Fornødenheder, hvorved der naturligvis ligesaa lidt kunde være Tale om Overflødighedsartikler eller om Spirituosa, som om Bestræbelser for ved Kredit at lokke Kunder, kommer Forbruget i Almindelighed til at indskrænke sig til virkelige Nødvendighedsvarer, og en ødelæggende Stiften Gjæld med alle dens ulykkelige Følger undgaaes, ligesom der ogsaa vindes Besparelse. Naar Almuen atter ved Bymeierier og Forbrugsforeninger har lært sig til at indse Associationsvæsenets Fordele og Maaden at gaa tilværks dermed, skal det blive ganske let for at forene sig om Opnaaelsen af andre Formaal. Det er godt og vel, at Landmændene selv danne Bolag for Sagbrug og Tilvirkning af Tømmer, hvis vore Skove nødvendig skulle anvendes hertil; men det vilde være langt bedre, om man forstod paa en for Eieren mere lønnende og for Skoven mindre ødelæggende Maade at gjøre sig den nyttig. For dette Formaal burde der mellem de mindre Jordbrugere, som eie Skov, dannes Foreninger, for at de efter de forbedrede Modeller og med de mere tidsmæssige Redskaber, som burde anskaffes paa fælles Bekostning, kunde til ædlere og mere værdifulde Produkter forarbeide Udbyttet af sine Skove, som saaledes skulde række længere og give en større ren Indtægt; man burde ogsaa paa Landet oprette Skoler for at ophjælpe Arbeidsbygtigheden, hvorved den nu saa bedrøvelig forsømte Husflid kunde ophjælpes og i væsentlig Mon bidrage til at lette Bondens Udkomme; og ved Uddeling af Belønninger ikke blot for vel passede Haver, men ogsaa for Frugttræer og Bærbuske, skulde disse Landmandsforeninger kunne berede Almuen mere hyggelige Hjem og en Sands for Boligens og de ydre Omgivelsers Sirlighed og Behagelighed, som Bonden nu altfor ofte savner".

„I en By i Tyskland, Emden, har man i Forbindelse med Folkebanken stillet en stadig Arbeids- og Landbrugsudstilling, og dette, som allerede er paatænkt af Gøteborgs Arbeiderforening, kunde ogsaa tilveiebringes i andre Stæder. Men Folkebanker, som ingenlunde behøve at ligge i Byer, kunde medføre andre Fordele. Ved den Anledning til at indsætte smaa Besparelser, som de byde Arbeideren, bliver han sat istand til inden kort Tid at erholde en samlet Skilling, tilstrækkelig til ved Indsætning i en Livrente- eller Kapitalforsikringsanstalt at sikre sig selv eller nogen af sine Børn en for økonomiske Bekymringer fredet Alderdom. I en Skole i Gefle har, paa Opmuntring af Læreren, Drengene selv indsat sine Spareskillinger i den nylig der indrettede Folkebank, for siden ved Renter og Kapitalforsikringsanstalten for en høiere Alder at berede sig den betydelige økonomiske Fordel, som disse Anstalter forlene. Dette er en prisværdig Tanke, og det var ønskeligt, om vore Skolelærere i Almindelighed vilde noget mere end hidtil søge at bibringe Børnene saadanne gode Lærdomme for Livet. At lære vort Folk og fremfor Alt den opvoxende Slægt Sparsomhed, maatte være Hovedgrundsætningen for enhver Arbeiderforening; thi denne Dyd er for vort fattige Folk en Betingelse for dets økonomiske Tilværelse; men dernæst burde efter min Tanke enhver saadan Forening gjøre sig til Regel at oprette en eller flere Haandværks- og Arbeidsskoler eller Læreværksteder, lig dem i Belgien og andre industriøse Lande. Man taler stadig og med Grund om de Opofrelser, som burde gjøres for Folkeundervisningen, og i et Par Aar har der reist sig en stor Iver for at oprette Folkehøiskoler. Men den første Betingelse for et Folks Liv er dog at kunne føde sig; og saa gavnligt det er at oprette Skoler, i hvilke Folkets Ungdom bibringes en høiere Kundskab, saa vigtigt er det dog, ikke at forsømme det praktiske Livs Fordringer for at bibringe de theoretiske Kundskaber. Der turde neppe i vore Dage udenfor Sverige findes noget Land, hvor i Folke- og Elementærskoler saa megen Tid anvendes og for en Del bortødsles paa boglige Studier, og saa ringe Tid helliges baade den mandlige og kvindelige Ungdoms Opdragelse i praktisk Arbeids- og Fagkundskab. — —"

Af Debatterne om Statholdersagen i Storthinget den 11te Juni sidstleden

vil rimeligvis følgende Foredrag læses med Interesse, hvorfor de her meddeles fuldstændig efter Storthingstidenden, der først nylig er naaet saa langt frem:

Steen ansaa det for sin Pligt efter et offentligt Dokument, som han holdt i sin Haand, at anføre, at den norske Regjering helt ud delte den Opfatning af Situationen, som her var udtalt (med at Tiden var inde til at ophæve Statholderposten). I den Indstilling, hvormed den forelagde sit udarbeidede Udkast til en Revision af Unionsakten, brugte den følgende Ord: „Under den Stilling, Sagen ved det naadigste Diktamen af 18de Februar 1862 var given, maatte Bedømmelsen af, naar det gunstige Tidspunkt for Arbeidet kunde ansees forhaanden, som væsentlig afhængig af, hvorvidt der i Sverige var indtraadt en til den norske Synsmaade svarende Opfatning, hovedsagelig bero paa et Kjendskab til de svenske Forholde, der alene hos Deres Majestæts svenske Raadgivere kunde være. At der ved Tidspunktets Valg ikke er skeet noget Feilgreb, derfor ligge efter Departementets Formening det bedste Bevis i den Enighed etc." Taleren fattede heller ikke, at Regjeringen, hvis den havde en anden Opfatning, kunde indlade sig paa Nedsættelsen af en Kommission til at udarbeide et saadant Udkast. Det var kun denne korte Erklæring, Taleren vilde afgive. At beslutte var altsaa at arbeide i Medfør af Stillingen, ikke at beslutte — vilde vidne om Mistillid til Regjeringens Loyalitet og Mistillid til Broderfolket. Skulde det imod Forventning vise sig, at Thinget heri havde taget feil, at det altsaa havde været, hvad man i Korthed kunde kalde en Leg med Ord, og at der ikke stod noget Ansvar bag det uansvarlige Ord, saa forekom det Taleren dobbelt nødvendigt at handle, men et Folk handlede ikke ved at vente, og det turde i sine dybeste Anliggender ikke vente med at handle. En Nationalforsamling kunde ikke slaa sig tiltaals med at ønske og at tie. Den maatte beslutte, og beslutte med al den Tyngde og Følge for Fremtiden, som den formaaede at lægge i sin Beslutning. Derfor forekom det Taleren, at denne Nationalforsamling maatte gribe Situationen, og derfor vilde Taleren stemme for ethvert af de foreliggende Forslag.

J. Sverdrup: Der var af Mænd, som i Politiken indtog de forskjelligste Standpunkter, talt om den foreliggende Sag, som om den var unødvendig, utidig, bagatelmæssig, snart sagt et Spørgsmaal, som ikke fortjente Nationalforsamlingens Opmærksomhed. Var dette sandt? Nei, det var ikke sandt, det var grundfalsk. Det var falsk ligeoverfor alle de Begivenheder, som havde fremkaldt nærværende Situation, falsk ligeoverfor de store og stærke Motiver, som skjød sine Hjerterødder ned i det norske Folk. Dette burde vi have for Øie, og Tidens Medfør tvang os til at sørge for at tilveiebringe en Løsning, som tilfredsstillede ikke blot det private Individs Ønsker, ikke blot det politiske Individs Meninger, men den norske Stats Værdighed, thi det var et Værdighedsspørgsmaal for den norske Stat. Dette var Sagens Udgangspunkt. Sagen havde fra sin første Begyndelse voxet sin rette naturlige Vext. Den havde i Sandhed voxet sig stor. Hvorledes var Forholdet i Begyndelsen? En tvungen Forening, ilde seet fra vor Side, en Fyrste, lidet kjendt i Norden, endnu mindre hos os. Det var ganske rimeligt, at den Mand, som virkede for Foreningens Tilblivelse, og som siden skulde styre disse Riger i en meget vanskelig Forbindelse, ønskede at have en velkjendt Mand herinde, som han troede fæstet til hans og Sveriges Sag, som kunde deltage i Anliggendernes Ledning. Det var Hovedbetragtningen. At det blev indrømmet, var efter Talerens Formening en stor, stor Feil. Men Tiderne vare vanskelige, og Taleren skulde ikke udtale nogen Kritik derover. Skeet var skeet. Et maatte imidlertid det norske Folk vente, at naar det i Tidens Løb i Forbindelsen med Sverige lagde sin Loyalitet for Dagen, sin nedarvede Loyalitet, saa maatte de Betænkeligheder, der havde fremkaldt denne Grundlovsbestemmelse, de Hensyn, hvorpaa den hvilede, mere og mere træde i Baggrunden, og man maatte vente, at den Indrømmelse, som var gjort ligeoverfor de stærke Fordringer, maatte godtgjøres ved en Erkjendelse fra den anden Side, fra Unionskongens og fra Sveriges Side, som kunde opveie det Skridt, som var gjort af det norske Folk, og som intet, intet uafhængigt, frit og selvstændigt Folk, der vilde være sin egen Skjæbnes Herre, nogensinde ustraffet kunde gjøre. Der kunde være Ting, som kunde gjøres, naar man vilde veie Gevinst og Tab op imod hinanden, Ting, som der kunde være overveiende Grund til at gaa ind paa; men man kommer ikke ustraffet derfra; det er en dyr Pris, som maa betales for andre store Goder, naar det sker paa denne Maade. Det var, som Foreningens Stifter selv har sagt, „den Nation, som bortgiver det mindste af sin Værdighed, har svært ved at reise sig", og dette bekræftedes ved alle Tiders Erfaring. Nu, der indtraadte bedre Tider, en bedre Forstaaelse, og kort før Statholdersagen for Alvor kom paa Dagsordenen, vare de norske Fordringer, som ikke vare andet end et Udtryk for Nationens evige og aldrig ophørende Følelse, tildels imødekomne fra Unionskongens Side, og det var skeet, uden at det var reist nogen saakaldet Storm i Sverige. Da haabede Enhver, som alle Tilstedeværende bekjendt, at Sagen skulde have sin gode Gjænge, at de værste Fordomme, som vare nærede i Sverige, skulde være svundne, at dette Baand, som i Grunden var saa godt som intet, ja som var værre end intet, skulde løses til Bedste for begge Nationer. Saaledes stod Sagen, da kom den store europæiske Frihedsbevægelse i 1848 Haand i Haand med en stærk Udvikling af de nationale Fordringer og en vaagnende stærk national Bevidsthed. Den var det, som bar det Hele frem, som satte sit Stempel paa Bevægelsen, uagtet denne i Almindelighed syntes blot at tilsigte visse politiske Institutioner. Dette kunde ikke blive uden Indflydelse paa det hele Norden. Det gaar saaledes med den store Verdensudvikling, at det gaar stødvis. Det var som om Menneskene hvilede sig i lang Tid og samlede Kræfter, for i sin Tid at kunne magte saadanne store Tilløb. Saaledes gjorde Europa i 1848, og den Magt, som gav det Kraft til at gjøre det store Tilløb og gjøre store Erhvervelser, var Nationalitetsfølelsen, Nationens Tanke og Nationens Styrke. Taleren spurgte, om det ikke laa saavel i de unionelle Forholds Udvikling, i begge Folks Stilling, i Tidens Medfør, at netop da kunde og

burde Statholderspørgsmaalet blive bragt paa Bane, og det blev det. Og fra hvilken Side? Ikke fra den radikale, som man skulde tro, ikke fra dem, som søgte at udvide enhver mulig Differents mellem Rigerne, for deri at søge et daarligt Skjold for vor egen Uafhængighed. Den maatte bygges paa andre Grunde. Naar det Forslag, som fremkom i 1848, i 1851 ikke blev bifaldt, saa var det ikke fordi man ikke var enig deri, — han troede næsten, ethvert Medlem var enig deri, — men fordi man ikke fandt Formen tilfredsstillende. Der var nemlig fremkommet et, som var mere tilfredsstillende. Uagtet Reaktionen i Europa begyndte sin Gjerning omtrent paa samme Tid, og alle Virkemidler bleve satte i Bevægelse for at udbrede den til de yderste Grænser af vor Verdensdel, saa opretholdt dog Nationalbevægelsen sig. Den kunde ikke længere trykkes tilbage. Selv de, som havde mest imod den, skjønte, at en ny uimodstaaelig Magt var kommen frem paa Verdensskuepladsen, og maatte koketere med dem, for om muligt at redde, hvad reddes kunde. De regjerede nationalt, men med unationale Tendentser. Sagen holdtes oppe — og med Rette — med stor Pluralitet. Saa kom det skjæbnesvangre Aar 1859. Taleren kunde nu anføre, og han skulde endnu godtgjøre, at selv om ikke alt det, han her havde berørt, var gaaet forud, saa maatte det, som da skede, ogsaa ske. Saa tvingende vare Hensynene, at Taleren ikke skjønte, hvorledes nogen Folkerepræsentant i Norges Land kunde komme bort fra det. Da vi bestemte os, næsten med Enstemmighed, for at slutte os til det foreliggende Forslag, for at borttage Provinsmærket og bortskaffe en Bestemmelse, som nødvendigvis maatte misforstaaes af dem, som rundt om i Landene vare ubekjendte med det virkelige Forhold, og for at hævde vor Stats Værdighed, uden i mindste Maade at gaa Broderfolket for nær, var det da ikke almindelig bekjendt, at dette Forslag vilde nyde Sanktion, var der ikke fra høieste Sted opmuntret dertil? Var dette ikke en Kjendsgjerning? Taleren kunde selv af egen Erfaring aflægge Vidnesbyrd om en saadan Opmuntring. Var der saa ikke al Grund til at forudsætte, at Forslaget fandt Medhold hos Hs. Maj.s svenske Ministerium, i den Kreds i Sverige, som Kongen hørte, og som fortjente at høres af ham. Saaledes var Forudsætningen, og hvad fulgte saa paa Vedtagelsen? Enhver ved, at da Sagen var bragt i en saadan Stilling, at det var umuligt for nogen Nordmand længere at træde tilbage, reiste sig i Sverige en Modstand, som netop viste, hvor praktisk Sagen var. Man har talt om, at Sagen var upraktisk. Den var saa praktisk, at Hovedgrunden for Svenskerne til at paastaa Berettigelse til en Indblanding ikke saameget var Ønsket om at virke paa denne Sags Skjæbne, som — lad os ikke skjule det for os selv — paa den hele politiske Situation. Da man i 1860 handlede med fuld Bevidsthed om, hvad der var skeet, med fuldt Kjendskab dertil, under Indtrykket af, hvad sig hør og bør for det norske Folks Repræsentanter, med Ansvar for Fremtiden for Øie, da udtaltes den Tanke, som Taleren her havde fremholdt, med største Styrke og Sikkerhed. Det stod betonet i Storthingets Adresse med de Ord, der vare som skrevne ud af enhver Nordmands Hoved og Hjerte, at det var Storthingets Opgave, kommendes ligesaavel som det daværendes, ligesaavel som Kongens, at bringe denne Sag til en tilfredsstillende Ordning, til et Resultat. Til Svar paa det Diktamen, som idag har været fremhævet, sagde vi udtrykkelig, idet vi udtrykte Folkets baade Ønske, Tanke og Haab: „det er vel nok, vi modtage det kongelige Løfte," men vi erklærede ved Siden deraf, at det var en billig Pligt imod os selv og Fædrelandet at beholde Sagen i vor egen Haand, vi fremhævede for de to forenede Riger og for den hele Verden, hvad der netop var Sagens Hovedpunkt, at en Samvirken her maatte finde Sted, at Storthinget ikke kunde slippe Sagen af sin Haand, at det var en uafviselig Borgerpligt at vaage over Sagen, indtil den fik en lykkelig Udgang. Og efter disse Udtalelser, efterat den Erkjendelse i Sverige var gjort, at man da var gaaet for vidt, og at det til en vis Grad var urimelig Paastand, man havde fremsat, efter denne Jævnen og Forsonen over den hele Sag skulde man lade Sagen falde, lade den staa hen og sige: der er intet andet for os at gjøre, end at vente, til Kongens Tilsagn bliver opfyldt! Vor Forfatning, vor Historie, vore Forhold byder os at vise Agtelse og Ærbødighed for den konstitutionelle Konge. Der var ingen af os alle, uden han i Gjerningen vilde vise det. Men der var Noget, som var større end Kongen, større end Folket til enhver Tid, det var Folkets Skjæbne igjennem Tiderne, den Arv, vi havde modtaget fra Fortiden, og som vi skulde overlevere til Fremtiden. Det var den store Forpligtelse, som man havde ligeoverfor de store skjæbnesvangre Ting, der bestemmer Nationens Liv og Livskraft. Dette gjorde, at vi med al mulig Loyalitet ikke kunde slippe denne Sag ud af Hænderne, thi det var at opgive sig selv. Det er en Stats første Fordring, at den maa kunne udvikle sine egne Institutioner, ordne sine egne Forhold paa sin egen Grund og uden Indskrænkning udenfra. Dette var et saa ufravigeligt Statshensyn, at det respekteres og iagttages i alle mulige Forhold, selv den stærkeste Stat respekterer det ligeoverfor den svageste, fordi det er Tegnet paa, at den er, hvad den skal være, Tegnet paa et Samfund med det høieste moralske Maal. Han havde kun villet dvæle ved denne ene Side af Sagen, nemlig Berettigelsen til at fremkomme med dette Forslag og stemme for det, en Berettigelse, som Taleren ikke kunde lade sig betage, hvorledes Udfaldet end blev idag, som han vilde fremholde, saalænge han havde den Ære at være Medlem af denne Forsamling. Spørgsmaalet skulde ikke dø i vore Hænder, det svarede Taleren for. Kampen skulde blive fortsat trods alle smaalige Hensyn, og kunde vi ikke bringe den til Ende, saa skulde blanke Vaaben blive overladt til vore Efterkommere; der skulde ikke være Plet paa det Skjold. Var der Skaar i det Sværd, som var brugt, saa var det, fordi vi havde mødt en Modstand, som vi mange Gange ikke fortjente at møde, og fordi man havde forceret Kampen langt haardere, end det behøvedes, og da faldt Huggene undertiden baade tæt og haardt. Taleren forstod ikke, hvorledes den Opfatning kunde gjøre sig gjældende, at der her var noget, som skulde staa i Strid med det kongelige Diktamen, og ligesom være en Underkjendelse deraf. Naar Unionskongen havde erklæret, at han fandt, at denne Sag var udelukkende norsk, at han delte det norske Statsraads og det norske Storthings Opfatning deraf, og at det var ham angelegent at se Sagen fremmet snarest muligt, var der noget tænkeligt Hensyn, — Taleren saa bort fra de store Hindringer, der kunde træde imellem, og hvorpaa ingen kunde raade Bod, — som kunde paaberaabes til Støtte for den Paastand, at der var Mangel paa Ærbødighed for Kongen at holde Sagen frem og i Tilfælde at forelægge den til Sanktion? Det var at handle i Overensstemmelse med hans egne paa den høitideligste Maade udtalte Anskuelser, det var stemmende med Grundprincipet for al konstitutionel Styrelse: Samvirken mellem Kongen og Folkets Repræsentanter. Det var det klogeste, som vi kunde gjøre, og det bedste, Kongen kunde ønske. Thi hvorledes vilde det være, hvis Nationalforsamlingen i alle mulige vanskelige Tilfælde skjød Spørgsmaalet fra sig og væltede Ansvaret over paa ham? Hvorledes vilde hans Stilling være mellem de to forbundne Nationer? Det var saa langt fra, at det var loyalt, at det tvertimod var i høieste Maade illoyalt. — Endelig vilde Taleren berøre en anden Side ved Sagen. Taleren sagde, at vi havde gjort et Skridt, som var i høieste Maade loyalt, og som fortjente Paaskjønnelse, ikke alene af Hs. Maj. som Unionskonge, men ogsaa af det svenske Folk. Han vilde sige, at det svenske Folk ikke vilde handle i Overensstemmelse med det Ry, det har erhvervet sig for Høimodighed, hvis det, efterat vi var gaaet ind paa at foretage en Revision af Unionsakten, endnu skulde reise en Indvending imod at Statholderspørgsmaalet blev afgjort, som foreslaaet. I saa store Sager som disse kan man ikke handle efter Godtroenhed og hvad der kunde behage Ens eget Hjerte, men man maatte tage det store Ansvar i Betragtning, og Taleren maatte spørge, om man da ikke var berettiget til at sige: kan der endnu fastholdes fra det svenske Folks Side en Anke i den Retning, saa maa det være saa, at man vil holde en Indrømmelse tilbage, som man engang skulde give en eller anden Maade at faa Vederlag for. Taleren troede, at man ved at fjerne alt, hvad der kunde tolkes saaledes, og alt, hvad der i en hed Stund kunde blive benyttet saaledes, selv af dem, man mindst skulde vente det af, handlede loyalt ligeoverfor Foreningen, at man styrkede den istedetfor at svække, og han sagde med Bestemthed, at det var den eneste Vei, hvorpaa Foreningen kunde styrkes, thi vi vare vorede fra den Tilstand, da vi ikke kunde staa alene. Vi kunne bestaa alene; det kommer an paa, hvad Sverige vil. Vil det en oprigtig, trofast Forening derved, at begge Rigers Interesser kommer til lige Ret, saa opretholde ogsaa vi den, men man maatte ogsaa fra svensk Side opgive at tænke paa at vedligeholde en Forening, der skulde bringe os i en anden Stilling. I modsat Fald var Foreningens Dage talte. Saaledes var han berettiget til at tale; vi vare blevne saa voxne Mænd, at vi kunde det, og vor Stilling var saa gunstig, at vi kunde det. Paa andre Vilkaar kunde ikke nogen Forening finde Sted mellem Norge og Sverige. Taleren arbeidede i den Retning, at den maatte kunne bestaa til begge Folks Bedste. Derfor stemte han for Statholderpostens Ophævelse. Det var hans sidste Grund, thi saalænge den laa der som et høist ømfindtligt Tvistens Æble mellem Folkene, saa var der en stor Grund tilstede til, at en god Forstaaelse ikke kunde finde Sted. Taleren talte i Norges, i Sveriges, i hele Nordens Interesse. Han stemte for alle de foreliggende Forslag; saa vigtig var Sagen.

Kristiania, den 15de Juli 1869.

At Ministeren Rouher, Talsmanden for den franske Keisers personlige Styrelsessæt, som Thiers har udtrykt sig, havde „Blykuglen i Vingen", har nu ifølge de sidste betydningsfulde Telegrammer fra Frankrige vist sig som et sandt Ord. Men hvorvidt det franske Keiserdømmes egentlige politiske Magtsystem i Principet er dalet til Jorden for den samme Kugle, tør dog endnu stille sig som noget mere tvivlsomt. Var Seiren saa klar, havde vel neppe Frihedsmanden Jules Favre under Protokoloplæsningen i den lovgivende Forsamling optraadt med en saa energisk og gjentagen Protest i Anledning af den alvorlige Modsigelse, som han fandt, at der var mellem det keiserlige Budskab og Ajourneringsdekretet. Efter dette skal nemlig den lovgivende Forsamling, der nu sidder med Situationen i Haanden, opløses og først træde sammen igjen til Aarets Slutning, medens et Senat, der aldeles ikke elsker de af Keiseren gjorte Indrømmelser, men hvis Samtykke til disse Grundlovsforandringer dog ifølge Forfatningen udfordres, skal sammenkaldes til 2den August for at tage dem under Overveielse. Det, som Keiseren hele Tiden har kjæmpet for, og det, som hans Modstandere med klart og tydeligt udtalt Syn paa, hvad det gjaldt, har nægtet ham, har været: Udsættelse, Tid. Denne saa fornødne Tid for at komme undaf Stemningens nuværende stærke Tryk og den Pression, som denne udøvede paa ham, kan det dog synes, som om han nu, skjønt ved Hjælp af en overmaade trædsk Politik, har vundet. Hvad han har givet, er dog, saa længe Senatet ikke har samtykket deri — og dette er, som meldt, efter sin Sammensætning alt Andet end lystent herpaa — kun Løfter, Løfter. som heller ikke nærmere besete ere saa overmaade vidtgaaende. Keiseren har opofret sit Ministerium, heder det, men dette vil dog nok hovedsagelig kun sige Rouher og høist en Minister til, da Magne, Rigault de Genouilly og Forcade la Roquette efter Gaarsdagens Telegrammer beholde sine Portefeuiller. At Ollivier efter de samme har afslaaet at være Minister i dette gamle Kompagni er heller ikke noget godt Tegn paa, at Lederne af Forfatningspartiet, der efter Skinnet skal have seiret, ere tilfredse med den Virkelighed, som de nu have faaet til Vederlag, fordi de slap Interpellationen af Hænderne. Det som iøvrigt er lovet er,

at Ministre skulle have Ret til at være Medlemmer af den lovgivende Forsamling, hvoraf der muligens — men kun muligens, thi den franske Forfatning er ikke bygget saa — kan affødes et Slags fransk Ministeransvarlighed, hvorunder Keiseren dog alligevel gjør, hvad han vil;

at Handelstraktater med Udlandet skulle undergives Approbation — den senere Tids indgribende Frihandelsreformer i Frankrige gjennem Traktater med England og flere Lande skede nemlig, som man vil erindre, trods en stor Opposition, ene ved Keiserens personlige Magthandlinger og greb overordentligt stærkt ind i mange af Landets Forholde,

at Interpellationsretten skal udvides og Formerne for Indbringelse af Amendements (Rettelser og Tillæg i Lovforslag) skal forenkles,

at det lovgivende Kammer erholder Ret til at bestemme sin Forretningsorden og vælge sin Præsident, samt endelig

den betydelige Indrømmelse til den bevilgende Myndighed, at Budgettet ikke længer skal bevilges en bloc, men inddeles i flere Hovedposter, hvorover der altsaa skal stemmes. Hos os gaar den bevilgende Myndighed, som bekjendt, aldeles i Detail og stemmer over hver enkelt Post i Budgettet, hvorved dette altsaa kan kontrolleres i alle Fuger.

Om nu Senatet, hvad der ikke er saa rent utænkeligt, finder ikke at kunne indgaa paa mere end endel af dette Program eller endog antager Alt med Undtagelse kun af en eneste Bestemmelse f. Ex. den, der vedkommer Budgettets Kontrol, eller Interpellationsretten, eller Ministerens Sæde i Kammeret, saa bliver Seiren betydelig reduceret. — I Politik og Kortspil gjælder intet Broderskab, ialfald har Napoleon aldrig spillet Kortene slig, hverken da han gjorde sit Statskoup eller senere i sin Udenrigspolitik i hans Forhold til Italien, Mexiko, Danmark osv. Og det er vel noget saadant, som nu ogsaa tør svæve Jules Favre og Ollivier for Tanken, siden de saaledes synes mindre tilfredse med Forfatningssagens Udfald.

Den „Systemforandring", som nu skal være foregaaet i Frankrige, skulde i Korthed udtrykt være Indførelsen af Noget, der kan benævnes som „Borgerkeiserdømme", i Lighed med det tidligere Borgerkongedømme, som spillede Fallit i 1848. Ollivier har imidlertid, som vi have seet, ikke havt Lyst til at være dets Guizot — og sandsynligvis af gode Grunde: Napoleon den Tredie er ikke Louis Filip.

Jo mere man tænker over det, desto mere Mistro føler man til, at de Telegrammer, som i disse Dage ere komne, vise os det, som politisk ligger paa Bunden af Situationen. Napoleon kan være svag og gammel, det er sandt, og den Opinion, som raader og forlanger en Forfatning, kan i Øieblikket være stærk. Men er han svag, saa maa han som „Revolutionens Søn" sandsynligvis kun desto fastere klynge sig til dette Princip, hvorpaa hans Dynasti og Magt hviler, og som bekjendes af alle Frankrigs Millioner. Frankrigs Indre bestaar som Solen af en stor glødende Masse, Revolutionen, som ogsaa giver det dets ideelle Skin for Europa og Verden. Bourgeoisiet er i Forhold dertil vist endnu kun at beragte som en tynd Hinde paa Overfladen, en svag Skorpe, der brast under Louis Filip, og paa hvilken ingen Statsforfatning i det Land endnu har vist sig at kunne staa trygt. En liden Forfatningsstrid oppe i dette tynde Samfundslag kan overhovedet vanskeligt faa nogen egentlig større Betydning som blivende Statsform for det franske Folk. Thi hvis der herved virkelig sker nogen Systemforandring, hvilken da i Realiteten maatte gaa ud paa, at de besiddende Klasser opnaaede større politiske Rettigheder i Forfatningen, saa var det ikke længere Senatet, hvis Samtykke maatte afventes, men i Virkeligheden hele det franske Folks. Spørgsmaalet blev da, om dette Folk vilde samtykke i, at Keiseren afgav endel af den Magt, som han har modtaget umiddelbart af det gjennem 8 Millioner Stemmer, til de besiddende Klasser? Her er imidlertid kun Tale om, hvad Senatet kan give ved et Senatusconsult, ikke om det Afgjørende, som kun er Gjenstand for et Plebiscil (en Folkebeslutning gjennem umiddelbar Afstemning). Keiserdømmet hviler paa følgende 5 Plebisciter: Det første indsatte Keiserdømmet, det andet vil, at Ministrene alene skulle afhænge af den udøvende Magt (altsaa ikke parlamentarisk Regjering), det tredie et Statsraad af „udmærkede" Mænd, der skal forberedede Lovene og forsvare dem i den lovgivende Forsamling, det fjerde en lovgivende Forsamling, valgt ved almindelig Stemmeret, og det femte et Senat af Landets Adel, som skal danne den konservative Magt og vaage over, at ikke Forfatningen og den offentlige Frihed krænkes. Senatet kan altsaa ikke nu paa egen Haand forandre selve Forfatningens System og tør saaledes efter dette muligens afvise den Del af de keiserlige Indrømmelser, som maa karakteriseres som Grundlovsforandringer.

Autoriseret Fuldmægtig. Hos Sorenskriver i Stør- og Værdals Sorenskriveri Steen er Kand. jur. M. E. Dedekam autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den i samme Egenskab forhen autoriserede Kand. jur. E. D. Bøchmann.

Størsteparten af Deltagerne i det talrig besøgte Lærermøde i Hamar, der sluttede igaar Formiddag, vendte med Jernbanetrænet igaar Aftes tilbage her til Byen. Referat af Forhandlingerne samt fra den sjeldne hyggelige Fest ved Hamars Kirkes Ruiner Tirsdag Aften, vil med det Første blive meddelt i vort Blad.

Dødsfald. (Aftp.) Provst Peter Pavels Aabel, en af Landets gamle og hæderlige Geistlige, afgik forrige Lørdag ved Døden. Han var født den 19de December 1795 i Justedal i Sogn, og Forældrene vare Sognepræst Ole Aabel og Kristine Margarete Pavels. Han blev Student fra Bergens Skole i 1816 og theol. Kandidat fra 1821. Han har været Sognepræst til Justedalen og til Sogndal, blev i 1829 Provst i Sogn og udnævntes 17de Juni 1833 til Sognepræst til Land, hvor han virkede Resten af sin lange Embedstid. Her fik han blandt andre nyttige Foranstaltninger oprettet den første høiere Almueskole i Norge, hvis Trivsel formentlig bidrog Sit til, at man andetsteds fulgte Exemplet. Den 16de April 1853 udnævntes han til Provst i Valders Provsti. I 1822 ægtede han Margareta Leigh, en Datter af Sognepræst Morten Andreas Leigh til Aal i Hallingdal, og med hende havde han flere Børn, hvoriblandt den som Leilighedsdigter bekjendte Kand. med. Morten Andreas Aabel. Den ældste af hans Sønner er Pastor Oluf Andreas Aabel i Krydsherred, i hvis Hus Faderen opholdt sig efter i 1866 at have taget Afsked og indtil sin Død. — Provst Peter Aabel var en Mand med en varm Sans for Udbredelse af Guds Ord og Almenoplysningen. Han optraadte oftere i Blade og Tidsskrifter

som en ivrig Talsmand for den vaagnede Trang hos Folket til at skaffe sig en rigere Adgang til disse Grundkilder til al sand Fremgang. I 1840 skrev han en Bog, betitlet „Nogle Ord om Reform af Almueskolevæsenet paa Landet“, der indeholder mange praktiske og fortjenstlige Vink. Han udtalte sig ligeledes flere Gange om den Maade, hvorpaa Statens Bidrag til Almueskolevæsenet efter hans Mening rettest burde fordeles. Om disse og lignende Emner skrev han baade i „Mgbl.“, „Gransteren“ og i „Kristianiaposten“. En længere Opsats af ham „om Kirkens Forhold til Staten“ findes optaget i 1ste Bind af „theologisk Tidsskrift“. Ligeledes ere enkelte af hans Prædikener optagne i den i 1856 udgivne Prædikensamling af norske Geistlige.

Til Fisketransport til Drammen har der i disse Dage dannet sig et Aktieselskab, der vil indkjøbe et til Foretagendet passende Dampskib.

Af Asbjørnsens Bog om Torvdrift er i disse Dage et større Antal Exemplarer indkjøbt af Buskeruds Amts Landhusholdningsselskab og af Landhusholdningsselskabet for Kristianssands By.

Kongsbergs Arbeidersamfunds Medlemmer havde Søndag Eftermiddag en Udflugt til Gaarden Langerud i Hedenstad, hvor man tilbragte Tiden paa en ret behagelig Maade, dels ved at beskue den i Nærheden værende vakre Larbrofos, dels med Sang og Samtaler, og ud paa Aftenen med Dans. Saavel ved Ankomsten til Stedet som ved Afgangen derfra talte Politimester Steen. Kl. 11½ om Aftenen kom man tilbage til Byen, Enhver især meget tilfreds med Turen.

Om den store Brand i Gefle indeholde de sidst ankomne svenske Blade nærmere Meddelelse. Ilden begyndte ifølge Telegram Kl. mellem 12 og 1 om Søndagen den 11te i et Snedkerværksted ved Siden af „Lagerblomska Schweizeriet“ ved Limkogning (eller, som Andre paastaar, ved Linoliekogning), hvorved Høvlflis antændtes. Vestlig Blæst udbredte Ilden saa hurtigt, at mangenen kun med Nød og Neppe fik redde sine Gangklæder. Den største Del af Byen nord for Gafleån er nedbrændt i alle Retninger. Kirken er i Behold. Fra Lazarettet i Byens vestre Ende ved den vakre Spadserplads ligeved Jernbanestationen, der ligger nede ved Havnen (en tæt bebygget Strækning, som nok kan anslaaes til en halv Fjerdingsvei), er næsten Alt nedbrændt. Saaledes er det vakreste Parti af Gefle borte. Selve Jernbanestationshuset samt Jernbanehotellet ved Siden af, Reparationsværkstedet og Godsmagasinet er reddet. Blandt det, som er brændt, maa nævnes: Lokomotivstalden, 10 Godsvogne, det velbekjendte „Bångska varfvet“, hvorpaa nu var under Bygning og temmelig nær færdige 2 større Fartøier, Jernvegten, Gefle Kjøbmænds samtlige Varemagasiner (i et laa 2000 Tdr. Rug), Toldboden, Reberbanerne, alle Huse langs „Drottninggatan“ (Byens fornemste) tilligemed andre Gader, Raadhuset (en prægtig Bygning fra Gustav den 3dies Tid), „Stadshuset“, begge Apothekerne, Posthuset, Frimurerlogen, Telegrafhuset, Børsen (bygget for nogle Aar siden), Filialbanken, Hypothekbanken, Theatret samt den „Steffensburgska Quärnen“. Lastetomterne ere reddede. Bankernes Valuter indskibedes paa et Dampskib. Samtlige Skibe ere tyede ud paa Fjorden. Ingen Mennesker eller Kreaturer skal være gaaet tilspilde. Sprøiter var rekvireret og erholdtes fra Falun og Korsnäs. Desuden er Mandskab kommen i 2 Vendinger. Mennesker i Tusindvis (sikkerlig det halve Indvaanerantal) ere husvilde.

Et senere Telegram fra Falun samme Aften Kl. 8, 55' melder: Den fra Gefle ankomne Postillon beretter, at mindst 4 Mennesker ere omkomne under Branden, hvoraf 3 ved „Stadshusets“ og 1 ved Raadhusets Brand. En Kone skal ogsaa være bleven kvalt af Røg. Den sydfor Elven liggende Del af Byen er reddet.

Gefle ligger paa Nord- og Sydsiden af en Elv (Gafleån) omtrent 150—200 Fod bred. Den nordre Del var uden Sammenligning betydeligere, end den søndre og Sæde for hele den egentlige Handelsvirksomhed; næsten alle Kontorer og større Boder laa der, ligesom de fleste offentlige Værk og Indretninger. Alt dette er nu jevnet med Jorden, undtagen „Storkyrkan“, Præstegaarden og Lasarettet. Alle Magasiner og „stora varfvet“ ere ogsaa nedbrændte. Den søndre Del af Byen, „Rettigska Fabriken“ og „södra varfvet“ ere derimod reddede.

Gefle var i Henseende til Folkemængden den 6te af Rigets Byer; denne udgjorde noget over 13,000 Indb., hvoraf sikkert ⅔ er husvilde. Det var en betydelig Handelsstad, hvoraf udskibedes umaadelige Masser af Jern- og Trælast, og som forsynede Gefleborgs Len og Dalarne med deres fleste Livsfornødenheder. Det var et arbeidsomt og formuende Samfund. Dette gjør, at denne By bedre kan bære sin Ødelæggelse, end mangen anden vilde kunne gjort; men det er klart, at ialfald store Tab maa finde Sted, og at der nogen Tid kommer til at herske tunge Bekymringer og stor Forlegenhed. En særdeles stor Lykke i den uhørte Ulykke er, at de umaadelige Trælastbeholdninger blev reddede. Byens Huse og Tomter var i 1863 taxeret til noget over 7 Millioner Rdl. Det siges, at Brandforsikringsværdierne af de nu nedbrændte faste Eiendomme udgjør 6½ Mill., hvilke Byernes almindelige Brandkasse maa erstatte. Om end denne Sum skulde være for høit anslaaet, er det dog vist, at Huseierne i Sveriges mindre Byer komme til at faa meget følelige Udgifter ved Gefles Brand. Den nedbrændte Del af Byen havde brede, regelmæssige Gader med fordetmeste to-etages bordklædte Træhuse.

Private Telegrammer har desuden bragt følgende specielle Meddelelser: Vestenvinden førte om Lørdagen Gnister fra et Hus ved Torvet til Bångs Verft omtrent 800 Fod derfra, saaat dette stod i Lue, førend de mellemliggende Huse var antændte. Heden var saa stærk, at man blot løbende kunde passere „södra varfvet“; uagtet Elven skilte det fra den brændende Del af Byen. Intet Magasin blev reddet, uvist er det, om noget Varelager bjergedes. „Öster i Staden“, den Del, som mest beboes af Søfolk og Verftsarbeidere, har det lykkes Beboerne at bjerge det meste af sit Løsøre, medens det brændte ivest. Telegrafapparaterne er flyttet til „Slottet“ søndenfor Elven. Ilden standsede Kl. 3—4 Søndag Eftermiddag.

Aftonbladet meddeler desuden følgende: 700 Huse foruden alle Søboderne antages at ligge i Aske. Fra Upsala var indløbet et Telegram, at Studentersangforeningen og Uplands Regiment allerede havde besluttet en Koncert til Indtægt for de Brandlidte. Ligeledes sees i Stockholm flere Koncerter, Bibelløsninger med Kollekt osv. at være paatænkte i samme Øiemed; paa en paa Børsen udlagt Liste tegnedes strax 6125 Rdlr., ligesom betydelige Gaver af Mel og andre Livsfornødenheder allerede afsendtes i Mandags med Dampskib. Den svenske Regjering havde ligeledes i Statsraad i Mandags besluttet at paa Statskassens Regning at lade indkjøbe Fornødenhedsvarer til de Brandlidte, ligesom der var givet Ordre til at afsende alle de Telte, som kunde afsees, samt 100 Mand Vagttropper.

Da Telegrafstationen er brændt, maa Telegramer til det nordlige Sverige sendes om Kristiania om Østersund og videre.

Kunstudstillingen i Gøteborg. Ifølge Goteb. Handelstd. var Udstillingen den 11te ds. besøgt af 609 Personer, hvilket var det største Antal, som paa nogen Dag havde indfundet sig siden dens Aabning. Fra den 5te til og med den 11te ds. er der ialt solgt 4910 Billetter. Af de udstillede Billeder ere endvidere solgte: „Svenskt Krigsfartøi fra det 17de Aarhundrede, klargjort efter Kamp“, af P. W. Cedergren, og „Friergave“ af A. G. Hertzberg. Blandt de Besøgende den 11te var der omtrent 150 Medlemmer af Trollhättans Arbeiderforening, hvilke vare indbudne af Grosserer James Dickson til at besøge Kunstudstillingen. For Hr. Dicksons Regning var Middag arrangeret i Bloms Hotel. Aftenen tilbragtes sammen med Gøteborgs Arbeiderforening, der ligeledes havde en festlig Tilstelning.

Lokomotiver. (Goteb. Handelstd.) Fra DHrr. Nydqvist & Holms mekaniske Værksted ved Trollhättan er der til Gøteborg ankommet 2de af Statens Jernbanebestyrelse bestilte Lokomotiver.

Hestevæddeløb i Helsingborg. (Göteborgs Handels- och Sjøf.-Tidn.). I Overvær af mindst 10,000 Mennesker foregik Væddeløbet den 12te Juli Kl. 5 Eftermiddag. Kongen, Kronprinsen af Danmark, Hertuginden af Østergøtland og de smaa Prinser overvare Kapløbet. Løbene begyndte Kl. 5, og vandtes „Skaanes Subskriptionspris“ 1600 Rdlr. af C. Bennets „Jane“, reden af Løitn. O. Bennet. Indtrædelsesafgiften tilfaldt Friherre N. Trolles „Emy“, reden af F. Trolle. For Bondeheste var der udsat 3 Præmier; 1ste Præmie paa 100 Rdlr. tilfaldt Bonden Svensson i Hunnetorp, 2den Præmie 60 Rdlr. Paalson i Vallarød og 3die Pr. 40 Rdlr. Christenson i Hørstad. Skaanske Hesteavlforeningens Præmie 1,000 Rdlr. tilfaldt Ritmester Rosenkrantz's „Rigolboche“, Indskrivningsafgiften, Ritmester Leidbergs „Solon“, Selskabets Subskriptionspræmie 1,000 Rdlr. vandtes af „Jane“ med samme Rytter. Indgangspengene tilfaldt Løitnant Mühlenfelz. Af de for Officerernes Tjenesteheste udsatte Præmier for Løb med Hindringer tilfaldt 1ste Præmie 500 Rdlr. Løitn. Berg v. Lindes Hoppe „Donna Elvira“, 2den Præmie 200 Rdlr. vandtes af Løitn. Stjernsvärds „Negresse“. Indskrivningspengene tilfaldt Løitnant Mühlenfelz's „Xantippa“. Jernbanens Præmie, en Kunstgjenstand til 500 Rdlr. Værdi, tilfaldt Kongens brune arabiske Hingst „Blagueur“, reden af Løitn. Ryberg. Indskrivningspengene tilfaldt Inspektør Loseen. — Som Prisdommer fungerede Hofstaldmester Tornerhjelm.

Alterbogsdaaben og Sognepræst Gunnerus. (Fortsat fra Gaarsbladet). Trondhjems Biskop har udtalt, at allerede da han lod Sognepræst Gunnerus meddele Departementets sidste Skrivelse, maatte han ifølge dennes foregaaende Udtalelser antage, at Sognepræsten havde opgjort med sig selv, hvad han med god Samvittighed kunde indgaa paa, eller troede at kunne gaa ind paa. Biskopen søgte derfor at vise ham, at han, om han vilde frelse sin Samvittighed, ikke kunde blive staaende ved en Negtelse af at følge den kirkelige Forskrift, som han selv med sin Embedsed havde forpligtet sig til at iagttage, og som hans Sognefolk havde Ret til at kræve befulgt, men at han, saafremt han ikke kunde give efter for dette Krav, maatte gaa endnu et Skridt videre og nedlægge sit Embede i Statskirkens Tjeneste; thi dersom hans Samvittighed forbød ham at følge Kirkens Forskrifter, maatte den ogsaa forbyde ham at forblive i dens Tjeneste.

Sognepræst Gunnerus vil imidlertid — vedbliver Biskopen — hverken det Ene eller det Andet; han vil hverken opgive sin Stilling som Præst i Statskirkens Tjeneste eller opgive sin Negtelse af at følge Statskirkens Forskrift i dens Alterbog. Det Sidste, ytrer Biskopen, kunde ikke komme ham uventet ifølge Sognepræstens theologiske Standpunkt og hans gjentagne Erklæringer om sin Opfatning af Trosartiklernes Stilling til Daaben; det Første kom ham derimod saameget mere uventet, som han selv ligesaa gjentagende har erklæret, at han erkjender Sognefolkets Ret til at kræve Alterbogen fulgt.

Med Hensyn til, at Sognepræst Gunnerus vil se sin Sag afgjort ved Domstolenes Mellemkomst, saafremt han ei kan opnaa Forflyttelse til et Sted, hvor hans Synsmaade ikke er ham iveien, bemærker Biskopen, at han tidligere har troet at maatte tilraade det Sidste, ligesaa meget af Hensyn til vor Landskirke, som af Hensyn til Sognepræsten selv. Da dette imidlertid ikke kan ske, og da Sognepræstens Stilling i Hevne er uholdbar, bliver der saaledes ingen anden Udvei tilbage end retslig Tiltale — Tiltale for Krænkelse og Fornegtelse af Sognefolkets Ret.

Departementet skal i Forbindelse med denne Sag endvidere tillade sig at oplyse, at man allerede paa Sagens tidligere Trin gjennem Trondhjems Biskop modtog en Forestilling til denne fra 4 af Stiftets Geistlige, i det Væsentlige gaaende ud paa, at de længe med Deltagelse have fulgt Sognepræst Gunnerus i hans vanskelige Kamp og i den senere Tid med spændt Forventning imødeseet Afgjørelsen af hans Sag, hvorhos de med Hensyn til sin egen Stilling tilføiede, at skulde Sognepræsten for denne Sags Skyld blive afsat fra sit Embede, vidste de ei, hvordan det vilde blive for dem, som heller ikke kunde bruge den Form for Daabsbekjendelsen, som findes betegnet i Alterbogen. De henstillede derfor til Biskopen om muligt at udvirke, at Gunnerus's ovenberørte Andragende om at lade de omtvistede Daabshandlinger udføre ved en anden Præst indvilgedes indtil videre, og at saaledes yderligere Forføininger mod ham kunde bortfalde. Med Hensyn til dette Gunnerus's Andragende, hvis Indvilgelse vedkommende Provst af Hensyn til de mulige Følger havde fundet mindre tilraadeligt, og den vikarierende Biskop ialfald kun anbefalede under Forudsætning af, at en ny, for alle Parter tilfredsstillende Redaktion af 3die Troesartikel snart kunde ventes, — havde imidlertid Departementet allerede tilkjendegivet Biskopen, at det ikke for sit Vedkommende vilde kunne bifalde, at Gunnerus for nogen længere Tid benytter nogen anden Præst i de antydede Tilfælde, hvorimod denne Fremgangsmaade dog formentlig vilde kunne anvendes, indtil han maatte blive suspenderet, om Biskopen fandt det hensigtsmæssigt.

Departementet har fremdeles nu modtaget en Erklæring fra 6 Geistlige i Kristiania Stift samt 1 i Hamar Stift, hvori disse udtale, at de med Bekymring have erfaret, at Departementet agter at andrage om Suspension og Tiltale mod Sognepræst Gunnerus i Anledning af herombandlede Sag, og at de i sin Samvittighed føle sig tilskyndede til at erklære, at heller ikke de trøste sig til at benytte ved Daaben nogen anden af de i vor Kirke brugelige Lydelser af Trosordet, end den, som indeholdes i den Oversættelse af de symbolske Bøger, der ifølge kgl. Resolution af 25de Juni 1849 er foranstaltet af Departementet, medens de dog ere villige til, for ikke at krænke Andres Frihed, at gjøre alt, hvad der staar i deres Magt, for at Menighedslemmerne, som ønske en anden af de brugelige Gjengivelser af Trosbekjendelsen ved deres Børns Daab, kunne faa saadant Ønske opfyldt. En af disse Geistlige har særlig tilføiet, at han først nylig er kommen til den Overbevisning, at han ikke under nogen Omstændighed tør befølge Alterbogens Lydelse, idet han tidligere antog, at **han i yderste Nødsfald kunde anvende ogsaa**

udstrakt til alt det Skabte, udmatter som al ensformig Nydelse. Hadet uden Gjenstand er som Skuddet uden Skive. Hvad der gjør Legen fængslende, er, at der er et Hjerte at gjennembore. Man kan ikke hade alene; man maa have Noget, en Mand, en Kvinde at fordærve. Den Tjeneste, at gjøre Legen fængslende, at frembyde et Maal, at forøge Hadet ved at fixere det, at oplive Jægeren ved Synet af det levende Bytte, at lade den lurende Skytte i Aanden se det sprudlende, varme Blod, som snart skal flyde, — at være et Stykke Vildt, som intet Ondt aner, der er bestemt til at myrdes med kold Beregning, denne vigtige og græsselige Tjeneste, hvorom den, der viser den, ikke ved det Ringeste, denne Tjeneste gjorde Josiane Barkilphedro.

X. Flammende Lyn, som man vilde se, hvis Menneskene vare gjennemskinnelige.

Hvorledes!

Denne Kvinde, denne Taabe, denne utugtige Drømmerske, denne Frækhed i Fyrstekrone, denne Diana i Overmod, denne uægte Tøs, Datter af en Usselryg til Konge, som ikke engang havde Forstand nok til at holde sig paa Thronen, — denne Lykketræfshertuginde, der nu, som fornem Dame, spillede Gudinde, men som fattig vilde have været Glædespige, den halvtom-halvt Lady, der havde stjaalet en proskriberet Mands Eiendom, denne høibaarne Tiggerske havde havt den Frækhed at give Barkilphedro Plads ved en Bordende i sit Hus og at skaffe ham Tag over Hovedet en Dag, da han ikke havde en Bid Mad at spise eller en Seng at lægge sig i. Hun havde misbrugt hans nødlidende Stilling til forrædersk at gjøre ham en Tjeneste, hvilken de Rige gjøre de Fattige for at ydmyge dem og for at holde dem i sin Nærhed som Hunde i et Kobbel. Og hvad kostede vel denne Tjeneste hende? Man faar vurdere en Tjeneste

ved at rive ned paa Andre. Naar Kongen er ukyndig, siger Madame de Montechevreuil, er man tvungen til at haane og spotte de Lærde.

De kongelige Paladser ere lette at trænge ind i. Disse Stjernekoraller have altid en eller anden Indgang, som hurtig bliver opsøgt og benyttet af det Snyltedyr, som har faaet Navn af Hofmænd. Efterat Barkilphedro havde fundet denne Indgang, blev han inden kort Tid et ligesaa umisteligt Husdyr for Dronning Anna som for Hertuginde Josiane. Et Ord, som han en Dag vovede at komme frem med, bragte ham paa det Rene med Dronningen; han vidste siden, hvorledes det stod til med hendes Majestæts gode Hjerte. Dronningen holdt meget af sin Overhofmester Lord William Cavendish, Hertug af Devonshire. Denne Lord, som havde taget alle Examiner i Oxford uden at kunne stave, begik en vakker Dag sin sidste Dumhed ved at lægge sig til at dø. At dø er meget uklogt ved Hoffet, thi intet Menneske generer sig efter denne Begivenhed ved at sige, hvad han lyster, om den Afdøde. Dronningen begræd hans Død i Barkilphedros Nærværelse, og sluttede med sukkende at udbryde: „Hvilken Skade, at saa mange Dyder vare forenede med saa svage Forstandsevner.“

„Gud vil have sit Æsel igjen“*), mumlede Barkilphedro halvhøit og paa Fransk.

Dronningen lo. Barkilphedro skrev sig denne Latter bag Øret.

Hans usle Indfald havde faaet passere. Fra den Stund stak han sin Næse i alle Ting. Man frygtede ham. Den, som faar Kongen til at le, faar Andre til at skjælve.

*) Originalen har her et uoversætteligt Ordspil mellem de to ligelydende Ord: son âme (hans Sjæl) og son âne (sit Æsel).

Overs. Anm.

denne, — Noget, som Departementet særlig finder at burde berøre, fordi man i sin ovenberørte Forestilling til Sognepræst Gunnerus om, at andre Grundtvigianere ikke delte hans Opfatning, havde saavel den heromhandlede Geistlige som enkelte andre af hans paa denne Kant ansatte Kolleger, der ansees for at dele hans Anskuelser, men dog ikke have medunderskrevet Forestillingen — for Øie. Endelig er der nylig til Departementet indkommet en af 21 Personer af Hevne Menighed underskrevet fornyet Forestilling om det Mislige i det nu bestaaende Forhold med Hensyn til Barnedaaben dersteds, nemlig forsaavidt, at denne nu udføres af to Præster, der samtidig forrette Daaben paa hver sin Maade. De fremhæve derfor Ønskeligheden af, at dette Forhold maa blive forandret. (Forts.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 14de Juli.

Med Dampskibet „Kong Sverre" indførtes igaar fra Kiel 55 Fustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 13de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Christine	Nysom	Middelsbro	Stenkul.
Lykkens Prøve	Henrichsen	Tønsberg	Sælolie.
Wilhelmine	Jensen	Stettin	Rug.
	Den 14de Juli:		
Spes nova	Gabrielsen	Kønigsberg	Rug.
Anna	Holck	do.	do.
Fortuna	Sørensen	Danzig	Erter.

Udexpederede Fartøier den 14de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Amandus	Bengtson	Danmark	Trælast.
Marie	Hansen	England	do.
Diplomat	Johnsen	Bergen	Stykgods.

Kristiania Torvpriser

den 15de Juli 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	72	1	96
Do. Vold	1	24	1	48
Halm af Rug	„	96	„	108
Do. - Byg	1	24	1	48
Do. - Havre	„	96	1	24
Havremel	5	„	6	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	108	1	„
Do. - Tønde	1	96	2	„
Havre	2	24	2	36
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	1	„	1	48
Faarekjød	1	„	1	24
Birkeved pr. Favn	2	96	3	„
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er Vestlig laber med skyet Veir vestenfor Nesset, Regn i Aalesund, og NVlig med Klarveir østenfor Nesset. Udsigterne ere til NVlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 15de Juli:

I Hotel Scandinavie: Rhodin, Eriksson med Familie, A. M. v. Brømsen og Norstrøm fra Sverige, Fru Bache fra Svelvig, Lorch fra Horten, Rogstad fra Elverum, Glebitsch fra Odalen, Baron Sparre med Familie og Kammerer Blomén med Familie fra Wermeland, Pastorerne Demboll og Blessing fra Drammen, Brun fra Landet, Falke, Esq., og Sewell, Esq., fra Hull, Kand. Blehr fra Hamar

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Fredag den 16de Juli (Kl. 7½—10):

Første Optræden

af det svenske Operette- og Balletselskab fra Stockholm.

1. **Nytaarsnatten,** Skuespil i 1 Akt af R. Benedix.
2. **Allemande gracieuse,** Pas de deux.
3. **Drilléns Operette,** Sangspil i 1 Akt af Conradi.
4. **Den skjønne Galathea,** komisk-mythologisk Opera i 1 Akt. Musiken af F. Suppé.

Th. Herrmann, Direktør.

Medlemmer

af **Kunstforeningen „Minerva" i Berlin** og de, der ønske at antegnes som Medlemmer, underrettes herved om, at **nyankomne Prøvebilleder** for dette Aar ere til Eftersyn og Udvalg i

Fr. Berghaus's Papirhandel.

"Skandia"

forsikrer Bygninger under Opførelse af Sten og Træ. **B. C. Antonisen.**

NISSENS Latin- og Realskole.

Skolens Kontor er i Ferierne aabent Kl. 1—2 hver Søgnedag undtagen Mandag. Indmeldelser modtages fremdeles.

Tak

fra Kristiania Totalafholdsforening.

Da Bestyrelsen i Vinter udstedte en Indbydelse til Bazar, gjorde den det ikke uden Frygt for, at de gjentagne Opraab om Hjælp fra forskjellige Hold skulde gjøre mange trætte. Denne Frygt var dog blandet med Haab om at Byens Indvaanere ogsaa vilde støtte vor Sag. Dette Haab er bleven opfyldt paa en for os meget tilfredsstillende Maade, idet der ved Salg i Bazaren, Lodtrækning og Tombola indvandtes en Nettoindtægt af omtr. 170 Spd., hvorved vi nu sættes istand til at virke udad med uførsvækket Iver. Idet vi tilkjendegive dette, er det os en Trang at sige alle de Ydende vor hjerteligste Tak.

Tilsalgs.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,** 15. Kongensgade 15.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen. Skippergaden No. 31.

Bygningstømmer.

Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved

Jens Janson Moe, Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel- og Smaasei,** bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel, Rugmeel, Bygmeel, Grynmeel, Byggryn, 1/1 do. 1/2, Perlegryn, Ertermeel, Havremeel, Potetesmeel, Hvede,	i flere Kvaliteter	Rug, Byg, Erter, store & smaa, Hvededernest, Hvede- & Rugkringlemeel, Pillemeel, Rugfjerdemeel, Rugklid, Bygklid.
Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis,		i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Rugfjerdemel og Rugklid

anbefales af O. H. S. Fegth, Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales. O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Slibestene

hos O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. G. L. Helmsdorff.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilleie.

4 Værelser og Kjøkken er tilleie i Nygaden ved C. J. Lie.

Et møbleret, smukt og lyst Værelse til Gaden i 3die Etage er strax eller fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende i Kirkeg. No. 4. Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

En Logerende ønsker fra Midten af August Maaned et møbleret Værelse tilleie for længere Tid til 2 Spd. pr. Maaned. Billet mrk. 22 nedlægges i Exped. snarest muligt.

Bedes bemærket.

I en af Byens Udkanter — helst Pilestrædeveien — ønsker to Personer sig et møbleret Værelse med Noget i Huset. Billet mrk. „Strax" med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

Tilkjøbs forlanges.

Gammelt Kobber og Messing

kjøbes ved Dørvriderfabrikken, Nygaden 8.

Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Han gjorde daglig nogle Skridt fremad. Flere Høifornemme hædrede ham endog i den Grad med sin Fortrolighed, at man anbetroede ham skammelige Forretninger. Hoffet er et Maskineri. Barkilphedro blev Drivkraften i det. Har I givet Agt paa, hvor lidet Drivhjulet er i visse Mekanismer?

Josiane, der, som nys bemærket, benyttede ham til Speider, nærede i Særdeleshed en saadan Tillid til ham, at hun endog havde givet ham en af de hemmelige Nøgler til hendes Hus, for at han uhindret kunde komme ind til hvilkensomhelst Tid paa Døgnet. Josiane havde givet bort to saadanne Nøgler, Lord David havde den ene, Barkilphedro den anden. At gaa den lige Vei til Sovekammeret var forresten intet usædvanligt efter de Tiders Skik og Brug. Rigtignok gjorde man af og til eiendommelige Opdagelser. Da La Ferté hastigt drog bort Gardinerne for Mademoiselle Lafonts Seng, fik han Øie paa Sainson, den sorte Musketer, osv.

Barkilphedro var Mester i at gjøre slige lumske Opdagelser, som gjør de Fornemme de Ringe underdanige. Hans Vandringer i Mørket vare, som en Orms, stille og udstuderede. Som enhver fuldendt Spion var han sammensat af Hjerteløsheden hos en Bøddel og Taalmodigheden hos en Forsker i Mikroskopien. Han var født Hofmand. Hver Hofmand er en Nattevandrer.

Kongerne synes ikke om, at man vil være stor i deres Nærhed. Haan mod al Storhed beruser dem. Barkilphedros Talent bestod i bestandig at kunne rive ned paa Lorder og Fyrster ligeoverfor den kongelige Majestæt.

Den hemmelige Nøgel, som Barkilphedro havde faaet af Josiane, var forsynet med to Axer, en i hver Ende, saa at han kunde aabne Smaaværelserne i hendes Favoritresidenser, Hunkersville-House i London og Corleon-Lodge i Windsor. Begge disse Slotte hørte til Clancharliearven. Hunkersville-House grændsede

til Oldgate. Gjennem Oldgate i London gaar Veien fra Harwich, og der saa man en Billedstøtte af Carl II, med en malet Engel paa Hovedet, samt under Fødderne en Løve og en Enhjørning, begge huggede i Sten.

Corleone, der var beliggende tæt ved Windsor, var et florentinsk Palads med Marmor-Kolonner.

Barkilphedros Indflydelse hos Dronningen foregik i al Stilhed. Intet er vanskeligere at rykke op end dette Hofugræs, det trænger dybt ned og giver intet Tag over Marken.

Barkilphedro voxede daglig i Dronningens Gunst.

Sarah Jennings er bekjendt; Barkilphedro er ukjendt. Den Gunst, han nød, blev ikke bemærket. Navnet Barkilphedro har ikke trængt frem til Historien. Ikke alle Muldvarpe fanges af Muldvarpejægeren.

Barkilphedro havde studeret lidt af hvert; den, som snuser til alle Ting, faar ingen sikker Kundskab til Noget. Man kan være Offer for omnis res scibilis*). Det, som Barkilphedro havde faaet ind i sin Hjerne, var sivet ud igjen, den var tom.

Aanden har som Naturen Afsky for det Tomme. I det Tomme lægger Naturen Kjærlighed; Aanden lægger ofte Had deri. Hadet fylder.

Der gives virkelig Mennesker, der hade for Hadets Skyld.

Man hader, — man skal vel gjøre Noget. Had som Adspredelse, hvilket uhyggeligt Ord! Det vil sige, det Had, som er sin egen Løn.

Bjørnen lever af at suge paa Labben.

Dog ikke i det Uendelige. Labben maa provianteres. Der maa lægges Noget i den.

At hade i Almindelighed, ubestemt, er godt nok for en Tid; men tilsidst maa Hadet have en Gjenstand. Et Had, der er

*) Al mulig Viden.

Dagbladet.

No. 162. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 16de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 14de Juli. Kristiania almindelige Brandforsikringsindretning er fri for Tab ved Ildebranden i Gefle.

Paris, 15de Juli. Gaarsdagens Aftenblade antage, at Kabinettets Dannelse og Kammerets Gjenindkaldelse vil finde Sted i de nærmeste Dage. Et ubekræftet Børsrygte nævner Prins Napoleon i Forbindelse med det nye Kabinet.

Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn.

Fra Dagbladets specielle Korrespondent.

V.

Det var i Dag vi skulle ind i Exercerhuset. Birøgtere have Anledning til, før vi træde ind, at betragte de i denne Gren af Landbonæringen udstillede Gjenstande. Jeg holder af disse flittige Dyr, men forstaar mig ikke paa deres Stel og vil derfor kun indskrænke mig til at beskrive et simpelt, men sindrigt Værktøi, bestemt til at skille Honningen fra Voxkagerne, udstillet af Zinglarsei i Slagelse. Paa en Træblok, 1½ Alen lang og 12 a 16" bred, staar tvende lodret staaende, fasttappede Træstykker, der oventil ere sammenføiede med et Tværstykke af samme Bredde og Styrke. Fra Midten af Fodstykket og til det øvre Tværstykke staar en vertikal Axe, der kan drives rundt paa Tapper; dens øvre Ende er forsynet med et konisk Drevhjul, der griber ind i et lignende større, anbragt paa en horisontal Axe, hvis modsvarende Ende er forsynet med en Svev Fra Midten af den lodrette Axe udgaa 2 Arme; ved 8 Tommers Længde have disse en Led, og i denne hænge 2 firkantede, tætte Kasser, dækkede af et Staaltraadnet; herpaa lægges de fyldte Kager, med Sveven sættes den vertikale Axe og dermed dens Arme og de dertil fæstede Kasser i en hurtig omdreiende Bevægelse, og Centrifugalkraften vil da fuldstændig drive Honningen ud og samle den i Kassens Bund.

Vende vi os strax tilvenstre, for at passere Huset rundt, er det første, vi træffe paa, en Del Krukker og Flasker, der se meget indbydende ud; det er Smørfarve, udstillet af Møller & Meyer og fabrikeret af dem; den ser god ud og er billig. Den flydende koster pr. Pd. 60 ß, den tørre 80 ß. Alfred Benzon har samme Sorter til lignende Pris. Underligt nok har, saavidt mig bekjendt, ingen hos os begyndt Fabrikation af denne Vare, og dog fordres nu Farve baade for Ost og Smør. Den engelske „Annatto" er god, men er vist ikke vanskelig at eftergjøre.

Til Høire for os staa Afskjæringer af Danmarks Træsorter i forskjellige Aldere og Størrelser; vi have ikke Tid til at tælle Aarringene og ere ikke Forstmænd, saa Undersøgelsen bliver flygtig. Her komme vi ind i et ved Mellemvægge afdelt Rum; uvilkaarlig begynder Tungen at slaa Smeld i Bevidstheden om, at her ere mange lækkre Sager; den deiligste hvide Mjød staar der paa en smuk Opsats, men — intet Glas; delikat Ansjos i Olie, Lax og mange andre gode Sager, men desværre — ingen Transportredskaber for Mundveien! Vi dreie om Mellemvæggen og — hvad Pokker! e' inte de der „norsk Granit", og de' en Nordlandsbaad? Jovist. Her have vi Porfyrvasen fra Fæstningen, Prøver af forskjellige slebne Stene, blandt hvilke den labradoriserede Feltspat ser eiendommelig ud ved sin Farve, der viser sig forskjellig efterson Lyset falder.

Nordlandsbaaden tilhører Samlingen fra Finmarken. Finnedukker, klædte i Nationaldragt, tørrede Rensdyrtunger, Sener, tynde, men stærke, Skeer af Rensdhorn, alt viser, hvor nyttigt dette Dyr er for de nøisomme Beboere. Paa Mellemvæggen hænger Fotografier af Kjør fra Ladegaardsøen, af hvilke især Telemarksken „Guldros" er et udpræget Exemplar. Hettings Udklækningsapparater og Præparater paa Spiritus af Smaafisk og Æg staar ved Siden af disse Gjenstande; det var herfor han fik Sølvmedalje. De Danske dvæle gjerne her; det er Nyt og vel fremstillet. Paa min Reise er jeg truffet sammen med Fiskeriintendant von Yhlen fra Lysekil; det var mig en sand Glæde at høre, med hvilken Agtelse, for ei at sige Beundring, denne ansete Mand omtalte Hetting.

Som vi nu staar, vender vi Ryggen til Resten af den norske Udstilling her, derfor „helt om". Men der er ikke godt at komme til; Bordet er aldeles beleiret af Damer, et lidet Krigspuds vil hjælpe: „Mine Damer, maa jeg faa Tilladelse til at fortælle Eder lidt om disse Gjenstande?" Ingen svarer, men Pladsen faar jeg, idet jeg opfatter en hviskende Disput om min Nationalitet — de danske Damer kan ikke skjelne Norsk fra Svensk — dette synes at tyde paa, at „vi ikke taler ganske Dansk."

Havde jeg nu havt norske Damer for mig, vilde jeg faaet høre Udtryk som: „frygtelig pent", „uhyre vakkert" eller „græsselig nydelig". De Danske bruger ikke saadanne bagvendte Sammensætninger. Tænk lidt over Eders Adjektiver, mine Damer, og læg Mærke til, hvordan I bruger dem; I vil faa høre, at disse Udtryk ere meget almindelige. En ældre Dame staar Kloen i mig — hun spørger — de Øvrige hører. Træskjærerarbeidet fra Ladegaardsøen faar hun vide hvem eier, hvem der har arbeidet det, om det er til Salgs osv. Den smukke Tine, det saa rigt udskaarne store Ølkrus, Tjernen, Melke og Saltkarret skjønnes Brugen af, og man kan ikke noksom beundre dem. „Skal dette være en Gaas med sin Unge?" „Er det til nogen Nytte?" „Det er en Punschemugge med sin Øse, der skal flyde i Drikken, Frue". „A! originalt".

„Men saa den Tingest der med Hullet i?" „Det er et Drikkekar, gjennem hvis Bund man kan se den,med hvem man drikker". „Indskriptionen synes at tyde paa, at Dine ved Drik kan blive et farligt Skyds". „Faa se! hvad staar der?" Hun læser: „Drik til Maade — lad Din Hustru sig selv ei raade". Almindelig Munterhed blandt de Unge; min Gifte synes dog ikke at være saa ganske enig i disse Strofe; thi Manden havde flere Gange ytret Utaalmodighed uden at hun brød sig derom. — — „Er dette et Krigsinstrument?" „Nei, de er meget fredelige; det er en Lur, et simpelt Instrument, der bruges af vore Jætere i Fjeldene".

Det vakre Kurvarbeide fra Marit Trondsdatter i Øier, udstillet vpd Hs. Majestæts Kammerherre Holst, vare Gjenstande, som alle forstod sig paa, og jeg hørte kun en Mening om det; smukt, solid og nyttigt var det. En engelsk Dame (jeg vil haabe ingen stod i Baggrunden og lo af min Engelsk, da jeg talte med hende) vilde gjerne kjøbt hele Samlingen og havde vist betalt godt for den, men jeg antog det næsten at være om ei Majestætssaa ialfald Kammerherreforbrydelse at fælge Noget, og saa strev jeg „De Connicks" Navn i hendes Katalog; senere gav jeg samme Oplysning til Flere. Jeg antager han kan effektuere Ordres, som maatte indløbe!

Det var vakkert Korn Kammerherren havde udstillet og Sølvmedaille fik han for det. Jeg vilde kun ønske, at vi længe kunde avle saa jevnt og pent Korn i det Store; et pent Ønske, Skaal paa det!

Der var maaske Faa, der lagde Mærke til en smukt litograferet Planche, der laa blandt de norske udstillede Sager, det var: Indbydelse til Udstillingen i Tromsø i Begyndelsen af August 1870. Vore Landsmænd og især vore Landmænd, kan ikke noksom lægges paa Hjerte at sende Prøver paa Industri, Tilvirkning og Avl til denne Udstilling for at faa den saa komplet som mulig, ei saa meget for egen Skyld, som for Folks Skyld deroppe. Naar man betænker, hvor afstængt den nordlandske Almue er fra Yderverdenen; hvor lidet mange af dem har havt Anledning til at se —, da maa det gaa op for Enhver, at en saadan Udstilling der er paa sin rette Plads. Der burde været anvist Penge til Grundlæggelse af et Museum i denne By og en bedre Anledning til Udvalg af Gjenstande kunde ei gives. Nu er det vel forsent, men jeg sender dog Tanken ud. — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Jeg er gaaet forbi en Masse Frøsorter og Træarter, Korn- og Melprøver og stanser i Lokalets venstre Hjørne, her staar en Del Kasser med Glaslaag; der er Foder og Kornarterne adskilte i deres kemiske Bestanddele, udstillede fra Landbrugsskolen Lyngby ved J. C. la Cour. I særskilte Kasser fandtes Præparaterne af 1 ℔ af hver af efternævnte Sager: Enghø, Kløverhø, Byghalm, Havrehalm, Ertehalm, Erter, Havre, Byg, Rug, Hvedeklid, Runkelroer, Potetes, Melk og Oxekjød. Man saa her Vandet f. E. af 1 ℔ Potetes. Vistnok har vi læst om saa og saa mange Procent, men dog ikke tænkt, at vi slugte saameget i saalidt. Stivelse, Sukker, Plantetrevler, Gummi, Kali og Natron, alt laa her klart og rent. Mange af os har læst Kemi og søgt at pugge disse saa almindelige Satser; men Anskuelsen er noget andet. Gid vore Skoler vilde søge at skaffe sig saadanne Samlinger, det kan ikke være saa farligt; thi, da de enkelte kemiske Bestanddele ere sig selv lige, enten de udskilles af den ene eller anden Plante, behøver man aldeles ikke netop at extrahere dem af den Art, hvis Bestanddele man ønsker at fremstille; men med Analysen for sig (og saadanne har vi sikre nok) med den kemiske Vægt afveie de forskjellige Bestanddele i det rette Forhold. Kald denne Maade Humbug eller Løgn, hvad I vil, Anskuelsen kan dog tages tilhjælp ved Undervisningen og være Eleven til uhyre Lettelse.

Gjøre vi nu „høire om", da have vi hele den øvre Væg af Bygningen optaget af Udstillingen fra den kgl. Veterinær- og Landbohøiskole. Det interessanteste er Korn- og Græsarternes Roddannelse, fremstillet i Glas og Ramme; blandt disse skal jeg bemærke:

Hvede, saaet 26de Septbr. 1867, optaget 28de Marts 1868; Planten med Rødder allerede 23½" lang.
Do., saaet samme Tid, optaget 20de August, altsaa fuldmoden; Rødderne 2 Alen 9" lange.
Rug, saaet 18de Septbr., optaget 24de August, længste Rod 2 Alen 3" lang.
Byg, saaet 8de April, opt. 25de Aug., længste Rod 2 Alen 1" lang.
Bønner, saaede 30te Marts, opt. 31te August, længste Rod 1 Alen 20½" lange.
Ærter, saaede 30te Marts, optaget 1ste Sep. længste Rod 1 Alen 22" lange.
Rødkløver, saaet 6te Mai, 1867, optaget 24de Sept. 1868, længste Rod 2 Al. 7" lang.

Saa interessant denne Samling end er, var der dog den Mangel ved den, at Rødderne paa Papirbunden ei var lagt i samme Dybde i Forhold til en afstukket Jordoverflade, som de vare voxede, alle vare trukne næsten lodret ned. Vi ved jo, at af de her nævnte Planter ere Kløverarterne dem, der sender sine Rødder længst ned i Undergrunden, hvorfra denne Plante har en mærkværdig Evne til at trække sin Næring; her saa det imidlertid ud, som Hveden var den mest dybgaaende.

Alt kan imidlertid ikke være fuldkomment; jeg siger dette, ikke for at dadle, men for at gjøre Andre opmærksomme herpaa, om Nogen vilde forsøge et saa fortjenstfuldt Arbeide hos os.

Vi springer over Ramsay & Ko. fra Stockholm's Hestesko, udstillede paa en stor malet Flade, der saa ud som et Transparent uden Lys bag, og sætter heller Tænderne i Hamiltons Ost; han fik Sølvmedalje for den, og god var den; tilsidst smagte den Folk saa godt, at der maatte et „A" paa den i Form af en Vagt. Det var Cheddar-Ost fra Barsebäck og Danbyholm i Skaane. Af den danske Osteudstilling havde jeg ventet mig mere; vor Udstilling i Kristiania ifjor var (og jeg forsikrer, mine Bjerkebækbriller ligger igjen hjemme) langt bedre assorteret og af bedre Slags; tror I mig ikke, saa spørg Direktøren!

Til Slutning skal jeg bede Dem, Hr. Redaktør, her optage efter det danske „Dagbladet" Etatsraad Steenstrups interessante Foredrag om Tørvmosernes Bidrag til Kundskab om Landets forhistoriske Natur og Kultur. Taleren udtalte sin Glæde over den Interesse, det danske Folk viste de offentlige Samlinger og Videnskabeligheden i det Hele ved at indsende og samle de Gjenstande af Interesse, som findes rundt om i Landet. Naar man vilde behandle det Emne, som han havde stillet sig, maatte Professor Johnstrups Foredrag paa en Maade tjene til Indledning. Dette havde vist, hvor forunderlig gunstig Naturbegivenhederne havde behandlet Danmark, idet de i Løbet af Aarhundreder havde sendt Isslæder af mange Kvadratmiles Størrelse, ladede med Nabolandenes bedste Jordarter, over til os. Men hvor Meget er givet, fordrer Naturens Husholdning ogsaa, at Meget skal ydes. Spørgsmaalet er da, om denne Jordbund har præsteret noget Betydeligt i organisk Henseende. Herpaa svare Tørvmoserne, disse Fortidens store Billeder, et tydeligt Ja. Tørvmoserne opbevare Alt med en overordentlig Tydelighed, ikke alene Plantelevninger, men ogsaa Dyrenes Knokler. Tørvmoserne vare, hvad der var af stor Betydning for denne Sag, dannede Lag for Lag i et umaadeligt Tidsrum, Blad for Blad laa i dem Fortidens Historie. Dette saa man især tydelig i Skovmoserne og Høimoserne. Vinden førte Bladene fra Skoven ud i Mosens Bassin, Træerne faldt om i det, og der opbevaredes de da. Ved at undersøge disse Skovlevninger viste det sig, at vi havde skiftet Vegetation. Vi begyndte med en Naaletræsvegetation, Birk og Bævreasp, og kom først langsomt til Bøgen. Ligesom de store Skovtræer vexlede, vexlede ogsaa Underskoven. Spørgsmaalet om Ælden af disse Perioder kunde nu Tørvmoserne alene ikke besvare. Endnu kunde vi ikke med Bestemthed sige, hvor lang Tid hver Vegetations Periode havde varet, men tilnærmelsesvis lod det sig dog bestemme, at de have strakt sig gjennem Aartusinder, naar man tog andre Videnskaber til Hjælp. Fire Kulturperioder havde efter Oldforskningens Vidnesbyrd afløst hinanden i Norden. Allerede i Broncealderen naaede vi til Grændsen for den historiske Tid, og Stenalderen var samtidig med Bibelens Patriarker; men denne sidste naaede lige til Naaletræsvegetationen, en 5 til 6000 Aar; heraf fremgik bl. A. det praktiske Resultat, at vi, naar vi havde brugt vore Moser, ikke havde Tid til at vente til andre dannede sig paany. Gjennem hele Naturen gik der en Art Vexeldrift, Vegetationerne udleve sig selv og give Plads for andre, for hvilke Jordskorpen nu egner sig bedre. Danmark var undergaaet den Forandring, at Jordbunden har hævet sig noget, derved ere Vandløbene og Fugtighedsforholdene blevne forandrede. Dette har Indflydelse paa Vegetationen, men Mennesket har ogsaa havt Indflydelse paa Skovvegetationens Vexel. Vi have forskjellige Vidnesbyrd om de ældste Menneskers Levevis hos os. Først og fremmest Kjøkkenmøddingerne, der afgive et tydeligt Billede af et Jæger- og Fiskerfolk. Det kunde da synes, at et saadant omvankende Folk ikke kunde indvirke paa en Skovvegetation. Det viste sig imidlertid, at et Folk, der levede saaledes omvankende af Jagt og Fiskeri, Lapperne f. Ex., ødelagde Birkeskovene nutildags ved at afbarke dem. Men dernæst havde disse Folk ikke saaledes været omvankende; at de havde opholdt sig længere Tid paa samme Sted, viste Kjøkkenmøddingerne, men Spørgsmaalet var, om de havde opholdt sig mere end f. Ex. nogle Maaneder, thi at store Kjøkkenmøddinger kunde dannes af omvankende Stammer paa nogle Maaneder, viste Amerika. Netop ved danske Landmænds Omhu var det lykkedes at faa Besvarelse paa dette Spørgsmaal. Kunde man faa at vide, at de havde spist et helt Aars sukcessive Frembringelse paa samme Sted, vilde det vise sig, at Opholdet havde havt en mere stadig Karakter. For at faa Klarhed heri, havde Hr. Hastrup paa Svenstrup efter Grisenes Tænder dannet ligesom en Tabel, der viste, at man paa samme Sted havde spist Vildsvinegrise paa 1 Maaned, 2 Maaneder o. s. v. Aaret rundt og altsaa opholdt sig stadig der. (Sluttes.)

Akershus Amtsformandskab

har den 17de f. M. sluttet sit Aarsmøde med det for Amtets Skatteydere uventede Resultat, at Ligningen paa Amtets Matrikulskyld skal forøges med 12 ß pr. Skyldaler.

Denne Forøgelse i Ligningen kommer, i hvorvel den ikke synes saa stor, alligevel saameget mere uventet, som man havde gjort sig Haab om nogen Nedsættelse i de hidtil udlignede Beløb, især i Veibudgettet.

Man troede, at DHrr. Ordførere, der saa godt kjendte Folkets Forventning og Trang til Lettelse og Frigjørelse for utidige og mindre nødvendige Udgifter, vilde have handlet som Folkets Repræsentanter; at de vilde have repræ-

senteret den almindelige Mening lige over for Byrokratiet, uden Hensyn til den Overseen, der bliver dem til Del, som ikke finde det rigtigt at være med paa alle Bevillinger.

Hertil vil formodentlig indvendes af dem, jeg her kan have stødt for Hovedet, at jeg sigter uden Bevis, hvortil jeg skal bemærke, at det ligesaalidt kan bevises, at det ikke er saa. Enhver Uhildet er fuldt overbevist om, at dersom blot de Stemmeberettigede i Amtsformandskabet afgave Møde og afgjorde Sagerne uden Tilstedeværelse af de byrokratiske Omgivelser, vilde Forhandlingerne i mange Tilfælde faa et andet Udfald, uden at det derfor var at befrygte utidigt Kniberi til Skole- og Veivæsenet m. M.

Da jeg har talt om utidige Udgifter, skal jeg tillade mig at anføre blandt Andet nogle Exempler derpaa, hentede blot fra en engere Kommune og i kort Tidsrum:

Paa Veien fra Dals Jernbanestation stod en eneste Mand i flere Uger i afvigte Vaar og udførte et Faskineringsarbeide, medens en leiet Opsynsmand stod dagstødt ved Siden af ham. Manden, som stod over Arbeideren, har havt 72 ß pr. Dag, medens Manden, som udførte Arbeidet, ikke tjente saameget om Dagen. Altsaa Opsynet dyrere end Arbeidet. — God Økonomi!!!

Paa et ikke vanskeligt Terræn skulde et Gjærde flyttes for at faa Plads til Veigrøft og en Stikrende, eller en lukket Grøft nedlægges, men for at faa dette ordnet maatte, Veivæsenets store og kostbare Maskineri sættes i Bevægelse: saaledes maatte Amtsingeniøren gjøre 2 Reiser til Stedet; Veiinspektøren, Lensmanden, Rodemesteren og Rodens Veistykhavere maatte afgive 3 Møder. Mon ikke ligemeget kunde have været opnaaet i et eneste Møde af Lensmanden og Roden?

Naar et Veistykke, som aldrig i Mands Minde er arbeidet det aller ringeste paa, alligevel ikke bliver blødt, uden ubetydeligt saalænge det regner, men derpaa strax bliver tørt, uagtet Veibanen er bortslidt og det ingen Grøfter har, da maa vel et saadant Veistykke ansees for ualmindelig let at vedligeholde, hvorfor Faskinering her ogsaa maa ansees for at være paa urette Sted. Naar alligevel en saadan Vei bliver faskineret efter Foranstaltning af Veiofficianterne, da tør vel de dermed forbundne Udgifter med Rette kaldes utidige, og det er ikke at undres over, at saadant Sløseri vækker Indignation hos dem, der med Slid og Slæb maa tilveiebringe Midlerne. Hovedveien forbi Eidsvolds Kirke blev faskineret for et Par Aar siden, og er netop en Vei som den her beskrevne, hvorfor det ogsaa vakte almindelig Forargelse.

Det vil maaske ansees formasteligt at ville betvivle Amtsinginiørens Nytte udenfor større Broers Opførelse og nye Veianlæg; alligevel kan jeg ikke undlade at anføre et Exempel paa, at det havde været bedre, om vi ingen havde havt, og det netop i et Tilfælde, hvori det maatte forudsættes, at han stod „over den almindelige Fornuft“:

Under den store Flom i 1660 blev Amtsingeniøren tilkaldt til Eidsvolds Sundbro, da Vandet begyndte at naa op til Broens Master; han beordrede da at trække en hel Del af det i Elven flydende Tømmer op paa Broen, hvorved en Dam snart kom istand, der endmere fuldstændiggjordes, idet Tømmeret, som kom med Strømmen, lagde sig mod samme. Følgen blev, at Broen, som nu dannede en større Dæmning mod Strøm og Nordenvind, var for svag til at modstaa Trykket, flød tildels op og gav sig med Strømmen, dog endda ikke værre, end at den, efterat Vandet var faldet, igjen til Nød kunde passeres, og den havde formodentlig endda staaet til at reparere, hvis Hr. Ingeniøren ikke havde ladet den ved Hjælp af Dampskibe trække op mod Strømmen uden paa samme Tid at sørge for at holde den i denne Stilling, men lod den uhindret gaa tilbage med Strømmen. Denne Manøvre gav Broen et kraftigt Tilsprang til at gaa saameget længere med Strømmen, hvilket den ogsaa gjorde, og faldt efter nogen Tid aldeles i Vandet. Havde ingen Ingeniør været tilstede her, men det havde været overladt til Lensmanden i Forening med fornuftige Lægfolk at træffe Foranstaltninger til Forebyggelse mod at Broen skulde gaa, da havde disse vist ikke fundet det raadeligt at trække Tømmer paa Broen, men taget dens Dække og Master af, og derved bevaret disse Materialier fra at flyde bort saavelsom Pæleværket fra Beskadigelse, hvorved betydelige Udgifter havde været sparet, for det Første til Ingeniøren og for det Andet Broens Opførelse paa ny, samt Uleilighederne og Omkostningerne ved i længere Tid at maatte færge over havde ogsaa været sparet.

Spørges nu, hvad Nytte disse Funktionærer, Amtsingeniøren og Veiinspektøren, have gjort i disse anførte og lignende Exempler? da maa Svaret ubetinget blive: ingen. Spørger man videre: have disse Funktionærer i disse og lignende Fakta skadet Amtskommunen? da maa Svaret ligesaa ubetinget blive: Ja; thi de have bidraget til at paaføre Amtskommunen for store og utidige Udgifter.

Antagelig vil der overalt i det hele Amt kunne paavises lignende Exempler paa, hvad der er anført, og hvoraf klarligen fremgaar, at det store Antal Dage titmeldte Funktionærer, efter Opgave i Hr. Amtmandens Skrivelse til Amtsformandskabet af 13de Juni f. A. (se Amtsforhandlingerne for 1868 S. 102), have ofret i Veivæsenets Tjeneste, ikke alene uden Skade, men endog til Fordel kunne betydelig reduceres. At faa alle Veiinspektørposter inden Amtet inddragne, er for Tiden ikke Udsigt til; men at faa dem indskrænkede til en, høist to maatte vel have ladet sig gjøre, hvis DHrr. Ordførere ikke havde ladet sig blænde af det større Antal Dage, disse Funktionærer skulle have ofret i Veivæsenets Tjeneste og det paaberaabte store Gavn, de i samme Tid skulle have ydet Amtskommunen.

Lensmanden og Rodemesteren inden en Kommune kjender langt bedre til Veienes Beskaffenhed end Veiinspektøren, trods hans store Antal Reisedage paa Veiene. Ikke heller behøves Ingeniører og Veiinspektører for at vide, hvorledes et daarligt Veistykke skal kunne sættes istand, eller hvorledes en Stikrende eller en Grøft bør anlægges for at gjøre sin Nytte; thi dette er Noget, enhver praktisk Landmand meget godt forstaar.

Eidsvold i Juli 1869. G. F.

Kristiania, den 16de Juli 1869.

Næsten 200 Aar varede det, forinden Bogtrykkerkunsten af en kjøbenhavnsk Landstryger bragtes her til Landet. Og sent gik det ogsaa med at faa vore Bladforholde i en nogenlunde Skik. Strengt taget er det endog først i de seneste Aar, at man sporer nogen almindelig Fornemmelse af, at en Bladudgiver skal have noget moralsk Ansvar for Behandlingen af de offentlige Anliggender. Denne Opfatning har først udbredt sig Haand i Haand med den Rolle, som Bladene i stedse tiltagende Udbredelse gjennem alle Samfundets Lag er kommet til at spille i Oplysningens Tjeneste. Men heraf har atter fulgt, at man paa den ene Side har stillet den Fordring til et Blad, at der skulde staa en Mand bagved dets Ord, at Redaktøren skulde træde frem for Almenheden som den, der ved, hvad Ansvar han har, og at personlig Hevn og Interesse skulde være banlyst fra Bladet tilligemed den brutale Energi, som kun ytrer sig i Overfusen af Personer med Grovheder af den lave Art, at en skikkelig Mand ikke engang kan bekvemme sig til at ville søge nogen Art af Gjengjældelse for dem. Det er ret betegnende for Stillingen, at det var den udenbys Presse, som navnlig i det sidst forløbne Aar gjorde de første fælles Anstrengelser for at tilveiebringe en sundere Tilstand i Bladforholdene og hævde Pressens Anseelse under den Foragt, hvori navnlig et udbredt Hovedstadsblad ved sine Anklager og ved Maaden, hvorpaa de forfegtedes, havde arbeidet paa at bringe den ned. Endogsaa for de Blade, som søgte og fandt sin Vei til Menigmand, var det bleven en saa at sige given Sag, at man istedetfor at læse om den navnløse Udgivers personlige Fiender vilde i Udgiverens Navn have nogen Garanti for Vederhæftighed og for, at ikke private Personer skulde drages frem istedetfor offentlige Sager; thi den store Almenhed føler sig meningsberettiget, og den staar paa et høiere Standpunkt end deres, som i en Sag kun søge Anledningen til paa den raaeste Maade at angribe Personer og drage Alt ned i Skandale og i Smuds; Publikum maa tilslut føle sig krænket ved den Ringeagt, som saaledes vises det. Morgenbladet har i de sidste Dage atter givet et nyt Exempel paa denne Slags Nævefegtning ved sit Anfald paa Norsk Folkeblads Vedkommende. Vi ere langt fra at mene, at Norsk Folkeblad er hævet over enhver Daddel. Men dette Blad har dog i høi Grad Krav paa Anerkjendelse, fordi det virkelig i Gjerningen har søgt at svare til sit Navn. Det har, som et navnligt og folkeligt Blad sig hør og bør, bekjæmpet den væmmelige Politik, der ligesom en ækel Sygdom sniger sig om i de saakaldte høiere Kredse; det har kjæmpet, men dog med Maadehold, gjort sit for at hævde Norges og dets Folks Ligestillen, Ret og Selvstændighed ligeoverfor et ministerielt og bureaukratisk Parti, som i vor vigtigste Sag søger at indsmugle svenske Opfatninger, der i sin Grund ere ligesaa skadelige for Unionen som fiendske ligeoverfor Norges Frihed og Selvstændighed. Og dog stilles netop dette frem som en af de første blandt de morgenbladiske Ankeposter mod Norsk Folkeblad. Saameget mindre anstændig er Morgenbladets Bestræbelse for efter alle sine Nederlag i Løbet af den sidste Tid endelig at vinde en ganske forholdsvis let Seir ved at give Norsk Folkeblad et dødbringende Spark, da man let vil se, at Folkebladet alene vakler ved ældre Misligheder, som er dets nuværende Styrelse utilregnelig. Og i bedste Fald bliver den Berømmelse, Morgenbladet kan indlægge sig, rent herostratisk. Thi Menigmand vil længe komme til at savne et frisindet prisbilligt Blad med oplysende og gode Tegninger og redigeret af en kraftig og varmtfølende Digter, der altid har levet i en vis Forstaaelse med sit Folk, og derfor ofte med Klem har kunnet udtale dets Meninger og Følelser; noget som ogsaa Folkebladets store Udbredelse, tiltrods for enkelte paatagelige og beklagelige Misgreb, har baaret Vidnesbyrd om. Men Morgenbladet har vel i sit fanatiske Had mod Personer nu som før overhørt Menigsmands Røst; thi Bladet synes endog, hvor det som idag omhandler Sager (Sparebankbedragerierne i Stavanger), som vække alle rettænkende Mænds Harme, fremdeles at bestræbe sig for at lade sine egne Lidenskabers Røst overdøve den almindelige Menings Krav paa Humanitet.

Overkrigskommissionen til at dømme Oberstløitnant Grundt er nu nedsat, idet der ved kgl. Resol. af 9de ds. er bestemt:

1. At en Overkrigskommission, bestaaende af:
   a) som Formand Oberst i Armeen og Oberstløitnant i Ingeniør-Brigaden J. G. Ræder, R. St. O. O. og S. O.,
   og som Assessorer:
   b) Oberstløitnant og Chef for Depotafdelingen i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade J. Falkenberg, R. St. O. O. og S. O., og
   c) Oberstløitnant og Chef for Depotafdelingen i 2den Akershusske Infanteri-Brigade A. F. Munthe, R. St. O. O. og S. O.,
   befales nedsat paa Fredrikstens Fæstning for at paakjende Oberstløitnant, R. St. O. O. og S. O., C. F. W. Grundts Forhold ved i en Erklæring af 10de Mai 1869 at have brugt formentlig upassende Skrivemaade og ved ikke at have efterkommet tvende ham af 1ste Akershusske Infanteri-Brigade under 12te næstefter givne Paalæg.
2. At Brigade-Auditør ved 1ste Akershusske Infanteri-Brigade og Garnisonsauditør ved Fredrikstens Fæstning J. W. Hansteen beordres at tiltræde Kommissionen som Aktuarius.
3. At Kommissionen bemyndiges til:
   a) at tilkjende den anordnede Aktuarius et passende Honorar, og
   b) at bestemme, hvorfra de ved Sagen i det Hele foranledigede Omkostninger bør udredes.

Udnævnelse. Under 9de ds. er Overtoldbetjent C. C. Petersen naadigst fritaget for det ham overdragne Hverv som toldkyndigt Medlem af Fredriksstads Sundhedskommission, og Overtoldbetjent C. Warendorff i Henhold til § 27 i Lov om Sundhedskommissioner m. m. af 16de Mai 1860 naadigst tilforordnet nævnte Sundhedskommission, for deri som toldkyndigt Medlem at tage Sæde ved Kvarantænesagers Behandling.

Tjenestefrihed. Under 9de ds. er det naadigst forundt Høiesteretsassessor E. Saxlund, R. St. O. O., K. N. O., Tjenestefrihed i August Maaned 1869 samt Tilladelse til i den nævnte Tid at foretage en Reise til Udlandet.

— Under. s. D. er det naadigst forundt Sorenskriver i Guldals Sorenskriveri P. B. Ottesen Tilladelse til i et Tidsrum af indtil 4 Maaneder, fra Udgangen af Juli Maaned d. A. at regne, at være fraværende fra sit Embede, mod at dette imidlertid, uden forøget Udgift for det Offentlige, bestyres ved en af Overøvrigheden dertil Konstitueret.

Militært Reisestipendium. Under 9de ds. er der af det til Reisestipendier for Officerer og civilmilitære Embedsmænd af Landmilitæretaten bevilgede Beløb naadigst tilstaaet Stabskaptein i Artilleri-Brigaden H. J. Nørregaard, R. W. O., et Stipendium af 300 Spd. for, i Egenskab af Artilleri-Konstruktør og med Behold af Aflønning, under et 3 a 4 Maaneders Ophold i Udlandet at gjøre sig bekjendt med de seneste Forbedringer i Artilleri-Materiellets Konstruktion og hvad dermed staar i Forbindelse, under Betingelse af, at han under Fraværelsen, uden forøget Udgift for det Offentlige, besørger Forretningerne som Artilleri-Konstruktør udførte ved en anden Officer, som Generalfelttøimesteren dertil maatte anse skikket, samt efter fuldført Reise indgiver sædvanlig Rapport. Det er derhos paalagt Armeekommandoen at udfærdige den for Kaptein Nørregaard i Anledning af Reisen fornødne specielle Instrux.

Havnevæsnet. Under 9de ds. er det naadigst bestemt, at Regjeringsforretningerne vedkommende Havnevæsnets Bestyrelse, hvilke ved kgl. Resol. af 10de Novbr. 1860 henlagdes til Departementet for det Indre, overgaa til Marine- og Post-Departementet.

Klokkerbestillingen i Kristianssand. Under 9de ds. er Biskoppen i Kristianssands Stift naadigst bemyndiget til at lade den ledige Klokkerbestilling ved Domkirken i Kristianssand kundgjøre til Besættelse med Forpligtelse for den ansættendes Klokker til tillige, om saadant af Byens Almueskolekommission maatte forlanges, at bistaa Skolekommissionen ved Inspektionen af Byens Almueskolevæsen paa de i Kristianssands Kommunebestyrelses Beslutning af 26de Mai sidstl. fastsatte Vilkaar og efter en Instrux, som bliver at udfærdige af Skolekommissionen med Biskoppens Approbation.

Maanedsthing. Ved kgl. Resol. af 9de ds. er det naadigst bestemt:

1. At inden Søndfjords Sorenskriveri, Nordre Bergenhus Amt, fra 1ste Januar 1870 Maanedsthinge blive at afholde inden følgende Kredse.
   a) for Brandsø Thinglag 3 Gange aarlig, nemlig i Marts, Juli og November,
   b) for Jølster, Førd og Indre-Dale Thinglage 2 Gange aarlig, nemlig i April samt i December, og
   c) for Ytre-Dale og Askevolds Thinglage 1 Gang aarlig, nemlig i April.
2. At det overlades Amtmanden i Nordre Bergenhus Amt nærmere at bestemme Tid og Sted for ovennævnte Maanedsthinges Afholdelse.

Thinglagsinddeling. Under 9de ds. er det naadigst bestemt, at Kinservigs Herred og Thinglag af Hardanger og Voss Fogderi, Søndre Bergenhus Amt, for Eftertiden bliver at benævne Ullensvangs Herred og Thinglag.

Kongelig Gave. Som et Tegn paa den Interesse, hvormed Hs. Maj. Kongen vedbliver at omfatte den Norske Hesteraces Forædling, meddeles i Rigstidenden, at Hs. Maj. i dette Foraar har overdraget 3de af sine Hingster som Gave til forskjellige Egne af Landet. Hingsten „Ali“, af arabisk Herkomst, født 1865 paa Sæteriet Lumbye i Södermanland, er saaledes kommen til Fredrikshald, hvor den er stationeret hos Brødrene Anker paa Røed. „Cid“, af maurisk og andalusisk Race (Lipizza*)-Racen) født paa den kgl. Stald i Stockholm i Sommeren 1866, er kommen til Ullensaker, hvor den er stationeret paa Gaarden Kyken hos Lensmand Stenbuch; den 3die, Hingsten „Fernando“, der som bekjendt allerede i flere Aar har havt sin Hovedstation paa Ladegaardsøens Hovedgaard, medens den om Sommeren vexelvis har været stationeret paa forskjellige Steder, saasom i Stange, i Vardal, paa Toten, i Ringsaker, — er nu kommen til Eidsberg, hvor den for Tiden er stationeret paa Gaarden Narvestad. Fernando, der nedstammer fra en arabisk Hingst**), var i sin Tid en af de bedste Beskelere fra Offenby Stutteri paa Øland, og skjønt nu noget tilaars, er den endnu en kraftfuld Hingst, der anbefaler sig ved sine smukke Former og ved sit venlige Gemyt. Den tidligere paatænkte Foranstaltning, at holde flere Beskelere til almindelig Afbenyttelse paa Ladegaardsøens Hovedgaard, har vist sig uvirksom, idet Lysten til Hesteavl paa Grund af Forholdene næsten ganske savnes i Omegnen af Kristiania, og hvad de fjernere Egne angaar, Omkostningerne ved Hoppers Indsendelse vilde blive altfor betydelige til ikke at afskrække Vedkommende.

I det af Kristiania Formænd og Repræsentanter afholdte Møde paa Børsen igaar forelaa der til Behandling:

Sag No. 1. Angaaende Bevilgning a indtil 10,000 Spd. til en Udvidelse af Byens nye Vandværk for de nordre Bydele.

Hensigten med denne Udvidelse var at faa istandbragt et Vandledningssystem for de høiere liggende Bydele, der dels ligge høiere end Vandindtagets Niveau og dels saa høit beliggende, at de ikke kunne forsynes fra det nuværende System, eller kun kunne erholde en uregelmæssig Forsyning. Sagen blev allerede indbragt for Formandskabet ifjor Høst, men sammes Pluralitet fandt af Budgethensyn ikke dengang at kunne indlade sig paa at ordne Sagen, som af Statsingeniøren og Magistraten foreslaaet, ihvorvel det ansaa en saadan Udvidelse af Vandværket for meget ønskelig. Magistraten, der allerede under 22de Septbr. f. A. havde foreslaaet, at der

1) til en Udvidelse af Byens nye Vandværk for de nordre Bydele, i det Væsentlige overensstemmende med Stadsingeniørens Forslag af 17de August 1868, bevilges et Beløb af indtil 10,000 Spd., og
2) til Dækkelse heraf bliver paa Bykassens 25 første ordinære Budgetoverslag fra og med Aaret 1869 at opføre 400 Spd. aarlig,

forlangte i Skrivelse af 9de f. M. paany Sagen forelagt Repræsentantskabet, alene med den Forandring i Indstillingens 2den Post, at 1869 forandres til 1870. Denne Indstilling, der af Formandskabet enstemmigen var vedtaget, var det, som nu forelaa til Behandling.

Ordføreren oplyste, at Regjeringen allerede iaar vilde lade anstille Undersøgelser om Vandværkernes Virkeevne i de forskjellige Byer, for derefter, ifølge Lov af 3die Marts 1860 § 1, 2det Passus, at bestemme Størrelsen af det Afslag i Brandkontingenten, som de Kommuner, der har anskaffet sig Vandledninger, har Krav paa efter den nævnte Lov. Da man ved Afslagets Størrelse har at tage Hensyn til, hvor stor Assuranceværdi der ligger udenfor Vandværkets Virkekreds, er den foreslaaede Udvidelse af stor Betydning, eftersom denne, om

*) Lipizza ved Triest.
**) Dens Pedigré findes i Illustreret Tidende 1857 No. 23.

den kommer istand, antagelig vil bevirke en yderligere Nedsættelse i Brandkontingenten for denne Kommune. Kommer derimod ikke Udvidelsen istand, turde dette have tilfølge, at der blev gjort et Afslag i den allerede erholdte Nedsættelse, der fortiden er 20 pCt. Ved Udvidelsen vilde Bygninger til en Assuranceværdi af 200,000 Spd. drages ind under Vandværkets Net, og vilde derhos nogle ved Elven liggende Fabriker, der have en Assuranceværdi af 350,000 Spd., blive beherskede af Vandværket og saaledes bedre betryggede imod Følgerne af en Ildsvaade, end ved alene at være henviste til Sprøiter, som fyldes fra Elven. Om man end ikke opnaaede mere ved Udvidelsen end et Tillæg af 1 pCt.s Nedsættelse i Brandkontingenten, vilde man herved opnaa en aarlig Indtægt af 440 Spd., altsaa mere, end der vil medgaa til at forrente og afdrage Anlægskapitalen, og opnaaedes 2 pCt.s Afslag, vilde Fordelen blive saameget større. Kjøbmand H. F. Frølich talte for en end yderligere Udvidelse nedigjennem Danevigsgaden og Gjedemyrsveien til Pilestrædet, hvorved de mange paa denne Strækning værende kostbare Eiendomme vilde erholde Vand. Han agtede dog ikke at fremsætte Forslag herom. Oberstløitnant Kjerulf var ogsaa for Vandværkets Udvidelse, men han var ikke enig i den Maade, hvorpaa man havde tænkt sig Midlerne hertil tilveiebragte. Han ønskede ikke Byens Gjæld forøget, og havde han derfor troet, at man burde tage Midlerne til Udredelsen af Vandværkets eget aarlige Overskud. Overensstemmende hermed fremsatte han Forslag om, at 2den Post skulde udgaa, hvilket Forslag han dog henimod Debattens Slutning tog tilbage. Ordføreren talte imod Kjerulf. Han ønskede Debatten alene maatte dreie sig om det foreliggende Spørgsmaal. Kjøbmand J. H. Andresen holdt paa Formandskabets Indstilling, og godtgjorde han Nødvendigheden for Kommunen af, at lade deslige Arbeider udføre saasnart Krav herom opstod. Frølich gjorde opmærksom paa, at man ved at udvide Vandværket som af ham antydet, vilde opnaa, at det omhandlede Strøg snart blev bebygget, hvorved Byen vilde erholde betydelige Indtægter. Professor Brandt sluttede sig til J. H. Andresen. I et noget længere Foredrag godtgjorde han det Berettigede i at udvide Vandværkets Virkeevne til alle de Steder, hvor dette lod sig gjøre. Vandværket var nemlig en stærk Indretning, der betalte for sig selv, og burde det derfor erholde de Udvidelser, som fandtes nødvendige. Egentligt talt var det ikke en Udvidelse, hvorom der nu var Spørgsmaal, der var kun Begyndelsen til en Færdiggjøren af den allerede lagte Plan. Han var derfor enig med Frølich i, at man bestandig maatte gaa videre hermed, og fandt han, at en Udvidelse til det af Frølich omhandlede Strøg vilde være en betydelig Vinding. Der var tidligere fra endel Løkkeeiere ved Ullevoldsveien fremkommet Andragende om at erholde Vand fra Ledningen ved Kalmeyerløkken, og uagtet Ledningen herfra vilde blive meget kostbar, havde dog Stadsingeniøren fundet Foretagendet at blive lønnende. Den forrettende Borgermester gjorde Rede for Vandværkets Indtægter og Udgifter og bemærkede, at den Maade, hvorpaa disse fandtes posterede i Kommuneregnskabet, vilde være til Hinder for at realisere Kjerulfs Plan, den han dog i visse Henseender fandt at være rigtig. Magistraten havde foreslaaet Midlerne tilveiebragt som skeet, fordi den derved troede bedst at ramme Kommunens Tarv. J. P. Olsen troede, at Kjerulfs Forslag vilde bevirke Forstyrrelse, og fandt han det betænkeligt at bebyrde Vandværkets Budget med et saa betydeligt Beløb. Efterat derpaa Professor Christie, Kjøbm. Frølich og Kaptein Klingenberg havde udtalt sig for Magistratens Indstilling, tog Kjerulf sit Forslag tilbage.

Magistratens af Formandskabet tiltraadte Indstilling blev derpaa enstemmig bifaldt.

Magistratens og Formandskabets Indstilling om forskudsvis Udbetaling af 2500 Spd. til endelig Udstikning af Jernbanelinien mellem Kristiania og Drammen bifaldtes ligeledes enstemmig og uden Debat.

Ulrik Røsing har foruden de 2de før nævnte Sølvmedailler, der tilfaldt Hornsby & Howard, fra Udstillingskomiteen modtaget en 3die som personligt Erkjendtlighedsbevis for hans havte Iver med at fuldstændiggjøre Redskabsudstillingen. Medaillen var ledsaget af en i velvillige Udtryk affattet Skrivelse undertegnet „Grev Holstein".

Veien over Haukelid- og Siljestadfjeldet er nu, som ventelig var, temmelig fri for Sne og saaledes godt fremkommelig for Ferdesmænd. Sneen er dog selvfølgelig bled paa Folgefonden og ellers, hvor den endnu ligger.

Eilert Sundt og Professor Caspari afreiste igaar, den første for at besøge Udstillingen i Holland, og den anden til Tyskland for at fortsætte sine videnskabelige Undersøgelser, hvortil han har faaet Stipendium.

Forhørene i Anledning „Mjølners" Paaseiling ved Kragerø skal have ledet til, at Generalauditøren har indstillet paa, at en Krigsret nedsættes til Paadømmelse af Kaptein Burchardts og Lodsens Forhold.

Det svenske Operette- og Balletselskab, bestaaende af over 20 Personer, begynder idag sine Forestillinger paa Klingenberg. Senere kommer et fransk Balletselskab til ogsaa at optræde, hvoriblandt de fra Forestillingerne paa Kristiania Theater ifjor yndede Md.lle Gouffard og Mr. Porge; man vil formentlig da atter faa se Balletten „Huldrens Magt", med vore Halling- og Springdanse udførte af franske Dansere af Profession.

Udvandrere. Med Dampskibet „Hero", der ankom hid istedetfor „Argo", afgik i Eftermiddag 340 Emigranter.

Udvandrerskibet „Statsraad Broch" er ifølge Telegram ankommet til Kvebek den 14de dennes.

Spørgsmaalet om Forandring i Renteloven sees ogsaa i Amtsformandskabet i Lister og Mandal at være henvist til Herredsstyrelsernes Erklæring. — Amtsudgifterne udlignes i dette Amt med 1 Spd. 36 ß paa hver Skylddaler.

Forbrugsforeningen paa Toten, der dannedes for et Par Aar siden, har allerede stiftet meget Gavn, heder det i „Kristians Amtstd.", som opfordrer til Efterligning.

Amtmand Meinich i søndre Bergenhus Amt ønskes af Befolkningen i Kristians Amt udnævnt i det ledige Amtmandsembede; man agter ifølge „Kristians Amtstidende" at samle Underskrifter paa en Ansøgning i denne Anledning.

Om afdøde Paul Botten-Hansen skriver „Tunsbergeren": Hans Fader, Hans Paulsen, — hvem han forresten ikke skyldte stort mer end sin Tilværelse, — var en Tid Omgangsskoleholder i Sell i Gudbrandsdalen; det var en Mand af stor Begavelse, af et let Sind og et uroligt Liv. Han døde i Nordland. Hans Moder, Ragnhild Johannesdatter Botten, blev siden gift til en Husmandsplads under Gaarden Hougen, medens Paul derimod opfostredes af sine Bedsteforældre og Morbrødre paa Gaarden Botten ved Sells Kirke. Botten laa midt i Færdingsveien, og der vandrede — navnlig ved Vintertide — mange ind og ud gjennem hans Bedsteforældres Døre, og disse maatte gjengjælde den nydte Gjæstfrihed ved at meddele de videlystne Gamle og deres katekeţisk anlagte Sønner alt det Bygdenyt, som rygtedes gjennem Gudbrandsdalen. Her blev det undergivet sagkyndig Kritik, og her byggedes fornuftige Slutninger og sandsynlige Kombinationer paa mangt et svævende „Man vil vide" og usikkert „Forlydende" fra Udenverdenen. Paul var eneste Barn i Huset, og under disse Omgivelser næredes hans Videlyst i høiere Betydning, hans Iagttagelsesevne skjærpedes, ligesom han i det hele viste en udviklet kritisk Sands og et tidligvorent Sind. Vi har en Formodning om, at Paul Botten-Hansen selv havde en Fornemmelse af den bestemmende Indflydelse, disse hans Barndoms Forholde øvede paa hans Aands senere Retning; ialfald randt disse Forhold os uvilkaarligt i Minde, da vi i sin Tid — uden endda at have hørt Forfatteren navngivet — læste hans noget bittert-satiriske Fortælling „Manden" (tror vi den kaldtes) i det af ham, Ibsen og Vinje udgivne Ugeblad af samme Navn, ligesom vi overhovedet af hans Optræden ligeoverfor de folkelige Bevægelser indenfor Literaturens Omraade troede at kunne slutte, at han, skjønt selv udgaaet af Folket, mere havde lært at se paa Folkelivet med det skarpe, mønstrende Blik, end hjertelig at leve det med Fædre og Brødre. Hermed ville vi naturligvis ikke have sagt, at P. Botten-Hansen ikke skulde have sluttet sig hjertelig til dem, som fredede om hans ellers noget øde Barndomsliv; det er os tvertimod vitterligt, at han til de seneste Aar omfattede sine Morbrødre med Kjærlighed, ligesom han ved flere Leiligheder viste sin gamle brave Ungdomslærer, hvem han i „Illustreret Nyhedsblad" (saavidt mindes for 1863) har sat et vakkert Minde, en næsten rørende Hengivenhed. Denne Mand, Skoleholder Hans Hansen Pillarviken, skal nævnes som den, der ledede vor afdøde Lærde til det første Bekjendtskab med den nordiske Literatur, et Bekjendtskab, der med Tiden tiltog saaledes i Omfang og Dybde, at ingen nulevende Mand i vort Land i dette Stykke kunde maale sig med ham. Efterat have tilegnet sig, hvad Skoleholderen kunde meddele ham af det forrige Aarhundredes Literatur, maatte han ud for at vinde mere af Bogverdenens vidunderlige Skatte, — og han naaede frem til — en Kramboddisk paa Lillehammer, hvor han ved Siden af at sælge „Rosiner og Svedsker" — som han selv siger, ogsaa fandt Leilighed til at undersøge Stadens Leiebibliothek. Her traf Fortælleren ham nogle Aar bagefter sammen med hin omtalte Skoleholder, og han glemmer aldrig den Glæde, der lyste ud af hans brede Ansigt, da han kunde indvie den lyttende Gamle i det nærværende Aarhundredes Skjønliteratur, hvormed han havde stiftet Bekjendtskab bag Disken paa Lillehammer. Hvorledes man her blev opmærksom paa den lærelystne unge Mand, er almindelig bekjendt. Daværende Løitnant Platou, der kjendte noget til ham fra Vaage, samt Distriktslæge Kjølstad toge sig af ham i Byens Søndagsskole og opmuntrede og ledede ham, da han i 1845 tog fat paa Studeringen samtidig med, at han arbeidede paa en Embedsmands Kontor.

Sildekjøb efter Maal. I Handelsforeningens Møde i Stavanger den 2den f. M. udtaltes det enstemmige Ønske, at Sildesalterne burde enes om for Fremtiden kun at kjøbe fersk Sild efter Maal, og til Fremme heraf har Direktionen ladet udgaa et Cirkulære, der paa yderst faa Undtagelser nær er vedtaget af samtlige Sildesaltere i Stavanger.

Under og efter Branden i Gefle er der ifølge de idag ankomne svenske Blade begaaet en Mængde Tyverier og andre Voldsomheder; især frygtede man en stor Del Finner. Indsamlingen paa Stockholms Børs var i Tirsdags gaaet op til over 3000 Spd.

Retskrivningsspørgsmaalet. De Udvalg, der ere blevne nedsatte i Stockholm, Upsala, Lund, Kristiania og Kjøbenhavn, for mulig at komme overens om Forslag til en mere ensartet Retskrivning af de nordiske Sprog, have, ifølge „Fædrel.", aftalt at mødes i Stockholm sidst i denne Maaned.

Brudegaver til Prinsesse Lovisa. Forrige Torsdags afgik der med Dampbaaden Transit No. 2 fra Stockholm til Kjøbenhavn ikke mindre end 59 Kasser og Kister med Brudegaver til Prinsessen.

Den danske Folkedigter Mads Hansen blev, ifølge „Aarhus Stiftstd.", forrige Torsdags i Brabrand ægteviet til en Gaardmandsdatter fra True, med hvem han i nogen Tid har været trolovet. Den yndede Digters Brud skal selv være digterisk begavet, og man har sagt, at et smukt Digt undertegnet „En jydsk Bondepige", for et Par Aar siden skal have været den første Anledning til, at de To fandt hinanden.

Kjæmpekoncerten i Boston fandt Sted i Nærværelse af Præsident Grant, den britiske Gesandt og omtrent 50,000 Tilhørere. Efterat en Takkebøn var afsungen, aabnedes Musikfesten med Luthers Hymne „Vor Gud han er saa fast en Borg", der udførtes af 10,000 Sangere og 1100 Instrumenter og var af gribende Virkning. Derpaa fulgte en Ouverture af Wagner, der udførtes af 600 Strengeinstrumenter, Mozarts tolvte Messe, hvori hele Orkestret deltog, og en Solo, sungen af Mad. Parepa Rosa, med en Violin Obligata af 200 Violiner, der anførtes af Ole Bull. Den første Del af Koncerten naaede sit Kulminationspunkt ved Foredraget af Nationalsangen „Star-spangled banner", hvori det fulde Kor istemmede med Pauker og Trompeter, Klokkeringen og Kanontorden af et udenfor Hallen opstillet Batteri. Den anden Del begyndte med den i Anledning af Dagen af Oliver Wendel Holmes komponerede „Fredshymne" og sluttede med Dagens største Sensationsstykke, Amboltkoret af „Il Trovatore". 100 Medlemmer af Bostons Brandkorps, iførte røde Skjorter, slog efter Musikens Takt med sine Kjæmpehammere paa de foran dem opplantede Ambolter. Larmen skal have været forfærdelig, men Amboltkoret maatte gjentages under Tilhørernes stormende Enthusiasme.

Kvindelige Læger. Allerede have 300 Kvinder taget Lægeexamen ved de amerikanske Universiteter. Miss Blackwell var den første, som i 1840 blev udskreven som Doktorinde. I Newyork findes der kvindelige Læger, som have en Indtægt af 10 a 15,000 Dollars aarlig. Ved Universitetet i Zürich studere ogsaa en Mængde unge Kvinder Medicin, og snart aabnes ogsaa Forelæsninger m. m. for kvindelige Studenter i Lægevidenskaben i Sverige.

Blandinger.

En loyal Undersaat. Redaktøren af Öresundsposten oplyser i Anledning af et Angreb paa Bladet, fordi Red. ikke navngiver sig som ansvarlig, at den ikke vil gjøre dette, forinden Kongen foregaar med sit høie Exempel og paatager sig Ansvaret for sine Handlinger, saaledes at ogsaa han kan sagsøges for, hvad han gjør og siger. „Det er", heder det, „en god Undersaats Pligt i dette Tilfælde ikke at tage Skridtet forud for Kongen, og det er lige ærefuldt som tilfredsstillende muligens engang i Fremtiden at følge et saa høit Mønster."

Neger-Blade. Negernes Sands for Dannelse viser sig i den større Udbredelse, som Neger-Aviserne mere og mere vinder. Saaledes udkommer f. Ex. Elevator i San Francisco under „sort Redaktion" i 2,300 Expl. New-Orleans Tribune udkommer, ligeledes under et stort Redaktionsmandskab af Negere, i et dagligt og et

Skjødebarn var den Raseri. Aldrig havde en Mand i den Grad afskyet en Kvinde uden Anledning. Forfærdeligt! Hun bragte ham søvnløse Nætter, hun var hans eneste Tanke, hans Mare, hans Raseri.

Maaske var han en Smule forelsket i hende.

XI. Barkilphedro paa Lur.

At finde Josianes svage Side og ramme hende der, det var, af alle de Aarsager, vi have opregnet, Barkilphedros uryggelige Beslutning.

Villie er ikke nok, man maa kunne.

Hvorledes skulde man bære sig ad?

Det var Spørgsmaalet.

Almindelige Kjæltringer lægge omhyggeligt Planerne for de Skurkestreger, de ville begaa.

De føle sig ikke stærke nok til at gribe Tilfældet i Flugten, til med det Gode eller Onde at sætte sig i Besiddelse deraf og tvinge det til at tjene sig.

Men slige Uslinge som Barkilphedro sætte sig ud over alt dette Arbeide; deres Usselhed er deres Universalmiddel, fuldt rustede ligge de mageligt paa Lur. De vide, at en fuldfærdig Plan, kan komme til ilde at passe ind i de Tilfælde, som byde sig. Det gaar ikke an paa den Maade at gjøre sig til Herre over det Mulige og anvende det som man vil. Morgendagen lyder os ikke. Tilfældet har en vis Selvraadighed i sig.

De dykke over Hals og Hoved ned i det sorte Dyb. Den umiddelbare og hurtige Maade, hvorpaa han forstaar at benytte det, som kan gavne ham, er just den Evne, som udmærker den daadskraftige Usselhed og som hæver Skurken til Djævel. At kunne overrumple, deri bestaar Evnen.

Den ægte Kjeltring træffer dig som en Slynge med den

efter hvad den koster. Hun havde Rum til Overflod i sit Hus. Komme Barkilphedro til Hjælp! Gudbevares, hvor hun havde gaaet sig nær for at gjøre dette! Havde hun spist en eneste Portion Skildpaddesuppe mindre. Har hun berøvet sig den mindste Smule af sin forbandede Overflod? Nei. Tvertimod, hun havde forøget denne sin Overflod med en Luxusartikel, hun havde en god Gjerning at bramme med, hun havde understøttet en Mand af Værd, beskyttet en Mand med Kundskaber. Hun kunde paatage sig en Mine og sige: Jeg sløser med Velgjerninger, jeg beskytter Videnskabsmænd; hvor lykkelig hun var, som traf paa mig! Og alt dette for en Seng i en Krog i hendes Hus, — hvad Pladsen i Admiralitetet angaar, saa havde Barkilphedro Josiane at takke for den, jo, det var just noget at takke for! Josiane havde gjort Barkilphedro til, hvad han var. Hun havde skabt ham, lad saa være. Ja, skabt et Intet; mindre end et Intet. Thi han kjendte sig trykket og generet ved denne løierlige Beskjæftigelse. Jo, det maatte være den Pukkelryggedes Taknemmelighed mod sin Moder, som fødte ham til Verden som Vanskabning. Saadanne ere disse Skjæbnens Gunstlinge, disse, som ere overdyngede med Livets Goder, disse den hjerteløse Stedmoder Lykkens Skjødebørn! Og en Mand med Talenter, en Barkilphedro var nødt til at holde sig i Korridorerne, at være høflig, forekommende, tjenstvillig, ydmyg, altid at møde med et ærbødigt Smil, om han end følte Lyst til at skjære Tænder af Raseri.

Og hun, — hun smykkede under alt dette sin Hals med Perler og koketterede, det letfærdige Væsen, med sin Forlovede, denne vamle Lord David Dirry-Moir.

Nei, lad aldrig Nogen gjøre dig en Tjeneste.

Lad aldrig Nogen gribe dig ifærd med at sulte ihjel.

Deri, at han var brødløs, havde denne Kvinde fundet tilstrækkelig Grund til at give ham Mad!

ugentligt Oplag af 10,000 Expl. hver. To Blade i New-York baade redigeres og sættes af Negere. Et Negerblad i Filadelfia trykkes i et Oplag af 5,000 Expl. En Mængde andre Blade i Amerika udgives ogsaa af og for de sorte Medborgere.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 16de Juli.

Med Dampskibet „Kronprindsesse Louise", der hidkom idag, indførtes 90 Fustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 15de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Emma	Jakobsen	Mandal	Egebark.

Udexpederede Fartøier den 15de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Alken	Olsen	Horten	ufort. Varer.
Melani	Holst	Dieppe	Trælast.
Brødrene	Olsen	Stavanger	Stykgods.
Cornelia	Christiansen	England	Trælast.
Nordstjernen	Hansen	Danmark	do.
Thetis	Hansen	Grimstad	ufort. Varer.
Rederens Haab	Fredriksen	Danmark	Trælast.
De 5 Sødskende	Fries	do.	do.
Indiana	Jakobsen	Bergen	ufort. Varer.
Jarine	Strøm	Fr.havn	Trælast.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt og staar lavest paa Østlandet. Vinden er frisk SVlig nordenfor Stat. Vestlig i Skudesnæs og Mandal og svag Nordlig paa Østlandet. Himmelen skyet. Regn i Kristiansund. Temperaturen er fremdeles lav. Udsigterne er til Vestlig Vind med godt Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN
overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.
Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.
C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

I **P. G. Bredals Skriveskole,** som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.
Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Et amerikansk Piano
fra Nordmanden Conrad Narvesens Fabrik i New-York er i disse Dage udstillet paa Brødrene Hals's Fabrik.
Adgang for Enhver.

Emigranter til Amerika.
Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib
„Scandinavia",
som afgaar fra Christiania Tirsdag den 20de Juli og fremdeles hveranden Tirsdag.
Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg
(Grev Wedels Plads No. 4)
er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

R. R. Bergs
Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales Hlrr. Handlende til Dagens billigste Priser.
Christiania i Febr. 1869.

C. A. Borge,
Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.
Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge.

Bade- og Svømmeanstalten
for Damer
er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.
Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person. 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjømø.
Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Bøger.
Hos **Edv. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:
Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.
— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.
Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.
Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.
Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Udkommet er:
Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

„Dølen"
kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:
Soldatboki, elder forleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:
Jerusalem vert øydelagd det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.
Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.
Kurvmager-Arbeide.
Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og Lakering af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.
W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

L. H. HAGEN
anbefaler til billige Priser:
6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.
Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Makulatur.
Godt og tykt Papir, 40 ß pr. Ris, i Partier Rabat hos
A. Halvorsen & Co.,
Revierstrædet 2.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Carl Stephenson
(Dronningens Gade No. 32)
anbefaler sit Lager af:
Colmans Stivelse & Sennep,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Pebermynte & Drops fra Hill & Jones,
Pickles, Soya, Carry, Cayenne, Madolie, Capers, Gelatine, brune & hvide Bønner.

Tømmerbygning,
ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Byg og Havre
sælges paa Gaarden Thaasen i Aker.
Jens Thaasen.

Tilleie.
Et møbleret, smukt og lyst Værelse til Gaden i 3die Etage er strax eller fra 1ste Juli tilleie for en rolig Logerende i Kirkeg. No. 4. Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.
Bedes bemærket.
I en af Byens Udkanter — helst Pilestrædeveien — ønsker to Personer sig et møbleret Værelse med Noget i Huset. Billet mrk. „Strax" med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

Tilkjøbs forlanges.
Følgende Bøger ønskes kjøbt:
Valdemar Klein af Emilie Carlén.
Arne af B. Bjørnson.
Repræsentanten af Emilie Carlén, helst kun 1ste Del. Exped. anviser.

Liimlæder
kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.
☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.
De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Og med det Samme var han hendes Slave.

En Sugning i Maven, og du er Træl for hele Livet. De Rige, de Mægtige passer paa det Dieblik, da du strækker Haanden ud, for at lægge en Skilling i den, og paa det Dieblik, da du er feig, for at gjøre dig til Slave. Og til Slave af det laveste Slags, — Slave af en god Gjerning, en Slave, der er tvungen til at elske; hvor gement — saaledes at lade din Stolthed overrumples! Og dermed er Alt forbi, du er dømt til for Evighed at finde denne Mand god, denne Kvinde skjøn, at berømme, beundre, tænde Røgelse, bukke dig til Jorden, ødelægge dine Knæ med Bøininger, lade dine Ord være søde som Sukker, naar du pines af Harme, naar du æder et Udbrud af Vanvittighed i dig, og naar du i din Barm har en vildere Søgang og et bittrere Salt end Havet.

Det er paa den Vis, at de Rige gjør de Fattige til Fange. Den Velgjerning, som man har vist mod dig, er et Fuglelim, som klæber ved dig og besudler dig for stedse.

Velgjerningen har noget klæbrigt og ækkelt, der hindrer de frie Bevægelser, ved sig. De vide det nok de Rige, hvis Barmhjertighed er blevet til Forbandelse for dig. Det er afgjort. Du er deres Eiendom. De have kjøbt dig. For hvilken Pris? For et Ben, som de have kastet i Hovedet paa dig. Man stenede dig samtidig med at man understøttede dig. Lige godt. Har du gnavet af Benet, ja eller nei? Du har ogsaa faaet Tag over Hovedet? Tak da. Tak i al Evighed. Tilbed det gode Herskab. Bøi Knæ for dem. Man fordrer, at du føler dig som en fattig Satan og betragter dem som Guder. Din Ringhed hæver dem. Din krogede Ryg retter deres. Læg Mærke til, at hvergang man taler til dig, ligger der altid i deres Røst en vis Portion Uforskammenhed. Familiebegivenheder, som Bryllup, Barnedaab, Nedkomst, skal glæde og røre dig. De faa en liden, diende Ulvunge, herligt! Du maa blive Poet, du

maa skrive Vers. Føler du ikke, at du er nærved at sprække af Forargelse. Det fattes bare, at de skjænkede dig sine gamle, aflagte Sko!

„Hør, min søde Ven, hvad er det for Noget, du har faaet i dit Hus? Gud bevares, hvor styg han er! Hvad er det for en Karl?"

„Det ved jeg neppe, en fattig Karl, som jeg underholder."

Saaledes kagle de Kalkuner. Man tager ikke engang saa meget Hensyn til dig, at man dæmper Røsten. Du faar høre paa, og maa endda være mekanisk elskværdig.

Kan man tænke sig noget mere oprørende!

Ja, jeg maa tugte denne Josiane, jeg maa vise hende, hvem hun har haanet.

En saadan En som Josiane! Hvad Fortjenester har hun? Hun har øvet det Storværk, at komme til Verden som Vidne om sin Faders Dumhed og sin Moders Skam. Hun viser os den Naade at leve. Og denne hendes Artighed i at være offentlig Skandale betaler man med Millioner, hun har Jordegods og Slotte, Parke, Jagtmarker, Søer og Skoge, og Gud maa vide hvad mere. Og trods alt dette er hun blot et Nul. Og jeg, Barkilphedro, som har studeret og arbeidet, som har overanstrengt mig, som har badet mig i Videnskabens Bølger, jeg, som har Hoved til Alt, som med Hæder kunde kommandere Armeer, som kunde skrive Tragedier som Otway og Dryden, hvis jeg blot vilde, jeg, der var skabt til Keiser, — jeg har været nødt til at tillade denne Nul at hindre mig fra at sulte ihjel!

Saaledes grublede Barkilphedro, saaledes brandt Raseriet i hans Sjæl. Alle vilde Former af det Havefuldes Lidelser husede i denne ubændige Sjæl.

En, der hævner sig for en Velgjerning, hvilket Menneske! Et saadant Vidunder var Barkilphedro. Sædvanligvis bestaar Utaknemmelighed i at man glemmer. Hos denne det Ondes

Dagbladet.

No. 163. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 17de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 8de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Kand. theol. Ronneberg.

Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Anderssen. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.

Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.

Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor J. Brun. Aftensang: Hr. Pastor Lund.

Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Kand. Riddervold. Aftensang: Hr. Kand. Andersen.

Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.

Indtil Videre holdes ingen Forsamlinger i Brødremenighedens Sal.

St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Moro Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.

Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Leksø), Ørkedalsøren, Leveim, Hovde, Lovlet, Bolsø (Eide), Fredø, Vesnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hadeland, Lunner, Gran, Land, Snertingdal, Toten, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 16de Juli. Gladstone har i Underhuset foreslaaet at forkaste følgende af Overhuset til Kirkebillen antagne Ændringsforslag, nemlig 1ste, 2det, 4de, 7de, 8de, 9de og 10de samt at modificere det 3die, 5te og 6te Forslag (levende Bravoraab fra de Liberale). Disraeli advarede mod Overilelse.

Paris, 16de Juli. „France": Af Hensyn til Majoriteten ventes dennes Medlemmer Baslon, Nocent og St. Laurents Indtrædelse i Kabinettet. 3 andre Portefeuiller ere reserverede venstre Centrum. Rouher overtager Præsidentskabet i Senatet.

Helsingør, 16de Juli. Kong Karl ankom hertil i Formiddag Kl. 11½. Han modtoges med Salut fra Kronborg og Hurraraab af Mængden. De civile og militære Autoriteter fremmødte. Han afreiste strax med Jernbanen til Bernstorff.

Paris, 15de Juli. Den fransk-atlantiske Kabel er landet i St. Pierre (Newfundland).

„Agence Havas". Dannelsen af det nye Kabinet antages at ville tilendebringes imorgen. Ministeriet for de udenlandske Anliggender overtages sandsynligvis af Latour Auvergne. Det forbeholdes det nye Kabinet at bestemme Varigheden af den lovgivende Forsamlings Ajournering.

Madrid, 15de Juli. Prim har forelagt Kortes en Ministerliste.

London, 16de Juli. Underhuset forkastede med stærk Majoritet iblandt de Liberale flere af Overhuset vedtagne Amendements betræffende Kirkebillen.

Newyork, 15de Juli. Præsidenten har tildelt Generalprokuratoren yderligere Fuldmagt for at forhindre Fribyttertogene til Kuba. Nye Tog forberedes.

Stockholm, 16de Juli. „Posttidningen" har angaaende Formælingshøitideligheder erfaret Følgende: 2 Eskadroner Husarer og Livdrabanterne eskortere de kongelige Gjæster fra Jernbanegaarden; 24de Juli Feltmarch til Ulriksdal af Stockholms Garnison og Husarerne; 25de Juli Souper med Dans paa Ulriksdal; 26de Juli Lystfart til Gripsholm; 29de Juli Galamiddag paa Slottet; 30te Juli Souper og Bal paa Drottningholm; 31te Juli Stadens Bal paa Børsen.

Paris, 16de Juli. Latour Auvergne skal have telegraferet, at han modtager Udenrigsminister-Porteføljen.

London, 16de Juli. 47 Peers, hvoriblandt Derby, Malmesbury og Ellenborough protestere i Morgenaviserne imod Kirkebillen.

Warschau, 16de Juli. Gortschakoff nægter russiske Biskoper at deltage i Konciliet.

Mennesket og Naturen.

(Efter det Franske.)

(Forts. fra No. 158).

Menneskeslægtens Historie i dens Forhold til Dyreverdenen frembyder en Række tilsvarende Kjendsgjerninger. Det er sandsynligt, at Mammuthsdyret i Sibirien, Schelken i Tyskland, den store Hjort i Irland og flere andre store Dyr ere forsvundne paa Grund af Jægernes vedholdende Forfølgelser. I vore Dage vige Løven, Bøffelen, Næsehornet og Elefanten uophørlig tilbage for Mennesket, og sent eller tidlig ville ogsaa disse forsvinde. De uhyre Stellerske Søkjør, som man for et Aarhundrede siden fandt i saa stor Mængde paa Kysterne af Behrings-Strædet, ere blevne dræbte lige til den sidste; Hvalerne blive forfulgte med Haardnakkethed og ville ikke længere finde et Hav, hvor de kunne ty hen; Sælhundene fanges hvert Aar i Tusindvis; selv Haierne tage af i Antal tilligemed de Fisk, de forfulgte, og som nu blive Fiskernes Bytte. Blandt de Fuglearter, hvis Udryddelse Mennesket vistnok maa bebreide sig, bør nævnes „alca impennis" paa Færøerne, Eneboeren paa Bourbon, „Æpiornis" paa Madagaskar, og „Diornes" paa Ny-Zeland. Desuden kjender man de førgelige Resultater, som den aarlige Tilintetgjørelse af Fuglene har frembragt i alle Lande. Skarer af Aamer og Insekter, Maur, Termiter, Græshopper og andre, som ved Menneskets ufornuftige Mellemkomst ere blevne befriede for de Fugle, der førte Krig imod dem, tiltage i et saadant Antal, at de ogsaa blive geografiske Virkemidler. Paa samme Maade erstattes Hvalerne og Fiskene, som ere forsvundne, af Myriader Manæter (Kobklyser osv.) og Infusionsdyr.

I den Anledning udtaler Mr. Marsh en Mening, som nødvendigvis maa forbause i det første Øieblik, men som dog fortjener at tages under alvorlig Overveielse. Dette saa mærkelige Fænomen, at Havvandet udsender et stærkt fosforagtigt Lys (Morilden), er efter hans Mening langt hyppigere og skjønnere i vore Dage end i Oldtiden. Ellers vilde det dog være ubegribeligt, at de Gamle aldrig skulde have fundet det Umagen værdt at omtale dette gule eller grønagtige Lystæppe, som om Natten bevæger sig henover Havet, disse Lynglimt, som springe frem fra Bølgekammene, disse hvirvlende Gnister, som Skibets Boug sætter i Bevægelse, disse flammende Bølger, som glide hen paa begge Sider af Skibet og forene sig i dets Kjølvand til en Ildsølge. Det er vistnok et af de skjønneste Skuespil, som Havet frembyder, og dog omtale Grækerne slet ikke, at de have bemærket det i deres herlige Archipelag. Homer, der ofte taler om Ægæerhavets „tusinde Nøster", nævner aldeles ikke de tusinde Lys. Digterne, som lode Venus fremstaa af Havets Skum og befolkede de „vaade Boliger" med saamange Nympher og Guddomme, have ikke beskrevet det gyldne Vandspeil, hvorpaa de straalende Gudinder vugge sig om Natten. De græske Digteres Kjærlighed til Dagslyset og Solens Straaler kunde maaske tildels forklare denne forbausende Taushed; men hvorfor have selv de Lærde ikke beskrevet dette tilsyneladende saa overordentlige Fænomen, at Vandene udsende et stærkt fosforagtigt Skjær? I alle de Værker, som Oldtiden har overleveret os, finder man kun to Steder, som paa en indirekte Maade hentyde til disse mærkværdige Kjendsgjerninger. Samleren Ælian taler om det Lys, der udstrømmer fra Tangen paa Kysterne, og Plinius beretter os, at Legemet af en Manæt kaster en vis Glands fra sig, naar den gnides mod et Stykke Træ. Saavidt var Videnskaben kommen før Amerigo Vespuccis Jagttagelse over de tropiske Haves Fosforlysning. Siden dette Tidspunkt er der sandsynligvis ikke en eneste Reisende, som ikke har lagt Mærke til de Lys, der om Natten hoppe omkring Skibet, ikke blot i de vestindiske Have, men ogsaa i Middelhavet, Atlanterhavet og nærved Isbjergene omkring Polerne. Boyles, Forsters, Tilesius's og Ehrenbergs Undersøgelser have godtgjort, at dette Lys hidrører fra utallige Smaadyr, af hvilke nogle ere levende, andre i en Opløsningstilstand. Da nu Tilintetgjørelsen af Hvalerne, de store Fisk og andre Havuhyrer nødvendigvis medfører, at Formerelsen af de mikroskopiske Organismer tiltager, saa følger deraf, at Havvandets Fosforlysning tiltager paa samme Tid som Antallet af Infusionsdyrene. Hvis Mr. Marshs sindrige Forudsætning er sand, have de af os, som spadsere paa Strandbredderne eller seile paa Havet i de Nætter, hvor Bølgerne flamme, Leilighed til at nyde et Skuespil, som det ikke blev forundt vore Fædre at betragte. Det er dog et fattigt Vederlag for de Ødelæggelser, som Fiskerne afstedkomme.

Hvorledes det nu end forholder sig med denne antagne Forøgelse af Havenes lysende Skjær, saa har Mennesket ingen Ret til at rose sig deraf; thi om han end paa Grund af Fiskefangsten er den middelbare Aarsag dertil, saa er det dog uden at han har den ringeste Bevisthed derom. Paa Havets Overflade saavel som paa Fastlandet handlede han fordum kun i sine egne øieblikkelige Interesser, og alle fjernere Følger overlod han til Tilfældet. Blandt hans Foretagender havde nogle heldige Følger og bidroge til det almindelige Velvære, medens andre, som Omhugningen af Skogene, maatte føre sørgelige Følger med sig. Men uden at bryde sig om Fremtiden, vedblev han at arbeide, kun tænkende paa den næste Dag. Nu begynder Menneskeslægten, repræsenteret af sine videnskabelige Forkjæmpere, at gjøre sig selv Regnskab for sine Arbeider. Belært af Fortidens Erfaring, kjæmper den mod de Naturkræfter, som den selv har løsladt, og paa flere Punkter ere de Ulykker, som vore Forfædre have afstedkommet ved deres egne Feil, allerede blevne gjenoprettede. Desuden arbeide Mangfoldige, ja hele Folkeslag, som ikke nøies med at gjenoprette den forrige Ligevægt paa Jordens Overflade, paa at gjøre sig nyttige og forskjønne uhyre Strækninger, som fordum syntes uden Værd.

Heldige Forandringer, der i de sidste Aarhundreder ere foretagne ved flere Egnes fysiske Geografi, have vist, hvad Menneskets Udholdenhed formaar. Først og fremst bør her anføres de umaadelige Arbeider, som Hollænderne have udført, for at sikre deres Land imod Havets og Elvenes Indbrud. I Middelalderen veg Kystbeboerne hvert Aar længere og længere tilbage for Nordhavets Bølger; som om de havde villet fremskynde deres egen Undergang omhuggede de Skovene, der tjente dem til Vold imod Sandet, og ved en ufornuftig Benyttelse af Tørvemyrene forvandlede de dem til Myrhul. Under voldsomme Storme forsvandt derfor flere Tusinde Maal Land med de derpaa liggende Landsbyer paa en eneste Dag under Vandene. Endelig toge Hollænderne, som mærkede, at Jordbunden gradvis sank under deres Fødder, og som skjælvede for at se Bølgerne aldeles overskylle dem, kraftige Forholdsregler for at modstaa Havets Fremtrængen. I de sidste Aarhundreder er Nederlandenes Agerdyrkningshistorie en Fortælling om en uophørlig Kamp mellem Mennesket og Havet, og i denne Kamp er Mennesket gaaet af med Seiren. Bestandig holdende et vaagent Øie med Bølgernes Tryk, har han styrket Kysten ved Hjælp af Diger, Mure og Plantninger; derpaa har han tilegnet sig Havkanten ved en Række Dæmninger og Diger, og efterhaanden har han tilsidst tilbagevundet en betydelig Del af den Jordbund, der fordum blev frataget hans Forfædre. Hans sidste store Erobring har været at udtørre Harlemersøen, og nu tænker han paa at gjøre det samme ved Zuidersøen, hvis Fladeindhold er 8 til 900,000 Tdr. Land, og som Nordhavets Storme for 10 Aarhundreder siden dannede. (Sluttes).

Brev fra Ryfylke.

30te Juni 1869.

Medens jeg idag sad slig og tænkte frem og tilbage paa et og andet, faldt det mig ind, at jeg skulde skrive et Brev til „Dagbladet" og fortælle lidt fra denne Egn af Landet. Det første, jeg faar begynde med, er Veiret, skjønt dette vistnok mere hører til vort dagligdagse Samtaleemne. Men Etikettens hellige Lov lader sig ikke uantastet angribe.

Nordenvinden har nu holdt paa her ligesiden i Vaar, og man kan slutte sig til, hvilken Virkning dette har havt paa Ager og Eng. Ageren staar sig nu bedst; men med Engen er det daarligere. Landmanden nærer dog endnu det Haab, at Veiret skal forandre sig til det bedre — Regn og mildt Veir. Naar jeg skotter ud i Blomsterhaven fra mit Vindu, ser jeg med Vemod, hvor Vinden pisker mange af disse deilige Blomster, saa de maa bøie sig dybt mod Jorden. Det er sandt, Vestlandet er intet Blomsterland i Sammenligning med Østlandet med sine stille, varme Dale. Kolde, barske Vinde stryge os her om Ørene ogsaa i Sommertiden. Det kan dog nok hende, at man føler mere Ublidheden i vort Klima stærkere iaar, da vi i sidste Aar og navnlig ifjor bleve for godt vante.

Hummerfisket har efter Omstændighederne givet et noksaa godt Udbytte, derimod har Makrelfisket været mindre gunstigt, hvilket for endel skriver sig derfra, at Veiret har været saa stormende, at man ikke har kunnet komme ud paa Havet. Det uheldige Makrelfiske iaar vil vist for Manges Vedkommende, som have gjort store Udrustninger, bringe følelige Savn.

Her er vistnok fremdeles smaat om Penge og fuldt af Konkurser; men saa synes man dog nu, at det i den senere Tid har laget sig til det bedre. Fragtfarten har forbedret sig, og Vaarsilden efterspørges nu, saa man har Haab om bedre Tider; maatte det saa sandt gaa i Opfyldelse. Skibsfarten har ikke saalidet at sige her. Vi have baade Skibsredere, Skibsbyggere og Aktiemænd i store Dampskibe. Fornylig var det en Fornøielse at se Dampskibet „Haukelid" komme bugserende med et nyt vakkert Skib fra Skibsværftet Haaganvig. Skibet var kjøbt for Stavangers Regning. Det saa meget gjildt ud, og jeg ønsker det Lykke paa Færden, hvor det saa bringer vort Flag. Foruden Skibsbyggeriet lægger Folk sig ogsaa meget efter Baadbyggeri, og heri indtager de en ikke saa lidet fordelagtig Plads. Baadstevnet i Stavanger ifjor Sommer gav denne Bedrift godt Stød fremad. Kommunikationsmidlerne her ere Baade og Skibe; thi Veie paa Landjorden ere her næsten ukjendte. Nu er rigtignok en liden Veistub bleven færdig i Nærstrand; men den kan kun de faa godt af, som bo der i Nærheden. I Sand arbeides ogsaa nu for Tiden paa en Vei, og man maa vel nære det Haab, at Veie ogsaa her med Tiden ville blive mere kjendte end hidtil.

Storthinget er nu slut. Man er glad i dette Things Virken, og det med Grund. En Sag synes jeg dog Thinget har faret over med Harelabben, og det er Almuskolen — Almuskoleloven. Der bevilgedes 600 Spd. til Stipendier til Almuskolelærere, det er sandt; men det var ikke nogen Forbedring i Almuskolelærerens ringe Kaar. Læreren sukker fremdeles under Næringssorg og Fattigdom, og saaledes maa vist Mange af dem under sit møisommelige Arbeide spise Kummerens Brød. Jeg tror, at dersom Thingmændene havde gjort sig bekjendt med „Folkeskolens Tragedie", som udkom ifjor i Arendal, saa havde de ikke saa løseligt faret over Raabet fra Lærerstanden. Omfram Provst Jensen, saa ser det ud, som om de andre Præster ikke brød sig stort om Skolen; dens bedste Talsmænd paa Thinget var Bentsen og Olafsen. De ere Mænd, hvis Hjerte slaar varmt for Oplysningens store Sag, og jeg ser med Glæde op til disse. Jeg nærer dog det Haab, at ikke denne Stand mere end andre Stænder skal forgaa i Nød og Fattigdom; men at den maa have en bedre Fremtid. Jeg for min Part vil gjerne se Standen hævet op; thi jeg spaar mig meget af dens Virken. Oplyste Borgere ere jo en Stats Pryd. Jeg skulde ønske at Oplys-

ningens Venner vilde tage sig af denne store Sag og underkaste den en grundig Drøftelse, at den saaledes kunde blive forberedt til næste Thing og da gjøres noget med. Det er virkelig paa Tiden at se til at faa denne Sag ind i en bedre Gjenge. J.

Opfordring.

Hr. Kand. O. Arvesen opfordres til enten i Dagbladet eller Hamar Stiftstidende tydeligt og greit at forklare, hvorledes man rettelig bør forstaa,

„at Folkehøiskolernes Hensigt maatte være at opdrage Skandinaver",

og om det er Tanken, at vi ovenpaa 1814 igjen skal have et 1397 eller 1449.

Hedemarken, 5/7 1869.

En Ven af Folkehøiskolerne, men fremforalt af Norges Selvstændighed.

Kristiania, den 17de Juli 1869.

I Anledning af den franske Forfatningsstrid indeholder Le Peuple Français, der ansees for Keiser Napoleons specielle Organ, en ledende Artikel, der er mærkelig forsaavidt som den gaar ud paa at bevise, at Keiserdømmets System aldeles ikke er principielt truet af den foreliggende Situation eller udsat for de Konflikter, som ufeilbarligt vilde opstaa, dersom dettes egentlige Magtprærogativer bleve angrebne. Artikelens Indhold er i det Væsentlige følgende: Den Krisis, som de 114 Interpellanter have fremkaldt, kan ikke vække nogen Uro; thi de ere Dynastiet oprigtig hengivne, og de ville ikke foreskrive Regjeringen Love. Fra den anden Side kan der heller ikke komme nogen Fare, da Keiserdømmet ikke vil gjøre blind Modstand, men tage Hensyn til den offentlige Mening. Dersom Interpellanterne ubetinget vilde holde fast paa ethvert Punkt i deres Program, kunde der ganske vist være Grund til at frygte for, at Parlamentet vilde gjøre Indgreb i Keiserens Prærogativer, og der maatte da opstaa en farlig Konflikt; men man maa ikke glemme, at en høitidelig Erklæring om Keiserens Ansvarlighed staar ved Siden af Fordringen om ansvarlige Ministre. Man vil altsaa i Virkeligheden ikke have, at Keiseren skal bære Kronen uden at regjere, men at han skal regjere i Forening med den offentlige Mening, der har sit lovlige Udtryk i Kammeret. Keiseren skal ikke give Afkald paa sit Initiativ, men lade Kammeret tage Del i det. Han skal ikke forsvinde bag Ministrene, men regjere med Ministre, som nyde Landets Tillid. Man vil, kort sagt, ikke formindske Keiserens Anseelse, men bringe Kronen og Parlamentet i en nøiere Forbindelse med hinanden gjennem Ministre, der vælges af Keiseren, men repræsentere en bestemt Politik, som Parlamentet har billiget. Disse Fordringer forekomme os ikke ubillige, og vi tro heller ikke, at Keiserdømmet vil negte at opfylde dem. Keiseren er bestandig gaaet forud for den offentlige Mening, og der er derfor ikke den fjerneste Grund til at frygte for, at han nu skulde vægre sig ved at tilfredsstille den. Hvorfor skulde der herske Bekymringer, naar man paa den ene Side skyr overdrevne Fordringer og paa den anden Side blind Modstand? Krisen vil ende med et Forlig, som tilfredsstiller den offentlige Mening og gjenopretter Majoriteten i det lovgivende Korps.

Det engelske Overhus har endt anden Behandling af den irske Kirkebill, dens tredie Læsning finder sandsynligvis Sted idag (Mandag), og man mener, at Underhuset allerede den 15de kan begynde Diskussionen om de af Peererne foretagne Forandringer. Overhuset modstod som bekjendt kun med stor Selvovervindelse Fristelsen til at slaa Bill'en ihjel paa en Gang; men det har taget Opreisning herfor under Komitebehandlingen, og flere af de Forslag, som det har vedtaget, ere af den Beskaffenhed, at Underhusets Samtykke til dem ansees for en Umulighed. Dette gjælder især om en fra Lord Cairns udgaaet Ændring, ifølge hvilken Overskudet ved de irske Kirkegodsers Salg skal anvendes efter Parlamentets senere Beslutning, medens den af Underhuset vedtagne Bill strax raadede over det ved at bestemme, at det skulde bruges til almennyttige Øiemed. Man ser i Overhusets Bestemmelse en Plan om at sikre den anglikanske Kirke i Irland Broderparten af Overskudet. De liberale Blade føre atter et meget skarpt Sprog imod Lorderne, og erklære det for en afgjort Sag, at Underhuset i alle væsentlige Punkter vil retablere Bill'en i dens tidligere Skikkelse.

Den russiske „Invalid" indeholder en Artikel, hvori den udvikler Nødvendigheden af, at Rusland udvider sit Jernbanesystem. Bladet gjør alene strategiske Hensyn gjældende, og det fremhæver blandt Andet Nødvendigheden af, at Ruslands Centrum kommer i en lettere og hurtigere Forbindelse med Mellemasien. Paa en Interpellation i det engelske Underhus har Regjeringen erklæret, at den Fremgang, som Russerne hidtil have gjort i Centralasien, ikke berettiger til Bekymringer, og at de indiske Avisers Beretninger ere overdrevne.

Med Hensyn til Alabamasagen har Gladstone erklæret, at Regjeringen i Washington anser det for bedst at udsætte alle Forhandlinger, indtil den ophidsede Stemning i Amerika har lagt sig. Fra amerikansk Side har man stadig sagt, at det var i England, der herskede en Ophidselse, som burde have Tid til at lægge sig. Fra New-York telegraferes under 8de Juli: Ifølge Korrespondancer fra Washington til Bladene i New-York har Motley nylig havt en lang Konference med Gladstone, og Resultatet heraf skal have været lidet tilfredsstillende.

I Krakau er den den 8de ds. blevet feiret en stor polsk Nationalfest. Man har for nogen Tid siden fundet de jordiske Levninger af Kong Casimir den Store, og de skulde den nævnte Dag bisættes i Krakaus Domkirke. Til at overvære denne Høitidelighed er der ogsaa sendt Indbydelser til Posen og Westpreussen. Man havde i Gallicen smigret sig med, at en af Erkehertugerne vilde komme til Krakau for at repræsentere Keiseren; men dette Haab er ikke gaaet i Opfyldelse.

Striden mellem de to kjøbenhavnske Presseorganer „Dagens Nyheder" og „Dags-Telegrafen", der har givet Anledning til at det førstes Redaktør Hr. Robert Watt har udfordret Redaktionssekretæren ved det andet Hr. Meyer, giver danske „Dagbladet" Anledning til endel Udtalelser om Presseforholdene dernede i Almindelighed. Denne Sag giver ogsaa Anledning til en anden Bemærkning, nemlig om den Efterabelsesfeber, som man i visse Kredse nede i Kjøbenhavn lider under i Forhold til det Storeuropæiske især dog det Franske. Vi ville ikke her opholde Læseren med at eftervise, hvorledes dette vidt og bredt gaar igjen i Literaturen, hvor Hr. Sørensen nu desværre kun altfor ofte spidser sin brede, gode, sanddrue Pen à la française til aandelige Pirouetter, Pikanterier og Nips. Mulig tør dette desuden ogsaa have sin agtværdige Grund i, at Literaturen kun søger den franske Alliance til Støtte mod den tydske „intellektuelle Overmagt". Vi skulle derimod i Hasten erindre et Par Fakta, der smager mere direkte af Abekatten. Da Rochefort udgav sin Lanterne i Paris (den første Lanterne udgav Camille Desmoulins under den første Revolution), saa udkom der naturligvis strax ogsaa i Kjøbenhavn en rød Bog, „Lanternen", hvis eneste Ild dog kun var dens brandrøde Indbinding. Og nu skulde da ogsaa Paul de Cassagnacs larm- og skandalfulde Duelhistorie i Paris efterabes! Efter vor Mening er Kjøbenhavn en baade aandeligt og materielt alt for god og stor By til saadan paa smaastadvis at sætte en Ære i at sprade med de store Hovedstæders aflagte Klæder. Denne kleine Tone strækker sig naturligvis heller ikke op over den aandelige Demimonde.

I London er der for ikke længe siden ogsaa foregaaet en Skandale, som har vakt endel Opsigt; den begyndte med Noget, som knytter sig til et Blad, og den er nu naaet tilbage til Pressen. Den unge Lord Carrington, der er vel kjendt her i Stockholm fra Prinsen af Wales's Besøg i Høst, har fundet sig foranlediget til at overfalde paa Gaden og banke en Mand, som han — forresten med Urette — mistænkte for at have strevet en ærerørig Artikel om hans Fader i et nyt Blad, der kalder sig The Queen's Messenger. Deraf er der naturligvis opstaaet en hel Mængde Stridigheder, og Sagen er voxet saaledes op, at ogsaa den alvorlige Presse har maattet tage sig af den. Gjerne optræder den ikke. „Der er i de senere Aar" — saaledes omtrent udtrykker Times sig i en Artikel, hvis Betragtninger vi give i en sammentrængt Form — „opstaaet ogsaa her i England en Presse, der fremfor Alt lægger an paa at blive bekjendt og tildrage sig Opmærksomhed, ligemeget ved hvilke Midler, og den Slags Blade gjør man kun en Tjeneste ved at omtale dem, selv om det sker for at udtale en Fordømmelse af deres Adfærd, thi deres Forhaabninger om materielt Udbytte ere væsentlig byggede paa den Beregning, at der i en større Læsekreds altid er et vist Antal Individer, som holde af Polemiker og Personligheder for disses egen Skyld, og disse lokkes til ved Alt, hvad der udbreder Skandalen videre. Den respektable Presse lider mest ved enhver Udskeielse af mislykkede Journalister, men den er dog til en vis Grad magtesløs, thi at tage nogensomhelst Notits af Synderen er det Samme som at avertere gratis for ham og at fortælle de Læsere, i hvis Smag for Skandale han spekulerer, hvor de kunne finde den."

Af de Love, som i Thingtidens Jag glemtes for de store Principspørgsmaal og de Skriverier, som Stemmeretshvirvelen m. m. foraarsagede, skulle vi, foruden den nys omhandlede Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligskommissionerne, ogsaa idag nævne Loven om Nedsættelse af Myndighedsalderen fra det 25de til det 21de Aar.

Der kan siges meget baade for og imod slig Nedsættelse. Det er vel saa, at en ny Thingmand ofte vil fremsætte et eller andet Forslag for at blive bemærket; og dette kan være baade godt og ilde, idet der altid derved gjøres endel Forsøg paa at indbringe Forbedringer, hvoraf enkelte idetmindste kunne have sin Nytte, medens selvfølgelig ogsaa mangt umodent Forslag paa denne Maade drives frem til Byrde for Komiteerne og Skade for de bestaaende Forhold. Med „Lov bygges Land", heder det; men formange Love er intet Gode, men ligefrem et Onde, især naar det er Flikværkslove, der ofte vise sig bare at bringe Forkvakling ind i de Forhold, de skulle bøte paa. Hvad angaar Forslaget om Myndighedsalderens Nedsættelse, der blev fremsat af Prof. Aschehoug, og omsider, skjønt under adskillig Modbør og Slid med Aarerne under Vindstillet, gik igjennem begge Thingets Afdelinger og endelig under 27de Marts sidstl. blev sanktioneret af Regjeringen, saa ere vi dog mest tilbøielige til at tro, at denne Lov kan der være adskillig Gavn i. Vistnok er det saa, at man vel ikke i nogen stor Udstrækning endnu har følt betydelige Ulemper ved ikke at blive sit Gods raadig eller at kunne begynde nogen selvstændig Virksomhed før man er 25 Aar. Men dels er det dog paaviseligt, at man mere og mere har hørt og seet Tilfælde, hvor ogsaa hin høie Myndighedsalder har drevet Folk til at tænke paa Udvandring til Amerika, hvor Myndighedsgrændsen er sat til 21 Aar, for at kunne indtræde i en friere borgerlig Virksomhed; og dels ser man ogsaa Tegn til, at den tiltagende Handels- og Næringsdrift tilskynder mangen ung Mand til at omgaa Loven — og det endog med en Slags Hjemmel i den almindelige Mening, der trods Lovbudet betragter ham som myndig Mand. Og saa stærkt har det almindelige Omdømme været, at man stempler Skyldneren som en daarlig Karl, naar han, sagsøgt for Gjæld, paaberaaber sig Lovens Fritagelse for i saa ung Alder som under 25 Aar at opfylde sine Forpligtelser. De juridiske Embedsmænd vide ogsaa at fortælle om mange Vanskeligheder, som ere opstaaede af, at den høie Myndighedsgrændse ved Forholdenes Magt ikke længer i alle Tilfælde lod sig opretholde i sin fulde Strenghed. Man har saaledes virkelig havt Exempel paa, at Folk under 25 Aar havde drevet Handelsforretninger i stor Udstrækning, derpaa gjort Fallit, og at deres Bo endog var taget under offentlig Skiftebehandling, skjønt denne kun passer paa myndige Mænds Boer; og har der saa været Bedragerier af den Art, som omhandles, f. Ex. i Kriminalloven Kap. 21 § 25, saa har den unge Skyldner dog gaaet fri, da Lovens Straf ikke kan anvendes paa den, som Kreditor ikke skulde have indladt sig med. Slige og andre Ting have derfor i længere i Tid — og i 1845 var Myndighedsalderens Nedsættelse allerede fore paa Thinget — bragt Tanken hen paa en Forandring i den ældre Myndighedsgrændse. Saa meget lettere var det nu at gaa ind paa dette, som Love fra de sidste Storthing om Skipper- og Haandværksnæringen havde fastslaaet 21 Aarsalderen som den Alder, da de nævnte Næringer kunde drives. Hertil kom ogsaa, at ikke bare vort Naboland Sverige, men næsten al Verden, omtrent 180 Millioner Mennesker ialt, som vi med vor udbredte Handel og Søfart ligge i stadig Samfærdsel med, have en lavere Myndighedsalder end vi. Og desuden skrive de ældre Bestemmelser om fuldstændig Umyndighed til det 18de og Mindreaarighed fra det 18de til det 25de Aar sig fra den mørke Tid i vor Lovgivning, da Formyndertanken var den ledende Tanke i alle de fra de danske Konger udgivne Love; og ligesaalidt som dette Kongebud stemte med Landets ældre Ret ligefra Haakon Gode til langt forbi Magnus Lagabøter, som med Bøndernes Samtykke havde sat Myndighedsalderens høieste Grændse til det 18de Aar, ligesaalidt passede hint Lovbud nu længer, da Lovgivningens Opgave er bleven at bringe hver Borger til at vænne sig til saameget som muligt at staa paa egne Ben. Den kunstige Tilstand med Mindreaarighed fra 18 til 25 Aarsalderen synger ligesom allerede paa sit sidste Vers; den nye Lov er vistnok kun at anse for et indledende Skridt til videre Reformer i Umyndighedslovgivningen. Man kan naturligvis tvistes til Dagenes Ende om den Tid, da en Mand er fuldt udviklet og modnet til at være sin egen Herre, falder ved hans 20de, hans 21de, 22de, 23de osv. Aar; men en Grændse maa man jo have, og det Skjøn, som bestemmer den, vil selvfølgelig maatte falde noget forskjelligt efter den Tids Opfatning, hvori det sættes. Det er ialfald vist ikke for det praktiske Liv nogen farlig Sag, at man nu har gjort Folk myndige allerede i 21 Aars Alderen; Loven faar neppe Anvendelse paa mere end 100,000 af Landets Indbyggere, der efter de statistiske Opgaver antagelig befinde sig i en Alder af mellem 21 og 25 Aar. For Lovanvenderen kan denne Lov ved Spørgsmaalene om dens tilbagevirkende Kraft maaske i den nærmeste Fremtid frembyde nogen Vanskelighed; men paa denne Side af Sagen kunne vi ikke her indlade os.

Norsk Folkeblad er efter Forlydende nu gaaet ind, idet det har vist sig umuligt at tilveiebringe nogen Overenskomst med en af Kreditorerne om Bladets Trykning for Fremtiden.

Udsendinge fra det store nordiske Telegrafselskab skulle for Tiden være her i Byen i Anledning af Telegraftaxternes Fastsættelse.

En større Brand udbrød ifølge Telegram igaar Eftermiddag i Drammen. 6 Huse paa Strømsø ere afbrændte.

I Lier nedbrændte den 14de, ifølge privat Telegram, en ny opført Vaaningsbygning.

Den russiske Generalkonsul Mechelin skal ifølge et andet Blad flytte herfra, da han skal indtræde i Statsraadet for Storfyrstendømmet Finland.

„Kunstner" Tidemand er ifølge tyske Blade af den preussiske Konge udnævnt til Professor i Anledning af Düsseldorffs Akademies Jubilæum.

Dødsfald. Forhenværende Stiftsprovst Flottmann afgik i Lørdags ved Døden i en Alder af 83 Aar. (Berg. Td.)

— En af Byens betydeligste og dygtigste yngre Handelsmænd, Grosserer Olai Olsen, er efter længere Tids Sygelighed iforgaars Morges afgaaet ved Døden, netop som han stod i Begreb med at tiltræde Hjemreisen efter et Ophold ved Modums Bad. Den Afdøde var kun 42 Aar gammel, men han havde dog ved en Forening af Held og personlig Dygtighed allerede arbeidet sig op til en saadan ekonomisk Stillig, at han nu efterlader sig en Formue paa over 100,000 Spd. (Aftbl.)

I Bergen holder man for Tiden paa at navne Gader. Det er selvfølgelig mange af Bergens berømte Mænd, som hædres ved denne Leilighed; saaledes skal ogsaa en Gade — formodentlig en „underjordisk" — opkaldes efter Nils Klim!

Vor Landsmand, Konsul Kristoffersen fra Kadix, der, som det vil erindres, under Urolighederne i December Maaned ifjor ved sin Konduite og Bestemthed i væsentlig Grad bidrog til at gjenoprette Ordenen, er i disse Dage ankommen til Bergen.

Et nyt Fartøi, der fik Navnet „Peggy" og maaler ca. 115 Km.-Læster, af smuk Konstruktion samt ringe Dybgaaende og nærmest bestemt til Kinafarten, er gaaet af Stabelen i Kristiansund.

Stenviksholms Ruiner. Medlemmerne af Selskabet til Oldtidsminders Bevaring foretog den 9de ds. sin tidligere omtalte Tur til Stenviksholm. Endel Damer og Herrer fulgte med som Deltagere. Veiret var ikke heldigt ved Dampskibets Afgang fra Byen, men Vind og Regn ophørte efter nogen Tid, saa Farten dog ikke blev saa slem, som det saa ud til. Hr. Adjunkt Rygh holdt, ifølge „Tr.hjems Adr.", ved Slottets Ruiner et Foredrag over dets Historie, og efterat man havde taget de temmelig betydelige Levninger af Kasemater i Øiesyn, drog Selskabet op til en i Nærheden liggende Gaard, hvor man trøstede sig med en Svingom over det mindre behagelige Veir. Toget, hvori noget over 50 Personer deltog, kom tilbage mellem Kl. 11 og 12.

„Trhj. Stiftsav." meddeler Følgende om Fæstningen: Den blev bygget af Erkebiskop Olaf Engelbrektssøn mellem 1524—1531 og blev allerede af ham brugt som Erkebispens Residens, og 1535 blev Nils Lykke, Fru Inger Ottesdatters Svigersøn, sat i Fangenskab i Taarnet og i Slutningen af Aaret kvalt her ved Kulrøg, uvist om efter Erkebispens Befaling. 1537, efterat Bispen var flyttet til Holland og havde efterladt sin Degn som Befalingsmand, blev Borgen beleiret af Kristian den 3dies Anfører Thord Rød, Befalingsmand paa Bergenhus, og indtaget efter 3 Ugers Forløb. Fra nu af blev den den almindelige Residens for Befalingsmændene over Trondhjems Len. I 1542 berettes det, at den er brændt om, men den er rimeligvis strax efter igjen bleven opbygget. I 1564 under Syvaarskrigen udholdt den en ny Beleiring, da Erik den 14des General Claude Collart, efterat have erobret Jemteland, lagde sig for Borgen, hvor Lensmanden Evert Bild imidlertid havde indesluttet sig; efter et Par Dages Forløb blev den overgivet, hvorpaa de Svenske besatte hele Trondhjem og endog gjorde et mislykket Forsøg paa at overrumple Bergen. Erik Rosenkrants, Befalingsmanden paa Bergenhus, havde imidlertid samlet Opbud, hvormed de Svenske igjen bleve fordrevne fra Stenviksholm og det øvrige Trondhjem efter et Par Maaneders Herredømme. Efter den Tid beholdt vistnok Fæstningen endnu i lang Tid sine Kommandanter, men det havde ved de foregaaende Beleiringer fuldstændigt vist sig, at den var uskikket til at danne et paalideligt Støttepunkt for Distriktets Forsvar, da den aldrig kunde udholde noget langvarigt Angreb, fordi den ikke havde Vand indenfor Murene. Senere har Staten bidraget sit til Borgens Ødelæggelse ved at føre Sten fra den til Istandsættelse af Munkholmen og Kristianssten.

Formælingen. Ifølge svenske Blade er Pseudonymen Talis Qualis (Posttidningens Redaktør Strandberg) bleven anmodet om at skrive Bryllupskantaten, som Kapelmester Norman skal sætte Musik til. — Den Kantate, hvormed de kjøbenhavnske Sangforeninger ville modtage de Nygifte ved Landstigningen, er forfattet af Karl Andersen og sat i Musik af P. Heise. — I Kjøbenhavn vil Formælingsdagen bl. A. blive erindret ved en offentlig Bespisning af et saa stort Antal som muligt af Trængende, der ikke henhøre under offentlig Forsorg. — Ved Rudkjøbing skal Dagen feires med en Folkefest.

For Emigranter. I „Malmö Snällpost" fandtes der indtagen en Opsats fra en hjemkommen Emigrant, J. O. Forström, om hvis Troværdighed Snällposten's Redaktion har indhentet Oplysninger. Bladet tror, at Opsatsen i sin Helhed burde komme til alle Udvandringslystnes Kundskab, og antager det, at de da skulle betænke sig to Gange, forinden de tiltraadte Reisen. Efter en forudskikket Beskrivelse over den lange og yderst besværlige Reise over Havet og siden paa Jernbaner til Chikago m. m., fortsætter han saaledes:

„I Chikago opsøgte jeg øieblikkelig min Broder, som ifølge vort Ophold i New-York allerede i flere Dage havde ventet os. Han havde leiet et lidet Husrum for sin Familie. Her fik ogsaa jeg med Familie indtil videre indlogeret mig. Nu blev Spørgsmaalet, hvad man skulde tage sig til? Jeg raadførte mig med flere i Chikago bosatte Svensker, og kom jeg herved snart til Kundskab om, at den billige Jord var beliggende i afsidesliggende Ødemarker, og at Omkostningerne ved Opførelsen af selv det tarveligste Husrum, Anskaffelse af Redskaber og nødvendigt Husgeraad etc., vare saa store, at 2 a 3000 Rdlr. dertil vare aldeles utilstrækkelige. Det stod mig altsaa kun tilbage at faa min Familie indlogeret og derefter selv begive mig langt ind i Landet paa Jernbanearbeide; men den Beskrivelse, jeg erholdt over de Møisommeligheder, jeg udsatte mig for ved dette besværlige Arbeide, fandt jeg det umuligt for mig, under en trykkende Hede og paa uvant Kost, at fortjene saa meget om Sommeren og udover Høsten, at vi dermed alle kunne forsørges Vinteren over; og da jeg desuden saa, hvor fattigt og usselt de havde det, som selv havde skrevet hjem og vidt og bredt berømt Amerika, begyndte jeg for Alvor at tænke paa, hurtigst muligt at vende tilbage til mit kjære Fædreland og Hjemsted, der, hvor jeg havde været omgiven af velvillige og stræbsomme Venner og Bekjendte. Jeg tænkte mig dog, at Mange vilde synes det var feigt at vende tilbage, uden at have forsøgt min Lykke, men jeg ansaa det for min Del feigere ved en falsk Undseelse at styrte Kone og Barn i en ubehjælpelig Elendighed, og jeg bestemte mig derfor til at vende tilbage, medens jeg havde størstedelen af mine Penge i Behold. En anden Hyrbybo, Bagersvend A. Wiberg, fandt ligesom jeg, at vi havde reist over Aaen efter Vand, og besluttede ogsaa han sig til at vende hjem igjen. Efter 8 Dages Ophold i Chikago tiltraadte vi med glade Hjerter Tilbagereisen direkte til New-York, did vi ankom efter 36 Timers Reise. Jeg gik nu ombord paa et Fartøi, tilhørende samme Rederi, med hvis Fartøi vi vare udvandrede. Foruden os, fandtes der ombord 60 andre Personer, der ligesom vi vare blevne skuffede i sine Forventninger, og som derfor atter vendte tilbage. Under hele Tilbagereisen bleve vi behandlede som Mennesker baade i den ene og anden Henseende. Den 16de Juni sidstleden var jeg atter tilbage i min kjære Hjembygd. Jeg fandt nu alting her saa fredeligt, saa smilende, saa vakkert, ja til og med saa rigt og frodigt, at jeg ikke kunde begribe, hvorledes jeg havde kunnet forlade denne Bygd. Vel var min lille Formue svunden ind til næsten det Halve paa den lange og kostbare Reise, men jeg syntes alligevel nu at have alle mulige Udsigter til et anstændigt Udkomme. Haab og Fortrøstning var vaagnet hos mig til nyt Liv, og Mismodet havde tabt sig ved al den Elendighed, jeg havde seet og for en Del selv prøvet. Med fordoblet Iver haaber jeg nu at fortsætte med mit forrige Arbeide hersteds, og for at formindske mine Udgifter har jeg kjøbt henved 10 Tdr. Land (ɔ: 40 Maal) i Nærheden af vor By.

Af Breve, som siden min Tilbagekomst hertil ere indløbne til Slægt og Venner af dem, som samtidig med mig udvandrede herifra, har jeg erfaret at de have gjort samme Erfaring som jeg, og ere ogsaa de blevne overtydede om, at man herhjemme baade lettere, sikrere og med mindre Besværligheder end i Amerika kan forskaffe sig et anstændigt Udkomme, forsaavidt man eier Villie og Kraft til at arbeide, er tarvelig og tilfreds. Det er aabenbart, at et enligt, friskt, stærkt og arbeidsomt Menneske kan tage sig frem ogsaa i Amerika, ligesom ogsaa en Mand med Familie og med tilstrækkelig Kapital til Indkjøb af Jord og nødvendigt Bohave i Nærheden af en tætbefolket Stad, eller til Anlæg af en større Bedrift, i Amerika kan slaa sig igjennem; men er man saaledes udrustet, behøver man ikke at reise derhen. Man bør da blive hjemme for gjennem Arbeide og Sparsommelighed at bidrage sit til sit eget Fædrelands Fremgang. For min Del fraraader jeg paa det alvorligste Enhver at udvandre til Amerika. Man bør mistro alle, som forsøge paa at lokke En did. Den mest afskyelige Egennytte ligger ofte til Grund for disse Fristelser. Til og med Nærpaarørende tage ikke i Betænkning at narre hjemmeværende Slægtninger til at reise over, især hvis man ved de have Midler eller Arbeidskraft, som kunde blive til Gavn for Fristeren. Jeg gjentager derfor endnu engang: Mistro alle Emigrantselskaber med deres Agenter og Tolke, saavelsom alle, der udvandre og hjemsende forgyldte Breve. Vil man ikke tro mig, faar man reise over forat overbevise sig om Sandheden. Lærepengene ville blive dyre nok. Tvivleren, som reiser, vil jeg dog give et godt Raad. Lær først det engelske Sprog, saa at du ikke blot kan tale det men ogsaa saaledes, at du forstaar det, naar det tales af en Indfødt, og medtag paa Reisen liden Bagage, men en god Madsæk, som dog ikke bør være større, end at du selv kan bære den med dig, thi i modsat Fald vilde den blive nedstuvet i Lasten og du faar ikke se den forinden du kommer frem, og da er den uden tvivl fordærvet.

Om Høvdingerne i den franske lovgivende Forsamling skriver en Korrespondent fra Paris: Kaster man sit Blik ned i Salen, ser man Regjeringskommissionærerne paa de nederste Bænke under Præsidentpyramiden, afsluttende den Kreds af Buen, som amfiteatralskt hæver sig opad. Høit oppe til venstre, rigtig paa Spidsen af yderste Venstre, regnet fra Præsidenten, sidder en gammel, ludende Mand. Det er Raspail. Nærmest ham, men dog ved et Mellemrum af 2 tomme Pladser, ser man et kraftigt Hoved, som kaster et ildfuldt Blik omkring sig, et Blik; — thi dette Hoved i den mørkeste, kraftigste Farve, et Hoved à la Ribeira, har bare et Øie. Det er Gambetta. Det har en særegen Lyskraft, dette mægtige, enøiede Hoved, som kaster sig bagover med et Udtryk af uovervindelig Trods. En Gang har jeg til nu hørt Gambetta ytre noget i Kammeret. Det var med en Røst, som fuldkommen svarede til Ansigtets Udtryk, stærk, næsten tordenstærk, saa at det rystede i hver Krog i Salen. „Mirabeau" hviskede En tæt ved mig. Røsten gjorde kanske saa meget større Indtryk, som den hørtes ligeoverpaa en Tale af en liden Krake af en Fyr, som holdt et Papir i Haanden og sandsynligvis læste noget af Papiret, skjønt Ingen kunde høre en Lyd; man kunde tage ham for en Figur i et Skyggespil. Det var Hertug de Monchy, gift med Anna Murat. Han har forresten sin Plads paa yderste Høire; men den unge Hertug har dog undertegnet venstre Midtparties Interpellation; og dette har just ikke befæstet ham i Keiserens Gunst. Forleden Dag gav Keiseren Middag paa Saint-Cloud, og der fortælles, at En i den høie Værts Nærværelse skal have ytret sin Forundring over Mouchy, som havde kunnet glemme sig i den Grad, at han havde sluttet sig til venstre Midtparti. „Han er bare et Barn endnu", skal Keiseren have sagt med et medlidende Smil. „Man vælger dog ikke Børn til Repræsentanter", indvente en Repræsentant. Hvorledes Keiseren optog denne Indvending ved jeg ikke.

Fire Bænke nedenfor Raspail og Gambetta sidder en anden af de nyvalgte fra Paris, Jules Ferry, en vakker Mand med stort Kindskjæg, men uden Næseskjæg, mere lig en Engelskmand end en Franskmand, medens Gambetta mere ligner en Italiener, som han nok ogsaa egentlig er, da han er født i Nizza. Han har Skjæg helt rundt. Gambetta er ikke saa rent ung, som man har sagt; han er 35 Aar. Jules Ferry er nærmere 40. Begge ere Advokater.

Paa en Bænkerad ovenfor Ferry, men noget mere tilhøire for Præsidenten, ser man Ernest Picard, et velbekjendt Ansigt paa den Plads, et fyldigt Fjæs med et spodsk Præg om Læberne. Han er en ægte Pariser og aandrig som en saadan; forresten er han Doctor juris og Advokat, og har i 11 Aar været Deputeret.

Bænkeraden nedenfor Picard, endnu noget mere tilhøire, sidder Jules Simon; et vakkert Hoved med østerlandske Træk, skjønt han ikke er Østerlænder af Fødsel, han er indfødt Bretagner og kjendt af hele den dannede Verden. Et venligere Gammelmandshoved end Garnier Pagés ser man sandsynligvis aldrig. Den sande Humanitet lyser ud af disse Træk. Jules Favre ser noget skarpere ud; han har Kind- og Hageskjæg, men ikke Næseskjæg. Jeg frygter, at han snart er „udkjørt". Han er 60-Aaring, og har endnu aldrig veget tilbage for de mest anstrængende Arbeider. Forleden Vinter spyttede han Blod, men han staar i Breschen til han falder.

Nærmest Jules Favre, men skilt fra ham ved en Mellemvæg, sidder Thiers. Nærmest ovenfor ham har Eugene Pelletan sin Plads og paa Bænkeraden nedenfor sidder Emile Ollivier. Pelletan har et meget udpræget Ansigt med en liden Snev af at være skeløiet. Hans Skjæg er endnu sort over Munden, men snart aldeles hvidt paa Kind og Hage. Haaret er graasprængt. Han er en Mand paa nogle og 50 Aar. Thiers holder sig mærkværdig vel, uagtet han nu er 72 Aar. Det er et interessant Ansigt, omend noget — jeg beder om Forladelse — grimt. Emile Ollivier ser kjedelig ud. Han har ligesom Thiers Briller, som dølger Øiekastet. Ollivier er omtrent 40 Aar, men Minister bliver han dog ikke.

Blandinger.

Blind Kjærlighed. (Bergensp.) Det er desværre langtfra sjeldent, at unge Mennesker gaa hen og gifter sig iblinde uden at se sig rigtig for, men Straffen udebliver saagodtsom aldrig, og bittert maa ofte de Ubesindige bøde for sin Overilelse. Desto mærkeligere turde det være at erfare, at en Mand i Hardanger har forsøgt dette farlige Experiment ikke en, men fire Gange, samt at han alle Gange ikke alene har sluppet godt derfra men endogsaa har fundet sig særdeles vel derved. At Manden har havt sin Bolig i Graven nu i næsten 80 Aar og dog fremdeles befinder sig rask og rørig, bør ikke forbause Nogen; thi vel kan Graven for Mange synes mørk og trang og fattig paa Glæder. Opholdet der kan dog hverken kaldes ubehageligt eller usundt for et uforbærvet Naturmenneske — med smaa Fordringer.

Gunnar Helgesen, Husmand under Gaarden Næsheim ved Gravensvandet i Ulviks Præstegjeld, mistede, medens han var forlovet med den Gaardmandsdatter, der blev hans første Hustru, Synet paa begge sine Øine; der gik Betændelse i dem, medens han laa paa Tømmerhugst i Skoven. Pigens Forældre ansaa ham nu ude af Stand til at ernære en Familie og søgte at faa ophævet Partiet, men hun var trofast, de bleve gifte og levede i adskillige Aar et lykkeligt Ægteskab. Da hun var død, indgik han et nyt Ægteskab, men efter en Del Aars Forløb blev han atter Enkemand; da han imidlertid i sin blinde Tilstand ikke kunde undvære en Medhjælperske, giftede han sig for tredie Gang. Ogsaa denne Kone mistede han og stod i Juli 1867 for 4de Gang Brudgom i Gravens Kirke, denne Gang mellem 70 og 80 Aar gammel. Han havde ikke Børn med nogen af sine tre første Koner og, saavidt vides, heller ikke med den sidste. Han har stedse været en arbeidsom Mand, der uden at erholde fremmed Understøttelse har ernæret sig og Sine. Hans hovedsagelige Beskjæftigelse er at berede Skind samt at slette Tauge og Reb af Lindebast, Arbeider, som han trods sin Blindhed udfører med Dygtighed.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 17de Juli.

Indklarerede Fartøier den 16de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Amalie	Larsen	England	Stenkul.

Udexpederede Fartøier den 16de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Reina	de Wall	Bremen	Trælast.
Madamen	Sverdrup	Dieppe	do.
Juno	Harris	England	do.
De 4 Sødskende	Olsen	Skjelskør	do.
Jacob v. Cleeds	Nienton	Holland	do.
Lea	Bouton	Frankrige	do.
Jens Raffen	Sörensen	England	do.
Bethel	Jakobsen	do.	do.

62

man hviskende Kvindestemmer: Hvor han er elegant! Hvilken nobel Holdning! Hvor smuk han er!

„Det er for ubehageligt", sagde Dronningen.

Barkilphedro slugte Ordene.

Han vidste, hvad han vilde vide.

Man kunde skade Hertuginden, uden at mishage Dronningen.

Det første Problem var løst.

Nu gjaldt det det andet:

Hvad skulde han gjøre for at skade Hertuginden?

XII. Skotland, Irland og England.

En Ting maa vi ikke undlade at bemærke: Josiane havde „Snoren". Det kan man ogsaa let forstaa, naar man erindrer, at hun, omend paa Sidelinien, var Dronningens Søster, altsaa Fyrstinde.

Have Snoren? Hvad vil det sige?

Vikomte Saint-John — læs Bolingbroke — skrev til Thomas Lenard, Greve af Sussex: „Der er to Ting, som gjør en Mand stor, det er i England at have Snoren og i Frankrige at have „foret"".

Med „foret" i Frankrige forholder det sig saaledes:

Naar Kongen var paa Reise, anviste Hoffureren om Aftenen ved Ankomsten til Nattekvarteret Personerne i Hans Majestæts Følge deres Soveværelser. Blandt disse Høivelbaarne havde Nogle en stor Forret. „De havde foret", siger Journal Historique for Aaret 1694, Side 6, „det vil sige, at Hoffureren, som anviser Soveværelserne, sætter Ordet „for" foran deres Navne, som til Exempel: For Prinds de Soubise, istedetfor at han over Døren til en Person, der ikke er Prinds, blot ret og slet sætter Navnet uden „for", til Exempel: Hertug de Gesvres, Hertug

59

første den bedste Kiselsten. At gribe Tilfældet i Haaret og hoppe op paa dets Ryg, der gives ingen anden Ars Poëtica for dette Slags Talenter. Og idet man afventer dette, studerer man den, man har at bestille med. Man rekognoscerer Terrænet.

For Barkilphedro var Dronning Anna Terrænet.

Barkilphedro nærmede sig Dronningen.

Nærmede sig hende i den Grad, at han imellem indbildte sig at høre Hendes Majestæts Monologer.

Undertiden var han, uden at man tænkte paa ham, tilstede ved de to Søstres Samtaler. Man forbød ham ikke at smugle et Ord ind med. Han benyttede sig deraf for at gjøre sig ubetydelig.

Saaledes hændte det en Gang i Parken ved Hampton Court, hvor Dronningen og Hertuginden spadserede, at han hørte Anna bemærke:

„Dyrene ere lykkelige, de eie ingen Sjæl og staa ikke i Fare for at komme til Helvede."

„De ere der", svarede Josiane.

Dette Svar, der tvert bragte Religionen af Veien for Filosofien, mishagede Anna. Kommer nu hertil, at det maaske var dybsindigt, saa stødte det hende.

„Min Ven", sagde hun til Josiane, „vi tale om Helvede som to Narre. Lad os spørge Barkilphedro om Tingen. Han bør kjende den."

„I Egenskab af den Onde selv?" spurgte Josiane.

„I Egenskab af Dyret, der ingen Sjæl eier", svarede Barkilphedro, og bukkede.

„Hertuginde", sagde Dronningen til Josiane, „han har bedre Hoved end vi."

At nærme sig Dronningen, var for en Mand som Barkilphedro at beherske hende. Han kunde sige: Jeg har hende. Nu gjælder det Maaden at benytte sig af hende. Mere end en

Proklama. Tromsø: I Skibsbygger Johan Kulstad og Enkes Bo. 3 Mdr. fra 8de Mai. Senjens Skifteret: Af Kvædfjords Thinglag: I Boerne efter Kaarmand Johannes Olsens Enke Maren Pedersdatter Molvig. Af Throndenæs Thinglag: Skipper Helge Lind Viken og tidligere afdøde Hustru Johanne Elisabeth Norrmann. Husmand og Styrmand Peder Lind Harstadhavn. Kaarmand Christen Pedersen Grundvasbotten og tidligere afdøde Hustru Marit Poulsdatter. Skipper og Husmand Peder Schjønning Bredvik. Gaardbruger Ole Tharaldsen Møkkeland. Af Ibestad Thinglag: Gaardmand Gabriel Olaisen Bolla og tidligere afdøde Hustru Jørgine Nilsdatter. Gaardmand Christoffer Korneliussen Ladvik og afdøde Hustru Marie Elisabeth Andreasdatter. Gaardmand Jens Larsen Tennevold. Gaardmand Kristen Hansen Skjelnæsplads. Af Trans Thinglag: Gaardmand Jens Andreas Jørgensen Vangevik. Af Lenvigs Thinglag: Gaardmand Ingebrigt Olsen Vasboug. Gaardmd. Anders Larssen Vasboug og afdøde Hustru Helene Guttormsdatter. Enkemand og Kirkesanger Lorens Vilhelm Dass Kaarvik, der skal efterlade sig Arvinger i Amerika, hvis Navne ikke vides. Af Maalselvens Thinglag: Gaardmand Arnt Ingebrigtsen Grøtte og tidligere afdøde Hustru Kari Helgesdatter. Af Bergs Thinglag: Gaardmand Kasper Andreassen Barbogen og afdøde Hustru Erikka Lavine Martinusdatter. Disse Boers Kreditorer indkaldes herved med 3 — tre — Maaneders Varsel fra 28de Juni d. A. Fraværende Arvinger varsles efter N. L. 5—2—4. Jæderens Skifteret: I Boet efter Gaardmand Maurits Mauritsen Furrenæs af Høilands Thinglag. 3 Maaneder fra 6te Juli. I Boet efter Svend Andersen Skretting af Haa Thinglag. 3 Mdr. fra 6te Juli. Ringeriges Skifteret. I Boet efter Gaardeier i Lunder, Ole Eriksen Lundesgaarden og forhen afdøde Kones Bo. 6 Mdr. Varsel fra 9de Juli. Størs og Verdals Skifteret: I Boet efter Enke Birith Johnsdatter og før afdøde Mand John Johnsen af Skogns Thinglag med 3 Maaneders Varsel fra 1ste Juli. Mandals Sorenskriveri: I Boet efter Føderaadsmand Anders Olussen Dyneskol af Finslands Sogn. 3 Mdr. Varsel. Arvingerne indkaldes efter N. L. 5—2—4.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget overalt og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er SVlig nordenfor Stat. Nordlig laber søndenfor. Temperaturen er østenfor Næsset over Normalstand. Udsigterne er til godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 17de Juli:

I Hotel du Nord: Rev. H. S. Acworth, Rev. E. G. Acworth, Major Orr, Mr. W. Acworth, Mr. og Mrs. Pare, Mr. Lowel og Dennis fra London, Partikulier Rensch med Frue, A. Rensch og F. Oesterich fra Hamburg, H. Ricker fra Zaitz, E. Glasmacher fra Køln, E. Messner fra Leipzig, S. Skaugaard og Alf Clark fra New-York, Konsul Boche, Gram. Kjøbm. Foye og Pedersen fra Drammen, Premierløitn. Ravn fra Kristianssand, Sorenskriver Abildgaard og Kjøbm. Andersen fra Mosz, H. Skaugaard fra Langesund, Overretssagfører Petersen fra Grimstad, Værftseier Jørgensen fra Svelvig, Ottesen fra Vestlandet samt Bjørnstad med Følge fra Sarpsborg. I Hotel Scandinavie: Sagfører Jensen fra Vestlandet, Werring, Ingeniør Stormer og Jensen fra Fr.hald, Fredrikson fra Sverige, Graser og D. Siecke fra Berlin, Behrens og Dietrichson fra Kjøbenhavn, Fischer fra Hamburg, Kapelmester Nathan Emanuel fra Stockholm, Fuldmægtig Andreasen fra Fr.stad, Tharaldsen fra Vestlandet, H. Christiansen fra Laurvig, Madame Christiansen fra Sandefjord, Erikson og Søn fra Wermeland, F. Weile fra Aalborg, Fru Steen og Datter og Rektor Knudsen fra Laurvig, Kapt. Bergh fra Aas, Christiansen fra Drammen, Doktor Clasen fra Porsgrund.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Søndag den 18de Juli (Kl. 7½—10¼):

Første Optræden

af det svenske Operette- og Balletselskab fra Stockholm.

1. **Nytaarsnatten,** Skuespil i 1 Akt af R. Benedix.
2. **Pas de trois guirlandes,** danses af Fru Lange, Frøkenerne Norrling og Kindstedt.
3. **Drilléns Operette,** Sangspil i 1 Akt af Conradi.
4. **Den skjønne Galathea,** komisk-mythologisk Opera i 1 Akt. Musiken af F. Suppé.

Mandag den 19de Juli (Kl. 7½—10¼):

DHrr. Dunanans Reise,

Operette i 4 Akter af Siraudin og Moinaux, **med stort Balletdivertissement.** Musiken af Jaques Offenbach.

Th. Herrmann, Direktør.

Fredriksborg.

Søndag den 18de Juli (Kl. 6—10)

Stort Festarrangement.

Optræden af Artisten Pierre Lepomme fra Krystalpalladset i Sydenham.

Næstsidste Optræden af Prof. Hartwig Seemann.

Hr. Lepomme udfører blandt andre Kunststykker for første Gang: Den bevægelige Stolpyramide.

Hornmusik i Haven. — Entré til hele Forestillingen 12 ß, Børn 6 ß.

Nærmere ved Programmer.

Th. Herrmann, Direktør.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Forsikrings-Actie-Selskabet
SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer.

Prospekter udleveres gratis.

B. C. Antonisen,

Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

NISSENS
Latin- og Realskole.

Skolens Kontor er i Ferierne aabent Kl. 1—2 hver Søgnedag undtagen Mandag. Indmeldelser modtages fremdeles.

Maleriudlodning.

16 Oliemalerier, dels egne Arbeider og Kopier efter Tidemand, Gude, Mordt, Eckersberg m. Fl., vil blive bortloddede i September Maaned.

Malerierne ere udstillede i Hr. Brantzeg's Pianolager, Akersgaden No. 61. Nummeret koster 48 ß. 3 Nummere 1 Spd.

Helene Broch.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Medlemmer

af **Kunstforeningen „Minerva“ i Berlin** og de, der ønske at antegnes som Medlemmer, underrettes herved om, at **nyankomne Prøvebilleder** for dette Aar ere til Eftersyn og Udvalg i

Fr. Berghaus's Papirhandel.

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales

Damer og Herrer

som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 „ „ The	3 „	1 „ „ The	2 „
1 „ „ Oloft	3 „	1 „ „ Oloft	2 „
1 „ „ Salep	5 „	1 „ „ Salep	3 „
1 „ „ Chocolade	6 „	1 „ „ Chocolade	4 „
1 „ „ Bouillon	6 „	1 „ „ Bouillon	4 „
1 Krus Potøl	2 „	1 Glas Potøl	1 „
1 „ Melk (varm eller kold)	2 „	1 „ Melk (varm eller kold)	1 „
1 Fl. Bruslimonade	6 „	1 Fl. Seltersvand	4 „
1 stort Glas Æggedosis	12 „	1 lidet Glas Æggedosis	8 „

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.

☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Tilsalgs.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Rugsfjerdemel og Rugklid

anbefales af **O. H. S. Fegth,** Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos **O. H. S. Fegth.**

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

Slibestene

hos **O. H. S. Fegth.**

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos **O. H. S. Fegth.**

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,** 15. Kongensgade 15.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos **O. H. S. Fegth.**

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilleie forlanges.

Bedes bemærket.

I en af Byens Udkanter — helst Pilestrædeveien — ønsker to Personer sig et møbleret Værelse med Noget i Huset. Billet mrk. „Strax“ med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Gang havde han fremlokket et skadefro Smil paa Dronningens Læber. Det var saa godt som Tilladelse til fri Jagt. Men var ikke et vist Slags Vildt fredlyst? Gik hans Jagtret saa vidt som til at vingeskyde eller knuse Foden paa Hendes Majestæts egen Søster?

Det første Spørgsmaal, som maatte bringes paa det Rene, var, om Dronningen elskede sin Søster.

Et eneste Feiltrin kunde fordærve Alt. Barkilphedro var opmærksom.

Inden en Spiller begynder Partiet, overser han sine Kort. Hvormange Trumfer har han? Barkilphedero begyndte med at undersøge de to Damers Alder. Josiane var tre og tyve Aar, Anna en og fyrgetyve. Herligt, han havde gode Udsigter til at vinde. Den Stund, Kvinden ophører med at regne Somre og begynder at regne Vintre, er æggende. De unge, nysudsprungne Skjønheder, der have Duft for Andre, have Torne for hende, og hun saares af Taggerne paa alle disse Roser. Hun synes, at al denne friske Fagerhed er stjaalet fra hende, og at hendes Skjønhed gaar tilgrunde, fordi den tiltager hos Andre.

Afgrunden er Mester i at opægge Skinsygen som Rotten i at lokke Krokodillen frem.

Barkilphedro fæstede sit prøvende Blik paa Anna.

Han saa ind i Dronningen, som man ser ned i et stillestaaende Vand. I et urent Vand ser man Laster, i et grumset Vand ser man Enfoldighed.

Anna var blot et grumset Vand.

Følelsesembryoner og Ideelarver rørte sig i denne tykke Hjerne. De havde knapt Konturer. Dronningen tænkte Et og begjærede et Andet. Hvad? Det var vanskeligt at bestemme. De Formdannelser, der foregaa i raaddent Vand, ere vanskelige at udfinde.

Hvorledes var Dronning Anna stemt mod Josiane. Vilde hun hende godt eller ondt?

Det var Problemet.

Barkilphedro besluttede at løse det.

Naar det først var løst, kunde man gaa videre.

Tilfældet kom nu og da Barkilphedro til Hjælp, men fremfor alt hans ufortrødne Opmærksomhed.

Anna var gjennem sin Mand en Smule beslægtet med den nye Dronning i Preussen, og hun havde et Portræt af hende, malet paa Emalje. Denne Dronning af Preussen havde som Anna en yngre, uægte Søster, Baronesse Drika.

En Dag gjorde Dronning Anna den preussiske Gesandt i Barkilphedros Nærværelse nogle Spørgsmaal om denne Drika.

„Man siger, at hun er rig?“

„Meget rig“, svarede Gesandten.

„Hun har Slotte?“

„Prægtigere end hendes Søster Dronningen.“

„Hvem skal hun gifte sig med?“

„En høiadelig Herre, Grev Gormo.“

„Er han smuk?“

„Et Mønster paa Elegance.“

„Er hun ung?“

„Ganske ung.“

„Er hun ligesaa vakker som Dronningen?“

Gesandten dæmpede Røsten og sagde:

„Vakrere.“

„Det er uforskammet“, mumlede Barkilphedro.

Dronningen taug et Øieblik, derpaa udbrød hun:

„De Bastarder!“

Barkilphedro lagde Mærke til dette Flertal.

En anden Gang, da man gik fra Kirke, og Barkilphedro var temmelig nær Dronningen, vakte Lord David Dirry-Moir, som banede sig Vei gjennem de tætte Masser, almindelig Opmærksomhed paa Grund af sin vakre Figur. Hvor han gik, hørte

No. 164. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillag af 30 ß i Porto.

Dagbladet.

Mandag den 19de Juli 1869.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linien for Petit og for større Bogstaver mere. **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavian“ fra Christiania Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Nes paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Nesodden, Holen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Tryggstad, Høland og Urskog) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røros, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Nes, ... indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 12 Form. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 17de Juli. Underhuset har tilbagesendt Kirkebillen til Overhuset efterat have forkastet alle dettes Ændringsforslag. Paa Tirsdag vil Overhuset tage Kirkebillen under fornyet Behandling.

Madrid, 17de Juli. Kortes er ajourneret til 1ste Oktober. En ny karlistisk Sammensværgelse er opdaget. 14 Arrestationer blandt Underofficerer.

Kjøbenhavn, 18de Juli. Ledsaget af den danske Kronprins afreiste Kong Karl med Morgentoget idag til Helsingør. Kristian den 9de tog Afsked med ham ved Gjentofte.

Wien, 18de Juli. Ved Delegationernes Modtagelse betonede Keiseren deres Pligt til at støtte Freden og Nødvendigheden af en endrægtig Samvirken for at vinde Agtelse og Tillid i Udlandet; det rette Middel til at erhverve Venner og afværge Fiender.

Paris, 17de Juli. „Journal officiel“ indeholder endnu ingen Meddelelse om det nye Ministerium.

Stenkulsleierne paa Andøen.

Efter Forlydende er Geschworner Tellef Dahll nu ankommen til Andøen i Vesteraalen med Boremaskine og Greier for rigtig grundig at undersøge, om de der fundne Stenkulsleier ere drivværdige eller ikke. Endnu forlyder Intet derfra, om Udsigterne stille sig mere lovende end tidligere. Vi Nordlændinge søge dog at haabe det bedste, og det saa meget mere, som det vel utvivlsomt vil blive en mægtig Kilde ikke alene til Nordlands, men til hele Fædrelandets Opkomst, hvis man ved de forehavende Undersøgelser skulde finde rige Leier af Stenkul. Det er som bekjendt sin store Rigdom paa Jern og Stenkul at England har at takke for sin Magt og Velstand. Rige Jernleier er der ikke Mangel paa i Norge heller; men de have hidtil for største Delen ligget unyttede, kommer af Mangel paa Brændmaterialet til at udvinde Jernet af Erterne. Vore Skoge ere paa mange Steder aldeles ødelagte, saa at fra den Kant kan ikke Midlerne til nogen udvidet Bergværksdrift hentes. Men viser det sig nu, at vi inden Landets Grændser have nok af gode Stenkul, vil ikke blot den vigtigste Betingelse for en blomstrende Bergværksdrift komme tilstede, men det vil ogsaa blive en mægtig Spore til at fremtrylle mangehaande andre industrielle Anlæg. Naar vi saa faa den tekniske Skole i Trondhjem, og det tekniske Anlæg, som ligger hos vor Nation, faar udvikle sig, er der Haab om, at mange Næringskilder, som nu, af manglende Kundskab til at nyttiggjøre dem, have ligget brak i utilbørlig lang Tid, ville aabne sig og flyde til Held og Velsignelse for Landet. Vi kunne ellers ikke ... at faa ... Stenkullene ville formentlig ogsaa passende Udførsel af de mange projekterede Jernbaneanlæg, og derved paa indirekte Vis bidrage til, at ogsaa de mange Dele af vort Land, der hidtil have ligget saa godt som udenfor den civiliserede Verdens travle Rørelse, ville drages med ind i Hvirvelen og derved modtage mange frugtbare Tanker og Indflydelser, som for Fremtiden vil bære rig Sæd. Gid nu Undersøgelsen paa Andøen ville lede til rige Opdagelser, og at ikke de smukke Billeder, min Fantasi her udmalet, skulle blive bare Luftkasteller!

Nordland den 9de Juli 1868.

4 × s.

Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn.

Fra Dagbladets specielle Korrespondent.

Efter denne lille Digression vilde Taleren atter vende tilbage til sit egentlige Emne. Foruden om Vegetationen kunde Moserne ogsaa oplyse om Dyreriget. Man fandt i dem Elsdyr, Uroxer, Rensdyr, af hvilke han viste Hoveder og Skeletter, idet han bemærkede, at de nuværende tamme Oxer nedstamme ikke fra disse. Foruden disse fandt man Bjørne og Padder og Fugle af Arter, Bævere, Skildpadder o. s. v. Hele denne Dyreverden svarede fuldstændig til Sveriges og Norges nuværende. Men ikke alene Landets Natur, ogsaa dets ældre Kultur oplystes af Tørvemoserne. De viste os Husdyrenes Former i en forbausende Mængde. De viste, at Heste, Kjør og Faar paa en Tid vare indførte heri Landet af samme Stamme, og man fandt særegne Racer, „Anglerracen“ o.s.v., men ikke holdte som særegne Racer, men blandede imellem hinanden. Foruden denne Side af Menneskelivet viste Moserne uendelig meget Andet, og han kunde ikke noksom opfordre Landmændene til at være opmærksomme herpaa; man fandt nemlig Levninger ordnede paa bestemt Maade — de saakaldte „Offerfund“ — og i store Mængder, Vaaben til Tusinder af Mænd, Alt, hvad en Hær førte med sig, Kostbarheder, som den var kommen i Besiddelse af osv. Tørvemoserne kastede Lys til alle Sider paa dette Tidsrum, saaledes som ikke noget Tilsvarende har gjort, og det var et Tidsrum af særegen Interesse, thi det var dengang den gothiske Stamme først kom i Berøring med Sydens store Folk. Og det var forunderlige Resultater, Fundene gav, de vidnede om en Dygtighed og Kunst i Metallernes Bearbeidelse, som var eiendommelig, i høieste Grad mærkværdig, og som man maaske nu vanskelig kunde finde Mage til. Man fandt dernæst i Moserne de ældste Runer; ikke alene Vegetationen, de vilde Dyr, men ogsaa Fortidens Skrift fandtes saaledes opbevaret i Moserne, derfor turde man ikke kaste det mindste Benstykke fra disse upaaagtet hen, det bar maaske et Fortidens Vidnesbyrd paa sig. Vore Moser vidnede om en særegen, eiendommelig Kultur hos den gothiske Stamme, det var vor Pligt at gjøre Alt for at drage den frem. Om nogle Maaneder havde Europas Videnskabsmænd sat hinanden Stævne her, vi skulde da, det vilde han lægge sine Tilhørere paa Hjerte, staa til Ansvar for den Maade, paa hvilken vi havde opfyldt denne vor Pligt imod Europas Historie! — Den talrige Forsamling, der med den største Interesse havde fulgt dette Foredrag, som unægtelig var Glandspunktet blandt dem, der holdtes ved Mødet, hilste Taleren med stærke Bravo og Klap, da han traadte ned fra Talerstolen. Præsidenten takkede paa Forsamlingens Vegne for det fortrinlige og yderst interessante Foredrag (Hør!). Paa Grund af den Opmærksomhed og Spænding, hvormed man havde fulgt Foredraget, vilde han gjøre et Ophold, inden man gik over til det næste Nummer paa Dagsordenen.

VI.

Vi vare komne til Midtgangen i Udstillingsbygningen. Mine Læsere synes maaske det gaar smaat, især da kanske Enkelte har seet, hvorledes de danske Bladreferenter allerede første Dag havde Kapløb gjennem hele Udstillingen; vi skal ikke bryde os „det Slag“ herom, men blot erindre, at Folk der nu har havt saa mange Kapløb og Kapseiladser, at den Tanke, synes raadende: det gjælder kun at komme først til Enden.

Paa venstre Haand have vi Sæletøiet udstillet; jeg har intet at bemærke ved det — vi behøver ikke „at gaa fra os selv“ for den Sag, saa der kan Henrik Ibsen være rolig. G. T. Køhlert i Kjøbenhavn havde sit udstillet paa en smuk Træhest i naturlig Størrelse — havde jeg kunnet tage den med til Gutten min, skulde der blevet Glæde.

De optiske Instrumenter, udstillede af Julius Nissen, C. Knudsen, G. Klein, men fremfor alle de fra Professor E. Jungers mekaniske Etablissement, bør nævnes som anerkjendt smukt Arbeide. Af Nyt saa jeg her Apparater til at prøve Kornets Kvalitet ved en Beholdnings Bund. Det var en kegleformig, hul Metalspids, hvis Laag kun kan bevæges en Tomme fra Kanten og er forsynet med en Hylse til deri at sætte en Stang; trykker man ved Hjælp af denne Apparatet ned i Kornhaugen, saa slutter Laaget til; ved mindste Trækning opad med Skaftet aabnes derimod dette og Keglen fylder sig med Korn fra den Dybde, hvori den befinder sig. Det udstillede Instrument var fint tiltaklet, poleret Metal med Staalspids. Det er bare de store Kornhandlere, som have Raad til at koste slige, oppe paa Landet tænker jeg, det gik an, at stelle istand et Redskab til det Brug ved Hjælp af Gaardssmeden; der skal ingen fin Politur til, for at trykke en 2" bred og 6" lang Tingest ned igjennem en Kornbinge. Redskabet kunde være nyttigt og letvindt til at undersøge, om det ei var varmt i Bingen. Tærskningen foregaar ofte nu umiddelbart efter Indhøstningen, og saadan Undersøgelse, tidt og jevnt, er da dobbelt nødvendig.

Af Veieredskaber var der en vakker Samlin deri, blandt flere til Veining af voxne Kreaturer. Det skulde være glædeligt, om saadanne bleve mere almindelige i Bygderne hos os. For alt Stof der er frembragt ved naturlige Processer, saaledes at de forskjellige Frembringelser ere sammensatte af samme Bestanddele i bestemte Forhold, er Vægten den sikreste Raadgiver for Værdien.

At sælge Korn efter Tyngden og Kreaturer efter Levendevægt er det Rette og vil snart blive nødvendig, for ikke at tale om det Nyttige og Interessante ved af og til at kunne kontrollere sin Besætning og Fodringsmethode med saadanne Redskaber.

Om derfor Sogneselskaber og Landboforeninger satte sig i Spidsen og begyndte med Indkjøb af enkelte, der placeredes paa bekvemt Sted i Distriktet, vilde en saadan Foranstaltning være af stort Værd og Nytte. Slagterne byder ofte Bonden efter Levendevægt før han kommer paa Torvet; kjendte Sælgeren sit Dyrs Værd, kunde ofte megen Tid spares. I Udkanten af Byen kjøber Folk gjerne Hø paa Slump; kunde „Husbond“ sætte Pris paa Læsset før Afreisen, var mangen Gang Hest og Redskab hjemme en halv Dag før. Tid er Penge.

Jeg glemte i foregaaende Korrespondence, at omtale den af Vandinspektør Paulsen udstillede levende Ørretyngel og den døde, paa Flasker, udstillede af Fiskeriselskabet i Viborg, ved Adjunkt Feddersen. Den Førstes Individer vare ligesaa kvikke som den Smaafisk, I nok erindre, vi som Børn prøvede paa at fange i Smaakulpene, og de Sidste vare — ja de vare ligesom anden saltet Fisk. Som kunstigt udklækkede Exemplarer viste dog begge Dele, at man ogsaa i Danmark har grebet Sagen i den rette Ende.

For tilfredsstillende at kunne føre mine Læsere imellem den Labyrint af Hakkelse- og Kornrensemaskiner, som vi nu komme til, kunde jeg ønsket at have havt hine Ørretungers Letbevægelighed, naturligvis med Forbehold af, at kunne bevæge mig i mit eget Element. Af Hakkelsemaskiner var der flere gode, men ogsaa flere slette. Hos os kan vi holde os til Jakobsens Enkes Fabrikat, den er enkel men god.

Kornrensemaskinerne ere vanskelige at dømme, naar man ei ser den i Arbeide, der var mange og Komiteen har omtalt flere. Jeg kan ei frigjøre mig for den Tanke, at disse Maskiner ere utilfredsstillende, saalænge man lader det bero paa den Hurtighed hvormed Maskinen drives, hvorvidt Kornet skal adskilles i let og tungt; det bliver ujevnt, da Bevægelsen ved Haandkraft aldrig er stø.

I England er man allerede opmærksom herpaa og sorterer, ved Hjælp af liggende Staaltraadtromler, der renser sig selv ved faste Børster, Kornet efter sin Størrelse. Det er Hornbyes Princip overført fra hans færdigrensende Dampmaskine til mindre for Haandkraft. I den Afdeling, vi befinde os, staar ogsaa Johannesens Melkeredskaber, hvorfor han opnaaede fortjent Anerkjendelse.

Her ser vi ogsaa udstillet vakre Haandredskaber, først og fremst Spear & Jarsons, der ere saaledes, at de maa drive ethvert Dovendyr til Arbeide.

De danske Fabrikanter stod ogsaa i denne Retning høit, specielt maa nævnes Kongshøi Hammerværk pr. Nyborg, hvis Redskaber, hvad Konstruktion og Arbeide angik, gik de engelske en høi Gang, om Hærdingen og Materialet var af samme Godhed og Sikkerhed, kan kun Erfaring dømme.

Murstensmaskinerne fra Anker Hegaard vakte almindelig Interesse. Drænsrørmaskinerne i denne Afdeling havde intet Nyt. Af Smørkjerner vare flere Exemplarer udstillede, baade til at sætte i Bevægelse med Haand, Hest og Damp. C. J. Halvorsen havde udstillet en almindelig fast Tjerne, med bevægelige Vinger, dens Axe var der, hvor den gik gjennem Kjernekarrets Bund, paa indre Side forsynet med en konisk Hylse med tilsvarende Lager, dens modsatte Ende havde sit Støttepunkt i en Skrue (som et Jernstykke i en Dreierbænk). Enhver vil forstaa, at man her stedse har det i sin Magt at holde Kjernen tæt.

Vi gaar forbi et Par Pengeskabe (først faar vi faa Mynt, saa bliver det nok Raad til Gjemmested), en Del Symaskiner osv. og er da færdige med denne Del. Imorgen skal vi besøge Kjør og Faar, senere tager vi Smøret til Stegen og strør tilsidst Haveudstillingens Blomster over det Hele.

Kreaturudstillingen.

Kjørene, deres Afkom og respektive Fædre eller Mænd ere inddelte i 4 Hovedgrupper. Den jydske Race, Aryler-Racen, andet indenlandsk Kvæg og udenlandsk. Det jydske Kvæg er egentlig en Kjødrace, med dyb og bred Kropsbygning, dette kan man se Sort paa Hvidt for (de ere alle sort og hvidplettede) ved at tage Touren fra Melkekjørene til de, som ere fedede, det er mærkværdig, hvor Formerne her ere udviklede.

Anglerracen er Melkekvæg røde af Farve, fin Bygning af Kroppen og med vidt udviklede Melketegn. De vakreste af dem var fra E. Tesdorff paa Arupgaard, min Opfatning her har været rigtig, thi jeg ser senere, at han har faaet første Præmie for sin Samling.

Et Par Exemplarer af Argusracen, der i Skotland er Korthornkvægets værste Medbeilere som Fedekvæg, vare ogsaa udstillede, det var sorte, kollede, store Dyr. Den svenske Udstilling var her udmærket, Korthorn- og Ayrshiredyr viste sig i sin fulde Glands, men faa vare Hæderstegnene, der tilfaldt udenlandske Udstillere. Gruppen var adskilt fra de Danskes, og rimeligvis havde Komiteen alt brugt dem op ved Ankomsten hertil.

De Exemplarer af danske Heste, der har naaet op til os, vare efter vor Opfatning tunge Dyr, med høi Fordel og Giraflignende Hals jeg saa imidlertid faa af denne Form paa Udstillingen. Den jydske Hest er en kraftig bygget, vakker, men tung og stiv Hest, efter de Udstillede at dømme, for det meste af sort Farve. Den maa have stor Værdi som Pølsemad, til Arbeidsdyr vilde den hos neppe passe, dersom man skulde, som Model, bruge den Hest, der fik 1ste Præmie. Mine før omtalte norske Heste fik ingen Præmie. Aa nei! hvad forstaar Bonden sig paa Agurksalat. Flere af de udstillede Blodsheste vare fine og nydelige Dyr, der fortjente den Ros, som blev dem tildelt.

Vende vi os nu fra Exercerpladsen til Faareudstillingen, maa vi gjennem en Grind (paa Dansk „en Laage“) atter ind i Haven. Der er Anledning til paa Veien at faa smage Præmiekjørenes Melk eller, om du heller vil, drikke Sodavand med Saft i. Det serveres fra et Tusindkunstnerapparat, der kan skaffe dig fra samme Beholder Soda og Seltersvand, malet Is, og desforuden 8 Sorter Saft. Jeg var saa uforskammet ogsaa at stikke min Næse ned i denne Indretning og lærte Kunsten, men jeg tænker Udskjænkerne paa Landet hjælper sig foruden, og i Byen ere de fuldkomne nok før.

Faarene var mange og mange vakre Dyr. De vare meget fornuftig inddelte i Kjødfaar og Uldfaar. Først maa jeg da nævne Rambouillet- og Merinosfaarene; man kan sige om disse, og det med Rette, at „de ere nogle snodige Bukke“. De lange tvundne Horn ere lagte saa tæt ind til Hjernen som mulig, for at ikke Visdommen skal sprænge det ærværdige skaldede Hoved. Som ægte Lærde er deres Pelts rigtig skidden udenpaa, men aabner man det ydre haarde sammenfiltrede Net, finder man indenfor den reneste og fineste tætkrusede Uld, man kan tænke sig. Havde vi havt 30° Kulde istedetfor 20° Varme, da havde jeg sikkert ønsket mig en Rambouillet-Væders Pelts — saaledes kan Temperaturen forandre Folks Ønsker. Aa ja! Vi ere alle Veirhaner. — Saa kommer Leicester- (Dishley), Cotswold- og Lincolnshireraserne med sin lange Uld. Der var mange vakre „Bagger“ iblandt dem. Vi kom til et Aflukke, hvor en usædvanlig stor Leicestervæder laa og pustede, som om den var Døden nær, en Mand stod skrævs over Dyret og talte, ivrigt svingende med Armene, med Publikum — her var lidt Afvexling, antog vi, og traadte til. — Hvem eier den Væder? „Det er min“ (med megen Værdighed), „jeg er Skolelærer Peder Sørensen fra Kullerup, den er opdraget hos mig; naar jeg ikke læste med Børnene, passede jeg den, mine Naboer kjender mig og Væderen ogsaa.“ Saaledes fortsatte han, og vi blev ikke kloge paa enten Skolelæreren eller Væderen var den fornemste Høne i Kullerup. Jeg er fristet til at tro, at denne Skolelærer kunde afbryde midt i Katekismustimen for at holde en Forelæsning over Forskjellen mellem tætte Faarepeltse, aabne Do., korkskruedannede Krusninger o. s. v. eller filtet Uld. Herregud! alle Mennesker kan jo ikke finde een Plads i Verden, denne Lærers var da vist blandt Faarene.

Southdown- og Oxforddownfaaret, hvis Kjød i Engeland regnes for det lækreste, der kan faaes, vare godt repræsenterede. De ere kortuldede, men med fin og tæt Pelts, sort Hoved og sorte Ben, de sidste med lyse Tegninger paa den sorte Bund — store, og modtager let Fedning. Deres hele Kropbygning tyder ogsaa herhen. Saalænge ikke rigtig godt Kjød betales forholdsvis bedre end mindre godt, ere vi hos os vel nærmest henviste til Leicester- eller Cotswoldfaar, der baade kan tjene som Uld- og Kjødfaar. Lækkermundene i Byerne er imidlertid en Menneskerase, som Landmændene bør ofre en Del for at udvikle, for senere at kunne tjene Penge ved deres „fine Smag“ (paa Mad vel at mærke) og det var vist ikke af Veien af den Grund at søge denne Race udbredt. Skulde Exporten af levende Sauer komme sig og kunne drives med Fordel, vare de utvivlsomt de fordelagtigste. Sauerne gaar jeg forbi.

Det hele Dyrskue var efter alles Dom udmærket. Danmark har havt Ære og enhver Besøger Nytte og Glæde deraf.

Jaabæks Forslag om Valg af Repræsentanter.

Til Storthinget!

A. I næsten alle Lande, hvor der er fri Forfatning, vælges Stedfortrædere umiddelbart — uden Valgmænd. At dette maa være det Rette synes at være aldeles klart; men selv de klareste Sandheder maa ofte have lang Tid for at trænge igjennem. Vort middelbare Valgvæsen har desuden ikke saa sjelden vist sig at være uheldigt, og Vrangheder er kommen tilsyne, der ikke burde have opstaaet. De smaa Valgkredse især, ned til tre Valgmænd, har givet og kan saa let give Anledning til Valgugreier. Det menes derfor, at man ikke mangler Erfaring for Forandringens Nødvendighed. Den svenske Forfatning giver i § 16 et fortrinligt Mønster, hvorfor foreslaaes følgende

Grundlovsbestemmelse
om Valg af Storthingsmænd.

§ 1. Foruden Valg af Storthingsmænd ved Valgmænd, som i Grundloven og Valgloven bestemt, kan ogsaa den umiddelbare Valgmaade anvendes, naar saadan ved Flertal af de Stemmeberettigede besluttes.

§ 2. Tages saadan Beslutning, som i § 1 sagt, da gjælder den mindst i 5 Aar; afslaaes den, da kan Spørgsmaalet ikke optages igjen forend efter 5 Aars Forløb. I ethvert Fald kan fattede Beslutninger omgjøres efter Forløbet af mindst 5 Aar hver Gang.

§ 2. Stemmerne afgives for hver Kjøbstad og for hvert Præstegjeld for sig, hvorpaa Flertallet af de samlede Stemmer for ethvert Valgsyssel (Valgkreds) er det Bestemmende, om umiddelbart Valg skal antages eller ikke. Stemmelighed er Afslag.

§ 4. De Stemmegivende have at møde personlig. Hvor umiddelbare Valg er vedtaget, kan Storthingsmand kun vælges af de, der afgive personligt Møde.

§ 5. Kjøbstad eller Kjøbstæder, som udgjøre et Valgsyssel, kunne benytte den umiddelbare Valgmaade.

§ 6. For Landet og Ladestæderne (Amtet) bestemmes Følgende:

a. ethvert Amt inddeles ved Lov i saamange Valgsysler, som det sender Storthingsmænd.
b. ethvert af disse Valgsysler kan benytte den umiddelbare Valgmaade.
c. Valgsyslet vælger ved et samlet Møde en Storthingsmand frit over hele Amtet.
d. de Valgsysler, som vedblive med at benytte umiddelbare Valg, eller ophæve umiddelbart Valg og gaar tilbage til middelbart, vælge saamange eller sammen saamange Storthingsmænd, som de udgjøre Valgsysler.

§ 7. Iøvrigt bestemmes det Fornødne ved Lov.

B. Saafremt man uden videre vil have umiddelbare Valg. Da kunde Forslaget lyde saa:

Grundlovsbestemmelse
om Valg af Storthingsmænd.

§ 1. Kjøbstad eller Kjøbstæder, som udgjøre et Valgsyssel (Valgkreds), vælger det lovbestemte Antal Storthingsmænd ved umiddelbart Valg i et samlet Møde af de Stemmeberettigede.

§ 2. For Landet og Ladestederne (Amtet) bestemmes følgende:

a. ethvert Amt inddeles ved Lov i saamange Valgsysler, som det sender Storthingsmænd;
b. Valgsyslet vælger ved et samlet Møde en Storthingsmand frit over hele Amtet.

§ 3. Kun de, der fremmøde personlig, kan afgive Stemme.

§ 4. Iøvrigt bestemmes det Fornødne ved Lov.

Om A og B.

Da Grundlovsforslag er saa saare vanskelige at faa istand, saa menes det bedst, at samme prøves forud af et Udvalg, paavis som det Forslag, der skulde rette paa Forholdet mellem Landet og Byerne, og fik sit Udtryk i Grundlovsbestemmelse af 26de November 1859. Ifølge Foranstaaende foreslaaes at

beslutte:

Forslaget oversendes Konstitutionskomiteen til Granskning og fornøden Rettelse, hvorefter det forbliver et hvilende Forslag til næste Thing.

Oslo den 5te Oktober 1868.

S. Jaabæk.

E. S. Foranstaaende Forslag fremkommer formedelst Vedtagelse af Bondevenforeningerne paa mange Steder, navnlig af:

Amtsforeningen i Lister og Mandals Amt ved Møde paa Krossen — nær Kristianssand;
Amtsforeningen for samme Amt i Forening med de fleste Valgmænd ved Møde paa Nordre Valle;
Landsmødet paa Hamar ved Udsendinge fra 6 Amter;

Allesteds omtrent enstemmig bifaldt.

Dag som ovenfor.

S. Jaabæk.

Refereret i Storthinget 16de Oktober 1868 og da besluttet:

„Udlægges for at foretages i et senere Møde.“

J. C. Aall, Præsident. N. N. Enge, Sekretær.

Behandlet i Storthinget 23de Oktober og da besluttet:

„Forslaget bliver under Præsidentens Haand at bekjendtgjøre ved Trykken for at komme til Afgjørelse paa næste ordentlige Storthing.“

Harbitz, Præsident. N. N. Enge, Sekretær.

Aar 1868 den 14de September holdtes Bondevenmøde i Søgne Sogn, Lister og M. Amt. Da tilførtes Protokollen:

„Der forhandledes Forslaget om umiddelbare Valg. Forsamlingen erklærede sig enstemmig for ethvert Forslag af de i No. 11 i „Folketidende“ 1868 fremsatte, hvilket der kan blive vedtaget. Tilstede vare 40 Stemmer.“

Undertegnet af Bestyrelsen:

Aanen T. Taanevig. Tønnes A. Klepland.
Andreas A. Systøl. Børuf Taanevig.
Henrik J. Øvnestad. Ole J. Borageren.“

At saaledes er tilgaaet bekræfter:

Aanen Tønnesen Taanevig, Formand.

Aar 1868 den 29de September holdt Bondevenselskabet i Tved Sogn Møde i Nyen Skolehus. Tilstede vare 25 Medlemmer.

12te Sag. Forslag til Lov om Valg af Storthingsmænd.

Enstemmig fattedes saadan Beslutning: Bondevenselskabet tiltræder Lovforslaget om Valg af Storthingsmænd, der er indtaget i „Folketidende“ No. 11 d. A. under Litr. B og forventer, at Storthingsmand S. Jaabæk drager Omsorg for, at Forslaget med Begrundelse bliver fremsat paa førstholdende Storthing:

At saaledes er passeret bevidnes af Undertegnede.

I Bestyrelsen af Bondevenselskabet i Tved Sogn den 29de September 1868.

Chr. Gundersen. Niels Borgen.
A. G. Donnestad.

Fra Søndre Trondhjems Amt.

Undertegnede Bondevenner og Gaardbrugere vedtager herved enstemmig Forslaget til Grundlovsbestemmelse om Valg af Storthingsmænd, som er indtaget i „Folketidende" No. 11—11 b, og forventer, at S. Jaabæk drager Omsorg for, at Forslaget med Begrundelse bliver fremsat paa første Storthing.

Soknedalen, 28de September 1868.
(Her følger endel Underskrifter.)

Forslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret.

Til Storthinget.

Storthinget har under 4de Marts d. A. fattet følgende Beslutning:

„Storthinget udvælger efter Forslag af Valgkomiteen en særskilt Komite, bestaaende af 15 Medlemmer, hvem det paalægges at tage under Overveielse og afgive Betænkning om, hvilke Forandringer Grundlovens Regler om Stemmeret bør undergaa, for at udvide Stemmeretten saavel paa Landet som i Byerne".

Komiteen er gaaet ud fra, at den det overdragne Hverv paa bedste Maade vilde blive udført, naar de Meninger, som under Sagens Behandling inden Komiteen have gjort sig gjældende, blive fremsatte i Form af Grundlovsforslag fra de Medlemmer, som deri ere enige, og den tør ogsaa forudsætte, at dette kan ske, uden at det er nødvendigt, at Forslaget ledsages af Motiver. Ligesom nemlig en Begrundelse, der skulde have nogen Værdi, ikke vilde kunne udarbeides i den korte Tid, der ved Siden af mange andre Forretninger har været levnet Komiteen til Sagens Behandling, saaledes vil der ogsaa, forend Forslagene komme til Afgjørelse paa næste Storthing, være Anledning til at undergive dem en fuldstændigere Diskussion, end det nu er muligt.

Med Hensyn til Grundlovens § 50 er Komiteens Flertal (9 Medlemmer) af den Mening, at Udvidelsen væsentlig bør gaa i den Retning, som er angivet i den af Thingets Afdelinger vedtagne, men ikke sanktionerede Lov om Udvidelse af den kommunale Stemmeret, og disse Medlemmer have i Henhold hertil udarbeidet de medfølgende Forslag til Forandringer i Grundlovens §§ 50 og 51.

En anden Afdeling af Komiteen (5 Medlemmer) fastholder det System, som efter deres Mening ligger til Grund for de nu gjældende Bestemmelser, men erkjender dog, at dette System er modtageligt for Udvidelse, og har derfor fremsat Forslag til de Forandringer i Grundlovens § 50, hvorom de antage, at der nærmest bør blive Spørgsmaal.

Angaaende Grundlovens §§ 52 og 53 ere 14 Medlemmer af Komiteen blevne enige om et Forslag, hvori de antage, at de Mangler og den Ufuldstændighed, som findes i disse Grundlovsparagrafer, i det Væsentlige ere rettede.

Et af Komiteens Medlemmer (Smith-Petersen) har endeligen udarbeidet et Forslag til Forandring i Grundlovens § 60, der ligeledes medfølger.

Samtlige Forslag ere forsynede med Underskrift af de Medlemmer, der principalt eller subsidiært have sluttet sig til samme, og fremsættes ved Oversendelsen af nærværende Indstilling til Behandling og Afgjørelse af næste ordentlige Storthing.

Et Medlem af Komitteen (Hammerstad) tiltræder ikke noget af de fremsatte Forslag, men er af den Mening, at der ingen Forandring bør foretages i de omhandlede Grundlovparagrafer.

Kristiania i den specielle Komite angaaende Forandringer i Grundlovens Betingelser for Stemmeret, 28de Mai 1869.

J. C. Aall, Formand. Ludvig Daae, Sekretær.

I.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50.

Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten

a) ere eller have været Embedsmænd, eller
b) paa Landet eie, eller for længere Tid end fem Aar have leiet matrikuleret Jord, eller i fem paa hinanden følgende Aar have brugt og fremdeles bruge saadan Jord, eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd, eller
c) ere Kjøbstadborgere eller i Kjøbstad eller Ladested eie Gaard eller Grund, hvis Værdi idetmindste er et hundrede og femti Speciesdaler, eller
d) have for det sidst forløbne Aar betalt direkte Skat til Staten eller betalt Skat til Kommunen efter en antagen Indtægt af mindst et hundrede Speciedaler paa Landet, og mindst to hundrede Speciedaler i Kjøbog Ladestederne, i et Aar have havt fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand.

J. Sverdrup. J. R. Krogness. O. G. Ueland. Ole S. Welde. Ludvig Daae. O. Richter. Christensen. A. Sørensen.

Undertegnede fremsætter tillige foranstaaende Forslag med den Forandring i Litra d, at der istedenfor „det sidst forløbne Aar" sættes „de to sidst forløbne Aar." Samme Variant fremsættes som Alternativ ved samtlige de Forslag, der have Bestemmelse om en Indtægtscensus.

O. Richter.

Kristiania, den 19de Juli 1869.

Rigstidenden har begyndt at meddele de paa dette Storthing fremsatte Grundlovsforslag, der ifølge Grls. § 112 skulle kundgjøres i Trykken for at komme under Behandling paa næste ordentlige Storthing. Først af disse er kundgjort S. Jaabæks foran i Bladet aftrykte Forslag om Valg af Storthingsmænd. Meningen med denne af Grundloven paabudne Trykning er naturligvis at bringe Forslagene til almindelig Kundskab, for at Folket, d. v. s. de Stemmeberettigede, kan drøfte dem og derefter gjøre sin Mening gjældende ved Valgene til næste Storthing. Det er herved, at Storthinget halvveis faar et Præg af en konstituerende Forsamling ligesom Rigsforsamlingen paa Eidsvold, udrustet med en overordentlig Myndighed, medens dog paa samme Tid Folkesuverænitetens Hellighed er omgjerdet ved de nærmere Bestemmelser i Grls. § 112, at Storthinget ikke maa vedtage noget Grundlovsforslag, som strider mod den nugjældende Grundlovs Principer, eller forandre dens Aand.

Hr. Jaabæks Forslag blev allerede fremsat i Storthingets Møde den 23de Oktober ifjor, altsaa i Storthingets Begyndelse, medens de øvrige Grundlovsforslag med Undtagelse af Regjeringens Unionsforslag først fremkom henimod Thingets Slutning. Og der kunde muligens være Grund til at antage, at Jaabæk ikke vilde have fremsat dette Forslag om direkte Valg, hvis han havde ventet længere ud i Thingtiden og oppebiet den Skjæbne, som navnlig Spørgsmaalet om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret fik — en Sag, som Hr. Jaabæk desuden kom til at tage sig ivrig af i Thinget. — Uagtet det nemlig vel kan siges at være baade en gammel og prøvet Tanke, at Thingmændenes Valg gjennem Valgmænd istedetfor umiddelbart af de Stemmeberettigede selv er en temmelig forældet og skjæv Ordning, saa er Jaabæks Forslag dog neppe under de forhaandenværende Forholde meget praktisk. Thi Folk vil vel i Almindelighed tænke som saa: vi har Arbeide nok for Haanden alligevel, vi faar holde os til det mere væsentlige og det lettere, og lade de mindre vigtige og derhos mindre forberedte og mindre lette Sager ligge til beleiligere Tider. Man vil ikke rigtig kunne fatte, hvorfor det skulde have slig Brændhast med dette Forslag, at Jaabæk skulde finde det nødvendigt at slippe det ud af Hænderne allerede nogle Dage efter at Thinget var mødt sammen; nu ligger det der koldt og mindre paaagtet, fordi det efterfulgtes af andre Forslag, som Omstændighedernes Krav have stillet langt op i Rækkerne ovenfor. Vi sigte herved ikke blot til Forslaget om Udvidelse af Stemmeretten og flere Grundlovsforslag, men ogsaa til andre fornødne Ændringer i de private Love, f. Ex. angaaende Kommunallovgivningen, Skattevæsnet m. m. m., hvoraf hver enkelt næsten kan give en „Lagabøter" nok at tænke paa til næste Thing mødes. Det vilde saaledes, mene vi, komme til ogsaa her at sandes, at „det Gode er det Bedres Fiende", dersom Jaabæks Forslag om direkte Valg ved Forslagsstillerens eller Andres Virksomhed skulde komme til fortrinsvis at lægge Beslag paa Folks Tanker.

Der er desuden andre Grunde, som gjør, at vi ikke kunne tillægge dette Forslag en saa stor Betydning, som Hr. Jaabæk selv synes at have tillagt det, idetmindste i det Dieblik, da han fremsatte det. For det Første kunde det med Hensyn til selve den Maade, hvorpaa han har tænkt sig Adgangen til direkte Valg aabnet, nok gjøres adskillige Indvendinger, der ingenlunde ryddes af Veien ved den Bemærkning, at han i Forslag No. 1 har taget en af de splinternyeste Forfatninger, nemlig den svenske, til Forbillede. Om Inddelingen af Valgkredsene i Valgsysler paa den Maade, Hr. Jaabæk har tænkt sig, kunde der ligeledes være adskilligt at sige. Men saalænge Ingen endnu har optaget Forslaget til nærmere Drøftelse, finde vi, efter vor Opfatning af Forslagets mindre Betydning i det Hele nu for Tiden, ikke her at burde beskjæftige os videre dermed. Kun en Ting tro vi endnu at burde udtale os om, da dette Forslag uvilkaarlig leder Tanken hen derpaa.

Forslaget om umiddelbart Valg udleder jo nemlig sin Berettigelse derfra, at de Stemmeberettigede i Grunden ingen Indflydelse skulle have paa Valget af Thingmænd, naar de kun udøve den gjennem Valgmænd. Man har endog sagt, at det er et rent Bedrag, naar man i Grl.s § 50 søger en Støtte for den Paastand, at vor Forfatning har hyldet de demokratiske Grundsætninger om det store Folks Deltagelse i Statsstyrelsen, idet den lovgivende Forsamlings Sammensætning gjennem det middelbare (indirekte) Valg jo er frataget de Stemmeberettigede og helt og holdent lagt i de faa Valgmænds Haand! Men uagtet det maa erkjendes, at Grundlovens Valg-System ved Vanskjøtsel fra de Stemmeberettigedes Side virkelig kan fordreies til at blive et Redskab for et Faamandsvælde istedetfor at være Folkets Skjold og Værge, saa vil dette dog aldrig kunne ske, saasandt de Stemmeberettigede selv ere besjælede af en vaagen politisk Sands. Thi de kunne ved udtrykkelig Aftale binde Valgmændene til at give sine Stemmer til de Mænd, de selv vilde have valgt under det direkte Valgsystem. Dette kan idetmindste ske saaledes for Byernes Vedkommende; og det er netop i Byerne, man baade har havt størst Opfordring og tillige lettest for at indføre det umiddelbare Valg, medens man altid vil finde flere Vanskeligheder ved at gjennemføre et umiddelbart Valg i vidtudstrakte Valgdistrikter, hvor man maatte paalægge de Stemmeberettigede at reise mange Mile for at afgive sin Stemme, ialfald saalænge man ikke vil gaa ind paa skriftlig Afstemning herredsvis.

Men selv om Valgmændene ikke ere valgte med nogen udtrykkelig udtalt Forpligtelse til i Distriktsforsamlingen at give bestemt udprægede Mænd sin Stemme, saa ligger det dog i Sagen selv, at de under et konstitutionelt System maa være bundne til at rette sig efter de Vink, som ligger i Urvælgernes Stemmegivning ved Valgmandsvalget; thi de Mænd, som have de fleste Stemmer til Valgmænd, maa ogsaa i Regelen antages at være de, som de Stemmeberettigede have størst Tillid til og vilde have valgt til Thingmænd, om Thingmandsvalget havde lagt i deres Haand. Og saaledes vil man altsaa ved Agtpaagivenhed selv under det middelbare Valgsystem nogenlunde kunne opnaa de Fordele, som Jaabæks Forslag til Grundlovsforandring tilsigter. En saadan Tilsidesætten af de Stemmeberettigedes Mening, som man saa i sidste Distriktsforsamling i Kristiania, vil man vistnok ikke have seet Exempel paa i noget andet Valgdistrikt i Landet; og man vil efter den lydelige Misfornøielse, som i den Anledning gav sig tilkjende her i Byen, neppe nogensinde mere selv her se en Gjentagelse af noget lignende som dette, at Valgmændene vælge en Mand (Professor Aschehoug), som ved Valgmandsvalget kun have faaet nogle ganske faa Stemmer. Ved en kraftigere Optræden fra de Stemmeberettiges Side, og ved en ærlig og loyal Udøvelse af sit Hverv fra Valgmændenes Side, vil det bestaaende Valgsystem saaledes nok endnu kunne tilfredsstille selv under et mere fremadskredet politisk Liv, saaat Jaabæks Forslag forsaavidt er mindre betimeligt. At vor Opfatning ogsaa har været den raadende inden Storthinget synes, at fremgaa deraf, at Jaabæk ikke har faaet nogen af de øvrige Thingmænd med sig til at medunderskrive Forslaget, uagtet nok deslige Forslag i Regelen pleie at fremsættes i en Flerheds Navn.

Det Standpunkt, som den antidynastiske Opposition har indtaget til det keiserlige Budskab, vil den have vanskelig ved at hævde overfor den offentlige Mening, da Budskabet umiskjendelig har gjort det bedste Indtryk. De, der absolut skulle rive ned paa Alt hvad der kommer fra den keiserlige Regjering, befinde sig formelig i Forlegenhed, fordi de føle sig isolerede og mangle ethvert Støttepunkt. Alle de skjønne Drømme om, at Tierspartiet skulde gaa sammen med yderste Venstre, ere dunstede bort. Nu beskylder man det for Mangel paa Fasthed og Kraft, fordi det har ladet Interpellationen falde; men alle Klagesange ere ude af Stand til at forandre det betydningsfulde Faktum, at de keiserligsindede Partier i Kammeret ere blevne forsonede, og at den gamle overveiende Majoritet er bleven gjenoprettet. Spørgsmaalet om et mere eller mindre ansvarligt Ministerium eller et ganske uansvarligt Ministerium har, siger Opinion nationale, Intet med Spørgsmaalet om Fred eller Krig at gjøre. England indvikledes i Krimkrigen trods sit ansvarlige Ministerium, Italien har med ansvarlige Ministerier to Gange ført store Krige, og Frankrige var i 1840 under Thiers's ansvarlige Ministerium lige ved at komme i Krig med hele Europa; det var dengang stik imod det kuriøse Raisonnement, som nu anstilles, Kongens „personlige" Villie, altsaa trods Chartet det „personlige Regjeringssystem", som opretholdt Freden, hvorover den nu saa fredeligsindede Opposition var i høieste Grad forbitret. Hvor stor Betryggelse end et ansvarligt Ministerium yder et Land, hvor man opfylder den uundværligste Betingelse for en parlamentarisk Regjeringsform ved at respektere Forfatningen og Lovene, afgiver det ingensomhelst Garanti for en varig Fred. Den mexikanske Expedition vilde neppe være bleven forhindret ved et ansvarligt Ministerium, da Repræsentationen billigede den og saaledes ved sit Votum vilde have dækket dette. Havde Frankrige efter Sadowa havt et ansvarligt Ministerium, vilde Freden efter al Sandsynlighed været gaaet overstyr for længe siden. Under et parlamentarisk Regjeringssystem vilde der idelig have fundet Diskussioner Sted om den udenrigske Politik; thi de franske Kamre ere ikke saa føielige eller, om man vil, saa vidt udviklede som de engelske Kamre, der frivillig paalægge sig Taushed, naar Ministeriet ønsker en Forhandling udsat. Men Forholdet til Preussen taaler slet ingen udtømmende Undersøgelse; det er kun ved saa meget som mulig at forebygge enhver Debat, at den keiserlige Regjering har kunnet opretholde Freden for at fuldende sine Rustninger, en Holdning, som Oppositionen iøvrigt i høi Grad har lettet ved sin Optræden. — Ifølge et Telegram meddeler France, at Keiseren har udnævnt to Medlemmer af Majoriteten til Ministre, og at han agter at give tre Porteføljer til Medlemmer af Tierspartiet.

I det lovgivende Korpses Møde den 13de oplæstes det keiserlige Dekret, hvorved Møderne udsattes; det var allerede om Morgenen blevet offentliggjort i Journal officiel, og de Deputerede vidste altsaa, hvad der forestod. Af et Telegram er det bekjendt, at der i den Anledning opstod en heftig Kollision imellem Jules Favre som Oppositionens Ordfører paa den ene Side og Præsident Schneider og Majoriteten paa den anden Side. Efterat Protokollen om Gaarsmødet var oplæst, forlangte Jules Favre Ordet for at knytte nogle Bemærkninger til den, men i Virkeligheden for at nedlægge en Protest. „Mine Herrer", sagde han, „vi hørte i Gaarsmødet et Aktstykke blive oplæst, som kan være blevet forskjellig bedømt af Enhver af os; men i Formen idetmindste syntes det at love dette Kammer Tilbagegivelsen af de Friheder, som med Rette tilhøre det . . ." Præsident Schneider: Tillad mig, Hr. Jules Favre . . . Jules Favre: . . . og som man hidtil har nægtet det. Præsidenten: Hr. Jules Favre, ifølge Forfatningens og Forretningsordenens Bestemmelser er der ingen Grund til at begynde en Diskussion eller foretage nogetsomhelst andet Skridt i Anledning af et Budskab fra Keiseren. (Bifald fra et stort Antal Deputerede, Indsigelser fra Venstre). Jules Favre: Jeg udtaler mig om Protokollen. Præsidenten: Jeg kan ikke lade Dem beholde Ordet med Hensyn til denne Sag. (Bifaldet og Indsigelserne gjentages). Jules Favre med høi Røst for at beherske Støien: Jeg har besteget denne Talerstol for at protestere imod et Skridt, der staar i den mest afgjorte Strid med det Budskab, vi igaar hørte oplæse. Dette Skridt er ikke alene en Usømmelighed, en Krænkelse af Kammerets Værdighed, men tillige en ulykkebringende Forholdsregel. (Voldsomme Protester fra Majoriteten. Stærkt Bifald fra Venstre). Præsidenten: Hr. Jules Favre, jeg kalder Dem til Orden. (Bifald fra flere Sider. Stærke Udraab paa venstre Side). Jules Favre: . . . . en Forholdsregel, som viser, i hvilken Grad den personlige Regjering er afmægtig . . . (Støi og stigende Ophidselse. Der raabes: Til Orden! Til Orden! Bifaldsraab fra Venstre). Præsidenten: Hr. Jules Favre, jeg kalder Dem igjen til Orden. (Indsigelser fra Venstre. Bifald fra de andre Dele af Kammeret). Jules Favre: De iblandt Dem, mine Herrer, som ikke føle sig krænkede, kan jeg kun beklage. (Udraab og Larm paa flere Steder). Det er Landet, som skal dømme os Alle. (Nye Udraab). Ja, mine Herrer, Landet forlangte at blive oplyst, det forlangte at blive beroliget. Man udsætter vore Forhandlinger, man forlænger den offentlige Uro; Landet skal som sagt dømme os. (Stærke Bifaldsraab fra Venstre. Bevægelse). Præsidenten: Jeg kan ikke lade Dem fortsætte, og jeg minder Dem om, at jeg to Gange har kaldt Dem til Orden. (Jules Favre gaar tilbage til sin Plads, hvor han modtager sine Kollegers Lykønskninger). Jules Favre fra sin Plads under stærk Larm: Prøvelsen af Valgbrevene er ikke endt, det lovgivende Korps er ikke konstitueret . . . (Støi). Et stort Antal Valg ere endnu ikke kjendte gyldige. Det har man aldrig seet i Historien; vi lide en Ydmygelse. (Støien tiltager, og der raabes: Til Orden!). Den personlige Regjering er dømt! Den vil ikke slippe fra denne Prøvelse. Her have De min Overbevisning. (Forvirret Bevægelse). Præsidenten: Jeg forbauses over, at man Dagen efter et stort Skridt, efter et væsentligt liberalt Skridt . . . . (Ironiske Udraab fra Venstre. Mange Deputerede raabe: Jo, jo!) nedlægger slige Protester i denne Kreds. De stride ikke alene imod Forretningsordenen, men ogsaa imod hele Frankrigs Følelse. (Det er sandt! Det er sandt! Bifald). Pelletan: Det er en Intrigepolitik, ikke en Princippolitik.

Udsættelsen af det lovgivende Korpses Møder har ogsaa i Oppositionspressen fremkaldt stærke Angreb og Protester. Corr. Havas meddeler i den Anledning som aldeles sikkert, at Møderne ville blive aabnede paany, saasnart de behørige Senatskonsulter ere vedtagne. At der ikke er angivet nogen bestemt Dag for Kammerets Sammentræden, har alene sin Grund i, at det er umuligt at vide, hvor lang Tid det vil tage for Senatet at vedtage og drøfte Forandringene i Forfatningen.

Udstilling. Den af Kristiania Haandværkere udstillede Brudegave til Prinsesse Lovisa har bragt en Indtægt af 130 Spd. Til igaar Aften, da Udstillingen aflukkedes, havde den ialt været besøgt af over 3000 Personer. Den vil paa Lørdag blive affendt til sit Bestemmelsessted.

Heldig Forretning. Den fornylig ved Modums Bad afdøde Groshandler Olai Olsen skal efter Forlydende have efterladt sig en Formue af over 100,000 Spd. Denne unge og driftige Mands Forretningsførelse viser, at man i vor Tid ogsaa i et forholdsvis kort Tidsrum kan skabe betydelige Formuer paa en enkelt Haand, naar kun Indsigt og Dygtighed gaar Haand i Haand med Forretningsførelsen. Afdøde begyndte sin Handelsvirksomhed for 16 a 18 Aar siden uden Formue, men med et godt Navn som forretningsdygtig Mand, og denne Tiltro har han heller ikke svigtet.

Om Ildebranden i Drammen, hvorom vort Blad meddelte Telegrafefterretning, skriver „Dr. Bl." nærmere: „Fredag Kl. 3 udbrød Ildebrand paa Strømsø, hvor 5 smaa Gaarde ved nedre Banegang i Løbet af en Time nedbrændte. Thuesengs Reberbane var stærkt truet; men heldigvis var det ganske stille, ellers havde det nok seet stygt ud baade for denne og en større Del af Strømsø, da Vandledningen under Broen for Tiden er under Reparation og ikke taaler fuldt Tryk. Ilden siges at være opkommet i et Hus, hvor Ingen paa den Tid var hjemme. De Brandlidte har nok som de fleste Arbeidsfolk undladt at assurere sit Indbo og lider derfor nu et meget føleligt Tab, da Enkelte har mistet alle sine Eiendele." De nedbrændte Huse skulle have en Assurancesværdi af lidt over 6,000 Spd. De tilstødende Gaarde ere ogsaa beskadigede.

Det norske Jægerkorps, hvis marscherende Styrke for Tiden udgjør omtrent 400 Mand, da et større Vagthold er ladt tilbage i Kristiania, drog i Fredags Morges mellem Kl. 7 og 8 med Musik og klingende Spil gjennem Drammen. De skal, skriver „Dr. Bl.", have overnattet paa Gjællebæk. Øvelsesmarschen, der vil medtage en Uge, gjælder Hønefos og Ringerike.

Den nedbrændte Bygning i Eker (ikke som før angivet i Lier) var paa Gaarden Winnes.

Druknet. Den 1ste d. M. gjorde 2de Arbeidssvensker, af hvilke den Ene var bosat i Strandstedet Kiil, den Anden en ung, netop voxen Arbeidskarl uden fast Opholdssted, sammen en Byreise til Kragerø i en Kog, (Skjægte). Om Eftermiddagen eller Aftenen seilede de, skriver „Vestmar", antagelig noget berusede tilbage til Kiil og skal efter Forlydende have havt en Del indkjøbte Varer i Farkosten. Senere har man ikke hørt fra dem. Forrige Lørdags fandtes imidlertid den ene og Mandag den anden af de forsvundne Personer flydende paa Vandet ved Grønaasen, et Sted omtrent 1/8 Mil udenfor Kiil. Ligeledes fandtes Baaden med Kjølen i Veiret og tilsat Mast og Seil stikkende mod Dybet. Det er saaledes sandsynligt, at Baaden ved en af de paa dette Sted ei usædvanlige Kastevinde er kantret, og at begge de nævnte Personer er druknede, enten fordi de ikke have kunnet svømme eller maaske fordi de vare i den Grad berusede, at de, skjønt svømmedygtige, ikke have kunnet reddet sig. Afstanden fra Land er nemlig paa det nævnte Sted i Fjorden ikke lang, Søgang kan der ikke i nogen Grad have fundet Sted og de havde desuden Skjægten, paa hvis Hvælv de maatte have kunnet holde sig oppe.

Den saakaldte „Steinsott". Kr.sands Stiftsavis skriver: Den i sidste Par Aar grasserende Skjærpefeber optraadte ogsaa paa disse Kanter, og lovende Anvisninger troede man at finde paa mange Steder; saavidt vides, har imidlertid samtlige her i Distriktet optagne Skjærp kun bragt Interessenterne tildels betydelige Pengetab. Blandt dem var ogsaa et paa Gaarden Egs Grund ligeved Torrisdalselven, hvor man troede at have fundet lovende Sølvanvisninger, og hvor man i længere Tid har arbeidet; men endelig har man ogsaa her opgivet Forsøget, hvorpaa var anvendt, efter Forlydende, ca. 1000 Spd., idet Hr. Bergmester Lammers, der i forrige Uge var her og besaa Stedet, erklærede samme for fuldstændig udrivværdigt.

Den Artilleristyrke, der ligger i Leir paa Gimlemoen, drog ieftermiddag skriver Kr.sands Stiftsavis for 15de ds., afsted vestover paa en længere Udmarsch og Feltmanøvre med 8 Bjergkanoner. — De to Infanteribataljoner, der sammesteds ligge i Leir, skal i disse Dage have en 5 Dages Udmarsch østover indtil Lillesand.

Maleren Hans Gude gjæster, ifølge Brev til Kr.sands Stiftsavis, for Tiden Farsund, hvor han er samlet med sin Moder og en stor Del af sin øvrige Familie. Professorens Ophold her vil nok udstrækkes til en 3 a 4 Uger, og skal hans Bestemmelse være, senere paa Sommeren at foretage et Besøg paa Østlandet.

Potetes af Aarets Grøde er for første Gang iaar falbudt paa Fisketorvet i Kristianssand. Potetes fra forrige Aar have i længere Tid her været betalt med 22 ß pr. Notting eller ca. 55 ß pr. Skjæppe, heder det i Kr.sands Stiftsavis.

Stockholms Brudegave til Prinsesse Lovisa bestaar af 2 Egetræs Skabe med Udvalg af den svenske Literaturs bedste Værker. Skabene skildres som sande Kunstværker i Tegning og Udstyr med Billedhuggerarbeide m. m.

Fanget Elg. Forleden Dag hendte det underlige Træf, at en Elg af sig selv gik ind i den kgl. Dyrehave paa Gripsholms Slot. Dyret var haardt jaget og kom svømmende til Lands, hvor det blev modtaget af Vægteren og sluppet sammen med sine fangne Brødre i Dyrehaven.

Branden i Gefle. De svenske Blade, som have sendt specielle Korrespondenter til Gefle, ere fulde af Beretninger om Branden. Man kappes fra alle Kanter om ved Koncerter m. m. at indsamle Penge til de Brandlidte. De indsamlede Summer udgjøre allerede et betydeligt Beløb. Madvarer og andre Fornødenheder affendes stadig fra Stockholm og andre Steder.

En Ulykkeshændelse indtraf nylig paa Jernbanen ved Upsala, idet en Mand, der kjørte et Gjødsellæs, forspændt med 2 Heste, over Skinnegangen, uagtet Signal og tiltrods for, at Lokomotivføreren sagtnede Farten mest muligt, blev overkjørt og dræbtes. Mærkværdigt nok kom Hestene ikke til Skade, uagtet de kastedes hovedstup ud over Banevolden. Flere Passagerer, som havde aabnet Vinduerne, bleve overstænkede af Læssets Indhold.

Folkemøder afholdes fremdeles hyppig i Sverige, en frisindet Aand og Maadehold dem udmærker næsten alle.

Forlis paa de svenske Kyster i 1868. Aftonbl. meddeler, at der, ifølge officielle Meddelelser, i afvigte Aar paa den svenske Kyst ialt er forulykket 142 Fartøier (i 1867 forulykkedes 181), af hvilke 48 vare svenske og 94 udenlandske, hvoraf 27 engelske, 21 norske, 19 nordtyske, 11 finske, 6 danske, 5 nederlandske, 3 franske, 1 russisk og 1 amerikansk. Af det hele Antal strandede Fartøier reddedes ved egen Hjælp 4 svenske og 13 udenlandske, og ved Hjælp fra Land 26 svenske og 39 udenlandske, hvorimod totalt forulykkedes 18 svenske Fartøier og 42 udenlandske, hvis Besætninger dog bleve reddede, med Undtagelse af Besætningerne paa 1 svensk og 4 fremmede Fartøier, af hvilke Mandskaber endel omkom. 1 svensk og 3 fremmede Fartøier gik under med Mand og Mus.

De nævnte Ulykkestilfælde faldt saaledes: Ved Kysten af Norrbottens Län 6, Westerbottens Län 11, Westernorrlands Län 4, Gefleborgs Län 6, Stockholms Län 18, Södermanlands Län 1, Kalmar Län 19, Gotlands Län 30, Blekinge Län 1, Malmöhus Län 13, Hallands Län 14, Göteborgs og Bohus Län 3.

Alterbogsdaaben og Sognepræst Gunnerus. (Slutning fra No. 161).

Departementet har, som det vil sees af de oven refererede Forhandlinger, gjentagende gjort Sognepræst Gunnerus opmærksom paa det Ansvar, han udsatte sig for ved fortsat Vægring af at imødekomme Menighedslemmers Ønske om at faa sine Børns Daab udført i Overensstemmelse med den anordnede Alterbog. Det sees ogsaa, at han har vist sig vaklende i sit Forhold til denne Sag, idet han nogen Tid, ialfald tildels, har føiet sig efter Vedkommendes Ønske og det ham givne Paalæg, men at han efter fortsat Overveielse er kommen til det endelige Resultat, at han ikke vil, eller som han formener, for sin Samvittigheds

Skyld, kan forrette Daaben efter den Redaktion af den tredie Troesartikel, der er optagen i Alterbogen, hvorimod han følger den Redaktion, der findes i den omarbeidede Forklaring. Dette har havt tilfølge, at de Menighedslemmer, der fremdeles ønske sig Daaben udført paa saadan Maade, har maattet faa sine Børn døbte af en anden Præst, og dette er Tilfældet med de fleste Daabshandlinger, der i den senere Tid ere forefaldne i Hevne, da, efter hvad Departementet har bragt i Erfaring, af 33 Daabshandlinger ikke mere end 5 ere udførte af Sognepræsten. Departementet formener det klart, at man ikke fra det Offentliges Side kan lade dette Forhold vedblive eller lade hengaa upaaagtet. Da Gunnerus ogsaa har erklæret sig uvillig til at søge Afsked, idet han foretrækker at se Sagen afgjort ved Domstolene, formener Departementet, at der, hvis han vedbliver dette sit Forsæt, ikke er anden Udvei, end at suspendere ham og sætte ham under Tiltale for hans udviste Forhold. Departementet skulde dog antage det muligt, at der, naar der af Deres Majestæt, i hvis Haand Kirkens høieste Styrelse er lagt, rettes en udtrykkelig Opfordring til ham at søge Afsked, med Tilsagn om en efter Omstændighederne afpasset Pension, og med Tilkjendegivende, at han i andet Fald maa vente at blive suspenderet og sat under Tiltale, tør forventes, at han efter fornyet Overveielse vil forandre sin Bestemmelse, og Departementet vil derfor tillade sig at andrage paa, at en Resolution i Overensstemmelse hermed afgives. Departementet skal imidlertid, til nærmere Belysning af Forholdene, tillade sig at tilføie nogle Bemærkninger angaaende de Udtalelser, der under Forhandlingerne have fundet Sted betræffende Alterbogen og de forskjellige Geistliges Stilling til samme, saavelsom de Udveie, der have været paapegede, for at Sagsanlæg mod Gunnerus kunde undgaaes.

Man skal i førstanførte Henseende tillade sig at henvise til det i Aftryk vedlagte Forslag, der ligger til Grund for kgl. Resolution af 27de Januar 1859 angaaende Nedsættelse af en Kommission til Drøftelse af forskjellige kirkelige Anliggender, hvori under 5te Post er leveret en Oversigt over de forskjellige Redaktioner af den 3die Troesartikel, der ere optagne i de autoriserede Lærebøger og i større eller mindre Grad afvige fra Alterbogens Redaktion. Det vil derhos af denne Indstilling sees, at der dengang herskede, ligesom der fremdeles hersker forskjellige Meninger om den rette Form for 3die Troesartikels Lydelse, og at ligesom paa den ene Side flere Geistlige erklære sig for den i den omarbeidede Forklaring optagne Redaktion, der stemmer med den i den af det Offentlige foranstaltede Udgave af de symbolske Bøger gjengivne Oversættelse af Symbolum apostolicum, saaledes har paa den anden Side, fornemmelig af Menighedslemmer, været fremsat Anke over Brugen af denne Redaktion, saavelsom over Afvigelsen fra Alterbogens Redaktion i det Hele. Ligeledes er i nævnte Indstilling udviklet, hvorledes det under disse Forhold fandtes rettest, indtil Videre at lade den enkelte Geistlige have Frihed til at vælge mellem de forskjellige Redaktioner, saalænge der ikke opstaar nogen Anke; men at Departementet paa den anden Side hævdede Menighedslemmers Ret til at faa deres Børns Daab udført efter Alterbogen, og derfor ogsaa ved Cirkulære af 30te April 1853 indskjærpede, at navnlig den ovennævnte Oversættelse af Symbolum apostolicum ingen Hjemmel indeholdt til ved Daaben at benytte anden Formular end den hidtil i vor Kirke brugte og senest ved Forordning af 7de Mai 1783 autoriserede. Der er ogsaa i bemeldte Indstilling oplyst, at der indtil den Tid (1859) kun paa et enkelt Sted var opstaaet Tvist mellem Præst og Menighedslemmer; heller ikke er der siden den ovennævnte Tid indkommet nogen saadan Anke, førend den i denne Sag omhandlede over Sognepræst Gunnerus. Departementet skal forøvrigt i Forbindelse hermed oplyse, at den ovennævnte Kommission har indhentet Oplysninger om, hvilken Redaktion af den 3die Trosartikel der følges ved Daabshandlingen i de forskjellige Præstegjeld, saavelsom om de forskjellige Lærebøger, der ved Undervisningen benyttes. Af det Uddrag af disse Oplysninger, der er indtaget i „Luthersk Kirketidende" No. 20 for 1866 og vedlægges, sees, at ved Udgangen af 1863 og i Begyndelsen af 1864 lagde blandt 490 Præster 385 ved Daabshandlinger den ved Frdn. 1783 foreskrevne Form til Grund og 91 den i Symboludgaven af 1850 eller i den omarbeidede Forklaring indeholdte, hvorhos 14 brugte mere eller mindre afvigende Former, som dog nærmest slutte sig til den ved Frdn. 1783 foreskrevne. Flere Geistlige have derhos udtrykkelig tilføiet i sine Beretninger, at de, naar Ønske derom ytres, bruge en anden Redaktion end den, de i Almindelighed pleie. Det er ogsaa bekjendt, at der blandt dem, der benytte den omarbeidede Forklarings Redaktion, er en Del, der vel anse denne for den korrekteste, og derfor helst bruge den, men paa den anden Side heller ikke anse de øvrige Redaktioner, og navnlig Alterbogens, at være af saadan Beskaffenhed, at de jo, uden derved at besværes i deres Samvittighed, ogsaa kunne forrette Daaben efter den, naar det forlanges, hvorimod der i dette Antal ogsaa findes saadanne, der som Gunnerus, formene ikke for deres Samvittigheds Skyld at kunne dette, til hvilke de 11 Geistlige, der, som ovenanført, have indgivet en Forestilling i Anledning af Gunnerus's Sag, maa henføres. Departementet antager fremdeles, saaledes som i ovennævnte Indstilling udviklet, at der ikke bør blive Spørgsmaal om at drage nogen af dem, der hylde den sidstnævnte Anskuelse, til Ansvar, naar der ikke fra Menighedslemmernes Side føres nogen Anke over deres Forhold, og at det ikke, naar det gjælder noget enkelt Menighedslem, der maatte forlange Daaben udført efter Alterbogen, bør formenes saadanne Geistlige, saaledes som i en af de ovennævnte Forestillinger paapeget, at besørge Handlingen udført ved en anden Geistlig, naar det kan ske paa en tilfredsstillende Maade, uden at vække Anstød eller Forvirring. Anderledes er Forholdet i Hevne; thi der er oplyst, at en overveiende Del af Menigheden er misfornøiet med Præstens Forhold, og at det er et temmelig almindeligt Forlangende, at Daaben skal udføres efter den forordnede Alterbog. Disse Forretninger ere derfor i den senere Tid for det Meste blevne udførte af den entledigede Sognepræst, der for Tiden opholder sig i Sognet, men om ogsaa dette Ophold med Sikkerhed kunde paaregnes at ville vedvare, maatte det dog ansees utilraadeligt at lade det nuværende Forhold vedblive for en længere Tid, da det vilde være altfor anstødeligt, om den bestikkede Sognepræst for bestandig skulde unddrage sig en væsentlig Del af sine Forretninger, og det vilde, naar de fremmøde i Kirken for at faa Daaben udført, ogsaa naturligt, fremkalde Forvirring og Tvivl om Daaben og dens Virkning og Gyldighed, eftersom den udførtes paa den ene eller anden Maade. Det er under saadanne Omstændigheder let begribeligt, at der hos Lægfolk kan opstaa Spørgsmaal, om den Daab, hvormed de og deres Fædre ere døbte, er fuldgyldig, og at der kunde vise sig Tvivl, om det ikke var rettest, at Omdaab fandt Sted. Den Splittelse, der er opstaaet, opløser det Baand, der skulde forene saavel Præst og Menighed som deres Lemmer indbyrdes, og den fremkaldte Forvirring formenes ikke at kunne hæves, uden at Sognepræst Gunnerus snart fjernes fra Embedet. Der kan saaledes ikke blive Spørgsmaal om den Udvei, som under Sagens tidligere Behandling er paapeget af Biskopen, at Gunnerus, om han ogsaa imidlertid kunde erholde Assistence af den entledigede Sognepræst eller af en anden Geistlig, vedblive i Embedet, indtil der efter Forslag af den oftnævnte Kommission udkommer en Bestemmelse om en ny Redaktion af tredie Artikel, selv om en saadan kunde ventes i en noget nær Fremtid; men hertil kommer, hvad Departementet ogsaa i en Skrivelse til Biskopen har berørt, at om ogsaa Sagen angaaende tredie Artikels Lydelse i en nær Fremtid kunde ventes tilendebragt, hvilket dog ikke er sandsynligt, vilde det dog være uvist, om Lydelsen blev overensstemmende med den Redaktion, som Gunnerus anser for den ene rette, og selv om dette blev Resultatet, vilde det sandsynlig alligevel findes rettest, saaledes som ogsaa paapeget i den ovennævnte Indstilling af 1859, indtil videre at tillade, at de, der fandt sig besværede ved, at deres Børn døbtes efter en fra den nuværende Alterbogs saa forskjellig Formular, erholdt Adgang til at faa dem døbte efter den sidstnævnte, og saaledes vilde samme Kollision fremdeles ialfald i nogen Tid kunne opstaa. Forøvrigt skal Departementet med Hensyn til Fuldendelsen af denne Del af Kommissionens Arbeider oplyse, at skjønt Kommissionen har fuldført alle øvrige dens Hverv vedkommende Arbeider, henstaar dog dette i Paavente af Erklæring fra det theologiske Fakultet, der igjen afhænger af videnskabelige Undersøgelser af et af dets Medlemmer, hvis Resultat først kan ventes længere hen i indeværende Aar. Naar Kommissionen derefter har behandlet Sagen, skal de geistlige Autoriteter derover erklære sig, og muligens ogsaa Andre gives Anledning til at ytre sig. At imidlertid fremdeles som hidtil ikke saa faa Stemmer ville hæve sig imod Optagelsen af den Redaktion, der findes i den omarbeidede Forklaring, kan formentlig sluttes af, hvad der er passeret med denne Lærebog. En af Hovedankerne mod samme er nemlig den, at den har den oftnævnte Redaktion af tredie Artikel og derhos i Forbindelse satte Lærdom om Troen paa Kirken, hvilken i Pontoppidans store Forklaring („Sandhed til Gudfrygtighed"), der fremdeles er autoriseret Lærebog og ligger til Grund for de senere udkomne Lærebøger, udtrykkelig forkastes, og ligetil den omarbeidede Forklarings Redaktion, ligesom den deri optagne Redaktion af Artikelen, værte ukjendt i vor Kirke. Denne Forklaring gaar ogsaa, som det vil sees af ovennævnte hoslagte Oversigt over de ved Daab og i Lærebøger brugelige Redaktioner af tredie Troesartikel, mere og mere af Brug ved Religionsundervisningen, hvilket man formentlig maa antage at have sin Grund i det Anstød, den ved det ovennævnte og et enkelt andet Punkt har vakt, og dette vil formentlig herefter endmere blive Tilfældet med denne Lærebog nu, da der i 1865 er autoriseret en ny af Sognepræst Sverdrup udgiven Lærebog, hvori paa den ene Side de Punkter, der have vakt Anstød i den omarbeidede Forklaring, ere undgaaede, og paa den anden dens formelle Fortrin søgt bevarede. Departementet skal i Forbindelse hermed oplyse, at denne nye Lærebog, over hvilken Rigets Biskoper og det theologiske Fakultet have erklæret sig før dens Autorisation, er den tredie Troesartikel, hvad dens andet Led angaar, hvorom her fornemmelig er Spørgsmaal, gjengivet i Overensstemmelse med den ovennævnte Pontoppidans store Forklaring (anden Rubrik paa Fortegnelsen i Indstillingen af 1859), dog med Udeladelse af det forklarende Tillæg „at være".

Med Hensyn til den anden Udvei, der er paapeget, for muligens at undgaa Søgsmaal mod Gunnerus, nemlig at bevirke ham befordret til et andet Embede, skal Departementet, næst i denne Henseende at henvise til de i Gjenpart vedlagte underdanigste Indstillinger, der ligge til Grund for Deres Majestæts Resolutioner af 28de Decbr. sidstleden om Besættelsen af de af ham ansøgte Embeder, Laurviks residerende Kapellani og Mandals Kateketembede, noget nærmere omhandle det Tilfælde, Sognepræst Gunnerus har berørt, at en anden Sognepræst, der kom i Kollision med nogle Menighedslemmer paa Grund af Afvigelse fra Alterbogen, hvilket Tilfælde maa være det samme, som nævnes i Indstillingen af 1859, og som har været det eneste, der har fremkaldt Anke, indtil Anken indkom over Gunnerus. Idet Departementet vedlægger en Indstilling af 26de Mai 1855, der omhandler denne Sag, skal det bemærke, at om ogsaa en saadan Udvei under almindelige Omstændigheder vilde være tilraadelig — hvilket vistnok ikke kan ansees utvivlsomt, da det maa befrygtes, at subjektive Anskuelser derved kan gives for meget Raaderum ligeover for Kirkens Forskrifter —, saa kan en saadan Fremgangsmaade dog ikke finde Anvendelse paa det her omhandlede Tilfælde. Dels er nemlig Forholdene nu siden 1855 forandrede derhen, at Opmærksomheden paa Spørgsmaalet om tredie Trosartikels Lydelse ved Daaben er bleven mere vakt og almindelig, dels er ogsaa navnlig Gunnerus's Forhold bleven Gjenstand for en mere almindelig Opmærksomhed og Omtale derved, at det er blevet omhandlet i flere offentlige Blade og hans Færd og Anskuelser kommen under hyppig Drøftelse, saa at det maa befrygtes, at en saadan Befordring let kunde lede til nye Kollisioner.

Departementet skal derfor, med Hensyn til Alterbogens Redaktion, endnu berøre en Ytring i Gunnerus's Erklæring, der formentlig er grundet i en Misforstaaelse. Han ytrer nemlig, at han staar paa luthersk Standpunkt med Hensyn til tredie Trosartikel og det apostoliske Symbolum, og at den Trosbekjendelse, han bruger, er Luthers Tro, hvorved han da indirekte vil have antydet, at dette ikke er Tilfældet med Alterbogens Forskrift. Denne Ytring kan formentlig kun forstaaes, naar den sammenholdes med den samme, hvor den forekommer i enkelte Opsatser i theologiske Skrifter, hvor det sees, at man anser sig i fuld Overensstemmelse med Luther, naar man bruger den i den omarbeidede Forklaring optagne Redaktion, der ansees for at være den korrekte Oversættelse af det latinske Symbolum, paa Grund af, at Luther altid, naar han bruger det latinske Sprog, giver Trosbekjendelsen aldeles overensstemmende med Symbolens latinske Text. Dette forholder sig unegtelig saa; men da der ikke hos os kan være Tale om enten i Kirke eller Skole at bruge det latinske Sprog, kan der her kun gjælde om, hvorledes han gjengiver Symbolet i Oversættelse, og da er det noksom bekjendt, at han saavel i sin lille Katekismus, der hos os er symbolsk Bog, som ellers gjengiver det andet Led, hvorom her, som ovenanført, nærmest er Tale, ved Ordene „en hellig kristelig Kirke", som Alterbogen, og ikke ved Ordene „den hellige almindelige Kirke", som i den omarbeidede Forklaring. Hvorvidt denne Luthers Oversættelse er rigtig eller ikke, er noget, hvorom Theologerne ikke ere enige, men dette Spørgsmaal hører ikke herhen, hvor der kun er Tale, om den er luthersk. Heller ikke de i den gjældende Alterbog tilsatte forklarende Ord „at være, som er" ere ulutherske, men ansees aldeles at stemme med Luthers Opfattelse af Symbolet. Han og formentlig alle ældre lutherske Theologer indskjærper nemlig som oven berørt, at man ikke skal tro paa Kirken, men at man skal tro dens Tilværelse, hvilket har faaet sit Udtryk ved, som i den i 1834 under det theologiske Fakultets Opsyn hos os udgivne og autoriserede Udgave af Luthers Katekismus, at sætte foran Ledet „at der er" osv. eller, saasom i Pontoppidans store Forklaring og i Alterbogen, efter Ordet „Kirke" at sætte Ordene „at være". Heller ikke ansees Ordene „som er" at være uoverensstemmende med Luthers Opfattelse, da han betragtede Ordene „de Helliges Samfund" som en Apposition eller forklarende Tilsætning til det Foregaaende. At imidlertid disse Ord, der i Frdn. af 1783 uforandrede ere optagne af den i 1688 udgivne Alterbog, saaledes som af Biskopen paapeget, helst bør udgaa, navnlig paa Grund af, at de blot indeholde en Forklaring, der ansees mindre passende ved Kirkens Gjengivelse af Artikelen, formenes at være en temmelig almindelig udbredt Mening blandt Geistligheden. En saadan Udeladelse vilde maaske enkelte Steder, men neppe i Almindelighed, møde Modstand eller vække Anstød blandt Lægfolk; derimod kan en saadan Modstand let forklares, naar Sagen som i Hevne fra begge Sider bringes til Yderlighed. Det er forøvrigt ikke Departementets Hensigt at udtale nogen Formening om, hvilken Gjengivelse af den 3die Artikel maa ansees som den retteste, hvortil det ialfald for Tiden ikke finder sig opfordret, men alene at give en Oversigt over Forholdene.

Sognepræst Gunnerus har, som det sees, ogsaa i den af ham aflagte Præsteed fundet en Forpligtigelse til ved Daaben at læse 3die Trosartikel paa den af ham for den rette erklærede Maade, medens Biskopen har gjort ham opmærksom paa, at han netop ved sin Ed er forpligtet til at følge Kirkens Forskrift i Alterbogen, idet han henviser til Slutningen af Edsformularens andet Punkt, hvorefter loves, at Intet skal tilstedes mod de kirkelige Anordninger. Departementet skal i denne Henseende henholde sig til, hvad Biskopen har ytret, og kun tillade sig at tilføie, at det vilde være uforsvarligt, om en Edsformular indeholdt modsigende Forskrifter, og ligesaa uforsvarligt, om Nogen aflagde en saadan Ed; men opstaar der senere Samvittighedsskrupler, der hindre Vedkommende fra at opfylde Andres retmæssige Fordringer, bør formentlig, naar ingen anden Udvei aabner sig, Præsten befri sig for samme ved at træde ud af den Stilling, ved hvis Overtagelse han har bragt sig i et saadant Dilemma. Gunnerus har imidlertid hidtil erklæret, at han heller vil underkaste sig Søgsmaal og se Domstolenes Afgjørelse af Sagen.

Departementet antager dog, som oven paapeget, at en af Deres Majestæt udgaaet Opfordring vil bringe ham til at søge om Afsked i Naade, saa at retlig Tiltale kan undgaaes. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Tilstaaelse af Pension skal Departementet tillade sig at oplyse, at en saadan i sin Tid blev tilstaaet en anden Geistlig, der paa Grund af særegne subjektive Anskuelser fandt sig uskikket til at vedblive i Kirkens Tjeneste og derfor ansøgte om Afsked, overladende til Hs. Majestæt at bestemme, hvorvidt Pension kunde meddeles. Det har ogsaa hidtil været almindeligt, at Pension er bleven tilstaaet endog Geistlige, der ere afgaaede fra deres Embede formedelst utilbørligt Levnet eller andre Forseelser, der paa Grund af deres geistlige Stilling vilde have paadraget dem Strafansvar. Saameget mere synes der at være Grund til at bruge denne Fremgangsmaade mod Gunnerus, der, uanseet hans under denne Sag omhandlede Forhold, dog betegnes som en alvorlig og nidkjær Gejstlig af agtværdig Karakter og ulastelig Vandel. (Indstillingens Konklusion er tidligere meddelt).

Arrest. (Hedem. Amtstd.) Første Kontorist ved Solør Sorenskriverkontor er i disse Dage arresteret og under Forhør i Anledning af, at han allerde for længere Tid siden falskeligen har ladet udfærdige og thinglæse en Pantobligation til Hypothekbanken, hvis Beløb han da selv som angivelig Kommissionær har hævet og benyttet.

Rettelse. I No. 163 Spalte 8 Linie 28 f. o. staar „Loven faar neppe Anvendelse paa" osv., læs: „Loven faar neppe Anvendelse i mange Tilfælde, hvor den vil virke skadelig, medens den vil være en Spore til Selvvirksomhed for de mere end" osv.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 19de Juli.

Med Dampskibet „Excell. Toll" indførtes idag fra Gøteborg 78 større Fustager Smør. — Priserne paa Kornvarer noteres idag saaledes: Rug (216 a 218 Pds.) 5 Spd. 24 ß, Byg (200 a 202 Pds.) 4 Spd. 12 ß, Hvede (223 a 224 Pds.) 6 Spd., Erter 4 Spd. 96 ß a 5 Spd. pr. Td.

Indklarerede Fartøier den 17de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Enigheden	Guttormsen	Newcastle	Kul.

Udexpederede Fartøier den 17de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Brødrene	Johannesen	Bremen	Trælast.
Mathilde	Sundby	England	do.
Kolonist	Gjertsen	Frankrige	do.
Amelie	Coginard	do.	do.
Helga	Iversen	Holland	do.
Gina	Gregersen	Fr.hald	do.

Skifteberetninger. Kristiania: Handelsborger Philip Cohens Konkursbo. Samling d. 12te Aug. i Anledning det antagne Akkordforslag. Indsigelser maa være fremsatte senest 8 Dage forinden. Ringerige: Landhandler H. Warloes Konkursbo. Samling 13de Aug. angaaende Skyldnerens Akkordforslag m. m. Holmestrand: Ritters Konkursbo. Samling 24de Juli. Molde: Edv. B. Ohlsens Konkursbo. Samling 30te Juli i Anledning antaget Akkordforslag. Indsigelser maa være fremsatte 8 Dage forinden Samlingen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter faldt, mest paa Østlandet, hvor det nu staar lavest. Vinden er Vestlig laber, undtagen paa Østlandet hvor den er Sydlig. Taage nordenfor Stat, Regn i Aalesund; søndenfor Stat skyet Himmel og fugtig Luft. Udsigterne er nærmest til godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 19de Juli:

Hotel Skandinavi: Pettersen fra Grimstad, Gundersen & Frue fra Bergen, Harmens fra do. E. Lundberg fra Arvika, Landshøvding Pallin og Familie fra do., E. Ustrøm og Familie fra do., Maler Jakobsen fra Düsseldorff, Vinc. St. Lerche fra do., Doktor Philip & Frue fra Berlin, Direktør Offermann fra Hannover, Møller & Frue, Bentsen fra Moss, Nergaard, Brun og Wiger fra Trondhjem, Erikson med Familie fra Gøteborg Dr. Brumberg & Søn fra Stockholm, A. & O. Pallin fra do., Friherre Pallin fra do., Arkitekt Langlet & Frue fra do., Patron Furrudahl fra Dalerne, Bertheau fra Odals Brug, Fredriksen & Frue fra London, Brodkorb fra Finmarken, Formann fra Sarpsborg, Eriksen fra Skeberg, Væringsaasen fra Elverum, Jensen fra Karlskrona, Dewis fra Kjøbenhavn, Charles Petit fra Hamburg.

---

hinanden, medens man maalte Kamppladsen. Derpaa gik de hinanden i Møde og rakte hinanden Haanden.

Phelem-ghe-Madone sagde til Helmsgail:

„Jeg saa helst, at jeg fik gaa hjem."

Helmsgail svarede høfligt:

„Det gaar ikke an at have uleiliget Herskabet forgjæves."

Nøgne som de vare, frøs de. Phelem-ghe-Madone skjalv. Hans Tænder hakkede i Munden.

Doktor Eleanor Sharp, Brodersøn af Erkebispen i York, raabte til dem:

„Løs paa hinanden, Gutter, det vil varme Ier."

Disse venlige Ord optinede dem.

De anfaldt hinanden.

Men Ingen af dem var vred endnu. Man gjorde Regning paa tre Sammenstød i al Venlighed. Hans Høiærværdighed Doktor Gumdraith raabte:

„Tyl Brændevin i dem."

Men de to Prisdommere og begge Knæholderne holdt paa, at man fulgte Reglementet. Det var imidlertid svært koldt.

Man hørte Raabet: first blood! Man længtes efter at se Blod.

Boxerne saa stivt paa hinanden, de nærmede sig, de berørte hinandens knyttede Næver og droge sig tilbage igjen. Pludselig saa man Helmsgail styrte løs paa sin Modstander.

Nu begyndte Striden for Alvor.

Phelem-ghe-Madone fik et Slag i Panden mellem begge Øienbrynene. Blodet strømmede ned over hans Ansigt. Hoben skreg:

„Helmsgail has tapped his Claret".*)

Man klappede i Hænderne.

*) Helmsgail har taget Tappen af Vinfadet.

hans Hjemstavns eiendommelige Sprog kalder raw flesh, raat Kjød. Han skelede.

Disse to Mænd havde den foregaaende Nat sovet ved hinandens Side i samme Seng. De havde drukket af samme Glas, hver tre Fingerbøl Portvin.

Begge Boxerne havde hvert sit Parti, der bestod af vilde Karle med et bistert Udseende, der, om det kneb, ikke skyede at true selve Prisdommerne.

Paa Helmsgails Parti saa man John Gromane, som var bekjendt for at kunne bære en Oxe paa Ryggen, og En ved Navn John Bray, som engang havde taget ti Tønder Mel og Mølleren ovenikjøbet paa sine Skuldre og baaret denne Byrde over to hundrede Skridt.

Paa Phelem-ghe-Madones Side havde Lord Hyde skaffet en Mand fra Launceston, en vis Kelter, som over sin Skulder kastede en Sten paa tyve Skaalpunds Vægt høiere end det høieste Slotstaarn. Disse tre Mænd, Kelter, Bray og Gromane, vare fra Cornwallis, hvilket var en Hæder for dette Grevskab.

De Øvrige paa hver Side vare Karle med brede Rygge, hjulbenede, med grove, senefulde Næver, modbydelige Ansigter, pjaltede Klæder, og som hverken frygtede Gud eller Mennesker, thi næsten allesammen vare straffede Forbrydere.

Den Eng, man havde valgt til Kampplads, laa bag Bjørnegaarden; hvor man fordum havde ladet Bjørne, Tyre og Buldogger kjæmpe.

Der blæste en kold Nordenvind; der faldt en fin Dugregn, der inden kort stivnede til Is.

Paa Helmsgails Side var velbaaren Pughe Beaumaris Prisdommer og Lord Disertum fra Kilcarny Knæholder.

Paa Phelem-ghe-Madones Side var Oberst Montereif Prisdommer og Kelter Knæholder.

De to Boxere stode nogle Øieblikke ubevægelige ligeoverfor

de Mazarin osv. Dette „for" over en Dør antyder, at den Person, som skal bebo Værelset, er Prinds eller Gunstling." Kongen uddelede „for" paa samme Maade, som han uddelede det blaa Baand eller Adelskabet.

At have Snoren i England var mere reelt. Det var et Bevis paa, at man virkelig stod den kongelige Person nær. Den, som ifølge sin Byrd eller Majestætens Gunst va høit paa Straa nok til at kunne modtage direkte Meddelelser fra Majestæten, havde i Væggen til sit Soveværelse et Skab, i hvilket der var en Klokke. Til Klokken vdr der fæstet en Snor, man trak i denne Snor, Klokken ringede, Skabet aabnede sig, et kongeligt Brev kom tilsyne paa en Guldtallerken eller paa en Fløielspude, hvorpaa Skabet atter lukkede sig. Det var venskabeligt og høitideligt. Det var mystisk paa samme Tid det var fortroligt. Skabet tjente blot til dette. Naar Klokken lød, saa antydede den et kongeligt Budskab. Man saa ikke Overbringeren. Denne var forøvrigt simpelthen en Page hos Dronningen eller Kongen. Leicester havde Snoren under Elisabeth og Buckingham under Jakob I. Josiane havde den under Anna, saa lidet yndet som hun var. Der var ingen Udmærkelse, som mere blev misundt. Dette Fortrin medførte mere Trældom. Man var en Smule mere Slave.

Lady Josiane, Møpairesse som Elisabeth var Mødronning, førte snart i Byen, snart paa Landet, efter Aarstidens Beskaffenhed, en halv fyrstelig Stat, og havde næsten Hof, i hvilket Lord David tilligemed flere Andre var Hofmænd. Da de endnu ikke vare gifte, kunde Lord David og Josiane uden at gjøre sig latterlig, vise sig offentlig i hinandens Selskab, hvilket de heller ikke undlod. De besøgte ofte Skuespil og Væddeløb i samme Vogn og i samme Loge. Giftermaalet, som var dem tilladt, ja endog anbefalet, afkjølede dem; men i det Hele taget følte de en vis Tiltrækningskraft til hinanden. De Fortroligheder, som

Bekjendtgjørelser til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Medlemmer af **Kunstforeningen „Minerva" i Berlin** og de, der ønske at antegnes som Medlemmer, underrettes herved om, at **nyankomne Prøvebilleder** for dette Aar ere til Eftersyn og Udvalg i **Fr. Berghaus's** Papirhandel.

Agenturen übernimmt
Hermann Schmidt
Danzig, Frauengasse No. 10.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg
(Grev Wedels Plads No. 4)
er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Et amerikansk Piano
fra Nordmanden Conrad Narvesens Fabrik i New-York er i disse Dage udstillet paa Brødrene Hals's Fabrik.
Adgang for Enhver.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter Flavius Josephus. 56 S. 8vo. 6 ß.
Alb. Cammermeyer.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Hos Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder kvarleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av Kristofer Janson. Pris 12 ß.

Hos Edv. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.
— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.
Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.
Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.
Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Tilsalgs.

Syltede Jordbær,
do. **Blommer,**
do. **Stikkelsbær,**
do. **Tyttebær**
sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

A. Halvorsen & Co.,
Revierstrædet No. 2,
anbefaler til billige Priser:

Papir.
Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Strazzpapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.
Bogpap, Strazpap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv- og Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter
i de mest brugelige Formater.

Papirposer
i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faareskind
for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Kurvmagerarbeide.
No. 10. Torvgaden No. 10.
Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

Naale for Symaskiner,
alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.
Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Carl Stephenson
(Dronningens Gade No. 32)
anbefaler sit Lager af:
Colmans Stivelse & Sennep,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Pebermynte & Drops fra Hill & Jones.
Pickles, Soya, Carry, Cayenne, Madolie, Capers, Gelatine, brune & hvide Bønner,

---

Tømmerbygning,
ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Bygningstømmer.
Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Bedste Sort **Spise-Poteter** sælges i større og mindre Dele billig ved
Jens Janson Moe,
Contor: Prinsensgade No. 8.

Rødt, grovt **Salt** sælges i større og mindre Partier ved Jens Janson Moe.

Stor **Middel-** og **Smaasei,** bundtet i Prima Vare, sælges i større og mindre Dele billig ved Jens Janson Moe.

Makulatur.
Godt og tykt Papir, 40 ß pr. Ris, i Partier Rabat hos
A. Halvorsen & Co.,
Revierstrædet 2.

Folkehøiskolen ved Hamar.

Folkehøiskolen paa Gaarden Sagatun ved Hamar begynder atter sit nye Skoleaar fra 1ste Oktober førstkommende.

Skolen er bestemt for unge Mænd, helst af Bondestanden, i Alderen fra 17—30 Aar.

Skolens Formaal er paa Almueskolens Grundlag at skaffe Eleverne en videregaaende Almenoplysning, der kan være dem til Gavn og Glæde i Livet og give dem Lyst og Evne til i hvilkensomhelst Stilling at følge og fremme Fædrelandets Udvikling. Dette Maal søger Skolen at opnaa ved først og fremst at oplyse om Alt, hvad Fædrelandet angaar, dets Sprog, Folk, Lovgivning og Forfatning; dernæst om det Vigtigste af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen.

Undervisningsgjenstandene ere derfor:

1) Modersmaalet til mundtlig og skriftlig Brug. 2) Norges Historie og Geografi med Udsigt over Statsforfatningen og Gjennemgaaelse af Grundloven og enkelte Dele af Kommunallovgivningen. 3) Verdenshistorie og almindelig Jordbeskrivelse. Ved Siden heraf undervises i 4) praktisk Regning og Landmaaling og 5) Jordbrug tilligemed Begyndelsesgrundene af de dertil hørende Naturfag. Kristendomskundskab forudsættes; derfor gives der ingen særskilte „Religionstimer", hvorimod Lærerne ville bestræbe sig for at Kristendommen maa kaste sit Lys over alle Fag. Nogenlunde Færdighed i Skjønskrivning og Læsning forudsættes ligeledes, men der vil dog blive Leilighed til videre Øvelse deri for dem, som trænge dertil. Ved Oplæsning af Skrifter og Stykker af Aviserne ville Eleverne sættes istand til at følge Dagens Begivenheder, og deres Opmærksomhed henvendes paa saadanne Ting, som ikke kunne komme ind under den daglige Undervisning. Sang vil kun tildels blive indøvet som særskilt Fag; den vil væsentlig blive anvendt til Ledsagelse og Oplivelse af Undervisningen. Ogsaa i Gymnastik er der Anledning til Øvelse.

Skolen begynder hvert Aar den 1ste Oktober og varer til 31te Mai med 14 Dages Juleferier. Disse 8 Maaneder regnes for en halv Skoletid. Dog vil Undervisningen afpasses saaledes, at en saadan halv Skoletid danner et selvstændigt Afsnit.

Betalingen, der erlægges helst ved hver Maaneds Slutning, er 2 Spd. maanedlig for Undervisningen og 5½ Spd. maanedlig for Kosten for dem, der ønske at spise ved Skolen; det er nemlig ogsaa bekvem Adgang til at skaffe sig Kostholdi Hamar eller omkring paa de nærliggende Gaarde. Logis med Lys og Ved faaes ved Skolen og koster 5 Spd. for hele Vinteren.

Skolens Lærere ere foruden Undertegnede Kand. theol. O. Arvesen og Statsagronom Jensenius. Indmeldelser sker til **Herman Anker.**

Sagatun, i Juli 1869.

Pudretgjødning
anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Udvandrere til Amerika.

Fra Kjøbenhavn direkte med det hurtigseilende og bekvemme Hjuldampskib
„St. Jago de Cuba", 2650 Tons,
tilhørende Dampskibslinien **North-American Lloyd.**
Emigranterne afreise fra Kristiania den 25de og 27de Juli.
Fragten er **ligesaa billig** som med nogen indirekte Linie.
Omtrent den 15de September afgaar Dampskibet **„Fulton"** fra Kjøbenhavn direkte til New-York.
O. Svenson,
autoriseret Generalagent
for „the North-American Lloyd".

Straa-Hatte
billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Steentøi.

Mit velassorterede Lager af Steentøi & Porcelain anbefales i Partier og mindre Dele. Ligeledes anbefales Pletsager, Knive, Bredter samt fine og simplere Glasvarer.
Øgestenius Kjos.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel
anbefales:
Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.
Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.
General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

☞ Bringebærsaft. ☜

Bestillinger paa min i mange Aar velbekjendte gode og holdbare **Bringebærsaft** modtages til omtrent følgende Priser:
For 10 Potter og derover 42 ß pr. Pot.
- 5 — — 44 - —
I mindre Dele, dog ikke under 2 Potter, 48 ß pr. Pot.
Udenbyes Ordres med medfølgende Remisse bedes indsendt snarest muligt.
Saften indkoges med Raffinade.
For Tapning og Korkning paa Flasker beregnes 1 ß pr. Flaske.
Carl Witt,
Carl Johans Gade No. 7.

Andr. Gulbransen
(Jernbanetorvet i Christiania)
anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, ¹/₁		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. ½		**Pillemeel,**
Perlegryn,		**Rugfjerdemeel,**
Ertermeel,		**Rugklid,**
Havremeel,		**Bygklid.**
Potetesmeel,		
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, i flere Kvaliteter,
samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.
Vine, Cigarer, &c. &c.

Kurvmager-Arbeide
Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.
W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

er tilladt Forlovede, have en Grændse, som man let kan springe over. De undveg dette, hvilket desuden var en let Sag, da det ei tilhørte god Tone.

De ypperligste Boxninger fandt da for Tiden Sted i Lambeth, hvor Lorderkebispen af Canterbury havde et Slot, ihvorvel Luften var usund der, samt et rigt Bibliothek, der visse Timer om Dagen holdtes aabent for bedre Folk. En Gang, det var ved Vintertid, holdtes der paa et indhegnet Stykke Mark en Boxning mellem to Mænd, til hvilken Josiane, ledsaget af Lord David, indfandt sig. Hun havde spurgt: „Har Kvinder Adgang?" Og David havde svaret: „Sunt feminæ magnates". Det vil frit oversat sige: Ikke Kvinder af borgerlig Stand. Ordret: Høiadelige Damer ser man. En Hertuginde har Adgang overalt. Saaledes gik det til, at Lady Josiane kom til at se paa Boxningen. Lady Josiane klædte sig paa Kjøbet endog i Mandsdragt, hvilket var meget i Brug i de Dage. Paa Reiser vare Damerne altid klædte saaledes. Dette tydede paa Damer af Stand.

Da Lord David var i Følge med en Dame, kunde han ikke deltage i selve Partiet, men maatte lade sig nøie med at være simpel Tilskuer.

Lady Josiane røbede ikke sin Stand paa anden Vis end ved at hun brugte Lorgnet, hvilket var Tegn paa Fornemhed.

Præsidenten for denne „ridderlige Kamp" var Lord Germaine, Farfaders Fader eller Farfaders Farbroder til den Lord Germaine, som i Slutningen af det attende Aarhundrede var Oberst og tog Flugten i et Slag for sidenefter at blive Krigsminister. Han undgik Fiendernes Kugler for at falde for Sheridans Sarkasmer, en langt farligere Kartæscheild. En Hob Adelsmænd væddede. Harry Bellew af Carleton mod Lord Hyde, Sir Bartolomew Gracedien mod høivelbaaren Charles Broville. Og endnu mange Andre. Den ene af Boxerne var en Irlænder fra Tipperary,

og som havde taget Navn efter et Fjeld i sin Fødebygd, Phelem-ghe-Madone; den Anden var en Skotte ved Navn Helmsgail.

Det gjaldt saaledes to Nationaliteters Ære. Irland og Skotland skulde prygle hinanden. Væddemaalene beløb sig til mere end 40,000 Guineer, selve Prisen ikke iberegnet.

Begge de Kjæmpende vare nøgne, blot beklædte med korte Buxer, der sluttede om Hofterne, samt Halvstøvler med stiftede Saaler.

Skotten Helmsgail var en liden Karl, knapt nitten Aar. Maaneden forud havde han knust et Ribben og stukket begge Oinene ud paa Boxeren Sixmileswater, en tilstrækkelig Grund til at forklare den Enthusiasme, der var for ham. De, som tidligere havde holdt paa ham, havde vundet tolv tusinde Pund Sterling.

Han var ikke høiere end en middelstor Kvinde, grovlemmet og undersætsig, og Intet var forsømt for at uddanne Raaemnet i hans Legeme til den høist mulige Fuldkommenhed. Han var let og rask, og hele hans Legeme, der var mørkerødt som Kobber, vidnede om Styrke. Han lo, og tre Tænder, som han manglede, gav hans Latter Udtryk.

Hans Modstander var stor og grov, det vil sige svag.

Det var en Mand henimod fyrgetyve Aar, med en Flodhests Brystbygning og et godmodigt Udseende. Et Slag af hans Næve kunde knuse et Skibsdæk, men han forstod ikke at slaa til paa den Maade.

Irlænderen Phelem-ghe-Madone var fremfor alt en ypperlig Skive og syntes mere at deltage i Boxningen for at faa end for at give Slag.

Men saa meget saa man, at han ikke vilde give sig i en Haandevending. Han var et Slags halvstegt Boeuf, der var vanskelig at tygge og umulig at svælge. Han var, hvad man i

Phelem-ghe-Madone begyndte paa maa og faa at slaa omkring sig, hans Arme gik som Vingerne paa en Vindmølle.

Velbaarne Herr Peregine Bertie bemærkede:

„Blindet, men endnu ikke blind."

Nu lød der fra alle Kanter følgende opmuntrende Raab til Helmsgail:

„Bung his peepers!"*)

I det Hele taget vare begge de Kjæmpende udsøgte Folk. Kjæmpen Phelem-ghe-Madones Arme vare som Slægger og bevægede sig tungt. Den Lille var som Lynet, han hoppede, han sprang til Siden, han slog til, han fordoblede sin Styrke ved sin Raskhed, og hankjendte alle mulige Kneb.

Det var Kunsten mod Naturen. Det var Vildheden mod Barbariet.

Det var klart, at Barbariet vilde faa Prygl, men langsomt og godt, og deri laa det Interessante.

En Liden mod en Stor. Fordelen er paa den Lilles Side. En Kat redder sig for en Hund. Goliatherne blive altid slagne af Daviderne.

Bravo, Helmsgail! — Good, well done, highlander! — Now — Phelem!**), lød det fra alle Kanter.

Og Helmsgails Venner fornyede sit venlige Tilraab:

„Mur Gluggerne igjen paa ham!"

Helmsgail gjorde det, der var bedre:

Pludseligt bøiede han sig ned og reiste sig i Veiret igjen med en Orms Livlighed, idet han stødte Phelem-ghe-Madone i Brysthulen. Kolossen vaklede.

„Uærligt stødt!" raabte Vikomte Barnard.

*) Mur igjen Gluggerne paa ham!
**) Bravo, Helmsgail! — Bravt, bravt, Høilænder! — Giv dig ikke, Philem! Overs. Anm.

Dagbladet.

No. 165. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 20de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 19de Juli. Aftenbladene betragte det nye Ministerium som et Overgangsministerium.

Ifølge „France" have Segris, Ollivier og Talhouet afslaaet de dem tilbudte Ministerporteføljer, men lovet at støtte Kabinettet.

Stockholm, 19de Juli. Prins Oskar passerede Kiel inat og ankommer idag til Sofiero.

Paris, 19de Juli. Et keiserligt Dekret udnævner Marskalk Vaillant til Husminister.

Mennesket og Naturen.

(Efter det Franske.)

(Slutn. fra No. 163.)

I alle civiliserede Lande sees der allerede som i Holland prægtige Arbeider, ved hvilke Mennesket har forstaaet at forandre nogle af Jordens geografiske Forholde til sin Fordel. Watteringerne i Flandern og Bugterne ved Marguenterre i Frankrige ere vundne fra Havet, og ved Plantninger er det lykkedes at standse den Række af bevægelige Sandhouge, som i en Strækning af over 26 Mil stormede ind over Gascognes Heder. I England har man forvandlet en Del af Wash-Bugten til Agerland, og hele Bugten ved Portland er bleven en Havn med rolige Vande. Selv i Ørkenen har Mennesket, ved at grave artesiske Brønde og skabe nye Oaser, med Held søgt at erstatte de talrige Ødelæggelser, som det paa andre Punkter af Jordkloden har gjort sig skyldigt i. Disse nyttige Arbeider, der væsentlig ere virkelig geografiske Revolutioner, og som paa store Strækninger forandre Jordens Udseende, have desuden for det Meste den betydelige Fordel, heldig at afendre Klimatet. Men Mennesket nøies i vore Dage ikke med at udøve en middelbar Indflydelse paa Omegnens Sundhed; i mange Egne sætter han sig som umiddelbart Formaal for sit Arbeide at rense og forbedre Luften. Saaledes er i Toscana den fordum næsten ubeboelige Dal Chiana, hvor Svalen ikke engang vovede sig hen, bleven fuldstændig befriet for Sumpfebre ved Planeringen af en ujevn Skraaning, der var fuld af Myrer og Tjern. Ligeledes ere Maremmerne i det gamle Etrurien blevne langt mindre farlige for Beboernes Sundhed, siden toscanske Ingeniører have fyldt Sumpene paa Kysten og sørget for at forhindre, at det ferske Vand og det salte Vand blandes sammen i Elveoserne. Da Mennesket ved saadanne Midler er istand til at forbedre den Luft, han indaander, vil han maaske ogsaa have Magt til i Længden at forøge Luftens Fugtighed og Regnmængden. Fra 1764 til 1863 er den aarlige Regnmængde paa Observatoriet i Milano stegen fra 90 til 106 Millimetrer. Det er sandsynligt, at denne gradvise Forøgelse af Regnmængden skyldes de Vandinger, der efter en stor Maalestok foretages i Lombardiet, og den stærke Fordampning, som deraf er en Følge.

Med alle disse store Arbeider, som have til Formaal at forandre Jordens Overflade til Fordel for Mennesket, staar et andet Arbeide i nøie Forbindelse, som vel kan forekomme Flere at være fantastisk, men som ikke destomindre er af den største Vigtighed. Formaalet for dette andet Arbeide er at bevare, ja endogsaa forøge **Naturens ydre Skjønhed**, og at gjengive den denne, naar den allerede er forsvunden ved en raa Behandling. Paa forskjellige Steder i Europa, navnlig i Frankrige, kan man i flere Timer gjennemreise visse Høisletter, uden at finde en Udsigt, hvorpaa Kunstnerens Blik kan hvile med Tilfredshed. Hele Befolkninger synes at have sat sig det Formaal, at skjæmme den Egn, de bo i; de lemlæste de enkeltstaaende Træer, som de endnu have tilbage, forvandle Markerne til en Labyrinth af Smaaveie, indesluttede af Mure, og opføre paa Lykke og Fromme smagløse Bygninger. Og dog er det saa let at dyrke Jorden og alligevel bevare Landskabets naturlige Skjønhed! I England, hvor Jordbrugerne forstaa at frembringe en overflødig Høst af deres Marker, men hvor Folket altid har havt mere Respekt for Træer, end de latinske Nationer, er der faa Partier, der ikke have en vis Ynde, ja endogsaa en sand Skjønhed, dels paa Grund af store enkeltstaaende Egetræer, der udbrede deres Grene over Engene, dels paa Grund af Buskholt af forskjellige Træsorter, som med Smag ere fordelte omkring Landsbyerne og Herregaardene. I Irland og Skotland ere Haugene blevne beplantede med Træer i Millionvis, og disse allerede tidligere meget maleriske Egne ere blevne betydelig forskjønnede ved den Trævært, som nu bedækker dem. I et Distrikt i Grevskabet Majo, hvor, efter Sagnet, Borgerkrigene og de engelske Erobreres Indfald ikke havde ladet et eneste Træ staa, er det nu paa Grund af de afvexlende Beplantninger bleven triveligere end før Skogenes Omhugning. Det er fordi Menneskets Kunst, hvad saa end visse gnavne Personer tænke derom, har Evne til at forskjønne den frie Natur ved at give den Perspektivets og Afvexlingens Trylleri og især ved at bringe den i Harmoni med Beboernes inderligste Følelser. Hvor mange Smaahytter og Landsteder ligger der ikke i Schweitz paa Bredden af de store Søer ligefor de blaa Bjerge og de skinnende Isbræer, som ved deres bløde Grønsværd, deres Blomster, deres skyggefulde Trægange gjøre Naturen endnu vakrere og henrykke de Reisende som en blid Drøm om Lykke.

Ikke desto mindre maa vi dog sige, at de Folkeslag, som i vore Dage gaa i Spidsen for Menneskeslægten, i Almindelighed kun bryde sig meget lidt om Naturens Forskjønnelse. De ere langt mere Industridrivende end Kunstnere, og foretrække Kraften for Skjønheden. Hvad Mennesket vil i vore Dage, det er at drage Fordel af Jorden og tage den i fuldstændig Besiddelse, for at bearbeide dens Rigdomme. Han bedækker dem med et Net af Veie, Jernbaner og Telegraftraade; han søger at frugtbargjøre Ørkenerne og at forebygge Elvenes Oversvømmelser, han foresætter sig at jevne Høiene ud over Sletterne, han gjennemborer Fjeldet*) og Andeskjæden, forener Middelhavet med det røde Hav**) og tager sig allerede til at blande det stille Havs Vande med den mexikanske Bugts. Man kan let fatte, at Folkene som Deltagere i og Vidner til disse store Foretagender lade sig henrive af Begeistring og kun tænke paa at danne Jorden efter deres Billede. Og hvis Industrien allerede udfører saadanne Vidundere, hvad kan den da ikke udrette, naar Videnskaben leverer den andre Midler til at virke paa Naturen. Dette gjør Mr. Marsh opmærksom paa med nogle veltalende Ord: „Flere Fysikere have antydet", siger han, „at det vilde være muligt at samle og opbevare til Brug for Mennesket nogle af disse store Naturkræfter, som Elementerne udfolde med en forbausende Kraft. Dersom vi kunde gribe og binde den Kraft, som en Orkan paa Antillerne udøver, indenfor et begrændset Rum, for at lade den arbeide i vor Tjeneste, dersom vi kunde bemægtige os den Drivkraft, der udvikles af de Bølger, som i en stormfuld Vinter bryde sig mod Cherbourgs Havnedæmning, eller de Flodbølger, som hver Maaned bedække Fundybugten, dersom vi forstod at benytte Trykket af en Kvadratmil Havvand i fem Tusind Favnes Dybde, Jordskjælvenes Stød og de vulkanske Bevægelser, hvilke forfærdelige Arbeider vilde da ikke forsøges af vort dristige og virksomme Aarhundrede, der ikke nøies med Troens Kraft alene for at flytte Bjerge og kaste dem i Havet?"

*) Jernbanetunnellen gjennem Mont-Cenis.

**) Ved Kanalen over Suez-Eidet, som bliver færdig til Høsten.

Forslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret.

II.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50.

Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten:

a. ere eller have været Embedsmænd, eller
b. paa Landet eie eller for længere Tid end fem Aar have leiet matrikuleret Jord eller i fem paa hinanden følgende Aar have brugt og fremdeles bruge saadan Jord eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd, eller
c. ere Kjøbstadborgere, eller
d. eie anden fast Eiendom end i Bogstav b nævnt til en Værdi af mindst et hundrede og femti Speciedaler, eller Fartøi eller Part i Fartøi til en Værdi af mindst tre hundrede Speciedaler, eller
e. have for det sidst forløbne Aar betalt direkte Skat til Staten eller betalt Skat til Kommunen efter en antagen Indtægt af mindst et hundrede Speciedaler paa Landet og mindst to hundrede Speciedaler i Kjøb- og Ladestederne, i et Aar have haft fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand.

O. G. Ueland. J. Sverdrup. J. R. Krognesś.
Ole S. Welde. Christensen. Ludvig Daae.
A. Sørenssen.

III.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundloven § 50.

Grundloven § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der og enten

a. ere eller have været Embedsmænd, eller
b. paa Landet eie eller for længere Tid end fem Aar have leiet matrikuleret Jord eller i fem paa hinanden følgende Aar have brugt og fremdeles bruge saadan Jord eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd, eller
c. ere Kjøbstadborgere eller i Kjøbstad eller Ladested eie Gaard eller Grund, hvis Værdi i det mindste er et hundrede og femti Speciedaler, eller
d. have for det sidst forløbne Aar betalt direkte Skat til Staten eller betalt Skat til Kommunen efter en antagen Indtægt af mindst et hundrede og tyve Speciedaler paa Landet og mindst to hundrede Speciedaler i Kjøb- og Ladestederne, i et Aar have haft fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand.

J. R. Krognesś. O. Richter.

IV.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50.

Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten:

a) ere eller have været Embedsmænd, eller
b) paa Landet eie eller for længere Tid end fem Aar have leiet matrikuleret Jord eller i fem paa hinanden følgende Aar have brugt og fremdeles bruge saadan Jord eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd, eller
c) ere Kjøbstadborgere, eller
d) eie anden fast Eiendom end i Bogstav b nævnt til en Værdi af mindst et hundrede og femti Speciedaler, eller Fartøi eller Part i Fartøi til en Værdi af mindst tre hundrede Speciedaler, eller
e) have for det sidst forløbne Aar betalt direkte Skat til Staten eller betalt Skat til Kommunen efter en antagen Indtægt af mindst et hundrede og tyve Speciedaler paa Landet og mindst to hundrede Speciedaler i Kjøb- og Ladestederne, i et Aar have haft fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand.

J. R. Krognesś.

V.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50.

Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten:

a) ere eller have været Embedsmænd, eller
b) paa Landet eie eller for længere Tid end fem Aar have leiet matrikuleret Jord, eller i fem paa hinanden følgende Aar have brugt og fremdeles bruge saadan Jord, eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd, eller
c) ere Kjøbstadborgere, eller
d) eie anden fast Eiendom end i Bogstav b nævnt til en Værdi af mindst et hundrede og femti Speciedaler, eller Fartøi eller Part i Fartøi til en Værdi af mindst tre hundrede Speciedaler, eller
e) have for de tre sidstforløbne Aar betalt direkte Skat efter Ligning paa Formue eller Indtægt til Stat eller Kommune samt derhos have fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand.

Kristiania den 28de Mai 1869.
Ludvig Daae. A. Sørenssen.

VI.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50.

Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten:

a) ere eller have været Embedsmænd, eller
b) paa Landet eie, eller for længere Tid end fem Aar have leiet matrikuleret Jord, eller i fem paa hinanden følgende Aar have brugt og fremdeles bruge saadan Jord, eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd, eller
c) ere Kjøbstadborgere, eller i Kjøbstad eller Ladested eie Gaard eller Grund, hvis Værdi i det mindste er et hundrede og femti Speciedaler, eller
d) have for de tre sidstforløbne Aar betalt direkte Skat efter Ligning paa Formue eller Indtægt til Stat eller Kommune, samt derhos have fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand.

Kristiania den 22de Mai 1869.
Ludvig Daae. A. Sørenssen.

VII.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50.

Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten

a) ere eller have været Embedsmænd, eller
b) paa Landet eie eller paa længere Tid end 5 Aar have bygslet matrikuleret Jord, eller
c) i Finmarken have været Rettighedsmænd i 5 Aar, eller
d) ere Kjøbstadborgere, eller
e) i Kjøbstad eller Ladested eie Gaard eller Grund, hvis Værdi i det mindste er et hundrede og femti Speciedaler, eller
f) have for de tre sidstforløbne Aar betalt direkte Skat efter Ligning paa Formue eller Indtægt til Stat eller Kommune og have fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar.

Kristiania den 22de Mai 1869.
A. Sørenssen.

Kristiania, den 20de Juli 1869.

Keiser Napoleon fattede den Beslutning, at udsætte den lovgivende Forsamlings Møder paa ubestemt Tid, umiddelbart efter det keiserlige Budskabs Meddelelse, saa hurtig og saa hemmelig, at selv Rouher skal have været uvidende derom; man paastaar, at det er Kamrets Formand, Schneider, der har sat denne Forholdsregel igjennem. Den har især vakt Misfornøielse blandt de 55 Deputerede, hvis Valg endnu ikke ere godkjendte, og som nu virkelig befinde sig i en meget ubehagelig Stilling.

Skjønt det synes naturligt, at Møderne udsattes, indtil det nye Ministerium var dannet, og indtil Senatet havde ophøiet de i Budskabet indeholdte Løfter til grundlovmæssige Bestemmelser, er den almindelige Mistillid til Keiserens udtalte Hensigt: at skride frem paa den liberale Vei, dog saa stor, at man i den befalede Udsættelse kun ser et Forsøg paa at frigjøre sig for det Tryk, som den lovgivende Forsamling kunde have øvet paa Senatets Beslutninger. Det var som Tolk for denne Mistillid, at Jules Favre optraadte i det stærkt bevægede Slutningsmøde den 13de Juli, saaledes som af os i Gaarsbladet refereret.

Blandt de Aktstykker, som Østerrige offentliggjorde i „den røde Bog", findes en Instruktion af 2den December 1868 fra Grev Beust til den østerrigske Gesandt i Berlin, Grev Wimpffen. Det sees heraf, at der herskede ligesaa stor Forbitrelse i Berlins officielle Kredse som i den preussiske Presse over de Meddelelser, som Grev Beust havde gjort Delegationerne om de udenrigske Forhold. For Spektaklet i Bladene vil Beust ikke sætte Pen paa Papiret. „Men da Deres Exc. siger mig, at man heller ikke paa øverste Sted lægger Skjul paa den imod os herskende Misstemning, kan jeg ikke lade det komme an paa, om man betragter vor Taushed som Ligegyldighed, men maa tvertimod ønske, at De ved forekommende Leilighed eftertrykkelig vil fremhæve det iøinefaldende Ugrundede i de Beskyldninger, som man vil ophobe imod os". Efter disse Bemærkninger giver Grev Beust Veiledning til, hvorledes Gesandten med Held kan optræde i den spydige Genre i sine Samtaler med Bismark. Det er slet ikke sandt, heder det, at Østerrig blot udgiver den „røde Bog" for at „drille" Preussen; det vil ene og alene give Delegationerne de fornødne Oplysninger. „Vi ville iøvrigt ikke beklage os, dersom andre Regjeringer ligesaa aabent som vi udtale de ledende Tanker for deres Politik og dokumentere denne Bekjendelse ligesaa fuldstændig som vi". Hvad de specielle Spørgsmaal angaar, da kan man i Berlin neppe beklage sig over, at Østerrige under de rumæniske Forviklinger erklærede sig villigt til at optræde i Forening med Preussen i Orienten; naar det ikke skete, var Østerrige uden Skyld. „Men vi have udtrykkelig og høitidelig gjort os til af at være i Besiddelse af Sydtysklands Sympathier!" Føler man sig ogsaa krænket herover i Berlin, maa bemærkes, at Østerrige vel i Pragerfreden har forpligtet sig til ikke at blande sig i tyske Forfatningsanliggender, men ikke frastrevet sig Ret til at staa i et venskabeligt Forhold til andre Stater, in specie de sydtyske Stater. Havde man i Nordtyskland ytret Glæde over Østerriges frie Udvikling, vilde det ogsaa være blevet noteret i den „røde Bog". „Oprigtig talt, Grev Bismarck har engang sagt, at den nordtyske Forfatning var „for liberal" for Sydtyskerne; det kan altsaa ikke falde ham ind at bebreide os, at vi ville bruge vore liberale Institutioner til at fremme politiske Planer". — „Der staar endnu kun det nordslesvigske Spørgsmaal tilbage. Med Hensyn til dette sidste Punkt have de preussiske Blades Beskyldninger, det maa jeg tilstaa, her vakt en sand Indignation; thi de tillægge os, uden at det paa nogen Maade kan forklares, lige det Modsatte af, hvad der virkelig er sagt i den „røde Bog". Danmark kunde snarere beklage sig over, at vi have taget Ordet for, at der toges Hensyn til strategiske Forhold, uagtet Pragertraktaten ikke taler herom; men i preussisk Mund ere Deklamationer over vor heist bestedne og for Preussen velmente Ytring saa uretfærdige som muligt, og de ere det i dobbelt Grad, efterat Grev Bismarck saa lydelig har erklæret, at det i dette Anliggende alene og udelukkende er Østerrige, som har Ret til at tage Ordet overfor Preussen". Til Slutning bemærker Beust, at Østerrige snarest fortjente Paaskjønnelse af Preussen for sin Reservation, da det har tiet stille om Tildragelser, hvis offentlige Omtale kunde forudsees at ville vække Forstemthed i Berlin.

Et nyt Exempel paa Beskaffenheden af Preussens Popularitet i de annekterede Lande afgive følgende Linier i den officiøse „Zeidl. Korr.": „Antallet af de Ansøgninger, der indkomme fra unge Frankfurtere om Løsning fra det undersaatlige Baand, tiltager bestandig. I Løbet af dette Aar er der allerede indkommet 129 slige Ansøgninger, for det Meste fra unge Mennesker under 17 Aar, hvis Forældre vedblive at høre til Preussen, og disse Ansøgninger ere blevne bevilgede, da Lovgivningen desto værre, som det synes, ikke tilsteder at afslaa dem".

Den parlamentariske Undersøgelseskommission i Italien har i disse Dage sluttet sin Virksomhed og afgivet en Kjendelse, som gaar ud paa, at de for Bestikkelse reiste Klager ikke ere blevne beviste. Naar man betænker, at Deputeretkamret for denne Sags Skyld maatte afbryde sine Møder, uagtet de vigtigste og mest paatrængende Spørgsmaal ventede paa en Afgjørelse, kan det neppe være Andet, end at Venstres Fører Crispi, som er Ophavsmand til den hele Skandale, vil tabe betydelig i Anseelse. Ministeriet, som beskyldtes for at se igjennem Fingre med disse Bestikkelser, ja endogsaa for direkte Delagtighed, kan paa den anden Side ikke være blevet svækket ved det fuldstændig mislykkede Angreb, som ved denne Leilighed rettedes paa det.

Fra Petersborg berettes: Den forhenværende Hattemager Komissarow, der den 16de April 1866 frelste Keiser Alexanders Liv og derfor ophøiedes i Adelstanden under Navn af Kostromski, udnævntes til Oberst for et Garderegiment, fik et Majorat til Foræring og en stor Sum Penge ved Nationalsubskription, har nylig hængt sig. Han var i høieste Grad fordrukken, og ved Hoffet bar han sig ad paa en saadan Maade, at Keiseren maatte frabede sig hans Besøg. Det var af Sorg derover, at den neppe 35aarige Mand tog sig af Dage.

Et af Hovedstadens største Goder er dets fortrinlige Vand. Kommunestyrelsen har heller ikke skyet noget Offer for at bringe dette Gode ud overalt i Byen, og man udvider hvert Aar Vandværkets Virkeevne, der om kort Tid vil omfatte selv de mest afsidesliggende Steder i Byen. Naar et Vandværk skal indrettes med den Soliditet og Virkeevne som vort, og naar man saa, for at skaffe aldeles rent Vand og det størst mulige Tryk, har maattet vælge sit Indtag ca. 3/4 Mil fra Byen, maatte nødvendigvis Omkostningerne herved blive store; men med Tanken paa de mange store og betydelige Fordele, som et fuldstændigt Vandnæt vilde forskaffe Byens Borgere saavel i sanitær Henseende, som med Hensyn til den større Betryggelse imod Ildsvaade, tog ikke Kommunebestyrelsen i Betænkning at bevilge de fornødne Midler. En fleraarig Erfaring har nu ogsaa kronet Beslutningen med det største Held. Da Kaptein Klingenberg i sin Tid affattede sit Overslag over Omkostningerne ved Anlægget, saavelsom over de antagelige Indtægter, der kunde paaregnes, gik han for Indtægtens Vedkommende ud fra, at den antageligen vilde komme til at dreie sig omkring 9000 Spd., hvilket ansaaes tilstrækkeligt til Renter og Vedligeholdelsesomkostninger, men allerede iaar er Indtægten oppe i 18000 Spd. Dette Foretagende har saaledes ogsaa forsaavidt Indtægten angaar, vist sig over al Forventning indbringende. Brandvæsenet og det nye Vandværk findes iaar opført paa Budgettet med en Udgift af 15,370 Spd., hvoraf dog kun 2317 Spd. angaar det nye Vandværk, hvortil kommer 330 Spd. for den gamle Ledning. Da man neppe med Rette kan overføre Brandvæsenets Udgifter paa Vandvæsenet, vil altsaa det nye Vandværk yde et Overskud af ca. 15,500 Spd. aarlig. Med et saa betydeligt Overskud maa der være Anledning til at faa nedsat den for mange Huseiere saa trykkende Vandskat, der saaledes som den nu udlignes langtfra falder ligeligen paa Byens Skatteborgere. Efter det nu befulgte Princip for Skattens Fordeling, rammer denne Huseierne, medens Leieren, han være Kapitalist, Haandværker, Handlende etc. er aldeles fritaget for at skatte til Vandvæsenet.

Man synes derfor, at den ældre Træledning burde aldeles sløifes. Den bringer Kommunen kun Tab, og da den nu er yderst brøstfældig, kan der ikke medgaa lang Tid forinden den kræver betydelige Reparationsudgifter. Indtægten af denne ældre Ledning andrager kun til 280 Spd. aarlig, medens Udgifterne udgjøre 330 Spd. Det synes derfor, som om det laa i Byens Interesse at lade de Huseiere, som have Spring fra den ældre Træledning, faa den samme Vandmængde som før af den nye Ledning og imod samme aarlige Afgift. I Betragtning af, at disse Eiere i sin Tid med store Udgifter have forskaffet sig Vand, kan man ikke med Billighed fordange af dem, at de skulle ville opgive noget i sine engang kontraktmæssigen erhvervede Rettigheder.

Advokatfuldmægtig. Under 17de Juli sidstl. er Kand. jur. Peter Johan Nikolai Fay af Justitsdepartementet autoriseret som Fuldmægtig hos Høiesteretsadvokat Lasson.

Undervisnings-Materiel. Rigstidenden for igaar skriver: Ved det nylig afsluttede Lærermøde paa Hamar var udstillet en af HS. Maj. Kongen anskaffet Mønster-Samling af Undervisnings-Materiel for Almueskoler. Denne Samling, der bestaar af 108 No. og fremdeles kan ventes forøget, er oprindelig bestemt for Tromsø Stift og er anlagt efter samme Plan, som den Samling, der i forrige Aar blev udstillet i Orebro. Det Vigtigste deraf er derfor tilveiebragt fra Sverige ved Bistand af Skoleinspektør Meyerberg i Stockholm og Rektor Sandberg i Norrkøping, men noget er ogsaa kommet fra the Religious Tract-Society i London ved Bistand af Hr. Generalkonsul Crowe. Samlingen, der nu er kommen tilbage fra Hamar, — hvorhen Jernveisbestyrelsen havde bevilget den fri Befordring, vil i næste Maaned blive udstillet i Kristianssand, hvor der holdes et Instruktionsmøde for omtrent 100 Almueskolelærere. Senere vil den sandsynligvis paa Reisen til Finmarken blive udstillet ogsaa i Bergen og Trondhjem. Naar Samlingen bliver fuldstændig, vil der blive besørget en Katalog til Veiledning for dem, der interessere sig for denne hidtil næsten ubekjendte Del af Almueundervisningen, ligesom der er Haab om at faa aabnet i Kristiania et Udsalg for de svenske Artikler.

De forenede Rigers Generalkonsul i Alicante har, ifølge Rigst., i Skrivelse af 3die ds. indberettet til Departementet, at Kortes har vedtaget de Grundsætninger, hvorefter den nye Toldtarif skal affattes. Ifølge disse ophæves alle Indførselsforbud undtagen for de Varer, som fremdeles betragtes som „Efectos estancados". Tolden maa herefter ikke overstige:

35 pCt. af Værdien i spansk Havn for de Varer, hvis Indførsel hidtil har været forbuden;
30 pCt. af Do. Do. for Varer, som hidtil har været undergiven Beskyttelsestold;
15 pCt. af Do. Do. for Størstedelen af de øvrige Varer, samt
en ubetydelig Afgift paa enkelte Varer efter Regjeringens Bestemmelse.

Den extraordinære Told af 35 og 30 pCt. vil blive bibeholdt uforandret i 6 Aar. Siden vil den fra det 7de til det 12te Aar efterhaanden blive nedsat til 15 pCt.

Udførselstold skal alene erlægges af Korkebark, Klude, Blymalm, sølvholdigt Bly og Blyglætte (Litharge). Den maa ikke overstige 10 pCt.

Ifølge en tidligere Indberetning fra de forenede Rigers Konsul i Bilbao henhører Klipfisk til den Slags Varer, der skulle erlægge 35 pCt. af Værdien.

Sømænds Efterladenskaber. (Rigst.) I de senere Aar har det oftere hændt, at norske Sømænd, der ere afgaaede ved Døden i britisk Skibstjeneste, have efterladt sig Midler, som ere blevne deponerede i Board of trade, men som det har været forbundet med Vanskeligheder at faa udbetalt, dels fordi vedkommende Arvinger — navnligen naar Sømanden har forandret Navn — ikke vare at finde her i Landet, og dels fordi der fordredes Jagttagelse af visse temmelig besværlige Formaliteter. Dette Forhold gav Anledning til, at der paa diplomatisk Vei blev indledet Forhandlinger med den britiske Regjering, som have ført til, at den britiske Regjering under Betingelse af fuldstændig Reciprocitet fra de forenede Rigers Side, er indgaaet paa følgende Arrangement:

1) Efterladenskaberne efter i Storbritannien afdøde svenske eller norske Sømænd, der høre til Besætningen paa svensk, norsk eller andet fremmed Orlogsfartøi, har den britiske Regjering forpligtet sig til at udlevere til de forenede Rigers Repræsentant uden Hensyn til hvor stort Beløb de udgjøre. Dette gjælder dog ikke for det Tilfælde, at den Afdøde har været ansat i engelsk Orlogstjeneste og efterlader Midler, der skulle udbetales af Admiralitetet („assits payable by the board of admirality" da saadanne Arvemidler ifølge en gjældende Parlamentsakt ikke kunne udbetales, forinden de i denne Akt foreskrevne Formaliteter ere iagttagne.
2) Efterladenskaberne efter i Storbritannien afdøde svenske og norske Sømænd, der ikke høre til Besætningen paa fremmede Orlogsfartøier, har den britiske Regjering forpligtet sig til, naar den Afdødes Nationalitet er behørig konstateret, at udlevere til de forenede Rigers Repræsentant, saafremt sammes Værdi ikke overstiger £ 50. Dog gjælder ogsaa her det ovenomhandlede Forbehold med Hensyn til Efterladenskaber, der skulle udbetales af Admiralitetet.

Denne Overenskomst er traadt i Kraft i November Maaned f. A.

Formælingsfest. Den til Ære for Prinsesse Lovisa paatænkte Fest paa Ladegaardsøen den 28de dennes skal ikke paa langt nær have havt den Fremgang som tænkt; men da man endnu har et Par Dage igjen at tegne sig i, og da vort Publikum gjerne opsætter til det sidste Øieblik med at tegne sig, er det endnu Udsigt til at Festen kan blive talrig besøgt.

Hagelbyge. Igaar Eftermiddag trak der et Tordenveier over Byen ledsaget af en meget voldsom Hagelbyge, der udsendte Hagel af Størrelse som Drops, der blev liggende i flere Minutter. Et Gode var det, at Bygen ikke strakte sig langt udenom Byen. De sidste Par Dages trykkende Hede er ved Hagelbygen igaar bleven afløst af frisk og kjølende Temperatur.

Kongens Gjæster. DHrr. Konsul Ths. Jhs. Heftye og Fabrikeier Halvor Schou afreiste idag til Stockholm for, ifølge Indbydelse, at overvære Prinsesse Lovisas Bryllup. — Konsul Th. Meyer, der ligeledes var indbuden, skal ved Sygelighed være forhindret fra at komme med.

Theatre des variétés. Efter det lille dygtige Selskab fra Folketheatret i Kjøbenhavn har vi nu faaet et svensk Operette- og Balletselskab, der gav sin første Forestilling i Søndags for et meget taknemmeligt Publikum. Hvad Selskabet kan præstere, kan man endnu ikke fælde nogen Dom om, men det synes dog, som om Selskabet tæller flere dygtige Kræfter. I Særdeleshed maa nævnes Hr. Sjøberg og Fru Fornell. — Balletten synes derimod at staa tilbage for, hvad vi tidligere have seet heroppe i denne Retning.

Dampskibet „Oder", der som sædvanlig afgik Lørdag Morgen fra Hull, maatte returnere, da man paa Søen opdagede Skade i Maskineriet. Ifølge Telegram idag til Hr. Heitmann skal det i Eftermiddag igjen afgaa fra Hull og ventes saaledes hid Torsdag Aften.

Sovekammer med Adgang til Bad. En gammel Bryggesjouer, der i længere Tid har havt Nattekvarter i et Fartøis Storbaad ved Fiskebryggen, har rimeligvis i sin Søvn i Dag været plaget af urolige Drømme, eller maaske af Varme, thi han plumpede pludselig i Søen i Morges og gik til Bunds; kommen op igjen, blev han bragt paa det Tørre. Nu var hans Mave vistnok vant til flydende Sager, men da han ingen Erfaring havde for hvad Følger Nydelsen af Søvand til Overmaal havde, var hans Forfærdelse stor, især da det hverken smagte godt eller bidrog til at kvikke Humøret. Storbaaden faar neppe Ballast næste Nat.

Vingers Kommune har i disse Dage, skriver Hedem. Amtstd., optaget et Laan for at komme à jour med sine Udtællinger til Fattigvæsenet. Denne fortjenstlige Foranstaltning skal skyldes Hr. Provst Holm, der i Sandhed indlægger sig megen Fortjeneste ved efter Evne at søge afhjulpet de Misligheder, der i saa høi Grad paa Grund af gammel Slendrian har klæbet ved Vingers Fattigvæsen.

For at paabegynde Udstikningen af en mulig Jernbanelinie gjennem Solør til Elverum er der til Kongsvinger i forrige Uge ankommet endel Ingeniører.

En Skovbrand skal efter hvad der skrives i Drammens Tidende for 18de ds. være udbrudt i Skouger strax udenfor Knivegaardene tæt ved Fjorden; det har brændt siden igaar, men Udstrækningen er endnu ikke betydelig.

Brand. (Kongsbergs Adr.) Husene paa Pladsen Solli under Gaarden Saatvet i Sandsvær nedbrændte forrige Tirsdag. Et Faar indebrændte og den største Del af Indboet brændte op.

Kongsbergs Sølvværk. (Kongsb. Adr.) I 8de Bergmaaneds 1ste Uge er fra Armen og Kongens Grube til Smeltehytten indleveret 175 Mrk. 8 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 54 Mrk. gedigent Sølv.

Monitoren „Mjølner" er, ifølge „Fr.stads Ugebl." i Fredags afgaaet til Arendal ledsaget af Dampbaaden „Vidar". Uagtet Kolossen havde ankret et godt Stykke udenfor Byen, reiste en Mængde Mennesker de Par Dage, den laa her, ud for at bese sig, dels med Baade, dels med „Trip", der hver Eftermiddag uafladelig gik frem og tilbage mellem Forstaden, Byen og „Mjølner". Dagen før Afreisen havde Stedets Kommandant, Oberst Rebbinder, indbudt samtlige Officerer paa „Mjølner" og „Vidar" samt Officererne ved den her exercerende Smaalenske Bataljon til en Sexa.

Et røversk Overfald blev, ifølge F.halds Tilsk., Nat til 16de ds. forøvet paa Rakkestadveien i Nærheden af Fredrikshald. En Mand fra Edsberg skulde begive sig hjem. Da han ved Midnatstid var kommen til Helgerød, omtrent en halv Mil fra Byen, dukkede pludselig en mistænkeligt udseende Person op fra den ene Side af Veien og bad om at faa en Daler. Manden blev bange og gav ham en Daler. Kort efter kom fra den modsatte Side en anden Person og sagde: „Siden Du har saa mange Penge, kan Du ogsaa give mig en Daler". Han fik den. Da Karlene mærkede, at Manden havde mange Penge hos sig, anfaldt de ham og plyndrede ham for et Beløb af 120 Spd. Røverne ere endnu ikke opdagede.

Reguleringskommissionen i Marinen har i denne Tid havt Møder paa Horten.

Makrelfisket i Kristianiafjorden. I de sidste Dage af den forløbne Uge stod Makrellen massevis i Fjorden indenfor Færder, skrives der i „Gjengangeren". Paa flere Steder, hvoriblandt Aarøsund, hvor der fiskedes omkring 7000 Stkr., gjorde man ret god Fangst. Ogsaa paa Langgrunden, ved Bastø, mellem dette Sted og Aasgaardstrand, tog man af og til ikke saa faa Makrel.

Skib af Stabelen. I Onsdags løb, ifølge Porsgrunds Blad, paa Vandet fra DHrr. Kondrups, Resch's m. Fl.s Værft i Graaten et Skib, antagelig omtrent 200 Læster, der fik Navnet „Bratsberg", ved hvilken Anledning

ogsaa hendte den Ulykke, at et Stoppetoug sprang og kvæstede saaledes et Par af Arbeiderne, at den ene opgav Aanden efter en kort Tids Forløb, medens den anden fik en alvorlig Læsion i Hovedet.

Fest for Skoleungdommen. Det er os meddelt, skriver „Vestmar", at Sognepræst Hansen i Drangedal forrige Mandag skal have foranstaltet en Fest paa Præstegaarden for Præstegjeldets Skoleungdom. Ved denne Leilighed skal Sognepræst Hansen have leiet Dampskibet „Tokedølen" for at bringe Børnene fra de forskjellige Anløbssteder ved Tokestranden til Præstegaarden og derefter om Aftenen tilbage til deres Hjemsteder. Børnene spiste og drak paa Præstegaarden og morede sig der Størstedelen af Dagen. Præsten var selv tilstede blandt dem, og tog dem en Stund med sig op i Præstegaardsskoven for at gjøre dem bekjendt med de spiselige Soparter. Det saaledes Passerede danner et af de ikke faa paaskjønnelsesværdige Træk af Deltagelse og Interesse for den opvoxende Ungdom, som denne Tid afgiver Exempler paa, og vi have derfor troet at burde meddele Begivenheden. Det er en Selvfølge, at Ungdommen ved denne Leilighed morede sig, og ligesaa at Forældrene vare taknemmelige for den Opmærksomhed, der vistes Børnene.

Begravelsesforeningen i Arendal afholdt, ifølge Vestl. Td., forrige Søndag sin aarlige Generalforsamling. Ifølge det fremlagte Regnskab eier Foreningen efter 1 Aars Virksomhed 62 Spd. 21 ß, som er indsat i Haandværkernes Laaneindretning. — Foreningen tæller 70 Medlemmer. I Aarets Løb er et Dødsfald indtruffet, hvortil det lovbestemte Bidrag 20 Spd. er udbetalt.

Dampskibet Ganger Rolf har paa sin Tur vesterover fra Kristiansand seilet isænk en Makrelbaad, der var paa Vei fra Byen til Randøsund. De i Baaden værende 3 Mand, der heldigvis kunde svømme, bleve optagne fra Dampskibet og landsatte hos Fyrvogteren paa Odderøen. Garnene bjergedes og indbragtes igaaraftes hertil tilligemed Vraget af Baaden ved „Fridthjov"; de øvrige Sager, der vare i Baaden, gik tabt. Baaden og Folkene hørte hjemme i Soggendal.

Vi savne, skriver Kr.sands Stiftsavis, tilstrækkelige Oplysninger til at kunne udtale nogen afgjørende Dom om, hos hvem Skylden for denne beklagelige Tildragelse har ligget. Øienvidner berette, at Baaden laa i Stille, og at Folkene i den, da de tilslut saa, at Dampskibet styrede lige paa, ved stærke Raab søgte at varsko det; selv have disse erklæret, at de antog, Dampskibet vilde styre afveien for dem, hvorfor de først i sidste Øieblik selv søgte at undgaa Sammenstødet. Det var imidlertid da forsent, og Baaden rammedes strax foran Agterstevnen, hvor den ene Side fuldstændig indstødtes. — Kunde Folkene i Baaden saaledes end selv have undgaaet Faren for Paaseiling, maa det imidlertid paa den anden Side ogsaa siges, at Dampskibet vistnok endnu bedre kunde have forhindret denne. Om Grunden til, at dette ei skede, har været manglende Udkig ombord, vil vel senere erfares; i ethvert Fald er en saadan Paaseiling paa høilys Dag og i tilstrækkelig rumt Farvand af det Slags Begivenheder, der ei burde kunne finde Sted.

Af Rektor Steens Tale ved Stav. Latinskoles Aarsexamen hidsættes Følgende efter „Stvg.": Rektor Steen henvendte nogle Ord til de forsamlede Forældre om Skolens Betydning for Samfundet, den Opfatning deraf, som nu fremfor før med Styrke gjorde sig gjældende og den deraf følgende yderligere Opfordring og Pligt for den Enkelte til at føre sig Skolen til Nytte. I de forskjellige Meninger om Skolens Ordning og Indretning, som i den seneste Tid vare komne til Orde, fandt han et Vidnesbyrd om den voxende Erkjendelse af Kundskabens og Dannelsens Magt — ikke blot dens Værd for den Enkelte som Menneske og Borger, men dens Magt i og for Samfundet, at det er den, hvorpaa Samfundets Velvære beror, den, der skal gjøre det stort i sin Lidenhed, kraftigt og lykkeligt. Han ytrede blandt Andet omtrent Følgende; Under al Meningsforskjel og alle Brydninger mellem de forskjellige Anskuelser om Midler og Maade — Et staar altsaa fast, ja er baade Stridens Foranledning og dens ubestridte og ubestridelige Resultat. Et Samfunds Tilstand vil betinges af og skal bedømmes efter dets Skole og hvorledes den benyttes. Der var en Tid, da denne Erkjendelse endnu ikke havde trængt igjennem, og der er vel endnu dem, der mene, at Samfundet har tilfredsstillet Pligtens og Selvinteressens Krav, naar Skolen meddeler sin Oplysning og Samfundet dertil har bygget Skolen for den mest elementære Kundskab, og paa den anden Side sikrer sig et tilstrækkeligt Antal af Kræfter for det mest umiddelbare Behov — at det forøvrigt er hver Mands Sag, som det er hans egen Fordel, at han erhverver sig Kundskab og Dygtighed for Livets forskjellige Sysler og sin Stilling som Borger — at dette strengt taget er Samfundet uvedkommende, hvormeget det end kan ønske Borgere, hvis Tanker og Evne gaar udover Tilveiebringelsen af det daglige Livs første Nødvendigheder. Men disse Meninger staa nu kun som Levninger af en af Erfaringen underkjendt Samfundsopfatning. Europas og ikke mindst den nye Verdensdels mest fremskredne Stater har bygget sin Skoleordning paa den stik modsatte Betragtning, at Alles størst mulige almene Uddannelse er Samfundets vigtigste og første Anliggende, hvorfor det i sin egen Interesse gjør Ofre, om hvis Størrelse der hos os aldrig kan blive Spørgsmaal. Igjennem dyrekjøbt Erfaring have de andre Nationer maattet følge efter, og vi kunne ei ustraffet blive tilbage. I den store Kappestrid i Aandens Verden og paa Industriens Felt, ja inden selv de tilsyneladende mest primitive Næringsveie kommer hvert det Folk tilkort, der har forsømt at tilegne sig og handle efter denne Grundsætning, medens Oplysning og Sædelighed, Arbeidsomhed og Arbeidsdygtighed er Samfundenes tryggeste Borgen og sikreste Rigdomskilde — men disse Goder kan kun erhverves, ikke af og ved den Enkeltes, men ved det hele Samfunds forenede Bestræbelser for hver især og for dem alle, der skulle tage Arv efter den Slægt, som nu lever. — — Vi have havt at gjennemgaa en saadan Krise, ja vi befinde os egentlig talt midt oppe i den. Vi begyndte som et eget Folk med vor Kirkeskole og vor Embedsmændsskole, dermed mente Samfundet at have opfyldt sin Pligt og varetaget sit Tarv. Henviste til rige men simple Erhvervskilder, hvor der endnu ikke var bleven Spørgsmaal om Naastoffernes Forædling eller Arbeidets Lettelse ved forbedrede Redskaber og Methoder, og hvor vi heller ikke havde synderlig Konkurrence at udstaa, bleve de Enkelte ikke af nogen ydre Nødvendighed drevne til at udvide sin Kundskabskreds. Livet var enkelt og ensformigt, Forholdene gjennemsigtige og selve Samfundskravene endnu kun faa. Et Folk maa voxe og modnes til Frihed og Selvstyrelse. Men alt dette forandrede sig heldigvis snart, og allerede forlængst har Staten anerkjendt Realskolen som en Del af sin Skole, som Gjenstand for det hele Samfunds Omsorg, om end tildels under Modstræben fra forskjellige Sider, hvor man endnu ikke havde faaet Synet opladt for dette, at Borgernes Uddannelse er Samfundets og endmere det frie Samfunds bedste og gjennem Tiden uundværlige Støtte og Værn, at et Folk kun derved kan bevare sig baade i sin ydre Tilværelse og sin borgerlige og aandelige Selvstændighed. Dog, dette Forsøg var som ethvert første Forsøg, kun ufuldkomment, Tiden endnu knapt moden til at værdsætte og tilgodegjøre, hvad deri blev den buden, og intet Under da, at denne Skole ikke har formaaet at skaffe sig den Paaskjønnelse, den trænger for at kunne virke, at den altsaa heller ikke hidtil har kunnet løse sin Opgave. Men derfor har ogsaa Staten, belært af Samtidens Erfaring, seet og erkjendt, at denne Tilstand i Længden var uholdbar, at der maatte indtræde en anden og bedre Tingenes Ordning, om vi ikke skulde blive staaende og Tiden gaa os forbi, ja Samfundets Kræfter delvis spildes eller gaa tabt igjennem Mangel paa, eller om ikke Ensidighed, saa dog en Ensformighed i Udviklingen, der ikke lader Individualitetens Trang eller Behovets Forskjellighed komme til sin Ret. Hvad der kræves, er Folkeskolens Løftning paa den høiere og lavere Trin, og med Guds Hjælp er dertil lagt Grunden ved den paa dette Storthing emanerede Skolelov.

Overført paa den enkelte Skole — Fædrenelandet kan altsaa med Billighed fordre og vente, at vi værdsætte denne dets Gave, benytte dets Tilbud, et Tilbud i Alles Navn, paa Alles Vegne og for Alles Skyld. Undladelse deraf uden Grund er en svegen Borgerpligt, som det ikke skal feile hævner sig paa den Enkelte, ligesaavel som den rammer Huset og Kommunen, hvis Kræfter dermed holdes nede. — Det er dem, der skulle være Fremtiden; deres Standpunkt er det, som skal give den sin Karakter; — paa dem beror Fædrenelandets som Hjemmets Haab.

Som sædvanlig meddelte Rektoren derefter Udfaldet af Examen ved at oplæse Elevernes Hovedkarakterer.

Fra Skolen dimitteres iaar 6 Elever, nemlig: Ludvig Langberg, Martin Ekhoff, Nils Hasby, Fredrik Hansen, F. Bendeke og Andreas Dahle.

Af Vaarsild er fra Stavanger iaar til Dags Dato udført til Udlandet 110,560 Tdr.

En høist beklagelig Ulykke fandt idagmorges, skriver „Stavg." for 14de ds., Sted i Nyhavn ombord i Skibet „Merkator", hvor man var beskjæftiget med at nedtage en til Udtagelsen af Skibets Master benyttet Spire, idet denne faldt ned og dræbte 2 Mand, nemlig Styrmand Thomas Gjemre og Tømmermanden, hvis Navn vi ikke kjende, medens en Tredie saaredes, dog ikke livsfarligt.

Den ene nye Tørdok i Bergen agtes anlagt i Laxevaag i Nærheden af Skibsværfterne og det mekaniske Værksted dersteds. Dokken tænkes udmineret i fast Fjeld og ville Skibe af indtil 14 Fods Dybgaaende kunne optages. Foretagendets Kostende anslaaes til 28,000 Spd., til hvilken Sum Ingeniør Bruun er villig at overtage det hele Anlæg, inkl. en Molo, ca. 200 Fod lang, som bliver at anbringe til Beskyttelse af de Skibe, som agtes dokkatte. Tørdokkens Beliggenhed maa ansees som gunstig mod Ildsfarlighed ved Kjølhaling og særdeles heldig og bekvem, da Laxevaags Havn er fortrinlig og et større mekanisk Værksted og Skibsværfter ligger tæt ved. Da Landets Dampskibsflaade stadig tiltager og det ofte har vist sig, at vore Dampskibe har maattet søge Udlandets Dokker, idet Tørdokken i Solheimsviken i den bekvemme Aarstid for længere Tid har været optaget, er der ogsaa al Sandsynlighed for, at der her paa Stedet, som Middelpunktet for Dampskibstrafiken paa Vestlandet, vil blive Brug for 2 Tørdokke, saa Foretagendet ikke alene vil bidrage til at dække et savnet Behov, men ogsaa give Udsigt til at svare god Regning for Aktiehaverne. Henimod det halve Aktiebeløb af Anlægskapitalen er allerede tegnet, skriver Bergensp., hvorfra Ovenstaaende er taget.

Den anden nye Tørdok skal anlægges paa Georgernes Værft (Dekkes Værft) for Regning C. Sundt, Mohr & Søn, P. Jebsen, Brunchorst & Dekke og Ingeniør Bruun.

Maleren Frantz Bøe er, ifølge „Bergensp.", for et Par Dage siden efter en kort Udenlandsreise vendt tilbage til Bergen, hvor han formentlig fremdeles tager sit blivende Ophold. Paa sin Udflugt har Hr. Bøe besøgt Kristiania, Gøteborg og Kjøbenhavn. I Gøteborg deltog han i Kunstnermødet og overtog velvillig efter Anmodning af Direktionen for Bergens Tegneskole at repræsentere denne paa Udstillingen i Gøteborg, hvor der var indrømmet den bergenske Sending en fremtrædende Plads, som den efter Kyndiges Dom forsvarede med Hæder baade i kvalitativ og kvantitativ Henseende. Hr. Bøes egne Arbeider har ogsaa paa Udstillingen i Gøteborg mødt den sædvanlige udmærkede Anerkjendelse. Navnlig har den svenske Posttidning nylig indeholdt en smigrende Anmeldelse af Bøes Malerier fra Gøteborgerudstillingen, ligesom, efter hvad vi har hørt, Hr. Bøe ikke er uden Bestillinger fra svenske Kunstvenner. Ved sin Hjemkomst til Bergen modtog han en Bestilling af en Engelskmand paa et Billede til 200 Spd. Selv til Filadelfia og andre Steder i det fjerne Nordamerika er i den sidste Tid flere af Hr. Bøes Malerier gaaede efter Bestilling. De norske Maleres fortjente Ry gaar saaledes alt længere ud i Verden, og den norske Natur, saaledes som den repræsenteres i Bøes farverige Blomster og Frugter, vil derved ogsaa opfattes anderledes end man er vant at tænke sig om „Bjørnens og Isens Land".

Indsamlingen til de Brandlidte i Gefle har alene paa Stockholms Børs allerede gaaet op til en Sum af næsten 5000 Spd.

Om den paatænkte Jernveisforbindelse mellem Jemteland og Trondhjem meddeler de idag modtagne Trondhjemsblade Uddrag af Forhandlingerne paa Mødet i Sundswall den 23de f. M. Mødet sees enstemmig at have udtalt sig for en Jernvei fra Upsala til Storvik, ligesom Planen om en Fortsættelse til Trondhjem gjennem Jemteland fandt meget Bifald. En Komite til at virke for Sagen blev nedsat, og dens Hverv omfattes ifølge Sundswall-Posten med stor Deltagelse i de Egne af Sverige, som Banen vil komme i Forbindelse med.

Blandinger.

For DHrr. Averterende! Samtidig med, at Urolighederne i Paris sysselsatte Alles Tanker rundt om i Verden, læste man en Morgen nedenstaaende Linier paa Kjæmpeplakater i London:

„Oprør i Paris!
Keiserens Mord!
Keiserprinsens Forsvinden!
Alt dette er for Intet at regne mod
Wilsons Insektpulver!"

Et Slags Tyvefælder ere opfundne af en Mekanikus Sjøberg i Helsingborg. Fælden, der skal opstilles i Vinduerne, bestaar af en Mængde Jern, som springer op og holder Tyven fast, ligesom en Klokke sættes i Bevægelse ved enhver Berørelse af Jernene.

Gyldig Grund. En „glad" Mand kom en af de varmeste Dage til Stockholm og begav sig til Badehuset, hvor han strax kastede sig i Søen. Idet han dukkede op, befandt han sig Ansigt til Ansigt med en gammel Bekjendt: „Puh, Goddag Bror!" hilste han venligt. Men den Anden, som var en praktisk Mand, svarede koldt: „Pokker saa godt, at jeg traf Dig! Kan Du betale mig den gamle Gjæld, Du veed?" „Undskyld, Bror", svarte vor Mand; „men for Øieblikket har jeg ikke Penge paa mig!"

Anden Bog.

Gwynplaine og Dea.

1. Nu faar man se det Menneskes Ansigt, hvis Handlinger man hidtil blot har seet.

Naturen havde sløset med sine Velsignelser paa Gwynplaine. Den havde givet ham en Mund, der gik helt op til Ørene, Øren, som kunde kastes frem over Øinene, en vanskabt Næse, og et Ansigt, man ikke kunde se paa, uden at le.

Som sagt, Naturen havde i høi Grad skjænket Gwynplaine sine Gaver. Men var det Naturen?

Havde man ikke hjulpet den?

Øine som Glugger, en Mund som en Luge, en flad Ting, med to Huller i, der var Næseborer, et Ansigt i en eneste Forvrængning, og alt dette sammenfattet i en Latter, — nei, Naturen frembringer sandelig ikke saadanne Mesterstykker paa egen Haand.

Er vel Latter ensbetydende med Glæde?

Lod man vel ligeoverfor denne omvandrende Komediant, thi han var Komediant, det første Udbrud af Munterhed lægge sig, og betragtede man denne Mand med Opmærksomhed, saa opdagede man Kunsten. Et sligt Ansigt er ikke tilfældigt. At være i denne Grad fuldstændig, ligger ikke i Naturen. Mennesket formaar Intet, naar det gjælder at gjøre sig skjønnere, men Alt, naar det gjælder at gjøre sig styg. Af en Hottentots Profil gjør det ikke en romersk, men af en græsk Næse kan det gjøre en Kalmuknæse. Dertil kræves blot, at man lidt efter lidt udjevner Næseodden og brækker Næseborerne op. Havde Gwynplaine som Barn været en saa betydelig Person, at man havde fundet Grund til at skjænke ham sin Opmærksomhed endog i den Grad at man havde omdannet hans Ansigt? Hvorfor ikke? Om det

Phelem-ghe-Madone sank ned paa Kelters Knæ, idet han sagde:

„Nu begynder jeg at blive varm."

Lord Desertum raadslog med Prisdommerne og sagde:

„Fem Minutters Ophold!"

Kelter tørrede Blodet af Phelem-ghe-Madones Øine og Sveden af hans Legeme med en Flonelslap, og satte Flaskehalsen mellem hans Læber. Man var ved det ellevte Udfald.

Phelem-ghe-Madone havde foruden Saaret i Panden og Stødet under Brystet faaet sine Brystmuskler ødelagte og sit Hoved forslaaet. Helmsgail havde ikke lidt nogen Skade.

Lord Barnard gjentog:

„Uærligt stødt!"

„Jeg fordrer min Indsats igjen", tilføiede Sir Thomas Colepepper.

„Slut Partiet", raabte Tilskuerne.

Men Phelem-ghe-Madone reiste sig, vaklende som en Drukken, og sagde:

„Lader os fortsætte paa et Villaar. Lad mig ogsaa faa gjøre et uærligt Stød."

Man raabte fra alle Kanter:

„Bifaldes."

Helmsgail trak paa Skuldrene.

Efter fem Minuters Forløb begyndte Striden paa nyt.

Kampen, som for Phelem-ghe-Madone var en Kamp paa Liv og Død, var en Leg for Helmsgail.

Hvad Lærdom dog er for en herlig Ting! Det lykkedes den lille Mand at faa den store under Aaget, med andre Ord: Helmsgail fik pludselig Phelem-ghe-Madones tykke Hoved under sin venstre Arm, medens han med den høire knyttede Næve tildelte hans værgeløse Ansigt nogle frygtelige Slag, der faldt hastigt og tæt som Hammeren paa et Spigerhoved, men nedenfra

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 20de Juli.

Indklarerede Fartøier den 19de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Georg Howard	Larsen	Charlestown	Stenkul.
Syttende Mai	Bomann	Dunkerque	Ballast.
De 9 Søskende	Soelberg	Grangemouth	Kul og 200 Foust. Parafinolie.
Henriette	Aagensen	Sandefjord	ufort. Varer.
Ørnen	Birkholm	Bergen	do.

Udexpederede Fartøier den 19de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Skulda	Hansen	Holland	Trælast.
Frantz	Krøger	Bremen	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles høiest paa Vestkysten. Vinden er Vestlig laber til frisk med Regnbyger nordenfor Stat og Klarveir østenfor Næsset, hvor Temperaturen er over Normalstand. Udsigterne ere som igaar.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Onsdag den 21de Juli (Kl. 7½—10):

Tredie Optræden

af det svenske Operette- og Ballet-selskab fra Stockholm.

Reisen til China,

Operette i 3 Akter af Labiche og Delacour. Frit oversat af E. Walmark. **Musiken af F. Barzin (Originalmusiken).**

Dekorationen i 3die Akt er malet af Theatermaler C. Svendson.

Imellem 1ste og 2den Akt danses

Allemande gracieuse

af Fru Lange og Frøken Norrling.

Th. Herrmann, Direktør.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori underviſes Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 3die August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Udflugt.

Kristiania Totalafholdsforening agter at gjøre en Udflugt til Ulvøen førstkommende Søndag den 25de ds. Dampskib afgaar fra Jernbanebryggen Kl. 7 Morgen. Billetter a 28 ß for Voxne og 14 ß for Børn kan afhentes indtil Fredag Aften hos Skomager H. Knudsen, Bazaren No. 26. Musik medfølger. For de respektive 28 og 14 ß erholdes, foruden fri Tur- og Returfragt, 2 Gange Kaffe og Potøl.

Qvams Latin- og Real-skole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Bade- og Svømmeanstalten

for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 β pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 β for Voxne, 4 β for Børn. Abonnementsbilletter 6 β for Voxne, 3 β for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Samling af Exempler til Indøvelse af Grammatikkens Begyndelsesgrunde. Af Jakob Løkke. 12 β.

Drammen i Juli 1869.

Harald Lyche.

Hos Brækstad & Co. i Throndhjem er udkommet og erholdes tilkjøbs efterhaanden hos Kommissionærer:

Plan over **Kristiania,** Norges Hovedstad, med **Kristian Kroghs** Mindestøtte, afsløret den 17de Mai 1833. Udgivet af Carl B. Roosen. Pris 16 β.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Rugfjerdemel og Rugklid

anbefales af O. H. S. Fegth,

Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

O. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos

O. H. S. Fegth.

Slibestene

hos O. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos

O. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos O. H. S. Fegth.

A. Halvorsen & Co.,

Revierstrædet No. 2,

anbefaler til billige Priser:

Papir.

Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.

Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv-** og **Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter

i de mest brugelige Formater.

Papirposer

i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faareskind

for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.

Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.

Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.

Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.

Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.

Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.

Reparationer og Lakering af Alt til Faget henhørende udføres billigst muligt.

W. Kühne,

Kirkegaden No. 9.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af **O. M. Hauge.**

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

og opad. Da Phelem-ghe-Madone endelig kom løs og rettede sig i Veiret, havde han ikke længere Noget, man kunde kalde Ansigt.

Det, som havde været Næse, Øine og Mund, saa ud som en mørk Svamp, mættet med Blod. Han spyttede. Fire Tænder faldt paa Marken.

Derpaa faldt han selv. Kelter tog ham paanyt paa sit Knæ.

Helmsgail havde knapt en Skramme.

Nu følte intet Menneske Kulden længere. Man holdt mangedobbelt paa Helmsgail mod Phelem-ghe-Madone.

Harry af Carleton raabte:

„Der er ikke længer nogen Phelem-ghe-Madone."

„Hid med dit Tryne", sagde Kelter til Phelem-ghe-Madone, og han dyppede sin blodige Flonelslap i Brændevinsflasken og tørrede bort det levrede Blod af hans Ansigt.

Munden blev atter synlig, og Phelem-ghe-Madone aabnede det ene Øielaag. Tindingerne syntes at være sprukne.

„Endnu et Tag", min Gut", sagde Kelter, og han tilføiede: „For gamle Irlands Ære!"

Gælerne og Irlænderne forstaa hverandre. Men hos Phelem-ghe-Madone var der ikke et Tegn, som tydede paa, at han havde den mindste Gnist af Sandsning i Behold.

Phelem-ghe-Madone reiste sig op, støttet af Kelter. Det var det fem og tyvende Udfald. Af den Maade, hvorpaa Cyclopen, thi han havde blot et Øie tilbage, stillede sig til Kamp, saa man, at det var hans sidste Anstrengelse, og Ingen tvivlede paa, at han var fortabt.

Helmsgail, der knapt var vred endnu, raabte:

„Jeg vædder paa mig selv: Tusind mod en!"

Helmsgail løftede Haanden og slog til, og — besynderligt nok — begge faldt. Man hørte en tilfreds Grynten.

Dette var Phelem-ghe-Madone, der var tilfreds.

Han havde passet sit Snit til at give Helmsgail, da denne rettede sit forfærdelige Stød mod hans Hoved, et Stød, et uærligt Stød i Maven.

Da Tilskuerne saa ham ligge saaledes, jublede de:

„Han blev betalt med Rente!"

Alle klappede i Hænderne, endog de Tabende.

Phelem-ghe-Madone havde været i sin gode Ret, da han gjengjældte et uærligt Stød med et andet saadant.

Man bar Helmsgail bort paa en Baare. Den almindelige Mening var, at han vilde sætte Livet til.

Phelem-ghe-Madone var sandsynligvis Krøbling for hele Livet.

Lord Robertis udbrød:

„Jeg vinder tolvhundrede Guineer."

Da Josiane gik derfra, tog hun Lord Davids Arm, hvilket gaar an mellem Forlovede.

Hun sagde til ham:

„Det er godt, men —"

„Men hvad?"

„Jeg havde troet, at det skulde have helbredet den Kjedsommelighed, hvoraf jeg lider."

Lord David standsede, saa Josiane i Ansigtet, kneb Læberne sammen, blæste Kinderne op, medens han rystede paa Hovedet, hvilket betyder: Læg Mærke til, hvad jeg siger.

Derpaa sagde han til Hertuginden:

„Mod denne gives der blot et Middel."

„Hvilket da?"

„Gwynplaine."

Hertuginden spurgte:

„Gwynplaine, hvad er det for Noget?"

Dagbladet.

No. 166. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 21de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veø, Lonset, Bolsø (Gjde), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 20de Juli. Det bekræftes i et Ministerraad at være besluttet, at den lovgivende Forsamling ikke skal indkaldes, førend efter Senatets Raadslagning.

Paris, 20de Juli. Igaaraftes afholdtes Generalforsamling i det lombardiske Jernbaneselskab. Den samtykkede enstemmig i Driftens Overtagelse og Overenskomsten med Huset Hirsch som Koncessionær for den tyrkiske Bane. Bestyrelsen bemyndigedes derhos at lade Statsbanen deltage i Overenskomsten.

Det 19de ordentlige Storthing.

I.

Den Storthingssession, som sluttede sine Forhandlinger Mandag den 21de Juni, var den 19de i Rækken. I en dobbelt Forstand kan man sige, at med denne Session afsluttedes et eget Tidsrum i vor politiske Udviklingshistorie. Det var de sidste af de treaarige Storthing, og formentlig det første i det paabegyndte Udviklingsstadium. Det er alletider noget vist Vemodigt i at skilles ved det Gamle og Prøvede, selv om det ikke holdt Prøven ud til Slut, naar det dog er bleven kjendt og kjært ved det meget Gode, det har udrettet. Og de tilbagelagte 55 Aar have været rige paa store Gode, det skulle vi med Tak til Gud bekjende, trods alle de Misgreb, som kunne være begaaede og trods Alt, som burde været anderledes. I alle Samfund over hele den civiliserede Verden hører det sidste halve Aarhundrede til det allerrigeste i Menneskehedens Udviklingshistorie. Det er Dampmaskinens Anvendelse i Kommunikationernes og Industriens Tjeneste, Telegrafen og Videnskabens Anvendelse i Økonomiens og Arbeidets, som i denne Periode viser sin Velsignelse for hele Menneskeheden. Vort Samfund er i rigeligt Maal blevet delagtiggjort i denne Velsignelse, og man maa søge længe, forend man paa den hele vide Jord vil finde et Folk, som i Forhold til sit Lands Evne og i Forhold til Betingelserne for sin aandelige og materielle Udvikling har gjort saa store Fremskridt, som vort Land. Det vilde føre for vidt her at opregne alle de indre og ydre Mærker herpaa. Man reise bare rundt vor Kyst fra Svinesund til Varangerfjorden og se den Rad af velstaaende Byer, som omkrandse vort Land. Man lægge Mærke til vor Koffardiflaade, der i Forhold til Folketal er den første i Verden. Man lægge Mærke til vore herlige Veie gjennem vore lange Dalfører, til Telegraftraaden, som med sine mange Forgreninger snart er spændt fra Nordkap til Lindesnæs, fra Bergen til Røraas, til Folkets høiere Intelligents og hele Maade at være paa, idet en hel Del af vore Husmænd har større Dannelse og lever bedre nu end vore Gaardmænd for 50 Aar siden. Og da Storthinget har været det Redskab, hvorigjennem en stor Del af Fremskridtene ere bevirkede, saa er det jo saa rimeligt, at Nationen skuer op til dette med Agtelse og Kjærlighed.

Men saa sand denne Betragtning ende er, saa er det ligesaa sandt, at det nu ikke vilde være godt, længere at beholde den gamle Tilstand med treaarige Storthingssessioner. Allerede Forholdet til Sverige kræver en Forandring. At vi, skjønt det mindre Folk, hidtil saa godt have kunnet holde os det svenske Folk paa Siden, skyldes for en Del at Svenskerne balede med sin tungsom firdelte svenske Rigsdag. Nu er denne bleven omdannet efter Tidens Medfør, medens vi med vore treaarlige Storthing maatte have sakket agterud og i unionelle Spørgsmaal kun blevet en Bold for det herskende Parti og Aristokrati i Sverige. Hertil kommer vort eget Samfunds Tarv, der kræver en selvstændigere og dygtigere Repræsentation og ligeoverfor Styrelsen en virksommere Kontrol, dersom ikke hele Folkets Selvstyrelse skal synke ned til et tomt Spilfægteri.

Men der kræves mere end at Thingmænd komme sammen hvert Aar. Det kræves, at de, som møde frem, virkelig ere Mænd, som ere kaarede af Folket, at disse ere sig dette Kald bevidste, at de som sendes afsted ikke blot „repræsentere sig selv", sin egen Stand, men det store hele Folk; og med al den Ros, som man maa yde vore 18 foregaaende Storthing, saa er dog Sandheden nok den, at noget fyldigt Udtryk for Folkevillien have de neppe været. Herpaa bærer hele vor Lovgivning, hele vort Beskatningsvæsen, hele vort Undervisningsvæsen det tydeligste Spor. Men det kunde været langt værre, det ligger i Forholdenes egen tvingende Magt, at saa maatte være: Folket har ikke været modent til en større aktiv Deltagelse i de offentlige Gjøremaal. Det maatte derfor som en Mindreaarig bruge Formynder. Den Feil, at denne ofte glemte Myndlingen og var sig selv nærmest, den Feil delte han med alle Mennesker paa Jorden. Ofte skete det ubevidst, men det skete dog. Sportelloven af 13de September 1830, Kriminalloven af 20de August 1842, Renteloven og Fængselsloven af 1857, viser hvem som har været Lovgiver her i Landet. Vor Toldtarif, vore drakoniske Brændevinslove viser hvem som har reguleret Skatterne og alle de store Ofre — for store i Forhold — som vi have gjort for Videnskaben og det lærde Skolevæsen, medens det store Folk endnu sad i Mørke og i Uvidenhed, som ikke stemme hverken med vor Forfatning eller Statskassens Evne, viser, hvem det er, som har reguleret Lyset her i Landet. Den store Forskjel imellem Embedsstandens Kaar og Landets Evne og Folkets Vilkaar peger ogsaa i den samme Retning. Naar vi have anvendt over 800,000 Spd. til at løse Skibsfarten fra de forældede Monopoler med Hensyn til Øresunds-, Stade- og Scheldetolden, medens de Monopoler, som tyngede dels paa enkelte Bygdelag, dels paa enkelte Landsdele, t. Ex. Kirketienden i Opdals Præstegjeld, som betales til Præsten der, og den halve Kirketiende i Romsdal og Nordmøres Fogderier, som betales til Trondhjems lærde Skole og nu er overgaaet til en Særskat paa den matrikulerede Jord i denne Landsdel af 30 Skill. pr. Skylddaler, ser man nok ogsaa, at der har manglet et fastere Samhold og en mere levende Interesse for Folkets Kaar i det Hele og Store. Størst er Skaden bleven ligeover for Folkedannelsen; thi her hendte det, at Jernbanerne og Dampskibene bragte Byernes Pariserliv udover vor Landbefolkning, som savnede den sunde, gode Oplysning, som skulde til for at blive et fornuftigt Værn for „Damp- og Jernbanecivilisationen". Dette er det, som for en væsentlig Del ere Skyld i at Fædrenes Flid, Arbeidsomhed og Tarvelighed ere ombyttet med Lediggang, med Ringeagt for Arbeidet, med Leven over Evne, paa samme Tid, som den har bebyrdet Landets Grundeiendomme med en truende Gjæld. Sidste Akten i dette sørgelige Drama er Bønde- og Arbeiderstandens Udvandring til Amerika.

Tilbageblikket paa det første halve Aarhundrede af vor Friheds- og Selvstændighedstid fremviser altsaa to Sider: en lys, hvori der straaler Billeder af al den herlige Udvikling og Fremgang i Ly af Folkefriheden; men derhos har vi en mørk og nedslaaende Side, der viste, at der lurede noget paa Bunden, som ikke harmonerede med Overfladens glimrende Skin; nu! det er godt, at man har fæstet Øie derpaa, saa Bod kan gjøres.

Det halve Aarhundrede fra 1814—1868, da Valget til 19de ordentlige Storthing forberedtes, kan passende deles i tvende omtrent lige store Afsnit, Tiden fra 1814—1833 og Tiden fra dette til 1868. I det første Tidsrum var det Embedsstanden, som styrede og stellede med det Hele; thi kun den havde den fornødne Dannelse. Men den styrede godt for sin Tid; thi da den var bange for, at dersom Norge blev amalgameret med Sverige, saa vilde Norge blive en Plyndringsmark for den svenske Adel, følgelig vilde de norske Embedsmænd blive fortrængte fra sine bedste Embeder, saa vaagede den over Norges Selvstændighed og Ligestilling og indre Ordning med en Nøiagtighed og Dygtighed, som til alle Tider vil leve i Efterslægtens Minde. Til Kongemagten stod den paa en spendt Fod, derfor ser man, at Karl Johan ofte gjorde Krus for Bønderne, for at kunne bruge dem imod Embedsmændene om det skulde knibe. Forsaavidt var altsaa den norske Embedsstand i Tidsrummet fra 1814—1833 i Sind og Tænkemaade, ja i selvstændig Holdning ligeoverfor Kongen, langt anderledes end den nuværende ofte med sin amalgamistiske og danske Sympathi er, og med sin Afhængighed af de Meninger, som raade paa Høiderne. Saa kom Aaret 1833, hvor det gik ligesom et Ryk igjennem Nationen. Den ældre Slægt var dels gaaet i Graven, dels stod den ludende paa dens Rand. En ny Slægt var voxet frem. En Del af den yngre Embedsstand var uddannet ved Universitetet her hjemme, Bønderne havde begyndt at grave op igjen det fra Fædrene gjemte Pund, at tage ned fra Stabursloftet den der ophængte Stadsklædning, for at se, om den ikke kunde bruges, og den begyndte dog at passe hist og her. Bevægelsen, som gik forud for Valget i 1833, var ikke saa liden og fremviste det mærkelige Resultat, at Bøndernes Antal paa Thinget mere end fordobledes. Til dem sluttede sig ogsaa nogle unge, begavede og frisindede Embedsmænd. Om det var den berygtede Sportellov, som Embedsmændene gav sig i 1830, som var den nærmeste Anledning til denne Valgbevægelse, skal være usagt. Men hvad som ikke bør glemmes er, at den var der, og de Følger, som den havde; vor Kommunallovgivning, der har staaet næsten uforandret indtil nu, var en Frugt af den Folkevækkelse, som da fandt Sted. Det politiske Ryk, som gik igjennem Nationen i 33 Aarene, døde vel just ikke hen, ihvorvel det ligesom mere og mere tabte sig. Embedsmændene i Forening med Byernes Grosserere vedbleve fremdeles at udgjøre Flertallet i Nationalforsamlingen, og Beslutningerne bære i mere og mindre Grad Spor heraf. Tydeligst fremtræder dog dette i vort største politiske Frostaar 1857, som ei alene udgav Renteloven og bevilgede Embedsmændene et saakaldet Dyrtidstillæg paa ikke mindre end 150,000 Spd. aarlig, men ogsaa udgav Fængselsloven, som har skjænket Landet 56 Fængsler, der koste 730,000 Spd. og staa som rene Skræmsler og Skamstøtter i vore stille, fredelige Dalfører.

Mere eller mindre mislykkede Aaringer have i den senere Tid indtruffet; Fattigondet har i stærk Grad øget paa, Renter og Afdrag af Landets store Gjæld skulde klares, Skatter og Tjenerlønninger stige mere og mere aarligaars, Livet, som hele Nationen havde anlagt i en for høi Tone, krævede større Indtægter. Alt dette tilsammen havde foraarsaget et før ukjendt økonomisk Tryk paa Landbefolkningen, som gjorde, at Folket især i enkelte Landsdele, begyndte at vaagne op, og dette i Forening med dybere i Samfundet liggende Aarsager bevirkede Valgbevægelsen i 1868. Fra 30 Aarene var en hel Menneskealder gaaen hen, en ny Slægt var opvoxet, dens Oplysning var vel ikke stor nok, men den var dog langt større end de Fædres, der vare gangne til Hvile; Formandskabsloven havde arbeidet, Skolen og Pressen og en lettere Samfærdsel ligervis, og det Ene med det Andet gjorde, at den nye Slægt stod høiere; den stod paa den afledne Slægts Skuldre. Med den nye Slægt vare nye Tanker, Meninger og Krav fremstaaede, og de til 19de ordentlige Storthing valgte Repræsentanter havde et Krav, langt anderledes end noget andet Storthings. Hr. Storthingsmand S. Jaabæks Virksomhed havde vistnok ikke skabt Valgbevægelsen; thi en saadan kan ingen enkelt Mand skabe; Elementerne til en saadan maa ligge gjemte i Nationens eget Skjød. Men han greb mægtig ind, slog an enkelte Strenge i Folkets Barm, som gave Klang. Det økonomiske Tryk, som hvilede over Landbefolkningen, krævede en streng Sparsommelighed i Anvendelsen af Statens Midler; de nye Klasser i Samfundet, som i Frihedens Ly vare voxede frem, og som eiede Dannelse og økonomisk Uafhængighed, krævede Stemmeret i Lighed med Samfundets øvrige Lemmer, der før eiede de fulde medborgerlige Rettigheder; Landets Gaardbrugerstand krævede, at Skyds- og Veibyrden som store Samfundsanliggender maatte overgaa fra Særbyrder paa en enkelt Stand til det hele store Folk, og Alle krævede, at de Reformer i enkelte Grene af Lovgivningen, som i en halv Mandsalder eller derover havde staaet paa Dagsordenen, maatte fuldbringes. Med et sligt Mandat vare den største Del af Landrepræsentanterne tagne afsted til Thinge, og under disse Forholde var det at 19de ordentlige Storthing traadte sammen.

Vi have i grove Træk udkastet denne Skitse af Forholde og Omstændigheder, da et Tilbageblik paa det nu sluttede Storthings Virksomhed ikke godt kan gjøres uden at man tager et saadant Standpunkt.

Nordenfjeldske Forhold og Jernbanesagen.

Blandt alle de større Sager, som Thinget denne Gang har underkastet en prøvende Drøftelse og overgivet Folket til Bedømmelse, saasom: aarlige Thing, Stemmeretssagen, Grundlovens § 92, Kirkemødesagen m. m. Fl., var nu Jernbanesagen den, hvorom sidste Storm saaatsige dreiede sig.

At Kristianiabyoppinionen ianledning denne Sags Udfald var — for at bruge et morgenbladisk Udtryk — „opfyldt", er en bekjendt Sag, men jeg tror dog, Alt vel overveiet, at det mest var de „næringsdrivende" — ikke „Politikere" naturligvis, men — Klasser dersteds, som græmmede sig over, at de paatænkte Millioner ikke blev laant, da disse Penge, som rimeligt kunde være, ogsaa havde fundet Veien til Handelsmandens Pengekiste, eller ialfald benyttet denne som Gjennemgang fra Arbeideren til den udenlandske Vareforsyner, efterladende hos Mellemmanden den sædvanlige Profit som Erstatning for Bryderi og Ansvar. Dernæst bemærkede man ogsaa, at Magthavernes Underordnede, Embedsmændene, ikke gjerne saa, at Regjeringen og deres Yndlingsorgan Morgenbladet tabte dette Slag. Jeg tror heller ikke, at det Hurra, som Schweigaard og Schwartz fik udenfor Storthingsbygningen om Aftenen efter Sagens Afgjørelse havde noget Ekko i Nationen; ja det er endog Tvivl underkastet, dersom disse tilsyneladende mindre Hurraraabere vare komne nogle Mile fra Kristiania, om de ikke da af den egentlige Befolkning i Landet havde faaet en lappet Trøie ovenpaa sin Lungerystelse; thi Stemningen hos Folket — Embedsmændene og Kaxerne undtagne — var ligefra Kristiania Byrænds til Dovres Top stik imod nogetsomhelst Statslaan under vore nuværende Forholde.

Dette havde jeg god Anledning til at erfare, da jeg reiste næsten sammen med de Thingmænd, som sidst reiste opover til Trondhjem. Alle de Folk, som jeg talte med om denne Sag paa Veien mellem Kristiania og Trondhjem, roste Thingets Handlemaade og udtalte som sin Overbevisning, at dersom Statslaanet til de af Regjeringen foreslaaede Jernbaner var bleven optaget, vilde Udvandringen til Amerika næste Aar have antaget saadant Omfang, at maaske kun Banemændene vare blevne tilbage med sine Baner.

Da jeg begyndte at drage nedad Heldningen nordfor Dovre, var Folkets Mening ogsaa der den samme om denne Sag som søndenfor, indtil jeg naaede Jernbanestationen i Støren; men der fik Piben en anden Lyd; næsten Alle der vare Banemænd i Ordets almindelige Forstand, det vil sige, Jernbane ønskede de Fleste, men nogen rimelig Tanke om paa hvilken Maade man dertil skulde erhverve Midler, samt om det yderligere Erhverv, Nationens Befolkning maatte erholde, for i Fremtiden at kunne bestride de ved Laanet forøgede Udgifter, derom hørte jeg ingen fornuftig Tanke udtalt. Her hørte jeg ogsaa megen Tale om, at de ivrigste Banemænd i Trondhjem skulde have tiltænkt de nordenfjeldske Repræsentanter, og kanske især O. Velde og Augustinussen, som vare Medlemmer af Jernbanekomiteen, en Pibekoncert, fordi de havde stemt mod Jernbanen; men da jeg kom til Trondhjem erfarede jeg rigtignok,

at disse Folk ingen Forstyrrelse havde lidt paa sin Fart gjennem denne By. Derimod hørte jeg udtalt med Fordring paa Troværdighed, at endel Bidragsydende til J. Sverdrup, da de erfarede hans Optræden i denne Sag, strøg sine Navne ud paa Listen, hvorved man næsten kunde fristes til at tro, at de trondhjemske Matadorer havde tegnet Beløb til ham kun for at han, selv om det var mod hans Overbevisning, skulde hjælpe dem til at faa Banen, naturligvis for enhver Pris. Eller hvorledes skal man kunne finde en mindre haard Forklaring, dersom man ikke vil søge den udenfor den almindelige fornuftige rolige Omtankes Vei, og søge den i Kortsynethed og lidenskabelig Ophidselse? Mine Landsmænd faar selv sige, hvilken Forklaringsgrund de finde sig bedst tjent med. Er der imidlertid nogen Ting, som kan konstatere — jeg vil ikke sige Blindheden, men — Anmasselsesaanden hos disse Folk bedre, end en saadan Handling? Eller kan man tænke sig en mere ufornuftig Handling? Enhver, som har hørt Sverdrups glimrende Tale i Thingsalen og den Indflydelse, han udøver ved sine kundskabsrige og overvældende Foredrag paa saa mangen en Sags Udfald, kunde jo nære Frygt for en uberegnet Virkning af mine gode Trondhjemmeres Optræden, dersom man ikke vidste, at Hr. Sverdrup var noget mere ridderlig i sin Tænke- og Handlemaade end andre Mennesker i Almindelighed ere; ellers vilde nok „gjemt ikke være glemt" i denne Sag; og da kunde det maaske vare længe, inden Tronderne fik en Jernbane over Dovres Ryg. Ligesaa siges det, at endel Handelsmænd og Fiskere i Fosens Fogderi i søndre Trondhjems Amt ogsaa ønskede Banen, for at den kunde transportere deres Sild og Fisk til Oplandet og Sverige. Amtets øvrige Befolkning skal nok ikke være ret saa meget for den, undtagen de Bedrestillede maaske.

At endel Embedsmænd i nordre Trondhjems Amt ogsaa skulle være for Banen, fik jeg høre paa en Tur, som jeg en Dag tog mig ind i Trondhjemsfjorden, og maaske ligeledes nogle Brugseiere, hvilke Folk naturligvis nordre Trondhjems Amtstidende har ment, naar den fortæller, at enkelte Størdalinger havde ytret en Slags Sorg over at have tegnet Bidrag til J. Sverdrup, naar han ikke stemte for Jernbanen, — altsaa omtrent den samme Søsyge med eller uden Opkastelse, som endel Trondhjemmere fik ved Efterretningen om denne Sags Udfald i Thinget. Forresten er det nok Faa i Trondhjems Stift, som ikke ønske Banen, naar man kun til enhver Tid var sikker paa, at Statens ordinære Indtægter strak til at bestride Renter og Afdrag til Laanet. Men dersom man sagde til disse Folk: „Bane skal I faa, dog saaledes, at Renter og Afdrag skal udlignes som direkte Skat paa Skylddaleren", saa fik man vist meget faa Ja — om noget — fra Eiendomsbesidderne. Det er derfor i Regelen de Folk, som enten have nok at betale enhver Udgift med, eller ogsaa saadanne, som spekulere saaledes, at Konkurs bliver deres sidste Bedrift, der ivre for Banen. Ja, det er sandt, Stenkjæravisen — Navnet husker jeg ikke — skal ogsaa have udtalt sin Beklagelse over, at der ingen Jernbane blev fra Trondhjem til Kristiania, jeg ved ikke af hvilken Grund; men da man ellers siger, at Redaktøren for dette Blad skal være en forstandig og dygtig Mand, der i mange vanskelige ja selv tvivlsomme Sager pleier at finde det Rette, saa maa man nok antage, at kun en Uklarhed i Tanken maa være kommen over ham i denne Sag. Det Eneste skulde være, at det i Sommer herskende slette Veir, som har berøvet dette Distrikt nogen rimelig Udsigt til Aarsvært eller Avling, i Forbindelse med, at dette Distrikt i de sidstforløbne 4 Aar har lidt under Trykket af 2de komplette Uaar, skulde bevirke, at Banen for disse indre Bygder vilde være et Gode, forsaavidt som de da saasnart som muligt kunde have været i Stand til at transportere sin Fattigdom og Elendighed nedover til Hovedstaden, saa at selv de Styrende, med Morgenbladet som Fortrav, med egne bureaukratiske Øine kunde erfare Tilstandens sande Beskaffenhed. Og forsaavidt kunde jo Stenkjæravisen have Ret.

Endelig forekommer den Paastand meget ofte, at dersom man nu havde laant nogle Millioner, saa havde Folket faaet Guld og grønne Skove derved, at Arbeidsmanden havde faaet rigelig Fortjeneste i disse trange Tider, saaat maaske derved Fattigdom og trange Tider kunde gaaet over. Men dette er kun til en vis Grad Sandhed. Alle arbeidsføre skikkelige Arbeidere faar nok til enhver Tid Arbeide, den Dovne og Uskikkelige mangler det derimod næsten bestandig; og ialfald vide vi Alle, at der ved næsten alle vore Jernbanearbeider har været en større Del fra Udlandet, især fra Sverige. Saaledes tror jeg ialfald ikke, at dette Gode fulgte med Jernbanelaan, hvis Forrentning og tildels Uvillien mod Laan i Almindelighed vilde have bevirket, at Misfornøielse med Styrelsen og Udvandring til Amerika tiltog i høiere Grad end hidtil.

Overalt var det nok bedst at lade denne Sag hvile, indtil Folket tiltror sig Kraft nok til at tage fat paa den; thi at den kommer en Gang, derom er alle Folk enige, om ikke før, saa dog, naar Ingeniørerne have været heldige nok til at finde en Linie, som tiltaler Folket i sin Almindelighed og ikke blot Trondhjems Eiendomsmænd i Røraas Værk med nogle Flere; thi disse Folk kunne, saa sige, selv bygge sig en Bane til dette Sted, Andre end Regjeringen aldeles uspurgt.

Dog, naar jeg ser til, har jeg næsten fordybet mig i disse Jernbanegreier, som jeg forresten tror Folket tænker mindre paa, end paa hvorledes de paa en rimelig Maade skal kunne berge sig og leve, og jeg skal derfor slutte med denne Materie.

Forholdet her Nordenfjelds forekommer mig paa mange Steder ikke at være videre rart, Folkets Stemning er for det meste nedtrykt, hovedsagelig ved Udsigten til et daarligt Aar. Penge tror jeg ogsaa det er knapt om, og naar man sammenligner Folkets Kaar her i Almindelighed — Nogle leve jo bra overalt i denne Verden — med den Overflod af Stads og Nydelser, som man var at se og erfare nede i Hovedstaden under sidste Studentermøde, saa tror jeg, man ikke kan undres ret meget paa de mindre heldig Stillede i Samfundet, naar de tale om sine ublide Kaar, sine Vanskeligheder og Møisommeligheder for at kunne slide sig igjennem Livet. Hellerikke kan man undres paa, at der avles Misundelse og Had mellem Klasserne i et Samfund, hvor Misforholdet er saa iøinefaldende, som mellem Fattigdommen i Landdistrikterne og det lette, rige Liv i Hovedstaden. Og dersom det forholder sig rigtigt, som offentlig er berettet, at dette sidste Møde af fremmede Studenter i Kristiania kostede Indvaanerne 20,000 Spd., saa er det et Spørgsmaal, om ikke Hovedstadsfolket havde havt Anledning til at gjøre en mere menneskekjærlig Handling, naar de havde anvendt et sligt Beløb paa en anden og mere frugtbringende Maade. Mangen Fattigmand, som slider med at dyrke Myr og rydde Ulænde, vilde have brugt en slig Haandsrækning paa en Vis, som længe vilde have baaret Velsignelse. Som sagt, Hovedstadens Folk kjender for lidet til Folkets Kaar; var denne Erkjendelse mere udbredt, vilde Mangt i vort Fædreland staa i et andet Lys, og ved Hjælp af dette Lys vilde ogsaa mange Brøst kunne udbedres, som Mørket nu skjuler, indtil en vakker Dag Sprækken er gaaet saa dybt, at Samholdet brister.

Nordenfjelds, i Juli 1869. —s.

Kristiania, den 21de Juli 1869.

L'Indép. belge og Times søge hver paa sin Vis at bortræsonnere Betydningen af den fransk-belgiske Strid, der nylig stod saa alvorlig paa og, som det vil erindres, fik en for Frankrig seierrig Udgang. L'Indép. belge siger om Spørgsmaalet: „Aldrig er et Bjerg i Barnsnød kommet ned med en latterligere Mus. Er det virkelig muligt, at Belgien og hele Europa i et halvt Aar have været i Uro over dette tosede Jernbanespørgsmaal? Kan Nogen forstaa, at Verdensfreden har været nærved at gaa overstyr for en saadan Bagatels Skyld, og at to Regjeringer have givet en saa ubetydelig Sag en umaadelig og foruroligende Vigtighed? Hvorledes er det tænkeligt, at man har gjort saa stor Allarm over et Spørgsmaal, der nu løses ved et Par Reglementer imellem den belgiske Stat og et Par Jernbaner? Det var altsaa derfor, at vore Kamre blev i den Grad ophidsede, at de ikke alene ansaa vore kommercielle og industrielle Interesser for truede, men ovenikjøbet troede, at vor Sikkerhed som Stat og vor nationale Uafhængighed vare udsatte for de største Farer. Det var derfor, at vor Premierminister et Dieblik forlod Finantserne og hengav sig til den diplomatiske Virksomhed for selv at tale med Medlemmerne af det franske Kabinet. Det var derfor, at de officiøse Blade i Paris ophidsede den franske „Chauvinisme" og beskyldte Pressen for at staa bagved vor Regjering i hele denne Sag. Det lyder i Sandhed utroligt, og man fristes til at spørge sig selv, om man drømmer eller er vaagen." I et følgende Nummer udvikler L'Indép. belge i en ledende Artikel, at det havde Ret, da det kjæmpede imod Strømmen og erklærede den belgiske Jernbanelov for overflødig udadtil, da de to Landes Interesser faldt sammen, og skadelig indadtil, da Regjeringen fik Ret til at modsætte sig Overenskomster om Afstaaelser imellem Jernbanerne i Belgien selv. Det er unægtelig, som L'Indép. belge siger, meget Gaadefuldt i, at et saa stort Apparat sattes i Bevægelse, og at saa langvarige Underhandlinger førtes for at tilveiebringe det nu foreliggende Resultat. Endnu besynderligere tager det Hele sig ud, naar man betænker, at fremmede Magter blandede sig i Sagen. I den østerrigske Note af 1ste Mai blev det belgiske Spørgsmaal formelig reist, og Grev Beust foreholdt Belgien Nødvendigheden af at give efter i Udtryk, som om de allerstørste Interesser stod paa Spil. I den omtalte Note reistes næsten det belgiske Spørgsmaal, og der blev betydet Kabinettet i Brüssel, at Belgiens politiske Existents kunde staa paa Spil, naar det ikke søgte sin Støtte hos Frankrige og sluttede sig paa det Nøieste til denne Magt paa det økonomiske Omraade. Hvorledes kunde der behøves et saadant Tryk i en Sag som den nu foreliggende? Paa den anden Side paastod den officiøse franske Presse, at England indstændig havde raadet Belgien til Eftergivenhed, ret som om det østerrigske Tryk ikke var tilstrækkeligt, og dog kan der heller ikke øines mindste Grund til engelsk Indblanding. Det trufne Arrangement er saa simpelt og uskadeligt som en Overenskomst imellem to Regjeringer om en Brevtaxt, og dog optaarnede der sig saadanne Vanskeligheder, at der hengik henved fem Maaneder, inden det kom istand. Forklaringen kan kun søges i, at der maa være noget ganske Eiendommeligt i Forholdet imellem Frankrige og Belgien, hvoraf følger, at enhver Forhandling imellem dem strax fremkalder det store Spørgsmaal, som stadig staar i Baggrunden.

Times indeholder en Artikel, hvori det bemærker, at en Jernbane i vore Dage med Rette betragtes som en Krigsmaskine, da den kan sætte et Land istand til at fremskynde sine militære Bevægelser, og belgiske Jernbaner i franske Hænder vilde have udvidet Frankriges Grændser til Holland og Tyskland. Frankrige gjorde gjældende, at Kontrakterne vare til begge Landes Fordel; men Belgien var en ligesaa god Dommer i dette Spørgsmaal. Belgien har ængstet sig uden Grund, da Frankrige under enhver Krisis, som Belgien har gjennemgaaet, er optraadt med Betænksomhed og Skaansel. Det er muligt, siger Times, at Belgien kan blive Krigens Pris, men Frankrig vil aldrig begynde en Krig, for hvilken der ikke lader sig paavise nogen anden Grund end en Invasion i Belgien. Times udtaler sig til Slutning om Englands Forhold til Belgien under Forviklingerne; dets Ytringer ere ikke ganske klare, den onde Samvittighed taler mellem Linierne, og en Henvisning til Danmark giver Forstaaelsen. Efterat have bemærket, at man er gaaet for overilet tilværks, naar man tillagde Frankrig fiendtlige Planer, og at de engelske Statsmænds Venskab for Belgien aldrig har fornægtet sig, bemærkes det til Slutning: „Europas Fred er et uvurderligt Gode, og det vilde være vanskeligt at afgjøre, hvor langt en Indrømmelse kan gaa, forend det kan siges, at Freden er bleven kjøbt til for høi en Pris. Men der var ingen Sandsynlighed for, at en Beslutning fra Belgiens Side om at staa paa sin ubestridelige Ret vilde have fremkaldt Fare for krigeriske Forviklinger, og vi have altid været og ere uvillige til at tro, at Belgien paa nogen Maade kunde være blevet bevæget til at give efter for Frankriges Ønsker ved officiøse Raad af Magter, hvis Pligt det vilde have været at beskjerme den neutrale Stat imod alle Følger af den uafhængige Holdning, som den har indtaget. Danmarks Exempel bør tilvisse advare Diplomatiet imod det Farlige i at vække illusoriske Forhaabninger. Men der maa være en Middelvei imellem et overilet Tilbud om materiel Hjælp og et upaakaldet Raad om nedværdigende Underkastelse. Iver for at undgaa en Kollision behøver ikke at gaa saa vidt, at man opmuntrer til et Misbrug af Magten".

Keiser Napoleons Budskab til det lovgivende Korps lyder ifølge et Telegram fra Paris til L'Ind. belge fuldstændig saaledes: „I min Erklæring af 28de Juni forkyndte jeg, at jeg i den ordinære Session vilde fremlægge de Beslutninger og Forslag, som forekom mig mest skikkede til at opfylde Landets Ønsker. Det lovgivende Korps synes imidlertid at ønske, at det strax bliver bekjendt med de vedtagne Reformer. Jeg anser det for nyttigt at imødekomme dets Ønsker. Det er min faste Hensigt at give den lovgivende Myndighed en Udvidelse, som er forenelig med Forfatningens Grundbestemmelser. Jeg fremsætter nu her i dette Budskab de Beslutninger, som ere tagne i Ministerraadet. Senatet skal snarest mulig indkaldes for at undersøge følgende Spørgsmaal: 1) Berettigelse for det lovgivende Korps til at vedtage sin Forretningsorden og vælge sit Bureau. 2) Ændringsforslagenes Anmeldelse, Form, Indbringelse og Drøftelse. 3) Forpligtelse for Regjeringen til at forelægge det lovgivende Korps Modifikationerne og Tariferne i de internationale Traktater. 4) Votering af Budgettet i Kapitler for at gjøre den lovgivende Kontrol fuldstændigere. 5) Ophævelse af Uforeneligheden af Mandatet som Deputeret med visse offentlige Stillinger, navnlig Ministerstillinger. 6) Udvidelse af Retten til at stille Interpellationer. Regjeringen vil ogsaa undersøge de Spørgsmaal, som vedrøre Senatet. Den virksommere Solidaritet, der vil opstaa imellem Kammeret og Regjeringen, Retten til paa en Gang at være Minister og Deputeret, alle Ministrenes Nærværelse i Kammeret, Forhandlingen i Ministerraadet af Statens Anliggender og en loyal Forstaaelse med den af Landet dannede Majoritet ville afgive alle de Garantier, som vi søge i vor fælles Omhu for Landet. Jeg har allerede flere Gange vist, hvor villig jeg var til i den offentlige Interesse at opgive visse Prærogativer. De Forandringer, som jeg er bestemt paa at foreslaa, er den naturlige Udvikling af dem, som efterhaanden ere blevne indførte i de keiserlige Institutioner. De skulle iøvrigt lade de Prærogativer være urørte, som Folket paa den utvetydigste Maade har tilstaaet mig, og som ere væsentlige Betingelser for, at Magten kan beskytte Ordenen og Samfundet".

I Peuple français forsvares den af Keiseren fulgte Fremgangsmaade paa følgende Maade: „Udover en vis Klasse af Forholdsregler, der iøvrigt ere af stor Betydning, støder man imod Forfatningens Grundbestemmelser. Keiseren selv er ude af Stand til at give efter, en Overensstemmelse imellem de øvrige Statsmagter kan ligesaa lidt udrette Noget, og Folket maa nødvendigvis selv træde til, sammenkaldt i sine Komiteer. Dernæst kaster man sig ind i en uopløselig Kjæde af Konflikter. Har Kammeret Ret til at forlange dette eller at diskutere hint? Dersom det gjør det uden at have forfatningsmæssig Ret dertil, hvad bliver der saa af Forfatningen? Dersom Forfatningen krænkes af Kammeret, hvilken Garanti har man da for, at den respekteres af de andre Statsmagter? Naar man saaledes kommer ind paa de konstitutionelle Prærogativers brændende Omraade, er der ingen Ende paa Konflikterne, og man udsætter sig i lige høi Grad for at blive slaaet sammen med dem, som fordre Alt for at tilintetgjøre Alt, og at styrke dem, som sige, at man for at frelse Alt maa afslaa Alt. Et hæderligt Forlig besværger Faren. Naar Keiseren tilstaar, hvad den oprindelige Interpellation forlangte, og hvad den offentlige Mening i Virkeligheden ønsker, nemlig at Kammeret øver en virksommere Indflydelse paa Sagernes Gang, har Majoriteten kun Anledning til at glæde sig over den Iver, hvormed man imødekommer dens Ønsker, og Interpellationens Undertegnere se sig ikke alene ikke tilsidesatte, men dele Æren for et frugtbart Initiativ. Hvad Keiseren angaar, da værner en saadan Løsning om hans Værdighed, som ingen Suveræn bør lade træde for nær, og om alt det, som Folkets Udvalgte ikke selv kunne forandre. Naar Æren er frelst, er det i Frankrige en let Sag at foretage en Løsning."

I Sprogkongressen i Stockholm, der sammentræder i næste Uge, skal ifølge „Aftbl." Henrik Ibsen indtræde i Hartvig Lassens Sted. Samme Blad beretter, at Kongressen skal tage under Behandling Retskrivningen „i de tre nordiske Sprog".

Til Diakonisse-Anstaltens Byggefond skal være tegnet 2087 Spd. 12 ß.

Formælingsfesten vil ogsaa blive feiret i Bergen med Musik, Fyrværkeri og „maaske" vil der ogsaa blive holdt en Tale i Dagens Anledning.

Til Medlemmer af den kombinerede Ret, som skal nedsættes til at dømme Kaptein Burchardt og Lodsen paa „Mjølner", fortælles Justitiarius Lambrechts, Kommandør Smith og Kaptein Johannesen at være indstillede af Regjeringen.

Embedsansøger. Efter Forlydende agter Høiesteretsassessor Otto Løvenskjold at melde sig som Ansøger til Akers Sorenskriveri.

Udvandrere. Med Ankerliniens Dampskib „Scandinavia" afreiste igaar Eftermiddag 180 Emigranter til Amerika.

Fiskeriudstilling i Neapel. Ifølge Meddelelse fra Hs. Excellence Udenrigsministeren vil der i 1870 fra 1ste Mai til 1ste Juni i Neapel blive afholdt en international Udstilling for Søvæsen og Fiskerier, i hvilken der er indbudt til Deltagelse fra Norge. — Der er Anledning til i Indre-Departementet at gjøre sig bekjendt med Programmets Indhold.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 1ste—10de Juli 1869.

Mileantal 626.

	Spd.	ß.
9480 Passagerer . .	2380.	111.
56 Voiturer	54.	44.
81 levende Dyr . .	28.	69.
Pakker, Extratoi etc.	382.	79.
Posten	33.	40.
	2879.	103.
Telegrafindtægter	29.	14½.
Godstrafik:		
Strømmen	3452.	73.
Dal, Eidsvold etc. . .	5239.	16.
	8691.	89.
Summa	11600.	86½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . .	11256.	81.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 134,524 Spd. 34½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 125,966 — 9½ -

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 1ste—10de Juli 1869.

Mileantal 615.

	Spd.	ß.
4781 Passagerer . .	1117.	82.
12 Voiturer . . .	8.	6.
36 levende Dyr . .	15.	32½.
Pakker, Extratoi etc.	111.	32.
Posten	30.	-
	1282.	32½.
Telegraf-Indtægter .	14.	117.
Godstrafik	2838.	63.
	2853.	60.
Summa	4135.	92½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . .	4356.	93.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . . 62,736 Spd. 102 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 63,561 — 62 -

Et Timotheiax af indtil 7 Tommers Længde er indleveret til Drammens Blads Udgiver.

Broarbeidet over Akersviken ved Hamar, der begyndte i afvigte Høst, nærmer sig nu, skriver Hamar Stiftstd., med raske Skridt sin Fuldendelse. Broen er en Pælebro, særdeles vakker og at se til ogsaa solid bygget; den har en Længde af omkring 2500 Fod og skal efter Sigende være den længste Brobygning her i Landet. Den har allerede i et Par Maaneder været passabel for Fodgjængere, men da den endnu ikke er helt belagt med Ler og Sand, og da desuden Veianlæggene baade paa Vestsiden henover mod Hamar og paa Østsiden over Tokstad hen mod Kongeveien endnu er under Arbeide, saa vil den rimeligvis ikke forend om en halvanden Maaneds Tid kunne tages i Brug af Kjørende. Broen skal nok benævnes „Hamar Bro", hvilket Navn sees indhugget i en Sten ved Broens Ende. For de Reisende vil vi især anbefale Broen for den særdeles smukke Udsigts Skyld, som man derfra har om Sommeren. Fotografer og Landskabsmalere bør ogsaa gjøres opmærksomme paa Anlægget; de har her faaet et Punkt, hvorfra de rimeligvis vil kunne skaffe sig selv og det norske Publikum flere udmærket vakre Prospekter.

Høaannen er nu i fuld Gang paa Hedemarken, og Udbyttet lader efter Sigende til at blive baade godt og ganske rigt.

Som et Exempel paa mærkelig Frugtbarhed meddeler Hamar Stiftstd., at fra Rugageren paa Gaarden Kjemstad i Stange optoges forleden Dag en Rod, hvorpaa fandtes ikke mindre end 36 Spirer eller Ax, der, saavidt man kunde se, vare skudte af et eneste Korn.

Sildefiske. Forrige Onsdag Eftermiddag gjordes, ifølge Karmsundsposten, paa Garsvigen et Par smaa Stæng Fedsild, ialt 20 a 25 Tønder, og igaaraftes sattes atter et noget større Laas paa Forlandsvaagen. Uheldigvis var der ingen Nøter forhaanden i det Øieblik, Silden viste sig under Land; havde der været Nøter tilstede strax, turde betydelig mere stængt, da der syntes at være en større Sildetyngde.

Mr. Faviell, Hovedinteressent i Seggendalsgruberne, har nylig, skriver „Stav. Amtst.", paa en storartet Maade vist sin Interesse for vore Anliggender, idet han som Gave har hidsendt en engelsk Tyr af Korthornracen. Efterat nogle Forhandlinger havde fundet Sted om dens Ilandbringelse, paa Grund af det endnu eksisterende Indførselsforbud, er Sagen nu ordnet saaledes, at Dyret foreløbig er bragt iland for at røgtes paa en ubeboet Ø under paalideligt Tilsyn. Da man imidlertid Intet hører om Kvægsyge i England, og saadan Syge derhos aldrig skal have hersket i Hr. Faviells Besætning, er det at haabe, at denne Afsondring snart maatte kunne hæves. Dyret, der skal være udmærket smukt og af ædel Race, er saavidt vides stillet til Amtmandens Disposition, og vil sandsynligvis blive benyttet i Landhusholdningsselskabets Tjeneste.

Bergens mekaniske Værksted har ifølge Bergens Tidende, afleveret det nye Dampskib „Hardangeren" efter endt Prøvetur, der fremviste et særdeles gunstigt Resultat; Skibet gjorde nemlig en gjennemsnitlig Fart af 10¼ a 10½ Mil, medens den ifølge Kontrakten kun skulde gaa op til 10 Mil. Kulforbruget er 2½ Td. pr. Time. „Hardangeren" er omtrent af „Stavangers" Størrelse og har ligesom dette kombineret Høi- og Lavtryksmaskine; det kan medtage omtrent 340 Passagerer og skal gaa i Route mellem Bergen og Hardanger 2 Gange ugentlig. — Den Formodning, vi ved Skibets Afløben udtalte, at det med Hensyn til Nethed og Eleganse synes at ville gjøre „Stavanger" Rangen stridig, stadfæster sig nu fuldkommen, thi alle Kjendere erklære enstemmig, at det er det smukkeste Dampskib, som haves her paa disse Kanter. Vi tro ogsaa at burde gjøre opmærksom paa den særdeles Omhyggelighed, hvormed Skibets Udstyr er besørget, hvorfor vore Haandværkere tilkommer Æren, og som fortjener al Paaskjønnelse. Alt ombord er smukt Arbeide; at Udlændingen naturligvis kan levere ligesaa smukt Arbeide, er jo sikkert, men at han aldrig har fundet det Umagen værd ved Leveranser til os er ligesaa sikkert. Englands Gentlemen og Ladies, der vel hyppig komme til at benytte „Hardangeren", vil ikke savne noget af sin tilvante Komfort og Bekvemmelighed og vil sikkerlig faa større Tanker om den norske Industri, end i Almindelighed er Tilfældet i den store Udverden.

Vi gratulere Værkstedet med dette Mesterstykke og haabe, at vi ikke oftere igjen vil faa Anledning til at beklage Mangelen paa vort Folks Tro paa sin egen Dygtighed, der ikke saa sjelden har berøvet vore Værksteder Arbeider, de i enhver Henseende havde kunnet magte. „Hardangeren" vil omvende de mest Vantroende.

Mærkeligt Lynnedslag. Fra Aalesund berettes 7de Juli: Følgende sørgelige Tildragelse skede ombord i en Jagt, hjemmehørende i Namsos og som ankom hertil den 5te Juli fra Bergen. I Nærheden af Kinn, omtrent 1½ Mil fra Land, blæste der nævnte Dag en stærk Storm af Sydvest forenet med en saadan Lynild, at Folkene ikke havde seet noget saadant. Det ene Lyn fulgte paa det andet, og Skipperen Olsen, der selv stod ved Roret, fortæller, at han ordentlig maatte bøie af fra den. Mens han saaledes staar ved Roret, ser han en Lynstraale i Luften; den træffer en Naal — kort Stang oppe i Vanterne — og forgrener sig i to Straaler, hvoraf den ene træffer en i Nærheden staaende Mand, saa at han faldt død ned paa Dækket. Lynilden havde afsvedet hans Haar i Nakken, havde gaaet Halsen rundt og senere forgrenet sig og gaaet ned over høire og venstre Bryst. Da Straalen traf Dækket, hørtes et Knald saa stærkt som et Bøsseskud, og dette frembragte — som man kan tænke sig — en stor Skræk blandt Mandskabet, som troede, at ogsaa Jagten nu var bleven splintret. Men til deres store Forundring faar de se, at Jagten var i god Behold, ja der vistes end ikke den mindste Skade paa nogen Ting —, atter et særligt Bevis paa Herrens naaderige Styrelse og Varetægt.

Et af Postbudene i Trondhjem er i disse Dage, skriver Tr.hjems Stiftsavis, afskediget paa Grund af bedragersk Adfærd ved at tilbageholde og forbruge endel af de for de ombragte Breve modtagne Skillinger.

Fra Leko skrives under 10de Juli til Namdals Td.: Det taage- og regnfulde Veir vedbliver fremdeles paa disse Kanter, og naar man ser hen til den fremskredne Aarstid, staar det ikke rart til især med Ageren. Forleden Nat frøs det nylig fremkomne Potetesgræs paa mange Steder, og Fjeldtoppene vare hvide af Sne om Morgenen. Man er allerede nærmere Frygt end Haab om et godt Aar.

For Klipfiskarbeidet er dette Veir ogsaa ubehageligt. Fisken blev i forholdsvis kort Tid ganske tør, og dermed har den maattet staa nu i lang Tid. Det er nok ikke godt at bjerge den for at tage Skade.

Blandinger.

Lige kloge begge to. Paa en Reise i Jylland besøgte Frederik den Sjette en Landsbyskole. Børnene vare muntre og veltilmode, og Kongen spurgte dem: „Naa Drenge, hvem var Danmarks største Konger?" — Som med en Mund raabte Drengene: „Knud den Store, Valdemar og Kristian den Fjerde!" En Dreng, hvem Skolelæreren havde hvisket Noget i Øret, hævede sin ene Haand iveiret. — „Ved Du endnu en?" spurgte Kong Frederik. — "Ja, Frederik den Sjette." — „Hvad Stort har han da udført?" — Drengen taug forlegen og stammede tilsidst: „Jeg ved det ikke." — Trøst Dig, min Dreng", sagde Kongen, „jeg ved det heller ikke."

Store Arveafgifter. Arveafgifterne af Rothschilds Efterladenskaber for den i tredie Linie arvede rørlige og urørlige Formue ere i denne Tid blevne indbetalte i Seinedepartementet med den smukke Sum af 1,643,000 Franks.

Jesuiterordenen har ogsaa iaar offentliggjort en Fortegnelse over sine Medlemmer indenfor det romersk-katholske Samfund. Ifølge denne Katalog er Medlemstallet fordoblet fra 1ste Januar 1844 til 1ste Januar 1869. I 1838 var Jesuiternes Tal over hele Verden 3067; i 1844 var Tallet steget til 4139, men 1ste Januar d. A. var det gaaet op til hele 8584. I Tydskland, Frankrig, Østerrig, Belgien og Nederlandene talte Ordenen i 1838 ikke mere end 641 Medlemmer, men kun 30 Aar senere er Tallet af Ignatius Loyolas Tilhængere i disse Lande voxet til 2910 Personer.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 21de Juli.

Med Dampskibet „Kong Sverre" fra Kiel indførtes idag 97 Fustager Smør

Udexpederede Fartøier den 20de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Elen Catharina	Hansen	England	Trælast.
Fredrikssten	Dahl	do.	do.
Einar	Arnesen	Frankrige	do.
Maria	Vigst	do.	do.
Brødrene	Olsen	do.	do.
Familiens Haab	Hay	Danmark	do.
Enigheden	Granbæk	England	do.
Adele	Pettersen	do.	do.

Konkurs. Frederiksstad: Handelsberett. Jomfru Lovise Gundersen den 13de Juli. Saml. 30te s. M. Fordringer meldes inden 31te August og prøves 16de Septbr. Bager Christen Dahl den 15de Juli. Saml. 30te ds. Fordringer meldes inden 31te August og prøves 16de Septbr. Søndre Jarlsberg Skifteret: Gaardbruger af Sem, Syvert Holm Skollevold d. 16de Juli. Saml. 27de ds. Fordringer anmeldes inden 4de Septbr. og prøves 11te s. M. Øvre Thelemarkens vestfj. Sorenskriveri: Landhandler Olaus Halvorsen af Nissedals Thinglag den 15de Juli. Midlertidig Bestyrer Sagfører B. Plesner. Saml. 5te August. Fordringer meldes 22de Septbr. og prøves 20de Oktober. Aalesund: Handelsborger Johan Frederik Schjeldrop den 13de Juli. Saml. 2 August. Fordringer anmeldes 16de Septbr. og prøves 13de Oktober.

Proklama. Totens Skifteret. I Boet efter Føderaadsmand Jørgen Andersen Telerud, 3 Mdr.s Varsel fra 15de Juli. I Boet efter Pigen Deoldine Pedersdatter Sivesund. Broderen Johannes Pedersen indkaldes med Aar og Dags Varsel fra 15de Juli. I Boet efter Føderaadskone Johanne Olsdatter Øveseth. Brodersønnen Peder Jacobsen Stepperud, der er udvandret til Amerika, indkaldes med Aar og Dags Varsel fra 15de Juli. Kristiansand: Lods Simon Rasmussen og gjenlevende Hustru Birgitte Nielsdatters Fællesbo. 3 Mdr.s Varsel fra 19de Juli. Søndre Hedemarkens Sorenskriveri: I Boet efter Marthe Larsdatter Gillundstranden og gjenlevende Mand Ole Kjeldsen. 3 Mdr.s Varsel fra 17de Juli. Sands Skifteret: I Boet efter Caroline Sophie Hansdatter Helsen af Høvaag Præstegjeld. 3 Mdr.s Varsel fra 16de Juli. Ide og Marker Sorenskriveri: I Boet efter Sidsel Gundersdatter og gjenlevende Mand Gaardbruger Johannes Johannesen Mørk. 3 Mdr.s Varsel fra 15de Juli. Afdødes Søstersøn Andreas Hansen indkaldes med Aar og Dags Varsel fra 16de Juli. Midthordlands Sorenskriveri: I Boet efter Madame Christiane Brynildsen og før afdøde Mand Gullak Brynildsen af Sandviken; do. Pigen Sigrid Johannesdatter Milde af Fane; do. Vilkaarkone Marthe Baardsdatter Teigland og før afdøde Mand Hans Knudsen af Fuse; do. Gaardmand John Stensen Tøssen af Sund og do. Bygselmand Hans Johannessen ytre Moberg af Os, alle med 3 Mdr.s Varsel fra 14de Juli. Med Aar og Dags Varsel indkaldes fra s. D. de fraværende Arvinger efter Vilkaarsenken Anne Nielsdatter Kalvenæs af Sund, nemlig Sønnerne Niels og Jacob Jacobsen, og efter Husmandskone Eli Arnesdatter Tveteraas af Os, nemlig Sønnen Johannes Olsen. Inderøens Sorenskriveri: I Boet efter Fru Anna Susanna Rosenvinge og gjenlevende Mand Anton Fornæs Rosenvinge af Steenkjær. 3 Mdr. Varsel og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 10de Juli.

Skifteberetninger. Kristiania: Niels Aurdal Holes Konkursbo sluttet den 17de Juli uden Udbytte. Eker Skifteret: Ole Tollefsen Sørbyes Konkursbo sluttet den 17de Juli med en Dividende af 68½ pCt. Mandal: Huseier Karl Theodor Kaspersens Konkursbo er extraderet Opbyderen den 14de Juli. Skien: I Brændevinshandler Olaus Høyers Konkursbo. Saml. den 3die August. Follo Skifteret: Samling i Handelsborger Johan Røtters Konkursbo den 28de ds.; do. i Handelsb. Dino Schanches Konkursbo den 24de ds.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt paa Østlandet, hvor det staar lavest. Vinden er laber fra NO. til NV. med klar og tør Luft i det sydlige Norge. Vestlig med Regn i Bodø. Udsigterne ere fremdeles til godt Veir paa Østlandet.

og Vedkommende havde som Følge heraf kun liden Erindring om, hvad der var vederfaret ham. Desuden er det bekjendt, at man i de Tider kjendte Midler til at bedøve Patienten, saa han ikke fornam Smerten. I de Dage kaldte man det Magi, nu kalder man det Anesthesi.

Foruden dette Ansigt havde hans Opdragere givet ham de fornødne Egenskaber til at blive Gymnast og Athelet, hans Lemmer vare sindrigt forrykkede i Lederne, saa at de som Hængslerne paa en Dør kunde vrides i alle Retninger.

Hans Haar var engang for alle farvet okergult, en Hemmelighed, som man atter har opdaget i vore Dage. Damerne benytte nu denne Kunst. Hvad man fordum syntes gjorde et Menneske stygt, synes man nu gjør det smukt. Gwynplaine havde gult Haar. Dette yppige Haar, man kunde næsten kalde det en Man, skjulte en Hovedskalle, som syntes at være skabt til at dølge Tanker. Operationen, som havde røvet Ansigtet dets Harmoni og bragt alle dets Kjødpartier i Uorden, havde ikke faaet Bugt med Benbygningen. Gwynplaines Ansigtsvinkel var kraftig og beundringsværdig.

Bag denne Latter var der en Sjæl, som tænkte og drømte.

Forøvrigt var denne Latter saa godt som et Talent for Gwynplaine. Han drog Fordel deraf. Ved denne Latter fortjente han sit Ophold.

Gwynplaine, man har udentvivl alt gjættet det, var den samme Gut, som en Vinterkveld var bleven forladt paa Portlandsodden og sidenefter fandt Ly i et usselt Skjul i Weymouth.

II. Dea.

Barnet var blevet Mand. Femten Aar vare forløbne. Man skrev nu 1705. Gwynplaine gik i sit femogtyvende Aar.

Ursus havde beholdt begge Børnene hos sig. De dannede saaledes en liden Nomadegruppe.

nu ogsaa blot var i den Hensigt at vise ham frem for Penge. Efter al Sandsynlighed havde det været sjeldent dygtige Folk, som her havde havt sin Haand med i Spillet. Det var klart, at en hemmelig Videnskab, som forholder sig til Kirurgien som Alkemien til Kemien, havde i en meget spæd Alder bearbeidet dette Kjød, og efter en lagt Plan skabt dette Ansigt. Denne Videnskab havde udvidet Munden, udspændt Læberne, blottet Tandkjødet, forlænget Ørene, opløst Brusldannelsen, slappet Musklerne i Øiebrynene og Kinderne, strækket Mundvigsmusklerne, og endelig udslettet Arrene og draget Huden over, med Vibeholdelse af Ansigtets gabende Slaphed. Af denne kraftige og dybe Skulptur var Masken Gwynplaine fremgaaet.

Man fødes ikke saadan.

I ethvert Tilfælde staar det ikke til at nægte, at Gwynplaine var et udmærket vellykket Arbeide.

Gwynplaine var en Trøstens Kilde, som Forsynet havde skjænket Menneskenes Livslede. Hvilket Forsyn? Er der vel et dæmonisk Forsyn som der er et Guds Forsyn? Vi opstille Spørgsmaalet uden at besvare det.

Gwynplaine morede. Han viste sig offentlig. Og Ingen kunde frembringe en saadan Virkning. Han behøvede blot at vise sig for at helbrede dem, der lede af Hypochondrie. De, der bar Sorg, gjorde rettest i ikke at se ham, thi Synet af ham tvang dem til at glemme Etiketten og bryde ud i en upassende Latter. En Dag fik Bøddelen se ham, og Gwynplaine fik ham til at le. Naar man saa Gwynplaine, lo man, saa man maatte holde sig paa Maven, talede han, saa maatte man kaste sig ned, da man holdt paa at briste af Latter. Han var Spleenens modsatte Pol. Spleen var den ene Yderlighed og Gwynplaine den anden.

Det var med sin Latter at Gwynplaine fik Folk til at le, og endda lo han ikke. Hans Ansigt lo, ikke hans Tanke. Det

Anmeldte Reisende.

Den 21de Juli:

I Hotel Scandinavie: C. Acworth og G. Acworth fra London, Rektor Hammer med Familie fra Skien, Stabell fra Trondhjem, Provst Winsnes og Datter fra Hedemarken, Falk og Frøken Therne fra Gjøvig, Ingeniør Falk fra Drammen, Fru Kionig og Datter fra Østerdalen, Adjunkt Wallem fra Aalesund, Thoresen fra Tjømø, John Bredesen fra Østlandet, Mr. Wright og C. Gerdon Robertson fra Aberdeen, Mr. og Mrs. Kirkpatrick og Wm. Campell fra Edinburgh, Fru Johannesen fra Ulensaker, Murray, Esq., og J. Tyne fra Alexandria, Auchie, Esq., fra Glasgow, Doktor Heiberg fra Kongsvinger, Dreyer fra Hamburg, Oberst Seierstad fra Fr.stad, Kjøbm. Knudsen fra Hamburg, Frøken Schytte fra Fr.hald, Leegaard fra Fr.stad, Bromander fra Fr.hald, Ekstrom, Wintzling og Tablin fra Orebro, A. B. Davidson, Esq., D. Sommerville fra Skotland, Fru Løkke fra Tr.hjem, Kand. Anker fra Hamar, Ingeniør Gloersen fra Elverum, A. F. Gjersøe fra Tønsberg, Carlqvist og Agardh fra Stockholm, Besesen fra Vestlandet, C. B. Burén med Frue fra Sverige.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Torsdag den 22de Juli (Kl. 7½—10¼):

Fjerde Optræden

af det svenske Operette- og Balletselskab fra Stockholm.

1. **Nytaarsnatten,** Skuespil i 1 Akt af R. Benedix.
2. a) **Jig irlandais,** danses af Miss Fielding.
   b) **Pas de trois guirlandes,** danses af Fru Lange, Frøkenerne Norrling og Kindstedt.
3. **Drilléns Operette,** Sangspil i 1 Akt af Conradi.
4. **Den skjønne Galathea,** komisk-mythologisk Opera i 1 Akt. Musiken af F. Suppé.

Th. Herrmann, Direktør.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

„Fædrelandet"

(et Ugeblad af politisk og kirkeligt Indhold)

begynder fra 1ste Juli d. A. sin 2den Aargang. Bladets Formaal er med et Ord at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning. Det meddeler stadig politiske og kirkelige Efterretninger fra Ind- og Udlandet, folkelige Fortællinger, Korrespondancer og letfattelige Opsatser af almennyttigt Indhold. Det vil ogsaa særligt have Opmærksomheden rettet paa de kirkelige Spørgsmaal, som for Tiden bevæger vort Folk, og paa de økonomiske Tilstande, hvis Drøftelse især ligger Almuesmanden paa Hjerte. Bladet er nærmest et Almueblad, men det vil tillige ved Samvirken af Mænd i forskjellige Livsstillinger søge at hjælpe til at binde de forskjellige Samfundsklasser nærmere sammen og udjevne det, som desværre endnu i Mangt og Meget skiller imellem dem. Det er derfor vort Haab, at Bladet vil samle Læsere af det hele Folk omkring sig.

I indeværende Kvartal vil Bladet levere udførlige Meddelelser om Forhandlingerne ved de større kirkelige Møder, der i Sommer afholdes til Drøftelse af det fra Kristiania udgaaede Forslag til Afholdelse af Stiftsmøder i næste Aar og et frivilligt kirkeligt Landsmøde i 1871.

Bladets Redaktion er i Løbet af April Maaned overtaget af Kandidaterne P. L. Hærem og Th. Klavenæs, efterat de har sikret sig den fornødne Hjælp af Mænd i forskjellige Livsstillinger i Kristiania og andre Steder rundt omkring i vort Land, som paa forskjellig Maade har lovet Bladet sin Understøttelse. Blandt disse Mænd er det os tilladt at nævne følgende: Professor i Lovkyndighed L. M. B. Aubert, Skolelærer H. Gjetberg, Kandidat Johan Jensen, Bureauchef i det statistiske Kontor A. Kjær og Skolelærer J. V. Kvam, alle i Kristiania. Desuden: Skolelærer Aadnesen, Lillesand, Storthingsmand Odleb Karslot, Aalesund, Storthingsmand Kirkesanger Brandt, Valders, Sognepræst Bugge, Holmestrand, Gaardbr. Flotten, Kvikne, Pastor Færden, Hedemarken, Arsenalforvalter Hagen, Fredriksstad, Storthingsmand Bærkseier Mortensen, Hedemarken, Storthingsmand Gaardbruger Nordby, Søndre Trondhjems Amt, Garver Olsen, Hamar, Storthingsmand Kirkesanger Riisnæs, Søndre Bergenhus Amt, Seminarielærer Kandidat Sare, Hamar, Sognepræst Schiørn, Smaalenene, Storthingsmand Gaardbruger Evans, Nordre Bergenhus Amt, Storthingsmand Sognepræst Sverdrup, Nordre Bergenhus Amt og Storthingsmand Gaardbruger Ueland (den Ældre), Stavanger Amt.

Meddelelser til Bladet fra Landets forskjellige Egne modtages med Taknemmelighed, hvor ubetydelige de end maatte være.

Bladet kan tinges paa alle Landets Postkontorer og i Kristiania i dets Expedition, Toldbodgaden No. 40. Betalingen erlægges **forskudsvis** med 28 ß Fjerdingaaret. — Paa 6 betalte Exemplarer leveres det 7de frit. Til Kommissionærer, der tage et større Antal, gives Rabat efter nærmere Overenskomst.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß pr. Petitlinie. Stadigere Averterende tilstaaes betydelig Moderation.

Udflugt.

Kristiania Totalafholdsforening agter at gjøre en Udflugt til Ulvøen førstkommende Søndag den 25de ds. Dampskib afgaar fra Jernbanebryggen Kl. 7 Morgen. Billetter a 28 ß for Voxne og 14 ß for Børn kan afhentes indtil Fredag Aften hos Skomager H. Knudsen, Bazaren No. 26. Musik medfølger. For de respektive 28 og 14 ß erholdes, foruden fri Tur- og Returfragt, 2 Gange Kaffe og Potøl.

Ikke-Medlemmer have ogsaa Adgang, naar de den Dag afholde sig fra Brugen af berusende Drikke.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Tilsalgs.

Brødrene Frølich's

Damp-Mineralvand-Fabrik.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Seltersvand,

i Smag og Renhed lig det ægte.

Grénadine,

Pariser Brus - Limonade.

Annanas,

Kjøbenhavner Brus - Limonade.

Citron-, Ingefær-, Pebermynte-, Ribs-, Champagne- og Bringebær-Brus-Limonade etc.

Mousserende Ribsvine.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Priserne noteres billigst mod Rabat til Forhandlere.

Paa udenbyes Ordres uden medfølgende Remisse reflekteres ikke.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Commissionslageret

af

Svenske Vognaxler

fra

Köpings Fabrik

anbefales af

Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

For Ysterier anbefales svenske dobbelte Ostepresser af bedste Sort. Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade. Kristiania.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. G. L. Helmsdorff.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**

15. Kongensgade 15.

Tømmerbygning,

ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Bygningstømmer.

Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Ansigt, som Tilfældet eller en egen Næringsgren havde skjænket ham, var det Eneste, der lo. Gwynplaine havde ingen Del deri. Det Udvortes var ikke afhængigt af det Indvortes. Denne Latter, som han ikke selv havde sat paa sin Pande, sine Kinder, sine Bryn, sin Mund, kunde han ikke tage bort derfra. Man havde for bestandigt fæstet denne Latter paa hans Ansigt. Det var en automatisk Latter, og saa meget uimodstaaeligere, som den var stivnet. To Bevægelser ved Munden smitte, de Bevægelser, som frembringes, naar man gaber eller ler. Takket være denne hemmelighedsfulde Operation, som Gwynplaine som Barn havde undergaaet, deltog alle hans Ansigtstræk i denne Latter, hele hans Fysiognomi gik ud derpaa. Alt, hvad der rørte sig i hans Sjæl, det være af hvad Art det være vilde, forøgede eller rettere forværrede denne sælsomme Munterhed. En Følelse af Forundring, af Lidelse, af Vrede, af Medlidenhed røbede sig blot i et grellere Udtryk af denne Musklernes Munterhed; havde han grædt, vilde han have leet, og hvad Gwynplaine tænkte, hvad han gjorde, hvad han vilde — saa snart han blot løftede Hovedet i Veiret, havde Hoben denne Latter for sig.

Man tænke sig et Medusahoved lystigt! Alt, hvad der muligens hvilede tungt paa Sindet, jog dette uventede Syn paa Flugt, og man maatte le.

Hvilken Byrde for et Menneskes Skuldre, en evig Latter!

En evig Latter. Lad os forstaa det ret.

Efter Manichæernes Lære svigter selv det Absolute undertiden, selv Guds evige Virksomhed har sine Afbrydelser. Lader os forstaa hverandre ret med Hensyn til Villien. At denne til enhver Tid kan være total afmægtig, kunne vi ikke antage. Al Tilværelse ligner et Brev, der er modificeret ved et Postskriptum. For Gwynplaines Vedkommende var Postskriptum følgende: Paa den Betingelse, at ingen sjælelige Bevægelser forstyrrede ham og slappede Fastheden i hans Villiekraft, kunde han ved sin Villie

og ved sin hele samlede Opmærksomhed afbryde sit Ansigts evige Latter og kaste et Slags tragisk Slør derover, og da lo man ikke længere, naar man saa ham, man gyste.

Vi maa dog tilføie, at det var sjeldent, at Gwynplaines Ansigt led denne Forandring, thi den krævede en pinlig Anstrengelse og en ulidelig Spænding. Desuden krævedes kun den ubetydeligste Tankeadspredthed eller de ubetydeligste Bevægelser i hans Sjæl, for at Latteren, forjaget for et Øieblik, atter skulde indfinde sig paa hans Ansigt, og da fremtraadte den saameget grellere.

Med denne Begrændsning var Gwynplaines Latter evig.

Man saa Gwynplaine, og man lo.

Naar man havde leet, vendte man Hovedet bort. Der gik en Gru igjennem En, især deleshed gjennem Kvinderne. Denne Mand var forfærdelig. Latterparoxysmen var saa at sige en Afgift, som man ved Indtrædelsen villigt, men mekanisk erlagde. Men naar det var gjort, saa var Gwynplaine for en Kvinde ulidelig at se paa og umulig at betragte. Forøvrigt var han velvoxen, høi, rank og smidig og ikke det Ringeste vanskabt med Undtagelse af Ansigtet. Dette var nok en Grund til at tro, at Gwynplaine var et Kunstprodukt og ikke Naturens Værk. Gwynplaine, der eiede en vakker Figur, havde sandsynligvis havt et vakkert Ansigt. Ved sin Fødsel maatte han sandsynlig have været et Barn som andre Børn. Man havde bibeholdt Kroppen uforandret og blot omdannet Ansigtet. Det var i det Mindste det Sandsynlige.

Tænderne havde man ladet ham beholde. Tænderne ere nødvendige for Latteren. Dødningehovedet har dem.

Den Operation, som han havde undergaaet, maatte have været frygtelig. Han erindrede Intet deraf, hvilket ingenlunde er et Bevis paa at den ikke var foretaget. Denne kirurgiske Skulptur maatte for at lykkes foretages i en meget spæd Alder,

Dagbladet.

No. 167. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 22de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Mos, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Mos, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 6 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 20de Juli. Flere Arrestationer have fundet Sted. Iblandt de Arresterede ere 3 Generaler.

Paris, 21de Juli. I en af Tierspartiet afholdt Forsamling havde Undertegnerne af Interpellationen besluttet at fastholde Interpellationens Anskuelser og Grundsætninger. Forsamlingen ajurnerede sig, indtil den lovgivende Forsamling gjenindkaldes.

London, 21de Juli. Granville har i Overhuset foreslaaet Antagelsen af den reamenderede Kirkebill, men efter lang Debat besluttede Huset med 173 Stemmer mod 95 at fastholde sin amenderede Indledning. Granville begjærede Forhandlingerne udsatte.

Paris, 21de Juli. Et keiserligt Dekret udnævner Rouher til Senatspræsident for Aaret 1869.

Paris, 21de Juli. Det forsikres, at de Venstres Forsamling igaar ikke førte til Enighed. Thiers havde forberedet et Manifest, som ikke vedtoges.

New-York, 20de Juli. Høstberetningerne ere gunstige. Statssekretær Fish har tilladt, at den franske Kabel ilandbringes, under Betingelse af, at Selskabet indtil Kongressens Sammentræde underkaste sig den hunmerske (?) Telegraflov.

Fra Lærermødet paa Hamar

(Brevsending til Dagbladet.)

I.

Hedemarken den 17de Juli 1869.

De finder det vist tilgiveligt, Hr. Redaktør! om en Ferdesmand, der kun nogle faa Dage om Aaret har Leilighed til at komme ud og ryste Byståvet — baade i aandelig og legemlig Forstand — lidt af sig, saalænge som muligt skyder Blækhus og Pen fra sig, og glæder sig i Naturens Skjønhed og Flor, aander ind den friske Landluft, og fremfor Alt nyder den udmærkede Gjæstfrihed og lever sig ind i Folkelivet, der ialfald i R. Præstegjeld, hvor jeg for Tiden opholder mig, lover en daadrig Dag for Fædrelandets Hæder og Held. De vil ikke forundre Dem, om jeg under slige Omstændigheder har maattet bukke under for Fristelserne og været lidt uefterrettelig i at skrive Referater. Og De skal heller intet „Referat" faa, men efter Løfte vil jeg i al Korthed meddele Hovedpunkterne af, hvad der paa ovennævnte Møde blev forhandlet, og det Indtryk, jeg fik af det — et Indtryk, som jeg i Forbigaaende vil sige for mit Vedkommende, og jeg tror for de Allerfleste, var særdeles godt.

Søndagmorgen den 11te ds. droge omkring 150 Deltagere afsted med Jernveistoget fra Kristiania i det fagreste Veir, og for hver Station opover øgedes Tallet, saa det, da vi gik ombord paa „Skibladner", var gaaet op til over 200; ialt var der paa Hamar omtrent 400 Deltagere. Mjøsen laa smilende, ligesom der hvilede en Høitids- eller Helligdagsstemning over Naturen rundt omkring, der igjen øvede en øiensynlig Indflydelse paa de Reisende. Et Stykke ovenfor Minne lod der forud paa Skibet, hvor de fleste Deltagere vare samlede, et stemningsfuldt Kor udover: „Deilig er Jorden, prægtig er Guds Himmel", og videre forsattes med: „Kirken den er et gammelt Hus", „Den signede Dag med Fryd vi se fra Himlen til os nedkomme", og længere frem om Skrejfjeldet, da Mjøsens Bringesmykke, Helgøen, foran til Bagbord dukkede op i sin Pragt, og gamle Hamar til Styrbord, istemtes med Kraft og Varme: „Ja, vi elske dette Landet, som det stiger frem", „Dei vil altid klaga" og „Millom Bakkar og Berg ut med Havet", hvis sidste Linier (millom Kaffar og litet kan trivas, millom Jamningar heilt er eg nøgd) gjentoges med Klem; herpaa fulgte et rungende Hurra. Stemningen var glad — kanske der var dem, som tykte, den var noget „oppositionel" ogsaa.

Vi ere strax i Hamar. Paa nærmeste Stoppested kom en af Bestyrelsens Medlemmer ombord og uddelte Indkvarteringsbilletter, og de allerfleste Deltagere bleve modtagne som Gjæster, dels af Folk i Hamar By, dels af gjæstevenlige Folk i Byens Omegn. For dem, der skulde betale for sig, vare Priserne meget moderate. At en saa stor Del blev modtaget som Gjæster, var noget, man ikke havde turdet vente, da der strax forud under Kirkemødet var lagt stærkt Beslag paa Gjæstfriheden. Og det, som endda bedre var, var den Maade, hvorpaa man blev modtaget og imødekommet, og den levende Interesse for Folkeoplysningens Sag, Hamar og Omegns Folk lagde for Dagen — en Interesse og Forekommenhed, der sikkert mangen Gang vil mindes og øve sin frugtbringende Indflydelse omkring i Folkeskolerne.

Da Skibladner stevnede henimod Bryggen, modtoges vi med Salut, og ved Landgangen af Værter og et stort festligklædt Publikum. Efterat Enhver havde fundet Sine, spredtes man til forskjellige Kanter for atter at samles Kl. 5 til et forberedende Møde, hvor Forhandlingsemner, Ordførere m. V. skulde vælges. Et større Antal Deltagere saa man tage Veien til en og samme Kant — opover forbi Hamars venlige Kirke til Sagatun, hvis store, lyse og venlige Sale stode gjæstevenlig aabne for omkring 48 Deltagere fra By og Land. Dagene paa Sagatun vil mindes længe.

Saa begiver vi os da til det forberedende Møde i Hamar Hotel. Forhandlingssalen var lys og rummelig. I det omtrent firkantede Gaardsrum med Trev (Galleri) paa to Sider var opreist en Del med Granbar omvundne Søiler, der bar et Seildugstag over næsten hele Gaardsrummet; Talerstolen og Væggen tvert imod var prydet med Grønt og Flag norske, svenske og danske. Det ser underligt ud, at ikke vort norske Flag kan gjøre det godt nok alene, allerhelst naar Mødets Deltagere samtlige vare Nordmænd!

Følgende af Kand. O. Arvesen til Anledningen forfattede Sang blev sunget:

Velkommen Venner fra Dal og Strand,
Til Møde i Hedmarkens Egne!
Hav Tak, at Fjelde og dybe Vand
I ikke for stort ikke regne!

Hav Tak, at Venner I stue vil
Og samles til Kjærligheds Virke:
Med Ordets Flammer at tænde Ild
Til Varme for Folk og for Kirke!

At vandre enslig paa Veien lang
Det avler et mægt af Gammen,
Vor Dag blir tung. og vor Sjæl blir trang,
Naar ikke vi vandre tilsammen.

Kun det kan løfte til Tro og Haab
Og glæde i Arbeidets Møie,
At Hjertet døbes i Samlivs Daab,
At Tanke ser Tanke i Øie.

Kun det kan vække med Mørkets Magt
Og styrke Oplysningens Leir,
At Sjæl med Sjæle kan slutte Pagt
Til enige Kampe og Seir.

De mange Fjelde, som lukke vil
Og stænge for Hjerternes Kammer,
De smeltes da sammen i Røstens Ild,
Og splintres af Livs-Ordets Hammer.

Og Vandene dybe, som vor Daab
Og Fod ei formaar overspringe,
Vi fare da over paa Hjertets Baad
Med Ordet til Seil og Vinge.

Saa give da Gud, at Livets Fred
Maa fylde os for Hjerte og Øie,
Saa Maalet for det, hvorom vi stred,
Var Fred i det Dybe og Høie!

Saa give da Gud at Aandens Røst
Maa over vor Mødestund svæve
Med Frugter til Fædrenelandets Lyst
Og Himmelens Herre til Ære!

Derpaa bød Arvesen Deltagerne velkomne. Han gjorde Undskyldning for, at ikke Bestyrelsen havde kunnet modtage alle paa den Maade, den helst havde ønsket, paa samme Tid som han fremhævede Hamar og Omegns Befolknings Redebonhed til at ofre, hvad der kunde ofres for at gjøre det hyggeligt for de tilreisende Lærere. Dernæst fremholdt han disse Møders store Betydning for Folkedannelsen og Folkelæreren. Man havde ingen besluttende Myndighed, det var vistnok sandt; men Hjerternes Slag for en og den samme Sag vandt i Styrke og Inderlighed, Villien staalsattes til Kampen, Lyset vinder et godt Tag frem til Seir, Kjærligheden til Frihed og Fædreland øges. At mødes personlig, Ansigt til Ansigt, vexle Haandtryk og Ord siger noget ganske andet end at mødes ved det døde Bogstav. Han havde selv — og han var forvisset, om det var gaaet andre ligesaa — erfaret, hvilken frugtbringende og velsignelsesrig Indflydelse, Deltagelsen i slige Møder havde havt. Det kom just ikke an paa at „lære noget" efter den hidtidige Skolestil. At de, som delte de samme Ønsker, som med det samme Haab stevnede mod et fælles Maal, sluttede sig sammen og udtalte dette sit Haab og sin Frygt i Fredens og Kjærlighedens Aand, kunde ikke andet end styrkes og løftes ved et saadant Møde. Han ønskede derpaa, at Sandhedens, Kjærlighedens og Fredens Aand maatte være tilhuse under de forestaaende Forhandlinger.

Derpaa skred man til Valg af Samtaleemner. Herunder viste der sig en principiel Meningsforskjel, som dog ikke kom saa skarpt frem, som den visselig var tilstede. Som Repræsentanter for denne Forskjel stod paa den ene Side Flertallet i Mødets Bestyrelse og paa den anden Kristiania Lærerforening. Bestyrelsen havde gjort et Udvalg af de indkomne Spørgsmaale, blandt hvilket man ikke fandt noget alment Spørgsmaal undtagen det fra Kristiania Lærerforening opstillede om „Maalsagen"; alle Spørgsmaalene forresten var kun Skolespørgsmaale i Ordets snevreste Betydning. Den gamle Tankegang syntes her at skimte frem: „du Skolemester, hold dig inden dine fire Vægge; jo mere du kan holde dig dette efterretlig, jo bedre er du skikket for din Gjerning; vær stød i dine Haandgreb og Fodslag, og bryd dig intet om Verden udenom; vil du tænke eller tale om noget andet, saa er det nok ikke saa ret bevendt med Skolemesteren". Hvad der nu end har været Præmisserne til Bestyrelsens Valg af Samtaleemner, det være nu som det vil; nok er det, at vælge slige Spørgsmaal, som desuden i Almindelighed er saa fortærskede ved store Møder, er visselig et Feilgreb. Kristiania Lærerforening har, synes det, havt dette for Øie; den har gaaet ud fra: ved store Møder, større almene Spørgsmaal, som kan være af Interesse for Lærere saavelsom Ikkelærere — Spørgsmaal, der kan udvide Synskredsen i og udenom Skolestuen, udover Land og Folk, løfte Tanken, kvæge Aanden, borttage Stands- og Rangsforskjellen. Den har, hvilket ogsaa kom bestemt frem i det forberedende Møde, ved Valget af de fleste af sine Forhandlingsemner havt for Øie, at det gjælder om ved slige Møder at faa saa mange som muligt udenfor Skolelærerne med sig, og her paa Hamar var netop Stedet til dette. Kan ikke Folkelæreren og Arbeideren, Husmanden, Bonden eller Borgeren slutte sig sammen, eller er ikke Oplysningen saa beskaffen, at der kan forhandles om dens Vext og Trivsel, uden man er „Fagmand", som det heder, ja saa kommer man sandelig ikke langt heller, om man saa faar Lommerne fulde af „Lærdom" paa Møderne. Men specielle pædagogiske Spørgsmaal kommer sjelden til at interessere og drage Folket til disse Møder og dermed ogsaa til Skolen. Men mod dette Maal skal der arbeides! Jeg har, Hr. Redaktør! berørt dette noget længere; men Erfaringen synes at stadfæste dette, at hvis ikke Folkelæreren føler Pulsen fra Folkets Hjerte; hvis han ikke har sin Rod i den folkelige, almene Jordbund og henter sin Næring der; hvis hans Syn og Hjerte er fremmed for de gode Kræfter, som rører sig i det Folk, han lever blandt, det være sig i kirkelig, politisk eller borgerlig Henseende, er hans Virksomhed lammet og forfeilet. Vi har rost os af og røser os af en god Folkeoplysning, Hr. Redaktør! men den har været og er for endel meget maadelig. Herfor bærer ingen Enkelt igrunden Skylden. Men sikkert er det, at der maa stevnes i anden Leid end hidtil, hvis det norske Folk i Sandhed skal blive, hvad det har Gaver til, et oplyst, daadstort, haardført, nøisomt, høisindet og lykkeligt Folk med Gudsfrygt, Friheds- og Fædrelandskjærlighed indskrevet paa sit Mærke. At „regne og skrive" og „lære udenad en Lærebog" med lidt „Begrebsforvikling", skal ikke føre mange Trin opad paa Folkedannelsens Stige. Nei, Skolemesteren maa blive Menneske med almindelige borgerlige Rettigheder, Pligter og Interesser, hvis han skal løse sin Opgave som Folkelærer i et frit, demokratisk Land.

Men tilbage til Mødet! Efter endel Debat valgtes følgende Emner: 1) Hvad kan Læreren gjøre for at hæve Agtelsen for det saakaldte „simple" Arbeide i den almindelige Mening? 2) Om Nødvendigheden af at Folkeskolen mere end hidtil maatte blive sat istand til at bringe sine Elever nogenlunde tilstrækkelig Kjendskab til vor Samfundsordning (begge fra Kristiania Lærerforening). 3) Hamars Stiftsdirektions Rundskrivelse angaaende Brugen af Pontoppidans Forklaring. 4) Hvorledes kan man bringe noget Helt ud af Undervisningen i Historie i den korte Tid, som dertil kan levnes i Almueskolen? 5) Om Oldnorskens Indførelse ved Seminarierne. Derpaa valgtes Ordførere, en for hver Dag. Følgende bleve valgte: Klokker E. Haugen i Tunsberg, Seminariebestyrer Hertzberg og Kirkesanger A. Reitan. Efter endel mindre Bestemmelser med Hensyn til Forretningsordenen skiltes man ad omkring Kl. 8. I næste Brev om Forhandlingerne!

Forslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret.

VIII.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50.

Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt fem og tyve Aar, have været bosatte i Landet i fem Aar, opholde sig der, og enten:

a) ere eller have været Embedsmænd, eller ere eller have været ansatte i nogen saadan Stilling i Statens, Kirkens eller Skolens Tjeneste, som ved Lov bestemmes at skulle medføre Stemmeret;
b) paa Landet eie matrikuleret Jord, eller bruge saadan Jord, som de enten have leiet paa længere Tid end fem Aar, eller som de i fem paa hinanden følgende Aar have brugt, eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd;
c) ere Kjøbstadborgere;
d) eie anden fast Eiendom end i Bogstav b nævnt til en Værdi af mindst et hundrede og femti Speciedaler, eller eie Fartøi eller Part i Fartøi til en Værdi af mindst tre hundrede Speciedaler, eller
e) have for det sidst forløbne Aar betalt direkte Skat til Staten eller betalt Skat til Kommunen efter en antagen Indtægt af mindst et hundrede Speciedaler paa Landet og mindst to hundrede Speciedaler i Kjøb- og Ladestederne, i et Aar have haft fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand.

J. Sverdrup. O. G. Ueland. Ole S. Velde.
J. R. Krogness.

IX.

Alternativ A.

Forslag

til Forandring i Grundlovens § 50.

Stemmeberettigede ere alle norske Borgere, som

a) have fyldt 25 Aar,
b) have været bosatte i Landet i 5 Aar,
c) ere Indvaanere af Valgkredsen paa den Tid, Valg foregaar,
d) ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand,
e) ikke staa i Restance for Skatter eller Afgifter til Staten eller Kommunen,

samt have været skattelagte i sidstforløbne Aar efter en Indtægt, i Kjøb- og Ladestæderne af 200 Spd. eller paa Landet af 150 Spd., eller paa anden Maade godtgjøre at have haft saadan Indtægt,

eller i Finmarken i 5 Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd.

Kristiania den 28de Mai 1869.

M. Smith-Petersen.

Alternativ B.

Forslag

til Forandring i Grundlovens § 50.

Stemmeberettigede ere alle norske Borgere, som

a) have fyldt 25 Aar,
b) have været bosatte i Landet i 5 Aar,
c) ere Indvaanere af Valgkredsen paa den Tid, Valg foregaar,
d) ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand,
e) ikke staa i Restance for Skatter eller Afgifter til Staten eller Kommunen,

og enten

1) ere eller have været Embedsmænd, eller
2) paa Landet eie eller for længere Tid end 5 Aar have leiet matrikuleret Jord eller i 5 paa hinanden følgende Aar have brugt og fremdeles bruge saadan Jord eller i Finmarken i 5 Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd, eller
3) have været skattelagte i sidstforløbne Aar efter en Indtægt, i Kjøb- og Ladestæderne af 200 Spd., eller paa Landet af 150 Spd., eller paa anden Maade godtgjøre at have havt saadan Indtægt.

Kristiania den 28de Mai 1869.

M. Smith-Petersen.

X.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens § 50:

A. Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt 25 Aar, have været bosatte i Landet i 5 Aar, opholde sig der, og enten:

a) ere eller have været Embedsmænd, eller ere eller have været ansatte i nogen saadan Stilling i Statens, Kirkens eller Skolens Tjeneste, som ved Lov bestemmes at skulle medføre Stemmeret;
b) have bestaaet Embedsprøve ved Universitetet;
c) paa Landet eie matrikuleret Jord, eller bruge saadan Jord, som de enten have leiet paa længere Tid end fem Aar, eller som de i fem paa hinanden følgende Aar have brugt, eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd;
d) ere Kjøbstadborgere, eller
e) eie anden fast Eiendom, end i Bogstav c nævnt, til en Værdi af mindst et hundrede og femti Speciedaler, eller eie Fartøi eller Part i Fartøi til en Værdi af mindst tre hundrede Speciedaler.

Kristiania, 28de Mai 1869.

J. C. Aall. Joh. Aga. N. N. Enge.
A. Schweigaard. Joh. J. Schwartz.

B. Grundlovens § 50 skal herefter lyde som følger:

Stemmeberettigede ere de norske Borgere, som have fyldt fem og tyve Aar, have været bosatte i Landet i 5 Aar, opholde sig der, og enten:

a) ere eller have været Embedsmænd, eller ere eller have været ansatte i nogen saadan Stilling i Statens, Kirkens eller Skolens Tjeneste, som ved Lov bestemmes at skulle medføre Stemmeret;
b) paa Landet eie matrikuleret Jord, eller bruge saadan Jord, som de enten have leiet paa længere Tid end fem Aar, eller som de i fem paa hinanden følgende Aar have brugt, eller i Finmarken i fem Aar have været og fremdeles ere Rettighedsmænd;
c) ere Kjøbstadborgere, eller
d) eie anden fast Eiendom, end i Bogstav b nævnt, til en Værdi af mindst et hundrede og femti Speciedaler, eller eie Fartøi eller Part i Fartøi til en Værdi af mindst tre hundrede Speciedalere.

Kristiania den 28de Mai 1869.

J. C. Aall. Joh. Aga. N. N. Enge.
A. Schweigaard. Joh. J. Schwartz.

Undertegnede fremsætte som Alternativ foranstaaende Forslag med følgende Tillæg: „eller e have for det sidst forløbne Aar betalt direkte Skat til Staten, eller betalt Skat til Kommunen efter en antagen Indtægt af mindst et hundrede og femti Speciedaler paa Landet og mindst to hundrede Speciedaler i Kjøb- og Ladestæder, i et Aar have havt fast Bopæl i Valgkommunen paa den Tid, Valget foregaar, og ikke som Tyende tilhøre Andens Husstand", hvorhos Ordet „eller" i Litr. c foreslaaes udeladt.

O. Richter. J. R. Krogness.
M. Smith-Petersen.

XI.

Forslag

til Grundlovsbestemmelse angaaende Forandring i Grundlovens §§er 52 og 53.

Grundlovens §§er 52 og 53 skulle herefter lyde som følger:

§ 52. Stemmeret suspenderes:

a) ved Anklage til Thinge for Forbrydelser, der kunne medføre saadan Straf, som i § 53 a er nævnt;
b) ved Umyndiggjørelse;
c) ved Opbud eller Fallit, der ikke er foraarsaget ved Ildsvaade eller andet utilregneligt og bevisligt Uheld, indtil Skyldneren enten ved fuld Betaling til Fordringshaverne eller ved Akkord igjen er blevet raadig over sit Bo.

§ 53. Stemmeret tabes:

a) ved at have været dømt til Strafarbeide eller Afsættelse, eller til Fængsel for en Forbrydelse, som omhandles i noget af Straffelovens Kapitler om Mened, Tyveri, Røveri eller Bedrageri;
b) ved at gaa i fremmed Magts Tjeneste uden Regjeringens Samtykke;
c) ved at erhverve Borgerret i en fremmed Stat;
d) ved at overbevises om at have kjøbt Stemmer, solgt sin egen eller stemt i flere end en Valgforsamling.

Kristiania den 28de Mai 1869.

J. C. Aall. Joh. Aga. Christensen.
Ludvig Daae. N. N. Enge. O. Richter.
J. R. Krogness. A. Schweigaard.
J. Sverdrup. O. G. Ueland. Ole S. Velde.
A. Sørensen. Joh. J. Schwartz.
M. Smith-Petersen.

XII.

Forslag

til Forandring i Grundlovens § 60.

De Stemmeberettigede, der ikke kunne møde formedelst Sygdom, militær Tjeneste eller andet lovligt Forfald, kunne skriftlig sende deres Stemmer til dem, der bestyre Valgforsamlingerne.

Kristiania den 28de Mai 1869.

M. Smith-Petersen.

Indbydelse.

Oberst Andreas Samuel Krebs, der 5te Mai 1808 ved Jovold og Slupstad og 12te September s. A. ved Verby knyttede sit Navn til de ærefulde Minder, som den norske Armee fik i Arv fra denne Krig, var i det skjæbnesvangre Krigsaar 1814 Normændenes Fører, da den norske Armees Vaabenhæder blev reddet ved Lier og Matrand.

Da flere af Oberst Krebs's Vaabenfæller og tidligere Underordnede ønske at hædre sin fordums Chefs Minde ved at reise ham en Mindestøtte, har man troet, at Armeens nuværende Generation havde billigt Krav paa at yde sit til, for at dette Mindesmærke, foruden at være et Kjendetegn paa hans samtlige Vaabenfællers Erkjendtlighed, tillige kunde blive et værdigt Udtryk for den norske Armees bestandige Tak for de hæderfulde Minder, han har knyttet til dens Navn.

I Henhold hertil tillade Undertegnede sig at opfordre den norske Armees Officerer til at tegne Bidrag til et Mindesmærke over Oberst Krebs.

J. C. Meydell, Generalmajor. C. F. Michelet, Generalmajor.
H. Bay, Kaptein. H. Vordrud, Overtoldbetjent. C. Hansen, Forvalter.

Undertegnede, der antage, at Oberst Krebs's Minde fortjener at hædres ikke blot af Armeen, men ogsaa af den norske Nation i Almindelighed, haabe at finde Tilslutning, naar de herved tillade sig at opfordre Almenheden til at yde Bidrag til en Mindestøtte over Oberst Andreas Samuel Krebs.

Denne Indbydelse ønskes aftrykt i Landets øvrige Aviser, ligesom man beder vedkommende Avisredaktioner og Enkeltmænd, der interessere sig for Sagen, at modtage Bidrag og i sin Tid at indsende dem under Adresse: „Det militære Samfund i Kristiania," hvis Direktion har lovet midlertidig at modtage og opbevare de indkomne Bidrag.

Her i Byen ville Lister blive udlagte i Boglader, Athenæet og det militære Samfund.

Kristiania i Juli 1869.

Bjørnstj. Bjørnson. R. Kierulf, Felttøimester. J. Lieblein, Stipendiat.
Siegw. Petersen, Adjunkt. Sibbern, Amtmand i Smaalenene.
N. Wergeland, Generalmajor.

Vi modtage med Glæde ethvert Bidrag, som maatte blive os tilsendt, idet vi paa det Varmeste slutte os til det af Indbyderne udtalte Ønske. Dagbl. Red.

Kristiania, den 22de Juli 1869.

Det synes mere og mere at blive den almindelige Mening, at det er Keiseren, som har vundet, og Forfatningspartiet, som tabte, da det ved Løfterne i det keiserlige Budskab lod sig forlede til at frafalde Interpellationen, og det saaledes lykkedes Keiseren at vinde Tid til Høsten. Imidlertid ville Virkningerne af hans tvende Seire: i den indenrigske Politik over de Revolutionære under Valgkampen og i den udenrigske den heldige Tilendebringelse af den fransk-belgiske Strid, øve sin Virkning paa Opinionen og lade en anden Aande blæse ind i den lovgivende Forsamling. At Forfatningspartiet selv føler sit Nederlag, har vist sig af flere Mærker, specielt deraf, at dets Repræsentanter, hvoriblandt Ollivier, have nægtet at indtræde som Ministre. Det ubedrageligste Tegn faar man imidlertid af Gaarsdagens Telegram, hvorefter Thierspartiet i en Forsamling har besluttet fremdeles at fastholde Interpellationens Anskuelser og Grundsætninger og gjøre dem gjældende, naar den lovgivende Forsamling (i Slutningen af Aaret) indkaldes. Thiers havde derhos forberedt et Manifest, som dog ikke vedtoges. Grundene, hvorfor Forfatningspartiets Førere ikke ville indgaa i Ministeriet, angives at være alle mulige undtagen den ene, som vistnok er den rette, nemlig at de fortiden Intet have at gjøre der, eftersom deres Slag ialfald foreløbigt er tabt og ikke vundet. Det nuværende Ministerium karakteriseres til den Ende som „kun et Overgangsministerium". Men om noget „Overgangsministerium" vilde der aldrig have været Tale, dersom de, som nu var budte at komme ind i det, virkelig ogsaa havde været de sande Seiervindere og Herrer af Situationen, og Talen om, at den nye Kammermajoritet først kan ønske at komme til Roret, naar Forfatningsreformerne ere vedtagne, synes saaledes kun at være Skjul for Nederlag.

Om Kammerets uventede Opløsning og Udsættelsesdekretet fortælles der, at det er den lovgivende Forsamlings Præsident, Schneider, hvem den uventede Opløsning skyldes, medens Rouher skal have været uvidende derom, ligetil Opløsningsdekretet blev ham forelagt til Kontrasignering. „France" meddeler herom følgende Oplysninger: Om Formiddagen den 12te havde Statsministeren skrevet og faaet Keiserens Underskrift paa et Dekret, som udsatte den lovgivende Forsamlings Møder til Mandagen den 19de. Dette Dekret skulde oplæses i Forsamlingens næste Møde. Om Aftenen havde han kun tilstillet de officielle Blade en Meddelelse om at samtlige Ministre havde indgivet sin Dimission. Et Kvarter før Midnat, da Ministeren allerede havde lagt sig, kom Schneider fra St. Cloud med et Brev fra Keiseren, som anmodede Rouher om at indrykke i „Journal officiel" et Dekret, som var opsat efter Schneiders Anvisning, og at tilføie Meddelelsen om Ministrenes Afskedsansøgning en Bemærkning om, at Afskeden var bevilget, men at de vilde vedblive at besørge de løbende Forretninger, indtil et nyt Ministerium blev udnævnt. Schneider lod dette Brev overbringe til Rouher og trak sig tilbage. Rouher maatte da kontrasignere det nye Dekret om Ajourneringen, som ophævede det første, og sendte det til Trykkeriet.

I „Journal des Débats" gjør Prévost-Paradol, det parlamentariske Systems talentfulde og trofaste Forkjæmper, Regjeringens sidste Beslutninger til Gjenstand for en samlet Betragtning. Ligesom de øvrige Blade af den samme moderate Farve, erklærer han sig tilfreds ikke saameget paa Grund af det, som allerede er givet Landet, men mere paa Grund af det, som den lovgivende Forsamling nu vil kunne sætte igjennem. „Hvis Kammeret", ytrer han bl. A., „med de Midler, som det nu har faaet, ikke øver en ligesaa virksom Indflydelse paa Ministeriet, som vore gamle Forsamlinger, saa ligger Feilen hos det selv; og hvis Styrelsen fremdeles unddrager sig dets retmæssige Paavirkning, saa har det ikke længer Grund til at søge Skylden i vore Institutioer, men i sin egen Svaghed. Vistnok vedbliver Suverænens theoretiske Ansvarlighed og hin Ret til at appellere til Folket, paa hvis Bevarelse Keiseren holder, og hvortil han aabenbart hentyder i sit Budskab. Men det beror paa Kammeret, om denne Vanskelighed kun skal existere i Theorien, og ikke gjøre sig mærkbar i Styrelsen; thi ved det, som nu foregaar, er det tilstrækkelig godtgjort, at Keiseren ingenlunde har Lyst til at indlade sig i Konflikt med en Forsamling, som støttes af den offentlige Mening, og han betoner endog selv i sit Budskab Ønsket om at leve i en varig Forstaaelse med den parlamentariske Majoritet". Det varsler uden Tvivl godt for den nye Æras Fremtid, at den øvrige orleanistiske farvede Presse ligesom „Journal des Débats" ytrer sig tilfreds med de indrømmede Reformer. Om Thiers ligeledes vil vælge det samme Parti og trække sig tilbage fra „de Uforsonlige", derom høres endnu Intet; han synes rent at være sunken i Forglemmelse under de sidste Begivenheder.

Det engelske Underhus har, som bekjendt gjennem Telegrammerne, den 15de og 16de forkastet næsten samtlige af Overhuset vedtagne Ændringer i den irske Kirkebill. Da det saaledes viste sig, at Folkerepræsentationens Majoritet fastholder Billen i dens oprindelige Skikkelse, og at Overhusets Fastholden ved sine Meninger vilde være enstydigt med Billens Forkastelse, haaber „Times", at Lorderne ville vise Moderation nok til at bøie sig for Landets Ønsker. Det er erkjendt af enhver Theoretiker, at naar Nationens Villie først utvetydig er udtalt, er det Overhusets Pligt at bøie sig for den. Et arveligt Hus, som er uansvarligt og legalt fritaget for enhver Kontrol af Regjeringen eller Nationen, er i sit Væsen en Anomali, og kan blot blive staaende ved en meget skjønsom og maadeholden Udøvelse af sine Privilegier. At Lorderne bør vedtage denne Bill, derom kan der ikke være nogen Tvivl, og selv blandt de Peers, som ikke billige Loven, ville rimeligvis meget faa bestride denne Paastands Berettigelse.

Times for 15de indeholder en ledende Artikel om Forholdene paa Øen Kuba, hvori Bladet søger at overbevise Spanien om, at det ikke kan vedligeholde sit tidligere Herredømme over Øen, og derfor gjør bedst i at sælge den, medens det endnu er Tid. „Kuba, siger Times, er en overordentlig værdifuld Eiendom; Spanien trænger haardt til Penge, og en Kjøber er nær ved Haanden". Bladet holder det iøvrigt ikke for umuligt, at der allerede er indledet hemmelige Forhandlinger desangaaende mellem Kabinettet i Madrid og Washington, der for Tiden skulle staa i et overordentlig venskabeligt Samkvem. Times mener, at naar „Pæren er moden", behøver man blot at sende Befuldmægtigede derover, der kunne iværksætte en almindelig Folkeafstemning til Fordel for Tilslutningen til Amerika.

Under Statsraaderne Stangs og Riddervolds Fraværelse bestyres, ifølge Rigstidende, Indre-Departementet af Statsraad Helliesen og Kirke-Departementet af Statsraad Meldahl.

Prins Oskar. (Rigstd.) Ifølge et til Regjeringens første Medlem indløbet Telegram agter H. K. H. Prins Oskar med Familie at indtræffe i Kristiania med Dampskib den 5te August om Formiddagen.

Kommunesag. Landskabsmaler P. Balke, skal i det igaar af Akers Formandskab afholdte Møde have frasagt sig det paa ham faldne Valg til Formand.

Embedskonstitution. Foged Petter Eger har erholdt 2 Maaneders Reisetilladelse og bliver Aker og Follo Fogderi under hans Fravær at bestyre af Kand. jur. Alfred Eger.

Kart over Kristiania af Karl B. Roosen er udkommet og koster 16 ß. Det er smukt udstyret, tydeligt og i et hensigtsmæssigt Format; de vigtigste Bygninger og Steder samt Gaderne ere betegnede med Tal, med Forklaringer nedenunder paa Kartets Fod. Kartet omfatter forøvrigt ikke hele det inden Bygrændsen liggende Omraade, idet Byens lange Udstrækning mod Nord og Vest vilde have gjort det meget større og kostbarere, om ogsaa disse mindre bebyggede Dele skulde været medtagne. I Kartets ene Hjørne findes et Fotografi af Frihedsmanden Kristian Krogh, ligesom det ogsaa er ledsaget af en Tegning af den til Ære for ham den 17de Mai 1833 afslørede Mindestøtte. Det er formodentlig den Vanskjøtsel, denne Mindestøtte har lidt, idet Pladsen omkring den er bleven saa indbygget og trang, der har bevæget Udgiveren til som gammel Patriot paa denne Maade at hædre det paa sit Kart over Kristiania.

Vore bedste spiselige Soparter er Titelen paa et Tillægshefte, som i disse Dage er udkommet til Folkevennen. Det er dobbelt fortjenstligt at udgive en saadan Bog netop nu, da man saavel i det nordlige Norge, som ogsaa paa sine Steder i det sydlige Norge (f. Ex. Eidsskogen, hvor Barkebrød allerede i nogen Tid skal have hørt til Dagens Kost) imødeser en klein Høst. Fattigfolk vil ikke alene i Nærheden af Byerne kunne finde en ny Maade at tjene sig Dagløn paa ved at indsamle til Salg disse lækre og nærende Soparter, som vore Rigmænd hidtil have kjøbt i dyre Domme fra Udlandet; men hvad der er end vigtigere er at Fattigfolk kommer til Kundskab om, at, der tidt udenfor deres Dør voxer de mest velsmagende og mest nærende Vækster, som han bare behøver at udstrække sin Haand efter og prøve en eneste Gang for at indse Nytten af. Det er bare at bryde Isen det her kommer an paa; men det er desværre saa, at Fattigmand ofte i sin Ulykke er bleven bitter og mistroisk mod alle de Anvisninger, man giver ham til Selvhjælp for at livnære sig uden den velsignede Fattigunderstøttelse. Men naar Skolelærere og Præster toge sig til at forklare Børnene Reglerne for Sopindsamlingen, Tilberedning osv., saa maatte dog Soppen kunne finde den Anvendelse, hvortil Naturen har bestemt den, nemlig til Ophold og Næring for

Mennesket. Flere Præster skal ogsaa med paaskjønnelsesværdig Iver have taget sig af denne Sag og retledet Konfirmantungdommen til at drage Kjendskab paa de bedste- og hyppigst forekommende Soparter. Apotheker Thaulow, Assessor Mariboe og flere have ogsaa gjort sit bedste for at faa Tingen paa Glid, og den vil vist komme til at gaa hertillands, ligesom i Sverige, hvorfra Exemplet egentlig først er udgaaet, og hvor lignende Skrifter som nærværende af Folkeoplysningsselskabet udgivne er udspredt blandt Almuen i tusindvis, og hvor gode Frugter ogsaa nu begynde at vise sig deraf. Gartner Moe udstillede ifjor paa Haveudstillingen i Kristiania en interessant Samling af spiselige og giftige Soparter, og det var en Fornøielse at se, med hvilken Iver det talrige Publikum søgte at gjøre sig bekjendt med denne Samling. Ved vor for almennyttige Foretagender nidkjære Universitetssekretær Holsts Bestræbelser har det lykkedes Selskabet at kunne ledsage ovennævnte Hefte med en farvetrykt Tavle over de vigtigste spiselige Soparter, hvilken vil være til største Nytte for dem, der vil befatte sig med Sopindsamlingen; i Heftets Text vil man faa den videre fornødne Forklaring. Vi hidsætte af Indledningen følgende:

„Baade i Norge og Sverige gives der flere Distrikter, hvor Agerbruget ofte giver et daarligt Udbytte, og hvor Befolkningen i Misværtaar maa gribe til Trærnes Bark for at stille sin Hunger. Denne Føde er imidlertid baade lidet nærende og usund, og en stor Dødelighed er altid en Følge af en saadan Levemaade.

Frembringer da Jorden i disse Egne aldeles Intet, som i saadanne haarde Aar kan anvendes til at stille Hungeren med, undtagen Trærnes Bark?

Ja! den frembringer, og det rigeligere end mange andre frugtbarere Egne i Verden, et Slags Værter, der kaldes Sop, som vel alle kjende af Navn, men faa af Gavn, som af de fleste ansees uduelige eller skadelige, men hvoraf mange kan, dersom de anvendes paa rette Maade, redde mangfoldige Mennesker fra Hunger og Elendighed.

Potetens Indførelse som Fødemiddel blev ogsaa i Begyndelsen modtaget med Mistro, og det varede meget længe, inden den blev almindelig Folkespise, og hvad er nu denne Væxt bleven for en Velsignelse for vort Land?

Saaledes vil det vel ogsaa tilsidst gaa med Sopperne.

Forgjæves har man vidst, at adskillige af disse Værter har i lange, lange Tider været anseede som store Lækkerheder, og at de den Dag i Dag sælges til høie Priser; at der gives Folkeslag, som hente sin fornemste Næring af Sopværterne; forgjæves har man baade ved Videnskaben og Erfaringen bevist, at Sopperne i Ernæringsevne overgaa vore andre Næringsplanter og kunne erstatte Kjødspiser. Endnu er Fordommen mod deres Brug ikke forsvunden, og endnu lade vi en stor Nationalrigdom unyttet raadne hen paa vore Marker og i vore Skove.

Hvilken Godhed og Visdom aabenbarer ikke Skaberen for os derved, at han har ladet just vort fattige Land frembringe disse Værter i saa stor Overflødighed, og at han lader dem fremspire rigeligst just i de regnfulde Aar, da Kornet vanskeligst modnes og indbjerges.

Skulle vi ei agte paa denne Visdom og være taknemmelige for denne Godhed? Jo! vi bør hver i sin Stand lære os til at kjende og benytte Sopperne; vi bør ved Exempel opmuntre til Brugen af et saa sundt Næringsmiddel.

Vi har visnok i vort Land flere hundrede Slags Sop, hvoraf mange ere gode og nærende, adskillige uduelige til Føde og nogle enkelte ere skadelige og giftige. Naar Spørgsmaalet er om at indsamle Sop til Næring, er det derfor af største Vigtighed alene at bry sig om nogle faa Sorter og blot saadanne, ene og alene saadanne, som man med fuld Vished ved at være nyttige".

Prinsen og Prinsessen af Anhalt sees af de svenske Blade af have været paa Besøg hos Kongefamilien og hos Prins Oskar paa Sofiero.

Prins Oskar skulde idag komme tilbage til Stockholm, medens hans Børn skulle blive tilbage paa Sofiero. Som det lader, kommer Prinsessens Bryllup til at feires i en stor Del af Familiens Fravær. Prinsesse Eugenie opholder sig nok paa sin Gaard paa Gotland og Enkedronningen er som bekjendt fraværende ved et udenlandsk Bad.

Et Minde. I Posttidn. læses: Prinsesse Lovisa modtog i Fredags af Sangerinden Fru Michaëli en Brudegave, bestaaende af en smagfuldt broderet, med Hds. K. Høiheds Navnetræk forsynet Fløielsmappe til at lægge Noder i. I Mappen laa et lidet Musikblad med Titel: „Qvällen, ur smärre Dikter af C. (Kong Karl). Sang ved Piano. Hds. K. H. Prinsesse Lovisa tilegnet i dybeste Underdanighed af Louise Michaëli."

Storfyrst Wladimir, Keiseren af Ruslands næstældste Søn, ventes til Stockholm til Bryllupet paa et keiserligt Fartøi. Fra England ventes Lord Harris, Hofchefen ved Prinsesse Alexandras Hof, og den engelske Staldmester, Major Teesdale. — Omtrent 150 Personer fra Riga have fragtet et russisk Dampskib for ligeledes at besøge Stockholm under Bryllupshøitidelighederne.

Den svensk-norske Ministerresident Stenersen i Brüssel havde i Torsdags Audients hos Kong Leopold af Belgien og afleverede sine Kreditiver.

I Anledning af Branden i Gefle har Stockholms „enskilda Bank" gjort nævnte Byes Autoriteter et Tilbud om Laan af ½ Mill. Rdlr. til næstkommende 1ste Juni mod $5\frac{1}{2}$ pCt. Rente. Tilbudet er modtaget med Taknemmelighed.

Fra Finspongs Kanonfabrik er i disse Dage afgaaet 8 riflede, uhyre store Kanoner til Danmark. Hver Kanon veier 500 Centner. Kaliberen er 11 danske Tommer og Kuglens Vægt er 500 Skaalpund.

Den omtrent 11 Mil lange Jernvei fra Petersburg til Wiborg i Finland, som paabegyndtes for et Aar siden, bliver allerede færdig i September Maaned.

En klog Hund. Et svensk Blad fortæller: Idet Tilsynsmanden ved et Sagbrug, fulgt af en stor Newfoundlænder, en Dag kom i Nærheden af Sagbruget, saa han en 10 Aars gammel Gut gaa ved Siden af den dybe Vandrende. Øieblikket efter var Gutten forsvunden, og Tilsynsmanden, som anede, at Gutten maatte være falden i Elven, raabte strax paa Folk for at hjælpe. Imidlertid var Gutten allerede under Vandhjulet, da Hunden styrtede i Elven, fik fat i ham og svømmede tillands med ham. Gutten var da næsten druknet, men kom sig dog saavidt, at han selv kunde gaa hjem.

En Saltomortale. Den 17aarige Akrobat Pasqualini ved et kinesisk-amerikansk Selskab, som for Tiden giver Forestillinger i Gotheborg, var forleden Dag saa uheldig ved Udførelsen af et Saltomortale, at han styrtede til Jorden med Hovedet foran saa voldsomt, at han knækkede Nakken. Han døde Dagen derefter.

Tilfælde af Hundegalskab har nu ogsaa indtruffet i Halland i Skaane.

Den industrielle Udvikling i Nordamerika. Nylig offentliggjorte officielle Beretninger vise, hvor overordentlig Industrien har gaaet fremad i de sidste Aar i de Forenede Stater. Af disse Beretteljer meddele vi følgende:

Aar 1860 fandtes i de Forenede Staters Spinderier 5,235,727 Snelder og lige til 1864 var Tallet omtrent det samme, men senere er det øget lige til 7 Millioner eller med omtrent $31\frac{3}{4}$ Procent. Tallet paa Uldvæverier i de 7 nordlige Stater Ohio, Michigan, Indiana, Illinois, Wiskonsin, Iowa og Minesota har fra 1860, da man regnede 259 Fabriker med et Tilvirkningsværd af 1,616,740 Dollars og 294 Maskiner, steget til 557 Fabriker med et Tilvirkningsværd af 5,448,000 Dollars og 995 Maskiner.

Forøgelsen af Jerntilvirkninge foregaar i en langt større Maalestok end Folkeformerelsen. Saaledes viser sidstnævnte en aarlig Tilvæxt af $3\frac{1}{2}$ Procent, medens den førstnævnte i fra Aaret 1860 i Middeltal havde en aarlig Tilvæxt af $8\frac{1}{3}$ Procent. Fra 1863 til 1864 steg Jerntilvirkningen endog med 19,82 Procent, medens Tilvirkningen samtidig i England kun øgedes med 5,71 og i Frankrig endog minkede. I Østerrige viste sig i 1866 en Minkning af 42 Procent.

Udbyttet af Kobber ved Bergværkerne ved Øvre-Søen har fra 1860, da det udgjorde 6000 Tons, aarlig øget, og gik i 1867 op til 11,735 Tons, medens Kobbertilvirkningen samtidig i England faldt med $33\frac{1}{3}$ Procent.

Den største Tilvæxt af Alt, som de Forenede Stater frembringer, viser sig dog i Udførelsen af Petroleum, som i 1862 gik op til 10,887,701 Gallons, 1864 og 1866 gjennemsnitsvis til 30,900,000 Gallons, 1867 til 67,052,020 og 1868 (til 18de December) til 94,774,291 Gallons.

Af Antracitkul brødes i 1862 7,499,550 Tons, 1866 12,379,000 Tons, 1867 12,650,571 Tons og 1868, fra 1ste Jan. til 18de Decbr. regnet, $13\frac{1}{2}$ Mill. Tons. Sidste Aars Udbytte vilde dog have været endnu større, om ikke Grubearbeidet havde lidt ved langvarige Arbeidsstandsninger.

Aar 1864 var Læstedrægtigheden af de Skibe, som for paa de store Indsøer, 202,304 Tons og øgedes 1866 med til 25,077 Tons og til 279,981 i Aaret 1867.

Den maanedlige Forbrug af Sukker og Kaffe udgjorde: Kaffe i 1865 5,999 Tons, 1867 7560, 1868 8294 Tons; Sukker i 1865 68,296,600 Skaalpund, 1867 70,088,480 og 1868 82,149,760 Skaalpund. I Europa ansees Forbruget af Sukker og Kaffe som Gradmaalere for Folkets Velstand, og da Forholdet i de Forenede Stater er enestaaende, saa synes Tilstanden i økonomisk Henseende her at være særdeles tilfredsstillende.

Høsten var i de nordlige Stater i 1867 større end noget foregaaende Aar, men blev dog overtruffet af Aar 1868, og forskjellige statistiske Sammenligninger vise, at Velstanden tiltog betydelig hos den jordbrugende Klasse. I Ohio forøgedes Tallet paa Sauder fra 1865 til 1868 fra 6,305,796 til 7,580,000, paa Svin fra 1,400,000 til 2,100,000, Kornhøsten fra 107 til 141 Mill. Bushel (1 Bushel Korn er 8 Galloner og 1 Gallon er $4\frac{7}{10}$ Pot norsk Maal). Mængden af de i de vestlige Stater nedslaltede Svin udgjorde 1,705,955 i Vinteren 1865—66; paafølgende Vinter udgjorde det 2,490,791 og den derpaa følgende eller Vinteren 1867—68 løb det op til 2,781,184 Stykker. Antallet var forresten endnu større under de 3 Krigsaar (Borgerkrigen). Maishøsten stiger aarlig med omtrent $3\frac{1}{2}$ pCt., og kan nu, da den i 1859 gik op til 830 Mill. Bushel, sikkerlig for 1868 sættes til 1100 Mill., svarende til et Pengeværd af 500 Mill. Dollars (1 Dollars er 109 Skilling norsk).

Hvad Sydstaterne angaar, var Bomuldshøsten Aar 1867 2,400,000 Baller eller 65 pCt. af Gjennemsnitshøsten i de 5 Aar før Krigen. For 1868 kan den anslaaes til 2,700,000 Baller, hvorved derhos er at mærke, at Sydstaterne dette Aar høstede fuldt op af Sædfrø, som saaledes kommer Bomuldshøsten tilgode. Den daarligste Bomuldshøst efter Krigen faldt i 1866, da den kun gik op til 1,954,988 Baller.

Rishøsten i Syden, som ved Krigens Slutning næsten havde ophørt, har nu ved Lag næsten taget sig saavidt op igjen, at Udbyttet sidstledent Aar kan anslaaes til 190,500 Tdr.

Af Tobak har de Forenede Stater frembragt: 1850 201,350,663 Skaalpund, 1863 267,353,082, 1864 177,460,229, i Aaret 1865 183,316,933, 1866 325 Mill. og 1867 250 Mill.

Jernveisanlæggene have siden Krigens Slutning taget et uhørt Opsving. Der byggedes Aar 1860 1846 engelske Mil, 1864 738 Mil, 1865 1277 Mil, 1866 1832 Mil, 1867 2227 Mil og 1868 omtrent 2500 Mil. Siden Krigens Slutning er saaledes bygget næsten 8000 Mil, og gjennemsnitlig aarlig mer end den dobbelte Længde mod, hvad der byggedes før Krigen. I England byggedes i Aarene 1860—1865 571 Banemil aarlig, og i Frankrig i samme Tid 500 engelske Mil. Bruttoindtægten af alle de Forenede Staters Jernveie beløb sig i Aaret 1867 til ikke mindre end 21 pCt. af Anlægsomkostningerne; i de nordlige Stater udgjorde de 23 pCt. 2000 Tons (1 Ton = 2030 Pund norsk Vægt) aarlig har været det sædvanlige Fragtbeløb, som dog tildels har været forskjelligt, saasom Aar 1867 i Massachusets 3812, i Newyork 3100 samt i Pensylvanien 6000 Tons.

Bruttobeløbet af Godstrafiken paa hele Jernbanestrækningen, som ved Slutningen af 1867 udgjorde en Veilængde af 39,284 Mil, opgives til omkring $78\frac{1}{2}$ Mill. Tons. Trækker man nu herfra 15 Mill. Tons for Kul (til Lokomotiverne m. v.) og lige meget for saadant Gods, som er regnet 2 Gange som Følge af Transport paa forskjellige Jernveie, saa har man alligevel som Netto af Godstrafiken den anselige Sum af $48\frac{1}{2}$ Mill. Tons. Sætter man Værdien af dette Gods til 150 Dollars pr. Ton, saa repræsenterer det i Aarets Løb fragtede Gods et Værd 7,273 Millioner Dollars. Aar 1851 anslog man Godstrafiken til 6 Mill. Tons, og den har saaledes siden den Tid ottedoblet sig. Mer end Halvdelen af denne Forøgelse kommer paa de sidste 7 Aar. Fra 1858 til 1868 har Trafikens Forøgelse paa Jernbaner og Kanaler været 16 Gange saa stor som Folkemængdens Forøgelse i samme Tid. I Aaret 1866 lagdes 2000 Mil Telegraftraad, 1867 4000 Mil og 1868, efter omtrentlig Beregning, 6000 Mil.

Et yderligere Bevis paa Udviklingen af Landets materielle Velstand har man i den Formindskelse, som siden Krigen er indtraadt i de særskilte Staters Statsgjæld. Saaledes minkede i 1868: Gjælden i New-Hampshire med 6,9 Procent, i Vermont med 16,2, i Rhode-Island med 13,7, Connecticut med 3,4, i Kentucky med 21, i Ohio med 4,5, i Michigan med 6,4, i Indiana med 23, samt i Aarene 1867 og 68 i Illinois med 30 Procent; i Vest-Virginia, Iowa, Wiskonsin, Nebraska og Minnesota er der nu ikke længere nogen eller ganske ubetydelig Statsgjæld.

Rettelse. I Stykket „Nordenfjeldske Forhold osv." i Gaarsbladet staar i 10de Linie fra Begyndelsen: „opfyldt", læs: „ophylet".

Blandinger.

Fraadseri. Englændernes Forkjærlighed for Festmaaltider er en Kjendsgjerning. At det som oftest gaar varmt til ved slige Leiligheder, oplyses derved, at den rige Korporation i City i London i de sidste fem Aar har udgivet ikke mindre end 80,000 £ i dette Øiemed. De romerske Senatorer forsynede sig, naar de gik til

gjort sig til Forsyn, at han aabnede sit Hjerte, da Himmelen lukkede sig, at han, som ikke havde Tag over Hovedet, som Intet havde at støtte sig til i denne Verden, var bleven en Tilflugt, at han havde stukket sin Haand ned i Graven og reddet hende, at han havde givet hende sine Pjalter, medens han selv frøs, at han havde kjæmpet med Døden for hendes Skyld, at han havde kjæmpet med den under alle Former, under Form af Vinter og Sne, under Form af Bæven og Gru, af Kulde og Hunger. Hun vidste, at han havde gjort dette som Barn, og at han nu som Mand var hendes Svagheds Styrke, hendes Armods Rigdom, hendes Sygdoms Lægedom, hendes Blindheds Øie.

For Hoben, som har formange Hoveder til at eie en Tanke, og formange Øine til at eie et Blik, var Gwynplaine en Gjøgler, en Bajads, en Linedandser, en Nar, en Smule mere og en Smule mindre end et Dyr. Hoben saa blot Ansigtet. For Dea var Gwynplaine den Redningsmand, som havde taget hende op af Graven, den Trøster, som gjorde Livet muligt for hende, den Befrier, hvis Haand hun følte i sin i den Labyrinth, som heder Blindhed. Gwynplaine var hendes Broder, hendes Ven, hendes Ledsager, hendes Støtte, hendes bevingede og straalende Mage, og hvor Hoben saa Misfostret, saa hun Erkeengelen.

Det kom deraf, at Dea som blind saa Sjælen.

IV. Elskende, der passe for hinanden.

Ursus, der var Filosof, sagde:

„Den Blinde ser det Usynlige."

Han saa paa Gwynplaine og brummede:

„Halvvidunder, men Halvgud."

Gwynplaine var paa sin Side beruset af Dea. Der gives et usynligt Øie, Aanden, og et synligt Øie, Øiestenen. Det var med det synlige Øie, at han saa paa hende. Dea havde

Ursus og Homo vare blevne gamle. Ursus var aldeles graanet. Den lille Pige, som var fundet hos den døde Kvinde, var nu voxen Dame, sexten Aar gammel, bleg, med mørkt Haar, smækker, og saa spæd og fin, at man kunde frygte for at hun skulde brydes af, beundringsværdig skjøn, Øine, der straalede i fuld Glands, men som vare blinde.

Den ulykfalige Vinternat, som havde kastet Tiggersken og hendes Barn overende i Sneen, havde øvet en dobbelt Gjerning. Den havde givet Moderen Døden og blindet Barnet.

Den sorte Stær havde for altid slukket hendes Syn. Paa hendes Ansigt, gjennem hvilket Lyset ikke trængte, stod hendes dybe Smerte over denne Skjæbne præget. Hendes store og klare Øine havde den Eiendommelighed, at de lyste for Andre, skjønt sluknede for hende selv. Hun spredte Lys omkring sig, hun, der ikke saa. Disse slukkede Øine straalede. Denne Mørkets Fange skjænkede den Kreds, i hvilken hun færdedes, Klarhed. Fra Dybet af dette uhelbredelige Mørke, midt igjennem den sorte Væg, som man kalder Blindhed, straalede der Lys. Hun saa ikke Solen, men man saa hendes Sjæl.

Hendes døde Blik havde en himmelsk Klarhed.

Ursus, som sværmede for latinske Navne, havde døbt hende Dea. Først havde han havt en liden Raadslagning med sin Ulv, han sagde til den:

„Du repræsenterer Mennesket, jeg Dyret, vi ere den lavere Verden; denne Lille skal repræsentere den høiere Verden. Saa megen Svaghed er Almagt. Paa den Maade vil hele Universet, Mennesket, Dyret og Guddommen findes i vort Skjul."

Ulven havde ikke gjort nogen Indvending.

Paa denne Maade fik Hittebarnet Navnet Dea.

Hvad Gwynplaine angaar, saa havde Ursus intet Besvær med at finde paa Navn til ham. Samme Morgen, han opdagede

Taffels, med visse Brækmidler, der Tid efter anden maatte sætte Maven istand til nye Anstrængelser. Byens Fædre i London lade sig, naar de blive indbudne til Citys store Banketter, først kopsætte, for desto bedre at kunne hengive sig til Bordets Glæder. En ung Læge har saaledes tilstaaet, at han har sin bedste Fortjeneste af at kopsætte Aldermen og andre City-Gentlemen, før de gaa til de store Dineer.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 22de Juli.

Indklarerede Fartøier den 21de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Henriette	Aagesen	Sandefjord	Ballast.
Jules Marie	Raoul	Rouen	Rug.
Reine	Le Breton	do.	do.

Udexpederede Fartøier den 21de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Wilhelmine	Schnuring	Holland	Trælast.
China	Schønberg	England	do.
Wilh. Tersmeden	Grønstad	Frankrige	do.
Admiral	Jacobsen.	Haugesund	Ballast.

Konkurs. Brevig: Handelsmand Peter Nielsen af Langesund. Midlertidig Bestyrer Handelsm. N. B. Petersen. Saml. 29de Juli. Fordringer meldes inden 29de Septbr. og prøves 16de Oktbr. Kongsberg: Sølvværksarbeider og Eiendomsbesidder Peder Halvorsen Moen. Samling 3die August. Fordringer meldes inden 11te Septbr. og prøves 28de s. M.

Skifteberetninger. Kristiania: I Madame Anna Tegnérs Konkursbo Saml. d. 3die August. Nedenæs Sorenskriveri: Ølbrygger Jens Jakobsens Konkursbo sluttet den 17de Juli.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt nordenfor Stat, hvor det nu staar lavest. Vinden er Østlig laber paa Vestkysten, Vestlig frisk ved Næsset og Nordlig paa Østlandet. Temperaturen er forholdsvis høi. Udsigterne ere nærmest til SVlig Vind paa Vestkysten med noget Regn.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Fredag den 22de Juli (Kl. 7½—10):

Femte Optræden

af det svenske Operette- og Balletselskab fra Stockholm.

(For første Gang):

1) **Min Kone vil mere sig,** original Komedie med Sang i 3 Akter af Johan Jolin.
2) **L'ingenu ou Le repos des Nymphes,** Balletdivertissement af „Bockfoten“, arrangeret af G. Ullberg.

Th. Herrmann, Direktør.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder korleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

„Dølen“

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa
alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold
af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske
med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Udflugt.

Kristiania Totalafholdsforening agter at gjøre en Udflugt til **Ulvøen** førstkommende Søndag den 25de ds. Dampskib afgaar fra Jernbanebryggen Kl. 7 Morgen. Billetter a 28 ß for Voxne og 14 ß for Børn kan afhentes indtil Fredag Aften hos Skomager H. Knudsen, Bazaren No. 26. Musik medfølger. For de respektive 28 og 14 ß erholdes, foruden fri Tur- og Returfragt, 2 Gange Kaffe og Potøl.

Ikke-Medlemmer have ogsaa Adgang, naar de den Dag afholde sig fra Brugen af berusende Drikke.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Chr. Thuesen & Co.

Skjortefabrik

leverer **Skjorter** efter Maal i alle Finheder. Paa Lager haves færdigsyede **Skjorter, Kraver, Snipper, Indfældinger, Manssjetter, Flonelstrøier, Underbenklæder** etc., hvilket Alt leveres til billigste Priser. **Chr. Thuesen & Co.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Bomuldslærreder
til Fabrikpris hos **D. H. S. Fegth.**

Bringebærsaft.

Bestillinger paa min i mange Aar velbekjendte gode og holdbare **Bringebærsaft** modtages til omtrent følgende Priser:
For 10 Potter og derover 42 ß pr. Pot.
- 5 — — 44 - —
I mindre Dele, dog ikke under 2 Potter, 48 ß pr. Pot.
Udenbyes Ordres med medfølgende Remisse bedes indsendt snarest muligt.
Saften indkoges med Raffinade.
For Tapning og Korkning paa Flasker beregnes 1 ß pr. Flaske.

Carl Witt,
Carl Johans Gade No. 7.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris.
I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Bomuldsvarer
og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos **D. H. S. Fegth.**

Tømmerbygning,

ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Bygningstømmer.

Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører **Dahl**, Kirkegaden No. 26.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

den lille Guts vanskabte Ansigt og den lille Piges Blindhed, havde han spurgt:

„Min Gut, hvad heder du?“

Og Gutten havde svaret:

„Man kalder mig Gwynplaine.“

„Nu, saa faar du vedblive at hede Gwynplaine.“

Kunde den menneskelige Elendighed sammenfattes, saa var det i Gwynplaine og Dea. Begge syntes fødte hver i sit Gravkammer. Gwynplaine i det græsselige. Dea i det sorte. Deres Tilværelse var sammensat af Mørke af forskjelligt Slags, hentet fra Nattens tvende forskjellige Sider. Dea havde Mørket i sig og Gwynplaine havde det paa sig. Dea befandt sig i Mørket og Gwynplaine i det Værste. For den seende Gwynplaine var der en pinlig Mulighed, som ikke fandtes hos Dea, han kunde sammenligne sig med andre Mennesker.

Men for Gwynplaine var det at sammmenligne sig med Andre det Samme som ikke at fatte sig selv. Som Dea at have et tomt Blik, for hvilket Verden er fraværende, er den høieste Elendighed, men alligevel mindre end den, at være sin egen Gaade, at se Universet og ikke se sig selv. Dea havde et Slør, Natten, og Gwynplaine en Maske, sit eget Ansigt. Ufattelige Tanke, — det var med sit eget Kjød at Gwynplaine var maskeret. Hvorledes dette Ansigt var, det vidste han ikke. Det var forsvundet. Man havde paasat ham et falsk „sig selv“. Han havde som Ansigt Noget, der ikke fandtes. Hans Hoved levede, men hans Ansigt var dødt, han erindrede aldrig at have seet det. Menneskeslægten var for Dea saavelsom for Gwynplaine Noget, der befandt sig udenfor dem, de vare skilte fra den, de vare alene. Deas Ensomhed var sørgelig, hun saa Intet; Gwynplaines Ensomhed var forfærdelig, han saa Alt. For Dea var Virkeligheden begrændset, indskrænket, hun havde intet andet Uendeligt end Mørket. For Gwynplaine var det at leve

det samme som stadigt at have Menneskehoben foran sig og udenfor sig. Dea var landflygtig fra Lysets Verden, Gwynplaine var banlyst af Livet. I Sandhed, det var to Fortvivlede. De vare ved Bunden af al mulig Elendighed. Havde en Tænker faaet se dem, vilde han have følt sin Tanke opløse sig i en umaadelig Medlidenhed. Hvad maatte de ikke lide! Aldrig havde Skjæbnen opfundet et mere sindrigt Middel til at gjøre Tilværelsen til en Tortur og Livet til et Helvede for to Væsener, som intet Ondt havde gjort.

Dog, et Paradis eiede de.

De elskede hinanden.

Gwynplaine tilbad Dea. Dea forgudede Gwynplaine.

„Du er saa vakker“, sagde hun til ham.

III. Oculos non habet et videt*).

Der var en eneste Kvinde, som saa Gwynplaine Det var den blinde.

Hvad Gwynplaine havde været for hende, vidste hun gjennem Ursus, hvem Gwynplaine havde fortalt om sin tunge Vandring fra Portland til Weymouth og om sin Dødsangst i sin Forladthed. Hun vidste, at hun som lidet Barn, diende sin Moders Lig i Sneen, var bleven reddet af et Væsen, der var noget mindre liden end hun selv, at dette Væsen, forladt og saa at sige begraven under Menneskehedens blege Nei, havde hørt hendes Graad; at medens Alle vare døve for ham, var han ikke døv for hende, at dette Barn, forladt, svagt og forskudt, uden en Støtte i Verden, slæbende sig frem i Vildmarken, udtrættet, tilintetgjort, havde af Nattens Hænder modtaget en Byrde, et andet Barn; — at han angst og fortvivlet havde

*) Hun har ikke Øine og ser dog.

Dagbladet.

No. 168. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 23de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Eftm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Eftm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Uffo" indtil Kl. 7½ Eftm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen incl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Folbin" indtil Kl. 7½ Eftm. (omvordt kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Oplandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rodenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Eftm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Eftm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftm. og fra Kl. 6—8 Eftm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftm. og fra Kl. 5—7 Eftm. (Og kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftm.)

afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Eftm.

Telegrafnyt.

Paris, 22de Juli. Duruy og Vuitry ere udnævnte til Senatorer og Lavalette til Minister i London.

London, 22de Juli. Et Kabeltelegram meddeler, at der i Japan er almindelig Standsning i Forretningerne og at de Keiserlige have erobret Hokodadi.

Det er i et Ministerraad besluttet at tillade Overhuset Debattens Fortsættelse og at afvente Resultatet.

Igaar fandt en Explosion Sted i en Kulgrube ved Heydock (paa Wigth), hvorved 36 Personer dræbtes og 60 saaredes.

Fra Lærermødet paa Hamar.

(Brevsending til Dagbladet.)

II.

Hvad kan Læreren gjøre for at hæve Agtelsen for det saakaldte „simple Arbeide" i den almindelige Mening? var det første Emne, der toges under Behandling Mandag Kl. 10. Efter Affyngelsen af et Salmevers og Bøn af Ordføreren, Hr. Hertzberg, indledede Skolelærer L. Skjegstad fra Kristiania Spørgsmaalet. At Spørgsmaalet var fremsat og af Forsamlingen antaget som Forhandlingsemne, mente han vidnede om, at det var et Tidsspørgsmaal, at det saakaldte „simple Arbeide" eller grovt Arbeide, som det ogsaa heder, hvorved forstaaes alt legemligt Arbeide undtagen kvindeligt Haandarbeide og finere Haandværk, ikke hidtil har nydt den Agtelse, som det fortjener, og at paa den anden Side en bedre Aand i den senere Tid har gjort sig gjældende. Det kunde maaske synes noget ubetimeligt at behandle et saadant Spørgsmaal ved et Møde som nærværende; men han vilde gjøre opmærksom paa, at Folkeskolelærerne ogsaa trængte til at mindes om dets Betydning, og at deres Gjerning var saa nøie knyttet til Arbeiderens og Bondens Livsvilkaar og Synsmaader, at den ene for en stor Del maatte staa og falde med den anden. Det var nødvendigt, hvis Læreren skulde kunne udrette noget, at han maatte nære Agtelse og Kjærlighed for Folkets Sysler og Gjøremaal, det være nu saa „simpelt" det være vil. Ved at agte Andre og Andres vinder En selv i Agtelse. Han fremhævede derpaa, hvad Værd det legemlige Arbeide har som en Hovedbetingelse for en kraftig aandelig Virksomhed. Tag det saakaldte „simple Arbeide" væk en Stund — hvor det vilde være hen, indser Enhver. Alt Arbeide har noget velsignet ved sig, og ikke mindst det legemlige; thi det har ikke alene en velgjørende Indflydelse paa Legemet, men ogsaa paa Sindet; det er af stor Betydning for Samfundet saavelsom for Individet — saavel i økonomisk som i moralsk Henseende. Det vilde derfor være Daarskab, aabenbar Blindhed saavel for Samfundets som Individets Tarv, ikke at gjøre, hvad gjøres kunde, for at denne Erkjendelse kunde trænge rigtig igjennem paa alle Hold i Samfundet.

Hvorledes Opfatningen af det legemlige Arbeides Værd til de forskjellige Tider og hos de forskjellige Folk har været, manglede han den nødvendige Sagkundskab til at gaa videre ind paa. Men han vilde dog paapege, at fra de ældste Tider, da Folkene samlede sig til Statssamfund og langt ned igjennem, udførtes alt legemligt Arbeide af Træle. (Heraf Træle i Hænderne, der betragtedes som Trælemærker — en Betragtning, som kommende Forfattere visnok ikke vil eller kan fritage vor Tid for at have næret ligeoverfor det legemlige Arbeide.) I den saakaldte Riddertid ansaaes det for en Skam for en Adelsmand at befatte sig med Arbeider, selv med videnskabelige Sysler. Hos vore gamle Fædre var det dog i denne Henseende meget bedre end hos andre Folk. Flere af den Tids Stormænd befattede sig med Skibsbyggeri, Landbrug, Fiskeri, Fragtfart og forskjellige Slags Haandværk. Olaf den Hellige var saaledes en meget flink Smed, Sigurd Syr en flink Gaardbruger osv. Men hvorledes har det været i den senere Tid hos os? Neppe bedre end i andre civiliserede Lande, hellere maaske slettere, og dette hænger nøie sammen med hele vort Styr og Stell, med hele vor Tilværelse som Folk i de sidste Aarhundreder, da Folkeaanden laa i Dvale, og Folket stod under et Enevoldsherredømme.

Naar man ser bort fra enkelte fremragende Mænd, hvoraf der til alle Tider findes flere eller færre — Mænd, som staa foran sin Tid og hæver over Fordommene, er det visselig saa, at hverken de saakaldte dannede Klasser eller Arbeideren selv værdsætter det legemlige Arbeide tilbørligt; det betragtes som noget underordnet, noget simpelt, og dermed er ogsaa Arbeiderens Standpunkt i Samfundet betegnet. At Arbeideren nærer en slig Betragtning af sin Gjerning, er ganske rimeligt; man maa meget mere forundre sig over, at det ikke er endda værre end det er. Som spredte Træk af den altfor almindelige Betragtning af denne Sag fremholdtes: En Mand, som har indehavt en eller anden Bestilling eller et Embede, men kommer udaf dette, lider før Nød, før han bekvemmer sig til legemligt Arbeide, og spørger man en saadan, hvorfor han ikke tager fat paa, hvad det skal være, er Svaret: her i Landet gaar det ikke an, men var jeg i Amerika — Herpaa har man nok af Exempler. I Byerne er dette mest iøinefaldende, hvor man hver Dag kan se, med hvilken Ængstelse man tager sine Hænder i Noget, naar man er Arbeider. Haandværksvende kan grundig genere sig for at bære hjem det af Mesteren erholdte Arbeidsstykke af Frygt for at blive anseet for en simpel Arbeider. Haandværkerens Frue maa have sin Tjenestepige med, naar hun skal paa Brygge eller Torv, og naar det bærer til Stykket, at det Kjøbte skal bringes hjem, er man mangen Gang i Uvished om hvem af disse to generer sig mest; de er ængstelige begge to — ængstelige for at tabe noget af sin Agtelse, for at blive anseede for Forbigaaende for „simple". Der er Tjenestepiger, som gjør det til en udtrykkelig Betingelse, naar de tiltræder Tjenesten, at de ikke vil bære noget paa Gaden, ikke gaa Erinde. — Arbeidere og Haandværkere, der har nogenlunde økonomisk Evne, maa følge Embeds- og Bestillingsmanden med Hensyn til Børneopdragelsen: at lade Sønnen blive en duelig Haandværker eller Arbeider, gaar ikke an; det er for simpelt. Datteren maa lære fremmede Sprog og Musik; at blive en i Sandhed dannet og duelig Husmoder, tænkes ikke paa; det er for simpelt. Børnene „maa blive til noget", selv om det er kjendbart, at deres rette Virkeplads netop ligger i Haandens Verden, hvor forresten Aand kan være tilstede og Dannelse maa være tilstede. Men, nei! det duer ikke, naar man ikke har „gaaet Embedsveien". Man er en „simpel Mand". Og det er ikke blot i Byen, at denne grundfalske Betragtning har gjort sig gjældende. Naar Bondegutten vender tilbage til Hjembygden enten som Underofficer, Skolemester o. l. anser han sig ofte for god til at gjøre noget med Hænderne. En Bonde er ikke saa snart kommet til lidt Velstand, forend det heder: „Proprietæren"; han maa ikke arbeide længer med Hænderne; hans Sønner maa ikke blive Bonder og faa en dertil svarende Dannelse; nei, de maa „studere", „komme i Butik", kort, i Stilling, hvor intet legemligt Arbeide kræves. Døttrene skal opdrages til „Damer"; de skal „sidde paa Stadsen" for at blive anseede for „fine Damer". — Og vi Skolemestere, hvorledes er det med os? Vi er Børn af vor Tid, vi og; vi er hverken værre eller bedre end Folk flest i dette Stykke. Der har ofte været klaget over fra flere Kanter, at Lærerne udover Landet ikke dyrker sin Jord, og at de generer sig for det legemlige Arbeide. Heri har de Dannelsesanstalter, hvorfra de ere udgaaede, ikke saa liden Skyld; thi før de reiste did, var de i Regelen rette og slette Bondegutter, vante til legemligt Arbeide. En Oplysning eller boglig Dannelse, der bringer det legemlige Arbeide og Arbeidsmanden i Miskredit eller ialfald ikke aabner Synet for dettes Betydning, en slig Dannelse er noget mistænkelig og kan vel med Rette karakteriseres som ufolkelig. Man faar dog haabe paa bedre Tider i dette Stykke, og et lidet Tegn er Bestemmelsen om Havedyrkning ved Seminarierne; dog kommer det først og sidst an paa den Aand, der raader ved disse Anstalter; thi er Synet aabnet, Kjærligheden næret, sees let det store og vigtige i denne som i flere for Fædrelandet vigtige Sager, og Folkelæreren har rig Anledning til at lægge sin aktive Deltagelse for Dagen. Vor fremtidige Oplysning vil forhaabentlig komme til at gaa i den Retning, at der ved Siden af boglige Sysler lægges Vægt paa at bringe Færdighed i en eller anden legemlig. Bestræbelserne for denne Sag saavelsom enhver anden maa bygges paa Kristendommens Grundvold, skal Velsignelsen følge, og at en sund Opfatning af Kristendommen og en levende Kristendomsoplysning mere end noget vil hæve Agtelsen for det „simple Arbeide" og Arbeideren, følte han sig forvisset om.

Diskussionen vilde efter disse indledende Ord hovedsagelig komme til at dreie sig om følgende Punkter: 1) om det legemlige Arbeides Værd; 2) om den Agtelse, det har nydt og nyder især hos os; 3) om Seminarierne kan gjøre noget for at aabne de vordende Læreres Øine for Sagen; 4) hvad Læreren kan gjøre i og udenfor Skolen for en sundere Opfatning af denne Sag. (Forts.)

I Anledning af Stykket „Schweitzeri" i Dagbladet No. 144 og 146.

Hr. Redaktør!

Sagaen fortæller os oftere om, hvorledes Kjæmper, der stred for samme Sag, i Mørket kunde træffe til at vende Vaabnene mod hinanden indbyrdes istedetfor mod den fælles Fiende. Saa slog de da til af Hjertenslyst, Fienden til megen Glæde, dem selv til megen Harme. Noget lignende tror jeg virkelig gjælde om en „Bondes" Angreb paa Hr. Seminarbestyrer Hertzberg. Da jeg første Gang løseligt gjennemlæste Stykket „Schweitzeri", følte jeg mig blot indigneret derover og mente, at det nærmest maatte være at henføre til Rækken af de løst ladede Salutskud, hvormed det i den senere Tid fra et vist Hold er blevet Mode at hilse Hr. Hertzberg. I denne Mening blev jeg ogsaa bestyrket ved Forfatterens spøgefulde Opfordring til et alvorligt Studium af Kristiania Lærerforenings „gjennemgaaende og modne Kritik" i Aftenbladet. Thi det kan jo umulig andet end betragtes som en Spas, al den Stund Forfatteren ganske ignorerer, at Hertzberg i samme Blad har imødegaaet hin Kritik. Havde det været Indsenderen om at gjøre at faa Folk til at tro, at han mente det alvorligt, maatte han naturligvis have opfordret til et ligesaa alvorligt Studium af Hr. Hertzbergs Tilsvar. Vistnok undertegner han sig „Bonde", men man kan høre paa ham, at han „est studeret", og han vil saaledes vistnok kjende og forstaa det Ord: audiatur et altera pars.

Anderledes gik det mig ved den anden Gjennemlæsen af Stykket, navnlig af dets sidste Del. Jeg følte da, at der talte en varm Kjærlighed for vort Land og vort Folk ud af Forfatterens Ord; jeg mærkede, at det maatte være Kjærlighed til vor Skole og til vort Maal, der havde drevet ham til at gribe til Vaaben. End mer gik dette op for mig, da jeg saa, at han endogsaa havde faaet en saa adstadig og besindig Kjæmper med sig som „Dølen".

Men da syntes jeg rigtignok, det blev for galt. Det havde endda faaet gaaet an, hvis de blot havde hugget i Luften. Men da jeg saa, at de tillige anfaldt en, der strider for samme Sag som de selv, saa mente jeg, jeg burde gjøre noget for at faa dem til at se sig lidt bedre for og vende sine Vaaben mod en anden Kant. Ikke for Hertzbergs Skyld; han taaler nok saapas og mere til uden at lide nogen Men, men for Sandhedens Skyld og for Sagens Skyld.

Hvad jeg i den Anledning skulde have at gjøre, kunde synes simpelt nok og et let Arbeide, og dog har det altid vist sig at være vanskeligt at faa overbevist dem, der lider af saadan „Synkverving" hvad Personligheder angaar. Oftest er der intet andet probat Middel end at de bliver stillede Ansigt til Ansigt med den, de saaledes paa Afstand har vænnet sig til at se i en falsk Belysning. Jed ved ialfald intet, der i den Grad er egnet til at sprede en saadan Misforstaaelsens Taage som det, at man møder Ansigt til Ansigt, Øie mod Øie. Ofte vil man da møde en Vens og Frendes venlige Blik, hvor man paa Afstand troede at opdage en Fiendes stumle Aasyn. — Jeg er saaledes sikker paa, Hr. Redaktør, at hvis de Herrer, „en Bonde" og Dølen vilde komme herop til Hamar og i Nærheden se og høre Hr. Hertzberg, saa vilde det snart blive dem indlysende, at de havde slaaet løs paa en Ven istedetfor en Fiende. — De vilde erfare, at Hr. Hertzberg er en Mand, der er besjælet af Fædrelandskjærlighed og Kjærlighed til vort Folk som faa, en Kjærlighed, som han forener med et mere end almindeligt Kjendskab til Folket, som det lever ved Dal og ved Strand. Selv er han opfødt blandt det, og han hører ikke til dem, der har glemt sine Barndoms Indtryk og sveget sine Ungdoms Minder. Megetmer har de hos ham modnet sig til den Beslutning at ville virke godt for dette Folk, som han tidlig har lært at elske. I dette Lys skal man se Hr. Hertzbergs Virksomhed for vor Skole og vort Folk. Det er dette, som har givet ham Kraften og Modet til at arbeide for en Reform i vort Seminarvæsen, et Arbeide, han paa Forhaand kunde vide vilde skaffe ham nok af Møie og Besvær, nok af Miskjendelse og Utak baade fra den ene og den anden Side. Hvorvidt Hr. Hertzberg har været heldig i sit Arbeide, derom kan der naturligvis være delte Meninger, og disse har Lov at komme tilorde, selv om de ofte viser sig at være temmelig løse og umotiverede. Men jeg synes, Hr. Redaktør, at man saa i alle Fald skal erkjende hans gode Villie og det fortjenstfulde i, at han har ofret sin Tid og sine Kræfter for en Sag, der er af stor Betydning for vor Skole og vort Folk. Men det er netop denne Anerkjendelse, som jeg fuldstændig savner i „en Bondes" Inserat, hvor han omtaler Hr. Hertzbergs Virksomhed. Tonen, der gaar gjennem det, er hadsk og uvenlig, og Læseren faar uvilkaarlig Indtrykket af, at „en Bonde" insinuerer ganske andre Bevæggrunde hos Hr. Hertzberg, end de, der i Virkeligheden har drevet ham til at paatage sig denne Gjerning. Dette forekommer mig ilde gjort, Hr. Redaktør. Naar „en Bonde" ikke kjendte sin Mand bedre, burde han heller ikke have indladt sig paa at dømme hans Motiver. Heller ikke kan jeg forstaa, at han har gjort end det svageste Forsøg paa at motivere sin Bedømmelse af Hr. Hertzbergs Virksomhed. At den nye Seminarplan ei har vundet „en Bondes" Sympathi, se det kan man ikke forekaste ham. Men al den Stund „en Bonde" ei paaviser Manglerne ved den og foreslaar noget bedre, maa man vel sige, at han havde gjort bedre i at vente med saadan offentlig Domfældelse, til han havde klaret Tingen lidt bedre for sin egen Bevidsthed. Jeg kan ikke sige stort om selve Sagen; dertil mangler jeg altfor meget Sagkundskab og Dygtighed. Jeg har kun modtaget et Indtryk af den Maade, hvorpaa Hr. Hertzberg, — der i saa Henseende har faaet temmelig frie Hænder, — har søgt at gjennemføre sine Ideer ved Hamar Seminarium, og af det Resultat, som man allerede kan spore af denne hans Virksomhed. Jeg maa sige, at dette Indtryk har været et overmaade gunstigt. Undervisningen har væsentlig været drevet ved mundtlig Fremstilling fra Lærernes Side og ved Samtaler med Eleverne, medens al Puging omhyggelig har været holdt borte. Resultatet heraf har da for Elevernes Vedkommende været en langt friere og mere levende Tilegnelse af Stoffet, ligesom deres hele Væsen har været et ganske andet, end det, man hidtil har været vant til at se hos Seminarister; det har været langt friere og naturligere. Man har seet og hørt paa dem, hvorledes deres Gjerning langt mere har været dem en Glæde og Nydelse end et anstrengende Arbeide. Den udmærkede Sundhedstilstand, som har herstet blandt dem, er ogsaa et Vidnesbyrd, som ikke skal lades upaagtet. Da „en Bonde" er Maalstræver, vilde det vist ogsaa have glædet hans Hjerte at høre, hvorledes Seminaristerne, naar og hvor man end traf dem og hørte dem, frit og ugeneret benyttede sit eget Maalføre, noget, der viser, hvorledes de havde lært at agte og hævde dette.

Her er jeg da med det samme inde paa den anden og vidtløftigste Del af „en Bondes" Skriveri. Jeg er ikke paa langt nær saa lærd som „en Bonde", om hvem jeg næsten skulde

tro, at hans megen Lærdom maa have gjort ham rasende. Jeg skal derfor ikke i fjerneste Maade forsøge at gjendrive, hvad han siger om det tyske Sprog og dets Forgreninger; tvertimod, jeg skal hjertens gjerne tro, at det er sandt hvert eneste Ord, indtil en endnu lærdere Mand kommer og fortæller mig noget andet. Imidlertid volder ikke dette mig megen Bekymring. Jeg kan ikke forstaa, at dette lærde Fyrværkeri er andet end en liden Muntration for Forfatteren og den af Publikum, der synes om den Slags. Den positive Nytte deraf skulde vel være den at bevise, at Hr. Hertzbergs Analogi mellem norsk og schweitzersk Maalstræv ikke holder Stik. Ja, det kan være, at jeg har en bagvendt Opfatningsmaade, — men jeg kan ikke forstaa andet, end at „en Bondes" Oplysninger netop beviser, at Hr. Hertzberg har Ret, naar han finder en Lighed mellem Sprogforholdene i begge disse Lande. At der finder nogen Forskjel Sted, at Kløften mellem Bogsproget og Landsmaalet hos os er en større end i Schweitz — se det indrømmer jeg. Men jeg finder ikke, at Analogien er ophævet, fordi om den ikke er fuldkommen. „En Bonde" vil dog vel ogsaa indrømme, at Norsk, Dansk og Svensk engang i Tiden var et Sprog? Ligesaavist skal man ogsaa indrømme, at de nu er tre Sprog, og det kan nok være, at — som sagt — Kløften mellem dem er større, end f. Ex. mellem Schweitzertysk og Høitysk, og at saaledes Forholdsreglerne for at hævde vort Landsmaal i enkelte Henseender maa blive noget forskjellige fra dem, der i en lignende Hensigt benyttes i Schweitz. Men Hovedsagen er dog den, forekommer det mig, at man i Schweitz har et Exempel paa, hvorledes selve Styrelsen anerkjender og hævder Landsmaalet. Dermed er det ingenlunde min Mening, at man ikke skulde ønske det gjennemført paa en anden og videregaaende Maade hos os. Men Rom blev ikke bygget paa en Dag, og der er meget, som maa gjøres, meget, som maa betænkes, før man med Bestemthed kan paastaa, at saa og saa skal der gjøres. En Ting er det, at man kan se en Ting idealt og ønske den Fremgang, arbeide for dens Realisation; en anden Ting er det bestemt at paastaa, at den skal realiseres netop paa denne eller hin Maade. Skrider man i ungdommelig Begeistring til uden videre at ville sætte en saadan Ting igjennem netop saaledes, som man i sit ideelle Syn mener, at det burde være, naar det skulde være fuldkomment, resikerer man i Almindelighed, at man kommer paatvers med Virkeligheden og det Bestaaende, der sender En Ens Fordringer tilbage med Protest og senere ikke vil vide noget af dem. Derved skader man sin Sag, stænger Veien for den, istedetfor at man ved en klogere, besindigere Fremfærd maaske vilde kunne aabne den en Dør. Jeg synes, at vi, Maalsagens Venner, maatte være overmaade glade, om en saadan Hævden af Landsmaalet, som den af Hr. Hertzberg løseligt nævnte, kunde blive indført ved vore Folkeskoler. Det vilde være et godt Skridt fremad mod „Maalet" i dobbelt Forstand. Det er ogsaa langt fra, at Hr. Hertzberg er mod Maalstrævet, eller, som „Dølen" siger, bruger sin Stilling som Lærer til at stride mod det, af han megetmere er en varm og en virksom Ven af det. Dette beviste han bl. A. i en Del Lærermøder, som holdtes paa Hamar, hvor han bragte Maalsagen paa Bane og varmt og med Interesse talte dens Sag, og det har han, mener jeg, ogsaa bevist ved den Interesse, hvormed han har omtalt Sagen i sin Indberetning. Man huske paa, at dette var en Indberetning til Departementet. Man huske desuden ogsaa paa, at det kun var Maalsagen paa Skolen, som Hr. Hertzberg har omtalt. Han mener, at Maalsagen væsentlig har to Veie, ad hvilken den vil naa frem: den ene er Skolen; men her gjælder det fremfor alt at gaa forsigtigt tilværks; man kjender nok Seigheden saavas, at man ved, man faar se at lirke sig frem i Begyndelsen. Den anden Vei, mener han, er Literaturen, og han hilser med Glæde de Forsøg, som der ere gjorte, og navnlig denne sande og fuldt berettigede Maade, hvorpaa Maalsagen søges fremmet. — Det lader til, Hr. Redaktør, at det fornemmelig er de Udtryk, Hr. Hertzberg i sin Indberetning har brugt om et „ensidigt og fanatisk Maalstræv," som har vakt „en Bondes" Indignation. Dersom dermed var ment Maalstrævet overhovedet, vilde jeg været fuldkommen enig med „en Bonde". Men det er jo tydeligt nok, at han dermed kun har betegnet visse Retninger indenfor Maalstrævet, og har fundet at burde advare mod disse. Er det da „en Bondes" Mening, at der ikke har vist sig Fanatisme og Ensidighed indenfor Maalstrævet? Det kan jeg neppe tro. Det er jo en psykologisk og historisk Kjendsgjerning, at enhver saadan dybere Bevægelse, der strømmer gjennem et Folk, altid fører med sig en hel Del Skum og andre løse Ting, der lænende og brammende farer om paa Overfladen, medens den klare Strøm gaar stærk og taus i Dybet. Det vilde da været et Særsyn, om denne Bevægelse, Kampen for Hævdelsen af vort Maal og vor Nationalitet, skulde gjort en Undtagelse fra denne Regel. Jeg har hørt Maalstrævere inde i Hovedstaden (og som jeg tvivler paa har været udenfor den) paastaa, at den, der mente det alvorligt med Maalsagen, han skulde aflade at bruge Dansk og lære sig til at tale Norsk. Dette skulde da alle vi gjøre, hvis Modersmaal vitterligen er Dansk. Dette er dog vel Fanatisme. Endvidere har jeg hørt den paastaa, at man skal afslænge sig fra dansk Kultur og dansk Maal; heller skulde man f. Ex. bruge Lærebøger paa Tysk end paa Dansk osv. osv. Er ikke sligt Ensidighed og Fanatisme?

Der er endelig en Ting til, som jeg fortælig maa berøre, før jeg slutter. Jeg synes, Hr. Redaktør, at „en Bondes" Omtale af Østerschweitzeri og Overgang til Stole-Schweitzeri hverken er smagfuld, vittig eller træffende. Men Smagen er nu, som bekjendt, forskjellig, saa derom skal vi ikke disputere. Men det synes mig at fremgaa af „en Bondes" Ord, at han ansaa det for umuligt for os at hente nogen nyttig Lærdom for vor Folkeskole fra andre Lande. Dette kan jeg nu ikke forstaa. Kan ikke en Menneske lære af det andet, synes det ogsaa rimeligt, at det ene Land maatte kunne lære af det andet. En anden Sag var det, hvis det var Hr. Hertzbergs Mening, at vi uden videre skulde indføre det schweitzerske Skolestel hos os. En saadan Hensigt synes han næsten at ville tillægge ham; men jeg kan rigtignok ikke forstaa, hvordan han vil eftervise sin Paastands Rigtighed. Enhver, der ser Hr. Hertzbergs Virksomhed eller med uhildet Blik læser, hvad han har fremstillet, tror jeg faar en ganske anden Opfatning af hans Hensigt. Man føler strax, hvorledes en varm, hjemlig Tone hviler over ham og hans Gjerning, hvorledes han i alle Ting har vort Folk, vort Fædreland og dets dyre Interesser alvorlig og kjærlig for Øie.

Jeg skal ikke opholde Dem og Publikum længere, Hr. Redaktør! Idet jeg slutter, er det med Følelsen af, at jeg kun yderst ufuldkomment har faaet udtrykt, hvad det var min Hensigt at sige. Det er jo blot et ganske personligt Vidnesbyrd og lidet passende for en Avis, kan jeg tro. Men dersom jeg dermed kunde opnaa, at saadanne Folk, som mene det godt — og til dem henregner jeg „en Bonde" og „Dølen", — for Eftertiden vilde betænke sig lidt, før de angrebe en saadan Mand, som Hr. Hertzberg, da de dog megetmere i ham burde erkjende En, der kjæmper under samme Fane som de selv, — da vilde jeg ikke angre paa at have sagt disse Ord.

Deres ærbødige

Maalstræver.

Kristiania, den 23de Juli 1869.

Lærermødet paa Hamar i forrige Uge bør ikke i sin bramfrie Simpelhed gaa ganske uomtalt blandt de sidste Tiders Møder, som, uagtet alle store Tilstelninger og vidtløftige Beretninger i Blade og Bøger, dog neppe have givet et saa glædeligt Vidnesbyrd om Liv og Fremgang. Lærermøderne have ligesom Folkemøderne sin Kilde i den vakte Trang hos vort Folk og dem, som have et Kald og Gjerning blandt det, til stundom at mødes med Jevnlige, for paa fælles Grund at faa Meninger klarede, Synet udvidet og Mod og Magt øget til samlet og enkeltvis at kunne arbeide tryggere og bedre mod de Maal, som Tidskravene stille. Det var med Mindet om Ole Vigs Ord paa Lærermødet paa Hamar i 1857, at man ogsaa nu mødtes; men i disse 12 Aars Mellemrum har Lærerstanden ligesom Folket i Bygd og By ikke staaet stille. Dette viste sig ikke alene ved den Samhug, hvormed Hamarmødet denne Gang omsluttedes ogsaa af Folk udenfor Lærerstanden, men tillige af de Forhandlingsemner, som nu sysselsatte Deltagerne. Ogsaa Kvinder deltoge i Mødet, idet flere Lærerinder fra Kristiania og andre Byer havde indfundet sig.

Det kan ikke heller vel være anderledes, end at det nyvakte, fyldigere og friskere Liv i folkelig Retning maatte have øvet sin Indflydelse jevnt udover det hele Samfund, og at Bølgegangen af disse Rørelser og Bevægelser i Folkedybet ogsaa paa „Mødet maatte komme mere mærkbart tilsyne. Sammenligner man Lærernes Stilling før og nu, vil man se, at den ikke længer kan være den samme. Ikke alene er Skolelærerens økonomiske Kaar blevet noget bedre end før, skjønt Klagerne i denne Retning ingenlunde ere forstummede. I saa Henseende vil det maaske ogsaa fremdeles gaa langsomt fremad, idet Lærernes Optræden som Stand og deres nærmere Tilslutning eller Tilknytning til Folket eller Almuen først lidt efter lidt kommer til at udjevne Forholdet; en større Ligelighed i Kaar vil være en Følge af den ved Lærernes og Folkets gjensidige Tilnærmelse begyndte Forandring i Opfatningen af Skolens og dens Lærers Opgave. Eftersom nemlig Folket mere og mere vil forstaa at skatte Oplysningen som en nødvendig Betingelse for al Fremgang, og eftersom Læreren paa sin Side mere og mere vil indse, at han ikke kan eller maa stille sig fra sine Bygdemænd, hverken i Interesser eller Maade at leve og være paa, vil den økonomiske Side af Lærerspørgsmaalet nok finde en lettere Løsning.

Saalænge Læreren med sin afstikkende Dannelse og Opfatning fra Seminariet stod mere som et Led i den bureaukratiske Række, afsondret fra det Folk, som han netop skulde være en Opdrager og Støtte for, kunde han hellerikke med Rimelighed gjøre Regning paa nogen klarere Anerkjendelse af social Ligestillen og paa bedre Kaar i det Store taget. Og uagtet den nye Skoleordning med Rodestuerne end yderligere trak ham bort fra det Fællesskab med Bygdens Folk, som Omgangsskolen altid maatte medføre, saa har dog den friskere folkelige Luftning hjulpet til at overvinde Fristelsen til yderligere Adskillelse og til at binde ham fastere til den hjemlige Grund, hvor han vil finde det frugtbareste Feldt for sin Virken. Og eftersom denne Opfatning er gaaet dybere ind, er ogsaa Læreren i vort Land trukken mere ind i de almene Rørelser og Spørgsmaal, som staa paa Dagsordenen i Bygd og By udover det hele Land. I Kravet paa Stemmeret for Skolelæreren og det almindelige Bifald dette Krav har faaet, er dette ogsaa kommet tilsyne. Paa Hamarmødet ytrede dette sig i Følelsen af at det mere var de almene end de strengt pædagogiske Spørgsmaal, der stod paa Dagsordenen, og som derfor fortrinsvis burde danne Forhandlingsemnerne paa et større Lærermøde. — Medens Skolelæreren ikke behøver at undse sig for selv at erkjende, at han saaledes er sluppen ud af sin Afsondring inden Skolestuens fire Vægge, og at hans Syn gaar videre end bare til ABC-bog og Regnetavle og ud i det Liv, som rører sig rundt omkring ham i kirkelig, borgerlig og politisk Henseende, og hvorfra han baade middelbart og umiddelbart vil hente forøget Kraft og Dygtighed til sin Lærervirksomhed, saa er det dog derfor hverken ment eller sagt, at han skulde attraa at spille en Rolle som „Bygdepolitikus" eller Agitator; tvertimod vil Fristelserne til dette netop modarbeides, naar han knyttes fastere til Bondestanden, hvor det politiske og sociale Tyngdepunkt hos os ligger og maa ligge.

Et senere Lærermøde vil forhaabentlig gjøre Lærerens Stilling endnu mere klar. Vi skulle ikke her dvæle videre ved disse Betragtninger, men i en følgende Artikel beskjæftige os lidt med et Par af de paa Lærermødet behandlede Emner.

Det fransk-belgiske Spørgsmaal, der fra Elefant med Et af Bladene gjøres til en Flue, saa liden, at man næsten kunde tvivle paa, at der har været noget saadant Spørgsmaal til, dersom ikke Bordene i vore Avisstuer endnu bare de samme Aviser, hvis Spalter have flømmet over af de heftigste og mest overbevisende Artikler i Retning af at bevise Spørgsmaalets Storhed. De mange modsigende Beretninger have gjort, at man tilslut Intet ved udenfor det Faktum, at Frankrig seirede og at Belgien, med dets Skytsmagter England og Preussen, tabte Spillet, samt at alle Aviser lyve. For at kunne faa en holdbar Opfatning midt i alt dette Virvar af Udtalelser, der kan betegnes som en Efterkrig i Pressen, har det danske Dagblad søgt Oplysninger gjennem, hvad det anser for paalidelige Forbindelser, og giver i den Anledning følgende interessante Meddelelse: Forholdet imellem Frankrige og Belgien var i de senere Aar blevet spændt, og en ikke ringe Mistillid herskede imellem de to Landes Regjeringer, navnlig siden Luxemborgaffæren. For at tilveiebringe en Forandring i dette Forhold blev Laguéronnière ifjor sendt som fransk Minister til Brüssel, og der tilbød sig da i Jernbaneanliggendet en Sag, der kunde benyttes som Udgangspunkt for de nævnte Bestræbelser. Den engelske Presse har beskyldt denne franske Gesandt for at være optraadt med Haardhed ligeoverfor Belgien. Dette er mulig rigtigt; men han har derved ialfald kun gavnet begge Lande, idet han tydelig har vist, at Keiserens Regjering var fast bestemt paa ikke at give efter i Hovedsagen. Derved er bevirket, at Kabinettet i Wien, maaske endogsaa det preussiske, har raadet Ministeriet i Brüssel til ikke at vise Haardnakkethed i et Spørgsmaal, der kunde føre til Kombinationer, som stred mod de nævnte Landes Interesser. Herved forklares det succès, som det franske Diplomati har havt i Sagen. For første Gang har Belgien indrømmet den franske Regjerings Indblanding i dets egne Anliggender. Da dette Hovedpunkt først var bragt paa det Rene, var det en let Sag for den franske Kommissions Medlemmer at gjøre Konsekventserne deraf gjældende i Paris. Resultaterne af den nu afsluttede Konvention ere betydelige i økonomisk, politisk og navnlig strategisk Retning. De danne Begyndelsen til en Handelsunion mellem Frankrige og Belgien, og Forholdet imellem disse to Lande maa i Fremtiden nødvendig blive mere intimt, ogsaa i politisk Forstand. Hvad det Strategiske angaar, maa det erindres, at Blücher i 1815 trængte ind i Belgien gjennem Maasdalen og derved afgjorde Waterlooslagets Skjæbne. Under Luxemborgaffæren for to Aar siden var det Preussernes Plan at angribe Frankrige ligeledes gjennem Maasdalen. Nu derimod er der sikkret det franske Ostkompagni Driften af den luxemburgske Jernbane, som naar indtil Pepinster og Lüttich og udstrækker sig til de hollandske Havne. Denne udstrakte Linie, som løber parallelt med Rhinen, er nu for Fremtiden lukket for strategisk Paavirkning fra preussisk Side. Dernæst faar Frankrige Ret til at etablere direkte Tog langs med Rhinen fra Basel indtil Antwerpen, hvorved dennes Havn, som man efter engelsk Tilskyndelse havde villet befæste imod Frankrige, nu bringes i stadig Kontakt med Frankrige. Hvorledes man derfor betragter Sagen, har Frankrige vundet betydelige Fordele ved Konventionen, om disse end først ret ville vise sig i Fremtiden.

Forfatningsstriden i Frankrige beskjæftiger fremdeles Pressen, men dens mange Udtalelser har nu ved de allerede fastnede Opfatninger af Sagen mindre Interesse. Om Thiers's Forhold til Thierspartiet giver „Pays" en Artikel, der er adskilligt oplysende paa Situationen. Det heder deri: „Folk med nogen Divinationsgave ere hurtig komne paa det Rene med, at Thiers var Thierspartiets Egeria, uden at han derfor ophørte at være Oppositionens Sibylla. Det er ham, som har anbefalet de Talhouët til Udenrigsministeriet, og han har endogsaa gjort et personligt Skridt for at sætte denne Kandidat igjennem. Hvor megen Betydning end en saadan Anbefaling kan have, beklage vi den dog for Hr. de Talhouëts Skyld. I Thiers vilde han ganske vist have haft en meget udholdende og erfaren Raadgiver; men vi tage os den Frihed at tvivle om, at Keiseren vilde gaa ind paa at dele Ledelsen af de ydre Anliggender med Premierministeren i Kabinettet af 1ste Mars 1840." I disse Bemærkninger ligger der en yderligere Forklaring af, at Thierspartiet er blevet udelukket. „Pays" mener naturligvis, at Thiers's Indflydelse paa en ung og uerfaren Politiker som Hr. de Talhouët vilde være bleven fordærvelig for Frankrige; men selv om det ikke skulde forholde sig saaledes, vilde Thiers og Keiseren hurtig være komne i Kollision med hinanden, og de Talhouët var da kommen i den uholdbare Stilling at skulle tjene to Herrer paa en Gang.

I Preussen følges Begivenhederne i Frankrige med stor Spænding, da man ifølge den Bismarckske Korrespondent til „Augsb. Allg. Zeit.", efter forskjellige Symptomer maa ansee det muligt, at Keiser Napoleon kunde forsøge at befæste sin vaklende Politik udadtil. At den preussiske Presse gjør, hvad den kan ud af Situationen til Frankriges Skade, kunde man paa Forhaand vide. Herover giver „Aug. Allg. Zeit." tilbedste følgende Betragtning: „Keiser Napoleons Indrømmelser til det lovgivende Korps finde i den preussiske Presse en Bedømmelse, som i det Hele taget røber ringe Velvillie, men stærk Beklemthed. Den keiserlige Gave rives taprest ned af de Nationalliberales Organer, der naturligvis føle sig desto mere berettigede til at fælde en nedsættende Dom, jo mindre Udbytte de selv kunne opvise af deres syvaarige Kamp med Skinkonstitutionalismens System. „Nat. Zeit." f. Ex. mener, at de gjorte Indrømmelser i det Hele ere temmelig betydningsløse, fordi de „vare uundgaaelige", og dog tillægger det den Omstændighed, at Ministrene nu skulle svare for sig i det lovgivende Korps, en langt større Betydning, end man efter en preussisk Maalestok kan tillægge den. Efter det nævnte Blads Anskuelse vil nemlig alene denne Bestemmelse bevirke, at det bliver ligesaa umuligt for et Ministerium i Frankrig som i alle andre Lande at regjere imod Folkerepræsentationens Villie.

Tilfældigvis have vi imidlertid selv maattet opleve, at et preussisk Ministerium i en Aarrække satte sig ud over alle det preussiske Deputeretkammers Ugyldighedserklæringer og trodsede de stærkeste Mistillidsvota, saa at det endnu den Dag idag sidder ved Roret, ovenikjøbet hædret med en Nationalbelønning af den selv samme Folkrepræsentation, som kort Tid forinden havde erklæret det i Ban og med Voldsomhed forlangt dets Fratrædelse. Vore officiøse Blade sætte et temmelig furt Ansigt op til Keiserens Indrømmelser, mindre paa Grund af disses Betydning, som de slet ikke indlade sig paa nærmere at undersøge, end fordi Keiseren overhovedet er gaaet ind paa at vise Eftergivenhed overfor det lovgivende Korps, idet han herved har forstyrret den liflige Drøm, hvori vore Regjeringskredse troede at kunne vugge sig med Hensyn til Virkningerne af den almindelige og direkte Valgrets System, som man havde laant fra Bonapartismen. At de socialdemokratiske Elementer, der nu kaste Snavs paa hinanden for hele Verdens Øine og optræde som ivrige Moralister, imod Forventning fik Indpas i Rigsdagen, gav rigtignok allerede det første Stød til, at man saa Forholdene igjennem Virkelighedens Briller. De Bekymringer, som herved opstod, ere imidlertid blevne betydelig forøgede ved Keiserens Indrømmelser, og det kunde ikke være anderledes, da man her er ude af Stand til at lukke Øinene i for, at den sønderrevne Tilstand, hvori Tyskland fremdeles befinder sig, i Forbindelse med de stigende Udgifter til Militæret giver Utilfredsheden et bestandig større Spillerum, og at det formentlige Korrelat, som man troede at have i Diætløsheden, langt fra byder den exekutive Magt de Fordele, som det umaadelige Apparat, hvorved den keiserlige Regjering paavirker Valgene i Frankrige, uden at der kan føres en virkelig Kontrol hermed. Dette Systems Farer maa imidlertid senere være gaaede op for Grev Bismarck, da det ellers vilde være ubegribeligt, hvorfor han saa haardnakket vægrer sig ved at gaa ind paa Fremskridtspartiets Fordring om, at dette Valgsystem, som han tidligere erklærede for det fortræffeligste, bringes til Anvendelse ved Kommune- og Landdagsvalgene".

Ved høieste Resolution af 20de ds. er det bestemt:

1. At en Kommission — bestaaende af Justitiarius i Kristiania Byret M. D. E. Lambrechts, Ridder af St. O. O. og N. O. som Formand samt Kommandør i Marinen H. N. Smith, Ridder af St. O. O. og S. O., og Kaptein i Marinen J. L. Johansen, Ridder af St. O. O. og S. O., som Assessorer — naadigst befales nedsat for i Karljohansværn og hvor det forøvrigt maatte findes fornødent at fortsætte Sagens Behandling, yderligere at undersøge og derefter at paakjende Kaptein i Marinen Didrik Brochman Burchardts og Lods Abraham Hansen Nakkes Forhold med Hensyn til Monitoren Mjølners Støden paa Grund ved Kragerø den 21de Juni 1869.
2. At Amtmanden i Jarlsberg og Laurvigs Amt bemyndiges til i Sagen at beskikke Referent og Forsvarere.
3. At Kommissionen bemyndiges til:
   a. at indkalde enhver inden 4 Mile fra det Sted, hvor den er samlet, Boende til sine exceptione fori for samme at møde og afgive Forklaring, og
   b. ved Dommens Afsigelse at tilkjende sine Medlemmer Salarier efter Arbeidets Beskaffenhed, samt den Skriver, der maatte blive antagen til Kommissionens Tjeneste, saavelsom Referenten og Forsvarerne passende Godtgjørelse.
4. At Kommissionens Medlemmer paa de Reiser, som de til Opfyldelsen af deres Hverv maatte foretage, skulle kunne beregne sig saadan Skydsgodtgjørelse, som efter Lov af 24de September 1851 § 16 C No. 3 er bestemt for Kommandører i Søetaten, samt saalænge de ere fraværende fra deres Hjem i Diætgodtgjørelse 2 Spd. daglig.

Værftschefen paa Horten. Ved Henvendelse til Marine- og Postdepartementet har Aftbl. erholdt meddelt følgende fra Departementet til Kommandør Valeur udfærdigede Skrivelse af 5te Juli, den eneste Erklæring, der i denne Sag er udgaaet fra Departementet:

Under 4de Februar d. A. indgav Hr. Kommandøren underdanigst Andragende om, at en Kommission maatte blive nedsat for at undersøge Deres Forhold som Værftschef, idet De som Grund herfor anførte, at De af Storthingsforhandlingerne om Marinebudgettet havde erfaret, at der skulde være fremført Anke over Bestyrelsen af Karljohansværns Værft.

Departementets daværende Chef, Statsraad Haffner, der havde indgivet underdanigst Ansøgning om Afsked, antog imidlertid, at denne Sags Behandling rettest burde overlades til hans Eftermand, og indgik derfor med underdanigst Indstilling om, at det indtil videre skulde udsættes med at afgive naadigst Bestemmelse angaaende Hr. Kommandørens Andragende, hvilken Indstilling ved kgl. Resol. af 6te Marts d. A. blev bifaldt.

I bemeldte underdanigste Foredrag anførte Departementet blandt Andet, at Hr. Kommandøren ikke nærmere havde angivet, hvilke af de under Storthingsdebatterne angaaende Marinebudgettet fremkomne Bemærkninger og Anker med Hensyn til Værftets Drift det var, hvortil Ansøgningen specielt sigtede, og at Departementet heller ikke antog for Tiden at burde forsøge paa at udfinde, hvorvidt nogen af de i megen Almindelighed holdte Anker, og i saa Fald hvilke, vare af den Beskaffenhed, at de paa saadan Maade særlig ved rørte Hr. Kommandørens Embedsforhold, at de kunde give rimelig Anledning til en Undersøgelse. Departementet tilføiede derhos, at efter dets Opfatning var det Tilfældet, at ligesom de fremsatte Anker ikke havde indskrænket sig til Værftets Drift og Bestyrelse, men væsentlig tillige havde angaaet andre Dele af Marinens Bestyrelse, saaledes kunde de heller ikke, forsaavidt de angik Værftet, siges udelukkende eller særligt at have rammet Hr. Kommandøren, hvorimod de antages at have været rettede mod Værftets overordnede Bestyrelse i det Hele.

Efterat Departementets nærværende Chef havde tiltraadt dets Bestyrelse, har han saa nøiagtig og detailleret som fornødent, gjennemgaaet Hr. Kommandørens Forhold til de i Storthinget og Aviserne i afvigte Vinter fremførte Anker, forsaavidt disse paa nogen Maade kunne siges at vedkomme Værftets Drift og Deres Virksomhed som Værftschef, og herved fundet, at Hr. Kommandøren overalt har meddelt Departementet fuldstændige og tydelige Oplysninger samt derefter i de paaankede Retninger handlet efter Departementets Ordre eller med dets Approbation.

Idet Departementet derfor finder, at der i denne Anledning ikke kan gjøres Ansvar i nogen Henseende gjældende mod Hr. Kommandøren, finder det selvfølgelig ingen Grund til at foranledige Nedsættelse af nogen Undersøgelseskommission.

Efter Hr. Kommandørens for Departementet udtalte Ønske er Afskrift af nærværende Skrivelse meddelt Marinekommandoen med Anmodning om, at samme nu maa blive forelagt Hs. Majestæt, og antager Departementet denne Sag hermed at være afgjort.

Jægerkorpset kom igaar tilbage fra sin 8 Dages Udmarsch til Ringerike.

Stødt paa Grund. Dampskibet „Carlsund", der efter Ruten skulde have været her idag, har havt det Uheld at seile sig op paa et Skjær i Nærheden af Gøteborg. Dampskibet „Kronprinsesse Louise" forsøgte at faa det flot, men maatte opgive Forsøget efterat en meget tyk Trosse var sprungen. „Carlsunds" Passagerer ankom hertil i Nat Kl. 12 med „Kronprinsesse Louise".

Ifølge Telegram til Herr Kloed er „Carlsund" sent igaar Aftes kommet flot, og ligger nu under Reparation i Gøteborg.

Dampskibet Oder ankom hertil fra Hull idag Kl. 8½ Formiddag.

Aarvexten. Høannen har været begunstiget af det ønskeligste Veir og er nu paa det nærmeste tilendebragt i Byens nærmeste Omegn. Baade med Hensyn til Kvalitet og Kvantitet staar indeværende Aars Høhøst paa disse Kanter saa høit, at ældre Landmænd paastaa, at de ikke kan mindes et saa rigt Aar. Vinterrugen har nu kastet Grønsken og er den om ganske kort Tid færdig til Skur. Vaarsæden, der af Nattekulden var sat meget tilbage, er ved den indtraadte Varme kommet sig saa betydeligt, at man i disse Dage kan se Byggaks af indtil ¾ Alens Længde. Poteterne, der i Knoldsætningen manglede Regn og Varme, er sat noget tilbage; men, efter gamle Veirprofeter, hvis Syvsoverdagen (den 27de ds.) gaar ind med Regn, kan man ogsaa vente sig en rig Potetehøst.

Paa Theatre des variétés gav man iforgaars „Reisen til Kina", i svensk Oversættelse af Wallmark og med Orginalmusiken. Stykket var saavel fra Musikens som Textens Side væsentlig forskjelligt fra det, som vi i Vinter under samme Navn stiftede Bekjendtskab med paa Kristiania Theater. Alle de livlige, iørefaldende Melodier, den Krans af Viser, som var det egentlig Tiltrækkende ved Stykket, var borte. Saaledes savnede man de Melodier, der ere blevne saa velkjendte heroppe: „Aldrig, aldrig jeg forjætter", som Fru Juell som Marie foredrog i første Akt, og Matrossangene, som H. Brun som Martial sang i sidste Akt. — Hvad Udførelsen angaar, saa var den upaaklagelig, nærmest paa Grund af de gode Stemmer, som Selskabet raader over, hvilke i Særdeleshed kom til sin fulde Ret i Korene, som desværre har været og fremdeles er den svage Side ved vor Scene. Hr. Hafgren (Henry de Kermoissan) har en ypperlig Tenor, kun maa man beklage, at den ikke er forenet med det bedste Foredrag. Frk. Sødergren, der gav Marie, har en frisk, livlig Stemme og en behagelig Optræden, som vinder Publikum; nogen betydelig Skuespillerinde er hun imidlertid ikke. Blandt de øvrige Rollehavende kan mærkes Hr. Ullberg som Pompery, der vistnok vilde have stilt sig bedre ved sin Rolle ved at give den noget mindre raat og med mere Maadehold, fremdeles Hr. Strindberg, der som Notaren havde en udmærket Maske og maaske var den blandt de Spillende, der skabte den mest vellykkede Figur.

Latterlig Feiltagelse. (Fr.halds Tilst.) Fra Ous Exercerplads er et Stykke Vei efter rent Vand. Der skulde koges Kaffe, og man vilde af Sparsomhedshensyn nytte alt det Vand, som fandtes, hvorfor man tømte alle de Kar, der syntes at indeholde denne Artikel; men senere mærkede man, at der paa Kjedlerne var heldt en stor Del af Proviantforvalterens Brændevin, som var bestemt til at uddeles i Portioner blandt Soldaterne.

Landshøvdingen i Venersborg, Grev Eric Sparre, er, ifølge „Fr.halds Tilst.", kommen til Fredrikshald, efter Forlydende for at underhandle om den paatænkte Jernbane mellem Fredrikshald og den svenske Grændse.

Guldring funden i en Lax. Drammens Blad fortæller, at en Dreng fra Eker forleden Dag fiskede en Lax paa 7 Bvd. 4 Mrk., hvori fandtes en Guldring, mrk. „N. M."

Nyt Skib. (Tunsb.) Fra Hr. O. Olsens Skibsværft ved Tønsberg løb igaar et Skib af Stabelen, antagelig stort omtr. 200 Læster, der fik Navnet „Talisman". Det tilhører Hr. N. Bugge med Flere.

Naar Fragtforholdene stille sig saa ugunstigt som i Aar har været Tilfældet, er det, skriver „Den vestl. Tid.", en Selvfølge, at man med Begjærlighed griber Tilbud, der stille sig noget høiere, end almindelig. Dette har været Tilfælde med Fragttilbud fra Havnen Skeppsvik (eller Säfva), hvor der har været budt et Par Skilling mere pr. Std., end ellers har været at opnaa. Vi tro imidlertid at burde bringe til vore Læseres Kundskab, hvad vi angaaende disse Havne fra paalidelig Kilde have erfaret; de Efterretninger fra denne Havn, der velvillig er stillet til vor Disposition, ere alt andet end lovende.

Svensk Lærlingebrig. I Søndags Middag indkom her paa Havnen skriver „D. vestl. Tid." Brig Karl Johan af Stockholm. Dette Fartøi tilhører Abraham Rydbergs Stiftelse til Uddannelse af dygtige Søfolk og har 50 Lærlinge ombord. Briggens Fører, Kaptein Sven Huldt, der tillige fungerer som Overlærer ved den praktiske Sømandsskole ombord, har indehavt denne Post siden 1849, da Fartøiet blev kjøbt. Der betales Intet for Ophold eller Undervisning ombord, og der er Anledning til at skaffe de mindre Bemidlede Ekvipering, ligesom ogsaa Stiftelsen hjælper lovende Gutter frem til Navigationsexamen.

Gymnastik og Vaabenbrug. „Kr.sands Stiftst." for 20de ds. skriver: Ogsaa iaar har Centralforeningen bragt istand et Instruktionskursus i Vaabenbrug og Gymnastik for Almueskolelærere, hvilket afholdes heri Byen under Ledelse af Dhrr. Seminarielærere Hertzberg og Berg og idag tog sin Begyndelse. Af de anmeldte Lærere vare antagne henved 90, af hvilke imidlertid endnu kun ca. 60 ere fremmødte.

Med vanlig Nidkjærhed for Sangens Fremme og Udvikling har Hr. Sanginstruktør Joh. D. Behrens indfundet sig ogsaa til dette Lærermøde, for under samme at gjennemgaa med Deltagerne et Kursus i Sang; hvad han med sin Dygtighed og Energi formaar at udrette selv i en saa kort Tid som den, der her staar ham til Raadighed — 4 Uger —, har han bl. A. ifjor vist i Bergen ved det der afholdte lignende Lærer-Kursus, hvor Resultatet af hans Instruktion skal have været ganske mærkeligt.

Den daglige Arbeidstid for det hele Kursus er saaledes fordelt: Kl. 6½—8 Sang, 8—11 Gymnastik, 11—12 Badning, 12—1 noget skriftligt Arbeide, samt fra Kl. 4—7 Exercitie.

Kjødpriserne i London. Exportkonduktør W. M. Reiss i Gøteborg gjør opmærksom paa, at Kvægmarkedet i London er overfyldt, og advarer han derfor imod at udskibe Slagtekvæg derhen, førend udi Oktober. Ogsaa med Smør og Ost er Markedet overfyldt.

„Hvad vilde jeg være uden ham."

Disse to Landflygtige vare et Fædreland for hinanden. De havde nok i hinanden; at samtale med hinanden var Glæde, at nærme sig hinanden var Salighed.

De vare uudsigelig lykkelige.

Af sin Afgrund havde de gjort en Himmel. Saadan er din Magt, Kjærlighed.

Dea hørte Gwynplaine le, og Gwynplaine saa Dea le.

Saaledes var den ideale Lyksalighed fundet, Livets fuldkomne Glæde virkeliggjort, Salighedens hemmelighedsfulde Problem løst. Og af hvem? Af to Ulykkelige.

Gwynplaine var Deas Religion.

Undertiden faldt hun, opløst i Kjærlighed, paa Knæ for ham, en skjøn Guddom, der tilbad et grotesk, men forklaret Afgudsbillede.

Forestil dig Afgrunden og midt i Afgrunden en straalende Oase og paa denne Oase disse to Væsener udenfor Livet, blændende hinanden.

Der laa en uforlignelig Renhed i denne Kjærlighed. Dea vidste ikke, hvad et Kys var, ihvorvel hun maaske følte Attraa derefter, thi Blindheden, især deleshed en Kvindes, har sine Drømme, og ihvorvel hun skjælver, naar det Ukjendte nærmer sig hende, ader hun det ikke altid. Hvad Gwynplaine angaar, saa gjorde et varme Ungdomsblod ham tankefuld; jo mere beruset han ølte sig, jo blyere var han. Han kunde have vovet Alt mod enne sin Barndoms Legekammerat, mod dette Barn, der var igesaa uvidende om, hvad et Feiltrin var, som hvad Lyset var, mod denne Blinde, som blot saa en Ting: Hun tilbad ham. Men han vilde have anseet det som et Ran, som hun skjænkede ham; han underkastede sig i vemodig Tilfredshed.

Disse Lykkelige boede i Idealernes Verden. Deres Sjæle øsede hinanden.

den ideelle Forblinding, Gwynplaine den reelle. Gwynplaine var ikke styg, han var uhyggelig, han havde sin Modsætning foran sig. Saa forfærdelig som han var, saa henrivende var Dea. Han var Gruen, hun var Behaget. Der var noget Drømmende over Dea, det var en Drøm, som havde faaet Legeme. Der fandtes i hele hendes Personlighed, i hendes luftige Skikkelse, der var fin og bøielig som Sivet, i hendes Skuldre, der maaske vare usynligt bevingede, i hendes Formers bløde Rundinger, som røbede Kjønnet, men mere for Sjælen end for Sandserne, i hendes Hvidhed, som grændsede til det Gjennemsigtige, i hendes Smils hellige Uskyld, — der laa i alt dette en sublim Forening af Engelen og af den jomfruelige Kvindelighed.

Gwynplaine sammenlignede sig selv og sammenlignede hende. Hans Tilværelse var Gjennemskjæringspunktet for to Radier nedenfra og ovenfra, den sorte Radie og den hvide Radie. Ulykken havde berørt ham med sin Finger, Lykken ligeledes. To forenede Yderligheder dannede hans sælsomme Lod.

Der hvilede en Forbandelse og en Velsignelse over ham. Hvem var han? Det vidste han ikke. Naar han betragtede sig selv, saa han en Ukjendt, men denne Ukjendte var vidunderlig. Gwynplaine levede i et Slags Halshugningstilstand, han bar et Ansigt, som ikke var hans. Dette Ansigt var uhyggeligt, saa uhyggeligt, at det lokkede til Munterhed. Han opvakte dog ligesaa megen Gru som Latter. Det var Menneskeansigtets Skibbrud paa en Skorpion. Aldrig havde man seet Mennesket slettet saaledes ud af Menneskeansigtet, som her, aldrig var en Parodi mere vellykket, aldrig havde et saa græsseligt Vrængbillede grinet En imøde, aldrig havde Alt, hvad der kan indgyde en Kvinde Væmmelse, været modbydeligere indsorlivet i en Mand. Det ulykkelige Hjerte, maskeret og beløiet af dette Aasyn, syntes for evigt at være dømt til Ensomhed under dette Ansigt som under

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 23de Juli.

Med Dampskibet „Kronprinsesse Louise" indførtes idag 90 Fustager Smør.

Dampskibet „Bravo", Kapt. Rude, hidkom idag fra Stettin uden at medbringe Varer hertil.

Indklarerede Fartøier den 22de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Hebe	Moss	Newcastle	Stykgods.
Alma	Lund	London	do.
Haien	Nielsen	Farsund	Læder.
Baltic	Berentzen	Königsberg	Rug.
Anneguime	Blom	Delfzyl	Ballast.
Søff	Berentzen	Kjøbenhavn	do.

Udexpederede Fartøier den 22de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Fortuna	Sørensen	Danmark	Trælast.
Wilhelmine	Jensen	do.	do.
Pocohontas	Hansen	Frankrige	do.

Proklama. Akers Sorenskriveri: I Boet efter Universitetsbibliothekar Poul Botten Hansen med 3 Mdr.s Varsel fra 21de Juli.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lavest nordenfor Stat. Vinden er SOlig paa Vestkysten med Regn i Aalesund og SVlig paa Østlandet med skyet Himmel. Temperaturen høi og Luften temmelig fugtig. Udsigterne ere til SVlig Vind med Regn og Tordenbyger.

Anmeldte Reisende.

Den 23de Juli:

I Hotel Scandinavie: Løitnant Hals fra Bergen; Holmsen fra Schie; Söderlund fra Sverige; Schancke fra Trysild; Mr. John Harding fra Oxford; Josef G. Steen fra Paris; A. Kjøsterud fra Drammen; Mr. R. Pumblin fra Rochester; Mr. L. B. Euches, Mr. J. H. Mumhead, Mr. H. H. Mumhead fra Cambridge; Antoni Caxson med Følge fra Drammen; Løitnant Punkervold fra Grimstad; Grosserer Holme og Frue fra Kjøbenhavn; Schimpf fra Frankfurt am Main; Giese fra Leipzig; Forst og Student Hansen fra Udlandet.

Udflugt.

Kristiania Totalafholdsforening agter at gjøre en Udflugt til Ulvøen førstkommende Søndag den 25de ds. Dampskib afgaar fra Jernbanebryggen Kl. 7 Morgen. Billetter a 28 ß for Voxne og 14 ß for Børn kan afhentes indtil Fredag Aften hos Skomager H. Knudsen, Bazaren No. 26. Musik medfølger. For de respektive 28 og 14 ß erholdes, foruden fri Tur- og Returfragt, 2 Gange Kaffe og Potøl.

Ikke-Medlemmer have ogsaa Adgang, naar de den Dag afholde sig fra Brugen af berusende Drikke.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Kristoffer Brun.

Et amerikansk Piano

fra Nordmanden Conrad Narvesens Fabrik i New-York er i disse Dage udstillet paa Brødrene Hals's Fabrik.

Adgang for Enhver.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Samling af Exempler til Indøvelse af Grammatikkens Begyndelsesgrunde. Af Jakob Løkke.

12 ß.

Drammen i Juli 1869.

Harald Lyche.

Hos Brækstad & Co. i Throndhjem er udkommet og erholdes tilkjøbs efterhaanden hos Kommissionærer:

Plan over **Kristiania**, Norges Hovedstad, med **Kristian Kroghs** Mindestøtte, afsløret den 17de Mai 1833. Udgivet af Carl B. Roosen. Pris 16 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelæreret P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

L. H. HAGEN

anbefaler til billige Priser:

6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.

Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.

Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.

Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.

Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.

Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.

Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.

Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,

Kirkegaden No. 9.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For Husleie-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,

adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

P. G. Bredals Skriveskole,

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal,** Theatergaden 16.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 3die August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

"Skandia"

forsikrer Bygninger under Opførelse af Sten og Træ. **B. C. Antonisen.**

Bade- og Svømmeanstalten

for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 4 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

et Ligkistelaag. Men nei, hvor den usynlige Ondskab havde udtømt sin Evne, der strømmede det samtidig over med Velsignelse fra den usynlige Godhed. Til denne Forladthed lod den en Sjæl komme ilende paa lette Vinger, den gav Duen til Hverv at trøste den Fortvivlede, den lod det Vanskabte tilbedes af Skjønheden. For at muliggjøre dette, var det nødvendigt at Skjønheden ikke saa det Vanskabte. Som Betingelse for denne Lykke fordredes denne Ulykke. Forsynet havde gjort Dea blind.

Gwynplaine og Dea vare et Par, og disse tvende følsomme Hjerter tilbade hinanden. Et Bo og to Fugle, det var deres Historie.

Hadet havde gjort Regning uden Vært, Gwynplaines Forfølgere vilde have skabt en Fortvivlet, og de skabte en Fortryllet. Det gaadefulde Fiendskab, fra hvilket Hold det end var kommet, havde forfeilet sit Maal. Man havde trolovet ham med en Smerte, som skulde helbredes. Bøddelens Knibetang blev til en myg Kvindehaand. Gwynplaine var vederstyggelig, han var gjort vederstyggelig af Menneskehænder, man havde haabet for evigt at afsondre ham først fra hans Familie, om han havde havt nogen, og dernæst fra Menneskeheden; men denne Ensomme havde Naturen trøstet, som den trøster alle Ensomme. Naturen rækker enhver Forladthed sin hjælpsomme Haand; hvor Alle svige, der sviger ikke den; den overtrækker alle Grushøie med nyt Grønsvær og nye Blomster.

V. Det Blaa i det Sorte.

Saaledes levede disse Ulykkelige i og for hinanden.

Denne Fader- og Moderløse eiede denne Fader- og Moderløse. Denne svage Pige eiede denne vanskabte Mand.

En usigelig Taksigelse steg op af deres Barm.

Hvem takkede de?

At takke i Almindelighed er nok. Taksigelsen har Vinger og gaar derhen, hvor den skal. Dine Bønner kjende bedre Veien end du.

Hvor mange Mennesker have ikke troet at bede til Jupiter og have bedet til Jehovah! Hvor Mange, som tro paa Amuletter, blive ikke hørte af det Uendelige! Hvor mange Atheister er der ikke, som ikke mærke, at de ved den blotte Omstændighed, at de ere gode og bedrøvede, bede til Gud!

Gwynplaine og Dea vare taknemmelige.

Gwynplaine saa en hvid Sky i Kvindeskikkelse, en straalende Aabenbaring, i hvilken der var et Hjerte, sænke sig til ham paa Vinger af Lys, lig et berusende Luftsyn, og denne Aabenbarelse, næsten en Sky og dog Kvinde, favnede ham, og dette Luftsyn kyssede ham, og dette Hjerte længtedes efter ham. Gwynplaine var ikke længere vanskabt nu, da han var elsket. Rosen beilede til Larven, thi den saa i denne Larve den guddommelige Sommerfugl. Gwynplaine, den Forstødte, blev den Udkaarede.

At eie det Eneste, der er nødvendigt for En, er at eie Alt. Gwynplaine og Dea eiede dette. Det var to Elendigheder, der gik op i hinanden og hævede hinanden. To Mangler, der afhjalp hinanden. Det, som den Ene var fattig paa, var den Andens Rigdom. Den Enes Ulykke var den Andens Skat. Havde Dea ikke været blind, vilde hun da vel have valgt Gwynplaine? Og havde Gwynplaine ikke været vanskabt, vilde han vel da have foretrukket Dea for alle Andre? Hun vilde ligesaa lidet elske den Vanskabte, som han den Blinde. Hvilken Lykke for Dea at Gwynplaine var vederstyggelig, hvilken Lykke for Gwynplaine at Dea var blind. Havde de ikke just været saaledes udrustede af Forsynet, vilde de have været umulige for hinanden.

Gwynplaine eiede blot denne Tanke:

„Hvad vilde jeg være uden hende."

Dea tænkte:

Dagbladet.

No. 169. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 24de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 9de Søndag efter Trinitatis:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Jul. Brun. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor J. N. Brun. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Müller.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
Sørkedalens Kapel: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm. af Missionær Olsen.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Volsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 6—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 6 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Søndre- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 22de Juli, Aften. Den kongelige Familie afreiste i Eftermiddag Kl. 3 til Malmø. Konseilspræsidenten Grev Frijs medfølger. Under hans Fraværelse fungerer Finansminister Fonnesbech som Konseilspræsident og Udenrigsminister.

Berlin, 22de Juli. En ledende Artikel i „Nordd. allg. Zeit." ytrer: Ligeoverfor Patrie, Constitutionnel og France anse vi det unødvendigt at berolige Holland med Hensyn til preussiske Invasionsplaner, og vi kunne kun henvise de nævnte Pariserblades frække og skamløse Færd, deres Ophidselser og Falskhed til den offentlige Foragt.

Stockholm, 23de Juli, Efterm., Kl. 4, 40'. Den danske Kongefamilie ankom i Eftermiddag Kl. 3½ og modtoges ved Jernbanen af den svenske Kongefamilie. Militær paraderede og eskorterede. Alle Fartøier paa Havnen flage og Husene ere behængte med Flag. Umaadelige Menneskemasser i Gaderne.

London, 23de Juli. Granville har i Overhuset foreslaaet, at Debatten om Kirkeloven fortsættes og lovede forsonlig Imødekommen fra Regjeringens Side. Cairns fremkom med Forslag til et Kompromis, der var vedtaget af Regjeringen. Carnarwon, Salisbury og Russel talte for Kompromisforslaget, som vedtoges. Dermed endte Debatten om Kirkebillen.

Paris, 23de Juli. „Monitøren" meddeler, at venstre Parties Sammenkomst i Onsdags blev resultatløst. Mødet, heder det, fremkaldte kun Splid og bliver en Spire til Bitterhed mellem de Medlemmer, der ønske parlamentarisk Regjeringsform og dem, som ere mere stemte for den demokratiske Form.

Washington, 22de Juli. Fenierhøvdinger have havt Audiens hos Kabinetsmedlemmerne Boutwell og Robeson, der lovede at gjøre Skridt hos den engelske Regjering til Frigivelse af fangne Feniere.

Cirkulære til Sømandsforeningerne.

Fra
Den kongelige norske Regjerings Marine- og Post-Departement.

Fra flere Kanter er Departementets Opmærksomhed bleven henledet paa, at den blandt vore Søfolk forekommende Sædvane i Udlandet at fare under fremmed Navn oftere har havt Ulemper for vedkommende Sømand tilfølge.

Det har saaledes flere Gange hændt, at norske Sømænd ved sin Hjemkomst ikke have kunnet legitimere sin Fart med udenlandsk Fartøi, fordi den er foretaget under antaget Navn, hvilket har medført, at deres Fart ikke har kunnet godskrives dem i Rullerne til Opnaaelse af Helbefarenhedsgrad eller af Adgang til at erholde Styrmandspatent.

Ligeledes kommer det, naar en norsk Sømand under fremmed Navn afgaar ved Døden i Udlandet, som oftest til at bero paa et rent Tilfælde, om Vedkommendes Slægtninge ville faa Underretning om hans Død og komme i Besiddelse af hans Efterladenskaber.

Til mulig Forebyggelse af saadan ubetænksom Navne-Omvexling og deraf følgende Ulemper har derfor Departementet gjennem Generalkrigskommissæren truffet Forføining til, at der for Eftertiden i Annotationspatentet og Søfartsbogen indtages en Advarsel mod, at norske Sømænd fare under andet Navn end sit eget, og skal man ligeledes henstille til Sømandsforeningen at lade udgaa en Opfordring til Skipperne om at have sin Opmærksomhed henvendt paa Sagen og specielt om at gjentage ovennævnte Advarsel for de norske Matroser, der af dem afmønstres i Udlandet.

Kristiania den 19de Juli 1869.

Dr. O. J. Broch.

Fra Lærermødet paa Hamar.

(Brevsending til Dagbladet.)

II.

(Forts. fra Gaarsbl.)

Om det første Punkt faldt der varme Udtalelser. Fra hvilken Side, man end vilde betragte Sagen, maatte man tillægge den en stor Betydning. Den er en nødvendig Betingelse for et Samfunds Trivsel og Fremgang i aandelig Udvikling. Jakob Bergs Ord i Erasmus Montanus blev citerede: „I lærde Herrer studerer paa Himmelen og Stjernerne; men dersom vi (Arbeidere) lod være at arbeide, vilde I faa en Ulykke i Jer Mave". Hvorledes vilde det gaa Kunst og Videnskab, hvis ikke det legemlige Arbeide gik Haand i Haand med, ja mangen Gang foran. Ret efterseet har Arbeideren ikke en ringe Del i, hvad vi paa dette Felt ser med Beundring, og som gjør Livet hyggeligt og bekvemt. Seet fra et moralsk Standpunkt havde det et langt større Værd, end man ved en løs Betragtning skulde tro. Det var vel ikke Tvivl underkastet, at det legemlige Arbeide bevarede En fra mange Udskeielser, og det turde hende sig, at Arbeideren i saa Henseende i Regelen ikke stod under, men over de øvrige i Samfundet. Der laa en opdragende Magt i dette Arbeide. Den „simple Mand" var ofte i Besiddelse af en Aandsudvikling, Tænksomhed og Hjertedannelse, som den boglærde Mand ofte maa trække sig ærbødig tilbage for. Digterens Ord finder her sin fulde Anvendelse: „Der gaar en digtende Trang gjennem Arbeidets Gang". Der er Poesi, dyb Poesi mangen Gang i dette tilsyneladende tørre og prosaiske Arbeide.

Arbeidets og Arbeiderens Betydning for et selvstændigt, frit Folks Bestaaende og Vert blev fremhævet. Han, som den talrigste i Samfundet — han, som fra Barnsben i et Land som vort er vant til Strid og Møie — vant til i Dalen, paa Fjeldet og paa Havet med roligt Mod at se Faren under Øinene — han maa ogsaa staa for Stødet, tage det tungeste Taget i Nødens og Farens Stund, naar Fædreland og Frihed kræver et kraftigt Legeme og et varmt Hjerteblod. Er et Lands arbeidende Befolkning forkuet, ser det ilde ud; der er en Kræftskade i Samfundslegemet — et Saar, som maa heles jo før, jo heller.

Men hvorledes har dette Arbeide af Arbeideren og de Høierestillede i Samfundet været betragtet hidtil? Ikke som det burde, skjønt der var glædelige Tegn til en Forandring til det bedre fra begge Sider. Arbeideren har betragtet sig som „en simpel Mand", der for endel havde Lov til at være simpel i Ordets sande Betydning. Hans Arbeide var af ingen Betydning; det var kun Slid og Slæb for Føden — et Kors, han maatte drages med, og som „Storkarerne" nød Frugten af. Han saa med mistænkelige Øine og Utilfredshed med sin Stilling paa Arbeideren i Aandens Verden, og kunde ligesaa lidt værdsætte dennes Virken, som hin hans. Der har været og var fremdeles en gabende Kløft mellem Haandens og Aandens Arbeidere — en Kløft, som ene kunde udjevnes ved at erkjende hinandens Værd som Mennesker og Borgere af et Samfund, hvis Opgave maa være at benytte alle Kræfter i sin Tjeneste. De boglærde Folk har ladet Arbeideren seile sin egen Sø, betragtet ham som en nyttig Ting, men heller ikke stort mere. At han skulde stilles lige i borgerlige Rettigheder, har jo endog i Nutiden fra et vist Hold været stemplet som „Pøbelherredømme". En slig Betragtning var et Samfundsonde, som maatte modarbeides af al Kraft. Der blev fremhævet, at Forholdene i saa Henseende var meget forskjellige i forskjellige Egne af Landet til Ære for Nationen. I Fjeldbygderne (og langs vor vidtstrakte Kyst kan lægges til, hvor Havet, dette mægtige Frihedens og Lighedens Element, nok øver sin Indflydelse paa sine Sønner og fordrer kun Dygtighed og Mod) var Kløften ikke saa stor. Den arbeidsomme og dygtige Husmandsgut kunde gjerne faa Bygdens bedste og fagreste Jente. Agtelsen hos Arbeideren der for sig og sin Gjerning var heller ikke saa liden. Naar en reisende „Storkar" ikke møder ham med det gamle, vakre Ord: Gud signe Arbeidet, betragtes han som en, der ikke har lært „simpel Folkeskik".

Folkelærerne havde i at hæve Agtelsen for alt Arbeide en skjøn og stor Opgave at løse, og der maatte fordres bestemt af dem, at de ikke nærede de gamle Synsmaader lige overfor det „simple Arbeide" og Arbeideren. Men det var nok ikke saa ret fat i dette Stykke. Seminarierne havde i dette Stykke ikke gjort sin Skyldighed; de vare Børn af sin Tid. Der blev paapeget, at det vilde være heldigt, om der ved disse Anstalter kunde gives Veiledning i eller ialfald Anledning til at udføre noget med Hænderne, t. Ex. at dreie, hvilket, som der blev oplyst, var Tilfældet med flere udenlandske Seminarier, navnlig i Finland, og som vilde øve sin gavnlige Indflydelse baade i legemlig og aandelig Henseende. Men stærkest blev fremhævet, at disse Anstalter maatte være folkelige i Ordets bedste Betydning; at de maatte have for Øie, at de skulde uddanne Lærere for et frit Folk med en stærkt udpræget Folkeeiendommelighed, at der maatte raade en demokratisk Aand inden disse Anstalter. Det var nedbrydende, hvilket Flere har havt Erfaring for, at der t. Ex. var sagt til Eleverne om deres Modersmaal: det er et raat Sprog, Bondesprog, Provindsialisme o. s. v. Man haabede imidlertid, det var bedre i den senere Tid, og at det vilde blive endnu bedre, og Folkehøiskolerne vilde i denne Henseende ogsaa bidrage i væsentlig Mon til at fremstynde en grundig Reform.

Baade i og udenfor Skolen kunde Folkelæreren, naar han var besjælet af Kjærlighed for Sagen, naar han havde det rette Syn paa sin Gjerning som saadan, udrette meget, saare meget. Han kunde i sin Undervisning lade falde et varmt og vækkende Ord om Sagen, eller med andre Ord: var hans Gjerning i Skolen en Gjerning for Livet, vilde det falde af sig selv. Udenfor Skolen kunde han samle Arbeidirne om sig, og kunde han faa Bygdens mest formaaende Mænd med, saa meget bedre — i en ledig Stund og samtale eller meddele dem et eller andet, der kunde løfte og styrke dem. Ved at respektere og omfatte med Kjærlighed Folkets Sæder og Skikke og alt det Gode, vi have arvet fra Fædrene, vilde han komme langt. Bare det lille Ord: „Gud signe Arbeidet", vilde gjøre mere, naar det kom fra et varmt Hjerte, end mangen moraliserende Prædiken. Kunde han lægge Sagkundskab for Dagen i Arbeidsveien, og faldt det ham naturligt, som af sig selv at deltage i Arbeidet enten for sig selv eller Andre, var det saa meget bedre. Ligesaa kunde han opmuntre Børnene til at gjøre Et eller Andet med sine Hænder og vise ham. Der oplystes, at der var Præster og Lærere, som have seet de glædeligste Frugter af dette. Paa flere Steder, hvor Husfliden var aldeles tilintetgjort, var nu forhaabningsfulde Livstegn. I det Hele og Store taget kom det an paa Lærerens Aandsmodenhed, klart Syn paa sin Livsopgave som Folkelærer blandt et frit og selvstyrende Folk, paa hans Kjærlighed baade til de Store og Smaa, paa hans Personlighed — Veien, han skulde gaa og Midlerne, han skulde anvende, vilde han altid vide at træffe.

Da Arbeidet og Arbeideren hører saa nøie sammen, mente Nogle, at ved at betale Arbeideren — deri indbefattet ogsaa Folkelæreren — bedre, vilde man hæve Agtelsen for ham, medens Andre igjen antog, at den frie Konkurrentse var den eneste og naturligste Maade, hvorpaa en større Arbeidsfortjeneste kunde skaffes tilveie. Det medgaves forresten, at en bedre økonomisk Stilling for Arbeideren vilde bidrage til at hæve Agtelsen for hans Gjerning; men det var dog ikke paa dette Grundlag, han skulde nyde en ordentlig, hæderlig og dygtig Arbeiders Hæder og Ros for sig selv og Fædrelandet.

Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn.

Fra Dagbladets specielle Korrespondent.

VII.

(Sidste Brev).

Jeg har lovet mine Læsere en Udflugt til Landbohøiskolen, der ligger lige ved Kjøbenhavn, og jeg tænker i Dag at indfri det. Kort skal det blive; thi jeg formoder man er kjed mig nu. Smørudstillingen gaar vi ikke til, thi det blotte Syn er her forlidet, og smage faar vi ikke Lov til. I Diskussionen om Melk og Smør og i Hr. Kand. Segelckes Foredrag fandt jeg intet Nyt. Det Hele røbede en Uvished, som Intet kunde bygges paa. Hos os er Afkjølingsmethoden blevet en Kjendsgjerning ialfald for Sommerstellet, maatte den kun blive udbredt og brugt hvorsomhelst der var Anledning dertil.

I Have- og Blomsterudstillingen var der meget vakkert, men Lokalet var ei egnet til at fremstille Planterne fordelagtigt, — det var vel meget fordelt i flere Lokaler. En Blomsterudstillings Maal maa være at samle saa meget Smukt paa et lidet Rum, at Øiet med et Blik kan samle det Hele og faa sit Indtryk deraf. Her var dette ikke mulig. Enhver Gartner havde nemlig sin egen Plads og skulde der udstille sine Blomster og Kjøkkenurter. Pelargonier, Vindruer, Gulerødder og Kaal paa et Bord ser ikke godt ud. — Men saa gik vi da. Hvor man saa end træder ud af Kjøbenhavn, er der vakkert langs Veien. Lange Alleer med sine smaa nette Boliger langs Siderne findes allevegne. Disse mægtige Bøgetræer syntes at trives udmærket her midt i Veistøvet, der, uagtet en velgjørende Vind af og til puster det bort, dog er næsevist nok til at komme igjen, men var jeg Veistøv, vilde jeg ogsaa foretrække de grønne Blade for at trædes paa og kjøres over. Uagtet jeg ingen Paraply havde, ønskede jeg dog en Regnskur for disse Træers Skyld; det maatte være samme Nydelse for dem, som et Bad efter en Dags Bygtærskning for en stakkers Bonde som mig.

Der har vi Landbrugsskolens Jorder, hvor alt staar godt. Vi gaar lige til Forsøgsmarken, thi den har mest Interesse for os, det hele Jordbrug er rigtignok en Forsøgsmark, men de smaa Experimenter har mest Interesse ved et kort Besøg.

Her er Jorden inddelt i smaa Ruder, en Alen i Firkant. Vi er saa heldige at faa Bestyreren Professor Jørgensen med os.

Det første Sted, vi kommer til, er besaaet med Korn, 6 Ruder af hver Sort. Her er dettes Spireevne efter den forskjellige Høstetid prøvet. I den ene Yderkant er saaet overmoden Sæd, saa gaar det nedover indtil det Frø, der nedlagdes, efter Professorens eget Sigende netop havde begyndt at faa Antydning til Kjerne, saaledes at denne ved Høstningen næsten var flydende. Det er kun det allerførst høstede Korn, der ikke spirer; saasnart Kjernen har været fast, er de fleste komne op og staar frodigt; især spirer Havren uagtet

den er grønhøstet. Dette er bemærkningsværdigt for os, thi i de fleste Tragter af vort Land høstes der forsent. Det næste Forsøg udviser den Dybde, fra hvilken de forskjellige Sædearter kan spire. Det viste sig at:

Erter,	spirer helt fra		12" Dybde.	
Bønner,	„	„	24"	—
Vikker,	„	„	16"	—
Byg,	„	„	7"	—
Havre,	„	„	6"	—

Den Havre, der kun var kommen 1½" i Jorden, stod bedst; for de øvrige nævnte Arter syntes 2½ a 3" at passe. Raigræs spirede bedst fra ½" Dybde. Timothei og Kløver bedst fra ¼" Dybde, aftager dybere og ophører ved 2" Dybde. Runkelroer, Turnips og Kaalrabi spirer godt indtil 3" Dybde. Jeg har gjengivet dette, fordi jeg fandt det nyttigt, da Klimatet hos os og der i Spiretiden neppe kan gjøre synderlig Forskjel.

Paa et tredie Areal var Saatiden prøvet; her var det mærkeligt at se, hvilken Forskjel 10 Dage gjorde. Dette maa imidlertid kun være en Paamindelse om at benytte den bekvemmeste Tid; thi i denne Sag kan ikke specielle Regler gives.

Hele Skolens Markareal var paa en Maade Forsøgsmarker, dels med Gjødning af forskjellig Slags, dels med tynd og tyk Saaning o. s. v.; at beskrive Alt har vi ikke Plads for her. Ved Skolen er en vakker botanisk Have. Jeg fandt en seværdig Redskabssamling, samlet vistnok fra ældre Tider; thi mange af Exemplarerne kjendte jeg igjen fra vore Fjeldbygder. Det Ønske paatrængte sig mig under Besøget, at vor Landbrugsskole ogsaa laa saa nær Hovedstaden. Tøien havde hertil været passende, thi der er forskjellige Jordarter og allerede en botanisk Have færdig og meget, som var godt at medtage. Hvor mangen Landmand kunde da ikke ved sine nødvendige Byreiser afse en Tid til at høste Nytte, Fornøielse og Raad ved en Afstikker til Skolen. Med Tiden kommer saa alligevel Landbruget som særskilt Fag til at foredrages ved Universitetet, og da — ja, hvad skal vi saa med Aas? — — — — —

I danske Blade opfordres for Tiden Folk med Interesse for Sagen til at yde Bidrag, for dermed at danne et Fond, hvoraf Reisebidrag kunde ydes unge Landmænd; skulde her ikke findes Mænd, der vilde sætte sig i Spidsen for et saadant Foretagende hos os? For alle andre Stænder har man Stipendier, men ingen for Bonden, og dog er det ham, der mere end Andre kan lære ved at reise; hans Opdragelse fra Barnsben af er praktisk, og det praktiske Øie modtager, opfatter og beholder lettest alle Indtryk.

Vi se Departementet tilstaa fri Fragt for Artikler, der sendes til Udstillingerne, enten disse ere fra indenlandske eller udenlandske Fabriker. At vort Lands Industri og Fremskridt fremvises, er brav nok, men den udenlandske Fabrikvirksomhed har vi vel neppe noget med at ophjælpe. At bidrage til, at Udstillingerne bliver saa komplette som mulig, er jo maaske Grund nok, men da burde der ogsaa aabnes Landmænd, der godtgjorde sin Adkomst til at fordre saadant, Adgang til f. Ex. ved Nedsættelse eller fri Dampskibsfart at sættes i Stand til at kunne overvære Udstillingerne. De Skibsplanker, der opsledes derved, vilde betale sig godt. — — — — — — —

Se der, mine kjære Jordbrugere, har I mine otte Dage ved Udstillingen i Kjøbenhavn, har I fulgt mig med Interesse, vil det være mig kjært; jeg har udeladt meget, for ei at blive altfor trættende. F. J.

I forrige Brev staar: Argusrace, læs: Angusrace.

Kristiania, den 24de Juli 1869.

Fra London skrives under 16de ds. til „Köln. Zeit.": „Efter hvad Understatssekretæren for Kolonierne meddelte igaar, skal St. Thomas nu dog vedblive at være Station for de britiske Postdampskibe i Vestindien. Grunden til, at den engelske Regjering vilde forlægge sin Poststation til et andet Sted, synes altsaa at have været, at Øen skulde gaa over i de Forenede Staters Besiddelse, uagtet man i England aldrig har villet vedkjende sig dette Motiv. Nu, da Underhandlingerne imellem Danmark og Unionen kunne ansees for strandede, fordi denne ikke vil betale det kontraherede Beløb, viser det sig lige med Et, at de Ulemper, der skulde være forbundne med at have St. Thomas til Poststation, dog just ikke ere saa store, og Alt bliver ved det Gamle.

Den forrige Præsident i de Forenede Stater, Andrew Johnson, har for nogen Tid siden i en Artikel i New York Herald udtalt sig om Unionens Stilling i det Hele taget, om Tilstanden i de tidligere Slavestater, navnlig i Tennessee, hvor han hører hjemme, og endelig om Grants Kapaciteter og moralske Egenskaber. „Hvad den almindelige Situation angaar," ytrer han, „da gaa vi efter min Anskuelse Despotiet eller Anarkiet imøde. Vi trues af et Aristokrati, bestaaende af Statens Kreditorer. Hvor findes alt det Guld og Sølv, som vi drage ud af vort Lands Skjød og præge i vore Mynter? Det ligger under Laas og Lukke i hint Aristokraties Kjældere. Overalt, hvor der gives en styrende Magt og et Pengearistokrati, drages disse To uimodstaaelig hen til hinanden og blive enige med hinanden. Landet er i Fare, fordi Statens Kreditorer stræbe efter at beherske det. . . . Grant behersktes af en usel Klique Obligationseiere; han er ganske i deres Hænder, og derfor ere vi i Fare." Andrew Johnsons Bemærkninger om de tidligere Slavestater lyde saaledes: „Se engang, hvorledes det staar til i Tennessee, og tag det blot til Exempel. Her ser man, at den Del af Befolkningen, som har den største Formue og altsaa den største Skatteevne, som indtager en anseet Stilling og er i Besiddelse af Intelligents, er udelukket fra at stemme. Regjeringen, som hersker over 1,200,000 Sjæle, dannes her af 50,000 Negre i Forening med 20,000 Hvide. Det er 70,000 Vælgere, som foreskrive Landet Love, og de repræsentere ikke engang den formuende, anseede eller oplyste Del af Befolkningen. 70,000 Vælgere holde 130,000 ikke voterende Borgere i Trældom og herske over en Befolkning af 1,200,000 Sjæle. Ganske det Selvsamme er Tilfældet i Virginien og de andre Sydstater. Og dog siger jeg Dem, at skal Landet frelses fra Despoti, Anarki eller Imperialisme, saa er det fra det gjenreiste Syden, at Frelsen maa komme". Om General Grant, der som Kandidat til Præsidentskabet omgaves med en vis Nimbus, udtaler Andrew Johnson sig med den største Ringeagt. „Grant", skriver han, „vilde indse dette (nemlig at Syden maa hjælpes op), dersom der var nogen Tanke i hans Hoved, men der hersker fuldstændig Tomhed i det. Han har slet ingen politisk Tro, og det vilde være bedre at have en god Kjetter end en Mand, som ikke har nogensomhelst Overbevisning. Butler bedømmer Grant i en vidunderlig Grad rigtig. Der var en Tid, da Butler ofte kom til mig, og han viste den dybeste Foragt for Grant. Han tænkte netop det Samme om Grant, som jeg tænker. Grant, sagde han, er en Maskine, som Enhver kan vende og dreie efter Behag; hvad Øieblik jeg vil, kan jeg faa ham til at indbyde mig hjem til sig. Hvad Butler havde gjort sig til af, skede ogsaa ganske rigtig. Han blev indbudt af Grant og traf omkring med ham, som han lystede . . . Jeg tager ikke i Betænkning at erklære, at Grant er en usel, gjerrig, intrigant og hadefuld Mand, istand til enhver lav Handling og enhver Løgn. Han har intet Mod. Jeg fik ham til at slaa Øinene ned for mit Blik i det Ministerraad, i hvilket jeg udspurgte ham i Anledning af den meget omtalte Korrespondance vedrørende Stanton. Jeg rettede det ene Spørgsmaal til ham efter det andet, og han kneb ud. Da jeg var færdig, reiste han sig op, dreiede Hatten rundt imellem sine Hænder og sagde med et ynkeligt Ansigt: „Have De Mere at spørge mig om, mine Herrer?" Det var det Hele, og dermed forlod han Værelset. Jeg overbeviste ham dengang om Løgn og Feighed . . . Grant er Ingenting, mindre end Ingenting. I fysisk, aandelig og moralsk Henseende er han kun en Negation. Hans Aand er saa liden, at den kunde faa Plads i en Nøddeskal og i Tusinder Aar bevæge sig derinde uden at støde sig paa Siderne. Saaledes er hans Maal i intellektuel Henseende. Hvorledes sammensatte han sit Kabinet? Den Ene havde givet ham et Hus i Filadelfia, den Anden 65,000 Dollars, den Tredie en Ekvipage o. s. fr. Man taler om hans militære Seire; men det var ene og alene Krigens Gang, som afgjorde dem. Han havde faaet saadan en Overflødighed af Mandskab og Vaaben, og hans Kræfter vare i den Grad overvældende, at de ligefrem knuste Rebellionen. Det Samme var skeet, om Grant aldrig havde været til. Men denne lille Mand er kommen saa vidt, at han virkelig tror at være Noget. Jeg kan kun føle Medynk med ham, naar jeg tænker paa, hvilken uendelig ringe Størrelse han er . . ."

Det nye franske Ministerium, det saakaldte „Overgangsministerium" er nu dannet; men af de Mænd, som de forskjellige Opinioner i Bladene paa Forhaand havde sat ind i dette Ministerium, findes der — pudsigt nok — saagodtsom ingen. Den, som har dannet Ministeriet, og som sandsynligvis bliver udnævnt til Premierminister, er Forcade de la Roquette, der nu er gaaet ind i det som Indenrigsminister. Finantsminister Magne, Krigsminister Niel, Marineminister Rigault de Genouilly, Minister for de offentlige Arbeider Gressier og Marschal Vaillant som Husminister vedblive fra det gamle Ministerium. De nye Ministre ere: La Tour d'Auvergne, siden 1863 fransk Gesant i London, Udenrigsminister, Alfred Leroux, Vicepræsident i den lovgivende Forsamling, Minister for Handel og Agerdyrkning, Burbeau, Medlem af Deputeretkammeret, Undervisningsminister og Duvergier, Afdelingschef i Statsraadet, Justits- og Kultusminister. Præsident i Statsraadet („Conseil d'Etat, ikke at forvexle med Ministeriet") er Chasseloup Lanbat i Vuitrys. Af de fratraadte Ministre er Rouher bleven Præsident i Senatet, Lavalette Gesant i London, Duruy og Vuitry Senatorer.

Det Indtryk, som denne Ministerliste gjør, er overmaade greit og klart; den bestaar nemlig helt igjennem af Keiserens troe Mænd, Bærerne af den Magtpolitik, hvis Førsteminister Rouher fra sin nye Præsidentpost i Senatet fremdeles i Virkeligheden vil være som før umiddelbart under sin keiserlige Chef. Alle disse Personalforandringer ere kun Keiserens gamle Tropper, som nu efter det vundne Slag over Forfatningspartiet staa anderledes opstillede paa Forsvarsmuren.

Det lader sig hellerikke nægte, at det franske Folk er ligesaa daarligt til at haandtere de parliamentariske Vaaben — allermest lige over for en Diplomat som Napoleon — som det er dygtigt i at haandtere de krigerske. Den Personlighedens Dybde og Kraft, som udgjør de germanniske Stammers Storhed, men tillige deres Svaghed foran ethvert Tilfælde, hvor Kræfterne skulle forenes, savner Franskmanden; derfor duer han dog netop, hvor der skal virkes en masse, saameget bedre; thi han føler sig først som Noget gjennem Massens Storhed, Ideen blæser over hans Lands mangfoldige Millioner Sjæle — alle en Vei — som Vinden over en uhyre bølgende Ager. Men derfor duer han ogsaa saameget mindre som parliamentarisk Mand, hvor det er den Enkeltes Overbevisningkraft som gaar ind i Striden og den skal holde ud. Til Høsten blæser der sandsynlig en anden modsat Ideens Vind over den franske Menneskeager; dette har Napoleon klarligt regnet paa, og hvor ere saa de franske Mænd, som nu i den lovgivende Forsamling talte i Øieblikket saa stort og varmt — borte, ude af Moden.

La France har modtaget Breve fra Berlin, som meddele, at Kongen har opgivet sin tilsigtede Reise til Kiel. Bladet antager, at Ruslands Misfornøielse med den preussiske Flaades Udvikling i Østersøen har foranlediget denne Beslutning.

En Korrespondent i Hannover skriver til Le Pays: En Begivenhed, som har sat hele vor By i Bevægelse, er foregaaet under den Fest, som Skytteforeningen nys har afholdt. Den er vistnok ikke bekjendt i Frankrige, da Aviserne have faaet den strengeste Befaling til ikke at omtale den. En rig Kjøbmand, ved Navn Jürgens, havde smykket sit Hus med Flag, og blandt disse vaiede ogsaa baade det gamle hannoveranske og det trefarvede franske Flag. Da Skytteforeningen fik Øie paa disse to Flag, præsenterede den Gevær og hilste dem med Jubel. En Hob preussiske Politibetjente, der holdt aabent Øie med, hvad der foregik, ilede til, og da Jürgens nægtede at nedtage de to Faner, styrtede de ind i Huset, og et Øieblik derefter bestod Alt, hvad der var tilbage af disse hæderfulde Emblemer, kun i nogle knækkede Stænger og Pjalter, som Politiet traadte under Fødder. Forbittrelsen lader sig ikke beskrive. Hvor hovmodig det preussiske Politi end er, havde det dog hidtil indskrænket sig til at krænke Folkets helligste Følelser, men det vovede ikke at forgribe sig paa den franske Fane. Hannoveranerne ere trods al deres Forkjærlighed for Frankrige desværre dog ikke istand til at forhindre saa skammelige Handlinger. Frankrige har ingen Repræsentant hos os, og det er denne Omstændighed, der gjør Preusserne saa dumdristige.

Fra England meddeles, at Opstanden paa Ny-Sealand neppe saasnart vil blive dæmpet. Maorierne ere saa dumdristige, at de endog overfalde Koloniens Tropper. Under et af disse Angreb have de dræbt tre Officerer og elleve Soldater.

Den italienske Finantsminister har udfærdiget Befaling til af al Magt at fremme det besluttede Salg af Kirkegodserne.

Autorisationer. Kand. jur. J. F. Skagen er den 21de Juli sidstleden af Justitsdepartementet meddet Autorisation som Sagfører ved Underretterne.

— Hos Sorenskriver i Thrygstads Sorenskriveri, Conradi, der ved høieste Resolution af 29de Januar sidstleden har erholdt Tilladelse til ved sit Embedes Bestyrelse at benytte edsvoren Fuldmægtig, er Kand. jur. J. Backer autoriseret som saadan.

Beskikkelse. Amtmanden i Nedenæs Amt har under 16de d. M. beskikket konstitueret Lensmand H. N. P. Cormontan til Lensmand i Frolands Herred, Nedenæs Fogderi.

Dampskibet „Carlsund". Den Skade, som Dampskibet „Carlsund" fik ved Paastødet, er saa betydelig, at man har maattet bragt det paa Land for at lade det reparere. Dets Afgangstid fra Gøteborg er endnu ubestemt.

Paa Theatre des variétés gav man igaar: „Min Kone vil more sig" (min hustru vil ha roligt) Originalkomedie i tre Akter af den svenske Forfatter og Skuespiller Johan Jolin. Hvad Stykket angaar, saa manglede det i høi Grad dramatisk Handling, men vil dog atter sees med Fornøielse nærmest paa Grund af Leonoras veltegnede Karakter, som Forfatteren i en Række Situationer bringer os for Øiet. Leonora er et forkjælet Barn, der, opdraget i et rigt Hus, har været vant til at se ethvert af sine Ønsker opfyldt, — hun har moret sig som ugift, og hun vil gjøre det samme som Kone. Adspredelser er bleven en Livsbetingelse for hende, et Liv, som ikke leves i Sus og Dus, er intet Liv, alle hendes Tanker har blot et Midtpunkt: „At ha roligt". Nogen Udvikling af denne Karakter gives der ikke i Stykket. Ialfald er det Forsøg, som er gjort herpaa, mislykket. Situationsvis belyser Forfatteren en Karakter som Leonoras fra dens forskjellige Sider, han giver os et Billede, en Tegning og gjør det godt. Men saa gaar han videre. Figuren skal være dramatisk, Leonora maa faa et fyldigere Livsindhold, hun maa søge sit Ideal i noget Høiere end i en Hvirvel af Adspredelser, men her brister det for ham. Udviklingen bliver unaturlig og keitet. Ligeoverfor Leonora og hendes Mand, Almin, som naturligvis lider usigeligt under hende, har Forfatteren lunefuldt og mildnende stillet Brugspatron Figge Kullner med sin Kone, Betty. Vilde Leonora have det for „roligt", saa vilde Betty have det for „tråkigt", og den stakkels lystige Brugspatron kan ikke begribe, hvorledes Almin kan beklage sig over, at Leonora vil have det „roligt". Hans Kone gik væsentlig op i Ænder, Høns og Gjæs og vilde have det „tråkigt"; vilde Almin bytte Koner, da var Figgy til Tjeneste. Hvad Udførelsen angaar, maa vi bekjende at vi blev overraskede ved det gode, jævne Spil, der fra samtlige de Rollehavendes Side blev Stykket tildel. Isærdeleshed maa vi nævne Fru Tibell (Leonora), som tilfulde havde opfattet Rollen og gjengav den fint og korrekt. Fremhæves maa hendes Spil i Slutten af anden Akt, hvor hun efter et Bal samtaler med sin Mand og til sin Forfærdelse hører, at Pengene er gaaet tabt, at Tjeneren maa afskediges, at man maa sige den Hvirvel af Forlystelser, hvori hun hidtil har levet, Farvel. Hun kan ikke fatte sig, hendes Mand har Feber, han taler i Vildelse, men tilslut maa hun tro det, og da bryder det løs. Pengene er borte, den Grundvold, hvorpaa hendes Liv er bygget, er styrtet i Gruset, — hvilken Fremtid har hun nu! Hun overdynger sin Mand med Bebreidelser, det lyner af hende. Han har reddet en Ven med disse Penge, men „krossat" sin Hustru, ja rigtig „krossat" hende, thi hendes Liv hvilede paa denne gyldne Grundvold. Men Fru Tibell lægger noget ind i denne Rolle, som virker i høi Grad velgjørende og mildnende, det er det barnlige Skjær, hvormed hun forgylder den, og som bedre end Forfatteren i Slutningsscenerne viser, at det ikke er Tomhed, men Barnslighed, der er Leonoras Drivfjeder og som giver Haab om, at der er et Hjerte i hendes Barm, som en Dag vil søge hen mod et fyldigere Liv. — Hr. Rohdes Gjengivelse af den noget raa, men og lystige Brugspatron var træffende og lunefuld, og den friske, livfulde Figur, han skabte, bidrog vistnok ikke lidet til, at Publikum med Interesse fulgte Stykket, som ved sin Mangel paa Handling let kunde have kjedet. — I Balletdivertissementet: „les repos des Nymphes" af Bukkefoden skabte Hr. Ullberg en saa helt igjennem ækel Figur, at man, hvis Kompositionen kræver dette, gjorde rettest i paa andre Kanter at finde mere passende Danse.

— Under Balletten igaar indtraf det Uheld, at en Lem i Gulvet gik itu, hvorved Hr. Ullberg forslog sig betydeligt, saa Tæppet maatte gaa ned inden Balletten var forbi. Imorgen optræder en ny Danser fra det kgl. Theater i Stockholm, Hr. Tolsstrøm.

Fra Vestnæs, den 18de Juli 1869. Udsigten for Aarveien hersteds har hidtil været mislig. Naar undtages en 2—3 Solskinsdage har her forresten været raat og koldt den hele Sommer. Havren, som her er den almindeligste Sædeart, og Bygget ligesaa staar dog over Forventning godt, hvad Kulør og Tykkelse angaar. Agrene ere dog i Regelen fulde af Ugræs og staa vist 2—3 Uger tilbage i Udvikling mod

ifjor, og Potetesagrene staa endda mere tilbage, saa at det vel er givet, at her bliver et daarligt Potetesaar, hvordan end Veiret bliver herefter. Skulde Veiret imidlertid nu snart blive godt, har man derimod endnu Haab om at faa et nogenlunde godt Kornaar, saafremt ikke Høstkulden skulde indfinde sig og gjøre Skade; idetmindste tør man slutte saaledes fra Sommeren 1867. Engen kom sig sent, men staar dog taalelig godt, saa at Hømængden tyder paa et Middelsaar; men formedelst Græssets sene Fuldkommenhed og det fugtige Veir er Slaataannen bleven opsat indtil den vel almindelig begynder i denne Uge. — Fisk og Sild er her Intet af. Pengemangel er almindelig, og lønnende Arbeide er vanskeligt at faa. Bygdens største Sildnotlag reiser imorgen nordover for at forsøge at fange Sild. Det skulde være glædeligt om Forsøget kunde krones med Held.

Paa Grund af 2 nye Kirkers og 8—9 Skolehuses Opførelse og Byrderne med Bygdens 8—9 Mils offentlige Veie med mange og tildels kostbare Broer og et byrdefuldt Fattigvæsen, ere Skatterne i Forhold til Skatteydernes Bæreevne meget trykkende, saa at man ret maa bede Gud om, at Aarveien ikke maa slaa feil; thi da vilde her se ilde ud.

Med Hensyn til Udvandringen, saa er her vistnok Adskillige, som er reist til Amerika; men det har dog ikke været Nøden, som har drevet dem ud; saavidt er det dog, Gud ske Lov, ikke kommet. Det har i Regelen været løse og ledige Ungkarle, som har villet forsøge sin Lykke i Verden, og navnlig opflammede til Udvandring, fordi vor første Udvandrer herfra allerede er bleven en Rigmand i Amerika. — Kirke- og Skolesøgningen gaar sin jevne Gang. En Mængde Aviser og Tidsskrifter læses her, og man følger ogsaa med Storthing og vort offentlige Liv i det Hele. J. B.

Kong Karl har skjænket Bergens Billedgalleri en værdifuld Gave i et stort Maleri fra hans egen Haand. Professor Berg fra Stockholm, der paa Reise til Romsdalen befinder sig i Byen, har overrakt den kongelige Gave til Kunstforeningens Direktion. Maleriet gjengiver, skriver „Bergens Adr.", et Parti ved et af de kongelige Lystslotte. Forgrunden dannes af Træer og Smaabuske foran et stort, speilblankt Vand, hvori Slottet, der ligger i Baggrunden, speiler sig. Maleriet er raskt og kjækt i Udførelsen og vidner om vor Konges store kunstneriske Begavelse.

En Udstilling af Husflidsgjenstande i Bergen besluttedes i sidste Kvartalsmøde efter Forslag af Hr. Kæmner Baars, at skulle foranstaltes i Arbeiderforeningen til førstkommende December. Arbeiderforeningen bevilgede de nødvendige Pengemidler. Hensigten er, skriver Bergensposten, at fremme Husflid især mellem de mandlige Arbeidere og de ældre Børn i Arbeiderfamilierne, som for Tiden i Regelen gaa og slænge, naar de ikke ere i Skolen.

Af de for Deltagelse i Poteteskrigen dømte er 9 paany arresterede, skriver Bergensp., de er nemlig dømte til Strafarbeide.

Præmieskydning for Soldaterne har været afholdt paa Exercerpladsen „Gravrokmoen", hvor der nu ligger to Bataljoner eller 800 Mand. Efter Armekommandoens Ordre var, ifølge Thr. Stiftst., indkjøbt Præmier, der fordeltes mellem Kompagnierne, hvorhos der for hvert saadant var bestemt en Medalje for den bedste Skytte under den hele Samling. At dette ansporer Iveren for denne vigtige Del af den militære Uddannelse er klart, og Officererne have mærket stor Forskjel i saa Henseende efterat Bestemmelsen herom blev bekjendt blandt Soldaterne.

Bjørnstjerne Bjørnson opholder sig for Tiden i Hammerfest og ventes ifølge Tromsø Stiftstidende snart til Tromsø for at holde Foredrag.

Det stærke Hagelveier, som gik over Kristiania i Tirsdags, sees ogsaa at have raset men med langt større Styrke i Egnen omkring Stockholm, hvor de store til Kager sammenfrosne Hagel aldeles tildækkede Marken, undertiden i Fanner paa et Kvarters Dybde. Vaarsæden frygtes at have lidt derunder.

Høhøsten har ogsaa omkring Stockholm givet et usædvanligt rigt Udbytte.

Valgene til Rigsdagen i Stockholm ere berammede med slig hovedkulds Fart, at det har vakt alle Partiers stærkeste Misnøie, og alle Blade indeholde i den Anledning de skarpeste Udtalelser. Et forberedende Valgmøde er berammet til 2den August.

Undervandsminer. Af Aftonbl. sees, at H. M. Kongen har befalet Løitnant Ekermann af den svenske Hær til strax at reise til Østerrige for at overvære nogle Prøver med en ny Slags Undervandsminer (Torpedoer), som gjennem den norske og svenske Konsul i Tunis af Opfinderne er tilbudt den svenske Regjering.

Store Tyverier opdages fremdeles i Rusland. Nylig har det store Salttyveri i Nischnei-Novgorod faaet sit Sidestykke i et længe drevet Guldtyveri fra Statens Guldgruber. Værdien af det Stjaalne anslaaes til nogle Millioner Rubler. Tyvebanden har været fuldt organiseret, og de Tiltaltes Antal gaar op til flere Snes. Men ikke nok hermed, saa har man desuden nylig opdaget uhyre Tyverier fra Statsskogene.

Prinsesse Lovisas Brudeskads har i disse Dage været udstillet og beseet af en Mængde Mennesker. I Posttidn. skrives herom: En Iagttagelse, som jeg med Glæde og Tilfredshed strax gjorde ved Gangen gjennem Dronningens Spisesal, hvor paa et langt Bord Linned af alle Slags var ordnet, var den, at det meste af dette var svensk, og det fortaltes mig siden, at Prinsessen, som foretrækker det Svenske fremfor det Udenlandske og altid sætter Pris paa det, som er simpelt, selv har forlangt, at svenske Fabrikater skulle anvendes til hendes Udstyr. I de fleste Tilfælde er ogsaa svensk Materiel og svensk Arbeidskraft benyttet, og lige siden dette Aars Begyndelse skal over 100 Mennesker i Landet have været sysselsatte med Forfærdigelsen af Størstedelen af det, som udfordredes til Prinsessens Udstyr. Saaledes var Brudelagenerne broderede af Frøken Sack, af almindeligt prima Norrlandslærred, og med Undtagelse af 2 Dusin Linneder af Batist med Broderier og Valenciennerkniplinger vare de øvrige 24 Dusin af Norrlandslærred og Kniplingerne paa alle disse vare fra Wadstena. Alle Garneringer paa Undertøiet var broderet i Stockholm og vidnede om megen Dygtighed. De af Mamsel Vandelin forfærdigede Broderier udmærke sig ved en særdeles Kunstfærdighed. Alt det svenske Arbeide vidnede forresten om Soliditet og god Smag. Natdragter og Haandklæder var fra Almedals Fabrik. I „Speilsalonen" var paa 2 Borde ordnet en Mængde Hovedpynt, Hatte, Parasoller, Kaaber, Paletoter, Shawler, Vifter, Handsker, Skotøi og Blomster, deriblandt en af Mamsel H. Carlson i Stockholm særdeles vel forarbeidet „Forglemmigeis" Garnitur; endvidere forskjellige Plag af svensk Silke; ½ Dusin Kniplingslommetørklæder fra Holland, hvilke jeg af hosstaaende Kjendere hørte vurderes til 250 Spd. pr. Stk.; en Tunika af ægte Kniplinger; en hvid Morgenkjole, rigt besat med Kniplinger, Broderier og lyserøde Atlaskes Rosetter; kostbare Kniplinger og do. „Volanger" og Shawler m. m. Derfra kom man ind i Dronningens Forgemak, hvor man fik se en Mængde Kjoler, deriblandt en blaa af svensk Silke og en Rosasilkekjole med en Garnering af brede Wadstenakniplinger, som tog sig fortræffeligt ud. Men ogsaa fra Smagens Hovedstad fandtes adskillige Dragter forskrivede fra Dronningens Leverandør i Paris, Hr. Vobergh, der desuden havde sendt hjem som en Present til Prinsessen et elegant Balltoilette i Hvidt og Guld. Her lagde man ogsaa Mærke til en udsøgt smagfuld og elegant Morgenkjole af hvid Alpaca, garneret med Blaat (ogsaa fra Paris), samt en Dragt i Dannebrogsfarver, syet hos Hr. Valentin i Stockholm; han havde ligeledes forfærdiget en iøinefaldende vakker Rosasilkekjole med en Tunika af „crèpe de chine". Paa en lyseviolet Silkekjole saaes en Garnering af norske Kniplinger, forærede Prinsessen af Fru Sibbern. Grevinde v. Platen havde foræret Prinsessen 2 ualmindelig kostbare „Volanger" af ægte gamle Kniplinger. Om den pragtfulde, kostbare og smagfulde Brudedragt, ligesom om andre kostbare Dragter, som ogsaa fremvistes, kommer jeg nok senere til at tale udførligere. Jeg gaar nu over til nogle af de kgl. Præsenter, der ogsaa i disse Dage have været udstillede: af Enkedronningen: Diadem, Halsbaand, Armbaand, Ørenringe og Brosche af „rubis balais" (blegrøde Rubiner); en liden Guldmedaillon med Kong Oskar og Dronning Josefines Portræter, med følgende Indskrift paa Bagsiden: „Jeg beder for dig"; et pragtfuldt Kaffeservice af Sølv og en udsøgt vakker Vifte med Prinsessens Navneciffer i Diamanter og med Perlemorsindfatning. Af Prins August et Par Sølvarmestager samt af Enkekeiserinden af Brasilien, Enkedronningens Søster, en Juvelbrosche. Fra Vicekongen af Ægypten et Halssmykke af 3dobbelte Rader af Brillanter med deri indfattet 15 store orientalske pæreformede Perler. Brillanterne med Indfatningen skal have kostet 125,000 Franks (ca. 21,000 Spd.), og Perlernes Værdi, der er vanskelig endog for Kjendere at angive bestemt, er nok langt mere, kanske det Dobbelte.

Om den danske Brudegave til Prinsessen skriver det danske „Dagblad": Som det vil erindres, besluttede Komiteen for Tilveiebringelsen af en dansk Brudegave i Anledning af Kronprinsens Formæling at anvende de indsamlede Bidrag til Anskaffelse af et stort Bordservise af Sølv, og endel Sølvgjenstande, der havde tilhørt Kong Frederik den syvende, blev indkjøbte hertil. Det pragtfuldeste Stykke af denne Gave, der ligesom en stor Del af de andre Gjenstande udføres hos Sølvvarefabrikant Christensen, er en kolossal Bordopsats af ualmindelig Skjønhed. Fodstykket, der er 1 Alen i Diameter, bærer fire Grupper, forestillende Jagt, Søfart, Fiskeri og Agerbrug, og mellem disse hæver sig, baaren af rigt dekorerede, udbuede Piller, Opsatsens egentlige Stamme, der ligeledes er rigt ciseleret. Paa dens fire fremspringende Partier er der anbragt Statuetter af Dronningerne Thyra, Danebod, Dagmar, Philippa og Margrethe. Ovenpaa dette første Afsnit er der igjen anbragt en Søile med det danske og svenske Vaaben om Kronprinsens og Prinsesse Lovisas Navnetræk, hvilken øverst bærer en Statue, forestillende Danmark, nemlig en Kvinde, der løfter Dannebrog og ved hvis Fod der hviler en Løve. Hele Opsatsen bliver henved 46 Tommer høi, og der er brugt omtrent 4500 Lod Sølv til den. Tegningen til den er given af Professor Peters, der ogsaa har givet Tegningerne til Servisens øvrige Stykker, som ere 100 Tallerkener, hvoraf hver veier 45 Lod, 32 Fade af forskjellig Størrelse, og hvoraf nogle veie 190 Lod Stykket, 8 Ragoutfade, 2 Terriner, 16 Sauseskaale, 30 Saltkar, 4 Sukkerskaale, 4 Sukkerbørser, 2 Bordklokker og 4 Kandelabrer.

Seifisket lader ifølge Finmarksp. til ikke at give noget rart Udbytte; dog skal det tegne sig bedre ved Tamsø, Repvaag og Honningsvaagene. Derimod gjør Haakjerringfiskerne god Fangst.

Om Nøden paa Island har vort Blad indeholdt flere Meddelelser. I Aftenbladets Expedition er nu nedlagt en Liste, hvorpaa man kan tegne sig for Bidrag.

Om Livingstones Skjæbne har den engelske Konsul Churchill i Zanzibar, som ganske nylig er kommen hjem til England paa et Besøg, udtalt sig med stor Fortrøstning; han er af den Mening, at den store Reisende, efterat have hørt om Bakers Opdagelse af den nordlige Del af Albert-Nyanza-Søen, har stillet sig den Opgave at opdage den nævnte Søes sydlige Breder. I saa Fald turde Efterretninger fra ham være at vente om nogle Maaneder. Den berømte Præsident i det geografiske Selskab i London, Sir R. Murchison, nærer, som maaske bekjendt, den Anskuelse, at Livingstone har taget Veien mod Vest for at gjennemstreife hele Mellemafrika.

Telegraftraad mellem Kalifornien og Kina. Et amerikansk Selskab har af Regjeringen i Peking faaet Privilegium paa at forene Kinas Havne med en elektrisk Telegraf. Disse kinesiske Linier agter man siden ved en Kabel gjennem det stille Hav at forene med San Francisko, og Planen foreligger allerede for Senatet i Washington. Vanskelighederne ved denne Kabels Nedlægning bliver anseeligt større end ved Nedlægningen af dem, som allerede gjennem Atlanterhavet forener den gamle med den nye Verden. Afstanden mellem Irland og Newfoundland er blot 1900 engelske Mil, men mellem San Francisko og Kina 7000. Desuden er det stille Hav langt vanskeligere at naa Bund i end Atlanterhavet. Paa flere Kilometres Længde har det endog været umuligt at finde Bund. Ikkedestomindre haaber man inden en ikke fjern Tid paa nogle Sekunder at kunne korrespondere mellem San Francisko og Hongkong.

Ildebrand i den hellige Grotte i Bethlehem. Den 8de Mai d. A. kom Brand løs i Grotten i Bethlehem, men den blev snart slukket af Franziskanermunkene. De gamle Prydelser og Tapetseringen i Hvelvet brændte imidlertid op; men „Krybbens Alter" blev reddet. Morgenen efter begav de katholske Myndigheder, de græske og armeniske Patriarker og Guvernøren i Jerusalem sig til Bethlehem, og Tildragelsen blev da indskrevet i en Protokol. Katholikerne eier udelukkende for sig den hellige Krybbe og de hellige tre Kongers Altere. Grækerne eier sammen med Armenierne Fødselspladsen, hvor de har opført et Alter. Her faar ogsaa Katholikerne forrette sine Bønner og Ceremonier, men ikke læse nogen Messe. Ogsaa den øvrige Del af Grotten er delt mellem de tre Troessamfund. Prydelsen af disse Dele sker ikke alene for deres Helligheds Skyld, men ogsaa for Eiendomsrettens. Af denne Grund sætter Katholikerne fra gammel Tid høit Værd paa de Tapetserier, som smykker Grottens Hvelv. Men Grækerne har flere Gange søgt at gjøre Katholikerne Retten til denne Del af Grotten stridig. Her var det nu, som Ilden brød ud, og man formoder, at den er paasat for at tilintetgjøre Katholikernes hidtidige Ret.

En Diamant er nylig ankommen til Liverpool fra det gode Haabs Forbjerg, og som paa Overreisen var assureret for 150,000 £.

En ny Grant. En Kone, 52 Aar gammel, og hvis Mand er omkring 70 Aar, fødte nylig til Verden Tvillinger. Den ene blev kaldt May og den anden Grant.

---

godt han kunde indpræget ham Kundskaber. Naar Ursus betragtede Gwynplaines Ansigt, brummede han: „Der er lagt en god Grund." Og derfor havde han fuldbragt Værket ved at pryde ham med alle sin Filosofis og Videns Skatte.

Han gjentog ofte for Gwynplaine:

„Vær Filosof. At være vis, er at være usaarlig. Jeg har aldrig grædt. En Frugt af min Visdom. Tror du vel, jeg havde manglet Anledning, dersom jeg vilde have grædt?"

I sine Taler med sig selv, som alene Ulven hørte paa, sagde Ursus: „Jeg har lært Gwynplaine Alt, Latin iberegnet, og Dea Intet, Musik iberegnet. Han havde lært dem begge at synge. Selv spillede han paa Fløite og paa et Slags dengang brugelig Lyre. Denne Musik lokkede Folk til.

Den mangesidige Opdragelse, der blev de to Børn tildel, havde ikke saa udelukkende optaget deres Tid, at de ikke kunde tilbede hinanden.

„Vel", mumlede Ursus, „jeg skal gifte dem med hinanden." Og han tilføiede brummende: „De kjede mig ved sin Kjærlighed."

Det Forbigangne existerede ikke for Gwynplaine og Dea. De vidste herom kun, hvad Ursus havde fortalt dem. De kaldte Ursus Fader.

Gwynplaine erindrede sig sin Barndom som en Dands af Dæmoner paa hans Vugge.

Han havde et Indtryk deraf, som om han var blevet trampet under uformelige Fødder. Hvad han imidlertid tydeligt erindrede, var hans tragiske Færd paa Snemarken efterat man havde forladt ham paa Skjæret. Fundet af Dea gjorde dog denne Nat til et straalende Minde for ham.

Deas Erindringer var endnu mere omtaaget end Gwynplaines. Saa liden som hun var, da Gwynplaine fandt hende, var Alt, hvad der gik forud for denne Begivenhed, slettet af

De havde altid levet sammen. De kunde ikke tænke sig anderledes end som forenede. De havde voxet op sammen. De havde længe sovet i samme Seng, da Skjulet ikke var noget rummeligt Sovekammer. De havde sovet paa Kufferten, Ursus paa Gulvet. Men en vakker Dag, da Dea endnu var liden, havde Gwynplaine følt sig stor, og det var hos Manden, som Følelsen af Blyhed først havde indfundet sig. Han sagde til Ursus: „Jeg vil ogsaa ligge paa Gulvet", og om Aftenen havde han lagt sig ved Siden af den Gamle paa Bjørnehuden. Dea havde grædt. Hun fordrede at faa sin Legekammerat tilbage. Men Gwynplaine, som havde følt sig urolig, thi han var begyndt at elske, var fast i sin Beslutning. Fra den Stund havde han altid sovet paa Gulvet ved Siden af Ursus. Om Sommeren, da Nætterne vare varme, havde han sovet udenfor under aaben Himmel sammen med Homo. Dea var bleven tretten Aar inden hun fandt sig i denne Ordning. Om Aftenerne sagde hun ofte: „Gwynplaine, kom og læg dig hos mig. Jeg sover bedre da" Denne uskyldige Uforbeholdenhed gjorde Gwynplaine sky.

Undertiden hændte det, at hun kunde raabe paa Gwynplaine, idet hun, siddende paa Sengekanten, kjæmmede sit lange Haar, medens Linnedet var halvt nedgledet fra Skuldrene, saa de runde snart jomfruelige Former kom tilsyne. Gwynplaine rødmede, slog Øinene ned, vidste ikke, hvor han skulde gjøre af sig ligeoverfor alt dette ukunstlede Behag, stammede, vendte Hovedet bort, blev ilde tilmode og gik sin Vei.

Saaledes var denne Idyl udklækket af en Tragedie.

Ursus sagde til dem:

„Tilbeder I hinanden!"

Konkurs. Laurvig: Handelsm. M. Nielsen d. 19de Juli. Saml. 2den August. Fordringer meldes inden 4de Oktober og prøves 18de f. M. Thrygstad Sorenskriveri: Gaardmand Hans Christensen Gopperud d. 21de Juli. Midlertidig Bestyrer Sagfører Barr. Saml. 10de Aug. Fordringer meldes inden 7de Septbr. og prøves 21de f. M. Gaardmand Gulbrand Simonsen Sneltorp af Thrygstad Thinglag d. 21de Juli. Midl. Bestyrer Sagf. Barr. Saml. 10de August. Fordringer meldes inden 7de Septbr. og prøves 21de f. M. Haugesund: Ølhandler Halvor Andersen Kvinnesland d. 20de Juli. Saml. 31te ds. Fordringer meldes inden 13de Septbr. og prøves 28de f. M.

Skifteberetninger. Fra Mandal: Samlinger i Kjøbmændene Gustav Pedersens og Chr. Gjertsens Konkursboer d. 29de d. M. Søndre Jarlsbergs Skifteret: I Skibsreder Mathias Føyns Konkursbo. Samling d. 20de August i Anledning Akkordforslag. Mulige Indsigelser maa være fremsendte 8 Dage forinden Skiftesaml. Vinger og Odalens Skifteret: Brugseier Hans Hagerups Konkursbo optaget til Slutning. Udlodningen, 14⅓ pCt., vil blive afleest d. 23de Aug. d. A. Stavanger Skifteret: I P. Larsens Konkursbo er der foretagen en foreløbig Udlodning af 10 pCt.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter steget, men staar fremdeles lavest paa Vestkysten. Vinden er SOlig til Østlig paa Vestkysten og SVlig paa Østlandet. Temperaturen høi og Luften fugtig. Tordenveir sandsynlig.

Anmeldte Reisende.

Den 24de Juli:

I Hotel Scandinavie: Jakobsen med Familie fra Fr.stad, Kand. Anker med Familie og Tjenerskab fra Fr.hald, Falkenberg fra Drøbak, Fru Clausen fra Kjøbenhavn, Rektor Knudsen fra Drammen, Barfod og Frue fra Horten, Sandberg og Frue fra Ringerike, Nørregaard, Valeur fra Tønsberg, Schully fra Kjøbenhavn.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Søndag den 25de Juli (Kl. 7½):

(For første Gang):

Andersson, Petterson og Lundstrøm,

Folkekomedie med Sang og Dans i 8 Tableauer.

Mandag d. 26de Juli næste Forestilling.

Th. Herrmann, Direktør.

Fredriksborg.

Søndag den 25de Juli (Kl. 6—10)

Stort Fest-Arrangement.

Entré 12 ß, Børn 6 ß.

Nærmere ved Plakater.

Th. Herrmann, Direktør.

Maleriudlodning.

16 Oliemalerier, dels egne Arbeider og Kopier efter Tidemand, Gude, Mordt, Eckersberg m. Fl., vil blive bortloddede i September Maaned.

Malerierne ere udstillede i Hr. Brantzeg's Pianolager, Akersgaden No. 61. Nummeret koster 48 ß. 3 Nummere 1 Spd.

Helene Broch.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Formælingsfesten.

Flere Borgere af Handels- og Haandværksstanden ere blevne enige om at lukke Kontorer, Butiker og Værksteder Kl. 3 førstkommende Onsdag, og de have antaget, at alle Andre ved at blive underrettede herom gjerne ville gjøre det samme.

En Stud. theol. med „Laud" til 2 Examina ønsker at læse eller gjennemgaa Lektier med Børn. Billet mrk. „Spes" nedlægges i Dagbladets Exped.

NISSENS

Latin- og Realskole.

Skolens Kontor er i Ferierne aabent Kl. 1—2 hver Søgnedag undtagen Mandag. Indmeldelser modtages fremdeles.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Saltfragter

fra alle Salthavne i Middelhavet og Spanien til norske, svenske og finske Havne kan afsluttes strax til gode Noteringer, helst for saadanne Skibe, som snart kunne være eller ere paa Lastested.

NB. Flere **Saltladninger,** at levere i norske, svenske, preussiske og finske Havne, kjøbes pr. Kommission til høieste Priser ved

Christiania Befragtnins-Kontor.

Adr.: Hotel du Nord.

Fragter

fra Grangemouth, Dysart, Alloa, Charlestown, Clackmanan, Newcastle, Sunderlднd, Hartlepool, Middlesbroe til Christiania kan afsluttes strax ved

Christiania Befragtnings-Kontor.

Adr.: Hotel du Nord.

NB. Fra Leithsfjord £ 6 & 5 pCt. pr. Keels.

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales

Damer og Herrer

som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 „ „ The	3 „	1 „ „ The	2 „
1 „ „ Ølost	3 „	1 „ „ Ølost	2 „
1 „ „ Salep	5 „	1 „ „ Salep	3 „
1 „ „ Chocolade	6 „	1 „ „ Chocolade	4 „
1 „ „ Bouillon	6 „	1 „ „ Bouillon	4 „
1 Krus Potøl	2 „	1 Glas Potøl	1 „
1 „ Melk (varm eller kold)	2 „	1 „ Melk (varm eller kold)	1 „
1 Fl. Bruslimonade	6 „	1 Fl. Seltersvand	4 „
1 stort Glas Æggedosis	12 „	1 lidet Glas Æggedosis	8 „

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.

☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Tilsalgs.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Brødrene Frølichs

velkjendte

Mousserende Drikke

anbefales til Fabrikpris fra vor Butik.

H. Kopp & Co.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,** 15. Kongensgade 15.

Tømmerbygning,

ny opført, 14 Alen bred og 25 Alen lang, sælges billig ved at henvende sig til G. W. Juell, Aagebergveien No. 4.

Bygningstømmer.

Stolper, Bindingsværk, 2-toms Planker, Birk-, Furu- og Granved er billig tilsalgs ved at henvende sig til G. W. Juell, der træffes paa Oplagstomten eller i Aagebergveien No. 4.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Chr. Thuesen & Co.

Skjortefabrik

leverer **Skjorter** efter Maal i alle Finheder. Paa Lager haves færdigsyede **Skjorter, Kraver, Snipper, Indlæddinger, Mansjetter, Flonelstrøier, Underbenklæder** etc., hvilket Alt leveres til billigste Priser. **Chr. Thuesen & Co.**

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,

Lilletorvet.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Byggetomter

&

Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

VI. Ursus som Lærer og Ursus som Formynder.

Ursus tilføiede:

„Jeg skal dog en Dag „spille dem et Puds, jeg skal gifte dem med hinanden."

Ursus indviede Gwynplaine i Kjærlighedens Theori. Han sagde til ham:

„Ved du, hvorledes den gode Gud optænder den Ild, som kaldes Kjærlighed? Han stiller den Onde mellem Kvinde og Mand. En Gnist, det vil sige et Blik, og det staar i lys Lue."

„Et Blik er ikke nødvendigt", sagde Gwynplaine, som tænkte paa Dea.

„Dumrian, tror du, at Sjælene trænge Øine for at betragte hinanden?"

Unndertiden var Gwynplaine saa fortabt i Dea at han gik og hængte med Hovedet, og da søgte han at undgaa Ursus.

En Dag sagde Ursus til ham:

„Bah, gener dig ikke, Hanen viser, naar han er forelsket."

„Men Ørnen skjuler sig", svarede Gwynplaine.

Undertiden mumlede Ursus ved sig selv:

„De elske hinanden formeget, det kan være betænkeligt. Lad os forebygge Ildsvaade, lad os afkjøle disse Hjerter."

Og Ursus talede med Dea, naar Gwynplaine sov, og med Gwynplaine, naar Dea sov.

„Dea, du maa ikke fæste dig formeget ved Gwynplaine. At leve i en Anden er farligt. Egoismen er Salighedens bedste Rod. Kvinderne forstaa sig ikke paa Mænd, desuden kan Gwynplaine tilslut blive hoffærdig. Han har formegen Lykke; du ved ikke, du, hvilken Fremgang han har."

„Gwynplaine, her er et for stort Misforhold. Der er formegen Styghed paa en Side og formegen Skjønhed paa den anden. Forgab dig ikke altfor meget i denne Dea, min Gut. Kan du for fuldt Alvor tro at være skabt for hende? Tænk paa

din Vanskabthed og paa hendes Skjønhed. Maal Afstanden mellem hende og dig: Hun besidder Alt; hvilken hvid Hud, hvilket Haar, Læber som Jordbær, og saa hendes Fod, hendes Haand, hendes Skuldre ere billedskjønne, Ansigtet er henrivende, og saa hendes Gang! Der udstrømmer Lys fra hende, hør hendes alvorlige Stemme med dens fortryllende Tonefald. Hun er en fuldkommen Skjønhed. Tænk paa alt dette og bliv kjøligere."

Følgen blev fordoblet Kjærlighed mellem Dea og Gwynplaine.

Ursus stod flau ligeoverfor sin Mangel paa Held, omtrent som En, der kunde tænke:

„Det er besynderligt, jeg kan gyde, hvor meget Olie jeg vil, i Ilden, saa lykkes det mig dog ikke at slukke den."

Slukke den, eller blot afkjøle den, vilde han det virkeligt? Nei, vist ikke. Han vilde blive slemt luret, om det var lykkes ham. Sagen var den, at denne Kjærlighed fortryllede ham. Man maa jo brumme lidt over Alt, som fortryller En; det er denne Brummen, som Menneskene give Navn af Klogskab. Ursus havde været Fader og Moder for Gwynplaine og Dea. Under fortsat Knurren havde han opfostret dem, under idelig Grin havde han født og klædt dem.

Dette forøgede Antal Personer havde gjort Skjulet tyngere, saa han oftere end før maatte spænde sig for og drage sammen med Homo.

Lader os tilføie, at efter nogle Aars Forløb, da Gwynplaine næsten var fuldvoxen og Ursus gammel, blev det Gwynplaines Tur at trække Ursus.

Denne Familie bestaaende af en Olding, to Børn og en Ulv, havde under sit omstreifende Liv dannet en stedse inderligere forenet Gruppe.

Da Gwynplaine tydelig nok var skabt til at vise sig paa Markeder, havde Ursus opdraget ham til Linedandser, og saa

Dagbladet.

No. 170. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 26de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabneriene ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Birid og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabneriene ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Valløe og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabneriene ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Vos, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Krakau, 25de Juli. Folketumult og betydelige Excesser mod et Karmeliterindekloster i Anledning af et forefundet Nonnelig.

London, 24de Juli. Underhuset har vedtaget Gladstones Forslag til Kompromis i Kirkebillsagen.

Paris, 24de Juli. Det forsikres, at en betydelig Vending er foregaaet i Frankriges Politik til Fordel for Rom.

Fra Eidsvold.

For henved et Par Maaneder siden afholdtes her et Undersøgelsesforhør ianledning en forfalsket Udskrift af Eidsvolds Formandskabsprotokol. Denne Udskrift angik eftergivne Skatter til Eidsvolds Skole- og Fattigkasse for 1867 og vedlaa Regnskaberne for nævnte Aar som Bilag. Den befandtes at være paaført dels ved Omskrivning af Tal dels ved ligefrem Paaførsel et Beløb af 3 Spd. 116 ß, nemlig 1 Spd. 16 ß Skolekassen vedkommende og 2 Spd. 100 ß Fattigkassen vedkommende. Revisionen oversendte Bilaget til Eidsvolds Kommunebestyrelse, som bevirkede Undersøgelsesforhør optaget. Man har nu længe ventet at høre, om Amtmanden vil optage Justitsforhør over Kassereren, da efter al Sandsynlighed ingen anden end han kan have foretaget ovennævnte Forandringer for ikke at sige Forfalskninger. Man er her i dette Tilfælde saameget mere opsat paa at se Udfaldet, som Amtet nær forud foranstaltede en fattig Stakkel justitialiter tiltalt for at have forfalsket en Fattigseddel med 48 ß. Omstændighederne ere saa slaaende lige, at det er uundgaaeligt at Sammenligninger vil blive anstillet. Gaar denne Kasserer fri, som bedre underrettede Folk vil vide, saa vil den hele Affære stærkt minde om det gamle Ord: „Man tager de Smaa, men lader de Store gaa." — Det tør kanske under nærværende Forholde være en farlig Spas at bringe Folk til at tvivle om den offentlige Retfærdighed.

7.

En tohjulet Ganger.

Under denne Overskrift giver en som det synes erfaren Landsmand i Intelligentssedlerne en Beskrivelse over Trævognenes (Velocipedernes, Bicyklernes) Brug og Nytte. Medens disse Vognes Skadelighed for Sundheden og mindre Brugbarhed paa flere Kanter i den senere Tid har været fremhævet, tro vi det kan have sin Interesse ogsaa at se, hvad der af en rimeligvis erfaren Mand kan siges til deres Fordel. Vi hidsætte derfor efter nævnte Blad følgende Brudstykke:

Med Hensyn til Hurtigheden, da er 15 engelske Mile (2 norske Mile og en god halv Fjerding) i Timen, under de gunstigste Omstændigheder, det vil sige: god, fast Vei, ikke aldeles flad, men uden bratte Bakker, og ingen Vind, — rimeligvis det Yderste, som Velocipeden kan drive det til; men en Fart af 9 a 10 Mile (omtrent halvsjette Fjerding) i Timen kan man godt holde en fem sex Timer uden synderlig Anstrengelse. Lange Reiser paa flad Vei er kanske mest trættende, paa Grund af Ensformigheden, fordi Fødderne da ligesom under Gang næsten bestandig ere i Arbeide. Dog kan Rytteren selv i dette Tilfælde vedligeholde Farten med den ene Fod og lade den anden hvile paa Fod-Stillingen; eller, dersom han har Lyst, kan han sogar lægge begge Fødderne op paa Stillingen, og lade det gaa en 6, 700 Alen aldeles af sig selv. Den Smule tyngre Arbeide, som det er at klyve opad en Bakke, er ingenting imod den frydefulde Tanke, at der nødvendigvis maa være en Bakke, som gaar nedad paa den anden Side, og det er den største Nydelse, man kan tænke sig. Man sætter ud over Skraaningen i fuld Fart, hvilende paa en prægtig Staalfjeder, som tager af for ethvert Stød — Hjulene farer hen over Jorden saa let, at de knapt synes at berøre den — Rytterens Ben hviler i en magelig Stilling paa Tværstangen foran — men farer afsted med en Fart af 4, 5, 6 Mile i Timen — Fornemmelsen kan ikke lignes ved andet end at flyve, og den er vel værd al den Umage, som Læretiden koster. Velocipedisten føler kun et Savn, naar han kommer til Foden af en Bakke, og det er, at den ikke er længere, og kun et inderligt Ønske, og det er, at hele Landet paa en eller anden Maade kunde forvandles til en Bakke, som gik udover. Men Bakkens Velgjerninger ophører ikke, naar den er forbi; den Fart, man faar af en god Skraaning, er tilstrækkelig til at føre Rytteren afsted mindst ligesaa langt som Bakken selv er lang, forend han behøver at tage Benene udaf sin hvilende Stilling og begynde at arbeide igjen. Den mindste Hældning paa god Vei er tilstrækkelig til at gjøre alt Arbeide med Fødderne overflødigt, saa at den Smule Arbeide, man har (og det er af letteste Slags), paa ingen Maade er uafbrudt. Af 5 Mile paa god Vei skulde man ikke behøve at arbeide mere end de 3; Hellingerne gjør Resten. Naturligvis findes der Bakker, som ere saa bratte, at det er umuligt at ride opad dem; men jeg for min Del, som bor i et bakket Amt, og har bereist det temmelig grundig i alle Retninger paa min tohjulede Ganger, kan dog regne op alle slige Bakker paa den ene Haands Fingre. Der findes ogsaa Bakker, hvor Arbeidet bliver ligesaa stort og større end at gaa, men dette maa være en Stigning paa omtrent 1 til 12, og saadanne Bakker forekomme ikke meget ofte. Naar de forekomme, kan Rytteren, om han vil, stige af. Det vækker et medynksomt Smil hos mange af de Uindviede at se en Velocipedist, som slæber Hesten efter sig opad en Bakke, og det med god Grund, naar det gjælder tre- eller firehjulede Maskiner; men Bicyklen er bedre end nogen Spadserstok til at hjælpe en Mand opad en Bakke, selv om man bare gaar ved Siden af den. Naar man hviler den ene Albue paa Sadlen og lader Legemets Tyngde hvile derpaa, medens man styrer Haandtaget med den anden Haand, bliver Maskinen formelig til Hjælp, istedenfor til Besvær. Dette klinger utroligt, men det er en Kjendsgjerning. Experto crede.

Der findes Folk, som avertere, at man hos dem kan lære at ride paa Velociped i ganske faa Timer. Det er ikke længe siden, at en driftig fransk Sproglærer averterte, at han lærte fra sig det franske Sprog (i de Mellemstunder, man var fri for Søsygen) paa Overfarten fra Dover til Calais. Det bør ikke fordølges, at det tager ligesaa lang Tid til at lære Brugen af Bicyklen, som at lære at gaa paa Skøiter, — og i begge Tilfælde er man udsat for at falde engang imellem. Men at anføre den Tid, der udfordres til at lære, som en Indvending imod den tohjulede Ganger, vilde aabenbar være ubilligt. Saa vanskeligt er det at balancere det menneskelige Legeme bare paa to smaa Ben og et Par Fødder i opreist Stilling (en Stilling som det neppe vilde være muligt at bringe en nøiagtig Menneskemodel, selv uden Liv, til at indtage et eneste Dieblik), at de fleste af os vist har brugt et helt Aar til at lære, hvorledes vi skulde gjøre det. Det maa være tilstrækkeligt at sige, at man kan opnaa fuldstændigt Herredømme over en tohjulet Ganger i kortere Tid end over en firbenet, og at naar man først er kommen saavidt, saa vil den første i Henseende til Hurtighed, Udholdenhed og Billighed ialfald godt kunne taale Sammenligning med den sidste. Ligesom ved Skøiteløbning er en Uges stadige og vedholdende Øvelse nødvendig til at erhverve en sikker Ballance. De nys omtalte „Fald", som undertiden forefalder, naar man lærer at ride paa Velociped, er ingenting i Sammenligning med dem, man er udsat for, mens man lærer at gaa paa Skøiter. Ingen bør bestige en Velociped, førend han har lært, hvorledes han skal komme af, hvilket i Virkeligheden er den første Lektion. Hvilken Side Maskinen saa vil falde til, skal man bare sætte Foden ned paa den samme Side. Da Rytterens Fod ikke er mere end tre Tommer fra Jorden, vil Hesten i det samme den falder sætte ham af i god Behold paa terra firma, naar den bare faar Lov, og naar Rytteren saa holder fast paa Haandtaget, kan han baade selv holde Ligevægten medens han stiger af, og tillige hindre Velocipeden fra at falde overende. Begynderen vil altid have nogen Vanskelighed for at komme op uden Hjælp. I den første Maaneds Tid maa han finde sig i at søge Støtte i den første, den bedste Stolpe eller Grind eller Gjærdesgaard, som han finder ved Veien; men han vil snart kunne undvære slig Hjælp og springe i Sadelen mens Hesten er i Gang. God, fast Vei er en væsentlig Betingelse for Velocipedridning. Paa sølet Vei eller løs Sand blir Arbeidet forholdsvis besværligt. Men naar Grunden er god, kan man vanskelig forestille sig, hvor lidt Arbeide der i Virkeligheden udfordres for at vedligeholde en betydelig Hurtighed, — ja det er næsten det vanskeligste at faa Begynderen til ikke at anvende for megen Kraft. Velociped-Ridning er, efter min Erfaring, i høi Grad sund og forfriskende, fordi den øver alle Lemmernes Muskler paa en langt mere ensformig Maade, end man ved første Diekast skulde tro, og visselig uden at overanstrenge nogen Del af Legemet. For den, der ser paa, synes det, som om Velocipedisten næsten ene og alene bruger Benene, men i Virkeligheden er Armenes Muskler stadig i stærk Spænding med at holde fast paa Haandtaget, nemlig for at modvirke Føddernes Bevægelse paa Pedalerne, en Bevægelse som, ellers vilde dreie Hjulet hid og did. Det er en Kjendsgjerning, at Rytteren efter en lang Reise føler sig mere træt i Armene end i Benene. Naar man først har faaet den tohjulede Ganger under Kommando, er den et lærvilligt og føieligt Dyr, lyder baade Bid og Bidsel godt og er den Reisende en trofast Ven. For ham slaar Bommanden sine Porte op uden at forlange Bompenge. Han behøver hverken Havre eller Bønner, eller Hø eller Halm, og heller ingen Staldreng. Hans Stald er et Stykke af Væggen i Gangen, som han hviler imod, uden at tage nogen Plads op, saalænge til hans Herre skal bruge ham igjen, — og hans eneste Føde er for et Par Skilling Klovolie om Maaneden.

For nærværende betragtes Velocipeden i England paa det nærmeste som et Legetøi, og Brugen deraf som en Morskab, saaledes er det ikke i Paris og New-York; der kan man se Folk af alle Stænder nok saa høitidelig og alvorlig begive sig hen til sine daglige Forretninger paa to Hjul. Nu da Formodningen om, at de nye Velocipeder vilde skræmme Hestene, har vist sig ugrundet, synes der at være liden Grund til at tvivle om, at den vil blive ligesaa yndet her tillands; og at, naar Nyhedens første „Raseri" har lagt sig, den tohjulede Ganger vil indtage sin rette Plads som en brugbar liden Hest, der kan udrette en hel Del Arbeide paa meget kort Tid, og, efter det første Udlæg, med meget liden Bekostning.

Landsens Forholde.

Efter Indtrykket man faar af Bladene, maa Tilstanden omkring i Bygderne være høist snurrig. Man kan læse det gjennem Korrespondancer fra alle Kanter. Skjønt væsentlig forskjellige ere de dog lige i en Ting. Alt gjennemsyret af den jaabækske Surdeig. Det er ikke forunderligt, at dette er Tilfældet. Jaabæk var den Første, som tænkte paa at lette Bondestandens Hjerte ved at lade den faa meddele sig. Ved den stigende Oplysning havde Enkelte faaet en Anelse om nogen Berettigelse, om en Bestemmelse, men Pressen fandt det for det meste raadeligt ei at hjælpe til og nægtede „Bondeartikler" Optagelse. Her er Jaabæks største Fortjeneste, at han forsøgte paa at faa et „Bondeblad" istand. At have været Aarsag til den Vækkelse, som er opstaaet blandt Folket, fortjener han ikke Æren af. Tidens Fylde var som sagt kommen; der maatte med Nødvendighed komme en Opvaagnen. Jordbunden var ved den stigende Oplysning færdig før; Jaabæks Folketidende var Saamaskinen, som udstrøede Kornet. Onskeligt vilde det dog have været, om Ordsproget: „Hvad man saar, det høster man", ikke kunde anvendes her; thi skal Jaabæks Mangel paa Selvkritik og Sands for det Passende bære flere Fold Frugt, saa tro vi, mangen En kunde kunde ønske sig tilbage til Ægyptens Kjødgryder. Klinten kommer nok til at kvæle ikke faa Hvedespirer. Jeg sagde ovenfor, at Tilstanden syntes snurrig. Dette er naturligt. Det kan ikke være anderledes, da Folket endnu ei har kunnet fordøie de store Kvantum, det i kort Tid har slugt. Bevidstheden om politisk Berettigelse og Pligt har endnu ikke faaet nogen fast Form. Denne politiske Bevægelse, hvis Frugter man kan se i Bladene, og som ei heller undlod at gjøre Virkning ved sidste Storthingsvalg, har bragt Indsenderen til at tænke over de forskjellige Bygdepolitikeres Forholde og Betingelserne for det nyvakte politiske Livs Trivsel ved at betragte hver for sig de Elementer, hvoraf en Kommune bestaar. Livet kan, som en af vore Digtere siger, betragtes baade nedenfra og opad og ovenfra og nedad, paa samme Maade som man kan betragte en Kirke baade fra Dalens laveste Punkt og fra de omliggende Aasrygge. I begge Tilfælde ser man den fra forskjellige Sider og i forskjellig Belysning, og man faar intet sandt Begreb om den, førend man har seet den fra begge Sider. I dette mit Forsøg vil jeg betragte Folket fra disse to Sider, og da man etsteds maa begynde, vil jeg begynde nedenfra.

Husmændenes Forholde ere i Almindelighed ikke saa gunstige, at de have Tid til at befatte sig med mere end sin Pladses Røgt end sige tænke over, hvorledes Staten bliver styret. Jeg har undertiden forsøgt at tale med bedre Stillede af saadanne Folk om Politik og tænkt at vække nogen Sands derfor hos dem; men forgjæves. Det Svar man faar er: „Hvad kommer det mig ved? Jeg har ikke Tid til at tænke paa Sligt", og kanske der ogsaa lægges til: „Fanteri". Man kommer upaatvivlelig til at opkaste det Spørgsmaal: Hvad er Aarsagen til denne Orskhed? Man faar vel forklare det som Følger af fordums Synd, det vil sige: uregelmæssig Skolegang og den ældre Plan for Almueskolerne, som gik ud paa kun at lære Gutterne at læse i Bog og paa et Ben at kunne opramse Pontoppidans Forklaring og Wexels's Bibelhistorie. Desuden kommer hertil den kinesiske Opfattelse, at „Fa'r var saa god, at Ingen behøver at blive bedre" isammen med forkjert inddelt Arbeidstid og den politiske Umyndighedstilstand, rundt om i det Hele. Om nogle Aar vil vi dog haabe, at Forholdene have forandret sig, saa man uden Skruppel kan sige, at de ere uden Undskyldning, naar vort forbedrede Skolevæsen har faaet sin Tid til at bære Frugter, da man for Tiden lærer saameget i Almueskolerne, at man siden har Noget at bygge paa. Man lærer nu at læse og skrive, lidt Historie og Geografi, hvilket sidste er aldeles nødvendigt for med Interesse at kunne læse Aviser; faar dels ved mundtligt Foredrag, dels af gode Læsebøger saameget tillivs af Naturfagene, at det vil være tilstrækkeligt til at pirre og vedligeholde den for næsten ethvert Menneske eiendommelige Videbegjærlighed. Kort sagt, Almueskolen har bragt dem saa vidt, at de siden ved Selvstudium kan komme langt paa Veien. Om ogsaa nu En eller Anden af dem kunde komme til at tænke paa, at hans Bestemmelse maaske var en anden end blot Madstrævet, vil Tanken paa førnævnte Umyndighedstilstand gjøre ham modløs, og om der gjøres Forsøg paa igjen at vække ham af hans Orskhed, vil han gjøre som enkelte Insekter, naar de komme i Situationer, de ikke like — trække Benene til sig og synes døde ɔ: politisk døde.

Med Gaardmændene, hvor daarlige deres Kaar end kunne være, er det en anden Sag. Deres Mening har nogen Betydning, deres Politiseren nogen Berettigelse. De have Stemmeret. Men de nyde i Regelen den samme boglige Opdragelse som Husmændene; Forskjellen i deres Formuesomstændigheder er somoftest meget liden, og saaledes bliver deres Bedrift overalt den samme. Jordeiendommene ere nu desværre saa sønderlemmede, at den største Part Bønders Kaar ikke er stort bedre end Hus-

mændenes. Vi faa imidlertid haabe, at den Tid er forbi, da enhver Bonde, som sad paa en nogenlunde stor Gaard, ansaaes for at have begaaet Arvesvig, naar han ei udstykkede den mellem sine 3 a 4 Sønner. Ligesaa galt som at udstykke Gaardene er det naturligvis, at Odelsmanden ikke favoriseres. Han tager Gaarden og lægger sin Arvepart i, Søskendernes Penge faa ei i Almindelighed staa længe, da Søstrene gifte sig og Brødrene selv ville sætte Bo, og Resultatet bliver, at Hypothekbanken kommer til at eie hele Stadsen. Det er bedrøveligt at tænke sig, at det virkelig skal være Tilfælde, hvad jeg hørte en Kjøbmand i Kristiania sagde for at begrunde, at han ei gav en godt udseende Bonde Kredit: „Hypothekbanken eier hele X— Sogn." Det kan være brav nok, at Brugene udstykkes, forsaavidt som Jorden bliver bedre opdyrket, men paa samme Tid er det den sikreste Kilde til almindelig Armod. Naar nu Bønderne sent og tidlig ere nødte til at stræbe for at holde Armoden Stangen, kan man ei forundre sig over ogsaa hos dem at finde samme Ørsthed som inden Husmandsstanden. Det af Næringssorger tyngede Sind kan umuligt være oplagt til at sysle med Politik og Uddannelse ved Læsning.

Et saadant Maleri er ingenlunde trøsteligt og opløftende, med mindre man sætter Livets høieste Maal i overanstrængende legemligt Arbeide og sløv Kamp for Livets første Fornødenheder. Mennesket er bestemt til at stige i Kundskab; men saadanne Forholde maa da virke allermest hæmmende paa Udviklingen i enhver Henseende. Den grundige Omtanke og Ræsonneren over Fænomenerne bliver der ingen Tid til under den stadige Kamp mod Armoden. Det er rimeligt, at saaledes stillede Mennesker betragte Embedsstand, Statsstyrelse etc. med ublide Øine. De kunne ei fatte Grunden til sin ublide Skjæbne, og hvad er rimeligere, end at de fæste ubetinget Lid til den gamle Vise, at Bondestanden med Nødvendighed maa trælle for at Embedsstanden kan leve høit. De faa høre om Jaabæk og hans Sparesystem. Deres Anskuelser ere for uklare til at de skulle kunne bedømme de jaabækske Læresætninger i det Hele taget, men den Del af dem, de med Rimelighed maa tiltales af, det at spare, gjør, at de ubetinget sætte sin Lid til de øvriges Fortræffelighed. Se, hvorledes Almenheden er kommen til at sværge til Jaabæks Fane.

Saadanne Folk er det i Almindelighed, som med Storm blive tagne af de smaa Ærgjærrigheder, Popularitetsjægere og Agitatorer, som de sidste Tider have opvist Exempler paa rundtomkring, idet de ikke ere istand til at skimte Hestefoden, om den end er noksaa daarlig skjult. Det er latterligt, hvorvidt saadanne Kandidater kunne drive Opfindsomheden, naar det gjælder at faa Sæde paa Storthingsbænken — en Plads, som koster 3 Spd. pr. Dag af sig — ja jeg har hørt Tale om En, som ragede sin af Naturen lave Pande for at komme til at gaa for et lyst Hoved. Hvorvidt han har faaet sig betalt for det Hoveriarbeide, han saaledes paatog sig, vides ikke. At der til alle Tider med Nødvendighed maa opstaa saadanne Vranglærere er sikkert, men uvist, om ikke nu deres bedste Tid er forbi. (Forts.)

Kristiania, den 26de Juli 1869.

I Anledning af den irske Statskirkelov synes der nu ifølge de sidste Efterretninger at være indtraadt Enighed mellem Overhuset og Underhuset, og saaledes er det truende Sammenstød mellem disse to Statsmagter, der temmelig betænkeligen truede, undgaaet. I Overhusets Møde den 23de Juli udviklede Lord Cairns Enkelthederne i et Forlig, som var tiltraadt af Regjeringen, og som, da det anbefaledes af Lorderne Russel og Salisbury efter overmaade heftige Debatter, hvorunder en af Lorderne bl. A. talte om, at han var villig til at lægge sit Hoved paa Blokken for Husets Rettigheder, omsider blev vedtaget af Huset. Følgerne af et saadant Sammenstød mellem begge Huse kunde været uberegnelige, saameget mere, som Folkeopinionen paa de senere Dage ikke er bleven Overhuset god. Dette sidste sees af Udtalelserne paa saagodtsom alle de Folkemøder, der have været afholdte i Anledning af den irske Kirkelov. Ved Mødet i Leeds vedtoges saaledes, ifølge Morning Post, en saadan Resolution: „Dette Møde betragter med dyb Forbitrelse Overhusets Optræden. Det er af den Mening, at Biskoperne og Erkebiskopernes Taler have været af en saadan Beskaffenhed, at den kristelige Tro deri forhaanes, og at de verdslige Lorder, hvoraf en stor Del besidder Kaldsret, have lagt en skammelig Tilbøielighed for Dagen til at opofre Irlands Vel til Gunst for deres selvkjærlige Hovmod og personlige Interesser. Dette Møde udtaler ogsaa den Overbevisning, at Overhuset, der har modsat sig enhver folkelig Lov i Løbet af de sidste halvtredsindstyve Aar, ved sin Udygtighed i den nuværende Krise til at erkjende Nationens Villie og til at tyde Tidens Tegn har godtgjort, hvor taabeligt det er at have et arveligt Peerskammer." I en Udtalelse i Anledning af, at han afslaar Indbydelse til et Folkemøde i Birmingham, udtaler John Bright sig om dette Forhold mellem Over- og Underhuset bl. A. saaledes: „Jeg maa beklage, at Lordernes Hus ikke klarere ser, hvad der er Landets Ønsker og Interesser, men jeg kan dog ikke andet end antage, at det maa have lært Meget af de Forhandlinger, som ere førte i begge Huse om den irske Kirkebill." Det synes hellerikke bare at være i dette ene store Spørgsmaal, at Overhuset er kommet paatvers med den oplyste Opinion i England. Det har saaledes nylig med 91 Stemmer mod 54 forkastet et af Underhuset vedtaget Lovforslag, der gik ud paa at aabne Professorer og Studenter, som ikke høre til Statskirken, Adgang til alle engelske Universiteter. Dette Lovforslag indeholdt altsaa, ligesom den irske Kirkelov, — der dog tillige var politisk — et Spørgsmaal om Udvidelse af Troesfriheden, hvilken Overhuset altsaa ikke vilde vide af — Noget, som det dog nok under Tyngden af saagodtsom det hele engelske Folks Tænkesæt i Længden kommer til at give sig paa, paa samme Vis, som det maatte give sig med Hensyn til den irske Kirkebill.

Fra Washington telegraferes den 22de Juli, at de amerikanske Fenieres Ledere have havt Audients hos to af Kabinettets Medlemmer, der have lovet at foretage de fornødne Skridt i London for at formaa den engelske Regjering til at frigive de i England fængslede Feniere.

Le Pays meddeler nu ogsaa en Skildring af de tre skandinaviske Rigers Sømagt, „som umiddelbart har det vigtige Hverv at forsvare Øresund, der giver Adgang til Østersøen". Bladet slutter sin fra de faktiske Forhold noget afvigende Skildring med at sige: „Af det allerede Anførte vil man se, at de skandinaviske Magter, hvis en Krig skulde udbryde, ere istand til at spille en vigtig Rolle under de Operationer, som Østersøens Kyster ufeilbarlig maa blive Skuepladsen for. Disse Rigers Herskere, der ere nøie forenede ved samme Religion og ved Blodets Baand, og deres patriotiske Befolkning ville yde den Stormagt, der har dem til Forbundsfælle, en høist værdifuld Bistand.

Det national-liberale Parti i Preussen, siger Revue des deux Mondes, lægger mindre Vægt paa Friheden end paa Alt, hvad der kan fremme Embedsbestræbelserne i Tyskland. Det vilde derfor sikkert være tilbøieligt til at støtte en Politik, der, saaledes som vi allerede have sagt, gaar ud paa at berøve de til det nordtydske Forbund hørende Lande den sidste Rest af Selvstændighed. Dets Bistand vilde maaske ogsaa sætte Forbundskansleren istand til at overvinde enhver Modstand. Man har derfor ogsaa troet, at Grev Bismark tænkte paa at forskaffe sig et nyt parlamentarisk Flertal, og at han i dette Øiemed vilde vinde det nuværende national-liberale Parti ved at optage et Par af dets mest ansete Ledere i Ministeriet. Vist er det i ethvert Tilfælde, at det national-liberale Partis Ledere ikke tro paa dette Omslag, og de have vel neppe heller nogen Grund til at tro derpaa, siden Førsteministerens Organer netop i dette Øieblik behandle dem med ualmindelig Bitterhed, der gaar saa vidt, at man beskylder disse uforbederlige og anmassende Frihedsmænd for at have nødsaget Regjeringen til at standse nødvendige Arbeider, da de negtede deres Samtykke til nye Skatters Indførelse. Men om Grev Bismark end kunde være villig til at indgaa et sligt Forbund, er det et stort Spørgsmaal, om Kong Vilhelm vilde være tilbøielig dertil. Sachsens Modstand anser Forbundskansleren kun lidt; hvad Kongen tænker eller siger, er af langt større Vigtighed. Grev Bismark ved meget godt, at han gjentagne Gange har givet efter eller idetmidste har ladt, som om han gav efter for en Villie, bag hvilken han dog ved flere Leiligheder saa snildt har dækket sig.

Medens det af Bladene nylig antoges, at den preussiske Konge havde indstillet sin Reise til Kiel af Frygt for, at hans Revue af den tyske Flaade der kunde se ud som en Demonstration imod Rusland, heder det paa den anden Side nu i Patrie, at en af den russiske Keiser afholdt Flaaderevue maa betragtes som en Demonstration imod Preussen. Andet end Sladdersyge kan neppe ligge til Grund for saadanne Antagelser. Det er nemlig ikke længere end 14 Dage siden omtrent de samme Blade udtømte sig i lange politiske Artikler om Ruslands og Preussens gode Forstaaelse i Anledning af, at Fyrst Gortschakow paa sin Reise til et Bad reiste over Berlin og talte med den preussiske Konge og med Bismarck.

I Tyrkiet vedvarer Ministerkrisen, og Storvisiren har hidtil forgjæves bestræbt sig for at danne et Kabinet. Regjeringen staar i Begreb med at offentliggjøre sit Finansregnskab, der sikkert vil være hele Verdens Forbauselse, hvis det, saaledes som man paastaar, virkelig skulde udvise, at Indtægterne ere større end Udgifterne. Tyrkiets slette Finansforfatning er saa almindelig bekjendt, at man er berettiget til at nære Tvivl om, at et saa glimrende Finansregnskab vil kunne udholde en dygtig Statsrevisors Prøvelse. — Forholdet mellem Sultanen og Vicekongen af Ægypten, som, efter hvad man paastod, havde forbedret sig, er atter blevet meget uvenskabligt. Vicekongen havde sendt to af sine Ministre til Konstantinopel for at give Sultanen Forklaringer angaaende hans Opførsel. Sultanen har nu taget disse to Sendebud i sin Tjeneste, betroet dem vigtige Hofembeder og har isinde at benytte deres Udsagn mod Vicekongen for at godtgjøre, at han konspirerer mod sin Overherre.

Et Telegram fra Japan til London bringer Efterretning om, at alle Forretninger ere standsede paa Grund af en i dette Land udbrudt Opstand, og at de Keiserlige have erobret Hakodadi.

Det parlamentariske System er nu ogsaa blevet indført i Japan, og Bladet Japan Herald meddeler en Beretning om Aabningen af det japanesiske Parlament den 18de April d. A. Kammeret samles i en lang Sal med fire Rækker lave Bænke paa hver Side og ligesaa mange for Enden. Paa en Tribune i Forgrunden er Præsidentens Sæde, paa den ene Side af det er der Pladser til de Daimijoer, der ville overvære Møderne som Tilhørere, paa den anden Side have de høieste administrative Embedsmænd deres Pladse. Midt i Salen staar der et Bord, hvorfra Kammerets Medlemmer forelæse deres Taler, og saa vidt er man kommen i Civilisation, at der endog er indrettet særlige Referentpladse. Huset talte ved det første Møde 227 Medlemmer; Forfatningen synes at være ubeskrivelig „doktrinær", thi det meddeles, at de Alle mødte i deres Embedsdragter.

Enstemmigt Kommunevalg. Afvigte Lørdag afholdtes Sommerthing i Oppegaardsbygden til Valg af Kommunemænd. Paa Thinget fremmødte kun 1 — siger og skriver en — Stemmeberettiget, nemlig Ordfører Enger, i hvis Haand altsaa det hele Kommunevalg laa. Ordføreren er, som bekjendt, ifølge Formandskabsloven forpligtet til at afgive Møde paa Thinget.

Med saadanne Exempler for Øie behøves der ingen Ledere til for at godtgjøre Nødvendigheden af Stemmerettens Udvidelse.

Brand. Inat Kl. 11½ var Ildløs i Handelsborger Madsens Gaard No. 1 Øvre Gade paa Grünerløkken. Ilden var opkommen i et Træskur og er derfra gaaet over i Hovedbygningen. Beboerne vare alle bortreiste, saa den først opdagedes, da Flammerne sloge ud gjennem Taget. Ikkedestomindre var man i Løbet af en halv Times Tid fuldkommen Herre over Ilden, efterat Træskuret var fuldstændig nedbrændt og Taget paa Hovedbygningen samt 2den Etage stærkt forbrændte. Ingen Nabobygninger angrebes. Aarsagen til Ildens Opkomst er ubekjendt. Bygningerne ere assurerede i Rigets almindelige Brandforsikringsindretning for 1150 Spd.

Gradestokken har idag vist 25 Grader Varme R. Forhaabentlig vil snart Varmen afløses af Regn, hvortil der nu er Udsigt.

Til Formælingsfesten skal allerede være løst 6000 Adgangstegn.

Druknet. Igaaraftes druknede en Bogbindersvend i Akerselven, idet han efter en Lysttur skulde skylle Reisestøvet af sig.

Skovbrande. I den sidste Tid har der paa to Steder i Nærheden af Laurvik, nemlig i Hedrum og i Gjelstad Skov, været Brand løs. Ligeledes begyndte en Brand i Strømsboskoven ved Arendal. Heldigvis blev man dog paa alle disse Steder snart Herre over Ilden, idet Mandskab fra de nærliggende Byer kom til.

I Søndags indtraf, ifølge „Sarpen", omtrent samtidig 2de Skovbrande, nemlig i Skoven tilhørende Hafslunds Brug, hvor det efter nogle Timers Arbeide lykkedes ved Grøftegravning og Omhugning af Træer at standse en videre Udbredning af Ilden; Skaden skal ikke være stor. Hvorledes Ilden er opkommet, er ubekjendt. Den anden i Skoven tilhørende Borregaards Brug var foraarsaget derved, at en Kunstner efter Politiets Tilladelse havde opsendt en Luftballon, som i Faldet antændte Lyngen. Ilden slukkedes snart.

En Idrætsforening er stiftet i Arendal og anbefales paa det varmeste af Vestl. Tid.

Statsraad Broch saaes allerede Kl. 5 Onsdag Morgen paa Værftet ved Horten, skriver „Gjengangeren".

Torken, heder det fra Tønsberg, begynder nu i kjendelig Grad at indvirke paa Vegetationen. Rugagrene hvidne før Tiden, Havnegangene er afsvedne, Løvtræerne staar med krøllede Blade. Faar vi ikke snart Regn, tør Skaden blive ubodelig. Erfarne Folk paastaar, at Tørken ifjor langtfra var saa følelig som nu.

Alle Skyttere Præmier. Tunsbergeren for 24de ds. skriver: Vort Skyttelag afholdt igaar til en Forandring efter schweitzersk Mønster en saakaldet „Grümpel Skydning", som har det særegne ved sig, at alle Skyttere erholder Præmie: hver Deltager medbringer en liden Ting, der opstilles, og har Enhver Ret til efter den Orden, som Resultatet af Skydningen udviser, at vælge den Ting, han helst ønsker. De mest forskjelligartede Sager vare opstillede, saasom en Kurv indeholdende Forfriskninger til at nydes paa Stedet, en Dunk Ansjovis etc. Efter endt Skydning foretoges paa Bakken endel Lege og Legemsøvelser, der endte med Kapløbning langs den yndige „Sootedams" Bredder. Alle Deltagere vare enige om at skjænke den Afvexling, som paa denne Maade bragtes ind i Øvelserne, sit udelte Bifald.

Den rimelige Udsigt for vore Seilskibes Fremtid har i den sidste Tid været drøftet i flere Blade. „Den vestlandske Tidende" skriver herom: Iblandt de Midler, der foresloges for at sætte Seilskibene istand til at konkurrere med den stedse tiltagende Dampskibsflaade var ogsaa foreslaaet Anbringelse af Hjælpemaskiner i Seilfartøierne. Skibsbygmester Dekke i Bergen fik i en af disse Opsatser Opfordring til at ytre sig angaaende denne Sag, hvilken Opfordring Hr. Dekke ogsaa har efterkommet. Han mener, at det til Maskineriet og Kulforraadet nødvendige Rum vilde berøve Skibet saameget af dets Lasterum, at denne Omstændighed i Forbindelse med de til Anskaffelse af de nødvendige Apparater udfordrelige Omkostninger vilde gjøre en saadan Forbindelse af Seil og Damp uforholdsmæssig kostbar, ligesom man ogsaa kjender Exempler paa, at anskaffede Hjælpemaskiner igjen ere udtagne som uhensigtsmæssige. Hr. Dekke mener forøvrigt, at Seilskibenes Fremtid har været skildret for mørkt, og at Aarsagen til de senere Fragtforholde maa søges i Verdenshandelens Konjunkturer overhovedet og ikke alene i Dampskibenes Konkurrense, medens han dog mener, at man bør overveie, hvad Slags Seilskibe man især bør holde paa, og at man bør virke imod det i de senere Aar overhaandtagende Kjøb af ældre Skibe.

En ny Paaseiling af et Dampskib er sidst Tirsdag Eftermiddag passeret, denne Gang af „Bergen" under Udseilingen fra Arendal ved Udløbet af Galtesund. Medens „Ganger Rolf", som før berettet, indhentede en foranseilende Fiskerbaad og løb den isænk, har „Bergen" derimod seilet paa en Fiskerbaad, der laa fortøiet ved Dræg; heldigvis blev ogsaa dennes Besætning, efter Forlydende bestaaende af 2 Voxne og 5 Børn, reddet, idet en anden Fiskerbaad laa lige ved, fortøiet i samme Dræg.

Omstreiferen Lars Larsen Støle, som den 27de Mai sidstl. forøvede Drabet paa Lauritz Tobiassen Klappene, er, ifølge Kr.sands Stiftsavis, ved Underretten dømt til 9 Aars Slaveri, hvilken Dom han har forlangt paaanket. Han har tidligere været dømt: 2 Gange for Tyveri, 1 Gang for Bedrageri, 1 Gang for Vold mod den offentlige Myndighed, 1 Gang for Gadeuorden, 3 Gange for Konkubinat, ulovlig Omstreifen og Betleri, samt endelig sidste Gang i 1864 til 1½ Aars Tugthusstraf for Overfald, hvorunder han havde brugt Kniv.

Vor Landsmand Pianisten Edm. Neupert og den danske Sanger Julius Steenberg, der i denne Tid foretager en Kunstreise til Kyststederne, ventes til Bergen ved denne Maaneds Slutning.

Fra Hr. Dekkes Værft er atter gaaet et nyt Skib paa Vandet. Det erholdt Navnet „Ørnen", er 270 Læster stort og nærmest bestemt for Sortehavsfarten.

Arbeidet med Trondhjems Domkirkes Istandbringelse er nu sat i Gang under Hr. Arkitekt Schirmers Ledelse, skriver „Tr.hjems Stiftst." Endnu er imidlertid kun ca. 12 Arbeidere beskjeftigede med at opsætte Stilladserne omkring Klemetskirken, som er den Del, hvis Udbedring som bekjendt skal iværksættes til en Begyndelse. Senere vil formentlig en større Arbeidsstyrke blive anvendt.

Ved Generalforsamlingen i Sømandsmissionen i Stavanger fremmødte ca. 30 Deputerede. Efterat en Salme var afsungen og Bøn holdt, gjennemgik man Fuldmagterne og foretog Valg af Ordfører m. m.

Selskabets Sekretær, Irgens, oplæste der-

efter første Del af Beretningen om Foreningens Stilling og Virksomhed i Aarene 1867 og 1868 samt den svundne Del af indeværende Aar, hvoraf erfaredes, at Foreningens Afdelinger for Tiden udgjør 52, dens Indtægter i 1867 og 1868 udgjorde 12,047 Spd., medens Udgifterne i samme Tidsrum, naar Foreningens Tilskud til dens Kirker ikke medregnes, beløbe sig til 7868 Spd. Ved sidste Regnskabsaars Slutning udgjorde Beholdningen kun 1434 Spd. som Følge af Foreningens Tilskud til Kirkebygningerne. Fra Flerheden af Afdelingernes Bestyrelser berettes om en jevn og tildels ikke ubetydelig Forøgelse i Deltagelsen for Sagen. Fra et Mindretal berettes ikke alene om Stilstand, men endog Tilbagegang, forsaavidt man kan slutte fra de indsendte Bidrag.

Derefter sattes Hovedbestyrelsens Forslag om en Kredsinddeling inden Foreningen og om nogle i Forbindelse dermed staaende Forandringer i Grundreglerne under Diskussion. Samtalen om dette Forslag varede i omtrent 5 Timer. Endel Talere ytrede sin Tilfredshed med den bestaaende Ordning, ifølge hvilken Hovedbestyrelsen ved Valg af Udsendinge, samt forøvrigt i alle Fællesanliggender, der ei ved Generalforsamlingen ere afgjorte, har afgjørende Myndighed; dog kan den, naar Totrediedele af deres Medlemmer derom ere enige, inden en Sags Afgjørelse indhente Afdelingernes Betænkning; fremdeles kan, naar en Sag ved sammes Behandling inden Bestyrelsen ikke opnaar Totrediedele Stemmer, Minoriteten, saafremt den derom er samstemmig, appellere til samtlige Afdelingers Kjendelse, der afgives ved simpelt Ja eller Nei og afgjøres ved Stemmeflerhed. Man troede fremdeles, at Kredsinddelingen var et for vidtløftigt Apparat, der vilde besværliggjøre Administrationen; jo simplere desto bedre. Andre Talere foreslog, at Hovedbestyrelsen istedetfor at henvende sig til de foreslaaede Kredse med deres Kredsbestyrelser hellere skulde raadføre sig med de 10 Afdelinger, der hvert Aars Januar Maaned talte de fleste Medlemmer.

Ved den foretagne Votering blev mod 4 Stemmer Hovedbestyrelsens Forslag vedtaget saalydende: „Der dannes følgenge Kredse inden Foreningen: Kristiania Kreds: Kristiania Stiftsprovsti, Øvre-, Nedre-, Vestre- og Mellem-Borgesyssels Provstier eller den østre Side af Kristianiafjorden. Drammens Kreds: Drammens og Nordre Jarlsbergs Provstier. Tønsbergs Kreds: Søndre Jarlsbergs og Laurviks Provstier. Kragerø Kreds: Skiens og Bambles Provstier. Arendals Kreds: Østre og Vestre Nedenæs Provstier. Kristiansands Kreds: Kristiansands Stiftsprovsti, Torrisdals, Mandals, Listers og Flekkefjords Provstier. Stavanger Kreds: Dalernes, Jæderens, Stavangers, Ryfylke og Karmsunds Provstier. Bergens Kreds: Bergens Stift. Trondhjems Kreds: Trondhjems Stift. Tromsø Kreds: Tromsø Stift.

Som en nødvendig Følge af Foreningens Inddeling i Kredse besluttedes derpaa enstemmig endel Forandringer i Grundreglernes §§ 7, 8, 10, 12, 13 og 18.

Hovedbestyrelsens Forslag No. 2 toges derpaa under Behandling: Forslaget er saalydende:

„Generalforsamligen bemyndiger Hovedbestyrelsen til i de kommende 3 Aar at anvende indtil 300 Spd. til Emissærvirksomhed, om og hvor saadan efter Konference med Kredsbestyrelserne maatte findes ønskelig".

Ved Votering vedtoges derpaa Hovedbestyrelsens Forslag efter endel Debatter med 14 Stemmer.

Hovedbestyrelsens Forslag No. 3.

„Enhver Udsending, ordineret og uordineret, som herefter ansættes, skal forpligtes til selv at bekoste sin Hjemreise, naar Opsigelse fra hans Side sker, forend 5 Aar ere forløbne siden Ansættelsen",

vedtoges efterat flere Talere havde ytret sig baade for og imod Hovedbestyrelsens Forslag mod 3 Stemmer med følgende Tillæg:

„Hovedbestyrelsen kan dog i særegne Tilfælde gjøre Undtagelse fra denne Bestemmelse".

Derpaa toges følgende Forslag fra Bestyrelsen for Drammens Afdeling under Behandling:

En ny Station, „Amsterdam-Nieuwediep", oprettes og bliver strax at besætte med en Udsending, overensstemmende med Foreningens Lov, dog forsaavidt eller saasnart som Foreningens Resurcer maatte tillade det. Dette Forslag blev mod 2 Stemmer forkastet, hvorimod et af Pastor Skavland i sin Tid indsendt og af Hovedbestyrelsen omformet Forslag saalydende blev vedtaget mod 2 St.:

„Saasnart Midler tillade det, oprettes en Sommerstation, Amsterdam-Nieuwediep, der bliver at betjene af den ved Stationen Antwerpen ansatte Assistent under Tilsyn af nævnte Stations Præst, overensstemmende med Instruxen for Foreningens Udsendinge„.

Derpaa havde de Deputerede et Møde for lukkede Døre, der varede fra Kl. 12 til 3 Eftermiddag.

Da Dørene aabnedes igjen foretoges Valg paa 3 Medlemmer af Hovedbestyrelsen med saadant Udfald: Blaauw, Hille, Dietrichson.

Næste Generalforsamling besluttedes afholdt i Tønsberg.

Pastor Blessing sluttede med en kort Betragtning over Joh. 4, 34. „Min Mad er, at jeg gjør hans Villie, som mig udsendte, og fuldkommer hans Gjerning".

Kl. 6 om Eftermiddagen samledes de Deputerede tilligemed en stor Del af Stavanger Menigheder i den for Anledningen festligt oplyste ærværdige Domkirke til en Slutningsfest.

I de ved Kirkens Udgange udstillede Bøsser indkom 35 Spd. samt et Gavebrev paa Bøger for indtil 100 Spd.

Måns Månsen eller med hans rette Navn Måns Hultin er, ifølge de idag modtagne svenske Blade, druknet under en Seiltur paa Mälaren. Han var 39 Aar gammel, medicinsk Kandidat og havde navnlig ved sine Reisebreve fra Upsalensernes Sangertog til Paris 1867 og nu sidst fra Studentermødet i Kristiania vist et stort Talent som humoristisk Forfatter. Han vil blive savnet ikke alene af den store læsende Almenhed, som altid med vidunderlig Magt følte sig dragne af hans livlige, originale, humoristiske Pen. Men mest vil han blive savnet af talrige Venner her som i Sverige, som i ham have tabt en god og trofast Ven og en glad og opofrende Kammerat.

Et Jordskjælv, saa stærkt at Vinduesruderne klirrede og Bohave rystedes fra sin Plads, mærkedes forrige Mandag i Trelleborg. Enfoldige Folk begyndte at tro paa Verdens Undergang, siger Stedets Blad.

Den russiske Storfyrste, Keiserens ældste Søn, skal, ifølge Gazette de France, ved Revisionen af nogle militære Regnskaber have ytret til en Oberst Hunnus af tysk Herkomst: „Naar man har med Tyskere at gjøre, bliver man altid bedragen; de ere Skjelme tilhobe!" Da Obersten i en værdig Tone spurgte, om denne Ytring var rettet til ham, svarede Storfyrsten kun med Grovheder og Haandgribeligheder, og vilde ikke, trods Keiserens Paalæg, give Obersten nogen Oprejsning. Obersten skjød sig derpaa en Kugle for Panden. Nu tvang Keiseren sin Søn til tilfods at være med i Ligfærden.

Branden i Gefle er endnu ikke ganske slukt, idet det fremdeles blusser op af og til fra Grunden, saa at Slukningsapparaterne maa haves ved Haanden. Store Gaver strømme fremdeles ind; som de[t] synes hersker der efter Omstændighederne en god Orden paa Stedet.

Den danske Kongefamilies Ankomst til Stockholm i Fredags feiredes med Flagning, Salut og Festligheder, hvorom de svenske Blade bringe udførligere Meddelelser.

Dampskibet Carlsund, der, som før berettet, seilede paa Udløbet fra Goteborg, er nu kommet af, og har kun lidt ubetydelig Skade; det svenske Jern har, skriver Göteb. H. och S. Tidn., atter vist sin Styrke og Seighed; thi uagtet Skibet gik med fuld Fart og gik sig op paa et Skjær, hvor Vandet paa den ene Side bare var 1 og paa den anden 3 Fod dybt, var dog ikke en eneste Nagle løs. Derimod var Kjølen bøiet og en Plade havde faaet en Fordybning paa 7 Tommer.

De Norskes Lystur til Aalborg (Flk. Av.) er ifølge et Telegram fra Arendal til „Aalbpst." opgivet, da Dampskibet „Svan", som man vilde have reist med, har vist sig mindre paalideligt, og man ikke har kunnet skaffe noget andet sødygtigt Dampskib.

Paris's Folkemængde udgjør 1,889,842 Mennesker.

Dagbladets Feuilleton. Da jeg har Grund at antage det bekjendt, at jeg har leveret Feuilletonen til „Dagbladet", finder jeg mig foranlediget til at oplyse om, at dette ikke er Tilfældet med Viktor Hugo's Roman.

Anthon Bang.

Blandinger.

Bevis paa en virkelig Død. For tilfulde at bekræfte en virkelig Død og for ikke at levne Tvivl hverken i Lægens eller de Paarørendes Overbevisning, er det tilstrækkeligt at fremkalde en Brandblære paa en af dens Fingre eller paa Foden, hvilket kan ske ved Luen af et Lys, som man i en Tid af nogle Sekunder lader virke paa hvilketsomhelst af de nævnte Legemsdele indtil at Blæren træder frem, hvilket altid vil ske. Indeholder Blæren Servin (det gule af Blodet) er det kun en sædvanlig Brandblære og indeholder et tydeligt Bevis for, at Livet endnu ikke er udslukt. Indeholder derimod Blæren ikke andet end Damp, saa er dette en Bekræftelse paa at Legemet kun er et Lig. Aarsagen hertil ligger deri, at Liget, som vi vide, ikke er andet end en livløs Masse er underkastet Fysikens Love, som stadfæster, at alle til en vis Grad ophedede flydende Legemer gaa over i Dampform. Overhuden løftes op og en Brandblære frembringes, men som sønderspænges og falder sammen idet Dampen farer ud. Er der den ringeste Gnist af Liv tilbage i Legemet, er de i samme værende organiske Bestanddele ikke længere underkastede de fysiske, men derimod de fysiologiske Love, hvorefter Brandblæren vil fyldes med Servin, hvilket findes i alle Brandsaar. En tør Brandblære godtgjør altsaa at Døden virkelig er indtraadt; er Blæren fyldt med Vædske, er dette Bevis for, at der endnu er Liv. — Som Opdager af dette simple og som det paastaaes, aldeles ufeilbarlige Middel til at værne mod Skindød, opgiver G. H. och S.-Tidn. en formentligen fransk Læge Mortius de Corbour.

En parisisk Tigger. Bladet Figaro fortæller Følgende: En Embedsmand i Indenrigsministeriet pleiede hver Dag, naar han gik fra Kontoret, at passere Boulevard Sebastopol og der give en blind Tigger ved Navn Benjamin 2 Sous. En Dag greb han feil i Lommen og gav ham en Dobbeltlouisdor. En saa stor Udgift tillod hans Budget ham dog ikke, og han ilede derfor, da han opdagede Feiltagelsen, tilbage. Tiggeren var imidlertid ikke paa sin sædvanlige Plads, men var, som det hed, gaaet hjem for at spise Frokost. Der blev Embedsmanden modtaget i Forværelset af en Tjener, som ifølge hans Ønske om at tale med Hr. Benjamin førte ham ind i en paa det Eleganteste indrettet Spisesal, hvor han fandt den Blinde siddende i en Divan. „De ønsker at tale med mig?" sagde denne. — Med nogen Forlegenhed svarede Embedsmanden: „Jeg er utrøstelig over at have forstyrret Dem i Deres Maaltid, men Aarsagen er den, at jeg imorges af en Feiltagelse har givet Dem to Louisdorer istedetfor to Sous." — „Det er meget muligt. Jeg har endnu ikke opgjort min Kasse. Er der imidlertid skeet en Feil, skal den ufortøvet blive rettet." Han ringede, og da Tjeneren kom ind, sagde han til denne: „Behag at spørge Hr. Ernst, om der blandt denne Morgens Indtægter findes en Dobbeltlouisdor". Tjeneren kom tilbage med Guldstykket, og paa sin Herres Befaling overrakte han Eieren det paa en Sølvtallerken. Da Embedsmanden med mange Undskyldninger vilde bortfjerne sig, raabte den elegante blinde Tigger efter ham: „Undskyld, min Herre, men De glemmer vist, at der tilkommer mig to Sous?" — Dem fik han naturligvis.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 26de Juli.

Dampskibet „Excell. Toll" medbragte idag fra Kjøbenhavn og Gøteborg 111 Fustager Smør.

— Idag indklareredes Brig „Fortuna", Kapt. H. Hansen, fra Amsterdam fuldladet med Stykgods.

Indklarerede Fartøier den 24de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Howk	Jacobs	London	Ballast.
Pauline	Nielsen	Moss	fort. Varer.
Haabet	Michaelsen	Mandal	Fisk.
Det gode Haab	Skouw	Fr.havn	do.
Bien	Larsen	do.	do.
Helfort	Jensen	do.	do.

Udexpederede Fartøier den 24de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
2de Brødre	Svending	England	Trælast.
Arken	Andersen	do.	do.
Haabet	Jørgensen	do.	do.
Bon pere	Hansen	Frankrige	do.
Industrie	Christensen	Drammen	ufort. Varer.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt paa Vestkysten og staar nu høiest paa Østlandet. Vinden er Østlig til SOlig laber, undtagen i Kristiansund, hvor SVlig. Temperaturen er høi, Luften fugtig og Himmelen overskyet, Regn i Skudesnæs. Udsigterne ere nærmest til Regn og Tordenveir.

Anmeldte Reisende.

Den 26de Juli:

I Hotel Scandinavie: Konsul Lønner fra Karlskrona, Lønner og Frøken Lønner fra Uddevalla, L. Bredesen, W. Sewerin og Arnemann fra Namsos, Fru Arnemann fra Altona, Kammerherre, Baron Raab fra Stockholm, Keith, Esq., fra Edinburgh, Jensen fra Karlskrona, Kand. O. Andersen fra Fr.hald, Hilmers og Bentzon fra Kjøbenhavn, Westi fra Aalborg, Stoltenberg fra Vestlandet, Jens og M. Syvertsen fra Hamburg, Imislund, Finstad og Frøken Nissen fra Hamar, Townsend, Esq., Miss Hill, Miss Biggs, Mr. og Mrs. Bliss, Miss Gorday fra London.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

NISSENS Latin- og Realskole.

Skolens Kontor er i Ferierne aabent Kl. 1—2 hver Søgnedag undtagen Mandag. Indmeldelser modtages fremdeles.

Vognen var almindelig kjendt paa Markedspladserne under Navn af Green-Box (den grønne Æske). Denne Green-Box havde blot to Vinduer, et i hver Ende, og bagtil en Dør med en Trappe. Foran paa et ved Vognen fastgjort Sæde sad en gammel Mand, der kjørte Ekvipagen, og paa hver Side af ham sad to Kvinder, klædte som Gudinder, der blæste i Trompet. De hæderlige Borgere betragtede gabende dette Kjøretøi, som rullede stolt gjennem Gaderne.

Det var Ursus's gamle Skjul, der havde lidt en saa gjennemgribende Forandring.

Et Dyr, der var en Mellemting mellem Hund og Ulv, stod bunden i en Kjæde under Vognen.

Det var Homo.

Den gamle Kudsk, der holdt Tømmerne, var Ursus i egen høie Person.

Hvoraf kom det, at Ursus's usle Skjul var forvandlet til en Olymp paa Hjul?

Det kom deraf, at Gwynplaine var blevet bekjendt.

Ursus havde, som man erindrer, gjort Gwynplaine til sin Elev. Ukjendte Mennesker havde bearbeidet Ansigtet. Ursus havde bearbeidet Forstanden, og bag denne Maske havde han lagt saa mange Tanker, han magtede. Saa snart Gutten havde synes ham værdig dertil, havde han ladet ham optræde paa Scenen, det vil sige paa den forreste, udspringende Del af Skjulet. Den Lykke, han gjorde, var utrolig. Man havde aldrig seet noget saa morsomt som dette Menneske. Takket være denne „great attraction" var der i den fattige Nomadegruppes Pung først regnet Skillinger og siden Dalere. Naar Nysgjerrigheden var tilfredsstillet paa et Sted, drog man til et andet.

„Hvilken Tjeneste man har gjort dig, min Gut!" sagde Ursus.

Lykken havde været dem saa gunstig, at Ursus kunde bygge

hendes Minde. Hun huskede dog sin Moder som noget Koldt. Havde hun seet Solen? Maaske. Hun anstrengte sig for at lade sin Aand dukke ned i det Forsvundne, der laa bag hende. Solen? Hvad var det? Hun huskede ubestemt noget Lyst og Varmt, for hvilket hun havde faaet Gwynplaine i Erstatning.

Dea hviskede til Gwynplaine: „Lyset, det er din Tale." En Gang kunde Gwynplaine ikke holde sig fra at fæste sine Læber paa Deas Arm, som stak frem under hendes Musselinærme. Vanskabte Mund, ideelle Kys! Dea gjennembævedes af en salig Følelse. Hun rødmede som en Rose. Dette Kys af en Vanskabt gjød Morgenrøden paa denne skjønne, natslørede Pande. Dea strøg Ærmet op og rakte Gwynplaine sin blotte Arm, sigende: „En Gang til!" Gwynplaine tog Flugten. Dagen derpaa begyndte den samme Leg paany.

Saadant er Ting, som den gode Gud i Egenskab af gammel Filosof smaaler af.

VII. Blindheden giver Undervisning i Klarsynthed.

Undertiden gjorde Gwynplaine sig Bebreidelser i Anledning af sin Lykke. Han indbildte sig, at det var et Bedrageri at lade sig elske af denne Kvinde, som ikke kunde se ham. Hvad vilde hun vel sige, om hendes Øine pludseligt aabnede sig? Hvorledes vilde hun da ikke vige tilbage for hans vederstyggelige Skikkelse, hun vilde holde Hænderne for Øinene, hun vilde flygte langt bort fra sin vederstyggelige Elsker. Disse Betænkeligheder plagede ham usigeligt. Han mente, at han, Misfostret, ikke havde nogen Ret til Kjærlighed. Hydraen dyrket af Stjernen, — det var hans Pligt at oplyse denne blinde Stjerne.

En Gang sagde han til Dea:

„Du ved, at jeg er meget styg. Naar du hører alle Mennesker le, saa er det af min Hæslighed de le."

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

Formælingsfesten.

Flere Borgere af Handels- og Haandværksstanden ere blevne enige om at lukke Kontorer, Butiker og Værksteder Kl. 3 førstkommende Onsdag, og de have antaget, at alle Andre ved at blive underrettede herom gjerne ville gjøre det samme.

Bade- og Svømmeanstalten

for Damer

er aaben hver Søgnedag fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften.

Aktieeiere erholde en Rabat af 60 ß pr. Aktie. { Sæsonsbilletter à 1 Spd. for 1 Person, 6 Spd. for 2 Søskende samt 1 Spd. mere for hver Person af samme Husstand, kunne erholdes hos Voldmester Thjøme.

Til Kumbad og Basinbad (uden Svømmeundervisning) kunne Billetter erholdes sammesteds à 8 ß for Voxne, 4 ß for Børn. Abonnementsbilletter 6 ß for Voxne, 3 ß for Børn. Naar Billetter til hele Badetiden tages, gives Rabat efter Overenskomst.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Samling af Exempler til Indøvelse af Grammatikkens Begyndelsesgrunde. Af Jakob Løkke. 12 ß.

Drammen i Juli 1869.

Harald Lyche.

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder korleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Commissionslageret

af

Svenske Vognaxler

fra

Köpings Fabrik

anbefales af

Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

For Ysterier anbefales svenske dobbelte Ostepresser af bedste Sort.

Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa **Eng.**

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag.

N. M. Hansen.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Rugfjerdemel og Rugklid

anbefales af D. H. S. Fegth, Brogaden.

Min velassorterede Handel med Kolonial-, Mel-, Gryn- og Kornvarer etc. anbefales.

D. H. S. Fegth.

Stentøi

i stort Udvalg billig hos D. H. S. Fegth.

Slibestene

hos D. H. S. Fegth.

Bomuldslærreder

til Fabrikpris hos D. H. S. Fegth.

Fyrstikker

i Æsker og Tutter billig hos

D. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener

og Forklædetøier i smukke Mønstre til Fabrikpris hos

D. H. S. Fegth.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		
Perlegryn,		**Pillemeel,**
Ertermeel,		**Rugfjerdemeel,**
Havremeel,		**Rugklid,**
Potetesmeel,		**Bygklid.**
Hvede,		

Kaffe, Havanna, Raffinade, Riis, } i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Tilkjøbs forlanges.

En sort Puddelhvalp ønskes kjøbt. Billet mrk. Puddel nedlægges i Exped.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Jeg elsker dig", svarede Dea.

Efter nogle Øieblikkes Taushed vedblev hun:

„Jeg var i Dødens Vold, du gjengav mig Livet. Du er Himlen ved min Side. Ræk mig din Haand, at jeg maa berøre Gud!"

Deres Hænder mødte hinanden og de talede ikke et Ord mere, fyldt af sin usigelige Kjærlighed.

Ursus havde hørt paa med grætten Mine. Dagen derpaa, da de alle tre vare samlede, sagde han:

„Forresten er Dea ogsaa styg."

Bemærkningen gik spildt. Gwynplaine og Dea hørte den ikke. Udelukkende optagne af hinanden, gav de sjelden Agt paa Ursus's Tankespil. Ursus sløsede med sin Dybsindighed for døve Øren.

Denne Gang vidnede imidlertid Ursus's betænksomme Forklaring: Dea er ogsaa styg, om, at denne lærde Mand ogsaa forstod sig paa Kvinder.

Sikkert er det, at Gwynplaine af pur Ærlighed havde begaaet en Dumhed. At sige til hvilkensomhelst anden Kvinde: Jeg er styg, vilde have været farligt. At være blind og forelsket er at være blind i dobbelt Henseende. I denne Tilstand har man sine Drømme; Indbildningen er Drømmens Brød, at berøve Kjærligheden sin Illusion er at berøve den sin Næring. Desuden bør man aldrig sige Noget til en Kvinde, som hun ikke forstaar. Hun grubler paa det. Og hendes Grublerier leder hende ofte paa Vildspor. En Gaade gjør blot ondt. Et løst Ord falder ned og sprænger det, som forhen var helt. De Elskende mærker, at deres Salighed mindsker. Intet er saa farligt som den langsomme Udslyden af et sprukkent Kjørl.

Lykkeligvis var Dea ikke et saadant Lerkjørl. Det Raaemne, hvoraf alle Kvinder ere dannede, havde man ikke anvendt paa hende. Dea var en Undtagelse — Legemet var skrøbeligt,

Hjertet ikke. Det, som var Grundtonen i hendes Væsen, var en guddommelig Trofasthed i hendes Kjærlighed.

Alt, hvad Gwynplaines nys anførte Ytring havde efterladt hos hende, gav sig Luft i følgende Ord, som nogle Dage derefter undslap hende:

„At være styg, hvad vil det sige? Jo, det er at gjøre det, som er ondt. Gwynplaine gjør blot det, som er godt. Gwynplaine er vakker."

Derpaa vedblev hun i den spørgende Form, som er eiendommelig for Barnet og for den Blinde:

„Se? Hvad er det, I kalder at se? Jeg ser ikke — jeg ved. Det synes mig, som om det at kunne se hindrer Iagttagelsen."

„Hvad mener du?" spurgte Gwynplaine.

Dea svarede:

„Synet fordølger Sandheden."

„Nei", sagde Gwynplaine.

„Jo", gjenmælede Dea, „eftersom du siger, at du er styg."

Og Gwynplaine nød den Glæde at have bekjendt uden at blive troet. Hans Samvittighed var rolig.

VIII. Ikke blot Salighed, men ogsaa Velstand.

Deres Lykke var fuldkommen. Saa fuldkommen, at de ikke længere vare fattige. Fra 1689 til 1704 var der foregaaet en stor Forandring.

Nu og da hændte det i Aaret 1704, at en stor og tung Pakvogn ved Nattens Frembrud holdt sit Indtog i en eller anden liden By ved Kysten. Vognen lignede et Skibsskrog, som var vendt op og ned, med Kjølen til Tag og Dækket til Gulv, og som rullede paa fire Hjul. Hjulene og Vognen var grønfarvet, og ved denne grønne Farve havde Folk fæstet sin Opmærksomhed,

Dagbladet.

No. 171. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 27de Juli 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 26de Juli. Ifølge „Public“ skal Benedetti være bestemt til Gesandt i Petersburg, og Baudin, som nu er i Haag, kommer til at gaa til Berlin.

Madrid, 26de Juli. I Navarra og Burgos hersker Gjæring blandt Folket.

Stockholm, 26de Juli. Prinsesse Lovisas Vielse foregaar iovermorgen Eftermiddag Kl. 4. Prins Oskar er idag afreist til Varholm for at modtage den russiske Storfyrste, som indtræffer iaften.

Fra Lærermødet paa Hamar.

(Brevsending til Dagbladet.)

III.

Det andet Forhandlingsemne var, som det vil erindres: Om Nødvendigheden af, at Folkeskolen mere end hidtil maatte blive sat istand til at bringe sine Elever nogenlunde tilstrækkelig Kjendskab til vor Samfundsordning. Dette Emne vakte lidt Forundring fra en Side og lidt Skræk fra en anden — Forundring nemlig over, at i et Land med en „fri Forfatning“ og et „velordnet Skolevæsen“ ikke dette allerede nu skulde være i den ønskeligste Orden, saa Skolens samtlige Foresatte og Lærere havde dette saa greit som 2 og 2 er 4. Skræk vakte det derimod hos Nogle over, at Skolemestrene nu skulde befatte sig med „Politik“, Skolerne gjøres til politiske Arnesteder, hvorfra Jaabækker, Døler osv. osv. skulde udgaa og oversvømme Landet og gjøre alle Amter til „Klokkeramter“, „tilintetgjøre Eidsvoldsværket“ — efter de „sidste Dages“ Eidsvoldsmænds Tro og Forkyndelse da! Men med lidt Kjendskab til vore Skoleforholde og Institutioner vil det imidlertid findes fuldt betimeligt — ja, nødvendigt, at Folkeskolens Foresattes og Læreres Opmærksomhed rettes bestemt paa denne Sag.

Telegrafist H. Johannessen fra Kristiania, der indledede Spørgsmaalet, fandt, det maatte være af den største Vigtighed for en Folkelærer i vor Vækkelsens og Opvaagnings Tid i flere Retninger at have denne Sag paa det Rene og under sin Gjerning skarpt for Øie. Skulde Frugterne af Fædrenes Storværk 1814 komme Folket tilgode, maatte enhver Statsborger kjende Grundtanken i dette. Han maatte vide, hvilke Pligter han havde som saadan, og hvilke Rettigheder, og allerede fra Skolen af have dette i Sigte — lære at agte og elske denne store Gave fra Forsynets Haand, hvis der skulde blive et friskt og fyldigt Samfundsliv. Men meget staar tilbage at ønske i dette Stykke. Man har nok hørt en og anden Gang Tale om en „fri Forfatning“, men hvori denne bestaar, hvad der betingede dens fulde og sande Virkeliggjørelse i det praktiske Liv, i alle Samfundsforholde, det er noget, som hidtil havde været en stor Del Statsborgere ganske uvedkommende. Og kunde det være anderledes, saalænge ikke Skolerne i Almindelighed og Folkeskolerne i Særdeleshed engang havde ofret denne betydningsfulde Sag den tarveligste Tanke? Vankundigheden i dette Stykke var stor, og det er da heller ikke at undres over, om Interesseløsheden ogsaa viser sig ved Valgene, baade til Kommune og Stat: „De vælge nok, om ikke vi er med; det gaar nu som de vil have det alligevel; vi have nu ikke stort Vet paa sligt noget, vi osv.“ At her var en stor Brist var klart, og at Folkeskolen maa gjøre noget, syntes at være ligesaa greit. Spørgsmaalet maatte da selvfølgelig blive: hvorledes kan den, der har saa mange Ulemper at bekjæmpe, løse denne Opgave? Hvorledes kan Tid og Plads afsees til at gjøre de ældre Børn bekjendt med Hovedtrækkene af de Former, hvori det offentlige Liv hos os har præget sig? med de Rettigheder og Pligter, Barnet som vordende Statsborger har at nyde og iagttage? Her kunde fornuftigvis ikke blive Tale om noget Studium af disse Ting, eller at optage dette som et „Fag“ i Skolen med særskilte Timer, Lærebøger, Lekser osv. Man tager simpelthen Sagen saaledes, som den i det praktiske Liv træder os imøde, og den tænksomme og dygtige Lærer vil under sin Skolegjerning finde rig Anledning til at meddele den nødvendige Oplysning, vække Interessen og i det hele nedlægge de nødvendige spirekraftige Frøkorn i Barnehjertet. Undervisningen i Fædrelandets Historie og Geografi kunde vel ikke tænkes meddelt paa en frugtbringende Maade uden at enhver Tids Samfundsordning toges med og kastede sit Lys over Begivenhederne.

Men det verste var, at ikke alle Folkelærere var i Besiddelse af den nødvendige Dygtighed hertil — noget, som det herefter maatte blive Seminariernes Sag at sørge for at skaffe tilveie, og hvortil der laa en kraftig og bestemt Opordning i Storthingets Beslutning om Udvidelsen af den kommunale Stemmeret og det fremsatte Forslag om almindelig Stemmeret. — Han troede, at Debatten maatte især komme til at dreie sig om: 1) Nødvendigheden og Gavnligheden af Kjendskabet til vor Samfundsordning for enhver Statsborger; 2) i hvilket Omfang Folkeskolen skulde meddele Oplysning heri, og 3) paa hvilken Maade.

Under den paafølgende, tildels meget livlige Diskussion, syntes ikke Meningerne om det første Punkt at være stort afvigende. Rigtignok fremkom der Ytringer først i Debatten af saadan „morgenbladisk“ Bornerthed, at Forsamlingen betragtede dem kun som udsendte Brandfakler for at sætte lidt Varme i Blodet. Vedkommende Taler kunde ikke forstaa, hvad Almueskolens Børn skulde med slig Oplysning; naar de bare lærte at læse fornuftigt og greit paa Skolen, var det vel; senere kunde de lægge sig efter dette og mere til; han havde kjendt Storthingsmænd, som ikke havde havt Greide paa sligt noget, før de var 30 Aar gamle. Hertil blev gjort opmærksom, at skjønt man ikke troede, det var Talerens personlige Mening, hvad han havde sagt, var dog ikke den af ham fremholdte Betragtning enestaaende. Folkeskolen har været betragtet som en Fattigskole, en Skole for den „simple Mand“, der havde nok i lidt Læsning og i Religion forresten. Omtrent for et Aar siden stod i Anledning den nye Seminarieordning i Landets største Blad, at det var noget nær Galskab, at Vestlandets Bondegutter skulde lære stort mere end at læse og — Pontoppidans Forklaring naturligvis; men en slig Betragtning kunde ingen Folkelærer i et Statssamfund som det norske vedkjende sig. At der var Storthingsmænd, som for sent var vaagnet til Samfundsbevidsthed, havde der visstnok i de vel 50 Aar, vi havde levet som et selvstyrende Folk, alt for ofte vist sig. Men mange af disse Mænd havde bittert beklaget, at der ikke i deres Skoledage gaves dem Oplysning og Interesse for Sagen. — Andre mente, at Skolen var saa overlæsset, at den ikke kunde paatage sig mere, og atter andre erkjendte Sagens Ønskelighed og Gavnlighed, men fandt Stoffet for svært, Alderen for ung. Det maatte blive Seminariernes og Folkehøiskolernes Sag at meddele den her omhandlede Oplysning.

De fleste og varmeste Udtalelser var for Sagen. Nutidens Vankundighed og Slaphed i dette Stykke blev skildret og godtgjort med Kjendsgjerninger. Det var en Pligt for Folkeskolen baade fra et kirkeligt, borgerligt og politisk Standpunkt at vække Sandsen for og fæste Blikket paa Barnets tilkommende Stilling i Samfundet. Det maatte ligesaalidt være Folkeskolens Opgave i dette som i nogen Undervisning at gjøre Barnet fuldfærdigt, at levere det fra sig som et andet „Fabrikat“, indpakket og stemplet, men derimod søge at give det et til dets Alder og Udvikling passende Svar paa de Hovedspørgsmaal, det senere i Livet som virksomt Lem af Borgersamfundet uundgaaelig maatte komme til at staa lige over for, og paa hvis heldige Løsning en frugtbringende Undervisning vilde øve en ikke ringe Indflydelse. Det gjaldt om i dette Tilfælde at vække Barnets eller den Unges Samfundsbevidsthed, at vække Trangen til at være med, saa at Husmandssønnen ved Oplysning og Arbeide kunde komme til at indtage Pladsen saavel i Kommunens som i Folkets Raad ved Siden af enhver anden. Det var denne fremadstræbende Tanke, der skabte Napoleon I.'s store Generaler („enhver tapper Soldat bærer Marschalsstaven i Lommen“, var hans Ord til Soldaten); det var denne Tanke om sin Stilling i Samfundet, der var en af de kraftige Drivefjædre til den amerikanske Folkeoplysnings seierrige Fremgang; — det virkede ganske anderledes end alle Mulkter og Fængsler tilsammen. Der blev stærkt fremhævet, at det maatte være Folkeskolens Pligt som Statsskole at meddele den nødvendige Oplysning om vore Stats- og Samfundsforholde slig, som de træder En imøde i det praktiske Liv, aldenstund at den af Storthing og Styrelse givne Skolelov bestemt fordrer dette. Det sagde sig selv, at Seminarierne, hvis de skulde svare til sin Bestemmelse, gjorde denne Sag klar for de vordende Lærere, og det var glædeligt, at Folkehøiskolerne gjorde det samme, men dermed var langt ifra ikke Folkeskolen fritaget for denne Forpligtelse. Med Hensyn til, at denne Oplysning ikke skulde interessere Barnet i de sidste Skoleaar at det ikke skulde fatte en slig Oplysning, saa havde man Erfaring for, at dette aldeles ikke var Tilfælde ialfald for Folkeskolernes Vedkommende, ligesom det syntes noget besynderligt, at man forudsatte tilstrækkelig Modenhed og Interesse for Grammatik, Mathematik (for de lærde Skolers Vedkommende), en dogmatisk Lærebog, „Velstandslære“ osv., men ikke for et kort Begreb om sine Pligter og Rettigheder som vordende Statsborgere.

Hovedsagen blev, at Barnet gik ud fra Skolen med Interesse og Kjærlighed for vore Institutioner, at det fattede Aanden i disse, hvilket vilde naaes ved en frugtbringende Undervisning i Fædrelandets Historie og Geografi og ellers ved flere andre Leiligheder. Dette maatte haves for Øie mere end hidtil, skulde Skolen komme til at svare til sin Opgave og de Opofrelser, Folket har gjort og fremdeles maa gjøre for den, hvis vi skal holde Skridt med vore Naboer. Til syvende og sidst kommer det vel nu lige saa meget an paa et Folks Oplysning, aandelig Udvikling og Modenhed, om det skal kunne bestaa, udvikle og bevare sine Institutioner og Folkeeiendommelighed, som paa Kanonernes, Monitorernes og Bajonetternes Antal.

Er Skorstens- og Kakkelovnsfeining et Haandværk?

Morgenbladet for i Lørdags har en liden Opsats, der indeholder en Protest imod at Feierinspektoraterne anbetroes andre end de, der ere oplærte i Professionen. Denne Profession kan imidlertid ikke benævnes Haandværk, uden forsaavidt at Haanden saavelsom Benene ere nødvendige Betingelser for at kunne udføre Arbeidet. Man kan med ligesaamegen Ret benævne en Grøftegraver, en Gadefeier, en Vaske- og Skurekone Haandværksarbeidere. Men det vil vel Ingen for Alvor falde paa at benegte, at en Madmoder, fordi om hun ikke selv er Vaske- og Skurekone, eller en Bonde, fordi om han selv aldrig har gravet en Grøft, ikke skulde kunne bedømme, om de Arbeider, der vedrøre deres Stel, er godt eller slet udførte. Erfaring viser, at Feierinspektoraterne meget vel kan anbetroes til Ikke-Fagmænd. Enkelte Ikke-Fagmænd have endog udfoldet en Dygtighed, der har staaet over de virkelige Fagmænds, og har ingen af dem med Hensyn til Ædruelighed og Orden staaet under de mange i disse Poster ansatte Tyskere. Man skal kun erindre om Feierinsp. Rissen, Elling, Hansen, Wyller, Trepka, Gornitzka, Østhagen og Schjerden, der have vist sig sine Poster fuldstændigen voxne.

For vor skandinaviskfindede Byklinger det som en Ironi, at deslige Poster skal anbetroes Tyskere, der ikke alene ere ukjendte med vor Lovgivning, men som heller ikke engang kan gjøre sig forstaaelige i vort Sprog. Man er fuldkommen enig med Morgenbladsmanden i, at man først og fremst bør have for Øie at sikre sig saadanne Mænd, der vil arbeide for sin Løn og ikke betragte Posten som en — Sinekure. De i den sidste Tid i disse Poster ansatte Tyskere have, paa en enkelt Undtagelse nær, neppe vist sig som dygtigere og ivrigere Bestillingsmænd, end de af Byens Borgere, der have været anbetroede disse Poster. For et af de østre Distrikters Vedkommende hører det endog til Sjeldenhederne engang imellem at nyde Æren af at se Feierinspektøren „staa i Gaarden og maabe“. I den tidlige Morgenstund holder han sig gjerne usynlig.

Hs.

Landsens Forholde.

(Forts. fra Gaarsbl.)

I samme Grad som Armoden er en Hindring for Folkets politiske Udvikling, er Rigdommen det, i Tilfælde den forvaltes af hvad man med et almindeligt Udtryk kalder „Kaxer“. En saadan Kaxe, der sidder paa sin store Gaard med Penge paa Rente, kan lade sin Hjerne og sit Legeme nyde samme behagelige Ro. Han har ligestor Brug for begge. Hans Forretninger gaa alligevel. Han holder Morgenbladet, læser om Ildebrand og Indbrudstyveri og Ulykkestilfælde og kaster kanske til Slutning Øiet over paa den anden Side for pligtskyldigst ifølge Moden at udraabe: „Den Sverdrup er en allerhelvedes Karl!“ Klogelig uden at motivere sit Udraab. Jeg har ogsaa havt Anledning til at iagttage en anden Sort Kaxer, hvis Maal har været Samlingen af jordisk Eiendeles. En var som fattig, ung Mand et Mønster for sund Tænkekraft, ved Opfostring hos fremmede Folk kom han i Besiddelse af en nogenlunde Formue og snart var han ei til at gjenkjende. Enhver anden Interesse end den at samle Penge var forsvunden. Alt Ædlere var uddrevet, kun Egeninteressens Bundfald var tilbage. Denne Mand drukner saaledes rent i sine tildels indbildte Forretninger og Interesser. Han faar ligesaalidt Tid til at tænke paa Politik som Stakkelen med Gjæld opover Ørene og ser maaske Tingene med et endnu mere hildet Blik. Eiendommelig for første Slags Kaxer, de godmodige, er Lysten til Omgang med Bygdens „Honoratiores“. Ved at høre Provst, Sorenskriver og Lensmand tale om Politik og ved Læsningen af ensidige Aviser kan det hænde, at han undfanger en Storthingsmandstanke. Istedetfor før at være unyttig, bliver han nu ligefrem skadelig; thi saadanne smaa Ærgjerrigheder, som ifølge sin Dannelse og sit ved Levemaaden erholdte eiendommelige ensidige Tænkesæt ere umulige som Politikere, de ville for Alt i Verden være det for at komme paa Thinget, og ved sit Snak virke de skadeligt og vildledende paa Hoben, som er vant til at se op til dem formedelst deres heldigere Omstændigheder og saaledes ubetinget fæster Lid til deres politiske Vaas. Det andet Slags Kaxer, jeg omtalte, de pengeskrabende, kunne vel ogsaa ønske at blive Storthingsmænd og agitere herfor, idet de tænke paa de 3 Spd. pr. Dag — letvindt tjente Penge. Disse vildlede imidlertid ikke saa let Folket; Bevæggrunden ligger her for Dagen.

Den gyldne Middelvei viser sig her, som i alt Andet, at være den bedste. Bondestanden, den almindelige Bondestand i sædvanlige Kaar, som ei tvinger ham til sent og tidlig at kravse for at holde Armoden Stangen, men som paa den anden Side ei tillader ham at lægge sig paa Ladsiden, vil blive Landets politiske Kjerne. Jordbruget uddanner for den tænkende Bonde mere end nogen anden Syssel Aanden og Hjertet, men denne Dannelse er af mere almen Natur. Politisk er den ikke, uden forsaavidt Jordbruget og Landlivet i det Hele taget giver Mennesket et vist naturfilosofisk Grundlag, sund aandelig Sands og en klar Opfattelse — nødvendige Betingelser for en Politiker. Med al sin Lærdom vil Politikeren uden disse Egenskaber blive en Karrikatur. Dette Grundlag eller denne Indsigt i det hele Stores Maskineri er imidlertid heller ikke nok for en Mand, der skal skrive Recepter for det bestandig paa et eller andet Lem skrantende Samfund. Politikeren maa være liberal i dette Ords mest udstrakte Forstand, men det kan han ikke, førend han er kommet paa det Punkt, at han med uhildet Blik kan se Sagerne fra ethvert Synspunkt, det vil sige faa en Anelse om den Rolle, de forskjellige Synsmaader spille. Til dette Punkt kan man ei komme ved det daglige Livs Erfaringer. Her er det Selvstudiet, hvortil vore Almuesmænd ere henviste, som maa komme tilhjælp. Hvad der betinger Politikeren er ikke nogen ufordøiet Læsning, men Frigjørelse, en Frigjørelse, som Oplysningen bringer, som lærer Politikeren at sondre Enkeltmands Madstræv og Interesser fra det hele Stores Interesser og Velfærd.

Naar der er Tale om forkjerte politiske Meninger blandt Bønderne og om deres Mangel paa politisk Dannelse, maa man ei tænke, langt mindre sige: „Det er rimeligt, de tænkte saa. Ifølge Forholdenes Natur kan det ei være anderledes. De kunne ei komme videre." Vort nu fortrinlige Almueskolevæsen bibringer dem i yngre Aar et godt Grundlag, hvorpaa de have at bygge, og om end deres Tid til Læsning i det praktiske Liv ved første Syn kan synes saare knap, er der dog Tid nok for den Læselystne. I de lange Vinteraftener, medens Jenterne spinde og Husmoderen sysler med Madstellet og Karlene ei have Andet at gjøre, end at sørge for Stikker og Ved, eller om Sommeren, naar Stygveir driver Arbeiderne hjem fra Marken, har jeg ofte glædet mig ved at se dem tage nyttige, almendannende Bøger i Hænde, og er Læselysten først kommen over dem, vide de godt at indrette sig saaledes, at ikke Et forsømmes, medens et Andet gjøres. Og dette Selvstudium har virket. Det er dets Frugter mere end de jaabækske Tordenprædikener, der har frembragt den nu omsiggribende politiske Bevægelse blandt Folket; og længere vilde vi have været paa Veien, om det var almindelig Regel, at Søndage og Fristunder benyttedes til Læsning istedetfor til Søvn og daarlige Fornøielser, om der tidligere var kommet et Forslag, som det af Hr. Hauge i Dagbladet fremsatte og vedtaget af Husbønderne. Der ligger for det Meste bestandig hos den selvstændige Almuesmand et Hang til at gruble over de Styrendes Handlinger, en Selvfølelse, der tilsiger ham, at han ei bør finde sig i at blive behandlet saaledes, som det finder Andre for godt. Dette er glædelige Symptomer. Naar Læsningen af de mange ypperlige Bøger, som nu udkommer for Almuen, har klargjort de somoftest endnu uklare Begreber om politisk Berettigelse, Frihed etc., vil ovenfor Paapegte være en Drivfjeder, som ikke slappes. Men desværre, det er vanskeligt at komme frem ved Selvstudium, skjøndt værre før end nu. En Ting, som er til stor Hinder, vil jeg ei undlade at paapege: Aviser og Skrifter ere, med Undtagelse af de allernyeste, for Folk paa mindre oplyst Standpunkt saa spækkede med fremmede Ord og Udtryk, som saalangt afviger fra Bøndernes naturlige, endefremme Tænkesæt og Udtryksmaade, at Mange ligefrem trænge Fremmedordbog. Naar nu en Bondemand faar fat paa en Bog eller Avis, der er pebret med fremmede Ord, og Stilen, hvilket somoftest er Tilfælde, er et Mesterværk af indviklet Bygningskunst, er det ikke rart, at han i de kvarterlange Perioder taber Traaden og kaster Bogen i Ærgrelse. I dette, som i saameget Andet, faa vi imidlertid haabe paa Fremtiden. Der arbeides jo ivrigt paa en Forandring, og vi haabe, at „Maalreisningen" og „Maalrensningen" vil bære sine Frugter.

Saa anbefalelsesværdig og godt Selvstudiet er, kan det dog virke skadeligt, hvorpaa man desværre tidt ser Exempler. Det er ikke saa let at skjelne, man tager det Sunde tillivs med det Usunde, tillige er man saa tilbøielig til at overvurdere, hvad man har faaet tillivs, forglemmende Sætningen: „Det første Skridt til Visdom er at erkjende sin egen Ringhed". Det bliver saadan en „flad Dannelse, som udgyder Overmod, men ikke skjænker Marv og Kraft. Den smigrer Egenkjærligheden og skaber smaa Ærgjerrigheder". Reglen gjælder ligesaa godt her som i Skolen: „Bedre Lidet, ordentlig lært og fordøiet, end Meget uskikkert og ikke rigtig tilegnet." Hvem et heldig Resultat af Selvstudiet væsentlig beror paa er: Skolelærerstanden. (Forts.)

Kristiania, den 27de Juli 1869.

Statsraad Manthey, der er kommen tilbage fra Stockholm, har under 23de ds. overtaget Bestyrelsen af Justits-Departementet.

Kand. jur. Frithjof Prydtz er den 23de Juli sidstl. af Justits-Departementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Hos Sorenskriver i Ringerikes Sorenskriveri, Nye, er Kand. jur. E. O. Erzaas autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den forhen i samme Egenskab autoriserede Kand. jur. F. Prydtz.

Korvetten „Nornen" ankom til Trondhjem den 25de ds. om Aftenen. Alt vel inden Borde.

Sagførerforeningens Bestyrelse komplimenterede igaar Justitiarius Arntzen i Anledning af, at det var 25 Aar siden han udnævntes til sit nuværende Embede.

„Norsk Folkeblad" blev igaar overleveret til Skifteretten, rygtevis efter Begjæring af det svenske Papirfabriks herværende Agent, der skal agte at kjøbe Bladet for svensk Regning.

Udvandringen til Amerika. Ifølge Telegram fra New-York er Ankerliniens Dampskib „Britannia" ankommen til New-York den 20de Juli. Alt vel.

Morten Müllers nyeste Maleri, der er bestemt til Brudegave til Prinsesse Lovisa, har i disse Dage været udstillet i Kunstforeningen, som i den Anledning har været besøgt af en Mængde Mennesker. Billedet forestiller Udkanten af en Furuskov i Uveirsstemning. Forgrunden optages af en Gruppe kraftigt tegnede Furutræer, under hvilke løber en Skovvei. Et stærkt Solstreif falder mellem de tykke Uveirsskyer ned paa Gruppen og fremhæver den eiendommelige, kobberrøde Bark imod den mørke, grønne Baggrund. En Aasryg optager den høire Side af Billedet; under denne skimter man et Skovtjern længere tilbage. Totalindtrykket er smukt; Billedet virker harmonisk i Farvestemning, men Behandlingsmaaden forekommer os formeget dekorativ, saa det først gjør sin rette Virkning, naar det sees paa længere Afstand.

Politimester Schnitler i Stavanger har indleveret Ansøgning om at kunne træde tilbage til sin forrige Politifuldmægtigpost herstds.

Paa Theatre des variétés gav man Søndag og Mandag Aften: Anderson, Pettersson og Lundström, en Folkekomedie efter det Tydske i otte Tableauer. Stykket, der er i samme Smag som de fleste andre Folkekomedier vi kjende er, kvikt og underholdende og eier en hel Del velkjendte Visemelodier, der ere samlede fra forskjellige Kanter og indlagte i Stykket. Desuden har det i Pettersson og Lundström to veltegnede Figurer. Hr. Rohdes Spil som Lundström, den fordrukne Skomager, der gaar i en stadig Rus og i en syg Bekymring for Kometen, fortjener al Anerkjendelse, — han gav Rollen lunefuld og kvikt og fremfor Alt med et Maadehold, som var prisværdigt. En Del lokale Hentydninger, som f. Ex. til Dampskjøkkenet og Trondhjems Akvaviten vare tarvelige og burde rettest være udeladte. Miss Fielding, der optraadte første Gang i Søndags, dansede sikkert og med Gratie. Hr. Tolfström synes derimod at være noget tung og ubehjælpelig.

Spansk Indførselstold paa Klipfisk. (Mrgbl.) Ifølge Telegram fra den norske og svenske Konsul i Bilbao til Indredepartementet af 25de Juli d. A. skal Klipfisk fra 1ste August næstkommende erlægge en Indførselstold i Spanien af 70 Realer pr. 100 Kilogr. under spansk Flag og 80 Realer pr. 100 Kilogr. under fremmed Flag istedetfor tidligere resp. 68 4/5 og 78 4/5 Realer. Forhøielsen bliver omtrent 1 norsk Skilling pr. Bog.

Kongsberg Sølvværk. (Kongsb. Adr.) I 8de Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 203 Mk. 7 Lod gediegent Sølv og 8 Stkr. Haandstene vægtige tilsammen 1 Mk. 7 Lod.

Om Jernbanen mellem Fredrikshald og Dalsland skriver „Fr.halds Tilst.": Som tidligere meddelt har Grev Eric Sparre været her i denne Uge for at underhandle med Autoriteterne om den paatænkte Jernbane mellem Dalsland og Fredrikshald. Grevens Reise var foranlediget af den svenske Regjering, som ifølge Anmodning af Rigsdagen har paalagt Landshøvdingerne at indkomme med Betænkning om de Jernbaneanlæg, hvorom der i den nærmeste Fremtid kan blive Spørgsmaal, og da det projekterede Anlæg mellem Dalsland og Fredrikshald efter Grevens Anskuelse er et af de Arbeider, der først maa staa for Tur, vilde han ved personlig Konference med de styrende Mænd i Fredrikshald undersøge, om Stemningen her fremdeles var gunstig for Planen. Greven fik det samme Svar som i 1867, nemlig at man anser den omhandlede Jernbaneforbindelse med vort svenske Opland for særdeles ønskelig, og man vil under Forudsætning af, at Svenskerne kommer os imøde, gjøre Skridt til at se Planen realiseret, idet der paa næste Storthing vil blive fremsat Forslag om Bevilgning af det nødvendige Bidrag til en Jernbane mellem Fredrikshald og den svenske Grændse. Udsigterne for en Jernbaneforbindelse med Dalsland synes saaledes at stille sig gunstigere, end man kunde vente efter den Skjebne, som nylig blev den store Trondhjemsbane tildel. Tanken derom holdes idetmindste endnu ilive, og et kommende Storthing tør maaske ogsaa, ligesom det nys afsluttede, vise sig villigere til at yde et lidet Bidrag, der kan afsees af Statskassens ordinære Indtægter, end et stort, der kun kan tilveiebringes ved Optagelsen af et Statslaan, som man visselig med Rette er bange for. Rom blev ikke bygget paa en Dag, og et Jernbanenet over vort klippige Fædreland kan heller ikke ventes fuldført ligesom ved et Slag. Skal Jernbanerne virkelig bidrage til at forøge Nationalvelstanden, maa de ikke forceres frem. Staten vil overanstrenge sine Kræfter ved at indlade sig i altfor storartede Byggeforetagender, der ligesaavel som den private Mand; ogsaa den kan „forbygge" sig. Man faar i et fattigt Land gaa smaat tilværks. Denne mod de Skatteydendes Kræfter hensynsfulde Tanke laa til Grund for sidste Storthings Beslutninger i Jernbanesagen, og dersom den fremdeles fastholdes, vil en Jernvei mellem Fredrikshald og Dalsland maaske ikke blive den sidste i Rækken, naar der næste Gang bliver Spørgsmaal om Bevilgninger til nye Baner.

Over Tørken klages nu fra mange Kanter. Vestmar skriver herom: Sommeren 1868 var en Tørkesommer i denne Egn af Landet, og nu ser det ud til at indeværende Sommer skal blive af samme Beskaffenhed. I første Halvdel af Sommeren have vi vistnok iaar faaet lidt mere Regn, men saa var Jorden fra Vaaren af endnu tørrere iaar end ifjor, da der i Vinter faldt lidet eller intet Sne. Allerede i Begyndelsen af April var Sneen væk, og de tørre nordvestlige Vinde borttog Fugtigheden af Jorden. Da der til i Begyndelsen af indeværende Maaned af og til faldt noget Regn, har Eng og Ager ligetil nu staaet frodig, og vi tør vel i denne Egn af Landet gjøre Regning paa et taalelig godt Foderaar; men for Kornagrene begynder det nu at knibe. Paa skarpe og tørlændte Eiendomme maa nu Græsset tages strax, om dette ikke skal tørre aldeles bort. Poteterne have hidtil ingen Skade taget, men stort længer kunne disse heller ikke taale dette ualmindelig varme og tørre Veir. Det er imidlertid en Erfaring, at den Frugt, et Tørkeaar giver er, skjønt kvantitativt ringere, i Regelen af en bedre Kvalitet. Høet er næringsrigere, Kornet fastere og mere velsmagende og Poteterne klare sig bedre mod Raaddenhed. I sidstleden Vinter har der saaledes, angivelig som Følge af forrige Aars tørre Sommer, næsten ikke vist sig Spor af den sædvanlige Potetesygdom.

Baade forrige og indeværende Sommer har været egnede til at vise vor Byes Indvaanere Nødvendigheden af den af Kommunerepræsentationen allerede i Vinter fattede Beslutning, nemlig om at faa istand et Vandværk for Byen. Ligesom forrige Sommer har ogsaa i Aar en Vandlægter maattet sættes i Gang for at forsyne Byen med det fornødne Vand. Vore tomme Brønde ere satte under Politiets Kontrol. Naar de ere holdte lukkede om Natten, er der en Smule Vand i dem om Morgenen; men det rækker ikke langt. En Timestid efterat de ere aabnede, ere de atter tomme, og saa hører man den hele Dag den tørre Pumpehoste, som de saafængte Bestræbelser for at faa Vand af tomme Brønde fremkalder. Det er ellers neppe Tørken alene, der foranlediger denne Mangel, som nu allerede har fundet Sted i længere Tid i vor By. Efter at Byens Indbyggerantal i den sidste Menneskealder har mere end fordoblet sig, uden at der er kommet eller har kunnet komme mange nye Brønde til af nogen Betydning, er det rimeligt nok, at der er indtraadt Vandmangel og at denne sukcessivt vil tiltage. Det med de bedre Renlighedsforholde tiltagende Vandforbrug vil ogsaa hertil bidrage. Det er derfor glædeligt, at Vandværket er besluttet, og at vi forhaabentlig ville kunne have det færdigt saa betimeligt, at vi derved kunne møde en mulig Tørketid i Sommeren 1870.

Dødsfald. Kristianssand har i disse Dage mistet en af sine bedste Borgere, idet Bankadministrator Svend Olaus Stray den 22de ds. er afgaaet ved Døden. Han var født den 28de Septbr. 1809 og kom meget ung paa Kontoret hos Handelshuset Saml. Otto & Ko., i hvilken Stilling han vedblev lige til ivaar, da han paa Grund af Sygelighed opgav den; den meste Tid af disse nære 50 Aar var han Husets første Fuldmægtig. Han var i 1851 og 1859—60 Storthingsrepræsentant; i 1860 udnævntes han til Medlem af Administrationen i Norges Bank. I 1838 stiftede han Pensionsselskabet „De Gamles og Efterladtes Venner", hvis Fremme og Trivsel han siden med opofrende Uegennyttighed har viet sin bedste Kraft. Hans Bestræbelser lønnedes ogsaa med Fremgang, skriver Kr.sands Stiftsavis; den Plan, han udtænkte for Selskabets Virksomhed, har ladet dette kunne yde en Pensionshjælp til sine Interessenter af betydelig Størrelse, ligesom baade dets Medlemantal og Fonds stadig har tiltaget; hint er nu ca. 1000 og disse udgjorde ved sidste Aarsskifte tilsammen ca. 41,000 Spd. Pensionisternes Antal var ved samme Tid 134 og Pensionernes Størrelse 3979 Spd. At denne Indretning har været og er velsignelsesrig for Mange, er saaledes iøinefaldende, og ei mindre vil den herefter blive det. Endnu en Forening i lignende Øiemed skylder Stray sin Existents og Fremgang, nemlig den for 8 Aar siden oprettede Forening til Omsorg for ældre Tjenere af Kvindekjønnet, der siden, saavidt vides, har været Mønster for flere lignende, oprettede paa andre Steder. Ogsaa denne er en Hjælpe- og Pensionskasse og eier nu henved 2000 Spd. samt tæller ca. 200 Medlemmer. — Som Kjærlighed til Medmennesker og Iver for at sprede Lykke og Glæde omkring sig var Sjælen i al den Afdødes Livsgjerning, saa har han ogsaa ved denne baade direkte og indirekte virket til Velsignelse inden vort Samfund i mange Retninger.

Nye Kirker. Den 16de ds. reistes, ifølge „Nordre T.hjems Amtst.", Spiret paa Levanger nye Kirke, hvis Taarn med Spiret er meget høiere og naturligvis meget smukkere, end dets Forgjænger. Fortiden er Arbeidsstyrken sysselsat med Kirkens Indredning, og hvormed man allerede er kommen temmelig vidt. Man hører det Haab udtales, at Kirken vil blive færdig inden dette Aars Udgang.

— Den nye Bremnæs Kirke, der er 64 Alen lang og 24 Alen bred, vil ifølge Brev til „Karmsundsp." blive færdig til Indvielse senest i Slutningen af September Maaned. Den tegner til at blive baade en smuk og en solid Bygning, saa at dens Lige vistnok sjelden findes i Landsbygderne paa Vestlandet. Bygmesteren for Kirken, O. Vanberg, er en paalidelig og agtværdig Mand, der udfører sit Arbeide smukt og især solid, saa at han fortjener at anbefales til Enhver, der agter at opføre Bygninger saavel i Byer som paa Landet.

Bankfiske-Expeditionen, under Ledelse af Marineløitnant Petersen, er nu, ifølge Stavang., sluttet for iaar, men desværre ikke med saadant Resultat, at der kan blive Tale om noget andet Udbytte for de driftige Entreprenører, end en langt sikrere Kundskab saavel om den egentlige Fiskegrunds Beliggenhed, som især om de mange Vanskeligheder, dette Slags Fiskeri har at overvinde, forend noget reelt Udbytte kan ventes. Naar man erfarer at der i den tilbagelagte Del af Sommeren paa Grund af den vedholdende Nordenstorm neppe i mere end 2 a 3 Døgn har været saapas Magsveir, at man uden Fare for at miste sine Redskaber har kunnet fiske, — i disse Par Dage har Udbyttet været endog meget rigt —, saa vil det lettelig indsees, at til denne Expedition, hvortil der foruden andre Fartøier ogsaa stadig er bleven benyttet et Dampskib, maa være medgaaet en ikke ubetydelig Kapital, der nu væsentlig maa betragtes som anvendt til Nytte for senere Expeditioner af nævnte Slags.

Explosion i Soggendal. (Korresp. til Stavanger Amtstd. af 20de Juli). Igaarmorges Kl. 6½ tildrog sig en forfærdelig Katastrofe paa Gaarden Rægevig, hvor Arbeidet med Baneanlægget foregaar, idet Huset, hvori Sprængolien og Krudtet opbevaredes, explodererede. Man kan gjøre sig nogenlunde Forestilling om den frygtelige Virkning, naar man hører, at der var omtrent 200 Pd. Sprængolie og ca. 150 Centner Krudt opbevaret i Huset. Husene paa Gaarden nærved rystede saa heftigt, at Størstedelen af Vinduesruderne gik i Stykker, hvilket ogsaa var Tilfældet med Tagstene; enkelte Huse led desuden anden Skade. Kun et Menneskeliv gik tabt, nemlig en yngre Mand, der efterlader sig Kone, og det maa ansees som et Herrens Under, at ikke Fleres Liv gik med. Nogle Arbeidere var ikke langt fra Stedet, men slap med at blive kastede overende og noget bedøvede. Paa det Sted. Huset stod, blev et Hul i Jorden, og Stykker af Fjeldet tætved bleve afrevne. Disse Fjeldstykker slyngedes ud mod Gaardens Huse, der laa ikke langt fra; men da det var saa tidligt om Morgenen, vare ganske faa Mennesker ude. Den Forulykkede blev saa sønderrevet, at smaa Stykker af ham i Dagens Løb bleve fundne rundt om paa Bakkerne. Knaldet af Explosionen hørtes i over 1 Mils Afstand næsten som en Torden, og Husene rystede ¼ Mil fra Stedet. Dersom de explodererede Sager havde været i det Hus, som er opført af Sten og ligger noget høiere oppe i Bakken, vilde udentvivl en større Del Mennesker været omkomne eller lemlæstede af de fra dette udkastendes Stene. Om Aarsagen til Ulykken vides intet Andet end, at den, som omkom, var sysselsat med at ordne nogle Bord, som laa i Nærheden af Huset, og maa han ikke have været saa forsigtig, som det udfordres af Hensyn til Stoffets Farlighed. Herren se i Naade til den Afdødes gjenlevende Forældre og den bedrøvede efterladte Enke, hvis Lod blev saa sørgelig.

Før Forhandlingerne i Søndre Trondhjems Amtsformandskab afsluttedes, fremsatte Ordfører Iversen et Forslag saalydende: „Amtsformandskabet maa for Søndre Trondhjems Amts Vedkommende udtale sin Beklagelse over det Udfald, som Sagen angaaende Støren-Jernbanens Forlængelse til Røraas fik paa sidste Storthing, og henstiller derfor til Amtmanden den Anmodning, at han vil virke for, at Sagen paany vorder forelagt det først sammentrædende Storthing i 1871." — Dette Forslag blev vedtaget mod 3 Stemmer, hvoriblandt ikke var Nordbye, der paa Storthinget stemte imod Statslaanet.

„Henrik Ibsen, den berømte norske Skalden", er ifølge Aftonbladet ankommet til Stockholm, for som Supleant for Hartvig Lassen at deltage i Sprogkongressen.

Fransk Journalist. Mr. L. Eug. D'Arnoult, Medarbeider i La Patrie og Korrespondent til Siecle, er i Anledning Formælingshøitideligheverne ankommen til Stockholm for derfra at levere Korrespondancer til La Patrie.

Kornskur. Saavel Rug- som Havreskuren er begyndt paa flere høilændte Steder paa Øland.

Opfisket Anker. Ved den svenske Monitor „Jon Ericsson"s Afgang fra Dalarø den 15de ds. opfiskedes et Skibsanker, vægtig 6 Skpd. Dette Anker antages at tilhøre den norske Brig „Tordenskjold", Kaptein A. Hansen, der i November 1867 paa samme Sted gik tabt af et af sine Ankere.

Bryllupsstads. (Aftonbl. for 23de ds.): Efterat Middag igaar var indtagen paa Stockholms Slot, afreiste henved Kl. 9 paa Aftenen Kongen, Dronningen, Prinsesse Lovisa og Kronprins Frederik til Ulriksdal.

Kongen af Danmark, ledsaget af Prins Hans af Glücksborg, gjorde, civilklædte, ud paa Aftenen en Tur omkring til forskjellige af Stadens Promenadepladse.

Den danske Kongefamilie bor paa Stockholms Slot; Kongen i Karl XIV Johans Bolig, tvende Trapper op over det nordre Hvælv, nærmest ind til Festivitetsbygningen; Dronningen i Kong Oskars istandsatte Bolig; Prinsesse Thyra bebor en Del af Enkedronningens Bolig, og Prins Hans benytter Hertugen af Dalarnes Leilighed.

Henved Kl. 9 idag Morges (d. 24de Juli) ankom Kongen og Kronprins Frederik med Dampskibet „Edsviken" til Hovedstaden, og umiddelbart derefter gjorde Svea Livgardes Officerspersonale sin Opvartning.

Kl. 10½ modtog Kongen af Danmark Opvartning af de Officerer af Livregimentets Husarkorps, som i Anledning af Bryllupshøitideligheden ere indbudne til Hovedstaden, nemlig: Obersten og Sekondchefen Frih. Palmstjerna, Ritmesterne Lagerhinn, Fock, v. Schildt og Holst, de kommanderende Løitnanter Holst, Grönvoll, Thone og Berg samt endvidere Officererne ved 4de Regiment. Kl. henved 12½ ankom Dronningen og Prinsesse Lovisa fra Ulriksdal.

Kongen og Dronningen give idag Dineer for de kongl. Gjæster.

Kongen agter selv at tage Overbefalingen ved Feltmarschen, som begynder i Aften. De i Feltmarschen deltagende Tropper, med Undtagelse af Kadetkorpset, samles under Hertugen af Østergøtlands Kommando ved Søderbrunn ved Djurgaarden Kl. 5 Efterm. Kadetkorpset skulde være fremme i Ulriksdals-Alleen samtidigen med de øvrige Troppers Ankomst.

Imorgen, tredie Lysningsdag, gives Middag paa Ulriksdal for de kongl. Gjæster m. Fl., indtil et Antal af 3 a 400 Personer, og derefter Soupee. Natten imellem den 1ste og 2den August, da den danske Kongefamilie ventes tilbage til Malmø, bliver Byen pragtfuldt illumineret. Natten imellem den 9de og 10de August, da de Nygifte forventes at ankomme did, bliver Byen paany illumineret, og det fyrstelige Par modtages med Sang, Musik osv. Den 10de, da Afreisen finder Sted, bliver Havnen prydet med Blomster, og paa det Sted, hvor de Nygifte gaa ombord, opføres en Æreport, ved hvilken et Musikkorps skal placeres.

Fra Finland. I Aftonbl. findes følgende „Pennetegninger" af Erik Bøgh: Hvergang jeg gjør en længere Reise forsyner jeg mig altid samvittighedsfuldt med Papir og Penne til Optegnelse af de forventede Reiseindtryk, og hvergang jeg vender tilbage, bringer jeg ligesaa samvittighedsfuldt Papiret ubenyttet, eller om man vil, ubeskadiget tilbage.

Om Aarsagen hertil søges i Mangel paa tilstrækkelig Villiekraft til at nedskrive det Sete, Hørte og Tænkte eller i en Overvældelse af Jagttagelsesevnen skal jeg lade usagt. Selv vil jeg naturligvis helst tro det Sidste.

Jeg har endogsaa søgt Trøst i den Overbevisning, at kun de Mennesker, der ikke oplever Noget, har Tid til at føre Dagbøger, og at kun de Reisende, der ikke selv modtager noget Indtryk, er istand til paa Stedet at optegne et Referat om, hvad de har seet og hørt.

Nok er det, at da jeg forleden besluttede mig til at gjøre en lille Udflugt til Finland, Sverigs Slesvig, tog jeg som sædvanligt mine Skriveapparater med, men da jeg atter vendte tilbage, medbragte jeg som sædvanligt kun ubeskrevet Papir og uoptegnede Reise-Erindringer.

Engang — det var i Helsingfors — var jeg imidlertid saa nær ved Udførelsen af mit Forsæt, at jeg allerede havde sat Pennen til Papiret for at optegne Hovedindtrykket af mine Jagttagelser: Overraskelsen ved at vore Stammebrødre i Finland i mange Henseender har det langt bedre end de andre Nordboer sædvanlig troer, men uheldigvis kom jeg i det samme til at kaste et Blik ud paa det prægtige Torv og den smilende Udsigt udenfor mine Vinduer — og strax forplumredes Indtrykket.

Der er nemlig tre Slags Ryttere, for hvilke jeg nærer en uovervindelig medfødt Sky; det er: Probenreutere, Nattemarer og Kosakker — og midt paa det smukke Torv nedenfor opdagede jeg pludselig en hel Bunke af det sidstnævnte irregulære Kavalleri — det distraherede mig strax.

Jeg kan heller ikke lide firkantede Smilehuller, og just idet jeg lod Blikket glide ud over Kosakkerne for at søge Hvile i det smilende Landskab, opdagede jeg paa Sveaborgs Mure ligeoverfor mig hele lange Rækker af kvadratformige russiske Smilehuller — det generede mig endnu mere.

Jeg tog Dinene til mig og slog dem ned mod Bordet — ak, hvad traf de der? Det sidstankomne Nummer af Kölnische Zeitung — No. 188 var det forresten — der i Petersborg var bleven forsynet med en i Censursværte udført Illustration, der dækkede hele den første Spalte med et Prospekt af „det sorte Hav i Bælmørke". Det gjorde Udslaget.

„Herregud!" — tænkte jeg — „Skulde virkelig de stakkels Keiserundersaatters Dømmekraft være saa svagelig, at den kunde tage Skade ved Læsningen af en Smule tysk Avisartikel? — Eller skulde vedkommende Sværtepaastryger, der naturligvis ikke kan være uvidende om, at de saaledes udmærkede Avis-Nummere altid siden forskrives i tidobbelt Antal for ad forskjellige Veie at indsmugles over Grændsen, maaske staa i Pagt med de vantro Tyskere, der havde skrevet den overstrøgne Artikel, og forsætlig ville bidrage til dens yderligere Udbredelse? — For at gruble over denne Gaade glemte jeg hele mit Skriveri; og Lovtalen over de finske Forhold blev liggende i Blækhuset.

„Og det var jo blot for Plamasens Skyld".

Skulde denne ligesaa uskyldige, som velmente og aldeles sandfærdige Tilstaaelse friste nogen finsk Censor til ogsaa at forvandle nærværende Pennetegning til et „Natstykke", beder jeg ham tage Lærdom af det Fortalte. Hvem kan vide, om ikke mine sværtede Reflexioner kunde falde i Hænderne paa en anden velstemt Forfatter og afholde ham fra at skrive en endnu varmere russofilistisk Lovtale end den jeg blev forstyrret i?

Men nok til Indledning! Nu er jeg atter i Stockholm, og her ved jeg, at ingen Censursværte skal distrahere mig. Jeg begynder altsaa mine Reiseminder fra Begyndelsen.

Om Morgenen Kl. 2 gik jeg ombord paa „Grev Berg", ledsaget af deltagende „Venner paa Stranden", der spøgende advarede mig mod at reise for langt ad Østerleden til. Faa Minutter derefter laa jeg i Køien og sov den Retfærdiges Søvn, og da jeg vaagnede næste Formiddag befandt jeg mig midt inde mellem de Skjær, over hvilke den trehovede Ørn udbreder sine skjermende Vinger — saa let kan man sove sig ind under Czarens Beskyttelse!

Den finske Skjærgaard behøver jeg ikke at beskrive for Aftonbladets Læsere. Den ligner aldeles den svenske, kun at Skjærene er lavere, mindre og har en tarveligere Vegetation.

Klokken 4 om Eftermiddagen var vi allerede ved Maalet. En engelsk Turist, der reiste som „Ridder af den røde Bog" vilde neppe tro sine Øren, da Signalet lød. Han var staaet lidt sildigere op end jeg, havde lige netop gaaet fra Kahytten til Middagsbordet, var der kommen i Samtale med en Landsmand og sad endnu ved Kaffen, uden at have set en Smule af den Vei vi havde tilbagelagt. Ligemeget! Han havde jo gjort Reisen, og kunde forøvrigt henvise til sin Murray.

Vi lagde tilland ved Udløbet af den „mangbesjungne Aura" — i Parenthes bemærket havde den Lighed med mange andre berømte Aaer og Floder, t. Ex. Tiberen, at dens Vande snarere var lerfarvet end krystalklart, — og foran os laa en stor Stad med et gammelt taarnprydet Slot, saa plumpt og uhyggelig hypokondrisk som de Fængsler, hvori Middelalderens fyrstelige Fanger og ridderlige Fangevogtere sade indespærrede sammen, pleier at være — en stor, rød Domkirke, hvis Taarn skamferes af et senere paabygget Spir, til hvis Form Ideen synes taget af en ilde tilspidset Blyantspen — en hvidkalket Russerkirke med fire smaa Minareter og en stor Kuppel, alle overstrøgne med Spanskgrønt — en paa Klippegrund opbygget stor og smuk, officielt udseende Bygning, der paa Grund af Fugtighed skal være kasseret som finsk Korrektionshus og derpaa forfremmet til russisk Kaserne — et over hele Staden herskende Observatorium, oprindelig bestemt for Astronomer, men senere indrettet for Styrmænd — en overordentlig smagfuld Schweitzeri-Pavillon i Schweitzerstil, der er klavret op paa en beplantet Fjeldskrænt for at se efter Gjæster — en nede ved Aabredden liggende større graa Træbygning, dekoreret med Sort og Hvidt, efter alle Reisendes Formodning et Udstillingslokale for Druknede (som Parisernes „la morgue"), men efter Sagkyndiges Forsikring et Toldvæsens-Pakhus, og en Mængde prægtige, lange og brede Gader indfattede af smaa pyntelige Huse med Haver imellem. . .

Med et Ord: det var Åbo.

Jeg skyndte mig iland for at iagttage det for mig aldeles nye Syn: en finsk Stad i et russisk Lydland. Da finsk og russisk for mig ere lige uforstaaelige Sprog var jeg naturligvis belavet paa at se en hel Mængde Nyt og Fremmed, men til min store Overraskelse saa baade Menneskene, Husene og Alt, hvad jeg fik se af Folkelivet, aldeles ud som Sverige. Kun paa et og andet Skilt læste jeg en Paaskrift saa uforstaaelig som „Kirja Kauppa" — det var Finsk og skulde efter hvad man sagde mig være det Samme som „Boghandel". Paa et enkelt Hus saa jeg dog ogsaa en Inskription udført i Bogstaver, der dels vendte den gale Vei og dels stode paa Hovedet, — det var et Brændevinsudsalg og de perialiserede Bogstaver vare anbragte over Døren til Veiledning for Russerne. Med Undtagelse af Brændevinsboderne saa jeg forresten ingen Butiker med russisk Paaskrift.

Paa min hele Vandring gjennem Staden observerede jeg kun to fremmedartede Species af Homo sapiens Lin.

Det første var den bekjendte Afart med brede flade Huer paa Hovedet, graa Kapper paa Kroppen og blonde Moustacher paa de olivenbrune Ansigter. Man roste det i det Hele taget som godmodigt og fredsommeligt; kun beklagede man at adskillige Exemplarer var meget defekte i Henseende til Begreberne om Mit og Dit. Jeg traf strax to saadanne. Det første blev just eskorteret til Kaschoten og tilraabte undervejs alle forbigaaende Kammerater, at Grunden hertil var et Rapseri, som det ikke havde begaaet. Det andet Exemplar traf jeg udenfor Byen; det havde en umiskjendelig polsk-hebraisk Habitus og talte eller rettere sagt hviskede et Slags Tysk, hvoraf jeg forstod saameget: at det havde et lidet Parti keiserligt Patron-Krudt at sælge til billig Pris. Man antager at denne Defekt skal hidrøre fra det russiske Kommunalvæsens kommunistiske Eiendommeligheder.

Det andet Species, der ligeledes er af asiatisk Oprindelse, skiller sig fra Europæerne ved en lav smalbygget Hat, der omtrent er dobbelt saa bred foroven som forneden, en fodsid blaa Hvergarns-Slobrok og et bredt rødt eller broget Livbelte. Det træffes kun i kjørende Tilstand, svarer nærmest til vore Drosche-Kudske og benævnes „Istvostschik". Uagtet Finnerne har en afgjort Nationalfordom mod alle moskovitiske Indførselsartikler, er det lykkedes „Istvostschikerne" fuldstændigt at fortrænge alle Fortidens „Åkare" fra de finske Steder, og det er intet Under. Jeg vil ligesaa nødig lægge mig ud med vore skandinaviske Drosche-Kuske som med vore Barbersvende, thi det er altid misligt at staa paa spændt Fod med dem, som man betror sin Hals, men jeg skylder Sandheden at anbefale Istvostschiker fremfor alle andre Kjøresvende. De er hverken studse, trevne, trættekjære eller upaalidelige; de er nøisomme, taalmodige, sover aldrig paa Bukken, kjører altid rask, uden at kjøre paa andre Vogne eller over andre Personer, og de er til Tjeneste naarsomhelst og hvorsomhelst. Hvor man end befinder sig, selv om det er midt i Natten, behøver man blot at nyse to Gange — hvilket i Afstand lyder aldeles som det for europæiske Taleorganer uudsigelige „Istvostschik!" Strax er man omringet af fem, sex tjenstvillige Befordringsvæsener.

Skjønt Åbo kun tæller 18,000 Indbyggere, har Staden paa Grund af Gadernes Bredde, Husenes Lavhed og de mellemliggende Havers Mængde omtrent samme Udstrækning, som en gammel By, der er 10 Gange saa folkerig, men netop derfor er flere af Gaderne ikke tættere befolkede midt om Dagen, end man ser dem andre Steder mellem Kl. 1 og 2 om Natten. Selv Brøndsparken „Kuppis" var paa en Koncertaften saa folketom, at jeg ikke er vis paa om Publikum eller Orchestret talte flest Medlemmer.

Staden gjorde idetheletaget samme Indtryk som et fredeligt og hyggeligt lidet Enkesæde, opbygget for en Dame, der tidligere har levet paa en stor Fod, men efter Mandens Bortgang og Børnenes Anbringelse andetsteds har trukket sig tilbage og indskrænket sig, og dette Indtryk blev mig let forklarligt ved Åbos Historie: Tiden før 1817, da Staden baade var Residents- og Universitetsstad, var dens Velmagtsdag. Dengang havde den trange og uregelmæssige Gader, men da var der Liv og Færdsel i dem. Saa blev Regjeringen forflyttet til Helsingfors. Da begyndte Enkestanden, men saalænge Sønnerne var hjemme holdt de endnu sammen paa Huset. Den forfærdelige Ildebrand 1827, der nedbrændte næsten hele Staden og gjennemglødede Kirkens tykke Mure saaledes, at Marmormonumenterne forvandledes til Gibsstumper, tilintetgjorde baade Universitetet og dets Filialer. Nu blev ogsaa det med Professorer og Studenter forflyttet til Helsingfors — dertil kunde der jo være gode russiske Grunde! — og den nye Stad, som derefter opbyggedes, blev selvfølgelig indrettet efter de formindskede Behov — ny, net og nydelig, men smaastilet som et Enkesæde. Al den Venlighed, hvormed jeg blev modtaget, kunde ikke udslette det besynderlige, vemodige Indtryk, jeg strax fik af den smukke stille Stad.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 27de Juli.

Indklarerede Fartøier den 26de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Mathilde	Øhre	Havre	Ballast.
Fortuna	Hansen	Amsterdam	Stykgods.
Argo (Dpsk.)	Nicholson	Hull	do.
Forsøget	Sørensson	Strømstad	saltet Fisk.

Udexpederede Fartøier den 26de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
De 9 Søskende	Solberg	Drammen	Ballast.
Oscar	Gabrielsen	England	Trælast.

Det meteorologiske Institut.

Et svagt Hvirvelcentrum nærmer sig Norges Vestkyst. Vinden er Sydlig paa

skjøn, blev synlig i en straalende Glorie. Det begyndte at dages. Sangen, man hørte, var hendes. Man syntes at høre en Englesang, en Fuglehymne. Ved denne Aabenbaring sprang Manden blændet i Veiret og fældede med sin knyttede Næve de to Rovdyr.

Nu svævede Aabenbaringen frem i Luften paa en Maade, der var vanskelig at forklare og derfor saameget mere beundringsværdig, og sang følgende Sang paa et saapas rent Spansk, at det forstodes af Matroserne blandt Tilskuerne:

Ora! llora!
De palabra,
Nace razon,
Da luz el son.*)

Derpaa sænkede hun Blikket, som om hun saa ned i en Afgrund, og vedblev:

Nache, quitta te de alli!
Et alba canta hallali!**)

Under hendes Sang reiste Manden sig mere og mere, og han, som nys laa i Støvet, bøiede nu Knæ med Hænderne løftede mod Aabenbaringen, og med Knæerne hvilende paa de to ubevægelige, som af Lynet rammede, Rovdyr. Hun vedblev, idet hun vendte sig mod ham:

Es menester a cielosir
Y tu que llorabas reir.***)

Nu hørte man en anden Røst, der var dybere, en oprørt og henrykt Stemme, — det var den menneskelige Sang, som besvarede Stjernesangen. Gwynplaine, der fremdeles laa knæbøiet paa de kuede Rovdyr, sang med Deas Haand paa sit Hoved:

*) Bed! Græd! — Af Ordet fødes Tanken. Af Lyset Sangen.
**) Vig bort, o Nat! Morgenrøden jubler sit Baagn op!
***) Du skal opstige til Himlen, og du skal le, du, som græder!

et Skjul, som han længe havde drømt sig det, det vil sige en Vogn, som kunde rumme et Theater. Desuden havde Ursus seet sig istand til at anskaffe sig to Heste og to Kvinder, der vare Gudinder i Troppen og som Bibestilling vare Tjenestepiger i Skjulet.

„Vi ere et vandrende Tempel", sagde Ursus.

De to Kvinder, som Ursus havde faaet Fingre i i en omstreifende Bande, vare unge og stygge og vare af Ursus døbte Phoebe og Venus.

Læs: Fibi og Vinos. Det er virkeligt ikke mere end billigt, at man retter sig efter den engelske Udtale.

Udenfor det, som for Gjøglere og Fyrster er det „offentlige Liv", gik Dea, som Fibi og Vinos, klædt i en Kjole af stribet Tøi og i et Liv uden Ærmer. Ursus og Gwynplaine brugte Jakker og Sostøvler. Gwynplaine havde Tilsyn med Hestene.

Dea var ved den lange Vane bleven saa fortrolig med the Green-Box, at hun bevægede sig derinde med den samme Lethed og Sikkerhed som en Seende.

Kigede man ind i denne bevægelige Bolig, vilde man i det ene Hjørne opdage Ursus's gamle Skjul, der var fastsurret ved Væggen og stod ubevægeligt paa sine fire Hjul. Det kunde nu, efterat det var bleven fritaget for at rulle, som Homo for at trække, ruste i al Ro og Mag. For nærværende gjorde det Tjeneste som Sovekammer for Ursus og Gwynplaine.

Vognen var inddelt i tre forskjellige Rum, som stode i Forbindelse med hverandre ved Aabninger uden Døre. Et nedhængende Teistykke bedækkede disse Aabninger. Agterrummet var Kvindernes Bolig, Forrummet Mændenes, og Midtrummet var Theatret.

Ursus forfattede selv de Stykker, man spillede.

Han var et mangesidigt Talent, og hans Kunster vare ligesaa overraskende som forskjelligartede.

Vestkysten og SVlig østenfor Næsset. Temperaturen er ved Normalstand, Luften fugtig og Himmelen skyet, Regn i Sandøsund. — Udsigterne ere fremdeles til Regn og Tordenbyger.

Anmeldte Reisende.

Den 27de Juli:

I Hotel Scandinavie: Fru Schive med Datter fra Hamar, Kapt. Rosenqvist fra Kr.sand, A. Bing med Familie, Kjøbm. Fleischer med do. fra Fr.stad, Grosserer Jacobsen fra Gøteborg, Flakstad fra Elverum, Voss med Familie fra Bergen, Hutchins og Warden, Esq., fra Hull, Newmarch med Kurer, Gwinnett med do., Mr. og Mrs. Blenkinsop, sen., med Tjenerstab, Mr. og Mrs. Blenkinsop, jun., med do., Miss Blenkinsop, A. Blenkinsop, J. Blenkinsop, Esq., Matthews, Esq., med Kurer fra London, Mynsen og Scholten, Esq., med Kurerere fra Manchester, Fru Ramm fra Kongsvinger. I Hotel du Nord: J. Dedekam fra Arendal, Boghandler Preutz fra Laurvig, F. Nordstrøm fra Wermeland, Kapt. Major Bouvet og Frue fra Belgien, Rentier Merkus fra Holland, Christusnecke fra Kalmar, Brødr. Berglund, Liljegreen og Olán fra Gøteborg, Gaston de Chalange fra Paray le Monial, Rentier Reinecke fra Mecklenburg-Strelitz, Grosserer Kupff fra Detmold, Grosserer Thompson fra London, Grossererne Schurhoff fra Gevelsberg samt Hesslein, Jacobson, Lazarus, F. og E. Zingg og Pugh fra Hamburg, Kjøbm. Olsen med Søn og Bergmann fra Drammen, Kjøbm. Amelin fra Bergen, Kjøbm. Einersen fra Grimstad, Kjøbm. Hammer fra Moss, Landh. Finberg med Frue fra Storelvedalen, Landh. Gotaas fra Trygstad samt Mrs. Sanne fra London.

Bekjendtgjørelser.

Stor Koncert

i 3 Afdelinger med nyt Program.

Tirsdag den 27de Juli Kl. 7½ Koncert i Haven og Festsalen paa Klingenberg af **Christiania Theaters Orchester** under Anførsel af **Hr. Kapelmester Hennum.**

Entré 12 ß. Nærmere ved Plakater.

Th. Herrmann, Direktør.

Formælingsfesten.

Flere Borgere af Handels- og Haandværksstanden ere blevne enige om at lukke Kontorer, Butiker og Værksteder Kl. 3 førstkommende Onsdag, og de have antaget, at alle Andre ved at blive underrettede herom gjerne ville gjøre det samme.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 3die August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Regnskabsfører.

En i Regnskabsførsel og Kontorforretninger **rutineret** Mand — helst ugift — kan faa Ansættelse nogle Mile fra Kristiania. Løn 150 a 200 Spd. foruden Alt frit i Huset. Billet mærket „A. O. R.", ledsaget med **Afskrift** af Attester, nedlægges i Dagbladets Expedition.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

A. G. Holms

en-gros-Lager af dobbelttraads Symaskiner for Familie- og Haandværksbrug fra Pollack, Schmidt & Co. og nye, extra gode enkelt- og dobbelttraads Haandmaskiner anbefales DHrr. Handlende.

Hjørnet af Kirke- og Raadhusgaden No. 11.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Avling

assureres i „Norden" til 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret (15 Skilling for et halvt Aar).

C. F. Gjerdrum.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatbok, elder korleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Blader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Brødrene Frølichs

velkjendte

Mousserende Drikke

anbefales til Fabrikpris fra vor Butik.

H. Kopp & Co.

Soda sælges billig hos **Carl Stephenson,**

Dronningensgade 34.

Colmans Stivelse & Sennep

billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Pebermynte & Drops

billig hos **Carl Stephenson.**

A. Halvorsen & Co.,

Revierstrædet No. 2,

anbefaler til billige Priser:

Papir.

Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.

Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv-** og **Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter

i de mest brugelige Formater.

Papirposer

i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faareskind

for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**

15. Kongensgade 15.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.

Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.

Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.

Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.

Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.

Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.

Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,

Kirkegaden No. 9.

Tilkjøbs forlanges.

En sort Puddelhvalp ønskes kjøbt. Billet mrk. Puddel nedlægges i Exped.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

Liimlæder

kjøbes til høieste **Priser** af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

En Dag sagde Gwynplaine til ham:

„Fader, man kunde virkelig holde dig for en Troldkarl."

Og Ursus havde svaret:

„Det kommer maaske deraf, at jeg virkelig er det."

Green-Box Theatrets Dekorationer bestod i et Landskab, der var malet af Ursus, som ikke kunde male, hvilket bevirkede, at Landskabet, naar det behøvedes, ogsaa kunde gjøre Tjeneste som Grotte.

Fortæppet var prydet med en Bajads i sin brogede Dragt.

Publikum stod i en Halvcirkel foran Theatret under aaben Himmel, en Anordning, som gjorde Regnveir mindre ønskeligt for Datidens Theaterdirektører end for Nutidens. Naar man kunde, gav man Forestilling i Gaardspladsen til et Værtshus, hvilket medførte den Fordel, at man fik ligesaa mange Logerader, som Bygningen havde Stokværk med Vinduer. Theatret var paa den Maade mere indhegnet og Publikum mere betalende.

Ursus var med i Alting, i Stykket, i Orkesteret, i Kjøkkenet.

Ulven var ogsaa Medlem af Selskabet og spillede Biroller, naar det traf sig saa.

Naar Ursus og Homo optraadte sammen paa Theatret, — Ursus i sin Bjørnehud, der sad udmærket godt, og Homo i sin Ulveskindspelts, der sad endnu bedre, vidste man ikke ret, hvem der var Mennesket og hvem der var Dyret, og dette smigrede Ursus.

IX. Urimeligheder, som Folk uden Smag kalder Poesi.

Et af Ursus's Stykker, som ikke er blevet bevaret for Efterverdenen, hed Ursus Rursus. Formodentlig spillede han selv Hovedrollen deri.

Forresten vare Navnene paa Ursus's Stykker som oftest latinske og Texten undertiden spansk. Ursus's spanske Vers vare

rimede som al castiliansk Poesi paa den Tid, og det syntes Folket ingenlunde ilde om.

Ursus havde særskilt for Gwynplaine skrevet et Stykke, med hvilket han var tilfreds. Det var hans bedste Arbeide. Han havde lagt hele sin Individualitet i det. At indlægge Summen af, hvad man er, i sine Frembringelser, er hver skabende Aands Triumf. Padden, som skaber en Padde, gjør et Mesterstykke. Ursus havde flittigt pyntet og filet paa dette Stykke og kaldet det: Det beseirede Kaos.

Indholdet var:

Det er Nat. Idet Tæppet gik op, saa den foran the Green-Box tætpakkede Folkehob intet Andet end dybt Mørke.

I dette Mørke skimtede man da endelig dunkelt tre Figurer, der kravlede omkring paa Gulvet, det var en Ulv, en Bjørn og et Menneske. Ulven spillede Ulv, Ursus Bjørn og Gwynplaine Menneske. Ulven og Bjørnen repræsenterede Naturens vilde Kræfter, de ubevidste Begjær, de utæmmede Drifter. Begge styrtede sig over Gwynplaine; det var Kaos, der kjæmpede med Mennesket. Man saa ikke tydeligt Figurerne. Gwynplaine slog omkring sig, indhyllet i et Lagen og med Ansigtet skjult af hans tykke, nedfaldende Haar. Alt var Mørke. Bjørnen brummede, Ulven tudede, Mennesket skreg. Manden bukkede under, begge Rovdyrene vandt Bugt med ham. Han raabte høit om Hjælp, han bad varmt det Ukjendte om Redning. Han rallede. Man var Vidne til dette fra Dyret knapt hævede Menneskes Dødskamp. Det var uhyggeligt. Hoben saa derpaa med standset Aandedræt, endnu et Minut og Rovdyrene havde seiret, Kaos havde slugt Mennesket. Pludseligt hørte man Sang i Mørket. Mystiske Toner lød i Rummet som Akkompagnement til denne det Usynliges Sang, og uden at man vidste hvorfra eller hvorledes, saa man noget Hvidt. Dette Hvide var et Lys, dette Lys var en Kvinde, denne Kvinde var Aanden. Dea, gribende

Dagbladet.

No. 172. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 28de Juli 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Holand, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Vorsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Leresm, Vee, Lonset, Bolsø (Eide), Fredo, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabol, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 26de Juli. „Gaulois" meddeler, at franske Tropper i Algier marschere mod Kysten og holde sig beredte til Indskibning. Dampskibsselskabet har Ordre til at holde Skibe i Beredskab.

Paris, 27de Juli. „Agence Havas" kalder „Gaulois"s Efterretning om Indskibning af franske Tropper fra Algier for fuldkommen grundløs.

Wien, 27de Juli. For den ungarske Delegations Budgetudvalgs Subkomite betegnede Rigskansleren Forholdet med Frankrige som det allerbedste. Han havde bestræbt sig for at tilveiebringe et inderligt Forhold til Preussen, hvilket dog ikke var lykkets, fordi Preussen ikke havde imødekommet disse Bestræbelser. Angaaende Orienten vilde han ikke yderligere fordre Efterlevelse af sine Raad af 1867.

Paris, 27de Juli. „Agence Havas": Rygterne om Talleyrands Afløsning af Benedetti som Gesandt i Petersburg ere upaalidelige, og der forestaar i det Hele ingen Forandring i de diplomatiske Poster.

Madrid, 27de Juli. „Imparcial" meddeler, at Carlos sidste Nat har opholdt sig i Hendaye (nær Bayonne) og at 250 Carlister have overskredet Grændsen under Tristanys Befaling.

Paris, 27de Juli. „Journal officiel" betegner „Gaulois"s Efterretning som ubegrundet og dementerer Mac Mahons Ankomst til Paris.

London, 27de Juli. Dronningen har sanktioneret Kirkebillen. Wade er reist til Wildbad og Gladstone er af Sundhedshensyn reist paa Landet.

Ved Festen paa Ladegaardsøen.

Den 28de Juli 1869.

Sammen nu de tvende Unge
foran Altret staar,
medens Orglets dybe Tunge
gjennem Sjælen gaar.
Fager er vor Kongedatter
under Myrthens Krands,
Danmarks Ædling hende skatter
mer end Kroners Glands.

Ren, som Sol paa Sneen rinder,
lyser Pandens Skjær,
og den høie Jomfrues Kinder
Stundens Bleghed bær;
vist et helligt Fremtidsskue
foran Øiet gaar,
mens indunder Kirkebue
hun i Taarer staar.

Ogsaa Norges Smykker føie
sig til Brudens Krands:
Straalen i det lyse Øie
bær vor Himmels Glands,
Fagerlien hende skjænk'te
Bjerkens Yndighed,
og i hendes Sind sig sænk'te
ned vort Høifjelds Fred.

Hun, som Folket selv har baaret
som et Barn paa Arm,
Danmarks Fyrstesøn har kaaret
stille i sin Barm;
dele skal de Livets Ære,
og i Fryd og Sorg
skal hans fuldtro Hjerte være
hendes Kongeborg.

Ud af Alvorsstunden bølger
Bryllupsglæden frem,
og med glade Tanker følger
Folket Bruden hjem;
sammen Flag og Vimpler blande
Nordens Folkeslag,
sammen juble trende Lande
paa sin Glædesdag.

Fagert Syn da Hav! du speiler
paa din dybblaa Grund,
naar de tvende Unge seiler
over Øresund;
der om Kvæld, naar Maanen rinder
over Bølgen frem,
vile kjære Barndomsminder
signe deres Hjem.

Jonas Lie.

Spørgsmaal til det kongelige norske Finantsdepartement!

Hvad er Aarsagen til, at de til sidstafholdte Distriktsforsamling i Bergen for Søndre Bergenhus Amts vedkommende mødende Valgmænds indgivne Regninger paa Skyds- og Diætgodtgjørelse for bemeldte Møde ikke ere blevne expederede, saa at Vedkommende have kunnet faa disse Regninger betalte?

Det maa ansees som fuldkommen begrundet, at man er misfornøiet med den lange Venten, da det snart er medgaaet et Aar siden Regningerne efter Befaling ere indgivne.

Vi ville haabe at denne Mangel snart vil afhjælpes, i modsat Fald tillade vi os at anmode høie Vedkommende som Besvarelse paa ovenstaaende Spørgsmaal.

Den 17de Juli 1869.

Flere Valgmænd fra Søndre Bergenhus Amt.

Lidt om Salmebogsagen.

(Af J. Brovold.)

Det er saa længe siden Landstads Salmebog blev omsendt som Prøve til Præstearkiverne med Bebudelse om, at den snart kunde ventes udgiven som almindelig Salmebog, at man næsten kunde fristes til at tro, at den aldrig vilde udkomme. Da den imidlertid for ikke længe siden i Forbigaaende blev omtalt paa et Kredsmøde, hvor saavel Præster som Lægmænd vare samlede, er der Haab om at den dog engang vil komme. Og at saa vil ske, vil vistnok glæde mangen ærlig Sjæl, som allerede længe har ønsket at faa denne istedetfor de tomme eller tungvindte Salmer, man mangesteds hidtil har havt. Bogen faar imidlertid, hvor god den end bliver, en slem Anstødssten, og det er Bekostningen. Bogen selv og dens Revision har vel allerede kostet saa meget, at der neppe er stort Tilskud at vente for den af det Offentlige, naar den endelig bliver autoriseret og udgiven til Kirkebrug, og isaafald vil den blive Flertallet for dyr. Imidlertid, dersom Bogen bliver, hvad den oprindelig tegnede til at blive, vil den blive anskaffet af Menighederne, om det ikke vil gaa fort — ikke med engang. Det var dog ikke egentlig herom jeg vilde tale, men derimod om, at hint Kirkemøde udtalte sig for, at den burde forsynes med et Anhang af den norske Kirkes symbolske Bøger. Jeg har talt med Flere herom, og alle have fundet, at dette vilde være særdeles ønskeligt, saafremt man fik samme efter de af Regjeringen i 1850 udgivne „Symbolske Bøger". Men desforuden ønsker man, at Bogen maatte blive forsynet foruden med de sædvanlige Perikoper tillige med en kortfattet Bønnebog, indeholdende de almindelige Kollekter, Kirke- og Alterbønner, hvoriblandt Kingos 4 smaa Hjertesuk under Nadveren, samt et Morgen- og Aftensuk med Bøn til hver Dag i Ugen som i Kingos Salmebog eller i Landstads „Hjertesuk". De Menigheder, som har den „Evangeliske Salmebog", savne nemlig i Særdeleshed meget heraf i denne, f. Ex. Kollekten efter Ordet og Hjertesukkene ved Nadveren foruden Indgangs- og Slutningsbønnen i Kirken.

Landstads Salmebog og den ny Bibeloversættelse ere Bøger, som utrolig Mange imødese med Længsel og som ville hilses velkomne jo før jo heller.

Wall-Street i New-York og Pengeforretningerne i Amerika.

(Efter „Der Welthandel".)

Fra Portalen til Trefoldighedskirken kan man overse Wall-Street i hele sin Længde. Paa det ene Hjørne er en Bank, paa det andet et Vexellerhus, lige overfor Kirken. Kun Gadens Bredde skiller Guds Tempel fra Guldets Tempel, Klokkerne, som kalde de Fromme til Bøn, blande sin Lyd med Pengenes Klang.

Fem Sjettedele af Fodgjængerne, som samle sig paa Broadway, bøie ind i Wall-Street, og vi følge dem derhen, for at være Vidne til, hvorledes de styrte ind til sine Bankierer, sine Mæglere eller ind i Toldhusets Kontorer.

Wall-Street er det finantsielle Centrum, ikke blot i New-York, men i de forenede Stater, ja man kunde næsten sige i hele Verden. Her er Skatkammeret, her er Myntkontrollen, her er Toldhuset, uhyre Regjeringsetablissementer, hvor Dag for Dag Millioner Dollars strømme ind, her have de fleste af de store amerikanske og fremmede Bankhuse taget Sæde; London, Paris, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt, Madrid, kort alle europæiske Hovedstæder have her sine Finantsrepræsentanter. Rothschild, Hope, Baring, Brown og alle andre store Bankierer have sit Kontor i Wall-Street eller i dets nærmeste Nærhed. Her bevæger sig Mæglernes Sværm, som ikke blot er flokket sammen i Børserne, men oversvømmer Gaden, spærrer Veien for de Forbigaaende og bedøver dem med sit Skrig.

Wall-Street er kun en liden Gade, nogle hundrede Meter lang, men man kan ikke gjøre sig nogen Forestilling om, hvilken uhyre Menneskemasse stuer sig sammen der paa visse Timer om Dagen; der findes ingen Forretningsmand, Kjøbmand, Fabrikant, Embedsmand, Kapitalist, Rentier, Spekulant, uden at han aflægger hyppige Besøg der. Mellem Klokken 12 og 3 kan man gaa i hvilketsomhelst Etablissement i New-York, man vil, og spørger man efter Husets Chef, vil man faa Svaret: „Han er gaaet til Wall-Street." Det Liv, den Bevægelse, som hersker der paa denne Tid af Dagen, har noget Utroligt ved sig. Tilskueren bliver bedøvet, han er neppe istand til at aande i denne Menneskestrøm, som bølger omkring ham. Grunden, som har kaldt hvert enkelt Individ af denne Masse sammen, er Penge — tabte eller vundne, krævede eller skyldige, udgivne eller sparede, røvede eller reddede, stjaalne eller sammentiggede — Penge, bare Penge, Formue og Ruin, Sparsomhed og Ødselhed, Rigdom og Armod, Ære og Skjændsel, Haab og Fortvivlelse støde her hverandre paa Armene.

Det daglige Liv i Wall-Street er livligt og kort. Det begynder sent og ender tidligt, og vælter sig afsted lig en Bølge, som maa trække sig tilbage næsten i samme Øieblik, som den er rykket frem; men hvilken Bevægelse i disse faa Øieblikke, hvormange Fartøier ere ikke strandede, hvormange Skatte ere ikke vundne!

Eftermiddagen er endnu ikke rykket langt frem og Gaden bliver tom, thi den eier ikke et eneste Beboelseshus. Bankierne, Skatkammer- og Toldembedsmændene, Vexelagenterne og de Tusinder af Folk, som have Forretninger med dem, ere dragne bort. Guldhobene ere atter gjemte i sine Kjeldere, og man hører ikke Klangen af en eneste Dollar. Bankerne ere lukkede, Agiotørerne lade ikke mere sin ubehagelige Musik høre. De eneste menneskelige Væsener, som tilbringe Natten i Wall-Street, ere Bankvægterne og nogle prøvede Tjenere. Intet er sørgeligere end en natlig Gang igjennem dette ensomme Kvarter; man hører bare Gjenlyden af Politisoldaternes afmaalte Skridt, og de store Bygninger, som ere uden Lys og neppe nok oplyses en Smule af Gaslygterne, kaste sin Skygge paa Gaden, som om de vilde gjøre Stilheden og Mørket endnu føleligere.

En uhyre Masse Forretninger afvikles daglig i Wall-Street. Man tør uden Overdrivelse anslaa dem, der komme til Offentlighedens Kundskab, til 50 Millioner Dollars; heraf komme 40 Millioner paa Vexling af Guld mod Papir, 8 Millioner paa Indtægter og Udgifter fra Skatkammeret, paa Toldsager og Operationerne i de forskjellige nationale Værdier. Dette Tal giver for Aaret den uhyre Sum af 15 Milliarder. Hertil kommer endnu Beløbet for Privatforretninger, som ikke ere mindre kolossale og efter al Sandsynlighed i Dagens Løb stige til flere hundrede Millioner.

Man maa ikke tro, at en Gade, hvor saa mange Rigdomme ere ophobede, bevogtes omhyggelig; midt imellem disse Hobe af Guld udvikle Dagens Forretninger sig med et overraskende Skin af gjensidig Tillid. Om Natten støler man hovedsagelig paa Pengekasserne og deres hemmelighedsfulde, indviklede Laase, og det har flere Gange vist sig, at Kassen har været mere at stole paa end Menneskene. I de sidste Aar forekom flere Tyverier om Dagen end om Natten; de fuldførtes mere ved List end ved Vold, og et af de sidste fandt Sted midt paa Dagen; Tyven havde den Dristighed at tage bort Værdipapirer til et Beløb af næsten 1 Million Dollars, saa at sige lige for Øinene paa Eiermanden og i det Øieblik, da han selv aabnede sin Pengekiste.

Under Krigen med Sydstaterne var Gaden besat med Militær. Den øverste Del af Byen befandt sig i en rovbegjærlig Folkemængdes Magt; Skattene i Wall-Street syntes truede. Da Havnekommandanten saa dette, væbnede han en Damper og lod den ligge for Anker tversover Floden, saa at han kunde beskyde Gaden fra den ene Ende til den anden med Kardætscher, ligesom han ogsaa opstillede Militære overalt.

Betragter man Bygningsmaaden i Wall-Street, vil man strax se, at den republikanske Frihed ikke engang med Hensyn til Arkitekturen har opgivet nogen af sine Rettigheder. Der gives ikke to Bygninger af samme Høide eller samme Stil, og selv Materialet er saa forskjelligartet, som alt det andet. Hvid Marmor, Granit, brun og gul Sten fra Ny-Skotland, Portland og Caen, Stuk og Teglsten, Alt har forenet sig for at give Gaden det mest forunderlige og brogede Udseende. Mange Bygninger ere vistnok byggede paa en simpel og solid Maade, som svarer til deres Bestemmelse, men en Mængde andre gjøre endogsaa forunderlige Fordringer i Retning af den klassiske Kunst. Man ser saaledes, hvorledes mægtige græske Portaler danne Indgangen til lidet anseede Kontorer, og hvorledes fantastiske Parthenons tjene til Opholdssted for larmende Vexellerer og Agiotører. Skatkammeret er en stolt Bygning af hvidt Marmor, begrændset af Søiler, som vilde have været til Ære selv for et græsk Tempel. I Regelen hersker der Stilhed inden denne majestætiske Omgivelse, den bliver kun paa Dividendedagene afbrudt ved den utaalmodige Mængde af Rentenister, som fra Morgen til Aften trænge sig frem og tilbage.

Toldhuset er en hæslig meget ubekvem Granitbygning; man stiger opad en meget steil Trappe og afskylige Piller mørkne Indgangen. Men dette hindrer ikke, at det gaar meget livligt til der; næsten alle Toldindtægter i de forenede Stater strømme ind her, og Gud ved, hvor betydelige de ere. Posten som Generaltolddirektør bliver efterstræbt ligesaa ivrigt af de politiske Notabiliteter, som om det gjaldt selve Præsidentværdigheden; Præsidenten udnævner ogsaa Ihændehaveren af denne Post, og hertil vælger han sædvanligvis den hengivneste af sine Partisaner. Dette kommer ikke deraf, at Direktørens Lønning er saa overordentlig stor, men til Posten hører saa mange Sportler, at de i faa Aar voxe til en Formue. De sekundære Poster synes at være oprettede til Bedste for Publikum, men i Virkeligheden ere de kun ligesaa mange Sinekurer („Latmandssysler"), bestemte til at belønne udviste eller ventede Tjenester.

Det, som i Særdeleshed vækker Interesse i Wall-Street, er endelig Vexelagenterne. Disse have slaaet sig ned i en prægtig Bygning, som er bygget af hvidt Marmor med Portaler af korintiske Søiler og blomsterforsirede Gesimser. Bygningens Forside vender ud til Broadway, men den har ogsaa en Indgang i Wall-Street, bred og storartet, men dog ikke saa omfangsrig, som paa Forsiden. Den blev bygget af et Selskab, som udelukkende bestod af Vexelagenter, og kostede 700,000 Dollars, hvoraf 300,000 blev tilskudt af Korporationen selv for visse exklusive Privilegier. Bygningen deler sig i 4 Hovedafdelinger: den lange, Agent-, Regjerings- og Vexelsalen.

Agentsalen, for hvilken der betales 25,000 Dollars i aarlig Leie, er rummelig, vel proportioneret og prægtigt udstyret. Væggene prange med grønne Tapeter, Møblerne ere af amerikansk, sort Nøddetræ. Salen er inddelt paa samme Maade, som man pleier at forudsætte for en lovgivende Forsamling. Ved den ene Ende er et ophøiet Skrivestel, hvor Præsiden-

ten, Sekretæren og Referenten have sin Plads; over dem paa Væggen hænger Portræterne af to Veteraner af Standen, og ved Siden er en sort Tavle, hvorpaa man skriver Kurserne. Nedenfor Bordet er en aflang Fordybning, hvortil man stiger ned ad nogle Trin, og hvor der er opstillet et langt Bord. Dette er det Rum, som DHrr. Agenter i en vittig Stund have givet Navnet Hanekamppladsen (cock-pit). Salens Midtpunkt er omgivet med et Jerngitter og forsynet med bekvemme Stole af Marokin og Nøddetræ. De 500 Medlemmer, hvoraf Korporationen bestaar, kunne tage Plads her; vi sige kunne; thi det hænder sjelden, at en af dem tænker paa at sidde længe. Omkring Gitteret fører en bred Gang, sædvanlig fyldt med Folk af et mørkt Fysiognomi, for størstedelen reisende Agenter eller Spekulanter, som ere fremmede for Korporationen (outsiders.) Vexelagenternes Korporation har en Præsident, en Vicepræsident, en Skatmester, en Sekretær, en Undersekretær og en Aktuar. Optagelse i Korporationen sker efter hemmelig Afstemning, og de nye Medlemmer maa betale 3000 Dollar ved Indtrædelsen. En Præsidents Funktion er en ren Ærespost, det er Vicepræsidenterne, som udføre samtlige Forretninger. Den første har en Løn af 10,000 Dollar aarlig, og hans fornemste Forretning er, at han fører Forsædet i hver Morgenforretning fra 10—12 og med høi Stemme nævner alle noterede Værdier. Den anden Vicepræsident har det samme Arbeide i Eftermiddagsmødet, men som kun varer en halv Time fra Kl. 2½—3.

Listen over de noterede Værdier indeholder ikke mindre end 299 Numere, der ere fordelte saaledes: 66 Stats- og Kommune-Værdier, 65 Bankaktier, 131 Jernbaneaktier og 27, som ere klassificerede under Navnet „Allesslags". Posten som første Vicepræsident er ingen „Latmandsfyssel"; han maa nævne alle Værdier efter Ordenen, mange flere Gange og med sine Lungers hele Kraft, saa at han kan blive hørt i Verdens mest larmende Forsamling, og man kan spørge, hvorledes en menneskelig Strube og Lunge, naar de ikke ere af Kautschuk og forede med Jern, hver Dag kunne udholde en slig Anstrængelse i to dræbende lange Timer.

Der er ingen Tale om Orden, idetmindste ikke i Praxis. Naar en meget søgt Værdi bliver udraabt, naar Raseriet en i Sandhed frygtelig Grad, Medlemmerne springe op fra sine Sæder, styrte sig ind i Cock-pit, strække Armene i Veiret, fordreie Ansigterne paa den vildeste og forfærdeligste Maade, og udbyde sine Kjøbs- eller Salgstilbud med et Raseri og i en Mangfoldighed af Tonearter, der kun lade sig sammenligne med Brølet i et Menageri af Løver, Tigere, Hyæner og Schakaler, naar de fodres. Hvis Doré havde villet spare sin Fantasi for at opfinde en Illustration til Dantes Helvede, vilde det have været tilstrækkeligt for ham at kopiere en af disse Scener.

Der er dog efter en saadan Ophidselse atter nogle Dieblikkes Rolighed, som om Anstrengelsen havde været for stor for menneskelige Kræfter, en almindelig Reaktion indtræder, og næsten Alle overlade sig til allesslags Narrestreger. Unge og Gamle synes for nogle Minutter at være blevne Børn og tillade sig alle mulige Streger uden Hensyn til Aar eller Person. Man kaster Hattene i Veiret og griber dem igjen; man bombarderer hverandre med en Hagl af Papirkugler, man hilser hinanden med Øgenavne, hvorved Skjærsproget spiller en stor Rolle. Al Sømmelighedsfølelse synes at være gaaet tilgrunde, men man kan ikke blive vred paa de stakkels Folk derfor, den Ophidselse, som deres Kald fører med sig, vilde være utaalelig, dersom de ikke fandt nogen Lettelse og Vederkvægelse i disse gutteagtige Lege. Men desuagtet er Vexelagenten af alle Syge den, om hvis Helbredelse Lægen tvivler mest; hans Nervesystem er svækket ved en overdreven Anspændelse og har ikke mere den Elasticitet, hvorved Helbredelsen lettes. (Sluttes.)

Kristiania, den 28de Juli 1869.

Vor Kongedatters Bryllup med den danske Kronprins vil idag blive feiret med en oprigtig Glæde rundt omkring i de tre nordiske Lande. Ikke alene Brudeparrets Personligheder er det, som gjør denne Begivenhed saa glæderig for Kongefamiliernes Medlemmer saavel som for hver norsk, dansk eller svensk Mand og Kvinde. Der blander sig ogsaa uvilkaarlig ind i Folkefestlighederne en befriende glad Tanke om, hvorlangt Samtiden er fremskreden, som nu tillader en Bryllupsfest inden to Kongefamilier at feires som den bør uden nogen mørke politiske Bagtanker.

Det var nemlig ikke altid saa, at kongelige Personers Giftermaal hvilede ene og alene paa Hjerternes Hengivenhed og den indre gjensidige Tilbøielighed. Thi tidt og ofte var det ikke Hjertets frie Valg, men politiske Hensigter, som bestemte Forbindelsen, og som alene brugte Brudesløret som et Dække for Uretmæssigheder og Krænkelser af Folkenes Selvbestemmelsesret. I den gamle raa Fyrstepolitiks Tid, da Folkenes Skjæbne laa i deres Fyrsters istedetfor i deres egne Hænder, var et Ægteskab mellem to Fyrstehuses Medlemmer en forstyrrende Begivenhed for Folkene; thi som Medgift skulde følge snart dette og snart hint Stykke Land, og dets Indbyggere gik med paa Kjøbet ligesom Kreaturer og Tilliggender i et almindeligt Gaardsalg. Vor egen Historie henviser os her til Dronning Margaretha; Orknøerne og Shetlandsøerne tabte vi som bekjendt ved en Giftermaalshistorie. Saaledes er overalt i Verden mange Forviklinger og megen Ulykke afstedkommet; Nationer ere sprængte fra hinanden og fremmede Nationaliteter ere blevne unaturlig sammenkoblede og pinte under et fælles Scepter. Store Afsnit af Menneskehedens Historie er kun en fortsat Fortælling om de Vanskeligheder og Ulykker, som denne Fyrstepolitik har medført, idet Fyrsternes Luner og Behag var det eneste, der spurgtes om, og Nationernes Frihed og Lykke var stillet udenfor Hensyn. Disse sørgelige Minder tilhøre som sagt nu heldigvis Fortiden; de demokratiske Tanker har i Nationalitetsgrundsætningerne reist et uoverstigeligt Bolværk mod en saadan Voldspolitik. For os er Kielertraktaten af 14de Januar 1819 den sidste Ytring af en saa despotisk og unational Politik; men den svenske Regjering fik da ogsaa erfare, at i det 19de Aarhundrede lade ikke Folk og Lande sig efter Behag afhænde eller overdrage som en Gaard med sin Besætning. Og Foreningen mellem Norge og Sverige blev netop ogsaa omsider knyttet under Erkjendelsen af, at Kielertraktaten var et ugyldigt Dokument, et afmægtigt Forsøg paa at opretholde en forældet Voldspolitik. Foreningen grundlagdes ved de norske og svenske Folks frie gjensidige Samtykke, og med Anerkjendelse af hvert Riges Selvstændighed og Ligestillen. Selv i Preussen, hvor man endnu i vore Dage ser Voldspolitiken i Form af den bismarckske Annektionspolitik eller Amalgamisme opretholdes, har man dog ikke fundet det tilstrækkeligt at grundlægge den nye Statsordning alene paa Tændnaalsgeværernes Fortrin; man har, støttende sig til det doktrinære Parties Yndlingstanke om Tysklands Enhed, ogsaa maattet idetmindste i Skinnet gjøre Folkesuveræniteten visse Indrømmelser, skjønt denne Strid imellem Grundsætningerns selvfølgelig sent eller tidlig vil true den hele Statsbygning. Og mærkeligt er det, at Seierherren ved Sadowa har optaget den Slags Politik, som var Grunden til dets Modstander, Østerrigs, Nederlag i nævnte Slag. Det var efter dette Sadowanederlag at Østerrig saa, at dets sammengiftede Lande ikke længer kunde holdes forenede under een Krone uden paa Grundlag af Folkenes Frihed og Rigernes Selvstændighed. Det er bekjendt nok, at den nye Skaber af Østerrig, Rigskantsler Beust, netop tog det statsretlige Forhold mellem Norge og Sverige ifølge vor bestaaende Rigsakt til Rettesnor for den moderne Politik, hvormed han kunde haabe at holde de forskjellige Nationer samlet under en fælles østerrigsk Konge eller Keiser. Det er ligeledes af udenlandske Statsretslærere bleven henvist til den mellem Norge og Sverige bestaaende Forening som det moderne Mønster, hvortil man burde stræbe hen ved Ordningen af en Forening mellem flere Folk under en fælles Konge; det er den eneste holdbare Grund, hvorpaa en Forening kan bestaa til Folkenes Lykke i vor Tid, da Staterne ordne sig efter Nationaliteterne. En Personalunion som den bestaaende er det, som der for Tiden stræbes hen til; hertillands har man rigtignok det Særsyn, at en skandinavistisk reaktionær Retning arbeider paa dens Omdannelse.

Tiden er saaledes skreden langt forbi den raa Opfatning, som tillader et Ægteskab mellem en dansk Kronprins og vor Konges Datter at have nogen politisk Betydning. Naar ikke destomindre nogle Skandinavister have søgt et Haab for deres Planer i denne Forbindelse, saa vidner dette kun om, hvorlidet deres Planer passe for de jordiske Kaar i det 19de Aarhundrede. Ikkedestomindre har man ogsaa i udenlandske Aviser seet forplantet Ytringer, der skulde give slige Drømmerier*) et bedre Haab til den idag feirede Bryllupsfest.

Medens vi af den Grund kun have fundet os noget opfordrede til at dvæle lidt ved Fyrstepolitiken, saa overlade vi gjerne til de Husarme, som ikke andetsteds kan finde Plads, at flytte ind i et saa forfaldent og forladt Hus som den gamle Fyrstepolitiks! Der er vist Ingen, som længer tager Anledning til Frygt af deres Haab.

Desto sikrere er det derfor, at den Kjærlighed, hvormed vort Folk altid har omfattet Kongehuset, vil finde et stærkt og almindeligt Udtryk i de Festligheder, hvormed Dagen feires. Fra Fjeld og Dal vil Alles Ønsker samle sig i et

„Held og Velsignelse for Kronprins Fredrik og Prinsesse Lovisa!"

*) Jfr. ogsaa Morgenbl. for idag, A. Munchs Sang.

Angaaende de nordslesvigske Tilstande vil Bladet „Freja" ifølge det danske Dagbladet af „god Kilde" have erfaret, at der virkelig atter er begyndt Underhandlinger mellem den danske og den preussiske Regjering om § 5 i Pragertraktaten. Det sidste Tilbud fra den preussiske Regjering siges at gaa ud paa en Linie noget syd for Aabenraa til Tønder. Den danske Regjering vil imidlertid sikkert fastholde sit tidligere Standpunkt, at den nationale Grændse ogsaa maa blive Landegrændse. De slesvig-holstenske Byer synes i den sidste Tid at have været plagede af Lasalleanske Arbeideragitationer — saa kaldte efter Tysklands afdøde store Arbeideragitator, Lasalle, der prædikede ikke blot de Sætninger, som Schultze-Delich nu i Tyskland repræsenterer, nemlig at Arbeiderne gjennem Foreninger skal hjælpe sig selv, men udover dette tillige Statens ubetingede Pligt til at skaffe ham Sysselsættelse og iøvrigt hjælpe ham op. Blandt Agitatorerne var en Tømmermester Riepen fra Kiel, en Mand hvis „patriarkalske Udseende og folkelige Maade at være paa" havde skaffet ham i vide Kredse Navnet „Fader Riepen", og som synes at have maattet undgjælde for Anskuelser af et helt andet Slags. Han blev nemlig under disse Arbeiderforfølgelser sat under Anklage for i en Tale imod de indirekte Skatter, hvormed Preussen saa stærkt betynger Hertugdømmerne, at have ophidset til „Had og Foragt" imod det preussiske og det nordtyske Forbunds Styrelsessæt og kun mere som en Bisag for at have udspredt Misnøie og Mistillid mellem de forskjellige Samfundsklasser indbyrdes ved Fremstillelse af de nævnte Arbeidertheorier. Han er derfor dømt til 2 Maaneders Fængsel.

Medens de irske Domstole opvise en mærkværdig Forandring til det Bedre med Hensyn til Forbrydelser overhovedet, ere de irske Godsbesiddere dog mere opskræmte end nogensinde paa Grund af de stedse hyppigere agrariske Mord, der foregaar i Landet. „Oversherif Warburton, heder det, ligger endnu for Døden, Capitaine Lambert er endnu ikke udenfor al Fare, og noget Spor af dem, som have forøvet Mordanfaldene paa disse Mænd, er endnu ikke kommet efter. Som i ældre Dage saaledes bliver ogsaa nu Morderen hemmelig beskyttet af Landbefolkningen; de kjendes uden Tvivl af Tusinder, men ingen vil være „Forræder". Disse agrariske Mord vække ingen Afsky, man roser sig endog af dem i fortrolige Kredse". Man søger naturligvis i de engelske Blade ved Siden af Fremstillingen af disse Udtalelser at bevise, at de politiske Tilstande og Feniervæsenet Intet har med disse Mord at bestille — men at det virkelig forholder sig saa, derpaa tror nu ingen anden end Englænderne, der i Forhold til Irlands nationale Krav synes at være ligesaa blinde, som de foran Ungarns, Polens, kort ethvert andet Lands Frihedsbestræbelser, end de, som tilhøre dem selv, ere klarseende. En irsk ukrænket Nationalitet i personlig Union med England synes at være en Ide, som er utænkelig for Englænderne — udenfor John Brights Parti —, og dog synes netop denne og ingen anden Udvei at være den eneste, hvorigjennem det irske Spørgsmaal kan finde en sand Løsning. Det samme Irland, som nu ved sine udarmede misfornøiede Tilstande tynger paa England og svækker det paa saa mangfoldige Vis, vilde da, som frit og selvstændigt Land, være det en stærk og tro Allieret. Intet Forhold — og der kunde opregnes mange — afgiver overhovedet et saa stærkt Bevis paa, hvor snæverhjertet og selvisk den engelske Politik er, som netop dette dets Forhold til Irland.

Under Overskriften Napoleons Karakteristik skriver en Indsender i det danske „Dagbladet": Hr. Redaktør! En liden Sætning i „Dagbladets"'s No. 164 har bragt mig i Bevægelse. Det er de Ord, som Jomini ifølge Revue des deux mondes skal have ytret, nemlig at „Napoleon den Første var paa en Gang den bestemteste og ubestemteste Mand". Ingen, Hr. Redaktør, ved vist bedre end De, at Alt, hvad der siges, skal opfattes med en Smule Fornuft for ikke at blive misforstaaet, og skjønt jeg kunde føle mig fristet til at angribe Citatet, der neppe er ganske korrekt, skal jeg dog lade det være og kun forklare det; thi i den Mening, hvori det nu benyttes, er det aldrig blevet sagt. Jeg er kommen, som jeg siger, i stærk Bevægelse derved, dog ikke over et mere eller mindre korrekt Udsagn om Napoleonerne men over den Gift, der kommer til at skjule sig i Ordene, hvis de ikke opfattes rettelig.

For det første gjælder Jominis Ord ikke Personen under hele hans Virken, ligesaa lidt som de kunne anvendes paa Napoleon III. Der er ikke Spor af Ubestemthed hos Napoleon I. indtil 1810, ikke hos Napoleon III. indtil 1861. Dernæst gjælder det ikke heller om hele det følgende Tidsrum, men kun om en enkelt Handling, f. Ex. Polens Gjenoprettelse, Tilbagetoget fra Rusland osv. Begge Napoleonerne tilhøre de villiefaste Karakterer, hos hvem Bestemthed er en fremtrædende Egenskab. Forskjellen er den, at hos Napoleon I. kom Villien først, Beregningen bagefter, medens det er omvendt eller tildels omvendt hos Napoleon III. Villien, Beslutningen angaar Maalet — og herom tvivlede Ingen af dem; Beregningen angaar Midlerne — i Anvendelsen af disse vare begge forsigtige. Hvor store Begge vare, maatte de dog Begge indrømme, at Tiden kunde de ikke beseire, og netop dennes Anvendelse, Rækken af de Vexler, de trak paa den, tager sig undertiden ud som Ubestemthed. Er det Ubestemthed, at Napoleon I. først vil have en russisk Storfyrstinde, førend han slaar om og ægter Marie Louise? Er det Ubestemthed, at Grevinde Eugenie kom til at indtage den Plads, der først var tiltænkt en Prinsesse af Würtemberg? Er det Ubestemthed, at General Bonaparte holder sig tilbage i 1797 og 1798, og at Præsidenten, Louis Napoleon venter to Aar med at gjøre sit Statskoup? Nei! Bestemthed i Villien maa aldrig forvexles med Ubestemthed i Midler, og det er denne Forvexling, hvortil man er saa tilbøielig herhjemme, som lader mig „gribe Pennen".

Netop den villiestærke Mand tøver og veier sine Midler, netop han afventer Tiden, bøier af for Stormen, krydser sig frem, naar Veiret er til det, styrer løs paa Maalet, naar Tiden er gunstig. Saa synes det at være Ubestemthed, men det er alt Andet; det er netop Iveren for Intet at forsømme i Forberedelsen, for at vælge de bedste Midler, for ikke at lade en Ubetydelighed ødelægge Værket, der anspænder Dømmekraften og Kritiken. Herhjemme er det ofte det Modsatte, som finder Sted; uvis om Maalet, lader man Midlerne være de gode, gamle, tilvante, og klamrer sig fast til den gode, gamle Gang, fordi man ikke veed, hvor den fører hen, eller hvortil det vilde lede, at slaa ind paa en anden Vei. Inerti er imidlertid ikke Bestemthed; thi under Tidens Bølgeslag bliver Bevægelsen derved ubestemt.

Eet er det Maal, der bør staa for Alle, nemlig at bevare Danmark. Om det kan naaes, ved kun Vorherre; men Udsigterne dertil blive først lyse, naar Kolding ikke længere er Grændsestad. Midlerne kunne være mange, og mange af dem maa samvirke for at naa Maalet; eet af dem er, at hver Enkelt holder Troen paa de store Mænd og de store Karakterer klar, og ikke svækker sig selv, sin egen Kraft og sit Folks Kraft ved at svække de store Karakterers Straaleglands.

Den internationale Arbeiderudstilling i Amsterdam indeholder ikke, heder det i „Köln. Zeit.", som man skulde vente de egentlige praktiske, simple og billige Gjenstande til Husbrug, men er heller at betragte som en Verdensudstilling i det Smaa, idet samtlige Grene af Industrien her repræsenteres ligesom paa Udstillingerne i London og Paris. Den gjør vistnok sin Nytte, men ikke netop egentlig i den Retning, som oprindelig var paatænkt, navnlig for Arbeidere.

I Kina skulle hemmelige Selskaber i Stæderne langs med Yangtsefloden opslaa Proklamationer mod de Fremmede. I Hiankow er et Selskab af Englændere paa en Lystur bleven angrebet under Paaskud af, at de vare komne for at slagte Børn. I Toochow er der opdaget en Sammensværgelse, som skal have 50,000 Deltagere.

Hs. Maj. Kongen har ladet løse og uddele til Underofficerer med Familier 500 Adgangstegn til Formælingsfesten paa Ladegaardsøen, og ligeledes ladet tilstille Kristiania Arbeidersamfund et lignende Antal.

For Hus og Hjem er Navnet paa et nyt illustreret 14dagligt Tidsskrift, der skal behandle Husvæsen og Hjemmets Forhold i det Hele. Det er trykt hos Bentzen og koster 96 Skilling halvaarlig. Forsaavidt man kan slutte af det foreliggende Prøvenummer, synes Skriftet at fortjene Publikums Opmærksomhed.

Til Optagelseseramen paa Krigsskolen har nu kun meldt sig 27, idet en stor Del tidligere Anmeldte have traadt tilbage. Der er 16 Pladser ledige.

Kampens Arbeidersamfund havde i Søndags en Udflugt til Gaarden Ulsrud i Aker. Medlemmerne samledes ved Bryn Jernbanestation og gik derfra i Følge med Musik foran til Bestemmelsesstedet, hvor man indtog Forfriskninger. Ungdommen kunde ikke bærge sig, men begyndte strax trods den stærke Hede at danse, indtil man gik opover til Sarabraaten. Efter Tilbagekomsten fortsattes dels med Dans dels med Lege i det Frie, indtil man udpaa Aftenen togede med Musik foran ned til Byen igjen. Om Aftenen udbragtes Skaaler for Fædrelandet, for Samfundet, for dem, der havde understøttet det med Gaver af Bøger og andre Ting og for Festkomiteen. En særdeles god Stemning herskede den hele Tid, og hørtes der kun Tilfredshed med den Fornøielse, man havde havt.

Ulovligt Brændevinssalg. Efter forgjæves Forelæg af 29de f. M. blev Spiseværtinde Konen Mariane Kristoffersdatter Bergsjeng undergivet Politiets Tiltale for 1ste Gangs begaaet ulovlig Brændevinsudskjænkning. I denne Anledning erkjendte Tiltalte selv for Retten, at hun oftere paa Regnskabsdagene — i Almindelighed hver anden Lørdag — havde skjænket sine faste Spisegjæster et Glas Brændevin, hvilket i Regelen gik saaledes til, at hun, efterat have faaet Opgjør, trakterede med Brændevin, og hvorpaa de forskjelligr Personer umiddelbart efter begyndte at spise paa nyt Regnskab. Retten fandt imidlertid, at den Slags Trakteren maatte betragtes som ulovlig Udskjænkning af Brændevin efter Lov angaaende Brændevins Salg og Udskjænkning af 6te Septbr. 1845 § 14 sidste Del, hvorfor Tiltalte i Henhold til Lov af 26de August 1854 §§ 6 og 7 under 16de dennes for ulovlig Brændevinsudskjænkning idømtes en Mulkt af 10 Speciedaler til Kristiania Fattigkasse.

Hoannen gaar raskt fra Haanden under det gunstigste Veir, skrives der i Lillehammers Tilskuer. Udbyttet bliver særdeles godt baade hvad Kvantitet og Kvalitet angaar. Korn- og Potetesagrene staa i Almindelighed godt; dog begynde de nu at sukke efter Regn.

Hamar Seminarium. (Hamar Stiftst.) Lørdag den 10de ds. afsluttede Hamar Seminarium sit første Undervisningskursus, ved hvilket der dimitteredes 24 Elever fra Skolen. Ved Dimissionsfesten, ved hvilken Stiftamtmanden, Skoledirektøren og en Del af Byens og Omegnens Indvaanere var tilstede, blev der først, under Seminarlærer Saxes Anførsel, afsunget en Del Folke- og Fædrelandssange, deriblandt Bjørnsons „Ja, vi elsker dette Landet“ og „Olaf Trygvason“, hvilken sidste især gik udmærket godt. Efter Afsyngelsen af en Salme oplæste dernæst Seminariets Bestyrer, Hr. Hertzberg, Aarsberetningen, ifølge hvilken Seminariet hidtil har haft alle de Lærlinge-Pladse besatte, som Anstalten har at raade over; derpaa lagde Bestyreren i en meget varm Tale de bortdragende Elever Lærergjerningens Ansvar og Herlighed alvorligt paa Hjerte. Festen endte med atter at afsynge en Salme.

Paa Eidsskogen ved Kongsvinger har Hungersnøden været saa stor, at man har maattet ty til Barkebrød. Herfra er opsendt noget over 100 Spd. til Hjælp for de Trængende. Det er sørgeligt at tænke paa, at medens Folket deroppe spiser sig syg paa Bark, som i 20 Pd. kanske ikke indeholder 2 Pd. Næringsstof, voxer der meget nærende Soparter overalt i Skovene. Soppene skulle indeholde omtring 80 pCt. Næringsstof, og det er det mærkelige ved deres Forekomst, at de samme Naturlove, som virke hemmende paa Kornets Væxt og Udvikling, befordre Soparternes, saa at Naturen selv anviser Menneskene Fødemidler til Vederlag for Kornmangelen.

Folkehøiskoler. I søndre Bergenhus Amt haves nu snart 3 Folkehøiskoler: 1 paa Halsenøy, som nu snart er aarsgammel, 1 i Norheimssund, som skal begynde i Oktober og 1 i Ullensvang, som nu søges Lærere til. — I Nordmøre og Nord- & Søndfjord, samt i Sillejord i Telemarken er det ogsaa Meningen at oprette Folkehøiskoler, skriver „Møringen“ for 22de ds.

Meiemaskiner. Kommer man op til Ledaals Herligheder, skriver Stavanger Amtstd., vil man snart blive opmærksom paa en eiendommelig raslende, snurrende Lyd, der minder om Fabrikken med de mange gnaldrende Tandhjul. Forfølger man denne Lyd, hvilket forresten ingen Vanskeligheder frembyder for Folk med almindelige Ørenhinder, vil man bemærke paa Brødrene Kiellands Eiendomme et Par prægtige Meiemaskiner, der trækkes af tvende vælige Heste, i fuld Gang, og som i en Fart og i den zirligste Orden nedlægger Udbyttet af den frodigste Græsmark for Tilskuernes Fødder. Under denne Affære sidder Kudsken i et lidet Sæde ovenpaa Maskinen, og fra dette sit ophøiede Standpunkt kan han med en vis Værdighed se paa Ødelæggelsen nedenfra, i hvilken han dog egentlig ingen anden Andel har, end at han styrer Tømmerne og Pidsken samt af og til lædsker de travle Smaahjul med nogle Draaber af en Oliekande. Maskinerne, der nok egentlig er af amerikansk Opfindelse, ere anskaffede fra England og koste ca. 100 Spd., og saavidt vi vide ere disse de første, som ere anskaffede paa denne Kant af Landet, hvor Enhver, der ser dem i fuld Gang, beundrer deres findrige Iddretning og beundringsværdige Arbeide.

Bankdirektør Ole Andreas Krogness er efter længere Tids Sygelighed, i en Alder af noget over 67 Aar, den 23de ds. afgaaen ved Døden paa sit Landsted paa Øen. Den Afdøde, der har været en i Kommunen virksom Mand, blev, skriver Tr.hjems Adr., ikke ret længe, efterat Formandskabsloven udkom, indvalgt i Kommunebestyrelsen, hvoraf han siden har været Medlem som Repræsentant eller Formand. Han har desuden været betroet en stor Del andre offentlige Hverv, idet han bl. A. i mange Aar har været Medlem af Sparebankens Forstanderskab, var nu dens Viceformand, Medlem af Inspektionen for de Angellske Stiftelser, Forligelseskommissær, har repræsenteret Trondhjem paa Storthingene i 1848, 1851, 1857 og 1859 —60. Han indtraadte i Bankdirektionen i 1846 og har siden fungeret som Medlem af den.

Forhenv. Kaptein, afskediget Overtoldbetjent Jac. Chr. Meyer er, ifølge Trhj. Adr., rammet af et Slagtilfælde, død den 22de ds. i Trondhjem. Han blev udnævnt til Overtoldbetjent ved Trondhjems Toldsted i 1839 og fik Afsked fra 1ste Januar 1863.

Dræbt ved Slag af en Hest. Tr.hjems Adr. for 23de ds. skriver: Anders Skjærdingstad i Melhus ledte igaar sin Hest efter sig for at slippe den paa Marken. Esten Skjærdingstadhaugens 12 Aar gamle Søn, en rask og haabefuld Gut, fulgte umiddelbart efter Hesten. Bedst som de gik, hørte Anders Lyden som af et stærkt Slag bagenfor sig og ser Gutten falde overende med en Blodstrøm ud af Munden; Hesten havde slaaet bagud og rammet Gutten lige i Ansigtet. Om et Øieblik søgte denne at reise sig igjen, men tumlede atter overende; han blev strax bragt til nærmeste Plads og Lægen budsendt; men inden denne ankom, var han død.

Om en ny Opfindelse til Udvikling af Lysgas skriver „Dr. Tid.“ bl. A.: Vi have havt Leilighed til nærmere at betragte et Apparat til Fremstilling af Lysgas efter en ny Methode, der af Ingeniør Arneberg er opstillet i Grosserer Edw. Tandbergs Dampsag paa Bragernæs.

Enhver, der har seet et Gasværk efter den ældre Methode, beregnet til Forsyning af et Etablissement af samme Udstrækning som ovennævnte, overraskes strax ved de ringe Dimensioner af det nye Apparats enkelte Dele, saavelsom ved Faatalligheden af disse forskjellige Dele. Men naar vi saa blive underrettede om, at dette Gasapparat, der er af næstmindste af de hidtil anvendte Størrelser, vilde kunne forsyne 7 Gange saa mange Blus, som det for det Første er bestemt til, og at der Nat mellem Lørdag og Søndag produceres saa meget Gas, som Sagen tiltrænger i Løbet af den følgende Uge, saa vide vi ikke, hvad vi mest skulle beundre, den geniale Opfinder af Apparatet, Dr. Hirzel, eller Righoldigheden af det Raastof, der, strømmende ud fra en Beholder — af Størrelse som et Par skikkelige Hattefuteraler ovenpaa hinanden — afgiver Gas nok til at fylde Gasometret gjentagne Gange, hvoraf igjen hver Fyldning strækker til for en Uge med et Forbrug i ca. 6 Timer hver Nat.

Hvori bestaar da denne nye Opfindelse? Vi vare netop tilstede under Gasudviklingen og iagttoge dels selv, dels blev der forklaret os Følgende:

Som Enhver bekjendt, der har beskjæftiget sig noget med Kemi, er den væsentlige Bestanddel af en Lysgas en Forbindelse af Kulstof med Vandstof, af hvilke Stoffe det sidste for sig kun brænder med et blaaligt, næsten slet ikke lysende Skjær, medens det er Kulstoffet, som i sin Forbindelse med Vandstof under Forbrændingen er det lysende Element. Nu findes der nogle meget forskjellige kemiske Forbindelser af Kulstof og Vandstof, hvoriblandt Elaylgas eller oliedannende Gas (saakaldet fordi den i Forening med Klor kan danne en Olie) og Sumpgas udgjøre de nyttige Bestanddele i Stenkulgasen. Stenkulgas indeholder — selv efter at være renset ved Hjælp af meget vidtløftige Apparater — endnu 20 pCt. aldeles unyttige og tildels skadelige Gasarter, foruden en overveiende Mængde af kun slet lysende Sumpgas.

Det har længe været bekjendt, at man kunde fremstille Lysgas af andre Materialier end Stenkul, nemlig af Træ, Torv, Harpix, forskjellige Slags Olie og Fedt. Kun af de to første har man indtil for nogle Aar siden produceret Gas i nogen større Maalestok, idet man kun gjorde de sidstnævnte Stoffe til Gjenstand for mindre Forsøg i kemiske Laboratorier. Men da ifølge Analyser af Pelouze og Cahours den amerikanske Jordolie har 12 Ækvivalenter Kulstof og 14 Ækvivalenter Vandstof, saa kom Dr. Hirzel paa den Tanke, at han maatte kunne benytte de værdiløse, endnu kulstofrigere Levninger fra Petroleum-Raffineri til deraf at fremstille Lysgas, saameget mere som denne Levning eller Tjære ved Afdestillering havde tabt alle ætheriske, letantændelige Dele og var bleven et ligesaa medgjørligt og ufarligt Stof som anden Tjære. Det gjaldt imidlertid paa en anden Maade at underkaste Stoffet den tørre Destillation, end man hidtil havde gjort i sine Laboratorier, hvorved man havde taget Stenkulgasfabrikationen til Mønster. Det gjaldt at opfinde noget Nyt; ellers blev Sagen aldrig i Verden praktisk brugbar, trods Hirzels store Fordel fremfor tidligere Experimentatorer, den nu at være i Besiddelse af et saa billigt olieagtigt Raastof. Denne Opgave blev løst af Dr. Christoph Heinrich Hirzel, Professor ved Universitetet i Leipzig; og at Opgaven er tilfredsstillende løst, det have vi havt Anledning til at overbevise os om, da det er et saadant Apparat, vi have lært at kjende i Hr. Tandbergs Dampsaug.

Af Raaæmnets kemiske Sammensætning ser man, at den fremstillede Gas udelukkende maa bestaa af Kulstof og Vandstof, og ifølge Analysen optræde disse Stoffe foruden som ren Vandstofgas, forbundne som Sumpgas, Elaylgas og det endnu kulstofrigere Acetylen (C^4H^3). Professor Dr. H. Kolbe i Leipzig siger i sit Skrift „Ueber das neue chemische Laboratorium der Universität Leipzig, F. A. Brockhaus 1868,“ at den omhandlede Gas synes hovedsagelig at bestaa af Acetylen. Altsaa ingen Vanddampe (da der mangler Surstof), ingen bituminøse Dampe, der skal kondenseres, ingen Ammoniakforbindelser, der skal absorberes (da der mangler Kvælstof), ingen Svovlforbindelser, der dels skal optages af Rensekassernes Kalk eller andre Rensemasser, dels vedblivende i Form af Svovlkulstof forurene Gas og gjøre den skadelig for Organismer, Farver etc., ingen Kulsyre at rense fra, intet Kuloxyd til at gjøre Indaanding af Lysgas farlig, intet af alle disse Stoffe, der ved andre Slags Lysgas, men især ved Stenkulgas gjør vidtløftige Kondensationsapparater og Rensekasser, Vaskere, Skrubbers ets. nødvendige, findes i Oliegassen. Apparatet bestaar derfor kun af en meget liden Retort i en liden Ovn, der ildes med smaa Træstykker, som falder af ved Stav-Cirkelsaugen (eller efter Omstændighederne med Kul eller andet Brænde), et lidet Forlag, en Kondensator til at fortætte en Olie eller Tjære, der forflygtiges uden at dekomponeres, naar Retorten tilfældigvis ikke holdes varm nok — og saa er Gasen færdig til at opsamles og forbruges. Men hvordan kommer Raastoffet ind i Retorten? Ja deri bestaar Opfindelsen, der er patenteret næsten overalt i Europa og Amerika samt nu nylig her i Landet. Det er i al sin Simpelhed en smuk mekanisk Opfindelse: fra den tidligere nævnte lille Beholder suges nemlig Olien op i en Pumpe, der i passende Mængder trykker den frem til Retorten, idet Pumpestemplets Bevægelse paa en høist sindrig, men aldeles simpel Maade er gjort afhængig af en Regulator, der styrer Apparatet paa en fuldkomnere Maade, end den samvittighedsfuldeste Tekniker vilde være istand til.

Gasen brændes af smaa Brændere, der for det Meste forbruge 1 Kubikfod i Timen, og vi overbeviste os ved Sammenligning paa Stedet om, at 1 Kubikfod Oliegas i Timen lyste langt stærkere end 5 Kubikfod Stenkulgas. Hr. Arneberg har ytret for os, at Oliegasens Pris her i det Høieste kan blive ½ Skilling pr. Kubikfod. Han har tilstillet os en Beregning fra Hauzeur Gérard fils i Vergiers, hvorefter Oliegas har kostet dette Firmas Uldspinderi lidt over ¼ Skilling pr. Blus pr. Time, eller nøiagtigt 1,32 Centimes = 0,28 Skilling.

Forøvrigt, hvad Tingen duer til, vil Erfaring vise. Det er ikke vor Hensigt at anbefale Sagen mere, end den anbefaler sig selv. Vi have kun ved Nærværende villet henlede Publikums Opmærksomhed paa noget Nyt i Tekniken, der kunde have Interesse for flere af vore Læsere.

Pøbelen er bedre. Den hadede ikke Gwynplaine og den foragtede ham heller ikke. Men den usleste Sjauer i hele England følte sig dog overbevist om, at en Sjauer stod ligesaa høit over denne Bajads, som en Lord over en Sjauer.

Gwynplaine havde alle Komedianters Lod. Dog, han eiede Kjærligheden, hvad kunde han ønske sig mere? Han ønskede Intet.

At blive kvit dette vanskabte, mishandlede Ansigt og faa sit eget maaske vakre og indtagende Ansigt tilbage, var vel Noget, som kunde friste ham. Men nei, han vilde det ikke.

Hvad, vilde han uden Betænkning forkaste et saadant Tilbud?

Ja, hvormed skulde han da have født Dea? Hvad skulde der vel have blevet af denne deilige, blinde Pige, som elskede ham? Uden dette forfærdeligt komiske Ansigt vilde han ikke have været mere end en sædvanlig Gjøgler, som opsamlede Halvskillinger paa Gaderne, og Dea vilde maaske ikke have havt det daglige Brød. Han følte med en dyb og øm Stolthed, at han var denne svage Engels Beskytter. Nat, Ensomhed, Nød, Hunger og Tørst, disse Armodens gabende Svælg reiste sig omkring hende, og han var den St. Jørgen, der beseirede denne Drage. Hans Vaaben var hans vanskabte Ansigt. Ved dette var han nyttig, seierrig, stor. Han behøvede blot at vise sig for at tjene Penge. Han var Massernes Herre, Pøbelens Souveræn. Han kunde skaffe Dea Alt. At beskytte den, som elsker dig, at skjænke den, som skjænker dig en Himmel, et Liv uden Bekymringer, — der gives ingen herligere Glæde.

Gwynplaine nød denne Lykke. Og denne Lykke havde han sit vanskabte Ansigt at takke for. Dette gjorde ham til Skjæbnens Overmand. Derved fortjente han sit Ophold, sit eget og Andres. Gwynplaine var fangen i sin Vanskabthed, men sammen med Dea. Dette var at være i Fængsel i Paradiset.

O ven! Ama!
Eres alma
Soy corazon!*)

Og pludseligt faldt der en Lysstraale lige paa Gwynplaines Ansigt.

Man saa Missosteret fuldstændig.

At skildre Tilskuernes Følelser er umuligt. Alt var en eneste Latter. Saadan var Virkningen. Latteren fremkaldes af det Uventede, og Intet kunde være mere uventet end denne Opløsning. Gamle og Unge, Mænd og Kvinder, Gode og Slette, Glade og Bedrøvede brast ud i Latter, selv de, der gik forbi paa Gaden, lo af denne Latter. Denne Lattersalve forenedes med klappende Hænder og trampende Fødder. Da Tæppet gik ned, raabte man som vanvittig paa Gwynplaine. Han gjorde en overordentlig Lykke. Man strømmede hen for at se ham. De Letsindige lo, de Tungsindige lo, de onde Samvittigheder lo. Det var en saa uimodstaaelig Latter, at man kunde holde den for en Sygdom.

Gives der en Pest, som Mennesket ikke skyr, saa er det Glædens Smitte. Man fik se det beseirede Kaos for fem Skilling. Det var saaledes for Hoben. Den fine Verden gaar ikke der, hvor man kan komme for fem Skilling.

Ursus var stolt over dette sit Produkt, paa hvilket han i lang Tid havde pønset.

„Det har Noget af Shakespeare ved sig“, ytrede han beskedent.

Sammenstillingen med Dea forøgede den ubeskrivelige Virkning, som Gwynplaine gjorde. Hun eiede dette, jeg ved ikke hvad, af Jomfruelighedens og Præstindens fineste Duft, som ikke kjender Mennesket, men som kjender Gud.

*) O kom, Elskede! Du er Sjæl — jeg er Hjerte!

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret passerer idag Norge. Vinden er Østlig i Bodø, Nordlig ved Stat, Vestlig i det sydlige Norge og Sydlig paa Østlandet. Temperaturen er endnu lidt over Normalstand, Luften fugtig og Himmelen skyet. Regnbyger paa Østlandet. Udsigterne ere til Regnbyger med opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Stor Koncert

i 3 Afdelinger med nyt Program.

Torsdag den 29de Juli Kl. 7½ Koncert i Haven og Festsalen paa Klingenberg af **Christiania Theaters Orchester** under Anførsel af **Hr. Kapelmester Hennum.**

Entré 12 ß. Nærmere ved Plakater.

Th. Herrmann, Direktør.

Realskolen i Eidsvold

modtager Elever. Den meddeler de for Forretningsfolk nødvendige Kundskaber og forbereder til højere Skoler. Undervisningsgjenstandene ere: de almindelige Skolefag, levende Sprog, Mathematik og Naturhistorie. Skolepengene ere 2 Spd. pr. Maaned. Sundt og behageligt Opholdssted. Godt Logis er at erholde i Nærheden. Oplysninger meddeles ved Henvendelse til Kand. filos. Bjerke i Eidsvold.

Undervisningen begynder 18de August.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

"Skandia"

forsikrer Bygninger under Opførelse af Sten og Træ. **B. C. Autonisen.**

Maleriudlodning.

16 Oliemalerier, dels egne Arbeider og Kopier efter Tidemand, Gude, Mordt, Eckersberg m. Fl., vil blive bortloddede i September Maaned.

Malerierne ere udstillede i Hr. Brantzeg's Pianolager, Akersgaden No. 61. Nummeret koster 48 ß. 3 Nummere 1 Spd.

Helene Broch.

En Stud. theol. med „Laud" til 2 Examina ønsker at læse eller gjennemgaa Lektier med Børn. Billet mrk. „Spes" nedlægges i Dagbladets Exped.

En Kompagnon,

som har nogle Hundrede Specier at indskyde, søges til en meget lønnende Forretning. Billet mrk. **„Fortjeneste"** nedlægges i Expeditionen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Bøger.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa

alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold

af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske

med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

„Fædrelandet"

(et Ugeblad af politisk og kirkeligt Indhold)

begynder fra 1ste Juli d. A. sin 2den Aargang. Bladets Formaal er med et Ord at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning. Det meddeler stadig politiske og kirkelige Efterretninger fra Ind- og Udlandet, folkelige Fortællinger, Korrespondancer og letfattelige Opsatser af almennyttigt Indhold. Det vil ogsaa særligt have Opmærksomheden rettet paa de kirkelige Spørgsmaal, som for Tiden bevæger vort Folk, og paa de økonomiske Tilstande, hvis Drøftelse især ligger Almuesmanden paa Hjerte. Bladet er nærmest et Almueblad, men det vil tillige ved Samvirken af Mænd i forskjellige Livsstillinger søge at hjælpe til at binde de forskjellige Samfundsklasser nærmere sammen og udjevne det, som desværre endnu i Mangt og Meget stiller imellem dem. Det er derfor vort Haab, at Bladet vil samle Læsere af det hele Folk omkring sig.

I indeværende Kvartal vil Bladet levere udførlige Meddelelser om Forhandlingerne ved de større kirkelige Møder, der i Sommer afholdes til Drøftelse af det fra Kristiania udgaaede Forslag til Afholdelse af Stiftsmøder i næste Aar og et frivilligt kirkeligt Landsmøde i 1871.

Bladets Redaktion er i Løbet af April Maaned overtaget af Kandidaterne P. L. Hærem og Th. Klavenæs, efterat de har sikret sig den fornødne Hjælp af Mænd i forskjellige Livsstillinger i Kristiania og andre Steder rundt omkring i vort Land, som paa forskjellig Maade har lovet Bladet sin Understøttelse. Blandt disse Mænd er det os tilladt at nævne følgende: Professor i Lovkyndighed L. M. B. Aubert, Skolelærer H. Gjerberg, Kandidat Johan Jensen, Bureauchef i det statistiske Kontor A. Kjær og Skolelærer J. B. Kvam, alle i Kristiania. Desuden: Skolelærer Aadnesen, Lillesand, Storthingsmand Hdlsb. Aarflot, Aalesund, Storthingsmand Kirkesanger Brandt, Valders, Sogneprest Bugge, Holmestrand, Gaardbr. Flotten, Kvikne, Pastor Færden, Hedemarken, Arsenalforvalter Hagen, Fredriksstad, Storthingsmand Værkseier Mortensen, Hedemarken, Storthingsmand Gaardbruger Nordby, Søndre Trondhjems Amt, Garver Olsen, Hamar, Storthingsmand Kirkesanger Riisnæs, Søndre Bergenhus Amt, Seminarielærer Kandidat Saxe, Hamar, Sogneprest Schiørn, Smaalenene, Storthingsmand Gaardbruger Svanø, Nordre Bergenhus Amt, Storthingsmand Sogneprest Sverdrup, Nordre Bergenhus Amt og Storthingsmand Gaardbruger Ueland (den Ældre), Stavanger Amt.

Meddelelser til Bladet fra Landets forskjellige Egne modtages med Taknemmelighed, hvor ubetydelige de end maatte være.

Bladet kan tinges paa alle Landets Postkontorer og i Kristiania i dets Expedition, Toldbodgaden No. 40. Betalingen erlægges **forskudsvis** med 28 ß Fjerdingaaret. — Paa 6 betalte Exemplarer leveres det 7de frit. Til Kommissionærer, der tage et større Antal, gives Rabat efter nærmere Overenskomst.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß pr. Petitlinie. Stadigere Avertereende tilstaaes betydelig Moderation.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Samling af Exempler til Indøvelse af Grammatikkens Begyndelsesgrunde. Af Jakob Løkke.

12 ß.

Drammen i Juli 1869.

Harald Lyche.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Kristiania.

Brødrene Frølich's

Damp-Mineralvand-Fabrik.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Seltersvand,

i Smag og Renhed lig det ægte.

Grénadine,

Pariser Brus - Limonade.

Annanas,

Kjøbenhavner Brus - Limonade.

Citron-, Ingefær-, Pebermynte-, Ribs-, Champagne- og Bringebær-Brus-Limonade etc.

Mousserende Ribsvine.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Priserne noteres billigst mod Rabat til Forhandlere.

Paa udenbyes Ordres uden medfølgende Remisse reflekteres ikke.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Commissionslageret

af

Svenske Vognaxler

fra

Köpings Fabrik

anbefales af

Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

For Ysterier anbefales svenske dobbelte **Ostepresser** af bedste Sort. Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

Brødrene Frølichs

velkjendte

Mousserende Drikke

anbefales til Fabrikpris fra vor Butik.

H. Kopp & Co.

Tilleie.

Logis for 2 Skoledisciple

med Alt i Huset kan erholdes i No. 3, lille Strandgade.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Man saa, at hun var blind, og man følte, at hun saa. Hun syntes at staa ved det Overnaturliges Tærskel. Hun syntes halvt at befinde sig i det timelige Lys og halvt i den anden Klarhed. Hun virkede paa Jorden, og virkede, som Himlen virker, med Morgenrøden.

Hvad Dea angaar, saa kan Menneskesproget ikke udtrykke, hvad hun erfor. Hun følte, at hun var midt i en Folkehob og vidste ikke, hvad en Folkehob var. Hun hørte en summende Lyd, det var Alt. For hende var en Folkehob et Vindpust, og vil man tænke nøie efter, er den i Grunden heller intet Andet. Generationerne ere Aandedrag, som dø bort. I denne Trængsel følte Dea sig ene. I denne indvortes Bæven over sin Ensomhed midt i Folkemassen, i denne ubestemte Frygt for Fare, som dog aldrig overvældede hende, gjenvandt pludseligt Dea sin Tryghed og Sikkerhed og fandt den ledende Traad i Verdenslabyrinthens mørke Gange, da hun lagde sin Haand paa Gwynplaines kraftige Hoved. Unævnelige Fryd, hendes Fingre hvilede paa dette tottede Haar. Hun følte sig uden al Fare, hun havde fundet sin Redningsmand i enhver Nød. Publikum troede det Modsatte. For Tilskuerne var Gwynplaine den Reddede og Dea den Reddende. „Det gjør det samme", tænkte Ursus, for hvem Deas Hjerte var som en aaben Bog.

Den sande Kjærlighed slukner ikke. Et Kul bedækkes med Aske, en Stjerne ikke. Disse himmelske Følelser fornyedes hver Aften for Dea. Og hun var nær ved at græde af Ømhed, medens alle Andre holdt paa at briste af Latter. Alle omkring hende vare blot oprømte, men hun var lykkelig. Forøvrigt var den strømmende endeløse Latter ved det uventede Syn af Gwynplaines grinende, komiske Ansigt aabenbarligen slet ikke tilsigtet af Ursus. Han vilde heller have seet en mere æstethisk Beundring. Men Triumfen trøster. Han forsonede sig hver Aften med sin utrolige Lykke, idet han beregnede, hvor mange Daler

disse Skillingsstabler vilde udgjøre. Og saa tænkte han, at naar Latteren havde lagt sig, saa i ethvert Tilfælde det beseirede Kaos tilbage i Dybet af Sindene, og at man havde Noget i Behold af, hvad man havde seet. Han tog heller ikke helt og holdent feil. Sandheden er den, at denne Pøbelhob, som med spændt Opmærksomhed fulgte Ulven, Bjørnen og Manden, Musiken og Sangen, modtog med en uklar, men dyb Sympathi, ja med en vis rørt Andagt det dramatiske Digt: Det beseirede Kaos, denne Aandens Seier over Materien, som opløste sig i rent menneskelig Glæde.

Se, dette var Hobens simple Forlystelser, Folket havde ikke Raad til at deltage i de Fornemmes „ædlere Glæder", det havde ikke, som disse, Raad til at sætte tusinde Guineer paa Helmsgail mod Phelem-ghe-Madone.

X. Et Blik paa dens Menneskelighed, som befinder sig udenfor de menneskelige Forholde.

Mennesket har Tilbøielighed til at hævne sig for den Glæde, man bereder dem. Deraf kommer Ringeagten for Skuespilleren. Den Skuespiller behager mig, morer mig, adspreder mig, danner mig, fortryller mig, trøster mig, glæder og gavner mig, hvad Ondt kan jeg gjøre ham for dette? Jo, ydmyge ham. Ringeagt er en Ørefigen, givet paa Afstand. Jeg vil give ham denne Ørefigen. Han morer mig, følgelig er han lumpen. Han gavner mig, derfor hader jeg ham. Hvor skal jeg finde en Sten til at ramme ham med. Præst, kom med din! Filosof, hid med din! Bossuet, banlys ham! Rousseau, haan ham! Lad os stene Træet, mishandle Frugten og æde den! Bravo! Og ned med ham! At fremsige Digternes Vers er at være pestbesmittet. En Komediant! Heisan, lad os stille ham ved Skampælen siden han morede os!

Dagbladet.

No. 173. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 29de Juli 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen med et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løjten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 28de Juli. Professor Lochman er udnævnt til Kommandør af Dannebrog, 2den Grad, og Professor Aschehoug til Ridder af samme Orden.

Madrid, 28de Juli. Carlistplanerne synes mislykkede. Efterretningerne fra Provinserne ere tilfredsstillende.

Stockholm, 28de Juli. Den svenske Øvelseseskadre, en russisk Korvet og en dansk Fregat ere opkomne paa „Strømmen“ for i Eftermiddag at deltage i Saluten. Efter Vielsesceremonien reise Medlemmerne af de kongelige Familier iforveien til Haga for at modtage Brudeparret. Her flages overalt i Havnen og mangesteds i Byen. Høitidsklædte Folkemasser ere i Bevægelse.

Stockholm, 28de Juli. Vielsen forrettedes Kl. 5¼. Ceremonien sluttede Kl. 5¾. Kanonerne tordnede fra alle Krigsfartøier. Alle Handelslokaler ere lukkede.

Juridiske Meddelelser.

Spørgsmaal om en Patentrets Udstrækning.

Efterat Mekanikus Johan Wessel heraf Byen i Henhold til høieste Resol. af 20de Marts f. A. under 24de næstefter var bleven meddelt Patent for et Tidsrum af 10 Aar paa nogle af ham opfundne Apparater til Smøring af Akselledninger, Lagere og andre omdreiende eller glidende Dele af Maskiner, dog saaledes, at Patentet alene omfattede Anordningen af det Rør, hvorigjennem Olien ledes fra Reservoiret til de glidende Flader, ansøgte Mekanikus G. Andersen nogen Tid efter om Patent paa en af ham opfunden Smøreindretning, hvilket Andragende imidlertid ved høieste Resol. af 25de August f. A. blev afslaaet, hvilket Afslag, som det af det til Grund for Resol. liggende Foredrag erfares, blev foranlediget ved det Mekanikus Wessel kort forud meddelte Patent paa den af ham opfundne Smøreindretning, idet vedkommende Departement fandt overensstemmende med en af Industriklassen i Selskabet for Norges Vel i Sagens Anledning afgiven Betænkning, at begge Indretninger vare grundede paa samme Princip, idet nemlig Olien ved Sugning føres ned til Akselen; medens den af Andersen foreslaaede Forandring i det ovennævnte Rørs Indretning fandtes at være af liden Betydning og ganske uvæsentlig i Sammenligning med det egentlige Princip for disse Smøreindretninger. Da Andersen ikke destomindre vedblev at forfærdige og afhænde sine Smøreindretninger, lod Wessel under 12te November f. A. ved Byfogden hersteds nedlægge Forbud mod, at Andersen gjorde Indgreb i den ham tilstaaede Patentret, hvilket Forbud han efter forgjæves prøvet Forligsmægling ved Stævning af 17de November f. A. lod forfølge til Kristiania Byret, hvor han paastod samme stadfæstet og sig tilkjendt samtlige af Forbudet og Sagen flydende Omkostninger; hvorhos han — da Indstævnte brød Forbudet — efter Kontinuationsklage af 12te og Kontinuationsstævning af 16de Februar d. A. paastod ham ilagt Mulkt efter Loven herfor samt sig tilkjendt de af Kontinuationssøgsmaalet flydende Omkostninger.

Indstævnte derimod paastod det nedlagte Forbud ophævet og sig frifunden for Citantens Tiltale samt hos denne tilkjendt Forsvarsomkostninger, idet han støttede denne Paastand til, dels at den Smøreindretning, hvorpaa Citanten er meddelt Patent, ikke er nogen ny Opfindelse eller en saadan Forbedring af den af Franskmanden de la Cour opfundne og paa Pariserudstillingen i 1867 udstillede, at der burde være meddelt Citanten Patent paa den, og dels paa, at den af ham — Indstævnte — forarbeidede Smøreindretning er væsentlig forskjellig fra Citantens og derhos en væsentlig Forbedring af de la Cour's.

Af det under Sagen dokumenterede viste det sig, at man allerede da Patentet blev meddelt Citanten, havde været opmærksom paa de la Cour's Opfindelse; idet nemlig denne er nævnt og omtalt i den af Industriklassen for Norges Vel over Citantens Patentansøgning afgivne Betænkning, medens Klassen ikke destomindre fandt at burde anbefale Ansøgningens Indvilgelse væsentlig af Hensyn til, at Citantens Apparat antoges at være meget mere oliebesparende end det franske Apparat, ligesom der ogsaa ikke fandtes ganske uvæsentlig Forskjel Sted mellem dem. Citanten formente forøvrigt i denne Henseende, at det skulde ligge udenfor Domstolenes Kompetence at underkjende et Patent, naar dette først af Kongen er meddelt, og uagtet Retten fandt ikke i sin Almindelighed at kunne give denne Paastand Medhold, fandt den dog, at da Spørgsmaalet om en Opfindelse er ny eller ikke, i mange Tilfælde beror paa et Skjøn og da Afgivelsen af dette Skjøn med selve Retten til at bevilge Patentet ved Haandværksloven § 82 maa være henlagt under den udøvende Magt, vil et Patent blive at opretholde, naar de faktiske Forudsætninger, nemlig med Hensyn til Andres tidligere Opfindelse, hvorpaa dets Meddelelse er bygget, findes rigtige; i hvilken Henseende den her henvist til en i Retst. for 1865 Pag. 59—64 meddelt Sag. Og i sidstnævnte Henseende er der ifølge de under Sagen fremkomne Oplysninger ingen Tvist, idet der kun er Spørgsmaal om de Cours Opfindelse og Parternes.

Da Retten desforuden ikke kunde finde, at der i mellem Indstævntes Apparat og Citantens var nogen saadan væsentlig Forskjel, at den Første ikke kunde siges at have gjort noget Indgreb i den Sidstnævnte meddelte Patentret, idet Principet, hvorigjennem de virke, ikke kan indsees at være noget andet i Indstævntes end i Citantens, om det end efter endel under Sagen fremlagte Erklæringer tør antages, at Indstævntes Apparat virker fuldstændigere og lettere til enkelte Diemeds Opnaaelse, kom Retten til det Resultat, at Patentet maa blive at opretholde og har i Henhold hertil i Sagen ved Dom af 15de dennes saaledes

kjendt for Ret:

Det under Sagen omhandlede af Byfogden i Kristiania under 12te November 1868 nedlagte Forbud stadfæstes, og bør Indstævnte Mekanikus A. G. Andersen for at have brudt samme bøde 60 — sexti — Speciedaler, af hvilke en Trediedel tillægges Citanten Mekanikus Wessel og to Trediedele Statskassen. Hovedsøgsmaalets og Forbudets Omkostninger ophæves, hvorimod Indstævnte bør at tilsvare Citanten Kontinuationssøgsmaalets Omkostninger med 6 — sex — Speciedaler.

Det Idømte at udredes inden 15 Dage efter Dommens Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Mindestøtten over Harald Haarfagre

har en Indsender i Morgenbladet ønsket reist her i Kristiania. Som Grund til denne ufortjente Høflighed mod Hovedstaden anfører han, at Flere da vilde faa Anledning til at se den, ligesom ogsaa Hovedstaden, som Rigets Centrum, formenes at være det mest passende Sted for et Mindesmærke over Stifteren af Rigets Enhed. At Folk herinde i Kristiania By (som allerede i Navnet har afskaaret sig saa fra vore gamle Minder, at Byen ikke nævnes Oslo efter den gamle Stad, paa hvis Grund den tildels ligger) ønsker at trække alt Muligt herind, det kan endnu lade sig høre, men at en Mand fra Trøndelaget, som hin Indsender, ogsaa er saa kristianiavenlig, det synes mere mærkeligt. I det her omhandlede Tilfælde vilde det nu vel ogsaa være forkjert, om hans Plan skulde blive fulgt. Knytter ikke hele vor Interesse sig nærmest til de Steder, hvor den historiske Person har færdes, hvor hans Bedrifter ere udførte, og hvor han selv har knyttet sit Minde til Landet. Og naar vi nu reise ham et synligt Mindesmærke paa en Tid, da vi føle os taknemmelige for, hvad han udrettede, hvor sætte vi det da naturligere end der, hvor vor Interesse alt før har sat ham et usynligt? Hvor satte de Gamle sine Bautastene uden der, hvor Kjæmpen laa og havde standset i sin Virken? Den store Betydning af Haralds Værk kan ikke gjøre nogen Forandring i Valget af Sted: nei, den skal kun gjøre, at det hele Folk samles om hans Grav. Skulde noget Sted gjøre Haraldshaugen ved Haugesund Rangen stridig, da maatte det da være Hafrsfjord, Stedet, hvor hans store Værk blev kronet med Seier. Men det er vel naturligt, at vi i 1872 mindes Manden og igjennem ham hans Værk. (En Mindesten ved Hafrsfjord synes mig dog ogsaa at burde tages under Overveielse). Tilsidst kun et Par Ord om Beliggenheden af Haraldshaugen. Jeg har ikke været der selv, men jeg formoder, at den ligger saa nær Byen Haugesund og derved ogsaa Seilleden nord- og sydover, at et Mindesmærke paa den maatte kunne gjøres synligt for de Skibe, som drage gjennem Karmsund. I Forbindelse med de gamle henstaaende Bautastene paa Fastlandet og paa Kormt vilde det nye Nationalmonument over Norges første Konge tage sig udmærket ud. Antallet af de Skibe, som drage her forbi, samt hele det forskjelligartede Liv, som til forskjellige Tider rører sig om det opblomstrende Haugesund, vil vistnok afgive et Antal Mennesker, som ikke skal staa langt tilbage for det Antal, som Kristiania kan afgive. Lad os derfor faa Haraldsstøtten reist paa Haraldshaugen!

Oslo, 28de Juli 1869.

F. N.

28de Juli 1869*).

Den stærke Bøg sig luded' over Sundet
og sendte Tanken over dybblaa Vand;
men Bølgen gik imod og atter grundet
den Tanken ind paa Bøgens egen Strand.
Det var som fordum aldrig Sundets Vover
en Fred, et Venskab vilde fragte over.

Men kom en Bersærk med sin vilde Skare,
lød Guy af Spyd og Skjold, af hvasse Sværd,
da villig Bølgens Ryg dem over bare,
med Strømmen spredtes Saga'n om den Færd.
Og Granen voxte rank i Svitjods Dale.
Hvo Seier fik, den førte Herskertale.

Dog, Sekler svandt og Slægter sank i Graven,
Og Folkets Higen fandt et andet Maal.
Den gamle Kamp staar nu paa Runestaven,
dens Stridsmænd gik til Ro i Haug og Baal;
men endnu mindes Sagaen disse Helte,
skjønt Hadet det er glemt kring Sund og Belte.

Og villig bringer Bølgerne i Sundet
nu Bøgens Tanker hen til slanke Gran;
hos trende Folk den har sit Medhold fundet,
den Danas Søn faar ei sin Brud ved Ran.
Her Hjertet taled', Fædre gav sit Tykke,
i trende Sprog steg Bønner op om Lykke.

Vi kjende lidt, ja altfor lidt til hende,
og dog vi tager Del i med idag;
vi vil med fulde Hjerter Bønnen sende
til Gud og give ham i Haand Din Sag.
Han være Støtte, Tilflugt, Glæde, Styrke,
da bliver Livet lyst og let Dit Yrke.

F. J.

*) Sangen kom os forsent ihænde til at den kunde blive trykt igaar. Red. Anm.

Kristiania, den 29de Juli 1869.

Morgenbladet fortsætter med at være Leiesvend eller stum Tjener for de svenske Opfatninger i Statholdersagen, idet Bladet for igaar nemlig atter under sin Redaktionsartikel uden Bemærkning har optaget et Stykke fra Göteb. Handels- och Sjöf.-Tidn. af samme Slags, som det, vi for nogen Tid siden omtalte. Det hæderlige Blad kunde maaske frifindes for videre Tiltale, som uvidende om, hvad den bestaaende Rigsakt indeholder, da det for en Tid siden aabnede sine Spalter for en Artikel af Wäktaren, hvori der blandt andre Mærkeligheder ogsaa fandtes den, at Bestemmelsen om Statholderposten stod i Rigsakten. Dette kunde ogsaa siges at være et saa grovt Brud paa Sandheden, at ingen af Bladets Læsere kunde forudsættes at være udvidende om, at den i Mrgl. optagne Artikel var usandfærdig. Med den igaar aftrykte Artikel forholder det sig derimod ikke ganske paa samme Maade. Gøteborgsbladet anfører nemlig til Støtte for Sveriges Ret til at afgive det endelige Samtykke til at ophæve en af vore kostbareste, unyttigste og forargeligste Embedsposter, Statholderembedet nemlig, at „Sagens unionelle Beskaffenhed er bleven antaget som ubestridelig af Norges eget Storthing og dets Konstitutionskomite blot 4 Aar efter Unionens Indgaaelse. Dette Faktum“,*) vedbliver Gøteborgsbladet videre, „burde vel lære det unge Norge, som nu taler saa afgjort i denne Materie, at Spørgsmaalet ikke er saa enkelt og soleklart.“ Vi synes derimod, Morgenbladet burde have oplyst sine Læsere om, at det paaberaabte „Faktum“ ikke er noget Faktum, men en ligefrem Tilsnigelse og Usandhed af samme Art, som det øvrige, Svenskerne benytte sig af i Hensigt at tilvende sig et Overherredømme over vore Anliggender.

Hvorledes det hænger sammen med dette Faktum, ved vistnok Svenskerne meget godt. De have havt al Opfordring til at granske denne Sag, og de have blandt Andet en anseet Retslærd, Professor Rydin, som i 1863 har skrevet et vidtløftigere og selv i Sverige særdeles anerkjendt og tidt omtalt Skrift om „Föreningen emellan Sverige och Norge“, hvori det (pag. 269—270) heder: „Ett bland de bevis, som sålunda åberopats, äro de betänkanden, som afgåfvos af storthingets constitutionscomité åren 1818 och 1821, första gången, frågan om ståthållareembetets afskaffande var å bane. Vid genomläsning af det afslaget motiverande betänkande, som af const.-comitén 1821 ingafs till storthinget, då den från 1818 års storthing hvilande frågan företogs till afgörande, kan man ej finna något yttrande, som bevisar, att man ansåg ståthållareembetet såsom ett unionelt embete, och som detta betänkande utgör en total omarbetning af det vid fråga om förslagets hvilande af samma comité vid 1818 års storthing afgifna, måste man anse, att den deri innehållna uppfattning, som anförts, såsom bevis för den andra meningen, blifvit förkastad.“

Vil man have yderligere Bevis for Usandheden i den Beskyldning, at vort Storthing skulde have paaløiet Grundloven en Egenskab af unionelt Dokument, som den aldrig, hverken i 1814, 1815 eller senere har havt, saa henvise vi til Storthingsforhandlingerne selv for de nævnte Aar. Man vil deraf se, at Forslaget om Statholderpostens Ophævelse fremkom fra den bekjendte Krigsraad Flor i et Storthingsmøde den 29de Aug. 1818, og at der i samme blev enstemmig besluttet: „Forslaget tilstilles den Komite, der er nedsat for at afgive Betænkning om Konstitutionsforslagene, til herom at afgive Betænkning og Indstilling.“ Den derpaa afgivne Indstilling er undertegnet: „Kristiania, i Komiteen til at gjøre Indstilling angaaende Krigsraad Flors Forslag om Ophævelsen af den i Grundlovens §§ 12 og 14 bestemte Statholder-Post, den 31te August 1818. — Rosenkrantz, Komiteens Formand.“ Komiteen har altsaa været hurtig færdig, hvorom dens Indstilling da mere end tydelig vidner, og den erklærer selv, at Tiden har været den knap i en Indstilling umiddelbart foran (Storth. Forh. 1818, 6te Del Pag. 174 flg.), hvori der vrimler af de stærkeste personlige Udfald mod Forslagsstilleren, Krigsraad Flor. I hin Indstilling forekommer virkelig

*) Udhævet i Gøteborgsbladet og Morgenbladet.

fuldt op af Dumheder, og blandt andre ogsaa saadanne, som at Statholderembedets „Tilværelse grunder sig paa den Pagt, som oprettedes mellem Sveriges Konge og det norske Folk, da han af det overordentlige Storthing valgtes til Norges Konge"(!) og at „Statholderværdigheden er bestemt i den med Sverige sluttede Foreningsakt"(!) Indstillingens Konklusion er dog naturligvis ganske ædruelig og lyder kun paa, at Forslaget skulde offentliggjøres ved Trykken, saaledes som Grundlovens Ord i § 112 ligefrem paabyder, for at behandles paa næste ordentlige Storthing, og denne Indstilling blev selvfølgelig bifaldt i Storthinget (dog mod 1 St.). Forslaget kom saaledes ikke til Afgjørelse paa Storthinget i 1818, men behandledes først paa Storthinget i 1821. Og man skal da paa dette bekjendte Storthing selvfølgelig forgjæves lede efter en eneste Skygge af Tvivl om, at Storthinget i denne Sag var fast overbevist om, at det norske Folk var eneraadig over sin Grundlov. At Sverige skulde have Noget heri at sige, var en Tanke, som ikke ytredes af Nogen, og som dengang som nu vistnok alene vilde opfattes som Forræderi mod Norges Sag. Indstillingen fra Konstitutionskomiteen, hvis Formand da var Arentzen, berører ikke Sveriges Interesser, og den støtter sig til ganske andre Grunde, naar den forkaster Flors Forslag, som ogsaa i Storthinget fik samme Skjæbne, mod 20 Stemmer.

Dette er altsaa det „Faktum", Organerne for den svenske Opfatning sigter til, og hvorved Norges Storthing skulde have erkjendt Sveriges Overhøihed! Og i samme Aandedræt, hvori disse usande Anbringelser udstødes, tillader det svenske Blad sig at sige, at det „paa sin Side gjerne vil tro, at de mange agtede Nordmænd, som her staar paa sin formente Ret, er ærligt overtydede om Rigtigheden af sine Anskuelser".

Vi vilde ogsaa gjerne tro det bedst mulige om alle Svensker og Svenskevenner; men slige „Fakta" kan omsider bringe den mest Troende til at tvivle.

De politiske Partier i Frankrige holde i denne Tid en sand Nationaludstilling i Pressen af deres forskjellige Synsmaader og Opfatninger af Situationen, og Prismedaillen faar da den, som kan faa den gamle Keiser omvendt til sine Maximer for Regjeringskunsten. Den ene talentfulde, elektriske Avisartikel krydser den anden i de forskjelligste Meningsretninger, og den franske Journalistik er fortiden paa Høidepunktet af det, som den selv forstaar ved at glimre. Udenforstaaende faar derimod deraf, som af alt det franske Væsen udenfor Krigerdygtigheden, kun et bedroveligt Tomhedens Indtryk; man ser nok af Ideer, men ingensteds nogen sand, vederhæftig Moral under dem; man faar en Følelse af, at det hele kun er et surrende Snak, et Fyrværkeri, hvori Tanken er nedværdiget til at bruges som Krudt, og som knalder af i Luften engang imellem til Frankriges og Verdens Fornøielse. Man kan overhovedet ikke fatte, hvorledes en konstitutionel Statsform skal kunne staa paa en saa løs, aandelig Grund, som den franske, og føler instinktmæssig, at dette Land kun har een Statsform, som passer for Folkeracen, nemlig den imperialistiske; Republiken kunne de endnu mindre bære end Konstitutionalismen, og Keiseren og Kanonerne repræsentere, om ikke nogen anden Ide, saa ialfald det Alvor, som skal til for at styre denne Nation og faa et borgerligt Samfund der til at hænge sammen. Af slige Artikler om Forfatningssagen hidsætte vi en af Clément Duvernois i „Le Peuple", der er mærkelig ikke blot som aandfuld, men ogsaa fordi den indirekte erkjender denne det franske Folks Mangel paa Evne til at styre sig selv (selfgovernement), og at de derfor *maa styres*, temmelig ligegyldigt af hvem. Han mener, at det er et ørkesløst Spørgsmaal at undersøge, om den parliamentariske Forfatning ved det keiserlige Budskab vil gjenoprettes eller ei.

Det vil være en Gjenoplivelse deraf, hvis Keiseren ikke gaar i Spidsen for den offentlige Mening, men det vil være *en Hævdelse af Kronens Magt*, hvis Keiseren foreslaar de store Forholdsregler, der ere istand til at tilfredsstille den offentlige Mening. „Hvad Frankrig fremfor Alt ønsker, det er ikke at blive regjeret af Fyrsten eller af Parlamentet, men *at blive godt regjeret*. Naar Parlamentet har Overvægten og spilder sin Tid med megen Tale, saa helder Landet til den personlige Regjering; naar den personlige Regjering ikke tilfredsstiller Landet, saa helder Frankrig til Parlamentet. Det er i kort Indbegreb vor forbigangne Historie, og det er ligesaa i kort Indbegreb vor kommende Historie. Derfor se vi nu ikke uden nogen Ængstelse, at man betragter Budskabet af 12te Juli som Dieblikkets store Begivenhed, thi Budskabet af 12te Juli har i vore Dine netop kun Værdien af en Fortale, medens det, som det kommer an paa, er at skrive Bogen. To Hovedgrundsætninger ere givne: den almindelige Stemmeret og den frie Omsætning. At bringe vore Love, vore Finantser, vor Haandværksdrift, vor Opdragelse i Overensstemmelse med disse to Grundsætninger, det er Opgaven. Det er Landet lidet om at gjøre, enten denne Opgave bliver løst ved Keiserens Initiativ, hvortil Kammeret slutter sig, eller ved Kammerets indirekte Initiativ, der paatvinger Keiseren et Ministerium. Hvad det kommer an paa, er, at Trangen fyldestgjøres, og Forrangen tilkommer sluttelig den af de to Magter, der er gaaet i Spidsen for Bevægelsen. Nu vel, for Tiden tilkommer Initiativet Keiseren, og vi ere blandt dem, som glæde sig derover. Hvad forhindrer Keiseren i at bevare dette Initiativ, at styrke det, at udvide det ved at gjøre Brug deraf? Keiseren har engang sagt, at i et Land, *hvor Alle stemme, bør Alle kunne læse*; hvorfor forlanger da Keiseren ikke, at hans Ministre skulle bringe deres Handlinger i Overensstemmelse med hans Ord? Keiseren kan ikke undgaa at føle sig slaaet af det Farlige i den Centralisation, som nu i tredsindstyve Aar har givet alle vore Regjeringer i Hovedstadens Vold, naar den vilde gjøre et coup de main; hvad forhindrer Keiseren i at lade udarbeide en alvorlig Decentralisationslov? Ved Handelstraktaten er Keiseren slaaet ind paa den industrielle Friheds Bane; hvad forhindrer ham i at skabe industriel Frihed i selve Landet ved at reformere vor kommercielle og industrielle Lovgivning?" Efterat have nævnet endnu flere Retninger, hvori Keiseren kan og bør tage Initiativet, slutter Forfatteren saaledes: „Naar man vil tænke sig lidt om, vil man se, at efter Budskabet af 12te Juli har Keiseren selv stillet sig følgende Alternativ: enten ganske sagte at glide ned ad det parlamentariske Herredømmes Skraaplan, indtil han en Dag ikke har anden Udvei end et Statskup eller en moralsk Abdikation; eller med Bestemthed at stille sig i Spidsen for den store demokratiske og liberale Strøm for deri at drukne alle de smaa Lidenskaber, alle de byzantinske Diskussioner, alle de Fordringer, der ikke have et retfærdigt Grundlag. Bliv stor! det er det Raad, som vi gav for den 12te Juli, det er det Raad, som er endnu nødvendigere idag. Bliv stor! det er en Regjerings Lov i et Land, hvor Myndigheden saa ofte er bleven angreben, hvor Friheden og Magten have leveret hinanden saa mange Kampe, og hvor det gjælder om endelig at grundlægge en varig Orden. For at blive stor, hvad behøver saa en Fyrste, som heder Napoleon, som endnu besidder en uhyre personlig Popularitet, som, førend han besteg Thronen, har gjennemgranstet alle sin Tids store Problemer, og som endelig kan støtte sig til en overvældende Majoritets hengivne Bistand? Hvad han behøver, kan gjengives med det ene lille Ord: at ville."

I en anden Artikel i Peuple udtaler Clément Duvernois sig saaledes: For en Regjering, som har bestaaet i Aarhundreder, kan Retskaffenheden være tilstrækkelig; men naar det gjælder at gjenoprette Autoriteten, at grunde et Dynasti, paa engang at kæmpe mod Orleanisternes og det republikanske Partis Bestræbelser, saa er det ikke nok at handle retskaffent, man maa handle stort. Folket har valgt Napoleon med 6 Millioner Stemmer, ikke fordi han lovede at handle retskaffent, men fordi han i sine Bøger kjækt havde taget fat paa alle store sociale og økonomiske Problemer. Hvad Frankrige dengang ønskede var „en dristig Styrelse, som gjengav Frankrige dets Rang i Europa, som optraadte som Voldgiftsmand mellem det forskræmte Bourgeoisie og den ophidsede Masse, idet den uden Betænkning tog fat paa de store Problemer, som to Revolutioner havde forsømt for uvæsentlige Spørgsmaal." Paa den Dag, da Keiserdømmet ophører at være en saadan Regjering og opgiver sit Initiativ, opgiver det tillige sin Tradition og sin historiske Mission, og med et Ord det ikke er længere Keiserdømmet. „Det bliver da under et andet Navn en Restauration af Julieregjeringen, og vil som denne blive opslugt af Republiken". Bladet forklarer derpaa, at det saaledes skildrede Keiserdømme ingenlunde behøver at være et Diktatur. Det ønsker selv oprigtigt „den konstitutionelle Styrelse, d. v. s. Harmoni mellem de offentlige Myndigheder". Altsaa: Keiserens Initiativ skal have Folkevillien til Teile og Parlamentets Kontrol til Modvægt. I Landets egen Interesse skal Keiseren Intet gjøre uden Landets Samtykke, „men han skal ikke opgive sin Rolle som Ophavsmand og Motor. Han skal ikke gaa imod den offentlige Mening, men han skal heller ikke lade sig rive med af den; han skal staa i Spidsen for at lede den".

Det radikale venstre Parti synes at befinde sig i fuld Oplesningstilstand.

Kan Napoleon give efter, kan Bismark gjøre det samme, mene de liberale Blade i Tyskland. Det Slag, der har rammet Cæsarismen i Paris, haabe de ogsaa vil ryste den i Preussen. Enhver Fodsbred Jord, som den personlige Regjeringsform i Frankrige maa afstaa til det konstitutionelle System, er en ny Garanti for Fredens Opretholdelse, og vi nære den Overbevisning, heder det videre, at den nyeste Udvikling i Frankrige vil berede Ministerpræsidenten i Varzin (Bismark) mangen sorgfuld Time. Den liberale Presses Sprog i Tyskland er overhovedet, siden hint Faktum i Frankrige, blevet dristigere; der tales endog om at indsætte Ministre af det national-liberale Parti eller ialfald at tvinge Bismark til at alliere sig med det.

I forskjellige Egne af Spanien har man i den sidste Tid fængslet talrige Tilhængere af Don Carlos, som vare forsynede med Officerspatenter eller andre Dokumenter fra karlistiske Agenter. De sidste Efterretninger melde endog om Fængslinger af høierestaaende Officerer af Hæren, der skulle have været Deltagere i en Sammensværgelse imod Serrano, Topete og Prim. I flere Byer i det Nordlige er Bevægelsen til Fordel for „Carl VII" i Tiltagen. Don Carlos er imidlertid endnu i Frankrige.

Formælingsfesten paa Ladegaardsøen. Igaaraftes feirede Kristiania By Prinsesse Lovisas Formæling med Kronprins Frederik af Danmark ved en Folkefest paa Ladegaardsøen. Enhver Deltager i Festen, ialfald enhver begeistret, skandinavisk Deltager, der jo gjerne saa, at denne Forbindelse, til hvilken de have knyttet saa store Fremtidstanker, begyndte med de lyseste Udsigter, havde naturligvis fra den tidlige Morgenstund sin Opmærksomhed fæstet ved Veiret. Man havde lukket sine Butiker, heist sine Flag, nu kom det blot an paa Stemningen deroppe, thi slog Himmelen sig vrang paa denne Dag vilde jo naturligvis hele Festen bogstavelig talt gaa i Vadsken. Morgenen var ikke lovende, det blæste en hel Kuling og mørke, regnsvangre Skyer jog uophørlig over Himmelen. Og, o ve, ved Middagstider øste det ned, det var en hel Syndflod, der paa denne høitidelige Dag udgjød sig over Byen. Men saa klarnede det op igjen, og Overfarten begyndte under de lyseste Forhaabninger. Man kunde tro, at der paa denne Dag var en Kamp mellem Skandinaverne og Antiskandinaverne deroppe om Herredømmet, thi pludselig skyede det over igjen og begyndte at regne saa det slog i Bakken. Under disse ugunstige Omstændigheder var det endelig lykkes os at komme ombord paa et af de Dampskibe, der var stillet til Publikums Raadighed. Den, der ikke har deltaget i en Folkefest, hvor mange tusinde Mennesker er lovet fri Overfart af Festkommiteen, kjender ikke de usigelige Behageligheder, der er forbundet ved denne Transportmaade. Naar man efter en Strid, jeg havde nær sagt paa Liv og Død, for at række frem saa langt, at man kan gjøre sig Haab om at kunne faa blive med Dampskibet i tredie eller fjerde Vending, begynder der en Kamp med Konstablerne, der paa det Hjerteløseste trykker tilbage og foreholder En det Upassende i saaledes at trænge paa, skjønt Guderne maa vide, at man blot behøver at holde sig aldeles passiv for at have de bedste Udsigter af Verden til at faa et koldt Bad. Og saa disse Paraplier, der hvert Dieblik truer med at bortføre Ens Dine paa deres næsevise Spidser! Var man saa endelig mere eller mindre forstødt og forklemt kommen ombord og vel sat i Land paa Ladegaardsøen, blev man Vidne til en Række sørgelige Tableauer. Der stod en ulykkelig Dame, der med Kjolen under Armene og med et Lommetørklæde eller en Parasol over sin nye Hat søgte at redde Stumperne. Der løber en Anden, beskyttet paa samme Maade, med nogle Skjørter og Strømper, der vistnok kunde sætte Verdens mest uforfærdede Vadskerkone i Forfærdelse. Til Teltene, til Teltene, lyder der, og i en vild Jagt strømmer man afsted. At vi brugte Benene for at komme under Telt, kan vistnok intet Menneske forundre sig over. Se der stod man nu og skelede til hinanden, pakkede som Sild i en Tønde og i en ubehagelig vaad Berørelse med Naboens fugtige Klæder. Festtalen, Festtalen begynder, lød det gjennem Teltet, man vil ud, man stikker Hovedet ud gjennem Teltaabningen, men trækker det strax tilbage igjen: Puh, — hvor det regner. Men en Referent maa afsted, og idet jeg paa den høfligste Maade af Verden bruger Albuerne paa mine Naboers og Naboerskers Ribben, slipper jeg ud, idet det trøstende lyder bag mig, at det ingen Forkjølelsesregn er. Men nu begynder der en ny Vanskelighed; hvor er Talerstolen? Min Herre, vil De vise mig den Artighed, at sige mig, hvor Talerstolen er? Talerstolen, siger De? Jo, den er nok borte i den Stenrøisen, den. Jeg takkede saa meget og begav mig lige løs paa Stenrøisen = Talerstolen. Det var Hr. Stiftsprovst Essendrop, der holdt Talen, og det var formodentlig denne Omstændighed, der trods det slette Veir havde lokket saamange Mennesker sammen om „Røisen". Talen lød:

„Prinsesse Lovisas Formæling er fuldbyrdet, Kirken har lagt viende Hænder paa hendes og hendes høie Brudgoms Hoveder, og signende staa de kongelige Forældre over de Unge.

Norges og Sveriges Kongedatter er nu Danmarks Kronprinsesse.

Lynsnart bære de elektriske Traade Budskabet ud trindt mellem tre Folk — det klinger i Traadene — det gjenklinger i Folkenes Hjerter — ikke sandt? ogsaa i vore Hjerter. Vi prise og vi feire Stunden med Tak og med Glæde, og Haabets Herlighed straaler rig og skjøn over Dagens Binding, over Fremtids fagre Arv.

Glad og feiersstolt træder en Brudgom frem paa sin Hædersdag, glad og lykkelig staar Bruden ved hans Side, Faders Die hviler paa de Unge med Faders Fryd, og Moders Hjerte svulmer af Kjærlighed og løfter sig selv og løfter de Unge i Bøn og Haab. Slægt og Venner staa omkring, og kjærlige Tanker undfanges saa villig, lyse i Dine og lyde paa Læber. Selv de ellers Fremmede have et venligt Blik for Brudeparret, føle en oprigtig Deltagelse for deres Fest. Det er en Kjærlighedens Seier i Verden.

Men foran Dagens Brud staa vi ikke som Fremmede; for Dagens Brud føle vi stærkere og inderligere Deltagelse end saadan, som kan gaa ogsaa gjennem fremmede Hjerter. Dagens Brud er vor høie Konges, vor ædle Dronnings høibaarne Datter. Der er gammel Sæd i Norges Land at have Sind og Hjerte for Landets Konge og hans Hus, og naar der gaar Bud om store Begivenheder inden Kongens Borg, rører det sig dobbelt stærkt og inderlig i Folkehjertet.

Dagens Brud er vor Konges eneste Datter, hans Dines Lys og hans Hjertes Glæde: over Dagens Brud ere vor fromme Dronnings Bønner saa inderligt stegne til Naadens Gud. Og Bruden selv — hun gaar nu med den, hendes Hjerte har valgt, men dog bort fra Fader og Moder; hun gaar til et nyt Kjærlighedens Hjem, men dog bort fra det, som saa hendes Barndoms og Ungdoms rene Glæder, som har født de tusinde kjære Minder for hende; hun gaar did, hvor tillidsfulde og kjærlige Hjerter vente hende, men dog fra Livets Ro under Moderhjertets Hegn til et stort og et helligt Kald, og Kaldet har sin Velsignelse, men det har ogsaa sit Krav og sit Ansvar, sin Kamp og sin Trængsel.

Og vi tør jo træde endnu nærmere til. Er Dagens Brud vor Konges Datter, saa er hun ogsaa Norges Datter, Norges kjære Datter, med fuldt Krav paa vore Hjerters Kjærlighed. Stige Ønskerne for hende idag fra Danmarks Børn og fra Sveriges Folk, skulle de ikke stige mindre rigt fra os, som bygge i Norges Land. Der trille mange Perler i Brudehuset idag; men det reneste Vand eier Hjerteligheden og Inderligheden!

Saa signe Han, som raader for Liv og Død, for Ve og Vel, Han, hvis Naade og Kraft hverken den Høieste eller den Ringeste kan undvære, saa signe Gud Dagen og Dagens kongelige Brudepar! Som Dagen straaler i Timens Lys og Fremtids Haab, saa vorde Dagene, som komme, rige paa alle Forhaabningers lifligste Opfyldelse! Gud Herren bevare Bruden den Kjærlighed, som har omringet og baaret hende til denne Stund! Han bevare hende den Kjærlighed, hvormed hun ventes og modtages i det nye Hjem! Lys ligge over hendes Veie, Fred i hendes Hjerte!

Hun gaar til Frændefolket som Nordens Datter, — hun kommer i Høisommerens fagre Dage. Brudt og kort er Sommernattens Mørke, og i det høie Norden lyser endnu Midnatssolens Glands. Saadanne vorde hendes Dage for hendes nye Hjem og hendes nye Land, at, om nogen Natskygge falder over Landet, Morgengryet maa bryde Skyggen og snart forjage den! Maatte det engang læses i Danmarks Krønike, at Pigen fra Norge og Sverige bragte Sommer i By og blev en velsignet Dagmar for det danske Folk, et Fredens og Kjærlighedens Baand mellem Frændefolkene!

Saa skal der allerede strax bæres gode Bud over Øresund, og Kongens Hjerte skal glæde sig, og vor ædle Dronning skal lægge rigelig Tak til inderlig Bøn, og ikke mindre

fra Norges Fjord og Fjeld og fra Sveriges Strande, end fra Danmarks Sletter skal det atter og atter tusindfoldigt lyde med Tak og med Glæde: Gud signe Fredrik og Lovisa!

Længe leve Kronprins Fredrik og Kronprinsesse Lovisa!

Da Talen var sluttet, afsang man den i Gaarsbladet aftrykte Sang af Jonas Lie. Umiddelbart før Stiftsprovstens Tale udbragte Politimester Michelet et Hurra for Kong Karl, hvorpaa Kongesangen blev sungen.

Men nu feirede Skandinaverne igjen for at blive i Billedet, og feirede afgjørende for den hele Kveld, Himmelen blev blaa og klar og Publikum kom tilsyne. Nu var Gjenvordighederne glemt, Kjolerne bleve fixede ned, Sommertørklædet blev taget af Hovedet og de glade Dameansigter kom tilsyne. Nu begyndte Promenaderne. Bum, saa lyder der et Kanonskud, det er Signal fra Fotografierne om at Pladen skal tages, og Publikum staar naglet til Pletten. Fra den smukke Tribune, der er reist, lyder der Musik, det er for de Dandselystne, og lystig gik det. Om Toiletterne vare bragte lidt i Uorden og om Skjørterne havde sorte Kanter forneden gjorde intet til Sagen. —— Musik og Sang manglede det naturligvis ikke paa. Alle vore Sangforeninger sang afverlende hver sit Numer og endelig samlede Kl. 9½ ved Oskarshall.

Kl. 10½ afbrændtes et smukt Fyrværkeri paa Stranden under Dronningbjerget og hermed sluttede Festen og Indstigningens Vanskeligheder begyndte. I det klareste Maaneskin drog man hjem, medens det illuminerede Oskarshall og Forbogstaverne i Lovisas og Frederiks Navnetræk lyste ud over Vandet.

Under Festen indløb nedenstaaende Telegram: „Kongen har naadigt paalagt mig at overbringe Deres Majestæts og det høie Brudepars hjertelige Tak for de frembaarne Lykønskninger fra Hovedstadens Indvaanere", undertegnet Statsminister Sibbern, hvilket oplæstes og modtoges med et nifoldigt jublende Hurra og Kongesangen.

Til Aalesunds Byfogedembede, hvortil Ansøgningstiden udløb den 28de Juli, have følgende Ansøgere meldt sig: Sagførerne Punterwold, Nils Nilsen, Lauritz Aas, Koefod, Wettergren, C. L. Holtermann, Florentz og J. N. Dahl, Kand. jur. og konst. Kasserer Brøgger, Kand. jur. og Sekretær ved Kongsberg Sølvværk Eggers, Kand. jur. Ertzaas og Fuldm. Søegaard.

Klingenbergs Theater. Direktør Hermann har fra 1ste August engageret det berømte ægte kinesiske og amerikanske Kunstnerselskab, bestaaende af 14 Personer, der ankommer iaften med „Kronprinsesse Lovise" og optræder 1ste Gang paa Søndag i Festsalen paa Klingenberg.

Slaatten, skriver „Kongsb. Adr.", er nu for den væsentligste Del tilendebragt i Bygdkerne og det med et ganske godt Udbytte, der for Flere vilde blevet større, om der i den sidstforløbne Maaned ikke havde herstet en usædvanlig Tørke. Dette stadige Torveir har ogsaa havt en hoist skadelig Indflydelse paa den paa førlændte Steder og skarpt Jordsmon staaende Ager, som er saa stærkt fremdrevet, at Udbyttet bliver jevngodt med Intet.

Stor Gran. Blandt den Trælast, som fremdrives af Skovene i Numedal, heder det i „Kongsb. Adr.", forekommer der aarlig et forholdsvis ikke lidet Kvantum, som for sin Størrelse, Vært eller Kvalitet er fortrinlig skikket til Skibsbrug. Det er derfor ikke saa sjelden at se svære Træer kjørt afsted herfra til Rudstien, hvorfra de flødes til Drammen. For Øieblikket ligger et saadant stort Træ, der er hugget i Rollag Skov og flødet ned til Byen, ved Dyremyr. Det er et særdeles reivoxet Grantræ, der holder i Længde 82 Fod og er Toppen 14 Tom. i Gjennemsnit. Det antages at have en Vægt af omtrent 18 Skippund.

Professor Kjerulf og Kand. Amund Helland har, ifølge „Bergensp.", besøgt den saakaldte Kulforekomst paa Halsenø. Bergarten fandtes at være den i vort Land overmaade almindelige, gode gamle graa Gneis, saa de Kul, som opgives at være fundne der, maa være tilfældige Levninger enten fra en gammel Smedie eller noget lignende.

Sommersildfisket, skriver „Bergensposten" for 24de ds., slaar fremdeles til langs Havkysten fra Feie til Brandøsund. Antagelig er der allerede opfisket 10,000 Tdr. Fedsild, 1ma Vare. De høie Priser har ikke kunnet holde sig og der bydes nu adskilligt under de først anlagte Priser.

Angaaende Nedlæggelsen af Landbrugsskolen paa Rotvold har efter Trondhj. Stiftsavis Søndre Trondhjems Amtsformandskab fattet følgende Beslutning: „Amtmanden anmodes om at bevirke et kombineret Amtsformandskabsmøde af nordre og søndre Amters Ordførere afholdt til den Tid, som efter nærmere Overenskomst maatte findes hensigtsmæssig." — Bifaldt med 6½ Stemme.

Brudegave til Prinsesse Lovisa. Forrige Søndag, da det anden Gang var blevet lyst for Prinsessen, overrakte en Deputation hende paa Ulriksdals Slot paa Stockholms Præsteskabs Vegne en smagfuldt udstyret, i Ibenholt og Sølv indbunden, Bibel.

Om Forberedelserne til Bryllupshøitideligheden indeholde de idag modtagne svenske Blade Et og Andet. Det væsentlige er den foreskrevne „Ordning" eller Ceremoniellet, som dog liden Interesse frembyder. Paafaldende er det, at Norge ikke har været lige repræsenteret med Sverige, uden at dog den berømte Brøk 5/17 heller kan erfares at være bragt i Anvendelse. Prinsessen sees saaledes at have havt ikke mindre end 8 svenske Brudepiger, men kun 2 norske; danske vare ogsaa 2. I omtrent lige knapt Forhold er Norge repræsenteret under Festlighederne. At Kongefamiliens Medlemmer vare ligemeget norske som svenske, og ikke fortrinsvis det Sidste, har saavidt vides Svenskerne ikke for bestridt i Ord, skjønt det nu ligesom benegtes i Gjerning. Sagen er visnok meget liden og slet ikke værdt nogen Bekymring; men den viser dog, at en Opfatning om vor Stilling, som oftere er kommen frem i Sverige, gjør sig gjældende temmelig langt ned, naar vi ogsaa ved Hove skal maatte finde os i at døie Askepottens Tilsidesættelse.

Forestilling paa Greffen. Efter Forlydende agter D'Hrr. Skuespillere J. Brun og P. Nielsen samt Kapelmester Hennum med det Første at give en Aftenunderholdning paa Greffen.

Valgkneb i Stockholm. „Hamb. Corr." for 25 ds. skriver: Alle uafhængige Stockholmsblade dadle Magistratens Fremgangsmaade ved at beramme Rigsdagsvalgene til 2det Kammer allerede til 4de August. Bladet omtaler blandt Andet at Rygtet vil vide, at denne hovedkulds Berammelse skulde være beregnet paa at hindre Gjenvalg af den talentfulde Fører for det liberale Parti, Friherre Joh. v. Liljencrantz, som ligger haardt syg ved tysk Bad.

Den nordiske Sprogkongres er som bekjendt for Tiden samlet i Stockholm for at raadslaa om de Ændringer i de tre (saaledes ogsaa i Aftonbladet) nordiske Sprogs Retskrivning, som kan medføre en Tilnærmelse uden i nogen Mon at stride mod de særskilte Folks Sprogfølelse og Sprogenes naturlige Udvikling. Medlemmernes Antal er 17, idet nogle af de Udsendte ere hindrede fra at møde. I Møde den 25de ds. valgtes Professor Malmstrøm til Ordfører, og man drøftede da de almindelige Grundsætninger. I et senere Møde behandledes et af den danske Komite udarbeidet Forslag. Man blev fuldkommen enig om Ønskeligheden af følgende Forandringer i det „dansk-norske" Skriftsprog: a) at stumt „e" afskaffes; b) at Brugen af Vokalfordobling til Betegnelse af lang Vokal bør ophøre, c) at det svenske Bogstav å bør bruges istedetfor aa. Desuden var man enig i Ønsket om at Svenske og Danske brugte et fælles Tegn for Lyden æ. — Den 26de gav en Del Stockholmere Sexa for Kongressens Medlemmer paa Alhambra i Djurgården.

Skibsmaalingssagen i Sverige. Kommercekollegiet har erklæret sig for de i Danmark i 1867 indførte engelske Skibsmaalingsregler med de senere Tillæg; men da Gjennemførelsen i Praxis har vist sig vanskelig, har Kollegiet foreslaaet, at en dygtig Mand paa Statens Bekostning skulde foretage en 3 Maaneders Reise i Danmark og England for at gjøre sig bekjendt med den der brugelige Fremgangsmaade. Denne Indstilling har Kongen den 20de ds. bifaldt.

Audients. De forenede Staters nysudnævnte Sendebud General Andrews havde i Lørdags Foretræde for H. M. Kongen og afleverede sine Kreditiver.

Svenska Konungadöttrars förmälning, historiske Meddelelser af Octavia Carlén, er i disse Dage udkommet i Stockholm i elegant Udstyr og tilegnet Prinsesse Lovisa.

Prinsesse Eugenies Helbredsforfatning har, som det sees af de svenske Blade, tilladt hende at reise til Stockholm under Bryllupet.

Måns Hultins Lig er, trods fortsatte Søkninger, endnu ikke fundet. Hans stadige Ledsager, en liden Hund, var kommet i Land paa en Holme. Hultin var en dygtig Svømmer, hvorfor man antager, at han ved Baadens Kuldseiling er bleven indviklet i Riggen og saaledes trukken tilbunds med Baaden, der havde fast Jernballast.

Fra Kvebek heder det i „Fædrl. og Emigr." St. Hansdag den 24de Juni. Gaderne er idag over hele Byen prydede med grønne Træer og Folket, hver paa sit Vis forlyster sig ved Promenader, Processioner, Musik og Gingerbeer af Hjertens Lyst; dog, denne Forlystelse foregaar fra Morgen til Aften, istedetfor som hjemme om Natten.

Norske Emigrantskibe komme fremdeles i flokkevis. „Helvetia", Kaptein Larsen, fra Kristiania med 268 Emigranter. „Erling Skalkson", Kaptein O. Mæling, fra Bergen med 280 Emigranter. „Olaf", Kaptein Andersen, fra Kristiania, med 150 Emigranter. „Moss", Kaptein Gundersen, fra Kristiania, med 298 Emigranter. „Johan", Kaptein Thorsen, fra Kristiania med 340 Emigranter.

En og Anden fra Hospitalerne melde sig, men desværre kun Faa. Nogle ere døde. — Den Skik eller rettere Uskik, at love Emigranterne Hjælp enten i Billetter eller Penge for at komme herfra, og at sende saadan Hjælp til En eller Anden her i Kvebek, burde enten aldeles afskaffes, eller ogsaa burde Emigrant-Hjælpeforeningerne holde En her, der kunde overtage det Hele. Uden saadan Indretning er Følgen desværre den, at Kapteinerne Dag efter Dag maa sætte iland og løbe om mellem de Forskjellige, til hvis Adresse disse Remisser eller Billetter skulle være sendte, og Billetteringen forsinkes derved betydeligt. Ikke at tale om, at Emigranterne stundom slet ikke melde sig eller lade sig melde, maaske fordi de ikke selv vide af at den forventede Hjælp er sendt.

For dem, der kommer uden Penge, og som ikke heller have Løfter fra Venner i Amerika om Hjælp, er det unægtelig meget slemt, ligesaa for dem, der have Løfter om Hjælp uden at faa; men værst er det for dem, som man virkelig har sendt Hjælp for, og som ikke finder den her i rette Tid. Brevene komme stundom efter at vedkommende Personer allerede ere reiste herfra. Disse Mennesker komme da sjelden til Bestemmelsesstedet, men sædvanlig kun til Milwaukee eller Chikago, og hvor der er forfærdelig overfyldt, og hvor det er bekosteligt for dem at ligge og vente. Som sagt, Kvebek er ikke Stedet, hvorhen saadan Hjælp skulde sendes. Derimod burde den fravigelig sendes helt hjem til Norge, og da kun i en forudbetalt Billet, der gjælder helt til Bestemmelsesstedet.

Den vrange Formening, at det Norsk-Svenske Konsulat her i Kvebek er pligtigt til at varetage disse Ting, er i høieste Grad utilbørlig og urimelig, og Byrden for Konsulatet deraf, saavelsom Ulemperne for Kapteinerne og Emigranterne er mangfoldig. Konsulatet har ingen saadan Forpligtelse.

Antallet af norske Emigranter, ankomne saavel med Damp- som Seilskibe, er ifølge Fædrl. og Emigr. for 8de ds., til Dato 9617 Individer. Samtidig forrige Aar 7341 Individer.

Nybyggere i Jødeland. I London er der dannet en Komite, der agter at udføre den gamle Tanke at befolke Palæstina med jødiske Kolonister. En stor Jordbrugsskole skal aabnes i Jaffa, men det er meget tvivlsomt, om dette velmente Forslag vil forbedre Landets Tilstand. De 30,000 Jøder, som fortiden bor i Palæstina, ere nedsunkne i stor Fattigdom, og har meget liden Oplysning.

Mr. Gilmore, der dirigerede og anførte den store Koncert ved Fredsjubilæet i Boston, har ifølge Fædrl. og Emigr. gjort sin Lykke. Foruden at have opnaaet en livsvarig Berømmelse, har Koncerten ogsaa i pecuniær Henseende været ham til stor Fordel. Da han bestemte sig til at overtage Ledelsen deraf, gjorde han den Kontrakt, at hvis den løb heldigt af, skulde han for sin Umage erholde 50,000 Dollars. Disse har han nu faaet, men ikke nok hermed; de Mænd, der stod i Spidsen for Koncerten, have ogsaa foræret ham et Hus i Boston til en Værdi af 25,000 Dollars.

Rettelse. I Notitsen om Theatre des variétés i næstforrige No. staar feilagtig „syg Bekymring" istedetfor „evig Bekymring".

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 29de Juli.

Ned Dampskibet „Kong Sverre" indførtes igaar fra Kiel 51 Fustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 28de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Blanche Marie	Thoresen	London	Ballast.
Fortuna	Erichsen	Fr.havn	Fisk.

Udexpederede Fartøier den 28de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Brunette	Raabe	Frankrige	Trælast.
Sophie	Larsen	England	do.

Konkurs. Søndre Østerdalens Sorenskriveri: Landhandler Karl Halvorsen Fiskevig af Ivarsmoen i Storelvedalen den 22de Juli. Midlertidig Bestyrer Lensmand O. Næss. Samling 9de August. Fordringer anmeldes inden 1ste Oktober og prøves 28de s. M. Peder Pedersen Bivelstad af Aamot den 21de Juli. Samling 3die August. Fordringer meldes inden 23de Oktober og prøves 17de

---

Hver Krybskytte bliver hængt. For to laadne Langører har jeg seet en Fader for sex Børn dingle i Galgen. Saaledes er Pairsskabet. En Kanin gjælder mere end et Menneske. Men de ere vore Herrer, begriber du, Varulv, og vi maa synes, at de handle som det sig hør og bør. Og om vi end syntes, at de handlede urigtigt, hvad gjør det dem. Et Folk, som gjør Indvendinger. Selv Plautus vilde ikke engang kunnet skabe noget saa komisk. Insekterne kunde ligesaa gjerne begynde at kritisere Elefantens Fod. Jeg har været hos en Lord, jeg. Det er mit skjønneste Minde. Jeg erindrer mig hans Slot som en Diamant paa en Sky. Mine Drømme dvæle i det Forbigangne. Ja, Lordernes Huse, Hoteller, Slotte er en Forening af alt det Store og Herlige, som findes i dette blomstrende Kongerige. Hvad man i Tyskland kaldes Durchlauchtigkeit og i Spanien grandezza, heder i England og Frankrig Pairsskab. Da man havde Grund til at finde denne Verden temmelig ussel, saa mærkede Vorherre, hvor Skoen klemte, og han skabte Lorderne for at bevise, at han kunde skabe lykkelige Mennesker, og for at føie Filosoferne. Denne Skabelse er en forbedret Udgave af den første, og har hjulpet Vorherre af Kniben. De Store ere store. En Pair siger vi, naar han taler om sig selv. En Pair er et Flertal: Pairerne har givet en Masse vise Love, blandt Andet den, der sætter Dødsstraf for den Forbrydelse at fælde en treaarig Poppel. Deres Overlegenhed er saa stor, at de have deres eget Sprog. Sig imellem have de forskjellige Grader, de høibaarne Herrer. En Baron maa ikke vaske sig i samme Værelse som en Viscount. Saadanne Bestemmelser ere fortræffelige og holde Nationerne oppe. Hvilken Lykke for et Land at have hundrede og sex og sytti Pairer, af hvilke Nogle ere Naader, Andre Herligheder. Ak, naar jeg tænker paa, at Henry Bowes Howard, Greve af Berkshire, i sit Vognskjul har streogtyve Galavogne, hvoriblandt en med tilhørende Sæletøi af Sølv og

Mellem dem og de Levendes Verden hævede sig en Mur. Saa meget bedre. Denne Mur indestængte dem, men beskyttede dem. Hvad formaaede man mod Gwynplaine og Dea, omgivne som de vare af denne beskyttende Mur mod Livet? Berøve ham sit Erhverv? Umuligt. Da maatte man berøve ham hans Ansigt. Berøve ham Kjærligheden? Umuligt. Dea kunde jo ikke se ham. Deas Blindhed var ved Guds Tilskikkelse uhelbredelig. Han var saa lykkelig, at han beklagede Menneskene omkring sig.

Den grønne Æske var populær.

Den lave Pris lokkede de Ringe, de Fattige, de Smaa. Man gik til Gwynplaine, som man gik til Værtshuset. Man vilde kjøbe for fem Skilling i Forglemmelse. Fra Skuepladsens Høide mønstrede Gwynplaine Samfundets Bundfald. Der var ikke en Lidelse, ikke et Had, ikke en Skam, ikke en Fortvivlelse, der ikke laa blottet for Gwynplaines Blik. Disse Barnemunde havde ikke spist. Denne Mand var Fader, denne Kvinde var Moder, og bag dem anede man en udsulten Børneflok. Paa denne Gamles Ansigt tronede Hungeren, paa hin unge Piges Utugten. Paa et Ansigt læste Gwynplaine Arbeidsløshed, paa et andet Tyveri, paa et tredie Trældom.

O, tænkte Gwynplaine, hvis jeg var mægtig, hvor jeg skulde hjælpe de Ulykkelige! Men hvad er jeg? Hvad formaar jeg? Intet.

Han tog feil. Han kunde gjøre meget for de Ulykkelige. Han fik dem til at le. Og, som vi nys have bemærket, at skjænke Latter er at skjænke Forglemmelse. En, som kan bringe Folk til at glemme, hvilken Velsignelse paa Jorden.

XI. Gwynplaine har Ret i Theorien, Ursus i Praxis.

En Filosof er en Spion. Ursus studerede sin Elev. En Dag, da Gwynplaine sad og grundede, slog Ursus ham paa Skulderen og sagde:

November. Nordmøres Skifteret: Handelsmand Lars Rasmussen Bævre den 17de Juli. Samling 9de August. Fordringer meldes inden 15de September og prøves 13de Oktober. Nordre Helgelands Sorenskriveri: Handelsmand O. Johannesen af Vardal i Hemnæs den 31te Juni. Fordringer meldes inden 30te August og prøves ved Høstthinget 1ste Thingdag. Søndre Helgelands Skifteret: Handelsmand O. C. Thomesen den 17de Juli. Midlertidig Bestyrer Sagf. Amble. Samling 4de September. Fordringer meldes inden 9de Oktbr. og prøves 23de s. M. Kristiansfunds Skifteret: Jægteskipper Thore Olsen den 19de Juli. Samling 30te Juli. Fordringer meldes inden 23de Septbr. og prøves 19de Oktober.

Kristiania Torvpriser

den 29de Juli 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	60	1	72
Do. Vold	1	12	1	36
Halm af Rug	1	„	1	24
Do. - Byg	1	60	1	72
Do. - Havre	1	24	1	72
Havremel	5	„	6	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	1	„	1	12
Do. - Tønde	2	„	2	24
Byg	3	48	3	72
Havre	2	24	2	36
Smør pr. Bpd.	2	„	2	48
Flesk	1	24	1	36
Oreksød	„	96	1	„
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	1	„	1	24
Birkeved pr. Favn	2	96	3	„
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa alle Stationer og staar nu høiest ved Stat. Vinden er frisk SVlig undtagen i Skudesnæs og Mandal, hvor SOlig. Klarveir paa Østlandet, ellers overskyet. Udsigterne ere nærmere til godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 29de Juli:

I Hotel Skandinavie: Kaptein Bergh fra Aas, Pastor Folkman fra Haabøl, Berg, Wiel & C. Subrcke fra Fr.hald, Mr. & Mrs. Arnold fra Woolwich, J. Arnold, Esq. fra London, Godsinspektør Kjølner med Familie fra Kjøbenhavn, D. Cooper, E. Pryor, S. R. Fillowes, Claridge, Esq., fra London, Løitnant Nilsen fra Dier, A. Madman, Esq., fra Siam, Hofretsraad Ramsay fra Stockholm, Baron v. Hübner med Tjener fra Berlin, Major Richter og Frue fra Høland, Fru Knutzen fra Hamburg, Bankkasserer Schultzberg fra Stockholm.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Fredag den 30te Juli (Kl. 7½):

Festforestilling

i Anledning af Formælingsdagen.

1. **Bryllupsmarsch** af A. Söderman.
2. **Prolog** af Per Lange, fremsiges af Hr. Rohde.
3. **Pas styrienne,** danses af Frøknerne Norrling og Kindstedt.
4. (for første Gang): **Hos Portneren,** Komedie med Sang i 1 Akt.
5. **Drilléns Operette,** Operette i 1 Akt. Musiken af Conradi.
6. **Allemande gracieuse,** danses af Fru Lange og Frk. Norrling.

Th. Herrmann, Direktør.

Regnskabsfører.

En i Regnskabsførsel og Kontorforretninger **rutineret** Mand — helst ugift — kan faa Ansættelse nogle Mile fra Kristiania. Løn 150 a 200 Spd. foruden Alt frit i Huset. Billet mærket „A. O. R.", ledsaget med Afskrift af Attester, nedlægges i Dagbladets Expedition.

En Stud. theol. med „Laud" til 2 Examina ønsker at læse eller gjennemgaa Lektier med Børn. Billet mrk. „Spes" nedlægges i Dagbladets Exped.

Avling

assureres i „Norden" til 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret (15 Skilling for et halvt Aar).

C. F. Gjerdrum.

Qvams Latin- og Realskole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag.

N. M. Hansen.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

NISSENS Latin- og Realskole.

Skolens Kontor er i Ferierne aabent Kl. 1—2 hver Søgnedag undtagen Mandag. Indmeldelser modtages fremdeles.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder korleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Blader Tert. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Andr. Gulbransen

(Jernbanetorvet i Christiania)

anbefaler i Partier og mindre Dele til Dagens billigste Priser:

Hvedemeel,	i flere Kvaliteter	**Rug,**
Rugmeel,		**Byg,**
Bygmeel,		**Erter, store & smaa,**
Grynmeel,		**Hvededernest,**
Byggryn, 1/1		**Hvede- & Rugkringlemeel,**
do. 1/2		
Perlegryn,		**Pillemeel,**
Ertermeel,		**Rugfjerdemeel,**
Havremeel,		**Rugklid,**
Potetesmeel,		**Bygklid.**
Hvede,		

Kaffe,
Havanna,
Raffinade,
Riis,
i flere Kvaliteter,

samt de fleste i Husholdningen brugelige Artikler.

Vine, Cigarer, &c. &c.

Soda sælges billig hos **Carl Stephenson,** Dronningensgade 34.

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Pebermynte & Drops billig hos **Carl Stephenson.**

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,** 15. Kongensgade 15.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Bortkommet Jagthund.

En Jagttispe er bleven borte fra sin Eier. Den er høi og spædbygget. Bundfarve rødbrun, hvid i Brystet, graa og sortspraglet over Ryggen, glasøiet paa det ene Øie og lyder Navnet „Bella". Dens Hjemsted før var Ødemark. Antræffes den, kan den bringes til Kongens Gade No. 10, hvor en Dusør udbetales.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Jeg synes, at du ser ud til at gjøre Iagttagelser, Dumrian! Lad det fare, det er Noget, som ikke passer for dig. Du har blot en Ting at gjøre, at elske Dea. Du er lykkelig i dobbelt Henseende, for det Første fordi Hoben ser dit Tryne, for det Andet fordi Dea ikke ser det. Til en saadan Lykke har du ingen Ret. Ingen Kvinde, som ser din Mund, vil modtage dit Kys. Og denne Mund, som gjør din Lykke, dette Ansigt, som er din Rigdom, er ikke dit. Du blev ikke født med dette Ansigt. Du har bestjaalet den Onde for hans Maske. Der findes i denne Verden, som er et velgjort Stykke Arbeide, de, som ere lykkelige med Ret, og de, som ere lykkelige af Slump. Du er det sidste. Du befinder dig i en Grotte, i hvilken der sidder en Stjerne fangen. Forsøg ikke at komme ud af din Grotte, bevogt din Stjerne. Du har Venus's Ædelsten i din Væv, Edderkop! Gjør mig saa den Fornøielse at være tilfreds. Du grubler, det er naragtigt. Hør, jeg vil tale den ægte Poesis Sprog med dig. Faar Dea spise Oxesteg og Lammekoteletter, vil hun inden sex Maaneder være stærk som en Tyrkinde, gift dig da med hende og skaf hende Børn, et, to, tre Børn, en hel Række af Børn. Se, det er at være Filosof. Og saa er man lykkelig paa Kjøbet, hvilket heller ikke er saa ilde. At have Smaabørn er Himmerige. Skaf dig Smaafolk, som kan krybe omkring dig; ler de, saa er det godt, græder de, er det endnu bedre, thi at græde er at leve, se dem die, naar de ere halvtaarsgamle, gaa ved to Aars Alderen og elske i Tyveaarene. Den, som har saadanne Glæder, har Alt. Jeg har forsømt dette, og det er dette, som gjør, at jeg er et Dyr. Vorherre, som skriver gode Vers og som er En af de Største blandt vore Literater, har dikteret sin Medarbeider Moses: „Forplanter Eder." Saa lyder Texten. Forplant dig, dit Æsel. Hvad Verden angaar, saa er den som den er, og trænger ikke din Hjælp. Bryd dig ikke om den. Lad Horisonten være i Ro. En Komediant er skabt til at

betragtes og ikke til at betragte. Ved du, hvad Folk der er derudenfor? De, som ere lykkelige med Ret. Du har stjaalet den Lykke, til hvilken de ere Eiere. Du lever i ulovlig Omgang med Lykken. Spurgte de dig, med hvilken Ret er du lykkelig? Saa vidste du naturligvis ikke, hvad du skulde svare. Du har ingen Fuldmagt du, men det har de. Jupiter, Allah, Vischnu, Zebaoth, lige godt hvem, har givet dem Sort paa Hvidt herfor. Sky dem, bland dig ikke i deres Affærer, at de ikke skulle blande sig i dine. Ved du, dit Kræ, hvem det er, som er lykkelig med Ret? Det er Lorden. Ah, Lorden, det er En, som har intrigueret ved den Ondes Hof inden han kom til Verden. En Lord er et Menneske, som har Alt og er Alt. En Lord er En, der som ung har Oldingens Ret og som Olding har Ynglingens Lykke, — en Kujon, der befaler over tappre Mænd, — et uvidende Menneske, der dog har de bedste Beviser paa sin Lærdom fra Oxford og Cambridge, — han er dum — Skalderne beundre ham, han er styg — Kvinderne smile til ham. Misforstaa mig ikke; jeg siger ikke, at en Lord nødvendigvis maa være uvidende, feig, dum, styg og gammel, jeg siger blot, at han kan være alt dette, uden at det gjør ham Noget. Tvertimod. Lorderne ere Fyrster. Kongen i England, den største Magnat blandt Magnaterne, er blot Lord. Kongerne kaldtes fordum Lorder: Lorden af Danmark, Lorden af Irland, Lorden af Oerne. Lorden af Norge fik først Titel af Konge for trehundrede Aar siden. Lorderne ere Pairer, hvilket betyder Jævnlige. Med hvem? Med Kongen. Pairerne kunne hugge Hovedet af Kongen, Folket ikke. Den Bile, som halshuggede Carl I, indskrænkede Pairernes Rettigheder, og man gjorde Ret i, at man hængte Cromwells Kadaver i Galgen. Lorderne have Magten. Hvorfor? Fordi de have Rigdommen. Med Kaninerne alene i Lord Lindsays Parker kunde man føde hele Pakket i fem af Kents Kystbyer. Men forsøg blot at røre en Eneste.

Dagbladet.

No. 174. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 30te Juli 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Usso" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Marienbad, 29de Juli. Herværende Skandinaver feirede igaar Prins Frederiks og Prinsesse Lovisas Formæling ved et Festmaaltid. Salen var smykket med Blomster og Nationalfarver.

Kjøbenhavn, 29de Juli. Igaar var en talrig Kreds, hvoriblandt Honoratiores, samlede til et Festmaaltid paa Skydebanen. Kun Medlemmerne af den svensk-norske Legation vare indbudne, Overpræsident Bræstrup præsiderede og havde Baron Essen ved høire Side. Ved Festens Begyndelse oplæste Bræstrup et Telegram fra Stockholm om Vielsens Fuldbyrdelse, hvorved hele Forsamlingen reiste sig. Bræstrup udbragte den danske Konges Skaal; han tolkede Folkets Hengivenhed og Kjærlighed og ytrede, at denne Glædesdag indeholdt de lyseste Forjættelser for Fremtiden. Konferentsraad David holdt Talen for de Nyformælede med Hjertelighed og Varme i Tanke og Følelse. Talen gjorde et dybt Indtryk. Det fremhævedes, hvorledes Kronprinsen havde vundet alle Danskes Hjerter, og at Kronprinsessen, der kjendte en Kongedatters Pligter og Bestemmelse, sikkert engang vilde blive Danmark en huldsalig Dronning. Sluttelig ønskedes Velsignelse og Lykke over dette høie og elskede Par. (Uendelig Jubel og Kongesalut). Skaalen for Dronningen og Kongehuset udbragtes af Etatsraad Hansen, for det svensk-norsk Kongepar af Generalkonsul Clausen, for Sverige-Norge af Professor Holst, for Fædrelandet af Geheimelegationsraad Skrike. Bræstrup udbragte en Skaal for den danske Regjering, hvorfor Minister Fonnesbech takkede i Ord, der vakte almindelig Jubel. Bræstrup udbragte ogsaa en Skaal for den svensk-norske Legation, hvorfor Baron Essen takkede med ligesaamegen Varme som Eleganse. Tilsidst holdt Konferentsraad David en smuk Tale for de Nyformælede. Den fortrinligste Stemning herskede under hele Festen.

Paris, 29de Juli. Ifølge „Constitutionnel" er det besluttet at hjemsende Mandskabet af 1869—70 og meddele ubestemte Permissioner til anden Afdeling af det til 1871—72 udtjente Mandskab, hvorved opnaaes en Armeereduktion af 50,000 Mand.

Stockholm, 29de Juli. Iaften foretage de Kongelige Promenaden til Djurgaarden.

Stockholm, 29de Juli. Statsraad Manthey og Professor Schweigaard ere udnævnte til Storkors af Nordstjerneordenen og Statsraad Helliesen til Kommandør af samme Orden. Sagfører Ebeltoft i Tromsø er udnævnt til Ridder af Vasaorden.

Statistiske Opgaver over Antal m. V. af gamle og nye Stemmeberettigede.

Fra Justits- og Politi-Departementet bliver i disse Dage omsendt til samtlige Overøvrigheder følgende Rundskrivelse tilligemed et Schema til Udfylding:

„Af sidstafholdte Storthing blev under 1ste Marts d. A. fattet Beslutning til Lov angaaende Stemmeret og Valgbarhed i kommunale Anliggender, i hvilken blandt Andet bestemtes, at enhver norsk Borger over 25 Aar, der er Indvaaner af Kommunen paa den Tid, Valg foregaar, og har betalt Skat til Kommunen for det sidst forløbne Aar efter en Indtægt af 100 Spd. paa Landet og 200 i Kjøb- og Ladestederne, samt ikke som Tyende tilhører Andens Husstand, skal være stemmeberettiget ved Valg af kommunale Ombudsmænd samt valgbar til saadanne Ombudsstillinger.

Denne Lovbeslutning blev ved kgl. Resol. af 24de April sidstleden ikke naadigst sanktioneret, fkr. Departementets i Departements-Tidenden for indeværende Aar p. 257—272 indtagne Foredrag.

Overensstemmende med hvad Departementet i dette Foredrag har udtalt, samt med særligt Hensyn til, at der til Afgjørelse paa næste Storthing er fremsat Forslag til Forandring i Grundlovens § 50 tildels af Indhold som fornævnte Storthingsbeslutning, anser Departementet det, forinden Videre foretages med Hensyn til Spørgsmaalet om Udvidelse af Stemmeretten, nødvendigt at erhverve sig fuldstændige og paalidelige Oplysninger om de her i Betragtning kommende Forhold i Rigets samtlige Kommuner, at den paa Bane bragte Reforms Betydning og Virkninger kan oversees og bedømmes med den Sikkerhed, som Spørgsmaalets store Betydenhed kræver.

Til dette Øiemed skulde Departementet anmode Hr. Amtmanden om fra hver enkelt Kommune inden Deres Amtsdistrikt at indhente og, saa snart ske kan, senest inden dette Aars Udgang, til Departementet, at indsende Besvarelse paa de Spørgsmaal, som Departementet har opstillet i det i et tilstrækkeligt Antal Aftryk her vedlagte Schema, saaledes altsaa, at Schemaets forskjellige Rubrikker bevirkes udfyldte samt de særskilt paa Schemaets sidste Side opførte Spørgsmaal besvarede i de ved Spørgsmaalene aabenstaaende Rum.

Til en tilfredsstillende Opfyldelse af denne Anmodning vil rimeligvis udfordres en Samvirken af Kommunebestyrelse, Ligningskommission, Mandtalsfører samt paa Landet Lensmand, og i Betragtning af Sagens Vigtighed haaber Departementet, at enhver Vedkommende med god Villie vil bidrage til, at Opgaverne kunne blive fuldstændige og paalidelige.

Departementet tror derhos at burde anmode Hr. Amtmanden om, foruden at ledsage Indsendelsen af de besvarede Schemaer med den Erklæring, hvortil De maatte finde Grund, tillige for inden Indsendelsen til Departementet, i saadan Udstrækning som Deres Tid tillader, at undersøge, om Spørgsmaalene ere ialfald nogenlunde fuldstændigen og paalideligen besvarede, og i manglende Fald at remittere Schemaerne til Vedkommende til Afhjælpelse af Manglerne".

Det nævnte Schema, som vi for Pladsens Skyld ikke kunne indtage, skal omfatte alle Mandspersoner over 25 Aar i alle Livsstillinger, Embedsmænd, Bestillingsmænd, Gaardbrugere osv., som, uden at være Tjenestetyende, have havt en aarlig Indtægt af 100, 150, 200, 250 Spd. og derover, tilligemed særskilt Angivelse af, hvormange af de til de forskjellige i Schemaet nævnte Samfundsklasser henhørende Individer allerede efter den bestaaende Lovgivning ere Stemmeberettigede eller Valgbare; for de Sidstes Vedkommende findes derhos en særskilt Rubrik for dem, hvis Indtægt er under 100 Spd. Desuden er paa Schemaets Bagside opført følgende Spørgsmaal til Besvarelse:

1. Hvilke Skatter udlignedes inden Kommunen i 1868?
2. Hvilke af disse Skatter udlignedes
   a) udelukkende paa fast Eiendom (og for Landets Vedkommende udelukkende paa Matrikulskylden)?
   b) dels paa fast Eiendom, dels paa Indtægt og Formue?
   c) udelukkende paa Indtægt og Formue?
3. Samtlige Skatters Totalsum.
4. Summen af de paa fast Eiendom faldende Skattebeløb.
5. Beløbet af den paa Indtægten (ikke tillige paa Formuen) lignede Del af Skatterne.
6. Hvormeget af det under No. 5 nævnte Beløb udlignes paa Skatteydere af Mandskjøn over 25 Aar
   a) med Indtægt af fulde 100 Spd.
   b) — — — over 100 indtil 150 Spd.
   c) — — — 150 — 200 —
   d) — — — 200 — 250 —
   e) — — — 250 Spd.
7. Hvorvidt og i saa Fald hvilken Grændse er sat for den skatfrie Indtægt.
8. Hvilke Grundsætninger befølges med Hensyn til Bestemmelsen af en Skatteyders Indtægt, nemlig om dertil blot regnes Pengeindtægt eller ogsaa andre Indkomster af Pengeværdi, t. Ex. Husrum, Brænde, andre Naturalpræstationer, Brug af Plads eller Havnegang o. desl.; kfr. for Byerne Skattelov af 22de Juni 1863 § 11 og for Landet Fattiglov af 6te Juni 1863 § 48.
9. Hvor stor Del af den samlede paa Indtægt faldende Skat (No. 5) udrededes alene af de i Schemaets Litr. B opførte Personer (de Stemmeberettigede og Valgbare).
10. Findes der Mandspersoner over 25 Aar, som have havt en Indtægt af 100 Spd. eller derover, uden at være ilignede Skat. Forsaavidt Antallet af disse Personer kan angives, ønskes det tilføiet.

Anmærkninger.

ad 1 og 2: Her opgives ikke Skatternes Beløb, men de forskjellige Skatters Benævnelse.

ad 4: Kan ikke Opgave meddeles over det udelukkende paa Indtægt faldende Skattebeløb, bliver Opgave at meddele over det Skattebeløb, som falder baade paa Indtægt og paa Formue.

Fra Lærermødet paa Hamar.

(Brevsending til Dagbladet.)

IV.

Om det tredie Forhandlingsemne: Hamars Stiftsdirektions Rundskrivelse angaaende Brugen af Pontoppidans Forklaring vil jeg fatte mig i størst mulige Korthed, dels fordi denne Brevsending er bleven lang alligevel, og dels fordi Spørgsmaalet har været Gjenstand for alvorlig Drøftelse baade i Lærermøder og i Pressen (især i Skolebladene) i de sidste 12 a 15 Aar, saa Grundene baade for og imod maa forudsættes bekjendte for dem, der ønske Oplysning i dette Stykke.

Saavidt kunde skjønnes, var der tre Fraktioner: en, der vilde have Spørgsmaalet behandlet for at støtte Stiftsdirektionen mod gammel Vane og indgroede Fordomme fra endel Forældres, Præsters og Skolemesteres Side, og denne lod til at være den stærkeste i denne Sag baade i Kvantitet og Kvalitet; en anden Del af Forsamlingen ønskede at modarbeide Stiftsdirektion og understøtte det Bestaaende med enkelte smaa Ændringer her og der, og en tredie ønskede ikke Spørgsmaalet behandlet, da man antog det for heldigt, at „Gemytterne" efter Stifsdirektionens Rundskrivelse satte sig noget først, at Sagen var i god Gjenge, at noget Nyt vanskeligt vilde komme osv. At den første og sidste, naar Spørgsmaalet kom under Behandling, kom til at falde ganske sammen, falder af sig selv.

Stiftsdirektionens Rundskrivelse gaar ud paa, at P.s Forklaring ikke som hidtil skal læres udenad i vore Folkeskoler, men at Kristendomsundervisningen skal meddeles dels mundtlig ved bibelhistoriske Fortællinger, dels ved at lære Katekismen, Salmevers, Læsning i selve Bibelen og dels ved Indenadslæsning i Skolen af Forklaring med Samtale over Indholdet. De Forældre, der ønske at lade sine Børn lære Forklaringen udenad, staar det frit for. Dette syntes nu at være den naturligste Ting af Verden. Men nei, denne Ordning fra Stiftsdirektionens Side skal hos nogle have vakt alvorlige Bekymringer for den lutherske Kirkes Bestaaen i vort Land, hvilket ogsaa kom frem under Debatterne. Hvorledes skulde man uden denne Bog hytte sig mod Vranglære i Skolerne? Hvorledes faa noget „Fast" at holde sig til? (Man syntes at ville sætte „Forklaringen" jevnsides med Bibelen og vel saa det, formodentlig fordi den er skrevet i Spørgsmaal og Svar paa et dansk-tysk Sprog).

Skoledirektør H. Hansen, der indledede Spørgsmaalet, gjorde dette saaledes som man kunde vente sig det af en Mand med hans Dygtighed, lange og rige Erfaring i Folkeskolens Tjeneste, og man kunde gjerne have afsluttet Spørgsmaalet hermed; thi de Udtalelser, der faldt til Fordel for det Bestaaende, rørte ikke det ringeste ved de af Direktøren fremholdte Grunde for en Forandring, og Udtalelserne fra den anden Side vare i større eller mindre Grad en videre Udvikling af de fremholdte Grunde med endel Erfaringer til fra Fleres lange Skoleliv baade i Bygd og By. (Dog hermed skal ikke de, der forsvarede det Bestaaende, betages noget af den Tilfredsstillelse, de muligens maatte føle ved at have kastet et nyt Lys over Sagen eller rokket Enkeltes Fordring paa en Forandring, som den af Stiftsdirektionen antydede).

— Der faldt fra flere Kanter en varm Tak til Hamar Stiftsdirektion for, hvad den havde gjort, med Ønske om, at de øvrige Stiftsdirektioner i Landet maatte gjøre ligesaa. Dette vilde ikke andet end være til stor Bate for Kristendommen, Barnets aandelige Udvikling, kristelige Erkjendelse og Troesliv, for en rigere og mere frugtbringende Skoleundervisning, og i det Hele taget til en langt større Glæde, Nytte og Velsignelse for Skolen, Hjemmet, Menigheden og Borgersamfundet.

I Mødet Onsdag den 14de Juli Kl. 8 Morgen behandledes: Kan Almueskolelærerens og den nationale Underofficers Stilling forenes til Gavn for Individet og Samfundet?

Blandt de til Mødet stillede Samtaleemner overraskedes man ved ogsaa at bydes en for de Fleste saa ny Tanke. Det feiler neppe, at Mange syntes, den var baade lidet praktisk og lidet smagelig; og da den i dette Spørgsmaal fremstillede Tanke endnu var de Fleste saa fremmed, fandt man ikke Grund til at bestemme, at denne Sag skulde opstilles som særeget Diskussionsthema, idet man antog, at Diskussionen i et saa fremmed Anliggende vilde være lidet frugtbar, hvorimod det fastsattes, at Ingeniørløitnant P. Krag, som havde stillet Spørgsmaalet, i et Extramøde Onsdag Morgen skulde foredrage Sagen for Forsamlingen.

Onsdag Morgen skede ogsaa dette, idet Krag optraadte og forklarede, at naar han, uden at være Skolelærer og desuden bosat i en fjern Del af Landet (nemlig Kristiansands Stift), havde indfundet sig ved dette Møde, saa var det paa Opfordring af Lærere i hans Egn, som havde fundet sig tiltalt af denne Ide, som han havde udtalt paa Storthinget i 1866*) under Behandlingen af Spørgsmaalet om forandret Organisation af Skolelærerseminarierne. Han citerede efter Storthingstidenden sine Udtalelser ved den Anledning, der gik ud paa, at han vilde finde det ønskeligt, om Regjeringen under sine Overveielser om denne Sag tillige vilde undersøge om, hvorvidt ikke Underofficerskolen kunde kombineres med Skolelærerseminarierne, hvorved ogsaa muligens en Kombination af begge Stillinger kunde forberedes, hvilket saameget heller maatte kunne praktiseres, som Skolelæreren i Regelen underviste om Vinteren og havde Sommeren ledig, medens det Omvendte var Tilfældet med Underofficeren. Han udtalte, at denne Ide allerede da fik nogen Tilslutning af anseede og dygtige Thingmænd, og at han senere har havt den Glæde, efter at have diskuteret Sagen i et Samlag med et ikke ringe Antal nationale Underofficerer i hans Egn, at disse ogsaa enstemmig havde udtalt sig for Tanken og havde ment, at den i Regelen ikke vilde møde større praktiske Vanskeligheder end at disse med Godvillie fra de geistlige og militære Autoriters Side maatte kunne overvindes.

Han paaviste derpaa de Fordele, han lovede sig af denne Tankes Gjennemførelse, og begyndte med at fremstille de økonomiske. Man havde nu i Armeen 6 a 800 lønnede nationale Underofficerer med gjennemsnitlig Løn af 50 a 60 Spd. aarlig foruden Beklædning og Underholdning i Exercitietiden. Desuden oplystes, at Underofficeren efter længere Tjenestetid erholder Pension, som for 30 Aars Tjeneste udgjør omtrent 30 Spd. aarlig, samt Beklædning, som paa det nærmeste maatte ansees tilstrækkelig til en gammel Mands Behov.

Da Almueskolelærerne paa Landet i Regelen vel ikke havde mere end gjennemsnitlig 70 a 80 Spd. for cirka 30 Ugers Skolehold, saa indsaa Enhver, at ingen af disse Stillinger hver for sig tilbød det Fornødne til Livsophold, medens man ved en Forening af begge Stillinger opnaaede en Indtægt af henved 150 Spd., og hermed kunde da Indehaverne finde et tarveligt Levebrød. Vistnok kunde Skolelærerne udenfor Skoletiden — om Sommeren — i Regelen finde Sysselsættelse ved Jordbrug eller med andet Arbeide; og det var vistnok meget agtværdigt paa saadan Maade at skatte det legemlige Arbeide; men i Almindelighed var Skolelærerne paa Grund af deres stillesiddende Liv lidet skikket til tungt Arbeide; og han vilde derfor anse det bedre, om deres Livskaar kunde forbedres paa en anden Maade. Her maatte han udtale, at vistnok maatte han og Enhver, som havde Skolen kjær, ønske, at man kunde forbedre Almueskolelærerens mislige økonomiske Stilling, men han maatte hertil bemærke, at Skoleloven af 1860, som i nogen

*) Hr. Ingeniørløitnant P. Krag var Storthingsmand baade i 1866 som og paa flere tidligere Storthing.

Grad havde søgt at give Almueskolelæreren bedre Dage, havde i Sandhed lagt store Byrder paa Folket — Byrder, som tildels havde været endog saa trykkende, at han desværre maatte erklære, at det ikke var nogensomhelst Udsigt til, at Almueskolelæreren i den nærmeste Fremtid kunde paaregne væsentlig forhøiet Lønning.

Den af ham omtalte Kombination af Stillingen antog han kuns kunde omfatte nationale Underofficerer og Almueskolelærere paa Landet, ikke de gevorbne Underofficerer, heller ikke Kirkesangere eller Lærere i Byerne, fordi disse havde sin Tid fuldt besat og dertil vare bedre lønnede.

Han antog, at de Almueskolelærere paa Landet, som det altsaa her kunde være Tale om, beløb sig til omtrent 2,500 i Tallet — og af disse kunde altsaa omtrent 1/3 have Adgang til, naar de vare dertil skikkede, samtidig at tjene som Underofficerer og derved se sine Kaar forbedrede. Han paaviste, at naar Landeværnet blev organiseret, saa tiltrængtes et endnu større Antal Underofficerer, men kuns ved en Forening af disse 2 Klasser — en Forening, som han ogsaa i andre Henseender fandt saare ønskelig — kunde man uden forøgede Byrder for Nationen forbedre begge Parters økonomiske Vilkaar.

Med Hensyn til den forberedende Skoleundervisning, som altsaa for Fremtiden maatte tænkes fælles for disse Klasser, fremhævede han, hvorledes Fordringerne til de almindelige Skolefag: Historie, Geografi, Norsk, Skrivning og Regning vel omtrent vare eens ved Underofficerskolerne og Seminarierne, og at de rent militære Fag, samt de for Lærerne særegne Fag antagelig ikke vare eller burde være af større Omfang, end at man ved et Tillæg af 6 Maaneder til den hidtil reglementerede Skoletid maatte kunne overkomme det, som var nødvendigt for begge Stillinger, og det endogsaa uden den Overlæsselse, som der var klaget over paa Seminarierne, idet Legemsøvelser, militær Tjeneste og Exercitie vilde være til gavnlig Afvexling under Studierne ved Skolen.

For den forøgede Skoletid af 1/2 Aar mente han, at de Individer, som maatte gjøre sig skikkede til begge Livsstillinger, erholdt fuld Valuta ikke alene i Udsigter til de forbedrede økonomiske Vilkaar, som derved kunde opnaaes, men at man ogsaa havde fuldt Vederlag deri, at Underofficereleverne nød fuldt Underhold med Kost og Beklædning i hele Skoletiden. Værdien heraf maatte vistnok erkjendes, naar man erindrede, at ofte mangen ubemidlet Gut af Lyst til Skolegjerningen paadrog sig, for at gaa gjennem Seminariet, en Gjeld, som maatte være saa meget mere trykkende, som Fremtidsvilkaarerne vare saa saare tarvelige.

Han omtalte dernæst de andre Fordele, man kunde vente sig af en saadan Sammenslutning, idet der paavistes, at Læreren legemlig styrket vilde komme tilbage til Skolen, naar han havde tilbragt Sommeren med Vaabenøvelser og Gymnastik. Han lovede sig deraf forøget Liv i Skolen og mente, at denne Forbindelse af begge Stillinger skulde tjene til at løfte begge Samfundsklasser og virke styrkende paa deres Selvfølelse og Anseelse baade opad og nedad. Og nu vilde han endelig ogsaa paapege det, hvoraf han maaske lovede sig mest ved Gjennemførelsen af denne Tanke.

Han vilde nemlig stærkt fremhæve, at denne Kombination skulde i høi Grad blive gavnlig for Moralitet og Disciplin i Armeen. Han reserverede sig mod at misforstaaes derhen, at ikke vor i Sandhed hæderlige Underofficerstand i denne Henseende fortjente al mulig Anerkjendelse, — tvertimod maatte man høilig prise den gode Aand og den hæderlige Færd, som vore Underofficerer i Almindelighed lagde for Dagen, men han troede dog, at naar Skolelæreren som Underofficer under de militære Øvelser traf igjen sine gamle Elever fra Skolen, saa maatte han i høiere Grad, end man kunde vente af vore nærværende Underofficerer, finde at have den særlige Mission fremdeles at vaage over de unge Mandskabers Moralitet og at løfte, styrke og veilede dem til at undgaa de Fristelser, som desværre fulgte Exercitie- eller Leirlivet.

Efter Gjenindførelsen af den militære Distriktsinddeling vilde Skolelærerne i Almindelighed gjenfinde sine gamle Elever i Armeen, og dette vilde paa den anden Side ogsaa bidrage meget til at styrke Disciplinen, som blev naturlig for Soldaten ligeoverfor den gamle Lærer. Sluttelig udtalte han, at Gjennemførelsen af denne Ide var den bedste Vei til Folkevæbning, naar nemlig Vaabenøvelser og Gymnastik paa denne Maade for Alvor indførtes i Skolerne.

Nytten heraf skulde han paa et andet Sted maaske have fundet det fornødent nærmere at udvikle, men her paa Hamar var saadant overflødigt. Her havde jo alle de Tilstedeværende iforgaars havt den Glæde og Tilfredsstillelse at se denne Sag tale for sig selv, idet man var bleven overrasket ved at se en Opvisning i Vaabenøvelser af Stedets Skoler, som vidnede om fortjenstfuld Iver fra Lærernes Side. Han vilde altsaa kun tilføie, at man ved almindelig Indførelse af Vaabenøvelser i Skolerne maaske kunde spare væsentlig i Tid og Penge paa vore kostbare Rekrutskoler, og hvad som ved Skolens Gjerning kunde spares paa denne Konto, tvivlede han ikke om, at Storthinget gjerne vilde anvende til at forbedre Skolens Stilling.

Han endte med at opfordre dem, som maatte have Tvivl og Betænkeligheder ved Sagen, om at fremsætte disse og bede om nærmere Oplysninger, hvilke da skulde søges besvarede, idet en kort Diskussion sandtes ønskelig. — Efterat dette Foredrag var modtaget med levende Bifald, begyndte en livlig Diskussion om Sagen, hvorved dog Alle syntes at være tiltalte af Ideen, medens der jo ogsaa udtaltes nogen Reservation mod, at det militære Element skulde blive det overveiende ved en saadan Fællesskole, ligesom det ogsaa senere i Diskussionen opkastedes Frygt for, at Mænd, der opdroges til „Krigerhaandværket", skulde være mindre skikkede til Skolens Gjerning. Forslagsstilleren fremhævede, at efterat den almindelige Værnepligt nu var indført, var ogsaa „Krigerhaandværket" som egen Kaste ophørt, og skulde der være tilbage Anskuelser om, at Armeen var en egen Stand i Staten, saa maatte netop Gjennemførelsen af hans Tanke kraftig virke til, at Armeen fuldelig indforlivedes i Folket.

En Skolebestyrer fra en af vore Garnisonsstæder gav nu — støttet til Aarrækkers Kjendskab — en særdeles anerkjendende Skildring af Underofficersskolen i hans By og dens Gjerning. Der var saa mange dygtige, kjærnesunde, livsfriske unge Mænd, som gik ud af denne Skole, at man ret maatte ønske, at saa gode Kræfter maatte kunne gjøres i Sandhed frugtbringende for Livet.

Blandt de væsentligste Tvivl, som opkastedes, var Spørgsmaalet om, hvorvidt det var muligt at fyldestgjøre Fordringerne til begge Stillinger saaledes, at ikke Skolens og Armeens Tjeneste skulde tilsidesættes den ene for den anden. Forslagsstilleren begrundede nærmere sin tidligere udtalte Formening om, at en saadan Ordning maatte kunne gjennemføres, naar nogen Imødekommen vistes af Autoriteterne.

At Ideen virkelig kunde realiseres, derom fik man forøvrigt under Mødet Syn for Sagen, idet en Skolelærer optraadte og erklærede, at han i over 6 Aar virkelig havde fungeret baade som Underofficer og Almueskolelærer, uden at nogensomhelst praktisk Vanskelighed havde vist sig ved en saadan Forening, idet Sommerferierne vare fuldstændig tilstrækkelige for de militære Øvelser, og Vintertjenesten var saa ubetydelig, at den uden Vanskelighed kunde ske uden Afbræk for Skolen.

Dette, at man her saa for sig et levende Vidnesbyrd om, at Ideen kunde praktiseres, undlod vistnok ikke at gjøre Indtryk.

Efterat nu Flere havde varmt udtalt sig for Sagen, hvorved ogsaa udtaltes Haab om, at Folkeforsvaret og Fædrelandskjærlighed samt sand krigersk Aand til dette Forsvar skulde udvikles ved den nævnte Ordning, som paa en saa væsentlig Indvending det Spørgsmaal, om hvorledes Skolens Gjerning skulde skjøttes, naar i Tilfælde af Krig Lærerne maatte rykke ud.

Hertil bemærkede Forslagsstilleren, at det jo i hvert Fald kun bliver en mindre Del Skolelærere, der kunde indehave begge Stillinger; desuden var Freden jo det normale — i 55 Aar have vi nu havt Fred —, men kom Krigen nutildags, var den afgjort i en Haandevending. Vi erindrede Alle, at det østerrigske Keiserdømme blev kastet overende i en kort Sommerferie (Munterhed). Vi have heller ikke Ressourcer til en lang Krig; vi fik derfor slaaes desto bedre, medens det stod paa — — og drog Krigen i Langdrag, saa mente han, det ikke vilde vare længe, forinden fuldt op af Invalider vilde komme hjem igjen — og vare da disse skikkede til Skolens Gjerning, saa vilde det være meget godt, om vi paa den Maade kunde skaffe dem en Virksomhed, de kunde overtage, — og naar det her var bleven fremhævet Ønskeligheden af at vække Fædrelandskjærlighed og sand krigersk Aand i Skolen, saa maatte han spørge Forsamlingen, om man kunde tænke sig en bedre Talsmand for denne, end naar en gammel Invalid stod ligeoverfor den unge Slægt i Skolen og formanede den til Kjærlighed og Opofrelse for Fædrelandet, idet han kunde række sin Armstump og pege paa, hvad han havde ofret for dets Forsvar. (Levende Bifald).

Dernæst opkastedes Spørgsmaal om, hvorledes man kunde tænke sig en fælles Undervisningsanstalt baade for Skolelærere og Underofficerer, og hvilket Element skulde være det styrende, det militære eller Skolens Lærere.

Hertil bemærkede Forslagsstilleren, at dette nok maatte kunne realiseres, idet han paaviste en saadan dobbelt Indretning i vor nærværende Krigsskole, som baade var Skole med Chef som Rektor og militært Korps. I Skolens Anliggender stode Eleverne under sine Lærere, og under Exercitien og de militære Øvelser dannede de en militær Afdeling og vare Soldater. Om end ikke Exemplet med Krigsskolen ganske kunde passe, saa han dog deri en Ledetraad.

Paa fortsatte Forespørgsler om, hvorledes Skolen burde indrettes, udtalte Forslagsstilleren, at han var baade forlidet Militær og forlidet Skolemand til at greie dette Spørgsmaals Enkeltheder; det maatte Fagmænd afgjøre; her havde man dog vist paa, at dette kunde ske, naar man kun vilde Ideen. Han sluttede med at udtale det indstændige Ønske, at hele den norske Armee maatte kunne blive en stor Folkehøiskole. (Bifald).

Derefter udtaltes fra flere Hold Ønsket om, at denne Sag nærmere maatte drøftes i Pressen, hvorefter Forhandlingen om dette Emne indstilledes.

Tiden nærmede sig nu med stærke Skridt, og efter at Pastor Schønheyder paa sin eiendommelige og godslige Maade havde talt lidt om at faa noget helt ud af den historiske Undervisning i Almueskolen ved at benytte en af ham istandbragt Tidstabel, der bl. A. havde den gode Egenskab, at den kunde hænges paa Væggen og faaes for 3 ß af dem, der vilde betale den, men for intet af dem, der ikke vilde give noget for den — og efter at have bestemt, at næste Møde skulde om 3 Aar holdes i Drammen (Fredrikshald var foreslaaet, men ved Voteringen seirede Drammensmændene) talte Ordføreren, A. Neitan, til Afsked særdeles smukt, hvorpaa Sangen: „Deilig er Jorden" blev afsunget. Efter et Leve for Ordførerne, Kammeratskab og det gjæstevenlige Hamar med Omegn skiltes man ad for at komme afsted med Dampbaaden, der strax var ventende.

Mangt et varmt, løftende, vækkende og oplysende Ord faldt i disse Dage og vil i al sin Simpelhed bære sine Frugter kringom i Bygd og By til Vext og Seier for en i Sandhed levende Folkeoplysning i vort kjære Fædreland.

Tirsdagskveld havde Hamars gjæstevenlige Indvaanere foranstaltet en særdeles smuk Fest for Deltagerne. Kl. 6½ samledes man paa Torvet, hvorfra man i Procession med Musik og Musikforeningens Fane i Spidsen togede ud til Ruinerne. Under: „Millom Bakkar og Berg ut med Havet" satte det lange Tog paa omkring 600 Mennesker sig i Bevægelse, og med det samme det marscherede ind paa Ruinerne istemtes: „Lat os inkje Forfedrane gløyma osv." Indtrykket, En her fik, var i Sandhed storartet. — Foran Søilerne stod Borde med Mad og Drikke og indenfor en med Blomster og Grønt prydet Talerstol. Tilhøire paa en liden Bakke mellem endel Buske havde Damerne taget Plads i det Grønne, og de var saaledes i bogstavelig Forstand Markens fagreste Blommer. Hr. Seminariebestyrer Hertzberg ønskede Gjæsterne (i det Hele omkring 7 a 800) velkommen, hvorpaa en af Hans Aasumb forfattet smuk Sang blev afsunget. Pastor Schønheyder udbragte et Leve for H. M. Kongen, hvorpaa Kongesangen blev sunget. Kand. O. Arvesen talte derpaa med Liv og Varme for Fædrelandet, idet han især fremhævede Friheds- og Fædrelandskjærligheden som den levende Kilde til Stordaad. Vi havde store Minder, store, aandelige Skatte, som vi skulde omslynge med denne Kjærlighed til Glæde for os selv og Efterslægten. Klokker E. Haugen fra Tønsberg udbragte Skaalen for Hamar, idet han takkede for den gjæstfrie Modtagelse og udtalte et varmt Ønske for Byens Fremgang baade i materiel og aandelig Udvikling, hvortil der var de glædeligste Tegn. Kristiania Lærersangkvartet med Hr. Organist Hoff til Instruktør afsang derpaa og senere udover Aftenen flere for Anledningen forfattede Sange, hvoraf ogsaa en paa Landsmaalet.

Kl. omkring 11 begav en hel Del sig med Kristiania Lærersangkvartet i Spidsen til Hr. Skoledirektør H. Hansens Bolig, hvor nogle Sangnumere blev afsungne („Brus høit min Sang", „Stusle Sundagskvelden eingong var" o. fl.). Hr. Hansen kom frem i Vinduet og takkede paa sin jevne, lunefulde Maade for Opmærksomheden. Lærer Mikaelsen fra Kristiania motiverede i korte, kraftige og hjertelige Ord et Leve for Direktøren, hvorpaa fulgte et kraftigt Hurra.

Festen var høitidsfuld og Stemningen løftet, og hertil bidrog ikke lidet Omgivelserne. Mangen af de tilstedeværende Folkelærere vil fra denne Stund af finde fornyet Styrke til at stevne frem mod en lysere Dag, til at mindes: „hvad Norge var, det skal det vorde" osv. og med Blikket frem i Tiden: „Norge over vore Grave blomstre som en Herrens Have".

Kristiania, den 30te Juli 1869.

Det bedste Mærke paa, hvordan det egentlig hænger sammen med Udfaldet af den fransk-belgiske Strid, og paa hvor Stort Frankrige i denne Sag har vundet, er Rygterne om, at Preussen til Gjengjæld for, at Frankrige moralsk har erobret Belgien, skulde ville gjøre et Indfald i Holland, for saaledes ogsaa at tage sin Halvdel af Nederlandene, for at der kunde blive delt ligeligt mellem de to Ørne. For at tilbagevise denne Mistanke skrives der saare meget. En Korrespondent til Køln. Zeit. fra Berlin forsikrer saaledes i Overensstemmelse med Bismarcks Organ „Nordd. Allg. Zeit.", at Holland ikke behøver at frygte for en preussisk Invasion, og gjør opmærksom paa, at Rygter om en mellem Frankrige og Holland bestaaende Militærkonvention, hvorefter Frankrige under en saadan Eventualitet skulde beskytte Holland, allerede engang tidligere, nemlig i November f. A., ere blevne gjendrevne af den hollandske Udenrigsminister. Korrespondenten fører alle saadanne Rygter tilbage til Laguéronnière, men mener iøvrigt, at man i Holland ikke vilde have Noget imod at understøtte Frankrigs belgiske Annexionsplaner i Haab om, at den flamske Del af Belgien da vilde tilfalde Holland. „Køln. Zeit." udtaler sin Glæde over, saaledes „fra velunderrettet Side" at erfare, at Preussen ikke tænker paa at udvide sine Grændser til et fremmed, om end med det tyske beslægtet Folk. Men samtidig indrømmer det, at der kan have været Grund til at nære Frygt i denne Henseende. „Man maa da", mener det, „saa meget mindre tvivle om, at Preussen er tilsinds ærlig at opfylde sine ved Pragerfreden indgaaede traktatmæssige Forpligtelser. Saa længe disse Forpligtelser ikke ere opfyldte, kunne alle fagre Ord Intet hjælpe. Alle vore svagere Naboer ville indtil da se paa os med Mistillid, Frygt og Had." Det er netop Sagen. Hele Verden ved, at Preussen uden ringeste Aarsag har overfaldt en fredelig Nabo og tilranet sig tre Hertugdømmer, at det derefter har indgaaet en høitidelig Forpligtelse til at tilbagegive en Del af sit Rov, men at det til Dato ikke har gjort ringeste Mine til at opfylde sit givne Løfte. Saalænge dette ikke sker, kan „Nordd. Allg. Zeit." længe nok kalde det frækt og formasteligt, naar man taler om, at Preussen en skjøn Dag kan faa isinde at overfalde Holland; med Danmarks Exempel for Øie vil man ligesaa lidt i Holland som andetsteds tro paa Preussens Forsikringer, enten de gives med „fagre Ord" eller indhylles i en skrømtet Indignations falske Klædebon, og man vil vide, at overfor en Regjering, der ledes af Hr. von Bismark, eller i hans Aand, ville kun de allermest materielle Garantier have nogen Betydning.

Et Telegram meldte for et Par Dage siden, at der i Krakau havde fundet alvorlige Optrin Sted i Anledning af en i et Nonnekloster gjort Opdagelse. De nærmere Omstændigheder ved denne Klosterhistorie, der minder om Middelalderens gyseligste Mysterier, ere ifølge „Neue fr. Presse" følgende: I Onsdags fik Retten i Krakau en anonym Meddelelse om, at der i Karmeliterindernes Nonnekloster i Forstaden Wassola siden Begyndelsen af Fyrtiaarene var blevet holdt en kvindelig Person indespærret i en Celle. Meddelelsen indeholdt saa mange faktiske Oplysninger, at Retten saa sig foranlediget til strax at undersøge Sagen, og overdrog det til et af sine Medlemmer, Gebhardt. Denne begav sig, ledsaget af to Tillidsmænd, til Biskop Galecki, forelagde ham den Meddelelse, Retten havde faaet, og bad om hans Bemyndigelse til at betræde Klosteret, som ellers ikke er tilgjængeligt for nogen Mand. I Begyndelsen vilde Biskopen ikke tillægge den anonyme Angivelse nogen Vægt, men da Dommeren erklærede, at han ogsaa uden Tilladelse vilde forstaa at skaffe sig Adgang til Klosteret, gav Biskopen efter og udstedte en skriftlig Fuldmagt, som han overgav til en Kanonikus. I Følge med ham begav Undersøgelseskommissionen sig til Klosteret, hvis Porte først aabnedes efter lange Underhandlinger, og Undersøgelsesdommeren forlangte da strax at faa Abbedissen i Tale. Hun var imidlertid syg, men en anden Nonne, der fungerede i hendes Sted, besluttede sig endelig til at høre, hvad Dommeren havde at sige. „Vil De øieblikkelig føre mig til Barbara Rubriks Celle", ytrede han, og Virkningen af disse faa Ord var komplet. Forstanderinden førte Kommissionen til en i Kjælderen liggende Celle, som var forsynet med to svære Jerndøre, og Dørene blev strax aabnede, men fra Cellen udstrømmende der en saadan Stank, at Kommissionens Medlemmer et Øieblik maatte trække sig tilbage. Da de endelig traadte ind, saa de i en Krog i et mørkt Rum, en Favn langt og en halv Favn bredt, hvori der kun faldt nogle faa Lysstraaler gjennem et lidet Hul i Muren, paa et Knippe raaddent, stinkende Halm et fuldstændig nøgent kvindeligt Væsen, hvis skeletlignende Legeme var bedækket med en Skorpe af Snavs og Uhumskheder. Foran hende stod paa det fugtige Gulv to smaa Skaaler, som indeholdt nogle Levninger af Hvideroer og en eller anden Melspise. Ved Synet af de mange fremmede Personer reiste det stakkels Fruentimmer sig skrigende, bad om Mad og udstødte en Mængde Forbandelser, men hensank strax igjen i sin tidligere sløve Tilstand. I Cellen var der intetsomhelst andet Bohave end det omtalte Halmknippe; fra den gik der en Aabning ned til Klosterets Kloak, som befandt sig lige udenfor Cellen. Biskopen blev hentet og udtalte sig paa det Strengeste om det Skete, suspenderede Forstanderinden og Klosterpræsten, samt forseglede Klosterkirken. Det stakkels Fruen-

timmer blev paaklædt og bragt ind i en anden Celle, og senere har det vist sig, at hun er vanvittig, hvilket ikke er til at undre sig over efter den Behandling, hun har lidt. Den Ulykkelige, hvis Navn er Barbara Rubrik eller Ubrik, skal være født i Aaret 1817 og kom i Aaret 1841 i Klosteret; i den Hule, hvori hun fandtes, har hun været indespærret siden 1848. Da Resultatet af den stedfundne Undersøgelse blev bekjendt, vakte det naturligvis almindelig Forbitrelse, og Natten til i Lørdags fandt der foran Klosteret et betydeligt Opløb Sted. Det var ikke Pøbel, der deltog deri, men Borgere, som sloge Ruderne ind og forsøgte at storme Klosteret for at fordrive Nonnerne, men adsplittedes ved Militærpatruljer. Lignende Optrin have ogsaa senere fundet Sted. Saavel Bladene i Krakau, „Czar" og „Kraj", som de wienske Blade fordre den strengeste Undersøgelse. „Neue fr. Presse", som kaster Skylden over paa Konkordatet, i hvis Ly Forbrydelsen har kunnet begaaes, uden at de, der have været vidende om den, hidtil have vovet at røbe den, forlanger i de stærkeste Udtryk, at ingen Skaansel maa vises, og dadler tillige den foreløbige Undersøgelse, der ikke synes at være bleven ledet med tilstrækkelig Omsigt og Kraft. Der blev saaledes ikke strax foretaget en gjennemgaaende Ransagelse af Klosteret, som mulig har skjult andre lignende Forbrydelser; Cellen blev ikke forseglet, saa at Priorinden nu har faaet Tid til at sætte den i en anden Stand, end den, hvori den befandt sig; Nonnerne bleve ikke strax forhørte; og endelig er Barbara Ubrik ikke bleven bragt til et Hospital, men til et Galehus, hvor hun er under Tilsyn af flere Nonner. At der skrides alvorlig ind, er saa meget nødvendigere, som Klostrene i Krakau tiltage i Tal, navnlig derved, at flere Ordener fra det russiske Polen ty derhen, og der existerer aldeles ikke andre offentlige Pigeskoler end Klosterskolerne.

Den samme Ide som Henr. Ibsen lader Per Gynt have, efterat han har mistet sit Skib og staar fattig og forladt igjen i Afrika, spekulerende paa nye Foretagender, er nu ogsaa paa Tapetet som Nyhed, skabt af de europæiske Journalistikeres overalt søgende Hjerner. Det dreier sig om intet Mindre end at gaa selve Vorherre ind i Haandteringen, at forvandle Jordklodens vildeste og største Ørken Sahara, der antages engang at have været Havbund, til Hav igjen. Fordelen derved er ikke let at se, medmindre Tanken skulde være det Umulige at kanalisere Sahara og derved gjennemnette dette uhyre Strøg med Vandkommunikationer. En ikke mindre desperat Ide, hvis Nytte heller ikke kan indsees, og som hviler paa netop den omvendte Tankegang af Experimentet med Sahara, nemlig at berøve vidtstrakte Lande i Mellemasien deres Vandkommunikationer, er ogsaa som Modstykke til den første Galskab paa Tapetet i de franske Aviser, i den Plan at udtømme Jordens største Indsø, det kaspiske Hav.

La France skriver: Efterat Hr. Lesseps ved at bygge Suezkanalen har forenet to Have, agter han nu at skabe et nyt saadant. Som bekjendt paastaar Reisende, som har gjennemforsket Centralafrika, at Ørkenen Sahara fordum maa have været et Hav. Paa Grund af denne Paastand har Lesseps ladet nogle Ingeniører undersøge Saharas Høideforhold, og er derved kommen til den Overbevisning, at Ørkenen med sin forrige Bred ligger over 80 Fod under det Røde Havs Vandflade, og sænker sig dybere jo længere man kommer ind i den. Deraf slutter nu Lesseps, at en 15 Mils Kanal skulde være tilstrækkelig til at sætte Sahara i Forbindelse med det Røde Hav og gjengive dette dets Bestemmelse, hvorved et meget bekvemt Kommunikationsmiddel med Centralafrika tilveiebragtes, og det afrikanske Fastland kom til at undergaa en stor Forandring. Undersøgelserne og Forarbeiderne for denne Plan fortsættes, og La France tilføier, at man kanske inden et Aar vil være skredet til Udførelsen af Forslaget. Paa samme Tid berettes om en Plan af en preussisk Løitnant at udtørre det kaspiske Hav. La France spørger dog i den Anledning med et Glimt af sund Fornuft, om man der vil skabe et nyt Sahara?

Autorisation. Hos Sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalens Sorenskriveri Ottesen er Kand. jur. L. Nielsen autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den i samme Egenskab forhen autoriserede Kand. jur. E. G. C. Roll.

Amtmanden i Jarlsberg og Laurvigs Amt har under 21de d. M. beskikket Lensmand i Eids- og Horningdals Thinglag Jakob Tyvold til Lensmand i Ramnæs Herred i Jarlsbergs Fogderi.

Brand. Kl. 7½ igaar Aftes opkom Ild paa Loftet i Nordraacks Gaard No. 5 og 7 i St. Olafs Gade. Den er sandsynligvis begyndt henimod Midten af Bygningen i Nærheden af Hovedtrappen, som strax kom i Brand, og udbredte sig hurtigt over hele Loftet, der ved Panelvægge var afdelt i flere Rum. I Løbet af en Times Tid var man Herre over Ilden, efterat Taget var afbrændt og Bygningen forøvrigt ilde tilrakket af Vand. Det meste af Indbo blev reddet. Bygningen er assureret i Rigets alm. Brandforsikringsindretning for 26,810 Spd. Aarsagen til Ildens Opkomst er ubekjendt.

Omtrent Kl. 12 Middag udbrød Ild i Baggaarden til Hoppes forrige Gaard i Prinsens Gade. Ilden rasede en Tid med adskillig Voldsomhed, men det lykkedes dog Brandmandskabet efter ca. 1½ Times Forløb at blive fuldkommen Herre over Ilden. Det Nærmere skal iøvrigt blive meddelt imorgen.

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende" i

	Juni 1868.		Juni 1869.	
	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	13,441.	43½	14,502.	48
Do. af andre Varer	3,071.	49½	3,501.	88
Indførselstold .	62,896.	91½	41,300.	56½
Oplæggelsesafgift	320.	82	204.	79
Lafte- og Fyrpenge	24,625.	12	26,172.	94½
Forskj. Indtægter	311.	84	213.	12
Tils.	104,637.	2½	85,895.	18

og i de 6 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	84,391.	14½	90,277.	88½
Do. af andre Varer	11,657.	92½	12,595.	83
Indførselstold	1,286,212.	69	1,444,428.	44
Oplæggelsesafgift	2,286.	47½	1,662.	117
Lafte-, Fyrpenge	149,143.	22½	150,932.	59
Forskj. Indtægter	1,012.	83	1,331.	90
Tils.	1,534,703.	89	1,701,229.	1½

Om Udsigterne for dette Aars Høst har Amtmanden i Jarlsberg og Laurvigs Amt under 26de ds. til Indredepartementet indberettet Følgende: Vintersæden blev nedlagt under heldigt Veir. Ligesaa blev Vaarsæden lagt tidligt og under gunstige Forhold. I Mai og Juni faldt jevnlig Regn, men Temperaturen holdt sig saa lav, at der mange Steder kom Ugræs i Ageren, og Græsværten var svag paa fugtige Steder og paa vaarbeitet Eng. Ligesaa klages der over, at Vintersæden har lidt af Isbrand og tildels i den sydlige Del af Amtet af en Insektart, som fortærer Rugkornene. Ikkedestomindre har Udsigterne for Høsten i det Hele hidtil været lovende, saa at man har gjort Regning paa et Udbytte, som i et godt Middelsaar, hvilket antages at være sikkert for Høavlingens Vedkommende. Men dersom der ikke snart kommer Regn, er det at befrygte, at den senere Tids Tørke vil have en skadelig Indflydelse paa Korn- og Potetesagrene, især paa skarp Jord.

Opfindsomhed. Under det stærke Regnskyl paa Formælingsdagen blev det mod Regnet ubeskyttede Publikum paa en glædelig Maade overrasket ved et Bybud, der kom ansættende med et stort Oplag af gamle Paraplyer, som udbødes tilsalgs for 2 Ort pr. Stk. I et Nu vare Paraplyerne forsvundne fra Lageret, og i sine nye Eieres Hænder blevne de indsatte i sin forrige Værdighed.

Gaardsalg. Nordre og Søndre Sæter i Vinger skal, ifølge Hedem. Amtst., være solgt med Avling og Besætning til Proprietær Brede Svennebye og B. Engebretsen i Solør for tilsammen 15,400 Spd.

Tørdokken i Laxevaag. (Bergensp.) Aktieselskabet er nu afsluttet, idet de manglende Aktier er overtagne af nogle af vore største Skibsredere og Pengemænd. At begge de nye Tørdokke vil blive anlagte inden en kort Tid, kan saaledes antages for afgjort. Det store Behov for mere Tørdoks-Rum vil rimeligvis foranledige en Kappestrid mellem de to nye Selskaber om at skaffe sin Dok først færdig; at de senere ogsaa vil faa en jevn og fordelagtig Beskjæftigelse efter at have nedsat Dokpengene, har vi tidligere udtalt som den sandsynlige Følge af Konkurrencen.

Den japanske Traktat er allerede bleven benyttet af et bergensk Rederi, idet Brig „Stord", Kapt. Kramer, der har befaret de kinesiske Farvande, i disse Dage har sluttet Fragt fra Liverpool til Marseille for derfra at gaa direkte til Yokahama.

Mordforsøg paa Stockholms Gader ved høilys Dag. I Tirsdags Kl. 8½ skjød en Jernbanearbeider Olsson paa nogle Skridts Afstand Overbane-Ingeniør Lindenkrona, som gik foran ham henad Gaden. Lindenkrona blev truffet i Ryggen og vaklede, og han skulde have segnet til Jorden, om ikke tililende Folk havde taget ham i sine Arme; han formodes at være uden Fare. Den ulykkelige Forbryder blev strax greben og har gaaet til aaben Bekjendelse; han har fattet Had til Lindenkrona, fordi han skal have været Aarsagen til at Olsson havde faaet mindre Arbeide og Løn ved Jernbanen, ligesom han ogsaa for Gjeld skulde have tilbageholdt hele hans Aflønning, saa at han med Kone og Barn vilde have sultet ihjel, om han ikke var bleven hjulpen ved en anden Jernbanebetjents Mellemkomst.

De svenske Kunstneres Brudegave bestaar ifølge P. T. i et smukt indbundet Album, med Malerier og Tegninger i Olie, Sepia, Vandfarve, Tusch og Blyant af en Mængde svenske Malere.

„Snehætten" og „Romsdalshorn", Malerier af den svenske Maler Axel Nordgren, har været udstillet i Stockholms Kunstforening.

En forfærdelig Ulykke til Søs skal ifølge Dagl. Alleh. være indtruffet om Natten den 23de ds. paa Østsiden af Gottland; et engelsk Dampskib Niobe med Linfrølast fra Kronstadt stødte i Tykket paa en anden østgaaende engelsk Damper Clio, som efter 3 Minuters Forløb sank. Kun 5 Mand reddedes, medens Kapteinen, en Passager og 13 Mand druknede. Clio var ladet med Jernbaneskinner og andre tunge Varer.

Rothschild & Søn i London har oversendt Aftonbladets Redaktion en Vexel paa 100 £ til de Brandlidte i Gefle.

I Gøtheborg sees Formælingen ikke at være feiret med nogen Fest.

En 78aarig Underofficer i Nærheden af Arvalla er nylig bleven et sørgelig Offer for Retfærdigheden. Gubben, som endnu er rak i Ryg, livlig og let og ved god Helse, havde i Hidsighed beskyldt en af sine Omgangsvenner for Tyveri af et Fotografi, som var bortkommet for ham. Han blev overbevist om sin Feiltagelse, men blev dog ilagt en Bod af 22 Rdlr. og desuden 1 Maaneds Fængsel. Som det egner sig en gammel Kriger, som har verlet saa mange blodige Slag med Russerne, skriver det svenske Blad, tog han Sagen meget rolig og var tilfreds med sin Dom.

Hesteauktionen paa Kongens Eiendom Beckaskog i Tirsdags var besøgt af en Mængde Mennesker, skriver Aftonbl. Ikke mindre end 70 Heste vare denne Gang anmeldte til Salg; men kun 38 solgtes til et samlet Beløb af 35,000 Rdl. Fra det kongelige Stuteri solgtes for ca. 15,000 Rdlr., og deraf for 1 Hest 3600 Rdlr. Det var en Ægypter, den bekjendte Staldmester, som paa denne hoflige Maade fik lønne den kongelige Gjæstfrihed. Rimeligvis var det paa sin høie Fyrstes Regning, at Staldmesteren gjorde Budet; ellers havde han kanske ikke lagt paa 500 Rdlr. i hvert Bud; men kanske det gaar slig til paa Auktioner i Ægypten. En tarvelig svensk Dyrlæge siges at have været den eneste Medbeiler om Hesten, — kanske han talede ifølge høiere Indskydelser, han ogsaa! En Hest, tilhørende Bonden Nils Henriksson, solgtes for 1400 Rdlr. Næst den ægyptiske Staldmester var denne Bonde Dagens Helt — og med Rette, siger „Sk. Posten".

Hestegangs-Sporvei i London kommer sandsynligvis til at anlægges af den ogsaa her fra Kabelsagen bekjendte Etatsraad Tietgen i Kjøbenhavn, der har stiftet et stort Aktieselskab til dette Øiemed og har faaet Bevilling af den engelske Regjering.

Den fransk-amerikanske Telegrafledning er ifølge Meddelelse fra Reuters Bureau lykkelig tilendebragt og Kabelen bragt iland i Amerika. Flere af de betydeligste Blade i New-York udtale deres Tilfredshed med, at Foretagendet er lykkedes, og dadle de Bestræbelser, der ere blevne udfoldede for at lægge det Hindringer iveien.

Proklama. Drammens Skifteret: I Enkefru Guri Olsens Dødsbo med 6 Maaneders Varsel fra 23de Juli. Nordre Hedemarkens Skifteret: I Boet efter Peder Kristoffersen Snilsberg eller Kolstad af Ringsaker. 3 Mdr.s Varsel fra 24de Juli. I Boet efter Føderaadsenke Eli Kristoffersdatter Gaulaas af Næs. 3 Mdr.s Varsel fra 24de Juli. Sønnen Børre Gulbrandsen, der antages at opholde sig i Wisconsin i Nordamerika, indkaldes med Aar og Dags Varsel. I Boet efter Føderaadsmand Thore Andersen og før afdøde Kone Klara Olsdatter Gubberud af Næs indkaldes de fraværende Arvinger, Brodersønnerne Bernt Andersen og Ole Hansen, Søstersønnen Mads Gjestvang, Broderdatteren Marie Olsdatter, Søstersønnen Even

---

Green-Box, det maatte da være paa øde og ensomme Trakter. I Byerne gik han aldrig ud uden om Natten, og da med en bredskygget Hat, der var trykket dybt ned i Panden, for ikke at formindske det Tiltrækkende ved sit Ansigt ved at vise det paa Gaden.

Det var blot paa Theatret, man fik se ham med ubedækket Ansigt.

Forøvrigt besøgte Green-Box kun sparsomt Byerne. Gwynplaine havde ved fireogtyve Aars Alderen ikke seet andre Byer end de smaa Kystbyer. Men hans Rygte voxte. Blandt dem, der elskede bizarre Forevisninger, Kuriositeter og Vidunderligheder, var det bekjendt, at der slæbede En omkring med en Maske, man endnu ikke havde seet Mage til. Man talede om ham, man forskede efter ham, man spurgte: Hvor er han? Manden som ler blev bekjendt. Og fra ham spredte der sig en vis Afglans over den beseirede Kaos. Heraf kom det, at Ursus, der var ærgjerrig, en Dag sagde:

„Vi maa besøge London."

Ende paa anden Del.

et af Guld. Herre Gud, jeg ved vel, at ikke alle Mennesker have fireogtyve Galavogne, og at man ikke skal gaa hen og hænge sig derfor. Tænk, Gwynplaine, du har frosset en Nat. Det har maaske ikke hændt nogen Anden end dig selv! Aa jo, Andre have ogsaa maattet sulte og fryse, du. Havde det ikke været koldt den Nat, havde Dea ikke været blind, og havde Dea ikke været blind, havde hun ikke elsket dig. Tænk paa den Ting. Skulde alle Mennesker, der ikke have det rigtig godt, begynde at jamre og klage, vilde vi faa en Koncert. At tie er Hovedtingen. Jeg er sikker paa, at Vorherre befaler de Fordømte Taushed, ellers vilde han selv være dømt til at høre evig Graad og Tænders Gnidsel. Til Lorderne kommer nu to Erkebisper og fireogtyve Bisper. Sandelig, jeg bliver rørt, naar jeg tænker derpaa. Ved du, at Erkebispen af Canterbury har tohundretusinde Specier i aarlig Indtægt. Ved du, at der i Skotland er en Hertug, som kan ride tredive Mil i lige Linie, uden at overskride Grændsen for sin Eiendom. De, som endnu ikke ere tilfredse, ere sandelig vanskelig at tilfredsstille."

„Ja", mumlede Gwynplaine tankefuld, „det er af de Fattiges Helvede at de Riges Paradis skabes."

XII. Poeten Ursus overvælder Filosofen Ursus.

Nu traadte Dea ind, han saa paa hende og saa for intet Andet i Verden. Kjærligheden er saaledes, man kan for et Øieblik være udelukkende optaget af andre Tanker: den Kvinde, man elsker, viser sig, og hun sletter alle Tanker ud, der ikke dreie sig om hende, uden at hun maaske aner det.

En liden Parenthes.

I det beseirede Kaos forekom et Ord, monstro, der var rettet til Gwynplaine, hvilket Ord mishagede Dea. Nu og da tillod hun sig af det lille spanske Ordforraad, som alle Mennesker

Hansen Vold og Søsterdattersønnen Syver Mikkelsen med Aar og Dags Varsel. Nordre Gudbrandsdalens Skifteret: I Boet efter Inderst John Tronsen Sulheim af Lomb. 3 Mdr.s Varsel fra 13de Juli. Sæterdalens Skifteret: I Boet efter Torjus Gundersen Bakke af Ose Thinglag. 3 Mdr.s Varsel fra 23de Juli. De sig i Nordamerika opholdende Arvinger Eivind Osolfsen, Torjus Osolfsen, Siri Osolfsdatter og Ingeborg Osolfsdatter indkaldes med Aar og Dags Varsel. Gjerpens Skifteret: I Boet efter Husmandsfolk af Eidanger Abraham Jensen og Helene Helgesdatter øvre Rønningen med 3 Mdrs Varsel og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 17de d. M. Saltens Skifteret: I Boerne efter Kaarfolk Hans Nielsen Hobbestad og Hustru Karen Eidisdatter af Skogens Thinglag, Kaarmand Hans Johnsen Hernæs's Hustru Elen Maria Olsdatter af Bodø Landsogn og Gaardmand Karl Hansen Bedsko af Bodø indkaldes de fraværende Arvinger med Aar og Dags Varsel.

Det meteorologiske Institut.

Et nyt Hvirvelcentrum nærmer sig Norges Vestkyst. Vinden er laber Østlig nordenfor Stat, SOlig paa Dovre og frisk Sydlig paa Østlandet. Himmelen er overskyet. Regn i Mandal og Kristiania. Udsigterne ere til SVlig til Vestlig Vind paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 30te Juli:

I Hotel Scandinavie: Holm fra Kløften, Pastor Rohde fra Landet, Dreyer og Fischer fra Hamburg, A. Bech og Frk. Bech fra Moss, Grosserer C. Hansen fra Tønsberg, N. A. Jakobsen fra Fr.stad, Andersson fra Gøteborg, Mr. og Mrs. Blees fra London, Lampe fra Bergen, Besseſen fra Kr.sand, Brugspatron Sundstrøm, Søderberg og Frk. Søderberg fra Sverige, Mnsr. Toizel fra Paris, Sherburn, Esq. fra Liverpool, Johnsen, Gopłen og Berggren med Frue fra Fr.stad, Florentz fra Lillesand, Baron Fleetwood med Søn fra Wermeland, Kaptein Wærenſkjold fra Kongsvinger.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For Husleie-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

I P. G. Bredals Skriveskole,

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

En Kompagnon,

som har nogle Hundrede Specier at indskyde, søges til en meget lønnende Forretning. Billet mrk. „**Fortjeneste**" nedlægges i Expeditionen.

Realskolen i Eidsvold

modtager Elever. Den meddeler de for Forretningsfolk nødvendige Kundskaber og forbereder til høiere Skoler. Undervisningsgjenstandene ere: de almindelige Skolefag, levende Sprog, Mathematik og Naturhistorie. Skolepengene ere 2 Spd. pr. Maaned. Sundt og behageligt Opholdssted. Godt Logis er at erholde i Nærheden. Oplysninger meddeles ved Henvendelse til Kand. filos. Bjerke i Eidsvold.

Undervisningen begynder 18de August.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 3die August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekoie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos

Henderson Brothers,
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

A. G. Holms

en-gros-Lager af dobbelttraads Symaskiner for Familie- og Haandværksbrug fra Pollack, Schmidt & Co. og nye, extra gode enkelt- og dobbelttraads Haandmaskiner anbefales DHrr. Handlende.

Hjørnet af Kirke- og Raadhusgaden No. 11.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: 1/4 Flaske 50 ß, 1/2 Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales

Damer og Herrer

som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 „ „ The	3 „	1 „ „ The	2 „
1 „ „ Oloft	3 „	1 „ „ Oloft	2 „
1 „ „ Salep	5 „	1 „ „ Salep	3 „
1 „ „ Chocolade	6 „	1 „ „ Chocolade	4 „
1 „ „ Bouillon	6 „	1 „ „ Bouillon	4 „
1 Krus Potøl	2 „	1 Glas Potøl	1 „
1 „ Melk (varm eller kold)	2 „	1 „ Melk (varm eller kold)	1 „
1 Fl. Bruslimonade	6 „	1 Fl. Seltersvand	4 „
1 stort Glas Æggedosis	12 „	1 lidet Glas Æggedosis	8 „

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.

☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Tilsalgs.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Commissionslageret

af

Svenske Vognaxler

fra

Köpings Fabrik

anbefales af

Ulrik Rosing,
Jernbanetorvet 5.

For Ysterier anbefales svenske dobbelte Ostepresser af bedste Sort. Ulrik Rosing,
Jernbanetorvet 5.

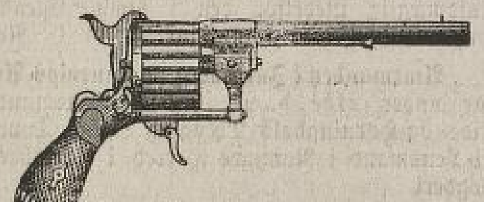

L. H. HAGEN

anbefaler til billige Priser:

6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.

Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Tilleie.

Logis for 2 Skoledisciple

med Alt i Huset kan erholdes i No. 3, lille Strandgade.

Tilkjøbs forlanges.

En ny eller lidt brugt Vandvogn eller Kjærre med Kar ønskes kjøbt af

Berg & Gabrielsen.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Been, Been

kjøbes til høieste Priser af

N. L. Schøyen,
Grønlandsleret.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

paa den Tid eiede, at sætte quiero, som betyder: jeg vil det, istedet. Ursus smagte ikke dette rigtigt.

„Manden som ler". Det var den Benævnelse, hvorunder Gwynplaine var blevet berømt. Hans Navn, Gwynplaine, var næsten ukjendt, det var forsvundet under dette Øgenavn, som hans Ansigt under Latteren. Hans Popularitet var en Maske som hans Ansigt.

Man kunde dog læse hans Navn paa en stor Plakat, der var opklistret paa Forsiden af the green-box, og som var forfattet af Ursus. Den lød som følger:

Her faar man se Gwynplaine, der ti Aar gammel blev forladt en Vinternat paa Kysten ved Portland af skurkagtige Comprachicos. Den lille Gut er nu blevet fuldvoxen og kaldes:

„Manden, som ler."

Disse Komediantérs Liv var et de Spedalskes Liv paa et Hospital og et de Lyksaliges Liv paa Atlantica.*)

Det var dagligen en pludselig Overgang fra den mest larmende Offentlighed til den fredeligste og dybeste Ensomhed. Hver Aften drog de ud af Livet. De lignede Døde, som Dagen efter atter skulde vækkes til Liv. Komedianterne er et Lys, der blinker frem nu og da og forsvinder, og for Publikum existerer han blot som — et Fantom.

Naar Forestillingen var sluttet og Tilskuerne spredte sig, drog Green-Box op sin Trappe som en Fæstning sin Vindebro, og Samfærdslen med Mennesker var afslaaren.

Den seende Blindhed og den elskede Vanskabthed sade Side ved Side og Haand i Haand, ømt hviskende, berusede af Lykke.

*) Et Sagaland eller en Sagaø, som man nu blot kjender gjennem de Lærdes stridende Meninger om dets Tilværelse og Beliggenhed. Plato gjør det til en Ø ligeoverfor Cadix, hvilken ved en heftig Jordrystelse skal være gaaet tilgrunde. Rudbeck gjør det til Norge og Sverige. Overs.

Paa den ene Side af Green-Box var Verden, paa den anden var der Frihed, god Samvittighed, Mod, Hengivenhed, Uskyldighed, Salighed og Kjærlighed.

Ursus pleiede at gjøre Kassen op om Aftenen, og efter det Indhold, den viste, spiste man. For Kjærligheden er Alt Ideal, og at spise og drikke sammen giver Elskende Anledning til en hel Del fortryllende hemmelige Fortroligheder, der gjør hver Mundfuld til et Kys. Man drikker Øl eller Vin af samme Glas som man skulde drikke Dug af samme Lilie. To Sjæle har samme Glæde af et Kjærlighedsmaaltid som to Fugle. — Gwynplaine forsynede Dea med Mad, skar den istykker for hende, fyldte hendes Glas og flyttede sig tæt til hende.

„Hm!" sagde Ursus, og mod hans Villie opløste hans Brummen sig i et Smil.

Ulven spiste under Bordet og havde ikke Tanke for Andet end det Ben, den gnavede.

Vinøs og Fibi deltog i Maaltidet, men var slet ikke til Besvær. Disse to halvvilde Løsgjængersker samtalede med hinanden i deres eget Kragemaal. Naar saa Maaltidet var endt, trak Dea, Fibi og Vinøs sig tilbage til Jomfruburet. Ursus gik ud og bandt Ulven under Vognen, og Gwynplaine blev fra Elsker forvandlet til Staldkarl, han skjøttede Hestene. Ved Midnatstid laa Alt i en dyb Søvn, undtagen Ulven, som gjennemtrængt af Følelsen af sit Ansvar nu og da glyttede lidt paa det ene Øie.

Naar man den næste Morgen var staaet op, spiste man en Frokost, der sædvanlig bestod af Skinke og The. Man begyndte at drikke The i England i Aaret 1678. Dea sov nu et Par Timer efter spansk Skik og paa Ursus's Raad, som fandt, at hun var saa svag og fin, at hun trængte denne Hvile. Imidlertid besørgede Ursus og Gwynplaine alle de smaa Forretninger ude og inde, som Nomadelivet fører med sig.

Det hændte sjeldent, at Gwynplaine begav sig udenfor

Dagbladet.

No. 175. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 31te Juli 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 10de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Kand. Rønneberg.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: St. Olafs Fest: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Bedehuset i Hausmandsgaden: Missionsforedrag Kl. 6 af Hr. Stiftsprovst Essendrop.
Enerhaugens Samfund: Missionsforedrag Kl. 6 af Hr. Pastor Jul. Bruun.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lunner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Konstantinopel, 29de Juli. En fransk Note udtaler sig afgjort mod Afskaffelse af Kapitulationen.

Stockholm, 30te Juli. Enkedronningen og Prins Fredrik af Nederlandene hidsendte Lykønskningstelegram paa Formælingsdagen fra en Jernbanestation i Syd-Bayern, hvor de tilfældigvis traf sammen.

Her verserende Rygter om en høi Persons Dødsfald ere fuldkommen grundløse.

Brevsending fra Grue.

Om Landmandsforeningens Virksomhed.

Der er ogsaa her i den senere Tid talt, skrevet og tænkt over Fattigondet og de Aar for Aar stedse stigende Byrder, og det er vist ogsaa Bryderi uden Nødvendighed at skrive noget derom. Denne Gang skal jeg ikke opholde mig derved, men gaa over til at tale lidt om vor „Landmandsforening", der kan siges at være et Foster af alle disse Studeringer paa, hvordan man skulde raade Bod paa og faa lettet omtalte Byrder. Denne Forening blev stiftet i Begyndelsen af dette Aar, og i dens Love blev fastsat, at dens egentlige Maal var at virke paa den fattigere Folkeklasse saavelsom paa hverandre indbyrdes til Herredets Held, Trivsel og Opkomst. Der skulde i Møderne, der holdes første Mandag i hver Maaned, holdes Foredrag og Diskussion over et i et foregaaende Møde opgivet Emne, og disse skulde hovedsagelig angaa Landbovæsen og Husflid, ligesom ogsaa Bygde- og anden Politik fik Lov til at blive med. Den aarlige Kontingent blev sat temmelig høit — 3 Spd. — for det første, saa Foreningen tæller ikke mange Medlemmer for Tiden (omkring 30), men Indbyderne vare af den Formening, at man var bedre tjent med faa Medlemmer, der virkelig interesserede sig for Sagen, end mange med liden eller ingen Interesse; thi Foreningens Forhandlinger vilde alligevel blive bekjendt blandt Folket, da Medlemmerne vare fra alle Kanter af Bygden, og dermed fandt ogsaa de Mødende sig tilfredse.

De Sager eller Spørgsmaal, der have været under Behandling i de afholdte Møder, ere følgende:

1. Om Skolehaver og Havevæsenet. Der blev besluttet at skrive efter en Amtsgartner for at faa anlagt passende Skolehaver ved Skolerne, hvortil der til de fleste er anskaffet Jordvei, ligesom ogsaa Andre, der vilde bruge ham, kunde melde sig hos Foreningens Bestyrelse. Der blev besluttet indkjøbt endel Exemplarer af Schübelers „Havebog for Almuen" og „Kjøkkenhaven", som dels blive solgte til Bogladepris, dels gratis uddelte, og viste det sig, at de blive modtagne med Begjærlighed.

2. Om Skogforpagtningen. De Fleste ansaa Skogforpagtningen for skadelig, og Forslagsstilleren paaviste i sit Foredrag, hvorledes en hensynsløs Behandling havde afskoget andre Lande, der vare bedre begunstigede af Naturen end vort, og at man ved en overdreven Hugst kanske ogsaa kunde bringe det dertil hos os. Forpagtningen var til Skogens Ruin; ja til Skogeierens saavelsom til Forpagterens. Under 9 Tommer burde man aldrig gaa, ligesom ogsaa enhver burde tælle sin Skog til et vist Maal, saa han vidste, hvad han havde, og ikke, som ved Exempler blev paavist, handlede paa Slump, som det nu viste sig ofte blev gjort.

3. Om Kommunevalg. Man skulde se at virke til, at den simplere Mand eller Smaaeierne kom til at blive mere med, at de mødte op ved Valgene og at de fik bedre Skjøn paa disse Ting. Man troede Lærerne kunde gjøre noget i den Retning, til Exempel tale med de største Børn om, naar der forestod et Valg og gjøre dem bekjendte med vore Institutioner.

4. Bør Landmandsforeningen virke til, at der oprettes en eller flere Haandgjerningsskoler for Pigebørn i Herredet?

Dette Spørgsmaal blev indledet af Lars Thune med et Foredrag, hvori han lagde til Grund følgende Ord:

„I vore Almueskoler er der nok endnu paa de færreste Steder nogen Anledning til at forene Arbeide med Haanden med Arbeide med Aanden som t. Ex. Syning, Stopning, Strikning o. s. v., og paa den anden Side staar det, som en i vor Tid almindelig erkjendt Sandhed, at Opdragelse i saadan Haandgjerning, som kan henregnes til almindelig Husflid, staar i den nøieste Forbindelse med al anden gavnlig og virksom Undervisning. Den Vane til Arbeide, den nyttige Øvelse og den Haandfærdighed, som kan meddeles de Smaa, betragtes af Nutidens bedste Lærere som et meget vigtigt, ja uundværligt Led i den folkelige Opdragelse.

Haandgjerningsskolerne bevirke, at der følger en vis Flid, Stadighed, Orden, Nethed, Færdighed og Renlighed med den Art Arbeide, og disse Vaner have kanske mere at betyde for Folkeudviklingen og det materielle Velvære, end selve den Kunst, hvortil Børnene oplæres, idet de øves i Søm, Stopning og Strikning m. m.

For den norske Almues Vedkommende hviler Omsorgen for Smaapigernes Opdragelse i denne Retning udelukkende paa Mødrene. Nu skal det vistnok indrømmes, at mange af disse hæderlige og efter bedste Evne lære sine Børn Haandarbeider, vænne dem til Renlighed og holde dem til saadanne Sysler, som ville komme dem til Gavn i Fremtiden. Men saa maa man ogsaa tilstaa, at saavel i Husfliden som i flere af de gode og ubetalelige Egenskaber, der knytter sig til, den staar endnu meget tilbage at ønske. Mangfoldige Mødre blandt vor Almue og især blandt den simplere Klasse besidder ikke selv den fornødne Færdighed, eller de øvrige Betingelser forat de kunne lære sine Børn at udføre deres smaa Haandarbeider net og godt. Mange af disse Mødre have ogsaa saameget at tage vare, at der levnes dem altfor liden Tid til at veilede de Smaa i de nødvendige Haandsysler. Under disse Omstændigheder var det godt at der blev givet dem en Haandsrækning." Saavidt Feragen! Derpaa ytrede Taleren i det Væsentlige omtrent følgende: Hvilke uberegnelige Følger Haandgjerningsskoler har paa en Bygds aandelige og legemlige Vel, tror jeg vil være indlysende for enhver, der har tænkt lidt over Sagen, og jeg skal tillade mig, ved Exempler fra Virkeligheden, at belyse dette lidt nøiere. Vi kan tænke os en Mand, som er Husmand eller Selveier, der har en Flok Børn at forsørge og det for det meste ved sine Hænders Arbeide. Denne Mand er heldigere end de mange andre, thi han har faaet en Kone, der er renlig, sparsommelig og arbeidsom. I dette Hus er der renligt, Børnene er rene, har simple men vellappede Klæder. Sundhed, Glæde og Tilfredshed staar malet paa deres Ansigter. Vi titte der ind en Aftenstund, Faderen kommer hjem efterat have trællet ude i Skog og Mark kanske hele Ugen, Stuen er ren og hyggelig, Børnene rene og ordentlige, den ene kommer til ham og har det at fortælle ham, den anden det, ja enhver af hele Flokken har en Begivenhed at meddele ham, og alle ere glade i at Far er kommen hjem. Ja de tvende mindste ytre sin Glæde ved Kys og Klap. Moderen har faaet istand et godt Maaltid til ham, og Alt aander af Kjærlighed og huslig Hygge. Mon en saadan Mand vil forfalde til Lediggang og andre Laster?

Vi ville nu gaa ind i et andet Hus, som ogsaa udmærker sig ved en Flok „Unger", men man kan ofte have Vanskelighed for at udfinde, idetmindste efter deres Udseende, enten de ere af Kams Efterkommere, eller de høre til den kaukasiske — lysere Race. Moderens Exempel følge de som det staar i Fabelen om Soen, thi hun er ligesaa sort og skidden; Børnene ligne som oftest vore første Forældre i Klædedragt, og naar de komme i skolepligtig Alder, maa enten Fattigkassen til med Klæder eller ogsaa bliver nok Skolen for dem et ukjendt Sted. Naar jeg spørger mine Medlærere, som ere her tilstede, hvoraf tror I denne sørgelige Tilstand kommer, eller dem, der have at gjøre med Fattigvæsenet, saa tror jeg I ville svare: Moderen og den daarlige Opdragelse, hun har faaet; og hvad godt kan man vente sig af saadanne Børn, der ikke ser andet end Dovenskab, Urenlighed, Sladder og Bagtalelse, Misundelse og alle andre Laster, der følger med et saadant Husvæsen? Og hvad skal vi sige om den arme Mand, der er en saadan Kones Livsledsager? kan vi fordømme ham, om han henfalder til en eller anden Last? om han til Exempel tar sig en Dram over Tørsten eller en Fridag?

Forat raade Bod herpaa vil jeg foreslaa, at der paa en eller anden Maade søges oprettet Haandgjerningsskoler, hvor Pigebørn kunne lære Orden, Nethændthed og faa se, at man ved at stelle op Gammelt kan faa nok saa ordentlige Klæder. Jeg har hørt Folk paastaa, „at Klæderne vare mere end dobbelt saalænge, efterat de ere lappede". (Jeg skulde her have Lyst til at give lidt Statistik, men det faar være denne Gang). Nu derimod ser man, at de Klæder, der blive satte paa af Fattigvæsnet, hænge paa til de bogstavelig falde af, uden at der bliver forsøgt at sætte en Lap paa dem. Jeg kjender mange Mødre, som ikke kan sætte en Lap paa et Klædesplag eller stoppe en Strømpe ordentlig, og hvilket Tab bliver ikke dette?

Er man nu kommen saalangt med Børnene, at de ere blevne konfirmerte, saa vil Ingen have dem til Tjenere; thi man ved, at deres Moder var alt andet end hæderlig, og det er vist, man lærer i den Skole, man gaar, og Æblet falder ikke langt fra Stammen, hvorfor det ikke er at undres over. Ofte blive nu 3 til 4 vorne Døtre siddende hjemme, og da ere de kanske endda værre farne, end da de vare smaa. Ingen vil have dem, intet Haandarbeide kan de, hvorved de kunne fortjene Noget, og Sulten med sit strænge Sprog indfinder sig. Hvad Under da, om de henfalde til Udesvævelser og alskens Laster, hvilket har tilfølge, at Fattigbudgettet bliver større Aar for Aar.

Har derimod Pigebørnene vænnet sig til **Orden, Nethændthed og Arbeidsomhed, saa have** de sandelig ikke ondt for at faa Tjeneste, thi de have allerede fra Barndommen af et godt Skudsmaal. Naar da en ny Slægt opstaar, saa vil, derom kan der ikke være Spørgsmaal, Børneopdragelsen komme mere did, hvortil der i Begyndelsen af Foredraget er sigtet, og hvortil den ogsaa bør komme. Da vil det blive anderledes behageligt at titte ind i Fattigmænds Stuer.

Jeg har derfor tænkt at foreslaa, at der oprettes 2 Lærerindeposter, der med velvillig Bistand af en eller flere Damer i hver Kreds efter Tur har at undervise fattige Pigebørn i Haandarbeide. De mere Formuende, der vilde, at deres Børn skulde nyde godt af dem, burde betale et lidet ugentligt eller maanedligt Bidrag. Om en Tid vilde vel Skolerne næsten bære sig selv, dersom der for det Første kunde blive bevilget Lidt til forskjellige Indkjøb, og Kredsens Beboere vilde have den i velvillig Erindring med lidt Arbeide.

Vi have jo ogsaa Noget at holde os til fra Aasnæs, hvor saadan Skole i flere Aar har været igang. Efter hvad jeg har hørt, ere de deroppe meget vel fornøiede med Indretningen.

Enten man nu skal søge ad privat Vei eller gjennem Formandskabet at faa saadan Skole istand, overlader jeg Forsamlingen at afgjøre. Jeg skal imidlertid sige min Mening herom. Vi have i omkring 2 Aar forsøgt en saadan i Tjurens Kreds, men jeg frygter for, og som det ogsaa viste sig der, at den ikke længer ad privat Vei vil bestaa; muligens vare vi ogsaa den Gang lidt uheldige. Frøkenerne M— holde nok paa med en saadan, men man kan ikke vente, at de kunne holde ud i Længden, og desuden kan ikke den komme Flere tilgode, end de Nærmestboende; jeg finder derfor, det blev bedre at faa faste Lærerinder og ved Siden privat Medhjælp".

Alle erkjendte Sandheden af det Foredragne, men endel vare bange for at Kommunen paa Grund af Tidernes Knaphed og de store Udtællinger i den senere Tid, ikke vilde gaa ind paa at bevilge 200 Spd. til Lærerinder. Da nogle af Formand- og Repræsentantskabet udtalte sig derhen, enedes man om at søge oprettet private Skoler Enhver i sin Kreds, hvilket ogsaa paa tvende Steder er skeet, og man har Haab om, at heller ikke de andre vil ligge i Dødvandet, men opfylde det Lovede og Vedtagne. Efter en Tids Virken saaledes gaa vi igjen til Formandskabet, og da er der Vished for, at de gaa ind paa Forlangendet.

5. Om Avislæsning. Der blev oplyst, at der ikke holdtes saa faa Aviser her endda, men at man, siden Lørdags-Aftenblad var gaaet ind, savnede et billigt Blad passende for Arbeidsmanden.

6. Om forøget Linsaaning. Uagtet man ikke troede, at Linsaaning kunde lønne sig, vedtog man alligevel at virke dertil, da man derved vilde skaffe Husmandskoner og Inderster mere at bestille, og saaledes fri dem fra det nedværdigende i at ty til „Kassa"; det blev altsaa Fattigskat, men i en Skikkelse, der ikke var saa moralsk fordærvende som direkte Understøttelse.

Jeg havde nær glemt en af de sidste store Opdagelser i Potetestilvirkningen! Det skal være Svenskeren — ikke Ericsson — men en Præst i en af Grændsebyerne, der har opdaget, at man kan avle Poteter i Mose, hvorfor ogsaa dette er bleven behandlet. Enhver Mand i Foreningen lovede at gjøre et Forsøg og paa Novembermødet til Høsten afgive sine Erfaringer. Man ser nu i mangen Solbakke eller Skraaning, hvor intet andet kan voxe, Potetesgræsset titte op igjennem Mosen; men temmelig forkuede se de ud, ligesom i det Hele taget alle Potetesagre; thi det har nok paa Forsommeren været for koldt, især om Nætterne; men nu i de sidste otte Dage have de gjort Tilsprang og Poteter i Mose med.

Kristiania, den 31te Juli 1869.

I foregaaende Nummer af vort Blad er meddelt de til næste Storthing hvilende Forslag om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret. Som det vil erindres, ere de udarbeidede af den særskilte Komite paa 15 Mand, som Storthinget omsider nedsatte, efterat den kommunale Stemmeretslov havde mødt en saa heftig Modstand hos et Mindretal inden Thinget og en enkelt Røst i Pressen.

Det er at forudse, at disse Forslag ville **komme til at undergives en ivrig Drøftelse, og**

at de i Forbindelse med den af Storthinget vedtagne, men af Regjeringen forkastede, Lov om den kommunale Stemmeret ville blive af de Sager, som Valgbevægelsen til næste Aar vil sætte, om ikke øverst, saa dog temmelig høit i Rækken af dem, man vil udtale sig bestemt om og stille sig for Øie ved Valget af Repræsentanter. Disse Forslag ere ogsaa at anse som et Slags Program fra det 19de Storthing, som i disse Forslag har angivet en bestemt Retning for Statsudviklingen. Storthinget støttede sig heri paa en bevidst og med stor Styrke udtalt politisk Trang hos Folket, og det bevarede saavel herved som ved sin øvrige Holdning i en sjelden Grad Folkets Tillid.

Seet fra et fuldkommen upartisk Standpunkt, lader det sig neppe heller nægte, at mangen unødig Tvivl og Ængstelse saa godt som muligt er bleven bortryddet ved Nedsættelsen af en alsidig sammensat Komite, og at selv de ængsteligste Sjele saaledes have faaet Leilighed til at opgjøre det Spørgsmaal med sig selv, om en Udvidelse af Stemmeretten overhovedet stod til at undgaa, og til derefter at fremsætte Forslag af en saa konservativ Aand som muligt. Det var sandsynligt, ja endog en bekjendt Sag, at langt mere vidtgaaende Forslag skulde være fremkomne, om ikke Komiteen havde været nedsat til roligere at granske Sagen og tilveiebringe en Tilnærmelse mellem de stridige Opfatninger. Og hvor stor Afstanden end er mellem enkelte af de fremkomne Forslag, saa viste der sig dog tilsidst en saa stor Tilnærmelse inden Komiteen, som tællede Ludvig Daae, Forslagsstilleren til Lov om Udvidelse af den kommunale Stemmeret, saavelsom Regjeringens trofasteste Tilhænger og Daaes ivrigste Modstander, Professor Schweigaard i sin Midte, at baade den konservative Fraktion og Flerparten af den frisindede begge have optaget i sine Forslag (II Litr. d og X Litr. e) Bestemmelsen om, at hvilkensomhelst fast Eiendom af 150 Spd.s Værdi (altsaa som de almindelige Husmandsstuer) skal give sin Eier Stemmeret. Det var fra den konservative Fraktion, Aall, Schweigaard osv., dette Forslag først fremkom; og man kan altsaa heri se et klart Vidnesbyrd om, at hvor uenig end det konservative Parti er med Flertallet i de Grundsætninger, hvorpaa Udvidelsen helst bør bygges, saa har dette Parti dog gjort sine Modstandere en betydelig Indrømmelse ved at erkjende, at Udvidelsen bør gaa saa vidt, at et meget stort Antal Medborgere kunne komme med blandt de politisk Myndiges Tal. Og er man først enig i Maalet, (og det var kun Hammerstad, som ogsaa her bukkede under for sin Tilbøielighed til at ville staa „blottendes aleine"), saa bliver man snarere enig eller dog mere eftergivende i sin Mening om Maaden og Grundsætningerne. Enten det er Klasseprincipet eller en Indtægs- eller Formues-Størrelse, der lægges til Grund, er da forholdsvis mindre vigtigt for Løsningen af det nu foreliggende Spørgsmaal, skjønt Fremtiden selvfølgelig stiller et Ansvar, som Intet eftergiver i Beslutningens Omsigtsfuldhed. Det, hvorom Striden stod, og som nu egentlig maa siges for denne Gang at være afgjort, var om Stemmeretten skulde udvides eller ikke; og dette er saaledes i Grundsætningerne afgjort til Gunst for, hvad man kan kalde, en fremadskridende eller progressiv politisk Udvikling.

Stemmeretskomiteens Nedsættelse maa vel have tjent til Beroligelse for dem, der saa truende Farer ved længere at byde Trangen til Udbedring af vore Institutioner Trods og holde udbredte Interesser udenfor Indflydelse paa Ordningen af fælles, store Anliggender; og det gjorte Skridt og dets Følger har vel ogsaa i høi Grad maattet berolige dem, som helst ønskede, at det engang Bestaaende kunde være det evig Bestaaende; de have jo selv været med at undersøge de nærværende Institutioners Tilstand, og de have foreslaaet Forbedringer efter deres egen Smag og Opfatning. Vi for vor Del smigre os dog derfor ingenlunde med, at de konservative Anskuelser for Fremtiden overalt i Pressen ville blive hævdede med mere Maadehold end Tilfældet var ifjorhøst og udover Vaaren; og ialfald borger den større Tamhed og de tilbagetrukne Kløer for Dieblikket os ei for, at den gamle Stridsmaade ikke til sin Tid vil blive gjenoptaget med en Hensynsløshed, som lidte Nederlag ikke pleier at formindske. Men Et tør man dog maaske haabe, og det er, at det Forslag, som foreligger fra de 8 Komitemedlemmer (Sverdrup, Ueland, Velde osv.) og nærmest maa siges at repræsentere Storthingsmajoritetens Opfatning, vil frifindes for de gamle Beskyldninger om Radikalisme. I Virkeligheden vil visnok dette Forslag, der stemmer med Storthingsbeslutningen angaaende den kommunale Stemmeret, maatte optages som et Middelforslag. Og dette ikke blot paa Grund af den Indrømmelse fra den konservative Side, som ligger i det ovennævnte Forslag om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret til endog fattigere Borgere, som kun eie et Hus til Værdi af 150 Spd. Men jo længer Tiden gaar, desto mere aabnes Blikket for Nødvendigheden af at stride videre frem, og desto mere vil man overbevise sig om, at man derved kun naar en saameget fastere Grund under Fødderne. De demokratiske Ideer tilhøre en forholdsvis ny Tid, og de have behøvet en god Stunds Prøvelse, forinden de have trængt helt igjennem, og lige ned i Folkedybet lydt som en Forjættelse om en bedre Fremtid. Men efterhaanden, som Friheden har faaet vise sine Frugter, og man har fattet den Menneskekjærlighedens, Selvagtelsens og Ordenens Stemme, som lyder gjennem den, desto ivrigere vil alle Borgere anstrænge sig for at kæmpe dens Sag. Bevægelsen gaar ustandselig fremad. Ingen Kvarantæneforanstaltning kan hindre os fra at berøres af de aandelige Bevægelser, som foregaa rundt om os hos vore Naboer. For et Par Aar siden seirede en lignende Bevægelse som den, der er i Gang hos os, fuldstændig i det aristokratiske England, og nu hersker der en politisk Bevægelse i Sverige, som synes at ville drive dette Land saa langt frem i moderne politisk Udvikling, at vi maa give Agt paa, at vi ikke blive seilede agterud. Jaabæk har allerede taget Ordet for almindelig Stemmeret, og hans Indflydelse udover Landet, der selvfølgelig ikke er mindsket ved Forkastelsen af hans Yndlingslove om Skydsvæsnet, Kvaksalverforordningen, Handelsfriheden m. m., vil vistnok blive til Gunst for de videst gaaende af de foreliggende Forslag om Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret. Da han ikke har fremsat noget eget Grundlovsforslag om Stemmerettens Udvidelse, vil han og hans talrige Venner vel væsentlig arbeide for en frisindet Lov om den kommunale Stemmeret; men det er klart, at der herved vil kastes et tungt Lod i Vægtskaalen for den videst mulige Udvidelse ogsaa af den statsborgerlige Stemmeret.

Efterat ovenstaaende allerede var nedskrevet kom den i Gaarsbladet aftrykte Rundskrivelse fra Justitsdepartementet og i Aanden tilligemed det omtalte Schema, der skal udfyldes og tilbagesendes Departementet allerede inden dette Aars Udgang. Et stort Arbeide og Bryderi vil det blive at udfylde det vidtløftige Schema; og hvad Nytte man i Forhold hertil kan faa deraf, er ikke godt at skjønne, eller rettere sagt, det bliver sandsynligvis paa det Nærmeste et unyttigt Arbeide. Samfundsforholdene ere hos os desuden saa enkelte og gjennemsiuelige, at, som under Debatterne om den kommunale Stemmeret gjentagende blev fremhævet, al Tale om Nødvendigheden af statistiske Opgaver gjerne kunde spares, selv om disse nogensinde kunde blive fuldt paalidelige. Men lad gaa! Der er Ingen, der ønsker Stemmerettens Udvidelse eller som er enig i Storthingsbeslutningen om den kommunale Stemmeretslov, uden at han ønsker al mulig Oplysning i Sagen. De, som erhvervedes under Sagens Behandling paa Thinget, tjente kun til paa det Klareste at godtgjøre Majoritetens og Pressens Ret og overbevise Modstanderne om det Ugrundede i deres Frygt. Storthingets Fremgangsmaade ved Behandlingen af Stemmeretssagen var aldeles fri for nogen Tendents til at ville overrumple Nogen eller undervurdere Betydningen af Oplysninger, som med nogen forudseelig Nytte og uden uforholdsmæssigt Besvær kunde skaffes tilveie. Men den Hast, hvormed de statistiske Oplysninger nu skulle indhentes, synes vel egnet til at vække Opmærksomhed.

Til Belysning af de hvilende Grundlovsforslag var det jo ikke nødvendigt at have Opgaverne færdige før til sidste Halvdel af næste Aar, og derved vilde man ogsaa opnaa den Fordel, at Opgaverne kunde meddele Oplysninger om Forholdene i indeværende Aar, medens Ilfærdigheden nu har gjort, at Schemaerne kun skal meddele Oplysning om Forholdene ved Udgangen af forrige Aar eller endog længere tilbage i Tiden. At Regjeringen har tænkt at gjøre en vis Brug af disse Schemaer, bliver ogsaa klart ved lidt nærmere Syn paa dem. Hvorfor har man i Schemaet opført en egen Rubrik for Indtægt af 250 Spd.? Da intet af de hvilende Forslag, som Departementsskrivelsen forøvrigt henviser til, har nogen saadan Sum, er man lidt i Forlegenhed med at udfinde denne Rubriks Hensigt, medmindre Regjeringen herved skulde have villet antyde den laveste Indtægtsgrændse, den vil gaa med paa. Imidlertid bragte Regjeringens sædvanlige Heldning over til svenske Forhold os til ogsaa at tænke paa, at 250 Spd. kræves som Værdi, for at Hus- eller Jordeiere i Sverige skulle have Valgret til 2det Kammer. Vi skulle springe over en Del andre Ting, som nok ellers ogsaa kunde fortjene lidt Omtale, for at hefte os ved en Bestemmelse, hvor Hestefoden stikker meget øinespringende frem. I Schemaet er nemlig opført en hel Del Livsstillinger, saasom: Embedsmænd og pensionerede Embedsmænd; Bestillingsmænd: a) i Kirkens og Skolens Tjeneste, b) militære, c) andre; Gaardbrugere (derunder ogsaa Leilændinge og Forpagtere); Handelsmænd; Haandværkere; Haandværkssvende; Værks- og Fabrikeiere; Ingeniører; Kontorister (derunder Handelsbetjente); Kandidater; Studenter; Skibsredere; Skippere og Styrmænd; Matroser, Fiskere og andre Sømænd; Husmænd og Strandsiddere osv. Nedenunder paa Schemaets Fod læser man under Overskrift „Til Observation ved Schemaets Udfyldning" i Post 3 Følgende: „Naar en Person kan henføres under forskjellige af de opregnede Livsstillinger, bliver han selvfølgelig kun at opføre under een af disse, og da som Regel under den, der betegner hans **hovedsagelige***) Livsstilling. Derved bemærkes dog, at under **Gaardbrugere** alene opføres dem, der **ikke***) ved Siden af deres Gaardsbrug have nogen anden **speciel***) Livsstilling." Hvorfor dette sidste Undtagelsesbud? maa man uvilkaarlig spørge. Thi dette vil jo medføre at Opgaverne blive uefterrettelige og utjenlige til at bygge noget paa, da deres hele Brugbarhed beror paa, at de afspeile de **virkelige Forhold i Samfundet**, og at derfor hver Livsstilling opføres. Men Post 3 vil jo nu medføre, at Rubrikken „Gaardbrugere (derunder Leilendinger og Forpagtere)" tømmes for en stor Del, som ellers efter den hele Anordning skal og maa opføres deri. Landhandlere, Haandværkere, Sagførere, Forligelseskommissærer, Kommunekasserer**) kort sagt en stor Mængde Mænd, som næsten altid eie eller bruge Jord paa Landet kommer saaledes til at trækkes fra Gaardbrugerklassen, og ved at overføres i andre Livsstillings-Rubrikker give det falske Udseende, at de Interesser, som knytte sig til Jordbruget, ville komme i en for Mange betænkelig Minoritet, dersom Stemmeretten udvides saalangt, som ialfald nogle af Forslagene vil. Naar endog Studenter, som jo kaldes saa mere paa Grund af en Examen end paa Grund af nogen egentlig Livsstilling, findes opførte i en egen Rubrik under „Livsstillinger", maa vel endog en Student, som eier Gaard, i Schemaet blive at opføre i Studenterrubriken. Anderledes kan neppe Post 3 andet Passus forstaaes, da det jo er knyttet som en særegen **Undtagelse** for Gaardbrugernes Vedkommende til Bestemmelsen i første Passus om, at det kun er den **hovedsagelige** Livsstilling, som skal bemærkes. — Regjeringen synes her at have gaaet ud paa Eventyr, og tænkt ved dette besynderlige Hokuspokus i Post 3 at faa Bønderne rædde for Stemmerettens Udvidelse ved at vise dem, hvorledes Mængden af andre Samfundsklasser (efter **dens** statistiske Opgaver forstaaes!) vil overmande dem, hvis de ikke gjøre fælles Sag med den og Bureaukratiet mod det frisindede 19de ordentlige („Bonde"-) Storthing. „Del og hersk!„ **var** en brugbar Regjeringsmaxime; men bør og kan den bruges nu og **hos os**? — Handler Regjeringen, eller paa dens Vegne Justitsdepartementets Chef, her forsvarligt ligeoverfor Folket, loyalt ligeoverfor Storthinget eller stemmende med dens egen Værdighed?

Det orientalske Spørgsmaal, der stadig, naar man tror det bragt ud af Verden, optræder paany i en anden Form, **har ogsaa nu vist sig i en ny Skikkelse**. Det er denne Gang ikke Grækernes Enhedstragten eller Ruslands Sværmeri for Nationalitetsprincipet, der truer Freden i Østen; Spørgsmaalet er af en væsentlig personlig Art, det gjælder om, for det Første, hvorvidt den ægyptiske Vicekonge, Ismail Pascha, skal vedblive at være en Vasal af Sultanen af Tyrkiet, dernæst om han overhovedet skal vedblive at være Vicekonge. Allerede forend Ismail Pascha blev „Khedive" i Ægypten, lagde han ikke Dølgsmaal paa, at al hans Stræben, naar han overtog Regjeringen, vilde gaa ud paa at gjøre Ægypten til et uafhængigt Rige, og siden har han bestandig stræbt hen imod dette Maal. Allerførst søgte han dog at faa indført en Forandring i Thronfølgen, hvorved hans Broder, Mustapha Fazyl Pascha, der efter den hidtil gjældende Arveret skulde arve Thronen, udelukkedes fra den. I dette Øiemed chikanerede han ham stedse, naar Leilighed gaves, og tvang ham tilsidst til at søge Tilflugt i Konstantinopel. Den unge ægyptiske Prins blev vel modtagen her af Storviziren, Ali Pascha, og Udenrigsministeren, Fuad Pascha, der dels i ham saa Ægyptens Thronarving, dels haabede at finde en Støtte for deres indre Politik. Mustapha Fazyl Pascha var virkelig ogsaa en lang Tid en tro Tilhænger af disse Ministre; selv blev han i 1863 udnævnt til Finantsminister, og i denne Egenskab søgte han baade at indføre Besparelser i Sultanens private Forbrug og virkede for Reformers Indførelse i andre Retninger. Men da han mærkede, at det Ministerium, hvortil han hørte, ikke mente det alvorlig med sine Reformplaner, brød han med Ali og Fuad, optraadte i en Audients hos Sultanen som deres Anklager og blev til Straf herfor landsforvist. Ismail benyttede sig heraf til at virke for sine Planers Gjennemførelse. Mustaphas Godser i Ægypten lod han komplet forfalde for at forhindre ham fra at optræde som Prins, Sultanens Ministre overdængede han med Pengegaver for at faa dem til at forandre Thronfølgen i Ægypten til Gunst for hans direkte Afkom, og da Ministrene derved tillige kunde tilfredsstille deres private Hævn, lykkedes det virkelig i Mai 1866 at udvirke et Dekret af Sultanen, som overførte Arvefølgen fra den nu pekuniært ødelagte Mustapha Fazyl Pascha til Ismail Paschas direkte Afkom. Da Vicekongen saaledes var færdig med sin Broder, vendte han sig imod sin Onkel, Halim Pascha, som han ligeledes fik fordreven under Paaskud af, at han havde været indviklet i et Snigmordsforsøg, og da Halim Pascha i Forening med Mustapha Fazyl søgte at faa Audients hos Sultanen, for at paakalde hans Medvirkning til at skaffe dem Opreisning, nægtedes den dem. Imidlertid fremkaldte Vicekongens Reise til de europæiske Hoffer i Anledning af Suezkanalens Aabning en Forandring i Tingene. Hans Hensigt med den var sikkert at vinde de europæiske Magter for hans Uafhængighedsplaner, og dette indsaa hans Broder og Onkel fuldstændig. De benyttede Leiligheden til at forestille Sultanen, hvad der var igjære, og nu blev deres Ord hørte. Et uafhængigt Ægypten var for det Første det Samme som en betydelig Sum (den angives til 15 Mill. Frks.) aarlig mindre i Sultanens Skatkammer, og dernæst vilde det, styret af en kraftig og ærgjerrig Fyrste, true en stor Del af Sultanens tilgrændsende asiatiske Besiddelser, navnlig Syrien og Palæstina. Da Sultanen og hans Storvizir havde faaet Øiet op for denne Side af Vicekongens europæiske Reise, begyndte ogsaa Krigen, foreløbig dog uden Soldater og Skydevaaben, mellem Storherren og hans Vasal. Der blev draget Omsorg for overalt at indskjærpe, at Vicekongen ikke var nogen suveræn Fyrste, men kun en tyrkisk Vasal, og efterhaanden som man troede, at hans Planer fremtraadte tydeligere, blev ogsaa det Sprog, der i de officiøse Blade i Konstantinopel førtes imod ham, stærkere. Man truede ham med Afsættelse, hvis han ikke opgav sine Planer, og det gaves tydelig at forstaa, at det mindste direkte Forsøg paa at opnaa Ægyptens Uafhængighed vilde medføre en Besættelse af Alexandrien ved tyrkiske Tropper. Ismail Pascha er ikke blind for, at dette mulig vil ske, og søger derfor ved Forsikringer om sin Troskab at berolige Porten, medens han samtidig, efter hvad der forsikres, gjør store Bestillinger paa Vaaben af nyeste Konstruktion, for, naar Øieblikket kommer, at kunne møde Magt med Magt. Porten vil imidlertid ikke

---

*) Udhævet af os.

**) Thi i Post 4 vil Schemaet ogsaa have kommunale Ombudsmænd, hvoraf der er stor Overflødighed, opført under Bestillingsmænd, uagtet Aalls, Schweigaards og Fl.s Forslag ikke vil, at de kommunale Ombudsmænd skulle have statsborgerlig Stemmeret. Alene herved vil altsaa, da næsten samtlige disse Ombudsmænd ere Gaardbrugere, en stor Mængde komme til at udgaa af Gaardbrugerrubrikken.

tro paa disse Forsikringer, og den har gjort et betydningsfuldt Skridt, idet Sultanen ved et Telegram har kaldet den landsforviste Mustapha Fazyl Pascha til Konstantinopel og givet ham en Plads i sit Kabinet, foreløbig som Minister uden Portefeuille. Mustapha opholdt sig, da Kaldelsen kom, i Homburg, hvor han forbausede Alle ved det Held, hvormed han prøvede Lykken ved det grønne Bord og vandt betydelige Summer. Han lod imidlertid strax Spillet skjøtte sig selv og ilede til Konstantinopel. Den 19de ankom han til Wien, hvor han kun opholdt sig en Dag, og den 23de naaede han Sultanens Residents, hvor han strax modtoges i Audients og fik sin Udnævnelse som Minister. I ham vil Sultanen have en med de ægyptiske Forhold fuldkommen fortrolig Raadgiver, hvis levende Had til den Broder, der har berøvet ham hans Arveret, vil bringe ham til stadig at ægge Sultanen imod den mægtige, men ulydige Vasal. Kan det lykkes ham, vil han ikke raste, førend Dekretet af 1866 kuldkastes, eller Ismail Pascha maaske endog afsættes og han udnævnes til Vicekonge i hans Sted. Ismail Pascha ser ogsaa godt, hvilken Fare der truer, og han har pludselig afbrudt sin europæiske Reise for at vende tilbage til sit Land. Fra det Pyrenæerbad, hvor han i den sidste Tid har opholdt sig, er han reist til Toulon og er der i Fredags gaaet ombord paa sin Fregat „Morassa" for at reise hjem til Ægypten, hvis han ikke underveis skulde tage en dristig Beslutning og lade styre til Konstantinopel, for i selve Sultanens Hjem at forsøge paa at sprede de truende Skyer.

Imidlertid har Mustapha Fazyl Paschas Optagelse i det tyrkiske Ministerium ogsaa en anden Betydning end den, som knytter sig til Forholdet til Ægypten. Mustapha Pascha kan ansees for Hovedet for det unge Tyrki, og det var hans altfor ivrige Reformstræben, der tidligere styrtede ham i Unaade. Hans Tilbagevenden til Sultanens Tjeneste synes derfor at varsle om, at man nu er villig til at følge den Reformbane, som han har anbefalet. At Tyrkiet iøvrigt i det Hele i de sidste Aar har gjort flere raske Skridt fremad imod europæisk Civilisation, derom er der netop i denne Maaned blevet aflagt adskillige Vidnesbyrd. Saaledes har en i dette Øiemed nedsat Kommission den 13de Juli udgivet første Afdeling af en ny civil Lovbog i 403 Paragrafer, der skal afløse de hidtil gjældende, forældede Bestemmelser; den skal efterfølges af en anden Afdeling samt en ny Straffelovbog. Ogsaa en for et Aar siden i Galata anlagt stor keiserlig Skole, der optager Børn af alle Troesbekjendelser og Nationaliteter, er et for tyrkiske Forhold storartet Institut. Den afholdt den 12te Juli sin første Aarsfest i Storviziren Ali Paschas Nærværelse, og hvad der forhøiede Festens Betydning, var, at Præmieuddelingen, der foregik i Skolens med et elegant Telt bedækkede Gaard, hvor over 3000 Tilskuere vare tilstede, ogsaa overværedes af en stor Mængde tyrkiske Damer, der paa en særegen Estrade for første Gang viste sig offentlig. I Aarets Løb er der i Skolen blevet undervist 530 Elever, og ved at udvide Bygningerne haaber man at kunne skaffe Plads til endnu 100. Undervisningsgjenstandene ere Tyrkisk, Arabisk, Persisk, Fransk og Latin, Tegning, Geografi, Historie, Mathematik, Kemi og Fysik, Gymnastik, Fægtning og Svømning. Religionsundervisningen er overdragen Præster af de forskjellige Troesbekjendelser. Endelig fortjener det som en civilisatorisk Foranstaltning at nævnes, at man begynder at rydde op i de smale konstantinopolitanske Gader. Det sker rigtignok nærmest i Anledning af Keiserinde Eugenies forestaaende Besøg efter Suezkanalens Aabning, idet man udvider flere Gader, for at Hds. Majestæt kan have en friere Udsigt til Bosporus; men har man først begyndt, ville yderligere Skridt i denne Retning nok følge efter.

Formælingsfesten sees af de udenbyes Blade paa de fleste Steder at være feiret med Salut, Flagning, Musik eller større Festligheder.

At sætte Potetes i Mose turde være et nyt Forsøg, hvorfor Opmærksomheden henledes paa, hvad vor Brevskriver fra Grue fortæller derom i Slutningen af sit Brev idag.

„**Bratsbergs Amtsavis**" er Navnet paa et nyt Blad, der ifølge Prøvenumeret skal udgaa som Ugeblad fra Nytaar 1870 i Vestre Porsgrund. Udgiveren, Hr. T. Thorbjørnsen, ytrer bl. A. i Programmet, at Bladet vil blive redigeret „i en tidsmæssig og liberal Aand", ligesom han vil opbyde Alt for at gjøre Bladet saa godt og interessant, som muligt.

Fyrvogter ved Fuglehuk Fyr, C. Johnsen, er ansat som Fyrvogter ved Bastø.

Kaptein Burchardts Sag. Efter Forlydende skal Marinedepartementet ikke agte at nedlægge Paastand om Erstatning hos Kapt. Burchardt eller Lodsen for Omkostningerne ved at tage „Mjølner" af Grund og ved Reparationen af samme.

Dampskibet „Lidköping", Kapt. A. W. J. Stoltz, hidkom idag fra Gøteborg, medhavende Dampskibet „Carlsunds" Ladning. Efter Forlydende skal Dampskibet „Gustav Wasa" i næste Uge indtil Videre indtage „Carlsunds" Route.

Udvandringen. Med Dampskibet „Argo" afreiste igaar over Hull 20 Emigranter til Amerika.

Den igaar Middags udbrudte Ild i Kjøbmand Smiths (Hoppes forrige) Gaard No. 11 i Prinsens Gade opkom ogsaa paa Loftet, sandsynligvis i Nærheden af et Par Vedbeholdninger, uden at man kan forklare sig Aarsagen til dens Opkomst. Den tykke, kvælende Røg fra hine Beholdninger, som laa i Nærheden af den eneste til Loftet førende Trappe, og de mange Afdelingsvægge vanskeliggjorde i Begyndelsen Slukningsarbeidet, idet man ikke strax kunde naa hen til de Steder, hvor Ilden havde sit Sæde. Det lykkedes dog i Løbet af en Times Tid at blive Herre over den, efterat Taget over Hovedbygningen mod Gaden og Halvdelen af den ene Fløibygning for Størstedelen var nedbrændt. Ilden hindredes fra at trænge ned i Etagerne, saa alt Indbo og Varebeholdninger, som man fornuftigvis undlod at flytte ud, reddedes. Samtlige Bygninger i Gaarden ere assurerede for 34,790 Spd.

— Kl. 7½ igaar Eftermiddag var der atter Ildløs. Paa en liden, tillaaset Bod i 2den Etage i Konditor Günthers Gaard, i hvilken der henlaa en Halmmadrats, nogle Vedtræer og endel andre gamle Sager, var Ilden opkommen; den opdagedes heldigvis saa betids, at Husets egne Folk fik slukket den, efterat kun endel af Panelet og Gulvet samt de i Rummet henliggende Sager vare forbrændte. Heller ikke her kunde man finde nogen Aarsag til Ilden, og vi ville derfor paany henlede Opmærksomheden paa Politiets Bekjendtgjørelse i Anledning af de hyppige Ildsvaader.

Fra Hr. Politimester Michelet er der udgaaet en Opfordring til Publikum om saavel at holde alle Loftsitgange og Aflukker laasede, som at være opmærksom paa Betlere og andre mistænkelige Personer, da de i de sidste Dage indtrufne hyppige Ildsvaader synes at tyde hen paa, at de foraarsages ved Ildgjerningsmænd eller sindssvage Personer.

— Under Branden i Prinsens Gade igaar var der Ild i endel Matter, som henlaa under en Trappe i Amlie & Hermansens Gaard i Kongens Gade. Ilden, der sandsynligvis er paasat, opdagedes heldigvis snart og slukkedes af Husets Folk, inden Skade var anrettet.

I Anledning Formælingen. Da de sidst ankomne svenske Blade ikke gaa længere end til 28de ds., meddele de kun et og andet om Forberedelserne. — Den 27de gav Hertugen og Hertuginden af Østergötland paa Kina Slot en Frokost for Medlemmerne af begge Kongefamilier.

— Grev Tauffkirchen fra Bayern er ankommen til Formælingen.

— Mandag overleveredes til Prinsesse Lovise den Brudegave af svensk Literatur, som Indvaanerne i Stockholm har anskaffet til Minde om hendes Fødested. Overstatholder Bildt holdt Talen i denne Anledning. Samlingen udgjør omkring 400 Bind i 2 Bogskabe, der koste 5000 Rdlr. (1250 Spd.) Bøgerne koste 1800 Rdlr. og deres Indbinding 5000 Rdlr. Greverne Manderström, Hamilton og Landshøvding Fåhræus har staaet for Udvalget, som Aftonbl. ikke er ganske tilfreds med.

— Skibsbroen og Stockholms Strøm fremviste paa Formælingsdagen et pragtfuldt Skue.

— Fredag den 30te ventedes til Stockholm 1000 Personer, tilhørende Kjøbenhavns, Malmø og Lunds Arbeiderforeninger. De skulle indkvarteres i Stadens søndre Kaserne. Det danske Blad „Dagstelegrafen" udkom i Anledning af Formælingsdagen i en Pragtudgave med Portrætter af Brudeparret med Ramme af Vaaben og Dannebrog samt det svenske (ikke norske) Flag. Hele Bladet er trykt med blaa Farve, og indeholder et Digt under Portrætterne.

Medlemmerne af Arbeidersamfundet i Fredrikshald har leiet Dampskibet „Oslo" for at gjøre en Lysttur til Kristiania. De afreiser fra Fredrikshald i Aften Kl. 9.

Jernbanen fra Wennersborg til den norske Grændse. „Wennersborgs-Posten" skriver, at der fornylig afholdtes et Jernbanemøde paa Ekholmen, ved hvilket Lehnshøvd. Grev Sparre fremlagde et Forslag, forfattet af Major Adelskjöld, over Omkostningerne for en Bane gjennem Walbo Hered fra Wennersborg forbi vestre Ed til den norske Grændse, udvisende en Sum af 3,744,000 Rdlr. Et Alternativ gjennem Nordal og Sundal vilde koste omtrent det samme. Ved de Diskussioner, som holdtes, fremførtes af flere Talere vegtige Grunde for, at denne Bane kommer istand. Mødet besluttede, uden definitivt at bestemme sig for nogen af Linierne, at henvende sig til Regjeringen ang. Proposition til Rigsdagen om Understøttelse ved Bevilgning eller Laan, medens da Provindsen skulde bidrage Resten. Grev Sparre valgtes til Ordfører i den Kommission, som i denne Anledning nedsattes.

Sildefiske ved Haugesund. (Karmsundsp. den 27de Juli). I Slutningen af forrige Uge stængtes flere Fedsildlaase ved Heievarde samt ved Vigsnæs og Hinderager m. fl. Steder; endel af de satte Laase antoges at indeholde en ikke ubetydelig Del Sild, hvorimod flere Nøter kun indesluttede Smaaslumper. Silden betales med indtil 5½ Spd. pr. Tønde. Store Sildestimer antages at være tilstede, og man haaber at gjøre større Fangst.

3 aarsgamle Bjørneunger, hvoraf de 2 vare skudte, den 3die slaaet ihjel i Vasbøfjeldet i Birkrims Sogn Mandag Aften, ere forevište i Ekersund. Man havde tidligere seet Moderen i Følge med sine Unger, men da Skytterne kom, kunde intet Spor af den findes. Ungerne fandtes staaende oppe i Fjeldet, og da Skytterne vare ved Foden af dette, kunde de ingen Vei komme, da Fjeldet høiere oppe var utilgjængeligt.

En ubyggelig Begivenhed har ifølge „Helf. Dagblad" Natten mellem forrige Torsdag og Fredag tildraget sig ombord i et paa Rheden ved Helsingør liggende norsk Fartøi, Briggen „Eros" af Lillesand. Imellem 1ste og 2den Styrmand havde der i længere Tid bestaaet et alt andet end godt Forhold, og deres Uenighed havde flere Gange udartet til Slagsmaal, hvilket ogsaa var Tilfældet den nævnte Nat. Kapteinen og to Mand af Besætningen, der befandt sig paa Dækket, hørte pludselig Støien og saa en Mand gaa overbord; de satte strax Baad ud, men al Søgen var forgjæves. 2den Styrmands Lig skal endnu ikke være fundet; men det i den Anledning optagne Forhør har ført til, at 1ste Styrmand, Nils Jakobsen, er bleven arresteret og vil blive sendt til Norge, hvor Sagen skal undersøges og paakjendes. Den forulykkede 2den Styrmands Navn var Andreas Jakobsen.

Den „internationale Freds- og Friheds-liga", som 14de September vil aabne sin 3die Kongres i Lausanne, har i disse Dage udstedt sit Program, hvori det heder: „Ligaens Formaal er Dannelsen af en republikansk Forbundsstat, bestaaende af alle Europas Folkestammer. Dette Maal søger den at opnaa ved Pressen, ved Forhandlinger og ved frie Ord i Foreninger, Folkeforsamlinger og Kongresser. Ligaen attraar i Særdeleshed Afskaffelsen af de staaende Hære og Oprettelsen af National-Milits-Korpser, Kirkens Adskillelse fra Staten og Kvindernes politiske og borgerlige Ligeberettigelse med Mændene. Det sociale Spørgsmaal søger den at løse ved en mere almindelig og forbedret Folkeundervisning, ved Oprettelsen af Foreninger til fælles Produktion og ved at hævde den Grundsætning, at Eiendomsretten fremgaar af personligt eller fælles Arbeide, kort sagt ved Alt, hvad der efterhaanden paa retfærdig Maade kan hidføre Lighed blandt Borgerne". Ligaens socialistiske Karakter fremtræder klarest i den Sætning, at Eiendomsretten kun skal begrundes ved Arbeide, hvorved altsaa f. Ex. Arveretten vilde ophæves. De Spørgsmaal, som Republikanerne og Socialisterne ville drøfte i Lausanne, ere følgende: 1) Paa hvilken Maade kan Europas føderative Republik organiseres? 2) Hvorledes lader det orientalske og det polske Spørgsmaal sig løse i Overensstemmelse med Ligaens Grundsætninger? 3) Ved hvilke Midler kan enhver økonomisk og social Splid imellem Borgerne forebygges? 4) Hvad bør der gjøres for at give Ligaen en bedre Ordning og gjenoprette dets Organ „de forenede Stater af Europa?" — Man venter, at Kongressen vil blive meget talrig besøgt. Den berømte spanske Republikaner og Folketaler Emilio Castelar skal allerede være indtruffen til Paris for at sætte sig i Forbindelse med de derværende Medlemmer af Ligaen.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 31te Juli.

Med Dampskibet „Kronprinsesse Louise" indførtes igaar fra Kjøbenhavn 85 Fustager Smør.

Skonnert „Mimi", Kapt. G. Roudal, fra Leith indklareredes idag med en Ladning,

Anden Dels Indhold.

Første Bog.

Det Henrundnes evige Tilstedeværelse; Menneskene afspeile Mennesket.

Side
1. Lord Clancharlie . . . . 3.
2. Lord David Dirry-Moir . . . . 12.
3. Hertuginde Josiane . . . . 18.
4. Magister elegantiarum (den Toneangivende i Modens Verden) . . . . 26.
5. Dronning Anna . . . . 34.
6. Barkilphedro . . . . 38.
7. Barkilphedro baner sig Vei . . . . 44.
8. Inferii (De Nederste) . . . . 49.
9. Had er ligesaa stærkt som Kjærlighed . . . . . 50.
10. Flammende Lyn, som man vilde se, hvis Menneskene vare gjennemskinnelige . . . . 54.
11. Barkilphedro paa Lur . . . . 58.
12. Skotland, Irland og England . . . . 62.

Anden Bog.

Gwynplaine og Dea.

1. Nu faar man se det Menneskes Ansigt, hvis Handlinger man hidtil blot har seet . . . . 72.
2. Dea . . . . 76.
3. Oculos non habet et videt (Hun har ikke Øine og ser dog) . . . . 79.

bestaaende af 500 Fustager Parafinolie og en Del Baller Saalelæder; ligeledes er ankommen Jagt „Skandinavien“, Kapt. H. J. Johansen fra Kjøbenhavn med 400 Tdr. Erter.

I Juli Maaned er indført til Kristiania Toldsted følgende Kvantum Kornvarer: 18085 Tønder Rug, 7468 Tønder Byg, 624 Tønder Hvede, 3043 Tønder Erter.

Indklarerede Fartøier den 28de Juli.

Skib	Kapt.	fra	med
Langeland	Nielsen	Rudkjøbing	Kornvarer.
Alida	Bergmann	Harlingen	do.
Mindet	Berge	Kjøbenhavn	do.
Karoline Marie	Lauritzen	Danzig	do.
Magdalene	Nielsen	Rouen	Ballast.
Espegl	L'Poché	Havre	do.
HellechinaMarg.	Joosten	Bremen	Parafinolie.
Ørnskjold	Larsen	Odense	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 29de Juli.

Skib	Kapt.	til	med
Forsøget	Nielsen	Tvedestrand	Stykgods.
Hans Holmbo	Poulsen	England	Trælast.
Hauck	Jacobs	do.	do.
Johanne	Feght	do.	do.

Konkurs. Kristiania: „Norsk Folkeblad“ d. 29de Juli. Midlertidig Bestyrer Overretssagfører Heidenreich. Samling 4de Aug. Fordringer anmeldes inden 16de Septbr. og prøves 28de s. M. Aalesund: Handelsmand Jens A. Landmark d. 24de Juli. Midlert. Best. Overretss. Barstad. Saml. 14de Aug. Fordringer anmeldes inden 25de Sept. og prøves 23de Oktbr. Bamble Skifteret: Gaardbruger Louis Vauvert d. 28de Juli. Midlert. Best. Sagf. N. Rolsted. Saml. 10de Aug. Fordringer anmeldes inden 20de Septbr. og prøves 5te Oktbr.

Proklama. Drammens Skifteret: J Boerne efter Skibstømmermand Peder Abrahamsen og Hustru Inger Oline Kristoffersdatter samt Politibetjent Halvor Halvorsen, 3 Mdr.s Varsel fra 26de Juli. Ytre Sogns Skifteret: J Boerne efter Gaardm. Hermund Henriksen Hoveland eller Hosland og Hustru Anne Monsdatter af Gulens Thinglag, Gaardm. Truls Jonssen og gjenlevende Ægtefælle Madsi Madsdatter af Utværs Thinglag, Gaardm. Ole Jonssen Hersvik og gjenlevende Hustru Christence Hansdatter af samme Thinglag, Landh. Ole Hatteberg og gjenlevende Hustru Barbara Hatteberg af Ladviks Thinglag, Kaarmand Endre Hansen Handel og gjenlevende Hustru Lisbeth Pedersdtr. af samme Thinglag, Gaardm. Halvor Klaussen Værholm og gjenlevende Hustru Kari Hansdatter ligeledes af samme Thinglag med 3 Mdr.s Varsel fra 17de Juli. J Boerne efter Ungkarl Lars Bergesen Ytre Berge af Klævolds Thinglag og efter Husmand Ole Ingebrigtsen Bakken og Hustru Ingeborg Eriksdatter indkaldes Arvingerne med Aar og Dags Varsel og Kreditorerne med 3 Maaneders Varsel fra 17de Juli.

Skifteberetninger. Kristiania: Handelsborger Anton Andresens Konkursbo. Saml. 2den August.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest ved Nesset. Vinden er SVlig frisk med skyet Himmel. Temperaturen er omtrent ved Normalstand. Luften fremdeles fugtig. Udsigterne ere til Vestlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 31te Juli:

J Hotel Scandinavie: James Owen fra New-York, Isaac Sharp fra Liverpool, Reier Reiersen fra Stavanger, E. Rader fra Hamburg, Stenersen med Frue fra Arendal, Kapt. Holst med Frue, Hutchinson med Datter og Indrulleringschef Dinks fra Drammen, Larsen fra Fredriksstad, Rektor Hammer med Familie fra Skien, Wiel, Berg og Suhrke fra Fredrikshald, Solberg fra Hedemarken, Direktør Hahr fra Arvika, Kapt. Berg fra Aas. J Hotel du Nord: Brødrene Wilford fra Fanize, Mr. & Mrs. Ganton og Mrs. Sonne fra London, Grosserer Volckmar med Frue og Søn fra Kristiansund, Konditor Krogstie med Frue og Frøken fra Drammen, Mr. & Mm. Magnus fra Paris, Jifvin & Karaz fra Szegedin i Ungarn, Brødrene Grossererne Solling med Fruer fra Kjøbenhavn, Kjøbmændene Müncke fra Thüringen, Wiesfin fra Hamburg, Værftseier Jørgensen fra Svelvig og Proprietær Urbal med Følge fra Hedemarken.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa **Klingenberg.**

Søndag den 1ste August (Kl. 7½):

For første Gang: **Marguerite Gautier**, Skuespil i 5 Akter af Dumas fils; til Slutning: **Pas de trois guirlandes.**

Mandag gives ingen Forestilling.

Th. Herrmann, Direktør.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Qvams Latin- og Real-skole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Maleriudlodning.

16 Oliemalerier, dels egne Arbeider og Kopier efter Tidemand, Gude, Mordt, Eckersberg m. Fl., vil blive bortloddede i September Maaned.

Malerierne ere udstillede i Hr. Brantzeg's Pianolager, Akersgaden No. 61. Nummeret koster 48 ß. 3 Nummere 1 Spd.

Helene Broch.

Avling

assureres i „Norden“ til 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret (15 Skilling for et halvt Aar).

C. F. Gjerdrum.

Regnskabsfører.

En i Regnskabsførsel og Kontorforretninger rutineret Mand — helst ugift — kan faa Ansættelse nogle Mile fra Kristiania. Løn 150 a 200 Spd. foruden Alt frit i Huset. Billet mærket „A. O. R.“, ledsaget med Afskrift af Attester, nedlægges i Dagbladets Expedition.

Tilsalgs.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,

Lilletorvet.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Byggetomter

&

Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Bortkommet Jagthund.

En Jagttispe er bleven borte fra sin Eier. Den er høi og spædbygget. Bundfarve rødbrun, hvid i Brystet, graa og sortspraglet over Ryggen, glasøiet paa det ene Øie og lyder Navnet „Bella“. Dens Hjemsted før var Odemark. Antræffes den, kan den bringes til Kongens Gade No. 10, hvor en Dusør udbetales.

Dagbladets væsentligste Indhold i Juli Maaned.

Opsatser m. V. — No.

Jødernes Udbredelse før Jerusalems Ødelæggelse 149, 151, 152
Sveriges og Norges Søfart 149
Bør vore Folkehøiskoler opdrage sine Elever til Skandinaver? 150
Om Adspredelser for Ungdommen af Olaf Hauge 151
For Deltagere i Lærermødet paa Hamar . . 152
Fornøden Redegjørelse (af B.) 152
Et Par Bemærkninger ved Artiklerne: Om Skuespilkunst som selvstændig og berettiget Kunstart 153
Til Komiteen hersteds for Lærermødet paa Hamar 153
Lidt af Hvert fra Romsdalen, navnlig om Gjældsinddrivelse og hvad dermed staar i Forbindelse (af J. S.) 153, 155
Mere om en Folkehøiskole i Ullensvang . . 154
Skolebygningen paa Ruseløkbakken . . . 154
Fra Landmandsmødet i Kjøbenhavn (Korresp.) 154, 156, 159, 160, 161, 164, 169
Antydning til Lovforslag ang. Tillæg til Formandskabsl.s § 39 (af T. E.) 155
Om Skydsloven og dens Fortolkning (af —e.) 156
Sveriges Arbeiderforeninger . . . 157, 161
Mennesket og Naturen (Efter det Franske) 158, 163, 165
En Opfordring til Turistforeningens Bestyrelse 159
Ogsaa Lidt om Kontortiden 160
Akershus Amtsformandskab (af G. F.) . . 162
Brev fra Ryfylke (af J.) 163
Opfordring til O. Arvesen 163
Stenkulsleierne paa Andøen 164
Fra Lærermødet paa Hamar 167, 168, 169, 171, 174
I Anledning af Stykket Schweitzeri i Dagbladet No. 144 og 146 168
Fra Eidsvold (af 7.) 170
En tohjulet Ganger 170
Landsens Forholde 170, 171
Er Skorstens- og Kakkelovnsfeining et Haandværk? 171
Ved Festen paa Ladegaardsøen d. 28de Juli 1868 (af Jonas Lie) 172
Spørgsmaal til det kongl. norske Finantsdepartement 172
Lidt om Salmebogsagen (af J. Brovold) . 172
Wall-Street i New-York og Pengeforretningerne i Amerika (Efter „Der Welthandel“) 172
Juridiske Meddelelser 173
Mindestøtte over Harald Haarfager (af F. N.) 173
28de Juli 1869 (af F. J.) 173
Statistiske Opgaver over Antal m. V. af gamle og nye Stemmeberettigede 174
Brevsending fra Grue 175

Kristiania.

Om Jernbanesagen 150
Om Bondevenmøder 151
Om St. Hans Markedet 153
Om Kabelsagen 154
Paul Botten-Hansens Dødsanmeldelse . . 154
Tilbageblik paa Jernbanesagen 157
Om Unionsforholdene 158
Vore Presseforholde 162
Om Lov ang. Nedsættelse i Myndighedsalderen 163
Om de fremsatte Grundlovsforslag . . . 164
Om Kristiania Vandvæsen 165
Det 19de ordentlige Storthing 166
Nordenfjeldske Forhold og Jernbanesagen . . 166
Vore bedste spiselige Soparter 167
Om Lærermødet paa Hamar 168
I Anledning Prinsesse Lovises Bryllup . . 172
Morgenbladets Forhold til Unionssagen . . 173
Formælingsfesten paa Ladegaardsøen . . . 173
Om Stemmeretten 175

Forskjelligt.

Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring 150
Jernvei til Laurvik 150
C. V. Rimestads Beretning om Studentermødet m. V. 151
Erkjendtlighedsbevis til Sognepræst Elstrand . 152
Skyttefest i Asker 152
Grams Handel med gamle Kunstsager . . . 154
Advarsel ang. Pengeforsendelser med Jernbanen 154
Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen af Anton Bang 155
Bemærkninger ved Anton Bangs Indbydelse 155
Reisestipendier for Videnskabsmænd og Kunstnere 156
Alterbogsdaaben og Sognepræst Gunnerus (Kirkedpt.s Foredrag) 156, 157, 160, 161, 164
Prinsesse Lovises Brudegave 157
Referat af Repræsentantforhandlingerne den 9de Juli 157, 158
Universitetsbibliothekar Paul Botten Hansens Jordfæstelse 157
Valg paa Formænd og Repræsentanter i Aker 159
Folkemøde i Kraakstad 159
Det kirkelige Stiftsmøde i Trondhjem 159, 160
Om Akers Sparebank 160
Debatterne om Statholdersagen 161
Referat af Repræsentantskabets Møde 15de Juli 162
Jaabæks Forslag om Valg af Repræsentanter 164
Forslag til Udvidelse af den statsborgerlige Stemmeret 164, 165, 167
Rektor Steens Tale ved Stav. Latinskole . 165
Fra Vestnæs (af J. B.) 169
Om Theatre des variétés 169
Enstemmigt Kommunevalg 170
Blandinger 149, 151, 153, 155, 162, 163, 165 166, 167, 170
Føljeton: Manden som ler . . . 149 og flg.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

		Side
4.	Elskende, som passe for hinanden	80.
5.	Det Blaa i det Sorte	82.
6.	Ursus som Lærer og Ursus som Formynder . . .	86.
7.	Blindheden giver Undervisning i Klarsynthed . . .	89.
8.	Ikke blot Salighed, men ogsaa Velstand	91.
9.	Urimeligheder, som Folk uden Smag kalder Poesi . .	94.
10.	Et Blik paa dens Menneskelighed, som befinder sig udenfor de menneskelige Forholde	99.
11.	Gwynplaine har Ret i Theorien, Ursus i Praxis . .	101.
12.	Poeten Ursus overvælder Filosofen Ursus	105.

Manden som ler.

Roman

af

Victor Hugo.

Tredie Del.

Dagbladets Feuilleton.

Kristiania.

Trykt hos H. J. Jensen.

1869.

Dagbladet.

No. 176. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 2den August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Svon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brunnudalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Volsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Vos, til Hønefos, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnager og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 31te Juli. Efter Forlydende vil der ved Offentliggjørelsen af Senatskonsultet blive udstedt politisk Amnesti.

Alexandria, 31te Juli. Thronfølgeren er under Haghibades Assistanse udnævnt til Indenrigsminister, Cherif Pascha til Udenrigsminister og Yellficar til Guvernør.

Fra Trondenæs.

20de Juli 1869.

Her har været folksomt i Throndenæs i disse Dage. Intet har tydet hen paa, at vi bo i afsidesliggende Egne med en tynd og spredt Befolkning; ethvert Hus har været overfyldt af Folk fra alle Egne af Stiftet. Aarsagen til denne Sammenstimlen af Mennesker var, at her var berammet til Afholdelse ikke mindre end tre forskjellige Møder paa samme Tid, nemlig: Missionsmøde, Skolelærermøde og Menighedsmøde. Er to første Møder skulde tage sin Begyndelse Mandag den 12te Juli og Menighedsmødet afholdes Onsdag den 14de efter endt Missionsgudstjeneste. Da Møderne, som det vil sees, vare berammede til Afholdelse samtidig, blev man enig om at fordele Tiden saaledes, at det ene Møde holdtes om Formiddagen og det andet Eftermiddag, for at de Missionsdeputerede, og navnlig Præsterne, skulde faa Anledning til at overvære Skolelærermødet, og omvendt, de af Skolelærerne, som maatte interessere sig for Missionsgjerningen, overvære dette Mødets Forhandlinger, og alle Parter havde, saavidt jeg forstod, Grund til at være tilfredse med denne Ordning.

Et større Skolelærermøde paa Landet var noget aldeles Nyt heroppe, og Organist S. Larsen, der velvilligen havde paataget sig at træffe de foreløbige Forberedelser til Mødet, maatte døie mange bitre Piller i Sagens Anledning. Folk kunde ikke skjønne, at Skolelærerne skulde have noget saa særdeles Vigtigt at forhandle sammen, og allermindst kunde de tro, at de hverken med Hensyn til Tanker eller Udtryksmaade skulde i en større Forsamling, hvor endog Præster vare tilstede, kunne præstere Andet end Bagateller i et tuvset Sprog. Det glæder mig derfor at kunne sige med Sandhed, at Sagen fik et ganske andet Udfald. Dette Skolærermøde har tilintetgjort mangen Fordom. Naar jeg saaledes paastaar, at Skolelærermødet fik et uventet godt Udfald, saa vil jeg ikke dermed sige, at der fra Skolelærernes Side ikke stod Meget tilbage at ønske baade med Hensyn til Samfundsaand, Frihedssands, fornuftig Selvtillid, fuld Interesse for sin Livsgjerning og Færdighed i Debatterne; men det maa ikke forglemmes, at dette var det første Møde, altsaa for de Fleste noget Fremmed, og at Skolelærernes Stilling heroppe i langt afsidesliggende Fjordbunde og ved skarpe Havstykker bliver saa afsondret, at det ikke vilde være at undres over, om de nær sagt blive halvvilde. Men trods dette viste Mange, at de baade kunde tænke klart og tale godt og tydeligt. Større Skolelærermøder vil neppe nogensteds være nødvendigere end her; men Sandsen derfor er endnu langt fra almindelig blandt Stiftets Skolelærere; det vil endnu en Tid være afhængigt af Enkelte, som især interessere sig derfor; men jeg haaber, at disse Enkelte heller ikke vil savnes.

Til Skolelæremødet i Trondenæs fremmødte omtrent 60 Lærere, hvoraf en Del vare Missionsdeputerede. De bergenske og nordenfjeldske Dampskibsselskaber have tilstaaet Skolelærerne ⅓ Afslag i Fragten paa Reiser til og fra Skolelærermøder inden Tromsø Stift. Det ovennævnte Antal er stort, naar der tages Hensyn til vore lokale Forholde og til, at dette ikke var noget Stiftsmøde; men at der endnu i Sommer skal afholdes Møder i Ranen og i Alten. Disse 60 Lærere samledes som sagt i Skolehuset paa Gamnæs Mandag den 12te Juli. En ikke liden Menneskemasse af Mænd og Kvinder havde ogsaa indfundet sig som Tilhørere. Af de mere vægtige Spørgsmaal, som kom under Behandling, var: 1) om Kontrollen i Almueskolen og 2) Skolelærernes økonomiske Stilling. Behandlingen af det første Spørgsmaal frembød mange interessante Sider. Flere Præster deltoge i Debatten. Om Skolelærerne kan man med Rette sige, at mange af dem viste sig her at være i høi Grad forkuede. Man fik uvilkaarligt det Indtryk af Manges Tale, at de troede, at Skolelæreren nødvendig maatte virke med Andres Kræfter, tænke med Andres Tanker og tale med Andres Tunge; af En selv maatte der ikke være Spor tilbage. Paa den anden Side manglede der heller ikke paa frisindede Ytringer, om man end i det Hele maa betegne Stemningen som konservativ. De mange Smaaherrer fandtes ikke at være til Gavn for Skolen. Der oplystes, at Præsten og Skoledirektøren gave Skolelæreren hinanden modstridende Ordre, og begge fordrede sig respekterede, til stor Ulempe for Læreren, som ikke vidste, hvilken af disse 2 Herrer han helst burde adlyde. I denne Anledning fremholdt en af de tilstedeværende Præster med megen Styrke, at han i Skolens Anliggender kjendte hverken Præsteordre eller Skoledirektørordre, men alene Skolelovens Bud, og det burde Skolelærerne mærke sig. Skolekommissionerne var ikke meget yndede, og den Myndighed, som mange af dem gav i de i Skolelovens § 73 omhandlede Tilsynsmænd, dadledes strængt. Under Diskussionen om disse kontrollerende Myndigheder kom ogsaa Ophævelsen af Skoledirektørembederne paa Bane. Denne Forføining, nemlig at Skoledirektørembederne skulde ophæves, vandt ikke Forsamlingens Bifald. Skoledirektøren har været Mange til Støtte. Skolen vilde kvæles i Massen af alle de Smaaherrer, som tilegner sig Myndighed over den, naar de ganske fik raade sig selv. Hvad der kunde være at sige om Skoledirektørembederne var, at deres Indehavere bliver altfor meget kun Kontormænd; Embederne er store, det vil sige, det Distrikt, som Skoledirektøren har at befare, er for stort. Om Tromsø Stift gjælder dette til den Yderlighed, at mange Skoler endnu ikke kjender Skoledirektøren uden af Navn. Det vilde saaledes være høist ønskeligt, om Skoledirektørembederne kunde omordnes, men ikke ophæves. I det Hele taget troede man, forsaavidt man turde indlade sig paa den Sag, at Skolens Bestyrelse burde faa en greiere Ordning opad, og at Maskineriet nedad meget burde simplificeres.

Med Hensyn til det andet Spørgsmaal, Skolelærernes økonomiske Stilling, troede man ikke, at Almueskolens Gjerning i Almindelighed hverken i Samfundets øverste eller nederste Lag omfattedes med den fulde Interesse, som den burde omfattes. Norge er et „lidet, fattigt Land", det er af en karrig Natur, det volder Møie for dets Dyrkere at aftvinge det, hvad de trænger til Livsophold. Noget af denne Landets Natur har nødvendigvis Befolkningen maattet optage i sig: Folket er paaholdent; der skal stærke Interesser til for at bringe det til godvilligt at give ud den surterhvervede Stilling. Folkeoplysningens Værd fattes endnu ikke tilfulde af Folket; her er et vidt Felt for Almueskolelærerens Virksomhed. Det store Antal af Skolelærere og Folkets virkelige Fattigdom maa heller ikke lades ude af Betragtning, naar der tales om Skolelærerens trange Kaar. Naar man sammenholdt de forskjellige Bevillingsposter, troede man at have bemærket, at selve Storthinget ogsaa behandlede Almueskolevæsenet som en Sag af lavere Rang. Man ansaa sig fuldt berettiget endog til at *fordre*, at Statskassen skulde yde Mere til Almueskolen, end den nu gjør. Med Hensyn til Lønningsmaaden blev der af Flere særlig fremhævet, at Kommunerne burde lægge Vind paa at erhverve Lærerjord, ja der var dem, som troede, at dette var den eneste Maade, hvorpaa vort Land var istand til nogensinde at sætte Skolelærerstanden i en nogenlunde taalelig Livsstilling. Paastanden har unægtelig Noget for sig.

Hermed har jeg ikke havt til Hensigt at levere noget Referat af Forhandlingerne; kun faa Meget vilde jeg have fremhævet, som det er nødvendigt til at faa et Overblik over Stillingen i det Hele taget. Opnaaes ikke Hensigten, er det neppe, fordi at jeg ikke har været vidtløftig nok.

Indbydelse til Oprettelse af en særskilt gjensidig Brandforsikrings-Forening for Bygninger i Kristiania

er nu udgaaet fra flere Huseiere med udførlig Begrundelse, hvoraf hidsættes:

Den nuværende Ordning inden Landets almindelige Brandforsikrings-Indretning har kun opstillet 2 Hovedafdelinger: A. Landafdelingen, som indbefatter Bygninger paa Landet eller med fri Beliggenhed, samt B. Kjøbstadafdelingen, som indbefatter Bygninger i alle Kjøbstæder, Ladesteder og Forstæder samt andre bymæssigt bebyggede Strøg. Til denne sidste Afdeling henhører ogsaa alle Bygninger af mere end 15,000 Spd. Værdi, om de ogsaa ligge frit eller paa Landet. Herved faar Kjøbstadafdelingen altsaa alle de mest ildsfarlige Elementer, navnlig større Fabrikker og samtlige Træbyer.

Følgen er ogsaa, at Kjøbstadafdelingen gjennem en Række af Aar har havt uhyre Tab, saa at der idelig har maattet udlignes extraordinære Kontingenter til sammes Dækkelse. Disse Tab falde imidlertid ikke forholdsmæssigen paa de forskjellige Huse. Ved Brandkontingentens Tariffering søges dette vistnok opnaaet, men det lykkes ikke formedelst de saa særdeles heterogene Elementer, hvoraf Kjøbstadafdelingen bestaar. Kristiania, hvis Hoveddele er bygget af solid Grundmur, medens dens ældre Bydele, oprindelig byggede af Træ, dog efterhaanden ved Reparationer og Tilbygninger ligesom er bleven impregneret med Sten, bør ikke staa Last og Brast med alle de andre Byer, der saagodtsom udelukkende ere af Træ, og faa eller ingen Forsvarsmidler besidde imod Ildebrand.

Kristiania har et udmærket Vandværk, hvortil er anvendt 198,000 Spd., medens Brandvæsenets Bygninger, Telegrafstationer, Material og Inventar endvidere koster 46,000 Spd. Tilsammen er altsaa omtr. ¼ Million anvendt af Kommunen til Husenes Betryggelse imod Ildsfare, og det aarlige Udgiftsbudget i samme Øiemed til det faste Brandkorps m. V. andrager omtrent 16,000 Spd.

I runde Tal har Kristiania Huse for Tidsrummet 1828—1868, altsaa i 41 Aar, betalt Brandkontingent:

ordinær	690,000 Spd.
extraordinær	635,000 Spd.
ialt	1,325,000 Spd.

medens Brandskaderne inden Byen i samme Tidsrum kun har været 843,337 Spd., hvori endda er indbefattet flere store Fabrikildebrande, der rettelig bør afgaa som Kristiania uvedkommende, fordi deres Ildsfare er særegen, og Ilden altid er opstaaet inden Fabrikken selv ved den der havte Bedrift. Alene ved to af disse Fabrikildebrande (Graahs Spinderi og Seildugsfabrikken) var Skaden 127,397 Spd., og ved et Par senere mindre Fabrikbrande endvidere 29,830 Spd. ialt 157,227 Spd. saa at Tabene paa Kristiania, efter Fradrag blot af disse 4 Fabrikbrande, kun bliver omtrent 686,110 Spd., til hvis Betaling den ordinære Kontingent alene vilde være fuldkommen tilstrækkelig.

Foruden den hele hidtil af Kristiania Huse betalte extraordinære Brandkontingent 635,000 Spd. skylder Huseierne endnu til Rest, som allerede udlignet i Anledning seneste Ildebrande i Drammen og Arendal omtrent 112,000 Spd. der skal betales i Aarene 1869 og 1870.

Det bliver saaledes ialt 747,000 Spd., eller nær ¾ Million, hvormed Kristiania Huse i Løbet af 41 Aar extraordinært er beskattet til andre Bygninger i Kjøbstadafdelingen.

Hvis Kristiania Huse altsaa havde havt sin egen Afdeling, uden Kontribution til eller fra de øvrige inden Kjøbstadafdelingen værende Byer og Fabriker, skulde man i de forløbne 41 Aar fuldstændig hjulpet sig selv alene med den ordinære Kontingent, og sparet al den hidtil udlignede extraordinære Kontingent. Denne vedvarer endnu til Udgangen af 1870, og det er vel muligt, at man inden den Tid atter faar en større Ildebrand i en eller anden stor Fabrik eller Træby, hvorved yderligere extraordinær Udligning bliver nødvendig.

Sammenligningen mellem Forsikringssum og Skade m. v. for Kristiania alene og de øvrige Dele af Kjøbstadafdelingen fører ogsaa til samme Resultat om den i høi Grad ulige Ildsfare, nemlig 1 mod over 3.

Og disse Forhold vil under den nuværende Ordning fremtidig efter al Rimelighed ikke blive bedre, men snarere mindre gode for Kristiania. Thi de strenge Bygningslove kræve her, at al ny Bebyggelse og Reparation maa ske af solid Murværk, hvorved altsaa Husenes Soliditet og Betryggelse imod Ildsfare — man kan sige — daglig forbedres, medens der i de øvrige Byer — om ogsaa flere af dem har forbedret sine Vilkaar ved Anlæg af Vandledninger og Opførelse af enkelte Stenhuse — dog ikke i sin Helhed er gjort noget større Skridt frem til bedre Ildsikkerhed.

Vi anse det derfor aldeles nødvendigt og paa høie Tid, at Kristiania Huseiere søge sig fri af Fællesskabet med Kjøbstadafdelingen i Landets almindelige Brandforsikrings-Indretning, og at de derimod søge sig dannet en egen Brandforsikrings-Indretning for denne Byes Huse.

At udarbeide strax nogen fuldstændig Plan eller Love for en saadan Indretning, har Indbyderne dog for Tiden anseet mindre betimeligt eller nødvendigt, da det kommer an paa Huseierne selv, om de interessere sig saameget for Sagen, at de i tilstrækkelig Mængde vil indmelde sine Husværdier i en saadan Indretning, som nemlig ikke bør søges istandbragt, medmindre den ogsaa strax kan begynde med en anseelig Forsikringssum.

En saadan Forening maatte efter Indbydernes Mening bygges omtrent paa samme Principer, som gjælde inden Landets almindelige Brandforsikrings-Indretning og altsaa have:

1. Gjensidighed i Ansvar mellem alle Deltagere, saa at al Brandkontingent udlignedes paa Bygningerne efter Behovet. Den ordinære Kontingent burde foreløbig fastsættes til halvanden ældre ordinær Kontingent eller 18 ß paa 1ste Klasses Huse osv., hvilket omtrent vil blive ligt med, hvad der i en ny Lov af 27de Marts 1869 er bestemt at begynde fra 1ste Juli 1870 for Kjøbstadafdelingen i den almindelige Brandforsikring.
2. Tilstrækkelig Størrelse, hvilket antages maatte være mindst 3 a 5 Millioners indmeldt Husværdi. (Hele Kristiania Brandforsikring paa Huse er nu omtrent 15 Millioner.
3. Begrændsede Maxima — f. Ex. 20 a 25,000 Spd. — for de enkelte Husrisikoer, saa at Indretningen vel modtog Indmeldelser for større Beløb, men besørgede Reassurance i andre solide Brandforsikringsselskaber af Overskuddet.
4. Bygningernes Klasseinddeling omtrent som i Landets almindelige Brandforsikrings-Indretning.
5. Udelukkelse af ildsfarlige Fabrikker, hvortil foreslaaes henregnede de i 3die og 4de Afdeling i Landets almindelige Brandforsikrings-Indretning nævnte Virksomheder.
6. Administration og Regnskabsførsel under fuldstændig Kontrol af Interessenterne og Offentliggjørelse af Indretningens Stilling for hvert Aar.
7. Kongelig Approbation paa Indretningens Statuter, hvorved vilde opnaaes de i Lov af 17de Juni 1869 omhandlede Rettigheder.
8. Til Pantekreditorernes Betryggelse maatte endvidere Bestemmelserne i Lov af 19de August 1845 §§ 3 og 34 optages i Planen.

Indretningen burde visselig i de første Aar væsentlig rette sin Opmærksomhed paa at samle Fond, for at møde større Uheld uden extraordinære Udligninger, og først længere hen, naar det viste sig, at den arbeidede med Fordel, tænke paa at reducere Kontingenten.

Med Hensyn til Tiden, da Foreningen skulde tage sin Begyndelse, kan paa Forhaand ikke fastsættes nogen bestemt Termin. Heller

ikke kan Maaden, hvorpaa Ophævelse af den ældre Brandforsikring erholdes angivet anderledes, end ved at henvise til den nye Lov af 17de Juni d. A., hvorefter antagelig Eierne af Panteforbringer i Huset maa forventes, naar Indretningen har faaet kongelig Approbation som betryggende, at ville give Samtykke til Brandforsikringens Overførelse i den nye Forening.

Saasnart det fornødne Beløb er indmeldt i Foreningen, vil Interessenterne blive indkaldte til en Generalforsamling for at bestemme det videre Fornødne om Statuter, Bestyrelse m. V.

I Henhold til ovenstaaende indbydes saaledes Kristiania Huseiere til at indtræde i en Brandforsikrings-Forening for Bygninger i Kristiania, og dertil at afgive foreløbig Indmeldelse af deres Huse efter hoslagte Schema.

Indmeldelser kan hver Formiddag i Tiden fra 9—2 indleveres paa Kontoret i No. 5 Prinsens Gade hos Jørgen Gjerdrum og modtages ligeledes af enhver anden af Indbyderne.

Ved Indmeldelsen maa opgives Husets Eier, M.-No. og Beliggenhed, den nugjældende Brandtaxts Dato og Beløb for de forskjellige Bygningsklasser. Blanketter faaes paa Kontoret No. 5 Prinsens Gade, og vil forøvrigt saavidt muligt blive Huseierne tilsendte.

Kristiania den 20de Juli 1869.

Kristiania, den 2den August 1869.

I Begivenhedernes Udvikling i Frankrige, skriver Folkets Avis, er der nu opstaaet en Pause; Tæppet er rullet ned efter Krisens første Akt, der, som bekjendt, endte med Udsættelsen af den lovgivende Forsamlings Møder paa ubestemt Tid, og Mellemakten udfyldes med de forskjellige Partiers Betragtninger over, hvad der nys er foregaaet. Senatets Forhandlinger i Anledning af de Grundlovsforandringer, som Regjeringen vil foreslaa og som ifølge Keiserens Befaling skulle affattes overensstemmende med en liberal Fortolkning af Budskabet, vilde udfylde anden Akt, medens den lovgivende Forsamlings Bedømmelse af Reformens Betydning vil udgjøre tredie Akt. Partistillingen er af en saadan Beskaffenhed, at det staar mere til at ønske end til at vente, at Dramaet vil ende med, at et stærkt Flertal slutter sig om de vedtagne Grundlovsforandringer og bestræber sig for at give dem praktisk Betydning.

To ret interessante Episoder tildrage sig dog Opmærksomheden under det nuværende Havblik. Man har gjentagne Gange paastaaet, at Prins Napoleon har spillet en vigtig Rolle under Ministerskiftet, og det har derfor vakt en ikke ringe Opsigt, at Prinsens Privatsekretær Hubaine har skrevet et Brev til La Patrie, hvori han meddeler, at Prinsen ikke har deltaget i nogen Raadslagning, og hvori han betoner meget stærkt, at han siden 1865 ikke mere har Sæde i Statsraadet. Den anden Episode dannes af et Brev, som Keiseren har skrevet til den lovgivende Forsamlings Næstformand, Du Miral, for at underrette ham om, at Kamrets Møder ere udsatte, og for at bede ham om at meddele sine Kolleger, hvor ondt det gjorde Keiseren ved denne Leilighed ikke at kunne opfylde deres Ønsker. Keiseren tilføiede ifølge Le Public, at Ministrene vare overbeviste om, at de Deputerede, hvis Valg ikke var godkjendte, ingenlunde vilde befinde sig i en ugunstigere Stilling paa Grund af Udsættelsen. Man synes ikke at være uden Frygt for, at ligesom Keiseren er bleven overstemt i Statsraadet med Hensyn til Udsættelsesspørgsmaalet, saaledes ville ogsaa hans liberale Reformplaner møde Modstand baade i Ministeriet og i Senatet. Le Peuple forsikrer ogsaa med paafaldende Iver, at Keiseren ikke tænker paa at opgive sin personlige Magt, men haaber tillige, at Udøvelsen af denne Magt kan bringes i Samklang med de af den lovgivende Forsamling udtalte Ønsker. Hvorledes Regjeringen vil løse denne vanskelige Opgave, ville vi faa at se den 2den August, naar Senatet træder sammen.

Et Telegram fra London af 24de Juli meddeler, at Underhuset paa Gladstones Forslag har vedtaget det med Overhuset i Anledning af den irske Kirkelov indgaaede Forlig. I et foregaaende Møde spurgte et af Underhusets Medlemmer, Hr. Milbank, Formanden, om Husets Rettigheder og Privilegier tillode det, at forlange en Undskyldning af Overhuset paa Grund af det fornærmelige Sprog, som nogle Lorder havde ført mod Underhuset og mod Flertallets Leder. Formanden benægtede dette. Men da intet Medlem af den toriske Opposition forlangte Ordet for at retfærdiggjøre sine Meningsfæller i Overhuset, vil det reiste Spørgsmaal, skjønt det ikke førte til noget Resultet, dog sikkert gjøre den Virkning, at Modstanderne af Gladstone og hans Politik for Fremtiden udtale sig med lidt større Forsigtighed.

Standard meddeler, at Dronning Viktoria mod Slutningen af Sommeren vil reise til Irland, hvor hun agter at opholde sig i længere Tid. Irlændernes stadige Klage over, at intet kronet Hoved har vist Tilbøielighed til at vælge deres Ø til Opholdssted, vil saaledes blive afhjulpen.

La Patrie, Le Constitutionnel og La France tillægge den mellem Frankrige og Belgien i Jernveissagen sluttede Overenskomst stor strategisk Betydning. La Patrie gjør opmærksom paa, at den hollandske Regjering paa Grund af Preussens Magtudvidelse har saavel reorganiseret sin Hær og sin Flaade som yderligere befæstet Amsterdam, Rotterdam og Utrecht. „Men desuagtet saa Holland sig udsat for en Overrumpling af sin mægtige Nabo, før Nogen fik Tid til at ile det tilhjælp. Denne Fare er nu fjernet. Skulde der udbryde en Krig, hvilket ikke er sandsynligt under de øieblikkelige europæiske Forhold, kan Frankrige sende Jernveistog med Undsætning gjennem Belgien over Eindhoven til Holland for at beskytte de truede Punkter og krydse Røvernes Planer". Le Constitutionnel bemærker: „Den store Jernveislinie, som løber gjennem Hertugdømmet Luxembourg til Lyttich og ender ved Hollands Porte, har for os næsten samme Betydning som et Grændsefæstning. Vi nære ikke Frygt for Krig og imødese heller ikke en slig Begivenhed. Men skulde det komme saa vidt, saa afgiver den Overenskomst, ifølge hvilken Frankrig har faaet Ret til at befare denne Linie med sit Krigsmateriale, et mægtigt Bolværk. Det vil spærre Preussernes Indmarche over Maasfloden. La France gaar endnu videre og antager, at Resultatet af den indgaaede Overenskomst bestaar i, at Belgien for Fremtiden befinder sig omtrent i samme Stilling ligeoverfor Frankrige som de nordtyske Regjeringer ligeoverfor Preussen. For otte Dage siden var det neppe muligt for Frankrige at føre Krig med Preussen uden at krænke Belgiens Nøitralitet. Dette Forhold er forandret. Man kan paastaa, at den indgaaede Overenskomst nødsager Preussen til at forandre hele sin militære Opstilling og rømme Rhinlandene, ligesom det første Kanonskud er affyret" At de franske Blade tør fordriste sig til at udtale, at den mellem Frankrige og Belgien afsluttede Traktat svækker Preussens Stilling, har naturligvis vakt stor Forbittrelse i den preussiske Leir og fremkaldt alvorlige Indsigelser i „Nordd. Allg. Zeit."

Formælingen, skriver Aftonbl., var i egentligste Forstand en Høitidsdag. Festlighederne begunstigedes af det bedste Veir, og allerede tidligt om Morgenen begyndte Hovedstadens Gader at fyldes af høitidsklædte Skarer. Skibene i Havnene flaggede og mange Huse vare blomstersmykkede, behængte med Løv og Flag. Lidt efter lidt fyldtes alle aabne Pladse omkring Slottet med Mennesker, udover Eftermiddagen stængtes en Mængde Butiker og Alt antog Festpræget.

Allerede Kl. 5 om Morgenen havde Orlogsskibene, 10 i Tallet indtaget sine Pladse. De dannede en Linie med omtrent 2 Skibslængder mellem hvert; de havde svensk og norsk Flag paa Stormasten og dansk paa Formasten. Et Stykke ifra laa 3 engelske Lystyachter, (den ene tilhørende den overdaadige Jarl af Vannis, hvis Luxus har vakt en Del Forbauselse i Stockholm) og den russiske Dampkorvet Standart — alle prydede med Festons og Flag.

De Værelser paa Slottet, som Brudefølget skulde gaa igjennem — de 4 „Ordenssaler" og Rigssalen — vare omkring Kl. 3 fyldte med (ca. 1700) Tilskuere, som dertil havde faaet Adgangstegn; og særlig frembød Rigssalen et vakkert Syn med opadskraanende Gulv besat med Damer i straalende Dragter.

Kirken frembød ligeledes, heder det i et andet svensk Blad, et bogstaveligt straalende Skue. Næsten alle Herrer vare i Uniformer med Guld og Sølv. Iblandt disse lyste stærkest de Danskes røde Uniformer. Paa det diplomatiske Korps's Galeri havde man et rigt Prøvekort af, hvad Udlandet frembyder i denne Vei; der fandtes meget mere Guld end paa de svenske forholdsvis tarvelige Uniformer. Kun det nys udnævnte nordamerikanske Sendebud, General Andrews, mødte i sin simple sorte Dragt uden et eneste Baand eller Stjerne. Mange Damer paa dette Galeri overraskede sine svenske vis-à-vis med Dragter fra det forrige Aarhundrede, snart af storblomstret Silke, snart af Fløiel i prægtige Farver. De svenske Damer vare i hvid Silke eller i „moirée antique". Da Dronningerne, som igaar i Programmet meddelt, havde paasat Bruden Myrthekransen omgiven af Diamanter, begyndte Processionen Kl. 4 i den Orden, som før er fortalt, gjennem „Ordenssalene" og „Rigssalen" til „södra hvalfvet", opad Trappen til Kapellet, medens „1sta gardets" Musikkorps i „vestra" og „2dra gardets" Musikkorps i „södra" spillede den store Marsch af „Torkel Knutsson". Da Marschen begyndte, reiste de i Kapellet forsamlede sig fra sine Pladse og bleve staaende, til de Kongelige vare komne ind i Kirken og havde indtaget sine Pladse. Kongerne førte Brudgommen til hans Plads, Dronningerne Bruden til hendes. Derefter indtog Kongen sin „Throne", der dog ikke var andet end en forgyldt Lænestol, tilhøire for ham sad Kong Kristian, Storfyrst Wladimir og Prins Waldemar, tilvenstre Prinserne Oskar, August og Hans. Dronningen tog Plads i en liggende Stol ligeoverfor sin Gemal; tilhøire for hende sad Dronningen af Danmark og Prinsesse Thyra, tilvenstre Prinsesserne Sofie og Therese. De vare alle klædte i Hvidt; Dronningen af Danmark bar over sin Robe en gul klar Halvkjole. Prinsesse Sofies Dragt var rigt prydet med Blomster. — Paa begge Sider af Brudeparret stillede sig i Linie Brudepigerne, ligemange paa hver Side og deres „Marskalker" bag dem. Prinsessen var iført en hvid Sølvmors Kjole med et 8—9 Alen langt Slæb; paa Hovedet bar hun en Myrthekrans med Diamanter i. Hendes Moder bar en hvid, sølvindvirket Kjole, besat med broderede Sølvblomster, og dertil høirødt Slæb, besat med Hermelin; den danske Dronning en guldindvirket Kjole med hvidt Slæb med gyldne Kroner, Prindsesse Thyra en kort hvid Kjole med et 4 Alen langt Slæb med blaa Blomster, Prinsesse Sofie hvid Kjole og Slæb, besat rundt om med røde Buketter, Prindsesse Therese hvid Kjole med rosenrødt Slæb; alle de øvrige Damer vare hvidklædte, med Undtagelse af Grevinde Scheel-Plessen, der bar en mørkeblaa Kjole. Brudepigerne vare i hvid „moirée-antique" med røde Kameliar paa Haaret, nogle med blaagule, andre med rød-hvide Dekorationer af Baand. „Marskalkerne" vare i sine Uniformer. Ved Kongens Indtrædеn i Kapellet opspilledes den af Hr. Södermann komponerede Marsch, der holdt ved, til alle havde indtaget sine Pladse. Derefter blev fra Orgelet afsunget et Salmevers.

Erkebispen, klædt i middelalderlig Bispeornat, traadte derpaa, ledsaget af Præster, frem foran Alteret. Alteret beskrives i Aftonbl. saaledes: De høie Søiler vare omgivne af udmærkede Exemplarer af tropiske Planter, saasom Palmer, Bananas, Draconer og de prægtigste Fuchsier af 4 til 5 Alens Høide. Guirlander af Murgrønt og Roser dækkede i smagfuld Orden det øverste af Alteret. Selve Alterbordet var oversaaet af de smukkeste Blomster i alle Farver og en stærk Duft. Bladet opregner en Del latinske Navne paa disse Blomster og deres Plads, hvoraf man faar det Indtryk, at Alt har været istandbragt med største Omhu og Smag.

Efter at en Salme var afsungen holdt Erkebispen en Tale, som Aftbl. siger var temmelig lang og som hovedsagelig var en almindelig Prædiken om Synd, Omvendelse og Helliggjørelse, hvorpaa Taleren tilslut temmelig tvert gik over til at yttre nogle Ord om Ægteskabets Betydning og at bede Gud velsigne den Forbindelse, som skulde knyttes. Derefter foregik Vielsen efter Ritualet, hvorpaa Kantaten begyndte tilligemed en forfærdelig Salut fra Batterier og Orlogsskibe. Fru Vilhelmine Normann udførte i Kantaten et Soloparti for Violin og Fru Michaëli sang. Under dette førte Brudgommen sin Brud frem for sine Svigerforældre og Forældre, der hilsede Parret med Kys og Omfavnelser. De kongelige Damer vare rørte til Taarer.

Selve Vielsesakten sluttede Kl. 5 og Lykønskningerne 5 Minuter efter. I samme Dieblik forkyndte 22 Skud fra Salutbatteriet paa „Skeppsholmen", besvarede af en Salut fra den danske Korvet „Heimdal", hvilken atter fulgtes af 22 Skud fra Salutbatteriet, for den ventende Mængde ude paa Gaderne, at de to var et, at Kong Carls Datter var bleven Kronprinsesse af Danmark. En sagte Mumlen gik gjennem de tusen Gange tusen Geleder, og mangt et Ønske for vor „Lilla sessa" tænktes, om det end ikke udtaltes.

Hermed var Akten endt. Processionen vendte tilbage i samme Orden, som den var kommen, og de Kongelige modtog i „Viktoriasalen" Lykønskning af Etater og Korpser, af Damer samt sidst af Corps Diplomatique. I Rigssalen og andre for nogle af Almenheden opladte Værelser havde 16—1700 Personer været samlet for at se Processionen.

Omtrent en Time efter Vielsen var der „Cour" eller Modtagelse for alle Embedsmænd og Funktionærer i „Viktoriasalen", der var pragtfuldt udstyret. Aftbl. leverer ogsaa herom en Beretning, hvoraf fremgaar, at denne Akt maa have været meget trættende for Brudeparret og de kongelige Personer, som staaende modtog „Opvartning" af den uendelige Række af Lykønskere, der en for en gik frem og gjorde et dybt Buk, og derpaa gik videre. Kl. $7\frac{1}{2}$ var Couren slut, og Brudefolkene saavelsom de øvrige kongelige Personer kjørte derpaa ud til Haga Slot, som vi før have omtalt er indrettet for Brudeparret i Hvedebrødsdagene.

Blandt de mange Vogne tildrog sig naturligvis den store „Sjuglasvagnen", hvori Brudeparret kjørte, den største Opmærksomhed. En saadan Vogn faar man heller ikke se hver Dag, den er helt og holdent forgyldt, og antyder allerede ved sin Form, at den ikke er udgaaet fra nogen af vore moderne Vognfabriker. Den er over 200 Aar gammel, og benyttedes første Gang af Dronning Kristina ved hendes Kroning og siden bestandig af Landets Regenter ved høitidelige Anledninger. Ved Haga havde der ogsaa samlet sig Tilskuere i tusinvis. Der var opstillet Gardegrenaderer og Kommandanten, Overstatholderen, Grev Manderström m. fl. var der tilstede for at modtage de Kongelige. Næst den nævnte Vogn tildrog sig Rigsmarskalkens ligeledes forgyldte Ekvipage de Skuelystnes Blikke. Der, hvor „Sjuglasvagnen" sagte skred frem, blottedes Hovederne, raabtes Hurra og regnede med Blomster. Dette varede næsten hele Veien lige ud til Haga, hvis Parkport ligeledes var bleven klædt med Blomster og Grønt. Først ankom vor Konge og Dronning, dernæst det danske Kongepar med Prins Hans. Efter dem Prinsesse Therese og i en anden Vogn Prins Oskar med sin Gemalinde og sidst kom Storfyrst Wladimir. Mellem og efter disse kjørte Sviterne. Først en Stund efter disse Vogne ankom det egentlige Bryllupstog, hvorved de kgl. Familier fik modtage Brudeparret ved dets Ankomst. Galatoget gik hele Veien saa langsomt, at Tilskuerne fik Tid til at betragte og beundre de straalende Toiletter. Ved Haga indtog de Kongelige med Svite Souper, hvorpaa den danske Kongefamilie vendte tilbage til Hovedstaden, vor reiste til Ulriksdal.

Ifølge de i Lørdags indløbne Telegrammer afreiste den danske Kongefamilie igaaraftes Kl. 8 og ligesaa den russiske Storfyrste, medens de Nygifte blive paa Beckaskog til den 10de ds.

Prinsesse Lovises Bryllup skal betales af hendes Morfader, den rige Prins Fredrik af Nederlandene. Saa beretter Wäktaren.

Lykønskningstelegrammer i Anledning Formælingen var ifølge Postt. indløbne fra Kristiania, Fredrikshald, Drammen, Holmestrand, Tønsberg, Laurvig, Skien, Kragerø, Arendal, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Kristiansund, Throndhjem, Levanger og Vefsen.

Til Jernbaneanlægget fra Filipstad til den svenske nordvestre Stambane forbi Dejefors, have en Del Mænd her i Staden aabnet en Aktietegning til Beløb af 30,000 Spd. for at faa en lettere Forbindelse mellem Kristiania og de vigtigste Wermlandsbygder.

Skuespiller Georg Krohn ventes atter at ville optræde paa Kristiania Theater.

Docent ved Kjøbenhavns Universitet, H. Scharling, vil i Midten af September Maaned holde 12 a 15 Forelæsninger paa vort Universitets Festsal om „Kristendommens Forhold til den moderne Kulturudvikling". Egentlig skulde de skandinaviske Universitetsforelæsninger nu været fortsatte af Professor Madvig, som imidlertid ved en Udenlandsreise er forhindret fra at komme herop før til Vaaren.

Opgaven ved Examen Artium, som begyndte idag, lød saaledes: Hvad forstaaes ved Fordomme, hvorledes opstaa de, og hvorledes frigjør man sig fra deres Magt?

Til Minde om Prinsesse Lovise grundedes den 28de Juli i Stockholm en Børnestiftelse med hendes Navn med et Fond af 3000 Rdlr., der er samlet fra forskjellige Landsdele.

Et storartet Stjernefald har naturligvis fundet Sted i Stockholm og Kjøbenhavn i Anledning af Bryllupshøitideligheederne. I Danmark er ogsaa Rang og Titler uddelt med gavmilde Hænder. Listen over de saaledes „benaadede" Personer optager i de idag modtagne Blade flere Spalter. I denne Hærskares Mangfoldighed sees ogsaa — foruden en Mængde svenske og norske Konsuler, der ere blevne Wasariddere — Statsraad Manthey og Professor Schweigaard at være udnævnte til Kommandører med Storkors af Nordstjerneordenen og til Kommandør Statsraad Helliesen.

Norsk Folkeblad udkom igjen igaar. Redaktionen oplyser, at den under Bjørnstjerne Bjørnsons Fravær har troet at burde efterkomme Boets Bestyrers Anmodning om for det Første at bistaa med Bladets Udgivelse, indtil en fast Ordning af Bladets Anliggender kan tilveiebringes.

Kunstmeddelelse. Vor Landsmand, Landskabsmaler Morten Müller, skal ifølge Aftonbl. af Kongen være anmodet om for nogen Tid at tage Ophold i Stockholm, og formoder man, at Kunstneren vil efterkomme Opfordringen.

Dampskibet „Excell. Toll" medbragte idag fra Kjøbenhavn 30,000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Forstyrrelse af Veifreden. Fra Veiene omkring Hovedstaden høres der ofte Klage over Overfald. I den seneste Tid ere tvende voldsomme Overfald indtrufne ved Ljabroveien, hvor 3 Personer ere blevne ilde tilredte. Voldsmændene ere endnu ikke opdagede.

Til Solørs Sorenskriverembede, hvortil Ansøgningstiden er udløben, have Følgende meldt sig som Ansøgere: Sorenskriverne Hansteen, Barth og Alstrup, Fogderne Stub og Ræder, Adv. Birch og Justitiarius Lambrechts.

Drab. For nogle Dage siden opstod der under en Auktion i Hølen Slagsmaal, hvorunder en af de tilstedeværende Personer erholdt et Knivstik i Brystet, som havde Døden tilfølge. Angjældende, der under Auktionen formedelst Krangleri var bleven udvist, indfandt sig kort efter i Auktionsstuen, hvor han begyndte at hugge omkring sig med en Kniv og hvoraf Afdøde rammedes.

De herværende Jøder, til et Antal af 12, Voxne og Børn, have hidtil maattet savne sin egen Begravelsesplads. Nu have de ifølge „Aftenp.„ imidlertid af Kommunen for en Sum af 150 Spd. faaet sig overdraget et Stykke af Kirkegaarden oppe ved Trondhjemsveien til Begravelsesplads, saa de herefter slippe for at føre sine Døde til Gøteborg, hvilket engang har hendt før.

En vakker Brudegave. En dansk Mand, der for Øieblikket er paa Besøg i Stockholm, har i Anledning af Formælingen til forskjellige velgjørende Anstalter i den svenske Hovedstad skjænket en Sum af tilsammen 2500 Spd.

Vaabenøvelserne for Skolelærere begyndte, ifølge et privat Brev, i Kristiansand Mandag den 19de f. M. med 53 Lærere fra de forskjellige Egne i Landet. 90 a 100 havde meldt sig, men da Centralforeningens Besked efter Forlydende indløb temmelig sent, havde flere opgivet Tanken om at faa være med og derfor reist ud i Ferierne. Tallet paa Deltagere har stadig tiltaget, saa det nu er 70. Øvelserne ledes af DHrr. N. Hertzberg i Exercitie og Vaabenøvelser, Berg i Gymnastik og Behrens i Sang. De militære Autoriteter i Byen, navnlig Oberstløitnant Morgenstjerne, har vist stor Forekommenhed, ligesom Kristiansands Folkeskolelærere, navnlig Jørgensen og Aug. Abrahamsson, har gjort meget for at skaffe gode og billige Logier m. m. — „Vor Tid er fuldt optaget fra Morgen til Kveld. En Kveld var vi indbudne til en Sera, Hr. Hertzberg, Berg og Behrens havde foranstaltet paa Gimlemoen. Lørdag overvar vi, efter Indbydelse af Oberstløitnant Morgenstjerne, en Feltmanøvre paa Gimlemoen, hvor der kom til Slag mellem Kristiansands og Stavangers Bataljoner. Det var meget interessant; men bagefter blev det uhyggeligt, idet 2 Syndere (Kvækere), der havde nægtet at aflægge Ed og bære Mundering, bleve førte frem for Linien og tiltalte skarpt af Brigadechef Wergeland; de havde i længere Tid siddet i enrum Fængsel.

Et Lærermøde har vi havt, hvor Ingeniørløitnant P. Kraghs Forslag blev diskuteret. Meningerne vare forskjellige. Der blev bl. A. ytret Frygt for, at Folkelærerne, der allerede nu virkede under et stærkt Tryk baade ovenog nedenfra — et Tryk, hvorunder de neppe turde tænke frit, end sige tale frit; naar nu Autoriteternes Antal foroges med de militære, turde man paa Holbergs Karrikaturer af Skolemestere fuldstændig, mente Nogle. Enkelte var rædde for, at Baandet mellem Skolen og Kirken skulde hæves derved, hvilket Andre paa det bestemteste imødegik. De stærkeste Tvivl reiste sig med Hensyn til den praktiske Side af Sagen". — — —

En større Reisende passerede i forrige Uge vor By, siger „Drammens Tidende", og tog med Jernbanen til Tyrifjorden. Vi sigte til Dampbaaden „Tyrvi", der er bygget i Kristiania for Jernbanens Regning og bestemt til at gaa i Passagerfragt paa Tyrifjorden. Den er 54 Fod lang, har en Maskine paa 8 Hestes Kraft og er forsynet med lukket Salon paa 1ste Plads.

Belønning. Ved Hovedmødet i den totenvardalske Brandassuranceforening den 6te ds., skriver „Krist. Amtst.", behandledes som 12te Sag: Paa Foranledning af Formand Ole Lie i vestre Toten besluttedes enstemmig: at der af Brandkassens Midler udbetales 5 Spd. til Pigen Oline Hansdatter Myren i vestre Toten, som Belønning for hendes udviste Forhold ved den paa Myren, Natten mellem den 1ste og 2den Januar, udbrudte, men ved hendes Aarvaagenhed og Aandsnærværelse slukte Vaadeild. Brandkassebestyrelsen vil paa denne Maade lægge sin Erkjendtlighed for hendes udviste Forhold for Dagen, og haaber tillige, at Belønningen vil blive en Spore til Efterligning for Andre.

Høaannen er, ifølge „Krist. Amtst.", nu næsten tilendebragt omkring Gjøvik; Udbyttet omtales som særdeles godt. De øvrige Agerværter staa overalt frodige, og snarlig Regn vilde begunstige det Hele. Overalt høres Formodning om et ualmindelig rigt Aar.

Skarlagensfeberen grasserer over endel af Vardalsbygden, meddeler Krist. Amtst.

Dødsfald. Bergskriver Joh. Røyem afgik, ifølge „Nordre Tr.hjems Amtst.", den 17de ds. ved Døden paa Meragernæs. Han havde i en Række af mange Aar, ved Siden af sin Stilling som Bergskriver, været Ordfører i øvre Størdalen, foruden samtidigt indehaft andre Tillidsposter, hvilke han har røgtet med Interesse og Dygtighed. Den Afdøde var en sjelden god og hjælpsom Mand mod alle Trængende, ligesom hans Hus altid stod aabent med sjelden Gjæstfrihed for alle, som besøgte det.

40 fattige Personer blev paa Formælingsdagen ved den private Fattigpleies Bestyrelse bespiste, skriver Hortens „Gjengangeren", ligesom noget Fyrværkeri afbrændtes paa Taarnfartøiet „Mjølner" og Dampskibet „Vidar".

Kanonudskibning. Göteborgsposten beretter, at der ved Auktionen paa den nedlagte Ny-Elfsborgs Fæstning blev solgt 206 Stykker diverse Kanoner og Mørsere, der ere bestemte til at udskibes til England, for igjennem en Fabrik derstedes at opsmeltes og forædles.

Brudegaven til den danske Kronprins fra Danske vil ikke blive færdig saa tidlig, at den kan overleveres strax efter Indtoget, hvorimod der da vil blive overrakt Brudeparret en Adresse, som behuder Gaven. Denne kommer, ifølge Folkets Avis, til at bestaa af et Sølvservice af 120 dybe og flade Tallerkener med dertil hørende Terriner, Fade, Saltkar, Asfietter etc. etc., til en samlet Vægt af omtrent 20,000 Lod. Sølvet er smeltet af endel fra Sølvkammeret i Fredrik den Syvendes Tid udstudte Sager, der beroede i Banken, af hvilken Komiteen har kjøbt det for 17,250 Spd. Deraf har Kongen udsøgt for 5000 Spd., og til Samlingen paa Rosenborg er der udsøgt for 2500 Spd. — Af nogle slesvigske Damer faar Kronprinsessen „Saxo Grammatikus„ i et Pragtbind, som udføres i Universitets-Bogbinder Clements Værksted.

En smuk Buste af Kronprinsesse Lovise er i disse Dage bleven udført i Parian (en Slags fin Biscuit) paa Gustafsbergs Fabrik.

Amerikansk Stentransport. (Dr. Bl.). En Nordmand, der i 16 Aar har været bosat i Newyork og i Sommer besøger sin Familie her, ytrede sin Forundring over, at man endnu kjører de sværeste Granitstene fra Bruddene til Byggepladsen (Kirketomten paa Albumløkken) oppe paa Vognen. „Hos os", sagde han, „kjøres Stenene under Vognen. Man vælter Stenen over stærke Kjettinger, der lægges omkring den, hvorpaa den lettes lidt fra Jorden og kjøres hængende i Vognens tykke Planker; men hertil udfordres rigtignok Vogne med meget høiere Hjul end de, jeg her ser."

Som bekjendt rulle Vogne med større Hjul lettere end Vogne med smaa Hjul, saa man paa denne Vis opnaar en dobbelt Fordel.

Om den arkæologiske Kongres i Kjøbenhavn skriver „Fædrl.": Kjøbenhavn er et heldigt Sted for en arkæologisk Kongres. Den almindelige Interesse, der i de sidste halvhundrede Aar har været herhjemme for hvad der angaar vor Oldtid og dens Minder, har skaffet os en Oldsagsamling, der er aldeles enestaaende, og som ikke blot har Betydning for Kjendskaben til Danmarks Oldtid, men som ogsaa paa Grund af sin store Rigdom giver mange Oplysninger, der ere af stor Vigtighed for den komparative Arkæologi, der ikke blot spørger efter det enkelte Folks Udviklingshistorie, men efter hele Menneskehedens. Der er derfor ingen Tvivl om, at de mange Videnskabsmænd, af hvilke vistnok adskillige aldrig have været i Danmark og maaske heller aldrig vilde komme der, hvis ikke en Leilighed som denne førte det med sig, ville medbringe et rigt Udbytte herfra og se Adskilligt i et andet Lys end tidligere. Ogsaa vor etnografiske Samling, paa hvis Omordning der endnu arbeides, men som til den Tid vil være fuldstændig opstillet efter et Princip, der stiller den som paa en Maade sammenhørende med det oldnordiske Museum, saaledes at den giver det Almene, medens dette giver det specielt danske, vil være af Interesse; thi den er navnlig paa de Punkter, der i denne Henseende er af Betydning, usædvanlig rig. Det er en Selvfølge, at begge disse Samlinger, ligesom ogsaa Antikkabinettet, staa aabne for Deltagerne i Mødet, saalænge dette varer. Formiddagen tænkes anvendt til Besøg i dem, om Eftermiddagen skulle Moderne, ved hvilke Forhandlingerne naturligvis næsten udelukkende ville blive førte paa Fransk, finde Sted. De holdes i Universitetets Solennitetssal, hvor der er en Udstilling af forskjellige Ting, der ogsaa have stor Interesse, f. Ex. en Del fortrinlige Tegninger af Sager fra Flensborgsamlingen, hvis Originaler saa længe have været utilgjængelige, nogle udmærkede Afbildninger af irske Oldsager o. desl. Nogle Udflugter i Omegnen af Kjøbenhavn skulle foretages for at bese Gravhøie og Affaldsdynger. De Spørgsmaal, der skulle forhandles, dreie sig om: 1) Stensagerne fra de store Gruslag i Frankrige og England og Knokkelhulerne, det vil sige de Oldsager, der hidrøre fra Menneskets tidligste Optræden i Europa; 2) Kjøkkenmøddingerne og de saakaldte Kystfund i Danmark, der ere fra en senere Tid end de under No. 1 omtalte franske og engelske Afleiringer, men som ere de ældste Spor af Mennesker, vi kjende her i Landet; 3) Stengravenes Fauna, et meget vigtigt Punkt, da Spørgsmaalet, om Folkene i den yngre Stenalder have havt Husdyr, og da hvilke, beror paa Resultaterne af de herhen hørende Undersøgelser; 4) Gravskikkene i Broncealderen, der ogsaa trænge til en alsidig Belysning, da de senere Tider have vist, at der ingenlunde, som man tidligere troede, har hersket de samme Gravskikke hele Broncealderen igjennem; 5) Broncealderen i Østersølandene og det øvrige Europa, en meget vigtig Sammenstilling, da der fremtræder en bestemt Forskjel mellem Nord- og Sydeuropas Broncesager, ligesom der vistnok ogsaa er vigtige Oplysninger at vinde om dette Punkt fra Rusland; 6) Jernalderens Oprindelse i Nordeuropa, det i den senere Tid oftere behandlede, men endnu langtfra udtømte Spørgsmaal om vore Forfædres Indvandring i Norden. — Paa nogle Møder ville Emner, fremsatte af forskjellige Medlemmer udenfor det ovenfor anførte officielt ansatte Spørgsmaal, blive diskutterede; Rektor Bruzelius har saaledes anmeldt at ville holde et Foredrag over det mærkelige Fund af Stensager i en Tørvemose under Sandbunden i Ystads Havn.

Blandt de Videnskabsmænd, som have anmeldt, at de vilde komme, skulle vi nævne nogle Enkelte. Flest kommer der fra Frankrige, bl. A. den bekjendte Historiker Henri Martin, der fornylig er bleven valgt til Medlem af det kgl. Videnskabernes Selskab, Anthropologen Quatrefages, Arkæologen G. Mortillet, Grundlæggeren af det værdifulde Tidsskrift; „Materiaux pour l'histoire primitive et naturelle de l'homme", og paa hvis Tilskyndelse de arkæologiske Kongresser kom istand, Trutat og Cartailhac, de nuværende Udgivere af Mortillets Materiaux, Historikeren og Arkæologen E. Beauvois, Alexander Bertrand, Direktør for Museet i St. Germain, Udgiver af „Revue archèologique"; fra England kommer bl. A. Geologen Mr. Prestwich; fra Rusland Hr. Sresnievski, Lerch og V. Tiesenhausen.

Kongressen sluttes den 3die September og varer saaledes i 7 Dage. Enhver kan deltage i den mod Erlæggelsen af en Kontingent af 4 Rdlr., der giver Adgang til alle Møder o. desl., og for hvilket man tillige faar alt, hvad Kongressen offentliggjør. Anmeldelse om Deltagelse gjøres hos Generalsekretæren, Hr. Valdemar Schmidt, Prinsens Palæ.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 31te Juli.

Med Dampskibet „Excell. Toll" indførtes idag fra Gøtheborg cirka 100 Fustager Smør.

Idag er indklareret: Galias „Immanuel", Kapt. B. Thormøller fra Bremen, Skonnert „Velle de Lorient", Kapt. L. Chaput fra Havre, Brig „Rosalie", Kapt. J. M. Daguenet fra Havre, alle med Stykgods; de to sidstnævntes Ladninger hovedsagelig bestaaende af Sirup, Sukker og Kaffe. Desuden er ankommet 4 kornladede Fartøier indehavende tilsammen 1362 Tdr. Erter, 120 Tdr. Havre og 655 Tdr. Byg.

Dampskibet „Scandinavia" fra Leith ventes hertil iaften.

Ægteviede i Juli Maaned.

I gamle Akers Kirke:

4de: Ungkarl, Arbeider Carl August Hansen og Pige Anne Marie Christensdatter. 11te: Ungkarl, Rebslager Niels Olsen og Pige Anne Kirstine Poulsdatter; Fyrbøder Christian Ambrosiussen og Pige Andrea Marthea Andersdatter. 12te: Ungkarl, Handelsborger Hans Peter Andreassen og Pige Oline Olsen. 15de: Enkem. Gaardeier Arne Arnesen og Pige Marthe Amundsdatter. Ungkarl, Postmager Daniel Bryntessen Roren og Pige Anna Jansdatter.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles faldt og staar jevnt lavt paa alle Stationer, lavest paa Østlandet. Vinden er NVlig nordenfor Stat, Sydlig paa Østlandet, Stille ved Næsset. Temperaturen er i Mandal høi, ellers omtrent ved Normalstand. Udsigterne ere til ustadigt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 2den August:

I Hotel Scandinavie: Kandidat Sigholdt fra Thelemarken, Heel fra Eidsvold, Falck og Søn fra Tønsberg, Fru og Frøken Wærnskjold fra Hadeland, Løitn. Jakobsen fra Kjøbenhavn, Adjunkt Bendixen fra Kr.sund, Etatsraad Sunn og Frue fra Kjøbenhavn, Forsberg fra Hamburg, T. Krook og Frøken Krook fra Sverige, Fru Fritzenß og Følge fra Soløe, Frøken Olsen fra Bergen, Provst Teisner fra Thelemarken.

fortænker den ikke i det. Vinden er snakkesalig som alle Ensomme. Den har Ingen til Selskab deroppe. Saa snakker den hen i Veiret. Men lad mig optage Talens Traad.

„I se her foran Eder en Samling Kunstnere. Vi ere fire.

„Først have vi Ulven, jeg begynder med min ældste Ven. Se paa den! Den er dannet, alvorlig og skarpsindig. Forsynet tænkte sandelig et Øieblik paa at gjøre den til Professor, men dertil fordres der en Smule Naragtighed, som den ikke er i Besiddelse af. Jeg vil tilføie, at den er fordomsfri, og at den ingen Aristokrat er. Jeg bør tilføie, at den er ydmyg. Den har en Ulvs Fordringsløshed, hvilket vilde være en god Egenskab hos Mennesker. Den er god og hjælpsom, men i al Stilhed. Naar den gjør en god Gjerning, ved ikke dens venstre Lab, hvad dens høire gjør. Om denne, mine Venner, har jeg blot et Ord at sige: Han er et Misfoster. I ville komme til at beundre ham. Denne Pige her er blind. Er vel det en Undtagelse? Nei, vi ere blinde Allesammen. Den Gjerrige er blind: han ser Guldet og ikke Rigdommen. Ødelanden er blind: han ser Begyndelsen og ikke Enden. Koketten er blind: hun ser ikke sine Rynker. Den Ærlige er blind: han ser ikke Skurken. Skurken er blind: han ser ikke Gud. Gud er blind: den Dag, da han skabte Verden, saa han ikke, at Satan smøg sig ind i den. Jeg selv er blind: jeg staar her og taler og ser ikke, at I ere døve.

„Jeg er Kirurg. Jeg helbreder Febre og Pestsygdomme. Jeg er ikke udannet og raabarket. Jeg agter og ærer Veltalenhed og Poesi, og jeg lever i uskyldig Fortrolighed med disse Gudinder.

„Mine Herrer, jeg har talt og Skuespillet begynder."

Manden, der lyttede udenfor og som sandsynligvis var Matros, traadte nu ind i det lave Skjænkeværelse, gik igjennem det og betalte den lave Afgift, man krævede af ham. Han kom

Første Bog.

Sprækken begynder at vise sig.

I. Værtshuset Tadcaster.

London eiede paa denne Tid blot en Bro, der var bebygget, det var Londonbridge. Denne Bro forenede London med Southwark, en Forstad, der udelukkende bestod af smale Gader, der vare tæt bebyggede med Træhuse. Ilden kunde efter Behag husere i saadanne Reder, det var letfængeligt Stof. Aaret 1666 beviste det. Datidens Southwark ligner Nutidens paa samme Maade som Vanzeran ligner Marseille. Det var en Flekke, det er en Stad. Ikkedestomindre drev det en livlig Søfart. I en lang, gammel, cyklopisk Mur tæt ved Themsen var der indsat Fortøiningsringe for Flodfarerne. Denne Mur hed Effroc-Stone. Legenden fortæller, at en Hertug af Effroc havde druknet sig ved Foden af denne Mur. Vandet er virkelig ogsaa dybt nok der selv for en Hertug. Ved Ebbe holder det endnu sine gode sex Favne. Denne fortræffelige lille Havn lokkede endog Skibe til sig, og den gamle hollandske Kof, Vograat, der næsten lignede en kinesisk Junke og som for mellem Rotterdam og London, lagde altid til ved Effroc-Stone.

Tarrinceans-field var et Slags permanent Markedsplads, for Taskenspillere, Ekvilibrister, Linedansere og omvandrende Musikanter, og som altid var fuld af Øsler, der kom for at se paa Fanden, som Erkebisp Sharp udtrykte sig. At se paa Fanden var det samme som at se Skuespil.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Tirsdag den 3die August (Kl. 7½):

For første Gang: **Marmorkvinderne,** Komedie i 4 Akter med Sang; til Slutning: **Elementerne,** stor Pas de quatre.

Onsdag gives ingen Forestilling.

Th. Herrmann, Direktør.

Forsikrings-Actie-Selskabet

SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer.

Prospekter udleveres gratis.

B. C. Antonisen,

Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

Realskolen i Eidsvold

modtager Elever. Den meddeler de for Forretningsfolk nødvendige Kundskaber og forbereder til høiere Skoler. Undervisningsgjenstandene ere: de almindelige Skolefag, levende Sprog, Mathematik og Naturhistorie. Skolepengene ere 2 Spd. pr. Maaned. Sundt og behageligt Opholdssted. Godt Logis er at erholde i Nærheden. Oplysninger meddeles ved Henvendelse til Kand. filos. Bjerke i Eidsvold.

Undervisningen begynder 18de August.

En Kompagnon,

som har nogle Hundrede Specier at indskyde, søges til en meget lønnende Forretning. Billet mrk. **„Fortjeneste“** nedlægges i Expeditionen.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder forleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

„Dølen“

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Speil. Speil.

Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.

Balchens Speillager ved Torvet.

Indgang gjennem min Udstyrshandel.

Soda sælges billig hos **Carl Stephenson,** Dronningensgade 34.

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Pebermynte & Drops billig hos **Carl Stephenson.**

Christiania Skjortefabrik

&

Lager af Undertøi for Herrer

anbefales af **J. F. Grønneberg,**

Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

De bekjendte

Favorit-Symaskiner

for Skræddere

sælges **alene** hos

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Familie-Maskiner

af

Wheeler, Wilson

og

Haandmaskiner

af allerbedste Sorter

sælges hos

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende.

Ærbødigst

Peter J. Petersen.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.

Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.

Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.

Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.

Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.

Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.

Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,

Kirkegaden No. 9.

Tilleie.

Logis for 2 Skolediscipl̲e

med Alt i Huset kan erholdes i No. 3, lille Strandgade.

Tilkjøbs forlanges.

En sort Puddelhvalp ønskes kjøbt. Billet mrk. Puddel nedlægges i Exped.

En ny eller lidt brugt Vandvogn eller Kjærre med Kar ønskes kjøbt af

Berg & Gabrielsen.

Been, Been

kjøbes til høieste Priser af

N. L. Schøyen,

Grønlandsleret.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

En Hob Kneiper, der var myntet paa disse omflakkende Theatrers Personale, havde reist sig paa denne Plads, hvor man feirede Frimandag hele Aaret igjennem, og de svarede god Regning. Disse Værtshus vare simpelthen Udsalgssteder, som blot beboedes om Dagen, om Aftenen puttede Værten Nøglen i Lommen og gik sin Vei. Der var blot et saadant Udsalgssted, der var et Hus, — de Øvrige vare Skur. Dette Værtshus hed Tadcaster-Inn. Her kunde Reisende faa Logi. I Tadcaster-Inn var der en Kjeldermester og en Opvarter. Kjeldermesteren kaldte man Mester Nikless, Opvarteren hed Gavicum. Mester Nikless — uden Tvivl Nicolaus, som i den engelske Udtale kommer til at lyde som Nikless — var Pebersvend, gjerrig, skjælvhændt og lovlydig. For Resten havde han buskede Øiebryn og lodne Hænder. Hvad Opvarteren angaar, der var fjorten Aar gammel og skjænkte i for Gjæsterne, og svarede paa Navnet Gavicum, saa var han en godmodig Tølper med Forklæde. Hans store Hoved var klippet helt til Haarrødderne, et Tegn paa Trældom.

Hans Soveværelse var et Skjul, der før havde gjort Tjeneste som Hundehus.

II. Veltalenhed i den frie Luft.

En Aften, da det blæste stærkt og var bidende koldt og man havde den bedste Grund af Verden til at paaskynde sine Skridt, saa man en Mand, der vandrede over Tarrincean-field, pludselig standse ved Værtshuset Tadcaster. Man befandt sig i de sidste Vintermaaneder Aar 1704—1705.

Denne Mand, hvis Dragt antydede en Matros, saa godt ud og var velvoxen, hvilket er en Skyldighed for Hofmænd og en Ting, der ikke er forbudt Folket.

Hvorfor standsede han? For at lytte. Hvad lyttede han efter? Sandsynligvis til den Røst, der lød paa den anden Side

af Muren, en Røst, der var svag af Alderdom, men dog altid saa høi, at de Forbigaaende kunde høre den.

Røsten sagde:

„Mænd og Kvinder i Staden London, nu er jeg her. Jeg lykønsker Eder af fuldt Hjerte med at være Engelskmænd. I er et stort Folk. Jeg gaar endnu videre: I er en stor Pøbel. I have en ypperlig Appetit. I er det Folk, som æder de andre op. For Politiken og Filosofien, i at styre Kolonier og Befolkninger, og naar Spørgsmaalet er om den gode Villie til at gjøre Andre det Onde, som for En selv er et Gode, da have I et stort og ubestrideligt Talent. Den Tid nærmer sig, da der paa Jorden vil findes to Skildter; paa det ene vil man læse: Menneskenes Side, paa det andet: Engelskmændenes Side. Jeg siger dette til Eders Berømmelse, jeg — som hverken er Engelskmand eller Menneske, thi jeg har den Ære at være en Bjørn. Jeg er fremdeles Doktor. Disse to Ting passe godt sammen. Mine Herrer, jeg underviser. I hvad? I to Ting: i det, som jeg ved, og i det, som jeg ikke ved. Kommer hid og hører! Aabn Eders Øre, er det lidet, skal det rumme lidt Sandhed, er det stort, skal megen Dumhed faa Plads i det. Jeg har en Kammerat, der narrer Folk til at le, jeg for min Del narrer Folk til at tænke. Vi bo i samme Æske, thi Latteren er af ligesaa god Byrd som Visdommen. Hvorledes ved jeg, det jeg ved? Det er en Ting, som ikke rager nogen Anden end mig selv. Enhver henter sin Viden, hvor han kan. Laconstantius spurgte et Virgiliihoved af Bronce, som svarede ham. Rabbi Eleazars døde Barn talede med den hellige Antonius.

Og nu vil jeg præsentere mit Personale for Eder.“

Just i dette Øieblik kom der et heftigt Vindstød, der rystede Værtshusets Døre og Vinduer. Taleren ventede nogle Øieblikke, derpaa vedblev han:

„Jasaa, en Afbrydelse. Ja, gaa paa, du Nordenvind, jeg

Dagbladet.

No. 177. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 3die August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredriksbald med „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 2den August. Prins Oskar og Prinsesse Sofie afreiste imorges til Wenersborg.

Juridiske Meddelelser.

(Kjøbmand E. Rømcke m. Fl. contra Indre-Departementet paa den almindelige Brandforsikringsindretnings Vegne).

Om Udstrækningen af Forbudet i Grundl.s § 97.

Ved Ildebranden i Drammen den 12te og 13de Juli 1866 afbrændte 3de, Kjøbmændene Holter, Rømcke og Tandberg, paa Bragernæs beliggende Dampsage, der med Tilliggelser vare assurerede i den almindelige Brandforsikringsindretning for respektive 9220, 10,040 og 4840 Spd. Indtil 1ste Juli s. A. vare Dampsage i Henhold til den da gjældende Tarif forsikrede for deres fulde Værdi, hvorimod de fra nævnte Dato bleve optagne blandt de Bygninger, der ikke kunne forsikres for høiere Værdi end to Tredieparter af deres Taxtsummer (se Lov af 26de Mai 1866), hvorfor Bestyrelsen for den almindelige Brandforsikringsindretning i Henhold til denne Lovbestemmelse ved Opgjøret af Erstatningen tilbageholdt en Trediedel af Taxtsummerne. Da Dampsagenes Eiere ansaa en saadan Reduktion for ulovhjemlet, sagsøgte de, efter erhvervet kgl. Bevilling, Chefen for Indredepartementet paa den almindelige Brandforsikringsindretnings Vegne til at betale den resterende Trediepart, efterat Fradrag for Levningernes Værdi var skeet, nemlig til Holter 2553 Spd. 91 ß, til Rømcke 2832 Spd. 40 ß og til Tandberg 1014 Spd. tilligemed Renter og Sagsomkostninger, idet de som den væsentligste Støtte for sin Paastand anførte, at dengang da Loven af 26de Mai 1866 thinglæstes i Drammen den 21de Juni næstefter og altsaa der traadte i Kraft, bestod der allerede mellem Citanterne og Brandkassen en Kontrakt, hvis Vilkaar nærmere vare bestemte ved Loven af 19de August 1845 og ifølge hvilke Forsikringen antoges bindende for begge Parter indtil 1ste Januar 1867, til hvilken Tid de paa den anden Side formente at maatte tilkomme Ret til fuld Erstatning, og at det vilde være at sætte sig ud over Grundlovens Forbud i dens § 97 om at give Love tilbagevirkende Kraft, dersom den Bestemmelse i Loven af 26de Mai 1866, at Dampsage alene kunne forsikres for to Tredieparter af deres Taxationssummer, skulle indeholde Hjemmel til i nærværende Tilfælde at negte dem Udbetalingen af den fulde Taxtsum. Indstevnte paa sin Side formente imidlertid, at det maa være klart, at juridiske Rettigheder, hvis Indhold og Omfang bero paa den existerende Retsforfatning, maa kunne forandres eller indskrænkes af Lovgivningen, samt at det i den almindelige Brandforsikringsindretning gjældende Forsikringsforhold ikke er noget almindeligt Kontraktsforhold, men derimod fuldkommen undergivet Lovgivningens Raadighed til enhver Tid, saa at det maa være denne forbeholdt at gjøre Modifikationer og Forandringer i disse Forhold, uden at den deri uophørlig med Vaaraab af Grundlovens § 97 skulde kunne standses med Paastand om erhvervede Rettigheder, medens det enkelte Medlem af Indretningen maa være forberedt paa, at de gjældende Bestemmelser — over hvilke han selv hverken direkte eller indirekte har nogen Raadighed — til enhver Tid kunne blive forandrede, ligesom man ved at indtræde som Medlem i den almindelige Brandforsikringsindretning kun erhverver en eventuel Ret til at erholde Erstatning, og at denne i Tilfælde maa fastsættes efter Lovgivningens Regler paa den Tid, Ildebranden er indtruffet, hvorfor selvfølgelig Indredepartementet ved at gjøre Bestemmelsen i § 8 af dem i Drammen under 21de Juni 1866 thinglæste Lov af 26de Mai næstfør gjældende ligeoverfor Citanternes i Juli s. A. afbrændte Dampsage aldeles ikke har gaaet Grundlovens Regel i § 97 for nær. — Denne Anskuelse er delt af Kristiania Byret, der ved Dom af 6te d. M. frifandt Indstævnte for Citanternes Tiltale og med Ophævelse af Procesomkostningerne.

Landsens Forholde.

(Forts. fra No. 171).

Trods sin politiske Umyndighed har denne Stand en stor Betydning for Folkets politiske Uddannelse. Dens Arbeide i den politiske Oplysnings Tjeneste er som Tordivelens i Naturens Husholdning. Dens Bestemmelse er at fordele den forhaandenværende Næring saaledes, at ikke enkelte Planter ved formegen Næring blive Vantrivninger, medens andre skrante af Mangel. Dette er et stort Hverv, og vi ville haabe, at Skolelærerne have lært at indse det, og ikke, som jeg oftere har havt Anledning til at iagttage, betragte sig som en fra Bondestanden skarpt adskilt Kaste. Deres hele Tid bliver paa denne Maade Skoletid og hele Bygden deres Skole. Deres Løn burde være i Forhold, for at de med Lyst skulle kunne kaste sig paa dette Extraarbeide. De Styrendes Anskuelser synes imidlertid ikke at være saadanne. Gjør man en Hentydning til, at Skolelærernes Kaar ere daarlige, faar man strax i Næsen: „Ja, men saa have de heller ikke kostet saameget paa sig, at de kunne vente at leve som Grever.“ Kaster man imidlertid et Blik paa de fleste Seminaristers forbigangne Liv, vil man strax se, hvor ubeføiede saadanne Udtalelser ere. De fleste Seminarister kunne vistnok med Wessel sige: „Jeg ofrede alt Mit og lidt af Andres til“, idet for det Meste hele deres Arv gaar med og de kanske maa optage Laan for at kunne holde sig ved Seminariet Kursuset ud. Seminarieeleverne lære i vore Dage heller ikke saa lidet, som man vil have det til. Naar de gaa ud af Seminariet, kunne de en hel Del Geografi, kjende, skjønt vel kun fragmentarisk, Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder, Skandinaviens Historie sammenhængende og ere drevne i norsk Grammatik og Analyse, ikke at tale om den Masse Religionskundskab, de under Form af „Sjælelære“, Kathekisationsøvelse etc. have faaet ind. Og hvad er det nu Seminaristen kan vente sig igjen for sine Penge og sin anvendte Tid, naar han skrubfattig kommer ud af Seminariet? (Mange ville vistnok bebreide mig mit saa ligefremme og som det synes filistrøse Spørgsmaal. Jeg faar forsvare mig med den Kjendsgjerning, at man i Almindelighed ei kan leve af Kildevand og Morgendug.) Jo! Han har Udsigt til at blive „Fastskolelærer“ og med Tiden kanske Kirkesanger med en aarlig Indtægt af cirka 150 Spd., en Jordflæk til at sætte Poteter i og et Hus, der i Almindelighed pleier at være et af Hr. Boreas's mest yndede Gjennemfartssteder, til Skade for Almenoplysningen derinde, der besørges af en over egen Tyndhed og Skjævhed grædende Talgpraas, udjagende Kommunevarmen, der udvikles af kommunal, kavraa, rygende Granved i en ligesaa kommunal Kakkelovn. Enkelte Kirkesangeres Kaar ere naturligvis bedre, men jeg tror ovenfor Beskrevne ikke er langt fra at være det Almindelige. Dette kunde Altsammen lade sig høre i Tilfælde de kunde betragte saadan Stilling som en Overgang til noget Bedre, i Tilfælde de kunde vente Forfremmelse, men dette er et Ord, som ei findes i Seminaristernes Ordbog. Jeg hørte saaledes en Seminarist udraabe: „Hvad jeg er, det bliver jeg, hvor jeg er, der bliver jeg; mit Haab om bedre Dage er nu blot et Minde fra min grønne Barndom“. Som en af vore Skribenter har sagt, er det farligt at gjøre en enkelt Beskjæftigelse til sin Livsopgave, naar man ei har Udsigt til at gaa en rolig, for Næringssorger fri Alderdom imøde. Enhver Stand maa være en Stige, ad hvilken den begavede og i sit Kald samvittighedsfulde Mand kan stige op. Bondestanden og Handelsstanden have en saadan; de kunne blive rige ved Flid, Paapasselighed eller Speculation. En spekulerende Skolemester vilde imidlertid visselig betragtes med samme Øine som en næringsdrivende Præst. Det vilde være en Uting. Embedsstanden har ogsaa denne Stige. Kandidaten kan i sit 60de Aar vente at være Sorenskriver, Præst eller Lignende, medens Seminaristen ved nævnte Alder staar paa samme Trin, har samme Udsigter som i sit 20de Aar. Naar nu hertil kommer Tanken paa politisk Umyndighed, kan man tænke, deres Sind ei kan staa til Politik. Hvorledes ville vel Jaabæks Efterlignere her kunne forsvare et konsekvent „Nei“ til Pensionsansøgninger? De ville sandsynligvis af Faderens Folketidende have lært at opstille følgende Beregning:

30 Tjenesteaar a 200 Spd. gjør .		6000 Sp.
Mad i 30 Aar a 16 ß pr. Dag	1440 Sp.	
Klæder og Skotøi a 20 Spd. pr. Aar	600 „	
		2040 „
Han kunde altsaa have lagt op .		3960 Sp.

— en Formue. At gifte sig er naturligvis en Luxus. Skulde man imidlertid ballancere Mandens Konto i Statens Hovedbog med den Nytte, han i Tidsrummet har gjort, naar han, som her forudsættes, har været dygtig, vilde vist Saldoen til hans Gunst være meget stor.

En Betingelse for at kunne blive Politiker har Seminaristen med sig fra Seminariet. Han kan tænke logisk, paa samme Tid, som vistnok hans seminaristiske Dannelse kan være til Hinder, formedelst den forkjerte theologiske Retning. Politiken maa med Nødvendighed være Theologerne en Uting, idet den somoftest kommer i Strid med enkelte bibelske Satser, til Exempel: „Øvrigheden er af Gud“, som Theologerne ville have i den mest bogstavelige Forstand, medens Politikeren fortæller om dette Magtens Ideal, som her menes. I Tilfælde, Øvrigheden var feilfri, vilde den jo komme Guddommen temmelig nær. „Nu er Øvrigheden Mennesker,“ mener Politikeren, „og man har havt saamange Exempler paa, at den kan feile, hvorfor da ei have Lov til at undersøge dens Handlinger og have en Mening om, at Tingene kunde været bedre stelte?“ Afører ei Seminaristen sig dette theologiske Skrud, han bliver iført i Seminariet, ved sin Indtrædelse i Verden, lærer han ei at erkjende sine Kundskabers Utilstrækkelighed og det Ensidige i sin Uddannelse og saaledes befrir sig fra dette aandelige Hovmod, de Yngre af Standen desværre ere saa hengivne til, elsker han ikke Folket, han er udgaaet af og blandt hvilket han skal virke, bliver han som Politiker en Umulighed. „Vanen er en anden Natur,“ siges der, og det Vanskelige i at aflægge viser sig desværre altfor godt hos Mange.

Den Pligt altsaa, som paaligger Skolelæreren, er at sørge for Folkets friske politiske Uddannelse ved at fortolke og udlægge, hvad den Læse- og Lærelystne ei forstaar, eller hvad han ifølge Omstændighederne under sit Selvstudium ei kan forstaa. Skolelæreren vil desuden have et Skjøn paa at vælge nyttige og for Vedkommendes Standpunkt passende Bøger. Men for at de med Lyst og Iver skulle kunne kaste sig herpaa, maa deres Kaar forbedres. Giv dem blot Udsigt til Forfremmelse.

Naar jeg her taler om Seminarister, mener jeg naturligvis dem, som have forladt sin forkjerte theologiske Retning og Tanken om sine Kundskabers Tilstrækkelighed og ved Selvstudium eller paa anden Maade bødet paa det Mangelfulde og Ensidige i sin Lærdom.

Blev det Regel istedetfor Undtagelse, at Poster ved Borgerskoler osv. besattes med Seminarister, vilde det være en Spore paa den den hele Stand og som Følge deraf Meget vundet for Almueoplysningen i det Hele taget. Hermed vil jeg forlade Skolelærerstanden og betragte en anden Stand, som ogsaa staar i nøie Forbindelse med Bondestanden, men paa hvem dog ingen saadan Pligt hviler som paa Skolemesterstanden, nemlig Handelsstanden. Den er Byernes politiske Kjerne, det vil sige den oplyste, dannede, fordomsfrie Handelsstand. Det sunde praktiske Blik, Handelsfolk lige fra sin Ungdom blive vante til at betragte Forholdene med, og Omgangen med alle Stænder er Aarsagen hertil. De lære bedre alle forskjellige Slags Folk at kjende end mangen Sjælesorger kjender sine Sognebørn. Af Vane eller om man vil af Natur anvender Handelsmanden denne sunde Sands, dette praktiske Blik, som jeg tidligere har søgt at vise er nødvendig for en Politiker, i Politiken tilligemed en ved Øvelse erholdt Evne til af Tingenes nærværende Tilstand at slutte sig til Følgerne — et sandt Klarsyn.

Glædeligt er det at se, at mange rige Handelsmænd lade sine Sønner tage Examen artium & philosohpicum og siden sætter dem til Forretningen; denne Forbindelse af almennyttig og dannende Viden med Praxis er Borgen for at Stædernes Handelsstand ei vil dale, men tvert om gaa fremad.

Theori uden Praxis og Praxis uden Theori er som et Uhr, hvori mangler Drivfjæder, og i politisk Henseende bliver en uoplyst Handelsmand, hvor rig og praktisk han være vil, unyttig. (Sammenlign Kaxerne i Bondestanden). Han vil gaa op i at skrabe Penge sammen og drukne i egne Smaalighedsinteresser. Saaledes gaar det ogsaa med den lavere Handelsstand. Handelsloven er Skyld heri. Man kommer ind fra Landet og staar i Butik etsteds i Byen et Par Aars Tid — og saa er man fix og færdig Kjøbmand. Mange Kjøbmænd kunne vitterlig næsten ikke skrive sit eget Navn. Den lavere Handelsstands Dannelsestrin vil kun den, som har Anledning til at se dens Korrespondence, kunne gjøre sig nogen Forestilling om. Letheden ved at komme i selvstændig Stilling føder naturligvis en uhyre Konkurrence, som i Almindelighed knuser den Uvidende, medens den dannede Handelsmand vil holde sig. Aldeles fordærveligt maa det jo være under alle Omstændigheder, at Handelsstanden saaledes synker ned til „betydningsløse Spækhøkere“, som, da baade Dannelse og Kapital mangle, gaa træt i Madstrævet. Dette er desværre i endnu høiere Grad Tilfældet med Handelsstanden paa Landet. Den velsignede Overflødighed af grønne Landhandlere, sidste Handelslov gav os, virker alt Andet end Godt. Kaffe-, Sukker-, Tobak- og Ølforbrugen er naturligvis mange Gange fordoblet, men dette kan vel ei være af synderlig Gavn. Det er saa let, naar Veien er kort, om man mangler Penge, at tage et Kvartel Korn, et Sauelaar eller hvad først falder for Haanden, naar Nydelsesraferiet kommer over En, og tuske det bort hos Landhandleren. Og saa den ulykkelige Kreditgiven! Man tager og tager. En vakker Dag kommer Kontrabogen opgjort — og Saldoen? Hvormed skal den ballanceres. Kassebeholdningen = 0. Hvad er da Andet at gjøre, end at kjøre et Læs Korn til Landhandleren, som tager det efter faste, bestemte Priser, hvad end Torvprisen i nærmeste By kan være? Gaar det nu hen nogen Tid, inden Landhandleren faar Kornet, regnes kanske 7 pCt. af Pengene. Altsaa: hvad han har faaet mindre for Kornet — Renten — ligefrem Tab. Velstelt er Synderen endnu mere, om han, efterat have likvideret paa lignende Maade flere Steder, er nødt til at kjøbe Sommerføden. Hangen til Luxus følger naturligvis. Det er saa let at faa. Landhandleren er naturligvis til uhørt billige Priser forsynet med Luxusartikler. Tjenestepigerne bortkjøbe sin Løn i daarlige, uvarige Sirts's Kjoler, Krinoliner, Hovedstads etc. Anlagde de Værkenskjoler istedetfor Sirts, Underskjørter istedetfor Krinoliner, Thotningstørklæder istedetfor Hovedstadsen med Perler og andre vidunderlige Ting, vilde de vinde i at være ordentlig og anstændig klædte istedetfor usolid og sjasket, have et varmende Plag istedetfor et do. kjølende, og i at se ordentlig og anstændig ud paa Hovedet istedetfor latterlige. Rent fordærveligt er dette for Husfliden, naar Ulden gaar samme Vei som Kornet, og trykt Bomuldskassimir og engelsk Skind fortrænger det simple Vadmel. — Ved ethvert Landhandleri findes naturligvis saa sikkert som Klokkeren siger Amen et Ølhus; disse Indretningers Nytte kjender Enhver.

Nogen Skyld herfor kan ikke paalægges Handelsmanden. Det er noget saa Fristende i at være sin egen Herre, og, naar Loven hjemler det, og man har Udsigt til at greie sig, hvorfor ikke forsøge, om ogsaa Forretningen bliver en Spekulation i Folks Daarskaber?

(Fortsættes.)

Kristiania, den 3die August 1869.

Et af de Foredrag, som ved Lærermødet paa Hamar fik den varmeste Modtagelse hos Forsamlingen, var Løitnant P. Krags om Forening af Skolelærernes Stilling med den nationale Underofficers. Som en ny Sag blev den derhos ved Forhandlingernes Slutning af de tilstedeværende ca. 400 Lærere anbefalet til nærmere Drøftelse i Bladene, noget som forøvrigt dens eget indre Værd alligevel vilde have fuldt berettiget den til.

Tanken om at forene de nævnte to Stillinger har forresten allerede tidligere været offentlig fremsat, idet Løitnant Krag som Medlem af Storthinget 1865—66 under Seminariesagens Behandling paa nævnte Thing henledede Opmærksomheden paa de Fordele, en saadan Forening kunde medføre. Af et Par Talere i Thinget blev ogsaa Krags Tanke dengang ydet Anerkjendelse; men det er klart, at han ved at forelægge den for Lærerne selv har forelagt den for nærmeste og rette Vedkommende, som vil kunne bringe den nærmere sin Iværksættelse.

Saavel Lærerstanden som Underofficerstanden kjæmper for Tiden for at skaffe sig en tryggere og mere anerkjendt Stilling i Samfundet; og det er aabenbart, at Tiden er dem gunstig. Thi det er først og fremst disse Klasser, man maa sætte sin Tillid til vil formaa at hæve Folkets Mængde til at fatte Samfundsudviklingen og hver enkelt Borgers Rettigheder i og Pligter mod Fædrelandet. Derfor har Skolevæsenet i den senere Tid lagt saa stort Beslag paa Alles Tanker og Skatteydernes Pung, og derfor blev ogsaa det af Sverdrup paa det nys sluttede Storthing fremsatte Forslag om Underofficerernes Adgang til Oprykning til de høiere militære Poster i Forbindelse med en Omordning af det militære Undervisningsvæsen modtaget med en saa almindelig Tilfredshed. Krags Tanke om en Forbindelse af begge Stillinger synes os at ville træffe Spigeren paa Hovedet, idet den praktisk fyldestgjør begge disse Stænders Ønsker paa en Maade, som ogsaa vil vise sig frugtbar for de store Maal, som Underbefalingsmændene i Oplysningens og Fædrelandsforsvarets Tjeneste have at røgte.

Idet vi angaaende den nærmere Begrundelse af Forslaget henvise til vort udførlige Referat af disse Forhandlinger paa Hamarmødet i Dagbl. No. 174, skal vi foreløbig kun bemærke, at Tiden netop nu er beleilig til at arbeide paa denne Sag, da saavel Seminarierne som det militære Undervisningsvæsen antagelig samtidig ere under Overveielse i Regjeringskontorerne, saa at der af Hensyn til den noget udvidede eller afændrede Skoleplan, som bliver en nødvendig Følge af, at samme Undervisningsanstalt skal uddanne Eleverne baade til Skolelærere og til Underbefalingsmænd, ikke forekommer os at kunne være noget i Veien.

Hvad der anbefaler en saadan Ordning, som den af Krag antydede, er Mangt og Meget. Vi skulle først og fremst holde os til de økonomiske Fordele, som Krag paapegede vilde kunne opnaaes. Uagtet nemlig alle de Anstrængelser, som i senere Tider ere gjorte for at hæve Almueskolevæsnet, staar endnu meget tilbage at gjøre; og hvad særskilt Skolelærernes Løn angaar, saa erkjendes det vistnok ogsaa i Almindelighed at være med god Grund, at Lærerne endnu klage over den i Forhold til deres Arbeides Møie og Vigtighed knappe Lønning. Men kunde Skolelæreren tillige faa Ansættelse som Underbefalingsmand i Hæren — og en meget stor Del af Landsskolelærerne kunne have Udsigt hertil — vilde deres økonomiske Kaar ikke lidet forbedres, noget, som i lige Grad selvfølgelig gjælder den nationale Underofficer, som i den lange Tid, han ikke gjør Tjeneste, nu maa søge andet Erhverv for at kunne leve. Skolelæreren er sysselsat med sin Skole høist 40 Uger om Aaret og er derimod ganske arbeidsløs netop i den Tid, da de militære Øvelser foregaa. Vi tro, at Skolelærerne vanskelig kunne fremme sit Ønske om bedre Aflønning paa en mere praktisk Maade, end ved at virke for Krags Plan. Thi vort Skolevæsen vil paa Grund af Befolkningens Spredthed over større Vidder og vore fattigere Forhold i det Hele taget altid blive forholdsvis kostbart; og Læreren maa derfor gjøre mindre Regning paa, at Folket vil føle sig istand til at gjøre store Ofre for at lønne dem bedre, saameget mere, som Skolebudgetterne netop i den sidste Tid efter Skoleloven af 1860 have været i en stærk Stigen. En Underofficers Løn, 50 a 60 Spd. aarlig, med Beklædning og Underhold i Exercertiden samt Udsigt til Pension m. m., vil derimod være en god Støtte for Læreren.

Men foruden de økonomiske Fordele tilbyder denne Ordning endnu mange flere. Vi skulle her kun paapege den mere alsidige Dannelse, Læreren vil faa og den Indflydelse dette vil have paa hans hele Gjerning i Skolens Tjeneste, selv om det vel er saa, at der i Skoletiden ofte nu bliver mindre Anledning til at undervise Børnene i Legemsøvelser og Vaabenbrug; ogsaa denne Sag er dog nu i god Fremgang og lover allerede meget. Men for selve Armeen forekommer denne Ordning os at have en ligesaa stor Betydning som for Skolen og Skolelærerstanden. Thi hvilken Støtte for Disciplin og godt Forhold mellem Under- og Overordnet vil det ikke give, at Underbefalingsmanden paa Leirpladsen gjenfinder sine gamle Elever; han kjender hver Soldats hjemlige Forhold, Karakter og Duelighed, og Soldaten vil i sin Exercits anstrænge sig for med en fra Skoledagene indgroet Kjærlighed og Nidkjærhed at efterkomme sin gamle Lærers militære Befalinger. Den sidste Rest af den Uvillie, vor Almue endnu fra ældre og raaere Tider nærer mod at sende „Ungguttene" til „Kongens Tjeneste", hvorfra de saa tidt vendte demoraliserede hjem, vil forsvinde, naar de ogsaa i Geledet staa under en saa kjendt og kjær Mands Opdragelse og Veiledning som sin gamle Lærers. At der vil fremkaldes en mere militær Aand i god Betydning iblandt Folket, forekommer os ogsaa givet, ligesom der tillige vil fremkaldes et Samhold og en Styrke i vor Hær, som ikke kan skattes høit nok i en Tid, da Krigsmateriellets Udvikling kræver slige uhyre Pengesummer, at vi vanskelig kunne følge med i den Retning. Man taler saa meget om, at en Soldat med en Remingtonrifle nu er saa god som 8 eller 12 Soldater udrustede med de ældre Rifler, og at Soldatens Overbevisning om, at han har de bedste Vaaben er det, som gjør ham mest tillidsfuld. Men mon ikke Visheden om at have de bedste Befalingsmænd, og at der er det stærkeste Baand af Samhold og gjensidig Tillid i Hæren mellem Under- og Overbefalet, er en ligesaa vigtig Sag for at opretholde Soldatens Mod og Pligtfølelse?

Vi skulle forøvrigt gaa nærmere ind paa Sagen, naar, som forhaabentlig vil ske, militære Autoriteter ville føie sine Udtalelser til, hvad der fra andre Standpunkter, saavel paa Hamarmødet som ellers, allerede er ytret til Fordel for denne Sag.

Udkastet til Senatsbetænkningen, der skrives af Statsraadets Formand og af Justitsministeren, vil, ifølge La Patrie, blive forelagt Senatet i det første Møde den 2den August, og strax derpaa vil et af 10 Medlemmer bestaaende Udvalg blive nedsat for at afgive Betænkning over Regjeringens Forslag, Delangle er allerede udseet til at være Udvalgets Ordfører. Betænkningen vil være afgiven den 10de August, og derpaa ville de almindelige Forhandlinger ufortøvet begynde. Disse Forhandlinger ville sikkert være tilendebragte i Løbet af 5 eller 6 Dage; med Hensyn til Senatets Stemning vilde det være urigtigt at paastaa, saaledes som man allerede har gjort, at dets Medlemmer i Forveien vare imod den foreslaaede Senatsbeslutning. Med Hensyn til alle de Forandringer, som Senatet, efter hvad man paastaar, skal undergaa, og som i ethvert Tilfælde ikke kunne foretages i en Haandevending, ere vi istand til at forsikre, at Spørgsmaalet derom endnu ikke engang er blevet reist.

At venstre Side, der er sammensat af saa uensartede Bestanddele, hvis eneste Foreningspunkt er Hadet til det napoleonske Dynasti, ikke kunde foretage noget udadgaaende Skridt, uden at den store Forskjel, der er mellem Mænd som Thiers og Jules Favre paa den ene Side og Bancel, Gambetta og Raspail paa den anden, maatte aabenbare sig, var let at forudse. Partiet har ikke engang seet sig istand til i Fællesskab at udstede et Manifest i Anledning af de seneste Begivenheder, men dets Ledere have indskrænket sig til hver for sig at henvende sig til deres Vælgere for at udtale deres Beklagelser over, hvad der er foregaaet. Og naar dette Parti, hvis Løsen er Fred til enhver Pris og almindelig Afvæbning, fordi det meget godt ved, at en hermed overensstemmende Politik mere end noget Andet vilde svække den keiserlige Regjering, i samme Aandedræt klager over, at Frankriges Anseelse og Indflydelse i Udlandet er svækket, blotter det sig selv altfor meget til, at dets Modstandere ikke skulde benytte Feilen. Le Pays fremhæver ogsaa denne aabenbare Modsigelse, og for at godtgjøre, at Frankrige, „det napoleonske Frankrige" endnu har nogen Betydning i Europa, meddeler det nævnte Blad følgende Artikel af „Baiersches Vaterland", som heller ikke vidner om, at Enhedstanken har gjort betydelige Fremskridt i Sydtyskland. „Hele Europa og fornemmelig Sydtyskland har fulgt den franske Valghandling med den største Opmærksomhed", siger det i München udkommende Blad. „Frankriges Fiender, der ogsaa ere vore, vi mene Preusserne, som aabenlyst vilde slaa Broer over Mainfloden, hvis de ikke vare bange for Frankrige, hilse med Glæde de Uroligheder, der have fundet Sted paa nogle Punkter, og se i dem Tegnene paa en ny fransk Revolution, der vil ende med Keiser Napoleons Fald".

„Det forstaa vi saa godt," vedbliver det baierske Blad, „fordi vi vide, at hvis Sydtyskland hidtil har undgaaet at indlemmes i Preussen, skylder det kun det enige, mægtige, forfærdelige Frankrige og den daadkraftige Keiser Napoleon Tak derfor; det Frankrige, som Preussen er bange for, det Frankrige, som uafladelig staar Skildvagt ved Rhinen for at vaage over, at Preussen ikke overskrider Mainfloden og lader Sydtyskland dele Hannovers og Hessens ynkelige Skjæbne; det Frankrige, i hvis Haand det Sværd, der skal hævne Sadova, hviler, med et Ord: det Frankrige, der er de af Preussen mishandlede, bestjaalne og saa skjændig underkuede Nationers eneste Haab." „Nordd. Allg. Zeit.", som for nogle Dage siden blev stum af Forfærdelse, da en Korrespondent fra Rhinen i „Sachsische Zeit." tillod sig at udtale, at Rhinprovinserne ikke havde Noget imod at danne et selvstændigt Rige, ifølge den mellem Frankrige og Østerrige i sin Tid trufne Aftale, istedetfor at være Preussens Forpost mod Frankrige, har ogsaa bevaret den dybeste Taushed ligeoverfor den her omtalte Artikel.

Man svæver endnu i Usikkerhed med Hensyn til den karlistiske Bevægelse i Spanien. La Patrie paastaar saaledes, at Don Karlos allerede befinder sig i Navarra, hvor han har mange Tilhængere, og at han ledsages af flere ansete Generaler, som have spillet en vigtig Rolle under de Borgerkrige, for hvilke Spanien i lang Tid har været Skueplads. Ifølge en anden Efterretning er Thronprætendenten i Bayonne, og ifølge en tredie har han endnu ikke forladt Fontainebleau. Paa Grund af den Forsigtighed, der er eiendommelig for Prinserne af den bourbonske Slægt, mener La France, at han neppe har forladt Fontainebleau, da Opholdet her er langt sikrere, end mellem Pyrenæernes Bjergpasser. Vist er det i ethvert Tilfælde, at Gjæringen er meget stærk i Navarra og Burgos, og at Regjeringen træffer overordentlige Forholdsregler.

Man nærer stor Frygt for, at Fiendskabet mellem Sultanen og Vicekongen af Ægypten skal fremkalde et Sammenstød. Stormagterne ville neppe undlade at opbyde Alt, hvad der staar i deres Magt, for at gjøre Ende paa en Krise, der let kan føre til en Krig mellem Tyrkiet og Ægypten. Diplomatiet har allerede sat sig i Bevægelse baade i Konstantinopel og i Alexandrien for at løse et Spørgsmaal, der er farligt for Freden i Orienten, altsaa ogsaa for Verdensfreden. Vicekongen, som for sin Sundheds Skyld opholdt sig ved et Badested, er i al Hast vendt tilbage til sin Hovedstad.

Statsraad Meldahl er i Lørdags afreist til Stockholm for at indtræde som Medlem af Statsraads-Afdelingen sammesteds.

Under Statsraad Riddervolds videre Fraværelse bestyres Kirke-Departementet af Statsraad Helliesen.

Indberetning fra Amtmanden i Lister og Mandals Amt til Indredepartementet angaaende Udsigterne for indeværende Aars Høst, dateret 26de ds.:

Vaaraannen foregik paa sædvanlig Tid, men en kold Mai Maaned satte Aarsværten tilbage. Først hen i Juni kom Varmen i Luften og drev i Forbindelse med tilstrækkelig Regn Ager og Eng frem i saadan Grad, at Udsigterne maa siges at have været i det Hele taget lovende og tildels meget lovende, og vil det nu komme an paa, om Tørken bliver for langvarig. I Holme, Øslebø og Løvdal, Bjelland, Fjotland og Sirdalen synes Aarsværten dog at ville blive heller under end over et Middelsaars.

Høavlen har i det Hele taget baade med Hensyn til Mængde og Beskaffenhed tegnet sig til at blive over et Middelsaars, undtagen i nævnte Distrikter, men Høet er for en stor Del endnu ikke bragt i Hus.

Kornagrene have staaet jevnt godt og givet Haab om et Middelsaars Udbytte og vel saa det; kun i Holme, Bjelland, og Fjotland stille Udsigterne sig mindre gode. Amtet tør ikke med nogen Sikkerhed udtale sig om, hvilken Indflydelse de sidste Ugers Tørke har øvet.

Ogsaa for Potetesavlen have Udsigterne hidtil i det Hele været lovende. Om den almindelige Potetessygdom høres Intet. Derimod heder det fra nordre Undal og Hægbostad, at Potetesgræsset tildels frøs Natten mellem den 3die og 4de Juli sidstleden, og fra Fjotland og Sirdalen, at meget af Udsæden er kommet væk i Agrene (raadnet).

Indberetning fra Amtmanden i Tromsø Amt til Indredepartementet angaaende Udsigterne for Høsten, dateret 20de f. M.

Foraaret var her i Amtet koldt og saaledes vedblev det, efterat Vaararbeidet var udført, at være indtil i Midten af Juni. Da fik vi nogle faa varme Dage, som bragte Skoven til fuldstændig at udfolde sig og drev Vegetationen i det Hele mærkelig fremad. Siden har her stadig været overskyet Luft og altimellem Regn, for det meste med lav Temperatur. Agrene, Korn og ligesaa Potetes, staar derfor, i Forhold til den langt fremskredne Aarstid, tilbage, men har ingen Skade taget og vil, saafremt her faaes Solskin og Varme i tilstrækkelig Grad, kunne give god Høst. Græsværten staar usædvanlig godt og lover rig Afgrøde. Paa mange Steder er man allerede færdig til at slaa, saasnart Veiret bliver gunstigt dertil.

Seifiskeriet, paa hvilket Almuen i denne Tid ligger borte paa forskjellige Steder, har hidtil, ligesom tidligere Lofotfisket og Finmarksfisket, kun givet ringe Udbytte, saa tilfredsstillende Afkastning af Jorden er saa meget ønskeligere. Her er iaar saaet som sædvanlig, da Alle har havt Sæd nok.

Marine-Departementet har bevidnet Skibsbygmester Paaske sin Anerkjendelse af den særdeles Omhu og Dygtighed, hvormed han har ledet Arbeidet ved Monitoren „Mjølners" Tagning af Grund.

Landskabsmaler Balke skal være sat under Justitiens Tiltale for at have pryglet en sagløs Gut.

Følgende Udnævnelser skulle efter Forlydende have fundet Sted i Statsraad i Lørdags: Assessor Hornemann til Justitiarius i Trondhjems Stiftsoverret, Julius Brun til Præst ved Grønlands Menighed, Provst Knudsen til Sognepræst i Sande, Pastor Müller til residerende Kapellan i Ullensaker.

Matrikul. I Henhold til Lov af 6te Juni 1863, er det af den i sin Tid inden Aker udnævnte Herredskomite udarbeidede Forslag til Skylddeling for Aker nu udlagt til Eftersyn i Akers Sparebankbygning.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted udgjorde i Juli Maaned 128,296 Spd. 104 ß, i samme Maaned f. A. 209,694 Spd. 16 ß.

Udvandringen. Med Ankerliniens Dampskib „Scandinavia", der afgik herfra i Eftermiddag Kl. 5, afreiste 100 Emigranter.

Frækt Tyveri. I Nat er der hos en Garver i Brogaden forøvet et frækt Indbrudstyveri. Tyven er kommen ind i Gaardsrummet, fra hvilket han har banet sig Adgang til Butiken ved Hjælp af en Kniv og et Skavjern, hvormed han har skaaret Dørfyldingen ud. Fra Butiken er borttaget endel Fedtlæder- og Verlæderskind, hvorimod Pengegjemmerne findes urørte. Sandsynligvis er Tyven bleven skræmt. Det er antagelig den samme, der 2de Gange tidligere har gjort Forsøg paa at bryde ind i en anden Garverbutik i Brogaden, og da han ved disse forgjæves Forsøg begge Gange er bleven seet, er det at haabe, at Politiet ved Hjælp af hans Signalement vil paagribe ham.

Aarveien. De sidste Dages Regn og Varme har i den Grad drevet Vaarsæden frem, at Agrene omkring Byen nu lover en over al Forventning rig Høst.

Den latinske Oversættelse ved Examen Artium idag lød saaledes:

Socrates erigens se in lectulo et crus fricans, quod vincula antea compressissent, quam mira est, inquit, illa coniunctio, quae inter voluptatem atque dolorem intercedit. Nam cum simul adesse non soleant, tamen alterutro cedente alterum alterius continuo locum occupat. Hoc si animadvertisset Aesopus, eum credo fabulam fuisse compositurum, quae illam doloris et voluptatis vicissitudinem illustraret. Tum vero Cebes, opportune, inquit, admones me carmina, quae in carcere pepigisti. Nam cum alii, tum nuper Evenus ex me quaesivit, quid tandem causae esset, quod tu, qui nunquam antea carmina fecisses, extremo vitae tempore illis componendis dedisses operam. Quid igitur vis ut illi respondeam? Ego vero, inquit Socrates, hoc non eo consilio feci, ut laudum Eveni aemulus exsisterem, sed ut animum meum religione quadam exsolverem. Nam cum superiore vitae tempore, tum ex quo in carcere hic versatus sum, saepe mihi apparuit somnium, quod me iuberet facere et tractare musicam. Iam cum per totam vitam philosophiam, quippe quae esset musica praestantissima, tractassem, nunc etiam carmina facere conatus sum, si forte somnium illud divinum hoc a me fieri vellet. Itaque composui hymnum in laudem Apollinis, cui hi dies festi sacri sunt, sed

eum imparem esse sentirem fabularum inventioni, Aesopi fabulas in versus redegi. Hoc igitur, mi Cebes, Eveno nuntiabis eumque meo nomine cohortaberis, ut me quam primum sequatur. Abeo autem hodie; ita enim Atheniensibus visum est. Ea vero reponsione offensus Simmias Thebanus, quale tandem istud est, inquit, quod Evenum facere iubes? Neque enim ille is mihi videtur, qui te lubens ad inferos secuturus sit. Cui Socrates, nonne Evenus, respondit, est philosophus? Illo autem hoc affirmante, igitur neque Evenus, inquit, mortem refugiet, neque quisquam alius, qui quidem philosophi nomine dignus videri velit. Quamquam hoc nolim ita a vobis intellegi, ac si illum iuberem sibi manum inferre; hoc enim verissime nefas iudicatur.

Om Formælingsfestlighederne hos Enkedronningen skriver Aftonbladet bl. A.: Omtrent Kl. 7 om Aftenen afgik fra Riddarholmen tre af Enkedronningen leiede Dampbaade med Gjæster til Drottningholm. Kl. lidt over 7 ankom den danske Kongefamilie. — Fra Forstuen gik man tilhøire ind i Drabantsalen og en Række Værelser i Rigssalen, en prægtig Salon, som prydes af Kong Oskars Galleri af samtidige Regenter, og som, straalende af Lys i hundretal, var bestemt til Festens Midtpunkt; der skulde nemlig Dansen foregaa. Kl. omtrent 9 spillede Hr. Ringvalls Orkester op en storartet Polonaise og ind i Salen traadte nu et lysende Tog frem med begge Konger og Dronninger i Spidsen; derefter Brudeparret og saa de øvrige kongelige, keiserlige og fyrstelige Personer Par om Par samt de tre Rigers Dignitærer, Medlemmer af det diplomatiske Korps og andre Udlændinge af høi Rang, blandt hvilke mærkedes Jarlen af Vane og Lady Vane m. fl. Engelske. Blandt den Hærskare Indbudne forresten, fra Excellencer til Fuldmægtige i Rigsbanken, var ogsaa Deltagerne i „Maalstræverkongressen"; ialt var der 1000 Personer. — Kong Kristian bar Livregimentets Husarers Oberst-Uniform, Kong Karl Wends Artilleriregiments, Kronprins Fredrik Svea Gardes, Prins Oskar Admiraluniform, Prins Hans af Glücksborg dansk Generaluniform og Storfyrst Wladimir en lysende rød Uniform med Sølvgaloner. Af de kongelige Damer bar Dronningen af Danmark en Dragt af gul Silke, Dronning Lovise hvid Silke, besat med Juveler og Blomsterguirlander, og paa Hovedet Blomster og Juveler. Over Axelen bar Hs. Maj. et blaat Ordensbaand. Kronprinsesse Lovise havde hvid Dragt med flere Rader, nedifra og opadgaaende, paaheftede naturlige Tjørnroser (Nyperoser) og paa Hovedet Blomster og Juveler. Hertuginden af Østergotlands Dragt var af rosenfarvet Moiré med hvidt Flor-Lunique, opfæstet med Buketter af blegrøde Tjørnroser. Hds. K. H. bar en Halsprydelse af store Smaragder og paa Hovedet et Diadem af Brillanter. Hertuginden af Dalarne var klædt i Hvidt med Guldspidser og Prinsesse Thyra i Klart. Det var forresten et Hav af Guld og Edelstene.

Paa en engelsk Ladys Hoved straalede en Mængde Brillanter af en sjelden Størrelse og Kostbarhed. Skjønnere end alle Brillanter var og de mange straalende Øinepar og de af Ungdom og Friskhed straalende „tärnor", som udgjorde Ballets Pryd. Vertskabet udøvedes paa Dronningens Vegne af Prins Oskar og hans Gemalinde. Stor Stads udenfor Slottet med Illumination, bengalske Lys og et Navnesiffer, 54 Fod heit, 32 Fod bredt og sammensat af 1,600 Marchaller. Kl. 12 sluttedes Ballet.

Kirketyveri. Et frækt Tyveri er ifølge „Moss Tilskuer" Natten mellem 29de og 30te Juli begaaet i Tune Kirke. Tyven eller Tyvene havde først med et stort Centrumbor boret ved Laasen paa den sydlige Indgangsdør til Kirkens Galleri; Forsøget paa at komme ind der var imidlertid opgivet, hvorimod Tyvene havde aabnet sig Adgang til Kirken ved at udtage en stor Vinduesrude i Sydportalet. Fra Sakristiet var bortstjaalet Messeskjorten, Messehagelen (af rødt Silkefløiel med Guldbroderi) og et lidet Lommetørklæde, hvorpaa Navnet „Sinding". Fra Døbefonten var borttaget Bækkenet, der var af galvaniseret Messing, og fra et utillaaset Rum under Alteret et Lærredshaandklæde uden Mærke. De paa Alteret staaende 2de Messinglysestager vare flyttede, men ikke medtagne; Lysene vare udtagne og lagte ved Siden af Stagerne. Æsken, hvori Alterbrødet var opbevaret, var tømt og kastet paa Gulvet. Noget Spor paa Forøverne af dette grove Tyveri havde man ved Indberetningens Afsendelse iforgaars endnu ikke faaet; et under Vinduet fundet Centrumbor og et Hugjern tør muligens bidrage til at finde det.

Kongsbergs Sølvværk. (Kongsb. Adr.) I 8de Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 185 Mrk. 8 Lod gedigent Sølv.

Ulykkeshændelser. (Drammens Bl.) Igaar indtraf paa Albumløkken det mærkelige Tilfælde, at en af Arbeiderne, som var kommen Arbeidsmaskinen saa nær, at Tandhjulene tog fat i hans Klæder, i en Haandevending blev klædt ganske nøgen uden selv at komme til Skade. Værre gik det for nogen Tid siden en nylig tilkommen og derfor mindre øvet Arbeidsmand, der ved Uforsigtighed fik sin Haand ind i Drevet, saa den blev knust og maatte afsættes.

Paa Jernbanestationen her skede ogsaa en Ulykke i Fredags, hvor en Mand, som skulde læsse Planker af en Vogn, fik Plankestabelen over sig, idet han løsnede Lænken, der holdt den sammen, og derved blev saa lemlæstet, at han døde 7 Kvarter efter. Han efterlader sig Kone og to Børn.

En Nordmand udnævnt til kinesisk Ridder. (Vestmar). Ifølge private Efterretninger er vor Landsmand og Byesbarn Iver Daae i Kina ved et keiserligt Dekret, udstedt af „Himmelens Søn", Kinas Keiser, og skrevet med dennes Vermillon Pen, bleven udnævnt til „Kung Poe" af tredie Rang for fortjenstfuld Embedsvirksomhed og grundige Kundskaber i kinesisk Sprog. Denne Værdighed vil efter vore Forholde omtrent svare til Ridder af St. Olaf. Samtidig har han faaet 200 Pd. Sterl. i Tillæg til sin Løn.

Hs. Kgl. Høihed Prins Oskar indtræffer med Gemalinde paa sin Reise i Fredrikshald ud paa Eftermiddagen Onsdag den 4de August og tager ind i Hr. Konsul A. M. Wiels Gaard, skriver „Smaal. Amtst." De høie Reisende lægge Veien over Kanalen gjennem Dalsland og kjøre overland fra Strandmoen, ca. 3 Mile. Der vil blive givet DD. Kgl. HH. Middag, hvorefter Høitsamme agte at gaa ombord i Dampskibet „Kristiania", hvilket samme Dags Formiddag ventes til Fredrikshald med de kongelige Børn ombord.

Svend Foyn, har skriver „Finmarksp." for 20de Juli, faaet nok en stor Hval velbeholden paa Land, og da Dampskibet „Nordstjernen" gik fra Vardø, kom han atter bugserende paa Slæb med en Hval.

Godt Aar. (Indherredsp.) Slaataannen begunstiges for Øieblikket af det mest udmærkede Tørkeveir, saa man tør gjøre sig Haab om at faa Avlingen velbjerget i Hus, og da Hoet derhos iaar stod rigt og vakkert, synes Alt at betinge et meget godt Aar for Foderets Vedkommende. Den sidste Tids aldeles ypperlige Veir, der begyndte med den første af de saakaldte Hundedage og siden har holdt ved indtil nu, har ligeledes drevet Ageren betydelig fremad, saaat ogsaa baade Korn- og Potetesavlingen lover god Høst, hvis intet særdeles Uheld herefter indtræffer.

Om et Proviantreglement for vore Skibe skriver Nedenæs Amtst.: Det fremgaar af forskjellige Indberetninger fra vore i Udlandet ansatte Konsuler, at der fra vore Skibe landsættes uforholdsmæssig mange Syge, og Lægerne afgive det Vidnesbyrd, at denne Tilstand skriver sig fra den idelige salte Proviant. Konsul Kristofersen i Buenos Ayres har saaledes med mørke Farver skildret Tilstanden i et nylig dertil ankommet norsk Skib, hvor Mandskabet var saaledes medtaget af Skjørbug, at flere døde efter at være bragte paa Lazarettet. Det er visselig en Mangel ved vor Lovgivning, at vi ikke i Lighed med flere søfarende Nationer har et Reglement for Provianteringen af vore Skuder. Men paa en Tid som denne, da Agtelse for Menneskeliv er saa stor, ligesom det er saa saare let at faa hermetiske Sager, skulde man dog tro, at de tilbørlige Hensyn i saa Maade maatte blive tagne uden gjennem Lovtvang. Det synes nemlig høist uforsvarligt af enhver Skibsfører, der skal gaa paa længere Farvande, ikke at sørge for ferskt Kjød, Grønsager etc., som nu kan faaes saa at sige overalt, og vi kunne ikke tro, at noget forstandigt norsk Rederi skulde ville lægge vedkommende Kaptein tilladt, at han forsynede sig med disse for Sundheden saa høit nødvendige Artikler. Det er jo en simpel Pligt ligeoverfor Mandskaberne, at saa sker. Man maa haabe, at Departementet vil forelægge for kommende Storthing et Proviantreglement, der sikrer vore Sømænd mod denne slette og uforsvarlige Behandling.

Den nordiske „Maalstræverkongres" i Stockholm sluttede sine Forhandlinger den 30te Juli. En Afskedsmiddag i Hotel de Suède holdtes for de norske og danske Deltagere. Ifølge Aftbl. skal B. Bjørnson have meddelt, at han i sine Arbeider vil slutte sig til de Modifikationer i Retskrivningen, som Mødet er blevet enig om, ligesaa Henrik Ibsen. Eilert Sundt og Axel Krook (Göteborg) har for Mødet udtalt sin Interesse for Sagen. Resultatet af denne Kongres's Overlægninger er endnu ikke i sin Helhed bekjendt.

Nordenfra. Igaar og idag, heder det i Namdals Tid. for 23de f. M., har vi havt et smukt Sommerveir, som det lader til vi faa beholde, hvilket ogsaa høilig tiltrænges, hvis Agrene skal komme til Vært og Modenhed efter det langvarige kolde Veir, som har herset iaar. I Nærheden af Byen er man begyndt med Høslaatten, i Haab om at Godveiret vil holde sig. Engen staar saavel heromkring som oppe i Landdistrikterne over al Forventning godt.

— Man fisker fremdeles Sild paa Garn ude i Fjorden. Inat har det været tildels rigt; saaledes har en Mand faaet 3 Tønder. Den solgtes til 30 ß pr. Skjeppe.

— Med Undtagelse af Lørdag og Søndag, skriver Finmarksp. for 20de f. M., da Luftningen var sydlig med mild Sommerluft, var Veiret i forrige Uge raat og taaget med østlig kold Vind. Man finder sig her, omendskjønt man ligger saa langt nord, ikke rigtig fortrolig med slige Sommermaaneder, thi i Juli og August pleier man her at have klar Luft og tildels stærk Sommervarme. Havtaagen hører mere hjemme i Østfinmarken til og med Vardø, hvor det jo hører til Dagens Begivenheder at gaa i Taage.

Østenvinden bragte imidlertid en hel Del russiske Fartøier herind, saa Tilførselen har været livlig.

Fiskeriet har ogsaa slaaet godt til næsten overalt i Vestfinmarken, men Almuen klager over, at Russerne holder Raafisken i lav Pris. Saavel ved Repvaag og Tamsø som Gjesvær skal Seifisket i forrige Uge have været ganske godt.

— Fra Vadsø skrives: Tiderne her ere mørke paa Grund af det mislykkede Vaarfiske. Massen har langtfra tjent saameget, at de kan betale Kosten, de har fortæret i Fisketiden. Vistnok er Seifisket upaaklageligt, men det bliver kun Enkelte, der ved Slumpetræf faa Noget, medens Mængden komme med tomme Baade iland. Ulykken er, at Mængden af Nøter er for stor, hvorved den Ene ødelægger for den Anden. Ogsaa Linefisket var ikke lastendes, hvis der kunde faaes Agn (Smaamort), men ogsaa dette er Slumpetræf.

— Fra Rusland indkom i forrige Uge 15 Fartøier, medbringende 3194 Matter Rugmel, 34 Sække Hvedemel, 470 Sække Havregryn, 4 Sække Mannagryn, 28 Sække Erter, 55 Tdr. og 1000 Pud Havre, 500 Pud Rug, 101 Td. saltet Kjød, 10 Dusin Tunger, 4 Pud Pølser, 5 Pud Lax, 20 Tdr. Poteter, 61 Pud Talglys, 1 Kasse og 9 Pud Stearinlys, 2 Kurve, 6 Kasser og 11 Pud Sæbe, 18 Pud Fjær, 120 Pud Tran, 19 Tdr. Tjære, 50 Bundter Næver, 13 Pud Snøre, 19 Pud tjæret Toug, 41 Pud utjæret do., 9 Stkr. Seildug, 100 Stkr. Tømmer samt 1050 Stkr. 3-toms og 3400 1¼-toms Planker.

Ledigt Embede. Sarpsborgs Postmester-Embede. Embedets faste Gage udgjør 600 Spd. aarlig. De uvisse Indtægter have efter Opgave for Aaret 1868 udgjort 383 Spd. 94 Skill., medens Udgifterne for samme Aar ere opgivne til 373 Spd. 60 Skill.

Ifølge kgl. Resol. af 27de Januar 1847 skulle de fremtidigen ansættendes Postmestere uden Erstatning finde sig i det Tab i Indtægter, som kunde flyde deraf, at de Postembedsmændene tillagte uvisse Indtægter blive forandrede eller regulerede paa anden Maade end hidtil.

Den vordende Postmester vil have at stille Kaution for 700 Spd.

Ledig Bestilling. Lillesands Posterpedition. Bestillingens faste aarlige Gage udgjør 300 Spd. De uvisse Indtægter udgjorde ifølge Opgave for forrige Aar 126 Spd. 58 Skill., medens Udgifterne ved Bestillingens Bestyrelse for samme Aar ere opgivne til 130 Spd.

Den ansættendes Posterpeditør vil have uden Erstatning at finde sig i det Tab i Indtægter, som kunde flyde deraf, at de Bestillingen tillagte uvisse Indtægter blive forandrede eller regulerede paa anden Maade end hidtil.

Den ansættendes Posterpeditør vil have at stille Kaution for 350 Spd.

Ansøgninger om denne Bestilling kunne inden 6 Uger fra Dato paa sædvanlig Maade indsendes til Marine- og Post-Departementet.

Proklama. Kristiania: I Boet efter Pigen Mathea Andersdatter, 3 Mdr.s Varsel fra 2den ds. Eidsvolds Skifteret: I Boet efter Enken Inger Olsdatter Præstegaardseie af Nannestad med 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 30te Juli.

Konkurs. Skiens Skifteret: Skomager C. F. Martini d. 30te f. M. Saml. 13de Aug. Fordringer anmeldes inden 30te Septbr. og prøves 19de Oktober. Tørrisdals Skifteret: Gaardbruger Ole Jensen Stensland eller Kile af Hægelands Sogn d. 28de f. M. Saml. 13de Aug. Fordringer meldes inden 20de Oktober og prøves 6te November. Stavanger Skifteret: Mægler Iver Siqveland d. 23de Juli. Midlertidig Bestyrer Overretssagf. Gjør. Saml. 6te Aug. Fordringer meldes inden 20de Oktober og prøves 18de Novbr. Skipper Børre Jonassen Hovland d. 27de Juli. Samling 7de Aug. Fordringer meldes inden 19de Oktober og prøves 13de Novbr. Lyngdals Skifteret: Landhandler J. M. Reinertsen i Korshavn d. 29de Juli. Saml. 19de Aug. Fordringer meldes inden 14de Oktober og prøves den 29de f. M. Varangers Skifteret: Handelsborger P. A. Løvding af Vardø d. 15de Juli. Saml. 31te Aug. For-

---

Markedsboderne, der stode tomme, men ogsaa Kirkerne. Man lod Prædikenen fare og gik og saa paa Gwynplaine.

Komediandernes Klage støttede sig paa Religionen. De erklærede, at den var krænket. Ursus var en Gudsfornegter og Gwynplaine en Troldkarl.

Præsterne paaberaabte sig Samfundsordenen. Dette var listigere, thi man levede endnu i Lockes Tid, han var død for knapt sex Maaneder siden, den 28de Oktober 1704.

Paa den Maade blev Green-Box angrebet fra to Kanter, af Komedianterne i Messebogens Navn og af Præsterne i Politiforordningens Navn.

Hvad var dens Forbrydelse? Den havde en Ulv. Ulven er landsforvist i England.

Dette paaberaabte Præsterne sig. De fik endog et videnskabeligt Skjøn af Sundhedskollegiet i London, der lød:

„Faar en Ulv se et Menneske før Mennesket har seet Ulven, saa bliver Mennesket plaget med Hæshed for Livstid. For ikke at tale om, at man kan blive bidt."

Det var altsaa Homo, det gjaldt.

Ursus havde gjennem Værten faaet Nys om, hvad der var i Gjære, han var urolig. Ursus havde ikke den ringeste Lyst til at gjøre Bekjendtskab med Politikonstabler og at betragte deres Fysiognomier paa nært Hold.

Han begyndte at angre sit Besøg i London.

Imod saa mange forenede Magter havde den stakkels Green-Box, der var mistænkt for Trolddom i Gwynplaines Person, for Gudsfornegtelse i Ursus's og for Vandstræk i Homos Person, blot en Ting, men en Ting, som i England er en stor Magt, den municipale Tryghed. Det er af dette lokale Faargaa-System, at den engelske Frihed er udsprungen.

Manden som ler, Det beseirede Kaos, Homo kunde have Komedianter, Præster, Biskopper, Underhus og Overhus, den

ud paa Gaardspladsen, der var fyldt med Folk, og opdagede længst fremme paa Gaarden en Barak paa Hjul med Døre og Vinduer og paa dette Løstheater en gammel Mand, der var klædt i en Bjørnehud, en ung Mand, der saa ud som en Maske, en ung Pige og en Ulv.

„Det var nogle kostelige Figurer", udbrød han.

III. Vandreren optræder paanyt.

Som man ser, var Green-Box ankommet til London. Den var havnet i Southwark. Ursus blev lokket af Markedspladsen. Han haade truffet Overenskomst med Mester Nikless, der af pur Lovlydighed blot tillod Ulven at optræde paa den Betingelse, at Ursus erlagde en høiere Afgift. Plakaten:

Gwynplaine, Manden som ler,

var blevet taget ned fra Skjulet og opklistret tætved Værtshusskildtet. Ursus havde ogsaa faaet et med Planker indhegnet Rum istand, der var møbleret med Værtshusets Stole og Borde. Dette var bestemt for Noblessen.

Forestillingen var begyndt.

Folket strømmede til.

Men Rummet for Noblessen stod endnu tomt.

Paa denne Undtagelse nær var den Søgning, Ursus havde, saa stor, at man i Linedanserminde aldrig havde seet Magen. Hele Southwark puffede sig frem for at se Manden som ler.

„Det beseirede Kaos er det seirende Kaos", sagde Ursus, der skrev Halvdelen af Besøgene paa Stykkets Regning.

Blandt de Mennesker, der var kommet sammen for at se paa Skuespillet, var der En, der var større og stærkere og, ihvorvel klædt som En af de lavere Klasser, dog ikke fillet. Han var den varmeste af alle Beundrerne, han puffede sig frem

dringer meldes inden 31te Oktober og prøves 15de Novbr. Handelsborger C. Vinnan i Vardø d. 15de Juli. Saml. 31te Aug. Fordringer meldes inden 31te Oktober og prøves 15de Novbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er i Stigende og staar høiest i det sydlige Norge og paa Vestkysten. Vinden er NOlig vestenfor Næsset og SVlig østenfor. Himmelen er skyet og Luften temmelig fugtig. Udsigterne ere til Vestlig Veir med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 3die August:

I Hotel Scandinavie: Fru Bergmark fra Hadeland, Fru Schwartz fra Sverige, Ingeniør Dahm fra Drammen, Konsul Thaulow med Familie fra Trondhjem, A. og J. Boman, Campbell, Esq., fra London, Anderson fra Moss, Løitn. Bentzen fra Fr.hald, Thomassen fra Hamar, Taylor, Esq., fra Hull, Garlick, Lydall og G. Rastin, Esq., fra London, J. Chudley, Esq., fra Birmingham.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Onsdag den 4de August Kl. $7^1/_2$:

Grand Spectacle Nouveau

af det berømte kinesisk-amerikanske Kunstnerselskab.

Indgangen aabnes Kl. 7.

Nærmere ved Plakater.

Obs. Selskabet optræder, paa Grund af indgaaet Engagement i Berlin, kun nogle Gange.

Iovermorgen, Torsdag, stort Fest-Arrangement i Anledning H. K. H. Prins Oscars Ankomst.

Th. Herrmann, Direktør.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer.

B. C. Antonisen,

Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Kosing

assureres i „Norden“ til 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret (15 Skilling for et halvt Aar).

C. F. Gjerdrum.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.

Raadhusgaden No. 5.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Allesags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**“ **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 14de August og fremdeles hverandren Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

O. H. Enger

(H. Jacobsens forrige Butik, Storgaden No. 15)

anbefaler til Dagens billigste Priser:

Kaffe, flere Sorter.	Bygmel, No. 1, 2 og 3.
Havanna, do.	Rugmel, do. do.
Raffinade i Toppe.	Hvedemel, Stettiner.
Do. opklippet i Terninger.	Do. i Pakker fra Helgesen.
Kandis.	Do. No. 1 og 2.
Sirup, prima fransk.	Grynmel, do. do.
The, flere Sorter.	Potetesmel.
Chocolade, flere Slags.	Rismel.
Mandler, søde og bitre.	Sagomel.
Krakmandler.	Byggryn, $^1/_1$, No. 1, 2 og 3.
Svedsker.	Do. $^1/_2$, do. do.
Rosiner.	Perlesago.
Specerier, hele og malede.	Sago, grov, hvid.
Edikke, fransk og norsk.	Ris, Java Taffel.
Kjex, flere Sorter.	Do. Rangoon og Aracan.
Drops, engelsk.	Kogeerter, store og smaa.
Portvin, flere Sorter.	Spliterter.
Sherry, do.	Stuveerter, grønne russiske.
Malaga.	Sæbe, alle Sorter.
Muskat-Lunell.	Soda og Stivelse
Røde Vine.	m. m. m.

A. G. Holms

en-gros-Lager af dobbelttraads Symaskiner for Familie- og Haandværksbrug fra Pollack, Schmidt & Co. og nye, extra gode enkelt- og dobbelttraads Haandmaskiner anbefales DHrr. Handlende.

Hjørnet af Kirke- og Raadhusgaden No. 11.

Maleriudlodning.

16 Oliemalerier, dels egne Arbeider og Kopier efter Tidemand, Gude, Mordt, Eckersberg m. Fl., vil blive bortloddede i September Maaned.

Malerierne ere udstillede i Hr. Brantzeg's Pianolager, Akersgaden No. 61. Nummeret koster 48 ß. 3 Nummere 1 Spd.

Helene Broch.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

Gammel trondhj. Aquavit, Fiin Cognac,

aldeles ægte Varer, anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

A. Halvorsen & Co.,

Revierstrædet No. 2,

anbefaler til billige Priser:

Papir.

Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Kardus papir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.

Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv- og Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter

i de mest brugelige Formater.

Papirposer

i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faareskind

for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Commissionslageret

af

Svenske Vognaxler

fra

Köpings Fabrik

anbefales af

Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

For Ysterier anbefales svenske dobbelte Ostepresser af bedste Sort. Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

Bortkommet Jagthund.

En Jagttispe er bleven borte fra sin Eier. Den er høi og spædbygget. Bundfarve rødbrun, hvid i Brystet, graa og sortspraglet over Ryggen, glasøiet paa det ene Øie og lyder Navnet „Bella“. Dens Hjemsted før var Ødemark. Antræffes den, kan den bringes til Kongens Gade No. 10, hvor en Duser udbetales.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplaret det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

gjennem Hoben, svor, skreg, skjemtede og bød efter Omstændighederne snart paa et blaat Øie og snart paa et Glas.

Følgen var, at Ursus's Opmærksomhed fæstede sig ved denne Mand.

Ursus og Gwynplaine ønskede at stifte Bekjendtskab med ham eller dog idetmindste at faa ud, hvem han var. En Aften spurgte Ursus Mester Nikless, der tilfældigvis stod ved Siden af ham:

„Kjender I den Karl der?“

„Ja“.

„Hvad er han?“

„Matros“.

„Hvad heder han?“

„Tom-Jim-Jack“, svarede Værtshusholderen.

Da Mester Nikless strax derpaa steg ned ad Trappen for at gaa ind i Værtshuset, undslap der Ursus følgende dybsindige Reflexion:

„Skade, at han ikke er Lord, da vilde han have været en Pokkers Karl.“

Ihvorvel Ursus med Selskab havde slaaet sig ned i et Værtshus, havde de dog ikke forandret noget i sit Levesæt — de spiste og boede i Vognen.

Med Undtagelse af et og andet Ord, som de nu og da vexlede med Værten, talede de ikke med Nogen af de Besøgende.

Efterat de vare ankomne til Southwark, havde Gwynplaine faaet den Vane at gaa ud og trække lidt frisk Luft efter Forestillingerne. Paa denne Tid fandtes der Ingen paa Markedspladsen, de tomme Boder lukkedes, Skjænkeværelset i Værtshuset Tadcaster blev mørkt, i det Høieste saa man et enkelt Lys, som hjalp en tilbagebleven Dranker med at se at tømme sit sidste Krus. Gwynplaine vandrede tankefuld, drømmende og opfyldt af en salig, glad Uro frem og tilbage. Hvad tænkte han paa?

Paa Dea, paa Ingenting, paa Alt, paa det Uudgrundelige. Saa gik han ind igjen og fandt hele Green-Box i Slummer og slumrede strax selv ind.

IV. Modsætningerne forene sig i Hadet.

At Nogen har Lykken med sig glæder i Regelen ikke Folk, og mindst dem, hvis Ruin den er.

Manden som ler havde vundet en afgjort og mageløs Lykke. Alle Taskenspillere i hele Trakten vare opbragte. Med Floden i Ursus's Kasse kom Ebben i de omgivende Kasser.

Komedianterne og Linedanserne pryglede sine Børn fordi de vare vakre. Der var mere end En, som, hvis han blot forstod Kunsten, vilde have bearbeidet sit Barn à la Gwynplaine. Et Englehoved, der Intet indbringer, er ikke saa meget værdt som et indbringende Afgrundsfysiognomi. Gwynplaine var en Høne med Guldæg. Komedianterne, fortrydlede og forbittrede, betragtede Gwynplaine og skare Tænder af Raseri. Raseriet kan beundre og heder da Misundelse. De forsøgte at bringe Skuespillet: Det beseirede Kaos, i Staa ved at pibe, hyle og trampe. Dette gav Ursus Anledning til at holde Taler til Pøbelen og Tom-Jim-Jack til at traktere med nogle af disse Slag af den knyttede Næve, der bringe Orden tilveie.

Denne Tom-Jim-Jacks Opførsel paadrog ham i endnu høiere Grad Gwynplaines Opmærksomhed og Ursus's Agtelse. Men det var dog paa Afstand; thi Gruppen i Green-Box havde nok i sig selv og holdt sig skilt fra Alle, og Tom-Jim-Jack knyttede heller ikke noget Venskabsbaand med Nogen, han kom og forsvandt. Han var Kammerat med Alle, men sluttede sig ikke til Nogen.

Med Komedianterne forenede de Høiærværdige sig. Manden som ler havde gjort Prædikanterne Afbræk. Det var ikke blot

Dagbladet.

No. 178. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 4de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Holand, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øjer, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Leske), Veblungsnæs, Lereim, Veo, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Søndr- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 3die August. Ved Senatets Aabning holdt Rouher en Tale, hvori han ytrede: Keiseren har stedse betragtet Statsmagten som Folkeeiendom. Ved de af Keiseren tagne Initiativer er der skeet en varig Forandring til et liberalt Regimente. Reformerne af 1860, 1863 og 1867 føre idag til en fuldstændigere Ligevegt mellem de offentlige Myndigheder og til en bedre Fordeling af Rettigheder. Ligeoverfor Udvidelse af de liberale Ideer i Europa tør Frankrige ikke staa stille. Det er derfor uretfærdigt at beklage sig med Hensyn til Reformerne og at vise Utaalmodighed. Keiserdømmet er populært nok til at harmonere med Friheden og stærkt nok til at beskytte Friheden mod Anarki. Senatet vil uden tom Frygt og uoverlagt Iver prøve Forfatningsreformerne. Disse ville styrke de keiserlige Institutioner og gjøre dem mere populære. Efter Talen oplæstes Senatskonsultet.

Paris, 3die August. Senatskonsultet indeholder Følgende: Keiseren og den lovgivende Forsamling have Initiativet ved Lovgivningsarbeider. Ministrene ere kun afhængige af Keiseren og raadslaa under Keiserens Forsæde. Ministrene ere ansvarlige, men kunne kun anklages af Senatet. Ministrene kunne være Senatorer og Deputerede og ere berettigede til at bivaane Senatets og den lovgivende Forsamlings Møder. Senatets Møder ere offentlige. Senatet kan antyde Forandringer, som ere tilladelige ved Lovene, og kan beslutte, at Lovforslag tilbagevises til den lovgivende Forsamling. Senatet kan ved motiveret Resolution udtale sig imod Offentliggjørelsen af Love. Den lovgivende Forsamling bestemmer selvstændig den indre Forretningsorden, vælger for hver Session Præsident, Vicepræsident og Sekretærer. Senatet og den lovgivende Forsamling have Interpellationsret og kunne vedtage motiveret Dagsorden; saasnart det forlanges af Regjeringen, maa motiveret Dagsorden henvises til et Bureau. Intet Ændringsforslag kan forhandles, naar det ikke først har været henvist til en Kommission og været meddelt Regjeringen. Naar Regjeringen tilbageviser det, skal den lovgivende Forsamling difinitiv udtale sig. Budgettet og alle Udgifter skulle forhandles paragrafvis. Forandringer, som nu foretages, Toldtariferne og internationale Traktater ere kun bindende, naar de vedtages af den lovgivende Forsamling. Forholdet mellem Senatet, den lovgivende Forsamling, Statsraadet og Keiseren ordnes ved et særeget Dekret.

Statsraadet sammentræder Torsdag for at vælge et Raadslagningsudvalg paa 10 Medlemmer.

Landsens Forholde.

(Forts. fra Gaarsbl.)

Besynderligt synes det imidlertid, at Loven af Haandværkeren fordrer visse Kvalifikationer, for at han kan faa Tilladelse til at drive som Selvstændig, medens der af Handlende ikke fordres mindste Garanti for Duelighed. Den uhørte Konkurrence, som flyder heraf, og den Masse Uvidenhed og aandelig Raahed, som paa denne Maade kommer ind i Standen, gjør den politisk unyttig. For at leve, maa Handelsmanden være om sig paa enhver mulig Maade, for at faa Varer maa han skaffe Sikkerhed, for at faa solgt maa han være sleben og snakke Folk efter Munden. Kort: han trænger Alle og maa saaledes hans Mening falde sammen med Enhvers, alt Individuelt forsvinder og han bliver tilsidst aldeles „meningsløs". — Oplysning ved Læsning og Selvstudium kan der ikke blive Tale om, da Forretningen begynder om Morgenen Kl. 7 og slutter om Aftenen Kl. 11, og naar man hele Ugen har staaet lænket bag en Disk, trænger Legemet Motion om Søndagen.

En Ting endnu, som bidrager til at gjøre Landsens Handelsstand politisk unyttig, og give den dens nuværende Præg, er den Omstændighed, at Handelsbetjente fra Byerne, efter at have samlet sig nogen Mynt, reise op paa Landet og nedsætte sig som Landhandlere og bringe med sig — ikke Oplysning og Dannelse — men den for Stædernes Handelsbetjente eiendommelige Blaserthed. Deres flotte Væsen og Lader vil desværre blandt Ungdommen ikke mangle Beundrere og Efterlignere — „Ingen Regel uden Undtagelse" heder det. Jeg har truffet Handelsfolk fra Landet, som ei have havt det Mindste af ovenbeskrevne Egenskaber, ja, som have været liberale nok til med Beklagelse at erkjende det Berettigede i de her gjorte Udtalelser. Vi se saaledes, at der desværre for Nærværende ei kan være synderligt at haabe af vor Bygdehandelsstand. Haandværkerne leve og drive i Almindelighed paa Landet under saa indskrænkede Forholde, at der ei kan blive videre Tale om dem. Kjendskab til Folket faa de vel under det idelige Omflakkerliv, men uvist er det vel, om de gjøre sig den Uleilighed at tænke over, hvad de høre og se. Det er vel sandsynligt, at de frasige sig al Befatning med Noget, der ikke hører Faget til.

Embedsstanden maatte man vel ifølge dens Uddannelse og den almendannende Kundskab, som er en Betingelse for, at man kan blive Embedsmand, paa Forhaand med Tryghed sige var politisk moden, saa moden, at den maatte kunne optræde som de øvrige Bygdestænders Lærere og Ledere. Dette er imidlertid ingenlunde Tilfælde. Denne tilsyneladende Modsigelse stikker i Embedsmændenes Opdragelse. De ere somoftest Sønner af Embedsmænd paa Landet eller Bybeboere. Ere de opvoxne i Byerne, lære de at kjende og omfatte med Forkjærlighed blot Byen — de tørre Brostene og Bybeboerne. Man kan sammenligne dem med Planter, der drives i trange Lerpotter. Folkelig Sands kan man ei vente, de skulle faa, da de ialmindelighed fra den spædeste Barndom ikke lære Andet om Bonden og Bondestanden end at de skal søge at adskille sig fra den. Har en Bymand en Søn, som viser Mangel paa Evner, fattes der strax den Bestemmelse, at han skal blive „Landmand". O hellige Uskyld! ligesom Bondestanden var en Stand, hvori ei tiltrænges sund Fornuft og Omtanke! Hvor tidt hører man ikke i Byerne Ordet „Bonde" som Skjældsord i Børnemunde. I dette sit fra Barns Ben af indplantede Overmod vænne de sig til at betragte Byerne som de eneste Steder, hvor der kan være tale om Dannelse og Dygtighed, og Bybeboerne som Nationens Kjerne. Bønderne er i deres Øine Folk, som ei kunne have nogen fornuftig Mening formedelst Mangel paa Kundskaber. De glemme nemlig, hvormeget af deres egen Lærdom er overflødig til at blive en god Borger. At befatte sig med Bønder synes naturligvis saadanne Folk spildt Arbeide, da der naturligvis ei heller kan være Tale om at søge aandelige Evner her; — findes de, saa er det en Undtagelse fra Regelen. Vore Bønder synes virkelig ogsaa i Almindelighed at være en hel Del feige. Det er imidlertid ikke underligt, at de have valgt at være utilgjængelige, da de godt ved med hvilke Øine, de betragtes.

Embedsmænds Sønner paa Landet omgaaes vel udenfor sit Hjem Bondebørnene og lege med dem, men det er af Mangel paa andet Selskab. Kanske de ovenikjøbet af Mamma faar Irettesættelse for at befatte sig med „Bondeungerne" og lære Unoder af dem. De smaa Patricier vide saaledes godt, at de vise Nedladenhed herved, medens Bondebørnene ere tilbageholdne ved Tanken om den Kløft, som er mellem dem og deres „fine" Legekammerater. Der bliver saaledes intet inderligere Forhold, hvis Minde kan holde sig hos Embedsmandens Søn, naar han kommer ind til en af Byerne og fortsætter det kunstige Byliv, han har levet paa Landet. Han vil kanske i Begyndelsen savne den frie Natur, men han vil dog snart glemme dette Savn. Folket bliver ham ubekjendt, som om han aldrig havde været paa Landet.

Embedsmænd paa Landet holde i Almindelighed Huslærere, og Undervisningen bliver drevet skarpt, saa der liden Tid bliver tilovers for Børnene til at tumle sig i Naturen, lære at kjende Landboerne og faa Agtelse for dem. Hele Barndommen og Begyndelsen af Ynglingealderen gaar tabt under Pugning af latinske og græske Gloser — et daarligt Vederlag for Tabet af denne skjønne for Indtryk saa modtagelige Tid. Man læser vistnok om Oldtidens Stater og deres Forfatninger, om deres store Mænd, deres gode og slette Sider, men i den Tid er man for grøn til at kunne tilegne sig det tilgavns. Husker man Noget deraf i den senere Alder, anvender man det i Almindelighed ikke, eller man tror ikke at have Anledning til at anvende det. Som oftest gaar det Bondesønner, som gaa den studerende Vei, ligedan. De komme i en ung Alder ind til Byerne og leve sig let ind i de nye Forholde, glemme det Gamle, sine Bondebekjendtskaber og sine tidligere Forholde. Studenteraarene er en „Opigjenleven" er der sagt. „Aanden higer efter Stordaad", men det tages af hvert forskjelligt Individ paa forskjellig Maade. Nogle fordybe sig saa rent i Oldtidens Ruiner, at de atter komme frem, rigtignok som Studenterstandens Lys, men upraktiske, ensidige, ubrugelige og kanske med nedbrudt Helbred. Andre ere taabelige nok til at kaste sit Studium væk, hadende enhver Specialisme, atter Andre gaa tabt i Madstrævet, idet de gjøre Studiet til et Haandværk.

Tilfældigt er det, naar En eller Anden kommer i Berørelse med Bondestanden og er fordomsfri nok til at opdage nogle af de mange Guldkorn, som findes i denne Stand. — Studenterne blive Kandidater og spredes rundt Landet som Embedsmænd, og ifølge medbragte dybt rodfæstede Anskuelser værne de for det Meste paa saadan Maade om sit Embedes Værdighed, at ingen Tilnærmelse mellem dem og Bønderne bliver mulig. De afgjøre sine Forretninger med hinanden og ere forresten hinanden aldeles ubekjendte. Denne Kræsenhed hos Embedsstanden og Banghed for at nedbryde Embedets Værdighed ved at blande sig med „Massen" gjør naturligvis, at Embedsmanden, efterat have været 10 Aar i Embedet, kjender ligesaa lidet til sin Bygd, Bøndernes Karakter og aandelige Standpunkt, deres Tarv o. s. v., som om han var en Fremmed. (Sluttes.)

Wall-Street i New-York og Pengeforretningerne i Amerika.

(Slutn. fra No. 172.)

I den Sal, hvor Forretninger, som vedkomme Guld- og Sølv-Værdierne, gaa for sig, gives der lignende Scener, kun med den Forskjel, at her i den lange Sal (long-room) er Tummelen endnu større. Her samler sig en glødende Masse af Spekulanter, fordetmeste outsiders; nogle Medlemmer af Agenternes Korporation puffe og støde hverandre i modsat Retning hid og did, midt i en uopløselig Forvirring ligesom Besatte, og med det mest ensformige Skrig. Regner det, saa pakker man sig bogstavelig ovenpaa hinanden i Salen, paa andre Dage strømme de ud; da spærre de Fortougene og Gaden og plante sig paa Trapperne og i Indgangene til Nabohusene. Gaden er da ganske og aldeles fyldt med bølgende Masser af menneskelige Væsner eller rettere Spekulanter, og fra den ene Ende til den anden hører man ikke andet end det vilde Skrig af Kjøbere og Sælgere.

Amerika er et Land, hvor den vildeste Ærgjerrighed har Ret til at leve og naturligvis opmuntrer Spekulationen. Gunstige Chancer ere her talrigere, og heldigere Resultater lettere end andetsteds; der danner sig saaledes hos Folket et hedt og eventyrligt Temperament; man haaber bestandig at kunne skabe sig en Formue og er altid beredt til at vove Alt for at opnaa dette Maal. Man bebreider Amerikaneren, at han elsker Dollaren altfor meget, og maaske med Rette; men denne Kjærlighed er mere en Ødelands end en Gniers. Amerikaneren stræber efter Formue, ikke for at holde paa den, men for atter at give den ud; Ingen i Verden gjør det med fuldere Hænder. Og netop denne Vindesyge i Forbindelse med denne Liberalitet indgyder ham Ønsket om at berige sig og forsyner ham med den nødvendige Dristighed. Landet med den umaadelige Udstrækning af uberørte Skove og Marker byder Foretagelsesaanden saa umaadelige Hjælpekilder, at Uheld paa et Punkt næsten altid følges af Held paa et andet, og da er Ulykken i Virkeligheden ingen Ulykke. Amerikaneren, som har Bevidstheden om, at han atter kan hjælpe sig op, naar Alt er tabt, er netop derfor ogsaa rede til at vove Alt, og saaledes bliver han til en uforfærdet Spekulant.

Spekulationsvanviddet paa Pariser- og Londonner-Børsen kan ikke paa langt nær komme op mod det, som gaar for sig i Wall-Street. Paa begge de første Steder maa man, for at finde analoge Lykkesomvexlinger og overordentlige Hændelser, sætte sig tilbage til Law's Tid eller da Jernbanerne var i sin Begyndelse.

Under Krigen i 1862 have Spekulanter i Wall-Street, efter hvad man har fortalt mig, vundet 800 Mill. Dollars, og det som Følge af Værdipapirernes uregelmæssige Stigen og Falden, idet nogle af dem steg 300 pCt. En Vexelagent vandt paa en Dag 5000 Dollars i Mæglerløn, en uhyre Sum, naar man betænker, at han kun havde ¼ pCt. af Paribeløbet af alle sine Kjøb. Spekulationsaanden var saa almindelig og saa stærk, at Damer pantsatte sine Juveler for at spille; Wall-Street og de tilstødende Gader vare besatte af en saa tæt Folkemasse, at Politiet havde Møie nok med at holde Cirkulationen aaben. I et eneste Øieblik saa man Folk gaa over fra Armod til Rigdom. En Kjører begyndte med Salgsprisen for sin Hest, som han havde solgt for 100 Dollars; 3 Maaneder senere eiede han en Formue paa 300,000 Dollars. En Vexelagent, med Tilnavnet den hinkende Andrik, saa ringe og ubetydelig, at intet Menneske værdigede ham et Blik, vandt i 6 Maaneder en Formue paa en halv Million Dollars og blev Kammerat med store Bankierer, en Yndling i det fornemme Selskab og en Lovgiver i Modens Rige. En Forening af et halvt Dusin Spekulanter tjente i nogle Uger 2 Mill. Dollars.

Der gaves naturligvis ogsaa uhyre Tab. En Agiotør, som med et Spring havde svinget saa høit op, at han gav Tonen an i Wall-Street, faldt ligesaa hurtigt som han var stegen; et Øieblik var hans Kredit saa stor, at et Selskab, der vilde lade ham figurere mellem sine Direktører, betalte ham 165,000 Dollars for denne Tjeneste. Spekulanter betalte ham store Summer, for at han skulde kjøbe for deres Regning, overbeviste om, at de vilde blive rige under den blotte kabalistiske Indflydelse af hans Navn. Idag er dette Navn neppe mere kjendt, og nævner man det, saa sker det kun for at knytte en advarende Moral dertil.

Det er bekjendt, at man under Krigen udgav en Mængde uombyttelige Papirpenge; deraf opstod der en unaturlig Hausse (Stigen) i Prisen paa alle Værdipapirer. De, som havde forudseet et saadant Resultat, vandt mange Penge, idet de simpelthen paa Kredit kjøbte saa Meget, som man vilde lade dem faa. De kjøbte altsaa til lave Priser og solgte til uhyre høie. I Begyndelsen var denne Spekulation ikke meget vovelig, men under Krigens videre Forløb blev den fuld af Farer. Guld-Dollaren vexlede til Exempel mellem 120 og 280. Under saadanne Omstændigheder kunde en Spekulant den ene Dag befinde sig paa Lykkens høieste Top og den anden være kastet ned i Afgrunden.

Ikke saa sjelden saa man en Agiotør fra Wall-Street blive til Forbryder; i Grunden høre alle Spillere ind under denne Orden. Særdeles Opsigt vakte Tilfældet med Edvard Katchinn. Han var Associé i det store Bankhus Katchinn, Son & Komp., som ikke blot nød Publikums men ogsaa Statens Tillid. Han havde ofte over fem Mill. Dollars anbetroede Penge under Forvaltning. Allerede rig, erhvervede han sig en umaadelig Vinding ved heldige Spekulationer under de fem Krigsaar. Men i 1864 led han, overrasket af den finansielle Panik og den pludselige Synken af alle Værdipapirer, betydelige Tab.

Edvard, den ældre Katchinns Søn og den yngste Associé, fattede den Beslutning at udjevne disse Tab. I fex Maaneder var han saa heldig at vinde næsten en Million Dollars, og gjort modig ved dette, fortsatte han med sine i det Uhyre udstrakte Spekulationer, der samtlige vare grundede paa en Baisse (Falden)

ved Enden af Krigen. Der kom en Hausse, og han maatte bruge alle sine egne og Husets Hjælpekilder for at opretholde sin Kredit.

Han byttede Taktik og spillede nu paa Hausse; han kjøbte Saameget han kunde, han gik, siger man, lige op til 25 Millioner Dollars, og under disse svimlende Operationer betænkte den unge Mand, som neppe var seks og tyve Aar gammel, sig aldrig et Dieblik, forraadte aldrig det ringeste Spor af indre Bevægelse. Han havde Kredit, men han vilde paa samme Tid ogsaa sikre sig en stor Pengesum. For at skaffe sig denne, vidste han intet Bedre, end at forfærdige falske Checks (Anvisninger paa Ihændehaveren) paa Guldbanken. Han optog Penge paa disse Checks, idet han gav dem fra sig som subsidiær Garanti under den udtrykkelige Betingelse, at de ikke maatte sættes i Cirkulation.

Denne Forsigtighedsregel var god, og Forbrydelsen blev kun opdaget ved et rent Tilfælde. En Bankier, som besøgte en af sine Kolleger, fandt ham ifærd med at ordne endel Papirer, og blandt disse var ogsaa en Check paa Guldbanken; han kastede et Blik paa den og bemærkede en liden Feil i Underskriftens Ortografi. Man anstillede Undersøgelser, og Falskneriet blev opdaget. Imidlertid fik Edvard Vink om, hvad der foregik; han viste ikke den ringeste Bevægelse, fortsatte tilsyneladende med den største Rolighed sine Forretninger Dagen ud, hævede 700,000 Dollars hos sin Bankier, tog sin Reisesæk og forsvandt. Han forlod imidlertid ikke New-York, nøiede sig med at lade sit Kindskjæg rage bort, klædte sig i mørke Farver, anlagde et hvidt Halsbind og tog Ophold i et Hotel et Par Skridt fra sin tidligere Bopæl. Her forblev han rolig, levede godt, læste Aviserne og fulgte deri med let forklarlig Interesse alle Beretninger om hans egen Forbrydelse og iagttog forøvrigt i sin hele Fremtræden den største Respektabilitet, indtil en Politiagent en vakker Dag lagde Haanden paa hans Skulder. Han blev stillet for Retten og dømt til fire og et halvt Aars Fængselsstraf.

Man tog herved Hensyn til „formildende" Omstændigheder; havde man dømt ham efter hans Misgjerninger, vilde hans hele Levetid ikke strakt til, selv om han var bleven saa gammel som Methusalem.

Kristiania, den 4de August 1869.

De idag modtagne udenlandske Blade bringe ingen Nyheder af væsentligere Betydning.

I det engelske Underhus forlangte i Fredags Charles Gilpin 2den Gangs Læsning af Forslaget om Dødsstraffens Afskaffelse, der forøvrigt hvert Aar behandles i det engelske Parlament, ligesom Spørgsmaalet staar paa Dagsordenen over hele den dannede Verden. Kun faa Steder synes man at tage det saa let, som paa sidste Storthing, hvor Justitskomiteens Indstilling om at lade Regjeringen tage Sagen under Overveielse vedtoges uden synderlig Debat. I Danmark har man ikke paa længe seet Dødsstraffen fuldbyrdes, idet Benaadning altid har paafulgt Dødsdommen lige indtil i disse Dage, da den berygtede Modermorder, Hansen i „Helvedeshuset", virkelig skal henrettes. I det engelske Underhus var det vistnok ikke at vente, at en saa stor Reform skulde gaa igjennem; men det turde undre mangen En, at der endog i det nye Parlament var saa mange Modstandere mod Dødsstraffens Ophævelse som 118 Stemmer mod 58. De Grunde, som anførtes for og imod, vare væsentlig de samme som før, med Undtagelse af, at det gamle Argument om det oprørende ved Dødsstraffens offentlige Fuldbyrdelse i en stor Folkemængdes Nærværelse, ikke nu kom frem; thi ifølge en ny Lov fra forrige(?) Session fuldbyrdes Dødsstraffen i England nu ligesom i Tyskland indenfor Fængselsmurene. Ved denne Afstemning er det antagelig givet, at Dødsstraffen kommer til at blive staaende saalænge dette Parlament varer d. v. s. mindst 6 Aar til. Af Times's Udtalelser skulle vi hidsætte følgende: „Erfaring har vist, at en Lov kun forsaavidt i Længden kan regne paa at blive staaende, som den stemmer med den almindelige Retsfølelse. Er en Straffelov for streng, saa vil Folkefølelsen betage den sin Skarphed; er den for mild, som i Amerika, saa udfylder Folkefølelsen den manglende Strenghed ved Lynchlov, idet Folket selv overtager baade Dommerens og Bøddelens Forretning. Dødsstraffen holde vi for den eneste hovelige derfor retfærdige Straf for Mord; og derfor vil en sund offentlig Mening altid ønske Dødsstraffen opretholdt." Vi skulle ikke opholde os ved disse Times's Ord, men kun minde om, at vor Straffelov af 1842 især i Sammenligning med den nye militære Straffelov af 1865, som sætter livsvarigt Strafarbeide som Alternativ ved Siden af Dødsstraf, dog idetmindste trænger en grundig Reform, selv om det maaske kan være for tidligt endnu at tænke paa Dødsstraffens Afskaffelse for alle Forbrydelser.

„Kölln. Zeit." for 31te Juli har en Brevsending fra Paris, som giver yderligere Meddelelser om Oppositionens løse Sammenhold og deraf følgende Vakling. Ganske betegnende for, hvorledes Oppositionen selv opfatter sin Stilling til Keiserdømmet, nemlig som en Skive, de skulle more sig med at skyde paa, er det, at en af Venstre endog offentlig ytrede: „Hvis Keiser Napoleon afsagde sig Tronen for sig og Efterkommere og rolig vilde trække sig tilbage til Privatlivet, saa vilde jeg aldrig tilgive ham, at han havde gjort det, uden at det suveræne Folk selv først havde jaget ham ud af Tuillerierne." Gambetta har i en kraftig Skrivelse til sine Vælgere udtalt sig om de Brøst, som have sprængt Oppositionen. „Pauci sed fortes!" d. e. „Faa, men kjække!" siger han. Han vil, at man ganske skal skille sig fra det konstitutionel-monarkiske Parti under Thiers Ledelse, og derimod danne et „sandt Venstre" af mere ensartede Bestanddele. Spørgsmaalet er om Gambetta ved dette Skridt ikke end yderligere vil svække Oppositionen og saaledes gjøre dens fælles Modstander Napoleon end fastere i Sadelen. At der hersker stor Raadvildhed blandt Oppositionen, fremgaar ogsaa af de franske Blade. Saaledes skriver Siecle: „Indtil igaar var det endnu ikke lykkedes Venstre at enes om et Manifest eller en fælles Erklæring. Man har villet sammensmelte de forskjellige Elementer til en eneste Gruppe, man har villet forene alle Deputerede, der stod udenfor Thierspartiet og Høire, lige fra Bancel, Esquiros, Jules Favre og Grévy indtil Thiers og Keller, om et fælles Program. Dette er ikke lykkedes og kunde ikke lykkes. Vi indse heller ikke, hvad Nytte det kunde være til at sammensmelte den demokratiske og den monarkiske Gruppe, medens det Uheldige derved forekommer os øinefaldende. Vi indse fuldt vel, at der kunde opnaaes Enighed imellem begge Oppositionens Fraktioner angaaende et givet Punkt, angaaende et specielt Spørgsmaal. Men hvad vi ikke kunne indrømme, er, at man kunde tænke paa et Manifest eller et fælles Program, der samtidig skulde underskrives af Mænd, der bekjendte sig til fuldkommen forskjellige Principer angaaende de vigtigste Spørgsmaal. Om et saadant Program kunde der kun opnaaes Enighed ved Hjælp af Indrømmelser, som det demokratiske Venstre ikke kunde underskrive uden Skade for sin Værdighed og Anseelse. At blive ved med saadanne Fusionsforsøg vilde være det Samme som at fordømme sig til Konfusion".

Det Ynkelige i Venstres Holdning er iøvrigt ikke blot Gjenstand for Omtale i de andre Partiers Blade, men anerkjendes ogsaa af Partiets egne Organer.

Keiser Napoleon vil sammen med Keiserprinsen midt i denne Maaned besøge Leiren ved Chalons, og det antages, at Keiseren vil tilbringe Napoleonsdagen i Leiren. Tidligere hed det, at den keiserlige Familie iaar vilde tilbringe denne Dag, der tillige er Napoleon den Førstes hundredaarige Fødselsdag, i Ajaccio, og for at man ikke af den forandrede Beslutning skal drage krigeriske Slutninger, forsikre de officiøse Blade, at man ikke maa tillægge Keiserens Besøg i Leiren nogen overordentlig Betydning.

Gladstone, som en Tid endog har været farlig syg, er nu i god Bedring, og var ventende til London, hvor hans Nærværelse er fornøden. Dog ikke netop for den forestaaende „Fiskemiddags" Skyld, men for at raadslaa om adskilligt med sine Kolleger forinden Parliamentets Opløsning, som ifølge Standard antages at ville finde Sted den 7de ds.

Efterretningerne fra Spanien indskrænke sig i det Væsentlige til, at toogtyve Deputerede af det republikanske Parti have nedlagt Protest imod, at Sikkerhedsloven af 1821 paany sattes i Kraft. De carlistiske Bevægelser synes hidtil ikke at have været af nogen synderlig farlig Karakter. I Distriktet La Mancha skulle de carlistiske Bander ifølge Imparcial være fuldstændig overmandede. Ved Ciudad Real anholdt Carlisterne i Lørdags Morges et Jernbanetog, men de bleve senere adsplittede og forfulgte af Tropperne. I Pampelona har man opdaget en Sammensværgelse, som gik ud paa at overrumple Citadellet; ved Fængslingen af de Sammensvorne blev en af disses Førere dræbt. Et Telegram fra Madrid, affendt i Tirsdags, melder, at Efterretningerne fra Provindserne lyde tilfredsstillende, og at Carlisternes Planer synes at være mislykkede.

Wasariddere. De forenede Rigers Konsuler H. Stub i Livorno og E. Lund i Bilbao samt Chancelier i Konstantinopel Anker Bødtker ere ifølge Post- och Inr.-Tidn. under 29de f. M. udnævnte til Riddere af Wasa-Orden.

Opgaven ved Examen Artium idag lød saaledes: „Julius Cæsar. En Karakterskildring".

Tre nye Kommissioner skulle ifølge Mgbl. nu være nedsatte, nemlig: 1) en Kommission til Omorganisation af Søkadetkorpset og det sømilitære Korpser, hvis Medlemmer skulle være udnævnte i sidste Statsraad. 2) Laane- og Bygningskommission for Kristiania-Drammensbanen, samt 3) en Kommission til at tage det militære Administrationsreglement af 2den Februar 1867 under Overveielse, hvorved Spørgsmaalet om den gamle Kompagniadministrations Gjenindførelse og om de nationale Officerers Bopæl i sine respektive Distrikter ogsaa kommer til at berøres. Formodentlig vil Rigstidenden iaften bringe nærmere Meddelelse om disse Kommissioner.

* **Efternævnte Elever af Instruktionsskolen** til Uddannelse af Infanteri-Officerer uden fast Løn have ifølge Aftp. bestaaet Afgangsexamen i følgende Orden:

1. Larsen, L., Stud. real., (1,74); 2. Heyerdahl, H. O. F., Stud. philos., (1,79); 3. Magelssen, N. S., Stud. philos., (1.80); 4. Aubert, J. H. W. A., Stud. philol., (1,82); 5. Hartmann, H. M. P. A., Kand. polytek. (1,86); 6. Heggenhougen, G. O., Stud. theol., (1,97); 7. Braathen, H. C., Stud. jur., (1,97); 8. Bekkevar, J. E., Stud. philol., (1,99); 9. Collet, E. B. F., Stud. philos., (2,01); 10. Aas, J. M., Handelsfuldmægtig, (2,01); 11. Berg, B., Sergeant, (2,03); 12. Jenssen, H. S. H. Stud. med., (2,11); 13. Valeur, P., Stud. philos., (2,12); 14. Hansen, F. W., Stud. theol., (2,13); 15. Sander, H. J., Stud., philos., (2,15); 16. Galtung, J. F. U., Stud. med., (2,17); 17. Ziener, F., Handelsfuldmægtig, (2,19); 18. Binneballe, W., Stud. med., (2,23); 19. Bergersen, B. C., Stud. jur., (2,28); 20. Krogh, J. J., Stud. philol., (2,30); 21. Garmann, C. B. T., Stud. theol., (2,31); 22. Bergh, P. C., Stud. real., (2,35); 23. Wettergreen, M. N., Handelsf., (2,36); 24. Haagensen, H. F., Stud. theol., (2,39); 25. Rode, H. C. J., Stud. theol., (2,41); 26. Fischer, C. E., Stud. philol., (2,46); 27. Kielland, F. C. B., Stud. philos. (2,47); 28. Christie, A. M., Stud. art., (2,51); 29. Barth, H. K. Stud. jur., (2,54); 30. Sigveland, J., Stud. theol., (2,56); 31. Thoresen, T. K., Student, (2,57); 32. Unger, A. A., Stud. med., (2,65); 33. Munthe, J. F. N., Stud. philos., (2,66); 34. Munthe-Kaas, C. F. E., Stud. philos., (2,92).

I det hele havde 40 Aspiranter anmeldt sig til Examen, hvoraf 5 rejiceredes og 1 trak sig tilbage.

I Klingenbergs Festsal optraadte i Søndags for første Gang det kinesisk-amerikanske Selskab, under stormende Bifald. Den Sikkerhed, hvormed Direktøren kaster sine Knive, grænser næsten til det Latterlige. Forresten er der noget ubehageligt spændende og ængstende ved dette Kunststykke, der ikke fjernes, trods al den Sikkerhed, hvormed Knivene kastes. Paa Grund af indgaaet Engagement i Berlin kommer Selskabet kun til at opholde sig en kort Tid heroppe.

Paa Theatre des variétés gav man igaar „Marmorkvinderne", Komedie i 4 Akter efter det Franske. Stykket er en Skitse, en Tegning fra Paris. Alle Karaktererne ere mere antydede end fuldt udtegnede, men hvad der er givet er godt. Maryot, Marmorkvinden, den eneste Marmorkvinde, vi forresten stifte noget Bekjendtskab med, thi de Øvrige ere blotte Drapperier om denne Figur, er en Pariserslane, uden Hjerte og Gemyt; hun leger med en ung Mands brændende Kjærlighed, trækker sine Vexler paa ham og kaster ham tilside, naar han er benyttet. Denne Karakter er, som sagt, mere antydet end tegnet, den kræver en Skuespillerinde og en dygtig Skuespillerinde, Hjerteløsheden og Koketteriet maa fremtræde i hendes Ansigt, vexlende efter Omstændighederne, det maa udgyde sig over hele hendes Figur, det maa tale gjennem hendes Haandbevægelser, det maa løbe ud i Viften, hun benytter. Fru Tibell gav denne Rolle og gav den upaaklagelig. Det Hjerteløse ved denne Kvinde kom isnende koldt frem, men det raffinerede Koketteri, hvormed hun i Forbindelse med sit skjønne Ansigt naturligvis vandt og atter vil gjenvinde dette unge, ufordærvede Menneske, efterat han har faaet Dinene op, kom ikke klart og paatageligt nok frem. Rafael Didier, hendes Elsker, gaves af Hr. Strindin, og ihvorvel der er noget Stivt ved ham, gav han dog denne Rolle varmt og hjerteligt. Forfærdelig, havde vi nær sagt, er tredie Akt, hvor Rafael, fortryllet og bedaaret af denne Kvinde, er draget paa Landet med hende. Hun er allerede fornøiet af ham efter 4 Ugers Forløb, i hvilken Tid han har ødelagt 10,000 Frc.s, og den stakkels unge Maler, der har forladt sin gamle Moder for hendes Skyld, har vel ikke saameget mere. Nu vel, hun maa skille sig ved ham. Det Koketteri, som vi aner at hun har benyttet for at fængsle ham i disse 4 Uger, slaar om, Hjerteløsheden kommer isnende koldt frem og lægger sig klamt om Rafael. Hans Kjærlighed, hans varme, inderlige Kjærlighed bryder nu frem over hende, varmende som Solstraaler, og her spiller Hr. Strindin godt, meget godt; men hun, hun gaber, hun rister sig, hun kjeder sig, hun vil til Paris. Han er fortvivlet, Stakkel. Men udenfra klinger som Akkompagnement Maryots Veninders hjerteløse Latter. De ere budne til Gjæstebud idag og kommer nu til Gaarden. — En anden Figur i dette Stykke vil vi heller ikke lade uomtalt, det er Desgenais, der spilledes af Hr. Rohde. Desgenais er en Pariser, der kjender hele det Væsen, hvoraf Rafael besnæres, tilbunds. Han er blaseret, ja vel, men han har dog reddet sit gode Hjerte, og han arbeider klogt og fint for at redde sin Ven fra den Dødsfare at falde i denne Sirenes Klør. Han staar kold og iagttagende, høflig og med en fin, spillende, næsten umærkelig Ironi ligeoverfor det, der blænder og bedaarer hans uerfarne Ven. Hr. Rohde er en dygtig Skuespiller og han skilte sig godt ved sin Rolle.

Imorgen, Torsdag, gives en stor Festforestilling med nyt og indholdsrigt Program, i Anledning Prins Oskars Ankomst.

Gjentaget Fostermord. For nogle Dage siden blev en Pige, der kalder sig Marie Nilsdatter Dammerud fra Blakjer, indbragt i østre Akers Lensmandsarrest som mistænkt for at have født i Dølgsmaal. Angjældende skal have forklaret, at hun for noget over 1 Aar siden kom ud af Tugthuset, hvor hun havde hensiddet i 10 Aar for Fostermord, og at hun en Tid bagefter følte sig svanger. For kort Tid siden kom hun i Aanarbeide paa Gaarden Ellingsrud i Aker, hvor hun en Dag, medens de øvrige Arbeidere havde Eftermiddagshvile, sneg sig hen under en Laavebro. Her fødte hun et Barn, som hun skyndsomst kastede i en i Nærheden værende Dam, uden engang at undersøge, om der var Liv i Barnet. Hun begav sig derpaa atter til sit Arbeide, men blev senere paa Dagen saa syg, at hun maatte begive sig tilsengs. Da hendes Medarbeidere fattede Mistanke om, at noget Galt maatte være paafærde, anmeldtes Sagen for Lensmanden. — Den Dorskhed og Ligegyldighed, Angjældende lægger for Dagen, lader befrygte, at hun er sindssyg. Hun opgiver at være 30 Aar gammel. Paa Grund af Angjældendes Sygdom har hun endnu ikke kunnet stilles for Forhør.

Indberetning fra Amtmanden i Smaalenenes Amt til Indredepartementet angaaende Udsigterne for indeværende Aars Høst, dateret 31te f. M.:

Overalt i Distriktet lover Høstsæden Udbytte som i et godt Middelsaar, hvilket i dette Aar har mere at betyde, fordi Udsæden under heldigt Veir forrige Aars Høst er bleven større end almindeligt.

Høbjergningen, der nu for største Delen er tilendebragt, er foregaaet under stadigt tørt Veir, og Avlingen er derfor bleven ualmindelig god. Det kolde Foraar satte Græsværten noget tilbage paa gammelt og fugtigt England, hvorimod de ujevne og mere høitliggende Græsmarker under Foraarets hyppige Regn trivedes og gav rigt Udbytte.

Høets Mængde antages at være bleven som i et Middelsaar.

Efter Beretningerne og den Erfaring, jeg derom har, ere Udsigterne for Vaarsæden forskjellige. I Sædetiden og Kornets første Værtperiode var Veirliget koldt og Regnen hyppig; senere indtraf tørt Veir med afvexlende kold og varm Luft. Vaarsæden, som, naar den er kommen i Jorden i regnfuldt Veir, taaler liden Tørke, blev derfor standset i Væxten. De senere Dages Regnveir med mild Luft har dog bidraget meget ogsaa til Vaarsædens Fremvæxt, og det kan maaske antages, at Avlingen af Byg og Havre i det Hele taget vil blive som i et Middelsaar.

Potetesagrene staa vel endnu noget tilbage paa sidlændt Mark, men de kunne efter den sidste Tids heldige Veir komme til at give godt Udbytte.

Der klages vel fra mange Kanter over, at stærk Tørke i 14 Dage af denne Maaned har fordrevet og fortørket saavel Potetes- som Kornagre; men dette, som kun kan gjælde Agre paa særdeles tør og skarp Jordmark, kan ingen synderlig Indflydelse have paa Avlingen i dens Almindelighed.

Indberetning fra Amtmanden i Bratsbergs Amt til Indredepartementet angaaende Udsigterne for Høsten, dateret 31te f. M.

Veiret var i Mai og den første Halvdel af Juni Maaned usædvanlig koldt, hvilket foraarsagede at Sæden kom sent i Væxt. I den sidste Del af Juni blev Luften varmere, og da der tillige faldt nogenlunde tilstrækkelig Regn, fik Agrene et bedre Udseende; men i Juli har Veiret igjen for største Del været tørt og vindigt, hvorved Agrene paa tør og grundlændt Jord ere fordrevne. I de sidste Dage er der faldt ganske god Regn, og dette vil endnu kunne hjælpe noget. Imidlertid er det at befrygte,

at Kornavlen i Gjennemsnit for det hele Amt neppe kan naa til et Middelsaar, om endog Veiret herefter bliver gunstigt. Herfra gjør dog Rugen en Undtagelse, da Rugagrene overalt staa meget godt; men skjønt Rugavlen i flere Distrikter af Amtet er i Tiltagende, har den dog ikke den Vigtighed, at den kan erstatte Tabet paa de andre Kornsorter.

Paa dyblændt og kraftig Jord, som ikke har været vaarbedt, bliver Høavlen god; men uheldigvis er dette ikke den største Part, og paa ringere Jord og under den stærke Vaarbetning, der i Aar har fundet Sted, bliver Avlen under et Middelsaar. Indbjergningen har hidtil været god.

Poteterne have ikke lidt mere Skade af Tørken, end at de endnu kunne rette sig, og den Skade, som paa de enkelte Steder i Slutningen af Juni have lidt ved Kulde, er neppe af Betydenhed. Sygdom vides ikke til denne Tid at have vist sig.

Fundet Lig. („Dr. Bl."). Lørdag Eftermiddag gjenfandt man her i Elven udenfor Tandbergs Søbod Liget af en Mand fra Krogstadelven, som var bleven borte her under sidste Marked.

„Drammens Tidende" har fra 3die ds. skiftet Redaktion; den nye navngiver sig ligesaalidt som den gamle.

Formælingsdagen feiredes i Kristianssand, ifølge et os velvillig meddelt privat Brev, af de ved Instruktionskursus'et værende Folkeskolelærere med en liden festlig Tilstelning. Under Øvelserne den Dag var der sørget for Musik ved frivilligt Sammenskud. Efterat Øvelserne vare endte og et Leve for Brudeparret udbragt, marscherede man til „Præstedalen", tæt ved Oddernæs Præstegaard, et særdeles smukt Sted, der af Provst K. O. Knudsen velvillig var overladt for Anledningen. Efterat Provsten havde ønsket Forsamlingen velkommen, holdt Pastor Kristensen Festtalen, i hvilken han fremhævede Betydningen af denne Forbindelse for de tre Folk; han hverken ønskede eller haabede, at denne Forbindelse skulde bidrage til at forene os til et, men til et treenigt Broderskab og til fælles Samvirken for alt Skjønt og Stort. — En hel Del Taler bleve holdte: for Kongen, Fædrelandet, Kvinden, for de Gifte, for de Ugifte, som vilde gifte sig og for de, som ikke vilde gifte sig o. fl., afvexlende med Sang og Musik.

Ole Bull kan i Løbet af 14 Dage ventes hjem, skrives der i „Bergens Adr." Efter Brevet vil han formentlig nu være paa Reisen, for over Paris, som han alene besøger for at gjøre nogle Indkjøb for at komplettere Udstyret paa sin Eiendom „Valstrand", at lægge Veien direkte til Bergen. Kort efter sin Hjemkomst venter han Besøg paa Valstrand af indbudne Venner fra Amerika.

Lidt Skolestatistik. Den bekjendte Læge Professor Virchow har nylig offentliggjort Resultaterne af en efter Undervisningsministeriets Opfordring foretaget Specialundersøgelse om Skolernes skadelige Indvirkning paa Disciplenes Sundhed. Om den af Skolelivet foraarsagede Kortsynethed har Cohn-Breslau offentliggjort Resultaterne af en Undersøgelse, foretagen med 10,000 Børn. Resultatet blev, at af dette Tal var Synsevnen hos 19,1 pCt. ikke normal; det var dog meget forskjelligt, nemlig i Landsbyskolerne 5,2 pCt., i Elementarskolerne i Byerne 14,7 pCt., i Middelskolerne 19,2 pCt., i de høiere Pigeskoler 21,9 pCt., i Realskolerne 24,1 pCt., i Gymnasierne 31,7 pCt. Af 410 Studenter havde 68 pCt. ikke normalt Syn. Uden at medregne egentlige Øiensygdomme, faar man 10 pCt. Kortsynede, hvoraf i Landsbyskolerne 1,4 pCt., Elementarskolerne i Byerne 6,7 pCt., Middelskolerne 7,7 pCt., Realskolerne 19,7 pCt., Gymnasierne 26,2 pCt., Studenter 60 pCt. Mange skadelige Vaner, f. Ex. at sidde foroverbøiet, daarlig Belysning, gnidret Haandskrift bærer Hjemmet Skylden for, men tildels fremkalder ogsaa Skolen dem. Hovedaarsagen søger Forfatteren i Skolebænkene, der tvinge Barnet til at have Bogen for nær Øiet og til at sidde foroverbøiet. Han forklarer de skadelige Følger af den bøiede Stilling for Blodomløbet og Aandedrættet, omtaler Blodstigninger til Hovedet, Hovedpine, Næseblod, Croup, Skjævheder i Rygraden, Skrofulose og Lungesygdomme, og anfører, hvormange Procent der af Skolebørnene i Gjennemsnit hjemsøges af disse Sygdomme.

Forgiftning ved Gammelost. „Bergensp." fortæller, at der nylig er indtruffet nogle Forgiftningstilfælde ved Nydelsen af Gammelost, kjøbt i Forbrugsforeningens Udsalg i Walkendorffsgaden. Den usolgte Beholdning er konfiskeret.

Da Oberst Krebs's Minde nu skal hædres, har Carl B. Roosen ogsaa taget Anledning til i „Tr.hjems Adr." at minde om Kommandanten paa Fredrikstens Fæstning, Generalmajor Johan Ohme, der under Fredrikstens Beleiring og Bombardement af Svenskerne, selv efter gjentagen Opfordring til Overgivelse, kun affærdigede Parlamentæren, der førte Trusel til Kommandanten — „om at det gjaldt hans Hoved" — med den lakoniske Ordre til Artillerikommandøren: „Hr. Løitnant! behag at fortsætte Skydningen".

Et Antal paa 600 Exemplarer af Debatterne i Jernbanesagen ventes, ifølge Tr. Adr., til Trondhjem.

Bjørnen har i forrige Uge paa en Gaard i Klebu dræbt 5 Sauer og skamferet flere; ligesaa skal den, ifølge Tr. Adr., have ladet sig se paa „Innstrinna", — formodentlig i Strøget omkring Mostadmarken —, hvor den ogsaa de foregaaende Aar har vist sig.

Lax. (Tr. St.) Ved Golten, paa den nordre Side af Korsfjorden, er i Sommer fanget adskillige Lax, alle af omtrent 20 Skaalpunds Vægt og med et udklippet Mærke i Spordens Underkant. Disse Fiske ere efter al Sandsynlighed kunstig udklækkede, og dersom saa er Tilfældet, vil det være af Interesse at erfare, hvor de ere udklækkede.

Trælastudførsel gjennem Levanger. (N. Tr. A.) Et stort Sagbrug bygges i Jæmteland i Nærheden af Kallsjøen for et svensk Aktie-Bolags Regning; den, som staar i Spidsen for dette Anlæg og dets Virksomhed, er Hr. Grosserer Heinr. Meyer & Co. i Trondhjem. Dette Brug eller rettere Maskinsagbrug skal i disse Dage være sat igang, og Trælasten derfra skal transporteres hertil for at udskibes.

Lovens Bud om, at Bataljonsexercitien skal foregaa inden Distriktet, finder „Stav." utilbørligen krænket, idet Stavangerske Bataljon nu har exerceret ved Kristianssand. Naar Mangel af passende Exercerplads hidtil skal have været til Hinder for at gjøre Loven Fyldest, er en saadan Paastand, striver Bladet, for den Lokaliserede mildest talt latterlig. Der skal nok ellers være noget Andet iveien, men dette Andet kan ikke paa nogen Maade komme i Betragtning, saameget mere som det efter hvad der fortælles, kun gjælder Enkeltmands Bekvemmelighed. Vi haabe altsaa, som sagt, at det iaar er sidste Gang, at Stavangerske Bataljon føres til Kristianssand for at exercere, og at Exercitien herefter til betydelig Lettelse for Mandskaberne vil foregaa inden Distriktet.

Om Gøteborgs Arbeiderforening skriver Octavia Carlén i sin Beskrivelse over Gøteborgs Omgivelser: „Med Undtagelse af en eller anden lignende Forening i England, er Gøteborgs den største i Europa og ialfald den største i Norden. Foreningen stiftedes efter langvarige Raadslagninger mellem Arbeiderne af disse selv med Bistand af Redaktør Hedlund. Foreningen konstitueredes til den 19de August 1866 og samtidig med den en almindelig Sygekasse. En Folkebank kommer rimeligvis til at aabnes i Høst. En større Tomt har Stadens Styrelse skjænket Foreningen, som der agter at opføre et fælles Forsamlings- og Foreningshus. Forslaget dertil er allerede færdigt og er tiltaget i storartet og solid Skala. Man finder heraf, af hvilket Omfang Sagen er og hvorledes det indebær i sig en virkelig social Omvæltning, men til et bedre, i det, at den skal hæve Arbeidernes økonomiske og intellektuelle Stilling, samtidig med, at den skal udjevne Skrankerne mellem ham og Medborgerne af andre Samfundsklasser og gjøre ham mere lykkelig. Den skal ogsaa bidrage til Industriens Stigning, kanske det, hvoraf vort Land mest er i Behov, og saaledes give et Exempel til en Tilbagegang til et mere sundt socialt Levesæt. Det er denne Forenings Formaal, at i sin Mon bidrage hertil. Om Vinteren har Foreningen Sammenkomster hveranden Søndag, hvor der forelæses, musiceres, synges eller danses, og saa vænnes Arbeiderne til et mere ordentligt Liv. Man har herigjennem udryddet disse Lastens „picnics", som under Form af Dansemoro aabnede sine Porte for Arbeiderdatteren og ogsaa Arbeideren, og har givet ham Smag for bedre Adspredelser end Kroens. — —"

En ny atlantisk Kabel vil snart komme til at blive nedlagt af et engelsk Kompagni. Kabelen skal udgaa fra Milford i det sydlige Wales og direkte til den amerikanske Kyst. Den skal blive meget simpel, hvorfor det vil blive adskilligt billigere at telegrafere ad denne Linie, end ad de tidligere lagte.

For Søfarende. Efter 8 Aars Arbeide har det nu lykkedes Trinity Board for Fremtiden at afhjælpe den Fare, som de Søfarende hidtil har svævet i ved den Klippemasse, der ligger mellem den cornwallske Kyst og Scilly-øerne ved Indseilingen i den engelske Kanal. Denne Klippemasse, der er bekjendt under Navnet „Great Wolf Rock", ligger omkring 8 engelske Mile SSV fra Landsend og er skjult af Havet selv ved Fjere (Ebbe); i deres umiddelbare Nærhed er Vandet 40—50 Favne dybt. Paa dette farlige Sted er nu med stor Besværlighed opført et Fyrtaarn.

Om Nordpol-Expeditionen under Isac Haijes og Welhaim Bradfords Ledelse meddeler Times i et Brev nogle nærmere Oplysninger, hvoraf sees, at man blandt Andet vil undersøge de ældste norske Bosteder paa Grønland. En Maler og to dygtige Fotografer ledsager Expeditionen.

Et gammel Haandskrift af Sachsenspiegel fra Aar 1393 paa 234 Folioblade er ifølge en Bekjendtgjørelse i de tyske Blade fra Magistraten i Halberstadt bleven bortstjaalet.

En Svenske og en Engelskmand, der begge tilhøre Besætningen paa et japanesisk Dampskib, have nylig gjennemreist hele Japan og overalt fundet en venlig og forekommende Modtagelse hos Indbyggerne.

En Kongres af Udsendinge fra alle latinske Lande: Frankrige, Rumænien, Spanien, Italien og Portugal paatænkes afholdt i Paris. Denne Plan, som er en Efterligning af den panslavitiske Kongres i Moskou for et Par Aar siden, er udklækket i Siebenbürgen. De germaniske Folk kommer vel ogsaa da med Tiden til at følge efter.

Det berømte Fritænker-Koncilium i Neapel har, ifølgee Köln. Zeit., paa en Forsamling af 4000 Mennesker i Gratz modtaget en enstemmig Hyldest; en Redaktør Zimmermann blev valgt som Afsending til Neapel.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 4de Aug.

Med Dampskibet „Kong Sverre" indføres idag fra Kiel cirka 80 Fustager Smør.

Til Kristiania Toldsted er i Juli Maaned af nedenstaaende Varer indført følgende Beholdninger:

Smør: 489 Butter, 49 Drittler, 620 Fjerdinger og 63 Ottinger.
Kaffe: 583,680 Pd.
Sukker, hvidt: 206,213 Pd.
Do., gult: 158,187 Pd.

Indklarerede Fartøier den 3die Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Marie Celestine	Lefewre	Antwerpen	Stykgods.
Regatia	Bullard	London	Ballast.
Lydia	Brown	Blyth	Stenkul.
Argo	Olsen	Charlestown	do.

Udexpederede Fartøier den 3die Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Anna Cathrine	Koomann	Marstal	Trælast,
Magdalene	Nielsen	England	do.
Zumma	Haabe	do.	Is.

Ægteviede i Juli Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

Den 4de: Handelsmand Jens Peter Petersen og Frk. Laura Marie Grorud; Kontorist Kristoffer Olsen og Jfr. Mathilde Amalie Hansen; Tjener Anton Kristensen og Pige Karen Syrine Olsdatter. 6te: Prof. Elisæus Sofus Bugge og Frk. Karen Sofie Schreiner. 9de: Snedkersv. Aug. Svenson Lundqvist og Pige Anna Gulbransdatter; Kand. theol. Johan Oluf Olssen og Frk. Else Margr. Krohn Brun. 14de: Kand. med. Lauriz Thura Thrap Jensen og Frk. Kristiana Kaspara Olberg. 15de: Kand. jur. Aanund Boe og Frk. Laura Elvine Lovise Smith; Guldsmedsv. Bernhard Kristiansen og Pige Albertine Julie Eriksen. 18de: Smedesv. Hans Amundsen og Pige Maren Andreasdatter, Gaardskarl Hans Olsen og Pige Haagine Bergersen; Mursvend Otto Martinius Larsen og Pige Anne Svendsdatter. 30te: Kontorist Nils Nilsen og Frk. Hansine Konstance Lunde.

Konkurs. Romsdals Skifteret: Gaardbruger Knud Iversen Hagen af Volds Thinglag d. 9de Juli. Samling 6te August. Fordringer meldes inden 13de Oktober og prøves 8de November.

Skifteberetninger. Thrygstads Skifteret: Samlingerne i Hans Christensen Gopperuds og Gulbrand Simensen Sneltorps Konkursboer ere udsatte til 12te August.

Proklama. Indre Sogns Skifteret: I Boet efter Husmandskone Kirsti Eriksdatter Kroken indkaldes Afdødes Broder Peder Eriksen med Aar og Dags Varsel fra 27de Juli. Indersøens Skifteret: I Boet efter Ungkarl Hans Jakob Mikaelsen Svenning af Stods Thinglag med 3 Mdr.s Varsel fra 23de Juli. Valders Skifteret: I Boet efter Inderst Endre Knudsen Gaasedelen af Vangs Thinglag indkaldes de fraværende Arvinger med Aar og Dags Varsel fra 26de Juli, og i Boet efter Gaardmand Niels Tollefsen Vindingstads Hustru Kirsti Haldorsdatter af østre Slidre Thinglag indkaldes Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel, ligeledes fra 26de Juli.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget overalt; staar nu høiest ved Stat og lavest ved Næsset. Vinden er nordlig i det nordlige Norge, Østlig paa Vestkysten og SVlig paa Østlandet. Regn ved Næsset. Temperaturen overalt under Normalstand. Et nyt Hvirvelcentrum synes at passere søndenom Norge, hvor Udsigterne ere til SOlig Vind med Regn.

14

Mester Nikless, der havde hørt dem, havde ingen Fordel af, at bringe de stakkels Mennesker i Green-Box i Uleilighed. Desuden havde han en ret vakker Indkomst af Manden som ler. Det beseirede Kaos feirede en dobbelt Triumf: Paa samme Tid, som der forherligede Kunsten i Green-Box, befordrede det Drukkenskaben i Skjænkestuen.

VI. Rotten i Forhør for Katkene.

Ursus fik nok en Skræk i Blodet.

Denne Gang var det ham selv, det gjaldt. Han blev indkaldt for en Kommission af tre Doktorer med Titel af Rektorer; den Ene var Doktor i Theologi, den Anden i Medicin, den Tredie i Historie.

Disse tre Mestere i omni re scibili havde Politiopsigten med de offentlige Udtalelser, der fandt Sted i hele London.

Ursus fik altsaa en vakker Dag en venskabelig Indkaldelse fra Doktordeputationen, hvilken til al Lykke blev overrakt ham selv, saa han kunde holde den hemmelig. Han adlød Indkaldelsen uden at yttre et Ord.

Han, der saa ivrigt tilraadede Andre Taushed, fik her en haard Lærepenge.

De tre Doktorer sad i en stor Sal i hver sin Lænestol med sorte Læderarme og med tre Byster af Minos, Æacus og Rhadamantus*) over deres Hoveder, foran dem stod et Bord og ved deres Fødder en Bænk.

Ursus, der blev ført ind af en taus og alvorlig Vagtmester, gav uvilkaarligt Enhver af dem i Tankerne, da han saa deres Ansigter, det samme Navn som den Helvedsdommer, Personen havde over sit Hoved.

*) De tre Dommere i Underverdenen. Overs. Anm.

11

kongelige Majestæt og London imod sig, og endnu være trygge, saa længe Southwark var for dem. Green-Box var Forstadens Hovedforlystelse, og Stedets Myndighed syntes at være ligegyldig. I England er Ligegyldighed det Samme som Beskyttelse. Saalænge Sheriffen i Southwark ikke rørte paa sig, kunde Ursus aande frit, og Homo sove i Ro og Fred paa sine to Ulveøren. For nærværende skadede disse Intriger dem ingenlunde. Tvertimod. Besøgene blev paa Grund heraf saa meget talrigere.

Ursus beholdt for sig selv, hvad Mester Nikless havde betroet ham, og mælede ikke et Ord derom til Gwynplaine og Dea. Kom Ulykken, fik man altid vide det tidsnok. Det kunde desuden virke forstyrrende paa Forestillingen.

V. The Wapentake.

En Gang ansaa imidlertid Ursus af pur Forsigtighed det nødvendigt at afvige fra denne sin Forsigtighed.

Gwynplaine havde nemlig en Dag taget op en Farthing*), der var faldet ned paa Gulvet af Kassen, og ladet en anstødelig Bemærkning i Mester Nikless's Nærværelse undslippe sig, en Bemærkning, der var fremkaldt ved Modsætningen mellem Farthingen, der repræsenterede Folkets Armod, og Præget, der i Annas Billede repræsenterede Kronens marvsugende Pragt og Glands. Dette var kommet ud og kom tilbage til Ursus gjennem Fibi og Vinos. Ursus fik næsten Feber. Det var jo en Majestætsforbrydelse. Han tog Gwynplaine strengt i Skole.

„Hold Tand for din gemene Tunge. Der er en Regel for de Store: Gjør Intet, og en Regel for de Smaa: Sig Intet. Den Fattige har blot en Ven: Taushed. Han tør ikke sige Andet end: Ja. At tilstaa og samtykke, deri stikker hele hans Ret. Ja til Dommeren, Ja til Kongen. Man har sagt mig,

*) En liden Mynt, en Fjerdedel af en Penny.

Manden som ler. III.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Den kongelige Wermelandske Hornmusiks

Dobbeltkvartet

musicerer hver Aften i **Frimurerlogen**, enten i Haven eller i Salen, eftersom Veiret tillader. Entré 8 Skill.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Realskolen i Eidsvold

modtager Elever. Den meddeler de for Forretningsfolk nødvendige Kundskaber og forbereder til høiere Skoler. Undervisningsgjenstandene ere: de almindelige Skolefag, levende Sprog, Mathematik og Naturhistorie. Skolepengene ere 2 Spd. pr. Maaned. Sundt og behageligt Opholdssted. Godt Logis er at erholde i Nærheden. Oplysninger meddeles ved Henvendelse til Kand. filos. Bjerke i Eidsvold.

Undervisningen begynder 18de August.

Kulfragter

fra Grangemouth, Alloa, Dysart, Charlestown, Clakmanan, Hartlepool, Middlesbroe, Sunderland og Newcastle til Kristiania, det nordlige og vestlige Norge, Sverige, Danmark samt paa alle længere Farvande kan afsluttes strax ved **Kristiania Befragtningskontor,**

Adr.: Hotel du Nord.

Kontoret anbefaler sig til DHrr. Skibsredere og Førere til Salg af Kul, hvoraf flere Ladninger nu kan sælges af alle Slags.

Trælastfragter

fra Namsos, Trondhjem, Skienstjord, Drammens- & Kristianiafjord, Fredrikstad, nedre og øvre bothniske, svenske, finske og preussiske Havne til Holland, Frankrige, Englands Øst- og Vestkyst samt paa længere Farvande, saasom Spanien, Middelhavshavne, Rio, Australien, kan afsluttes strax til høieste Noteringer

Kristiania Befragtningskontor.

Udenbyes Ordres udføres prompte.

NB. Flere større og mindre Skibe kunne anbringes fra Drammen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder forleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av Kristofer Janson. Pris 12 ß.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

„Fædrelandet"

(et Ugeblad af politisk og kirkeligt Indhold)

begynder fra 1ste Juli d. A. sin 2den Aargang. Bladets Formaal er med et Ord at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning. Det meddeler stadig politiske og kirkelige Efterretninger fra Ind- og Udlandet, folkelige Fortællinger, Korrespondancer og letfattelige Opsatser af almennyttigt Indhold. Det vil ogsaa særligt have Opmærksomheden rettet paa de kirkelige Spørgsmaal, som for Tiden bevæger vort Folk, og paa de økonomiske Tilstande, hvis Drøftelse især ligger Almuesmanden paa Hjerte. Bladet er nærmest et Almueblad, men det vil tillige ved Samvirken af Mænd i forskjellige Livsstillinger søge at hjælpe til at binde de forskjellige Samfundsklasser nærmere sammen og udjevne det, som desværre endnu i Mangt og Meget stiller imellem dem. Det er derfor vort Haab, at Bladet vil samle Læsere af det hele Folk omkring sig.

I indeværende Kvartal vil Bladet levere udførlige Meddelelser om Forhandlingerne ved de større kirkelige Møder, der i Sommer afholdes til Drøftelse af det fra Kristiania udgaaede Forslag til Afholdelse af Stiftsmøder i næste Aar og et frivilligt kirkeligt Landsmøde i 1871.

Bladets Redaktion er i Løbet af April Maaned overtaget af Kandidaterne P. L. Hærem og Th. Klavenæs, efterat de har sikret sig den fornødne Hjælp af Mænd i forskjellige Livsstillinger i Kristiania og andre Steder rundt omkring i vort Land, som paa forskjellig Maade har lovet Bladet sin Understøttelse. Blandt disse Mænd er det os tilladt at nævne følgende: Professor i Lovkyndighed L. M. B. Aubert, Skolelærer H. Gjerberg, Kandidat Johan Jensen, Bureauchef i det statistiske Kontor A. Kjær og Skolelærer J. B. Kvam, alle i Kristiania. Desuden: Skolelærer Aadnesen, Lillesand, Storthingsmand Hdlsb. Aarflot, Aalesund, Storthingsmand Kirkesanger Brandt, Valders, Sognepræst Bugge, Holmestrand, Gaardbr. Flotten, Kvikne, Pastor Færden, Hedemarken, Arsenalforvalter Hagen, Fredriksstad, Storthingsmand Værkseier Mortensen, Hedemarken, Storthingsmand Gaardbruger Nordby, Søndre Trondhjems Amt, Garver Olsen, Hamar, Storthingsmand Kirkesanger Riisnæs, Søndre Bergenhus Amt, Seminarielærer Kandidat Saxe, Hamar, Sognepræst Schiørn, Smaalenene, Storthingsmand Gaardbruger Svans, Nordre Bergenhus Amt, Storthingsmand Sognepræst Sverdrup, Nordre Bergenhus Amt og Storthingsmand Gaardbruger Ueland (den Ældre), Stavanger Amt.

Meddelelser til Bladet fra Landets forskjellige Egne modtages med Taknemmelighed, hvor ubetydelige de end maatte være.

Bladet kan tinges paa alle Landets Postkontorer og i Kristiania i dets Expedition, Toldbodgaden No. 40. Betalingen erlægges **forskudsvis** med 28 ß Fjerdingaaret. — Paa 6 betalte Exemplarer leveres det 7de frit. Til Kommissionærer, der tage et større Antal, gives Rabat efter nærmere Overenskomst.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß pr. Petitlinie. Stadigere Averterende tilstaaes betydelig Moderation.

Tilsalgs.

Trælast & Mursten.

Trælast af alle Slags samt velbrændt og lysbrændt Mursten sælges i større Partier til de allerbilligste Priser ved

Kristiania Befragtningskontor,

Adr.: Hotel du Nord.

NB. Kontoret modtager i Kommission tilsalgs: Sild og Fiskevarer, Stav, Egebark m. m., hvilket alt udføres prompte.

Brødrene Frølich's

Damp-Mineralvand-Fabrik.

Tappet paa Sifonkaraffer og Flasker.

Seltersvand,

i Smag og Renhed lig det ægte.

Grénadine,

Pariser Brus - Limonade.

Annanas,

Kjøbenhavner Brus - Limonade.

Citron-, Ingefær-, Pebermynte-, Ribs-, Champagne- og Bringebær-Brus-Limonade etc.

Mousserende Ribsvine.

Tappet paa Sifonkaraffer og Flasker.

Priserne noteres billigst mod Rabat til Forhandlere.

Paa udenbyes Ordres uden medfølgende Remisse reflekteres ikke.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Kristiania.

Drops, Frugtbonbons og Kien

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamb

i største Udvalg hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

¼ Maal Jord er tilsalgs under Egeberg i Munkebroveien, paa 11 Aars Afbetaling, af Enke Karoline Nielsen.

Tilkjøbs forlanges.

En ny eller lidt brugt Vandvogn eller Kjærre med Kar ønskes kjøbt af

Berg & Gabrielsen.

Been, Been

kjøbes til høieste Priser af

N. L. Schøyen,

Grønlandsleret.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

at du kom med Dumheder om Farthingen, og at du har tilladt dig anstødelige Yttringer om dette værdige Præg, som gjør, at vi for Mynten faa Ottendedelen af en salt Sild paa Torvet. Husk paa, at vi have Straffelove. Du befinder dig i et Land, hvor den, der sager et treaarsgammelt Træ over, faar dingle i Galgen. Paa den, der begaar Majestætsforbrydelse, aabner man i levende Live Maven, slider Hjertet af hans Bryst og slaar ham om Ørene med det. Husk paa dette og tag dig iagt.

„For Resten har England den udødelige Ære, at dets Lovgivning er meget mild."

Efter denne Straffeprædiken var Ursus urolig i nogen Tid, Gwynplaine slet ikke. Ungdommens Uforfærdethed stikker for en Del i Mangel paa Erfaring.

Imidlertid gik Uge paa Uge forbi, og det syntes som det ingen Følger vilde have. En Dag, kort efter den ovenomtalte Straffeprædiken, saa Ursus ud gjennem Gluggen paa Marken og blegnede.

„Gwynplaine!"

„Hvad staar paa?"

„Se hid!"

„Hvor?"

„Ud paa Marken."

„Nu?"

„Ser du den Mand, der gaar forbi?"

„Den sortklædte Karl?"

„Ja. Nuvel, Gwynplaine, den Karl er the wapentake."

„Hvad er the wapentake?"

„Det er en forfærdelig Embedsmand."

„Hvad er det, han holder i Haanden?"

„Det er the iron-weapon."

„Hvad vil det sige?"

„Det vil sige en Ting af Jern."

„Hvad gjør han med den?"

„For det Første aflægger han Ed paa den. Derfor kaldet man ham the wapentake."

„Og videre?"

„Og videre berører han En med den."

„Berører En med the iron-weapon?"

„Ja."

„Hvad er Meningen dermed?"

„Meningen er: Følg mig."

„Og man maa følge?"

„Ja."

„Hvorhen?"

„Hvorledes kan jeg vide det?"

„Men han siger vel til En, hvor han fører ham hen?

„Nei."

„Hvorledes?"

„Han siger Intet til den, han berører, og den, han berører, siger Intet til ham."

„Men?"

„Han berører En med the iron-weapon, dermed er Alt sagt. Man maa gaa med."

„Men hvor?"

„Bag ham."

„Men hvorhen?"

„Did han behager, Gwynplaine."

„Og hvis man gjør Modstand?"

„Saa bliver man hængt."

Ursus saa atter ud gjennem Gluggen og udbrød:

„Gud være lovet, han gik forbi. Hans Besøg gjaldt ikke os."

Ursus var sandsynligvis mere forskrækket over, at Gwynplaines ubetænksomme Ord skulde drage slemme Følger efter sig, end fornødent var.

Dagbladet.

No. 179. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 5te August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

London, 4de August. Ifølge „Morningpost" er en Kjøbmand Forbes fra Boston bemyndiget at tilbyde Spanien 100 Millioner Dollars for at erklære Kuba uafhængig. Det antages, at Spanien vil tilbagevise Tilbudet som altfor lavt.

Paris, 4de August. „France" paastaar, at Dronning Isabella vil aftakke til Fordel for Prinsen af Asturien.

Landsens Forholde.

(Slutning fra Gaarsbl.).

En anden Ting, som er til Hinder for, at Embedsmændene kunne optræde som politiske Ledere, er den Omstændighed, at de ere afhængige af Regjeringen, hvilket gjør, at Bønderne betragter dem med mistænkelige Øine, og det maaske ikke uden Grund, naar man betænker, at hele deres Velfærd ligger i Regjeringens Haand. Den skal befordre dem. Sidder nu en Embedsmand i et lidet Embede med Stuen fuld af Børn, som skulle have en tidsmæssig Opdragelse, hvad er da rimeligere, end at han ved Tanken paa, at hans Bestræbelser for at bibringe Almuen politisk Oplysning kunde gjøre ham „mistænkt", hellere lader det Hele fare „indtil han kommer i det fede Embede, han ser i Aanden", end resikerer at forbigaaes. Idet Kandidaten altsaa modtager sit Embede, offentliggjør han sin politiske Troesbekjendelse.

Nu har jeg da efter Evne betragtet de Bestanddele, hvoraf en Bygdebefolkning bestaar, nemlig:

1. Husmænd,
2. Bønder,
3. Skolelærere,
4. Handelsmænd,
5. Haandværkere,
6. Embedsmænd, og desværre Undersøgelsen af Betingelserne for det politiske Livs Trivsel har somoftest ikke faldt gunstigt ud. Man er imidlertid kommen langt længere end man tror ved de talrige Bondeforeninger, som ere oprettede. Vi ere imidlertid bange for, at Bondeforeningerne have arvet altfor Meget af sine Dages Ophav, Hr. Jaabæk. „Alle Veie føre til Rom", siger man, og kan det Ordsprog anvendes paa Bondeforeningernes Virken, gaar det endda an. Blot de ikke ligesom Jaabæk selv rode sig ind i saa Meget, at de tabe sit egentlige Maal af Sigte, idet de befatte sig med altfor mange Smaating istedetfor at have Øiet stadig henvendt paa sin store Opgave — gjensidig politisk Oplærelse.

Til min store Glæde hører jeg, at flere Bondeforeninger have løsrevet sig fra Jaabæks Herredømme, og at Mange aldrig have havt Noget med ham at gjøre. Man maa gratulere de Foreninger, paa hvem Læsningen af Storthingsefterretningerne have havt den Virkning, som langt fremadstræbende, idet de have været istand til at stille det Uvæsentlige fra det Væsentlige, Bornerthed fra ædel indre Overbevisning, Jagt efter Popularitet fra sand fremadstræbende Patriotisme og Kniberi fra Sparsomhed.

I de Bygder, hvor Jaabæk endnu betragtes som en af Skjebnen udkaaret Mand til at gaa foran Folket i dets politiske Kamp og i den Strid, Jaabæk maner dem frem til, mod den tildels indbildte fiendtlige Embedsstand, ere Anskuelserne naturligvis „røde", men vi haabe, at Jaabæks paa dette Thing tilsammenførte store Ord ogsaa vil gjøre en Virkning, som „koldt Vand i Fjæset". Det viser sig jo saa tydeligt, at Jaabæk ei er en Mand med saadanne Evner, med saadan almen og politisk Dannelse, at Folket med Tryghed kan lide paa ham og betragte ham som et politisk „non plus ultra". Jaabæk erkjendte dette selv i Gjerningen, det Klogeste han har gjort i hele sin Thingtid. Han blev en Sverdrups Drabant. Sverdrup er Manden, som baade kan og vil føre Folkets Sag til Seier. Beviis herfor er hele hans Storthingsfærd. At være kavradikal i Alt og, som saa træffende er sagt, „hænge Skindfælden ud som Nationalmærke" er intet Bevis for at være en Folkets Mand. Den Tid vil visselig heller ikke være fjern, da Folket vil skjønne dette og komme til at hylde den liberale Politik med Sverdrup i Spidsen. Naar det er kommet dertil, naar Oplysningen har spredt saamegen Smag og Dannelse ud blandt Folk, da ere vi ikke, som der er sagt, „komne langt paa Veien til at blive et Folk"; thi vi ere det.

En saadan Bevægelse, som den nu vakte, er god. Det er umuligt at standse den. I sin friske ungdommelige Kraft vil den ligesom Flommen nedbryde enhver Stopper, man sætter for den. Jeg sagde den er god, ja den er ligefrem nødvendig for at udrydde „kommunalt Utøi og Dødkjød", som der nylig stod i en Artikel fra Eidsvold. Ligesom den saakaldte „Bakthed" var en uheldig Retning i religiøs Henseende, idet Tilhængernes mangelfulde Kundskaber var til Hinder for en friere, sund Opfattelse af Religionens Sandheder, men dog ubevidst har udrettet meget godt ved at udbrede religiøs Sands blandt Folk, efterat den var kommen over det første Opbrusningsstadium, saaledes nære vi ogsaa det sikre Haab, at de endnu „røde" Bondeforeninger, ihvorvel de nu synes en hel Del meningsløse, ville virke meget Godt, naar de have overstaaet den første Gjæringsproces og ere komne paa det Punkt, at de med Smil kunne se tilbage paa sin nuværende Ungdommelighed. Man kan heller ikke vente saa stort af Bondeforeningerne endnu. De ere i sin Barndom, og som det latinske Ordsprog lyder: „Af Børn Barneværk" (pueri puerilia tractant); men for at ikke denne barnslige Uskyldighedstilstand vil vare længe, er overberørte Kjendsgjerning, Løsrivelsen fra Jaabæk, en Borgen. Snart ville de ved fornuftig Plan og Ledelse komme til Manddom, og Frugterne ville da ikke udeblive.

En Beretning, jeg fik fra en af Bygderne, godtgjør imidlertid, at det vil gaa meget sent, om ikke Maalet aldeles forfeiles, ved en Organisme, som den derværende.

I længere Tid har der bestaaet to af hinanden aldeles uafhængige Foreninger, „Sognefelskabet" og „Bondeforeningen". Disse Foreninger blev 17de Mai sammenslaaet til en Forening. Fornylig havdes et Møde, hvor der timevis blev trættet om Pavens Skjæg, det vil sige Foreningens Navn. Man fik efter megen Tale frem og tilbage paa det Rene, at man blot havde to Navne at vælge mellem, nemlig „Folkeforening" og „Bondeforening". Hvad der blev fremhævet, var kortelig: Folkeforening var mere omfattende, Bondeforening for snevert. — Navnet synes mig at have Lidet at betyde, naar man først har faaet paa det Rene Foreningens Maal. At Navnet „Bondeforening" skulde udelukke ikke Stemmeberettigede og Embedsmænd fra at være Medlemmer, kan jeg ikke forstaa. I Kristiania Arbeidersamfund ere Folk af alle Klasser Medlemmer, og det heder dog „Arbeidersamfund". Jo flere Standpunkter en Sag bliver betragtet fra, altsaa jo flere Stænder en Bondeforening kan tælle i sin Midte, desto bedre. Jeg har hørt Bønder udtale sig derimod, idet de fremhæve den Kløft, som desværre er imellem Embedsmænd og Almuen, og den Indflydelse, saadanne Folks Nærværelse vilde have paa „svage Sjæle" af deres egen Stand. Hertil tror jeg ingen anden Ting er at svare, end at den fortrolige Omgang, som bestandig hersker i Foreninger og med Nødvendighed maa opstaa ved oftere Samvær, idet de enkelte Medlemmer lære hverandre nøiere at kjende og sætte Pris paa hverandres gode Egenskaber, vil være et af de bedste Midler til at jevne denne Kløft og hæve den ubehagelige Spending mellem Embedsmand og Bonde. Man vil komme langt frem mod den ønskelige Tingenes Tilstand, som kan beskrives fuldstændig i de faa Ord: „Flere Stænder og dog en Stand".

Man vilde lære at indse de forskjellige Stænders Nødvendighed og Berettigelse og saaledes ikke at forkaste Alt, som ikke stemmer overens med egen Kogebog. Vi feile Alle og trænge altsaa til hinanden. Naar et enkelt Lem paa Legemet mangler eller er vanført, skranter den hele Organisme. Hvad de svage, i Troen mindre befæstede Sjæle angaar, tror jeg, de alligevel ville være unyttige, eller om deres Svaghed skulde være kurabel, at der da ingen bedre Kur gives, end ofte at lugte Krudt.

I ovennævnte Møde mente Ordføreren i Anledning, hvorofte man burde have Møder, at to a tre Gange om Aaret vilde være tilstrækkeligt, idet han paapegte, hvormegen Tidsspilde oftere Møder vilde volde.

Det kan være brav nok, at man ikke letfindig gaar hen og giver Exemplet paa Orkesløshed; men det forekommer mig dog, at man i dette Tilfælde maa kunne udrette Et, uden at forsømme et Andet. „Hvad man har Lyst til, har man ogsaa Tid til." Naar Bondeforeningerne skulle kunne virke, som det sig bør, bliver der ikke Tale om Sammenkomster aarlig, men maanedlig, ja ugentlig. Man vil sandsynligvis kalde min her gjorte Paastand en Umulighed og bebreide mig liden Kjendskab til Forholdene, idet jeg ikke tager tilbørligt Hensyn til Landbefolkningens Spredthed. Det er jo heller ikke sagt, at Samlingsstedet bestandig skal være et og det samme; Bondeforeningen kunde atter inddeles i Underafdelinger; Husrum vil let gratis være at faa i de store Bygninger paa Landet, hvoraf største Delen staa ubeboede, tilligemed Brænde.

Man kunde komme sammen her, læse Aviser og udvexle sine Meninger om hvad deri fandtes, læse høit af Bøger af almendannende Indhold og samtale om det Læste. Længere fremadskredne Folk kunde holde Foredrag. Kort, der gives saa mange dannende Beskjæftigelser, der koste saa Lidet. Man vilde snart lære at indse, at Tiden tilbragtes behageligere her end paa Ølkipper.

Aviser og Bøger ere nufortiden ikke saa dyre. En lav Kontingent af hvert Medlem vil være tilstrækkelig til at holde de fleste indenlandske Aviser og Tidsskrifter. Bondeforeningen blev paa den Maade mere et landligt Læseselskab end en Forening med det udelukkende Formaal at politisere. Yngre Folk, for hvem Politiken i Almindelighed ei har noget Tiltrækkende, vilde trækkes der ved Anledningen til at erholde forskjelligartet, underholdende Læsestof. Det vil sige: de vilde faa Politiken ind paa samme Maade, som naar man giver Børn Ormekrudt ɔ: i Sukker.

I Tilfælde Foreningerne bleve saaledes organiserede, vilde 2 a 3 Sammenkomster aarlig af den hele Forening (Generalforsamlinger) være tilstrækkelige.

Hermed sluttes da disse mine Betragtninger med Ønske om, at ingen værre Dom maatte vederfares dem, end „si nil e vero ben trovato."

Maatte de have bidraget til at vise, at der nu ogsaa er Anvendelse for Ordsproget: „Brudne Kar i alle Lande" og bragt Tanken paa et Middel til at afhjælpe Manglerne, nemlig nærmere Sammenslutning af de forskjellige Stænder i Bygderne i Folke- eller Bondeforeninger. Blive disse et Centrum, hvorfra Oplysning og Dannelse spredes ud over Bygderne, et Sted, hvor man i Fællesskab kan følge med Begivenhederne og drøfte Sager af almen Interesse, vil ensidig Opfattelse, Partistridigheder, Egeninteresse, politiske „falske Profeter" og anden Styghed falde bort af sig selv.

Enighed gjør stærk! L. T. B.

Tordenveir.

Hr. Professor Mohn holdt forleden Dag i Arbeiderforeningens Lokale i Bergen for omtrent 150 Tilhørere, Damer og Herrer, et interessant Foredrag over Tordenveir, som vi meddele efter „Bergensp.":

„Elektriciteten, der er stadig virksom i Atmosfæren, viser sig ialmindelighed paa en saadan Maade, at der behøves særegne og meget følsomme Instrumenter til at paavise dens Tilstedeværelse og dens Forandringer. Det er i Tordenveiret, at den viser sine stærkeste og mest iøinefaldende Virkninger. Der gives to Slags Elektricitet, der lettest kunne fremkaldes eller rettere adskilles i de forskjellige Legemer ved Gnidning. De benævnes positiv og negativ Elektricitet. De ensbenævnte Elektriciteter frastøde hinanden, de uensbenævnte tiltrække hinanden. Elektriciteten samler sig altid paa Overfladen af et Legeme. Nogle Legemer, som Luften, Gas, Lak, have den Egenskab, at de ikke lede Elektriciteten; de tillade den ikke at gaa gjennem sig og benævnes derfor Ikkeledere eller Isolatorer. Andre Legemer, som Metallerne, Vand, Vanddamp, tillade Elektriciteten med Lethed at gaa gjennem sig, de kaldes Ledere. Jorden er en god Leder. Naar et elektrisk Legeme befinder sig i Berøring med en Leder, strømmer en Del af Elektriciteten over paa denne, og den bliver saaledes elektrisk ved Meddeling. Naar et elektrisk Legeme befinder sig i Nærheden af en Leder, med en Isolator imellem, saa tiltrækkes den modsatte Elektricitet, og den ensbenævnte frastødes. Bortledes denne gjennem en Leder til Jorden, bliver Legemet elektriceret ved Fordeling.

Tordenveiret viser sig i Almindelighed saaledes: Tunge, lave Skyer, der ere flade og mørke, tildels blaasorte paa Underfladen og med hvide afrundede Toppe, trække op fra Sydkanten og sprede sig over Himmelen. Man ser Lyn og hører Tordenen slaa og rulle. Regn strømmer ned i rigelig Mængde, undertiden ledsaget af Hagel. Tordenskyerne trække gjerne bort mod Nord, Himmelen klarer op, og den lunere Luft, der herskede før Tordenveiret, afløses af kjøligere Veir.

Lynet er det samme som den elektriske Gnist, hvilket først paavistes af Franklin ved Hjælp af en Drage. Der gives flere Slags Lyn: Zikzak-Lyn, der have en grenet Form, Fladelyn, der lyse over en større Del af Himmelen og Kuglelyn, der dels udspringe fra Zikzaklynenes Grene som Bær paa en Stilk, dels falde ned fra Himmelen som Ildkugler, og hvis Explosion er meget farlig. Kornmod ere fjerne Lyn, der ere saa langt borte, at Tordenen ikke kan høres. Lynet slaar ned, naar den elektriske Gnist gaar over mellem en elektrisk Sky og en Gjenstand paa Jorden. Skyens Elektricitet virker fordelende paa Elektriciteterne i Gjenstande, der ere i dens Nærhed; den tiltrækker den modsatte Elektricitet og jager den ensbenævnte ned i Jorden. Naar Afstanden mellem Skyen og Gjenstanden bliver tilstrækkelig liden, forbinder Elektriciteten i Skyen sig med den tiltrukne Elektricitet i Gjenstanden, og denne Forbindelse bliver synlig gjennem den elektriske Gnist efter Lynet. Lynaflederen, der er en Metalstang, som oventil ender i en fin Spids og nedentil staar i metallisk ledende Forbindelse med Jorden, virker paa den Maade, at den tillader den tiltrukne Elektricitet at strømme langsomt ud af Spidsen og forbinde sig med Skyens Elektricitet, som saaledes neutraliseres paa en uskadelig Maade. Lynets Virkninger ere forskjellige. Det bevirker Smeltning, det slaar Huller og knuser, det dræber levende Væsener. Lynets Nedslag kan bevirke Døden uden at selve Lynstraalen gaar gjennem Legemet, nemlig ved de saakaldte Sideslag, naar de ved Fordeling adskilte Elektriciteter pludselig forbinde sig inden i Legemet, idet Lynet slaar over fra en Sky til en nærstaaende Gjenstand og saaledes Skyens frie Elektricitet, der fremkalder Fordelingen, pludselig neutraliseres.

Tordenen er en Lyd, der fremkaldes — ligesom Kanonskud — ved den stærke Rystelse, hvori Luften sættes idet Lynstraalen gaar igjennem den, opvarmer og fortynder den. Tordenen høres altid senere end Lynet sees, da Lyset gaar 41,000 geogr. Mile i et Sekund, medens Lyden kun gaar 1,060 Fod i Sekundet. Et Lyn paa en Mils Længde, hvor Straalen vender lige fra Iagttageren, vilde behøve et halvt Minut forat Braget fra dets forskjellige Dele kan naa sukcessivt til Iagttagerens Øre. Herved og tildels ved Gjenlyd fra Fjelde og Skyer forklares Tordenens Rullen. Den største Afstand, hvori Torden høres, er lidt over 2 norske Mile. Kanonskud kan høres meget længere og Lyn sees paa endnu langt større Afstande, som f. Ex. fra Arendal til Kristiania, fra Kristiansund til Dovre.

Tordenveirene have sin største Hyppighed i de tropiske Egne. I Ækvators stille Belte, der hvor Passaterne mødes, tordner det saagodtsom daglig. Jo mere man nærmer sig Polerne, jo færre bliver Tordenveirene. De

findes ikke nordenfor den 75de Breddegrad. Tordenveirene have sin største Hyppighed et Par Timer efter Middag og sin mindste om Natten. De ere paa de fleste Steder hyppigst om Sommeren, sjeldnest om Vinteren. Der udkræves altsaa Varme i Luften forat Tordenveirene skulle dannes.

I vore Egne komme Tordenveirene især med de sydlige og sydvestlige Vinde. I samme Retning drive Skyerne og i samme Retning trække Tordenveirene over de forskjellige Steder. Under Tordenveir er Luften gjerne usædvanlig varm og usædvanlig rig paa Vanddampe. Deraf kommer den trykkende Luft, som ledsager Tordenveir, idet Vanddampene hindre Varmens Udstraaling fra Legemet.

Tordenveirene bevæge sig henover Jordens Overflade med en Hurtighed, der er omtrent 5—6 geografiske Mil i Timen. Som Exempel anføres et Tordenveir den 16de August 1868, der begyndte ved Lindesnæs og Lister om Morgenen Kl. 1 og først sluttede i Stegen ved Vestfjorden om Aftenen Kl. 9½. Under denne Gang er det dels de færdigdannede Tordenskyer, som drive afsted og udlade sin Elektricitet, dels dannes der nye Tordenskyer, som afløse de ældre og herved fremkommer en stærk Vexel i Tordenveirets Styrke idet det passerer de forskjellige Steder.

Tordenveirene kunne deles i 2 Slags: Varmetordenveir, der opstaa i det Indre af Landet under stærk Sommervarme, og ere forholdsvis matte samt bringe lidt Regn, Hvirveltordenveir, der komme med de store Hvirvelbevægelser i Atmosfæren, paa Hvirvlens Forside eller Østside, der hvor Vinden er sydlig til sydvestlig, hvor Vanddampenes og Skyernes Mængde er størst og Luften er varmest. Idetheletaget kan man paavise, at Tordenveirene udvikles der, hvor der er varme og fugtige stærkt opadstigende Luftstrømme, saaledes som i Ækvators Stillebelte, i de tropiske Orkaner (Cycloner, Typhoner) i Monsunskiftningen, i Ostindien, i de høiere Bredders Storme og mindre Hvirvelbevægelser. Hvorledes Skyernes Elektricitet adskilles, derom ved man endnu Intet.

Tordenveirenes Hyppighed i Norge er temmelig forskjellig paa de forskjellige Steder. Paa Østlandet er der omtrent 3 Tordenveir om Aaret. Kysten og Egnene omkring Mjøsens nordlige Del synes at være rigest paa Tordenveir. Det Strøg i Norge, som er rigest paa Tordenveir, er Strækningen fra Lindesnæs til Sognefjorden. Her er paa Kysten omtrent 7 Tordenveir om Aaret, medens i det Indre deres Antal er meget ringe; muligens fordi at Skyerne udlade sin Elektricitet og sin Regn førend de naa de indre Bygder. Strækningen fra Sognefjord og Stat til Trondhjemsfjorden har faa Tordenveir, dels fordi de sydlige Vinde her ere tørrere Landvinde, samt fordi her blæser kjølig Nordenvind, naar der er Varmetordenveir inde i Landet. Fra Trondhjem til Polarcirkelen er flere Tordenveir, navnlig paa Kysten; men nordenfor Polarcirkelen aftager deres Antal saaledes, at de ere yderst sjeldne paa Finmarkens Kyster. I Sydvaranger er der dog usædvanlig mange Tordenveir om Sommeren, hvilket kan forklares af Egnens Indlandsklima og stærke Sommervarme. Vintertordenveir ere ikke ualmindelige paa Norges Vestkyst. De opstaa under stærke Vestenstorme, og det er den høie og steile Kyst, som da nøder Vindstrømmene til at stige rask opad og saaledes fremkalder den til Tordenveirenes Dannelse nødvendige raske opadstigende Luftstrøm.

Det meteorologiske Institut fortsætter fremdeles sine Studier over Tordenveir i Norge. I 1868 blev det understøttet heri af over 300 Jagttagere i forskjellige Egne af Landet, og der indkom over 1400 enkelte Jagttagelser. Det vil være af særdeles Interesse at faa samlet Bidrag til en paalidelig Statistik over Tordenveirenes Hyppighed til de forskjellige Dagstider og i de forskjellige Maaneder. Hertil udfordres Jagttagelser for en længere Række af Aar. Disse Jagttagelser kunne udføres af Enhver, de fordre ingen Instrumenter, og Enhver som ønsker at deltage i dette Arbeide, vil ved Henvendelse til det meteorologiske Institut erholde — uden Udgift — de nødvendige Schemata med Anvisninger. Kun ved Hjælp af en saadan Statistik vil det blive muligt at finde de Betingelser, der gjælde for Tordenveirenes Dannelse paa de forskjellige Steder og saaledes vinde nøiere Kundskab om dette gaadefulde Naturfænomens Væsen".

Kristiania, den 5te August 1869.

Efter Gaarsdagens Telegrammer fra Paris er nu det bebudede Senatuskonsult bleven forelagt Senatet strax efter dets første Møde den 2den ds. Telegrammerne give dog ikke saa fuldstændig Rede paa, hvilke Forandringer i Forfatningen der i alle Dele ville blive en Følge af Keiserens Proposition. I et af de Punkter, som tildrog sig størst Opmærksomhed, navnlig Løftet om Ministeransvarlighed, synes man at skulle blive skuffet. Thi det hjælper lidet, at det staar paa Papiret, at Ministrene skulle være ansvarlige, naar de dog ikke skulle kunne anklages af andre end Senatet. Dette er nemlig valgt af Keiseren selv. Heller ikke er det klart, om den lovgivende Forsamling virkelig skal faa nogen selvstændig Forslagsret, som hidtil alene Keiseren har havt. Derimod faar Forsamlingen en udvidet Myndighed i Budgetsager. Dersom den Fortolkning af Telegrammet er rigtig, at Senatet skal faa Ret til at forkaste Lovbeslutninger fra den lovgivende Forsamling, saa turde det ogsaa ligge nærmere at tro paa den lovgivende Forsamlings Forslagsret. Men uheldigvis er det ene Punkt endnu ligesaa uklart som det andet. Vi faa saaledes vente, til vi faa nærmere Besked gjennem de franske Blade om Betydningen af dette Senatuskonsult. — Brevskriveren fra Paris til „Köln. Zeit." fortæller om, at Marschal Niel i Ministermødet til Behandling af Senatuskonsultet har været den mest frisindede af Ministrene; men han var desværre ved Sygdom hindret fra at være tilstede for den 27de f. M. Imellem Ministerpræsidenten Chasseloup-Laubat og Ex-Statsministeren Rouher kom der i det nævnte Møde den 27de til et heftigt Sammenstød, som endte med, at Keiseren maatte gaa imellem og gav Chasseloup-Laubat Medhold; han erklærede derimod Rouhers Betænkeligheder mod den lovgivende Forsamlings Forslagsret for upraktiske.

I det engelske Underhus's Møde behandledes Udgifterne til Diplomatiet. Der fremkom Paastande om, at disse maatte kunne indskrænkes adskilligt; Nyland foreslog dem formindskede med 10,000 £ (Udgifterne beløbe sig nu til 233,667 £). Dette Forslag forkastedes vistnok med 66 Stemmer mod 66, idet Speakerens Stemme gjorde Udslaget. Men Regjeringen lovede for Fremtiden at gjøre sit Bedste for at indskrænke Udgifterne. I samme Møde blev Lovforslaget om Statens Indkjøb af Telegraflinierne læst for tredie Gang. — Til den 30te Juli var opslaaet paa Dagsordenen et karakteristisk Forslag, der staar i Forbindelse med de sidste Forhandlinger om den irske Kirkebill: „Hadfield vil fremkomme med et Forslag saalydende: Underhuset mener, at det er tidsmæssigt at befri Biskoperne i den engelske Kirke for deres parliamentariske Pligter." Fra 1ste Januar 1871 mister nemlig, ifølge den irske Kirkebill, de irske Biskoper sine Sæder i Overhuset.

I den forløbne Parliamentssession ere 17 Medlemmer af Overhuset afgaaede ved Døden; to af de afdøde Pairer, nemlig Lord Broughton og Tounton, overføre ikke Pairsværdigheden til Efterkommere. I Underhuset er ikke Halvparten saa mange døde som i det arvelige Overhus.

Klosterhistorierne i Krakau holde fremdeles paa at beskjæftige Bladene, som bringe nye Nygter og Historier i Omløb. En Nonne, som var dømt til Fængselstraf af Priorinden i Klosteret, har saaledes nylig hængt sig. Forbitrelsen er voxet saaledes, at den truer det hele Klostervæsen med Afskaffelse.

Valgene til 2det Kammer i Stockholm skulde foregaa igaar. Af de svenske Blade sees det, at Valgagitationen har været ført med megen Iver. Aftonbl. og Dagens Nyheter sees at have været komne i Haarene paa hinanden, idet sidstnævnte Blad beskylder „13 Ombud for Skarpskytter-Kompagnichefer" for at have medvirket til den foreløbige Valgliste, hvilken Beskyldning Aftonbl. tilbageviser. Den foreløbige Valgliste for Stockholm lød paa: Kommandørkaptein Adlersparre, Grosserer Hjerta, Literatør Hedin, Notarius Ljungberg, Professor Nordenskjöld, Professor Cederschjöld, Kaptein Mankell, Friherre Gripenstedt, Herredshøvding Dufva, Handelsmand Ditzinger og Literatør Elgren. Aftonbl. oplyser, at et udspredt Rygte om, at Gripenstedt ikke skulde være valgbar for Stockholm, er falskt. Til Rigsdagsmand for Vestra Göinge er valgt en Olsson med 8 Stemmer. Af de 43 Stemmeberettigede mødte nemlig kun 11!

Hs. K. H. Prins Oskar med Gemalinde ankom hertil Kl. lidt over 2 i Eftermiddag med Dampskibet „Kristiania", og modtoges paa Palæbryggen, hvor en smuk Æreport var opreist, af Byens civile og militære Autoriteter samt det gule Kor. En stor Menneskemasse var samlet paa Bryggerne og i de tilstødende Gader.

Til Pakhusskriver ved Kristiania Toldsted har Departementet under 3die d. M. beskikket Kontorbetjent hos Toldkasserer Scharffenberg i Stavanger, Kristoffer Nielsen. (Rigst.)

Ordensudnævnelse. I den Kgl. St. Olafs Orden har det naadigst behaget Hans Majestæt at udnævne:

under 29de Juli:

til Kommandør:
norsk og svensk Generalkonsul i Kjøbenhavn, F. A. Ewerløf;

til Riddere:
tilforordnet norsk og svensk Generalkonsul i Alexandria, O. M. Ræder, for fortjenstlig Embedsvirksomhed;
Sanginstruktør Kand. filos. J. D. Behrens for Fortjeneste af Sangens Udvikling i Norge;
norsk og svensk Konsul i Nantes, A. Backman;
Drogman ved Gesandtskabet i Konstantinopel, G. Timoni;
Kontorchef i det Kgl. Danske Udenrigsministerium, Legationsraad F. C. Lund;
Brønd- og Badelæge i Ems, Doktor med. E. Busch;

under 31te Juli:

til Storkors:
Kontre-Admiral T. Konow, for militær Fortjeneste;

til Ridder:
Sorenskriver J. H. Egeberg, for fortjenstfuld Embedsvirksomhed.

Befordringer og Afgang. Under 31te f. M. har det naadigst behaget Hans Majestæt Kongen at udnævne Provst i Nordre Søndmøres Provsti og Sogneprest til Borgunds Præstegjæld i Bergens Stift H. J. Knudsen til Sogneprest i Sande Præstegjeld under Nordre Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift, Kand. theol. A. G. Flood til Kateket i Ladestedet Farsund under Listers Provsti i Kristiansands Stift, residerende Kapellan i Egers Præstegjeld under Drammens Provsti i Kristiania Stift M. J. Wefring til Sogneprest i Holdens Præstegjeld under Nedre Telemarkens Provsti i Kristianssands Stift, Sogneprest til Bergs og Thorskens Præstegjeld under Senjens Provsti i Tromsø Stift C. F. Holmboe til personel Kapellan hos Sogneprest i Jevnagers Præstegjeld under Hadelands og Lands Provsti i Hamars Stift, L. C. B. Holmboe, Lærer ved det praktisk-theologiske Seminarium A. H. J. Bruun til Sogneprest for Grønlands Menighed i Kristiania, Sogneprest i Fjotlands Præstegjeld under Flekkefjords Provsti i Kristianssands Stift W. K. L. Rolfsen til Sogneprest i Haus Præstegjeld under Nordhordlands Provsti i Bergens Stift, ledig personel Kapellan i Ullensagers Præstegjeld under Øvre Romeriges Provsti i Kristiania Stift J. C. Müller til residerende Kapellan i samme Præstegjeld fra 14de Oktober førstkommende, Provst i Hammerfest Provsti og Sogneprest til Kistrands Præstegjeld i Tromsø Stift K. T. Rode til residerende Kapellan i Nedre Størdalens Præstegjeld under Søndre Indherreds Provsti i Trondhjems Stift, 1ste Assessor i Trondhjems Stiftsoverret og Politiret R. N. Hornemann til Justitiarius i bemeldte Retter, Kand. medic. E. R. Kaurin til Distriktlæge i Sætersdalens Distrikt i Nedenæs Amt, forhenværende Distriktslæge, Kand. medic. H. G. Jebe til Distriktslæge i Nordre Midthordlands Distrikt i Søndre Bergenhus Amt, samt Undertoldbetjent i Kristianssunds Tolddistrikt H. J. Hegge til Overtoldbetjent i Arendals Tolddistrikt.

— Under s. D. ere følgende Avancements og Forsættelser foregaaede i den kgl. norske Kavaleri-Brigade: Chefen for Stangeske Eskadron af Oplandske ridende Jægerkorps, Ritmester C. C. Anker forsat til Chef for Thotenske Eskadron af samme Korps; Chefen for Sparboske Eskadron af Trondhjemske ridende Jægerkorps, Ritmester B. Dorff forsat til Chef for Skognske Eskadron af samme Korps; Premierløitnant i Brigaden M. H. Holtermann udnævnt til Ritmester og Chef for Ringsakerske Eskadron af Oplandske ridende Jægerkorps; Premierløitnant i Brigaden H. Schjoldager udnævnt til Ritmester og Chef for Stangeske Eskadron af samme Korps; Premierløitnant i Brigaden A. P. Holmboe udnævnt til Ritmester og Chef for Vardalske Eskadron af samme Korps; Premierløitnant i Brigaden C. C. Møller udnævnt til Ritmester og Chef for Sparboske Eskadron af Tr.hjemske ridende Jægerkorps; surnumerær Premierløitn. i Brigaden J. A. Rubach indtræder igjen i virkeligt Premierløitnantsnumer i Brigaden; Sekondløitnanterne P. T. Holst, F. W. Iversen og C. F. Lühr udnævnte til Premierløitnanter i Brigaden, og de surnumeræræ Sekondløitnanter i Brigaden O. J. A. Nielsen, B. J. Petersen og W. Sending udnævnte til virkelige Sekondløitnanter i Brigaden.

— Under s. D. ere Efternævnte ifølge Ansøgninger meddelte Afsked i Naade: nemlig: Sogneprest til Spydebergs Præstegjeld under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift A. W. Dircks med aarlig Pension 500 Spd., Sorenskriver i Akers Sorenskriveri J. H. Egeberg, Chefen for det forhenværende Gausdalske Kompagni, nu 1ste Kompagni af Hedemarkens Bataljon, Kaptein P. Wærenskjold med aarlig Pension 450 Spd. samt med Tilladelse til fremdeles at bære den for hans indehavende Charge nu reglementerede Uniform, og Kommandør for Bergens borgerlige Artilleri-Bataljon J. F. Nilsen.

— Under s. D. er G. Gade naadigst anerkjendt som spansk Konsul i Kristiania og T. H. Puntervold som dansk Vicekonsul og som Konsularagent for det nordtyske Forbund i Egersund.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Premierløitnant i Kristianssandske Infanteri-Brigade J. S. Abel at udtræde surnumerær i Brigaden for et Tidsrum af 3 Aar med Behold af Anciennetet, men uden Gage og Emolumenter, for derefter at beordres til at forrette Tjeneste som Garnisonsløitnant, Tøihus-, Material- og Proviantforvalter samt Regnskabsfører ved Vardøhus Fæstning paa de Betingelser og økonomiske Vilkaar, som de kongelige Resolutioner af 20de Februar 1849 og 12te Mai 1866 bestemme.

Ved „Maalstræver"-Kongressen i Stockholm, hvortil norske, danske og svenske Komiterede have været samlede i Stockholm fra den 25de til og med den 30te Juli, er man, ifølge Meddelelse i Mrgbl., bleven enig om at foreslaa og anbefale til almindelig Efterfølgelse efternævnte Punkter:

„I. Fælles for Dansk-Norsk og Svensk:

1. Det stumme h borkastes i Forbindelsen th, f. Ex. ti istedetfor thi, Ting for Thing, Torsdag for Thorsdag.
3. Q ombyttes med K, f. Ex. Kvinde, Kværn, Kvinna, Kvarn.
3. X ombyttes med ks, f. Ex. Laks, Okse, seks.
4. Unødvendig Sammenskrivning af Ord undgaaes, altsaa: i Stand, i Dag, i Morgen, i Tide, i Live. Det samme gjælder ogsaa sammensatte Substantiver: Komite-Medlem, Fyr-Sten.
5. den latinske Bogstavform bør søges almindelig indført saavel i Skrift som i Tryk.
6. E og o som Betegnelse af æ- og aa-Lyden indskrænkes, især deleshed, hvor et af Sprogene har lang Selvlyd. Til en Begyndelse foreslaaes skrevet æ i Lydforbindelsen jæ, f. Ex. Jærn, Kværn, Værn, Kjærne, samt for Dansk-Norskens Vedkommende i Lydforbindelsen æg og æv, f. Ex. et Æg (Ægget), en Æg (Æggen), bægge, i Lighed med lægge; Ævne.

II. I Dansk-Norsk:

1. E bortfalder overalt, hvor det er stumt, f. Ex. at gaa, at tro; han gaar, tror; han for; han blev var.
2. Vokalfordobling til Betegnelse af lang Selvlyd afskaffes, f. Ex. Sten, hel, hvid, Hus. Hvor Tvetydighed kan opstaa, bruges i latinsk Tryk Akcent, f. Ex. én vís Mand (til Forskjel fra en vis — ɔ: bestemt — Mand), i gothisk Tryk Fordobling af Vokalen, f. Ex. een viis Mand.
3. Vokaltegnet aa afløses å.
4. Istedetfor ei og øi skrives ej og øj, f. Ex. Vej, Øje, nøje.
5. I bortfalder efter g og k foran de bløde Selvlyd æ, e, ø: gærne, Ged, gøre, køre, skære.
6. D bortfalder foran st, samt mellem n og s, hvor det ikke hører til Roden, eller hvor denne ligger udenfor de nordiske Sprog: tyst, kyst, vaske, Prins, Krans, danse, Lanse, ænse, Grænse.
7. Stort Begyndelsesbogstav skrives kun i Ord, som begynde en Sætningsperiode, i Egennavne, i Ordene Gud og I (Pronomenet), samt i Tiltalepronomenerne De, Dem, Deres.
8. Fordobling af samme Konsonant foran en efterfølgende ny Konsonant bortfalder: sikre, tapre, fordoble.

III. I Svensk:

1, Fv. afskaffes som Tegn for v-Lyden, altsaa haver istetfor hafver, lever for lefver, halv for half.
2. F afskaffes, hvor det lyder v, f. Ex. hav for haf, liv for lif.
3. Konsonantfordobling bibeholdes i bøielige Ord (hatt, topp), men afskaffes i ubøielige Ord saasom at (for att), til (for till), up (for upp).
4. Fordobling af samme Konsonnant foran en tilføiet Bøiningsendelse, som begynder med en Konsonant, afskaffes, f. Ex. släpte istedetfor släppte, knapt for knappt, tunt for tunnt. Hvor Tvetydighed kan opstaa, bibeholdes dobbelt Konsonant, f. Ex. fullt til Forskjel fra fult, visst — vist, hvässte (af hvässa), hväste (af hväsa).
5. Fordoblingen ck bibeholdes, idet ck alene ansees som en grafisk Betegnelse af to sammenskrevne k.
6. W og f i hjemlige svenske Ord bør ikke bruges i Skrift, heller ikke i latinsk Tryk.

Med Hensyn til fremmede Ords Skrivning var man enig om, at de fremmede Ord, som kunne ansees for fuldt optagne og gjængse i vedkommende Sprog, skulde skrives efter dettes Regler, f. Ex. Kaptein, Kapten, Kontor.

Meddeleren i Mrgbl. fortæller, at foruden Bjørnson og Ibsen ogsaa Redaktionen for et „fælles nordisk videnskabeligt Tidsskrift" skal ville benytte den nye Skrivemaade, ligesom at ogsaa Axel Krook paa Gøteborgs Arbeiderforenings og Eilert Sundt paa Kristiania Arbeiderforenings Vegne skulle have udtalt sig for Mødets Formaal. For Kristiania Arbeiderforenings Vedkommende skal dog dette sidste Opgivende være feilagtigt. Aftonbl., der indeholder en i

det Væsentlige overensstemmende Meddelelse, vil vide, at en Redegjørelse for de paa Mødet fattede Beslutninger inden kort vil blive udgivet.

Norsk Folkeblad blev ved Auktionen idag tilslaaet Høistbydende, Agent Berghaus, for 200 Spd.

Grovt Tyveri. Under en mod Pigen Elisa Marie Larsdatter anlagt Justitssag oplystes det, tildels ved Tiltaltes egen Erkjendelse, at hun under Ildebranden i Fabrikeier Swangs Gaard No. 18 i Østerhausgaden Nat til 26de Juni d. A. havde bemægtiget sig et Par Støvler, som Eierinden, der boede i Gaarden, tilligemed endel andet Tøi fra Brandstedet havde bragt ud paa Gaden og havde anmodet Tiltalte om at have Øie med, hvilket denne ogsaa lovede. For denne Bemægtigelse er Titalte, der forhen har været straffet for Tyveri og for Forbrydelse mod Krl.s Kap. 21 § 6, ved Kristiania Byrets Dom af 30te Juli d. A. bleven fældet efter Krl.s Kap. 19 § 3 Litr. e for grovt Tyveri, idet Retten ikke ansaa Støvlerne at have været hende overdragne til Forvaring eller anbetroet paa den i Krl.s Kap. 21 § 6 omhandlede Maade. Hun blev saaledes ilagt en Straf af 1 Aars Strafarbeide samt Udredelse af Sagsomkostningerne.

Helligbrøde. Søndag Formiddag den 27de f. M. bemærkede tvende Politikonstabler, at flere Personer, der saa ud som almindelige Arbeidsfolk, passerede ind i et Øludsalg i Brogaden. Imidlertid fandt Konstablerne, da de kom hen til Øludsalget, Døren tillaaset, og da den kort efter aabnedes, fandtes der i Øludsalget kun 1 Person, som sagde sig at være Tiltaltes private Gjæst. Den ene af Konstablerne havde imidlertid tidligere gjennem Ruden seet de øvrige Personer forlade Værelset ad en til Gaardsrummet vendende Dør, ligesom der paa Bordet stod en Ølflaske og 3 Glas, hvori Ølslumper. Under den mod Ølhandleren efter forgjæves Forelæg anlagte Politisag for første Gang begaaet Helligbrøde forklarede han, at der den omhandlede Søndag, som ofte ellers om Søndagene, gik Folk gjennem hans Øludsalg, som enten selv boede i Gaarden eller besøgte Andre, som boede der, og som fik Tilladelse til at benytte denne Gjennemgang. Han paastod ogsaa, at den af Konstablerne antrufne Person var hans private Gjæst. Ligeoverfor de tvende Konstablers Vidneforklaring fandt imidlertid Retten fuld Grund til at antage Tiltaltes Angivende for Udflugter, samt at han i ethvert Fald maatte blive at fælde, da han ikke, som Forordn. af 12te Marts 1735 § 3 paabyder, har havt sin Skjænkestue tillukket om Søn- og Helligdage, men havt den aaben til Passage for Hvemsomhelst, — og ved Dom af 31te f. M. blev han derfor anseet med en Mulkt af 1½ Spd. til Bykassen.

Opdigtet Overfaldshistorie. For nogen Tid siden optog vi, skriver „Smaal. Amtstd.“, en liden Notits af „Tilskueren“ om et forsøvet Overfald og Tyveri paa Rakkestadveien. Fra en navngiven Mand i Rakkestad have vi faaet den Besked, at den hele Historie var et Opdigt, da Manden troede derved at vække Medynk hos sine Kreditorer. Nu har han overleveret sit Bo til Skifteretten.

Ogsaa en Maade at tigge paa. I denne Tid vandrer her, skriver Dr. Bl. for 4de ds., omkring i Byen en af Flere kjendt Vaskerkone, som under Foregivende af øieblikkelig Forlegenhed, Trang osv. anmoder snart den Ene snart den Anden om at faa laant 24 ß, 12 ß eller endog blot 6 ß. Hun siger altid, at hun bor i Nærheden af den, hun sidst henvender sig til, er meget paatrængende og kommer snart igjen, uagtet hun kort i Forveien er afvist uden Laan. Det er os bekjendt, at hun paa flere Steder har faaet laant, hvad hun ønsker, og ligeledes er det fortalt, at hun drikker det op. Da denne Industri ikke kan paatales og straffes af Politiet (?), fordi det nemlig er en lovlig Sag at „laane“ Penge, selv om man drikker dem op bagefter, har vi troet at burde advare vore Læsere mod at understøtte en slig Bedrift. I det Hele taget burde man ikke understøtte Nogen ved saakaldte Laan eller Gave, uden at man selv personlig eller gjennem paalidelige Folk kjender Vedkommendes Trang.

Til Udstillingen i Amsterdam havde Svenskerne været saa praktiske at sende en praktisk Mand, der forstaar at faa Landsmænd til at sende sine Gjenstande frem og Udlændingen til at lægge Mærke til dem. De svenske Møbler omtales nu som udmærkede i flere Landes Blade, og der er saaledes ved Hjælp af denne Udstilling aabnet den svenske Industri et udenlandsk Marked. Fra Norge er Eilert Sundt sendt derned, men ingen Efterretning om de norske Udstillingsgjenstande har saavidt vides været at se, hverken i vore egne eller udenlandske Blade.

Daabsstriden i Hevne. 10 Børn af 11 skal i den seneste Tid, ifølge et Brev i Aftbl., efter Forældrenes Ønske være døbte af Sognepræst Gunnerus efter den Daabsformular, som har vakt saa megen Strid.

Om Udsigterne tillands og tilvands skriver „Stav.“ for 30te Juli: Her er nu et særdeles drivende Veir; Mandag var en rigtig god Regndag, som kom særdeles vel med for den udtørrede Jord, siden har vi havt stille og varmt Veir, dels klart, dels lidt Smaaregn. Agrene komme sig saaledes synligt Dag for Dag, Havren har ogsaa begyndt at skyde. Høhøsten er nu næsten tilendebragt nærmest omkring Byen, og foruden at Udbyttet blev meget bedre, end man kunde vente, er Høet ogsaa kommet friskt og godt ind. Poteterne tegne sig godt, og vi har nu i længere Tid havt nye Poteter paa Torvet; Prisen er imidlertid endnu noget stiv, 6 ß Kanden, og det geraader vore Landmænd til liden Ære, at det kan svare Regning at føre Poteter pr. Dampskib fra Stettin. Med Havevæxterne ser det fremdeles smaat ud, og Udstillingen i Hamburg vil neppe erholde mange Bidrag herfra.

Fiskeriet af Sommersild, der nu har slaaet til heromkring i flere Uger, dog tidligere ikke har afgivet stort Mere, end hvad der gik til Husbrug, har i den sidste Uge taget sig betydeligt op, (de sidste Aftener kastede man endog lige inde paa Byvaagen), saa at ikke Ubetydeligt i de sidste Dage er saltet til Udførsel. Prisen har imidlertid holdt sig og holder sig fremdeles høi, saa høi, at det næsten er Skam at sige. Der har været betalt indtil 7 Spd. Tønden og derover, men i disse Dage har Prisen deklineret noget, idet man denne Uge har betalt 6½ Spd. ned til 6 Spd. 24 ß pr. Tønde. Skjønt den fangede Sild afgiver en meget pen Handelsvare og Udsigterne for Afsætningen i Udlandet for Øieblikket ere lovende, maa det dog indrømmes, at en saadan Pris er altfor høi, naar sees hen til at Fisket nu ogsaa er begyndt paa flere andre Kanter, og hvis det forholder sig, som der siges, at fra Bergen kun bydes 3½ Spd. pr. Tønde saltet Sild.

Om Laxefiskeriets Opkomst i et Par Elve i Nordre Trondhjems Amt, skriver „Fjeldp.“: En ved første Øiekast ubetydelig Forretning kan blive til stort Gavn for Distriktet, og dette skyldes alene endel Engelskmænd, som paa samme Tid, som de sørger for sin Fornøielse, ogsaa bringe Distriktet en Slump Penge, foruden den Gevinst, som ligger i at de ved Anlæg af Udklækningsapparater og en fornuftig Kontrol beriger Elvene og freder om Fiskeriet. Laxefiskeriet i Størdalen og dens Bielv Forra i Nordre Trondhjems Amt blev nemlig forrige Aar forpagtet af et engelsk Kompagni for et Tidsrum af 10 Aar og en aarlig Afgift af 2000 Spd. Disse engelske Forpagtere opholder sig naturligvis kun nogle Uger om Sommeren der, og i den Tid befatter de sig ikke med andet end Fluefiskeri. De indsaa snart den eneste rette Maade at indrette sig paa, og ligesaameget for at gavne Distriktet, som for sin Fornøielses Skyld, vilde de da søge at gjøre Elven saa fiskerig som muligt, og til det Øiemed har de forpagtet al Ret til Fiskeri fra og med Elveudløbet og til saa langt op, som Laxen gaar, forat den kan have en fri Opgang; for den øvrige Tid af Aaret freder de Elven, ligesom de ogsaa have antaget og lønner et Elveopsyn, der bestyres af 5 Opsynsmænd og 1 Overopsynsmand, og til disse betale de i aarlig Løn tilsammen 325 Spd. Hernæst gjaldt det naturligvis om paa kunstig Maade at understøtte den naturlige Yngelproduktion, og til den Ende har de allerede bygget 3 Apparater til Udklækning af Laxeyngel; to af disse blev i forrige Høst besat med Rogn, og iaar gav de en Yngelproduktion af omtrent 300,000 Stykker Laxeyngel, som i Sommer slippes i Elven. Hver Høst vil nu saalænge Forpagtningen varer, Apparaterne blive besatte med Rogn, og hvert Aar vil derfaltsaa blive sluppet et ganske klækkeligt Antal Yngel ud i Elven. Hvad Følgen heraf bliver er let at se; Elvene beriges, Interessen voxer, og lidt efter lidt vil man komme til at indse Fordelene ved et ordnet Fiskeri; vil man indse, at Elvene ligesaavist maa beskyttes mod Ødelæggelse ved et ufornuftigt og hensynsløst Fiskeri, som Skovene maa beskyttes mod en ufornuftig Hugst. — Foruden Apparaternes Kostende, det dertil fornødne Stamfiskeri og Tilsyn m. m., der beløber sig til omtrent 200 Spd., betaler Kompagniet under sit Ophold i Størdalen for Logis, Skyds, Roning og Tjenerskab tilsammen mindst 7 a 800 Spd. aarlig. Alt i alt altsaa Størdalen herved en aarlig Indtægt af noget over 3000 Spd., eller, naar man regner for de 10 Aar, hvori Forpagtningen skal være, over 30,000 Spd., hvilket sandelig er en vakker Indførsel af udenlandske Penge. Hertil kommer da, som ovenfor paapeget, den Gevinst, som ligger i, at Englænderne bekoster en Opkomst af Laxefiskeriet, der sikrer vedkommende Fiskeeiere et fremtidig godt og varigt Udbytte, en Foranstaltning, som fortjener en hæderlig Omtale, og som man meget skulde ønske ogsaa maatte blive efterfulgt i flere af vore Laxeelve. — Virkningen af forrige Aars Fredning og Opsyn samt Laxens frie Opgang viste sig allerede i forrige Maaned, idet Forpagterne allerede da fiskede særdeles godt; thi paa omtrent 12 Dage har 6 Fiskere faaet tilsammen ca. 70 Vog, og enkelte Laxe veiede fra 3 til 4 Bpd.

Kongelig og fyrstelig Gave. Kongen og Dronningen af Danmark har i Anledning Formælingen skjænket til Prinsesse Lovises Asyl for syge Børn 1000 Rdr., til den tyske Skolen og Hjemmet for frigivne Kvinder 500 Rdr. hver og endelig til Fordeling paa Stadens (Stockholms) Fattige 1000 Rdr.

— Den danske Gesandt, Grev von Scheel-Plessen, har af Kongen faaet en Gulddaase med Kong Karls Portræt i Brillanter.

— Den russiske Storfyrste Wladimir har foræret Lodsoldermand i Stockholm, Kaptein H. Bystrøm, en kostbar Guldring, i hvilken var indfattet 19 Brillanter.

Fremmede Gjæster. Til Norge ventes, ifølge svenske Blade, to Ungarere, Grev Elemér Batthyány og Hr. Entre Beretvás, den sidste Sekretær i Finantsministeriet. De agter sig lige til Nordkap. Førstnævnte er Søn af den berømte ungarske Patriot, som i 1848 blev arkebuseret af Østerrigerne.

Kvindelige Studenter. Universitets-Domstolen i Edingburgh har bevilget Kvinder Rettighed at indskrive sig ved Universitetet for at studere Medicin. Deres Undervisning skal foregaa i særskilte Klasser. Senatets og Kanslerens Bifald mangler endnu, men man tror, det vil erholdes.

Testamente. Ved vestre Gøinge Sommerthing, beretter Göt. Hand.- och Sjöf.-Tidn., aabnedes et Testamente fra afdøde Pige Bengta Pedersdotter, hvorved hun skjænker Halvdelen af sin Formue til Sandby Kirke til Indkjøb først og fremst af en Kirkeklokke, der skal benyttes, naar nogen, det være sig ældre eller yngre ugift Mands- eller Kvindesperson i Menigheden, dø. Resten af Summen gaar til Kirkekassen.

Blandinger.

De siamesiske Tvillinger ere ankomne til Berlin med deres Familier (i det Hele 16 Børn). De skulle forevises i Cinisellis Cirkus og have 250 pr. Thaler daglig.

Det bedste Værk. Efter den sidste Proces, som førtes mellem den ældre Alexander Dumas og Maquet, hans tidligere Medarbeider, angaaende Udbetalingen af dennes Del af Forfatterhonorarerne, kom den yngre Dumas hen til den bekjendte Forlægger Michel Levy, som fortalte ham, at Maquet var bleven saa overmodig, at han nu endog paastod, at den ældre Dumas's bedste Værker vare flydte af hans Pen. „Det skal slet ikke undre mig“, sagde Forfatteren til „Kameliadamen“ (den yngre Dumas), „om Maquet en skjøn Dag ogsaa paastaar at være Fader til mig.“

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 5te Aug.

Idag indklareredes Lugger „Marie Melanie“, Kapt. P. Richard, fra Nantes med en Ladning Rug og Stykgods, hvoriblandt 88 Fade Sukkertoppe.

Indklarerede Fartøier den 4de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Elisabeth Wilh.	Otterbeck	Newcastle	Stenkul.
Angelique	Olliva	Redon	Rug.
Ringleader	Butscher	London	Ballast.
Einsten	Wendahl	Danzig	Erter.
Hilda	Johnson	Landskrona	Byg.
Alliance	Richard	Danzig	Egestav.
Ariel	Svendsen	Aarhus	Byg.

Udexpederede Fartøier den 4de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Marie Margrethe	Abrahamsen	England	Trælast.
Elida	Borgmann	Holland	do.
Flight	Olsen	do.	do.
Ørenskjold	Larsen	do.	do.
Julie Marie	Roult	St. Waat	do.
Tradesmann	Cooper	Yarmouth	Is.

Ledigt Embede. Aaserals Sognekald under Robygdelagets Provsti i Kristiansands Stift med en aarlig Indtægt af 450 Spd., hvoraf 300 Spd. udgjør Lønningstilskud af Oplysningsvæsenets Fond.

Konkurs. Ullensakers Skifteret: I Boet efter Christian Olsen Lodding d. 31te Juli. Samling 12te August. Fordringer meldes inden 30te September og prøves d. 27de Oktober.

Proklama. Nordre Jarlsberg Skifteret: I Boet efter Enke Anne Marie Larsen og tidligere afdøde Mand Baadsmand Anders Larsen Dunkebæk i Botne Thinglag med 3 Mdr.s Varsel fra 2den August. Kristiansands Skifteret: I Boet efter Værftsformand Ole Andreas Pedersen og tidligere afdøde Hustru Gunild Olsdatter indkaldes Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 2den August.

Skifteberetninger. Frederikshalds Skifteret: I Handelsmand Anton Borgens Konkursbo. Saml. 20de August angaaende Akkordforslag. Mandals Skifteret: Snedker Henrik Pedersens Konkursbo sluttet 30te Juli med en Dividende af 57,58 pCt.

„Nei, Eders Høiværdighed. Jeg har ganske simpelt sagt, at Oppianus har hørt en Flodhest afhandle et filosofiskt Problem.“

„Alt dette forudsætter en vis Tro paa Djævelen.“

Ursus mandede sig op.

„Høiværdigste Hr. Doktor, jeg er ingen Djævlefornegter. Den, der ikke tror en liden Smule paa Djævelen, tror ikke synderligt paa Gud. Den, der tror paa Solen, maa tro paa Skyggen. Det Ene beviser det Andet. Djævelen er Natten af Gud. Hvad er Natten? Beviset paa Dagens Tilværelse.“

Ursus improviserede her en uudgrundelig Forening af Filosofi og Religion.. Minos blev paany eftertænksom og hensank atter i Stilhed. Ursus aandede atter.

Men nu anfaldt Aeacus ham.

„Det er bevist, at Krystallen er sublimeret Glas, og at Diamanten er sublimeret Krystal, det er godtgjort, at Glasset bliver Krystal i tusinde Aar og at Krystallen bliver Diamant i tusind Aarhundreder. Dette har I negtet?“

„Ingenlunde“, sagde Ursus melankolsk. „Jeg har blot sagt, at tusind Aarhundreder er Noget, der er vanskeligt at regne.“

Forhøret fortsattes, Spørgsmaal og Svar raslede som Sværd, der mødtes.

„I har negtet, at Urterne kunne tale?“

„Vist ikke, men dertil kræves, at de voxe under en Galge.“

„Erkjender I, at Alrunen græder?“

„Nei, men den synger.“

„I har negtet, at den fjerde Finger paa venstre Haand har en hjertestyrkende Kraft.“

„Jeg har blot sagt, at det er et slemt Varsel at nyse til Venstre.“

Aeacus vedblev:

„Nomademennesk! Eders Tanke vandrer ligesaa meget omkring som Eders Fødder. I virker i en Retning, der er ligesaa

Minos, Doktor i Theologi, gav ham et Tegn til at sætte sig paa Bænken.

Ursus bøiede sit Hoved og gik hen og satte sig paa Bænken.

Enhver af de tre Doktorer havde en Bunke Papirer med Antegninger, som han bladede i.

Minos begyndte:

„I taler offentlig?“

„Ja“, svarede Ursus.

„Med hvilken Ret?“

„Jeg er Filosof.“

„Det er ingen Ret.“

„Jeg er ogsaa Komediant.“

„Det er en anden Sag.“

Ursus drog et Suk af Lettelse, men i al Ydmyghed.

„I Egenskab af Komediant kan I tale, men i Egenskab af Filosof maa I tie.“

„Jeg skal forsøge“, lovede Ursus.

Han var meget forskrækket.

Den lærde Himmeltolk vedblev:

„I taler anstødelige Ting. I forhaaner Religionen, I fornegter de klareste Sandheder, I udspreder oprørende Vildfarelser. I har til Exempel sagt, at Jomfrueligheden udelukker Modernavnet.“

Ursus saa op paa sin Dommer med et sagtmodigt Blik.

„Det har jeg ikke sagt. Jeg har sagt, at Modernavnet udelukker Jomfrueligheden.“

Minos blev eftertænksom og mumlede:

„Jasaa, det er jo aldeles det Modsatte.“

Ursus havde pareret det første Udfald.

Minos grundede paa Ursus's Svar, og der blev et Øiebliks Taushed.

Kristiania Torvpriser

den 5te August 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	60	1	72
Do. Vold	1	24	1	36
Halm af Rug	1	„	1	12
Do. - Byg	1	72	„	„
Do. - Havre	1	24	1	72
Havremel	5	60	6	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	1	„	1	12
Do. - Tønde	2	„	2	24
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	96	1	12
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	1	„	1	24
Birkeved pr. Favn	2	96	3	„
Furuved	2	„	2	48
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter i Stigende og staar høiest paa Vestkysten og i det nordlige Norge, Vinden er Østlig til NOlig nordenfor Stat, Vestlig i Skudesnæs og Mandal, NVlig paa Østlandet. Temperaturen er forholdsvis lav, Luften fugtig og Himmelen skyet. Udsigterne ere til Nordlig Vind med opklarende Veir.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Torsdag den 5te August Kl. 6—12:

I Anledning af

Hendes Majestæt Dronningens Fødselsdag

og

H. Kongl. H. Prins Oscars Ankomst

Stort Festarrangement.

Entré til Haven 12 ß.

Th. Herrmann, Direktør.

Den kongelige Wermelandske Hornmusiks

Dobbeltkvartet

musicerer hver Aften i **Frimurerlogen**, enten i Haven eller i Salen, eftersom Veiret tillader. Entré 8 Skill.

„SKANDIA"

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**

Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

Avling

assureres i „Norden" til 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret (15 Skilling for et halvt Aar).

C. F. Gjerdrum.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes ialle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

O. H. Enger

(H. Jacobsens forrige Butik, Storgaden No. 15)

anbefaler til Dagens billigste Priser:

Kaffe, flere Sorter.
Havanna, do.
Raffinade i Toppe.
Do. opklippet i Terninger.
Kandis.
Sirup, prima fransk.
The, flere Sorter.
Chocolade, flere Slags.
Mandler, søde og bitre.
Krakmandler.
Svedsker.
Rosiner.
Specerier, hele og malede.
Edikke, fransk og norsk.
Kjex, flere Sorter.
Drops, engelsk.
Portvin, flere Sorter.
Sherry, do.
Malaga.
Muskat-Lunell.
Røde Vine.

Bygmel, No. 1, 2 og 3.
Rugmel, do. do.
Hvedemel, Stettiner.
Do. i Pakker fra Helgesen.
Do. No. 1 og 2.
Grynmel, do. do.
Potetesmel.
Rismel.
Sagomel.
Byggryn, $^1/_1$, No. 1, 2 og 3.
Do. $^1/_2$, do. do.
Perlesago.
Sago, grov, hvid.
Ris, Java Taffel.
Do. Rangoon og Aracan.
Kogeerter, store og smaa.
Spliterter.
Stuveerter, grønne russiske.
Sæbe, alle Sorter.
Soda og Stivelse
m. m. m.

A. G. Holms

en-gros-Lager af dobbelttraads Symaskiner for Familie- og Haandværksbrug fra Pollack, Schmidt & Co. og nye, extra gode enkelt- og dobbelttraads Haandmaskiner anbefales DHrr. Handlende.

Hjørnet af Kirke- og Raadhusgaden No. 11.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Soda sælges billig hos **Carl Stephenson,** Dronningensgade 34.

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Pebermynte & Drops billig hos **Carl Stephenson.**

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

Tapetfabrikken,

Dronningens Gade No. 24, anbefaler norske, franske og engelske Tapeter, samt Rullegardiner, Guldlister, Pap og Maskinpapir til billige Fabrikpriser. **G. L. Helmsdorff.**

Syltede Jordbær,
do. Blommer,
do. Stikkelsbær,
do. Tyttebær

sælges i Pundvis hos **Carl Witt,** Carl Johans Gade.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Doktoren i Historie, han, som i Ursus's Øine var Rhadamantus, dækkede Minos's Tilbagetog ved følgende Bemærkning:

„Anklagede, Eders Vildfarelser er af allehaande Slags. I har negtet, at Fægtningen ved Pharsalus tabtes, fordi at Brutus og Cassius mødte en Neger."

„Jeg har sagt", hvidskede Ursus, „at det for en Del beroede derpaa, at Cæsar var en bedre Feltherre."

Historiens Mand gik uden al Formidling over til Mythologien.

„I har undskyldt Actæons Gemenheder."

„Jeg tror", bemærkede Ursus, „at en Mand ikke er vanæret, fordi han har seet en Kvinde nøgen."

„Og deri har I Uret", sagde Dommeren strengt.

Rhadamantus gik atter over til Historien.

„I Anledning af det Uheld, der traf Mithridates's Kavalleri, har I fornegtet Urters og Planters Egenskaber. I har bestridt, at en Urt som Securiduca kan bringe Hestesfoene til at falde af."

„Om Forladelse", svarede Ursus. „Jeg har sagt, at dette alene var muligt for Urten sferra-cavallo. Jeg fornegter ingen Urts Dyd."

Og halvhøit tilføiede han:

„Og ingen Kvindes heller."

Ved det mesterlige Tillæg til sit Svar overtydede Ursus sig om, at hvor urolig han var, saa var han endnu ikke kastet af Sadelen. Ursus var en Sammensætning af Rædsel og Aandsnærværelse.

„Jeg staar fast ved, hvad jeg har sagt", vedblev Rhadamantus. „I har erklæret, at det var enfoldigt gjort af Scipio, da han vilde aabne Karthagos Porte, at benytte Urten Æthiopis til Nøgel, fordi at Urten Æthiopis ikke har Evne til at sprænge Laas."

„Jeg har bare sagt, at det vilde være bedre at bruge Urten Lunaria."

Historiens Mand taug. Minos, der havde havt Tid til at samle sig, begyndte paanyt sit Forhør over Ursus. Han havde havt Tid til at raadspørge sin Liste.

„I har klassificeret Auripigment blandt de arsenikholdige Stoffe, og I har sagt, at man kan forgifte med Auripigment. Bibelen siger nei."

„Bibelen siger nei", sukkede Ursus, „men Arseniken siger jo."

Den Herre, i hvem Ursus saa Æacus, som var Ordfører i Sundhedskollegiet og som endnu ikke havde sagt et Ord, blandede sig nu i Tingen, og med Øinene majestætisk halvt tillukkede rakte han fra sin høie Plads Haanden og sagde:

„Ikke ilde svaret."

Minos gjorde en styg Grimace.

„Jeg vedbliver", gjentog Minos. „Svar. I har paastaaet, at det var urigtigt, at Basilisken er Ormenes Konge med Navn af Cocatrix?"

„Høiværdigste Hr. Doktor", svarede Ursus, „jeg har saa lidet havt til Hensigt at fornærme Basilisken, at jeg endog har sagt, at det er sikkert, at den har Menneskehoved."

„Det kan saa være", gjenmælede Minos strengt, „men I har tilføiet, at Poerius har seet En, der havde Folkehoved. Kan I bevise det?"

„Vanskeligt", mumlede Ursus.

Her tabte han en Smule.

Minos benyttede sin Fordel og vedblev strengt:

„I har sagt, at en Jøde, der bliver Kristen, ikke lugter godt."

„Men jeg har tilføiet, at en Kristen, der bliver Jøde, lugter værre."

Minos kastede et Blik paa Listen med Anklagepunkterne.

„I udspreder løgnagtige Sætninger, I har sagt, at Ælianus har seet en Elefant nedskrive Tankesprog."

Dagbladet.

No. 180. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 6te August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Eftrm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Usso" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Berlin, 5te August. „Kreutzzeitung" offentliggjør Geheimeraad Thieles Depesche af 18de Juli til Baron Werther. Thiele tilbageviser Beusts Forsøg paa at undergive Preussens diplomatiske Forhold til de tyske Regjeringer sin Kontrol og konstaterer, at Beust ukaldet ogsaa forsøgte at optræde som Gortschakoffs Talsmand, uagtet denne ellers ikke pleiede at vælge Veien over Wien til fortrolige Forespørgsler i Berlin.

Konstantinopel, 4de August. Ifølge „Herald de Levant„ og „Turquie" har Storveziren sendt Vicekongen af Ægypten en Skrivelse, hvori forlanges kategorisk Oplysning om de ægyptiske Troppers Tilbagetrækning fra Kreta og om Vicekongens Underhandlinger paa hans Europareise. „Turquie" mener, at hvis Oplysningerne ikke blive tilfredsstillende, vil Porten komme tilbage til Udførelsen af Firmanet af 1841.

Paris, 5te August. I et igaar afholdt Ministerraad er besluttet flere Forandringer med Hensyn til Præfekturerne.

Stockholm, 5te August. Efter Sigende skal den danske Kronprins og Kronprinsesse afreise herfra med Extratog Søndag Aften.

Ogsaa fra Kinservik.

Efter længere Venten har det endelig behaget Viceordføreren i Ullensvangs Formandskab, Hr. Lars Haugse, i Dagbl. No. 145 at give Svar paa en Opfordring, jeg lod indføre i samme Blad No. 84, vedkommende den Beslutning, som den 9de Decbr. f. A. blev fattet i Ullensvangs Kommunebestyrelse angaaende Inspektion af Almueskolen. Man skulde have ventet, at Hr. Haugse ifølge Opfordringen havde paapeget de Misligheder, der klæber ved Skolen, og som gjør det nødvendigt, „at Præsten skal komme som Tyven om Natten", og hvad Godt, man derved havde isinde at fremme i Skolen; men nei, til disse og andre Ting forholder han sig lig „Katten til den varme Grød", og istedet gjør han Forsøg paa at kaste Skygge paa den Mand, der var forstandig nok til baade at tale og stemme mod Beslutningen; men Mandens lange Virksomhed i Kommunen er bekjendt paa en saadan Maade, at Forsøget ikke er saa farligt. Det „smitter kun paa enkelt Hold, hvorfra det ikke udbreder sig videre".

Viceordføreren begynder først at fortælle Læseren, at han tror, at den Mening, jeg udtaler i min Opfordring, ikke er min egen; men at jeg maa være „inspireret fra andet Hold." Paa et andet Sted taler han om, at jeg staar under „Formynderskab." Enten hermed menes, at jeg mangler Evne til at have en selvstændig Mening, eller han tror, at jeg pleier at opgive min Mening ligeoverfor Andres, er ikke godt at vide. Hvis det havde behaget Hr. Viceordføreren herom at give mig Oplysning, saa havde jeg været ham Tak skyldig. Jeg skal ogsaa bemærke, at hvis jeg havde optraadt som Forsvarer for Beslutningen om Præstens overrumplende Komme i Skolen, saa havde jeg sikkert ikke af Hr. Haugse hverken været anseet for „inspireret" eller staaende under „Formynderskab", selv om jeg bare havde været en Eftersnakker.

Min Paastand om, at Præstens Besøg i Skolen ikke kan have nogen vækkende og belivende Indflydelse, naar de alene skal foregaa paa en overrumplende Maade, søges omstødt med følgende: „At Præstens Besøg i Skolen ikke kan have nogen vækkende og belivende Indflydelse eller nogen gavnlig Virkning, saasnart han skal have Godtgjørelse for udlagt Skyds, synes besynderligt." Enhver vil se, at dette er at omgaa mine Ord. Jeg forstaar meget godt, at Præstens Besøg vil have samme Virkning, enten han besørger sin Skyds selv og faar Udgifterne godtgjorte af Kommunekassen, eller ei, naar han blot i begge Tilfælde træder frem i Skolen paa samme Maade; men jeg tror rigtignok ikke, at Besøgene i Skolen vil have nogen gavnlig Virkning, naar Præsten besørger sig selv Skyds alene for at faa Anledning til at komme paa en hemmelig Maade; thi jeg kan ikke skjønne andet, end at saadanne Besøg baade viser en Mistro til Læreren og tillige er skikket til hos Andre at opvække Mistro, der slet ikke kan virke opmuntrende.

Hr. Haugse siger videre: „Men Sagen er vel den, at Indsenderen ikke ønsker at se Præsten i Skolen; men at denne skal skjøtte sig selv og ingen Kontrol taale, da det er bedst, at Skolen gaar i sin gamle rustne Gjænge, og naar Præsten ingen Godtgjørelse fik, men maatte udrede disse Udgifter af sin egen Lomme, vilde Besøgene blive saameget sjeldnere, hvormeget han end interesserer sig for Skolevæsnets Ordning og Oplysningens Fremme." Her kommer hellerikke Sandheden frem. Vil Præsten til sine Besøg i Skolerne benytte Skyds, som til sine øvrige Embedsreiser, saa behøver han ikke at „udrede disse Udgifter af sin egen Lomme." At Præsten tidt og ofte besøger Skolen, er vist ligesaavel mit Ønske som Viceordførerens. Kommer han som en „erfaren Ven og Broder", med Vækkelse, med Raad og Opmuntring, da vil der blive Liv i Skolen, og en saadan „Kontrol" vilde være meget gavnlig; men sees hen til Hensigten med Bestemmelsen om Skydsgodtgjørelse, saa har man meget mere Grund til at antage, at Kommunebestyrelsen har tænkt sig Beslutningen som en Spore for Læreren til at opfylde sine Pligter, eller og at de Baand, Almueskolen har mere end nok af, skal strammes mere. Er det en slig „Kontrol", Hr. Haugse mener, saa maa jeg erklære, at en saadan kan den ikke „taale"; da kommer Skolen sikkert i et „rustent Gjænge".

Min Paastand om, at de humane Hensyn mod Lærerne bleve satte tilside, da Beslutningen om Skydsgodtgjørelse blev fattet, lader det til, Hr. Haugse ikke kan fatte. Jeg skal her bemærke, at hvis man ser hen ikke alene til Beslutningen, men ogsaa til dens Motiv, og dertil tænker paa de Ytringer, der faldt, da den blev fattet, nemlig, „at Præsten skulde komme i Skolen som Tyven om Natten", „og at han skulde komme saa uventet, at Læreren ikke fik Tid til at rette paa sin Klædedragt," saa synes mig klart, at baade Følelsen og Forstanden maa sige, at de humane Hensyn her vare satte tilside. Vistnok gjør Hr. Haugse Forsøg paa at faa disse Ytringer betragtede som „muntre Bænkegloser", da han rimeligvis senere har udfundet, at det ikke svarer Regning at holde paa dem; men der skal dog være Grund til at antage, at de vare alvorlig mente. At Beslutningen har vakt Uvillie, kan Hr. Haugse ikke negte; men han paastaar dog, at de, som har imod den, er „Faa" og udgjør blot „en liden Minoritet". Hr. Haugse, der vil gjælde for at være Tolk for „den almindelige Opfatning og Mening", har dog taget feil her. Udenfor dem, som vare med at fatte Beslutningen, har jeg ikke hørt Nogen, som ganske har kunnet forsvare den. Ja selv flere af Kommunebestyrelsens Medlemmer, der vare med at fatte den, have erklæret, at de begik et Misgreb. Hr. Haugse fortæller ogsaa, at „Størstedelen" af Lærerne „ere vel fornøiede med den"; men mærkeligt nok har dog jeg ikke hørt Nogen af dem, der har billiget det Motiv og de Argumenter, der bleve fremsatte for den. Dog skylder jeg Sandheden at tilføie, at Lærere i enkelte Omgangsskolekredse benytte den som en Svøbe til at faa Folket til baade at skaffe ordentligt Lokale til Skolen og til at holde dette ordentligt. Disse maa da like Beslutningen forsaavidt. At forøvrigt Lærerne have holdt sig tause i denne Sag, er blandt flere Grunde ogsaa sikkert den, at de tro, at den ikke vil blive misbrugt. Det er ogsaa min Mening. Vore Præster ere Mænd, der forstaa at benytte Beslutningen paa en saadan Maade, at de Konsekventser, jeg ovenfor har antydet, blive afvendte; men derved er Kommunebestyrelsen ikke retfærdiggjort for sit Misgreb.

— — i Juli 1869.

Opfordreren i Dagbl. No. 84.

Kristiania, den 6te August 1869.

Senatets Møder aabnedes af Rouher den 2den August med en Tale, der er bekjendt af det før meddelte Telegram, hvorpaa han oplæste Udkastet til Senatsbeslutningen, der udgjorde 24 Paragrafer.

Det betragtes som hævet over enhver Tvivl, at de tidligere saa konservative Senatorer ikke ville lægge Regjeringen nogen Hindring iveien paa den frisindede Vei, som den nu agter at betræde. Le Journal officiel benegter paa det Bestemteste, at det skulde være Regjeringens Hensigt at opløse den lovgivende Forsamling, saaledes som nogle Blade have paastaaet. Man venter, at Senatet vil have tilendebragt sine Forhandlinger inden den 15de August, saa at Keiseren vil være istand til at kundgjøre sine Reformer paa Napoleonsdagen. Man vil vide, at Prins Napoleon har isinde at deltage i Diskussionen, og om ham fortæller Figaro, at han for kort Tid siden viste en Ven sit i Schweiz beliggende Gods Prangens med de Ord: „Hvis der skulde hænde mig Noget, vil dette Gods altid sikre mig en aarlig Indtægt paa 80,000 Franks." Den Prinsen tillagte Ytring er ikke bleven modsagt. Man venter, at der samtidig med Senatsbeslutningens Kundgjørelse vil blive udstedt en politisk Amnesti.

La France og Le Pays berigtiger den Meddelelse i Le Constitutionnel, ifølge hvilken 50,000 Mand ere hjemforlovede, en Forholdsregel, der af L'Indép. belge og „Köln. Zeit." blev betragtet som et meget fredeligt Tegn. Det er Soldaterne af Aldersklassen af 1863, som ville høste Fordel af den senest udgivne Lov, ifølge hvilken Tjenesten i Hæren indskrænkedes til 5 Aar, og de ville nu blive hjemforlovede. Hærens hele Styrke vil derved blive forringet med 18,000 Mand og ikke, som Le Constitutionnel paastaar, med 50,000 Mand alene for Linieregimenternes Vedkommende. Disse 18,000 Mand have et lovmæssigt Krav paa at blive hjemsendte.

Journal des Débats oplyser, at de indirekte Skatter i Frankrige have i de første 6 Maaneder af 1869 indbragt 37 Mill. Franks mere end i samme Tidsrum 1857 og 19 Mill. mere end i det første Halvaar af 1868. „Hvis Resultaterne af det andet Halvaar ere ligesaa gunstige, siger det nævnte Blad, ville de indirekte Skatter i 1869 give et Overskud af 75 Mill. Franks, sammenlignet med Indtægterne i 1867, og et Overskud paa 40 Mill., sammenlignet med 1868. Det er meget tilfredsstillende, og vi glæde os derover, fordi vi heri se et nyt Bevis saavel paa vort Fædrelands rige Hjælpekilder som paa den stadige og fremskridende Udvikling af dets Handel og Industri".

Medens Reaktionen i Frankrige, hvis Hovedorgan Le Pays er, indtager en meget fiendtlig Holdning ligeoverfor de tilsigtede Reformer, har den af saa forskjelligartede Elementer bestaaende venstre Side under den nuværende Krise godtgjort sin fuldstændige Mangel paa Handlekraft, da det gjaldt om at foretage et udadgaaende Skridt. De fleste Medlemmer af dette Parti have henvendt sig til Vælgerne i Manifester, der røbe deres Raadvildhed. Gambetta har, som før meddelt, nu omsider aabenbaret den tilstedeværende Spaltning og paavist Umuligheden af en fortsat Samvirken mellem Tilhængerne af det konstitutionelle Monarki, „som bør stille sig under Thiers's Ledelse", og den Gruppe, der mener, „at Folket er den eneste retmæssige Hersker og ikke bør slaa sig til Ro, førend det har gjort dem, der nu spille Herrer, til lydige og ansvarlige Tjenere". En saaledes organiseret Opposition vil ifølge Gambettas Mening være sikker paa at lede den offentlige Mening og føre Frankrige til Selvregjering. Social-Demokraterne forregne sig dog sikkert, naar de tro, at de kunne beherske Situationen. Hvis Regjeringen virkelig bortrydder de Hindringer, som hidtil have stillet sig iveien for det gjenopvakte politiske Livs frie Udvikling, vil den upaatvivlelig blive understøttet af et stærkt Flertal i den lovgivende Forsamling. Og Folket har under de sidste Uroligheder godtgjort, at det ikke sympathiserer med de Uforsonlige, der sige, at hvis Napoleon gav Afkald paa Thronen for sig og sit Dynasti, saa vilde de dog aldrig tilgive ham, at han ikke ventede, indtil det souveræne Folk selv forjog ham fra Tuillerierne. Reaktionen er i dette Øieblik langt farligere for Keiserdømmet, end de Uforsonlige. Medens Flertallet af Nationen betragter en frisindet Reform som det eneste Middel til at undgaa en Revolution, se Keiserens nærmeste Omgivelser en Kilde til al Ulykke i de gjorte Indrømmelser. Paul de Cassagnac gaar endog saa vidt, at han for fuldt Alvor paastaar, at alle Intriger, alle Angreb paa Keiserdømmet af 1852, paa det af den almindelige Afstemning fremgaaede folkelige Keiserdømme, udgaa fra — den lovgivende Forsamlings Formænd. „Morny, Walewsky og Schneider, siger han, have fremkaldt den 24de November, den 19de Januar, kort sagt Alt, hvad der afstedkommer Forvirring og opløser Regjeringen. Skulde Formandsstolen være at sammenligne med den Sko, i hvilken en Slangetand havde boret sig ind og var bleven siddende? Enhver, som tog den paa, blev saaret og forgiftet".

„Morgen Post", der udkommer i Wien, indeholder en ret mærkelig Artikel, i hvilken Grev Beusts Politik og Østerriges Stilling gjøres til Gjenstand for en grundig Undersøgelse. Med Hensyn til det sidstnævnte Punkt siges der: Behøver det østerrigske Monarki ikke mere at nære Frygt for sin Tilværelse? Vi ville give et oprigtigt Svar paa dette Spørgsmaal. Det er utvivlsomt, at Preussen og Rusland, naar de blive ved, som de have begyndt, omsider ville isolere Østerrige og gjøre Krav paa østerrigske Landstrækninger. Det er altsaa Grev Beusts Opgave at forhindre slige Muligheder. Derfor kan han, ifølge vore Anskuelser, ikke udtale sig uforbeholdent om Stillingen uden at fremkalde den største Forvirring. Han kan ikke hentyde til Preussens uomtvistelige Planer; han kan ikke sige, at denne Stat kun af Frygt for Frankrige afholder sig fra at overskride Mainlinien og maaske endnu flere Linier. Han kan heller ikke afsløre Ruslands Hensigter, skildre den vidtforgrenede russiske Agitation og undersøge Følgerne af en Nationalitetskamp . . . . Østerrige kan kun tilsyneladende bevæge sig frit, men i Virkeligheden er dets Holdning fremkaldt af Nødvendighedens bydende Fordringer. Hvis der for Exempel udbrød en Krig i Orienten, ville andre Stater maaske være istand til at forholde sig passive, men Østerrige vilde være nødsaget til at handle, hvis det ikke vilde se sin Tilværelse truet. Det Samme gjælder om de andre politiske Spørgsmaal, forsaavidt som de umiddelbart interessere Østerrige. Grev Beusts Hovedopgave er derfor at spærre Veien til Wien for Østerriges Fiender, og da Keiserrigets Midtpunkt kan angribes fra forskjellige Sider, er Rigskansleren nødsaget til at udkaste en meget indviklet Forsvarsplan. Han maa tænke paa Fremtiden, hvad enten den bringer Fred eller Krig. Rigskanslerens Taushed med Hensyn til den nuværende Stilling betyder, at den politiske Horisont ingenlunde er skyfri.

En Korrespondent til Le Pays skriver fra Modena den 26de Juli, at General Marmoras Reise til Wien og Grev Beusts Reise til Paris betragtes som Tegn paa et Forbund mellem Frankrige, Østerrige og Italien. Den samme

Korrespondent vil vide, at Drouys de Lhuys har givet Frankriges nye Udenrigsminister følgende Skudsmaal: „Fyrst Latour d'Auvergne vil forbause Mange. Paa Dagsordenen staa to politiske Spørgsmaal; det ene angaar de romerske, det andet de tyske Anliggender. Med Hensyn til Rom har Fyrst Latour d'Auvergne vistnok Tilbøielighed til at støtte Pavens timelige Magt. Men da han betragter Forholdene fra et ophøiet Standpunkt, vil han ikke finde sig i, at den pavelige Regjering opretholder den bestaaende Tilstand uden at gjøre Indrømmelser i en frisindet Retning. Med Hensyn til Preussen danner den nye Udenrigsministers Anskuelser den fuldstændigste Modsætning til Lavalettes. I hans ligesom i alle fornuftige Menneskers Øine er den europæiske Ligevægt bleven forstyrret ved Preussens Erobringer. Og han er saa karakterstærk, at han ikke viger tilbage for Noget, saa at han vil forlange sin Afsked heller end at gjøre Preussen en ny Indrømmelse i hvilkensomhelst Retning."

Fra Athen berettes, at et nyt græsk Statslaan paa 10 Millioner Drachmer staar i Begreb med at blive afsluttet.

Grev Bismark og Grev Beust synes at være bestemte til altid at staa fiendtlige ligeoverfor hinanden. Som sachsisk Minister gjorde Grev Beust Alt, hvad der stod i hans Magt, for at forhindre, at Preussen blev Tysklands Overherre, og skjønt Slaget ved Sadowa satte Grev Bismark istand til at gjøre Sachsen til en Vasalstat, overvandt han dog ikke Grev Beust, som efter at have lidt et Nederlag i Dresden kun svang sig op til en endnu større Magt i Wien. Han var før Krigen kun Minister i en Stat af tredie Rang, men Dagen efter stod han i Spidsen for en Stormagt, der vel et Øieblik var svækket, men som ved indre Reformer hurtig blev sat istand til at gjenoprette sin tidligere Anseelse. For Øieblikket er Grev Beust Kansler i det østerrigsk-ungarske Keiserdømme, ligesom Grev Bismark er Kansler for det nordtyske Forbund, og Skakspillet mellem de to Modstandere fortsættes. Grev Beust Udtalelser med Hensyn til den mistænkelige Stilling, som Preussen indtager ligeoverfor Østerrig, har vakt stærk Røre i Berlin, og det en Stund ophørte Ordskifte mellem de to Landes Regjeringsblade fortsættes med større Bitterhed end nogensinde. Medens man saaledes snart kan vente, at alle de østerrigske Depescher i Anledning af den fransk-belgiske Strid ville blive offentliggjorte som Svar paa den sachsiske Minister Friesens Udtalelser til Gunst for Preussen, indeholder den officiøse Correspondance de Berlin en ironisk Artikel i Anledning af Grev Beusts Udtalelser for Delegationerne, hvori der siges: „Istedetfor at udstrække Haanden mod Preussen — naar og i hvilket Øiemed vide vi rigtignok ikke — vilde den østerrigske Kansler uden Tvivl sikrere have naaet det tilsigtede Maal, hvis han havde undladt at skrive visse Depescher i den røde Bog, hvis han havde formaaet at indgyde Regjeringskredsene i Wien de samme forsonlige og venskabelige Følelser, som han selv nærer for Preussen, og hvis han bedre havde holdt Øie med den østerrigske Generalstabs Skribentvirksomhed. Sandhed uden Omsvøb er det, at ligeoverfor den Politik, som Kabinettet i Wien nu i tre Aar har fulgt mod Preussen, indskrænker dette sig kun til at indtage en Forsvarsstilling." „Provinsial-Korresp." erklærer ogsaa, at Østerrige ikke har foretaget noget imødekommende Skridt i Berlin, og at det er en let Sag at se, at den østerrigske Regjering ikke kan nære noget forsonligt Sindelag, naar man blot læser dens seneste officielle Udtalelser.

I Anledning af Hs. Kgl. Høihed Prins Oskars og Hds. Kgl. Høihed Prinsesse Sophies Ankomst samt til Høitideligholdelse af Hds. Maj. Dronningens Fødselsdag gav Regjeringens første Medlem, Statsraad Stang, igaar Middag i Stiftsgaarden.

Indberetning fra Amtmanden i Akershus Amt til Indredepartementet angaaende Udsigterne for indeværende Aars Høst, dateret 4de dennes:

Høst-Arbeidet i afvigte Aar foregik under særdeles heldige Veir-Forhold, og blev tilendebragt i betimelig Tid. Begyndelsen af Vaaraannen var ogsaa gunstig, men det derefter indtraadte kolde og raa Veir besværliggjorde og forsinkede dens Tilendebringelse. Hele Forsommeren indtil den sidste Uge af Juni var kold og raa, og Aarsvexten stod som Følge deraf længe tilbage. Det senere indtraadte varme Veir har imidlertid betydelig rettet paa Forholdet, og det Regn, man i sidste Uge efter længere Tørke erholdt, har været til stort Gavn og meget forbedret Udsigterne. Paa Vintersæden synes Veirliget ikke at have virket skadeligt, idet der fra alle Dele af Amtet berettes at den staar særdeles lovende, saa at man med Hensyn til den gjør sig Haab om et meget godt Udbytte. Vaarsæden staar derimod endnu tilbage især paa raalændt og kold samt paa tør og stærk Jord; imidlertid gjør man sig Haab om Udbytte som i et Middelsaar, paa nogle Steder endog som i et godt Aar.

Høhøsten, der endnu ikke overalt i Amtet er tilendebragt, antages i det hele ikke at ville give større Udbytte end i et Middelsaar; de yngre Volde give i Almindelighed et meget godt Udbytte, men paa ældre Volde og paa den naturlige Eng var Græsset tyndt i Bunden, hvilket tilskrives saavel det kolde Veir i Forsommeren som den i forrige Aar herskende Tørke.

Poteterne ere efter Aarstiden lidet udviklede; under heldigt Veir ud over Høsten antager man dog at de ville kunne give Avling som i et almindeligt Aar.

Rundskrivelse til samtlige Toldkamre fra den Kongelige Norske Regjerings Finants- og Told-Departement.

Angaaende Anvendelsen af Bestemmelsen i Toldtariffens § 15 om, at Tilbagebetaling af Told kan tilstaaes for fortoldede Raamaterialier og andre Stoffe, som i forarbeidet Tilstand udføres til Udlandet, forsaavidt denne Bestemmelse faar Anvendelse paa Seildug, der forarbeides til Seil for Fartøier, som gaa i udenrigsk Fart, skal man herved meddele, at man antager, at Bestemmelsen kun bør anvendes for de Tilfælde, at Seildugen henligger paa Kredit- eller Transitoplag eller medbringes af et fra Udlandet ankommet og igjen til Udlandet bestemt Fartøi. Forinden Seildugen udtages til det anførte Brug, bør Anmeldelse om, at Tolden vil blive søgt tilbagebetalt, ske til Toldopsynet, for at samme ved Fortoldningen eller Udtagelsen af Kreditoplaget kan have sin Opmærksomhed henvendt paa de muligens forekommende Fabrikstempler m. V., og i fornødent Fald tage Prøver til Oplysning om Seildugens Identitet med den til de færdige Seil benyttede Dug, ligesom ogsaa Vedkommende, om forlanges, bør afgive Forsikring paa Tro og Love om, at de forfærdigede Seil ere forarbeidede af den i saadant Øiemed fortoldede eller af Kreditoplag udtagne Seildug.

Til Bestemmelse af det Toldbeløb, der kan forventes tilbagebetalt, er af en Toldembedsmand bragt i Forslag, at foretage Veining af Seilene, forinden de forsynes med Lig og Kauser, og for det anvendte Seilgarn at fradrage 5 pCt. i Bruttovægten. Departementet, der ogsaa er tilbøielig til at tro, at denne Fremgangsmaade er den Omstændighederne hensigtsmæssigste, skulde derfor anmode Toldkammeret om ved den ovenomhandlede Anmeldelse at gjøre Vedkommende opmærksom paa Ønskeligheden af, at den iagttages. Med Hensyn til Kontrollen med Seilenes Udførelse er man med vedkommende Storthings-Komite enig i, at deres Underslaaning maa kunne træde istedenfor deres Nedlæggelse ombord under Toldvæsenets Laas eller Segl. Forøvrigt skal man tilføie, at man ikke vil finde sig foranlediget til at tilstaa Tilbagebetaling af Tolden for den til et Fartøi anvendte Seildug, naar Toldbeløbet er under 5 Spd., (jfr. Toldlovens § 94), eller der siden Seildugens Udtagelse af Kreditoplag eller Fortoldning og indtil dens Anvendelse paa den heromhandlede Maade hengaar længere Tid end fornødent og for en tilstrækkelig Kontrol ønskeligt kan være.

Ved at meddele Ovenstaaende til Efterretning og Iagttagelse indtil Videre, skulde man derhos have Toldkammeret anmodet om, forsaavidt det dertil maatte finde Anledning, ved Indsendelsen af Andragende om Godtgjørelse af Told at udtale sig om nogen Forandring antages at burde ske i denne Sags Ordning.

Kristiania den 4de August 1869.

Helliesen.

Aschehoug.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 32,000 Spd. i norsk og dansk Sølvmynt.

Admiral Knap ankom til Horten i Mandags og inspicerede, ifølge „Gjeng.", Tirsdags Taarnfartøiet „Mjølner", der nu er lagt ind paa indre Havn.

I Mjølner-Sagen skal Sagfører T. Olsen være befalet til Referent og Sagfører Bugge til Forsvarer for Lodsen. Burchardt siges at ville tage privat Sagfører.

Fra Svend Foyn er, ifølge „Tunsb.", indløben Efterretning om, at han den 16de f. M. havde fanget og indbjerget den 7de Hval iaar — et fedt og temmelig stort Dyr. Ved Brevets Afsendelse stod Hr. Foyn i Begreb med at reise ned til Vardø for at kjøbe igjen af vedkommende Findere 2 Hvalfiske, han før havde dræbt og mistet. Hr. Foyn udtaler, at han vistnok hidtil har havt mindre Held med Fisket iaar end ifjor, paa Grund af stadigt stormende Veir fra Nord og Øst, medens sydvestlig Vind er gunstigt for Fisket; men i det Hele taget er han dog tilfreds med sit Sommerarbeide, navnlig med Fuldførelsen af sit Trankogeri, der nu leverer udmærket Tran. Harpunerne har ogsaa bestaaet Prøven til Hr. Foyns fulde Tilfredshed. Han vil formentlig ikke kunne ventes hjem før udi September.

Prins Oskar siges at ville foretage en Tur til Vestfjorddalen i Telemarken, og derpaa til Elstad i Gudbrandsdalen for fra Klinkenberg at nyde den herlige Udsigt til Rondarne og Fjeldene rundt omkring.

Paa Klingenberg var der igaar arrangeret en Fest i Anledning af Dronningens Fødselsdag og Prins Oskars Ankomst til Kristiania. Festen begyndte Kl. 5½ med Koncert i Haven. I Festsalen optraadte det amerikansk-kinesiske Kunstnerselskab med sine halsbrækkende Kunster. Direktøren, Kinas Vilhelm Tell, som der staar paa Plakaten, kastede sine Knive med den samme forbausende Sikkerhed som tidligere, han fæster en Kniv paa ikke saa liden Afstand mellem hver Finger paa En af Selskabet, kaster den lige forbi hans Strube og tæt over hans Nakke. Selskabets flinke og elegante Akrobater kan ogsaa sætte Publikums Nerver paa Prøve ved sine halsbrækkende Øvelser. — I Theatret gav det svenske Ballet- og Operetteselskab en Forestilling, der begyndte med en Prolog, som fremsagdes af Hr. Sjøberg. Den øvrige Del af Forestillingen var, med Undtagelse af en liden Operette af Offenbach, os allerede bekjendt fra Selskabets tidligere Forestillinger, saaledes dansedes først en pas de quatre, Elementerne, komponeret af G. Ullberg, af Fru Lange, Frøken Kindsted, Norrling og Hr. Tolsstrøm. Derpaa gav man det lille kvikke Stykke Drilléns Operette, der fremdeles lod til at more Publikum. Skøiteballetten, der fremdeles ligger heroppe for, som man siger, at indøve nogle nye Danse før sin Afreise til Paris, havde ogsaa lovet sin Medvirkning til Festen, men paa Grund af Frøken Adakers pludselige Sygdomsforfald, gik Programet for deres Vedkommende i Stykker og man maatte lade sig nøie med Zouavdansen af Horatio Syr. Kl. 11 afbrændtes et smukt Fyrværkeri, hvormed Festen sluttedes.

Det svenske Jerns Fortrinlighed viste sig ogsaa ved Taarnfartøiet „Mjølners" Paaseiling. Skibsbygmester Paasche ytrer saaledes i sin Raport om Fartøiets Tagning af Grunden: „Om Skibets Forhold under det indtrufne Tilfælde skal jeg bemærke, at det med Hensyn til Styrke overtraf min Forventning. Rigtignok maa det ansees som et stort Held, at Stødet traf der, hvor den smedede Forstavn og det vandtætte Tværskud saa betydeligt forøgede Bundens Styrke; havde Stødet truffet længere inde under Skibsbunden, var Skaden vist bleven større; imidlertid viste det svenske Jern her, at det fuldt fortjener den Tiltro for Styrke og Seighed, som har været tillagt det. Ved senere at faa Skibet i Dok saaes i en af de bøiede Kjølplader en Bule af betydelig Dybde, uden at der var mindste Brist at opdage i Pladen, og jeg holder mig forvisset om, at i en engelsk Plade vilde der ved et lignende Tryk eller Stød været gaaet Revne, maaske Hul. Det har heller ikke kunnet opdages, at Skibets Sammenføining har lidt i videre Udstrækning ved Berøringen med Fjeldet, og det maa derfor efter min Formening erkjendes, at Materialets Godhed og Arbeidets solide Udførelse er ved det indtrufne Tilfælde paa det fuldstændigste bevist".

Kjøbenhavnerliv. „Flk. Avis" fortæller, at Tivoli i Juli Maaned d. A. har været besøgt af 110,801 Personer, og siden Sæsonens Begyndelse af ialt 265,896 Personer. I 1868 var Besøget i Juli 80,329 Personer og fra Sæsonens Begyndelse 227,723 Personer. — Cirkus har fra 15de Mai til 31te Juli været besøgt af 44,412 Personer.

En Samling af Undervisningsmateriel for Almueskolen af mer end almindelig Interesse kommer i disse Dage til at blive udstillet i Kristianssand, nemlig det, der tilhører Tjørsvaag Fastskole i Næs Sogn ved Flekkefjord. „Kr.sands Stiftsavis" skriver derom: Samlingens Righoldighed, hvori den neppe overgaaes af nogen Skole i Stiftet, maa vække saameget større Opmærksomhed, naar det erfares, at den er en Gave til nævnte Skole af en enkelt Privatmand, Hr. Kjøbm. B. L. Søyland i Flekkefjord, som med en anerkjendelsesværdig Uegennyttighed og Opofrelse har virket og virker for Skolevæsenets Udvikling og Forbedring i dette Sogn; saaledes skal bl. A. for Tiden to Skolebygninger for Fastskole være under Opførelse der paa hans Bekostning, efterat Kommunen gjentagende havde negtet Bevilgning dertil. Hvad nu hin Samling angaar, omfatter den Hjælpe- og Anskuelsesmidler ved Undervisningen i de forskjelligste Fag, saaledes: en Mængde lithograferede, for største Delen farvetrykte Plancher, fornemmelig henhørende til Naturfagene; et ganske respektabelt lidet Bibliothek til Benyttelse ved Undervisningen; Glober og Karter, saavel geografiske som astronomiske; de vigtigste fysikalske Apparater samt forskjellige Modeller; Insekt- og Mineraliesamlinger; Herbarier; Landmaalings- og Nivellerinstrumenter; Fortegninger og Konstruktionstegninger af mange Slags etc. etc. Den hele Samlings Kostende skal for Tiden beløbe sig til henved 250 Spd; den suppleres imidlertid fremdeles.

I et tilstødende Værelse vil blive udstillet det Undervisningsmateriel af lignende Slags, som vor Byes Almueskole er i Besiddelse af; den Sammenligning, der saaledes bliver Anledning til, vil imidlertid neppe falde heldigt ud for samme uden forsaavidt, at det bedre vil kunne sees, hvor langt den staar tilbage endnu.

Forhaabentlig ankommer den Mønstersamling af Undervisningsmateriel for Almueskoler, der af Hs. Maj. Kongen er anskaffet for Tromsø Stift, og som er bebudet at skulle udstilles her i næste Maaned, saa betids, at Udstillingen deraf kan ske samtidig med ovennævnte, der kuns i en kortere Tid vil finde Sted; som formentlig fuldstændigere vil hin vistnok afgive et instruktivt Supplement til denne og saaledes forhøie den samlede Udstillings Interesse.

Makrelfisket er nu forbi, skriver „Kr.sands Stiftsavis"; allerede i næstforrige Uge kunde det betragtes afsluttet, og kuns en ubetydelig Efterslet bragtes en Dag i forrige Uge til Bryggen. Det har iaar været et af de bedre Fiskeaar, betydelig bedre end 1868, men noget under 1866 og 1867 saavel for Fiskere som Afskibere. Disse sidste led forrige Aar tildels store Tab, men har iaar, saavidt bekjendt uden Undtagelse, gjort ganske gode Affærer. For Fiskerne bødede ifjor den høie Pris (her i Byen gjennemsnitlig 72 ß pr. Snes) i nogen Grad paa det mindre opfiskede Kvantum; iaar har Udbyttet for disse været idetheletaget meget tilfredsstillende saavel med Hensyn til Fangst som Pris. Gjennemsnitlig har denne været c. 54 ß pr. Snes; kuns en enkelt Dag gik den ned til 36 ß, men varierede forøvrigt fra 40 ß til 84 a 96 ß; høieste Pris betaltes den første Dag, nemlig 108 ß pr. Snes*). Hvad Deltagerne i Fisket angaar, skal Baadene fra Randøsund have gjort det bedst, dernæst Flekkerøfiskerne; Udbyttet pr. Baad varierer fra 150 til 600 Spd., det Sidste dog ganske enkeltvis. Størsteparten har fisket for 250 indtil 400 Spd. pr. Baad.

Der er ialt udskibet herfra indtil 31te Juli 2,047,557 Stykker Makrel til opgiven Værdi af 45,232 Spd.

Foruden af Makrel har ogsaa af Lax Exporten iaar været temmelig betydelig. En større Del af det herfra Toldstedet udskibede Kvantum er imidlertid ikke at medregne til Udbyttet af Laxefiskeriet i dette Distrikt, idet en ikke ubetydelig Tilførsel af Lax, nedlagt i Is og bestemt til Udførsel, er skeet et blot fra de nærmestliggende Byer paa Vestlandet, men ogsaa fra Bergen, ja endog Trondhjem. Forøvrigt har ogsaa Laxefiskeriet paa disse Kanter iaar givet et ret tilfredsstillende Udbytte; Gjennemsnitsprisen har været ca. 12 ß 16 ß pr. Vpd. Høieste Pris var 18 ß, laveste 2 Spd. pr. Vpd.

Der er iaar udskibet herfra af Lax tilsammen 126,357 ℔ til opg. Værdi 22,819 Spd.

Den samlede Udførsel herfra af Makrel og Lax har saaledes iaar en Værdi af 68,051 Spd. Til Sammenligning hidsættes Opgave over Værdien af den samlede Udførsel i de 10 Aar, denne Export nu har varet.

1860:	fra Amtet:	(Opg.	fra Kr.sand	2000 Sp.
1861:	—	savnes)	—	16,635 —
1862:	—	34,052 Sp.	—	25,862 —
1863:	—	86,300 —	—	39,695 —
1864:	—	125,160 —	—	54,596 —
1865:	—	105,258 —	—	66,790 —
1866:	—	130,475 —	—	72,283 —
1867:	—	120,112 —	—	65,718 —
1868:	—	80,030 —	—	42,168 —
1869:	—	?	—	68,051 —

For dette Distrikts Vedkommende har saaledes disse to Fiskerier i de sidste 10 Aar indbragt Fiskerne omkring ½ Million Spd., maaske snarere opimod ¾ Million. Og det skal siges til deres Ære, at de have anvendt og anvende sin vistnok surt, men ogsaa snart erhvervede Fortjeneste vel, hvilket den overhovedet mærkelig forbedrede, almindelige Velstand paa Kysten heromkring og det idethele bedre Stel bærer Vidnesbyrd om.

Et Skolehus ved Kristiansand, assureret for 2400 Spd., nedbrændte den 2den ds.

Ondskabsfuldhed. Dampbaaden „Rap" har, ifølge „Kr.sands Stiftsavis", Nat til Mandag været Gjenstand for et ondskabsfuldt Attentat, idet Bundventilen var udtaget, saa den om Morgenen fandtes halvfuld af Vand. Heldigvis er der meget grundt ved dens Fortøiningsplads, hvorved den hindredes i at synke.

Selvmord. En Soldat, der ifredags var kommen tilbage til Kristiansand fra Exercersamlingen paa Graatermoen, har ilørdags aflivet sig ved Hængning. Om Bevæggrunden til denne sørgelige Gjerning er Intet bekjendt.

Giftig Gammelost. „Berg. Tid." indeholder følgende Bekjendtgjørelse fra Sundhedskommissionen angaaende giftige Gammeloste: „I Løbet af de to sidste Uger have Forgiftningstilfælde efter Nydelsen af Gammelost været temmelig hyppige. Efter hvad det i den Anledning optagne Politiforhør meddeler, ere samtlige giftige Oste hidførte fra Sogn, de fleste fra en og samme Gaard.

---

* Den høieste Pris, Afskiberne erholdt i England, skal have været 6 s. 6 d., der blev betalt en Dag henimod Slutningen af Fisket: 4 a 5 s. pr. Snes har nok været Gjennemsnitsprisen der.

Da man, som af Sundhedskommissionen i Bergens Adresseavis under 14de August 1864 oplyst, ikke af Udseende, Lugt og Smag paa Forhaand kan forvisse sig om en Gammelost er giftig eller ikke, men dette først viser sig af de ved Nydelsen fremkaldte Sygdomstilfælde, nemlig Smerter i Maven, Brækning og Diarrhoe bør man gaa forsøgsvis tilværks ved enhver ny Gammelost og i Begyndelsen nyde denne i ganske smaa Portioner, for paa denne Maade, saavidt muligt, at komme til Kundskab om Ostens Natur.

Til Veiledning bemærkes, at ved forekommende Forgiftningstilfælde af denne Art, er det tjenligt, indtil Lægehjælp kan erholdes, at drikke sød Mælk, at nyde raa Æggehvide af 1 a 2 Æg, enten alene eller blandet med koldt Vand, samt brændt Magnesia, thestevis hver halve Time, udrørt med Vand.

Ved Kjøbet af Gammelost bør man notere sig Sælgerens Navn og Hjemstavn, da det er af Vigtighed at komme til Kundskab om, i hvilke Bygder de giftige Oste ere tilvirkede".

Sommersildfiskeri. Hver Morgen, skriver „Namd. Tid." for 27de f. M., bringer nu ny Forsyning af fed Sommersild af alle Størrelser til Byen. Den er fanget paa Garn ude i Fjorden. Der fortælles af Folk, som komme derudefra, at der findes Sild i Mængde i hver Fjord; Garnene, som trækkes, vise ogsaa Spor deraf, da der staar Sild i hveranden Maske. Garnsilden solgtes igjen ved Bryggen for 5 a 8 Ort pr. Tønde. Fire Notlag have gjort Stæng i søndre Namsen. Det af Kjøbmændene P. Johansen og J. Møller samt Skipper Loraas eiede Notbrug har Nat til afvigte Mandag stængt ca. 100 Tdr., hvoraf Halvparten nu er nedsaltet i Namsos for at bortsælges i Landdistrikterne heromkring, hvorfra der har været stærk Søgning efter Sild; den anden Halvpart skal være solgt til en Bergenser, som med sit Fartøi er kommet ind i Fjorden for at kjøbe Sild til Saltning. Efter Forlydende skal Notsilden, der er aatfri, være Middelssild og nedover til smaa Kristianiasild, Utskotsild ubetydelig.

Bjerget Fartøi. (Aftonbl.) Ud paa Eftermiddagen d. 3die ds. indbragtes af nogle Lodser fra Wrängö et i Søen, 3 Mile ud for Tistlerne, antruffet, af sit Mandskab forladt, Fartøi, der befandtes at være Skonnerten „Lovise Marie", hjemmehørende i Skien og ført af H. W. Bagger. Det antages, at Fartøiet under den om Natten værende Storm er bleven overseilet og derved mistet Bougsprydet, faaet Bougen indslaaet samt Fokkemasten knækket. Mandskabet formodes at have reddet sig ombord i det Fartøi, som overseilede Skonnerten; thi saavel Skibspapirerne som Kapteinens Papirer og Uhr og Besætningens Klæder m. m. fandtes ombord i det bjergede Fartøi.

Drab. Fra Sundsvall berettes, at en Husmand fra Tyndero og Rosbøle under en Dansemoro blev dræbt af 8 Arbeidere fra Østrands Dampsag Lørdagen d. 24de Juli.

Dampfregatten Vanadis skal, ifølge Blekings-Posten, være tilstede ved Suez-Kanalens Indvielse i anstundende November Maaned.

Formælingsdagen er festligholdt overalt i Sverige og Danmark.

Dræbt af Lynild. Fra Kalmar skrives: Under det stærke Tordenveir d. 24de Juli sidstl. slog en Lynstraale ned i et Hus og rammede Pigen Gustava Peterson, der øieblikkelig dræbtes. De øvrige i samme Værelse værende Personer forbleve uskadte.

Stockholms Almueskoler. Af den udkomne Beretning om disse Skolers Virksomhed sees det, at siden 1862 har Skolerne havt en Tilvært af 3607 Børn. Ved Udgangen af 1867 udgjorde Børneantallet 5321; ved Udgangen af 1868 var det steget til 6063, følgelig en Tilvært af ikke mindre end 742 Børn. Sammenligelsesvis kan for Kristiania Byes Vedkommende anføres, at efter den af Hr. Skoleinspektør Jespersen iaar udgivne Beretning om Kristiania Almueskolevæsen for 1866—68 udgjorde Børneantallet d. 1ste Januar 1868 5281, der den 1ste Januar 1869 var steget til 5489, altsaa er Forøgelse af 208 Børn. Af den svenske Skolestatistik erfares videre, at Elevantallet ved samtlige Skoler i Stockholm gik op til 17,011 med et Lærerpersonale af 1058. Antallet af Børn i Alderen 8—15 Aar, der af forskjellige Aarsager ikke besøgte nogen Skole, androg til 1389.

Arbeiderne ved Oskarshamns-Jernbanen i Sverige have truet med at nedlægge Arbeidet, saafremt de ikke fik Daglønnen forhøiet. Arbeidsbestyreren, Mr. Morten, fandt sig beføiet til at imodekomme Arbeiderne, hvorpaa disse atter optoge Arbeidet. Mr. Morten havde nogle Dage forud modtaget et uforskammet Trudselsbrev, undertegnet „10 svenska Pojkar", hvori han underrettedes om, at man havde udseet ham til Skydeskive for sig, samt at Kuglerne allerede vare støbte og Riflerne ladte. Man skal imidlertid være paa Spor efter Brevskriverne.

En amerikansk Reisende, Rev. W. H. Seat fra Texas, opholder sig for Tiden i Kjøbenhavn paa en Reise, som har udstrakt sig til de fleste af det europæiske Fastlands Stater. Hans Formaal er at indsamle Bøger, Karter, Pengebidrag, Oldsager, naturhistoriske Præparater osv. til Soule-Universitetet i Texas og til den kvindelige Høiskole paa Chappell Hill i samme Stat. Han medbringer, ifølge det danske Dagblad, Anbefalinger fra den forrige Præsident, Mr. Andrew Johnson, fra General Dix i Paris, fra Mr. Hugh Ewing i Hoog og Flere, som godtgjøre hans Identitet og garantere, at de Gaver, som maatte blive ydede ham, ogsaa virkelig komme de anførte to Institutter til Nytte. Staten Texas rummer en Befolkning, der er sammensat af Udvandrere fra næsten alle Lande.

Den engelske Orlogsflaade tæller nu 175 Skibe, der er bemandede med 47,000 Matroser og har 2611 Kanoner.

Den russiske Keiser har foræret Præsident Grant en liden, smukt arbeidet Kanon, hvorpaa findes indgraveret Navnene paa alle de Slag, som Grant har vundet.

Passagerfragten paa Pacifikjernbanen er nu: Fra San Francisco til New-York 173 Doll., til Boston 176, til Cincinnati 166 Doll. 50 Cts., til Chicago og St. Louis 153 Doll., til Omaha 138 Doll. Børn under 5 Aar gaa frit og Børn mellem 5 og 12 Aar betale halv Fragt. Reisen fra San Francisco til St. Louis gjøres paa 5 Dage og 3 Timer, til Chicago og Cincinnati paa 6 og til New York og Boston paa 7 Dage.

Af de inden Unionen publicerede Blade er, ifølge „Fædrl. og Emigr.", to Trediedele republikanske, og af samtlige Salonværter i Unionen er 95 af hvert Hundrede Demokrater.

Præsident Grants ældste Søn, Frederik, der er Kadet ved Militærakademiet i West Point, gav for en Tid siden et Bevis paa det Mod og den Snarraadighed og Aandsnærværelse, der i saa høi Grad har udmærket hans Fader. Kadet Grant og en Søn af General Dent vare i Besøg hos deres Onkel, Dr. Sharp i Laurel. De gik ned for at bade sig sammen med Sharps 11 Aars gamle Søn. Under Badningen kom denne, der ikke kunde svømme, for langt ud og var nærved at drukne, da Fredr. Grant, paaklædt som han var, hoppede ud efter ham og reddede ham, just som han for tredie Gang holdt paa at gaa under. Den unge Grant var naturligvis Dagens Helt i Laurel.

Ny Vulkan. En Farmer i Nærheden af Lafayette, Indianer, pløiede nylig en Maisager og stødte paa noget haardt, hvorfra en kvælende Luft, ledsaget af en tyk Røg, med Et brød ud. Der væltede ogsaa Flammer ud af Jorden, men disse blev snart dæmpede ved at kaste et Par Spader med Jord derover. Den udkastede Lava lignede meget Castile-Sæbe og var frygtelig ildelugtende. Man frygter for et Udbrud af en brændende Vulkan.

Blandinger.

Af Skade bliver man klog. En Forpagter i Wales havde forsikret sit Hus for 1000 Lstrl., uagtet det kun var det Halve værd. Saa brændte det af. Da han vilde have sine Penge hos Forsikringsselskabet, vilde dette imidlertid kun udbetale ham 500 Lstrl., da det mente, at der for denne Pris kunde opføres et Hus lig det afbrændte. Forpagteren, der formodentlig har ment det Samme, tog imod de 500 Lstrl. Kort Tid efter kom der en Livsforsikringsagent til ham og benyttede al sin Veltalenhed for at formaa ham til at lade sin Kones Liv forsikre. „Naar De", sagde han, „lader Deres Kone forsikre, og hun dør førend Dem, faar De 1000 Lstrl., hvilket dog altid er en Trøst." — „Nei, min gode Mand, det vil jeg dog ikke indlade mig paa, thi det vil vel da gaa mig ligesom med Brandforsikringen, at naar jeg vil have mine Penge, siger De, at min Kone ikke var mere end det Halve værd, og at jeg ikke kan komme Dem nærmere, end at De giver mig Magen til hende istedetfor, og det kan jeg dog ikke sige, at jeg vil løbe an paa."

En rund Haand. Af Hensyn til det forestaaende Koncilium, der nødvendiggjør en Istandsættelse af Peterskirken, havde Pave Pius den Niende allerede for længere Tid siden befalet sin Arkitekt at udføre de nødvendige Tegninger og Overslag. Da Arkitektens lille Søn for kort Tid siden bragte Paven disse, blev han saa henrykt over deres Skjønhed, at han førte Drengen hen til et Bord, i hvilket han aabnede en Skuffe, der var fyldt med Guldpenge, og bød ham gjøre et ordentligt Greb i den. „Hellige Fader", svarede den fiffige Dreng, „tag Du heller selv, Du har en større Haand end jeg". Pius lo hjertelig og opfyldte Barnets Ønske.

En Taler i det engelske Overhus, som endelig blev kjed af den høirøstede Hvisken og Snakken, der uafbrudt havde lydt under hans Foredrag, hævede Stemmen og sagde: „Hvis de Herrer, der tale, ikke vilde gjøre mere Støi end de Herrer, der sove, vilde det unegtelig være ganske godt for de Herrer, som høre efter." Saa fik han Stilhed. — Storthingsmand Bagger tog ikke Sagen saa lunt, da han under sit langtrukne Foredrag med aarlige Storthing blev vred over, at man ikke vilde høre paa ham og klagede over, at han paa Grund af Støien ikke engang havde den Fornøielse at høre sig selv tale.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 6te Aug.

Med Dampskibet „Gustav Wasa", Kapt. C. J. Stuhl, der ankom hertil igaar Efterm. fra Stettin, indførtes foruden endel Stykgods 2160 Tdr. Rug og 140 Tdr. Poteter; ligeledes indførtes idag med „Kronprinsesse Lovise" fra Kjøbenhavn og Gøteborg 60 Butter og 41 Fjdr. Smør. Godt Smør betales nu med 11 Spd. pr. Fjerding.

Indklarerede Fartøier den 5te Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Anne Lentzia	Jage	Harlingen	Ballast.
Freia	Sivertsen	Danzig	Egestav.
Frano	Viardi	Harlingen	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 5te Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Fortuna	Næss	England	Trælast.
Gjedde	Mathiesen	Holland	do.
Enigheden	Guttormsen	do.	do.
La Reine	Treton	Nantes	do.
Kristine	Nysum	England	do.

Rettelse. I Notitsen fra Theater des variétés for iforgaars har der indsneget sig følgende ubehagelige Trykfeil: „hun risier sig", istedetfor „hun viser sig".

Ægteviede i Juli Maaned.

I Trefoldighedskirken:

2den: Politikonstabel Emil August Ingebretsen og Pige Karoline Melbye. 3die: Kontrollør Kristian Andr. Krog Bay og Frk. Bodil Marie Jørgine Alette Krohn. 4de: Skræddersvend Olaf Anderssen Sjöander og Pige Martha Persdatter; Snedkersvend Adolf Fredrik Krückeberg og Pige Petrine Kristine Hansen; Hjulmagersvend Gulbrand Jørgensen og Pige Maren Eline Larsen; Skomagersvend Gustav Johnsen og Pige Tonne Andersdtr. 10de: Skolebestyrer Hans Fredrik Ludvig Schrøder og Frk. Kristine Sofie Rosenberg. 11te: Lærer Hans Jørgen Strømme og Frk. Maren Regina Grieg. 15de: Kjøbmand Fredrik Wilhelm Jensen og Frk. Kristiane Mathilde Berg. 18de: Sliber Tolle Tommesen Aas og Pige Beata Tollesdatter; Smedesvend Gustav Hagmann og Enke Kristine Halvorsdatter.

Konkurs. Vinger og Odalens Skifteret: Gaardbruger Ole Andersen Broten af Eidskogen den 3die August. Saml. 20de August. Fordringer meldes inden 21de September og prøves 29de s. M.

Skifteberetninger. Kongsvinger Skifteret: Politibetjent Christoffer Borgens Konkursbo er optaget til Slutning. Saml. den 23de August.

Det meteorologiske Institut.

Barometret har fremdeles steget og staar høiest nordenfor Stat. Vinden er Nordlig nordenfor Stat og NVlig søndenfor. Temperaturen forholdsvis lav og Luften temmelig fugtig. Udsigterne ere nærmest til NVlig Vind med enkelte Regnbyger, hvorefter opklarende Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 6te August:

I Hotel Scandinavia: Schmidt, Borgen og John fra Drammen, Steen fra Holmestrand, Grosserer Bjørnebye fra Fr.stad, E. Burping Esq. og E. Doeslie Esq. fra Liverpool, Frk. Huitfeldt, Kaptein Dahl og Brusgaard fra Moss, Politimester Thuesen fra Laurvik, Ording og Krogh fra Skien, Aslaksen fra Porsgrund, Dr. Ernst Halcke fra Jena, Forseth, Storm og Frøken Storm fra Udlandet, Wessel med Frue fra Drammen, Dahl med Datter og Fru Thoresen med Søn fra Moss, Karl Schjøth fra Hamburg, Godsbesidderinde Hagwald fra Ungarn, Blom fra Hamar, Mr. Hamilton fra Fr.stad, Solberg, Dorch & Hansen fra Drammen, L. Bredesen fra Namsos, Doktor Reynert fra Fr.hald, S. Sørensen med Frue fra Stavanger, Grev Løvenhaupt og Frih. Bonde fra Stockholm, Linde fra Sverige, Sæhlie fra Hedemarken, Falck og Søn fra Kongsvinger, Grosserer Sørensen og Kjøbmand Bornholdt fra Stockholm, Rektor Graff fra Kongsvinger.

Bekjendtgjørelser.

Theatre des variétés

paa Klingenberg.

Fredag den 6te August Kl. 6—12:

Stort Fest-Arrangement

med samme Program som til

Hendes Majestæt Dronningens Fødselsdag

og

H. Kongl. H. Prins Oscars Ankomst.

Entré til Haven 6 ß.

Nærmere ved Plakater.

Th. Herrmann, Direktør.

at hun druknede dem i Skygge, og alle disse dunkle Ansigter forsvandt i hendes Glands.

Tom-Jim-Jack befandt sig midt i Trængselen. Han som de Andre forsvandt i den Lysglands, hun udstraalede.

Alle Øine vare rettede paa hende.

Saameget hun end lignede en Aabenbarelse, saa var hun dog for dem, der befandt sig i hendes Nærhed, en Virkelighed. Hun var en Kvinde. Hun var kanske endog for meget Kvinde. Hun var stor og kraftig bygget, og prunkede i saa megen Nøgenhed som muligt. Hun havde et helt Harnisk af Rubiner paa sin Klædning. Begge hendes Øienbryn vare sværtede med Tusch, og Armene, Albuerne, Skuldrene, Hagen, den nederste Del af Næseborerne, den øvre Del af Øielaagene, Øreslippen, den indre Side af Haanden, Fingerspidserne vare let rødsminkede. Hendes ene Øie var blaat, det andet sort.

Gwynplaine og Ursus betragtede denne Kvinde. Tæppet gik op. Forestillingen begyndte.

Denne Kvinde betragtede dem og de betragtede hende.

I den Afstand, de befandt sig, og i Theatrets Halvbelysning forsvandt Enkelthederne for dem, — hun sad der som et Sandsebedrag. Det var uden Tvivl en Kvinde, men mon det ikke paa samme Tid var et Drømmebillede. Denne Kvinde havde noget natligt Tindrende, noget af Vinteren ved sig. Disse Ædelstene lignede Stjerner, Barmens yppige Formfuldendthed syntes En at være overnaturlig. Ved Synet af denne Stjerne fornam man den pludselige og isnende Nærhed af Lyksalighedens Regioner.

Ursus, Gwynplaine, Fibi, Vinos, Folkemassen, Alle fornam det Blændende, der udgik fra hende, Alle, undtagen Dea, der i sin Blindheds Nat ingen Anelse havde derom. Der laa Noget af en Aabenbaring over hende, men ingen af de Forestillinger, som dette Ord sædvanligvis vækker, virkeliggjordes af denne Skikkelse, den havde intet Ubestemt, intet Gjennemsigtigt,

mistænkt som overraskende. I staar paa Grændsen af den sorte Kunst. I staar i Forbindelse med ukjendte Dyr. I taler til Pøbelen om Ting, som blot existerer for Eder, og hvis Natur er ukjendt, som til Exempel Hoemorrhous."

„Hoemorrhous er en Hugorm, der er blevet seet af Trimilius."

Dette Svar forstyrrede Wacus. Han drog sig ud af Spillet ved at affyre et Grundstød.

„Jeg vil læse Noget op for Jer, naragtigt som I har sagt det, noget rigtig djævelsk Noget. Hør paa:

„To Vægter, Tholagosigle og Aglaphotis, lyse om Aftenerne. Blomster om Dagen, Stjerner om Natten.""

Og med Blikket skarpt fæstet paa Ursus tilføiede han:

„Hvad svarer I paa dette?"

Ursus svarede:

„Hver Vært er en Lampe. Duften er Lys."

Wacus bladede i Papirerne:

„I udøver Lægekunsten?"

„Jeg øver mig i Lægekunsten", sukkede Ursus beskedent.

„Paa de Levende?"

„Heller end paa de Døde", gjenmælede Ursus.

„Husk paa en Ting, dersom en Syg tages i Behandling af Eder, og han dør, saa straffes I med Døden."

Ursus vovede sig frem med et Spørgsmaal:

„Men dersom han bliver frisk?"

„I saa Tilfælde", svarede Doktoren i en blidere Tone, „saa straffes I med Døden."

„Forskjellen er ikke stor", bemærkede Ursus.

Doktoren vedblev:

„Dør Patienten, straffer man Ukyndigheden. Bliver han frisk, straffer man Indbildskheden. I begge Tilfælde Galgen."

„Det vidste jeg virkelig ikke", mumlede Ursus. „Jeg takker

Sagfører Carl O. Hoff,

Hypothekbankens Kommissionær for Nedre Romerike, vil fra Midten af indeværende Maaned bo ved Fetsund Jernbanestation og anbefaler sig til Udførelse af Retssager, Indkassationer og andre Sagførerforretninger i de omliggende Distrikter.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

Realskolen i Eidsvold

modtager Elever. Den meddeler de for Forretningsfolk nødvendige Kundskaber og forbereder til høiere Skoler. Undervisningsgjenstandene ere: de almindelige Skolefag, levende Sprog, Mathematik og Naturhistorie. Skolepengene ere 2 Spd. pr. Maaned. Sundt og behageligt Opholdssted. Godt Logis er at erholde i Nærheden. Oplysninger meddeles ved Henvendelse til Kand. filos. Bjerke i Eidsvold.

Undervisningen begynder 18de August.

I P. G. Bredals Skriveskole,

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 14de August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Kulfragter

fra Grangemouth, Alloa, Dysart, Charlestown, Clakmanan, Hartlepool, Middlesbroe, Sunderland og Newcastle til Kristiania, det nordlige og vestlige Norge, Sverige, Danmark samt paa alle længere Farvande kan afsluttes strax ved **Kristiania Befragtningskontor,**
Adr.: Hotel du Nord.

Kontoret anbefaler sig til DHrr. Skibsredere og Førere til Salg af Kul, hvoraf flere Ladninger nu kan sælges af alle Slags.

Trælastfragter

fra Namsos, Trondhjem, Skiensfjord, Drammens- & Kristianiafjord, Fredrikstad, nedre og øvre bothniske, svenske, finske og preussiske Havne til Holland, Frankrige, Englands Øst- og Vestkyst samt paa længere Farvande, saasom Spanien, Middelhavshavne, Rio, Australien, kan afsluttes strax til høieste Noteringer **Kristiania Befragtningskontor.**
Udenbyes Ordres udføres prompte.

NB. Flere større og mindre Skibe kunne anbringes fra Drammen.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Bøger.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

„Fædrelandet“

(et Ugeblad af politisk og kirkeligt Indhold)

begynder fra 1ste Juli d. A. sin 2den Aargang. Bladets Formaal er med et Ord at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning. Det meddeler stadig politiske og kirkelige Efterretninger fra Ind- og Udlandet, folkelige Fortællinger, Korrespondancer og letfattelige Opsatser af almennyttigt Indhold. Det vil ogsaa særligt have Opmærksomheden rettet paa de kirkelige Spørgsmaal, som for Tiden bevæger vort Folk, og paa de økonomiske Tilstande, hvis Drøftelse især ligger Almuesmanden paa Hjerte. Bladet er nærmest et Almueblad, men det vil tillige ved Samvirken af Mænd i forskjellige Livsstillinger søge at hjælpe til at binde de forskjellige Samfundsklasser nærmere sammen og udjevne det, som desværre endnu i Mangt og Meget stiller imellem dem. Det er derfor vort Haab, at Bladet vil samle Læsere af det hele Folk omkring sig.

I indeværende Kvartal vil Bladet levere udførlige Meddelelser om Forhandlingerne ved de større kirkelige Møder, der i Sommer afholdes til Drøftelse af det fra Kristiania udgaaede Forslag til Afholdelse af Stiftsmøder i næste Aar og et frivilligt kirkeligt Landsmøde i 1871.

Bladets Redaktion er i Løbet af April Maaned overtaget af Kandidaterne P. L. Hærem og Th. Klavenæs, efterat de har sikret sig den fornødne Hjælp af Mænd i forskjellige Livsstillinger i Kristiania og andre Steder rundt omkring i vort Land, som paa forskjellig Maade har lovet Bladet sin Understøttelse. Blandt disse Mænd er det os tilladt at nævne følgende: Professor i Lovkyndighed L. M. B. Aubert, Skolelærer H. Gjerberg, Kandidat Johan Jensen, Bureauchef i det statistiske Kontor A. Kjær og Skolelærer J. B. Kvam, alle i Kristiania. Desuden: Skolelærer Aadnesen, Lillesand, Storthingsmand Hdlsd. Aarflot, Aalesund, Storthingsmand Kirkesanger Brandt, Valders, Sognepræst Bugge, Holmestrand, Gaardbr. Flotten, Kvikne, Pastor Færden, Hedemarken, Arsenalforvalter Hagen, Fredriksstad, Storthingsmand Værkseier Mortensen, Hedemarken, Storthingsmand Gaardbruger Nordby, Søndre Trondhjems Amt, Garver Olsen, Hamar, Storthingsmand Kirkesanger Riisnæs, Søndre Bergenhus Amt, Seminarielærer Kandidat Saxe, Hamar, Sognepræst Schiørn, Smaalenene, Storthingsmand Gaardbruger Svano, Nordre Bergenhus Amt, Storthingsmand Sognepræst Sverdrup, Nordre Bergenhus Amt og Storthingsmand Gaardbruger Ueland (den Ældre), Stavanger Amt.

Meddelelser til Bladet fra Landets forskjellige Egne modtages med Taknemmelighed, hvor ubetydelige de end maatte være.

Bladet kan tinges paa alle Landets Postkontorer og i Kristiania i dets Expedition, Toldbodgaden No. 40. Betalingen erlægges **forskudsvis** med 28 ß Fjerdingaaret. — Paa 6 betalte Exemplarer leveres det 7de frit. Til Kommissionærer, der tage et større Antal, gives Rabat efter nærmere Overenskomst.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß pr. Petitlinie. Stadigere Averterende tilstaaes betydelig Moderation.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

Gammel trondhj. Aquavit, Fiin Cognac,

aldeles ægte Varer, anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Trælast & Mursten.

Trælast af alle Slags samt velbrændt og lysbrændt Mursten sælges i større Partier til de allerbilligste Priser ved

Kristiania Befragtningskontor,
Adr.: Hotel du Nord.

NB. Kontoret modtager i Kommission tilsalgs: Sild og Fiskevarer, Stav, Egebark m. m., hvilket alt udføres prompte.

L. H. HAGEN

anbefaler til billige Priser:

6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.

Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**
15. Kongensgade 15.

Soda sælges billig hos **Carl Stephenson,**
Dronningensgade 34.

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Pebermynte & Drops billig hos **Carl Stephenson.**

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.

Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.

Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.

Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.

Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.

Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.

Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

¼ Maal Jord er tilsalgs under Egeberg i Munkebroveien, paa 11 Aars Afbetaling, af Enke Karoline Nielsen.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Been, Been

kjøbes til høieste Priser af

N. L. Schøyen,
Grønlandsleret.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

for Oplysningen. Man kan ikke have Rede paa alle Lovgivningens vakkre Sider."

„Tag Jer nu iagt."

„Gud bevares", sagde Ursus.

„Vi ved meget vel, hvad I foretager Eder."

„Jeg", tænkte Ursus, „ved det ikke altid selv."

„Vi kunne lade Eder fængsle. I kan ikke negte Eders Forbrydelser."

„Min Filosofi beder om Forladelse."

De tre Par bistre Øinebryn, der vare rettede paa Ursus, rynkedes, de tre lærde Ansigter ludede sig mod hinanden og hviskede. Tilslut vendte Minos, der var Ordfører, sig til ham og brølede:

„Gaa Eders Vei!"

Ursus havde en Fornemmelse, som den, Jonas maatte have havt, da han kom ud af Hvalfiskens Bug.

Minos tilføiede:

„Man lader Eder gaa."

Ursus tænkte:

„Og man skal ikke fange mig en Gang til. Jeg faar sige Lægekunsten Farvel. Herefter skal jeg med rolig Samvittighed lade Folk dø."

Derpaa bukkede han for Doktorerne, for Bysterne, for Bordet, for Væggene, gik baglængs mod Døren og forsvandt næsten som en Skygge, der opløser sig.

Berøringen med Justitsen efterlader et Indtryk af en saa eiendommelig Beskaffenhed, at man, omend frikjendt, smyger sig bort.

Idet han med hurtige Skridt ilede hjemad, mumlede han:

„Jeg klarte mig dog ret godt fra dem."

Ursus kom tilbage til Green-Box og fortalte Mester Nikless,

at han havde forsinket sig ved at følge efter et smukt Fruentimmer. Han yttrede ikke en Stavelse om Forhøret.

Ud paa Kvelden sagde han dog hviskende til Homo:

„Jeg vil sige dig Noget, jeg har beseiret Cerberus's tre Hoveder."

VII. Hvad Grund kan en Dukat have til at slaa sig i Selskab med Skillinger?

Værtshuset Tadcaster blev mere og mere et Glædens og Latterens Hjem. Man kan ikke tænke sig et muntrere Uvæsen. Værten og hans Opvarter kunde ikke overkomme at bringe alt det Øl og den Porter, man forlangte. Om Kvelden brandt der Lys i alle Vinduer, og i Skjænkestuen var der ikke et Bord ledigt. Man sang, man skraalede.

Paa Gaarden, det vil sige paa Theatret, var der endnu flere Folk. Hele Southwarks Forstadsbefolkning strømmede i saadan Mængde til Forestillingerne, at det ikke var muligt at faa en Plads efter at Teppet var gaaet op. Man kunde ikke se en Sten af Gaardens Brolægning, thi hver Sten var erstattet af et Menneskeansigt.

Logen for Noblessen stod endnu tom.

Dog, en Lørdagskveld var denne Loge optaget. En Kvinde sad alene midt i Logen.

Visse Væsener er omgivet af en Straaleglands. Denne Kvinde havde som Dea et Skin om sig, men af en anden Art. Dea var bleg, denne Kvinde var rosenrød. Dea var Uskyldigheden, Renheden, Hvidheden, Alabasteret, denne Kvinde var Purpuret.

I denne Kreds af smudsige og fillede Mennesker funklede hun som en Ædelsten.

Hun oversvømmede disse Folk med en saadan Lysglands,

Dagbladet.

No. 181. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 7de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 11te Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor J. N. Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund. Kommunion Fredag forstk.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Stenersen.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg. Aftensang: Hr. Kand Erichsen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Enerhougens Samfund: Bibellæsning Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Vebiungsnæs, Lereim, Veo, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Orsloug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Stockholm, 6te August. Til Ridder af Nordstjerneorden er udnævnt Kaptein i Marinen K. F. Fabricius og til Ridder af Vasaorden Vei- og Vandledningsdirektør Andersen.

Paris, 6te August. Duel mellem Cassagnac og Flourenh. Sidstnævnte er stukket igjennem Brystet.

London, 6te August. „Times" foreslaar snarest mulig diplomatisk Mægling i den tyrkisk-ægyptiske Strid.

Det 19de ordentlige Storthing.

II.

Det afsluttede Storthings Virksomhed eller Udseende kan betragtes fra flere Sider. Vi skulle kaste et lidet Blik paa dets Økonomi og Beskatningsvirksomhed, Lovgivningsvirksomhed osv. I det Valgprogram, som i flere Landsdele var opstillet, og hvormed en betydelig Del af Landrepræsentationen var sendt til Thinge, var en fornuftig, for ei at sige strengt gjennemført, Sparsommelighed stærkt betonet. Dette er ikke noget Eget for vort Land. Sveriges samtlige Rigsdage efter den nye Ordning have søgt at gjennemføre et saadant System, og det med en i vort Land uhørt Strenghed; ligesaa i Danmark, ja, som vi have seet, endog i England og i samtlige Lande, hvor Folkemagten er mere end et tomt Skin. Den Lære, som Nogle sloge paa i Thinget, at et synkende Budget vilde være et absolut Bevis paa Samfundets sørgelige Tilbagegang, lader det virkelig til ikke har den almindelige Mening for sig nogetsteds. Det kan heller ikke komme an paa Budgettets Størrelse, men dels til dettes Forhold til Landets Bæreevne, dels til hvilke Formaal, Midlerne anvendes og dels til deres virkelige Udbytte. Det er ikke saameget Hævekraftens egen Styrke, det alletider kommer an paa, som paa hvilket Punkt den anbringes. At kunne afpasse dette, er sand Statsmandsvisdom. Desuden faar man nok ogsaa huske paa, at de „Kultureiemed", som ikke Storthinget bevilger Penge til, ikke alene fremmes ved Folkets egne Midler, men tidt da først med ret Frugt.

Vort Budget har stadigen forøget sig paa hvert Thing, og i det Statsbudget, som af Styrelsen forelagdes Thinget denne Gang, var det opført med 5,220,000 Spd. Hertil kom Bevilgning af Geværer 93,000 Spd. aarlig, af Efterskudsbevilgning til Udstillingerne i Stockholm og Paris, Brudeudstyr og enkelte andre Udgifter, saa at den samlede Sum gik op til 5,350,000 Spd. eller mere. Saa store ere dog ikke Landets samlede Udgifter, da Post- og Telegrafbudgettet med en Sum af omtrent 450,000 Spd. her er medindbefattet, og da disse Indretninger omtrentlig dels bære sig selv, dels give Overskud, saa er denne store Sum væsentlig bare en Overførsel. Da Storthinget i det Hele bevilgede 4,990,000 Spd., foruden 61,000 Spd. til uforudseede Udgifter, saa vil altsaa samtlige af Storthinget denne Gang bevilgede Udgifter udgjøre 5,051,000 Spd. Endda bevilgede Storthinget 30,000 Spd. aarlig til Forbedring i Underofficerernes Løn og 10,000 Spd. aarlig til Skydsvæsenet. Forskjellen imellem Regjeringens Budgetforslag og det af Storthinget bevilgede kommer altsaa, hvis dette Opgjør er omtrentlig rigtigt, til at dreie sig om 300,000 a 350,000 Spd. Hertil kommer Nedsættelse i Skatter — Veiskatten med 30,000 Spd., Korntolden med 200,000 Spd. og andre Skatter med henimod en 30,000 Spd. — med et samlet Beløb af omtrent 260,000 Spd. Storthingets samlede Besparelser udgjør saaledes et Beløb, der dreier sig om 600,000 Spd.

Visselig er det ikke at vente, at vort Budget ikke skulde være større nu end for 30 Aar siden, da Samfundets Krav ere saa meget større samtidig som Landets Bæreevne er voxet. Men saa sandt som dette end er, saa sandt er det tillige, at Budgettets uafladelige Stigning maa medføre, at dets Størrelse engang maa naa en Grændse, hvorover det ikke kan gaa, uden at det bliver for trykkende for Samfundet.

Iblandt Landbefolkningen er den Mening almindelig, at denne Grændse allerede er naaet, og ligeoverfor den trykkende Tilstand, hvorunder Landbefolkningen lider, er det denne Mening, som har fremkaldt Kravet paa større Sparsommelighed. At Storthingets Flertal havde dette Krav ret skarpt for Øie, viser Udtalelserne i Thinget, og at de mere end før søgte at handle derefter, viser Budgettets Nedsættelse. At ikke Alt, hvad man kunde ønske, kunde ske med en Gang, vil vist Mange indrømme. Begyndelsen er dog gjort, en Vei er anvist, og det er overladt de kommende Storthing at fortsætte paa den allerede lagte Grundvold.

Hvad der mest trykker vort Budget, er Udgifterne til vor Armee og Flaade, som paa sidste Statsbudget vare opførte med en samlet Sum af 1,585,000 Spd. Endda er ikke Beløbet til Anskaffelse af tidsmæssige Vaaben indbefattet heri. Sidste Storthing arbeidede ærlig og alvorlig paa at trykke denne frygtelige Sum ned, men det kjæmpede som med en Sisyfussten. Det havde store Dificiter, store Bevilgninger til nye Geværer og til Forbedring i Underofficerernes Kaar at rulle paa, og alt hvad den dygtige Militærkomite tænkte og grublede, overslog og beregnede, den stod der dog som „Fuglen i Snaro", som det staar i Visen. Alligevel fik den Vægtskaalen til at hælde lidt til den Side, som tyder hen paa Formindskelse. Næst Militærbudgettet er det Renter og Afdrag paa vor Statsgjæld, som trykker paa Budgettet. Fortiden udkræves hertil et aarligt Beløb af omtrent en halv Million. Hertil kommer de store Beløb, som hvert Aar er medgaaet til Øresunds-, Stade- og Scheldetoldens Afløsning.

Men naar Talen er om Statens Udgifter, saa er det ikke bare Summens absolute Størrelse det kommer an paa, men hvilke Klasser i Samfundet, som maa tilveiebringe Beløbet eller bære Skattebyrden. I denne Henseende ligger der vel desværre altfor megen Sandhed i de Ord, som blev udtalte paa dette Thing ,at Budgettet bærer selv Spor af hvem det er som har fordelt Skattebyrden her i Landet. Er det saa, at det er første Gang saadanne Ord ere faldne i Norges Storthing, saa tyder dette hen paa, at der ogsaa paa dette Felt rører sig nye Tanker, og at nye Krav ville med Tiden komme frem. Statskassens fornemste Indtægter hos os ere fornemmelig Brændevins- og Maltafgiften, Tobak-, Kaffe- og Sukkertolden, der andrager til et samlet Beløb af omtrent eller ikke fuldt 2 Millioner. Hertil maa lægges Korntolden og Skyds- og Veibyrden. Da disse Skattesatser væsentlig rammer Gaardbruger, Arbeider, eller Almuen i det Hele, saa nødes man til at sige, at den tungeste Skattebyrde falder der, hvor Skatteevnen er forholdsvis mindst. Ved den franske Traktat er der sørget for at Silke og Vin og de finere Luxus- og Madvarer ikke kunne rammes. Havde man, som i England, direkte Beskatning ved Siden af Toldbeskatningen, saa havde man det i sin Magt at udjævne Skattebyrden, men da man hos os har kviet sig for den direkte Skat, der har slig Uvillie imod sig, saa er de bedre stillede Samfundsklasser svært favoriserede i Beskatningen. Tolden er, især som Toldsatserne hos os ere stillede, væsentlig en Skat paa Arbeids- og Middelstanden i Favør af Rigmanden. Under Statslaanet og Jernbanesagens Behandling blev ogsaa dette paapeget, fornemmelig af Johan Sverdrup, der fandt det betænkeligt at optage et saa stort Statslaan til Anlæg af Jernveie, da det dog til Syvende og Sidst blev Arbeidsmanden, som fik betale Banen. Han kunde med saa meget større Ret give dette Fingerpeg, som der hørtes enkelte Røster, idetmindste udenfor Thinget, som vilde, at man skulde forhøie Kaffetolden for at hæve Penge til Renter og Afdrag af det paatænkte Statslaan.

Allerede den uheldige Stilling, hvori vore Skattesatser saaledes staar, og den Modbydelighed, man har for direkte Skat, vil opfordre til stor Varsomhed fra Storthingets Side. Hvad, som her paa indirekte Vei noget kunde rettet paa Mislighederne, vilde været en Stempelskat, saaledes reguleret, at den rammede den Kapital, som nu gaar fri. Vist er det, at dersom den Aand, som for en Del gik igjennem dette Thing, kommer til at blive den raadende i de kommende, saa vil Beskatningssagerne blive af de allerstørste, om end tillige allervanskeligste Spørgsmaal at løse.

Her maa ogsaa omtales Storthingets Lytten til de høilydte Krav, som Landbefolkningen havde reist angaaende Skyds- og Veibyrdens Overtagelse af Statskassen som Samfundets store Fælleskasse. Det kan neppe negtes, at der har hersket en sørgelig Principløshed i Meget og Mangt af vort offentlige Stel eller rettere en Tankeløshed, en tosset Gjøren og Laden paa „Maa og Faa". Maaske kommer dette af at vi som Folk ere altfor ferske til at være kommen til den Mandsmodenhed, som karakteriserer ældre og mere udviklede Samfund. Hertil kommer Traditionens Magt over os, der især er stor i et Folk, der er saa konservativt anlagt, som vi ere. I Danmark var den Grundsætning gjennemført med den yderste Strænghed: „Bonden er Træl." Denne Anskuelse søgtes, ligesom flere, forplantet herop ad „Kulturens store Vei" gjennem danske eller danskopdragne Embedsmænd og „Konditionerede", selvfølgelig dog med adskilligt Afslag og Lempning. Saa meget virkede dog det danske Uvæsen ogsaa heroppe, at det, at Bonden skulde forrette Skyds, oparbeide og vedligeholde Veiene, var noget ligesaa Vist og Fast, som at tage op paa Hylden. Veiene kaldtes „Kongens Vei", og Kongen selv og alle hans Tjenere og Embedsmænd, alt ud i dennes yderste Halespids, reiste jo frit. Det var saamæn et ikke lidet Fremstig i Samfundslivets Udvikling, da den Reisende uden Undtagelse skulde betale sin Befordring og Veien gik over fra at være „Kongens Vei" til en Vei for Folket, især for Bonden selv. Nu staar vi ved et nyt Skifte, da Bonden kræver at stilles hverken over eller under de andre Samfundets Børn, men akkurat paa samme Trin som alle de øvrige Samfundslemmer. Han negter ikke, at et ordnet Skydsvæsen hører et civiliseret Samfund til og er en meget nyttig Samfundsindretning, han negter ikke, at gode Veie ere nødvendige, og ikke mindst i et Land af slig Udstrækning og med en saa glisen Befolkning som hertillands. Men netop fordi han betragter dem som saadanne, i Kraft heraf er det, at han paastaar, at han som Stand betragtet ikke har mere med dem at bestille end alle andre Stænder i Samfundet. — Heller ikke disse Krav bleve afviste; tvertimod var der et Flertal i Thinget, som ikke fandt det forsvarligt at skilles førend noget var gjort for Skydsvæsenet, og denne Bevidsthed var det som gjorde, at Skydsloven gik i Plenum og havde kun 17 Stemmer imod sig, et Udfald, som er et rent Særsyn i vort Storthings Historie. Ovenpaa dette bevilgede Storthinget saavidt vides enstemmig 10,000 Spd. til en bedre Ordning af Skydsvæsenet. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Veiskatten, saa gik det vistnok svært traadt med denne, men det af Bondestanden reiste Krav erkjendtes dog i sit Princip for rigtigt, idet indtil 30,000 Spd. af Statskassen aarlig skal tages til Veivæsenet og Veiskatten paa Matrikulskylden nedsættes fra 72 ß til 48 ß pr. Skylddaler.

Naar hertil føies, at paa samme Tid, som man nedsatte Tolden paa Korn til næsten ingen Ting, ligesom paa Belysningsstoffe, der spille en slig Rolle for den mindre Formuende, paa samme Tid forhøiede man Sukkertolden med et Beløb af 50,000 Spd., saa tror jeg, at den Aand, som raadede inden Storthinget, er saa tydelig fremstillet, at man ikke kan tage Feil af den. Det Træk af Thinget, at det bevilgede 30,000 Spd. til Forbedring i Underofficerernes Kaar paa samme Tid, som man mere end før nedsatte Pensioner og Lønninger, peger i samme Retning.

I at oprette nye Embeder viste Storthinget megen Forsigtighed; derimod var det meget beredvilligt til at eftergive Procesomkostninger ved Justitsforfølgelser der, hvor man fandt, at Lovgivningen enten var for stræng eller Rettens Haandhævere havde vist vel megen Nidkjærhed. Er der Mange, som tror, at 19de ordentlige Storthing ikke var sparsommeligt nok, saa er der ligesaa Mange, som har den Tro, at det var for knebent, og dette synes at tyde hen paa, at Storthinget har omtrentlig truffet Middelveien.

Nøden paa Island.

Det er tidligere bekjendtgjort, at der i Aftenbladets Expedition er nedlagt en Liste, hvorpaa der kan tegnes Bidrag til de nødlidende paa Island. Indtil i Formiddag var der imidlertie kun tegnet 4 Bidragydende*) — og saavidt jeg ved er ikke Lister udlagt andre Steder —, saa jeg maa tro, Sagen er undgaaet en stor Del af Publikums Opmærksomhed. Jeg tillader mig derfor at minde om den. Vistnok er det saa, at det er meget, som lægger Beslag paa Ens Pung i disse Tider, men jeg synes, det skulde være saa gjildt om vi viste, at vi ikke havde glemt vore Frænder ude paa Øen — som endog ere vore allernærmeste Frænder — derved, at vi gav dem en liden Haandsrækning i Nødens Tid.

5te August 1869. M. H.

*) En Unævnt rigtignok for hele 5 Spd.

Hr. Pastor Sommerfeldt.

De vilde imødekomme et almindeligt Ønske inden østre Akers Menighed ved paa den for vestre Aker benyttede Maade gjennem Dagbladenes Søndagsefterretninger at underrette Publikum om paa hvilke Søn- og Helligdage De forretter ved østre Akers Kirke og Kapel Den Publikation, som Sognepræsten nu har indført ved Opslag paa Kirkedøren, er upraktisk, da den ikke kommer andre af Menigheden tilgode end de Opsiddere, som bo i Nærheden af Kirken og Kapellet. Kan De ikke efterkomme denne vor billige Opfordring, haabe vi, at De godhedsfuld vil sørge for, at enhver af de inden Menigheden ansatte Skolelærere i saa betimelig Tid erholder Underretning, at vi gjennem Skolebørnene Lørdags Eftermiddag derom kan erholde Besked. Flere, der til enhver Tid ønske at høre Dem, anmoder Dem om, forsaavidt det staar til Dem, at rette paa det Bestaaende.

Kristiania, den 7de August 1869.

Den engelske Krone og den kirkelige Reform. Under denne Overskrift skriver Köln. Zeit.: Den, som er bekjendt med Gangen i Katholicismens Emancipationssag i England, ved, hvilke uhyre Vanskeligheder de tidligere engelske Fyrsters snevertsynede Ængstelighed til forskjellige Tider har beredet Landets i dette Stykke frisindede Statsmænd. Da saaledes William Pitt, sammen med Gjenoprettelsen af Unionen mellem Irland og Storbritannien, havde gaaet ind paa at lade Katholikerne faa Sæde i Parliamentet og Ret til at komme i Betragtning til Statens Embeder, modsatte Georg III sig paa dett Yderste denne Sag, fordi han efter sin indskrænkede Synsmaade troede at begaa et Brud paa sin Kroningsed ved at give sine katholske og protestantiske Undersaatter de samme Borgerrettigheder. Der manglede naturligvis ikke paa Stemmer, som styrkede den ængstelige Konge i denne hans skjæve Anskuelse, og hans Uvillie mod denne Forholdsregel blev tilslut saa stor, at Pitt maatte høitidelig love Kongen aldrig at nærme sig til ham med dette Forslag. Senere sank denne første britiskfødte Konge af Hannoverske Kongehus for stedse ned i det Vanvid, hvoraf han tidligere alt et Par Gange i korte Tider havde lidt, og Modstanderne af Katholikemancipationen paastode, ialfald om et af disse Anfald, at de vare foranledigede ved, at Pitt havde foreslaaet Kongen en Retfærdighedsact mod de irske Katholiker. Ialfald er saa meget vist, at en Georg III ligesaalidt vilde have ladet sig aftvinge den Katholikemancipation, som kom istand i 1829, som den Ophævelse af den engelske Statskirkes Herredømme i Irland, som disse Dage har seet.

Hans Søn, „den første Gentleman i England", som hans Venner med et meget farligt Smigreri kaldte ham, var fra sine Barnedage af alt andet end from — om ham gjælder et gammelt Ordsprog, som vi ikke ville anføre. Da Spørgsmaalet om Katholikemancipationen henimod Slutningen af Tyveaarene stedse blev heftigere, da de liberale Statsmænd, Whiggerne og Cannings Skole holdt den Time for at være kommen, da man havde Valget mellem enten at gjøre Retfærdighed eller ogsaa Krig med Irland, og da selv de mildere konservative af Robert Peels Farve trængte paa en Afgjørelse, som kunde bevare Freden, kostede det al mulig Møie at bringe den alderssvage Konge didhen, at han gav sit Samtykke til Emancipationsakten. Endnu i det sidste Øieblik tænkte han paa at sætte sig imod den, og at dette ikke skede havde kun sin Grund, foruden i Mangel paa tilstrækkelig Villiekraft, deri, at han ikke kunde finde Statsmænd, som længere vilde overtage Ansvaret for en saadan Politik. I „Lordkansler Eldons Liv" og „Robert Peels Memoirer" finder man Skildringer af disse langvarige og trættende Underhandlinger.

Disse Georg IV's Dage ligge nu langt bag os. Derefter kom Wilhelm IV's forstandigere Regjering, hvorunder en Række af de mest indgribende Reformer paa alle Felter af det offentlige Liv har afgivet Beviserne paa det nyreformerte engelske Underhuses Handlekraft. I hans Regjeringstid indskrænkedes Antallet af de protestantiske Bispestole i Irland, en Forholdsregel, hvormed den nuværende Lord Derby, dengang den unge Hr. Stanley, erhvervede sig en større Berømmelse, end ved de Ytringer af Misnøie, hvormed han nu ledsager den netop fuldendte Adskillelse mellem den engelske Kirke i Irland og Staten.

Under Dronning Viktorias milde og retfærdige Scepter er Troesfrihedens Grundsætning kommet til sin Ret paa de forskjelligste Punkter af Lovgivningen. Statsbidrag til den katholske Kirke i Maynoot, Oprettelse af saakaldte „Queens Colleges" for alle Troesbekjendelser, Indrømmelse af Katholikernes Ret til at besætte visse høie Statsembeder, fra hvilke de hidtil havde været udelukkede, disse og lignende Forholdsregler i Retning af at stille Katholiker og Protestanter lige har aldrig mødt den ringeste Modstand hos Kronen. Efter Alt, hvad man veed om Dronningens religiøse og politiske Tænkesæt, maa disse Ting hellere antages at have havt hendes fulde og aabne Medhold. Derfor var det, selv for en saadan Vovehals som D'Israeli, et Vovespil, da han i det irske Kirkespørgsmaal slog an den politiske Streng, at Kronen maatte antages i Troens Interesse at ville gjøre Modstand mod Irlands Udskillelse af Statskirken, og derved virkelig ogsaa fik endel protestantiske Ultras mellem Præsterne til at fantasere om Kroningsedens Forpligtelser, Samvittighedsnød osv. Det hele oplyste England stod nemlig fuldstændig paa den anden Side og havde sat Spørgsmaalet paa sin Dagsorden. Af og til klang jo disse saaledes af D'Israeli fremlokkede Toner igjen i Torybladene, men det hele Skrig blev saa almindeligt dømt at være grundløst, at ogsaa disse Blade snart maatte forstumme. Disse Blade havde glemt, at man i England ikke længer lever under tredie eller fjerde Georg, men under Dronning Viktoria, hvis Regiment er et Mønster paa en konstitutionel Regjering, om hvilken ingen forstandig Politiker kunde antage, at den vilde negte Sanktion paa en Beslutning, der var taget i begge Parliamentets Huse.

Kristiania-Drammen Jernveien. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er det naadigst bestemt:

1. Saafremt det i Storthingets Beslutning af 16de Juni d. A. Post C No. 13 omhandlede Laan af 600,000 Spd. til Udførelse af Jernbaneanlæg mellem Kristiania og Drammen er erholdt, bliver dette Anlæg for Statskassens Regning at iværksætte i det Væsentlige overensstemmende med det af Jernbanedirektør Pihl afgivne Forslag.
2. Følgende Mænd, nemlig: Høiesteretsassessor Løvenskiold, Jernbanedirektør Pihl, Politimester i Kristiania Michelet, forhenværende Stadshauptmand i Drammen J. J. Schwartz samt Konsul i Kristiania T. J. Heftye beskikkes til at forestaa Anlæggets Udførelse samt til at istandbringe det omhandlede Laan og for samme at udstede Obligationer, hvis Schema bliver at approbere af Departementet for det Indre, der tillige har at forsyne dem med Autorisations-Paategning.

For Laanets Afslutning bliver følgende Hovedvilkaar at lægge til Grund:

a. Naar Laanet er erholdt, er Staten forpligtet til at fuldføre Jernbaneanlægget fra Kristiania til Drammen, derunder indbefattet Anskaffelse af de planmæssige Driftsmidler.
b. Indtil dette er skeet og Banen helt aabnet for Færdselen, udredes Renten af Laanet ubetinget og fuldt ud af Statens Bidrag til Anlægget, mod at Indtægterne af den foreløbige Drift, som indtil den Tid maatte finde Sted, komme til Afdrag i samme.
c. Fra den Tid derimod, at Banen er fuldført og helt aabnet for Færdselen, har Laangiveren for Renten alene at holde sig til Netto-Udbyttet af Jernbanen, hvis Drift vil blive bestyret af Staten. I Netto-Udbyttet er Renten prioriteret. Skulde dette noget Aar ikke blive tilstrækkeligt til at dække Renten, udredes det Manglende med Rentes Rente af følgende Aars Netto-Udbytte.
d. Laanet er uopsigeligt fra Kreditors Side, hvorimod der forbeholdes Ret for Staten til efter et Tidsrum, som ved Laanekontrakten bliver at fastsætte, at indfrie Laanet ved Udbetaling af de udstedte Obligationers Paalydende.

3. Bestyrelsens Medlemmer tilstaaes paa Reiser i Anledning af det dem overdragne Hverv Skyds- og Diætgodtgjørelse, som for Storthingsmænd bestemt.

Teknisk Revisor og Assistent ved Marine-Departementet. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er det bestemt:

1) At der ved Marine- og Post-Departementet indtil videre ansættes en teknisk Revisor og Assistent, hvis Aflønning bestemmes til 600 Spd. aarlig, hvorhos han paa Reiser i Departementets Anliggender tilstaaes Skydsgodtgjørelse efter Lov om Skydsvæsenet af 24de September 1851 § 16 Litr. B No. 3 samt 1 Spd. 72 ß daglig i Diætgodtgjørelse.
2) At Premierløitnant i Ingeniør-Brigaden L. H. M. Segelcke ved Siden af sin Tjeneste som Ingeniør-Officer paa foranførte Vilkaar overdrages Forretningerne som Marine- og Post-Departementets tekniske Revisor og Assistent.
3) At den ovenfor bestemte Aflønning, indtil fornøden Bevilgning af næstsammentrædende Storthing kan erholdes, bliver fra 1ste April dette Aar at regne, at udrede af de til tilfældige Statsudgifter bevilgede Midler.

Kgl. Kommission til Omorganisation af Søkadetkorpset og det sømilitære Korps m. m. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er det bestemt:

1) At der naadigst befales nedsat en Kommission for under Ledelse af Chefen for Marine- og Post-Departementet at tage under Overveielse og afgive Forslag til en Omorganisation af Søkadetkorpset og det sømilitære Korps, samt i Forbindelse dermed tillige meddele Betænkning om Maaden, hvorpaa Øvelserne tilsøs bør ordnes saavelsom om disses Udstrækning.
2) At der til Medlemmer af denne Kommission naadigst beskikkes:
   Kommandør og Chef for Søkadetkorpset Henrik Fries,
   Kommandør og Chef for det sømilitære Korps Herman Rosen Smith,
   Kaptein, Tøimester og Chef for Artilleri-Kompagniet Jacob Lerche Johansen,
   Kapteinløitnant Nils Ihlen,
   Premierløitnant Boicke Johan Rulffs Koren,
   Storthingsmand Johan Jørgen Schwartz,
   Storthingsmand Morten Smith-Petersen.
3) At Kommissionens Medlemmer paa de Reiser og under det Ophold udenfor deres Station eller Hjem, som det heromhandlede Hverv maatte udfordre, tilstaaes Skyds og Diæt som for Storthingsmænd bestemt.
4) At de med Udførelsen af Kommissionens Hverv forbundne Udgifter blive at udrede af de til tilfældige Statsudgifter bevilgede Midler.

Eilert Sundt. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er der af Statskassens til tilfældige og uforudseede Udgifter bevilgede Midler naadigst tilstaaet Kand. theol. Eilert Sundt et Beløb af indtil 100 Spd. for at overvære et nationaløkonomisk Møde, der skal afholdes i Mainz fra 1ste til 4de Septbr. d. A., samt om muligt tillige at foretage en Reise til Schweiz for at gjøre sig bekjendt med Fattigforholdene og Smaaindustrien sammesteds, mod at han efter Tilendebringelsen af Reisen om samme afgiver Indberetning til Dept. for Kirke- og Undervisningsvæsnet.

Udstillingen i Amsterdam. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er der af de samme Midler tilladt anvendt indtil 500 Spd. til Reiseudgifter for 2 Mænd, som af Dep. for det Indre udvælges til at besøge og afgive Indberetning om den forestaaende Udstilling i Amsterdam af Redskaber og andre Fornødenhedsgjenstande for Haandværkere og Arbeidere samt til Erhvervelse af Tegninger og Modeller af Udstillingsgjenstande, som maatte være af særskilt Interesse for vore Forhold.

Jernbane mellem Eidsvold og Hamarbanen og Kongsvinger og Elverum. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er Departementet for det Indre naadigst bemyndigt til at lade anstille Undersøgelser angaaende Anlæg af en Jernbane mellem Eidsvold og Hamarbanen samt mellem Kongsvinger og Elverum.

Prof. Schübeler ved Haveudstillingen i Hamborg. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er det bestemt:

1. At Dep. for det Indre naadigst bemyndiges til at lade Professor i Botanik ved Universitetet Schübeler afgive Møde som Kommissær paa Norges Vegne ved den i Septbr. Maaned d. A. i Hamburg afholdende internationale Haveudstilling.
2. At der til Dækkelse af Udgifterne ved Kommissærens Reise og Ophold ved Udstillingen tillades udredet indtil 150 Spd. af det til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet opførte Beløb.

I Anledning af Brandvæsenets Forhold ved Branden den 30te f. M. i Prinsens Gade har „Store Brand", i Forbindelse med en særdeles smigrende Skrivelse, oversendt til Kristiania faste Brandkorps 100 Spd. for at danne et Fond, der af Branddirektøren kan anvendes til „passende Dusører til Mandskaber, som have udmærket sig ved Konduite og Dygtighed, eller ere komne til Skade i deres Tjeneste ved Brandvæsenet."

Usædvanlige Jordbær. Fra Hr. Bagermester G. H. Omsteds Have i østre Aker har man i Dag havt Anledning til at se nyplukkede Viktoria-Jordbær, hvoraf en enkelt veiede indtil 1¾ Lod, og af Størrelse som et lidet Hønseæg. Hr. Omsted begyndte først for 6 Aar siden med sit Haveanlæg og Planteskole, og har han nu allerede bragt det dertil, at han af Kjærner og Frø har opelsket og tildels forædlet flere tusinde Buske og Træer, hvoraf han i de Par sidste Aar har afsat flere hundrede Stykker saavel til Gartnere som Andre. Hans Fortjeneste af Havekulturen er i sin Tid rosende omtalt af Professor Schübeler i Rosings Landmandsbog.

Udvandringen. Med Dampskibet „Oder" afreiste igaar over Hull 30 Emigranter til Amerika.

Bjørnstjerne Bjørnson er for Tiden i Tromsø, hvor han, ifølge „Tr. St.", ved sin Ankomst blev modtaget paa det allerfestligste med Sang og Blomster osv. En Lysttur til Balsfjorden var tilstelt og senere en Festmiddag, som udmærkede sig ved den gladeste Stemning, og hvorunder Bjørnson udbragte en begeistret Skaal for Jonas Lie, som var født i Tromsø, og hvis Digternatur var stemplet af den nordlandske Natur.

Druknet. En sørgelig Begivenhed, skriver Dr. Tid. for 6te ds., har tildraget sig paa Tangen, idet en Sømands Kone omtrent Kl. 7 i Morges faldt i Elven og druknede. Hendes Lig blev kort Tid efter gjenfundet et Stykke længere nede i Elven. Det antages, at den Afdøde ved Vanvare er falden ud.

En Bevilgning af 100 Spd. til Kongsbergs Arbeidersamfunds Bibliothek sees, ifølge „K. Adr.", at være indstillet af Direktionen for Sparebanken ved Forstandermødet i Tirsdags. Dette Forslag fik ikke Pluraliteten for sig, vel nærmest paa Grund af, at Flere var af den Formening, at der, saameget man end kunde ønske at imødekomme dette Arbeidersamfundets Andragende, ikke var legal Adgang hertil, paa Grund af de herhen hørende Bestemmelser i Statuterne, idet vedkommende § kun omhandler „offentlige Indretninger". Et Forslag om Sagens Udsættelse var forhen forkastet.

Udførselen fra Haugesund har ifølge „Karmsundsposten" været:

Af Vaarsild til Sverige	. . .	7528½	Tdr.
„ — „ Preussen	. . .	2119¼	—
„ Fedsild „ Sverige	. . .	115½	—
„ — „ Preussen	. . .	350¼	—
„ Brisling „ Sverige	. . .	12	—
„ Torfisk „ —	. . .	6	Voger
„ Hummer „ England	. . .	4060	St.
„ Lax „ — nedlagt i Is, værd	. . . . . .	180	Spd.
„ Hellefisk til England, nedlagt i Is, værd	. . . . .	2	—
„ Makrel til England, nedlagt i Is, værd	. . . . . .	440	—
„ Kobberkis til England	. .	590	Tons

Toldintraderne for samme Maaned 1869 Spd. 101½ ß.

Poteteskrigen. „Berg. Tid." meddeler, at Dommen i Sagen mod Urostifterne er falden med saadant Resultat:

1) Nils Hanssøn Kroken er dømt til 15 Dages Vand og Brød; 2) Mathias Pedersøn Fuhr, frifunden; 3) Selfest Mikkelsøn Kvam, 10 Dages Vand og Brød; 4) Jørgen Larssøn Glomnæs, 6¼ Aars Strafarbeide; 5) Gjest Olssøn Sogndalsfjæren, 6 Aar 1 Maaneds do.; 6) Magnus Olsøn Aarvold, frifunden; 7) Andreas A. Fosse, 8 Maaneders Strafarbeide; 8) Mons Krog Olsen, 30 Dages Vand og Brød; 9) Nils Olai Andersen, 15 Dages do.; 10) Baard Baardsen Videsnes, 4 Aars Strafarbeide; 11) Ole Monssøn Mevik, 2 Aars do.; 12) Siur Endresøn Kvale, 30 Dages Vand og Brød; 13) John Pedersøn Floen, 30 Dages do.; 14) Tomas Rasmussøn Aarvold, frifunden; 15) Ole Reinholdsøn Tonning, 60 Dages ensomt Fængsel; 16) Tor Hanssøn Hallingstad, 30 Dages Vand og Brød; 17) Johannes Monssøn Tunæs, 60 Dages ensomt Fængsel; 18) Torleif Torsen Vidsten, 25 Dages Vand og Brød; 19) Jakob Nilssøn Soltvedt, 15 Dages do.; 20) Johannes Torkelsøn Sandvik, 30 Dages do.; 21) Endre Olsøn Apelsæt, 20 Dages do.; 22) Peder Larsøn Kroken, 6 Aar 1 Maaneds Strafarbeide; 23) Ole Knutsøn Mjelde, 5 Dages Vand og Brød; 24) Jon Pedersøn Støldal, 25 Dages do.; 25) Nils Rasmussøn Erdal, 6 Aar 1 Maaneds Strafarbeide; 26) Nils Kristofersen Nygaard, frifunden: 27) Jens Gundersøn, 15 Dages Vand og Brød; 28) Jon Pedersøn Skarsten, 25 Dages do.; 29) Henrik Trondsøn Grønnestøl, 30 Dages do.; 30) Johan Andreas Hille, 31) Rasmus Rasmussen, 32) Albert Madsen og 33) Rasmus Egge, frifundne; 34) Henrik Monssøn Mossevold, 8 Maaneders Strafarbeide; 35) Hans Steffensøn (Løken), frifunden; 36) Bertel Henrikssøn Gjærde, 30 Dages Vand og Brød; 37) Karl Johan Anderssøn, 15 Dages do.; 38) Johannes Nilssøn Alvøen, 5 Dages do.; 39) Jens Kristian Jakobsen og 40) Ingebrigt Torbjørnsen Brække, frifundne; 41) Ivar Johannessøn Hove, 15 Dages Vand og Brød; 42) Ivar Tygesøn, 20 Dages do.; 43) Torbjørn Hanssøn Skar og 44) Gynnar Olai Sørensen, frifundne; 45) Nils Nilsen, 40 Dages Fangekost; 46) Ole Olsen Aspevik, 20 Dages Vand og Brød; 47) Eilif Monssøn Bjerkeland, 15 Dages do.; 48) Abraham Hellevik, 9 Maaneders Strafarbeide; 49) Tønnes Elias Hanssen og 50) Johannes Olsen, frifundne; 51) Kristian Iversen, 10 Dages Vand og Brød; 52) Erik Aamundsøn Hørvik, 10 Dages do.; 53) Sune Pedersøn Staalgren, frifunden; 54) Anders Olsøn Bratland, frifunden; men dømt efter 19—1 til 10 Dages Vand og Brød.

Høstudsigterne for de bergenske Amter er, efter hvad Bergensp. vil have bragt i Erfaring fra de forskjellige Distrikter, taalelig gode. Høhøsten ventes ikke at ville give noget større Udbytte end i middelsgode Aar, men i det Hele taget hellerikke synderligt under. Forholdsvis bedre staar Agrene, der kun mangle god Varme for at modnes og give et godt Udbytte. Frugtavlen vil falde noget senere end ellers.

Gellivareværket. Dette Værk, hvori for nogle Aar siden en stor Del af vore største Skovhandlere vare saa stærkt interesserede, trues nu med at fravindiceres betydelige Strækninger. Bladet Wäktaren, der fra først af henledede Regjeringens Opmærksomhed paa at Værkets Priviligier vare forbrudte formedelst Misligholdelse, indeholder nu følgende om den fornylig over Værket tillyste Auktion." Vi udtalte nyligen den Anskuelse, at vedkommende Myndigheder burde protestere mod Salget af Gellivaraværket som et samlet Brug, og antydede, at en stor Del af denne umaadelige Herlighed var Kronen tilhørende, paa Grund af at de Forpligtelser, under hvilke Priviligierne erholdtes, ei vare blevne opfyldte. Vi have nu den Tilfredsstillelse at meddele, at Auktionen indtil videre er udsat og vil vi haabe, at Salg

ikke maa finde Sted, forinden grundige Undersøgelser om Forholdene har fundet Sted". Gøteb. Handelstd. har gjort denne Sag til Gjenstand for en særskilt Artikel, hvorunder den blandt Andet oplyser, at Luleå Herredsret har tilkjendt Victor Kjellberg en Erstatning hos Bolaget paa 50,000 £, samt at Staten har en Fordring paa Bolaget af over en halv Million Rdlr., hvilken Sum Bolaget erholdt af Staten mod til en vis opgiven Tid at have kanaliseret Luleå Elven og anlagt Gullivara Jernbanen.

Jernbanekongressen i Wien. Til Ære for Jernbanekongressens Medlemmer var der den 21de Juli foranstaltet en Diner af Handelsministeren v. Plener i Redoutesalen. En overordentlig glimrende og udvalgt Forsamling, der bestod af 350 Æresgjæster, havde fulgt Indbydelsen. Blandt de udbragte Toaster, ville vi fremhæve Friherre v. Beust's. Han ytrede bl. A.: „Jeg tror at gjette Eders Tanker, naar jeg siger, at En og Anden blandt Eder tænker i sit stille Sind: „Nu vil Grev Beust atter tale om den europæiske Freds Opretholdelse." (Munterhed). Nu mine Herrer! Anledning hertil tilbyder sig jo ogsaa. Er det ikke Jernbanerne, som idet de kalde nye Foretagender tillive og aabne Handelen og Industrien nye Omraader, der overalt tyder Fredens Nødvendighed og — lad mig endnu bemærke Et — gives der stærkere Garantier for Freden end Jernbanernes Rentegarantier. (Munterhed). I det øster.-ungarske Monarki lide vi ingen Mangel herpaa, og De vil i denne Henseende kunne tage de mest beroligende Anskuelser med Eder hjem. (Munterhed og Bifald). Dog vil jeg, mine Herrer, ikke tale om Freden; jeg finder slet ikke Freden truet, hvorfor altsaa røge Fredspiben? Lad os sætte den tilside, den erindrer os altformeget om vilde Folkestammer, lad os holde os til den store moderne Pibe, over hvilken Røgen ogsaa damper, men som ogsaa er bleven det foryngede Folkelivs Basum. (Bifald). Mine Herrer! Jeg ser i Jernbanernes Fremskriden endnu noget andet og mere værdifuldt end Løftet om Fred. Hvis jeg tør vove at begive mig paa Sammenligningens Gebet, ser jeg i Jernbanetogene selve det offentlige Livs Billede. Uophørligt bevæger Toget sig fremad og kommer i rette Tid til sit Maal, fordi Kraften, der driver det, er nøiagtig maalt. Saaledes vil ogsaa den offentlge Menings Tog komme i rette Tid til sit Maal, naar den bevæger sig i Forfatningens faste Ledebaand og efter Lovens strenge Regulativ. (Bifald). Forsinkelser forekomme undertiden, de overbevise os, mine Herrer, om, at det ikke er muligt at undgaa dem med den bedste Villie. (Vedholdende Bifald). Jeg udbringer derfor den Skaal: „Leve det afmaalte Fremskridt! Leve Jernbanekongressens ærede Medlemmer!" Det livligste Bifald fulgte Hs. Exellenz's Slutningsord, hvorpaa Tournier endnu engang greb Ordet for at udbringe et Leve Rigskansleren.

En Dampvogn, der er opfunden af en Engelskmand Fairlie og patenteret af den engelske Regjering, er nylig bleven prøvet i New-Cross i Nærheden af London i Overvær af en talrig Forsamling af fremragende Mænd, Ingeniører og andre Sagkyndige. Vognen bestaar af Lokomotiv og Train i Et, og kan rumme 90 Personer; den hviler paa 4 Drivhjul og desuden 4 Hjul til. Dampmaskinen bruger kun en Trediedel af den sædvanlige Kulmængde, og har desuden den væsentlige Fordel, at den kun behøver Halvdelen af den sædvanlige Vægt for at holde sig stødt paa Skinnerne.

En flittig Jagttager af det berlinske Folkeliv har gjort følgende Bemærkninger om Berlinernes Brug af Eder, Skjældsord osv.: „Brugen af Forbandelser har aftaget stærkt; navnlig hører man ikke længer de haarreisende Eder af den gamle Sort, eller de forekomme ialfald kun i saa radbrækkede Udgaver, at de, som bruge dem, ikke selv rigtig forstaa Meningen af dem. Brug af Skjældsord har neppe aftaget, men hele Arter af Skjældsord ere dog forsvundne eller bruges kun i Spøg uden nogen Karakter af Udskjældning. Oxe, Æsel, Saud osv. bruges mindre, medens derimod et fransk Skjældsord, Carnaille, holder sig, heder det.

Fosterfordrivelse. „Pesther Journal" bringer nogle frygtelige Efterretninger om en Møllerkone, Susanne Fabri i Neograder Komitatet, som i Løbet af 15 Aar har taget Livet af 213 Mennesker. Det var bleven almindeligt i den Bygd, hvor hun boede, at henvende sig til hende i Svangerskabstilfælde. Retten, heder det, har indstillet videre Undersøgelser, fordi Tiltaltes Forklaringer var af en altfor graverende Beskaffenhed.

En saakaldet „smertefri Kniv" til Brug ved Operationer er nylig bleven forevist i et Møde af Selskabet for Lægevidenskab (British medical association). Dette Redskab, som er opfundet af Dr. Richardson og synes at ville komme til at spille en vigtig Rolle i Kirurgien, bestaar af et bueformigt skarpt Knivblad, der dreies rundt ved Hjælp af et eget indrettet Uhrværk med en Hastighed af 25 Omdreininger i Sekundet, hvorved Snittet bliver ganske umærkbart. Richardson har saaledes f. Ex. med sit Redskab skaaret Ørene paa en Kanin i Strimler, medens den i største Ro aad sine Kaalblade.

De japanesiske Flygtninge, som med Understøttelse af Hr. Schnell ere indvandrede i Kalifornien, lover sig stort Udbytte af sine Planer til Indførelse af Silke- og Theavl. Morbertræet, hvorpaa Silkemarken lever, trives udmærket i Kalifornien, og Theplanten synes at trives endog bedre end i Japan.

Guano skal være opdaget i Estland i Nærheden af Staden Jewe (mellem Narva og Reval). Meddelelsen i det russiske Blad angiver som sandsynligt, at disse Lag ere dannede af Møg af Sødyr, som have levet i en tidligere Jordperiode, samt at de i en Tykkelse af 12 til 15 Tommer forekomme paa et udstrakt Omraade i Sammenhæng med Kalkformationer. Fra et Stykke af omtrent 200 Fods Længde og 90 Fods Bredde beregner man at ville faa omtrent 60,000 Centner Guano, som efter kemisk Undersøgelse opgives at indeholde 17,40 pCt. Fosforsyre og at være værd omkring 1 Rubel pr. Centner.

En Prøve paa norsk-amerikansk Maal meddeles her efter „Fdrl. og Emigr." Stykket tages af en Ansøgning om en Professorpost af en Mand, som underskriver sig: „paa Norsk Terje Terjesen Terjeland og paa Engelsk Tore Toreson Teretore".

„No æ dæ ret ein long teim sedan dæ skandinaviske Publikumet i Amerika hade den plasure at lære meg aa kjenne formedelst nogle Skrivelser, som eg lot uptakas i Nuspeparane. Men som sagt, dæ æ vel inkje mange, som kan remembør Terje Terjesen Terjeland. Vel — eg vil enyhau yttra meg her et lite Gran mæ Hensyn te min egen okupasjon og Værksamhed i dessa Aarene, som ha lakt seg te bake sedan sist. Dæ va inkje lænje eftør min Ankomelse te detta promisserade Landet føren eg sagde god bai til Osten aa tok kursen langt, langt vestøver. Eg hade hert Tale om Guldgravningarne og dit vilde eg hen før aa gjera min Lykke. At tænkje aa handle hos meg ha vore omtrent eit o dæ sama. Vel — eftør ein Veil, saa kom eg like te Montana, som ha vore min Residens el Bopæla al de Veil sins.

Saa mange af Skandinaverne, som lærte meg aa kjenne, vil visst remembør, at eg va injen Tosk, daa eg kom her te Amerika. Eg ha in al mei Teim betrakta alle Ting formedels filosofiske Øine, saasom at eg ha havt en inklinasjon te Filosofien. Eg drog daa vestøver inkje just før aa finne Guld, men hellere før o finne ut, ka eg sjel va skekka te, ti eg ha alti tænkt som saa, at Naturen ha bestemt ein kvar Man te eit visst Sted aa te ein vis Post, aa nær han kjæmo paa denna Posten, saa gaar dæ. Eg blanda meg derfør ind i mange Ting i Montana. Eg begynte mæ ø grava efter Gold likesom ein simpel Man, men dæ vilde inkje gaa; inkje stort fant eg, aa efter en Veil fik eg saa ont i Smalryggen, at eg maatte ligje.

Vel Terje, sa eg te meg sjel, du ser ganske plen, sa eg, at Naturen ha inkje bestemt deg te aa grave eftør Gold. Du kan visst faa dæ paa ein lettere Maade, sa eg. Vel — saa blanda eg meg in i ein Qvartsmølle, og dæ gjek bra saa lænje Møllа gjek, men te al Ulykke saa gjek hu snart istaa, som hu sku væra skjettra te Flekken. Tap inkje Kuradsjen Terje, sa eg te meg sjel, hele Trublen æ, at Naturen ha inkje bestemt deg te Møllar, sa eg. Vel, saa slo eg in paa ein annan Veg, dæ vil sige, eg begynte mæ Tuskhandel. Kordan dæ gjek aa inkje gjek mæ Handelen, saa gjek dæ fælande fort; men ogsaa her viste seg ein Sørkumstans, som før en almindelig Man kunna vært farlig nok. Ka daa? spør du. Tingen va, at eg snart inkje aatte ein Taav elle Tusk te aa handla mæ. Daa va dæ inkje frit annan eg studsa lite Gran. Terje, sa eg, ka bli dæ mæ deg? Eg reiv meg i Haare, for likesom aa samla meg. Men injen ska meine, at eg hade tapt Mote. Eg hade kje ein einasta Minut tvela paa, at dæ stak nokko stort i meg, men ein Ting sto no klart for meg, aa dæ va dæ, eg no insaag, at mine Fakulteter va okupeid i en gal derekssion. Eg satte lænje aa tænkte, og tænkte forfærdeleg djupt. Haave la eg ne paa Barmen aa Augene holt eg lukte før dæ mæste. Ka meiner du eg gruble paa? Dæ kan du vel inkje gessø, men eg ska deklarere meg. Mærk derfør. Eg vilde prøva paa at updaga el diskover, i hvilken derekssjon eg borde ta, mæ andre Or, ka eg sku slaa an paa aa gripa te før aa kommo paa dæ rette Markete mæ mine naturlega Fakulteter. Eg haapas, at du førstaar meg, men dæ fæl meg tunkt no at yttra meg i passande Sprog før den gemene Man. Ein simpel Bondeman i Norgje vilde maaske sige: Eg ska seia deg, Terje, ka du tænkte paa; du tænkte paa, kor du sku faa Arbeide, daa alt detta hade mislykkas; men me maa unskylle Bonden, han førstaar inkje at yttra seg klart og korekt, daa han inkje æ uplyst i Sprokje.

Men no kjem eg tebake te meg sjel. Eg tænkte lænje aa djupt, aa tænk! om inkje lænje saa blei de klart før meg, eit Ljus viste seg før meg. Ka meiner du dæ va? At eg va bestemt af Naturen te Professor aa faa eit Embete aa uplysa Folkje, som eftør min opinion va dumma som Dyrene, før inkje aa seia Fæ".

Om afdøde Biskop Juell fortælles der, at da han engang reiste oppe i Finmarken, viste han en Fin sin Ridderorden og spurgte ham, om han havde seet noget saadant. „Ja," svarede Finnen, „vi bruge bestandig Bjelde paa Oxerenen".

Da vi læste dette, kom vi til at huske Greve Oxenstjernas bekjendte Samtale med Skydsgutten sin. Greven spurgte Gutten, hvad han hedte. Gutten sagde ham sit Navn, men spurgte i det samme: „Kaa heiter Du?" „Mit Navn er Oxenstjerna", svarede Greven. Gutten: „Aa ja saamen, det er snart gjort at faa et Slængenavn; min Far stal en Stut, og sia heite han Stutelars, saalænge han levede".

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 7de Aug.

Dampskibet „Uffo", der hidkom igaar Eftermiddag, medbragte fra Kjøbenhavn og Fredrikshavn 60 Fustager Smør.

Indklarerede Fartøier den 6te Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Færdig	Lund	Strømstad	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 6te Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Langeland	Nilsen	Rudkjøbing	Trælast.
St. Jean	Servais	Caen	do.
Henriette	Kjøle	Frankrig	do.
Freds Haab	Fredriksen	Ommel	do.
Vivid	Smith	Weymouth	Is.
Regalia	Bullard	Yarmouth	do.

Lensmandsbestilling. Et Lensmandsembnd i Søndog Nordfjords Fogderi er ledigt og kunne Ansøgninger om samme indgives til Nordre Bergenhus Amt inden 6 Uger fra 29de Juli d. A.

Fyrvogterpost. Fyrvogterposten paa Fuglehuk med 320 Spd. aarlig Løn og fri Bolig. Egenhændige Ansøgninger om denne Post, stilede til Marine- og Postdepartementet, kunne indsendes til Fyrdirektøren inden 6 Uger fra 3die August.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar nu høiest paa Østlandet og er begyndt at falde lidt paa Vestkysten. Vinden er i Bodø SVlig, i det sydlige Norge Nordlig til Østlig, i Skudesnæs NVlig. Temperaturen forholdsvis lav. Udsigterne ere for det Første til godt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 7de August:

I Hotel Scandinavia: Schmidt fra Moss, Fandrem fra Finmarken, Stridsberg fra Stockholm, Chudley, Esq. fra Birmingham, Sagfører Hirsch fra Gjøvig, Fru Paus med Familie fra Østerdalen, Fru Nychuus fra Trygstad.

Bekjendtgjørelser.

Sagfører Carl O. Hoff,

Hypothekbankens Kommissionær for Nedre Romerike, vil fra Midten af indeværende Maaned bo ved Fetsund Jernbanestation og anbefaler sig til Udførelse af Retssager, Indkassationer og andre Sagførerforretninger i de omliggende Distrikter.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

„SKANDIA"

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard,
Hj. af Prinsens og Skippergade.

Avling

assureres i „Norden" til 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret (15 Skilling for et halvt Aar).
C. F. Gjerdrum.

En Hertuginde!

„Mere end en Gudinde", havde Ursus sagt.

Hvilken Afgrund!

Selv Drømmen maatte vige tilbage for et saadant Sprang.

Skulde han begaa den Daarskab at drømme om denne Ukjendte? Han kjæmpede imod.

Han erindrede sig Alt, hvad Ursus havde sagt om disse kongelige Væsener; Filosofens vidtsvævende Skildringer, der var forekommet ham som unyttige Tankespil, laa som den lige Vei for hans Tanker. Han fremmanede sig Billedet af den rige og mægtige Verden, som hun tilhørte, og saa som den Folkets Verden, som han tilhørte, ham for Øiet, og han saa det bundløse Svælg, der er mellem begge. Og tilhørte han engang Folket? Stod ikke han, Komedianten, nedenfor den Nederste?

For første Gang, siden han havde opnaaet Tankemodenhedens Alder, følte han sig beklemt af sin Ringhed. At et Menneske kan være Lord, forefaldt ham som en Saga. Og alligevel var det Virkelighed. Ufattelige Sandhed! Der gaves Lorder, men vare de af Kjød og Blod som En af os? Han følte, at han selv befandt sig i Mørkets Dyb, med en Mur rundtomkring sig, og i det umaadelige Fjerne, høit over sit Hoved, som gjennem Aabningen i en Brønd, paa hvis Bund han befandt sig, opdagede han denne blændende Azurglands, disse Straaleskikkelser, der danne Olympen.

I Midten af al denne Herlighed straalede Hertuginden. Han følte et vanvittigt Begjær til denne Kvinde. For Øvrigt blev hans Aand uberørt af dette Sandsernes Tankespil. Han tænkte ikke et Øieblik, ikke engang i Drømme, paa at stige op til Hertuginden.

Lykkeligvis. Drømmene kom og gik. Afgudsbilledet i Logen, majestætisk og sandseligt, gjenspeilede sig som en glimrende Taage i hans Ideer og udjævnedes efterhaanden. Han tænkte derpaa,

intet Svævende ved sig, det var intet Taagebillede, det var en blomstrende, frisk og kraftig Aabenbaring.

Bag denne Kvinde saa man en liden Page, hvid og vakker, med et alvorligt Ansigt. En meget ung og meget alvorlig „groom" var Modens Krav.

Saa mægtig som den Opmærksomhed var, man havde skjænket denne Dame, saa var dog „det beseirede Kaos" endnu mægtigere.

Indtrykket var nu som altid uimodstaaeligt. Hele Publikum bukkede under for et ubeskriveligt Slaganfald af Munterhed, i hvilket man tydeligt hørte Tom-Jim-Jacks klangfulde, sikre Latter.

Den Eneste, der ikke lo, var den ukjendte Kvinde, som saa paa Skuespillet med en Billedstøttes Ubevægelighed og et Spøgelses Øine.

Et Spøgelses, men med Sol i.

Da Forestillingen var sluttet og den lille Gruppe i Green-Box atter var samlet i fortrolig Ensomhed, tømte Ursus Pungen paa Bordet. Det regnede med Skillinger som sædvanligt, men pludseligt faldt en Dukat klingende paa Bordet.

„Den er fra hende", mumlede Ursus. „Hun har betalt sin Plads med en Dukat", tilføiede han beruset.

I dette Øieblik kom Værten ind i Green-Box, stak Armen ud gjennem det bagerste Vindu og aabnede den føromtalte Glugge i Muren, mod hvilken Green-Box støttede sig. Han gav Ursus et Tegn at se ud.

Man havde fri Udsigt. En prægtig Ekvipage med fakkelbærende Tjenere rullede hastigt bort. Ursus tog Dukaten mellem Tommel- og Pegefingeren og viste den til Nikless, idet han sagde:

„Det er en Gudinde."

Saa faldt hans Øine paa Vognen, der holdt paa at dreie

Qvams Latin- og Real-skole

modtager nye Indmeldelser til det nye Skoleaar, som begynder i August. Skolen giver gjennem et 7aarigt Fælleskursus, et 3aarigt Militær (Real-) kursus og et 4aarigt Latinkursus en almenborgerlig Dannelse for det praktiske Liv samt dimitterer til Krigsskolen og Universitetet.

Fra det nye Skoleaar sættes ogsaa igang et **3aarigt Latinkursus for ældre Disciple.**

Bøger.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Frons Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes ialle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa

alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold

af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske

med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder korleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

Gammel trondhj. Aquavit, Fiin Cognac,

aldeles ægte Varer, anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af

C. Gerh. Hansen & Co.
Kontor: Nygaden No. 12.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Northamerican Lloyd til America.

Omkring den 17de September vil det hurtigseilende og bekvemme

Hjul-Dampskib "Fulton",

med **1730** Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft, afseile fra **Kjøbenhavn direkte** til **New-York.** Afgang fra Kristiania **Tirsdag den 14de s. M.**

NB. Denne Befordring anbefales som den **bedste** og **billigste,** der kan tilbydes herfra.

O. SVENSON,
General-Agent for Norge.
Contor: Store Strandgade.

O. H. Enger

(H. Jacobsens forrige Butik, Storgaden No. 15)

anbefaler til Dagens billigste Priser:

Kaffe, flere Sorter.	Bygmel, No. 1, 2 og 3.
Havanna, do.	Rugmel, do. do.
Raffinade i Toppe.	Hvedemel, Stettiner.
Do. opklippet i Terninger.	Do. i Pakker fra Helgesen.
Kandis.	Do. No. 1 og 2.
Sirup, prima fransk.	Grynmel, do. do.
The, flere Sorter.	Potetesmel.
Chocolade, flere Slags.	Rismel.
Mandler, søde og bitre.	Sagomel.
Krakmandler.	Byggryn, 1/1, No. 1, 2 og 3.
Svedsker.	Do. 1/2, do. do.
Rosiner.	Perlesago.
Specerier, hele og malede.	Sago, grov, hvid.
Edikke, fransk og norsk.	Ris, Java Taffel.
Kjex, flere Sorter.	Do. Rangoon og Aracan.
Drops, engelsk.	Kogeerter, store og smaa.
Portvin, flere Sorter.	Spliterter.
Sherry, do.	Stuveerter, grønne russiske.
Malaga.	Sæbe, alle Sorter.
Muskat-Lunell.	Soda og Stivelse
Røde Vine.	m. m. m.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

A. G. Holms

en-gros-Lager af dobbelttraads Symaskiner for Familie- og Haandværksbrug fra Pollack, Schmidt & Co. og nye, extra gode enkelt- og dobbelttraads Haandmaskiner anbefales DHrr. Handlende.

Hjørnet af Kirke- og Raadhusgaden No. 11.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.
Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.
Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.
Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.
Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.
Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.
Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

1/4 Maal Jord er tilsalgs under Egeberg i Munkebroveien, paa 11 Aars Afbetaling, af Enke Karoline Nielsen.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Been, Been

kjøbes til høieste Priser af

N. L. Schøyen,
Grønlandsleret.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

om Hjørnet, og paa Vognhimmelen belyste Betjentenes Fakler en forgyldt Krone med otte Blomstersirater.

Og han udbrød:

„Hun er mere. Hun er Hertuginde."

Vognen forsvandt, Larmen fra Hjulene døde bort.

Ursus stod et Dieblik henrykt og stirrede paa Dukaten, derpaa lagde han den paa Bordet, og begyndte med Blikket fæstet paa den at tale om „hendes Herlighed". Værten blev ham ikke Svar skyldig.

Det var en Hertuginde? Ja. Titelen kjendte man. Men Navnet? Det vidste man ikke.

„Men ved I, hvad der er det mest forbausende af det Hele", spurgte Værtshusværten Ursus.

„Nei, hvilket?"

„Jo, jeg saa hende stige i Vognen."

„Nu?"

„Hun steg ikke alene op."

„Bah!"

„En Anden satte sig ved hendes Side."

„Hvem?"

„Gjæt?"

„Kongen", sagde Ursus.

„Først og fremst", forklarede Nikless, „have vi ingen Konge. Vi leve ikke under en Konge. Men gjæt nu, hvem der steg op i Vognen sammen med Hertuginden?"

„Jupiter", sagde Ursus.

„Tom-Jim-Jack", sagde Værtshusværten.

Gwynplaine, der hidtil ikke havde sagt et Ord, brød nu Tausheden.

„Tom-Jim-Jack!" udbrød han.

Der blev en Pause af Forundring, i hvilken man kunde høre Dea ytre:

„Kunde man ikke hindre denne Kvinde fra at komme igjen?"

VIII. Forgiftningssymptomer.

„Aabenbaringen" kom ikke tilbage.

Hun kom ikke tilbage i Theatret, men hun kom tilbage i Gwynplaines Sjæl.

Gwynplaine følte sig urolig og forvirret.

Han syntes, at han første Gang i sit Liv havde seet en Kvinde.

Han havde allerede gjort sig skyldig i det halve Syndefald, at have underlige Tanker.

Man bør vogte sig for disse Drømme, der trænger sig paa En. Drømmeriet har samme mystiske og subtile Natur som Duften. Man kan forgifte sig med Drømmerier som med Blomster. Et berusende og vellystigt Selvmord.

Sjælens Selvmord er onde Tanker. Dette er just Forgiftningen. Drømmeriet lokker, forleder, forfører og gjør En til sin Medskyldige. Det beruser og demoraliserer En. Man kan sige om Drømmeriet som om Spillet: man begynder med at blive narret og ender med at blive en Skjelm.

Gwynplaine drømte.

Han havde aldrig seet Kvinden. Han havde seet hendes Skygge i Kvinder af Folket, og han havde seet hendes Sjæl i Dea.

Nu først havde han seet hende i Virkeligheden. Han havde seet en Kvinde og samtidig en Venus. Det Mysterium, som kaldes Kjønnet, havde vist sig for ham.

Og hvor? I det Uopnaaelige. I en uendelig Afstand.

Hvilken Ironi af Skjæbnen! Sjælen, det Himmelske, eiede han, det var Dea. Kjønnet, det Jordiske, skimtede i denne Kvindeskikkelse ned fra Himmelen til ham.

Dagbladet.

No. 182. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 9de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hverandén Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabneriерne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Holen, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Odemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Valle og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kristne, til Hamar, Lillehammer, Romsdal, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brunmundalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Vedhungsnæs, Lerrim, Veo, Tønset, Volls (Eide), Frede, Bestnæs, Orsløug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen igjennem Ringerike, Hallingdal og Voss, til Hønefoss, Kredsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 6 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 7de Aug. Agence Havas: Keiseren og Keiserinden reise idag til Leiren ved Chalons, forbliver der til 21de August; derpaa tiltræder Keiserinden Reisen til Orienten og bliver fraværende 3 Maaneder. Diplomatiet bestræber sig meget ivrigt for at udjævne Uenigheden mellem Tyrket og Ægypten.

København, 8de August. Udenrigsminister Grev Wachtmeister er ankommen fra Stockholm.

Brev fra Trondhjem.

I Juli 1869.

Det ser ikke særdeles lovende ud med Aarveien i Landdistrikterne heromkring. Veiret har været raat og koldt lige til Dato, saa baade Korn og Poteter staa og pege paa Naar. Skulde der blive særdeles godt Veir i August Maaned, kunde vel Udfaldet blive noget anderledes; men, som sagt, Udsigterne ere alt andet end lovende. Bliver her Naar efter de, med Undtagelse af ifjor, daarlige Aaringer, som i længere Tid har hjemsøgt det Trondhjemske, er det unægtelig at virkelig Nød vil indfinde sig paa mange Steder. Udvandringen vil i det Tilfælde sikkerlig blive endnu større end før, idet de, som kunne komme afsted, vil faa saameget større Grund til at reise. Hvet antages dog at slaa ret godt til paa de fleste Steder.

I denne Foreningernes og Modernes Tid har Trondhjem ikke staaet tilbage for noget andet Sted. Det første Møde, Markedsmødet, begyndte 29de f. M. og varede i tre Dage. Dette besøgtes eller bestod af usædvanlig mange Mennesker, men der viste sig faa Varer og liden Omsætning. Af hjemmevævede Tøier var der dog en Del, men de bleve daarligt betalte. Kommunikationsmidlerne med mere synes at have gjort ogsaa vort Sommermarked overflødigt for andre end Brændevinshandlerne. Hestmarkedet er, som bekjendt, afskaffet; det sidste holdes ihøst. Under Markedet havde vi Hestemøde eller Udstilling, til hvilken der mødte 36 Dyr. Dette Møde lod ikke til at interessere det store Publikum synderligt, medens derimod de to følgende tiltalte det ganske anderledes. Umiddelbart ovenpaa Markeds- og Hestemødet holdtes nemlig Missions-Kredsmøde, hvortil der mødte Deputerede fra de forskjellige Foreninger. Mødet overværes desuden af en hel Del Folk fra Landsbygderne, som var reist til Byen hovedsagelig for at høre paa Mødets Forhandlinger. Det forholder sig nemlig saa, at Folk i enkelte Bygder interessere sig langt mere for Zuluerne og Jøderne end for sig selv og sin egen Menigheds og Kirkes Anliggender. Af Kredsmødets Forhandlinger skulde de forresten ikke blive fede; thi disse vare utrolig magre. Det hele dreiede sig hovedsagelig om Forslag vedkommende Generalforsamlinger og Statuter. I Anledning et Forslag fra Kristiansands Kredsbestyrelse — eller var det kanske fra selve Hovedbestyrelsen — hørtes ikke mindre end en 6 a 8 forskjellige Forslag, der samtlige gik ud paa Ændringer i det oprindelige. Det skulde have sin Interesse, om man paa et eller andet saadant Kredsmøde vilde tage sig for at diskutere om, hvorvidt de Penge, som Missionsforeninger her og der bevilger sine Deputerede til Reisepenge, og som tages af de smaa Missionskasser, kunne siges at blive anvendte paa bedste Maade.

Kredsmødet sluttede Lørdag, og Mandag begyndte et Kirke- eller Stiftsmøde. Dette bestod af 175 Lægmænd, der mødte som Deputerede fra Stiftets Præstegjelde eller Menigheder, samt noget over 60 Theologer. Biskopen, som valgt Ordfører, holdt et Indledningsforedrag, hvori han gav en Oversigt over de forskjellige Spørgsmaal, som havde reist sig inden vort Lands Kirke i de sidste 30 Aar, og disses Udvikling. Det erkjendtes ialmindelighed, at Statskirken trængte til enkelte Reformer, og han antog, at disse ogsaa vilde gjennemføres; men dette var ikke noget, som man udenvidere kunde fordre som en Ret. De maatte komme paa anden Maade.

Foredraget lod til at finde Naade for Alles Øine; thi Mænd af forskjellige Anskuelser erklærede det for særdeles godt. Man gik derpaa over til at behandle det forud vedtagne Emne om den kirkelige Frihed. Som Grundlag for Forhandlingerne vedtoges 12 af Biskopen opstillede Satser. Diskussionerne begyndte med, at en Lægmand opfordrede Forsamlingen til at bestemme, hvad man forstod med Udtrykket Kirke, om man mente Statskirken, den hellige almindelige Kirke eller Kristi sande Kirke eller Menighed. Det hørtes senere under Debatterne, at det ikke havde været afveien, om man havde udtalt sig bestemtere om Kirkebegrebet; thi disse ovennævnte Begreber bleve ikke saa sjelden sammenblandede. Imidlertid blev det af Flere udtalt og vistnok af de Fleste vedtaget, at Statskirken er den ydre Form, hvorunder Kristi Kirke fremtræder hos os. De fleste Talere fandt, at Kirken havde forliden Frihed. Fra Enkelte og især fra en Præst kom starpe Udtalelser mod Statskirken, ja den blev endog stildret saadan, at en Udenforstaaende (vil her sige Ikkegeistlig) har vanskeligt for at skjønne, hvorledes Vedkommende kan staa som Præst i dennes Tjeneste. Den tvungne Konfirmation og kirkelig Vielse var især Gjenstand for Præsternes Angreb. Skriftemaalet, saaledes som det toges for Tiden, blev ligeledes fremhævet som en af de større Misligheder inden Kirken. Hvad den tvungne Konfirmation angaar, saa vare alle Talere, baade læge og lærde, enige i, at den burde ophæves. De, som hidtildags især have hævet Røsten imod dette offentlige Hykleri og Blændværk, er nok Grundtvigianerne og en og anden frisindet Mand, hvis Ord ikke har havt den tilbørlige Vægt i Folkets Øren og Hjerte, fordi Vedkommende ved at angribe en saadan Ting som Konfirmationen gjorde det tvivlsomt, hvorvidt han var en sand Kristen. Det var derfor næsten løierligt at se de forbausede Ansigter blandt de mange authoritetstroende Deputerede og Tilhørere, da deres Ledestjerner blandt Præsterne udtalte sig paa sandt og skarpt mod Konfirmationstvangen. Spørgsmaalet om kirkelig Vielse og Skriftemaalet lod ikke til at ligge D'Hrr. saa tungt paa Hjerte, da forholdsvis Faa ytrede sig om disse. Foruden ovennævnte Sager behandledes Spørgsmaalet om, hvorvidt det vilde være ønskeligt, at der afholdtes Menighedsmøder, Stiftsmøder og Landsmøder. For de to første Slags Møder vare Udtalelserne næsten enstemmige. En hel Del Lægmænd ytrede sig for disse. Et lidt kildent Spørgsmaal blev fremkastet i den Anledning, nemlig om, hvorvidt Præsten skulde være selvskreven Ordfører i saadanne Menighedsmøder. En enkelt Præst erklærede ligeud at ville stemme mod saadanne Møder, hvis ikke det blev Tilfældet, medens det paa den anden Side lod til, at enkelte Lægmænd vilde stemme imod, hvis det blev vedtaget. Man forhindrede imidlertid baade det Ene og det Andet ved ikke at tage nogen Bestemmelse om, hvem der skulde være Ordfører. Et Forslag fra Kristiania om at udtale sig for Afholdelsen af et Landskirkemøde derstede i 1871 faldt igjennem mod et Par Stemmer. Derimod blev det vedtaget, at Forsamlingen ansaa et saadant Møde ønskeligt, men fandt ikke at kunne udtale sig for nogen bestemt Tid.

Man maa vel sige, at Mødet i det Store og Hele gik ret heldigt og antage, at dets Betydning og Virkning hellerikke bliver uden Spor. Tilslut kan man ikke undlade at gjøre den Bemærkning, at det gjorde et vist ubehageligt Indtryk at høre næsten alle Talere, baade Præster og Lægmænd, bruge Prækeetonen saaledes, som de gjorde. Enkelte drev dette saavidt, at en Mand, der kom ind, medens en Saadan ytrede sig, spurgte de Tilstedeværende for ramme Alvor, om man holdt paa at slutte Forhandlingerne. Han troede nemlig, at det var en Slutningsbøn, han hørte Tonerne af.

Nu til noget andet. Hr. Direktør J. Sverdrup har i Dagbladet og Morgenbladet faaet sit Pas paaskrevet fra Trondhjem. Det er ikke at undres over, at de mest enthusiastiske Jernbaneforfægtere i Trondhjem ønsker alt Ondt over Sverdrup som den, der antages at have bidraget mest til at det store Jernbaneprojekt gik overstyr, men nogen særdeles stor Betydning maa man visselig ikke lægge i disse Mishagsytringer, da de neppe komme fra andre, end dem, der i et og alt kan siges at være hans politiske Modstandere. At en og anden i Øieblikkets Hede gik hen og strøg ud sine Navne paa Subskriptionslisten, bør heller ikke tillægges saa særdeles stor Betydning, uden forsaavidt det er at beklage, at myndige Mænd værdsætter en Mands Fortjeneste efter hans Forhold til en enkelt Sag af hovedsagelig Lokalinteresse. Det var da heller ikke blot Sverdrup, som kom paa det sorte Bræt ved den samme Anledning. Thingmændene O. S. & J. Velde og Sæther fra Nordre Trondhjems Amt var endog tiltænkt en Pibekoncert ved sin Ankomst til Byen, men det blev med Snakket derom. Der var ogsaa blandt visse Folk Tale om at gjøre noget for at bevidne Hr. Stiftamtmand Motzfeldt sin Erkjendtlighed for hans Virksomhed i Thinget, men der kom ligemeget udaf det ogsaa, hvilket virkelig var beklageligt, da han saa vel havde fortjent det. Sagen er imidlertid den, at vi Trøndere ere noget feige af os, naar der bliver Spørgsmaal om at bringe istand eller deltage i noget Usædvanligt.

Kristiania, den 9de August 1869.

Sverige. Valgene paa de 13 Rigsdagsmænd fra Stockholm var først færdig ved Midnatstider den 5te ds. Den frisindede Side har fuldstændig havt Overvægten inden Sveriges Hovedstad, og sandsynligvis vil dette endmere bidrage til at styrke den frisindede politiske Bevægelse ved de forestaaende Valg i den øvrige Del af Landet, som allerede tydelig har vist at helde stærkt til liberale Reformer og en større Sparsommelighed i Statshusholdningen. Stockholmsvalget havde saadant Udfald:

		Stemmer.
1.	Adlersparre, Kommandør	2,884.
2.	Hjerta, Grosserer	2,959.
3.	Dufva, Direktør for Scandia	2,694.
4.	Gripenstedt, Friherre	2,638.
5.	Liljenkrantz, Do.	2,129.
6.	Hedin, Literat.	2,061.
7.	Grafström, Konditor	1,729.
8.	Fock, Professor	1,684.
9.	Leffler, Rektor	1,672.
10.	Mankell, Kaptein	1,629.
11.	Lindberg, Fabrikant	1,617.
12.	Nordenskiöld, Professor	1,611.
13.	Kinmanson, Kammerretsraad	1,549.

Nærmest i Stemmetal vare DHrr. Ljungberg Staaf, Sjöberg, Lindhagen, Ditzinger og Cederschjöld. Der afgaves 3,300 Stemmer.

Tiltrods for den yderst stærke og hensynsløse Agitation, der blev drevet for at udelukke Frihandelssystemets talentfulde Forsvarer, forhenværende Statsraad Gripenstedt, samt Friherre Liljencrantz og Literatøren Hedin, sees de dog at være valgte med stort Stemmetal. Endog Dagl. Alleh., der som bekjendt ved enhver Leilighed bekjæmper Frihandelsmændene, maatte give tabt i Agitationen mod Gripenstedt, som det maatte bekvemme sig til at optage paa sin egen Liste; og det tog ogsaa Liljencrantz og Hedin med i Haab om at faa smuglet sin Kandidat Protektionisten Svanberg med paa den liberale Liste; dette mislykkedes dog. Bladet maa dog være tilfreds, da 10 af dets — med eller mod sin gode Villie — opstillede Mænd bleve valgte. Aftonbl. havde paa Grund af den forestaaende Omorganisation af Embedsværket hellere ønsket Sjøberg valgt istedetfor Kinmanson, men er dog tilfreds med Valget. Det Blad, som kunde have mindst Grund til at være tilfreds, er „Stockholmsposten", thi uagtet vistnok 11 af dets Kandidater bleve valgte, saa har det dog, som Aftonbl. siger, „brændt sine Kul forgjæves", da det ikke, tiltrods for alle sine Kunster, fik Liljenkrantz og Hedin udelukkede. Vor gamle Ven Wäktaren knurrer naturligvis over det frisindede Valg.

Forelæggelsen af det keiserlige Udkast til den Senatsbeslutning, der skal afændre Frankriges Regjeringsforfatning henimod den i Længden vistnok umulige Ting, som man nu giver Navn af „det parliamentariske Keiserdømme", indledes i Senatet af Justitsministeren Duvergnier med et Foredrag, der er af megen Interesse. Det giver nemlig en Oversigt over den keiserlige Politiks Standpunkt til Oppositionens Frihedsforlangender, og under Fremstillingen heraf tillige en Opregning af de forskjellige Magtindrømmelser, som Keiserdømmet allerede successive gjennem Aarene har fundet at burde gaa ind paa. Meningen hermed er at bevise, at det Budskab, som nu forelægges, ikke er at opfatte som Noget, der er Keiseren aftvunget imod hans politiske Program, men netop som en Konsekventse af det. Først naar et Frihedsforlangende bliver tilstrækkeligt stort og alment, naar det frem til den Almengyldighed, som maa finde sit Udtryk i en Forandring i Forfatningen. Et Raab paa Frihed af et enkelt Parti, hvor berettiget det end i og for sig kan være, er ikke et Raab af Frankriges 40 Millioner, og bør derfor heller ikke kunne forandre de 40 Millioners Statsforfatning. Hvad her spørges om, er dog for Udenforstaaende netop, om det Raab paa Frihed, som har foranlediget det keiserlige Budskab, er de 40 Millioners Stemme eller om Røsten kun er Bourgeoisiets og Pengemændenes — deres, af hvem det store Frankrige alt gjentagende har negtet at lade sig styre. Thi er det sandt — hvad vi forøvrigt høiligt betvivle — at Keiserdømmet ved dette Budskab bliver forandret til „parliamentarisk", saa bliver det næste Spørgsmaal i Vægtskaalen hos det franske Folk, hvem det da er, som Keiseren har udleveret denne Del af sin Magt? Maa der saa svares: „Bourgoisiet", saa bliver det nok ikke længere Keiseren, men dette, som kommer til at maatte holde for den politiske Krise, og vistnok ogsaa, med et ikke altfor uheldigt Spil, Keiseren som igjen er ovenpaa Situationen. De to store stridende Magter i Frankrige ere ikke Keiseren og Revolution — Keiserdømmet er kun et Udtryk for den Statsform, som den franske Revolution selv har antaget og i snart tyve Aar befundet sig vel i — men Revolutionen, Millionerne, paa den ene Side og Kapitalisterne, Bourgoisiet, paa den anden. Millionerne forlange af sin Cæsar — Keiseren —, at han skal værge dem mod Kapitalisternes Overmagt i Samfundet, og Kapitalisterne forlange af ham Sikkerhed, at han skal værge dem mod Plyndring i de forskjellige Former, hvorigjennem dette kan foregaa, fra den brutale Vold i Oprørets Dage til Love, der for stærkt begunstige Arbeideren, givne i rolige Tider. En „Keiserdømmets Parliamentarisme", hvorunder ikke blot Bourgoisiet men tillige alle Millionerne delte Magten, lader sig nok tænke, men Skridtene frem mod en saadan Forfatning vilde ialfald være betydelig langsommere, end de hidsige Pariserpolitikere kunne tænke sig. Det er nemlig ikke blot det lette Paris, men det ganske tunge Frankrige, som har at følge med for hvert politisk Skridt fremad, der skal tages.

Keiseren repræsenterer Frankrige, og de Blade, som vi læse, væsentlig kun Paris og nogle større Byer, der ikke kunne begribe, hvor langsomt Alt gaar paa Landet. Vi hidsætte efter disse vore Betragtninger den nævnte Ministeren Duverguiers Tale i Senatet, der, om den end maa antages at stille Størrelsen af de keiserlige Magtindrømmelser, som nu gjøres, i et rosafarvet Lys, dog i det Store taget synes os at bestyrke, hvad vi her have fremholdt som vor Opfatning af Situationen:

„Mine Herrer Senatorer! Da i Slutningen af Aaret 1851, midt under en Uvished, som fire Aars ædle Bestræbelser ikke havde formaaet at fjerne, Frankrige, ængsteligt for Fremtiden, med halvottende Millioner Stemmer hævdede den Fyrstes Myndighed, til hvem det allerede en Gang tidligere havde betroet sin Skjebne; da det overdrog ham den nødvendige Myndighed til at skabe en Forfatning, hvorom det fremfor Alt bad ham, var det en virksom Beskyttelse for dets moralske og materielle Interesser. Men Forfatningens Forfatter vilde ikke have troet at handle overensstemmende med alle Landets Følelser, ifald han havde indskrænket sig til at lægge Grunden til en Magt, i hvis Ly Nationen kunde samle sig efter den voldsomme Bevægelse og i Ro arbeide paa Gjenoprettelsen og Udviklingen af sin Lykke. Hans dybere Blik gik ud over det, som faldt Alle i Øinene, og om han end indsaa, at den første Fornødenhed gjaldt Orden og Rolighed, saa vidste han dog, at de store Grundsætninger, som vare forkyndte af vore Fædre, stedse burde vedblive at være de første Grundsætninger i vore Institutioner. Han stillede dem ogsaa som en Frontespice paa Tinden af det Mindesmærke, han vilde reise; og saavidt Forholdene tillod det vilde han strax ved Organisationen af de store Statskorporationer skabe en alvorlig Kontrol med Regjeringens Handlinger. Men da han ikke var uvidende om, hvor meget i Tidernes Løb Følelser og Interesser kunne forandre sig, vogtede han sig vel for at opstille absolute, uforanderlige Forskrifter; han vogtede sig vel, som han da sagde, for at indeslutte et stort Folks Skjebne i en Cirkel, der ikke kunde overskrides; han erklærede tvertimod, ligesom Grundlæggeren af hans Dynasti, at en Forfatning er Tidens Værk, og at man ikke bør sky at lade en stor Vei aaben for Forbedringer. I sin Visdom, og med enstemmigt Samtykke af Nationen, hvilken han forelagde Grundvolden for den nye Forfatning, aabnede han derfor, samtidig med at han dannede en stærk Magt, der var istand til at beskytte og forsvare Samfundets Interesser, regelmæssige Veie, ad hvilke alle de Forbedringer, der maatte erkjendes for nødvendige, kunde indføres i hans Værk. De vide bedre end Nogen, mine Herrer Senatorer, ved hvilke paa hinanden følgende Handlinger Keiseren, naar han har troet Øieblikket kommet, har udvidet de politiske Forsamlingers Myndighed. Først vil han, ligesom for at betegne et nyt Udgangspunkt efter det hurtige og hæderlige Felttog, som Italien skylder sin Befrielse, udslette selve Sporene af vore Stridigheder, og ved en stor Forsoningsakt aabner han Fædrelandets Døre for alle dem, der vare ramte af politiske Domfældelser. Dernæst kalder han Senatet og det lovgivende Korps til en mere direkte Deltagelse i den almindelige Politik og giver dem et af de vigtigste Redskaber for deres Magt: Offentligheden; denne fuldstændige, almindelige Offentlighed, der opsøger enhver Borger ved hans Arne og saa at sige gjør ham til Vidne ved alle de politiske Debatter. Dekretet af 24de November var aldeles frivilligt; Keiseren havde overveiet dets Udstrækning, han vidste, hvilke nye Kræfter de raadslaaende Korporationer kunde øse deraf. Men han vilde have, at Landet bedre skulde kjende sine egne Anliggender, og han indbød det saaledes i dets Helhed til at være tilstede ved deres Drøftelse. Næste Aar indfører han en strengere Kontrol med Statens Finantser; han giver Afkald paa den Ret, der havde bestaaet under alle Regjeringer, til i Tiden mellem Sessionerne at give en supplerende og extraordinær Bevilling; han befaler, at alle Udgifter skulle holdes indenfor de ved Kammerets Votum afstukne Grændser, og skriver til den Minister, hvem disse Reformer overdrages: „Jeg vil stedse uden Beklagelse give Afkald paa ethvert Prærogativ, der ikke tjener det Offentlige til Nytte, ligesom jeg urokkelig vil holde fast paa enhver Magt, der er uundværlig for Landets Ro og Lykke". Han ønsker desuden, at det lovgivende Korps under Lovenes Drøftelse lettere skal kunne indføre de Forandringer, som ansees for nyttige. For endelig at sætte sin Regjering i mere direkte Forbindelse med de to store parliamentariske Forsamlinger og lade dem paa en videre Maade deltage i den politiske Styrelse, sender Keiseren Ministrene til Senatet og det lovgivende Korps, ikke blot for der at drøfte Lovforslagene, men ogsaa for at svare paa de Forespørgsler, som man kan rette til dem om Regjeringshandlinger. Samtidig befrir han Pressen for de Baand, som han havde anseet det for nødvendigt at paalægge den for at gjenoprette Roligheden midt iblandt saa mange ophidsede Lidenskaber, og overlader det til den almindelige Ret at revse dens Udskeielser. De se, mine Herrer Senatorer, med hvilken Standighed og Fasthed Keiseren er skreden frem paa denne liberale Vei, som han ligefra den første Dag af sin Regjering havde aabnet Udsigten til. Hans Initiativ er knyttet til alle Fremskridtene i vore Institutioner, og næsten Dagen efter en af de største Seire, som vore Vaaben have tilkjæmpet sig, aabner han Reformernes Tidsalder. De vide ogsaa, ved hvilke forskjellige Love han har forbedret de arbeidende Klassers Kaar, hvorledes han har villet have, at de skulde kunne drøfte deres Interesser i fuld Frihed; De vide, hvilket Sving han har givet den offentlige Undervisning for at udrydde Uvidenheden, denne Skam og Fare for ethvert moderne Samfund. Om vi end ikke her kunne opregne alt det, som i sytten Aar er blevet udrettet til det offentlige Bedste, saa er det os idetmindste tilladt at sige, at man ikke kan kaste et Blik tilbage uden at blive slaaet ved denne Kontinuitet i Anskuelser, alle disse Forholdsregler, der havde til Formaal at hæve alle Niveauer i Samfundet og ved at udvide Senatets, det lovgivende Korpses, General- og Municipalraadenes Myndighed opfordrede, tilskyndede Landet til at beskjæftige sig mere og mere med sine Anliggender. Nu, mine Herrer Senatorer, tror Keiseren det beleiligt at foreslaa Dem Reformer, som de Forandringer, der indførtes i Forfatningen ved Dekreterne af 24de November og 19de Januar, paa en vis Maade havde til Formaal at forberede.

Prins Oskars Reise. Torsdag den 12te tiltræder, ifølge Mgbl., Prins Oskar med Gemalinde en Reise til Telemarken. Turen lægges den første Dag over Svangstrandsveien, Tyrifjord, Vikersund og Hougsund til Kongsberg, hvor der overnattes. Den næste Dag besøges Gruberne, hvorpaa Reisen fortsættes over Meheia, Hitterdal og Tinsjøen til Vestfjorddalen. Tilbageturen tiltrædes Søndag den 15de, da DD. kgl. HH. agte at overvære Gudstjenesten i Hitterdals Kirke, besøge derpaa Holden og vende over Skien og Laurvig tilbage til Kristiania, hvor de formodentlig atter ville indtræffe den 18de.

De unge Prinser ville under Forældrenes Fraværelse foretage nogle kortere Exkursioner.

Dampskibet „Excellencen Toll" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 56,000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Militærøvelse. Det her i Byen garnisonerede Skarpskytterkorps havde i Formiddag en Udmarsch, hvori Prins Oskar deltog.

Kunstforeningen vedbliver stadig en Nyhedens Interesse, som ikke lader Savnet blive følt af nys beundrede Mesterstykker, som efter en kort Tids Udstilling er forsvundne for at pryde det nygifte Fyrstepars Sale i Kjøbenhavn. Neppe er nemlig Tidemands, Gudes, Eckersbergs og Morten Müllers deilige Malerier, der vare bestemte til Brudegave til Prinsesse Lovise, blevne borte, før Publikum atter drages hen til Malerisamlingen for at beundre Knut Bergsliens sidste Stykke. Bergslien har denne Gang slaaet ind paa Historiemaleriet, som overhovedet i den senere Tid lover at blive bedre repræsenteret end sædvanlig i de sidste Aar, gjennem Arbos Ingeborg og den unge, meget lovende Wergelands Fremstillinger af vor ældre Historie, saasom Holmgangen og Inga Kongemoders Overleverelse af sin spæde Søn Haakon Haakonson til Birkebeinernes Varetægt. Bergsliens Stykke slutter sig til sidstnævnte, idet det fremstiller Birkebeinernes Færd med sin unge Konge over Fjeldet fra Gudbrandsdalen til Østerdalen for endelig at bringe ham i Sikkerhed hos Kong Inge i Nidaros. Uagtet alle Bestræbelser for at holde Haakons Fødsel og Opholdssted hemmelig, var det nemlig dog lykkedes Baglerne at faa Nys derom, og hans Moder og Fosterfader vovede derfor ikke at drage op ad Gudbrandsdalen med ham, men tog Veien tilfjelds over Næverdalen til Østerdalen, uagtet det var ved Juletider. Flateyarbok's (III B. Side 5) Fremstilling af denne Fjeldfærd lyder i Oversættelse saaledes: „En Kveld blev det saa ilde Veir, at de ikke vidste, hvor de foer. Da tog tvende af de bedst skiføre Mænd Gutten for at føre ham frem; den ene hed Thorstein Skevla og den anden Skevald Skrukka. De fik to Bønder med sig til Veivisere og foer saa snøgt som muligt og kom til Bygden og fandt en Bø med nogle Udlader (Sæterlader), hvor de fik gjort Ild op og stelt om Gutten". Men de havde ikke andet til Føde for Kongebarnet, fortæller Sagaen videre, end at de maatte smelte Sne og give ham; Snefonnerne laa saa svære, at de maatte bryde den ned med Spydskafterne. Bergsliens Stykke gjengiver Sagaens Fremstilling med stor Livagtighed paa Lærredet. I Snedrevet og Tykningen om Kvelden ser man de nævnte to kraftige Skiløbere fare gjennem en Helding i Skogen, hvor de netop bliver var Spor af farende Folk, og derfor speide og lytte for at opdage om Baglerne skulde være i Nærheden. De to Figurer er meget ulige. Den forreste i Billedet er en kraftig, skjægget Kjæmpe med et kjækt veirbidt Ansigt; foran paa sit Bryst bærer han den unge Konge i et Par malerisk anbragte Aaklæder, medens han holder ham fast med den venstre Haand, i hvilken han ogsaa holder Skjoldet, saaat Gutten sidder nok saa lunt derunder, beskyttet mod Snefok og Sno ved Birkebeinerens store Skjæg. Øxen holder han i den høire Haand, beredt som det synes til øieblikkelig at hugge til, om hans speidende Øie skulde opdage en Uven bag Furustammen. Hans Følgesvend er en yngre, mindre kraftig, men mere smidig og letvindt Mand, som bøiende sig forover og lyttende lager sit Spyd til Angreb, idet han ved Synet af Sporene i Sneen tillige ændrer sit Skiløb noget tilvenstre. Den unge Konge synes at like sig godt i Uveiret; Sagaen stiller ham paa Grund af denne hans Færd ogsaa ved Siden af Olav Trygvason. Farfaderens, Sverres, Aand og Bestemthed og Faderens Elskværdighed lyser ud af dette friske Barneansigt, som Maleren har fremstillet os det. Alt synes os særdeles vellykket i dette Bergsliens Stykke, der saavidt vides er det første, han har malet i dette Slags. Figurerne træder godt frem mod den snetykke, graa Baggrund, og Dragter og Vaaben ere udførte med stor historisk Troskab. — Af nye Søstykker bemærke vi et af Reinholdt Boll og et af den danske Sømaler Neumann. Det første forestiller en engelsk Eskadre, manøvrerende udenfor den norske Kyst i frisk Vind, som Uveirshimmelen i Baggrunden dog bebuder snart kan øge paa, saaat Baadsmandspiben kan komme til at kalde Mandskabet paa de to Linieskibe, der gaa for fulde Seil, tilveirs for at rebe. Det forreste Linieskib fører derimod ikke Seil, men deltager, som Signalflagene vise, i Manøvrene ved Hjælp af sin Dampmaskine. Neumanns Billede fremstiller et Parti af Genuas aabne Red i temmelig stærk Søgang. Middelhavets klare Bølger bryde sig mod Kaierne i Staden, hvoraf man ser en liden Del, tilligemed et Værtshus med et stort Skildt, hvorpaa læses: „Garibaldi". Billedet er særdeles smukt. — Af Landskabsbilleder er ligeledes udstillet flere nye, hvoriblandt vi bemærke Parti fra Stordalen af Wexelsen; fra Thunersøen af N. Müller, og et smukt Billede — dog maaske altfor idyllisk — fra Hvideseid af Magnus von (!) Bagge. Af Schoyen, Schmidt og Askevold er ligeledes flere at se.

Af nye Billedhuggerværker er i Kunstforeningen udstillet en udmærket Buste i Marmor af afdøde Statsraad Vogt, hugget af Fladager. Glosimodt har i disse Dage ogsaa fuldført en Marmorbuste af Universitetsbibliothekar Keyser.

Ordensudnævnelser. Under 29de f. M. har det behaget Hs. Maj. Kongen at tildele Hs. Maj. Kong Christian IX af Danmark Insignierne af St. Olafs Ordenens Storkors.

Under s. D. har det behaget Hs. Maj. Kongen i den kgl. St. Olafs Orden at udnævne:

til Storkors:

Første Staldmester hos Hs. Maj. Kongen af Danmark, Kammerherre Fredrik Vilhelm August von Harthausen;

til Kommandør;

Adjutant hos Hs. Maj. Kongen af Danmark, Oberst Christian Fredrik von Holten; samt under 30te f. M.;

til Storkors:

Kgl. græsk Envoyé Extraordinære, forhenværende Udenrigsminister Spiridion Valaovitz; Adjutant hos Hs. Maj. Keiseren af Rusland, Kontreadmiral von Bock;

til Kommandør;

Dansk Bankier Baron Hambro;

til Ridder:

Tjenstforrettende Adjutant hos Hs. keiserlige Høihed Storfyrst Wlademir af Rusland, Grev P. Schouvaloff.

Udfaldet af dette Aars Afgangs-Examen ved Krigsskolen er følgende: 1) Kolderup, Nils Peter Edvard (1,63). 2) Ebbesen, Just Christian Bing (1,88). 3) Iversen, Johan Julius (1,89). 4) Lein, Johan Peter (1,91). 5) Sandberg, Christen Leonard Faursted (1,920). 6) Larsen, Christian August (1,926). 7) Hansen, Jakob (1,933). 8) Aubert, Frants Henrik (1.94). 9) Gjerdrum, Olaf Weiss (1,95). 10) Wessel, Johan Herman (2,04). 11) Eckhoff, Nils Stockfleth Darre (2,06). 12) Normann, John (2,29). 13) Bonnevie, Sophus Torris Schlegel (2,32). 14) Døscher, Knud Kraft Holck (2,33). 15) Magnus, Morten Henrik (2,38). 16) Steen, Rasmus Edvard Wright (2,44). 17) Kokkinu, Ivar (2,63). 18) Pettersen, Johan Nicolaysen (2,64). 19) Schjeldrup, Arent Johan (2,65).

Hofferne paa Ulriksdal og Haga, det vil sige Kongefamilien og de Nygifte, holde, ifølge Aftonbl., turvis Gjestebud hos hverandre. I Tirsdags var der Middagsselskab hos Kongen, og man spiste til Aften i det Grønne paa en Holme. Forleden Dag gjorde alle de Kongelige en Udflugt med Dampskibet „Sköldmön" til Skuru, hvor der blev spist Middag i det Grønne. Efter Hjemkomsten derfra aflagdes et Besøg paa en engelsk Lystjagt, hvor man drak The og tog en Del Forfriskninger. Da de Kongelige gik fra Borde, gav Jagten tilligemed en tæt ved liggende anden engelsk Lystjagt Kongesalut.

Formælingen har selvfølgelig været feiret i Udlandet, hvor der har været Svenske, Danske eller Nordmænd tilstede; saaledes i Hamburg og Berlin. Nogle udenlandske Blade, som ikke kjende vore Forhold, fantasere allerede om et Skandinavien; Times har dog, ligesom flere bedre Blade, gjort opmærksom paa, at den er aflagt den Skik, at lade Land og Folk bortgiftes ved slige fyrstelige Forbindelser.

Ole Bull kom den 5te ds. tilbage til Bergen fra sin Amerikareise.

Krigsretssagens Forhandlinger i Anledning „Mjølners" Paasted begyndte, ifølge „Gjeng.", i Lørdags. Høiesteretsadvokat Dunker skal være engageret som privat Defensor for Kapt. Burchardt.

. **Ekviperingen ombord i Kanonbaaden „Laugen"** og Desarmering af Taarnfartøiet „Mjølner" er, ifølge „Gjeng." for 6te dennes, begyndt.

Store Hagel. Torsdag Aften drog et stærkt Tordenveir, ledsaget af heftige Regn- og Hagelbyger, hen over Laurvik. Haglene, der faldt her i Byen, var, skriver „J. og L. Amtst.", af Størrelse som smaa Nødder, og paa flere Steder saaes temmelig store Bunker Hagel liggende helt til den følgende Dags Morgen. Saavidt vides har Uveiret ikke anrettet nogen Skade her i Omegnen.

Forbedret Baadbyggeri. (Bergensp.) Vi har tidligere meddelt den glædelige Ting, at den bekjendte Skibsbygger Sigbjørn Birkeland har søgt at give Baadbyggeriet i Bergen et Opsving ved at bygge Baade efter opslaaet Skibsbygningsmaal og forud bestemt Konstruktion samt Model, medens det ellers omkring i Landet er brugeligt kun at benytte et løst Øiemaal og lade Konstruktion være afhængig af Bordenes Bøielighed og Føielighed. Denne Forbedring i Baadbyggeriet har allerede vist sine Fortrin ved den færdigbyggede Baad, vi omtalte for nogen Tid siden. I disse Dage er atter en slig, med teknisk Kyndighed efter Model og Maal bygget Baad bleven færdig fra Sigbjørn Birkelands Haand; den er 30 Fod lang og kan indredes til Garnbaad. Den er ikke alene ligesaa velbygget og staut som den første, men synes i enkelte Henseender endog at være bedre, idet specielt udsøgte Materialier fra Dekkes Lager er benyttede til Baadens Bygning, medens selve Bygningsmaaden har flere Fortrin. Den har en Listerbaads staute Form og en Hardangerbaads veldannede Vandlinier og Løb, saa den visselig kan blive baade en god Brugsbaad og en hurtig Seiler, om Rig og Seil bliver godt udførte. Baaden staar fortiden paa Dekkes Værft, men vil formodentlig snart løbe paa Vandet.

Kunde Fordelene ved et saadant forbedret Baadbyggeri blive vore Fiskere ret indlysende, og vilde Birkelands Bestræbelser for Baadbyggeriets Opsving blive rigtig paaskjønnede, saa vilde ikke alene Fiskeribedriften kunne høste stor Nytte deraf, men der vilde ogsaa skabes en ny, god og sikker Næringsvei for vore Tømmermænd. Sagen er saaledes af en ikke ringe Betydning; den fortjener baade Almenhedens Opmærksomhed og Interesseredes Paaskjønnelse.

Engelskmænds Strandhug paa norsk Kyst. „Berg. Adr." skriver: I den barbariske Middelalder droge Nordmændene som bekjendt ud paa Vikingetog og gjorde røverske Anfald paa Englands og andre Landes Kyster til egen Fornøielse, men til stor Skræk for disse Landes Indvaanere. Denne uciviliserede Færd er nu for lang Tid siden ophørt, men det ser ud til, at enkelte af Albions Sønner ikke kunne glemme den lidte Uret, men søge at gjengjælde den, og det paa en værdig Maade. Vi sigte hermed til en Begivenhed, som, efter hvad der af troværdige Folk er os berettet, nylig passerede i Nærheden af Bergen. Fra en engelsk Lystkutter, som havde ankret paa Knarrevigs Havn, foretoges der nemlig Strandhug, idet der blev sendt to Skud iland efter en Kat, der var udseet til Sonoffer for vore Forfædres Forseelser. Katten fik sine fire Ben afskudte og laa og væltede sig med Jammerskrig under Fryd og Jubel fra de drabelige Sportsmænd.

Fra Røraas heder det i Fjeldposten for 31te f. M.: Efter flere Dages stærk Varme, hvorved den endog gik op til 20 Grader i Skyggen, har Luften igjen i de sidste Par Dage været temmelig kjølig, saa vi endog har

maattet ty til Kakkelovnen. Græsset staar imidlertid nu meget frodigt, saa det lader til at blive et godt Foderaar, naar blot det ustadige Veir, vi nu har om Dagen, kunde sætte sig noget, saa at Avlingen maatte kunne komme tør og vel i Hus.

Angaaende Udbyttet af Makrel- og Laxe-Fisket, skriver fremdeles Kr.sands Stiftav.: Medens ifjor det egentlige Hovedfiske af Makrel faldt vestenfor Kristiansand, fra Mandal til Egersund, har iaar Fisket paa disse Kanter slaaet mindre til. Fra Farsund, hvis Udskibning i de foregaaende Aar har været omtrent af samme Størrelse som Kr.sands, større og mindre, beretter saaledes vor Korrespondent, som tidligere meddelt, at Udbyttet har været mindre heldigt og at det udskibede Kvantum den 20de Juli neppe var større end 1,300,000 Stkr. Til Gjengjæld har Prisen der iaar været noget høiere end de sidste Par Aar. (Gjennemsnitsprisen har i 1866, 67, 68 og 69 været: i Kr.sand resp. 68 ß, 48 ß, 72 ß og 54 ß, i Farsund resp. 60 ß, 40 ß, 52 ß og 54 ß pr. Snes). Ligesom det berettes fra Farsund, at saagodtsom Intet er indkjøbt af Distriktets Beboere til Nedsaltning for Vinteren, saaledes har ogsaa her Byens og Omegnens Forsyning til Vinterforbrug været forholdsvis temmelig ubetydelig, sandsynligvis som Følge af, at man ventede, Prisen skulde gaa lavere ned ligesom de foregaaende Aar.

Sagen angaaende norsk Brig „Edvard Hvidts" Paaseiling paa det franske Dampskib „Abbatucci", der sank med 49 af de ombordværende 69 Personer, behandles for Tiden ved en Domstol i Marseille, men er endnu ikke sluttet. „Mgbl." meddeler efter en Bladet tilstillet Retstidende nogle Uddrag af Vidneforklaringer, hvoraf der synes at fremgaa, at der har været Pligtforsømmelse paa begge Sider, hvilket dog tildels kan finde sin Undskyldning i den Forvirring, Sammenstødet i den bælgmørke Nat foraarsagede. Aktor mod Føreren af den norske Brig, Kapt. Jonassen, og de norske Matroser har nedlagt Paastand om, at de skulle straffes for uagtsomt Drab.

Indberetning fra Fogden i Alten angaaende Udsigterne for Høsten, dateret 15de Juli: Den temmelig tidlige Vaar i Forbindelse med et i det Hele taget særdeles gunstigt Veir havde allerede ved St. Hanstid drevet Vegetationen frem til en for den Tid af Aaret usædvanlig Frodighed. Ager og Eng staar derfor, uagtet det i de sidste 3 Uger herskende raa og kolde Veir, endnu uvaaklageligt, og give, ialfald forsaavidt tørlændt Jord angaar, Haab om en god Høst. Hvad vaadlændt Jord og fornemmelig Myrslaatter angaar er det at befrygte, at disse, om man ikke nu snart faar Varme og Tørveir, kun ville give et maadeligt Udbytte.

En af vore faste Lodse er pludselig forsvunden, skrives der fra Vardø den 23de f. M., idet han tilligemed en af sine Sønner for en fjorten Dages Tid siden reiste ombord paa et Fartøi for at lodse det ud; det skulde nemlig til Archangel. Senere har man intet hørt om ham. Imidlertid er Baaden funden et Par Mile indenfor Kiberg med sønderbrukket Stavn; der er nu skrevet til Archangel for at Skipperen at erfare, om han har forladt Fartøiet og i saa Fald under hvilke Omstændigheder. Det kan jo hende, at Baaden har faaet Skade, da den var fast ved Fartøiet, og at Skipperen, som forresten ikke ser ud til at være Moders bedste Barn, ikke har behaget at seile tilbage, men foretrukket at tage ham med. Veiret var forøvrigt godt den Dag; en svag Bris af NV.

Af anden Stevne var den 4de til Bergen ankommen 15 a 20 Jægter og Flere skulle, ifølge Bergensbladene, være i Nærheden.

Klipfiskmængden. Ifølge Tromsø Stiftst. er siden sidste Opgave fra 21de Juni til 9de dennes forbiseilet 5 Fartøier, indeholdende 220,000 Klipfisk.

Af denne Fisk er 6000 ført som saltet Fisk, Resten tørret i Alten. Der er saaledes ialt ført fra Finmarken hertil og sydover 2,049,300 store Tusinder Fisk.

Den bekjendte svenske Samler af Runeindskrifter, Sagn og Folkemusik Richard Dybeck har nu afsegnet 62 Runestene, deriblandt 4 nyfundne, og han fortsætter fremdeles sine Forskninger med stor Iver, uagtet han iaar ikke har været saa heldig som tidligere.

Kongen gav som Ordfører i et Bolag for Norrlands Landhusholdning forleden Dag en Middag for de øvrige Medlemmer af Bestyrelsen. Bolaget har indrettet et Mønsterbrug i Norrland.

Stockholms Sygehjem er gjennem Prins Oskar overleveret en Gave fra en ukjendt dansk Mand paa 500 Spd.

Citronsyre som smertestillende Middel mod Kræfttilfælde anbefales for Tiden megen Opmærksomhed. En Doktor Brandini i Florens har tilfældigvis gjort denne Opdagelse af Citronens Egenskab, og flere Forsøg berettige til det Haab, at Syren vil kunne anvendes som et Lindringsmiddel mod de heftige Smerter, som Kræften foraarsager.

Indsamlingen til Geste er nu afsluttet i Gøteborg, hvor der er indkommet omtrent 3200 Spd.

Betydelig Formue. Ifølge G. P. har den for kort Tid siden afdøde Grosserer Schwan, efterladt sig en Formue af 4 Millioner Rdlr. udenfor 2de Millioner, som tilfaldt hans 4 Børn ved hans Hustrues tidligere indtrufne Død.

Hurtig Reise over Atlanterhavet. I Bladet „Skandinavist Post", der udkommer i New-York, læses under 20de Juli: „I Gaar lod Major Hall affyre 100 Skud og heise Flag paa City-Hall til Ære for amerikansk Skibsbygningskunst og amerikanske Sømænd, i Anledning af at den unge Bennett i sin i New-York byggede Jagt „Dountless" i 13 Dage har gjort Reisen over Havet.

Blandinger.

Forud for sin Tid. Den 27de f. M., Dagen før Formælingen i Stockholm, solgtes allerede i Kjøbenhavn i Visehandelen i Svartegaden i Stuen: „Festsang og fuldstændig Beretning om Hendes Kongelige Hoihed, den svenske Kronprindsesse Lovisa og Kronprindsens Bryllup med en tro billedlig Fremstilling af Vielsen i det svenske Slotskapel."

Fiffigt. En Herre, der var i Forlegenhed for et Par Støvler, men som af Mangel paa den tilstrækkelige Kapital ikke kunde redde sig ud af denne Knibe, erstattede for nogen Tid siden ved List, hvad han savnede i Magt. Han sendte Bud til 2 Skomagere og bad dem sende sig et Par Støvler hjem. Drengen fra den ene kom Kl. 5, og Støvlerne lod til at være til Herrens Tilfredshed, kun trængte den høire til at blokkes, hvorfor Drengen tog den hjem med for at bringe den igjen næste Dag. Kl. 6 kom Drengen fra den anden Skomager med et Par Støvler, der ligeledes passede med Undtagelse af, at den venstre trængte til at blokkes. Da Drengene næste Dag mødte hinanden paa Trappen med hver sin blokkede Støvle, fik de den Besked, at Herren var reist Kl. 7.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 9de Aug.

Med Dampskibet „Excellencen Toll" indførtes idag fra Gøteborg 70 Butter og 12 Tønder Smør.

Indklarerede Fartøier den 7de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Nelly	Rochard	St. Malo	Ballast.
Mical Treschow	Wille	Cardiff	Kul.
Avenir	Amuelle	Dunkerque	Ballast.
Swalan	Larsen	Newcastle	Kul.
Jacob v. Schiff	Nienhus	Harlingen	Ballast.
Sylph	Brun	Guldbarg	Byg.
Paketten	Jensen	Odense	Kornvarer.
Union	P. I. v. Barm	Riga	Linsæd, Hamp.
Orion	J. Nielsen	Charlestown	Stenkul.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcenter ved Stat. Vinden er Østlig nordenfor Stat og Vestlig til SVlig søndenfor. Temperaturen under Normalstand i det sydlige Norge. Udsigterne ere til frisk Vestlig Vind.

☞ **Bekjendtgjørelser**

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Forsikrings-Actie-Selskabet

SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer,
Prospekter udleveres gratis.

B. C. Antonisen,
Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Sagfører Carl O. Hoff,

Hypothekbankens Kommissionær for Nedre Romerike, vil fra Midten af indeværende Maaned bo ved Fetsund Jernbanestation og anbefaler sig til Udførelse af Retssager, Indkassationer og andre Sagførerforretninger i de omliggende Distrikter.

Agenturen übernimmt
Hermann Schmidt
Danzig, Frauengasse No. 10.

Realskolen i Eidsvold

modtager Elever. Den meddeler de for Forretningsfolk nødvendige Kundskaber og forbereder til høiere Skoler. Undervisningsgjenstandene ere: de almindelige Skolefag, levende Sprog, Mathematik og Naturhistorie. Skolepengene ere 2 Spd. pr. Maaned. Sundt og behageligt Opholdssted. Godt Logis er at erholde i Nærheden. Oplysninger meddeles ved Henvendelse til Kand. filos. Bjerke i Eidsvold.
Undervisningen begynder 18de August.

Kulfragter

fra Grangemouth, Alloa, Dysart, Charlestown, Clakmanan, Hartlepool, Middlesbroe, Sunderland og Newcastle til Kristiania, det nordlige og vestlige Norge, Sverige, Danmark samt paa alle længere Farvande kan afsluttes strax ved **Kristiania Befragtningskontor,**
Adr.: Hotel du Nord.

Kontoret anbefaler sig til DHrr. Skibsredere og Førere til Salg af Kul, hvoraf flere Ladninger nu kan sælges af alle Slags.

Trælastfragter

fra Namsos, Trondhjem, Skiensfjord, Drammens- & Kristianiafjord, Fredrikstad, nedre og øvre bothniske, svenske, finske og preussiske Havne til Holland, Frankrige, Englands Øst- og Vestkyst samt paa længere Farvande, saasom Spanien, Middelhavshavne, Rio, Australien, kan afsluttes strax til høieste Noteringer
Kristiania Befragtningskontor.
Udenbyes Ordres udføres prompte.
NB. Flere større og mindre Skibe kunne anbringes fra Drammen.

C. A. Borge,
Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge.

Kaffehuset

i Bakken ved Youngstorvet, Kjøbm. Amundsens Gaard, anbefales
Damer og Herrer
som et hyggeligt Sted, hvor der til enhver Tid paa Dagen beværtes med flere Slags nærende og vederkvægende (ikke berusende) Drikke til efternævnte billige Priser:

1 stor Kop Kaffe	3 ß.	1 liden Kop Kaffe	2 ß
1 „ „ The	3 „	1 „ „ The	2 „
1 „ „ Ol*s*t	3 „	1 „ „ Olst	2 „
1 „ „ Salep	5 „	1 „ „ Salep	3 „
1 „ „ Chocolade	6 „	1 „ „ Chocolade	4 „
1 „ „ Bouillon	6 „	1 „ „ Bouillon	4 „
1 Krus Potøl	2 „	1 Glas Potøl	1 „
1 „ Melk (varm eller kold)	2 „	1 „ Melk (varm eller kold)	1 „
1 Fl. Bruslimonade	6 „	1 Fl. Seltersvand	4 „
1 stort Glas Æggedosis	12 „	1 lidet Glas Æggedosis	8 „

Ligeledes beværtes med Kager, Smørrebrød og kold Mad til meget billige Priser.
☞ Byens Dagblade, flere Ugeblade samt svenske og danske Aviser forefindes.

Bøger.

Udkommet er:
Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Hos **Edv. B. Gjertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Åstrand, J. J. Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Forord af Professor Hansteen. Tredie Udgave. (Sjette Tusinde). Pris indb. 54 ß. Facitbog hertil 24 ß.
— Regnebog for Almueskoler og Begyndere. 2det Oplag. Pris indb. 20 ß. Facitbogen 4 ß.

Hedley, J. H. Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. Efter Dr. Ahn's Methode. Tredie Oplag. Pris indb. 72 ß.

Schmitz, Dr. B. Fransk Elementarbog. Pris indb. 60 ß.

Titus Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 ß.

Gwynplaine gjenkjendte Hertugindens Page. — Inden der undslap Gwynplaine et Raab af Overraskelse hørte han Pagens barnlige og kvindelige Røst sige:

„Indfind Eder imorgen paa denne Tid ved Enden af Londonbridge. Jeg skal være der. Jeg skal vise Eder Veien."

„Hvorhen", spurgte Gwynplaine.

„Did I er ventet."

Gwynplaine sænkede sine Øine paa det Brev, han holdt i Haanden.

Da han atter hævede dem i Veiret, var Pagen forsvundet.

Der gives Øieblikke i Livet, da det, som hænder os, ikke hænder os. Bestyrtelsen holder os i nogen Tid i en vis Afstand fra Faktum. Gwynplaine førte Brevet til sine Øine som En, der vil læse; da mærkede han, at han ikke kunde læse af to Grunde: For det Første fordi han endnu ikke havde brudt Seglet, for det Andet fordi at det var Nat. Det varede flere Minuter inden det blev klart for ham, at der var en Lampe i Værtshuset. Han tog nogle Skridt til Siden, som om han ikke vidste, hvor han vilde hen. Saaledes vandrer en Søvngjænger, hvem et Spøgelse har overrakt et Brev.

Endelig fattede han sin Beslutning, han sprang snarere end han gik til Værtshuset, stillede sig i den halvaabne Port og betragtede endnu en Gang i Skinnet fra Lampen, der faldt gjennem Porten, det forseglede Brev. Der var intet Mærke i Seglet og Udskriften lød: Til Gwynplaine. Han brød Seglet, viklede Brevet op og læste:

„Du er hæslig og jeg er skjøn. Du er Komediant og jeg er Hertuginde. Jeg er den Høieste og du er den Laveste. Jeg begjærer dig. Jeg elsker dig. Kom!"

ophørte at tænke derpaa, sysselsatte sig med andre Ting og kom tilbage til denne Kvinde igjen.

Dette hindrede ham flere Nætter i at sove. Søvnløsheden er lige saa rig paa Drømme som Søvnen.

Omsider blev den sorte Engel nedstyrtet i Afgrunden.

Gwynplaine tænkte ikke længer paa Hertuginden.

Sikkert er det, at Gwynplaine ikke et Minut havde ophørt at elske Dea. Hans Blod havde havt Feber, men nu var det forbi. Dea beholdt Pladsen.

Det vilde have vakt Gwynplaines Forbauselse, om man havde sagt ham, at Dea muligens et Øieblik havde staaet i Fare for at tabe den.

Hvad Dea angaar, saa gjorde hun ikke den ringeste Hentydning til denne Kvinde, som havde lyst og var forsvundet. Det var af Instinkt Sjælen tager slige dunkle Forsigtighedsregler, i hvis Hemmeligheder man ikke selv altid er indviet. Man tager Tausheden i sin Tjeneste paa samme Maade som man skulde stænge en Dør.

IX. Abyssus abyssum vocat.*)

En anden Person, der ligeledes var forsvundet, var Tom-Jim-Jack. Han ophørte pludseligt at besøge Værtshuset Tadcaster. Personer i den Stilling, at de kunde overskue begge Sider af Londonerherrernes forfinede Liv, vilde maaske have fæstet sin Opmærksomhed ved, at Ugetidenden averterede Lord David Derry-Moirs Afreise for paa Dronningens Befaling at overtage Befalingen over sin Fregat i den hvide Escadre, der krydsede ved Hollands Kyster.

Tom-Jim-Jack havde ikke vist sig siden den Dag, da han

*) Afgrunden kalder paa Afgrunden.

„Fædrelandet“

(et Ugeblad af politisk og kirkeligt Indhold)

begynder fra 1ste Juli d. A. sin 2den Aargang. Bladets Formaal er med et Ord at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning. Det meddeler stadig politiske og kirkelige Efterretninger fra Ind- og Udlandet, folkelige Fortællinger, Korrespondancer og letfattelige Opsatser af almennyttigt Indhold. Det vil ogsaa særligt have Opmærksomheden rettet paa de kirkelige Spørgsmaal, som for Tiden bevæger vort Folk, og paa de økonomiske Tilstande, hvis Drøftelse især ligger Almuesmanden paa Hjerte. Bladet er nærmest et Almueblad, men det vil tillige ved Samvirken af Mænd i forskjellige Livsstillinger søge at hjælpe til at binde de forskjellige Samfundsklasser nærmere sammen og udjevne det, som desværre endnu i Mangt og Meget skiller imellem dem. Det er derfor vort Haab, at Bladet vil samle Læsere af det hele Folk omkring sig.

I indeværende Kvartal vil Bladet levere udførlige Meddelelser om Forhandlingerne ved de større kirkelige Møder, der i Sommer afholdes til Drøftelse af det fra Kristiania udgaaede Forslag til Afholdelse af Stiftsmøder i næste Aar og et frivilligt kirkeligt Landsmøde i 1871.

Bladets Redaktion er i Løbet af April Maaned overtaget af Kandidaterne P. L. Hærem og Th. Klavenæs, efterat de har sikret sig den fornødne Hjælp af Mænd i forskjellige Livsstillinger i Kristiania og andre Steder rundt omkring i vort Land, som paa forskjellig Maade har lovet Bladet sin Understøttelse. Blandt disse Mænd er det os tilladt at nævne følgende: Professor i Lovkyndighed L. M. B. Aubert, Skolelærer H. Gjerberg, Kandidat Johan Jensen, Bureauchef i det statistiske Kontor A. Kjær og Skolelærer J. B. Kvam, alle i Kristiania. Desuden: Skolelærer Aadnesen, Lillesand, Storthingsmand Holsb. Aarflot, Aalesund, Storthingsmand Kirkesanger Brandt, Valders, Sognepræst Bugge, Holmestrand, Gaardbr. Flotten, Kvikne, Pastor Færden, Hedemarken, Arsenalforvalter Hagen, Fredriksstad, Storthingsmand Værkseier Mortensen, Hedemarken, Storthingsmand Gaardbruger Nordby, Søndre Trondhjems Amt, Garver Olsen, Hamar, Storthingsmand Kirkesanger Riisnæs, Søndre Bergenhus Amt, Seminarielærer Kandidat Saxe, Hamar, Sognepræst Schiørn, Smaalenene, Storthingsmand Gaardbruger Svans, Nordre Bergenhus Amt, Storthingsmand Sognepræst Sverdrup, Nordre Bergenhus Amt og Storthingsmand Gaardbruger Ueland (den Ældre), Stavanger Amt.

Meddelelser til Bladet fra Landets forskjellige Egne modtages med Taknemmelighed, hvor ubetydelige de end maatte være.

Bladet kan tinges paa alle Landets Postkontorer og i Kristiania i dets Expedition, Toldbodgaden No. 40. Betalingen erlægges **forskudsvis** med 28 ß Fjerdingaaret. — Paa 6 betalte Exemplarer leveres det 7de frit. Til Kommissionærer, der tage et større Antal, gives Rabat efter nærmere Overenskomst.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß pr. Petitlinie. Stadigere Avertérende tilstaaes betydelig Moderation.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus**. 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Fjær, Dunn & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Vpd.

Gaasedunn til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.

Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos

Gunerius Pettersen.

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata**, i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Petersen.**

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation**, **i Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

Gammel trondhj. Aquavit, Fiin Cognac,

aldeles ægte Varer, anbefales fra min Butik.

O. H. Enger.

Northamerican Lloyd til America.

Omkring den 17de September vil det hurtigseilende og bekvemme

Hjul-Dampskib "Fulton",

med **1730** Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft, afseile fra **Kjøbenhavn direkte** til **New-York.** Afgang fra Kristiania **Tirsdag den 14de s. M.**

NB. Denne Befordring anbefales som den **bedste** og **billigste**, der kan tilbydes herfra.

O. SVENSON,
General-Agent for Norge.
Contor: Store Strandgade.

O. H. Enger

(H. Jacobsens forrige Butik, Storgaden No. 15)

anbefaler til Dagens billigste Priser:

Kaffe, flere Sorter.	Bygmel, No. 1, 2 og 3.
Havanna, do.	Rugmel, do. do.
Raffinade i Toppe,	Hvedemel, Stettiner.
Do. opklippet i Terninger.	Do. i Pakker fra Helgesen.
Kandis.	Do. No. 1 og 2.
Sirup, prima fransk.	Grynmel, do. do.
The, flere Sorter.	Potetesmel.
Chocolade, flere Slags.	Rismel.
Mandler, søde og bitre.	Sagomel.
Krakmandler.	Byggryn, 1/1, No. 1, 2 og 3.
Svedsker.	Do. 1/2, do. do.
Rosiner.	Perlesago.
Specerier, hele og malede.	Sago, grov, hvid.
Edikke, fransk og norsk.	Ris, Java Taffel.
Kjex, flere Sorter.	Do. Rangoon og Aracan.
Drops, engelsk.	Kogeerter, store og smaa.
Portvin, flere Sorter.	Spliterter.
Sherry, do.	Stuveerter, grønne russiske.
Malaga.	Sæbe, alle Sorter.
Muskat-Lunell.	Soda og Stivelse
Røde Vine.	m. m. m.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

A. G. Holms

en-gros-Lager af dobbelttraads Symaskiner for Familie- og Haandværksbrug fra Pollack, Schmidt & Co. og nye, extra gode enkelt- og dobbelttraads Haandmaskiner anbefales DHrr. Handlende.

Hjørnet af Kirke- og Raadhusgaden No. 11.

Maler-, Farver- & Materialvarer, en gros & en detail, billig hos **S. Amundsen & Co.** ved Torvet.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Trælast & Mursten.

Trælast af alle Slags samt velbrændt og lysbrændt Mursten sælges i større Partier til de allerbilligste Priser ved

Kristiania Befragtningskontor,
Adr.: Hotel du Nord.

NB. Kontoret modtager i Kommission tilsalgs: Sild og Fiskevarer, Stav, Egebark m. m., hvilket alt udføres prompte.

Soda sælges billig hos **Carl Stephenson,** Dronningensgade 34.

Colmans Stivelse & Sennep billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Pebermynte & Drops billig hos **Carl Stephenson.**

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Tilkjøbs forlanges.

Been, Been

kjøbes til høieste Priser af

N. L. Schøyen,
Grønlandsleret.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

reiste sin Vei i samme Vogn som Hertuginden. Det var da en Gaade denne Tom-Jim-Jack, han skaffede Ursus Noget at tænke paa, men han sagde Intet — Intet at høre og Intet at se er det Klogeste. Lytteren sætter Øret paa Spil, Spionen Øiet.

Denne Matros havde sat sig ved Siden af Hertuginden. Storfolks Nykker bør holdes hellige af Smaafolk. At holde sig tyst og stille er Styrke. Ursus sagde ikke et Ord.

Værtshusværten kunde derimod en vakker Dag ikke holde sig længer fra at bringe Emnet paa Bane.

„Det er da besynderligt, at man ikke mere ser Noget til Tom-Jim-Jack.“

„Jasaa, sagde Ursus, det har jeg ikke lagt Mærke til.“

Mester gjorde en halvhøi Reflexion om den Forbindelse, som Hertugindens Vogn stod i med Tom-Jim-Jack, en Bemærkning, som formodentlig var forbi, thi Ursus lod som han ikke hørte den.

Der vedblev at strømme Folk til Forestillingerne i Green-Box. Den Lykke, Manden som ler gjorde, var utrolig. Alle Mennesker skulde did, nu var det ikke blot Southwarks Befolkning, men det var ogsaa en Del af Londons. Publikum begyndte endogsaa at blive blandet, der var ikke længere udelukkende Mob, nu og da kom der ogsaa Grever og Baronetter klædte som Mænd af Folket. Gwynplaines Rygte havde gjort sit seierrige Indtog i den fine Verden. Tingen var ubestridelig. Man talede i hele London knapt om andet end Manden som ler.

En Aften havde Gwynplaine efter Forestillingen, som han pleiede at gjøre, taget sig en Tour omkring paa Markerne. Natten var stjerneklar. Hele Markedspladsen var tom og øde, der herskede Søvn og Forglemmelse i de Boder, som laa spredte omkring paa Tarrinceau-field.

Et eneste Lys var endnu ikke slukket, det var Lampen i

Værtshuset Tadcaster, hvis Dør stod paa Klem, ventende paa Gwynplaines Hjemkomst.

Gwynplaine tænkte paa Dea. Paa hvad skulde han ellers tænke? Han tænkte paa Dea som man tænker paa en Kvinde. Han overskred den usynlige Grændse, der skilte Jomfruen fra Magen. Han opkastede i sin Barm angstfulde Spørgsmaal, man kunde sige, at han rødmede indvortes. Saa ren den unge Mand, der drømmer om Kjærlighed, og kan være, saa stiller der sig dog altid visse grovere Lyster imellem hans Drøm og ham. Det Utilstaaede, men af Naturen Anbefalede gjør sin Indtrædelse i Bevidstheden. Kjærligheden kommer til det Punkt, da for meget af Paradiset ikke falder i dens Smag.

Føi hertil Vaarens mægtige Indflydelse. Han indaandede navnløse Dufter i den stjerneklare Nat. Den berusende Vellugt fra Safterne, der holde paa at danne sig, de Luftatomer, som svæve om i Kveldens Mørke, Vandets rislende Løb, Bladenes Susen, Sukkene fra Naturens Bryst, hele dette April og Mais hemmelighedsfulde vaagnende Liv, Alt er en eneste umaadelig Hvisken om Elskov og Vellyst, et lokkende Kald, der forvirrer Sjælen. Idealet ved ikke mere, hvad det søger.

Den, som havde seet Gwynplaine vandre omkring der, vilde have sagt, han var drukken.

Ja han vaklede næsten under Tyngden af sit Hjerte, af Vaaren, af Natten.

Han gik langsomt med sænket Hoved, med Hænderne paa Ryggen, den venstre i den høire, med Fingrene aabne.

Pludseligt følte han Noget glide ind mellem sine Fingre.

Han vendte sig hurtigt om.

Han holdt et Papir i Haanden og et Menneske foran sig.

Det var dette Menneske, der med en Kats Forsigtighed havde sneget sig paa ham og stukket Papiret mellem hans Fingre.

Dagbladet.

No. 183. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 10de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

(Indsendt).

En politisk Profet har i „Morgenbl." for i Fredags stukket op et Skildt med Paaskrift: „politisk Vanvid", og ved nogle hjerteskjærende Trompetstød søgt at samle om sig nogle lyttende Tilhængere blandt et vist Markedspublikum. Manden udgiver sig for selve Anti-Jaabækken og varsler allehaande Ulykker; han er ogsaa selv en af Tidens Ulykkelige. Han overbeviser alle troende Morgenbladsmænd om, at en Jury af norske Bønder vilde frifinde jaabækske Forbrydere, som nu vor lærde og mægtige Dommerstand alene kan tage ved Vingebenet og bringe i Hullet. Men Jaabækianismen er ikke blot forstyrrende for den almindelige Retsorden; den forstyrrer ogsaa Folks Hjerner. At dette ikke er Profetens eget Hjernespind, beviser han først ved at anføre en engelsk Historikers Ytring om, at Sindssygdommene tiltoge i Hyppighed under Revolutionsaarene i Frankrige fra 1789—1794; og hvorfor skulde vel den norske Revolution, som Jaabæk og andre Republikanerhøvdinger nu have begyndt med at sætte igang, kunne gaa af uden mindre sørgelige Følger. De „politiske Ophidsninger" ere jo, lader Morgenbladsmanden at forstaa, lige stærke her som i Frankrige. Dernæst beviser han, at Jaabækianismen allerede har baaret de forventede Frugter, idet Sindssygeudgifterne ere stegne iaar i Lister og Mandals Amt, og en Jaabækianer har puffet en Mand, som ikke delte hans Meninger om Statsstyrelsen, ud i en Veigrøft, ligesom en Bondegut, der bevislig havde læst Jaabæks Folketidende, endog ligefrem er gaaet fra Forstanden og fantaserede om Midler til at ophjælpe Landet. „Men er det faktisk," udbryder vor Morgenbladsmand, „at denne Tankegang er i vore Dage ikke gjældende alene hos den stakkels ovennævnte Bondegut — er Tankegangen en Epidemi og en Sindssygdom, hvor stort blev da ikke deres Tal, som burde sendes til Gaustad!"

Ja det er vel klart, at Morgenbladsmanden, som formodentlig ikke har været eller er paa Gaustad, maa mistvivle om, at alle de kunne rummes der, der, som syslende med politiske Sager, efter hans Mening burde være der eller et andet sikkert Sted. Thi for det Første burde vel da ikke blot Listerbænken, men Flertallet af sidste Storthings Medlemmer været der; dernæst alle Valgmænd, som havde stemt paa noget saadant Medlem; dernæst alle Stemmeberettigede, som havde stemt paa en saadan Valgmand; og endelig Alle, der enten sympathisere med nogen af de nævnte, eller som overhovedet tro, at Amerika eller andre Folkefrihedens Lande har udviklet Institutioner og en Samfundsaand, som duger til Noget. Med andre Ord, udenfor Regjeringskontorerne, det skandinaviske Selskab og Morgenbladets Personale blev der ikke mange fornuftige Folk at finde.

Det skulde saaledes have været meget trøstesløst for de faa kloge Mænd, som ere igjen her i Landet, dersom de amerikaniserede, jaabækske Vanvittige, „Banditterne fra Apenninerne", den sverdrupske Clique og Konsorter af Mangel paa Plads skulle vedblive at færdes omkring og gjøre de kloge, besindige og ærlige Folk af Morgenbladets Tro og Lære alskens Fortræd.

Men Allah er stor! Kun to Dage og paa den tredie har Morgenbladet behøvet at studere paa denne sørgelige Tilstands Afhjælpelse før Raad er fundet. I Morgenbladets Søndagsnumer læses et Stykke om de amerikanske Tilstande, og der gives Raad for den foregaaende Dags Uraad. Det heder nemlig: „Et vittigt Hoved (sandsynligvis ikke den politiske Vanvids-Forfatter i Fredagsnummeret) gjorde engang den Bemærkning, om ikke Enden vilde blive, at Tyve og Kjeltringer bleve saa talrige, at man maatte sperre ærlige Folk i Tugthuset, og lade hine sætte sig i Besiddelse af disses Huse og Eiendele."

De gode, kloge, besindige Mænd behøve altsaa ikke længere at henfalde til „Grublerier" over, hvorledes skulle sørge for sin Sikkerhed i Anledning af, at det politiske Vanvid bemestrer sig saa mange Landsmænd. Der gives jo altsaa Anstalter, der ville aabne sine Døre for ærlige Folk, naar det skulde blive for mørkt for dem. Denne trøstelige Udvei burde berolige Morgenbladsmændene, saa de afholdt sig fra for Fremtiden at skjænke den politiske Bevægelse en saa anspendt Opmærksomhed, der let kan have skadelige Følger, hvilket jo ogsaa den engelske Historikers Ytring kan tjene som Bevis paa.

B—g. 9. 8. 69. * * *

Kristiania, den 10de August 1869.

Det kinesiske Emigrationsspørgsmaal synes at skulle blive af en overordentlig Betydning for den nye Civilisation i de tre Verdensdele, der danne Kysterne af det stille Ocean, nemlig Asien, Australien og Amerika. Medens Europa paa 182,000 geogr. Kvadratmile ernærer 270 Millioner Mennesker, lever der paa Kinas kun 40,000 Kvadratmile større Areal ikke mindre end 4 a 500 Millioner Mennesker, en Befolkning, der med Hensyn til Religion, Sprog — og den saakaldte „Enstavelsessprog" — og Sammenblanding af Nationaliteter kan regnes for at være ligesaa ensartet som Befolkningen af Frankrige. De ere sammenstuvede i den Grad, at man for at vinde Plads har maattet ty til at skabe kunstige Øer ude i de store Floder, som gjennemstrømme dette Jordens maaske frugtbareste og bedst beliggende Land, Theplantens, Opiumets og Silkens Hjem. Overbefolkningen gjør, at Mennesket arbeider træder istedetfor Oxens og Hestens i andre Lande — Kineserne holde derfor forholdsvis mindre tamt Kvæg end andre Nationer — og at Børnemord har været tilladt. Kineseren er ikke blot Jordklodens flittigste og omhyggeligste Jorddyrker, men overhovedet i alle Retninger den noisomste, vindskibeligste og mest udholdende Arbeider, Egenskaber, hvorved han med Lethed underkonkurrerer Arbeideren i ethvilketsomhelst Land, hvortil han kommer, paa samme Vis, som Jøderne gjør det i Handelsveien. Kineseren har overhovedet alle Egenskaber og Evner med Undtagelse af den ene store, der har drevet mere overordnede Racer til at erobre sig Dele af Verden, nemlig — Aand. Produktet af en flertusindaarig Civilisation paa Grundlag af en Religion, hvis Moral og Visdom væsentlig har været en for al høiere Aand blottet Verdensklogskab — er den nuværende saa forstandige Kineser, en Myre i menneskelig Skikkelse. Disse Myrer have nu i Hundredetusindvis begyndt at lægge sine Veie ved den udviklede Skibsfart over det stille Ocean til Baginden og Øerne der, til Australien, men især, som det synes, i stedse større Masser til Kalifornien og de frugtbare Lande i Strøget der. Det synes, som om Amerikanerne anse den nu allerede store kinesiske Emigration didhen som kun et lidet Fortog, der snart bebuder hele Sværme, og at en aarlig Udvandring did af saa mange Kinesere, som hele Norge har Folkemængde, kun er hvad der med Rimelighed kan ventes. En Følge af, at Kineseren saaledes optræder som Konkurrent med den amerikanske Arbeider, er da ogsaa den naturlige, at han af Amerikanerne modtages med dertil svarende lidet venskabelige Følelser. Det hele Amerika i Nord og Syd har imidlertid Vidder, som skulle opdyrkes, mangfoldige Gange saa store, som det Kina, hvorfra der nu vandres ud. Kineseren er det Redskab i Forsynets Haand, hvorved disse Lande skulle faa deres første Opdyrkning, han er den Mellemting mellem Mennesker og Maskine, som her skal til, mere f. Ex. end en Neger og mindre end en Englænder eller Amerikaner. Han er opdraget af sin gamle Civilisation for en Verdensrolle — og det er i vor Tid, at han skal spille den. At han ikke, som det lader til, at man frygter for, vil komme til at erobre Verden, saa at den engang skulde blive „kinesisk", er vel saa sikkert, som overhovedet, at Aanden seirer over den lavere Materie, de mere aandeligt begavede Nationer over de mindre vel udstyrede. Vi have anstillet disse Betragtninger i Anledning af nedenstaaende Skrivelse fra New-York til Köln. Zeit., der noksom viser, hvad Vægt Amerikanerne allerede begynde at tillægge Spørgsmaalet.

„I Politiken er det blevet roligere, men Opgaver, der ere af langt større Vigtighed, end at optage Kuba eller Kanada i Unionen, ville snart blive afgjorte. Barbarerne (det vil sige Kineserne) komme! Dette Emne forhandles daglig med alle mulige Variationer af hele Pressen, og Politikerne benytte alle Penne for at give dette i Sandhed vigtige Spørgsmaal endnu større Betydning, end det i Virkeligheden har. Senator Casserly fra Kalifornien, en halvdannet Demagog af det reneste Vand, opfordrer Arbeiderne til at modsætte sig Kinesernes Indvandring, „fordi de ere flittige, dygtige, fordringsløse Arbeidere", og alle de demokratiske Politikere istemme den samme Vise, fordi de nære Frygt for at tabe Herredømmet over den irske Flok, hvis Stemmer de nu kunne gjøre Regning paa. Førerne for Arbeiderbevægelsen mellem Tyskerne optræde ligesaa lidenskabelig; de gjøre sig til af, „at de ikke tillade Nogen at være radikalere end de selv ere", men her trues deres Akilleshæl, og med paaskjønnelsesværdig Aabenhjertighed vise de, i hvor høi Grad de besjæles af Kasteaand, og hvor afgjørende de styre henimod et Arbeidertyranni. Paa den anden Side arbeides der paa saa hurtig som mulig at fremskynde en storartet Indvandring af Kinesere. Kapitalen forlanger Arbeidskraft; den søger den paa det billigste Marked, og at forhindre dette ved en Lov, vilde være ligesaa umuligt som uretfærdigt. Faren er neppe heller saa stor, som man paastaar".

Dagspostten bringer en Mængde Berigtigelser, en hel Knippe af døde Avisænder. Det modsiges saaledes i de italienske Regjeringsblade, at Italien har sluttet et hemmeligt Forbund med Frankrige og Østerrige, og Udspredelsen af dette Rygte betegnes som en Partimanøver. Fra Madrid modsiges den af engelske Blade meddelte Efterretning, ifølge hvilken Spanien skulde staa i Underhandling med Nordamerika om at anerkjende Kubas Uafhængighed mod en Skadeserstatning af 100 Millioner Dollars og endelig indløber en tredie Berigtigelse fra det i Alexandria udkomne Blad L'Egypte, som for nogle Dage siden meddelte, at der var foregaaet betydelige Forandringer i det ægyptiske Ministerium, men som nu tilbagekalder denne Efterretning. Alle de paa dette Ministerskifte byggede Beregninger bortfalde saaledes. Skjønt en Efterretning, som det i Moskau udkomne Golos bringer, sikkert ogsaa vil blive berigtiget, er den selv som Avisand ikke uden Interesse. Det russiske Blad beretter nemlig ifølge en Skrivelse fra Konstantinopel, at Vicekongen af Ægypten tilligemed Fyrsterne af Serbien og Rumænien skulde have isinde at aflægge Ruslands Keiser et Besøg paa Krim. At tre af Sultanens Vasaller saaledes samtidig skulde beslutte sig til at gjæste Czaren, hvis Interesse for de orientalske Anliggender er saa bekjendt, har vakt stor Opsigt i Tyrkiets Hovedstad. For at modvirke dette Besøg har Sultanen afsendt sin Storvisir Ali Pascha til Krim, for at han kan forestille de to Fyrster som Sultanens Vasaller og Vicekongen som tyrkisk Undersaat. Den hele Historie vidner om en mærkelig politisk Naivitet.

Ordskiftet mellem de preussiske og østerrigske Blade fortsættes. En Korrespondent i Berlin skriver til „Köln. Zeit." I de østerrigske Regjeringskredse gjør en dyb Uvillie mod Preussen sig gjældende, og denne Stemning afspeiler sig ikke blot i de officielle Organer, men forklarer ogsaa den Omstændighed, at de Journalister, som træde i Forbindelse med de høiere Kredse, lidt efter lidt aldeles tabe Evnen til at bedømme de preussiske Forholde paa en upartisk Maade. Det er derfor ikke til at undres over, at disse Herrer i Wien gjøre Preussen ansvarlige for alle de Revner, som den nye østerrigske Statsbygning slaar. „Ligesom man i Østerrige bag enhver misfornøiet Bevægelse kan høre de preussiske Sølvdaleres Klirren," siger Die Presse, „saaledes støder Østerrige overalt i Udlandet paa preussiske Intriger, som bagtalende og mistænkeliggjørende spærre Veien for det." Denne Anskuelse næres dog ikke blot af Journalisterne, men den udtales klart og tydelig i de Depescher, som ere offentliggjorte i „den røde Bog," og det er denne Udtalelse, der røber, hvor spændt Forholdet mellem Hofferne i Wien og Berlin for Øieblikket i Virkeligheden er. „Nordd. Allg. Zeit." siger i saa Henseende: „I vore Øine synes Grev Beust at trænge til et fiendtligsindet Preussen, for at hans Planer skulle lykkes. Men da dette mod Østerrige fiendtligsindede Preussen ikke findes i Virkeligheden, saa maa det hensættes i Eventyrernes Verden for at godtgjøre, at Preussen tilbageviser Østerriges udstrakte Haand. Vi haabe, at man har forstaaet os."

Inden det endnu er fuldstændig afgjort, at den af Don Karlos fremkaldte Opstand er dæmpet, fremtræde Prinsen af Asturien og Hertugen af Montpensier atter paa Skuepladsen og søge at gjøre deres Rettigheder gjældende. Men selv om Dronning Isabella, saaledes som La France paastaar, skulde være villig til at frasige sig Troen til Gunst for sin Søn, er det ikke rimeligt, at det bourbonske Dynasti skulde tælle mange Tilhængere, og de gjentagne Forsøg, som Hertugen af Montpensiers Venner i selve Regjeringen have anstillet for at sætte ham paa Spaniens Trone, ere stedse mislykkede. Det er ikke sandsynligt, at Spørgsmaalet, saa snart vil blive afgjort.

I Anledning af Storthingsbeslutningen om Forbeholdet ved Embedsbesættelser. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er det naadigst bestemt:

1. At enhver Embedsmand, der herefter ansættes i Kjøbstad eller noget til en Kjøbstad grændsende Landdistrikt, skal være pligtig til uden Erstatning at finde sig i de Forandringer af Grændserne for hans Embedsdistrikt, som maatte bestemmes i Anledning af, at vedkommende Kjøbstads Grændser ved Lov udvides.
2. At iøvrigt ingen Foranstaltning bliver at træffe i Anledning af Storthingets Anmodning af 18de Juni 1869 angaaende visse Forbehold ved fremtidige Embedsbesættelser.

Tjenestefrihed. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er Biskop i Hamar Stift Halvor Olsen Folkestad naadigst meddelt Tilladelse til at være fraværende fra sit Embede i et Tidsrum af omtrent 2 Maaneder.

— Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er det naadigst tilladt Premierløitnant i den kgl. norske Artilleri-Brigade Ole Krag at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende 3 a 4 Maaneder med Behold af Gage og Emolumenter under Betingelse af, at han efter Hjemkomsten indgiver Rapport overensstemmende med kgl. naadigst Resol. af 22de Januar 1838.

Belønninger. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er som Anerkjendelse for udvist Forhold ved Redningen af Besætningen paa forlist Jagt „Alma" af Frederikshald, Skipper Buvig,

naadigst tilstaaet Føreren af en i Marstrands Tolddistrikt hjemmehørende svensk Fiskerbaad, Brødrene, Skipper August Larsen, en Pengebelønning af 10 Spd. samt de sex til Baadens Besætning hørende Sømænd, nemlig C. Larson, A. Isachson, O. Anderson, C. Rasmusson, L. Andersson, og A. Andersson, en lignende Belønning af 5 Spd. hver. Beløbene blive at udrede af den til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet opførte Sum.

— Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er der som Belønning for under farefulde Omstændigheder at have reddet en Mand fra at drukne naadigst tilstaaet Husmand C. K. Gjetøen af Romsdals Fogderi et Sølvbæger til Værdi af 10 Spd., hvilket Beløb bliver at udrede af den til tilfældige og uforudsede Udgifter paa Budgettet opførte Sum.

— Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er der som Anerkjendelse for udvist hæderligt Forhold ved den 30te Marts f. A. at redde Besætningen paa en synkefærdig Kof Anwina af Kristiansand, ført af Skipper Torgersen, naadigst tilstaaet Fører af Skonnertkof Jenne Nollen af Rotterdam, Kaptein H. de Goede, Medaillen for Borgerdaad i Sølv.

Elsdyr. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er det i Medhold af Lov angaaende Udryddelse af Rovdyr og Fredning af andet Vildt af 22de Juni 1863, dens § 3, naadigst tilladt i Stange Bygdealminding Morstoven og i Romedals Bygdealminding, begge i Hedemarkens Fogderi og Amt, indtil videre at fælde i den førstnævnte indtil 3 og i den sidste indtil 2 Elsdyr aarlig, og bliver det forbeholdt vedkommende Kommunebestyrelse at træffe fornøden Bestemmelse med Hensyn til Udøvelsen af denne Ret.

Veianlæg i Nordlands Amt. Ved kgl. Resol. af 31te f. M. er der af de af sidste Storthing bevilgede Midler til Veianlæg i Nordlands Amt naadigst tilladt mod det bestemte Bidrag af Distrikterne anvendt:

a) indtil 2350 Spd. til Veianlæg mellem Stokmarknæs Markedsplads og Hadsels Præstegaard samt Broanlæg over Gryting- og Sødalselvene i Hadsels Præstegjeld, Lofotens og Vesteraalens Fogderi;

b) indtil 1600 Spd. til Veianlæg over Sjoneidet i Næsne og Hemnæs Præstegjelde, Nordre Helgelands Fogderi;

c) indtil 4600 Spd. til Veianlæg mellem Sannæssø og Søvig paa Alstens i Alstahougs Præstegjeld, Søndre Helgelands Fogderi.

Korvetten Nornen ankom til Flekkefjord den 6te dennes. Den afgaar sandsynligvis derfra den 9de eller 10de. Alt vel ombord.

Kapteinløitnant i Marinen Knud Geelmuyden Smith skal overtage Forretningerne som Referent for Marinens Kommandosager hos H. M. Kongen fra 1ste Septbr førstkommende. For Tiden fungerer Armeens Referent Major With efter Admiral Knaps Udnævnelse i sin nye Stilling.

Kommandoen skal heises paa Korvetten Nordstjernen den 10de Septbr. førstkommende. Følgende Officerer er beordrede at gjøre Tjeneste paa Korvetten: Kapteinløitn. Knagenhjelm, Premierløitnanterne Ihlen og Mathiesen, Sekondløitnanterne Petersen, Tschudy, Falsen og Johannesen.

Trondhjemsbanen. Efter Udtalelse fra en Reisende venter man allerede imorgen at være færdig med Opstagningen af Jernbanelinien mellem Elverum og Aamodts Kirke.

Paa Theatre des variétés gav man igaar en af Offenbachs Operetter med Text af Henry Meilhac og Ludovic Halevy. — Naar man kjender en af Offenbachs Operetter, kjender man de øvrige, det er den samme vanvittige Text, de samme forsløine Melodier, hvis ene Halvdel synes laant fra en overstadig Bachus, og hvis anden fra en cancandansende Pariser-Venus. — Man lever i et Delerium fra Tæppet gaar op til det gaar ned. Hvad Spillet angaar, var det tilfredsstillende, Selskabet eier mange gode Stemmer og synger godt sammen, saa Korene, hvoraf netop disse smaa Offenbachske Operetter kræver saa meget, gik sjeldent godt.

En gammel Bekjendt. Drengen Halsdan Samuelsen Hellen, der i afvigte Aar gjorde sig bekjendt ved at opfinde en ny Branche i Tyvehaandværket, idet han nemlig begav sig ind i Godtfolks Huse under Foregivende af at være sendt for at reparere Dørlaasene, struede disse af og gik med dem, synes ogsaa i Aar at ville tage fat paa denne Trafik. Den 10de f. M. indfandt han sig nemlig i Konsul Duborghs Hus og sagde til 2de Piger, som han traf i Entreen, at han skulde gjøre istand Laasene. De svarede ham imidlertid, at der ingen Laas var, der skulde repareres, hvorefter de gik ind i Værelserne i den Formening, at Gutten forlod Huset uden at foretage noget med Laasene. Men da han ved Udgangen af Entreen kom til Gangdøren, struede han Laasen af denne og tog den med sig og solgte den samme Dag for 24 Skill. Herfor har imidlertid Kristiania Byret idømt ham 80 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost for Tyveri.

Ved Skyttefesten paa Gravraakmoene ved Søberg Jernbanestation fremmødte, ifølge Tr. Stiftst., 129 Deltagere fra 19 forskjellige Skyttelag, hvoriblandt nogle søndenfjeldske, medens kun 12 Skyttelag havde sendt Repræsentanter til Konkurrence om de af Centralforeningen for Skyttelagene opstillede Præmier; af denne Grund blev 1ste Præmie ikke uddelt. Lørdag Morgen Kl. 6 samledes Deltagerne i Turnlokalet i Trondhjem, afreiste Kl. 7 med Extratog til Søberg og begave sig strax til Skydepladsen. Der begyndtes med Skydning paa 500 Alens Distance, og enhver Skytte havde her 10 Skud, medens der indrømmedes 12 Skud paa Afstanden 250 Alen, hvilken Skydning senere paa Dagen ogsaa blev paabegyndt.

Om Aftenen var der Dans og Musik i det Frie. Den gjennemblødte Jordbund var dog ikke synderlig skikket til saadan Forlystelse, og da de fleste Skyttere, som maatte tænke paa den kommende Dags Kamp, vare gaaede til Ro, droge derfor de passive Deltagere og øvrige Besøgende op til en af Skjærdingstadgaardene, hvor Dansen fortsattes langt ud paa Natten. Omtrent Kl. 8 Søndag fortsattes Skydningen paa 250 Alen, og under denne foregik Omskydningen paa bevægelig Skive. Enhver Skytte fik 3 Skud. Ved Middagstid begyndte Hurtigskydningen, hvori 28 deltoge, og opnaaedes gjennemsnitlig 12½ Skud i 1½ Minut. Det største Antal Skud i den nævnte Tid var 16 (Fodstad 9 Point, Aune 10 P. og Skifte 5 P., alle fra Størdalen), medens de fleste Points bleve tagne af Fosnæs fra Beitstaden 19 P. i 14 Skud, Just fra Asfim 16 P. i 15 Skud og Hilaunet fra Stordalen 16 P. i 13 Skud, og samtlige disse 3 sidste bleve Præmievinderne, da der tages Hensyn saavel til de opnaaede Points som Antallet af Skud. Det mindste Antal Skud var 9 med 5 Point. Begge de første Præmietagere skulle have benyttet hurtigskydende Geværer af Bøssemager Larsens Konstruktion. Omtrent Kl. 2 Eftermiddag var den hele Skydning tilendebragt, og umiddelbart efter blev der brudt op og marscheret til Søberg, hvor et Extratog ventede og bragte Skytterne til Byen. En Times Tid efter Tilbagekomsten Kl. 4½ samledes Festens Deltagere i Turnhallen, hvorfra der med Faner og under Musik togedes ud til Ihlevolden, hvor Præmieuddelingen skulde foregaa, og hvor der var for Anledningen var opreist en med Grønt beklædt Tribune.

Hr. Stiftamtmand Motzfeldt havde efter Opfordring velvillig paataget sig at overrække Dagens Seierherrer de vundne Præmier og indledede denne Akt med en kort Tale, hvori han paapegede Legemsøvelsernes Betydning for en harmonisk Udvikling af Aand og Legeme, og specielt fremhævede Riffelskydningens store Vigtighed for Fædrelandets Forsvar. Vi vare en Nation i Vaaben, forsaavidt at efter vor Grundlovs § 109 enhver Borger var forpligtet til i en vis Tid at værne om Fædrelandet og almindelig Værnepligt derved var paabudt, men denne var ikke gjennemført, idet det f. Ex. var tilladt at frikjøbe sig, og kunde maaske heller ikke gjennemføres. Om saa skete, havde Landet dog hverken materiel Evne eller Folkemængde nok til at bringe sit Forsvar op til samme Høide, som mange andre Stater, der havde Armeer ligesaa store som vort Fædrelands samlede Indvaanerantal, selv om vi medregnede Unge og Gamle, Oldinge og Børn, Mænd og Kvinder. Vor Krigsstyrke beløb sig med Linie og Reserve til 18000 Mand, men hvad forslog det i vor Tid, og det var derfor nødvendigt, at vi ogsaa i en anden Forstand blev en Nation i Vaaben, med andre Ord, at enhver norsk Mand lærte at bruge og med Sikkerhed føre det mest fuldendte saavel Angrebs- som Forsvarsvaaben, man hidtil kjendte. Naar der bag hver Fjeldknat, bag hver Busk, bag hver Sten paa Marken laa en langtrækkende Riffle og et sikkert Øie og en stø Haand til at føre den, vilde en Uven nok nøle med at vove sig frem, og var han først kommen ind og, som Taleren med Fortrøstning haabede, ved Guds Hjælp jaget vel ud, vilde han visselig betænke sig to Gange inden han atter kom tilbage. Det var dette, Taleren især vilde have fremhævet. Vi skulde Alle, om det var nødvendigt, ofre Liv og Blod for Fædrelandet, dog ikke som Faaret, der tamt lader sig føre til Slagterbænken, thi en saadan Død vilde lidet baade hverken Fædrelandet eller os, men vi skulle os fægtende, og derigjennem ved vor Død yde Fædrelandet alt det Gavn, alt det Forsvar, som vi formaaede, og hertil vilde Riffelskydningens Fremme i vort Land bidrage væsentligt. Dette var den alvorlige og efter Talerens Mening den vigtigste Side af denne skjønne Fest, som havde samlet os i de sidste Dage; vor Tanke havde ogsaa under den været rettet mod Fædrelandets Hæder og Vel, det Maal, hvortil al vor Tanke og al vor Gjerning bestandig skulde sigte. Taleren endte med et „Leve" for „gamle Norge", der besvaredes med et tredobbelt kraftigt Hurra og Fanfarer.

Derefter foregik Uddelingen af Præmierne, som alle vare skjænkede af Centralforeningen.

Kaptein P. Sommerschield overbragte derefter Stiftamtmand Motzfeldt Bestyrelsens Tak for hans velvillige Bistand og opfordrede den tilstedeværende Forsamling til at deltage i Hurra for Trondhjems Stifts høieste civile Autoritet, hvilken Opfordring kraftigen blev efterkommet, hvorefter Stiftamtmanden udbragte et Hurra for Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug, som havde givet Stødet til, og Bestyrelsen for Trondhjems Turn- og Skyttelag, som havde arrangeret den vellykkede Skyttefest.

Kort efter samledes man til den i „Hjorten" foranstaltede Sexa, hvor en meget livlig Stemning snart ytrede sig gjennem hyppige Skaaltaler.

Ved Forhøret i Anledning af Branden i Kristiansand, er, ifølge Kr. Stiftst., ingen bestemte Oplysninger om Aarsagen til Ildens Opkomst fremkommet. Den arresterede Person er kort Tid før Ildens Udbrud seet paa den Vei, som førte hen til det nedbrændte Skolehus, og han benægter heller ikke Muligheden af, at dette kan have været Tilfældet; han tager sit Natteleie, hvor det kan træffe sig, og da han var beruset, erindrer han ikke, hvilken Vei han har gaaet. Andre Indicier mod ham skal ikke være fremkommet.

Selvmord i Arresten. (Stav. Amtstd.) Hans Svendsen Houen fra nedre Thelemarken, omtrent 40 Aar gammel, blev igaar Eftermiddag indsat i Byens Distriktsfængsel for Drukkenskab og Gadeuordener. Da man efter et Par Timers Forløb vilde se til Arrestanten, laa han paa Gulvet, uden at det lykkedes at faa ham vækket. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at han havde forkortet sit Liv ved at hænge sig i sit Halsbind, som han havde hæftet i Klinken til Feierlugen, blot 61 Tommer over Gulvet. Halsbindet, hvoraf en Del hang tilbage i Klinken, har ikke kunnet modstaa Tyngden og er sprungen af, men — forsent.

Fra Aalesund heder det i Stedets Avis for 4de ds.: Saavel i Borgunds som Voldens og Vanelvens Præstegjeld er i den senere Tid fisket en Del Sommersild, som er af noget forskjellig Sort.

— Veiret har i den senere Tid været varmt, men regnfuldt — det sidste til stor Skade for Indbjergningen af Høet.

Om et frygteligt Uveir i Meldalen skriver en Korresp. til Tr. Adr.: Sidstleden Onsdag den 28de f. M. om Eftermiddagen mellem Kl. 2 og 3 gik en frygtelig Tordenbyge, ledsaget af et saa forfærdeligt Regnskyl, at gamle Folk ikke kan mindes noget lignende, over Meldalen. I Løbet af et Par Timer voxede alle Elve saaledes, at de overstrømmede Ager og Eng, anrettende megen Ødelæggelse. Paa Veien fra Støraas i Meldalen om Langseth til Aarlivold i Orkedalen ere alle Broer blevne ødelagte. Et Sagbrug, tilhørende Gaarden Løkken i Meldalen, er bortrevet, og af Tverelvene ved Gaarden Kvammen ere 4 Kværnhuse sporløst bortrevne og et 5te ganske ødelagt. Mellem Gaardene Agholdt og Garberg er ligeledes et Par Broer strøgne, samt en do. ved Løkken paa Veien om Kalstad. Paa lange Strækninger er desuden Veien oprevet saaledes, at der findes Huller og Grave paa et Par Alens Dybde. Det sørgeligste Skue afgiver dog Ager og Eng paa Agholdt- og Schjervøi-Gaardene. Over de før saa vakre og frodige Agre er nu henført af Flommen Tømmerstokke, Planker, store Birke- og Oldertrær, oprevne med Roden, Sten og alskens Morads. Afslaaet Græs ligger sammenhobet i store Dynger, sammenblandet med Moradset. Som et Exempel paa Flommens Styrke kan anføres, at i Nærheden af Gaarden Schjervøien ligger henkastet paa Veien, eller rettere sagt der, hvor Veien har været, en umaadelig stor Older, oprevet med Roden, og ovenpaa denne staar en Færge nokſaa pent hensat. Ved Siden deraf ligger nogle af Flommen fremførte Stene, som et Par Mand nok ikke skal magte at kunne flytte af Stedet. Den hele Ødelæggelse afgiver et mægtigt og talende Bevis paa, hvad Naturens oprørte Kræfter formaa at udrette paa et Par Timers Tid. De to Mænd, som Flommen isærdeleshed rammede, nemlig paa Agholdt og Schjervøien, lide et stort og føleligt Tab — et Tab, som jeg har hørt anslaa til 300 Spd. Hvad Istandsættelse af Veien samt Broerne angaar, saa maa naturligvis dette blive Amtets Sag, da det for de enkelte Veistykkehavere, som Ulykken mest har rammet, vil blive en Umulighed at overvinde den. Efter Sigende skal Amtmanden og Veiinspektøren være ventende hidop for at overveie, hvad der strax bør gjøres.

Som det næsten var at forudse, maatte Ulykker af en anden Art spørges efter dette frygtelige Veir, og dette er da heller ikke udeblevet; thi i samme Dieblik, som Vandflommen anrettede sine Ødelæggelser i Meldalen, ihjelslog Lynilden paa en Gaard ved Navn Aspbaugen i Rindalen 1 Oxe, 3 Kjøer og 1 Sau. Alle disse Kreaturer bleve trufne af Lynstraalen inde i et Fjøs, hvor der stod flere andre Dyr, der vare aldeles uskadte. Lynet har efter Sigende først slaaet ned i et Par ved Fjøset staaende Birketrær, som ere afkvistede; derfra slog det ned i Jorden og er atter gaaet ind under Gulvet og ind i Fjøset, hvor det har gaaet i Sikſak mellem Kreaturene, rammende sine Offere hist og her blandt Besætningen, og derpaa ud af Væggen. Da alle de ihjelslagne Kreaturer tilhørte den samme Mand, og denne er i mindre god Formuesforfatning, er hans Tab meget føleligt. — Ogsaa paa Gaarden Storsten paa Meldalsskogen har Lynet slaaet ned, nemlig ind ad et Vindu og derpaa, streifende den nedre Kant af et Pigebarns Kjole, ud af en aabenstaaende Dør, uden at gjøre videre Skade, end at Barnet var noget fortumlet efter Lynets Berøring. Fra Vaaningshuset tog det Veien hen til Høladen, hvor det antændte Høet, men dette lykkedes det strax at slukke.

Ved Hesteudstillingen paa Kirkhorn var, ifølge „Møringen", samlet et betydeligt Antal Heste, antagelig henved 200, som vare komne fra de forskjelligste Egne i Norfjord, Søndfjord, Vos, samt søndre og nordre Søndmøre. 23 Præmier bleve uddelte. Efterat Bedømmelsen var endt, bleve de Dyr, der vare tildømte Præmie, samlede og i sluttet Række førte nogle Gange omkring Pladsen, hvorpaa Præmierne, som bestod i Kontanter, bleve overleverede. — Derpaa holdt Hr. Lindeqvist et Foredrag, hvori han udtalte, at han i det hele havde faaet et godt Indtryk af Udstillingen, ikke saameget fordi der var fremstillet en saa stor Mængde Dyr — hvilket visinok ogsaa var et glædeligt Tegn paa vaagnende Syn for Sagen — men fordi der var fremstillet saamange, som vare velstelte og besad gode Egenskaber. Udstillingen havde i saa Henseende overtruffet hans Forventninger. Havde man raadet over flere Midler, vilde der været Anledning og Grund til at uddele adskillig flere Præmier end skeet var. De Egenskaber, som udmærker en god Fjordhest, vare: tyk knubben, rund Krop (han vilde sige „som en Næpe"), flade brede Hover („som et Battensbord") og lidet og spidst Hoved („som et Havrekorn"). Disse Egenskaber findes vel endnu sjelden forenede, vare heller ikke ved denne Udstilling fundne forenede hos alle de præmiebelønnede Dyr; men med mere Kjendskab til Sagen og som Følge deraf større Omhyggelighed i Valget af Avlsdyr vilde det snart gaa fremad. — Fjordfolket, som opdrætter en saa betydelig Mængde Heste til Salg, burde dernæst ogsaa have sin Opmærksomhed henvendt paa Farven. De Farver, som staa høiest i Pris, ere: ulvsblak, borket og mysek. Heste med disse Farver og forresten gode Egenskaber vil man altid kunne gjøre Regning paa at faa godt betalte. — Dersom Taleren havde turdet gjøre Regning paa, at nærværende Udstilling vilde vist baade saamange og saa gode Dyr, vilde han draget Omsorg for, at her ogsaa var fremmødt Opkjøbere, og her vilde da kunnet foregaa baade mange og fordelagtige Salg. Men til en anden Gang — om 3 Aar — skulde han nok have Opmærksomheden henvendt ogsaa derpaa. Udstillingen vilde paa den Maade faa en endnu større Betydning.

Man kunde tænke sig, at dersom Opdrætning af Heste tiltog endnu mere i Fjorddistrikterne, kunde Afsætningen snart blive vanskelig formedelst Mængden. Taleren oplyste om, at der ingen Fare var i saa Henseende. Fjordhestene ere meget søgte. Nogle gaa til Gudbrandsdalen, hvor de maa slide surt som Skydsheste, andre gaa til Sverige, hvor de ogsaa faar et Hundeliv som Transportheste ved Bjergværkerne, atter andre gaa til Telemarken og Østlandet, hvor de bruges som Gaardsheste og nyde god Behandling, og endelig gaa en Del til England, hvor de faa det framifra godt.

Han vilde imidlertid ikke sige, at Heste var saa særdeles fordelagtigt at opdrætte for Fjordmanden. Faar maatte give et meget større Vederlag for sit Opal, naar de vare af god Race og bleve vel stelte. Det var et Maal at stræbe mod dette, at søge Hesteavlen efterhaanden ombyttet med en mere udviklet Faareavl. Saalænge man imidlertid ikke havde ædlere Faareslag end endnu var Tilfældet, var det raadløst at tænke derpaa.

Brandforsikringsselskabet Sveas Tab ved Ildebranden i Gefle anslaaes i Aftonbladet til henimod 250,000 Rdlr.

Til de Brandlidte i Gefle var paa Stockholms Børs tegnet 29,540 Rdlr. Omtrent 8000 Indbyggere bleve husvilde ved Branden.

Aarets Rughøst har i Sverige allerede været paa Markedet og er solgt til 16 Rdlr. pr. Tønde (4 Spd.)

Høi Alder. Ifølge Blekings-Posten er i Karlskrona nylig død en Enke efter en Kapteinløitnant Wahlbäch i en Alder af 102 Aar og 12 Dage. Hun var forholdsvis frisk paa Aand og Legeme til det sidste.

De forenede nordamerikanske Staters Sendebud hos vor og Sveriges Konge General Andrews. Denne Mand, som nylig ved Formælingsheitidelighederne viste sig i sort simpel Klædning uden Stjerner og Ordensbaand blandt de straalende Kammerherrer, Kammerjunkere, Staldmestere og deslige bestjernede Mænd, er født i Minnesota og var indtil Krigens Udbrud i 1861 Advokat i en liden By. Han var en af de Første, som forlod sine fredelige Sysler og greb Sværdet. Fra Løitnant svang han sig hurtigt op til Oberst og udfoldede som saadan stor Virksomhed i de sydvestlige Stater, især i Arkansas, Alabama og Texas. I en seirrig Træfning fik han Hesten skudt under sig, men rykkede paa Grund af sin udviste Tapperhed strax op til General og Distriktskommandant i Arkansas. Ved Beleiringen af Mobile bidrog han næst Admiral Faragut mest til Seiren. I Slaget ved Blachesby gjorde han 1800 Fanger. Efter Indtagelsen af Mobile blev han Stadens Kommandant og ligeledes Kommandant over Alabama

og Texas, i hvilke Stillinger han bidrog meget til Indførelsen af den nye Tingenes Orden, især med Hensyn til Negerfrigivelsen. Sin Deltagelse i Krigen har han skildret i: „Historie om Feldttoget i Alabama i Forbindelse med General Wilsons Kavalerioperationer“.

Den fransk-amerikanske Kabel blev landet paa Nordamerikas Kyst i Slutningen af forr. Maaned. Kapteinen paa „Great Eastern“ bragte med sig en forseglet Depeche fra Keiser Napoleon, som ikke skulde aabnes før Touget var vel iland i Amerika, men som da skulde telegraferes ham tilbage, for at han kunde overbevise sig om Telegrafens Nøiagtighed. New-York Tribune indeholder forøvrigt et Par Dage før Kabelens Landing en skarp ledende Artikel mod Telegrafkompagniet, som uden at ville agte paa Senatets Betingelse for fremmede Kablers Landing sees at have tænkt paa at trodse sig frem. Rimeligvis har Kompagniet tilslut maattet falde tilføie. Kabelen bekjendtgjøres aaben til Afbenyttelse for Almenheden den 15de August. Prisen for en enkelt Depesche paa 10 Ord er foreløbig fastsat til 40 Franks (ca. 7 Spd. 30 ß); hvert Ord mere beregnes med 4 Franks. Landes, Ders eller Stæders Navne i Adressen beregnes kun som et Ord, selv om de ere sammensatte af flere.

Newyork Herald. Efter en Artikel om den amerikanske Presse i „Helſ. Dgbl.“

„Dette Blad staar, saavel ved Indholdets Ypperlighed, som ved den store Indflydelse, det udøver paa Landets Forhold, saavelsom ved sin store Udvidelse over hele Jorden, langt over de andre Blade. For dette sit dominerende Standpunkt har „Herald“ hovedsageligen at takke den Omstændighed, at den ikke skyr de mest fabelagtige Omkostninger, for saa hurtigt som muligt at kunne meddele selv den ubetydeligste Nyhed tidligere end de andre Blade. Tilfølge for denne Bladets Stilling ere ogsaa dets Avertissementspriser de høieste i hele Amerika. Den sexspaltige Nonpareillelinie*) koster 1 Dollars og 20 Cents, og Herald's daglige Indtægter ved Bekjendtgjørelser udgjør med et Middeltal fra 3000 til 5000 Dollars.

Heralds office er en virkelig Monsteranstalt. Bladets Pallads er beliggende i Broadways mest besøgte Del, ved City-Hall-Torvet, Hjørnet af Ann-Street, ligeoverfor Astor House, paa samme Tomt, hvor tidligere det saa velbekjendte Barnums Museum befandt sig.

Bygningens hele Kjælderetage udgjør en eneste stor Sal, i hvilken Bladets Administration befinder sig. Ved en 8 Fods høi Bordvæg er dette kjæmpestore Rum delt i 2 Dele. I det forreste Rum, bestemt for Publikum, kommer man ind gjennem en Hovedindgang og tre mindre Indgange. Rundtomkring Væggene findes der elegante Sofaer og Stole; i Midten staa 5 runde Skriveborde, hvorpaa findes alle Skrivematerialier, og kan 5 Personer mageligen faa Plads ved ethvert af disse. Igjennem 6 Vindusaabninger sættes Publikum i Forbindelse med de i den fraskilte Del af Salen forrettende 16 Betjente. Over 3 af disse Aabninger staar „advertising“, og der indleveres Bekjendtgjørelser; ved den 4de, „subscribing“, abonnerer man paa Bladet; ved den 5te, „newspaper“, ere de foregaaende Dagsnumere at faa kjøbt (Dagens Blad udleveres i en Separatafdeling, „expedition“); og endelig ved den 6te, „letters“, modtages og sorteres de Breve og Artikler, som indløbe. Ved Enden af Salen har Chefen for Administrationen sit Bureau, aldeles adskilt fra de andre. Fra Administrationssalen leder en bred Trappe op til første Etage, der optages af Redaktionen.

Hele den store Bygnings 1ste Etage er ved Glasvægge afdelt i flere mindre Rum, som ere indredede for Redaktionens forskjellige Departementer. Kun Forsiden af Bygningen, der vender mod Broadway, er ved solide Murvægge afdelt i 4 Rum. Disse ere D'Hrr. Bennets (Fader og Søn) og Hovedredaktøren, M. Putmans, Arbeidsværelser samt Samlingssalen. Hver Dag Kl. 1 holdes her Redaktionsraad, til hvilket Putman og de 12 første Redaktører indfinde sig under en af D'Hrr. Bennets Ledelse. Her afhandles Dagens Begivenheder, udvexles Meninger derom og bestemmes, efter moden Overveielse af Ordføreren, den Holdning, som Bladet i Anledning Dagens Spørgsmaal skal iagttage, og den Tone, hvori den ledende Artikel bør holdes.

Langs Bygningens søndre Side befinder sig Bibliotheket. Det bestaar af 10—12,000 Bind, for det meste af historisk og statistisk samt i det Hele taget af videnskabeligt Indhold. Bogskabene naa fra Gulv til Tag og indtager en Heide af 18 Fod, og for at komme til den øverste Del er et let Jerngalleri anbragt, som løber rundt Salen og til hvilket en midt i Rummet værende Vindeltrappe fører op. De øvrige Værelser ere, som allerede sagt, for Redaktionspersonalet, og hvoraf ethvert Departement har sit eget Bureau. Forfatterne til de politisk ledende Artikler, ialt 5 Personer, har sit eget Arbeidsrum, ligesaa Redaktørerne (to Brødre) for Finantsefterretningerne. Udenrigsdepartementet er delt i 4 Underafdelinger, hvoraf hver har sin egen Redaktør: 1) Mexiko, Vestindien og Sydamerika; 2) det europæiske Kontinent; 3) England, brittisk Nordamerika og Australien, og 4) Rusland med Kina, Japan og Afrika. Derefter kommer „Marinedepartementet“. I „Telegrafdepartementet“ ere 6 Redaktører sysselsatte med at gjennemse, klassificere og rense den „associerede Presses“ Depescher saavelsom Herald-Korrespondenternes fra alle Verdenshjørner indløbne Telegrammer og Meddelelser, for atter derpaa at overgive dem til de respektive Departementers yderligere Behandling.

Departementet for Musik, Kunst og Videnskab omfatter 3 Afdelinger: udenrigsk, indenrigsk og tysk Liv i og omkring Newyork.

Departementet for Bynyheder staar under Ledelse af en City-editor, som har 32 reporters (Nyhedssamlere) under sig. Af disse reporters ere 14 fordelte paa Newyorks forskjellige Distrikter; de øvrige paa alle Forstæder, endog til Connecticut og Treentore i New Jersey. Næsten hver By langs hele Hudsonfloden har sin Herald-reporter, som hver Aften pr. Telegraf affender sin Beretning. At dette maa medføre uhørte Omkostninger er naturligt. I Aaret 1868 steg Herald's Konto for Specialdepescher op til 76,000 Dollars.

Endyderligere holder Herald for sin Regning tvende egne smaa, hurtiggaaende Dampbaade, hvis eneste Opgave bestaar i at signalisere fremmede Skibes Ankomst og i at afhente de for Bladet bestemte Breve og Efterretninger fra de endnu udenfor Havnen værende Fartøier og derpaa med størst mulig Skyndsomhed at befordre dem til Byen. Det skal derfor ikke forundre Nogen, at Newyork Herald, trods sit betydelige Oplag (65,000 daglig og næsten ligesaa mange Exemplarer i Ugeoplag) og trods de kolossale Indtægter ved Avertissementer, i Nettogevinst staar langt under næsten samtlige de øvrige Newyorkerblade, hvilke visselig ikke have en Trediedel af Heralds Indtægter, men saa heller ikke en Tiendedel af dette Blads Udgifter.

*) En Skriftsort, der er mindre, end den hos os brugelige Petitskrift.

En ny forfærdelig Ulykke er indtruffet paa Eriebanen ved Mast Hope Station, hvorved 15 Mennesker bleve knuste, sønderrevne, lemlæstede og tilsidst brændte, saa at kun nogle faa Levninger af dem bleve opsamlede og jordfæstede. Den igaar modtagne „New-York Tribun“ for 21de f. M. bringer følgende Meddelelse om denne sidste og skrækkeligste Ulykke paa Eriebanen. Et natligt Exprestog, bestaaende af 9 Vogne, forlod Onsdag Aften i Slutningen af forrige Maaned Kl. 7 Jersey City og kom i god Behold til Port Jervis og gik derfra hurtig videre vesterover. Passagererne havde for det meste begyndt at lage sig istand for Natten, og drømte lidet om den Rædsel, som ventede dem. Et langt Extra-Godstog laa i den lange Sidebane ved Mast Hope, ventende paa, at Exprestoget kunde gaa forbi, da ogsaa det skulde vestover, og der her paa lang Afstand var det eneste Sidespor. Exprestrainet kom omtrent 25 Minutter senere end bestemt til Mast Hope; Kl. var da henimod 12; Konduktøren paa Godstoget, som vaagnede fra en behagelig Lur og troede antagelig, at Exprestoget allerede var gaaet forbi, satte da sit Lokomotiv i Gang ind paa Hovedsporet, og havde netop tildels passeret ind paa Overskjæringen af Side- og Hovedbanen, da Exprestoget kom med en frygtelig Fart og hurtig som Lynet rammede Fragttoget, fuldstændig sønderknusende de to Lokomotiver og styrtende Passagervognene sammen til en Hob Ruiner. Fra det ødelagte Passager-Lokomotiv kastedes Ilden rundt omkring imellem Splinterne af Togene, som hurtig stod i Lue og flammede op til et lysende Baal. Konduktører og Fyrbødere paa begge Tog kom fra det med meget lette Skader, skjønt de ikke kan give nogen Greie paa, hvorledes de slap undaf det.

Det eneste Vidne til dette frygtelige Sammenstød var Edward Smith, Flagmanden paa Godstoget, som sad paa Platformen og blev beskadiget af Lokomotivet da det væltede. Passagererne i de bagerste Vogne, som med Et bleve vakte ved Stødet, kom ud, og hjulpne af Folkene ved Godstoget begyndte de at redde de lemlæstede Pasagerer fra de brændende Stumper. Ilden havde imidlertid faaet slig Overhaand, at det var umuligt at stoppe den paa Grund af Vandmangelen. De bagerste Vogne bleve ryggede tilbage en for en, og tre af dem bleve reddede paa denne Maade. Ilden havde imidlertid ogsaa angrebet Depotbygningen og Telegrafkontoret, som ligervis nedbrændte til Grunden. Heden blev saa stærk, at det var umuligt at yde nogen Hjælp til at redde de Døde og Saarede fra Flammernes Ødelæggelse. — En Tysker, som bor i Nærheden af Ulykkesstedet, forklarer, at han hørte de forfærdeligste Jammerskrig fra de rygende Vogne, men de ophørte efterhaanden som Luerne fik Overhaand. Med Undtagelse af Skorstenspiberne og andre Dele af Lokomotivet var kun lidet at se af Togene; kun en lang Linie af Aske var synlig paa Stedet tilligemed Jernskrap og lignende, bøiet i alle Former paa Grund af Heden. Størsteparten af Passagererne vare tyske Udvandrere. Bladet leverer en Liste over de Saarede og Dræbte, saavidt deres Navne har kunnet opdages. Lokomotivføreren paa Fragttoget blev strax arresteret. — Jernbanemænd taler med stor Berømmelse om Millers patenterede couplers og buffers, hvormed alle Vogne undtagen Røgvognen vare forsynede, og som utvivlsomt frelste Toget fra fuldstændig at knuses i Smaastumper.

Blandinger.

Kongelige Heste ankomne uden Hjælp af „Apostlenes Heste“. Frhlds. Tilst. for 7de ds. skriver: Igaar Aftes kom Dampskibet Kristiania atter hid for idag at afhente Prins Oskars Heste. Det forekommer os dog at have været bedre, at man havde ladet de ædle og stærke Dyr gaa overland til Hovedstaden end at spare deres Ben for at paaføre Staten en ikke ringe Bekostning.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 10de Aug.

Dampskibet „North Star“ ankom hertil igaar fra London med en Ladning Stykgods, hvoraf 100 Kasser Havanna-Sukker.

Foruden Dampsk. „Argo“ fra Hull med en Ladning Stykgods er idag indklareret Dampsk. „Sverge“, Kapt. A. Appelberg fra Stettin med endel Stykgods og 1960 Tdr. Rug.

Indklarerede Fartøier den 10de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Helene	H. Lynge	Riga	Linfrø, Hamp.
Freden	H. Torstenson	Moss	indl. Varer.
Sela	D. Carlton	London	Ballast.
Philetoxe	K. Larssen	Kragerø	do.
Augneth	S. Horne	Kønigsberg	Rug.
Aarwats	L. C. Lund	Helsingøer	Ballast.
Jørgine	H. Strøm	Fr.hald	indl. Varer.

Udexpederede Fartøier den 10de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Abell	O. Clausen	Danmark	Trælast.
Mindel	A. Budde	do.	do.
Stjernen	R. Nilsen	Drammen	Stykgods.
Md. Margrethe	D. J. Janstein	Bremen	Trælast.
Snupson	S. Tellefsen	Drammen	Stykgods.

Ledigt Embede. Andet Assessorembede i Trondhjems Stiftsoverret og Politiret med en aarlig Gage af Statskassen stor 780 Spd. hvortil kommer et for indeværende Budgettermin bevilget Lønstillæg af 120 Spd. aarlig. Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

Konkurs. Hallingdals Skifteret: Bottolf Larsen Stave af Aal i Hallingdal den 4de August. Samling den 23de ds. Fordringer meldes inden 7de Oktober og prøves 26de s. M. Senjens Skifteret: Handelsmand Theodor Normann Røkenæs af Trondenæs Thinglag den 28de Juli. Midlertidig Bestyrer Sagfører Ebeltoft. Samling 11te Septbr. Fordringer meldes inden 1ste November og prøves 18de s. M. Lofotens Skifteret: Handelsmand N. E. Tengmann Balstad d. 26de Juli. Midlertidig Bestyrer Lensmand C. M. Olsen. Samling paa Høstthinget for Buksnæs og Hoels Thinglag. Fordringer meldes inden 2den Novbr. og prøves 17de s. M.

Proklama. Eidsvolds Skifteret: I Boet efter Føderaadsmand Haaken Olsen Opperud af Hurdalen. Aar og Dags Varsel fra 7de August. — Fredrikshalds Skifteret: I Boet efter Handelsmand A. W. Rustad. 3 Mdr. fra 5te August. — Sandefjords Skifteret: I Boet efter den forsvundne Skibskaptein Andreas Seip. 6 Mdr.s Varsel fra 7de August. — Hardanger og Vos Skifteret: 3 Mdr.s Varsel fra 3die August i efternævnte Boer: Efter Kaarkone Anna Jakobsdatter Øystedal af Evangers Thinglag; efter Kaarkone Eli Jørgensdatter Rogne af Vangens Thinglag; efter Vilkaarmand Ole Nielson Bolstad; Vilkaarkone Inga Nielsdatter Aasheim; Aslak Endresøn Tveite, alle af Ulviks Thinglag; Jordemoder Ingeborg Johnsdatter Vik af Jondals Thinglag og Pige Aagot Ellingsdatter Lofthus for Jelse af Kinservik Thinglag. — Stør og Verdals Skifteret: I Boet efter Husmandskone Lorentze Johansdatter Rønnings og gjenlevende Mand Kristian Andersen. 3 Mdr.s Varsel fra 30te Juli. — Bergens Skifteret: I Boet efter Snedkermester Peter Andreas Kramer. 3 Mdr.s Varsel fra 23de Juli. I Boet efter Matros Hans Mathiesen. 3 Mdr.s Varsel fra 23de Juli.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret passerer idag det sydlige Norge. Barometret er i Stigende paa Vestkysten, Vinden NOlig til Nordlig nordenfor Stat, Vestlig i Skudesnæs og Mandal og Østlig paa Østlandet. Temperaturen lav. Udsigterne ere til ustadigt Veir, hvorefter nordlig Vind med Klarveir.

Thekanden, under hvilken der brændte en liden Lampe, stod paa Bordet. Fibi og Vinos vare ude og varetog sine Sysler.

Dea blæste paa sin Kop med berusende Ynde. Pludselig nos hun.

Fra Lampen under Thekanden steg der i dette Dieblik en Røg op, og Noget, der lignede et Papir, gik op i Aske. Det var denne Røg, der havde faaet Dea til at nyse.

„Hvad var det?“ spurgte hun.

„Ingenting“, sagde Gwynplaine.

Og han begyndte at le.

Han havde brændt Hertugindens Brev.

Da han var blevet kvit dette Brev, kjendte han sig besynderligt lettet; han følte sit Mandsværd som Ørnen føler sine Vinger.

Det forekom ham som om Fristelsen var veget fra ham med denne Røg og som om Hertuginden var gaaet op i Aske samtidig med Papiret.

„Gwynplaine, vil du høre Noget?“

„Nu?“

„Gwynplaine, jeg drømte, at vi vare Dyr og at vi havde Vinger.“

„Vinger, Fugle altsaa“, mumlede Gwynplaine.

„Dyr, Engle altsaa“, brummede Ursus.

„Var ikke du til, Gwynplaine . . .“

„Nu.“

„Saa var der ingen god Gud.“

„Theen er for varm, den brænder dig, Dea.“

„Blæs paa min Kop.“

„Hvor du er vakker idag!“

„Gwynplaine, du maa vide, at jeg har en hel Del at sige dig.“

„Tal!“

Anden Bog.

Marterhulen.

I. Sankt Gwynplaines Fristelse.

Gwynplaine læste Brevet og læste det om igjen. Der stod virkelig: Jeg elsker dig.

Det ene Skrækbillede efter det andet jog gjennem hans Sjæl.

Først troede han, at han var blevet gal.

Han var gal, der var ingen Tvivl derom. Det, som han saa, var ikke til. Skumringens Lysvirkninger drev Gjæk med ham, Stakkel. Den lille rødklædte Page var et Sandsebedrag. Natten havde foregjøglet ham alt dette. Nu var Gjøgleriet forsvundet, og han var bleven gal.

Det andet Skrækbillede var Visheden om, at han havde sin Forstand i Behold.

Et Sandsebedrag? Nei. Holdt han ikke Brevet i sine Hænder? Saa han ikke Papiret, Seglet, Skriften? Stod ikke hans Navn udenpaa? „Til Gwynplaine“.

Alt var tydeligt. Gwynplaine kjendte jo Tjeneren igjen. Denne groom havde bestemt Møde med Gwynplaine ved Londonbridge i Morgen ved samme Tid. Er Londonbridge et Indbildningsfoster. Nei, nei, Altsammen holder Stik. Alt er Virkelighed. Gwynplaine er aldeles klar i Hovedet. Nei, Gwynplaine er ikke gal, Gwynplaine drømmer ikke. Og han læste Brevet nok en Gang.

Ja vist, ja vist, da er det forfærdeligt.

Der gives en Kvinde, som attraar ham.

En Kvinde attraar ham! Nu, saa tillade da Ingen sig herefter at udtale Ordet: Utroligt. En Kvinde attraar ham, en

Anmeldte Reisende.

Den 10de August:

I Hotel Scandinavi: Kay, Esq. og Moss, Esq. fra Liverpool, Holmgaard fra Faaberg, Wiberg fra Drammen, Wannberg fra Sverige, Foged Grundseth med Følge fra Bergen, Kjøbmand Roebel fra Berlin, Lensmand Mellbye med Familie fra Trygstad, Grosserer Schult med Frue fra Stockholm, Barnbridge, Esq. og Pattison, Esq. fra Newcastle, Marineløitnant Rohde fra Horten, Mustad fra Vardal, Sagfører Koss med Familie fra Tønsberg, Anlyn, Esq. fra North-Wales, Fru Bollan med Følge fra Landet, Sveunebye fra Solør, Ingeniør Lathigius fra Arvika, Kjøbmand C. Rader fra Hamburg, Klois fra Frankfurt a. M., Løitnant Uhde fra Magdeburg, Bartholdy, Esq. fra New-York, Mrs. Dawis fra London, Holst fra Holmestrand, Elligers fra Laurvik, Falk fra Hamar, Rognskoug med Familie fra Kristiansund, R. J. Falcon, Esq., W. Willcocks, Esq., Parbary, Esq., Kapt. Fellary, Fr. Starkey, Esq. og W. Starkey, Esq. fra London, Kapt. Helgesen fra Svelvig, O. Bøg fra Toten, Frøken Schou fra Kristiansand, Frøken Bernhoft fra Vestlandet, Ottesen fra Kragerø, F. H. Bloch med Familie fra Kjøbenhavn, G. Herseth fra Aasnes, Kand. Ormsrud fra Sandefjord, Jølsen fra Enebak, Grosserer Bing med Familie fra Fr.stad, Kand. Lund med Frue fra Kjøbenhavn, Grant, Esq., Rogers, Esq. og Dr. Artkan fra Edinburgh, Bell, Esq. fra London, Young, Esq., Cunningham, Howes, Esq. og Ilvrach, Esq. fra Glasgow, Mr. & Mrs. Bradburg fra Manchester, Olsen fra Kristiansand.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

„SKANDIA"

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Trondhjems Brandforsikrings-Selskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øvre & Comp.
Raadhusgaden No. 5.

3 **P. G. Bredals Skriveskole,**

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.
Theatergaden 16.

Allesslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Avling

assureres i „Norden" til 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret (15 Skilling for et halvt Aar).
C. F. Gjerdrum.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 17de August og fremdeles hverandten Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Jordemoderbestillingen

i vestre Slidre Præstegjeld, Valders Fogderi, er ledig. Andragender om denne Bestilling, for hvilken Lønnen er 40 Spd. aarlig, kunne i betalte Breve indsendes hertil inden 6 Uger fra Dato.

Kristians Amtskontor, Lillehammer den 5te August 1869.

C. Jensen.

Northamerican Lloyd til America.

Fredag den 17de September vil det hurtigseilende og bekvemme

Hjul-Dampskib "Fulton",

med **1730** Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft, afseile fra **Kjøbenhavn direkte** til **New-York.** Afgang fra Kristiania **Tirsdag den 13de s. M.**

NB. Denne Befordring anbefales som den **bedste** og **billigste**, der kan tilbydes herfra.

O. SVENSON,
General-Agent for Norge.
Contor: Store Strandgade.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Bøger.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.
J. W. Cappelen.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Frons Herred.
Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes ialle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa
alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold
af
Luther, Arndt, Scriver m. Fl.
Efter det Tydske
med anbefalende Forord af
Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.
Alb. Cammermeyer.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Soldatboki, elder forleides ein Kristen skal fara aat, naar han vil vera ein dugande Stridsmann fyre Gud og Riket hans. Av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

Tilsalgs.

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos **Gunerius Pettersen.**

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.
Bommesie og **Twill.**
Shirting, hvid og kulørt samt **Stout.**
Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte og gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos
Gunerius Pettersen.

Et Parti god Havre sælges billig hos Berg & Gabrielsen.

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af **C. Gerh. Hansen & Co.**
Kontor: Nygaden No. 12.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.
Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**
15. Kongensgade 15.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Tilkjøbs forlanges.

Been, Been

kjøbes til høieste Priser af
N. L. Schøyen,
Grønlandsleret.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

32

Kvinde, der har seet hans Ansigt! En Kvinde, der ikke er blind! Og hvem er denne Kvinde? Er hun styg? Nei, det er en Skjønhed. En Gadefeierske? Nei en Hertuginde.

Tusinde stridende Tanker kastede sig over Gwynplaine, den ene efter den anden og undertiden alle paa en Gang. Saa stilnede det af i hans Sjæl, han ludede Hovedet i sine Hænder, i et Slags mørk Opmærksomhed.

Pludselig opdagede han en Ting. Han tænkte ikke længere. Hans Drømmerier var kommet til det mørke Punkt, da Alt forsvinder. Han mærkede ogsaa, at han ikke var gaaet hjem igjen. Klokken kunde omtrent være to om Morgenen.

Han puttede Brevet, som Pagen havde givet ham, i en af sine Brystlommer, men da han mærkede, at det laa ved hans Hjerte, stak han det i en af Yderlommerne, hvorpaa han i al Stilhed sneg sig ind i Værtshuset uden at vække den lille Govicum, som, medens han ventede paa ham, var faldet i Søvn ved Bordet, tændte et Lys ved Lampen, vred endnu en Gang Nøgelen om i Laasen, skjød Skaaderne for, traadte ind i Green-Box og smøg sig ind i det gamle Skjul, der tjente ham til Sengekammer, blæste Lyset ud og lagde sig ikke.

En Time forløb paa denne Maade. Tilslut blev han træt, og idet han indbildte sig, at Seng og Søvn er det Samme, lagde han sig ned uden at klæde sig af og lukkede Øinene, men Stormen i hans Følelser var ikke et Øieblik ophørt. Søvnløsheden er Nattens Marter mod Mennesket. Gwynplaine vred sig i Kval. For første Gang i sit Liv var han ikke fornøiet med sig selv.

Hvad skulde han gjøre? Dagen brød frem. Han hørte Ursus staa op, men han aabnede ikke Øienlaagene. Han havde hverken Rast eller Ro. Han tænkte paa Brevet.

Midt under disse Følelsernes og Tankernes vilde Brus hørte han en sølveren Røst, som spurgte: „Sover du, Gwynplaine?" Han aabnede hurtigt Øinene og reiste sig op i Sengen,

33

Døren til Kammeret stod paa Klem, og han saa Dea gjennem Sprækken. Hun havde sit himmelske Smil i Øinene og paa Læberne. Hun var en berusende Aabenbaring i sin straalende Uskyldighed. Det var et helligt Øieblik. Gwynplaine betragtede hende skjælvende og blændet. Han var vaagnet op. Vaagnet op, fra hvad? Fra Søvnen? Nei, fra Søvnløsheden. Det var hende, det var Dea. Han følte, at Stormen lagde sig i hans Væsens Dyb, og at det Gode steg ned og forjog det Onde, den underbare Kraft i et himmelsk Blik virkede. Den deilige blinde Pige forjog ved sin blotte Nærværelse alt Mørke i ham. Det Slør af Mørke, som havde lagt sig over hans Aand, droges bort som af en usynlig Haand, og Gwynplaine havde den salige Fornemmelse af et skjært og rent Azur, der vendte tilbage i hans Sjæl. Han blev atter gjennem denne Engel den rene, gode, uskyldige Gwynplaine. Over Gwynplaines stormende Sind spredte Dea samme usigelige Glands som Stjernen over Havet.

II. Fra Leg til Alvor.

Hvad et Underværk dog er for en simpel Ting! Underværket skede i Green-Box ved Frokosttid. Dea kom i al Uskyldighed ind for at spørge Gwynplaine, hvorfor han ikke indfandt sig ved deres Frokostbord.

„Du", raabte Gwynplaine, og Fortryllelsen var løst. Der gaves ikke mere nogen anden Synskreds end den Himmel, hvor Dea var.

Dea behøvede blot at vise sig, for at alt det Lys, der boede i Gwynplaine, skulde bryde frem og ile imod hende, og at de mørke Fantomer skulde flygte fra ham. Hvor Tilbedelsen dog er en mægtig Fredsmægler. Nogle Øieblikke senere sad de ligeoverfor hinanden med Ursus imellem sig og Homo ved deres Fødder.

Dagbladet.

No. 184. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 11te August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen
(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blaker samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. Hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Biri, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Leo, Lonset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefoss, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg over Moss med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Og kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 9de August. Uenigheden mellem Tyrkiet og Ægypten er bilagt.

Paris, 10de August. De spanske Cortes sammentræder i Oktober, og vil begynde med at foretage Kongevalg.

Kjøbenhavn, 10de August. De Nyformælede ankom og steg iland Klokken 2. Kjøbenhavns Overpræsident bød Velkommen. Kronprins Frederik takkede og udtalte: „Maatte den Pagt, jeg nys har sluttet, blive et nyt Venskabets og Kjærlighedens Baand mellem de tre nordiske Riger." Efterat en Festsang var afsunget, foregik de Nyformæledes Bortkjørsel i Glaskareth under stormende Jubel.

Wien, 10de August. I Rigsraadsdelegationen ytrede Rigskantsler Beust ved Behandlingen af Udenrigsministeriets Budget, at han i Følelsen af sin ansvarsfulde Stilling ikke havde blandet sig i Nordtysklands Anliggender og heller ikke øvet noget Tryk for at danne et sydtysk Forbund. Østerrige indgik ingen Allianer. Dets Forhold til Frankrige var meget venskabeligt. Baron Werthers Tilstedeværelse som Preussisk Gesant var (det maatte indrømmes) ikke tilhinder for at indlede venskabelige Forbindelser med Preussen. Østerriges politiske Program bestod forresten mere i Allianer i det Indre.

Noget om Forholdene i Modum, fornemmelig med Hensyn til Fattigvæsnet.

(Af C. Hervig.)

Jeg har uafbrudt havt med Fattigvæsnet at gjøre siden 1834 og blev i 1838 overdraget Regnskabsførerposten. Paa den Tid udlignedes ikke Penge, men ca. 500 Tdr. Havre. Pengeindtægterne var Kvartprocenten af Skjøder, faste Kontingenter af Husmænd og Tjenere samt Bløk-, Bompenge og Boder, alt til Beløb af omtrent 180 Spd., hvilket var saa tilstrækkeligt, at deraf var opsparet 500 Spd., som stod udlaant mod Rente. I 1858, da der endnu udlignedes Korn, var samme steget til 1452 Tdr. og Pengeudligningen til 2530 Spd., som blev omtrent 1200 Spd. forlidet. Overskridelsen maatte overføres paa 1869, hvor ogsaa Noget maatte afsættes til en Lægdsgaard, der skulde tages i Brug ved Aarets Begyndelse, og da Kornudligningen blev sløifet, blev Pengeudligningsbeløbet for 1869 7500 Spd.

Den Kapital, man havde i 1834, er forlængstsiden medgaaet og skyldes nu vel sameget, foruden hvad der er laant til Bestridelse af Afdragsterminerne paa Kjøbesummen for Lægdsgaarden og det Fornødne til Indretningens Behov, indtil de belovede Pengelaan kan erholdes, som ogsaa bliver Fattigvæsnets Gjæld, men hvorfor man dog har Gaarden, som man fik for godt Kjøb, og det anskaffede Løsøre.

Spørges der om Aarsagen til, at Udgifterne er steget saaledes i de sidste 35 Aar, da vil dette være et af de vanskeligste Spørgsmaal at besvare. I Modum tænker man sig en Aarsag i Blaafarveværkernes indskrænkede Drift, men man hører desværre ogsaa om Overhaandtagelse fra andre Steder, fornemmelig i de Distrikter, der ligge Byerne nærmest, og man skulde næsten tro, at Forøgelsen af Havrelevsa og Striskjorta ogsaa har gjort noget dertil; thi i Fieldbygderne, hvor de nyere Sæder med Hensyn til Levesæt og Beklædning ikke har influeret saameget, er Fattigbyrderne mindre.

I Blaafarveværkets Glandsperiode fra 1822 til 1847 indflyttede mange fattige Folk fra andre Bygder, hvilke, saavelsom Bygdens ubemidlede Arbeidsfolk, lagde sig Vind om at kjøbe eller bygsle smaa Jordeiendomme, for derpaa at bygge og bo, og med den sikre Maanedsfortjeneste ved Værket slog de sig igjennem ved Hjælp af lidt Jordbrug. Derved og ved den uheldige Skik, at arvet Jord skal deles imellem de mandlige Arvinger, om en end saa liden, blev Jordbrugene altformeget udparcelleret, hvilket er gaaet saa vidt, at ca. 1000 skyldlagte Brug har omtrent 600 en Skyld fra 1 Skilling til 1 Daler, foruden en hel Del smaa uskyldsatte Bygselbrug. Da Blaafarveværket i den sidste Tid begyndte at gjøre betydelige Indskrænkninger i sin Virksomhed og Vei- og Jernbanearbeiderne ogsaa toge af, indtraadte Arbeidsløshed for en stor Del af Aaret. De smaa Jordbrug bidrog kun for en liden Del til at leve af og det visse sig, at Bygden var overbefolket af ubemidlede Jordbrugere og Indsidderfamilier, som maatte søge Fattigunderstøttelse.

Den svære Malmtransport og anden Kjørsel ved Værket var en Tid til Fremtarv for en stor Del af Gaardbrugerne, men saa vendte dette sig om, og det første Stød var, at Koboltværk og et Jernværk blev nedlagt, hvorved alle dets Fattige faldt paa det almindelige Fattigvæsen. Nu vil det andet Stød komme om 5 Aar, da paalidelige Beretninger tyde saaledes, at Blaafarveværket, hvis Arbeidsstok successivt er indsvundet til et halvt Snes Mænd, til Foraaret vil blive nedlagt. Dets Fattig- og Skolendgifter formenes at være ca. 2500 Spd. aarlig, som kan forøge sig, og det ser ud til at kunne blive her som i Loddingen, at det halve Antal af Gaardbrugere maatte have Understøttelse af Fattigvæsnet, hvorom man for nogle Aar siden læste Beretninger.

Vor residerende Kapellan, Pastor Grønvold, der er Medlem af Formandskabet og Ordfører i Fattigkommissionen, iagttog med Bekymring, hvorledes Fattigbyrderne tiltog, og er hans Bestræbelser gaaet ud paa at udfinde et Middel til Forebyggelse eller Standsning deraf. Han havde i den Hensigt forhørvet sig Underretning fra Bestyrelsen af en Lægdsgaard i Strinden ved Trondhjem, hvilke Enhver maatte anse for paalidelige og lød saaledes, at Opofrelserne ikke havde været saa ubetydelige med at faa denne Indretning istandbragt, men at man derved siden har kunnet holde Udgifterne paa samme Standpunkt. Fattigkommissionen og Formandskabet indstillede enstemmig til Kommunebestyrelsen, at noget saadant skulde forsøges, hvorimod jeg under Sagens Behandling ytrede Betænkelighed derved, dels fordi Udligningen vilde blive for stor paa en Gang i denne trange Tid, da den omhandlede Overskridelse ogsaa maatte dækkes, dels fordi jeg nærede Frygt for, at de Fattige, som indlagdes paa Lægdsgaarden, efter vore Forholde vilde blive kostbarere at forsørge end de, man bortakkorderede; men Alle holdt fast paa, at det skulde forsøges, hvilket blev enstemmig besluttet, da jeg under Afstemningen ikke var tilstede.

En Gaard blev indkjøbt og indrettet til at modtage Lægdslemmer fra 2den Januar d. A., hvis Antal til Dato har varieret mellem 22 og 34, som nu befinde sig der, og Alt gik godt og vel, med Undtagelse af ugrundede Klager fra nogle af Lægdslemmerne over, at de ikke havde det godt nok, hvilke ogsaa efterhaanden ere i Aftagende, indtil Fattigskatten, som jeg indkaserer, skulde betales for indeværende Aar; men da fik Piben en anden Lyd, da den havde forøget sig, og da var Pastor Grønvold og Lægdsgaarden Skyld i det Hele. Af de Skattydere, som ikke hørte til de styrende Korporationer, hørte jeg ikke, at en Mand var utilfreds med denne Foranstaltning; men nu vare Nogle blevne saa kloge, at de erklærede at ville have stemt imod, hvis de havde været med ved Afgjørelsen. De havde paaregnet, at Resultaterne skulde vise sig strax, og at Lægdsgaarden vilde skræmme Folk, saa de ikke turde forlange Fattigunderstøttelse, samt at man paa den Maade vilde blive Udgiften kvit. Dette være langtfra ikke sagt om Alle, men jeg hørte det af ikke saa Faa, som jeg forhen havde hørt ytre Tilfredshed med Foranstaltningen, men nu med stor Forbitrelse erklærede sig i modsat Retning.

Man kan ikke, førend der er aflagt 2 Aars Regnskab, faa nogen rigtig Rede paa, hvorledes Indretningen har virket i økonomisk Henseende, da man hidtil ikke har havt nogen anden Hjælp af Gaardens Produkter, end Melken af 7 Kjøer, der ere fodrede i sidste Vinter af forrige Aars Høavling, og Madforsyningen er saaledes bleven noget kostbar i denne dyre Tid; men naar man faar dette Aars Korn- og Potetesavling m. V. til Hjælp, vil det forandre sig. Naar jeg kunde blive kvit den Tanke, at det vil blive for kostbart, synes jeg meget godt om Indretningen, da der hersker den største Orden og Renlighed og Lægdslemmernes Udseende vidner om, at de ingen Nød lide. Jeg skulde desformedelst og af Hensyn til Moraliteten ønske, at den kunde bestaa, da det heller ikke er usandsynligt, at den indirekte eller paa en Maade, som ikke ligefrem kommer tilsyne, virker til Besparelse af Omkostningerne med de øvrige Fattiges Forsørgelse.

Pastor Grønvold har endvidere ved sine Bestræbelser for at afvende Udtælling paa Fattigkassen faaet istandbragt en Husflidsforening for at skaffe trængende Folk Arbeidsfortjeneste. Tærskemaskinerne og andre Maskiner have taget Arbeide fra Mændene, og Spinderierne og Væverierne samt Undladelse af at saa Linfrø har taget Arbeide fra Kvinderne. Af de Sidste er der rigtig Mange, som baade vil og kan arbeide, men sidde Husarme med Hænderne i Skjødet og sulte.

Jeg har været Medlem af Fattigkommissionen i 30 Aar og hørt saa ofte, at der er blevet svaret dem, der fremstillede sig og forlangte Understøttelse: „Du er arbeidsfor og kan gaa hen og arbeide for Føden." Dette kan være sagt med Beføielse, men ogsaa med Ubeføielse til den, der kan have for Mange og Sygelige at forsørge, samt til dem, som Ingen vil have i Arbeide, formedelst en eller anden Ufordragelighed, men naar man kunde sige: „Kom til mig, skal Du faa arbeide eller jeg skal skaffe Dig Arbeide hos den eller den," og han da ikke vilde, burde han sulte og straffes, hvis han bad. Det kan ogsaa være saa, at Familieforsørgeren er en liderlig Person, der enten sætter overstyr det, han fortjener eller paa anden Maade unddrager sig Forsørgelsespligten, saa hans Kone og Børn og lide Nød, og da bliver det en Samvittighedssag for Fattigbestyrelsen at skride ind og ikke lade Ansvaret hvile paa et Menneske, som er døv baade for Æresfølelse og Medlidenhed, men føie Anstalter til at faa ham paa Kron- eller Tvangsarbeide.

Ved mit lange Bekjendtskab til deslige Forhold har jeg vel bemærket, at det første Skridt til at trygle eller betle er det tyngste hos dem, der ere opdragne ved at ernære sig af Arbeide og have bevaret Fortidens Anskuelser, at det er Skam; men er dette vel overstaaet, befinde de sig nok saa vel derved, og Bestræbelsen med at forsørge sig selv er tabt for bestandig. Mange flinke Kvinder, som have lært at arbeide og kunne arbeide, sidde dog inden fire Vægge uden Brød og uden Arbeide og høre sine Børn græde efter Mad uden at kunne hjælpe dem. Mange har en uforsonlig Kreditor, og de nødes da til, enten at søge Hjælp hos Fattigbestyrelsen, eller gaa selv eller lade sine Børn gaa ud at betle, hvorved Spiren til Lediggang og den Anskuelse, at de, som have Formue, ere pligtige til at forsørge dem, skyder frem. I Forbindelse med disse Betragtninger var det Husflidsforeningen, jeg vilde omhandle. (Forts.)

Om Optagelsesexamen ved Universitetet og Krigsskolen.

Motto: Vanen er vond at venda.
Norske Ordsprog.

Ved enhver Examen gjælder det at komme efter Examinandens virkelige Standpunkt lige over for de Kundskaber eller Færdigheder, hvori han prøves. Opnaaes dette virkelig ved Student- og Kadetexamen? Jeg tror det ikke, og der er vel ikke Mange, som tro det.

Da kun en mindre Del af dem, som forberede for sig Krigsskolen, kan faa Plads der; og da naturligvis de, som ved Prøven faa bedst Karakter, ere de, der komme ind, bliver enhver feilagtig Karaktergivning, der kunde været undgaaet, en farlig Leg med de Unges Ve og Vel, der ikke blot kan afskjære og vel ogsaa har afskaaret berettigede Livsforhaabninger, ved at udelukke den Dygtigere og give den mindre Dygtige Adgang, men som ogsaa — ved tildels at lade tilfældige Omstændigheder, Held og Uheld, være det Afgjørende i Stedet for de forskjellige Grader af Modenhed — kan bringe ind i den for Krigsskolen forberedende Skole en Tilbøielighed til at lade Lykken raade istedetfor at lægge Vind paa at naa frem til virkelig Dygtighed, en Aandsretning, der nok allerede spores i Skolerne, og hvis Betydning for Samfundet ei trænger nogen Paavisning.

En saadan Betydning kan vistnok ikke tillægges Upaalideligheden i Artiumsudfaldet. Hovedsagen bliver her vistnok, at man faar Examen, og ikke, med hvilke Karakterer man faar den. Men dels blot fordi Examen Artium er et offentligt Vidnesbyrd, og fordi det er demoraliserende, at et saadant kan være falskt, dels fordi det for Mange, og da især de Fattigere, kan blive en Velfærdssag, bør ogsaa her Enhvers Kundskaber prøves med Skjønsomhed og Omhu, før de værdsættes med en Karakter.

Jeg skal paavise nogle af Manglerne ved disse to Examensprøver og forsøge at give Vink om, hvorledes de kunne afhjælpes. Her mangler vist ikke god Villie hos dem, som have at foretage Prøverne, hvorimod mange, tildels gjennem lange Tider tilvante Omstændigheder, kunne have Skyld i, at de ikke selv have faaet Øie paa Mislighederne.

Skulle Alle, som fremstille sig til en Examen, faa Anledning til at vise, hvad de kunne, — og det maa ske, skal en paalidelig Karakter kunne gives, — saa maa i hvert Fag Spørgsmaalene eller Opgaverne være saavidt omfattende, at baade den mindst Modne kan finde Noget, han kan besvare rigtigt, og den Begavede, der ret har nyttet sine Evner, kan faa Anledning til at vise sin Overlegenhed. Ved den mundtlige Examination kræver dette Forberedelse fra Examinators Side; men saavel Universitets- som Krigsskolelæreres Examination synes ofte at vise, at en saadan Forberedelse ikke har fundet Sted; thi lette og vanskelige Spørgsmaal kastes saaledes mellem hverandre, at det bliver umuligt at holde deres Forskjelligartethed ud fra hinanden og tage Hensyn hertil ved Karaktergivningen; ja det gaar saa vidt, at Somme høres helt igjennem tungt, Andre helt igjennem let, medens Bedømmelsen falder saaledes, som om alle Spørgsmaal og al Besvarelse var lige let. Her skal nedenfor nævnes Exempler.

Til de skriftlige Prøver idetmindste, som de paalideligste, burde man have dette skarpt for Øie ved Valget af Opgaver. I Sprogene er vel dette ogsaa i Almindelighed Tilfældet, skjønt man ogsaa ser, at Opgaverne dels ere saa lette, at der ikke bliver Anledning til at vise nogen fremragende Dygtighed, dels saa vanskelige, at den, som kun har naaet Lavmaalet af de Kundskaber, der kræves, bliver forvirret, taber Modet og kommer til at vise sig endnu svagere, end han virkelig er. Det Sidste var formentlig Tilfældet med den latinske Oversættelse til Examen Artium for nogle Aar siden, det Første maaske i Aar. I Konstruktionstegning til Krigsskoleprøven i Aar blev der givet en saa let Opgave, at den kan løses af enhver nogenlunde flink Elev i næst øverste Realklasse i Skolerne. Ved Bedømmelsen af en slig Opgaves mathematiske Del maa der altsaa gives samme Karakter til dem, som kunde have fortjent 1, og til dem, som havde fortjent 2 og 3 eller slettere for sine Kundskaber. Udfaldet af Examen kommer følgelig til for en stor Del at bero paa tilfældige og uvæsentlige Omstændigheder ligesaa meget som paa virkelig Dygtighed.

Noget Lignende, men langt mindre Forsvarligt, har i de sidste Aar fundet Sted ved Krigsskolens Prøve i Gymnastik og Svømning. Men der er det ikke blot Prøven, men ogsaa Censuren, som falder i Øinene som besynderlig. Armgang i Touge (Klatring) giver en Karakter, Gang over Gulvet giver en anden Karakter, der i Vægt stilles ved Siden af den første! For at prøve, om En med Lethed kan komme over en dyb, men ikke bred Elv, over et Gjærde eller Lignende, har man en Prøve i Hopning, ved hvilken den, der kommer vel over, kan faa slettere Karakter end den, der plumper i eller bliver hængende paa Gjærdet, saafremt den

sidste plumper eller hænger med Anstand. Man ser derfor ogsaa, at En, der det ene Aar (efter Alles Mening med Rette) erklæres for en udmærket Svømmer (Karakter 1), det næste Aar, efter som flittig Svømmer at have gaaet fremad i Styrke og Behændighed, erklæres for kun at være meget brav (Karakter 2); man ser, at Kraft, Smidighed og Herredømme over Legemet er bleven belønnet med den samme Karakter som Svaghed, Klodsethed og Ubehjælpelighed. Det er naturligvis kun manglende Syn for, hvad der tilsigtes ved Prøven, der kan fremkalde slige Resultater; thi i intet Fag er det saa let som i dette at udfinde, hvilken Karakter Enhver virkelig fortjener.

Temmelig let er dog dette ogsaa i Mathematik, især naar Examen er indrettet som ved Krigsskolen, hvor der f. Ex. i Arithmetik foruden den mundtlige Prøve gives indtil 6 skriftlige Opgaver, idet disse med passende Stigning kunne bevæge sig fra det Letteste til det Sværeste, som ligger indenfor Arithmetikens Omraade. Ifjor gaves der imidlertid, saavidt mindes, kun middelslette Opgaver, men ingen, der krævede nogen større Dygtighed. De bedste Aspiranter fik saaledes ikke fuld Anledning til at vise, hvad de formaaede, maaske heller ikke de daarligste.

At Opgaverne formuleres mindre klart, er desværre ingen Sjeldenhed hverken ved Universitets- eller Krigsskole-Prøven. Saaledes den norske Stil ved Krigsskolen i Aar, ved Artium ifjor, en eller et Par Opgaver i Mathematik ved Krigsskolen ifjor. Dette synes dog alt for utilbørligt.

Det er naturligvis af Enhver forudsat, at Examinationen skal være ens for Alle, hvilket den kun kan blive, naar Examinator ingen forudfattet Mening kan have om Examinanden. Saavidt vides, er der ikke givet nogen udtrykkelig Bestemmelse for at opnaa dette ved Krigsskolen; men det fortælles, at Chefen i dette Øiemed gjør, hvad han kan, for at forebygge, at Examinatorerne og Censorerne komme til Kundskab om, af hvilken Skole eller Privatmænd Aspiranten er forberedt, om han er dimiteret eller ikke, og hvorledes han har bestaaet den skriftlige Prøve. Dette fortjener Anerkjendelse.

Anderledes forholder det sig med Examen Artium. Uagtet det er bestemt ved Lov, at Censorerne over de skriftlige Arbeider skulle være uvidende om, hvem Forfatterne ere, og uagtet det rimeligvis dermed ogsaa har været Lovgiverens Tanke, at ingen forudfattet Mening skulde have Indflydelse paa den mundtlige Prøve, er det dog saa langt fra, at denne Forudsætning følges, at tvertimod Examinator og Censor sidde med trykt Liste for sig over Artianernes Familieforhold, Dimission og Karakterer for de skriftlige Fag. Dette faar let den største Indvirkning paa Examinationen og Censuren og dermed paa Karaktererne. Staar En f. Ex. til præceteris, saa kvier man sig for at være den, der berøver ham samme, og Spørgsmaalene indrettes derefter, Bedømmelsen ligesaa. Er En dimitteret fra en Skole, er strax en forudfattet Mening om Duelighed tilstede, og man skal ikke være synderlig Skolemand for at fatte, hvilken for ham gunstig Indflydelse dette har. Er En dimitteret privat og især af En af dem, der handle med Testimonier, saa paatrænger der sig strax en Formodning om Umodenhed, og hvis alligevel en Saadan faar f. Ex. Karakteren 2 for et Fag, kan man være temmelig forvisset om, at han er meget bedre hjemme deri end den Skoledimitterede, der faar samme Karakter.

Hvorvel det ikke bør være nogen Tvivl underkastet, at Examinatorerne til Examen Artium som hæderlige og rettænkende Mænd kun stræbe at finde det Rette, er det dog indlysende — forhaabentlig ogsaa for disse selv, naar de gjøres opmærksomme derpaa — at de netop ved den saaledes hos sig selv fremkaldte forudfattede Mening ofte føres bort fra det Rette, de søge. Men dertil kommer, at en af sin offentlige Optræden noksom bekjendt Mand, der tidligere har siddet i Examensdeputationen og vel i Aar atter ikke bliver uden Indflydelse paa Artianernes Skjæbne, har erklæret, at han undersøger de privat Dimitteredes Kundskaber paa en ganske anden Maade end de Skoledimitteredes, og Mange have følt, hvad det drager efter sig. Nu vil desuden den Skræk for ham, tidligere Erfaringer have fremkaldt blandt de privat Dimitterede, selv dem, som ellers vente Karakteren 1, gjøre Følgerne af hans Examinationsmaade endnu føleligere, om han, som rimeligt er, kommer til for en større eller mindre Del at examinere.

For at tilveiebringe Lighed i Examination og Censur henstilles det derfor til Examensdeputationen (eller hvem nu rette Vedkommende er) allerede i Aar at træffe en saadan Forføining, at Examinatorerne gaa til den mundtlige Examination fuldkommen uvidende om Examinandernes Dimission og Karakterer for de skriftlige Fag. Det tør haabes, at denne Forandring vil være overensstemmende med de fleste Universitetslæreres eget Ønske.

Forøvrigt maa det vel for dette Aar, ved Krigsskolen som ved Universitetet, blive enhver Examinators Sag at tage det Hensyn til ovenstaaende Bemærkninger, som han finder, de fortjene.

Hugall.

Kristiania, den 11te August 1869.

Keiserens Udkast til Senatsbeslutningen lyder i sin Helhed saa: § 1. Keiseren og den lovgivende Forsamling ere i Besiddelse af Initiativet med Hensyn til den lovgivende Virksomhed. § 2. Ministrene ere kun afhængige af Keiseren. De raadslaa i Statsraadet under hans Forsæde. De ere ansvarlige. De kunne kun sættes under Anklage af Senatet. § 3. Ministrene kunne være Medlemmer af Senatet eller af den lovgivende Forsamling. De have Adgang til begge disse Forsamlinger og have Ordet, naar de forlange det. § 4. Senatets Møder ere offentlige. Et Forlangende af fem Medlemmer er tilstrækkeligt til, at det kan konstituere sig som et hemmeligt Udvalg. § 5. Naar Senatet antyder, hvilke Forandringer en Lov efter dets Anskuelser bør underkastes, kan det beslutte, at den skal sendes tilbage til den lovgivende Forsamlings gjentagne Prøvelse. Det kan i ethvert Tilfælde ved en begrundet Beslutning sætte sig imod en Lovs Kundgjørelse. § 6. Den lovgivende Forsamling bestemmer selv sin Forretningsorden. Ved hver Samlings Begyndelse vælger den sin Formand, sin Næstformand og sine Sekretærer. Det vælger sit Bureau. § 7. Ethvert Medlem af Senatet eller af den lovgivende Forsamling har Ret til at stille Forespørgsler til Regjeringen. Motiverede Dagsordener kunne vedtages. § 8. Intet Ændringsforslag kan komme under Forhandling, førend det har været forelagt det til Lovudkastets Prøvelse nedsatte Udvalg og meddelt til Regjeringen. Naar Regjeringen ikke gaar ind paa Ændringen, afgiver Statsraadet sin Betænkning; den lovgivende Forsamling fatter derpaa sin endelige Beslutning. § 9. Udgiftsbudgettet forelægges i Afsnit og Paragrafer for den lovgivende Forsamling. Hvert Ministeriums Budget voteres i Afsnit efter det Register, der er vedføiet nærværende Senatsbeslutning. § 10. De Forandringer, som Told- og Postariferne for Fremtiden undergaa ved internationale Traktater, ere kun bindende, naar de ere vedtagne ved Lov. § 11. Senatets, den lovgivende Forsamlings og Statsraadets Forhold til Keiseren og til hverandre indbyrdes er fastsat ved et keiserligt Dekret. § 12. Alle Bestemmelser, der staa i Strid med nærværende Senatsbeslutning, ere ophævede.

Man seer, at det keiserlige Budskab indrømmer den lovgivende Forsamling Ret til at tage Initiativet, altsaa til at fremkomme med selvstændige Forslag. Ministrenes Ansvarlighed er ligeledes paa en Maade fastsat, skjøndt den anden Paragraf dog ikke tydelig viser, om Ministeriet som en Helhed er ansvarligt, eller om hver enkelt Minister kun er ansvarlig for de under hans Departement hørende Regjeringshandlinger, saaledes som den trettende Paragraf i Forfatningen af 1852 bestemte. Forhandlingerne i Senatet, der sikkert fortrinsvis ville dreie sig om dette vigtige Punkt, og Ministeriets Udtalelser maa dog snart oplyse Sagen. Foreløbigt skal Budskabet dog i Senatet kun have fundet en meget kjølig Modtagelse.

Alle Ministrene vare tilstede ved Oplæsningen, og Prins Napoleon, som har isinde at deltage i det forestaaende Ordskifte, var mødt i Senatet. Regjeringens Udkast er henvist til et af ti Medlemmer bestaaende Udvalg, hvis Betænkning man venter saa betimelig, at Senatet vil faa Tid til at fuldende sit Arbeide inden den 15de August. Man antager endnu stedse, hvor lidet sandsynligt det end er, at Senatsbeslutningen vil blive kundgjort paa den Dag, og Le Constitutionnel bekræfter det Rygte, at der samtidig med Kundgjørelsen vil blive tilstaaet almindelig Amnesti for politiske Forbrydelser.

L'Avenir National meddeler, at General Mellinet har forlangt sin Afsked som Nationalgardens Chef. Den i Korpset allerede længe herskende Misfornøielse har foranlediget dette Skridt. En Petition til Keiseren forberedes; den gaar ud paa at nedlægge en Protest mod den nuværende Organisation, og man venter, at denne Petition vil faa over 30,000 Underskrifter.

De officiøse østerrigske Blade ere meget forbittrede over, at „Nordd. Allg. Z." har fortalt, at den preussiske Udenrigsminister i syv Maaneder ikke har ført nogensomhelst Samtale med den keiserlige Udsending ved Hoffet i Berlin, og betragte denne Udtalelse som en stor Fornærmelse. Grev Bismarks Organ spørger, om Udenrigsministeren maaske selv skulde opsøge Baron Werner for at underholde sig med ham om østerrigske Statsanliggender? Det samme Blad fremsætter den uholdbare Paastand, at man overalt i Verden er enig om at betragte Depeschernes Sammenstilling i den røde Bog som en Intrige, hvis Øiemed er at forstyrre Freden i Europa. Overalt i Verden er man tvertimod kommen til den Erkjendelse, at det er Preussens Overgreb, der har forstyrret Ligevægten i Europa, og at det er den Troløshed, hvormed Preussen svigter indgaaede Forpligtelser, der umuliggjør Freden.

Fra Berlin skrives til „Köln. Zeit.", at den østerrigske Rigskansler ved sin nu offentliggjorte Instrux af 4de April 1869 til Ministrene i München og Stuttgart tydelig har udtalt, at det var af Interesse for Østerrige, at det tyske Nordforbund ikke ogsaa optog de sydtyske Stater; deres Selvstændighed var uforenelig med en slig Tilslutning, der tillige vilde sætte Freden paa Spil. Slige Ytringer af Rigskansleren, siger man med stor Forbitrelse i Berlin, ere af væsentlig Betydning; de øve en stærk Indflydelse paa de sydtyske Kabinetters Beslutninger, de styrke i høi Grad den af de antinationale Kredse i Sydtyskland reiste Opposition, og de indeholde et betydningsfuldt Vink for Krigspartiet i Frankrige. Baade „Die Presse" og „Neue fr. Pr." erklære ogsaa i Anledning af nogle Ytringer i et officiøst preussisk Blad, at Kjernen til Østerriges tyske Politik maa søges i det sydtyske Spørgsmaal. Østerrige har mange Interesser i Tyskland, fordi det ikke kan være det ligegyldigt, hvilken politisk Skikkelse det i et Toldforbund forenede Tyskland for Fremtiden faar. Begge de nævnte Blade ere enige i, at den Stilling, som Pragfreden har fremkaldt, er uholdbar, og at Østerrige er nødsaget til at ønske Nordforbundets Sprængning. „Det er talt rent ud af Posen", siger „Köln. Zeit,", „her har man aldrig tvivlet om, at Grev Beust følger en saadan Politik.

Journal des Debats meddeler, at den italienske Regjering imødeser med Bekymring Kirkeforsamlingens Sammentræden. Den nærer nemlig Frygt for, at den hellige Stol skal gjøre Forsøg paa at ophøie Pavens verdslige Herredømme til en Troessætning, i hvilket Tilfælde de katholske Stater ingensinde kunde give deres Samtykke til Kirkestatens Indlemmelse i det øvrige Italien. La France, som er en Tilhænger af Pavens timelige Magt, mener dog, at denne Frygt er overdreven, og henviser til et af Erkebiskopen af Bourges anbefalet Skrift, hvori der siges: De i Rom forsamlede Biskoper ville fornye de Straffe, der ere paalagte de Personer, som have trængt sig ind i den hellige Stols verdslige Besiddelser, ja endog opfordre eller befale de Troende at forsvare disse Besiddelser. Men Kirkeforsamlingen vil aldrig kunne forlange, at vi skulle betragte det som en Troesartikel, at Kirken ikke kan leve og opfylde sin Bestemmelse, naar Paven ikke er en timelig Hersker; thi derom staar der Intet i den hellige Skrift.

Et i Linz udgivet Blad meddeler, at Biskop Rüdiger, der blev dømt for Ulydighed mod den verdslige Øvrighed, vil i Anledning af Kirkeforsamlingen blive udnævnt til Kardinal af Paven, som i en Skrivelse til Biskopen udtaler, at han skjænker ham denne Belønning, „som vi pleie at tilstaa den hellige Kirkes mest trofaste Tilhængere og Beskyttere".

Som det af nedenstaaende Artikel af Tr. Adr. for 6te ds. sees, vil Landshøvdingen i Jemteland, som i længere Tid har været ventet til Trondhjem, snart indfinde sig der for muligens allerede at indlede nærmere Underhandlinger med Trønderne i Anledning af det paatænkte Jernbaneanlæg mellem Stiftsstaden og Jemteland. Efter alt, hvad vi have kunnet erfare angaaende denne forresten ikke saa ganske nye Plan, maa den have Udsigt til at kunne forene langt større Interesser end Røraasbanen vilde kunne have gjort, saa at den antagelig vil vinde al Understøttelse af Trønderne. Allerede forinden Røraasbanens Skjæbne afgjordes i Thinget, var der endog inden Trondhjems By Mange, som i Anledning af det netop paa den Tid berammede Jernbanemøde i Sundsvall, hvis Forhandlinger vi tidligere have omtalt, ønskede at man ikke bandt sig ved nogen Storthings-Beslutning om Røraasbanen, hvorved Udsigterne for det andet og som det mentes ulige vigtigere Baneanlæg ialfald for længere Fremtid vilde formerkes. — Den omtalte Artikel lyder saaledes:

Landshøvdingen i Jæmteland, Hr. Asplund, har i en Skrivelse af 27de f. M. til Stiftamtmanden i Trondhjem meddelt denne, at han har tænkt at foretage en Tur hid for at erhverve Kundskab om, hvilke Sympathier Spørgsmaalet om en Jernbaneforbindelse mellem Sundswall og Trondhjem maatte have her, og hvilken Medvirkning Trønderne vilde yde til Spørgsmaalets Løsning. Herom tror Landshøvdingen man bedst vilde komme til Kundskab, om et almindeligt Møde kunde blive afholdt i Trondhjem, ved hvilket Spørgsmaalet blev diskutteret, Meningerne udtalte og Beslutning fattet om, hvad der fra norsk Side burde foretages. Tiden for Mødet ønsker han sat til en Dag mellem 24de og 28de d. M.

Landshøvdingens Skrivelse har Stiftamtmanden med sin Anbefaling sendt Magistraten og Formandskabet til Erklæring. Dette har i denne Anledning i et i Eftermiddag afholdt Møde besluttet, at Sagen „tilbagesendes Magistraten med Tilkjendegivende, at Formandskabet anser det for ønskeligt, at et Møde, som det af Landshøvdingen i Jæmtelands Læn foreslaaede, afholdes herfteds. Formandskabet har heller ikke for sit Vedkommende noget at erindre med Hensyn til den for Mødets Afholdelse antydede Tid, men skulde dog anse det for ønskeligt, at saavidt muligt alle i Sagen intereresserede Distrikter, saavel i Sverige som i Norge, ved betimeligen udfærdigede Bekjendtgjørelser om Mødets Afholdelse sattes istand til at lade sig repræsentere, hvilket man derfor maa henstille til Stiftamtmanden at foranstalte".

Da en Jernbaneforbindelse mellem Trondhjem og de tilstødende Distrikter i Sverige er udførbar og ønsket ogsaa til andre Trakter end Jæmteland, vilde det tilvisse være godt, om der, som i Formandskabets Erklæring antydet, kunde blive Anledning for Mænd fra disse med Kjendskab til og Interesse for Sagen at deltage i det paatænkte Møde, saa at Diskussionerne kunde faa den fornødne Alsidighed.

Ordensudnævnelse. Under 7de dennes har det naadigst behaget Hans Majestæt i St. Olafs Ordenen at udnævne:

til Kommandør:

Medlem af Senatet i Finland, forhenværende russisk Generalkonsul i Kristiania, Statsraad Mechelin.

Befordringer og Afgang. Under 7de ds. har det naadigst behaget H. M. Kongen at udnævne: Underretssagfører E. L. C. Holtermann til Politimester i Stavanger, og Undertoldbetjent i Stavanger Tolddistrikt H. Larsen til Overtoldbetjent i Frederikshald Tolddistrikt.

— Under s. D. er det naadigst tilladt den under 26de April 1869 til Politimester i Stavanger udnævnte D. Schnitler at forblive i sit hidtil havte Embede som 1ste Politifuldmægtig i Kristiania.

— Under s. D. er Geschworner i Østre Søndenfjeldske Bergdistrikt og første Direktør ved Kongsbergs Sølvværk, C. F. Andresen, meddelt Afsked i Naade fra hans Embede som Geschworner.

Indberetning om Udsigterne for Høsten 1869 i Nordre Trondhjems Amt, dateret 31te Juli:

Efter en meget mild og lidet snefuld Vinter nærede man i Almindelighed Haab om en tidlig Vaar og en varm Sommer, men dette Haab er paa det fuldstændigste skuffet, idet et regnfuldt, raat og koldt Veir i Forening med vestlige Vinde har været stadigt herskende ligefra Vinterens Ende til Begyndelsen af Hundedagene, da Veiret blev noget mildere, om man end fremdeles har savnet stadig Sommervarme og Solskin. Jorden holdt sig som Følge heraf længe raa, kold og ukvem til Bearbeidelse, Vaaraannen tilendebragtes sent — udenfor Namdalen, hvor Veirforholdene vare noget gunstigere, ialmindelighed først i Slutningen af Mai, og Grøden paa Agrene spirede langsomt og ujævnt, medens Ugræsset voxede og bidrog til at kvæle den. De sidste Dages Godveir har alligevel i en mærkelig Grad forbedret Agrenes Udseende, og om de end fremdeles ligge adskilligt tilbage, saa tør man dog endnu gjøre sig Haab om et nogenlunde tilfredsstillende Udbytte af samme, hvis den indtraadte mildere Temperatur maa blive af Varighed og Nattekulden ikke for tidligt indtræde. For Korn- og Potetesavlens Vedkommende maa Udsigterne saaledes for Tiden siges at ikke saa hoist tvivlsomme. Derimod har man Grund til at vente et rigt Foderaar, da Græsset saagodtsom overalt er i sjelden Grad tykt og frodigt. Slaatten paabegyndtes omkring den 20de dennes, og er nu formentlig overalt i fuld Gang.

Sild har vist sig saavel i Namsen som i Trondhjemsfjorden, men Fangsten har hidtil været ubetydelig.

Ny Folkehøiskole. Som det af den i Bladet indrykkede Bekjendtgjørelse vil sees, aabner Kand. theol. Ingvar Bøhn med Bistand af Pastor J. Müller til Høsten en ny Folkehøiskole paa Romerike. Bøhn har i længere Tid tildels som Lærer opholdt sig ved Bruns Folke-

heiskole i Gudbrandsdalen, ligesom han ogsaa gjentagende har besøgt flere danske Folkehøiskoler for at gjøre sig bekjendt med Undervisningen.

Aarveien. Det vedholdende Regn og den lave Temperatur begynder at ytre sin skadelige Indflydelse saavel paa den til Skur modne Rug, som paa den grønne Vaarsæd, der trænger Varme og Tørveir. Fra Sørkedalen og Trakterne om Øieren høres der, at Nattefulden for endel har ødelagt Potetesgræsset.

Forligelsesvæsenet. Til Veiledning for Forligelseskommissionerne ved Udførelsen af den dem ved Lov af 8de Mai d. A. tillagte dømmende Myndighed har Justitsdepartementet ladet udarbeide og omdele Formularer for de forskjellige Slags Kjendelser, der ifølge Loven kunne blive at afsige. For Voldgiftskjendelsers Vedkommende er selvfølgelig og alene exempelvis antydet, hvorledes Kjendelsen bør formes i de almindeligt forekommende Tilfælde.

Telegrafvæsenet. (Aftenbl.) Paa den nye Telegraflinie imellem Kjeøen og Tromsø er igaar aabnet nye Telegrafstationer i Havnvik, Maalsnes og Tromsø; Sandtorvs Station vil med det første blive aabnet.

Den nye Linie til England gjennem Kabelen er nu færdig og vil blive aabnet en af de første Dage.

Fra 1ste August er Telegrafinspektør Jonas Collett konstitueret som Intendant ved Telegrafvæsenet og Stationsbestyrer E. Collett som Inspektør i Kristiania Telegrafdistrikt.

Ude ved Nitroglycerin-Fabriken i Lysaker foretoges forleden Dag, ifølge „Mgbl.", i Overværelse af Veivæsnets Vedkommende en Række Skydeforsøg med almindeligt Minekrudt, saakaldet „Montana"-Krudt og Dynamit. Til Forsøgene benyttedes et Veivæsnet tilhørende Apparat, egentlig bestemt til at prøve forskjellige Krudtsorters Styrke. Apparatet bestaar i en Smedejerns Blok, hvori der er boret et Løb af omtrent en Tommes Vidde og nogle Tommers Dybde, i hvilket Ladningen indsættes, og ovenpaa hvilket der anbringes en 32-pundig Kanonkugle. Den Høide, hvori denne løftes, angiver altsaa det fremdrivende Middels Kraft. Skuddenes Resultater observeredes igaar ved Hjælp af opstillede Maalestænger, uden at denne Observation kunde blive fuldkommen nøiagtig. Følgende Liste viser Udfaldet af de forskjellige Skud:

Skud No.		Fod.
1.	Ladn.: alm. Minerkrudt, 2 Lod	9½
2.	— Montana-Krudt, 2 „	1
3.	— Dynamit No. 1, ½ „	17½
4.	— (mislykket).	
5.	— Dynamit No. 1, $\frac{1}{16}$ „ (87 Gr.)*)	9
6.	— Dynamit No. 1, $\frac{1}{16}$ „ (87 Gr.)	12½
7.	— Dynamit No. 2, ½ „ *)	12
8.	— Montana-Krudt, 2 „	½ a 1
9.	— alm. Minerkrudt, 2 „	10½
10.	— Dynamit No. 1, 1 „	40 a 45

Det anvendte Krudt, der var medbragt fra Veikontoret, var fra Midtvandets Krudtmølle.

Forvalter ved Brekke Brug i Rakkestad, Kristian Hansen, afgik afvigte Fredag ved Døden efter et langvarigt Sygeleie i en Alder af henimod 81 Aar. Han blev født den 8de Oktbr. 1788 paa Gaarden Brandsrud i Eidsberg Præstegjeld. I Aaret 1808 blev han antaget som national Korporal ved eidsbergske Kompagni, og efterat have gjennemgaaet Exercerskolen, kom han ind paa Regimentets Underofficerskole. Senere kom han til Kongsvinger, hvor hans Foresatte blev Løitnant Bang og Oberst Krebs. Han vandt dennes Yndest i høi Grad, og Oberst Krebs omtalte ham oftere med Ros. Hansen havde netop i disse Dage i „Fr.halds Tilskuer" begyndt en længere Skildring af Krebs's Liv og Historie. Hansen feirede sit Guldbryllup i 1865, og var en ligesaa lykkelig Mand, som han var agtet og elsket af Alle, Fattig eller Rig.

*) Det Kvantum, der i Indkjøbspris svarer til 2 Lod almindeligt Minerkrudt.

Ulykkestilfælde. (Hed. Amtst.) En Læskjører fandtes sidste Fredag død paa Landeveien her i Nærheden. Manden var kvalt ved at blive indeklemt mellem en Stenur og Læsset, der ved uforsigtig Kjørsel var væltet ud over Grøftekanten.

Storsteparten af anden Stævnes Nordfarjægter er nu ankommen paa vor Havn, skriver Berg. Adr. for 7de ds., og Resten vil formodentlig snart være her, da det blæser en frisk Nordenvind. Som sædvanlig gaar Udlosningen rast fra Haanden og vil være tilendebragt i Løbet af næste Uge.

Om Sommersildfisket skriver Karmsundsp. for 6te August. Det endnu vedvarende Fedsildfiske synes med hver Dag at tiltage i Betydenhed og giver ogsaa herstedes Anledning til et Liv og en Rørelse, som det skulde være i Vintertiden under Vaarsildfisket; ialfald har et saa betydeligt Sommersildfiske ikke i Mands Minde fundet Sted paa disse Kanter. Det ene Laas stænges efter det andet, hvert indeholdende et eller flere hundrede Tønder og flere med langt større Fangst. I Forresfjorden og Tysvær, ved Røgsund og især norden for, navnlig i Nærheden af Mosterhavn, er i den senere Tid foregaaet et storartet Fiske, der har havt til Følge, at Prisen paa den ferske Sild nu er kommen ned i 3 Spd. og maaske derunder pr. Tønde. Silden er idetmeste blandet, men falder tildels ogsaa temmelig jevn og stor, og er meget fed og god. Salt og Tønder ere nu meget søgte Artikler og neppe at erholde, hvorfor ogsaa Priserne derpaa ere ualmindelig høie.

Ballet paa Stockholms Børs. (Flk. Av.) Forrige Lørdag afsluttedes den Række af storartede Festligheder, hvormed Kronprinsens Bryllup blev feiret i Sveriges Hovedstad. Indbudne hertil vare foruden de kongelige og keiserlige Personer med deres Følge, Serafimerridderne, de svenske og norske Statsraader med deres Fruer, Corps diplomatique og en Mængde af de i Stockholm tilstedeværende Udlændinge, de høiere civile og militære Embedsmænd, Magistratens Medlemmer, Hovedredaktørerne for de større Blade samt 75 yngre dansende Officerer og en Del yngre Herrer af Byens Familier. Deltagernes Antal ansloges til henved 1000. Allerede fra Kl. 8 om Aftenen rullede Vognene frem under det 20 Fod høie, 14 Fod brede Telt, der var opslaaet foran Børsens Façade mod Stortorvet og hvilede paa gyldne Søiler, som vare plantede paa en med meget Grønt og Blomster klædt Terrasse, smykket med Vaabenskjolde og nordiske Flag og glimrende oplyst med Gaskandelabrer. Her paraderede Andra Lifgardets Grenaderer. Ad den med Tæpper belagte store Børstrappe steg man op til den nedre Børssal, der i Løbet af nogle faa Dage var bleven helt omskabt, og hvor begge Gardens Musikkorpser afvexlende lode Tonerne bruse saavel ud til den paa Torvet samlede, skuelystne Mængde som op til de i Korridorerne og Salene ovenover spadserende Gjæster. Ad den dobbelte Trappe, som førte op til den egentlige Festsal, og hvis Fod var prydet med 2 mægtige Bronceløver, steg man mellem prægtige Blomstergrupper, exotiske Planter, slebne Speile og straalende Gaskandelabrer op til Mezzaninetagen, hvis Forsal var omdannet til en Løvhal, i hvis Midte Molins Gruppe „Amor og Psyche" var opstillet, medens Arbeider af ham og Qvarnstrøm vare anbragte rundt om i Salen. Naar man naaede den øverste Afdeling, som var bleven forvandlet til en smuk Grotte, mødte Øiet et af levende Væxter omgivet Vandspring, som med sit i en blændende Belysning sprudlende Væld og ved den Kjøling, som dette frembragte, i høi Grad mindede om hvad man ved lignende Fester pleier at se i Hotel de ville i Paris. Denne Grotte var iøvrigt prydet med Buster og Medailloner mellem løvrige Væxter, og herfra kom man ind i en 120 Fod lang Gjennemgang, der nu var forvandlet til et Billedgalleri, paa hvis med udmærkede Oliemalerier behængte Vægge, Speile, Kandelabrer og tropiske Væxter vexelvis prangede i rig Belysning. En forgyldt Sofa, beklædt med blaat Silketøi, fuldendte i Forening med et blomsterindvirket Tæppe dette Steds prægtige Udsmykning. Fra dette Galleri fører en mindre Passage til den store Børssal. Denne Passage var selvfølgelig ogsaa forvandlet til en blomstrende Allee. Selve Børssalen saa glimrende ud med sin pragtfulde, nu istandsatte Udsmykning i Hvidt og Gult, belyst af 1100 Flammer. I Salens Baggrund var der opført en med kostbare Tæpper belagt og med Grupper af tropiske Væxter smykket Tribune, paa hvilken der var henstillet forgyldte Stole til de kongelige Gjæster. Langs Væggene stod der Bænke, beklædte med Rødt, til Damerne. Majestæterne, Ds. keis. og kgl. Høiheder og de andre fyrstelige Personer bleve ved Foden af Trappen modtagne af Værterne med Overstatholderen i Spidsen og førte op til Festlokalet, ved hvis øverste Galleri Værternes Fruer overrakte de fornemste Gjæster Blomsterbuketter under Musik af begge Orkestrene der.

Hvad Toiletterne angaar fremhæves, at Kronprinsessen den Aften bar et af de smukkeste af de mange udsøgte Toiletter, hun har været iført i disse Festdage. Paa den sølvbroderede Kjole var der befæstet Buketter af Forglemmiger; Livet straalede af en Række Juveler og Turkiser: paa Hovedet bar Prinsessen et Diadem af Juvelstjerner og Turkiser en Gave, af Dronningen; Halsbaand og Ørenringe af Juveler og Turkiser vare en Gave fra Kongen og Dronningen af Danmark, Armbaand, en Gave fra Kronprinsen, Prinsesse Eugenie og Prinsen og Prinsessen af Wales, samt et Guldarmbaand med Turkiser, en Gave fra Prinsesse Marie af Nederlandene. Dronningen af Sverige bar en hvid Kjole med Guld; Diadem, Armbaand, Halsbaand og øvrige Smykker af Perler og Juveler, Katharina- og Louisa-Ordenen samt Kongerne Karl den Femtendes og Oskars Portræter i Juveler. Dronningen af Danmark bar en Dragt af grønt Atlask; paa Haaret Safirer og Juveler. Saavel Kongen som Kronprinsen af Danmark bare svenske Uniformer.

Til forskjellige Tider blev der budt Forfriskninger om i Festsalen og Kl. 12 indtoges et rigt Maaltid ved forskjellige Borde. Det kongelige Taffel var dækket i to Værelser. Ved Maaltidets Slutning blev der af Værterne i de forskjellige Værelser udbragt en Skaal for de Nygifte, som af de Tilstedeværende modtoges med stærke Hurraraab og Fanfarer, hvorpaa Musiken istemte den danske Nationalsang. De Dansebøger, der overraktes de kongelige Gjæster sammen med Blomsterbuketterne, vare særdeles elegante og prydede paa Bindet med et mellem tre Kroner sammenslynget F og L under en Kongekrone — Alt i Blaat og Gult — og indenfor Bindet, som var foret med hvidt Silketøi, med det kongelige Brudepars Miniaturportrætter og et fotograferet Miniaturbillede af Stockholms Børs med Udsigt til Stortorvet. Under den sidste Dans blev der som Kotillons-Dekoration uddelt nogle i Dagens Anledning slaaede hvide og gule Medaljer med Kronprinsens og Kronprinsessens Portrætter ved Siden af hinanden samt derunder: Den 31te Juli 1869. Disse Medaljer, fæstede paa smaa Silkebaand med svenske og danske Farver, bleve baarne omkring paa blaa Fløielspuder, kantede med Guldfrynser.

Kong Kristian dansede 1ste Française med Dronningen af Sverige. Dronningen af Danmark dansede Promenade-Polonaise med Borgermester Eklund. Kronprinsen af Danmark dansede Polonaise med Fru Lagergren og 1ste Vals med Kronprinsessen; 1ste Française med Fru Unge født Nieroth (vis a vis Storfyrst Wladimir med Kronprinsessen). Kronprinsessen af Danmark dansede 1ste Française med Storfyrst Wladimir og 1ste Vals med Kronprinsen. De kongelige Gjæster forlode Ballet Kl. lidt over 1, men Dansen fortsattes dog til Kl. 2, da der blev blæst af.

Kinesere. (F. og E.) I forrige Uge afholdt Delegater fra forskjellige Sydstater en Konvention for at aftale de bedste Midler til at forskaffe sig Plantagearbeidere fra Kina. En Koopmanshoop, Hollænder af Fødsel, men som har opholdt sig mange Aar i Kina, og ført flere Ladninger af Kinesere over til Kalifornia, var tilstede efter Indbydelse. Han forklarede, at Kineserne i Kalifornia faar fra 90 Ct. til 1 Doll. 10 Ct. i Guld om Dagen, saa det ikke var at vente at faa billigere Arbeidskraft derfra. Derimod tilbød han sig at skaffe 10,000 Kinesere direkte fra Kina, imod at der gaves dem fri Reise, og at Plantageeierne vedtog at betale dem 15 Doll. om Maaneden for et Tidsrum af 5 Aar. Paa kortere Tid og paa billigere Vilkaar mente han at det ikke var at vente at faa dem herover. Da Overfarten til Sydstaterne vil koste mindst 150 Doll., fandt Konventionen, at denne Arbeidskraft ikke vilde blive saa billig som formodet, og traf ingen Foranstaltning. Det ser saaledes ikke ud til at Sydlændingerne har saa let for at faa etableret et nyt Slags Slaveri.

Eieren af den bekjendte Mammuth Hule i Kentucky lader i denne Tid indrette en stor Dandsesal i Hulens Indgang, som snart skal aabnes med et stort Bal.

I New York City er indtruffet 6 Tilfælde af Kolera, som antages at være bragt dertil fra Kuba.

Sandsynlig forulykket Udvandrerskib. Dampskibet „United Kingdom", der tilhørte Anker-Linien, seilede fra New York til Glasgow den 19de April. Dagen efter, den 20de, blev det praiet omtrent 150 Mile fra Sandy Hook. Det skal ogsaa senere være seet, nemlig den 4de Mai og da omtrent 500 Mile fra New York. Senere er Intet hørt fra dette Dampskib. Der er nu altsaa hengaaet mere end 3 Maaneder, uden at der endnu med Bestemthed vides Noget om dette Dampskibs Skjebne. At det er gaaet under med alle Ombordværende, er desværre altfor sandsynligt, men af hvilken Aarsag og under hvilke Omstændigheder, derom vides Intet, og det vil vel heller aldrig komme til Nogens Kundskab. Sandsynligvis har det stødt paa Isbjerge.

Om en norsk Nævefegter fortæller „F. og E.": En Nævekamp fandt i forrige Uge Sted et lidet Stykke udenfor St. Paul mellem to 14 Aars gamle Gutter, hvoraf den Ene, M. Johnson, var norsk. Den norske Gut blev ilde tilredt. De var forledede hertil af nogle Yndere af Nævekamp, som lovede den Vindende en ikke ubetydelig Belønning og havde i længere Tid undervist dem i at slaaes efter Kunstens Regler. Disse blev imidlertid tiltalte og straffede, medens begge Kamphanerne gik fri.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 11te Aug.

Med Dampskibet „Kong Sverre" indførtes idag fra Kiel 148 større og mindre Fustager Smør.

Det vilde sige saameget som saa, at der var Spørgsmaal om Ting, som man endnu vilde holde hemmeligt. Det var forøvrigt snarere en Indkaldelse til Domstolene end en egentlig Fængsling, men hos Massen, som skjønte Lidet eller Intet af disse Finesser, vakte det en ubeskrivelig Forfærdelse.

England, det maa vi erindre, var ikke i Aaret 1705 eller engang i en langt senere Tid, hvad det er i vore Dage. Dets Lovgivning var i mange Tilfælde tyrannisk. Men der var Noget, der var værre end Lovene, og det var Vilkaarligheden. Inkvisitionens Polititraditioner dannede en Skole. Ja, lige op i det attende Aarhundrede lod Ludvig XIV gribe Forfattere, der mishagede ham, i Picadilly, og Georg II lod paa sin Side Prætendenten fængsle i Frankrige i selve Operasalonen. Det var lange Arme: Kongen i Frankriges rakte til London og Kongen i Englands til Paris.

Lader os hertil føie, at man henrettede Folk inde i Fængslerne, Dødsstraffen iværksattes paa Taskenspillermaner; til denne Skik vender England nu tilbage, og giver saaledes Verden det sælsomme Skue af et stort Folk, der i Hensigt at reformere, og med det Henrundne paa den ene Side og Fremskridtet paa den anden gjør et Tilbageskridt og tager Nat for Dag.

IV. Ursus udspionerer Politiet.

Datidens yderst strenge Politilove bestemte ligeledes, at den fra the wapentake til en vis Person rettede Opfordring om at følge ham, tillige indeholdt en Befaling til alle de andre Nærværende om ikke at røre sig fra Stedet.

En og anden Nysgjerrig kunde dog ikke modstaa Fristelsen til at følge efter den Polititrop, der fulgte efter Gwynplaine.

Ursus var En iblandt dem.

Ursus var blevet saa forstenet, som man har Ret til at blive

„Jeg elsker dig."

„Jeg tilbeder dig."

Ursus (afsides): „Ved Himlen, det er uskyldige Børn!"

Der blev en Pause, hvorpaa Dea sagde:

„Om du vidste! Om Aftenen, naar vi spille, i det Øieblik da min Haand berører din Pande, — o, du har et herligt Hoved, Gwynplaine! — i det Øieblik, jeg kjender dit Haar under mine Fingre, føler jeg en salig Bæven, en himmelsk Glæde, jeg siger til mig selv: I denne Verden af Mørke, som omgiver mig, i dette Universum af Ensomhed, i denne forfærdelige Utryghed, hvori jeg vakler og hvori Alt vakler, har jeg et Støttepunkt, det er dig!"

„Ak, du elsker mig", sagde Gwynplaine. „Jeg har helle ingen Anden end dig paa Jorden. Du er Alt for mig. Dea, hvad vil du at jeg skal gjøre? Ønsker du Noget, savner du Noget?"

Dea svarede:

„Jeg savner Intet. Jeg er lykkelig."

„Ja", gjentog Gwynplaine, „vi ere lykkelige."

Ursus afbrød ham strengt:

„Ah! I ere lykkelige, det er en Forbrydelse. Jeg har allerede forud advaret Eder. Saa I ere lykkelige? Lad saa blot Ingen se det! Gjør Eder endnu mindre end I ere, om det er muligt. Tilfredse Mennesker bør skjule sig som Misdædere. Og hvortil tjener al denne forelskede Snak? I trætte mig."

„Fader", sagde Dea, „hvorfor gjør du dig altid saa bister?"

„Fordi at jeg ikke taaler, at man er for lykkelig", snøftede Ursus.

Homo blev Ursus's Ekko.

De to Elskende hørte en Knurren ved sine Fødder.

Ursus bøiede sig ned og lagde Haanden paa Homos Hoved.

„Ja se bare, du bliver ogsaa ilde tilmode. Du reiser

Indklarerede Fartøier den 10de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Lady Peel	Hansen	Torrevieja	Salt.
Libra	Hansen	Rudkjøbing	Korn.
James	Chennery	Dower	Ballast.
Anne Katrine	Torkildsen	Mandal	Parafinolie.

Udexpederede Fartøier den 10de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Alliance	Svendsen	Stavanger	Salt.
Ringleader	Butcher	Withestable	Is.
Immanuel	Thormuller	Bremen	Trælast.
Jenny No. 3	Ginvoroce	Frankrig	do.
Sif	Reinertsen	do.	do.
Anna Luitzen	Jäger	Holland	do.

Proklama. Nyfylke Skifteret: 3 Mdr.s Varsel fra 30te Juli i efternævnte Boer: Efter Folgekone Helga Knudsdatter Findeland af Vigedal; efter Sorenskriver Borge C. Petersen af Nærstrand; efter Strandsidder Niels Andersen Land; efter Anders Hansen Tengelsdalshagen; efter Husmandsenke Lisbeth Olsdatter Svandal, og efter Pige Eli Johannesdatter Brække, alle af Land; efter Folgekone Britha Aagesdatter Kodde af Hjelmeland; efter Folgemand Orm Pedersen Tysdal af Aardal; efter Gaardmand Halvor Olsen Melhusbygden af Jælse, og efter Inderst Niels Paulsen Vedvei af Buldal. Endvidere indkaldes med Aar og Dags Varsel fra 30te Juli Arvingen i Boet efter Folgemand Mathias Eriksen Ifdalsfagen af Skjold, Sønnen Erik Mathiassen. — Ringeriges Skifteret: 3 Boet efter Peder Andersen Wagers Kone, Berthe Marie Olsdatter. 3 Mdr.s Varsel fra 7de August.

Konkurs. Namdalens Skifteret: Gaardbruger Einar Richter d. 2den August. Midlertidig Bestyrer Sagfører C. Hagemann. Samling 20de August. Fordringer meldes inden 26de Oktober og prøves 16de November.

Skifteberetninger. Kristiania: Samling i Handelsborger Th. Jørgensens Konkursbo d. 17de ds.; do. i Madm. Anna Tegnérs do. d. 20de ds., og i Handelsb. Ove Carlsens do. d. 31te ds. — Porsgrunds Skifteret: Samling i Handelsb. W. L. Stoltenbergs Konkursbo den 18de August. — Kongsbergs Skifteret: Samling i Chr. Bommens Konkursbo den 24de August. — Nedre Romerikes Skifteret: I R. A. Hansens Konkursbo af Enebak er der foreløbig udloddet 5 pCt.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret har imorges passeret Kristiania. Vinden er i Bodø Østlig, i det sydlige Norge NVlig; Regn nordenfor Stat og paa Østlandet. Udsigterne ere til NVlig til Nordlig Vind med opklarende Veir.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Ny Folkehøiskole.

Med Bistand af Præsten J. Müller har jeg tænkt at begynde en Folkehøiskole i Haavind Annex til Ullensaker fra førstkommende 14de Oktober. Skolens Maal er at virke til en Udvikling og Oplysning, som kunde være til Nytte og Glæde for Bonden, uden at føre ham ud af hans Stand. Det, som der fornemmelig vil blive lagt Vind paa, er Historie, især Norges, Modersmaal, Naturlære samt lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere; desuden Sang, Retskrivning, Regning samt lidt Veiledning i Jordbrug.

Undervisningen er beregnet paa 2 Vinterhalvaar, men Ingen er bunden mere end for 1 Maaned. Betalingen er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter vil rimeligvis kunne faa Hus og Kost hos mig for 4½ Spd. maanedlig, naar Sengklæder medtages, ellers vil der let være Adgang til at leie sig ind i Grandelaget. Skolebøger kunne faaes kjøbt eller leiet ved Skolen. Nærmere Oplysninger meddeles med Glæde. **Ingvar Bøhn,** Cand. theol.

Algarheim i Ullensaker.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Bronceering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Tilsalgs.

Vor Handel i større og mindre Dele med de allerfleste Sorter **Garn** og **Traad, Lærreder, hvide Varer, Foer-** og **Sysager** tillade vi os at anbefale til Dagens billigste Priser.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Kristiania.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Brødrene Frølich's

Damp-Mineralvand-Fabrik.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Seltersvand,

i Smag og Renhed lig det ægte.

Grénadine,

Pariser Brus - Limonade.

Annanas,

Kjøbenhavner Brus - Limonade.

Citron-, Ingefær-, Pebermynte-, Ribs-, Champagne- og Bringebær-Brus-Limonade etc.

Mousserende Ribsvine.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Priserne noteres billigst mod Rabat til Forhandlere.

Paa udenbyes Ordres uden medfølgende Remisse reflekteres ikke.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Bomuldsgarn,

saavel **bleget** som **ubleget** samt **farvet,** i alle Kulører og No. hos

Gunerius Pettersen.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Kurvmager-Arbeide

Reisekurve af Palmeblade, de saameget efterspurgte.

Barnevogne og Vugger, smukke og solide til forskjellige Priser.

Alle Sorter Møbler efter nyeste Façon, saavel fine som simplere.

Alle Sorter Dame- og Husholdningskurve, saavel fine som simplere.

Klædes- og Skiddentøikurve forefindes altid i stort Udvalg.

Bestillinger samt udenbyes **Ordres** modtages og udføres prompte.

Reparationer og **Lakering** af Alt til Faget henhørende udføres billigst mulig.

W. Kühne,

Kirkegaden No. 9.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Børsterne paa din Ulveskalle. Du synes ikke om Kjærlighedsvrøvl. Det kommer deraf, at du er vis. Men det faar nu være det samme, du faar være stille nu. Du har talt, du har sagt din Mening. Lad det nu være nok."

Ulven knurrede paanyt.

Ursus saa ned til den under Bordet.

„Stille, Homo, vær ikke egensindig, Filosof!"

Men Ulven reiste sig op, gik mod Døren og viste Tænder.

„Hvad gaar der af dig?" spurgte Ursus.

Og han greb Homo i Nakken.

Dea, fordybet i sine Tanker, havde ikke givet Agt paa Ulvens Knurren; hun sad stille og hørte paa Gwynplaine i den henrykte Tilstand, der er eiendommelig for de Blinde, og i hvilken de synes at høre en indre Sang, en ideel Musik, som erstatter dem det Lys, de mangle. Blindheden er et underjordisk Hvælv, i hvilket man hører Evighedens dybe Harmonier.

Medens Ursus, der holdt paa at arbeide med at faa Homo i Ro, bøiede sig, havde Gwynplaine hævet sit Blik. Han holdt paa at føre Thekoppen til Munden, men den naaede ikke Maalet, han satte den tilbage paa Bordet med mekanisk Langsomhed, hans Fingre forbleve aabne, og han sad ubevægelig, med stirrende Øine, uden at aande.

En Mand stod bag Dea i Døraabningen.

Denne Mand var sortklædt og Dragten tydede paa en Retfærdighedens Tjener. Han havde en Paryk, der gik helt ned til Øienbrynene, og i Haanden bar han en Jernstav med en Krone i hver Ende.

Denne Stav var kort og massiv.

Ursus, der havde en Følelse af, at der var kommet Nogen ind, og som havde dreiet Hovedet uden at slippe Homo, kjendte denne forfærdelige Person. Han skjalv fra Hoved til Taaspidsen.

Han hvissede Gwynplaine i Øret:

„Det er the wapentake."

Gwynplaine erindrede sig nu Manden. Et Raab af Overraskelse holdt paa at undslippe ham. Han kvalte det.

Bag Manden i Parykken saa man Værtens bestyrtede Ansigt titte frem.

Uden at sige et Ord førte Manden sin høire Arm over den straalende Deas Hoved og berørte Gwynplaines Skulder med Jernstaven, idet han med venstre Haands Tommelfinger pegede paa Døren. Det vilde sige saameget som: Følg mig!

Den Person, der berørtes med the iron-weapon, havde ingen anden Ret end at adlyde. Der var intet Svar tilladt paa denne stumme Befaling.

Fibi og Vinos, der nu ogsaa kom til, bleve staaende som forstenede og saa ud som Saltstøtter.

Govicum viste sine vidtaabne Øine i et halvaabent Vindu.

The wapentake gik nogle Skridt foran Gwynplaine uden at vende sig eller se sig tilbage.

Begge gik i en Gravens Taushed over Gaarden, gjennem den skumle Skjænkestue og ud paa Marken. Udenfor Værtshusporten stod der en Politikommissær i Spidsen for en liden Politiafdeling. Gwynplaine, der blev omringet af disse Folk, fjernede sig dødbleg med langsomme Skridt fra Værtshuset.

III. Lex, rex.*)

En saadan Fængsling uden Forklaring, der i vore Dage vilde sætte en Engelskmand i den høieste Forundring, var i de Dage intet Ualmindeligt i Storbritanien. Den Fængsling i al Stilhed, der anvendtes af de hemmelige Domstole i Tyskland i Middelalderen var altsaa vel kjendt i den engelske Lovgivning.

*) Loven, Kongen.

Dagbladet.

No. 185. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 12te August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Næs paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederiksstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 11te August. Konseilspræsidentens Dejeuner var særdeles glimrende. Foruden Hoffet og det diplomatiske Korps saaes blandt de Indbudne (400 Personer) mange svenske Officerer. Efter Dejeuneren underholdt de Kongelige sig længere Tid med de Tilstedeværende. Kongefamilien forlod Festen Kl. 3¼.

— De Nyformælede have idag overværet Gudstjenesten i Slotskirken. Kongen af Danmark førte Kronprinsesse Lovise, Kronprinsen Dronningen. Hele det diplomatiske Korps var tilstede.

Noget om Forholdene i Modum, fornemmelig med Hensyn til Fattigvæsnet.

(Af E. Hervig.)

(Slutning fra Gaarsbl.).

Man fik et rentefrit Laan i 5 Aar paa 800 Spd. af Sparebanken, og man indrettede sig med at vælge Overbestyrelse, med Pastor Grønvold som Formand, samt en Arbeidsbestyrelse i hver Skolekreds, bestaaende af 2 Mænd og 2 i Husindustrien kyndige Kvinder, der skulde lede og føre Tilsyn med de fattige Arbeidskvinder. Jeg vilde, at man skulde vovet at tage Raamaterialierne paa Kredit og bruge de 800 Spd. sukcessivt til Arbeidspenge, indtil Penge igjen kom ind, saa det kunde blevet noget Forslag deri, men Bestyrelsen vilde gaa forsigtig tilværks og besluttede at anvende de 800 Spd. til terminvis Indkjøb af Materialier og Betaling for Arbeidet. Der skulde af Bomuldsgarn, Uld, Lin og Nøtehaar tilvirkes Vadmel, Bommesi og Gulv- eller Sengetæpper, men det blev saaliden Hjælp deri, at nogle Kvinder kun fortjente 2de Ort.

Dette har jeg anseet for det eneste Middel til at lette Fattigbyrden noget, naar ikke de, som have dermed at gjøre, ville tabe Interessen derfor.

Som Bevis for, at dermed kunde udrettes ikke saalidet endda til Hjælp baade for de Fattige og Fattigkassen, vil jeg tillade mig at berette, hvorledes det er gaaet til i den Kreds, hvor jeg og min Kone samt min Nabo Johan Gregersen og Kone udgjøre Arbeidsbestyrelsen, da jeg dertil har det bedste Bekjendtskab, og da samme falder mig bekvemmest.

Vil man beskylde mig for Skryderi, da er jeg vant til at være beskyldt for det, som har været værre, og naar man bliver tilvant og fortrolig med Saadant, generer det ikke saameget. — Man blev overleveret Uld, Lin og Nøtehaar til Vadmel og Sengetæpper, men Bestyrerinderne bleve enige om at tilvirke Karsinet til Buxe- og Vestetøier, og vi toge Bomuldsgarn dertil for egen Regning indtil Videre. Dette lykkedes saa godt, at Tøiet blev rost saavel af Bestyrelsen som af Enhver, der saa det, for særdeles godt og pent, og det lovede rask Afsætning til en Pris, som ansaaes for billig, men som med ca. 5 pCt. Renter bragte det derfor udlagte Pengebeløb tilbage, hvortil bidrog, at Bestyrerinderne have lært at farve og sparede ikke Bryderi dermed, saavelsom med at rense og sortere Raastoffet. Det blev derhos bemærket, at der gives saa flinke Arbeidersker blandt de Fattige, at de kunde udføre et saadant Arbeide. Af Nøtehaarene, som vare meget daarlige og ubekvemme, blev tilvirket 6 Sengeklæder, som ogsaa bleve erklærede for gode og pene, men da Materialiets Daarlighed forvoldte Indsvinden under Tilberedelsen, er det uvist, om man igjen indlader sig derpaa.

Det er, saavidt jeg ved, 18 Skolekredse, som have indrettet sig med at have Arbeidsbestyrelse, og i vor Kreds, som ikke er den Største, er der fornemmelig 5 Arbeidskvinder, som fra Midten af April med lange afbrudte Mellemrum have arbeidet for Foreningen, og da 2 af dem med Familie allerede forud have været understøttede af Fattigvæsnet, og de øvrige ganske vist trængte dertil, kan jeg ikke andet end betragte det saaledes, at man har forskaanet Fattigkassen for ca. 20 Spd., som de 5 have fortjent mere og mindre af, men mindst de, der have spundet, da det kun er korte Tider, man har kunnet holde dem med Arbeide. En Væverske i meget trængende Kaar med 4 Børn har man jevnlig søgt at sysselsætte, og hun har fortjent, indtil for 3 Uger siden, da man ikke havde mere at lade hende gjøre, ca. 7 Spd. Hun havde intet Arbeide at tage sine Hænder i, uagtet hun gjerne vil arbeide og er meget flink og duelig, og Nøden vilde have tvunget hende til at søge Understøttelse af Fattigkassen i denne dyre og trange Tid.

De oparbeidede Sager, der ere meget pene og gode, ere indleverede til Overbestyrelsen og opbevares paa et Sted, men hvad der er gjort for at faa disse solgt, har jeg i den sidste Tid ikke hørt noget om, hvilket er meget uheldigt, da der ivrig spørges om der ikke er mere Arbeide at faa.

Hvis Sagerne vare blevne tilbageleverede til Arbeidsbestyrelserne eller mellem andre Handlende, tror jeg vist, man vilde faaet solgt Meget deraf, da det var Sager, som for en Del skulde bruges paa Sommertiden, og Mange have spurgt, om de ikke ere at faa se og faa kjøbt, men at stænge dem saaledes inde, uden at lade Nogen forevise eller sælge dem, er at sætte en Bom for det Hele.

Da Hovedhensigten er at skaffe trængende Folk Arbeide, vilde jeg, man skulde sælge for hvad man kunde faa, og tabte man Noget paa et Slags, kunde man vinde lidt paa et Andet, og det Ene gaa op imod det Andet, saavidt det kunde strække.

Sparebankens Bestyrelse forlangte Kommunens Garanti for Laanet, hvilket skede, og nu viste der sig en mistænksom Opposition, som endnu lever og virker, der antog, at Alt vilde blive sat overstyr og at Kommunekassen til Syvende og Sidst maatte udlægge de laante 800 Spd. med Udligning paa Skylden.

Jeg er Medstifter af Sparebanken og hørte til Direktionen i de første 20 Aar, da jeg frasagde mig samme, og siden til Forstanderskabet, og ved, at den er bleven til ved Bidrag af Bygdens Folk, at den hører Bygden til, og at dens Midler skal anvendes til en eller anden Indretning i Modum, hvis den ophører. Om det gaar nok saa uheldigt med Husflidsforeningen, maa der dog blive Noget i Behold, og det Resterende kan Forstanderskabet eftergive, saa der ikke behøver at komme Noget paa Kommunekassen; men hvis Salgsprisen ikke fuldstændig skulde kunne dække Indkjøbs- og Arbeidsomkostningerne i det Hele, saa kunde dette uden Skade dækkes af Kommunekassen. Denne og Fattigkassen har de samme Skatteydere. Hvis der var blevet Tab ved det, man tilvirkede, da kunde Kommunebestyrelsen nægte at tilsvare dette Tab af Kommunekassen, men Fattigkommissionen kunde ikke nægte at anvise de omhandlede 20 Spd. til de 5 Kvinders Familie, hvis de vare hjælpeløse i denne forholdsvis dyre og trange Tid. Dette er min Grundtanke om Husflidsforeningen, og exempelvis har jeg omhandlet min egen Kreds, men jeg ved ikke, hvem der med antagelige Grunde vil give sig af med at afvende denne min Tanke. At de Fattige skulde bortstjæle Varerne, har jeg ikke hørt noget om i nogen af Kredsene, men jeg har derimod bemærket Retskaffenhed, Tilfredshed og Taknemmelighed.

Jeg var tilstede, da Sagerne fra alle Kredse bleve indleverede i Bestyrelsesmødet, og det var en stor Fornøielse at se saa meget pent og godt Arbeide. Andre Kredse havde vist ikke gjort det mindre godt end vor, da jeg af en optagen Kalkulation saa, at man i det Hele taget kunde gjøre Regning paa Overskud, men jeg hørte ogsaa Noget, som var ubehageligt at høre, nemlig, at 2de Medlemmer af Arbeidsbestyrelsen fra en Kreds frasagde sig samme og fra en anden klynkede over, at man skulde have saameget Bryderi uden Betaling.

Hvis Alle opfattede dette saaledes som jeg og mit Naboskab, vilde man ikke saa strax blive kjede af et Forsøg, som skulde lede til at spare sig selv for Udgifter ved de Fattiges egen Virksomhed.

Der forarbeides vel ogsaa Noget paa Lægdsgaarden, men da dette har Præg af en Tvangsanstalt, har Lemmerne ingen Lyst til at arbeide, da de ingen Skillinger faa ihænde derfor, men ved at arbeide for Husflidsforeningen ere de frie og kan gaa hen og faa, hvad de have fortjent, og dette, skulde jeg tro, er en Spore for dem til Virksomhed.

Modum den 31te Juli 1869.

Berlins Akvarium*),

som nu er under Opførelse, beskrives af en Korrespondent til et svensk Blad saaledes: Berlineren kalder Indredningen af det et Under; og det er sandt, at om man i en beleilig Stund gjennemvandrer Akvariet, saa kan man med en Smule Fantasi tro sig hensat til „Tusind og en Nats" Sagnverden, som her er bleven til Virkelighed. Den Bygning, hvori Akvariet skjuler sig, forraader ikke ved noget glimrende Udvortes sit dyrebare Indhold. Liggende ved vor Spadsergang „Unter den Linden" indtager den blandt de derværende Paladser endog en meget fordringsfri Plads. En ligefrem, næsten tarveligt udseende Indskrift anviser Indgangen til „Berlins Akvarium". Det synes dog, som om denne Videnskaben helligede Indskrift skulde have indgaaet et Kompagniskab med Dagens trende Afguder: Moden, Mammon og den gamle Forfører Bachus; thi en fælles Indgang fører til en Modehandlerindes Krambod, en Pengevexelerers Kontor og et Værtshus. Strax bagenfor disse farlige Kompagnoner udvikler Akvariet sit første Underværk: en altfor sød, elegant klædt ung Dame, som her fremstiller sig som Nymfen Akvaria selv, modtager vor Adgangsbetaling. Strax ved paalægges vi at lægge væk vor Stok og Paraply; med hvilkesomhelst Dyr vi end faa at gjøre derinde, maa vi træde dem tilmødes værge- og vaabenløse. Nu stige vi opad en Trappe og træde ind i Akvariet. En vid Grotte aabner sig for os; det er som vi skulde vandre i det indre af et Bjerg. Taget og Væggene, hvælvede af alle Slags sønderspængte Stene, viser os den organiske Verdens Hemmeligheder; snart træde Stenhvælvingerne os nær, snart udvide de sig til vældige Huler. Hist nedstyrter en Fos 20 Fod høi, her vinker os Drypstenens underbare Formationer; snart leder Veien os til luft- og lysrige Rum, snart ned i dunkle Gange, som slynge sig frem ligesom paa eller under Havbunden. Snart er det et brusende, underjordisk Vand, snart en Gang, som minder om Bergmandens Arbeide, snart atter en Bro over Afgrundene, snart en Lysstraale, som i magisk Farvevexling bryder sig frem gjennem Klipperne, snart atter en Sø ligesom Styx omgiven af Taushed og Mørke, som lægger Beslag paa vor Opmærksomhed. Og overalt følger os et frodigt organisk Liv. Oppe ved Indgangen modtages vi tilvenstre af Orme, tilhøire af Græshopper, Alligatorer og andre fæle Udyr fra fjerne Varmebælter. Skriget fra utallige Fugle trække os til „de Flyvendes Afdeling"; klods ved denne morer de tause Skildpadder sig med sine stilfærdige Selskabslege. I sin vandrige Hule forsøger Bæveren at bygge sig et Hus. Og videre frem: her er Prøver paa kunstig Fiskeudklækning, og i talrige Glasbeholdere, som ere indmurede i Klipperne, bevæge sig Elvenes, Indsøernes og Havets Indbyggere — til alle har man søgt at indrette et Hjem. Mange af disse Akvariets Pleiebørn synes allerede at trives ganske godt derinde. Ormene undse sig ikke for i Publikums Nærværelse med ækel Langsomhed at opsluge den modstræbende Frosk eller Padde. I Fugleafdelingen har Indbyggerne det travlt med at bygge sig Reder. Fiskene vise uforbeholdent sin gaadefulde Kunstfærdighed i let og yndigt at hæve og sænke sig i sit vaade Element. Visselig gaar ogsaa her mangt et stakkels Liv i største Tysthed af Verdens Gang, og der hersker kort sagt ingen Tvivl om, at jo Akvariet — eller maaske rettere Vivariet — fuldstændigt opfylder sin Hensigt, samt giver rig Anledning til at iagttage Dyreverdenen i dens Liv og — i dens Død.

*) Akvarium vil sige en Vandbeholder, hvor Samling af Søvæxter, Fiske, Muslinger o. s. v. opbevares i levende Tilstand.

Kristiania, den 12te August 1869.

Om den franske Reaktions Forhold til de af Keiseren gjorte Indrømmelser skriver danske „Dagbladet": Medens Forhandlingerne i det franske Ministerraad om Senatskonsultet fandt Sted, fortaltes det hyppigt, at Medlemmer af det keiserlige Høire personlig henvendte sig til Keiseren for at gjøre deres Indflydelse gjældende imod de lovede liberale Reformer, og det hed endog om et af dem, at han knælende havde anraabt Keiseren om ikke ved altfor vidtgaaende Indrømmelser at aabne Revolutionens Afgrund, men at han var bleven venlig afvist med Ordene: „Det er for silde". Det er naturligt, at medens der ellers i det Hele i den franske Presse, baade i de officiøse og i de moderat liberale Blade, udtales Tilfredshed med det Senatet forelagte Forslag, der kun af de radikale Organer betegnes som aldeles ufyldestgjørende, har Forslagets Indhold ikke kunnet fjerne Bekymringerne hos hin ivrig napoleonske, men tillige meget konservative, ja reaktionære Fraktion, der har sit Organ i le Pays. Dette Blads Hovedredaktør, A. Granier de Cassagnac, gjør de foreslaaede Reformer til Gjenstand for en ledende Artikel i fem Afsnit og lægger ikke Skjul paa, at den Fremtid, Frankrige gaar imøde under en anden Magtfordeling, forekommer ham meget usikrere, end om Magten var vedbleven i alt Væsentligt kun at hvile hos Keiseren. „Der gives Spørgsmaal", skriver Pays, „hvis Løsning kun tilhører Fremtiden; men der gives andre, hvis Løsning tilhører Fortiden, og et saadant er det, hvormed vi her beskjæftige os. De Reformer, som ere blevne indviede ved Senatskonsultet, ere alle, ikke blot i Henseende til Aanden i dem, men næsten ogsaa i selve Texten, hentede fra Forfatninger, paa hvilke de faldne Regjeringer hvilede. Ministrenes Ansvarlighed, det øverste Kammers Anklagemyndighed, det Lovinitiativ, der er tilstaaet det folkevalgte Kammer, den absolute Ret til at foretage Ændringer, Retten til at votere motiverede Dagsordener, Valget af det lovgivende Korps's Præsident, Offentligheden for Senatets Møder, alt dette findes i Forfatningerne af 1814 og 1830; alle disse Nyheder ere gamle; alle disse Institutioner ere blevne prøvede, udøvede, omstyrtede; alle disse Fremskridt ere et Plagiat af Fortiden. Hvad der ikke har kunnet bevare Fædrene imod Revolutionen, vil det bevare Børnene derimod? Lad Enhver raadspørge sin Fornuft og sin Samvittighed, og lad ham saa svare . . . . Lad os fra den sunde Fornufts Synspunkt undersøge, hvad man kan vente sig af Hovedpunktet i Reformerne, nemlig Lovinitiativet, som hidtil har været Keiseren forbeholdt, og som han for Fremtiden skal dele med det lovgivende Korps. Under Juliregjeringen var dette Prærogativ tilstaaet baade Pairernes Kammer og de Deputeredes Kammer. Hvad Mærkeligt og Nyttigt har dette frembragt? Intet. Og Grunden dertil er ganske simpel. Naar der viser sig Trang til en Lov, saa føler Regjeringen, som er Landets Hjerte og Liv, denne Trang ligesaa hurtig og ligesaa levende som Nogen, og saa tager den strax Initiativet dertil. Det isolerede og personlige Initiativ har næsten ikke andet end Fantasierne og Excentriciteterne tilbage for sig, og man kan, uden at gjøre Krav paa at være Profet, forudsige, at de ikke ville mangle i den forestaaende Session. Man kan med Rette gjøre Regning paa DHrr. Raspails, Gambettas, Boncels og Ferrys Love, for ikke at tale om Picard, Jules Favre og Thiers, der ikke kan undgaa at opdage en femte nødvendig Frihed,

foruden de fire, som han længe har forlangt, og som han strax den første Dag vil besidde. Vi ere saaledes visse paa ikke at tage feil, naar vi i Oppositionens Navn bebude et Lovforslag om Mairernes Udnævnelse ved Municipalraadene, et Lovforslag imod de officielle Kandidaturer og et Lovforslag om Kirkens Adskillelse fra Staten. Vi standse herved for ikke at gjøre Listen for lang. Og hvad vil Resultatet blive af disse Forslag? Nye Love? Nei, ganske vist ikke; der vil ikke blive taget Hensyn til et eneste af dem; men Landet vil blive sat i Bevægelse og den almindelige Stemmeret vil, ophidset og forvildet af Pressen, drive om uden Kompas midt iblandt vanskelige og farlige Problemer, hvis Løsning den efter sin Natur ikke selv og direkte kan finde." Artiklen søger derefter historisk at vise, at Frankriges store Institutioner skyldes Suverænerne, ikke de konstitutionelle Forsamlinger, og efterat Forfatteren paany har udtalt sin Bekymring for Fremtiden, søger han en Trøst i, at Keiseren dog endnu beholder Retten til at appellere til Folket. „Det er," siger han, „en sidste Udflugt, hvis i Praxis de foretagne Reformer ikke naa deres Øiemed. . . Det afhænger af det lovgivende Korps at gjøre en saadan Brug af sin Magt, at man ikke kommer til at savne Fortidens Tryghed og Lykke. Alle gode Borgere bør hjælpe det at bære det uhyre Ansvar, som de første sytten Aar af Keiserens Regjering lægge paa det."

I Eisenach skal der holdes en social-demokratisk Arbeiderkongres, af hvis Program vi efter „Köln. Zeit." indtage følgende:

„Det social-demokratiske Parti stræber efter Oprettelsen af den frie Folkestat i Tyskland. Ethvert Medlem forpligter sig til med sin hele Kraft at virke for følgende Grundsætninger: 1) De nuværende politiske og sociale Tilstande maa som i høieste Grad uretfærdige bekjæmpes med al Energi. 2) Kampen for de arbeidende Klassers Befrielse er ikke en Kamp for Klasseprivilegier og Forretigheder, der skulle tilvendes Arbeiderstanden paa de andre Samfundsklassers Bekostning, men en Kamp kun for at opnaa fuld Ligeberettigelse. (Herimod protesterer dog i et Arbeiderblad den midlertidige Præsiden for den „Almindelige tyske Arbeiderforening", der i den Anledning udbringer et „Leve Ferdinand Lassalle" og hans Organisation, der i Modsætning til Schultze-Delitzsch's Program, der gaar ud fra „Selvhjælpens" Princip, vil at Arbeiderne skulle priviligeres). 3) Arbeidernes økonomiske Afhængighed af Kapitalisten gjennem det nærværende Laanesystem maa afhjælpes. 4) Politisk og social Frihed er den uundværligste Betingelse for de arbeidende Klassers økonomiske Befrielse. 5) I Betragtning af, at Spørgsmaalet om Arbeidets Befrielse ikke er en blot lokal eller national Opgave, men en, som er fælles for alle Lande, betragter Tysklands social-demokratiske Parti sig som en Gren af den „internationale Arbeiderassociation". Som de nærmeste Formaal for Selskabets Virksomhed opstilles: 1) direkte og hemmelig Stemmeret for enhver Mand paa 20 Aar til Kommune- saavelsom til Nationalrepræsentationer, samt Folkets direkte Deltagelse i Lovgivningen; 2) Ophævelse af alle Stands-, Fødsels- og Troes-Privilegier; 3) Folkevæbningssystemet istedetfor staaende Hære; 4) Kirkens Adskillelse fra Staten og Skolens fra Kirken; 5) Tvungen Skolepligt; 6) Domstolenes Uafhængighed, Jury osv.; 7) Fuld Pressefrihed og Forsamlingsret; 8) Forbud mod, at Børn bruges til Arbeide; 9) Afskaffelse af alle indirekte Skatter og Indførelse af en direkte progressiv Indkomstskat som eneste Beskatningsmaade.

I Anledning af de to Atlanterhavskabler fra Amerika til England og Frankrige siger New York Times, at Amerika burde have en Kabel ogsaa til Tyskland, da det ellers i denne vigtige Henseende bliver afhængig af to Magter, med hvilke det under visse politiske Forholde let kan komme i et fiendtligt Forhold. Kabelen skulde, siger Bladet, forbindes med Tyskland som en Magt, med hvem de forenede Stater neppe nogensinde resikere at komme i Uenighed. England sender os flere Varer, heder det, men Tyskland sender os en større Befolkning end alle Lande tilsammen. Vi faa flere Nyheder fra Frankrige end fra Tyskland, men vi faa fra Tyskland i en eneste Uge en værdifuldere Tilvæxt til vor Styrke, end vi faa fra Frankrige i et helt Aarhundrede.

Efter nordtyske Konsulatberetninger foregaar der hyppige Desertioner af preussiske Matroser over til engelsk Tjeneste. Grunden er den at England selv ikke har Søfolk nok til, at udfylde sin stedse stigende Handelsflaades Behov, saa at der i Høst var 28 pCt. fremmede Matroser i engelsk Tjeneste. De saaledes opstaaede Huller udfylder de preussiske og nordtyske Skibe med svenske Søfolk.

Statsraad, Dr. Broch har, som tidligere meddelt, under Paaberaabelse af selv at have undersøgt Kommandør Valeurs Forhold som Værftschef ved Horten, erklæret de reiste Anker mod ham for ubeføiede. I denne Anledning skriver „Ned. Amtst." for 7de ds.:

For en Tid siden stod i vort Blad efter Hovedstadsbladene indtaget den Oplysning, at "Kommandør Valeur skal af Statsraad Broch — efter af denne foretagen nøiagtig Gjennemgaaelse af de fremholdte Ankeposter — have erholdt Bevidnelse om, at der Intet er at udsætte paa hans Embedsførelse som Chef paa Carl Johans-Værns Værft".

Denne Beretning er nu stadfæstet ved den meddelte i samme Sags Anledning fattede kgl. Resolution. Altsaa har den ny Statsraad givet den Mand, der, under den alvorlige Demonstration, som Storthinget den 30te Januar dette Aar rettede mod vor Marinestyrelse og specielt mod Bestyrelsen for Hortens Etablissement, blev betegnet som den egentlige Synder, fuld Decharge for alle de Anklager, Beskyldninger og Mistillidsytringer, der i hin varme Debat flød rigelig ned paa den gamle Værftschefs Hoved. Det gik som en rød Traad gjennem hin ildfulde Diskussion, at den gamle Kommandør var den, der egentlig bar Overtrædelsernes moralske Ansvar, og af Deltagelse for den Mand, der maatte bære det konstitutionelle Ansvar uden at kunne overføres nogen anden Forseelse end at have været godmodig indtil Svaghed i Statsforretninger, vendte man bogstavelig Achilleslandens Skaft til hans Bryst for at hele de slagne Saar. Selv de, der skarpest førte Ansvarliggjørelsens Ord mod Marinestyrelsen paa Horten, skælede næsten for Statsraad Haffners Person ved at tale i høie Toner om hans Retfindighed, Humanitet og andre gode Egenskaber. Det blev saa tydeligt sagt, som en Ting baade direkte og indirekte kan siges, at den store Majoritet, der stemte for Mistillidsvotumet mod Statsraad Haffner, uden Betænkning vilde have afsat Kommandør Valeur og ovenikjøbet maaske ladet Marinedepartementets Chef beholde sin Stilling, hvis en saadan Afgjørelse havde været konstitutionelt mulig. Anklagen for Budgetoverskridelsen, for Overskridelsessummens slette Anvendelse, nemlig til Reparation af gamle unyttige Træskibe, for Søkadetinstitutets slette Bestyrelse og Ordning, for planløs Opførelse af det Skur, hvortil forrige Storthing bevilgede Midler, for uordentligt Regnskabsvæsen, kort, Ansvarliggjørelsen for udygtig Marinebestyrelse i det Hele var allernærmest rettet mod Hortens Chef, hvorfor ogsaa denne ved Siden af Marinedepartementets Bestyrer foresloges indkaldt for Storthinget til at afgive nærmere Redegjørelser i Anledning de fremkomne forskjellige Ankeposter. Det var med denne Opfatning og paa Basis af de foreliggende Dokumenter og Oplysninger, at den henimod 80 Medlemmer stærke Majoritet, der voterede for Mistillidserklæringen, afgave sine Stemmer.

Ligeoverfor denne Kjendsgjerning gjør det unegtelig et overraskende Indtryk, at den ny Statsraad, der var med og afgav Mistillidsvotumet uden Antydning af Reservation, hvad Klagemaalene mod Hortens Chef angik, nu efter en temmelig kort Funktionstid som Marinedepartementets Chef og efter en Undersøgelse af det komplicerede Hortensstel, der neppe kan have været særdeles grundig, paatager sig Ansvaret for at desavouere Storthingets Udtalelse angaaende Marinestationens Bestyrelse ved at give Kommandør Valeur blank Kvittance for hans hele Førtid som Stationens Chef.

Vi ere i stor Tvivl om, hvorvidt Statsraad Brochs Adfærd i dette Stykke, selv om den nok saa meget maatte være i Overensstemmelse med, hvad Statsraaden anser for streng Retfærdighed og Billighed mod den anklagede Bestyrer, er konstitutionelt forsvarligt. Foruden at Statsraaden som Enkeltmand staar den Resiko at kunne dømme feilagtigt angaaende de her omhandlede Forhold, forekommer det os ligeledes, at han burde have underordnet sig Folkerepræsentationens Dom. Kommandør Valeur indehaver en Tillidspost af Betydning næstefter Statsraadens egen i Marinens Administration, og naar den lovgivende og bevilgende Myndighed har afgivet en bestemt Udtalelse af Mistillid til hans Bestyrelse, saa burde han af egen Drift søgt sig entlediget. Men under alle Omstændigheder forekommer det os, at den nye Marinechef, der af den samme Opinion, der holdt Dommen over den tidligere Marinestyrelse, blev løftet op i Statsraadssædet, ikke burde have begyndt med at betegne sin Ministervirksomhed ved at underkjende Sandheden og Berettigelsen af det Votum, der indirekte idetmindste havde givet ham den høie Stilling, han beklæder; thi det var Anke over, at Statsraad Haffner ikke havde udøvet en tilstrækkelig Indflydelse og ført en fornøden Kontrol ligeoverfor Bestyrelsen paa Horten, altsaa i Forhold til Kommandør Valeur, der kostede den fordums Marinechef hans Stilling, og deraf følger, som allerede antydet, at det var for at faa rettet paa en for utilbørlig anseet Ledelse og Ordning af Marinestationen, at Statsraad Broch indsattes i Statsraad Haffners Sted. Den nye Statsraad maa altsaa nu have erklæret, at den Opinion, der bragte ham Porteføljen og et reformatorisk Hverv i vor Marinestyrelse, har taget feil og bør løbe med Limstangen. Ligeoverfor Storthinget er dette hverken smukt eller klogt, og neppe heller konstitutionelt rigtigt. En konstitutionelt forsvarlig og overfor Folkerepræsentationen loyal Opfatning af denne Sag vilde antagelig have ledet Statsraad Broch til uden al Undersøgelse at entledige Kommandør Valeur fra den Post, hvori han blot var konstitueret, og hvorfra han med 3 Mdr.s Varsel kunde afskediges, netop fordi Posten er en særegen Stilling, der kræver særegne Kvalifikationer. Statsraaden kunde have fyldestgjort sin individuelle Overbevisning ved at have virket for, at Kommandør Valeur fik hvilkensomhelst anden eklatant Opreisning for det ved Nationalforsamlingens Dom lidte Nederlag, f. Ex. ved at befordre ham til en anden ærefuld Stilling; men netop ved at give den gamle Værftschef den Opreisning, han nu fik, har den ny Statsraad formentlig hverken handlet klogt eller konstitutionelt rigtigt, da han derved paa samme Tid har underkjendt Berettigelsen af sit eget Avancement og givet Storthinget et Slag lige i Ansigtet. En Statsraad i et Land med en konstitutionel Statsforfatning bør ikke paa denne Maade gjøre sin egen Stilling uholdbar ved paa en direkte Maade at opkaste sig til Overdommer med Hensyn til en af den lovgivende og bevilgende Statsmagt afgiven bestemt Kjendelse. Det er neppe paa denne Maade, at Statsraad Broch hævder hverken Nationalforsamlingens Værdighed inden Nationen eller sin egen Anseelse som Statsraad.

Handlende William T. Rambusch er udnævnt til svensk og norsk Vicekonsul i St. Paul under Generalkonsulatet i Washington.

Amtmanden i Nordre Bergenhus Amt har under 2den d. M. beskikket A. S. Opheim til Lensmand i Nærøens Sogn, Sogns Fogderi.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 21de—31te Juli 1869.

Mileantal 708.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
8066 Passagerer . .	2067.	111.		
36 Voiturer	34.	98.		
75 levende Dyr . .	27.	35½.		
Pakker, Extratøi etc.	374.	51.		
Posten	33.	40.		
			2537.	95½.
Telegrafindtægter			28.	52.
Godstrafik:				
Strømmen	3924.	72.		
Dal, Eidsvold etc. . .	4359.	15.		
			8283.	87.
Summa			10849.	114½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . .			10008.	54½.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 155,642 Spd. 15½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 145,261 — 117½ =

Indberetning fra Amtmanden i Romsdals Amt, angaaende Udsigterne for Høsten, dateret 7de August:

Lige til Slutningen af Juni Maaned var Veiret i Almindelighed raat og koldt, saa at baade Eng og Ager, uagtet det senere indtrufne heldigere Veir, endnu maa siges at staa mindst 3 Uger tilbage for det sædvanlige paa denne Aarstid.

Beitning paa Bømarken har iaar, som Følge af, at Udhavnsgangene ikke kunne benyttes førend længere ud paa Sommeren, været benyttet i usædvanlig Udstrækning, hvilket ogsaa meget har sinket Græsværten; imidlertid er dog Slaataannen nu paa de fleste Steder i fuld Gang. Høudbyttet antages at ville blive taalelig godt paa dyrkede Enge, men mindre paa Ud- og Fjeldslaatterne; idet Hele vil det kanske naa op til et Middelsaars. Agrene siges enkeltvis, under den langvarige Kulde, at være blevne fulde af Ugræs; i Almindelighed taget er det dog Grund til at antage, at Kornavlingen iaar vil blive nogenlunde som et Middelsaar, at sige, saafremt Veiret bliver gunstigt i den tilbagestaaende Del af Sommeren; men dette vil ogsaa paa de fleste Steder være en absolut Betingelse for, at Kornavlingen iaar overhovedet skal lykkes.

Poteterne staa endnu saa langt tilbage, at man ikke kan have nogen synderlig Mening om Udbyttet. Potetesgræsset viser intet Tegn til Sygelighed.

Al Avling antages iaar at ville blive rigere i de indre Fjorddistrikter end ude ved Havet.

Spansk Told paa Klipfisk. I Forbindelse med tidligere meddelte Telegrammer angaaende den fra 1ste August d. A. gjældende spanske Toldtarif hidsættes nedenstaaende Telegram fra de forenede Rigers Generalkonsul i Alicante af 9de dennes til Indre-Departementet:

Klipfisk skal betale den tidligere gjældende Told Realer 68—80 og 78—80 indtil 1ste Oktober.

Den svenske Oversættelse af Kristofer Jansons „Han og Ho" anmeldes i „Dagl. All." paa følgende Maade: Denne lille Bog, af en af Norges virksomste og mest begavede Forfattere, hører til de bedste, som i denne Literaturgren er udkommet hos os iaar. En i dybeste Forstand mere træffende og sand, ukunstlet og inderlig poetisk Tegning faar man sjelden se. Det er en vakker Fortælling, en god Fortælling, som vi derfor paa det varmeste vil anbefale vore Læsere. Her er Sandhed, her er Natur, her er Varme og Poesi, Alvor uden Affektation, uden Klynk, uden Fromleri, Tendens uden Brud paa Skjønhedens Love. Her findes en virkelig Værdi at tage vare paa, her møder os Synet af et virkelig menneskeligt Livs Kampe og Seire. En mandig og sund Sjels bedste Erfaringer fremtræder her i kunstnerlig Anskuelighed, og tiltaler os paa en Maade, som maa tilvinde sig vor varmeste Erkjendtlighed. Arbeidet, skrevet paa norsk Bygdemaal, er paa en meget heldig Maade overflyttet paa svensk.

Haugesund, heder det i et Brev til Bergp., har det ellers nu uhyre travlt, dels med Sommerfildfisket, der heromkring slaar ypperligt til, dels ogsaa med Opførelse af Bygninger — omtrent 20 ere iaar komne under Tag. I Omegnen staa Agrene godt, Høslaatten er paa de fleste Steder næsten færdig, saa at det for dette Steds Vedkommende ser noksaa godt ud. — Med Tegningen til Harald Haarfagers-Monumentet gaar det godt, Pengesummer ere indkomne fra flere Steder i Udlandet som f. Ex. Lissabon og Riga, og Listerne ere igang i de fleste Byer.

Under Forhandlingerne ved det kirkelige Stiftsmøde i Trondhjem den 5te Juli fremkom der fra en af Mødets præstelige Medlemmer Ytringer, som isandhed forekomme at være høist mærkelige. Det er Spørgsmaalet om den norske Statskirkes Berettigelse og Levedygtighed Udtalelserne gjaldt, og herom refereres i Trondhjems Stiftsavis bl. A. Følgende:

„Stiftskapellan Hoyer vilde, om han maaske endogsaa var ene om Tanken, dog ei tie med den, da den er bleven til Overbevisning hos ham: Vor Statskirke er ukirkelig, intet luthersk Kirkesamfund er mindre kirkelig end vor norske Statskirke. I Statskirken optræder Staten selv som Kirke. Uagtet Statskirken havde vi havt Liv, fordi vi have Ordet og Sakramenterne. Taleren ønskede Møder, besjælede af christelig reformatorisk Aand".

„Namd. Tid." føier hertil den Bemærkning: Bare nu ikke den reformatoriske Aand bliver i den Grad ustyrlig, at den løber løbsk og i sin overvældende Iver reformerer Folket ud af Kirken! Det mangler ikke paa Tegn, som ogsaa peger i den Retning.

Falske Sedler er, siger "Gøteborgsposten", stærkt i Omløb i Landet. Det synes især at være Smålands'Ørebrobankernes Sedler paa 5 og 10 Rigsdaler, som har været Gjenstand for Eftergjøring, men heller ikke Rigsbankens er gaaet fri. Det turde under alle Omstændigheder være nødvendigt at iagttage Forsigtighed ved Modtagelsen af Papirmynt. Falske Sedler af Smålands Privatbank med rødt og blaat Stempel paa hvid Bund forekommer i Hernösand i den almindelige Omsætning, beretter „Hernösandsposten".

Explosion. I nogle Kulgruber ved Dresden i Sachsen skede nyligen en frygtelig Explosion, som skal have dræbt 326 Arbeidere, der efterlader henved 1000 Enker og Faderløse. Aarsagen til Ulykken kjendes ikke ganske nøie, men man tror, at den høie Temperatur, som i længere Tid havde herskede, havde hindret Grubegasens Cirkulation, og at Gasen derfor i usædvanlig stærk Grad havde samlet sig i enkelte Schakter, og der ved Uforsigtighed var bleven antændt.

Marskalk Niels Tilstand skal være foruroligende, og en Operation, som Nelaton har foretaget, løb uheldigt af, idet et Instrument, som benyttedes, brast, saaat det afbrukne Stykke ikke kunde findes.

Et eget Bad. I Wien blev forleden Dag en der boende Russers „Veninde" fængslet paa sit Landsted. Hun havde efter en Recept fra en ligeledes fængslet Koblerske lokket unge Piger til sig og enten mod Godtgjørelse eller ved Tvang faaet dem til at aarelade sig, for at hun kunde bade sit Ansigt og sin Hals i deres varme Blod til Vedligeholdelse af sin Skjønhed. Det sidste af hendes Ofre fik 2 Gylden, faldt paa Hjemveien i Afmagt og blev bragt paa Hospitalet, hvor den ovennævnte Opdagelse blev gjort. Koketten vilde paa Veien til Fængslet tage Gift, men hindredes deri.

I Stavanger Amtstidende skrives: Private Efterretninger fra Riga melde, at et Skudesnæsfartøi iaar skal have effektueret sit Sildesalg der, i Lighed med hvad der finder Sted i Preussen o. a. St., frit fra Borde, og saaledes undgaaet den omstændelige, tids- og pengespildende Silde-Behandling, som en Del af de større Rigaer-Kjøbmænd i Rækker af Aar har holdt fast paa som en staaende Regel, og hvorved denne Vare i betydelig Grad er bleven fordyret for Konsumenten og derved forringet for Producenten. Nævnte Handel skulde være iværksat med en Jøde der paa Stedet, der skaffede Sælgeren de bedste Papirer paa Hamburg for de leverede Varer. Jøden, siger Beretningen, blev paa Grund af denne Handel tvende Gange indstævnet for Retten, der endelig erklærede, at den Intet fandt at indvende mod Handelen, da hin gamle Fremgangsmaade kun viste sig at være en indført Coutume, uden Hjemmel af nogen Lov. Hvis denne Efterretning virkelig hviler paa Sandhedens Grund, hvilket vi haabe, den gjør, saa er derved aabnet en vid og glædelig Udsigt til en Udvidelse og Løftelse af Sildehandelen paa dette Sted, en Forbedring, som for en stor Del vilde komme de norske Sildeexportører tilgode. Saaledes som Sildeforretningen hidindtil har været dreven paa dette Sted maa og bør være en Umulighed blandt fremadskridende civiliserede Folk; den kunde vel passe for umyndige Trælle, men aldrig for et frit Folk; den er en saadan Absurditet, at den maaske er enestaaende i Verdenshandelen. Det maa og bør derfor kun være et Tidsspørgsmaal at faa en Forandring til det Bedre tilveiebragt, enten paa den ene eller anden Maade. Sagens historiske Sammenhæng er nemlig den: Den norske Sildeexportør bringer sine Varer til Riga, adresserer sig til et eller andet Hus (der gives kun nogle faa, der befatter sig med denne Handel) og overleverer dem til dette, uden at han iforveien kan aftale hverken Pris eller Konditioner: man maa vente saasom i Naade taalmodig paa, hvad de høie Herrer maatte behage at levere. Vistnok gives der altid en vis stipuleret Pris, som Rigaer-Kjøbmændene — uafhængig af den norske Exportør — selv bestemme, og som tildels varierer, eftersom de høie Herrer synes at faa sig tilført passende Kvantiteter. Dette kan nu være saa sin Sag, men da Silden maa gjennemgaa en meget vidtløftig Vragningsproces, kan Sælgeren aldrig paa Forhaand beregne, hvad Nettoudbyttet vil blive. Dertil kommer, at Rigaer-Kjøbmændene aldrig optræde som egentlige Kjøbere af Silden, men blot fingerer at være Kommissionærer for Sildeexportørerne, der i sine Afregninger faa de allertydeligste Beviser paa Kommissionærens mageløse Opfindsomhed med „kleine Spesen" etc., saa at Varerne efter Vragningen gjerne kan komme til at ligge i mange og lange Tider for Sælgerens Regning og Resiko — usolgte, som det heder. Sælgeren maa atter smøre sig med Taalmodighed og vente i Maaneder — for ikke at sige Aar — forend Pengene endelig udbetales. Imidlertid er man udsat for, at den saare urolige Kurs paa de russiske Penge atter bevirker betydelige Forandringer i Nettoudbyttet, der paa denne Maade rent overgives Tilfældets Spil. Vel maa det indrømmes, at de fleste af Rigaer-Huse, der beskjæftige sig med Sildeforretninger, have vist sig taalig reelle, men man kan jo ogsaa tænke sig det modsatte. Ialfald have vi bedrøvelige Exempler nok fra „Sildekriseaaret 1868"' idet der endnu henligger Partier fra hint Aar, hvorom det heder, at de ere usolgte. Men hvorfor sender man da sine Skibe til Riga, hvor disse mislige Forholde existere; der er jo saa mange andre Markeder? Jo Riga er først og fremst det betydeligste Sildemarked i Østersøen, der Aar om andet sluger sine 100,000 Tønder, dertil er det fordelagtigt Fragtmarked, hvor Nederne altid vente at finde en Returbeskjeftigelse for sine Skibe. Altsaa til Riga maa man, om man end skal i Løvens Gab; det gjælder kun at brække Tænderne ud eller gjøre dem uskadelige. Blandt de mange Urimeligheder, hvormed denne Handel er bespængt, ville vi blot nævne en, den saakaldte Adresseprovision, der ofte har vakt betydelig Uvillie. Ethvert af disse Rigaer-Huse har nemlig sin specielle Agent paa de respektive Afskibningssteder, en Agent, der rimeligvis ingen anden Forretning har, end at afgive Beretninger etc. Til denne Person, som den norske Sildeexportør sjeldent ser, endnu sjeldnere taler med, — hvis Existence han maaske ikke engang kjender, forend han ser hans Gebyr (1 pCt.) opført i Forhandlingsregningen, skal saaledes enhver Sælger maatte svare en Tribut, uagtet han ingensomhelst Befatning har havt med denne mystiske Person. Over denne Afgift har der ofte været anket, baade hjemme og ude, men Svaret er bestandig det samme trøstesløse: „det er Coutume", — en Coutume altsaa, som de faa i disse Forretninger interesserede Rigaer Kjøbmænd ere blevne enige om at vedligeholde, for at Sælgeren skal maatte betale den Nytte, de kunne drage af deres Agenter. Intet Under derfor, at Efterretningen om Skudesnæsmandens gjennemførte fri Handel har rammet Gemytterne ligesom en elektrisk Gnist, har vakt den atter og atter indslumrede Tanke tillive, om muligens at tilveiebringe en Forandring i de antikverede og trykkede Forholde, hvorunder Sildehandelen i Riga i længere Tid har ligget, og ved hvis Fjernelse nævnte Handel utvivlsomt vilde tage en uhyre Opsving. Her er et Felt for de vestlandske Handelsforeninger, hvor de kunne vise deres Livskraft.

„**En Bladskriver har mange at gjøre tillags**", heder det i et amerikanst Blad, hvis Mening vi for vort Vedkommende i dette Stykke ganske tiltræde. En Bladskriver, heder det i vor Kilde, har uden Tvivl det vanskeligste „Haandværk" af alle kjendte og ukjendte; han kan skrive hvad han vil, saa finder dog altid en Del Læsere noget at indvende derimod, og mange føle sig endog krænkede derved. Roser han Nogen, saa forarges Andre derover; fortæller han Noget, som ikke er ganske nøiagtigt gjengivet, saa kaldes han en Løgner og Bagtaler; er Meddelelsen nøiagtig, saa burde han have udeladt snart Et og snart et Andet. Bliver en Tildragelse ikke strax fortalt i Bladet, saa er Referenten altfor lad eller forsømmelig eller Gud ved hvad; men ingen tænker paa at meddele Bladskriveren en Tildragelse eller at gjøre ham opmærksom paa det Ene eller det Andet. Bladskriveren skal være alvidende: skriver han om Politik, saa er det for meget for den Ene og for lidet for den Anden; den Tredie forarges over de udtalte Anskuelser, den Fjerde holder dem for idel Løgn osv. Skriver han om Religion eller religiøse Forhold, saa staar det i lys Lue overalt. Kort og godt, Alting kritiseres i hele Bladet fra den første Bogstav indtil den sidste. Men de ivrigste Kritikere ere just de, som selv ere under al Kritik: som hverken læse med Omtanke eller selv kunne skrive forstandigt om nogetsomhelst. Bladskriveren kan være den mest begavede og have den bedste Villie; han kan have skrevet 1000 lærerige og underholdende Stykker; han kan have stillet Ondskaben og Forbrydelsen paa Skampælen og roset og ophøiet det Gode og Fortjenstlige — hvem takker ham vel for det? Publikum kjender ikke ligeoverfor en Bladskriver Ordet Taknemlighed; om der nogensinde skulde blive Spørgsmaal derom, saa er det saa sjeldent, at man kan sige: det er ikke sandt! En af vore Kolleger beklagede sig nylig over, at efter i aarevis at have berømmet og understøttet Folk, disse strax havde vendt ham Ryggen og blevet hans Fiender, saasnart han kun en eneste Gang ikke havde svaret til deres Ønsker. Det Gode, han havde bevist dem igjennem Aarrækker, havde de forglemt, men da han ikke havde opfyldt et af deres Ønsker, havde de optraadt som hans Fiender. Aarelang Godhed forglemtes, naar han i Retfærdighedens og Sandhedens Navn var nødt til at træde Nogen paa Fødderne.

I Almindelighed kan man ikke ved nogen anden Syssel faa mere Indsigt i Smagens Ulighed. Hver Abonnent tror, at Bladet skulde være efter hans Smag, og staar der noget deri, som ikke han liker, saa maa Bladet opsiges — thi det duer jo ikke! Saa mange Abonnenter paa et Blad, saa Manges Smag skal ogsaa tilfredsstilles. Den ene vil have noget solid og alvorligt, den anden liker Anekdoter, Humor og Vittigheder, hvorimod hans Naboer undre sig over, at en fornuftig Mand kan lade sligt Naskeri faa Plads i Bladet. Skriver Manden noget skarpt, saa heder det strax: „Han er for hidsig!" Skriver han lange Artikler, om end med de bedste Argumenter, saa taler man ilde derom og kalder det langtrukket. Hvorledes skal den arme Mand lære at tilfredsstille sine Læsere? — Jo det var let nok, om hver enkelt af dem vilde betænke, at det, som ikke han liker, kan andre like bedre, og at den Mand endnu ikke er født til Verden, som kan gjøre alle Mennesker tillags!

Norge til Ole Bull,

da han kom hjem fra Amerika
d. 5te August 1869.

(Berg. Tid.)

Min Æressøn! saa kom da Du,
og stiller Længslen i min Hu;
lad Verden synge høit Dit Navn!
men hvil en Stund i Moderfavn!

Jeg stod paa vestligst Klippebrant,
og Øiet speided, om det fandt
et Syn af ham, der hjem nok kom
engang — jeg tvivlte ei derom;

thi skjønt hans Aand har Fædreland
begrænst ei af Heimskringla-Rand,
hans Hjerte dog, det veed jeg bedst,
sit gamle Morshjem elsker mest.

Du drog, og hvert Dit Tonedigt
det var saa sandt og drømmerigt,
at Taaren ifra Øiet sprang, —
til Sang stumt Akkompagnement.

Du sang, og Verden lytted til,
fortryllet ved Dit Tonespil;
Du steg, og ud af Øine sprang
rundt Verden Taarer ved Din Sang, —

de Taarer, som i Glædesglands
har Skin som ædlest Diamants
og Værd, som Vibrationen af
det Himmelsprog, Du Sjælen gav. —

Og Solen steg, — af Straaleglands
den sletted Dig en Æreskrands; —
den tynged ei, skjønt den var fuld
af Ærens allerbedste Guld.

Din Sol i Zenit skyfri staar
og stolt jeg ser, hvor høit den gaar;
den fjerner Skyggen fra Din Vei
og, tryllebunden, daler ei.

Dog — sent! — vel kommer Bakkehæld,
og Dagens Sol maa ned til Kveld;
da giver den i Kjærlighed
et Signens Kys til Aftenfred.

Og Maanen op bag Fjeldet gaar;
dens Øie ser, hvor godt Du faar
Din Hvile i Din Moders Favn,
mens Verden tar i Arv Dit Navn.

J. K. C,

Blandinger.

Et eget Bedrageri. En Tapetserer i Stockholm ved Navn Winberg averterede i Stockholmerbladene, at han mod en vis liden Sum i Anledning af Modtagelsesfestlighederne forpligtede sig til at befordre Reisende fra Stockholm over Gøteborg til Kjøbenhavn og tilbage igjen. Manden var ogsaa saa heldig at erholde omtr. 140 Passagerer, som med Dampskibet Linkøping afgik til Gøteborg. Herfra skulde da et andet Dampskib befordre de Reisende til Kjøbenhavn. Ved Ankomsten til Gøteborg fik man imidlertid den ubehagelige Underretning, at Winberg ikke havde leiet noget Dampskib, og at han havde erklæret sig ude af Stand til at skaffe dem videre. Politiet, der blev underrettet om Tingen, har forsøgt at formaa Winberg til at opfylde sin Pligt, hvilket imidlertid blev uden Resultat, da han har ødelagt de Penge, han erholdt for Billetterne. Af Winberg var der altsaa ingen Befordring at erholde. En Del af de Reisende toge imidlertid paa egen Bekostning til Kjøbenhavn, medens de Øvrige maatte bide i det sure Æble og vende tilbage til Stockholm med Linkøping, der heldigvis endnu laa ved Bryggen.

Konkurs. Follo Skifteret: Gaardbruger Andreas Gudmundsen Haug eller Soli af Aas den 10de August. Samling den 24de Aug. Fordringer meldes inden 30te Septbr. og prøves 12te Oktober. — Mandals Skifteret: Kjøbmand Edw. Abrahamsens Enke, Hanne Abrahamsen, af Mandal den 5te August. Midlertidig Bestyrer Overretssagfører Rude. Samling 23de August. Fordringer meldes inden 1ste November og prøves 25de s. M. Gaardmand Kristen Olsen Lie af Bjællands Thinglag den 27de Juli. Samling 26de August. Fordringer meldes inden 1ste Oktober og prøves 22de s. M. — Søndre Søndmøres Skifteret: Landhandler T. Jh.s Sivertsen af Forsnevaag i Herø den 27de August. Samling 27de August. Fordringer meldes inden 29de Septbr. og prøves den 15de Oktober.

Proklama. Mandals Skifteret: I Boet efter Lods Syvert Larsen og Hustru Bertine Tonnesdatter af Aavigen i Spangereid Sogn med 3 Mdr.s Varsel fra 5te Aug. — Mellem Jarlsberg Skifteret: I Boet efter Skipper Oluf Selmer af Borre Sogn. 6 Mdr.s Varsel fra 9de Aug. — Bamble Skifteret: I Boet efter umyndiggjorte Nielsmund Ellingsen Valnæs's Kone Johanne Marie Olsdatter. 3 Mdr.s Varsel fra 5te Aug. — Lyngdals Skifteret: I Boet efter Gaardbr. Gabriel Abrahamsen Erikstad af Austad Sogn. 3 Mdr.s Varsel fra 7de Aug. — Strinde og Selbo Skifteret: I Boet efter den forsvundne Hans Paulsen Tandberg indkaldes Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 5te Aug.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa alle Stationer og staar høiest paa Vestkysten, dog forholdsvis lavt i Kristianssund. Vinden er frisk Nordlig med skyet Veir, Regn i Aalesund og Mandal, Temperaturen er steget østenfor Næsset. Udsigterne ere nærmest til Opholdsveir paa Østlandet.

kalde dem Allesammen i Lighed med det ældgamle Torturfængsel, Traurenberg i Brüssel, Taarenes Hjem.

De to Mure, der dannede den Gade, gjennem hvilket Gwynplaine var kommet, var, som vi allerede tidligere have bemærket, af forskjellig Høide. Den høie Mur var Fængslet, den lave Mur Kirkegaarden. Denne lave Mur, der omgav Fængslets Forraadnelse, oversteg ikke en Mandshøide. Paa denne Mur var der ogsaa en Port, der laa ligeoverfor Fængslets Bagdør. Den Døde behøvede blot at gjøre sig den Umag at gaa over Gaden. Paa den høie Mur var der anbragt en Galgestige, paa den lave Mur var der udhugget en Dødningeskalle. Den ene Mur vilde ikke staa tilbage for den anden.

VI. Forfærdeligt.

Da Gwynplaine hørte Døren lukke sig bag ham, skjalv han. Det syntes ham, som om denne Dør, der lukkede sig, var et Stængsel mellem Mørket og Lyset, paa den ene Side den jordiske Larm og Støi, paa den anden den døde Verden. Han følte sig beklemt. Hvad vilde man gjøre med ham! Hvad havde alt dette at betyde?

Hvor var han?

Han saa Intet omkring sig, han befandt sig i et dybt Mørke. Døren, som stængtes, havde gjort ham blind et Øieblik. Ikke et Lufthul, ikke en Lygte. Det var en Forsigtighedsregel, der tilhørte de Dage. Det var forbudt at oplyse Fængslets Gange, for at de Nyankomne ikke skulde kunne gjøre nogen Iagttagelse.

Gwynplaine strakte Hænderne ud til Høire og til Venstre, han var i en Gang.

Da hans Øie havde vænnet sig til Mørket, kunde han dunkelt her og der skimte en Gjenstand, og Gangen aftegnede sig ubestemt foran ham.

det. Men Ursus, der utallige Gange havde været udsat for slige Overraskelser paa Grund af sit omstreifende Liv, holdt sig som et Orlogsskib stadig færdig til at gjøre Alt klart til Strid, og at stille hver Mand, det vil sige alle sin Aands Kræfter, paa sin Post.

Han mandede sig op efter sin Overraskelse og begyndte at tænke over Tingen. Det nyttede ikke at give sig over, det gjaldt at byde Tilfældet Spidsen. At byde enhver Ting Spidsen, det være nu hvad det være vil, er en Pligt for Enhver, der ikke er en Stakkel.

Det første Spørgsmaal, som Ursus opkastede, var:

„Hvad har jeg at gjøre?"

Gwynplaines Skjæbne stillede Ursus mellem en dobbelt Ild: Uroen for Gwynplaine, som opfordrede ham til at følge efter, og Uroen for sig selv, som befalede ham at holde sig rolig.

Dog han fattede sin Beslutning og fulgte efter the wapentake, saa urolig var han for Gwynplaines Skyld.

Der krævedes en høi Grad af Frygt, for at Ursus kunde faa saa meget Mod. Til hvilken Uforfærdethed kan ikke Forskrækkelsen drive en Hare.

Fængslingen var foregaaet saa hurtigt, at det knapt havde vakt nogen Opmærksomhed paa den saa tidligt om Morgenen kun lidet besøgte Markedsplads.

Der var næsten ikke et Menneske i Boderne paa Tarrinceanfield, der anede, at the wapentake havde afhentet Manden som ler. Det var vel Grunden til, at der var kommet saa faa Folk i Bevægelse.

Gwynplaine, takket være hans Filthat og Kappe, gjenkjendtes ikke af de Forbigaaende.

Førend Ursus begav sig afsted efter Gwynplaine, tog han en Forsigtighedsregel. Han tog Mester Nikless, Govicum, Fibi og Vinos tilside og paalagde dem den dybeste Taushed ligeoverfor

Kristiania Torvpriser

den 12te August 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	72	1	80
Do. Vold	1	36	1	60
Halm af Rug	„	96	1	„
Do. - Byg	1	36	1	60
Do. - Havre	1	24	1	48
Havremel	5	60	6	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	90	„	96
Do. - Tønde	1	60	1	72
Havre	2	24	2	48
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	36	„	„
Oxekjød	„	96	1	12
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	1	„	1	24
Birkeved pr. Favn	2	96	3	„
Furuved	2	„	2	36
Granved	1	96	2	„

Anmeldte Reisende.

Den 12te August:

I Hotel Scandinavie: Værkseier Knudsen fra Eidsvold, Jørgensen fra Drammen, Valeur fra Tønsberg, Vankel med Frue fra Moss, Kapt. Abrahamsen og Bredsdorff fra Kragerø, Fru Amundsen og Familie fra Grimstad, J. Guattingius med Familie, Ludv. og Th. Stohre og Adv. Fiskal Liljenstolpe fra Stockholm, Landssekretær Løfqvist med Frue fra Upsala, Fru Eriksen med Datter fra Kr.sand, Sorenskr. Tostensen fra Skien, Mæhlum fra Hedemarken, Fru Alsing fra Eidsvold, Bomann, Esq. fra London, Mr. og Mrs. Blenkinsop med Tjenerstab og Miss Blenkinsop med Do. fra Stockholm, A. og R. Blenkinsop, Esq. fra London, Mr. og Mrs. Forster fra Birmingham, Bell, Esq. fra Hull, Kloes fra Frankfurt a/M., Kapt. Conradi fra Romsdalen.

☞ **Bekjendtgjørelser**

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**

Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Northamerican Lloyd til America.

Fredag den 17de September vil det hurtigseilende og bekvemme

Hjul-Dampskib "Fulton",

med **1730** Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft, afseile fra **Kjøbenhavn direkte** til **New-York.** Afgang fra Kristiania **Tirsdag den 13de s. M.**

NB. Denne Befordring anbefales som den **bedste** og **billigste,** der kan tilbydes herfra.

O. SVENSON,

General-Agent for Norge.

Contor: Store Strandgade.

HORNSBY & SØNNERS

færdigrensende og sorterende

Damp-Tærskemaskinerier

anbefales til forestaaende Vintertærskning. Flere af disse Maskiner ere leverede her, dels til Enkeltmand, dels til Selskaber, dannede af Bygdens Gaardbrugere. Et saadant er nu i nogen Tid at se her.

Prisbøger med Tegninger og Skudsmaal udleveres frit og postbetalt.

Bestillinger modtages og udføres hurtigst ved

Ulrik Rosing,

Jernbanetorvet 5.

Hornsby's Plouge og andre Landbrugsredskaber af bedste Sort anbefales af **Ulrik Rosing,**

Jernbanetorvet 5.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Tilsalgs.

Bordug,

sort og kuløret, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos

Gunerius Pettersen.

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Soda i Foustager sælges billig hos

Carl Stephenson.

Engl. Sennep & Stivelse

sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Kjeks & Drops

billig hos **Carl Stephenson.**

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**

Carl Johans Gade.

Et Parti god Havre sælges billig hos Berg & Gabrielsen.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af

C. Gerh. Hansen & Co.

Kontor: Nygaden No. 12.

Jernrør til Pillarer og Støtter sælges billig hos **C. J. Lie.**

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**

15. Kongensgade 15.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

40

Dea, der var fuldkommen uvidende om, hvad der var foregaaet. Man kunde sige, at Gwynplaines og Ursus's Fraværelse var foranlediget af Ting, der vedkom Husholdningen, og desuden betydede han dem, at det Hele var en Misforstaaelse, og at han snart vilde komme tilbage med Gwynplaine. Fremforalt maatte man ikke sige Noget til Dea. Da man havde lovet ham dette, begav han sig paa Veien.

Det lykkedes Ursus at følge Gwynplaine uden at blive bemærket. Ihvorvel han holdt sig paa lang Afstand, tabte han ham dog ikke et Øieblik af Sigte.

Det kunde jo saa let hænde, at naar alt kom til alt, Gwynplaine kun var indkaldt for Politidommeren for en ubetydelig Forseelses Skyld.

Ursus overtalede sig selv til at tro, at det Altsammen inden kort vilde være paa det Rene.

Han vilde desuden snart med egne Øine faa se, hvad det gjaldt efter den Vei Vagten tog. Tog den af til Venstre, til Raadhuset i Southwark, var der kun lidet at frygte: en liden Advarsel, en Dalers Mulkt, og Gwynplaine kunde gaa igjen. Forestillingen kunde finde Sted om Aftenen som sædvanligt. Ingen vilde have mærket Noget.

Tog Vagten til Høire, var Sagen betænkeligere.

Der gives Øieblikke, da hele Mennesket sidder i Øinene.

Til hvilken Side vilde Vagten tage?

Man tog af til Høire.

Det gik rundt for Ursus af Forskrækkelse, han støttede sig mod Muren for ikke at falde.

Dog, Ursus mandede sig op og fulgte Vagten, der kun bevægede sig langsomt fremad.

Endelig standsede den.

Man var i en trang Gade. Der var intet Hus i hele Gaden med Undtagelse af nogle usle Hytter øverst oppe. Den

41

dannedes af to Mure, en lav til Venstre og en høi til Høire. Denne høie Mur var mørk og muret paa sachsisk Vis med Glugger og firkantede tykke Gittre foran trange Lufthuller. Ved Foden af denne Mur saa man en Dør, der lignede Hullet i en Rottefælde. Denne Dør, der var mere gjort af Jern end af Træ, var forsynet med en massiv Dørhammer og en vældig Laas.

Der var ikke et Menneske at se i hele Gaden. Alt Liv var som uddøet.

Men paa den anden Side af Muren hørte man en dump, ensformig Larm, som om Gaden løb parallelt med en Strøm. Det var en blandet Lyd af Røster og Vognhjul. Sandsynligvis gik Southwarks Hovedgade paa den anden Side af Muren.

Vagten stillede sig om Døren. Politikommissæren løftede Dørhammeren og slog tre Slag.

Døren gik op.

Politikommissæren sagde:

„I Hendes Majestæts Navn!“

Ursus saa Gwynplaine forsvinde gjennem Døren.

V. Et slet Sted.

The wapentake traadte ind efter Gwynplaine.

Dernæst Politikommissæren.

Saa hele Vagten, og Døren lukkede sig.

Den lukkede sig hermetisk, uden at man kunde se, hvem der havde aabnet og hvem der havde lukket den.

Det saa ud som om Skodderne af sig selv var faldet i.

Porten var en Bagdør til Southwarks Fængsel.

Næsten alle Englands Fængsler saa ligedan ud de Tider. En høi Mur udad og en Bikube af Fængselshuller indad. Man kan ikke tænke sig noget Uhyggeligere end disse Fængsler, hvor Edderkoppen og Retfærdigheden spandt sine Net. Man kunde

Dagbladet.

No. 186. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 13de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Brandvold, Grue, Hof, Aasnæs og Vaaler samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Arendal, Kr.sand og Udlandet over Hamburg med „St. Olaf" hveranden Lørdag indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Kjøbenhavn og Danmark forøvrigt med „Usso" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Vestlandet indtil Bergen inkl., til Drøbak, Holmestrand, Sande og Sandefjord samt til Laurdal og Hof over Laurvik med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 7 Søndag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Østlandet (Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Aas, Hølen, Aremark, Ødemark, Rødenæs, Eidsberg) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Madrid, 11te August. Et Rygte siger, at Ministeriet agter at tilbyde Kongen af Portugal den spanske Krone samt Personal-Union med Portugal i Lighed med Forholdet mellem Østerrige og Ungarn.

Newyork, 11te August. Dampskibet „Germania" forulykket formedelst Taage. Post og Ladning totalt tabt.

London, 11te August. I det kongelige Budskab ved Parliamentets Ajournering udtaler Dronningen Glæde over Englands uafbrudte venskabelige Forhold til Udlandet. Hendes Tillid til Fredens Bevarelse er iaar bleven befæstet. Forhandlingerne med Amerika ere efter fælles Overenskomst udsatte; Dronningen haaber fremdeles, at det venskabelige Forhold vil bevares og paa en varigere Grundvold. Hendes Majestæt takkede sluttelig Parliamentet for de voterede Pengebevilgninger og for Vedtagelsen af flere Love, især Kirkeforfatningsloven, som vilde blive et Middel til Forsoning med Irland.

Madrid 11te August. Babevilla og Estartus have med 400 Mand over den franske Grændse trængt ind i Katalonien. De adsplittedes uden Kamp.

Berlin, 11te August. I Anledning af Pressens Opfordringer til Grev Beust om at offentliggjøre alle konfidentielle Dokumenter, som kunne bevise, at Østerrige indtager en venskabeligere Holdning ligeoverfor Preussen og opgiver andre Forbindelser, oplyser det ministerielle Blad „Provinzkorrespondenz", at den preussiske Regjering fra sin Side allerede har henvendt utvetydige Meddelelser til Wien, hvori den samme Opfordring er indeholdt.

Stockholm, 11te August. Høvlede Trævarer ville herefter være toldfrie i Frankrige.

Korrespondance fra Solør.

10de August.

Skjønt Vaaren var kold og det derfor varede længe, før Ager og Eng kom rigtig i Vært, tegner Aaret sig dog ikke saa ilde heroppe, og vi haabe paa et godt Udbytte, dersom ikke Frosten skulde komme for tidlig. Vi have dog allerede havt et Par kolde Nætter, som paa enkelte Steder har gjort Skade, og skulde vi efter det langvarige Regnveir, som vi nu have havt, faa klar Himmel med Nordenvind, ser det farligt ud. Slaatten er endnu ikke paa langt nær færdig og forsinkes meget ved det ustadige Veir. Udbyttet bliver neppe over middelmaadigt, da Kløveren næsten overalt var kort og Græsbunden derfor tynd. Alsikkekløveren er den eneste Kløverart, som nogenlunde har holdt sig, og den ser ud til at trives godt i vor Sandjord.

Som allerede tidligere oplyst i Tidningerne, gik Tømmerpriserne noget ned i Sankthans og derfor blev ogsaa solgt meget mindre Tømmer fra Solør, end vanligt er. Heldigvis stiller ogsaa Forholdene sig saa, at Trangen til at sælge ikke nu er saa stor som i tidligere Aar. Tilstanden er mærkelig forbedret for det egentlige Solørs Vedkommende i de sidste Par Aar og dette mærkes bedst deraf, at Exekutionerne næsten ere ophørte og at der indflyde betydelige Summer i Sparebankerne, dels som Afdrag paa Laan og dels som Indskud. Tilstanden er heller ikke saa forknyt, at Penge opsamles, fordi der ikke er noget Brug for dem. Tvertimod foregaa ikke saa faa Handeler, og Eiendomspriserne ere kjendelig i Stigende. Det er derfor at haabe, at den Krise, som Distriktet har gjennemgaaet, nu snart er forbi.

En og anden grætten Statsøkonom eller fanatisk Bladskriver vil utvivlsomt udtale sin Glæde over at Tømmerpriserne ere sunkne — thi saa meget mindre Tømmer hugges der og destomere spares Skoven. Denne Slutning holder nu forresten ikke Stik; thi Folk hugge ikke netop fordi de kunne faa saa og saa meget ind for sit Tømmer, men de hugge fordi de behøve en bestemt Sum. Dette er ialfald Regelen, og man maa blot betragte det som en heldig Undtagelse, at der iaar ikke er solgt mere Tømmer, end ifjor, der vidner om Distriktets Kraft og den tilbagevendende Velstand. Men det er ikke frit for, at man heroppe undertiden ærgrer sig over den velsignede Interesse, som Saamange andetstedsfra ytrer for vore Skove og for at de ikke skulle udhugges. Alle andre Folk faa Lov til at beholde sin Eiendom og drive den, som de ville, om det er nokfaa vanvittigt, udenat en Kat mjaver af det. Men Skoveierne skulle staa under et Slags offentligt Formynderskab, ligesom om deres Eiendom hørte Staten til og ikke den enkelte Mand. Grunden er nu vel den, at man tror Landet og Klimatet skulde aldeles ødelægges, dersom Skovene aldeles raseredes. Denne Sætning — Skovenes formildende Indflydelse paa Klimatet — er nu forresten ikke saa fuldstændig oplyst, at man derfor kan opstille almindelige Regler. Og om den er sand der, hvor Terrænet er brat og ligeop mod Høifjeldsregionen, saa gjælder den neppe i et saa svagt kuperet Sletteland som vort. Men selv om Satsen holdt Stik, saa vil enhver Reisende blot ved fra første den bedste Bakke at kaste et Blik udover Glomdalen se, at her ikke mangler Træer. Skovteppet er saa grønt og tæt og friskt som nogensinde, og at det skulde have nogen væsentlig Indflydelse paa Klimatet, enten Skoven indeholder tolvtoms eller ottetoms Træer — dette vil dog vel ikke selv de allerensidigste Theoretikere paastaa. Det har derfor vakt ens Forbauselse, naar enkelte Politikere, f. Ex. Dølen, udtaler, at der ikke bør komme nogen Jernbane her igjennem Distriktet, fordi Skovene ville blive ødelagte. Finde Folk sig tjente med at hugge og sende Last med Jernbanen, saa gjøre de det naturligvis; men at søge at bevare vore Skove paa den Maade, at man søger at hindre Kommunikationen og fordelagtigt Salg af Skovens Produkter, dette er det samme enfoldige Ræsonnement, som visse Sekter bruge mod Oplysning og enkelte gamle Folk mod Skrivekunsten.

Vi ere derfor naturligvis saalangt fra at dele Dølens Anskuelser om Betimeligheden af en Jernbane, at vi tvertimod Intet hellere ville, end at faa Jernbanen. Dens Betydning for Skovbruget anse vi dog ikke for overveiende. Vasdragene ere i det Hele taget letvindte Kommunikationsmidler for Trælast, og det er kun enkelte Trælastsorter og maaske tilskaaret Last, som kan tænkes ført paa Banen i nogen større Mængde. Derimod vil Banen faa en overordentlig Betydning for vort Jordbrug, navnlig for Fædriften og Potetesavlen, og for Forbindelsen med Sverige vil den være af meget stor Betydning.

De vil heraf se, Hr. Redaktør, at heropover ere Folk Banemænd, og dersom Deres Korrespondent fra det Nordenfjeldske havde lagt Turen heligjennem paa sin Reise nordover, tror jeg, at han vilde have faaet høre, at man ikke overalt og i Landdistrikterne er saa tilfreds med Storthingets Beslutning i Jernbanesagen. Der forelaa vistnok intet Forslag, som sigtede til at føre Banen herigjennem; men forinden at man føler sig fuldt forvisset om, at den Tid vil komme, da ogsaa vor Jernbane bevilges, saa har man idethele her saavidt aabne Øine for Jernbanernes Betydning, at selv vore sparsommeligste Folk erklære det for Daarskab, ikke at ville bevilge Noget dertil, og de erklære det for en stor Uretfærdighed mod Nutiden, at man ikke dertil vil optage Laan.

Vore Forhaabninger om Jernbane ere forøvrigt oplivede i den senere Tid, da flere Ingeniører ligge heroppe for Maaling. Efter hvad de sige, skal Terrænet være overmaade gunstigt og Stigningen ikke større end 14 Fod paa Milen. Kommunerne ville ogsaa sætte sig i Bevægelse forat skaffe Oplysninger om Trafikken og navnlig forat søge Oplysning om den eventuelle Trondhjemstrafiks Betydning for de svenske Grændseprovinser, som gjennem Landeveiene her i Distriktet kommunicere med vort Land.

Brudstykker af Englænderen S. W. Bakers Reise til Undersøgelse af Nilens Bifloder.

(Udgivet i 2det Oplag, London 1868, under Titel „The Tributaries of Abyssinia").

Den ligesaa driftige og foretagsomme, som heldige engelske Reisende, Baker, tidligere bekjendt for sine interessante Skildringer af samt Kolonisationsforsøg og Jagtbedrifter paa Ceylon, er navnlig for sine Fortjenester ved Opdagelsen af den hvide eller Hoved-Nils Kilder, af sin Dronning bleven hædret med Baronetværdigheden, og af de geografiske Societeter i London og Paris med deres respektive Æresmedailler i Guld. Den europæiske Verden er desuden i indeværende Aars Løb af spredte Avisefterretninger bleven underrettet om, at han som Veileder har fulgt den engelske Tronfølger med Gemalinde paa deres i Vinter foretagne Nilreise og modtaget en høit lønnet Ansættelse med militær Kommando i ægyptisk Tjeneste, for fra Gondokora (den fjerneste sydlige Station mod de vilde æquatoriale Neger-Stammer, hvorhen det ægyptiske Regimente hidtil har kunnet trænge, og hvor al Civilisation ophører), at oprette militært besatte Handels- og Kontrol-Etablissementer i regelmæssig afmaalte Distanser langs Nilen ligetil dens Kildevande, de uoverskuelige Indsøer under Linien paa ca. 2700 Fods Høide over Havspeilet, med de storartede humaniserende Formaal for Øie, at søge den der florerende Menneskejagt og Slavetrafik tilintetgjort, samt at udvikle Handelen med de vilde Negerstammer om deres Indlands rige Produkter. Til Befordring af disse Øiemed og til Opdagelse og Undersøgelse af Nilens Hovedvande, der endnu kun ere lidet kjendte, tilsigtes ogsaa Dampskibsfart oprettet paa disse saavelsom paa Nilflodens seilbare Løb. Alt under umiddelbar Ledelse og Kommando af Baker, der ifølge de seneste Journalmeddelelser af Vicekongen over Ægypten endog skal være bleven beklædt med en Paschas høie Værdighed.

Den 12te Juni 1861 begyndte Baker, ledsaget af sin Hustru, sin Undersøgelse af Nilens Biflode ved Berber, en betydelig By, 25 engelske Mile Nord for Kjæmpeflodens, den blaa og hvide Nils, Munding som Udgangspunkt. Fra Kjæmpeflodens Munding drog han derpaa i sydøstlig Retning henimod de abyssinske Alpers vestlige Afslutninger. Toget sluttedes Aarsdagen efter den 11te Juni 1862, da han langs den blaa Nil i nordvestlig Retning velbeholden indtraf til Chartoum, Hovedstaden for det Ægypten underlagte Soudan.

I Spidsen for disse Reise-Fragmenter har Oversætteren, stadig følgende Tidsordenen i Værket, troet at burde stille efterstaaende Skildring af det reisende Ægtepars Ophold i Berber, der, som nys meldt, egentlig var Udgangspunktet for denne interessante Vandring.

I.

Berber er en stor By og tilsyneladende lig Nedre-Ægyptens Nilstæder; den har de sædvanlige støvede, ubrolagte Gader samt fladtagede Huse af solstegte Mursten. Den er Sædet for en Guvernør eller Muder og er i Almindelighed Station for omkring 1500 Militære. Vi bleve velvilligt modtagne af Halleem Effendi, Exguvernør, som strax gav os Tilladelse til at opslaa Teltene i hans Have, klods ved Nilen paa Stadens sydlige Udkant. Efter 15 Dages Ørkenmarsch var Synet af en veldyrket Have et Eden i vore Øine. Omtrent 8 Akrer (Tøndeland) Land paa Flodens Bred vare tæt beplantede med høie Daddelpalmer og med Partier af skyggefulde Citron- og Lemontræer, under hvilke vi svælgede i Overdaadighed paa vore persiske Uldtepper og nøde fuldstændig Hvile efter vor lange Reises Besvær. Talløse Fugle kvidrede og sang i Træerne over os. Utallige Ringduer kurrede i de skyggefulde Palmer. Denne pludselige Overgang fra Ørkenens døde Ufrugtbarhed til den friske frugtbare Natur frembragte en overordentlig Virkning paa Sindet. Hvad bevirkede denne sælsomme Omskiftning i Naturen? Hvorledes kunde denne fortryllende Oase, værtrig og livfuld, findes i den gule sandede Ørken? Det var Vandet, der havde frembragt denne Forandring. Nilens Aand, virksommere, end de arabiske Fortællingers overnaturlige Væsener, havde omdannet Ørkenen til en frugtbar Have. Halleem Effendi, den forrige Guvernør, havde for mange Aar siden anlagt denne Have, vandet den ved Hjælp af utallige Vandhjul; og nu nød vi Frugterne og takkede Himmelen for den største Velsignelse i dette brændende Land: Skygge og kjøligt Vand. Teltene vare snart bragte i Orden; Kamelerne bleve aflæssede, og vi nød Hvilens Behagelighed i den kjølige Aften.

Efterat Firmanet*) officielt af Dragomanen (Tolken) var blevet præsenteret Guvernøren ved vor Ankomst om Morgenen, kom han allerede samme Dags Aften for at forhøre sig om vore Planer og tilbyde os sin Hjælp. Inden kort Tid var vi leirede paa Gulvtæpper udenfor Teltet med Piber og Kaffe, og efter de sædvanlige indledende Komplimenter forklarede vor Dragoman, at Hovedformaalet for vor Reise var at finde Nilens Kilder, eller, som han udtrykte sig, „Flodens Hoved".

Baade Guvernøren og Halleem Effendi og de mange Embedsmænd, som havde ledsaget dem, bleve høiligt forbausede over denne Forklaring. „Nilhovedet!" udraabte de, „umuligt!" Ved De, hvor det er? spurgte Guvernøren Tolken, og paa Forklaringen om, at vi, netop fordi vi ikke vidste, hvor det var, havde foresat os at opdage det, rystede Tyrkerne blot paa Hovedet, nippede til deres Kaffe og sugede vedholdende paa deres lange Piber, indtil langt om længe den hvidhaarede gamle Halleem Effendi tog Ordet. Venlig og faderlig sagde han til os: „Drag ikke ud paa et saa affindigt Foretagende; Ingen ved Noget om Nilen, ei heller vil Nogen nogensinde opdage dens Kilder. Vi kjender selv ikke Atbaras Kilde, hvorledes skulde vi da kunne kjende den store Nils Kilde. En stor Del af Atbara flyder gjennem Paschaen af Ægyptens Besiddelser. Firmanet, med hans Underskrift, vil sikre Jer saalænge, som I blive paa hans Territorium; men hvis I overskride hans Grændser, ville I befinde Eder i de Vildes Hænder. Den hvide Nil er Negernes Land, vilde, grumme Stammer, der hverken have Kundskab om Gud eller Agtelse for Paschaen; I maa reise med en stor væbnet Styrke; Klimaet er dødeligt, hvorledes kunne I trænge igjennem en saadan Egn for at søge efter, hvad der er unyttigt, selv om I skulle naa det? Men hvordan vilde det være muligt for en Dame, ung og fin, som hun er, at udholde, hvad der vilde dræbe den stærkeste Mand? Reis langs Atbara-Floden ind i Taka-Landet; der er Meget at se, som er uundersøgt, men opgiv den gale Plan, at finde Nilens Kilde".

Der var adskillig Forstand i gamle Halleem Effendis Raad; det var den gamle Alders kolde og forsigtige Overlæg, men da jeg ikke var saa tilaars, optog jeg det „cum grano salis". Han var en fortryllende, gammel Gentleman, det fuldkomne „beau ideal" af den gamle Tyrker-Typus, hvoraf der nu kun er faa Exemplarer tilbage. Alt, hvad han havde sagt, bar Udtryk af Oprigtighed, og jeg besluttede at indhente saamegen Underretning som mulig hos de graahaarede Autoriteter, inden jeg tiltraadte Expeditionen. En Ting saa jeg imidlertid, og det var Nødvendigheden af at lære Arabisk, saa jeg kunde undvære Tolken, da jeg ellers ikke vilde have den forønskede Fremgang.

En Uges Hvile i Halleem Effendis Have forberedte os til Reisen. Jeg bestemte mig til at undersøge Atbara-Floden og de abyssinske Tilløbsstrømme, førend jeg begyndte Hvidenil-Toget. Guvernøren lovede mig to tyrkiske Soldater som Oppassere, og jeg lavede mig til at sende min tunge Bagage tilbaads til Chartoum, saaat jeg kunde have den Fordel at føre saa liden Oppakning som muligt med mig, en Bekvemmelighed, Ingen kan sætte Pris paa, der ikke har været underkastet det daglige Ophold ved Paalæsningen af en lang Række Kameler. Baade min Hustru og jeg havde lidt af et kort Feberanfald, der var fremkaldt af Simoomen (Ørkenvinden), som paa denne Aarstid (Juni) er ubehageligst. Nilen steg langsomt, men faldt saa omkring 18 Tommer i en Nat og steg igjen; dette beviste, at, skjøndt Regntiden var begyndt, var den dog ikke stadig indtraadt, saasom Floden ikke var i stadig Tiltagende. Autoriteterne forsikrede mig om, at den blaa Nil nu steg ved Chartoum, hvilket forklarede Flodens voxende Flom ved Berber.

Halleem Effendis Have passedes af et Antal smukke kraftfulde Slaver fra Hvidenilen, hvis stærke Legemer og glindsende Skind vare umiskjendelige Bevis for deres Herres Omhu. En fortryllende smuk Slavepige aflagde os dag-

*) Tyrkisk Kabinetsordre.

lig Besøg med Gaver af Frugt fra hendes gode Herre og hans talrige Koner, fra hvilke Sidste de, med de sædvanlige tyrkiske Komplimenter, bade om Tilladelse for dem til at besøge den engelske Dame.

I den kjølige Aftentime nærmede en Skare Damer sig gjennem Citrontræernes mørke Partier, iforte saa glimrende Silkeklæder af de lyseste gule, blaa og skarlagenrøde Farver, at ingen Blomsterbuket kunde være mere broget. De bleve opvartede af talrige Slaver, og Hovedtjeneren anmodede mig høfligt om at trække mig tilbage under Besøget. Saaledes uddreven af mit Telt, var jeg nødsaget til med Taalmodighed at finde mig i min Ensomhed under en nærstaaende Dadelpalme. Resultatet af Besøget hos min Kone var høist tilfredsstillende; de vanlige Kvindespørgsmaal vare blevne besvarede og en Masse Komplimenter udvexlede. Vi havde allehaande europæiske Smaasager, som vakte deres Nysgjerrighed, og nogle faa Smaapresenter frembragte et saadant Overmaal af Fortrolighed, at de prisgave hvert Familielems individuelle Historie fra Barnsben af; det vilde have fyldt en Spalte i Times med Fødsler, Dødsfald og Ægteskaber.

Enkelte af disse Damer vare meget unge og vakre og øvede følgelig en vis Indflydelse paa deres Ægtefæller. Saaledes bleve vi den paafølgende Morgen oversvømmet af Besøgere, da de mandlige Familielemmer kom for at takke os for den Maade, hvorpaa deres Koner vare blevne modtagne; og Frugt og Blomster og Havens almindelige Produkter bleve os skjænkede i Overflødighed. Saa behagelig den var, havde dog vor Edens Have sine Ubehageligheder; der var Støv i vort Paradis, ikke det Støv, vi se i Europa paa uvandede Veie, som simpelthen fylder Øinene, men hele Skyer, som Hvirvelvinden i Ørkenen pludselig danner og som fylde Ører, Øine og Næsebor, saa man hverken ser eller hører. Juni er den Aarstid, da disse Støvskyer er almindeligst. Paa den Tid er Regnfaldet begyndt i Syd og drager sig op imod Nord. De sydlige Regnskyers kjølige og tungere Luft stryger ned paa Ørkenens overhedede Atmosfære og frembringer pludselige, voldsomme Vindstød og Hvirvelvinde, naar de mindst ventes, eftersom Himmelen paa den Tid er skyfri. (Forts.)

Kristiania, den 13de August 1869.

Den gyldne Regel om i Freden at forberede sig paa Krigen er neppe nogensinde bleven fulgt i en større Udstrækning og mere almindelig, end i de senere Aar. Alle officielle Udtalelser strømme over med fredelige Forsikringer, men samtidig ere Vaabenfabrikkerne beskjeftigede Dag og Nat, Fæstningerne sættes i Forsvarsstand, nye Hærorganisationer ere gjennemførte eller staa paa Dagsordenen, og Soldaterne indøves med en Iver, der viser, at man hvert Øieblik maa være forberedt paa at kunne faa Brug for dem. Dette gjælder visstnok om de allerfleste europæiske Stater, de smaa saavelsom de store, men det gjælder dog fortrinsvis om Preussen, Østerrige og Frankrige. Om Rustningerne og Troppernes Uddannelse i sidstnævnte Stat meddeler en Korrespondent fra Paris til „Neue freie Presse" forskjellige Oplysninger. Den franske Hærs Fredsstyrke udgjør for Tiden 334,000 Mand, hvortil endnu maa regnes 114,000 Mand med begrændset Orlov. Den østerrigske Hærs Fredsstyrke udgjør derimod kun 255,000 Mand. Hærens fulde Krigsstyrke, inklusive Reserve, Landeværn eller mobil Nationalgarde, skal udgjøre i Nordtyskland 1,140,000 Mand (i Virkeligheden snarest noget mere), i Frankrige 1,206,000 Mand, i Østerrige 1,050,000 Mand (foruden Landstormen). Østerrige har kun gjort Begyndelsen med Organisationen af Reserven og Landeværnet, og Frankrige er eiheller færdigt med Organisationen af den mobile Nationalgarde. Indtil Juni Maaned vare Kadrerne kun opstillede og for Størstedelen fuldstændig udrustede for det første, andet og tredie Armeekorps; for disse Afdelinger laa ogsaa Uniformer og Armaturgjenstande færdige. For Tiden er man beskjeftiget med samme Arbeide for det fjerde, femte og sjette Armeekorps. Med den store Iver, der udfoldes af Krigsbestyrelsen, kan man anse det for muligt, at hele Organisationen af næsten en halv Million Nationalgardister kan være gjennemført allerede iaar. Overhovedet ere Forberedelserne til en kommende Krig i tre Aar blevne drevne med rastløs Iver, og uden at der er lagt synderligt Skjul derpaa. Langs den østlige og nordlige Grændse er der allerede ophobet et uhyre Materiel i de forskjellige Fæstninger, og endnu dagligt finde store Transporter Sted paa de forskjellige Banelinier. For Tiden komme disse Transporter for en stor Del fra Lyon og de andre Etablissementer i Syden. Troppeøvelserne drives paa en Maade, som man hidtil endnu ikke har kjendt, skjøndt den franske Soldat altid er bleven meget anstrengt. Navnlig ved Kavalleriet, hvis Uddannelse skal reformeres fra Grunden af, ere Øvelser paa 8 Timer og derover ingen Sjeldenhed. Ved Siden af Øvelserne maa Officererne ogsaa beskjeftige sig meget med theoretiske Studier; de ved alle Troppeafdelinger indførte Foredrag, som heller ikke ere blevne ganske afbrudte i Sommer, beskjeftige sig fortrinsvis med de Forandringer i de enkelte Vaabens Taktik, som ere blevne fremkaldte ved Hærens Forsyning med riflede Kanoner og Bagladegeværer. At skyde meget og godt, betragtes som Hovedsagen; om den Maade, hvorpaa man i dette Øiemed bedst skal ordne og bevæge Tropperne, ere Meningerne endnu bestandig delte; et bestemt taktisk System er endnu ikke opstillet; man er endnu i Experimenternes, Debatternes og de sammenlignende Forsøgningers Stadium. Trangen til at uddanne Tropperne ensartet godt til alle Arter af Tjeneste har givet Anledning til, at den hidtilværende Forskjel mellem Fløi- og Centrumskompagnier er bleven opgiven. Grenadererne, som ellers dannede høire Fløi, og Voltigørerne, som dannede venstre Fløi af enhver Infanteribataillon, optog tidligere Eliten af Mandskabet; men da den nye Taktik af enhver Afdeling kræver større Dygtighed end blot til at gaa frem i Masser, saa vil der i Fremtiden i alle Afdelinger være blandet fortrinlige og middelmaadige Soldater mellem hinanden. Frankrige har for Tiden ikke mindre end fire permanente Øvelsesleire; den største af dem er Leiren ved Chalons, hvor der sondres mellem to Perioder paa 8 Uger, hver for et Armekorps. Mindre, men dog betydelige, ere Leirene ved St. Maur ved Paris, Lyon og Lannemezan nærved den spanske Grændse. Om den Omhu, hvormed der hos Soldaterne vækkes og vedligeholdes en munter og krigslysten Stemning, lod der sig skrive hele Kapitler. Den bekjendte Broschure af Arkolay: „Sydtysklands Tilslutning", der af strategiske Grunde erklærer det nuværende Forhold mellem Preussen og det øvrige Tyskland for uholdbart, oversættes netop nu, sandsynligvis efter Ordre, af flere høitstaaende Officerer paa Fransk.

Grev Beust, der foruden sine andre gode Egenskaber ogsaa besidder mere Humor end de fleste Tyskere, har atter i den østerrigske Delegations Budgetudvalg holdt en Tale om Freden. Det Spørgsmaal, der forelaa, gjaldt Anskaffelsen af 100 Kardætsch-Kanoner, som Dr. van der Straß vilde have nedsat til det Halve, idet han beraabte sig paa den fredelige Situation. I denne Anledning ytrede Beust, at det var misligt at indestaa for Fredens Varighed i hele Aar; men han var af den Anskuelse, at hvis Freden varede endnu i fire Aar, saa vilde den kunne betragtes som sikret for længere Tid. Han maatte imidlertid henvise til, at man i andre Lande strax anskaffede, hvad man ansaa for nødvendigt, og ikke indlod sig paa at fordele Anskaffelserne over en lang Aarrække; derfor maatte han ogsaa tilraade Bevillingen af hele den forlangte Sum. — Udvalget maa have ment, at der i Udsigten til Fredens Bevarelse, hvis den ikke bliver brudt i de første fire Aar, ikke ligger nogen synderlig stor Borgen for Krigens Udeblivelse, og det vedtog overensstemmende med Rigskantslerens Ønske Anskaffelsen af alle 100 Kanoner.

Keiserinde Eugenies Reiseplan er der, som i et Telegram berettet, foretaget nogen Forandring, idet det nu er bestemt, at hun skal tilbringe Napoleonsdagen sammen med Keiseren i Leiren ved Châlons, og at hun først senere vil begive sig til Korsika, inden hun tiltræder sin orientalske Reise. Hvad denne angaar, havde nogle Blade tillagt den politisk Betydning, og Constitutionnel indeholder i denne Anledning følgende, aabenbart officiøse Meddelelse: „To Blade le Peuple français og Mémorial diplomatique, have behaget at forklare den Reise, som Hds. Maj. Keiserinden agter at foretage til Konstantinopel og Ægypten, af politiske Aarsager. Disse Formodninger savne al Grund. Keiserinden gjør, saa vidt vi vide, ikke Fordring paa at spille nogensomhelst politisk Rolle udenfor de Grændser, som ere anviste hende ved Lovene. Idet Hds. Majestæt begiver sig til Ægypten, har hun ikke noget andet Formaal end at bivaane Aabningen af Suezkanalen, et Værk, som skyldes fransk Genialitet. Naar hun har ifinde at lægge Veien over Konstantinopel, saa sker det for at efterkomme en høflig Indbydelse af Sultanen". Samtidig modsiger Constitutionnel en Meddelelse i nogle Blade, hvorefter Keiseren skulde have stillet 8 Mill. Frs. til Keiserindens Disposition til hendes orientalske Reise.

De sidste Efterretninger om Forholdet imellem Tyrkiet og Ægypten gaa ud paa, at Striden i det Væsentlige kan betragtes som bilagt. Alle Magter have raadet begge Parter til at vise Maadehold, og deres Forestillinger skulle have baaret den ønskede Frugt.

Vedkommende Monitoren „Mjølners" Aftagning er nedenstaaende Skrivelse indløbet til Marine- og Postdepartementet:

Fra
Chefen for Monitoren „Mjølner".

Ved den af Hr. Skibsbygmester Paasche afgivne og nu offentliggjorte Rapport angaaende Monitoren „Mjølners" Flotbringelse i Kragerø finder jeg mig foranlediget til at oplyse om, at den ved Arbeidet befulgte Plan allerede var lagt af Monitorens daværende Chef efter Samraad med Skibets Officerer, da Hr. Skibsbygmester Paasche ankom til Kragerø og til Anledning til at vedtage den, ligesom at der ogsaa paa Forhaand var truffet Aftale med en paa Stedet boende Skibsbygger om Anskaffelse af de ved Arbeidet senere benyttede Støtter og andet Materiale.

Forsaavidt Arbeidets Udførelse angaar, er det en Selvfølge, at samme foregik under Chefens Ledelse, og at Intet foretoges af Hr. Skibsbygmesteren uden efter Samraad og Medvirkning af Skibets Vedkommende.

Af de Forhandlinger, som bleve førte i det ombord i Monitoren den 25de Juni afholdte Skibsraad tillader jeg mig at vedlægge en Gjenpart.

Monitoren „Mjølner" den 10de Aug. 1869.
Ærbødigst
Olsen.

Til
Marine- og Postdepartementet.

Udskrift
af Monitoren „Mjølners" Justitsprotokol, forsaavidt angaar det under 25de Juni 1869 ved Kragerø afholdte Skibsraad.

„Chefen, Kaptein Burchardt, gjorde samtlige de Tilstedeværende bekjendte med de Foranstaltninger, som hidtil ere trufne for at bringe Monitoren flot, Hensigten med disse, der ere, som følger:

1. Bagbords Anker udlagt forud med slap Kjettingbugt og Stopper paa, for i Tilfælde af uventet opstaaende Lækage under Aftagningen at kunne stoppe den.
2. 17 Støtter anbragte fra Grunden med Opkiling under Pantseret.
3. 9toms Tougbrog, ankommet fra Karljohansværns Værft, behørig klædt og med Træpuder i Bougen med Opfangning langs Siderne, og Enderne af Touget bragte ombord i Dampskibet „Viken", der ligger fortøiet med 2de Ankere i Hanefod, og Kjettingerne næsten helt udstukne i omtrent 1 Skibslængdes Afstand fra Agterskibet.
4. 2 Parter af Monitorens eget Slæbetoug, bragte ombord i Dampskibet „Vidar", der er placeret paa Monitorens Bagbords Laaring i omtrent samme Afstand som „Viken", og ligesom denne fortøiet med 2de Ankere i Hanefod.
5. Nedmineret en ca. 2½toms firkantet Jernbolt, placeret i Fjeldet med dobbelt Part. Omkring denne er der anbragt en Kjetting, mellem hvis anden Ende og Monitorens Styrbords Laaring er placeret en 6toms, 6skaaren Gie.
6. 3 Spirer halte under Monitorens Kjøl og placerede saa langt op mod det Sted, hvor Berøring med Grunden finder Sted, som muligt. Hortensdykkeren Halvor Olsens Undersøgelse gaar ud paa, at Monitoren kuns berører Grunden omtrent ved Kjøl og Stævn i omtrent 4 Fods Længde forenfor det vandtætte Skud. Hensigten med Placeringen af Spirerne er derfor den at lette Afløbningen og soulagere Fartøiet.
7. Ballasten, Størstedelen af Kulbeholdningen, Skarpet, Kjettinger og Ankere ere udtagne. Provianten, Halvparten af Vandbeholdningen og Krudtet, som ikke findes tilraadeligt at flytte, er beroende ombord.

Chefen gjorde derpaa Deltagerne i Raadet bekjendte med, at det var hans Mening at gjøre et Forsøg med at aftage Monitoren fra Grunden, saasnart de fornødne Forsigtighedsregler med Hensyn til Dækning af Aabningerne paa Monitorens Dæk, Placering af Folk ved Pumperne, og naar Dampskibene „Viken" og „Vidar" har faaet Dampen op, ere tilendebragte, idet han haabede at kunne bringe Fartøiet flot, naar Dampskibene arbeidede dels med sin Maskine med Indhivning af Kjettingerne, og Folk bleve placerede i Gieløberen paa Monitorens Dæk.

Forsaavidt som D'Hrr. Medlemmer ere enige heri, er dette at anse som min Beslutning, hvorhos dog tilføies, at forsaavidt Nogen skulde have noget at bemærke, ønskes samme udtrykkelig tilføiet Protokollen.

Kapteinløitnant Olsen erklærede sig enig med Chefen.

Premierløitnant Koch bemærkede, at det maaske vilde være hensigtsmæssigt, istedetfor at lade Brogen ligge, som den ligger, vise Parterne rundt Dampskibet „Vikens" Boug, for derved at tilveiebringe solid Fæstighed nok til at lade Dampskibet virke ved sit Moment.

Hertil bemærkede Chefen, at det for Tiden ialfald bør have sit Forblivende ved Arrangementet saaledes, som det er, fordi det andet vilde forhale Forsøgets Udførelse, og fordi det maa ansees tvivlsomt, om hvorvidt Broget uden Skade for Hjulkasserne paa „Viken" paa den Maade hensigtsmæssigen kunde placeres.

Sekondløitnanterne Knap og Hamilton vare enige med Chefen.

Tilstede kom Skibsbygmester Paasche, der blev forelæst Foranstaaende, og var ganske enig i Hensigtsmæssigheden af de til Skibets Aftagning trufne Foranstaltninger.

1ste Maskinist, Baadsmanden og Kanoneren tilkaldtes, gjordes bekjendte med Indholdet af Foranstaaende og tilspurgtes af Chefen, om de ønskede at udtage sit Tøi af Fartøiet, men hvortil de afgave benegtende Svar.

Forretningen sluttet og Protokollen underskrevet.

D. V. Burchardt. Olsen. J. Koch. C. Knap.
G. Hamilton. J. H. Paasche.

In fidem
A. Jacobsen, Skibsforvalter. J. Petersen, Maskinist. K. Torgersen, Baadsmand.
H. Johannessen, Kanoner.

Sølvimport. Med Dampskibet „Kronprinsesse Lovise" kom hertil igaar fra Kjøbenhavn 59,000 Spd. i Sølv.

Politiet i Kristiania og Politimesteren hersteds har af en Korrespondent til „Nerikes Allehanda" erholdt følgende mention honorable:

„Hvad Politiindretningen angaar, da burde den tjene som et Mønster for alle større Byer. Da den nuværende Politimester Carl Michelet for 6 Aar siden udnævntes til denne Post, var Forholdet mellem Kristiania Byes Politi og Befolkning det samme, som det i de seneste Aar desværre har været i vor svenske Hovedstad. Politiet var brutalt og laa i bestandig Strid med Befolkningen, der ansaa Politiet ikke som sin Beskytter, men som sin Erkefiende. Men Michelet indførte en ny Grundsætning blandt sine Underhavende: „Jo grovere en Person er mod Dig, desto høfligere skal Du være; der findes Ingen, som kan holde Stangen mod en konsekvent gjennemført Artighed" — og den Spiger drog, som man siger. Alle Mennesker betragter nu Politiet som sine Venner og hjælper det, naar det behøves, „og behøver jeg engang at optræde med Strenghed", sagde Michelet, „saa siger Alle, at det er ret, og de tager mit Parti mod den, som har forseet sig". Den punktlige Retfærdighed og Besindighed, Politiet har iagttaget, har ogsaa gjort, at Politimesteren nu staar aldeles enevældig over sit Korps, hvilket ikke lidet bidrager til dets Enhed og kraftige Optræden, og Byens Styrelse foretager sig Intet i Ordningsveien, uden først at indhente Politimesterens Udtalelse. Selv optræder Michelet næsten aldrig som Dommer; det maa hans saakaldte „Fuldmægtiger" gjøre. — Foruden selve Politikontoret findes 4 Hovedstationer for Politiet i Byen og 112 Telegrafstationer, som staar i Forbindelse med alle Hovedstationerne. Fra Politimesterens Værelse fører henimod 12 Talerør, gjennem hvilke han staar i Forbindelse med sine Underhavende, saa at han øieblikkelig kan indhente Udtalelser eller tilkalde Vidner og erholde Vidneudsagn".

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 21de—31te Juli 1869.

Mileantal 671.

			Spd.	ß.
4375 Passagerer . .	940.	39.		
3 Voiturer . . .	2.	8.		
29 levende Dyr . .	16.	7½.		
Pakker, Extratøi etc.	95.	103.		
Posten	30.	=		
			1084.	37½.
Telegraf-Indtægter .	16.	46.		
Godstrafik	2954.	89.		
			2971.	15.
Summa			4055.	52½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . . .			3771.	54½.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . . 70,277 Spd. 77½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 71,039 — 41½ =

Indberetning fra Amtmanden i Søndre Bergenhus Amt, angaaende Udsigterne for Høsten, dateret 3die August:

Ringe Varme, jævnlig ledsaget af fugtig Havtaage og vedholdende Nordenvinde havde, da Lensmændene i Begyndelsen af f. M. afgave deres Indberetninger om Udsigterne til Høsten, saaledes forsinket og kuet baade Engens og Agerens Vært, at man dengang neppe udenfor Hardanger og enkelte andre lunere beliggende Dalfører i Indre Søndhordland kunde paaregne et middels Aar.

Misligst saa det selvfølgelig ud paa Fjeldgaardene og paa de mod Nord hældende Mar-

ker samt paa den fugtige og myrlændte Jord. Senere er Veiret imidlertid bleven varmere, ligesom der stadig er falden mildt Regn i tilstrækkelig Mængde, saaledes at Udsigterne for Tiden antages saavidt forbedrede, at der, om Veiret fra nu af bliver nogenlunde gunstigt, formenes i Gjennemsnit at kunne paaregnes et middels Aar, idetmindste for Korn og Poteteshøstens Vedkommende. Høhøsten er forlængst begyndt, men har indtil denne Tid ikke været begunstiget af det heldigste Veir for Høets Tørring.

Røldal er det Distrikt, hvorfra Efterretningerne denne Gang mod Sædvane lyde gunstigst, idet Udsigterne ogsaa iaar ere gode, navnlig for Agrenes Vedkommende, medens forrige Aars Avl har givet af Korn saa meget, at usædvanlig lidet deraf har maattet kjøbes, og af Hø og Poteter mere end nok, saaledes at ingen Vaarbeitning iaar skal have fundet Sted, og at en Del Beholdninger af Hø og Potetetes endnu skulle haves. Kreaturenes rigeligere Ernæring i Vinterens Løb har derhos forøget ikke ubetydelig deres Afkastning, saaledes at Kvantiteten af det affatte Smør, der for det i December Maaned f. A. sluttede Aar opgaves til 1000 Bpd., for det i Juni Maaned d. A. sluttede Aar opgives til 1500 Bpd.

Misligst var Tilstanden i de ved Havet beliggende Distrikter, hvor saavel sidste Vaarsildefiske, som de sædvanlige Sommerfiskerier have givet et ringe Udbytte, men da i disse Distrikter for kort Tid siden er begyndt et rigt Sommersildfiske af betydelig Udstrækning, er der nu god Grund til at vente bedre Tider ogsaa for disse Distrikter.

Frugttræerne lovede i Vaar en rig Avl, men Kulden og Nordenvinden have virket skadeligt, saaledes at Avlen neppe kan ventes at ville i Gjennemsnit blive over middels.

Danske Journalister i Stockholm. De danske Journalister, der havde opholdt sig i Stockholm under Formælingshøitidelighederne, samt enkelte andre Fremmede vare i Torsdags Aftes af deres stockholmske Kolleger indbudne til en munter Sammenkomst paa Hasselbacken, hvor der udbragtes en Række Skaaler, bl. A. af Dr. Sohlman for de danske Gjæster og af Amanuensis Wieselgren for en fransk Journalist, der har repræsenteret le Peuple.

Ulykkestilfælde. Fra Driftsbestyreren ved Vinoren Sølvværk har Fogden i Numedal erholdt følgende Beretning:

Som Vinoren Sølvværks Driftsbestyrer pligter jeg at tilmelde Dem, at der i den saakaldte „Munkeskjærpsdrift" Torsdag den 5te August sidstl. Kl. $11\frac{3}{4}$ Nat indtraf et Ulykkestilfælde, der kostede en af Værkets Arbeidere Livet.

Hans Hansen Hvila var nemlig, idet han paa ovennævnte Tid var ifærd med at løbe en Trillebør Ty paa den over nævnte Drift førende „Gange" (der af særdeles Forsigtighedshensyn har været og er forsynet med Rækværk) saa uheldig at snuble, hvorved han faldt fremover og netop saameget til Siden, at han ulykkeligvis slap imellem Rækværkets horizontale Stænger, og med Hovedet foran faldt lige mod en 10 Favne dybere nede liggende Strosseaffats, og derfra atter nogle Favne ned i Driftens dybeste Punkt; da de øvrige i Gruben tilstedeværende Arbeidere kom til, var han allerede død, idet hele Forhovedet var knust, saa at Hjernemassen flød frem. Den Forulykkede efterlader sig Kone og 3 uforsørgede Børn. — Den Forulykkedes Kammerat, der gik foran Trillebøren og lyste for ham, har forresten gjort opmærksom paa, at den Forulykkede den Nat, Ulykken skede, muligens har været plaget af Svimmelhed eller andet Ildebefindende, da Kammeraten paastaaer at have lagt Mærke til, at den Forulykkede, førend Ulykken indtraf, et Par Gange vaklede og formelig sjanglede ind paa Fjeldvæggen paa den ene og paa Rækværket paa den anden Side af „Gangen". Kammeraten mærkede først Ulykken derved, at han hørte Trillebøren blive sluppet haardt og heftigt ned paa „Gangen", hvorpaa han vendte sig om og fik se, at den Forulykkede var forsvundet uden at udstøde den mindste Lyd.

Apomecometer er et nyt i England opfundet Instrument til med Sikkerhed at kunne maale Høiden af Gjenstande, som Bygninger, Monumenter m. m., om disse end skulde ligge saaledes, at de ikke paa længere Afstand kan nærmes. Jalmindelighed gjengiver det alle Høidemaal med en Nøiagtighed, som ikke afviger et Par Tommer fra Virkeligheden. Dets Konstruktion er efter samme Principer som Sextanter eller ved Reflex af Speile, og Benyttelsen læres let efter nogle Forsøg, thi Instrumentet er høist simpelt i sin Sammensætning, og dets Størrelse er $1\frac{1}{2}$ Tomme i Diameter og $\frac{3}{4}$ Tommes Tykkelse. Prisen er omtrent 5 Spd.

Modermorderen Hans Hansens Henrettelse. Den Tro havde ifølge „Nyborg Avis" udbredt sig, at Morderen vilde blive benaadet, en Tanke, der havde faaet endmere Rum ved den Omstændighed, at Forhørsdommeren i den allerseneste Tid havde indgivet et Andragende til Kongen om Benaadning, ja det hed sig endog, at Dommeren i egen Person skulde have henvendt sig til Kongen derom. Omstændighederne ved Mordet i det Hele taget samt Delinkventens Forhold efter samme lod derimod med Bestemthed formode, at en Benaadning i dette Tilfælde maatte ansees som en Umulighed, skjønt Mange — og deriblandt vistnok den Dødsdømte selv — lige til det Sidste endnu troede derpaa. Fra Autoriteternes Side var imidlertid truffet alle med Hensyn til Exekutionen nødvendige Foranstaltninger, og Skarpretteren og hans Medhjælper vare alt ankomne til Odense et Par Dage iforveien. Allerede fra Kl. 2 om Morgenen vare Folk paa Benene; Kl. $2\frac{1}{2}$ stillede 2 Kompagnier Infanteri paa Torvet, til hvilke der uddeltes skarpe Patroner, og Rytteriet stillede til samme Tid; de skulde nemlig begge være tilstede ved Exekutionen. Kl. $3\frac{3}{4}$ var der ved Retterstedet samlet flere Tusinde Mennesker, der i spændt Stemning afventede det afgjørende Øieblik. Infanteriet sluttede i en Afstand af 20 Skridt en Kreds om Skafottet med Ansigtet vendt derfra, medens Rytteriet holdt udenfor Kredsen af de Tilstedeværende, og Alt var til den Tid i Orden paa Skafottet. Først Kl. $4\frac{1}{4}$ ankom det sørgelige Tog, bestaaende af 2 lukkede Vogne; i den første sad Forhørsdommeren, Amtmand Dahlerup, og en Retsbetjent, i den anden sad Fængselspræsten, to Retsbetjente og Delinkventen, der rolig og uden Hjælp selv besteg Skafottet. Det første Indtryk, man fik af ham, var, at han følte sig greben af Stedets Alvor og stod paa Skafottet som en angrende Synder, hvem Folkelivet og det Frygtelige i Situationen overvældede. Forhørsdommeren indledede den kongelige Akt med at oplæse den kongelige Stadfæstelse af Dødsdommen, medens de paa Skafottet Tilstedeværende blottede deres Hoveder og Delinkventen tilsyneladende rolig hørte derpaa. Præsten, Skoleinspektør Møller, henvendte nu omtrent følgende Ord til ham: Den Tid er nu kommen, Hans! da Du skal bøde med dit Liv, for hvad Du har gjort; men der er en retfærdig og mild Gud, som forbarmer sig over Syndere, naar de angre og sætte deres Lid til ham og Frelseren. Saa spørger jeg Dig da, om Du nu, som tidligere, for den almægtige Guds Aasyn og i Overværelse af de her Forsamlede vil vedkjende Dig den Brøde, hvorfor Du er dømt. Hertil svarede Delinkventen: Nei! Præsten foreholdt ham nu, at han saa ofte havde vedkjendt sig den og mindede ham om, at han om faa Minutter vilde staa for den evige Dommer. Men alligevel svarede han Nei, da Præsten anden Gang rettede sit Spørgsmaal til ham, og Enhver maatte gribes af Forfærdelse over den Haardnakkethed og Mangel paa Anger endog i det yderste Øieblik. Disse to ulykkelige Ord vare de eneste, han talte paa Skafottet, og da Præsten derpaa sagde til ham: „Saa være da Gud din arme Sjæl naadig" blev han overgiven til Skarpretteren. Præsten og Dommeren forlod Skafottet, og Delinkventen afførte sig rolig sin Frakke og Vest og gik selv rolig og uden Bøn hen og lagde sig ned paa Blokken, hvorefter Exekutionen blev udført og Liget lagt i Kisten. Han skal have ytret Ønske om at blive begraven ved Siden af sin Moder; men dette tilstededes ham ikke.

I den Tid, han vedgik sin Forbrydelse, holdt han sig munter i Arresten og morede sig endog med at spille paa Harmonika og danse med sine Medfanger; derimod blev han mere ordknap og tilbageholden, efter at han erfarede, at Dommen var stadfæstet af Kongen, og benægtede da samtidig at have dræbt sin Moder. Dagen for Henrettelsen blev han underrettet om, naar denne skulde ske, og var fra den Tid stille og ordknap. Den sidste Nat han levede, tilbragte han oppe, uden at kunne sove, men vilde gjerne, at hans Vogtere skulde underholde ham med Spøg; iøvrigt var han stille og tilsyneladende fattet i sin Skjæbne. At han i det yderste Øieblik kunde benægte sin saa ofte gjentagne Tilstaaelse og dog med Rolighed hengive sig i Døden, sammenholdt med den Raahed, han efter Mordet mange Gange har lagt for Dagen, leder til den Tanke, at han var et Menneske uden Spor af Religion, uden almindelig Følelse, men derimod i høi Grad selvisk og koldt beregnende.

En Stump Tale ved en norsk Frihedsfest i Wisconsin den 5te Juli. (Fædrl. og Emigr.)

Hvad er politisk Frihed? Jeg vil forklare den som den statsborgerlige Tilstand, i hvilken hver enkelt Borger er med at give sig de Love, som han agter frivillig at adlyde, den borgerlige Samfundsorden, i hvilken han selv vælger sin Øvrighed, sine Embedsmænd, sine Styrere, og i hvilken hver enkelt Person, lige fra den høieste Øvrighedsperson til Dagløneren, er lige for Loven, thi uden Lighed kan der vel neppe siges at være nogen Grad af fuld borgerlig Frihed. Er nu denne borgerlige Tilstand et saa stort Gode? Det vilde føre mig for vidt, og jeg vilde lægge altfor meget Beslag paa Tilhørernes Taalmodighed, om jeg vidtløftigen vilde besvare dette Spørgsmaal. Jeg vil derfor indskrænke mig til at fæste Opmærksomheden paa et Par Kjendsgjerninger for at godtgjøre, at borgerlig Frihed ikke alene er et af de største jordiske Goder, men at den ogsaa er en af de største Velsignelser i aandelig Henseende. Jeg spørger da, om de Forenede Stater vilde have gjort en i Verdens Historie saa exempelløs rask Fremgang i timeligt Velvære og jordisk Magt, om de havde været regjerede af en despotisk Magt, af en Konge eller Keiser, hvis Valgsprog havde været: dette Folk, dette Land er kun til for mig, til min Fordel, min Anseelse og Magt, og derfor har jeg ogsaa uindskrænket guddommelig Myndighed til at bruge det som et Middel til mine personlige Hensigters Opnaaelse? Ingen, vil jeg haabe, er vankundig nok til at svare Ja til et sligt Spørgsmaal. Tvertimod: Europas Konger og Keisere har selv indseet Sandheden af, at deres Magt med den stigende Oplysning umulig kan bestaa efter det gamle System, de erkjender, at Friheden er en Magt, som de ikke tør modsætte sig for alvorligt, om de vil beholde den Indflydelse, det Herredømme over Folkene, som den tiltagende Folkeoplysning er saa snil at indrømme dem, og derfor har de ogsaa været nødte, ja ofte ligefrem tvungne til at give Folkene mere Frihed, for i nogenlunde god Fred at faa nyde Fornøielsen af at kaldes „Konger af Guds Naade". Men trods disse Magthaveres aftvungne Rettigheder og Friheder er dog største Delen af den gamle Verdens Folk endnu ikke i fuld Besiddelse af Friheden, det er kun en stykkevis Frihed, de nyder, eller lige saa ret, en Ufrihed, iført enkelte af Frihedens Klædningsstykker. Vilde nu ikke de europæiske Folkeslag have været skredne lige saa rask frem i timelig Magt og Indflydelse som Folket i de Forenede Stater om de havde nydt lignende Frihed, havt lignende Love, lignende Statsforfatning? Der kan vel neppe være synderlig Tvivl om dette Spørgsmaals rette Besvarelse. At Friheden er et uskatterligt borgerligt Gode, ser vi altsaa deraf, at ingen Stat paa Jorden har gaaet saa hurtigt frem i materiel og politisk Magt som denne under Frihedens Herredømme; at Friheden er en Magt, som ingen ustraffet bør modsætte sig, skjønner vi deraf, at Europas mægtigste Potentater har været nødte til at bøie deres Nakker under dens Vælde. Disse to Kjendsgjerninger taler et Sprog, som Enhver kan forstaa og som derfor ikke behøver Oversættelse eller Forklaring. Jeg vil derfor standse ved dem og derimod opstille en anden Paastand, den, at borgerlig Frihed ogsaa er en af de største aandelige Velsignelser, uden hvilke et Folk nødvendigvis maa gaa aandelig tilgrunde. Det er sagt, at Folket i de Forenede Stater er et læsende Folk. Kan der vel siges noget, som er til større Hæder og Ros for et Folk end dette, at det er et læsende Folk? Dersom man fortalte mig om et nyligt opdaget Land, og man ikke vidste andet at sige om Indbyggerne end dette, at de var et læsende Folk, saa skulde jeg kunne sige, hvorledes det stod til i dette Land med Statsforfatning, Frihed, borgerlige Indretninger, om der fandtes Telegrafer, Jernbaner, Dampskibe, Kanaler, Veie eller noget, som svarede til disse Frihedens og Oplysningens mægtige Løftestænger. Mon vel dette Land vilde have været det Land, det er, dersom Folket ikke havde været et læsende Folk? mon vel Friheden kan bestaa hos et ikke læsende Folk? Jeg besvarer dette Spørgsmaal med et bestemt Nei! Friheden kan lige saa lidt bestaa uden Oplysning, som Legemet uden Mad og Drikke, Oplysningen er ikke alene Frihedens Spire og Rod, den er ogsaa dens Næring og Grundbetingelsen for dens Vedvaren. Tag Oplysningen bort fra et frit Folk, og dets Frihed vil være som Indianernes. Denne Tanke fører til Besvarelse af et andet Spørgsmaal: Under hvilke Betingelser kan Friheden bevares og vedligeholdes? Svaret herpaa er allerede antydet, og jeg vil derfor tillade mig endnu at gjøre et Par Bemærkninger for at gjøre opmærksom paa de Pligter, vi Nordmænd som Borgere af dette Samfund har at opfylde, og uden hvis Opfyldelse vi gjør os skyldige i Overtrædelse af Frihedens Grundlov, viser os utaknemmelige mod det Samfund, der har optaget os som ligeberettigede Borgere, viser os uværdige til Friheden og endelig skader os selv.

(Sluttes).

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 13de Aug.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise", der hidkom igaar Aftes, medbragte 44 Butter og 29 Fjerdinger Smør.

Indklarerede Fartøier den 12te Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Telegraf	Haagensen	Haugesund	Sild.

Udexpederede Fartøier den 11te Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Freden	Torgersen	Moss	Stykgods.

Hans Ydre røbede samme majestætiske Strenghed som en romersk Senator i hans Embedsskrud.

Lænestolen var den eneste Stol, der fandtes i Hulen. Tæt ved Lænestolen saa man et Bord, der var bedækket med Papirer og Bøger, og paa hvilket Sheriffens lange, hvide Stav laa.

De Mænd, der stod ved Siden af Sheriffen, vare to Doktorer, den Ene i Medicin og den Anden i Jus. Begge vare klædte i sorte Kapper.

Disse to Slags Mennesker bære Sorg over sine Offere.

Bag Sheriffen, paa Kanten af den flade Sten, sad en Sekretær paa Huk med et Pergamentsblad over sine Knæ, med Pennen i Haanden, i en Stilling, der viste, at han var beredt til at skrive.

Med Ryggen mod en af Støtterne stod en Mand, klædt i Læder fra Top til Taa. Det var Bøddelknægten.

Ingen af disse Mænd rørte sig eller gav en Lyd fra sig. De stode som fortryllede omkring denne uhyggelige Skikkelse.

Det, som Gwynplaine saa foran sig, var en Marterhule.

Alle Fængsler fra Kong Johans Tid, og Southwark var et iblandt disse, havde slige Huler. Hvad der nu følger, var Noget, der i de Dage var meget sædvanligt i England, og som strengt taget i Kriminalproceduren kunde ske den Dag i Dag, thi alle disse Love ere ikke ophævede.

England viser os det sælsomme Skue af en barbarisk Lovgivning, der lever i god Forstaaelse med Friheden. Lader os tilføie, at Ægteskabet er lykkeligt.

En vis Mester var dog ingenlunde af Veien. Indtraf der en Krisis, saa var Gjenoplivelsen af disse Straffebud aldeles ikke utænkelig. Den engelske Lovgivning er en tæmmet Tiger. Den giver vakkert Lab, men har sine Klør i Behold. At klippe Neglerne af Loven, vilde være betænkt.

Agtelse for Lov er et yndet engelsk Udtryk. I England

Gwynplaine, der aldrig havde seet noget Fængsel, følte sig greben af en mørk og kold Jættehaand. At føle Grebet af Lovens usynlige Haand er forfærdeligt.

Gwynplaine kom i Hu, hvad Ursus havde sagt om Nødvendigheden af at tie. Men han kunde ikke andet end at spørge:

„Mine Herrer, hvor fører I mig hen?"

Man svarede ham ikke.

Denne Taushed for isnende gjennem Gwynplaine. Hidtil havde han troet at være stærk, han var sig selv nok, og at være sig selv nok, er at være mægtig. Hvorledes skulde han bære sig ad med at kjæmpe med dette Uhyggelige, dette Ufattelige — Loven?

Han holdt paa at bukke under.

Hertil kommer, at han havde ikke sovet og ikke spist. Han havde blot smagt paa en Kop The.

VIII. Jammer.

Man satte sig i Bevægelse.

Man gik fremad gjennem Gangen.

Man gik næsten i Gaasemarsch, paa Grund af den smale Korridor.

Først kom the wapentake, saa Gwynplaine, derefter Politikommissæren; siden kom Mandskabet, der gik i Klynge og fyldte hele Korridorens Bredde som en Prop bag Gwynplaine. Gangen blev smalere, nu berørte Gwynplaine Væggen med Albuerne. Taget sænkede sig undertiden saaledes, at man maatte bøie Hovedet for at komme frem; her og der, snart til Høire, snart til Venstre, var der Aabninger i Muren forsynede med grove Gittre, gjennem hvilke man saa Trapper, der snart gik nedad snart opad. Man kom til en lukket Dør, den aabnede sig, man gik igjennem den, den lukkede sig. Man stødte paa en ny Dør og paa nok en,

Traum	Wiarve	Peckal	Trælast.
Fortuna	Hansen	Amsterdam	do.
Borens	Mickelsen	England	do.
Octavia	Barbeau	Caen	do.
Freya	Sivertsen	Skudesnæs	Salt.
	Den 12te Aug.		
Lykkens Prøve	Henriksen	Tønsberg	Stykgods.
Adda	Schelly	Sandwich	Is.
Amalie	Larsen	England	Trælast.

Proklama. Drammens Skifteret: Tjenestepige Marthe Gullifsdatter. 3 Mdrs. Varsel fra 11te August. Numedals- og Sandsværs Skifteret: I Boet efter Gaardmand Kittil Olsen Væraasmogen. 3 Mdr. fra 11te August.

Skifteberetninger. Kristiania: Skræddermester Peder Christensens Konkursbo. Saml. 24de ds.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar jevnt høit paa alle Stationer, høiest paa Vestkysten. — Vinden er Østlig til NOlig nordenfor Stat, Vestlig i Skudesnæs og Mandal og Nordlig paa Østlandet. Temperaturen er steget og Himmelen klar paa Østlandet. Udsigterne ere fremdeles til godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 13de August:

I Hotel Scandinavie: Andersen fra Moss, Grundseth og Sagfører Dahl med Familie fra Kongsvinger, Mr. Penrose med Kurer, Miss Penrose fra London, J. Penrose, Esq., fra Liverpool, Leitn Uhde fra Magdeburg, Rektor Friis fra Kr.sand, Schmidt fra Berlin, Cattum fra Breslau, Decker fra Dresden, With fra Kragerø, Dr. Klenitz fra Berlin, J. Dasfen, Esq., fra Hull, Lysgaard og Dahl fra Elverum, Olsen fra Fr.hald, Miss J. Hill fra Bristol, Miss H. Hill og Mrs. Dobson fra Cheltenham, Miss Ranford fra Worcester, Strømsø med Frue fra Vestlandet, Prokurator Hygen fra Ringerige, Fru Haneborg og Datter fra Kjøbenhavn, Wood, Esq., Miss Sharpe fra London, Mr. og Mrs. Certau fra Hampshire.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Aars og Voss's Latin- og Realskole.

De til 1ste Fællesklasse indmeldte Disciple møder Fredag den 20de August Kl. 9 Form.; de øvrige nye Disciple møder til Optagelsesprøve Onsdag den 18de Aug. Kl. 9 Form. — Alle Klasser undtagen 1ste Fællesklasse samles Torsdag den 19de Aug. Kl. 9 Form.

Qvams Latin- og Realskole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

Ny Folkehøiskole.

Med Bistand af Præsten J. Müller har jeg tænkt at begynde en Folkehøiskole i Haavind Annex til Ullensaker fra førstkommende 14de Oktober. Skolens Maal er at virke til en Udvikling og Oplysning, som kunde være til Nytte og Glæde for Bonden, uden at føre ham ud af hans Stand. Det, som der fornemmelig vil blive lagt Vind paa, er Historie, især Norges, Modersmaal, Naturlære samt lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere; desuden Sang, Retskrivning, Regning samt lidt Veiledning i Jordbrug.

Undervisningen er beregnet paa 2 Vinterhalvaar, men Ingen er bunden mere end for 1 Maaned. Betalingen er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter vil rimeligvis kunne faa Hus og Kost hos mig for 4½ Spd. maanedlig, naar Sengklæder medtages, ellers vil der let være Adgang til at leie sig ind i Grandelaget. Skolebøger kunne faaes kjøbt eller leiet ved Skolen. Nærmere Oplysninger meddeles med Glæde.

Ingvar Bohn, Cand. theol.
Algarheim i Ullensaker.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 17de August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

3 P. G. Bredals Skriveskole,

som nu har bestaaet i 20 Aar her i Byen, hvori undervises Ældre og Yngre, Begyndere og Viderekomne baade i praktisk og Skjønskrift, modtages fremdeles Elever.

Theatergaden 16.

Alleslags gode Skrivesager og **godt Blæk** sælges hos **Bredal**, Theatergaden 16.

Bøger.

Udkommet er:

Nye Forskrifter af Skrivelærer P. G. Bredal, 2det Hefte, 16 Plader Text. 1ste og 2det Hefte er nu et fuldstændigt Helt og sælges meget billigt. Theatergaden 16.

„Fædrelandet"

(et Ugeblad af politisk og kirkeligt Indhold)

begynder fra 1ste Juli d. A. sin 2den Aargang. Bladets Formaal er med et Ord at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning. Det meddeler stadig politiske og kirkelige Efterretninger fra Ind- og Udlandet, folkelige Fortællinger, Korrespondancer og letfattelige Opsatser af almennyttigt Indhold. Det vil ogsaa særligt have Opmærksomheden rettet paa de kirkelige Spørgsmaal, som for Tiden bevæger vort Folk, og paa de økonomiske Tilstande, hvis Drøftelse især ligger Almuesmanden paa Hjerte. Bladet er nærmest et Almueblad, men det vil tillige ved Samvirken af Mænd i forskjellige Livsstillinger søge at hjælpe til at binde de forskjellige Samfundsklasser nærmere sammen og udjevne det, som desværre endnu i Mangt og Meget stiller imellem dem. Det er derfor vort Haab, at Bladet vil samle Læsere af det hele Folk omkring sig.

I indeværende Kvartal vil Bladet levere udførlige Meddelelser om Forhandlingerne ved de større kirkelige Møder, der i Sommer afholdes til Drøftelse af det fra Kristiania udgaaede Forslag til Afholdelse af Stiftsmøder i næste Aar og et frivilligt kirkeligt Landsmøde i 1871.

Bladets Redaktion er i Løbet af April Maaned overtaget af Kandidaterne V. L. Hærem og Th. Klavenæs, efterat de har sikret sig den fornødne Hjælp af Mænd i forskjellige Livsstillinger i Kristiania og andre Steder rundt omkring i vort Land, som paa forskjellig Maade har lovet Bladet sin Understøttelse. Blandt disse Mænd er det os tilladt at nævne følgende: Professor i Lovkyndighed L. M. B. Aubert, Skolelærer H. Gjerberg, Kandidat Johan Jensen, Bureauchef i det statistiske Kontor A. Kjær og Skolelærer J. B. Kvam, alle i Kristiania. Desuden: Skolelærer Aadnesen, Lillesand, Storthingsmand Hdlsb. Aarflot, Aalesund, Storthingsmand Kirkesanger Brandt, Valders, Sognepræst Bugge, Holmestrand, Gaardbr. Flotten, Kvikne, Pastor Færden, Hedemarken, Arsenalforvalter Hagen, Fredrikstad, Storthingsmand Værkseier Mortensen, Hedemarken, Storthingsmand Gaardbruger Nordby, Søndre Trondhjems Amt, Garver Olsen, Hamar, Storthingsmand Kirkesanger Riisnæs, Søndre Bergenhus Amt, Seminarielærer Kandidat Sare, Hamar, Sognepræst Schiørn, Smaalenene, Storthingsmand Gaardbruger Evans, Nordre Bergenhus Amt, Storthingsmand Sognepræst Sverdrup, Nordre Bergenhus Amt og Storthingsmand Gaardbruger Ueland (den Ældre), Stavanger Amt.

Meddelelser til Bladet fra Landets forskjellige Egne modtages med Taknemmelighed, hvor ubetydelige de end maatte være.

Bladet kan tinges paa alle Landets Postkontorer og i Kristiania i dets Expedition, Toldbodgaden No. 40. Betalingen erlægges **forskudsvis** med 28 ß Fjerdingaaret. — Paa 6 betalte Exemplarer leveres det 7de frit. Til Kommissionærer, der tage et større Antal, gives Rabat efter nærmere Overenskomst.

Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß pr. Petitlinie. Stadigere Averterende tilstaaes betydelig Moderation.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

L. H. HAGEN

anbefaler til billige Priser:

6 og 12 Skuds Revolvere, For- og Bagladnings-Jagtgeværer, Rifler, Pistoler samt øvrige Jagt-Rekvisiter.

Bestillinger paa nye og Reparationer udføres til moderate Priser.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Tilkjøbs forlanges.

Limlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

der villigt dreiede sig paa sine Hængsler, saa man kunde gaa igjennem. Alle disse Døre aabnede og lukkede sig som af sig selv. Der var ikke et Menneske at se. Gangen blev smalere og smalere, Taget sænkede sig mere og mere og snart kunde man ikke gaa uden at holde Hovedet bøiet. Muren var fugtig, det dryppede fra Taget, Stengulvet var koldt og fugtigt. Det Uhyggeligste i alt dette var, at det bestandig gik ned over.

Hvor lang Tid man gik paa denne Maade, kunde ikke Gwynplaine sige.

Minutterne udstrakte sig i denne Angst til Timer.

Pludselig gjorde man Holdt.

Det var bælmørkt.

Paa dette Punkt blev Korridoren videre igjen. Gwynplaine hørte en Larm, hvorom blot en kinesisk Gongon kunde give nogen Forestilling.

Det var the wapentake, der stødte sin Stav mod en Jernskive.

Denne Jernskive var en Dør. Det var ikke en Dør, som vrider sig paa sine Hængsler, men en Dør, der hæver og sænker sig omtrent som en Vindebro. Man hørte en stærk, hvinende Lyd og Gwynplaine saa pludseligt en firkantet Glugge foran sig. Det var Jernskiven, der havde hævet sig paa samme Maade som Skiven i en Rottefælde.

Der faldt et mat Skin gjennem Gluggen, og paa Gwynplaine gjorde dette pludselige og blege Lys et Indtryk som et Lyn.

Det varede noget inden han kunde se. At adskille Noget i et blændende Lys er ligesaa vanskeligt som at se Noget i Nattens Mørke.

Hans Pupil vænnede sig lidt efter lidt til Lyset som den havde vænnet sig til Mørket. Han kastede et Blik gjennem den gabende Aabning foran sig, og det, han saa, var forfærdeligt.

Foran sine Fødder opdagede han nogle høie, smale, næste lodrette Trappetrin uden Rækværk paa nogen Side og som fort ned til et rundt, dybt Kjælderhul. Hulen var udstrakt og ikk stenlagt. Dens Gulv dannedes af den bløde Jord, der alti forekommer i store Dyb. Midt i Hulen bare fire uformelige grove Støtter et Buehvælv, og i dette hængte der en Lygte, de udsendte det matte Lys, der i Begyndelsen havde blændet Gwyn plaine. Mellem de fire Støtter og midt under Lygten, paa de Plet, hvor Lyset faldt rigest, saa man et blegt, uhyggeligt Men neskelegeme ligge paa Marken.

Det laa paa Ryggen. Man saa et Hoved, hvis Øine var tillukkede, en Krop, der forsvandt under en uformelig Masse Arme og Ben gik ud fra Kroppen i Form af et St. Andreas Kors og vare fæstede ved fire Kjæder til Støtterne. Diss Kjæder sluttede i en Jernring ved Foden af hver Støtte. Skik kelsen, der laa urørlig i denne sin pinlige Stilling, havde e Kadavers blaablege, iskolde Udseende. Den var nøgen.

Gwynplaine stod som forstenet øverst paa Trappen og sa ned i Hulen.

Pludselig hørte han en Rallen.

Kadaveret var levende.

Nær dette Spøgelse, paa hver Side af en stor Lænestol, der hvilede paa en bred, flad Sten, stode to Mænd, og i Lænestole sad der en gammel Mand, indsvøbt i en rød Kappe, bleg, ube vægelig, mørk med en Rosenbuket i Haanden.

Denne Buket vilde have været en Oplysning for e mindre uvidende Person end Gwynplaine, — den røbede de kongelige, municipale Embedsmand.

At hjælpe Dommeren med at dømme var et Hverv fo Baarens Blomster.

Den Gamle, der sad i Lænestolen, var Sheriffen i Grev skabet Surrey.

Dagbladet.

No. 187. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 14de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2 1/4 ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 12te Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Müller. Aftensang: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. Pastor Sommerfeldt.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Enerhougens Samfund: Bibellæsning Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Trondhjem over Hedemarken, Dovre og Guldalen, til Hamar, Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Brumundalen, Ringsaker, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sel, Vaage, Lom, Opdal, Sundal, Bjerkager, Støren, Melhus, Sim (Lesje), Vebjungsnæs, Lereim, Veø, Lønset, Bolsø (Eide), Freds, Vesnæs og Ørskoug indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardsstrand, Valls, Tønsberg og Sandefjord indtil Kl. 7 1/2 Efterm. med „Bjørn Farmand" (ikke Pengebreve); til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Sigdal, Hønefos, Jevnaker, Aadalen, Hedalen og Kongsberg indtil Kl. 7 1/2 Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7 1/2 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Drøbak, Horten, Moss, Fr.stad og Fr.hald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7 1/2 Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med „Excellencen Toll" over Kb.havn og Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7 1/2 Efterm. (ombord indtil Kl. 7 Tirsdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Lynner, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, nordre Aurdal, vestre Slidre, Vang, Lærdal, Vos og Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Bergen, Laurvig, Arendal, Kr.sand, Stavanger og Haugesund indtil Kl. 7 1/2 Efterm; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.) samt til Drøbak, Moss, Sarpsborg, Fr.stad, Fr.hald, Holmestrand, Sande og Sandefjord med „Moss" eller „Foldin" indtil Kl. 7 1/2 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Røken indtil Kl. 7 1/2 Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 12te August. Keiseren har udsat sin Reise til Chalons til Lørdag paa Grund af en let Upasselighed.

Marskalt Niels Tilstand er haabløs.

Lissabon, 12te August. Ministrenes Dimission er modtaget. Hertugen af Loulé er overdraget at danne det nye Kabinet.

Paris, 13de August. Keiseren har underskrevet flere Amnestidekreter for Presseforseelser.

Pesth, 13de August. Ifølge Betbleus Ugeskrift er ikke alene Kammerets Venstre, men ogsaa Deak enig i Jsedinyes politiske Standpunkt, nemlig fuldstændig Udsoning med Preussen og ingen Indblanden i Tysklands indre Spørgsmaal.

Filadelfia, 10de August. Dampskibet „Kleopatra" er paa Reise fra Montreal til London forulykket den 8de August ved Kap Race. Passagerer og Mandskab er reddet.

Om Anbudene for Opførelsen af Graverboligen i Aker.

For henved 5 Aar siden besluttede Akers Kommunebestyrelse Opførelsen af en Graverbolig ved østre Akers Kirke, hvortil bevilgedes anvendt indtil 2000 Spd. Den 28de Juli d. A. lod den udnævnte Byggekomite indbyde til Anbud paa Byggeværket, og blev den 4de Aug. angiven som den Tid, inden hvilken Anbudene maatte være indleverede. Tegning og Konditioner var udlagte til Eftersyn hos Klokkeren ved østre Akers Kirke ca. 1/2 Mil fra Byen. Hensigten med i den Grad at besværliggjøre Adgangen til Tegning og Konditioner er ikke saa ganske lette at fatte for den, der er vidende om, at alle Dokumenter vedrørende Bygdens Stel i sin Almindelighed bestandig blive udlagte i Sparebankbygningen ved Nybroen. Heri havde man dog maattet finde sig, saafremt Dokumenterne til enhver Tid inden det fastsatte Tidsrum havde været tilgjængelige, og de øvrige fornødne Oplysninger paa Stedet havde været erholdelige; men dette var ikke Tilfældet. Søndagen d. 1ste Aug. var hverken Tegningen eller Konditionerne at faa se, de vare bortlaante til en Mand i Byen, og kunde man paa Stedet heller ikke erholde nogen bestemt Oplysning om, hvorledes Bygningerne skulde placeres paa den kun antydningsvis paapegede Tomt. Tegningen, der den 2den August var bleven tilgjængelig, var mangelfuld og „Konditionerne" vare saa utydeligt affattede, at man kun gjetningsvis maatte søge at fatte Rede i dem. — Til Byggekomiteen, i hvis Haand Sagens Afgjørelse var lagt, indkom der flere Anbud, hvoraf de 2de mindste løde paa respektive 2095 Spd. og 2035 Spd. Efter hvad der ved deslige Anledninger er Skik og Brug, maatte man tro, at det laveste Bud vilde blive antaget, saafremt dette var gjort af en som vederhæftig anseet Mand; men dette blev ikke Tilfældet; thi samme Aften, som Anbudene aabnedes, blev den Mand, der havde gjort Anbud paa 2095 Spd. underrettet om Sagens Stilling, og forøvrigt blev ingen anden Beslutning fattet. Da den Lavestbydende tilfældigvis var bleven vidende om, at hans Bud var det billigste, henvendte han sig til Komiteens bygningskyndige Medlem for at forhøre, hvad han nu videre havde at gjøre forinden Arbeidet paabegyndtes; men blev han af denne mødt med det Svar, at endnu Intet var afgjort, eftersom man endnu havde et andet Anbud ivente, og at man derhos ikke havde større Byggekapital end 2000 Spd. I Samtalens Løb ytrede Komitemedlemmet, at den paa Tegningen aflagte Stentrappe ikke skulde medtages i Overslaget som overflødig; at der til Isolationen ikke ansaaes nødvendigt at bruge 1ste Sort Zink, og at det ikke var ment, at netop hollandsk glaseret Sten skulde benyttes til Tagtækningen. Da Manden, der havde gjort det laveste Bud, ved Affattelsen af sit Overslag ikke havde havt nogen Anelse om, hvad han nu fik at høre, og da Komitemedlemmet endvidere selv tilbød sig at levere sort glaseret Sten efter 20 Spd. pr. Tusinde fra sit eget Teglværk, tilbød Vedkommende sig paa Stedet at overtage Arbeidet for de bevilgede 2000 Spd., dog paa den Betingelse, at Komiteen selv skulde være ansvarlig for, at Benyttelsen af Tagstenen blev godkjendt; men hellerikke herpaa vilde Vedkommende indlade sig, idet han skød sig ind under det forventede Anbud, der ikke var fremkommet i rette Tid og som endnu lod vente paa sig. Et Par Dage bagefter erholdt, ved lukket Seddel, den Lavestbydende Underretning om, at Arbeidet var bortsat til en Anden, om for Mere eller Mindre end 2035 Spd., erholdtes ingen Besked.

Man troer, med de her foreliggende Fakta for Øie, at være berettiget til at spørge: Hvad har Byggekomiteen havt til Hensigt, naar den indbød til Anbud? Og hvorfor har den ikke, som andre Kommuner, ladet det udarbeidede og af Komiteen vedtagne Overslag være tilgjængeligt for Alle og Enhver?

Man gjør sig rigtignok intet Haab om, at Komiteen vil svare herpaa, idet den antageligen vil slaa sig til Ro med den Tanke, at den intet Regnskab herfor er skyldig, og skal man gjerne indrømme Komiteen Berettigelse til at argumentere paa denne Maade, idet det stod til den at bortsætte Arbeidet til hvilkensomhelst Mester uden Konkurrence; men naar den engang har indbudt hertil, er man berettiget til at fordre, at den skal handle upaavirket af alle Sidehensyn.

Nærværende Linier er alene fremkaldte som en betimelig Advarsel til Bygmesterne i Kristiania om at være paa sin Post ligeoverfor Indbydelser til Anbud fra Aker.

Kristiania d. 9de Aug. 1869.

M.

Kristiania, den 14de August 1869.

I Rom har man allerede i længere Tid været ivrig beskjeftiget med Forberedelser til det Koncilium, der den 8de December paa Pavens Indbydelse skal træde sammen i den hele katholske Kristenheds Kathedralkirke, Peterskirken i Rom, og ved hvilket Paven antages at ville fremkalde en Række Udtalelser, der kunne vække Striden imellem Staten og Kirken til nyt Liv. De katholske Regjeringer imødese ikke uden Bekymring denne Sammenkomst af Kirkens Dignitarier, og særlig betragter den italienske Regjering den med alt Andet end velvillige Øine, fordi det ikke er urimeligt, at der vil blive gjort Forsøg paa at ophøie Pavens verdslige Magt til et katholsk Dogma. En længere Artikel i Corr. italienne bærer Vidne om denne Stemning. Det officiøse italienske Blad skriver:

„Man forsikrer os, at i den høie romerske og italienske Geistlighed ere Følelserne delte mellem Frygt og Haab med Hensyn til Konciliet. Man haaber deraf store Ting, hvis man holder sig til de offentlige Vidnesbyrd, de for Offenligheden bestemte Ord og Handlinger. Det skal, som det synes, være et Middel imod alle Onder, den Livselixir, som Middelalderens Alkymister søgte, Foryngelsen af Kirken og Verden. Med Fantasiens Hjælp og givende efter for Fristelsen, ser man allerede det triumferende Pavedømme og „Jordens Riger og deres Herlighed" for dets Fødder, underkastede, ydmygede og ventende beskedent paa dets Befalinger, ligesom i gamle Dage — Alt dog paa den ene Betingelse, at Konciliet afholdes i Rom, i St. Peterskirken, førstkommende 8de December, og at Episkopatet helt og holdent kaster sig ned for Paven og tilbeder ham som den absolute og ufeilbare Konge.

Disse Udsigter ere glimrende, tilvisse saare glimrende. At herske paany, at herske som i Middelalderen, at byde over Kongerne og Folkene og at blive adlydt! . . . Fristelsen er stor, og det er Noget, som nok kan forstyrre de stærkeste Hoveder, selv uden at Djævelen blander sig deri. Men den Betingelse, som er opstillet for al denne kommende Storhed, gjør et lidet Skaar deri. Konciliet synes at være et meget dristigt Forsøg, fuldt af Farer, saaledes som Kirken og Verden nu engang ere stillede. Vi vide, at mange fremragende Medlemmer af det italienske Episkopat og den romerske Prælatur ikke lade sig forlokke af disse glimrende Udsigter, og at, naar det ikke var Loyolas berømte Selskab, der drev dem frem og i Aanden førte dem op paa „et høit Bjerg" og lod dem skue „Jordens Riger og deres Herlighed," vilde de forkaste den Betingelse, der er stillet for al denne verdslige Storhed, som man lader dem skue, og svare med Kristi Ord: Vade retro, Satana! („Vig bort, Satan, thi der staar skrevet: Du skal tilbede Herren, din Gud, og tjene ham alene").

Disse kloge Prælater frygte virkelig for, at man skal forlade Legemet for at løbe efter Skyggen, opgive det Sikre for det Usikre. Nutiden er ganske vist ikke fri for Lidelser og Rivninger. Den katholske Kirkes Stilling er fuld af Farer. For at skaffe Plads for det nye Kongerige Italien, har man maattet omstyrte Meget, der syntes at hvile paa et fast Grundlag, og som Aarhundreders falske Glands endnu ikke ganske havde forladt: Kirkens verdslige Myndighed er bleven tilintetgjort eller indskrænket, Munkeordenerne undertrykte, Geistligheden indskrænket til sit kirkelige Omraade, Pavedømmet trængt tilbage til sit aandelige Herredømme. Ved disse Forandringer, som maaske ere udførte med Lidenskab, ab irato, ere Gemytterne blevne bitre, man har — efter vor Mening med Uret — udtalt de haarde Ord Forfølgelse og Hungersnød, man har troet sig forfulgt og udhungret. Det er ganske naturligt, at under denne Ophidselsestilstand Tanken om en stor Hævn over det borgerlige Samfund kan være opstaaet i de forbitrede Gemytter. Det var ogsaa under saadanne Vilkaar, at Jesus blev fristet og havde det underfulde Syn af „Jordens Riger og deres Herlighed." Han havde Intet spist i fyrgetyve Dage og fyrgetyve Nætter, og endelig følte han Hunger, siger den hellige Skrift os. Men han godtgjorde sit aandelige og guddommelige Kald ved at afvise Fristeren: „Vig fra mig, Satan!"

„Mange italienske Prælater ere, det vide vi, ligedan stillede. De gjøre sig ingen Illusioner om de lovede Herligheder, og de se Kirkens nuværende Stilling i et mindre mørkt Lys. I Italien er dens Stilling endnu bedre end Kirkens Stilling i andre Lande. Den har Forrangen, den udøver Høiheden, den er Centrum og Regulator for den katholske Verden. I tre Aarhundreder have alle Paverne været Italienere, Flertallet af Hierarkiets høie Dignitarier ere ligeledes italienske, de store romerske Kongregationer, der udsende Befalinger indtil Jordens fjerneste Egne, bestaa af Italienere, Italienere ere for Størstedelen Medlemmerne af det hellige Kollegium og Konklavet, der vælger Paverne, italiensk er kort sagt den Drivkraft, der sætter den katholske Verdeu i Bevægelse. Og Italien, det vil sige det nye Kongerige, er langt fra at betragte dette med uvillige Blikke, langt fra at ville forstyrre Hjulene i denne uhyre Organisme, som gjør den italienske Dygtighed Ære. Det forlanger kun Et, nemlig at den kun anvendes paa aandelige og religiøse Formaal, ikke paa verdslige og politiske Anliggender.

„Saaledes er Stillingen for Øieblikket. Iøvrigt ere vi ikke saa fremmede for de Følelser, der besjæle en stor Del af de italienske og romerske Prælater, at vi ere uvidende om, at flere af dem ere bange for, at Konciliet skal gjøre Stillingen værre ved at forsøge paa at forbedre den.

„Hvorledes kan man tro, at Konciliet vil have Kraft til at bringe Alt tilbage paa dets oprindelige Plads? Vil det kunne faa Italien og Verden til at gaa tilbage? Disse Forhaabninger ere kimæriske. Alle de Restaurationer, som Jesuitismen og Ultramontanismen love, ere en ond Aands Illusioner, en Aands, der ikke er Kristendommens. Det er sandsynligt, at de forskjellige katholske Stater ligeoverfor aggressive Beslutninger, hvis saadanne Beslutninger fattes af Konciliet, vilde stramme Tøilerne og skabe for Kirken en ubehageligere Stilling end den, hvori den nu befinder sig.

„Det er en af de Følger af Konciliet, som Episkopatets kloge Mænd i alle Lande frygte. Der gives andre Følger, som ere særlig farlige for det italienske Episkopat og for de romerske Prælater; det er Faren for, at Konciliet skal tilintetgjøre Italiens Supremati over den katholske Verden.

„I Almindelighed have Koncilierne i de sidste fire Aarhundreder været rettede imod dette Supremati. Konciliet i Konstanz vendte op og ned paa Paverne, huggede bort og skar bort imellem Træets øverste Grene. Man ved, med hvilken Iver det galliske Episkopat tog Del i dette Beskjæringsværk. Gerson optraadte blandt Andre med overordentlig Voldsomhed imod den romerske Stol og beskyldte den for Utroskab og svigagtig Embedsførelse, hvilket paadrog ham en aandrig Irettesættelse af en romersk Prælat, der afbrød ham midt i hans Tale og sagde til ham: Gallus cantat, „Hanen eller Galleren galer". Gerson svarede ikke mindre aandrig: Utinam ad galli cantum Petrus resipisceret, „Gud give, at Peter havde angret ved Hanens Galen". Det samme fiendtlige Sind finde vi paa Konciliet i Basel, som,

efterat være sammenkaldt af Eugen den Fjerde, gav sig i Kamp med ham, afsatte ham og gav ham en Efterfølger i en Prins af Savoyen. Konciliet i Basel har skabt et Præcedents, der godt kunde blive fulgt, hvis der under det forestaaende Koncilium indtraadte en Vakance i den romerske Stol. En for Italien fremmed Kardinal, Kardinal Allaman, blev almægtig der, fortrængte Legaten Alexandrini og drev Konciliet til at konstituere sig som Konklav for at vælge en ny Pave. Man ved ogsaa, at det kun ved overordentlig diplomatisk Dygtighed lykkedes det romerske Hof at beherske de Strømninger, der bekjæmpede den italienske Indflydelse paa Konciliet i Trident, og det lykkedes det kun ved Intriger, som gav Italienerne Majoriteten ved at fjerne de fremmede Bispper, som bleve trætte af Konciliets beregnede Langvarighed, eller kaldtes tilbage af deres Souveræner.

„Hvo kan svare for, at det forestaaende Koncilium ikke ogsaa vil overføre Suprematiet over Kirken til et andet Sted?" Tegnene paa den Utaalmodighed, hvormed de fremmede Nationers Geistlige og Lægfolk finde sig i den italienske Forrang, kunne ikke være undgaaede den romerske Prælaturs navnkundige Skarpsindighed. Man er ikke uvidende om det flere Gange udtalte Ønske om at se en fremmed Pave paa den romerske Stol i den Tanke, at det vil forlænge den verdslige Pavemagts Tilværelse. Man er eiheller uvidende om den Mistillid, den Skinsyge, som de italienske Navnes overveiende Indflydelse i Kongregationerne, i det hellige Kollegium og Konklavet vækker i Udlandet.

„Alle disse Betragtninger tynge paa de oplyste og forsynlige Mænd og lade dem imødese Konciliet med Frygt. Det kunde meget godt hænde, at dette Koncilium, hvortil der knytter sig saa mange og saa store Forhaabninger, til Syvende og Sidst ender med en Tilintetgjørelse af den italienske Indflydelse i Kirken. Men det er en Sag, som først og fremmest vedrører det italienske og romerske Episkopat. Vi have troet at burde give det denne Advarsel in extremis, og vi ville for Fremtiden saa sjelden som muligt komme tilbage paa denne Gjenstand".

Om Forhandlindlingerne i det franske Senats fem Afdelinger i Torsdags skriver Constitutionnel: „Senatorernes Holdning og Sprog ved denne Leilighed vare væsentlig forskjellige fra, hvad man havde iagttaget i Mødet den 2den August. [Man har almindelig paastaaet, at Senatorerne modtog Oplæsningen af Senatskonsultet meget kjølig.] Nogle Dages Eftertanke har gjort det klart for vort forste Kammers Majoritet, at al Modstand imod de liberale Ideer nu er unyttig; Strømningen er bleven til en rivende Strøm, som fører Alt bort med sig. En ny Aand gjennemviftede Forsamlingen, og den viste sig gunstig for de konstitutionelle Reformer. Vi bemærke med Fornøielse Delangles, Maupas's, Quentin-Bauchards og Laguerronières Navne i det Udvalg, der skal afgive Betænkning over Senatskonsultet. Senatorerne fandt nu en Fornøielse i at takke Keiseren for hans Initiativ; de ytrede: Vi forlangte ikke Indførelsen af det System, der foreslaaes os af Regjeringen, men vi modtage den uden Forbehold, da Landet synes at ønske det. Sandsynligvis vil Senatsbeslutningen være voteret endnu før den 23de August".

Sop. Tiden for Indsamling af Sop er nu snart forhaanden, og det var ønskeligt om man ikke lod den beleilige Tid hengaa ubenyttet. I afvigte Høst foretog nogle Medlemmer af Kristiania Arbeidersamfund sig en Tur til Maridalen for at samle Sop, og efter Bladenes Udtalelse om denne Udflugt var Hensigten bleven opfyldt. Det var ønskeligt, om en lignende Tur kunde komme istand i Høst.

Taarnuhret paa Grønland tager sig usædvanlig længe Sommerferier. Kort før Skoleferierne begyndte, ophørte det aldeles med sin slægtige Virksomhed, og senere har det ikke vist Tegn til at optage den. Det var ønskeligt, om en eller anden Uhrmager vilde forbarme sig over det og atter hjælpe det i Gang.

Kvægpest. Til Indredepartementet er indløbet officielle Meddelelser om, at Kvægpesten, som hersker i de til Preussen grændsende Landskaber af russisk Polen, er udbrudt i Byen Fürstenwalde i Ortelsburger-Kredsen, at den er i Tiltagende og har vist sig flere Steder, og at den ogsaa er udbrudt i Landsberger-Kredsen, 15 Mile fra Stettin.

Indberetning fra Amtmanden i Buskeruds Amt, angaaende Udsigterne for Høsten, dat. 11te August:

Udsigterne for Aaret have i Sommerens Løb været vexlende. Vaaren kom noget sent og med for lav Temperatur. Forholdet rettede sig imidlertid betydeligt i Løbet af Juni Maaned, saa der ved Begyndelsen af Juli var meget lovende Udsigter baade for Hø-, Korn- og Potetesshøsten. Men siden var der gjennem hele Juli vedvarende Tørke tildels med skarp Vind, saa at Vaarsæden led overalt paa skrind Jord. Fra Begyndelsen af indeværende Maaned har der stadig været Regnveir, som endnu vedvarer.

Af de nu indkomne Beretninger sammendrager jeg det Resultat, at Høhøsten er et Middelsaars og i enkelte Distrikter, navnlig i Buskeruds Fogderi, endog derover — at Vintersæden, uanseet nogen Skade ved Isbrand, i det Hele lover meget godt — at Vaarsæden derimod almindelig staar tilbage paa Grund af Ugræs og Kjølmark tidligere paa Vaaren og Tørke i Juli, saa der neppe kan ventes et Middelaars Udbytte, og at Potetessæden staar jævnt godt, uden Spor af Syge eller anden Skade, naar undtages, at i Hallingdal Græsset snertedes af Kulde Nætterne til 3die og 4de Juli.

Indberetning fra Amtmanden i Stavanger Amt, ang. Udsigterne for Høsten, dateret 9de August:

Den usædvanlig kolde og vindhaarde Forsommer med stadig nordlige Vinde og Tørke satte Aarsvæxten i det Hele betydeligt tilbage. Ved det i Juli Maaned indtraadte varmere Veir med Nedbør, forbedrede imidlertid Udsigterne sig i væsentlig Grad, dog mindre for Engens end for Agerens Vedkommende.

Høet vil derfor neppe give et Middelsaar, og det navnlig i Ryfylke, medens Udsigterne i Jæderen og Dalerne for en Del ere bedre. Det er især Udslaatterne og Heiebeiterne, der have lidt under den langvarige Kulde. Korn- og Potetesshøsten give, forsaavidt Veiret fremdeles vil vise sig gunstigt, Udsigt til et Middelsaar. Dog staa Poteterne endnu mangesteds tilbage i Vært.

Tyveri. I Berg. Adr. for 9de ds. læses: Kjelderhandlere i Strandgaden have hidtil været vante til at kunne forlade sine Kjeldere for nogle Dieblikke uden at tillaase Dørene efter sig. Til Tegn paa, at der ikke var Folk i Kjælderen, have de pleiet at sætte en Stang paa skraa foran Døraabningen. Men denne oprindelige Tingenes Tilstand er nu især med at vige for den stigende Kultur. For kort Tid siden var der nemlig bleven aflagt Besøg i flere af disse aabentstaaende Kjeldere, hvor der i Pengeskufferne var bleven gjort god Fangst. I en Kjelder var der saaledes trods den ved Stangen skede Fredlysning taget 100 Spd. i Papirpenge ud af den paa Disken staaende uaflaasede Pult. Ingen kunde ane, hvem Tyven var, og intet Spor havdes, men en Politibetjent fattede dog Mistanke til en 17aarig Læredreng, hvem han anholdt og fandt i Besiddelse af henved 40 Spd. Drengen maatte gaa til Bekjendelse om at være Forøveren af alle Kjeldertyverierne, men meget af Pengene har han forødet.

Om Gammelost læses i „Bergensp." følgende: Janledning af de hyppigt forekommende Forgiftningstilfælde ved Gammelost kan muligens nedenstaaende Oplysning have nogen Interesse, da man derved maaske kan ledes paa Spor efter Maaden, hvorpaa denne Ostegift opstaar. I et Sundhedskommissionsmøde i et af Landdistrikterne her i Amtet, hvor der produceredes meget Gammelost, meddelte et af Medlemmerne følgende:

„Da baade han og hans Folk vare Elskere af Gammelost og tillige var i Mangel for den, saa anmodede han sin Kone, da hun en Sommer drog til Sæters, om at hun skulde faa istand en Gammelost saasnart som muligt, og fremskynde dens Modning ved alle de Midler, hun kjendte. Osten blev ysiet saasnart som hun havde samlet den nødvendige Melk, og Modningen paaskyndet ved at holde den saa varm som muligt. Naar en Gammelost gjærer og derved antager sin eiendommelige Smag og Lugt, udvikler den en temmelig stærk Varme, og forat denne skal stige endnu mere, behøver man blot at omgive Osten med slette Varmeledere, f. Ex. uldne Klæder. Dette blev netop gjort af Konen, og Osten blev færdig i meget kort Tid. Den smagte Folkene fortrinligt, de spiste derfor meget af den og med udmærket Appetit; men Alle, som spiste af den, blev syge. Manden tilskrev den hurtige Gjæring Giftens Udvikling, og for at komme til Sikkerhed i dette Punkt, lod han Konen tilberede en ny Ost nøiagtigt paa samme Maade, som den forrige. Resultatet blev det samme, den nye Ost blev ogsaa giftig".

Kuldseiling. Fra Aalesund skrives den 7de ds.: Under det stærke Stormveir, som indtraf forrige Onsdag, bortkom paa Havet 2 Mænd fra Sulelandet; en tredie Mand, som var paa samme Baad, kom op paa Hvælvet, og drev med dette nordover til Harham, hvor han ved Lepsøen blev reddet. Efter Rygter skal en Baad paa Søndre Søndmøre samme Dag være bortkommen paa Havet.

M. Sidorows Expedition. Herom læses i „Finmarksp." følgende: Natten til den 30te f. M. ankom hertil fra Petersburg det russiske Hjuldampskib „Georg", ført af Kap. Micael Rieck. Ombord befandt sig Skibets Reder, Hr. M. Sidorow, ledsaget af Kapt. Seebeck. Vi havde under Skibets Ophold her, hvor det indtog 500 Tønder Kul, Æren af Hr. Sidorows Besøg og med hans Tilladelse skulle vi gjengive de Meddelelser, han havde den Godhed at give os om sit Forehavende.

Hr. Sidorows Hensigt med Expeditionen med Dampskibet „Georg" er hverken mer eller mindre end for egen Regning at forsøge Gjennemgangen gjennem Vaigatsstrædet og det Kariske Hav, ud eller indom Hvidesøen til Ob- og Jeneseyfloden. Han har nemlig den stadige Tro paa at Foretagendet maa lykkes, en Tro som imidlertid ikke deles paa høiere Steder i Petersburg, og han tilskriver fornemmelig denne Omstændighed, at det kostede ham forholdsvis liden Møie og mødte faa Vanskeligheder at erholde den Koncession, han søgte og som blev ham meddelt. Han har som tidligere er omtalt blandt andet faaet Bevilgning til i et Tidsrum af 20 Aar toldfrit at indføre den omhandlede Vei til Siberien alle Slags udenlandske Varer med Undtagelse kun af nogle enkelte, hvorom der kuns vil være lidet Spørgsmaal i Siberien, men som det dog paa Grund af deres Rumfang i Forhold til Værdierne kunde lønne sig at koste en længere landværts Transport paa tilbage til Rusland. Af saadanne Varer, hvorfor der var gjort Undtagelse, nævnes Silketøier, Blonder o. d. l. Denne Undtagelse synes at tyde hen paa, at man ikke paa høiere Steder har været saa aldeles grundsikker i Troen paa Foretagendets Umulighed og derfor ræsoneret omtrent som hin Biskop, at det dog ikke var at lide paa. Troen paa Embedsauthoriteten skal imidlertid i Rusland være seig og tæt som Gummielastikum. Admiral Lütke bereiste velbekjendt i Begyndelsen af Tyveaaret Farvandet omkring Novaja Semlja; hans Opgave var ogsaa om muligt at trænge igjennem til Obmundingen. Med de Hjælpemidler, som dengang stod til Raadighed, viste dette sig imidlertid som en Umulighed, men af Indtrykket om denne Umulighed er man ogsaa bleven saaledes fængslet, at Tiden med dens Udvikling og Forbedringer er løben dem forbi, saa at fremdeles de gamle Erfaringer har Overvægten ligeoverfor Hr. Sidorows Betragtning af Sagen, der har en stor Grad af Sandsynlighed for sig, nemlig at Farvandet er aabent, og at han med Dampskib kan overvinde de Vanskeligheder, som maatte være tilstede, fornemmelig den stærke østgaaende Strøm.

En af dette Steds Ishavsfarere, som i disse Dage er hjemkommet fra Farvandet om Novaja Semlja, beretter at han har været indenfor Vaigatsstrædet og ind i det Kariske Hav og at der, saalangt Øiet kunde naa, var aldeles isfrit langs den sibiriske Kyst.

Paa vort Spørgsmaal til Hr. Sidorow, om han ikke ansaa et Skruedampskib for hensigtsmæssigere end „Georg", der er en Hjuldamper, bemærkede han, at da Farvandet kun ufuldkomment og dels aldeles ikke var oplodddet, saa vilde han være nødt til at føle sig frem, hvorfor det var nødvendigt for ham at have et saa lidet dybgaaende Skib som muligt. „Georg" stak kun 5 Fod og tillastet ikke meget over 7 Fod; et Skrueskib af saa ringe Dybgaaende mente han var vanskeligt at opdrive.

Hr. Sidorow afgik herifra Nat til Lørdag, stopper lidt ved Vardø, hvorfra han dog strax agtede at reise forat begive sig over Fjorden til Pasvik, hvor han ønskede at indtræffe i Søndags, da han medbragte et Helgenbillede, som han vilde skjænke til Boris Glebs Kapel, hvor han antog der den Dag holdtes Gudstjeneste og i hvilken han ønskede at deltage, for at opsende sin Bøn om, at hans Foretagende maatte lykkes og blive Fremtiden til Lykke og Velsignelse. Fra Pasvik gaar han over til Vadsø for at træffe Hr. Svend Foyn, forsaavidt han ikke havde truffet ham i Vardø, da Hr. Sidorow vilde formaa ham til at gjøre Turen med for at Foretagendet kan høste Nytte af hans mangeaarige Erfaringer og for at Hr. Foyn, som i dette Land er en velbekjendt Mand, der har Nationens fulde Tillid, om Foretagendet denne Gang, paa Grund af en eller anden tilfældig Omstændighed, som man paa Forhaand ikke har kunnet forudse, og som man denne Gang ikke har Midler til at overvinde, maatte mislykkes, ved sin Forklaring kan styrke det, saa at det ikke maa blive opgivet, om Hr. Sidorow, som er en ældre Mand, maa overlevere den endelige Udførelse til Fremtiden og andre Kræfter.

Hr. Sidorow udtalte sig med særdeles Interesse for dette Land, som han betragtede for den naturligste Forbindelse med Siberien, væsentlig hvad Finmarken angaar og ytrede, at saalænge Magten var i hans Haand, skulde enhver Handelsforbindelse, som fra dette Land blev arbeidet paa i Forhold til Sibirien, have hans særdeles Opmærksomhed. Det glædede ham meget, da han for en Tid siden fik Underretning om at der i Kristiania arbeidedes paa at danne et Interessentskab, hvis Formaal skulde være det samme som han nu for sit Vedkommende har sat i Værk. Han skrev ogsaa strax til Kristiania og anmodede den russiske Generalkonsul om at tegne ham for Aktier og stillede det nødvendige Beløb til hans Disposion, men havde senere intet andet hørt om Sagen, end at en Mand i Kristiania havde skrevet ham til om han kunde medtage et Parti Kaffe og Sukker; han fandt imidlertid denne Betragtning af Sagen meget overfladisk, da der for Tiden kun maatte være Spørgsmaal om at arbeide paa at finde og undersøge Gjennemgangen. Naar dette Maal var naaet, var der først Tid til at grundlægge Handelsforbindelser. Og til dette Maal arbeidede han nu om han end skulde staa ene derom.

Kaptein Seebeck, som ledsager H. Sidorow, omtalte, at han havde gjort de fornødne Forberedelser til fra næste Aar at begynde en regelmæssig Dampskibsforbindelse mellem Archangel og Hammerfest, et Foretagende, som visselig vil være af megen Interesse for Finmarken. Det er maaske udenfra, at Finmarken er bestemt til at finde Midler til sin Udvikling.

Romling. Dagens almindelige Samtaleemne, siger „Wennersborgtidenden", er foranlediget ved et beklageligt Tilfælde, som nylig er indtruffet, og som afgiver et fornyet Bevis paa den Slaphed i Moralitet, som viser sig hos dem, der sidde inde med offentlige Midler. Fængselsdirektør O. J. Insulin, der for henved 1 Maaned siden erholdt 8 Dages Permission for at reise til Gøteborg, har ikke senere ladet høre fra sig, og det antages nu med Sikkerhed, at han har forladt Landet. Omstændighederne ved og Aarsagen til hans Flugt er af den Art, at Redaktionen helst ønskede at kunne kaste et Slør over hele Tildragelsen. Bladet lover dog at meddele yderligere Oplysninger, saasnart Undersøgelserne ere endte.

Jernbaneulykke. Det Jernbanetræn, hvormed Kongen og Dronningen Søndag Aften den 8de ds. vendte tilbage til Stockholm, har havt det Uheld i Nærheden af Tumbe Papirfabrik at overkjøre en paa Banelinien gaaende Mølledreng, der øieblikkeligen dræbtes.

Strike. Skræderſvendene i Stockholm have negtet at arbeide. De antages forledede hertil af Mursvendene.

En Stump Tale ved en norsk Frihedsfest i Wisconsin den 5te Juli. (Fædrl. og Emigr.) Slutning fra Gaarsbladet.

Friheden er en aandelig Ting, vi kan ikke gribe den med Hænderne eller høre den med Ørene. Dersom Friheden ikke var en aandelig Ting, vilde den da være værdt hele det Hav af Blod, som er flydt for den lige fra Messeniens Kamp mod Sparta og Grækernes mod Perserværldet til den nordamerikanske, til Polakkernes og Grækernes Frihedskampe i de nyere Tider? Men er Friheden af aandelig Natur, saa maa ogsaa det, som er Frihedens Spire og Rod, jeg mener Oplysningen, vore og tiltage, skal Friheden gaa fremad, og Friheden maa gaa fremad, eftersom der ikke gives nogen fuldkommen Ting paa Jorden. Dette gjælder da ikke mindst os Norske. Vi har i Aarhundreder været vante til at lade andre tænke for os, tale for os (eller mod os), lade andre styre os, det er nu paatide, at vi lærer at tænke selv, tale selv og styre os selv, det er paatide, at vi tager Haand i Hanke med i de Dele af Landsstyrelsen, der angaar os lige saa meget som andre Dele af Befolkningen (og hvilken Styrelsesgren gjør ikke det?), det er paatide, at vi ikke længere tillader Yankeer, Tyskere, Irlændere og Negere at byde og raade over vore særegne Interesser, saaledes som det for en stor Del hidtil har været Tilfældet og som det fremdeles vil ske, dersom Oplysningen skal vedblive at gaa Sneglegang iblandt os, som den desværre hidtil har gjort. Med andre Ord: det er paatide, at vi ikke alene paa det religiøse, paa Samvittighedens Omraade, men ogsaa paa den politiske Friheds Felt gjør til vort Valgsprog, hvad vor Landsmand for snart 100 Aar siden (i 1771) udsang som sin Forhaabning:

„Dog vaagne vi vel op engang
Og bryde Lænker, Baand og Tvang."

Det er paatide, at vi minde os selv og minde Andre om, hvilken Slægt vi ere komne af, at vi have Mænd som Harald Haarfagre, Olaf Trygvason, Olaf den hellige, Sverre Sigurdson, Haakon Haakonson til Stammefædre, saa at vi ikke længere vil finde os i at vanslægte dem, som engang gjorde Norges Navn æret og frygtet fra Ishavet til Afrikas Nordkyst, Jerusalem og Konstantinopel, dem, som engang stiftede Kongeriger i Italien, i Frankrige, i England, i Irland. Det er paatide, at vi viser vore Medborgere, at vi endnu har en Gnist tilbage af vore Fædres Aand i os, Fædre, som Tyskere, Franskmænd og Englændere vilde være stolte af at nedstamme fra, og hvis Minde vi har vanvyrdet i en saa utrolig lang Tid; det er endelig paatide, at vi puster dygtig til denne Gnist, skal den ikke snart gaa op i Røg. Eller er det rigtigt, at alle andre Folk som Tyskere og Irlændere skal have Fortrinet for os i alle Retninger, disse Folk, som tilligemed Yankeerne ikke har saa lysende Exempler fra Fortiden, en saadan Historie som vi? Fandtes der Halvparten af vore Fædres Aand i os, saa vilde Nordmænd nu være den styrende Nation i Amerika ligesom de var de første til at opdage dette Land og sætte sig fast paa dets Kyster, istedetfor det nu er Nordmændenes Ætlinger, Englænderne eller Anglo-Amerika-

kanerne, som ofte knapt nok ved, at det er os Nordmænd, de skylder deres Herkomst, deres Frihedsaand, at der flyder normannisk Blod i deres Aarer. Hvad er Grunden til, at vi har staaet og endnu staar saa langt tilbage for vore Ætlinge, at vi har gjort saa lidet til Frihedens Fremvært? En af de vigtigste Forklaringsgrunde er visselig vor Brist paa Oplysning, vor Brist paa Kjendskab til vor fælles eiendommelige Natur, til dets Historie. Tar vi ikke snart et kraftigt Tag fremad paa Oplysningens Vei, vil det ikke vare længe, for Negrene bliver vore Overmænd og tager Luven fra os. Hvilken Skam for det engang saa frihedselskende norske Folk, der fordum var et af de mest kultiverede Folk og havde en af de største Bogskatte i Europa, at Afrikas engang barbariske Sønner skal overfløie dem! Dog, dette maa, skal ikke ske. Det gaar ikke an paa en Dag som denne at fortie vore Mangler og undlade at tale om deres Afhjælpelse. Hver Mand har ikke alene den Pligt at understøtte Skolen og enhver Indretning, som sigter til en høiere Grad af almen Folkeoplysning, men han har ogsaa den Pligt, at arbeide paa sin egen Oplysning, dersom han skal tænke paa at faa den Indflydelse paa sine egne vigtige Anliggender, som Lovene hjemler ham. Vi har seet, hvilke forbausende Følger Læselysten har havt i dette Land. De Forenede Stater har omtring ligesaa mange Indbyggere som England, men det har flere Aviser og Tidsskrifter end hele det oplyste Europa tilsammen. End om det sagdes om os frie Nordmænd i det frie Amerika, at skjønt vi er en 6 Gange saa liden Befolkning som Norges, saa læser vi dog 6 Gange mere end vore Landsmænd derhjemme. At en Mand anvender en halvtredsindstyvendedel af sin Indkomst om Aaret til Aandens Pleie og Næring, skulde vel ikke være for meget, naar man husker, at Friheden, som er aandelig, er mere end Maden og Aanden mere end Legemet. Dette fik jo alligevel 50 Gange saa stor Fordel som Aanden.

Hvad er det, som til en vis Grad kan gjøre et Folk stort og mægtigt, selv om det ikke har Friheden til at gjøre det? Det er Erindringen om sig selv og dets Fortid, det er dets Historie. Hvad andet end dette var det vel, som gjorde det mægtige romerske Rige til hele den da bekjendte Verdens Beherskerinde? Hvad var det vel, som gjorde Norge til et Lydrige under Danmark uden dette, at Folket glemte sig selv, glemte, at det haade en herlig Fortid, store Minder? Derfor siger jeg, at vil vi bevare og vedligeholde vor Frihed, maa vi skaffe os Kjendskab til Fædrenes Liv, til deres Kampe for Friheden, men dette kan ikke ske uden Læsning og uden Skoler, som staar noget høiere end Almueskolen, og hvori vort Folks Historie, Sprog og Literatur er de vigtigste Fag ved Siden af Engelsk.

Bognyt. Beretning om Bodsfængslets Virksomhed i 1868 tilbyder denne Gang megen Interdsse. Fængslets Direktør, Rich. Petersen, har, efter de omsider siden 1851 vundne Erfaringer om dette Fængsel, som i sin Tid vakte saa store eller endog overdrevne Forventninger, nu seet sig istand til at udtale sig med større Sikkerhed om dets Fordele og Mangler. Saa meget større Opmærksomhed fortjene disse Bemærkninger nu, som den Tid ikke kan være saa meget fjern, da der maa gjøres en Forandring med vore øvrige Strafarbeidsanstalter, Slaverierne og Tugthuset; disse synes nemlig ganske at have overlevet sin Tid. Strafepleien sker neppe Fyldest i disse gamle Anstalter, ligesom det økonomisk og administrativt Uhensigtsmæssige ved at have flere Strafarbeidsanstalter endog paa et Sted, uden nogen fælles Bestyrelse eller Organisation, falder i Øinene. Grunden til, at man ikke endnu har taget noget ivrigt fat paa Spørgsmaalet om en Forandring i Slaverierne og Tugthusene turde vel, foruden bl. A. Hensynet til, hvad de nys betalte uhyre Summer, Opbygningen af de mange storartede Distriktsfængsler udover Land og Strand efter 1857, ogsaa for en Del være at søge i en berettiget Tvivl om Bodsfængselssystemet eller det filadelfiske Fængselssystem virkelig vilde svare til de Løfter, dets Forsvarere i sin Tid paa Forhaand afgav. Nu foreligger da omsider saavidt Erfaringer om det i 1851 til en Begyndelse indførte Bodsfængselssystem, at man med større Sikkerhed tør udtale sig om den Retning, hvori vore Strafarbeidsanstalter bør reformeres.

Efter at have redegjort for Adskilligt vedkommende Fængslets Økonomi og Fangebelæg, som vi ikke skulle opholde os nærmere ved, ytrer Direktøren:

For det store Publikum ere Forbryderne næsten ubekjendte Størrelser. Der gives endogsaa dem, som tænke sig Forbryderne som en egen Kaste af Mennesker, hvis Forbedring er lidet rimelig og hvis beklagelige Lod det derfor maa være at henleve alle sine Aar i Strafanstalterne. Ved en saadan Opfatning viser man en stor Uretfærdighed først og fornemmelig, fordi man ikke skjelner mellem de første Gang Dømte og dem, som ere faldne tilbage til ny Straf, og dernæst, fordi al Erfaring har lært, at mange selv af disse engang holde op med at være Forbrydere. Og er det saaledes, kan Strafanstalten ikke engang opgive dem, men maa arbeide med dem, hvor ofte Haabet endogsaa glipper En udaf Hænderne. Dernæst maa man huske, at ikke al Forbrydelse udspringer af en topmaalt ond Villie, men at Tilfældighederne her ofte komme til at gjøre Ondt værre. Dette gjælder f. Ex. Drabsmændene, som i alle Strafanstalter i Regelen ere anseede for de bedste Fanger, og som mange Gange i Virkeligheden ikke ere fordærvede Mennesker. Hvormeget udspringer desuden ikke Forbrydelsen af Trang, slet Opdragelse og slet Exempel? Naturen kan være god, men Smitstoffet rundt omkring kan have været for stærkt. Jeg skal nævne et Exempel, som maa kunne vække Medlidenhed selv ligeoverfor tilbagefaldne og formentlig endnu ikke færdige Forbrydere. Fange No. 636, en 19 Aar gammel Gut fra Grue, indkom i Fængslet den 28de April 1864 paa 8 Maaneder, dømt for grovt og simpelt Tyveri. Forældrene vare Husmandsfolk, Manden drikfældig og uregjerlig, Konen løgnagtig og „henfalden til fast alle Laster“. Det ægteskabelige Liv mellem disse Folk var naturligvis yderst slet, og det endte med, at Konen en Nat slog Manden ihjel med en Øxe, efterat hun Dagen iforveien havde gjort Barsel. Tre Børn, i en Alder af 11, 6 og 4 Aar, vare Vidner til denne frygtelige Gjerning, hvorom de senere afgav en tydelig Forklaring, selv den 4 Aar gamle Gut (Angjældende). Se Retstidenden for 1850 Pag. 725. Er det at undre sig over, at en Forbryder udgaar fra et saadant Hjem? Ved Løsladelsen blev der om Fg.-No. 636 bemærket: „Upaaklageligt ydre Forhold. Ser ikke fordærvet ud, synes snarere at være blandt dem, som kunne holde op med første Gangs Tyveri.“ Men allerede den 12te Juni 1865 indbragtes han paany paa 2 Aar og 8 Maaneder for gjentaget Tyveri. Han opførte sig den hele Tid meget godt, var flittig og gjorde sig aldrig skyldig i nogen Disciplinærforseelse. At han udgik med et ærligt Forsæt, kan ikke betvivles, men hvem tør bebreide enten Fængslet eller ham selv, at det heller ikke denne Gang gik godt med ham paa fri Fod og at han for 3die Gang er kommet i Straf? Der skal noget til at udrydde den Spire, som har fæstet Rod i en saa ulykkelig Barndom.

Selv den almindeligste Forbrydelse, Tyveri, har ikke altid sin Rod i, hvad man kan kalde et forbrydersk Sind. Der synes at være Folk, som ikke kunne afholde sig fra at stjæle, Nogle af Slaphed, Andre af, hvad jeg vil kalde ond Villie. Tyvene af ond Villie ere derimod af en ganske anden Sort, og mod dem bør Straffen rettes i al sin tilladelige Strenghed. Her har man mangfoldige Gradationer, fra den farlige Indbrudstyv til den snedige Lommetyv. Der er ligeden forskjellige Slags Haandværk. En stjæler blot Klæder, en Anden blot Penge, En stjæler blot i Entreer, en Anden blot paa Lofte, En omkring paa Skibe, en Anden blot paa Steder, hvor han om Natten har faaet Herberge (Fange No. 445) osv. osv. Der er Lidenskab hos deslige Folk. Her udgik i Oktober 1866 en ung Fange (No. 713), som var dømt for 3die Gangs Tyveri. Alle Gange havde han stjaalet store Pengesummer eller Guldstads, thi hvor han kom ind, var Lykken altid med ham og gav ham Anvisning paa Spd. i 100vis. Jeg havde engang paa Cellen en længere Samtale med ham, og han sagde mig det ganske uforbeholdent, at han ikke kunde afholde sig fra at stjæle, uagtet han vidste, at Tyveri var Synd.

Der gives en Klasse Tyve, selv Indbrudstyve, som holde op med den ene Gang. Man kjender dem nogenlunde strax ved Indsættelsen i Strafanstalten, og det varer ikke længe, før man tør udtale den Mening, at Angjældende ikke oftere vil befatte sig med Sligt. Der er kommet et Nyt over dem, de ere faldne til sine Omgivelsers Forundring, og efterat de ere komne til Besindelse igjen fatte de ikke selv, hvorledes det kunde være kommet saa vidt med dem.

Men der gives ogsaa Tyve af Nød, ikke maaske i Byerne, men kanske ikke saa sjeldent endda paa Landet*).

Man maa kunne se, ytrer Direktøren, at enkelte Fanger ikke ere saa fordærvede, som man maaske almindelig tænker sig dem, og at der selv blandt de Værste (Typene af Profession eller ond Villie) dog af og til gives dem, som holde op og blive skikkelige Mennesker. Retfærdighed krævede, at der maatte gjøres noget til Reform af vort Strafanstaltsvæsen, men Spørgmaalet er, om den Vei, man slog ind paa ved Opbyggelsen af et filadelfisk Cellefængsel var den rette. Dette kan forsaavidt synes tvivlsomt, som Resultaterne langtfra svare til de overdrevne Forventninger, idet det navnlig har vist sig, at Cellen kun formaar lidet over Typene af Profession, men tager man Hensyn til den bedre Del af Fangebefolkningen, til den, som i Regelen kun en Gang tilbringer en Del af sit Liv indenfor en Strafanstalts Mure, saa ere de anvendte Omkostninger ikke spildte, saa har man udrettet meget Godt og det paa et Felt, hvor det før var et saaledes Savn, at der ikke tilbørligt kunde skjelnes mellem de vidt forskjellige Klasser af Individer. Og er det end saa, at man neppe havde bygget Cellefængslet blot i denne Hensigt, saa skal det ogsaa erindres, at Fængslets Historie endnu ikke er sluttet, at det kan tænkes bedre organiseret og drevet, og at det navnlig ved at kombineres med en Fællesanstalt, hvorom senere, rimeligvis mere vil komme til sin Ret og bedre vil kunne løse den Opgave, som er blevet opstillet til Løsning. (Forts.)

*) Herpaa anføres i Beretningen flere oplysende Exempler.

Blandinger.

Humbugens store Fader, Barnum, reiste i Vinteren 1867 omkring i Amerikas nordvestlige Stater, hvor han holdt Forelæsninger om den Maade, hvorpaa man ved Humbug kunde fortjene Penge, — noget, hvori dog Ingen bliver halvt saa dueligt som han selv. I Illinois fortalte han sine Tilhørere følgende lille Historie:

„Ved et Tilfælde“, sagde han, „havde jeg en Gang næsten tabt 4000 Dollars, der reddedes paa følgende Maade: Nogen Tid efterat jeg havde faaet mit Museum i Stand, strømmede der en Dag en saa stor Mængde Besøgende til, at vi ved Middagstider bleve nødte til at lukke Dørene. Huset var overfyldt og 16000 Personer maatte staa paa Gaden, kunde man faa dem ind, vilde det indbringe 4000 Dollars. Idet jeg brugte mine Tanker, saa godt jeg kunde, saa jeg en gammel Kone, som jeg havde seet løbe omkring i Huset hele Dagen. Jeg spurgte hende venligt: „Skal jeg maaske vise Madamen Udgangsdøren?“ „Nei, jeg takker“, sagde hun, „jeg og Barnet have taget vor Middag med os og agte at blive her idag.“ Hertil havde hun ubestrideligt Ret, men jeg lod paa Væggen ved en Trappegang, der førte ud til en Baggade, male med fire Fod lange Bogstaver Ordet „Egress“, som betyder Udgang, men som meget sjeldent bruges i det engelske Sprog og følgelig er lidet kjendt. Imidlertid fik Mængden snart en Betydning ind i Ordet: „Det er Navnet paa et Dyr, som netop er ankommet“, sagde man, og nu strømmede hele Massen afsted for at se paa Dyret, og vare de engang komne ud, kunde de umuligt komme ind igjen paa Grund af Trængsel. Efterhvert som Hoben strømmede ud den ene Vei, lod man de Udenforstaaende komme ind den anden, og inden kort vare de 4000 Dollars i min Kasse.

Hvad det koster. Vor Tid, skriver et amerikanskt Blad, er bekjendt for sin Overdaadighed og kan vel med god Grund kaldes en Ødselhedens Tidsalder. Hvad Klæder og Forlystelser koster, gaar op i det Utrolige. Men hvad der er det mest Forbausende af det Hele, er at se, hvad der lægges ud i stærke Drikke. Af de Maadeholdsprædikanter, der kjæmpe mod den voxende Drikkenskabslast, har vistnok meget Faa en Idee om, hvilke Summer der gives ud paa denne Post.

I de forenede Stater fortærede man i Aaret 1867 stærke Drikke til en Sum af over 1,483,000,000 Dollars. Forbruges der nu aarlig i den øvrige Del af Verden forholdsvis ligemeget, faar man et aarligt Forbrug af over femogfemti Billioner Dollars. Men i Betragtning af, at stærke Drikke er saameget billigere i den øvrige Del af Verden, kunne vi med et rundt Tal sætte Forbruget til 13,750,000,000 Dollars som et sikkert og paalideligt Overslag. Den Væske, der forbruges for disse Penge, vilde være tilstrækkelig til at fylde en Kanal, der var tolv Fod dyb, femti Fod bred og et hundrede og fem og femti eng. Mile lang.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 14de Aug.

Dampskibet „Uffo“, der hidkom igaar Efterm. fra Kjøbenhavn, medbragte foruden andet Stykgods, 37 større og mindre Foustager Smør og 750 Toppe Raffinade.

Idag indklareredes Dampskibet „Viken“, Kapt. Oferholm fra Riga med en Ladning Hamp og Lin. Dampsk. „Bravo“, Kapt. G. Rude, fra Stettin, der efter Ruten skulde have været her Tirsdag, hidkom i Nat efter at have losset et større Parti Kornvarer i Moss. Dets Ladning hertil bestod af 52 Sække Erter og 30 Fade Flesk. Dets Afgangstid fra Stettin blev forsinket nogle Dage formedelst en Arbeidsstrike, idet Kornbærerne nægtede mod den sædvanlige Betaling at udføre deres Arbeide.

Brig „Alert“, Kapt. P. Pai fra Grangemouth med 225 Foustager Parafinolie og Brig „Thor“ Kapt. Hesselberg fra Newcastle med en Ladning Stykgods ere hidkomne i Formiddag.

Udexpederede Fartøier den 13de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Færdig	Lind	Danmark	Trælast.
Skandinavien	Johansen	do.	do.
Helene	Svendsen	Fredrikstad	Stykgods.
Jacob von Scheff	Nienhuus	Amsterdam	Trælast.
Mathilde	Øhre	Frankrige	do.
Karine	Olsen	England	do.
Paketen	Hansen	Skien	Stykgods.
Hebe	Moss	England	Trælast.

Indklarerede Fartøier den 13de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Goward	Tenney	London	Stenkul.
Freia	Arnet	Gøteborg	Spiger.

50

„Hoc est super jejunare“, bemærkede Doktoren.

Der blev nogle Øieblikkes Stilhed. Man hørte den Martrede stønne under Byrden af Stendyngen.

Sheriffen vedblev paanyt.

„Første Dag gav man dig hverken Mad eller Drikke. Anden Dag gav man dig Mad, men ikke Drikke, man stak tre Mundfuld Brød i Munden paa dig. Tredie Dag gav man dig Drikke, men ikke Mad, man hældte tre Gange en Flaske Vand fra Fængslets Afløbsrende i din Mund. Den fjerde Dag kom. Det er i Dag. Vil du nu ikke svare, saa bliver du i denne Stilling til du døer. Det kræver Retfærdigheden. Og idet at du føler, at dit ynkelige Endeligt nærmer sig, vil Ingen bistaa dig, ikke en Gang, naar Blodet træder ud gjennem Struben paa dig, gjennem Armhullerne og alle Aabninger paa Kroppen. Menneske, læg Mærke til, hvad jeg siger. Afstaar du fra din forbryderske Taushed og bekjender, saa bliver du blot hængt. Det er Fordelen ved at bekjende. Vil du svare Retfærdigheden?“

Sheriffen taug og ventede. Mennesket blev ubevægeligt.

Sheriffen vedblev:

„Menneske, Tausheden er en Tilflugt, hvor der findes mere Fare end Redning, Halstarrigheden er fordømmelig og syndig. Den, som tier for Dommeren, er Høiforræder og Majestætsforbryder. Vedbliv ikke i denne Ulydighed. Tænk paa Hendes Majestæt. Forhærd dig ikke mod vor naadige Dronning. Naar jeg taler til dig, saa svar hende. Vær en tro Undersaat!“

Manden rallede.

Sheriffen tog atter til Orde:

„Menneske, idag er den afgjørende Dag. Det er den fjerde Dag. Det er den fjerde Dag, at Loven befaler, at Konfrontationen skal finde Sted.“

„Quarta die frontem ad frontem adduce“, mumlede Doktoren.

47

agter man Lovene saa høit, at man ikke afskaffer dem. Man bruger dem blot ikke. En gammel Lov gaar i Forglemmelse som en gammel Kvinde, men man dræber ligesaa lidt den Ene af disse Gamle som den Anden. Det staar Enhver af dem frit for at anse sig for ung og skjøn. Man lader dem drømme at de leve. Denne Artighed kaldes Agtelse.

Gwynplaine stod med stirrende Blik øverst paa Trappen og begyndte at skjælve over hele sit Legeme. Han plagedes af alle mulige Skrækkebilleder. Han forsøgte at finde ud, hvad Forbrydelse han kunde have begaaet. Paa the wapentakes Taushed fulgte nu Synet af Torturen. Det var Virkelighed, men en frygtelig Virkelighed.

Menneskeskikkelsen, der laa udstrakt paa Marken, rallede nok en Gang.

Gwynplaine kjendte et sagte Tryk paa sin Skulder.

Det kom fra the wapentake.

Gwynplaine begreb, at han skulde stige ned.

Han adlød.

Han begyndte at gaa ned ad Trappen.

Trappetrinene vare yderst smale og otte til ni Tommer høie. Der var intet Rækværk, man maatte arbeide sig ned med stor Forsigtighed.

Nogle Skridt efter Gwynplaine kom the wapentake og Politikommissæren.

Gwynplaine følte under Nedstigningen det sidste Glimt af Haab forsvinde. Bleg som et Lig stod han endelig ved Foden af Trappen.

Skikkelsen, der var bundet til Støtterne, rallede igjen.

En Røst i Mørket sagde:

„Kom nærmere!“

Gwynplaine tog et Skridt fremad.

„Endnu nærmere“, sagde Røsten.

Konkurs. Bamble Skifteret: Styrmand Gregers Thorsen af Stathelle den 11te August. Samling den 24de August. Fordringer meldes inden 12te Oktober og prøves 2den Novbr. Kongsberg Skifteret: Garvermester Elias Arfvidson den 11te Aug. Saml. 27de Aug. Fordringer meldes inden 4de Oktober og prøves den 22de s. M.

Skifteberetninger. Kristiania: Saml. i Tandlæge A. G. Tellanders og Restauratør Erik Eriksens Konkursboer den 24de August. Akers Skifteret: Saml. i Halvor Fossums Konkursbo den 24de ds. Bamble Skifteret: Saml. i L. Bauverts Konkursbo den 5te Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa alle Stationer og staar høiest nordenfor Stat. Vinden er NVlig paa Vestkysten, Vestlig ved Nesset og SVlig paa Østlandet. Stille nordenfor Stat. Himmelen overskyet og Luften temmelig fugtig. Barometret er begyndt at falde i Irland. Udsigterne til ustadigt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 14de August:

Forvalter Sandberg fra Hakedalen, Møller og Lund fra Moss, Statsraad Lunn og Frue fra Kjøbenhavn, Rektor Knudsen fra Laurvig, Stadsfysikus Blich med Familie fra Drammen, Dr. Aitkan fra Edinburgh, Bell, Esq., fra London, Frk.ne Flood og Meydell fra Bergen, Bagger fra Skien.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**

Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Skriveskolen.

P. G. Bredals Undervisning i praktisk og Skjønskrivning for Børne, Begyndere og Viderekomne, Ældre og Yngre, begynder den **16de August** sin **23aarige** Virksomhed. Elever modtages fremdeles paa de samme Betingelser og efter samme Betaling, som blev fastsat ved Skolens Begyndelse her **1849.** Resultaterne ere udstillede i Skolens Lokale, **Theatergaden No. 16.**

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom det meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Bøger.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Northamerican Lloyd til America.

Fredag den 17de September vil det hurtigseilende og bekvemme

Hjul-Dampskib "Fulton",

med **1730** Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft, afseile fra **Kjøbenhavn direkte** til **New-York.** Afgang fra Kristiania **Tirsdag den 13de s. M.**

NB. Denne Befordring anbefales som den **bedste** og **billigste**, der kan tilbydes herfra.

O. SVENSON,
General-Agent for Norge.
Contor: Store Strandgade.

HORNSBY & SØNNERS

færdigrensende og sorterende

Damp-Tærskemaskinerier

anbefales til forestaaende Vintertærskning. Flere af disse Maskiner ere leverede her, dels til Enkeltmand, dels til Selskaber, dannede af Bygdens Gaardbrugere. Et saadant er nu i nogen Tid at se her.

Prisbøger med Tegninger og Skudsmaal udleveres frit og postbetalt. Bestillinger modtages og udføres hurtigst ved

Ulrik Rosing,
Jernbanetorvet 5.

Hornsby's Plouge og andre Landbrugsredskaber af bedste Sort anbefales af **Ulrik Rosing,**
Jernbanetorvet 5.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Tilsalgs.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Fjær, Duun & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Bpd.

Gaasedunn til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.

Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos

Gunerius Pettersen.

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation,** i **Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Et Parti god Havre sælges billig hos Berg & Gabrielsen.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af **C. Gerh. Hansen & Co.**
Kontor: Nygaden No. 12.

Tilkjøbs forlanges.

Raamelk

kjøbes af **Hans Udnæs,**
Mortvedts forrige Gaard, Fjerdingen.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter erholde gratis det Udkomne af Føljetonen.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

48

Gwynplaine tog nok et Skridt.

„Kom helt hid“, sagde Sheriffen.

Politikommissæren hviskede Gwynplaine høitideligt i Øret:

„I staar foran Sheriffen i Grevskabet Surrey.“

Gwynplaine traadte helt frem til den martrede Mand, der laa udstrakt i Midten af Kjælderen.

Da Gwynplaine var kommet helt frem under Hvælvingen og saa det ulykkelige Væsen, som han hidtil blot havde seet paa Afstand, paa nært Hold, blev han overvældet af en forfærdelig Gru.

Torturens Offer syntes at være en Mand mellem femti og sexti Aar. Han var skaldet. Han havde et stivt, hvidt Skjæg. Øinene vare lukkede og Munden aaben. Alle Tænderne kom tilsyne. Hans magre Ansigt lignede en Dødningeskalles. Hans Arme og Ben, fæstede ved Støtterne, dannede et X. Over hans Bryst og Mave laa der en Jernskive og paa denne Skive vare fem eller sex store Stene hobede.

Uden at slippe Buketten tog Sheriffen sin hvide Stav fra Bordet, hævede den i Veiret, sigende:

„Lydighed mod Majestæten!“

Derpaa lagde han Staven tilbage paa Bordet og sagde:

„Du, Menneske, som ligger her bunden med Kjæder, hør for sidste Gang Retfærdighedens Stemme. Du er blevet ført fra dit Fængsel hertil. Du er forhørt, som Lovene kræve det, men du har, uden Hensyn til de Meddelelser, man har gjort dig, Gang efter Gang, forhærdet dig i en egensindig og forbrydersk Taushed og negtet at svare Dommeren. Dette er en afskyelig Frækhed og en grov og strafværdig Forbrydelse. Den, der negter at svare Dommeren, mistænkes for Alt. Man anser ham for at være i Stand til at begaa, hvad det skulde være. Den, som ikke tilstaar Noget, bekjender Alt. Menneske, du har ikke Lov til at gjøre dig fraværende ved Taushed. Taushed ligeoverfor

49

Retfærdigheden er en Form af Oprør. At fornærme Retfærdigheden er Majestætsforbrydelse. Det er den afskyeligste af alle Forbrydelser. Den, som unddrager sig Undersøgelsen, bestjæler Sandheden. Loven har forudseet saadanne Forbrydelser. I slige Tilfælde have Engelskmændene altid benyttet Lænker, Galgen og levende Begravelser —“

„Ferrum et fossam et furcas cum aliis libertatibus. Angelica Charta af Aar 1608“, bemærkede Doctor juris, som gjentagne Gange tidligere havde afbrudt Sheriffen for at give hans Ord Styrke ved at anføre Kildernes Text.

Sheriffen vedblev:

„Derfor er det, Menneske, at du, naar du ikke vil bryde din Taushed, ihvorvel du er ved fuld Forstand og fuldkommen underrettet om, hvad Retfærdigheden kræver, derfor er det, siger jeg, at du underkastes disse Pinsler. Hør nu, hvad der er vederfaret dig. Loven kræver det. Du er bleven ført ned i denne Kjælder, du er bleven afklædt, du er nøgen bleven lagt paa Ryg paa Marken, dine Arme og Ben ere blevne fæstede ved fire Støtter, man har lagt en Jernskive paa din Mave og paa denne Skive har man hobet saamange Stene, som du kan bære. Og endnu flere, siger Loven —“

„Plusqve“, sagde Doktoren.

Sheriffen vedblev:

„Under disse Forhold har jeg atter opfordret dig til at svare og tale Sandhed, og du har med djævelsk Halstarrighed vedblevet at tie, ihvorvel man har underkastet dig alle Lovens Midler for at faa Sandheden frem —“

„Attachiamenta legalia“, sagde Doktoren.

„I Betragtning af din Forhærdelse“, vedblev Sheriffen, „og da det er ret og billigt, at Loven er ligesaa stiv som Forbryderen, blev Torturen fastsat som Loven foreskriver. Første Dag gav man dig hverken Mad eller Drikke —“

Dagbladet.

No. 188. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 16de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kr.sand og England over Leith med Dampskibet „Scandinavia" hveranden Tirsdag fra 30te Marts indtil Kl. 11 Form. (ikke Pengebreve eller rekomm. Breve); til Drammen indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Hurdalen, Toten, Vardal, Biri og Lillehammer indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige og Nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Østlandet (Drøbak, Moss, Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald, Aas, Næsodden, Hølen, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Soon, Moss, Horten, Aasgaardstrand, Vallø og Tønsberg med „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Trondhjem over Kvikne, til Hamar, Lillehammer, Røraas, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Stange, Næs, Løiten, Elverum, Trysil, Aamodt, Elvedalen, Rendalen, Tønset, Tolgen, Støren og Melhus, til Næs, Brumundalen, Ringsaker, Øier, Ringebo, Fron, Kvam, Sell, Dovre, Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerein, Veo, Lønset, Bolsø (Eide), Fredø, Vestnæs, Ørskoug samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Hallingdal og Voss, til Hønefos, Krødsherret, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hemsedal, Lærdal, Kaupanger, Sogndal, Solvorn og Lyster indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Haugsund, Modum, Nykirke, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for Udbet. af Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Wien, 13de August. „Presse" meddeler et Pariser-telegram, hvorefter Keiser Napoleon og den preussiske Konge skulle have en Sammenkomst i Sommer.

Stockholm, 14de August. Kongen reiser imorgen til Arvalla.

Berlin, 14de August. „Spenersche Zeitung" offentliggjør en Depesche fra den preussiske Regjering til Baron Werther af 4de ds., der bekæmper Beusts Tale til Delegationerne og forlanger offentlige Beviser for, at Beust bestræber sig for at tilveiebringe et inderligt Forhold mellem Østerrige og Preussen og at dette Forhold af Preussen ikke har været besvaret.

Paris, 15de August. „Journal officiel" meddeler, at Keiseren maatte udsætte sin Reise til Chalons paa Grund af rheumatiske Smerter.

Marskalk Niels Begravelse vil finde Sted den 17de August.

Et keiserligt Dekret, der er undertegnet af samtlige Ministre, anordner i Anledning af Napoleonsfesten fuldstændig Amnesti for alle Domfældelser for politiske Forseelser og Forbrydelser, saavelsom for alle Forseelser begaaede gjennem Pressen, Boghandelen eller i offentlige Foreninger.

Et andet Dekret bestemmer Amnesti for alle Desertører.

Keiseren har efter Præsident Schneiders Forslag givet Æreslegionen til 116 af Interpellationens Undertegnere.

Kjøbenhavn, 15de August. Enkedronningen havde igaar Galamiddag paa Sorgenfri Slot. Kronprinsen og Kronprinsessen hilsedes paa Veien derhen med Blomsterkastning og Sang. Store Folkemasser. Om Aftenen Illumination.

Florents, 15de August. Rygtevis berettes, at den italienske Kronprins skal udnævnes til italiensk Statholder med Sæde i Florents.

Newyork, 15de August. Dampskibet „Cimbria" afgik igaar Efterm. Kl. 5 til Europa med alle „Germanias" Passagerer og Post. Næsten alle Kontanter ere deponerede i St. Johns Bank.

Juridiske Meddelelser.

Civil Sag.

Madame Nordby contra Slagter Peder Olsen.

(Om Forstaaelsen af L. 5—1—18).

Under en den 26de Mai 1868 ved Kristiania Byret inkamineret Sag søgte Madame Nordby Slagter Peder Olsen tilpligtet at betale sig 70 Spd. 36 ß med Renter og Sagsomkostninger for endel af hende til Indstævntes Hustru ved fem forskjellige Leiligheder leveret Kjød. Indstævnte, der paastod sig frifunden for Citantindens Tiltale, indvendte nemlig mod Søgsmaalet, at han selv aldrig havde kjøbt Kjød af Citantinden, men at han vistnok havde hørt, at hans Hustru skulde have handlet Kjød af hende for et større Beløb ligetil den seneste Tid; medens han dog paa samme Tid, som han fandt at maatte benegte Gjældens Rigtighed, tillige indvendte, at, selv om denne maatte existere, kunde han ikke indrømme, at Kjødhandelen og de dermed indvundne Penge vare komne ham eller hans Hus til Nytte. Citantinden paastod derimod, at den paasøgte Gjæld var bleven stiftet af Indstævntes Hustru paa Indstævntes Vegne og i disses fælles Interesse, samt at Indstævnte var vidende derom, ligesom hun ogsaa under Sagen ved Vidneprov godtgjorde, at Indstævntes Hustru med hans Vidende og Villie samt i Overensstemmelse med, hvad der mellem Kristiania Slagtere er sædvanligt, allerede i flere Aar har drevet og bestyret hans Slagterforretning i Forbindelse med ham, idet navnligen hun regelmæssig fra Morgen til Aften har forestaaet Indkjøb og Udsalg i Slagterboden. Paa Grund af disse Oplysninger i Forbindelse med de af Citantinden under Sagen angaaende Gjældspostenes Rigtighed tilveiebragte, sammenholdt med Indstævntes Imodegaaelse af Søgsmaalet, fandt Retten dettes Rigtighed i dets Helhed godtgjort og tilpligtede Indstævnte ved Dom af 3die ds. at betale Citantinden det paasøgte Beløb med Renter samt 18 Spdlr. i Procesomkostninger.

Elias Howe.

Symaskinernes Historie.

(Af Prof. Dr. Büchele).

I Cornhill-Street i Boston saa man for nogle og tredive Aar siden et Værksted, hvor man forfærdigede og istandsatte mathematiske Instrumenter og videnskabelige Apparater. Eiermanden var Ari Davis, en dygtig Mekaniker, og mangen Forretningsmand hentede Raad hos ham.

I Aaret 1835 holdt to Bostoner-Borgere — den Ene en Mekaniker og den Anden en Kapitalist — paa at faa istand en Strikkemaskine, uden at det dog lykkedes dem.

Da den Første havde udtømt alt sit Vid, bar den Sidste den uferdige Maskine til Ari Davis for at se, om ikke denne kunde finde et Middel til at løse Vanskeligheden. Mester, Svende og Læregutter stode omkring Maskinen, medens den Fremmede forklarede det Princip, hvorpaa den skulde bero, da Davis pludselig faldt ham i Ordet og udbrød:

„Ei, for Pokker, hvorfor bryde sit Hoved med en Strikkemaskine? Gjør mig dog hellere en Symaskine!"

„Net gjerne, hvis det stod i min Magt," svarede Kapitalisten, „men en Symaskine, det gaar ikke!"

„Ikke? Aa hvad," svarede Davis, „jeg forpligter mig til at gjøre en."

„Net godt, Mester Davis, gjør en, og jeg indestaar Dem for en Formue."

Dermed havde Samtalen Ende, man antog hine Ord for et af Mesterens sædvanlige Indfald, og saaledes var det ogsaa.

Blandt Svendene var der ogsaa en ung Mand fra Landet, Elias Howe, som kun havde været ganske kort Tid i Værkstedet. Han var ikke mere end tyve Aar gammel. Den tillidsfulde Tone, hvormed den Fremmede stillede den lykkelige Opfinder af Symaskinen en vakker Formue i Udsigt, gav ham Meget at tænke paa, og han blev Symaskinens Opfinder. Han var født 1819 i Spencer i Staten Massachusetts, hvor hans Fader drev et Mølle- og Sagbrug, og han maatte temmelig tidlig gaa sin Fader tilhaande ved hans forskjellige Arbeider. Han tilstaar selv, at Synet af de simple Indretninger ved hans Faders Brug rigtignok indgjød ham nogen Tilbøielighed til Mekanik, men ingenlunde var ham nogen Spore til videre Forskninger paa dette Felt. Elleve Aar gammel flyttede han fra sin Faders Hus til en Nabofarm, men en Feil ved den ene Fod, paa en vis Maade et arveligt Onde, gjorde det i og for sig haarde Markarbeide endnu haardere for ham; han vendte tilbage til sin Fader og arbeidede som før i Møllen og Sagen indtil sit sextende Aar.

En af hans unge Venner, som paa denne Tid vendte tilbage fra Lowell, gav en saa forførende Skildring af denne berømte By, at han brændte af Begjærlighed efter ligeledes at forsøge sin Lykke der. Forældrene gave efter, og i 1835 blev han antagen som Lærling i et Fabrik for mekaniske Spinde- og Vævestole. To Aar senere kom den bekjendte Handelskrise, mange Værksteder bleve lukkede, og han var ledig. For at søge Arbeide, reiste han til Cambridge og Boston, hvor den anførte Samtale fandt Sted.

Naar man kun holdt sig til Udseendet, vilde vist Ingen være falden paa den Tanke, i Elias Howe at søge det Menneske, som Aarhundredet skulde have at takke for en af sine mest velgjørende Opfindelser. Hans Skikkelse var liden og uanseelig, og i Tyveaarsalderen lignede han mere en Dreng end en Mand. Den eneste umiddelbare Virkning af hin Samtale var, at han hengav sig til drømmeriske Spekulationer over Kunsten at sy; han studerede Haandarbeidet derved og spurgte sig selv, om det ikke laa indenfor Mekanikens Mulighed at udføre det ved en Maskine. Men herved blev det; Tanken antog endnu saa at sige ingen legemlig Form, den førte endnu ikke til noget praktisk Forsøg.

Elias Howe giftede sig, da han var etogtyve Aar gammel. Han havde kun en Fortjeneste af 9 Dollars om Ugen, og han maatte derfor arbeide strengere.

Under Trykket af Fattigdom rørte der sig hos ham i 1843 Driften til at være Opfinder, men han ødede bort flere Maaneder paa et falskt Spor. Han tænkte kun paa at bringe istand en Maskine, der kunde udføre det, som han saa sin Kone gjøre, naar hun syede, og hans første Opfindelse var en Naal, spids i begge Ender med et Hul i Midten, som ved en vexelvis op- og nedgaaende Bevægelse førte Traaden fra den ene til den anden Side. Videre bragte han det ikke. En Dag i Aaret 1844 for der imidlertid ligesom et Lysglimt igjennem hans Aand. Er det da nødvendigt, spurgte han sig selv, at en Maskine efterligner Haandarbeidet? Kan man ikke gjøre et andet Stik? Det var Opfindelsens heldige Krise. Den Ide, at anvende to Traade og at danne Stikket ved Hjælp af et lidet Skib og en krum Naal med Øiet tæt ved Spidsen, fremstillede sig for hans Sjel, og Elias Howe havde opfundet Symaskinen. Det var i Aaret 1844, at han ved en raa Model af Træ og Messing kom til den Overbevisning, at man maatte kunne sy med en Maskine, som den af ham udtænkte.

Paa denne Tid boede han hos sin Fader. Han havde indrettet sig paa Loftet med en Dreierbænk og nogle Redskaber og forfærdigede nogle Smaaarbeider for egen Regning; men Tanken om hans Opfindelse stjal fra ham mangen Time, som han efter sine Venners Mening kunde have anvendt bedre.

Opfindelsen kunde blot da prøves, naar man forvandlede den til en Maskine af Jern og Staal med et Uhrværks Noagtighed og Fuldendthed. Nutildags kunde en dygtig Arbeider med Modellen for Øie og med sædvanligt Værktøi ikke gjøre en Maskine færdig paa kortere Tid end to Maaneder og med en Bekostning af omtrent 250 Spd.; Elias Howe havde sin Model blot i Hovedet og ikke saa mange Penge, at han kunde kjøbe sig Raamaterialierne.

I Cambrigde opholdt sig dengang en gammel Skolekammerat af ham, George Fisher, Træ- og Kulhandler, som netop havde faaet en liden Arv og ikke var utilbøielig til at indlade sig i en eller anden rimelig Spekulation. De to Venner sluttede virkelig en Overenskomst af følgende Indhold: „George Fisher tager Elias Howe og hans Familie i sit Hus og underholder dem saalænge han arbeider paa sin Maskine; han forskaffer ham Værksted, Redskaber og de første Materialier til et Beløb af 500 Dollars; herfor bliver han Eier af Halvdelen af Patentet, naar Maskinen senere bliver tilkjendt et saadant."

„Jeg var," ytrede Fisher senere ved en af de store Processer, hvortil Opfindelsen gav Anledning, „den eneste af hans Naboer og Venner i Cambrigde, som havde nogen Tillid til hans Maskine; Elias gjaldt i Almindelighed for en Drømmer, og man skjeldte mig ud for en Nar, fordi jeg ydede ham min Bistand." Det er ikke andet end den gamle Historie.

Hele Vinteren 1844—45 arbeidede Howe paa sin Maskine, arbeidede med den samme Sikkerhed og Udholdenhed — saa vis var han paa sin Sag — som om han havde havt en Model for Øine. I April gjorde han en Søm med sin Maskine; i Juli forfærdigede han to fuldstændige Klædninger dermed, den ene til Fisher, den anden til sig selv.

Denne Symaskine, den første af alle, er endnu idag, efter at den flere Gange har været fremme for Domstolene som stumt, men uafviseligt Vidne, at se i E. Howe's Etablissement i New-York, hvor den for ganske nylig syede en Søm med tre hundrede Stik i Minutet, og alle Sagkyndige, som have prøvet den, ere enige i, at Elias Howe bragte sin Opfindelse allerede strax fra Begyndelsen af til en Fuldkommenhed, som ingensinde har været Tilfælde med en Hovedopfindelse paa dens første Trin. Denne første Maskine er en meget liden Ting, neppe halvanden Kvadratfod. Dens hele Mekanisme er siden den Tid bleven fuldkomnere, nye Opfindelser ere komne til. Men blandt de over syvhundredetusinde Symaskiner, som nu findes i de forenede Stater, er der ikke en eneste en, uden at man i den kan paavise en væsentlig Del af hint første Forsøg.

Det blev snart indlysende for Elias Howe, som for alle andre store Opfindere, at Vanskelighederne først begyndte med Fuldendelsen af hans Maskine. Skrædderne vare imod ham paa enhver Vis, idet de mente, at en Symaskine, hvis den arbeidede godt, vilde bringe dem til Betlerstaven Allesammen. Denne Betragtningsmaade holdt sig virkelig ogsaa hos det hele Laug i Opfindelsens første to Aar, og de Herrer Mestere vilde vistnok have ødelagt de første Maskiner med Vold, hvis de ikke foreløbig havde trøstet sig med, at det overhovedet var umuligt for en Maskine at naa det tilsigtede Maal.

Det synes nutildags selsomt, at Skrædderne i Boston saa længe holdt fast ved en saadan Forestilling, medens dog Howe gjennem flere Uger gav dem Anledning til at overbevise sig om det modsatte. Han bragte sin Maskine i en af Klædemanufaktursalene i Quincy-Hall og tilbød sig at sy Alt, hvad man vilde lægge for ham. Mange Vantroende kom med tilskaarne Klædningsstykker; for deres Øine fremstod lange Sømmer i sjelden Fuldendthed og med to hundrede og femti Stik i Minuttet, det vil sige syv Gange mere, end man kunde frembringe ved Haandarbeide. Fjorten Dage blev Opfinderen siddende ved sin Maskine og syede hvad man vilde, endelig bevægede han fem af de dygtigste Syersker til en Væddekamp i Hurtighed med hans Maskine. Der blev lavet istand ti Sømme af lige Længde, fem for Maskinen og fem for Syerskerne, men Howe fuldendte sine fem Sømme i kortere Tid end hine, og Dommeren, som selv var Skrædder, erklærede paa Ære og Samvittighed, at „Maskinarbeidet var det smukkeste og solideste."

Naar Elias Howe besad saadanne Vidnesbyrd, maa man undre sig over at han ikke strax fik Bestillinger paa sin Symaskine, men ved Siden af hine Fordomme afskrækkede ogsaa Prisen. Et eller to Aar senere gjorde Elias Howe en Kopi af sin første Symaskine for at udstille den i sit Vindu. Den kom ham paa 250 Dollars, og en større Fabrikant af Klæder og Linned vilde have behøvet treti til firti af dem.

Dette negative Resultat nedslog dog ikke Opfinderens Mod; det gjaldt nu at løse et Patent. Howe lukkede sig atter tre eller fire Maaneder inde paa George Fishers Loft og forfærdigede en Maskine for at stille den op i Patent Office.

Vaaren 1846 tog Howe, da Opfindelsen endnu ikke indbragte noget, Tjeneste paa en af Jernbanerne ved Boston og førte der flere Uger Dag efter Dag et Lokomotiv, men Arbeidet var for strengt for ham, og han maatte opgive det. Henimod Slutningen af Sommeren, da Symaskinen og de dertil hørende Dokumenter var færdige, brød de to Forbundne op til Washington, hvor den underbare Maskine blev opstillet — uden anden Virkning end at tilfredsstille Publikums Skuelyst. Patentet blev udfærdiget den 10de September 1846, og nogle Dage efter vendte de to Venner tilbage til Cambridge.

Fisher havde ganske og aldeles tabt Modet. Han havde ofret 2000 Dollars og saa ingen Udsigt til at han skulde faa nogen Nytte af Opfindelsen. Elias Howe vendte tilbage til sin Fader og Fisher betragtede sine Udlæg som tabte.

Men Mødre og Opfindere opgive ikke sine Børn saa hurtig. Howe besluttede at byde England sin Opfindelse. I Oktober 1846 indskibede hans Broder Amasa Howe sig til London med Maskinen. Men den, som er trykket af Nøden, gjør altid en slet Handel. Amasa solgte for 250 Pund Strl. til en Korsettefabrikant W. Thomas den medbragte Maskine og Retten til at forfærdige saa mange, som han vilde, til sit Etablissement. Der blev ogsaa

aftalt mundtlig mellem dem, at Thomas skulde tage et Patent for England og betale Opfinderen 3 Pund Strl. for hver solgt Maskine.

Dette var en god Forretning for Thomas. Senere var der ikke mere Snak om den mundtlige Aftale, men han tog et Patent, og siden Symaskinerne begyndte at udbrede sig, har alle Maskiner, som bleve arbeidede eller indførte i England, maattet betale ham en Tribut af to Pund for hver Maskine.

Dengang var han høimodig nok til at gjøre Opfinderen det Forslag, at han vilde tage ham til sig, levere ham Værksted og Materialier og give ham tre Pund om Ugen i Arbeidsløn; men derfor maatte Howe gjøre Maskinen fuldstændig skikket til at forfærdige Korsetter.

Amase vendte tilbage til Cambridge med dette Tilbud. Da Amerika fremdeles forblev ufølsom for den nye Opfindelse, og de 250 Pund var gaaede med for at betale Gjæld, og ingen Udsigt viste sig til nogen fordelagtig Ansættelse i Hjemmet, modtog Elias Howe Forslaget og reiste den 5te Februar 1847 til London.

W. Thomas leverede Alt, hvad der behøvedes, og forskjød Pengene til at lade Opfinderens Familie — Kone og tre Børn — komme efter til England.

Efter otte Maaneders Arbeide lykkedes det Howe at gjøre Maskinen skikket til Korsetfabrikantens Hensigter. Men neppe var dette skeet, førend Thomas søgte at blive kvit ham saa snart som muligt. Han antog en myndig Tone, Yankeen gav ikke efter, og Howe blev opsagt.

Vor Opfinder, som nu var sat paa Gaden, leiede sig ind hos en Vognmager ved Navn Charles Inglis, som han tilfældigvis havde lært at kjende og som nu viste sig som en sand Ven. Her vilde han forfærdige sin fjerde Symaskine, men Nøden blev større Dag for Dag; endelig sendte han sin Familie, blottet for Alt, tilbage til Amerika, og han maatte tilsidst laane i Skillingsvis af Inglis for at friste Livet.

Efter henimod fire Maaneders Arbeide var den nye Maskine færdig. Den var værd 50 Pund Strl. Den eneste Kjøber, som Elias Howe kunde finde, var en Arbeider af hans Bekjendtskab; denne bød 5 Pund Strl. under Betingelse af at han fik Lov til at betale efterhaanden. Opfinderen maatte gaa ind herpaa. Kjøberen udstedte et Gjældsbevis paa den nævnte Sum, og Inglis solgte det til en anden Arbeider for fire Pund. Da Howe havde besluttet at forlade England, pantsatte han sin første kostbare Maskine tilligemed Patentet for at betale sin Gjæld, og indskibede sig, ledsaget af sin Ven Inglis som Dækspassager til Amerika. Hans Broder Amasa var allerede reist tilbage for længe siden. (Fortsættes.)

Kristiania, den 16de August 1869.

Det engelske Parliament har udsat sine Møder til Oktober Maaned. Det kan ogsaa trænge til Hvile efter de anstrengende Forhandlinger, som den irske Kirkelov gav Anledning til. Naar det atter sammentræder, vil det faa en ligesaa besværlig Opgave at løse, idet Ordningen af de forkvaklede irske Landboforhold og især af de irske Forpagteres materielle Stilling til den Tid vil staa paa Dagsordenen. De sociale Spørgsmaal spille i det Hele taget i den seneste Tid en langt større Rolle i England end de politiske, og et nyt Selskab, som skal danne Centralpunktet for alle Arbeiderforeninger, og som under Navn af Working Men's Representative League har forgrenet sig over hele Storbritannien, øver en betydelig Indflydelse i denne Retning og vil især virke for Arbeideres Valg til Parlamentsmedlemmer.

Med Hensyn til Begivenhederne i Spanien er det vanskeligt at se, om Regjeringen efter gammel Skik indskrænker Brugen af Telegrafen, eller om Bladkorrespondenterne gjøre sig skyldige i betydelige Overdrivelser. Regjeringsbladene forsikre, at den karlistiske Opstand er dæmpet overalt, men samtidig hermed skrives derimod til Le Pays fra Barcellona, at Opstanden er udbrudt paa flere Punkter i Katalonien, og at der hersker stærk Gjæring i Novarra, Aragonien og Valencia. Insurgenterne synes at handle efter en i Forveien aftalt Plan. La Patrie meddeler, at der i den seneste Tid har vist sig adskillige Insurgentskarer, bestaaende af afskedigede Officerer, deserterede Soldater og bortflygtede Munke, i det nordlige Spanien. Men den Omstændighed, at Marskalk Prim har tiltraadt sin allerede længe paatænkte Badereise til Vichy og allerede er indtruffen i Paris, godtgjør i ethvert Tilfælde, at Regjeringen ikke nærer alvorlige Bekymringer.

I Portugal synes det at være blevet meget vanskeligt at finde et Ministerium, der kan arbeide sammen med Kamrene. Efterat Kabinettet for kort Tid siden er undergaaet en delvis Forandring, vil nu hele Ministeriet trække sig tilbage, sandsynligvis paa Grund af et det af Pairskammeret tildelt Mistillidsvotum. Hvad der har givet Anledning til Mistilliden, har Telegrafen endnu ikke bragt nogen Oplysning om.

Om Forholdene paa Kuba skrives der fra Newyork til „Nationalzeit.": Efterretningerne fra Kuba ere meget upaalidelige og modsigende. Spanierne paastaa, at de have 32,000 og Kubanerne kun 6000 Mand til deres Disposition. Dermed harmonerer dog ikke rigtig den i Distriktet Trinidad udstedte Befaling, som kalder alle Spaniere fra det 15de til det 60de Aar til Militærtjeneste, en Foranstaltning, som Pressen billiger, og hvis Udstrækning til hele Øen erklæres for nødvendig. Det synes vist, at den amerikanske General Jordan bringer Orden og System i Tingene hos Kubanerne. Generalkaptein Rodas erklærer stadig, at han følger en forsonlig Politik, men det forhindrer ikke, at Fanger skydes i Masser. At være Grundeier er for Tiden ingen misundelsesværdig Lod paa Kuba. De Plantager, som Insurgenterne skaane, konfiskeres af Spanierne, fordi de deri se et tilstrækkeligt Bevis paa Eiernes Medskyld.

Suppleringsvalgene i Bøhmen ere nu udskrevne til den 22de September for Landsognene, den 24de September for Byerne og Fabrikdistrikterne. Regjeringen anstrænger sig vedblivende af yderste Evne for at forhindre Gjenvalg af de Deputerede, der ifjor nedlagde deres Mandater, og fra Statholderskabet er der udgaaet et Cirkulære til Distriktsforstanderne, hvori disse opfordres til med alle lovlige Midler at modvirke Oppositionen og støtte saadanne Kandidater, der ville deltage i Lovgivningsarbeidet. Samtidig har Statholderskabet opløst Foreningen „Slovanska Lipa", der var Centralorganet for den czechiske Opposition, og som i et nylig offentliggjort Valgmanifest har erklæret, at hver den, der ikke vælger efter den af Oppositionen opstillede Kandidatliste, tilføier Nationen Skade. Som Stemningen er, synes det dog lidet rimeligt, at disse forskjellige Forholdsregler ville formaa at fremtvinge saadanne Valg, som Regjeringen ønsker.

Den krakauske Klosterhistorie har fremkaldt et Reskript fra Regjeringens Side om et skjærpet Tilsyn af Bisperne med Klostrene og de der udøvede Straffe, og der er nedsat en Kommission, som skal udarbeide et Lovudkast, ved hvilket Klostrene skulle undergives de almindelige Foreningslove. Den offentlige Mening er dog ikke tilfreds med disse Foranstaltninger; den kræver med stedse større Styrke Klostrenes fuldstændige Ophævelse. Saaledes har en i Mandags i Wien afholdt Folkeforsamling, hvori omtrent 10,000 Personer deltoge, enstemmig vedtaget følgende Resolution: „I Betragtning af, at Klostrene hverken ere et nødvendigt Tilbehør til den kristne Religion eller staa i Samklang med den moderne Stats Grundsætninger, ja, at Klostrene ligefrem ere farlige for Statsformaal, erklærer denne Folkeforsamling, at samtlige Klostre i Østerrige bør ophæves."

I Eisenach har der i Søndags været afholdt en Forsamling af Delegerede for alle Tysklands saakaldte social-demokratiske Foreninger. Sammes Program have vi før refereret. En Korrespondent til „Köln. Zeit." giver dog visselig med en af ond Villie farvet Pen følgende lidet lystelige Skildring af denne tyske Arbeiderkongres; „Det var et komisk Skuespil vi saa i Eisenach, og vi kunde ikke Andet end beklage, at endnu bestandig saa mange flinke, flittige Arbeidere opofre en Del af deres Tid og deres surt erhvervede Penge for at understøtte disse Agitationer, denne Humbug. Hvad der strax faldt i Øinene, var den Uenighed, ja tildels Bitterhed, som herskede mellem de forskjellige Partier blandt disse Social-Demokrater. Bebels Tilhængere, 170—180 Mand stærke, forsamlede sig i Gjæstgivergaarden „Løven", Schweitzers Tilhængere, omtrent 200 Mand, derimod i Gjæstgivergaarden „Stibet". Blandt de Sidste bemærkede man mange Ansigter, der allerede om Morgenen saa meget ophidsede ud af overvættes Nydelse af stærke, spirituøse Drikke. Ligesom to fiendtlige Leire, underhandlede begge Partier ved talrige Sendebud med hinanden, men de kunde ikke komme til noget Resultat, thi Schweitzerianernes Flertal erklærede, at de vilde kaste Bebelianerne ud og gjennemprygle dem, ifald de vilde modsætte sig deres Beslutninger. Bebelianerne, som vare i Mindretal, henvendte sig til Politiet for at faa Beskyttelse imod eventuelle voldsomme Forholdsregler, og saaledes hændte det ubeskrivelig Latterlige, at Førerne for et Parti, der har stillet sig til Opgave at reformere hele Tyskland og har erklæret alle bestaaende Forhold Krig paa Liv og Død, strax stillede sig under Beskyttelse af Politiet i en liden thüringsk Provinsby for at sikre sig imod deres egne Meningsfællers Næver. Selve den egentlige Kongres varede knapt en Time og maatte da opløses uden nogetsomhelst Resultat paa Grund af den altfor store Tumult, der truede med at udarte til Slagsmaal. En Hr. Tølke, Sekretær for en af Schweitzerianernes Arbeiderforeninger, fik iøvrigt om Aftenen af sine Reisefæller en ordentlig Dragt Prygl, efter Sigende, fordi han ikke vilde betale dem, hvad de havde givet ud til Drikkevarer."

Den würtembergske Minister, von Varnbüler, der hidtil har indtaget en meget reserveret Holdning overfor de preussiske Udvidelsesplaner og derfor har været ilde seet i Berlin, synes nu ogsaa at være dragen ind i Kredsen af Bismarks Beundrere. Efter gjentagen Indbydelse har han nylig besøgt den preussiske Premierminister paa det Gods i Pommern, hvor Bismark for Øieblikket lever i landlig Ensomhed, og det kan neppe betvivles, at Hare- og Rævejagt ikke har været den eneste Beskjæftigelse, der har udfyldt de to tyske Statsmænds Tid.

Til Times telegraferes fra New-York den 6te August, at der den 5te August har fundet et væbnet Sammenstød Sted i Mobile (Alabama) mellem de til det radikale Parti hørende Negre og de Hvide, som høre til det demokratiske Parti. Fem Negere bleve dræbte, og de Saaredes Tal paa begge Sider er meget stort. — Man antager, at den afgaaede Præsident, Andrew Johnson, vil komme ind i Senatet ved de forestaaende Valg. The New York Herald holder en Lovtale over ham og siger, at han er den første siden Præsident Adams, hvis politiske Virksomhed har havt Livskraft efter Præsidentværdighedens Ophør.

Ordskiftet mellem de østerrigske og de preussiske Regjeringsblade fortsættes med stedse tiltagende Bitterhed, uden at de fredelige Forsikringer, som Grev Beust idelig udtaler i Delegationernes Møder, tilsyneladende gjøre den ringeste Virkning. Forgjeves har Rigskansleren under Forhandlingen om den udenrigske Politik, der røbede de østerrigske Arvelandes Higen efter at blive gjenoptagen i Tyskland, og deres Tilbøielighed til ved første gunstige Leilighed at svække Preussens Magt, afgivet den Erklæring, at Østerrige ikke havde indgaaet nogen Alliance, men at det søgte sin Styrke i Sammenhold indenfor sine egne Grænser, hvorved ethvert udenfra kommende Angreb bedst kunde afværges. I Preussen tror man ikke Grev Beust, og Forholdet mellem Hofferne i Berlin og Wien er derfor, at dømme efter den officiøse Presses Sprog, ingenlunde tilfredsstillende. „Provinz.-Korresp." skriver saaledes: „Den østerrigske Rigskansler Grev Beust har som bekjendt under Budgetforhandlingerne i det ungarske Udvalg erklæret, at han har bestræbt sig for at hidføre en venskabelig Forbindelse mellem Østerrige og Preussen, men Preussen har ikke vist nogen Imødekommen. Efterat det nu fra preussisk Side er blevet udtalt, at man er aldeles uvidende om, at Rigskansleren har anstillet et saadant Forsøg, gjenlyder overalt i Pressen den Opfordring til Grev Beust, at han skal fremkomme med haandgribelige Beviser paa Sandheden af den fremsatte Paastand. Et demokratisk østerrigsk Blad siger: Efter vor Anskuelse er Grev Beust nu nødsaget til at offentliggjøre alle Depescher, Noter og andre diplomatiske Aktstykker, om de end ere af en nok saa fortrolig Beskaffenhed, for at det kan staa klart for Alle, at det i Virkeligheden var Grev Bismark, som har gjort det umuligt, at Forholdet mellem Wien og Berlin blev venskabeligere. Til denne Opfordring i „Neue Wiener Tagblatt" knytter „Provinz.-Korresp." den meget vigtige Erklæring: „Den preussiske Regjering har paa sin Side gjort utvetydige Meddelelser i Wien, i hvilke den samme Opfordring bliver stillet."

Fra Pest telegraferes den 13de August, at ikke blot Oppositonen i Ungarn, ogsaa Deak selv deler den af en ungarsk Deputeret i Delegationsudvalget udtalte Anskuelse, at Østerrige bør forsone sig med Preussen og afholde sig fra enhver Indblanding i de indre tyske Spørgsmaal.

„Norsk Folkeblad" udkommer atter regelmæssig, skriver „Bergensposten", og dets sidste Numer indeholder et ganske vellykket Billede af den bekjendte Videnskabsmand Overlærer Knud Knudsen. Samtidigt med sidste Numer af „Norsk Folkeblad" blev der pr. Post tilstillet Flere et extra Numer af den danske „Illustreret Tidende" samt en Følgeseddel*) med venligst Anmodning til Vedkommende om at overføre sit Abonnement fra „Norsk Folkeblad" til „Illustreret Tidende", da „Norsk Folkeblad nu er gaaet ind", heder det. Ogsaa Skilling-Magazinets Eier skal have været om sig under „Norsk Folkeblads" nu vel overstaaede Krise. Ens Død en Andens Brød.

Fornyet Engagement. Frk. Parelius og Hr. Skuespiller Krohn er nu paanyt engageret ved Kristiania Theater. Hr. Krohn har i den sidste Tid arbeidet sig op til en meget brugbar Skuespiller og Frk. Parelius var i sine Rollefag uundværlig for vor tarvelige Scene, saa vi kan lykønske Publikum med at dette Engagement er kommet istand. Derimod, siges der, vil Frk. Moe komme til at forlade Scenen, hvilket vi maa beklage, da Theatret i hende raader over en smuk, frisk Stemme, af hvilke der desværre kun er liden Overflod ved vor Scene.

Paa Theatre des variétés optraadte igaar det sjeldent dygtige amerikansk-kinesiske Kunstnerselskab for sidste Gang. Før Selskabet afreiser til Berlin, vil det imidlertid give nogle Forestillinger i Drammen, hvilke bliver de sidste, som Hr. Direktør Herrmann for indeværende Sommer kommer at arrangere dersteds. Det svenske Operette- og Balletselskab optræder i Aften for sidste Gang, og om Hr. Herrmann ogsaa hermed vil afslutte sine Sommerforestillinger for vor Byes Vedkommende, vides endnu ikke. Rygtet siger imidlertid, at Hr. Herrmann har engageret et fransk Balletselskab og at Forestillingerne vil komme til at vare September ud.

Sølvimport. Dampskibet „Excell. Toll" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 53,000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Militærsag. Hs. Maj. Kongen har under 3die ds. tilforordnet den norsk-svenske Artillerikommission 3 nye Medlemmer, nemlig Kapteinerne O. Odelstierna og P. C. Fries.

Om Prinsens og Prinsessens Reise til Kongsberg meddeler „Kongsb. Adr.": Hs. kgl. Høihed Prins Oskar med Gemalinde, Prinsesse Sofie, ankom hertil Torsdag Aften henved Kl. 8. Paa Byens Grænse modtoges de høie Reisende af Byfogden, Politimesteren og Formandskabets Ordfører, Sagfører Klem. DD. kk. HH. ledsagedes, foruden Følget fra Kristiania, hvoriblandt Ritmester Holtermann, Premierløitnant Gade, Løitnant og Baron Stjernstedt, Hoffrøkenerne Hjerta og Garben, — af Amtmanden i Buskeruds Amt, Breder. Paa begge Sider af Veien fra Nybroen til Seminariebygningen, der var indrettet til Modtagelse af Prinsen og Prinsessen med deres Følge, vare Grubearbeiderne opstillede med tændte Fakler, — og under Salut og Mængdens Jubel gjorde DD. kk. HH. sit Indtog i Bergstaden. I Seminariebygningen var af Byen arrangeret en Souper, hvortil, foruden Byens Autoriteter og Formandskabets Medlemmer, flere Damer og Herrer bleve indbudne. Under Soupeen udbragte Byfogden Hs. Majestæt Kongens Skaal. Formandskabets Ordfører holdt Velkomsttalen, hvorpaa det behagede Hs. kgl. Høihed at udbringe et Velgaaende for Kongsberg By. Før Soupeen havde Prinsen og Prinsessen i Følge med Provst Thorne beseet Kirken. Kort efter Soupeen, der i det Hele taget var heldig arrangeret, trak DD. kk. HH. sig tilbage til deres Værelser. Fredag Morgen Kl. 6 tog Prinsen til Vaabenfabriken, hvor han under Ledsagelse af Fabrikens Direktør, Oberstløitnant Landmark og Generalfelttøimester Fleischer besaa de derværende forskjellige Indretninger og Maskiner. Om Arbeidernes Vilkaar og deres økonomiske Stilling erkyndigede han sig nøie. Da han forlod Fabriken, gav Arbeiderne ham et 3 Gange 3 Hurra, hvorfor han takkede. — Strax efter Tilbagekomsten fra Vaabenfabriken Kl. 7½ forlod DD. kk. HH. Byen for først at aflægge et Besøg ved Armen og Kongens Gruber, hvorhen de fulgtes af Amtmand Breder, Sølvværksdirektionen, Generalfelttøimesteren, Vaabenfabrikens Direktør saavelsom flere af Byens Autoriteter. Hele det kgl. Følge spadserede gjennem den over 2000 Al. lange Fredriks Stoll ind i Gruberne, hvor Arbeidet gik sin sædvanlige Gang. Denne Vandring i Underverdenen med dens eiendommelige, halvt mystiske Fremtoninger tiltalte meget de høie Reisende, der med Interesse fulgte Bergmandens Gjerning. I Overstigerboligen ved Fredriks Stoll havde Sølvværksdirektionen arrangeret en Frokost, der var meget vellykket og gemytlig. Prins Oskars elskværdige Personlighed gjorde sig ogsaa her gjældende. Tiden var imidlertid sparsomt tilmaalt, og allerede omkring Kl. 11 maatte Reisen fortsættes vestover. Saavel ved Ankomsten til Gruberne som ved Afreisen gaves Kongesalut; da det kongelige Tog havde naaet Toppen af de bratte Meheibakker, fik de nok en kraftig Afskedshilsen.

*) Formodentlig fra Illustr. Tid.s Redaktion.
Dgbl.s Red.

En Del af Byens Damer og Herrer tog, kort efter de Kongeliges Afreise fra Byen, til Jerngruben, for atter, nær Amtets Grændse, at tilønske de høie Gjæster en behagelig Reise og sige dem det sidste Farvel, hvilket der ogsaa blev Anledning til, og hvorover DD. kk. HH. syntes at glæde sig.

Paa Jerngruben mødte Foged Borchsenius for at ledsage videre.

Prinsessen, der hertil og paa Veien til Gruberne benyttede Vogn, kjørte fra Gruberne i Karjol.

Veiret, som før i Ugen har været regnfuldt, klarnede noget op i Gaar og var ved Prinsens og Prinsessens Afreise fra Bjergstaden venligt og gav Haab om klar Luft og Solskin. Idag er imidlertid Himmelen atter overskyet, og det er at befrygte, at DD. kk. HH. paa Grund af Veiret ikke tilfulde eller i den Udstrækning, som formentlig ønskes, kunne komme til at nyde godt af Telemarkens rige og storartede Natur.

Bondevenforening. Man er kommen til Kundskab om, at der paa Modum agtes stiftet en Bondevenforening den 28de ds.

Nok en Folkehøiskole. Seminarist og Kand. theol S. Vik, der nu i flere Aar har været Bestyrer af Røraas høiere Almueskole, agter fra Oktober førstk. at oprette en Folkehøiskole paa Nordmøre.

Sygekasse. (Stvg.) I Lighed med flere andre Byer, navnlig Kristiania, Bergen, Kristiansand, Tromsø m. fl., har nu ogsaa Stavanger Arbeidere faaet sin Sygekasse, en Indretning, der vil være ligemeget i Arbeidernes som Samfundets velforstaaede Interesse. I Understøttelsesforeningens Generalforsamling diskuteredes nemlig Forslag til Love, der vedtoges enstemmig. Det oplystes derhos, at 250 Medlemmer af Understøttelsesforeningen allerede have tegnet sig som Medlemmer af Sygekassen, som derfor nu vil begynde sin Virksomhed.

Mødet var talrigt besøgt, og aabnedes og sluttedes med Afsyngelsen af et Salmevers. Pastor Welhaven talte før og Lodsoldermand Thomas Natvig, Foreningens Formand, efter Forhandlingernes Slutning. Under Diskussionen lagde Arbeiderne en parliamentarisk Orden og Takt for Dagen, der geraader dem til megen Ære.

En norsk Stolpejernbane. Berg. Tid. meddeler herom: Om Stolpejernbaner indeholdt vort Blad fornylig en efter Gøteb. Handelstd. optaget Meddelelse om, at denne angivelig oprindelig svenske Opfindelse, som en Englænder skal have tilegnet sig og erhvervet Patent paa, nu med Held er praktiseret i England, Frankrige, Italien, Spanien og senest i Tyrkiet, medens Svenskerne endnu ikke have gjort noget Forsøg paa at praktisere sin Landsmands Ide. Vi kunne nu meddele, at Bestyreren af Varaldsø's Kisgrube i Strandebarms Præstegjeld, Englænderen Kaptein A. Barratt, allerede for nogen Tid siden har gjort alle fornødne Skridt til at faa en saadan Stolpebane anlagt til Befordring af Kisen fra Gruben og ned til Havnen paa Den Dierhavn. En Veiingeniør har efter Lokalbefaring afstukket Banelinien, afmærket alle Punkter for Anbringelse af Pælene, der somme Steder ville komme til at blive af meget betydelig Høide, og Bestyreren har derefter for flere Uger siden gjort Rekvisitioner om de fornødne Apparater. Disse Gjenstande ville ankomme her til Bergen, til Grubebestyrerens Kommissionær, Hr. Kjøbmand Tønnessen.

Forhaabentlig vil dette Anlæg være Begyndelsen til en Række af lignende, da et saadant Befordringsmiddel ved sin Prisbillighed, Letvindthed og Anvendelighed i kuperet Terræn vistnok i høi Grad egner sig for vort Land.

Dødsfald. En ung og meget begavet Mand, Docent ved Upsala Universitet C. F. Lundstrøm, er afvigte Mandag afgaaet ved Døden, kun 29 Aar gammel.

— En gammel svensk Veteran, tidligere Kommandør ved Flaaden, Rob. Wilh. Bäckborg er afgaaet ved Døden i Stockholm i en Alder af 81 Aar. Han var født i Finland og var benaadet med Sværdordenens Kommandørkors, Guldmedaljen for Tapperhed i Felt og Karl Johans-Medaljen.

Kand. Hultins Lig er, ifølge Posttidningen, endelig fundet og begravedes ilørdags i Upsala. Den Afdødes gamle Hund, „Lappa", hylede stadig efter Herrens Død, hvorfor den blev tagen ud paa Holmen „Gröna Jungfrun", hvor den havde reddet sig iland, og skudt. Over den skal reises en Mindesten med Ordene: „Måns Hultins „Lappa". Død 1869."

Jernbaneulykke. I Nerike Alleh. læses: Nat til Mandag, da Extratoget passerede Halsberg, hendte det sig, at en Stationsbetjent kom under Lokomotivet, der tog fat i hans Klæder, og blev han paa denne Maade slæbt henad Banen i en Strækning af henved 800 Fod forinden Toget stoppede. Foruden de Stød, han erholdt ved at trykkes mod Banen, blev et Stykke af hans ene Laar borttaget, og fik han sin høire Arm brudt udenfor Axelen. Besynderligt var det at Lokomotivføreren kjendte Stødet, hvilket var Aarsagen til, at Toget blev standset. Manden blev strax bragt paa Lazarettet, og har man Haab om hans Helbredelse, forsaavidt ei en alvorligere Saarfeber indfinder sig.

Emigration. Fra Smålands-Posten hidsættes: Flere Breve fra Amerika ere blevne Redaktionen foreviste, og bære de alle Vidnesbyrd om den elendige Forfatning, hvori flere af vore udvandrede Smålændinger befinde sig i dette saa „forjættede Land". En Furubybo striver saaledes: „— — Da vi vare komne frem til St. Paul, saaes der Hververe ligesaa talrige som Politibetjente i Sverige. Af en saadan lode vi os hverve til en Jernbane, som kaldes Lexiperibanen (?). Vi fik kjøre 30 Mil, men siden maatte vi gaa 46 Mil inden vi fik Arbeide. Men da vi endeligen vare komne frem, fandtes hverken Arbeidsredskaber eller Mad, og maatte vi derfor endnu vandre 70 Mile, da vi endeligen fik Arbeide ved en Jernbane mod 1 Papir-Dollars om Dagen, hvilket ikke er mere end 1 Rdr. i Sverige. Desforuden er det her ganske uvist, om man efter 1 Maaneds Forløb (og tidligere erholdes ikke Regnskab) faar Noget eller ei. Her bliver jeg ikke længe, men begiver mig til Farmere henimod den Tid, Kornskuren begynder. Fremfor alt, tænk ikke paa at reise hid; saa langt jeg har reist i Amerika, har jeg knapt seet andet end Sandjord. Kreaturfodret er godt, men Husene elendige. Halvdelen af Husene ere nedgravede i Jorden og den anden Halvdel er opført af rundt Tømmer, ligesom Engeladerne hjemme. Hils . . . at det er bedre at arbeide i Sverige for ringe Løn, end her at faa Løfte om Meget, men kanske Intet erholde.

Opfindelse. Et engelsk Tidsskrift melder, at der nylig er udtaget Patent paa en Opfindelse, der antages at ville medføre en stor Omvæltning i Anvendelsen af Dampkraften.

Opfindelsen siges at bestaa i at forcere ophedet Luft ind i Dampkjedelen, saa at Luften og Dampen i Forening bevæge Maskinen. Den kolde Luft kan ogsaa indføres direkte i Kjedelen og der ophedes af det kogende Vand, men Opfinderen anvender et særskilt Apparat til at pumpe den kolde Luft gjennem varme Rør, før den indtræder i Kjedelen.

Fordelene skal bestaa i en Brændebesparelse af over 40 pCt., en forøget Kraft sammenlignet med den almindelige Dampmaskine og et mindre Vandforbrug.

Skulde Beretningen stadfæste sig, vil Opfindelsens Vigtighed snart blive erkjendt, og bl. A. have stor Indflydelse paa Dampskibsfarten ved betydelig at indskrænke Kulforbruget.

Teleiconografi. En fransk Arkitekt, Hr. Revoil, har for kort Tid siden opfunden en Maade til nøiagtig at gjengive og aftegne Gjenstande paa saa langt Hold, at Teleoskop maa benyttes for tydelig at gjengive Detaillerne. Hertil benytter han et camera lucida og et Teleoskop placerede paa et Stativ. Ved Hjælp af disse Instrumenter gjengiver Hr. Revoil med fotografisk Nøiagtighed, paa et paa Bordet udlagt Papir, høie og utilgjængelige Bjergtoppe. For Militærvæsenet antages denne Opfindelse at blive af megen Nytte.

Bogudt. Beretning om Bodsfængslets Virksomhed i 1868. (Forts.)

At Cellestraffen i sin Almindelighed er vækkende, er uden al Tvivl. Ved Ensomheden bringes Fangen til at beskjæftige sig med sig selv, hvad han før maaske aldrig har gjort, han kaster Blikket indad og mærker snart, at Alt der ikke er, som det skulde være. Han er afsondret fra det slette Selskab, som mangen Gang nedbryder en vaagnende Anger, og i den Kamp, som han begynder at føre med sig selv, hjælpes han af Fængslets forskjellige Funktionærer, som let drages hen til enhver Fange, hos hvem det bedre Jeg begynder at komme til sin Ret. Paa hvad Samlivet af Forbrydere leder til har man slaaende Exempler i de Simulationer, som af og til findes her i Fængslet og som gjerne er en Frugt af slette Kammeraters Raad.

At vi ogsaa have mange Exempler paa, at Vækkelsen fra Cellen har baaret Frugter i det frie Liv, kan bevidnes af de mange Præster og Øvrighedspersoner, som Tid efter anden have indsendt gode Vidnesbyrd om vore Løsladte. Jeg skal blandt de mange glædelige Tilfælde, som her staa til min Raadighed, nævne nogle, som maaske ville være af Interesse. Den 12te Februar 1859 indbragtes No. 658 paa 2 Aar og 8 Maaneder dømt for 3 grove og 6 simple Tyverier. Han var bondefødt, havde været Tambour og var i en Alder af 19 Aar. Han var et godt Hoved, livlig, men løs af Karakter og gjorde ingenlunde strax Indtrykket af at være en blot Leilighedstyv. Men han blev strax religiøst paavirket, og da man var bange for, at han skulde blive en Sværmer, toges der itide Forholdsregler i denne Henseende, navnlig fra Præstens og Førstelærers Side. Hans Opførsel var altid god og han kom snart paa fast Bund med Hensyn til sin Vækkelse. Hans Lærvillighed var ganske mærkelig, han begyndte at læse Tysk og efter en ganske kort Tids Forløb kunde han læse Bessers Bibelstunden. Tidlig opgjorde han hos sig selv, at han var kaldet til at være Missionær, hvilket gjorde Bekymringerne for hans sværmeriske Tilbøielighed end mere stærke, men jeg fik snart Leilighed til at se, hvor glødende han var i Aanden. En af hans Slætninge havde en Samtale med ham paa mit Kontor og begyndte paa sin ligefremme, bonske Maade at moralisere for Fangen, som roligt stod og hørte derpaa. Men da Moralen var givet, tog Fangen tilorde og læste sin Slægtning Texten paa en saa varm og indtrængende Maade, at denne begyndte at græde, idet han følte sig slagen af Marken, og jeg maatte lytte til, uagtet man for Principets Skyld altid holder paa, at Fangerne hverken mundtlig eller skriftlig under deres Straffetid maa optræde som Bodsprædikant, hvilket de undertiden have Lyst til og hvormed de mange Gange mene det godt. Den 12te Oktober 1861 udgik han af Fængslet med de bedste Forhaabninger. I 1862 reiste han til Stavanger, hvor han blev Bud ved Missionsskolen. Herfra reiste han til Berlin og underrettede herfra sin Lærer om, at han nu virkelig var bleven Missionszögling og at han var kommen i Huset hos Missionsskolens Inspektør Procknow, som i 18 Aar havde været Missionær i Ostindien. Tysk kunde han nu som sit Modersmaal, Latin læste han med Lethed, men med Græsken gik det smaat. For Procknow skriftede han ærligt med Hensyn til sit foregaaende Liv, og denne trøstede ham med, at det ikke skulde lægge nogen Hindring iveien for hans brændende Ønske om at blive Missionær. Sommeren 1864 meldte en Præst paa Lillehammer mig, at han havde havt Brev fra Angjældende fra Ostindien, hvor han var i Missionens Tjeneste. I en Skrivelse til Pastor Christophersen hersteds af 14/5 67 skriver han fra Ostindien, at han er Missionær „hos en Stamme af den store Coelsfamilie, kaldet Santaler". Han har meget at gjøre med at lære deres Sprog, „som er ganske forskjellig fra Hindui og Bengali, de to Døttre af Sanscrit, som jeg havde lært temmelig godt. Jeg kan nu snart prædike til dem paa deres eget Sprog", siger han. Hans Adresse var Sewry, Birbhoom Kalkutta.

Men Cellestraffen har ogsaa sine Skyggesider, om man endogsaa bortseer fra det Økonomiske, thi at den maa være kostbar, falder af sig selv. Til nærmere Oplysning i denne Henseende falder det mig beleiligt kortelig at gjennemgaa den danske Fængselsdirektør Fr. Bruuns Skrift „Om Fuldbyrdelse af Strafarbeide",*) som udkom i 1867 og som efter mit Skjøn fortjener Opmærksomhed, og det ikke mindst, fordi det er skrevet af en Mand, som har været Direktør baade for en Fællesanstalt og et Cellefængsel. Bogen begynder med en kort historisk Udvikling af de forskjellige Straffesystemer. Efterat have omtalt Engelskmandem Howards menneskekjærlige Bestræbelser for en forbedret Fangepleie, omhandler Forfatteren de omtrent samtidig i Amerika frembrydende Anskuelser om samme Materie, som formede sig til de 2 bekjendte Systemer, det pensylvanske eller philadelphiske og det auburnske. Forfatteren udhæver meget rigtigt, at det første System som skyldes et af Kvækere dannet Selskab, har faaet sit væsentligste Præg af det for dem saa vigtige Dogme om Selvbetragtning. Derfor skulde Fangen under hele Straffetiden indespærres i en Celle, hvor han ikke engang maatte faa Arbeide, da Intet skulde adsprede hans indadvendte Blik og hans Søgen efter Gud gjennem religiøs Læsning.

(Sluttes).

*) Efter Meddelelse fra Fængselsdirektør v. Göhen i Köln findes en rosende Anmeldelse af Skriftet i Holtzendorffs Strafrechtszeitung for 1868 4 Hefte. Dette Hefte er endnu ikke ankommen til Universitetsbibliotheket, hvor jeg forgjæves har søgt det.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 16de Aug.

Med Dampskibet „Excell. Toll", der hidkom igaar Efterm. Kl. 7½, indførtes fra Gøteborg 50 Butter Smør.

Indklarerede Fartøier den 14de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Alette	Hermanstad	Trondhjem	Indl. Varer.
Alart	Pay	Grangemouth	Stenkul og Parafinolie.
Protector	Myhre	Charlestown	Stenkul.
Thilda	Berntsen	do.	do.
Thor	Hesselberg	Newcastle	Stykgods.
Precis	Marcussen	do.	do.
Mary	Allan	do.	Ballast.
Royal Georg	Jacobsen	Hartlepool	Stenkul.

Udexpederede Fartøier den 14de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Celine	Carlton	England	Is.
Charles	Strand	do.	do.

…Menneske, som intet Ondt har gjort og som er fattig og værgeløs. …s har en stakkels Komediant foran Eder."

„Jeg har for mig", sagde Sheriffen, „Lord Fermain Clancharlie, Baron af Clancharlie og Hunkerville, Markis af Corleone paa Sicilien, Pair af England."

Og idet han reiste sig og pegede paa Lænestolen, i hvilken …an tidligere havde siddet, sagde han:

„Mylord, vil Eders Herlighed tage Plads?"

Tredie Bog.

Havet og Skjæbnen oprøres af det samme Vindpust.

I. Det Skrøbeliges Fasthed.

Skjæbnen rækker os undertiden et Glas Vanvid at drikke.

Gwynplaine begreb Intet.

Han saa bag sig for at se, til hvem man talede.

En altfor skarp Lyd kan ikke opfattes af Øret, en altfor …tor Sjælsrystelse kan ikke opfattes af Forstanden. Der gives en …Grændse for Opfatningen som for Hørelsen.

The wapentake og Politikommissæren nærmede sig Gwyn…plaine og satte ham i den Lænestol, fra hvilken Sheriffen nys …havde reist sig.

Da Gwynplaine havde sat sig, traadte Politikommissæren …g the wapentake nogle Skridt tilbage og stillede sig ubevæge…ige bag Lænestolen.

Sherifen lagde sin Buket paa Stenhellen, tog sine Brillerp aa, …om Sekretæren rakte ham, tog et gult, slidt Pergament frem …nder Papirerne paa Bordet. Det syntes at have været tæt

„Menneske, der ligger her paa Marken — —"

Sheriffen standsede.

„Menneske", raabte han, „hører du mig?"

Manden rørte sig ikke.

„I Lovens Navn", sagde Sheriffen, „aabn dine Øine!"

Mandens Øine forbleve lukkede. Sheriffen vendte sig til Lægen, der stod ved hans venstre Side:

„Doktor, undersøg ham!"

„Probe, da diagnosticum", lød Ekkoet fra Doktor juris.

Lægen steg ned fra Stenskiven med gravitetisk Stivhed, gik hen til Manden, bøiede sig ned, lagde Øret ved Mandens Mund, undersøgte hans Puls i Haandledet, i Armhulen og Laaret, og reiste sig op igjen.

„Nu?" spurgte Sheriffen.

„Han hører endnu", sagde Lægen.

„Ser han?" spurgte Sheriffen.

„Han kan se."

Paa et Tegn af Sheriffen nærmede the wapentake og Politikommissæren sig.

The wapentake stillede sig ved Mandens Hoved; Politikommissæren blev staaende bag Gwynplaine.

Lægen traadte et Par Skridt tilbage mellem Støtterne.

Nu hævede Sheriffen sin Buket og talede med høi Stemme:

„Elendige, tal! Loven anraaber dig inden den udrydder dig. Du gjør dig stum, tænk paa Graven, der er stum; du gjør dig døv, tænk paa Fordømmelsen, der er døv. Tænk paa Døden, der er værre end du. Betænk, at man vil lade dig ene tilbage i denne Hule. Hør, Medmenneske, thi jeg er dit Medmenneske! Hør, min Broder, thi jeg er Kristen! Hør, min Søn, thi jeg er en gammel Mand! Vogt dig for mig, thi jeg er Herre over dine Pinsler, og jeg bliver snart forfærdelig! Lovens Forfærdelighed er Dommerens Majestæt. Betænk, at jeg selv skjælver

Auricka	Bourbon	Slesvig	Trælast.
Laura	Andersen	Frankrig	do.
Emilie	Wendell	Kuvik	do.
Hilda	Johanson	Danmark	do.
Ville de Lorent	Chaput	Rochefort	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles steget lidt og staar høiest paa Østlandet. Vinden er svag fralands med skyet Himmel. Udsigterne ere til samme Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 16de August:

I Hotel Scandinavie: U. Staug fra Kongsvinger; Politimester Smith fra Horten; Mr. G. Thomas fra London; Mr. C. Thomas fra Manchester; Major Richter fra Holand; Brown, Esq., fra Liverpool; Kand. Sinding fra Fr.hald; P. C. Wærn og Henry U. Wærn fra Gøteborg; Jonassen fra Moss; Brødrene Andersen fra Hamar; Grosserer Trier fra Kjøbenhavn; Kand. Bjørnebye fra Fr.stad; Lund med Følge fra Trondhjem; Lorentzen fra Paris; Liljenstolpe og Løfqvist med Frue fra Gøteborg; Richter fra Kjøbenhavn; Pehrsen, Olsen og Andersen samt Gundersen med Datter fra Arendal.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

Lørdags - Aftenblad for Arbeidsklassen.

(De norske Arbeiderforeningers Blad).

Jeg er af et Medlem af Bestyrelsen for Bergens Arbeiderforening blevet underrettet om, at Bestyrelsen har besluttet at virke for Bladet gjennem Foreningens Rodemestere (60 i Tallet), og har jeg nu sendt det udfordrendes Antal Subskriptionsplaner, sammenheftet med nogle rene Blade. For det Tilfælde, at andre Arbeiderforeninger skulde ville virke for Bladet paa samme Maade, skal jeg, naar man vil have den Godhed at underrette mig om, hvormange Planer der haves Brug for, strax sende disse. Da dette vil medtage adskillig Tid og ligesaa Tegningen inden Foreningerne, anser jeg det for bedst at udsætte med Bladets Udgivelse til Nytaar. Til den Tid kan jeg ogsaa vente Svar fra de Arbeidsherrer, jeg har henvendt mig til, og hvoraf mange er fraværende og først ventes hjem udover Høsten.

Udenbyes Blade vil bevise mig en Tjeneste ved at optage disse Linier.

Kristiania, 15de August 1869.

Anthon Bang.

Ny Folkehøiskole.

Med Bistand af Præsten J. Müller har jeg tænkt at begynde en Folkehøiskole i Haavind Annex til Ullensaker fra førstkommende 14de Oktober. Skolens Maal er at virke til en Udvikling og Oplysning, som kunde være til Nytte og Glæde for Bonden, uden at føre ham ud af hans Stand. Det, som der fornemmelig vil blive lagt Vind paa, er Historie, især Norges, Modersmaal, Naturlære samt lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere; desuden Sang, Retskrivning, Regning samt lidt Veiledning i Jordbrug.

Undervisningen er beregnet paa 2 Vinterhalvaar, men Ingen er bunden mere end for 1 Maaned. Betalingen er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter vil rimeligvis kunne faa Hus og Kost hos mig for 4½ Spd. maanedlig, naar Sengklæder medtages, ellers vil der let være Adgang til at leie sig ind i Grandelaget. Skolebøger kunne faaes kjøbt eller leiet ved Skolen. Nærmere Oplysninger meddeles med Glæde.

Ingvar Bøhn, Cand. theol.
Algarheim i Ullensaker.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Kulfragter

fra Grangemouth, Alloa, Dysart, Charlestown, Clakmanan, Hartlepool, Middlesbroe, Sunderland og Newcastle til Kristiania, det nordlige og vestlige Norge, Sverige, Danmark samt paa alle længere Farvande kan afsluttes strax ved **Kristiania Befragtningskontor,**

Adr.: Hotel du Nord.

Kontoret anbefaler sig til DHrr. Skibsredere og Førere til Salg af Kul, hvoraf flere Ladninger nu kan sælges af alle Slags.

Trælastfragter

fra Namsos, Trondhjem, Skiensfjord, Drammens- & Kristianiafjord, Fredrikstad, nedre og øvre bothniske, svenske, finske og preussiske Havne til Holland, Frankrige, Englands Øst- og Vestkyst samt paa længere Farvande, saasom Spanien, Middelhavshavne, Rio, Australien, kan afsluttes strax til høieste Noteringer **Kristiania Befragtningskontor.**

Udenbyes Ordres udføres prompte.

NB. Flere større og mindre Skibe kunne anbringes fra Drammen.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes ialle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa **alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold** af **Luther, Arndt, Scriver m. Fl.**

Efter det Tydske med anbefalende Forord af **Pastor Julius Brun.**

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Soda i Foustager sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Sennep & Stivelse

sælges billig hos **Carl Stephenson**

Engl. Kjeks & Drops

billig hos **Carl Stephenson.**

Vi anbefale til Dagens billigste Priser vor Handel som vel forsynet med:

Uldgarn, Bomuldsgarn, Liingarn, Strygarn, Snellegarn, Dukkegarn, Nøstegarn, Sysilke, Maskinsilke, Heklesilke, Liintraad, Skogarn, Støvlelidser, Liinlærred, Bomuldslærred, Bommesie, Twill, Stout, Shirting, Dimet, Jaconet, Calico, Flonel, Bolster, Blaatøi, Lærredslommetørklæder, Bomuldsstrømper, Snøreliv, Vanter, Haarnet, Bændler, Baand, Bælter, Naale, Kamme, Tandbørster, Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Kristiania.

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos **Gunerius Pettersen.**

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.
Bommesie og **Twill.**
Shirting, hvid og kulørет samt **Stout.**
Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte** og **gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**
15. Kongensgade 15.

A. Halvorsen & Co.,

Revierstrædet No. 2,

anbefaler til billige Priser:

Papir.

Postpapir, Skrivpapir, Konceptpapir, Naturpapir, Karduspapir, Pakpapir, Makulatur, Straapapir etc. i forskjellige Kvaliteter.

Pap.

Bogpap, Straapap, Nodepap, Skrivebogpap, Sadelmagerpap, Bundtmagerpap, **Forhudnings-, Gulv-** og **Vægpap** samt **Uldpap** i Ruller og Plader.

Konvolutter

i de mest brugelige Formater.

Papirpo er

i alle Størrelser og forskjellige Kvaliteter.

Barkede Faare kind

for Bogbindere, Sadelmagere og Skomagere.

Ordres optages paa alle øvrige Papir- og Papsorter, litografiske Arbeider, Kortevarer og Bogbindermaterialier.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Trælast & Mursten.

Trælast af alle Slags samt velbrændt og lysbrændt Mursten sælges i større Partier til de allerbilligste Priser ved

Kristiania Befragtningskontor.

Adr.: Hotel du Nord,

NB. Kontoret modtager i Kommission tilsalgs: Sild og Fiskevarer, Stav, Egebark m. m., hvilket alt udføres prompte.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

for mig. Min egen Magt overvælder mig. Driv mig ikke til det Yderste. Jeg føler mig fyldt af Straffens hellige Grumhed. Konfrontationens Time er kommen, og du maa svare. Forhærd ikke dit Hjerte! Halve Kadaver, hør mig! Saasandt du ikke vil blive liggende i Dage og Uger og kjæmpe med en haard og forfærdelig Dødskamp i Hunger og Smuds, under Byrden af disse Stene, alene i denne underjordiske Hule, forladt og forglemt, som Føde for Rotter, medens man gaar frem og tilbage, kjøber, sælger og kjører paa Gaden over dit Hoved, saa sandt du ikke vil udaande dit sidste Suk uden en Læge at lindre dine Saar, uden en Præst, der kan skjænke Livsens Vand for din Sjæl! O, saa sandt du ikke vil føle Gravens Bitterhed langsomt lægge sig over dine Læber! O, saa beder og besværger jeg dig, hør mig! Jeg kalder dig til Bistand for dig selv, hav Medlidenhed med dig, gjør, hvad man begjærer af dig, bøi dig for Retfærdigheden, adlyd, vend dit Hoved, aabn dine Øine, og sig, om du ikke kjender denne Mand igjen!

Patienten vendte ikke Hovedet og aabnede ikke Øinene.

Sheriffen gav først Politikommissæren og siden the wapentake et Vink.

Politikommissæren tog Hat og Kappe af Gwynplaine, greb ham ved Skuldrene og vendte ham mod Lyset i den Retning, hvor den bundne Mand laa. Gwynplaines Ansigt var nu fuldt belyst i det omgivende Mørke.

Samtidig bøiede the wapentake sig ned, greb Patientens Hoved ved Tindingerne, vendte det slappe Hoved mod Gwynplaine og aabnede de lukkede Øienlaag med sine to Tommel- og Pegefingre. Mandens blodsprængte Øine bleve synlige.

Han saa Gwynplaine.

Nu løftede han selv sit Hoved i Veiret, spilede sine Øine op og betragtede ham. Han skjalv som et Menneske kan skjælve, der har et Bjerg paa Brystet, og raabte:

„Det er han! ja, det er han!"

Og han brast ud i en forfærdelig Skoggerlatter.

„Det er han", gjentog han.

Saa lod han Hovedet synke tilbage og lukkede Øine[…] paanyt.

„Sekretær, skriv!" sagde Sheriffen.

Ihvorvel Gwynplaine den hele Tid havde været forskræm[…] havde han dog nogenlunde bevaret sin Fatning lige til det Øieblik. Patientens Raab: „Det er han!" bragte ham i de[…] yderste Forvirring. Sheriffens: „Sekretær, skriv!" for iskol[…] gjennem ham.

Han tænkte, at en Forbryder drog ham med sig i [...] Elendighed, uden at han, Gwynplaine, kunde ane hvorfo[…] Han havde en Fornemmelse, som om denne halvt døde Man[…] Bekjendelse lagde en Jernring om hans Hals. Han tænkte [...] denne Mand og sig selv fæstet ved en Skampæl. Han følte Jord[…] svigte under sine Fødder. Han begyndte at fremstamme usam[…] menhængende Ord med Uskyldighedens dybe Forvirring, og i de[…] dybeste Forskrækkelse udstødte han paa Maa og Faa de første [...] bedste Ord, der kom ham paa Læberne, slige angstfulde Ord[…] der synes at være vanvittige.

„Det er ikke sandt. Det er ikke jeg. Jeg kjender ikke den[…] Mand. Han kan ikke kjende mig, da jeg ikke kjender ham. J[…] skal spille i Aften. Hvad vil man mig? Jeg vil sættes i Fr[…] hed. Jeg vil ikke lade mig behandle paa denne Maad[…] Er der ikke mere Lov og Retfærdighed til? Sig, at der ing[…] er. Jeg er uskyldig i Alt, hvad man kan beskylde mig fo[…] Det maa jeg vel bedst selv vide. Hvad har jeg gjort? Jeg [...] en omslakkende Komediant, der spiller paa Markedspladserne. J[…] er Manden som ler. Mit Navn er Gwynplaine. Vis mig d[…] Naade, Hr. Dommer, og lad mig gaa! Man bør ikke dri[…] Gjæk med de Ulykkeliges Ringhed. Hav Forbarmelse med [...]

Dagbladet.

No. 189. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 17de August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 og 7½ Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen samt til Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Mo*s, Fredriksstad og Fredrikshald med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet (indtil Stavanger og Haugesund inkl.), til Drøbak, Aas, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, til Holmestrand, Sande og Sandefjord indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Til det kongelige Post-Departement.

Da man paa Prent fra Kristiania har seet den Ytring fremsat, at man med det første kan vente en gjennemgribende Forandring i vort Post- og Telegrafvæsen, vil man ikke undlade herigjennem i al Ærbødighed at stille det Spørgsmaal til det høie Post-Departement, om Tiden nu ikke skulde være kommen, da en 5te ugentlig Post bliver at sætte i Gang mellem Kristiania og Trondhjem. Med den for hver Tid tiltagende Forsendelse af Postsager er det blevet indlysende, at en saadan Forøgelse af Postgangen i vort Lands udentvivl vigtigste Postrute er en Nødvendighed paa Grund af det voluminøse Omfang, som disse Poster har antaget, især den, som Postsagerne til Nordland og Finmarken medfølger; thi det er en Kjendsgjerning, at den Post, som gaar fra Kristiania over Østerdalen og Røraas til Trondhjem, maa befordres med 3, ja endog 4 Heste. Af det Anførte synes det at være indlysende, at det maatte være i alle Parters velforstaaede Interesse, at en Deling af dette Forhold fandt Sted. Og da der nu, iallefald den overveiende Del af Aaret, kun blev Tale om en Forøgelse af Postgangen mellem Hamar eller Lillehammer efter Omstændighederne enten Posten skulde befordres over Østerdalen eller Dovre — idet der mellem Kristiania og Mjøsens Endepunkt allerede er daglig Postforsendelse pr. Jernbane og Dampskib — saa vilde sandsynligvis denne Udvidelse ikke andrage til saa store forøgede Udgifter, naar Hensyn tages til, at et mindre Antal Heste da kom til at blive benyttet til hver Post især, end som nu er Tilfældet. Indsenderen heraf og mange flere er af den Formening, at man — ved at sætte en ugentlig Post igang mellem det Søndenfjeldske og Nordenfjeldske — ikke kom til at tiltrænge mere end 1 a 2 Heste der, hvor man nu maa benytte 3 a 4. Man er saaledes, efter det anførte, af den Mening, at den Udgift, som vilde opstaa af den her omhandlede Postgangsudvidelse, kun vilde blive en forsvindende Størrelse af den Sum, som i Budgetterminen er bevilget til Udvidelse af Postgangen.

Og hermed være da det høie Post-Departements Opmærksomhed henledet paa denne Sag fra

Trøndelagen i August 1869.

Een i Manges Navn.

Lidt om Husflidsforeningen og Lægdsgaarden.

(Af E. Hervig).

Formedelst min utydelige Haandskrift er Noget misforstaaet, som jeg skulde ønske rettet. I Bladet No. 184, 7de Linie fra Begyndelsen staar Bompenge, skal være Tavlepenge. 10de Linie „1858", skal være 1868. 3die Spalte næst sidste Passus staar, „Mange kan have en uforsonlig Kreditor", skal være, „Maven er en uforsonlig Kreditor". I Bladet No. 185 sidste Linie og første Afsnit i 2den Spalte staar „er det uvist om man mere indlader sig derpaa", Meningen er, at det er uvist, om Salgsprisen vil dække Udgiften. Jeg kan nu berette, at det ikke gik saa, samt at jeg gjorde Overbestyrelsen Uret derved, at jeg ikke kjendte til, at der var opslaaet Plakater til Auktion over Varerne, som blæve solgte den 10de ds. med rask Afsætning og med Overskud paa Alt. Det er en liden Misforstaaelse, naar der er anført, at Kassinettøiet lovede rask Afsætning, da det blev solgt for Kontant strax det var færdig til billig Pris og med Overskud som anført.

Det, som var forfærdiget paa Lægdsgaarden af saavel Mands- som Kvindearbeide, blev ogsaa solgt med rask Afsætning og til bedre Priser, end man havde ventet.

Hvad Lægdsgaarden angaar, da har der været Flere fra andre Bygder der i den sidste Tid, for at erfare og undersøge, i den Hensigt at gjøre lige saa. Kirkedepartementets Chef, Statsraad Riddervold, har ogsaa været der, og skal have ytret Tilfredshed med Indretningen.

Naar der i enhver Bygd kunde være en saadan Indretning, vilde det efter min Formening anspore mere til Selvforsørgelse; thi naar de, som finder det bekvemmest enten at betle eller lægge sig paa Kassa eller begge Delene, ikke faa noget og ikke vil ind paa Lægdsgaarden, gaa de i andre Bygder og skildrer Forholdene hersteds saa forfærdelige, at Ubekjendte derved har ondt af dem.

Jeg har hørt Beretninger derom med den Bemærkning, at Modum paa den Maade vælter sine Forpligtelser over paa Andre, men naar der kunde statueres nogle Exempler ved at optage deslige Personer paa den Lægdsgaard, hvor de betlede, vilde det ganske vist hjælpe.

Modum den 14de August 1869.

Kristiania, den 17de August 1869.

I en ledende Artikel med Overskrift: „Det parlamentariske Keiserdømme" søger La France at paavise Nødvendigheden af den andet Paragrafs mindre lakoniske og mere tydelige Affattelse og begrunder denne Paastand paa følgende Maade: Den anden Paragraf har en dobbelt Betydning; den indskrænker sig ikke til at gjenoprette den ministerielle Ansvarlighed, men den siger udtrykkelig, at denne Ansvarlighed ikke ophæver Suverænens i Overensstemmelse med Systemet af 1830. Den fører atter Regjeringen ind paa den parlamentariske Vei; men samtidig hermed afstikker den en Demarkationslinie, som skal adskille det nye parlamentariske Keiserdømme fra det gamle konstitutionelle Monarki. Teoretisk er denne Linie meget skarp og tydelig. I det konstitutionelle Monarki herskede Kongen, men Ministrene regjerede; det var altsaa logisk, at disse alene bare Ansvaret. I det parlamentariske Keiserdømme regjerer Keiseren i Forening med Ministrene; hans Ansvarlighed bør derfor ligesaa vel som hans Handlefrihed bestaa ved Siden af deres. Men det er af den største Vigtighed, at dette dobbelte Ansvar skarpt begrændses, og i denne Henseende har den anden Paragraf lige fra Begyndelsen fremkaldt Indvendinger, hvis Berettigelse ikke kan negtes. Man indvender mod den første Paragraf, at den gjør Keiseren til Ministeriets umiddelbare Overhoved, og mod den anden, at den ikke tilstrækkelig bestemmer Karakteren af det Ansvar, som den paabyder. Man finder, at der af Forbindelsen mellem disse to Bestemmelser fremgaar et saa fuldstændigt Fællesskab, at det vil falde vanskeligt at kræve Ministeriet til Regnskab selv for den ubetydeligste af dets Handlinger, uden at Suverænen gjøres medansvarlig. Og man nærer Frygt for, at Kronen istedetfor frigjort at staa udenfor Døgnets Stridigheder vil blive umiddelbart indviklet selv i de ubetydeligste Sammenstød. Disse Indvendinger ville danne Grundlaget for de forestaaende Forfatningsforhandlinger; det gjælder om at finde en Redaktion, som paa den ene Side tydeligere angiver Keiserens og Ministeriets gjensidige Stilling og paa den anden Side fastsætter, hvilken Rolle Ministrene skulle spille, og hvilket Ansvar de skulle bære ligeoverfor den lovgivende Forsamling.

Med Hensyn til Forhandlingerne i det af franske Senat nedsatte Udvalg, erfarer man, at der har dannet sig tre Grupper, hvoraf den ene udtaler sig til Gunst for Regjeringsudkastets ubetingede Antagelse; den anden bestaar af Forsvarerne af den gamle Tingenes Tilstand, som forkaster de foreslaaede Reformer, medens den tredie Gruppe, der er den svageste, fremhæver de Modsigelser, som findes i Regjeringens Plan, og foreslaar at hæve dem i en frisindet Retning. Til den førstnævnte Gruppe hører Prins Napoleon, og La France antyder, at et Forslag til for Fremtiden at lade Senatet fremgaa af Valg vil blive stillet af ham. Den førstnævnte Gruppe er dog stærk nok til at beseire enhver Modstand i Udvalget, og det betragtes som aldeles afgjort, at det Samme vil blive Tilfældet, naar Senatet skal tage sin endelige Beslutning.

Marskalk Niel, hvis Tilstand alt i adskillig Tid har været anseet som haabløs, er, ifølge de seneste Telegrafefterretninger, afgaaet ved Døden og skal begraves den 17de d. M. Hans seneste Fortjenester ere af den store franske Militærorganisation, der væsentlig er hans Værk.

Den mod Preussen meget fiendtligsindede „Sächsische Zeitung" løfter det Slør, der skjuler den nærmeste Fortids diplomatiske Mysterier, og meddeler følgende Episode: „Den 1ste Juni 1866, altsaa fjorten Dage før den ulykkelige Krigs Begyndelse, sendte Kongen af Preussen en egenhændig Skrivelse til Keiseren af Østerrige, som i alt Væsentligt lød saaledes: „Vi staa begge rustede for at aabne et stort Felttog. Verden tror, at vi gjensidig ville bekjæmpe hinanden. Lad os vise, at tyske Fyrster ikke bære Nag, men at kun det fælles store Fædrelands Held er Maalet for deres Bestræbelser. Lad os forene vore Stridskræfter og marschere mod Tysklands Arvefiende hinsides Rhinen. Ved denne Krig vilde vi omdanne Tyskland og tilfredsstille de tyske Folkestammers Enhedsbestræbelser, idet Deres Majestæt forenede de sydtyske Stater under Deres Scepter, medens jeg derimod kom til at herske over Nordtyskland og de franske Rhinprovinser, hvis Nationalitet er tysk. Efterat dette Maal var naaet, vilde Europas Skjæbne hvile i vor Haand." Herpaa svarer Keiseren af Østerrige: „Da Deres Majestæt gjorde mig det Forslag, at forene vore paa Krigsfod staaende Stridskræfter mod Frankrige, paakaldte De en tysk Fyrstes Æresfølelse og stillede paa samme Tid Muligheden af tyske Staters Inkorporation fra Østerriges Side i Udsigt. Som tysk Fyrste maa jeg svare herpaa, at mine Følelser og Anskuelser forbyde mig at berøve Østerriges Forbundsfæller, tyske Folkestammers Herskere, deres fyrstelige Rettigheder." „Sächs. Zeit." vil tillige vide, at denne Brevvexling blev ført ved Hjælp af Feltmarskalk Gablenz's Broder, men hvorledes den er kommen i Besiddelse af disse hemmelige Aktstykker, faa vi derimod ingen Oplysning om. Men selv om de ere uægte, maa det vække Forundring at se dem optagne i en sachsisk Avis.

Denne af „Sächs. Zeit." offentliggjorte Brevvexling mellem Kongen af Preussen og Keiseren af Østerrige har, saaledes som man kunde vente, vakt stor Opsigt. „Kreuz. Zeit." erklærer naturligvis, at de af det welfiske Blad meddelte Aktstykker ere fuldkommen usandfærdige, men „Köln. Zeit." optager derimod en Artikel fra sin Korrespondent i Wien, som i ethvert Tilfælde godtgjør, at der er Mere ved Sagen, end man ved første Blik skulde være tilbøielig til at tro. Korrespondenten vil naturligvis ikke indlade sig paa i en Haandevending at meddele autentiske Oplysninger om, hvorvidt Efterretningerne i „Sächs. Zeit." ere sande eller ikke. Men han fremhæver, at der allerede for et Par Aar siden har været ymtet om Underhandlinger af en lignende Beskaffenhed, ja at man endog talte om en Brevvexling mellem de to tyske Suveræner, hvis Formaal var om mulig at undgaa en Krig. Underhandlingerne, som førtes fra preussisk Side af Baron Gablenz, en Broder til den i østerrigsk Tjeneste staaende General, og fra østerrigsk Side af Fyrst Morits Esterhazy, dreiede sig fornemlig om, at Østerrige skulde indtage den samme fremherskende Stilling i Sydtyskland, som Preussen i Nordtyskland, og om at træffe en Overenskomst med Hensyn til Slesvig og Holsten. Korrespondenten slutter med den tarvelige Oplysning, at det for Øieblikket maa henstilles til Enhver, hvilken Mening han vil danne sig om det sachsiske Blads Udtalelser, og dertil knytter „Köln. Zeit." den Bemærkning, at ifølge den fra Wien modtagne Skrivelse indeholder Meddelelsen sagtens 7 Lod Sandhed blandet med et Skippund Usandhed.

Journal des Débats indeholder en ledende Artikel om de spanske Anliggender og kommer til det Resultat, at Don Karlos ved den fremkaldte Opstand har berøvet sig enhver Udsigt til nogensinde at komme paa Tronen i Spanien. Artiklens Forfatter, den ansete John Lemoine, vil vide, at Hovedet for den bourbonske Slægt, Greven af Chambord, hvem Don Karlos har raadført sig med, har udtalt den Anskuelse, at en Borgerkrig var et meget slet Middel, at man derved kun spildte sine egne Kræfter og forøgede Revolutionens, og at det var klogest at vente, indtil den vægelsindede Nation af sig selv vendte tilbage til Legitimitetsprincipet. Uden at tro paa et saadant Omslag, mener dog Lemoine, at Raadet var fortræffeligt. Den karlistiske Opstand har kun knyttet Baandet mellem de revolutionære Partier fastere og især styrket det republikanske Parti. Sikkerhedsloven har givet Regjeringen en næsten uindskrænket Magt, og den vil benytte denne Magt til at fuldende Septemberrevolutionen. Efterretningerne fra Spanien ere endnu stedse modsigende. Paa den ene Side underrette de karlistiske Blade, der rigtignok maa betragtes som en meget mistænkelig Kilde, os om, at der er udbrudt en Opstand i Katalonien, og at General Sabarjegos ingenlunde er flygtet til Portugal, saaledes som Regjeringsbladene have paastaaet, men at han tvertimod har erklæret, at han endnu idetmindste i to Maaneder kunde holde sig i aaben Mark. Paa den anden Side berette Ministeriets Organer daglig om Sammenstød, i hvilke karlistiske Skarer blive nedsablede, og de forkynde med en Sikkerhed, som om der herskede den fuldstændigste Ro baade i Moderlandet og i Kolonierne, at Kortes ville træde sammen i Oktober, og at det første paa Dagsordenen stillede Spørgsmaal vil være Valget af Spaniens fremtidige Konge.

Medens den spanske Regjering træffer Forberedelser til at afsende 20,000 Mand til Kuba for at dæmpe Opstanden, som stadig gjør Fremskridt, bestormes Regjeringen i Washington med Bønner om at anerkjende Insurgenterne som krigsførende Magt. Ifølge Weekly Herald have de spanske Tropper lidt gjentagne Nederlag, skjønt Spaniens paa Øen staaende Stridsmagt anslaaes til 32,000 Soldater og 40,000 Frivillige. — Fra New-York telegraferes den 11te August, at Taagen var Skyld i, at Dampskibet „Germania" forliste. Det lykkedes hverken at frelse Postsækken eller Ladningen.

Tjenestefrihed. Ved kgl. Resol. af 7de ds. er det naadigst tilladt Hs. Exc. Statsminister Sibbern at være fraværende fra sit Embede indtil Udgangen af September Maaned, for at foretage en Reise til Norge.

— Under s. D. er det naadigst forundt Overlærer ved Stavanger lærde og Realskole L. C. Larsen Tilladelse til at være fraværende fra sit Embede i Skoleaaret 1869—1870, mod at hans Forretninger ved Skolen imidlertid besørges udførte uden foreget Udgift for Skolens Kasse efter nærmere Bestemmelse af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsnet.

— Under s. D. er der naadigst tilstaaet

Sorenskriver i Indre Sogns Sorenskriveri G. G. Gløersen Udsættelse med at tiltræde sit Embede indtil Midten af Mai Maaned 1870, mod at dette imidlertid uden foreget Udgift for det Offentlige bestyres af en af Overøvrigheden dertil paa eget Ansvar Konstitueret.

Jernbaneanlæggene. Under 7de ds. er det naadigst bestemt:

1. At det overdrages efternævnte Mænd: Amtmand i Buskeruds Amt Breder, konst. Jernbanedirektor Pihl, forhenv. Stadshauptmand i Drammen Schwartz samt Kjøbmand sammesteds J. Juel at forestaa Udførelsen af de i Storthingets Beslutning af 16de Juni d. A. Litr. D omhandlede Jernbaneanlæg mellem Hougsund og Kongsberg samt mellem Vikersund og Krøderen, saasnart de hertil fornødne Midler ere tilveiebragte, samt efter nærmere naadigst Bemyndigelse at negotiere det i samme Beslutning omhandlede Laan til disse Anlægs Fremme og til at udstede Obligationer for Laanet.
2. At der paa Reiser i Anledning af det dem overdragne Hverv tilstaaes ovennævnte Mænd Skyds- og Diætgodtgjørelse som for Storthingsmænd bestemt.
3. At Amtmanden i Buskeruds Amt i Henhold til Lov om Formandskaber paa Landet af 14de Januar 1837 § 54 bemyndiges til at sammenkalde et overordentligt Amtsformandskabsmøde til Overveielse af, hvad der til fornævnte Jernbaneanlægs Fremme fra Amtskommunens Side kan foretages.

Flødningsvæsnet. Under 7de ds. er der meddelt naadigst Approbation, i Henhold til Lov indeholdende Bestemmelser med Hensyn til Flødnings- og Flodrensningsvæsnet af 26de August 1854 § 5, paa de under 1ste September 1868 vedtagne Regler for Foreningen til Fællesflødning af Trælast i Herrevasdragene i Bratsbergs Amt, dog med Forbehold af, at der i Henhold til Lov om Behandlingen af det saakaldte Krabas- og Bundtømmer af 12te Juli 1848 istandbringes et Reglement for Behandlingen af saadant Tømmer, inden samme kommer Foreningen tilgode (Reglernes § 17 a), hvilket Reglement bliver at undergive naadigst Approbation.

Indført Tyr. Under 7de ds. er det naadigst tilladt, at en i Juli Maaned d. A. fra Hull til Stavanger overført og der midlertidig paa en ubebeet Ø afsondret Tyr indføres her til Landet til den Tid og paa de nærmere Betingelser, som af Departementet for det Indre bestemmes.

Brand i Laurvik. Telegram til Indre-Departementet fra Byfogden i Laurvik, dateret 15de ds.: Igaaraftes Kl. 8 opstod en større Ildebrand i Nærheden af Torvet. 11 Gaarde nedbrændte, 3 nedrevne. Kl. 4½ al Fare over. Skaden ca. 14,000 Spd.

Autorisation. Kand. jur. A. Gulowsen er den 14de August sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Underretterne.

Beskikkelse. Amtmanden i Nordre-Bergenhus Amt har beskikket Lensmand i Jølster Jens Landmark til Lensmand i Lysters Thinglag, Sogns Fogderi, og Kontorbetjent Joh. S. Falck til Lensmand i Ytre Dale Thinglag, Søndr- og Nordfjords Fogderi.

Værnepligt. I Anledning Paatale af en angivet Overtrædelse af Lovgivningen om Værnepligt m. V. har Marinedepartementet udtalt sig saaledes: En Skibsfører, der gaar i en Fart fra Finmarken til Nordishavet, antages at være forpligtet til at afgive til vedkommende Indrulleringsbetjent Fortegnelse over de medhavende farende Mandskaber, forsaavidt disse endnu ere i den værnepligtige Alder. Det er imidlertid oplyst, at det Mandskab, hvorom der i nærværende Tilfælde sees at være Spørgsmaal, er 41 Aar gl., og altsaa over Værnepligtsalderen, hvorfor Departementet med Generalkrigskommissæren maa anse det frifindende Resultat, hvortil Overretten (ligesom ogsaa Underretten) er kommet for rigtigt. Forsaavidt der i Overrettens Præmisser tillige anføres, at Beboerne af Finmarkens Amt efter Værnepligtsloven af 12te Mai 1866 § 16, Ftr. § 46, ere fri for Udskrivning tilsøs, bemærkes, at bemeldte § 16 kun fritager dem for Udskrivning „forsaavidt ikke Kongen til Rigets Forsvar finder det nødvendigt at anordne saadan." Der antages saaledes at paahvile dem Værnepligt, uagtet Opfyldelsen af denne Pligt kun under særegne Omstændigheder vil blive dem afkrævet. Vedkommende Skipper maa derfor ansees forpligtet til at afgive de til Søfartsrullernes Berigtigelse paabudne Fortegnelser over Søfarende i Udskrivningsalderen (22 til 35 Aar) ikke mindre om Mandskabet er hjemmehørende i Finmarkens Amt end om de har hjemme andetsteds i Riget.

Sparebanken i Fredrikstad. Om denne Indretning udtaler Fredrikstads Ugeblad sig saaledes: For en Tid siden nedsatte, som bekjendt, Fredrikstads Sparebank Indskudsrenten til 4 pCt. Dette gav Anledning til, at flere af Indskyderne, og da naturligvis af de største, udtog sine Penge, Indskudderne blev mindre end forhen, og Banken kunde saaledes ikke altid tilfredsstille alle dem, som ønskede at erholde Laan. Formodentlig var det denne Omstændighed, der gav Anledning til de bekjendte men ugrundede Rygter om Bankens mindre Soliditet. Direktionen rettede herpaa igjen, ved atter at sætte Indskudsrenten ligesaa høi, som i andre Laaneindretninger, og ved denne Foranstaltning samt ved Indførelse af en hensigtsmæssigere Forretningsorden, er der i den senere Tid indstrømmet saa rigeligt, at Banken nu har Overflod paa Penge. Man kan saaledes nu baade erholde nye Laan mod betryggende Sikkerhed, og tillige i Banken faa anbragt gode Værdipapirer til Diskontering.

Kristianssands Sangforeninger benyttede igaaraftes Anledningen af Hr. Joh. D. Behrens's Nærværelse heri Byen under Skolelærernes Instruktionskursus til at bringe ham sin Hyldest, idet de med sine Faner togede ned udenfor Britannia Hotel, hvor de afsang nogle Sange for ham og bragte ham et Leve. Hr. Behrens takkede fra sit Vindue med nogle Ord for den ham viste Opmærksomhed og udbragte et Leve for Sangens Trivsel og Fremgang i vor By. Bagefter var en Sexa arrangeret for ham i Hotellet af Sangforeningerne, til hvilke ogsaa en Del Andre af Sangens Venner havde sluttet sig. Af Talerne skulle vi særlig nævne et Par af Behrens, der i varme Ord lagde Sangerne Sangens løftende og befrugtende Magt og Indflydelse paa Hjerte, samt en Tale af Hertzberg, der takkede for den Velvillie, hvormed Instruktørerne og Lærerne overalt var mødt her i Byen, og hvori han saa et Vidnesbyrd om, at ogsaa her Skolens Betydning for Folkelivets gode Vært var anerkjendt og rigtigt opfattet.

Instruktionskursus i Exercitie, Legemsøvelser og Sang for Skolelærere i Kristianssand afsluttedes d. 13de Aug. med en Opvisning for Centralforeningens Formand Hr. Ritmester Egeberg, der er reist hid for at overvære samme, ligesom ogsaa forskjellige civile og militære Autoriteter vare tilstede. Samtlige Øvelser gik, navnlig i Forhold til den korte Tid, meget godt og vandt megen Anerkjendelse, der ogsaa efter Exercitiens Slutning udtaltes af Hr. Egeberg, som ytrede sin særdeles Tilfredsstillelse ved, hvad der var udrettet, og bragte Instruktørerne og Lærerne en varm Tak for den Nidkjærhed, der af Alle var lagt for Dagen.

Bjørnstjerne Bjørnson er ankommen til Namsos, hvor han paa Torsdag agter at holde Foredrag.

Jernbaneprojekt. Amtmændene i nordre og søndre Trondhjems Amter indbyde til et Diskussionsmøde Onsdag den 25de August Kl. 10 Form. i Anledning af Projektet om Jernbaneforbindelse med det nordlige Sverige.

Druknede. I Bergen er et 3aarigt Barn, der legede ved Stranden, faldt i Vandet og druknet og en 17aarig Gut, der ikke var svømmedygtig, er omkommen ved Badning.

Missionærer. Ifølge de sidst ankomne Efterretninger fra Madagaskar er det norske Missionsselskabs Udsendinge der i glædelig Virksomhed og have allerede ved Daaben optaget 6 Indfødte i den norsk-lutherske Kirke.

Sildefiske. Fra Haugesund berettes: Fedsild fanges fremdeles ved Mosterhavn og flere Steder paa Leden, men Fisket er stærkt i Aftagende, ligesom Kjøbelysten ikke er synderlig stor uden til betydelig billigere Pris. De høie Priser, som i Begyndelsen af Fisket betaltes for den ferske Sild, ville desværre medføre større og mindre Tab for Salterne; flere Fartøier, som have kjøbt Last længere nord og som i de sidste Dage have været inde i Bergen for at realisere, skulle der have modtaget saa lave Bud, at de umulig kunde sælge, da Tabet vilde blive for stort. Prisen for god stor saltet Vare skal i Bergen være falden ned til 3 Spd. pr. Td. — „Stvg." skriver: Fisket vedbliver fremdeles og foregaar for en stor Del i Byens Nærhed, saa at den fangede Sild i Regelen kommer i Salt nogle faa Timer efterat den er optagen af Søen, og afgiver derfor en udmærket Handelsvare. Prisen vedbliver at være høi; der er betalt 4 Spd. 66 ß pr. Tønde.

Arbeidertur. I Søndags foretog Medlemmerne af Trondhjems Arbeiderforening sin anden Udflugt i Sommer. Da flere af Medlemmerne ikke tidligere havde foretaget nogen Reise med Jernbanen, besluttede man denne Gang at lægge Turen til Lundemo. Efterat have beseet Omegnen og besteget de i Nærheden værende Høider, hvorfra havdes en fortrinlig Udsigt over hele Guldalen, og efterat Besøg var aflagt paa Nabogaardene, samledes Deltagerne om Eftermiddagen Kl. 3 paa Lundemo Brug, hvis store og rummelige Kornloft for Anledningen var indrettet til Dansesal. — Eftermiddagen tilbragtes afvexlende med Dans, Sang og Promenader i den store og smukke Have, der ligesom Brugets samtlige Lokaler var stillet til Arbeiderforeningens Disposition, en Opmærksomhed, som Arbeiderne vidste at paaskjønne ved sit udmærkede Forhold under Opholdet der, hvilket ikke har saa lidet at betyde, naar der tages Hensyn til, at i Udflugten deltoge cirka 200 Personer foruden Børn. Stemningen var under den hele Tur særdeles belivet, hvortil det heldige Veir bidrog en væsentlig Del. Jernbanedirektionen havde velvilligen nedsat Fragten saaledes, at det blev muligt at sætte Kontingenten for hver voxen Deltager til en Ort og for Børn 12 ß. (T. S.)

Om den paatænkte evangelisk-lutherske Kirke i Persien skriver Tr. Adr. saaledes: Vi vilde mere end gjerne anbefale denne Sag til vore Læseres velvillige Opmærksomhed, og vi ere ganske vist tilbøielige til at tro, at den fortjener den store Anbefaling, der ligger i de Mænds Underskrift, som have undertegnet Indbydelsen. Men vi ville dog henstille til Indbyderne, at søge klargjort for Almenheden et Punkt, hvorover der synes at være en for Sagens gode Fremgang skadelig Dunkelhed. Det angives i Indbydelsen, at Indsamlerne allerede have henvendt sig til et ikke lidet Antal kristne Menigheder i Rusland, i Sverige, i Danmark, i Tyskland. Det ligger derfor nær at spørge, hvor stor den Sum er, som de tiltrænge, og hvormeget de have faaet samlet. Det heder, at Menigheden kun er liden. I saa Fald kan den vel heller ikke trænge mere, end at det i nogen kort Tid kan være bragt tilveie, og naar det nu, som det synes, har draget sig i Langdrag, saa tillade vi os at henstille, om ikke en af Grundene dertil kan ligge i, at Almenheden ikke har nogen Forestilling om, hvad der begjæres, og hvor langt man er kommen paa Vei. Idet vi sætte vor fulde Lid til de værdige Mænds Diskretion, der her som andetsteds have taget sig af de fremmede, unde vi disse af ganske Hjerte, hvad de kunne faa, og vi tro, at man netop vilde bidrage dertil ved at faa tilveiebragt en nogenlunde fuldstændig Redegjørelse for, hvad der endnu kan kræves til det gode Øiemeds Opnaaelse. Man behøver neppe at frygte for at nævne Beløbene, selv om de skulde være større, end vi formode. Har man i vort Land vist sig villig til at ofre betydelige Summer paa Hedningemissionen i Zululandet, saa vil man sikkert ikke være mere tilbageholden, hvor det gjælder om at opretholde en allerede existerende kristen Menighed. Vi holde os overbeviste om, at Bidragene efter en saadan Redegjørelse ville indkomme langt raskere, end det nu synes at være Tilfældet, og dette vil have den dobbelte Fordel, baade at Menigheden snarere kan faa sine Ønsker opfyldte, og at der gaar mindre med til de Fremmedes Ophold i Europa under Indsamlingen. Vi tillade os at henstille disse Linier til de ærede Indbyderes Overveielse.

Bedrageri. Tr. Adr. for 13de ds. skriver: Fredag i forrige Uge indfandt en Person sig hos en Kone her i Byen med Forlangende om Logis i nogle Dage, indtil Dampbaaden afgik nordover, hvorhen han agtede sig ved første Leilighed. Han angav, at han netop var ankommet fra Foslandsosen, hvor han sammen med nogle Kammerater havde gjort et Stæng paa ca. 800 Tønder Sild, hvilken Vare han nu var her for at afhænde. Ved sin Ankomst angav han at have glemt at medtage Prøve af Varen, hvorfor han nu skulde telegrafere derom til sine Kammerater. Sidste Mandag kom ogsaa Personen med noget Sild i en Kurv og fortalte, at dette var af den tilsendte Prøve. Heraf forærede han Værtinden og flere Familier i Huset „Kogsild". Den paafølgende Dag indfandt han sig paa et Handelskontor her og falbød sine 800 Tønder Sild. En Skipper var tilfældigvis tilstede paa Kontoret, og han gjenkjendte Personen som en han i Sommer i Nordland havde stødt sammen med, og havde denne da fortalt Skipperen, at var Medeier i et større Notbrug. Skipperen berettede dette, hvorfor vedkommende Handelsmand fæstede Tiltro til Personens Udsagn og kjøbslog med ham om 500 Tønder, medens en anden tilstedeværende Handelsmand afkjøbte ham 300 Tønder, og saaledes fik Personen solgt sine 800 Tønder paa en Gang. Paa Kjøbet modtog han 40 Spd. som Haandpenge. Ved senere nøiere at betragte Sagen fandt man, at Prisen pr. Tønde var noget lavere end almindeligt, hvorfor Personens Udsagn droges i Tvivl, og det Passerede meldtes Politiet. Personen eftersøgtes og fandtes paa et Skjænkehus i Ihlen. Han paastod for det Første, at hans Opgivende var sandfærdigt. Ved at forevise ham for en ved Tugthuset ansat Betjent, gjenkjendtes han som en ivaar derfra dimitteret Straffange. Nu tilstod han, at han ikke var i Besiddelse af en eneste Sild, at det hele var anlagt paa at bedrage vedkommende Handelsmænd. Han blev derpaa indsat i Varetægtsarrest for Bedrageri. Ved Anholdelsen fandtes han i Besiddelse af ca. 36 Spd.

Et Fund fra 1801. (Flk. Av.) Da nogle Folk for et Par Dage siden i en Kadreierbaad laa ude paa Reden i Kjøbenhavn og søgte efter et Anker, fik deres Redskaber fat i en Gjenstand, hvis Vægt var saa tung, at de ikke saa sig istand til at hive den op. Ved Hjælp fra Toldboden fik de Gjenstanden op, og den viste sig at være et kjæmpemæssigt Anker. Af en Indskrift paa det slutter man, at det har hørt til et af de Skibe, der kjæmpede i Slaget paa Reden 1801.

Det aarlige Maskinbyggermøde i London er nylig traadt sammen. Ordføreren, Sir William Armstrong, aabnede Mødet med en Tale, hvori han tog Dampmaskinens Historie til Udgangspunkt; det er nemlig iaar 100 Aar siden dens Opfindelse. Han undersøgte Spørgsmaalet om de engelske Stenkulslags Varighed og var enig med den tidligere nedsatte kongelige Komite i den Anskuelse, at der neppe kunde være nogen Fare for at de nogensinde skulde kunne udtømmes; men størst Interesse havde hans Udtalelser om det Emne, som heller Ingen har større praktisk Indsigt i end han, nemlig om Maskinbyggeriets Anvendelse paa Krigsvæsnet og da især paa Kanonstøbningen. Smedejern er efter hans Mening det bedste Kanonmetal, og de Ulemper, der klæbe ved det, kunne let afhjælpes ved at fodre Kanonen med et Staalrør. Staal er mindre vel anvendeligt, hvor det kan blive udsat for voldsomme Rystelser, og han forfærdiger derfor nu Laaserne til sine Armstrongkanoner ligesaavel som sine Pantserplader af Smedejern. Pantsringen mente han iøvrigt kunde ikke længer holde Skridt med Artilleriets raske Udvikling, og da man nu dog ikke kan forhindre et velrettet kraftigt Skud fra at gaa igjennem et Pantserfartøis Side, ansaa han det for rigtigst i Fremtiden at ophøre med at bygge pantsrede Jernskibe.

Bognyt. Beretning om Bodsfængslets Virksomhed i 1868. (Slutn.)

Det andet Systems Værere vilde ogsaa forbedre og christeligt paavirke Fangerne, men de gik ud fra Arbeidets Nødvendighed, lod Fangerne arbeide sammen om Dagen i mindre Grupper under streng Bevogtning og med en rigorøs Taushedspligt, men afsondrede dem om Natten i smaa Soveceller. Fængsler byggedes nu efter begge Systemer, men det varede ikke længe før man blev nødsaget til at bryde paa det absolute philadelphiske System ved at indrømme Fangerne Arbeide. I Europa begyndte der nu en heftig Strid om Systemerne. Man skulde enten erklære sig til den ene eller den anden Side, om nogen Mægling mellem Systemerne var der ikke Tale, hvorfor ogsaa Forfatteren, ligesom tidligere Holtzendorff, med Grund udhæver, hvad Grevelink i Fortalen til sin Oversættelse af den af „Yorkshire Magistrates" udgivne Beretning blandt Andet siger: „som i Politiken saa kunne og i Spørgsmaalet om den hensigtsmæssigste Maade at fuldbyrde Straffen paa Partierne gjøre Ondt og forhindre det Gode". Det lykkedes Tilhængerne af det philadelphiske System paa Forsamlingerne i Frankfurt og Brüssel (1846 og 1847) at opnaa en næsten enstemmig Majoritet for sit System. Denne theoretiske Seier, siger Forfatteren, er imidlertid ikke i samme Mon bleven praktisk, hvorpaa han gaar over til at paavise, i hvilken Udstrækning det philadelphiske Cellesystem til nu er bragt til Anvendelse i Europa. Det Land, hvor Systemet mest har faaet Indpas, er Belgien, som har 14 Fængsler (hvoraf 8 dog udelukkende er Varetægtsarrester) med i det Hele 2607 Celler. Alene Centralfængslet i Løwen er paa 633 Celler. Dernæst udhæves Baden med det bekjendte Fængsel i Bruchsal paa 408 Celler. Efter „Blätter für Gefängnißkunde" (3die Bind 3die Hefte) kan her mærkes, at et i Bruchsal omtrent for 30 Aar siden bygget, men senere opgivet auburnsk Fængsel for Kvindefanger ifjor atter er bleven taget i Brug som philadelphisk Fængsel, dog med den Modification, at der ikke gives isolerede Bevægelsespladse. Holland har 2 Cellefængsler (1 i Amsterdam paa 208 og 1 i Utrecht paa 116 Celler) og desforuden 145 Celler fordelte i 5 Fællesanstalter. I Sverige er der et Cellefængsel, som tillige tjener til Varetægtsarrest, i hvert Lehn, og i Danmark haves Vridsløse Cellefængsel paa 400 Celler og en Afdeling af Kristianshavns Tugt- og Forbedringshus paa 64 Celler for Kvindefanger. Vort Bodsfængsel er som bekjendt paa 252 Celler, hvortil kommer, at der i de fleste af vore Fællesanstalter*) i Kraft af Lov af 12te Juli 1848 er bygget en Celleafdeling, som dog neppe nogetsteds bruges konsekvent. I Preussen er Cellesystemet alene bragt i Anvendelse i Berlin (508 Celler) og i Køln (176 Celler), medens der dog ved de fleste af Fællesanstalterne gives endogsaa et større Antal Celler. I Hannover haves 113 Celler i 6 forskjellige Anstalter. I Vechta (Oldenburg) og i Dreibergen (Meklenburg) findes henholdsvis 176 og 165 Celler. I Sachsen, Würtemberg og Baiern findes ingen Cellefængsler, men kun Celler ved Fællesanstalterne. Ligesaa i Schweitz. I Østerrige findes ingen Celler. I hele Tyskland fuldbyrdes Cellestraffen ei engang paa 2 af 100 Fanger, medens den i Danmark fra 1ste Juli 1866 til 30te Juni 1867 blev anvendt paa 326 af 462 Fanger, altsaa paa over 70 af 100. I Frankrige blev der fra 1842 arbeidet paa at indføre Cellesystemet, men et Cirkulære til Præfekterne af 17de August 1853 slog pludselig det hele System overende. Om Grunden hertil har man tvistet meget. Konferentsraad David, som tidligere har været Overinspektør over de danske Strafanstalter, formente efter Forfatteren, at det nærmest var økonomiske Grunde, som havde bevirket Om-

*) Kristiania Tugthus har 20 Celler, Kristiansands Tugthus 4, Bergens Tugthus 0, Trondhjems Tugthus 12, hvoraf 4 Dobbeltceller, Akershus Fæstnings Strafanstalt 8 Celler, Bergenhus Fæstnings Strafanstalt 0, Trondhjems Fæstnings Strafanstalt 5, hvoraf 2 Dobbeltceller.

slaget, uagtet den franske Fængselsinspekter Leon Vidal i en officiel Brochure udviklede, at Cellesystemet ikke passede for den franske Karakter, den katolske Religion, at det var for kostbart og ikke havde havt de forventede gode Resultater. Dukpetiaux i Belgien tog til Gjenmæle mod denne Opfatning og Füesslin i Bruchsal udhævede den Mening, at det var politiske Grunde, som havde været Drivfjedren til Cirkulæret. [Som bekjendt har ogsaa Professor Dr. F. Holst skrevet en Afhandling om Cellesystemets Ophævelse i Frankrige. (Norsk Magazin for Lægevidenskaben 1854) og paavist det Besynderlige derved. Men, siger vor Forfatter, andre Hensyn (end de økonomiske) maa dog senere have gjort sig gjældende, da man i 1866 ophævede Cellesystemet i det for unge Forbrydere indrettede Fængsel „La Roquette" i Paris. Mittermaier, som ogsaa drog tilfelts mod Vidals Brochure, beretter imidlertid om Forandringen i La Roquette Følgende: (Blätter für Gefängnißkunde 2det Binds 3die Hefte). Efterat Jules Simon i corps legislatif havde gjort skarpe Udfald mod det absolute Cellesystem, som anvendtes i det nævnte Fængsel, blev der nedsat en Kommission med Keiserinden som Præses for at undersøge Forholdene ved Fængslet. Disse sammenlignede man ikke med dem, som fandt Sted i almindelige Fællesfængsler, men med Forholdene i slige Opdragelses-Anstalter, hvor der blev drevet Agerbrug, og derfor blev Regnebrættet saa sort. Resultatet var, at Halvdelen af Kommissionens Medlemmer stemte for at bibeholde La Roquette, som det havde været, medens den anden Halvdel stemte derimod. Keiserinden sluttede sig til dette Parti og gjorde altsaa med sin Stemme Udslaget.

I England indførtes det philadelphiske System, dog ikke for den hele Straffetid, men kun for et vist Antal Maaneder og kun for Forbrydere, der vare dømte til Deportation. Hvad man havde ventet sig opnaaede man imidlertid ikke, og den ene Parlamentsakt Fængselsvæsenet vedkommende afløste den anden. Medens man i England og Skotland experimenterede paa forskjellige Maader, blev der i Irland, hvor Fængselsvæsenet var yderst forfaldent, nedsat en Kommission paa 3 Medlemmer, blandt hvilke den senere saa navnkundige Krofton. Frugten af deres Arbeide er det saakaldte Intermediationssystem, fordi det har en Overgangsanstalt fra Fængslet til Samfundet. Som bekjendt have Fangerne efter dette System (det irske) 4 Stadier at gjennemgaa: Cellen, Arbeide i Fællesskab, Overgangsanstalten og Løsladelsen ved Fripas (ticket of leave). For dette System erklærede en Flerhed af Sagkyndige sig paa Kongressen i Bern (1866). Her maa udhæves, hvad Holtzendorff siger i sine „Kritische Untersuchungen", at det Principielle ved det irske System ikke er Forandring af Sted, men den graduerede Straf.

Nævnte Forfatter siger videre: „Kan man for Alvor tro, at den omvendte, men ikke forsøgte Fange, der sættes lige fra den snevre Celle, hvor han omhyggelig er vogtet for ethvert Vindpust, ud i den vide Verden, er hærdet tilstrækkelig til at modstaa alle de Fristelser, som der møder ham og netop ham i en langt større Grad end nogen anden. Det var som vilde man føre en Reconvalescent, nylig opstaaet fra en farlig Sygdom, lige fra den lune Stue ud i den raa og barske Luft; det var, som vilde man i den kolde Aarstid tage den svage Spire lige fra det Glastag, hvorunder den er opelsket, og omplante den i det fri Land". Vor Forfatters Konklusion, fortsætter Direktør Petersen, bliver efter dette, at der indenfor Cellefængslerne bør dannes en Overgang til et mere frit Liv, at Fangen skal begynde med det absolute Cellesystem og successivt gaa over til det relative, hvorefter Fangen ikke bliver at afsondre under Gudstjenesten, under Undervisningen og under Gaardturen (Luftningen). Lige saa lidt som Forfatteren vil, at Fangen under hele Straffetiden skal behandles efter det relative System, lige saa lidt er det hans Mening, at han skal gaa over til det relative i hele dets Udstrækning, men først til Fællesskab under Gudstjenesten og Undervisningen og derefter til Fællesskab under Gaardturen. Hans til Ministeriet desangaaende indgivne Forslag gaar for Resten ud paa, at ingen Fange mod sin Villie skal føres sammen med andre Fanger, at ingen Recidiv tilstedes at tage Del i Fællesskabet under Gaardturen og at ikke flere end 3 høist 5 Fanger komme i Gaarden sammen. Det danske Ministerium har imidlertid endnu ikke givet sit Minde til denne Forandring, hvorimod den allerede fra Begyndelsen i Vridsløse Cellefængsel indførte Klasseinddeling, der sætter en Progression ind i Straffen, hvad Begunstigelser angaar, end mere er bleven udviklet.

En lignende Progression har jeg foreslaaet for vort Fængsel, idet det forekommer mig sandsynligt, at en Fremadskriden i Vilkaar, gjort afhængig af Fangernes gode Opførsel, vil være en Spore i det Godes Tjeneste, baade til Opnaaelse af bedre Disciplin og bedre Fanger. Der er noget Sløvende ved at indespærre en Fange i en Celle og lade ham sidde paa samme Kaar under hele Straffetiden, hvad enten han kjæmper og arbeider for at opfylde alle de ham paalagte Pligter, eller han dosigt indretter sit Fangeliv kun paa at undgaa Korrektion. De foreslaaede Begunstigelser ere saadanne, som allerede ere i Brug og hævdede her i Fængslet, med Undtagelse af hyppigere Korrespondance med Slægt og Venner, som tænkes opnaaet i de høiere Klasser, og hvortil Justitsdepartementets Samtykke udkræves.

Jeg kan ikke skjønne Andet, end at man ikke inden altfor lang Tid bliver nødsaget til at bygge en ny Strafanstalt, da efter den nye Tyvslovgivning Strafanstalterne i Fæstningerne blive tømte og Tugthusene overfyldte, for ikke at tale om, at de førstnævnte Strafanstalter vel paa det nærmeste burde ansees for udbrugte.*) Det stiller sig derfor naturligt at tænke sig denne nye Strafanstalt annekteret med Bodsfængslet, som eier den til samme fornødne Byggetomt og som ikke er en større Strafanstalt, end at en til omtrent af samme Størrelse burde kunne stilles under samme Bestyrelse. Det burde væsentlig være en Fællesanstalt med Soveceller. Naar et Cellefængsel er forbundet med et Fællesfængsel, vil det visselig falde naturligere og greiere at lade Cellefangerne overgaa til den, forsaavidt man skulde ønske et Overgangsstadium, istedetfor at lade Stadiet fremtræde i Cellefængslet selv. Og forsaavidt burde Fællesfængslet have en egen fra de øvrige afsondret Afdeling for deslige Fanger. Ganske anderledes vilde ogsaa da Overflytningsspørgsmaalet for de til Ensomheden uduelige Fangers Vedkommende stille sig for Fængslets Bestyrelse. Nu, da det gjælder at bringe Fangen over til de uundgaaelig mislige Forhold i et Tugthus, til Behandling af nye Funktionærer, som ikke kjende Fangens Standpunkt, kan man ikke undre sig over, at man betænker sig længer og længer, før man dekreterer Overflyttelsen. At desuagtet Overflyttelser hvert Aar finde Sted og tildels maa finde Sted, er efter min Opfatning den største Skyggeside ved vort Fængsel. De avle de frække Simulationer, hvorom Beretningerne tale, og de frembringe en Uro ikke alene hos de slette Subjekter, som hige efter Forandring og ønske sig tilbage til det ukontrollerede Fællesskab, men ogsaa hos Funktionærerne.

I Fællesanstalterne vil Forfatteren have følgende 4 Stadier: Afsondringen i Celle (fra 3—6 Maaneder), Fællesskabet, Overgangsstadiet og den betingede Løsladelse. Vort Fængsels forrige Direktør, Norum, slutter sin ovennævnte Beretning med det Forslag: 1) at de kortere Straffetider af ikke over 2 Aar udholdes i fuldstændig indrettet Cellefængsel, 2) at af de længere Straffetider, den første Del, formentlig ikke over 1 Aar, ligeledes udholdes i saadant Fængsel, 3) at den øvrige Del udholdes i Fællesfængsel med Afsondring mellem Fangerne om Natten og med strengt, grovt Arbeide, i Regelen i fri Luft, om Dagen, og 4) at Antallet af Rigets Strafanstalter indskrænkes til 4. — Det irske System var paa den Tid, Beretningen afgaves, endnu ikke kommet til sin fulde Ret.

*) Her kan mærkes, at der hverken i Sverige, Danmark eller Preussen længer gives nogen Strafanstalt, hvor Fangerne belægges med Jern, samt at Jernlænker som en Straffeskjærpelse efter Lov af 15de November 1868 er hævet i Østerrige. (Blätter für Gefängnißkunde 3 Binds 5 Hefte).

Blandinger.

Overtro. I Lorca, en større Provindsby i Spanien, bekjendt for sine frugtbare og skjønne Omgivelser, havde det Rygte udspredt sig blandt Almuen, at Trakten blev gjort usikker af nogle Fremmede, der havde Børn for at bruge deres Fedt til at smøre Telegraftraadene, der uden dette ikke vilde kunne benyttes. Pøbelen, der blev ophidset ved denne Underretning, besluttede at fange disse Mennesker og slaa dem ihjel som Rovdyr.

I Slutten af Juli Maaned opholdt der sig hændelsesvis nogle Engelskmænd i denne By. En af disse var Advokat J., en bekjendt engelsk Jurist, der opholdt sig paa Stedet i Anledning af en Sag, han for et engelsk Interessentskabs Regning førte for de spanske Domstole. Denne, der var aldeles ukjendt med Landets Sprog og Sæder, tog sig en Aften efter Kl. 9 en Spadsertur i den skjønne Park, der ligger noget udenfor Byens Grændser, for at forfriske sig efter en brændende hed Dags Anstrengelser. Pludselig saa han sig omringet fra flere Kanter, et Slag over Hovedet berøver ham Bevidstheden, et Knivstik i Kindbenet to Tænder, men et Hug, der var rettet mod Underlivet, traf lykkeligvis blot hans Uhr. Ude af Stand til at forklare sig for Pøbelen, der var voxet til mere end fyrgetyve Personer, eller forsvare sig mod den ophidsede Masse, var han helt og holden prisgivet deres Raseri. — Ikke fornøiet med næsten at have slaaet Manden ihjel, slæbte man ham til Raadhuset, krævede den Ulykkeliges Hoved og truede med at skjære det af. — Det lykkedes imidlertid de tvende Vagthavende med Fare for eget Liv at rive Advokaten af Pøbelens Hænder og føre ham til den for Tilfældet forsamlede Magistrat. Disse kjendte ham og befriede ham fra hans Plageaander, førte ham til et privat Hus, hvor han pleiedes paa det Bedste. Borgermesteren i Lorca har i en Proklamation opfordret hele Befolkningen til strengt at forfølge de Personer, der har gjort sig skyldig i denne Forbrydelse, og over tredive Personer ere fængslede. Aarsagen til Overfaldet er det oven omtalte Rygte. Lorcas Befolkning, der har seet Fremmede gaa omkring og tale et for dem uforstaaeligt Sprog, saa i disse de berygtede Børnerøvere og troede at de gjorde en god Gjerning ved at udrydde dem.

En Armee af Embedsmænd. Man hører ofte Tale om den Armee af Embeds- og Bestillingsmænd, der findes i Frankrige, men nu har man faaet faktiske Oplysninger om denne Armees Størrelse og Administration. Man ser saaledes, at Frankrige administreres af 582,818 Personer, der ere ansatte af Regjeringen og koste Landet aarligen 341,417,672 Frc.s. Udgifterne til Keiseren og hans Familie gaar op til 26,500,000 Frc.s, Senatet oppebærer 5,100,000 Frc.s, Ministrene 1,060,000 Frc.s, Præfekterne 4,000,000 Frc.s osv. En Ting, der fortjener at bemærkes, er, at disse af Regjeringen ansatte 582,818 Personer udgjør omtrent det samme Antal, som Regjeringens Majoritet ved sidste Valg.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 17de Aug.

Idag indklareredes hertil Brig „Anne Johanne", Kapt. P. Corneliussen, fra Newcastle med en Ladning Mursten og Stykgods.

Dampskibet „Oder" fra Hull hidkom imorges omtrent halvt lastet med Stykgods. „Scandinavia" fra Leith ankom ligeledes idag og medbragte, foruden endel andet Stykgods, 167 Foustager Parafinolie.

Indklarerede Fartøier den 16de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Inconstant	Debsen	London	Ballast.

Udexpederede Fartøier den 14de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Leda	Brown	England	Is.
James	Chemery	do.	do.
Agnete	Horne	Danmark	Trælast.

Konkurs. Drammens Skifteret: Skibsfører Julius Stensgaard d. 10de Aug. Samling 30te Aug. Fordringer anmeldes inden 1ste November og prøves 22de s. M. Trondhjems Skifteret: Bryggeribestyrer C. Olsen d. 10de Aug. Saml. 21de ds. Fordringer anmeldes inden 30te Septbr. og prøves d. 23de Oktober. Hammerfest: Handelsmand Henrik Moe den 29de Juli. Samling d. 10de Septbr. Fordringer meldes inden 9de Oktober og prøves 30te s. M. Nordre-Helgelands Skifteret: Handelsmand Edvard Lorentsen af Aavik i Næsne d. 4de Aug. Saml. 6te Septbr. Fordringer meldes inden 27de Oktober og prøves den 6te Novbr. Eidsvolds Skifteret: Selveier Niels Larsen Morten eller Flattem af Hurdalen den 6te Aug. Samling den 24de ds. Fordringer meldes inden 31te Oktober og prøves 8de Novbr.

Proklama. Tune Skifteret: I Boet efter Kone Nikoline Neumann af Øyen i Tune Thinglag. 3 Mdr.s Varsel fra 13de Aug. Staværn: I Boet efter Landhandler Lars Andreas Stendahl. 3 Mdr.s Varsel fra 13de Aug. Kreditorerne have at melde sig for D. A. Strand og J. L. Bruun som executores testamenti.

Skifteberetninger. Kristiania: Saml. d. 1ste Septbr. i Handelsfirmaet Blesner & Bruuns Konkursbo til Stadfæstelse af det antagne Akkordforslag. Indsigelser maa være fremkomne skriftlig inden 8 Dage før Samlingen. Samling i Restauratør Erik Eriksens og Tandlæge A. G. Tellanders Konkursboer den 24de August. Gjøviks Skifteret: Samling i Handelsborger Edv. Olsens Konkursbo den 16de Septbr. Solør Skifteret: Samling i O. Bjørnebyes Konkursbo d. 30te Aug. Bergens Skifteret: Samling i Kjøbmand Johan Petersens Konkursbo den 2den Septbr. til Stadfæstelse af Akkordforslaget. Skriftlig Protest maa være indsendt 8 Dage forinden. Bamble Skifteret: Samling i L. Bauverts Konkursbo den 5te Oktober. Drøbaks Skifteret: Samling i Chr. Herføls Konkursbo den 24de Aug. Søndhordlands Skifteret: Samling i Landhandler M. Gabrielsen Mosterhavns Konkursbo den 30te ds. til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag. Skriftlig Protest maa være fremsendt 8 Dage forinden.

Sluttede Boer. Ole Andersen og Christoffer Paulsen Gaardereies Boer af Eidsvold ere sluttede.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt og staar nu høiest paa Vestkysten. Vinden er Vestlig i Bodø, SVlig nordenfor Stat og NVlig søndenfor. Temperaturen er steget og Himmelen skyet. Udsigterne ere til godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 17de August:

I Hotel Scandinavie: Kand. Holck fra Bergen, Normann fra Fr.stad, Hs. Excell. Grev de Geer med Familie og Tjenerstab fra Stockholm, Mr. og Mrs. Dixon fra Dublin, Fru Stang med Følge, Frøken Hansen og Rosenvinge fra Fr.hald, Rasmussen fra Kongsberg, Eriksen med Følge fra Svelvig, Grønvold fra Landet,

var indfattet i Vidjer og som havde Udseende af længe at have ligget i Vandet.

„I denne Flaske", sagde Sheriffen, „blev den Forklaring, som vi nys have læst, stukket af Mennesker, der vare Døden nær. Dette Budskab, der var bestemt at komme i Retfærdighedens Hænder, har Havet baaret til os. Paa denne Flaske findes virkeligt et Navn, skrevet med røde Bogstaver."

Og idet han vendte sig til den bundne Mand, sagde han:

„Hardquanonne, det er dit Navn, Forbryder."

Sheriffen tog Flasken og vendte en af dens Sider, der var blevet renset, mod Lyset. Man saa mellem Vidjesletningen nogle røde Traade, der tydeligt nok endnu dannede følgende tolv Bogstaver: Hardquanonne.

Sheriffen vendte sig mod den Martrede og sagde:

„Første Gang, vi viste dig denne Flaske, Hardquanonne, gjenkjendte du den strax som din, men da man siden læste op for dig, hvad der stod paa Pergamentet, som var indstukket i den, negtede du haardnakket at svare, i Haab om, at Barnet ikke skulde findes, og at du maaske som Følge heraf kunde undgaa Straffen. Paa Grund af din Taushed blev du martret, men forgjæves. I Dag, da man viste dig dit Offer, som blev forladt paa Portlands Kyst . . ."

Den Martrede slog sine Øine op, vendte Hovedet og med en Røst, i hvilken man syntes at høre Dødskampens sælsomme Klang, sagde han følgende Ord:

„Jeg har svoret at tie, og jeg har holdt min Ed saa længe jeg kunde. Forbrydelsens Sønner ere trofaste Mænd, og der gives en Hæder endog i Helvede. I Dag er min Taushed uden Gavn. Jeg indser det, og derfor har jeg talt. Ja, det er han. Vi, Kongen og jeg, have gjort ham til det, han er. Kongen ved sin Villie, jeg ved min Kunst."

Og idet han fæstede Blikket paa Gwynplaine, sagde han:

sammenrullet og dets ene Side var tæt beskrevet. Sheriffen nærmede sig Lygten og læste med høitidelig Stemme:

„I Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn.

„I Dag den 29de Januar Aar tusinde sex hundrede og nitti efter Kristi Fødsel,

„Blev et tiaarsgammelt Barn forladt paa Portlands øde Kyst i den Hensigt at det skulde omkomme af Hunger, Kulde og Hjælpeløshed.

„Dette Barn blev to Aar gammelt solgt paa Hans Majestæt Kong Jakob II's Befaling.

„Dette Barn er Lord Fermain Clancharlie, den eneste lovlige Søn af afdøde Lord Linnoeus Clancharlie, Baron af Clancharlie og Hunkerville, Markis af Corleone i Italien, Pair af England, samt af Anna Bradshaw, hans Gemalinde, der ligeledes er død.

„Dette Barn er Arving til sin Faders Godser og Titler. Derfor er det blevet solgt, lemlæstet og udkastet i Verden, i Kraft af Hans Majestæts Allernaadigste Villie.

„Dette Barn er blevet oplært til Komediant paa Markedspladserne.

„Det solgtes efter sin Faders Død to Aar gammelt og Kongen fik ti Pund Sterling for det.

„Lord Fermain Clancharlie blev to Aar gammel kjøbt af mig Undertegnede, der skriver disse Linier; det blev lemlæstet af Hardquanonne fra Flandern, der alene er i Besiddelse af Doktor Conquests hemmelige Methoder.

„Barnet blev af os bestemt til at blive en masca ridens, en Lattermaske.

„I denne Hensigt foretog Hardquanonne paa Barnet Operationen Bucca fissa usque ad aures, der fæster en evig og uudslettelig Latter paa Ansigtet.

„Barnet, der ved et af Hardquanonne alene kjendt Middel

A. Grøtting og Lysgaard fra Elverum, Robertson, Esq. fra Edinburg, Bolon, Esq. fra Glasgow, Andersen fra Drammen, James Milne, Esq. fra Leith, Dr. Willet og May, Esq fra Bristol, Kjøbmand Grünitz fra Hamburg, Thomas Wright, Esq., J. Gallwaich og Ross, Esq. fra Glasgow, Murray, Esq. fra Edinburgh, Mr. og Mrs. Blyth fra Liverpool.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Real-skole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

„SKANDIA"

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Skriveskolen.

P. G. Bredals Undervisning i praktisk og Skjønskrivning for Børne, Begyndere og Viderekomne, Ældre og Yngre, begynder den **16de August** sin **23aarige** Virksomhed. Elever modtages fremdeles paa de samme Betingelser og efter samme Betaling, som blev fastsat ved Skolens Begyndelse her **1849**. Resultaterne ere udstillede i Skolens Lokale, **Theatergaden No. 16.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia",** som afgaar fra Christiania Tirsdag den 31te August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar særskilt **Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Christiania Mineralvand-fabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Tilsalgs.

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos
Gunerius Pettersen.

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af **C. Gerh. Hansen & Co.**
Kontor: Nygaden No. 12.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Northamerican Lloyd til America.

Fredag den 17de September vil det hurtigseilende og bekvemme

Hjul-Dampskib "Fulton",

med **1730** Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft, afseile fra **Kjøbenhavn direkte** til **New-York.** Afgang fra Kristiania **Tirsdag den 13de s. M.**

NB. Denne Befordring anbefales som den **bedste** og **billigste,** der kan tilbydes herfra.

O. SVENSON,
General-Agent for Norge.
Contor: Store Strandgade.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

HORNSBY & SØNNERS færdigrensende og sorterende Damp-Tærskemaskinerier

anbefales til forestaaende Vintertærskning. Flere af disse Maskiner ere leverede her, dels til Enkeltmand, dels til Selskaber, dannede af Bygdens Gaardbrugere. Et saadant er nu i nogen Tid at se her.
Prisbøger med Tegninger og Skudsmaal udleveres frit og postbetalt.
Bestillinger modtages og udføres hurtigst ved
Ulrik Rosing,
Jernbanetorvet 5.

Hornsby's Plouge og andre Landbrugsredskaber af bedste Sort anbefales af **Ulrik Rosing,**
Jernbanetorvet 5.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Bomuldsgarn,

saavel **bleget** som **ubleget** samt **farvet,** i alle Kulører og No. hos
Gunerius Pettersen.

Bomuldslærreder,

norske og svenske, til Fabrikpriser hos
O. H. S. Fegth.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Farinsukker

sælges fra 12 ß til høiere Priser hos
O. H. S. Fegth,
Brogaden.

Bomuldsværkener,

norske og svenske, fra 8 ß til høiere Priser i smukke Mønstre, anbefales af **O. H. S. Fegth.**

Sirts og Shirting

anbefales i godt Udvalg til billige Priser.
O. H. S. Fegth.

Portlands Cement

sælges billigt hos
Carl Stephenson,
Dronningensgade 32.

Et Parti god Havre sælges billig hos Berg & Gabrielsen.

Tilkjøbs forlanges.

Raamelk

kjøbes af **Hans Udnæs,**
Mortvedts forrige Gaard,
Fjerdingen.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

bedøvedes og gjordes uimodtagelig for Smerten, er uvidende om den Operation, det har undergaaet.

„Det ved ikke, at det er Lord Clancharlie.

„Det blev af os kaldet Gwynplaine.

„Hardquanonne er den Eneste, der kan iværksætte Operationen, og dette Barn er det eneste levende Væsen, paa hvilket Operationen er blevet foretaget.

„Denne Operation er i den Grad eiendommelig, at Hardquanonne selv efter mange Aars Forløb vil gjenkjende dette Barn.

„I den Stund, vi skrive dette, sidder Hardquanonne, der fuldkommen vel kjender Alt, hvad der her er sagt, fængslet i Hans Høihed Prindsen af Oraniens, Wilhelm III's Fængsler. Hardquanonne er bleven fængslet som mistænkt for at tilhøre de saakaldte Comprachicos. Han forvares i Chatams underjordiske Fængsler.

„Vi Undertegnede have i otte Aar havt Barnet hos os for at drage Fordel af den unge Lord, som vi kjøbte af Kongen. Idag tog vi Flugten fra England af Frygt for at komme til at dele Hardquanonnes haarde Skjæbne, og efterlod paa Portlands Odde det omtalte Barn.

„Vi have svoret Kongen Taushed, men ikke Gud. Vi afgive denne Forklaring i Nat paa Havet, i stor Fare og Nød, paa Knæ for ham, som kan redde vort Liv, og som maaske af sin Naade vil redde vore Sjæle. Hellige Jomfru, bed for os! Amen! Undertegnet . . ."

Sheriffen afbrød Læsningen og sagde:

„Her staar Underskrifterne med forskjellig Haandskrift."

Og han begyndte atter at læse:

„Doktor Gernardus Geestemunde. Asuncion. Et Kors, og tæt derved: Barbara Fermoy fra Den Tyrryf, Hebriderne. Gaïsdorra, Captal. Giangirate. Jaques Quatorze, kaldet Narbonneseren. Luc-Pierre Capgaroupe, fra Mahons Galeier."

Her afbrød Sheriffen atter sin Læsning og sagde:

„Her er der atter et Par Linier af samme Haand, der har skrevet Texten og det første Navn.

Og han læste:

„Af tre Mands Besætning er der blot to tilbage, siden Skipperen er skyllet overbord, nemlig: Galdeazun. Ave-Marie, Tyv."

Sheriffen vedblev:

„Længst nede staar antegnet:

„Paa Havet, ombord paa Ourquen Matutina fra Biscaya."

„Dette Blad", tilføiede Sheriffen, „har Kong Jakob II's Stempel. I Kanten af Forklaringen og med samme Haand staar skrevet:

„Denne Forklaring er skreven af os paa Bagsiden af det kongelige Brev, der blev os tilstillet for at sikre os Strafløshed for Barnekjøbet. Vender man Bladet, vil man finde den kongelige Befaling.""

Sheriffen vendte Bladet om og førte det med høire Haand noget nærmere Lyset. Man saa en blank Side, ifald man kan benytte Ordet blank om et saadant myglet Pergament, og midt paa Papiret saa man følgende tre Ord: Jussu regis, undertegnet: Jeferies.

„Jussu regis, Jeferies", læste Sheriffen med høi Stemme.

Gwynplaine lignede et Menneske, paa hvis Hoved der falder en Tagsten fra Drømmenes Slot.

Han begyndte at tale som man taler i en ubevidst Tilstand:

„Gernardus, ja Doktoren. En gammel og mørk Mand. Jeg var ræd for ham. Gaïsdorra, Captal, det vil sige Chefen. Og saa Provençaleren, det var Capgaroupe. Han drak af en flad Flaske, paa hvilken der stod et Navn med røde Bogstaver."

„Her er den", sagde Sheriffen. Og han lagde Noget, som Sekretæren rakte ham, paa Bordet. Det var en Flaske, der

Dagbladet.

No. 190. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 18de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Udlandet med Dampskib over Kiel Kl. 7—8 Form. (ombord kunne Breve indleveres indtil Kl. 9 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Drammen, Sande, Svelvig, Hurum, Holmestrand, Hof, Tuf og Laurdal indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Urskoug, Høland, Trygstad, Eidsberg og Rakkestad over Blakjer samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over London med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. hveranden Torsdag (ikke Pengebreve og rekommand. Breve); til Trondhjem over Toten, Dovre og Orkedalen, til Lillehammer, Kr.sund, Molde og Aalesund, til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen og Nannestad, til Hurdalen, Vardal, Birid, Gausdal, Øier, Ringebo, Fron, Kvam. Sell, Vaage, Lom, Opdal, Sunddal, Bjerkaker, Meldal og Børsen, til Sim (Lesje), Veblungsnæs, Lerejm, Veo, Lønset, Bolsø (Ejde), Fredø, Vestnæs og Ørskoug indtil Kl. 7½ Efterm.; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal, Hønefos, Jevnaker, Gran, Land, nordre og søndre Aurdal, Hedalen, østre og vestre Slidre, Vang, Lærdal, Hardanger samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord (over Bergen) indtil Kl. 7½ Efterm.; til Vestlandet indtil Kr.sand inkl., til Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Aslim og Eidsberg over Mosš med Dampskibet „Laurvig" indtil Kl. 7½ Efterm. (ombord kynne Breve indleveres indtil Fredag Form. Kl. 7 mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev); til Sandvigen, Asker, Drammen, Røken, Hougsund, Nykirke, Sigdal, Modum og Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 17de August. Et keiserligt Dekret anordner, at Marskalk Niels Begravelse skal foregaa paa Statens Bekostning.

Keiseren reiser først den 10de September til Chalons.

Armee-Kommandoen *).

Gjennem de offentlige Blade saavelsom ad anden paalidelig Vei have vi erfaret, at der i den senere Tid er gjort Adskilligt for at opretholde eller rettere sagt gjenindføre militær Disciplin inden Armeen. Stabsofficerer ere reprimanderede, Krigsretter nedsatte osv., ja en meget høitstaaende Officer har endog faaet en alvorlig Skrabe, fordi han i en halv officiel Skrivelse til den civile Overøvrighed morede sig med at polemisere over et Par Tøsler, der aldrig har eksisteret, og hvorved han søgte at gjøre den Stand, hvortil han hører, ligesaa latterlig som sig selv. En værdig Staldbroder af denne Ridder af den bedrøvelige Skikkelse er det ikke gaaet bedre, i Anledning af et ligesaa puerilt som anmassende Promemoria, han tilstillede Kommandoen. Vi sigte her til denne høi-glorværdige Korpschef, der af sine Underordnede fordrer Honnør „som for Brigadechefer bestemt", og som nylig har forskaffet vor Armee-Intendant saa megen uventet Morskab, ved at opfordre ham til at bevirke en Forandring i den foreslaaede nye Maade at gjøre Vendinger paa, der, om den vedtages, vil efter hans kyndige Formening bevirke en saadan Slitage paa Skotøiet, at Armeens Budget paa en uberegnelig Maade vil blive betynget.

Vi ere langtfra herved at ville udtale nogen Daddel mod vor nye Armee-Styrelse, tvertimod tro vi, at naar et saa fattigt Land som vort udgiver en Million aarlig til Landforsvarsvæsnet, saa har man en billig Fordring paa, at Officererne ikke gjøre sig skyldige i insubordinært Forhold og latterlig Færd.

Men har Armee-Kommandoen fundet Føie til at paatale de her nævnte og lignende Forseelser mod militær Skik og Brug, haabe vi den vil føle sig end mere opfordret til at afstraffe eller vedbørlig tilretteviſe den Bataillonschef, der for faa Dage siden i sin Brigadechefs Nærværelse tiltalte en Soldat, idet han meddelte ham en Skydepræmie, saaledes: „Denne faar Du til at bære paa Brystet, hvor mangen En, der er større Slyngel end Du, bærer Orden".

Naar den høie Armee-Kommando henvender sig til Chefen for 1ste Brigade, vil den faa Kundskab om, at hvad vi her har berettet, medfører Rigtighed, og at bemeldte Bataillonschefs hele Færd under Mønstringen stod i en beklagelsesværdig Samklang med hans her paapegede Opførsel.

*) Ovenstaaende Artikel, som vi overlade Enhver at betragte, som han selv synes, ville vi føie en æret Indsender i at optage.

Elias Howe.

Symaskinernes Historie.

(Af Prof. Dr. Büchele).

(Fortsat fra No. 188.)

Efter en Fraværelse af to Aar landede han i April 1849 i New-York med en halv Krone i Lommen. Næsten 4 Aar vare forløbne siden han havde fuldendt sin første Maskine, og dette stakkels Pengestykke var Resultatet af hans Arbeider for Opfindelsen. Han søgte Arbeide i et mekanisk Værksted, men fik strax Underretning om, at hans Kone laa syg af Tæring og var Døden nær. Han havde ikke en Skilling til Reisen til Cambridge, men hans Fader sendte ham nogle Dage efter 10 Dollars, og derved blev han sat istand til at ile til sin Kones Dødsleie og modtage hendes sidste Suk.

Hans gamle Venner hjalp ham og tog sig af hans Børn, han selv begyndte igjen som Arbeider i et mekanisk Værksted.

Ved sin Tilbagekomst skulde han imidlertid gjøre den Opdagelse, at Symaskinen var kommen i nogen Ry, omendskjønt man syntes at have glemt Opfinderen. Skarpsindige Mekanikere, som paa den ene eller anden Maade havde hørt Tale om en Symaskine eller seet Howe's, havde ikke været ledige, men havde havt sin Opmærksomhed henvendt paa, hvad enten det nu var at opfinde noget Lignende eller at fuldkommengjøre den første Opfinders Ide, og endnu i Aaret 1849 lod man hist og her efter foregaaende pralende Plakater se en Symaskine, som et Under af Mekanik mod en Entre af 12 Cents. Den skulde i firti Minuter sy et Par Buxer og udføre ligesaameget Arbeide som fer Syersker.

Efterat Opfinderen havde faaet Leilighed til at tage disse ufuldkomne Produkter i Øiesyn, overbeviste han sig om, at de ikke vare andet end en Gjentagelse af hans eget Værk, hvorfor han havde faaet Patent. Saa fattig han var, følte han dog ingenlunde Lyst til at lade sig røve paa denne Maade; han traf derfor Anstalter til at erklære Efterlignerne Krig. Men paa hin Tid var han intet andet end Arbeider i et mekanisk Værksted; hans Maskine og Patentet var pantsat i England, og hans Venners Taalmodighed om end ikke deres Pung var udtømt.

Det gjaldt altsaa fremfor Alt at faa i Hænde den første Maskine og Dokumentet fra Patent-Office. Det lykkedes ham endelig til dette Formaal at faa reist et Laan paa 1000 Dollars, og da han atter var kommen i Besiddelse af sin Maskine og sit Patent, opfordrede han hine Efterlignere skriftlig til enten at holde op med at forfærdige flere Maskiner eller afkjøbe ham Retten dertil, og da de ikke vilde gaa ind herpaa, stod intet andet ham tilbage end at tage sin Tilflugt til Loven. Processen blev indledet, men Justitsen viste sig snart at være for kostbar for en simpel mekanisk Arbeider. G. Fisher vilde intet mere høre om Symaskinerne, og han havde gjerne solgt sin Andel i Patentet for Halvdelen af hvad den kostede ham. Endelig fik Howe Hjælp af en vis Georg W. Bliß fra Massachusetts, som erstattede Fisher hans Udlæg og laante Howe Penge mod Borgen af hans Fader; men Processen drog i Langdrag, og Howe havde rigelig Tid til at forfølge sin Opfindelse videre, medens han ventede paa Afgjørelsen.

Henimod Slutningen af Aaret 1850 finde vi ham i New-York i et saare tarveligt Værksted i Gold-Street, beskjeftiget med Konstruktionen af fjorten Symaskiner. En af dem blev i Oktober 1851 udstillet i Castle-Garden, hvor den i fjorten Dage syede Kamasker, Buxer og andre Klædningsstykker og gav Foranledning til nogle Bestillinger.

Imidlertid indtraadte der Begivenheder, som alvorlig truede med at berøve ham den hele Nytte af hans Opfindelse. De hidtilværende Efterlignere havde hverken været i Besiddelse af stor Energi eller store Pengemidler. Den af E. Howe i 1845 forfærdigede Maskine var imidlertid engang der, Patentet i Rigtighed og alle indtil nu bekjendte Maskiner viste sig at være i det Væsentlige lig hans. Men i 1850 stillede sig i Efterlignernes Række en Mand af et ganske andet Slags, fuldkommen istand til at føre en Kamp paa Liv og Død. Denne Mand var Isak Merritt Singer.

Dengang en fattig, af Skjebnen ilde medtaget Eventyrer, som havde været Skuespiller og Theaterdirektør, og som havde indladt sig paa forskjellige Foretagender, men med afgjort Uheld, var det, efter hans Udsagn for Retten, i 1850 lykkedes ham at opfinde en Træskjærermaskine. En Bestilling, som han fik fra Boston, bragte ham til at begive sig derhen. I det Værksted, hvor han arbeidede sin Maskine, saa han for første Gang flere Symaskiner, som var bragte did for at gjøres istand. Orson C. Phelps, Mesteren, viste ham en med den Bemærkning, at hvis han var istand til at give den en saadan Fuldkommenhed, at den kunde levere flere Slags Arbeider, vilde dette indbringe ham mere, end alle hans Udskjæringsmaskiner. Singer undersøgte derpaa hele Apparatet, overtænkte Sagen om Natten og var om Morgenen færdig med sit Projekt. Dette havde efter hans Forsikring tre originale nye Opfindelser, der endnu optræder som Bestanddele af de af Kompagniet Singer forfærdigede Maskiner. Ideen blev antaget for god, og nu stod der blot igjen at gjøre en Model. Men Singer havde ingen Penge. Lykkeligvis gav den, som havde bestilt Udskjæringsmaskinen, ham 40 Dollars i Forskud, og Singer tog fat paa Arbeidet. Efter tolv Dages anstrengt Arbeide var Maskinen færdig, og der blev indledet de nødvendige Skridt til at faa Patent.

Singer var den rette Mand til at bryde Maskinen Vei.

Talrige vare de Vanskeligheder, som stillede sig op imod ham, men han overvandt dem alle. Han averterede, han foretog Reiser, han førte Agenter i Marken, han forskaffede sig Reklamer i Aviserne, han udstillede Maskinerne i Byerne og paa Landet. Flere Gange var han nær ved at fallere, men altid indtraadte der en gunstig Omstændighed, som reddede ham, og for hvert Aar gik han et heldigt Resultat imøde med større Sikkerhed. Vi kan endnu ret godt huske den Tid, da han havde sit Værksted i en Bagbygning i Broadway og et lidet Magazin over et Jernbane-Depot; vi husker endnu den almindelige Vantro, som kom ham imøde, naar der var Tale om hans Maskine. Selv efterat vi havde hørt en lang Forklaring af hans egen Mund, tænkte vi ikke i fjerneste Maade paa, at vi en Dag skulde faa se ham kjøre i en fransk med fem Heste forspændt Ekvipage, hvortil Symaskinerne havde hjulpet ham. Endnu mindre formodede vi, at Kompagniet Singer tolv Aar senere skulde sælge tusind Symaskiner om Ugen med en Fortjeneste af tusind Dollars om Dagen. Singer var Rydningsmanden for Salget af Symaskinerne, det var ham, som brød Veien for alle Konkurrenter, som opstod efter ham.

Der hengik imidlertid ikke lang Tid, førend Elias Howe gav denne Singer at forstaa, at han havde tilladt sig et Indgreb i hans Patent af 1846. Denne sidste satte nu hele sin Energi og sine vorende Hjælpemidler i Bevægelse for at vinde sin Proces. Det gjaldt at finde en Opfinder før Elias Howe, men hvor ivrig man end eftersøgte alle Patentregistre i England, Frankrige og de forenede Stater, lod der sig dog ikke opdage Noget, der kunde tjene som Grundlag for et formeligt Bevis. Endelig opdagede Singer en Mekaniker i New-York ved Navn Walter Hunt, der havde et lidet Værksted i en trang Gade i Abingdon Square, og som allerede i 1832 havde gjort eller begyndt at gjøre en Symaskine, ja endog havde bragt et Skib i Anvendelse som Middel til at danne Stikket. Denne Maskine syede en Smule, men saa ufuldkomment, at han efter mange forgjeves Anstrengelser lod Sagen ganske bero. Nu fandt man endelig frem enkelte Dele af denne Maskine blandt alslags Skrab paa et Loft, og paa Spørgsmaal til Hunt, om han troede sig istand til at gjøre Maskinen saaledes istand, at man kunde sy med den, gav han et bekræftende Svar.

Drevet af den utrættelige Higen, forsynet med Penge og lokket ved Haabet om en Formue, tog Hunt fat paa Arbeidet. Han arbeidede længe for atter at konstruere sin Maskine og faa den igang, og tog, da han intet udrettede, en anden dygtig Mekaniker til Hjælp. Men heller ikke deres forenede Anstrengelser kunde gjøre det Umulige muligt, man bragte ikke Maskinen til at sy. Hine fundne Levninger viste rigtignok, at han havde været Maskinen paa Spor; men de leverede ogsaa Beviset for, at han af Fortvivlelse var afstaaet fra Sagen længe før han var kommet til noget Resultat.

Retterne var enstemmige i dette Punkt. I Aaret 1854 afsagde Dommer Sprague i Massachusetts efter en lang Proces den Dom, at „Klagerens Patent forbliver i Kraft og at den Indklagedes Maskine var en Efterligning." Klageren var Elias Howe, Efterligneren Isak Merritt Singer. Dommeren føiede endvidere til sin Dom en Erklæring om „at der ikke kunde bestaa nogen Skygge af Tvivl om at Publikum havde Elias Howe at takke for de velgjørende Følger af Symaskinens Indførelse."

Da denne Dom faldt, var der gaaet ni Aar siden Fuldendelsen af den første Maskine og de første otte Aar af Patenttiden. Patentet havde indtil nu bragt saa liden Fordel, at Opfinderen trods sin Fattigdom ved Bliß's Død kunde tilbagekjøbe hans Andel. Saaledes blev E. Howe den eneste Eier af Patentet, og dette skede netop paa den Tid, da det lovede at bringe en fyrstelig Indtægt. Fra hundrede Dollars om Aaret steg den hurtig til over to hundrede tusind, og paa den Tid, da Patentet efter tilstaaet Forlangelse traadte ud af Kraft (10de Septbr. 1867) havde Maskinen indbragt E. Howe en rund Sum af over to Millioner Dollars.

Saameget om Opfinderen. Hvad Forbedrerne angaar, saa kan man ikke være forsigtig nok med sin Dom; thi det er neppe muligt at udtale en saadan uden at støde paa Modsigelse fra denne eller hin Side. Vi havde Leilighed til at gjøre os bekjendte med Grover og Bakers Proces og fandt, at Vidneudsagnene alene udgjorde to uhyre Bind paa 3565 Sider. Etablissementet Wheeler og Wilson i Broadway har ligeledes en kolossal Samling af saadanne Dokumenter og ikke mindre Kompagniet Singer, for ikke at tale om Elias Howe's fyldte Kister.

Vi se heraf, at ingen brugbar Mekanisme ved Syapparatet er dukket op, uden at samtidig flere Personer have gjort Fordring paa den som sin Opfindelse. Og man kan ikke undres derover. Dersom idag en af vore Læsere anbragte paa Symaskinen den ringeste Forbedring, som gav den et virkeligt Fortrin for de hidtil brugelige Maskiner, og han solgte Retten til at benytte denne Forbedring for 50 Cents (54 Skill.), saa vilde han snart finde, at han havde vundet en Indtægt af 100,000 Dollars om Aaret. Deraf lader det sig forklare, at Antallet af de kun i de forenede Stater for Opfindelse og Forbedringer af Symaskiner udtagne Patenter er steget til omtr. 900. Af alle disse er omtr. en Trediedel noget værd, men af egentlig store Forbedringer gives der kun 10, og de fleste af disse datere sig fra Maskinens Barndom.

Alle Sagkyndige, og deriblandt Elias Howe selv, ere enige i blandt disse at indrømme W. Wilson den første Plads. Denne dygtige Mekaniker forfærdigede i 1849 en Maskine til praktisk Brug, uden nogensinde at have seet en saadan eller havt Kjendskab til Howe's Opfindelse, som paa den Tid laa levende begravet i London. Han var dengang en ung Kunstsnedker i Pittsfield i Staten Massachusetts. Efter tusinde Vanskeligheder skaffede han sig et Patent for sin Maskine, forbedrede den og sluttede sig sammen med en ung Vognmager, Nath. Wheeler, som havde nogle Penge. Saaledes grundlagdes det store Hus Wheeler & Wilson, som nu i to uhyre Etablissementer i Bridgeport fabrikerer 53—54,000 Symaskiner aarlig. De gjorde herved ingenlunde noget Indgreb i Howe's Rettigheder, da Wilson lig Howe gjorde en selvstændig Opfindelse og opstillede et System, som ikke forekommer i Howe's Maskiner. Istedetfor Skib, bragte Wilson i Anvendelse en „Dreiehage", en i Sandhed skarpsindig Mekanisme. Wilson havde ogsaa gjort andre Opfindelser, som med Rette bragte hans Navn i Ære. En Klage fra Elias Howe's Side for Eftergjørelse vilde derfor blot have fremkaldt Forbauselse og Misfornøielse.

Pludselig traadte ogsaa D'Hrr. Grover & Baker i Skrankerne. William Grover var Skrædder i Boston, da han kort efter Howes Tilbagekomst fra Europa rettede sin Opmærksomhed paa Symaskinerne. Efter talrige Forsøg opfandt han den Mekanisme, som fører hans Navn og ikke har sin Lige for visse Slags Søm.

(Sluttes).

Kristiania, den 18de August 1869.

Napoleonsdagen den 15de August var et sandt Vesuv med Ærestegn, Kors og Titler. Dagen opsendte mod den franske „Ærens Himmel" en Stjerneregn, mod hvilken

det, som faldt af ved vor Smule Formælingshøitidelighed her i Norden, kun er for Smaat at regne. Af Avancementer inden Armeen foregik der flere end efter et Storslag; man kommer til at tænke paa de Dage, da det forste Keiserdømme kjæmpede mod sin Undergang, og da det ogsaa saadan vulkansk sprudlede med Ærestegn og ødslede med Forfremmelser. Der udnævntes ikke færre end 151 nye Kapteiner, 190 Premierløitnanter og 305 Sekondløitnanter, i Rytteriet 83 Premierløitnanter og 93 Sekondløitnanter. Keiseren har saaledes vist Armeen, at han forstaar at betale dem, som ofre Keiserdømmet sit Hjerte og sin Kaarde — og det ovenikjøbet uden at lade Fienden først rydde op i Avancementsforholdene. Den franske Armee har faaet, hvad den ønskede, inden en Krigs Besværligheder, og Keiseren har saaledes antagelig inden denne nu Stemningen dobbelt for sig.

Af Ansøgere til Ordenstegn var der ikke mindre end 15,000 eller saamange Mand, som hele den norske Armee. Hvormange af disse Mennesker der har faaet Ordener, vides ikke, men „Le Journal officiel" har alle Spalter fulde af Udnævnelser og Dekorationer, derunder ikke mindre end 8 Bladredaktører, sandsynligvis netop af dem, som i sine Spalter angribe Ordensvæsnet som skarpest, som en hel Mængde af de 116 Medlemmer, som undertegnede Interpellationen.

Man ved tilslut ikke rigtig, hvad man skal tænke om denne Nation, som den ene Dag sender sine Armeer ud for at forsvare „Ideerne" i Verden og den anden Dag sender dem hen paa Ordens- og Titeljagt. Man har Indtrykket af, at der er Noget tilfælles, der er beslægtet med lavere Racers, t. Ex. Negernes, Lyst til (barnagtig) forfængelig Glimmer paa Realitetens Bekostning. Det var ogsaa Negerrepubliken Haiti, som strax optog i sin Statsforfatning alle de stortklingende Napoleonske Titler: sine „Hertuger af Chokolade", af „Marmelade" og andre Madvarer, sine Fyrster „af Syden" og „af Norden", der glimrede under den sorte Kristofs og Soulouques halvnøgne keiserlige Regimente. De germaniske Nationers dybere Folkekarakterer foragter dette Væsen, denne Leven i det glimrende Dieblik paa Bekostning af det, som dog altid bør være Sag og Princip i enhver fri Nation, denne karakterløse Begeistring, der hver Stund lader sig lede i de mest modsigende Retninger rundt alle Kompassets Streger. Paris er en aandelig Aspasia, der ikke længere kan fængsle Tiden, som kun altfor længe har ligget for hendes Fødder. Verdens Meninger dannes ikke længere i hendes Saloner, hellerikke smedes derfieds længere de sterke Jern, hvormed Folkene skulle vinde deres Frihed tilbage. Tiden ser nu hen til Amerikas stærke, frie Liv og ikke længere til Frankrige, der hverken i Kraft eller Intelligents længere kan lære de germaniske Landes Folkeudvikling Noget og mindst det, som vedkommer de to store Ting: Frihed og Selvstyrelse.

Fra Paris heder det forøvrigt: „Skjønt vi leve i dyb Fred, og der ikke er nogen Udsigt til, at den kan blive forstyrret i den nærmeste Fremtid, saa vedvare dog endnu bestandig de krigerske Forberedelser, og man gaar nu saavidt, at man giver Fæstningerne deres Sikkerhedsarmering (armement de sécurité), som bestaar deri, at man paa Voldene opstiller Fjerdedelen af de Kanoner, som disse ved et virkeligt Angreb behøve til deres Forsvar. Særlig Opmærksomhed har man ogsaa skjænket Uddannelsen af Eleverne i de høiere Undervisningsanstalter, der som bekjendt faa Militærundervisning".

Medens Rouhers offentlige Udtalelser og navnlig den Tale, hvormed han aabnede det franske Senats Møder, maatte lade formode, at han havde forsonet sig med den nye Tingenes Tilstand og ærlig vilde medvirke til Forfatningsforandringens heldigst mulige Gjennemførelse, vedbliver hans Organ i Pressen, Public, at angribe de forestaaende Reformer. Dette fremkalder selvfølgelig Bemærkninger af andre franske Blade, og Rouher maa høre meget ilde for den tvetydige Stilling, han indtager. Saaledes skriver Moniteur universel, der er Mellempartiets Organ og rigtignok af gode Grunde specielt har et Horn i Siden paa den forrige Statsminister: „Det vilde ganske vist ikke have været saa paafaldende, om Hr. Rouher, ramt i Hjertet af de 116 Medlemmers Interpellation og berøvet sin Magt, i hvilken han ansaa sig for usaarlig af den offentlige Menings Tryk, havde trukket sig tilbage til Privatlivet og var optraadt som Modstander af det System, der havde fremkaldt hans Fald. Men at denne Mand opfatter sin Menneskeværdighed ganske anderledes, at han gjør al sin Indflydelse gjældende hos Keiseren for at blive Præsident i Senatet, at han da tager sin Præsidentstol i Besiddelse og i en høitidelig Tale viser Nytten af de Reformer, som han hidtil med stor Iver havde modsat sig, det er tilvisse høist besynderligt. Ikkedestomindre have vi Intet at indvende dermod, fordi dette Spil kun har berøvet ham enhver Indflydelse paa alvorlige Gemytter. Men at Hr. Rouher, efterat han endnu for ikke længe siden har rost de nuværende Reformer som Resultatet af en lykkelig Overensstemmelse mellem Keiseren og det lovgivende Korps, allerede den næste Dag bestræber sig for at bringe dem i Miskredit og at gjøre de Mænd, der have vedtaget dem, Keiseren ikke undtagen, latterlige, det kan det upartiske Publikum ikke finde sig i. Det er et smaaligt, lavt Dobbeltspil, der bliver en virkelig Skandale, naar man tager Hensyn til den høie Stilling, Hr. Rouher beklæder. Han er i den Grad kompromitteret, at man ikke, trods Skik og Brug, har vovet at betro ham Affattelsen af Betænkningen over Udkastet til Senatsbeslutningen, som lovmæssig tilkommer den høie Forsamlings Præsident. Og han finder sig med et fornøiet Ansigt deri og vedbliver at være Reaktionens Kok og det konstitutionelle Fremskridts Kudsk. Ifald det, som vi tro, er Keiseren magtpaaliggende at føre Reformforetagendet af 2den August til en god Ende, saa er det nødvendigt, at han beslutter sig til Noget med Hensyn til Personerne, ligesom det er steet med Hensyn til Sagerne. Ellers vil den Regjeringsform, der skal indvies, kun tjene til at give Regjeringens systematiske Modstandere nye Vaaben ihænde og fuldstændig at forknytte de oprigtige Fædrelandsvenner, der ikke ønske Noget mere end at understøtte Regjeringen i Ordenens og Frihedens Interesse".

I det engelske Underhuses Møde forrige Fredag fremdroges paany det Spørgsmaal, om og hvorledes der kan lade sig indføre en ensartet Mynt for hele den civiliserede Verden. Skatkammerkansleren gav følgende Meddelelse i Sagen: Den franske Regjering forespurgte for kort Tid siden igjen, hvad den engelske Regjering havde isinde at gjøre i denne Henseende, og derpaa havde han svaret saaledes: Indførelsen af et ensartet Myntsystem imellem to Stater var ligefrem umulig, saalænge den ene af dem — i det foreliggende Tilfælde Frankrig — havde baade en Guld- og en Sølvfod, thi det laa i det billigere Metals Tendents at fortrænge det dyrere. Men nu var Frankrig heldigvis tilbøielig til at lade sin Sølvfod falde, og dermed vilde en stor Hindring være bortryddet. En anden Hindring laa i de to Staters forskjellige Udprægningsomkostninger. England havde hidtil udpræget sine Souvereigns og halve Souvereigns gratis, og hvad havde Følgen været? At de engelske Guldmynter allerede smeltedes og hellere end Guld i Stænger solgtes til Udførsel, saa at paa denne Maade af 98 Mill. Souvereigns, der vare udprægede siden 1850, allerede 44 Mill. vare forsvundne af Omsætningen, og at en Omprægning af dem, der vare blevne lettere ved Slid, vilde forvolde en Udgift af ikke mindre end 400,000 Pd. Sterl. Da England var den eneste Stat, som foretog Prægningen gratis, og da denne kostbare Høimodighed var meningsløs, saa vilde det være hensigtsmæssigst, for Fremtiden at formindske Souvereignens Guldværdi med 1 pCt. og holde denne Procent tilbage for Prægningen. Paa denne Maade vilde ikke blot Staten faa Prægningsomkostningerne godtgjorte, men den ovennævnte Vanskelighed lod sig ogsaa derved fjerne. Thi naar Souvereignen kom til at indeholde 1 pCt. mindre Guld, vilde den blive det nye franske 25 Frankstykke lidt paa en ubetydelig Brøkdel nær, under Forudsætning af, at Frankrig for Fremtiden vilde beregne Prægningsomkostningerne ganske ligesom England. Hermed vilde den internationale Myntenhed være saagodtsom opnaaet, thi Preussen besad allerede i sin Friedrichsdor, Spanien i Dublonen og Amerika i Eaglen en Guldmynt, som var lige i Værdi med den vordende engelske Souvereign og den franske 25-Frankstykke. Skatkammerkansleren bemærkede udtrykkelig, at han ikke havde bundet sig ligeoverfor den franske Regjering, da Afgjørelsen tilkom Parlamentet, men at han allerede nu havde villet gjøre dette fortroligt med sit Forslag om at anvende 1 pCt. af Guldgehaltet til Prægningsomkostninger, for at hvert enkelt Medlem kunde overveie det i Ferien. Det vilde da komme til nærmere Forhandling i næste Session.

Ifølge „Magd. Zeit." skal de nordtyske Pantserskibes Armering med de for dem bestemte nye Ringkanoner nu i det Væsentlige være fuldendt. Hovedsagelig har man anvendt den nye 72- eller 200-Pundiger, hvilken Kanon ogsaa tidligere fortrinsvis var bestemt til Skibsarmering, medens 96- eller 300-Pundigeren er bestemt til Anvendelse ved Kystforsvaret. Naar den nye Bevæbning er fuldstændig gjennemført, vil der for Tiden i den nordtyske Pantsermarine være anvendt 66 saadanne svære Kanoner. Prisen paa en af de nye 72-Pundigere angives forskjellig fra 11,000 til 13,000 Thlr. og paa 96-Pundigere til 23,000 eller 21,000 Thlr. Foruden med Nordtyskland har den Kruppske Fabrik sluttet Kontrakter med Rusland og Belgien om Levering af slige Kanoner, og fra Rusland meddeles under 15de Juli, at de to første nitommers Støbestaalskanoner ere ankomne til Kronstadt; foruden dem skal der i Henhold til den med den russiske Regjering afsluttede Kontrakt indtil 1871 endnu leveres 65 nitommers Kanoner eller 300-Pundigere og og 71 ellevetommers Kanoner eller 450-Pundigere. Det hele Beløb, hvorfor der af den russiske Regjering er bestilt Kanoner i den nævnte Fabrik, er tidligere blevet angivet til 5 Millioner, og efter hvad man hidtil har hørt om Prisen, vilde alene Leverancen af de nævnte 136 Kanoner beløbe sig til over 3½ Millioner. Den ellevetommers Staalkanon eller 450-Pundigeren agtes ligeledes prøvet i Nordtyskland, og det heder sig, at man paatænker Anbringelsen af saadanne Kanoner i den under Bygning værende Pantserkorvet „Hansa" og i de nordtyske Pantserskibe, der fremdeles ville blive byggede.

Den forrige Præsident for de Forenede Stater, Johnson, vil sandsynligvis blive valgt ind i Senatet og vil altsaa kunne komme til igjen at tage Del i Politiken. De Konservative have nemlig i Tennessee seiret med en Majoritet af 50,000 Stemmer, og Følgen deraf antages at ville blive, at Staten sender Johnson som sin Repræsentant til Senatet.

Examen Artium. Igaar faldt Censuren ved Examen Artium med følgende Udfald:

Fra Kristiania lærde Skole: Amlie, C. S. (3 2), Brochmann, D. F. J. (2 2), Brøgger, W. C. (3 2), Grøndahl, A. M. T. (4 4), Hansen, N. S. (4 3), Haslund, J. A. B. (4 4), Hjort, O. C. (3 2), Hjorth, F. W. L. (4 3), Lütken, O. M. H. (3 3), Løchen, A. (3 2), Løchen, E. (3 3), Munch, J. A. (4 3), Olsen, W. (3 3), Sommerfeldt, S. K. (4 3), Sønderaall, C. O. A. (3 2), Young, N. H. (4 3). Fra Trondhjems lærde Skole: Alfstad, J. H. A. (3 2), Carlsen, H. A. A. (3 4), Engelsen, B. (3 3), Gleditsch, K. K. (3 2), Hirsch, J. J. C. (4 3), Hofflund, D. (4 3), Horneman, C. H. (3 2), Jonsberg, N. (3 2), Kindt, O. B. (3 2), Klingenberg, H. (4 3), Motzfeldt, B. F. (3 2), Thingstad, J. B. (4 3). Fra Bergens lærde Skole: Ameln, N. (3 3), Beyer, F. D. C. (3 2), Brun, J. N. (3 3), Harmens, C. J. M. (3 3), Kjær, J. A. J. (3 3), Krohn, H. (2 3), Magelssen, M. T. (4 3), Odland, T. G. B. (3 4), Olsen, J. K. (3 3), Reusch, H. H. (3 3), Thomassen, T. C. (3 3), Tornøe, J. C. (4 2), Walnum, S. B. H. (3 2). Fra Kr.sands lærde Skole: Kaas, H. S. A. M. (3 2), Søyland, J. (4 3), Thygesen, O. J. F. (4 3), Uchermann, W. K. (4 3), Vogt, S. B. H. (3 3). Fra Drammens lærde Skole: Bie, M. J. M. (3 3), Braathen, N. C. (3 2), Fridrichsen, J. S. (3 2), Hansson, C. H. (2 2), Henie, C. N. (3 3), Olsen, A. M. (3 3). Fra Skiens lærde Skole: Daae, A. (3 2), Evensen, H. (3 2), Schaaning, J. S. F. (2 4), Torstensen, C. M. (3 3). Fra Fredrikshalds lærde Skole: Andersen, O. A. (2 3), Bentzen, G. C. (2 4), Jensen, F. (3 3). Fra Stavanger lærde Skole: Bendeche, F. J. (4 4), Eckhoff, C. M. (3 3), Hansen, J. F. (4 3), Hesbø, N. O. A. (4 3), Langberg, L. C. (3 2). Fra Lillehammers lærde Skole: Alm, O. (2 4). Børresen, J. T. (3 4), Herberg, M. O. (3 3), Horne, J. A. (2 3), Jørstad, A. F. M. (4 3), Jørstad, N. C. (4 3), Lange, A. J. (3 3), Lassen, C. J. C. (2 3), Lumholtz, C. S. (3 2), Selmer, J. P. H. (4 3). Fra Tromsø lærde Skole: Aagaard, Y. A. (3 3), Holmboe, M. (2 3), Qvigstad, J. K. (3 2). Fra Molde lærde Skole: Christophersen, C. L. H. (3 3), Mohr, N. K. (4 4), Olsen, P. O. (4 3), Sand, A. N. (4 3), Schmidt, J. F. W. (3 3). Fra Aalesunds lærde Skole: Randers, O. C. (2 3), Ronneberg, J. H. (2 2). Fra Fredrikstads lærde Skole: Guldberg, V. F. A. (4 3), Mossin, O. (4 2), Mørch, C. J. L. U. (3 3). Fra Nissens Skole: Arnesen C. A. (3 3), Bull, J. C. D. (3 4), Frisak, H. L. (4 4), Hambro, C. J. (2 2), Jacobsen, J. A. (3 4), Kolstad, J. H. L. (4 3), Konow W. H. (4 3), Krohg, C. (2 3), Roshauw, J. K. (3 3), Sverdrup, H. U., (3 3), Werring, W. O. (4 2). Fra Aars & Voss's Skole: Fasting, O. W. (4 2), Hetlesæter, C. H. (3 2), Heyerdahl, N. A. (4 3), Johnsen, J. J. A, (4 3), Klem, G. G. (4 3), Meier, V. J. (4 4), Næss, O. J. (3 3), Norheim, O. O. (4 3), Petersen, D. O. S. (4 4), Schønning, C. C. B. (3 3), Sinding, A. E. (4 3), Smith, H. (3 2), Strøm, A. S. (3 2), Svensen, S. (4 3), Sæthren, J. K. (3 3), Vullum, E. (3 3), Werenskjold, J. A. (3 2). Fra Gjertsens Skole: Berg, A. C. (4 3), Corneliussen, A. M. (3 3), Dalsbotn, O. O. (4 3), Graff, T. J. W. (4 3), Gundersen, J. (3 3), Hansen, B. S. (4 2), Jørgensen, S. C. (3 3), Nilsen, N. P. T, (4 4), Nechdahl, K. T., (3 3), Sandberg, J. V., (4 3), Sørensen, N. J. (3 3), Sørensen, T., (2 3), Thinn, C. K., (3 3), Thinn, O. C., (3 2). Privat: Stabell, G. B. N., (4 4), Aas, L. G., (4 3), Bærøe, O. C. L., (4 3), Eide, C. S., (4 4), Falsen, O., (2 3), Fjertoft, O. J., (2 4), Hagemann, T. F. J., (4 4), Heiberg, C. F., (3 4), Møller, O., (4 4), Ohnstad, O. A., (4 4), Selmer, J. L., (3 4), Strøm, G. D., (4 4), Wleugel (4 4), Schjerden, G., (3 3), Thorne, H. P., (3 4), Hesselberg, M., (4 4), Hovland, O. C., (4 4), Oftedahl, L. A., (4 3), Schøien, C. G., (4 4), Gjertsen, B. N., (3 3), Solberg, K. J. B., (3 4), Aall, C. F. F., (3 3), Andersen, A., (4 3), Gjersøe, N. B., (4 4), Hansen, C. A., (4 4), Nilsen, N. A. D., (4 4), Ræser, F. J., (4 3), Pedersen, P., (3 4), Due, C. C. J., (3 2) Løvstad, T. J., (3 3), Dilling, L., (2 3), Eliassen, A. C., (4 4), Fosterud, C. A., (4 3), Lindemann, O. A., (4 3), Møller, H. M., (4 3), Olsen, C. F. M., (3 3), Saxlund, J. A., (4 4), Schjølberg, H. S., (4 3), Aas, J., (3 3), Muus, J., (4 4), Aanesen, H. G. A., (4 3), Holter, J. P. F., (3 4). Christiansen, C. E., (3 4), Jansen, T. P. F., (4 4), Baumann, G. T., (3 3), Beyer, E., (3 3), Bogh, J. W. H., (2 4), Christiansen, B. F. A. A., (4 4), Daa, N. M., (3 4), Dahl, G. R., (Horsrudeie), (2 3), Skattebøl, O. L., (2 3), Dybwad, O. W. F., (4 3), Fearnley, T., (4 4), Grieg, W. C. (4 3), Hartmann, C. C. A., (4 3), Hartmann, H. A., (4 4), Holst, M., (3 4), Hægstad, C. M. (3 3), Hægstad, J. G. H. M. H. (3 4), Jørgensen, F. (4 4), Jenssen, C. (4 4), Jørstad, P. (2 3), Krohg, J. K. (3 4), Leegaard, C. B. (4 3), Løchstøer, J. (4 3), Lødrup, P. J. (4 4), Nordløf, O. (4 3), Rasch, A. V. (4 3), Sand, F. C. (4 4), Scheie, T. (4 4), Schenck, G. F. (4 4), Schawland, P. F. (4 4), Steenstrup, N. (4 4), Sudmann, A. C. M. (4 3), Swang, A. (4 3), Thomsen, T. (4 4), Tischendorff, F. H. (3 4), Wergeland, O. (4 4).

Til Examen iaar fremstillede der sig 255 Kandidater, hvoraf 48 rejiceredes, nemlig: 1 fra Kristianssands, 1 fra Stavangers og 2 fra Lillehammers Skole. Kand. mag. Landgraff havde dennegang de fleste Dimitender, nemlig 26, hvoraf 1 Kandidat blev syg under Examen, og 13 rejiceredes.

Følgende Kandidater kunne faa præ ceteris: B. F. J. Brochmann fra Kristiania Kathedralskole, C. H. Hansson fra Drammens Skole, J. H. Ronneberg fra Aalesunds og C. J. Hambro fra Nissens Skole.

Udvandring. Med Ankerliniens Dampskib „Scandinavia" afreiste igaar Eftermiddag over Leith 90 Emigranter til Amerika.

Kristiania Sundhedskommission. Det vilde vistnok være et stort Gode, om Sundhedskommissionen vilde lade sine udarbeidede Sundhedsregler trykke og omdele i Forstædernes Huse. I flere af disse Huses Gaardsrum hersker der en afskyelig Stank, som dels er fremkaldt af Mangel paa Desinfektion, dels ved, at alskens Affald findes henslængt i Krogene, hvor det forbliver henliggende til det raadner. Selv i en Krog ved Oslo Kirke saaes for nogen Tid siden en hel Dynge af deslige ildelugtende Sager.

Aarveien. Under de sidste Dages Solskin og Varme modnes Kornet hurtigt, og har man allerede saa smaat begyndt med Skuren paa flere Gaarde i Aker. Saavel Korn- som Poteteshøsten heromkring lover et meget godt Udbytte. Ogsaa fra forskjellige andre Egne af Landet lyde Efterretningerne gunstige. Hidindtil har man intet hørt om Sygdom hos Poteterne.

Uforsigtighed med Børn. (Trondhj. Stiftsavis). Torsdag Eftermiddag faldt en liden Gut paa 4 Aar ned af Kaien og i Elven. En Baadfører kastede sig strax ud og var saa heldig at redde den Lille, der slap fra det med et koldt Bad.

Udførsel. Fra Egersunds Toldsted er i Juli Maaned udført: 13,847½ Vpd. fersk Lax i Is, værd 1748 Spd. 47 ß; 80,308 Stykker Makrel i Is, værd 1337 Spd. 108 ß; 119 Tdr. Sild og 25 Kommercelæster Is.

Togt. Dampkanonbaaden „Laugen" Kapteinløitnant Klokert, har paa sit 2-maaneders Togt til Nordland og Finmarken, besøgt Bergen, hvorfra den fortsatte Turen nordover.

Prins Oskar og Gemalinde ankom i Fredags til Tinoset, hvor en høitidsklædt Folkemængde havde samlet sig, og hvor en smagfuld Æresport, med det høie Pars Navnetræk, var opreist, og hvor Salut gaves. Derfra fortsattes Turen med Dampskibet paa Tinsøen. Ved Ornæs modtoges Prinsen om Aftenen ligeledes af en talrig Forsamling med Tyriløgor (Fakler af Tyri) langs Veien. Ved Udflugten til Rjukan var Veiret taaget og regnfuldt, men letnede mod Kvelden, saa Gausta viste sig i sin Majestæt fra Dalen af, hvor Forfriskninger indtoges. Om Søndagen overvares Gudstjenesten i Tinns Kirke, hvorefter Turen fortsattes nedad Tinnsøen og videre til gjennem det maleriske Fladdal til Silgjord.

Post til Trondhjem. I Anledning det Indsendte i Gaarsbladet om Post til Trondhjem kan vi oplyse, at der efter Forlydende allerede fra ihøst af vil komme istand en daglig Postforbindelse med det Nordenfjeldske.

Ved Optagelses-Examen paa Krigsskolen ere Censorerne efter Armee-Kommandoens Bestemmelse:

I Tegning og Skrivning: Oberstløitnant Broch. I Gymnastik og Svømning: Kaptein Gill. I Naturhistorie og Naturlære: Prof. Waage. I Norsk: Prof. Bang. I Religion: Universitetsstipendiat Pettersen. I Tysk: Pastor Schnitler. I Fransk: Kaptein Nyquist. I Historie og Geografi: Premierløitnant Grüner. I Engelsk: Sekondløitnant Cramer. I Mathematik: Sekondløitnant Steenstrup. Overlærer Løkke fungerer som Examinator i Engelsk paa Grund af Lærerens Forfald.

Den nye Telegrafledning mellem Norge og Skotland vil, efter Bekjendtgjørelse fra Telegrafdirektøren, imorgen foreløbig blive aabnet for Telegrafkorrespondence mellem Norge og Storbritannien og Irland. Taxten er 1 Spd. 12 ß for enkelt — 20 Ords — Telegram.

Trælastudskibning. I Fr.stads Ugeblad skrives den 11te Aug.: Den 5te ds. udklareredes herfra Skib „Life Brigade“, Kapt. Shearer, for at afgaa til Kap Gode Haab med høvlet Trælast, 122 Læster. Aflader Hr. Wiese. Ligeledes udklareredes herfra under samme Dato, „Janet Dalglihs“, Kapt. Mattan, til Australien med høvlet Trælast, 204 L. Aflader Hr. J. N. Jakobsen.

Hr. Landskabsmaler Professor Gude med Familie, skriver Grimstad Adr., har atter opholdt sig nogle Dage her i Byen. Som et ringe Udtryk for den Agtelse og Kjærlighed, hvormed man omfatter saavel den store Kunstner som hans Frue for deres Venlighed og Jevnhed, indfandt Sangforeningen sig i Torsdags Aftes udenfor deres Bolig og afsang et Par Sange, samt udbragte et Leve for dem, hvorfor Professoren takkede i nogle hjertelige Ord. — Herfra agte de at afreise til Jarlsberg.

Sildefiske. „Bergensp.“ for 13de Aug. skriver herom Følgende: I hele Bergens Stift, ialfald paa Strækningen fra Ryvarden til Stat, er der i Aar faldet et usædvanlig rigt Sommersildfiske. Den egentlige Bergenskyst har afgivet ikke alene det største Udbytte, men tillige de bedste Sorter; mangt et Notelag — sædvanlig eiet af en Gaards eller Des Opsiddere — har fisket for flere Tusinde Speciedaler. I de sidste Uger har Tilførsel til Byen af fersk Sild fundet Sted regelmæssig hver Dag med flere Hundrede Tønder om Dagen. Det største Salteri har dog været paa de respektive Fangststeder, og Udrustningerne af Salt og Tønder har derfor været spredt til alle mulige Kanter, hvorfra Sildetidninger har været spurgt. Priserne, der saalænge Fangsten var maadelig, tog en opadgaaende Retning, kulminerede med omtrent $6\frac{1}{2}$ Daler for en Saltstønde fersk Sild og faldt derpaa efterhaanden ned til ca. 3 Spd. mer og mindre, efter Sildesorternes Størrelse og Godhed.

Medens Sildepriserne gik ned, gik naturligvis Priserne paa Salt og Tønder op. Trods en det Almindelige overstigende Tilførsel af Salt i Juli Maaned — 27,454 Tønder mod 19,418 Tønder i Juli 1868 — steg Saltpriserne med omkring en halv Daler paa Tønden og naaede sit høieste Punkt i 7 Ort, en Pris, som kun de mest energiske Anstrængelser kunde hindre fra at gaa endnu høiere. Pr. Telegraf rekvireredes fra baade nærmere og fjernere Steder, og i Løbet af faa Dage kom hertil en Dampskibsladning fra Kjøbenhavn, to do. fra Gøteborg og fra Stavanger adskillige Smaafartøier samt to større Skibsladninger, hvorved Saltprisen er bragt ned i 6 Ort, hvilket dog endnu er 48 a 36 ß over almindelig Pris. Flere Hundrede Tønder Salt ventes endvidere pr. Dampskib fra Hamburg.

Furrutønder gik efterhaanden op i 6 Spd. Læsten — nu lidt billigere.

Vi har alene det ved Handelsforeningen vakte Initiativ at takke for, at ikke Mangel paa Tønder har drevet Priserne høiere i Veiret.

Hvorledes man skulde have hjulpet sig uden fri Indførsel af Tønder, skjønnes vanskeligen, ligesom Efterverdenen vanskeligen vil kunne skjønne, hvorfor Bergen i saa lang Aarrække har skullet være behæftet med alle Slags Monopoler fremfor de øvrige Landsdele.

Trods den totale Mangel paa Dampskibsforbindelse og Telegrafanlæg, som denne vanskjøttede Del af Norges Vestkyst endnu lider under, har vor By, det naturlige Centralpunkt og Hovedmarked for dette vidtløftige, fiskerige Kyststrøg, udviklet sin sædvanlige Energi i at tilgodegjøre den rige Fangst.

Alle Slags Farkoster, Dampbaade, større og mindre, ja indtil aabne Skuder har ved Bugsering af Dampbaade gjort Reiser i Syd og Nord og Vest ud i Havskjærene med Salt og Tønder samt Fedsild tilbage igjen.

I Bergen er Arbeidslønnen — tildels ogsaa i Forbindelse med Nordlandsstevnens Expedition — steget langt over den almindelige: en flink Dixelmand har tjent sine 7 Ort Dagen, enkeltvis endog mere.

Ogsaa med Hensyn til Transportmidlerne for Udførselen har de sædvanlige Resurcer været for smaa. Idag ligger 2 Gøteborgsdampskibe, „Trafik“ og „Aron“ lastede med tilsammen ca. 3000 Tønder Fedsild, for efter Befragtning pr. Telegraf at gaa til Østersøen. Af dette Slags varesørende, hensigtsmæssige Dampfartøier har vi desværre endnu ingen. De er byggede paa Jernspant, udenpaa hvilke er lagt 2 Lag Planker, skruede sammen. Garnering findes ikke. Maskinen giver med ca. 1 Tøndes Kulforbrug i Timen 7 a 8 Miles Fart, hvortil kommer et stærkere Seiludstyr. Et saadant Skib paa ca. 1500 Tdr. Sild kan faaes for omtrent 15,000 Spd., en Sum, der synes at maatte friste vor foretagsomme Handelsstand til en videre Benyttelse af Dampkraft i Handelens Tjeneste. — — —

At slaa et rimeligt og vel overveiet Skjøn fast, vil vel være hensigtsmæssigt, og et saadant Skjøn turde dreie sig om 150,000 Tønder med et rundt Tal for hele Kysten lige til Finmarken. Men herfra gaar et ikke ringe Kvantum til Hjemmeforbrug, hvorhos Adskilligt ikke vil afgive nogen Kjøbmandsvare.

Fangsten gaar for sig fremdeles, om end i en meget mindre Maalestok. Fiskedistriktet fra Stavanger til Stat, har, som før nævnt, især i den sydligere Del afgivet de større Sorter. I Søndfjord og Nordfjord skal Fangsten være hovedsagelig af de mindre Sorter, der ikke passe for Østersøen, men som derimod har afgivet et betydeligt Bidrag til Landhusholdningernes Forsyning og til Forsendelse til Østlandet, der forbruger en stor Del saakaldt Kristianiasild.

Udførselen fra Bergen opgaar i denne Uge til omtring 10,000 Tønder, og fra 1ste Januar til 12te August iaar $163{,}394\frac{1}{4}$ Tønde mod $91{,}652\frac{3}{4}$ Tønde i samme Tidsrum 1868.

Fra Hamburg og de vigtigste Østersøhavne indløber nu stadigen Telegrammer med Advarsel om ikke at overfylde Markederne, hvor Priserne er betydelig lavere mod før, og hvor Forbruget selvfølgelig ikke holder Skridt med Tilførselen.

Centralkomiteen for de danske Skytteforeninger har herved den Ære at indbyde samtlige svenske og norske Skarpskytteforeninger og Skarpskyttekorpser tildels ved udvalgte Medlemmer af Styrelsen og Befalingsmænd at lade sig repræsentere, dels ved et saa stort Antal Skarpskytter som muligt at deltage i den forestaaende 3die almindelige danske Præmieskydning og Skyttefest, der afholdes Fredag den 17de og Lørdag den 18de September d. A. ved Horsens i Jylland, og hvortil Program og Plan vedlægges. Det bedes bemærket, at Skyttefesten oprindelig var bestemt til den 23de og 24de August d. A., men senere formedelst Høsten har maattet udsættes til September, hvorfor samtlige Datumer maa forandres til de i denne Indbydelse angivne Dage i September, hvilke alene vil blive gjældende.

Vi haabe, at Styrelserne ved en Henvendelse til Regjeringen og vedkommende Autoriteter muligen kan opnaa enten fri Befordring eller Befordring for moderat Betaling for alle eller for et nærmere bestemt Antal Skarpskytter paa Statens Jernveie og Dampskibe fra Skytternes Hjemstavn til Kjøbenhavn, i Lighed med hvad der tilstodes Upsala Sangerne for nogle Aar siden ved deres Reise til og fra Paris i Anledning af det internationale Sangermøde. Kan dette opnaaes, vil forhaabentlig et ikke ringe Antal svenske og norske Skarpskytter kunne give Møde i Kjøbenhavn senest Torsdag Morgen den 16de September saa betids, at de kunne fra Kjøbenhavn følge med de til den Tid der forsamlede Skytter.

Fra Kjøbenhavn afgaar nemlig Torsdag Morgen den 16de Septbr. et Extratog gjennem Sjælland til Korsør, hvilket dels fra Kjøbenhavn medtager Skytterne fra Sverige og Norge, fra selve Kjøbenhavn, Nordsjælland, Sydsjælland, Møen, Lolland og Falster, dels undervejs gjennem Sjælland fra samtlige Stationer optager de i Skyttefesten deltagende Skytter. Umiddelbart efter Ankomsten til Korsør afgaa Skytterne derfra med et eller flere Dampskibe direkte til Horsens, hvortil Ankomsten forventes at ville blive imellem Kl. 4 og 6 Torsdag Eftermiddag, og hvor Skytterne ville blive indkvarterede dels i Telte paa Skydepladsen, dels hos Indvaanerne i Horsens og nærmeste Omegn. — Efter endt Skyttefest vende Skytterne Lørdag Aften ad samme Vei tilbage, saaledes, at man venter at naa Kjøbenhavn Søndag Middag den 19de September.

Befordringen fra Kjøbenhavn til Horsens med dette Extratog og Dampskib vil blive sat overordentlig billig og i intet Tilfælde for Tur og Retur overstige 3 Rdlr. 48 Sk. pro persona; det er en Selvfølge, at samtlige norske og svenske Skarpskytter ville blive befordrede for samme Betaling som de danske Skytter og i enhver Henseende blive betragtede og behandlede som kjære Gjæster og Brødre.

Enhver nærmere Oplysning vil paa Forlangende øieblikkelig blive meddelt af Undertegnede, til hvem den øvrige Centralkomite har overdraget Korrespondancen med Broderrigerne, og til hvem en foreløbig Anmeldelse om, hvor stort et Antal Skarpskytter og Gjæster fra hver Forening der omtrent kan ventes, bedes snarest muligt tilstillet under Adresse: Overlærer Edv. Flemmer, Roeskilde, hvorimod den endelige og detaljerede Fortegnelse over Deltagerne, deres Navne, Stand, Stilling osv. bedes for Indkvarteringens Skyld indsendt senest inden 7de September, under Adresse: Centralkomiteen for de danske Skytteforeninger, Kjøbenhavns Tøihus, Kjøbenhavn.

Jeg undertegner mig med udmærket Høiagtelse og Ærbødighed paa Centralkomiteens Vegne Edv. Flemmer,

Overlærer ved Roeskilde Kathedralskole.

Kjøbenhavn den 10de Aug. 1869.

Blandinger.

En forfærdelig Blodhevn. I Dubuque ved Missisippi opholder der sig en ung Mand ved Navn Georg Porter, hvis Forældre, Søskende og Slægtninge bleve myrdede i det af Indianerne Aar 1861 anstiftede store Blodbad i den nordlige Del af Minnesota. Han er altsaa den eneste Gjenlevende af hele sin Slægt, og var den Eneste, der kunde bringe denne forfærdelige Underretning til den nærmeste Nybygd. I nogle Timer havde han tabt Alle, han elskede paa Jorden, og med det frygtelige Blodbad for Øie, som han ved et Underværk selv var undsluppet, svor han at hevne sig. Man kan erfare, hvor vel han opfyldte denne Ed, naar man hører, at den unge Porter i Løbet af sex Aar, aldeles alene, blot med sine troe Vaabens Hjælp har sendt 108 Indianersjæle til de lykkelige Jagtmarker for deres Tilværelse efter Døden. Han bar en tolv Tommer lang Stok hos sig, i hvilken han ridser et Skaar, hver Gang det lykkes ham at dræbe en Indianer. Gjennem Skog og Krat over Fjeld og Prærier, Nat og Dag forfølger han sine Ofre. Men af alle disse farlige Scener er Porter naturligvis ikke gaaet uskadt. Han er bleven saaret af 11 Kugler og 33 Knivstik, uden at han alligevel er bukket under for alle disse Farer. Sandelig hans Forældre og Slægtninge ere forfærdelig hevnede!

Gwynplaine hviskede med lav og næsten bævende Røst:

„Hvad betyder alt dette?“

„Det betyder, Mylord“, svarede den tykke Mand, „at jeg heder Barkilphedro, at jeg er ansat i Admiralitetet, at Hardquanonnes Flaske er blevet fundet paa Stranden og bragt til mig, for at jeg i Kraft af mit Embede skulde undersøge den. Jeg har aabnet Flasken i to Vidners Nærværelse og afgivet Rapport til Hendes Majestæt Dronningen. Paa Dronningens Befaling ere alle lovlige Former blevne iagttagne med den Omhyggelighed, som en saadan Sag kræver. Mylord, nu er I Lord af Kongeriget Storbritanien, Lovgiver og Dommer, beklædt med Purpuret og Hermelinen, Fyrsternes Lige, I bærer en Pairskrone paa Eders Hoved og I skal gifte Eder med en Hertuginde, Kongens Datter.“

Under al denne Forherligelse, der strømmede paa Gwynplaine, besvimede han.

II. Den, der søger, han finder.

Alle disse vidunderlige Ting var en Følge af, at en Soldat havde fundet en Flaske paa Stranden. Sammenhængen var den:

En Dag havde en af de fire Artillerister, der udgjør Besætningen paa Slottet Calshor, fundet en Vidjeflaske i Sandet ved Ebbetid. Denne Flaske var lukket med en tjæret Taugstump.

Soldaten havde bragt Fundet til Kommandanten og Kommandanten havde sendt det til Admiralen af England. Admiralen var det Samme som Admiralitetet, og naar Spørgsmaalet var om Strandfund, var Admiralitetet det Samme som Barkilphedro.

Barkilphedro havde aabnet og undersøgt Flasken samt baaret den til Dronningen. Dronningen havde taget Tingen under

„Le nu i al Evighed.“

Og han brast selv i Latter.

Denne Latter var endnu uhyggeligere end Gwynplaines.

Latteren hørte op, og Manden laa ubevægelig. Hans Øienlaag lukkede sig paanyt.

Sheriffen, der havde ladet den Martrede tale ud, ytrede nu:

„Lad dette indføre i Protokollen.“

Han gav Sekretæren Tid til at skrive, hvorpaa han vedblev:

„Hardquanonne, i Kraft af Lovens Bestemmelse, efter at Konfrontationen behørigen har fundet Sted, og efter at man tredie Gang har oplæst dine Medskyldiges Forklaringer for dig, hvilke du nu har bekræftet ved din egen Bekjendelse, vil du nu blive befriet fra dine Baand og overlades til Kongens Naade for at hænges som Plagiarius.“

„Plagiarius“, sagde Doktoren, „betyder Børnekræmmer.“

Alexander Nequam siger:

„Qui pueros vendis, plagiarius est tibi nomen“.*)

Sheriffen lagde Pergamentet paa Bordet, aftog sine Briller, tog atter Buketten og sagde:

„Slut Torturen. Hardquanonne, tak Hendes Majestæt.“

Paa et givet Tegn satte Politikommissæren den læderklædte Mand i Virksomhed.

Denne Mand, det var Bøddelknægten, gik hen til Hardquanonne, befriede ham fra den ene efter den anden af de Stene, han havde paa Mave og Bryst, tog Jernsliven bort, saa den Ulykkeliges lemlæstede Legeme kom tilsyne, samt løsgjorde de Kjæder, som bandt hans Arme og Ben ved Støtterne.

Skjønt befriet fra Stenene og Kjæderne, blev han dog endnu liggende ubevægelig, med Øinene lukkede, Arme og Ben udstrakte, som en Korsfæstet, der er bleven nedtaget af Korset.

*) Du, som handler med Børn, Plagiarius er dit Navn.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 18de Aug.

Med Dampskibet „Kong Sverre“, der ankom hertil igaar Eftermiddag Kl. 7 fra Hull, medbragtes 26 Foustager Smør, dets væsentligste Ladning var Kornvarer.

Dampskibet „St. Olaf“ hidkom fra Hamburg idag Kl. 9 med omtrent halv Ladning.

Konkurs. Kristiania: Hotelfirmaet Florian Weiss & Ko. den 17de Aug. Saml. 18de Aug.

Skifteberetninger. Samling i Frihandler af Stods Thinglag O. R. Grøttums Konkursbo den 30te August. Handelsborger Philip Cohn har erholdt sit Bo extraderet til fri Raadighed. Jan Gustav Libergs Bo i Solør er sluttet d. 2den ds. Ole Nielsen Sortaanders Konkursbo paa Hedemarken er sluttet d. 31te f. M. Samling i Handelsfirmaet Thuesen & Taraldsens Konkursbo i Kragerø den 13de September.

Proklama. Kristiania: I Boet efter Enke Kristine Andersen og før afdøde Mand Slagter Anders Pedersen. Kreditorerne indkaldes med 3 Maaneders Varsel og Arvingen Karl Hansen med Aar og Dags Varsel fra 16de August. Trondhjem: I Boet efter Bankdirektør O. A. Krogness med 6 Maaneders Varsel fra 7de August.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter steget og staar nu høiest nordenfor Stat. Vinden er SVlig med Regn i Bodø og Østlig ved Nesset, ellers frisk Nordlig med klart Veir. Temperaturen er steget og Luften bleven tør østenfor Nesset. Udsigterne ere fremdeles til smukt Veir paa Østlandet.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Real-skole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

En Folkehøiskole

tænkes til Høsten oprettet i Nordmøre. Det Nærmere angaaende Stedet og Tiden skal senere blive bekjendtgjort. For Undervisningen vil der blive at betale 2 Spd. maanedlig. Kost og Bolig vil være at faa i Nærheden af Skolen saa god og billig som muligt. For dem, der ønske selv at holde sig Kost, vil det Fornødne let lade sig ordne. De Ynglinge, der maatte ønske at indtræde paa Skolen, maa senest inden 1ste Oktober melde sig hos Undertegnede, som da skal meddele hver Enkelt alle fornødne Oplysninger.

Røros den 6te August 1869.

S. Vik,
Kand. theol.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4¼ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Tilsalgs.

Brødrene Frølich's

Damp-Mineralvand-Fabrik.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Seltersvand,
i Smag og Renhed lig det ægte.

Grénadine,
Pariser Brus - Limonade.

Annanas,
Kjøbenhavner Brus - Limonade.

Citron-, Ingefær-, Pebermynte-, Ribs-, Champagne- og Bringebær-Brus-Limonade etc.

Mousserende Ribsvine.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Priserne noteres billigst mod Rabat til Forhandlere.

Paa udenbyes Ordres uden medfølgende Remisse reflekteres ikke.

Engl. Kjeks & Drops

billig hos **Carl Stephenson.**

Subskriptions-Indbydelse

paa

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.

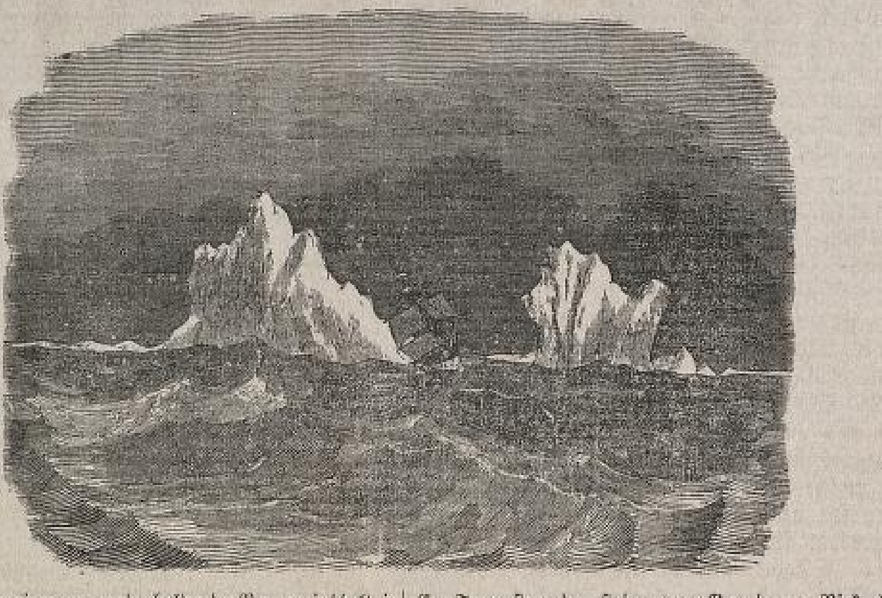

Denne lærerige og underholdende Bog er inddelt i følgende 5 Afsnit: **Skibsfarten**, Opdagelsen af **Søveien til Indien**, **Amerikas** Opdagelse, Opdagelsen af **Australien og Oceanien**, samt Opdagelsen af de **nordlige og sydlige Polarlande.** Af dens Indholdsfortegnelse meddeles her et Uddrag:

Søreiser af Oldtidens Folkeslag — Første Søfartsforsøg — Kystfart — Foniciernes Reiser — Skibsbygningskunst og Sømandsdygtighed hos de gamle nordiske Folk — Man retter sig efter Solen og Stjernerne — Kompassets Opfindelse — Forskjellige Slags Kompasser — Seilskibet og dets Indretning — Dampskibet — Skruedampere — Store Orlogsskibe — Fyrtaarne — Søfartens Indflydelse paa Menneskehedens Kultur — Foretagender til Opdagelse af Søveien til Ostindien — Omseiling af Afrika — Indiens Opdagere og Erobrere — Missionærer sendes til Japan — Amerikas Opdagelse ved Nordmændene — Kristofer Kolumbus's første Reise — De opdagede Lande og deres Beboere — Kolumbus's tre følgende Reiser og hans Død — Balbao opdager Peru og Magelhaens Sydspidsen af Amerika — Den første Reise om Jorden — Kortez opdager og indtager Meriko — Pizarro og Almagro indtage Peru — De Forenede Stater opdages — Indianerbefolkningen — De første Nybygder i de Forenede Stater i Nordamerika — William Penn — Georg For — Pennsylvanien — Filadelfia — Nybyggerne i det fjerne Vesten — Indretning af et Blokhus — Lynchjustits — Guldvaskere — Nordamerikas Slavebefolkning — Livet i Guldbistrikterne — Negerbefolkning — Et Blik paa Sydamerika — Chimborasso — Opdagelse, Undersøgelse og Kolonisering af Nyholland — Nyere Reisende — Dyr- og Planteverden — Urindbyggere — Botanybai — Guldbistrikter — Nyguinea og de sydøstlige Øgrupper — Forrest og Cook — Nyseeland og dets Befolkning — Nyseelands Frembringelser, Befolkning, Sæder og Krigsførelse — Missioner — Samuel Marsden — Øerne i Karoline-Gruppen — Polynesiens Øgrupper — Dillons Kamp — Sandwichsøerne — Cooks Død — Polarkredsen og Polarlandene — Opsøgning af en nordvestlig Gjennemfart i det 16de, 17de og 18de Aarhundrede — Parrys Reiser fra 1818—1827 — Barrow — John Ross — Franklins og Richardsons Kystreise — Furys Skibbrud — Parrys Reise over Isen for at naa Nordpolen — John Ross's Reise fra 1829—1833 — Polarisen — Bjørnejagt — Eskimoerne — Vinternød — Lykkelig Redning — Franklin-Expeditionerne og Opfindelsen af den nordvestlige Gjennemfart — M'Clure — E. K. Kane — Opdagelser i Sydpolarlandene — James Ross — Hvalfangere.

Afbildningerne:

Julius Cæsars Landing paa den britiske Kyst — En Baad fra gammel Tid — Det første Kompas — Skibe paa det aabne Hav — Linieskib i Parade — Rat og Kompashus — Gjennemsnit af et Skib — Dampbaad paa Missisippi — Fyrtaarnet paa Den Pharus — Fyrtaarnet paa Eddystone — Gjennemsnit af et Fyrtaarn — En Tremaster, der støder paa Grund — „Birkenheads“ Skibbrud — De sidste Skibbrudne i Redningsbaaden — Fyrtaarnene ved Havre — Jordens to Halvkugler — Kapstaden — Koloni paa det gode Haabs Forbjerg — Vasco de Gamas Ankomst til Indien — Indisk Festtog — En indisk Kone — Francisco de Albuquerques Skibbrud — Goa — Næshorn og Elefanter — Japanesere — Sikher-Soldat — Skolebygning i Birma — Budhapræst — Kristofer Kolumbus paa sit Skib — Hispaniola — Land! Land! — Kolumbus betræder den nye Verden — Godstog over Panama-Eidet — Ruiner af Kolumbus's Slot — Kamp med Meriikanerne — Mordet paa Pizarro — Francis Drake modtager Ridderslaget — En Indianerhøvding til Hest — En Bøffeljagt — „Oxeøghoved“ ved sin Ankomst til Washington — Hans Hjemkomst derfra — Medicinmanden — Et Nybyggersted i Vesten — Newyork — Guldvaskning — Det Indre af et Slaveskib — En Orkan — Chimborasso — Victoria regia — Det amerikanske Pantserdyr — Bougainvandfaldet i de blaa Bjerge paa Nyholland — Sidney — Halepungdyret — Næbdyret — Ceremoni ved Tænders Udslaaen — Indfødte fra Sydaustralien — Posthuset paa Boobyøen — En Høvdings Grav paa Nyguinea — Skovsump paa Louisiaderne — Redskaber og Vaaben hos Øboere i Sydhavet — Et nyseelandsk Fæstningsverk — Nyseelændere — Samuel Marsden prædiker Evangeliet — Nyseelandsk Liv — Piroguer fra Selskabsøerne — En Koraløe — Dillons Kamp med de Vilde — Tatoveret Indfødt fra Marquesas-Øerne — Kaptein de Langles Død paa Ma-una — Hedensk Prest paa Selskabsøerne i sin Festdragt — En ung Tahiterinde, som overbringer Foræringer — Koralklipper — Cooks Mord — Fiskernæs i det sydlige Grønland — Kap York i Melvillebugten — Oprørerne paa Hudsons Skib — Karmosinklipperne paa Grønlands Kyst — Kahytliv i Polarnatten — Kaptein Ross træffer sammen med Eskimoer — Skib i Isen — Kamp med Isbjørnen — En Udflugt for at opsøge den magnetiske Nordpol — Den engelske Fane plantes paa den magnetiske Nordpol — „Erebus“ og „Terror“ i Melvillebugten — Løitnant Hobson finder skriftlige Efterretninger om Franklin-Expeditionen — En Eskimo-Moder — Isbjerge i Sydhavet — Hvalfangst.

Bogen udgjør henved 14 Ark eller 200 Sider og koster 24 ß heftet. Paa 10 Expl. gives det 11te frit samt en Sjettedel Rabat, saaledes at de 11 Expl. kommer paa **1 Spd 80 ß**, der maa sendes i **betalt Brev** med det samme Bogen forlanges, ligesom der maa opgives En i en By, til hvem Pakken kan sendes med Dampskib. Breve adresseres til **Almuevennens Expedition i Kristiania.**

☞ Bogen vil blive afsendt fragtfrit efterhaanden som den rekvireres, saa langt Oplaget strækker. De, der ønsker den, bedes melde sig snarest muligt.

I Kristiania faaes den i Cappelens Boglade.

Vordug,

sort og kulørt, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos

Gunerius Pettersen.

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Vpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilkjøbs forlanges.

Gammelt Bly

kjøbes hos Blikkenslager **Johansen**, lille Grændsegade No. 7, og betales med 3 a 4 ß pr. Pd.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Staa op, Hardquanonne“, sagde Sheriffen.

Hardquanonne rørte sig ikke.

Bøddelknægten tog hans ene Haand og slap den atter; Haanden faldt slap ned. Han løftede den anden Haand i Veiret, den faldt ned paa samme Maade. Samme Experiment foretoges med hans Fødder og Udfaldet blev det samme.

Lægen nærmede sig, tog et lidet Staalspeil frem af Lommen paa sin Kappe og holdt det for Hardquanonnes vidtaabne Mund, derpaa løftede han hans Øienlaag i Veiret, de lukkede sig ikke igjen. De glasagtige Øiestene vare stive og stirrende.

Lægen reiste sig op og sagde:

„Han er død.“

Og han tilføiede:

„Han lo, det var det, der dræbte ham.“

„Det gjør det Samme“, sagde Sheriffen, „efter Bekjendelsen er Liv og Død blot en Formsag.“

Derpaa pegede han paa Hardquanonne med sin Buket, og sagde i Form af Befaling til the wapentake:

„Liget bortføres herfra i Nat.“

The wapentake tilkjendegav ved en Bevægelse med Hovedet, at det skulde blive udført.

Og Sheriffen tilføiede:

„Fængslets Kirkegaard ligger lige over Gaden.“

The wapentake nikkede igjen.

Sekretæren skrev.

Sheriffen holdt Buketten i venstre Haand, greb med den anden Haand sin hvide Stav, traadte hen til Gwynplaine, gjorde en dyb Bøining for ham og sagde, idet han saa Gwynplaine i Ansigtet:

„For Eder, der her ere nærværende, ville vi, Philip Denrill Parsons, Chevalier, Sheriff i Grevskabet Surrey, til underdanig Befølgelse af Hendes Majestæts bestemte Bud og Befaling,

Kraft af vort Embedes Rettigheder og Pligter, efter de Akter, som ere os meddelte af Admiralitetet, efter oplæste og afhørte Forklaringer, efter foregaaet Konfrontation, samt efterat alle Oplysninger ere blevne fuldstændiggjorte, granskede og rigtig befundne, erklære, for at Ret maa vederfares den, der har Ret, at I er Fermain Clancharlie, Baron af Clancharlie og Hunkerville, Markis af Corleone paa Sicilien, Pair af England. Gud bevare Eders Herlighed!“

Og han bukkede atter dybt.

Alle de Øvrige nærmede sig nu, den Ene efter den Anden, og hilsede endnu ydmygere. De bukkede sig næsten helt til Jorden for Gwynplaine.

„Men saa væk mig dog!“ sagde Gwynplaine.

Og han reiste sig ligbleg.

„Jeg skal virkelig vække Eder“, ytrede en Røst, som man tidligere ikke havde hørt.

En Mand traadte frem, der havde staaet skjult bag Støtterne. Da Ingen var kommet ind i Kjælderhullet efter Politikommissæren, the wapentake og Gwynplaine, var det klart, at denne Mand maatte have staaet skjult i Mørket før Gwynplaines Indtrædelse. Han var tyk, bar Paryk og Reisekappe og var mere gammel end ung.

Han bukkede let, men med Agtelse, for Gwynplaine, med en Betjentgentlemans Elegantse.

„Ja“, sagde han, „jeg skal vække Eder. I fem og tyve Aar har I slumret. I har drømt og nu slutter Drømmen. I tror at være Gwynplaine og I er Clancharlie. I tror at tilhøre Folket, og I tilhører Aristokratiet. I tror, at I er af den laveste Byrd, og I er af den høieste. I tror, at I er Komediant, og I er Senator. I tror, at I er fattig, og I er grundrig. I tror, at I er liden, og I er stor. Vaagn op, Mylord!“

Dagbladet.

No. 191. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 19de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drammen, Sande og Holmestrand indtil Kl. 1 Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kongsvinger, Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, til Enebak, Nes paa Romerike, Fenstad og nordre Odalen samt Sverige og Udlandet over Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Kr.sand og England over Hull med et engelsk Dampskib indtil Kl. 4 Efterm. (ikke Pengebreve eller rek. Breve); til Drøbak, Horten, Moss, Frederikstad, Frederikshald og Sarpsborg med „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm. (ikke Pengebreve); til Udlandet med Dampskib over Kb.havn, til Drøbak, Moss, Sande, Holmestrand, Horten, Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig og Frederiksværn, til Sverige over Gøteborg indtil Kl. 7½ Efterm.; paa Dampskibet kunne Breve leveres indtil Kl. 6 Lørdag Morgen mod et Gebyr af 4 ß pr. Brev; til Trondhjem over Røraas, til Hamar, Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, til Stange, Romedal, Løiten, Elverum, Trysil, Aamot, Rendalen, Stor-Elvedalen, Lille-Elvedalen, Foldalen, Tønset, Tolgen, Holtaalen, Støren og Melhus samt til Levanger og Namsos indtil Kl. 7½ Efterm.; til Nordland og Finmarken over Trondhjem indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 17de August. Fuldstændig Enighed er tilveiebragt angaaende Senatskonsultets samtlige Punkter.

„Fædrelandets" Polemik mod Grundtvigianerne.

Af alt, hvad Pressen befatter sig med, er Polemiken maaske det Vanskeligste, naar den skal føres paa en værdig og anstændig Maade. Rethaveri og Partihad vil her saa ofte gjøre sig gjældende, medens Sandhedskjærligheden har saa vanskeligt for at komme til Orde. Føres Striden ind paa det religiøse Gebet, da er den end større Fare for, at Uærlighed og Usandhed kan faa Indpas; hjerteløs Intollerance og utidig Dømmen og Fordømmen har her saa let for at iføre sig en gudelig Nidkjærheds Dragt og give sig Mine af at kjæmpe alene for Herrens Ære og hans Riges Udbredelse, medens i Virkeligheden Vaabnene hvæsses og Kuglerne udslynges dem, som dog han maaske baade nu og naar Afgjørelsens Stund kommer, vedkjender sig som sine ægte Børn og Arvinger. Kirkens Historie har mere end nok af Exempler paa det Slags Nidkjærhed og „hellige Krige". Ogsaa i vor Tid synes Mange at være stærkt opsatte paa saadanne Krige. Navnligen polemiserer „Fædrelandet" paa en i denne Henseende høist mærkværdig Maade og derhos med Vaaben, som man neppe skulde tro, der havdes Brug for i et Blad, der især er bestemt for kristeligsindede Lægfolk, har til „Formaal at fremme en paa kristelig Grund hvilende Folkeoplysning", støttes af mange hæderlige Mænd og redigeres af theologiske Kandidater.

Jeg skal lade Bladet selv tale og aflægge et Par Prøver paa den Stridsmaade, det anvender mod Grundtvigianerne, der især ere udsatte for dets halv forblommede Sigtelser eller ligefremme Angreb.

I No. 27 udtaler en Indsender sig for Nødvendigheden af, at Pontoppidans Forklaring fremdeles læres udenad i Almueskolen, og mod, at denne Bog benyttes saaledes, som Hamar Stiftsdirektion har antydet og tilraadet. I denne Forbindelse forekomme følgende Ord: „Det tør maaske ogsaa være dem, som vil have Forklaringen væk for at faa større Frihed til at indprente Børnene, hvad de selv lyster og finder Behag i". Dernæst faar Eventyrene og Nationalsangene et lidet Spark. Længere henne heder det: „Paa tidligere Lærermøder har mange kristeligsindede Lærere undladt at møde, fordi de har troet, at de mødende Grundtvigianere vilde bringe Strid og Uhyggelighed istedenfor Hygge og Opmuntring, Belærelse og Opbyggelse med sig. Saadanne Tanker har visseligen holdt mange Lærere borte fra Lærermøderne og bidraget meget til at Diskussionen paa Møderne har faaet et altfor stærkt grundtvigiansk Præg og bragt mange Udenforstaaende til at tro, at de fleste Lærere ere Grundtvigianere . . . . Dette har atter foraarsaget, at Lærerstanden har tabt meget i Anseelse hos den kristeligsindede Del af vort Folk". Jeg gjentager derfor (men er det ikke blot Grundtvigianerne, som gjøre sig skyldige i Gjentagelser?), at det er fornødent, at Ikkegrundtvigianere og kristeligsindede Lærere ogsaa møder frem paa Lærermøderne og tager Del i Diskussionerne".

I et tidligere No. har Hr. Garver Olsen i en Korrespondentartikel fra Hamar givet en mindre upartisk end udførlig Skildring af en Kamp mellem en luthersk og en grundtvigsk Theolog. Den Første med sine Meningsfæller havde længe ligget paa Udkig efter den Sidste, der dog ogsaa havde udfoldet en Virksomhed, som i visse Maader fortjente at roses. Imidlertid viste sig flere og flere Tegn til, at et alvorligt Sammenstød snart vilde finde Sted. De Lutherske trængte alt nærmere og nærmere ind paa de Grundtvigske, og da, heder det, „gik det som venteligt kunde være, naar en ubeleilig griber Hunden i Halen." Hvorledes denne Parabel, sat i Forbindelse med det Foregaaende og Efterfølgende, er at fortolke, skal nedenfor blive paavist. Hvem „Fædrelandets" Garver ved Kampens Ende smykker med Seirens Krans, behøver jeg derimod ikke at melde et Ord om. Det kan Enhver slutte sig til.

Vi have her seet Glimt af den Oplysning, som „Fædrelandet" har til Formaal at fremme. Er den god? Er den en Lue, som varmer mildt, eller en Ild, som brænder vildt? Har det norske Folk i Almindelighed og det kristeligsindede Lægfolk i Særdeleshed Trang til, Brug for og Gavn af en saadan Oplysning? Dette maa undersøges lidt nærmere.

Naar man iagttager Forholdene paa nært Hold i det virkelige Liv, saa bliver man vistnok, hvad Almueskolen angaar, snart vaer, at denne paa mange Steder er omend mere agtet end før, saa dog endnu ikke vel anseet. Snart er den for kostbar, snart er den for galt indrettet, snart lægges for stor, snart for liden Vægt paa dette eller hint Fag; snart er Skoletiden for lang, snart for kort; snart er Læreren for streng, snart for mild; snart for ung og snart for gammel; snart for lidet, snart for meget lærd osv.; men trods disse og andre Klager, de være nu grundede eller ugrundede, saa har dog Folket i Almindelighed, de Kristeligsindede medindbefattet, den Tro om, og den Tillid til Skolelærerne, de Grundtvigianske medindbefattet, at de er ærlige Mennesker og navnligen at de ved Religionsundervisningen søger at lede Børnene ind paa den samme Vei, som Bibelen, Katekismen og Forklaringen anviser. „Fædrelandet" synes at have stillet sig som Opgave at rokke denne Tillid til Lærerne og derved at lægge en ny Hindring iveien for deres Virksomhed. Det gjør Folket opmærksomt paa, at disse Karle, vel ikke alle, men dog nogle, godt kan have en Skjelm bag Øret, og at „der nok tør være dem, som vil have Forklaringen væk", ikke, som de selv sige, for at faa mere Tid til at læse i Bibelen og for ved Samtale at lette Børnene i at opfatte og tilegne sig den kristelige Børnelærdom, samt for at kunne skjøtte Skolens øvrige Fag, men i bedragersk Hensigt eller, som det heder, „for at faa større Frihed til at indprente Børnene, hvad de selv finde Lyst og Behag i". Sæt nu, at et saadant Mistillidens og Mistænksomhedens Frø falder i en vel tilberedt Jordbund, slaar Rødder, vokser og bærer Frugter, sæt at det lykkes ved umotiverede Sigtelser at forstyrre det gode Forhold, som mangesteds faktisk finder Sted mellem „kristeligsindede" Lægfolk og „grundtvigianske" Skolelærere, og at faa stemplet disse som Vranglærere og snedige Bedragere, uagtet de forkynde Ordet purt og rent og bygge paa den Grundvold, Herren har lagt, turde da Indsenderen i „Fædrelandet" og Andre, som arbeide til det samme Maal, virkelig trøste sig med, at de havde gjort en god Gjerning! Den eneste Undskyldningsgrund, jeg kan finde for en saadan Fremgangsmaade, er, at de, som anvende den, ikke vide, hvad de gjøre.

Efter Oplysningen om, hvad der formentlig tilsigtes af Nogle idetmindste med Ønsket om at faa Udenadslæsningen indskrænket i Skolerne, faar vi Besked om, hvordan det har gaaet til paa Lærermøderne. Lærerne deles i 2 Klasser: Kristeligsindede og Grundtvigianere; disse fremstilles som Modstandere af og Modsætninger til hine. Anderledes kan jeg ikke forstaa Indsenderen, naar han siger, at mange kristeligsindede Lærere har holdt sig borte fra Lærermøderne, fordi de har troet, at de mødende Grundtvigianere vilde føre Strid osv. med sig, og gjentagende opfordrer Ikkegrundtvigianere og kristeligsindede Lærere til ogsaa*) at møde. Skade, at Indsenderen ikke har paapeget nærmere den Inddelingsgrund, hvorpaa han har bygget sin Klassifikation, eller de Mærker, hvorefter han forstaar saa godt at skjelne Klinten fra Hveden. Det hjælper ikke om han forsikrer, at hans Inddeling er bygget paa kristelig Grund, aldenstund man ikke bliver gjort vis paa, at enten Kristus selv har foretaget eller givet nogen Anden Fuldmagt til at foretage en saadan Inddeling eller en saadan Adskillelse, før Høsten kommer. Hidtil har man ladet sig nøie med at stemple Grundtvigianerne som uluthersķe; men dette er Indsenderen for lidet; han ta'r Skridtet fuldt ud og udsletter dem af de Kristeligsindedes Tal.

Dette er til at gyse over, dog jeg beklager ikke saameget de Skolelærere, mod hvilke Banstraalerne udslynges, som de kristeligsindede Lægfolk, blandt hvilke Fordømmelsessygens Smitte saa let kunde udbredes, og som da kunde bukke under for Fristelsen til at sætte sig ud over Herrens Ord: Dømmer ikke, at I ikke skulle dømmes; og: Dømmer ikke Nogen før Herren kommer. En Oplysning, der leder Folk i en saa farlig Fristelse, er forkastelig, trods sit kristelige Navn og sit kristelige Skin.

Indsenderen fortæller endvidere, „at Lærerstanden har tabt meget i Anseelse hos den kristeligsindede Del af vort Folk", hvilket naturligvis atter er Grundtvigianernes Skyld. Enhver, som har om end en nok saa ringe Evne til at anstille en Sammenligning mellem fordum og nu, og som ikke forsætlig vil skuffe sig selv eller Andre, ved, at denne Paastand er Sandheden stik modsat. Man behøver blot at tænke paa de mange Tillidshverv, hvortil Skolelærerne nu for Tiden udkaares, den stedse stigende Interesse, hvormed deres Møder omfattes, og den Maade, hvorpaa deres Virksomhed i Skolen omtales, for at overbevise sig herom. For ikke ret lang Tid siden maatte Skolelæreren paa flere Steder spise i Kjøkkenet, holde Skole i Drengestuen og sove i Rulleboden. Nu er det ganske anderledes. Skolelærerstanden har ikke tabt, men vundet i Anseelse, og det netop i den senere Tid. Ingen forstandig Mand overser i vor Tid den duelige Almueskolelærer. Mange elsker ham, Nogle kanske ogsaa frygter ham, men Faa eller Ingen foragter ham. Ligesaa vist som dette er, ligesaa vist er det ogsaa, at de grundtvigianske Skolelærere, som Ole Vig og Flere, har gjort om ikke mest saa dog meget til at hæve Lærerstanden i Folkets Øine. Historien om, „at den har tabt i Anseelse hos den kristeligsindede Del af vort Folk" er aldeles uefterrettelig, medmindre man vil udelukke fra disses Tal først og fremst Flertallet af Præsterne, dernæst Flertallet af dem, som bestyre de høiere Skoler, og endelig Flertallet af Folket i alle andre Livsstillinger, maaske paa dem nær, som skrive i „Fædrelandet". En Folkeoplysning, der gaar ud paa at gjøre Usandhed til Sandhed, fortjener kun at lastes. Lignelsen om Hunden og Halen er, om jeg ikke tager feil, saaledes at forstaa: Halegriberen eller, som jeg efter Textens Anledning hellere vil kalde ham, den „stive Logiker" med det „kraftige Sprog", den „kloge Stridsmand" med de „ypperlige Vaaben", hvis Hug var saa „vel rettede", ja efter Fleres Mening „dræbende", er naturligvis Skrifttheologen; men Grundtvigianeren han er — maa jeg her henvise til „Fædrelandet".

Hvad er nu at gjøre for Grundtvigianerne, naar deres Modstandere, som synes at leve i den Tro, at de have Privilegium paa at prøve og bedømme Aanderne, fremstille dem som farlige Folk i mange Maader og først og sidst som Guds Kirkes Nedbrydere? Jeg skal her tillade mig at minde om, hvorledes en for os Alle vel bekjendt Mand tog det under lignende Omstændigheder, en Mand, som jeg tror, man i saa mange Henseender trygt kan tage til Mønster, ogsaa da, naar man staar ligeoverfor sine Modstandere; jeg mener Præsten W. A. Wexels. Det er bekjendt nok, at Flere af dem, som henregnede sig til den „lille Flok" af „Vakte og Hellige", optraadte mod ham med en Bitterhed, som ikke sjelden udartede til pøbelagtig Grovhed. Saaledes sendte de ham undertiden Breve, hvori de titulerede ham for „Vranglærer", „Ærkekjætter" osv. Gjengjældte han med samme Mynt? Langt ifra. Opgav han sin Overbevisning for at vinde de „Vaktes" Gunst? Aldeles ikke. Oversaa han med Ligegyldighed saadanne Foreteelser? Nei, heller ikke det. Han vedblev at virke i det Kald, Herren havde sat ham, med Troskab og Nidkjærhed, med Alvor og Kjærlighed. Han unddrog sig ikke for at møde de Storme, som Vantroen eller den falske Aandelighed reiste; men han glemte heller ikke at kaste Haabets Anker. Ved det holdt han altid fast. Han drog ofte Sværdet til Forsvar, sjelden til Angreb og vogtede sig for at saare, hvor ikke Nødvendighed fordrede det. At samle Menigheden ved Kilden, hvor Livet, det sande, meddeles, og ved Bordet, hvor Livet næres, og at oplade den Skrifterne til Lærdom og Overbevisning, til Rettelse og Optugtelse i Retfærdighed, var hans kjæreste Gjerning. Han holdt ved med at forkynde Fredens Ord, og han holdt ogsaa ved med at stride Troens den gode Strid, indtil Herren førte ham i Havn efter Ønske.

Paa denne Maade tror jeg ogsaa, at de grundtvigianske Skolelærere, som man nu baade med Mund og Pen søger at stille i et saa slet Lys, bør fortsætte sin Gjerning og virke efter fattig Leilighed, hver i sin Kreds. Det er da at haabe, at de Bølger, som nu optaarne sig mod deres kirkelige Anskuelse og mod det „lille Ord", de holde fast ved som et Ord fra Herren selv, og hvorpaa de bygge som paa en Klippe, vil brydes og lægge sig, „som tidt vi se, naar Havets Bjerge sig jevner ud til Bølger blaa."

Forøvrigt maa det heller ikke glemmes, at der blandt dem, som ellers hylde den Retning, „Fædrelandet" repræsenterer, er Mange, som, fordi de jo er enige med Grundtvigianerne om, hvad der er det ene Fornødne, stille sig ved disses Side som Venner og Medarbeidere. Og hvorfor skulde de ikke det? Den Ene behøver slet ikke at gjøre den Anden Retten stridig til at se Tingene med egne Øine, og han tør eller vil det heller ikke, hvis han ellers ledes af den Kjærlighed, der ikke tænker ondt, men fordrager Alt, tror Alt, haaber Alt og glæder sig ikke over Uretfærdighed, men over Sandhed.

Dette til Overveielse baade for Grundtvigianerne og for „Fædrelandet", som jeg ønsker Held og Udbredelse, NB., naar det vil være sit Program tro: at fremme folkelig Oplysning paa kristelig Grund.

Spectator.

*) De udhævede Steder ere samtlige af nærværende Indsender.

Kristiania, den 19de August 1869.

Det østerrigsk-ungarske Monarkies udenrigske Politik har nylig været Gjenstand for Forhandling i de for Tiden samlede østerrigske og ungarske Delegationer. Der har ved denne Leilighed vist sig, at der inden Riget hersker adskillig Meningsforskjel, idet Ungarerne mere eller mindre bestemt fastholdt, at ingen Indblanding burde finde Sted i de tyske Anliggender, medens Rigets tyske Undersaatter lagde for Dagen, at de ikke kunne glemme, at de som Tyskere henhøre til det store Fædreland. En Ungarer, Szedenyi, fordrede med Bestemthed, at der skulde søges en fuldstændig Udsoning med Preussen, og et anseet Pesther-Blad vil vide, at dette Standpunkt ogsaa er Deaks og altsaa den ungarske Rigsdags Majoritet. Det er naturligt; thi det er Ungarn, som fremfor alt er vel tjent med, at Østerrige renoncerer paa enhver Indflydelse i Tyskland; men — en saadan Politik vil vel ikke kunne sættes igjennem, saalænge Beust staar ved Roret.

Det synes imidlertid som om denne har været istand til at berolige Stemningen. Han forklarede, at han ikke havde indblandet sig i Nordtysklands indre Anliggender, og at han heller ikke havde opfordret til Dannelsen af et sydtysk Forbund. Han tilføiede, at Forholdet til Frankrige var venskabeligt, men at Østerrige ikke var bundet til nogen Magt ved bestemte Aftaler. Men har han undgaaet Angreb hjemme, saa er han bleven des skarpere angrebet fra Preussen af — Noget, som unegtelig maa være smigrende for ham. Den preussiske Presse har kastet sig over ham paa det Voldsomste. „Provinz-Korresp." skriver blandt Andet: „Den østerrigske Rigskantsler Grev Beust har som bekjendt under Forhandlingerne i det ungarske

Udvalg erklæret, at han har bestræbt sig for at hidføre en venskabelig Forbindelse mellem Østerrige og Preussen, men at Preussen ikke har vist nogen Imodekommen. Efterat det nu fra preussisk Side er bleven udtalt, at man er aldeles uvidende om, at Rigskantsleren har anstillet et saadant Forsøg, gjenlyder overalt i Pressen den Opfordring til Grev Beust, at han skal fremkomme med haandgribelige Beviser paa Sandheden af den fremsatte Paastand." Men det er ikke blot Pressen, som gjør en saadan Fordring gjeldende; ogsaa den preussiske Regjering skal i en Depesche til sin Gesandt i Wien have optraadt med et bestemt Forlangende i samme Retning.

Det er endnu langt fra, at Østerriges indre Anliggender ere ordnede. Forholdet mellem Ungarn og den vestlige Del af Monarkiet, mellem Ungarn og Kroatien samt Galiziens Stilling ere vist i nogenlunde Skik; men dette er langtfra at være Tilfældet med de bøhmiske Anliggender. Overenskomsten mellem Ungarn og det wienske Rigsraad af 1867 slog ved Indførelsen af det dualistiske Regjeringssystem en Streg over det bøhmiske Rige; men heri vilde Bøhmerne ikke finde sig. Ogsaa det bøhmiske Rige — Bøhmen og Mähren — havde sin historiske Ret; ved frit Kongevalg var det i sin Tid kommen under det østerrigske Fyrstehus, og Oktoberdiplomet af 1860 havde anerkjendt bøhmisk Ret saavelsom ungarsk. Paa Landdagen i Prag kom det til heftige Scener, som endte med, at den czeckiske Minoritet ifjor nedlagde sine Mandater. Nu ere de i denne Anledning fornødne Valg udskrevne til den 22de og 24de September. Regjeringen anstrenger sig af yderste Evne for at forhindre Gjenvalg af de Deputerede, som ifjor nedlagde sine Mandater, og fra Statholderskabet er der udgaaet et Cirkulære til Distriktsforstanderne, hvori disse opfordres til med alle lovlige Midler at modvirke Oppositionen og støtte saadanne Kandidater, der ville deltage i Lovgivningsarbeidet. Samtidig har Statholderskabet opløst Foreningen „Slavonska Lipa", der var Centralorganet for den czeckiske Opposition, og som i et nylig offentliggjort Valgmanifest har erklæret, at hver den, der ikke vælger efter den af Oppositionen opstillede Kandidatliste, tilføier Nationen Skade.

Imidlertid skal dog den bøhmiske Oppositions Stilling have forbedret sig betydelig i den sidste Tid. Det væsentligste Fremskridt ligger i, at den selv har forandret Karakter. For ikke længe siden kunde den med Føie kaldes czeckisk. Det var de tilsidesatte Slaver, Landets oprindelige Indbyggere, som kjæmpede mod alt det tydske, som i Tidens Løb havde vundet Indgang. Nu er det Bøhmerne, hvad enten de ere af czeckisk eller tysk Oprindelse, som have sluttet sig sammen til Kamp for det bøhmiske Riges Selvstændighed. Som Bøhmen i det 16de Aarhundrede forenede sig med Ungarn og de østerrigske Arvelande til Forsvar mod de mægtige Tyrker, saaledes vil det ogsaa nu til fælles Forsvar mod Preusser og Russer indgaa en paa bestemte Betingelser baseret Union med de øvrige til det østerrigske Monarki hørende Lande; men det vil ikke vedblive at være en blot Del af det saakaldte Cisleithanien. Men foruden at den bøhmiske Sag paa denne Vis er styrket i selve Bøhmen, saa har den ogsaa erhvervet Allierede udenfor. Kossuth har udtalt sig til Gunst for den, og denne Mands Indflydelse er visselig ikke ubetydelig blandt Medlemmerne af det ungarske Venstre. 2de anseede Blade, et tyskt i Wien og et ungarsk i Pesth, staa paa samme Side. I den franske Presse begynder man at gjøre gjældende, at Frankrige er interesseret i at Forholdene ordnes paa en med de bøhmiske Fordringer nogenlunde stemmende Maade, og selv i det østerrigske Ministerium skal der herske nogen Uenighed i Spørgsmaalet, idet Grev Taaffe og Berger antages villige til ialfald at give efter i noget. Man begynder ogsaa at tro, at Grev Beust ikke er saa uvillig til Indrømmelser, som det ser ud til.

Ogsaa de tyske Anliggender ere uklare. Samtidig med at den würtembergske Udenrigsminister Varnbüler, der hidtil har været anseet for den største Preusserhader, som for Tiden sidder ved Roret i nogen tysk Stat, er dragen til Bismark, der i landlig Ro lever paa sit pommerske Gods, gjenlyde de stærkeste Udbrud af Had mod alt preussisk i de sydtyske Blade. Imidlertid er det nu ingen, som ved, hvad Varnbüler og Bismark have at stikke Hovederne sammen om, og det kunde blandt Andet være muligt, at Bismark, naar han igjen træder ind i Regjeringen, kunde vise sig at have modificeret sit Standpunkt. Det vilde kun være at gjøre som Napoleon, der, efter i lang Tid at have hersket selv, nu indfører hvad der af nogle kaldes det parlamentariske Keiserdømme.

Thi ogsaa Tyskland gjennembæves af den samme liberale Bevægelse som Frankrige. Grunden til den sydtyske Partikularisme, til Frankfurts Tilbagegang, til Misfornøielsen i Hannover og Sachsen ligger for en stor Del i den preussiske Styrelses illiberale Holdning. Man har altid været tilbøielig til at tro, at Bismark har indseet dette, og at han personlig ikke har været uvillig til at gjøre Indrømmelser, men at han ikke har kunnet overvinde Kongens Modstand.

For Øieblikket er det nærmest Arbeidersamfundene, som ere i Bevægelse. Det saakaldte „internationale Arbeidersamfunds" Program har før været meddelt.

Der har i disse Dage i Eisenach været afholdt et almindeligt tysk Arbeidermøde, bestaaende af Udsendinge fra en Mængde Arbeiderforeninger. Efter en Beretning, skal Mødet have været en polsk Rigsdag, efter andre skal der vistnok have været Strid, idet tre Femtedele af de 500 Mødende under Ledelse af 2de Medlemmer af det nordtyske Parliament Bebel og Liebknecht optraadte som Stortyskere, medens Resten med Dr. Schweitzer i Spidsen tog den preussiske Regjering i Forsvar; men den stærke Pluralitet skal — efter disse Beretninger — have været fuldstændig eneraadende.

Den igaar ankomne tyske Post indeholder kun lidet andet Nyt, end hvad vi allerede igaaraftes saa os istand til at meddele.

Foruden Kreuz.-Zeit. benægter ogsaa Staats-Anz. Ægtheden af den Korrespondance, som Sach.-Zeit. paastaar ført imellem Kong Vilhelm og Keiseren af Østerrige umiddelbart før Udbruddet af Krigen i 1866. Sidstnævnte Blad, der endog betegner Korrespondancen som en plump Løgn, tilføier, at i de sidste Uger og Maaneder før Krigen i 1866 fandt aldeles ingen personlig Brevverling Sted imellem de to Souveræner, og at Tanken om et fælles Angreb paa Frankrige, som det sachsiske Blad i disse Falskneriet insinuerer, aldrig efter 1859 af Preussen er blevet bragt paa Bane for Østerrige.

Saavel Times som Daily News indeholde Artikler, hvor de formane Beust til at ophøre med sin hadefulde diplomatiske Pennekrig mod Preussen og anvende sin Virksomhed paa Østerriges indre forvirrede Anliggender.

Kirgiser-Opstanden skal ifølge Depesche til Petersburg nu være fuldstændig kuet.

Tyrkiet har erholdt et Laan paa 12 Millioner £ til 6 % Rente. Dets ordinære Budget er nu opgjort for det løbende Aar, og viser en Underballance af 1½ Million Lires, medens det extraordinære viser en Deficit af over 2 Millioner Lires. Det hele Beløb agtes dækket ved det optagne Laan.

Det var „Turqui", der offentliggjorde Storvizirens Brev til Vicekongen af Ægypten. Alle Portens Besværinger vare deri udviklede. Disse angik dels Kreta, dels Vicekongens sidste Reise til Europa, og endelig den Undertrykkelsespolitik, som fandt Sted i Ægyptens Forvaltning. Storviziren fordrer tydelige og kategoriske Erklæringer og slutter med den Tilkjendegivelse, at Porten er fast bestemt paa at fastholde en nøiere Gjennemførelse af Firmanets Bestemmelser angaaende Ægypten. Nu skal den tyrkiske Regjering gjennem selvsamme Blad have ladet Brevets Ægthed benegtes.

Ifølge Efterretninger fra Krigsskuepladsen i Paraguay forsvarede Lopez sig endnu omkring den 9de Marts i Bjergene med et lidet Korps Infanteri og nogle og tredive lette Kanoner. Den fra Brasilianernes Side fremsatte Paastand om at han skulde mangle Levnetsmidler benegtes. Et Forsøg, han nylig har gjort paa at sprænge et Tog argentinske Soldater i Luften ved en Torpedo, mislykkedes.

Revolutionen i Banda oriental er endt, idet Caraballo blev fanget med nogle og sytti Ledsagere, efterat Oberst Perez havde forfulgt ham i nogle Dage.

Examen Artiums mundtlige Prøve vil begynde Fredag den 20de August. Time-Tabellen er opslaaet, ligesom 1 Exemplar deraf udleveres fra Sekretariatet.

Kvægpesten i Preussen. Ifølge til Indre-Departementet indløbne officielle Meddelelser vinder den i Preussen udbrudte Kvægpest større Udbredning. Fra Trakten af Küstrin har den udbredt sig til nogle andre Egne af Provinsen Brandenburg; ogsaa Faar ere blevne angrebne. I Provinsen Preussen er 214 Stykker Kvæg nedslagtede paa Grund af Sygdommen. Ethvert Sted, hvor Sygdommen viser sig, bliver fuldstændig afspærret ved Hjælp af Militære. De til Vestpreussen nærmest stødende russiskpolske Egne skulde være haardt hjemsøgte af Kvægpesten.

Indberetning fra Amtmanden i søndre Trondhjems Amt, dat. 13de August:

Angaaende Udsigterne for Høsten kan jeg, dels efter Fogdernes Indberetning, hvoraf jeg modtog den sidste idag, dels efter hvad jeg selv paa mine Reiser i Amtsdistriktet har iagttaget, nu meddele, at de kun ere lidet lovende, da mere end almindelig koldt og fugtigt Veir i Mai, Juni og den største Del af Juli Maaneder har sat Aarsvæxten saaledes tilbage, at der vil udfordres en ualmindelig lang og mild Høst, om man skal kunne vente at faa modent Korn og Rodfrugter. Ageren staar overalt i Udvikling 14 Dage a 3 Uger tilbage for hvad den paa denne Aarstid ellers i Almindelighed har opnaaet, og Engen er først for nylig kommet under Ljaaen. Græsset staar paa de fleste Steder ganske frodigt og Høavlen vil give heller over end under et Middels-Udbytte, om Indbjergningen kan komme til at foregaa under gunstigere Omstændigheder, end de som hidtil har været de herskende.

Skulde Resten af August og hele September Maaned bringe et usædvanligt varmt og drivende Veir, uden Frostnætter, vil endogsaa Havresæden, der for dette Amt er af størst Vigtighed, kunne opnaa Modenhed, og Agerens Udbytte vil under denne, desværre ikke meget sandsynlige, Forudsætning blive godt tildels endog rigeligt.

Poteterne staa — som alt andet — meget tilbage, men love godt, om Frosten sparer dem og der vil komme nogen Varme i Veiret herefter.

Fra Fjelddistrikterne meldes om daarlige Havnegange og som Følge deraf liden Budrot samt daarlige Udsigter for Fjeld- og Markeslaatten, som rigtignok altid — ret beseet — giver lidet men kostbart Hø.

Doktor Sandborgs nye sindrige Magasingevær blev igaar prøvet oppe i Maridalen med et særdeles tilfredsstillende Udfald. Der blev skudt 20 Skud, hvoraf de sidste 10 i 20 Sekunder. Dette Gevær, som vi har havt Leilighed til at se, er konstrueret efter et ganske særeget Princip, der hidtil intet andetsteds har været prøvet. Alt sker her i et eneste Tempo. Patronerne indbringes i Magasinet, som bestaar af en Cylinder, der gaar fra Kolbens bagerste Del, hvorfra Patronen føres ind i Piben ved Hjælp af en Spiralfjeder hver Gang en Vægtstang paa Laasets høire Side dreies rundt. Hanen ligger inde i Laaset, som saaledes er fuldkommen beskyttet. Den brugte Patron kastes ud ved samme Omdreining, hvorved en ny Patron (bagfra) bringes ind fra Magasinet. Skydebunden er bevægelig og ligesom den hele Indretning forfærdiget af det saakaldte Slidemetal, en Sammensætning af Kobber, Zink og Tin, der udmærker sig foruden ved en større Lethed i at forarbeides ogsaa derved, at det ikke ruster. Geværet er overmaade let, idet det kun veier 8 Pund. — Det igaar prøvede Gevær var imidlertid ganske simpelt forarbeidet og led af nogle smaa Konstruktionsfeil. Men det viste sig dog ved Prøven fuldkommen skudsikkert og turde have en stor Fremtid for sig, tiltrods for alle de nye Opfindelser, den senere Tid har havt at opvise paa Geværkonstruktionernes Felt. Skytteren kan, uden at forandre Sigte, fyre uafbrudt, saalænge der findes Patroner i Magasinet. Doktor Sandborg agter efter Forlydende at tage Patent paa sin Opfindelse.

Den nye Vei under Maristien ved Rjukanfossen er i disse Dage færdig. Touristforeningen bevilgede i sidste Generalforsamling Penge til dette Anlæg samtidig med at man indkjøbte den lige ved Fossen beliggende Gaard Krokan, der nu er under Indredning til Modtagelse af Reisende. Veien under Maristien fører tilvenstre fra den store fremspringende Sten, hvorfra man i Almindelighed pleier at se Fossen. Ad et Par temmelig lange Trapper og ved udsprengte Gange i Berget føres man nu lige ned i Bunden af den trange, dybe Fjeldkjedel, som Fossen styrter sig ud i. Veien fører dog endnu ikke lige frem til selve den inderste Bund af Kjedlen, men vil formodentlig til næste Aar blive fortsat. Fossen tager sig bedre ud, seet fra dette lavere liggende Punkt, hvorfra da de bratte Fjeldsider og den storartede Naturomgivelse i det Hele gjør et paa en Gang rædselsfuldt og storartet Indtryk. Paa den øverste Varde paa Gausta har Touristforeningen nedlagt en pragtfuld og vel forvaret Bog, hvori de, som bestige Gausta, kunne skrive sine Navne. Prins Oskar og Gemalinde indtegnede sig i Søndags i denne Bog, som i den Anledning var hentet ned til Dale, hvor Prinsen hvilede ud en Tid efterat have været ved Rjukan.

Til Jernbanen fra Filipstad til svenske nordvestre Stambane var igaar paa den udlagte Liste i Kreditkassen her i Byen tegnet ialt 262 Aktier til samlet Beløb af 26,200 Spd.

Edmund Neupert vil ved sin Koncert i Morgen bl. A. spille et Par af sine egne Kompositioner samt Edv. Griegs Klaverkoncert i A-Moll. Behn assisterer.

Prins Oskar afreiste, ifølge Telegram, igaar Middag fra Skien i deiligt Veir efter en festlig Modtagelse.

Krigsretten over Oberstleitnant Grundt blev ifølge Smaal. Amtst. sat igaar.

Theatre des variétés. Det svenske Ballet- og Operetteselskab er af Hr. Direktør Herrmann paanyt bleven engageret til August Maaneds Udgang. Igaar gav man den os fra Kristiania Theater velkjendte Offenbachske Operette „Storhertuginden af Geroldstein" under livligt Bifald. Sangene ere, som bekjendt, kvikke og livlige og bleve godt sungne, Spillet var sjelden tilfredsstillende med Undtagelse af Hr. Strindbergs Gjengivelse af General Brum. Fritz, som Hr. H. Brun udførte saa latterlig karrikeret, havde i Hr. Hafgren faaet en langt heldigere Fremstiller. — I Begyndelsen af September vil vi formodentlig faa et engelsk Pantomineselskab, som Hr. Herrmann nu staar i Underhandling med, herop. Det kinesiskamerikanske Kunstnerselskab kommer om nogle Dage tilbage fra sin Drammensfærd og vil atter igjen optræde i Kristiania nogle Gange før sin Afreise til Berlin.

Byggeforening. I Kristiania Arbeiderforening har den Tanke længe været paa Bane, i Lighed med hvad der finder Sted i Kjøbenhavn og paa flere Steder i England at faa oprettet en Byggeforening, hvis Formaal det er ved et lidet ugentlig Bidrag i en vis Tid at bane Adgang til at komme i Besiddelse af et eget Hus. Denne Tanke blev omkring 1850 først fremsat her i Byen af afdøde Statsintendant Linstow, men vandt dengang ikke Indgang, væsentlig paa Grund af, at Forslagsstilleren selv savnede Kapital og ingen Hjælp erholdt til at gjennemføre Planen. Siden har den været bortlagt, indtil Kaptein Henry Heyerdahl paany optog den, og denne Mands Evner og Handlekraft vil sikkerligen ikke finde Ro, forinden han har gjennemført Planen, Noget, hvortil han i Omstændighedernes Magt har den bedste Støtte. Første Gang, denne Mand bragte Sagen paa Bane inden Arbeidersamfundet, betragtedes den mere som et Hjernespind end som en Plan, der kunde udføres. Hr. Heyerdahl opgav imidlertid ikke Sagen, men lod den kun ligge og modne sig. For nogle Maaneder siden bragte han den atter paa Bane inden Arbeidersamfundet, hvor man nu betragtede den med andre Øine. Sagen vandt Anklang, og Hr. Heyerdahl opmuntredes til ikke at slippe den. Igaar Aftes havde han atter sammenkaldt til et Møde forat komme efter, med hvilken Interesse Sagen omfattedes. Han henholdt sig til, hvad han i tidligere Møder havde fremhævet angaaende de store Fordele, Planen tilbød den tænksomme og forstandige Arbeider, som ved en liden ugentlig Udtælling, f. Ex. af 12 ß i 10 Aar, vilde have aabnet sig Adgang til at blive Selveier af en Bolig, der baade med Hensyn til Rumindhold, Varighed og Hygge vilde staa langt over de Boliger, som man nu var vant til at se Arbeideren og hans Familie at maatte lade sig nøie med. Men det beroede ikke mindst paa Arbeideren selv, naar og i hvilken Udstrækning Planen vilde komme til at virke. Under Forhandlingerne meddelte han nogle høist slaaende Exempler fra England paa, hvad selve Arbeiderne med sine smaa Indtægter, naar de kun endrægtigen slaa sig sammen, kunne udrette. Han anførte saaledes, at der i Storbritanien i de sidste 30 Aar havde dannet sig 3000 deslige Foreninger, der nu eiede 100 Mill. £ med en aarlig Indtægt af 10 Mill. £. Han paaviste derhos, at et 2-Etages Hus med tilhørende ½ Maal Jord og med en Grundflade af 150 □ Alen kunde erholdes i fuld færdig Stand og opført overensstemmende med vore meget strenge Bygningslove for ca. 850 Spd. Et saadant Hus fik en Beboelsesleilighed i 1ste Etage paa 2 Værelser og Kjøkken og en do. i 2den Etage paa 3 Værelser og Kjøkken. Han havde anslaaet de aarlige Udgifter, saasom Skatter, Renter og Afdrag til ca. 75 Spd. aarlig og Indtægten af Bygningen til 30 a 35 Spd. udenfor Eierens egen Bekvemmelighed. At Bygningen hermed bærer sig, „det kan ske, er skeet og vil forhaabentlig ogsaa ske her". Endvidere oplyste han, at Bankchef Frølich, der med Varme omfatter Sagen, allerede er ifærd med at opføre et Hus efter ovenomhandlede Plan. Til Slutning opfordrede Hr. Heyerdahl Forsamlingen til at tegne sig for Aktier og blev der tilfølge denne Opfordring ialt tegnet 83 Aktier af 54 Medlemmer. Idet vi ønske Hr. Heyerdahl tillykke med Sagens Udfald igaar, haabe vi først og fremst at Arbeideren selv, og dernæst ogsaa enhver Arbeiderven, af al Magt vil støtte denne for Samfundet saa vigtige Sag og paa enhver tænkelig Maade styrke den Mands Mod og Udholdenhed, som nu har taget Sagen i sin Haand og som efter Alt at dømme har sat sig til Opgave at bringe den seierrig frem. Mangen Arbeider vil vistnok være ude

af Stand til at affe 12 ß ugentlig af sin Dagløn; men hvor mangen Arbeider er det ikke, som i Ugens Løb forøder flere Gange 12 ß ved en unødvendig og i de fleste Tilfælde skadelig Øl- og Brændevinsdrikken? Hvor klogt vilde ikke en saadan lysten Mand handle ved at afkorte noget i sin skadelige Nydelse og anvende de derved indsparede Skillinger til en Aktie i Byggeforeningen, hvorved han vilde sikre baade sig selv og Familie en liden Kapital, som til enhver Tid vilde være god at tage til. Hvad der skorter paa hos en stor Del af vore Arbeidere er Ærgjerrighed. Vor Arbeidsklasse er for en stor Del dorsk og tankeløs for, hvad Fremtiden vil kunne bringe. Kunde det lykkes at rive den ud af denne Dorskhed og bringe den til at vende Tanken mere hen paa sig selv og sin Stilling, vilde meget være vundet ogsaa for Byggeforeningerne. Et Middel til at hjælpe herpaa vilde det maaske være, at vore større Drifts- og Arbeidsherrer istedetfor de sædvan- Gaver til de store Høitider udsatte som Præmie 1 Aktie i Byggeforeningen for den flittige, ædruelige og tro Arbeider, der i et vist Tidsrum, f. Ex. 10 Aar, har været i Arbeide paa et og samme Sted.

Fra Vestnæs, den 11te August. Slaataannen er nu i fuld Gang. Iaar begyndte man at slaa en 8 a 14 Dage senere, end sædvanligt, fordi Græsset var saa vankomment. Hømængden bliver dog ikke liden, tvertimod som i et godt Middelsaar, og Veiret har ogsaa været nogenlunde gunstigt siden Aannen begyndte, saa at det Hø, som er indkommet, er kommet om ikke ganske tørt saa dog skadesløst ihus. Saavel Havre som Byg er nu for det meste udskudt i Ar og der er en stor Guds Velsignelse paa Jorden iaar; maatte kun Sommeren ikke blive for kort. — Vor kjære Ven, Silden, er kommen under Kysten, ja har trængt endog ind i Fjordene, saa at man idelig hører Tale om at den er bleven fangen baade uden- og indenfunds, baade i Søndmøre og i Romsdalen. Hidtil har den dog holdt sig dyr. Kjøbmandssilden har været betalt med 4 Spd. og ned til 2 Spd. pr. Td., Bondegodset derimod med 5 og 6 Ort Tønden. I Romsdalsfjorden har man massevis drevet med Drivgarn om Nætterne og faaet op til 3 Tdr. pr. Baad. Omendskjønt Aarveien fremdeles er tvivlsom, er dog Folkets sunkne Forhaabninger stegne ved den indtrufne Sildefangst, som man haaber vil slaa endda bedre til, naar Nætterne blive mørke. J. B.

Mordbrand. Under 13de ds. afsagdes ved Kristiania Byret Dom i den mod Søren Julsrud for Nat til 11te Juni sidstleden i Raadhusgaden No. 21 forøvet Mordbrand og Assurancesvig eller Forsøg derpaa anlagte Justitssag, hvorved Tiltalte idømtes 11 Aars Strafarbeide samt Udredelsen af Sagens Omkostninger, hvorhos den almindelige Brandkasses Ret til Erstatning for mulige Tab i Anledning af Branden reserveredes.

Tiltalte, der er henimod 54 Aar gammel og ikke før tiltalt eller straffet, erkjendte under Sagen, at han Nat til 11te Juni sidstl. Kl. 2½ havde sat Ild paa det ham tilhørende og af ham selv med 8 andre Familier, af hvilke en hel Del har Børn, beboede Hus i No. 21 i Raadhusgaden i den Hensigt, at det skulde brænde ned, for at han for Assurancesummen kunde opføre et fordelagtigere istedet. Under Forhøret forklarede han, at han, trykket af Næringssorger, i de 2 sidste forudgaaende Maaneder havde omgaaet med Planen til Ildspaasættelse, hvilken Forklaring han imidlertid senere tilbagekaldte som urigtig og paastod, at han maatte have forøvet Gjerningen under Sindsforvirring; en Tilstand, som forøvrigt hverken hans Læge eller andre om dette Punkt afhørte Vidner nogensinde havde bemærket Tegn til hos ham. Ilden paasatte han paa 3 forskjellige Steder i Huset, og paa samtlige Steder havde han slaaet Parafinolie forat befordre Antændelsen.

Som væsentlige Momenter ved Sagens Paakjendelse ansaa Retten især de Omstændigheder, at Ildspaasættelsen fandt Sted i den dybeste Nat, da alle Beboere maatte antages at være i Seng og i fast Søvn, samt at Antændelsen skeede nedenfra, hvorved Ilden saameget hurtigere vilde kunne udbrede sig og muligens afspærre Trappegangene.

Paa alle Antændelsespunkter havde Ilden fænget, og Gjerningen maatte saaledes betragtes som fuldbyrdet fra Forøverens Side, hvorimod den ved Ilden foraarsagede Skade var saa ubetydelig, at den neppe kunde siges at være gaaet videre end til hvad der med Antændelsen nødvendigvis maatte være forbunden.

Om Udsigterne for Høsten Nordenfjelds heder det i et os til velvillig Afbenyttelse overladt Brev: „Paa Jorden staar der en Vært, som kunde bebude et rent Kronaar, men vel at mærke, Alt staar saa sent, at det paa den anden Side maa antages at blive et Uaar. Høaannen, hvormed jeg i Regelen er færdig den første Uge i August, er jeg ikke idag (11te August) kommen længere med, uagtet jeg har holdt paa i 14 Dage, end at have faaet omtrent $^1/_{10}$ i Hus. Vel har jeg nu 150 Læs paa Hesjerne, men da det regner bestandig, kan jeg ikke faa kjørt disse ind, saa at jeg kunde benytte Hesjeørket engang til. Imidlertid faa vi haabe med et langvarigt Arbeide at faa Høet nogenlunde i Hus, og af den Sort bliver det som sagt bra. Men jeg tvivler meget paa, at vi faa noget Korn. Havren er endnu ikke udskudt og Bygget ikke fuldskudt, og da der som sagt er meget paa Jorden, saa at næsten alle Agre ligge som de vare klappede til Jorden, kan jeg ikke forstaa vi kan faa noget Korn nogenlunde modnet forinden Kulden kommer og stiller os af med det Hele, om det skulde komme dertil, at det satte nogen Kjerne."

S o n d e n f j e l d s tegner Aaret sig, baade hvad Hø og Korn angaar, til et nogenlunde godt Middelsaar. Paa de Steder, hvor Fodermangelen ivaares tvang Folk til atter at gaa tilbage til den mere og mere indskrænkede Vaarbeitning, er Høbjergningen nu først i fuld Gang samtidig med Skuren. I Telemarken og Buskeruds Amt er efter Reisendes Beretninger allerede en stor Del af Rug og Byg skaaret og sat paa Stør og tildels endog indbjerget. Aaret er for det meste kort, men med god Kjerne. Paa de tørreste Steder har den lange Tørke tidligere i Sommer dog drevet Ageren op i bare Straa, der kun afmeies til Kreaturfoder.

Den svenske Statsgjæld. Efter Uddrag af Rigsgjældskontorets Hovedbog for 1868 meddeler svenske Blade forskjellige Oplysninger om Statsgjælden, hvoraf hidsættes følgende: Fra og med 30te September 1841 til og med 1ste Juli 1868 har den svenske Stat i Ind- og Udland optaget Laan paa Statsobligationer med paalydende Sum af 154,853,433 Rdlr. (ca. 38,713,355 Spd. norsk), hvoraf der ved Udgangen af 1868 stod tilbage en Kapitalgjæld af 107,602,933 Rdlr., der skulde tilbagebetales dels i svensk dels i preussisk og væsentligst i engelsk Mynt. Alle disse Laan ere optagne enten til Forsvarsvæsenet eller til Jernveisbygninger, for en overveiende Del dog til sidstnævnte Øiemed. Af Laanene ere 6 indenlandske og 6 udenlandske; de første krævede i 1868 til Forrentning og Amortering en Sum af 178,655 Rdlr. og de sidste samme Aar 4,963,734 Rdlr.

Flodfart. Tvende Englændere, nemlig Warrington Powell, Officer og Edvard Huth, Esq., ankom for nogle Dage siden til Norrkjøping i smaa Kanoer, hvormed de havde befaret Vennern, Vettern og Motalaelven. Fra Norrkjøping agte de sig til Stockholm.

Måns Hultins Begravelse fandt efter Aftonbl. Sted sidstafvigte Lørdags Middag. Følget samlede sig i „Østgøta Nationalsal", hvorfra Ligtoget begav sig, da Klokkeringen Kl. 1 dertil gav Signal. Toget, i Spidsen for hvilket bares den floromvundne Østgøta Nations Fane, passerede over Jernbroen, forbi Studenternes Lokale, over St. Eriks Torv, hvor flere af den Afdødes Venner sluttede sig til Toget, samt forbi Obelisken til Kirkegaarden. Hultins Grav, hvor Liget allerede i Onsdags var bleven bisat, befandtes paa den af Østgøta Nation fæstede Gravplads ved Siden af den Mindestøtte, hvorunder Skalden Lektor J. Stenhammer hviler. Da Nationen agter at fæste ny Gravplads, er M. Hultin den sidste Landsmand der begraves paa den gamle Plads. Omkring Graven havde en stor Masse Mennesker forsamlet sig og deltog der i Toget omkring 60 Personer. Pastoradjunkt B. Liljeblad fra Stockholm, der som den Afdødes personlige Ven var anmodet om at forrette ved Graven, tolkede i varme Ord og med mandigt Alvor Betydningen af Øieblikkets Handling og de Minder, som her samlede Ungdommen med det friske Liv omkring den ved en ung Mands bratte Død aabnede Grav, i hvilken saa mange Forhaabninger gjemmes; men hvor der, ligesom i alle Grave, ikke alene fandtes et mørkt Dyb nedad, men tillige en Aabning opad mod Lyset. Før Jordpaakastelsen afsang en Dobbeltkvartet af Studenter det første Vers af Salmen No. 452, og efter samme sidste Vers af Salmen, hvorefter den afsang den vakre og for dette Tilfælde særdeles passende Sang: „Snabba äro lifvets stunder"

Den ligesaa simple som høitidelige Akt var hermed forbi. Mange af de Tilstedeværende hædrede den Afdødes Minde ved at tildække hans Støvhyttes sidste Bolig med Blomster og Grønt forinden Graven tilkastedes.

Om Grubeulykken i Sachsen skrives den 12te August til „Köln. Zeit.":

Iformiddag ere de sidste Lig, som laa frit i Schakterne, bragte op i Dagen, og det samlede Antal af dem udgjør nu 236. De, som endnu mangler, ligger dybt begravede under Ruinerne, og det vil kanske vare Uger, ja Maaneder, førend de kan findes og skaffes op. Man har nu kunnet undersøge Skuepladsen for denne gruelige Ulykke og er kommen til det Resultat, at de fleste af de Omkomne maa have fundet en pludselig og let Død. En liden Flok af de Ulykkelige maa dog under Anførsel af Stigeren Bähr have søgt at redde sig ind i en Gang tilvenstre for „Hoffnungsschachte", hvori de befandt sig. De havde ikke her været levende begravne, thi en Gang, der var aldeles fri for nedfaldne Stykker, stod dem aaben til Dagen af Schakten, men denne Strækning indeholdt saa koncentreret kvælende Gas, at de ikke kunde betræde den. Nogle have været saa forvovne at prøve den Udvei, sandsynligvis i hurtigt Løb, at naa Gangen, der førte til Dagen, men har maattet betale Vovestykket med sit Liv. Man fandt dem liggende enkeltvis i Gangen, ikke langt fra det Tilflugtssted, Stigeren med sine Ledsagere havde søgt. Indtil Middag den 2den August (samme Dag, som Ulykken skede om Morgenen) har nogle af dem dog endnu levet, hvilket fremgaar af det, som de i den sidste Nød og ved det mat brændende Grubelys har nedskrevet. Nogle af disse sørgelige Skrivelser er blevet bekjendt. En Grubearbeider, Kristian Schmidt, har med en Knappenaal fæstet følgende Seddel, der var skreven med sikker Haand, paa Brystet af sin Bjergmandskittel:

„Til mine Kjære; idet jeg ser, at vi maa dø, tænker jeg endnu paa Eder. Lever alle vel og et glædeligt Gjensyn. Resten overlader jeg til Eder. Imellem Kl. 9 og 10."

Og paa den anden Side af Seddelen stod:

„Kjære Kone! Sørg godt for Marie. I en Bog i Kammeret ligger 1 Thaler. Lev vel, kjære Mor og Søskende. Vi sees igjen!"

I Understiger Bährs Notisebog findes følgende Linier:

„Dette er det sidste Sted, hvortil vi have taget vor Tilflugt; jeg har opgivet Haabet, fordi Veirverlingen paa „Segengottesschacht" og „Hoffnungsschacht" er ødelagt. Den gode Gud vil tage Mine og mine kjære Venner, som maa dø med mig, saavelsom deres Familier i sin Varetægt. E r n s t B ä h r, Understiger."

Endvidere er der i „Hoffnungsschachte" paa 3 forskjellige Tømmerdørstolper fundet skrevet med Kridt:

1. „Janetz døde, Richter anbefalede Sine til Gud. 2. Lev vel, kjære Kone, lev vel, kjære Børn; Gud vil holde sin Haand over Eder! G o t t l i e b H e i m a n n. 3. Lev vel, kjære Kone og Børn. Jeg havde ikke tænkt dette. O b e r m a n n."

Inden Kl. 10 maa de Ulykkelige have opgjort sin Regning med Himmelen.

Blandinger.

En nær Slægtning af en af de fornemste engelske Adelsætter, som ved det bekjendte Handelshus Overend-Gurneys Fallit havde mistet 50 til 60,000 £, kom tilsidst paa et Fattighus. Fattigforstanderen har dog underrettet den adelige Familie om dens Slægtnings Tilstand, saa man tør haabe han bliver hjulpen.

Skotsk Snusfornuft. Naar en skotsk Høilænder tager sig en Pris Snus, øser han den med en liden Ske af Daasen i Næsen, derpaa holder han Næsen over Daasen og giver Næsen et Par Knep, for at alt det løse kan falde tilbage igjen til fremtidigt Brug og Intet gaa tilspilde.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 19de Aug.

Indklarerede Fartøier den 18de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Anne Johanne	Corneliussen	Newcastle	Mursten.
Solna	Olsen	Fr.stad	Stykgods.

Udexpederede Fartøier den 18de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Marie Melanie	Richard	Frankrige	Trælast.
Vikingen	Oferholm	Kb.havn	Ballast.
Sibra	Hansen	Danmark	Trælast.
Anne Kathrine	Torkildsen	Mandal	ufort. V.

Kristiania Torvpriser

den 19de August 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	72	„	„
Do. Vold	1	24	1	48
Halm af Rug	„	96	1	„
Do. - Byg	1	24	1	48
Do. - Havre	1	„	1	24
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	84	„	96
Do. - Tønde	1	48	1	72
Byg	3	48	3	72
Havre	2	24	2	48
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	36	„	„
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	„	96	1	24
Birkeved pr. Favn	2	84	2	108
Furuved	2	„	2	48
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar nu jevnt høit over hele Norge. Vinden er variabel og af ringe Styrke. Himmelen skyet og Luften fugtig paa Vestkysten, Klarveir og tør Luft østenfor Nesset. Udsigterne ere fremdeles til godt Veir paa Østlandet.

Lordkantslerens Overbevisning, at Gwynplaine vilde blive gjenkjendt af Hardquanonne.

Anna, der var nøie underrettet om Gwynplaines vanskabte Ansigt, vilde ikke, at hendes Søster, til hvem Arven efter Clancharlie var overflyttet, skulde tabe den, hvorfor hun med Glæde besluttede, at Hertuginden skulde gifte sig med den nye Lord, det vil sige med Gwynplaine.

At gjenindsætte Lord Fermain Clancharlie i hans Rettigheder, var forresten en ganske simpel Ting, naar han var lovlig Arving. Var der Tvivl om Arvingens Ægthed, maatte Sagen afgjøres i Lordernes Kammer. Saa gjorde man, for ikke at gaa længere tilbage, i Aaret 1803 med Baroniet Clandos, paa hvilket Præsten Tymevell Brydges gjorde Fordring, Aar 1813 med Pairsskabet Banbury, som Generalløitnant Knollys krævede, osv.; men her var ikke saadant fornødent. Der var ingen Tvivl.

Gwynplaines Herkomst var bevist, Arveretten klar og ubestridelig, Dronningen og Lordkantsleren kunde paa egen Haand indsætte den nye Lord.

Barkilphedro var den, som styrede Altsammen.

Sagen holdtes, takket være ham, saa hemmeligt, at hverken Josiane eller Lord David havde mindste Nys om, hvilket underjordisk Arbeide der foregik under deres Fødder. Med Josiane behøvede man ikke at tage nogle usædvanlige Forholdsregler. Hun afsondrede sig uden Opfordring fra sine Omgivelser. Lord David blev sendt til Søs, til Flanderns Kyster. Han holdt paa at tabe Lordskabet og havde ingen Anelse derom.

Her tør være det rette Sted at omtale følgende lille Historie: Ti Mil fra den Station, over hvilken Lord David førte Befalingen, gjennembrød en Kaptein ved Navn Holyburton den franske Flaade. Ministerpræsidenten, Lord Pembroke, indstillede bemeldte Kaptein Holyburton til Kontreadmiral. Anna strøg Holyburton og satte Lord David Dirry-Moir i Stedet, fordi at

Overveielse. Tvende anseede og fornemme Raadgivere vare blevne underrettede om Forholdet og raadspurgte: Lordkantsleren, som i Kraft af Loven er Kongen af Englands Raadgiver, og Lordmarskalken, der er Dommer over Adelens Vaaben og Slægttavler. Thomas Howard, Hertug af Norfolk, katholsk Pair, der var øverste Marskalk af England, havde gjennem sin Vicemarskalk Henry Howard, Greve af Bindon, ladet hilse, at han vilde ubetinget tiltræde Lordkantslerens Mening. Hvad Lordkantsleren angaar, var det William Cowper, der ikke maa forvexles med sin Navne og Samtidige, Anatomen William Cowper; en Kirurg er noget ganske andet end en Lord.

Den ved Calshor fundne Flaske havde i høieste Grad vakt Lordkantslerens Opmærksomhed. Det gjaldt her om at gjenindsætte en Pair og herom havde han engang sagt:

„At med Hensyn til Englands Konstitution, var Gjenindsættelsen af en Pair af større Vigtighed end Gjenindsættelsen af en Konge."

Den, der har opfundet en Maxime, ønsker ogsaa at udøve den. Nu gjaldt det just en Pair. Man anstillede Efterforskninger. Gwynplaine fik man let fat paa. Hardquanonne ligesaa. Han var i Chathams Fængsel. Man behøvede blot at hente ham. Man flyttede ham fra Chatham til London. Samtidig anstillede man Undersøgelser i Schweitz. Sagen befandtes at være rigtig. Man fandt i Lokalarkiverne i Lausanne og Vevey den landflygtige Lords Vielsesattest, Barnets Daabsattest, Beviserne for Faderens og Moderens Død, og man tog vedbørlig bevidnede Afskrifter af disse. Alt dette gik for sig i den dybeste Hemmelighed.

Dette jussu regis og Underskriften J e f f e r i e s var bleven befunden at være ægte. Hvorfor efterlod Jakob II, der, som det synes, burde have forfulgt slige Handlinger, skrevne Spor om sin Delagtighed i dem? Det var Cynisme, det var kongelig

Konkurs. Kristiania: Handelsborger og Bankassistent Thorvald M. Hansen den 17de August. Samling den 24de ds. Fordringer meldes inden 13de Oktober og prøves 28de s. M.

Skifteberetninger. Mandals Skifteret: I Simon Knudsen Kvashammers Konkursbo den 20de Oktober. Follo Skifteret: I Handelsborger Dino Schanches Konkursbo den 31te August. Sandefjords Skifteret: I Handelsborger Joh. Benjaminsens Konkursbo den 4de September til Stadfæstelse af Opbyderens antagne Akkordforslag.

Anmeldte Reisende.

Den 19de August:

I Hotel Scandinavie: J. Paterson, Esq. fra London, J. Paterson, Esq. fra Manchester, Bromander og Bergmann fra Fr.hald, Fuglesang jun. fra Drammen, Landstad fra Sandefjord, Gleditsch fra Odalen, J. og M. Syvertsen fra Hamburg, Hetting med Søn fra Kr.sund, Assessor Bredsdorff fra Bergen, Fabrikør Berg med Familie, Doktor Lundgren med Frue og Lundberg fra Lund, Geschworner Westberg fra Westmanland, Kammerherre Belfrage fra Stockholm, Artillerikaptein Lindberg fra Karlsten, Mag. Wulf, Tornlund og Løitnant Søderhjelm fra Stockholm.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard,
Hj. af Prinsens og Skippergade.

Lørdags - Aftenblad
for Arbeidsklassen.

(De norske Arbeiderforeningers Blad).

Jeg er af et Medlem af Bestyrelsen for Bergens Arbeiderforening blevet underrettet om, at Bestyrelsen har besluttet at virke for Bladet gjennem Foreningens Rodemestere (60 i Tallet), og har jeg nu sendt det udfordrendes Antal Subskriptionsplaner, sammenheftet med nogle rene Blade. For det Tilfælde, at andre Arbeiderforeninger skulde ville virke for Bladet paa samme Maade, skal jeg, naar man vil have den Godhed at underrette mig om, hvormange Planer der haves Brug for, strax sende disse. Da dette vil medtage adskillig Tid og ligesaa Tegningen inden Foreningerne, anser jeg det for bedst at udsætte med Bladets Udgivelse til Nytaar. Til den Tid kan jeg ogsaa vente Svar fra de Arbeidsherrer, jeg har henvendt mig til, og hvoraf mange er fraværende og først ventes hjem udover Høsten.

Udenbyes Blade vil bevise mig en Tjeneste ved at optage disse Linier.

Kristiania, 15de August 1869.

Anthon Bang.

Ny Folkehøiskole.

Med Bistand af Præsten J. Müller har jeg tænkt at begynde en Folkehøiskole i Haavind Annex til Ullensaker fra førstkommende 14de Oktober. Skolens Maal er at virke til en Udvikling og Oplysning, som kunde være til Nytte og Glæde for Bonden, uden at føre ham ud af hans Stand. Det, som der fornemmelig vil blive lagt Vind paa, er Historie, især Norges, Modersmaal, Naturlære samt lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere; desuden Sang, Retskrivning, Regning samt lidt Veiledning i Jordbrug.

Undervisningen er beregnet paa 2 Vinterhalvaar, men Ingen er bunden mere end for 1 Maaned. Betalingen er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter vil rimeligvis kunne faa Hus og Kost hos mig for 4½ Spd. maanedlig, naar Sengklæder medtages, ellers vil der let være Adgang til at leie sig ind i Grandelaget. Skolebøger kunne faaes kjøbt eller leiet ved Skolen. Nærmere Oplysninger meddeles med Glæde.

Ingvar Bøhn, Cand. theol.
Algarheim i Ullensaker.

Christiania Mineralvandfabriks Udsalg

(Grev Wedels Plads No. 4)

er aabent for Drikkende af de medicinske Vande fra Kl. 6 Morgen.

Til America med "Fulton".

Den **bedste** og **billigste** Befordring tilbydes fra Christiania via Kjøbenhavn til New-York med det

americanske Hjul-Dampskib "Fulton",

1730 Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft, der afgaar fra Kjøbenhavn **Fredag den 17de September.** Man afreiser fra Christiania med „Excellencen Toll“ **Tirsdag den 13de s. M.**

NB. Som Passager med „Fulton“ har anmeldt sig til Afreise herfra en norsk Præst, der vil holde Gudstjeneste ombord samt har lovet at paase Emigranternes Bedste forøvrigt under Overreisen.

O. SVENSON,
General-Agent for det americanske Emigrant-Compagni og „the Northamerican Lloyd“.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,
utgjevne av det norske Samlaget.
Alb. Cammermeyer.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Tilsalgs.

Farinsukker.

Smuk, lysegul Farin til 12 ß pr. Pund hos **M. Hansen,**
Lille Strandgade No. 21.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Fjær, Duun & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Bpd.

Gaaseduun til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.

Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos
Gunerius Pettersen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos
Gunerius Pettersen.

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation, i Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af
C. Gerh. Hansen & Co.
Kontor: Nygaden No. 12.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Jagthund.

En 3 Aars gammel vel dresseret Jagthund er tilsalgs hos Snedker L. Olsen, Smitheløkken ved Frogner.

Tilkjøbs forlanges.

Gammelt Bly

kjøbes hos Blikkenslager Johansen, lille Grændsegade No. 7, og betales med 3 a 4 ß pr. Pd.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Ligegyldighed. Der gives Tyranner, der skjuler sig, som Tiberius, og Tyranner, der sætte Ære i at være det, Filip II til Exempel. Den Ene er mere Skorpion, den Anden mere Leopard. Jakob II var en Tyran af sidstnævnte Art. Han havde, som man ved, et aabent og fornøiet Ansigt, deri lignede han imidlertid ikke Filip II. Filip saa mørk ud, Jakob II var glad, Begge vare lige grumme. Han havde som Filip den gode Bevidsthed i sine Forbrydelser. Han var Vidunder af Guds Naade. Han havde Intet at fordølge og Intet at formilde, hans Mord udøvedes med guddommelig Ret. Han havde gjerne efterladt sig fuldstændige Arkiver med alle sine Misgjerninger numererede, daterede, klassificerede, ordnede og forsynede med Etiketter, som Gifterne i en Apothekerbod. At tegne sit Navn under sine Forbrydelser er kongeligt.

William, Baron Cowper, Kantsler af England, til hvem Dronningen nærede den største Fortrolighed af den Grund, at han var nærsynt, ja kanske i endnu høiere Grad, havde opsat en Betænkning, der begyndte saaledes:

„To Fugle stode i Salomos Tjeneste, den Ene var en Hærfugl, der talede alle Sprog, den Anden var en Ørn, som skjulte med sine Vingers Skygge en Karavane paa tyve tusinde Mennesker. Paa samme Maade har Forsynet under en anden Form“ osv.

Lordkantsleren anførte som et bevist Faktum, at en Arving til et Pairsskab var bleven bortrøvet, lemlæstet og siden gjenfundet. Han dadlede ingenlunde Jakob II, som i ethvert Tilfælde var Dronningens Fader. Han anførte endog Forklaringer. For det Første: De urgamle monarkiske Maximer. E senioratu eripimus. In roturagia cadat.*) For det Andet: Kongen har Ret til at lemlæste. Chamberlayne bestyrker dette: Corpora

*) Vi degradere fra Pairsskabet. Han skal gaa tilbage til Folket.

et bona nostrum subjectorum nostra sunt*), har Jakob I sagt. Man har udstukket Øinene paa Hertuger af kongeligt Blod for at fremme Rigets Bedste. Visse Prindser, der have staaet Thronen altfor nær, ere til det almene Bedste blevne kvalte mellem to Puder. De vare døde af Slag, sagde man. Men at kvæle er mere end at vanslabe. Det var altsaa en lovlig Handling af Jakob II. Men den ene Lovlighed ophæver ikke den anden. „Kommer den, man vilde drukne, til Overfladen igjen uden at være død, saa er det Gud, der omarbeider Kongens Handling. Gjenfindes da Arvingen, maa Kronen gjengives ham. Saaledes gjorde man med Lord Alla, Konge i Northumberland, der ligeledes havde været Komediant. Saaledes bør man ogsaa handle mod Gwynplaine, der ogsaa er Konge, det vil sige Lord. Det Lave i det Haandværk, han har været nødt til at gribe til paa Grund af udøvet Vold, fordunkler ingenlunde Vaabenskjoldet. Et Bevis derpaa er Abdolonginus, der var Konge og blev Gartner, et Bevis derpaa er Josef, der var hellig og blev Tømmermand.“ Kort og godt, den lærde Kantsler fandt, „at Lord Fermain Clancharlie, falskeligen kaldet Gwynplaine, skulde gjenindsættes i Raadigheden over sine Godser og gjengives alle sine Værdigheder, dog paa den Betingelse, at han blev konfronteret med Forbryderen Hardquanonne og af nævnte Misdæder gjenkjendt.“ Lordkantsleren bemærkede i et Postskriptum, at i det Tilfælde ikke Hardquanonne vilde svare, skulde han underkastes streng Tortur, og at man skulde foretage Konfrontationen den fjerde Dag for at den kunde finde Sted i det Tidspunkt, som i Athelstans Lovbog benævnes frodmortell, Dødsfulden. Dette medførte imidlertid den lille Uleilighed, at dersom den Martrede døde anden eller tredie Dag, blev det vanskeligt at iværksætte Konfrontationen; men Loven maatte efterleves. For Øvrigt var det

*) Vore Undersaatters Liv og Eiendom tilhører os.

Dagbladet.

No. 192. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 20de August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemart, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lunner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Asfo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldsbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommenderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 19de August. Keiseren præsiderede igaar i Ministerraadet.

Konstantinopel, 18de August. Vicekongen af Ægyptens Svar er fundet tilfredsstillende. Differencen ansees hævet.

Paris, 19de August. Ifølge „Liberté" er Keiseren bedre, og agter at reise til Chalons den 29de August.

Wien, 19de August. „Neue freie Presse" offentliggjør Beusts Svarnote af 15de August paa Thieles Depesche af 4de s. M. Beust ønsker nærmere Begrundelse af Preussens Bebreidelse til den keiserlige Regjering for Brugen af dens Meddelelser; han er beredt til at aabne Skriftvexel om, hvorvidt der i den senere Tid fra den ene eller den anden Side er skeet en, maaske misforstaaet, Imødekommen for at mildne eller bortfjerne den herskende Misstemning; Beusts forsatte Omgang med Baron Werther viser bedst, at der ikke har været Østerriges Hensigt, at Grev Wimpfen skulde vedblive med Undladelsen af Besøg hos Bismarck.

London, 19de August. Det er anmeldt, at Kongen af Sverige og Norge vil gjøre et Besøg her i December.

Om Attester for Tjenestetyende.

Klagerne over Tjenestetyendet, navnlig Tjenestepigerne blive stedse lydeligere og de ere vist vel grundede. En anden Sag er det, hvori Ondet egentlig stikker. En Indsender i Aftenposten forleden mener, at det for en stor Del maa søges i et misligt Attestvæsen. Han mener, at Tjenerne vilde se sig nødt til at opføre sig bedre, hvis deres Stilling mere beroede paa Attestens Beskaffenhed end nu er Tilfældet. Han minder om hin Tid, da Lovgivningen tog sig af samme Sag og mener, at Autoriteterne (Politiet) burde have en Haand med i Hanken. Men Ondet ligger vistnok dybere. At samvittighedsløse Attester vilde udrette meget er utvivlsomt, men Forholdet mellem Husbondsfolk og Tjenestetyende er desværre i de fleste Tilfælde saadant, at Attesterne neppe kunne være noget videre at lide paa. Især er dette Tilfældet med Attesterne for Tjenestepiger. Hvorledes er vel Forholdet nutildags i en stor Del Husholdninger, ja, det kan vist siges uden Overdrivelse — størsteparten? Vore yngre Husmødre ialfald kjender desværre lidet til Husvæsenet, og hvorledes skulle de da kunne kjende til sine Tjenestepiger, saa de med frelst Samvittighed kunne give dem Attest? Hvorledes opdrages de vordende Husmødre i de saakaldte bedre Familier? Indtil Konfirmationsalderen tilbringer Pigebarnet Tiden i Skolen og efter den Tid er Pianofortet, Broderiet, Romanen, Gaden og Selskabslivet deres Tidsfordriv. Husvæsenet overlades til Moderen eller Tjenestepigerne. Sjelden eller aldrig sætter de sin Fod i Kjøkkenet. Naar de saa bliver gifte — Gud hjælpe den Mand i smaa Kaar, der faar en saaden Pyntedukke — saa maa de overlade Madlavningen til Tjenestepigen, og hvorledes skulle de saa kunne attestere Ting, som de ingen Besked ved om? Derfor maa de indskrænke sig til at sige, at Angjældende er tro — saavidt de ved — og snil og skikkelig, har vist et godt moralsk Forhold — saavidt de ved. De kjende overmaade lidt til, hvad Pigen duer til eller tager sig for. Hvorledes kan man under saadanne Forholde vente, at Pigerne kunne være anderledes end de ere, uden Kontrol, uden Agtelse for sin Madmoder, uden Hengivenhed, thi hvorledes skulde vel en saadan kunne opstaa mellem Personer, der se saa lidet af med hverandre? Deraf kommer denne evige Flytten, denne for en Forbedring af disse mislige Forholde ødelæggende Flytten. Et Aar ansees jo allerede for en lang Tid, et halvt Aar eller vel bare et Fjerdingaar er snarest det almindelige. Og hvorledes skal i saa kort Tid et Menneske læres at kjende, saa man kan tildele det en paalidelig Attest? Man klager over Tjenestepigernes Uduelighed. Men naar nu ingen lærer dem, hvorfra skal saa Dueligheden komme? De faar da lære sig selv og gjør de det, kan man være vis paa, hvad Madlavningen angaar, at der sker paa Husbondens Bekostning. Der maa nemlig experimenteres, og det koster Penge.

Man klager over, at Tjenestepigerne er uhøflige, bruger en grov Mund. Men hvor kan man vente andet af udannede Mennesker, der ingen Agtelse have for sine Foresatte, og Agtelse kan de ikke have for den, som de kunne se over Hovedet i Ting, som i deres Øine er den høieste Kundskab. Hvorledes kan man vente de taalmodigt skulle modtage Irettesættelser for Feil, som Husmoderen ikke selv er fri for? Man klager over, at de ere utro. Men hvorledes kan man vente sig stort andet af Mennesker med en svag moralsk Grundvold, naar det overlades dem at gaa over alt i Huset, og det førend man har lært dem at kjende saavidt, at man kan gjøre sig et Begreb om hvorvidt de kan betroes Husets Nøgler og Adgang til Forraad af enhver Art? Man klager over, at de er uordentlige og urenlige. Men hvorledes er de Exempler, de almindelighed faa? Nei, vil man forlange bedre Tjenestetyende, da faar man nok begynde med sig selv. Husmoderen faar lære at styre sit Hus og faar ogsaa da virkelig gjøre det. Med Agtelse er gjort et stort Skridt fremad. Og desforuden Husbondsfolkene behandle et Tyende verligt, humant, interessere sig for deres Ve og Vel, da vil lidt efter lidt Hengivenheden komme af sig selv. Nu lider den gode Husmoder med den slette. Den uduelige, uopdragne Tjenestepige behøver Tid for at lære at paaskjønne en bedre Behandling. Hun har under slette Husmødre vænnet sig til afskens Unoder og Udyder, som hun tager med sig til den gode Husmoder. Hun vil i Begyndelsen vise sig som hun har været vant til: svare uartigt, være uordentlig og skidenfærdig. Men er det ikke et altfor slemt Gemyt, vil den gode Husmoder ved Taalmodighed og Overbærenhed kunne rette paa Feilene, og hun kan da gjøre sig Haab om med Tiden at faa en brav Tjenestepige, hvis denne vil slaa sig til saalænge; men taber Madmoderen Taalmodigheden, vil hun have at begynde forfra igjen med sine gode Hensigter om et halvt Aar.

Nærværende Indsender tror altsaa ikke, at der vil være vundet noget ved Fordringen paa samvittighedsfulde Attester, fordi disse af de ovennævnte Grunde ikke under de nærværende Forholde er at vente. Vor Børneopdragelse maa undergaa en total Forandring. Forældrenes Herredømme maa gjenoprettes; nu er det Børnene, som dominerer i alt for mange Familier. Børnene ville gjøre, hvad de ville. Pigebørnenes Skolegang faar indskrænkes til det nødvendige. Med Halvparten godt lært af hvad de nu lærer, vil de være vel tjent, og da bliver der Tid til at hellige Husvæsenet den behørige Opmærksomhed. Hvem vil vinde derved? Alle ville vinde. Først Pigebørnene selv, derpaa deres vordende Ægtefæller og endelig deres Børn, om Gud giver dem nogle. En mere virkelig frugtbringende Kristendomsundervisning turde maaske mere end alt Andet virke en Forandring til det bedre i de her omhandlede Forholde.

Z.

Ane Vike.

(Et sandfærdigt Livsbillede af J. B.)

Et gammelt Ordsprog siger: „Æblet falder ikke langt fra Stammen", men Ane Vike er falden langt derfra. At finde hendes Lige i Uretvished og Ligegyldighed for Børn, Mand og Hus, ja for Alt, som i Alle i Almindelighed skatte høist af de jordiske Ting, er vist umuligt, medmindre det skulde være med den i Vinter hedengangne „Timans-Synnøv" paa Vigerøen.

Ane Vike er født i V— Præstegjeld i Aaret 1823 af Gaardmandsfolkene Nils og Ingeborg Dougstad, der var Bygdens rigeste og mest anseede Familie. Af 7 Børn var Ane deres eneste Datter, lyslet og fager af Ansigt og net af Figur samt stærk af Helbred. Paa Konfirmationsdagen var hun baade den vakreste og stadseligste Pige i Rækken nedover Kirkegulvet, og der var stor Stads hos Nils Dougstad den Dag. Ingen anede da, at dette Lykkens Barn nogensinde skulde komme til at gjøre sig selv og Andre saa ulykkelig, som hun har gjort. Men det var hendes Ulykke, at hun blev gaaende hjemme lige til hun 21 Aar gammel blev gift med sin 8 Aar ældre Mand. Som eneste Datter i Huset blev hun føiet i Alt, medens hendes Lærdom og aandelige Udvikling gik tabt i Leg og Fjas. Hun fik ikke Begreb om at tage Hensyn til andre end sig selv, lærte ikke at føie sig eller opofre noget af sit Eget for Andre, og hendes Kristendomskundskab var ogsaa svært taaget og uklar, saa at hun hellerikke fra den Kant vidste at hente Kraft til sine Pligters Opfyldelse som Husmoder, Hustru eller Moder. Men rig var hun og dertil vakker, og hertil kom at hun var Bygdens bedste Mands Datter. Vistnok sagde de Piger, som tjente i hendes Forældres Hus eller vare sammen med hende paa Sæteren, at hun var „et stort Inkjeskjørrel, en Snaratvare og en mageløs Syvsoverske"; men dette formaaede dog ikke at afskrække Bygdens rigeste Gaardgutter fra at fri til hende og — Valget faldt paa Knut Vike. Bryllupet stod hos hendes Forældre paa Dougstad, og da Brudefolkene Søndagsmorgen drog med Musik fra Gaarde til Kirke for at vies, sagde hendes Moder: „dette er Rikebrua", og hun havde Ret, thi Ane fik 300 Spd. i Brudegave, maaske ligesaameget i Hjemmegift og omsider flere Hundrede Spd. i Arv; men hendes senere Liv har vist, at Rigdom og Skjønhed uden tilsvarende folkelig Dannelse er noget af det Værste i Verden. Da hun skulde flytte til sit nye Hjem, ½ Mil længere ude paa Stranden, laa just et Fartøi paa Dougstadbugten, som havde et Par Salutkanoner ombord. Dette leiede hendes Fader for hende og hendes Tøi, og da Fartøiet var kommet paa Vikebugten saluterede det som om Storfremmede skulde komme til Gaarde, og hele Grænden kom til Søen for at modtage sin nye Grændekone. Stort var Alt, og Stort har det ogsaa været senere hen med Ane Vike. Ikke før var hun bleven Herskerinde i Huset før hun blev saa usams med sin Svigermoder, der som Kaarkone paa Gaarden boede i en liden Kaarstue nærved, at Manden maatte stevne sin egen Moder til Forligelseskommissionen for at stille Konen tilfreds, antagelig fordi Ane muligens havde hørt hjemme, at man skal stevne og sagsøge, saasnart man bliver uens med Nogen. Men hvorfor skulde gamle Iva-Gjertrud paa Kommissionen? Ja, det vidste Ingen at besvare, med mindre det skulde være Ane selv, som paa denne Maade fik sprænge sin Galde og yppe Krangleri, som det har vist sig, hun ikke kan leve foruden. Den første Sommer i hendes nye Hjem gik dog saa nogenlunde stille hen, ialfald syntes det saa; kun bleve Leiefolk og Tjenere opmærksomme paa den særegne Adfærd af Manden, at han gik saa ofte hjem af Arbeidet, især den første Økt af Dagen. Men hvorfor gik han saa ofte? Jo, det fik man senere forstaa. Netop for at vække og atter vække sin Syvsoverske og ordne paa Madstellet saadan, at Maaltiderne ikke skulde blive forsent færdige; thi han er og har været en Ordensmand som Faa, ligesom i at være overbærende med en rangsmid Ægtefælle. Men naar hun endelig var kommen paa Benene, saa tror du vel at det gik rask fra Haanden. Langtifra, hun seig og seig som Mørkeskodda. Dette bar dog Manden over med, skjulte det i lang Tid saa godt som det lod sig gjøre og afbødede Følgerne ved sin egen saameget større Raskhed og Foretagsomhed. Mod Bygdens Skik og Brug maatte hun i et særskilt Værelse have eget Mad- og Drikkestel, især i Kaffetiden af Døgnet. Heri blev dog ogsaa Manden delagtig, og herpaa vilde Intet være at sige, eftersom de havde Raad dertil og derfor ikke egentlig sultede Tjenere eller Andre, som vare i Huset; men hun vilde endelig have en Dram i Kaffen og kunde aldrig vende Solskinssiden ud uden samme; Manden maatte have det ligedan som hun selv, og dette baade Morgen og Eftermiddag. Men dette, som i mange Tilfælde kan være til Helsebod, blev her en Vane, som for Mandens Vedkommende gjør, at han vel altforofte kvæler sin Ulykke i en Rus, medens det for hende, som ikke længere faar denne Kaffedram, er en Aarsag til indædt Harme. Men saa kom første Juleaften. Da rygtedes det, at Manden havde været oppe paa Loftet og skaaret Knappene af sine Brudgomsklæder, at disse ikke oftere skulde komme paa ham og minde ham om den Dag, da han blev koblet sammen med et saadant Utyske som Ane. Skridtet synes lidet, men alligevel betydningsfuldt; man erindre nemlig, at endnu levede Anes agtede Far og Mor, som ofte besøgte Huset, samt at han fremdeles lagde an paa at skjule ikke alene Konens mange Svagheder, men ogsaa hendes Ondskab. Mod og Villiekraft maatte dertil. Men hvad var vel den egentlige Bevæggrund til dette Skridt? Jo, hun beskyldte ham sagesløs for andre Kvinder netop for at kunne have noget Ondt at tygge paa. Grænden og alle, som kjendte ham vel, fritager ham aldeles for Beskyldningen, men saalænge tyggede Konen om Utroskab fra hans Side, at hun ikke alene troede endog det mest Urimelige, men drev det endog dertil, at Præsten maatte hjem og tale mellem dem som om Ægteskabsskilsmisse maatte finde Sted. Derefter blev der dog Nogentid stille; thi hun fik et Barn, en liden Pige, som dog snart døde, saa en Søn og atter en Søn, men da hun fik den tredie, brød Stormen løs igjen. Hun strøg med Barnet gaardimellem som en anden Tiggerske og bagtalede Manden som en „Horhest" og andet Sligt. Kom hun hjem til Forældrene, og det var ofte, saa enten leiede hendes Fader Folk med hende tilbage eller ogsaa fulgte han selv med og talede hende tilrette for en Tid igjen. Men drog hun paa andre Kanter, endog til fremmede Bygder, maatte Manden eller Nogen fra ham afsted og hente Fruen tilbage. Man tror, at hun gjorde alt dette udelukkende for at fortrædige Manden, som fremdeles viste hende en mageløs Overbærenhed. Barnet, hun drog med sig paa disse Vandringer, bærer dog for Livstid Mærker heraf, omendskjøndt Faderens senere omhyggelige Pleie har reddet ham fra at blive helseløs. Atter maatte Præsten hjem, og atter lod der til at blive et Slags Husfred for en Tid igjen. Imidlertid havde Manden maattet overlade Mad- og Husstellet til en ugift Søster eller senere til sine Tjenestepiger, da Konen foruden idelig at løbe bort ogsaa, naar hun var hjemme, lagde an paa at skrabe Alting sammen for sig selv, f. Ex. al Ulden til Klæder for hende selv — Intet for Manden og Børnene. Endelig fik hun sin fjerde Søn og var derefter nogentid i Ro, men de gamle Beskyldninger mod Manden fortsattes med djævelsk Ondskab, og Enden blev da, at de Begge maatte til Forligelseskommissionen for at faa det Fornødne foranstaltet til Ægteskabsskilsmisse. Forlig om treaarig Separation fra Bord og Seng kom istand, og de har siden levet som Adskilte, men Forliget blev ikke indsendt til Amtets Approbation, hvorfor den egentlige Skilsmisse er lige nær. Begge droge de til samme Hjem, dog tog hun sig en Værge, den hun dog senere har slaaet Vrag paa. Der var kun Staahei, ikke Alvor med i Spillet. Nu er 16 til 17 Aar henrundne siden den Tid, men i alle disse Aar har hun for det Meste flakket om som et Skumpelskud, ikke alene i sin egen Bygd, men ogsaa i alle tilgrændsende Bygder og Byer og kun været hjemme som Bjørnen den mørkeste Vintertid. Og paa disse Vandringer har hun lidt baade Hunger og Kulde, ja endog lagt mangen Nat under aaben Himmel eller i en Hølade, almindeligst haanet som et Udskud blandt Mennesker. Men at faa hende til at opgive Fantestien, tage fat paa Udøvelsen af sine Pligter eller aflægge sine uretfærdige Beskyldninger mod Manden, det er umuligt. Naar hun har gjort disse lange hensigtsløse Udflugter og tildels er bleven hjemsendt af Politiet, dels har betlet for at komme under offentlig Tiltale, tror man, at hun egentlig har gjort det Altsammen for at paaføre Folk Bryderi og sin Mand Udgifter. Naar hun er hjemme, udretter hun Intet, uden at holde sit Kammer rent og varmt samt — tillaaset. Maden faar hun indbaaret i Kammeret til sig eller ogsaa gaar hun tilbords med Familien, men sætter sig altid nederst ved Bordet, og krydrer da Maden med den mest uhøviske Tale, de mest nærgaaende Beskyldninger mod Manden og mod Tjenestepigerne eller Andre, med andre Ord: hun maa altid tygge paa Ondskab. Husets Folk ere blevne saa vante hertil, at de i Regelen tie til Alt, og naar dette er uundgaaeligt, gjøres der som oftest Spøg af hele hendes Gjøen og Allarm. For en enkelt Gang bliver der formeget af Legen, saa hun maa hovedkuls ud og smutter da som Rotten ind i sit Kammer eller farer med et vildt Skrig omkring Husene eller til Naboerne, som bor tæt ved. Kaffe og Bræn-

devin faar hun dog ikke som i gamle Dage, Kaffe dog af og til, Brændevin kun enkelt Gang, naar Tjenere faar, og det fordi hun bliver saa meget værre, naar hun faar det. Hun faar klippe et Par Sauer af Besætningen, og dem klipper hun tilgavns, vist flere Gange om Aaret. Hun har sin Kiste fuld af Klæder og fine Skrin fulde af Tørklæder og desuden Gang- og Sengklæder i Overflod, Sko har hun ogsaa, og er mageløs ræd for alle sine Ting, men alligevel gaar hun mangengang værre klædt end „Timans-Synnøv" selv, f. Ex. i et lysegraat Skjørt med sorte Lapper og med et afskaaret Søstøvlepar eller lignende paa Fødderne. Jeg har hidtil fremstillet hende som Hustru. Nu ogsaa et Par Ord om hende som Moder. For Kortheds Skyld ville vi sige: Ane Vike er en unaturlig Moder, ikke ond mod Børnene saa hun slaar eller hader dem, men derimod tager hun aldrig selv Haand i med at pleie, beklæde eller undervise dem — Alt lægger hun paa Manden, og beskyldende Gud for „at hun ikke er Meirmand". Men Følgen er ogsaa, at Sønnerne, som nu ere næsten voxne og med Hensyn til Flid og Sædelighed som Folk flest ikke kalde hende Mor, men: „Groa".

Efterat have været i Ro hjemme i længere Tid er hun nu igjen strøgen paa Vandring. De kunde tro hun var gal; det er hun dog ikke, isaafald maa det være en egen Galskab hun har, men er nogen besat af en ond Aand, saa er hun det.

Kristiania, den 20de August 1869.

I vort Gaarsnummer omhandlede vi forskjellige Sider af de Vanskeligheder, som det østerrigske Statslivs indre og ydre Udvikling har at kjæmpe med, Forholdet til Ungarn, Bøhmens Holdning m. V.

Blandt de indre Vanskeligheder, som den østerrigske Regjering har at kjæmpe med, er ogsaa Striden mellem de Ultramontane og Liberale. Der er ingen Tvivl om, at Folkets store Flertal nærer liberale Anskuelser med Hensyn til de religiøse Spørgsmaal, og Klosterhistorierne i Krakau have gjort Geistligheden endnu mere forhadt end tilforn; men de Ultramontane tabe derfor ikke Modet, den forsonlige Holdning, Beust hidtil har indtaget overfor Rom, opmuntrer dem i deres hensynsløse Optræden, og de sky ikke ved enhver Leilighed at spaa den nuværende Regjering, den hele nuværende Statsorden Død og Undergang. En af de Prælater, der optræde stærkest imod den liberale Retning, er Biskop Rudigier i Linz; et af ham udstedt Hyrdebrev imod Loven om borgerligt Ægteskab paadrog ham nylig en Dom til Fængselsstraf, hvorfor han kun fritoges ved Keiserens Benaadning, og som Paven siges at ville give ham Erstatning for ved paa det forestaaende Koncilium at udnævne ham til Kardinal; men neppe er han sluppen herfra, førend han paany udslynger sit Anathema over de nyere Love. Ved et den 9de ds. i Gmunden afholdt Møde af de katholske Foreninger i Øvreøsterrige var ogsaa Biskop Rudigier tilstede, og han opfordrede der indtrængende til at virke for Kuldkastelsen af Lovene om borgerligt Ægteskab og om Skolevæsenets Emancipation fra Geistligheden. Han betegnede det borgerlige Ægteskab som en Institution, der stod langt under Prostitutionen, og ved hvilken Døre og Porte aabnedes for Vellysten. Den falske Liberalisme tiltog sig, sagde han, et falskt Navn; dens egentlige Tanke var: idag den katholske Religions Død og imorgen Republiken. Keiseren havde delt sin Magt, saa at man ikke i Lovene kunde se hans Villie. (Det er et almindeligt Fif, at man for at vinde Keiseren sondrer skarpt imellem ham og hans vantroe Ministre). Biskop Rudigier forlangte endvidere, at man skulde virke hen til at faa Dagspressen, dette Giftbæger for Gjæsterne, afskaffet i de offentlige Lokaler, og meddelte endelig, at Rigskantsleren selv havde sagt til ham, at en konstitutionel Østerriger skulde vandre sin Bane uden at bryde sig om den katholske Kirkes Dogmer. Flere lignende Taler holdtes, kun afbrudte engang, da en nærliggende Kirkeklokkes Klang bragte de Forsamlede til at bede et „Fadervor", og stormende Bifaldsraab fulgte navnlig alle Kraftudtryk. Mødets Tendents betegnedes bedst derved, at Biskop Rudigier opstillede det som et fælles Maal for alle gode østerrigske Katholiker, at omgive Monarken med andre Raadgivere. I et Møde Dagen efter opfordredes der først til rigeligere Ydelse af Peterspenge, thi de 12 Mill. Frks., der nu aarlig indkomme, ere „meget for Lidet" til den hellige Faders Fornødenheder. Senere fortsattes Angrebene paa de nymodens Institutioner og navnlig paa Pressen. Mødet overværedes bl. A. af den forrige Minister, Grev Belcredi og af en Hr. v. Rochow som Delegeret for Preussen.

Naar Carlisternes Opstand i Spanien er mislykket, synes det ialfald ikke at være af Mangel paa Pengemidler, thi der er endog i de Forenede Stater blevet foretaget Hververinger til Don Carlos's Hær. Den 31te Juli læstes i New Yorks Blade et Avertissement, hvorved Mænd med militær Erfaring opfordredes til at melde sig hos en Oberst Gibbons for at tage Tjeneste hos Don Carlos. Der meldte sig ifølge the World et stort Antal Frivillige, der tidligere havde gjort Tjeneste i Unionshæren. Oberst Gibbons, en smuk Mand paa omtrent 35 Aar, meddelte dem, at Don Carlos særlig trængte til erfarne Officerer og vilde kunne bruge 300 til at indøve hans Tilhængere i Krigsbrug. De, der vilde lade sig hverve, vilde uden Vaaben, som simple Passagerer, blive sendte fra Amerika til Paris, hvor de vilde finde en Agent, som vilde tage sig af dem. Deres Reiseudgifter vilde blive betalte, og der lovedes dem fri Hjemreise, hvis de efterat være blevne bekjendte med Forholdene ønskede at vende tilbage til Amerika. „Det vilde være ubesindigt", siger i denne Anledning Corr. Havas, „at tage denne Meddelelse bogstavelig. Man maatte saaledes forbauses over, at Don Carlos kunde tro, at det vilde være ham let at benytte det franske Territorium som Samlingssted for nye Rekruter. Men hvis de af World givne Oplysninger ikke ere fuldstændig opdigtede, kan man deraf slutte, at Carlismen for Øieblikket tyer til alle sine Hjælpekilder."

Den saameget omskrevne Depesche af 4de d. M. fra Hr. von Thiele paa Bismarks Vegne til den preussiske Gesandt i Wien gjengives nu i sin Helhed. Den er dog for lang til at kunne finde Plads i dette Blad og vi henvise derfor til det af os tidligere meddelte telegrafiske Udrag af den, der i alt Væsentligt er rigtigt. Som det vil erindres, gik den ud paa af Beust at æske Forklaringer angaaende hans Udtalelser i Delegationerne. Navnlig ankedes der over Beust, fordi han havde betegnet Forholdet mellem Østerrige og Preussen som utilfredsstillende, først af den Grund, at Preussen gjør Indgreb i Pragerfreden, idet det indgaar of- og defensive Allianer med de sydtyske Stater, og dernæst fordi Preussen ikke paa nogen Maade havde vist sig villig til at imødekomme de Bestræbelser for i alle Forhold at opnaa Forsoning, som Beust til forskjellige Tider har gjort. Hr. v. Thiele kræver i en temmelig nærgaaende Tone Beviser for disse Paastande.

Grev Beust, der ikke blot kjender det tydske Ordsprog „bange machen gilt nicht", men ogsaa retter sig derefter, har som bekjendt ikke tøvet med at konstatere Rigtigheden af de givne Referater af hans Tale, idet han i den østerrigske Delegations Møde den 9de har gjentaget sin Paastand om den mageløse Forsonlighed og Taalmodighed, han viser, medens Preussen kun har en „kold Haand" at række frem til Gjengjæld. Som Modsætning til Preussens Forhold fremhæver han stedse Frankriges oprigtige Venskab, og da man i den østerrigske Delegations Fredagsmøde, hvor Krigsministeriets Budget var til Forhandling, søgte at svække Sympathien for Frankrige, tog han det i Forsvar. En Minoritet havde stillet Forslag om at negte Gageforhøielser for de høiere Officerer, og under Drøftelsen af dette Spørgsmaal kom man ind paa den almindelige politiske Situation. En af Minoritetens Talere, Dr. Sturm, ytrede for at begrunde sin Paastand om Situationens fredelige Karakter, at der, naar man vilde lade være at drive en ideal tysk Politik, ikke kunde være Tale om en Krig med Preussen, saa meget mere som jo Keiser Napoleon med Hensyn til Østerrige havde ytret, at han ikke allierede sig med et Kadaver, og at man ei heller behøvede at frygte for en Krig med Frankrige, da det havde nok at gjøre med sine indre Tilstande. Dette gav Grev Beust Anledning til at udtale: „Der er blevet mindet om et i sin Tid vidt udbredt Ord om Umuligheden af en Alliance med et Kadaver. Jeg vilde foretrække ikke at komme tilbage dertil, for det Første fordi den ærede Taler selv er Beroliget, og jeg slet ikke vil forstyrre denne Beroligelse, men navnlig fordi jeg ikke tror, at netop dette Ord kan gjøre et synderligt behageligt Indtryk i Østerrige. Den, der har været syg, holder i Regelen ikke meget af at høre, at man anstiller denne Sammenligning med ham. Men for den historiske Nøiagtigheds Skyld føler jeg mig dog kaldet til at udtale, at efter hvad der er mig bekjendt, maa jeg anse hele denne Ytring for høist apokryf, og derhos maa jeg gjøre opmærksom paa, at der er gaaet tre Aar siden den Tid, da denne Ytring skulde være falden." Efter nogle Udtalelser om Hærlovens Vedtagelse i Rigsraadet tilføiede han, at han ikke vilde tilbagekalde, hvad han tidligere havde ytret om Udsigterne for Freden. „Men," sagde han videre, „jeg tillader mig at gjentage, hvad jeg ogsaa andetsteds har tilladt mig at fremhæve, at Fredens Bevarelse for en stor Del, om ikke betinges af, saa dog lettes ved, at der ikke hersker nogen Tvivl om, at den Stat, der ved sin hele Stilling kan drages med ind i en krigerisk Forvikling, er istand til at værge sig, og det bør derfor overveies meget alvorlig, om man skal tage en Beslutning, der forandrer noget i Rigets for Udlandet bekjendte Forsvarsevne og igjen nedsætter den". At Grev Beust ikke frygter for et Angreb fra Frankrige, hvis Velvillie for Østerrige han saa varmt har fremhævet, er en Selvfølge; og den Magt, der truer Freden, naar Østerrige ikke staar fuldt rustet til at tage imod den, kan da ikke være nogen anden end Preussen og dets Allierede. Hvor forsonlig Grev Beust end er, vil han dog ikke drive sin Forsonlighed saa vidt, at han undlader at forberede Østerrige paa at tage sin Del i en ny og stor Krig.

Bestyrelse af Kristians Amt. Ved høieste Resolution af 17de dennes er Foged i Søndre Gudbrandsdalens Fogderi, Horster, naadigst konstitueret til fra den Tid, hidtilværende Amtmand i Kristians Amt, Jensen, fratræder Amtmandsembedets Bestyrelse, under Vakancen ved Siden af sit eget Embede at bestyre nævnte Amtmandsembede.

Angaaende Branden i Laurvik den 14de ds. har ifølge Rigstd. Byfogden under 16de ds. indberettet Følgende:

I Forbindelse med mit Telegram giver jeg mig den Ære at indberette, at Branden den 14de om Aftenen Kl. 8 opstod hersteds i Bager Haags Gaard Mtr.-No. 90 a, der støder mod Prinsens- og Romberggaden. Ilden udbredte sig hurtigt paa begge Sider, saaledes at hele Strøget op mod Torvet nedbrændte, navnlig:

Mtr.-No. 89 a tilh. Skrædder Fossum, taxeret for 590 Spd.

— 89 b	Kobberslager Nords Enke	870	—
— 89 c	Do.	180	—
— 90 a	Bager Haag	1090	—
— 90 b	Politibetjent Hansen . .	1170	—
— 93	Chr. Schrøeter . . .	1220	—
— 94	P. A. Johannesen . .	2460	—
— 95	Niels Gjermundsen . .	890	—
— 96	Jomfru Schreiberg . .	810	—
— 97	Sadelmager Olsen . .	1610	—
— 98	S. Dupont	1480	—
	Tilsammen	12,370	Spd.

Desuden maatte følgende Gaarde nedrives: Mtr.-No. 88, tilhørende T. Hagstrøm, taxeret for 380 Spd.

— 99	Kommunen	50	—
— 135	Rørlægger Larsen . .	270	—
		700	Spd.

medens Gaardene Mtr.-No. 82, 91, 92, 101 og 134 ere mere eller mindre beskadigede.

Brandforhør er paabegyndt, uden at Resultatet vides. Skadetaxt vil blive afholdt snarest muligt.

I Flaavær er ifølge Kundgjørelse fra Telegrafdirektøren en Telegrafstation aaben til almindelig Benyttelse fra idag af.

Et Rygte om, at Prins Oskar vilde tage sig en Tur til Drammen, oplyses nu i Dr. Td. at bero paa en Misforstaaelse, da Prinsen under Ringeriksturen kun havde ytret Ønske om, at han senere under sit Ophold her i Landet maatte faa Leilighed til at se Drammen og dens Omegn. Prinsen kom tilbage hertil igaar Aftes Kl. 7½.

Sølvimport. Dampskibet „Kronprinsesse Lovise" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 36,000 Spd. i Sølv.

Norsk Folkeblad No. 32, der udkommer imorgen, indeholder: Trodals Rakel af Kristian Elster, Brev fra Amerika, Skitse fra Bryggerne i Kristiania (med Afbildning), Udsigt fra Hegre i Stjørdalen (med Afbildning), Sidste Begivenheder, Skandinaviske Blades Indhold og Nyheder.

Atter en ny Folkehøiskole. Som det vil sees af omstaaende Bekjendtgjørelse, vil der ogsaa i Krødsherred til Høsten aabnes en ny Folkehøiskole. Foruden de i Sommerens Løb bekjendtgjorte, nemlig Kand. Bohn og Pastor Müller paa Romerike, Olav Lofthuus og Pastor Ungers i Hardanger og Sæmund Viks paa Nordmøre, er der som tidligere omtalt endnu i Gjære med Stiftelsen af flere, saaledes en i Silgjord, en paa Sundmøre og en i Kinservik. Desuden skal der ogsaa være Udsigt til at en Folkeskole med det Første vil blive oprettet i Smaalenene.

Indbrudstyveri. Igaar Nat er Indbrudstyveri forøvet hos Handelsborger N. N. Berg paa Jernbanetorvet. Tyven er, ved Hjælp af falsk Nøgel, kommen ind paa Kontoret, hvor han har bemægtiget sig et Pengebeløb af ca. 130 Spd.

Spansk Toldtarif. (Rigstd.) Med Skrivelse af 7de ds. har de forenede Rigers Generalkonsul i Alicante tilstillet Indredepartementet Gjenpart af et af det spanske Finantsministerium under 28de f. M. udfærdiget Dekret, der bestemmer, at de i den ældre Toldtarif fastsatte Terminer for Indtrædelsen af forandrede Toldsatser ogsaa skulle bringes i Anvendelse paa den nye Tarif, saaat de ved samme indførte Toldforhøielser først ville træde i Kraft:

2 Maaneder fra den officielle Kundgjørelse for Varer, der komme fra Europa og Afrika.
3 Maaneder for Varer fra Amerika paa Østsiden af Kap Horn.
5 Maaneder for Do. fra Do. paa Vestsiden af Do.
8 Maaneder for Do. fra Asien og Filippinerne.

I Henhold hertil vil Klipfisk som før meddelt betale den tidligere gjældende Told, Realer 68. 80 og 78. 80 indtil 1ste Oktober næstkommende.

Indberetning fra Forstmester Asbjørnsen angaaende Torv- og Brændeforhold i de hallingdalske Sæteregne:

En stor og rimeligvis den større Del af Sæterregionen i vort Land gaar neppe op over 3000 Fod. Til denne Grænse er der i Almindelighed heller ikke saa vanskeligt for Brændsel til Budraattens Tilgodegjørelse, naar det ikke er for langt mod Nord eller nærmere ud mod Havet.

Men naar Sæterlagene og Havnegangene, saasom her i Hallingdal, paa Hardangervidden og lignende Fjeldegne gaa op til en Høide af imellem 3 og 4000 Fod over Havfladen, ja endog derover, er det saagodtsom forbi med al Trævæxt, og om der end oppe ved Fjeldbuskenes Væxtgrændse findes en Del Vidier, vantreven Ener, Tuer, med Rab eller Kjærringris (Betula nana), og længere ned lidt krybende Kronglebirk, saa er Gjenvæxten saa overordentlig sen, at disse Buskvæxter, for at naa et Par Tommers Tykkelse, næsten tælle ligesaa mange Aarringe, eller behøve ligesaa lang Tid, som Barskogen for at naa Tømmerførlighed nede i Lierne og paa Moerne.

Det som voxer og grønnes heroppe, er det duftende Fjeldgræs, de rigtnærende Fodervæxter (tætte friske Grønsværtæpper, yppige Matter og Volde vise noksom, hvorledes de trives) og saa er det Myrplanter og Torvvæxterne. Torven kan glæde sig ved omkring 40 Ugers Tæle i den frosne Moderjord, hvilket i Omskiftning med den kortvarige Sommervarme synes at være et heldigt Vilkaar for dens Dannelse og Godhed. Næsten overalt er her Torv, sine Steder Overflod og det endog af god Torv.

Dette er et stort Held for Sæterbruget der kræver en ikke ringe Mængde Brændsel til Ysining og til Mysekogning, til Briskebagning, Vaskning og Rensning af Kopper og Bukjereld og endelig til at modstaa og udholde de 10 Ugers Sætertid i disse Høifjeldegnes ofte næsten vinterlige Sommer.

Med et Middeltal sættes Brændemængden, til omtrent 4 Læs Kvist af Ener, Vidier, Krybbirk og Rab for hver Ko. Efter Arbeide, Afstand og Førsel kan Prisen paa denne Brændemængde sættes til 15 a 30 ß pr. Læs eller 60 ß a 1 Spd. pr. Ko. Der, hvor saadan Træbrændsel ikke har kunnet tilveiebringes, har man alt paa flere Steder nedlagt Sætrene og kun nyttet dem til Beiter for Faar eller Slagtefæ. Men nu findes der paa de fleste Steder Torv, tildels lige ind paa Buvæggene, og en tilsvarende Brændeværdi af dette Slags Brændsel vil utvivlsomt kunne tilveiebringes for det Halve af, hvad Kvisten koster, ja endog under dette eller saagodtsom for Intet, da det meste af Arbeidet, saasom Udlægning, Reisning, Vending, kort den hele Tørkning samt Indbringelse eller Opstabling ved Sæterbodens Læside, vil kunne udføres ved den ellers ledige Arbeidskraft af Børnene i Sætertiden. Selv Skjæringen af saa ringe Mængder, som her er Tale om, udføres paa flere Steder af Kvindfolkene, og der er neppe noget iveien for at den overalt kan udføres af disse i de mange ledige Mellemstunder som falde, naar Buskapen ikke er for stor.

Efter det Kjendskab, som under disse Reiser er vundet til Tørke- og Veirlagsforhold, vil det i almindelige Somre ikke være vanskeligt at faa Torven tør; dog er det af mange Grunde ønskeligt, at man ikke tager paa at bruge af den, før Aaret efterat den er skaaret.

Disse store opsparede Brændemasser, som langsomt og upaaagtet har faaet Lov til at samle sig igjennem Aarhundreder, ville saaledes ved en fornuftig og hensigtsmæssig Nytning ikke alene give et billigere og bedre Brændsel, end den Kvist og det Kvas, man hidtil har brugt, men om det skulde findes ønskeligt end yderligere at udvide Sæterbruget, saa vil der af Torvmyrene i de bereiste Strøg kunne udvindes saa betydelige Brændselmængder, at de

ville være tilstrækkelige for langt større og betydeligere Sæterbrug, end de, der nu for Tiden drives i Hallingdalsfjeldene.

Den 17de Juli kom jeg til Aal, hvorfra jeg strax reiste op til Vasbygden i Følge med Amtsagronom Kjekstad, samt de to fra Heimdal ankomne Torvgravere; derfra tilfjelds næste Dag.

Strækningen fra Vas nordvestlig henimod Djupsvandet (3550 Fod over Havet) og derfra mod Øst under Reinskarven og Løvdalsbræen er fuldkommen vedløs — der voxer saagodtsom ikke en Vinde — men de hører til de bedste Havnegange i Hallingdal. I de sidste Aar har imidlertid Brændemangelen i den Grad vanskeliggjort Driften, at enkelte Sæterbrug (f. Ex. Mjølkebatten, 3870 Fod over Havet) ere nedlagte, samt Havnegangene forladte eller bortsatte til Driftebønder. Paa enkelte Steder har man vel prøvet at bruge Torv, men har ialmindelighed hverken skjønt at vælge den bedste eller vidst at skjære paa den rette Maade; man har saaledes i Regelen kun taget Græstorven eller nyttet de øverste, mest fose og maadelige Floer i Torvleiet. Paa andre Steder har man ført Birkeved tilfjelds paa Vinterføre eller paa Kløv om Sommeren. Atter andre Steder har man paa lignende Vis som Araberne, der i Ørkenen hjelper sig med Kamelmøg til Brændsel, brugt tørket Komøg under Yste- og Primkjedelen samt ved det hele Sæterstel.

I det ovennævnte Fjeldstrøg ligge Sætrene Haalu, Tvist, Dyrbotten, Holliden, Blomestølen, Valliden, Søndre-Valliden, Citrestølen, Reine og Løvdalen, i alt 10 Sæterlag med 35 Opsiddere. Paa alle disse fandtes brugbar Torv i tilstrækkelig, tildels rigelig Mængde; paa flere Steder god, endog særdeles god.

I hver Sætergrænd blev der optaget Torv eller anlagt et lidet Torvskjær, hvorfra Torven paa forskjellige Maader blev udlagt eller reist til Tørkning. Derhos blev der meddelt al fornøden Oplysning og Underretning om, hvad der var at iagttage med Hensyn til Udveitning, Anlæg, Torvskjæring, Optagning, Tørkning, Opbevaring og Brug af Torven.

Paa Grund af Slaatten kom ikke alle Eiere tilstede, men flere vare dog med, og nogle viste den Interesse for Sagen i Forening at sende en Mand paa sine Vegne.

I Hol paa Sydsiden af Hallingskarven besøgtes Sæterlagene Præstholdt, Storebudalen og Veslebudalen med tilsammen 15 Eiere. Her fandtes god, ja tildels udmærket Torv i Nærheden af Sætrene. Paa Nordsiden af Skarven ved Sæterslagene Feten, Varaldsæt, Fagudalen og Sølesundt med 10 Eiere, fandtes ligeledes god Torv i større Mængder lige ved Sætervæggene.

Der er saaledes i Aasgjæld fundet Torv til ikke mindre end 17 Sæterlag med 60 Eiere. Af den Tilfredshed, hvormed de tilstedeværende Bygdemænd og Sætereiere udtalte sig om de trufne Foranstaltninger til Torvdriftens Fremme, samt af den Pris, de lode til at sætte paa, hvad de nu havde havt Anledning til at se og lære, er det baade at haabe og vente, at dette snart vil finde Anvendelse og ikke blive uden væsentlig Nytte for Sæterdriften.

Amtsagronomerne ere de Funktionærer, som i Retning af de materielle Interesser staa i det nærmeste Forhold til denne Sag; de have ogsaa den bedste Anledning til at indføre den og til at virke paa Almuen. Amtsagronom Kjekstad, som paa min Begjæring og efter Amtets Foranstaltning har været min stadige Ledsager paa disse Reiser, har ogsaa interesseret sig saameget for Sagen og sat sig saaledes ind i de enkle Undersøgelser og Foranstaltninger, som udkræves, at han fremdeles med Held vil kunne virke til Torvdriftens Anvendelse i Sæterbrugets Tjeneste, ligesom til dens Fremgang inden Distriktet i det Hele.

Som ovenfor er sagt, have de gjennemreiste og undersøgte Fjeldstrækninger været saa godt som vedløse. Det samme vil uden Tvivl før eller senere blive Tilfældet med de fleste Sæterbeiter i Hallingdal; thi selv ved den forsigtigste Brug af det Kvistværk og de Vedemner, som findes, vil Gjenværten aldrig kunne holde Skridt med Trangen til Brændsel. Dette har Hallingdølen først i de sidste Aar faaet Øinene op for, og Flere udtalte sig af denne Grund endog for Gavnligheden af ogsaa at bruge Torv til Brændsel nede i Dalen. Den Maade, hvorpaa Brændeskoven desuden hugges og bruges, eller rettere misbruges, der, hvor den fornemmelig bestaar af Birk, var ogsaa fuldkommen egnet til at støtte en saadan Anskuelse samt til at styrke Vedkommende i deres Mening og Forsæt. I denne Hensigt blev der for en af disse Mænd anlagt et Torvskjær og optaget brugbar Torv øverst oppe i Ustedalen.

I Anledning den stedfindende Skriftvexel, foranlediget ved Hr. Skibsbygmester Paasches Indberetning om Monitoren „Mjølners" Aftagning af Grunden i Kragerø-Sundet, skriver „Vestmar" for 18de ds.: Det ser aabenbart ud til, at Hr. Bygmesteren er kommen forsent for at kunne gjøre nogen Anvendelse af sin Dygtighed og Omsigt ved denne Leilighed, og at hans hele Fortjeneste bestaar i, at han — skjøndt i et Par Punkter modstræbende — fulgte en ved hans Ankomst hid allerede vel og forstandig anlagt Plan til Skibets Aftagning af Grunden. Forholder Sagen sig saa, og dette synes der at være al Grund til at antage, saa forsvinder jo aldeles Foranledningen til den exceptionelle Bifalds- og Tilfredshedserklæring, hvormed Marinedepartementet har udstyret Hr. Skibsbygmester Paasche for udvist særdeles Dygtighed og Opfindsomhed ved Monitorens Aftagning. Det skal imidlertid indrømmes, at medens Hr. Paasche ved denne Leilighed tilsyneladende Intet har havt at støtte sin Indberetning om egne Meriter til, har Marinedepartementet dog kunnet bygge sig noget forhastede Bifalds- og Tilfredshedserklæring paa Bygmesterens Indberetning; men noget Usædvanligt synes der dog at have klæbet ved denne departementale Foranstaltning, hvorved Hr. Paaske fik, i Skikkelse af en Departementsskrivelse, en Laurbærkrands paa sit Hoved, hvilken han nu beklageligvis maa gjøre Afkald paa og hvorved Hr. Bygmesterens Hoved synes at maatte blive endog mere blottet, end det kan have været forinden hin Krands blev det paalagt.

Barnedaab. (Vestmar). Sidstleden Søndag foregik i Bamble Kirke en sjelden Høitideligbed, idet Hr. Pastor Bagge døbte en Omstreifer, en 70aarig Mand.

Frøken Erika Lies Koncert i Arendal havde ifølge Vestl. Tid. samlet et særdeles talrigt Publikum. Kunstnerinden hilsedes strax ved sin Indtræden af livlig Applaus. Den glimrende Teknik i Forening med det karakteristiske og følelsesfulde Foredrag kom til sin fulde Ret i det smukke Udvalg af Nummere, der lønnedes med vedholdende og enthusiastisk Applaus, ligesom Frøken Lie efter Koncertens Slutning blev fremkaldt.

Arendals ældste Borger, Terje Schjøveland, afgik i Søndags ved Døden i en Alder af 92 Aar.

For de ved Instruktionskursuset i Kristianssand forsamlede Skolelærere samt deres Instruktører, DHrr. Hertzberg, Berg og Behrens, gaves ifølge „Kr. Stifts." iørdagsaftes en Afskedsfest, foranstaltet af Byens Borgere efter Indbydelse af en af den hervœrende Lærerforening valgt Komite. Laget holdtes i Exercerhuset, hvis rummelige Lokale, der isommer har undergaaet en meget forskjønnende Oppudsning, var til Leiligheden smukt dekoreret med Grønt og Flag, saa det frembød Skuet af en vakker Festsal. En talrig Samling af Deltagere havde indfundet sig, i hvilken alle Samfundsklasser saaes repræsenterede, og dette, forenet med et heldigt Arrangement, gav Festen en smuk Anledning værdig Karakter, der i Forbindelse med dens eget Indhold af Taler og Sang vistnok har ladet den efterlade sig det bedste Indtryk hos samtlige Deltagere.

Efterat der var gjort tilbørligt Angreb paa de med forskjellig Slags kold Anretning velbesatte Borde, kom Punschen frem, og snart æskedes til Lyd fra Talerstolen, hvorfra Hr. Skoledirektør Wolff aabnede Talernes Række. Han vilde gjøre den Tilstaaelse, at det først nu, efterat han havde været Vidne til dette Instruktionskursus og til dets Resultater, var gaaet fuldstændig op for ham, hvad der gjennem disse Kursus er kunde udrettes. Han dvælede ved Legemsøvelsernes store Betydning og ønskede, at denne gode Sag, som iaften havde givet Anledningen til, at saa mange Medlemmer af alle Samfundsklasser vare samlede, ogsaa maatte faa stedse videre Fremgang og voxe sig alt større og stærkere. Han udtalte derpaa paa Værternes Vegne en Hilsen til de fremmede Lærere, — paa Grund af Omstændighederne maatte den blive baade Velkomst- og Afskedshilsen, — og udbragte Gjæsternes Skaal. — Hr. Skolelærer Abrahamsen foreslog derpaa med et Par indledende Ord en Skaal for Hs. Maj. Kongen, hvorefter Hr. Skolelærer O. Jørgensen i et billedrigt og varmt Foredrag talte for Fædrelandet. Hr. Stiftamtmand Vogt talte for Centralforeningen. Taleren fandt det overflødigt at dvæle ved den store Betydning af dens Virksomhed, men tog af dennes Fremgang Anledning til at pege paa, hvad der ved den private Foreningsaand kan udrettes i en god Sags Tjeneste, naar den finder Mænd, der har Evne og Villie til at holde den oppe og med usvækket Nidkjærhed arbeide paa dens Fremme. Idet han udtalte Ønsket om, at Centralforeningen altid ligesom hidtil maatte have saadanne Mænd til Ledere, henvendte han sig til dens tilstedeværende Formand, Hr. Ritmester Egeberg, hvis Skaal han udbragte. Hr. Egeberg takkede i en længere Tale, idet han kastede et kort Tilbageblik paa denne Sags Historie. Ligesaa glædeligt, som det var at iagttage Forskjellen saavel i legemlig og aandelig som materiel Henseende mellem Lærerne nutildags og den ældre Tids Lærere, ligesaa tilfredsstillende var det at se den stedse voxende Interesse for den Sag, til hvis Fremme Centralforeningen virkede. Men skulde den vinde varig Fremgang, og Sandsen for Legemsøvelser blive rodfæstet i vort Land, maatte efter hans Overbevisning Gymnastik og Exercitie ei blot indføres paa alle Skoler — lærde saavelsom Almueskoler —, men ogsaa optages som særskilt Examensfag, der fik Karakter ligesom de øvrige Fag, hvori der vilde ligge en forstærket Impuls til at drive dem med Lyst og Iver. Om denne Tanke skulde han ønske ogsaa nærværende Forsamlings Tilslutning; de livlige Bravoraab, der fulgte Talen, syntes at tyde paa, at en saadan ogsaa var bleven den til Del. — For Skolen talte Hr. Skolelærer Osm. Nielssen. Folkeoplysningen, ytrede Taleren, var i vor Tids civiliserede Samfund overalt sat i første Række blandt de Opgaver, for hvilke der først og fremst arbeidedes, og i de nordiske Lande, ei mindst i vort Land, havde man især i den senere Tid i dens Fremme seet en Aandens Gjerning, vigtigere end alle andre. Han fremhævede Skolens Betydning som den vigtigste Faktor i denne Henseende, naar dens Plads blev fuldt anerkjendt og hævdet af Folket og dens Virke lededes i den rette Aand. — Efterat Ordet derpaa var givet frit, udtalte Hr. Seminarlærer Berg paa samtlige de Fremmedes Vegne en varm Tak for den Velvillie, hvormed man her overalt var kommen dem imøde, og som iaften i denne Fest havde givet sig et saa smukt Udtryk. — Hr. Seminarbestyrer Hertzberg henvendte en speciel Tak til de Militære, navnlig deres Chefer, for den i enhver Henseende udviste Imødekommen og udbragte i en af hyppige Bifaldsraab afbrudt Tale en Skaal for Armeen og dens Officerer. — Hr. Oberst Wergeland takkede for Skaalen idet han bl. A. fremhævede Betydningen af den Gjerning, Garnisonsskolerne have i Folkeoplysningens Tjeneste, og ved hvilken ikke lidet Godt udrettes i forskjellige Retninger. — Hr. Kirkesanger T. Hansen fra Landvik udbragte en Skaal for Storthinget, hvis Liberalitet de tildels kunde takke for disse Instruktionskursussers Istandbringelse. — Endnu fulgte en hel Del Taler Slag i Slag, saaledes for Sangen af Hr. Skolelærer Løvland; for Folkeligheden af Hr. Student Isaachsen; for DHrr. Hertzberg og Berg af Hr. Folkehøiskolelærer Lofthus, hvis kvikke Tale i Hardangermaal som sædvanligt indhøstede levende Bifald; under stormende Jubel løftedes de nævnte Instruktører paa Guldstol og bares rundt Salen, hvilken Hyldest tidligere paa Aftenen ogsaa var bleven Hr. Joh. D. Behrens tildel. — Hr. Berg takkede Lærerne for Samværet og bød dem Farvel, idet han mindede om Digterens Ord: „Her er Sommersol nok" ꝛc. — For Flaget talte Hr. Pastor Kristensen, der meget smukt og heldigt symboliserede dets Farvers Betydning og deres Anordning. — Endelig udbragte Hr. Hertzberg i en humoristisk Tale, der hyppig afbrødes af Tilhørernes livlige Applaus, en Skaal for Kvinden. Laget fortsattes til Kl. 11½, og holdtes endnu foruden de refererede en Del Taler.

Indimellem Talerne afsang Lærerne under Hr. Behrens's Anførsel forskjellige Sange, hvis smukke Udførelse ligesom ved tidligere Leiligheder indbragte dem kraftige Bifaldsytringer. Ligeledes afsang en Dobbeltkvartet af Byens Skolelærere et Par Sange, der ogsaa fik en tilfredsstillende Udførelse.

Paaseiling. I Anledning et Sammenstød mellem de svenske Dampfartøier „Karl XV." og „Prins Oskar" i Nærheden af Chapman Light ved Themsen d. 2den ds., fremgaar det af en til G. P. indløben Beretning, at Sammenstødet, hvorved „Karl XV." fik Bougen indstødt og „Prins Oskar" en mindre Skade forud, er foranlediget ved at „Prins Oskar" for at undgaa at seile ombord i en Bugserdamper med et større Fartøi paa Slæb, har baaret af og pludseligen bleven mødt af „Karl XV", der ikke tidligere var bleven observeret. Saasnart man fra „Prins Oskar" opdagede Faren, kommanderedes „Stag og bak"; men da det samme ikke blev iagttaget ombord i „Karl XV" blev Sammenstødet uundgaaeligt.

Skibshavnen ved den russiske Keiserresidents Zarkoje-Selo. (Efter Petersb. Ztg.) Uagtet Zarkoje-Selo ikke er mere Søstad end „den berømte Søstad Leipzig", da det ikke ligger ved Søen og ikke engang ved nogen Elv eller Aa, saa har det dog en kunstig gravet Sø med Havn og Værfter og alt Flaadetilbehør. Det hele synes ved første Oiekast bare at være et Overdaadighedens Paafund; men det har dog ogsaa en alvorligere Mening. Her findes nemlig en Samling af alle mulige Nationers Skibe og Baade. En stor Bygning tjener Mandskabet paa disse Skibe, som er 56 i Antal, til Opholdssted og hvor Storfyrst Alexei egenhændig arbeider. Her findes rigt forgyldte gammeldagse Skuder fra Katarine den Andens Tid, Sandure i alle Størrelser og alt til Søvæsenet Henhørende. Zar Peter den Stores og Sømændenes Helgen Sankt Nikolai Billedstøtter findes ogsaa her. Skuderne ere forsynede med Flag og

opslugte de Skibbrudnes sammenfoldede Hænder, den forkastede alle deres Bønner og lyttede blot til deres Anger, Stormen modtog det anbetroede Gods af Dødens Hænder. Havet byttede Rolle, som en Panther, der gjør sig til Amme, og paatog sig at vugge ikke Barnet, men dets Fremtid, medens Barnet selv voxede op i Uvidenhed om, hvad Havet gjør for det. Bølgerne, i hvilke Flasken blev kastet, vaagede over dette Henrundne, som var en Fremtid i sig, Stormen brusede frem derover med Mildhed, Dønningerne og Klipperne vare varsomme, Mørkets Verden arbeidede paa at lade Sandhedens Stjerne opgaa, den Landflygtige var trøstet i sin Grav, Arven var gjengivet Arvingen. Det Uendelige gjorde sig til Formynder for den Ringe, den Svage, den Forstødte.

Dette burde Barkilphedro have seet i den Hændelse, over hvilken han jublede. Det faldt ham aldrig ind, at alt dette var skeet for Gwynplaines Skyld, han overtalede sig til at tro, at Alt var skeet for hans egen Skyld, og at det ikke var mere end tilbørligt. Saaledes ere Djævlerne.

Den, der muligens forbauser sig over, at en saa skrøbelig Ting kan flyde omkring i femten Aar, uden at gaa til Grunde, røber derved blot, hvor lidet han kjender Havets store Mildhed. Femten Aar er Intet. Den 4de Oktober 1867 fandt nogle Fiskere fra Port Louis i Morbihan mellem Øen Croix og Halvøen Gavres's Odde en romersk Amfora fra det fjerde Aarhundrede, der var bedækket med Arabesker, som Havet havde afsat. Denne Amfora have flydt omkring i femtenhundrede Aar.

Saa meget end Barkilphedro lagde an paa at beholde et flegmatisk Ydre, var dog, som sagt, hans Glæde stor.

Alt kom ligesom paa Bestilling i Hænderne paa ham.

Gwynplaine! Han kjendte Navnet. Masca ridens! Som alle Mennesker havde ogsaa han seet paa Manden som ler. Han havde læst Plakaten, der var klistret paa Tadcasterværtshuset,

Lord David i det Mindste kunde trøste sig med at være Kontreadmiral, naar han ikke længere var Pair.

Anna var fornøiet, hun havde skaffet sin Søster en hæslig Mand og givet Lord David en høi Stilling. Usselhed og Godhed.

Anna spillede en Smule Komedie. Hun overtalede sig til at tro, at hun handlede som en stor Dronning, at hun gjorde godt, hvad hendes Fader havde forbrudt, at hun beskyttede Uskyldigheden efter Guds Villie.

Det er en sød Ting at gjøre gode Gjerninger, der er til Skade for dem, man ikke elsker. For Øvrigt havde Kundskaben om, at hendes Søsters tilkommende Mand var vanskabt, været Grund nok for Dronningen. Paa hvad Maade denne Gwynplaines Vanskabthed var beskaffen, hvori hans Styghed bestod, derom havde Barkilphedro ikke troet det at være nødvendigt at underrette Dronningen, og Anna havde ikke uleiliget sig med at spørge. Kongelighedens fornemme Ligegyldighed.

Og hvad betød det ogsaa? Lordernes Kammer kunde ikke andet end være taknemmelig. At give en Pair Opreisning er at give hele Pairsskabet Opreisning. Hvordan den nye Lords Ansigt end maa være beskaffent, saa er et Ansigt ingen gyldig Indvending mod en Ret. Alt dette tænkte vel omtrent Dronning Anna og gik mod sit Maal, det store kvindelige og kongelige Maal, at tilfredsstille sine egne Ønsker.

Dronningen var i Windsor, der var altsaa en Afstand mellem Hofintriguerne og Almenheden.

Ingen Anden end de, som nødvendigvis maatte indvies i Hemmeligheden, vidste, hvad der foregik.

Hvad Barkilphedro angaar, saa var han glad og oprømt, hvilket gjorde hans Ansigtsudtryk endnu uhyggeligere end ellers.

Han nød den Vellyst at være den første, der fik smage Indholdet af Hardquanonnes Flaske.

Vimpler og naar Vinden blæser ser man dem gjøre sine Vadskevandsbolle-Togter med somilitær Præsision; thi alt gaar naturligvis til med yderste militær Strenghed. I Regelen ligge de dog fortøiede i en Hobrunding inde i Havnen; her ligger ved Siden af hinanden en venetiansk Gondol, en tyrkisk Kaik fra Konstantinopel meget lang, af prægtig Form og med rige Guldprydelser; en Baad fra de fillipinske Øer; en Pirogue fra de karolinske Øer; en kinesisk Schaingianka, der er tredelt i Bagstevnen og som bevæges med en Vrikkeaare; en japanesisk Elvebaad; Kanoer m. m. m.

Ledig Post. 3die Direktør-Post ved Kongsbergs Sølvværk.

Postens Indtægter bestaa i en fast Gage af 500 Spd. aarlig. Der tilkommer ikke Direktøren særskilt Godtgjørelse for Reiser til Værkets Gruber og Indretninger. Ifølge kgl. Resol. af 16de Juli 1838 bliver den nye Direktør ikke at udnævne som Statens Embedsmand med de af Grundlovens §§ 21 og 22 følgende Pligter og Rettigheder, men bliver at beskikke paa Vilkaar, at han med Hensyn til Afskedigelse af Værkets Tjeneste staar i samme Forhold til Staten, som om han var i en anden Værkseiers Tjeneste, hvorhos han til enhver Tid vil have at finde sig i de Forandringer i Forretningerne, som muligens herefter maatte bestemmes.

Ansøgninger om denne Post indsendes gjennem Finants-Departementet inden 6 Uger fra Dato.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 20de Aug.

Dampskibet „Gustav Vasa" ankom Kl. 3 igaar Eftm. med en Ladning, ca. 1900 Tdr., Rug fra Stettin.

Indklarerede Fartøier den 19de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Familiens Haab	Hansen	Moss	Brændevin.
Veranda	Svendsen	Gøteborg	Ballast.
Nøkken	Nilsen	Fredr.havn	Fisk.
Madsen	Pedersen	do.	do.

Udexpederede Fartøier den 19de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Rosalie	Daguenet	Frankrige	Trælast.
Neth	Richard	do.	do.
Sylphe	Bruun	Danmark	do.

Konkurs. Nordre Hedemarkens Skifteret: Nils Rasmussen Sjugerud af Næs den 16de August. Samling den 23de ds. Fordringer meldes inden 14de Oktober og prøves 30te s. M. Drammen: Handelsmand Martin Hurum den 17de August. Midlertidig Bestyrer Sagfører R. Nynning. Saml. 30te Aug. Fordringer meldes inden 25de Oktober og prøves 8de November. Hønefos: Smedemester Anders Pedersen den 16de Aug. Saml. d. 26de ds. Fordringer meldes inden 16de Oktober og prøves den 5te Novbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometerstanden omtrent som igaar, dog lidt lavere paa Østlandet. Vinden svag Østlig i Bodø, ellers svag Nordlig til NVlig med skyet Himmel og fugtig Luft paa Vestkysten. Klarveir og tørrere Luft paa Østlandet. — Udsigterne ere fremdeles til smukt Veir paa Østlandet.

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra 2½ til 8 Spd. **Klædes-** og **Cassemirs-Jakets,** lyse og mørke, fra 96 ß til 3½ Spd. **Beduiner, Talmar,** af forskjellige Stoffe fra 1 Spd. **Reisekaaber, Støvkaaber,** af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß. **Regnkaaber** i stort Udvalg fra 3 Spd. til 5½ Spd. **anbefales paa det Bedste.**

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

En fri Folkeskole

agtes oprettet paa Bjertnæs i Krødsherred fra 1ste November d. A. Skolen kaldes „Folkeskole", baade fordi Navnet er paa Moden og fordi den, hvorvel nærmest bestemt for Bondegutter fra 15—20 Aars Alderen, naturligvis staar aaben for hvilkensomhelst hæderlig norsk Gut, samt endelig fordi det vist og sandt er undertegnede Læreres Mening baade selv at være folkelige og at retlede Eleverne til at blive duelige Medlemmer af det norske Folk, baade som borgerligt og kirkeligt Samfund. „Høiskole" tør vi ikke nævne den, da vi efter vort Kjendskab til Forholdene anser det rimeligt, at der ikke fornuftigvis kan tages nogen meget høi Flugt, men meget mere maa begyndes efter en temmelig lavtliggende Plan. „Fri" og „frivillig" maa Skolen med Rette kaldes, saasom vi har tænkt at klare os uden Hjælp og Støtte fraoven, ligesom det ogsaa er Tanken, at Alt skal drives med god Villie, Lyst og Liv. Fuldt Kursus er tænkt at skulle gjennemgaaes i Løbet af trende Vinterhalvaar, omtr. 6 Uger før og 10 Uger efter Jul, altsaa tilsammen omtr. 8 Maaneder. Elevernes Udgifter for Undervisning samt forsvarlig Kost og Bolig paa Gaarde i Skolens Nærhed vil neppe overstige 5 Spd. maanedlig, og saaledes vil det hele Kursus — Bøger etc. iberegnet — omtr. koste 50 Spd. Forøvrigt er nærmere Underretning om Plan, Undervisningsmaade og Fag at faa hos Undertegnede, der tillige modtager Indmeldelser, som ønskes indsendt inden 1ste Oktober førstkommende.

Bjertnæs, 15de August 1869.

A. Sigurdson, Seminarist. R. Støren, Ingeniør. O. Aabel, Præst.

Skov til Udhugst.

Lørdag den 18de Septbr. førstk. Kl. 4 Efterm. agter Ringsaker og Næs Almindingsbestyrelse ved et Møde, der afholdes i Ringsakers Kommunebygning, underhaand at bortforpagte til Udhugst for et Tidsrum af 3 Aar omtr. 2000 Tylter Træer paa Roden, der forinden vil vorde udblinkede i en Strækning af Ringsaker og Næs Alminding, hvis Grændser ere saaledes:

Paa søndre Side af Aasten Elv udgaar Linien fra Hammer Sæter og fortsættes i lige Retning til Jøes-Vandets søndre Ende; derfra i lige Linie til Grundsøens sydligste Punkt og til dens nordligste, hvorfra igjen Linien gaar i Retning af Elvens Løb over Høiden af Slet-Fjeldene til Øier Præstegjelds Grændser. Paa den nordre Side af Aasten udgaar Linien fra Bjørnaas-Broen og følger Elvens Retning paa Høiden af Slet-Fjeldene indtil Øier Præstegjelds Grændser. Det bemærkes, at der til Aasten Elv, hvori Fløding kan foregaa, gjennemsnitlig ikke er over ¼ Mils Fragt paa Materialierne. Saafremt antageligt Bud sker, vil Salget foregaa paa Stedet, hvor Konditionerne for Bortforpagtningen vil være bekjendtgjorte, ligesom de forinden bero til Eftersyn hos Undertegnede, p. t. Bestyrelsens Formand.

Farberg i Ringsaker, den 18de August 1869.

J. Staff.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Tilsalgs.

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos **Gunerius Pettersen.**

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.
Bommesie og **Twill.**
Shirting, hvid og kuløret samt **Stout.**
Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte** og **gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Farinsukker

sælges fra 12 ß til høiere Priser hos

O. H. S. Fegth,
Brogaden.

Bomuldslærreder,

norske og svenske, til Fabrikpriser hos

O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener,

norske og svenske, fra 8 ß til høiere Priser i smukke Mønstre, anbefales af **O. H. S. Fegth.**

Sirts og Shirting

anbefales i godt Udvalg til billige Priser.

O. H. S. Fegth.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Gammelt Bly

kjøbes hos Blikkenslager Johansen, lille Grændsegade No. 7, og betales med 3 a 4 ß pr. Pd.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Realskole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 31te August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Han var ikke det Ringeste overrasket, Overraskelsen tilhører blot smaa Aander. For Øvrigt — ikke sandt? — skyldte vel Slumpelykken ham dette, han havde saa længe holdt Vagt ved Tilfældets Dør.

Eftersom han ventede, var det jo en given Ting, at Noget maatte hænde. Dette nil mirari, ikke at forundre sig over Noget, var en Del af hans ydre Væsen. Sikkert er det, at i sin Sjæl var han beruset. Havde Nogen kunnet rive af ham den Maske, som han satte paa sin Samvittighed endog for Vorherre selv, vilde man have opdaget følgende:

Just ved disse Tider, lidt før Flasken kom i hans Hænder, var Barkilphedro kommet til den Overbevisning, at det vilde være umuligt for ham, den hadefulde og magtløse Fiende, at rette et alvorligt Hug mod Hertuginde Josianes lysende Tilværelse. Barkilphedro var paa Vei til at afstaa, ikke fra at ville Josiane noget Ondt, men fra Haabet om at kunne gjøre noget Ondt, ikke fra at hade, men fra at bide. Men hvilket dybt Fald! At være nødt til at slippe Taget, at stikke sit Had i Skeden som en ubrugbar Dolk! Bittre Ydmygelse.

Pludselig, just i rette Tid — den uberegnelige Verdensironi elsker slige Sammentræf —, kommer Hardquanonnes Flaske seilende over Havets Bover og lægger sig i hans Hænder.

Der ligger et Slags Medgjørlighed i det Ukjendte, der synes at stille sig i det Ondes Tjeneste.

Barkilphedro aabner Flasken, finder Pergamentet, vikler det op og læser — —, man forestille sig hans vilde Glæde!

Det er besynderligt, at Havet, Vinden, Ebbe og Flod, Storm og Stille kunde gjøre sig saameget Bryderi for at berede en Usling en glad Overraskelse.

Denne Medskyldighed havde varet i femten Aar. I disse femten Aar havde Havet ikke et eneste Øieblik ophørt at arbeide derpaa. Den ene Bølge havde rakt den anden den svømmende

Flaske, Skjæret havde ikke knust Glasset, Flasken havde ikke faaet en eneste Sprække, ingen Gnidning havde ødelagt Proppen, Vandet havde ikke trængt igjennem, Fugtigheden havde ikke udslettet Skriften, — hvor megen Omtanke har ikke Oceanet maattet udvikle. Og paa den Maade var det, som Gernardus havde kastet i Skyggeverdenens Skjød, bleven overladt Barkilphedro af Skyggeverdenens Hænder, og det Budskab, som sendtes Gud, var faldet i Hænderne paa Satan. Det Uendelige havde misbrugt den Tiltro, man havde havt til det, og den dunkle Ironi, der har sin Haand med i det Timelige, havde lavet det saa, at den parrede denne det Godes Triumf, som gjorde det forskudte Barn Gwynplaine til Lord Clancharlie, med en Uslings Seier, at den paa en usfel Maade gjorde en god Gjerning, at den stillede Retfærdigheden i Nedrighedens Tjeneste.

At frarive Jakob II hans Offer, var at give Barkilphedro et Rov. At reise Gwynplaine var at styrte Josiane. Barkilkilphedro fik sin Villie frem, og det var derfor, at Bølger og Storm i saa mange Aar havde bevaret og baaret frem denne Flaske, paa hvilken saa Manges Ve og Vel beroede, det var derfor, at Hav og Storm havde aftalt en inderlig Samvirken. Det Uendelige gjorde sig til en Orms Medarbeider. Saadanne Indfald kan det Uendelige have.

Barkilphedro følte et Lyn af titanisk Overmod i sin Barm. Han overtalede sig til at tro, at alt dette var skeet for at fremme hans Hensigter. Han følte, at han selv var Midtpunkt og Maal.

Han tog Feil.

Lader os yde Tilfældet Retfærdighed.

Det var ingenlunde den rette Betydning af den Hændelse, som Barkilphedro havde benyttet sig af. Oceanet gjorde sig til Fader og Moder for den Forældreløse, sendte Stormen over dets Bødler, knuste den Farkost, som havde stødt Barnet fra sig, den

Dagbladet.

No. 193. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 21de August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 13de Søndag efter Trinitatis:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor Andersen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund. Kommunion Fredag forsk.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Kand. Andersen til Dimis.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sogneprest Dop. Aftensang: Hr. Pastor Bera.
Østre Akers Kirke: Hr. Pastor Sommerfeldt.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
Serkedalens Kapel: Hr. Sogneprest Faugen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
I Everhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Thin.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Biri, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moß, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12¾, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldsbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Ritterdal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndre og Nordfjord, Voss og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefoss, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moß, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldsbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Biri og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 20de August. „Constitutionnel" bekræfter Bilæggelsen af den tyrkisk-ægyptiske Difference.

Stadsfysikus Bidenkaps Overskridelse af sin Embedsmyndighed.

For nogen Tid siden indsandt en Stenkjører ved Kristiania Veivæsen sig hos Bylæge Sandborg for at faa forbundet en Finger, han havde faaet klemt i det yderste Led under sit Arbeide. Doktor Sandborg, som netop havde sat sig til Bords for at spise til Middag, besigtigede strax Skaden, der i kirurgisk Henseende var ganske ubetydelig og for Øieblikket ikke tiltrængte anden Behandling og Forbinding med Charpie. Da Doktoren imidlertid ikke havde tilstrækkelig Charpie ved Haanden, bad han Stenkjøreren indtil videre kun at tage Lommetørklædet om Fingeren, og raadede ham til at indlægge sig paa Sygehuset; thi paa denne Maade vilde han faa den billigste og bedste Forpleining, da han ingen Understøttelse havde af Fattigkassen eller nogen Sygekasse, men selv skulde betale Kuren. Sandborg strev derfor den for saadanne Tilfælde almindelige Indlægsseddel, der sikrer Patienten for at blive afvist fra Sygehuset. En Mand, som fulgte Stenkjøreren, spurgte, om der ikke skulde haves Brændevin paa Fingeren, og svarede Sandborg hertil Nei med Forklaring om, at denne Medicin ikke længere brugtes. Stenkjøreren lod ogsaa som om han var tilfreds med den nydte Behandling og gik. Imidlertid havde han nok ikke været ganske tilfreds med Besøget, han havde faaet, og var gaaet til Doktor Tidemand, som dog ogsaa har afgivet den skriftlige Erklæring, at Skaden var ubetydelig og ingen øieblikkelig Hjælp krævede. Dernæst har Manden henvendt sig til Stadsingeniør Andersen, som strax uden videre Undersøgelse af Sagens Sammenhæng indgav en urigtig og ubeføiet Klage til Stadsfysikus Bidenkap over Doctor Sandborgs Forhold, hvilken Klage Stadsfysikussen oversendte Sandborg med Anmodning om at oplyse sit Forhold ligeoverfor Kjøreren. Denne svarede imidlertid, at han havde gjort, hvad han kunde, og at han iøvrigt ikke fandt sig beføiet til at give Stadsfysikussen nogen Oplysning om, hvad der ikke vedrørte hans Forhold som By- og Fattiglæge, men alene angik hans private Praxis.

Stadsfysikus opfordrede i en ny Skrivelse gjentagende Sandborg til at oplyse, hvorfor han havde negtet Hjælp til den kvæstede Kjører (saaledes lyde Udtrykkene i Stadsfysikus's Skrivelse). Hr. Sandborg ytrede i sin Svarskrivelse herpaa, at han af principielle Grunde henholdt sig til sit tidligere Anførte, idet han tilføiede, at han med Fornøielse skulde afgive de attraaede Oplysninger, naar der blev paavist ham nogen Hjemmel for Stadsfysikus Bidenkaps Inkvisitionsmyndighed i hans private Lægeanliggender; ingen Antydning til slig Afhængighed var nemlig bleven ham bekjendt ved hans Ansættelse som By- og Fattiglæge, og alene i disse Egenskaber kunde han erkjende Stadsfysikussens Stilling som overordnet Myndighed. — Stadsfysikus fandt nu paa at forelægge Sagen for Fattigkommissionen, som naturligvis afviste den som sig aldeles uvedkommende. Men Stadsfysikus gav sig fremdeles ikke, men fik den indbragt for Kristiania Formandskab, hvorefter Magistraten i en Skrivelse til Sandborg opfordrede denne til „uden Ophold" at afgive de forlangte Oplysninger om sit angivelige mislige Forhold. Hertil svarede Sandborg, at han fandt Formandskabets Berettigelse til at stride ind under Sagens daværende Stilling for tvivlsom; Hensynet til hans Kolleger, samt den manglende Paavisning af nogensomhelst Hjemmel til at afæske ham de forlangte Forklaringer ligesom ogsaa Stadsingeniørens Optræden maatte altsammen fremdeles retfærdiggjøre hans Vægring at efterkomme Opfordringen. Imidlertid vilde han, da det var Formandskabets Ønske og han ikke vilde være den, som drev Sagen paa Spidsen, afgive de Oplysninger, han var affordret. Sandborg oplyste da bl. A., at Stenkjørerens Finger ikke, som Stadsingeniøren havde anført i sin Klage, „var aldeles afflaaren"; kun den yderste Halvdel af Langfingerens Negl var knust og borte; ingen Blødning var tilstede og Blodet dannede en tæt Skorpe over den beskadigede Del, samt at Tilfældet i det Hele, som ogsaa af Doktor Tidemand erkjæret, var ganske ubetydeligt, ligesom Sandborg fremdeles nøiagtig forklarede sin Fremgangsmaade ved Behandlingen af Skaden, som oven anført.

Efter at denne Skrivelse var kommen Hr. Stadsfysikus Bidenkap ihænde, stevnede han ikke destomindre sin Kollega Doktor Sandborg til sig; og under dette Møde betydede han Doktor Sandborg, at han enten skulde tage sine Ord tilbage eller ogsaa vilde han, Stadsfysikussen, andrage hos Formandskabet om hans Afskedigelse som By- og Fattiglæge, og tilføiede han, at han ikke tvivlede paa at saadan Afskedigelse vilde paafølge. Sandborg fremhævede da sine tidligere principielle Grunde og Hensynet til sine Kolleger, de øvrige Bylæger, som fremdeles forpligtede sig til ikke at gaa ind paa Bidenkaps Forlangende.

Dette er for nærværende Sagens Stilling. Den fremhyder et efter Indsenderens Mening mærkeligt Exempel paa en Embedsmands bureaukratiske Anmasselse. Thi al den Stund det er givet, at Vedkommende i dette Tilfælde ikke henvendte sig til Doktor Sandborg som den, der nød eller agtede at søge Fattigunderstøttelse, og da Tilfældet ikke har noget med Bylægens Forretninger i Hygienens Tjeneste at skaffe, var der som Stenkjøreren selv erklærede kun Tale om en privat Konsultation. Og hvad har Stadsfysikus da at blande sig deri? Naar Stadsfysikus ikke destomindre saa gjenstridig, saa tidt, saa længe og paa saa mange Maader søger at hævde sin Embedsmyndighed over Doktor Sandborg, saa maa dette hvile paa en Opfatning af at Stadsfysikus er Eneherfker over alle Stadens Læger, og siden han uagtet Sandborgs gjentagne og bestemte Opfordringer til at paavise, hvor og naar det er skrevet, at By- og Fattiglægerne staa i et saadant Underdanighedsforhold til Hr. Stadsfysikussen i deres rent private Virksomhed, dog ikke har givet mindste Vink om, hvor han søger sin Hjemmel, saa maa det være, fordi han som kgl. ansat Stadsfysikus eo ipso anser sig for et Slags Overlæge, der kan byde og raade over alle andre offentlig eller privat praktiserende Læger. Dette skal virkelig ogsaa være Stadsfysikus Opfatning og Stadsingeniør Andersen og Magistraten synes her at have stillet sig i et skjønt Fostbrødrelag til Stadsfysikus og delt hans Meninger. Sidste Akt i Dramaet staar nu tilbage. Publikum venter med spendt Forventning paa at Tæppet skal gaa op for at se den stormægtige Stadsfysikus træde frem af Formandskabets Baggrund og forkynde: at Doktor Sandborg ikke mere er „By- og Fattiglæge i Kristiania". — Publikum er meget interesseret i Formandskabets Beslutning; thi hvilke Slags Mænd vil vel de være, som kunne finde sig i at være i Kommunens Tjeneste, naar de skulle staa under en slig Myndighed, at de naarsomhelst skulle kunne kaldes til Regnskab for hvad de gjøre og lade i sin rent private Virksomhed, uagtet denne ikke hindrer eller paa nogen Maade berører deres kommunale Lægepraxis. Byens Læger ere ligeledes høilig interesserede i at erfare, om en Kollega skal faa Medhold i en Usurpation af Myndighed, som den han her eftertragter. Vi have ikke hørt mere end en Mening om Bidenkaps Forhold i denne Sag. Vi have kun af den Grund fundet det paa Tide at trække Sagen frem for Almenhedens Domstol, fordi Hr. Bidenkaps Omgivelser maaske kunde vise en fortsat Svaghed i at efterkomme hans Ønsker. Man vilde i saa Fald fastslaa en Grundsætning af den mest beklagelige Art og med de bedrøveligste Følger.

Med det samme jeg har Pennen i Haanden vil jeg ogsaa tillade mig at gjøre den Bemærkning, at det neppe var heldigt at befordre en Mand til Stadsfysikus, som aldrig har været By- og Fattiglæge, og som saaledes ikke har havt nogen Anledning til at lære Forholdene saa nøie at kjende; Bidenkap har heller ikke, saavidt vides, forhen havt nogen Anledning til under sin private Praxis at gjøre sig bekjendt med Sanitetsforholdene.

Hr. Stadsfysikus har ogsaa udarbeidet et nyt Udkast til Instrux for By- og Fattiglægerne, hvilket nu hviler hos Formandskabet, uden at der har været givet de nævnte Læger Adgang til at udtale sig derom. Og dog er det saa rigorøst i sine Bestemmelser, at neppe nogen Læge kan staa i Kommunens Tjeneste, om det skulde blive gjældende. Der er opstillet 8 Paragrafer, tildels med flere Litera, angaaende Bylægernes Pligter. Disse blive af en særdeles omfangsrig Beskaffenhed. For det første skulle de have med hele Byens Sanitetsvæsen i videste Udstrækning (se de vordende Sundhedsforskrifter), dernæst skulle de ogsaa undersøge Helbredstilstanden hos Personer, som Politiet anholder, yde Lægehjælp ved pludselig indtræffende Sygdomme eller Ulykkestilfælde, under Epidemier (f. Ex. Kighoste, Diarrhoe, Mæslinger, Skarlagensfebre, Kusma osv. almindelig forekommende Sygdomme), yde Lægehjælp til Alle, som forlange Bistand, saalænge ikke særskilte Epidemilæger ere ansatte i deres Distrikt, føre Tilsyn med Kommunens Sygehuse eller Indretninger og Lokaler, samt i Tilfælde fungere som Sygehuslæge (en Stilling, som paalægger saa mange og mangeartede Pligter), yde Lægehjælp til Brandmandskaber og Politikonstabler med Familier, og endelig skulle de, i Tilfælde af nogen Bylæges Forfald, være forpligtede til paa en Gang at overtage flere Bylægedistrikter. Hertil kommer ogsaa de kommunale Lægers Pligter som Fattiglæger, i hvilken Egenskab de have at rette sig efter en Instrux paa 5 Paragrafer, dateret 25de Februar 1862. Det siger sig formentlig selv, at den nævnte Bylæge-Instrux, som vel vilde komme til at læsse al Sygepleie i Byen saagodtsom udelukkende over paa Bylægernes allerede nu stærkt belæssede Skuldre, under alle Omstændigheder ikke lader sig iværksætte, hvis der skal være mindste Tanke om Pyntelighed fra Statsfysikus's Side.

x.

Kristiania, den 21de August 1869.

Som det lader til vil dette Aar, som i det Hele taget har været saa velsignet rigt paa Vidnesbyrd om vaagnende Kræfter i vort Land ogsaa kommer til at sætte sig et Mærke ved Oprettelsen af de mange Folkehøiskoler eller frie Folkeskoler, som vi i den senere Tid oftere have havt den Glæde at melde om. Saavidt vi mindes vil allerede til Høsten 8 Skoler være i Virksomhed, og efter Forlydende arbeides der fremdeles i flere Egne for at forøge disse Skolers Tal; der gjøres fra Bygdemænds Side ikke smaa Anstrengelser i denne Retning hvilket er saa meget mere mærkeligt og paaskjønnelsesværdigt, da Udgifterne til saa mange nye Skolehuse og til Skolevæsenets Fremme i det Hele efter Almueskoleloven af 1860 allerede have krævet store Ofre, som Tidernes Tryk have gjort end føleligere.

Denne Virksomhed, som nu spores med Hensyn til Folkehøiskolesagen, hænger visselig nær sammen med den aandelige Bevægelse, som efter de mange lange Vantrivselens Aar i vor nationale og politiske Selvstændighed og i vore Samfundsforholde omsider har begyndt at gaa igjennem vor Bondestand. I lange Tider har der herfket en Reaktion mod de friere Grundsætninger, som ogsaa i vort Land vandt lidt Raaderum for henved en 20 Aar siden. Først med det afsluttede Storthing begyndte Flodbølgerne atter at hæve sig, og dermed mangen en Skude, som Reaktionens Vind havde drevet paa Grund, at flyde paa ret Kjøl igjen, og et mere sundt religiøst, nationalt og politisk Liv at røre sig. Og baaren af de samme Bevægelser er det, at ogsaa Trangen til Folkehøiskoler for vore Bondegutter er opstaaet og Kræfter til at afhjælpe denne Trang er modnet. Den Tro til Selvstyrelse og Folkefrihed og den Kjærlighed til vor nationale Fortid, som Storthinget saa kraftig tolkede, vil udentvivl i Folkehøiskolerne finde en Betryggelse mod, at den Sløvhed og de Farer, vi i den sidste Tid have været truede af, skulde kunne vende tilbage. Det er ikke den reaktionære eller konservative Retning med Hjælp fra oven, som har skabt Folkehøiskolerne og uddannet deres Styrere; disse Skoler ere et Værk af de fædrelands- og frisindede Retninger i Folkedybet, som i den sidste Tid har begyndt at komme til sin Ret i vort offentlige Liv og i vore Blade. Og forhaabentlig vil Folkehøiskolerne, naar de faa udvikle sig og deres Tal efterhaanden forøges, saa der kanske vil findes en i hver større Dal, og naar en større Mængde af unge Mænd med folkelig Dannelse fra disse Skoler hver i sin Kreds kunne vise denne Skoledannelses Frugter udover det hele Land, komme til at øve en Indflydelse paa vor Bondestand, som ikke vil være mindre gavnlig for den selv end for Samfundet i Almindelighed. Det lover idetmindste godt for Fremtiden, at saamange af de nye Folkehøiskolers Ledere ere Mænd med aabent Syn for vor nationale Udvikling, og som have gaaet til sit Arbeide med en ædel Begeistring uden at søge nogensomhelst personlig Fordel. Det er derfor, at ogsaa Bondestanden allerede omfatter Folkehøiskolerne med saadan Inderlighed, og at den først anlagte Folkehøiskoles rige Udstyr og heldige Beliggenhed ved Hamar, midt i Landets rigeste Egne, ikke har kunnet virke afskrækkende fra at rydde Tomt for lignende Skoler selv i fattigere Egne og under Mangelen paa store Pengemidler til deres Grundlæggelse.

Vi savne desværre nogen Beretning fra Lærerne selv om, hvorledes de allerede bestaaende Skoler have virket. Slige Beretninger udkomme, saavidt vides, altid fra Folkehøiskolerne i Danmark og Sverige, og det vilde visselig ogsaa hos os være godt, om Folk havde mere Anledning til at lære disse Skolers Plan og Formaal nærmere at kjende end hidtil har kunnet ske, naar man ikke selv har havt Anledning til personlig paa Stedet at gjøre sig bekjendt dermed.

Marschal Niel, hvis Død vi før har omtalt, var født den 4de Oktober 1802 og naaede altsaa en Alder af 67 Aar. Sin første Uddannelse modtog han i den berømte polytekniske Skole i Paris, hvorfra han i 1821 indtraadte i Ingeniørkorpset. Han deltog i Krigen i Algier og udnævntes efter Konstantines Beleiring til Bataljonschef. Senere var han med ved Roms Beleiring og udnævntes efter den evige Stads Indtagelse til Brigadegeneral. Under den orientalske Krig var han Divisionsgeneral og ledede som saadan først Beleiringsarbeiderne ved Bomarsund, samt deltog senere med stort Held i Sebastopols Indtagelse. I 1859 kommanderede han 4de Armeekorps i Italien og høstede nye Laurbær ved Solferino, hvor han havde en væsentlig Indflydelse paa Slagets Gang. Efter Krimkrigen var han bleven udnævnt til Senator og dekoreret med Æreslegionens Storkors; efter Slaget ved Solferino blev han Marschal af Frankrige og fik Kommandoen over det Armeekorps, som havde sit Hovedkvarter i Toulouse. Den 20de Januar 1867 afløste han Marschal Randon i Bestyrelsen af Krigsministeriet, i hvilken Stilling han har indlagt sig de største Fortjenester. For Keiseren og Keiserinden nærede han varm personlig Hengivenhed, som gjengjældtes af dem, og hans Død er for Øieblikket et uerstatteligt Tab. Dødsaarsagen var en Blærebetændelse, der var forværret ved en af den berømte Kirurg Nélaton foretagen Stenoperation. Han døde, omgiven af sin Familie, hans Hustru, en Søn og en Datter, sent Fredag Aften, og Keiseren og Keiserinden, som strax fik Underretning om den sørgelige, men ikke længere uventede Begivenhed, sendte øieblikkelig hans Enke Bevidnelsen om deres Deltagelse. Et keiserligt Dekret forordner, at Begravelsen skal finde Sted fra Invalidekapellet og paa offentlig Bekostning.

I det græske Kammer har Oppositionen indbragt følgende Ændringsforslag til Svaradressen paa Throntalen: „Grækenland har med dyb Smerte seet, at Deres Majestæts Regjering har befundet sig i den Nødvendighed at maatte føie sig efter Stormagternes sidste Konferences Protokol, som fordømte den Sympathi og Understøttelse, Nationen ydede en hellig og heltemodig Kamp, overfor hvilken den ikke kunde forblive ligegyldig. Folkets Repræsentanter kunne som troe Tolke for det græske Folks retfærdige Uvillie kun dadle det forrige Ministerium, der baade indad- og udadtil har fulgt en Politik, som ikke lader sig retfærdiggjøre, og derved har sat Landet i den smertelige Nødvendighed at se sit Gebet og sine Love krænkede af fremmede Vaaben, de helligste Rettigheder miskjendte og vore Brødre paany bragte under Aaget. Grækenland nærer den Fortrøstning, at Stormagterne, idet de tage billigt Hensyn til Hellenernes Stilling i Orienten, i Fremtiden ville fælde en gunstigere Dom over deres ufortabelige Rettigheder". Det er vel ingen Udsigt til, at dette Forslag, som er blevet varmt anbefalet af Komunduros, vil blive vedtaget; men hvad der nu er Mindretal, kan hvert Øieblik blive Flertal, og Forslaget viser, i hvor svag en Traad Roligheden i Orienten hænger.

De Napoleonsdagen udkomne Amnestidekreter indledes paa følgende Maade: „Da vi ved en Handling, der stemmer med vore Følelser, ville feire Hundredaarsdagen for Napoleon den Førstes Fødsel, have vi bestemt og bestemme herved som følger." Derefter følge selve Dekreterne. Ved det første af disse tilstaaes der fuldstændig Amnesti for alle politiske Forbrydelser og Forseelser, alle Presse-Forseelser og -Overtrædelser, alle Forseelser, begaaede ved Trykning og Udgivelse af Bøger, ved offentlige Forsamlinger og Foreninger, smaa Overtrædelser af Told-, Skov-, Fiskeri-, Jagt- og Veilovene samt Forseelser med Hensyn til Tjenesten i Nationalgarden. Andre Dekreter eftergive under visse nærmere Betingelser de for Desertion fra Hæren og Flaaden idømte Straffe. Desuden har Keiseren i Anledning af Napoleonsdagen benaadet 1035 Soldater og Arabere, der vare domfældte ved Krigsret, saaledes, at 620 have faaet Resten af deres Straffetid eftergiven, medens 415 have faaet en Nedsættelse i Straffetiden. Lignende Benaadninger have fundet Sted i Marinen. Af de i Straffeanstalterne hensiddende eller til Forbryderkolonierne deporterede Forbrydere ere 1629 blevne benaadede, dels ganske, dels saaledes, at deres Straf er bleven lempet.

Hr. E. Neuperts Koncert igaar havde ikke trukket saa fuldt Hus som ønskeligt burde været; men vi tro, at Koncertgiveren ialfald kunde glæde sig ved et Publikum, der paaskjønnede og beundrede den glimrende Teknik og usædvanlige Virtuositet, hvormed han udførte Programmets forskjelligartede Numere. Særlig maa fremhæves Griegs skjønne, nye Koncert i A-Moll, hvis eiendommelige storartede Karakter kom til fuld Ret saavel ved Pianistens fine Opfatning og overlegne Udførelse af Pianosatserne, som ved det omhyggeligt indstuderede Orkester, hvis Partier vare af gribende Virkning. Carl Reineckes „Improvisation" for 2 Pianoer foredroges fint og med fortræffeligt Samspil. Hr. Neuperts egne Kompositioner, hvoraf „Barkarolen" og „Spinderske" fremhæves, vidne om megen Begavelse.

Korvetten „Nornen" ankrede igaar Middag her paa Havnen. Idag var Prins Oskar, Admiral Konow m. Fl. ombord, i hvilken Anledning Salut gaves.

Paa Theatre des variétés gav man igaar „Den skjønne Malena" af Gustav Engstrøm. — Stykket, der skal være en Parodi paa „Den skjønne Helena", er fordringsfuldt, kjedsommeligt og uden Spor af Vid. De livfulde Melodier af Offenbach vare bibeholdte og var Grunden til at Publikum uden altfor meget at tabe Taalmodigheden kunde holde ud i Theatret til Tæppet faldt. — Balletten dansede igaar „Boléro af den Stumme i Portici", en af de smukkeste, anstændigste og bedst udførte Danse Selskabet har danset heroppe.

Kristiania Theater begynder den 1ste September Sæsonen med „Farbroder", et Stykke, der samtidig skal gaa i Stockholm og Kjøbenhavn og som er lavet sammen af Holst i Anledning Formælingen. Af Stykker, der umiddelbart herpaa vil komme til at opføres, vil vi nævne „Romeo og Julie" og „Badet i Dieppe". Før Sæsonen begynder skal imidlertid Hr. Johannes Brun og Fru Gundersen have sine Beneficer.

Et Mindesmærke paa Pastor W. A. Wexels's Grav vil høitidelig blive afsløret paa vor Frelsers Gravlund Tirsdag den 24de ds. Kl. 1½.

En Blomsterudstilling er i disse Dage aabnet i Drammen.

Indberetning fra Amtmanden i Nordre Bergenhus Amt ang. Udsigterne for Høsten, dat. 16de August:

Efter modtagne Indberetninger har det i Mai og Juni Maaneder herskende Veir, der overalt i Amtsdistriktet har været koldt, ved Kysten raadt og inde i Fjordene tørt, havt en uheldig Indflydelse paa Aarsvæxterne, saa at disse staa adskillig tilbage i Forhold til Aarstiden. Ved Juni Maaneds Udgang vare Udsigterne for Høsten i det Hele mindre lovende. Engen, med Undtagelse af den dyrkede og gjødslede, stod tynd og var stærkt medtaget af den langvarige Vaarbeitning, Kornagrene vare tildels temmelig fulde af Ugræs, medens Potetesagrene flere Steder stode forholdsvis godt. Senere ere Udsigterne væsentlig forbedrede ved det indtraadte mildere Veir, og hvis dette holder sig, antages Aaret endnu at kunne blive ret godt. Høhøsten vil dog flere Steder sandsynligvis blive mindre end i et Middelsaar, medens der for Udbyttet af Korn- og Potetesavlingen haves gode Forhaabninger. Frugttræerne blomstrede rigt, men Uveir forhindrede for en stor Del Frugten fra at knytte sig, og forøvrigt har det uheldige Veir sat Udviklingen saa meget tilbage, at Frugten neppe vil opnaa fuld Modenhed, undtagen i al Fald i de for Frugtavlen gunstigste Egne.

Fra Nærøens Sogn og Viks Præstegjeld i Sogns Fogderi samt fra Kinns og Askevolds Præstegjelde i Søndfjord mangle specielle Indberetninger.

I den sidste Del af Juli er foregaaet og skal fremdeles foregaa et rigt Sommersildfiske, der skal være jævnt fordelt paa den hele Kyststrækning, hvorom Indberetning, naar saadan fra Distrikterne er modtaget, skal blive afgiven.

Bergværksdriften har vel ikke noget stort Omfang i Norge, men spiller dog en saadan Rolle i Landets Produktion, at de officielle Beretninger om dens Omfang fortjene at kjendes. Fra Bergmesteren i det vestre-søndenfjeldske Bergdistrikt Lammers er der kommet en Beretning om Bergværksdriften i dette Distrikt i 1868. Der hedder i denne, at de uheldige Forhold for Jernværksdriften have medført, at Driften af flere Malmgruber er standset, saaledes Laurvigs og Fossums Værks Gruber, og Bestyrerne af Bærums Gruber bebude, at ogsaa disse Gruber maa standse iaar. Det ser mørkt ud for den norske Jerntilvirkning, og det er desværre at frygte, at denne Industrigren i Norge ikke kan holde Stand med andre Landes og navnlig Englands umaadelige og billige Produktion af dette Metal. Fra Gruberne i Næs, Bærum og Holden Værk er der udbragt 18,046 Tdr. Jernmalm, og den daglige Arbeidsstyrke i disse Gruber har været 59 Mand. Derimod har Driften af Titanjernmalm-Gruberne i Sogndal taget et rask Opsving; Arbeidsstyrken har gjennemsnitlig været 48 Mand og Udbyttet 15,225 Tdr. Malm, hvoraf det Meste er udskibet til England. Udbyttet af det akersundske Titanjernkompagnis Gruber har derimod været ringe. — Nikkelgruberne i Bamble Præstegjeld have sysselsat 29 Arbeidere og produceret 4,351 Tdr. Malm. — Den mest storartede Drift findes ved Vigsnæs Værk paa Karmøen; Arbeidsstyrken har været 207 Mand og Udbyttet 26 Mill. Pd. Malm, hvoraf noget over 1 Mill. Pd. Kobler. Ligeledes lyde Beretningerne gunstige fra Omdals Værk og Gulnæs-Gruberne, der begge drives af et engelsk Selskab: Arbeidsstyrken har i den sidste Tid været henved 100 Mand, og Udbyttet fra begge Værker er 350,000 Pd. Malm, hvoraf 15—20 pCt. Kobler, og Produktionen ventes stærkt forøget til næste Aar. Jarlsberg Værk, hvor der udvindes Zinkmalm, har været i god Drift; Arbeidsstyrken har udgjort omtr. 112 Mand og Udbyttet været 12,790 Tdr. Malm, hvoraf største Delen Zink. („Vestmar").

Forholdene ved Sjægge-Fos (Siggedals Fos) og Vøringsfos undersøges for Tiden af Kaptein Hille. Turistforeningen vil med Bidrag af Distriktet og Amtet søge at skaffe Vei op til Sjæggedalsfossen.

God Fangst. Om et Par Notlag — Kaarvaags og Follands — berettes det i „Bergensp.", at de i forrige Uge, efter at have stængt ca. 1000 Tønder Sild, som af Seien blev jaget op i en stor Vaag, i et enest- Notkast gjorde en Fangst af over 5000 Stykker Middelssei.

Dampkanonbaaden „Laugen", Chef Løitnant Klocker, ankom den 12te ds. til Bergen direkte fra Horten og afgik den 14de til Finmarken, hvor den i nogen Tid skal tage Station paa Vadsø.

Paa Aarsdagen efter den saakaldte „Poteteskrig" den 17de ds. skriver „Bergensp.": At de Personer, der den Gang forbrød sig mod Lov og Øvrighed, endnu ikke har faat sin endelige Skjæbne afgjort, men dels gaar og venter, dels hensidder i Arrest, vidner langt fra til Fordel for den norske Retspleies Hurtighed.

Forsøg paa at redde Livet ved at springe overbord. (Tr. Adr.) Da Dampskibet „Indherred" igaar Eftermiddag nærmede sig Byen, maatte Maskinen stoppes og Baad nedfires, da en Passager havde styrtet sig overbord paa Strinfjorden. Denne desperate Handling udførtes dog ikke af en to-, men af en firbenet Passager — en Slagtoxe, der var paa sin sidste Reise, men paa et Haar nær havde skuffet sin Kjøber med Hensyn til den for den bestemte Dødsmaade. Oxen, som stod fastbunden til Rælingen ved et Stykke Toug, der gik igjennem dens Næsering, havde formodentlig fundet sin Stilling baade trist og triviel, og en ubestemt Længsel efter den blaa Myr grebet den, nok er det, ved et lidet Ryk med Hovedet havde den befriet sig for Fæstigheden, og plump gik det overbord. I Førstningen bar det nok saa seierstolt fra Skuden, men da den fik Erfaring for, at denne Vandring var temmelig anstrængende og snart vilde komme til at overstige dens Kræfter, vandt Besindigheden Overhaand, og den begyndte derfor at sætte Kursen mod Skibet igjen, hvorfra man mere end gjerne rakte Desertøren en forsonende Haand imøde, fik lagt en „Brok" om den og heiset den ombord. Kommen ombord lagde den sig ned, stærk pustende, men at den forøvrigt ikke var kuet af den forefaldne Begivenhed, viste dens Fremfærd, da den i Følge med sine Kammerater blev dreven opover Gaden, hvor den i alle Maader teede sig som den, der ingen Ulempe har lidt.

Ny Industrigren. Fra Overhalden skrives til „Namdals Tid.": Ifjor Høst begyndte Hr. Handelsmand Joh. Sellæg i Overhalden at forarbeide en hel Del Tomtønder, og lod han da velvilligen Saamange, som ønskede, faa gjøre sig bekjendt med Arbeidet. Man har derfor i det sidste Halvaar paa ret mange Steder heroppe begyndt med at arbeide Tønder samt smi Tøndebaand, hvilke Sager fordetmeste bringes til Hr. Sellæg, der er god nok til at beholde disse. Da Sellæg, som bekjendt, er Kasserer for Overhaldens Sparebank, er det ikke sjelden, han gjør Folk Tjenester, idet han som kurant Betalingsmiddel modtager Tøndebaand og Tønder, naar Renter og Afdrag skal betales til Sparebanken. Som Exempel paa, hvilken Nytte den fattige Arbeider kan have af, at der gives Folk, som driver med Noget, kan anføres, at en Mand heroppe, der for har været nødt til at faa af Fattigkassen, i sidstafvigte Vinter smiede Tøndebaand for omtr. 30 Spd.

Af ovennævnte Industrigren have vi derfor al Grund til at spaa os meget Godt i Fremtiden; thi uagtet Arbeidet endnu maa siges at være i sin Barndom, er her dog tilsammenlagt omkring i Bygden mindst oparbeidet 3,000 Tønder; af dette bliver Penge.

Fra Spitsbergen meddeles i „Tr. Stiftst.": Skipper Opsanger fra Haugesund, der nylig er kommen tilbage fra Fangsttur under Spitsbergen, beretter, at Isen derstedes iaar ligger usædvanlig tæt især paa Vestkysten, hvor han langt ud paa Sommeren ikke kunde komme Landet nærmere end omtrent 20 Mil. Som Følge heraf var der liden Udsigt til fordelagtig Fangst.

Sildefisket. (Nordl. Amtst.) Ved Morsvigen i Nordfolden skal i forrige Uge være stængt 3 Sildelaase indeholdende omtrent 1000 Tdr. Sildsorten er noget smaa, men er desuagtet solgt til 1⅕ a 1½ Spd. pr. Td. Ligesaa er paa Nordstranden, Valleosen og ved Hopen (i Bodø Sogn) stængt omtr. 2000 Tdr. af en større Sort, der er solgt til 1⅗ a 2 Spd. pr. Td. Silden er overalt af god Kvalitet. Med Norddampskibet bragtes Efterretning fra Tysfjorden om, at der var stængt 4 Laase af god Kvalitet og middels Størrelse. Om der var mange Kjøbere og om Pris havdes ingen Besked.

Fra Ishavet er nu ifølge Finmarksp. til Hammerfest indkommet Jagt „Albiano" med 140 Hvalros, 20 Kobber og 3 Isbjørne, Skonnert „Merkur" med 175¾ Hvalros og 35 Kobber samt Skonnert „Spidsbergen" med 118 store, 33 smaa og en levende Hvalros, 27 Kobber og 3 Bjørne.

Svend Foyn, heder det i et Brev til Finmarksp., har nu faaet 7 Hvaler; De maa tro, Hr. Redaktør! det er et storartet Brug han har.

Gøteborgs Arbeiderforening, der er den største Arbeiderforening i Norden, talte efter den af Formanden, Redaktør Axel Krook, afgivne Aarsberetning den 1ste August 4,130 Medlemmer og eier, skjøndt den kun har bestaaet i tre Aar, allerede en Kapital af cirka 6,500 Spd. Bibliotheket benyttes meget flittigt af Medlemmerne; fra 2den Oktober 1867 til den 1ste Juni d. A. er der udlaant 19,413 Bind, uden at en eneste Bog er bortkommen. Til Høsten vil man søge at oprette Undervisningskursus, navnlig i levende Sprog. I Begyndelsen af næste Maaned skal der ved et Møde forhandles om Oprettelsen af en Folkebank. Foreningen savner meget en egen Bygning, men man haaber snart at kunne tage fat paa Opførelsen af en saadan.

Regnemaskine. En Svenske ved Navn S. J. Petersen, som skal være ansat ved en norsk Jernvei, har opfundet en sindrig Maskine til at udføre Additionsstykker paa. Maskinen har Intet tilfælles med de sædvanlige Regnemaskiner. Den er saa stor som en Bog, og ser ud som et Klaver, men kun med 10 Tangenter, en Tangent for hvert Tal. Ovenfor Klaviaturen viser Regningens Udfald sig i smaa Huller. Tangenterne gaa lettere end i noget Fortepiano og Regnestykkerne lade sig udføre med saadan Hurtighed, at man ikke kan udtale Tallene saa hurtigt. Maskinen er især nyttig for Handelskontorer eller lignende og kan sælges for omtrent 12 Spd. eller billigere.

Tømmermændene i Stockholm have af Misfornøielse med den lave Dagløn nedlagt sit Arbeide og holdt et Møde, som gik meget fredeligt af; 10 Mand valgtes til at undersøge, hvad der var at gjøre, og derpaa fremlægge Forslag.

Folkemøder afholdes fremdeles flere Steder i Sverige. Ifølge et Brev til G. H. & Sjøf.-Tidn. afholdtes saaledes blandt Andet et i Kongsbacka den 14de ds. Folket i denne Egn skildres som meget konservativt, men desuagtet fattede Forsamlingen den Beslutning, at Valget og Valgbarhed til 2det Kammer i Rigsdagen burde udvides og Census for Valgbarhed til 1ste Kammer nedsættes til det halve.

Den islandske Forfatningssag. Dansk „Dept." meddeler nu som Tillæg til det tidligere omtalte Lovudkast om Islands forfatningsmæssige Stilling i Riget et Udkast til „Forfatningslov for Islands særlige Anliggender" i 65 Paragrafer og med 6 midlertidige Bestemmelser. I de fleste Stykker følger den den danske Grundlov, navnlig hvad angaar de borgerlige Friheder.

Om Dødsstraffens Afskaffelse har „Köln. Zeit." for 16de ds. en længere Artikel i Anledning af et Udkast til Straffelov for det nordtyske Forbund, hvori Dødsstraffen til Bladets Forbauselse endnu er bibeholdt. Bladet minder om, at under de ogsaa i Dagbladet omtalte Debatter i det engelske Parliament den gamle Toryminister Henley, en af de mest uafhængige Mænd i hele Parliamentet, erklærede sig for Nødvendigheden af at ophæve Dødsstraffen. Dødsstraffen var allerede ophævet i flere af de i Preussen i den sidste Krig indlemmede Lande, og det skulde derfor ikke været nogen tænkelig Mulighed for, at man vilde tilveiebringe Enhed i Retspleien ved at gjenindføre Dødsstraffen fra den preussiske Ret i disse Lande; den strider mod den tyske Nations Retsbevidsthed og Ingen vil fatte, at den fremdeles er nødvendig. Selv i Preussen er Ikke-Fuldbyrdelse af Dødsdommene blevne Regelen, idet Benaadning med faa Undtagelser altid følger ovenpaa Dommen. Det Mislige i denne Tilstand omhandles i Artikelen nærmere; det tjener alene til at forvirre Begreberne, og det er en urigtig Brug af Benaadningsretten, naar den anvendes saaledes som i Preussen (og vi kunne tilføie ogsaa hos os). Bladet gjør sluttelig opmærksom paa, hvorledes en Række anseede Mænd, Videnskaben og den praktiske Erfaring alle have udtalt sig mod Dødsstraffen, og udtaler sluttelig sin Forvisning om, at i sidste Instans det tyske Folk gjennem sine Repræsentanter paa Rigsdagen

visinok ikke vil fælde Dødsdommen over sig selv ved at stemme for Dødsstraffens Vibeholdelse. Forøvrigt er det kun i 3 Tilfælde, at det nævnte Lovudkast har opstillet Dødsstraf, nemlig for Mord, Høiforræderi og for grove Fornærmelser paa Legeme, forsaavidt fyrstelige Personer angaar.

De danske Diplomater i Petersburg og Stockholm. Ifølge „Dagens Nyheder" skal Legationssekretæren i Petersburg, Grev Knuth, afgaa i samme Egenskab til Stockholm, hvorimod Kammerjunker Hegerman Lindenkrone, der for Nærværende fungerer i Stockholm, skal afgaa til Petersburg.

En jødisk Dommer. Kongen af Preussen har i denne Tid stadfæstet det paa Kjøbmand Moritz Seelig faldne Valg som Medlem af Handelsretten i Düsseldorf.

Oldfund. En Husmandskone fra Kørrbo Sogn i Westmanland har for kort Tid siden, idet hun var sysselsat med at plukke Bær, gjort et betydeligt Oldfund, bestaaende af 5 Guldstænger bøiede i Form af Ringe og tilsammen vægtige 35 Lod. Ringene fandtes om Rødderne paa et nedblæst Træ. En Møllearbeider fra Kylstad Sogn, ligeledes i Westmanland, har omtrent samtidigen gjort et lignende mindre Fund af en større Guldstang, der ogsaa var bøiet i Form af en Ring, vægtig 7 Lod.

Romling. Ved Politiets Undersøgelse af Udvandrer-Dampskibet Selesia i Hamborg blev forleden Dag 4 Personer fakkede, da de ikke kunde forevise Pas. Den ene af dem var en meget fint klædt Mand, som udgav sig for Officer i den østerrigske Arme. I hans Frakkelomme fandtes flere Kugler, og han forklarede, at han havde en Revolver i sin Kuffert. Politibetjenten blev under Ransagningen opmærksom paa at Angjældende led af Stær i det ene Øie, og paa Grund heraf kom han paa den Tanke, at han her havde for sig en Handelsbetjent Hugo Palm fra Glatz, der var efterlyst som Tyv. Da Palm saa, at han blev nøie iagttaget, trak han en Pistol ud af sit Frakkeærm og skjød sig strax i Brystet. Den Saarede blev strax ført til Sygehuset, og paa Veien dertil fremstammede han de Ord: „Gud ske Lov! Nu har jeg det godt — nu faar jeg dø!"

Elefantjagt. Den unge Elefantjæger Axel Eriksson fra Wennersborg har tilskrevet Hjemmet saaledes: I August Maaned forrige Aar forlod jeg i Selskab med en anden Europæer Damaralandet. Vi reiste først til Owambolandet, hvor vi opholdt os en Maaneds Tid og satte derpaa Kursen til Okawango. Vi traf paa de første Elefanter omtrent en Dagsreise fra Floden og skjøde vi i Løbet af en Maaned 8 Elefanter, alle store Hanner. Tænderne af enhver af dem ere værd omtr. 500 Rdlr. Kjødet, der er hvidt som Sne, er meget velsmagende, især deles det om Øinene; Hjertet er en Lækkerhed. Fødderne og Snabelen af en ung Elefant smager bedre end hvilketsomhelst andet Kjød. I 4 Maaneder har jeg levet af tørret Elefantkjød. Efterat vi havde skudt den sidste Elefant, begyndte de at blive meget talrige; men af Frygt for den Røverbande, som skjød gamle Ivante Smith, hvilken Bande var paa Spor efter os, maatte vi skyndsomt vende tilbage til Owambolandet. Jeg solgte mine tvende Jagtheste; en til Høvdingen af Owambolandet, Orsykango, den anden til Høvdingen Najova af Owaquambe. Den sidste er en god Ven af mig; han laante mig en Vogn, som han havde tilbyttet sig af en af Jægerne, for derpaa at transportere mit Elefantben af Værdie omkring 5000 Rdlr. I Februar Maaned forlod jeg Owambolandet og ankom i Slutningen af Marts til Hvalfiskbugten, hvor det strax lykkedes mig at faa fragtet et Fartøi, der førte mig til Kap. Men denne Reise var forfærdelig; vi mistede en af Masterne, en Bølge bortskyllede Kabyssen tilligemed en Mængde andre Sager fra Dækket, saa at vi intet andet havde tilbage at leve af inden vi kom til Kap, end Vand og Brød. Her er overalt saa vakkert og indbydende, men alligevel kan jeg ikke trives her. For hvad som jeg beholder tilbage, efter at alle mine Reiseudgifter ca. 2000 Rdlr. ere dækkede, agter jeg at kjøbe Handelsvarer, hvormed jeg atter vil reise til Damaralandet, til hvilket Sted jeg snart begiver mig og hvor jeg tænker at slaa mig ned til November for at tiltuske mig Strudsfjær, hvorpaa jeg atter begiver mig paa Elefantjagt. Næste Gang jeg kommer tilbage til Kap haaber jeg at kunne vende tilbage til Hjemmet.

Om kvindelige Læger skrives i Tr. Stiftst. Hvor urimelig og bagvendt hele den Tankegang end er, som ligger til Grund for Læren om Kvindens Emancipation, hendes absolute Ligestillen med Manden, er der dog, heder det i „Dansk Tidsskrift", enkelte Punkter af dette Spørgsmaal, der med Føie paatrænger sig Opmærksomheden, i Særdeleshed det, om der ikke kunde være enkelte Livsstillinger, til hvilke der burde tilstedes Kvinden større Adgang, saaledes navnlig til praktiserende Lægebehandling. I Nordamerika, hvor det jo meget yndes at sætte en Sag i Praxis, inden man theoretiserer over den, ere allerede flere Kvinder optraadte som Læger. I et for nyligt udkommet Skrift, der under den temmelig afskrækkende Titel „Militærsanitetsvæsen" bringer mange interessante Bemærkninger om Forholdene i Amerika, siger Forfatteren, Dr. Hourowitz, blandt Andet om denne Sag: „Saavidt jeg har havt Leilighed til at indhente Underretninger om denne Gjenstand, ere de kvindelige Lægers Praxis idetmindste i Newyork indtil nu meget indskrænket, og omendskjøndt de vel kun behandle Kvinder og Børn, er Konkurrancen med de mandlige Læger for dem meget ugunstig. Kun Doktorerne Elisabeth Blackwell, hendes Søster Emilie og Marie Sakerszewsska, der i Paris, London og Berlin have fuldendt sine Studier, høre til de Kvindelæger i Amerika, som have opnaaet et særeget Ry. I Særdeles den første, Dr. Elisabeth Brackwall, hvis personlige Bekjendtskab jeg har gjort, bestræber sig utrættelig for at forskaffe sin Mening om den store Nytte af de kvindelige Læger Anerkjendelse. Hun har behandlet denne Gjenstand i nogle smaa Skrifter med megen Skarpsindighed. Efter at hun ved sit eget og Andres Exempel har godtgjort Kvindernes Duelighed til at studere Medicin, søger hun ved indlysende Grunde at bevise, at kvindelige Læger i mangen Henseende ere mere egnede til at behandle syge Kvinder og Børn (og til denne Praxis indskrænker sig hendes Virksomhed), end mandlige Læger. Desuden angiver hun endnu to andre Retninger, i hvilke kvindelige Læger vilde være i Stand til at yde Særdeles, nemlig i Uddannelsen af Sygepleiersker og i Udbredelsen af rigtige Anskuelser og Begreber om hygieniske Gjenstande iblandt Kvinder. Naar Fordommene imod Studiet af Medicin fra Kvindens Side vil være overvundne, da, mener hun, ville Hustruer og Mødre ved Sagkyndige af sit eget Kjøn meget lettere vinde Overbevisningen om den store Vigtighed af de til Bevaringen af sine Paarørendes fysiske og derved tildels ogsaa moralske Vel bidragende Forholdsregler. Moderen skal være den naturlige Vogter af sine Børns og sin hele Husstands Sundhed. Vel er der ingen Mangel paa Skrifter, som allerede behandle denne Gjenstand, men det lader sig dog tænke, at Indflydelsen af en kvindelig Læge, der har erhvervet sig Husmoderens Tillid, kan virke mere indtrængende og overtalende, end Manden. Hvormeget Udbredelsen af nyttige hygieniske Kundskaber iblandt Kvinder vilde være i Stand til at bidrage til deres Familiers Vel, er en Gjenstand, som indtil nu ikke er bleven tilstrækkelig paaagtet."

Insekternes Vingeslag. Efter en til det franske Videnskabsselskab af E. J. Marcy indsendt Afhandling om dette interessante Emne meddeles følgende:

Forfatteren oplyser, at det har lykkets ham at maale Vingeslagets Hurtighed. Tidligere forsøgte man ved Hjælp af den Lyd, som fremkommer under Insektets Flugt, at bestemme Hastigheden, men af de forbausende Talstørrelser, som man herved fik ud, indsaa man at det ikke gik an paa denne Maade at bestemme Vingeslagenes Hurtighed, der for en almindelig Husflue gik op til 600 Svingninger i Sekundet, hvilket antoges usandsynligt saameget mere, som man for den hurtigste Flugt maatte tredoble dette Tal. Andre Insekter gave desuden et endnu større Antal Svingninger. Denne Maade at anstille Undersøgelserne paa vakte den urigtige Tro hos en Del Naturforskere, at den Lyd, som hørtes under Insekternes Flugt, fremkaldtes ved et særegent Lydorgan, som forblev uberørt af Vingernes Bevægelse.

Hr. Marcy holdt Insektets Bagdel fast med en fin Ting, og da det forsøgte paa at flyve, lod han dets ene Vingespidse berøre en med Sod oversmurt Cylinder, der bevægedes med en vis Hastighed. For hver Gang Vingen berørte Cylinderen opstod der et lidet Mærke i Soden. Disse Mærker bleve senere eftertalte og hermed Opgaven løst, idetmindste saa fuldkomment, at man med Vished ved, at Insektet idetmindste kan gjøre saa mange Vingeslag i Sekundet som Cylinderen udviser og rimeligvis endnu flere. Ogsaa fandt han, at Svingningernes Antal formindskedes ved at belaste Vingen med en liden Vægt; ligesaa i Kulde og naar Dyret blev træt. Han fandt ud, at Husfluen gjorde 330 Svingninger i Sekundet, Vandbien 240, Arbeidsbien 190, Hvepsen 110, Skovsommerfuglen 72, Dienstikkeren 28 og Havesommerfuglen 9. Ogsaa forsøgte han at udfinde, hvilken Skikkelse Vingespidsen danner i Flugten, og fandt han at denne lignede et 8 Tal. Dette Forsøg er let at gjøre efter. Han fæstede et lidet Guldblad paa Dyrets Vingespidse og satte det derpaa i Solen, hvor han tydeligen iagttog Tegnet 8.

Blandinger.

En svensk Vovehals. En Svenske ved Navn Malmstrøm er i disse Dage optraadt som „Velocipedant" i Berlin. Han har imidlertid ikke ladet sig nøie med at kjøre paa Jorden, men har endog foretaget sine Øvelser paa en 90 Fod høi Taarnline.

Ægteviede i August Maaned.

I Garnisonskirken:

15de August. Telelegrafist Jens Emil Hansen og Jomfru Julie Abel. 17de. Handelsreisende Hans Sofus Reinhard Pohlman og Frøken Ragna Kløvstad.

Konkurs. Trygstad Skifteret: Johannes Pedersen Kjelaas af Askim den 7de ds. Samling den 7de Septbr. Fordringer anmeldes inden 6te Oktober og prøves 26de Oktober.

Skifteberetninger. Mellem Jarlsberg Skifteret; Ole Andersen Kraakeborgs Konkursbo er sluttet med fuldt Udlæg. Erik Knudsen Juklerøds Konkursbo af Drangedals Sogn er sluttet med en Dividende af 81½ % og Anders Abrahamsen Langelids Konkursbo er ligeledes sluttet. Hurums Skifteret: Samling i F. B. Schuleruds Konkursbo den 1ste September til Stadfæstelse af det antagne Akkordforslag. Skriftlige Indsigelser maa fremsættes inden 8 Dage forud. Moss Skifteret; Handelsmand C. L. Anderssens Konkursbo Saml. den 13de Septbr. til Stadfæstelse af den antagne Akkord. Skriftlige Indsigelser maa være fremsatte inden 5te September. Follo Skifteret. Samling i Dino Schanches Konkursbo den 31te August til Stadfæstelse af den antagne Akkord. Indsigelser maa skriftlig være indsendte inden 23de denne Maaned. Tønsberg Skifteret: Samling i Farver Erik Olsens Konkursbo den 8de September. Kristiania: Saml. i Auktionarius H. Christoffersens Konkursbo og i Bagermester Jacob Olai Jacobsens Konkursbo den 28de August. Akers Skifteret: Saml. i Nicolai Anton Haraldstads Konkursbo den 31te August. Bergens Skifteret: Saml. i Kjøbmand Johan Pettersens Konkursbo den 2den Septbr. til Stadfæstelse af det antagne Akkordforslag.

Proklama. I Boet efter Pensionist Erik Tollefsen Lie af Kongsberg. 3 Mdrs. Varsel fra 16de August. Nordre Østerdalens Skifteret: I Boet efter Føderaadsmand Erik Sevaldsen Hannestad af Rendalen. 3 Mdrs. Varsel fra 13de Aug. Molde: I det selvskiftende Bo efter Mad. Eva Kristine Abelseth. 3 Mdr.s Varsel fra 7de August, undertegnet Dessen. Nordfjords Skifteret: I Boet efter Gaardmand, Lods Gullik Jakobsen indre Honningsvaag af Stats Thinglag 3 Maaneders Varsel fra 9de August.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt siden igaar, men staar fremdeles høiest paa Vestkysten. Vinden er Østlig til SOlig nordenfor Stat, Nordlig søndenfor. Temperaturen er steget lidt og Himmelen klar paa Østlandet. Udsigterne ere fremdeles til godt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 21de August:

Hotel Skandinavie: Knudsen med Familie fra Tønsberg, Flodmann fra Gøteborg, Fru Finne fra Holmestrand, Bromander og Datter fra Fredrikshald, Grosserer A. Kjøsterud fra Drammen, Hansen fra Hamar.

☞ **Bekjendtgjørelser**
til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Qvams Latin- og Real-skole

Optagelsesprøve Torsdag den 12te Kl. 9. Skolen samles samme Dag Kl. 12.

„SKANDIA"
tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen
tegner al Assurance til billigste Præmie ved
Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Læneستol i et Værelse, der var tapetseret med purpurrødt Fløiel. Gulvet var ogsaa bedækket med Fløielstæpper, man gik paa Fløiel.

Bag ham stod den Mand, der havde traadt frem for ham i Southwarks Kjælder før han besvimede. Gwynplaine og dette Menneske vare alene i Værelset.

Paa begge Sider af Lænestolen stod et Bord med Armlysestager og sex tændte Voxlys. Paa det ene Bord var der Papirer og en Pult, paa det andet var der serveret et Maaltid, bestaaende af Vildt, Vin og Brændevin. Hele Anretningen stod paa et stort, forgyldt Sølvfad.

Gjennem Vinduet saa man udenfor i den klare Aprilsnat en Halvcirkel af Støtter omkring en Borggaard, der var lukket ved en Portal af tre Porte, den store Indkjørselsport i Midten og to mindre paa hver Side. Et ophøiet Billedhuggerarbeide kronede Midtporten. Støtterne vare sandsynligvis af hvidt Marmor ligesom Gaardens Brolægning, der tog sig ud som Sne, og Balustrader hævede og sænkede sig i Zigzag.

I det Værelse, hvori Gwynplaine befandt sig, ligeover for Vinduet, saa man en Kamin, lige høi som Væggen, og paa den anden Side en af disse rummelige Himmelsenge fra Feudaltiden, i hvilken man stiger op ved Hjælp af en Stige, og hvor man mageligt finder Plads paa Tversiden. En Række Lænestole langs Væggene fuldstændiggjorde Møbleringen. En munter Ild knitrede i Kaminen.

Værelset var saa stort, at de tolv Voxlys ikke vare nok for tilfulde at oplyse det. Her og der saa man Tæpper hænge ned, der gjorde Tjeneste som Døre. Det Hele havde det solide Udseende af en Gaard fra Jakob I's Tid. Som Gulvet og Væggene var ogsaa Sengehimmelen, Lænestolene, Altsammen bedækket med rødt Fløiet. Man saa ingen Forgyldninger, uden i Taget. Der funklede i lige Afstand fra de fire Hjørner et

han havde fæstet sin Opmærksomhed ved den, denne Plakat fremstillede sig klart og tydeligt for hans skarpe Blik ved Siden af de Slibbrudnes Pergament, som Svaret paa Spørgsmaalet, som Opløsningen paa Gaaden, og disse Ord: „Her faar man se Gwynplaine, som ti Aar gammel blev forladt Natten til den 29de Januar 1690 paa Kysten ved Portland", blev pludselig en straalende Aabenbaring for ham. Det var forbi med Josiane. Det tabte Barn var gjenfundet. Man havde fundet Lord Clancharlie.

David Dirry-Moir var en tom Lyd.

Pairsskabet, Rigdommen, Magten, Kongen, Alt gik over fra Lord David til Gwynplaine. Alt, Slot, Jagtmarker, Skove, Hoteller, Paladser, Josiane selv, Alt tilhørte Gwynplaine.

Hvilken Udsigt havde nu Josiane? Fornem og høibaaren skulde hun ægte en Komediant, skjøn og afgjort — et Misfoster.

Hvem skulde vel nogensinde kunde have haabet noget saadant. Det Sande er, at Barkilphedro var henrykt.

Barkilphedro fandt alle sine Drømme enfoldige. Han havde faaet det, der var meget bedre.

Den Omvæltning, som han var paa Vei til at gjennemføre, vilde han have bragt i Stand, om den end skulde være til Skade for ham selv.

Der findes blodtørstige Insekter, som ikke spørger efter sit eget Liv, Insekter, der stikke med Bevidsthed om, at de maa dø af Stikket.

Et saadant giftigt Kryb var Barkilphedro.

Men denne Gang havde han ikke Uegennyttighedens Fortjeneste. Lord David Dirry-Moir skyldte ham Intet, og Lord Fermain Clancharlie vilde komme til at skylde ham Alt.

Fra den Beskyttede skulde Barkilphedro blive Beskytter. Og Beskytter for hvem? For en Pair af England. Han vilde faa en Lord for egen Regning, en Lord, der skulde blive hans

En Folkehøiskole

tænkes til Høsten oprettet i Nordmøre. Det Nærmere angaaende Stedet og Tiden skal senere blive bekjendtgjort. For Undervisningen vil der blive at betale 2 Spd. maanedlig. Kost og Bolig vil være at faa i Nærheden af Skolen saa god og billig som mulig. For dem, der ønske selv at holde sig Kost, vil det Fornødne let lade sig ordne. De Ynglinge, der maatte ønske at indtræde paa Skolen, maa senest inden 1ste Oktober melde sig hos Undertegnede, som da skal meddele hver Enkelt alle fornødne Oplysninger.

Røros den 6te August 1869.

S. Vik,
Kand. theol.

Bøger.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Tilsalgs.

Bomuldsgarn,

saavel **bleget** som **ubleget** samt **farvet**, i alle Kulører og No. hos

Gunerius Pettersen.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Farinsukker.

Smuk, lysegul Farin til 12 ß pr. Pund hos M. Hansen,
Lille Strandgade No. 21.

Frimærker,

brugte og rene, fra alle europæiske Stater samt fra Kolonierne og endel Bypostmærker, sælges saavel i hele Samlinger som i Stykkevis, hvoraf fremhæves: Finland, Polen, Frankrig som Republik, Sardinien, Neapel, Toskana, Modena, Kirkestaten, Lombardiet, Venedig, Rumænien, Serbien, Luxemburg, Ostindien, Hongkong, Kaplandet, Mauritius, Natal, Argentina, Sierra-Leona, Brasilien, Antiqua, Bahama, Barbados, Kanada, Kolumbia, Granada, Guinea, Jamaica, Ny Brunswich, Newfoundland, Nova Scotia, Newis, Prins Edvards Ø, St. Lucia, St. Vincent, Trinidad, Chili, Costa Rica, St. Thomas, Mexico, Montevideo, Ny Granada, Nicaragua, Paraguay, Peru, Kuba, Portorico, Madeira, Venezuela, Nordamerika, Australien, Ny-Zeeland, Ny Sydwales, Queensland, Syd-Australien, Van Diemens Land, Vest-Australien, Sandwichs-Øerne, Lucan, Ceylon, St. Helena, Ægypten, Tyrkiet m. fl.

Wm. Gram.

Soda i Foustager sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Sennep & Stivelse

sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Drops, Frugtbonbons og Kientjes

af Reese & Wichmanns Fabrik i Hamburg, i største Udvalg hos **Carl Witt,**
Carl Johans Gade.

Engl. Kjeks & Drops

billig hos **Carl Stephenson.**

Portlands Cement

sælges billigt hos

Carl Stephenson,
Dronningensgade 32.

Chr. Thuesen & Co.'s Skjortefabrik

leverer **Skjorter** efter Maal i alle Finheder. Paa Lager haves et godt Udvalg i **Skjorter, Kraver, Mansjetter, Indfældinger, Snipper, Trøier, Benklæder** m. m. Fornyelse af Indfældinger etc. i ældre Skjorter udføres.

Chr. Thuesen & Co.

Sommer-Varer.

Et smukt og stort Udvalg af **Sommervarer** tillader jeg mig at anbefale **til følgende billige Priser:**

Jaconet og Organdy i nye Mønstre fra 12 til 20 ß Alen.
Sienos (Uldbarege) i mange Farver - 16 ß Alen.
Alpaca Lustrins (Støvtøier) - 12 til 40 ß.

Ligeledes anbefales et stort Udvalg i **andre Kjolestoffe** for Saisonen til bekjendte billige Priser.

Min Fabrik for Søm anbefales til hurtig, smuk og billig Udførelse.

NB. **En Restbeholdning** af lyse og mørke Kjolestoffe fra forrige Saison samt et Parti Kjoletøier fra en Fabrikant **realiseres** fra 10 ß Alen.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

anbefales:

Skriv-, Post-, Tegne- og Copier-Papir, Protokoller, Copiebøger, Blæk, Kontor- og Skolerekvisita i godt Udvalg til billigst beregnede Priser.

HORNSBY & SØNNERS

færdigrensende og sorterende

Damp-Tærskemaskinerier

anbefales til forestaaende Vintertærskning. Flere af disse Maskiner ere leverede her, dels til Enkeltmand, dels til Selskaber, dannede af Bygdens Gaardbrugere.

Et saadant er nu i nogen Tid at se her.

Prisbøger med Tegninger og Skudsmaal udleveres frit og postbetalt.

Bestillinger modtages og udføres hurtigst ved

Ulrik Rosing,
Jernbanetorvet 5.

Hornsby's Plouge og andre Landbrugsredskaber af bedste Sort anbefales af **Ulrik Rosing,**
Jernbanetorvet 5.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af

C. Gerh. Hansen & Co.
Kontor: Nygaden No. 12.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Jagthund.

En 3 Aars gammel vel dresseret Jagthund er tilsalgs hos Snedker L. Olsen, Smitheløkken ved Frogner.

Tilleie.

Bekvemmelighed.

Til Solsiden i Torvgaden No. 17 bliver fra Høsten en liden, smukt oppudset Bekvemmelighed paa 3 Værelser og Kjøkken tilleie. I Gaarden er Rulle og Strygeværelse. Der kan ogsaa faaes et Værelse i 4de Etage, om fornødiges. Eieren anviser mellem Kl. 2 og 4 hver Eftermiddag.

Tilkjøbs forlanges.

Brugte udenlandske Frimærker, især sjeldnere, saavel hele Samlinger som enkelte, kjøbes af Wm. Gram.

Gammelt Bly

kjøbes hos Blikkenslager **Johansen,** lille Grændsegade No. 7, og betales med 3 a 4 ß pr. Pd.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Kreatur. Og denne Lord vilde blive Dronningens Svoger. Ved sin Styghed vilde han i lige høi Grad behage Dronningen som han vilde mishage Josiane.

Barkilphedro kunde komme til at spille en Rolle. Han havde altid havt et godt Øie til Kirken. Han følte en ubestemt Længsel efter at blive Biskop.

Begyndelsen havde været heldig.

Hvilken Fremgang! Og hvor lykkelig var ikke Hændelsen kommen ham til Gode? Han havde ikke lagt paa Lur for Intet.

Han var Skjæret, Vraget var Josiane.

Josiane skulde strande paa Barkilphedro.

Hvilken Glæde!

Han var dygtig i den Kunst, som bestaar i at gjøre et Snit i en anden Persons Sind og lade sine egne Tanker glide derigjennem; selv holdt han sig paa Afstand, og uden at have Udseende af, at han blandede sig i Tingen, lavede han det saa, at Josiane gik til Green-Box og saa Gwynplaine.

Det kunde ikke skade. At Josiane saa Komedianten i sin Fornedrelse, var en prægtig Ingredients i hans Plan. Det var Krydderiet paa Anretningen.

Han havde i Stilhed forberedt Alt. Efter afsluttet Forarbeide havde han vaaget over, at alle fornødne Formaliteter vare blevne iagttagne i lovlig Form.

Hemmeligheden havde ikke lidt derved, thi Taushed er en af Lovens Bestanddele.

Konfrontationen mellem Hardquanonne og Gwynplaine havde fundet Sted, Barkilphedro havde været nærværende.

Man har seet Resultatet.

Samme Dag for en af Dronningens Vogne i flyvende Galop til London for at hente Josiane til Windsor, hvor Anna for Nærværende opholdt sig.

Josiane skulde gjerne have vist sig ulydig, eller i det Mindste

have ventet med at være lydig til næste Dag, men Hoflivet tillader ikke en saadan Selvstændighed.

Hun maatte begive sig paa Vei og bytte sit Opholdssted Hunkerville-House i London med Corleone-Lodge i Windsor.

Hertuginde Josiane var reist fra London samme Øieblik som the wapentake indfandt sig i Green-Box for at hente Gwynplaine og føre ham med sig ned i Southwarks Torturkammer.

Da hun kom til Windsor, underrettedes hun af Ridderen med den sorte Stav om, at Hendes Majestæt ikke kunde modtage hende før den følgende Dag, og at hun burde begive sig til Corleone Lodge for at afvente Hendes Majestæts Befaling, som strax den følgende Morgen vilde blive hende tilstillet.

Josiane gik hjem i slet Humør, fik Hovedpine og lagde sig til Sengs, medens det endnu var Dag. Ved Ankomsten var hun bleven underrettet om, at ogsaa Lord David Dirry-Moir havde faaet Befaling til strax at indfinde sig i Windsor, og at man ventede ham den følgende Dag.

III. Intet Menneske kan paa en Gang flyttes fra Siberien til Senegal uden at gaa fra Sands og Samling (Humbolt).

At en Mand, endog den stærkeste, besvimer for et pludseligt Kølleslag af Lykken, er der intet Overraskende i.

En Mand styrter for det Uforudseede som Oxen for Oxehammeren.

Farncesco Albescola, der sprængte Jernkjæderne for de tyrkiske Havne, blev en hel Dag liggende bevidstløs, da man gjorde ham til Pave. Og fra Kardinal til Pave er dog et meget mindre Skridt end fra Komediant til Pair af England.

Da Gwynplaine kom til sin Bevidsthed igjen og aabnede sine Øine, var det Nat. Gwynplaine befandt sig siddende i en

Dagbladet.

No. 194. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 23de August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Biri, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Holen, Soon, Moss, Sarpsborg, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederikstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden“ eller „Oslo“; til Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandesjord med „Bjørn Farmand“; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnaker, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetrain til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Hamburg, 21de August. „Hamburger Correspondenz“ melder fra Wien, at der med det første vil finde en Diplomatkonference Sted i Karlsbad, hvor Beust, Metternich, Rouher og Benedetti ville mødes.

Paris, 21de August. Ifølge „Agence Havas“ er Keiseren nu rask.

London, 21de August. Et engelsk-amerikansk Kompagni agter at lægge en Kabel til Tyskland.

Paris, 21de August. Ministerraad er idag afholdt i St. Cloud under Keiserens Forsæde. Leboeufs Udnævnelse til Krigsminister kan ansees sikker.

Paris, 22de August. Et keiserligt Dekret udnævner Leboeuf til Krigsminister.

Madrid, 22de August. Serrano dementerer at ville understøtte nogensomhelst Thronkandidatur.

Det norske Flag ved Suez.

Der har i et Par Blade været ytret et varmt Ønske om, at det norske Flag maatte blive repræsenteret ved de store Høitideligheder, hvormed Vicekongen af Ægypten i November Maaned vil feire Aabningen af dette Nutidens Kjæmpeværk, Kanalen over Sueztangen, hvorved Menneskene adskille Verdensdelen Afrika fra Verdensdelen Asia, som Skabningens Herre formodentlig ligesiden den første ægyptiske Konge 4000 Aar for Kristi Fødsel eller ialfald ganske vist siden Herodots Dage har forenet. Der er bleven slaaet paa den Krænkelse, vort Flag har lidt ved mange tidligere Leiligheder. Vi erindre, hvorledes Emil Tidemand under den første Pariserudstilling førte en iherdig og patriotisk Kamp for endelig at faa Norges Flag heist paa Udstillingsbygningen ved Siden af de andre Landes Flag. Vi mindes, hvorledes Svenskerne thit have fornegtet vort Flag. Vi mindes endelig, hvorledes ved de nys sluttede Formælingshøitideligheder i Stockholm og Kjøbenhavn Norge og det norske Flag er bleven tilsidesat paa den smaaligste Maade. Ikke alene var Norge saa yderlig fattig repræsenteret — ikke en eneste norsk Geistlig var tilkaldt ved Vielsen; Norge nævnedes næsten aldrig; Kongehuset omtaltes stadig i svenske og danske Blade og ligeledes i engelske, tyske og franske som udelukkende svensk; der var ikke engang sørget for, at en norsk Orlogsmand var tilstede blandt de mange udenlandske Krigsskibe, som Formælingen havde samlet paa Stockholms Havn; den hele Formæling var gjort til Sag, som alene skulde vedkomme det svenske Hof, og i Konsekventse hermed har man ogsaa seet, at Kongen ikke kaldes Konge af Norge og Sverige, men bare Konge af Sverige (det er vel i denne Egenskab han har første Rang i den svenske Hofstat!). Kort sagt, vi have mangen Krænkelse af vort Flag at hævne i dette Aar, da vi have feiret (— dog nok kun i Bergen —) dets 25-aarige Fødselsdag. Hvad var saa rimeligere end at vi greb Anledningen til at sende en af vore gammeldagse Træskuder, som alligevel ere eller skulle udrustes til et længere Togt, til Suez! Ak! ogsaa dette kan have sine store Vanskeligheder.

For det Første vil det se underligt — for ikke at bruge stærkere Udtryk — ud, om man lige ovenpaa Storthingets alvorlige Rusken i den gamle Marineslendrian, dets til det Yderste beføiede Daddel over Marineoverstyrelserne under den gamle Marinechef og over Vadskevandsbolle-Togterne til Middelhavets Kyster, hvor Ranker gro og Spanierindens Sirenesang lokker vore tapre Søofficerer og kjække Orlogsgaster — om man ovenpaa alt dette atter tillod sig en Overskridelse af Marinebugettet med 20,000 Spd. og desuden anvendte denne Pengesum til — et nyt Vadskevandsbolle-Togt til Middelhavet! Ak! Fædrenes Synder hjemsøges paa Børnene i syvende Led! Thi Alle ville erkjende, at det virkelig var ønskeligt om en af vore Træskuder, som vist ikke i Krigstid vil være os det Træ-Murværn, som Oraklet i Delfi talte til Themistokles om, kunde gjøre os den Tjeneste, fra sin høieste Mastetop at fremvise Norges trefarvede Flag for Ægypter, Kopter, Syrer, Græker, Tyrker, Nubier, Kaldæer, Mesopotamer, Russer, Franskmænd, Araber osv. osv. Hvad man ønsker muligt det tror man ogsaa muligt; og Statsraad Broch, der allerede tilstrækkelig har vist sig at føre en rask Haand i sine Departementsskrivelser til Værftschef Valeur og Skibsbygmester Paasche, turde nok ogsaa vove at slaa et Slag og beordre „Nordstjernen“ afsted til Suez. Naar vi have Raad til at sende et af vore Marinefartøier for at hente nogle Smaaprinser fra Malmø til Kristiania og fra Kristiania atter sende Fartøiet nedover Fjorden til Fredrikshald for at hente nogle Heste til Prins Oskars Benyttelse under hans faa Ugers Ophold her, saa bør der jo ikke være stor Prutning om Pengene, naar det gjælder om at hædre vort Flags Ære, til og med lige ovenpaa tilføiede Krænkelser. Vi vove ikke at forudsige, med hvilke Øine næste Storthing vil se paa en saadan Overskridelse, allerhelst siden jo Marineministeren godt vidste om, at den for vor Skibsfart saa vigtige Begivenhed som Suezkanalens Aabning forestod, medens Storthinget var samlet, saa han kunde have forelagt det Sagen. Men vi skulde tro, at den almindelige Mening ikke vilde finde en slig Anvendelse af Statens Penge saa bindegal endda, forudsat at der virkelig opnaaes noget i Ære eller Fordel ved slig at vise Flaget. Men man maa huske paa, hvorledes Sagen egentlig i denne Henseende staar. Ganske vist bliver vort Flag seet af Flere, naar „Nordstjernen“ lægger sig til Ankers paa Alexandrias Havn Side om Side med den Flaade fra alle Verdenshjørner, som der vil blive samlet. En Seilads efter Passaten til Brasilien og La Plata vil gaa langt mere ubemærket hen for Verdens søfarende Nationer. Men en liden Trækorvet vil dog antagelig ikke gjøre saa svært for Effekt mellem Pantserkolosserne fra Plymouth og Cherbourg. Desuden turde det vel hende at Vicekongen af Ægypten, som allerede har vist at han er Mand af Verden og saa hengiven til Stads og opsigtsvækkende Pomp som nogen europæisk Fyrste af „Guds Naade“, vil gjøre den hele Tilstelling mere beregnet paa Navnet end paa Gavnet; vi kunde komme til at spille Spurvens latterlige Rolle i Tranedansen. Men lad alt dette fare! Indsenderen vil ikke lade disse Grunde gjælde noget! Der er en alvorligere Grund imod at sende et Orlogsskib til Suez-Høitidelighederne. Og det er at et sligt Stadstogt ikke godt kan tænkes udført uden paa Bekostning af de allerede for knappe Øvelsestogter, som er bestemt for vort Orlogsmandskabs Uddannelse. Det vil visselig blive vanskeligt at gjøre nogen Forandring i den Plan, som allerede er lagt og halvveis udført for vore Skibes og Marinebevilgningernes Anvendelse, saa vor Marine kan undgaa at lide under Følgerne af et upaaregnet Suez-togt. Vi hædrer antageligvis bedst vor og vort Flags Ære ved at passe vor Dont med roligt, simpelt Alvor uden at bryde os om at følge „Stads“-Magternes Exempel. Gjør vi det, saa faar vi nok kanske altid en Leilighed til at høste den Ros, som tilkommer os. Det er som Shakespeare siger: Act well your parts, there all the honor lies! Lad os trøste os i Uheldet med den Belæring, som Fortidens uforstandige Bestyrelse af vort Søforsvarsvæsen giver os for Fremtiden at føre en streng Kontrol; thi havde der ikke nys været gjort saa mange beføiede Anker over Stellet med vort Søforsvarsvæsen, saa kunde vi nu have „seilet uden Skam, Levanten til, Levanten fra.“ Der ligger en moralsk Styrkelse i oprigtig Anger over Feilgreb, men nye Feilgreb bør helst undgaaes, om de end som her ved Suez-togtet maatte erkjendes at være paa den rette Side af Kosteskaftet (faults on the right side).

En Flagmand.

Brev fra Paris til Dagbladet.

16de August.

Napoleonsdagen den 15de August blev igaar feiret paa det Høitideligste og mere glimrende end ellers, da det igaar tillige var Hundredeaarsdagen for den første Napolens Fødsel. 15de August er for Franskmændene en dobbelt Fest: først Mindet om Napoleon den Første, hvilket giver Festen dens nødvendige historiske Grundlag, som kan være istand til at fylde Folket med Begeistring; dernæst er 15de August den Dag, som den nuværende Keiser har valgt til sin Festdag, hvorved han vistnok meget klogelig beregnet kan sammenknytte sit Navn med sin store Onkels og tilegne sig sin Part af den Hæder og Begeistring, som kanske mere udelt ydes hin Frankriges store Helt. 15de August er altsaa Keiserens og Keiserdømmets Fest og tillige Frankriges mest nationale Fest; men fordi den er det første, kan den ikke være det andet i den Betydning, hvori vi opfatter en national Fest. Her er det ikke en Fest, som er udgaaet fra Folket selv, som det har skabt, hvor det mindes en Stordaad, hvori det selv har været besluttende og handlende, og hvorved det har opnaaet et nationalt Gode; her er en Fest alene af og for Keiseren, her feires Mindet om en enkelt Mand, som ved sit Genie og benyttende sig af Omstændighederne og Folkets Lidenskaber hævede sig op til den første Stilling i Staten og ved franske Vaaben og franske Midler udførte Bedrifter, hvorved han er bleven Frankriges Helt og Helgen. Dette danner den Folie, hvori Keiserdømmet, nu repræsenteret i Napoleon den 3dies Person, skal sees og forherliges. Men en sand Folkefest bliver derfor ogsaa 15de August, forsaavidt Folket finder sin Storhed og Lykke forenet med Napoleons Navn. Dette er Festens Betydning. Der er naturligvis nok af onde Tunger ude, som vil søge at sætte en Dæmper paa Glæden og taler om „idolatrie Napoleonienne“ samt skumler om, at Napoleon den 1stes Hundredeaarsfest fremtræder som et almindeligt Jubilæum, ganske bestemt til at skabe velvillige og hengivne Sjæle.

Men hvorledes man end betragter dette — Festarrangementet var storartet, Alt naturligvis foranstaltet efter Keiserens Ordre. Allerede for 1 Maaned siden begyndtes paa de forskjellige store Pladse Forberedelser, i Særdeleshed i den lange Strækning mellem Tuillerierne og Triumfbuen; begge Sider af denne kolossale Allee behængtes med Guirlander af Gasrør, tæt besatte med Glaskupler; mellem Jardin des Tuillerienne og Champs Elysées ligger den forrige „place de la Revolution“, hvor Guillotinen 1793 begyndte sit Arbeide; her flød Blodet af Ludvig den 16de, Marie Antoinette, Charlotte Corday, Filip Egalité, 1794 Robespierre og hans Venner, Velfærdskomiteens Medlemmer; dette Rædselssted er nu omdannet til „Place de la Concorde“, ubestridelig den mest imponerende af Paris's Pladse, i hvis Midte rager op den mægtige Obelisk, omringet af kolossale Monumenter, fremstillende flere af Frankriges større Byer, desuden to Fontæner; hele denne Plads blev rigt udstyret med Gas. Vender man Ryggen til Tuillerierne, ser man paa en liden Forhøining Triumfbuen imod Horizonten i Baggrunden. Da de utallige Gaslamper Klokken 8 om Aftenen bleve tændte og Triumfbuen fra øverst til nederst smagfuldt illumineredes med den keiserlige Ørn og Keiserens Navneciffer i Toppen, var det et Flammehav, som i Sandhed var glimrende. Ligeledes vare de øvrige større Pladse med deres Monumenter rigelig illuminerede, isærdeleshed „Place du Throne“ og „Marsmarken“. Desuden iførte den hele By sig et festligt Udseende; alle Huse, fornemmelig i Boulevarderne, vare rigt behængte med Flag, og flere Huse, fornemmelig alle de offentlige Bygninger, smukt illuminerede. Invalidernes Hotel med sin store Esplanade mod Seinen tiltrak sig især Opmærksomheden; det er klart, at 15de August i særdeles Grad maatte være en Festdag for Invaliderne, som selv har deltaget i Keiserdømmets berømmelige Kampe, og som indenfor sit Hotels Mure bevogte de jordiske Levninger af Dagens Helt, som her er bisat.

Fra Invalidernes Hotel blev ogsaa Dagen aabnet Kl. 6 med Kanonsalut fra Kanoner, som ere Trofæer fra Batailler, hvori de selv have deltaget. — Glandspunktet af Illuminationerne var Fyrværkeriet paa Marsmarken, hvis Storhed og Pragt ikke lader sig beskrive. Fra Kl. 9 oplystes Luften en halv Time af de mest overraskende Udslyngninger af Ildsøiler, som i Luften forgrenede sig til alle Sider og efterlod ligesom oplyste Skyer i de forskjelligste Farver; snart antog Fyrværkeriet Skikkelsen af Ildtræer, som rækkevis skjød op fra Marsmarken og hvis Kroner ligesom bedækkede med brillante Blomster berørte hverandre, snart af store Fontæner, som istedetfor Vand udspyede Ild osv. osv. i talløse Verlinger.

Foruden alt dette var der gjort Alt for at sætte Folket i Stemning; om Formiddagen uddeltes Levnetsmidler til Byens Trængende; fra Kl. 1—3 gaves Gratisforestillinger paa alle Theatre; allerede før Kl. 12 saaes Rækker af Folk, alle af Arbeidsklassen, opstillede udenfor Theatrene for at sikre sig de bedste Pladse; paa Marsmarken var der desuden opreist 4 Theatre, hvor der i Aftenens Løb gaves forskjellige Præstationer, Pantomimer, Soldaterløier etc. — Og for at Publikum kunde nyde Skuet i Ro og Mag vare alle disse Steder for Festarrangement spærret for Kjørende om Aftenen. Skjønt alle Steder vare opfyldte med Mennesker var der dog ingen Trængsel; Alt gik roligt og ordentligt til, takket være det talrige Politi og Militære baade tilhest og tilfods. En Fremmed vilde maaske forundre sig over den altfor store Ro, ingen Raab og Skrig, intet Hurra, ingen Sang, ikke engang „Vive l'Empereur“, skjønt man nok saa det paa forskjellige Steder skrevet med Ildbogstaver. Man nøiede sig med at gaa og betragte alt det Herlige, som paa Keiserens Ordre var foranstaltet til Folkets Forlystelse og gjemte forøvrigt sine Tanker for sig selv; det bliver da Bladenes Sag at udvikle dem efter deres forskjellige Standpunkt.

Nat til 14de August døde Marschal Niel. „Hans Død er, som et Blad udtrykker sig, ei blot et Tab for Regjeringen, men det er en national Sorg. Niel er født 1802, udmærkede sig 1837 ved Indtagelsen af Constantine; deltog 1849 i Expeditionen til Rom; under Krimkrigen skyldtes Indtagelsen af Bomarsund næsten udelukkende hans Genie, og han erhvervede sig i Italien glimrende Hæder ved Solferino. — Keiseren har taget sig hans Død saa nær, at han har udsat sin Reise til Chalons nogle Dage, saa at alene Keiserprinsen er nærværende der den 15de August.

Men jeg er træt efter Gaarsdagens Marscher og fortumlet af al denne Stads. Jeg afslutter derfor mit Brev med at sende Festprogrammet; det er det Skelet, som alle Frankrigs Forlystelsesraader paa Keiserens Befaling har lagt sine Hoveder i Blød for at udfylde — det koste hvadsomhelst. „Folket maa mores, det skal mores“; det er Dagens Text, og „Keiserdømmets Forherligelse“ (Tvang og Centralisation vilde vi Nordmænd sige) er den Phønix, som i sin Farvepragt stiger op af alt dette Fyrværkeri og bestikker det stakkels franske Folk.

Festprogrammet.

Den 15de August Kl. 6 Morgen vil Kanonsalut fra Invalidehotellet forkynde National-Festen. — Saluten gjentages Kl. 6 Aften. — Om Morgenen vil Levnetsmidler blive uddelt til trængende Familier i hver af Paris's 20 Arrondissementer. Denne Uddeling vil blive besørget af Mairerne (Byfogderne) og Medlemmerne af Bureau de bienfaisance. — Kl. 1 vil en høitidelig Gudstjeneste blive afholdt i Metropolitankirken. Deputationer af de store corps de l'Etat og de civile og militære Autoriteter vil være tilstede ved denne Kirkefest, som endes med Affyngelsen af et Te deum.

Festprogram for Dagen.

Om Dagen vil Festen samtidig feires paa Marsmarken, paa Seinefloden og paa Tronepladsen fra Kl. 2 til 6 Efterm. — Paa Marsmarken, som vil blive prydet med Flag og Trofæer, vil der gives afvexlende Forestillinger, 2 store militære Pantomimer og 2 Akrobattheatre. 6 store Væddeløb vil finde Sted. Forfriskninger erholdes fra Butikker, som ere indrettede sammesteds. — Paa Seinen vil der mellem Invalidebroen og Grenellebroen blive afholdt Kaproninger. Paa Tronepladsen vil der spilles Pantomimer og Lege afvexlende paa 2 Theatre tilhøire og tilvenstre for Rotunden. 2 Præmier uddeles.

Forestillinger uden Betaling gives Kl. 1 paa den keiserlige Opera, paa Comedie-Française, paa det keiserlige Theater de l'Opera-Comique, paa det keiserlige Odeon-

Theater, paa det keiserlige Chatelet-Theater, paa Theatrene du Vaudeville. du Gymnase, des Variétés, du Palais-Royal, de la Gaite, de l'Ambigu, des Folies-Dramatiques, paa Theaterne Dejaret, Folie-Marigny, Beaumarchais og paa de Chiny, samt Cirkus'erne Napoleon, Keiserindens og paa Hipodromen.

Festprogram for Natten.

Om Natten vil Tuillerihaven blive prydet med Lamper, Flag, Guirlandres i Hoved-Alleerne og Gasbelysning og farvede Glaskupler. Marsmarken og dens Omgivelser oplyses ligeledes med Gas og farvede Lamper. Concordepladsen og Champs-Elysées illumineres af Kandelabre med Vaser og Blomster og med forskjellige Slags Illuminationer. Stjernepladsen og Stjernebuen oplyses med elektriske Lys. Om Aftenen bengalske Flammer. Rue de Rivoli og alle offentlige Bygninger (hvoraf Programet opregner en stor Mangfoldighed fra Paladser til Kirker og desl.) illumineres, ligesom ogsaa Torve og Pladse. — Kl. 7½ gives paany Pantomimer og Akrobat-Forestillinger paa Marsmarken og place du Trône. — Klokken 9 afbrændes 2 Kunst-Fyrværkerier, det ene paa Trocadero og det andet paa place du Trône.

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Dette er Titelen paa en liden Bog, der nylig er udkommen, og paa hvilken Anmelderen ved disse Linier vil gjøre opmærksom. Dens interessante Indhold og det greie og letfattelige Sprog, hvori den er skreven, gjør den fortrinlig skikket til Folkelæsning, ligesom den giver Læseren Anledning til at samle sig et ikke ubetydeligt Forraad af historisk og geografisk Kundskab. Den fortæller om de næsten utrolige Møisommeligheder, som de driftige og foretagsomme Mænd, der opdagede vor Jords fjerneste Egne, ofte havde at kjæmpe med, om de uhørte Savn og Lidelser, de mangen Gang maatte udstaa, og hvorledes flere af dem endte sit Liv i Armod og Forglemmelse, idet deres Anstrengelser lønnedes med Utak. Ligesaa giver Bogen en tydelig Skildring af de Folkeslags Sæder, Skikke og Levevis, som beboede hine Lande, og fortæller om de afskyelige Grusomheder, som forøvedes af gjerrige og herskesyge Eventyrere.

De mange Træsnit, som Skriftet er udstyret med, bidrager endmere til at tydeliggjøre dets Indhold. Prisen, 24 ß for omtr. 14 Ark eller 200 Sider heftet i Omslag, er meget billig. F.

Kristiania, den 23de August 1869.

Den diplomatiske Noteverling mellem Kabinetterne i Wien og Berlin aabenbarer stedse tydeligere, at Østerrige ikke har isinde at spille en saa passiv Rolle, og det er denne hver Dag mere fremtrædende Tilbøielighed, som hendrager hele Opmærksomheden paa Begivenhedernes Udvikling i Wien. Grev Beust indskrænkede sig, som man vil mindes, først til at klage over den Kulde, som man havde vist ligeoverfor hans forsonlige Optræden i Berlin, og det preussiske Udenrigsministerium svarede, at man der ikke havde seet noget til en saadan Forsonlighed. Men da Grev Beust gik et Skridt videre og erklærede i Delegationerne den 25de Juli, at de mellem Preussen og de sydtyske Stater sluttede offensive og defensive Alliancetraktater stode i Strid med Pragfreden, svarede Thile, at Preussen ikke blot havde respekteret den i Prag sluttede Traktat, men at denne Traktats fjerde Paragraf „berettigede de kontraherende Parter til at træffe en Overenskomst om en national Forbindelse, der skulde oprettes mellem de nordtyske og sydtyske Stater".

Det er altsaa ikke mere et Etikettespørgsmaal, hvorom der er Tale; Ordskiftet om Pragtraktatens Udførelse er begyndt. Østerrige udtaler den Anskuelse, at Preussen har overskredet sin Ret; Preussen svarer, at det kunde gaa endnu langt videre uden at krænke Traktaterne. Det er først efterat disse to skarpt mod hinanden staaende Anskuelser ere fremsatte, at Striden har faaet praktisk Betydning; hidtil havde den kun røbet, at der vel hersker Fred, men ikke Venskab mellem de paagjældende to Stormagter. Hvis Pragfredens fjerde Paragraf skal være det Hængsel, om hvilket den diplomatiske Strid kommer til at dreie sig, kan man forudsige, at den vil blive meget bitter og langvarig, da denne Paragraf er saa tvetydig som blot mulig. Den lyder saaledes: „Hans Majestæt Keiseren af Østerrige lover at anerkjende det snevrere Forbund, som Hs. Maj. Kongen af Preussen vil oprette nord for den af Mainfloden dannede Linie, og erklærer, at han vil give sit Samtykke til, at de syd for denne Linie liggende Stater danne et Forbund, hvis Forening med Nordforbundet forbeholdes en senere Overenskomst, og som skal have en uafhængig Nationaltilværelse." De indgaaede Militærtraktater gjøre Preussens Konge til Sydtysklands Krigsherre, og det er Spørgsmaalet om Preussens Ret kan gaa saa vidt, og om Sydtysklands „uafhængige Nationaltilværelse" virkelig er sikret. Aanden i Traktaten strider mod en slig Fortolkning. Mainfloden skulde være Grændseskjellet mellem Norden og Syden, men Affattelsen tillader rigtignok de to Magter at gjøre den mest modstridende Fortolkning gjældende. Østerrige har nu i tre Aar uden at gjøre Indsigelser været Vidne til de preussiske Overgreb, og efter atter at have samlet sine Kræfter siger det Preussen alvorlig Besked; om det vil og kan understøtte sine Ord med Handlinger, er et andet Spørgsmaal, hvis Besvarelse fornemmelig vil bero paa den Holdning, som Frankrige indtager ligeoverfor den ved dets Mægling sluttede Traktat.

La France bemærker med Hensyn til den hele Stilling: „Hvis dette Ordskifte endnu fortsættes i nogen Tid, vil det sikkert ende med Demonstrationer, der i ringere eller høiere Grad ville udsætte den fredelige Forbindelse mellem de to rivaliserende Stormagter for Farer. Rigtignok har Tyskland altid været bekjendt for sin Taalmodighed; men selv denne Taalmodighed har sine Grænser, og imidlertid forøger det østerrigsk-ungarske Monarki sine Stridskræfter efter en stor Maalestok. Da Krigsbudgettet var under Forhandling, meddelte Regjeringen Rigsraadets Delegationer, at Habsburgernes Rige øieblikkelig kunde stille 600,000 Mand paa Krigsfod, og at denne Styrke næste Aar kunde bringes op til 800,000 Mand. Vi ville tilføie, at Soldaternes Stilling er bleven forbedret, og at den Underofficererne og Officererne indtil Majorer tilstaaede Løn ogsaa er bleven forøget.

I Frankrige er Opmærksomheden næsten udelukkende optagen af Amnestien, og alle Blade indeholde ledende Artikler om denne Sag. Baade de konservative og de liberale Blade ere enstemmige i deres Ros, og Frihedens Venner betragte dette Skridt ikke blot som en Naadeshandling, men som et helt politisk Program. La France siger: Idet den keiserlige Regjering udsletter det sidste Spor af Kampen, giver den det bedst mulige Pant paa den Oprigtighed, hvormed den slutter sig til den frisindede Bevægelse, som den hørte til". Emile Girardin, som er saa vanskelig at gjøre tilpas, udbryder: „Nu vel, det kalde vi en god og høihjertet Politik. Denne Politik, som gjør Ministeriet af 17de Juli stor Ære, forvandler den Mistillid, som vi nærede til det, til Tillid". La Patrie kalder Amnestien „en mandig Handling", og L'Union erklærer, „at man maa bifalde dette Skridt, som gjengiver Landsforviste deres Fædreland, de Fængslede deres Frihed og som skjænker bekymrede Familier Fred og Ro." Le National fremhæver, at jo stærkere man opponerer, desto lydeligere bør man skjænke Magtens ædelmodige Indskydelser sit Bifald. „Lad os derfor være retfærdige ligeoverfor den vigtige Foranstaltning, som Journal officiel af 15de August bebuder; lad os udtale vor Glæde over, at vi kunne optegne en Naadeshandling, som for Manges Vedkommende kun er en Retfærdighedshandling . . . Man har altsaa brudt med Fortiden, det godtgjør Amnestien. Fremtiden er rig paa Forhaabninger". Selv L'Opinion nationale betragter Dekretet af 15de August „som en ærlig Opfordring fra Keiserdømmets Side, rettet til alle Parter uden Undtagelse, for at de skulle give Møde og deltage i Forhandlingen om de frisindede Reformer". Amnestidekretet angribes kun af de Uforsonlige og af de Bonapartister, med Hensyn til hvilke Keiseren er berettiget til at sige: „Vor Herre hjælpe mig mod mine Venner, med mine Fiender skal jeg nok selv komme ud af det." Le Rappel siger: „Napoleon skjænker os Amnesti. Af den Grund forbyder vor Samvittighed os, i Guds og Menneskenes Paasyn, at amnestere ham." Men Reaktionens Organ, Le Pays, angriber dog den keiserlige Regjering med endnu større Bitterhed end Social-Demokraterne. „Vi modtage Amnestien med usigelig Bedrøvelse, en Følelse, der endog vilde blive til Modløshed, naar vi ikke havde den kraftige Tro, som det under visse Omstændigheder er nødvendigt at besidde. Og vi finde, at det er besynderligt at feire Hundredaarsdagen for en energisk og kraftig Mands Fødsel ved at begaa en svag Handling. Hvis det er sandt, at de Døde kun sove i deres Blykister, har Napoleon I. maattet gyse under de Faner, som overskygge ham i Invalidehotellet. Som en Mand med personlig Myndighed, en Mand med Villie, Bestemthed og Autoritet, har han maattet finde denne Fest, som man feirede til hans Ære, og hvis Hovedglæder vare en Opgivelse af Magten, Senatskonsultet og Amnestien, saare pinlig, saare bitter. Da han abdicerede, var det efter Slaget; hans Indrømmelser kaldte sig Montmirail, Champaubert, Waterloo. Som Løven veg han tilbage, idet han gjorde Front imod Fienden. Han havde ikke med glad Hjerte opgivet en for en alle de Rettigheder, der vare ham betroede af Folket; og naar han delte sin Keiserkaabe, var det for at dække sine Venner og ikke sine Fiender. Hvem skal denne Amnesti egentlig tilfredsstille? Fienderne? De betragte den jo som en svag Opreisning for den Undertrykkelse, for hvilken de have været Gjenstand. For dem er det en Tilgivelse, man beder dem om, Undskyldninger, man gjør dem. Vi behøve ikke at søge andet Bevis end at henvise til Rappel, der paa Napoleonsdagen var fuld af Fornærmelser imod Napoleon den Førstes Minde. Medens Regjeringen feirede Hundredaarsdagen ved en almindelig Amnesti, krænkede „de Uforsonliges" Organ Mindet om den Mand, til hvis Ære man forkyndte den! Ville Vennerne være tilfredse? Nei! og vi tro, at vi ere de bedste Venners Tolk, naar vi atter sige: Nei! Vi ville visselig ikke bestride den Benaadningsret, som Forfatningen har givet Keiseren, men vi tro ikke at ville møde Modsigelse, naar vi sige, at Benaadningsretten nødvendig bør ledsages af en Forglemmelse af Fortiden, de Domfældtes Anger, Udslettelse af Hadet. I Historien er Amnestien bestandig fulgt paa store Omvæltningsperioder; den er det store politiske og sociale Sakramente, der giver Absolution for at lede til det Gode, for at føre til Anger. Men hvo vil nu slaa sig for sit Bryst, bekjende sine Feil og love Bod og Bedring? I, Medlemmer af Regjeringen, I glemme; de huske! De kalde sig selv „de Uforsonlige", og I vugge Eder i et taabeligt Haab, naar I tro, at de ville takke Eder for Eders Høimodighed. Hvad have da Rochefort, Pyat, Rogeard, Delescluze, Ulbach og Lockray taget sig for siden den Dag, da de rammtes af Dommen? Have de ved en ny Opførsel bestræbt sig for at fortjene Tilgivelsen? Ak nei! vi vide, hvad vi have at holde os til; aldrig have deres Angreb været voldsommere, mere forbitrede, skrækkeligere end i dette Øieblik. Og for deres Trudsler er det, man viger tilbage, ikke for deres Bønner. Amnester, amnester, de ville ikke forandre sig; de ville aldrig tilgive den 2den December; de ville aldrig gaa ind paa Keiserdømmet, og deres evige Maal vil være Ødelæggelsen af det keiserlige Værk. Og ser man ikke altid ved de store Amestier, som Historien omtaler, at de vare udstedte af stærke Magter, af Magter, der vare skjærmede imod enhver Overrumpling? Men er det ligedan med den nuværende Myndighed? Vi vove ikke at sige det; Regjeringen, hvis hele Styrke laa i den af det franske Folk voterede Forfatning, vaander sig under Ruiner og Jordskred, som den selv har fremkaldt. Det er iike Høimodighed, der kræves i dette Øieblik, det er Bestemthed. At gjøre Regning paa „de Uforsonliges Loyalitet, Ærlighed og Taknemlighed, det er at ville gribe efter en Skygge, det er at ville oplyse dens Vei med en Lygtemand. Og det er Uklogskab og Ubesindighed at lege saaledes med de faa Vaaben, der endnu ere tilbage i Magtens Haand. Man har ikke Ret til at være ødsel, naar Hjælpekilderne ere nærved at udtømmes, og man er ikke stærk nok til ustraffet at kunne være svag."

Brev til „Dagbladet" fra Kristianssand. Instruktionskurset i Legems- og Vaabenøvelser for Almueskolelærere, der afholdtes her i Byen fra den 19de Juli til den 14de August, begyndte under meget uheldige Auspicier. Centralforeningens Bestyrelse havde nemlig været temmelig sent ude med sin Bekjendtgjørelse om Kursuset, saa Svarskrivelserne paa Ansøgningerne om Adgang til at deltage kom de fleste Lærere ihænde først i den sidste Time og efterat Mange allerede havde opgjort sig en Plan for, hvorledes de vilde tilbringe sin Sommerferie.

Deltagernes Antal, der fra Begyndelsen af kun udgjorde omkring 40 Mand, voxede imidlertid snart op til omkring 80. Af Byens Lærere deltoge kun 3; de øvrige vare af forskjellige Grunde hindrede fra at deltage. „Kristianssands Stiftsavis's" Redaktion tog Feil, da den dadlede dette som hidrørende fra Mangel paa Iver og Interesse for, hvad der vedkommer Skolen og dens Gjerning.

Man skulde troet, at en Arbeidstid, der var saaledes fordelt paa Dagtimerne: Kl. 6½—8 Sang under Hr. Behrens's Instruktion, 8—11 (med enkelte korte Hvilestunder) Gymnastik, 11—12 Badning og Undervisning i Svømning, 12—1 Diktat af Exercerreglementet, 1—2 Ædeøvelser, 2—4 Fritid og 4—7, 7½, 8, 8½ Vaabenøvelser paa Gimlemoen, maatte være temmelig anstrængende for Skolemestere; men dette var saa langtfra at være Tilfældet, at man tvertimod hørte Mange ytre, at det, at have Dagen saaledes besat, var langt mindre anstrængende, end at holde Skole.

Endvidere kunde det være Tvivl underkastet, hvorvidt Øvelser af ovennævnte som det synes tørre Natur (tørre, forsaavidt et vist Pensum skal indpuges paa en kort Tid) vilde virke løftende paa Sjælsevnerne, saaat Lærerne under det korte Samvær kunde bevare Aandsfriskhed nok til at deltage i de afholdte Diskussionsmøder. Virkninger af ondartet Natur saaes der imidlertid lidet eller intet Spor af.

I de 3 Diskussionsmøder, hvor følgende Emner behandledes: om Sammenslaaen af Underofficers- og Lærerstillingen, om Ønskeligheden af at have en Skolelærerstand, samt om Redenæs Lærerforenings Andragende til Storthinget om Regulering af Lærerlønnen, hvilke Møder jeg ikke her vil befatte mig med at give noget Referat af, eftersom saadant allerede har været at læse i flere andre Blade, var der mer end nok af Talere. Ja, hvad mere er, man var endog saa krigersk af sig, at „al ubeføiet Tale, Raad og Formaninger kjækt og bestemt tilbagevistes, hvad enten den skrev sig fra Præster eller Profeter." Enkelte udenfor Almuelærerstanden staaende ytrede rigtignok, at det var de mest uhyggelige Møder, de nogensinde havde overværet, medens alle Andre samstemmede i, at en saadan Friskhed, Frihed, Djærvhed og Sandhed i Udtalelserne havde de aldrig været Vidne til ved noget Lærermøde. Dersom nu disse Egenskaber ved Møderne væsentlig kan betragtes som Frugter af Instruktionskursuset, maa man isandhed ønske, at Centralforeningen ikke vil blive træt af at foranstalte lignende Kursuser afholdte; thi Sandheden i Paastanden om, at et sundt og kraftigt Legeme som oftest huser en sund og kraftig Aand, vil efterhvert træde mere og mere frem i Lyset, og Centralforeningen vil ikke alene have Æren af at være den, der i væsentligst Grad har bidraget Sit til at indføre Legemsøvelser og Vaabenbrug i Skole og Hjem; men det vil ogsaa være den, der mere end Nogen anden, har taget et kraftigt Tag med for at bringe Folkeoplysningens store Sag frem til Seier. Det, at løfte Lærerstanden, er nemlig saa ompas jevngodt med at løfte Skolen, og med den Folket — „som Mesteren er, saa følge ham Svendene."

Da det tør hende, at mer end en Læser ikke saa ganske ligetil kan forstaa, hvori den egentlige Løftning ved saadanne Anledninger som denne, der denne Gang kaldte Lærere fra Landets forskjellige Egne sammen, kan bestaa, skal jeg fremkomme med følgende Antydninger. Allerede selve Øvelserne giver Lærerne en friere Holdning, et mere belevent Væsen, hvad det Ydre angaar, og hvad der ikke er det mindst vigtige, han erholder en ikke ringe Portion Selvtillid og Uforsagthed, der ved mange Leiligheder kommer ham tilgode. Han rives ogsaa ud fra de i Hjembygden tilvante Former og Synsmaader og faar Anledning til at se, hvorledes Livet arter sig udenfor Husdøren. Han kommer i forskjellige festlige Lag, hvor han træffer sammen med Mænd af de mest forskjellige Samfundsklasser, — han ser og hører, høres og sees, og hans Livskald fremtræder kanske for ham i et nyt Forhold, han ikke før har givet Agt paa.

Af Smaafester havde man denne Gang 3, nemlig: et Velkomstlag, foranstaltet af Overbefalet DHrr. Hertzberg, Berg og Behrens; et Bryllupspunschelag og Lærernes Lag for Overbefalet og Assistenterne. I det sidste Lag var Hr. Kand. Ross tilstede og underholdt os en længere Tid af Aftenen med sine Risper og Eventyr paa Maalet. Næsten alle i Kursuset deltagende Lærere vare Maalvenner*)

Kl. 9 Lørdag Formiddag den 14de August begyndte Opvisningen i Exercerhuset for Centralforeningens Formand Hr. Ritmester Egeberg i Overvær af Byens Skole- og Militærautoriteter. Fra Exercerhuset drog man med Musik og Byens Almueskoles nye, vakre Fane i Spidsen over til Gimlemoen, hvor de egentlige Exercerøvelser foretoges. Udfaldet af Opvisningen svarede til Alles Tilfredshed.

Kl. 7 Aften samledes man igjen i Exercerhuset til en af Byens Skoleautoriteter, Lærere og en Del Skolevenner foranstaltet Sexa, hvortil DHrr. Ritmester Egeberg, Hertzberg, Berg og Behrens samt alle i Kursuset deltagende Lærere vare indbudte som Gjæster. (Beretning om

---

*) Om den under Kursuset aabnede Udstilling af Skole- og Undervisningsmateriel har der allerede i andre Blade været adskilligt at høre, saa jeg slipper at fortælle noget om den, kun skal jeg paapege Ønskeligheden af, at saadanne Udstillinger saavidt muligt for Fremtiden søges afholdte ved alle større Lærermøder.

Festen har imidlertid allerede i Fredags været meddelt, saa vi maa afbryde vor ærede Brevskriver her).

Oberstløitnant Grundt skal af Krigsretten i Lørdags være frifunden for Tiltale i den anlagte Sag imod ham. Dommen skal ifølge Mgbl. være enstemmig.

Sølvimport. Dampskibet „Uffo", der igaar ankom hertil fra Kjøbenhavn og Gøteborg, medhavde 44,000 Spd. i Sølv.

Veiomlægning. Med Omlægningen af den gamle Trondhjemsvei, eller som den nu vel rettest bør kaldes Bergensvei, da den nærmest er tænkt som en Fortsættelse af Bergensveien gjennem Valders, — gaar det hurtigt fremad. Den hele Linie til forbi Grorud er nu paa det nærmeste gjennembrudt; flere Broer ere opførte, større Strækninger ere afgrøftede og kultede etc. etc. Arbeidet ledes med en sjelden Dygtighed og Kraft, og er det en sand Fornøielse at betragte den Arbeidsrørelse, som finder Sted langs den hele Veilinie, og en endnu større Tilfredsstillelse har man ved at gjøre den Opdagelse at vore Arbeidere har vidst at tilegne sig en Arbeidsmaade, der baade letter og fremskynder Arbeidet. Ligesom denne Vei er en af Hovedstadens betydeligste Færdselsveie er det troligt at den ogsaa med Tiden vil blive den Vei, der mest vil blive besøgt ved vort Søndagspublikums Sommerudflugter; thi den rige Udsigt, man fra Sindsenhøiden har over Byen med dens Omgivelser, tilbyder ingen af vore andre Hovedveie. I Vinter vil det paa enkelte Steder nødvendige Mineringsarbeide blive udført og til Vaaren vil den blive sat med Puksten og gruskjørt, saa at man allerede paa Forsommeren næste Aar kan vente den aabnet for Færdselen.

Professor L. Dietrichson, der ventedes til Bergen ihøst for at holde en Række Forelæsninger, er paa Grund af Sygdom forhindret fra at komme; han maa reise til Madeira for at styrkes ved et varmere Klima. Denne Efterretning vil beklages af alle dem, der glædede sig til hans Forelæsninger, skriver „Bergensp."

I bergenske Blade har været meget Skriveri i Anledning af at en Pige, der henvendte sig til Overlæge Holmboe angaaende et Onde i Næsen, af ham blev henvist til Siindssygeasylet, hvor hun ogsaa af Doktor Rosenberg blev modtaget og forpleiet som Sindssyg i nogle Dage, indtil Misforstaaelsen oplystes Det erfares nu, at Overlægerne Holmbo og Rosenberg for Bergens Forligelseskommission have vedtaget at betale 5 Spd. til Pigens Fader for sin Uvorrenhed, ligesom Sagen er bleven indberettet til Indredepartementet.

Ulykkestilfælde. (Fr.stads Ugebl.). Torsdag Aften Kl. omtrent 11 sprang en af Dampkjedlerne paa Hr. A. Bings Dampsag hersteds, hvorved en Mand dræbtes paa Stedet og 3 andre beskadigedes. Af disse var den ene saa alvorlig kvæstet, at han igaar Eftermiddag afgiv ved Døden. Den, som døde strax, var ugift, men sine Forældres eneste Støtte, medens de 3 andre vare Familieforsørgere. Ulykken her var vistnok stor, men langt større vilde den have været, dersom Explosionen var indtruffen 1 Time sildigere, nemlig Kl. 12, paa hvilken Tid samtlige Arbeidere — over 30 Stykker — pleiede at tilbringe sin Hviletid i Maskinrummet. Om nogen Uforsigtighed her vides ikke, men denne Tildragelse vil vel bidrage til at man har al mulig Opmærksomhed henvendt paa de i flere Henseender farlige Maskinerier ved lignende Indretninger.

Om Prins Oskars Ophold i Laurvik skrives i J. og L. Amtstd. for 19de dennes: Vor By havde igaar allerede fra Morgenstunden antaget et festligt Præg i Forventning om DD. kgl. Høiheder Prins Oskar og Prinsesse Sofies Ankomst hertil. Paa mange Steder i Byen vare Husene smykkede med Flag, i Særdeleshed i de Gader, hvorigjennem de høie Reisende vilde komme til at passere. Kadetkorvetten „Nornen", som den foregaaende Dags Eftermiddag var ankommen til Fredriksværn, lettede om Morgenen og lagde sig, behængt med Flag fra øverst til nederst, her paa Havnen. Over Middag begyndte en stor Folkemængde at bevæge sig i Byens Gader og Kl. 2 lukkedes alle Udsalgssteder, ligesom Arbeidet overalt hvilede. Da Kl. var 3 samledes Festkomiteen og de Damer og Herrer, der skulde deltage i Middagen, i Festlokalet i Grosserer T. M. Nielsens Hus, hvortil Indgangen var meget smagfuldt dekoreret med Guirlander af Egeløv og Blomster, ligesom DD. kgl. Høiheders kronede Navnechiffre vare anbragte over samme. Distriktets Amtmand var tilstede ved Amtsgrændsen ved Solum, for at tage imod de høie Reisende. Kl. 4 forkyndte Salut fra „Nornen", hvis Besætning mandede Ræer, og et paa Slottebryggen anbragt Batteri, at Prinsen og Prinsessen vare komne ind paa Byens Grund, og under Kanonernes Torden, Folkets Hurraraab og Blomsterkastning fra de talrige Damer, som havde samlet sig i Vinduerne, kjørte DD. kgl. Høiheder langs Storgaden til Festlokalet, hvor de steg af og modtoges af Festkomiteens Damer og Herrer, der præsenteredes for DD. kgl. Høiheder. Der gaves derpaa en glimrende Middag, hvorunder „Nornens" Musikkorps udførte Taffelmusik. DD. kgl. Høiheder steg strax efter tilvogns og forlod Byen under Salut som ved Ankomsten; forend Prinsen og Prinsessen reiste videre, aflagde de under Ledsagelse af Byens Autoriteter et kort Besøg i Bøgeskoven, hvori de hilsedes med kraftige Hurraraab af Folkemængden, hvilke gjentoges, da DD. kgl. Høiheder atter steg tilvogns og fortsatte Reisen.

Haugesund har nu gode Udsigter til med det Første at faa en bekvemt beliggende Kai paa ca. 65 Alens Længde, hvorved Mangelen paa passende Lossepladß ialfald for en Tid er afhjulpen.

Skibsbyggeri. Forrige Lørdag ankom ifølge Karmsp. til Haugesund et i Fjordene bygget Galeasfrog paa ca. 80 Læster, kjøbt af Hr. P. Hamre m. Fl.; et lignende Fartøi, kjøbt af et andet Interessentskab, ventes om kort Tid. Paa Risøen reises Spanterne til et Skib paa ca. 300 Læster, som bygges af Hr. J. Johnsen, der har lært Skibsbygningskunsten af Hr. Dekke i Bergen. Skibet bygges for et Interessentskab her i Byen.

Ilanddreven Flaske. (Stvgr. Amtstd.) Den 9de ds. har man paa Borestranden paa Jæderen fundet en Flaske, der indesluttede en Seddel af følgende Indhold:

„Schooner Gothenburg of Dundee. At sea a gale from the West; Naze bearing North West, distance about 16 miles".

(Skonnert Gothenburg af Dundee. I Søen Storm af Vest. Lindesnæs peiles i Nordvest i en Afstand af omtrent 16' (4 Mile). Alt vel ombord). D. S. M. P.

Paa 11 Dage har altsaa denne Flaske, paa Grund af den langs Kysten gaaende nordvestlige Strøm, gjort Veien fra Lindesnæs og til Jæderen, og det rimeligvis imod Vinden. Det vilde være interessant og til betydelig Veiledning ved Undersøgelsen af Havets Strømme, om man oftere udkastede slige Flasker og senere offentliggjorde deres endelige Skjæbne.

Sildemaalsagen har, skriver „Stavang." for 18de dennes, som enhver for Sag Sit at overvinde inden den kan naa frem. Uvertimod hvad man var berettiget til at anse som givet, have nemlig endel af Byens Sildesaltere nægtet at underskrive den i Handelsforeningens Møde den 7de ds. vedtagne Kontrakt om Kjøb af fersk Sild til Handelsvare udelukkende efter Maal. Imidlertid er disses Tal ikke saa stort, at det kan virke hemmende paa Sagens Fremme, saamegetmere som det er at antage, at flere af dem, der nu have negtet Underskrift, senere efterhaanden ville slutte sig til den, da deres Grunde for ikke at gjøre det just ikke skulle høre til de vægtigste ligeoverfor en i sine Følger saa stor Sag. Kontrakten er saalydende:

For at bidrage til bedre Orden ved Kjøb og Salg af fersk Vaarsild, og mulig forebygge Brug af smaabende Garn, forpligter enhver af os Undertegnede sig nu, saafremt en overveiende Pluralitet af Sildesalterne i Bergen, Haugesund og Skudesnæs fatte lignende Beslutning, ikke selv eller ved Fuldmægtig ved anstundende Vaarsildfiske at indkjøbe fersk Vaarsild til Handelsvare uden efter justeret Maal, og bliver altsaa Prisen at bestemme pr. Tønde.

Overtræder Nogen af os denne Vedtagelse, betaler han første Gang 100, Et Hundrede Specier, og siden 500, Fem Hundrede Specier, for hver Gang.

De samme Mulkter underkaste vi os, forsaavidt Nogen af os søger at overtræde denne Vedtagelse ved pro forma Salg af Salt og Tønder eller Bortleie af Salterier eller Fartøier. Mulkterne, der tilfalde Stavanger Fattigkasse, paaligger det Direktionen for Stavanger Handelsforening at besørge inddrevne. Her følger en Mængde Underskrifter.

Sundswall-Trondhjemsbanen. Det for omtalte af Landshøvdingen i Jemteland istandbragte Møde skal afholdes i Trondhjem den 25de ds. I denne Anledning skriver „N. Tr. Amtst." bl. A.: Idet vi henleder Opmærksomheden paa nedenstaaende Indbydelse fra D'Hrr. Amtmændene Motzfeldt og Smith, vil vi ikke undlade at udtale som vort inderlige Ønske, at det til Afholdelse i Trondhjem den 25de ds. berammede Møde matte, foruden af mange Andre, blive repræsenteret fra de nærmeste Bygder af forskjellige Mænd som Bladet foreslaar. At disse Mænd med Amtmanden i Spidsen, en Mand, som føler varmt for Amtsdistriktets Vel, vil i Mødet forsterstedelen kunne klare og drøfte ethvert Spørgsmaal, som til Diskussion vil blive bragt paa Bane, denne store og vigtige Sag vedkommende, til almindelig Tilfredshed, — derom nærer Bladet ikke den ringeste Tvivl.

Noget andet Resultat af dette Møde har vi ondt for at tænke os, end at der vil blive besluttet at indgaa til Regjeringen med Andragende om, at de projekterede Jernbanelinier saa betimelig maatte blive undersøgte, at Sagen kunde forelægges Storthinget i 1871, men for at man i Mødet skal kunne komme saavidt, udfordres det, at Mødet ikke alene bliver talrigt besøgt, men at de fremmødende Repræsentanter fremforalt er i Besiddelse af Dygtighed og Indsigt i saaatsige Alt, som staar i Forbindelse med Sagen, hvilket i dette Tilfælde er af sær Vigtighed. Forøvrigt er, som af nedenstaaende Bekjendtgjørelse behageligen vil sees, Alle og Enhver, som føler den ringeste Interesse for Sagen og som paa nogen Maade kan komme afsted, indbudne til at tage Sæde i Mødet.

Sluttelig tillader vi os, under alle Omstændigheder, at anbefale til at „møde op mandstærke" samt lægge enhver Mødende denne for begge Broderrigers Vel saa store og vigtige Sag alvorligt paa Hjertet.

Enhver i søndre Amtet som i Trondhjems By maa af vort Foranførte som af vore Bemærkninger i No. 49 d. A. skjønne, at vi for denne Egns Vedkommende helst ser Banen lagt fra Sundswall over Østersund til Levanger.

Om Stemmerettens Udvidelse i Sverige hedder det i et svensk Blad: „Forgjæves venter man paa kongelig Stadfæstelse af sidste Rigsdags Beslutning om Nedsættelse af den paa Skat hvilende Stemmeret, som saa vel tiltrænges. Hvad tænker vor Regjering paa? Vil den Nødvendigheden af, at der skal komme til — Revolution! Folket lader sig ikke i Længden spøge med!"

Sang. En svensk Sangkvartet, bestaaende af D'Hrr. Luthman, Köster, Nyberg og Ellberg, er optraadt i Amsterdam og har gjort stormende Lykke.

Laxefisket. Ogsaa fra Sverige klages der over den betydelige Skade paa Ynglen, som bevirkes ved Lystring og for fine Garn.

Kristina Nilson, heder det i Aftonbl., skal den 4de og 7de Septbr. optræde paa den store Opera i Baden i „Mignon". Alle Pladse i Theatret ere allerede nu optagne!

En Jernveiskomite er nedsat i Sverige for at granske de mange til Regjeringen indkomne Jernveisforslag.

Kornhøsten i Sverige. Fra Gøteborg skrives, at saavel Rug som Byg og Havre af dette Aars Grøde har været frembuden tilsalgs.

Tunnelen gjennem Mont Cenis. Fra Italien berettes, at Arbeidet med Tunnelen gjennemm Mont Cenis fortsættes med forøget Kraft, der arbeides baade Nat og Dag. Man haaber allerede inden Udgangen af næste Aar at aabne den for den almindelige Trafik.

Blandinger.

Papirindustrien. Man hørte for nogen Tid siden Tale om, at en Amerikaner havde fundet paa at lave Pantserplader til Krigsfartøier — af Papir, som skulde have vist sig mere uigjennemtrængelige end Jern. Ivaar kom amerikanske Papirhatte paa Moden. Nu har et american papier-maché manufactory compagny i Evenpoint nylig bragt i Handelen en Mængde Kjørrel af forskjellig Form og Størrelse, forfærdigede af Papirmasse, saasom Embære, Vadskevandsfade, Melkeringer, Spyttebakker osv. De have et smukt Udseende og ere lette som Trækjørrel, tynde og ligne lakerede Sager. Deres Seighed gjør det næsten umuligt at bryde dem istykker; mod Væde vise de en usædvanlig Udholdenhed; endog kogende Vand forandrer dem ikke. Fernissen indeholder ikke Vandglas, men den er stærkt blyholdig, og er tilsat med en Harpiksopløsning, som gjør den vandtæt.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 23de Aug.

Indklarerede Fartøier den 21de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Axel	Nilsen	Rudkjøbing	Kornvarer.
Activ	Martin	Frankrig	Ballast.
Den 22de.			
Augusta	Anderson	Landscrona	Byg.
Elida	Vamleland	Mandal	Parafinolie.
Avance	Thorbjørnsen	Bergen	Sild.
Gyda	Leervig	do.	do.
Vivia	Bleio	do.	do.
Eline	Kjelsaas	do.	do.
Treian	Steia	do.	do.
Gurine	Mikkelsen	do.	do.
Bolette	Nielsen	do.	do.

Udexpederede Fartøier den 21de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Warrior	Alten	England	Is.
Svalen	Larsen	do.	Trælast.
Avenir	Amicelle	Frankrige	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar idag lavest paa Østlandet og høiest ved Stat. Vinden er Østlig nordenfor Stat, NVlig paa Vestkysten og frisk Nordlig paa Østlandet. Himmelen skyet. — Udsigterne ere atter til tørt og klart Veir paa Østlandet.

Barkilphedro vedblev:

„Foruden dette Palads, Mylord, eier I Hunkerville-House, der er større. I eier Clancharlie-Castle, der er Eders Stamgods og som er en Fæstning fra Edward den Gamles Tid. I eier nitten Distrikter med sine Byer og jordbrugende Bønder. I kan som Lord Clancharlie stille otti tusinde Vasaller og Undergivende under Eders Fane. Kongen har ikke større Ret end I, med Undtagelse af, at han kan slaa Mynt. Eders Eiendomme indbringer Eder en aarlig Indkomst af 40,000 Pund Sterling."

Derpaa pegede Barkilphedro paa Pulten, som stod paa Bordet.

„Mylord, denne Pult indeholder to tusinde Guineer, som Hendes Majestæt Dronningen sender Eder, for at I kan bestride Eders første nødvendige Udgifter."

Gwynplaine sprang op.

„Disse Penge skal min Fader Ursus have", sagde han.

„Som Eders Naade behager", svarede Barkilphedro. „Ursus i Værtshuset Tadcaster. En af Politiembedsmændene, der fulgte os hid og som gaar herfra om en Stund, kan tage dem med sig. Maaske reiser jeg ogsaa selv til London. I saa Tilfælde skal jeg bringe dem frem. Jeg paatager mig Tingen."

„Jeg vil selv bringe dem til ham", indvendte Gwynplaine.

Barkilphedro ophørte med at smaale og sagde:

„Umuligt. Mylord, I er paa Corleon-Lodge i Windsor. I er her uden at Nogen ved det. I har kjørt hid i en lukket Vogn, der ventede paa Eder udenfor Porten til Southwarks Fængsel. De Personer, som førte Eder ind i dette Palads, ved ikke, hvem I er, men mig kjende de, og det er nok. Jeg har ført Eder hid ved Hjælp af en hemmelig Nøgel, der er i mit Eie. Der er Folk i Huset, og det er ikke nogen passende Tid nu til at vække Folk. Følgelig have vi Tid til en Forklaring,

kjæmpestort, rundt Vaabenskjold, i hvis dobbelte Vaaben man saa en Greve- og Markiskrone. Var det forgyldt Kobber eller forgyldt Sølv, det var ikke saa godt at afgjøre. Det saa ud som rent Guld.

En Vild, der altid tillige er et frit Menneske, føler sig lige urolig i et Palads som i et Fængsel. Dette Pragtværelse virkede overvældende. Det er saa med al Pragt. Hvem kunde det vel være, der eiede denne Herlighed? Gwynplaine, der endnu ikke fuldstændig var kommen sig igjen, følte sig beklemt.

„Hvor er jeg?" spurgte han.

Den Mand, der stod foran ham, svarede:

„I er i Eders Hus, Mylord."

IV. Forblændet.

Der fordres Tid for at komme til Overfladen igjen.

Gwynplaine havde været nedstyrtet i Overraskelsens Dyb.

Man faar ikke strax Fodfæste i det Ukjendte.

Ideer kunne bringes i Orden som Armee, men begge Dele kan ikke gjøres i Øieblikket.

Gud er Armen, Tilfældet er Slyngen, Mennesket Stenen. Forsøg, naar man engang er slynget, at holde imod. Gwynplaine, man tillade os Udtrykket, ricochetteredes fra den ene Forbauselse til den anden.

Først Hertugindens Kjærlighedsbrev, saa den afslørede Hemmelighed i Southwarks Marterkammer. Naar det Uventede i Livet først begynder, saa bered dig paa at det følger Slag i Slag. Naar denne hemmelighedsfulde Port er aabnet, saa styrte Overraskelserne frem igjennem Samme. Det Overordentlige kommer ikke en enkelt Gang.

Det Overordentlige er et Mørke. Dette Mørke hvilede over Gwynplaine. Det, som hændte ham, var ubegribeligt. Intet

Anmeldte Reisende.

Den 23de August:

I Hotel Scandinavie: Ingeniør Bang fra Bergen, Zimmer og Lyche fra Fr.hald, Doktor Nygvist med Følge fra Mofs, Møller fra Landet, Fru Hauff og Carl Møller med Frue fra Tønsberg, Simonsen fra Fr.stad, Townsend, Esq., fra London, Kapt. Valeur fra Horten, Krook og Frøken Krook fra Stockholm, Kaptein Bang fra Kongsvinger, Søderberg fra Stockholm, Løitn. Løvenskjold og Frue fra Horten, Kapt. Lindberg fra Karlsteen, Student Petersen fra Porsgrund, Sørensen fra Arendal, Arnemann fra Drammen, Student Konow fra Kjøbenhavn, Clarmbach og Frue fra Køln, Fabrikeier Jølsen fra Enebak.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 26de August (Kl. 7—10) giver Undertegnede en Forestilling, bestaaende af: **En Bryllupsdags Fataliteter**, originalt Lystspil i 2 Akter af Th. Overskou; til Slutning: **Ulla skal paa Bal**, Belmanst Situation af J. L. Heiberg.

☞ For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade. **Johannes Brun.**

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Ny Folkehøiskole.

Med Bistand af Præsten J. Müller har jeg tænkt at begynde en Folkehøiskole i Haavind Annex til Ullensaker fra førstkommende 14de Oktober. Skolens Maal er at virke til en Udvikling og Oplysning, som kunde være til Nytte og Glæde for Bonden, uden at føre ham ud af hans Stand. Det, som der fornemmelig vil blive lagt Vind paa, er Historie, især Norges, Modersmaal, Naturlære samt lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere; desuden Sang, Retskrivning, Regning samt lidt Veiledning i Jordbrug.

Undervisningen er beregnet paa 2 Vinterhalvaar, men Ingen er bunden mere end for 1 Maaned. Betalingen er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter vil rimeligvis kunne faa Hus og Kost hos mig for 4½ Spd. maanedlig, naar Sengklæder medtages, ellers vil der let være Adgang til at leie sig ind i Grandelaget. Skolebøger kunne faaes kjøbt eller leiet ved Skolen. Nærmere Oplysninger meddeles med Glæde. **Ingvar Bøhn**, Cand. theol.

Algarheim i Ullensaker.

Skov til Udhugst.

Lørdag den 18de Septbr. førstk. Kl. 4 Efterm. agter Ringsaker og Næs Almindingsbestyrelse ved et Møde, der afholdes i Ringsakers Kommunebygning, underhaand at bortforpagte til Udhugst for et Tidsrum af 3 Aar omtr. 2000 Tylter Træer paa Roden, der forinden vil vorde udblinkede i en Strækning af Ringsaker og Næs Alminding, hvis Grændser ere saaledes:

Paa søndre Side af Aasten Elv udgaar Linien fra Hammer Sæter og fortsættes i lige Retning til Jøs-Vandets søndre Ende; derfra i lige Linie til Grundsøens sydligste Punkt og til dens nordligste, hvorfra igjen Linien gaar i Retning af Elvens Løb over Høiden af Slet-Fjeldene til Øier Præstegjelds Grændser. Paa den nordre Side af Aasten udgaar Linien fra Bjørnaas-Broen og følger Elvens Retning paa Høiden af Slet-Fjeldene indtil Øier Præstegjelds Grændser. Det bemærkes, at der til Aasten Elv, hvori Fløtning kan foregaa, gjennemsnitlig ikke er over ¼ Mils Fragt paa Materialierne. Saafremt antageligt Bud sker, vil Salget foregaa paa Stedet, hvor Konditionerne for Bortforpagtningen vil være bekjendtgjorte, ligesom de forinden bero til Eftersyn hos Undertegnede, p. t. Bestyrelsens Formand.

Farberg i Ringsaker, den 18de August 1869.

J. Staff.

Til America med "Fulton".

Den **bedste** og **billigste** Befordring tilbydes fra Christiania via Kjøbenhavn til New-York med det

americanske Hjul-Dampskib "Fulton",

1730 Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft,

der afgaar fra Kjøbenhavn **Fredag den 17de September.** Man afreiser fra Christiania med „Excellencen Toll" **Tirsdag den 13de s. M.**

NB. Som Passager med „Fulton" har anmeldt sig til Afreise herfra en norsk Præst, der vil holde Gudstjeneste ombord samt har lovet at paase Emigranternes Bedste forøvrigt under Overreisen.

O. SVENSON,

General-Agent for det americanske Emigrant-Compagni og „the Northamerican Lloyd".

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Mod enhver gammel Hoste,

mod Brystsmerter, langvarig Hæshed, Halsesygdom, Slim paa Tungen, er den af flere Fysikere approberede

hvide Bryst-Sirup

et Middel, som i mangfoldige Tilfælde, hvori det har været anvendt, endnu ikke har været benyttet uden de mest tilfredsstillende Resultater. Denne Sirup virker særdeles velgjørende lige efter Anvendelsen, især mod Krampe og Kighoste; den fremkalder Udsondring af seigt, haardt Slim, mildner øieblikkelig Pirren i Luftrøret og standser i kort Tid enhver nok saa heftig, selv den stærkeste Grad af Tæring, saavelsom Blodspytning.

Ogsaa Børn tage gjerne dette fortræffelige Husmiddel.

Pris: ¼ Flaske 50 ß, ½ Flaske 100 ß.

General-Agentur og Oplag for Norge hos **Carl Witt** i Christiania.

Bøger.

Udkommet er og faaes i Cappelens Boglade:

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.

14 Ark Oktav. Pris 24 ß heftet.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Jerusalem vert øydelagd

det 70de Aaret etter Kristus, fortalt etter **Flavius Josephus.** 56 S. 8vo. 6 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Borddug,

sort og kuløret, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos

Gunerius Pettersen.

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Vi anbefale til Dagens billigste Priser vor Handel som vel forsynet med:

Uldgarn, Bomuldsgarn, Liingarn, Strygarn, Snellegarn, Dukkegarn, Nøstegarn, Sysilke, Maskinsilke, Heklesilke, Liintraad, Skogarn, Støvlelidser, Liinlærred, Bomuldslærred, Bommesie, Twill, Stout, Shirting, Dimet, Jaconet, Calico, Flonel, Bolster, Blaatøi, Lærredslommetørklæder, Bomuldsstrømper, Snøreliv, Vanter, Haarnet, Bændler, Baand, Bælter, Naale, Kamme, Tandbørster, Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Kristiania.

Symaskiner!

Alle Sorter Symaskiner faaes billigst og bedst hos **Reinert Birkeland,**

15. Kongensgade 15.

Farinsukker

sælges fra 12 ß til høiere Priser hos

O. H. S. Fegth,
Brogaden.

Bomuldslærreder,

norske og svenske, til Fabrikpriser hos

O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener,

norske og svenske, fra 8 ß til høiere Priser i smukke Mønstre, anbefales af **O. H. S. Fegth.**

Sirts og Shirting

anbefales i godt Udvalg til billige Priser.

O. H. S. Fegth.

Smør, udmærket godt, sælges i Butter og mindre Dele billigt i Bazaren No. 45.

Mysost, extra fin, til 6, 7 og 8 ß Marken, sælges i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

forekom ham klart og bestemt. Dog, Klarheden vender tilbage lidt efter lidt. Mørket spreder sig. Med hvert Øieblik mindskes Overraskelsens Taage.

Gwynplaine lignede En, som man vil tænke sig har Øiet aabent og stirrer paa en Drøm, og som forsøger at se, hvad der findes i den.

Han splittede Mørket og han føiede det sammen igjen. Han havde Øieblikke, da han var sindsforvirret. Han var underkastet denne Aandens Svingning i det Uforudseede, hvilken snart flytter En til den ene Side, hvor man begriber, snart til den anden Side, hvor man ikke begriber Noget længere. Hvem har ikke følt denne Svingning i Hjernen?

Efterhaanden udvidede hans Tanke sig i Hændelsernes Mørke som hans Pupil havde udvidet sig i Southwarks Fængsels Mørke. For at den Forbrænding af uklare Ideer, som man kalder Fatteevne, skal finde Sted, maa der findes Lufttræk mellem dem. Her var der ingen Luft. Det var saa at sige umuligt at indaande Hændelsen.

Da Gwynplaine var traadt ind i Southwarks forfærdelige Marterkammer, havde han ventet at blive belagt med Forbryderens Lænker; i Stedet derfor havde man sat en Pairskrone paa hans Hoved.

Hvorledes var dette muligt? Her var ikke tilstrækkelig Tid mellem det, som Gwynplaine havde frygtet, og det, som vederfores ham, det var kommet for hastigt paa; hans Gru forvandledes altfor pludseligt til noget Andet, til at Sagen kunde blive klar og tydelig for ham. De to Modsætninger var altfor trangt sammenskruede. Gwynplaine anstrengte sig for at løsgjøre sin Aand af denne Skruestikke.

Han taug. Dette er et Instinkt hos den dybe Overraskelse, der holder sig mere paa Forsvarssiden end man tror. Den, som Intet siger, holder Stand mod Alt. Et Ord, der undslipper

En, kan blive hængende ved et Ukjendtes Udviklingsmaskineri, saa at hele Mennesket trækkes ind i dette og knuses.

At blive knust, er de Ringes Frygt. Hoben rædbes altid for, at man skal trampe paa den. Og Gwynplaine havde meget længe tilhørt Hoben.

En eiendommelig Tilstand i den menneskelige Uro kan man oversætte med disse Ord: At se, hvad der kommer. Gwynplaine befandt sig i denne Tilstand. Man føler sig endnu ikke i Ligevægt med den Situation, der holder paa at danne sig. Man er ubestemt opmærksom. Man oppebier, hvad der kommer. Hvad? Det ved man ikke. Hvem? Vi faa se til.

Manden med den store Mave gjentog:

„I er i Eders eget Hus, Mylord."

Gwynplaine famlede med Hænderne omkring paa sig.

I store Overraskelser ser man sig omkring for at overtyde sig om, at Yderverdenen virkelig er til, derefter famler man paa sig selv for at overbevise sig om, at man selv er til.

Det var virkelig til ham, man talede, men han selv var en Anden. Han havde ikke sine egne Klæder paa sig. Han havde en Klædesvest med Sølvbroderier og en Fløielskjole, i Vestelommen følte han en stor og tyk Pengepung. Benklæderne vare ligeledes af Fløiel, han havde Sko med høie, røde Hæler. Paa samme Tid, man førte ham til dette Slot, havde man skiftet Klæder paa ham.

Manden vedblev:

„Eders Herlighed behager maaske at erindre sig, at det er mig der heder Barkilphedro. Jeg er Embedsmand i Admiralitetet. Det er mig, der har aabnet Hardquanonnes Flaske og trukket Eders Lykke frem deraf. Paa samme Maade fortælle de arabiske Sagn, at en Fisker drog en Kjæmpe af en Flaske."

Gwynplaine fæstede sine Øine paa det leende Ansigt, der talede til ham.

Dagbladet.

No. 195. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 24de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 8 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Mos, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldsbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Om Opgaverne og Examinationen i Mathematik til Optagelsesexamen ved Krigsskolen.

Først igaar blev jeg gjort opmærksom paa et Stykke i Dagbladets No. 184 med Overskrift: Om Optagelsesexamen ved Universitetet og Krigsskolen, undertegnet Hugall. Jeg skal tillade mig at bede Redaktionen om Plads i Bladet for efterfølgende Bemærkninger, som jeg har troet at burde gjøre med Hensyn til, hvad Forf. af den nævnte Opsats har ytret om Opgaverne og Examinationen i Mathematik ved Krigsskolens Optagelsesexamen.

Hr. H. siger: „I Konstruktionstegning til Krigsskoleprøven i Aar blev der givet en saa let Opgave, at den kan løses af enhver nogenlunde flink Elev i næst øverste Realklasse i Skolerne. Ved Bedømmelsen af en slig Opgaves mathematiske Del maa der altsaa gives samme Karakter til dem, som kunde have fortjent 1, og til dem, som havde fortjent 2 og 3 eller slettere for sine Kundskaber. Udfaldet af Examen kommer følgelig til for en stor Del at bero paa tilfældige og uvæsentlige Omstændigheder ligesaameget som paa virkelig Dygtighed."

Opgaven var følgende:

Man har et givet Triangel, hvis Sider ere a = 3", b = 2,5", c = 2"; man skal konstruere et retvinklet Triangel af samme Fladeindhold, og hvis ene Kathet er 1,5". Ved Hjælp af Maalestokken, som opkonstrueres, bestemmes Længden af den anden Kathet og Hypothenusen i det søgte Triangel.

Af Hr. H.'s anførte Ord fremgaar, at han anser Opgaven i Konstruktionstegning væsentligst bestemt til at prøve Aspiranternes Dygtighed i Geometri. Dette er dog ikke Tilfældet. Opgaven i Konstruktionstegning bør efter min Formening i geometrisk Henseende være saavidt let, at man kan forudsætte den løst hurtigt af de fleste Aspiranter med nogenlunde mathematisk Dannelse. Man ønsker nemlig ved denne Opgave fuldt saameget at prøve Aspirantens Dygtighed i at konstruere og maale nøiagtigt og i at kunne udføre en Tegning ordentligt og net, som at prøve hans Færdighed i Geometri, hvori han prøves ved særegen skriftlig Opgave og mundtlig Examination. Vælges Konstruktionsopgaven vanskelig og indeholder den Knuder, som kun kan antages løste af den flinkere Elev, kastes Tiden bort paa geometriske Spekulationer, og der sluskes med Konstruktionen. Opgaven bliver da i ren Geometri og ikke i Konstruktionstegning, der skal tjene som Grundlag for den følgende Undervisning i deskriptiv Geometri. At forøvrigt den i Aar givne Opgave ikke var saa overvættes simpel og let, kan Enhver overbevise sig om ved at forsøge at løse den; jeg tror, at naar undtages de flinkeste Aspiranter, har de fleste behøvet 20 a 30 Minutter til Opgavens rent geometriske Løsning, og mere Tid ber denne ikke medtage. Det er fuldkommen sandt, at en flink Elev i næst øverste Realklasse kunde løse den, men jeg er ikke noget galt heri. At Opgaven ikke skulde give de flinkeste Aspiranter Anledning til at vise sin Overlegenhed paa det mathematiske Felt er ikke sandt, da den tilstøder flere Løsninger, mere eller mindre elegante. Besvarelserne viste ogsaa, at Aspiranterne havde anvendt Tid og Studium paa Opgavens geometriske Løsning; der indkom flere høist forskjellige Løsninger, og der var fuld Anledning til at vise geometrisk Dygtighed, hvor denne var tilstede; den blev da ogsaa paaskjønnet ved Bedømmelsen.

Hr. H. anker videre over, at Opgaverne i Arithmetik ifjor kun vare middelslette, hvorved de bedste Aspiranter efter hans Formening ikke fik „fuld Anledning til at vise, hvad de formaaede, maaske heller ikke de daarligste." Han siger, at i Arithmetik gives foruden den mundtlige Prøve indtil 6 skriftlige Opgaver og mener, at Læreren her har Anledning til at „bevæge sig fra det Letteste til det Sværeste". Endelig anker han over, at Opgaverne formuleres mindre klart, hvilket efter hans Sigende ikke skal være Sjeldenhed, hverken ved Universitets- eller Krigsskole-Prøven. „Saaledes en eller et Par Opgaver i Mathematik ved Krigsskolen ifjor. Dette synes dog altfor utilbørligt."

Dette er temmelig drøie Beskyldninger mod Læreren i Mathematik ved Krigsskolen, hvis de ere sande. Lad os se Sagen nærmere an.

Hvad det angaar, at der skulde gives indtil 6 skriftlige Opgaver i Arithmetik og Læreren have Anledning til at „bevæge sig fra det Letteste til det Sværeste", saa forholder det sig ikke saaledes; der gives kun 3 Opgaver i Arithmetik, hvoraf 1 i praktisk Regning og 1 i Ligninger. Der bliver saaledes ikke stor Anledning til den nævnte Bevægelse for Mathematiklæreren, en Bevægelse, som jeg heller ikke tror Aspiranterne vilde være videre tjent med, thi Alt kan drives for vidt og ikke mindst Examiner.

For at tilbagevise Klagen over Opgaverne i Mathematik for ifjor, skal jeg afskrive dem her, for at Sagkyndige kunne dømme.

1. At extrahere Kubikroden af Udtrykket:

$$\sqrt[3]{5832x^{-3} - 1080x^{-1}\,5832 + 72x^{-3} + 8x^{-2}}$$

2. At finde x og y af Ligningerne:

$$x^2\frac{1-2y}{x-y} + y^2\frac{2x-1}{x-y} = \frac{2}{3}$$

$$x^3\frac{1-2y}{x-y} + y^3\frac{2x-1}{x-y} = \frac{1}{4}$$

3. En Person skylder 600 hamb. Bc℔, der skal betales med 3 pCt om 36 Dage, 400 Bc℔, der skal betales med 4½ pCt. om 72 Dage. Nu vil han betale den hele Sum paa engang og efter Gjennemsnits Rentefod; naar skal Betalingen ske og efter hvilken Rentefod? Hvad udgjør den hele Sum i norske Penge, naar 188 Frcs. = 100 Bc℔ og 1 Frcs. = 21⅓ Skill.?

Ved Løsningen af denne Opgave maa Fremgangsmaadens Rigtighed paavises.

4. Fladeindholdet af en regulær Tyvekant er 60 □'; find Radien i den indskrevne Cirkel samt Længden af denne Cirkels Periferi.

5. Man har givet en ret Kegle, hvis Toppunktsvinkel er 60°. I denne Kegle er indskrevet en Kugle med Radius = 1. Man skal beregne Kubikindholdet af en anden Kugle, der ligger ovenpaa den givne og tangerer ligesom denne af Keglefladen.

6. I et Paralleltrapez er den Vinkel mellem Diagonalerne, der er modstaaende til den ene af de parallele Sider, 108° 26'; den ene af disse Sider er 460', og Afstandene fra Diagonalernes Skjæringspunkt til Endepunkterne af den anden af de parallele Sider ere respektive 413' og 516'. Bestem Længden af Diagonalerne.

Hr. H. anker over, at Opgaverne i Arithmetik, altsaa de her anførte No. 1, 2 og 3 vare „middelslette" hvorved han tydeligvis mener for lette, idet han siger, at „de dygtigste Aspiranter ikke fik Anledning til at vise, hvad de formaaede, maaske heller ikke de daarligste." Den sidste Sætning forstaar jeg ikke, medmindre den skal betyde saameget som, at de daarligste Aspiranter ved disse „middelslette" Opgaver ikke faagodt som ved vanskeligere kunde lægge sin Uvidenhed og Udygtighed for Dagen. Jeg er nu tilfældigvis af den modsatte Mening.

Der kan naturligvis være høist forskjellige Meninger, om en Opgave skal kaldes vanskelig eller let, det afhænger ganske af det Standpunkt, hvorpaa Vedkommende staar, men man skal huske vel paa, at det er anderledes at løse en Opgave til en Examen end hjemme paa sit Værelse, hvor man kan sidde i Ro og Mag. Jeg er som Lærer kommen til den Anskuelse — som deles af flere Andre —, at man ingenlunde erholder et godt og paalideligt Kjendskab til Elevernes Kundskaber i Mathematik ved en Examen, hvor Opgaverne gives vanskelige. Det ligger ogsaa i Sagens Natur, at Examinanden er langt mere i Tilfældets og Slumpens Vold, naar han ængstelig og frygtsom, hvilket de fleste unge Mennesker ere, der gaa op til en vigtig Examen, faar en vanskelig Opgave, end naar han staar over for en Opgave, som han føler sig nogenlunde voxen. De ovenciterede Opgaver i Arithmetik, som bleve givne ifjor til Optagelsesexamen, kunne forøvrigt aldeles ikke kaldes „middelslette" i den Betydning, Hr. H. tager Ordet; de ere efter min Formening som Examensopgaver særdeles respektable, og selv flinke Aspiranter skulle anvende alle sine Kræfter forat løse dem i Et og Alt tilfredsstillende. Opgaverne give særdeles god Anledning til at vise mathematisk Dygtighed i den algebraiske Behandling, og jeg maa paa det Kraftigste protestere mod, at de bedste Aspiranter her ikke skulde kunne have Anledning til at vise, hvad de formaaede. Besvarelserne viste ogsaa dette tilfulde; mellem to Løsninger af en mathematisk Opgave, der begge ere rigtige, kan der være en stor Forskjel, og de ville kunne tilkjendes temmelig forskjellige Karakterer. En hel Del af Besvarelserne vare dels ufuldstændige, dels mere eller mindre feilfulde og dels under al Kritik, hvilket noksom viste, at Opgaverne ikke vare for lette. Det er en simpel Sag at gjøre vanskelige Opgaver i Mathematik, men jeg tror, at Aspiranterne ikke vilde være vel tjente dermed.

Hvad angaar Anken over, at Opgaverne ere formulerede mindre klart, hvilket efter Hr. H.'s Sigende skal have været Tilfældet med en eller et Par af Opgaverne i Mathematik ved Krigsskolen ifjor, saa har jeg forgjeves gjentagende Gange gjennemlæst de ovenfor afskrevne Opgaver uden at kunne finde Anken beføiet. Men kommer nu hertil, at undertegnede Lærer stadigt opholder sig nogen Tid i Examensværelset, efterat Opgaven er dikteret, og opfordrer Aspiranterne til at sige fra, hvis noget Utydeligt og Tvivlsomt maatte forekomme i Opgaven, samt meddeler den ønskede Oplysning, saa synes mig, at man ikke kan forlange mere.

Naar Hr. H. med Hensyn til den mundtlige Examination af Krigsskolens Lærere ytrer, at „lette og vanskelige Spørgsmaal kastes saaledes mellem hverandre, at det bliver umuligt at holde deres Forskjelligartethed ud fra hinanden og tage Hensyn hertil ved Karaktergivningen; ja, det gaar saavidt, at Somme høres helt igjennem tungt, Andre helt igjennem let; medens Bedømmelsen falder saaledes, som om alle Spørgsmaal og al Besvarelse var lige let," saa maa jeg spørge, hvorfra han har denne Kundskab? Han feiler aldeles, naar han mener, at en Lærer ikke skulde kunne bedømme en Examinand, der gives dels lette, dels vanskelige Spørgsmaal, og at han ved Bedømmelsen ikke skulde kunne stille mellem det Væsentlige og det Uvæsentlige. Hvad Mathematiken angaar, saa er Hovedspørgsmaalenes Antal 3 a 4, hvilke i Regelen noteres ned af Læreren og Censor. Den ubetydelige Forskjel, som sædvanligt findes mellem Lærers og Censors Karakter ved den mundtlige Examination, viser noksom, at Tilfældigheden ikke faar stort Spillerum. Middelkarakteren, som i Regelen tages, virker dertil udjevnende. Med Hensyn til selve Examinationsmaaden, saa kan der naturligvis være forskjellige Meninger om, hvilke Spørgsmaal skulle kaldes vanskelige og hvilke lette, men Erfaring viser noksom, at de saakaldte lette Spørgsmaal i Mathematik ikke altid ere lette, men tvertimod ofte de vanskeligste, og den, der ikke er vel hjemme i Faget, kan lettelig fælde en falsk Dom, naar han vil opkaste sig til Dommer over Lærernes Examinationsmaade.

Naar endelig Hr. H. taler om, at Universitets- og Krigsskolelæreres Examination synes ofte at vise, at ingen forudgaaende Forberedelse har fundet Sted, da tror jeg han er paa galt Spor, og jeg fatter rigtignok ikke, hvorledes han kan tilføie Ordet ofte, da desværre hverken Krigsskolen eller Universitetet kan glæde sig ved mange Besøg i Examenstiden.

Til Slutning maa jeg tilføie, at hvad angaar Hr. H.'s Ytringer om Prøven i Gymnastik ved Optagelsesexamen, saa er jeg selv ikke Gymnastiker og agter ikke at opkaste mig til Forsvarer for Lærer og Censor heri, men det forekommer mig, at Hr. H. ynder vel meget det Vanskelige til at hans Anskuelse kan være sund og pædagogisk rigtig. Jeg har den største Tiltro og Høiagtelse for de Mænds Dygtighed og fornuftige Indsigt i denne Sag, i hvis Hænder Bedømmelsen af Gymnastik og Svømning er lagt, til at jeg skulde tillægge Hr. H.'s Ytringer nogetsomhelst Værd. Man er i den senere Tid — og det synes mig med Rette — kommen til den Anskuelse, at Undervisningen i Gymnastik ikke bør tjene til at uddanne smaa Akrobater, men simpelt hen til at danne en sund, kraftig og vel udviklet Krop.

Kristiania, 21de August 1869.

Dr. A. S. Guldberg.

Kristiania, den 24de August 1869.

I Anledning af Amnestien i Frankrige siger La France: „Det er en bekjendt Sag, at man ikke overalt i de høiere Kredse var begeistret for denne Forholdsregel, men at det var Keiseren selv, som med høimodig Fasthed satte den igjennem. Under Forhandlingerne anførte Napoleon den Tredie et historisk Citat, der fortjener at mindes. Keiseren henvendte sig til en af de Ministre, der ligesom han talte for en uindskrænket Amnesti, og sagde: „De Anskuelser, som De gjør gjældende, minder mig om et Brev fra Napoleon den Første til Kongen af Holland, hvori han skriver: „Det er især ved Domfældelser i Anledning af politiske Forbrydelser, at en Benaadning gjør et godt Indtryk. Naar der begaaes en Forbrydelse af den Art, er den offentlige Mening i Begyndelsen tilbøielig til at stille sig paa Forbryderens og ikke paa den Dømmendes Side. Idet Herskeren benaader, stiller Folket ham derimod over Forseelsen, og Vreden gaar ud over dem, der have fornærmet ham. Slaar han ind paa den modsatte Vei, siger man, at han er hadefuld og tyrannisk".

Følgende Telegram fra Keiseren indtraf den 16de August til Hovedkvarteret i Leiren ved Chalons: „Det var mit Ønske at tilbringe den 15de August omgiven af den store militære Familie. Da jeg ikke var istand til at begive mig derhen, vilde jeg lade min Søn indtage min Plads og overdrage ham at uddele Belønningerne. Jeg takker Hæren for den Maade, hvorpaa den har modtaget ham, og for dens Lykønskninger i Anledning af min Navnedag. Førend Leiren hæves, har jeg isinde selv at komme til Chalons". Dette Telegram stadfæster Bladenes Beretninger om, at Keiseren er i Bedring.

Keiserinden vil den 10de September være i Konstantinopel, og den 16de November vil hun overvære Indvielsen af Suezkanalen.

Le Temps meddeler, at Fæstningsarbeiderne i Metz fortsættes med den største Iver. For nogen Tid siden saa man blandt Arbeiderne to Geistlige, som talte Tysk og som antoges for forklædte preussiske Officerer. Nu har man omgivet Arbeiderne med en Militærkordon, og Ingen faar uden særlig Tilladelse Adgang til Forterne.

Journal des Débats indeholder en Skrivelse fra Florents, der meddeler, at Ministeriet efter al Sandsynlighed ikke vil slutte Parlamentets Forhandlinger, fordi Budgettet for 1870 endnu ikke er vedtaget. Finantsvalget er saa godt som færdigt med sin Betænkning, og hvis Samlingen nu blev sluttet, vilde hele dette Arbeide være spildt. Derfor vil Kamret sikkert blive indkaldt i Oktober. Finantsministeren har isinde at give en Fremstilling af den hele finantsielle Tilstand, og han vil især søge at bevise, at den saa meget omtalte Anvendelse af Tobaksmonopolet, som fremkaldte en Undersøgelse, hvor Oppositionen ingenlunde høstede Laurbær, har været meget fordelagtig for Staten. Det modsiges officiøst, at Prins Umberto vil tage stadigt Ophold i Florents.

Den karlistiske Opstand vækker nu kun ringe Interesse. Bevægelsen er rigtignok endnu ikke fuldstændig dæmpet, og man vil sikkert i flere Maaneder høre om, at karlistiske Skarer have vist sig snart hist, snart her; men det vil være trættende at følge Begivenheder, der neppe kunne føre til noget betydeligt Resultat. Don Karlos's Opstand maa idetmindste foreløbig betragtes som mislykket. Han fandt Tilhængere og kunde føre en Guerillakrig, men Nationen, som alene kunde sætte Kronen paa hans Hoved, understøttede ham ikke. Han har skabt Regjeringen mange Vanskeligheder uden at fremme sin egen Sag, og alt det udgydte Blod er spildt forgjeves.

Et Telegram til Ritzaus Bureau fra Paris af 20de August meddeler, at den tyrkisk-ægyptiske Strids Bilæggelse stadfæstes af Le Constitutionnel.

Le Journal officiel bekjendtgjør, at Keiserens Husminister har for at opfylde Bestemmelserne i Loven af 5te Mai 1869, der tilstaar alle de gamle Underofficerer og Soldater fra Republikens og Keiserdømmets Tid en aarlig Pension paa 259 Franks, tilstillet alle Præfekter over 30,000 Patenter, som skulle overleveres disse gamle Krigere ved Napoleon den Førstes Jubelfest.

Marskalk Niels Jordfæstelse fandt Sted den 18de August med megen Høitidelighed paa Statens Bekostning. De forskjellige Hærkorpser, som have Garnison i Paris, paraderede under Marskalk Canroberts Kommando. Liget blev bisat i Invalidekirken og skal senere føres til Maret, den afdøde Marskalks Fødeby.

Senatets Udvalg har havt en **Konference med Ministeriet**, hvorefter der har været holdt et Statsraadsmøde. Udvalget har forkastet et af os omtalt Ændringsforslag af Michel Chevalier, der gik ud paa strax at indføre Offentlighed med Hensyn til Senatets Forhandlinger.

La Liberté af 19de August vil vide, at Keiseren befinder sig bedre, og at han den 25de vil reise til Leiren ved Chalons. En Korrespondent til L'Indp. Belge paastaar, at Keiseren lider af Gigtsmerter, som i lang Tid ville forhindre ham i at ride, af hvilken Grund han iaar slet ikke vil besøge Leiren.

En almindelig Reisning af Don Karlos's Tilhængere, som var bebudet til den 15de August, fandt ikke Sted. Marskalk Serrano ventes tilbage til Madrid den 20de August og vil strax afholde et Ministerraad for at træffe Bestemmelse om Indkaldelse af Kortes.

„Köln. Zeit." meddeler, at **Vicekongen af Egypten** har besvaret Sultanens Skrivelse paa en Maade, som de fremmede Konsuler billige; de have erklæret, at Svaret var beskikket til at finde en god Modtagelse i Konstantinopel.

Berlin har nu ogsaa havt sine **Klosteruroligheder**. I Moabit er der nylig blevet oprettet et nyt Dominikanerkloster, og den Maade, hvorpaa Fædrene optraadte, har irriteret Pøbelen, som efter det i Krakau Passerede ikke har noget godt Øie til Munkevæsenet. Et Par Aftener i Træk, den 16de og 17de, have Tusinder af Mennesker forsøgt at storme Klosteret og forjage Munkene; Ruderne ere blevne slaaede ind og et Plankeværk ødelagt, men Hensigten med Angrebet blev ikke naaet, idet Politiet huggede ind med blanke Vaaben og saaledes forjog Tumultuanterne. At Munkene iøvrigt ikke ere at spøge med, viste en af dem, idet han, forend Politiet kom til, slog løs paa de Stormende med en Øxe og saarede en Mand temmelig betydelig i Haanden.

Et Telegram fra Alexandrien meddeler, at Vicekongens Moder reiser til Konstantinopel for at bevirke, at hendes Søn faar en Indbydelse til at besøge Stambul og bliver godt modtagen der.

Den katholske Geistlighed, som har stor Indflydelse i Sydtyskland, angriber den baierske Førsteminister, Fyrst Hohenlohe, med stor Voldsomhed, fordi han har opfordret alle tyske Fyrster til i Forening at forkaste de Beslutninger, som den senere sammentrædende Kirkeforsamling i Rom vil fatte, saafremt disse Beslutninger skulde forandre det nuværende Forhold mellem den geistlige og den verdslige Magt. „Nordd. Allg. Z." meddeler, at det fra Kabinettet i München udgaaede Forslag allerede har ført til en foreløbig Overenskomst. I Rom har dette Skridt vakt den største Forbitrelse, og Pavehoffets Organ Correspondance de Rome raader Fyrst Hohenlohe til hellere at sørge for, at Baiern ikke bliver opslugt af dem, der betragte dette med graadige Blikke. „Tag Dem iagt," siger det nævnte Blad, „Deres Fiender have allerede overskredet Mainfloden, og fra Main til Isar er Afstanden kun ringe".

W. A. Wexels's Mindestøtte. I Overvær af en talrig Forsamling blev idag Kl. henved 2 den paa afdøde resid. Kap. Wilhelm Andreas Wexels's Grav reiste Mindestøtte afsløret. — Støtten er huggen af rød Granit, med en poleret Nische, hvori findes anbragt en særdeles vellykket Portrætbüste af Afdøde. Büsten er huggen i Marmor af Billedhugger Borch, under hvis Veiledning ogsaa Støtten er bleven forarbeidet ved Akershus Slaveri. Paa en poleret Flade under Büsten læses Afdødes Fødsels- og Dødsdag. Forinden Afsløringen blev de første Vers af A. Munchs nedenfor indtagne Sang afsungne af Lærernes Sangforening under Anførsel af Hr. Organist Hoff. Sangens sidste Vers blev afsunget efter Afsløringen. Derefter talte Pastor Tomaas, der i et længere Foredrag dvælede ved den Afdødes Værd for Kirken, Skolen, Menigheden og denne Vennekreds, der havde sluttet sig om ham. Efter Talen blev nedenstaaende Sang af O. Arvesen afsungen. De fleste af Byens og nogle fremmede Præster deltoge i Processionen, hvor desuden saaes Folk af alle Samfundsklasser. Den hele Fest var simpel men høitidelig.

Mel. Mindes vi en fuldtro Ven o. s. v.

Gode Hyrde! trende Aar
Ligger alt dit Støv i Graven,
Vintersne og Blomstervaar
Dækked' det i Dødningehaven.
Aldrig dog dit Vi et gik
Bort fra dine Venners Blik.

Aldrig vil det og forgaa
Om ei nogen Sten fortæller
Hvor din Jordehytte laa,
Skjultes den endog af Nelder, —
For vor Kirke her i Nord
Vil det leve ved dit Ord.

Ydmyg var du og, som from,
Brød dig ei om jordisk Hæder,
Trænger ei til Verdens-Dom
Nu i Paradisets Glæder.
Livets Sæd i mangt et Bryst
Er din bedste Mindelyst.

Men, tilgiv vor Kjærlighed!
Den ei kunde Savnet bære,
Maatte paa dit Hvilested
I et Tegn sin Tak frembære.
Reiste derfor uden Pragt,
Her en Sten, hvor du er lagt.

Mildt ei Aasyn atter nu
Ser til os i denne Have,
Hvor med Trøst mod Dødens Gru
Dit „Farvel" lød over Grave,
Selv du har nu fundet Havn,
Hviler sødt i Jesu Navn.

Mel. O tænk, naar engang samles skal o. s. v.

En Lautasten vi reiste her
Alt for en Ven paa Jord,
Der trofast førte Herrens Sværd,
Guds dyre Sandheds Ord. :,:

Han var en Høvding i Guds Leir
Blandt Norges Klipper graa,
En Fredens Søn, i Kamp og Seir
Med Maalet bag det Blaa; :,:

En Herrens Præst i ret Forstand,
Paa gammel Kirkegrund,
Med Kjærlighedens Kildevand
Til hver en tørstig Mund; :,:

En ærlig Troens Vidnerøst
Midt i en troløs Tid,
Med Sandheds Ild og Haabets Trøst, —
En Prædikant med Flid. :,:

Saalænge derfor Tro og Daab
Urekket end bestaar
Som Kilden til vort Himmelhaab
I Støvets Urtegaard, :,:

Skal gamle Wexels's kjære Navn
Ei glemmes her paa Jord,
Men gjemmes sødt i Kirkens Favn
Blandt Fjeldene i Nord. :,:

Og da, naar Tro og Haab forgaar,
Og Fjelde smuldre hen,
Vi finder i en evig Vaar,
Hos Gud vor Ven igjen. :,:

Det Nederlandske Vicekonsulat i Stathelle og Brevik er efter Meddelelse fra Udenrigsdepartementet inddraget efter Indehaverens Død.

Brandmandskabet havde idag Klokken 2 Udrykning fra alle Stationer til Øvelsespladsen i Kristian den 4des Gade, idet der fra Hovedstationen gaves Signal i Anledning af Prins Oskars og hans 3 Sønners Nærværelse sammesteds for at se Mandskabets Manøvrer. Prinsen iagttog med Opmærksomhed alle Øvelser og undersøgte nøiagtig Sprøiter m. m. Efter Øvelsernes Afslutning præsenterede Brandmandskabet og raabte Hurra for Prinsen, der udtalte sig med megen Ros om den Rasthed og Nøiagtighed, hvormed Befalingerne bleve udførte.

Kongsberg Sølvværk. I 9de Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 175 Mk. 8 Lod gediegent Sølv.

Kragerø Kommunelaan til Anlæg af Vandværk er overtaget af Kristiania Sparebank med 30,000 Spd. mod 99 pCt. for 5 pCt. rentebærende Obligationer og uden andre Udgifter. I næste Uge kan altsaa Vandværket paabegyndes, skriver „Vestmar".

Telegrafstationen paa Oxo med dens Signaliseringsapparat for forbipasserende Skibe vil i Begyndelsen af næste Maaned være paa det Nærmeste bragt istand, saa den inden føie Tid vil kunne træde i Virksomhed. Den, ligemeget bekjendt af sit Fyrtaarn, som ved de derfra udgaaende berømmelige Korrespondentartikler, blev igaar Eftermiddag, skriver „Kr. St." for 21de ds., besøgt af henved 150 Mennesker, der med „Fridtjov" foretog en Lysttur derud. Blandt disse var ogsaa et Snes Gutter af Almueskolen, som Dampbaadens Rederi med paaskjønnelsesværdig Liberalitet havde givet Anledning til at deltage i denne lille Udflugt, for at de under sin Lærers Veiledning kunde gjøre sig bekjendt med Fyrtaarnets og Fyrapparatets Indretning.

Fedsildfisket vedvarer fremdeles omkring Stavanger, og betaltes den ferske Sild den 20de ds. med 4 Spd. 60 ß a 4 Spd. 84 ß pr. Tønde. Hvormeget der hidtil er opfisket, kan ikke med Bestemthed opgives, skriver Stvg. Amtst., men antagelig udgjør det søndenfor Haugesund opfiskede Kvantum 8 a 10,000 Tdr. I Udlandet er Fedsilden, paa Grund af den forcerede Udførsel, sunken betydeligt i Pris.

Som Bevis paa Cheviotfaarenes Fortrin fremfor vore egne anfører Stvg. Amtst., at der i disse Dage blev slagtet en Cheviotvæder fra Kloster, hvis Krop veiede 7 Vpd., en anden veiede 9 Vpd., medens en norsk Væder i Regelen veier omkring 3 Vpd. Cheviotfaarene have desuden megen Uld af god Kvalitet.

Med Befragtning af svenske Dampskibe for Sild til Østersøen fortsættes, skrives der i „Bergensp."; om nogle Dage ventes saaledes et 4de svensk Dampskib hertil, nemlig „Dalsland", Kapt. Anderson, for at laste Sild til Kjøbenhavn, Stettin osv.

Paa Fane Præstegaard nedbrændte den 19de ds. en mindre Ladebygning med iværende Beholdning af Hø.

Henrik Krohns Fortælling „Svalheimsfolket" meddeles for Tiden i dansk Oversættelse i „Illustreret Tidende". Det synes, som om den næsten nervøse Sky, Danskerne have havt for Alt, hvad der heder norskt Landsmaal, er i Aftagende, ligesom det taler godt for vedkommende Arbeides poetiske Værd, at det har formaaet at beseire saa indgroede Fordomme som de, der i Danmark næres mod enhver Stræben efter Udvikling i national Retning her til Lands.

Vi meddelte for nogle Dage siden en overordentlig rosende Anmeldelse af Hr. Jansons Fortælling „Han og Ho" i Nya Dagl. Allehanda. Som det heraf vil sees, er man i Udlandet fordomsfri nok til at kunne bedømme Digtningens Værd i og for sig, uden Hensyn til Maalet, hvori den er skrevet, — et Standpunkt, hvortil her i Landet kun yderlig faa Ikke-Maalstrævere have naaet. Det var at ønske, at de to nævnte Digtere maatte vinde den Paaskjønnelse ogsaa i sit Fædreland, som de fortjene; det var at ønske, at Kjærligheden til det Skjønne maatte kunne seire over de Partihensyn, som endnu paa saa mange Steder holde Bogskabet lukket for Arbeider af disse Mænd, der uden Tvivl høre blandt de mest poetisk Begavede, vort Land for Tiden eier.

(„Berg. Tid.")

Stemmerettens Udvidelse. I den officielle Rapport, som den franske Statsøkonom Chevalier har afgivet om Pariserudstillingen, ytrer han blandt andet følgende i Indledningen:

„Retten til at vælge Repræsentanter der danne de store politiske Forsamlinger, som votere Budgettet og deltage i Styrelsen, er bleven udvidet der, hvor den allerede før bestod, og sat i Værk i en temmelig vid Udstrækning der, hvor den blev indført som noget Nyt. Overalt er derfor politisk Stemmeret givet ikke blot til enkelte snævre Klasser, men ogsaa til en Mængde Haandværkere, ja endog til saadanne, der indtager en endnu ringere Plads paa Industriens Stige.

Arbeiderbefolkningerne udøve saaledes, i forskjellig Grad det vigtige Hverv at deltage i Udnævnelsen af Repræsentanter, der danne et af Kamrene, og det ikke det mindst indflydelsesrige i et Parlament. Rigtignok er det ikke overalt saaledes, som i Frankrige, at Stemmeret er tilkjendt alle, uden Hensyn til Eiendom, Skat eller endog boglig Kundskab. Men overalt er man kommen ud over hvad der hos os blev forsøgt i Perioden mellem 1814 og 1848 i Form af Vælgere med 300 og 200 Franks i direkte Skat. Selv England, der i en Række Aar havde staaet imod, har i 1867 udvidet den for det eiendommelige Valgmekanisme.

Det repræsentative Systems Udbredelse og Anerkjendelsen af, at Stemmeret tilkommer en Del af Haandværkerne og Arbeiderne, maatte som en uomgjængelig Nødvendighed føre med sig, at Regjeringerne toge kraftigere Forholdsregler for at fremme Befolkningernes moralske, intellektuelle og materielle Fremadskriden, hvilket idetmindste indbefatter en Række for Arbeidets Frihed gunstige Forholdsregler. Den offentlige Undervisning i Almindelighed og særlig Almueskolen er ogsaa bleven Gjenstand for større Omtanke.

Men det er saa langt fra, at man kan slaa sig tiltaals med dette. Samfundet er ikke noget Telt, som er bestemt til at dække Sovende. Man faar være paa Benene og altid anstrænge sig paanyt, især da, naar man har stillet sig det Formaal at delagtiggjøre et større Antal Mennesker i Civilisationens Velgjerninger, især da, naar man for fuldt Alvor har kastet sig ind i den demokratiske Strømning.

Om forestaaende Befordringer og Afgang i Armeen skriver en Korrespondent til „Tr. Adr.": Man siger, at Oberstløitnant Keilhau skal tage Afsked som Chef fra Krigsskolen (at Krigsskolen maaske ogsaa om en Tid tager Afsked, berøres ikke), idet han skal være udseet til Toldskriver her i Kristiania, det samme Embede som Oberstløitnant Staib indehavde. Som Chef for Krigsskolen nævnes flere, hvoriblandt Oberstløitnant Falsen af Artilleriet i Fredriksstad, Oberstløitnant Vogt i Generalstaben osv. osv., men som den sandsynligste paapeges dog næstkommanderende i Kristianssandske Brigade, Kabinetskammerherre Oberstløitnant Oscar Morgenstjerne. Kaptein ved Krigsskolen Gill siges at skulle gjøres til Major og Korpschef og at ville faa Gudbrandsdalens Bataljon; Chefen for denne, Major Doesen, skulde blive Oberstløitnant og faa Hedemarkens Bataljon, der er bleven ledig ved Oberstløitnant Münsters Afgang, ved hvilken Charge siges at skulle følge Kommandantposten paa Kongsvinger med en forøget Indtægt af nogle hundrede Spd. Kommandanten der siges nemlig at ville søge sin Afsked med det første. Chefen for Nummedalske Bataljon, Lintrup, siges fremdeles at skulle blive Krigskommissær. Hvem der imidlertid skal blive den lykkelige, som skal faa denne Bataljon, er endnu aldeles i det blaa. Man vil ogsaa vide, at Stavangers Bataljon paa en eller anden Maade skal blive ledig. Saa her er Chancer nok for vore slumrende Bataljonschefsgenier. Der famles imidlertid tildels omkring mellem Armeens mange Kapaciteter, og at Valget her ei er let forstaar sig af sig selv. Kaptein i Kristianssands Brigade, forhenværende Officer ved Krigsskolen, Albert Bang betegnes derimod almindeligvis som den, der skal træde i Kaptein Gills Sted som Kaptein ved Krigsskolen, og et heldigere Valg kunde vistnok, efter alt hvad man kan mærke, ikke gjøres.

Hertil kan endnu føies, at man vil vide, at Ordonnanceofficeren, Kaptein i Kristiansandske Brigade Hals med det første skal gjøres til geworben Kaptein ved det herværende Jægerkorps, naar der bliver Plads. De ældre Kapteiner, der findes ved dette Elitekorps, antager man lidt efter lidt ville bringes til at fortrække. At være Kavaller passer sig ikke længer for saa gamle Karle, forcerede Marscher i Zouavtakt heller ikke. Kaptein Hals er forresten en udmærket dygtig Officer, som har seet Ilden og været med i Algier, hvilket rigtignok ikke Jægerne have.

Musikalsk Kunstforening. Vor Landsmand Komponisten Edv. Grieg er af den musikalske Kunstforening i Stockholm bleven prisbelønnet for en 4-hændig Komposition for Pianoforte. Prisdommerne vare: Rietz i Dresden, Gade i Kjøbenhavn og A. Södermann i Stockholm. Korsanger ved det kongl. Theater i Stockholm Joh. Lindegren er ligeledes bleven prisbelønnet for en større Sonate for Pianoforte. Et Par mindre Arbeider ere blevne tilkjendte „Mention honorable". Foreningen indbyder atter de norske og svenske Tonedigtere til en ny Kappestrid i indeværende Aar. De Arbeider, der ønskes undergivne Foreningens Bedømmelse, maa være indsendte inden førstk. 15de November, under Adresse: O. Bystrøm, Regjeringsgatan No. 11, Stockholm.

En ny, overordentlig streng, Brændevinslov er udkommen i Massachusets. Efter et amerikansk Blad skal Brændevinsudsælgerne ansættes i Regelen aarlig af Guvernøren og hans Raad, der ogsaa skal besørge Indkjøbet af Brændevin. Loven opstiller en Mængde Straffe for ulovlig Handel med denne Vare. Bøderne kunne gaa ligetil 1000 Dollars; for første Gangs ulovligt Brændevinssalg er Straffen en Bod af 10 Dollars og 20 til 30 Dages Fængsel; for 2den Gangs Forseelse 20 Doll. Bod og Fængsel fra 30 til 60 Dage, og for gjentagen Forseelse 50 Dollars Bod og Fængsel indtil 6 Maaneder. I dette Stykke er den amerikanske Lov dog ikke paa langt nær saa streng som den norske Brændevinslov, der lader Straffen gaa lige til Tugthus i 3 Aar. Efter den amerikanske Lov kan Folk nedlægge Forbud hos Brændevinshandleren mod at udskjænke Brændevin til visse Paarørende eller Underordnede. Karakteristisk er det, at den, som udsælger Brændevin til Berusede, skal selv være ansvarlig for al den Spektakel og Skade, denne begaar. Endelig bestemmes det ogsaa, at en drukken Mand kan slippe for Arrest og Tiltale, naar han angiver den, som har skjænket ham Brændevinet.

Kristiania-Brev.

Kjære Per!

Du betroede mig sidst, jeg talte med Dig, at Du som god Borger, Fader til en stor Familie og Medlem af nogle og tyve Foreninger og Stiftelser til almennyttige Tings Fremme, Landets Opkomst og Dyders Paaskjønnelse levede i det glade Haab om at blive betænkt med en eller anden Ordensstjerne af Hs. Majestæt ved den store Formælingsfest i Stockholm. Det glimrende Stjernefald kom; det regnede ganske alvorligt paa Præsten, og det dryppede ogsaa nogle faa Ordener paa et Par Mænd af den norske Race; i Kjøbenhavn faldt der endog Ordener paa Departementsbud. Men paa den norske Naades

Himmel sidde Stjernerne (uheldigvis!) fastere. Du fik altsaa ingen Orden. Trøst Dig min Ven, ved Synet af Dit Fjeld og ved Tanken om hvad Fortjenester vore Fjelde have af Land og Folk, og Du vil ikke føle nogen Bitterhed ved Din Skuffelse over ikke at være paaskjønnet for Dine store, mange og mangeartede Fortjenester. Her inde i Byen har man desuden en anden Opfatning af Ordensvæsnet end Du i din landlige Troskyldighed har; en Mand, som Kongen har givet Olafsordenen udenpaa en Frak, gjælder slet ikke for en bedre Karl end en fattig Stakkar, som Nøden ikke engang har levnet Klædesfillen over sit nøgne Bryst. Du kan vel skjønne, at Ordensvæsnet er kommet i et grueligt Forfald i de sidste Tider, naar endog en Kaptein i ordenssmykkede Herrers Nærværelse foran Fronten nylig uddelte en Skydepræmie til en Soldat med de Ord: „Her faar Du en Præmie til at bære paa Brystet, hvor mangen større Slyngel end Du bærer Ordener!" Krukken gaar saa længe tilvands at den kommer hankeløs hjem, heder det.

For det Tilfælde, at Du virkelig skulde føle en Smule Græmmelse, min bedste Per! ved ikke at være bleven opført i Statskalenderen blandt Hans Majestæts tro Undersaatter, som have udmærket sig ved Fortjenester af „Konge og Fædreland, af Menneskeheden eller af Kunst og Videnskab", saa vil jeg gjøre ligesom Sagaen fortæller om Kong Olav Kyrre, der letnede en Mands Sorg ved at tale meget og hyppig med ham om Gjenstanden for hans Sorg. Jeg vil altsaa for om muligt at lette Dit udekorerede Bryst tale lidt om Ordener og ligesaa nogle Ord om Menneskenes Fortjenester, hvilke Ting forresten ofte ikke have noget med hinanden at bestille. For at overbevise Dig om det Sidste behøver jeg bare at vise Dig vore Storthingsmænd, og Du vil se, at tidt de, der have arbeidet mest til Fædrelandets Ære og Gavn, udmærke sig netop derved, at de intet kongeligt Udmærkelsestegn bære. At derimod Kammerherrer og Statsraader faa Ordener er en rimelig Sag; de sidste fortjene idetmindste Orden for lang Tjeneste, da de i Reglen jo vedblive at nyde sine 3000 Spd.s Statsraadsgage, saalænge de kunne „tygge Grød", som det heder.

Men til min Text! Den ældste Orden, man kjender til, skal være „den hellige Flaskes Orden" (sanctæ ambullæ) indstiftet Aar 499; om den var for Fortjeneste af Drukkenskabens eller Afholdenhedens Fremme, skal jeg ikke kunne sige. Siden øgede Ordensindstiftelserne hurtig udigjennem Tiderne, og navnlig efterhaanden som krybende Væsen og Villigheden til at yde høie Personer lave Tjenester tiltog. Man kjender af ældre Ordener adskillige ganske latterlige saasom: „Dydens Slavinders Orden", „Narrernes Orden". Den svenske Sværdorden blev efter en svensk Mands Sigende stiftet af Frederik den 1ste til Belønning for Tapperhed, efterat Sveriges krigerske Storheds Dage vare forbi. Efterhaanden blev det ogsaa mere og mere sjeldent at finde Mænd, som bar Hæderstegn paa Grund af sande og virkelige Fortjenester. Og i vore Dage kan man formodentlig sige, at Fyrsternes Øine til at opdage udmærkede Fortjenester er ligesaa skarpe som Astronomernes til at opdage nye Planeter og Stjerner; men disse Fortjenester og Stjerner have det tilfælles, at de ikke ere synlige for det ubevæbnede Øie; ingen bør dog derfor tvivle paa, at de findes.

Som Du kanske kan have en dunkel Erindring om, fremkom Din store Navnebroder Jøns Person paa den sidst sluttede svenske Rigsdag med et „radikalt Forslag" om, at ingen Ordener skulde uddeles efter Aaret 1870; vor gode Jøns mente at have gjort den Opdagelse, at Ordener for Fortjenester vare blevne talrigere eftersom de fortjenstfulde Mænd bleve færre. Men Persons Forslag faldt, da det, som en Taler sagde, var uværdigt for det svenske Folk at befatte sig med at gjøre Love for Forfængelighedens Marked, allerhelst naar det angik slige Markedsvarer, som snart vilde synke ned til Nul og Ingenting. Den samme Taler bemærkede forresten, at Ingen kunde forbyde Jøns Person at kjøbe sig hvilkensomhelst Orden hos Guldsmeden, eller endog oprette en egen Orden „Jøns Persons Orden".

Jeg skal med det samme fortælle Dig lidt om den kongelige norske St. Olafs Orden, som netop forleden Dag (den 21de ds.) feirede sin 22aarige Stiftelsesdag med et saakaldt Ordenskapitel paa Slottet hos Prins Oskar. Det var sig nemlig udi det Aar 1815, at Norges første Storthing den 4de Oktober af Harme over, at Kongen uddelte saa mange svenske Ordener her i Landet, indgav en Adresse om at H. M. Kongen vilde være opmærksom paa, at Grl.s § 23 ikke kunde have sigtet til andre Ordener end norske, saasom vi paa den Tid, Grundloven blev givet, levede paa Krigsfod med Sverige. Storthinget mente derfor, at der burde oprettes en norsk Orden, idet det dog ligefrem sigter, at Bevidstheden om at have opfyldt sin Borgerpligt er en bedre Løn end nogen Orden. Og da de svenske Ordensuddelinger vedbleve, kom Storthinget den 22de April 1818 igjen med en Adresse, hvori det heder, at „et selvstændigt Folks billige Ønske", at Fortjenester af Norge, naar de skal belønnes med Ordener, da belønnes med norske Ordener. „De i denne Henseende fornødne og passende Udgifter vil Storthinget være betænkt paa at bevilge", heder det i Adressens Slutning. Paa denne Anmodning svarede Karl Johan i et saakaldt „Extra-Ordenskapitel" i Trondhjem den 4de September 1818, at han havde „anseet de kongelige svenske Ordener som fælles for Sverige og Norge" (!), men for at efterkomme Storthingets Ønske, skal bestemte han — ikke, som Storthinget mente, at fremsætte Forslag om Bevilgning af den norske Statskasse til den nye Ordens Oprettelse — men at de den svenske Ordenskasse tilkommende Afgifter for Ordener skulde oplægges til et norsk Ordensfond, forsaavidt angik de svenske Ordener, der for Eftertiden maatte blive uddelte til Nordmænd. Dette Fond, som saaledes unddroges en svensk Kasse, skillingedes endelig i Tidens Løb sammen saavidt, at Olafsordenen den 21de August 1847 blev oprettet. Ordenen har, som Du vil se, kjære Per! en noget leid Oprindelse, og det var ikke underligt, at mangen lystig Vise, som endnu tidt høres, blev digtet og sunget, da de første Olafsriddere bleve baarne til Daaben. Ordensstatuterne ere morsomme nok at læse, men som Du kan vide ere de saa lange, ceremonielle og indviklede, saa jeg ikke nu kan give Dig fuld Besked paa dem. Kun skal jeg omtale, at der bl. A. ogsaa er bestemt, hvad Slags Fortjenester det er, som skal belønnes med Hellig Olafs Kors. Men saavidt jeg ved, er det nok den almindelige Regel, der gjælder ved alle Ordensudnævnelser, allerede forlængst udtalt af salig Fredrik den Store i de Ord: Mes Ordres se donnent et ne méritent pas (det er udlagt: „Godtfolk faar mine Ordener, men de fortjener dem ikke!") Dersom Du ikke vidste dette før, saa maa Du ialfald have faaet en Anelse derom efter Formælingshøitidelighederne og ved at læse om den Stjerneslom, Keiser Napoleon sendte ud Napoleonsdagen den 15de August.

I Republiker kjendes ikke Ordensvæsen; Republiken er, som Montesquien har sagt, bygget paa Borgernes Dyd. Men endog i Kongedømmer har man havt Exempel paa, at Ordensvæsnet kan bestaa uden den Udartning og Uorden, som nu latterliggjør den hele Institution. Særlig synes jeg, det er en brav Skik i England, at ingen Statsraad maa modtage nogen fremmed Orden; den Regel burde gjælde ogsaa hos os.

Jeg er, som Du ser, ingen Jøns Person eller rød Republikaner, min gode Per! Det gaar nok heller ikke saa glat at faa Ordener afskaffede, hvor de ere komne ind; thi Forfængeligheden vil florere til Dagenes Ende, og der vil altid gives Folk, som gjerne kryber for en Orden og hellere vil protegeres frem, end arbeide sig frem ved egne Fortjenester. Og der er iblandt alle disse Folk, som blive Dusin-Riddere derved, at Ordensstjerner tømmes ud i Skjæppevis, ogsaa mangen en Mand, som virkelig har gjort sig fortjent til en Orden. Æres den, som æres bør; det er min Mening.

Blandinger.

En ny Mortarahistorie. (Flk. Av.) Ifølge et Telegram fra Krakau af 10de August til „Neue W. Tagebl." blev i en i Nærheden af Krakau liggende Landsby en 16aarig Jødepige i Søndags Nat bortført af 20 forklædte Mænd og afleveret i Klosteret i Krakau. To af Gjerningsmændene blevne grebne i Wieliczka, men Politiet vil ikke gjøre Noget ved Sagen uden Bispoppens Tilladelse.

En falsk Svensker. (Flk. Av.) Vi meddelte forleden, at en Svensker ved Navn Malmstrøm i Berlin skulde kjøre paa en „Hjulhest" (Velocipede) over en 90 Fod høi Line. Ifølge de idag ankomne Blade tog denne Forestilling en ynkelig Ende, idet Rytteren under Publikums Latter maatte forlade Linen, over hvilken han vilde lade sig trække af 6 Karle. Det Mærkeligste ved Svenskeren er, at han ikke kan tale et Ord Svensk, men derimod godt bede sig fri for Prygl paa flydende Tysk.

En lang Søvn. (F. A.) Den i Hickman i Kentucky udkommende Courrier meddeler, at Susan Caroline Godsey eller „det sovende Underværk" er død den 14de Juli. Hun blev 28 Aar gammel og havde sovet i de sidste 14 Aar. Bladet fortæller Følgende om hende. I en Alder af 12 Aar blev hun angreben af en stærk Forkjølelsesfeber, under hvilken hun faldt i Søvn. Senere har hun kun i ganske korte Mellemrum været vaagen. I Førstningen vaagnede hun regelmæssig hver 24de Time, men senere skete det oftere. Hendes vaagne Tilstand varede 5, 10 eller høist 15 Minutter, hvorefter hun atter faldt i en dyb Søvn, af hvilken det var umuligt at vække hende. Hendes Søvn var tilsyneladende rolig og smertefri, hvorimod hun, naar hun vaagnede, fik Krampetilfælde, der vare stærkest ved Overgangen fra Søvn til Vaagnen og omvendt. „Det sovende Underværk" blev en Tidlang forevist flere Steder i Amerika, og de overalt foretagne lægevidenskabelige Undersøgelser borge for, at hun ikke var nogen Bedragerske.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 24de Aug.

Indklarerede Fartøier den 23de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
3 Søskende	Helmer	Aalborg	Byg.
Anna	Hubsch	Stettin	Rug.
Leonora	Svendsen	Danzig	Erter.
Orion	Urdahl	Aloa	Stenkul.
New York	Kristiansen	Strømstad	led. Flasker.
Bjørn	Larsen	do.	Fiskevarer.
Junkeren	Paalsson	do.	do.
Cecilia	Nilsen	Fredr.havn	lev. Fisk.
Enigheden	Laulund	Kjøbenhavn	do.
Hilda	Waldland	Mandal	Parafinolie.
Fainnaids	Wallace	Charlestown	Stenkul.
Stjernen	Burud	do.	do.
Maries Minde	Kristofersen	Clackmann	do.
Pilen	Hasse	Oscarshamn	Egestav.
17de Mai	Stange	Haugesund	Sild.

Udexpederede Fartøier den 23de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Atterdag	Clausen	Arendal	Kreditoplagsv.
Aarnaak	Lund	Frankrig	Trælast.
Orion	Nilsen	England	do.

Konkurs. Trondhjems Skifteret: Malermester J. D. Tøndervold d. 17de Aug. Midlertidig Bestyrer Overretssagfører Bugge. Samling den 28de Aug. Fordringer meldes inden 9de Oktober og prøves den 30te s. M. Brevig Skifteret: Handelsmand Jørgen Wright. Midlertid. Bestyrere Sagfører Münster og Handelsmd. M. Helland. Samling 7de Septbr. Fordringer meldes inden 28de Oktober og prøves 18de Novbr. Mandals Skifteret: Landhandler Wilhelm Thomsen d. 18de Aug. Samling den 1ste September. Fordringer meldes inden 30te September og prøves 20de Oktober. Stavanger Skifteret: Malermester Thomas Gjertsen den 12te Aug. Midlertig Bestyrer Overretssagfører Aamodt. Samling den 24de August. Fordringer meldes inden 1ste November og prøves 24de s. M.

Proklama. Stavanger Skifteret: I Boet efter Enkefru Sophie Schreiber. 3 Mdrs. Varsel fra 10de August. Fosens Skifteret: Gaardmand Jens Petter Løkke Helvig, Kaarmand Lars Andersen Hosen, Husmandsjolk Hans Andreas Andersen Skjærø og Kone Antonette Karoline Klausdatter, Gaardmand Isak Andersen Aasmulen, Kaarmand Knud Knudsen Singstad. 3 Maaneders Varsel fra 7de August.

Skifteberetninger. Moss Skifteret: Samling i Handelsmand Joh. H. Møllers Konkursbo den 11te Septbr. til Stadfæstelse af antagen Akkord. Sandefjords Skifteret: Samling i Handelsb. Joh. Benjaminsens Konkursbo d. 4de Septbr. til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag. Søndre Jarlsberg Skifteret: Niels Jørgensen Basbergs Konkursbo sluttet og Mathias Føyns Do. extraderet d. 20de ds.

Det meteorologiske Institut.

Et Hvirvelcentrum i NV. Stat. Vinden er Østlig laber i Bodø, Sydlig paa Vestkysten og SVlig østenfor Nesset Himmelen er skyet, Regn i Kristiansund og Taage ved Nesset. Udsigterne ere til SVlig til Vestlig Vind med Nedbør paa Vestkysten og til opklarende Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 24de August:

Hotel Scandinavie: Dr. Hildebransson fra Upsala, Olsen fra Arendal, Kapt. Fuller fra London, Major Richter fra Holand, Fabrikør Bang med Familie, Dr. Lindgreen med Frue og Dr. Lindbergh fra Lund, Kjøbm. Birch fra Kr.sand, Clausen fra Bergen, C. Kjesterud med Frue og Schaboe fra Drammen, Wiengel fra Vestlandet.

Hotel du Nord: Skovfoged Lohse med Frue fra Kjøbenhavn, Mr. Wallbridge Esq. fra Kanada, Fru Weiss med 2 Sønner fra Aarhus, Kapt. Baastad fra Fr.stad, Bjørnstad med Følge fra Sarpsborg, Monsieur Servant med Madame fra Paris, Kresting med Frøken og Klocker fra Bergen, Leitn. Thaulow fra Laurvig, Leitn. Schnimpf fra Düsseldorff, Kjøbm. Sperck fra Fr.hald, Busch & Wehr fra Berlin, Bunzl fra Prag, Mr. Thirkel fra London, Kjøbm. Grell fra Hamburg og Strauss fra Frankfurt a/M., Kandidaterne Bergman & Perle fra Berlin, Bragge, Esq., Wiggram, Esq., Mr. Letts, J. Fox, Esq., Willcocks, Esq., Mr. Weddon, G. Sheppard, Esq., W. Bauchard, Esq., Mr. Porburry og Kapt. Bird fra London, Mr. Birdword fra Bombay, Lodsoldermand Sundt fra Moss samt Kjøbm. Haslund fra Sheffield.

[o]g det er jeg. Jeg er Adelsmand, jeg har Sværd, jeg er [B]aron og jeg har Hjelm, jeg er Markis og jeg har Fjærbusk, [j]eg er Pair og jeg har Krone. Man har røvet alt dette fra [m]ig. Jeg var født i Lyset og man har ladet mig leve i Mørket. [D]e, som landsforviste Faderen, solgte Barnet. Da min Fader [d]øde, borttog de under hans Hoved den Landsflygtighedens Sten, [s]om han havde til Hovedpude, og bandt den om min Hals [o]g kastede mig i Kloaken. Disse Banditer, som gjorde min [B]arndom til et Helvede, røre atter paa sig og træde frem i mit [M]indes Dyb, ja, jeg ser dem atter. Jeg har været et Kjødstykke, som en Flok Ravne sønderhuggede paa en Gravsten. Jeg [h]ar blødt og grædt under disse vederstyggelige Dyrs Hug. Man [s]tyrtede mig lavere ned end den Laveste, lavere end Slaven. Her [e]r jeg nu. Jeg gaar ud til et nyt Liv. Gjengjældelse.

Han satte sig, reiste sig igjen, tog Hovedet mellem sine Jænder, begyndte paanyt sin Vandring og Stormmonologen orsfattes.

„Hvor er jeg? Paa Høiden! Denne Høide, Storheden, Almagten er min Bolig. Jeg er en af Guderne i dette Tempel [i] Skyen. Denne Høide, som jeg betragtede nedenfra, og hvorfra [d]er udstrømmede saa meget Lys, at jeg tilslut maatte lukke Øinene [d]erfor, denne Herlighed, denne de Lykkeliges Fæstning har jeg [e]ndelig faaet Adgang til. Hjulet er endelig rullet rundt, jeg er [ø]verst, jeg var nederst. Jeg er Lord, jeg har Slotte i By og [p]aa Landet, jeg har Skove, Jagtmarker, Millioner, jeg skal give [F]ester, jeg skal stifte Love, jeg behøver blot at vælge blandt [N]ydelserne, og Løsgjængeren Gwynplaine, der ikke havde Ret til [a]t plukke en Blomst paa Marken, kan nu plukke Stjerner paa [H]immelen."

Mørkets sørgelige Gjenindtrædelse i en Sjæl! Saaledes [f]ortrængte den materielle Storhed den moralske Storhed i dette [Ø]ieblik hos den Gwynplaine, der havde været en Helt, og som,

der forøvrigt ikke skal blive lang. Hendes Majestæt har befalet mig at underrette Eder om Sagernes Stilling."

Medens Barkilphedro talede, begyndte han at blade i en Hob Papirer, der laa paa Bordet.

„Her, Mylord, er Eders Pairsfuldmagt, og her er et Kongebrev paa Eders sicilianske Markisat. Her er Pergamentsbrevet og Diplomerne paa Eders otte Baronier med elleve Kongers Segl, fra Baldret, Konge i Kent, til Jakob VI og I, Konge i England og Skotland. Her er en Liste over Eders Formue. Det, I har over Eders Hoved i det Vaabenskjold i Taget, er Eders to Kroner, Baron- og Markiskronen. Her ved Siden af i Eders Garderobe vil I finde Eders Pairsdragt af rødt Fløiel med Hermelinskanter.

„Idag for nogle Timer siden have Lordkantsleren og Vicemarskalken af England, der ere underrettede om Resultatet af Eders Konfrontation med Comprachicoen Hardquanonne, indhentet Hendes Majestæts Befalinger. Hendes Majestæt har undertegnet efter sit Behag, som er det Samme som Lov. Alle Formaliteter ere iagttagne. I Morgen skal I gjøre Eders Indtrædelse i Lordernes Kammer."

Barkilphedro standsede, drog et langt Aandedrag og vedblev:

„Imidlertid er Intet gjort endnu, man er ikke Pair af England med sin Villie, — Alt kan tilintetgjøres saafremt I ikke samtykker. Mylord, Alt er endnu en Hemmelighed. Lordernes Kammer bliver ikke underrettet om Tingen før i Morgen. Det er en let Sag at gjøre Alt om igjen. Og det er saa meget lettere, naar I har en Broder, som er naturlig Søn af Eders Fader og et Fruentimmer, der under Eders Faders Landsflygtighed blev Carl II's Elskerinde. Vil I, at Eders Pairsskab skal gaa over til denne Eders Broder? Vil I det? Nei, formoder jeg. Nuvel, Alt beror paa Eder selv. Man maa lyde Dronningen. I faar ikke forlade dette Eders Opholdssted før I i

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 26de August (Kl. 7—10) giver Undertegnede en Forestilling, bestaaende af: **En Bryllupsdags Fataliteter,** originalt Lystspil i 2 Akter af Th. Overskou; derefter: **Pas de Matelots,** komp. af G. Ullberg, danses af Hr. Ullberg, Fru Lange samt Frøkenerne Thunstrøm, Norrling og Kindstedt; til Slutning: **Ulla skal paa Bal,** Belmanst Situation af J. L. Heiberg.

☞ For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade. Johannes Brun.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard,
Hj. af Prinsens og Skippergade.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 31te August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Christelig Bønnebog,

indeholdende Bønner paa

alle Ugens Dage, alle Aarets Høitider, ved de hellige Sakramenters og Guds Ords Brug, og for særegne Stænder, Personer og Forhold

af

Luther, Arndt, Scriver m. Fl.

Efter det Tydske
med anbefalende Forord af

Pastor Julius Brun.

Pris 42 ß. Trykt paa Velinpapir i smukt Bind med Vareomslag 66 ß, med Guldsnit 84 ß. Forsendt pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 6 ß mere.

Alb. Cammermeyer.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

„Dølen“

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, mfram Postpengar.

Chr. Thuesen & Co.'s Skjortefabrik

leverer **Skjorter** efter Maal i alle Finheder. Paa Lager haves et godt Udvalg i **Skjorter, Kraver, Mansjetter, Indfældinger, Snipper, Trøier, Benklæder** m. m. Fornyelse af Indfældinger etc. i ældre Skjorter udføres.

Chr. Thuesen & Co.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Christiania Skjortefabrik
&
Lager af Undertøi for Herrer

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

Tilsalgs.

Fjær, Duun & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Bpd.

Gaasedunn til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.

Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos

Gunerius Pettersen.

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation, i Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Dampkul.

Davisons West-Hartley samt andre Sorter **udmærkede Kul** til Dampskibe og Fabrikker leveres meget billigt af

C. Gerh. Hansen & Co.
Kontor: Nygaden No. 12.

Til Syltning anbefales:

Raffinade i Toppe, Klumper og finknust.
Farin til 12 ß og dyrere.
Havanna, hvid og gul samt
Edikke hos **Hans Udnæs,**
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Farinsukker.

Smuk, lysegul Farin til 12 ß pr. Pund hos M. Hansen,
Lille Strandgade No. 21.

Parafinolie,
Træolie,
Lampeolie (Rapsolie),
Stearinlys,
Parafinlys og
Talglys hos
Hans Udnæs,
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Tjeneste søges.

En Pige, som er øvet i Husholdning og Søm og som har tjent i større Huse paa Oplandet, ønsker at bestyre en liden Husholdning. Paa Løn sees ikke saameget, som paa en venlig Omgang. Billet mrk. „L. Larsen“ bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder af prima Kvalitet kjøbes af O. M. Hauge.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Morgen i en af Hendes Majestæts Vogne tager til Lordernes Kammer. Mylord, vil I være Pair af England, ja eller nei? Dronningen har sine Hensigter med Eder. Hun har et kongeligt Ægteskab i Beredskab til Eder. Lord Fermain Clancharlie, det er det afgjørende Øieblik. Mylord, Gwynplaine er død. Gaar I med paa det?"

Gwynplaine rystede fra Hoved til Taaspidsen, men svarede snart:

„Ja."

Barkilphedro lo, bukkede, tog Pulten under Kappen og gik.

V. Man tror at mindes, man glemmer.

Hvilke sælsomme Forandringer kunne ikke i nogle Øieblikke finde Sted i Menneskesjælen!

Gwynplaine var paa samme Tid løftet høit op og styrtet i Afgrunden.

Han svimlede.

Det var en dobbelt Svimmel.

Svimmelen af Opstigningen og Svimmelen af — Faldet.

Det var en pinlig Blanding.

Han havde følt, at han steg, og havde ikke følt sig falde.

At se en ny Synskreds, er farligt.

Et Perspektiv indgiver Planer, der ikke altid ere gode.

Han stod paa et Bjerg, hvorfra man oversaa Jordens Riger.

Et saa meget forfærdeligere Bjerg, som det ikke er til; de, der befinde sig paa dets Top, befinde sig i en Drøm.

Fristelsen er en Afgrund, og saa mægtig, at Helvede haaber at kunne friste Paradiset med den, og at Satan fører Gud derop.

At blænde Evigheden, hvilket sælsomt Haab!

Hvor Satan frister Jesus, hvorledes skulde vel et Menneske

staa imod der. Slotte, Magt, Rigdom, al menneskelig Lyksalighed laa udbredt for Gwynplaine, Nydelsens Verdenskart, et Slags straalende Geografi, hvori man selv er Midtpunkt.

Man tænke sig Virkningen af et saadant Syn, fremstillet uden Forberedelse, uden Overgang, uden alle Forsigtighedsregler.

En Mand, som sovner ind i et Muldvarpehul og vaagner paa Spidsen af Strasburgs Taarn, — en saadan Mand var Gwynplaine.

Svimmelheden er et Slags forfærdelig Klarhed.

Man ser her formeget og ikke nok.

Man ser Alt og Intet.

Gwynplaine, der nu var alene, begyndte at gaa frem og tilbage med lange Skridt.

I denne Sjælsrystelse, i denne Umulighed at holde sig rolig, grundede han.

Af de Skibbrudnes Forklaring, som Sheriffen i Southwarks Fængsel havde læst op for ham, erindrede han hvert Ord, han saa hele sin Barndomstid dukke op af den.

Pludselig standsede han, med Hænderne paa Ryggen, med Blikket mod Himmelen, sagde han:

„Gjengjældelsen!"

Han lignede En, der havde faaet Hovedet op over Vandet. Han syntes at se Alt, det Henrundne, Fremtiden og Nutiden, i en pludselig og overnaturlig Klarhed.

„O", raabte han, — thi der findes Raab i Tankens Dyb — „o, det er altsaa sandt, jeg er Lord! Alt er mig nu klart. Man har bestjaalet, forraadt, vanskabt mig, man har gjort mig arveløs, og man har forladt mig. Liget af mit Liv har i femten Aar gynget paa Havets Vover, men nu stød det pludseligt i Land og reiste sig op lyslevende. Jeg fødtes paanyt. Jeg følte vel, at der under mine Pjalter ikke bankede nogen Uslings Hjerte. Menneskenes Styrere og Herrer, det var mine Forfædre

Dagbladet.

No. 196. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 25de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Mosß, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Biri, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Voß, til Hardanger, Sogn, Søndre- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 23de August. Ifølge „Patrie" skal Ophævelsen af Keiserdømmets 6 store Militærkommandoer være besluttet.

„Agence Havas" dementerer et Børsrygte om at Latour d'Auvergne i en Note til Grammont har billiget Beust's Depesche til Munch-Billinghausen. Frankrige er forbleven fjern fra den østerrigsk-preussiske Noteverel.

En liden Udflugt til Aas Landbrugsskole.

(F. J.)

Det var ikke ganske klart den Søndags Morgen, vi strøg ud Fjorden. En tynd Taage laa som et Fluenet over det Hele; alle fremtrædende Punkter saaes tydelig, men Farven blev forsvaklet paa de Steder, der laa længere tilbage; Skibsmasterne stak igjennem Nettet, de smaa Vimpler viftede, kry over at de vare det eneste Legetøi, Morgenvinden idag havde at forlyste sig med.

Hovedøen laa der som en død Helligdom, ja som en død Kapital ogsaa; den laa ikke venlig ud, og det undrede mig heller ikke. Ligeover for sig har den sin Halvbroder Ladegaardsøen, der bryster sig stolt af sin Rigdom, sine Kunstværker, sin opelskede Natur, sin Musik og sit brogede Liv, og her ligger den stakkels fattige forladte Hovedø, kun glad i Fortiden, grublende over, naar den gyldne Tid engang skal komme, da det skal gaa op for Regjeringen, at den er en Kapital og det en stor Kapital. „Sælg mig og byg det styge Krudtmagazin paa en bar Holme", raaber den, „og I skal snart faa se mig smykket!"

Naar man lader Hovedøens Pynt være Teppet for det store Rundmaleri i Baggrunden og opmærksomt følger med efterhvert som dette rulles frem for Øiet fra Slæpenes mørkegrønne, skovoxte Holmer og helt til Østre Akers Kirke, er det et uforlignelig smukt Syn. Man er vel nær Hovedøen og det gaar næsten for hurtigt, naar Jagttageren er med et Dampskib, men fra en Seil- eller Robaad har Øiet Tid nok til at opfatte de vexlende Billeder. Det er som et smukt Digt, man først læser Vers for Vers, for endelig længere ude i Fjorden at kunne repetere det Hele og samle Digterens spredte Tanker til et varigt og velgjørende Sjelsindtryk. De mørke Skove og Fjelde i Baggrunden ere Raastofferne, som Menneskets Arbeide forædler. Akershygdens grønne Enge og gule Agre viser Arbeidets Magt over Naturen, den smykkede Halvø — Oskarshall, er Glædens Løn for Strævet. Kirkeklokkerne kaldte ved Udfarten om Morgenen ligesom til Alvorsord ind i Livet; Spirerne pegede mod Lyset og den stille Fjord afspeilede en klar Himmel.

Korvetten „Nornen" laa inde paa Havnen; det er den Folk endelig vil have afsted til Suezkanalens Aabning, og det koster en Bagatel siges der — blot 20,000 Spd. Da jeg læste dette og tænkte paa Marineudgifterne, begyndte uvilkaarlig Tallene at spøge i min Hjerne. Jeg kom til at tænke paa, hvormange Tusind Maal Jord, der ligger ufrugtbare i vort lille fattige Land, og det Jord, der fuldt er værd at lægge Kultur paa; saa begyndte jeg da at arbeide med denne „Ubetydelighed", disse 20,000 Spd. Jeg opsøgte Mænd, der eiede udyrket Mark, spurgte dem om de, naar de fik Hjælp, vilde have den lagt under Plogen, og jeg fik ikke Nei til Svar. Saa lod jeg Statens Tjenestmænd undersøge i Jorden, lod under disses Ledelse de første nødvendige Kulturarbeider foretage, saa Eieren senere nogenlunde kunde greie sig selv, og hertil rak jeg med 7 Spd. pr. Maal. Resultatet blev saaledes ca. 3000 Maal Jord indvundne til Brødfrembringelse. Regner jeg kun 1 Td. Bygværdis Afdrot af hvert Maal, har jeg en Forøgelse af 3000 Tdr. eller Føde et Aar for 1500 Mennesker foruden det forøgede Krav paa Arbeide, der var en ligefrem Følge. Regne vi det i Penge, var det en aarlig Nettoindtægt af 9000 Spd. Jeg synes jeg havde anvendt Pengene godt, men det var desværre kun i Indbildningen, de bliver nok heller anvendte til at fragte Søofficerer til Gjæstebuds hos Tryntyrken. Jeg har Intet imod at Flaget bliver fremvist, men hvorfor skal da hertil endelig bruges en kostbar Orlogsmand. Kan ikke et Kjøbmandsskib gjøre det bedre? Man fragter ikke en norsk Skude i de Farvande, fordi man har seet en stadselig Orlogsmand fra det Land, men kom vore Fragtfartøier selv, kunde disse maaske tale vor Handelsflaades Sag bedre end Nornens Salutkanoner og Splitflaget.

Jeg er nok kommen ud af Kursen mærker jeg og faar vende Næsen en anden Vei, har man Fingerklo vil gjerne Næsen rode, men i Dag var Tanken at lade den være foran mig til Aas Landbrugsskole og den faar lystre naar jeg vil. Skolen ligger vakkert til lige nedenfor Aasbygdens ny Kirke; denne synes langt udover fra Høiden, hvorpaa den er bygget, medens Skolen ligger lunt nede i Dalen. Klimatet der er imidlertid ikke saa mildt endda og Regnmængden i temmelig betydelig Grad større end i Kristiania. Gaardens Indmark, omtr. 1100 Maal, bærer i Aar en vakker Avling. En Hvedeager brillerede især ved sin Vært og sine tunge Ax; det var af den saakaldte Kubbehvede, der synes at have gode Fortrin fremfor vor almindelig dyrkede. Omtrent midt i Agerens havde Isbranden herjet, det er en slem Fiende, man vanskelig kan værge sig for. En Del af Rugen og det radsaaede Byg var staaret, den ny Kløver og Thimothei viste sig, især efter det radsaaede Korn, usædvanlig langt fremme, tæt og kraftigt. Ogsaa Rodfrugterne tegner godt, saa Landbrugsskolens Opgjør vil i Aar forhaabentlig vise et godt Udbytte. Jeg har ikke nævnt Høavlingen, der naturligvis langt overgaar forrige Aars.

Det vilde vistnok interessere alle vore Landbrugere, om Bladene ofte i Sommertiden skaffede sig Notitser, gjerne i Telegrafstil, fra de forskjellige Distrikter om Aarveiens Fremvært og Tilstand. Ogsaa Aas's Lærere vilde tjene Publikum ved engang imellem at komme med en kort Indberetning; man blev derved mere kjendt med Skolen, den blev snart et mere husligt Inventarium og mere populær, naar Flere fulgte med. Bryderiet vilde spare mangt et Avertissement. Naar man kommer der, bliver man modtaget med Velvillie og vist Alt, trods det Kjedelige ved saadan Ledsagervirksomhed, naar den ofte gjentages; men det er saa Faa af Landets Jordbrugere, der have Anledning til denne Dienslyst.

Pileplantningerne paa Aas ere i høi Grad seværdige; det lader til, at dette er en af de Ting, Skolen har Glæde af; thi Stiklingerne finde Afsætning. Vi have saa meget Jord, der er skikket for denne Plante, og for Forbruget af Baandpil en forhaabentlig sikker Grund i vore Fiskerier, at den maa blive af Vigtighed. Det Offentlige burde lægge Vind paa at faa den plantet langs Veie og Jernbaneanlæg; den vilde derved hurtigere udbredes.

Det store Haveanlæg vil længe blive en Byld for Skolen, vistnok interessant og velskjøttet, men forrente sig vil det neppe snart, Tiden kan jo forandre meget, og en lettet Adgang til Torvet er en væsentlig Faktor.

Det, der tiltaler mindst ved Skolen, er dens Bygninger i sin Kasernestil; lidt Stads kunde man gjerne sat paa dem. Udhusene ere uhensigtsmæssige, som man kunde vente, naar en Mand lagde Planen til dem uden at være inde i det praktiske Krav.

Den anatomiske Samling er vel endnu ikke saa righoldig, men en god Grundvold er dog lagt, og den kunde snart voxe sig frem, naar vore Landsmænd vilde interessere sig for den. I den daglige Færd træffer man ikke saa sjelden Gjenstande, der vare værd at indlemmes som Led i en saadan Samling; det gjælder kun Fremfærd til at sende dem did, og er der Interesse ved dem, vil de vist blive modtagne med Taknemlighed.

En Samling af vore gamle Redskaber i Landbrugets Tjeneste mangler ved Aas. Skal Modellerne opbevares for senere Slægter, bør dette ske paa Landbrugsskolen, og Plads hertil kunde nok skaffes.

Standsen i Søgningen til Skolen er forhaabentlig forbigaaende. Have vi faaet denne kostbare Læreanstalt, bør den ogsaa benyttes.

Jeg vendte hjem nokſaa vel fornøiet med min Tur den Dag, dog beklagende det lidet Grundige ved et saa kort Overblik.

Elias Howe.

Symaskinernes Historie.

(Af Prof. Dr. Büchele).

(Slutning fra No. 190).

Da som Følge af den faldne Dom alle amerikanske Fabrikanter blev tributpligtige til Elias Howe, forsaavidt som de for enhver fabrikeret Maskine maatte betale denne en vis Afgift, opstod der en heftig Kamp mellem de store Huse Singer & Co., Wheeler og Wilson, Grover og Baker, idet de gjensidig beskyldte hverandre for Efterligning. Sagen var svævende for Retten i Albany (1856); de stridende Partier vare paa Stedet og intrigerede mod hverandre; da kom en af dem paa det lykkelige Indfald, istedetfor at strides om Opfindelsernes Forret, hellere at gjøre fælles Sag, istedetfor at opsluge hverandre, hellere komme til en fredelig Overenskomst. Elias Howe var godmodig nok til efter Indbydelse at slutte sig til denne „Kombination". Ifølge denne skulde blandt andet Howe for hver i de forenede Stater solgt Maskine have 5 Dollars og for hver udført 1 Dollar. Desuden maatte ikke sælges flere end 24 Licenzer for de forskjellige fælles eller enkeltvis antagne Systemer af Symaskiner til andre Fabrikanter til en Pris af 15 Dollars for hver Maskine, men hertil maatte Alles Bifald. Desuden blev der endnu bestemt, at man af Betalingen for hver Licenz skulde danne et Reservefond til at forfølge Efterlignerne.

Denne Overenskomst forblev i Kraft indtil Fornyelsen af E. Howe's Patent i Aaret 1860, og nu blev Godtgjørelsen til ham nedsat fra 5 Dollars til 1 og til „Kombinationen" fra 15 Dollars til 7. Af disse 7 Dollars fik Howe sin, Resten blev lagt til Reservefondet.

Lad os til Exempel tage Maskinen Wilcox & Gibbs, den eneste, der saavidt vi ved, ikke er opfundet af en Yankee og i Yankeelandet. For 12 til 13 Aar siden fandt en Farmer i Virginien, James E. A. Gibbs, i „The Scientific American" Tegning af en Symaskine. Da han var i Besiddelse af megen mekanisk Dygtighed, studerede han den nøie, og Resultatet af hans Bestræbelser var den lille Dreiehage, det karakteristiske for denne Slags Maskiner (Wilcox & Gibbs). Men da den ved Siden heraf har Wilsons Spisningsapparat og Howe's ved Spidsen gjennemborede Naal, saa er den tributpligtig til Konbinationen og betaler til den 7 Dollars pr. Maskine. Lignende er Tilfældet med Maskinerne „Florence", „Wood", „Elliptique", „Empire", og andre. Alle disse fortjener Opmærksomhed af Mekanikens Venner. Maskinen Florence t. Ex. (saa kaldet, fordi den blev forfærdiget i Florence i Staten Massachusetts) har en vakker Mekanisme, ved hvilken man kan sy ligesaagodt tilbage som frem. Skibet i denne Maskine er konstrueret saaledes, at det besørger sin egen „Spænding", med andre Ord, det holder Traaden saa stram eller løs, som Sømmen kræver.

Fabrikationen og Salget af Symaskiner, som egentlig først ret begyndte i 1856, har nu naaet en uhyre Udvikling. I Amerika har hidtil 27 Huse eller Selskaber arbeidet samtidig. Nogle har nu trukket sig tilbage, men henimod 20 holder endnu ved i fuld Virksomhed og enhver af dem holder Oplag i alle Jordens Lande; i Cincinnati, St. Louis, Chikago og andre Byer af lignende Betydning drives Etablissementer saa rigt udstyrede, som Magazinerne i Newyork kan være, og for Øieblikket frembringer Amerika det næsten utrolige Antal af tusinde Symaskiner pr. Arbeidsdag til en Gjennemsnitspris af 6 Dollars for hver Maskine.

Saa stor Verden end er, saa leverer dog Amerika den største Del af Symaskinerne. Naar man ser enkelte Etablissementer anvende fem hundrede Maskiner, naar man hører, at Skjortefabrikanterne i den eneste By Troy har over tretusind i Gang, naar man antager, at der i de forenede Stater gives sex Millioner Familier, hvoraf de fleste anskaffer sig en Maskine, forsaavidt det staar i deres Magt, saa er det let troligt, at disse tusinde Maskiner daglig finder sine Kjøbere. Omtrent en Tiendedel af den amerikanske Fabrikation gaar til Udlandet. Wheeler og Wilson, Grover og Baker, Singer & Ko. Wilcox og Gibbs, Florence og andre er Navne, som have Anseelse i Paris, London, Petersburg, Wien, Berlin, Madrid, Mexiko, Rio Janeiro, Valparaiso, Havanna, Melbourne, kort overalt, hvor man syr meget. I New-York paastaar man, at Fremmede ligesaalidt kan forfærdige en amerikansk Symaskine som et amerikansk Uhr. Der mangler dem Værktøi, og dette Værktøi er ligesaa mærkværdigt som Maskinen selv; med dette forfærdiger man ethvert Stykke i Mekanismen til den lavest tænkelige Pris i muligste Fuldkommenhed, Ensartethed og Nøiagtighed lige ned til de mindste Smaating. Maskinerne lade sig kun i en større Maalestok gjøre gode og med Fordel.

Som Følge af de mange Slags Forbedringer forretter Maskinen nu næsten alle Slags Naalarbeider. Den syr, den kanter, den stikker, den gjør Knaphul osv. Man anvender den til alle Klædningsstykker for Mænd, Kvinder og Børn. Blandt de Gjenstande, som gjøres ved Hjælp af den, hører Sprøiteslanger, Kufferter, Sæletøi, Sadle, Vognpuder, Hestedækken, Munitionssække, Mantelsække, Skibsseil, Telte, Piske, Korsetter, Hatte, Randsler, Porteføljer osv. Paa Pariserudstillingen saa man hele Masser af Fodbeklædninger fra Jægerens store Støvler til Balletdanserindens fine Atlassko, samtlige syede med Maskine. Ved nogle af disse Artikler var Stikkene saa fine, at man maatte have et Forstørrelsesglas for at kunne se dem tydelig. I nyeste Tid har man endogsaa begyndt at bruge Maskinerne til Forfærdigelse af Straahatte for Damer og Herrer.

Man har beregnet, at den Tjeneste, som Symaskinerne yder Beboerne af de forenede Stater, vil omsat i Penge kunne anslaaes til 19—20 Mill. Doll. Firmaet Wheeler og Wilson har allerede for Aaret 1863 i et eget Skrift anslaaet det af Symaskinerne leverede Arbeide til 42 Millioner Dollars. En flink Syerske gjør med Haanden gjennemsnitlig fem og tyve Stik i Minutet, de hurtigste Maskiner gjør i samme Tid for visse Arbeider totusind. En Arbeiderske syr med Maskinen i en given Tid ligesaamange Børnehuer som ti Personer kan faa færdig med Haanden. Ved Herreklæder er Besparelsen naturligvis mindre. Brødrene Brooks i New-York erklærer, at en Overkjole af første Kvalitet, arbeidet med Haanden, fordrer 6 fulde Dage, medens Maskinen gjør den færdig i 3 Dage. Ved de løbende Forretninger hos en Skrædder sparer Maskinen en Trediedel af en Arbeidstid paa tolv Timer. Ved Vogngarneringer yder en Maskine med 3 Hænder ligesaa meget som ellers 11 Hænder. Ved Forfærdigelse af Bind, Punge, Futteraler og deslige erstatter en Maskine 10 Kvinders Arbeide; ved Forfærdigelse af Korn-, Mel- og Saltsække er ganske det samme Tilfældet. Til Kantning erstatter en Maskine, som er indrettet dertil, ikke mindre en 50 Fruentimmere.

Og dog, hvilken Dame vil vel indrømme, at hun nu behøver at anvende mindre Tid og Arbeide til Søm end før Maskinen blev indført? Men Skylden derfor ligger ikke hos Maskinen, men hos den menneskelige Natur, Saasnart en Dame opdager, at hun kan gjøre 10 Stik i samme Tid, som hun ellers behøvede til 1, vil hun sikkerligen gribes af Lyst til paa hvert Klædesplag at anbringe 10 Gange saa mange Stik, som hun ellers pleiede. „Klædeskunstnerinderne" nøie sig nu ikke længere med at sy de enkelte Dele af en Dragt sammen, de begynde ogsaa at bedække den med Stikninger, udførte i alle mulige Figurer. Neppe har En opfundet et Apparat til at spare Arbeide, førend en Anden prøver paa at udtænke saa meget nyt Arbeide, som spares ved hint.

Elias Howe kan med Rette gjøre Fordring paa den Ære for sin Opfindelse, at den har sat den amerikanske Union i Stand til under den sidste Krig at holde 1 Million Mennesker i Marken.

Hvorledes skulde man uden Symaskinens Hjælp have kunnet faa istand alle hine Telte, Tornistre, Patrontasker, Støvler, Dækkener, Seil? Engang under Krigen kom Klokken 3 om Eftermiddagen den telegrafiske Befaling fra Ministeriet, at man skulde gjøre færdig femtitusind Jordsække. Klokken to den følgende Dag vare disse færdige, indpakkede, indskibede og paa Veien til Syden.

Elias Howe havde ret godt for sin Person kunne befri sig fra Forpligtelse til Krigstjeneste, i men dette laa ikke i hans Tanke. Efterat han Connecticut havde bragt et Regiment paa Benene og udrustet det og givet hver Officer en Hest, blev han valgt til Oberst derfor; men han vidste, at han forstod mindre end Ingenting af Krigstjenesten, og han afslog derfor Æren, traadte som menig Soldat ind i sit Regiment og underkastede sig enhver Tjeneste indtil det Øieblik, da hans Sundhed begyndte at lide alvorligt. — Han døde den 3die Oktober 1867 og efterlod sig en stor Formue.

Kristiania, den 25de August 1869.

Grev Beust's Svar paa Geheimeraad Thiles Depesche af 4de August er dateret den 15de og offentliggjøres nu fuldstændig i „Neue freie Presse". Et Telegram til Ritzaus Bureau giver følgende Uddrag af dette nyeste diplomatiske Aktstykke: Der udtales heri Ønsket om en nærmere Begrundelse af den Bebreidelse, Preussen gjør den keiserlige Regjering for den Maade, hvorpaa den bruger sine Meddelelser. Rigskantsleren erklærer sig villig til at aabne en skriftlig Forhandling om det Spørgsmaal, hvorvidt der i de sidste Aar fra den ene eller den anden Side er skeet en maaske miskjendt Imødekommen for at mildne eller fjerne den herskende Misstemning. At det ikke er den østerrigske Regjerings Hensigt, at Gesandten i Berlin, Wimpffen, skal vedblive med at afholde sig fra at aflægge Besøg hos Bismark, fremgaar bedst deraf, at Beust fortsætter Omgangen med Baron Werther (den preussiske Gesandt i Wien). — Dette Uddrag synes dog at være temmelig mangelfuldt, og navnlig fattes Slutningen, der efter „Wien. Tagebl." gaar ud paa at protestere imod enhver Imødekommen, hvorved Østerriges Værdighed vilde lide Skaar. Formodentlig er det hele Aktstykke affattet i den ironiske Form, i hvilken Beust er en Mester. At Thiles Depesche ikke var stikket til at fremkalde virkelig Imødekommen, er klart, og hele den østerrigske Presse uden Partiforskjel optræder ogsaa ifølge et Telegram til Indép. Belge meget energisk imod den og betegner den som et Aktstykke, hvortil man endnu aldrig har seet Magen i diplomatiske Forhold. I „Neue freie Presse" heder det: „Grev Bismarks fortsatte Permission for at tilbringe Tiden i Varzin havde, som Verden vel nu er paa det Rene med, ikke den Betydning, at der for nogle Maaneder skulde herske Rolighed mellem Wien og Berlin. De to Depescher af 18de Juli og 4de August, som den preussiske Regjering imod sin almindelige Skik uden Videre har overgivet til Offentligheden, føre et Sprog og angaa Spørgsmaal af saa umaadelig Betydning, at en Hr. v. Thile, om han saa har faaet nok saa mange Fuldmagter, ikke vilde kunne paatage sig Ansvaret for Sligt. Hr. v. Thile er kun Fuldbyrderen af de bismarkske Instruxer og har vel ikke havt Andet at bestille med de ham fra Varzin tilsendte Depescher, end at han har sat sit Navn under dem og expederet dem til deres Adresse. I den ene af disse Depescher opstilles den Grundsætning, at Preussens Forbindelse ikke blot med de til det nordtyske Forbund henhørende, men ogsaa med de sydtyske Regjeringer ikke kan kontrolleres af fremmede Magter, navnlig ikke af Østerrig; i den anden bliver den østerrigske Rigskansler i et Ultimatums Former krævet til Ansvar for Ytringer, som han har fremført i Delegationernes Budgetudvalg, og om hvis Indhold og Ordlyd der ikke foreligger nogen eneste officiel Version. Og disse Interpellationer og Sommationer ere fremsatte med en bydende Hensynsløshed, en Irritation og Bitterhed i Tonen, som Offentliggjørelsen af den „røde Bog", Grev Beusts Erklæringer og hele Østerrigs Forhold ikke i fjerneste Maade retfærdiggjøre. Navnlig vækker Depeschen af 4de ds. den Formodning, at denne preussiske Optræden har noget ganske Andet for Øie end det, der bæres til Skue som Motiv, og denne Formodning foranlediger os til at tillægge Berlinerdepescherne en videregaaende Betydning, end de under andre Omstændigheder vilde have." Efter „Neue fr. Presse"'s Mening er det Hensigten med de fra Berlin udgaaede Aktstykker at fremkalde Udtalelser, der kunne vise, hvor vidt Preussen vil kunne gaa i Krænkelsen af Pragerfreden, inden Frankrige sætter sig derimod. Det kan ikke blive staaende ved Main, naar det ikke vil risikere, at det Hele skal styrte sammen, og derfor benytter nu Hr. v. Bismark en haartrukken Leilighed til at fremsætte sine dristige Paastande om, at det aldeles ikke vedkommer Østerrige, hvad han og de sydtyske Regjeringer foretage efter indbyrdes Aftale, idet Pragerfreden ikke har forandret Regenternes suveræne Ret til at træffe hvilkesomhelst Overenskomster. „Spektaklet imod Wien er altsaa tildels adresseret til Frankrige; men vi tvivle om, at denne preussiske Taktik vil naa det Maal, som har foresvævet den ved Affattelsen af de to sidste Depescher ... Østerrige kan ikke prisgive Pragerfreden uden Protest, om det end har maattet finde sig i et Brud paa den; det kan derfor ikke opfylde den Fordring, som Preussen stiller. Men paa den anden Side vil enhver Tilbageholdenhed af Preussen blive regnet det som Forræderi imod Tyskland og Konspiration imod Frankrige. Hvorledes den østerrigske Rigskansler end har besvaret den preussiske Sommation, vil Preussen uddrage de fiendtligste Konsekventser deraf. Man har at bestille med et vel udtænkt System, med et Diplomati, der ved hvad det vil og styrer fremad med sikker Haand. Efterat det engang har vovet sig saa langt frem, vil det ikke blive staaende ved hvad det hidtil har forsøgt. Vi hengive os ikke til nogen Illusion med Hensyn til det venskabeligere, en forsonlig Udtydning tilstedende Alternativ i Slutningen af den sidste Thileske Depesche; det skulde da være, at Østerrige vilde gjøre Bod og kysse den Kaarde, som ved Sadowa joges det gjennem Kroppen".

Den italienske Amiral Persano, sørgelig Ihukommelse fra Lissa, har udgivet sin „Dagbog" som en Art Forsvarsskrift. De interessanteste Partier af den ere dog ikke de, som vedrøre Begivenheden i 1869, men de, som angaa Garibaldis Tog i 1860 til Sicilien og Neapel. Det fremgaar af nogle Breve fra Cavour, at Admiral Persano, som kommanderede Middelhavseskadren, havde Ordre til at hjælpe Garibaldi og understøtte hans Bevægelser, medens han dog skulde optræde med stor Forsigtighed og for ikke at vække Mistanke holde sig borte fra de Steder, hvor Kampen foregik. I et af disse Breve bedømmer Cavour ifølge en Korrespondance til L'Indp. belge Garibaldi paa følgende Maade: „De har gjort og vil fremdeles gjøre ganske rigtig i at bevare det bedste Forhold til Diktatoren. Men jeg vil dog raade Dem til ikke ubetinget at stole paa ham. De maa huske paa, at han har levet flere Aar i Amerika og endnu flere i Ensomhed. Derved er han bleven meget tilbageholdende og mistænksom. Han nærer en oprigtig Hengivenhed for Kongen, men han elsker ham paa sin Vis. Han vil forene Italien, og det er godt; men jeg er bange for, at han har isinde at benytte meget farlige Midler. Hvordan det nu end gaar, naar blot Generalen er fornuftig, saa maa den kongelige Regjering gaa med ham; jeg vil gjøre Alt for at det kan ske. Jeg vilde ikke betænke mig noget Øieblik paa at trække mig tilbage, hvis det kunde lette Tilveiebringelsen af en fuldstændig Overensstemmelse imellem Garibaldi og Ministeriet; bestandig dog paa den Betingelse, at han ikke vil gjøre Dumheder."

Fra Kandia berettes i „Triest. Zeit.", at Øen omdannes til en fuldstændig Fæstning. Overalt reise sig Blokhuse, og Militærveie gjennemskjære Øen i alle Retninger. Saalænge Porten kan holde en saadan Besætning der som den nuværende, har en ny Opstand, til hvilken Befolkningen iøvrigt slet ikke synes at have nogen Lyst, ikke den ringeste Udsigt til at lykkes.

Naar der er blevet klaget over Jødeforfølgelserne i Rumænien, have Fyrst Karl og hans Ministre som bekjendt altid benegtet Sandheden af de fremsatte Paastande. Til Belysning af rumænske Ministres Paalidelighed i deres officielle Meddelelser kan tjene en det engelske Parlamentsmedlem, Sir Francis Goldsmid tilstillet Skrivelse fra talrige rumænske Jøder, der skildre deres Tilstand paa følgende Maade: „Vi leve i stadig Angst og Bæven. Regjeringen rører sig ikke for at udøve sin Indflydelse til Gunst for os, medens vore Modstandere støtte sig til den Paastand, at vi udelukkende have bemægtiget os Handelen i Landet, og at vi tilsidst ville gjøre Indgreb i de Kristnes Rettigheder. Man har berøvet os Friheden til at drive vore sædvanlige Forretninger og erhverve os fast Eiendom. Vi maa ikke bo i Landsbyerne, og vi lide under alle mulige Uretfærdigheder. Det har ikke hjulpet os, at vi have klaget til Præfekterne, og ligesaa lidt have vi havt noget Udbytte af vor Ansøgning til Fyrst Karl om Hjælp. Han er desværre magtesløs med Hensyn til vor elendige Stilling, og hans Hænder ere bundne ved den bestaaende Forfatnings Former. (I Parenthes kan det bemærkes, at de radikale franske Blade, f. Ex. Siècle, i denne Tid i Anledning af Forfatningsforandringen i Frankrige have henvist som Mønster til den rumænske Forfatning, i Ly af hvilken de skammeligste Forfølgelser, som man ser, kunne finde Sted). Indenrigsministeren Cogolnitscheano gjør alt Muligt for at udføre sin Yndlingsplan, Jødernes Fordrivelse fra Landsbyerne. Familier, der have været vante til alle Livets Bekvemmeligheder, ere blevne jagede fra Hus og Hjem og vandre om uden at vide, hvor de skulle lægge deres Hoved. Man har ikke engang givet de stakkels Landflygtige Tid til at samle de kummerlige Levninger af deres rørlige Eiendom. For yderligere at forøge Voldshandlingens Haardhed jagede man dem paa Sabbaten ud af deres Boliger og rev selv Kvinder, der befandt sig i Fødselsveer, uden Skaansel op fra deres Leie. Mellem de Fordrevne var der en Mand, som under Hungersnøden i Aaret 1866 havde ofret henimod 7000 Frs. for at redde talrige Familier fra Døden, som paa sin Bekostning havde ladet bygge en ny Bro, da Strømmen havde revet den gamle bort, og som havde udøvet talrige andre velgjørende Handlinger. Desuagtet var han en af de Første, som man jog bort."

Som bekjendt er der nu i flere Aar blevet ført en Krig i Sydamerika mellem Paraguay paa den ene Side, Brasilien og Uruguay paa den anden Side, og skjønt de Allierede hvert Øieblik have erklæret, at Paraguays Præsident, General Lopez, nu havde udtømt sine sidste Hjælpekilder og at Krigens Slutning nu var umiddelbart forestaaende, har Lopez dog endnu bestandig formaaet efter hvert Nederlag at indtage en ny, stærk Forsvarsstilling, fra hvilken han har kunnet fortsætte Kampen. Hvorledes Sagerne egentlig staa, er det vanskeligt at sige, og det har i Grunden heller ikke stor Interesse, da Krige, enten med fremmede Magter eller mellem Borgerne indbyrdes, høre til Dagens Orden i de sydamerikanske Stater. Men som en ret god Prøve paa hvor modsigende Meddelelserne ere, skulle vi anføre de sidste til Lissabon ankomne Efterretninger. Fra brasiliansk Side lyde Efterretningerne saaledes: „Beretningerne fra Paraguay ere gode. Den provisoriske Regjering (indsat af de Allierede) har definitivt konstitueret sig i Asumcion. General Mac Mahon har forladt Lopez og er kommen til Asumcion." Fra Paraguaytisk Side har Visen en anden Tone. Der meldes: „De Allierede have været nødte til at standse de militære Operationer. Paraguayiterne have tilbageerobret fra Brasilianerne Byen Rosario i øvre Paraguay og have ligeledes bemægtiget sig et med Vaaben og Amunition ladet brasiliansk Skib. Præsident Lopez's Stilling i Ascuria er meget stærk. Lopez besidder desuden talrige andre Hjælpekilder for at holde sig og føre Republikens Forsvar til en heldig Ende." Hvilken af de to Efterretninger der er sand, lader sig ikke afgjøre; det Rimeligste er, at de begge ere lige langt fra Sandheden.

Udfaldet af Optagelsesexamen ved Krigsskolen blev bekjendt igaaraftes og er følgende:

1.	A. Lund	(Nissens Skole)	Hovedk.	1,75.
2.	T. Waaler	Do.	—	1,81.
3.	O. S. Strukstad	(Qvams Skole)	—	1,85.
4.	O. Færden	(Privat dim.)	—	1,97.
5.	J. H. Bjørnseth	(Qvams Skole)	—	2,05.
6.	H. J. Hofgaard	Do.	—	2,07.
7.	A. L. Erken	Do.	—	2,17.
8.	A. Sending	Do.	—	2,19.
9.	O. M. Steen	Do.	—	2,25.
10.	E. Gallus	(Nissens Skole)	—	2,28.
11.	P. E. Schytte	(Qvams Skole)	—	2,31.
12.	H. Lorange	Do.	—	2,32.
13.	P. F. Baastad	(Privat dim.)	—	2,35.
14.	A. F. Hagen	(Qvams Skole)	—	2,41.
15.	J. M. Dahl	(Nissens Skole)	—	2,46.
16.	H. Graff	(Qvams Skole)	—	2,53.

Af de anmeldte 27 Aspiranter havde ingen flere bestaaet Prøven, og bleve ovennævnte 16 alle optagne.

Som Universitetsprogram er i disse Dage udkommet „Ungedruckte, unbeachtete und wenig beachtete Quellen zur Geschichte des Taufsymbols und der Glaubensregel, herausgegeben und in Abhandlungen erläutert von Dr. C. P. Caspari. II." — Skriftets 1ste Del (16 Ark) udkom i 1866 ligeledes som Universitetsprogram. Den nu foreliggende 2den Del bestaar af 10 forskjellige Afhandlinger: 1) En med den i 1ste Del omhandlede *Ερμηνεια εις το Συμβολον* nær beslægtet Udlæggelse af Nicænum, som tilskrives Basilius den Store. Med denne har Forf. sammenstillet nogle armeniske Bekjendelser og den koptisk-æthiopiske Daabsbekjendelse. 2) En Ambrosius af Mailand under Titelen „Explanatio Symboli ad initiandos" tillagt Udlæggelse af Symbolet. 3) En gammelkirkelig Daabsbekjendelse og Udlæggelse af denne (efter 2 Haandskrifter i det keiserlige Bibliothek i Wien). 4) 2 Homilier over Symbolet af Faustus af Reji. 5) Symbolets 3die Artikel i Faustus's Skrift: libri duo de Spiritu Sancto. 6) 2 Homilier over Symbolet, som tilskrives Chrysostomus. 7) Det carthageniensisk-afrikanske Symbol efter Fulgentius af Ruspe. Hertil har Forfatteren knyttet en Afhandling over Symbolet hos Augustin. 8) Den gammelirske Kirkes Troesbekjendelse i Antiphonarium Monasterii Benchormsis. 9) Daabsspørgsmaalene i den mozarabisk-spanske Kirke (efter et Haandskrift fra det 10de Aarh.). 10) Aurentius af Mailands, Germinius af Sirmiums og Ulfilas Troesbekjendelser. Den her anmeldte 2den Del af Prof. Dr. Casparis lærde Arbeide er noget større end det første i 1866 udgivne Afsnit; det udgjør nemlig 19 Ark og er ligesom det foregaaende Bind trykt hos Bogtrykker Malling med sædvanlig Elegants og Korrekthed. Forf. har paa sin nærværende Reise selv medtaget nogle Exemplarer til Uddeling i Udlandet, hvor disse i den theologiske Literatur sjeldnere Skrifter i høi Grad har vundet Interesse og Anerkjendelse.

For Sanginstruktør Joh. D. Behrens gav Studenternes og Handelsstandens Sangforening iforgaars i Logens mindre Sal en Fest i Anledning af hans Udnævnelse til Ridder af St. Olafs Ordenen. Laget var meget muntert; Sang og Tale vexlede hele Kvelden, og særlig blev naturligvis Skaalen for Æresgjæsten „som havde opfundet Sangen" drukken med stor Begeistring. Behrens blev om Aftenen ledsaget hjem med Fakler. Følgende Sang af Jonas Lie blev afsungen:

Mel. Høiest løfter jeg da Guldpokalen.

Har I Sang, I Unge, lad den tone
da for Sangens Mand!
høit ham hilse, thi han bær en Krone
ifra Digtets Land.
Sangen er en fager Sol, som strømmer
over Livets Muld,
og den Mand han bær dets Ungdomsguld,
i hans Sjæl dens dybe Rythmer drømmer.

Al den Sorg og Glæde, Folket eier
i sit brede Bryst,
gjennem Sangen løftes det til Seier
op til Lysets Kyst;
der det vide Aandens Rige skinner,
udbredt for dets Syn,
der det ser i Aabenbarings Lyn
Tankens Land med solomstraalte Tinder.

Svagt kun er, for hvad vi Behrens skylde,
disse Ord en Tolk:
han har samlet ind til Korets Fylde
Sangen i vort Folk,
han har Sangerfanen freidigt svunget
først i Norges Land, —
siden da er rundt om Dal og Strand
tusind fagre Kor i Folket sjunget.

Ja, det Behrens er, som Staven svinger,
og som er ombord,
naar fra festsmykt Damper Sangen klinger
nu blandt Sund og Fjord,
naar paa Sangerstevne Kvadet luer
i dets Høitidsstund,
og naar flerstemt Sang fra Barnemund
gaar i Folkets stille Skolestuer.

Norges Ungdom, Du, hvis Bryst skal være
Sangbund for dit Land!
tak ham, thi han bar din Sang til Ære,
var dens Førstemand;
tak ham for hver seirrig Gang, han svunget
har sin Sangerstav,
for hver Gang han Skalden Tone gav,
saa hans Ord fik over Folket runget.

Theatret. Hr. Skuespiller Johannes Brun skal imorgen have sin Benefice, hvorpaa vi henlede Publikums Opmærksomhed, idet vi anse det for overflødigt at opfordre til talrigt Besøg. Programet lyder: „En Bryllupsdags Fataliteter" og „Ulla skal paa Bal". Det svenske Balletselskab, der giver Forestillinger paa „Theatre des variétés", har lovet at assistere Hr. Brun. Efter Forlydende vil muligens Prins Oskar overvære Forestillingen.

— Hr. Hans Brun, der i nogen Tid har opholdt sig i Paris for at uddanne sin Stemme, er pludselig bleven kaldt tilbage og er nu ankommen til Kristiania. Hvad Grunden kan være til denne Fremgangsmaade er ubegribelig, thi at den kan søges i den Omstændighed, at Hr. Brun skal synge 4 Sange i „Farbroder", forekommer os urimeligt. Samtidig med at Hr. Brun tilbagekaldes reiser imidlertid Fru Wolf til Kjøbenhavn for sin Uddannelses Skyld, og har Hr. Wolf faaet 1 Maaneds Permission.

Norsk Folkeblad No. 33, der udkommer idag, indeholder: Dr. Marie Walker (med Portræt), Sidste Begivenheder, Kristiania og Nyheder.

Udvandrerskibet Immanuel, uderpederet herfra den 5te Juni sidstl. ved DHrr. Blichfeldt, Knoph & Ko. med 238 Udvandrere, er den 6te ds. kommet til Kvebek.

Dampskibet „St. Jago de Kuba", der afgik fra Kjøbenhavn med Emigranter, er ifølge Telegram ankommet til Newyork i forrige Uge efter 17 Dages Reise.

Prins Oskar med 3 af sine Sønner reiser imorgen nordover til Forset-Sæteren i Gausdal, bekjendt for sin herlige Udsigt, og til Herjfeld, og kommer tilbage Lørdag Aften. Han lægger Turen indom Eidsvoldsbygningen. Dampskibet „Dronningen" paa Mjøsen er stillet til hans Raadighed. Den 31te August skal Prinsen en Tur til Gardermoen og den 2den Septbr. rimeligvis til Drammen. Den 7de Septbr. reiser han tilbage til Sverige.

Indberetning fra Amtmanden i Nordlands Amt angaaende Udsigterne for Høsten, dat. 10de August:

Udsigterne for Kornhøsten inden dette Amt ere iaar lidet gunstige. Sæden blev i Almindelighed lagt i Jorden til sædvanlig Tid og spirede trods mindre heldigt Veir i det Hele godt. Men paa Grund af vedvarende kolde Vinde, Havtaage og Regn standsede Væxten. Forholdene kunne nok i enkelte Distrikter og navnlig i Saltens Fogderi stille sig fordelagtigere; i Almindelighed lyde dog Beretningerne fra de forskjellige Steder i Amtet derhen, at Agrene staa mislige. De ere besværede af Ugræs og have et sygeligt Udseende.

Noget bedre er maaske Udsigterne for Poteteshøsten, for hvis Vedkommende ogsaa Saltens Fogderi synes at være bedre faren end de øvrige Dele af Amtet. Fra de fleste Distrikter ere imidlertid Beretningerne ogsaa om Potetesagerne mindre gunstige, idet der dog ytres, at langvarigt godt Veir endnu kan rette paa Forholdene, der dog under alle Omstændigheder maa befrygtes at blive under et Middelsaar.

Med Undtagelse af nogle faa Distrikter er Udsigterne for Høhøsten derimod overalt meget gode. Engene ere frodige og tildels usædvanlig rige. Hvis derfor Høbjergningen, som nu er i fuld Gang, kan blive begunstiget af heldigt Veir, vil Høhøsten efter al Sandsynlighed give over et Middelsaars Udbytte.

Sommersilden har vist sig; — imidlertid er der, med Undtagelse af nogle faa Stæng i Saltens og Nordre Helgelands Fogderi, endnu ikke gjort Fangst af Betydenhed. Den hidtil fangede Sild er fed og aatfri.

Indsamling af St. Hansblomst (Jonsokblom) omtales i „Stav." som en indbringende Næringsvei. Blomsten voxer i stor Mængde omkring Stavanger og sælges til Hamburg for 14 Skilling Banko pr. Pund.

Ogsaa bergenske Kjøbmænd have nu sluttet sig sammen med Stavangerne om til Vaarsildefisket bare at indkjøbe Sild efter Maal. For Brud paa denne Overenskomst er fastsat første Gang en Bod paa 100 Spd. og senere Bøder paa 500 Spd.

Fiskeriudstillingen i Neapel til næste Aar henleder „Bergensp." Opmærksomheden paa. Vor Fiskeudførsel til Italien er mærkelig aftaget, og vore nye Markeder vil ikke kunne modtage vor Fisk, dersom baade Lofotfisket og Finmarksfisket slaar godt til. Bladet gjør opmærksom paa, at de udenlandske Fiskeudstillinger have været os til Fordel, idet de have tjent til at aabne nye Markeder for vore Fiskevarer.

Telegrafvæsnets Kutter „Thule", der skal gjøre Tjeneste ved Kystledningen og er bygget ved Hummelvigen, er ankommen til Trondhjem.

Loitnant Krags Forslag om Forening af Underofficer- og Skolelærer-Stillingen, som vi før have henledet Opmærksomheden paa, drøftes nu i flere udenbyes Blade. Vi skulle denne Gang gjengive „Tunsbergerens" Udtalelser om Sagen:

„Vi meddelte mod Slutningen af vore Gjengivelser fra Lærermødet i Hamar efter „Dagbladet" et Referat, som har vakt mere end almindelig Opmærksomhed. Den af Hr. Ingeniørløitnant P. N. Krag fremstillede Tanke om en Sammenslutning af Almueskolelærerens og den nationale Underofficers Stilling fandt nemlig ikke alene under Hamarmødet et villigt Øre, men synes ret at skulle blive et Emne for almindelig Overveielse, da foruden „Dagbladet" allerede en stor Del af Provinspressen med synlig Interesse har udtalt sig om Sagen. Disse Udtalelser ere ialmindelighed faldne til Fordel for Krags Tanke; kun en Forfatter, der i „Skiensposten" har paabegyndt en Række Artikler herom, stiller sig afgjort imod og finder af flere Grunde Ideen ikke alene forkastelig, men, idet han fæster sig ved en enkelt Ytring fra Referatet, endog farlig, ja fædrelandsfiendsk, saa at han anser den i disse Dage iværksatte Reform af vore Krigsskoler høist fornøden, naar en „norsk Officer" kan udtale sig saaledes. „Thi en Dannelsesanstal," hedder det, „hvor Officererne ikke faar bedre Begreb om sine Pligter mod Fædrelandet, udretter det modsatte af, hvad den skulde."

Formentlig vil dog ikke ret Mange stemme i med i denne Dom. Thi hvorvel Hr. Krag har oplyst, at flere Officerer, for hvilke han har fremlagt sin Plan, har udtalt sig for Tanken, vilde det naturligvis dog være forhastet at gjøre Hærforerstanden end sige „Krigsskolerne" ansvarlig for Ideen, langt mindre da for enkelte Ytringer, der under Planens Motivering maatte være faldne. Saavidt vi have opfattet Forslagsstilleren, gjør han ikke engang Krav paa at faa sit Forslag betragtet som Resultatet af en Fagmands videnskabelige Granskning, men vel som Frugten af en varmhjertet norsk Borgers Blik paa de sande Forholde i vort Fædreland. Derfor har han ogsaa, hvad Enkelthederne i Planen angaar, henstillet dens praktiske Gjennemførelse til Fagmænds Kjendelse og kun antydningsvis fremstillet sin Mening om Løsningen af de Vanskeligheder, som let falder i Øinene, og om denne Løsning, som om Planen i sin Helhed, er det nok værdt at vexle et Ord uden at forivre sig saaledes som „Skienspostens" Forfatter.

Sagens Kjerne kan ikke, som denne Forfatter synes at forudsætte, være et Pengespørgsmaal. Vist og sandt er det, at vort lille Folk kan have Behov at begrændse Antallet af sine Funktionærer til det høist fornødne, ligesom ogsaa at vore smaat lønnede Underofficerer og Skolelærere kunne trænge sine respektive Gager fordoblede ved at faa sine respektive Stillinger forenede. Men dette er ligesaalidt Sagens Kjerne som Spørgsmaalet om, hvorvidt Norge har „Resurcer til en lang Krig" eller ikke. Hovedspørgsmaalet er formentlig dog dette: Kan en Forbindelse mellem Hærens Underbefalingsmænds og Lærernes Stillinger bestaa med de rette Hensyn til Folkets Undervisning og Landets Forsvar? Hvis saa er, saa er Besparelser og Vinding gode at tage med; — i modsat Fald sættes saadant ud af Betragtning — thi der, hvor Liv og Blod ikke findes for høi Insats, der bliver dog Pengespørgsmaalet af underordnet Betydning.

Og nu mener Forslagsstilleren og mange med ham, at Fædrelandsforsvaret i hvert Fald neppe skulde lide ved Gjennemførelsen af hans Plan. Landforsvaret hviler dog i sin dybeste Grund paa Nationens Kjærlighed til Fædrelandet og Følelse af Ansvar for Bevarelsen af de Goder, som dette yder sine Børn, — og jo nærmere dette Ansvar kan lægges Folkets Hjerte, desto bedre. Nu er det lidet tænkeligt, at der skulde tabes noget paa denne Konto ved at Hærens Underbefalingsmænd, der jo danner et saa vigtigt Mellemled mellem Hoved og Hænder i Landets Forsvar, tillige indtog Folkelærernes Stilling og vandt den Indflydelse paa den vordende Soldat, som Lærerforholdet dog alletider medfører ligeoverfor den barnlige Alder. Det er lidet tænkeligt, at „Værnepligten" skulde blive forbigaaet i Ungdommens „Pligtlære", naar Landværnsmanden stod som Ungdomslærer. Det er lidet tænkeligt, at „Forsvarsvæsenet" skulde tabe i Agt og Ære, naar ogsaa den Smule Anseelse, Agtelse og Kjærlighed, som Folkelæreren dog i Regelen nyder i sin Kreds, gik i Arv over paa Underbefalet i Hæren. Og skulde dette Forhold i Tidens Løb føre til, at Landforsvaret mindre og mindre blev betragtet som et særeget Haandværk, — Krigshaandværket, — og mere og mere som en Almensag, en Folkesag, — at Krigeren mere og mere tabte Særmærket som tilhørende en vis Kaste, — at hver Mand derimod stillede sig som Maal at dygtiggjørres til at indtage en Plads i Krigernes Rækker i Farens Stund, saa var derved sagtens intet tabt i nogen Henseende, tvertimod, saare meget vundet. Det skal formentlig derfor findes i høi Grad ubeføiet at mistænke de Mænds Fædrelandssind, der arbeider for den her omskrevne Forbindelse mellem Lærerens og den nationale Underofficers Stilling. Mere tvivlsom kunde derimod den paatænkte Kombination stille sig for den egentlige Skolegjernings Vedkommende, og herom skulle vi i en senere Artikel nærmere udtale os."

Den danske Pantserfregat „Danmark" ankrede paa Trondhjems Rhed den 20de ds. for at indtage Kul. Den fører ifølge Trdhj. Adr. en Besætning af omtrent 470 Mand og kommer paa sin første Prøvetur lige fra Hjemmet. Efter Forlydende skal den gaa nordom Skotland.

Hvorledes indtræder slette Aar i Sildefiskerierne? Dette Spørgsmaal søger, ifølge „Bergensp.", en Indsender i et af de skotske Ugeblade at besvare med følgende Betragtninger, der har speciel Interesse ogsaa for vore Fiskerier:

„Ved mange Aars Erfaring og Jagttagelse er det blevet min Overbevisning, at det er af stor Betydning at holde Sildefiskegarnene tilstrækkelig flot eller boiede; thi hvis dette ikke er Tilfældet, og et Fiskestime støder paa Garnene, gaar det tilbunds, og Garnene tabes da meget ofte, medens der er en stor Mængde Fisk i dem. Som en Følge heraf vil den raadne Fisk ødelægge Gydepladsen; og det er almindelig anerkjendt, at naar et større Antal Garn ere tabte, er Sildefisket forbi i den Sæson, hvilket har sin Grund i, at Fisken øieblikkelig forlader Kysten, da de Levende ikke vil bo blandt de Døde. Jeg vil gjøre nogle Bemærkninger med Hensyn til det sidste Fiske i 1868. Lad os tage det til Exempel. Omkring den 18de og 19de August nærmede sig et stort Sildestime, omtr. 10 (engl.) Mile i Længde og 3 til 4 (engl.) Mile i Bredde, efterfulgt af talrige Hvale. En hel Flaade af Fiskerbaade mødte frem; idetheletaget vare de vel forsynede med Garn, men desværre ikke tilstrækkeligt med Boier. Da Fisken nu stødte paa Garnene, gik de slet boiede Drivter tillands, og da Fiskerne ikke vare istand til at hæve dem op, tabtes de fleste af dem, hvorimod Vægten af de gode Boier ved de øvrige Garn hjalp til at holde disse oppe, da Fiskerne begyndte at trække Garnlænken op. Alle praktiske Fiskeres Studium er gaaet ud paa at forsyne deres Garn med et tilstrækkeligt Antal Boier, og nu er denne Nødvendighed endnu mere indlysende, da Garnenes Størrelse og Kvalitet er forøget — følgelig vil der udfordres ⅓ flere Boier end man nu sædvanligvis bruger. Nu vil man vel indvende, at det bliver en betydelig Udgift. Lad os antage, at enhver Baad med fuldstændigt Tilbehør i Gjennemsnit koster fra 100 til 200 Lstr. og det brugelige Antal Boier 6 Lstr. Hvis man altsaa blot vilde give ud 30 til 40 s., vilde det herved forøgede Antal Boier være tilstrækkelig til at holde Garnene oppe. Det store Garntab i forrige Aar var utvivlsomt Aarsagen til, at Fisken efter blot 2 Dages Forløb forlod vor Kyst.

I denne Sæson kan der dog gjøres meget for at forebygge en Gjentagelse af et saadant Tab, og Forsøget er let, da det jo blot gjælder om at kjøbe nogle extra Boier.

Jeg ved fuldt vel, at Mange vil forholde sig tvivlende ligeoverfor, hvad jeg har ytret; men det forandrer ikke Sagens Sandhed. Fiskerikommissionen burde tænke over denne Sag og udstede den Befaling, at alle Garn paa Skotlands Østkyst skulde være forsynede med de nødvendige Boier og nøiagtig efterseede. Det vilde være af den største Vigtighed, at de Baadmandskaber, der anvendes af Fiskerikommissionen, vilde paase dette."

Torskefiskeriet paa Newfoundland. Ifølge Newfoundland Commercial Journal af 3die Juli vare Efterretningerne om Torskefiskeriet fra flere Steder paa Kysten meget opmuntrende og gave gode Forhaabninger. Man havde havt Underretning om, at Labradorflaaden var kommen ned i god Behold. Exporten af Klipfisk udgjorde til nævnte Dato tilf. 202,649 mod 206,726 i 1868.

Rettelse. I den i Gaarsbladet indtagne Opsats af Dr. A. S. Guldberg: „Om Opgaverne og Examinationen i Mathematik til Optagelsesexamen ved Krigsskolen" er indløbet følgende Feil:

I 1ste Spalte, 25de Linie f. o., staar: „Man har et givet Triangel", læs: „Man har givet et Triangel, hvis Sider osv." I 2den Spalte er i 1ste Opgave i Arithmetik udeglemt Tegnet — (minus) foran Tallet 5,832. I 3die Spalte, øverst paa Siden, staar: „Det er en simpel Sag at gjøre vanskelige Opgaver," læs: „Det er en simpel Sag at give vanskelige Opgaver."

gik frem og tilbage, betragtede Taget, granskede Kronerne, studerede Vaabenskjoldene, følte paa Fløielstapeterne paa Væggen, og han berørte sin Fløielskjole og spurgte:

„Er det virkelig mig? Ja."

Der var fuld Storm i ham. Følte han i sin oprørte Tilstand sin Hunger og sin Træthed? Drak han, spiste han, sov han?

Gjorde han det, saa skede det ham selv ubevidst. I visse voldsomt oprørte Situationer tilfredsstiller Instinkterne sig efter eget Behag, uden at Tanken blander sig i Tingen.

Timerne gik.

Det blev alt Dag. En hvid Straale skjød ind i Værelset og trængte samtidig ind i Gwynplaines Sjæl.

„Og Dea", hviskede den hvide Straale til ham.

Ende paa tredie Del.

lader os tilføie det, maaske ikke havde ophørt at være det. Alle de lavere Ting, som man giver Navn af de høiere, Ærgjerrigheden, Lysterne, Drifterne, som Ulykken havde jaget langt bort fra Gwynplaine, tog under vild Tummel dette ædle Hjerte i Besiddelse. Og hvoraf kom dette? Deraf at man havde fundet et Pergament i en Flaske paa Søen.

Gwynplaine tømte i fulde Drag Hovmodets Bæger, der formørkede hans Sjæl. Saaledes er denne ulykkelige Vin.

Være Lord. Nu fandt han undertiden, at det var en ganske ligefrem Ting.

Det var blot gaaet nogle faa Timer, og hvor Gaarsdagen dog var langt borte.

Man bærer Modgangen bedre end Medgangen. Man slipper mere helskindet fra Ulykken end fra Lykken. Charybdis er Armoden, men Scylla er Rigdommen. Den, som ikke bævede for Afgrunden, frygter for at blive bortrevet paa den luftige Drøms Legioner af Vinger.

At kjende sig selv i Medgang er ikke let. Lykken er en bedragelig Maske.

En Klarhed kan lade være at være Klarhed; thi Lyset er Sandhed, og et Skin kan være en Løgn.

Det er Nat; en Haand stiller et Lys ved Randen af en Aabning i Mørket. En Natsommerfugl flyver paa Lyset.

I hvilken Grad er den ansvarlig?

Synet af Ilden fortryller Sommerfuglen paa samme Maade som Synet af Ormen fortryller Fuglen.

Er det vel muligt for Sommerfuglen og Fuglen ikke at nærme sig? Er det muligt for Løvet at negte at lyde Vinden? Er det muligt for Stenen at negte Tyngdeloven Lydighed?

Materielle Spørgsmaal, som samtidig ere moralske Spørgsmaal.

Efter Hertugindens Brev havde Gwynplaine baaret Hovedet

Blandinger.

En Betlerske kom for en Tid siden ind i en Krambod i Liverpool og bad om Hjælp. Bodens Eier vilde have Moro med en Kjending, som var tilstede, og sagde til Konen: „Bed den Mand der; det er ham, som er Husbond." Hun vendte sig øieblikkelig til ham og bad ham give hende lidt. „Er Du da virkelig trængende?" spurgte Manden. „Ja, jeg er i den yderste Nød." „Nu saa giv hende en Mark af Skuffen", sagde han til Kjøbmanden, og gik øieblikkelig ud. Kjøbmanden erklærede forgjæves, at han var Husbonden, og at kun han kunde give Noget bort. Konen slap ham dog ikke, førend hun havde faaet en Mark.

En engelsk Avis giver blandt Svar til Korrespondenter følgende Raad for at faa en drukken Mand ædru: En halv Theske kulsur Natron (prismatisk Natronsalt) i en Thekop Vand, tilsat med 20 Draaber Ammoniakspiritus.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 25de Aug.

Dampskibet „Kong Sverre" ankom igaar fra Kiel og medhavde bl. A. ca. 200 Fjdgr. Smør, 717 Tdr. Rug, 365 Tdr. Byg, 55 Tdr. Hvede.

Indklarerede Fartøier den 24de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Forsøget	Nielsen	Tvedestrand	Egebark.
Emilie	Zachariasen	Randers	Ballast.
Nøden	Ellingsen	Kønigsberg	Rug.
Marie Kristine	Sørensen	Aalborg	Byg.
Ellekilde	Sørensen	Odense	Korn, Fedev.
Helga	Iversen	Harlingen	Ballast.
Lykkens Prøve	Andersen	Fredr.havn	Kornvarer.
Haabet	Olsen	Newcastle	Kul.
Jenni Auguste	Clerinet	Dahouit	Ballast.
Mercur	Skaklefald	Charlestown	Kul.

Udexpederede Fartøier den 24de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
StridensPaquet	Michelsen	Sarpsborg	ufort. Varer.
Irie	Eberhardt	Slesvig	Trælast.
Helene	Synge	England	do.
Maren Kristine	Egenæss	Frankrig	do.

Konkurs. Bergens Skifteret: Manufakturhandler Thomas Kobroe d. 16de ds. Midlertidig Bestyrer Sagfører Mowinkel. Samling den 2den September. Fordringer meldes inden 4de Novbr. og prøves 18de Novbr. førstkommende. Senjens Skifteret: Handelsmand Peder Larsen Ladberg af Ibestad Thinglag den 12te August. Samling d. 18de Septbr. Fordringer meldes inden 20de November og prøves 30te s. M. Efter Skipper Peder Schjønning Bredvik af Trondenæs den 12te August. Samling den 4de Oktober. Fordringer anmeldes inden 20de November og prøves den 1ste December. Handelsmand Peder Aas Harstadhavn af Trondenæs d. 12te August. Midlertidig Bestyrer Lensmand Strøm. Samling den 2den Oktober. Fordringer meldes inden 20de Novbr. og prøves 1ste December d. A. Nordmøre Skifteret: Proprietær Peder Anton Lied den 13de August. Midlertidig Bestyrer Sagfører Kraby. Samling den 30te August. Fordringer meldes inden 30te September og prøves den 26de Oktober. Udskiftningsformand Poul Lied d. 13de August. Midlertidig Bestyrer Sagfører Kraby. Samling den 30te August. Fordringer meldes 30te September og prøves den 26de Oktober. Levanger Skifteret: Handelsmand Peder Slapgaard af Levanger. Samling den 1ste September. Fordringer meldes inden 1ste November og prøves den 15de s. M.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er atter steget og staar høiest i det sydlige Norge og paa Vestkysten. Vinden er Sydlig til Vestlig med Regn paa Vestkysten og klart Veir paa Østlandet. — Temperaturen lidt over Normalstand. Udsigterne ere fremdeles til godt Veir paa Østlandet.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 26de August (Kl. 7—10) giver Undertegnede en Forestilling, bestaaende af: **En Bryllupsdags Fataliteter**, originalt Lystspil i 2 Akter af Th. Overskou; derefter: **Pas de Matelots**, komp. af G. Ullberg, danses af Hr. Ullberg, Fru Lange samt Frøkenerne Thunstrøm, Norrling og Kindstedt; til Slutning: **Ulla skal paa Bal**, Belmansk Situation af J. L. Heiberg.

Johannes Brun.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Ny Folkehøiskole.

Med Bistand af Præsten J. Müller har jeg tænkt at begynde en Folkehøiskole i Haavind Annex til Ullensaker fra førstkommende 14de Oktober. Skolens Maal er at virke til en Udvikling og Oplysning, som kunde være til Nytte og Glæde for Bonden, uden at føre ham ud af hans Stand. Det, som der fornemmelig vil blive lagt Vind paa, er Historie, især Norges, Modersmaal, Naturlære samt lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere; desuden Sang, Retskrivning, Regning samt lidt Veiledning i Jordbrug.

Undervisningen er beregnet paa 2 Vinterhalvaar, men Ingen er bunden mere end for 1 Maaned. Betalingen er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter vil rimeligvis kunne faa Hus og Kost hos mig for 4½ Spd. maanedlig, naar Sengklæder medtages, ellers vil der let være Adgang til at leie sig ind i Grandelaget. Skolebøger kunne faaes kjøbt eller leiet ved Skolen. Nærmere Oplysninger meddeles med Glæde. **Ingvar Bøhn**, Cand. theol.

Algarheim i Ullensaker.

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra 2½ til 8 Spd.
Klædes- og **Cassemirs-Jakets,** lyse og mørke, fra 96 ß til 3½ Spd.
Beduiner, Talmar, af forskjellige Stoffe fra 1 Spd.
Reisekaaber, Støvkaaber, af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß.
Regnkaaber i stort Udvalg fra 3 Spd. til 5½ Spd. **anbefales paa det Bedste.**

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Til America med "Fulton".

Den **bedste** og **billigste** Befordring tilbydes fra Christiania via Kjøbenhavn til New-York med det

americanske Hjul-Dampskib "Fulton",

1730 Tons Drægtighed og **700** nominelle Hestes Kraft,

der afgaar fra Kjøbenhavn **Fredag den 17de September.** Man afreiser fra Christiania med „Excellencen Toll" **Tirsdag den 13de s. M.**

NB. Som Passager med „Fulton" har anmeldt sig til Afreise herfra en norsk Præst, der vil holde Gudstjeneste ombord samt har lovet at paase Emigranternes Bedste forøvrigt under Overreisen.

O. SVENSON,

General-Agent for det americanske Emigrant-Compagni og „the Northamerican Lloyd".

Tilsalgs.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos

Gunerius Pettersen.

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.
Bommesie og **Twill.**
Shirting, hvid og kuløret samt **Stout.**
Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte** og **gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Soda i Foustager sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Sennep & Stivelse

sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Engl. Kjeks & Drops

billig hos **Carl Stephenson.**

Brødrene Frølich's
Damp-Mineralvand-Fabrik.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Seltersvand,
i Smag og Renhed lig det ægte.

Grénadine,
Pariser Brus - Limonade.

Annanas,
Kjøbenhavner Brus - Limonade.

Citron-, Ingefær-, Pebermynte-, Ribs-, Champagne- og Bringebær-Brus-Limonade etc.

Mousserende Ribsvine.

Tappet paa Sifonkarafler og Flasker.

Priserne noteres billigst mod Rabat til Forhandlere.

Paa udenbyes Ordres uden medfølgende Remisse reflekteres ikke.

Portlands Cement

sælges billigt hos

Carl Stephenson,
Dronningensgade 32.

Sæbeudsalg.

Flere Sorter god Stangsæbe, Glycerinsæbe, Mandelsæbe, fin Toiletsæbe, Grønsæbe, Sodasæbe, udmærket god Fiske- og Vaskelud, Soda og Blanksværte samt god Pomade hos

Karoline Holth,
Øvre Voldgade No. 8.

Skindvarer.

Portemonnaier, Lommebøger, Noticebøger, Cigaretuier, Vexel- og Brevmapper etc. Ny Forsyning i smukt Udvalg.

Endvidere anbefales mit **Bogbinderi & Linieranstalt** for Protokoller og alle Sorter Skole-, Contor- og Tegnematerialier til yderst billige Priser.

H. Clausens Enke.
Jernbanetorvet.

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

Smør, udmærket godt, sælges i Butter og mindre Dele billigt i Bazaren No. 45.

Mysost, extra fin, til 6, 7 og 8 ß Marken, sælges i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold **det billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

høiere. Han eiede et mandigt Alvor, der modstod Forfængelighedens Fristelser. Men naar Uveiret har raset fra en Side, begynder det atter fra en anden. Det første Vindstød tager i, saa det knager i Rødderne, det andet slider dem af.

Hvorledes skulde ellers Egen kunne fældes.

Saaledes gik det til, at han, der som et tiaarsgammelt Barn, ensom paa Portlands øde Kyst, færdig til Strid, saa sine Modstandere skarpt i Øiet: Stormen, der bortførte det Skib, paa hvilket han tænkte at gaa ombord, Havet, som berøvede ham denne Redningsplanke, Jorden, som negtede ham et Ly, Himmelen, som negtede ham en Stjerne, Mørket uden en Lysstraale, det Uendeliges utøilede Voldsomhed paa den ene Side og dets uløselige Gaader paa den anden, han, der ikke havde vaklet eller skjælvet for det Ukjendtes fiendtlige Overmagt, han, der som ung og svag havde holdt Stand mod Natten, som Fortidens Herkules havde holdt Stand mod Døden, han, der i denne ulige Strid syntes at have tabt alt, ved at han. selv et Barn, tog sig af et Barn, ved at paalæsse sig en Byrde, medens han holdt paa at segne om af Træthed og Mathed, han, der fra sit første Skridt i Livet havde maattet kjæmpe mod Skjæbnen, han, der heltemodig, med et svagt, lidet Legeme, men med en kjæmpestor Sjæl havde trodset Kulde, Hunger og Tørst, denne Gwynplaine, som havde beseiret Afgrunden i dens dobbelte Skikkelse af Storm og Nød, han bukkede under for Forfængeligheden.

Saaledes gaar det. Naar Ulykken har udtømt hele sit Forraad af Hjemsøgelser, af Nød, Elendighed og Storme, Angst og Kval mod et Menneske, der endog staar opreist, saa tager den et Smil paa sig, og Mennesket raver beruset.

Ulykkens Smil, kan man tænke sig noget Uhyggeligere? Det er den sidste Udvei, som benyttes af den misundløse Sjælefiende, der frister Mennesket.

I Gwynplaines Hjerne brusede en Hvirvel af nye Ting,

der fandt en sælsom Konfrontation Sted mellem tvende Gwynplainer, mellem hans dobbelte Jeg. Paa den ene Side et Barn i Pjalter, streifende omkring i Nattens Mørke, forfrossen og udsulten, paa den anden Side en lysende Stormand, der stolt og ødsel forblændede hele London. Han afklædte sig den Ene og forlod den Anden. Han forlod Komedianten og gik over til Lorden.

Nu og da syntes Alt at være ham et Eventyr. Luftige Billeder, der ikke vilde virkeliggjøre sig. Han tænkte paa sin Fader. Han forsøgte at danne sig en Forestilling om ham. Han tænkte paa sin Broder, om hvilken man nys havde talt til ham. Han havde saaledes en Familie. Hvorledes? Han, Gwynplaine, havde en Familie? Han fortabte sig i sine Luftslotte. Synet af Glands og Pragt drog forbi hans Øie; Fanfarer lød i hans Øren.

„Hvor jeg skal blive veltalende", tænkte han.

Og han forespeilede sig, hvor glimrende hans Indtrædelse i Lordernes Kammer skulde blive. Hvor meget havde han ikke at sige. Hvilken Fordel i deres Kreds at være en Mand, som har seet, gjennemgaaet og lidt Meget. Han kunde raabe til dem: „Jeg har været i nær Berøring med det, fra hvilket I ere langt fjernede!"

Han skulde slynge Virkeligheden i Ansigtet paa disse Patricier, der nærede sig af Illusioner, og de skulde skjælve, thi han vilde være sand, og de skulde applaudere, thi han skulde være stor. Han skulde skyde op blandt disse Almægtige, mægtigere end de. Han skulde være Fakkelbærer for dem, thi han skulde vise dem Sandhed, han skulde være Sværdbæreren, thi han skulde vise dem Retfærdigheden. Hvilken Triumf!

Og medens han skabte alle disse Billeder i sin Aand, der paa samme Tid var fuld af Klarhed og Mørke, sank han snart udmattet ned i en Lænestol, snart sprang han heftigt op. Han

Dagbladet.

No. 197. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 26de August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Hvalsøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Holand, Thyngstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Gudbal, Hamar, Hundalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Biri, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 25de August. Keiserinden og den keiserlige Prins ere idag reiste til Lyon.

Paris, 25de August. Keiserinden og den keiserlige Prins er i Lyon modtagne paa det hjerteligste og med megen Festlighed.

Om Statsraad Broch, Hortensaffæren og Pressen.

For nogen Tid siden indeholdt Nedenæs Amtstidende en Artikel, hvori skarpt ankedes over Statsraad Brochs ukonstitutionelle Holdning i Hortensaffærene. Denne Udtalelse blev optaget i Aftenbladet og Dagbladet, medens selvfølgelig Morgenbladet, sin Mission tro — i Ligt og Uligt at støtte Burokrati og Regjeringsmagten — ikke havde Brug for Noget, som kunde være de høie Herrer mindre behageligt.

Da Aftenbladet ogsaa i de senere Aar synes at være betydelig aftaklet og gaa i Regjeringens Slæbetoug, med Undtagelse af en liden Fri-Baut nu og da under sidste Storthing, saa maatte man sandelig overraskes ved at se at dette Blad dog endnu havde bevaret saavidt Uafhængighed, at det turde heise en Smule Flag — dennegang laant af Nedenæs Amtstidende. — Men denne Uafhængighed synes kuns at have varet fra Tirsdag til Fredag. Gud ved, hvilke Briser eller Stormvarsler Aftenbladet i Mellemtiden maa have veiret fra den ministerielle Leir. Fredag kovender nemlig Bladet og stryger atter Seil for at følge i Regjeringens Slæbetoug nu som før. Ja det synes endogsaa som Redaktionen lig en angrende Synder gjør Afbigt for at have optaget hin Artikel af Nedenæs Amtstidende, som derfor søges sønderplukket til Charpi for at læge det Saar, man ufrivillig gav Statsraaden. Denne Betragtning af Aftenbladets Færd synes maaske at ligge udenfor denne Sag; — og dog er det en i Sandhed beklagelig Kjendsgjerning, at Aftenbladet, som dog tidligere var et uafhængigt Organ, og som undertiden endnu giver sig Mine deraf, at dette Blad synes at svigte sin Fortid.

Tidligere var Nationen gjennem Aarrækker vant til i en af Hovedstadens store Blade at se Feil eller konstitutionelle Misgreb rettede, og trygt ved aarvaagne Pressens Ledere i Hovedstaden forholdt Provindspressen sig aldeles taus og passiv ligeoverfor Politik og store sociale Spørgsmaale.

Men nu er Forholdet ganske forandret. Nu ser man dygtige Kræfter i Virksomhed mangesteds i Provindspressen, og at denne med Grundighed behandler mere end et Anliggende, saaledes at det ikke længer er Hovedstadspressen ene forbeholdt at være Tolk for Nationens oplyste Mening. Dette er i Sandhed et mærkeligt Tidens Tegn, og vidner om at det er forbi med den Tid, at det øvrige Land vil gaa i Ledebaand af en ensidig Hovedstads Opinion. Og denne har ogsaa i de senere Aar fremturet i en saa egoistisk centraliserende og i en saa lidet national Retning, at det intet Under er, at man nu rundt om i Landet saa hyppig hører Vidnesbyrd om at Stemningen er opægget til Protest mod det tidligere Formynderskab, som Hovedstaden og dens Presse har søgt at udøve. Dagbladet, i hvilket vi bede om Plads for disse Linie, er endnu saa ungt, at det ikke bærer Ansvaret for sine Kollegers Synder, tvertimod have vi i dette Blad svoret en ærlig Stræben efter at vore offentlige Anliggender ogsaa betragtes fra andre Synspunkter end Hovedstadens. Misnøien med Hovedstadspressen gjælder hos det liberale Parti dog maaske især Aftenbladet; thi om Morgenbladet ved man, at det principmæssig bekjæmper alle liberale Reformer, — og naar dette saa ofte sker med smudsige Vaaben, saa gavner det dog mod sin Villie Sagen, idet ædle og velsindede Mænd af det konservative Parti harmes over dette Blads Stridsmaade. Aftenbladet synes dernæst gjerne at ville bære Kappen paa begge Skuldre; det vil baade være koldt og varmt, men bliver i Regelen kun lunkent, — og en lunken uvaalidelig Ven kan ofte være værre end en arrig Fiende.

Hvad specielt Aftenbladets Standpunkt i den foreliggende Sag angaar, mene vi Bladet har gjort feil Bestik, dersom det tror i sine Udtalelser i Statsraad Brochs Forhold til Hortensagen at have den oplyste Folkemening paa sin Side. Tvertimod vil vistnok enhver frisindet Mand rundt om i Landet være Nedenæs Amtstidende taknemmelig for, at Bladet har taget til Orde i denne Sag. Vistnok har Aftenbl. paavist nogle Unøiagtigheder i Amtstidendens Artikel, saasom, at der ankes over Søkadetkorpsets Bestyrelse, hvilket maa være en for dem, som kjende Sagen, let forstaaelig Skrivefeil istedetfor Samilitære Korps, hvorhos ogsaa Aftenbladet gjentagende fremhæver, at Hr. Broch vistnok talte, men ikke stemte for det Mistillidsvotum, som gav Anledning til Haffners Afsked og Brochs Beforedring til Statsraad. Isandhed, det maa være undskyldeligt, om en Provinsavis er saa lidet diplomatisk, at den forudsætter, at Statsraad Broch virkelig har stemt i Overensstemmelse med sin Tale og ikke omvendt, og Statsraaden er lidet tjent med, at Aftenbladet beskylder Amtstidenden for „Skjævhed i Opfatningen af Statsraad Brochs Stilling til Sagen", fordi den ikke har været opmærksom paa Statsraad Brochs eiendommelige Forhold under Sagens Behandling i Storthinget.

Uanseet Brochs Stemmegivning tør det dog være utvivlsomt, at han ved sin Tale mægtig bidrog til, at Statsraad Haffner maatte forlade sin Stilling, netop fordi Storthingets Majoritet var enig med Broch i, at Bedriften paa Horten var utilbørlig. Naar nu Statsraaden bevidner Værftschefen sin Tilfredshed, saa giver han i Sandhed baade Storthinget og sig selv En paa Øret.

Med al Brochs Dygtighed turde dog vel hænde, at han ikke har fuld Kompetence til at gjennemskue den saa ofte dadlede Arbeidskraft paa Horten, men i hvert Fald vil hver den, som har konstitutionelt Begreb, utvivlsomt erkjende, at dersom Statsraad Broch virkelig har fundet en saa tilfredsstillende Ordning paa Horten, at Værftschefen fortjener den Anerkjendelse, han fik, saa har Hr. Broch intet Andet at gjøre, end at udraabe: pater peccavi! Han maatte da søge sin Afsked, og derved aabent vedgaa, at en Feiltagelse havde skaffet ham og berøvet Haffner Taburetten. Da handlede han følgerigtigt. Men vi tro, at den Dr. O. J. Broch, som dadlede i Storthinget, har Ret, og at den Statsraad Broch, som er saa særdeles gavmild med at rose Hortens Personel, har i enhver Henseende Uret.*) Ja vi mene, at Brochs Mission er at rette Marinens og specielt Hortenstellets Brøst og Mangler, dertil ønske vi ham Kraft og Klarsyn, men ikke ønske vi at se Middelmaadigheden eller Misgreb dækket ved utidige eller ukonstitutionelle Lovtaler.

Selv Aftenbladet sees at erkjende, at Kommandør Valeur „ligeoverfor Søværnets vidunderlig hurtige Udvikling staar paa et tilbagelagt Stadium," men derhos er en „yderst energisk Personlighed, der forstaar at drive sine Meninger igjennem," idet tillige udtales, at de „ikke altid have været anvendt til Baade for Marinens tidsmæssige Udvikling." Uagtet disse Udtalelser, finder dog Aftenbladet at burde støtte eller undskylde Statsraad Brochs Handlemaade i det foreliggende Tilfælde.

Det er vistnok let at feile, helst for den, som har Magten, men Feilene bør paatales og rettes, — og den, som derimod søger at dække eller forsvare det, som galt er, handler oftest værre, end den, som feiler.

Sluttelig ville vi tilføie, at naar vi i denne Sag har dadlet Opinionen i Hovedstaden, saaledes som den hidtil i flere Retninger har vist sig, saa ere vi paa den anden Side heller ikke uvidende om, at der netop nu i Hovedstaden gaar stærke Strømninger i en ny og folkelig Retning; og vi tvivle heller ikke om, at naar disse bæres til Seier, saa skal ogsaa Hovedstaden — saavist, som den i mange Retninger eier Landets bedste Kræfter — ikke alene komme i Overensstemmelse med den oplyste Folkemening trindt om i By og Bygd, men endog fortrinsvis komme til at repræsentere denne.

Kr.sands Stift, 20de August 1869.

*) Dette sidste synes nu ogsaa for „Mjølner"-Affærens Vedkommende at være godtgjort, idet Bygmester Paaske noget forhastet fik „hædrende Omtale" af Marine-Departementets nye Chef.

Ud med en Fregat!

Gernando vi e, nato di re Norvegi,
Chi vanta di scettri, di titoli e di corone.
Gerusalemme liberata.

En Indsender i dette Blads Mandagsnummer har fremsat nogle vistnok oprigtige Beklagelser over, at den norske Nationalære altid maa finde sig i at være mindre ømfindtlig end andre Nationers. Ikke destomindre kommer han — halv modvillig — til det Resultat, at vort Flag gjerne kan savnes ved det almindelige Stevne til Indvielsen af Suezkanalen.

Ogsaa Aftenbladet har villet være „fornuftigt". Det ymter om, at Pengene kunne anvendes bedre og tror ligesom Indsenderen i Dagbladet, at man ikke kan stole paa Storthingets Billigelse af den til et Fartøis Udrustning nødvendige Overskridelse. Morgenbladet vil derimod, hvad der er ganske rigtigt, at vi skulle udruste en af vore Fregatter til paa vort Flags Vegne at hilse denne Akt, som har været tre Aartusinders Drøm, som i Følgernes Omfang og Storhed vil være en verdenshistorisk Begivenhed af første Rang, og som endelig vedkommer os mere end de fleste andre Folk.

Skulde vore Forholde være saa løierlige og den offentlige Diskussion saa let at vildlede, at dens politiske Kompas kommer i Ulave, bare fordi det er Morgenbladet, som stiller sig paa den nationale Selvfølelses Side? Selv om det blot havde været Morgenbladets Hensigt at spille Statsraad Broch et lidet Puds, hvad vi ikke kan tro, saa fik dette være som det være vil, naar Sagen er uomtvistelig. Forøvrigt er Statsraad Brochs Stilling i denne Sag neppe meget behagelig. Thi er der Nogen, som vilde synes, at det er en utidig Vigtighed af os ikke at overlade vor Repræsentation ved denne som ved saamange andre Leiligheder til Sverige, saa er det visselig vore svenske „Brødre", og et Initiativ fra Statsraaden i denne Sag vilde rimeligvis blive optaget med sure Miner og skrevet bag Øret.

Det kan lade patriotisk nok, at man som „Flagmanden" ærgrer sig over, at Norge ser ud som et Underbrug under Formælingshøitideligheder osv.; men saa faar man da passe saameget bedre paa ved de mange Anledninger, hvor vor vidtgaaende Selvstyrelse tillader os at vise, at vi virkelig føle som et uafhængigt Folk og erkjende Selvstændighedens „noblesse oblige". Kongen og hans Slægt har jo Hjertelag som andre Mennesker, og at fordre, at de skulle mere end Andre kunne tilhøre to Nationaliteter paa engang, bliver enten ubilligt eller fornegter den Magt, Nationaliteteten i vor Tid har faaet. Det er desuden i ethvert Tilfælde upraktisk at klage over, at et norsk Hof ikke har let for at gjøre sig synligt og at skubbe sig til en Plads paa samme Stol, som det traditionsstærke svenske. Men ved Alexandria og Suez, der skal en norsk Fregat kunne bære sit Flag i fuld Høide med baade svensk og dansk. Ved saadanne Leiligheder gjælder det, at de uafhængige Mænd i et Land, hvor saagodtsom den hele høiere Dannelse modtager sit Brød af en Unionskonge, baade se sit Lands Krav og udtale det. Ellers kan det med Føie siges, at vi endnu ikke ere, men blot holde paa at blive et Folk.

Men var det ikke bedre at spare disse Penge til Øvelser? Ja, det er det gamle, at man, som Judas siger, „hellere burde give disse Penge til de Fattige". Nei, visselig ikke. Det kan muligens lade sig forsvare, at betragte Verden som en uvederhæftig Indretning paa Grund af de mange utilfredsstillede Krav; men at behandle den som et Fallitbo, aldrig at have et Offer tilovers for Tækket og for Symbolet, aldrig at kranse sig, men blot lægge sig føre og tælle Hullerne i Danaidernes Sold, det er ingen seiersbebudende Kamp mod dens Bedrøveligheder. Vi tør hellere se med nogen Mistillid til dem, som ere altfor ombyggelige for vor Økonomi, saa ofte det gjælder vor Optræden ligeoverfor Fremmede. Vi behøve blot at drage os til Minde, at Kristian den 3dies Reces grundedes paa den Betragtning, at det norske Rige var „udi saa stor Uselhed og Armod geraadet, at det ikke selv kunde holde sig en Herre og en Konge".

Storthinget billigede, at vi vare med ved den store Verdensudstilling og vi kunne være sikre paa, at Storthinget heller ikke vil fornegte en kjæk Beslutning i denne Sag. Tvertimod, det vil gjennemskue Situationen. Derfor ud med Fregatten! r.

Kristiania, den 26de August 1869.

Hustugten eller Husbondsretten hører hjemme i den private Ret og det private Liv, men er ligesaalidt bestemt til at praktiseres i offentlige Forhold som f. Ex. Søret eller Valgloven i Huslivet. En Fader, Skolemester eller Haandværksmester kan skolemesterere, resse eller skjæle sin Søn eller Lærling efter et Godtykke, som hverken Staten eller Andre i Almindelighed har noget tale med om. Men i den senere Tid har man ogsaa seet denne Husbondsret anvendt i offentlige Forholde mellem Statens Over- og Underordnede paa en Maade, som har vakt en meget berettiget Misbilligelse. Statsraad Broch har nemlig ved et Par Leiligheder nys gjort en offentlig Brug af denne private Myndighed, idet han ved et Par Departementsskrivelser har givet Værftschef Valeur og Skibsbygmester Paaske rosende Anmærkninger i deres Karakterbøger. Ogsaa Stadsfysikus Bidenkap har, som ligeledes før er omtalt i dette Blad, optraadt paa en lignende Skolemestermaade i sit Forhold til Bylæge Sandborg; Forskjellem imellem begge Tilfælde er kun den, at Broch, som er en godmodig Mand, har strøget med Haarene, medens Stadsfysikus i sin Vrede har strøget den modsatte Vei.

Med en Husfader kan gjerne Tilfældet være, at hans Læregut ved Lovmaal og Dom kunde have faaet netop det samme Antal Slag eller den samme Frifindelse i rosende Udtryk, som ifølge Husbondsretten er bleven ham tildelt. Men Statsraad Broch og Stadsfysikus Bidenkap ere ikke retfærdiggjorte for deres Fremgangsmaade, selv om det var saa indlysende for Andre, som det muligens er det for dem selv, at deres Mening er den rette og til syvende og sidst ogsaa vilde blevet godkjendt ved en Paakjendelse i de almindelige Former. Thi det er kun en utaalelig Bureaukratisme at ville benytte sin høiere Stilling paa Embedsstigen til at spille den Belønnende eller Straffende ligeoverfor sine Underordnede, saaledes som i de nævnte Tilfælde er skeet. Denne departementale Uskik, at gjøre Embedsmænds Forhold til Gjenstand for Daddel eller Ros, der vel ligesom Embedsmændenes, ja endog Dommeres, Forespørgsler i den udøvende Magts Kontorer i allehaande Tilfælde er en Tradition fra det gamle faderlige Enevoldsregimente, har ogsaa tidligere undertiden beredt Departementerne Skuffelse, som burde tjent til Varsel om at Skikken burde standses. Det er saaledes bekjendt nok, at Justitsdepartementets Chef i sin Tid efter offentlig at have dadlet Amtmanden i Finmarkens Amt for hans Forhold ved Kautokeinouroligheiderne, bagefter privat skal have maattet gjøre en ydmygende Afbigt. Hvad enten det er Knub eller Klap, som saaledes uddeles, saa er vedkommende Embedsmand i sin gode Ret ved at negte at modtage det tiltænkte departementale Traktement. Han kan henvise til sit Kontraktsforhold og sige sine Overordnede, at de, forsaavidt det ikke vedrører det rent Administrative, have Loven og Domstolene, som har at bedømme deres Forhold ligesom alle andre Personers og Autoriteters i dette Land alene med Undtagelse af Kongen.

Han kan bestride sine Overordnedes Ret til at paavirke hans Handlemaade ved at lokke ham ved Ros eller true ham ved Knubord i Departementsskrivelser; han bøier sig alene for Lovene og behøver ikke at finde sig i nogen extrajudiciel Bedømmelse af sit Forhold; dette strider mod konstitutionel Skik, det forvirrer Begreberne og virker demoraliserende paa de Underordnede. Privat kan en Statsraad naturligvis gjerne sende en Embedsmand sine personlige Lykønskninger eller Bevidnelse af Glæde eller Beklagelse over hans Færd, men sin Stilling som offentlig Embedsmand bør han ikke misbruge til at øve en slig privat Hustugt.

Den almindelige Mening vil ikke godkjende sligt, da det smager for meget af en Slags Kabinetsjustits til at finde Medhold hos et Folk, der er saa lovlydigt, som vort og som ikke er vant til at holde andet for Ret end det som sker i Rettens almindelige Former, saaledes som disse ellers haandhæves Mand og Mand imellem. I Almindelighed vil kun en Dom tilfredsstille Folks Retfærdighedsfølelse, fordi den er den eneste Vei, som tilbyder tilbørlig Sikkerhed for en nøiagtig samvittighedsfuld Undersøgelse og upartisk Bedømmelse uafhængig af vildledende private Følelser og Indtryk.

Forsaavidt angaar Værftschef Valeurs Forhold tro vi, at Storthingets Opfatning burde have gjældt som en Dom om Mandens Skikkethed for sin Post. At Valeur maaske vilde blive frifundet for Domstolene vilde ikke bevise, at Storthinget havde feilet. Thi de almindelige Domstole bedømme kun en Mands Handlinger efter Loven; men Grundloven kjender ogsaa en Bedømmelse af de høieste Embedsmænds Forhold, hvor der ikke spørges om Handlingernes Overensstemmelse med noget Lovbud, men om Mandens Evne til at udfylde en Post, som kræver særegne Egenskaber. Og efter den Karakteristik, som er udtalt over Valeur, maatte man snarest slutte, at det er tvivlsomt om Broch har havt materialiter Ret i at tage ham under sin formaaende Beskyttelse.

Dersom det først hørte med til Regjeringsanliggendernes Sysæl, at en Statsraad skulde sendes ivei for at uddele offentlig Ros eller Daddel, hvergang Publikum fordrede Svar paa om en Mand har baaret sig rigtig eller galt ad, saa indser vi ikke, hvorfor Statsraaden skulde indskrænke sin Virksomhed til dem alene, som staa i et embedsmæssigt Rets- og Pligtsforhold til Staten. Tiltror først Regjeringens Medlemmer, eller i sin Almindelighed høiere Embedsmænd, sig og at have Myndighed til extrajudicielt at øve Husbondsret i Statens Navn, er det en ren Misforstaaelse at holde Bestallingsbrevet for Hjemmelsdokument her saaledes som Lærekontrakten ifølge Loven er det for Haandværksmesterens Hustugtsret over Lærlingen. Thi dersom Hustugt først skulde tilkomme Regjeringen, maatte den vel være udstrakt til alle Landets Borgere. En følgerigtig Opfatning vilde lede til et bureaukratisk Styrelsessæt efter allerbedste Mønster.

Ungarske Fantasier om europæisk Krig. En mærkelig officiøs Brochure, betitlet „Østerrig-Ungarns Neutralitet i en kommende Krig", behandler Preussens Forhold til det østerrigske Monarki. Forf. kalder sig beskedent „en Husar", men det er almindelig bekjendt, at der under denne Titel skjuler sig en Mand, som staar det ungarske Ministerium meget nær. Han søger at bortrydde den Betragtning, som dog ligger saa nær for Enhver, der fæster Øiet paa Østerrig-Ungarns indbyrdes Forhold, den nemlig, at Ungarn ikke vilde have Noget imod en yderligere Svækkelse af det tyske Element i Østerrig. I det Indre kan der gives Tvistigheder nok, siger den officiøse Brochure, mellem Tyske og Magyarer; men det er huslige Anliggender, som træde i Baggrunden, saasnart der udenfra truer en Fare, fordi der nemlig siden de italienske Besiddelsers Tab ikke kan true Monarkiet nogen Fare, som ikke vilde være lige fordærvelig for begge dets Dele. Ungarn vilde ganske vist ikke have Noget at indvende imod, at Preussen befalede og udbredte sit Herredømme i Tyskland, naar Monarkiets Selvstændighed ikke blev traadt for nær derved; men dette er en Umulighed, Preussen kan ikke annektere Sydtyskland uden ogsaa at erobre østerrigske Lande, og det tør endnu langt mindre vove en Krig med Frankrige uden at have sikret sig Østerrige. Der vilde vel nu staa to Veie aabne for Preussen; den ene var at holde det østerrigsk-ungarske Monarki i Skak ved Rusland, den anden var at søge dette Monarkies oprigtige Venskab. Men denne anden Vei kan og vil Preussen ikke slaa ind paa, for det Første fordi det ikke kan og vil tilbyde Garantier for, at det ikke, efterat have fordøiet Sydtyskland, ogsaa vil angribe det østerrigske Tyskland, for det Andet, fordi det er en forbitret og uforsonlig Fiende af de liberale Ideer, som stedse mere bestemt gjøre sig gjældende i det østerrigske Monarki. Dette er Grunden til det spændte Forhold mellem Wien og Berlin. Men i Tilfælde af en Krig mellem Preussen og Frankrige — og en saadan Krig er nundgaaelig, saafremt Preussen udstrækker Hænderne efter Sydtyskland — antage herved Forholdene en for den nordtyske Stat yderst faretruende Skikkelse. Under en Krig med Frankrige kan Preussen ikke finde sig i Østerrig-Ungarns Neutralitet; thi om denne Neutralitet end var nok saa velvillig og forholdt sig nok saa afventende, vilde den fuldstændig lamme de preussiske Stridskræfter overfor Frankrige. En i Bøhmen opstillet Observationshær vilde tvinge Preussen til idetmindste at opstille 300,000 Mand af sin Observationsarmee for at dække sine Flanker imod Østerrige; men da var det meget for svagt ligeoverfor Frankrige; og medens det paa den ene Side selv i det høist usandsynlige Tilfælde, at det med sin svækkede Hær kunde tilkjæmpe sig Seire i Vesten, vilde have Lidet at vinde, idet det, truet i Ryggen, ikke turde fjerne sig forlangt fra sin Operationsbasis, Berlin, vilde det i det andet Tilfælde, naar det blev slaaet af Frankrige, være udsat for Tilintetgjørelse. Preussen vil i en Krig med Frankrige ganske vist eihaller forblive ørkesløst i Østen; om det end ikke optræder der selv, saa vil det lade Andre arbeide for sig." Af preussiske Ytringer slutter den officiøse Brochure, at der med Hensyn til Gallicien allerede bestaar bestemte Aftaler imellem Preussen og andre Stater, og at man vil drive Østerrige ind i en Krig for da at have friere Hænder i Vesten. Hvad kommer det Preussen ved, om Mellemeuropas vigtigste Interesser ved Bosporus og Nedredonauen lide Afbræk? Rusland kan rolig slaa løs i Orienten, Preussen degagerer det ved at marschere ind i Bøhmen; den Rest af den polske Nation, som endnu fristet sin Tilværelse under Huset Habsburg-Lothringens Scepter, skal ofres, og naar al denne Elendighed var fuldbragt, naar ved Donaus Munding Pariserfreden af 1856 var sønderreven, saa vilde det seierrige Preussen vel ogsaa have Polens fjerde Deling paa sin Samvittighed, men til Gjengjæld vilde det have Magt til i det afgjørende Øieblik ogsaa at tale et vægtigt Ord med i det orientalske Anliggende.

Det paavises nu i Brochuren, at i det Øieblik, da Rusland træder op imod Østerrig-Ungarn, ville Tyrkiet, Italien og England (?) strax staa paa dettes Side; thi for at bevæge Rusland til Krig, maatte Preussen nødvendig lade det have frie Hænder i Orienten. Men hverken Italien eller England kunne taale, at Rusland sætter sig fast ved det gyldne Horn eller uindskrænket udøver sit Protektorat over Balkanhalvøens kristne Stammer. Naar derfor Preussen kalder Rusland i Skrankerne, maa der udbryde en almindelig europæisk Krig, en Krig, hvori, med Undtagelse af Rumænien, Grækenland og maaske Serbien, hele Europa vilde træde i Vaaben imod Preussen og Rusland. De to stridende Parters Kræfter i dette Tilfælde beregner Forfatteren paa følgerde Maade: Det østerrigsk-ungarske Monarki disponerer for Tiden over 456,080 Mand Infanteri, 66,724 Mand Jægere, 49,714 Mand Grændsemilits, 49,569 Mand Rytteri, 14,418 Mand Ingeniørtropper, 7747 Mand Pionerer, 47,969 Mand Artilleri, i det Hele 692,221 Mand. Hertil kommer det ungarske Honvedinfanteri med cirka 59,040 Mand, Honvedkavalleriet med cirka 4,800 Mand, det østerrigske Landeværn 32,000 Mand, tilsammen 95,840 Mand, altsaa ialt 788,061 Mand. Anvendes heraf 300,000 Mand imod Rusland, 300,000 Mand i det Vestlige, saa bliver der endnu 188,061 Mand tilbage til det Indre og til Fæstningerne. Den russiske Hærs Styrke har i de sidste Aar kun forandret sig lidet. Den er spredt paa et stort Rum, men alligevel saaledes dislokeret, at den hurtigst mulig kan være disponibel til en Krig med Udlandet. Styrken udgjør i regulære Tropper 520,050 Mand, i irregulære Tropper 130,000 Mand, altsaa ialt 650,050 Mand. Derfra gaar Armeen i Kaukasus med 195,182 Mand, i Finland med 20,844 Mand, i Orenburg med 29,257 Mand, i Siberien med 40,521 Mand, altsaa 285,804 Mand. Tilovers blive 364,246 Mand. Kongeriget Polen kan for Tiden kun holdes i Tømme med mindst 120,000 Mand; der bliver altsaa tilbage 244,246 Mand, som kunne forstærkes med 352,408 Mand Reserve, hvilket i det Hele udgjør 596,654 Mand. Den franske Hær har en Styrke af tilsammen 620,856 Mand; regner man Ikke-Kombattanter fra, bliver der tilbage 562,060 Mand. Tilføier man Reserven, 200,000 Mand, faar man et samlet Tal af 762,060 Mand, hvorfra der maa drages 74,000 Mand til Tjeneste i Algerien, Rom og Kolonierne. Den preussisk-nordtyske Hær havde i Aaret 1867, den hessiske Division medregnet, følgende Krigsstyrke af uddannet Mandskab: staaende Hær 300,000 Mand, Reserve 288,000 Mand, Landeværn 315,000 Mand, altsaa ialt 903,000 Mand, hvoraf der efter Mobiliseringsplanen bruges 892,000 Mand. Hertil kommer endnu de i det eventuelle Krigsaar indkaldte Rekruter. Af den samlede Styrke kommer der 497,573 Mand paa Felthæren, 188,004 Mand ere Reservetropper, 200,804 Mand anvendes til Besætninger, Resten falder paa de forskjellige Stabe. De med Preussen forbundne sydtyske Staters Krigsstyrke lader sig for Tiden vanskelig opgive; efter en i Aaret 1867 mellem dem truffen Overenskomst kunne de omtrent anslaaes til: Felttropper 102,000 Mand, Reservemandskab 37,100 Mand, Besætningstropper 70,000 Mand, tilsammen 209,1000 Mand. Føie vi disse Kræfter til det nordtyske Forbunds, saa faa vi 1,095,481 Mand. Den italienske Armee bestaar af c. 380,000 Mand Linie, 115,000 Mand Reserve, tilsammen 495,000 Mand, hvoraf maaske 100—150,000 Mand vilde være disponible til en Krig med Udlandet. Den tyrkiske Hær vilde i Tilfælde af en Krig kunne anslaaes til 148,000 Mand Linie, ca. 110,000 Mand Reserve, hvortil der endnu vilde komme 10,000 Mand fra Øvrealbanien og 30,000 Mand fra Bosnien. Til det tyrkiske Riges Forsvar i Forbindelse med Italien, Frankrige og England kunde denne Hær være tilstrækkelig, navnlig da der ved Siden af Armeen staar en Flaade, som i Forening med de nævnte Staters Marine vilde være tilstrækkelig til virksomt at forsvare de tyrkiske Kyster og holde Grækenland i Skak. Den rumæniske Hær kan ikke anslaaes til mere end 24 Feltbataljoner (24,000 Mand), 4 Jægerbataljoner (4,000 Mand), 4 Kavalleriregimenter (2,688 Mand), 2 Artilleriregimenter (2,240 Mand og 72—96 Kanoner), altsaa ialt 34,000 Mand. Serbien besidder en staaende Hær paa 2—3,000 Mand og en Milits paa 80,000 Mand. Om Serbien kan betragtes som en Faktor, der vil optræde fiendtlig imod Ungarn og Østerrige, maa imidlertid betvivles.

De Allieredes Styrke i Orienten imod Rusland beregner Forfatteren altsaa paa følgende Maade: 1) Østerrig-Ungarn 300,000 Mand, 2) Italien 150,000 Mand, 3) Tyrkiet 148,000 Mand, ialt 598,000 Mand. Ligeoverfor denne Styrke kunne Rusland og Rumænien i første Linie ikke opstille mere end 258,000—300,000 Mand. „Man kan gjerne," hedder det i Broschuren, „snakke om Millioner af Soldater, som Rusland skal eller kan have; vi ere af den Mening, at det kun meget langsomt kan indkalde sine store Reserver, og derfor tro vi, at ovenstaaende Tal ikke er for lavt anslaaet. Men saa optræde desuden de allierede Magters Flaader. Kampen vil altsaa i Orienten slet ikke gaa op og ned, men maa falde meget ugunstig ud for Rusland, der øvenikjøbet er faktisk svækket ved Polen. Imod Vest er Preussen holdt i Skak af os, hvortil vor Hærstyrke er fuldkommen tilstrækkelig. Beregne vi nu Preussens Operationshær inklusive de sydtyske Staters til 599,573 Mand, saa gaar derfra et Observationskorps imod os, endvidere et Korps til Beskyttelse af dets nordlige Kyster og en Hær til Sydtysklands Beskyttelse, desuden fragaa fra Totalsummen af dets bevæbnede Magt Reservetropperne, der dog ikke alle kunne være marschfærdige, og Besætningstropperne. Om man derfor end vil beregne Preussens Magt nok saa gunstigt, saa vil den dog paa Valpladsen befinde sig i Minoritet imod den franske Feltarmee. Det forekommer os altsaa, at vi ere istand til, selv som neutral Magt, at spille en meget afgjørende Rolle ved en fremtidig krigersk Eventualitet, og at de, der fremstille Østerrig-Ungarn som en magtesløs Stat, have stor Uret."

Efter alt det saaledes Udviklede kommer Broschuren sluttelig til følgende Resultat: „Preussen kan ikke føre nogen offensiv Krig imod Frankrige, uden at det er fuldkomment sikkert paa det østerrigsk-ungarske Monarkies Holdning. Preussen kan kun vanskelig og med en kjæmpemæssig Kraftanstrengelse føre en defensiv Krig imod Frankrige. Østerrig-Ungarn er stærkt nok til at indtage en agtelseindgydende Neutralitet, der maa bringe dette Monarki en Tilvæxt af Magt, som man i Berlin i 1866 ikke gjorde Regning paa, da man besluttede at sprænge det tyske Forbund og indlod sig paa at opløse Aliancen med Østerrige. Preussens Stilling er ikke saa gunstig, som det ved første Øiekast ser ud; det har svækket Østerrige, og der opstod et styrket Østerrig-Ungarn. At dette skulde ske, laa ikke i Preussens Hensigt, men saaledes er det gaaet — vi have ingen Anledning til at beklage den Stilling, hvori vi befinde os. Østerriges Magt, Storhed og Anseelse sank i samme Forhold, som det miskjendte sin Mission. Østerrige maatte tabe sine Felttog, fordi de ikke førtes i Monarkiets Interesse. Naar man blot begeistrer Hærens Intelligents for en stor Ide, saa vil man seire. Naar det er en Nødvendighed for Preussen at alliere sig med Rusland, nu vel, saa er Polens Gjenoprettelse en Pligt for Østerrig-Ungarn".

Preussen er som bekjendt ikke ene om at ophidse Østerriges ikke-tyske Undersaatter imod Regjeringen; Rusland gjør sit Bedste i samme Retning, og det russiske Folk er uden Tvivl enigt med den russiske Regjering i disse Bestræbelser. I Kiew og Omegn indsamles der saaledes i denne Tid paa Foranledning af Universitetets Senat Underskrifter af Personer, som ville tiltræde en paatænkt Filialkommite til at fremme den panslavistiske Propaganda mellem de østerrigske og tyrkiske Slaver. Lignende Komiteer findes allerede i Moskov, Petersborg og Odessa. Den samme propagandistiske Tendents har et i Ostrov i Volhynien stiftet Pigeinstitut, hvor unge Piger fra de forskjellige slaviske Lande opdrages til Lærerinder i det russiske Sprog og derpaa hjemsendes for at udbrede de panslavistiske Ideer i deres Hjemstavn. — Den østerrigske Regjering besvarer denne velvillige Opmærksomhed ved at give Polakkerne temmelig frit Spillerum. Ved den tidligere omtalte Fest i Lemberg i Anledning af Lublinerunionens Jubilæum blev der saaledes for propfuldt Hus paa Theatret givet en Forestilling, som endte med et Tableau, der forestillede Kong Sigismund August af Polen paa Thronen, omgiven af Polakker, Lithauere og Ruthenere, der broderlig rakte hinanden Haanden. Virkningen af Tableauet forhøiedes ved, at Orkestret spillede den Sang, hvis tyske Text er „Noch ist Polen nicht verloren". Ruthenerne i Gallicien have iøvrigt kun for en Del sympathiseret med denne polske Fest, og der er fremkommet flere ruthenske Protester imod den. Men det sees af disse, at Rusland dog heller ikke ubetinget kan gjøre Regning paa Ruthenerne, idet de ere delte i to Partier, hvoraf det ene er storrussisk og ønsker alle Slavers Forening under Czarens Herredømme, medens det andet Parti tvertimod ønsker Ruslands Deling og Oprettelsen af et eget lillerussisk eller ruthenisk Rige. Fra 1ste Oktober skal der i Lemberg udkomme et stort polsk Blad betitlet „Polen", som hvis Udgiver man nævner Dr. Zimialkowski.

Befordringer og Afgang. Under 21de ds. har det naadigst behaget Hans Majestæt Kongen at udnævne Kand. juris og Kopist i Departementet for det. T. J. Aall til Bureauchef i samme Departement, Kand. theol. B. M. Rye til personel Kapellan hos Sognepræst til Silgjords Præstegjeld under Øvre Thelemarkens østfjeldske Provsti i Kristiansands Stift P. M. Selmer, og national Korpslæge i Bergenske Brigades Distrikt J. W. S. Martens til Brigadelæge i Bergenske Brigades Distrikt.

— Under s. D. er Premierløitnant i Trondhjemske Infanteri-Brigade C. L. Huitfeldt ansat som Premierløitnant ved Norske Jægerkorps og som Følge deraf i Henhold til Kgl. naadigst Resolution af 8de December 1866, Post II, Litr. a Punkt 2, stillet surnumerær i Brigaden med Behold af havende Premierløitnants Ancienneteet.

— Under s. D. er Arsenalforvalter ved Frederiksstads Arsenal O. A. Hagen naadigst

forsat i samme Egenskab til Trondhjems Arsenal, og Pontonersergeant ved Fyr- og Haandværkerkompagniet C. A. Aanensen udnævt til Arsenalforvalter ved Frederiksstads Arsenal.

— Under s. D. er Sognepræst til Skonevigs Præstegjeld U. F. Neumann naadigst meddelt Bestalling som valgt Provst i Søndre Søndhordlands Provsti i Bergens Stift.

— Under s. D. er Kand. juris og Kopist i Marine- og Post-Departementet C. Ingstad naadigst konstitueret som Fuldmægtig ved Expeditionssekretæriatet under den i Stockholm værende Statsraadafdeling for et Tidsrum af 3 Aar.

— Under s. D. er Overtoldbetjent i Fredrikshalds Tolddistrikt S. C. N. Haffner ifølge Ansøgning meddelt Afsked i Naade fra 1ste November d. A. at regne med en aarlig Pension af Statskassen, stor 500 Spd.

— Under s. D. er J. Feyer naadigst anerkjendt som britisk Vicekonsul i Egersund.

Indberetning fra Amtmanden i Hedemarkens Amt ang. Udsigterne for Høsten, dat. 19de August:

Efter nu at have modtaget Indberetninger fra Fogderne giver jeg mig herved den Ære om Udsigterne for indeværende Aars Høst at meddele Følgende:

Høhøsten, der nu for Størstedelen maa ansees tilendebragt, antages i Hedemarkens og Nordre Østerdalens Fogderi at svare til et godt Middelsaars, i de øvrige Distrikter derimod at være noget ringere.

Paa Grund af det mindre gunstige Veirligt i den første Del af Sommeren, staar Aarsvæxten i det Hele taget meget tilbage, saaledes at, hvorvel Vaarsæden efter det senere indtraadte heldigere Veir i Almindelighed lover et godt Middelsaars Udbytte, Alt vil dog afhænge af en lang og god Høst.

Vintersæden staar overalt godt; — Poteterne, der endnu ikke vides at være angrebne af Sygdom, i Almindelighed ligesaa.

Fra Nordre Østerdalen klages over, at Sæterbruget vil give et ringe Udbytte paa Grund af den der herskende Fodermangel i Foraaret i Forbindelse med det kolde Veir i Begyndelsen af Sommeren.

Angaaende Udsigterne for indeværende Aars Høst har Amtmanden i Kristians Amt under 19de ds. indberettet Følgende:

Skjønt det kolde Veirligt, som herskede i en større Del af Forsommeren, i Forening med Mangel paa Regn satte Aarsvæxten tilbage, antoges dog Høsten efter de nuværende Udsigter i det Hele at ville naa op til et godt Middelsaar.

Høavlingen angives overalt i Amtet for omtrent middels, undtagen i Lesje og paa Sætervoldene i Valders, hvor den er mindre tilfredsstillende. Indbjergningen er i den senere Tid tildels noget vanskeliggjort ved Regn, men i den første Tid foregik den under det heldigste Veirligt.

Kornavlen tegner overhovedet til at give et godt Middelsaars Udbytte, idet saavel Vinterrugen som Vaarsæden saagodtsom overalt staar tilfredsstillende. Undtagelser herfra danne alene Lesje, hvor Kornet angives at staa meget maadeligt og endog paa enkelte Steder allerede at have taget Skade ved Frost, samt Nordre Fron og enkelte andre Strøg, hvor Tørken har virket mest skadeligt.

Ogsaa Poteterne love et godt Udbytte, naar undtages i Lesje, hvor Græsset allerede i Begyndelsen af forrige Maaned frøs, hvilket sidste senere ogsaa er indtruffet paa enkelte Steder i Nordre Land.

Kong Karl, heder det i „Köln. Zeit.", vil i Slutningen af denne Maaned aflægge Prinsen af Wales et Besøg under dennes Ophold paa Abergeldie.

I Meddelelsen om Optagelsesexamen ved Krigsskolen i Gaarsbl. var forglemt at anføre, at følgende Aspiranter have bestaaet Examen til 3die Klasse, nemlig: Løitnant uden fast Gage Prydz med Hovedk. 2,135; Musketer Borgen med Havedk. 2,40 og Musketer Oppegaard med Hovedk. 2,625. Som Kadet i 2den Klasse vil Reserveløitnant Olsen faa Plads efter bestaaet Examen med Hovedk. 2,64.

Til den ledige Post som Universitetsbibliothekar havde ved Ansøgningstidens Udløb i Mandags meldt sig følgende Ansøgere: Adjunkt Siegw. Petersen, Amanuensis F. Bætzmann, Arkivassistent C. Sars og Universitetsstipendiat L. Daae.

Paa Theatre des variétés gav man igaar et Spektakelstykke: „Paa Eventyr", med Melodier af Offenbachs „Pariserliv". Stykket, der er ganske morsomt og som i Stockholm skal have gaaet over 200 Gange — et ubegribeligt stort Tal forresten — lød til at more det lille Publikum, der igaar havde indfundet sig i Theatret, godt.

Skolebørns Sommerudflugt. Børnene ved Sagenes og nordre Skole, ca. 1600 Børn, har i disse Dage havt sig en Udflugt under Lærernes og Lærerindernes Tilsyn. I Dag have Børnene ved Grønlandsskolen en lignende Udflugt. Det er fornøieligt at se alle de mange glade og tilfredse Børn, udrustede med Nisteposer og „med Fane og klingende Spil" at forlade Byen for efter nogle Timers Forløb atter at vende tilbage. Der skal Lidet til forat glæde de fattige Smaa.

Politinyt. Det er fra og til hendt, at Publikum igjennem Aviserne (Aftenposten har især heri sin Styrke) er bleven opskræmt ved nogle temmelig alvorlige Politihistorier, der ved senere anstillede Undersøgelser dels har vist sig at være opdigtede, dels ere blevne saa udpyntede af Meddeleren, at de, efterat være afklædte i al sin Nøgenhed, ere blevne staaende tilbage som udtørrede Skeleter. Man erindrer saaledes, at Aftp. for nogle Dage siden paa en saadan Maade refererede en Voldtægtshistorie fra Hægdehougen, at Folk fra den Kant svævede i største Ængstelse for sine Pigebørn, der vare nødsagede til, paa sine Ærinder til og fra Byen, at passere det nævnte Sted. Ved de af Politiet i Aker anstillede Undersøgelser viste det sig imidlertid, at den hele Historie indskrænkede sig til, at en Person, der var kommen i Klammeri med et Par Personer i Anledning af et Fruentimmer, som begge Partier gjorde Krav paa, fik sig tildelt et Par marmorerede Øine, som han forsøgte at dække ved at give det Udseende af, at han havde erhvervet sig disse Udmærkelsestegn ved ridderligen at have forsvaret den værgeløse Dame. I Forsommeren hørte man ligeledes Tale om et reverst Overfald, forøvet paa Ladegaardsøen paa nogle Personer, der fredeligen kom kjørende i en Vogn. Denne Historie blev offentliggjort saaledes, at Enhver maatte tro, at Herskabet havde været udsat for virkelige Stimænd, der gjorde det farligt at bo derude, og fandt det Offentlige sig herved ikke alene foranlediget til at udlove en Belønning for Opdagelsen af Gjerningsmændene, men der blev ogsaa særskilt engageret en Mand til at anstille Undersøgelser med Hensyn til Gjerningsmændene. Ved det optagne Undersøgelsesforhør oplystes det, at Faren var yderst liden, ja saa liden, at den Fornærmede, der vel at mærke ikke engang havde klaget, fandt sig beføiet til at erklære, at han, ligesaalidt som han havde forlangt Paatale, ønskede han heller ikke Nogen tiltalt eller straffet for det ham meddelte Slag i Ansigtet. Deslige tildels ugrundede og upaalidelige Anmeldelser ere ingenlunde sjeldne og gives i nedenstaaende Beretning, der igaar blev indleveret til Offentliggjørelse i dette Blad, en fornyet Prøve herpaa:

Frækt Overfald. Sidstafvigte Søndag Aften Kl. omkring 10 kom tvende unge Mænd — en Styrmand og en Kadetaspirant — passerende henad Storgaden. Komne i Nærheden af Youngsgaden bleve de opmærksomme paa en Pige, der under heftige Angstraab forfulgtes af en Person. Styrmanden tiltalte Personen og bad ham lade Pigen være i Fred; men herover blev Angjældende vred, gav Styrmanden et voldsomt Slag i Hovedet og løb derpaa ind i en Port, hvorfra han dog øieblikkelig kom ud, og gik han nu løs paa Kadetaspiranten, der erholdt et haardt Slag lige i Ansigtet, hvorefter Angjældende løb sin Vei. Da Blod begyndte at vise sig paa Styrmandens Klæder, befandtes det ved anstillet Undersøgelse at det ham meddelte Slag i Hovedet havde efterladt et dybt Skaar bag det ene Øre. Som sædvanligt ved deslige Leiligheder var der ingen Konstabler at opdage i Nærheden. Ved nærmere at undersøge Sagen forholder det sig imidlertid saa, at Angjældende, der var lidt beruset, „fløi og gabede" med Pigen, og da denne enten af Overgivenhed eller muligens af Skræk udstødte Skrig, blandede Styrmanden og hans Kammerat sig uden videre op i Historien, og uden først at undersøge Sammenhængen og forsøge paa at tale Angjældende tilrette, begyndte de at true og puffe ham, hvorover han blev vred og greb til at forsvare sig. Man vil heraf se, at heller ikke denne Historie var af saa farlig Natur, som man har villet gjort den til.

Kristofer Jansons „Per og Bergit" er ifølge „Svein Urædd" omskreven paa Islandsk under Titelen „Pjetur ok Bergljót".

Forholdet mellem Mængden af Døde og Fødte nu og i ældre Tider angives i „Fædrel." saaledes: Overskuddet af Folk er nu langt større. Det har nemlig i aarligt Middeltal været som følger:

1736—1755	+ 2,493	eller 4	for hvert	1000	Indb.
1756—1775	+ 4,041	„ 6	—	—	—
1776—1795	+ 5,677	„ 7	—	—	—
1796—1815	+ 4,170	„ 5	—	—	—
1816—1840	+ 13,167	„ 12	—	—	—
1841—1865	+ 20,511	„ 14	—	—	—

En Kaproning har fundet Sted i Stockholm. 27 Baade havde meldt sig. I første Roning, hvori Baade med 4 Mands Besætning forden Styrer deltog, tilbagelagde Præmievinderen 1000 Favne paa 9 Min. 11 Sekunder. I anden Roning deltog ogsaa Kvinder.

Arbeidsnedlægningerne og deraf følgende Uordener synes at gribe mere og mere om sig i Stockholm og andre Steder i Sverige. Ved Petersbergs Gruber med 3 a 400 Arbeidere kom der til Voldsomheder og Stenkast, saa at Landshøvdingen har maattet forlange Militærhjælp for at opretholde Orden.

Olieboringerne i Dalarne synes igjen at give godt Haab om at man kan finde Bergolie. Ialfald lyder Beretningerne fra Ingeniørerne i svenske Blade nok saa glædelige.

Et eneste Havrestraa med 420 Korn er fundet i Nærheden af Karlstad. Straaet var over 2 Alen høit. Det svenske Blad, som meddeler dette, opfordrer Landmænd til at indsamle sit Sædekorn af slige Kornstraa, som vise en saa usædvanlig Frugtbarhed. Erfaring har godtgjort, at man paa den Vis faar det bedste Sædekorn.

Flere Arbeiderforeninger havde nylig et stort Møde i Stockholm, hvor adskillige vigtige Spørgsmaal drøftedes. Følgende Beslutninger vedtoges: 1) Arbeiderforeningerne bør stille sig til væsentlig Opgave at udbrede Oplysning og Dannelse blandt den arbeidende Klasse; thi Oplysning og Dannelse udgjør Vilkaarene for denne Samfundsklasses Udvikling ikke alene i aandelig men ogsaa i økonomisk Henseende. 2) Til dette Øiemeds Opnaaelse skulle Foreningerne bruge enhver god Undervisning, men først og fremst lægge de Vind paa at virke gjennem det levende Ord (Taler og Foredrag). 3) Der bør ikke opstilles fælles Regler for de særskilte Foreninger med Hensyn paa de Emner og Fag, hvormed Undervisningen skal sysselsætte sig; men dette bør fastsættes af hver Forening for sig, dels efter forhaandenværende Pengemidler dels efter Trangen. 4) Samhold og Samvirken mellem Arbeiderforeninger — enten internationalt mellem de nordiske Foreninger eller mellem Foreningerne inden et særskilt af de nordiske Lande — bør ikke tilveiebringes ved nogen Overstyrelse eller Fællesstyrelse, men alene ved hver Forenings frie selvstændige Beslutning til enhver Tid. Slige frie Forbindelser med skriftlig eller mundtlig Meddelelse ere altid ønskelige.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 26de Aug.

Indklarerede Fartøier den 25de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Marie	Ch. Manillar	Caen	Ballast.
Prøven	P. Hansen	Aalborg	Byg.
Elise	Cl. Christiansen	Aarhus	do.

Udexpederede Fartøier den 25de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Maaby Ann	Moat	London	Is.
Argo	O. Olsen	England	Trælast.
Union	P. J. v. Boren	do.	do.

Kristiania Torvpriser

den 26de August 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	72	1	96
Do. Vold	1	48	1	60
Halm af Rug	„	84	„	96
Do. - Byg	„	96	1	„
Do. - Havre	„	96	1	„
Havremel	5	60	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72	„	84
Do. - Tønde	1	24	1	48
Havre	2	60	„	„
Karve	6	„	7	„
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	96	„	108
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	„	96	1	„
Tiur	„	60	„	72
Røi	„	48	„	54
Aarhane	„	30	„	36
Birkeved pr. Favn	2	72	2	108
Furuved	2	„	2	24
Granved	1	96	1	108

Det meteorologiske Institut.

Et Stormcenter passerer det nordligste Norge. Vinden er stærk SVlig med Regn nordenfor Stat, frisk Sydlig med skyet Himmel i det sydlige Norge. Temperaturen forholdsvis høi og Luften fugtig. Udsigterne ere til stærk SVlig til Veslig Vind med Regn paa Vestkysten og Opholdsveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 26de August:

Hotel Skandinavie: Treue fra Holmestrand, Lars Lindberg med Familie fra Westmanland, Olsen fra Drammen, Gross & Kronecker fra Heidelberg, Student Østberg fra Upsala, Heyerdahl fra Hedemarken, Bjerck med Frue fra Jylland, Doktor Poppe fra Gudbrandsdalen, Irwen Esq. fra Dublin, Alsterlund fra Arvika, Olof Anderson fra Gøteborg, Stadsfysikus Blich fra Drammen, Gulbbrandsen fra Holmestrand, Møller fra Arendal, Olsen med Familie fra Sandefjord, Hansen fra Kr.sand, Christensen med Familie fra London, W. F. Wigert fra Norrköping, Hans Høg fra Stavanger, Parelius fra Trondhjem, Gulbrandsen, Borresen fra Laurvig, Fossum fra Grue, Hansen fra Eidsberg, Georg B. Young Esq. Rob. Frenes Esq., Alexander Watt fra Glasgow, Miss Berry fra Edinburgh, R. Bing, Smith, Doktor Reimert fra Fr.hald, Hornburg, Braathen fra Drammen.

Tredie Dels Indhold.

Første Bog.

Sprækken begynder at vise sig.

		Side
1.	Værtshuset Tadcaster	3.
2.	Veltalenhed i den frie Luft	4.
3.	Vandreren optræder paany	7.
4.	Modsætningerne forener sig i Hadet	9.
5.	The wapentake	11.
6.	Rotten i Forhør for Kattene	14.
7.	Hvad Grund kan en Dukat have til at slaa sig i Selskab med Skillinger?	21.
8.	Forgiftningssymptomer	25.
9.	Abyssus abyssum vocat (Afgrunden kalder paa Afgrunden)	27.

Anden Bog.

Marterhulen.

1.	Sankt Gwynplaines Fristelse	31.
2.	Fra Leg til Alvor	33.
3.	Lex, rex (Loven, Kongen)	37.
4.	Ursus udspionerer Politiet	38.
5.	Slet Sted	41.
6.	Forfærdeligt	42.
7.	Jammer	43.

Bekjendtgjørelser.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Dampbaaden "Louise".

Fra og med Mandag den 30te August afgaar „Louise“ **om Hverdagene** sidste Gang **fra Ladegaardsøen** Kl. 8 Aften.

Om Søndagene, naar Veiret er smukt, vil „Louise“ i Regelen gjøre en Extratur **til Sandviken** Kl. 10¼ Morgen.

Direktionen.

Bøger.

Udkommet er og faaes i Cappelens Boglade:

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.
14 Ark Oktav. Pris 24 β heftet.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Bomuldsgarn,

saavel **bleget** som **ubleget** samt **farvet,** i alle Kulører og No. hos

Gunerius Pettersen.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Farinsukker.

Smuk, lysegul Farin til 12 β pr. Pund hos **M. Hansen,**
Lille Strandgade No. 21.

Carl Stephenson

(Dronningens Gade No. 32)

anbefaler sit Lager af:
Colmans Stivelse & Sennep,
engelsk Drops & Pebermynte,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Picles, Soya, fransk & engl. tillavet Sennep, Sardeller, brune & hvide Bønner, Splitterter, Capers, Madolie, Carry & Cayenne,
Porter, hjemkommen paa Flasker og her aftappet,
Soda i smaa Foustager,
Ansjos i 1/1 & 1/2 Dunke.

Portlands Cement

sælges billigt hos
Carl Stephenson.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Jern, norsk, svensk og engelsk, i alle Dimensioner,
Baandjern i alle Bredder og Tykkelser,
Jernplader, norske og engl., alle Størrelser,
Spiger, norske og svenske, fra 1/4" til 8",
Staal for Værktøi, Slæde- og Hjulbeslag,
Bagerovnsfliser, Tagsteen, graa & rød,
Ildfast Leer og Steen,
Kul, bedste Sort for Smede og til Husbrug,
Trækul, Gas-Cokes m. m. til billigste Pris hos **O. Evensen.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Subskriptions-Indbydelse
paa

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.

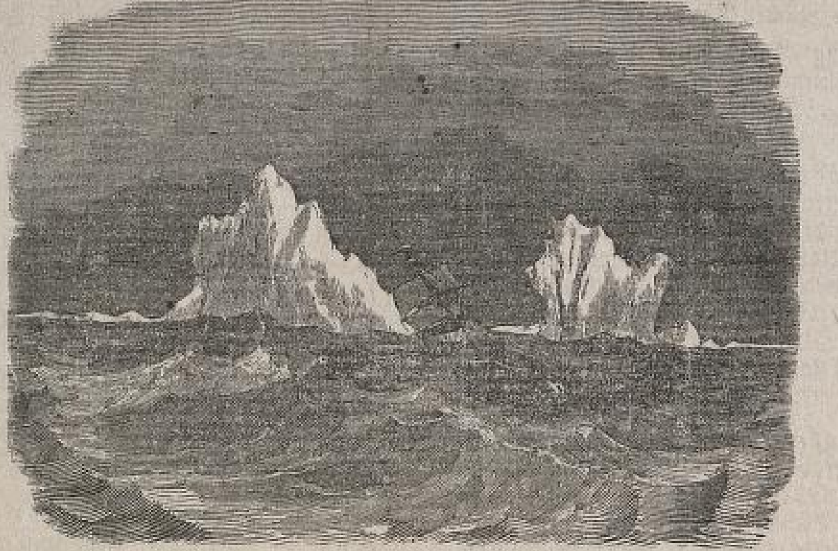

Denne lærerige og underholdende Bog er inddelt i følgende 5 Afsnit: **Skibsfarten.** Opdagelsen af **Søveien til Indien. Amerikas** Opdagelse, Opdagelsen af **Australien og Oceanien,** samt Opdagelsen af de **nordlige og sydlige Polarlande.** Af dens Indholdsfortegnelse meddeles her et Uddrag:

Søreiser af Oldtidens Folkeslag — Første Søfartsforsøg — Kystfart — Fønicierues Reiser — Skibsbygningskunst og Sømandsdygtighed hos de gamle nordiske Folk — Man retter sig efter Solen og Stjernerne — Kompasets Opfindelse — Forskjellige Slags Kompasser — Seilskibet og dets Indretning — Dampskibet — Skruedampere — Store Orlogsskibe — Fyrtaarne — Søfartens Indflydelse paa Menneskehedens Kultur — Foretagender til Opdagelse af Søveien til Ostindien — Omseiling af Afrika — Indiens Opdagere og Erobrere — Missionærer sendes til Japan — Amerikas Opdagelse ved Nordmændene — Kristofer Kolumbus's første Reise — De opdagede Lande og deres Beboere — Kolumbus's tre følgende Reiser og hans Død — Balbao opdager Peru og Magelhaens Sydspidsen af Amerika — Den første Reise om Jorden — Kortez opdager og indtager Meriko — Pizarro og Almagro indtage Peru — De Forenede Stater opdages — Indianerbefolkningen — De første Nybygder i de Forenede Stater i Nordamerika — William Penn — Georg For — Pennsylvanien — Filadelfia — Nybygderne i det fjerne Vesten — Indretning af et Blokhus — Lynchjustits — Guldvaskere — Nordamerikas Slavebefolkning — Livet i Gulddistrikterne — Negerbefolkning — Et Blik paa Sydamerika — Chimborasso — Opdagelse, Undersøgelse og Kolonisering af Nyholland — Nyere Reisende — Dyr- og Planteverden — Urindbyggere — Botanybai — Gulddistrikter — Nyguinea og de sydøstlige Øgrupper — Forrest og Cook — Nyseeland og dets Befolkning — Nyseelands Frembringelser, Befolkning, Sæder og Krigsførelse — Missioner — Samuel Marsden — Øerne i Karoline-Gruppen — Polynesiens Øgrupper — Dillons Kamp — Sandvichsøerne — Cooks Død — Polarkredsen og Polarlandene — Opsøgning af en nordvestlig Gjennemfart i det 16de, 17de og 18de Aarhundrede — Parrys Reiser fra 1818–1827 — Barrow — John Ross — Franklins og Richardsons Kystreise — Furys Skibbrud — Parrys Reise over Isen for at naa Nordpolen — John Ross's Reise fra 1829—1833 — Polarisen — Bjørnejagt — Eskimoerne — Vinternød — Lykkelig Redning — Franklin-Expeditionerne og Opfindelsen af den nordvestlige Gjennemfart — M'Clure — E. K. Kane — Opdagelser i Sydpolarlandene — James Ross — Hvalfangere.

Afbildningerne:

Julius Cæsars Landing paa den britiske Kyst — En Baad fra gammel Tid — Det første Kompas — Skibe paa det aabne Hav — Linieskib i Parade — Rat og Kompashus — Gjennemsnit af et Skib — Dampbaad paa Mississippi — Fyrtaarnet paa Den Pharus — Fyrtaarnet paa Eddystone — Gjennemsnit af et Fyrtaarn — En Tremaster, der støder paa Grund — „Birkenheads“ Skibbrud — De sidste Skibbrudne i Redningsbaaden — Fyrtaarnene ved Havre — Jordens to Halvkugler — Kapstaden — Koloni paa det gode Haabs Forbjerg — Vasco de Gamas Ankomst til Indien — Indisk Festtog — En indisk Kone — Francisco de Albuquerques Skibbrud — Goa — Næshorn og Elefanter — Japanesere — Sikher-Soldat — Skolebygning i Birma — Budhapræst — Kristofer Kolumbus paa sit Skib — Hispaniola — Land! Land! — Kolumbus betræder den nye Verden — Godstog over Panama-Eidet — Ruiner af Kolumbus's Slot — Kamp med Merikanerne — Mordet paa Pizarro — Francis Drake modtager Ridderslaget — En Indianerhøvding til Hest — En Bøffeljagt — „Duexghoved“ ved sin Ankomst til Washington — Hans Hjemkomst derfra — Medicinmanden — Et Nybyggersted i Vesten — Newyork — Guldvaskning — Det Indre af et Slaveskib — En Orkan — Chimborasso — Victoria regia — Det amerikanske Pantserdyr — Bougainvandfaldet i de blaa Bjerge paa Nyholland — Sidney — Halepungdyret — Næbdyret — Ceremoni ved Tænders Udslaaen — Indfødte fra Sydaustralien — Posthuset paa Boobyøen — En Høvdings Grav paa Nyguinea — Skovsump paa Louisiaderne — Redskaber og Vaaben hos Oboere i Sydhavet — Et nyseelandsk Fæstningsverk — Nyseelændere — Samuel Marsden prædiker Evangeliet — Nyseelandsk Liv — Piroguer fra Selskabsøerne — En Koralø — Dillons Kamp med de Vilde — Tatoveret Indfødt fra Marquesas-Øerne — Kaptein de Langles Død paa Ma-una — Hedensk Prest paa Selskabsøerne i sin Festdragt — En ung Tahiterinde, som overbringer Foræringer — Koralklipper — Cooks Mord — Fiskernæs i det sydlige Grønland — Kap York i Melvillebugten — Oprørerne paa Hudsons Skib — Karmosinklipperne paa Grønlands Kyst — Kahytsliv i Polarnatten — Kaptein Ross træffer sammen med Eskimoer — Skib i Isen — Kamp med Isbjørnen — En Udflugt for at opsøge den magnetiske Nordpol — Den engelske Fane plantes paa den magnetiske Nordpol — „Erebus“ og „Terror“ i Melvillebugten — Løitnant Hobson finder skriftlige Efterretninger om Franklin-Expeditionen — En Eskimo-Moder — Isbjerge i Sydhavet — Hvalfangst.

Bogen udgjør henved 14 Ark eller 200 Sider og koster 24 ß heftet. Paa 10 Expl. gives det 11te frit samt en Sjettedel Rabat, saaledes at de 11 Expl. kommer paa **1 Spd 80 ß,** der maa sendes **i betalt Brev** med det samme Bogen forlanges, ligesom der maa opgives En i en By, til hvem Pakken kan sendes med Dampskib. Breve adresseres til **Almuevennens Expedition i Kristiania.**

☞ Bogen vil blive affendt fragtfrit efterhaanden som den rekvireres, saa langt Oplaget strækker. De, der ønsker den, bedes melde sig snarest muligt.

I **Kristiania** faaes den i Cappelens Boglade.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

(Nygaden No. 8)

anbefaler sit Lager af alle Sorter Dørvridere til billige Priser pr. Contant. Udenbyes Ordres expederes prompte. Kun solid Arbeide, mærket med mit Navn, bliver leveret.

Tilleie.

Bekvemmelighed.

Til Solsiden i Torvgaden No. 17 bliver fra Høsten en liden, smukt oppudset Bekvemmelighed paa 3 Værelser og Kjøkken tilleie. I Gaarden er Rulle og Strygeværelse. Der kan ogsaa faaes et Værelse i 4de Etage, om fornødiges. Eieren anviser mellem Kl. 2 og 4 hver Eftermiddag.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Tredie Bog.

Havet og Skjæbnen oprøres af det samme Vindpust.

	Side
1. Det Skrøbeliges Fasthed	54.
2. Den, der søger, han finder	62.
3. Intet Menneske kan paa en Gang forflyttes fra Siberien til Senegal uden at gaa fra Sands og Samling	73.
4. Forblændet	75.
5. Man tror at mindes, man glemmer	80.

Manden som ler.

Roman

af

Victor Hugo.

Fjerde Del.

Dagbladets Feuilleton.

Kristiania.
Trykt hos H. J. Jensen.
1869.

Dagbladet.

No. 198. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 27de August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Ødemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lunner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Usso"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetrœn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 26de August. Keiserinden og den keiserlige Prins ere fra Lyon reiste til Korsika.

Journal officiel dementerer Børsrygterne om Keiserens Sundhedstilstand.

Paris, 26de August. Keiseren præsiderede igaar i Ministerraadet. Deviennes Beretning er bleven foredraget i Senatet. Modifikationerne stemme med de allerede bekjendte Meddelelser. I Beretningen siges, at Kommissionen ei har antaget Amendementet om Ophævelse af Regjeringens Myndighed til at vælge Mairer udenfor Municipalraader. Den konstaterer som Resultater af Lovgivningen siden 1852 indvortes Rolighed, Undervisningens Udvikling, Formuernes Forøgelse, Fredens Opretholdelse, Frankriges Agtelse støttet til 1,400,000 Soldater beredte til at vise sig ved Grænsen, og endelig Landets Diktatur forandret til den mest udvidede konstitutionelle Frihed.

Endnu Lidt om vore Landboforholde.

Efter at saa meget er sagt om vort Jordbrug og dets store Fremskridt, og efter at vore Lærere i Faget have havt saa tilstrækkelig Tid til at vise sine Kunster i det Praktiske, kunde det synes overflødigt at tilføie mere, da det hverken mangler paa Vidtløftighed eller Opofrelse af Tid og Penge. Men da saa mange Kjendsgjerninger ufeilbarligen tyde paa, at endnu ikke Alt er paa det Rene, vil Indsenderen gjøre et Par Bemærkninner, idet han saavidt mulig skal søge at undgaa Gjentagelser.

I mine Ungdomsdage var ikke Konkurs i Brug saaledes som nuomstunder; derimod hendte det engang imellem, at det „gik ud", som det kaldtes, med En og Anden, hvilket skete, naar Nogen indstillede sine Betalinger, saaledes at Kreditorerne, for at faa Sit, maatte ved Indførsler og Auktioner bortsælge Godset saa langt det strak til. Naar et saadant Tilfælde indtraf, gav det, som naturligt var, Anledning til Omtale, og da hørte man ældre Folk sige, at saa maatte gaa med Manden, fordi han ikke var stadig nok hjemme ved sit Brug og ikke holdt den tilbørlige Orden med det. Man lagde dengang megen Vægt paa, at det til Driften Fornødne var tilstede, vel bevaret og enhver Ting paa sin Plads, fordi Tingen da havde længere Varighed og var ved Haanden, naar den behøvedes til Brug. Derimod taltes der mindre om det indre eller huslige Stel, skjønt Nogle mente, og det visselig med fuld Føie, at det hovedsagelig var herpaa det kom an i almindelige Bondehusholdninger, hvorom her er Tale, derimod ikke om Kapitalister og dem, som trække paa det Offentlige. Det kunde fortjene en nærmere Overveielse, om ikke Lovgivningen selv, Styrelsen og Opdragelsesvæsenet har nogen Skyld i slige Misligheder. Imidlertid kjender Indsenderen Familier, som have begyndt Jordbrug med smaa Midler og slaaet sig igjennem, men det har rigtignok været paa mindre Brug, hvor Ens eget Arbeide spiller en stor Rolle. Den samme Erfaring tør det formodes at Læseren selv har gjort, og enkeltvis har saadanne Brug fremvist en forholdsvis større Avling end vore Landbrugsskoler i sin Almindelighed. Det Spørgsmaal synes derfor at ligge meget nær, om det ikke skulde være vel saa fornuftigt at tage til Mønster disse Jordbrugere, som alene ved Dygtighed have hjulpet sig frem, fremfor en Landbrugsskole, som ikke kan bestaa uden ved betydeligt Tilskud. At et Jordbrug drives saaledes at det lønner sig, er naturligvis Hovedsagen, og dette vil man med al Magt have Folk til at lære af en Drift, som ikke lønner sig, hvorved det Hele faar megen Lighed med den saakaldte „fine Væv", som ikke kan sees af Andre end dem, som ere særdeles duelige i sit Embede. Mangelen af dette Særsyn har nu gjort, at disse næsten paatvungne Anstalter paa nogle Steder ere blevne nedlagte, medens de paa andre Steder holdes oppe tvertimod Flertallets Ønsker. Vort Agerbrug staar paa et lavt Trin og Fædriften endnu lavere, men Landbrugsskolerne have ikke hævet synderlig nogen af Delene, hvorom man faar fuldstændig Besked ved en nærmere Forbindelse med derfra udgaaaede Elever.

Gjennemførelsen af et rationelt Jordbrug i det Hele er ingen let Sag; dertil udfordres Midler, som de Fleste ikke raade over, og vi have desværre Exempler nok paa, hvad det kommer ud af at sprenge paa for stærkt. Det gjælder heller ikke om at gjøre Alt istand paa en Gang; det kommer ogsaa en Tid efter denne, ligesom det ikke er fornødent at paalægge større Skatter end som kan bæres uden Overanstrængelse. Herom synes nu en hel Del at være enige, hvilket skyldes den hos Folket vaagnende Aand og den friere Presse, hvor ogsaa andre Meninger kan komme til Orde end netop de, som passe for Embedsværket. (Men mærkeligt nok, findes endnu Mange blandt Bondestanden, som frygte og klandre de fri Meningsytringer). Derimod er det mange Ting ved vort Landbrug, som i betydelig Grad kunde forbedres uden at kræve synderlig Forøgelse hverken i Arbeide eller Driftskapital, af hvilken Grund jeg vil berøre et Par af disse Punkter.

Af alle Korn- og Foderplanter, som dyrkes hos os, er ingen saa sikker som Rugplanten paa et for den passende Jordsmon, og dertil kan formentlig henregnes den største Del af de saakaldte Korndistrikter her i Landet. Den slaar aldrig Feil under rigtig Behandling og giver ikke synderlig Forskjel i Udbyttet det ene Aar fremfor det andet. For at denne Plante som Vintersæd skal kunne holde ud og ikke drukne eller sygne, maa Ageren enten af Naturen eller ved Kunst være saaledes afdræneret, at intet Vand bliver staaende at furne; dernæst maa Marken være vel bearbeidet og renset for Ugræs samt tilstrækkelig gjødslet. Saa maa der sørges for god Sæderug, som kan erholdes fra Sverige, og har man engang forskaffet sig saadan Rug, kan den vedligeholdes gjennem lange Tider blot ved at den engang imellem forfriskes ved at saaes i Braateland. Dette vidste ogsaa vore Fædre. Naar Landet som sagt er kraftigt nok, bør Rugen saaes meget tynd, hvilket er Betingelsen for, at den kan gjøre flere Skud med tykke Straa — som vel bøie sig, men ikke saa let lægge sig klods i Marken — og fyldige Korn i Axet. En god Saamaskine vilde være af særdeles Nytte til Besparelse af meget Sædekorn, som nu ødsles bort til ingen Nytte, ja undertiden endog til Skade for Sæden. Med Tiden for Saaningen af Rugen er det temmelig nøiagtig, og er den meget forskjellig for de forskjellige Steder i Landet, men den Ting faar man se at komme efter med, hvilket ikke er meget vanskeligt. Endelig er Rugen ogsaa med Hensyn til Indhøstningen mere ømfindtlig end andet Korn, og dette maatte vel ogsaa for nogen Del kunne raades Bod paa, vel ikke uden noget Besvær, men det er ogsaa værd lidt Møie at redde en god Avling fra at tage Skade under Vindingen. Man har mange Exempler paa, at det bedste Hø kan vindes netop i de mest regnfulde Somre, og det uden Forøgelse i Arbeidet, men alligevel lade de Fleste det komme an paa Veiret, om det skal komme kraftigt eller udvasket i Hus. Om Græsset bredes ud om Dagen, tørres lidt og ligger Natten over og faar Duggen ind, saa taber det ligesaa meget i Kraft som i Farve. Men ikke saa sjelden hænder det under ustadigt Veir, at tørre Saater kastes ud over Marken og bliver liggende under Regnskyl til det meste af Kraften er gaaet tabt.

Ligesaa er Gjødselens Behandling af stor Vigtighed for Jordbrugeren; den kan forøges i utrolig Grad blot ved at bruge den grovere Halm eller andet skikket Materiale til Strøelse for Dyrene og dermed opfange den tynde Gjødning, som ellers gaar tabt i de fleste Tilfælde. Mere Gjødsel giver større Avling, større Avling giver igjen mere Gjødsel og saaledes vexelvis til en ikke ringe Forøgelse i Indtægten, hvorfor det ogsaa med Tryghed kan anbefales.

Sluttelig vil Indsenderen saa løselig berøre Brændevinsbrændingen, som formenes ikke at være absolut fornøden for Jordbrugets Bestaaen. Den er derhos nu saa over al Maade kostbar, at allerede den Omstændighed maatte gjøre den mistænkelig om ingen anden Grund var tilstede, men den er ogsaa lidet passende for et Land, som ikke paa langt nær kan brødføde sig selv. Det fortjener følgelig en alvorlig Overveielse, om det ikke istedetfor at dyrke Potetes til Brænderierne heller burde dyrkes andre Rodfrugter til Foder for Dyrene, og hvoraf der gives flere Sorter at vælge imellem, saasom Turnips — der er meget afgjort paa Steder, hvor Jordbruget staar høit —, Kaalrabi og Gulerødder, hvilke sidstnævnte ogsaa afgive en sund og behagelig Føde for Mennesker. Hertil kommer endvidere Sukkerbeder, som i den sidste Tid har vundet nogen Opmærksomhed, og det skulde være besynderligt, om ikke en eller flere af disse Sorter kunde trives hos os, naar man lærte Omgangsmaaden med Behandlingen. Det bør lægges Mærke til, at naar Potetesen kjøres til Brænderiet, kjøres ogsaa Gjødselen væk med det samme; dyrkes derimod andre Rodfrugter, som bedre kan anvendes til Kreaturfoder, saa forøges ikke alene Gjødselen i Mængde, men ogsaa i Kraft, hvilket Indsenderen, som anført, lægger særdeles Vægt paa.

En saa svær Skat, som Brændevinsskatten hos os, maa i Længden blive følelig, især naar den rammer der, hvor den mindst taales, men dette er engang blevet til en Modesag, og er der ingen bedre Dæmning at sætte derimod end at ophøre med Brændingen. I enhver Bedrift fordres en vis Færdighed, og noget Lignende maatte vel ogsaa gaa an i Jordbruget, og da er Formodningen for, at det vilde gaa paa den ovenantydede Maade, hvorefter vi da kunde undgaa at kjøbe Fedevarer fra Udlandet. Tingen er nok den, at vi sætte formegen Lid til Udlandet, gjør formegen Krus af det, som ikke lønner sig, og skatter forlidet det saakaldte „simple Arbeide", det nemlig, som skaffer os Boliger, Mad, Klæder osv.

Østlandet i August 1869.

5.

Kristiania, den 27de August 1869.

Flere og flere Røster have i de sidste Dage i Pressen taget tilorde for at en norsk Orlogsmand skal sendes til Suez under det store Stevne, som vil blive holdt der i Anledning af Kanalens Aabning i November Maaned. Vi slutte os i denne Sag ganske til Indsenderen i vort Gaarsblad.

Tiderne have lært os, at vi navnlig under vor nuværende Regjering maa være aarvaagne for at hævde vort Lands Ære og Velfærd. Af Unionsforslaget ser man, at Regjeringen ikke har havt nogen Betænkelighed ved at stryge Kongeflagget i Norges Hoved- og Residentsstad for alene at lade det vaie over en „Unionskongebolig" i Stockholm. Det var derfor ikke mere end venteligt, at Regjeringen drog Omsorg for at det norske Flag ikke blev sømmelig repræsenteret under de store Festligheder ved Formælingen i Stockholm. Vor Regjering har i nationale Spørgsmaal altid vist en Holdning, som berettiger den til det Ogenavn ministère l'etrangere, hvormed Franskmændene efter Restaurationen betegnede Guizots unationale Ministerium. Ligeoverfor hvad der kan foregaa i Sverige ere vi nu værgeløse, og den der tilføiede Æresfornærmelse faa vi se at tørre af paa dem, som ikke have gjort sin Pligt. Men vi kunne skaffe os en større Opreisning ved at optræde handlende i vore egne Anliggender her hjemme. „Vi maa selv Landet forsvare" som det heder i Visen. Det stemmer vistnok ikke med Regjeringens egen politiske Katekismus at være synderlig virksom for vort Folks og Lands Ære.

Den havde som en Indsender i vort Blad bemærkede havt god Leilighed, om den havde havt Villie, til at sørge for, at en norsk Orlagsmand bar vort Flag jevnsides med den svenske Fregat, som nu udrustes til Sueztogtet i Karlskrona, til Steder, hvor Norges Navn har en Tilknytning i gamle Sagn om vore Forfædres Bedrifter.

Med Hensyn til den praktiske Side af Sagen møder her nemlig ingen Vanskeligheder. „Nordstjernen" er bestemt til et længere Togt til La Plata og skal under dette i Slutningen af Oktober, efter Sigende, anløbe Kadix. Da at lægge Turen indom Middelhavet synes at være let gjørligt, og de dertil fornødne Penge, antagelig ca. 15,000 Spd., maa i Tilfælde kunne indspares paa andre Kanter. Korvetiens Togt er jo kun for at „vise Flaget", og selve Hensigten maa saaledes føre den til Alexandria, hvor al Verdens Nationer da vil være talrig repræsenterede ved den forestaaende Begivenhed, som rettelig maa kaldes en Verdensbegivenhed. Korvettens Togt til La Plata er ikke bestemt til at være noget Øvelsestogt; thi det Farvand, som egner sig bedst til Øvelser, er som bekjendt slige som Nordsøen, medens ingen Seillads er mere magelig end den, som foregaar ad Passaten, hvor Seilene blive staaende ofte Uge efter Uge uforandret under den uforandrede Kurs. Naar man endvidere har indvendt, at vore Træskuder ikke alligevel vil tage sig synderlig ud ved Siden af de store Pantserfregatter, som vil komme til at ankre op i Alexandria, saa skriver dette sig vistnok fra en Undervurdering af Træskibe i Sammenligning med Jernskibe i sin Almindelighed. Hovedsagen er desuden, som sagt, at vort Flag bliver repræsenteret ved vore egne Skuder, og at det ikke tillades Regjeringen at lade Svenskerne staa os i Lyset.

Vi have ogsaa det Haab til Statsraad Broch, at han ikke vil lukke sit Øre for dette almindelige Folkeønske, og saaledes paadrage sig lignende Bebreidelser, som han i sin Tid fik høre for sin Mangel paa Omhu for vor Repræsentation paa Pariserudstillingen. Statsraaden er desuden altfor nylig traadt ind blandt sine nye Omgivelser til at han skulde have glemt de Udtalelser, som med stor Styrke og med almindeligt Bifald hørtes tæt ved hans Plads paa Storthingsbænken baade i Sagen om Udgifterne til Diplomatiet og ved andre Anledninger. Han vil kunne være vis paa, at næste Storthing i Overensstemmelse med den Opfatning, som gjorde sig gjældende paa det sluttede Storthing, ikke vil gjøre nogen Bemærkning ved en mulig Udtælling af nogle Tusinde Spd. til et Øiemed som et Sueztogt. Storthinget vil gjennemskue Situationen, og derimod netop rette Anker mod Statsraaden, om han lod Korvetten paa sit Togt for at vise Flaget seile Kadix forbi uden at gaa indom Middelhavet, og istedet lade Flaget hænge slapt fra Stangen i Passaten, hvor næsten bare Flyvefiskene kan glæde sig ved Synet af det under sine Luftspring fra Vandfladen.

At Aftenbladet gjentagende optræder imod den øvrige Presses Udtalelser for et saa begrundet og vistnok ogsaa almindeligt Folkeønske som dette, er et beklageligt Vidnesbyrd om Bladets Tilbagefald til den kraftesløse og vaklende Holdning, det indtog, forinden det nys føre Jul lod sig lægge i en ny Kurs og selvtilfreds lensede afsted for den friske Vind, Storthingsdebatterne sendte det ind i Seilene. Nu er Vinden flauere, og vor Kollega synes ikke længere at formaa at holde Kursen, saaledes som ogsaa Mange frygtede vilde blive Tilfældet med det efter Storthingets Opløsning.

Marschal Niels høitidelige Bisættelse fandt, som før berettet, Sted Tirsdag 16de August. Liget var udstillet i et i Krigsministeriets Hotel indrettet Kapel paa en med Kandelabrer omgiven Katafalk; Hotellets Façade var bedækket med sorte Draperier, hvorpaa Marschallens Vaaben var anbragt. Foran Kata-

falken laa den Afdødes Ordenstegn, omvundne med Flor. Kl. 12¼ blev Liget baaret ned fra Estraden og sat paa en af sex Heste trukken Ligvogn. Snorene af Ligklædet holdtes af Marschal Vaillant, Admiral Rigault de Genouilly, samt Præsidenterne for Senatet og det lovgivende Korps, Rouher og Schneider. Keiseren, Keiserinden, Prins Napoleon, Prinsesse Clotilde og Prinsesse Mathilde vare repræsenterede, Keiseren af Hertugen af Cambacérès og Fyrsten af Moskwa; i Kirken var det diplomatiske Korps mødt talrig, og særlig nævnes den pavelige, den østerrigske, den tyrkiske, den engelske, den russiske og den spanske Gesandt. Sørgetoget aabnedes af to Eskadroner Kavalleri og en Brigade Infanteri af den keiserlige Garde, en Bataljon og en Eskadron af Parisergarden, samt et Kompagni Sappeurer. Tropperne kommanderedes af Marschal Canrobert. Efter Ligvognen fulgte først den Afdødes Tjenere, derefter den Hest, hvorpaa han havde redet i Slaget ved Solferino, en Officer, som bar hans Hæderstegn, en Ceremonimester og derefter det øvrige overordentlig talrige Følge, hvori saaes Deputationer fra Senatet og det lovgivende Korps, samt Repræsentanter for de vigtigste administrative Institutioner, Universitetet, Domstolene m. m. Langs den Vei, Toget passerede, var der dannet Haie af Garde- og Linieinfanteri (ialt skal der paa denne Dag have paraderet 50,000 Mand), og i Invalidehotellets Gaard, hvortil det begav sig, dannede Invaliderne Haie lige til Indgangen til Kirken. Her modtoges Kisten af Geistligheden, som førte den hen under en med Marschallens Vaaben forsynet Thronhimmel. Kirken var betrukken med Sort og prydet med Skjolde, der mindede om den Afdødes berømmeligste Krigsbedrifter. I Koret stod tilvenstre Repræsentanterne for Keiseren og den keiserlige Familie, tilhøire Erkebiskopen af Paris med hans Vikarer. Efter de religiøse Ceremonier, der udførtes af Invalidekirkens Præst og Erkebiskopen, blev Kisten atter sat paa Ligvognen, Tropperne defilerede forbi, og strax efter kjørtes Kisten til Banegaarden for at føres til Niels Fødeby Muret, hvor han skulde begraves i en Familiebegravelse.

Ifølge La Presse vil Marchal Niels Enke faa 20,000 Franks i Pension. Medens disse Pensioner hidtil have været opførte paa Finantsministeriets Budget uden den lovgivende Magts Bevilgning, forberedes Lovudkastet, der fastsætter denne Pension, i Justitsministeriet, under hvilket Pensionssagerne for Fremtiden skulle henhøre.

Bladet Paris fortæller følgende Anekdote som et Vidnesbyrd om den Aandrighed, hvoraf den afdøde Marschal Niel var i Besiddelse. Mod Slutningen af sit Ministerium modtog Thiers et Besøg af Lord Palmerston, og han fik det Indfald at vise den berømte engelske Statsmand den Række Forskansninger, hvormed han havde omgivet Paris. Den daværende Ingeniøroberst Niel forestod de fortifikatoriske Arbeider, og idet han modtog Ministeren og hans Gjæst i Valerienfortet, sagde han: „Det er med Stolthed, at jeg viser disse Værker til de to Mænd, der kunne betragtes som deres sande Bygmestere."

The Standard bedømmer den politiske Tilstand i Frankrige efter Amnestien paa følgende Maade: Det af alle Ministrene undertegnede Amnestidekret er det første konstitutionelle Skridt, som Keiseren har foretaget. Hele Landet betragter det ligesaa meget som et Pant med Hensyn til Fremtiden, som et Brud med Hensyn til Fortiden. Og Retfærdigheden kræver, at man erkjender, at Keiseren har vundet den største af alle Seire — Seiren over sig selv. Det er det første Skridt paa den rette Vei, men denne Vei vil ingenlunde være jevn. Keiser Napoleon vil blive chikaneret, kritiseret, lastet og forhaanet. Men den konstitutionelle Regjeringsform er nu indviet, og naar Keiseren og hans Raadgivere gaa foran med ærligt Sind, ville de blive understøttede af det oplyste Mindretal, hvis langvarige Felttog mod den personlige Styrelse omsider har faaet et heldigt Udfald. I den lovgivende Forsamling, saaledes som den efter de sidste Valg er sammensat, raader Mellempartiet over Flertallet. Mindretallet vil blive dannet af Fanatikere af den Cassagnacske og af Fanatikere af den Raspailske Skole, og naar Mellempartiets Medlemmer virke for at fremkalde frisindede Institutioner uden nogen dynastisk Forandring, ville de nu have langt friere Hænder, fordi Keiseren i sit Amnestidekret har givet dem et praktisk Bevis paa, at de ikke mere angribe Statens Overhoved, men kun et konstitutionelt, ligeoverfor Folkerepræsentationen ansvarligt Ministerium. Det vil være heldigere for Keiseren og heldigere for hans Dynasti. Han har udført mange Bedrifter, men den største er dog hans seneste Foranstaltning, som maa overbevise selv den Blindeste om, at han har fattet den ene Lære, som hans Forgjænger paa Tronen aldrig kunde forstaa — han har lært at give efter for den offentlige Mening og at give efter i rette Tid; derved gjør han sig berettiget til sine Modstanderes Agtelse og til at modtage Landets udstrømmede Tak. De Uforsonlige ville ikke blive forsonede, men det er af ringe Vigtighed, naar de Forsonlige kun forsones. Hvis Keiserdømmet sikrer sig Understøttelse af Mænd som Thiers, Jules Favre, Picard og Jules Simon i den lovgivende Forsamling og af Prevost-Paradol, Guerould og Laverlujon i Pressen, kan det være en ligegyldig Sag, hvad Raspailerne, Gambettaerne og Cassagnacerne sige. Grunden vakler allerede under deres Fødder, og de ville snart være aldeles tilovers.

Den nye Krigsminister General Leboeuf er ligesom Marschal Niel Ingeniørofficer og betragtes som en af Hærens dygtigste Officerer. Han er født den 5te November 1809 og er Elev fra Artilleriskolen i Metz. Han blev Kaptein i 1837 og fik Leilighed til at udmærke sig under Felttoget i Algier ved Beleiringen af Konstantine. Fra 1848 til 1850 var han næstkommanderende for den polytekniske Skole, hvor han gjorde sig meget yndet. I Aaret 1852 blev han Oberst og fik i 1854 det Hverv at organisere Artilleriets Tjeneste paa Krim. I Aaret 1854 blev han Brigadegeneral, i 1857 Divisionsgeneral og i den italienske Krig, hvor han udviklede stor Dygtighed som Overstkommanderende for Artilleriet, vandt han Æreslegionens Storkors. Siden 1858 har General Leboeuf været Keiserens Adjutant, og han var overstkommanderende for det 6te Hærkorps, da han valgtes til Niels Efterfølger. I politisk Henseende skal han være meget konservativ.

La France optager en Skrivelse fra Berlin, der beretter, at Befæstningsarbeiderne i Kiel ere saa vidt fremskredne, at ethvert Angreb paa denne Søhavn er blevet umuligt. Disse Arbeider ere af en saadan Beskaffenhed, at de i høi Grad forurolige Rusland, der vil miste sin Overvægt i Østersøen. La France fremhæver tillige, at den preussiske Hær er forberedt paa Alt, og at dens Organisation tillader den med overordentlig Hurtighed at møde paa ethvert Punkt, hvor den skal benyttes.

Le Journal de Paris fraraader Keiserinden og Prins Napoleon at foretage en Reise til fjerne Lande. „Vi ville ikke være Ulykkesprofeter", siger det nævnte Blad, „men i hvilken Stilling vilde vort Fædreland og den endnu ikke fjortenaarige Thronfølger befinde sig, hvis den skjæbnesvangre Time slog, medens Keiserinden befandt sig paa en Pilegrimsreise til Sofiekirken og Prins Napoleon besøgte en eller anden Pagode?"

Ifølge Le Public vil Prins Napoleon uden at berøre Konstantinopel i Selskab med Keiserinde Eugenie overvære Suezkanalens Indvielse; derpaa vil han foretage en Reise til Ostindien.

Prinsen af Wales er den 22de August vendt tilbage til England efter sin Badereise. Prinsessen af Wales har endnu ikke forladt Wildbad, fordi Lægerne have raadet hende til at forlænge sit Ophold i tre Uger for at fuldende Kuren, da Badene allerede have havt en særdeles gunstig Indflydelse paa hendes Sundhed.

Fra London skrives den 20de August til „Köln. Z.": Den samme Bestyrelse, som Huset Overend & Gurneys Fald i Tid fremkaldte, har Standsningen af det store Livsforsikringsselskab „Albert"s Betalinger for Øieblikket vakt. Dette Selskab var over 30 Aar gammelt; dets aarlige Indtægter udgjorde 1,350,000 Spd., og den samlede Forsikringssum var 36 Millioner Spd. Det har hidtil nydt almindelig Tillid, og kun de i den finantsielle Verdens Hemmeligheder mest indviede havde i den seneste Tid nært Tvivl om dets Soliditet. De Forskrækkede, hvis Formual var at forsikre sig for daglige Brød i deres Alderdom eller at sørge for deres Enker og faderløse Børns Fremtid, ere skammelig bedragne. Man paastaar, at Undersøgelsen vil afsløre uhørte Misligheder. Saadanne Selskaber, til hvilke saa mange Mennesker betro deres Ve og Vel, burde stilles under en ganske anden og langt skarpere Kontrol, end det hidtil har været Tilfældet; det indser Enhver, naar en stor Ulykke først er indtruffen. Men den saa simple Foranstaltning, at Staten udnævner en Revision til at paase, at den af Forsikringsselskaber og Sparekasser givne Skildring af deres Tilstand er paalidelig i enhver Henseende, træffes dog ligesaa lidt i Udlandet som her hjemme.

Le Nord meddeler, at i et forfærdeligt Uveir, som Natten mellem den 14de og 15de August rasede i Kronstadt, stødte et Taarnskib mod Dampfregatten „Oleg", som øieblikkelig sank. Af den 600 Mand stærke Besætning omkom 16. De nærmere Omstændigheder ved denne Ulykke, der indtraf i Nærheden af Hochlandsøen, kjendes endnu ikke.

Det begynder allerede at vise sig, hvilket Indtryk Grev Beusts sidste Depesche har frembragt i Berlin. „Nord. Allg. Z." og „Kreuzz." optage den uden Bemærkninger, enten for at lægge deres Foragt for Dagen eller for at faa Tid til at indhente nærmere Ordrer i Barzin. "Köln. Z." lader sig tilskrive fra Preussens Hovedstad, at den østerrigske Rigskantslers Depesche er Gjenstand for hele Pressens Spot, og man finder, at hans Bestræbelser for at unddrage sig Ansvaret for, hvad han har fremført, ere barnagtige. „Köln. Z." paastaar selvfølgelig, at hele Europa stiller sig afgjort paa Preussens Side, og at selv i det af Grev Beust altid smigrede Frankrige begynder man at blive misfornøiet med hans urolige Politik. „National Z." ledsager den meget omtalte Depesche med nogle satiriske Betragtninger. Den bebreider Grev Beust, at han i dette vidtløftige Aktstykke undgaar alle de Punkter, med Hensyn til hvilke de preussiske Depescher bestemt have forlangt Forklaring. Grunden dertil maa søges, tilføier dette Blad, i den Omstændighed, at Rigskantsleren aldrig behandler nogen Sag med Grundighed; han anvender kun en Mængde Fægterkneb, med hvilke han, skjønt de ere meget forslidte, dog haaber at vække Opsigt.

I Frankrige, hvor man kun altfor længe har taalt Preussens Overgreb efter Pragfreden, begynder den diplomatiske Krig, som Kabinetterne i Wien og Berlin i dette Øieblik føre, at vække Opmærksomhed, og i Paris var endog det utrolige Rygte sat i Omløb, at nogle ikke officielle Politikere skulde reise til Wien, hvor Spørgsmaalet om det Omfang, Polemiken mod Preussen burde have, skulde drøftes i et hemmeligt Raad. At dette Rygte ikke fortjener Tiltro, er det aldeles unødvendigt at tilføie.

Professor Aschehoug ledsager Prins Oskar paa hans Lystreise til Gausdal i Egenskab af Jernbanedirektør. Jernbanen giver Middag for Prinsen paa Lillehammer. Saaledes fortæller Dagens Intelligentssedler.

Sølvimport. Med Dampskibet „Kronprinsesse Louise" kom hertil idag 79,000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Grønlands Skole havde igaar en Udflugt med noget over 600 af de større Børn til Ljabro (Hauketo). Fra Skolen satte Toget sig i Bevægelse Kl. omkring 8 med Musik og den ifjor anskaffede Fane i Spidsen og en hel Del norske Flag uden Unionsmærke, som Gutterne have skillinget sammen til, op over den gamle Egebergvei og videre ud over — en Marsch, der interesserede Børnene særdeles meget. Paa Holte havdes Hvil. Kl. omkring 10 var man paa Bestemmelsesstedet, en særdeles vakker Slette lige ved Grendens Skolehus, hvor Børnene afvexlende sang og legede i det umiddelbart tilstødende Skogholt, hvorfra de kom tilbage pyntede med grønne Lyngkrandse og Birkeløv. Kl. omkring 5 brød man op og marscherede til Ljans Brygge, der velvillig af Hr. Ingier var overladt til Indskibningsplads, og hvor Dampskibene laa færdige for at føre Flokken tilbage til Jernbanebryggen. Under ustandselig Jubel dampede man indover, og i sluttet Tog gik det fra Bryggen til Skolen igjen, hvor, efter et Tak fra en af Lærerne til Fædre og Mødre for Børnenes Udrustning, til Børnene for særdeles rosværdigt Forhold paa Turen og endelig til de gode Mænd i Byen, der ved Gaver til Udflugten herved havde bidraget til Børnenes Løftelse og Glæde, Toget opløstes. (En Unavngiven havde tilstillet Skolen 2 Par Sko og 2 Par Strømper til 2 fattige og flinke af Skolens Børn). Børnene vare glade, og Forældrene, der i stor Mængde mødte i Skolegaarden, udtalte sin varmeste Tak til Lærerinder og Lærere for den Hygge, Børnene havde nydt.

Fra Bryggerne. I disse Dage ere vore Brygger optagne af Sildeskuder. En saa betydelig Tilførsel af denne Vare som nu har ikke paa mange Aar fundet Sted, og gaar derfor Afsætningen langsomt, uagtet største Delen af den Vare, som nu udbydes, er første Sort Fedsild. Flere Sildeskippere afreiste igaar med Jernbanen for at forsøge sin Vare solgt i Smaabyerne paa Oplandet. At dømme fra den Mængde Høstmakrel, som i den senere Tid er ankommen til Fiskebryggen, antages ogsaa dette Fiske at have slaaet godt til.

Pensionskasse. Efter Forlydende skal det være paatænkt at faa istandbragt en Pensionsindretning for de i Kommunens Tjeneste ansatte Bestillingsmænd og Betjente.

Trykfeil. Blandt Befordringer og Afgang i Gaarsbladet staar Kand. theol. Rye til personel Kapellan i Silgjord; skal være B. M. Bye.
— I Gaarsbl.s Artikel „Politinyt" er indløben følgende Trykfeil: 15de L. f. n. staar: „for nogle Dage", læs: „for nogle Aar" osv.

Drammens Magistrat og Formandskab indbyder til en Festmiddag i Hotel Kong Karl Fredag den 3die September Kl. 5½ Efterm. til Ære for Prins Oskar. Der agtes ogsaa istandbragt en Illumination af Byen eller den Del af denne, hvorigjennem Prinsen efter Middagen skal reise hjem.

Den gamle Historie med Ildebrand, forvoldt ved fosforerede Fyrstikker, havde nær gjentaget sig her i Byen igaar, skriver Dr. Tid. for 26de ds. Hos Handelsmand Ole Nielsen paa Bragernæs var nemlig nogle Pakker med saadanne Fyrstikker formodentlig af Rotter blevne nedrevne af en Hylde og havde faaet Ild. Da denne opdagedes, var der allerede brændt et stort Hul i Gulvet; imidlertid blev Ilden strax slukket af Husets Folk.

Fra Horten skrives i Gjeng. for 26de ds.: I Tirsdags foretog Korvetten „Nordstjernen" en Prøvetur. Korvetten „Nornen", der laa paa indre Havn, lettede ogsaa igaar Morges Anker og var igaar Aftes liggende paa Langgrunden. Idag siges, at Statsraaden og Admiralen skal ombord.

Kornhøsten foregaar nu i Bygderne heromkring, skriver „J. og L. Amtst.", og har hidtil været heldig. Rugen er fordetmeste indbjerget og er kommen godt i Hus. Ny Rug har allerede været ført til Formaling her i Byen. Skjæringen af Vaarkornet, der under den rigelige Regn i den første Halvdel af denne Maaned, blev standset i den altfor drivende Udvikling, som var bevirket ved Tørken tidligere i Sommer, er begyndt i de nærmeste Bygder; Udbyttet siges at være lovende.

Sildetyve. (Stav. Amtst.). De tidligere ommeldte Sildetyve fra Strand, nemlig Bertel Larsen Barke og Knud Thorsen Sædberg, som for en Uges Tid siden stjal 8 Tdr. Fedsild paa et Søhus i Banevigen, have under et den 13de ds. optaget Kontinuationsforhør tilstaaet, at de, dels alene og dels i Forening med Tormod Pedersen Nag af Strand — som ogsaa har tilstaaet — i Løbet af Sommeren have gjort Indbrud i to Søhuse ved Strømstenen her i Byen og derved stjaalet tilsammen 20 Tønder Vaarsild. Indbruddene ere udførte paa den Maade, at Angjældende have løsnet Klædningsbord i Væggen og derved banet sig Adgang til Døren. Paa det ene Søhus stjal de 14 Tdr. i 3 forskjellige Partier, da Baaden ikke kunde bære Alt paa engang. Saavel disse 14 Tdr., som de paa det andet Søhus stjaalne 6 Tdr., solgtes til Sildehandlere heri Byen. Det lader til, at det var paatide, at disse Karle kom under Forvaring, inden de gik endnu videre i sin ulovlige Bedrift.

Forøverne af det tidligere ommeldte Indbrud paa Grosserer Danielsens Søhus, hvorved blev bortstjaalet 27 Tdr. Vaarsild, ere, uagtet nøiagtige Eftersøgelser, ikke opdagede.

Dampskibet „Kong Karl", der den 23de afgik fra Kristianssand til Hamburg, vendte Dagen efter tilbage, da en mindre Skade i Maskinen var opdaget. Efter endt Reparation ved Oddernæs mekaniske Værksted vil det antagelig strax igjen fortsætte Reisen.

Dampskibet „St. Olaf" blev isøndags undersøgt af Dykker, da det paa Turen til Kristianssand havde skuret paa Grund i Nærheden af Tønsberg. Ingensomhelst Skade var at opdage, skriver „Kr.sands Stiftst."

Af det franske Dampskib „Petrel", der for ca. 15 Aar siden forliste ved Randøsund, bliver, ifølge „Kr.sands Stiftst.", i denne Tid ved Dykker optaget de forskjellige Dele af Maskineriet, hvis Metalværdi endnu lønner Arbeidsomkostningerne dermed.

Det tidligere berammede Jernbanemøde i Trondhjem afholdtes under talrigt Besøg igaar. Ifølge et til os indløbet Telegram, skriver „Aftenbl." for igaar, udtalte Forsamlingen sig for det Ønskelige i en Jernveisforbindelse mellem Trondhjem og Sundswall. En 7-Mandskomite blev dernæst nedsat til Sagens videre Fremme, og til Medlemmer deraf valgtes: Proprietær Lochen paa Inderøen, Lossius, Borgermester Strøm, Overlærer Holth, Stiftamtmand Motzfeldt, Jernbanedirektør Hjelm og Grosserer Meyer.

I Anledning af, at en Mængde Arbeidere i Sverige nu negte at fortsætte sit Arbeide for at tvinge Arbeidsherrerne til at for-

høie Daglønnen, har sidst ankomne Aftonbl. en ledende Artikel, hvori bl. A. Opmærksomheden henledes paa, hvad Arbeiderne i England have opnaaet ved den Fremgangsmaade, som de svenske Arbeidere nu efterligne. I England har nemlig de saakaldte trade unions eller vidt forgrenede Arbeidsforeninger, hvoraf t. Ex. Tømmersvendenes alene tæller 8260 Medlemmer, efter ofte og længe at have ført Krig mod Arbeidsherrerne, for ved Arbeidsnedlæggelse at tiltvinge sig høiere Løn, omsider indseet, at deres Fremgangsmaade er urigtig og forgjæves. De have derfor besluttet at underkaste sig Lovene og for Fremtiden bare optræde som Mellemmænd mellem Arbeiderne og Arbeidsherrerne.

Løitnant Lindencrona, der som før meddelt fik en Kugle skudt gjennem Ryggen af en Jernbanearbeider paa Stockholms Gader, er nu saavidt brav, at man ikke længer frygter for hans Liv. Jernbanearbeideren, som i Begyndelsen beklagede sig over, at Skuddet ikke havde dræbt Løitnanten paa Stedet, angrer nu sin Forbrydelse. Han vedbliver sin Forklaring om, at det var Forbitrelse over at Løitnanten som Regnskabsfører ved Jernbanen havde holdt inde en Del af hans Arbeidsløn, som bevægede ham til at ville hevne sig. Dommen er endnu ikke faldt.

Den bekjendte franske Forfatter Henri Martin har ligesom flere europæiske Størrelser i denne Tid besøgt Stockholm for at gjøre sig bekjendt med Sveriges Forhold. Hvad Gavn Sverige har af slige Besøg ser man af udenlandske Blade og Tidsskrifter, som oftere indeholde Artikler gjennemtrængte af svenske Opfatninger; naar t. Ex. Unionsforholdene berøres er dette til stor Skade for Norge, som hidtil i altfor liden Grad har lagt Vind paa at faa sine Forholde gjorte bekjendte for Udlandet.

Da 2 Engelsmænd, som drage Verden rundt paa Kanoer (indianske Baade), sees nu at være komne til Stockholm, hvor de stege i Land ved Gustav Adolfs Torv, og derpaa drog sine Baade op af Vandet, tog dem under Armen og drog opigjennem Staden.

Hudiksvalluroligheder ne. Af et Telegram til Aftonbl. den 24de ds. sees, at Kronofogden Winter har lagt en stor Grusomhed og Tankeløshed for Dagen i sin Adfærd mod den hurraabende og støiende Forsamling. Winter har saaledes skudt med Revolver ind i Værelser, givet Soldaterne Befaling til at skyde paa de Flygtende, ulovlig arresteret flere Personer. Der er nedlagt Paastand om at han skal afsættes fra sit Embede og ilægges særskilt Straf.

Mr. Cattell, Forstander ved Lafayette College i Pensylvanien i Nordamerika, agter iftølge Göt. H.- & S.-Tidn. fra Gøtheborg at gjøre en Tur til Kristiania, for efterat have gjort sig bekjendt med den Chalmerske Sløjdskole ogsaa at undersøge vore Undervisningsanstalter. Lafayette College, som er grundlagt for 4 Aar siden, var, da Cottell i 1864 overtog det, kommet i Forfald, men har nu reist sig og virker med Kraft. Undervisningskursuset er 4 Aar; Anstalten deler sig i 3 Afdelinger, den klasiske, den naturvidenskabelige og den tekniske.

Duel. Om denne Levning fra Middelalderen skriver G. H. och Sjøf.-Tidn., at den, ihvorvel nær ved at dø ud, dog fra og til blusser op i fuld Flamme lig en hendøende Lampe. Saaledes ogsaa i disse Dage. Saagodt som hver Post fra Udlandet beretter om nye Dueller. For ikke ret lang Tid siden blev en ung Mand ved Navn Gablenz i Leipzig dræbt i Duel af en Student, der følte sig fornærmet ved at Gablenz med sin Albue havde berørt ham. I Tyskland er det hovedsageligen Studenter, sjeldnere Militære, som duellere; i Italien er det Deputerede (Storthingsmænd); i Frankrige er det Journalister, fornemmelig Redaktører. Gustav Flourens, Medarbeider i et liberalt Pariserblad, er, efter hvad der berettes, anseet for at være „Frankriges bedste Værge", og Slaaskjæmpen Paul de Cassagnac, Redaktør af det ultra keiserlige Blad Pays og som for kort Tid siden gav Flourens et livsfarligt Saar, ansees for en af de „Bedre". Kort forinden Flourens og Cassagnac krydsede Klinger havde Poeze og Reginald Russell maalt sig med hinanden. Kort derefter kjæmpede Redaktøren af Paris de la Ponterie med Naquet, Redaktør af Peuple i Marseille; umiddelbart derpaa udfordrede Naquet en af de la Ponteries Sekundanter og denne igjen Naquet. Neppe har Amnestidekretet aabnet Portene for de i Mazas indespærrede Brushoveder, førend En af dem, Napoleon Guillard, indfinder sig i Pays's Kontor og udfordrer Paul de Cassagnac. Man kan ikke forundres over, om han herover udbrød: „Min Gud, jeg begynder at trættes ved disse evige Dueller." Fra Italien omtales Udfordringer og Møder mellem Curzio og Signor Civinini, Signor Fambri og Signor Righetti; Signor Oliva og Signor Brenna. Med alt dette, saa gaves der dog for to Hundrede Aar siden i Europa flere Dueller paa en Uge, end der nu findes i et helt Aar. I dette Aarhundrede har man i England aldeles afskaffet Dueller. Sverige befriedes fra samme Dumhed under Gustav II og Rusland ved Keiser Nikolaus, Duellernes uforsonligste Fiende. Artiklen slutter med følgende Anekdot om Keiser Nikolaus. En Dag kastede En af hans Adjutanter sig for hans Fødder og udbad sig Tilladelse til at faa duellere. Keiseren vægrede sig. „Men Eders Majestæt, jeg er vanæret og maa slaaes." „Hvad mener Du?" spurgte Keiseren. „Jeg har faaet en Ørefiag." „Velan, Du skal ikke duellere — men følg mig." Keiseren tog ham ved Haanden og fulgte ham ind i en Sal, hvor en stor Del af Rigets Magthavere tilfældigvis vare forsamlede, og her, i disses Nærværelse, kyssede han sin Adjutant paa Kinden. „Gaa nu og forhold Dig stille," sagde han; „Din Skam er nu bleven udslettet."

Den evige Snes Beboere. I lang Tid har man troet, at i den evige Snes Region kunde intet organisk Liv trives, men denne Tro er dog i den nyere Tid bleven modbevist ved Kjendsgjerninger, idet man i Isregionerne har lært at kjende et temmelig stort Antal af Dyrearter, navnlig i Spitsbergens og Alpernes Sne- og Isbræer. Den schweizerske Naturforsker Hugi har saaledes indtil nærved 12000 Fod over Havet paa Breerne opdaget en egen Art smaa Mus, som lever under Snen uden at holde Vintersøvn, og som uden al Tvivl har sit Hjem i disse Regioner. Man har endvidere talt meget om rød Sne og troede længe, at den var farvet ved mikroskopiske Planter eller Plantefrø. Men ved Mikroskopets Hjælp har man opdaget som farvende Stof flere Arter af Infusionsdyr, der tildels ligesom Polyper formere sig ved Deling; andre ligne Straaledyrene. Disse smaa Væsners Farve er mørkblaarød, og da de paa enkelte Steder forekomme i en uhyre Mængde, faar Snen den samme Farve. Saadanne Infusorier forekomme ikke blot paa de høieste Bræer, men ogsaa i Polarlandenes Is, og Kaptein Roß fortæller om røde Sne- og Isbanker paa over 9 Fods Tykkelse, som omgiver Kap York i en Udstrækning af otte Kilometrer. En anden eiendommelig Beboer af Isregionerne er den saakaldte Isloppe, men som ikke har andet tilfælles med den velkjendte Plageaand, kaldet Loppe, en sit Spring. Dyret er omtrent 2 Millimeter langt, sort af Farve og besat med korte, hvidagtige Haar; hvoraf det lever, ved man endnu ikke. Isloppene bedækker ofte i tætte Skarer store Isflader paa flere Kvadratfod; naar Menneskene nærmer sig, kryber de med en underbar Hurtighed ind i den tilsyneladende ganske tætte Is, og man ser den bevæge sig derinde ligesom Blodkuglerne i Aarerne. Ved 11 Graders Kulde fryser Isloppen stiv, den forbliver da ubevægelig i Isen, men uden at være død, thi den faar tilbage sin Bevægelighed, naar Isen tør. Den lider saaledes ingen Skade ved Kulde, men Varme taaler den ikke, da den dør i den varme Haand. Ogsaa Ædderkopperne har sine Repræsentanter i Isregionen.

Blandinger.

En slem Lyst. I Mandags i forrige Uge kom en elegant klædt og intelligent udseende ung Mand ind i Justitspaladset i Paris og henvendte sig med følgende Ord til Politikommissær Bevillon: „Jeg hedder L. og er Forstander for X.-Kollegiet. Jeg beder Dem at sende mig til St. Anna-Asylet. Jeg er ikke gal, men Monoman, thi jeg har en ubetvingelig Lyst til at myrde Børn. I de lange, søvnløse Nætter, jeg har tilbragt i Kollegiets Sovesal, er jeg bleven bestormet af de sælsomste Fornemmelser ved at høre de til min Omsorg betroede Børns rolige Aandedræt. Jeg er ofte staaet op og gaaet hen til en af Drengenes Senge i den Hensigt at kvæle den Sovende, og det har kostet mig den største Anstrængelse at afholde mig fra at begaa et Mord. Heldigvis har jeg formaaet at staa imod, indtil Ferien begyndte, men nu føler jeg, at min Kraft og Modstandsevne er udtømt, og for ikke at begaa et Mord paa Veien herhen, har jeg omhyggelig undgaaet Synet af Børn!" Netop som Manden havde udtalt, blev der bragt en Dreng ind, som var mistænkt for Tyveri. Ved Synet af denne, lynede Monomanens Øine, og han gjorde en Bevægelse, som om han vilde styrte sig over den unge Forbryder. Politikommissæren lod strax Drengen føre ud og sørgede derefter for at faa den beklagelsesværdige Skolemand anbragt i en Daareanstalt.

En levende Dukatmand. Hvem kjender ikke de i Legetøisudsalgene aldrig manglende Dukatmænd! En saadan, ikke af Papir, men af Kjød og Blod, er fornylig bleven afleveret til Politiet i Wien. Hos en Vexelerer i Wien kom nemlig i forrige Uge en Mand ind for at kjøbe Guldpenge. Han benyttede Leiligheden og stjal en Dukat. Da man greb ham i Gjerningen, slugte han corpus delicti for paa denne Maade at sikre sig sit Bytte. Vexelereren vilde imidlertid redde sin Dukat og lod Manden fængsle. Politilægen, under hvis Behandling han kom, gav ham 4 Lod amerikansk Olie, og man haaber ved dette drastiske Middel at gjenvinde den slugte Dukat.

Middel mod Rust paa Staal- og Jernvarer. I en teknisk Avis findes følgende Middel for at beskytte finere Staal- og Jernvarer, t. Ex. Gafler og Knive mod Rust: Man bestryger almindeligt Bakpapir med Asfaltolie, ophænger det til Tørring i en eller to Dage og vikler det da om de Gjenstande, som skal beskyttes. Større Gjenstande kan man ogsaa indgnide med noget Asfaltolie.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 27de Aug.

Ved Langbryggen ligger idag 12 kornladede Fartøier under Losning. Prisen paa Kornvarer noteres saaledes: Rug 4 Spd. 96 ß à 5 Spd. pr. Td., Byg 4 Spd. 24 à 4 Spd. 36 ß, Hvede 6 Spd. 72 ß, Erter, store, 6 Spd., smaa do. 5 Spd.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise" medbragte fra Kjøbenhavn og Gøteborg, foruden andet Stykgods, 109 Butter og 126 Fjerdinger Smør.

Indklarerede Fartøier den 26de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Emilie	Levinsen	Nakskov	Kornvarer.
Nordstjernen	Hansen	do.	Byg.
Hringhorn	Myhre	Alloa	Stenkul.
Anne Cathrine	Nielsen	Rudkjøbing	Korn.
Fredrikke	Risting	England	Ballast.
Mathilde	Sundby	Grimsby	do.
Haabet	Lorentsen	Blessingen	do.

Konkurs. Søndre Søndmøre: Gaardmand Erik Larsen Næs d. 31te Juli. Fordringer meldes inden 20de Oktober og prøves 1ste Novbr. — Aalesunds Skifteret: Farver Jens Olsen Aasen d. 20de Aug. Fordringer meldes inden 21de Oktober og prøves 15de November.

Skifteberetninger. Tønsbergs Skifteret: Samling i Handelsborger Thorvald H. Walløes Konkursbo d. 13de Septbr. til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag. Næs Skifteret: I Margrete Hansens Konkursbo Samling d. 13de Septbr. Vardals Skifteret: Samling i Gaardbruger Ole Hovelsen Skouhoods Konkursbo d. 16de Septbr. Totens Skifteret: Samling i Gaardbruger Even Olsen Bjerkes Konkursbo d. 18de Septbr.

Proklama. I Boet efter Gaardmandskone Brønla Marie Simonsdatter Gismervig af Avaldsnæs Thinglag, Karmsund og Hæsbø Skifteret, 3 Mdrs. Varsel fra 14de August. Bergen: I Boet efter Anne Beathe Kahrs født Wiedemann, 8 Mdrs. Varsel fra 14de August. Kreditorerne have at melde sig for executor testamenti Chr. D. Blytt. I Boet efter Proprietær Johan Konow, 3 Mdrs. Varsel. Kreditorerne have at melde sig for R. Rolfsen, T. S. Laurvigs Skifteret: I Boet efter Sømand Hans Bernhardt Halvorsen ogsaa kjendt under Navnet Frederik Wier, 3 Mdrs. Varsel fra 23de August. Nordre Søndmøres Skifteret: I Boet efter Leilændingsfolk Jakob Jakobsen og Berte P. Einarsdatter Solevaag og efter Matros Ole Iver Henrik Carlsen Slinning, alle af Borgunds Thinglag, 2 Maaneders Varsel fra 16de August. Søndre Søndmøres Skifteret: I Boerne efter Pladsmand Søren Knudsen Brekke og Hustru Anne Lisbeth Davidsdatter af Volden, Gaardmand Elling Ellingsen Djubvig af Herø og Gaardmand Villik Knudsen Madsdal af Ulfsten. 3 Mdr.s Varsel fra 7de August. Nordhordlands Skifteret: I Boerne efter Kaarmand Knud Johannesen Mangersnæs, Pige Kari Monsdatter Grindheim, Kaarmand Rasmus Nilsen Vikebø, Gaardmand Mons Rasmussen Kaursbøes Hustru Margrete Olsdatter, Gaardmand Jakob Knudsen Olsvold, Kaarenke Kari Nilsdatter Odlandsvik, Gaardmand Anders Olsen og Hustru Anne Gudmundsdatter Morsen, Bygselenke Anne Nilsdatter Haaland, Bygselmand Claus Daniel Mørken, Alle af Mangers Thinglag; Kaarenke Ingeborg Olsdatter Fjeldanger af Lindaas Thinglag. Kreditorerne med 3 Maaneders og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 20de August. Søndfjords Skifteret: Af Brangø Thinglag: I Boet efter Husmand Desiderius Mortensen Langeraaen eller Batalden og Kone Birte Kaspersdatter, Husmand Johannes Olsen Stenhovden, Husmandsenke Iø Eliasdatter Hødal, afdøde Gaardmand Lars Andersen Svarvestads og gjenlevende Hustru Anne Arntsdatters Bo; af Yttre Dale Thinglag: Husmand Ole Jensen Eiken og Kone Brite Henriksdatter, Kaarenke Lovise Dankertsdatter Høie, Inderst Synnøve Olsdatter Høie, Husmand Thorsten Gundersen Sundes Kone Kari Thorstensdatter, Tjenestedreng Kornelius Madsen Løkeland, Pige Petrine Johanne Jeremiasdatter Høie; af Askevolds Thinglag: Kaarmand Rasmus Rasmussen Sellevolds Kone Marie Olsdatter, Husmand Kristian Johannesen Søreide; af Indre Dale Thinglag: Hans Jakobsen Lunde eller Steivold, Gaardmand Rognald Lassesen Touske; af Førde Thinglag: Leilænding Samson Madsen Vatnelid, Kaarmand Mads Johannesen Erdal og Kone Pernille Olsdatter, Kaarmand Simon Eliassen Indrekvam. Kreditorerne med 3 Mdr.s og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 19de August.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lavt i Nordland og høit paa Vestkysten. Vinden er stærk vestlig med Regn nordenfor Stat, laber til frisk vestlig til SOlig med Klarveir og tør Luft søndenfor. Udsigterne ere til vestlig til NVlig Vind og **Klarveir paa Østlandet.**

Ursus betragtede snart afvexlende de to sorte Mure, den lave og den høie, snart Porten med Stigen, snart Porten med Dødningeskallen, han var som fængslet i denne Skruestikke, Fængslet og Kirkegaardrn. Denne skyede og berygtede Gade var saa folketom, at Ursus ikke blev bemærket.

Endelig forlod han den Vraa, der skjulte ham, og gik bort med langsomme Skridt. Det begyndte allerede at blive mørkt, saa længe havde han staaet paa Vagt. Nu og da vendte han Hovedet og betragtede den lave Halvdør, gjennem hvilken Gwynplaine var forsvundet.

Hans Blik var glasagtigt og sløvt.

Han kom til Enden af Gaden, slog ind paa en anden Gade, saa paa en tredie, og tilbagelagde mekanisk samme Vei, som han for nogle Timer siden havde vandret, da han fulgte efter Gwynplaine og the wapentake. Nu nærmede han sig Tarrinceau-field.

Pludselig gjorde han Holdt, rettede sig op og sagde:

„Saa meget bedre!"

Og idet han sagde dette, slog han sig to Gange for Panden og to Gange paa Laaret, hvilket tilkjendegiver et Menneske, der bedømmer Tingene som de bør bedømmes.

Og han mumlede mellem Tænderne:

„Det er godt som det er! O, den Tigger, den Landstryger, den Oprører, det er hans formastelige Ytringer om Regjeringen, der skaffede ham dette paa Halsen. Han er en Høiforræder. Jeg husede en Majestætsforbryder. Jeg er kvit ham Han er puttet i Fængsel. Saa meget bedre. Herlige Love!"

„Den Utaknemmelige. Jeg, som har opfostret ham. Det har man til Tak. Hvad behøvede han at ræsonnere efter? Hvad ragede Statsspørgsmaalene ham? Jeg spørger blot. Hvad havde han med at snakke om de Fattige, om Folket? Alt afhænger af Regjeringen, saameget burde man vide. Jeg har levet med

Forord.

Al Engelsk er stort, endog det, som ikke er godt. Det engelske Patriciat er et Patriciat i Ordets absolute Betydning. Feudaltiden kan ikke opvise et mere lysende, et forfærdeligere, et mere seiglivet. Det maa erkjendes, at Feudalvæsenet har været nyttigt for sin Tid. Det er i England, at Magnatvældets Fænomen bør studeres som det er, i Frankrige, at Kongevældets Fænomen bør studeres.

Den retteste Titel paa denne Bog vilde have været Aristokratiet, en følgende Bog kunde blive kaldet Monarkiet. Og disse to Bøger skulde, hvis det blev Forfatteren forundt at fuldende Arbeidet, gaa i Forveien for og betinge en tredie, som skulde hede Tre og Nitti.

Hauteville-House, 1869.

☞ **Bekjendtgjørelser**
til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Mandag den 30te August (Kl. 7—9½) giver Undertegnede en Forestilling, bestaaende af: Fruentimmerskolen, Komedie i 4 Akter af Molière; til Slutning: Mellem Slagene, Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson.

NB. For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Steensballes Boglade indtil Lørdag Aften Kl. 6.

Sigward Gundersen. Laura Gundersen.

Dampbaaden "Louise".

Fra og med Mandag den 30te August afgaar „Louise" **om Hverdagene** sidste Gang **fra Ladegaardsøen** Kl. 8½ Aften.

Om Søndagene, naar Veiret er smukt, vil „Louise" i Regelen gjøre en Extratur **til Sandviken** Kl. 10¼ Morgen.

Direktionen.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie-Forsikring** er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter**, saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner**, saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer**, baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital- og Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige**, men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 31te August og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Faste Eiendomme.

Skov til Udhugst.

Lørdag den 18de Septbr. førstk. Kl. 4 Efterm. agter Ringsaker og Næs Almindingsbestyrelse ved et Møde, der afholdes i Ringsakers Kommunebygning, underhaand at bortforpagte til Udhugst for et Tidsrum af 8 Aar omtr. 2000 Tylter Træer paa Roden, der forinden vil vorde udblinkede i en Strækning af Ringsaker og Næs Alminding, hvis Grændser ere saaledes:

Paa søndre Side af Aasten Elv udgaar Linien fra Hammer Sæter og fortsættes i lige Retning til Jøes-Vandets søndre Ende; derfra i lige Linie til Grundsøens sydligste Punkt og til dens nordligste, hvorfra igjen Linien gaar i Retning af Elvens Løb over Høiden af Slet-Fjeldene til Øier Præstegjelds Grændser. Paa den nordre Side af Aasten udgaar Linien fra Bjørnaas-Broen og følger Elvens Retning paa Høiden af Slet-Fjeldene indtil Øier Præstegjelds Grændser. Det bemærkes, at der til Aasten Elv, hvori Flødning kan foregaa, gjennemsnitlig ikke er over ¼ Mils Fragt paa Materialierne. Saafremt antageligt Bud sker, vil Salget foregaa paa Stedet, hvor Konditionerne for Bortforpagtningen vil være bekjendtgjorte, ligesom de forinden bero til Eftersyn hos Undertegnede, p. t. Bestyrelsens Formand.

Farberg i Ringsaker, den 18de August 1869.

J. Staff.

Til Salg.

En stor Landeiendom, beliggende ¾ Mil fra Trygstad Jernbanestation, sælges paa gode Betingelser, hvis Handelen snart kan ske. Den føder 4 a 5 Heste og 20 Stkr. Storfæ. Til Gaarden hører betydelig Skov, som, om ønskes, kan sælges særskilt. Nærmere Underretning meddeles af Sadelmager Waaler, Brogaden 10.

Tilsalgs.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Vorduq,

sort og kulørt, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Spd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos

Gunerius Pettersen.

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Farinsukker

sælges fra 12 ß til høiere Priser hos

O. H. S. Fegth,
Brogaden.

Bomuldslærreder,

norske og svenske, til Fabrikpriser hos

O. H. S. Fegth.

Bomuldsværkener,

norske og svenske, fra 8 ß til høiere Priser i smukke Mønstre, anbefales af **O. H. S. Fegth.**

Sirts og Shirting

anbefales i godt Udvalg til billige Priser.

O. H. S. Fegth.

Til Syltning anbefales:

Raffinade i Toppe, Klumper og finknust.
Farin til 12 ß og dyrere.
Havanna, hvid og gul samt
Edikke hos **Hans Udnæs,**
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

**Parafinolie,
Træolie,
Lampeolie (Rapsolie),
Stearinlys,
Parafinlys** og
Talglys hos

Hans Udnæs,
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Smør, udmærket godt, sælges i Butter og mindre Dele billigt i Bazaren No. 45.

Mysost, extra fin, til 6, 7 og 8 ß Marken, sælges i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Smedekul.

En Ladning første Sort Smedekul er ventende hertil i disse Dage og anbefales til billig Pris, da den ønskes solgt fra Skibet.

O. Evensen.
Lille Grændsegade.

Tilkjøbs forlanges.

Limlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det billigste af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Første Bog.

Ursus seet fra ulige Sider.

I. Hvad Misanthropen siger.

Da Ursus saa Gwynplaine forsvinde i Porten til Southwarks Fængsel, blev han staaende som forstenet i det Hjørne, hvor han havde stillet sig paa Post.

Larmen af Laas og Skodder, der ligner Fængselets Glædeshyl over at kunne sluge en Ulykkelig, gjenlød længe i hans Øren.

Han ventede.

Paa hvad?

Han speidede.

Hvorefter?

Naar disse ubevægelige Porte engang ere stængte, aabne de sig ikke saa let, de ere blevne stivlemmede af at staa stille i Mørket, og de have ondt for at røre sig, i Særdeleshed naar det gjælder at slippe Nogen ud, — at lade Nogen komme ind er en anden Sag.

Ursus vidste det.

Men at vente er Noget, som det ikke staar Enhver frit for at ophøre med, naar han lyster, man venter mod sin Villie. Man voxer fast i et Slags tankeløs Halstarrighed. Man ved ikke, hvorfor man staar stille paa det Sted, man staar, men stille staar man. En trættende Iherdighed, der slutter i Mathed.

Dagbladet.

No. 199. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 28de August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 14de Søndag efter Trinitatis:
Slotskapellet: Hr. Hofprædikant Fangen Kl. 11.
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Landberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Kand. theol. Hog til Dimis.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Bera. Kommunion Onsdag først.
Østre Akers Kirke: Hr. Pastor Sommerfeldt.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Stipvergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Biri, Brottum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Gulbalen til Throndhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oster" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefoss, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brottum, Biri og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Kjøbenhavn, 27de August. Den arkæologiske Kongres er idag aabnet i Nærværelse af den kongelige Familie, Ministrene, det diplomatiske Korps og andre høie Autoriteter. Professor Worsaae holdt Aabningstalen.

Madrid, 26de August. Prim er reist til Vichy.

Berlin, 26de August. Ifølge „Kreuzzeit." ville Gesantskabsposterne i Paris og Konstantinopel først blive besatte udover Høsten.

Politisk Brev fra Eidsvold.

„Dei vil altid klaga og kyta, at de ganga saa seint og saa smaat," staar der i Visen. Det er sandt; vi vil altid klage. Naar vi have et Gode ifigte — virkeligt eller indbildt — synes vi altid det gaar for smaat mod Maalet; og jo større det attraaede Gode er efter vort Begreb, des mere høilydt og levende bliver Klagen, naar Maalet forfeiles. For faa Aar tilbage jublede vi og sang vor Friheds Pris; vi kappedes om i Skrift og Tale at vælge saa stærke Ord og Billeder som muligt for at lægge vor Glæde for Dagen; vi vare som Børn i vor Adfærd, eller kanske lig Brud og Brudgom i Hvedebrødsdagene, de drømme bare om det ægteskabelige Livs Roser og glemme Tornene. Nu er den mere satte Alders Tid begyndt; nu er det almindeligt at høre Klager over at vor politiske Frihed ikke har bragt os de Velsignelser, som den efter sin Aand og Mening skulde. Det er vanskeligt at modsige dette, naar det, som nu giver sig tilkjende, bliver trangere og trangere at kunne tage sig ud i dette med Frihed velsignede Land, naar man har vanskeligt for at opvise et virkeligt Gode som Frugt af Friheden. Massen af Folket lader sig ikke gjerne stille tilfreds med mindre man kan regne efter i Daler og Skilling, hvad den eller den Ting har bragt ind; hvad kan det nytte at glæde sig i Friheden, mener den, naar Strævet bliver tyngre for hver Dag, naar Pungen slunkner mere og mere, naar det bliver værre og værre at bringe Mad i Kop og Fad. Man kan ikke vente Andet. Selv de, som paa Grund af Opdragelse og Dannelse skulde have faaet et i deelt Syn, lader sig ikke nøie med tomme Ord og Solskin; de maa have sin Andel i de materielle Goder, ogsi Regelen tage de Broderparten om ikke det Hele. Enhver Hone ser efter Korn.

Det vilde dog være en Formastelse at forkaste Friheden eller skyde Skyld paa den, naar vi ikke ere saa lykkelige som vi attraa. Friheden, denne Guds Gave, er god, naar vi blot vinde Indsigt og Dygtighed til at tilegne os alle de Velsignelser, som den har i sit Eie. Vi vil ikke skyde Skyld paa Lov og Forfatning, naar det er saa misligt med os; vi vil heller ikke fordømme Øvrighed og Styrere, men heller begynde at feie for vor egen Dør og se efter, om vi har gjort og gjør os den fornødne Flid med at tilegne og tilkjæmpe os Frihedens gode Frugter. Lad os se f. Ex., hvordan vi har været istand til at styre vore egne Anliggender, om vi have styret og styre saa, at vi kan staa skamløse og angerløse baade for Gud og Mennesker.

En af de mest frisindede Love, som under vor 55aarige Frihedsperiode er os given, er unegtelig Formandskabsloven af 14de Januar 1837. Lovgiverens Tanke var den, at Folket skulde gjøres myndige over sine egne Anliggender, uden yderligere Formynderskab, end at Overøvrigheden — den geistlige og verdslige efter Sagernes Beskaffenhed — skulde føre Opsyn med, at Intet foretoges til Skade for Folk og Stat. Der antoges, at Folket efter saapas mange Frihedsaar maatte baade have Hjertelag og Indsigt til at styre sit Kommunevæsen. Den Tanke gjorde sig vel og gjældende, at denne Kommunestyrelse, ordnet og gjort lovmæssig fra samme Slags mindre Storthing, skulde blive en Opdragelsesanstalt til en større politisk Virksomhed, der er fornøden i et frit Land som vort Norge. En og anden Embedsmand, som var bebyrdet med Kommunevæsenet, kunde vel synes det var godt at blive Byrden kvit, og bidrog af den Grund sin Skjærv til Loven. Det var vel heller ikke frit for at En og Anden kunde tænke som saa: Nu faar vi se, hvordan de Patroner styre; de vil være kloge paa Statens Styrelse, lad os se, om de kan styre en Bygd. Det viste sig snart, at Kommunestyrelsen vandt Tillid; sden ene Overdragelse skede efter den anden. Fattigvæsenet, Skolevæsenet, Sundhedsvæsenet, Formyndervæsenet og tildels Veivæsenet lagdes i Kommunethingets Hænder foruden mange andre Væsner. Vel ser det ud, som om mange af disse Anliggender ere overdragne til Kommunen for at lette Embedsmænd for Arbeide og Ansvar; men det faar være som det vil; Folket har taget imod Arbeidet og Ansvaret uden Knur; et Bevis for, at den politiske Sands ikke er saa lidet udviklet endda; thi der, hvor denne tilgavns er udviklet, vil man heller bære baade Arbeide og Ansvar end lade sig noget af sin Selvstyrelsesret berøve. Det har ogsaa vist sig, at der til enhver Tid findes Mænd, som baade vil og kan styre upaaklageligt efter Loven, især naar det kun gjælder om at holde det ydre Maskineri igang. Idetheletaget har Folket vundet Loven og Selvstyrelsesinstitutionen kjær, uagtet man nok vil sige, at i senere Tid støder paa Folk, som hellere vilde styres paa gammel russisk Vis end paa vor Maade. Der findes altid adskillige Misligheder, som kan bringe Tvivl ind i Hjertet; men det er ikke Lovens Skyld; den er rummelig, frisindet og god nok til at alle Anliggender kunde gaa en god Gang. Naar det ikke sker, saa er det enten fordi Formænd og Repræsentanter ikke vil styre eller ikke forstaar at styre godt efter Loven. Grundene hertil kan være mange. Jeg skal forsøge at fremhæve et Par.

Enkelte Kommunemænd agte Loven for trang; det vil sige, de mene intet at kunne eller burde foretage, uden hvad der med rene klare Ord er foreskrevet i Loven. De tro sig ikke berettigede eller forpligtede til mere end saavidt expedere de løbende Sager og tør saaatsige ikke „snu paa en Flis" med mindre en Lovparagraf kan anføres til Støtte for deres Foretagende. Det kommer dels af, at de mangler Indsigt i Lovens Aand og Hjertelag for Folkets Trang; dels af, at de som aandelig Umyndige ere bange for at støde de Store, med hvem saamange drive et stort Afguderi. Andre igjen kan intet foretage med mindre det er til deres eget Gavn eller stemmer med visse Partihensyn. Egeninteresse, Lokalinteresse og Partiinteresse lægger mangen Gang uoverstigelige Hindringer iveien for at Loven bliver gjort Fyldest som den burde. I mange Kommuner gaar Partivæsenet en høi Gang. I sidste Tid har især de religiøse Partier begyndt at gjøre i Politik, og det stadfæster sig mere og mere, at ingen er værre til at agitere, og ingen holder mere ensidigt paa sine forudfattede Meninger end just disse. Saa gives der altid nogle, som sniger sig ind blandt dem paa Hosesokker og i Faareklæder bøiende af fra Ret og Sandhed, naar det kan hue disse Partihøvdinger. Man søger ofte forgjæves Mænd inden Kommunen, om hvem man med Tryghed kan sige, at de omfatte Kommunens Anliggender med Kjærlighed og uegennyttig Interesse; de blive alt sjeldnere og sjeldnere; og om de ere der, er de som oftest magtesløse ligeoverfor Partivæsnet. Det er baade bedrøveligt og snurrigt at lægge Mærke til de forskjellige Foreteelser inden en saadan Forsamling. Paa den ene Side nogle, som altid ere saare bange for i Tanke og Tale at støde an mod vedtagne Former og mod Autoriteterne, bestræbende sig for ved at citere Lovparagrafer at holde Beslutningerne inden visse Grænser; paa den anden Side saadanne Jaabækker, som blindt hen uden videre siger Nei til alle Bevilgninger uden Hensyn til Nødvendighed og Trang; og imellem disse igjen Vendekaaber, som snart holder med denne snart med hin Side, eftersom de for sin Popularitet finder Regning derved. Under saadanne Omstændigheder gjøres ikke Loven Fyldest, og de fattede Beslutninger tjene ikke til at vække og nære Kjærligheden til den hos Folket. Ofte viser hele Forsamlingen sig som Hallingmænd, der danse eftersom en enkelt Person behager at trække i Traadene, saa at de udenforstaaende ikke kan vide enten de skal le eller graate over slig aandelig Umyndighed og Daarskaab. Men hvordan har da slige Mennesker kunnet komme til at indtage saadan Plads? Ikke just alle paa den ærligste Maade. I den Kommune, som her nærmest haves for Øie, skal det være faktisk, at Agitation og Overtalelse, hemmelig og aabenbar, har været drevet for at føre til Styret og holde derved saadanne Mænd, som ingenlunde eie Folkets Tillid. Det er ikke saa godt for de Vælgende heller, naar Valgagitatorer kommer ansættende tilhest eller tilfods og gjør sig Flid med at skildre sine Kandidaters Fortjeneste baade fra kirkeligt og borgerligt Standpunkt og som Modsætning opstiller et Skræmmebillede sammenflikket af destilleret Løgn, kanske lovende de Føielige en Glorie om Panden for deres Tjeneste. Det skal have gaaet noget nær til paa den Vis ved sidste Kommunevalg i Eidsvold, og jeg er beretiget til at undre mig paa, om de saaledes valgte Formænd — det var især disse det gjaldt — kan være saa ganske rolige i sin Samvittighed ved at tænke tilbage paa saadan Færd, og om ikke mangen Vælger klødе sig bag Øret ifjor, da Eidsvolds Kirke holdt paa at ramle overende; at den staar endnu har vi sandt og vist hverken Kirkeværgens eller Formandskabets Klogskab at takke for. Stakkels vor Kirke, den var sit Fald nær og rystedes i sin Grundvold; paa samme Tid var ogsaa Formandskabet sit Fald nær, og jeg tror næsten de mest Troendes Tro paa dem blev rystet i Grundvolden. Det var at ønske, at Vælgerne mere beraadte sig med Gud og sin Samvittighed, idet de skred til Valg, og ikke lod sig besnære af Agitatorer og næringsdrivende Politikere, som smyge omkring i allehaande Skikkelser med Øiet rettet paa Storthingsbænk og andre indbringende Bestillinger. Nu nærmer sig atter Valgtiden; flere kommunale Poster ere ledige, og der er ingen Tvivl om, at visse Personer ogsaa denne Gang vil fiske i rørte Vande for at faa Valgets Udfald efter sit eget Hoved; men dersom Vælgerne vilde betænke sin Ed og den Pligt, de derved har bundet sig til baade for Gud og Mennesker, saa er det ingen Tvil om, at Dygtigheden og Uegennyttigheden vilde kaldes til Styret, medens Smaaligheden og Partiskheden med al sin Raadenhed vilde blive fortrængt. Det skulde være ønskeligt, om Valget engang fik et saadant Udfald, at der inden Kommunen begyndte at lade sig tilsyne en virkelig Stræben efter at gavne den ikke blot ved at holde de egentlige Forretninger gaaende, men ved saadanne Forsøg og Foranstaltninger, som mere have dens end Partiernes og Personernes Vel for Øie; at Kommunen maatte blive det Midtpunkt, hvorom alle ædle Bestræbelser til det almindelige Bedste kunde dreie sig og hvori de maatte finde sin Støtte. De spekulerende og næringsdrivende Bygdepolitikere, hvad enten de stiller sig Storthingsbænken eller Forligelsesposten isigte, bør ikke længere have Raaderum og gives Støtte. Det er uheldigt, at der inden Kommunen er en slig lønnet Post som Forligelsesposten eller -posterne; det er temmelig fristende. Der tør kanske leve endnu en Mand, som bød en Vælger en Skjæppe Byg for hans Stemme og Medvirkning til at komme i Besiddelse af en saadan Post.

Men om vi have Grund til at omtale alle disse Misligheder, vil vi dog ikke ønske Formandskabsloven bort eller anderledes. Vi haabe paa bedre Tider. Maatte kun sand Oplysning trænge mere og mere ind blandt Folket, maatte Brodersind, Endrægtighed og Kjærlighed fæste Bo blandt os, ikke just denne silkebløde, men en Kjærlighed til Ret og Sandhed tillige, som ikke hykler, men læser Texten grei og klar, naar det behøves, saa ville Tudser, Trolde, Avind, Nid og alle Mørkets Magter fly, og vi leve i den klare, gode Dag, iøvrigt bestræbende os for fælles Bedste.

Det bør være den Enkeltes og i Særdeleshed Pressens Sag at drage frem for Offentligheden saadanne Misligheder, som ovenberørt, og derhos af og til antyde, hvordan Loven bør udøves saavel af Vælgere som de Valgte. Skal vor Presse betyde noget, maa den aabne sig for Meningsytringer om saa almenvigtige Ting som vort Kommune-Væsen og andet Sligt. Man maa have Adgang til at give Enhver, hvad han fortjener, enten Bifald eller Mishag; en offentlig Mand bør have offentlig Kritik; og dersom det var mere almindeligt at udtale en retfærdig Kritik, turde mange af vore Anliggender snart komme i en bedre Gjænge. Dette skal være vor Bestræbelse.

R. S.

Kristiania, den 27de August 1869.

Den gode Forstaaelse, som var gjenoprettet mellem Østerrige og Preussen ved Slaget ved Sadowa har, siger Le Peuple, i den sidste Tid faaet et slemt Knæk. Man fører vel endnu kun Krig med Pennen, og der er ikke Grund til at formode, at man snart vil gaa fra Depescher til Handlinger, men man maa indrømme, at Pennene ere udfordrende og at der er stor Bevægelse i Tyskland. Det ser ud, som om vi vare ved Begyndelsen til en ny østerrigsk-preussisk Strid. Oprindelsen til Uenigheden behøver man ikke at søge om; den har sit Udspring af den navnkundige Pragertraktat, som, naar den bliver fortolket med Maadehold, maaske kan blive Grundlaget for den nye europæiske Folkeret, men som, naar der gives den en vid Fortolkning, saare let kan lede til Konflikter. I Grunden er der ikke andet imellem Østerrige og Preussen end den gamle Strid, der er vedbleven at være svævende trods den voldsomme Løsning, som et Slags tilfældige Udfald har givet den, nemlig hvilken af de to Magter der skal knytte de tyske Smaastater til sig. Det er en bekjendt Sag, hvad Preussen i de sidste tre Aar har taget sig for i denne Retning. Det har dannet og behersker det nordtyske Forbund. Hvilke Forhaabninger, hvilke Rettigheder giver Pragertraktaten det til de sydtyske Stater? Hvor stort et Maal af Uafhængighed have disse sidste beholdt i deres Forhold til Østerrige og Østerrige i sit Forhold til dem? Det er det, man egentlig strides om, det er Knuden i Spørgsmaalet; men hidtil har Krigen været ganske diplomatisk, det vil sige, man slaaes om Formsager, om Enkeltheder, om det Ydre og Uvæsentlige. Der er navnlig to grove Depescher, som paastaaes begge at være redigerede af Hr. v. Bismark,

men som ere underskrevne af Hr. v. Thile, der midlertidig har forestaaet det preussiske Udenrigsministerium. Ingen af dem er elskværdig imod den østerrigske Rigskantsler, Hr. v. Beust, og de Forklaringer, som de preussiske Blade føie dertil, ere endnu mindre elskværdige. Man beskylder ham for at have falskelig dadlet Preussen for en for stærk Indblanding i de sydtyske Staters Anliggender og for navnlig at have udøvet et for stort Tryk paa Sachsen. Man beskylder ham for at have gjort en indiskret, upassende, ja næsten løgnagtig Brug af de diplomatiske Meddelelser ved at offentliggjøre dem i den røde Bog. Ifald man kan tro Hr. v. Thile, har Preussen aldrig gjort sig skyldigt i den Misbrug af sin Indflydelse, som man tillægger det. I alt dette er der ikke noget synderligt Alvorligt, undtagen at Preussen efter vor Mening tager Munden lovlig fuld. At negte Hr. v. Beust Ret til at offentliggjøre de diplomatiske Aktstykker, det er noget Nyt. At analysere med ængstelig Strenghed hvert Ord, som falder fra en Ministers Mund, naar han forsvarer sit Budget, for deri at se Beviser paa fjendtligt Sindelag, det er barnagtigt. Naar den desværre nu bortgangne Marschal Niel forsvarede sit, vilde Preussen sikkert, naar det havde villet vise sig ligesaa pirreligt, ogsaa i hans Ord have kunnet finde Ting, som ikke laa deri, det vil sige Noget til at ængstes og beklage sig over. Men alvorligere end disse smaa Kjævlerier er den Paastand af Hr. v. Thile lige i Østerrigs, Tysklands og Europas Øine, at Pragertraktaten giver Preussen Ret til at optage alle de sydtydske Stater i det nordtydske Forbund. Det er med et Ord Tysklands Enhed, der proklameres af den preussiske Udenrigsminister. Hr. v. Beust havde i Begyndelsen tænkt paa ikke at svare Noget paa denne uforstammede Depesche, og den østerrigske Krigsminister, General Kuhn, syntes at have paataget sig at svare for ham, idet han med et vist Velbehag opregnede de nye militære Hjælpekilder, som tre Aars Fred, Frihed og Ofre have skaffet Østerrige. Men Beust kan ikke godt modstaa sin Lyst til at skrive Depescher, fordi han godt ved, at han er en Mester deri. Han har derfor nylig i en Depesche til den østerrigske Charge d'Affaires i Berlin givet Hr. v. Thile nogle tilsyneladende forsonlige Forklaringer. Han forsvarer sig imod, at han skulde have gjort sig skyldig i nogen indiskret Indblanding i Preussens Forhold til de sydtyske Stater; han argumenterer med en maaske forsætlig Finhed fra disse Staters internationale Uafhængighed; og endelig negter han den preussiske Regjering Ret til at kræve ham til Regnskab for de Ord, han har udtalt i Delegationernes Udvalg. Intet kan være forstandigere, mere maadeholdent, mere diplomatisk end denne Depesche. Imidlertid er det eiendommeligt at se de franske Blades Holdning, som allerede have taget Parti i denne Sag. La Presse viser sig decideret gunstig stemt for Østerrig. Ganske mærkværdig er Journal des Débat's Holdning. Det har angaaende den østerrigsk-preussiske Strid offentliggjort en af disse store Artikler, som det gjerne lader løbe af Stabelen ved Begyndelsen af enhver Konflikt. Den er varsom, forsigtig, siger ikke Meget i og for sig; men naar man ser rigtig til, saa er den Anskuelse, der ligger paa Bunden, ganske karakteristisk. Journal des Débat's vil ikke gaa Bismarks eller Preussens Ærinder. Dets Fædrelandskjærlighed siger det, at vi nok kunne slaa os til Ro ved Preussens Tilvært i de sidste Aar, og at et nyt Sadowa ikke behøves. Men hvorfor ræsonnerer det da ganske som man ræsonnerer i Preussen? Naar man gaar tilbunds i denne underlige Artikel, saa findes i Virkeligheden deri den Paastand: „Hr. v. Beust er maaske tilovers i Østerrige." Hvis vi ikke huske feil, er det Hr. v. Bismark, der først har sagt dette".

Under Prinsen af Wales's Besøg i Ægypten blev der, som det vil erindres, aftalt en Expedition til Øvrenilen under Ledelse af den bekjendte afrikanske Reisende, Sir Samuel Baker, og med det dobbelte Formaal at undertrykke Slavehandelen og bringe de derboende Stammer under den ægyptiske Vicekonges Herredømme. Expeditionen er nu færdig til Opbrud fra Alexandrien, og Daily News meddeler nogle nærmere Oplysninger um den. Det er samlet Masser af Varer til Handelen med de indfødte Stammer for ad to forskjellige Veie at transporteres til Khartum. Det svære Fragtgods, Maskiner og Jerndampere medindbefattede, gaar opad Nilen fra Kairo til Korosko, noget Nord for Derr, hvor Transporten gjennem den nubiske Ørken paa Kameler begynder. De lettere Sager sendes i Kister, af hvilke to udgjøre en Kamellast paa 400 Pd., fra Suez til Souakim og derfra paa Kameler gjennem Ørkenen til Berber (18° N. B.) for der at omlades i Baade til Khartum. Det hele Materiel skal henimod den 30te Oktober samles paa sidstnævnte Punkt, hvor den blaa og den hvide Nil løbe sammen. De Tropper, som skulle ledsage Expeditionen, have allerede sat sig i Bevægelse. Hvad angaar den af 10 Dampere og 30 Seilfartøier bestaaende Flotille, saa vil den meget snart benytte Nilens høie Vandstand for fra Kairo at gaa opad Floden til Khartum. Der medtages halvtredsindstyve Skibstømrere, som skulle anvendes til de for Beseiling af Nyanza-Søen nødvendige Arbeider. Sir Samuel Baker, der ogsaa denne Gang ledsages af sin Kone, vil tiltræde Reisen den 10de September. Med Hensyn til de Slaveskibe, der mulig maatte blive opbragte, og deres menneskelige Fragt har Baker med Vicekongens Samtykke udkastet følgende Plan: Et frugtbart Landstrog paa begge Bredder af Nilen nedenfor Khartum skal anvises dem og indrømmes dem skattefrit i bestemte Parceller. Alle fra Fangenskabet befriede Slaver blive tilligemed Datoen og de nærmere Omstændigheder ved det paagjældende Skibs Opbringelse indførte i et særligt Register og faa et „Tesseri" eller Fripas. Man vil lære dem Agerbrug, forsyne dem med nødvendige Redskaber og holde dem til at dyrke Jorden, i hvilket Øiemed der i dette Distrikt skal ansættes særlige Embedsmænd. Ved Siden af en virksom Indskriden imod Slavehandelen tror Baker bedst at fremme de Indfødtes Civilisation ved strax at give dem et godt Exempel, og lige ovenfor Gondokoro, hvor nu Vicekongens Herredømme ender, vil han begynde med Bomuldsdyrkelsen. Selve Bomuldsplanten har allerede hjemme i hine Egne, men de Indfødte ere endnu ikke bekjendte med dens Værd. Med Expeditionen følger en Frø af de fineste Bomuldsarter, samt alle Slags Plouge og Redskaber, og naar den af den agerdyrkende Befolkning udstrevne Soldat kommer til Stedet, saa ombytter han Krigens Vaaben med Fredens Redskaber og giver sig til at opdyrke den jomfruelige Jord, som under gunstige Regn- og Veirforholde er uafhængig af Ægyptens vanskelige, kunstige Vanding. Som det første Fornødne tvinges de indfødte Stammer til at holde Fred indbyrdes, det ægyptiske Herredømme i disse Egne grundlægges, og hver Høvding faar Tilhold om at opgive Tallet paa sine Folk. For at møde den periodiske blandt de Indfødte rasende Hungersnød skal det endvidere paalægges Høvdingerne i Forhold til deres Stammers Størrelse at besaa et vist Areal med Korn. Fra Gondokoro anlægges der en god Vei parallelt med Nilen til ovenfor den sidste Katarakt (3,22° N. B.), og paa det sidstnævnte Punkt indrettes der et Hovedepot. Karrer, Heste, Kameler, Muldyr osv. ere allerede parate, og om meget kort Tid vil man have en Vognkommunikation mellem Gondokoro og Depotet, hvorved Transporten vil lettes betydelig. For Tiden kan man naturligvis ikke fælde nogen begrundet Dom om det finansielle Udbytte af Expeditionen, men afseet fra Handelen med Elfenben, Gummi, Vox og andre Produkter, haaber Sir Samuel Baker at opnaa store Resultater ved at gjøre Ægypten til Verdens første Land med Hensyn til Bomuldsproduktionen. Allerede nu tales der om en Jernbane fra Sanakim gjennem de af Sir Samuel Baker allerede bereiste og bestrevne frugtbare Distrikter i Øvreægypten til Khartum og fra Cassala til den blaa Nil, og man beregner allerede, at Øvrenubiens Bomuldshøst da vilde kunne bringes gjennem Suezkanalen til Middelhavet paa fem Dage. Vicekongen har et godt Blik for rentable Foretagender, og af de Omkostninger, han anvender paa den nuværende Expedition, kan man slutte sig til hans Forventninger. Med Telegrafanlægget gaar det rask fremad, og paa nogle Dagsreiser nær er Strækningen til Khartum fuldført, saa at Efterretninger, der indtil for kort Tid siden krævede godt og vel 40 Dage for blot at komme fra Hovedstaden til Alexandrien, snart kunne sendes frem og tilbage i ligesaa mange Minuter.

Slesvigerne gjennemføre selv § 5 i Pragerfreden. 14 Mænd paa Als og i Slesvig have udstedt en Opfordring til alle Danske i de af Preussen annekterede nordslesvigske, Danmark tilhørende Provindser, om gjennem Pressen at fremkomme med Ytringer og Forslag til den Maade hvorpaa en Afstemning sættes bedst i Værk. I Opfordringen heder det, at da § 5 i Pragerfreden bestemmer, at en fri Afstemning skal finde Sted, og da tre Aar ere forløbne, uden at den preussiske Regjering har villet lytte til de idelige Opraab om at lade Afstemningen foretage, og da „Staatsbürger Zeitung" i en Artikel af 8de August oplyser, at Befolkningen i Nordslesvig befinder sig i en Vildfarelse, naar den tror, at Regjeringen skal gribe Initiativet, og at det tvertimod er Befolkningen selv, som uden nogen Myndigheds Mellemkomst er berettiget til at afgjøre sin Skjæbne, og da „Staatsbürger Zeit." formentlig staar i et saadant Forhold til den preussiske Regjering, at dens Udtalelser ei kunne stride mod Regjeringens Anskuelser, saa er det under disse Forudsætninger Befolkningens Ret og Pligt uden Tøven at skride til Afstemning.

„Dybbølposten", der udkommer paa Als, gjør opmærksom paa, hvorledes en Afstemning, der ikke faar det forønskede Udfald, vil blive brugt som et Vaaben mod den danske Befolkning, hvorimod en heldig gjennemført Afstemning kan fremskynde Gjenforening med Danmark. Derfor maa Ingen, der ønsker at komme tilbage til Danmark, undslaa sig for at møde og tilkjendegive sit Ønske.

Ved kgl. Resolution af 21de ds. er det naadigst tilladt Sorenskriver i Follos Sorenskriveri Nannestad at bo i Kjøbstaden Drøbak.

Militært Reisestipendium. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er der af det til Reisestipendier for Officerer og civil-militære Embedsmænd af Landmilitæretaten bevilgede Beløb naadigst tilstaaet Kaptein og Divisionschef i Trondhjemske Infanteri-Brigade Carl Otto Martin Krefting 150 Spd. med Behold af Gage for under 1 a 2 Maaneders Ophold i Udlandet at gjøre sig bekjendt med de nyeste Forandringer i den preussiske Elementærtaktik, under Betingelse af, at han under Fraværelsen besørger sine Tjenesteforretninger udførte uden forøgede Udgifter for det Offentlige samt efter Hjemkomsten indgiver sædvanlig Rapport.

Embede inddraget. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er det ved Overtoldbetjent G. Bucks Udnævnelse til Toldopsynsbetjent i Tromsø ledigtblevne Overtoldbetjent-Embede i Drammens Tolddistrikt naadigst befalet inddraget.

Brændevin af Reenlav. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er det bestemt, at der i Henhold til kgl. Kundgjørelse af 20de Februar d. A. Litr. B No. 2 a som Godtgjørelse i Brændevinsafgiften for erlagt Afgift af medgaaet Malt, forsaavidt der til Brændevinets Tilvirkning er anvendt Lav, indtil videre tilstaaes 3/5 Skilling pr. Pot Brændevin af 50 Procents Alkoholstyrke.

Intendant ved Telegrafvæsnet. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er Marine- og Post-Departementet naadigst bemyndiget til i indeværende Budgettermin at anvende et Beløb af indtil 2000 Spd. til Løn for en Intendant ved Telegrafvæsnet, Lønnen beregnet efter 800 Spd. aarlig.

Kommunelaan. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er der i Henhold til Lov af 23de Mai 1857 naadigst meddelt Kjøbstaden Haugesunds Kommune Bemyndigelse til at udstede rentebærende, paa Ihændehaveren lydende Gjældsbreve for et Beløb af indtil 12,000 Spd. paa Vilkaar, at Gjældsbrevene ikke udstedes paa mindre Sum end 50 Spd., at deres Indfrielse, der skal være begyndt, senest 2 Aar fra Udstedelsen og foregaa med et ligestort aarligt Beløb, skal være fuldendt inden 40 Aar fra Udstedelsen, samt at Gjældsbrevene selv skulle indeholde Oplysning om Reglerne for deres Indfrielse.

Drammens Grændser. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er det bestemt, at den i § 2 i Lov om Udvidelse af Kjøbstaden Drammens Grændser af 22de Mai d. A. omhandlede Aastedsforretning, hvorved paa nærmere kongelig Stadfæstelse Kjøbstadens Grændser overensstemmende med Lovens § 1 skal bestemmes og udvises ved lovlige Skifte- og Skjelstene, bliver at afholde af Bankchef Bernhard Broch, Grosserer Iver Juel, Civilingeniør Geelmuyden, Samtlige af Drammen, Gaardbruger J. Styremoe af Skouger Præstegjeld og Gaardbruger Erik Lie af Liers Præstegjeld.

Hos Byfoged i Trondhjem Manthey, hvem det ved høieste Resolution af 11te Mai sidstleden er tilladt ved sit Embedes Bestyrelse at benytte edsvoren Fuldmægtig, er Kand. jur. Ernst Gottlieb Kristian Roll autoriseret som saadan.

Bureauchef Kjær, som skal repræsentere Norge ved den statistiske Kongres i Haag, afreiste iforgaars med „Kong Sverre" til Kiel.

I Anledning af, at Prof. Wilh. Boeck, efter en lang og ærefuld Virksomhed, i disse Dage har trukket sig tilbage fra Universitetet, samledes igaar et større Antal af Byens Læger og medicinske Studerende for at bringe ham sit Farvel og sin Tak. Paa Lægernes Vegne talede Doktor Lund, paa de Studerendes Stud. med. Aamodt. En Sang af Jonas Lie blev afsunget.

Byens Kommunerepræsentanter sammentræde med Formændene i Børslokalet Fredagen den 3die September førstkommende Kl. 5 Eftermiddag til Behandling af følgende Sager:

1. Angaaende Indkjøb af den Th. Henrichsens Dødsbo tilhørende Eiendom No. 17 blandt Bordtomterne, „Bøsen" kaldet, m. V.
2. Approbation paa en af Formandskabet i Møde den 4de August 1869 fattet Beslutning om Overdragelse af et Stykke Jord af Sofienberg Kirkegaard til den Israelitiske Menighed i Kristiania til Eiendom som Begravelsesplads.
3. Valg af Lignings- og Overligningsmænd for Aaret 1870.
4. Valg af Formandskabsmedlemmer til Uddeling af: 1) de af Raadmand Mandall og Bager Mandall stiftede Legater til Understøttelse for trængende og værdige Haandværksmestere, deres Enker og Koner; 2) Bager Mandalls Legat til trængende og værdige Sømænd og Sømænds Enker, og 3) Raadmand Mandalls Legat til afdøde Embedsmænds værdige og trængende Døtre.

De til disse Sager hørende Dokumenter bero til Eftersyn i Formandskabslokalet.

I Anledning Biskop Arups 50 Aars Jubilæum har idag en Mængde af Stiftets Præster og geistlige Embeds- og Ombudsmænd overbragt ham sine Lykønskninger.

Theatret. Hr. Skuespiller Joh.s Bruns Benefice i Torsdags var meget godt besøgt, trods det varme Veir og de velkjendte Stykker. Overskous „En Bryllupsdags Fataliteter" er et fint og morsomt Stykke: det eier en Række veltegnede Karakterer og kan ikke andet end more, i Særdeleshed naar en saadan Udførelse, som den i Torsdags i Kristiania Theater, bliver det tildel fra næsten alle de Spillendes Side. Hr. Johannes Brun, der ved sin første Fremtræden blev hilset med et Bifald, der ingen Ende synes at ville tage, spillede den gamle Sladderhank, Bogholderen, der pludrer ud Alt, hvad han veed, uden selv at tro, at han har sagt det Ringeste. Hr. Brun spiller denne Rolle udmærket; hans Mimik er saa talende, saa overbevisende om Mandens gode Tro, den Maade, hvorpaa han rykker ud med sine Historier, der maa ud om de saa skal ud gjennem Sidebenene, vidner om en fin og korrekt Opfatning af en saadan Sladderhanks Natur. Hr. Nielsens Spil som den gamle Kjøbmand, denne Hader af Alt, hvad der heder Amor hos Forretningsfolk, var ligeledes særdeles tilfredsstillende. Da Tæppet faldt, blev Hr. Brun og Hr. Nielsen fremkaldte. — Det svenske Balletselskab, der assisterede Hr. Brun, dansede en Matrosdans, der hverken for Komponistens eller for de Dansendes Vedkommende fortjener nogen Omtale. — I „Ulla skal paa Bal" havde Fru Døvle i Fru Wolfs Sted, der paa Grund af sin pludselige Afreise ikke kunde bevise Hr. Brun den Tjeneste at assistere ham, overtaget Ullas Parti. Skjønt man mærker, at Fru Døvle ikke har sunget paa en Stund, giver hun dog Rollen saa elskeligt og indtagende, at hun tilfulde fortjente den Fremkaldelse, der blev hende tildel.

— Paa Mandag skal Hr. og Fru Gundersen have sin Benefice, til hvilken man har valgt Molières bekjendte Stykke „Fruentimmerskolen" og Bjørnstjerne Bjørnsons „Mellem Slagene". Fru Gundersen er upaatvivlelig vor Scenes mest fremragende Skuespillerinde, og Hr. Gundersen har i den sidste Tid faaet et Opsving, der gjør ham til en for vor Scene næsten uundværlig Skuespiller. At Publikum saaledes vil vise disse den samme Velvillie ved at give talrigt Besøg, som den, der blev Hr. Brun tildel, haabe vi er utvivlsomt.

Paa Theatre des variétés vil de af Hr. Direktør Herrmann arrangerede Sommerforestillinger afsluttes paa Tirsdag. Det er tidligere af os paapeget, at Direktøren stod i Underhandlinger med et engelsk Pantomineselskab, men disse ere afbrudte, da Retten til at give Forestillinger paa Klingenberg ophører med August Maaneds Udgang, og Hr. Herrmann ikke forventer Tilladelse til at fortsætte i September.

Igaar gav man „Skrædderen som Naturpoet", et langt og temmelig trættende Stykke i sex Tableauer, der trods Hr. Ullbergs sjeldent kvikke Spil lod til at kjede det faatallige Publikum. Tilslut gav man „Et Slaatterøl i Wermland", et Leilighedsstykke, der efter et ældre Emne er bearbeidet i Anledning Formælingen. I Stykket, der allerede har gaaet flere Gange under livligt Bifald, er der mange nationale Melodier og flere særdeles morsomme Nationaldanse. Hr. Sjøberg fremsiger ogsaa et i Anledning Formælingen forfattet Digt.

Om Trondhjems-Sundswallsbanen indeholder de idag modtagne Trondhjemsblade, der dog ikke endnu meddele noget Referat af Jernbanemødet i Onsdags, forskjellige Oplysninger.

Blandt Andet indtager „Trhj. Stiftst." nu en Opsats, som Red. oplyser „paa Grund af Omstændighederne" er bleven henliggende en Maaneds Tid, og hvori der ytres Tvivl om, at Forslaget om Anlæg af Trondhjem-Røraasbanen var bygget paa „almengyldige Grunde", medens Jernbanelinien fra Sundswall til Trondhjem over Meraker er anbefalet af en Indsender i Stiftsavisen. Saavel „Trhj. Adr." som „Trhj. Stiftsavis" have paabegyndt længere Artikler om de svenske Kommunikationer og deres Forbindelse med de norske gjennem Trondhjems Stift.

Badegjæster. I Sommer har ifølge Sml. Amtst. mange Badegjæster opholdt sig paa Hvaløerne, fornemmelig paa Kirkøens Sydkyst og ved Gravningsundet. Hertil bidrog vist ikke lidet, at en Privatmand satte en liden Damper i regelmæssig daglig Fart imellem Kirkøen og Frederiksstad i Badetiden. Det hændte flere end en Gang, at der kom saa mange Passagerer til Stoppestederne, at Baaden ikke kunde tage dem alle med. Badegjæsternes Antal tiltager aarlig; foruden fra Frederikshald og Frederiksstad vare der flere fra Kristiania i Sommer.

Hamar Bro, det vil sige Broen over Akersviken, der nu er færdig tilligemed de Veie, der fra begge Sider fører til den, er i disse Dage foreløbig aabnet til almindeligt Brug. Den mere høitidelige Aabning vil rimeligvis senere foregaa, skriver Hamar Stiftst.

I Anledning af de flere nye Folkehøiskoler skriver Hamar Stiftst.: Naar vi holder os skarpt for Øie, hvad det er disse Skoler vil, nemlig vække Fædrelandssindet og fremkalde Interesserne for Alt, hvad en Borger i Landet bør have Sind og Hjertelag for, da maa vi paa den ene Side finde det ligesaa glædeligt, at disse Skolers Antal voxer, som vi maa finde det godt og høist anbefalelsesværdigt, at de Alle, saavidt vi af Bekjendtgjørelserne har set, holder sig den Plan efterrettelig, kun at have Eleverne om Vinteren og ikke, som Nogle har tænkt paa, Aaret rundt. Thi skaffer man Gutterne, om endog i nokjaa liden Mon, Afsmag for legemligt Arbeide og Hjemmets Syssel og vænner dem til at betragte Oplysningen som Noget, man ikke kan erhverve sig uden at forlade alle andre Ting, da forfeiler disse Skoler i høi Grad sit Maal, og er da ikke synderlig bedre skikket til at befordre Fædrelandets sande Tarv, end hvilkesomhelst andre Anstalter, der gjør Folk for fine til at bruge Spaden, istedetfor at de skulde give dem en løftet Sans med Lys i Blikket, Tanker i Hovedet og Sang i Munden, saa baade Spaden, Plogen og Gjødselkjærren blev dem kjærere end før, fordi de i disse Redskaber som i Bondens Syssel i det Hele havde lært at se ikke Trællekaar, der skulde skyes, naar man vilde være „dannet", men tvertimod en af Grundbetingelserne for Folkets Bestaaen og for Fædrelandets Vel, — en Grundbetingelse meget større end den at „studere."

Gjøvik i Beleiringstilstand. (Meddelt til Dr. Bl.) Ifølge Reisendes Beretning har man ogsaa paa Gjøvik feiret Formælingsdagen med Festmiddag og Salut. De saluterende Kanoner var opplantet paa Landeveien! For at herved ingen Ulykke skulde afstedkommes, havde Stedets offentlige Myndighed forbudt al Færdsel under Festen. Reisende Folk, som den Dag kom med Dampskibet til Gjøvik og vilde fortsætte Turen til Odnæs, maatte derfor slaa sig til Ro, indtil Gjøvikingerne vel havde indtaget sin Festmiddag.

Størsteparten af ander Stevnes Norfarjægter afseilede ifølge Berg. Adr. den 23de ds. om Eftermiddagen.

Fundet Lig. Liget af en Mand, efter Sigende Moses Andersen, Kjælderhandler hos G. Jæger, blev i Eftermiddag optaget i Smørsgaarden, skriver Bergensp. for 24de ds. Liget havde flere Huller i Hovedet. Manden forsvandt allerede for 14 Dage siden paa en gaadefuld Maade; der er dog ingen Rimelighed for, at han er myrdet for at røves, thi han havde endnu en Sparebankbog og en 10 a 11 Spd. i Lommen, da han fandtes.

Erkjendtlighedsgave. Den nye Distriktslæge i Midthordland, J. A. Heiberg, blev ifølge „Bergens Tid." ved sin Amkomst til Bergen „som Erkjendtlighedsgave og Erindring af Vestlofotens Lægedistrikts Indvaanere", overrakt en værdifuld og smukt forarbeidet Kaffekande af Sølv, et Dusin massive Sølvspiseskeer og et Do. Do. Sølvgafler.

En Professor i Magi. Den vestlandske Tidende, der udkommer i Arendal, skriver: „Forrige Fredag nød vor By den Ære at blive gjæstet af en Tusindkunstner, Professor i den røde Magie, Hr. de Magnus, der paa de store røde Plakater underrettede Publikum om, at han samme Aften i Theatret vilde overraske det med en hel Del nye og underfulde Taskenspillerkunster, hvorhos Aftenens Nydelse yderligere skulde forhøies ved en sort Sanger, der i Nationalkostume skulde afsynge forskjellige Nummere. Det Publikum, der indfandt sig, følte sig ikke synderlig tiltalt ved Præstationerne, der var temmelig almindelige og udførtes med alt andet end Præcision. Imidlertid viste det sig siden, at Professoren havde gjemt sit Forcenummer tilsidst, idet han Dagen efter meget behændig bragte sig selv og den sorte Virtuos til at forsvinde, uden at uleilige sig med at betale nogen af de Udgifter, som Aftenens Præstationer havde paadraget ham. Vi have troet at burde gjøre opmærksomme herpaa, for at de Tilskuere, der i andre Byer maatte komme til at kjede sig ved Professor Magnus's Forestillinger, ikke maa glemme, at han muligens tør have en overraskende Triumf i Baghaanden." — „Bergens Tid." føier hertil følgende Bemærkning: Vi kunne til Efterretning for de Byer nordenfor, som Hr. Professoren paa sin Kunstreise agter at glæde med sit Besøg, underrette om, at han ogsaa her i Bergen har endt med den samme „tour d'adresse". Uagtet Faren for at berøve Publikum det Pikante ved den det tiltænkte Overraskelse, tro vi at burde anmode vore Kolleger nordenfor om paa Forhaand at meddele sine Læsere af hvilken Beskaffenhed Professorens bedste Kunster ere.

Seifisket har i den senere Tid slaaet meget godt til, heder det i „Finmarksposten" for 17de ds.; men det har kuns været drevet af liden Almue, hvoraf den nordlandske desværre allerede er hjemreist til Høaannen, saa at det nu kun drives af Hjemfolket. Ved Gjesvær har fisket for de faa Notlag, som laa der, været meget godt, ja endog rigt, idet to Notlag skal have fisket, det ene 100 og det andet 120 Tdr. Lever. Ogsaa ved Repvaag og Galten har Seifisket slaaet godt til. Seien har fremdeles saavel ved Gjesvær som paa Bryndsraasen den bedste Rygtgang, men saar nu gaa i Fred for Fiskerne.

Fra Novaja Semlja og om Sidorows Expedition læses i „Finmksp.": Et Fartøi er kommet tilbage fra Novaja Semlja og bragte en særdeles vellykket Fangst, nemlig 238 Hvalros, 30 store Kobber og 3 Hvidbjørne, en Fangst, som kan anslaaes til ca. 5000 Spd. Kaptein Carlsen beretter, at han inde i det kariske Hav har fulgt Kysten af Sibirien lige ind til en 16 Mile vestenfor Hvideøen og fandt ikke alene Farvandet ganske isfrit, men saalangt han kunde overskue Havet imod Hvideøen var der ogsaa aldeles isfrit, saa han anser det for høist sandsynligt, at Sidorow med sit Dampskib vil slippe frem til Obsloden, saafremt Havet forøvrigt maatte være farbart for Skjær og Grunde. Han fandt lange Strækninger af Siberiens Kyst lav og bevoxet med Krat næsten lige ned til Søen. Farvandet var derimod temmelig grundt, især jo længere øst han kom, idet han passerede flere Mile paa en Dybde af 4 til 5 Favne Vand. Grunden var jevn og bestod næsten overalt af Slam. Under Spitsbergen skal Isforholdene iaar være meget ugunstige for Fangst.

Finnernes Mening om Telegrafen. I „Finmksp." læses: Frugten af Storthingets Bevilgning til Telegrafledningens Forlængelse helt op til Vardø har allerede begyndt at vise sig i Tanadalen. Vistnok faa vi endnu lade være at telegrafere hverken til den ene eller anden Kant, og ikke faa af vor finske Almue, om just ikke benægte, ytre dog Tvivl om Muligheden af ved Hjælp af dette Middel at kunne meddele sine Tanker til nogen Uforstaaende. Andre paastaa, at Telegrafledningen gjennem „Finnernes Land" kun har til Hensigt at gjøre Ende paa Landets Befolkning, idet de tro, at Lynilden vil ramme ethvert levende Væsen, som maatte befinde sig i dens Nærhed, naar den er i Virksomhed. Flere ere ogsaa de Benævnelser med hvilke den betegnes, saasom Millograf, Billegraf osv. Selv de, der i Telegrafen synes at se en Budbærer, tvivle dog om, at Nytten af dette kostbare Anlæg vil kunne opveie de med samme forbundne Omkostninger. Til Dato sees Telegrafstolpene paa omtrent 1½ Mil at rage op over Trætoppene.

Om Guldvaskningen kan jeg for Tiden intet meddele, heder det i et Brev til „Finmks." Kun vides, at 4 Guldvaskere holde Hus oppe i Tanadalen; saasnart jeg kommer til Kundskab om, hvorledes det gaar dem og hvad der resulterer af Vaskningen, vil de høre fra

Deres Oarbis.

Indvandringen af Kvæner fra svensk og russisk Side har ikke i afvigte Vinter været saa betydelig som de foregaaende Aar, heder det fra Skibotten i Tromsø Stift. Her kom kun ned 28 Personer, hvoriblandt var 2 Familier med tilsammen 6 Børn. Derimod indflyttede i Vinteren 1867—68 114 Personer med 22 Børn.

Mordhistorier fra Sverige. „Marstrandsposten" for 22de dennes fortæller følgende: Fra Kalfs Sogn i Kinds Hered berettes, at Føderaadsmanden Lars Mortenson i Vighult af samme Sogn, Natten til i Gaar eller mellem d. 20de og 21de ds. paa en lumsk Maade skal være bleven myrdet i sit Hjem. Lars Mortenson, som var 60 Aar gammel, havde solgt sin Eiendom og boede nu alene med sin Hustru i en liden Stue paa sin forrige Eiendom. Da de alderstegne Føderaadsfolk ikke eiede nogenting af Værdi i sit Hus, er det ikke troligt, at Morderen i tyvagtig Hensigt har besøgt deres forsvarsløse Hjem; men maa det antages, at Mordet er skeet af Had og Uvillie imod dets Eier. Der fortælles, at en ældre og berygtet Person fra samme Sogn Aftenen forud havde besøgt Aføde, der var kommen i Uenighed med Angjældende, hvorfor denne ikke uden Grund har vakt Mistanken mod sig. Da de som Føderaadsfolk boede aldeles alene i sin Stue, var der ingen, som vidste Besked om Misgjerningen forinden en lille Pige fra en Plads i Nærheden den paafølgende Morgen hændelsesvis kom ind til de Gamle, hvor hun mødtes af det forfærdeligste Syn. Manden, der antagelig er vaagnet ved Overfaldet og som derunder har søgt at forsvare sig, laa midt paa Gulvet badende sig i sit Blod. Konen som heller ikke var undkommen, laa bevidstløs i Sengen. Den sidste Livsgnist var endnu ikke flygtet fra hende; men ogsaa hun var paa det forfærdeligste slaaet og tilredt i Hovedet, hvis øverste Del var blottet lige ned til Øinene, hverfor ogsaa hun, om hun endnu lever, er uden Haab om Redning. Nogle usammenhængende Ytringer, som det lykkedes at faa ud af hende, bestyrker Troen paa, at Morderen er den Person, som ovenfor er antydet. Nogen Politiundersøgelse var ikke bleven anstillet da Beretningen nedskreves, men antages snarligen at vilde finde Sted. Misgjerningen vækker hos alle en berettiget Bekymring; thi den er lykkeligvis usædvanlig i det gamle og faa fredelige Kind.

— Fra Stockholm skrives: Landssekretæren i Wermlands Len, Rudolf Trägårdh, har aflivet sig under et Besøg i Stockholm. Afdøde, der med sin Frue havde været ude paa nogle Visiter, kom kjørende alene hjem til Hotel „Kong Karl", hvor han og Kone logerede. En kort Tid bagefter kom ogsaa Konen hjem; men da Døren til Værelset ikke blev aabnet, uagtet gjentagne Anmodninger, blev en Stige sat op til Vinduet, hvorigjennem man banede sig Adgang til Værelset, og fandt man her Afdøde, der med tvende Barberknive havde overskaaret Pulsaarene paa Halsen og begge Haandledene. Han antoges at være bragt til Fortvivlelse over et langvarigt og ulægeligt Onde. Afdøde var 53 Aar gammel, havde tidligere været Borgermester i Karlshamn samt Medlem af flere Rigsdage.

Den Anekdot om Biskop Juell og Finnen, som efter et andet Blad astrykkes i Dagbladet den 7de ds. er urigtig, forsaavidt der fortælles, at Biskopen skulde have vist Finnen sin Ridderorden med Spørgsmaal om han havde seet sligt før. Juell var nemlig ikke Ridder af nogen Orden; det var derimod ved Synet af Biskoppens Guldkors, som Juell tilligemed sit øvrige Bispeornat bar ved Forretninger i Kirken, at en Fin skal have ladet falde den Bemærkning om at „Oxerenen altid gaar med Bjelde."

„Hun forkjøler sig, Kvindfolk, I have blottet hende formeget. Der er et fransk Ordsprog, der siger:

On est en Avril
N'ôte pas un fil."*)

Han fik se en Knappenaal paa Gulvet, tog den op og stak den i Opslaget paa sit Frakkeærme. Derpaa gik han gestikulerende, med lange Skridt op og ned ad Gulvet.

Jeg er i fuld Besiddelse af mine Aandskræfter. Jeg er klar, som Solen, i Hovedet. Jeg finder, at alt dette er fuldkommen i sin Orden, og jeg bifalder, hvad der er skeet. Naar hun vaagner, skal jeg kort og godt sige hende Altsammen. Katastrofen skal ikke lade vente paa sig. Der er ingen Gwynplaine. Farvel, Dea! Saa fortræffeligt Alt føier sig. Gwynplaine i Fængsel, Dea paa Kirkegaarden. De blive vis-à-vis. En rigtig Dødningedands. Det var et Fuskværk disse to Væsener, Dea uden Øine, Gwynplaine uden Ansigt. Vor Herre vil deroppe gjengive Dea Øinene, og Gwynplaine Skjønheden. Døden greier Alt. Alt er godt. Fibi og Vinos, hæng Eders Instrumenter bort. Det beseirede Kaos er beseiret. Hvor den Dea kan sove! Det er godt og vel, var jeg som hende, vaagnede jeg ikke mere. Bah — hun vil snart søvne ind igjen. En saadan liden Lærke er ikke seiglivet. Det er Følgen af at tale om Politik. Hvor Regjeringen har handlet rigtig! Gwynplaine hos Sheriffen — Dea hos Graveren. Det passer godt. Vi skal dø sammen. Ikke jeg og ikke Homo, men Dea. Jeg er vant til dette Liv. Jeg vil afskedige begge Pigerne. Jeg vil vandre min Vei alene med Homo. Homo vil blive en Smule forbauset, vil jeg tro. Hvor er Gwynplaine? Hvor er Dea? Gamle Kammerat, nu er vi atter alene. Det vil gaa som en Dands. Dea vil dø, lad hende det for mig — ah — hun vaagner.

*) Tag intet Vintersykke af
Alt i April, det blir din Grav.

i Verden. Jeg kjender Et og Andet. Om Politiken bryder jeg mig ligesaameget som om et Æsels lurvede Ryg. Jeg fik en Gang et Rap af en Baron. Jeg sagde til mig selv: „Det er godt, nu forstaar jeg mig paa Politiken. Folket eier nogle Skilling, Dronningen tager mod dem, Folket takker. Det er den simpleste Ting i Verden." Gwynplaine sidder vel bevaret. Han er paa Galeierne, det er retfærdigt. Det er billigt og velfortjent. Det er tilpas for ham. At tale som han gjorde, er forbudt. Er du kanske Lord du, dit Kryb. Sheriffen har knebet ham. Saa meget værre for ham, saa meget bedre for mig. Jeg er, min Tro, rigtig fornøiet. Hvilken uhyre Dumhed, jeg begik, da jeg tog mig af de to Smaa. Vi havde det saa hyggeligt tidligere, Homo og jeg. Hvad havde de at gjøre i mit Skjul, de Tiggerunger? Hvor jeg puslede om dem. Det var et skjønt Gods, jeg bjergede! Han var græsselig styg, og hun var enøiet paa begge Øinene. Og for sligt Pak gjør man Opofrelser! To kurrende Krøblinge, jo, det er smukt. Padden og Muldvarpen, hvilken Idyl. Den spilledes hos mig. Det kunde ikke andet end gaa som det gik. Padden talede Politik, Retfærdigheden blandede sig i Tingen, herligt! Nu er jeg da ham kvit. Da the wapentake kom, var jeg i Begyndelsen dum, man tvivler altid paa Lykken, jeg troede ikke, at jeg saa, hvad jeg saa, jeg troede, at det var umuligt, at det var en Mare, at det var en gjøglende Drøm. Men nei, Intet er virkeligere. Det er en lyslevende Sandhed. Gwynplaine er lykkelig og vel i Fængsel. Det er en Forsynets Naade. Det var det Misfoster, som hendrog Opmærksomheden paa mit Skjul og bragte mig selv i Fare. Farvel, Hr. Gwynplaine! Nu er jeg kvit dem begge. To Fluer i et Smæk. Thi Dea vil dø deraf. Lykkelig Reise. Jeg har altid afskyet dem. Hvor jeg er glad og fornøiet!"

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 28de Aug.

Dampskibet „Uffo", der hidkom igaar Eftm., medbragte fra Kjøbenhavn og Fredrikshavn, foruden andet Stykgods, 92 Foustager Smør, 720 Toppe Raffinade og 65 Sække Kaffe.

Idag indklareredes Dampskibet „Trafik", Kapt. L. Clase fra Kønigsberg med 2150 Tdr. Rug.

Indklarerede Fartøier den 27de Aug.

Skib	Kapt.	fra	med
Familiens Haab	Hansen	Moss	Rug.
Amalie Matilde	Larsen	do.	do.
Jedde	Martinsen	Harlingen	Ballast.
Niord	Bjørnstad	do.	do.

Udexpederede Fartøier den 27de Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Freya	Arnett	Tr.hjem	ufort. Varer.
Lykkens Prøve	Madsen	Skien	do.
Lykkens Prøve	Bugge	Laurvig	do.
Forsøget	Toft	Danmark	Oliekager.

Konkurs. Søndre Jarlsberg Skifteret: Landhandler A. Reinert af Tjømø den 19de August. Midlertidig Bestyrer Sagfører J. Meyer. Samling den 7de Septbr. Fordringer meldes inden 14de Oktober og prøves den 8de Novbr. Drammens Skifteret: Handelsmand B. C. Flaaten den 26de Aug. Samling d. 6te Septbr. Fordringer meldes inden 20de Novbr. og prøves d. 13de Decbr. Thrygstads Skifteret: Gaardeier Johan Olsen Sandvig d. 23de Aug. Saml. d. 7de Septbr. Fordringer meldes inden 12te Oktober og prøves den 26de s. M.

Skifteberetninger. Arendals Skifteret: Samlinger i J. Ph. Høyers Konkursbo d. 7de Septbr. og i A. Braavigs Konkursbo den 9de Oktober. Kragerø Skifteret: I Bager og Handelsborger Carl Julius Sogns Konkursbo den 16de Septbr. til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i det nordlige Norge og faldt lidt i det sydlige, mest paa Vestkysten. Stille med Regn nordenfor Stat, frisk vestlig Vind paa Vestkysten og laber vestlig søndenfor Nesset. Udsigterne ere til noget ustadigt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 28de August:

I Hotel Scandinavi: A. Bing fra Fr.stad, J. D. Brown, Esq., fra Leeds, Pastor Friis fra Fr.hald, Lunderby fra Kongsvinger, Pastor Faye og Frue fra Holand, Pastor Fearnley og Frue fra Danmark, Tybring fra Vestlandet, Pastor Moe og Skibsreder Lohre fra Drammen, Hoffgaard fra Tønsberg, Mr. Sanceaux fra Bordeaux, Mr. og Mrs. Leeti fra London, Galdenschon, Esq., fra Malta, Sallmayer fra Wien, von Dardel fra Genf, Norregaard fra Tonbberg, Laellyn, Esq., fra Wales, White, Esq., fra London, Hart, Esq., fra Manchester, Melville, Esq., fra Birmingham, John Hart, Esq., fra Liverpool, J. Brown, Esq., fra London, Monsieur Leganger fra Genf, Miss Gales fra Bristol, Miss Catten fra Plymouth, Beylegaard fra Tønsberg, Foged Nannestad fra Nordland, Schrøder og Andersen fra Drammen, Lacon fra London, Bodin fra Tønsberg, Hansen fra Gardermoen, Jakobsen med Familie fra Fr.stad, Provst Winsnes fra Hamar, Justitsraad Hvas fra Kjøbenhavn, Provst Stenersen fra Nannestad.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Mandag den 30te August (Kl. 7—9½) giver Undertegnede en Forestilling, bestaaende af: **Fruentimmerskolen**, Komedie i 4 Akter af Molière; til Slutning: **Mellem Slagene**, Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson.

Sigward Gundersen. Laura Gundersen.

Dampbaaden "Louise".

Fra og med Mandag den 30te August afgaar „Louise" **om Hverdagene** sidste Gang **fra Ladegaardsøen** Kl. 8½ Aften.

Om Søndagene, naar Veiret er smukt, vil „Louise" i Regelen gjøre en Extratur **til Sandviken** Kl. 10¼ Morgen.

Direktionen.

Drammens-Deligensen

afgaar fra 1ste September 2 Gange daglig. Kl. 8½ og Kl. 2.

„SKANDIA"

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**

Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Faste Eiendomme.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Northamerican Lloyd til America.

Et begrændset Antal Emigranter kunne, ved snart at lade sig indskrive, erholde Billet for Reise med „Fulton" til en meget billig Pris.

Vexler paa America erholdes til laveste Kurs.

O. SVENSON,

General-Agent for det americanske Emigrant-Compagni og „the Northamerican Lloyd".

Sommer-Varer.

Et smukt og stort Udvalg af **Sommervarer** tillader jeg mig at anbefale **til følgende billige Priser:**

Jaconet og Organdy i nye Mønstre fra 12 til 20 ß Alen.
Sienos (Uldbarege) i mange Farver - 16 ß Alen.
Alpaca Lustrins (Støvtøier) - 12 til 40 ß.

Ligeledes anbefales et stort Udvalg i **andre Kjolestoffe** for Saisonen til bekjendte billige Priser.

Min Fabrik for Søm anbefales til hurtig, smuk og billig Udførelse.

NB. **En Restbeholdning** af lyse og mørke Kjolestoffe fra forrige Saison samt et Parti Kjoletøier fra en Fabrikant **realiseres** fra 10 ß Alen.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Tilsalgs.

Gravmonumenter,

Kors og **Plader** realiseres til nedsatte Priser. **Peter Seest,**

Dronningens Gade No. 34.

Koge-Apparater

for Parafin og Petroleum, patenterede for Norge, faaes alene hos

Peter Seest,

Dronningens Gade No. 34.

Brugsanvisninger udleveres.

(Nygaden No. 8)

anbefaler sit Lager af alle Sorter Dørvridere til billige Priser pr. Contant. Udenbyes Ordres expederes prompte. Kun solid Arbeide, mærket med mit Navn, bliver leveret.

---

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

Instrumentmager Chr. Enger, boende i Dronningens Gade ligeoverfor Hôtel de Scandinavie, anbefaler til billige Priser: Compasser i forskjellige Størrelser, Skibs- og Marinekikkerter, Theaterkikkerter, Niveler- og Landmaalingsinstrumenter, Briller, Lorgnetter m. m. Bestillinger og Reparationer modtages.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Sæbeudsalg.

Flere Sorter god Stangsæbe, Glycerinsæbe, Mandelsæbe, fin Toiletsæbe, Grønsæbe, Sodasæbe, udmærket god Fiske- og Vaskelud, Soda og Blanksværte samt god Pomade hos

Karoline Holth,

Øvre Voldgade No. 8.

Skindvarer.

Portemonnaier, Lommebøger, Noticebøger, Cigaretuier, Vexel- og Brevmapper etc.

Ny Forsyning i smukt Udvalg.

Endvidere anbefales mit **Bogbinderi & Linieranstalt** for Protokoller og alle Sorter Skole-, Contor- og Tegnematerialier til yderst billige Priser.

H. Clausens Enke.

Jernbanetorvet.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,

Lilletorvet.

Fjær, Duun & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Vpd.

Gaaseduun til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.

Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos

Gunerius Pettersen.

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation, i Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

En fuldstændig Borgeruniform med Bandolæder og Patrontaske er tilsalgs. Avis-Exped. anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

II. Hvad han gjør.

Han kom til Tadcasterværtshuset.

Klokken slog halvsyv. Det var strax før Skumringen.

Mester Nikless stod i sin Dør, han saa endnu ligesaa overrasket og forskræmt ud som om Morgenen.

Paa lang Afstand raabte han Ursus imøde:

„Nu?"

„Nu, hvad?"

„Kommer Gwynplaine snart tilbage? Det er paa høi Tid. Publikum vil snart indfinde sig. Bliver der nogen Forestilling af Manden som ler i Aften?"

„Jeg er Manden som ler", sagde Ursus.

Og han saa paa Værtshusværten med et bredt Grin.

„Derpaa gik han en Trappe op, aabnede Vinduet, strakte Armen ud og tog ned de to Plakater Manden som ler og det beseirede Kaos, tog dem under Armen og gik ned igjen.

Nikless fulgte ham med Øinene.

„Hvorfor tager I dem ned?"

Ursus svarede med en Skoggerlatter.

„Hvorfor ler I?" spurgte Værtshusværten.

Ursus svarede:

„Jeg trækker mig tilbage til Privatlivet."

Nu forstod Mester Nikless, hvad han vilde; han gav sin Løitnant, Opvarteren Govicum, Befaling til at underrette Alle, som indfandt sig, om, at der i Aften ikke blev nogen Forestilling. Han flyttede den Tønde, som havde gjort Tjeneste som Billetkontor, bort fra Døren og stillede den i et Hjørne af Skjænkestuen.

Nogle Øieblikke derpaa gik Ursus ind i Green-Box.

Han lagde begge Plakaterne i en Krog og gik ind i „Damepavillonen", som han kaldte Kvindernes Rum.

Dea slumrede.

Hun laa paaklædt paa sin Seng og med opknappet Kjole som altid under sin Siesta.

Tæt ved hende sade Fibi og Vinøs i dybe Tanker.

Uagtet Klokken allerede var saa mange, havde de endnu ikke trukket i sine Gudindedragter, en Omstændighed, der vidnede om dyb Nedslagenhed. De bare endnu sine grove Arbeidsklæder.

Ursus betragtede Dea.

„Hun øver sig til en længere Søvn", mumlede han.

Derpaa sagde han til Fibi og Vinøs:

„Jeg vil sige sige Eder en Ting, der er saa god som to. Det er forbi med Musiken. I kan lægge Trompeten tilside. I har gjort Ret i ikke at jugle Eder ud som Guddommeligheder. I ere ikke for vakkre som I nu ere, men I have handlet rigtig. Behold Eders Pjalter paa Eder. Der bliver ingen Forestilling i Aften. Ikke heller i Morgen, ikke heller iovermorgen og ikke heller iover-overmorgen. Der er ingen Gwynplaine mere. Der er ikke saa meget af Gwynplaine som jeg kan lægge paa Neglen af min Lillefinger."

Atter rettede han Blikket paa Dea.

„Hvilket Slag for hende! Det bliver som naar man blæser et Lys ud."

Han blæste sine Kinder op:

„Puh! — Og saa er det forbi."

Han brast ud i en tør og lav Latter.

„Minus Gwynplaine er minus Alt. Det vil blive som om jeg tabte Homo. Det bliver værre. Hun bliver mere ene end Nogen."

Han gik hen til Gluggen.

„Hvor Dagen alt er bleven lang, man ser til Klokken syv. Men det er dog i ethvert Tilfælde bedst at tænde Talgstumpen."

Han slog Ild og tændte Lys.

Han bøiede sig over Dea.

Dagbladet.

No. 200. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 30te August 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Telegrafnyt.

Paris, 28de August. De foruroligende Rygter om Keiserens Befindende dementeres officielt. De rheumatiske Lidelser ere betydelig aftagne og han spadserede igaar i St. Cloud. Der er anordnet Undersøgelse om Rygternes Udspring.

Paris, 28de August. „Journal officiel": Keiserens Rheumatisme er daglig i Aftagende; de modsatte Rygter hidrøre fra beklagelige Børsmanøvrer. Keiserinden er afreist til Bastia. Prim er ankommen hertil.

Fra Trondenæs.

18de August 1869.

Om Menighedsmødet.

Onsdag den 14de Juli holdtes Missionsgudstjeneste i Trondenæs Kirke. Som jeg før har meddelt, var her paa Grund af de mange Møder, som samtidig skulde afholdes paa Stedet, en Mængde fremmede Mennesker forsamlede, og da Veiret var saa ganske taaleligt, mødte ogsaa Mange frem saavel Sognets Folk som fra Nabosognene; skjønt den største Del af den mandlige Befolkning paa vore Kanter netop paa den Tid laa ude paa Seifiske. Den gamle, ærværdige Trondenæs Kirke kunde dog godt rumme de Tilstedeværende. Jeg maa ikke ansees at tale nærbødig om dette værdige Gudshus, naar jeg siger, at det har stor Mave, men mangler baade Hoved og Øine; thi jeg mener da ikke noget være dermed, end at Kirkeskibet er stort og rummeligt, men det mangler ganske Taarn og næsten ogsaa Vinduer. Kirken er saaledes indvendig i Almindelighed skummel, og nu, da den var saa fuld af Mennesker, blev der næsten fuldstændig Mørke. Skjønt det var midt paa Sommeren, da vi heroppe have Solen over Horisonten hele Døgnet, og Kl. var 11 om Formidd., tog Menneskene sig dog ud som Skygger, og Organisten maatte tænde sine to Lys for at kunne se Noderne. Dog nok herom. Det var en høitidelig Stund. Provst Lied fra Alten intimerede, Stiftsprovst Brun prædikede og Sognepræst Valeur fra Lødingen sluttede Forretningen med en Tale fra Kordøren. Denne Sidste havde valgt til Text 1 Saml. Bog Kap. 7, 7—14, hvilken han udlagde paa en saa eiendommelig og gribende Maade, at der neppe skulde findes Nogen i den hele Forsamling, som ikke blev høilig bevæget.

Om Eftermiddagen Kl. 4 skulde Menighedsmødet begynde. Det skulde holdes under aaben Himmel paa Præstegaardstunet, hvis Veiret tillod det, eller ogsaa i Kirken. Det Sidste blev Tilfældet, da det udover Eftermiddagen begyndte at regne saa smaat og at blæse en gjennemtrængende Vind. Folkemassen var omtrent den samme som under Gudstjenesten om Formiddagen. Stiftsprovst Brun fungerede som Dirigent. Samtaleemnerne vare de af Kristiania-Komiteen fremsatte, hvilke vistnok ere vel bekjendte af de allerede offentliggjorte Referater af Forhandlingerne i flere lignende Møder. Efterat Dirigenten ved et længere Foredrag havde aabnet Diskussionen, gik Debatten ganske livlig. De Debatterende vare mest Præster og Skolelærere. Af Lægmænd foruden de sidnævnte var der kun faa, som ytrede sig, og navnlig kun et Par Stykker, som ikke vare Deputerede til Missionsmødet. Man syntes at være enstemmige i, at Kirken trængte „et Organ". Hvilken Mening Enhver lagde deri, faar blive hans Sag. Nogen speciel Forklaring af Begrebet „Organ" i denne Forbindelse fremkom ikke, saavidt jeg forstod. Ligeledes udtalte man sig enstemmig om Ønskeligheden af at engere Menighedsmøder kunde komme istand, og endelig om Sammenkaldelsen af et Stiftsmøde. Til Ordningen heraf blev valgt en Stiftskomite bestaaende af fer Medlemmer. Saa langt frem som til et Landsmøde turde man endnu ikke tænke, skjønt man ingenlunde oversaa det Gavnlige for Kirken, som en saadan større Sammenkomst af dens Lemmer utvivlsomt maatte medføre. Dette er Hovedsummen af det Passerede. Da fuldstændigt Referat snart — om det ikke allerede er — vil blive offentliggjort, skal jeg ikke videre gaa ind paa de egentlige Forhandlinger, men tillade mig nogle korte Bemærkninger, der nærmest er at betragte som min personlige Mening om Sagen og dens Stilling paa disse Kanter af vort Land.

Dersom man vilde anse de Resolutioner, som fattedes i det ovenomtalte Kirkemøde, som et Udtryk for Folkevillien, saa tog man storlig feil. Faa eller ingen af Deltagerne i Kirkemødet turde fremtræde som Repræsentant for en Kommune, de udtalte blot de personlige Meninger. Heller ikke kan man sige, at her er nogen Bevægelse i Retning af en kirkelig Reform. Rimeligvis bliver her snart et Røre; men det skal være sagt paa Forhaand, at et saadant er bragt istand ved Agitationer. Jvrene paastaar, at Folket holder sig roligt, fordi der ikke er aandeligt Liv i Menighederne. En saadan Paastand er af samme Gehalt, som naar de kalde Præsterne „et nødvendigt Onde", eller naar de sige, at ved Menigheden forstaaes kun „Guds Børn", hvilket efter den almindelige Terminologi hos os vil sige det Samme som de „Vakte." Heraf følger da konsekvent, hvad der ogsaa høit og lydeligt er udtalt, at Præsten kun er Præst for de „Vakte", ikke for Andre. Begreberne er saaledes paa den ene Side meget uklare og paa den anden er det vel desværre ogsaa saa, at det aandelige Liv kun rører sig svagt. Det vilde derfor være godt, om Livet kunde vækkes og Skjønsomheden skjærpes ved større og mindre kirkelige Sammenkomster. Folket maa først vækkes og saa belæres. Under Diskussionerne i Kirkemødet kom ogsaa Forandringerne i Lovgivningen om Konfirmationen, Ægteskabet, Sognebaandet osv. paa Tale. Saavidt jeg kunde skjønne ønskede Alle heri en Forandring, og saavidt jeg kjender Folket heromkring, er Meningen for, at Sognebaandet burde løses og den tvungne Konfirmation ophæves. Hvorvidt Forsamlingerne i disse kirkelige Møder kun er beregnede paa at vække Folkets Sands for kirkelige Sager, eller de i Grunden er at betragte som Præmisser til en ny kirkelig Lovgivning, er Noget, som Tiden vil vise.

Kristiania, den 30te August 1869.

Uagtet det neppe er Umagen værd at tage til Gjenmæle mod Aftenbladet for dets selvbehagelige og ungdommelige Forsøg i sit Lørdagsnummer paa at belære os om Logik og „Selvmodsigelser", saameget mere som Bladet i sine „ædruelige Betragtninger" (!) er kommet til Skade for at forgribe sig baade paa Sandheden og paa Det Passende, saa skulle vi dog for Sagens Skyld endnu gjøre nogle Bemærkninger.

Om Sueztogtet har Aftenbladet Intet kunnet oplyse, som ikke al Verden før vidste, saa vi aldeles kan ignorere dets Artikel forsaavidt. Derimod skal vi gjøre et Par Bemærkninger, som yderligere belyse Spørgsmaalets Realitet, forsaavidt angaar vore tidligere Ytringer om Statsraad Brochs Komplimenter til Værftschef Valeur. Aftenbladet maa for os gjerne blive sin logiske Gjøg, saa længe det lyster, til Opbyggelse for et Publikum, som før kjender dets logiske Evne og dets faste Holdning.

Statsraad Brochs Anerkjendelse var kun formel, forsaavidt han fritager Værftschefen for Ansvaret for egenmægtig Adfærd, og bevidner, at hans Foranstaltninger paa Horten vare godkjendte paa høiere Steder. Men dette vidste alle Mennesker før Broch skrev sin Departementsskrivelse. Men hvad man tillige syntes at være paa det Rene med var, at det alligevel ikke gik, som man kunde ønske og forlange paa Horten, og at Valeur havde altfor let for at faa sine Foranstaltninger godkjendte. Under slige Omstændigheder er Intet rimeligere og mere stemmende med Værftschefens egen personlige Værdighed, med den nye Statsraads nødvendige Krav paa en vis Ryddighed i Forholdene og med Tingenes eget Tarv, end at Værftschefen træder af, naar han faar en Overordnet, som har indtaget sin Plads for at reformere Marinestellet efter sit eget Hoved og for at sætte sin egen Villie istedetfor hans. Nye Forhold kræve ofte nye Mænd, og de gamle Forholds Mænd have endog et billigt Krav paa at faa Orlov fra Tjenesten ved slige Leiligheder. Vi forudsætte nemlig, at de interessere sig for sit Kald og sin Sag og den Opfatning deraf, som de i Gjerningen har gjort til sin. Dette skulde vi tiltrods for Aftenbl. tro var baade europæisk, konstitutionelt, fornuftigt eller — hvad der er det samme — det er det, som en rigtig organiseret mandig Personlighed maa forudsætte og ønske. Ingen exalteret Lyst til at uddele Opreisninger, Ros og Belønninger, ingen østerlandsk Bevaagenhedsrid kan opveie det Sunde i, at det frie Samfunds Mænd „er viet til sin Klinge."

Forøvrigt turde det ogsaa endnu være i Minde, at Værftschef Valeur efter et sikkert Rygte i de sidste Aar alene er bleven hængende i sin Stilling, fordi Statsraad Kitel Motzfeldt blev styrtet; hans Afskedigelse skal have været nær forestaaende, da man overraskedes med Efterretningen om, at Svenskestriden havde ført til Motzfeldts Afskedigelse og til Haffners Udnævnelse til Marineminister.

Fyrsten af Hohenlohe. Blandt de sydtyske Stater indtager Bayern paa Grund af sin Størrelse og Folkemængde — det har ca. 5 Millioner Mennesker — en saa fremragende Plads, at dets Politik har væsentlig Betydning for hele Sydtyskland, og Bismark har i sine Bestræbelser for at samle Tyskland under Hohenzollernes Scepter havt en vigtig Støtte i den bayerske Premierminister, Fyrsten af Hohenlohe, som trolig har fremmet de preussiske Annexionsplaner, medens han bestandig har givet det Udseende af, at han kun havde Bayerns Uafhængighed for Øie. I Wien ved man meget vel, at Fyrsten af Hohenlohe kun gaar Bismarks Ærinde, og det Forhold, hvori Preussen har vidst ved Magt og List at stille sig til de sydtyske Stater, er Hovedaarsagen til den bitre Følelse, som er kommen tilorde i de Depescher, der ere udvexlede imellem Berlin og Wien, og i de Udtalelser, der ere fremkomne i begge Hovedstæders officiøse Organer. At Bayern under den nuværende Regjerings Ledelse vil vedblive at knytte sig stedse inderligere til Preussen, er ingen Tvivl underkastet, og en Artikel i „Augsb. Allg. Zeit.", der angives at være af officiøs Oprindelse, er et fornyet Vidnesbyrd herom. Det heder deri: „I sin bekjendte Cirkulærdepesche, der udstedtes umiddelbart efter Valgene, kunde Fyrst Hohenlohe med Rette udtale, at de nye Kamres Stemmeforhold ikke vilde afgive tilstrækkelig Grund til en Forandring i hans Politik. Paa den ene Side vil Indtrædelsen i det nordtyske Forbund ikke have noget Flertal for sig, men paa den anden Side vil vel intet Parti, end ikke det yderste kirkelige Parti, opstille et Program, der fordrer et Brud af Alliancetraktaterne, Tilslutning til en fremmed Magt eller endog blot en antinational Politik. Om end intet Parti udtrykkelig maatte billige Fyrst Hohenlohes Politik, saa er dog derved, at heller ingen bestemt anden Politik vil kunne glæde sig ved et sandt Flertal, godtgjort, at den er den i Bayern for Tiden ene mulige og derfor ogsaa den rigtige. Men denne Politik gaar ikke ud paa Opretholdelsen af status quo fra 1866 paa ubestemt Tid; thi netop for at gjøre Ende paa en stillestaaende, vaklende og laverende Politik, saaledes som den i Efteraaret hint Aar var bleven foreslaaet Kammeret af Ministeriets daværende Leder, og fordi Fyrst Hohenlohe bekjendte sig til en Handlingens Politik, der i lige høi Grad søger at tilfredsstille den bayerske Selvstændighed og Trangen til national Enhed, — netop derfor kaldtes han af Kronen til sin Post. At de Veie, han maatte betræde, vare forviklede, det er fra Begyndelsen af blevet anerkjendt fra alle Sider, og naar Resultaterne af hans møisommelige Anstrengelser kun ere blevne lidet synlige, saa er det vel et Bevis paa Vanskeligheden af den Opgave, som Kjendsgjerningerne have stillet enhver sydtysk Statsmand, men ikke paa, at Fyrst Hohenlohe har opgivet sine Planer. Disse Planer ere, som tidt nok fremhævet, en Rekonstruktion af den for tre Aar siden skabte uholdbare Tilstand ad den Vei, hvilken de da afsluttede Traktater angive som den formelt eneste berettigede. Men naar de to Partier, der i de vordende Kamre ville staa ligeoverfor hinanden, have noget Berøringspunkt fælles, saa maatte det være Fyrst Hohenlohes tyske Politik, der gaar ud paa at hævde de bayerske Souverænitetsrettigheder og Landets Uafhængighed, men tillige bane Veien for de sydtyske Staters nationale Forbindelse med det nordtyske Forbund og derved skabe en Enhed af det for Tiden adsplittede Tyskland i Form af et Statsforbund." Endnu mere betegnende end selve Artiklen er en til den føiet Note, hvori det heder: „Der maa gjentagende gjøres opmærksom paa, at mellem disse (i 1866 afsluttede) Traktater kun Berlinerfreden og Præliminarierne i Nikolsburg ere bindende for Bayern, fordi de af Bayern ere anerkjendte som bestemmende for Tysklands fremtidige Organisation. Bayern har ikke ved nogen Retsakt tiltraadt Pragerfreden; den „internationale" Karakter af den eventuelle sydtyske Statsforening, som er bleven stipuleret i denne Freds Artikel IV, har altsaa ingen Gyldighed for Bayern". Tydeligere er det ikke godt muligt at tale, og hvis Fyrst Hohenlohes Anskuelser ere udtrykte i ovenstaaende Artikel, saa er det herved givet, hvad han stræber efter. I Pragerfredens Artikel IV, der ganske rigtig i det anførte Hovedpunkt afviger fra Fredspræliminærerne i Nikolsburg, erklærer Østerrig sig enigt i, at „de Syd for Mainlinien liggende Stater træde sammen i en Forening, hvis nationale Forbindelse med det nordtyske Forbund forbliver forbeholdt en nærmere Aftale mellem begge, og som skal have en international uafhængig Tilværelse". Denne sidste Bestemmelse, der knytter sig som en meget væsentlig Betingelse til den forudgaaende Indrømmelse, anerkjendes altsaa ikke som gyldig for Bayern; det bliver en Sag imellem Preussen og Østerrige, ifald Preussen vil bryde den, Bayern har frie Hænder til at gjøre, hvad det vil. Og det, som Fyrsten af Hohenlohe virker hen til, er at skabe et sydtysk Statsforbund i national Forbindelse med det nordtyske Forbund, men uden nogen international uafhængig Tilværelse, med andre Ord at omdanne de sydtyske Stater til Vasalstater af Preussen. Denne Erklæring, der fremkommer saa kort efter de sidste preussiske Depescher til Wien og synes ligesom at udgjøre et Supplement til dem, er unegtelig meget betegnende for Situationen, og kunde Bismark og Hohenlohe faa Lov til uforstyrret at gjennemføre deres Planer, saa vilde der ikke hengaa lang Tid, inden Preussen, uanseet alle indgaaede For-

pligtelser, vilde havde opslugt ogsaa den hidtil halvt uafhængige Del af Tydskland. Imidlertid er der herfor adskillige væsentlige Hindringer, deriblandt selve den i Bayern herskende Stemning. Artiklen i „Augsb. Allg. Z." indrømmer, at Fyrsten af Hohenlohes Politik ikke støttes af Kamrene; deres Flertal er bestemt imod en Indtrædelse i det nordtydske Forbund, og det vil utvivlsomt i ligesaa høi Grad modsætte sig en anden Ordning, der kun levnede Bayern en Skintilværelse som selvstændig Stat, men i Virkeligheden var ensbetydende med dets Opgaaen i det hohenzollerske Soldaterrige. Ganske vist gives der i Bayern ligesom i de andre tydske Stater et „nationalt" Parti, der er villigt til at ofre Landets Selvstændighed for at opnaa Tysklands Enhed; men imod det staar et andet, stærkt Parti, der er bestemt antipreussisk, og som under en ny Krig mellem Frankrige og Østerrige paa den ene Side, Preussen paa den anden, ikke vilde tage i Betænkning, trods de aftvungne preussiske Alliancetraktater, at tage Parti for den naturlige Allierede, for Østerrige. Et af dette Parties Organer, „Bayr. Vaterland", udtaler dette udtrykkelig, idet det paakalder en Krig som det eneste Bolværk imod Preussens Overgreb, og bliver naturligvis i den Anledning af „Nord. Allg. Zeit." stemplet som Fædrelandsforræder; men hvad det har ytret, betragtes af en stor Del af den bayerske Nation, visstnok dens Flertal, som det rette Fædrelandssind, og den heri liggende Hindring for den attraaede „nationale Forbindelse med det nordtydske Forbund" vil det falde DHrr. Bismark og Hohenlohe noget vanskeligt at overvinde, dertil har Livet under Kong Vilhelms Scepter et forlidet tiltalende Præg.

Ved Biskop Arups Embedsjubilæum i Lørdags holdt Stiftsprovst Essendrop paa Præsteskabets Vegne følgende Tale:

„Hr. Biskop! Vi have udbedet os Tilladelse til at fremstille os for i samlet Kreds at bringe Deres Høiærværdighed vor Hilsen og Lykønskning i Anledning af Dagen og dens Betydning for Dem og for os.

Femti Aar ere henrundne fra den Dag, da Hr. Biskopen første Gang kaldtes til det hellige Embede, og i de mange Aar med de mange Dage har Herren mægtigen og naadigen baaret Dem og Deres Gjerning. Ogsaa Deres Livsgang har havt Smertens Mærkedage vel ogsaa i Deres Embeds Betjening; men Herrens Fred har dog været større end Smertens Ve, og det Bedste af, hvad De har tabt for denne Verden — ogsaa forgjæves Arbeide i Herrens Tjeneste — er jo dog kun gjemt hos Herren. Og rigeligt har Herren udøst over Dem det, som Hjertet saa villigt kalder gode Gaver. I Deres Aften staar De omgiven af kjærlige Børn, hvis Ære og Glæde det er at se op til Fader, og paa hvem Deres Øie kan hvile med glad Tak og freidigt Haab, — staar De mere, end det i Almindelighed falder i Menneskers Lod, styrket paa Sjæl og Legeme, hædret med Manges Hengivenhed, Alles Høiagtelse, eiende mange visst for Deres Hjerte saare dyrebare Minder fra de Kredse, hvori det har været Dem forundt at bære Herrens Ord og gjøre Herrens Tjeneste, og kan med Troens Øie se Lys i Herrens Lys, med Troens Hjerte hvile i vor Guds og Frelsers Kjærlighed.

Og Deres Jubilæumsdag har sin Betydning ogsaa for os, der hilse Dem som vor kjære og høiagtede Biskop. Vi ere bundne til Dem, ikke alene ved den Agtelse og Ærbødighed, som skyldes Manden med Graahaarskronen, eller ved den Deltagelse, som Hjertet maa fornemme for den, med hvem Herren gjør noget Særegent, men vi se i Embedet Herrens Ordning, tro for visst, at det er Herren selv, der har sat Dem til i hans Navn at være vor Tilsynsmand. Det er derfor en hellig Ærbødighed, hvormed vi se op til Dem; der er en oprigtig Hengivenhed for Dem, saasandt der i vore Hjerter er en oprigtig Hengivenhed for ham, hvis Tjenere vi skulle være, og hvis Sendebud just til os vor Biskop er. Og Herrens Aandsdrift have vi her saameget lettere for villigt at følge, som vi baade paa os selv og i vore Menigheder paa mange Maader have erfaret den Kjærlighedens Velsignelse, som Herren har lagt i Deres Tjeneste.

Derfor knytter Taknemmelighed sig til Hengivenhed og Ærbødighed, rører sig dobbelt paa en Dag som denne, og forener os med Hr. Biskopens Familie og Venner i Bønnen, at Herrens Naade fremdeles maa være rig over vor Biskop, hans Hus og hans Gjerning, saa det til Deres sidste Stund velsignet maatte opfyldes paa Dem, hvad Herrens Ord forjætter Herrens Egne: „De, som ere plantede i Herrens Hus, de skulle grønnes i vor Guds Forgaarde; de skulle endnu bære Frugt, naar de ere graahærdede; de skulle være saftrige og grønne for at forkynde, at Herren er oprigtig!"

Paa Deres Ordineredes og det nærværende og forrige Kristiania Stifts Præsteskabs Vegne bede vi Hr. Biskopen venligen modtage 2 Albums. Naar vi have troet at burde vælge et saadant Minde om vor Deltagelse for denne Dag, er det skeet i den glade Vished, at De har et faderligt Sind og en kjærlig Tanke for enhver af os, og derfor gjerne vil modtage en særskilt Hilsen fra hver enkelt, paa hvem De har lagt viende Hænder, hver enkelt, som arbeider under Deres Tilsyn, det Sind og Hjertelag bede vi os kjærligen bevaret."

Hele den talrige Forsamling, der nu var kommen tilstede, bleve gjæstfrit indbuden til den festlige Frokost, som derefter indtoges. I Bispegaardens Port var der endog posteret en Tjener med det Hverv at bede Enhver, som vilde gaa, om at blive og tage Del i Frokosten.

De tvende gjennem Stiftsprovst Essendrop overleverede Albums ere fuldstændige Pragtstykker, til en Pris af tilsammen 500 Speciesdaler. Hvert af dem er beregnet paa at indeholde 300 Portrætter, og de frembyde sig saaledes som temmelig svære Folianter. De ere indbundne i Marokin, hver af Permerne indfattet i en Ramme af massivt Sølvarbeide. Indbindingen er udført hos Bogbinder Clément i Kjøbenhavn efter Tegninger af Stadskonduktør Bull. Det ene Album, der indeholder Billeder af 260 af Biskop Arup ordinerede Geistlige (hvoriblandt 8 Biskoper, nemlig: Darre, Juell, Gislesen, Laurin, Grimelund, Essendrop, Birkeland og Folkestad) bærer paa Forsiden i Midten St. Peters Billede og i fire Medaljoner, anbragte i Hjørnerne, de fire Naademidlers Symboler, Alt i Guldtryk. Det andet Album, der indeholder omtrent 240 af Kristiania Stifs forhenværende og nuværende Præster, bærer paa Forsiden i Midten Billedet af en Stavekirke, i Hjørnerne de fire Evangelisters Symboler.

Paa Grund af de Lykønskendes Mængde vare de forskjellige Korporationer tilsagte til forskjellig Tid, hvorfor Kristiania lærde Skoles Personale og Kristiania Skolelærere først senere indfandt sig. Paa de førstes Vegne talte Rektor Vibe og paa de sidstes Skoleinspektør Jessersen. Biskopen takkede dybt rørt og tildels i længere Foredrag. Derefter indtoges Frokost, hvorfra man vendte tilbage Kl. henimod 5 Eftermiddag. Blandt de Lykønskende saaes Sogneprest Harbitz, Stiftsprovst Lassen, der ligesom Statsraad Riddervold ogsaa skal feire sit Embedsjubilæum iaar, Statsraad Stang, Hassner o. s. v.

Hs. Maj. Kongen havde gjennem Kirkedepartementets Chef ladet Biskopen overrække Medaljen for Borgerdaad i Guld.

Biskop Jens Lauritz Arup er ifølge Forfatterlexikon født den 20de April 1793 i Kristiansand af Forældrene Klokker Torkild Arup og Elen Dorothea Dokkedal († 1809); Student fra Kristiansands Skole 1811, var 1812—13 Sekretær paa det af Danske og Nordmænd bemandede Orlogsskib „Danzig" ved Vliessingen, i hvilken Anledning han af Napoleon III har faaet St. Helenamedaljen; senere blev han Huslærer paa Falster og kom i 1814 hjem til Norge, hvor han levede af Undervisning. I Januar 1818 tog han theologisk Examen med Udmærkelse, blev 28de August 1819 residerende Kapellan til Ullensager, 1825 ligesaa til Bragernæs og Strømsø samt Adjunkt ved Drammens Skole, 1832 Sogneprest i Bragernæs, 19de August 1845 Stiftsprovst i Kristiania og 3die Januar 1846 Biskop i Kristiania Stift. Han var Storthingsmand fra Drammen 1836, 37, 42 og 45, blev Ridder af St. O. O. ved dennes Indstiftelse 21de August 1847 og blev 6te August 1860 ved Kroningen i Trondhjem Storkors af samme Orden, var Medlem af Interimsregjeringen i Stockholm under Kongens Udenrigsreise Sommeren 1852 indtil 1853. Som Forfatter er Biskop Arup mest bekjendt af Striden i 1840 i „Morgenbladet" med daværende Professor Hjelm i Anledning af dennes Forslag til Lov angaaende Grændserne for Religionsfriheden. Han har ogsaa udgivet 2 Hyrdebreve til sin Geistlighed om kirkelige Sager.

Hs. kongelige Høihed Prins Oskar besøgte idag fra Kl. 11—12½ Grønlands Almueskole, hvor han overvar Undervisningen i de øverste Klasser i Religion, Regning, Modersmaal og Historie samt tog Haandgjerningsskolen i Øiesyn. Han henvendte sig til Børnene flere Gange med Spørgsmaal og ytrede sin Tilfredshed med Undervisningen, Børnenes Arbeider og deres kvikke og friske Væsen. Hs. Høihed forelæste selv af Læsebogen klart og sprogrigtigt Stykket: „Ved Rondarne" af Vinjes Ferdaminni.

Embedsbesættelser. Rygtet vil vide, at Statsraad Meldahl skal ønske at gjenindtræde i et Dommerembede, og at han skal tænke paa det ledige Akers Sorenskriveri. Til Sorenskriver i Solør skal nu være indstillet Sorenskriver i Nordre Østerdalen, Hansteen.

Sølvimport. Dampskibet „Excell. Toll" medbragte fra Kjøbenhavn 17,050 Spd. i dansk Sølvmynt.

Svend Foyn har ifølge Brev til Tunsb. i det Hele fanget 9 Hvaler, foruden 4 tabte, hvorfor er betalt Bjergeløn.

Kuldseiling. Igaar Eftermiddag Kl. henved 2 kuldseilede en Lystbaad ude ved Nakholmen, hvorved 3 Personer omkom, nemlig: Norskarl Johannesen, Smed Larsen og Handelsbetjent Olsen. I Baaden, der skal have havt 6 a 8 Skpd. Ballast, befandtes ialt 10 Personer, hvoraf Nogle vare beskjæftigede med at spille Kort. Da de vare komne ud for Nakholmen, overraskedes de af en voldsom Kastevind, hvorved Baaden fyldtes og øieblikkelig gik tilbunds. De øvrige i Baaden værende 7 Personer bleve reddede ved tililende Baade. Ulykken antages bevirket ved, at den af Personerne, der var sat til at passe Seilene, har været saa optaget med at se paa Spillet, at han derover har glemt Seilladsen. En af de Forulykkede kom levende iland, men han var saa medtaget, at han strax opgav Aanden. Ogsaa flere af de reddede Personer skal idag føle sig stærkt medtagne af Overanstrængelse. Søndag den 30te August f. A. fandt netop en lignende Ulykke Sted, hvorved 6 Mennesker omkom. Disse gjentagende Ulykker, fremkaldte ved uvorren Seillads, synes at burde opfordre til nogen mere Forsigtighed ved den saa i Mode blevne Lystseillads.

Trikiner. Hr. Dyrlæge Kolderup har for nylig opdaget Trikiner i en saltet og røget Hamburgerskinke, der fra et Handelshus hersteds var bleven sendt ham til Undersøgelse. Hr. Kolderup antager, at Trikinerne vare levende, da de opdagedes, dog er han ikke vis herpaa, da han ikke havde anstillet de yderligere Undersøgelser, som ere nødvendige for at kunne bestemme saadant.

Nattekulde. Kl. 4 idag viste Thermometret ½ Kuldegrad og fra en Gaard i Aker berettes endog at Kulden i Nat har været indtil 2 Grader. Som Følge heraf er Potetesgræsset bortfrosset paa de lavlændte og vandsyge Agre og de mere kjælne Haveplanter, saasom Georginer, Bønner, Agurker etc. etc. ere strøgne med. Her inde ved Byen er Kornet saa langt fremme i Modenhed, at det ingen Skade antages at have lidt; det skulde da være Havren, der paa enkelte Steder maaske endnu ikke er modnet. Men det er at befrygte, at de nordlige Tragter, hvor Kornet formedelst den kolde Vaar og Forsommer er kommet sent i Vært, ere blevne haardt hjemsøgte. Potetesgræsset har paa enkelte Steder vist Pletter, men heldigvis antages de ikke at være de samme som for nogle Aar siden viste sig som Terraaddenhedens Forløbere.

Fra Horten skrives i Gjeng. for 27de ds.: Igaar inspicerede Statsraad Broch og Admiral Knap Korvetten „Nornen", der om Eftermiddagen ankrede paa indre Havn. Den sædvanlige Salut gaves. De afreiste om Aftenen med „Kronprinsesse Lovise".

Menneskeliv reddet. Kr.sands Stiftsavis for 26de ds. skriver: Mandag Formiddag faldt en liden Gut, 4 Aar gammel, i Vandet udenfor Langefeldts Almenning og vilde visstnok være omkommet, hvis ikke Skibskaptein Tellefsen, der som Passager netop kom med „Vidar" til Bryggen og bemærkede Ulykken, øieblikkelig var sprungen ud og efter længere Søgen, da Barnet allerede var sunket, havde fundet og reddet det. Det skal være det 5te Menneskeliv, denne Mand paa samme Maade har frelst.

Forsøgt Postrøveri. Fr.stads Ugebl. skriver: Onsdag Aften omtrent Kl. 10 blev der forsøgt Postrøveri paa Veien mellem Fredriksstad og Sarpsborg. Da Postkarlen, der skydsede Posten herfra til Sarpsborg, kom paa Moumskoven i Borge, blev han overfaldt af en Person, der pludselig sprang frem, kastede sig bag paa Kjærren og tildelte Postføreren — der var aldeles ubevæbnet — med en Hammer et Par Slag i Hovedet, der dog heldigvis ikke var voldsommere, end at Føreren beholdt sin Bevidsthed, og ved at skrige af alle Kræfter og slaa paa Hesten, sprang denne saaledes til, at Røveren faldt af og inden denne kom paa Benene igjen, var det forsent at gjentage Angrebet. Den Overfaldne fik ikke Tid til at se saameget paa Røveren, at han kan sige, hvordan han saa ud. Imidlertid havde Politiet efter de forskjellige Indbrud nede i Forstaden forrige Uge fattet Mistanke til en forhenværende Kontorist, der nu i længere Tid har været uden Beskjæftigelse og kun gaaet „paa Rangel", og da det tillige blev sagt, at samme Person havde ladet sig se paa Sarpsborgveien Morgenen efterat Røveriet var forsøgt, sattes alle Kræfter i Bevægelse for at opspore Angjældende, og Fyren blev ogsaa greben Torsdag Aften paa Gaarden Skaarer i Onsø, hvorpaa han indsattes i Byens Cellefængsel. Igaar paabegyndtes Forhør, der nok for det Første gik ud paa at faa overført Ang. de forsøgte Indbrudstyverier, men, saavidt vi ved, har man endnu ingen sikre Beviser herfor, og selv har han intet tilstaaet. Den Kone, som traf Tyven paa Jakobsens Kontor, ser sig ikke istand til med Vished at gjenkjende ham, da han havde skjult sit Ansigt for hende, idet han løb ud. En Mand har forklaret, at han samme Morgen havde mistet en Ege, der laa fortøiet i Forstadselven i Nærheden af det Sted, hvor Indbrudet var gjort, og da han undersøgte noget nærmere, fandt han Egen paa et andet Sted. Paa Bunden af Baaden laa Angjældende og tittede frem. Baadens Eier gjorde imidlertid intet andet herved end at skjænde paa Vedkommende, fordi han havde bemægtiget sig hans Baad, og lod ham gaa. Siden efter fandtes der endel Nøgler i Baaden, men disse benegter Angjældende at kjende noget til. Han opgiver at have overnattet snart i en Lade paa Østsiden snart i en Lade paa Vestsiden af Elven, men hvor han har været de Nætter, Indbrudene skede, kan han eller vil han ikke gjøre Rede for, som han selv siger, for ikke at kompromittere Uvedkommende. Forhøret fortsættes idag, og der tør da muligens fremkomme saadanne Oplysninger, at Forøveren baade af Indbrudene og Postrøveriet kan faa sin velfortjente Straf.

Fedsildfisket er nu saagodtsom ophørt paa disse Kanter, heder det i Karmsundsp.; kun i Aalfjord er i den senere Tid fisket lidt.

Om forskjellige Forholde ved Hvaløerfisket skriver „Smaal. Amtst.": Makrelfisket paa Hvaløerne har ogsaa iaar, i Lighed med de tvende foregaaende Aar, givet et daarligt Udbytte idetheletaget: — kun enkelte Fiskere har gjort en Fangst, som kan siges at have svaret Regning. Foruden den daarlige Fortjeneste har mange Fiskere lidt betydeligt Tab paa sine Garn ved store Haabrande eller Haakjærringer, som i Sommer i ualmindelig Mængde har forfulgt Makrelstimerne, og af hvilke mange har været af en Størrelse som virkelige smaa Haier. Enkelte af disse graadige Fiske skal have havt en Længde af 5 Fod og derover. De afbed ofte Makrellen, som allerede havde fæstet sig i Garnene, men naar de gik igjennem var Skaden ikke stor, da de kun efterlod et Hul i Garnet, men naar, som ikke sjeldent hændte, Masterne hængte fast i deres Finner, rullede de sig over og over, undertiden et helt Garns Længde og indviklede sig saa haardt som om de havde været indspundne ved Maskineri. Garnet blev da ødelagt. Ogsaa har Maneter i store Masser været til Gene for Fisket ligefra dets Begyndelse. I de sidste 3 a 4 Aar har Makrellens Mængde betydelig aftaget for Hvaløerfiskerne, saa at Mange tænke paa at opgive denne Bedrift. Aarsagen eller Aarsagerne til denne Aftagen er ikke godt at vide, enten den er kuns periodisk eller for endel maa tilskrives den tiltagne ivrige Efterstræben saavel her ov i Bugten som længere vestover langs Kysten til Kristiansand, hvoromkring og videre vestlig Makrelen først støder under Land. Muligt er det maaske, at Stimerne kan blive forstyrrede ved det stærkt udviklede Fiske paa den Kant, saa at Makrelen ikke saa samlet som forhen naaer herop. En Kjendsgjerning er det, at der tilsyneladende kommer meget mindre Makrel her inderst i Bugten nu end før. Efter Garnfisket tog slut, har der været en stor Del saakaldte Bundmakrel at faa paa Krog med Ræger til Agn; — denne Makrel er meget federe end Garnmakrelen og er en sand Delikatesse. Den overveiende Del af Fangsten saltes strax og naar den sælges er den meget dyr; — for en Snes Aar tilbage i Tiden fik Fiskerne i Bytte med Landmanden paa Kontinenten altid 1 Tønde Byg for 1 Kvarter saadan Makrel. Det var en gammel, fast Taxt. Vist er det, at naar denne Bundmakrel er vel og omhyggelig behandlet, kan den fuldkommen sættes ligt med bedre Fedsild og af Mange foretrækkes for denne.

Det er ikke alene Makrelens Mængde, som synes at aftage — der klages almindeligt over, at der langtfra ikke nu er saameget Fisk som for en Del Aar siden. Hvaløerboeren er dog ikke alene om denne Klage; — den lyder i samme Form langs den svenske Skjærgaard, fra England, fra Frankrige, kort, overalt, og der har været opkastet Spørgsmaal om Menneskenes overdrevne Efterstræbelser dog ikke kan bevirke en kjendelig Aftagen af Havets Beboere. At enkelte af Havets Skabninger kan formindskes i foruroligende Grad, er bekjendt nok. Paa de engelske og franske Kyster begynder der saaledes at blive Mangel paa Østers og man maatte gribe til kunstig Formerelse og flere andre Foranstaltninger for at ophjælpe Mangelen af Østersen og forebygge deres Udryddelse. En Udryddelse af de paa Hvaløerne værende betydelige Skjælbanker (Muslingbanke) har i længere Tid foregaaet og fremdeles foregaar ustandselig. Fra disse Banker har svenske Skjærgaardsfiskere i en lang Aarrække været vante til at hente Skjæl til Agn for deres Krogfiske. Bankerne syntes at være uudtømmelige, men de ere endelig blevne saa formindskede, at Øernes egne Fiskere klage over, at det nu er vanskeligt for dem at finde Skjæl til eget Behov. Østers, hvoraf der ikke har været saa faa omkring Øerne, er det næsten ganske forbi med.

Feltmanøvrer. „Nordre Trhj. Amtst." for 24de ds. skriver: Sidste Fredag og Lørdag foretog det trondhjemske ridende Jægerkorps med dets 2 Eskadroner, som under Korpschefens Fravær kommanderes af Major Lassen, en Feltmanøver fra Rindenleret til Steenkjær. Gjennem Leksdalen og over Inderøen afgik Detachementer, hvilke ved Figga Bro, efter udførte Rekognosceringer, atter stødte til Hovedstyrken, der fulgte Hovedveien og der fandt fortrinlige Kvarterer paa Gaardene Ytse og Jørum. Efter med Glands at have indtaget den faste Stilling, Stenkjærsanden kaldet, hvorfra Fienden tilbagedreves, sloges derstedes Leir. Teltene opsloges og Feltvagter udsattes. Sang, Musik og Dans om Bivuakilden tilkjendegav noksom den gemytlige Stemning, der herskede blandt Trop-

perne, hvilke derhos under Marschen, som begunstigedes af det skjønneste Veir, havde Grund til endydermere at føle sig tilfredsstillede ved den ydede gode Naturalforpleining. Hesteleiren i den nærliggende smukke Furruskog afgav et interessant Skue, hvor Stilheden alene afbrødes ved den koselige Knitren fra Bivuakilden i den smukke Sommernat.

— Kristianssandske Brigades Depotafdeling, under Kommando af Chefen, Oberstløitnant Morgenstjerne, og ledsaget af Brigadens Musik, foretager, ifølge „Den vestl. Tid.“, i disse Dage en Øvelsemarsch fra Kristianssand om Arendal samt over Froland og Heirefos tilbage igjen til Kristianssand. I Grimstad, hvor de rastede noget under Marschen, havde man i Anledning deres Komme truffet adskillige Forholdsregler; Pladsen, hvor de rastede, var prydet med Flag, og Mandskaberne beværtedes med Smørrebrød, Øl og Cigarer. Man kan forstaa, at en saadan liden Opmærksomhed gjorde de trætte Folk godt. Til Arendal ankom de i Tirsdags Eftermiddag omtrent Kl. 5 og slog efter Bestemmelse sin Leir paa Gaasaasmyren. Man kan let tænke sig, at de 2 Miles Marsch fra Grimstad paa den varme Solskinsdag maa have gjort Soldaterne trætte og udasede. Tropperne overlodes dog fuldkommen til sig selv, og den eneste Forfriskning, der fra Byens Side tilbødes dem, var Vand fra Vandledningen, der med stor Liberalitet stilledes til deres Raadighed. „Den vestl. Tid.“ udtaler sig skarpt mod denne Forsømmelse.

Om Udsigterne for Aaret Nordenfjelds heder det i „Nordre Trhj.s Amtst.“: De saakaldte Jernnætter, som ifølge afdøde Major Klüvers „Bondepraktika“ indtræffer mellem den 10de og 20de d. M., og under hvilken Tid det er meget farligt for Nattefrost, er for i Aar paa disse Kanter lykkelig og vel overstaaede, og herved er Haabet om et godt Aar rykket et Skridt længere frem, thi det er fornemmelig Frostnætter, som man herudover har den største Frygt for; undgaa vi dem, og ellers Veiret fremdeles vedbliver at være tjenligt for Modningen af den grønne Ager, er det visselig hermed afgjort, at Aaret bliver meget godt. — Nypotetes er nu almindelig tilsalgs. — For Høtorken har Veiret derimod i den senere Tid været mindre gunstigt, dog er der af og til blevet indkjørt adskilligt Hø, men meget staar jo ogsaa endnu ude.

Englænderne i Finmarken. Fra Sydvaranger skrives under 22de f. M. til „Finmarksposten“: Som sædvanlig har der iaar været her en Slump Engelskmænd for at fiske Lax ved Boris og Glebs Kapel. Iaar have de ikke boet hos Lensmand Klerk, men i en Del Skoltehytter ved nævnte Kapel. Det er formentlig ikke Tilfældet med disse, som komme herop, at de, som man antog for nylig i en af Trondhjems Aviser om nogle af disse Engelskmænd, ere komne her „for at skrive Bøger om Norge.“ Formodentlig befatte de sig ikke med at skrive andre Bøger, end at de holde Regning over, hvor mange Pund Lax de have fisket, kanske og hvor mange Flasker Vin de kan drikke om Dagen pro persona.

Bjørnen har vist sig paa flere Steder her nede ved Stranden. Først havde den slagtet ned 6 Sauer for nogle Finner i Jarfjorden. Men nu saa det ud til, at hans Dage vare talte. Engelskmændene skulde lægge en Jæger-Stordaad til sin Laxefisker-Idræt, hvilke formentlig snart skulde blevet fortalt Verden gjennem de forskjellige Newspapers. Den rasleste Fjeldfin blev opsøgt som Sporhund, og det bar afsted. Man ventede spændt paa Tidende om Skovboens Nederlag. Dog nei, den finmarkske Birkeskov var for vaad. Jægerne ønskede sig snart tilbage til sin Kjødgryde — vel rettere Laxegryde — og Bjørnen med sine 2 Unger kom den følgende Dag og forskræmte en Finnekone med hendes smaa Børn. Dette blev spurgt. Et nyt Stormløb blev foretaget af de vældige Jægere — men med samme Udfald som det første. Bjørnen, ja han gaar der endnu frank og fri, og Jægerne ere dragne sin Vei.

Samlingen af Kobberstik tilhørende Stockholms Nationalmusæum udgjør 70,000 Blade, og skal ordnes saaledes, at den giver en Fremstilling af Kobberstikkunstens Udvikling fra de ældste Tider.

Et Skib angrebet af en Sværdfisk. Den danske Brig „Asia“ af Kjøbenhavn, ført af Kaptein Møller, blev i Onsdags bragt i Dok i Stockholm. Da man tog Kobberforhudningen af, fandt man i Kjølen agterud paa Styrbordsside noget, der lignende en halvsplintret Trænagle, som ragede udenfor Kobberet. Det viste sig ved nærmere Undersøgelse at være det afbrudte Sværd af en Sværdfisk, som med overordentlig Kraft og Hastighed havde gjennemboret den temmelig tykke Kobberplade og var trængt henved 5 Tommer ind i Kjølen, der var af næsten jernhaardt Bøgetræ. Det heri frembragte Hul maalte en Tomme i Tværsnit. Skibsføreren søger heri Forklaringen til et Stød, der næsten som et Grundstød rystede Fartøiet for et Par Maaneder siden, da Skibet styrede hjem fra Rio Janeiro med en Ladning Kaffe. Det var en smuk Aften, medens Briggen skjød en jevn Fart for den friske Sydøstpassat, at det pludselig mærkedes, hvorfor Kapteinen, forundret over det stærke Stød, sprang op paa Dækket fra Kahytten, hvor han sad og læste. Men Briggen gik lige saa stødt som før, og alt viste sig at være vel ombord. Man antager, at Sværdfisken har taget Skibets Bund for en Hval og efter sin hidsige Natur har kilet lige løs paa den i denne Tro.

Valget til Statssekretærposten i Minnesota vækker en levende Deltagelse blandt Nordmændene i Amerika. Den idag modtagne Post fra Amerika, der bærer Spor af at have været i Vandet, da den har gaaet med det ved Cap Race forliste Dampskib „Germania“, opfordrer vore Landsmænd til at møde mandstærke frem ved de forberedende Valgmøder for Statskonventionen. Til Statssekretærposten foreslaaes i „Fædr. & Emigr.“ Kaptein Mons Grinager. Næst ham nævnes som Kandidat en Nordmand Lars Larsen, som har antaget Navnet Lewis Lewiston, samt en Svenske, Oberst Mattson. Nordmændene i Minnesota oplyses at være mellem 40 a 50,000, medens der af Svenske kun findes omtrent 10,000 og af Danske 3,000.

Retten til at have en Garnison i Mainz, siger en Militærforfatter i The Standard, forekommer mig at være en saa stor Fordel for Preussen, at det næsten lønnede sig alene at føre en Kamp derfor; thi hvis der udbryder en Krig mellem Preussen og Frankrige, vil Besiddelsen af Mainz være af uvurderlig Betydning; denne Fæstning er Nøglen til det vestlige Tyskland. Efter at have beskrevet Værkerne og paavist, at Krigenes Udfald vel ikke sikres ved at indeslutte Hære i stærke Stillinger, men ved at benytte disse som Hængsler, om hvilke Operationerne dreie sig, tilføier han: „Mainz er et saadant Punkt og danner det fortrinligste Hængsel. Det ved baade Frankrige og Preussen. Hvis Krigen udbryder, saaledes som de preussiske Officerer forudse og ønske, vil Betydningen af Mainz vise sig, og efter Krigens Tilendebringelse ville Napoleon den Førstes Ord: „Fæstninger ere Seirens Frugter“, gaa i Opfyldelse.

Garibaldi som Bonde. En Beundrer af Garibaldi i Turin giver følgende vistnok noget udsmykkede Skildring af den gamle Frihedshelts Landliv paa Øen Kaprera: Garibaldi har forvandlet sin Ø til en henrivende Eiendom og derhos til et indbringende Gaardsbrug; han kan gjælde som et Mønster for Italienerne baade i Jordbrug, Hagestel, Frugtavl, Kvægstel og i at frede Vildt, passe Bier og skjøtte Fiskeri; som Styrmand kan han ogsaa gjælde som et Mønster, og som den, der kan gjøre et Landskab fagert, kan han maale sig med Fyrst Pückler-Muskau. Skjønt Garibaldi ikke selv drikker videre Vin, saa er dog hans Familie, hans Tjenestefolk og fremfor alt hans mange Gjæster ikke nogle Foragtere af den ædle Druesaft, og han har derfor maattet tænke paa sine Vinbjerge. Disse staa nu ogsaa med fuld Frugt, og der modnes iaar henimod 14,000 Vinstokke. Generalen planter Vinstokkene i velordnede Rader; den piemontesiske og toskanske Vinranke trives bedst; dog opelsker han ogsaa den prægtige Malagadrue og den sicilianske Borddrue. Af Træer dyrker han med Held Citron- og Oliventræer, Cypresser, Figentræer, Mandeltræer osv.; Morbærtræet vil dog ikke trives for ham; ligeledes bære Æbletræerne kun klein Frugt. Derimod bærer det indianske Figentræ (opuntia) og Johannis-Brød-Træet saa rig Frugt, at Grisene fodres med Frugterne. Ogsaa flere Slags Poteter lykkes udmærket til Generalens store Glæde. Opmuntret ved den umaadelige Blomstervært paa Kaprera og Naboøen Maddalena, har Garibaldi ogsaa begyndt paa Biavl, og ved 9 Bikuber overbevist sig om, at de meget udbredte Vinde paa Øen ligesaa lidt hindre Biavlen som Frugtavlen. Overordentlig frugtbar paa Artiskokker er ogsaa Øen, saa de endog bruges til Kofoder. Jagt kan drives paa Vaktler, Raphøns og paa vilde Gjeder. Generalen har ogsaa skaffet Fasaner og Vildsvin paa Øen. Fisket omkring Stranden er meget rigt. En vakker Buskap har Generalen baade af Sauer og Kjøer, som altid gaar ude, med Undtagelse af 6 Kjøer af Kremona-Racen, som leverer Melk og Smør til Huset. En giftig Urt, som Generalen trods al Møie endnu ikke har været god for at faa udryddet, gjør, at hans Buskap ikke forøger sig saa hurtig. En Græsvært (medicago sativa) og den sædvanlige Kløver trives godt og slaaes 5 Gange om Aaret. Garibaldi har en Vindmølle og eier alle mulige Slags Agerbrugsredskaber, som hans engelske Venner har foræret ham. I alle disse Plantninger og i Røgtning og Stel har en Mand fra Parma, Barberini, der længe har opholdt sig paa Kaprera, og en tysk Gaardbruger paa Maddelena været Generalen til megen Hjælp. Omkring hans Hus voxer, vistnok uden at bære Frugter, endnu Daddelpalmen, Mimosen, Laurbærtræet og Myrten i tykke Busker. Nord og Syd række saaledes hinanden Haanden paa den lille Ø, og den gamle Helt kaster et tilfreds Øiekast paa sit Værk.

Livsfare i et Løvebur. En skrækindjagende Begivenhed indtraf for nogle Dage siden i Hippodromen i Paris. Menagerieier Lucas traadte en Dag ind i Løveburet for paa sædvanlig Maade at vise Publikum en Prøve paa det Herredømme, han besad over de vilde Dyr; men neppe havde han stængt Døren efter sig, forinden Løvinden, som laa i en Krog af Buret, pludseligen udstødte et forfærdeligt Brøl. Hun reiste sig og styrtede rasende over Dyrtæmmeren og kastede ham til Marken. Lucas vilde forsvare sig, men Løvinden lagde sine Forben paa hans Skuldre, greb ham med Tænderne i Halsen og trak ham hen til den Side af Buret, hvor de andre fire Løver befandt sig. Det lykkedes imidlertid Lucas at komme fri af Løvinden; men i samme Øieblik han forsøgte at reise sig, betoges de øvrige Løver af et pludseligt Raseri og kastede sig over ham, hvorved han atter faldt om med et fortvivlet Raab og næsten kvalt under de fem rasende Dyrs Legemer. Man kan let tænke sig, hvorledes de talrige Tilskuere bleve tilmode ved dette rædsomme Syn; nogle Damer besvimede, andre løbe forskrækkede omkring og søgte at komme ud, nogle, som aldeles tabte Besindelsen raabte, at man skulde gaa ind i Buret og fravriste Dyrene deres Bytte. I dette Øieblik viste Lucas's Tjener, Pèpè sig med en Pistol. Han aabnede modigen Døren til Buret for at komme sin Herre til Hjælp. Den Støi, som foraarsagedes heraf, bortledede Dyrenes Opmærksomhed fra Lucas, som laa der blødende, men som endnu havde saa megen Kraft, at han kunde benytte sig af Tilfældet og reise sig op, og idet Pèpè uforfærdet gik fremad mod Dyrene, som han skarpt betragtede og skræmte tilside ved at affyre Pistolen, slæbede han sig hen til Døren. I samme Øieblik han skulde aabne den, styrtede en af Løverne, som var bleven rasende over at se sit Bytte undkomme, imod ham; men Pèpè kastede sig imellem og gav Løven et saa voldsomt Slag med Pistolkolben, at den trak sig tilbage saameget, at Lucas kunde faa aabnet Døren og komme ud. Da Pèpè, mod hvem Dyret nu vendte sig, saa sin Herre reddet, ilede han skyndsomt tilbage, og lykkedes det ogsaa ham at komme ud. Det var ogsaa i sidste Øieblik; thi med aabne Gab og med opreiste Manker styrtede Løverne sig imod Burets Jernstænger, idet de bede og slede i dem, udstødende forfærdelige Brøl. Det var et uhyggeligt Syn. Da Lucas kom ud, besvimede han; han havde erholdt betydelige Saar i Halsen og den ene Side, og vare hans Klæder aldeles sønderslidte. Imidlertid modtog Publikum den beroligende Efterretning, at hans Befindende, om end meget alvorligt, saa var det dog ikke foruroligende.

Stigende Oplysning i Indien. Nylig læste man at en indisk Enke istedetfor at lade sig brænde paa Baalet sammen med sin afdøde Mand, havde taget det behageligere Parti at gifte sig paanyt med en forhenværende Dommer i Bombay, som ligeledes var en Indfødt. Hvor stærkt de indiske Fordomme ere i Tilbagegang viste sig endnu klarere, saavel ved Brylupet, som efter samme. En stor Mængde Indfødte tog Del i Festen og gav Brudegaver. En indisk fornem Mand gav 1000 Rupier og som Demonstrationen til Gunst for Enkens Sag indkom der idethele saa mange Gaver, at Parret derved har vundet en smuk Formue. Man har endvidere dannet et Fond for at udstyre Enker, der ville bryde den gamle Skik at lade sig brænde. Modpartiet — de som ville brænde Enkerne — kom derved i yderste Grad af Ophidselse og holdt et stort offentligt Møde for at protestere imod denne efter deres Tro heist ugudelige Reform. Et andet Mærke paa, hvorledes de gamle Fordomme i Indien efterhaanden brydes, er det, at sex Braminer af den høiere Kaste stik imod deres Kastes Bud have indskibet sig til Europa. Ned til Skibet ledsagedes de af 300 Brahminer af den samme Kaste, som ved dette Optog vilde vise, at de billigede dette deres Skridt.

Blandinger.

Ligtorn-Operation under Musik. I Hartford Times findes følgende Bekjendtgjørelse: „Folk, som lide af Ligtorne, kunne blive befriede derfra uden mindste Smerte af Hr. Schyle. Hr. Cotts berømte Musikkorps er leiet til under Operationen at underholde de ærede Patienter med god Musik.“

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 30te Aug.

Idag indklaredes fra Stettin Dampskibene „Gustav Wasa“, Kapt. Stiehl, og „Aron“, Kapt. O. Carlsund, der, foruden endel Styk-

Han grundede paa, om vel dette kunde være overensstemmende med Loven og Forordningerne.

Govicum, der var henrykt over at kunne gjøre saa megen Larm som muligt, var næsten ligesaa gal som Ursus. Dette morede ham.

Homo saa sig grundende om.

„Det er som altid, Gwynplaine, Kabaler og Intriger. Hør de piber, det ere vore Medbeilere. Vi ere i en ophidset Pøbels Vold. Ak, om vor Ven Tom-Jim-Jack var her, men han kommer ikke mere hid. Vi faar forkorte Forestillingen. Vi stryger Ursus-Rusus og give blot det beseirede Kaos. Hør, hvilken Larm! Gwynplaine, træk Tæppet op, jeg maa tale til dem.“

„Medborgere . . .“

Her afbrød Ursus sig selv og skreg:

„Ned med den gamle Stud!“

Ursus vedblev med sin egen Røst:

„Jeg tror, Folket haaner mig, men tale maa jeg alligevel. Kvinderne ere værre end Karlene. Hør nu paa, Gwynplaine, hvorledes man bærer sig ad for at vinde slige Folks Opmærksomhed.“

Ursus lod Folkehoben skrige:

„Grumphll!“

Og han fortsatte:

„Jeg agter mit Auditorium. Grumphll er et talerisk Udraab, saa godt som noget Andet. Held dig, hylende Pøbel! At I er Pak Alle tilhobe, betvivler jeg ikke i mindste Maade. Men dette forringer ingenlunde min Agtelse for Eder.“

Ursus afbrød sig med følgende Tilraab af en grov Basstemme:

„Fordømte Æsel!“

Han vedblev:

„Ærede Herskab! Værer saa artige og forholder Eder rolige.

Dea slog Øinene op, thi mange Blinde lukke sine Øine, naar de sove. Hendes milde Ansigt beholdt sin Straaleglands. Hun anede Intet.

„Hun smiler“, sagde Ursus, „og jeg ler, det gaar godt.“

Dea raabte:

„Fibi, Vinos. Det er vist snart Theatertid. Kom og klæd mig.“

Hverken Fibi eller Vinos rørte sig af Flækken. Imidlertid havde Deas ubeskrivelige blinde Blik mødt Ursus's Øine. Han skjalv.

„Nu“, raabte han, „hvad bestiller I? Fibi, Vinos, hører I ikke, at Eders Madmoder kalder paa Eder. Hurtig, Forestillingen vil snart begynde.“

De to Kvinder stirrede forbleffede paa Ursus.

„Ser I ikke, at Publikum kommer? Fibi, klæd Dea! Vinos, frem med Trommen!“

Fibi og Vinos adlød blindthen. Deres Husbonde Ursus havde altid været dem en Gaade. De troede simpelthen, at han var blevet gal, og adlød hans Befalinger.

Fibi begyndte at klæde Dea. Ursus drog Dørforhænget ned for Jomfruburet og begyndte at tale paa den anden Side.

„Ser du, Gwynplaine, Gaarden er mere end halvfuld af Folk. Man slaaes ved Billetkontoret. Nei, rør ikke ved Dørforhænget, Dea holder paa at klæde sig. Vær beskeden.“

Han standsede, og pludselig hørte man følgende Udraab:

„Hvor Dea er skjøn!“

Det var Gwynplaines Røst. Fibi og Vinos sprang op og vendte sig. Det var Gwynplaines Røst, men i Ursus's Mund.

Ursus keg ind bag Dørforhænget, men forbød dem at lægge deres Forundring for Dagen.

Han vedblev med Gwynplaines Røst:

„Engel!“

gods, indehavde tilsammen 3,958 Tdr. Rug og 1000 Tdr. Rapssæd. Endvidere er idag indklareret Skonnert „Hanna Christensen", Kapt. I. E. Wattne fra Amsterdam, fuldladet med Stykgods.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt i det nordlige Norge og steget paa Vestkysten, hvor det staar høiest. Vinden er frisk vestlig til NOlig med skyet Veir paa Vestkysten, Regn og Hagelbyger nordenfor Stat, og Klarveir østenfor Nesset. Temperaturen er overalt under Normalstand. Udsigterne ere til NOlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 30te August:

Willeck fra Arendal, O. Bjørneby fra Solør, Forvalter Løvstad fra Hafslund, Kaptein Fulton fra London, Børresen med Frue fra Porsgrund, C. A. Larsen fra Vestlandet, Lund og Fougner fra Horten, Geschworner Westberg og Kammerherre Belfrage fra Stockholm, Rusing fra Danmark, Dr. Cattell med Familie, Mr. C. Cattell og Miss Cattell fra New-York, Hill, Esq., fra Leids, Brown, Esq., fra Edinburgh, Matheson fra Trondhjem, Rynning fra Kongsvinger, Ingeniør Lysgaard fra Elverum, Gullichsen fra Tønsberg, Fru Mirus og Frk. Wein fra Hamburg, Sten fra Paris, Berthelsen fra Østlandet, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Agenturen übernimmt

Hermann Schmidt

Danzig, Frauengasse No. 10.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge.

Bøger.

Udkommet er og faaes i Cappelens Boglade:

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.
14 Ark Oktav. Pris 24 ß heftet.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.
Alb. Cammermeyer.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Straa-Hatte

billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Faste Eiendomme.

Skov til Udhugst.

Lørdag den 18de Septbr. førstk. Kl. 4 Efterm. agter Ringsaker og Næs Almindingsbestyrelse ved et Møde, der afholdes i Ringsakers Kommunebygning, underhaand at bortforpagte til Udhugst for et Tidsrum af 3 Aar omtr. 2000 Tylter Træer paa Roden, der forinden vil vorde udblinkede i en Strækning af Ringsaker og Næs Alminding, hvis Grændser ere saaledes:

Paa søndre Side af Aasten Elv udgaar Linien fra Hammer Sæter og fortsættes i lige Retning til Jøes-Vandets søndre Ende; derfra i lige Linie til Grundsøens sydligste Punkt og til dens nordligste, hvorfra igjen Linien gaar i Retning af Elvens Løb over Høiden af Slet-Fjeldene til Øier Præstegjelds Grændser. Paa den nordre Side af Aasten udgaar Linien fra Bjørnaas-Broen og følger Elvens Retning paa Høiden af Slet-Fjeldene indtil Øier Præstegjelds Grændser. Det bemærkes, at der til Aasten Elv, hvori Flødning kan foregaa, gjennemsnitlig ikke er over ¼ Mils Fragt paa Materialierne. Saafremt antageligt Bud sker, vil Salget foregaa paa Stedet, hvor Konditionerne for Bortforpagtningen vil være bekjendtgjorte, ligesom de forinden bero til Eftersyn hos Undertegnede, p. t. Bestyrelsens Formand.

Farberg i Ringsaker, den 18de August 1869.

J. Staff.

Tilsalgs.

Smedekul.

En Ladning første Sort Smedekul er ventende hertil i disse Dage og anbefales til billig Pris, da den ønskes solgt fra Skibet.
O. Evensen.
Lille Grændsegade.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Carl Stephenson

(Dronningens Gade No. 32)
anbefaler sit Lager af:
Colmans Stivelse & Sennep,
engelsk Drops & Pebermynte,
Kjeks fra Huntley & Palmers,
Picles, Soya, fransk & engl. tillavet Sennep, Sardeller, brune & hvide Bønner, Splitterter, Capers, Madolie, Carry & Cayenne,
Porter, hjemkommen paa Flasker og her aftappet,
Soda i smaa Foustager,
Ansjos i 1/1 & 1/2 Dunke.

Vi anbefale til Dagens billigste Priser vor Handel som vel forsynet med:

Uldgarn, Bomuldsgarn, Liingarn, Strygarn, Snellegarn, Dukkegarn, Nøstegarn, Sysilke, Maskinsilke, Heklesilke, Liintraad, Skogarn, Støvlelidser, Liinlærred, Bomuldslærred, Bommesie, Twill, Stout, Shirting, Dimet, Jaconet, Calico, Flonel, Bolster, Blaatøi, Lærredslommetørklæder, Bomuldsstrømper, Snøreliv, Vanter, Haarnet, Bændler, Baand, Bælter, Naale, Kamme, Tandbørster, Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos
Gunerius Pettersen.

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.
Bommesie og **Twill.**
Shirting, hvid og kuløret samt **Stout.**
Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte** og **gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos
Gunerius Pettersen.

Smør, udmærket godt, sælges i Butter og mindre Dele billigt i Bazaren No. 45.

Mysost, extra fin, til 6, 7 og 8 ß Marken, sælges i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Farinsukker.

Smuk, lysegul Farin til 12 ß pr. Pund hos **M. Hansen,**
Lille Strandgade No. 21.

Portlands Cement

sælges billigt hos
Carl Stephenson.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Derpaa sagde han med sin egen Røst:

„Dea en Engel! Du er gal, Gwynplaine."

Og han tilføiede:

„Hurtig, Gwynplaine, slip Homo løs. Det var meget fornuftigere."

Og han gik ud med Gwynplaines hurtige og lette Skridt, thi Lyden af Skridtene kunde høres ind til Dea.

Ud paa Gaarden vinkede han Opvarteren til sig, der stod som himmelfalden og betragtede Ursus.

„Ræk dine Hænder frem", sagde han. Og han tømte en Haandfuld Kobbermynt i dem.

Govicum blev baade rørt og glad over en saadan Gavmildhed.

Ursus hviskede ham i Øret:

„Min Gut, hold al den Larm, du kan, ude paa Gaarden, skrig dands, pib, le, slaa Noget istykker."

Mester Nikless, der var ydmyget og harm over at se Folk, der vare komne for at se Manden som ler, vende om og strømme ind i de andre Boder paa Markedspladsen, havde stængt Værtshusporten; han havde endog lukket Skjænkestuen for at blive befriet for ubehagelige Spørgsmaal, og i den tvungne Uvirksomhed, hvori den feilslaaede Forestilling havde sat ham, stillede han sig med Lyset i Haanden oppe paa Balkonen og saa ned i Gaarden.

Ursus raabte op til ham med Iagttagelse af den Forsigtighedsregel, at sætte sin Røst i Parenthes mellem begge sine til Munden løftede Hænder:

„Hr. Vært, gjør som Eders Opvarter: skraal, skrig og tud."

Derpaa gik han hen til Green-Box og sagde til Ulven:

„Tal alt, hvad du kan!"

Og med høi Stemme tilføiede han:

„Her er formange Folk."

Imidlertid trommede Vinos af Hjertens Lyst.

Ursus vedblev:

„Dea er klædt. Man kan strax begynde. Jeg er harm over, at man har sluppet saa mange Folk ind. Saa tæt de staa. Men saa se dog, Gwynplaine, saa mange Folk have vi ikke før havt. Jeg vædder paa, at Kassen idag bliver større end nogensinde. Nu, hvor gaar det med Musiken? Her med din Klarinet, Fibi. Det er godt, Vinos, slaa saa det synger i Trommen!"

„Se saa, frem paa Scenen nu, begge to. Musik, mine Damer! Bum! Bum! Min Gud, alt det Pak!"

Nu blev Ursus mageløs. Han var ikke mere et Menneske, han var en hel Folkehob. Hele det Orkester af Menneske- og Dyrerøster, der fandtes i ham, samvirkede til et bedøvende Hele. Han gjorde sig til Legio. Man behøvede blot at lukke Øinene for at indbilde sig, at man var paa et offentligt Torv en Festdag. De paabegyndte Stavelser afbrødes og gik op i hinanden. Paa denne mennesketomme Gaardsplads hørte man Mænd, Kvinder og Børn. Ursus slog med den knyttede Næve, stampede med Foden, lod sin Røst snart lyde fra den fjerneste Del af Gaardspladsen, snart fra den nærmeste. Han var sig selv og Alle. Nu og da glyttede han ind bag Dørforhænget og betragtede Dea. Dea lyttede.

Opvarteren fik paa sin Side et forfærdeligt Spektakel istand ude paa Gaardspladsen.

Fibi og Vinos arbeidede samvittighedsfuldt i sit Ansigts Sved med Trommer og Trompeter.

Mester Nikless, den eneste Tilskuer, kom, som Pigerne, til det Resultat, at Ursus var gal. Den hæderlige Værtshusvært brummede:

„Et forfærdeligt Spektakel!"

Dagbladet.

No. 201. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 31te August 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Om Ophævelse af Statholderposten.

Jeg behøver formentlig ikke for vore almindelige Avislæsere at oprippe denne bedrøvelige Sags bedrøvelige Historie. Hvorledes denne Grundlovsforandring først blev afslaaet, saa antaget med stor Majoritet (mod 2 Stemmer), idet man efter Underhaandsmeddelelser følte sig overbevist om at faa kongelig Sanktion, hvorledes det svenske Statsraad derefter gjorde indenlandsk Politik af denne Sag og forhindrede at Sanktion blev meddelt, hvorledes vi fik derefter et kongelig Diktamen med Løfte om en kgl. Proposition i samme Retning, naar Tiden var beleilig, Ministerskiftet og nu svensk Revisionsforslaget — alle disse Ting staa vistnok klart for Enhver, som har fulgt vor Politik i de sidste Halvsnes Aar.

Men hvorledes staar Sagen nu, og hvorvidt havde det været gavnligt, at sidste Storthing havde fattet nogen Beslutning om Statholderpostens Ophævelse?

Jeg behøver formentlig ikke bevise for nogen norsk Mand, at vi ere raadige over vor egen Grundlov, og at det var et uberettiget Tiltag fra Sveriges Side, da det vilde blande sig i denne Sag. Dette er ogsaa erkjendt af et stort Parti i Sverige selv, og vi have altid havt vore mest ansete Presseorganer paa vor Side.

Men vi maa tage Sagen, som den er. Spørgmaalet er engang blevet omtvistet, der har været reist Krav i den Retning fra svensk Side, og disse Krav finde endda sine Forsvarere. Men vilde det alligevel ikke og desuagtet have været det Klogeste, om Storthinget, naar Spørgsmaalet forelaa, havde fattet Beslutning om Ophævelsen?

Dette er min faste Overbevisning. Thi: Kongen har vel i sit Diktamen lovet, at han vil fremsætte et saadant Forslag, naar han finder Tiden beleilig. Men kan det næsten tænkes, at Stemningen i hele Sverige skulde forandre sig saaledes, at der ikke vilde opstaa nogensomhelst Opposition mod dette Forslag, naar det fremkom som kongelig Proposition? Det er næsten utænkeligt; thi det er naturligvis en langt stærkere Fordømmelse af de svenske uberettigede Fordringer, naar Forslaget fremkom som kongelig Proposition, end naar Kongen sanktionerede et Forslag, som var privat fremsat og vedtaget af Storthinget. Og desuden — om ogsaa Stemningen var beroliget i det Dieblik, Forslaget blev fremsat, hvo borger da for, at den vilde holde sig ligesaa rolig i de tre Aar, som medgaa inden Beslutning kan fattes? Og det vilde dog være umuligt, at kgl. Proposition først blev fremsat, saa dette Forslag antaget af Storthinget, og derefter Sanktion blev negtet. Det gik ikke an — det kan Enhver indse.

Havde Storthinget imidlertid antaget det forelagte Forslag, saa vilde det have været ulige lettere for Kongen at sanktionere dette; thi han maatte med fuld Grund kunne have sagt til sit svenske Folk og sit svenske Raad: Det er min og de fleste forstandige Svenskes Mening, at Nordmændene have Ret i denne Sag, og naar de nu paany have fattet en saadan Beslutning, maa den sanktioneres.

Nu kan derimod Svenskerne med fuld Grund sige, at naar Sagen ikke interesserer Norge mere, end at den samler 30—40 Stemmer i Storthinget, da vilde det være ubetimeligt for Unionskongen at røre ved den.

Det er derfor min Overbevisning, at dersom Storthinget fra først af ikke havde indladt sig paa at diplomatisere, men ganske roligt Aar efter Aar gjentaget sin Beslutning, saa havde dette Spørgsmaal for længe siden fundet sin Løsning. Og det er ligesaavist, at skal Spørgsmaalet nogensinde finde sin Løsning, saa maa det ske paa denne Maade. Der ligger heller intet Trugsmaal i denne Fremgangsmaade mod vore svenske Modstandere; thi Grundlovsforandringer kunne ikke efter den almindelige Fortolkningslære gjennemtvinges ved tre Ganges uforandret Gjentagelse. Beslutningerne vilde derfor kun i denne mere bestemte og bindende Form udtale Folkets Forhaabninger og Storthingets Ønsker. 1—

Lappelove.

Det er en Maade, som mere og mere synes at komme til Anvendelse ved Affattelsen af Storthingslovene, nemlig at der bestandig flikkes og lappes paa det Gamle i Form af „Forandringer i og Tillæg til" Lovene. Denne Skik har vel sin væsentligste Grund deri, at vore Love ofte fremkomme som Resultater af private Forslag og ikke som hele, systematiske Forslag fra Regjeringen. At dette forendel er Regjeringens Skyld, kan ikke negtes; thi den synes ganske lidet at høre efter hvad der strives og tales i Folket, og først naar et Privatforslag fremkommer og antages paa Storthinget, synes den at faa en Anelse om, at der virkelig existerer Krav, som maa imodekommes. Det vilde derfor visselig være et Fremskridt, om Regjeringen lidt mere aktivt tog sig af Lovgivningsværket — men dette er vel kun et fromt Ønske under det nuværende Regimente.

At disse Lappelove i mange Henseender ere uheldige, staar ikke til at negte, og navnlig er den nærmeste praktiske Uleilighed deraf den, at Lovene blive saa indviklede og det bliver saa vanskeligt for Menigmand at forstaa dem, at de næsten ikke længer kunne siges at existere for ham, men kun for Juristerne. Vi have blandt andet paa dette Storthing faaet følgende Lappelove:

Lov indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Skydsvæsenet.

Do. Do. Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Fredning af Lax og Søørret.

Do. Do. Forandringer i og Tillæg til Lovgivningen om Udskjænkning af Øl m. V. i Kjøbstæderne.

Do. Do. for Landet.

Samtlige disse Love ere meget praktiske, og det er aldeles nødvendigt, at Menigmand kjender dem for at kunne efterkomme dem. Men det maa dog erkjendes, at det er en overordentlig vanskelig Sag for Folk, der ikke have juridisk Dannelse, baade at vide hvormange gjældende Love, der findes i disse Materier, og at finde Rede i, hvorledes den ene Bestemmelse er at forstaa i Forhold til den anden.

Det er derfor visselig paa Tiden, at der gjøres en Forandring heri, dersom man overhovedet har den praktiske Hensigt med Lovene, at de skulle overholdes.

Hvorledes Sagen nu skulde ordnes, er et andet Spørgsmaal. Jeg troer ikke, at den vilde blive saa vanskelig, naar man først havde den alvorlige Villie at rette paa disse Ulemper og i nogen Mon forstod at frigjøre sig for den gamle Slendrian. Det vilde saaledes utvivlsomt baade kunne gaa an og føre til Maalet, at man — hvor Materien ikke var saa særdeles vid — ved hver Forandring tog hele den gjældende Ret under Behandling og deri udarbeidede en fuldstændig ny Lov, hvori man optog hvad der kunde bruges af den gamle, tilføiede de nye Bestemmelser og saa ophævede al den tidligere Lovgivning derom. I saadanne Materier, som de ovenfor nævnte, vilde dette let kunne lade sig gjøre; thi vedkommende Forslagsstiller eller Storthingskomite maa saa alligevel sætte sig ind i de ældre Love, og det forøgede Arbeide vil væsentlig bestaa i at ordne de fremdeles gjældende ældre og nye Bestemmelser.

Men skulde man enten være bange for at dette Arbeide skulde blive for stort for Komiteerne eller at Thingbehandlingen skulde blive for langvarig, naar det saaledes maatte gjennemgaa samtlige Bestemmelser i Materien for hver Gang en Forandring skulde gjøres, kunde det dog gaa an for hver Gang en saadan Lovforandring sker i de mest praktiske Materier, at de ældre gjældende Bestemmelser bleve optrykte særskilt sammen med den nye Lov og saaledes, at de deri ophævede Bestemmelser enten blive udeladte eller trykte med smaa Skrift. Derved var dog vundet, at Menigmand havde alle de til enhver Tid gjældende Bestemmelser i en Materie samlede paa et Sted, og vare da ikke Lovene altfor brogede, kunde det vel være tænkeligt, at de kunde overkomme at forstaa dem. Omkostningerne ved saadanne Optryk kunde ikke blive nogen Gjenstand, som var værd at tale om.

Med Hensyn til en Lov, er det nu uomgjængelig fornødent, at Noget i den Retning gjøres, og det Grundloven. Denne er jo nu saaledes forandret, at neppe En af Hundrede af vore Borgere vide, hvad der er gjældende Ret her. Navnlig bliver Forholdet endmere forviklet ved de sidste Forandringer, som bleve gjorte paa Grund af de aarlige Storthing. Allerede før har det været vanskeligt nok for vore Valgbestyrere at klare sig, naar de skulle oplæse Grundloven før Valget, men herefter skjønner jeg ikke, hvorledes de skulle finde Rede i alle disse Bestemmelser.

Jeg tillader mig derfor at opfordre Regjeringen eller rettere Justitsdepartementet til snarest mulig at foranstalte udgivet en autoriseret Udgave af Grundloven — saaledes som den nu er gjældende Ret — og oversende det behørige Antal Exemplarer deraf til vedkommende Valgbestyrere og andre Autoriteter, thi det er dog en billig Fordring, at Folk kunne have Anledning til at kjende sin Grundlov, udenat de først behøve at tage Timer hos en Jurist. En Landmand.

Kristiania, den 31te August 1869.

Der synes i de sidste Dage atter at have gaaet en Krigsluftning igjennem den franske Hovedstad, og Udnævnelsen af General Le Boeuf til Krigsminister er ligeledes bleven udlagt som et krigerisk Tegn. Det paastaaes, at Marschal Niel nærede stor Forkjærlighed for General Le Boeuf og paa sin Dødsseng anbefalede ham til Keiseren som sin Efterfølger, og hvis dette er Tilfældet, kan det ikke betvivles, at han ikke blot vil fortsætte sin Forgjængers Bestræbelser for at berede den franske Hær til med Kraft at løse sin store Opgave i en eventuel Krig, men at han ogsaa i Keiserens Raad vil repræsentere den Politik, som de tyske Blade vare taabelige nok til at tro skrinlagt for stedse med den afdøde Marschal. En Korrespondent til L'Ind. belge, der gruer ved Tanken om, at man endnu skulde kunne tænke paa at lade Frankrige optræde med Kraft imod de preussiske Anmasselser, indrømmer ogsaa, at man mulig har valgt General Le Boeuf med en Krig for Øie, „men", tilføier han, „man maatte da først finde en Krig til Ministeren". Hvis det er det Eneste, der mangler, saa behøver man neppe at søge længe; Luften i Europa er saa svanger med Vold og Uret, at der aldrig vil fattes Anledning, naar det engang maatte findes nødvendigt at lade det diplomatiske Sprog afløses af Kanonernes grovere Tale.

I en Korrespondance fra Paris til „Neue fr. Presse" heder det om den franske Krigsminister: „General Le Boeuf er ikke et Haar mindre krigslysten end sin Forgjænger i Kabinettet; han tørster ikke mindre efter Hæder, og han er ligeledes — kun paa et andet Omraade af den militære Videnskab — ikke mindre duelig. Han er for det franske Artilleri, hvad Niel var for Ingeniørerne, og krigersk Erfaring besidder ogsaa han i fuldt Maal. Vi ere bange for, at Fredsvennerne ikke ville være bedre farne med ham end med Marschal Niel; han er, hvad hans Kald som Artillerist allerede i og for sig medfører, snarere endnu mere ilter end sin Forgjænger, og — han er endnu ikke Marschal. I Fredstid kan han heller ikke blive det, førend tre Marschaller lægge sig til at dø."

Med Hensyn til General Le Boeufs Fortid meddeler „Køln. Zeit." følgende biografiske Notitser. General Le Boeuf er 59 Aar gammel. Han var Elev ved den polytekniske Skole og indtraadte 1830 i Artilleriskolen i Metz; i 1837—41 gjorde han Tjeneste i Algier, hvor han viste sig som en meget dygtig, modig, ja dumdristig Officer, og ved hver Fegtning, hvori han deltog, nævnedes i Dagsbefalingen. I August 1848 blev han Næstkommanderende ved den polytekniske Skole, hvor man trængte til en energisk Mand, da der siden den 24de Februar havde hersket et vist Anarki. I 1850 forlod han Skolen som Oberstløitnant, og i 1852 udnævntes han til Oberst. Under Felttoget i Orienten fungerede han først som Stabschef ved Artilleriet og kommanderede senere efterat være udnævnt til Brigadegeneral det første Armeekorps. Da han var kommen hjem til Frankrige, kommanderede han Gardens Artilleri, udnævntes i 1857 til Divisionsgeneral og fik i 1859 Overkommandoen over Artilleriet ved Armeen i Italien. Han udmærkede sig baade ved Magenta og Solferino, og man tillægger ham endog en væsentlig Del af Æren for det sidstnævnte Slags heldige Udfald, idet han i et kritisk Dieblik gik løs paa Fienden med sit ubedækkede Artilleri, aabnede en morderisk Ild og kastede ham tilbage. Senere udnævntes han, som alt tidligere bemærket, til Overskommanderende for det Armeekorps, der havde sit Hovedkvarter i Toulouse. General Le Boeuf skal have Ordet godt i sin Magt, og man venter, at han med Held vil kunne deltage i de parlamentariske Underhandlinger.

Om Keiserens Helbredstilstand har der atter i de allersidste Dage gaaet foruroligende Rygter. Constitutionel benegter imidlertid deres Sandhed og meddeler, at Keiseren igaar har foretaget sin sædvanlige Promenade. Keiserinden har igaar tilligemed Keiserprinsen tiltraadt sin Reise til Korsika, som lægges over Lyon.

Medens Jules Favre og Ernest Picard have udtalt sig med Anerkjendelse om Amnestidekretet, den Første ved en Tale i Angers, den Sidste i en Artikel i Electeur libre, og altsaa have skilt sig fra „de Uforsonlige", vedblive endel af disse at føre det samme voldsomme Sprog som hidtil, og flere af de tvungent eller frivillig Landflygtige agte ikke at benytte den dem ved Amnestien givne Ret til at vende tilbage til Frankrige. Blandt dem, der fremdeles ville leve i Udlandet, nævnes Rochefort, Kommunisten Blanqui, Louis Watteau, Eugène Baune, Roselli, Montjan og Miot. Derimod er Felix Pyat fra London vendt tilbage til Paris. Som en Prøve paa den Tone, hvori „de Uforsonlige" tale til og om Regjeringen, kan anføres en Erklæring af Rochefort i Rappel, hvori han motiverer sin Beslutning om ikke at benytte Amnestien. Han skriver saaledes: „Den eneste Dom og den eneste Amnesti, jeg vilde kunne modtage, vilde være en saadan, som gaves af Folket. Det er den eneste Domstol og den eneste Magt, for hvilken jeg gjerne bøier mig. Jeg vil derfor ikke vende tilbage til Frankrige før paa den Dag, da Folket kalder mig ved sin Afstemning. Jeg vil kun vende tilbage i Henhold til det Mandat, som jeg snart vil søge hos Vælgerne i første Valgkreds. Af Folket, som jeg kjender og elsker, modtager jeg gjerne Alt, men jeg skjøtter ikke om at skylde Folk Tak, som aldrig ere mig forestillede." Det samme Blad skriver selv i Slutningen af en længere Artikel: „Regjeringen siger: Jeg tilgiver Eder, hvilket vil sige: Tilgiver mig. Men vi tilgive ikke." Det er dog tvivlsomt om Rochefort, selv om han faar det omtalte folkelige Mandat, vil vende tilbage; thi medens hans politiske Forseelser efter den udstedte Amnesti ikke ville paadrage ham nogen Straf, er der en Dom til Fængselsstraf, som ikke er bortfalden ved Amnestien, nemlig paa Grund af et brutalt Overfald paa en Privatmand, og han vilde altsaa rimeligvis efterat være vendt tilbage komme til at tilbringe den første Tid indenfor et Fængsels Mure.

I forskjellige spanske Blade er der blevet rettet skarp Daddel imod den franske Regjering, som beskyldtes for at have begunstiget den carlistiske Opstand og seet igjennem

Fingre med, at carlistiske Bander organiserede sig paa fransk Grund, ligesom ogsaa selve Don Carlos fra Frankrige ledede Opstanden. De franske Blade forsvare naturligvis Frankrige imod denne Beskyldning, og Moniteur universel skriver bl. A.: „Naar Don Carlos hidtil har undgaaet at blive interneret, saa kan det kun tilskrives den Omstændighed, at han hver Dag forandrer sit Opholdssted og saaledes til Dato har forstaaet at unddrage sig de Efterforskninger, for hvilke han er Gjenstand. At forhindre Prætendenten eller hans Partigjængere fra at overskride den spanske Grændse er det Samme som at afholde dem fra at gaa den visse Død imøde, thi denne Skjæbne venter dem efter den drakoniske Lov af 1821, saa paany er sat i Kraft. Der er ikke ringeste Tvivl om, at naar Don Carlos faldt i Hænderne paa en af de Streifkolonner, som holde Øie med Grændsen, vilde han ufortøvet blive skudt; de i denne Henseende udstedte Befalinger ere alderles bestemte. Den franske Regjering er sandsynligvis underrettet herom, og det er følgelig indlysende, at den, selv uanseet alle politiske Hensyn, allerede af Humanitet har maattet træffe og har truffet alle Forholdsregler for at forhindre de Ulykkelige fra at styrte sig i Fordærvelse". En Frugt af disse Forholdsregler har for nogle Dage siden været Anholdelsen af flere carlistiske Officerer i Perpignan, nemlig en Oberst, en Major og fire Officerer af ringere Grad. Blandt de Carlistførere, der i den sidste Tid ere blevne slaaede og fangne i Spanien, er en af de vigtigste Don Juan de Dios Polo, en Svoger til General Cabrera. De carlistiske Blade forsikre, at hvis Polo bliver skudt, vil Cabrera, der hidtil har holdt sig tilbage, strax stille sig i Spidsen for Partiet. Maaske er det en Frygt for, at dette virkelig vil ske, som har bevæget de spanske Blade til i den sidste Tid indtrængende at anbefale Regjeringen Mildhed imod Carlisterne.

Korvetten „Nordstjernen" skal efter Forlydende nok til Slutning alligevel faa Ordre til at gaa til Suez.

Knut Bergsliens historiske Maleri „Birkebeinerne med den unge Kong Haakon" skal være solgt til Skibsbygmester Dekke i Bergen, og en anden Privatmand skal have bestilt Magen til det.

Udvandring. Med Ankerliniens Dampskib „Scandinavia" afreiste i Eftermiddag over Leith 50 Emigranter til Amerika.

Druknet. Ved Stranden paa Rohdeløkken paa Ladegaardsøen er fundet Liget af en Mandsperson, der antageligvis har begaaet Selvmord. Den Afdødes Frakke og Hue henlaa paa den i Nærheden værende Brygge, og fandtes der i en af Lommerne et Vognmandsskildt.

Kuldseiling. Foruden det igaar omtalte Ulykkestilfælde ved Nakholmen hændte der omtrent samtidigt et lignende Uheld i Nærheden af samme Sted med en Snekke, der kuldseilede; men heldigvis var der i Nærheden en anden Snekke, der kom de forulykkede Personer, en Student og en Kadet, tilhjælp.

Rollebesætningen i „Farbror", Festspil med Sange i 1 Akt af H. P. Holst, Musiken arrangeret af Rung, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Onsdag den 1ste Septbr., er:

Måns Johansson, Hr. Gundersen; Elin, hans Datter, Frk. Solberg; Joran, hans Pleiesøn, Skytte, Hr. H. Brun; Gundborg, en gammel Husholderske, Frk. Parelius; Olof Bengtsøn, Brugspatron, Hr. Juell; En Dalkulla, Fru Døvle; Kaisja Stina, Fru Ursin; Kathrine, Fru Juell; Karen, Frk. Roverud, Farbror, Hr. Isachsen.

Kongsberg Sølvværk. (Kongsb. Adr.) I 9de Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 201 Mk. 1 Lod gediegent Sølv og 7 Haandstene.

God Fortjeneste. Ved det store Kast ude ved Brakstadlandet viste det sig ifølge Namdals Tid. at have været stængt 3000 Tdr. Hver af Slæperne med Brakstadnøterne tjente omtr. 130 Spd. paa det ene Kast.

Jernbanemødet i Trondhjem den 25de August. Trondhjemsbladene indeholde nu Referat af Forhandlingerne paa Jernbanemødet; Trondhj. Stiftsavis giver et udførligere Referat, hvoraf imidlertid endnu Slutningen mangler, hvorfor vi, da vistnok mange af vore Læsere interessere sig varmt for denne Sag, tro at burde hidsætte nedenstaaende efter Trondhj. Adr.:

Det idag afholdte Møde i Turnhallen til Diskussion af det fra svensk Side paa Bane bragte Spørgsmaal om en Jernveisforbindelse mellem Bottenhavet og Trondhjemsfjorden var besøgt af 2—300 Mennesker, dels fra Byen, dels fra begge de trondhjemske Amter. Efter at Stiftamtmand Motzfeldt paa Anmodning havde overtaget Forhandlingernes Ledelse, aabnedes disse af Landshøvdingen fra Jæmteland med en Fremstilling af dette Läns Forholde, dets rige Hjælpekilder, det Tryk hvorunder Befolkningen levede som Følge af utilstrækkelige Kommunikationer, og den deraf flydende Nødvendighed for at forbedre disse, hvorhos han fremhævede, at dette paa bedste Maade kunde ske ved en Forbindelse over Norge med Havet, og at de norske Distrikter selv, navnlig Trondhjems By, deraf vilde have store Fordele. Man havde i Sverige tænkt sig en Bane over Meraker og Stjørdalen. Ved Stjørdalshalsen vilde man ikke finde sig tjent med at standse. Heller ikke ansaa man Levanger som noget heldigt Endepunkt. Forøvrigt var det ikke hans Hensigt her at gjennemgaa, hvad der kunde tale for og imod de forskjellige Linier, og saaledes vilde han ogsaa kun om en Linie over Røraas, for hvilken han havde erfaret, at der var en Stemning herinde, bemærke, at det efter hans Anskuelse vilde blive vanskeligt at føre den til Sundswall, at den ialfald ikke vilde kunne tjene Jæmtelands Interesser, og at den ikke dersteds vilde kunne paaregne nogen Sympathi. Han vilde derfor kun holde sig til den Linie om Østersund paa Nordsiden af Storsjøn og gjennem Meraker til Trondhjem, som han ansaa for at være Mødets egentlige Diskussionsemne. Denne Bane vilde formentlig være forholdsvis let at bygge; Omkostningerne herved kunde neppe anslaaes til mere end 100,000 Spd. pr. Mil og den hele Bane, omtrent 8 Mile paa norsk Side og omtrent 11 paa svensk Side, tilsammen 19¼ Mil, vilde kunne bygges for 7—8 Millioner Rigsdaler. Som dette Mødes Hensigt angav han dog, som anført, en Diskussion om denne Linies Interesse for Norge og derhos Spørgsmaalet om Nedsættelse af Komiteer her i Landet til Iværksættelse af økonomiske Undersøgelser, vedkommende Banen og Tilveiebringelsen af Midler til dens Undersøgelse i teknisk Henseende. — Dirigenten vilde opfordre Forsamlingen til at udtale sig. For sit eget Vedkommende skulde han foreløbig kun gjøre nogle Bemærkninger. Han sluttede sig ganske til Jæmtelands Landshøvding i Anskuelsen om den store Betydning, som en Jernvei gjennem Norges og Sveriges nordlige Egne vilde have for begges Udvikling, og specielt kunde ingen være blind for den Interesse, Trondhjems By vilde have af en Bane som den omhandlede. Men det gik ved denne Leilighed som overalt, naar man skulde gaa over fra de theoretiske Betragtninger til den praktiske Udførelse, da opstod Spørgsmaalet om Muligheden; her kom man ind paa Bedømmelsen af, hvad Retning Banen burde have, og der delte Meningerne sig. Anskuelserne i dette Stykke maatte saa meget mere blive afvigende iblandt os fra, hvad der af Landshøvdingen var paapeget, som vi allerede havde et Jernbaneanlæg for os, der har al Udsigt til at vinde Bifald hos Storthinget. Dets store Betydning var erkjendt af alle Parter, og hvad der bragte det til at falde paa sidste Thing var kun Hensyn til de øieblikkelige økonomiske Forholde. De Retningsspørgsmaal, der vare kastede ind i Diskussionen derom, ansaa han for at være af liden eller ingen Vægt og troede, at de af de fleste mere vare brugte som Midler til at faa Sagen udsat, end som virkelige Grunde. Det søndenfjeldske vare ligesaa interesseret i dette Anlæg som det nordenfjeldske, og han troede forvist, at man her i Landet ikke vilde slippe denne Sag. Men da vilde det heller ikke nytte at tænke paa noget andet, der var ingensomhelst Rimelighed for, at ved Siden af Trondhjem-Kristianiabanen et Krav paa Statsmidler til Merakerbanen vilde kunne hævdes; man vilde visselig ikke i det øvrige Land finde nogen Understøttelse i nogen nær Fremtid for et saadant, mere lokalt Foretagende. Til Trods for al Erkjendelse af Merakerbanens Vigtighed kunde han derfor ikke se, at der var nogen Mulighed for at faa den istand. Kunde derimod Svenskerne finde sig tjente med at gaa over Røraas, vilde en Jernveisforbindelse mellem de omhandlede Distrikter derved betydelig lettes. Imidlertid var Merakerbanen saa vigtig, at den upaatvivlelig burde undersøges, men tillige alle de tre Linier, hvorom der kunde blive Tale, og hertil vilde man vist kunne have godt Haab om al Imødekommen fra Regjeringens Side. At der samtidig ogsaa kunde virkes ved private Komiteer fulgte af sig selv, især for at istandbringe de fornødne Optællinger. — I samme Retning udtalte sig ogsaa Amtmand Smith, idet han derhos fremhævede den store Interesse, hvormed en Jernbane til Jæmteland omfattedes af hans Amt, hvis indre Distrikt dog, som rimeligt var, holdt paa Levanger som dens Endepunkt. Under den Deling af Anskuelser og Ønsker, som fandt Sted, fandt han det forsigtigst, at man ikke udtalte nogen bestem Mening om Banens Beliggenhed; fremfor alt burde man ikke udsætte Forbindelsen mellem Kristiania og Trondhjem for nogen Fare ved nu at stemme for en anden bestemt Linie.

Vi have her gjengivet det væsentligste af, hvad Diskussionerne i Mødet dreiede sig om. Der blev talt for og imod de her anførte Anskuelser; for det af Motzfeldt og Smith anførte især af Borgermester Strøm, K. Olsen, tildels ogsaa af Advokat Ovam, samt af Brugspatron Farup fra Sverige, der specielt udtalte sig for en Linie over Røraas, Rektor Müller, Overretsprokurator Timme og Konsul Lorck, blandt hvilke flere bestemt udtalte sig imod nogen Resolution. Paa Forespørgsel af Lorck, — der af den svenske Generaltolddirektør nylig havde hørt udtale, at man neppe i Sverige før om 15 Aar vilde kunne tænke paa at gaa vestover med nogen Bane — om hvad Landshøvding Asplunds Mening var i saa Henseende, ytrede denne, at det vistnok var vanskeligt at sige noget om, hvad Tid man kunde haabe at faa begynde, at han dog ikke troede, det vilde vare saa længe som af Generaltolddirektøren angivet, og at ialfald Sagen vilde kunne paaskyndes ved det Skridt, man her og i Sverige kunde tage derfor, saa at han vist haabede, at 10 Aar vilde blive den længste Udsættelse, hvortil Lorck svarede, at han da ikke kunde se nogen Nødvendighed for allerede nu at give nogen bestemt Udtalelse og nedsætte Komiteer. For en bestemt Udtalelse ytrede sig fremdeles Hr. Landshøvding Asplund og Hr. Holth, der fremsatte følgende Forslag:

1. Forsamlingen udtaler sig for det ønskelige i en Jernveisforbindelse mellem Trondhjem og Sundswall paa den Maade, som ved kommende Undersøgelser maatte ansees hensigtsmæssige.
2. Forsamlingen vælger en Komite af 7 Mænd til at søge Sagen fremmet ved de Midler, som den maatte anse hensigtsmæssige.

Overretssagfører Andr. Petersen udtalte sig bestemt for, at man skulde virke for en Linie over Meraker, men troede ligesom Rektor Müller, at dette Maal vilde kunne naaes ved en af Stiftamtmand Motzfeldt antydet Henvendelse til den norske Regjering, hvorom Forslag blev fremsat i følgende Form:

Forsamlingen henstiller til Formanden at anmode Regjeringen om at lade anstille Undersøgelser inden Norges Grændser om de forskjellige Linier for en Jernbaneforbindelse mellem Sundswall og Trondhjemsfjorden.

Til Slutning efterat Diskussionerne, dels om Sagens Realitet, dels om Voteringsmaaden, havde trukket sig ud fra Kl. 10 til Kl. 2½, blev der voteret først over Post 1 af Holths Forslag, der bifaldtes med nogen Stemmeflerhed, og dernæst alternativt over samme Forslags Post 2 og Forslaget om Henvendelse til Regjeringen, hvorved Holths Forslag bifaldtes med 50 mod 46 Stemmer.

Ved det derpaa følgende Valg af Medlemmer til Komiteen bleve følgende valgte:

C. Lochen (Stjørdalen) med 36 St., Kapt. Lossius med 35 St., Borgermester Strøm 33 St., Overlærer Holth 32 St., Kapt. Hjelm 20 St., Stiftamtmand Motzfeldt 18 St. og J. Heinr. Meyer med 12 St. efter Lodtrækning med DHrr. J. N. Krogness og Overretssagfører Andr. Petersen, der ogsaa havde 12 St. — Valget var spredt over 44 Personer.

Om den norske Maler Eckersberg skriver en dansk Kunstkritiker, Julius Lange, i danske Dagbl.: Eckersbergs Farve er nordisk af Herkomst og Væsen; det var ham, som for første Gang gjennem Kunsten gjorde os vor (den danske) Naturs Farve bevidst, skabte en dansk Kolorit. Denne Gjerning, ubestridelig en af de betydeligste og største, som vi skylde vor Malerkunst, fuldbyrdedes naturligvis væsentlig under hans Virksomhed i Danmark efter hans Hjemkomst fra Udlandet. Den beroede hos Eckersberg vistnok ikke paa nogen bevidst Fordring til Nationalitet i Kunsten, men paa den Trang til at fordybe sig i umiddelbar Naturiagttagelse, som var det fremherskende Træk i hans Sind og Begavelse som Kunstner, og som blev mere og mere eneraadende hos ham. Der var før hans Tid i vor Kunst aldrig seet Noget, som i Henseende til slaaende Sandhed og fin, indtrængende Følelse selv fjernt kunde maale sig med Gjengivelsen af vort Klima, vort Lys og Luft i hans smaa Søstykker og Landskaber. Siden hans Tid har den strenge og dybe Naturiagttagelse baaret gode Frugter hos os; men dog er der Intet fremstaaet, som har overgaaet, og ikke Meget, som har naaet hans Billeder i denne Henseende. Hvor slaar ikke den friske Søluft fra Kjøbenhavns Rhed os imøde fra et Billede som Nr. 51, hvor aande vi ikke den milde Graaveirsluft i det yndige, sommerlige Billede fra Fuursøen (Nr. 70)! Vor Følelse følger her med den fuldeste Sympathi med hver Tone, som Kunstneren har henſat. Alt gjenkjende vi og hilse det med Glæde som vort eget, Alt er et Bud fra vor Natur, som vi kjende den fra friske Seiladser i Sundet eller fra Sommervandringer i det Frie. Mærkeligt er det, hvor dansk Eckersberg har seet paa den sydlandske Natur, selv førend han ret havde fordybet sig i vor egen. Forskjellen imellem Koloriten i hans Billeder fra Italien (se Nr. 65—69 og Studierne paa Thorvaldsens Musæum) og hans Billeder af dansk Natur svarer ikke saa ganske til den Forskjel, som der i Virkeligheden findes imellem den italienske Luft og Lys og den danske. Vi tvivle vel ikke paa, at Eckersberg har villet gjengive den sydlandske Natur, som han har seet den for sine Øine, men hvis den har indbudt ham til at give sin Farve en stærkere Glød og en mere omfattende Skala, saa har han dog ikke fulgt Indbydelsen. Nordboen røber sig her ved den Moderation, som han bevarer i Farven, ligesom den nordiske Natur røber sig hos Thorvaldsen ved den stille Naturlighed, det Moderate i hans Figurers Stilling og Bevægelse, i Modsætning til de italienske og franske Billedhuggeres. Hverken Danmarks Natur eller den danske Aand ynder eller fremdrager de stærke Modsætninger, de glimrende Kontraster.

Jernveisforslag. I Aasnæs Formandsog Repræsentantskabsmøde den 21de August blev ifølge „Hedem. Amtst." fattet følgende Beslutning:

Kommunebestyrelsen udtalte, at det maa være ligesaa nødvendigt som hensigtsmæssigt, at der fra Kommunebestyrelserne i Soløer gjøres hvad der kan for at skaffe Oplysninger om den Trafik, som er eller kan blive ved et vordende Jernbaneanlæg nordenfra Elverum gjennem Distriktet. Det blev derfor enstemmig besluttet:

a) Der udvælges to Mænd, som har at søge at skaffe alle de Oplysninger, som de kan fra Distriktet og Nabodistrikterne og om fornødiges fra Sverige om den vordende Jernbanetrafik, ligesom de til den Hensigt have at lade foretage de fornødne Optællinger.
b) Til Bestridelse af Udgifterne ved disse Undersøgelser bevilges foreløbig 6 ß pr. Skylddaler, der bliver at udligne sammen med Kommuneudgifterne.
c) Denne Beslutning bliver at meddele de øvrige Kommunebestyrelser i Solør med Opfordring til at fatte lignende Beslutninger i den Hensigt at samtlige de saaledes udvalgte Mænd sammentræde og sammenvirke til det nævnte Maal.
d) Den saaledes af samtlige Kommunebestyrelser udvalgte Samling af Mænd bemyndiges til paa Kommunebestyrelsernes Vegne at indgaa til Regjeringen med Forestilling om Anlæg af Jernbane gjennem Distriktet. Ligesaa bemyndiges de til at udstede Indbydelser til Aktietegning i nævnte Henseende og til forøvrigt at iagttage hvad de finde hensigtsmæssigt for at faa Jernbanesagen fremmet.

Enstemmig udvalgtes til det anførte Hverv: M. Gundersen og H. Schulze.

Ny Alterbogs-Daabssag. I vestl. Tid. for 28de ds. læses: Ved nys afholdte Visitats for Østre Molands Præstegjeld har Sognepræst J. W. C. Dietrichson forlangt tilføiet Visitatsprotokollen en længere Redegjørelse for sit Standpunkt, hvoraf følgende hidsættes:

Af det noksom bekjendte Skridt, som Kirkedepartementet nylig har bevirket foretaget mod Sognepræst Gunnerus i Trondhjems Stift, i Anledning af den saakaldte „Alterbogsdaabs-Strid", fremgaar det, at Departementet formener, at der handles mod kirkelige Bestemmelser af de Præster i vor Landskirke, der følge den rigtige Gjengivelse af den tredie Troesartikel af vor Daabspagt, og som derfor ved Udførelsen af Daabshandlinger ikke kunne spørge saa:

„Tror Du paa den Helligaand, en hellig kristelig Kirke at være, som er hellige Menneskers Samfund, Syndernes Forladelse, Legemets Opstandelse og efter Døden det evige Liv?", — men som føle sig forpligtede til at spørge saa: „Tror Du paa den Helligaand, den hellige almindelige Kirke, de Helliges Samfund, Syndernes Forladelse, Kjødets Opstandelse og det evige Liv?", — fordi denne sidste Gjengivelse af den apostoliske Troesartikel er den ældgamle og den rigtige, og den anden en Forordning af 1783, senere fremkomne, er vrang og vildledende, og ingenlunde i Overensstemmelse med den Lære, som indeholdes i den hellige Skrift, ligesaalidt som med den norske Kirkes symbolske Bøger, af hvilke det samme Kirkedepartement under 25de Juni 1849 har foranstaltet udgivet den rigtige Gjengivelse af Grundtexten, der lyder som anført, og i Overensstemmelse med hvilken Gjengivelse det samme Kirkedepartement har bevirket autoriseret Lærebøger, der i vort Land bruges ved Religionsundervisningen saavel i Almuskoler som for Konfirmander.

Som Departementet og dette Stifts Biskop fra tidligere Dage bekjendt, hører jeg med til de Præster, der ikke tør følge en vrang Gjengivelse af den Pagt, der ved Daaben er sat som Salighedsvilkaar for Kristne. — — — — —

Udkommer der derfor nogensomhelst menneskelig Forordning, der forandrer Daabspagten, eller gjengiver de til vor Daab lagte apostoliske Troesartikler vrangt og vildledende, da kan jeg ikke følge, saalænge jeg vil tilhøre den lutherske Kirkeafdeling, som en Gren af den hellige almindelige Kirke. Denne Erklæring fastholder jeg.

Nu, da denne Sag af Kirkedepartementet synes sat paa Spidsen, har jeg anseet det for rigtigt udtrykkelig at forlange dette tilføiet Visitatsprotokollen, saaat dette kan komme, om end til Overflod, igjen til Departementets og Biskopens Kundskab, og jeg være angerløs, naar jeg er mig bevidst at have talet der, hvor jeg ikke turde tie.

Arendals Forening for Legemsøvelser og Vaabenbrug har ifølge „D. vestl. Tid." bestemt sig til at søge erhvervet et hensigtsmæssigt Gymnastiklokale og et Skytterhus, hvilke

Bygninger man antager at kunne faa opført for en Sum af ca. 1000 Spd. Beløbet haaber man at faa tegnet i Aktier paa 10 Spd. Saasnart en Bygning er erhvervet, vil der ske Henvendelse til Bestyrelsen om at arrangere Gymnastik ogsaa for Pigeborn, hvortil tidligere ikke har været Anledning, og hvilket af Mange føles som et Savn.

Overfald af Bier. Nogle Folk i Bloustrød fik forrige Søndag Besøg af en i deres Nærhed boende Familie, som medbragte en liden Pige og en 9aarig Dreng. Medens Forældrene opholdt sig i Stuen hos Folkene, gave Børnene sig til at lege i Haven, hvor der stod 3 Bikuber. En af disse var Pigen saa uheldig at vælte under Legen. Drengen løb til for at stille Kuben op igjen, men blev angreben af de forbitrede Bier og stukken saa slemt, at det er tvivlsomt, om han kan leve.

Høstning ved Damp. (Danske „Dagbl.“) Ved at høre Landmændenes Aar for Aar gjentagne Klager over de klimatiske Forholdes store Indflydelse paa Agerbruget, have uden Tvivl Mange fortabt sig i national-økonomiske Drømmerier over, hvor fortræffeligt det kunde være, om man var istand til at disponere over lidt Solskin eller et Par gode Regnbyger, alt eftersom det Ene eller det Andet gjordes behov. Man har imidlertid trøstet sig med Historien om Præsten paa Læsø, der bestemt lovede sine Sognefolk at skaffe dem hvilketsomhelst Veir de ønskede, naar de blot Alle vare enige derom, men som aldrig kunde komme til at vise sin Magt, og man har da tænkt, at det var vel bedst, at det blev, som det var. Selv om man imidlertid vilde opgive enhver Tanke om at lade Naturvidenskaben komme saa vidt, at den kunde lære at splitte og forjage Skyer eller fortætte dem til Regndraaber, synes det En dog ofte at være en ikke altfor fjern Mulighed, at Menneskene kunne lære noget Mere end nu at beskytte sig imod selve Virkningerne af de meteorologiske Tilstande og navnlig imod den ulykfalige Regn, som saa ofte, naar Høsten næsten synes tilendebragt, tilintetgjør en saa stor Del af de næsten indvundne Værdier. At faa den meiede Sæd godt og tør i Hus er som bekjendt ofte meget vanskeligt i de nordlige Lande med deres ustadige, regnfulde Klima. Man venter forgjæves paa Solskin, Sæden spredes og vendes atter og atter, næsten kun for at blive gjennemblødt paany, naar den omtrent er tør, og Landmanden ser med Sorg hver Dag baade Korn og Straa tabe i Værdi, stundom endog rent raadne bort paa den vaade Ager. Her synes der endnu at være en vid Mark aaben for Opfindsomheden, og Theoretikere og Praktikere arbeide ogsaa stadig for at finde paa Midler til Iden altfor uforholdsmæssige Bekostninger at bevare Afgrøden imod Regnens skadelige Indvirkning. Man saa fornylig i vore Blade en Anbefaling for en Maade at stille Negene op, der skulde holde Fugtigheden bedre ude end den sædvanlige, og Enhver, der har seet Høst i Udlandet, vil der have bemærket de fra vore danske Methoder forskjellige Opstillingsmaader, man der anvender i samme Øiemed.

I England har man selvfølgelig helliget dette Spørgsmaal megen Opmærksomhed, og Society of arts udsatte forrige Aar en Guldmedalje og en Belønning af 50 Guineas for den bedste Besvarelse af Opgaven. Ifølge en Meddelelse i Times har dette ført til et Resultat, om hvilket der vel endnu ikke kan udtales nogen endelig Dom, men som dog har Krav paa al Opmærksomhed. Mr. Gibbs, en rig Fabrikant, der driver Agerdyrkningen for sin Fornøielse og baade har Tid og Raad til at experimentere, vandt Prisen. Han har konstrueret en Maskine, som tørrer Sæden strax efter Meiningen ved varm Luft. Vi skulle ikke indlade os paa den detaillerede Beskrivelse af Maskinen, men som Resultater af Forsøg med den fremhæve, at Neg af moden Hvede, som vare gjennemvaade efter i lang Tid at have været udsatte for Regn, bleve tilstrækkelig tørrede i en Tid af 15 til 20 Minuter ved hed Luft, som af Maskinen blev dreven op igjennem dem. Den indstrømmende Lufts Temperatur kan være indtil 320° Fahrenheit (ca. 150° Celsius) uden i mindste Maade at beskadige Korn eller Straa; kun nogle enkelte Ax i hvert Neg komme nemlig i umiddelbar Berøring med den hede Luftstrøm, som strax afkjøles ved Fordampningen af den i Straaet og Axet værende Fugtighed, og Avnerne beskytte selve Sædekornet imod Hedens Virkninger. Den Maskine, som skal blæse den varme Luft op igjennem Negene, kan drives saavel ved Dampkraft som af Heste. Den angives ikke at være kostbar og skal kun forbruge forholdsvis lidet Kul til Luftophedningen. Den nærmeste Fremtid vil uden Tvivl afgjøre, om Maskinen har den praktiske Betydning, som Times synes tilbøielig til strax at tillægge den. Den bekjendte Landmand Mechi paa Tiptree Hall er en varm Ven af den nye Maskine og anbefaler den ivrig; det lyder nok, som om Methoden var dyr, skriver han, thi Maskinen koster unægtelig Penge, men skjøndt en Pleil kan haves for en Dalers Penge, medens en Tærskemaskine koster flere Hundreder, have vi dog Alle fundet, at i Længden var Tærskemaskinen den billigste.

Mytteri ombord paa Dampskibet Dubuque. Henimod 150 Tømmerflødere kom ombord paa Dampskibet Dubuque i Davenport heder det i „Fædrel. og Emigr.“ og Dampskibets Klerk befalede to Negere af Dampskibets Besætning til at holde Vagt ved Kahytdøren og ikke lade Nogen af dem komme ind i Kahytten. En af dem forsøgte at gaa ind, men blev tilbageholdt af Negrene. Herover blev han forbitret og overfaldt dem, men blev overvunden. Dette taalte de andre Tømmerflødere ikke og omtrent et Hundrede af dem kom ham til Undsætning, mishandlede de to Negere til de vare næsten døde, hvorpaa de kastede dem i Mississippien. Derefter angreb de den øvrige Del af Besætningen og dræbte tre af disse, hvis Lig de ogsaa kastede i Floden. I denne Kamp blev ogsaa en af deres egne dræbte. Saasnart som Dampskibet ankom til Hampton, tvang Tømmerfløderne Besætningen til at gaa i Land. Da dette var gjort, gik de ombord i Dampskibet igjen og befalede Kapteinen at vende om og sætte Kursen opad Floden, da de, hvis ikke dette blev gjort, vilde opbrænde Dampskibet. Da han var aldeles i deres Vold og frygtede for at de vilde gjøre Alvor af Trudselen, imødekom han deres Forlangende. Han havde imidlertid sørget for at telegrafere til Sheriffen i Rock Island om det passerede. Denne kom ledsaget af en stor Styrke bevæbnede Mænd ombord ved Clinton. Kapteinen satte nu igjen Kursen for Rock Island. Da de ankom dertil, fandt de over 500 Mennesker samlede nede ved Stranden tilligemed den ilandjagede Besætning. 42 af Tømmerfløderne bleve derpaa arresterede. En stor Politistyrke er placeret rundt Arresten for at forhindre Lynchning eller Forsøg paa at disse 42 skulle blive frigjorte af sine Kammerater. En af Hovedlederne var en John Dolen fra La Crosse og de øvrige fra Black River.

Blandinger.

Overtro. For kort Tid siden har man ved at aabne en Grav paa Thorstuna Kirkegaard ved Enkjøping i Sverige i den sammenfaldne Kiste fundet en Flaske, der ved nærmere Undersøgelse indeholdt Brændevin. Man antager, at der er hengaaet 50 Aar siden at Kisten med Flasken blev nedsat. Dette Fund godtgjør, hvilken Overtro der kan finde Sted blandt Almuen. I Sverige hersker blandt Almuen tildels endnu den Tro, at en Drukkenbolt, for at finde Ro i Graven, bør medsendes noget af sin Yndlingsdrik; en Tobaksrøger Pibe og Tobak etc.

En ung Sangerinde. En otteaarig Pige, født i Halmstad, men som for Tiden bor med sin Moder i Helsingborg, hvor en dygtig Musiker i nogen Tid har uddannet hendes usædvanlig smukke Stemme, skal i disse Dage optræde i Landskrona. Det musikalske Barns Navn er Vendela Andersson Det klinger ikke stort endnu, siger D. N., men Kristina Nilssons Navn havde i Begyndelsen heller ingen synderlig Klang og lyder nu dog over hele Verden. Maaske vil den otteaarige Sangerinde en Gang blive en Storhed af samme Rang.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 31te Aug.

Idag er indklareret Skonnert „Oslo“, Kapt. C. F. Busch, fra Antwerpen med en Ladning Mursten og endel Stykgods, samt Dampskib „Vikingen“, Kapt. A. T. Øfverholm, fra Kønigsberg med 1937 Tdr. Rug.

Dampskibene „Oder“ fra Hull og „Scandinavia“ fra Leith ankom hertil imorges Kl. $5^1/_4$, det første med omtrent halv Ladning Stykgods. „Scandinavia“ medbragte dennegang et større Parti Stykgods, hvoriblandt 208 Foustager Parafinolie.

Udexpederede Fartøier den 30te Aug.

Skib	Kapt.	til	med
Anne Amalie	Lothe	Bergen	ufort. Varer.
3 Søskende	Holmer	Danmark	Trælast.
Alma	Hubsch	Slesvig	do.
Gjede	Mortensen	Harlingen	do.
Alert	Pay	England	do.
Mathilde	Sundby	do.	do.

Skifteberetninger. Kristiania: Samling i Knoph & Blichfeldts Konkursbo den 3die Septbr. Restauratør Erik Eriksens Konkursbo er sluttet uden Udbytte til de uprioriterede Fordringer. Vinger og Odalens Skifteret: Hans Hagerups Konkursbo er sluttet med et Udlæg af $14^1/_{43}$ pCt. til de uprioriterede Fordringshavere.

Proklama. Arendals Skifteret: I Boet efter Gunild Kathrine Olsdatter og gjenlevende Mand Lars Andreas Aanensen, 3 Mdr.s Varsel fra 24de August. Kongsberg Skifteret: I Boet efter fraværende Arving Birthe Jørgine Andersdatter. Kreditorerne med 3 Mdr.s og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 26de ds. Trondhjem: I Boet efter Enkefru Nikoline Lorck. 3 Mdr.s Varsel fra 24de August. Follo Skifteret: I Boet efter Selveierske Agar Gudmundsdatter Abberud af Aas. 3 Mdr.s Varsel fra 24de August. Nedre Romerikes Skifteret: I Boerne efter Gaardmand Andreas Larsen Blakjersund af Sørum og Gaardmand Peder Larsen Kind af Lørenskoven med 3 Mdr.s Varsel fra 26de August. Strinde og Selbo Skifteret: I Boet efter Husmand Hans Nielsen Løvaas af Strindens Thinglag. 3 Mdr.s Varsel fra 23de August. Tromsø Skifteret: I følgende Boer af Karlsø Thinglag: Inderst Eilert Andreas Kristensen Hamre. Gaardmand Frederik Kristoffersen Reinsvold. En af Arvingerne, nemlig Datteren Nille Kristence, er med Mand Benjamin Svendsen i Nordamerika. Kaarenke Bergithe Sofie Mikkelsdatter Kokkevold. Af Tromsøsundets og Balsfjordens Thinglag: Gaardmand Martin Nilsen Lanæs og Hustru Martine Kristensdatter.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt i det nordlige Norge og staar lavest i Nordland, høiest i Skudesnæs. Vinden er NVlig til vestlig stærk til stormende nordenfor Stat. Udsigterne ere fremdeles til nordlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 31te August:

Kresting fra Drammen, Hilditsch, Apotheker Long fra Moss, O. Siecke fra Berlin, Boucker Esq. fra London, Snegrass fra Glasgow, Degre fra Trondhjem, Statsministerinde Sibbern med Tjenerstab fra Stockholm, Student Blix fra Holmestrand, U. Stang fra Kongsvinger, A. Purt fra Kjøbenhavn, Bamford Esq. fra London, P. Parry fra Birmingham, L. Parry fra Cheltenham, Watney fra Windsor, Akroyd fra London, James Wilson fra Glasgow, Shanks Esq. med Familie fra Edinburgh, Miss Wilson fra Glasgow, Miss Mac Candley fra Leith, Perrin med Familie fra London, Cooper Esq. med Familie, Miss Perrin fra Bristol, Miss L. Cooper fra London, Miss Cooper fra Plymouth John Bird Esq. fra Hull, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 1ste Septbr. Kl. $7^1/_2$—$10^3/_4$ gives: (for første Gang) Farbror, Festspil med Sange i 1 Akt af H. P. Holst; Musiken arr. af Rung; derefter: Min Rose i Skoven, Idyl med Sange i 1 Akt; oversat fra Svensk af O. T.; til Slutning: De Nygifte, i 2 Akter af Bjørnstjerne Bjørnson.

NB. I September Maaned begynde Forestillingerne Kl. $7^1/_2$.

Drammens-Deligensen

afgaar fra 1ste September 2 Gange daglig. Kl. $8^1/_2$ og Kl. 2.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „Anker“ Liniens 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

ned for at lukke op. Man havde banket to Gange paa, hvilket havde faaet Mester Nikless til at forsvinde to Gange.

Ursus, der var udelukkende optaget af sin hundrederøstede Enetale, havde Intet mærket.

Ved Mester Nikless's stumme Vink steg Ursus ned paa Gaarden.

Han gik frem til Værtshusværten.

Ursus lagde Fingeren paa Munden.

Mester Nikless lagde Fingeren paa Munden.

Saaledes stode de en Stund og saa paa hinanden.

Begge syntes at sige til hinanden:

„Lad os snakke, men tie.“

Værtshusværten aabnede ganske sagte Døren til Skjænkestuen. Mester Nikless steg ind, Ursus fulgte ham. De vare alene. Mod Gaden var baade Døren og Vinduerne stængte.

Mester Nikless slog Døren i efter sig lige for Næsen af den nysgjerrige Govicum.

Mester Nikless satte Lyset fra sig paa Bordet.

Samtalen begyndte halvhøit, næsten hviskende.

„Mester Ursus.“

„Mester Nikless?“

„Jeg forstod det tilslut.“

„Bah!“

„I vilde indbilde den stakkels Blinde, at Alt var som sædvanligt.“

„Der findes ingen Lov, der forbyder En at være Bugtaler.“

„I har Talent.“

„Nei.“

„Det er forunderligt, hvor I faar frem, hvad I vil.“

„Nei, siger jeg.“

„Jeg har Noget at tale med Eder om.“

„Er det om Politik?“

Undskyld, at jeg siger Eder det, men I har noget af den Værdighed, der karakteriserer den engelske Gentleman. Jeg har mærket, at de iblandt Eder, der har Skotøi, gjennem hvilket Tæerne stikke frem, benytte sig deraf og sætte Fødderne paa de foran dem staaende Tilskueres Skuldre, hvilket udsætter Damerne for at gjøre den Iagttagelse, at Saalerne altid først gaar istykker. Vis Eders Fødder lidt mindre og Eders Hænder noget mere. Jeg ser her og der Skjælmer, der putte sine Klør i Naboens Lommer. Værede Lommetyve, hav dog en Smule Skam i Eder. Bax med Eders Medmennesker, hvis I saa vil, men plyndre dem ikke. I gjør Folk mindre Fortræd ved at mure igjen et Øie paa dem end ved at stjæle en Skilling fra dem. Giv dem en hoven Næse, det kan saa være. De gode Folk holder mere af sin Mynt end af sin Pynt. Mine Herrer! Jeg ser, at min Tale har havt den Lykke at mishage Eder. Jeg tager Afsked fra Eder et Øieblik. Forestillingen vil snart begynde.“

Han nedstemte sin taleriske Pathos til Hverdagstonen:

„Slip Tæppet ned. Jeg maa puste ud. Jeg har været honningsød. Jeg har talt vakkre Ord, der vare myge som Fløiel, men bortkastede. Hvad siger du om alt dette, Gwynplaine? Jeg har gjort Alt, hvad den menneskelige Veltalenhed kan gjøre. Jeg har sløset taleriske Skjønheder, fagre som en Ungersvends blomstrende Kinder, paa dem. Det har Intet bevirket. Men hvad kan man ogsaa vente sig af et Folk, der spiser saa utroligt og som propper sig saa fuld af Tobak, at endog Forfatterne her skrive sine Arbeider med Piben i Munden. Men lige godt, lad os spille Stykket.“

Man hørte at Tæppet blev trukket op. Fibi og Vinos ophørte med at tromme. Ursus tog sin Bjørnedragt paa sig, raabte halvhøit paa Gwynplaine og stillede sig ved Siden af Ulven.

Men paa samme Tid som han tog Bjørnehuden frem,

En Folkehøiskole i Ullensvang

agtes oprettet af Undertegnede, i Forening med en dygtig Seminarist, paa Gaarden Lofthus i Ullensvang. Skolen, der begynder førstk. 4de November, vil søge at danne de Unge til gode Medlemmer af Borgersamfundet og at meddele dem de Kundskaber, der kan blive dem til Gavn og Glæde i Livet. Der vil undervises i Historie, især Norges med Jordbeskrivelse, Modersmaal, Regning, lidt Jordbrugslære og Naturlære. Betalingen er 2 Spd. pr. Maaned for Undervisningen; Kost og Hus antages at kunne faaes for ca. 4 Spd. pr. Maaned. Indmeldelser, der bør være fremkomne inden Slutningen af September, kan indsendes til Undertegnede (hvis Adresse er: St. Halvardsplads 5, Kristiania) eller til Landhandler H. Utne, Lofthus pr. Ullensvang. **Vilh. Poulsen,**
cand. theol.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species
og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.
overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.
overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Tilsalgs.

Bomuldsgarn,

saavel **bleget** som **ubleget** samt **farvet,** i alle Kulører og No. hos
Gunerius Pettersen.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos
Gunerius Pettersen.

Smedekul.

En Ladning første Sort Smedekul er ventende hertil i disse Dage og anbefales til billig Pris, da den ønskes solgt fra Skibet.
O. Evensen.
Lille Grændsegade.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.
Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Ulrik Rosing

anbefaler **Hornsbye's Plouge:**
M.ℳ **R L** med Staalbryst 14 Spd. 84 ß.
— **R** - Do. 17 — 84 -
— **R** 2-Hjuls Do. 19 — „ -
Reserve Skjær for disse Plouge . . . 30 -
Ulrik Rosing,
Jernbanetorvet 5.

Gravmonumenter,

Kors og **Plader** realiseres til nedsatte Priser. **Peter Seest,**
Dronningens Gade No. 34.

Koge-Apparater

for Parafin og Petroleum, patenterede for Norge, faaes alene hos
Peter Seest,
Dronningens Gade No. 34.
Brugsanvisninger udleveres.

Instrumentmager Chr. Enger, boende i Dronningens Gade ligeoverfor Hôtel de Scandinavie, anbefaler til billige Priser: Compasser i forskjellige Størrelser, Skibs- og Marinekikkerter, Theaterkikkerter, Niveler- og Landmaalingsinstrumenter, Briller, Lorgnetter m. m. Bestillinger og Reparationer modtages.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Sæbeudsalg.

Flere Sorter god Stangsæbe, Glycerinsæbe, Mandelsæbe, fin Toiletsæbe, Grønsæbe, Sodasæbe, udmærket god Fiske- og Vaskelud, Soda og Blanksværte samt god Pomade hos
Karoline Holth,
Øvre Voldgade No. 8.

En fuldstændig Borgeruniform med Bandolæder og Patrontaske er tilsalgs. Avis-Exped. anviser.

Tilkjøbs forlanges.

Et godt Exemplar af Ivar Aasens **Ordbog over det norske Folkesprog** ønskes kjøbt. Billet mrk. „Ordbog" med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

Dagbladets væsentligste Indhold i August Maaned.

Opsatser m. V. No.

Fra Trondenæs 176
Indbydelse til en gjensidig Brandassuranceforening for Kristiania 176
Juridiske Meddelelser 177, 188
Landsens Forholde 177, 178, 179
Wall-Street i Newyork og Pengeforretningerne i Amerika 178
Om Tordenveir (af Mohn) 179
Ogsaa fra Kinservik 180
Det 19de ordentlige Storthing (II) . . . 181
Nøden paa Island (af M. H.) 181
Til Hr. Pastor Sommerfeldt 181
Brev fra Trondhjem 182
Indsendt af *** 183
Noget om Forholdene i Modum (af C. Hervig) 184, 185
Om Optagelsesexamen ved Universitetet og Krigsskolen (af Hugall) 184
Berlins Akvarium 185
Korrespondance fra Solør 186
Brudstykker af S. W. Bakers Nilreise . . 186
Om Anbudene for Opførelsen af Graverboligen i Aker (af M.) 187
Elias Howe (efter Professor Dr. Büchele) 188, 190, 196
Til det kgl. Post-Departement 189
Lidt om Husflidsforeningen og Lægdsgaarden i Modum (af C. Hervig) 189
Armee-Kommandoen 190
„Fædrelandets" Polemik mod Grundtvigianerne 191
Om Attester for Tjenestetyende 192
Ane Vike (et Livsbillede af J. B.) 192
Stadsfysikus Bidenkaps Overskridelse af sin Embedsmyndighed 193
Det norske Flag ved Suez 194
Brev fra Paris til Dagbladet 194
Boganmeldelse 194
Brev til Dagbladet fra Kristiansand . . . 194
Angaaende Optagelsesexamen ved Krigsskolen (af Dr. A. S. Guldberg) 195
En liden Udflugt til Aas Landbrugsskole (F. J.) 196
Om Statsr. Broch, Hortensaffæren og Pressen 197
Ud med en Fregat (r) 197
Endnu Lidt om vore Landboforholde (5) . 198
Politisk Brev fra Eidsvold (R. S.) . . . 199
Fra Trondenæs 200
Om Ophævelse af Statholderposten . . . 201
Lappelove 201

Kristiania.

Udenrigspolitik . . . . 176 flg.
Om Forening af Skolelærernes Stilling med den nationale Underofficers 177
Statsraad Brochs Forhold til Værftschefen paa Horten 185
Kristianiabrev 195
Hustugten eller Husbondsretten i det offentlige Liv 197
Sueztogtet 198
Bemærkninger til Aftenbladet 200

Forskjelligt.

Formælingen 176
Afgangsexamen for Reserveofficerer . . . 178
Kineserne paa Klingenberg 178
Om Theatre des variétés 178, 183, 188, 191, 193, 197, 199
Gjentaget Fostermord 178
Befordringer etc. 179, 197
Om Maalstræver-Kongressen i Stockholm . 179
Grovt Tyveri 179
Helligbrøde 179
Rundskrivelse til samtlige Toldkamre . . . 180
Fest paa Klingenberg 180
Kgl. Resolutioner 181
Kunstforeningen 182
Udfaldet af Afgangsexamen ved Krigsskolen . 182
En gammel Bekjendt 183
Vedkommende Monitoren Mjølners Aftagning 185
En Stump Tale ved en norsk Frihedsfest i Wiskonsin 186, 187
Beretning om Bodsfængslet . 187, 188, 189
Marine-Dpt.s Skrivelse ang. Forstaaelsen af § 16 i Lov af 12te Mai 1866 ang. Værnepligten 189
Examen Artium 190
Doktor Sandborgs Magasingevær 191
Den nye Vei under Maristien ved Rjukanfossen 191
Byggeforening i Kristiania 191
Folkehøiskole-Sagen 193
Hr. Edm. Neuperts Koncert 193
Om Bergværksdriften 193
Om Trondhjemsveiens Omlægning . . . 194
W. A. Wexels's Mindestøtte 195
Udfaldet af Optagelsesexamen ved Krigsskolen 196
Theatret 196, 199
Politinyt 197
Udflugt af Grønlands Skole 198
Den evige Snees Beboere 198
Biskop Arups Jubilæum 200
Trikiner 200
Om Nattekulden 200
Jernbanemødet i Trondhjem den 25de August 201
Ny Alterbogs-Daabsfag 201

Blandinger 179, 180, 182, 183, 187, 189, 190, 191, 193, 194, 195, 196, 198, 200

Føljeton: Manden, som ler . . . . . 176 flg.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

havde han ogsaa grebet en lurvet Paryk, som tilhørte Gwynplaine, og kastet den hen i et Hjørne, saa han kunde naa den.

Forestillingen af det beseirede Kaos foregik omtrent som sædvanligt, minus Virkningerne af det farvede Lys og den magiske Belysning. Ulven spillede i god Tro. Deas Aabenbarelse fandt Sted i det bestemte Dieblik og med sin dybt skjælvende Røst kaldte hun paa Gwynplaine. Hun udstrakte Armene, søgende efter hans Hoved.

Ursus styrtede sig over Parykken, greb den, satte den paa sit Hoved og førte varsomt med standset Aandedræt sit saaledes beklædte Hoved under Deas Haand.

Opbydende hele sin Kunst, efterlignede han Gwynplaines Røst, og sang med et uudsigeligt Udtryk af Kjærlighed Halvmenneskets Svar paa Aandens Kaldelse.

Skuffelsen var saa fuldstændig, at Fibi og Vinos endnu en Gang søgte Gwynplaine, forfærdede over at høre uden at se ham.

Govicum, ude af sig selv af Beundring og Henrykkelse, hoppede, trampede, klappede i Hænderne, anstillede en olympisk Larm, og lo som en hel Skare af Guder. Gutten udviklede et høist usædvanligt Tilskuertalent.

Fibi og Vinos, der vare Dukker, som daudsede efter Ursus's Traad, opstemte den sædvanlige musikalske Ulyd, der betegnede Forestillingens Slutning og ledsagede Publikum ud.

Ursus reiste sig, badet i Sved.

Han hviskede sagte til Homo:

„Du begriber vel, at det gjaldt at vinde Tid. Jeg tror at det er lykkes. Jeg har ikke gjort mine Ting saa ilde. Endnu er der en Mulighed for, at Gwynplaine kommer tilbage i Morgen. Det var unødvendigt at dræbe Dea strax."

Han tog Parykken af og tørrede Sveden af sig.

„Jeg er en dygtig Bugtaler; Dea er fuldt og fast overbevist om, at Gwynplaine er her."

„Ursus", sagde Dea, „hvor er Gwynplaine?"

Ursus sprat op og vendte sig om.

Dea stod lige under Talglampen og var ligbleg.

Hun vedblev med et uudsigeligt Smil af stille Fortvivlelse:

„Jeg ved det. Han har forladt os. Han er borte. Jeg vidste jo, at han havde Vinger."

Og idet hun løftede sine natomtaagede Dine mod Himlen, tilføiede hun:

„Hvor snart kan jeg?"

III. Forviklinger.

Ursus var tilintetgjort.

Han havde Intet udrettet.

Var det en Mangel ved hans Bugtalerkunst? Nei, vistselig ikke. Det var lykkes ham at narre Fibi og Vinos, men ikke Dea, der var blind. Det kom deraf, at hos Fibi og Vinos var det blot Diestenene, der vare seende, hos Dea var det Sjælen.

I blandede Sjælsbevægelser er Ydmygelsen den første Følelse, der giver sig Luft. Ursus tænkte:

„Jeg har forgjæves sløset med mine Talenter. Hvad skal der nu blive af os?"

Han saa paa Dea. Hun stod tyst og ubevægelig og blev blegere og blegere, hendes døde Blik stirrede ufravendt opad.

Der indtraf en Hændelse, som kom Ursus vel tilpas.

Han saa Mester Nikless staa paa Gaarden med et Lys i Haanden og vinke paa ham.

Mester Nikless havde ikke overværet Slutningen af den Tryllekomedie, som Ursus havde spillet. Det kom deraf, at man havde banket paa Værtshusporten. Mester Nikless var gaaet

Dagbladet.

No. 202. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 1ste September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Valle, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndre- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Postgangen gjennem Solør.

Det er vel neppe noget Distrikt i Landet, som er saa stedmoderlig behandlet med Hensyn til Postgangen, som Solør, uagtet det er en bekjendt Sag, at dette Distrikt gjennem sin Tømmertrafik har meget vigtige Interesser at varetage og i betydelig Mon, baade direkte og indirekte, bidrager til Statsudgifterne.

At vi saaledes kun have Postgang to Gange ugentlig kan endda gaa an; men denne Postgang er ordnet paa en saa forkjert Maade, at det høie Departement ikke synes at have nogen Ide om, at Ruterne kunne kombineres slig, at Folk kunde saa langt bedre Nytte af dem.

For saaledes at begynde med, hvad der for Øieblikket vækker mest Uvillie, er den bestandige Verlen af Ruter, uden at dertil indsees nogensomhelst Grund. Det er vel ikke stort mere end 14 Dage siden vi havde en Ruteforandring, og nu have vi atter en igjen. Sligt konfunderer blot, og det er vistnok aldeles ubegribeligt for den simple Menneskeforstand, hvad de skulle nytte til.

Dernæst gaar Posten formodentlig ved Middagstider fra Konsvinger, naar Morgentrænet er kommet, og saa rangler den da i det gammeldagse bekjendte Luntetrav opover til Bjørneby om Aftenen, hvor den overnatter og drager den næste Morgen opover til Elverum. Om Morgenen efter kommer Nordpost nedover igjen og rangler udover til Kongsvinger.

Dette er forsaavidt bekvemt for Grue og Brandvold, som de altsaa kan modtage Brev den ene Dag og besvare det den anden; men for Hof og Aasnæs er dette allerede vanskeligere og for Vaaler er det umuligt.

Endelig kommer nu til alt dette, at den Post, som ser gaar udover fra Solør Fredag Formiddag og da rimeligvis kommer eller burde komme i god Tid til Kongsvinger om Aftenen, der ikke — efter hvad der siges — skal blive expederet før med den kommende Dags Eftermiddagstræn og saa ikke udleveres i Kristiania før den tredie Dags Formiddag. Dette er en Expeditionsmaade saa abderitisk, at den vel søger sin Lige. Man har anstillet flere Gisninger for at komme efter, hvad der kan være Grunden til, at vore Interesser saa mærkelig forsømmes, og vi ere blevne staaende ved den Gjætning, at Postdepartementet vil have Solørsposten sat i Forbindelse med Østerdalsposten, og at hin altsaa maa rette sig efter denne. Er dette Tilfældet, saa beror dette paa den meget væsentlige Vildfarelse fra Departementets Side, at Østerdalen og Solør har nogen videre Korrespondance eller indbyrdes Trafik. Dette er ikke Tilfældet. Der gaar vistnok yderst faa Breve herfra og nordover og omvendt. Det synes derfor, at Solørsposten kan ordnes aldeles uafhængig af denne Post og blot sættes i Forbindelse med Jernbanetrænene paa Kongsvinger og Elverum. Og paa denne Strækning af 8—9 Mil med daglig ankommende Træn fra Hovedstaden, hvor vi naturligvis have vor væsentligste Korrespondance, maatte det kunne gaa an at ordne en Postrute saaledes, at den blev fast og at Befolkningen blev tjent med den.

Siden jeg engang har Pennen i Haanden og siden det engang er saa, at intet Fremskridt kan ventes her i Landet før der skraales derpaa i Forveien, skal jeg i dybeste Underdanighed tillade mig at spørge det høie Departement, om det ikke snart skulde være tidsmæssigt, at Solør „delagtiggjøres i Telegrafen". Dersom vi havde lagt paa Vestlandet eller nordenfor Folkeskikken, og dersom vore Interesser dreiede sig om nogle Tusinder i Sild og Fisk istedetfor nogle Hundredetusinder i Tømmer, er der ingen Tvivl om, at vi forlængst havde havt Telegraf. Men om vi end ikke høre til disse Lykkens og Statsomhuens Skjødebørn, saa bør dog vor Tid ogsaa engang komme. Dersom det høie Departement vil gjøre sig den Uleilighed at forespørge sig hos praktiske og med Distriktets Tarv kjendte Mænd, vil det utvivlsomt erfare, at det ikke er faa Affærer af Betydenhed, som her gjøres, at mange Reiseudgifter kunde spares og mange Uleiligheder afvendes, naar vi havde et saadant Kommunikationsmiddel, og at dette navnlig om Vaaren i Mærketiden vilde gjøre meget for Nytte.

Omkostningerne ved denne Ledning og et Par smaa Stationer i Grue og Aasnæs kunde vel heller ikke blive særdeles betydelige.

Solør i August 1869.

Kristiania, den 1ste September 1869.

Den franske Regjering lader alle de til dens Raadighed staaende Blade modsige den Paastand, at den har udtalt sig i Wien til Gunst for Grev Beust; den vil ikke gyde Olie i Ilden, mener „Köln. Zeit.", da den ikke ønsker at optræde kraftig ligeoverfor Udlandet, saa længe som den er sysselsat med sine indre Reformer. La France erklærer, at det tyske Spørgsmaal er en Mimosa, den Blomst, der ikke taaler at røres ved; det er vel ikke bestemt til at henstaa uafgjort i al Evighed, men det er saa farligt, at det vilde være dumdristigt at paaskynde dets Løsning. Selv Le Pays siger: Vi have for Øieblikket ikke Grund til at blande os i Ordskiftet mellem Preussen og Østerrige. Det kan maaske senere tage en alvorligere Vending, men vi ville ikke sysselsætte os med saa fjernliggende Vanskeligheder. Frankrige er desuden forberedt paa alt, hvad der kan hænde. Krigspartiets Hovedorgan Le Peuple bebreider imidlertid Journal des Débats, at den spænder sig for Grev Bismarks Vogn og bestræber sig for at fremkalde Grev Beusts Fald. Beust har stedse søgt at nærme sig Frankrige, derfor bør man behandle ham lempeligere, end skeet er, thi „Fredskjærligheden maa ikke gaa saa vidt, at man vender sine Venner Ryggen under Paaskud af, at de tidlig eller sent maaske kunne komme i Slagsmaal". The Standard drager endelig ligeledes tilfelts mod Journal des Débats og siger: „Vor Sandhedskjærlighed tillader os ikke at indrømme, at dette Blad skildrer Stemningen i Frankrige rigtig. Frankrige bryder sig ikke en Døit om Østerrige, det er sandt nok; men derimod hader det Preussen og den Lidenskabelighed, som det forundrer os at se Journal des Débats benegte. Borgerstanden ønsker ikke Krig. Den italienske Krig var ufolkelig, skjønt Débats understøttede den; men en Krig med Preussen vilde være en ganske anden Sag. Keiserens største Bedrift var efter vor Mening, at han overvandt Fristelsen til at begynde et Felttog mod Preussen, da han ikke kunde være uvidende om, at han kun behøvede at hæve sin Haand og pege paa Rhinen for paany at vinde Popularitet og vække en Nationalbegeistring, der vilde have bragt enhver Tanke om Reformer i Forglemmelse. Skjønt man daglig fortæller, at der ikke findes „mørke Pletter paa Horisonten", vil det dog ikke forundre os, hvis der snart skulde vise sig en Sky ved den østlige Rhinbred. Forend Frankrige og Preussen have afgjort deres Mellemværende, kan der ikke foretages nogen Afvæbning, og uden en Afvæbning kan der ikke være Tale om en varig Fred".

I Preussen vil der i Slutningen af denne og Begyndelsen af næste Maaned blive afholdt store Manøvrer, hvortil der ventes mange fremmede Officerer og maaske tillige enkelte fyrstelige Personer. Fra 5te til 9de September vil Kongen, ledsaget af v. Bismark, samt Prinserne Albrecht og Friedrich Carl, i Anledning af Manøvrerne opholde sig i Stettin. Fra England ventes der ikke mindre end elleve Officerer, deriblandt General William Codrington og Generalmajorerne White og Carey, fra Rusland General Grev Kutusow, fra Frankrige Oberst Stoffel, fra Østerrige Ritmester Grev Uexkiell, fra Schweiz en, fra Bayern fem, fra Würtemberg fire og fra Baden en Officer. Naar Manøvrerne ere forbi, vil Kong Vilhelm vende tilbage til de vestlige Provindser og vil i Slutningen af September aflægge et Besøg hos sin Svigersøn, Storhertugen af Baden.

Om italienske Forholde skrives der under 21de August til „Augsb. Allg. Zeit.": „Endelig har det officiøse Blad igaar offentliggjort det Dekret, som slutter Parliamentets Session og forbeholder et andet Dekret at fastsætte Dagen til dets Gjenindkaldelse. Men det er ingenlunde sikkert, at det nuværende Parliament igjen vil blive indkaldt. Ministerraadet har allerede flere Gange diskuteret Spørgsmaalet om en Opløsning uden endnu at være kommet til en Afgjørelse. Den samme Usikkerhed, som gjør, at Regjeringen ikke kan komme af Stedet, giver sig tilkjende i Bladene, og det i Bladene af samme Parti. Perseveranza fører Ordet for en Opløsning af Kammeret, men uden at lægge Skjul paa, at det ingenlunde hengiver sig til nogen optimistisk Tillid med Hensyn til Udfaldet af nye Valg. Opinione gyser ved Tanken om nye Valg og forlanger tvertimod, at Ministrene skulle gaa af; men hellerikke det kan angive nogen blot halvt gyldig Grund for sin Paastand om, at et andet Ministerium skulde kunne udrette Mere end det nuværende. Denne Holdning af det maadeholdne Partiеs to vigtigste Organer er ikke et af de mindst betydningsfulde Symptomer paa en Tilstand saa mørk og trøstesløs, at det nye Kongerige endnu ikke har kjendt Magen. At dette Ministerium ikke formaar at regjere videre med dette Kammer, det alene falder i Øinene med altfor stor Klarhed; alt Andet er Mulm og Mørke. Om et andet Ministerium vil kunne regjere med dette Kammer eller dette Ministerium med et andet Kammer, om begge to, baade Ministerium og Kammer, bør ombyttes, og om Omskiftelsen vil medføre en Forbedring, — alt dette er Spørgsmaal saa hemmelighedsfulde som Sfinx's Gaader, og selv den Afgrund fattes ikke, der venter den uheldige Gjætter." De sidste Efterretninger lyde paa, at Ministeriet vil tage Afsked.

Den russiske Marine har nylig mistet en Fregat ved et uheldigt Sammenstød under en Eskadremanøvre med et Pantserskib. Et Blad i Kronstadt giver følgende nærmere Oplysninger om det indtrufne Uheld: Eskadren, som bl. A. bestod af Pantserbatteriet „Kreml" og Skruefregatten „Oleg", var om Aftenen den 14de August løben ud fra Helsingfors og havde i Løbet af to Dage beskjeftiget sig med Evolutioner. Søndagen den 15de August efter Kl. 7 Aften blev der paa Eskadren heiset Signalet „Flankeforandring med Svingning tilhøire." Ved Udførelsen af denne Manøvre stødte Fregatten „Oleg" med 57 Kanoner sammen med Pantserbatteriet „Kreml" med 20 Kanoner, hvorved Batteriet „Kreml" med sin Vædder stødte imod den under Vandlinien værende Del af Fregatten og slog den en Læk imellem Maskinrummet og Kulkassen foran Stormasten. Fregatten begyndte strax at synke. Øieblikkelig satte alle Skibene deres Baade ud for at redde Mandskabet. Fregatten sank først med Forenden, satte sig da paa Agterenden, lagde sig derefter paa høire Side og sank endelig, 15 Minuter efter, at den havde faaet Stødet, tilbunds paa en Dybde af 35 Favne. Til Lykke var det smukt og stille Veir. Skibenes Baade kom saa hurtig til Ulykkesstedet, at næsten hele Mandskabet, uagtet Fregatten sank usædvanlig hurtig, kunde reddes. Paa Eskadrens Fartøier befordredes 32 Officerer og 497 Mand til Kronstadt; der omkom 16 Mand ved Strandingen, deriblandt ingen Officerer." — I en anden Beretning meddeles det, at Kapteinen paa Fregatten var den Sidste, der forlod den, og at han uundgaaelig vilde være sunken med den, naar man ikke med Magt havde revet ham bort og anbragt ham i en af Baadene. Som sædvanlig ved slige Leiligheder synes det endnu ikke at være ganske afgjort, om Skylden for Sammenstødet paahviler Fregatkapteinen eller Chefen paa Pantserbatteriet.

En Korrespondent skriver den 17de August til The Standard, at de russiske Blade i denne Tid indeholde vidtløftige Beretninger om den glimrende Modtagelse, som den keiserlige Familie møder paa Krim. Men de moskovitiske Journalister fortælle især gjerne Anekdoter om deres saa afholdte Prinsesse Dagmar, hvis venlige Optræden og gode Hjerte har sikret hende den samme Kjærlighed i hendes nye Fædreland, som hendes Søster, Prinsessen af Wales, er i Besiddelse af i England. De berette, hvorledes Storfyrsten og Storfyrstinden, der beseilede Volga, en Aftenstund kastede Anker, vandrede op til en liden Landsby og spurgte om Starosten. Her blev det unge Par beværtet med Gjæstfrihed, men det varede længe, inden den skikkelige Husmoder kunde begribe og tro, at hendes Gjæster vare saa fornemme, og der vil hengaa mange Dage, førend hun igjen kan begynde sit daglige, ensformige Liv efter at have nydt den næsten utrolige Ære at modtage Ruslands tilkommende Keiser og Keiserinde under sit ringe Tag. Prinsessen legede med Børnene og gav dem smaa Guldkors som et Minde om den venlige Dame, der brød ind i den afsides liggende Hytte, og hvis kjærlige Ord aldrig ville glemmes af disse Bønder. Hvorsomhelst Prinsesse Dagmar kom frem, blev hun hilset med Jubel; paa Jernveisstationen modtoges Parret af Deputationer, anførte af Kosakhøvdinger. Naar de seilede om Natten, vare alle de Landsbyer, de kom forbi, illuminerede, og paa Strandbredden tumlede de unge Kosakker deres Heste og udførte deres Manøvrer for at vise de høie Gjæster, hvad de formaaede at udrette. Keiseren vil opholde sig i længere Tid paa Krim, da han trænger til at udhvile sig efter en Upasselighed, som har nødsaget ham til i flere Dage at holde Sengen.

Slesvigske Tilstande. „Dybbølp." er ved nærmere Overveielse af „Staatsb. Zeit."s Udtalelser bleven mere og mere bestyrket i den Overbevisning, at Afstemningen ifølge Pragfreden bør udgaa af Befolkningens frie Beslutning. Intetsteds er der Tale om, at den preussiske Regjering skal anordne eller bestemme en saadan Afstemning, og ingen har heller endnu opfattet Forholdet saaledes, som om den frie Afstemning var et Vilkaar, der var paalagt Preussen at bringe til Udførelse, uden at Opfyldelsen sattes som Betingelse for Erhvervelsen af Retten til Hertugdømmerne; men Bladet anser det dog for rigtigst, at man inden Afstemningens Foretagelse retter den Forespørgsel til Regjeringen: „om en Afstemning, der i et og alt anordnes, ledes og foretages af Befolkningerne i de nordlige Distrikter af Slesvig efter deres frie Beslutning, fordi de anse sig for beføiede og berettigede dertil, ogsaa anerkjendes af de høie kontraherende Magter som i enhver Henseende bindende og afgjørende i Henhold til Pragfredens Art. 5".

Hs. kgl. Høihed Prins Oskar vil imorgen afreise til Drammen og tage Bopæl hos Grosserer J. Juel. Hans Ophold bliver til den 4de om Morgenen. Den 3die September mellem Kl. 12—1 Middag vil i Prinsens Bopæl Præsentation finde Sted af Byens Kommunebestyrelse, dens Embedsmænd og øvrige Funktionærer samt ellers Enhver, der maatte ønske Foretræde.

„Dagbladet" har nu sluttet Kontrakt med „Det norske Telegrambureau" om fra dette at erholde de vigtigste telegrafiske Meddelelser, som saaledes ville kunne bringes Blades Læsere tidligere end hidtil er skeet. Ved saaledes at imødekomme et Krav til Bladet, som dets stigende Abonnentantal allerede nu har muliggjort at opfylde, er det ikke Meningen at opgive den paatænkte Udvidelse af Bladet, der antagelig vil kunne finde Sted i en nær Fremtid. Indtil videre vil „Dagbladet" som hidtil af og til udkomme i større Format.

Nattekulden i Mandags har vistnok anrettet stor Skade. Reisende saavel fra Vest- som Østsiden af Mjøsen have meddelt os, at Potetesgræsset er froset overalt, og Poteterne er saaledes ialfald standsede i sin Vært netop paa den Tid, da den skulde have været som bedst. Rug og Byg har nok paa de fleste Steder, men dog ikke overalt, været skaaret, og har saaledes ikke lidt nogen Skade af Frostnatten, medens Havren derimod flere Steder stod grøn og uskaaren og saaledes nu er bortskjemt. Kulden var paa Hedemarken mellem 2 og 3° R. Hvorvidt den har herjet nordenfjelds er vi endnu ubekjendt med; men hvis saa skulde være Tilfældet, er vistnok Skaden uhyre stor, da Aaret i det Hele taget stod saa langt tilbage, at man har ytret Frygt for ikke at faa modent Korn, uagtet Ageren stod frodig og gjild som til et Kronaar.

Udvandrerskib. Ifølge Telegram fra New-York, modtaget via Kjøbenhavn, har Dampskibet „Fulton" afseilet derfra den 21de sidstl., og vil saaledes ankomme til Kjøbenhavn i Løbet af nogle Dage.

— Blandt Passagererne med „Excellencen Toll" igaar var Hr. Pianofabrikant Narvesen med Familie fra New-York, der har været her paa Besøg og nu reiser tilbage med „Fulton", som afgaar fra Kjøbenhavn midt i September.

Falskneri. Tvende af Justitien vel kjendte Personer, nemlig forhenværende Kontorist Sigvart Ørn og Slagterarbeider Olaus Andersen „Hanen", begave sig den 16de Juli sidstl. til en af Byens Skomagere, hvor Andersen gik ind for ved Hjælp af en af Ørn udfærdiget og med Raadmand Ebbells Navn undertegnet Kautionsseddel at erholde et Par Støvler; Skomageren var ogsaa villig til at levere Støvlerne, medens han dog for Sikkerheds Skyld overleverede dem tilligemed Kautionsseddelen til sin Dreng, for at denne kunde følge med Olaus Andersen til Raadmand Ebbell for der at undersøge, om det havde sin Rigtighed med Kautionen. Da Ørn, som imidlertid havde staaet udenfor og ventet paa sin Kammerat, fik høre Sammenhængen hermed, bevirkede han paa Veien til Raadmand Ebbell Handelen omgjort og fik Drengen til at give Kautionsseddelen til Andersen, som derpaa rev den itu. Da Ørn imidlertid frygtede for, at Falskneriet vilde blive anmeldt af Andre, meldte han det selv for Politiet, idet han haabede derved enten aldeles at slippe fri for Straf eller ialfald at slippe lettere, et Haab, hvori han dog rimeligvis er bleven sørgeligt skuffet, da Kristiania Byret ved Dom af 20de ds. tilfandt ham og hans Kammerat hver en Straf af 1½ Aars Strafarbeide for Overtrædelse af Krl.s Kap. 21 §§ 27 og 29, jfr. Kap. 5 § 6.

Antallet af Spedalske i Norge var ved Udgangen af 1868 indbefattet Stiftelsernes Belæg 2,119 imod 2,137 ved Udgangen af 1867. Stiftelsernes Belæg var 785 i 1867, 786 i 1868.

Rigshospitalet. (Aftbl.) Af Departementet for det Indre er Kand. med. Scheel fra den 15de næste Maaned antaget som Reservelæge ved Rigshospitalets Hudsygeafdeling, og Kand. med. Kjønig fra den 1ste Oktober ligeledes som Reservelæge ved den kirurgiske Afdeling. Den 3die ledige Reservelægepost, ved Fødselsstiftelsen vil endnu i nogen Tid forblive bestyret af en Konstitueret.

Tidlig Vinter. „Kr. Amtst." for 30te August skriver: Nat til Søndag og Mandag har Potetesgræsset og paa enkelte Steder Ærterne samt Blomster i Haverne taget Skade af Frost. Idag Morges saaes Høiderne hvide af Snedrev, som atter forsvandt ved Solen. Imiddags faldt Sne i Nærheden af Byen.

Paagreben Flygtning. Den i Sommer fra Bodsfængslet i Kristiania undvegne Forbryder Anton Hussing er fornylig paa Totenfjeldet, netop da han var ifærd med at besigtige Heste, bleven paagreben og ført tilbage til sit Undvigelsessted.

Jernbaneundersøgelser i Jarlsbergs og Laurviks Amt. Paa Forslag af Formandskabet har Hortens Kommunebestyrelse i Møde den 17de ds. med 10 mod 7 St. bevilget udredet af Bykassen indtil 300 Spd. til Oprettelse af Tællingsstationer i Anledning af det paatænkte Jernbaneanlæg gjennem Jarlsberg og Laurvigs Amt. Tidligere har Amtsformandskabet fattet følgende Beslutning i samme Sag:

„Forsaavidt Amtets Byer bevilger et passende Tilskud, kan der foreløbig af Amtskommunens Midler anvendes 200 Spd. til Færdselsoptællinger."

Veibudgettet. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er det naadigst bestemt:

A. At de af Storthinget under 18de December samt 8de, 9de og 11te Januar sidstl. fattede Beslutninger om Bevilgning for Budgetterminen fra 1ste April 1869 til 1ste April 1872 til Iværksættelse af forskjellige Veiarbeider m. V. samt om, at et til Omlægning af Veien mellem Fosnæs og Aunmyr i Beitstadens Præstegjeld, Nordre Trondhjems Amt, af næstsidste Storthing forskudsvis bevilget Beløb skal føres til endelig Udgift for Statskassen, naadigst befales tagne tilfølge.

B. At der i Overensstemmelse hermed naadigst tillades i Budgetterminen anvendt:

a. Til Udgifter ved den almindelige Veifond paahvilende Vedligeholdelse af enkelte Veistrækninger . . . . 9900 Spd.

b. Til Udgifter ved Undersøgelser angaaende nye Vei- og Broarbeider og disse Undersøgelsers Bearbeidelse saavelsom til andre tilfældige Udgifter ved Veivæsnet . . . . . . 16800 —

c. I Henhold til Lov angaaende Veivæsnet af 15de September 1851 § 2 til Udførelse af følgende Veiarbeider, i det Væsentlige overensstemmende med de Storthinget forelagte Arbeidsplaner, efternævnte Beløb, forudsat, at de ved Storthingets Bevilgninger betingede Bidrag fra Distrikternes Side vedtages, forsaavidt dette ikke allerede er skeet:

1. Til Anlæg af Hovedvei fra Rotnæs til Bondkal samt Omlægning af Hovedveien derfra til Kristiania og om Gjellerasen til Hellerud i Akershus Amt . . . 65000 —
2. Til Anlæg af Hovedvei fra Fetsund til Nadheim Bro i samme Amt . . . . 19300 —
3. Til Omlægning af Hovedveien over Mosseskoven i Smaalenenes Amt. . . 8300 —
4. Til Anlæg af Hovedvei fra Rolfsøsund til Sande Bro i samme Amt . . . . 16500 —
5. Til Anlæg af Hovedvei fra Hamar til Kløften i Hedemarkens Amt . . . . 8800 —
6. Til Anlæg af Hovedvei fra Hofaas til Roverud i samme Amt . . . . 13200 —
7. Til Omlægning af Hovedveien mellem Gottenborg og Lerem i Kristians Amt . 23200 —
8. Til Omlægning af Hovedveien mellem Smedstuen og Laurgaard i samme Amt 17200 —
9. Til Fuldførelse af Veiomlægningen mellem Øien og Smedstuen i samme Amt 7700 —
10. Til Omlægning af Dele af Hovedveien gjennem Hallingdalen i Buskeruds Amt 17000 —
11. Til Anlæg af Hovedvei fra Heen til Næs i samme Amt 32000 —
12. Til Omlægning af Kværnberg- og Hvervenbakkerne paa Hovedveien ved Hønefos i samme Amt. . . 2576 —
13. Til Omlægning af Hovedveien fra Laurvig til Amundrød i Jarlsberg og Laurvigs Amt . . . . 12200 —
14. Til Omlægning af Hovedveien fra Bommestad Bro til Pladsen Kringlmyr i samme Amt . . . . 25000 —
15. Til Fuldførelse af Veiomlægningen mellem Bakkebro og Humlestad i Bratsbergs Amt med Sidelinier til Kragerø og til Tokevandet 41000 —
16. Til Omlægning af Hovedveien i Brunkebergbakkerne i samme Amt . . . . 11000 —
17. Til Anlæg af Hovedvei fra Stoa til Vasenden i Nedenæs Amt . . . . 30000 —
18. Til Omlægning af Hovedveien fra Kristiansand til Aalesjær i Lister og Mandals Amt . . . . 30500 —
19. Til Anlæg af Hovedvei fra Kaddeland til Øslebø i samme Amt . . . . 35000 —
20. Til Omlægning af Hovedveien fra Egersund til Tengsbro i Stavanger Amt 5600 —
21. Til Paabegyndelse af Hovedveianlæg fra Strandstedet Sand til Suldals Vand i samme Amt . . . . . 20000 Spd.
22. Til Anlæg af Hovedvei fra Ladestedet Kopervig til Kjørsvold Vand i samme Amt . . . . 14500 —
23. Til Omlægning af Hovedveien mellem Bergen og Haabro i Søndre Bergenhus Amt. . . . . . . 31000 Spd.
24. Til Anlæg af Ridevei fra Jøssendal til Fjære i samme Amt . . . . 5200 —
25. Til Omlægning af Hovedveien fra Husum til Lobro i Nordre Bergenhus Amt 17000 —
26. Til Omlægning af Hovedveien fra Halbrendt til Jølster Vand i samme Amt 18000 —
27. Til Fortsættelse af Veianlægget over Haukelidfjeld 10000 —
28. Til Omlægning af Dele af Veien fra Opdal til Sundalsøren i Søndre Trondhjems og Romsdals Amter . . . . . . 20000 —
29. Til Omlægning af Veien mellem Bjerkager og Flaa i Søndre Trondhjems Amt 21000 —
30. Til Omlægning af Hovedveien i Forbordlierne i Nordre Trondhjems Amt . . 10200 —

d. Til Veiarbeider i Bardo- og Maalselvens Sogne i Tromsø Amt . . . . 4400 —

Tilsammen 619,076 Spd.

hvilke samtlige Beløb blive at udrede af Statskassen, saaledes at 90,000 Spd., eller 30,000 Spd. aarlig føres til endelig Udgift for samme, hvorimod Resten i Forbindelse med de øvrige Beløb, der i Budgetterminen blive at anvende til Arbeider for det almindelige Veifonds Regning, med Fradrag af de fra vedkommende Kommuner indkommende Bidrag, bliver efter nærmere naadigste Bestemmelse at refundere ved Udligning paa Rigets Matrikulskyld samt paa Kjøb- og Ladestederne overensstemmende med Storthingets Beslutning.

C. At naadigst Approbation i Henhold til Lovene om Formandskaber paa Landet og i Kjøbstæderne af 14de Januar 1837 respektive §§ 38, 39, 50 og 40 meddeles paa efternævnte Kommunebeslutninger om Udredelse af Bidrag til nogle af ovenanførte Arbeider:

1. Akershus Amtsformandskabs Beslutning af 18de Juni 1868;
2. Søndre Trondhjems Amtsformandskabs Beslutning af 23de Juni 1868;
3. Akers Herreds Beslutninger af 2den September 1868 og 30te April 1866;
4. Frolands Herreds Beslutning af 6te September 1865;
5. Romedals Herreds Beslutning af 25de September 1861;
6. Stange Herreds Beslutning af 22de November 1861;
7. Finslands Herreds Beslutninger af 26de Juni og 4de November 1868;
8. Skedsmo Herreds Beslutninger af 17de og 24de August 1868;
9. Hamar Kjøbstads Beslutning af 3die Februar 1862, samt
10. Arendals Kjøbstads Beslutning af 14de August 1865.

D. At det naadigst paalægges Departementet for det Indre, naar de fornødne forberedende Forføininger ere tilendebragte, at indkomme med underdanigst Forslag angaaende de øvrige af nærværende Storthing besluttede Veiarbeider, for hvis Vedkommende saadant Forslag ikke allerede er afgivet.

For Kristofer Janson havde endel Vestmænd en større Fest den 27de f. M. i Anledning af hans nær forestaaende Afreise fra Bergen for at tiltræde sin nye Post som Lærer ved Kr. Bruns Folkehøiskole i Gudbrandsdalen. Man samledes, skriver „Berg. Tid.", omkring Kl. 8 i Arbeiderforeningens mindre Sal, der var liden nok til at rumme de mange Gjæster, som ønskede at tage Afsked med den yndede Digter og Folketaler.

Efterat Kjøgemesteren havde budt Gjæsterne Velkommen, og de store pragtfulde Drikkehorn med det ægte skummende Hardangerøl var gaaet rundt i Laget, udbragte Kjøbmand Grieg Landsfaderens Skaal, hvorpaa Skolelærer Mo traadte frem og talte for Hædersgjæsten. Han henledede Opmærksomheden paa, hvad Bergen og Bergenserne skylde Janson, idet han først omtalte ham som den „aandelige Fanebærer", der efterat Ole Bulls norske Theater har ophørt at virke her, væsentlig har vakt og vedligeholdt den æsthetiske Sands her i Byen, baade som Forfatter og som Folketaler. Specielt nævnte han Jansons literaturhistoriske Forelæsninger, for hvilke han frembar Alles Tak, og ønskede tilsidst den Bortdragende Lykke og Velsignelse til al sin Færd i Fremtiden.

Til denne Tale knyttedes en til Anledningen forfattet Sang, hvorefter Janson paa sin varme, hjertelige Maade takkede Vennerne i Bergen for al den Venlighed og Velvillie, han havde mødt hos dem.

Derefter talte han saaledes for Fædrelandet:

„Eg hadde Hug til at bera fram i Kveld ei Skaal fyre Fedralandet. Det er vel ingen Tanke, som soleides kan binda ihop som Fedralandstanken, binda ihop Folk med dei mest serskilte Syn, Maalstrævarar og Inkje-Maalstrævarar, Storkarlar og Arbeidsmenner. Naar me syngja „ja vi elske detta Landet" eller „dei vil altid klaga og kyta", so er det meir enn dei fagre Ord og Tankar i Songen, som kveikjer Eld i Hugen, det er detta, at Diktaren spilar paa ein Hjartastreng, som maa ljoda i kvart Mannabrjost, endaa i det mest kalde og dyriske; for jamvel Dyret elskar Hola si og Fuglen Reidet sitt. Federne vaare song seg varme og glade paa dei knasande Nationalsongarne „Sønner af Norge" og „Hvor herligt er mit Fødeland", og skal tru dei hadde mindre Eld og Glod enn me, um dei enn hadde mindre gode Songar?

Kvifyre elska me daa detta Landet? Er det dei blaae Fjelli og dei djupe Fjordarne, dei digre Fossarne og den tjotande Skogen, som Diktararne syngja um baade seint og tidlega, som vekkja denne Eldhug i Hjartat vaart? Aa nei — um Noreg var snaudt og audt som det nakne Skjeret uti Havet, — me elskad det likavel. Grønlendingen, som ferdast millom Is og Snjo og Jøklar og Kvalar og Sælhundar, og som syg paa Spekket sitt til at halda Varmen i seg, han elskar sitt Land meir enn alt i Verdi, og Islendingen, som sit kalde Vetren utan Ved i Jordhytta si, han vil inkje byta me alle Heimsens Rike. Men me elska det, av di me er fødde og uppalne i det, av di me her høyrde dei fyrste Eventyri fraa Modermunn og bad det fyrste Fadervaaret, av di me her fyrst saug Kjærleike til vaar Saga og vaart Folkeliv, av di vaare Feder have leivt os eit Verk til at gjera og ei Byrd til at lyfta. Hadde me inkje at gjera, var alt soleides som det skulde vera her i Noreg, so vardt me vel som utskjemde Born, trege og late og utakksame. Men nettupp av di her er so mangt at reisa og so mangt at retta, nettupp difyre elska me Landet vaart desmeir. Eg veit vel, at det finst dei, som skrika paa, at me no hava „Tilfredshed og Ro og gode Dage," og at Maalmennerne berre vil bera med seg Ulukka og Uro, at dei er „Opviglere", som berre vil hava „Opposition" og inkje annat. Ja — det er ein „Tilfredshed", som sit i Sofa og røykjer Cigar og inkje veit um alle dei trælande Henderna og bundne Tankarne og tunge Sukkarne fraa deim, som er attanfyre Muren; og det finst ein Ro, som heiter Matro, og som er lika nøgd, naar berre Fatet er fullt til kvart Maal, og det er ein Svevn, som heiter andleg Svevn, og som er verre enn Dauden. Javisst bera me Uro med oss! Naar Stridsmannen bles i Luren og vekkjer den sovande Heren, so ber han og Uro med seg; men skal han difyre verda dømt som Ufredsmann? naar Soli vekkjer Mannen til Liv og Arbeid, so ber ho og Uro med seg; men er ho difyre inkje likafullt Guds Sendebod til oss; naar me freista at opna Augat paa Folket, so dei faa friare Syn, fleire og høgare Tankar, meir Magt til at vera med og gjera si Gjerd i den store Statslikam, naar me vil brjota ned Muren av Fordom og Storlæte, som er reist millom Folk her i Landet og samna alle til eit, er detta daa „Opvigling"? Vel — er detta Uppvigling, so er Uppviglar eit Heidersnamn, som me skal vera byrge av at skriva paa Bringa vaar, so hev eg inkje betre Ynske fyre oss Maalmenner, enn at me maa vera gode Uppviglarar til vaar Daudadag. Maalmenner! det er vaar Sak at bera med oss Liv, og eg vil tøma eit Glas fyre Noreg som eit Land, der andlegt Liv kann trivast. Eg vil tøma eit Glas fyre Noreg, som eit Land, der Fridomsverket fraa 1814 inkje skal liggja som eit daudt Ord, men mana til Liv og Arbeid, fyre Noreg, som eit Land, der Folket skal koma til at kjenna seg sjølv og sitt, der Murar skal ramla ihop og Lekkjor løysast, og som eingong skal verda til det me drøyma um.

Ei Skaal fyre Fedralandet vaart!"

Denne Tale ledsagedes af Bjørnsons Fædrelandssang „Ja vi elsker dette Landet".

Henrik Krohn holdt Afskedstalen fra Vestmannalaget, hvor Janson snart vilde savnes. Den Aandens Energi, som vi skulde tage i Arv fra vore hugsterke Fædre og som Digteren har givet Udtryk i Ord som disse:

med Leik sitt Hjartasaar dei saag.
Ja enddaa i den Stund dei døydde
paa Tunga Vit og Løye laag;

denne Energi skulde ogsaa lære at tage Afskeden og Savnet uden Klynk eller Klage. Han fremholdt ogsaa, hvilken fager Gjerning han gik til, og hvor uenig hans sande Venner maatte være med dem, som syntest, at han „kastad seg burt i Gagnløysa", saaledes som han valgte sin Livsgjerning. Hans Venner var vis paa, at han netop kom paa sin rette Hylde, ved nu i Lag med en af Landets bedste Mænd at ofre sin Hug og Dug paa at give norske Bondegutter den norske Opdragelse, som de til denne Tid har maattet savne saa saart. Den materielle Løn vilde visselig blive knap og Kosten tarvelig, men det væsentlige var, at Janson

vilde som Folkelærer og ved at leve mellem Folket selv voxe og netop faa den bedste Anledning til at aagre med sit Pund. Taleren fremhævede den falske Betragtningsmaade hos dem, som ellers have høie Tanker om Jansons Begavelse, og af dem er der mange ogsaa udenfor Maalmandsleiren, men som alligevel trække paa Skulderen og sige, „at det er dog Synd at en slig Mand skal kaste sig bort i Maalstræv og Bondevas". Dersom deres Livsbetragtning var virkelig sund og deres Tro til Janson sand, saa vilde de naturligvis ikke saaledes vende Sagen paa Hovedet, men se ret og sige som saa: „just fordi slige som Janson gaa den Vei, maa Veien være ret". Dette var det, som Vestmændene saa bergfast troede, og derfor var det, at de saa „hugheile" og paa en vis Maade hjerteglade kunde sige ham sit „Lukka til". De havde ogsaa før seet ham gladelig gjøre det, som syntest være ret, om Lønnen for det meste blev tarvelig og ofte kom i Form af Vantak og Spot, saa de havde ingen Frygt for, at han ikke skulde stride den gode Strid til Enden. Til denne Tale blev en Sang ogsaa paa Landsmaal afsunget.

Ordet blev derefter givet frit, og Slag i Slag fulgte nu Tale paa Tale, der tydeligt vidnede om det stærke aandelige Liv, der rørte sig i Laget, om den Begeistring, hvormed Maalmændene stred for sin Sag, og den varme Hyldest, hvormed de flokkede sig om sine Høvdinge. Kjøbmand Samuel Madsen talte for Maalsagen, idet han med et billedligt Citat af „Marit Skjølte" paa en slaaende Maade fremhævede Sagens Betydning og Maalmændenes Berettigelse til at holde fast ved sin „Kjæreste" og stride for hende, om Modstanden var haard og om Seiren end kunde ligge i det Fjerne; fremdeles for Vestmannalagets „Stadsminister" Henrich Krohn, idet han i et humoristisk Foredrag drog Paraleller mellem ham og Preussens Bismark, der just ikke faldt ud til den sidstes Fordel; endvidere for Ole Bull, for Georg Grieg, Vestmændenes Sanginstruktør. Krohn talte for den „uundværlige Embedsstand", idet han dog drog en skarp Grændse mellem dem, som i Egoismens Tjeneste forvalte sit Embede som om det var til for deres Skyld, og mellem dem, som i Folkets Tjeneste gjøre sin Gjerning i Opofrelse og Kjærlighed med det Almenes Gavn for Øie. — Fremdeles erindrede han de Fremmede, der gjæstede Laget, og adresserede Skaalen til Konsul Jonas Lund fra Hamburg, der takkede ved at udbringe en Skaal for den kjære Fødeby, for Bergen, som han altid erindrede med Stolthed og Glæde, og hvortil han var knyttet med saa mange dyrebare Minder. Student Jørgensen talte i et versificeret Foredrag for Janson som Digter, Student og Damernes Yndling, Dampskibsexpeditør Paulsen for Handels- og Haandværksstanden, Student Holst for Bjørnson, for Vestmannalaget, Kjøbm. Eenberg for Henrich Krohn og hans Fortjenester af Vestmannalaget. Janson for „Sveinkallen", Politibetjent Egge for Hans Mo, Stud. Emanuel Mohn for „Dølen" og Aasen, Skolelærer Grønsdal for Folkehøiskolen, Student Odland udbragte Kvindens Skaal, og endnu en uendelig Række af Skaaler tømtes, som Pladsen her bliver for indskrænket til at kunne gjengive. Der var den hele Aften saa stærkt Tilløb til og Kamp om Talerstolen, at det kun med den største Anstrængelse lykkedes Kjøgemesteren at bringe de Talelystne til at holde sig den nødvendige Orden nogenlunde efterrettelig.

Efterat tilslut Janson og Krohn vare baarne paa Guldstol, brød man op ved Midnat og „under Jubel og lystig Sang" ledsagedes Høvdingerne hjem.

I Forholdet mellem Sognepræst Gunnerus og hans Menighed synes ikke nogen væsentlig Forandring at være indtraadt, hvilket der var Grund til at antage ifølge en Meddelelse fornylig til Aftenbladet, efter hvilken der af 11 Børn, som havde været til Daaben i Hevne, de 10 vare døbte af Gunnerus og efter den af ham benyttede Formular. Det er os nemlig heder det i Tr. Adr. fra en Kilde, som vi maa anse fuldkommen paalidelig, meddelt, at i den sidste Tid eller fra 24de Juli til 16de August have 18 Børn været til Daaben i Hevne, og alle disse ere efter Forældrenes Ønske døbte af afskediget Sognepræst Heyerdahl og efter Alterbogsbestemmelsen.

Boret Fartøi. For nogen Tiden blev en med Fisk ladet Jægt af en Del Lodser fundet drivende paa Hustadviken og indbjerget til Storholmen ved Bud, hvor den blev udlosset. Ved Besigtigelsen fandtes det, skriver „Bergens Tid.", at Fartøiets Bund var gjennemboret med 5 Huller, men ellers aldeles ubeskadiget; et Bor, der passede til Hullerne, blev ogsaa fundet i Jægten. Der er altsaa al Rimelighed for, at Fartøiet er boret i svigagtig Hensigt, hvilken dog ikke er bleven opnaaet, da det er blevet flydende paa Lasten. Jægten tilhører Handelsmand Paaske i Vesteraalen. Skipper og Mandskab, der i Forveien vare indkomne til Molde, ere der arresterede.

Drøm og Drukkenskab. Berg. Tid. skriver: For nogle Dage siden meldte en Mand fra Solheimsvigen paa Politikammeret, at han i Nygaardsalleen omtrent Kl. 10 Aften var bleven overfaldt, røvet og frataget sine Støvler og Benklæder samt noget Smør og Kaffe m. M., som han havde indkjøbt i Byen. Ved de i denne Anledning anstillede Undersøgelser er det bleven oplyst, at den hele Røverhistorie kun har existeret i Mandens Fantasi. Han har nemlig i aldeles beruset Forfatning passeret Bromanden paa Nygaardsbroen Kl. 11½, da han bar sin Frakke paa Armen. Han fandtes senere sovende udenfor sin egen Dør, og det er rimeligt, at han har drømt det Hele.

En noget lignende Historie hændte et Par Dage tidligere, idet en Sømand angav at være frastjaalet 130 Spd. i sit Logis i Vinnæsgaarden. Pengene blev imidlertid fundne — i hans egne Underbuxer.

Skovinspektør Olsens Foredrag i Jernbanemødet i Tr.hjem gjengives i Tr. Stiftst. saaledes: Her er nævnt forskjellige Retninger for en Bane, men man mangler en Plan, hvorefter man kan danne sig en Mening om den heldigste. Her er nævnt Østersund-Levanger, Østersund-Størdalen-Trondhjem og Østersund-Røraas-Trondhjem. Jeg kunde nævne en fjerde, nemlig Trondhjem-Røraas-Dalarna, som vilde føre ind i Hjertet af Sverige. Terrænet er her fortrinligt. Banen maatte rimeligvis følge Aadalen til Fæmundsøen og gaa langs dens vestre Bred, hvor der intet Fjeld er, ind i Dalelvens Dalføre. Paa norsk Side er her 9½ Mil, der antagetig vil koste 8—900,000 Spd. Den vil støde paa Nordbanen ved (?) 27 Mil fra norsk Bane. En saadan Bane vilde være af stor Vigtighed for Sild-, Fisk-, Metal- og Korntrafiken, og den var nok en Tanke værd. Røraas ligger ved et Knudepunkt. Der er Elve og Dalstrøg til alle Sider. Forbindelsen mellem Røraas og Sverige har før været livlig, men er nu saagodtsom afbrudt paa Grund af Besværligheden ved Transporten. Det er en Fremtidstanke at forbinde Norge direkte med Hjertet af Sverige.

Berigtigelse. Notitsen om Eckersberg igaar angaar den danske Maler af samme Navn.

Et og Andet.

Sprog og Sprogslægtskab. Der gives paa Jorden 860 bekjendte Sprog, hvoraf 53 kommer paa Europa, 153 paa Asien, de andre paa de øvrige Dele af Jorden. For at klassificere alle disse inddeler man dem i formløse, formrigere og midlere. En religiøs Indbildning fremstillede det hebraiske Sprog som det eneste Ursprog, hvilket allerede blev modbevist af Leibnitz. Dog ikke blot religiøse, men ogsaa nationale Fordomme førte paa Afveie. Enhver Folkestamme vilde have sit Sprog opstillet som Ursprog, og nogle Tyskere paastod temmelig fast, at Adam og Eva, Moses og andre bibelske Mænd havde talt det tyske Ursprog. I Tyskland var det, efterat allerede Wilhelm v. Humboldt og Jakob Grimm havde hævet Etymologien til virkelig Sprogvidenskab, først den fortjente Bopp, som ved sine Forskninger opdagede saamange Sprogs Lighed med det ærværdige Sanskrit og derefter indførte den sammenlignende Sprogvidenskab. Han paaviste ved en hel Række af Ord, at de havde en med Sanskrit ganske overensstemmende Bygning, og at dette simpelthen kom deraf, at alle Sprog er Søstresprog, som nedstammer fra det Indo-Germaniske og udbredte sig over Verden med Indo-Germanerne selv. Ursprogets Formrigdom førte da til allehaande Forandringer og Afvigelser. I det lithauiske Sprog findes endnu idag de med Sanskrit mest overensstemmende Lyd. Saa langt er vi vistnok endnu ikke, at vi kan føre det Gammelægyptiske, Sanskrit og de indo-germaniske Sprog, overhovedet alle 860, tilbage til Urspiren.

Den spanske Kontreadmiral Caste Mendez Nunez, som i December ifjor vendte syg hjem fra det sydamerikanske Felttog, er nylig afgaaet ved Døden. Hans Navn æredes i Spanien omtrent som Nelsons i England, Tromps i Holland eller Nils Juel og Tordenskjold hos os. Hans hele Fortjeneste bestod i, at han i den nævnte lille Krig havde beskudt og kastet Bomber ind i de værgeløse Byer Valparaiso og Kallao.

Fra det ved Kap Race sunkne Dampskib „Germania" er det lykkes Dykkere, foruden Posten, at redde betydelige Værdier af rede Penge. Dampskibet, hvori man fik indbragt Dykkerapparatet, var ladet med Talg og Havannacigarer. „Og hvad er der nu", heder det i en Beretning fra et Dienvidne, „blevet af det skjønne Germania med dens luxuriøse Indredning, dens Væggespeile, Statuer, Silkehynder og blanke Maskine? — et Stykke Jernblik, der herjes af Bølgerne, der lidt efter lidt bryder Kasser og Kister og slaar det sønder mod Kap Races vilde Fjeldvæg.

Om Sprængning af Lampeglas heder det i „Arkiv for Farmaci og teknisk Kemi": „Erfaringen har vist, at mange Lampeglas, der se meget godt ud, trods al Forsigtighed meget snart springe i Stykker, medens andre Lampeglas kunne holde i lang Tid. Den virkelige Grund til Sprængningen maa søges i Glassets Bestanddele, idet en af dem, nemlig Kalken, er tilstede i stor Mængde, medens de holdbare Glas kun indeholde saare lidet Kalk, men meget Bly. Det af kiselsur Kalk forfærdigede Glas har omtrent følgende Sammensætning: 100 Dele Sand, 45 Dele Soda, 20—25 Dele Kalk, 7—10 Dele Salpeter, men intet Bly. Da Kalken er en yderst slet Varmeleder, udvides Glasset kun lidt ved Varmen, og om det end ikke springer ved en gradvis stigende Ophedning, saa bliver det dog meget snart saa sprødt, at det let gaar itu selv ved den forsigtigste Afpudsning. Det af kiselsurt Blyoxyd sammensatte Glas har derimod følgende Bestanddele: 100 Dele Sand, 40—50 Dele Bly, 20—25 Dele Soda, 10—15 Dele Salpeter og kun en yderst ringe Mængde Kalk. Det strækbare Bly er en god Varmeleder, og Glasset vil ved den stærkeste Ophedning snarere smelte end springe. For at skjelne det kalkholdige Lampeglas fra Blyglasset behøver man blot at ophænge Glasset svævende og slaa let paa det med en haard Gjenstand; Blyglassets Tone er da blød og klokkelignende, Kalkglassets derimod haard og kort. Endskjønt den saakaldte Udglødning af Lampeglasset er et godt Sikringsmiddel mod dets Sprængning, saa underkastes det dog sjeldent denne Proces i Glasværkerne. Om det er udglødet, kan sees ved Hjælp af et godt Mikroskop; de enkelte Glaspartikler sees derved at være tæt sammenpakkede, medens Partiklerne af det ikke glødede Glas ere mere fjernede fra hverandre".

En Frue i New-Orleans blev anklaget for at have skoldet en Forbigaaende med en Kjedel kogende Vand. Hun søgte sit Forsvar i, at hun havde taget Feil og troet, det var hendes Mand.

Alexander Dumas og hans Venner. Nylig talte man i et Selskab i Paris, hvor den ældre Dumas var tilstede, om den Gevinst, som hans literære Arbeider havde bragt ham, og man nævnte henimod 20 Mill. Franks (over 3 Mill. Spdlr.). „Men Himmel!" sagde en Dame; „hvorledes kan De have brugt op saamange Penge, Hr. Dumas?" „Aa", svarede den gamle Forfatter roligt, „mine Venner hjalp mig".

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 1ste Septbr. Keiserinden er paa Tilbagereisen fra Korsika igaar ankommen til Toulon.

Keiseren er rask og har gjenoptaget sin vante Levemaade; han reiser sandsynligvis med det allerførste til Chalons.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 1ste Septbr.

Dampskibet „Kong Sverre", der ankom hertil igaar, medbragte fra Kiel 134 større og mindre Foustager Smør.

Dampskibet „St. Olaf" hidkom idag fra Hamburg med over halv Ladning Stykgods; dens Fragt hertil skal beløbe sig til 3600 ℔ Hamb. Bco.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Næss Paket	Gram	Moss	Rug

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Elise	Kristensen	Drammen	ufort. V.
Tønsb. Paket	Myhre	Tønsberg	do.
Emilie	Zakariassen	Danmark	Trælast.
Nordstjernen	Hansen	do.	do.
Jeune Auguste	Clerinot	Frankrig	do.
Activ	Martin	do.	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa alle Stationer og staar lavest i Nordland og høiest i Skudesnæs. Vinden er frisk vestlig til NVlig med Regn nordenfor Stat, Sne paa Dovre. Udsigterne ere fremdeles til NVlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

22

det. Hvad vilde han saa i denne Gade? Se. Se, hvad? Ingenting. Man kan ikke vide saa nøie. Det Mulige. At han stod ligeoverfor den Port, gjennem hvilken Gwynplaine var forsvundet, var allerede Noget. Det hænder undertiden, at den mørkeste og bistreste Mur taler og at et Skin trænger frem mellem Stenene. Vi have Alle det Instinkt, at lade saa lidet Rum som muligt mellem os og den Ting, der interesserer os. Det var af den Grund, at Ursus var vendt tilbage til den Gade, til hvilken Fængslets Bagport førte ud.

Just som han tog ind i Gaden hørte han et Taarnuhr slaa et Slag, og et igjen.

„Kors", tænkte han, „kan det alt være Midnat!"

Han talte mekanisk Slagene.

„Tre, fire fem."

„Hvor den Klokke slaar langsomt."

„Sex, syv."

Og atter gjorde han en Bemærkning:

„Hvilken uhyggelig Klang!"

„Otte, ni."

„At være i et Fængsel gjør endog et Uhr tungsindigt."

„Ti."

„Desuden ligger Kirkegaarden strax ved. Denne Klokke angiver Timerne for de Levende og Evigheden for de Døde."

„Elleve."

„Hu, at angive Tiden for den, som ikke er fri, er ogsaa at forkynde en Evighed!"

„Tolv."

Han standsede.

„Ja, det er Midnat."

Klokken slog et trettende Slag.

Ursus for sammen.

„Tretten!"

19

„Sligt forstaar jeg ikke."

„Havde I forstaaet det, vilde jeg ikke have hørt paa Eder."

„Sagen er den, at medens I spillede baade Stykket og Publikum aldeles paa Eders egen Haand, bankede det paa Værthusdøren."

„Det bankede paa Porten?"

„Ja."

„Det synes jeg ikke om."

Ikke jeg heller."

„Og siden?"

„Og siden aabnede jeg Døren."

„Hvem var det, der bankede?"

„En, der har talt med mig."

„Hvad havde han at sige?"

„Det, jeg hørte paa."

„Hvad svarede I?"

„Ingenting. Jeg gik hen og saa paa Eder spille."

„Og?"

„Og saa bankede det nok en Gang."

„Hvem? Den Samme?"

„Nei, en Anden."

„Atter En, der havde Noget at sige Eder?"

„Nei, En, der Intet sagde."

„Det synes jeg bedre om."

„Men ikke jeg."

„Forklar Eder, Mester Nikless."

„Gjæt, hvem der bankede første Gang?"

„Jeg har ikke Tid til at være Ødipus."

„Det var Eieren af Boden."

„Her tætved?"

„Her tætved."

„Der, hvor den øresønderrivende Musik udføres?"

Manden som ler. IV.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Elise Huseby,

Elev af Frøken Ursin, begynder igjen sin Musikundervisning 1ste September. Nærmere Underretning i Mad. Petersens forrige Leiebibliothek, Hjørnet af Kongens og Raadhusgaden.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faas i alle Boglader:

Fyregangsmannen, Frelsaren, Fylgesveinen.

Tri Preikor fyre Landsfolket av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß. Hver enkelt særskilt 4 ß.

Udkommet er og faaes i Cappelens Boglade:

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.

14 Ark Oktav. Pris 24 ß heftet.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Faste Eiendomme.

Byggetomter

&

Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Skindvarer.

Portemonnaier, Lommebøger, Noticeböger, Cigaretuier, Vexel- og Brevmapper etc.

Ny Forsyning i smukt Udvalg.

Endvidere anbefales mit **Bogbinderi & Linieranstalt** for Protokoller og alle Sorter Skole-, Contor- og Tegnematerialier til yderst billige Priser.

H. Clausens Enke.

Jernbanetorvet.

(Nygaden No. 8)

anbefaler sit Lager af alle Sorter Dørvridere til billige Priser pr. Contant. Udenbyes Ordres expederes prompte. Kun solid Arbeide, mærket med mit Navn, bliver leveret.

Jern, norsk, svensk og engelsk, i alle Dimensioner,
Baandjern i alle Bredder og Tykkelser,
Jernplader, norske og engl., alle Størrelser,
Spiger, norske og svenske, fra 1/4" til 8",
Staal for Værktøi, Slæde- og Hjulbeslag,
Bagerovnsfliser, Tagsteen, graa & rød,
Ildfast Leer og Steen,
Kul, bedste Sort for Smede og til Husbrug,
Trækul, Gas-Cokes m. m. til billigste Pris hos **O. Evensen.**

Folkehøiskolen ved Hamar.

Folkehøiskolen paa Gaarden Sagatun ved Hamar begynder atter sit nye Skoleaar fra første Oktober førstkommende.

Skolen er bestemt for unge Mænd, helst af Bondestanden, i Alderen fra omkring 17 til 30 Aar.

Skolens Formaal er paa Almuskolens Grundlag at skaffe Eleverne en videregaaende Almenoplysning, der kan være dem til Gavn og Glæde i Livet og give dem Lyst og Evne til i hvilkensomhelst Stilling at følge og fremme Fædrelandets Udvikling. Dette Maal søger Skolen at opnaa ved først og fremst at oplyse om Alt, hvad Fædrelandet angaar, dets Sprog, Folk, Lovgivning og Forfatning samt dets vigtigste Næringsvei, Jordbruget; dernæst om det Vigtigste af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen.

Undervisningsgjenstandene ere derfor:

1) Modersmaalet til mundtlig og skriftlig Brug. 2) Norges Historie og Geografi med Udsigt over Statsforfatningen samt Gjennemgaaelse af Grundloven og enkelte Dele af Kommunallovgivningen. 3) Verdenshistorie og almindelig Jordbeskrivelse. Ved Siden heraf undervises i 4) praktisk Regning og Landmaaling og 5) Jordbrug og Fædrift tilligemed Begyndelsesgrundene af de dertil hørende Naturfag. Kristendomskundskab forudsættes; derfor gives der ingen særskilte „Religionstimer", hvorimod Lærerne ville bestræbe sig for at Kristendommen maa kaste sit Lys over alle Fag. Nogenlunde Færdighed i Skjønskrivning og Læsning forudsættes ligeledes, men der vil dog blive Leilighed til videre Øvelse deri for dem, som trænge dertil. Ved Oplæsning af Skrifter og Stykker af Aviserne ville Eleverne sættes istand til at følge Dagens Begivenheder og deres Opmærksomhed henvendes paa saadanne Ting, som ikke kunne komme ind under den daglige Undervisning. Sang vil kun tildels blive indøvet som særskilt Fag; den vil væsentlig blive anvendt til Ledsagelse og Oplivelse af Undervisningen. Ogsaa i Gymnastik er der Anledning til Øvelse.

Skolen begynder hvert Aar den 1ste Oktober og varer til 31te Mai med 14 Dages Juleferier. Disse otte Maaneder regnes for en halv Skoletid. Dog vil Undervisningen afpasses saaledes, at en saadan halv Skoletid danner et selvstændigt Afsnit.

Betalingen, der erlægges helst ved hver Maaneds Slutning, er 2 Spd. maanedlig for Undevisningen og 5½ Spd. maanedlig for Kosten for dem, der ønsker at spise ved Skolen. Undertegnede overtager til Vinteren selv Bespisningen. Der er ogsaa bekvem Adgang til at skaffe sig billigt Kosthold i Hamar eller omkring paa de nærliggende Gaarde. Logis med Lys og Ved faaes ved Skolen og koster 5 Spd. for hele Vinteren.

Skolens Lærere ere foruden Undertegnede Kand. theol. O. Arvesen og Statsagronom Jensenius. Indmeldelser sker til **Herman Anker.**

Sagatun i August 1869.

Northamerican Lloyd til America.

Et begrændset Antal Emigranter kunne, ved snart at lade sig indskrive, erholde Billet for Reise med **„Fulton"** til en meget **billig** Pris.

Vexler paa America erholdes til laveste Kurs.

O. SVENSON,

General-Agent for det americanske Emigrant-Compagni og „the Northamerican Lloyd".

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra 2½ til 8 Spd.
Klædes- og Cassemirs-Jakets, lyse og mørke, fra 96 ß til 3½ Spd.
Beduiner, Talmar, af forskjellige Stoffe fra 1 Spd.
Reisekaaber, Støvkaaber, af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß.
Regnkaaber i stort Udvalg fra 3 Spd. til 5½ Spd. **anbefales paa det Bedste.** **L. Falkenberg,** Kirkegaden 32.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Straa-Hatte billigst i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4. Hatte vaskes, hvidtnes, presses og farves hver Dag. **N. M. Hansen.**

Vordug,

sort og kuløret, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos **Gunerius Pettersen.**

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Smør, udmærket godt, sælges i Butter og mindre Dele billigt i Bazaren No. 45.

Mysost, extra fin, til 6, 7 og 8 ß Marken, sælges i Bazaren No. 45. **Julius Norbye.**

Tilleie.

Bekvemmelighed.

Til Solsiden i Torvgaden No. 17 bliver fra Høsten en liden, smukt oppudset Bekvemmelighed paa 3 Værelser og Kjøkken tilleie. I Gaarden er Rulle og Strygeværelse. Der kan ogsaa faaes et Værelse i 4de Etage, om fornødiges. Eieren anviser mellem Kl. 2 og 4 hver Eftermiddag.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Just der."

„Nu vel?"

„Nu vel, Mester Ursus, han har gjort Eder et Tilbud."

„Et Tilbud?"

„Ja."

„I har en Fordel over mig, Mester Nikless, den nemlig, at I nys forstod min Gaade, men jeg forstaar ikke Eders."

„Manden bad mig sige Eder, at han imorges saa Polititroppen drage bort med Gwynplaine, og at han, som ønsker at bevise, at han er Eders Ven, tilbyder sig for femti Pund at kjøbe Eders Pakvogn, Green-Box, Eders to Heste, Eders Trompeter tilligemed Kvinderne, som blæser paa dem, Eders Stykke samt den Blinde, der synger i det, Eders Ulv og Eder selv med."

Ursus lo foragteligt.

„Herre til Tadcasterværtshuset, I kan hilse Manden, at Gwynplaine vil komme tilbage."

Værtshusværten tog Noget paa en Stol, som stod i en mørk Krog, og vendte sig om mod Ursus. Han holdt Armene udstrakte og viste Ursus en Filthat, en Kappe og et Par andre Klædningsstykker.

Og Mester Nikless sagde:

„Manden, der bankede anden Gang og som kom og gik uden at sige et Ord, var en Politimand og havde med sig dette her."

Ursus gjenkjendte Gwynplaines Arbeidsklæder."

IV. Moenibus surdis campana muta.*)

Ursus kjendte paa hvert Klædningsstykke for at overbevise sig om det virkelig var Gwynplaines og kunde ikke længere nære

*) Stumme Marker om døve Mure.

nogen Tvivl. Med en tvær og befalende Mine pegede han uden at sige et Ord paa Værtshusporten.

Mester Nikless aabnede den.

Ursus styrtede ud.

Mester Nikless fulgte ham med Øinene og saa Ursus springe saa hurtig hans gamle Ben kunde bære ham, i den Retning the wapentake havde taget den Morgen, han bortførte Gwynplaine.

Et Kvarter senere kom Ursus pustende til den smale Gade, til hvilken Southwarkfængslets Bagport førte ud og hvor han allerede havde tilbragt saa mange Timer med at spionere.

Denne Gade behøvede ikke Midnatstiden for at være øde. Men saa uhyggelig den var om Dagen, saa var den dog endnu værre om Natten. Intet Menneske vovede sig didhen efter et vist Klokkeslet om Natten. Maaske frygtede man, at de to Mure vilde nærme sig hinanden, og at man, ifald Fængslet og Kirkegaarden fik det Indfald at omfavne hinanden, kunde udsætte sig for at knuses i Favntaget. Saadanne Forestillinger kan Natten oppvække.

Vi have allerede omtalt, at Southwarks Befolkning af Instinkt undveg denne Gade mellem Fængslet og Kirkegaarden. Fordum havde den om Natten været afstængt med en Jernkjæde. Det var unødvendigt, thi det bedste Stængsel for denne Gade var den Frygt, den indgjød.

Ursus tog Veien ind i denne Gade.

I hvilken Hensigt? Uden nogen Hensigt. Han kom der for at hente Underretninger. Agtede han at banke paa Fængselsporten? Nei, vist ikke. Denne forfærdelige og unyttige Udvei havde han aldrig tænkt paa. At forsøge paa at komme ind der for at begjære en Oplysning, hvilken Galskab! Fængslerne aabne sig ligesaa lidt for den, der vil ind, som for den, der vil ud. Deres Porte dreie sig blot om Lovens Hængsler. Ursus vidste

Dagbladet.

No. 203. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 2den September 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Eftern.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Eftern.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederikshald og Frederiksstad pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Arsloug, Hoesland, Thrygstad, Nakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Feldhaug, Næs, Ringsaker, Brottum, Biri, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Eftern.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftern. og fra Kl. 6—8 Eftern.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Eftern.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftern. og fra Kl. 5—7 Eftern. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftern).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Eftern. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Eftern.

Et Postaabneri i Hersøen!

Paa en Tid, da den offentlige Styrelse med saa megen Omhyggelighed søger at forbedre og udvikle Landets Kommunikationsvæsen i alle mulige Retninger, og saaledes sørger for, at Frugterne af de med samme forbundne Opofrelser for Stat og Kommune kan saameget muligt tilflyde samtlige Rigets Indvaanere, synes det dog, som om Poststyrelsen — maaske af Mangel paa Oplysninger fra Lokalautoriteternes Side, — har overseet adskillige Steder med Hensyn til Postbefordringen, og det er med Hensyn til denne formentlige Mangel, at Undertegnede tillader sig herigjennem at gjøre høie Vedkommende opmærksom paa følgende:

Som bekjendt tjener blandt Andre Dampskibet „Vikingen" som Postdampskib fra Stavanger af og indigjennem til Hardangerfjordens Bund, paa hvilken Tur den korresponderer med „Væringen" paa Sunde og med „Hardangeren" paa Tersøen, der er Anløbssted for samtlige Dampskibe, som færdes paa de hardangerske Fjorde. Fra sidstnævnte Sted, hvor der er Postaabneri, til Hersøen, der ligger paa den anden Side af den brede Kvindherredsfjord, er en Mil, og da der paa Hers ikke gives noget Postaabneri, maa en betydelig Del af Kvindherreds Præstegjelds Indvaanere faa sine Postsager fra Tersøen, hvilket især gjælder for Husnæs Sogn eller fra det fra Hers 2de Mile fraliggende Rosendal. Da nu Hers er Anløbssted for de fleste Postdampskibe paa disse Fjorde og ligger ved en tætbebygget Kyststrækning, forekommer det mig ganske forunderligt, at man ikke ogsaa der har fundet fornødent for dette Distrikt at oprette et Postaabneri, i Lighed med hvad man har gjort paa mange andre Steder, hvis Beliggenhed og Forholde langtfra fortrinsvis for det nævnte Distrikt ved Hers anbefale sig som saadanne. Hers har tvende Landhandlere, fra hvem en betydelig Del af det tilliggende Strøg henter sine Fornødenhedsvarer. Dette gjør, at Færdselen mellem Tersøen og det til Hers stødende Distrikt i Husnæs Sogn er høist ringe og ubetydelig, hvorfor Pakker og Breve, der maa hentes fra Tersøen som nærmeste Postaabneri, i Regelen ligger ved Postaabneriet ugevis, inden Leilighed tilbyder sig til deres Afsendelse til Vedkommende. At lignende Ulemper ligeledes for det nævnte Distrikts Vedkommende maa finde Sted med Hensyn til Rosendals Postaabneri, vil enhver kunne indse, som ved, at der mellem Rosendal og Hers er en Afstand af omtrent 2 Mile. Enhver, der stiller sig for Øie Næringsforholdenes Afhængighed af en ordentlig Postgang, og det Tab, som i Tilfælde kan fremkaldes ved at Breve blive saalænge liggende i Postaabnerierne formedelst Mangel paa Leilighed til videre Afsendelse, vil formentlig ved første Betragtning indse, at Husnæs Sogn i særegen Grad lider derved, saa man skulde tro, at man kun behøver at stille Misligheden heri frem for vedkommende Autoriteters Øie for at fremskynde en Rettelse i denne Tingenes Tilstand, hvilket fuldkommen vilde ske ved at oprette et Postaabneri paa Hers. Opnaaelsen af dette Ønske lader sig med saameget mere Føie stille i Udsigt, da Hers, som sagt, ikke alene er Handelssted, men Stoppested for flere Dampskibe, hvorved Stedet synes at være selvskrevet til Postaabneri, naar oven paapegede Forholde tilbørlig tages i Betragtning. Det vil formentlig forekomme Vedkommende, der have med Sagen at gjøre, iøinefaldende, at man i vor Tid, da Dampskibslinierne ere saa betydelig forøgede og udviklede for at imødekomme saavel Byernes og Landets gjensidige Tarv, som de forskjellige Distrikters indbyrdes Trang og Tarv med Hensyn til Postvæsenet, hovedsagelig afbenytter Posten for fine Forsendelser for Risikoens Skyld, og dertil overholder Forbudet mod private Befordringer med ombordværende Personer; og dette gjør for det nævnte Distrikt ofte Tingen værre, da Passagerer til Hers, med hvem Breve kunde sendes, ikke afhentes som Befordrere af Postsager. Herved blive gjerne Brevene liggende saa længe, at de først indløbe flere Uger senere til bemeldte Stoppested end de Personer, med hvem Afsenderen bekvemt kunde have faaet dem frem, hvis han ikke for Risikoens Skyld og ligesaa formedelst hint Forbud havde foretrukket Fremsendelsen med Posten. Endelig skal jeg ikke undlade at fremholde den Ulempe, som almindelig beklages af den almindelige Mand, og som hidrører af den ovenbemeldte Omstændighed, at mange se sig nødte til at opgive sit Abonnement paa forskjellige Blade og Tidsskrifter, da Interessen for Veretningerne kjølnes formedelst deres Ælde, naar de efter flere Ugers Hvile paa Postaabnerens Hylder endelig ved en Hendelse kommer Vedkommende ihænde.

I tillidsfuldt Haab om, at høie Vedkommende ikke støde Sagen bort uden at ofre den fortjent Opmærksomhed, henledes Opmærksomheden herpaa ved disse Bemærkninger. De ere mig saa at sige aftvungne af hine Omstændigheder, som ikke i ringere Mon har rammet mig end mange andre af mine Sambygdinger.

Tvedt i Husnæs Sogn, d. 16de Aug. 1869.

H. J. Haugse.

Om Høstudsigterne i Sverige

anstiller Aftonbladet endel Betragtninger, der i mange Henseender passe paa vore Forhold, hvorfor vi her gjengive dem:

En rigere Grøde end den, Landmanden nu er ifærd med at høste, har Sverige ikke havt at opvise paa mange Aar. Vare vi ogsaa i Aar blevne hjemsøgte af et Uaar, saa skulde Virkningerne deraf blevne langt mere fortvivlede end de foregaaende Aar; ja, man kan gjerne sige Sverige havde ikke kunnet bære endnu et Misværaar med samme Udholdenhed som hidtil. Ingen Bedrift har saa mange Vanskeligheder og Mistvivl at bekjæmpe som denne og ligeoverfor hvilke Driftsherren staar saagodtsom magtesløs. En eneste Frostnat under Kornets Blomstring, en Uges Regnveir i Skuren kan aldeles tilintetgjøre de mest lovende Udsigter eller i ethvert Fald bevirke saa stor Skade paa Avlingen, at dens Værdi i betydelig Grad formindskes. Jordbruget er et storartet Lykkespil, men som alene drives af alvorlige og besindige Folk, der hvert Aar uden Betænkning herpaa gjør betydelige Indsatser. Gevinsten bliver ofte meget liden; falder fra og til ujevnt og sætter Landmandens Haab og Fortrøstning mangen Gang paa en haard Prøve. Men i denne bestandige Tvivl mellem Haab og Frygt maa der dog ligge noget særdeles Tiltrækkende; thi man ser jo bestandig Personer paa alle Samfundstrin og af alle Samfundsklasser forlade en ganske god og behagelig Stilling for at blive Gaardbrugere, uagtet de ere bekjendte med de mange Bekymringer, som denne Stilling medfører. Forrige Aars Kornhøst var med Hensyn til Kvalitet udmærket, men hvad Kvantiteten angaar, da stod den langt under et Middelsaar og efterlod paa sine Steder et Misværaar. Stillingen var bleven yderst fortvivlet om ikke Høsten var falden bedre ud i de nordlige Distrikter. Imidlertid viser det sig, at uagtet forrige Aars daarlige Høst har Kornindførslen i Aar ikke paa langt nær været saa betydelig, som man af flere Grunde fra først af antog den skulde blive. Fra Aarets Begyndelse til Udgangen af Juli er der blevne indført af Hvede 190,000 Kubikfod; Byg 259,700 Kubikfod; Rug 3,280,600 Kubikfod, samt 164,000 Centner Hvedemel og 344,800 Centner Rugmel. At Indførslen af det egentlige Brødkorn ikke har været større, og at Prisen herpaa har været lavere end man i Almindelighed antog vilde blive Tilfældet, efterat Høstens Udfald var bleven bekjendt (Rughøsten i 1867 var større, men var ikkedestomindre Rugpriserne høiere), kan alene forklares af den Omstændighed, at Potetshøsten i 1868 var særdeles rig, medens den Aaret forud var usædvanlig knap. Ligesaa overraskende er det, at uagtet afvigte Aars særdeles utilfredsstillende Kornhøst har man dog i Aar til Udgangen af Juli Maaned kunnet udføre 2,695,200 Kubikfod Havre, 90,300 Kubikfod Hvede, 404,600 Kubikfod Byg og 8,100 Kubikfod Rug. Det er et betydningsfuldt Tegn, at man, uagtet forrige Aars mislige Høhøst og medens Vaarsæden led under en lang Tørke, har kunnet drive Udførselen af Havre op til en saa betydelig Høide, og endmere glædeligt er det at erfare, at Udførselen af Korn overstiger Indførselen med ikke mindre end 135,000 Kubikfod (ↄ: ca. 41,000 Tdr.) (Da Høsten i forrige Aar faldt usædvanlig tidlig, er det utvivlsomt, at en betydelig Mængde Vaarsæd især Havre allerede afskibedes samme Aars Høst, hvilket altsaa forøger Udbyttet).

Det er dog utvivlsomt, at Værdien af denne Udførsel ikke paa langt nær opveier Landmandens almindelige Pengeudtællinger, og at hans Stilling derfor bliver end mere trykkende som Følge af forrige Aars Fodermangel. Ikke nok med, at de allerede Aaret forud stærkt medtagne Besætninger endmere maatte indskrænkes ved Nedslagtning, men den tilbageblevne Besætning maatte ogsaa sættes paa knappere Foder, der naturligvis medførte, at Afdraatten blev saaameget daarligere. Men desuagtet er det utvivlsomt, at om en lignende Fodermangel var indtruffen for 15 a 20 Aar siden, vilde en langt større Nedslagtning have fundet Sted end som nu blev Tilfældet.

Tidligere var Buskapen af en langt daarligere Beskaffenhed og selvfølgelig af en ringe Værdi; men ved overalt i Landet at anskaffe sig ædlere Racedyr er den steget saa betydelig i Værdi, at Eieren nu anstrænger sig til det Yderste for idetmindste at kunne beholde tilbage de bedste Kjør, og underkaster han sig derfor heller ligesom at kjøbe dem paany ved en kostbar Fodring, end at indspare deres Værdi ved en hensynsløs Nedslagtning. Grøden har i Aar været begunstiget af et heldigt Veir. Alle Kornsorter satte tætte Rodskud og erholdt et langt og frodigt Straa; men Agerens Frodighed gjorde, at den ved en stærk og tidlig Regn lagde sig, hvoraf igjen fulgte, at den modnedes ujevnt og fordrede forholdsvis større Arbeidskraft i Skuraannen.

Haabet om en god og smuk Kornhøst fordunkledes noget ved et uheldigt Veir i Begyndelsen af Skuren. Under en temmelig høi Temperatur regnede det i flere Dage næsten over hele Landet, og er det vist, at i Særdeleshed Rugen herved blev raabjerget og tog Skade. I den sidste Uge derimod har Veiret været gunstigt, hvorved en Mængde Korn er kommet i Hus, og er nu Kornskuren i fuld Gang over det hele Land. Imidlertid antages det, at ingen Kornsort i Aar, hverken med Hensyn til Godhed eller Væxt, vil blive mere end middels, hvorimod Foldrigheden uden Overdrivelse antages at blive den største paa mange Aar.

Da Kornhøsten ogsaa i Udlandet — med Undtagelse af Frankrige — er bleven vellykket, kan man ikke paaregne høie Kornpriser; men særdeles lave Priser eller flau Afsætning er heller ikke at befrygte, da flere forhaandenværende Omstændigheder godtgjør, at der paa de betydeligere Kornmarkeder ikke findes ældre Oplag af nogen Betydenhed, hvilket forklares deraf, at Kornpriserne i de seneste Aar har været altfor høie.

Med temmelig Sikkerhed kan det antages, at der allerede i Høst vil komme en meget betydelig Mængde Korn paa Markedet saavel fra det sydlige Sverige som fra Kyststrækningerne, og at Udførselen vil fortsættes udover Vinteren, saalænge Isen ikke er til Hinder herfor. Antagelig vil der blive afsat meget Havre. Rug derimod formodes ikke at komme synderlig i Pris, og vil sandsynligvis blive forbrugt inden Landet, dels til Brødføde og dels ved Brændevinstilvirkningen.

Da Poteteshøsten ogsaa tegner sig godt — mærkværdigt er det, at trods den megen Væde har man intet mærket til Potetessygen — saa er det troligt, at Brændevinstilvirkningen vil blive meget betydelig; men ønskeligt vilde det være, om Forbruget af denne Drik inden Landet ikke vilde tiltage i samme Mon som Tilvirkngen, der dog i ethvert Fald vil komme en ny og for Landet betydningsfuld Industri tilgode, nemlig Udførsel af Spiritus fra Sverige, i hvilken Hensigt der allerede siden i Sommer har været oprettet et storartet Etablissement i Nærheden af Stockholm.

Hvert Aar, naar Høstningen forsinkes ved Regn og Uver, klager man over at saa faa af vore Landmænd have forsynet sig med Hæsjer. Man fatter imidlertid ikke, at saa rummelige og hensigtsmæssige Hæsjer, som udfordres til alt det utærskede Korns Tørring, baade maatte indrettes meget store, hvorved de ogsaa bleve forholdsvis dyre, og at kun ganske faa Landmænd have Raad til en saadan Udgift og maaske heller ikke Arbeidsstyrke at afse dertil. Derimod var det ønskeligt, om man kunde anskaffe sig Apparater hvorpaa det aftærskede Korn kunde tørres, men ogsaa deslige Apparater holdes for dyre, hvis de skulle være hensigtsmæssige og derfor synes det som om Kornhandlerne burde anskaffe saadanne Apparater, hvilket skal være Tilfældet paa de Steder hvor Kornhandelen drives i det Store. En anden Industri, som hidindtil alene er forsøgt i Skaane i nogen større Udstrækning, har nyligen vakt stor Interesse og vil utvivlsomt fremskynde vort Jordbrug, vi mene Dyrkningen af Sukker- eller Hvidbeder. De Forsøg, som hermed ere bleven anstillede omkring Hovedstaden, lover at blive meget lærerige. Sukkerbederne vise sig i Almindelighed meget frodige, og ved Dyrkningen af denne Plante kan man paaregne en god Høst, der bliver vel betalt med den Pris, som Runkelrobolaget i Stockholm erlægger for den. Interessant bliver det nu at erfare, hvilken Indflydelse disse stærke Nedbør har havt paa Værtens Sukkerholdighed. Befindes denne ogsaa i Aar tilfredsstillende, saa kan man med Vished forudse, at Hvidbede-Dyrkningen vil antage et større og større Omfang.

Aarets rige Høhøst, der kom godt i Hus, er særdeles velkommen for vore Landmænd. Den store Nedslagtning, som de foregaaende Aar gjorde nødvendig, har sikkerligen formindsket Antallet af Kreaturer betydeligt, men ved rigeligen at fodre med Kraftfoder vil Besætningens Afkastning betydeligen forøges, og ligesom vore Landmænd under de foregaaende Aar har lært hvorledes, de bør indrette sig i fodertrange Aar for at fremføde fine Kreature, saaledes vil de ogsaa indse, at et mindre Antal Kjør vel stelte give et større Udbytte end flere sultfodrede Dyr. Kjødpriserne, som hele Sommeren igjennem har været usædvanlig høie, vil snarere stige end falde. At alt Kjød i Aar bliver af udmærket Godhed er ikke tvivlsomt; thi Fodermængden er saa rigelig og bør man ikke overse at magert Kjød altid er forholdsvis dyrt. Jo dyrere Kjødet betales her, destomindre bliver Afgangen paa Slagtekvæg til Udlandet. Forinden Besætningerne ere blevne forøgede, kan der ikke paaregnes nogen betydeligere Afsætning af Slagtekvæg til Udlandet, der rimeligvis vil indskrænkes til de kostbarere Dyr, der ikke med Fordel lade sig afsætte her.

Da Høstsæden sent modnedes, har dette igjen bevirket, at man ogsaa er bleven forsinket i at faa lagt Sæden i Jorden, hvilket ogsaa for en Del kan tilskrives den Omstændighed, at vore Landmænd i Aar i langt mindre Grad end tidligere har anvendt finsk Saarug, hvoraf Tilførsselen i Sommer var usædvanlig ringe. Aarsagen hertil har utvivlsomt ogsaa været dels Sparsomlighed, dels den lovende Rughøst, som gav Landmanden Haab om ikke at mangle Sædekorn. Af samme Grund antager man, at der i Høst heller ikke er bleven udsaaet meget af den gamle Hvede. Høstsædens Forsinkelse kan gjerne faa en skadelig Indflydelse paa næste Aars Høst, forsaavidt ikke den tilbagestaaende Del af indeværende Høst bliver desto fordelagtigere, hvilket tiltrænges, da det benyttede Saakorns Spireevne ikke er aldeles tilfredsstillende. Vi skulle derfor tilraade de Landmænd, som have Raad dertil, at overgjøde Høstsæden med kunstig Gjødning, der, som bekjendt, besidder en mærkværdig Evne til at fremme Væxterligheden, og en saadan Overgjødning burde i Høst paa mange Steder blive end mere nødvendig, eftersom Tilgangen paa naturlig Gjødning i Aar overalt er bleven utilstrækkelig som en Følge af det foregaaende Aars Fodermangel.

Kristiania, den 2den September 1869.

Suezkanalens Aabning. Ifølge de sidste Efterretninger ad telegrafisk Vei er Keiseren nu fuldkommen i Bedring og Keiserinden og Keiserprinsen ankomne til Ajaccio, Napoleon den 1stes Fødested, i Anledning af Hundredeaarsdagen for hans Fødsel — det Napoleonske Dynasties Fødselsdag. Keiseren har netop betalt sin bigotte og ødsle Keiserindes Toiletgjæld med ca. 8 Millioner Franks og spenderer nu

en ikke mindre Sum for at hun kan repræsentere ham først i Ajaccio og siden ved Aabningen af Suezkanalen. Denne sidste er en sand bonapartistisk Fest, det er en af den gamle Napoleons store Ideer, som skal fremstilles at have vunden Seier i vore Dage, og hvilken nu som et saadant nyt Verdens-Austerlitz mest muligt skal forherliges i Dynastiets Interesse. Paa dette Punkt — om Veien til Indien — har Striden fortsat sig mellem Frankrige og England ligefra Napoleons ægyptiske Felttog og Slaget ved Abukir i 1798 og indtil denne Dag. Frankrige har anvendt al sin politiske Indflydelse i Østerlandene for at faa Suezkanalen gjennemført, og England al sin og dertilmed sin Presses store Overmagt i Verden for at faa Foretagendet standset. Ferdinand de Lesseps, som ved et privat Selskabs og den franske Politiks Hjælp endelig har gjennemført Tingen, skal være en Slægtning af Keiserinden. Aabningen af Suezkanalen er altsaa en storartet bonapartistisk Fest, hvorved det napoleonske Dynasti og Frankrige fremstilles kneisende med Hovedet, medens England paa den anden Side fremstilles med bøiet Nakke som den Overvundne, der nu efterhaanden vil komme til at aftræde sit Herredømme over Indien til Frankrige og Middelhavslandene. Det er den napoleonske Storhed, som skal sættes i en glimrende Scene, hvorved forskjellige Nationers Flag, deriblandt nok ogsaa det norske, skal være Statisterne. Nu er det at lægge Mærke til, at Suezkanalen som økonomisk Foretagende, efter en stor og udbredt Opinion udenfor Frankrige, i hvilket Land Interesse og Nationalforfængeligheden ensidigt og haardnakket holder den anden Betragtning oppe, endnu langt fra staar som noget uomtvisteligt heldigt, men heller en Smule i et Skjær af det samme Lys, som Lesseps anden storartede og for en Populærbetragtning dog saa greie Ide sees, nemlig den, at gjøre Sahara til et andet Middelhav. Der oplyses Sandsynligheden for mange Naturhindringer baade over selve Eidet ved Suez og fra Vind, Strøm og Klippeforholdene i det vanskeligt seilbare røde Hav. Om England ved Suezkanalen virkelig har lidt Nederlag og mistet Indien er saaledes endnu mindst en tvivlsom Sag. Et er kun klart, nemlig at Napoleon vil benytte det fordelagtigste Tidspunkt, medens Verden ialfald tror paa Sagen og før Virkeligheden muligens giver den Nederlag, til at sætte det napoleonske Navn i Festtransparent. At vort Flag er med paa Festen, kan visselig ikke skade, men, naar vi endelig ere saa forlegne for at vise vort Flag jevngodt ved Siden af Sveriges, hvorfor heiste vi det saa ikke i Statholdersagen, dengang det gjaldt? — den laa os adskilligt nærmere end baade Suez og Patagonien. Men forsømte vi os i det Større eller Største, saa faar vi dog ikke derfor ogsaa forsømme os i det Mindre.

Den Sygdom, som Keiseren har lidt af, har foruden de før omtalte rheumatiske Smerter ifølge Köln. Zeit. ogsaa været et Hæmorrhoidaltilfælde, der hindrer ham fra at stige tilhest. Man antog derfor, at Keiseren vilde forblive i St. Cloud, medens Keiserinden agerer reisende Keiser for ham. Ifølge de sidste Efterretninger skal han imidlertid personlig ville indfinde sig i Leiren ved Chalons. I Anledning af Keiserindens Reise staa naturligvis de officielle franske Aviser fulde af Beviidnelser om den overalt herskende Begeistring for hende, og skulde man tro dem, saa er bl. A. Lyon, som nylig valgte de røde Republikanere, Bancel og Raspail, pludselig blevet Frankriges mest keiserlig- og præsteligt-sindede By. Det napoleonske Dynasti har en stor, ja forfærdelig Force i at sætte sig og Sit i Scene, det indretter sig paa den Sætning, at „Fantasien regjerer Verden“ og behandler Verden som sit Theater — Suezfesten er et af Stykkerne. Det oplyses nu ogsaa fra vægtige Hold, at Napoleon den 1ste har i høi Grad forvanket sin Historie og tilformet den fuldstændig dramatisk, saaledes som han ønskede, at Efterverdenen skulde opfatte hans Karakter og Personlighed. Han vil aldrig staa anderledes end som et overvældende Geni og en stor Helt, værdt Efterverdenens Beundring; men i mange Stykker finder man nu, at han ikke har været mindre moralsk stor, end han gjennem de af ham selv insluerede Fremstillinger af sin Historie har faaet Ord og Berømmelse for.

Man antager i Almindelighed, at Forhandlingerne om Senatsbeslutningen ville optage sex eller otte Møder, saa at man ikke kan vente, at Afstemningen vil finde Sted inden den 15de September. Umiddelbart efter Afstemningen ville Senatets Møder blive udsatte. Man antager, at de Senatorer, hvis Ændringsforslag Udvalget har forkastet, har indgivet disse Ændringer, for at de kunne udvikle og begrunde dem under den almindelige Forhandling. Le Constitutionnel meddeler, at Laguerronière, Behic og Maupas ville tale, medens det nu er afgjort, at Prins Napoleon ikke vil deltage i Forhandlingen.

Firti Senatorer have forladt Paris for at deltage i Departementsraadenes Møder, og den almindelige Opmærksomhed er i høi Grad henvendt paa disse Forsamlinger, der synes tilboielige til at spille en mere fremtrædende politisk Rolle end tidligere. Udenrigsministeren saavel som de øvrige Ministre, der i Egenskab af Formænd lede disse Forhandlinger, dvælede udelukkende ved de indre Spørgsmaal, og da Ministrene jo maa betragtes som de bedste Fortolkere af Regjeringens Tanker, ere disse Udtalelser af Vigtighed. Fyrst Latour d'Auvergne indskrænkede sig i Poitiers ikke blot til at erklære, „at Regjeringen med oprigtigt Sind havde betraadt den med Landets Ønsker overensstemmende Vei,“ men han tilføiede, „at det baade var hans Pligt og hans Villie at holde sig paa denne Vei.“ Ministeren for de offentlige Arbeider, Gressier, udtalte sig ligesaa bestemt i Amiens. Han lykønskede sig til at have deltaget i Handlinger, der staa i saa fuldstændig Samklang med den hele aandelige Bevægelse. I Bordeaux gav Indenrigsministeren et Overblik over Begivenhederne i det forløbne Aar, „der var saa mærkeligt paa Grund af Institutionernes frisindede Udvikling.“ Den konservative Baron Richemont i Tours sluttede sig ogsaa til Regjeringens Bevægelse og erklærede, at den nye keiserlige Politik var en naturlig Følge af den i Landet foregaaede Forandring. I Departementsraadet i Øvre-Loire udviklede Persigny Ministeransvarlighedens Princip og kom til det Resultat, at Virkningerne af det skete Omslag i frisindet Retning vil være, at Statens Stilling vilde blive stærkere end nogensinde.

De franske Blade synes for Øieblikket at være blevne enige om at gjøre Spørgsmaalet om Trykkefriheden til Gjenstand for deres Forhandlinger. La Liberté, La Presse og L'Opinion nationale behandle denne vigtige Sag fra det samme Standpunkt, nemlig at Tanken bør være fri. I Overensstemmelse med sin Theori om Pressens Afmagt fordrer Emilie Girardin, at der slet ikke skal anlægges Sag for Presseforseelser. Pressens Vildfarelser skulle berigtiges, dens Forhaanelser og Bagvaskelser mødes med Foragt. Redaktøren af La Liberté har mærkelig nok faaet en Forbundsfælle i dette Spørgsmaal, ikke blot i Le Constitutionnel, men ogsaa i Le Public, og det kan maaske være ham en Trøst i det sorgmodige Lune, hvormed han slutter sin Artikel, idet han udbryder: I stakkels Tankens Dagleiere! I stakkels Ideernes Følehorn! Det er ikke alene Presselovene, som tynge saa haardt paa eders Skuldre. Der gives en anden langt grusommere Lov, som I ere underkastede, det er Forglemmelsens Lov, denne Lidelse, der kun kan sammenlignes med, hvad Danaus's Døtre maatte taale, da de bleve dømte til uafladelig at fylde et bundløst Kar.

Gazetta di Torino meddeler den Efterretning, der dog tiltrænger Stadfæstelse, at hele det italienske Ministerium vil indgive sin Demission. Vi have ikke seet denne Efterretning stadfæstet andetsteds og tvivle om dens Paalidelighed; men det nævnte Blad tilføier, at den tidligere Førsteminister Ricasoli er kaldt til Florens ved et ministerielt Telegram. Telegrafen modsiger Rygtet om, at Garibaldi skulde have forladt Kaprera, et Rygte, som neppe en Gang var naaet hertil.

La France omtaler et Rygte, ifølge hvilket den spanske Regjering for at bevare Kuba skulde have i Sinde at forjage hele den kreolske Befolkning paa Øen og inddrage dens Eiendomme. Det nævnte Blad tror selv ikke paa, at nogen Regjering skulde tænke paa at udføre denne ligesaa vanvittige som oprørende Forholdsregel, men det tilføier dog, at den spanske Regjering bør modsige dette Rygte, der stedse vedbliver at dukke op med fornyet Styrke.

Fra Riga meddeler man til „Köln. Z.“, at der med Regjeringens Beskyttelse virkes for at oprette et russisk Theater i denne By for at undertrykke de tyske og fremme de russiske Nationalitetsbestræbelser.

Fra New-York telegraferes den 24de August, at der har fundet et blodigt Sammenstød Sted i Macon (Tennessee) mellem den hvide og den sorte Befolkning. Negrene true med at ødelægge Byen.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted vare i August Maaned 21,220 Spd. 25 ß; samme Maaned forrige Aar 34,602 Spd. 36 ß.

Import. Til Kristiania Toldsted er i August Maaned indført: 19,721 Tdr. Rug, 9,131 Tdr. Byg, 1,389 Tdr. Hvede, 2,611 Tdr. Erter, 4,400 Tdr. Salt.

— Ved Langbryggen og i Borkehullet ligge mellem 20—30 Jagter, ladet med Sommersild. Silden skal tildels være af en meget god Kvalitet og udbydes til 2½ a 5½ Spd. pr. Tønde, til hvilke Priser der imidlertid kun findes faa Kjøbere til mindre Partier. To Jagter skulle idag være afgaaede herfra til Bergen i Haab om dersteds at erholde bedre Pris og hurtigere Afsætning.

Handlende H. B. Wilson er udnævnt til svensk og norsk Vicekonsul i Port Louis paa Øen Mauritius.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 11te—21de August 1869.

Mileantal 596.

			Spd.	ß.
6496 Passagerer	1842.	58.		
41 Voiturer	42.	32.		
60 levende Dyr	10.	116.		
Pakker, Extratøi etc.	330.	70.		
Posten	33.	40.		
			2259.	76.
Telegrafindtægter			32.	63½.
Godstrafik:				
Strømmen	3399.	3.		
Dal, Eidsvold etc.	3810.	33.		
			7209.	36.
Summa			9501.	55½.
Den tilsvarende Tid i f. A.			8289.	95.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 173,884 Spd. 60½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 161,563 — 89 „

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 11te—21de August 1869.

Mileantal 712.

			Spd.	ß.
3248 Passagerer	728.	41.		
1 Voitur	„	104.		
25 levende Dyr	8.	108.		
Pakker, Extratøi etc.	87.	73.		
Posten	30.	„		
			855.	86.
Telegraf-Indtægter	15.	36½.		
Godstrafik	2775.	4.		
			2790.	40½.
Summa			3646.	6½.
Den tilsvarende Tid i f. A.			3416.	25.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . . 77,463 Spd. 23½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 77,526 — 83½ „

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende“ i

	Juli 1868. Spd.	ß.	Juli 1869. Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	14,629.	101	14,647.	28½
Do. af andre Varer	4,110.	84	3,647.	74
Indførselstold	526,366.	112	324,195.	89
Oplæggelsesafgift	269.	60	210.	82½
Laste- og Fyrpenge	27,777.	77½	27,604.	70½
Forskj. Indtægter	347.	94	516.	8
Tilſ.	573,502.	48½	370,848.	92½

og i de 7 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	99,020.	115½	104,924.	117
Do. af andre Varer	15,768.	56½	16,270.	17
Indførselstold	1,812,579.	61	1,768,624.	13
Oplæggelsesafgift	2,555.	107½	1,873.	79½
Laste-, Fyrpenge	176,920.	100	178,537.	9½
Forskj. Indtægter	1,360.	57	1,847.	98
Tilſ.	2,108,206.	17½	2,072,077.	94

Theatret. Forestillingerne paa Kristiania Theater begyndte som sædvanligt ogsaa iaar den 1ste September. „Farbroder“ er som vi allerede tidligere i vore Theaternotitser har bemærket et Stykke, der er forfattet af Holst i Anledning Formælingen. Med Undtagelse af at Handlingen er lagt til Prinsessens Formælingsdag, og at man i en og anden Replik hentyder til Høitideligheden i Kongefamilien, har Stykket aldeles intet med Formælingen at bestille. Og bliver man narret for det som Festspil, kan man gjerne lade være at se det, thi Stykket er dramatisk betragtet en ren Nullitet. Det er hverken Fugl eller Fisk, for at bruge Ordsproget. Det er den gamle Historie om to Elskende, som har nogle Gjenvordigheder at gjennemgaa af en streng Papa, før de „faar hinanden“ i Stykkets Slutning. En gammel Biskop, der er kaldet til Stockholm af Kong Karl for at overvære Formælingshøitidelighederne, bliver indtaget af Elskeren eller hans Stemme, Gud maa vide hvad, gjør ham saa mir nichts dir nichts, for at tale Tysk, til sin Søn, og nu er alt klappet og klart, de Elskende forenes og Tæppet falder. Tappen hvorom dette Maskineri dreier sig, er et Armbaand, der er fundet i en Mose. — „Min Rose i Skoven“ er en smuk liden poesirig Idyl, der er oversat fra det Svenske. Stykket er allerede givet heroppe tidligere, saa vi ville lade det uomtalt. Kun maa vi bemærke, at Fru Juell gav den unge naive Pige, der er opdraget i Skoven fjern fra Verden og dens forfinede Kultur, saa indtagende, at hun tilfulde fortjente den dobbelte Fremkaldelse og de Blomster, der blev hende tildel. — Tilslut gik Bjørnstjerne Bjørnsons „De Nygifte“. Prins Oscar med Gemalinde overvar Forestillingen.

Ved at høre Hr. Bruns Stemme i „Farbroder“ kan vi kun beklage, at han ikke fik nytte den Anledning, han nu havde til at uddanne den. Især deleshed maa denne forfeilede Vigtighed fra Direktionens Side dadles, naar man tager Hensyn til, at for disse Kunstnere vil formodentlig Adgangen til at erholde Stipendier i Fremtiden afskjæres, naar man ser, hvilken Vilkaarlighed der hersker ved vort Theater. Vi vil maaske behandle denne Historie noget udførligere siden, da der er kommet os adskillige Ting for Øre, som, hvis de forholder sig rigtige, gjør Direktionens Fremgangsmaade endnu uforsvarligere. At man samtidig ogsaa lader Fru Wolf reise for at uddanne sig og giver hendes Mand en Maaneds Permission, medens man kalder Hr. Brun tilbage, er jo ogsaa lidet rimeligt. Især deleshed naar man vil tage Hensynet til Udbyttet af Fru Wolfs Reise og Hr. Bruns. Fru Wolf er og bliver ikke mere end Fru Wolf, med al Respekt for Fruens sceniske Begavelse og store Betydning for vor Scene. For Fru Wolf bliver Reisen nærmest en Lysttur, uden at at hun vil bringe noget positivt Udbytte hjem; med Hr. Brun er det en anden Sag, han har en frisk smuk Stemme, som savner Uddannelse, og da er det bedrøveligt, naar Anledning gives til at erholde saadan, at den paa en saa utilladelig Maade skal berøves ham og Publikum. Thi en saa raa Ytring, som den, at Hr. Brun synger mere end godt nok, som for ramme Alvor skal være fremkommet fra en af de ærede Direktører, vil vistnok Publikum finde burde ligge under de Mænds Værdighed, der skjøtte Theatrets Anliggender. Det kan vistnok ikke være mere end billigt, at Direktionen viser Hr. Wolf den Artighed at give ham en Maaned fri for at ledsage sin Kone til Kjøbenhavn, men naar man ser en saadan Ubillighed udvist ligeover for Hr. Brun, saa slaar den ærede Direktion sig selv paa Munden og sænker et ægyptisk Mørke over Publikums Hjerner, naar de skal granske Logiken i Theaterstyrelsens Gjerning.

Forlis. Kof „Barbara“, Kapt. Schytte af Fredrikshald, er totalt forlist paa den franske Kyst. Mandskabet er bjerget ind til Dieppe. Dette er det 6te Fartøi fra Fredrikshald, som har forlist iaar, skriver Smaal. Amtst.

Snestorm. Ifølge Reisendes Beretning til Dr. Blad har der forleden Dag paa Fjeldet mellem Valders og Lærdal været en fuldstændig Snestorm.

Om Laxefiskeriet ved Hougsund skriver „Buskeruds Amtst.“ at der kan knapt være mere end en Mening om, at det isommer har været godt. Saaledes fortælles det, at man dersteds for en 14 Dage siden kun paa en Nat fiskede 122 Stkr. Lax, der for Eieren skulde udgjøre en Værdi af ca. 400 Spd. Det rige Fiske har udentvivl sin Grund i den Mængde Yngel, der slippes i Vandet paa forskjellige Steder, samt Laxens Fredning; thi dersom man ikke havde disse to Goder, saa skulde man snart faa se, hvorledes det kom til at slaa til.

Kornskuren er begyndt paa disse Kanter for flere Dage siden, heder det i Kongsb. Adr., og er den, hvad Rugen angaar, allerede for en stor Del tilendebragt. Paa enkelte Gaarde i Eker har man ogsaa skaaret Havren; dette hører imidlertid til Undtagelserne; thi paa de fleste Steder staar den endnu ganske grøn. Bygget nærmer sig Modenhed og hist og her har man begyndt at skjære det. Efter forskjellige Udtalelser om Høstens Udfald i Bygdelagene heromkring, især fra Eker og Sandsvær, maa vi antage, at Aaret for disse Præstegjelds vedkommende, hvad Korn og Hø angaar og forudsat Indhøstningen af Kornet bliver begunstiget af godt Veir, i det Hele taget maa kunne henregnes til de gode Aar, og for enkelte Strøg endog til de for Landmanden sjelden gode Aar. Potetesagrene, der har staaet frodige og lovet rigtig godt Udbytte, bleve Nat til Mandag stærkt medtagne af Kulden; dette er især Tilfældet med Agrene i Byen og dens Nærhed, hvilke saagodtsom alle i mere eller mindre Grad vise Følgerne af Nattekulden. I den sidste Tid har der været talt om, at Potetessygen skal vise sig saavel i Eker som Sandsvær, dog kun ubetydeligt, men nogen Vished herfor har vi ikke.

Den 10de almindelige norske Hesteudstilling afholdtes ved Stav i Øier igaar og iforgaars. Til Udstillingens 6 Afdelinger var, ifølge „Lilleh. Tilst.“, anmeldt i det Hele 96 Heste, omfattende Hingste under 4 Aar, Do. fra 4 til 10 Aar, Hopper fra 5 til 15 Aar med Føl ved Foden, 4-aarige Do. uden Føl ved Foden og 3-aarige Hopper. Udstillingens Bestyrer er Agronom Johan Lindeqvist. Pris-

dommere: Amtsdyrlæge Thron Wager, Gaardbruger Ole Formoe, Amtsdyrlæge A. Pleym og Gaardbruger Erik Blakstad.

Erkjendtlighedsbevis. („Lilleh. Tilst.") Da Kaptein Raabe, Fører af Dampskibet „Færdesmanden" paa Mjøsen, i flere Aar med Imødekommenhed forenet med en sjelden Dygtighed har udført Tømmertrækningen over Mjøsen til Enhvers særdeles Tilfredshed, har Tømmereierne, som Erkjendtlighedsbevis herfor, nylig overrakt ham en Present, bestaaende af flere Gjenstande i Sølv, til en Værdi af over 100 Sp.

Det internationale Oldforskermøde holdt den 27de f. M. sit første Møde i Kjøbenhavn. Universitetets Festsal var saa fuld, som den kunde være uden at overfyldes, og blandt de Tilstedeværende, for største Delen Videnskabsmænd fra alle Lande, af hvilke mange vare rigt dekorerede, saa man Ministrene og andre Myndigheder. De hvide Flader paa Væggene, som ere bestemte til med Tiden at udfyldes af Professor Marstrands Malerier, vare dækkede af Flagdekorationer; langs Galleriet dannede Damer i brogede Dragter en for Øiet behagelig Overgang til Guldforsiringerne i Loftet. Kl. 1¼ ankom Kongefamilien, og medens Dronningen, Kronprinsesse Lovise og Prinsesse Thyra toge Plads paa Tribunen ligeoverfor Talerstolen, forestillede Kongressens Præsident, Etatsraad Worsaae, de betydeligste fremmede Videnskabsmænd for Kongen og Kronprinsen. Medlemmer af Studentersangforeningen istemmede nu „Der er et yndigt Land" og et Par andre nordiske Sange, hvorpaa Præsidenten aabnede Kongressen med en fransk Tale, hvis væsentligste Indhold var følgende: Danmark havde i Oldtiden og i Middelalderen spillet en betydeligere Rolle i Historien, end man skulde tro, naar man kun tog Hensyn til dets Fladeindhold. De normanniske Vikinger vare dragne ud til de europæiske Lande og havde gjort Erobringer. De havde efterladt deres Grave og Mindesmærker, og medens de førte de fremmede Kostbarheder hjem, meddelte de dem, de kom i Berøring med, deres Anskuelser om Tapperhed og Frihed. De fremmede Arkæologer vilde derfor her kunne se baade Oldsager, der høre Landet selv til, og saadanne, der ere bragte hertil. Normannerne kunne ikke betragtes som Barbarer, de vare snarere daadkraftige Reformatorer. Foruden den nationale vil denne Kongres ogsaa have international Betydning, idet man vil kunne samle nyttige Materialier til den begyndende Civilisations Historie. Taleren omtalte dernæst de første enkeltstaaende Forsøg paa at skabe en Oldvidenskab, paapegede, hvorledes man havde nordiske Videnskabsmænd at takke for Skabelsen af et egentligt System, og gjorde opmærksom paa Betydningen af, at Naturforskerne traadte til, og at man fik Kjendskab til alle Landes Oldtidsminder. Arkæologien vil aabne Videnskaben nye Veie og bringe gamle Fordomme til at forsvinde; hvis man negtede dens Betydning, behøvede man blot at betragte denne Forsamling, hvis Medlemmer vare hidkomne fra alle Lande for at gjøre Studier, og blandt hvilke han nævnede forskjellige berømte Navne. Det var med Stolthed, at de danske Oldgranskere ønskede de Fremmede velkomne til denne fjerde Samling, som blev holdt her i et Land, hvis Oldsager havde et renere og originalere Præg end de fleste andre Landes og vilde kunne give et godt Grundlag for Jagttagelser. I Videnskabens Navn vilde han bede Medlemmerne være strenge i deres Domme. De vilde ved at besøge det zoologiske Musæum se de store Fund fra Tørvemoserne, til hvilke Steenstrups Navn var knyttet; i det oldnordiske vilde de finde Levninger fra Kjøkkenmøddingerne, udgravede Sager fra Kjæmpehøiene, Vaaben og Seletøi fra Vikingetiden; endelig vilde de i det etnografiske Musæum træffe Forsøg paa at illustrere Menneskehedens Historie. I andre Landes Musæer vilde man finde ældre Perioder repræsenterede og tydeligere Minder fra den klassiske Civilisation. Med Erkjendtlighed vilde Kongressen modtage Oplysninger: var man i enkelte Retninger gaaet for vidt i sine Antagelser, vilde dog Vildfarelsen tjene til at skaffe et Udbytte tilveie. Idet han aabnede Mødet, kunde han ikke undlade at nævnte afdøde Thomsens Navn, hvis Aand han haabede var tilstede (flere Stemmer: (très bien!), ligsom det ogsaa var ham en Tilfredsstillelse at hylde Nilsson fra Lund og Lisch fra Schwerin. Til Trods for de beskednere Vilkaar, under hvilke denne Kongres samledes end de tidligere i Frankrige og England, vilde man dog kunne overbevise sig om, at Videnskaberne her æres og dyrkes. Man vilde finde et Bevis derpaa i den Omstændighed, at Kongen havde værdigedes at modtage Indbydelsen til at overvære dette Møde og tilsagt Kongressen sin Beskyttelse, ligesom ogsaa hans Forgjængere havde næret megen Sympati for Oldvidenskaben. Med Kongens Tilladelse erklærede han Kongressen for aabnet.

Derefter besteg den berømte Videnskabsmand, Hr. Quatrefages fra Paris, Talerstolen. I faa Ord udtalte han sin Erkjendelse af, at Præsidenten i sin Tale havde ladet sit Land vederfares Retfærdighed, omtalte Thomsens Fortjenester af Oldvidenskaben, hvis Grundlægger han var, og blandt hvis Dyrkere han indtog en lignende Plads som Cuvier blandt de franske Naturforskere, og nævnede med Beundring Fredrik den Syvende, der havde havt Tid tilovers fra Regjeringens Pligter til at sysle med Videnskaben. Slige Exempler vare sjeldne, men det glædede ham, at Kong Kristian den Niende viste, at Traditionen ikke var brudt. Han sluttede med at takke Præsidenten for hans Velkomstord og for den gjæstfri Modtagelse.

Præsidenten oplæste derefter et Telegram fra Rumænien, i hvilket Tzernovitch bragte Kongressen i Kjøbenhavn en Hilsen.

Koret foredrog nu atter et Par Nationalsange, og efter et „Leve Kongen" opløstes Forsamlingen. Man tog de ophængte Afbildninger og udstillede Oldsager i Øiesyn og lod sig indtegne til Udflugter og til et Middagsmaaltid samme Eftermiddag hos Vincent.

Kl. 8 var der atter Møde, ved hvilket Sekretæren, Hr. Vald. Schmidt, oplæste Programmet og Lovene for Kongressen. Opfordret dertil af Forsamlingen skrev han Navnene op paa nogle af de bekjendteste af Medlemmerne, forat man kunde foretage Valg paa Vicepræsidenter, Raad og Sekretærer. Præsidenten meddelte derpaa, at næste Møde vil blive afholdt Lørdag Kl. 1 i Festsalen, og at da Udfaldet af den skriftlige Afstemning vil blive bekjendtgjort.

Til Skyttermødet i Horsens den 17de og 18de ds. kan Medlemmer af Centralforeningen til Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug eller af Skytterlag ved Henvendelse til Centralforeningen faa Nedsættelse til det Halve i Passagerfragten med flere Dampskibe. Man kan komme tilbage hertil igjen den 21de med „Kong Sverre" fra Nyborg af.

Hs. Maj. Kongen havde i Torsdags Middag paa Ulriksdals Slot for den italienske General Della Marmora og den franske Raadsherre de Lagreze fra Pau (Karl Johans Fødested). Sidstnævnte der er i Slægt med vort Kongehuses Stamfader, er bekjendt som Oversætter af Kongens Digte og som Udgiver af før ukjendte historiske Oplysninger om Henrik den 4de og Karl Johan; desuden har han udgivet en pyrenæisk Retshistorie, som er prisbelønnet af det franske Akademi.

Den svenske Fregat Vanadis's Sueztogt. Gøteb. Handelstdn. for 30te f. M. meddeler, at Fregaten er indkommet til Gøteborg for nærmere Ordre. Prins August er ombord, og 2 Kahytter ere indrettede for Videnskabsmænd, som komme til at følge med paa Reisen. Fregatten gaar til Brindisi, hvor man vil vide, at Prins Oskar vil møde for at gaa ombord, heder det i nævnte Blad.

Flere svenske Udvandrere vende tilbage fra Amerika og flere ere ventende, heder det i Helsingb. Tidn. Den som ikke er skindfattig bør aldrig reise til Amerika, hvor man ingenlunde har det bedre end i Sverige, sige disse Folk. Bladet oplyser med et Exempel, hvor ilde det saaledes er gaaet en Udvandrer der fra Egnen. Men som man ser af de svenske Blade vedbliver dog Udvandringen i en uformindsket Maalestok, især over Gøteborg.

Vandkraften. Det er bekjendt nok, at dersom alle vore Vandfald kunde nyttiggjøres i Industriens Tjeneste vilde vi kunne forsyne hele Verden og mere til med de Varer, som alle Dampmaskiner nu arbeide paa at tilvirke. Om vi ikke tager feil, anslog den engelske Jernveisingenier Stefenson engang bare Mesnafossene ved Lillehammer til en Hestekraft af flere Millioner Spd.s Værdi. En Svenske har udregnet Hestekraften i de største svenske Vasdrag til 6,847,000 Hestes Kraft i Sekundet. Heraf maa dog gjøres et Afdrag for spildt Kraft osv.; men desuagtet anslaar han Værdien af disse Vasdrags Driftskraft til over 37 Millioner Spd. aarlig. Englands hele Jernindustri optager bare 250,000 Hestekræfter.

Reise til Suez og det hellige Land. Det Stangenske Reiselag i Berlin bekjendtgjør i svenske Blade, at Afreisen sker fra Berlin den 25de Oktober, og at Expeditionen vil komme til Suez den 14de November. Hele Reisen vil medtage 5 Uger og koster for første Klasses Reisende 430 og for anden Klasses 390 preussk. Thaler (287 og 260 Species).

Selvmord begynder at høre til den forgelige Dagens Orden i Stockholm, skriver Aftonbl. Denne Gang er det en norsk Gardist, som Kl. 7 om Morgenen skjød sig en Kugle gjennem Hjertet i den norske Skarpskytter-Kasernes Baggaard. Den Afdøde, som bar Skyttermedaille og roses som en brav Karl, skal have dræbt sig paa Grund af forsmaaet eller paa anden Vis ulykkelig Kjærlighed.

Ormebid. En Jernbanevogter ved Finrødja i Sverige fik en Dag, han gik og slog Vikker, se en Orm, som hug til en Rotte saa at den hastigt hovnede op og døde. Manden gav Ormen et Slag, hvorved et Stykke af Halen sledes af, medens Ormen smat ind under en Sten. Da Manden lettede paa Stenen, fik han et Hug i Fingeren, hele Armen hovnede svært op, og en uheldig Værk paafulgte. Videre Følger lader Stikket dog ikke til at have havt.

Om Kolera-Sottens Indflydelse paa Dødelighedsforholdene meddeler Dr. A. Weegand i „Zeitschrift des preussischen statistischen Bureau" for iaar to Dødelighedstabeller, som ere udarbeidede af Livsforsikringsselskabet Iduna i Halle for Aarene 1863—67. Af disse Tabeller fremgaar den allerede af flere Læger godtgjorte Kjendsgjerning, at Koleraen hovedsagelig søger sine Ofre inden den kraftigste Ynglinge- og Manddomsalder og forholdsvis ringe blandt dem, som ere komne forbi Halvhundredeaars-Alderen (Professor Engel har dog paastaaet at Forholdet skulde være omvendt).

Kochenillefarven paa Java. For omtrent 30 Aar siden hentede man fra de kanariske Øer nogle med Kochenille-Insekter besatte Figentræer; men kun 2 af disse Insekter overlevede den lange Reise til Java. Disse 2 Insekter have imidlertid i de sidste 15 Aar givet et Udbytte af 150,000 a 200,000 Skaalpund Farve; og da der paa hvert Skaalpund gaar omtrent 30,000 Kocheniller, saa udgjør det aarlige Udbytte mellem 5 og 6 Millioner Insekter, som altsaa alle nedstamme fra de to reddede Individer.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 2den Septbr.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Activ	Kurik	Aalborg	Byg
Venus	Torkildsen	Danzig	Rug.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Thor	Hesselberg	England	Trælast.
Pilen	Hasse	do.	do.
Helga	Iversen	Holland	do.
Anna Cathrine	Nissen	Danmark	do.
Dpsk. Aron	Carlson	Gøteborg	Ballast.
— Gustav Wasa	Stehl	Stettin	do.
Elisab. Wilh.	Otterbeck	England	Trælast.
M. Treschow	Bruun	do.	do.
Arendal	Strøm	do.	do.
Maries Minde	Kristofersen	Drammen	Skibsprov.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 2den Septbr. Keiseren har idag præsideret i Ministerraadet, som behandlede forskjellige Projekter til Reform i Finantsvæsnet.

Kristiania Torvpriser

den 2den Septbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Stpd.	1	84	1	108
Do. Vold	1	48	1	60
Halm af Rug	„	60	„	84
Do. - Byg	1	„	„	„
Do. - Havre	1	„	„	„
Havremel	6	„	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.) . . .	„	72	„	84
Do. - Tønde	1	24	1	48
Havre	2	36	2	60
Karve	7	„	„	„
Smør pr. Bpd.	2	48	„	„
Flesk	1	36	„	„
Oxekjød	„	108	1	„
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	1	„	1	24
Birkeved pr. Favn	2	84	2	108
Furuved	2	„	2	48
Granved	1	96	2	„

Ægteviede i August Maaned.

I gamle Akers Kirke:

1ste: Mekanisk Arbeider Carl Magnus Petersen og Pige Oline Larsdatter; Enkemand, Arbeider Børre Olsen og Pige Marthe Hansdatter. 8de: Fabrikarbeider Johan Christian Johansen og Pige Karine Hansen. 15de: Bagerarbeider Jonas Engebretrsen og Pige Johannes Larsdatter; Skomager Ole Hansen og Pige Ingeborg Jakobsdatter. 29de: Møller Johan Andersen og Pige Inger Petersdatter; Arbeider Johan Laurits Olsen og Pige Marthea Olsdatter; Smedesvend Anton Pedersen Søberg og Pige Janette Andreasdatter Stokke.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar høiest nordenfor Stat, lavest i Sandøsund. Vinden er frisk Nordlig i Nordland og paa Østlandet. Vestlig i Skudesnæs. Temperaturen indtil 6 Grader under Normalstand. Udsigterne ere fremdeles til Nordlig Vind med kjølig Luft og Klarveir.

Det begyndte at dages. Morgenens blege Dug udbredtes med en Fold af Skygger. I Tadcasterværtshuset havde ikke Mester Nikless lagt sig, thi det hænder undertiden, at samme Ting føder mere end en Søvnløshed.

Katastroferne udstraale i alle Retninger. Kast en Sten i Søen og forsøg at tælle Ringene paa Vandet.

Mester Nikless var ilde tilmode; han grundede. Han angrede, at han havde optaget i sit Hus „slige Folk". Havde han bare vidst, hvad han nu vidste. Men flere Ulykker skulde de ikke skaffe ham paa Halsen. Hvorledes skulde han bære sig ad med at blive kvit dem?

Pludselig hørte man en af disse stormende Bankninger paa Porten, der i England bebuder „Nogen". Tonen i Bankningen angiver den Bankendes Standpunkt paa Rangens Trappe.

Værtshusværten sprang i Veiret og glyttede paa Vinduet.

Det var Lovens Tjenere.

Mester Nikless opdagede i Skumringen en Flok Politikonstabler med to Formænd i Spidsen udenfor sin Port.

Den ene af disse var den Politikommissær, der havde afhentet Gwynplaine. Værten kjendte ham igjen.

Den anden Mand kjendte han ikke.

Det var en tyk og fed Herre med voxfarvet Ansigt, i Paryk og Reisekappe.

Mester Nikless nærede stor Frygt for den Første af disse Mænd, Politikommissæren. Havde Nikless været ved Hoffet, saa vilde han have næret endnu større Frygt for den Anden, thi det var Barkilphedro.

En i Gruppen bankede for anden Gang heftigt paa Porten.

Værtshusværten, badet i Angstens Sved, aabnede Porten.

Med en Politimands Tone, der kjender sine Folk, hævede Politikommissæren sin Røst og spurgte strengt:

„Mester Ursus?"

Et fjortende Slag fulgte. Saa et femtende.

„Hvad vil dette sige!"

Slagene vedblev med lange Mellemrum. Ursus lyttede.

„Det er ikke et Uhr. Det er Klokken Muta. Det var ikke underligt at jeg syntes der var saa langt mellem Slagene! Denne Klokke slaar ikke, den klemter. Hvad er det for uhyggelige Ting, der her foregaa?"

Hvert Fængsel havde fordum som hvert Kloster sin Klokke, der kaldtes Muta, og som blot benyttedes ved sørgelige Anledninger. Muta, den Stumme, var en Klokke, som klemtede meget lavt. Den syntes at anstrenge sig for ikke at blive hørt.

Ursus havde atter opsøgt det Sted, hvorfra han en stor Del af Dagen havde holdt Udkig paa Fængselsporten.

Klemtningen vedblev med uhyggelig Langsomhed.

En Sjæleringning er en skjærende Mislyd midt i den verdslige Larm og Støi. Den ligner et Menneskes Rallen. Den betegner Dødskampen. Den er et Varsel for hver, til hvem Lyden trænger.

Ursus talte Slagene mekanisk, næsten ubevidst. Hvad havde denne Klemtning at betyde. Det var et Spørgsmaal, som han bævende søgte at undvige, og som dog uimodstaaeligt trængte sig paa ham.

Hans Blik søgte at gjennemtrænge Mørket i den Retning, hvor han vidste at Fængselsporten laa.

Just paa dette Punkt, der viste sig som et sort Hul, saa man pludseligt et rødagtigt Skin, der tiltog i Omfang og Styrke.

Fængselsporten havde dreiet sig om sine Hængsler.

Porten slap ud en Mand, der bar en Fakkel i Haanden.

Klemtningen ophørte ikke.

Efter Manden med Fakkelen kom der to Mænd og derefter endnu en Fjerde. Den Fjerde var the wapentake, som man tydeligt saa i Skinnet fra Fakkelen. Han holdt sin Jernstav i

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 3die September Kl. 7½—10 gives: **Farbror,** Festspil med Sange i 1 Akt af H. P. Holst, Musiken arr. af Rung; til Slutning: **En Bryllupsdags Fataliteter,** originalt Lystspil i 2 Akter af Overskou.
NB. I September Maaned begynde Forestillingerne Kl. 7½.

Forsikrings-Actie-Selskabet

SKANDIA

overtager Brand- og Livs-Forsikringer.
Prospekter udleveres gratis.
B. C. Antonisen,
Hr. Consul Fuhrs Gaard, Hjørnet af Prinsens- og Skippergaden.

Drammens-Deligensen

afgaar fra 1ste September 2 Gange daglig. Kl. 8½ og Kl. 2.

Den Biermanske Skole

optager endnu nogle Elever, fornemmelig til 1ste og 2den Klasse, der ere 2aarige.
Skolen har gode Pakrum til billig Bortleie.

Til Amerika

expederer vi i Løbet af denne Maaned Passagerer til betydelig nedsatte Priser.

Blichfeldt, Knoph & Co.

„SKANDIA“

tegner Assurance paa Løsøre og Varer. **B. C. Antonisen,**
Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, Hj. af Prinsens og Skippergade.

Tilsalgs.

Fjær, Duun & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Bpd.
Gaasedunn til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.
Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos
Gunerius Pettersen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos
Gunerius Pettersen.

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation, i Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Speil. Speil.

Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.
Balchens Speillager ved Torvet.
Indgang gjennem min Udstyrshandel.

Instrumentmager Chr. Enger, boende i Dronningens Gade ligeoverfor Hôtel de Scandinavie, anbefaler til billige Priser: Compasser i forskjellige Størrelser, Skibs- og Marinekikkerter, Theaterkikkerter, Niveler- og Landmaalingsinstrumenter, Briller, Lorgnetter m. m. Bestillinger og Reparationer modtages.

Gravmonumenter,

Kors og **Plader** realiseres til nedsatte Priser.
Peter Seest,
Dronningens Gade No. 34.

Christiania Skjortefabrik
&
Lager af Undertøi for Herrer

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

De bekjendte Favorit-Symaskiner for Skræddere sælges **alene** hos Peter J. Petersen, Skippergaden 31.

Familie-Maskiner af **Wheeler, Wilson** og **Haandmaskiner** af allerbedste Sorter sælges hos Peter J. Petersen, Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Inds tning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst
Peter J. Petersen.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg af **egne** saavelsom **franske** Fabrikata, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.
En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i
Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Koge-Apparater

for Parafin og Petroleum, patenterede for Norge, faaes alene hos
Peter Seest,
Dronningens Gade No. 34.
Brugsanvisninger udleveres.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.
Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Smedekul.

En Ladning første Sort Smedekul er ventende hertil i disse Dage og anbefales til billig Pris, da den ønskes solgt fra Skibet.
O. Evensen.
Lille Grændsegade.

Tilleie.

Bekvemmelighed.

Til Solsiden i Torvgaden No. 17 bliver fra Høsten en liden, smukt oppudset Bekvemmelighed paa 3 Værelser og Kjøkken tilleie. I Gaarden er Rulle og Strygeværelse. Der kan ogsaa faaes et Værelse i 4de Etage, om fornødiges. Eieren anviser mellem Kl. 2 og 4 hver Eftermiddag.

Tilkjøbs forlanges.

Et godt Exemplar af Ivar Aasens **Ordbog over det norske Folkesprog** ønskes kjøbt. Billet mrk. „Ordbog“ med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Haanden. Efter the wapentake kom der en Række tause Mænd, to og to sammen. Det var som om man vil tænke sig en Række Galger vandre afsted.

Ursus gjenkjendte i Fakkelens Skin alle de Politimænd, som om Morgenen havde bortført Gwynplaine.

Der var ingen Tvivl. Det var de samme.

Nu var det da naturligt, at ogsaa Gwynplaine vilde komme tilsyne.

De havde bortført ham, nu vilde de føre ham hjem igjen.

Det var klart nok.

Ursus stirrede, saa Øinene vilde gaa af Hovedet paa ham. Vilde man sætte Gwynplaine i Frihed igjen? Toget udgjød sig draabevis af Porten. Klemtningen, der ikke ophørte, syntes at angive Takten.

Da Toget traadte ud af Porten, vendte det Ryggen mod Ursus og tog Veien til Høire i den modsatte Del af Gaden.

Nok en Fakkel kom ud af Porten.

Denne angav Togets Slutning.

Ursus skulde nu endelig faa se den, de førte med sig: Fangen, Mennesket.

Ursus skulde faa se Gwynplaine.

Den, de førte med sig, blev synlig.

Det var en Ligkiste.

Fire Mænd bar en Kiste, der var bedækket af et sort Klæde.

Bag dem kom en Mand, der bar en Spade paa Skulderne.

En tredie Fakkel blev baaret af en Mand, der læste i en Bog, og som formodentlig var Fængselspræsten. Hermed sluttede Toget.

Ligkisten tog ogsaa af til Høire.

Nu gjorde de Fremste i Toget Holdt.

Ursus hørte Lyden af en Nøgel i en Laas.

Den Port, ved hvilken man standsede, var Kirkegaardsporten.

The wapentake traadte ind gjennem samme, saa Politibetjenterne, og det Øvrige af Toget forsvandt som en sig bugtende Orm.

Man saa blot et rødagtigt Skin over Muren.

Fakkerne tindrede paanyt, the wapentake kom atter med sin Stav i Haanden ud gjennem Porten, Præsten blev paanyt synlig med sin Bog og Graveren med sin Spade.

Toget vendte tilbage uden Kisten samme Vei, det var kommet. Fængselsporten aabnede sig og Synet forsvandt.

„Han er død!“ udbrød Ursus.

Han sank tilintetgjort om.

„Død! De have dræbt ham. Gwynplaine, mit Barn, min Søn!“

Og han hulkede høit.

V. Politiken arbeider i Smaat saavelsom i Stort.

Ursus, stakkels Karl, gjorde sig til af, at han aldrig havde græbt. Taarekilden var fuld. En saadan Fuldhed, der i et helt langt Liv har hobet sig op Draabe paa Draabe, Smerte paa Smerte, tømmes ikke i et Øieblik. Ursus græd længe.

Den første Taare voxede til en Flod. Han græd over Gwynplaine, over Dea, over sig selv, over Homo. Han græd som et Barn. Han græd som en Olding. Han græd af Alt, hvorover han havde leet. Han betalte en længst forfalden Gjæld med store Renter. Menneskets Ret til Taarer har ingen Præskriptionstid.

Forresten var den Døde, man nys havde sænket i Jorden, Hardquanonne; men det vidste Ursus ikke.

Flere Timer forløb.

Dagbladet.

No. 204. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 3die September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen
(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lunner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Aftö"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Leiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Embedsmænd og Folk.

Jeg kan ikke tro, Hr. Redaktør! at De kan have Noget imod, at der i Deres Blad af og til leveres en Smule Plads ogsaa for saadanne Folk, som nærværende Indsender. Vi maa jo etsteds faa Lov til at slippe frem vi herreløse Frifanter ogsaa, som uden at ville sværge til nogen Partianførers Fane ganske simpelt kunne udtrykke vor politiske Troesbekjendelse i den Sats: „Fortsat stø Gjennemførelse af Grundlovens Tanke uden Tilsætning af Mistanke og Fordom mod nogen Del af Folket, være sig Husmænd eller Embedsmænd."

Hermed skal det nu ingenlunde være antydet, at det efter min Mening skulde ligge i Deres Blads Tendents at nære Standsfordomme, gjøre Embedsmænd mistænkte f. Ex. eller Lignende, langt derfra; jeg er slet ingen ugunstig Dagbladslæser, men vil blot tillade mig den Bemærkning, at naar den demokratiske Tidsstrømning, hvoraf Deres Blad er gjennemtrængt, faar frisk Løb, og allehaande ungdommelige Indsenderes Produkter tages for god Vare, vil lettelig Embedets Begreb og enhver Indehaver af Embedsstilling stilles i et falskt Lys. Det ligger saa overmaade nær for den, som med virkelig eller formentlig Varme omfatter den demokratiske Samfundsordning, at betragte enhver Embedsstilling med tilhørende Autoritet som en utilbørlig hemmende Skranke ikke blot for den individuelle, men ogsaa for det hele Samfunds frie Rørelse, og endnu lettere følger da som næste Skridt at betragte Embedet som et trykkende Samfundsonde og dets Indehavere som et Slags Snyltegjæster inden Samfundet, et Slags (usmagelig) Sop eller Udvært paa Folkelegemet, der hemmer dets sunde Udvikling. Uden Tvivl er Fristelsen i denne Retning ikke mindst i vort Land, hvor der tidligere raadede en, man kunde vel sige, halv overtroisk Tillid til Embedet, og under vore nuværende Forhold, da der unegtelig paa mange Hold spores en vistnok endnu uklar, men, saavidt jeg skjønner, baade stærk og i det Hele forhaabningsfuld Folkebevægelse i Retning af politisk Selvstændighed og udvidet, mere almen Andel i Samfundsstyrelsen. Kommer nu hertil, at der blandt Embedsmændene naturligvis her som andensteds gives en desværre ikke ringe Brøkdel, som ved Mangel paa sand Patriotisme, ved trangbjertet og lidet folkelig Livsopfatning i det Hele, dertil ved nærig Benyttelse af sin Stilling til størst mulige Pengeudbytte har givet den tilstedeværende Fristelse og ulmende Mistanke en sørgelig Næring, — bliver det ganske vist let forklarligt, at der nu om Dagen baade inden den mundtlige politiske Diskussion og den Del af Dagbladspressen, som har den videste Læsekreds inden Folket, raader en bestemt fremtrædende bitter Stemning ligeoverfor Landets Embedsstand, en urimelig Mistillid ligeoverfor ethvert Individ, der er beklædt med Embedsstilling. Det maa her være mig tilladt at bemærke, at jeg aldeles ikke for mit personlige Vedkommende i saa Maade har den ringeste Grund til malkontent Muggenhed, tvertimod! Heller ikke er det i nogen Maade min Agt at ville fremstille retfærdig om end skarp Kritik over den enkelte Embedsmands Uduelighed, uværdige eller nærige Færd i sin Embedsførsel som Vidnesbyrd om ubeføiet Bitterhed. Saadan Kritik kan og skal meget mere efter min Formening netop vel forliges med den i Sandhed demokratiske Samfundsopfatning; heller ikke er det efter mit Standpunkt fornødent at være med at graate over, at adskillige fede Embedsgager efterhaanden beklippes, ligesaalidt som jeg ønsker, at den gamle halv overtroiske Skuen op til Embedsmanden som saadan skulde bevares, selv om dette var muligt. Men det er dette, som ved Læsning af adskillige indsendte Stykker ogsaa i Deres Blad har smertet mig, og vakt min, som jeg tror, respektabelt demokratiske Samvittigheds Harme, at det nu ser ud til at skulle fastsættes som en af Hovedlærdommene i den nyere politiske Katekismus, at norske Embedsmænd ifølge sin Stilling ikke længer skulle høre — ialfald ikke i egentlig og dybere Forstand — med til det norske Folk. Det er dette, jeg ikke kan fordøie, at det uantastet skal kunne forkyndes som høiere politisk Visdom og slaaes fast som uomstødelig Sandhed, at det at være Embedsmand og det at være god Nordmand, eller det at være Embedsmand og det at være en Folkets Mand var uforenlige og uforligelige Ting. Ganske vist gaar Strømmen nu om Dagen i den Retning, og det kan saaledes synes baade dristigt og lidet indbydende at forsøge paa at bekjæmpe den eller at gjøre en anden Anskuelse gjældende. Men, som man vil se, er det heller ikke Meningen med disse Linier at fremkalde nogetsomhelst Omslag, jeg sigter ikke høiere end til al Beskedenhed at forslaa en Smule Udsættelse. Jeg forlanger blot dette, at Sagen dog ikke endnu slaaes fast som Grundsætning, men at man heller i ordentlig Diskussion for denne Opfatning af Embedet og dermed sammenhængende Samfundstheori i det Hele lidt nøiere efter i Sømmene, forend endelig Dom afsiges. Det maa jo ganske vist ogsaa erkjendes at stemme med sand Liberalisme baade af ny og gammel Dato, at saa fler, ligesom det ogsaa maa erkjendes at være berettiget Nødværge for saadanne Embedsmænd, som fra Ungdommen af have anseet det for sit Livs Formaal at vie sine Kræfter til i og med Folket at kjæmpe for det hele Samfunds sande Frigjørelse, dets Fremvæxt i Alt, som godt og stort er, baade i moralsk og national Retning, — til det Yderste at protestere mod den infame Situation, der nu æskes dem, naar de alene i udvortes og uegentlig Forstand skulle faa Lov til at høre med til det norske Folk. Jeg tror virkelig, at dersom vi Embedsmænd i feig Forknyttelse eller muggen Haarsaarhed unddrage os for at træde op imod denne efter min Formening samfundsfordærvelige Theori, saa svigte vi baade vor egen Fortid og det Samfund, inden hvilket og i hvis Tjeneste vi da ialfald indtil videre staa, hvor man saa end siden vil gjøre af os.

Det er imidlertid ikke min Agt, og heller ikke har jeg dertil nogen Gave, at tale i høie Toner, jeg vil heller om det maa være mig tilladt tage Sagen for det Første ialfald mere gemytligt og, hvis det ikke i et offenligt Blad er upassende, mere fra mit personlige Standpunkt. Jeg maa da, som forresten alt antydet, bekjende, at jeg nu er Embedsmand, men, som man let vil kunne skjønne, har det ikke alle Dage saa været. Tvertimod havde jeg i adskillige Aar, efterat jeg i egen Formening ialfald var bleven voxen Karl og fuldgod Nordmand, min Arbeidskraft anbragt i privat Tjeneste. Jeg tror ikke det dengang faldt noget Menneske ind at ville exkludere mig fra det norske Folk, og jeg skulde næsten tro, at om det norske Samlag dengang havde været til, skulde jeg der have fundet Naade, ialfald vare bleven betragtet som et ikke ubekvemt Emne til god Nordmand. Nu derimod, efterat jeg i adskillige Aar har færdes som Embedsmand midt imellem de norske Fjelde, levet og virket blandt Mænd og Kvinder, der fra alle mulige Synspunkter betragtet og efter alle Parters Dom maa kaldes norske, ja efter Manges Mening „Folket selv", det egentlige Folk, — nu skulde jeg ifølge denne min Embedsstilling være hjemfalden til en ialfald betinget og ufuldstændig Borgerret, nu skulde jeg nøies med i uegentlig Forstand at høre med til det norske Folk! Nei mine ærede Herrer Indsendere og nymodens Politikere! Dette gaar mig virkelig for høit, og jeg tør nok sige, det gaar ikke blot over min men sandelig ogsaa høit over enhver sundt udviklet norsk Bondes Forstand. Hvoraf fremgaar det da med Nødvendighed, at en Nordmand ved at blive Embedsmand i moralsk eller national Henseende skulde bedærves, hvorfor maa han af den Grund skifte Sind og Hu, miste sin Ungdoms Kjærlighed til Land og Folk, til dets Selvstændighed og frie Forfatning med Alt, hvad dertil hører? Have vi Embedsmænd aflagt noget Løfte, som er til Hinder for fortsat norsk Hjertelag, eller er det inden vor Virkekreds nogen moralsk eller fysisk Magt, som skulde tvinge os til at sætte anden Kurs end den, vor indre Overbevisning angiver os? Jeg for min Del har aldrig mærket noget Saadant; tvertimod er jeg efter min Smule Erfaring meget oplagt til at paastaa, at der i dette Land ikke gives nogen Stilling, som, naar der forresten er det rette Stof i Karlen, medfører mere uhildet Blik og giver mere Mod og Forpligtelse til djærvt at udtale og hævde sin egen frie Overbevisning uden alt Sidehensyn og Kryberi enten opad eller nedad, end den at være norsk, alene efter Lov og Dom afsættelig Embedsmand. Har nogen Redaktør f. Ex. eller Bonde Ret til at sige, at han er mere fri for al Paavirkning udenfra, alt Sidehensyn til Andres Dom? Ialfald tror jeg, at det af Alle skal erkjendes at være en med Embedets rette Begreb mere stemmende, i Sagen selv dybere begrundet Opfatning, som jeg ved deles af mange norske Embedsmænd, nemlig den, at man ved at indtræde i Embedsstilling netop med ny Styrke forpligter sig til i al sin Virken at have det hele Samfunds Vel og Fremgang for Øie, netop ved at modtage offentlig Statstjeneste maa føle sig med et nyt Baand knyttet til det hele norske Folk og Land, saa at man fra nu af endnu mindre har Lov til at lade sig hilde af personlig Egennytte, private Bagtanker og særlige Standsinteresser. Det er efter denne Opfatning af Embedet saa langt fra, at en norsk Embedsmand som saadan skilles ud fra Folket og bliver fremmed for dets sociale og politiske Fællesstræben, at han meget mere efter sin Stilling er selvskreven Deltager i enhver ærlig Kamp, som har det Maal at gjøre Samfundsordningen fuldkomnere, gjøre det muligt uden Brud og Sønderrivelse af den Gud ske Lov væsentlig sunde og frisindede Ordning, vi nu have, at aabne Adgang til sukcessiv Fyldestgjørelse af de nye retmæssige Krav, som den fremadskridende Tid medfører. Det er efter denne Anskuelse saa langt fra, at en Embedsmand er forpligtet til i slet Forstand at være konservativ, slavisk Forsvarer af det Nærværendes uforandrede Bevarelse, at han meget mere er forpligtet til at være med i Kampen for, at den Grundtanke, ganske vist demokratiske Tanke, der gaar igjennem vor Grundlov, uden Forkvakling og Miskjendelse mere og mere kommer til Virkeliggjørelse, bedre og bedre gjennemtrænger den hele Samfundsorganisme. Rigtignok, dersom denne sukcessiv reformerende Udviklingsgang forkastes, dersom det ovenfor antydede Samfundsideal forvexles med det Formaal at fremkalde kaotisk Forvirring, stræbes der efter en Frihed for Individet og Samfundet, som ingen Orden eller Tøile taaler, ja da ere vi Embedsmænd selvskrevne til først og fremst at stille os til Modværge. Men hvor findes en saadan revolutionær Stræben inden vort Fædreland? Uden Tvivl kan Morgenbladet opdage den i en eller anden Gaustadskandidats forvirrede Hjerne, rimeligvis ogsaa i en enkelt halvfuld Jaabækianers Kramkiste, men visselig ikke hos ædrue Nordmænd, end ikke hos den forfærdelige Storthingsmajoritet, og sandelig ligesaalidt ude blandt det Folk, som bor og har sin Livsgjerning mellem Fjeld og Fjord. Men derfor er det ogsaa min neppe altfor sangvinske Paastand, at det ikke saa let skal lykkes at faa den ovenfor omtalte, formentlig falske Embedsopfatning med tilhørende Hadskhed mod og politiske Udkastelsesdom over Embedsmændene som saadanne til i Længden at fæste Rod hos det norske Folk. Det er ogsaa min inderlige Overbevisning, at ligesaa uheldigt en saadan Grundsætning vilde virke i Retning af stø og gavnlig Udvikling af vor demokratiske Samfundsorden, om den blev gjennemført, ligesaa uhistorisk og uretfærdig er den efter sit Væsen og sin Oprindelse. Det norske Folk kan ikke saaledes udskille fra sig sin Embedsstand uden at slaa sig selv paa Munden og fornegte sin egen Fortid. Hvilken anden Del af Landets Børn kan historisk bevise sin Berettigelse til at anse sig mere opofrende, mere villige til at stille sig i Breschen for at værge det fælles Fædrelands Selvstændighed, hvilken Stand — siden der endelig skal tales om Stænder inden det samme Folk, hvilket sandelig ikke er efter min Smag — har givet større Prøver paa djærv Fædrelandskjærlighed? Det er slet ikke min Mening hermed at ville fremstille den norske Embedsstand som en Mønstertrop, langt derifra; den er det desværre ikke, har vel aldrig været det, og sandelig endnu mindre vil den for Fremtiden blive det, hvis den begyndende Bitterhed og exklusive Mistanke mod den fra det øvrige Folks Side skal blive raadende. Men dette vilde jeg gjerne faa sagt ud: Det er uhistorisk, illiberalt og unorsk at ville skille Embedsstanden fra Folket!

Det er heller ikke af sin egen Barm, hverken af sin Historie eller sin Erfaring i det Hele, at det norske Folk har suget den Lærdom, at der er en gabende Kløft mellem Landets Embedsmænd og dets øvrige Borgere, det er indsmuglet Vare, og skal den nu, som det synes, til en Tid blive raadende, saa maa det uden Tvivl gaa til paa den Maade, at den fortsat smugles ind. Det er maaske derved, at den gjøres smagelig for den mindre oplyste Del af Folket ved at tilsættes med andre udenfra hentede, forfløine politiske Anskuelser, som, hvorvel indsprængte med Momenter af Sandhed, dog væsentlig maa regnes til Blændværkets og den politiske Fantasies Regioner. Negtes kan det vel heller ikke, at Sagen, jeg mener Agitationen mod Embedsmændene som de, der efter sin Stilling bør være Gjenstand for Samfundets Mistanke, og herefter mere og mere udelukkes fra fuld Delagtighed i det norske Folks Rettigheder — ialfald repræsenterende Borgerret, — for en Del er dreven paa ovenantydede lidet hæderlige og mildest talt overfladiske Maade. Det maa derfor være et billigt Krav fra vor Side, der nu engang ere Embedsmænd og ialfald som saadanne ikke kunne afsættes uden Lov og Dom, at vi ogsaa, inden vi som Stand infam kasseres som fuldgode Nordmænd, fordre vor Sag drøftet i ordentlig Diskussion. Det maa være et Fremskridt, at Sagen undergives en grei og ærlig Debat, saa vi kan faa os vor Stilling til Samfundet klart anvist, selv om det skulde tage den bedrøvelige Ende, at vi nødes til med fuld Bevidsthed at sluge den sure Dosis: „Ved at blive Embedsmænd have vi forskjærtset os Retten til i dybere og egentlig Forstand at regnes med til det norske Folk".

a.

Vi skulle senere tillade os at knytte nogle Bemærkninger til ovenstaaende Artikel.

Dagbl. Red.

Kristiania, den 3die September 1869.

Svenske Aftonbl. indeholder under Overskriften: „Europas forenede Stater" en Artikel, som til en vis Grad fortjener Opmærksomhed, og som vi skulle gjengive Noget af: „Vi have, ytrer Bladet, ved flere Tilfælde fremsat den Tanke, at Dannelsen af et stort europæisk Statsforbund, omfattende alle europæiske Stater med Undtagelse af Rusland, som udgjør en Verdensdel for sig selv, burde være Fremtidsmaalet for Alles Arbeide, som ønske at se Verdensfreden og den jevne Udvikling i Civilisation sikret. Det gjælder at skabe en Statsret; man kan ikke tro, at den nuværende Tilstand kan vedvare, da de forskjellige Stater staa hver for sig uden andre gjældende Grundsætninger end Næveretten og tilfældige Forbund. Denne nye Statsret skulde ikke være nogen fyrstelig (eller som Kalmarunionen nogen adelig) Sammensværgelse mod Folkene, men en virkelig „Folkenes hellige Alliance", en europæisk Samstat, fremstaaet af Tanken om, at Ret skal være Ret mellem Nationerne og om, at Moralens Grundsætninger skulle gjøre sig gjældende.

Denne samme Tanke har siden været drøftet af den europæiske Fredskongres i Genf 1867 og i Bern 1868. Den berømte franske Filosof og Statsøkonom Michel Chevalier har ogsaa nylig i et Møde ytret sig om denne Sag. Han paaviste, at ihvorvel det var faafængt at tro paa „en evig Fred", saa var der dog i vor Tid to nye Kræfter, som gav bedre Haab derom end før, nemlig den politiske Frihed og Industrien. Han dvælede derefter ved den uhyre store Betydning, Europa havde havt for Verdens Civilisation; Europa havde været som en Bikube, som Gang efter Gang havde sendt Sværme af Udvandrere ud for at dyrke og fremhjælpe fjerne øde eller barbariske Egne; alle havde ført Friheden med sig. Men ligeoverfor Europa, hinsides Atlanterhavet har der

dannet sig et Statssamfund, som Naturen synes at have ellet til Bosted for flere hundrede Millioner Mennesker. Ligeoverfor dette Samfund kan Europa ikke være sikker paa at vedligeholde sin Overvægt, dersom det ikke ophører at fostre de krigerske Lidenskaber ved sin Barm, og istedet lægger Vind paa at frede om sine fredelige Institutioner eller sin Samfundsordning. Uagtet den fredelige Samfærdsel mellem de enkelte Mennesker af den europæiske Familie og uagtet Folkene selv nære en stærk Tilbøielighed for Freden, saa var Europa dog nu den største og bedst væbnede Krigsleir, som nogensinde havde været til. Det havde, mærkværdigt nok, stillet sig paa Krigsfod ikke mod Fremmede udenfor Europa, men mod sig selv. Denne Tilstand maatte ophøre; den europæiske Civilisation vilde ellers komme til at ligge under for de Skattebyrder, som ødelægge alle Fremskridt; de frie Institutioner kunne ikke i Længden holde sig ved Siden af de krigerske.

Michel Chevalier omtalte derefter i sit Foredrag, hvad der kunde gjøres for at tilveiebringe en større Lighed mellem de europæiske Nationer ved at udvikle Samfærdselsmidlerne, ved fælles Maal, Vægt, Mynt, Patentret, ved at drive mere paa med Studiet af de vigtigste levende Sprog, ved Handelsfrihedens Grundsætninger, som især vilde medføre et Fællesskab i de forskjellige Nationers Interesse til Verdensfredens Bevarelse. (Dette var ogsaa Fredsvennen Richard Cobdens Tanke ved Afsluttelsen af Handelstraktaten mellem England og Frankrige). Men af endnu større Vægt for Fredens Bevarelse og Befæstelse i Europa var det at tilveiebringe en politisk Tilnærmelse mellem Europas forskjellige Stater.

Europa kunde ikke sammensmeltes til at bestaa af nogle faa Storstater (som et Skandinavien, et Tyskland osv.) uden en forfærdelig Krig; Uretfærdighed og Tryk maatte blive Følgen af et sligt politisk System, som vilde slaa en Streg over de smaa Nationaliteter. „Der findes", ytrede han, „i Europa flere Folk, som uagtet de ere ubetydelige i Magt og Folkemængde, dog indgyde Agtelse ved sin eiendommelige Karakter, gjennem sin frugtbringende Virksomhed og ved sine Dyder. For dem er Nationaliteten det Dyrebareste, de eie; og man skal ikke kunne fratage dem den uden at gjøre sig skyldig i den Slags Retskrænkelser, som forurolige det enkelte Mennestes Samvittighed og vækker den Enkeltes saavelsom Almenhedens moralske Afsky. Vi maa ønske disse (smaa) Nationaliteters Opretholdelse, fordi de tiltrods for sin Ubetydelighed i Henseende til Landomraade og Folkemængde dog ere store i Henseende til de' Tjenester, de allerede have gjort og fremdeles ville yde. I Menneskesjælens Friheds Navn, til Fordel for, hvad Civilisationen skatter som det helligste, maa vi fordre deres Opretholdelse". (Taleren paaviste dette nærmere ved Exempler af Historien).

Taleren dvælede derpaa udførligere ved den amerikanske Statsindretning, som tillod en liden Stat som f. Ex. Delaware at leve trygt ved Siden af sin mægtige Grannestat New-York. Disse amerikanske Stater have, bortseet fra den Krig, som føres i Frihedens Navn til Undertrykkelse af Slaveriet i Syden, altid levet i Fred med hinanden; de have kunnet anvende i Fredens Tjeneste og til Udviklingen af sin Velstand, de uhyre Summer, som de europæiske Stater have sløset bort i Rustninger og til sine Krigshære. I Amerika sysselsætter Opfindsomheden sig i Fredens Tjeneste, i Europa spekulerer man paa nye Krigsmaskiner. Derfor har Amerika kunnet gjøre slige kjæmpemæssige Fremskridt. I 1789, da den amerikanske Forfatning traadte i Kraft, var Befolkningen kun en Tyvendedel af Frankriges og dets Rigdom ikke Tiendedelen; i 1861 var Folkemængden næsten lige saa stor som Frankriges og Rigdommen større. Disse nogle og firti Stater indehavde et Landomraade jevnstort med Europas indtil Ural, og om en 80 Aar vilde dets Folkemængde overstige Europas. „Sligt udretter Freden, naar den hviler paa de to faste Grundstøtter: politisk Frihed og Industri."

Europa maatte efter Talerens Mening for at opretholde sin Stilling afstaa fra sin Krigslyst og slaa ind paa samme statsretlige Vei som Amerika. Ligesom en Mand fra de forenede amerikanske Stater paa Spørgsmaalet om hans Hjemsted svarer: „Jeg er Amerikaner", saaledes burde ogsaa en Mand fra Europa kunne svare: „Jeg er Europæer." Vi kunde derfor ligegodt vedblive at være hver for sig Franskmænd, Engelskmænd, Spaniere, Svenske osv. Vi skulde have samme Følelse som Cicero havde, da han sagde, at han havde to Fædreland: Rom og Verden. Vi skulle derfor ikke mindre elske Frankrige eller vore Fødeland. Vor Forening med det øvrige Europa skal blive en ny Slags Kjærlighed til vort eget Land, med et Ord: en Forening, som bedst stemmer med dets Storhed, dets Indflydelse og dets Lykke."

Keiserens Sundhedstilstand, som ifølge de sidste Telegramer skal være tilfredsstillende, lader til at have sat den hele europæiske Presse i Bekymring. Om Keiseren har Snue, Rheumatisme eller Hæmorrhoider er nu næsten europæiske Hovedspørgsmaal, og for Amerikanerne, som læse vore Aviser og kalde os det „raadne Europa", maa saadant være godt Vand paa Møllen. Sandheden er imidlertid desværre den, at Europas Folkeslag endnu ere saa umyndige og lidet vaagne og Fyrsterne endnu saa stærke, at de af dem, som virkelig ere Fyrster — vi tale ikke om alskens kronede Skygger — i deres Personer virkelig bære hele den bestaaende europæiske Ordning. En saadan Mand er Napoleon, en saadan var Victor Emanuel saalænge Cavour levede, og en saadan er den preussiske Konge saalænge Bismark er til. En Sygdom hos disse Personer er tillige Sygdom for de europæiske bestaaende Tilstande, og deres Sundhed tillige disses Fasthed. Alene dette forklarer ogsaa, at Europas politiske Storblade nu staa med slige Doktorminer i Anledning af Napoleons Sygelighed. L'Indép. Belge og Le Journal officiel meddeler daglig Beretninger om Keiserens Sundhedstilstand, Beretninger, som blive kommenterede udover hele Europa. „Monitøren" af 29de August indeholder en Beretning, der synes at være autentisk. Meddelelserne om Keiserens Sundhedstilstand, siger dette Blad, havde igaar en saa alvorlig Karakter, at vi i Morges begave os ud til Saint-Cloud, hvor vi af rette vedkommende modtog Oplysninger, som ere aldeles paalidelige. I Torsdags var Keiseren meget afkræftet; han kunde ikke forlade Sengen et eneste Øieblik, og foruden de Læger, som høre til Hoffet, nemlig Nelaton, Fauvel og Corvisart, blev Doktor Ricord ligeledes tilkaldt. Siden igaar Aftes er der indtraadt en mærkelig Bedring i den høie Patients Tilstand; han kunde være oppe i nogle Timer og gaa frem og tilbage i sit Sovekammer. I Morges befandt han sig endnu bedre, og han stod op Kl. 10 for at deltage i Ministerraadet, men var dog for svag til at indtage Forsædet under hele Mødet; han indfandt sig imidlertid gjentagne Gange i Raadsalen og deltog i forskjellige Forhandlinger. Efter Mødet underholdt han sig især med Krigsministeren, General Le Boeuf. Keiserens Appetit er god, og han tilbringer Tiden i sit Sovekammer sysselsat med sin Brevvexling eller i Selskab med sin Kabinetssekretær Conti, som læser Aviserne for ham. I Løbet af Dagen kunde Keiseren endog forlade sine Værelser og spadsere i Kastaniealleen. De keiserlige Vogne ere endnu i Leiren ved Chalons, hvor Keiseren trods alt, hvad man har sagt, agter at begive sig hen for at være tilstede ved Leirens Ophævelse den 15de Sept. Det er usandt, at Specialisten, Doktor Caudemont, er bleven opfordret til at komme til Saint-Cloud. „Skjønt Keiserens Sundhedstilstand saaledes ikke giver Anledning til øieblikkelig Bekymring, er den dog Gjenstanden for alle de Kredses Opmærksomhed, som have en væsentlig Interesse i at danne sig en Mening derom og vide, hvad de have at holde sig til. I den medicinske Verden samler man ogsaa alle de nogenlunde paalidelige Meddelelser, som man kan forskaffe sig. Lægebetænkningerne gaa over i de diplomatiske Beretninger, og Pengemændene optage dem ogsaa i deres Beregninger. Keiserens pathologiske Tilstand er meget indviklet, men dog ikke overhængende farlig, da han i de sidste 3 Aar har vist den største Omsorg for sin Sundhed. Hvor længe han kan leve i denne Tilstand, derom hersker der blandt de Sagkyndige kun en Meningsforskjel af 2 Aar. Nogle sige: 3 Aar; Optimisterne angive ikke Tiden til over 5 Aar. Den førstnævnte Termin er den almindelige, da Keiseren allerede er 62 Aar gammel. Det bør dog bemærkes, at det mindste Uheld kan have meget farlige Følger. Diplomaternes medicinske Studier aabenbare, at den her fremstillede Tilstand allerede øver sin Indflydelse paa de europæiske Kabinetters Fremtidsplaner, og at de ikke uforberedte ville udsætte sig for en uventet Begivenhed. Paa Frankriges indre Politik er Paavirkningen umiddelbar og afgjørende, og under denne Paavirkning er det, at Keiseren har forandret hele sin tidligere Politik. Han vil nu, skal han have sagt, følge en dynastisk Politik, medens han hidtil kun har fulgt en monarkisk Politik. Den dynastiske Politik kan kun bestaa deri, at den parlamentariske Regjering atter fuldstændig gjenoprettes. Naar Folket gjenerholder den uundværlige Indflydelse paa sin Skjæbne, saaledes at det regjerer sig selv ved Hjælp af Flertallet i Kamret og ved et til Parlamentet nøie knyttet Kabinet, saa vil der ikke let opstaa dynastiske Spørgsmaal, der alene kunne løses ved en Kuldkastelse af de bestaaende Forhold. Nu er Keiseren først rigtig uundværlig for Frankrige, da den ovenfor omtalte Termin netop levner den nødvendige Tid til at indføre og befæste den parlamentariske Regjering, i hvilken ogsaa først Dynastiet maa slaa dybe Rødder."

Journal des Débats indeholder en Artikel, hvori dette Blad ikke blot forlanger fri Undervisning, men tillige Indførelse af Skoletvang. La France slutter sig til denne Fordring, fordi Undervisningen er en bydende Nødvendighed, et Livsspørgsmaal paa en Tid, da Landets Skjæbne er afhængig af den almindelige Stemmerets mere eller mindre veloverveiede Udtalelser.

Regjeringen har afgjort det om Ledru-Rollins mulige Tilbagekomst reiste Spørgsmaal. Da dette Medlem af den provisoriske Regjering er dømt som Medskyldig i et Attentat paa Keiserens Liv, kan han ikke betragtes som domfældt for en politisk Handling, men som en Forbryder, og han er altsaa ikke indbefattet i Amnestien. Denne officielle Fortolkning har vakt megen Misfornøielse, og selv La France, der erkjender, at Regjeringen er i sin Ret, mener, at den vilde have handlet politisk klogt i ogsaa at lade Benaadningen omfatte ham, da den forfulgte Ledru-Rollin let kommer til at staa som en Martyr, medens den benaadede Ledru-Rollin atter i Frankriges Øine bliver Flygtningen af 13de Juni 1849.

Regjeringen skal ifølge Mgbl. efter et Møde i Lørdags have telegraferet til Paris for at faa sikker Kundskab om, naar Suezkanalens høitidelige Aabning skal finde Sted. „Nordstjernen" er nemlig snart færdig med sin Udrustning, og den 10de September var tidligere bestemt til Afgangstid.

Prinsesse Sofie lod i Eftermiddag til Lemmerne paa Fattigstuerne ved Kroghstøtten og Patienterne paa Byens Sygehus, ialt ca. 250 Personer, uddele Kaffe og Hvedebrød.

Om Nattekulden i Mandags indløber stadig Meddelelser fra alle Kanter. Den lader til at have strakt sig over hele det sydlige Norge; norden- og vestenfjelds fra have vi endnu ikke havt Efterretninger, men da Jernnætterne der antages at være over omtring 20de August, og da der ved disse Tider pleier at herske mere stadig Vind, tør det haabes, at Kulden ikke har ødelagt Kornet, der for Størstedelen nordenfjelds vel endnu maa have været halvmodent. I Glommendalen har ifølge en Reisendes Beretning Kulden, der gik op til 5° R, anrettet megen Skade. Det antages dog, at Havren, uagtet grøn paa mange Steder, kan have holdt sig, skjønt det forudgaaende milde Veir vel maa have gjort Planterne mere kjælne for Kulden. Erterne ere nok overalt ganske ødelagte og formodentlig kun skikkede til Kreaturføde. Flere Steder har Kulden været saa stærk, at der om Morgenen har været seet tyk Is paa Vandet. Nattekulden vedbliver fremdeles. Kl. 6 i Dag viste Thermometret kun $1\frac{1}{2}$° Varme og saaes flere Jorder udenfor Byen at være hvide af Rim.

Skibsuheld. (Aftbl.) Det i Aabenraa byggede Skib „Tuisco", ført af Kaptein M. Bevlegaard af Kragerø og der hjemmehørende, hvilket for Tiden henligger ved Næsodlandet for at lade med Is, er igaar Nat i Nordøststormen kastet over, saa det ligger med Dolbordet i Vandet. Kapteinen har været inde i Byen for at erholde Hjælp til Fartøiets Reisning. Rummet er frit for Vand.

Et Jernbanemøde i Sollefteå i Sverige, der afholdtes 25de August og overvares af 200 Personer, udtalte sig for, at den nordlige svenske Stambane udstraktes til Ångermanelfen med Endepunkt ved Sollefteå, som det heldigst beliggende saavel for Ångermanland, Westerbotten og Jemteland, samt at en Bane blev trukken i lige Linie fra Sollefteå over Jemteland til Trondhjemsfjorden. Mødet valgte en Nævnd paa 5 Mand til at forberede Sagen og aabne Subskription til Øiemedet.

Nordlys. Igaar Aftes iagttoges i meget lang Tid stærke og vedholdende Nordlys.

Kommandoen ombord i Lærlingbriggen „Statsraad Eriksen" er strøget. Korvetten „Nornen" er lagt ind til Kaien; Desarmering begyndt.

Efterat Børnekopperne i længere Tid har holdt sig dels paa Horten og dels i Omegnen er intet nyt Tilfælde indtruffet paa længere Tid, hvorfor det midlertidig oprettede Lazaret ombord i „Gyller" ifølge Gjeng. nu er sløifet.

Vor berømte Landsmand, Prof. Gude, har med Familie ifølge Tunsb. en 14 Dages Tid opholdt sig paa Jarlsberg, hvor ogsaa hans ikke mindre berømte Kollega, Maleren Tidemand, for nylig har aflagt Besøg.

Et nyt Skib, 160 K.-Læster drægtig, er gaaet af Stabelen i Kragerø under en større Festlighed. Skibet fik Navnet „Professor Schweigaard". Der blev heder det i „Vestmar" udbragt flere Skaaler, hvoriblandt for Bygningskomiteen af Bygmester Andreassen, for denne af Skibsreder A. C. Nielsen, Medlem af Bygningskomiteen, og for den nye „Professor Schweigaard" af Sagfører Bentsen. Han mindede om, at Professor Schweigaard var et betydningsfuldt Navn i vor senere Handels- og Søfartshistorie, et Navn hvortil der knyttede sig Minder om Fremskridt og Udvikling i disse Næringsveie. Det var derfor fuldt berettiget, naar Professor Schweigaard, især i sin Fødeby, blev erindret paa den Maade som nu skeet. Professor Schweigaard var efter en lang og hæderlig Reise nu snart i Havn og Udbyttet af hans Livs lykkelige Fart var Hæder og Anerkjendelse for ham selv og en Kapital af Fremskridt for Fædrelandet i Udviklingen af vore Næringsveie. Taleren vilde ønske den nye Professor Schweigaard en ligesaa lang og lykkelig Fart og at ogsaa denne, naar den engang efter afsluttet Seilads skal ligge i Havn, maa have indvundet, om end i en nogen anden Betydning, en stor Kapital for sine mange Redere.

Om Prins Oskars Besøg paa Lillehammer og i Gausdal skriver „Lilleh. Tilskuer": Strax efter Ankomsten til Hammers Hotel saaes Prins Oskar med 2 Sønner ganske borgerligt vandre om mellem Folkehoben og spørge Veien til Mesnafossen; lidt efter kom en Vogn med Prinsessen og den yngste Prins kjørende ud ligeledes i den Hensigt at bese Fossen. Uagtet Mørket begyndte at falde paa, begav Deres kgl. Høiheder sig virkelig op til Fossen paa Lysgaardssiden. Der overraskedes de tilstedeværende af Byens Indvaanere ved et for os uvant Syn, idet Fossen blev oplyst med bengalsk Ild. Paa hvis Foranstaltning dette udførtes, er nærværende Beretter ubekjendt, men vist er det, at det var en heldig Ide, og at den magiske Belysning i den sildige og mørke Høstaften gjorde en ganske vidunderlig Virkning.

Fredag foretog de høie Reisende en Udflugt til Gausdal, hvor de ved Forsetbroen modtoges af mangfoldige af Bygdens Indvaanere, der ved forskjellige festlige Tilstelninger havde lagt sin Glæde over Besøget for Dagen. Fra Forsetbroen fortsattes Reisen til Hest under Ledsagelse af en stor Del af Bygdens Gaardbrugere til Forsetsæteren, beliggende en kort halv Mils Vei fra Broen, og videre i omtrent en Fjerdingsveis Længde til Herfjeldet, der saavidt vides ligger i noget over 3000 Fods Høide over Havet og hvorfra haves en henrivende Høifjeldsudsigt. Efter en Times Tids Ophold paa Fjeldet under et mildt og ganske stille skjøndt noget disigt Veirligt, tiltraadtes Tilbagereisen, hvorunder Middag indtoges paa Kalstadsæteren. Under Opholdet paa Herfjeld blev af flere af de Toget ledsagende Gaardbrugere ytret Ønske om at maatte reise en Bauta paa Fjeldet med Anbringelse af Deres kgl. Høiheders Navnezifre og Besøgets Dato, hvortil D. k. H. havde den Naade at give Samtykke. Tilbagekomsten til Lillehammer skede Kl. 9 samme Aften under kraftige og vedholdende Hurraraab. Da var hvert Hus i de Gader, hvorigjennem Indkjørselen foregik, illumineret. Illuminationens Almindelighed var saaledes et Udtryk for den udelte Kjærlighed, hvormed Medlemmerne af vort Kongehus omfattes; det er derfor en Glæde for Stedets Indvaanere, naar vi kunne berette, at Deres kgl. Høiheder ved Afreisen viste den Naade at takke Borgerskabet for den smukke og vellykkede Illumination. — Efterat de høie Reisende havde overnattet i Fr. Hammers Hotel, gik de ombord i Dampskibet Kl. $9\frac{1}{2}$ Lørdag Formiddag, efterat have sagt et venligt Farvel til de samme Autoriteter og Korporationer, som havde mødt frem ved Modtagelsen, ligesom til Enhver, med hvem de vare komne i Berørelse. Afreisen foregik under Salut og Hurraraab. Paa Nedturen var de kgl. Høiheder iland paa Helgeøen; men Veiret var særdeles ugunstigt for at nyde den henrivende Udsigt fra Ekshøiden. Ogsaa her var store Tilstelninger med Salutbatterier o. s. v. gjort istand.

Ved sin Hjemkomst aflagde Prinsen samme Aften et Besøg hos Biskop Arup i Anledning af hans Embedsjubilæum. — Iforgaars besøgte han Nydalens Spinderi og afreiste igaar til Drammen, hvor han ankom Kl. 7 Aften og modtoges af Øvrighederne og Borgergarden.

Ildebrand. Natten mellem den 28de og 29de f. M. hændte den sørgelige Ulykke paa

Bruget Vigene, beliggende i Nærheden af Sponvigen i Bergs Præstegjeld, at alle Husene nedbrændte. Paa Bruget har i en længere Tid boet 2 Familier, saaledes, at den ældre Families Datter er gift og bor tilsammen med de Gamle. Mændene, som ere Fiskere, havde samme Dag været i Fredrikshald med Fisk, kom hjem Kl. 10 Aften og vare saaledes trætte af Dagens Anstrængelser, hvilket blev til Følge, at de sovnede roligt til, indtil en gammel Kone af Branden vaagnede omtr. Kl. 11 og gjorde af Forskrækkelse Allarm, og da var allerede Taget paa Stuebygningen faldefærdigt; de, som kunde redde, fik da nok med at faa Børnene, hvilke ere 6 i en Alder mellem 15—¼ Aar, op af Søvnen, og med Nød og Neppe fik dem ud af Faren; de havde saaledes Nok med at redde Børnene, saa de Intet af deres Indbo eller Klæder fik reddet. Kreaturerne bleve endelig reddede, men da Vinden stod lige paa Udhusene, bleve alle deres Huse jevnede med Jorden tilligemed Høet, som var indhøstet. 10 Mennesker ere nu blotte og bare med faa eller ingen Klæder i den yderste Elendighed, da de desværre ogsaa før vare i smaa Omstændigheder. Ildens Opkomst vides ikke. Intet var assureret. Det var godt, om medlidende Mennesker vilde række dem en hjælpende Haand.

Fredrikshalds Vaabenforening. Isøndags indviedes, ifølge „Sml. Amtst.", Vaabenforeningens nye Skydebane. Henved Kl. 2 Eftrm. samledes Skytterne paa Sydsidens Torv, hvorfra de begave sig til Gaarden Glende, hvor Banen nu er henlagt. Her aabnedes Festen med en Præmieskydning, hvori 43 Skyttere deltoge. Der blev skudt 4 Skud paa 250 og 3 paa 500 Alens Afstand, tilsammen 7 Skud, hvis Points sammenlagdes.

En ny opført Bygning, hvorfra Skydningen foregik, var for Anledningen pyntet med Flag, Fr.halds Vaaben, Kranse og 2 Lysekroner ophængte, omvundne med Grønt. Paa Pladsen udenfor vaiede Foreningens Fane, det norske, svenske og danske Flag. Damer og Herrer, hvoriblandt Magistraten, Formandskabets Medlemmer, Generalmajor Gram, Sorenskriver Krebs m. Fl., vare indbudne til at overvære Indvielsesfesten. Under Skydningen indtog man, dels i den nye Bygning, dels i et udenfor opsat Telt, Forfriskninger. Da Skydningen var tilende, udbragte Hr. Stadskaptein Amundsen Kongens Skaal, hvorpaa Hr. Grosserer Chr. Anker tog Plads paa en der anbragt Talerstol og holdt Festtalen, hvori han dvælede ved, at Skytterne ved velvillig Imødekommen af Byens Formandskab og Andre nu var kommen i Besiddelse af egen Skydebane til sine Øvelser; som bekjendt havde Foreningen tidligere flyttet fra det ene Sted til det andet, — og haabede Taleren, at den forandrede Stilling vilde give Skytterne forøget Lyst til at deltage i Øvelserne. Flere Skaaler udbragtes, hvoriblandt et Mindebæger for afdøde Grosserer P. Anker, der i sin Tid havde vist Skyttesagen stor Interesse. Under hele Tiden opvartedes med Musik af en Sextet, ligesom Medlemmer af Fr.halds Sangforening afsang nogle Sange. Derpaa begyndte Dansen inde i Bygningen, hvor Lysekronerne vare tændte. Dansen sluttede Kl. 9, og med Musik i Spidsen gik Deltagerne tilbage til Torvet, hvor de adskiltes.

Indberetning fra Fogden i Fosens Fogderi angaaende dette Aars Skreifiske, dateret 23de Juli:

Tilfølge de fra Lensmanden modtagne Beretninger havde Skreifisket i dette Fogderi ogsaa i dette Aar kun slaaet til i Hitterens og Bjørnøer Præstegjelde. Under Fisketiet var Veiret vistnok noget bedre end i forrige Aar, men i det Hele uroligt, hvis Aarsag Udbyttet har faldt ujevnt, og Redskabstabet tildels været betydeligt.

I Hitterens Præstegjeld har Fiskeriet været drevet fra følgende Vær:

	Garnbaade.	Linebaade.	Dybsagnbaade.
Froserne og Halten med Belæg (I forrige Aar: 38 Garnbaade og 28 Linebaade).	67	22	8
Mausund og Boggen . . . (I forrige Aar: 2 Garnbaade, 1 Linebaad og 28 Dybsagnbaade).	4	5	30
Sulen, Humlingsvær og Vorvær I forrige Aar: 1 Linebaad og 22 Dybsagnbaade).	„	„	125
Kya . . . . (I forrige Aar ligeledes 50 Dybsangbaade).	„	„	50
Titteren og Kjærvaagsundet . (I forrige Aar: 35 Garnbaade og 30 Dybsagnbaade).	45	„	26
Bispeøerne og Kværnværet (I forrige Aar: 6 Linebaade og 30 Dybsagnbaade).	6	„	30
Bremnæs paa ytre Frøien . (I forrige Aar ingen).	5	„	15

altsaa tilsammen med 127 Garnbaade, 27 Linebaade og 284 Dybsangbaade med en Besætning af omtrent 2270 Mand, medens Præstegjeldets Fiskevær i forrige Aar bleve søgte af 75 Garnbaade, 36 Linebaade og 223 Dybsagnbaade med en Besætning af omtrent 1450 Mand, og i 1867 af 94 Garnbaade, 59 Linebaade 286 Dybsagnbaade med en Besætning af noget over 2200 Mand. Det sees heraf, at de Aarsager, som i forrige Aar bragte en Mængde af Hitterens Fiskere til at drive Skreifisket udenfor Præstegjeldet, nu maa have tabt noget i Betydenhed, og det tør vel antages, at Forholdet mellem Væreierne og Fiskerne efterhaanden vil rette sig paa den Maade, som stemmer med Parternes Interesser.

Fangsten har iaar faldt ujevnt i Værene, idet Udbyttet har varieret mellem 1500 og 2900 Fisk for Garnbaaden og fra 1200 til 3000 Fisk for Dybsagnbaaden (det sidste Tal er dog enkeltstaaende for Froserne, medens høieste Tal forøvrigt er 1500). Linebaadens Udbytte er ansat fra 1400 til 1600 Fisk. Det samlede Udbytte er anslaaet til omtrent 700,000 Fisk (beregnet efter store Hundrede), omtrent 1350 Tønder Lever og 1640 Tønder Rogn. Gjennemsnitsudbyttet pr. Mand bliver altsaa adskilligt mindre end i forrige Aar, og for mange Fiskeres Vedkommende maa Fiskeriet ansees fuldkommen mislykket. Laveste Mandslod antages, og vistnok med Rette, at have gaaet ned til 10 Spd., og der er da ikke megen Trøst i at enkelte Lodder have gaaet op til 70 Spd. Resultatet er, at Aarets Udbytte af Skreifiskeriet har været ringe.

Efter Lensmandens Opgave har Prisen paa Raafisk (fløiet Fisk) været 4 Spd. og for saltet Fisk 6 Spd. pr. stort Hundrede; 5 Spd. pr. Tønde for Leveren og 6 a 7 Spd. pr. Tønde for Rogn. Efter disse Priser, som egentlig blot er nominelle, efterdi den største Del af Fangsten ikke var solgt, da Lensmandens Beretning blev afgivet, skulde Fiskeriets samlede Udbytte i Penge kunne ansættes til henimod 60,000 Spd. og Gjennemsnitsudbyttet pr. Mand til omtrent 26 Spd.

Af Fiskerne vare omtrent ¾ Parter hjemmehørende i Hitterens Præstegjeld; Resten fra Ørlandet, Aafjord, Bjørnøer og Orkedalen. Bedst Fiskeri gjordes af Garnbaadeierne i Fiskeværet Halten, som fortrinlig søges af Fiskere fra Bjørnøer, Aafjorden og Ørlandet. Redskabstabet var i det Hele ikke betydeligt, men en Stormflod, som den 27de Februar overskyllede Fiskeværet Kya i den Grad, at Fiskerne i nogle Timer maatte holde til paa Norbodernes Tage, foraarsagede megen Skade paa de i Været liggende Baade og bortførte endel Fisk. Under Fiskeriets Drift er Ingen omkommen.

I Bjørnøer Præstegjeld begyndte Fiskeriet i Slutningen af Januar Maaned og var almindelig sluttet i Begyndelsen af April Maaned. Det blev drevet fra følgende Vær:

	Garnb.	Dybsagnb.
Buholmen og Sæter med Belæg af . . . (I forrige Aar: 5 Garnbaade og 10 Dybsagnbaade.)	7	4
Hopø, Burø og Kalværet . . . . (I forrige Aar: 13 Garnbaade og 22 Dybsagnbaade.)	15	20
Skjervøerne . . . (I forrige Aar: 21 Garnbaade.)	17	9
Almindingen og Været (I forrige Aar: 1 Garnbaad og 8 Dybsagnbaade.	12	16
Skjørensfjord . . .	16	„
Hardhake	„	2
Stokkundhavet . .	7	11

altsaa tilsammen med 74 Garnbaade og 62 Dybsagnbaade med en Besætning af omtrent 620 Mand, foruden 38 fremmede Fiskere, som med 14 Garnbaade drev Fiskeri paa Skjørensfjord, medens Præstegjeldets Vær under forrige Aars Skreifiskeri blev søgt af 92 Garnbaade og 104 Line- og Dybsagnbaade med en Besætning af omtrent 900 Mand. Aarsagen til den saaledes stedfundne Tilbagegang kan ikke være anden end den, at en større Del af Bjørnøer Fiskere iaar har søgt Skreifiskeriet udenfor Præstegjeldet end før har været Tilfældet.

Ogsaa i Bjørnøer har Fiskeriet faldt meget ujævnt. For Garnbruget regnes fra 1100 til 2000 Fisk pr. Baad, og for Dybsagnbruget fra 200 til 1200 Fisk pr. Baad. Det samlede Udbytte er anslaaet til 180,000 Torsk, 335 Tønder Lever og 360 Td. Rogn, hvis Pengeværdi, efter en Pris af 4 Spd. 60 ß til 5 Spd. 60 ß pr. stort Hundrede Fisk, ca. 5 Spd. pr. Tønde Lever og 7 a 7½ Spd. pr. Td. Rogn, kan ansættes til noget over 13,000 Spd. Gjennemsnitsudbyttet kan saaledes beregnes til omtr. 20 Spd. pr. Mand, men Lensmanden har forklaret, at medens Lodden for endel af Fiskerne gik op til omtrent 40 Spd., har den for ikke faa været kun 4 Spd. Saaledes har Fiskeriets Resultat ogsaa for dette Præstegjelds Vedkommende været ganske tarveligt, hvortil Grunden antages at være den, at der iaar stødte mindre Fiskestimer end sædvanligt under Kysten.

I Bjørnøer har Redskabstabet ikke været ubetydeligt, idet blandt Mere omtrent 90 Garn til en Værdi af omtr. 600 Spd. ere tabte. Under Fiskeriet har Forlis med Tab af Menneskeliv ikke fundet Sted.

Den tyske Juristdag har nu iaar for ottende Gang sit Møde i Heidelberg, „Neckarstaden", hvor Jurisprudentsen gjennem Tiderne har floreret med Navne som Thibaut, Zackariæ, Vangerow m. fl. Ved Mødet indfandt sig 800 Medlemmer — ikke blot Fagmænd fra Tyskland, men ogsaa fra Udlandet, idet Italien repræsenteredes af Professor Serafini fra Bologna og Ungarn af en Advokat-Deputation fra Pesth. Blandt Foredragene var et af Hr. Makowe fra Berlin over Retsudviklingen i Tyskland siden den 7de Juristdag, hvori han bl. A. fremhævede to Fakta, som nu vare tilkomne og maatte ansees som Indledningen til at faa en almindelig nordtysk Høiesteret. Det ene var Oprettelsen af en Handels-Appeldomstol i Leipzig og det andet den dertil knyttede Lovbestemmelse, at enhver nordtysk Advokat tør møde frem for samme Skranke.

En Jernbaneulykke i Amerika. Den 11te August rasede en Kamp af et ganske eget Slags paa Albany-Susqvehannah-Banen i Staten New-York. De indbyrdes konkurrerende Erie og Albany Selskaber laa i Feide om en Skinnestrækning mellem Tunnel Station og Hearpersville, og denne Kamp er blevet udfægtet med Troppemasser, større en mangen tysk Smaastat vilde kunnet overkomme at stille i Marken, idet 12 a 1400 Mand stod ligeoverfor hinanden med Revolvere, Køller og andre Vaaben. Henved Kl. 4 om Eftermiddagen besatte 7—800 Jernbanearbeidere og Officianter ved Erie-Banen Tunnel-Stationen, medens henved 400 Mand fra Albanyselskabet holdt Enden af Tunnelen besat. Eriesælskabet aabnede Kampen for at erobre det omstridte Gebet, idet 2 Vogne, fyldt med 250 Mand og med et Lokomotiv foran, under Hurraraab gik ind gjennem Tunnelen. Derinde mødte de ingen Modstand. Paa den anden Side ved Udgangen var imidlertid en Skinne afkastet, som dog hastig blev sat istand og Farten fornyet, indtil de i en Skinnebeining stødte paa et lignende Jernbanetræn med Albanyfolk. Med en vældig Bragen tørnede Maskinerne mod hinanden, medens Folkene paa begge Sider sprang af og begyndte Haandgemænget. Eriefolkene trak dog det korteste Straa og maatte flygte tilbage gjennem Tunnelen. Deres Lokomotiv tiltraadte ogsaa ilde tilredt Tilbagetoget. Albanyfolket satte nu i al Hast deres ikke mindre stærkt medtagne Lokomotiv istand og gik paa deres Side gjennem Tunnelen for at forfølge Seiren. Paa den anden Side af Tunnelen fandt de imidlertid Modstanderne samlede og der brød Kampen paany ud med stort Raseri. Angrebet var en temmelig imposant Affære, Pistolskud, Stenkast, Kølleslag, Trudsler og Forbandelser i fuldt Virvar indtil Mørket gjorde Ende paa Striden. Fortegnelsen over de Saarede er af betydelig Længde; mest havde Erieselskabets Folk lidt, skjønt de paa den anden Side igjen kunde rose sig af at have gjort en Krigsfange, der med Nød og Neppe undgik den Skjæbne at blive dræbt af de forbitrede Mænd, i hvis Hænder han var falden. Den næste Dag skulde Kampen fortsættes paanyt, idet begge Jernbanehære atter indtog Gaarsdagens Positioner. Ankomsten af Militær hindrede heldigvis nye Optrin. Staten New-Yorks Guvernør tog foreløbig Jernbanestrækningen i Besiddelse og har indledet en Retsundersøgelse.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 3die Septbr. Senatet har endt Diskussionen over Senatskonsultet i dets Almindelighed. De 4 første Artikler ere derhos vedtagne.

„Le Soir" meddeler, at Regjeringen har besluttet ikke at sende Repræsentant til Konciliet.

Ledigt Embede. Fjotlands Sognekald under Flekkefjords Provsti i Kristiansands Stift.

Betræffende dette Embede, hvis Indtægter foruden et midlertidigt aarligt Bidrag, stort 50 Spd., af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond for Afsavn af Embedsbolig, kunne anslaaes til omtr. 440 Spd. aarlig, hvoraf 300 Spd. Lønningstilskud af bemeldte Fond, henvises til Kongl. Resolution af 5te August 1857, ifølge hvilken den ansættendes Sognepræst blandt Andet vil have at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne betræffende den vordende Præstegaards Bebyggelse ved et Embedet paaheftet Laan, forsaavidt de af det Offentlige bevilgede og af Kommunen vedtagne Bidrag dertil ikke maatte være tilstrækkelige.

Frankrige for Krigens Skyld, men ellers hvorsomhelst. I Nat omkring Kl. 1 afgaar der flere Fartøier. Blandt andre Koffen Vograat fra Rotterdam."

Politikommissæren sagde:

„Godt. Reis med det første Skib. Med Vograat."

„Hr. Dommer", begyndte Ursus.

„Nu?"

„Hr. Dommer, dersom jeg som tidligere blot havde mit lille Skjul, vilde det rummes paa denne Farkost. Men . . ."

„Men hvad?"

„Jo, nu har jeg Green-Box, der er en stor Pakvogn med to Heste for, og denne kan ikke faa Rum ombord."

„Hvad angaar det mig?" sagde Politikommissæren. „Saa dræber man bare ganske simpelt Ulven."

Ursus skjalv.

„Dræbe Folk!" tænkte han, „det er de altid færdig til."

Værtshusværten lo og vendte sig til Ursus.

„Mester Ursus, I kan sælge Green-Box", sagde han.

Ursus saa paa Mester Nikless.

„I har Anbud paa den."

„Af hvem?"

„Anbud paa Vognen, Anbud paa begge Hestene, Anbud paa begge Zigeunerskerne, Anbud . . ."

„Af hvem?" gjentog Ursus.

„Af Bodeieren her tætved."

„Ja, det er sandt." Ursus erindrede.

Mester Nikless vendte sig til Politikommissæren.

„Naadige Herre, Kjøbet kan alt idag afsluttes. Bodeieren her tætved vil kjøbe Vognen og Hestene."

„Og det gjør han Ret i", mumlede Kommissæren, „han vil faa Brug for dem. Heste og Vogn vil blive ham nyttige. Han maa ogsaa bort idag. Præsteskabet har beklaget sig over

Værtshusverten svarede med Huen i Haanden:

„Ja, naadige Herre, det er her."

„Jeg ved det", sagde Politikommissæren.

„Det kan jeg tro, naadige Herre."

„Hid med ham."

„Naadige Herre, han er ikke her".

„Hvor er han da?"

„Jeg ved ikke."

„Hvad for Noget?"

„Han er ikke kommet hjem."

„Da maatte han have gaaet meget tidligt."

„Nei, men han gik ud meget sent."

„Det Løsgjængerpak!" brølede Politikommissæren.

„Naadige Herre", sagde Mester Nikless ganske sagte. „Se der kommer han."

Ursus dreiede nu virkeligt om Hjørnet og nærmede sig Værtshuset. Han havde næsten tilbragt hele Natten mellem Fængslet, hvor han ved Middagstid havde seet Gwynplaine forsvinde, og Kirkegaarden, hvor han ved Midnatstid havde seet Liget henbæres. Han var bleg baade af Sorg og af Skumringens matte Lysning.

I den dybe Tankeadspredthed, som Angsten fremkalder, gik han barhoved. Han havde ikke engang mærket at han var uden Hat. Hans tynde, graa Haar flagrede for Vinden. Hans vidtaabne Øine syntes at mangle Blik. Ofte sover man vaagen, som det hænder, at man vaager sovende. Ursus havde et Udseende som en Sindsforvirret.

„Mester Ursus", raabte Værten, „kom hid. De naadige Herrer ville tale med Eder."

Ursus sprang op som et Menneske, der falder ned fra en Seng, i hvilken han har sovet dybt.

„Hvad er der Spørgsmaal om?" sagde han.

Egteviede i August Maaned.

I Grønlands og Oslo Menigheder:

8de: Mekaniker Harald Adolf Schirmer og Jomfru Oline Larsen. 15de: Snedkersvend Carelius Christiansen Grue og Pige Andrine Johnsen; Arbeider Laurits Olsen og Pige Thrine Margrethe Larsdatter; Cigarlægger Hans Jacob Christensen og Pige Karen Bergitte Christofersdatter. 22de: Bagersvend Oscar Fredrik Bergsten og Pige Jergine Jansen. 29de: Bagersvend Johannes Ingebretsen og Enke Sille Halvorsdatter; Møllesjører Ole Hansen og Enke Karen Knudsdatter; Enkemand, Skibstømmermand Lars Andersen og Enke Ingeborg Marie Reinertsen.

Konkurs. Kristiania: Handelsborger Lars Amundsen den 1ste Septbr. Samling den 4de ds. Fordringer anmeldes inden 2den Novbr. og prøves den 23de f. M. Kristiansunds Skifteret: Hilmar Bruuns Enke den 23de Aug. Samling den 8de Septbr. Fordringer meldes inden 15de Novbr. og prøves den 30te f. M. Nedre Thelemarkens Skifteret: Gaardbruger Ole Ambrosen Gudmundsrud af Hitterdal den 26de Aug. Midlertidig Bestyrer Sagfører Plesner. Samling den 15de Septbr. Fordringer meldes inden 6te Novbr. og prøves den 1ste December. Stavanger Skifteret: Handelsmand Nicolay Stange den 17de Aug. Midlertidig Bestyrer Sagfører Gude. Samling den 28de Aug. Fordringer meldes inden 1ste Novbr. og prøves den 25de f. M.

Proklama. Kristiania: I Boet efter Handelsborger Jens Jensen, der var Indehaver af Firmaet Jens Jensen & Ko. 6 Mdrs. Varsel fra 31te Aug. Ekers Skifteret: I Boet efter Gaardmand Peder Rasmussen Aas. 3 Mdrs. Varsel fra 30te Aug. Thrygstads Skifteret: I Boet efter Halvor Mathiesen Hougen. 3 Mdrs. Varsel fra 28de Aug. Nordre Gudbrandsdalens Skifteret: I Boet efter Marit Fredriksdatter Bredevangen af Sell. 3 Mdrs. Varsel fra 27de Aug. Kristiansands Skifteret: I Boet efter Johanne Sofie Ingebretsdatter med 3 Mdrs. Varsel fra 30te Aug. Hadelands og Lands Skifteret: I Boet efter Gaardmandskone Goro Helgesdatter Velo og gjenlevende Mand Morten Pedersen af Jevnaker. 3 Mdrs. Varsel fra 30te Aug. Vardals Skifteret: I Boet efter Inderst Ole Andreas Skjerven. 3 Mdrs. Varsel fra 25de Aug. Mellem-Jarlsbergs Skifteret: I Boet efter Enkemadame Margrethe Marie Engø af Waale Thinglag. Kreditorerne indkaldes med 3 Mdrs. Varsel og Afdødes 3 Sønnedøttre, Maren, Balzine og Elise, med Aar og Dags Varsel.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige Norge og steget i det Sydlige, hvor det staar høiest. Nordlig, laber Vind i Nordland og det sydlige Norge, Østlig til Sydlig nordenfor Stat. Regn i Nordland, overskyet Himmel paa Vestkysten og Klarveir paa Østlandet. Temperaturen er fremdeles meget lav, 5—6 Grader under Normalstand, Kuldegrader paa Dovre. Ringe Udsigter til Veirforandring paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 2den September:

Bache og Fru Sørensen fra Sandefjord, Student Mohr fra Bergen, Thomassen fra Stavanger, R. Utley, C. J. Woodall, Georg Dawis, J. Motherwill, Esq., fra Manchester, Mr. og Mrs. Walker fra London, Grosserer A. Capjon, Schiønberg og Braathen fra Drammen, Hospitalslæge Sand fra Kiel, Frøken Lundgren og Smith fra Trondhjem, D. Jacobsen med Familie og Pastor Andvord fra Mandal, Kand. Hall fra Kjøbenhavn, Sm. Jones, Esq., fra London, Fr. Jones, Esq., fra Manchester, W. Drinkwaby, Esq., fra Liverpool, Johannesen fra Kragerø, Schøyer og Frue, Justitsraad Loft fra Kjøbenhavn, Gleditsch fra Odalen, Oberstl. Klaumann fra Gardermoen, Hoell med Familie fra Skien, Direktør Lammers fra Kongsberg i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

En Folkehøiskole i Ullensvang

agtes oprettet af Undertegnede, i Forening med en dygtig Seminarist, paa Gaarden Lofthus i Ullensvang. Skolen, der begynder forsøgsvis 4de November, vil søge at danne de Unge til gode Medlemmer af Borgersamfundet og at meddele dem de Kundskaber, der kan blive dem til Gavn og Glæde i Livet. Der vil undervises i Historie, især Fædrelandets, tilligemed Jordbeskrivelse, Modersmaal, Regning, lidt Naturlære og Jordbrugslære, hvori en Agronom har lovet at bistaa. Betalingen er 2 Spd. pr. Maaned for Undervisningen; Kost og Hus antages at kunne faaes for ca. 4 Spd. pr. Maaned. Indmeldelser, der bør være fremkomne inden Slutningen af September, kan indsendes til Undertegnede (hvis Adresse er: St. Halvardsplads 5, Kristiania) eller til Landhandler K. Utne, Lofthus pr. Ullensvang. **Vilh. Poulsen,**

cand. theol.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,

adm. Direktør.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales Dllrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Bronceering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommet og faas i alle Boglader:

Fyregangsmannen, Frelsaren, Fylgesveinen.

Tri Preikor fyre Landsfolket av **Kristofer Janson.** Pris 12 ß. Hver enkelt særskilt 4 ß.

Udkommet er og faaes i Cappelens Boglade:

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.

14 Ark Oktav. Pris 24 ß heftet.

Tilsalgs.

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos

Gunerius Pettersen.

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.

Bommesie og **Twill.**

Shirting, hvid og kuløret samt **Stout.**

Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte** og **gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

O. Halvorsen,

Gjørtler,

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen,

Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser. **O. Halvorsen,**

Rødfyldgaden No. 22.

Skindvarer.

Portemonnaier, Lommebøger, Noticeböger, Cigaretuier, Vexel- og Brevmapper etc.

Ny Forsyning i smukt Udvalg.

Endvidere anbefales mit **Bogbinderi & Linieranstalt** for Protokoller og alle Sorter Skole-, Contor- og Tegnematerialier til yderst billige Priser.

H. Clausens Enke.

Jernbanetorvet.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Nu blev han var Politimændene.

Et nyt og voldsomt Stød.

Nys the wapentake, nu Politikommissæren. Den Ene syntes at kaste ham til den Anden.

Politikommissæren vinkede ham ind i Værtshuset.

Ursus adlød.

Govicum, der nys var staaet op og holdt paa at feie Skjænkestuen, holdt inde med sit Arbeide, klemte sig ind bag Bordet, lagde Kosten fra sig og holdt Pusten.

Politikommissæren satte sig paa en Bænk ved et Bord, Barkilphedro tog en Stol. Ursus og Mester Nikless bleve staaende. Politikonstablerne, der bleve staaende udenfor, flokkede sig om den lukkede Port.

Politikommissæren fæstede sit Dommerblik paa Ursus og sagde:

„I har en Ulv?"

Ursus svarede:

„Ikke just det."

„I har en Ulv", gjentog Politikommissæren, idet han stærkt betonede det sidste Ord.

Ursus svarede:

„Tingen er den . . ."

Og saa taug han.

„Lovbrud", bemærkede Kommissæren.

Ursus vovede at fremkomme med følgende Undskyldning:

„Det er mit Husdyr."

Kommissæren lagde den flade Haand med Fingrene fra hin anden paa Bordet, hvilket er et meget smukt Myndighedstegn.

„Landstryger, imorgen ved denne Tid maa du og din Ulv have forladt England. I modsat Fald gribes Ulven, føres til Bøddelen og dræbes."

Ursus tænkte: „Endnu flere Mord"; det sagde han imid-

lertid ikke, han indskrænkede sig til at skjælve fra Hoved til Taaspidsen.

„Har du forstaaet det?" vedblev Politikommissæren.

Ursus bejaede det med en Bøining paa Hovedet.

Kommissæren gjentog:

„Dræbes."

Der indtraadte et Øiebliks Taushed.

„Kvæles eller druknes."

Politikommissæren saa paa Ursus.

„Og I kastes i Fængsel."

Ursus mumlede:

„Hr. Dommer . . ."

„Drag herfra imorgen tidlig, ellers . . . I har hørt Befalingen."

„Hr. Dommer . . ."

„Nu, hvad er det?"

„Maa vi forlade England, han og jeg?"

„Ja."

„Idag?"

„Idag."

„Hvorledes skal det lade sig gjøre?"

Mester Nikless var glad og tilfreds. Den Politimand, han havde frygtet, kom ham til Hjælp. Det befriede ham fra „slige Folk". Den Udvei, han søgte efter, gav Politiet ham i Hænderne. Ursus blev jaget af Politiet. Han var henrykt. Han blandede sig i Tingen.

„Naadige Herre, den Karl der" — han pegede paa Ursus — „den Karl spørger, hvorledes det skal lade sig gjøre at forlade England idag. Intet er simplere end det. Dag og Nat ligge der baade paa denne og paa den anden Side af Londonbridge Skibe for Anker, der gaa paa alle mulige Lande. Fra England kan man komme til Danmark, Holland, Spanien, ikke til

Dagbladet.

No. 205. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 4de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 15de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg. Aftensang: Hr. Pastor Kristoffersen.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Anderssen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Kand. theol. Bull. Kommunion Tirsdag den 10de Septbr.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Julius Brun, der indsættes af Hr. Stiftsprovst Essendrop.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg. Sognepræsten konfirmerer en Pige.
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. 2 Børn modtage Konfirmationens Sakramente. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
Enerhougens Samfund: Missionsforedrag Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Søgn, Sønd- og Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kristiania, den 4de September 1869.

Som et søfarende Folk af høi Rang maa det ligge os paa Hjerte, at vore Skibe kunne seile i Sikkerhed paa alle Have. Uagtet alt hvad der i senere Tid fra Statsmagternes Side er gjort for vor Skibsfart ved Afsluttelsen af Skibsfarts-Traktater, Loskjøbelse af Øresundstold, Scheldetold osv., saa lader der dog til endnu at staa Noget tilbage at gjøre. Ialfald synes nedenstaaende Begivenhed, saaledes som den fortælles i de bergenske Blade, at tyde hen derpaa:

„Den bergenske Skonnertbrig „Johan Ludvig", Kapt. Gullaksen, der senhøstes blev indbugseret fra Søen hertil Bergen af det engelske Dampskib „Anny Smith", Kapt. Griegs, er nu, heder det i „Bergensp." for 31te f. M., i Bristol bleven beslaglagt for en angivet Sum af 1000 Lstl., der antagelig paastaaes som Bjergeløn og andre Omkostninger. Den mellem det bergenske og engelske Rederi i sin Tid opstaaede Tvist om Godtgjørelse for Indbugseringen blev Gjenstand for Søretsdom her i Bergen, hvorved det bergenske Rederi blev tilpligtet at betale 250 Spd., som ved Skibsmæglerkvittering blev udbetalt til Dampskibet. Den bergenske Søretsdom gik ud fra, at kun en almindelig Bugsering havde fundet Sted nede fra Søen udfor Skudesnæs i Smaaveir, medens Paastanden fra engelsk Side nu senere antages at være den, at Skonnertbriggen, (der saavidt erindres tidligere var paaseilet i Nordsøen), som seilslidt, læk og med brækket Rig blev bjerget i Havsnød. Hovedsagen ved det Hele synes for Tiden at være den, at det engelske Rederi sætter den norske Dom aldeles ud af Betragtning efter at have erklæret sig tilfreds med samme og modtaget det tilkjendte Beløb. At det engelske Rederi ville underkjende, hvad Dampskibschefen, der ikke længere er i Rederiets Tjeneste, har gjort og modtaget i Rederiets Navn, er ogsaa muligt".

Saavidt vi skjønne, maa det antages rigtigt efter engelsk Ret, at det omhandlede Bjergelønsspørgsmaal kan afgjøres ved engelske Domstole, uagtet det ganske vist ogsaa henhører under norsk Domstol paa det Sted, hvor „Johan Ludvig" blev indbjerget. Den engelske Admiralitetsret synes ifølge Parliamentsstatut 2 Geo. 4 og 3 & 4 V. c 65 at have Jurisdiktion i alle Tilfælde, hvor der fra engelsk Undersaats Side reises Spørgsmaal om Størrelsen af Bjergeløn, Erstatning for Udgifter ved Bjergning og Fordelingen deraf. Formentlig har den engelske Dampskibschef i det ovennævnte Tilfælde ikke udtrykkelig erkjendt den norske Sørets Myndighed, men henskudt sig under Admiralitetsretten i England som den af ham erkjendte rette Autoritet til at paakjende Fordringen om Bjergeløn. Vi forudsætte altsaa, at den brugte Fremgangsmaade ved Beslaglæggelsen af „Johan Ludvig" fra de engelske Autoriteters Side har været lovmedholdig, skjønt vi derom ikke tør have nogen sikker Formening. Men selv under Forudsætning af at alt er gaaet lovlig til synes der at være Opfordring for vort Indredepartement til at sætte sig i Bevægelse for gjennem vedkommende Konsul eller vort Sendebud i England at vaage over, at norske Undersaatters Interesse ikke krænkes og lignende Tilfælde for Fremtiden afværges. Slige Tilfælde som dette kunne være meget praktiske; og det er dog altfor galt, at i vore Dage en efter norsk Ret lovlig op- og afgjort Sag af saadan Beskaffenhed skal kunne rippes op igjen for en fremmed Domstol, og i allerbedste Fald udsætte norsk Borger for at betale de bekjendte uhyre Omkostninger ved en Retsbehandling i England. I nærværende Tilfælde lader det vistnok, som om det norske Rederi strax har stillet Kaution for de paastaaede 1000 Pd. Sterl. ved Fartøiets Beslaglæggelse, og saaledes slipper at betale de svære Omkostninger ved Fartøiets Bevogtning, som ellers vilde paafulgt. Men selv om de paaførte Omkostninger maatte blive mindre at tale om og Sagen gaar det engelske Dampskibs Rederi imod, saa er det dog beklageligt, at vor store Handelsflaade ikke skal være bedre beskyttet ved internationale Bestemmelser end nu viser sig at være Tilfældet.

Vi tillade os derfor at henstille til Indredepartementet at antage sig denne Sag og sørge for om muligt at forebygge Gjentagelser af lignende Tilfælde. Hvis Fremgangsmaaden fra engelsk Side har været lovlig, saa maatte det ogsaa være lovligt fra norsk Side at gjøre Gjengjeld. Dette viser, at man endnu altsaa har en Levning af den halvvilde Retsopfatning, som i Fortiden gjorde Skibbrud og Havari til en Indtægtskilde. England, „som Gud af sin synderlige Naade har givet Rigdom, Sikkerhed og Magt i sin Flaade" (saa lød Indledningsordene til den bekjendte Navigationsakt), og som i den senere Tid har gjort saa meget for at fremme Fredens, Humanitetens og Lovmæssighedens Sag ogsaa tilsøs, vil visselig være villig til at lytte til de Forestillinger, som en søfarende Nabostat som Norge maatte gjøre i Søfartens almindelige Interesse.

Under det store Tryk, som har hvilet paa vor Gaardbrugerstand, var selvfølgelig Haabet til et godt Aar mere end sædvanligt levende. Den sene Vaar spaaede vistnok mindre godt, men det syntes udover Sommeren, som om Udsigterne tegnede sig gjennemsnitlig til et Middelsaar og tildels endog til et godt Middelsaar. Høhøsten, som nu nok overalt er tilende, har ogsaa været brav saavel i Henseende til Mængde som til Godhed, og paa sine Steder endog svaret til et Kronaar. Nordenfjelds var Indhøstningen dog adskillig vanskelig. — Hvad Kornhøsten angaar, lovede denne ogsaa godt, uagtet Agrene gjennemsnitlig over det hele Land lader til at have været sent fremme i Forhold til Aarstiden. Jernnætterne gik ogsaa godt over, men Frostnætterne i Mandags og paafølgende Dage have nu anrettet en Skade, hvis Omfang det endnu er vanskeligt at beregne. Saameget er ialfald vist, at Potetetshøsten, uagtet Tørraadenhed ikke lod til at have angrebet Frugten, nu da Potetesgræsset er frosset midt i Blomstringen, vil blive meget ringe. I flere Bygder, hvor Termometeret endog har vist ligetil ÷ 5° R. eller mere, er vel den hele Poteteshøst at anse for tilintetgjort. Nordenfjelds, hvor Sommeren har været usædvanlig kjølig og fugtig, lader Ageren til dog at have staaet nok saa frodig; men den havde nylig paa sine Steder endnu ikke skudt Ax eller først saa nylig skudt, at der efter de sidste Dages Veirligt vel ikke er synderlig Udsigt til, at der vil blive modent Korn. I den nordligere Del af Trondhjems Stift sees man at være betænkt paa at meie Ageren ned og bruge den som Grønfoder. Hvad Havren angaar, som er den væsentligste Kornsort, vil der saaledes antagelig blive et Uaar over det hele Land. Ærterne ere overalt frosne, og selv Bygget var paa flere Steder endnu ikke modnet til Skur, da Nattekulden indtraadte. Udsigterne ere saaledes formentlig lidet lovende for Gaardbrugerne i vort Land. Der skal Taalmodighed og Styrke til at bære saa trange Tider.

I en ledende Artikel med Overskrift: Spøgelset ved Østersøen, undersøger La France det Spørgsmaal, om den øieblikkelige Misstemning mellem Preussen og Rusland vil øve nogen Indflydelse paa disse to Staters fremtidige Politik. Denne Misstemning er, som man ved, fremkaldt ved Preussens Plan at forbinde Østersøen og Nordsøen ved Hjælp af en Kanal, ved den preussiske Agitation i de russiske Østersøprovindser og ved den Modstand, som Fornyelsen af den Traktat, ifølge hvilken Desertører skulle udleveres, møder hos den preussiske Regjering. La France kommer til det Resultat, at disse tre Klagepunkter maaske kunne indeholde Spiren til, at de to Magter, der i saa lang Tid have været fortrolige Venner, forandre deres Politik. At man i St. Petersburg for Fremtiden holder et vaagent Øie med Berlin, at de skandinaviske Stater drage Fordel af denne mistænksomme Politik, det er sandsynligt og naturligt. Men at enten Preussen, som er sysselsat med at reorganisere det store tyske Fædreland til egen Fordel, og som stedse skotter ængstelig til Vestmagterne, eller at Rusland, hvis Hu staar til at udvide sit asiatiske Herredømme og som betragter Konstantinopel med graadige Blikke, skulde opgive Tanken om at virkeliggjøre deres ærgjerrige Drømme for at indlade sig i en Krig mod hinanden med Østersøen som Kampplads og Seirspris, denne Tanke er et Luftslot, hvis Opførelse vidner hæderlig om Bygmesternes Fantasi, men ikke om deres politiske Indsigt.

Det lader til, at man har skyndt sig formeget med at forkynde, at de diplomatiske Fiendtligheder mellem Østerrige og Preussen vare ophørte. Et Telegram fra Berlin meddeler tvertimod, at et Svar paa den østerrigske Depesche af 15de August er affendt til Preussens Repræsentant i Wien. Kabinettet i Berlin hævder sit tidligere Standpunkt med Hensyn til de med de sydtyske Stater indgaaede Alliance-Traktater. Iøvrigt er Tonen i den preussiske Depesche forsonlig, siger Telegramet. At Formen er høflig, det er allerede noget, men det vilde rigtignok være bedre, hvis det preussiske Diplomati optraadte forsonlig med Hensyn til Realiteten og tænkte paa omsider at opfylde sine Forpligtelser, hvis det ikke er at forlange for meget af Seirherrerne ved Sadova.

En Artikel i „Zeidlers Korresp.", der meddeler, at den preussiske Regjering vilde foretage de nødvendige Skridt mod Kirkeforsamlingen i Rom, hvis denne Forsamlings Beslutninger maatte staa i Strid med Statens Rettigheder, giver „Nordd. allg. Zeit." Anledning til at erklære, at „Zeidlers Korresp." ikke i Almindelighed er et Regjeringsorgan og ved nærværende Leilighed ganske sikkert ikke kan betragtes som et saadant.

Fra Wien telegraferes den 30te August, at i det Slutningsmøde, som Rigsdagens Delegationer have holdt, meddelte Grev Beust, at Keiseren havde stadfæstet alle de Beslutninger, med Hensyn til hvilke der havde hersket Enighed i Delegationerne. Han overbragte tillige Keiserens Tak for den Beredvillighed, hvormed de nødvendige Pengemidler vare bevilgede, og han sluttede sin Tale med den Ytring, at Resultatet af nærværende Samling sikkert ogsaa vilde blive bemærket i Udlandet og bidrage til Opretholdelsen af Freden, som ønskes overalt.

Østerriges Indenrigsminister har affendt en Rundskrivelse til alle Provinsernes Guvernører angaaende Spørgsmaalet om Ophævelsen af de altfor hyppige Kirkefester. Ministeren erklærer, at det ikke er Regjeringens Sag at formindske disse Festers Tal, men at man bør sørge for at oplyse Befolkningen i saa Henseende og bevæge den til frivillig at afskaffe overflødige Kirkefester, der paa en skadelig Maade indskrænke Arbeidstiden. Skjøndt der gaar en forsonlig Tone gjennem denne Rundskrivelse, vil den dog ikke forbedre det allerede i Forveien saa spændte Forhold mellem Hofferne i Wien og Rom. „Die Presse" meddeler, at Grev Beust vil udhvile sig efter sit sidste diplomatiske Felttog i Marienbad, hvor han under ganske andre Forhold vil møde sin Modstander, Geheimeraad Thile, der ogsaa for sin Sundheds Skyld er reist til dette Badested.

Rygtet om, at Marskalk Serrano tragter efter Spaniens Krone, dukker atter op i samme Øieblik, som Don Karlos's Opstand er dæmpet. Rygtesmedene hviske dog kun endnu i Krogene, og Telegrafen indskrænker sig til at sige: Efter hvad man vil vide, have flere Unionister og Progressister forenet sig om at virke for Valget af Marskalk Serrano som Spaniens fremtidige Konge. Det er aabenbart kun en Prøveballon. Imidlertid har Marskalk Prim, som maaske ogsaa er Tronkandidat, begivet sig paa Reisen til Badestedet Vichy. Under hans Fraværelse bestyrer Admiral Topete Krigsministeriet, og den Omstændighed, at Krigsministeren har forladt Landet, vidner om, at Forholdene i Spanien have antaget en mere beroligende Karakter. I Spanien betragter man det som en afgjort Sag, at Regjeringen ved den lovgivende Forsamlings Sammentræden vil indbringe et Lovforslag, ifølge hvilket en almindelig Amnesti for alle politiske Forbrydelser vil blive tilstaaet. Denne Naadeshandling vil maaske lokke Don Karlos ud af hans skjulte Smuthul; hans Tilhængere have nu næsten overalt nedlagt deres Vaaben.

The World, som udkommer i New-York,

beretter, at Sammensværgelsen i Mexiko mod Juarez har givet Anledning til nye Fængslinger. Blandt de anholdte Sammensvorne vare fem Generaler, af hvilke det dog senere lykkedes den Ene at undslippe.

De politiske og administrative Reformer ere for Øieblikket Gjenstanden for Fyrsternes særlige Opmærksomhed. Kongen af Portugal har nu ogsaa betraadt denne Vei, og den af ham ved Kammerets Slutning holdte Tale dreiede sig fornemlig om de Reformer, der burde indføres i Bestyrelsen. Denne Opgave er saa lønnende, at den sikkert vil tilfredsstille Kongens Ærgjerrighed og forhindre ham i at lytte til dem, der tænke paa at forene Spaniens og Portugals Kroner paa hans Hoved.

I Athen venter man, at Kong Georg snart vil forlade Korfu og vende tilbage til Hovedstaden for at deltage i Forhandlingerne om en Forandring i Ministeriet, hvis Nødvendighed man allerede længe har indseet. Spørgsmaalet dreier sig om Justitsministerens Afgang, og man nærer Haab om at bevæge den forhenværende Minister Deligeorgis til at overtage hans Portefølje. En Tilnærmelse mellem hans Parti og Ministeriet Zaimis vilde i høi Grad befæste Regjeringens Stilling.

Skjøndt Tyrkiet ingenlunde er det Land, hvor man gjør de hurtigste Fremskridt, har Regjeringen i Konstantinopel nys truffet en Foranstaltning, som ærede Medborgere, der lide under Langsomheden af Ministeriernes Forretningsgang, sikkert vilde glæde sig over at se efterlignet. I Erkjendelse af, at den bureaukratiske Sendrægtighed ofte lammer de bedste Foranstaltninger, har Storvizirен underrettet Provinsernes Guvernører om, „at for Fremtiden vil den Skade, som en Embedsmand ved sin Langsomhed eller Skjødesløshed forvolder en Borger, blive at erstatte af ham, hvilken Rang eller Stilling han end er i Besiddelse af."

Repræsentantskabsmøde. Kristiania Formænd og Repræsentanter samledes igaar Eftermiddag paa Børsen for at tage under Behandling de tidligere i dette Blad bekjendtgjorte Sager. 39 Medlemmer vare tilstede. Den første Sag, der forelaa til Behandling, var den angaaende den i længere Tid omhandlede Veiforbindelse mellem Jernbanebryggen og Oslo Havn. — Efterat Ordføreren gjennem en historisk Fremstilling havde paavist Nødvendigheden af den foreslaaede Veiforbindelse, og efterat Oberstløitnant Kjerulf korteligen havde tilbagevist Havnekommissionens ubetimelige Indhug paa Jernbanedirektionen, blev der overensstemmende med Magistratens af Formandskabet tiltraadte Indstilling enstemmig fattet saadan Beslutning:

1. Den af Reguleringskommissionen under 28de Juni 1869 foreslaaede Linie vedtages som Plan for Anlæg af en Veiforbindelse mellem Bjørvigen og Oslo Havn.
2. Magistraten og Formandskabet bemyndiges til:
   a. for Kommunens Regning at indkjøbe den Th. Henrichsens Dødsbo tilhørende Eiendom No. 17 blandt Bordtomterne, „Bøsen" kaldet, for en Kjøbesum af 10,000 Spd. og forøvrigt paa de i Magistratens Skrivelse til Formandskabet af 15de Juli 1869 omhandlede Vilkaar;
   b. efterat det til Udvidelse af Passagen langs Akerselvens Vestside til 10 Alens Brede udforderlige Areal af Eiendommen „Bøsen" er udlagt, at mageskifte den tilbageværende Grund med de Dele af Verftseier Brinchs Eiendom Kranen, der udkræves til det under Post 1 omhandlede Veianlæg og til den ovennævnte Udvidelse af Passagen langs Akerselven, samt med de 2 Grundstykker, der ved de nævnte Veie afskjæres fra den større Del af „Kranen";
   og c. at træffe Overenskomst med Handelshuset Westye Egeberg & Co. om Udlæggelse af den til det under Post 1 omhandlede Veianlæg fornødne Grund af bemeldte Handelshuses Andel af Tomteveien saavelsom af dets Bordtomt No. 24, efter en Pris af henholdsvis 36 ß og 1 Spd. pr. □ Alen.

Den anden Sag angik Overdragelse af 1800 □ Alen Jord af Sofienberg Kirkegaard til Begravelsesplads for den heri Byen værende Israelitiske Menighed, der ligeledes enstemmigen vedtoges.

Derefter foretoges Valg paa Ligningsmænd med saadant Udfald:

Embedsmænd: Overretsassessor Backe, Bureauchef Barfoed, Adjunkt Sigw. Petersen, Major U. Rosenberg, Korpslæge L. T. Backer. Handelsmænd: Grosserer C. Andresen, Handelsborgerne A. L. Sanne, Adolf Holter, Radich, Hans Fürst, N. Fjeld og P. Simonsen. Haandværkere: Garver C. Holter, Skomager Christopher Hansen, Snedker H. C. S. Wold, Bagermester J. H. T. H. Haslund, Murmester Johan Johansen. Høkere eller Brændevinshandlere: Brændevinshandler Hans Nielsen Young. De, som ikke kunne henregnes til nogen af foranførte Klasser: Bryggerieier Cand. Stenersen, Overretssagfører Heidenreich, Bygningsinspektør Kaas.

Overligningsmænd. Embedsmænd: Statssekretær Aall, Oberstloitn. Hals, Høiesteretsadvokat Birch. Handelsmænd: Grosserer N. O. Young, Handelsborgerne F. Halvorsen og Conrad Langaard. Haandværkere: Garver Schou, Skomager Solberg. Høkere eller Brændevinshandlere: Hoteleier Carl Knudsen. De, som ikke kunne henregnes til foranførte Klasser: Høiesteretsadvokat Ihlen, Mølleeier Amundsen.

Professor, Dr. Faye er optaget som Medlem af det „Gynækologiske Selskab" i Boston i Nordamerika, i Erkjendelse af hans literære Virksomhed som Gynækolog.

Det norske Theater. Direktør Herrmann og Eierne af det norske Theater har i disse Dage indleveret Andragende om at erholde Tilladelse til i Hostsæsonen at lade et italiensk Operaselskab optræde paa det norske Theaters Scene. Blandt Operaer, som Selskabet skal have paa Repertoiret, nævnes: „Faust" og „Profeten".

Hds. Maj. Enkedronningen. Ifølge indløbne Underretninger fra Badet Kreuth er H. M. Enkedronningen stadig i Bedring og H. M. har tilfods kunnet gjøre lange Vandringer i de omgivende Bjerge. H. M. agtede den 25de at forlade Badet og begive sig til Salzburg, for derfra at besøge sine to Mostre Erkehertuginde Sofie, H. M. Keiseren af Østerrigs Fru Moder, og Enkedronningen af Sachsen, der bo i Ischl, saavelsom Prins Fredrik af Nederlandene, der er i Reichenhall.

Sølvimport. Dampskibet „Kronprinsesse Lovise" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 14,000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Udvandring. Med Hullerdampskibet „Oder" afreiste igaar 30 Emigranter til Amerika.

Til Diakonissehusets Byggefond er til Dato indkommet 2621 Spd. 25¼ ß.

Til Nødlidende i Vingers Præstegjeld er foruden 7 Sække Bygmel indkommet 133 Spd. 45 ß.

Ulykke ved Jernbanen. En Jernbanearbeider, der forrettede som Kjørekarl for et af de 3 Spænd, der benyttes til at føre Trælastvognene op fra Hovedlinien og ned til Tomterne, var saa uheldig Torsdag Aften, at han snublede og faldt saaledes, at hans ene Ben blev liggende over Jernbaneskinnen i samme Dieblik, som Vognen passerede, og hvorved Benet knustes. Manden bragtes strax paa Rigshospitalet, hvor Benet blev afsat.

Hundeslagter. En Slagterdreng, der gaar under Navnet „Løva", har her i Byen erhvervet sig et Slags Ry ved paa en fiffig Maade at paaliste Kjøberne Hundekjød istedetfor Faarekjød. Uagtet denne Opfindelse har paadraget ham Tiltale og Straf for Bedrageri, saa kan han dog ikke forlade sin tilvante Forretning, den han for saa Dage siden atter optog; men heller ikke denne Gang havde han Heldet med sig, idet han opdagedes netop som han nokſaa net havde søgt at omdanne Hundeskrotten til Faareskrot.

Festligheder i Trondhjem. Handelsforeningen har efter Jernbanemødets Slutning holdt en Sexa for Landshøvdingen i Jemteland, Hr. Asplund. Festen var ifølge Trondhjemsaviserne belivet, og man udtalte Forhaabninger om, at Forbindelsen mellem Trondhjem og Sundswall i en ikke fjern Fremtid maatte blive istandbragt. — Stiftamtmanden har dernæst holdt en større Middag for Officerspersonalet paa den danske Fregat „Danmark", der i nogen Tid har ligget paa Trondhjems Havn. Derpaa har Officererne paa Fregatten holdt en glimrende Frokost med Bal ombord paa Skibet.

Den sorte Sanger Hr. Alexander Bogel havde igaar samlet et talrigt Publikum, der morede sig ypperligt, skriver „Bergensp."; saavel Koncertnummerne som især Negerdansen i en noget „paradisisk" Nationaldragt, gjorde megen Lykke.

Danskesyge. En Mand, der nylig havde indbildt Folk, at han var bleven røvet i Nygaardsalleen og i den Anledning ønskede Politiets Hjælp, har ifølge „B. A." vittig nok foregivet at han har lidt af — „Danskesygen", en meget sjelden Sygdom, der ytrer sig som en uimodstaaelig Trang til at tale dansk!

Nyt Slags Uhr. Indhp. skriver: Den fortiden herboende Uhrmager Syrstad fra Levanger har i disse Dage forfærdiget et Uhr af en egen Konstruktion; det bestaar simpelthen kun af en temmelig stor, men forøvrigt almindelig Talskive af Træ med tilhørende Viser, men uden det sædvanlige Uhrværk som Drivmiddel. Viseren, der er anbragt paa en Stift i Centrum, kan man sætte i Fart og lade den svinge rundt; naar den igjen standser, vil den altid standse paa det rette Klokkeslet, ligesom den ogsaa sukcessivt følger Døgnet eftersom det strider frem og viser, hvad Tiden lider. Den Mekanisme, som her frembringer det samme Resultat, som et kompliceret og kunstigen sammensat Uhr, er skjult inden i selve Viseren; hvorledes det Hele gaar for sig, er Opfinderens Hemmelighed, men af selve Faktum tør man kunne slutte, at den her omskrevne Tidsmaaler maa være sindrig indrettet.

Meiemaskiner. I Tyskland har der nylig (5te—10de Juli) været foranstaltet en storartet Prøve med forskjellige Meiemaskiner. 1ste Præmie vandt en Maskine, konstrueret af Mac Cormigh i Amerika, arbeidet i England af Purges. Denne Maskine havde flere Forbedringer, navnlig ved Aflægningsapparatet, der var konstrueret saaledes, at det efterat have lagt Kornet ned hævede sig lodret op, altsaa i sin Omdreining beskrev en Halvcirkel. Kusken kan paa Grund heraf som ved en Græsmeier sidde paa Maskinens Sæde og derfra styre baade den og sine Heste. Andre Forbedringer vare ved Reguleringsapparaterne, Smøringsbeholdere osv.

2den Præmie vandt Hornsby,
3die — — Howard, begge vare gamle Bekjendte.

Der konkurrerede 38 forskjellige Maskiner, deraf fra England 24, Amerika 2, Preussen 3, Sachsen 2, Rusland 1, Østerrige 1, Ungarn 5. Nu da vi have saa meget frosset Korn staaende ude paa vore Agre og det gjælder snarest muligt at faa det skaaret, nu skulde Meiemaskinerne have gjort stor Nytte, om de havde været mere udbredte blandt vore Gaardbrugere.

Stranding. Den under 13de August til Spanien afseilede spanske Skonnert „Carmen", Kapt. Prieto, er ifølge Romsd. Amtst. indstrandet paa Smølen, men igjen afbragt og ventes hid iaften ved Hjælp af Dampskib. Skibet har faaet Skade i Bunden, men Ladningen forhaabentlig ikke meget.

En offentlig Bogsamling og et Stiftsarkiv i Bergen drøftes fremdeles i de bergenske Blade. Bergensposten udtaler sig for Nedsættelsen af en Komite til endelig at ordne disse for Bergen saa vigtige Sager og henleder Opmærksomheden paa, at afdøde Universitetsbibliothekar P. Botten-Hansens udmærkede Bogsamling bør søges erhvervet for Bergen.

Blandt de Expeditioner, der iaar ere udrustede til Nordishavet mere paa Grund af videnskabelig Interesse og Lyst til at gjøre sig bekjendt med de arktiske Lande end af Spekulation, er ogsaa, skriver Trhj. St., Hr. Kapt. Pallisers, der i Begyndelsen af sidste Juni Maaned afgik herfra. Fra denne Expedition har man nu erholdt Underretning, dateret Kap Nossow pr. Novaja Zemblia den 22de Juli, ifølge hvilke Expeditionens Skib Samson har vist sig som et fortrinligt, stærkt og hurtigseilende Fartøi. Paa Grund af Modvind og daarligt Veir tilbragtes dog 11 Dage underveis paa Turen mellem Vadsø og Novaja Zemblia. Man var gaaet op til en Bredegrad af 76 Gr. 30" nordl. Bredde. To Dage havde ved nævnte Efterretningers Afsendelse Selskabet ombord tilbragt paa Jagt og skudt 9 Sælhunde, 2 Isbjørne og 1 Hvalros; — men det var endnu ikke ankommen til den rette Jagtplads, hvorfor man agtede at seile længere Øst.

En senere Efterretning, hidkommen som Telegram over Tromsø, melder Alt vel. Expeditionen under Seil sydover langs Kysten med Bestemmelse for Karastrædet.

Fra Hammerfest. (Finmarksp. for 24de August). Svend Foyn skal atter have indbragt en stor Hval til Vadsø.

— Seifisket ved Vardø omtales nu som over al Forventning godt. Russerne betale 1 Vog Rugmel for 6 a 7 Vog raa Sei. Leveren betales med 6½ Spd. pr. Tønde.

— Telegrafarbeidet paa Linien mellem Laxelv og Russemark skal gaa temmelig raskt frem. Telegrafdirektøren var ventende derind i Søndags.

27 Dage paa Fjeldet uden Mad. Følgende Begivenhed berettes fra Alten i „Finmarksposten": Søndagen den 18de f. M. forsvandt Grubearbeider Ole Santrøn, omtrent 40 Aar gammel, fra Hr. Geschworner T. Dahlls Grubedrift paa Fjeldet i Nærheden af Solovom, ca. 5 Mil fra Alten. Manden ansaaes for at være traurig og melankolsk af Sindsstemning, og da han havde efterladt et Brev til en Søster, for hvem han beklagede sin Tilstand og udtrykte Livslede, antoges at han muligens havde forkortet sine Dage. Eftersøgning ved Grubepersonalet og Opsidderen i Fjeldstuen blev baade Dagen efter og senere hen foretaget i vid Udstrækning uden at lede til noget Spor af den Forsvundne. De, der kjendte denne, antog imidlertid, at han nok var ilive, men havde tullet sig væk paa de vidtstrakte Fjelde. Hr. Dahlls ihærdige Bestræbelser skulle imidlertid ikke lykkes. Igaar paa Nasjafjeldet traf Doktor Follum, der havde lovet sin Søn en Tur indover et af Finmarkens mange Fjeldplateauer for at se Naturen der og muligens finde Vildren, ganske uformodet paa den forsvundne Mand, der saa ynkelig ud; han var aldeles afmagret, kunde kuns med Møie slæbe sig med usikre Skridt et lidet Stykke Vei og var aldeles forkommen af Sult. Manden, der var ved fuld Sands og Samling, beretter, at han i disse 27 Dage har maattet ernære sig af Græs; det lykkedes ham engang at slaa ihjel en faarvinget Trapgaas, som han da ribbede, stegte og spiste. Fyrstikker havde han heldigvis med, saa han fik Ild op for at varme sig. Hans Hensigt var hin Søndagsmorgen at gaa hen i et nærliggende Vand for at vaske sig (i Grafitbruddet bliver man nemlig aldeles sort) og havde han det medtagne Sæbestykke endda i Lommen. Men „det gik itul" for ham, saa han ei vidste, hvor han gik i de første Par Dage. Dette skal ogsaa forhen have indtruffet med ham. Da han kom til fuld Bevidsthed, kunde han for Taage, Regn og overskyet Luft ikke orientere sig, og da Klarveir kom, var han ude af Stand til at komme nogen Vei. Det var hovedsagelig Syregræs (Rumex Acetosa), som han i disse 4 lange Uger havde fristet Livet med. Bær findes næsten ikke iaar paa Fjeldene. I de to sidste Dage havde han ingensomhelst Næring taget til sig, da ethvert Haab om Redning var opgivet. I den senere Tid havde han opholdt sig under nogle af Fjeldfinner efterladte Kjerisser, som han havde reist op og dannet til en Gamme. Her laa han som i en Dvale Fredagen den 13de Aug. og ventede paa Forløsning fra den bitre Hungersdød, og havde lagt uafbrudt fra Onsdags Aften. Da Doktor Follum var paa en Fjeldskraaning ligeoverfor hans Hytte, omtrent ⅛ Mil fra samme, siger Ole, at han syntes tydelig at høre Folk tale udenfor, hvorfor han stod op for at se ud og blev heller ikke skuffet. Det var visselig et eget Varsel, thi Afstanden var for stor til at endog den stærkeste Raaben kunde været hørt. Ole blev ogsaa samtidig igjennem Kikkert observeret og antoges strax for den Forsvundne, hvorfor man skyndte sig med at komme ham imøde. Udmattet sank han da ned paa en Tue. Ganske mærkeligt var det, at der var ikke Spor af Graadighed at se hos denne saa aldeles udhungrede Mand, da Doktorens Niste laa for ham.

Det internationale Oldforskermøde i Kjøbenhavn. Lørdagsmødet blev ikke, som det oprindelig var bestemt, holdt i en af Universitetets Høresale, men i Festsalen, der ikke kan fortjene hint Navn. Antallet af de Tilstedeværende kan anslaaes til omtrent 200, hvorblandt nogle Damer. Først bekjendtgjordes Udfaldet of Valgene til de mangfoldige Æresposter. Vicepræsidenter bleve Dhrr. Nilsson fra Sverige med 82 St., Steenstrup 82, Quatrefages fra Frankrige 71, Lisch fra Schwerin 67, Fenger 58, Vogt fra Schweitz 38. Til Generalsekretær var valgt Hr. Vald. Schmidt, til Medlemmer af Raadet Dhr. Dupont, Bertrand, Ouvaroff, Virchow, Penguilly l'Haridon, Hébert osv. Som Præsident vedbliver efter Loven Etatsraad Worsaae at fungere. Efter at de valgte havde indtaget deres Ærespladse, vare saaledes nogle af Nutidens mest fremragende Videnskabsmænd samlede ved et Bord: Idealisten Quatrefages sammen med Materialisten Vogt, den alderstegne Nilsson, „le grand père des antiquaires", og den humoristiske Lisch, „le père des antiquaires", lige overfor yngre Mænd, som Bertrand og Capellini. De egentlige Forhandlinger toge nu deres Begyndelse, idet Rektor Bruzelius fra Ystad oplæste en Afhandling, hvori han meddelte en Beskrivelse af det Fund, der er gjort ved de Udgravninger, som nylig ere foretagne ved Havnen i Ystad. Han mente af en nøiagtig Undersøgelse af Jordlagenes Beskaffenhed og de deri indeholdte Kranier, Redskaber og Dyrelevninger at kunne uddrage den Slutning, at den af Forchhammer, Nilsson og Lovén omtalte Sænkning af den skandinaviske Halvøs sydlige Landstrækninger ikke kan være foregaaet saa tidlig, som det af disse Forfattere antages, eftersom de ved Ystad fundne Sager høre til en Tid, der ikke kan være ældre end det 14de—15de Aarhundrede. I den derefter følgende Drøftelse angreb Hr. Karl Vogt fra Genf denne Slutning, som han fandt ugrundet, eftersom de omtalte Gjenstande, hvoraf nogle fremvistes, kunde være sunkne ned gjennem Sandet til de dybere liggende Lag senere, end den hele Sænkning af Jordbunden var foregaaet, medens Hr. Hébert fra Paris med Veltalenhed støttede den i Afhandlingen udtalte Anskuelse. Forresten vare Forhandlingerne af en saa særlig videnskabelig Natur, at de ikke kunne interessere det store Publikum, saa meget mindre, som man ikke kom til noget endeligt Resultat, hvilket er let forklarligt, naar man betænker, at Drøftelsesemnet i Forveien var Medlemmerne ubekjendt. Der fremlagdes derefter en ved Jordarbeider i Fyen funden Elefanttand, som blandt Andet gav Hr. Capellini fra Italien Leilighed til at fremsætte nogle videnskabelige Bemærkninger, ifølge hvilke det kunde bestemmes, til hvilken Art den hørte. En fra Hr. Filibert Lalande til Mødet indsendt Afhandling om et Fund i Périgore oplæstes, og det meddeltes, at den var ledsaget af en Samling Flintestene, der efter Præsidentens Sigende paafaldende stemme overens med lignende Fund i Norden. Forskjellige andre Videnskabsmænd have indsendt Afhandlinger. Hr. Bertrand overrakte et Katalog over det nylig fuldendte Musæum i St. Germain, og efter at Præsidenten havde indbudt alle de fremmede Medlemmer til Udflugten til Solager paa Mandag, hævede Dirigenten, Hr. Quatrefages, Mødet.

Mødet tæller, foruden Repræsentanterne for enkelte videnskabelige Selskaber, af fremmede Medlemmer 187, af hvilke 8 ere Damer. De ere saaledes fordelte: Norge 6, Sverige 33, Finland 3, Frankrig 62, England 9, Nederlandene 1, Belgien 8, Schweiz 3, Tyskland

21, Ungarn 1, Italien 13, Spanien 7, Portugal 3, Rusland 9, Rumænien 5, de forenede Stater 3.

Et Opslag paa Universitetet underrettede Medlemmerne om, at der om Søndagen paa Klampenborg vilde finde en særlig Fest Sted for dem. (Forts.)

Kvægpesten var allerede kjendt i det 14de Aarhundrede; den har stedse ledsaget de store Armeer paa deres Tog. I Aarene 1709—1717 tabte Europa 1,500,000 Stkr. Kvæg ved den. I Midten af forrige Aarhundrede kom den ogsaa til England; i det 3die Aar, den herjede der, nedslagtedes 20,000 og i det 4de et endnu større Antal Hornkvæg. I Grevskaberne Nottringhamshire, Leicestershire og Cheshire nedslagtedes og døde i Aaret 1747 ikke mindre end 70,000 Stkr. I de 30 Aar, som den da vedblev, skal denne Sot have kostet Europa over 3,000,000 Stkr. Hornkvæg. I Holland slagtedes 1770 375,000 Stkr., og dette Land tabte saaledes den største Del af sin Buskap. I Italien bortreves i Aarene 1793—95 over 3,000,000 Dyr. Aaret efter tabte Frankrige ved samme Pest Storfæ for 12,000,000 Francs. Ruslands Krige i dette Aarhundrede førte Sotten ud overalt, i Tyskland var i enkelte Egne Storfæet næsten uddød. Denne Sygdoms Gang i den senere Tid er bekjendt; det østerrigske Monarki har i længere Tid næsten ganske været skaanet for den, og det var at haabe, at den vilde standse i Preussen, hvortil den atter i Høst er udbredt fra Rusland.

En anden Suezkanal. Der er ifølge „Fdrl. og Emigr." Tale om at lade grave en Kanal fra Georgian Bay til Lake Ontario ved Torento, der vil blive 100 Mile lang og saa bred og dyb, at store Skibe kunne gaa igjennem den. Naar saa St. Lawrencekanalen ogsaa blev udvidet og forbedret, vilde store Skibe kunne seile fra Chicago til Liverpool og andre europæiske Havne. Ved Gravningen af denne Kanal vilde Veien fra Chicago til Liverpool gjøres 964 Mile kortere end den nu er. Efter Forlydende skulle Kapitalister i Newyork, Filadelfia, Liverpool og flere af Byerne i Kanada have dannet et Aktieselskab med det Formaal at bringe Projektet til Udførelse.

Kvindelige Præster. „Fdrl. og Emigr." skriver: Rev. Miss Olympia Brown, Datter af en Kjøbmand i Chicago, har modtaget Kald som Præst ved en Kirke i Bridgeport, Connecticut.

— Endel Damer i Muncio, Staten Indiana, under Anførsel af en Mrs. Frame, gik nylig en Dag omkring i denne Byes Saloner for at holde Bønnemøder. De kom til en Salon, som var stængt, og vilde derfor holde Mødet udenfor paa Fortouget. Salonværten vilde imidlertid ikke vide Noget af deres Utidighed, og da han ikke kunde faa dem til at gaa paa anden Maade, tog han en Havesprøite og sprøitede Vand over dem.

Et og Andet.

De første Kapitler af Luftkrigens Historie. Krigsguden sagde i Begyndelsen ligesom vi Mennesker: „Lad os holde os ved Jorden!" Det var allerede et Kjæmpeskridt fremad i Ødelæggelseskunsten, da den vrede Ares vovede sig ud paa Vandet for at faa istand Kampe paa de flydende Nøddeskaller, som kaldes Krigsskibe, og et endnu større Skridt fremad blev der gjort, da Ilden blev Krigens Hovedelement, da det ikke længer blev regnet for Noget at „rykke i Marken" eller „gaa tilsøs", naar man ikke „kom i Ilden".

Siden den Tid er Kunsten gaaet videre og videre; man har ført Minekrige under Jorden og anvendt Helvedesmaskiner nede i Havet; nu fattes det blot, at man ligesom i Seernes Syner skulde forlægge Valpladsene op i Luftens neutrale, uskiftede Rum: indrette sig Luftslaader af Krigsballoner og levere Luftslag.

Begyndelsen er allerede gjort for længe siden, idet man har brugt Luftballoner til Jagttagelser af Fiendens Bevægelser, ladet dem kaste Granater ned paa Fienderne og faaet Granater skudte igjennem Ballonerne, og naar det ikke hidtil er kommet til noget egentligt Luft-Slag, er det ene derfor, at to krigsførende Magter ikke samtidig og i samme Egn har havt Luftskibe at stille mod hinanden.

„Tidsskrift for Krigsvæsen" indeholder i sit sidst udkomne Dobbelthefte en af „Journal de l'armée Belge" uddraget høist interessant Fremstilling af de Forsøg, der ere gjorte med Luftskibenes Anvendelse i Krigen; det er efter den, vi meddeler de følgende Optegnelser, der naturligvis langtfra udtømmer Afhandlingens Interesse, men som vi haaber vil være tilstrækkelige til ogsaa hos Ikke-Militære at vække Interesse for dens Emne.

Til Indledning skal vi blot for de Læsere og Læserinder, der ikke har havt Leilighed til at gjøre sig bekjendte med Luftballonens Indretning, i størst mulig Korthed oplyse, at den første Art af Balloner, der i Aaret 1783 blev opfundet af Brødrene Montgolfier, er fyldt med almindelig Luft, der ved at opvarmes bliver fortyndet og saaledes opnaar den Lethed, der hæver den op gjennem den koldere og tættere Luft, ligesom Luftblæren stiger op gjennem Vandet. Den Fare, der var forbunden med at føre den til Luftens Ophedelse fornødne Ild med sig op i Luften under Ballonens Aabning, foranledigede endnu samme Aar, at Prof. Charles fyldte en Ballon af forbedret Indretning (kaldet „Charliere" i Modsætning til „Montgolfieren") med Kulgas, der uden Ophedning er 15 Gange lettere end den atmosfæriske Luft.

Allerede Aaret efter at den første Luftreise havde fundet Sted, henledede Ingeniørløitnanten Mensnier Hærstyrelsens Opmærksomhed paa den nye Opfindelse, og omtrent samtidig foreslog Giroud de Pilette Luftballonernes Anvendelse til krigerske Jagttagelser.

Først i Aaret 1793 blev der dog for Alvor gjort noget Brug af den i Krigen, idet Kommandanten i den beleirede Fæstning Valenciennes opsendte en Ballon, hvorved der var fastgjort en Depesche til General Custine i det Haab, at Ballonen, drevet af Vinden, skulde falde ned indenfor hans Omraade. Den naaede imidlertid ikke saa langt, men faldt derimod i Fiendens Hænder.

Den franske Ingeniør-Kaptein Coutelle, hvem det var lykkedes at opfinde en til Tidens Tarv svarende Maade, hvorpaa man kunde udvikle den til Fyldning af Charliere-Ballonerne fornødne Gas, blev Aaret derefter udnævnt til Kaptein for et Kompagni „Aerostierer", og med dette og en Ballon, kaldet l'Entréprenant, sendt til Hæren. Han gik i den daglig tilveirs ved Maubeuge og udspeidede, mens Ballonen ved Hjælp af Toug blev fastholdt i omtrent et tusind Alens Høide, alle Østerrigernes Bevægelser. En Dag sendte de fem Kanonkugler op efter ham, men da ingen af dem traf, uagtet et Par af dem var temmelig nærgaaende, lod de ham for Fremtiden gjøre sine Jagttagelser i Fred.

Det var dog først i Slaget ved Fleurus, at Ballonen ret gjorde Nytte. I otte Timer svævede den uafbrudt over de Stridendes Hoveder. Divisionsgeneralen Morlot gik selv gjentagne Gange tilveirs, kommanderede ved Signaler fra Ballonen og tilsendte den Overstkommanderende vigtige Underretninger, blandt andet om en omgaaende Bevægelse, som i Tide blev imødegaaet. Der blev affyret en Mængde Kanonkugler og Bøssesalver efter den, men den led ingen Skade.

Disse vigtige Tjenester bevægede Regjeringen til at indrette endnu en Ballon og fordoble Luftkompagniets Styrke. Allerede i Slaget ved Fleurus havde man gjort dets Medlemmer beredne, saaledes at ethvert af Ballonens Touge blev fastholdt og trukket af 15 Heste.

Atter i Slaget ved Chartreuse gjorde den bundne Ballon sin fortrinlig Nytte, at den engelske General Money bevidnede, at „det var, som om den franske General havde sine Øine i vor Leir". I Slaget ved Aldenhoven og ved Bonns Indtagelse var den ligeledes paa Færde.

Ved Andernach indbød man Bernadotte til at gaa tilveirs for at iagttage Fienden, men han svarede: „Je préfère le chemin des ânes!" (Jeg foretrækker Æslernes Vei!) — og uneglelig havde han Ret i, at man sidder tryggere paa en Æselryg end i en Ballon-Gondol, især naar man saaledes som Coutelle ved Ehrenbreitstein skulde sidde som Skive for et helt Artilleries Kanonskud og Bombekast. Det hændte virkelig engang ved Rhinen, da Coutelle var fraværende paa Grund af Sygdom og hans Løitnant vovede sig for nær ind til de østerrigske Værker, at Ballonen blev skudt i Stykker og ødelagt.

Efter Coutelles Tid sank Ballonvæsenet mere og mere i Forglemmelse, og en uheldig Tildragelse ved Napoleon den Førstes Kroning gav det for lang Tid et afgjørende Knæk. Under Festforberedelserne lod man en af Garnerin forfærdiget Kjæmpeballon gaa tilveirs med en af 3000 Lamper sammensat Keiserkrone. Meteoret hævede sig under Parisernes Jubel mod Himlen, gik sydpaa og dalede først ved Rom, hvor det blev hængende paa — Neros Grav!

Selvfølgelig var der flere end en af den nye Keisers Velyndere, som lod sig forstaa med, at det var Forsynets Finger og ikke Veir og Vind, der havde styret Kroningsballonen did, og Keiseren, der som bekjendt selv ikke var fri for at tro paa Varsler, blev saa forbitret over denne Begivenhed, at han igjen ophævede hele det militære Ballonvæsen.

I 1812 tilbød virkelig en tysk Charlatan, Leppich, Russerne ved Hjælp af en Luftballon at gjøre Ende paa hele Napoleons Magt og Herlighed. Han vilde nemlig indrette en Kjæmpeballon, der med Lethed kunde styres og rumme 50 Mand. I den vilde han seile ind over den franske Hær og, naar han var kommen lige over Hovedet paa Keiseren, lade det regne med Jern og Ild ned over ham. Guvernøren i Moskva, Rostopchin, gik med Glæde ind paa Planen og forsynede Luftseileren med Penge og Mandskab. Efter to Maaneders Forløb skulde han gjøre Prøve med to Balloner, hver til fem Mand, men det viste sig, at de med Nød og Neppe kunde løfte to, og knap var Hr. Leppich kommen vel op fra Jorden, før hele hans Styregreier gik i Stykker og han selv maatte søge Redning paa den faste Jord. Han gjorde endnu nogle frugtesløse Forsøg, men efterat have ødelagt 63,000 Rubler blev han i Lænker sendt til St. Petersborg — og rimeligvis videre.

Under Oprøret i 1848 brugtes Balloner baade af Italienerne og Østerrigerne. Hine sendte fra det beleirede Milano Opraab og Proklamationer omkring i Landet med Smaaballoner. Disse lod Balloner med Bomber under drive ind over det beleirede Venetia, men ingen af disse Forsøg medførte Nytte eller Skade.

Flere Gange er der i de senere Krige blevet benyttet Balloner til Rekognosceringer — blandt andet ved Solferino. Dog neppe med et saa heldigt Udfald, som under den amerikanske Krig i Slaget ved Fair-Oaks, hvor en Stabsofficer først gik tilveirs og tog et fotografisk Fugleperspektiv af hele Slagmarken og derefter gjennem en i Holderebet indspunden Telegraftraad sendte Meldinger om alle Sydstatstroppernes Bevægelser, blandt Andet om en Manøver, der let kunde have bragt Halvdelen af Potomak-Hæren i Fiendens Vold, men som nu blev forpurret, idet man overalt, hvor han trængte frem, var forberedt paa hans Komme.

Det gaar ikke længere an at „holde sig ved Jorden", naar det gjælder om at „fægte i Luften". Ogsaa Østerrigerne ere nu komne til Erkjendelse af Ballonernes Vigtighed. „Havde de paa Slagmarken ved Sadova været i Besiddelse af en saadan, vilde den skjæbnesvangre Gjennembrydelse af Slaglinien ved Chlum ikke have fundet Sted", siger et tysk Militærblad meget viselig.

Ak, ja! Saavidt ere vi komne! En dygtig Luftskipper paa rette Sted og en daarlig General paa urette Sted er nok til at afgjøre hele Europas Skjæbne — indtil videre! (F. A.)

Den sidste Kværn. Længe har det været spaaet, at Indianerne skulle forsvinde fra Jorden, — men at Møllerne skulle dele deres Skjæbne, ja gaa foran Rødhuderne til Mindernes Verden, det havde vi ikke anet, siger et svensk Blad. Men saa vil nu ske, dersom Lykken begunstiger de Planer, en engelsk Opfinder har lagt imod dem. Sagen er, at en Engelskmand, som naturligvis alt har sit Patent og sit Aktieselskab i Orden, har opfundet en ny Maade at lage Brød paa, saa at Kornet ikke behøver at males. Brødets Bagning af Mel, paastaar man, er Sløseri med Vorherres Gaver, idet 100 ℔ Korn efter Malingen bare give 112 ℔ Brød, medens den ny Brødbagningsmaade (Panificationsmetoden!) giver os 145 ℔ til 150 ℔ Brød af 100 ℔ Korn. Dertil kommer, at den nye Bagningsmaade gjør Brødet mere nærende, mer velsmagende og hvidere. Der findes saaledes ikke mere nogen Grund til at have Møllere. Statsøkonomerne skulle juble, og trods al vor Samhug for Møllerne, saa har Menneskeheden unegtelig Grund til at istemme Jubelen. Men Glæden blandes med Vemod, naar man betænker det æsthetiske Tab, som ledsager den materielle Vinding. Møllerne have i alle Tider været Digternes og Romanforfatternes Yndlinge. Kværnhusene have været vore Landskabsmaleres Fryd. De ere overordentlig maleriske, især naar de blive noget gamle, og deres Beliggenhed er altid malerisk. Kværnen var det eneste Maskineri, som Digterne erkjendte for poetisk. Og nu kommer Panificationsselskabet og tager det Altsammen fra os! Civilisationen kan anklages for at udrydde alle romantiske Gjenstande, paa samme Tid som den forædler og skjærper Sandsen for det Romantiske. Hvad nu end Møllerne kunne have paa sin Samvittighed, — og det ved Enhver, hvad det især kan være, — saa fortjene de dog ikke at udryddes til sidste Mand. Man turde være tjent med at rette Smed for Møller ogsaa engang, ligesaavel som man rettede Smed for Bager.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Kjøbenhavn, 4de Septbr. Den arkæologiske Kongres sluttede igaar Eftermiddag. — Næste Kongres afholdes Aar 1870 i Bologna.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 4de Septbr.

Dampskibet „Bravo", Kapt. Rude, hidkom fra Stettin igaar Formiddag. Dets Ladning hertil bestod kun af et mindre Parti Stykgods, til Moss derimod medbragte det et større Parti Kornvarer. „Bravo" afgik allerede igaar til Bergen.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise", der ankom hertil igaar Formiddag Kl. 11, medhavde fra Kjøbenhavn, foruden endel andet Stykgods, 68 større og mindre Foust. Smør.

Idag er indklareret: Dampskibet „Fylla", Kapt. Philipsen, fra Stettin med 1838 Tdr. Rug, Skonnert „Alodie Amice", Kapt. Truneau, fra Nantes med en Ladning Stykgods, hvoriblandt 27 Kasser Vin og 234 Foustager Sirup.

Dampskibet „Uffo", hvis Ankomsttid efter Ruten skulde have været igaar Eftermiddag,

„Naar den saakaldte Ursus pakker sig sin Vei, hvem kunne de saa have at fængsle her?"

„Eder", sagde Politikommissæren.

Mester Nikless sank tilintetgjort ned paa den nærmeste Stol.

Politikommissæren hævede Røsten, saa at den kunde høres af Folk udenfor paa Markedspladsen, hvis der var nogen der.

„Mester Nikless Plumptre, Vært her paa Stedet, det er det sidste Punkt, vi maa have bragt i Orden. Denne Taskenspiller og denne Ulv ere Løsgjængere. De forvises af Landet. Men den største Forbryder er I. Det er hos Eder og med Eders Samtykke, at Loven er bleven krænket, og I, en Borger og bosiddende Mand, I har opladt Eders Hus til Skueplads for Skandalen. Mester Nikless, I har forbrudt Eders Borgerret, og jeg fængsler Eder i Lovens Navn."

Politikonstablerne omringede Værten.

Polikommissæren vedblev, idet han pegte paa Govicum:

„Den Gut er medskyldig, han tages ogsaa i Forvaring."

En Politikonstabel greb Govicum i Kraven. Govicum saa nysgjerrig paa ham. Gutten, der ikke var synderlig forskrækket, begreb lidet eller intet af det Altsammen, han havde allerede været Vidne til saa mange underlige Ting, at han spurgte sig selv, om dette var en Fortsættelse af Komedien.

Politikommissæren satte Hatten paa Hovedet, lagde begge Hænder i Kors over Maven, hvilket er Topmaalet af Majestæt, og tilføiede:

„Som sagt, Mester Nikless, I fængsles, I og Gutten der. Værtshuset bliver stængt. Og nu følger I med."

VI. Opvaagningen.

„Og Dea!"

Det syntes Gwynplaine, da han saa Morgenen bryde frem

de usædelige Forestillinger her paa Tarrinceau-field. Det vil være forbi med Skandalerne. I Kveld vil ikke en eneste Taskenspillerbod være tilbage paa Pladsen."

„Den høitærede Herre, der her er nærværende —"

Politikommissæren afbrød sin Tale og bukkede for Barkilphedro, der besvarede det.

„— den høitærede Herre er i Nat kommen fra Windsor. Han har Befalingen med sig. Hendes Majestæt har sagt:

„De maa feies bort.""

Ursus havde i Nattens Løb ikke kunnet undlade at opkaste visse Spørgsmaal.

Nøie seet, havde han jo blot seet en Ligkiste. Var det saa sikkert, at Gwynplaine laa i den?

Efter Gwynplaines Fængsling havde en Begravelse fundet Sted. Det beviste Intet O. s. v.

Ursus havde med et Ord faaet sine Tvivlsmaal. Haabet brænder og lyser over Uroen som Naftaen over Vandet. Ursus var tilslut kommen til det Resultat:

„Det er sandsynligt, at det var Gwynplaine, man begrov; men det er ikke sikkert. Hvem ved? Gwynplainie er kanske endnu i Live."

Ursus bukkede dybt for Politikommissæren og sagde:

„Høistærede Dommer, jeg skal reise. Vi skal reise. Man skal reise. Til Rotterdam. Jeg lyder. Jeg skal sælge Green-Box, Hestene, Trompeterne, Zigeunerskerne. Men jeg har en Kammerat, som jeg ikke kan lade efter mig. Gwynplaine . . ."

„Gwynplaine er død", sagde en Stemme bag ham.

Ursus havde en Fornemmelse, som om en kold og fugtig Øgle havde krøbet langs Ryggen paa ham. Det var Barkilphedro, som havde talt.

Det sidste Haab sluknede. Der var ingen Tvivl mere. Gwynplaine var død.

maatte under Stormen iforgaars gjøre Vendereise i Kattegattet. Ifølge Telegram ankom det igaar Aftes Kl. $8\frac{1}{2}$ til Fredrikshavn, hvortra det strax skulde afgaa; det kan saaledes ikke ventes hid før iaften.

Konkurs. Follo Skifteret: Gaardbruger Johannes Hansen Myrerhytten af Krakstad den 1ste Septbr. Samling den 11te Septbr. Fordringer meldes inden 23de Oktober og prøves den 30te f. M. Bamble Skifteret: Skibsreder og Gaardbruger Gunder Jakobsen Moe den 1ste Septbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører Mynster. Samling den 16de Septbr. Fordringer meldes inden 28de Oktober og prøves den 18de Novbr.

Skifteberetninger. Nordre Hedemarkens Skifteret: Ole Sigstads og Ole Hoelstadstuens Konkursboer ere sluttede. Mandals Skifteret: Den 23de Septbr. Samling i O. P. Lysdals Konkursbo til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar høiest i Kristiania. Laber Landvind i det sydlige Norge. Temperaturen er steget, men fremdeles under Normalstand. Udsigterne ere til samme Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 4de September:

Berger fra Holmestrand, N. B. Grønn, Hilditsch & Hermansdorff samt Bredal fra Moss, Pettersen og Doktor Kienig fra Sarpsborg, Forvalter Sandberg fra Hakedalen, Ingeniør Lysgaard fra Landet, Jochnick fra Wermland, Schrøder fra Drammen, Fru Flood med Datter, Bamford, Esq., og Doktor Kienig fra London, Overretssagfører Meyer og Mohn & Jensen fra Tønsberg, Hofretsraad Ramsay fra Stockholm, Mr. og Mrs. Gilbert fra England, Grosserer Mosgaard fra Odense, Gundersen med Følge og Sagfører Bryhn fra Sandefjord, Adjunkt Freise med Frue fra Fr.hald, Brugspatron Juell fra Wermland, A. Lunderbye fra Kongsvinger, Pastor A. Møller med Frue fra Verdalen, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At vor kjære Moder, Enkemadame Cecilie Staff, afgik ved en pludselig Død Tirsdag den 24de August, bekjendtgjøres herved for fraværende Slægtninge og Venner. **Den Afdødes Børn.**

For al udvist Deltagelse aflægges herved vor hjerteligste Tak.

Den Afdødes Børn.

Christiania Theater.

Søndag den 5te September Kl. $7\frac{1}{2}$—10 gives: **Mellem Slagene,** Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson; derefter: **Ulla skal paa Bal,** Belmanst Situation af J. L. Heiberg; til Slutning: **Min Rose i Skoven,** Idyl i 1 Akt, oversat fra Svensk af O. T.

NB. I September Maaned begynde Forestillingerne Kl. $7\frac{1}{2}$.

Mandag den 6te September Kl. $7\frac{1}{2}$—$9\frac{3}{4}$ gives: **De Nygifte,** i 2 Akter af Bjørnstjerne Bjørnson; til Slutning: **Min Rose i Skoven,** Idyl i 1 Akt; oversat fra Svensk af O. T.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Til Amerika

expederer vi i Løbet af denne Maaned Passagerer til betydelig nedsatte Priser.

Blichfeldt, Knoph & Co.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Sommer-Varer.

Et smukt og stort Udvalg af **Sommervarer** tillader jeg mig at anbefale **til følgende billige Priser:**

Jaconet og Organdy i nye Mønstre fra 12 til 20 ß Alen.
Sienos (Uldbarege) i mange Farver - 16 ß Alen.
Alpaca Lustrins (Støvtøier) - 12 til 40 ß.

Ligeledes anbefales et stort Udvalg i **andre Kjolestoffe** for Saisonen til bekjendte billige Priser.

Min Fabrik for Søm anbefales til hurtig, smuk og billig Udførelse.

NB. **En Restbeholdning** af lyse og mørke Kjolestoffe fra forrige Saison samt et Parti Kjoletøier fra en Fabrikant **realiseres** fra 10 ß Alen.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Faste Eiendomme.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Ulrik Rosing

anbefaler **Hornsbye's Plouge:**

M. **RL**	med Staalbryst	14 Spd.	84 ß.
— **R**	-	Do.	17 —	84 -
— **R**	2-Hjuls	Do.	19 —	" -
Reserve Skjær for disse Plouge . . .				20 -

Ulrik Rosing,
Jernbanetorvet 5.

Bomuldsgarn,

saavel **bleget** som **ubleget** samt **farvet,** i alle Kulører og No. hos

Gunerius Pettersen.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Gravmonumenter,

Kors og **Plader** realiseres til nedsatte Priser. **Peter Seest,**
Dronningens Gade No. 34.

Koge-Apparater

for Parafin og Petroleum, patenterede for Norge, faaes alene hos

Peter Seest,
Dronningens Gade No. 34.

Brugsanvisninger udleveres.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Tilkjøbs forlanges.

Et godt Exemplar af Ivar Aasens **Ordbog over det norske Folkesprog** ønskes kjøbt. Billet mrk. „Ordbog" med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Den Mand maatte jo nok vide det. Han saa uhyggelig nok ud dertil.

Ursus bukkede.

Bag Ursus's Ryg gned Mester Nikless sine Hænder, en Bevægelse som er eiendommelig for Egoisterne og som betyder: Se saa, nu er jeg kvit ham.

Ursus hang med Hovedet i den yderste Modløshed. Dommen over Gwynplaine var iværksat: Døden, og Dommen over ham selv var nys afsagt: Landsflygtighed. Der var ingen anden Udvei end at lyde. Han hensank i Taushed.

Han kjendte, at man rørte ved hans Albue. Det var den fremmede Mand, der var i Følge med Politikommissæren. Ursus for sammen.

Samme Røst, der havde sagt: Gwynplaine er død, hviskede ham i Øret:

„Her er ti Pund Sterling, som En, der vil Eder vel, har sendt Eder."

Og Barkilphedro lagde en liden Børs paa Bordet foran Ursus.

Man erindrer maaske de Penge, som Ursus havde taget med sig.

Ti Guineer af to tusinde, det var Alt, hvad Barkilphedro rykkede ud med.

Og det var min Tro nok. Havde han givet mere, vilde han have tabt derpaa. Han havde gjort sig den Umage at opsøge en Lord, han begyndte nu at bearbeide Fundet. Det var ikke mere end ret og billigt, at Guldgrubens første Afkastning tilfaldt ham. De, der vilde se en Smaalighed i dette, vilde være i sin gode Ret, men de vilde have Uret, dersom de undrede sig over det. Barkilphedro elskede Penge, især deleshed de stjaalne.

Barkilphedro vendte sig om til Politikommissæren og sagde:

„Min Herre, vær saa god og afslut Tingen. Jeg har

Hast. En Vogn, forspændt med Hendes Majestæts egne Heste, venter paa mig. Jeg maa kjøre i Gallop tilbage til Windsor, thi jeg maa være der inden to Timer. Jeg har at aflægge Regnskab angaaende Udfaldet af det mig betroede Hverv, og at modtage nye Befalinger."

Politikommissæren gik hen til Døren, aabnede den, gav Politikonstablerne et Vink og gjorde med Pegefingeren en befalende Gebærde. Hele Gruppen traadte ind.

Mester Nikless, der var tilfreds med den hurtige Opløsning, der afklippede alle Vanskeligheder, troede, at man vilde gribe Ursus. To Fængslinger umiddelbart paa hinanden fra hans Hus kunde svække Kreditten, thi Kunderne i Skjænkestuen vare ingen Yndere af Politiet.

Mester Nikless vendte sit smilende Ansigt, i hvilket Fortroligheden var mildnet af Respekten, mod Politikommissæren og sagde:

„Naadige Herre, jeg tillader mig at henlede den naadige Herres Opmærksomhed paa, at disse hæderlige Herrer Konstabler ingenlunde ere fornødne, da den forbryderske Ulv vil blive ført udenfor Englands Grændser, og den saakaldte Ursus ikke gjør Modstand, samt at den naadige Herres Befalinger punktlig efterkommes. Naadige Herre, tag i Betragtning, at Politiets Handlinger, saa agtelsesværdige og saa nødvendige for Riget de end ere, dog kunne være til Skade for mit Hus, dets Kredit kunde spildes. Siden Komedianterne i Green-Box ere blevne grebne efter Hendes Majestæts Befaling, kan jeg ikke se nogen anden Forbryder her, thi jeg kan ikke indbilde mig, at den blinde Pige og de to Zigeunersker ere Delinkventer, og jeg maa i al Underdanighed bønfalde den naadige Herre om at forkorte sit Besøg og lade disse Herrer, der nys traadte ind, gaa igjen, thi de have Intet at bestille i mit Hus, og tillader den naadige Herre mig vel jeg spørge:

Dagbladet.

No. 206. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 6te September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabneriene ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Holen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Korrespondence fra Solør.

2den Septbr. 1869.

Som i mit forrige Brev berørt tegnede Aaret sig ganske godt heroppe, og mange Steder haabede man endog at faa en rig Avling. De forskjellige Frostnætter i August og navnlig Bartholomæusnatten gled over og vi havde blot Nætterne omkring den 29de at frygte. Men saa kom ogsaa Nattekulden desto frygteligere. Natten til den 30te var her nær 3 Graders Kulde og Natten til den 31te næsten 4, og endnu er det saa koldt, at vi ere nødte til at lægge i Kakkelovnen. Potetesgræsset er næsten aldeles frosset lige ned i Bunden. Bygget er ogsaa visselig overalt frosset undtagen paa de ganske faa Steder, hvor det var modent, ligesaa den uskaarne Rug og endelig stod Havren paa de fleste Steder næsten ganske grøn og det er vel meget tvivlsomt, om der af denne Kornsort bliver saavidt Avling, at den kan bruges til Sæd. Kulden tog næsten lige stærkt overalt og selv paa Gaarde, som ellers pleie at regnes for frostfrie, frøs det næsten ligesaa stærkt som paa de frostlændte. Det er ikke godt at beregne, hvilken Skade disse to Nætter har gjort os, men sikkert er det vel, at den alene for Solør maa beregnes i Hundredetusinder. I Østerdalen frøs det rimeligvis ogsaa og efter Rygtet skal det tillige have frosset paa Hedemarken. Det er derfor ikke at fortænke Folk i, at de ere mismodige og at de med Bekymring se Vinteren imøde. Thi om Tabet end ikke bliver saa ruinerende for den enkelte mere Formuende, saa er det desværre at forudse, at Fattigbyrderne ville faa en stor Forøgelse og derved vil Tabet for dem, som have Noget at skatte af, blive dobbelt. Det har oftere været sagt, at vore Distrikter væsentlig skulde lægge sig paa Kvægavl som en sikrere og mere lønsom Brugsmaade. Store Anstrængelser have ogsaa været gjorte derfor i de senere Aar; men Kornbruget er dog det Væsentlige. Og dette er heller ikke saa meget at forundre sig over; thi Almuen er engang vant til at leve hovedsagelig af Korn, og skal dette kjøbes bliver det altid paa Grund af den lange Transport dyrt, medens paa den anden Side Alt, hvad der kan udvindes af Fædriften til Salg, paa Grund af den samme lange Transport betales daarligt. Vi komme derfor bestandig tilbage til det samme store Spørgsmaal: Jernbaneanlægget. Alene ved et saadant Transportmiddel kan Dyrkningen af vor Jord blive fordelagtig og sikker og uden dette er det at forudse, at Udvandringen vil tiltage i stedse stigende Forhold.

Kulde — frossent Korn — Soparterne.

Med dyb Sorg ser mange af vore Landmænd nu sine Korn- og Potetesagres Afkastning for en stor Del ødelagt. Haabet om en god Høst fik Grundstødet ved nogle Timers Frost. De opgjorte Beregninger holder ikke Stik længer, Budgettet maa gjøres nyt og det er en tung Gjerning for Mange.

Tilskikkelsen er et Varsko, kraftigere end alle menneskelige Opfordringer mod at slaa ind paa en forstærket Kornavl med sit usikre Udbytte.

Enhver, der tænker lidt fremad, bør overse Følgerne og søge paa Forhaand at værge sig mod, hvad Begivenheden kan afstedkomme.

Med temmelig Sikkerhed kan man sige, at Kornpriserne ei vil stige; thi Høsten i andre og os tilgrændsende Lande er dertil for god. I de Bygder, hvor Frosten har hærjet mest, vil, som almindelig hver Vaar i Saatiden, ialfald god Havre blive dyr, men dette beror paa, at de fleste desværre mangler Kapital til Indkjøb i den rette Tid. I Vaartiden ere de da nødte at henvende sig til dem i Bygden, der have Raad til at lade sine Beholdninger ligge over for, naar det kniber, at kunne hokre dem ud til ofte dobbelte Priser. Konsumtionsforeninger paa Landet kunne hindre et saadant Misforhold.

Potetes maa spares i Husholdningen; disse vil over ¾ af vort Land give et daarligt Udbytte. Da Udbyttet i Tyskland er godt, vil Forsyningen fra Stetten til Vaaren rimeligvis holde Prisen 9 Mk. a 2 Spd. ved Kyststederne. Er Prisen her under 8 Mk. lønner Indførselen sig ikke.

Foder vil falde i Pris, men Kjød derimod stige. Dette har sin Grund i, at alle vil søge at opfodre saa meget som muligt af sin ved Frosten forøgede Foderavl, og det værdifulde Hø skal da søges gjort i Kontanter. Er Anledning hertil, bør Presser anskaffes, derved spares Transportomkostninger. Til Vestkanten kan allerede nu presset Hø afsættes fordelagtig. De, der have Raad til at forøge Besætningen, gjøre det, og en forøget Gjødselbeholdning vil blive Følgen. Da Vinterarbeidet bliver mindre derved, at vor Herre tog en Del af Tærskningen bort, bør mere Arbeide lægges paa Gjødselens Opbevaring ved Iblanding af tør Jord eller andre Midler til Opsugning af Gasserne og den flydende Gjødning.

Til disse almindelige Betragtninger vil jeg knytte en Opfordring, som jeg kunde ønske vilde blive paaagtet af Alle, og jeg vil opfordre vor Presse til at virke derfor.

Det er: At der maatte tages et kraftigt Skridt henimod, at tilgodegjøre Soparterne. Nød maa der blive i enkelte af vore Fjeldbygder og Mad vil der spørges efter, men sent gaar det med Indsamlingen af det bedste Surrogat vi har.

Er det ikke bedre her at være „føre var end etter snar".

Regjeringen maa sætte sig i Forbindelse med Formandskaberne, kyndige Folk sendes did, hvor Undervisning ønskes og Soppen indkjøbes og saltes eller tørres. Man skaffer Arbeide og Brød.

Jeg tror, at Penge anvendt hertil ere vel anbragt, ja jeg vover at paastaa næsten ligesaagodt som de, der skal bruges til Flagningen ved Suez. F. J.

Kristiania, den 6te September 1869.

Onsdag den 25de August Kl. 2 samledes det franske Senat for at modtage Betænkning fra det over Forslaget til Forfatningsforandringer nedsatte Udvalg. Ministrene Duvergier, Magne, Rigault de Genouilly, Chasseloup-Laubat, Fyrst de la Tour d'Auvergne og Bourbeau vare tilstede, og blandt Medlemmerne bemærkedes Prins Napoleon. Udvalgets Ordfører, Devienne, indledede Betænkningens Forelæggelse med et længere Foredrag, hvori det efter nogle almindelige Indledningsbemærkninger heder: „Den første Betragtning, som Forelæggelsen af Senatskonsultet fremkalder hos Mange, baade i Frankrige og udenfor det, er, at der temmelig ofte appelleres til Deres (Senatorernes) forfatningsmæssige Medvirkning. Disse saa hyppig gjentagne Forandringer af Grundloven give vore Institutioner et Usikkerhedens Præg og vor Nation, hvis Navn for Besindighed ikke er af nyt Datum, en tilsyneladende Mangel paa Stabilitet, som ikke er uden Skade for vort Land, ja endog for de omgivende Landes Ro. Desuden viser Erfaringen, at de Folk, som beskjæftige sig mere med at agte deres Love end med at forandre dem, ere de største og lykkeligste. Men man maa erkjende, at Frankrige for Tiden befinder sig i en Undtagelsesstilling, og at Bevægelsen i vore Forfatningslove er det uundgaaelige og logiske Resultat af de Kjendsgjerninger, der ere gaaede forud for Keiserdømmets Grundlæggelse. Da efter to Aars ufrugtbare Rystelser, efter Kampe, i hvilke Landet paa en Dag havde seet falde flere Generaler end i dets største Slag, under Frygt for, at der skulde komme endnu sørgeligere Tider, et helt Folk, Nationen fra 1789, fra 1830 og fra 1848, endelig havde taget sin Tilflugt til Diktaturet, var det da muligt, Dagen efter denne Tilstaaelse om Folkets Afmagt til at tæmme en Ophidselse, som var samlet ved sexti Aars offentlige Bevægelser, ufortøvet at aabne paany for det Debatternes og Diskussionernes Arena, at appellere til Friheden, da Tøilesløsheden neppe var undertrykt, og saaledes paany styrte Landet ud i den Forvirring og Bekymring, som det nys var sluppet fra? Ingen tænkte derpaa, og den, hvem Nationen havde valgt, fordi hans Navn betød: Orden og Styrke, vilde besynderlig have miskjendt sin Opgave, naar han, idet han efter nogle Dages Forløb nedlagde Diktaturet, ikke havde beholdt Myndighed nok til at haandhæve den saa dybt rystede offentlige Fred. Det politiske Regimente af 1852 var altsaa en Nødvendighed, men kun en forbigaaende Nødvendighed. Mellem dem, som have seet de onde Dage, som af Erfaring kjende Angsten for borgerlige Tumulter og med Rette fremfor Alt frygte deres Tilbagevenden, er der ganske vist Nogle, som kunde have ønsket, at denne Rolighedstilstand i Kraft af Lovenes Magt skulde vedblive og gjerne vilde have bragt Ofre til Ordenens og Sikkerhedens Krav. Men foruden at Indtrykkene, selv de smerteligste, formindskes og udslettes, og det er vanskeligt at gjøre de nye Slægter dem begribelige, er en saadan ubevægelig Stillestaaen uudførlig; der reiser sig fra alle Sider Hindringer derfor. Aldrig have de været saa store som nu. Jo livligere Forbindelsen bliver imellem de civiliserede Folk, desto mere ser og føler hvert Land de Goder, som besiddes af dets Naboer, dets Medbeilere, og misunder dem disse. Ordets og Pressens Frihed, de offentlige Myndigheders Ansvarlighed, med det Ord den lovbundne Frihed ere desuden Goder, hvis Besiddelse kan medføre Storme, men paa hvilke en Nation ikke kan give Afkald. Det er Civilisationens Hovedvei, hvor alle Folkene færdes, og paa hvilken Frankrige af mere end en Grund har Krav paa ikke at blive overfløiet. Det er følgelig ikke i at forblive ubevægelig, men i heldig at komme ud af Ubevægeligheden, at hos os den indre Politiks Problem bestaar. Den største Hindring for dets Løsning, den, paa hvilken vi i næsten et Aarhundrede have stødt an, er Overilelsen. I denne Kamp, som i enhver anden, ville vi strax fra første Dieblik af seire. Ved det første Skridt undres vi over, at vi ikke ere komne til Maalet. De, der tale om Forsigtighed, om Klogskab, behandles som Modstandere, og der opfindes strax krænkende Ord for at karakterisere dem. Under dette Hastværk søndderrives vore Institutioners neppe knyttede Bæv, og vi begynde Arbeidet forfra med den samme Iver og de samme Feilgreb, men tillige uden nogensinde at tabe Modet. Vil det nu lykkes os bedre? Mellem dette nye Forsøg og de foregaaende er der en væsentlig Forskjel. Denne Gang er det Suverænen selv, som har givet Signalet til Bevægelsen, og som gaar i Spidsen for den. Der var i 1860 Mænd, som gjorde Indsigelse imod Forsigtighedslovene fra 1852, overbeviste om, at Dieblikket var kommet til en Forandring i den politiske Lovgivning. Men det var ikke den almindelige Anskuelse, og Udsættelsen af enhver Forfatningsforandring var ikke blot mulig, men tilraadedes af udmærkede Mænd; men da aabnede Keiseren ved et aldeles personligt Initiativ den Vei, ad hvilken han siden bestandig er vandret, fremskyndende Gangen, som om han var bange for, at hans Regjerings Varighed ikke skulde være tilstrækkelig til at bortrydde til Bedste for Friheden de af vore Revolutioner ophobede Ruiner. Vi kunne ikke sige, hvad Udfaldet vilde blive af dette Forehavende. Men enten det bliver lykkeligt eller ei, vil Historien, hvis den vil holde sig nogenlunde til Sandheden, sige, at Napoleon III alene indviede den frisindede Bevægelse, ikke blot uden Tvang, men under betydelig Modstand og udsat for den mistrøstende Utaknemlighed, der lige fra den første Dag af hos os har modtaget Magtens ædleste Handlinger."

Taleren endte sit lange Foredrag med ligesom at give en Opgjørelse af, hvad Keiserdømmet hidtil har udrettet. „Efter sexten Aars indre Fred," sagde han, „er nu Frankriges Territorium forstørret, dets rørlige Formue forøget med 20 Milliarder, dets almindelige Handel forøget til det Tredobbelte, den uden Vederlag ydede elementære Undervisning mere end fordoblet; der er oprettet en teknisk Undervisning, henved sextusinde gjensidige Understøttelsesselskaber ere dannede, der er stiftet Alderdomskasser, Forsikringsanstalter og kooperative Selskaber, Telegraferne, Jernbanerne, alle Velstandskilderne, alle Hjælpeinstitutionerne ere forøgede efter en betydelig Maalestok; medens der hersker den fuldstændigste Samvittighedsfrihed, voxer Antallet af Kirkebygninger; vore Byers Sundhedstilstand er forbedret, vor Flaade er omdannet, Fredens Opretholdelse og Agtelsen for Frankrige støttes af 1,400,000 Soldater, der ere rede til at vise sig ved Grændsen, og endelig er Landet ført fra Diktaturet til den mest udstrakte konstitutionelle Frihed. Slægten fra 1852 kan sige til den fra 1869: „Se, dette har jeg udrettet. Du kan gjøre noget endnu Bedre, naar Du befæster det Værk, som jeg har udført. Naar dette Folk, som man vil beruse med dets nye Suverænitet, indser, at Folketribunerne ere Hofmænd, hvis egennyttige Smigrerier bedrage Nationerne, ligesom andre have bedraget Kongerne, at de sande Venner føre et strengt Sprog, enten det behager Folket eller ei, saa maa Magten høre det, naar den ikke vil svækkes og styrte sammen. Det sande Skjelnemærke paa et stort og frit Folk bestaar i, at det vægrer sig imod chimæriske Løfter og Drømme om en umulig Lighed. Tilliden til sig selv, Agtelse for Loven, Taalmod i Haabet og rolig Fastholden af Retten ere sande Borgerdyder og skabe paa engang Borgernes personlige Værdighed og Landets Storhed. Naar ved dine Bestræbelser om sexten Aar Frankrige er kommet til Fasthed i den forstandige og frugtbringende Frihed, henimod hvilken Folkets Udkaarne have ført det gjennem saa mange Skjær; naar Du fremdeles holder denne det politiske Livs Fakkel, som vi overgive Dig, ligesom vi, saaledes at den udbreder Lys, men aldrig Ildebrand, da ville de Efterlevende fra denne Tidsalder yde Dig deres Bifald og være lykkelige over med patriotisk glad Bevægelse at sige til Dig: „Du har handlet bedre end vi."" Derpaa fulgte Oplæsningen af Senatskonsultet, hvoraf de 4 første Artikler, ifølge de sidste Telegramer, alt ere vedtagne.

I Senatets Møde den 1ste Septbr. stadfæstede Prins Napoleon i sin Tale den Opfatning, at Keiserdømmet er omdannet til liberal Regjeringsform. Ved Senatsbeslutningen fandt han iøvrigt 5 Mangler. Han ønskede en tydeligere Definition af Ministeransvarligheden, at Senatet maatte være et andet Kammer med lovgivende Magt, at Senatet selv maatte kunne raadslaa om Forfatningen, at Mairerne maatte kunne vælges af Kommunalraadene, og at Senatet maatte bestaa af valgte Medlemmer — Anskuelser, som Indenrigsministeren erklærede, at Regjeringen ikke kunde dele.

Spørgsmaalet om, hvorvidt **Amnestien** omfatter de Personer, der ere blevne dømte som Deltagere i Komplotter imod Keiserens Liv, er blevet besvaret benegtende af Le Journal officiel. „Det samme Spørgsmaal," siger det officielle Blad, „fremsattes i 1859, og det blev afgjort benegtende. Man havde dengang forlangt, at flere Domfældte skulde sættes i Frihed. Nogle af dem vare Gjenstand for en dem personlig tilstaaet Benaadning; men Amnestien fandt ikke Anvendelse paa dem, fordi man aldrig har med udelukkende politiske Handlinger sammenblandet saadanne Handlinger, der havde til Formaal enten Keiserens eller nogen anden politisk Persons Mord."

Om **Keiser Napoleons Sygdom** er der rundt om i Bladene skrevet flere Artikler, som det, uagtet de modsatte senere Efterretninger, dog har sin Interesse at læse. Saaledes i L'Ind. belge: „En Panik paa Børsen idag har paany vist, i hvilken Grad man beskjæftiger sig med Keiserens Helbredstilstand. Paniken har igjen fremkaldt en Meddelelse til Børsen, hvis Virkning som sædvanlig var, at Kurserne faldt endnu mere. Man lod sige, at Keiseren spadserede og havde kunnet arbeide med Pietri, Politipræfekten, hvilket er fuldstændig rigtigt, eftersom Hs. Maj. ikke er sengeliggende og stadig beskjeftiger sig med Statssagerne. Deraf følger imidlertid ikke, at Keiseren ikke har Lidelser, som stundom ganske naturlig ogsaa paavirke hans Sind. Man siger, at Hs. Maj. for at opnaa en fuldstændigere Forbedring i sin Tilstand skulde have bestemt sig til at underkaste sig en kirurgisk Undersøgelse, der skulde foretages af en hidtil ikke meget bekjendt Læge ved Navn Cusco med Understøttelse af Lægerne Auslow og Gosselin. Doktor Nelaton besøger hver Dag Keiseren, med hvem man har seet ham spadsere endnu idag. Men hans Medvirkning ved Behandlingen af den Sygdom, hvoraf Keiseren lider, er konsultativ og ikke operativ. Man paastaar, at der i det sidste Ministerraad har været Tale om at telegrafere til Keiserinden, for at bede hende at paaskynde sin Tilbagereise. Det er dog et temmeligt dristigt Rygte, og det kan kun have havt en rent forbigaaende Sandsynlighed, thi man viser sig i St. Cloud (hvor Keiseren opholder sig) henrykt over den Virkning, som Keiserindens og Keiserprinsens Reise gjennem Landet har havt. Naar Keiserinden kommer hjem, og Keiseren, som man haaber, er kommen sig igjen, tænker man endog paa, at Keiserinden skal reise ud igjen for at forestille Keiserprinsen for de af hans vordende Undersaatter, som endnu ikke kjende ham. Denne Udflugt skulde da træde istedetfor Reisen til Orienten. Prins Napoleons Venner anmode ham indstændig om ikke for Øieblikket at forlade Paris".

I „Köln. Zeit." heder det: „Om den paniske Skræk, som igaar Aftes greb den berlinske Børsverden ved Pariserkursernes pludselige Fald, kan man ikke gjøre sig nogen Forestilling. Paa Hjørnet af Lindepromenaden og den store Friedrichsstraße foran det Kranzlerske Konditori, hvilken Plads i 1848 spillede en saa stor Rolle som „politisk Hjørne", pleier „Aftenbørsen", at afholdes; igaar formede den sig til saa vidt bevægede Scener, at der neppe i 1848 er forekommet noget Lignende her. Ved de første Telegrammer mærkede man studsende Forbauselse, ved de næste havde man allerede Visheb for, at Keiseren var dødssyg, ved de næste, at han — havde forladt det Jordiske. Nu fløi Spekulanterne til alle Sider, Pladsen blev i en halv Time tom for snart igjen at fyldes med tætte, livlig gestikulerende og i Munden paa hinanden raabende Grupper. Tusinder stod flokkede Hoved ved Hoved paa Fortouget, Kjørebanen og ved Promenaden. Færdselen var fuldkomment standset, møisommelig arbeidede Kongens Vogn sig igjennem, forundret saa Monarken paa dette Liv. Mange Penge vare paa saa Timer blevne vundne og tabte, thi Alverden vilde sælge, og kun de større Huse, der ved Privatefterretninger vare istand til at anse alle hine Rygter for Opfindelser, holdt fast. Deres ofte anstillede Forsøg paa at udbrede deres sikre Efterretninger slog fuldstændig feil. Imidlertid er efter paalidelige Efterretninger, som ikke blot stamme fra Forretningskredse, Keiserens Befindende aldeles tilfredsstillende; der er blevet telegraferet hertil, at han imorges er gaaet ud. Paa Børsen saa maa derfor idag mange bedrøvede Ansigter.

Le Nord beretter, at der i de nordamerikanske Fristater for Alvor er Tale om at gjøre **Saint Louis i Missouri til Unionens Hovedstad istedetfor Washington.** Tidligere var Washington virkelig Centralpunktet, men nu har Forholdet forandret sig; i 1790 strakte de tretten Stater, der dannede Unionen, sig over 600,000 Kvadratmile, men nu anslaaes Unionens Territorium til 2,950,264 Kvadratmile uden Alaska og med Alaska til 3,527,634 Kvadratmile. De vestlige Stater gjøre derfor gjældende, at de samme Grunde, der tidligere talte for Valget af Washington som Hovedstad, nu tale for Saint Louis.

Et Telegram fra **Hong-Kong** bringer den sørgelige Efterretning, at flere **europæiske Missionærer** ere blevne dræbte i det indre Kina. Tyve Personer siges at have mistet Livet. Regjeringen i Peking har paabudt en Undersøgelse af Sagen.

Daily News meddeler, at naar Parlamentet atter aabnes, vil der i Underhuset blive indbragt et Forslag, der gaar ud paa at sætte alle de Personer, som ere fængslede for politiske Forbrydelser, paa fri Fod. Den i Frankrige udstedte Amnesti vil gjøre Regjeringen utilbøielig til at modsætte sig dette Forslag, hvis det finder tilbørlig Understøttelse. Saa godt som alle de Forbrydere, om hvilke der her kan være Spørgsmaal, ere Feniere. Det samme Blad indeholder den officielle Beretning om **Pauperismens Tilstand i England,** hvoraf det fremgaar, at Tallet paa de fattige, som den 30te Juni 1869 nøde offentlig Understøttelse i England og Wales, udgjorde 932,218 Personer. Det tilsvarende Tal forrige Aar var 922,563, saa at Tallet paa de fattige i Aar er foreget med 9665 Individer.

Hs. kgl. Høihed Prins Oskar har benyttet sit Ophold i Drammen til at tage i Øiesyn Alt, hvad vi her have at opvise, skriver „Dr. Tid." Allerede omtr. Kl. 8 tog Hs. Høihed over til Holmen, hvor han tilbragte et Par Timer med at bese Jørgensen & Knudsens Skibsværfter, de Skibe, der ere under Bygning, og hvad forøvrigt staar i Forbindelse med Værftet. Dampsaugene og Damphøvleriet blev ogsaa taget med. Fra Holmen gik Turen opover til Klopkjærn. Den deilige Udsigt i Nærheden af dette blev besøgt, hvorhos Stadsingeniøren forevifte Hs. Høihed Fiskeudklækningsapparatet og, saavidt Omstændighederne tillod, gjorde ham bekjendt med Planer til at gjøre Skoven omkring Kjærnet mere tilgjængelig for og søgt af Byens Indvaanere, hvilket syntes at interessere Hs. kgl. Høihed meget.

Derefter fandt mellem Kl. 12 og 1 Præsentation Sted af Kommunebestyrelsen og flere Andre, der havde indfundet sig.

Hs. kgl. Høihed besøgte derpaa Strømsø Almuskole og Latinskolen, hvor han blev hilset med Sang og modtaget af Skolernes forsamlede Lærere. Latinskolens Elever vare opstillede i Skolens rummelige Gaardsrum, og modtoge Prinsen med et 3dobbelt Hurra. Uagtet nu hele Formiddagen var passeret, lod Hs. kgl. Høihed desuagtet sig forevise det nye Raadhus og Børsen, hvorpaa Vindebroen efter derom ytret Ønske blev aabnet. I denne Anledning skulle vi ikke undlade at oplyse, at Vindebroen hersteds, saavidt vides, er den første, til hvis Aabning man har benyttet Vandkraft.

Fra Torvet tog Hs. Høihed tilvogns op til Gulskoven Station, hvorfra man med Extratræn gik op over Banen til det Sted, hvor Konnerudværkets Jernbane kommer ned ad Aasen. Hs. Høihed blev der modtaget af Værkets Bestyrer Hr. Nørdam.

Prins Oscar afreiser med Familie herfra imorgen Tirsdag Kl. 9 med Dampskibet „Kristiania" til „Sofiero" ved Helsingborg, hvor Hs. Høihed tænker at tilbringe en Del af denne Maaned.

Fyrstelig Trolovelse. Datter af Prins Frederik af Nederlandene, Prinsesse Maria, Søster til vor Dronning, er i disse Dage bleven trolovet med en Slægtning, Fyrst Wilhelm af Wied.

Sølvimport. Dampskibet „Excell. Toll" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 10,500 Spd. i dansk Sølvmynt.

Ildebrand i Fredriksstad. (Fr.stads Ugebl.) Torsdag Formiddag nedbrændte Norskarl Torbjørnsens Hus paa Vestsiden af Elven lige ved Siden af den nye Latinskolegaard. Et Skolen tilhørende Udhus antændtes og nedbrændte. Torbjørnsens Gaard var assureret for 800 Spd. men Indboet var uassureret. Heraf reddedes dog det meste.

Opstikningen af Jernbanelinien mellem Kongsvinger og Elverum er nu tilendebragt, heder det i „Oplandske Tidende".

Legat. Ifølge J. og L. Amtst. har afdøde Landhandler L. A. Steendahl i Staværn i sit Testamente oprettet et Legat, stort 1000 Spd., hvis Renter hvert Aar skal uddeles i 5 Portioner til Jomfruer af Staværn.

Seildugsbaad. Havnedirektør Roll er ifølge „Trhj. Stifts." ankommen til Trondhjem efter fra Kristiania at have seilet Kysten rundt paa en ganske ny Slags Baad, en liden Skøite, der er bygget af Seildug og Træspiler og har en Besætning af 3 Mand.

Rask Betjening af Kanoner. Idag Formiddag Kl. 9½ tilkjendegav en Salut af 21 Skud, at den danske Pantserfregat „Danmark" afseilede herfra efter et Ophold af ca. 10 Dage, skriver „Trhj. Stifts." for 31te August. Fra Kristiansſten besvaredes Salutten omtrent 1¼ Time efter at Skibet var ude af Sigte (!)

Med Høstudsigterne heroppe er det yderst daarligt bevendt, heder det i „Trhj. Stifts." for 31te August. Koldt Veirligt med Regn-, Hagl- og Snebyger hører til Døgnets Orden. Grøden er rig og smuk at se til og lovede indtil de sidste Dage en brillant Høst, men Haabet om at se al denne Velsignelse i Hus svinder mere og mere for hver Dag, det nuværende yderst ugunstige Veir vedvarer.

Uheld. „Egersundsp." skriver: Lørdag den 28de August skulde en Mand lade et Minehul paa sædvanlig Maade, men idet han slog paa Ladebolten antændtes Krudtet, hvorved han blev noget forbrændt i Ansigtet og fik Skade paa Øinene samt paa den ene Arm, dog haaber man, at han faar sin fulde Brug baade af Øinene og Armen.

Generalforsamling i Senjens Baadassuranceselskab afholdtes i Tromsø i Slutningen af f. M. Det oplystes, at Præmieindtægten kun har strukket til at betale opgjorte Skadeserstatninger og at intet Udbytte bliver at udbetale Aktieeierne; Renterne af Grundfondets i Sparebanken indestaaende Midler besluttedes ifølge „Tromsø Stiftst." opførte under Reservefondet. Ligeledes besluttedes, at ingen Resiko for enkelt Baad med Tilbehør bliver at tegne for et større Beløb end 120 Spd., da de almindelige Fiskebaades Tarv ikke lider noget dermed, medens det har vist sig at det navnlig er de større og kostbarere Baade og deraf mest Listerbaade, til en større Assurancværdi, som have paaført Selskabet de største Tab. Præmierne vilde man derimod ikke sætte høiere end de allerede stipulerede.

Mageløs Raadhed. (Tromsø St.) En Lorents af Løkvik (i Helgø), som i Sommer var med paa Seinotfiske i Torsvaag, tog paa Høvedsmandens Anmodning sit Gevær med, for dermed at skræmme Maase og Ravn af Seihjeldene. I saadan Hensigt stod da Geværet ladet og med Tændhætte paasat i Norbodens Fordør og Lorents havde lænet sig halv siddende i sin Køie; da tager en Anthon Hansen Geværet, uagtet Lorents og flere Andre forbød ham at røre det, med Tilføiende „det er ladet", sætter det med optrækt Hane og Fingeren paa Gjikken, lige mod Brystet paa Lorents, som forskrækket siger: „Er du besæt, vil du skyde mig!" „Aa skjyt eg deg, saa faar eg naa sjøl bære Følgerne", mælede Anthon. Under dette strækker Lorentz Haanden frem og skyver Geværmundingen til Side; Skuddet gaar af og streifer hans Underarm, saa at han, lemstret for længere Tid, heller ikke kunde være med i Fiskeriet, og vil man have, at han ovenikjøbet skal tabe den Lodt, han paa slig Maade var gjort udygtig til at forhverve, hvilket synes ubilligt, ligesom at en saadan raa Hensynsløshed overfor Medmenneskers Liv og Lemmer ikke burde gaa upaatalt.

Det danske Fiskeridampskib „Thomas Roys", der føres af den fra Krigen saa hæderligt bekjendte Kaptein Hammer, er ifølge „Bergensp." ankommen paa Bergens Vaag. Dampskibet føres for Tiden af Kapt. H. Twede, da Kapt. Hammer paa Grund af Sygdom har maattet forblive i Ro paa Island; han blev nemlig der ved et Ulykkestilfælde rammet temmelig alvorligt af et nedfaldende Klippestykke, men er nu saagodtsom ganske rask. Dampskibets Ærinde hersteds er at hente tidligere bestilte Nøter og Fangstredskaber til Sild, medtage en hyret Notebas og en Fisker samt forsyne sig med Kul.

Det internationale Oldforskermøde i Kjøbenhavn. (Forts.) I det følgende Møde meddelte Prof. Nilsson fra Lund efter Opfordring nogle nærmere Oplysninger om Hævningen og Synkningen i Norden; han havde i det foregaaende Møde, hvor denne Sag havde været berørt, erklæret ikke da at være forberedt paa noget egentligt Foredrag.

I Begyndelsen af forrige Aarhundrede blev man i den sydlige Del af Østersøen opmærksom paa, at forskjellige Klipper og Skjær hævede sig mere og mere op af Havet. Gamle Sælhundejægere fortalte, at Sælerne ikke længere kunde komme op paa de Stene, hvor de i tidligere Dage havde pleiet at hvile sig, saa at de efterhaanden maatte søge andre Hvilepladse, og at ligeledes de Stene, der før havde afgivet bekvemme Skydepladse for Jægerne, af samme Grund ikke længere egnede sig dertil. Disse Beretninger naaede til Celsius, der da var Professor i Upsala, og han gav sig ifærd med nøiere at undersøge Fænomenet. Ved at gjøre en Beregning over Østersøens gradvise Synken i Forhold til dens Fladeindhold kom man til det Resultat, at hele Skandinavien for flere tusind Aar siden maatte have været overflydt med Vand. Den samme Anskuelse ytredes af Dahlin i hans Sveriges Historie. Sagen vakte Opmærksomhed og var i Aaret 1747 Gjenstand for en livlig Forhandling — paa den svenske Rigsdag. Rigsdagen vedtog, at Østersøen ikke kunde aftage, fordi det vilde være imod Bibelen. Ikkedestomindre blev den dog ved at aftage, og Aaret efter gjorde Linné yderligere Jagttagelser desangaaende paa sin Reise i Skaane, idet han navnlig opdagede en undersøisk Mose ved Trelleborg. Paa Skaanes Sydkyst er der opreist et Mindesmærke, hvor Karl den Tolvte landede med en Fiskerbaad fra Stralsund ved sin Hjemkomst fra sin lange og eventyrlige Reise. Om dette Mindesmærke, Stafstenen, bemærker Linné, at det vil kunne tjene Efterverdenen til en paalidelig Maalestok for Landets Synken, da Folkets Interesse derfor vil sikre det imod at blive flyttet fra dets Plads. Desuden lod han indridse Mærker i Klipperne for at antyde den daværende Vandstand. I 1820 foretoges der efter det svenske Akademies Foranstaltning en Undersøgelse af Mærkerne, og det viste sig da, at jo længere man kom op imod Nord, desto mere fjernede Mærkerne sig fra Havet. Fænomenet viste sig ogsaa paa Sveriges vestlige Kyst. Leopold v. Buch omtaler Sagen i Beskrivelsen over hans Reise i Norge omtrent Aar 1810 og gjør da den Bemærkning, at det i Virkeligheden ikke er Havet, der synker, men Jordsmonnet, der hæver sig. Taleren selv har i 1816 samlet Jagttagelser om dette Forhold i Norge. Paa mange Steder hørte han af Fiskerne, hvorledes de nu ikke kunde passere med den mindste Jolle der, hvor tidligere de sværeste Fiskerbaade havde havt Vand nok. Det er ikke overalt, at disse Niveauforandringer spores; saaledes blev det oplyst, at Vandstanden ikke varierede ved Klippefæstningen Munkholm tæt ved Trondhjem. Det mærkeligste Exempel paa Jordbundens Hævning afgiver „Gudmundsskjæret" ved Fiskerleiet Fjellbacka i Båhuslehn. Det er historisk, at Skjæret har faaet sit Navn af, at en Munk Gudmund strandede derpaa. Det laa dengang under Vandets Overflade og var aldeles ukjendt. I 1844 naaede det 2 Fod op af Vandet og indtog et Fladerum af 2000 Kvadratfod. Da Professor Kall i 1847 besøgte Stedet, stødte han paa en 80aarig Fisker, der kunde huske, hvorledes Skjæret i hans Barndom havde begyndt at komme over Vandets Overflade i en Størrelse som en Hattepul. Paa en Jagttur i 1837 maalte Taleren Afstanden mellem „Stafstenen" og Kysten og fandt, at den var aftagen betydelig siden Linnés Tid, ligesom og, at Falsterbo Fyrtaarn havde nærmet sig til Havet. Han fandt tillige mange undersøiske Moser paa større og mindre Dybder.

Efterat Taleren endnu havde udtalt en Formodning om, at det af Bruzelius i Ystad Havnebasin fundne Broncevaaben tilligemed flere andre i Norden fundne Broncesager vare af etrurisk Oprindelse, sluttede han med at bemærke, at Hævningerne og Sænkningerne endnu vedvare, hvilket nylig af Nordenskøld er bevist for Finlands Vedkommende, ligesom disse Fænomener ere blevne paaviste ved Sliens Munding, ved Kysterne af „Provstiet", hvor gamle Skovstrækninger sees at have sænket sig, og ved Travemünde, hvor der midt ude i Vandet findes to svære Stene, om hvilke man ved, at deres Plads endnu for 60 Aar siden var tørt Land.

Efterat den udmærkede Videnskabsmand havde modtaget Forsamlingens levende Anerkjendelse, i Form af kraftige Bifaldsytringer og en Tak fra Vicepræsidenten, meddelte **Eugène O. Dognée** et Uddrag af en af den fraværende **Anatole Roujou** hidsendt Fremstilling af de af ham ved Villeneuve St. George fundne Stenoldsager. En Bemærkning i Slutningen af denne Afhandling om Spor af Menneskeæderi gav Vicepræsidenten Anledning til at opfordre Professor **Spring** fra Lüttich til at gjøre Forsamlingen bekjendt med sine Jagttagelser i saa Henseende.

Professor **Spring** svarede, at han ikke havde belavet sig paa at holde noget Foredrag, men da Karl Vogt under hele Forsamlingens Tilslutning stillede samme Opfordring til ham, gav han efter og besteg Talerstolen under almindeligt Bifald. Han kunde ikke nægte, at han var den første, der havde beskyldt vore ældste Forfædre for Menneskeæderi. Det var i 1843, at han i en Hule i Belgien havde troet at finde Spor til noget Saadant. Dengang var den Videnskab endnu ikke født til Verden, der beskjæftiger sig med den forhistoriske Tid, men ikkedestomindre havde han dog paa en Maade havt en Forgjænger, en Mand, hvis Minde fortjener at hædres, fordi han stod ganske ene i sit Arbeide og havde Mod til at fortsætte sine Forskninger, skjønt han overalt var omgiven af Tvivlere og Spottere. Denne Mand var Schmerling, der arbeidede hele Aar i Hulerne, anvendte sin Formue til dette Studium og døde midt i Kampen, miskjendt af Alle. Det var en Trang for Taleren at hævde Schmerlings store Fortjeneste. Det, som denne Forsker opstillede som Resultatet af sine Jagt-

tagelser i Hulen ved Engis 1828, navnlig at der var fundet Menneskeben samtidig med fossile Dyreknokler, er senere i alt Væsentligt erkjendt for rigtigt. Da Taleren i 1843 undersøgte Hulen ved Chauveau, troede han at finde Noget, der svarede til Schmerlings Fund, men han saa snart, at der ialfald var en stor Forskjel i Alderen. Mennesket i Engishulen var samtidigt med Mammuthdyret, Rhinocerossen og Bjørnen, men i Chauveau fandtes ingen Ben af vilde Dyr, kun af Drøvtyggere, Svin, Fugle og Fisk, overhovedet kun af spiselige Dyr. De Ben, der vare tilstede i størst Antal, var Menneskeben. Dette havde vakt Talerens Forundring. Han undersøgte dem Stykke for Stykke og bleve ndnu mere forbauset ved at opdage, at alle de Ben, der havde indeholdt Marv, vare fløkkede paa langs, og at nogle af Benene vare forkullede paa Overfladen og bare Præget af at være stegte. Der fandtes ikke et eneste Ben af en voxen Mand, kun af Kvinder og yngre mandlige Individer. Det hele Fund krævede en meget nøiagtig Undersøgelse, og Taleren har ogsaa i 9 Aar gjennemgaaet hvert enkelt Ben. Han har kun truffet 2 Vantro, der ikke vilde erkjende Fundets Betydning, fordi de ikke troede paa, at Mennesket havde været til i den forhistoriske Tid, eller rettere fordi de ikke vilde tro derpaa. Den Omstændighed, at der ikke fandtes et eneste Marvben helt, hvorimod de alle øiensynlig vare kløvede af Menneskehænder, ligesom og, at ingen af Benene bare Spor af at være gnavede af Dyr, bragte ham til at tænke paa Karaiberne, hvor Høvdingerne har „Ret til Marven" baade i Dyre- og Menneskeben. Hvorfor fandtes der kun Ben af Kvinder og unge Mennesker? Ja, det er fælt at sige, det forskrækker en næsten at udtale det, men det maa aabenbart være, fordi saadanne ældre Folk, som vi her Forsamlede f. Ex. vilde være mindre behagelige at spise. Man ved ogsaa fra Nutidens menneskeædende Folk, at naar en Stamme fra sine Fiender røver smukke unge Kvinder og lovende Yndlinge, sættes de i en Slags Dyrehave for at fedes, og ved de store Fester udvælger man da dem, der paa den Tid egne sig bedst til at fortæres. Foruden den store Masse af Menneskeben fandtes der ogsaa Trækul, Aske, grove Potteskaar, Alt under saadanne Omstændigheder, at der ikke kan være Tale om, at Benene senere skulde være henflyttede til det ommeldte Sted.

Dette er hans Retfærdiggjørelse, forsaavidt han har tilladt sig at betegne de forhistoriske Mennesker som Kanibaler. Har han gjort dem Uret, er Forurettelsen endda ikke saa særdeles stor, da Menneskeofringer have fundet Sted i Europa endnu i det 7de og 8de Aarhundrede og bl. A. gik regelmæssig for sig hos Gallerne i det 4de Aarhundrede.

Ny Kvægtilførsel til England. Hidtil har man som bekjendt i Montevideo, Brasilien og i andre af Sydamerikas kvægopfødende Egne slagtet Kreaturerne alene for Hudens Skyld, og i det Høieste har man kunnet udføre Kjødet i en eller anden kunstig Form som tørret eller røget eller som Liebigs Kjødextrakt. Men nu begynder man at overføre det levende Kvæg. Fredagen den 20de August ankom til London et Dampskib fra Montevideo med tredive Dages Reise, ladet med levende Kvæg, og skjønt Veiret havde været meget ugunstigt, var ikke et Kreatur død eller beskadiget. Dyrene vare sendte ombord i en Fart og uden Udvalg. Ordningen ombord var meget uhensigtsmæssig, og Skibet manglede Vand, næsten ogsaa Foder. Med lidt større Omhu vil der kunne være Sikkerhed for endnu bedre Resultater, og Times vil allerede vide, at en Kontrahent i Montevideo har tilbudt et hvilketsomhelst Antal af udmærkede Kreaturer, hvert paa mindst 800 Pds. Vægt, frit ombord til en Pris af 4 Pd. Sterl. (c. 18 Spd.) Stykket. Der tales meget om en særlig Dampskibslinie, væsentlig indrettet paa denne Trafik.

Flytbare Brønde. Uagtet vort Lands Rigdom paa godt Drikkevand, saa gives der dog altfor mange Steder, hvor man har Mangel paa dette saa uundværlige Gode. Vi kjende Alle til, hvorledes man for ikke ret mange Aar tilbage foretog sig lange og kostbare Reiser til Gausdal, for hos „Vis-Knut" at erholde Anvisning paa Vand, og hænder det endnu paa mange Steder, at man i lignende Tilfælde søger hen til en „synen" Mand eller Kvinde, der saa ved Hjælp af „Ønskekvisten" lædsker den smægtende Tunge. Det modtagne Raad bestaar altid i, at man paa et nærmere betegnet Sted med Udholdenhed skal vedblive at grave sig ned i Jorden, saa vil der komme Vand og i de fleste Tilfælde gaar naturligvis Spaadommen i Opfyldelse, og om den en enkelt Gang slaar feil, saa har altid Raadgiveren den Udvei, at Vedkommende fortidligt har givet tabt; thi var han gaaet dybere, vilde han nok have fundet Vand. Det er imidlertid ofte forbundet med Livsfare at faa slige Brønde istand, dertil falde de meget kostbare, og mangen Gang hænder det desuden, at naar Vandet endeligen kommer frem, befindes det at være udrikkeligt. Man har ikke saa faa Exempler paa, at meget kostbare Brønde paa ligeindtil 30 Fods Dybde ere blevne forladte som utjenlige, hvorved baade Tid og Penge ere bortkastede. Under den sidste Borgerkrig i Amerika opfandtes sammesteds de saakaldte flytbare Rør-Brønde, der kom de opererende Armeer til stor Nytte, og ere de ligeledes med Held blevne anvendte af Englænderne under Toget til Abyssinien. I Østerrige har Keiseren selv været tilstede ved et Forsøg, som blev gjort med en saadan Brønd, og ere de senere blevne anvendte paa flere Steder i Landet. Disse Brønde antages ogsaa at kunne blive til stor Nytte her i Landet. Alene i de om Hovedstaden værende Nybyggerbyer, hvor der er saa stor Mangel paa godt og tjenligt Drikkevand, vilde deslige Brønde være et uvurderligt Gode.

Efter Beskrivelsen bestaa disse Brønde af smaa smidede Jernrør af omtrent en halv Tommes Gjennemsnit. Rørene ere tykkere i Godset end smidede Gasledningsrør af samme Tykkelse og kunne de skrues sammen til en 30 Fods Længde. Det første Rørstykke er i en Alens Længde gjennemboret med smaa Hul ligesom en Sil og ender det i en skarp Staalspids, der er bestemt til at rammes ned i Jorden. I Rørets øverste Ende er der anbragt Skruegjænger, for derved enten at fæste et andet Rør eller ogsaa en liden Pumpe. Omkring det i Jorden nedsatte Rør fæstes der i nogle Fods Afstand fra Jordskorpen en tredelt, tyk Jernring (Klave), hvis tvende Bøiler sammenfæstes med stærke Skruer. Paa den indvendige Side af Ringen er der anbragt Tænder for at forhindre dens Forskydning paa Røret, ved Nedramningen i Jorden. Over Røret opsættes en Rambuk af Jern af 80 til 100 ℔s Tyngde, og som ved Hjælp af en Blok og Touge af et Par Mand heises op og slippes ned paa Røret, som derved drives ned i Jorden. For at Rambuken eller Loddet i sit Fald kun skal ramme den paa Røret fæstede Ring eller Klave og saaledes ikke beskadige selve Røret, gjennembores Loddet med et saa stort Hul, at Røret frit kan bevæge sig deri. Naar saa den første Del af Røret er rammet saa dybt ned som til Klaven tages denne af og et nyt Rør skrues paa, hvorefter Klaven atter lægges paa, og saaledes fortsættes der indtil Røret er trængt saa langt ned at Vandet strømmer ind, hvilket erfares ved Hjælp af en Lodsnor, der er anbragt indvendigt i Røret.

I Begyndelsen er Vandet, som udpumpes, opblandet med Jord og Sand; men ved fortsat Pumpning sædvanligvis snart rent.

Omendskjønt Rørets Spids kan trænge igjennem temmelig store Jordlag, saa kan det naturligvis ikke gjennembryde Klipper; men om man er saa uheldig at støde paa Fjeld, eller om der ikke skulde findes Vand ved det første Forsøg, kan man ved Hjælp af den anbragte Heiseindretning med Lethed tage Røret op og forsøge paa et andet Sted. Ved deslige Brønde har man i mindre end ½ Times Tid erholdt drikkeligt Vand.

Det synes, som om man burde gjøre et Forsøg med deslige Brønde ogsaa hos os, og henstilles det til en eller anden af vore driftigere Værksherrer, f. Ex. Hr. Stadshauptmand Onsum, at lade forarbeide Brøndrør af ovennævnte Beskaffenhed.

En undersøisk Skog. Esbjerg Havneanlæg skrider, ifølge „Varde Avis", rask fremad. De uhyre Betonblokke, som skulle danne Værnet for Havnen, staa i lange Rækker opstillede paa Strandbredden og yde allerede nu et imponerende Skue. Den Maskine, som pumper Vandet op af Havnebassinet, kan fuldkommen holde Bunden tør, saa at alt Arbeidet kan gaa uden Hinder af Vandet. Bunden viser sig endnu at være Sand, enkelte Steder med Spor af Torvejord. Omtrent midtveis i det store Havnebassin, dybt under Havets Niveau, er man stødt paa Rester af en Skog, der har bestaaet fornemmelig af temmelig store Ege og enkelte Fyrretræer. De fleste af Træerne staa endnu paa Roden, opret, nogle enkelte vare væltede, men samtlige Træer vare, mærkelig nok, afbrækkede ved flere Alen ovenfor Roden, saa at man tydelig kan se Stammernes Tykkelse. Træet er naar man skjærer i det med en Kniv, meget haardt og sort og ligner aldeles Ibentræ, hvad der vistnok tyder paa, at det har ligget i Aarhundreder (Aartusinder?) i Vandet. Man har formodet, at denne Skov neppe er voxet paa selve Stedet, men snarere er et Stykke Land med Skov paa, som under en Naturrevolution er løsrevet andetstedsfra, maaske over fra England eller fra Norge, og „strandet" her, hvor først Flyvesandet har begravet det og knækket Stammerne, og Havet siden efter har gjort Resten. For denne Formodnings Rigtighed taler ganske vist den Omstændighed, at alle Træerne ere fundne og udgravede paa et samlet, ikke stort Omraade, medens der ikke paa andre Steder i Havnebunden er fundet noget Spor af Skov. Om nu denne Formodning har Sandsynlighed for sig, eller om det ikke snarere kan være den øverste Top af en stor Blanke med Træer paa, som man nu har fundet, og at man ved fortsat Graven vil finde den øvrige Skov i et langt lavere Sandlag, var det vel værdt at høre Sagkyndiges Mening om; Bladet henleder det i Kjøbenhavn for Tiden samlede Oldgranskermødes Opmærksomhed paa „Skoven i Esbjerg Havn".

De 8 svenske Lommetyve, som den 4de Juli bleve anholdte paa Tivoli i Kjøbenhavn, have nu, ifølge „B. T.", tilstaaet, at de efter Aftale vare reiste hertil for at gjøre „Forretninger" ved Landmandsmødet og Indtoget. Det svenske Fruentimmer, som for omtrent 3 Uger siden blev grebet paa fersk Gjerning paa Kludetorvet, har ogsaa tilstaaet sig skyldig i en Masse Lommetyverier, og endelig har Svenskeren Oskar Emil Eliasen, som for en Maaned siden blev grebet i Tivoli, tilstaaet ikke mindre end 40 Lommetyverier, som han især har udøvet ved at skjære Lommerne ud. Siden han blev anholdt er der heller ikke anmeldt et eneste af den Slags Tyverier, saa det virkelig lader til at være lykkedes Politiet at rense Byen for disse farlige Gjæster, ialfald indtil videre.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 5te Septbr.

„Journal officiel": Keiserens Helbredelse er fremadskridende og han har igaar præsideret i Ministerraadet, men Reisen til Chalons er endnu ubestemt.

5te og 6te Artikel af Senatskonsultet ere vedtagne.

Paris, 6te Septbr.

Keiseren følte sig i Lørdags noget mattere, dog turde hans Helbredelses Fremadskriden ikke derved lide nogen mærkelig Standsning.

Handels- og Søfarts-Efterre[illegible]

Kristiania, 6[illegible]

Dampskibet „Uffo", d[illegible] Aften fra Kjøbenhav[illegible] andet Stykgods 23[illegible] stager Smør, 436 S[illegible] Sække Kaffe; med [illegible] indførtes idag ligele[illegible] dinger og 4 Tønder[illegible]

Idag er indklare[illegible] Star" fra London me[illegible] Skonnert „Josephine [illegible] merle, fra Rouen med [illegible] 111 Foustager Sirup.

Indklarere[illegible]

Skib	Kapt.		
Karen Alida	Christophersen	Ko[illegible]	
Harmonien	Kjerkhaus	Nor[illegible]	
Erling	Christophersen	Gent[illegible]	
Scotia	Albans	Aberde[illegible]	
Osiris	Sharpe	England	
HansHolmboe	Poulsen	do.	
Odin	Olsen	do.	
Pauline Marie	Olsen	Kønigsberg	
Anna Lutzia	Jæger	Harlingen	B[illegible]
Christiane	Weland	Aalesund	S[illegible]
Pegasus	Mathiesen	Colberg	Rug[illegible]

Ægteviede i August Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

1ste: Garversvend Johan Henrik Syversen og Pige Karoline Ulriksdatter. 5te: Handelsfuldm. Anders Madsen Bye og Frøken Gunda Augusta Andersen. 12te: Gaardbr. Halvor Larsen Paulshus og Pige Karen Augusta Ellessen. 15de: Bagersvend Severin Aug Guttormsen og Pige Anne Hansdatter; Garversvend Anders Gustav Fromme og Pige Mathilde Olsdatter; Snedkerarbeider Ole Paulsen og Pige Thora Mathilde Johannesdatter; Havnearbeider Lars Kristian Jensen og Pige Anne Marie Jakobsdatter. 19de: Handelsborger Halvor Tønnesen og Enkefru Julie Hansine Balborg Oulie, f. Laumann. 22de: Skomagersvend Magnus Otto Bold og Pige Karoline Setrine Eugenie Mikaelsdatter. 29de: Gaardskarl Hans Nilsen og Pige Anne Sofie Olsen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret falder paa Europas Vestkyst. Laber Østlig Vind i Norge, Sydlig paa Dovre. Temperaturen har naaet Normalstand, men er lidt under samme paa Østlandet. Udsigterne ere til Østlig til Sydlig Vind, tildels med Nedbør.

Anmeldte Reisende.

Den 6te September:

H. Bjørnebye fra Fredrikstad, Mortvedt fra Smaalenene, Frk. Melbye fra Stockholm, Sorenskriver Alsing fra Eidsvold, Selma Indebetou fra Arvika, Nanna Indebetou fra Segerfors, Haaslam, Esq. med Kurer fra Liverpool, Biggs med Kurer fra London, v. Darbel fra Genf, Murray, Forbeth, Still og Burk Esq. fra London,

VII. Ligheden mellem et Palads og en Skov.

Paladserne i den italienske Stil og til disse hørte Corleone-Lodge, har yderst faa Døre. Alt var Forhæng, Gardiner og Tapeter.

Der var i de Dage intet Palads, der ikke havde en sælsom Vrimmel af Værelser og Korridorer, der vare udsmykkede med den mest overflødige Pragt. Forgyldninger, Marmor, yppigt og rigt møblerede Værelser med Gulv af hollandsk Porcelain eller portugisisk Arcelitis, høie og dybe Vinduer, samt Kabinetter, der helt og holdent vare af Glas, Murene saa tykke at man kunde have bygget hele Værelser i dem.

Det var umuligt for en Ukjendt, at finde ud af denne Labyrinth I disse elegante Huler førte Fyrster og Magnater sit Bytte, Grev de Charolais skjulte der Madame Courchamp, Statssekretærens smukke Hustru. Her de Monthule skjulte der Henrys smukke Datter. Prindsen af Conti forvarede der de to smukke Borgerdøttre fra Ile-Adam, Hertugen af Buckingham havde der den ulykkelige Miss Pennynel o. s. v. De Ting som foretoges, vare saadanne som efter Romerrettens Maade at udtrykke sig paa, foregaa vi clam et precario, med Vold i Hemmelighed og for kort Tid.

Den som en Gang var kommet ind, blev der saa længe det lystede Husets Herre. Det vrimlede af Vindeltrapper opad og nedad. En Spiral af sammenhængende Værelser førte En tilbage til det Punkt, hvorfra han gik ud. Et Galleri sluttede med et Værelse, hvor man forrettede sin Andagt, hvor man bad. En Skriftestol var skjult i en Alkove. Korallernes Forgreninger og Svampernes Huller havde sandsynligvis tjent Arkitekterne til Mønster for disse kongelige og adelige „Smaaværelser". Det var en Labyrinth, man ikke kom ud af. Portræter, der kunde bevæge sig, skjulte Indgange og Udgange. Det var et Theater-

i Corleone-Lodge, medens disse Hændelser tildrog sig i Tadcastervaertshuset, som om dette Raab kom udenfra; nei, det kom indenfra.

Desuden brød Dagen frem.

Morgenrøden er en Røst.

Hvortil skulde vel Solen tjene, om ikke til at vække den dunkle Slumreske Samvittigheden?

Lyset og Dyden ere beslægtede.

Lad Gud kaldes Kristus eller lad ham kaldes Kjærligheden, der gives Timer, da han glemmes endog af den Bedste. Vi behøve Alle, endog den Retfærdigste, en Røst, der paaminder os, og Morgenrøden laden den sublime Paaminder tale i os.

Samvittigheden driver til Pligten som Hanen galer mod Dagen.

Menneskehjertets Kaos hører Raabet:

Fiat lux.

Gwynplaine — vi vedblive at kalde ham saaledes, Clancharlie er en Lord, Gwynplaine er et Menneske — Gwynplaine følte sig som opvakt fra det Døde.

Det var paa høi Tid at Pulsaaren blev forbunden.

Under Bevægelserne i hans Barm havde Retsfølelsen været paa Vei til at flygte.

„Og Dea!" udbrød han.

Og han følte sig atter gjennemstrømmet af ædle Tanker.

„Dea! Dea!" udbrød han.

Og med høi Røst spurgte han:

„Hvor er du?"

Han blev næsten forbauset over, at man ikke svarede ham.

Han vedblev, idet han saa omkring sig i Værelset med en Forvirring, i hvilken Fornuften atter skinnede igjennem:

„Hvor er du? Hvor er jeg?"

Parry fra Birmingham, Major Richter fra Holand, Wellesen fra Sandefjord, Hau med Følge fra Drammen, Bergstrøm fra Stockholm, Knudtzen med Frue fra Hamburg, Fru Brun med Datter fra Landet, Grosserer H. Kjær fra Fredrikstad, Grosserer Selberg og Poulsen fra Drammen, Rektor Graff fra Kongsberg.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Dødsfald.

At vor kjære Moder, Enkemadame Cecilie Staff, afgik ved en pludselig Død Tirsdag den 24de August, bekjendtgjøres herved for fraværende Slægtninge og Venner. Den Afdødes Børn.

For al udvist Deltagelse aflægges herved vor hjerteligste Tak.

Den Afdødes Børn.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania,

[L]ivsforsikringsselskabet IDUN

[op]rettet 1861)

... Forsikringsf. 38,622 Spd.
... 2,350 Spd.
... Præmier og Betin...
... Forsørgelser, saasom
... som opsatte og op...
... **nter** eller **Pensioner,**
... ophørende, og **Livs-**
... mindelige for Livstid
... **Kapital-** og **Udstyrs-**
... ndskud antages solide
... Betaling.
... avnlig, at Selskabet altid
... e sine Policer tilbage imod
... lag, samt at Policerne ved
... ing af de stipulerede Præ...
... **ugyldige,** men blot **reduceres**
... ematisk beregnede Værdi.

Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. ... Andresen. Jørgen Gjerdrum.

En Folkehøiskole i Ullensvang

agtes oprettet af Undertegnede, i Forening med en dygtig Seminarist, paa Gaarden Lofthus i Ullensvang. Skolen, der begynder førstk. 4de November, vil søge at danne de Unge til gode Medlemmer af Borgersamfundet og at meddele dem de Kundskaber, der kan blive dem til Gavn og Glæde i Livet. Der vil undervises i Historie, især Fædrelandets, tilligemed Jordbeskrivelse, Modersmaal, Regning, lidt Naturlære og Jordbrugslære, hvori en Agronom har lovet at bistaa. Betalingen er 2 Spd. pr. Maaned for Undervisningen; Kost og Hus antages at kunne faaes for ca. 4 Spd. pr. Maaned. Indmeldelser, der bør være fremkomne inden Slutningen af September, kan indsendes til Undertegnede (hvis Adresse er: St. Halvardsplads 5, Kristiania) eller til Landhandler H. Utne, Lofthus pr. Ullensvang. **Vilh. Poulsen,**
cand. theol.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Folkehøiskolen ved Hamar.

Folkehøiskolen paa Gaarden Sagatun ved Hamar begynder atter sit nye Skoleaar fra første Oktober førstkommende.

Skolen er bestemt for unge Mænd, helst af Bondestanden, i Alderen fra omkring 17 til 30 Aar.

Skolens Formaal er paa Almuskolens Grundlag at skaffe Eleverne en videregaaende Almenoplysning, der kan være dem til Gavn og Glæde i Livet og give dem Lyst og Evne til i hvilkensomhelst Stilling at følge og fremme Fædrelandets Udvikling. Dette Maal søger Skolen at opnaa ved først og fremst at oplyse om Alt, hvad Fædrelandet angaar, dets Sprog, Folk, Lovgivning og Forfatning samt dets vigtigste Næringsvei, Jordbruget; dernæst om det Vigtigste af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen.

Undervisningsgjenstandene ere derfor:

1) Modersmaalet til mundtlig og skriftlig Brug. 2) Norges Historie og Geografi med Udsigt over Statsforfatningen samt Gjennemgaaelse af Grundloven og enkelte Dele af Kommunallovgivningen. 3) Verdenshistorie og almindelig Jordbeskrivelse. Ved Siden heraf undervises i 4) praktisk Regning og Landmaaling og 5) Jordbrug og Fædrift tilligemed Begyndelsesgrundene af de dertil hørende Naturfag. Kristendomskundskab forudsættes; derfor gives der ingen særskilte „Religionstimer", hvorimod Lærerne ville bestræbe sig for at Kristendommen maa kaste sit Lys over alle Fag. Nogenlunde Færdighed i Skjønskrivning og Læsning forudsættes ligeledes, men der vil dog blive Leilighed til videre Øvelse deri for dem, som trænge dertil. Ved Oplæsning af Skrifter og Stykker af Aviserne ville Eleverne sættes istand til at følge Dagens Begivenheder og deres Opmærksomhed henvendes paa saadanne Ting, som ikke kunne komme ind under den daglige Undervisning. Sang vil kun tildels blive indøvet som særskilt Fag; den vil væsentlig blive anvendt til Ledsagelse og Oplivelse af Undervisningen. Ogsaa i Gymnastik er der Anledning til Øvelse.

Skolen begynder hvert Aar den 1ste Oktober og varer til 31te Mai med 14 Dages Juleferier. Disse otte Maaneder regnes for en halv Skoletid. Dog vil Undervisningen afpasses saaledes, at en saadan halv Skoletid danner et selvstændigt Afsnit.

Betalingen, der erlægges helst ved hver Maaneds Slutning, er 2 Spd. maanedlig for Undevisningen og 5½ Spd. maanedlig for Kosten for dem, der ønsker at spise ved Skolen. Undertegnede overtager til Vinteren selv Bespisningen. Der er ogsaa bekvem Adgang til at skaffe sig billigt Kostholb i Hamar eller omkring paa de nærliggende Gaarde. Logis med Lys og Ved faaes ved Skolen og koster 5 Spd. for hele Vinteren.

Skolens Lærere ere foruden Undertegnede Kand. theol. O. Arvesen og Statsagronom Jensenius. Indmeldelser ske til **Herman Anker.**

Sagatun i August 1869.

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra 2½ til 8 Spd.
Klædes- og **Cassemirs-Jakets,** lyse og mørke, fra 96 ß til 3½ Spd.
Beduiner, Talmar, af forskjellige Stoffe fra 1 Spd.
Reisekaaber, Støvkaaber, af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß.
Regnkaaber i stort Udvalg fra 3 Spd. til 5½ Spd. **anbefales paa det Bedste.** **L. Falkenberg,** Kirkegaden 32.

Bøger.

Udkommet er og faaes i Cappelens Boglade:

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.

14 Ark Oktav. Pris 24 ß heftet.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Tilsalgs.

Bordug,

sort og kuløret, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos **Gunerius Pettersen.**

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Vi anbefale til Dagens billigste Priser vor Handel som vel forsynet med:

Uldgarn, Bomuldsgarn, Liingarn, Strygarn, Snellegarn, Dukkegarn, Nøstegarn, Sysilke, Maskinsilke, Heklesilke, Liintraad, Skogarn, Støvlelidser, Liinlærred, Bomuldslærred, Bommesie, Twill, Stout, Shirting, Dimet, Jaconet, Calico, Flonel, Bolster, Blaatøi, Lærredslommetørklæder, Bomuldsstrømper, Snøreliv, Vanter, Haarnet, Bændler, Baand, Bølter, Naale, Kamme, Tandbørster, Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade,

Kristiania.

Jern, norsk, svensk og engelsk, i alle Dimensioner,
Baandjern i alle Bredder og Tykkelser,
Jernplader, norske og engl., alle Størrelser,
Spiger, norske og svenske, fra ¼" til 8",
Staal for Værktøi, Slæde- og Hjulbeslag,
Bagerovnsfliser, Tagsteen, graa & rød,
Ildfast Leer og Steen,
Kul, bedste Sort for Smede og til Husbrug,
Trækul, Gas-Cokes m. m. til billigste Pris hos **O. Evensen.**

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

Tilkjøbs forlanges.

Et godt Exemplar af Ivar Aasens **Ordbog over det norske Folkesprog** ønskes kjøbt. Billet mrk. „Ordbog" med Opgivende af Pris bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Og i dette Værelse, i dette Bur, begyndte han igjen sine Omvandring som et indstængt vildt Dyr.

„Hvor er jeg?"

„I Windsor."

„Og Dea?"

„I Southwark."

„O min Gud, det er første Gang at en Afstand ligger mellem os. Hvem har fremkaldt dette Svælg? Jeg her, du der! Nei, det faar ikke være saa. Hvad har man gjort med mig?"

Han standsede.

„Hvem er det, der har talt til mig om Dronningen? Kjender jeg hende? Forandret! Jeg forandret! Hvorfor? Fordi at jeg er Lord."

„Ved du, hvad der er hændt, Dea?"

„Du er Lady. Det er forbausende Ting, der er skeet, nu gjælder det at finde Veien igjen. Det var en Mand med et styg Aasyn, som talede til mig. Jeg erindrer meget godt, hvad han sagde:

„En Port aabner sig ikke, medmindre en anden stænges. Det, som ligger bag En, er ikke mere til."

„Med andre Ord:

„I er en feig Stakkel."

„Denne Usling sagde dette til mig inden jeg endnu var rigtig vaagnet. Han misbrugte min Overraskelse i det første Dieblik. Jeg var som et Bytte i hans Klør."

„Hvor er han, saa jeg kan tugte ham? Jeg syntes ikke om hans Latter, da han talte til mig."

„Ah, endelig begynder jeg at kjende mig selv igjen! Det er godt. Man tager feil, dersom man tror, at man kan gjøre med Lord Clancharlie, hvad man vil! Pair af England! Ja, med en Pairesse, og hun heder Dea."

„Betingelser? Tror man at jeg gaar ind paa Betingelser?" Dronningen? Hvad bryder jeg mig om Dronningen, jeg har aldrig seet hende. Jeg er ikke Lord for at være Slave. Jeg indtræder med frie Hænder i mine Rettigheder. Dea, Ursus, vi ere et: Hvad I vare det var jeg. — Hvad jeg er, det er I. Venner bie. Men nei! Jeg gaar til Eder. Strax, jeg har ventet forlænge. Hvad tænker de vel om min Udeblivelse; disse Penge. Naar jeg tænker paa at, jeg sendte dem Penge? Hvorledes kunde jeg gjøre det. Jeg tror, at den Karl sagde, at jeg ikke fik gaa bort herfra. Vi faa se. Kom hid, spænd for en Vogn, en Vogn. Hvor ere Betjenterne. Der maa vel være Betjenter, da der findes en Lord. Jeg er Herre her, det er mit Hus. Jeg skal bryde Slaaene fra, jeg skal sprænge Laasene, jeg skal spænde Dørene op, den som vover at stille sig i Veien for mig, skal jeg gjennembore med min Kaarde, thi jeg har en Kaarde nu Jeg vil se den, der vover at sætte sig op mod mig."

„Jeg har en Hustru, det er Dea."

„Jeg har en Fader, det er Ursus."

„Mit Hus er et Palads. Jeg skjænker Ursus det. Mit Navn er et Diadem jeg skjænker Dea det. Hurtig Dea, her er jeg. Jeg skal i nogle Dieblike tilbagelægge den Afstand, der skiller os ad. Jeg kommer, jeg kommer."

Og idet han løftede den nærmeste Dørforhæng tilside, styrtede han hurtigt ud af Rummet.

Han var i en Korridor.

Han vilde videre. En ny Korridor viste sig.

Alle Døre vare aabne.

Han ilede fremad paa Maa og Faa, fra Værelse til Værelse, fra Korridor til Korridor, søgende efter en Udgang.

Dagbladet.

No. 207. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 7de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 8 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brettum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Amerikabrev.

Louisville, den 11te Juli 1869.

Kjære S—!

Som Du ser skriver jeg til Dig i 2 Afdelinger. Meningen hermed var den, at jeg havde tænkt at skrive en Beretning om Reisen og sende ind til en Avis hjemme. Jeg ansaa det for en Pligt at gjøre dette i Betragtning af den store Emigration, der finder Sted hjemmefra og den slette Behandling, der blev os tildel paa Reisen. Det staar ikke et Ord heri uden at det i fornødent Fald kan bevises. Jeg ønskede helst at faa det ind i „Dagbladet", da dette læses mest af den emigrerende Befolkning.

Indskreven hos Dhrr. Blichfeldt, Knoph & Ko., Agenter for Guion-Linien, afreiste jeg fra Kristiania den 7 Mai med Dampskibet „Argo" og ankom til Hull tidlig om Morgenen den 10de. Underveis havde vi det ikke meget hyggeligt. Der var frygtelig trangt og usundt ombord, derfor var der ogsaa megen Søsyge, trods Veiret var smukt og Søen forholdsvis rolig. Vi vare ca. 340 Passagerer ombord. Kosten var imidlertid upaaklagelig. Vi fik Kaffe, Kjæx og Smør til Frokost, meget god fersk Suppe og Kjød til Middag og The, Kjæx og Smør til Aften, alt i tilstrækkelig Mængde. Ankommen til Hull maatte vi først vente i flere Timer ombord inden vi kom iland, og derpaa flere Timer i Regnveiret paa Bryggen inden vort Tøi blev bragt fra Skibet. Derpaa bleve vi lig en Flok Kvæg drevne op igjennem Gaderne, uden at vide hvorhen. Paa derom gjort Spørgsmaal fik vi til Svar, at vi skulde til Hotellet og faa Middagsmad. Dette havde vi nu intet imod, da vi ikke havde faaet nogen Frokost og vare meget sultne. Endelig kom vi til „Hotellet", et elendigt Værtshus, hvor vi bleve indstuvede i to smaa Rum og fik en liden Kop tynd Suppe, et Par Mundfuld Kjød og et Stykke Hvedebrød. Efterat have faaet dette til Livs, hvorved rigtignok Hungeren ikke blev synderlig tilfredsstillet, bleve vi drevne paa Jernbanestationen, hvor vi maatte vente fra Kl. 1½ til 4 inden Trænet gik. Imidlertid vare vi dog glade ved at komme afsted, thi den Agent (en Svenske), der tog imod os ved Ankomsten til Hull, havde forskrækket os med, at vi skulde blive liggende der i 2 a 3 Dage og derpaa mindst i 8 Dage i Liverpool. Vi ankom til Liverpool Kl. 11½ om Aftenen og bleve her modtagne af 2 unge Nordmænd, hvoraf den ene var Opvarter paa det Skib, vi skulde være med, og den anden i Emigranthotellet. Til disse maatte vi her levere vore Kontrakter. Vi havde alle staaet i den Formening, at vi skulde beholde disse under hele Reisen, og Ingen af os havde derfor endnu gjort sig bekjendt med Indholdet af dem. Det kunde synes og var i Virkeligheden ogsaa letsindigt at levere sine Kontrakter til den første den bedste, der uden at legitimere sig kom og forlangte dem, men en stor Del havde allerede afleveret sine inden vi øvrige kom til, og saa bleve vi truede med ikke at komme afsted, hvis vi ikke gjorde det; desforuden troede vi, at vi skulde faa dem tilbage. Efterat dette var gjort, bleve vi drevne ned i Hotellet og indstuvede saamange som fik Plads inde i et Værelse, Resten maatte forblive ude i Entreen eller i Trappen. Nu kom vor Agent og konfererede de respektive Personer og Kontrakter med hinanden, dog uden at vi fik disse tilbage. Endelig fik vi da lidt at spise, nemlig et Stykke Hvedebrød og en Kop Kaffe. Sultne som vi vare, var der dog Ingen, som kunde drikke denne Kaffe, der sandsynligvis var kogt af Egenødder, og maatte vi saaledes spise Brødet tørt. Vi maatte forblive Natten over hvor vi vare, Enkelte liggende paa Gulvet eller paa Bordene og de Øvrige siddende paa Bænkene. De, der ikke fik Plads inde, maatte forblive i Entreen og Trappen. Efterat have faaet samme Beværtning, som om Aftenen, bleve vi næste Morgen Kl. 5 drevne paa Jernbanestationen igjen for at ordne vort Tøi, og vare vi nu glade ved at faa sat paa vore Madkister. Da nu Alt var bragt i Orden, blev Tøiet kjørt og vi drevne ned til Døkken, hvor Dampskibet „Nebraska", som vi skulde være med, laa og lastede. Her maatte vi nu staa og vente hele Dagen uden at komme ombord, da man var beskjeftiget med at opslaa Køier og bringe Alt istand paa Skibet. Enkelte af os gik nu Snarture ud i Byen, dels for at bese os og dels for at faa noget at leve af, men Størsteparten blev staaende paa Bryggen hele Dagen, da de vare bange for, at Skibet skulde gaa ifra dem, eller at deres Tøi skulde blive bortstjaalet. Henimod Aftenen gik vi ombord, men først Kl. 10 a 11 blev vort Tøi bragt ombord. Det kunde altsaa synes som om det ikke havde været nødvendigt at jage os saa tidlig ud om Morgenen. Vi fik nu ogsaa nye Kontrakter tilligemed Jernbanebilletter.

I Nattens Løb var Skibet manøvreret ud af Dokken og ud paa Havnen, hvorfra vi afreiste om Formiddagen den 12te. Samme Eftermiddag bleve de os Aftenen iforveien givne Kontrakter atter fratagne, uden at vi havde faaet Anledning til at gjøre os bekjendte med Indholdet af dem. Næste Formiddag, den 13de, ankom vi til Queenstown i Irland, hvor ca. 200 Irlændere kom ombord. Vi vare nu ialt omtrent 1300 Emigranter, hvoraf noget over 100 vare Norske, ca. 200 Svenske, 100 Tyskere, 2 a 300 Irlændere, endel Hollændere, Franskmænd og Italienere og Resten Engelske. Om der var saa mange Køipladse ombord som der var Emigranter, ved jeg ikke, da muligens enkelte Køier kunde staa ledige, men ialfald var der paa mange Steder flere Personer i Rummene end der var Køipladse. Skibet var nemlig inddelt i Rum, i hvert Plads for 20 Personer; Køierne vare adskilte ved et Bord 6 a 7 Tommer høit, der kunde tages op, og Rummene indbyrdes vare da ogsaa blot adskilte ved et saadant Bord. Nebraska er et for Emigrantbefordring meget godt og hensigtsmæssigt indrettet Skib. For Renslighed, Lufttilførsel osv. var der gjort alt, hvad der gjøres kunde, saa i den Henseende var det langt bedre end man skulde vente det vilde være under saadan en Menneskemasse. I det Hele taget fandt jeg Indretningen af Skibet at svare aldeles til den af Hr. Knoph i sin „Veiledning for Emigranter" givne Beskrivelse af den. Kosten var derimod yderst daarlig, saa havde ikke Emigranterne havt Niste med sig hjemmefra, havde de nok kommet til at sulte mere, end de havde havt godt af. Hver Morgen fik vi et Stykke friskt Hvedebrød, der rigtignok var godt, men det var lidet og uden Smør til. Kaffen som vi fik til Frokost, kunde ingen af os Norske drikke, da den smagte meget slet. Saavidt jeg kunde dømme efter Smagen og efter Bundfaldet, som jeg undersøgte, var den kogt af Egenødder. Hele Frokosten bestod altsaa for os af det omtalte Stykke tørre Hvedebrød. Efter at have faaet dette til Livs bleve vi alle drevne op paa Dækket, hvor vi maatte forblive til Middag; Kvinder og Børn kom dog som oftest ned igjen lidt før. Ogsaa efter Middagen vare vi nødte til at være paa Dækket i nogle Timer. Mange fandt nu dette haardt, især naar det var ondt Veir, men det maa dog indrømmes at det var nødvendigt for at faa holdt Rummene ordentlig rene, ligesom det ogsaa var tjenligt for Sundheden. Middagen bestod af Suppe, hvoraf der aldrig smagte andet end Pebber, og Kjød, der rigtignok var af meget god Beskaffenhed, men det var altfor lidet, derhos bestandig koldt, da det blev kogt Dagen iforveien, og som oftest raat. Poteterne vi fik til vare næsten bestandig enten raa eller raadne. Der var salt og ferskt Kjød om hverandre, og mange kunde saaledes træffe til at faa udelukkende salt Kjød flere Dage i Træk, medens andre fik ferskt. Da man ofte ikke kunde spise det Kjød man fik, enten fordi det som sagt var raat eller fordi det var meget fedt og koldt, havde den norske Opvarter ombord truffet Foranstaltning til at vi skulde faa sligt Kjød oppe i Kjøkkenet om Eftermiddagen, men da Kokken var en meget bister Person, var der ikke mange der turde vove sig ind til ham. Flere Gange hændte det, at han tog Kjødet, som Emigranterne bragte for at faa stegt, og slengte det hen i Sølen paa Gulvet. Som Undskyldning for at Emigranterne faar raat Kjød bliver gjerne anført, at man kan ikke vente, at Engelskmændene skal tillave Maden paa norsk Maner, de spiser selv raat osv. Det er imidlertid tomme Undskyldninger. Ingen maa tro, at Engelskmanden selv spiser raat, koldt Kjød; at han spiser Stegen raa er en anden Sag; det kan Enhver gjøre. Havde de blot tilberedt den Mad vi fik paa samme Maade, som den som Skibsmandskabet fik, var der vist Ingen, der vilde have klaget paa Kosten. En Gang om Ugen fik vi Klipfisk og Suppe til Middag. Fisken var bedærvet og meget salt. Suppen, der kaldtes „Kjødsuppe", var imidlertid kogt paa Fisken, da der fandtes Fiskeskjæl i den, og var saa salt, at den smagte som Saltlake. En Emigrant gav mig en Skefuld for at smage paa, men jeg havde Smagen i Halsen i 2 Døgn derefter. Om Søndagene fik vi Melbudding istedetfor Suppe, men den var ogsaa raa og mange fik Mavesyge af den. Aftensmaden bestod bestandig af The, Kjæx og Smør. Theen var nok saa god og Kjæxen ogsaa for den, der kunde spise den, men der skulde gode Tænder til at faa den istykker. At Agenterne, der burde kjende til, hvorledes Kostholdet er ombord i Skibene for de af dem repræsenterede Linier, kan, som de gjøre, fraraade Folk at tage nogensomhelst Niste med, er uforsvarligt. Heldigvis havde alle ombordværende Norske Niste med, og mange levede udelukkende paa denne. Man trængte imidlertid til noget at læske sig med, og da det var vanskeligt at erholde Drikkevand i tilstrækkelig Mængde, var man nødt til at kjøbe Øl hos Stewarden, men dette var da ogsaa „at kjøbe Havre af Gaasen". Ølflasken kostede 1 Skill. engelsk (28 ß norsk), men da næsten ingen havde engelske Penge, maatte vi bruge amerikanske og blev en Gulddollar blot taget for 3 Skill. engelsk. Da vi havde betalt Dollaren i Kristiania med 114 ß, kom altsaa Ølflasken paa 38 ß. Endnu værre var det for dem, der ikke havde andet end norske Penge, idet de maatte betale 48 ß for Flasken.

Ligesaa slet som Kostholdet var den Behandling vi led ombord. Emigranterne bleve hundsede, puffede og stødte overalt, hvor de viste sig, af Opvarteren og Skibsmandskabet. Det er vistnok saa, at det ikke er nogen misundelsesværdig Stilling at være Opvarter i et saadant Emigrantskib og at det næsten ikke er muligt for dem at behandle denne Masse af tildels raa og brutale Mennesker med synderlig Høflighed, men de burde dog gjøre Forskjel paa de af Emigranterne, der opførte sig ordentligt. Jeg tør sige, at alle de Norske, der nu vare med Nebraska, opførte sig upaaklageligt i enhver Henseende, men istedetfor at dette burde have været en Anbefaling for dem til bedre Behandling, bevirkede det netop det modsatte. Ofte vare saaledes Stewarden og Opvarterne nødte til, efter at den almindelige Uddeling Mad havde fundet Sted, at sende mere Mad ned til Irlænderne, da disse truede dem paa Livet. Nordmændene og Tyskerne, der samtidig paa en skikkelig Maade gjorde Fordring paa mere, fik imidlertid intet. Det samme gjaldt om Behandlingen i Almindelighed, idet Skibsmandskabet snart lagde Mærke til, at vi vare af en fredsommelig Natur og at de derfor trygt kunde behandle os som de vilde, medens de toge sig mere iagt for Irlænderne og Svenskerne. Af Kapteinen og de mere Overordnede kan vi just ikke klage at vi led nogen brutal Behandling, men paa den anden Side bekymrede de sig heller ikke det mindste om Emigranternes Tarv. Skibslægen saa vi heller ikke stort til. Han var aldrig nede i Rummene undtagen naar han blev kaldet, og dette hendte ikke ofte, da Sundhedstilstanden ombord var god, og da desforuden nok ingen havde synderlig Tillid til ham. Af et Par Tilfælde, hvor jeg var nærværende som tysk Tolk ved hans Sygebesøg, maa jeg sige, at han, som Læge betragtet, gjorde et meget ugunstigt Indtryk paa mig. Af Søsyge var der meget, især i Førstningen inden Folkene bleve vante til Søgangen; der var forresten smukt Veir hele Tiden, med Undtagelse af et Par Dage, hvor vi havde temmelig stærk Storm og Søgang.

Tidlig om Morgenen den 25de kunde vi se Land, og Kl. 9 kastede vi Anker inde i Havnen. Vi bleve nu Alle drevne op paa Agterdækket, for derfra En for En at passere Revu for Doktoren. Sundhedstilstanden var i det Hele taget god, men en Svenske havde dog fundet for godt at melde sig syg, og blev nu denne transporteret hen paa Sygeskibet, medens vi skulde blive liggende i Kvarantæne, Nogle sagde i 3, Andre i 5 og atter Andre i 8 Dage. At der herskede stor Misfornøielse hermed er klart. Det begyndte nu paa Grund af Varmen at blive temmelig kvælende og usundt ombord. Mange havde allerede kastet sine Madratser og sit Bliktøi overbord under Forudsætning af, at vi skulde komme iland strax. Om Eftermiddagen bleve vi Alle drevne op paa Dækket igjen og varinerede, og næste Dags Eftermiddag, efter nok en Gang at have havt Lægevisitats ombord, lettede vi Anker, reiste længer ind igjennem Havnen og lagde til ret ud for Castle Garden. Tidlig næste Morgen, den 27de, kom Toldvæsnet og undersøgte vore Kister, og derpaa bleve vi i en mindre Dampbaad bragte over til Castle Garden. Dette er en meget hensigtsmæssigt indrettet Bygning. Her er ogsaa gjort Alt, hvad gjøres kan, for at beskytte Emigranterne for at blive bedragne. Ingen af mit Følge var forresten udsat for nogetslags Optrækkeri i New-York. Efterat her de fornødne Formaliteter vare iagttagne, kunde vi forblive, hvor vi vare eller tage Logis ude i Byen, eftersom vi lystede. Størsteparten af os Norske toge ind i et Hotel, der ligger lige ved Castle Garden og heder „den gyldne Løve", hvor Værten, en Danske, ydede Emigranterne al mulig Hjælp og Veiledning. Enkelte reiste igjen samme Dags Eftermiddag, men Mange af os forbleve, hvor vi vare, til den næste Dag. Vi levede da meget godt i Hotellet, hvor vi vare, men Rummet var som overalt meget trangt. Betalingen var 1½ Doll. pr. Dag.

At give Dig nogen Beskrivelse af New-York vil jeg ikke indlade mig paa efter den korte Tid jeg var der, dog skal jeg anføre, at den Overfyldthed, som der har været talt og skrevet saa meget om, kunde vi ikke mærke noget til. Flere af mit Følge bleve saaledes tilbudt Arbeide paa meget fordelagtige Betingelser, men de havde Alle bestemt sig for at reise længere. Især vare Piger, der kunde sy, her som overalt i Amerika meget efterspurgte.

Efterat have været i Castle Garden igjen og faaet vist og mærket vort Tøi, forlode vi New-York om Eftermiddagen den 28de og satte over Floden igjen paa en liden Dampbaad og kom paa Jernbanen Kl. 8 om Aftenen. Ved Ankomsten til New-York befandtes det, at flere af Emigranternes Kister vare aabne eller ogsaa rent istykker. Man troede nu naturligvis, at de vare opbrudte underveis paa Skibet, men dette var nok ikke Tilfældet. Ved den voldsomme Behandling, Kufferterne ere udsatte for ved Op- og Nedheisning i Skibet, hænder det imidlertid ofte, at de slaaes istykker. Det samme gjælder forresten om Fragten paa Jernbanerne, saa man maa forsyne sig med mere end almindelig solide Kister, skal de holde. Efter en meget langsom Fart og utallige Standsninger og Ophold, kom vi til Cleveland Kl. 12 om Natten den 30te. Her fandt vi en Del af de, der vare reiste Dagen før os fra New-York, liggende paa Gulvet eller paa Bænkene i Jernbaneværelset. Der var imidlertid Senge at faa til 25 Cents pr. Person, men de vare meget daarlige. Her forlode vi nu den næste Morgen den Del af vort Følge, der skulde til Minesota, da disse bleve tilbage for at gaa med Dampskib over Michigansøen, medens vi Øvrige, der skulde til Wisconsin og Iowa, reiste videre med Jernbanen. Ingen af os havde vidst noget om, at vi skulde skilles her. Vi havde Alle staaet i den Formening, at vi skulde blive i Følge over Chikago. Ved Middagstider samme Dag ankom vi til Toledo, hvor vi traf de Øvrige af vort Følge, der var reist Dagen før os fra New-York. Da disse nu skulde være med samme Træn, som vi, blev der meget trangt, og af Mangel paa Passagervogne, bleve en hel Del stuvede ind i to Godsvogne, hvor der ikke fandtes Vinduer, og hvor de ikke havde Andet at sidde paa end Gulvet eller sine Kister. Mange af os vare imidlertid saa heldige at faa 1ste Klasses Vogne under hele Reisen, og disse ere meget bekvemt indrettede. Endelig ankom vi til Chikago Kl. 4 om Morgenen den 2den Juni. Vi havde altsaa været 4 Døgn og 8 Timer paa Veien fra New-York og herhen, medens man kan reise paa 36 Timer med Hurtigtogene. Allerede Dagen før vi kom til Chikago, indfandt der sig ved Stoppestederne Agenter og Probenreutere, der dels tilbøde sig at skaffe Emigranterne Logis, dels Arbeide, dels havde Land at sælge etc. Enhver af dem fremstillede sig selv som den ene Rette, der kun var der for at hjælpe og veilede Emigranterne, medens alle Andre vare

Kjæltringer og Bedragere, og ved Ankomsten til Chikago bleve Emigranterne næsten opædte af disse graadige Mennesker. Størsteparten af dem vare Svensker. Vi Norske toge alle ind i Kristiania Hotel. Det er her ikke meget hyggeligt, men man lever godt og er ikke udsat for at blive snydt. Prisen pr. Dag for Kost og Logis er her 1 Dollars og pr. Uge 4 Doll.s Næsten hele mit Følge reiste imidlertid videre samme Eftermiddag; blot jeg og et Par Andre bleve igjen i Chikago.

Dette er da, hvad jeg har at berette Dig om Reisen, og vil det fremgaa af det Foranstaaende, at jeg ikke kan anbefale mine Landsmænd at benytte samme Route, som jeg reiste med. Det er ikke nok med de legemlige Savn, Emigranterne maa underkaste sig underveis; men hvad der er endnu værre, ialfald for dem, der besidder en Smule Æresfølelse, er den moralske Nedværdigelse, han lider, idet han reiser afsted paa denne Maade. Lige fra han gaar ombord i Kristiania og til han kommer til sit Bestemmelsessted i Amerika, maa han finde sig i at blive behandlet med Haan og Foragt af Enhver, som han har med at gjøre, ja som henhørende til en Klasse Skabninger, der ikke ere Mennesker, men endog staar under Dyrene i Rang. Jeg skylder at oplyse, at hvad jeg har skrevet om Opholdet ombord i „Nebraska" ikke er fremkommet af personlige Hensyn. Jeg var lidt behjælpelig som tysk Tolk og fik derfor særskilt Kost, ligesom jeg heller ikke var udsat for den brutale Behandling, som blev de øvrige Emigranter tildel, og jeg har saaledes ikke Noget at beklage mig over for mit eget Vedkommende. Siden jeg ankom hid til Amerika, har jeg søgt saavidt muligt at indhente Oplysninger om Befordringen paa de øvrige Linier, og har jeg i den Anledning talt med Flere, der have reist med forskjellige af de engelske Dampskibe, men de have Alle klaget. Enkelte have havt det lidt bedre, Andre derimod værre end vi. Jeg tror saaledes, at den af mig her givne Fremstilling i Almindelighed kan gjælde for al den Befordring, der sker over Liverpool. Derimod har jeg ogsaa talt med Flere, der have reist med Anker-Linien, og den Beskrivelse, disse have givet over den Behandling, de have nydt lige fra de forlode Kristiania og til de kom herhen, have staaet i en skjærende Modsætning til den, der blev os tildel. Under hele Reisen have de havt det prægtigt indrettet, faaet en udmærket Kost og en venlig og human Behandling. Paa disse Dampskibe er der ogsaa tre Pladse, saa at de, der ønske at have det lidt mere komfortabelt, kan have Anledning til at reise paa 2den Plads. Emigranter, der gaa med Anker-Linien, blive ogsaa somoftest befordrede ind gjennem Landet med de almindelige Jernbanetog, og vinder saaledes betydelig i Tid samt i Udgifter til Levemaade. De maa imidlertid somoftest ligge i Glasgow i 8 Dage, men have det dog der meget bekvemt*). De tyske Dampskibe ere noget dyrere og derhos vanskelige at komme med, da Pladsen gjerne er optagen lang Tid iforveien. Jeg maa imidlertid raade dem, der have stor Familie og smaa Resurcer, til at reise med Seilskib. Det er sørgeligt at se, hvor letsindigt Mange gaa hen og give ud sine sidste Skillinger for at komme over med Dampskib, idet de stoler paa, at naar de først kommer hid, skal Alting staa færdigt til dem. Kun for Tjenestepiger og unge, raske Haandværkere kan der være Tale om at vove sig afsted uden at have mere end de fornødne Reisepenge.

Chicago er et meget usundt og tillige meget daarligt Sted, saa jeg maa paa det Bestemteste fraraade Enhver at reise did. Der var nu ikke Arbeide at faa der selv for dem, der vare kjendte og Sproget mægtige, og en Masse Mennesker gik ledige, uden at have nogen Beskjæftigelse. Paa mange andre Steder skal der nok, ogsaa især om Vintereren, være ondt for Arbeide, men heraf maa man ikke udlede at Landet allerede er overbefolket; dette vil de statistiske Tabeller over Landets Størrelse og Folkemængde kunne bevise ikke er Tilfælde, men Sagen er at Folk, og dette næsten udelukkende Folk der skal beskjæftiges strømmer hurtigere til end Landet og Forholdene kunne udvikle sig. Den almindelige Dagløn for en Arbeider er mellem 1½ og 2 Dollars pr. Dag. I Skuraannen derimod faa de som oftest 3 Dollars om Dagen. Kost og Logis koster i Almindelighed 4 Dollars om Ugen. (Ved Dollars menes her overalt Papir-Dollars, hvis Værdi for Tiden er ca. 82 ß norsk). Jeg kunde nok have Mere at berette Dig, men jeg har nu ikke mere Tid og heller ikke mere Plads. Jeg faar altsaa vente dermed til næste Gang. Hvad mig selv angaar, da har jeg faaet Ansættelse paa et Tegnekontor i Louisville og har det meget godt. Haabende snart at faa høre fra Dig, forbliver jeg Din

C. F. Melby,
(Civilingeniør).

*) I Chicago-Bladet „Skandinaven" for 4de August sidstl. findes imidlertid en af mange Udvandrere underskreven Klage over Befordringen ad „Anker-Linien", tilligemed en nærmere Beskrivelse af Reisens Gjenvordigheder. Klagerne fraraade i nævnte Opsats „paa det Bestemteste Enhver at tage med denne Linie". Red. Anm.

Kristiania, den 7de September 1869.

Den „sydtyske Fæstningskommission" er et af Ledene i det af Fyrsten af Hohenlohe fulgte politiske System, som gaar ud paa de sydtyske Staters Forening samt deres nationale Forbindelse med det nordtyske Forbund. Med dette Maal for Øie blev der i 1867 i Stuttgart afholdt en Konference af de sydtyske Udenrigs- og Krigsministre, og det besluttedes da at indføre ensartede Indretninger i Bayerns, Würtembergs og Badens Armeer. I December samme Aar afholdtes en ny Konference af Krigsministrene i München, ved hvilken man allerede bragte Spørgsmaalet om de urørlige Bestanddele af Fæstningerne paa Tale. I September 1868 begyndte den tredie Konference, og ved denne vedtoges det, at der skulde oprettes en staaende Fæstningskommission for Bayern, Würtemberg og Baden, der skiftevis skulde holde Møde i München, Stuttgart og Karlsruhe. Det er Kommissionens Hverv at føre Tilsyn med Bestyrelsen af det fælles Fæstningsmateriel i Ulm, Rastatt og Landau, Fæstningsværkerne og Fæstningsbygningerne der, overhovedet at sørge for de nævnte Fæstningers Forsvarsevne, at bestemme deres strategiske Forhold til hinanden saavelsom til de øvrige tyske Fæstninger og Defensivanlæg, samt Anlægget af nye Fæstninger, og at overveie Bygningen og Vedligeholdelsen, samt den militære Benyttelse af strategisk vigtige Jernbaner og Landeveie. Efterat der paa denne Maade var opnaaet et Fællesskab imellem de sydtyske Stater, og efterat de kontraherende Regjeringer havde anerkjendt, at en Regulering af Sydtysklands Forsvarssystem kun kan opnaaes i Sammenhæng med Nordtysklands, fandt man det hensigtsmæssigt at begynde Underhandlinger derom, og kom man den 6te Juli d. A. i en „Likvidationskommission" overens om: 1) at det tidligere tyske Forbunds Fæstningsmateriel ikke skal deles eller sælges, men bestyres, vedligeholdes og suppleres i det almindelige tyske Forsvarssystems Interesse; 2) at i Anliggender, som ere af væsentlig Indflydelse paa det samlede tyske Forsvarssystem, de sydtyske Regjeringer, i Regelen ved de Militærbefuldmægtigede, skulle høre det nordtyske Forbunds Anskuelser og, saafremt de ikke maatte være istand til at gaa ind paa dem, meddele Grunderne derfor. Samme Fremgangsmaade vil det nordtyske Forbund følge overfor Sydtyskland. De saaledes vedtagne Regler, der give Preussen en ny Indflydelse over de sydtyske Stater, ere senere blevne ratificerede af de vedkommende Regjeringer og have altsaa nu bindende Gyldighed. „Augsb. Allg. Zeit." ser i de indgaaede Overenskomster „et betydeligt Skridt til den nationale Enhed", og et nyt Brud paa den Traktat, som Preussen sluttede i Prag med det bestemte Forsæt ikke noget Øieblik at tænke paa dens Overholdelse, uden forsaavidt den var til Gavn for det.

De preussiske Blade beskylde i deres Forbitrelse over at saa mange Frankfurtere have ladet deres Sønner erhverve Borgerret i Schweiz disse for Mangel paa Fædrelandssind og for Blødagtighed og gjøre til Forsvar for den preussiske Udvisningsordre gjældende, at naar man fandt sig i, at de, der havde Raad dertil, erhvervede Borgerret i et andet Land, saa vilde man skabe en Ulighed, idet de Rige da vilde kunne vælte den Byrde, der tilkommer dem at bære, over paa Andres Skuldre. Imod denne Beskyldning protesterer en Familiefader i „Frankf. Beobachter", idet han skriver: „Jeg har sex Sønner, og jeg vil ikke bringe nogen af dem i den Nødvendighed at skulle være preussisk Soldat — men ikke „for at vælte en Byrde over paa Andres Skuldre", eller hvad man forresten anfører som Beveggrunde, men fordi den hele Indretning, saaledes som vi her have den, maa vække Uvillie hos ethvert tænkende Menneske. Saalænge Krig og Fred ikke afhænge af Folkets frie Bestemmelse, saalænge Soldaterne betragtes som et exklusiv „Stand", og Justitsen hos dem kun udøves af Medlemmer af „Standen", saa længe er det ikke for os nogen attraaelsesværdig Ære at høre til denne Stand. Naar disse Mangler engang høre op, vil det eiheller falde nogen Frankfurter ind at undandrage paa Grund af sin Værnepligt. Naar Soldaten først engang er, hvad han skal være — blot en Forsvarer af sit Fædreland, naar det trues af Fare — saa lader jeg med Fornøielse mine Sønner gjøre Tjeneste".

Fra „Slesvigholsteen" skrives der til „Stuttg. Beobachter": „En Afstemning om Preussisk eller Dansk vilde for Tiden give 7/8 for Dansk. Jeg er endnu af samme Mening som før 1866, at der ikke kan blive Noget af Tyskland, førend Preussen er slaaet sønder og sammen. Som det første Skridt til det tyske Folks Opvækkelse vilde jeg, og Mange med mig, derfor betragte Preussens Tilintetgjørelse som Stat ved hvilkensomhelst Magt, selv med Bevidstheden om, at der ved en saadan Eventualitet sandsynligvis strax vilde indtræde de frygteligste Tilstande".

Rumæniske Forholde. Fyrst Carl af Rumæniens Besøg hos den russiske Keiser har vakt endel Opmærksomhed i Østerrige, hvor man kjender den rumænisk-hohenzollerske Fyrstes Udvidelsesplaner. En Artikel i „Neue fr. Presse" omtaler Reisen paa følgende Maade: Det er, som om der ved denne Visit skulde ydes Czaren en Erstatning for det paatænkte, men af allehaande Hensyn udeblevne Besøg af Vicekongen af Ægypten. Khediven kom ikke, men Fyrst Carl af Rumænien kom, og saaledes havde Herskeren over alle Russer den Tilfredsstillelse, dog at se een af Portens Vasaller ved sit Hof. De Grunde, som have bevæget Fyrst Carl til at foretage Udflugten til Livadia, er det ikke vanskeligt at gjætte. Han trænger til en Støtte og søger den i Rusland overensstemmende med den rumæniske Politiks Grundkarakter og Hohenzollernes Sympathi. Hvor meget Fyrst Carl personlig beskjeftiger sig med Politik, det vide vi ikke, men vi formode, at han i ledige Timer, af hvilke han vel har temmelig mange, omsvæves af Drømme om vordende Selvstændighed. Ministeren Bratiano er styrtet, men den Krone, som han lod blinke for den ungdommelige Fyrste, har denne neppe slaaet af Tankerne. Prins Carl fandt sig altfor længe i Bratianos Færd til at man skulde tro, at han ikke stræber efter noget Mere end at vedblive at være en tro Vasal af Sultanen. Han har vel endnu ikke gjort Noget for at fortjene Titel af den europæiske Khedive, men han har ikke blot tilladt de krigerske Rustninger i sit Land og dækket dem med sin Autoritet, han fortsætter dem endnu den Dag idag. Hvad andet Formaal kunne de have end Løsrivelsen? Hvorfor klæder Rumænien sig i Harnisk, naar det ikke vil kjæmpe imod Halvmaanen? I Corresp. Slave læse vi et Brev fra Bukarest, som belærer os om, at ikke Tyrkiet, men Ungarn er den Fiende, imod hvilken Rumænien ruster siig. „Vi ere fast bestemte paa," saaledes ender Brevet, „at benytte den første Leilighed til at blive færdige med den magyariske Arrogance, og vi haabe endog, at denne Leilighed ikke skal lade vente længe paa sig." Disse Trusler overraske just ikke ved deres Nyhed. Det barnagtige Overmod, som paa nogle faa fornuftige Undtagelser nær opfylder Politikerne i Donaufyrstendømmerne, vil ikke lade sig nøie med at arbeide paa Afkastelsen af „det tyrkiske Aag", det vil ogsaa trænge erobrende frem imod Vest. I Grunden er Trangen dertil tilgivelig. Rumænerne føle, at de ere Orientalere, men de ville ikke være det, de længes efter Vestens Kultur. Istedetfor nu at vente til Kulturen trænger frem til dem, ville de gaa den imøde. At de holde det for muligt, deri ligger deres utrolige Forblindelse. Men det er ikke dem alene, der i den sidste Tid have fremkaldt en imod Ungarn saa fiendtlig Stemning i Fyrstendømmerne. Hvad vi se i Rumænien, er et Fotografi, frembragt ved Solen fra St. Petersborg. I Baggrunden af alle Taabeligheder, alle Pralerier og krigerske Fanfarronader staar Rusland. Dets Indflydelse kalder tillive hos Rumænerne en Ide, som Kossuth engang har udkastet i Revolutionens Brænding: Donauriget. Der gives Ungarere, som endnu den Dag idag sværme derfor; „Ungarn til det sorte Hav", det er deres Feltraab. Modstykket holdes nu frem for dem fra Bukarest. Der heder det: „Rumænien til Theiß". Donauriget, det er det, som ogsaa de urolige Hoveder i Fyrstendømmerne ville have, kun med den Forskjel, at de gjerne ville gjøre Magyarerne, hvilke Kossuth tænkte sig som Herrer i dette Rige, til Tjenere. Donauriget har allerede Katharina II. foreslaaet Keiser Joseph II. Naturligvis skulde en russisk Prins bestige dets Throne, der skulde stiftes en russisk Sekundogenitur. Den russiske Politik er saa arvelig som ingen anden; den forplanter sig fra Slægt til Slægt som Familiesygdom. Derfor nærer man maaske endnu den Dag idag lignende Tanker i Petersborg. Men Spidsen af disse Planer, som man igjen optager, er ikke blot rettet imod Tyrkiet, men ogsaa imod Østerrige. Det afgiver virkelig Stof til Eftertanke. Man bør ikke glemme, at Rumænien er et Speil af den russiske Politik. Det Fiendskab, som raser imod Ungarn, oppustes eller godkjendes idetmindste fra Neva. Men hvor selvstændigt Ungarn end kan føle sig siden Dualismens Indførelse, er det dog kun en Del af Østerrige; ethvert Slag, som man tiltænker Ungarn, maa ogsaa ramme Østerrige. Rumæniens Fiendskab imod Ungarn er et Udtryk for det russiske Fiendskab imod Østerrige. Rusland tilgiver ikke Østerrige dets Holdning i Krimkrigen, endnu mindre dets tyrkevenlige Politik i Orienten. Da Keiser Nikolaus lod sine Hære marschere ind i Ungarn, gjorde han det ikke for at redde Østerrige, men af Frygt for Revolutionen og af Bekymring for, at Ungarerne ved deres Seir kunde rive Polen med til en Opstand. Alligevel fordrede han Tak, megen Tak for sin Understøttelse, og den officielle russiske Verden taler endnu bestandig om Østerriges „Utaknemmelighed" under Krimkrigen. De russiske Forsøg paa at gjøre Østerrige til Medskyldig i Tyrkiets Sønderlemmelse, ligesom man havde gjort det til Medskyldig i Polens Deling, ere hidtil bestandig strandede; efter kort Vaklen har den østerrigske Politik bestandig igjen valgt den rette Vei og er gaaet frem usikkert og langsomt, men dog i den rigtige Retning. Fra Rusland truer derfor den egentlige Fare; paa Rusland kunne vi anvende, hvad Baron Orczy sagde i den ungarske Delegation, at nemlig Østerrige kunde angribes paa alle Sider og maatte stole paa sin egen Kraft, ikke paa Allianccr, thi de Allierede vilde let blive vore Herrer. Vistnok truer der ikke nogen øieblikkelig Fare, allermindst fra Rumænerne, hos hvilke kun Tungen er frygtelig. Fyrst Carl vil ligesaa lidt foretage et Erobringstog til Ungarn, som han vil gifte sig med en Prindsesse af Leuchtenberg. Det Sidste er vel oftere blevet anmeldt, men vil falde vanskeligt, da han vel hverken vil formæle sig med Enkekeiserinden af Brasilien eller med Enkedronningen af Sverige, men de to ungdommelige Prinsesser af det leuchtenbergske Hus ere begge gifte, den ældre fra 1863 med Prins Vilhelm af Baden, den yngre fra 1868 med Prins Petrowitch af Oldenborg".

Som bekjendt har Paven ogsaa indbudt Protestanterne til at sende Repræsentanter til det forestaaende Koncilium, og en skotsk Præst, Dr. John Cumming har taget denne Opfordring alvorlig og har, da han ikke har kunnet faa de fornødne Oplysninger hos de katholske Geistlige i England, sendt selve Paven et Brev, hvori han spørger Hs. Hellighed, om det vil blive de Protestanter, der modtage Indbydelsen, tilladt paa Konciliet at udvikle de Grunde, hvorfor de have skilt sig fra den romerske Kirke. For den engelske Presse, som i Mangel af andet Stof til Verdensbegivenheder i disse Dage har fundet et saadant i en mellem amerikanske og engelske Studenter foretagen Kaproning, ved hvilken Englænderne seirede, har ogsaa Dr. Cummings Brev afgivet Stof til Betragtninger, og han har nærmere begrundet og forsvaret det af ham gjorte Skridt. Corresp. Italienne længes efter at vide, hvad Paven vil svare, og finder, at Dr. Cummings Spørgsmaal er fuldkomment berettiget; thi „hvad skulde Protestanterne ved Konciliet, naar de ikke kunde aabne Munden? Hvad kan det nytte at indbyde dem til et Festmaaltid, naar de ikke skulde kunne smage paa en eneste Ret?"

I Lüttich agtes der afholdt en stor international Skyttefest, hvortil ogsaa Paris's Nationalgarde er indbuden. Chefen, General Mellinet, har modtaget Indbydelsen, og Nationalgarden vil blive repræsenteret af en Bataljon, der skal sammensættes af Frivillige, som ville begive sig til Lüttich med et Musikkorps i Spidsen.

Prins Oskar med Familie afreiste Kl. 9 i Formiddag med Dampskibet „Kristiania". Ved Afreisen vare Byens Autoriteter og Prinsens Stab nærværende for at gjøre sin Opvartning.

Drammens Jernbanen. Efter Forlydende skal Bankdirektør Frølichs Underhandlinger om Jernbanelaanet være mislykkede, væsentligst som det synes af Frygt for, at de opstillede Beregninger skulle vise sig mindre paalidelige. Der

skal i ethvert Fald være forlangt Garanti enten af Staten eller Kristiania Kommune.

Sueztogtet. Som før meddelt vil „Nordstjernen" blive sendt til Suez ved Aabningshøitidelighederne, som nu sikkert vil finde Sted 17de Novbr. Lesseps har allerede udfærdiget Regulativ for Kanalafgifterne. — Ifølge første Artikel i Regulativet kan Kanalen befares af Skibe af alle Nationaliteter, naar deres Dybde ikke overstiger 7 Meter 50 Centimeter, idet Kanalens Dybde udgjør 8 Meter. Maximumshurtigheden for Skibes Seillads i Kanalen er foreløbig ansat til 10 Kilometer i Timen. Gjennemfartsafgiften fra det ene Hav til det andet er fastsat til 10 Franks pr. Ton og 10 Frks. pr. Passager, betalbare i Port-Saïd. Ethvert Skib over 100 Tons Drægtighed er pligtig til at benytte Selskabets Lods, medens Skibets Fører iøvrigt bliver ansvarlig for dets Manøver m. v. — Ifølge en Notits i et andet Blad skal Amanuensis Lieblein af Hans Maj. Kongen have faaet et Reisestipendium paa 750 Rdlr. Hamb. Bko. for „i videnskabelig og teknisk Henseende" at repræsentere Norge; han skal faa fri Overreise fra Italien til Suez med den svenske Fregat „Vanadis".

Finants- og Told-Departementet har under 4de ds. beskikket:

1. Norskarl F. O. H. V. Meilænder til Undertoldbetjent i Flekkefjords Tolddistrikt.
2. Leiet Undertoldbetjent R. Hilditsch til Undertoldbetjent i Stavangers Tolddistrikt.
3. Konstitueret Undertoldbetjent M. K. Brogaard og
4. Kommandersergeant ved Norske Jægerkorps O. Paulsen til Undertoldbetjente i Kristiansunds Tolddistrikt, samt
5. Toldassistent paa Kongsvinger L. L. Uchermann til Undertoldbetjent i Tromsø Tolddistrikt.

Import. Til Kristiania Toldsted er i August Maaned indført af følgende Varer: Kaffe 259,410 Pd., Sukker, hvidt, 190,640 Pd., do., gult, 142,710 Pd., Smør 32 Tønder, 463 Butter, 44 Dritter, 898 Fjerdinger, 139 Ottinger.

Brand i Aker. I Formiddag Kl. $10\frac{1}{2}$ udbrød Ild paa Gaarden Lille Frøen i Aker i en af Udhusbygningerne, der tjente til Vedrum, Stald og Lade. Gaardens Mandskab var i Marken, da Ilden brød ud, og da den inden kort Tid naaede den Avling, som her var opbevaret, stod Bygningen snart i Lue. Mandskab og Sprøite fra Gaustad Asyl lykkedes det at standse Ildens Udbredelse til de nærliggende store Ladebygninger, indtil Sprøiter fra Byen kunde komme i Virksomhed, hvorefter strax al Fare for disse og for Hovedbygningen ophørte. Ilden blev derpaa i Løbet af en Times Tid slukket. Aarsagen til dens Opkomst er uforklarlig. Den udbrød i Vedrummet, hvor der ikke skal have været Folk siden igaar. Bygningen var assureret i den alm. Brandkasse og Avlingen m. V. i Akershus Amts Brandforsikringsselskab.

Brandstiftelse. Kjøbmand Ove Caspersen i Kongens Gade anmeldte den 1ste ds., at der om Eftermiddagen samme Dag var opdaget Ildløs i en Kasse fuld af Affaldspapir og lignende, som henstod i Kjelderen i hans Gaard. Nedgangen til Kjelderen var aaben. Ilden, som øieblikkelig slukkedes, opdagedes af en Trop Musikantere, som stode i Gaarden og spillede. Den ene af disse havde bemærket en liden Gut, hvis Dragt han beskrev, som var kommen op af Kjælderen, da Ilden blev bemærket. Dels efter denne Beskrivelse og dels efter Opgivende af Caspersens Gut, som forklarede, at en liden Gut, A. K., nogen Tid før Branden var seet i Gaarden, ledededes Opmærksomheden hen paa denne Gut, som tidligere har været anholdt for Tyveri, og som har gjort sig bemærket for sin efter hans Alder (8 Aar) forbausende Færdighed i at lyve.

Ved at underkastes Examination, forklarede denne Gut, at han havde været i Kjælderen, da Ilden begyndte, og denne opstod derved, at en Gut, som Angjældende snart navngav Oskar Fredal, snart noget anderledes, havde tændt i en Fyrstikke og dermed antændt Papiret i Kassen, „for at se, hvorledes det saa ud." Fyrstikkerne skulde Oskar have kjøbt „for en Halvskilling hos en Kjøbmand i Kongens Gade." Angjældende fulgtes af en Politibetjent og sin Fader ned til den opgivne Kjøbmand, for at faa hørt, om den omtalte Oskar var kjendt der, men ingen Oplysning var at erholde. Fremdeles paaviste Angjældende nede i Kjælderen hos Caspersen, hvorledes det Hele var tilgaaet, navnlig, at Oskar havde revet af Fyrstikken paa Æsken og havde sat den hen i Papiret og antændt dette. Senere har Angjældende forandret denne Forklaring derhen, at Oskar Fredal er en opdigtet Person, og at han selv alene var nede i Kjelderen, hvor han fandt en Æske Fyrstikker paa Kjeldergulvet. Han antændte en Stikke og satte den hen til Papiret, som derved begyndte at brænde. Han opgiver, at han gik ned i Kjelderen for at finde „Trinser", d. e. Ruller, hvorpaa Baand har været oprullet. Han er nemlig noget kjendt i Gaarden.

Paa Forespørgsel fortalte Angjældende ganske ligefrem, at Oskar Fredal havde tændt Ild i den store Gaard, „som Taget brændte af og som laa oppe ved Slottet". Denne Forklaring har han flere Gange gjentaget, dog med Varianter navnlig, at Oskar kun havde fortalt, at han havde antændt Ilden, medens Angjældende i Begyndelsen fortalte, at han selv havde seet Oskar gjøre det. Efterat han aldeles har forladt Forklaringen om Oskar Fredal, der ikke kjendes af Nogen, har Angjældende heller ikke længere villet forklare Noget om Ilden i Nordraachs Gaard. Han har opgivet, at han gik derhen i Følge med to navngivne Gutter, men disse have hver for sig oplyst, at de vistnok traf Angjældende ved Branden, men at de ikke vare i Følge med ham derhen. Angjældende foer omkring og legede og morede sig over Branden.

Angjældendes Fader, som er en stræbsom yngre Haandværker, har truffet Foranstaltning til at faa Angjældende udsat hos brave Folk paa Landet.

Kongsberg Sølvværk. I 9de Bergmaaneds 4de Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 170 Mk. 3 Lod gediegent Sølv.

Nyt Skib. I Torsdags gik fra Hr. S. Wiborgs Skibsværft i Kragerø et Skrog af Stabelen, der vil maale noget over 100 K.-L., skal rigges til Bark og fik Navnet „Freia". Det er et langt, lavbygget, særdeles smukt konstrueret Skibsskrog og skal derhos være solid bygget.

Den gule Feber har ifølge Meddelelse til „Ned. Amtst." i Sommer raset stærkt i de vestindiske Søstæder og krævet mange Ofre blandt de Søfarende, fornemmelig i Byerne Havana og Matanzas. Ombord i Skibet „Vestalinden" af Kragerø skal Sygdommen især have raset stærkt. Efterat Kapteinen som det første Offer var bortrevet, blev Styrmanden ansat som Fører, hvorpaa denne igjen engagerede Styrmand fra et Skib, hjemmehørende i Risør. Denne Styrmand blev det næste Offer, og efterat „Vestalinden" derefter havde forladt Havnen, synes Sygdommen ombord at have tiltaget med forøget Voldsomhed; thi saavel Fører som Styrmand og den øvrige Besætning, paa 2 Mand nær, skal siden være døde, og Fartøiet i denne Tilstand blevet antruffet af et amerikansk Dampskib, der indbugserede det til Kap Hatteras. — Saavel i dette som i flere andre norske Skibe skal falt Proviant under deres Henliggen i den epidemibefængte Havn for det allervæsentligste være bleven benyttet.

Dødsfald. Iforgaars afgik, ifølge „Kr. Stiftsav.", ved Døden fhv. Indrulleringschef Ludvig Nyberg i en Alder af $80\frac{1}{2}$ Aar. Han deltog som Officer paa Kanonbaadene i Krigen 1807 ff. og var med i flere Træfninger med de engelske Krigsskibe. Ved Marineetablissementets Overflyttelse til Horten i 1819 ansattes han der som Ekvipagemester; i denne Stilling, hvori han udviklede en meget fortjenstlig Virksomhed, vedblev han til 1842; i de sidste Aar af denne Tid var han ogsaa udkommanderet som Chef ved et Par Togter. 1842 forflyttedes han her til Byen som Chef for Marinens Værft, hvilket han tog sig af med den samme virksomme Energi, som altid udmærkede ham, og forblev i denne Stilling til 1856, da han begav sig til Stockholm for at overtage Forretningerne som Referent for Marinens Kommandosager hos H. M. Kongen. Efterat hans Tid her var udløbet, udnævntes han til Indrulleringschef i Drammen, fra hvilken Post han i 1864 tog sin Afsked. Han var en dygtig og anseet Officer og blev i 1835 udnævnt til Ridder af Sværdordenen, i 1855 til Ridder af St. Olafsordenen for militær Fortjeneste, ligesom han ogsaa var Ridder af Æreslegionen.

Fiskeudførslen i August Maaned. Fra Haugesund er udført:

Af Vaarsild	til Sverige	$3691\frac{1}{4}$	Tdr.
» Fedsild	» —	$6232\frac{1}{2}$	—
» Brisling	» —	88	—
» Torsk	» —	140	Voger.
» Vaarsild	» Rusland	906	Tdr.
» —	» Preussen	$56\frac{1}{4}$	—
» Fedsild	» —	$4197\frac{3}{4}$	—
» —	» Hamburg	291	—
» Brisling	» —	2	—

— Fra Stavanger er i August Maaned d. A. udført 17,067 Tdr. Vaarsild, 8854 Tdr. Fedsild og 1854 Tdr. Brisling. Fra Bergen er i samme Maaned udført 9271 Tdr. Vaarsild, 14,176 Tdr. Storsild, 61,941 Tdr. Fedsild og 99 Tdr. Brisling.

Sunket Dampskib. (Stvg.) Dampskibet „Bjørgvin", der var paa Tur østover med en Dampmudderpram paa Slæb, skal være sprungen læk og sunken udenfor Jedderen. Folkene ere komne iland paa Gaarden Vig.

Fra Storlidalen skrives til Trhj. Adr.: Allerede i et Par Dage har Sneen vist sig truende i de øverste Fjeldlier, og nu er Marken overalt fra Fjeldspidserne til Dalbunden bedækket med et Snelag, hvis Tykkelse stadig forøges af tætte nedfaldende Masser. Slaatten har paa Grund heraf maattet standses og de halvmodne Agre trues med Ødelæggelse.

Bognyt. Om Appel i civile Sager ifølge den norske Lovgivning, med forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. af Dr. juris, Justitiarius i Norges Høiesteret P. C. Lasson. 419 S. Pris 1 Spd. 60 ß. Forlagt af Alb. Cammermeyer. Den anseede og flittige Forfatter vil vistnok ikke se sig skuffet i det Haab, han udtaler i Forordet til nærværende Bog om, at den vil blive modtaget med Velvillie saavel af Studerende som af juridiske Embeds- og Bestillingsmænd. Bogen, der forøvrigt ligesom Forfatterens tidligere Værker i flere Henseender ikke ganske svarer til Nutidens almindelige Fordringer til streng systematisk Fremstilling, er dog vel skikket til praktisk Haandbog, i hvilken Henseende et nøiagtigt og detailleret Register ogsaa betydelig letter Eftersøgningen af de Punkter, man vil vide Besked om. Overalt er der ved Siden af det lærde Apparat og Anførsler af juridiske Forfattere ogsaa gjort en Mængde Henvisninger til Retstidenden. Forfatteren oplyser, at Værket oprindelig er udarbeidet af ham som Medlem af den ved kgl. Resol. af 11te Jan. 1853 nedsatte Proceslovkommission, som imidlertid blev opløst efterat den havde fuldendt sin Betænkning angaaende Civilprocessen, forinden det civile Appelvæsen var taget under Behandling. Under dette Arbeide gjorde han en omhyggelig Undersøgelse af denne Materie saavel efter vor Lovgivning som efter fremmede, og han har ved nu senere at gjennemgaa hint forberedende Arbeide havt Anledning til at gaa dybere ind i Tingen, end skeet er i hans i 1836 udgivne Haandbog i Processen og i Suplementet hertil fra 1841.

Kongeriget Norges Grundlov med dens Tillæg og senere Ændringer med Henvisninger af Prof. Fr. Brandt. Johan Dahls Forlag. Denne nyeste Udgave af Grundloven er fuldkommen tidsmæssig; den indeholder nemlig de paa sidste Storthing vedtagne Grundlovsforandringer, og den er indrettet saaledes, at de gjældende Bestemmelser ere indtagne hver paa sit Sted i Texten, medens de ældre Bestemmelser ere anførte med smaat Tryk nedenunder. Saaledes har man en for Valgbestyrere og Andre praktisk Udgave, saaledes som bl. A. en Indsender i vort Blad for nogle Dage siden ønskede den. En anden god Ting ved denne Udgave er, at den er forsynet med en bred Marg til at skrive Tillæg og Noter i.

Samling af Exempler til Indøvelse af Grammatikens Begyndelsesgrunde af Overlærer Jakob Løkke. Drammen. H. Lyches Forlag. 29 S. Bogen er egentlig et nyt Oplag af samme Forfatters tidligere til Bojesens danske, ogsaa i vore Skoler brugelige, Grammatik afpassede Exempelsamling, der nu er afpasset efter Forfatterens eget „Omrids af Modersmaalets Grammatik". En saadan Exempelsamling ved den praktiske Indøvelse af Grammatiken har utvivlsomt sin Nytte, da Grammatiken selv ikke vel kan overfyldes med det tilstrækkelige Antal Exempler, og Læsebogen jo ikke egentlig er bestemt til at være nogen Exempelsamling.

Om Kystforsvaret, efter de vundne Erfaringer og officielle Rapporter under den sidste store nordamerikanske Krig 1861—65. Fra det Amerikanske ved Carl V. Roosen. Trondhjem, Brækstad & Ko. 1869. 91 S. Med Præsident Grants Portræt og 2 lithograferede Planer. Uagtet vi mangle Sagkundskab nok til at kunne sige, hvad Værd Theoretikere nutildags under den hurtige Udvikling af alt Søforsvarsvæsen ville tillægge de Erfaringer, den nordamerikanske Krig bragte, saa staar det dog formentlig fast, at Erfaringerne fra denne Krig, hvorved Monitorer og deslige Krigsmaskiner første Gang prøvedes, endnu danner Grundlaget for Krigsvidenskabens Udvikling. Denne smukt udstyrede Bog tør derfor læses med Interesse — endog af Ikke-Fagmænd. Og maaske har den saameget større Interesse for os i denne Tid, da Kystforsvaret, som Bogen omhandler, er af de Ting, som hertillands kan siges at staa paa Dagsordenen.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 7de Septbr.

„Agence Havas" erklærer Rygterne om Keiserens Sygdom for urigtige. Det siges, at han igaar Formiddag arbeidede sammen med Kabinetschefen.

„Tom-Jim-Jack!"

Manden i Uniformen gik lige imod Gwynplaine, som stod med korslagte Arme.

„Hvorledes kan du være her, Gwynplaine?"

„Og du, Tom-Jim-Jack, hvorledes er du kommet ind her?"

„Ah, jeg forstaar, Josiane! Et Indfald. En Komediant, der er et Misfoster, det var formegen Skjønhed til at kunne staa imod."

„Du har forklædt dig for at komme ind her, Gwynplaine."

„Og du ogsaa, Tom-Jim-Jack."

„Gwynplaine, hvad betyder denne Pairsdragt?"

„Tom-Jim-Jack, hvad betyder denne Officersuniform?"

„Gwynplaine, jeg besvarer ingen Spørgsmaal."

„Jeg heller ikke, Tom-Jim-Jack."

„Gwynplaine, jeg heder ikke Tom-Jim-Jack."

„Tom-Jim-Jack, jeg heder ikke Gwynplaine."

„Gwynplaine, jeg er i mit eget Hus."

„Tom-Jim-Jack, jeg er i mit eget Hus."

„Jeg forbyder dig at være mit Ekko. Du har Ironien, men jeg har min Kjæp. Ti med dine elendige Parodier, elendige Dumrian."

Gwynplaine blegnede.

„Dumrian kan du selv være. Du skal give mig Opreisning for denne Fornærmelse."

„I din Bod saameget du behager. Med knyttede Næver."

„Her og med Kaarderne."

„Ven Gwynplaine, Kaarden er for Adelsmanden. Jeg slaaes blot med mine Jævnlige. Vi ere lige gode for den knyttede Næve, men ulige for Kaarden. I Tadcasterværtshuset kan Tom-Jim-Jack boxe med Gwynplaine. I Windsor er det en anden Ting."

„Jeg vil sige dig Noget . . ."

maskineri. Og det kunde behøves, thi man spillede Dramaer der. — Disse mangfoldige og indestængte Værelser vakte Forestillinger om tilbundne Øine, famlende Hænder, kvalt Latter, Blindebuk og Gjemsel, og paa samme Tid bragte de En at tænke paa Atriderne, Plantageneterne, Medicis, paa de vilde Riddere af Eliz, paa Rizzio, paa løftede Sværd, der forfulgte en Flygtning fra Værelse til Værelse.

Gwynplaine befandt sig i Smaaværelserne paa Corleone-Lodge.

Han følte et feberagtigt Begjær efter at komme ud derfra, ud i det Frie, ud til Dea. Dette Væv af Korridorer og Celler, af Løndøre og uventede Døre hindrede og opholdt ham.

Paa det ene Værelse fulgte et andet. Nu og da store, firkantede Saloner. Han mødte ikke en levende Sjæl. Han lyttede. Ingen Bevægelse.

Nu og da syntes han, at Nogen kom bag ham.

Stundom syntes han at se Nogen komme sig imøde. Det var ham selv, i et Speil, i en fornem Herres Dragt.

Det var ham, utroligt. Han kjendte sig selv igjen, dog ikke strax.

Han vedblev at gaa. Han gik sig vild i den indre Arkitekturs Irgange. Her var der et mystisk Kabinet, koket malet og skulpteret, der et tvetydigt Kapel, indlagt med Perlemor og Emalje, her en af disse tiltrækkende Tilflugtssteder for de kvindelige Luner, hvilke fra de Tider ogsaa have faaet Navn af Boudoirer. Overalt, i Taget, paa Væggerne, ja endog paa Gulvet saa man Grupper af Fløiel eller Metal af Fugle og Træer, af den yppigste Vegetation, indfattet i Perler. Slebne Krystaller, Glasset spillede Ædelsten. Det Smaragdgrønne blandede sig med den opgaaende Sols Guld i disse glimrende Facetter. En Pragt, der paa en Gang var fin og slesende.

Gwynplaine søgte efter en Udgang.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 7de Septbr.

Foruden Dampskibet „St. Olaf" skal Dampskibet „Mercurius", Kapt. Smeby, førstkommende Lørdag begynde en 14-daglig Fart paa Hamburg; der vil saaledes i Høst ugentlig ankomme Dampskib fra Hamburg.

Idag er indklareret: Dampskibet „Argo" fra Hull med Stykgods, Jagt „Recta", Kapt. N. T. Nielsen, fra Riga med en Ladning Hamp og endel Fjær og Dun, Skonnert „Gut-Heil", Kapt. J. G. Müller, fra Antwerpen med en Ladning Stykgods.

Konkurs. Drøbaks Skifteret: Skibsfører Ulrik Angel den 2den Septbr. Samling 18de Septbr. Fordringer meldes inden 1ste Novbr. og prøves den 15de s. M. Namdals Skifteret: Handelsborger Martinus Wik i Namsos den 27de Aug. Midlertidig Bestyrer Sagfører C. Hagemann. Samling den 9de Septbr. Fordringer meldes inden 27de Oktober og prøves den 9de Novbr. Bergens Skifteret: Handelsmand Andr. Andersen den 30te Aug. Midlertidig Bestyrer Overretssagf. Greve. Samling den 9de Septbr. Fordringer meldes inden 14de Oktober og prøves 4de November. Tromsø Skifteret: Handelsmand A. Sæhlmyr den 24de Aug. Midlertidig Bestyrer Sagfører Ebeltoft. Samling den 28de Aug. Fordringer meldes inden 13de Novbr. og prøves 26de s. M. Nordre Helgelands Skifteret: Gaardbruger Niels Jonassen Ytteren den 12te Aug. Samling 28de Septbr. Fordringer meldes inden 31te Oktober og prøves 15de Novbr. Handelsmand B. Gotaas den 20de Aug. Midlertidig Bestyrer Sagfører H. K. Møller. Samling den 18de Septbr. Fordringer meldes inden 31te Oktober og prøves 15de Novbr.

Skifteberetninger. Solør Skifteret: Samling den 16de Septbr. i J. T. A. Schøyens Konkursbo. Østerrisørs Skifteret: Samling den 20de Septbr. i Handelsfirmaet Joh. Riis & Ko.s Konkursbo til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag. K. B. Schulerud af Hurum og Stationsmester Chr. Sivertsen af Eker have erholdt sine Boer extraderede. Følgende Boer ere sluttede: Skræddermester Peder Kristensens Konkursbo i Kristania; Christen Olsen Bræækkes do. i Søndre Jarlsberg og Johan Pedersen Store Stangs do. af do. Mandals Skifteret: Samling den 23de Septbr. i P. O. Syrdals Konkursbo til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar lavest i Nordland. Vinden er SOlig laber med mild og fugtig Luft i Aalesund, Taage i Skudesnæs og Mandal. Udsigterne ere til Sydlig til SVlig Vind med opklarende Veir.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 8de September Kl. 7½—9¾ gives (for første Gang): **Revuen**, Vaudeville-Komedie i 3 Akter af Fritz Holst.

Orkekestret udfører (for første Gang):

1. Overture: **En Morgen, en Middag, en Aften i Wien** af Suppé.
2. **Prinsesse Lovise-Polka** af Lumbye.
3. **En Tour paa Dyrehavsbakken** af Lumbye.

Folkehøiskolen i Gudbrandsdalen

aabnes igjen den 14de Oktober. De vigtigste Fag ere: Historie, især Norges, og Modersmaal samt Landbrug og Naturlære. Desuden øves Gutterne i Sang, Skrivning, Regning og Bogholderi, ligesom der meddeles lidt Kjendskab til vore bedste Forfattere og vore vigtigste Love og Indretninger.

Skolens Øiemed er at vække Folkeaanden hos de Unge og hjælpe dem til at blive myndige Medlemmer af det norske Folk.

Ingen optages yngre end 18 Aar. Særskilte Forkundskaber kræves ikke. Enhver, som kommer, kan tage med sin Katekisme og Bibelhistorie; andre Skolebøger kan faaes kjøbt eller leiet ved Skolen.

Det er Meningen, at enhver Gut skal blive mindst 2 Halvaar ved Skolen; i den Tid bliver det Hele gjennemgaaet. Men Ingen er bunden for længere Tid end 1 Maaned. Skolepengene er 2 Spd. maanedlig. Endel Gutter kan faa Hus og Kost ved Skolen for 4½ Spd. om Maaneden, og kan, om de vil, betale dette med Madvarer. De, som ikke har Sengklæder med, betaler for dem 60 ß for Vinteren. Ellers er der let Adgang til at faa leiet sig ind i Grandelaget. De, som vil komme til Skolen, faar være saa snille at underrette mig om det før 1ste Oktober. Alle Slags nærmere Oplysninger er jeg med Glæde villig til at give.

Romundgaard i Sell, Juli 1869.

Kristoffer Brun.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Til Amerika

expederer vi i Løbet af denne Maaned Passagerer til betydelig nedsatte Priser.

Blichfeldt, Knoph & Co.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Fra Pressen er udkommen:

L. Kr. Daa: **Om Nationaliteternes Udvikling.** 320 Sider. Pris 108 ß.

E. Sundt: **Om Renligheds-Stellet i Norge.** Til Oplysning om Flid og Fremskridt Landet. Tilegnet **Norges Storthing.** Pris 96 ß.

J. Chr. Abelsted.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Udkommet er og faaes i Cappelens Boglade:

De vigtigste Opdagelser i forskjellige Verdensdele.

Med 90 Afbildninger.

14 Ark Oktav. Pris 24 ß heftet.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Min Handel med Colonialvarer, Meel & Gryn anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Carl Joh. Holmsen,

Trondhjemsveien No. 6.

Brød! Brød!

Mit velbekjendte gode Brød, syret og usyret, med og uden Karve, er fra idag af betydelig større.

Carl Johan Holmsen,

Trondhjemsveien No. 6.

Af den anerkjendte gode

Blanksværte

paa Flasker er Forsyning ankommen.

G. L. Beichmann.

Fjær, Duun & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Bpd.

Gaasedunn til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.

Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos

Gunerius Pettersen.

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation, i Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

Gravmonumenter,

Kors og **Plader** realiseres til nedsatte Priser. **Peter Seest,**

Dronningens Gade No. 34.

Koge-Apparater

for Parafin og Petroleum, patenterede for Norge, faaes alene hos

Peter Seest,

Dronningens Gade No. 34.

Brugsanvisninger udleveres.

En fuldstændig Borgeruniform med Bandolæder og Patrontaske er tilsalgs. Avis-Exped. anviser.

Et Parti ledige Flasker, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i dobbelt Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det billigste af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Han fandt ingen. Det var umuligt at gjøre sig fortrolig med d.tte Sted. Intet stiger saa til Hovedet som Rigdommen, naar man ser den for første Gang. Og her kommer dertil en Labyrinth.

Ved hvert Skridt stødte han paa en Pragt, der lagde ham Hindringer i Veien, som syntes at sætte sig imod, at han gik derfra. Han befandt sig som i et Fuglelim af Glands og Pragt. Han følte sig greben og fastholdt.

„Hvilket forfærdeligt Palads!" tænkte han.

Han streifede ophidset omkring i denne Labyrinth, idet han spurgte sig selv, hvad dette skulde betyde. Han vilde ud i den frie Luft.

„Dea, Dea", gjentog han, som om han ikke vilde slippe den Traad, der skulde føre ham til Udgangen.

Undertiden raabte han:

„Er her ikke Nogen? — Kom hid!"

Intet Svar.

Disse Værelser tog aldrig Ende.

Alt var øde, tyst, blændende og ulykkesbebudende.

Saaledes tænker man sig de fortryllede Slotte.

Skjulte Varmeledere vedligeholdt en Sommertemperatur i disse Korridorer og Kabinetter. Juni Maaned syntes at være fangen af en Troldmand og indelukket i denne Labyrinth.

Nu og da duftede det En imøde, som fra usynlige Blomster. Overalt varmt, overalt Tæpper, man kunde have spadseret nøgen.

Gwynplaine saa ud gjennem Vinduerne. Udsigterne vexlede. Snart saa han Haver fulde af Vaarens og Morgenens friske Fagerhed, snart nye Façader med nye Statuer, snart spanske Patios, det vil sige smaa, firkantede Borggaarde mellem store Bygninger, stenlagte og fugtig kolde, snart en Flod, det var Themsen, snart et Taarn, det var Windsor.

Ude saa man saa tidligt paa Morgenen ikke en Vandrer.

Han standsede. Han lyttede.

„O, jeg vil, jeg skal herfra!" udbrød han.

„Jeg vil til Dea. Man skal ikke kunne holde mig tilbage med Vold. Ve den, der vil hindre mig fra at komme herfra."

„Hvad er det for et Taarn?"

„Er der en Kjæmpe, en Cerberus, en Drage, der vogter Porten til dette fortryllede Palads, saa skal jeg dræbe ham. Var de end en hel Armee, jeg skal tilintetgjøre dem."

„Dea! Dea!"

Pludselig hørte han Lyden af Skridt.

VIII. Man kjender hinanden igjen, men man kjender ikke hinanden.

Det var en Mands Skridt. De kom nærmere.

Gwynplaine lyttede.

Pludselig aabnes en skjult Dør, en frisk og mandig Stemme synger af fuld Hals Omkvædet paa en gammel fransk Vise.

Trois petits gorets sur leur fumier,
Juraient comme des porteurs de Chaise.*)

En Mand traadte ind i Værelset. Denne Mand havde Kaarde ved Siden, i Haanden en Hat med Fjædre, Snore og Kokarde, og var klædt i en stadselig, galoneret Søofficersuniform.

Gwynplaine sprang op som om en Fjæder havde sat ham i Bevægelse.

Han kjendte denne Mand, og denne Mand kjendte ham.

Over Begges bestyrtede Læber trængte samtidig følgende dobbelte Raab:

„Gwynplaine!"

---

*) Tre smaa Grise paa sin Gjødselhoug, svore som tre Dragoner.

Dagbladet.

No. 208. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 8de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Biri, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndo- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Ministerskiftet.

At vort Ministerium har altformange gamle og affældige Medlemmer, er allerede en meget gammel Sandhed. Man har søgt meget efter Grunden til dette Særsyn, at norske Statsraader kan glæde sig ved Udsigten til at blive siddende paa Taburetten saameget længere end udenlandske Statsmænd, og man har troet at finde det begrundet i de samme klimatiske Forholde, som gjør, at Mennesle fødes til længere Levedage heroppe i vort barske Land med den sure Nordenvind, end de, der fødes under en sydligere og blidere Himmel. Det mangler jo ikke paa, at vore Statsraader faa smage en og anden bidende, sur oppositionel Vind nu og da; men, som vi have seet, gjør sure Miner og Mistillidsvota dem Ingenting. Eller tror Nogen, at ikke f. Ex. Bretteville sidder mindst ligesaa fast som før, om ikke fastere, paa sin Taburet efter det Mistillidsvotum, han fik af Odelsthinget i 1860? Og Statsraad Wergeland da! Hasfnur var den Første, som viste sig paa ømfindtlig for Nordenvinden, at han krøb ned fra sit høie og vindhaarde Sæde; men een Svale gjør ingen Sommer. Vil man have et eftertrykkeligt Bevis paa, hvor seige de Mænd ere, som Guderne have benaadet med at faa sætte sig op paa Taburetterne, behøver man bare at huske paa, hvad der hændte under Statholdersagen. Kun 3 Mænd forlode da sine Taburetter, idet de ikke vilde forlade sine Meninger; de Øvrige forlode sine Meninger og beholdt sine Taburetter.

Vi have et System, som er et udelukkende norsk System. Det er patriotisk at holde paa det, og som sig hør og bør, sidder vore Statsraader sig her som de bedste Patrioter. Forskjellen mellem vort norske System og andre Landes Systemer, f. Ex. Englands, er ikke saa liden. Engelske Statsmænd sidde tidt saa tungt paa Taburetten, at den gaar i Knas under dem, d. v. s. de udfolde en Kraft og anstrænge sig saaledes i sit Statsmandskald for at gjennemføre store Planer til sit Folks og sit Lands Fremgang, at de tilsidst endog gjør den Folkemening urolig, som har løftet dem op, saa de maa vige Pladsen for Andre. Hos os har derimod Folkemeningen Lidet med Statsraadsudnævnelserne at gjøre; Kongen indbyder i Stilhed en eller anden Amtmand til at tage Plads paa Taburetten; Amtmanden bukker, takker som oftest og sætter sig op vad det anviste Sæde, men sætter sig varsomt, stille og lid, og vogter sig vel for voldsomme Bevægelser, som kunde sætte Stolens Styrke paa Prøve; og se! — derfor holder Taburetten sig tidt bedre i Længden end den Person, som sidder paa den. Det er det norske System. Hony qvi mal y' pense!

Hvor længe end en norsk Statsraad ved klog Forsigtighed og ved Smaafeilsførsel i Almindelighed kan holde sig oppe, saa kan der dog komme Tider, da han enten ifølge Naturens Orden eller paa Grund af uforudseede Omstændigheder maa trække sig tilbage fra det offentlige Liv.

Da det saaledes i Statholderstridens Tid truede med et alvorligere Sammenstød mellem Sverige og Norge, saaat Statsraad Birch-Reichenwald, som dengang kommanderede Skuden, gik fra Borde, lavede en Del sig til ogsaa at følge ham; men da Statsraad Stang kaldtes til Roret holdtes Skibsrotterne tilbage i Tillid til, at han skulde kunne besværge Faren. Senere er man imidlertid kommen underveir med, at han nok alligevel ikke var den rette Redningsmand; og Skibsrotterne forberede sig efter Sigende, for 2den Gang i Løbet af de sidste Tiaar, til at forlade Skibet.

Rygterne fra ivaares om Forandringer i Ministeriets Sammensætning dukke atter op igjen. Officielt er man imidlertid endnu ikke noget bestemt Tegn til, hvem man har besluttet at give Orlov fra Statsraadtjenesten, ligesaalidt som man kan mærke, hvem den Lykkelige er, der skal være udseet til Eftermand. Efter al Rimelighed vil dog Statsraad Møinichen, som nu er en Mand paa sine 72 Aar, og som efter Forlydende allerede nogen Tid skal have følt sig uskikket til længere at fylde sin Plads og nære Ønske om at kunne trække sig tilbage til Privatlivets Ro paa sine gamle Dage, i Løbet af Høsten træde ud af Hs. Majestæts norske Regjering. Og rygtevis berettes at ogsaa et Par andre Statsraader skulde have Lyst at forlade sine Poster og finde sikrere Tilflugtssteder, til næste Storthing træder sammen. Under de nuværende Forholde vil Opmærksomheden imidlertid ikke være saa stærkt rettet paa dem, som slippe ud af Ministeriet. Der er intet Lys der, som man vilde føle Savn efter, om det sluknede eller forsvandt. Det, som interessere mere, er derimod, hvem der skal komme isteden.

Af Mænd med den politiske graa Farve, som kunde harmonere med det nuværende Ministerium, er der imidlertid ikke saa stor Flok at vælge iblandt. Naar undtages Amtmand Meinich, er det vanskeligt at nævne Nogen, ialfald naar man ikke vil reskere at støde Blufærdigheden. Før sidste Storthing var der rigtignok endel Mænd, som gik med Statsraadsposter i Maven; men Folk som gaa endnu videre end den nuværende Regjering i unational og bureaukratisk Politik, vil man neppe nu vove at tale om engang; deres Tid er uigjenkaldelig omme. Denne Omstændighed, at det er saa vanskeligt at finde Mænd, der passer saavidt ind i den gamle politiske Surdeig, at det nye Element ikke fører nogen ny Situation med sig, gjør det forklarligt, at Regjeringens affældige Medlemmer søger gjensidig at støtte hinanden, saa længe det paa nogen Vis gaar an. Allerede O. J. Broch syntes paa gammel-ministrielle Hold at frygtes som den nye Vin, der vilde komme til at sprænge de gamle Vinslasker. Og man vil derfor neppe tage flere ind i Statsraadet af en saavidt liberal Farve og saavidt Styrke som han. Man har talt en Del om Amtmand Vogt; og som Navneværdi indtager Vogt en meget høi Rang, saa han kanske passer brav ind i Situationen; hans Sølvværdi vil derimod ikke tjene meget til at stoppe Ministeriets Vægtskaal i dets gradvise Ligevægtstab.

Hvad skal man altsaa gjøre, hvis et Ministerskifte nu skulde komme paa? Spørgsmaalet er i og for sig stort; men Situationen gjør det lidet. Det Bedste er uden Tvivl, at alt bliver ved det Gamle, saalænge det kan flyde, og Ministeriet maa vel endog kunne gjøre Regning paa en Smule Overbærenhed hos alle nationalsindede og frisindede Folk, om det selv anstrenger sig for at holde sig oppe indtil videre. Der vil lidet være vundet ved et Statsraadsskifte, som foregaar under saa flaue Tider som nu. Det bør derfor helst opsættes indtil det kan foregaa under Omstændigheder, da Landets Opinion kan udtale sig mere bestemt og med Kraft gjøre sin Mening gjældende. Mere end en Personforandring kan der ikke nu blive Tale om; og man har liden Sikkerhed for, at den nye Person vil gjøre sine Sager bedre end den gamle.

Z.

Juridiske Meddelelser.

Kristiania Kommune contra Handelsborger Ulnæs.

(Spørgsmaal om Expropriationsret).

Under en efter Forlangende af Kristiania Magistrat hos Handelsborger Ulnæs berammet Forretning til Afgivelse af Expropriationstart over, hvad der er ubebygget af Ulnæs's Grund No. 26 a i Møllergaden, som efter passeret Reguleringsforretning er bestemt at skulle udlægges til Udvidelse af bemeldte Gade, protesterede Ulnæs mod Forretningens Fremme, idet han navnlig bemærkede, at L. 8de Septbr. 1842 § 7 kun hjemler Adgang til at exproprieere „Tomt", hvorved han formente, at der alene kan være betegnet Grund, som ikke er taget i Beslag som Bygningsgrund, medens den Grund, som man i Tilfældet vilde fratage ham, naar undtages et ham tilhørende Smug mellem hans og Smed Thornings Hus, allerede tilhørte den Environ, som et Hus eller et Kompler af Husebygninger har optaget; fremdeles, at Expropriation kun er hjemlet, naar Formaalet er Regulering af Gader, medens der i nærværende Tilfælde tvertimod tilsigtedes, hvad man maatte kalde „Irregulering", da man ved at udlægge en Del af hans Gaardsrum til Gade kun vilde opnaa, at Gadelinien vilde komme til at gjøre et uregelmæssigt Indhak paa hans Eiendom; og endelig, at rette vedkommende bevilgende Autoriteter ikke endnu havde fattet nogen Bestemmelse om, hvorvidt Expropriation skulde ske eller ei, og at Magistraten paa Forhaand havde erklæret, at Sagen endnu ikke var saa moden, at saadan Bestemmelse kunde ventes afgiven under selve Forretningen; hvortil Indstævnte efter L. 10de Mai 1860 § 1 jfr. § 5 ansaa Tilstævneren af Forretningen forpligtet.

Ved Kjendelse af 24de ds. har Kristiania Byret imidlertid eragtet Forretningens Fremme, idet den til Indstævntes Indsigelser væsentlig har bemærket, for det Første, at den af Indstævnte foretagne Skjelnen mellem Benævnelsen „Tomt" og „Bygningsgrund" derhen, at Benævnelsen Tomt ikke skulde kunne bruges om ubebygget Grund, der som Gaardsplads og Lignende hører med til en Eiendom, formentlig savner Berettigelse, i hvilken Henseende Retten har henvist til §§ 5 og 6 i L. af 29de Juni 1848, indeholdende nærmere Bestemmelser om Kommuneafgifterne i Kristiania, hvor Benævnelsen Tomt er brugt om den Del af en Grund, der maa ansees som Gaardsplads for Vaaningshus. At Grund kun er Gjenstand for Expropriation efter Bygningslovene, forsaavidt den er ubebygget, ansaa Retten for en formentlig afgjort Sag og for in casu at være in confesso, men til ubebygget Grund maatte efter dens Formening henregnes enhver Grund, der ikke er bedækket af Bygning, altsaa ogsaa Have og Gaardsplads. En Støtte herfor fandt Retten ogsaa i Ordene i § 5 i L. 29de Juni 1848. Med Hensyn til Indstævntes Indsigelse om, at der med Forretningen snarere tilsigtedes Irregulering end Regulering bemærkede Retten, at det vistnok forholdt sig saa, at den besluttede Udvidelse af Møllergaden ikke vil kunne gjennemføres paa engang, selv ikke forsaavidt angaar den til Indstævntes Tomt stødende Del, men at denne Omstændighed dog ikke kunde være til Hinder for en partiel Exproprieren for at realisere den ved Reguleringen lagte Plan, da denne ellers ikke vilde kunne ske ved Hjælp af tvungen Afgivelse af Grund, medmindre samtlige de bebyggede Grunde, som berøres af Reguleringen, samtidig bleve disponible til Expropriation, og hvad endelig Indstævntes tredie Indsigelse anbelangte, fandt Retten ikke, at Bestemmelsen om den endelige Expropriation nødvendigvis maatte afgives før selve Taxationen; om den maa afgives før Forretningens Slutning, var et Spørgsmaal, som ikke her forelaa til Løsning, og at de almindelige formelle Betingelser for at Expropriation kan ske i Tilfældet var tilstede, var ikke bleven bestridt af Indstævnte.

Bemærkning fra Opmaalingskontoret.

Paa det sydlige Blad af „Reisekart over Norges 5 sydlige Stifter" vil findes, at der i Lærdal Herred SO. for Tønjum Kirke i nordre Bergenhus Amt, tæt ved Grændsen mod Buskeruds Amt, er aflagt Kirken „Næs" midt oppe i Høifjeldet. Denne Kirke existerer naturligvis ikke — ligesaalidt som den findes aflagt paa noget af Orginalkarterne, men er, efterat Korrekturlæsningen allerede var færdig fra Kontoret, af Uagtsomhed bleven indgraveret paa den lithografiske Sten.

Landets øvrige Blade anmodes om velvilligen at indtage ovenstaaende Bemærkning.

Kristiania, den 8de September 1869.

Grev Beust sluttede den 30te August den østerrigske Delegations Møde med en kort Tale, hvori han bl. A. bemærkede: En vel overveiet og indgaaende Virksomhed kunde udvikle sig i alle Retninger. Paa det politiske Omraade har Diskussionen i denne Session udfoldet et friere og mere rørigt Liv end tidligere. Mellem de tvende Delegationer fremtraadte der ikke ubetydelige Differentser, men alligevel maa Slutningsresultatet betegnes som grundet paa Enighed. Dette danner en Kjendsgjerning, som sikkert eiheller vil forblive upaaagtet i Udlandet og vil bidrage til at sikre os det, som fra alle Sider ønskes og tilstræbes. Lad os ikke ringeagte det, vi saaledes have opnaaet; Regjeringen vil paa sin Side stræbe at bevare og beskytte det som et dyrebart Klenodie". Den ungarske Delegation sluttedes med et lignende kort Foredrag af Baron Orczy.

De Differentser, hvortil Grev Beust sigtede, vare til Slutning reducerede til to. Den ene angik en Bevilling af 400,000 Gl. til Anskaffelse af to Monitorer paa Donauen, hvilken den ungarske Delegation vilde give, medens den østerrigske Delegation havde forkastet den. Den anden dreiede sig om, hvorvidt den af Lloyd betalte Indkomstskat af 82,000 Gl. skulde behandles som en fælles Statsindtægt, hvad Ungarerne paastod, eller om den ene skulde tilfalde den vestlige Rigshalvdel. Disse Spørgsmaal maatte afgjøres ved et fælles Møde af begge Delegationer, og som man kunde forudse, gik Ungarerne af med Seiren, idet for den ungarske Anskuelse stemte ikke blot samtlige ungarske Delegerede, men ogsaa endel polske Deputerede, et Par Slovener og Buckowinaer og nogle Medlemmer af det østerrigske Herrehus. Wienerbladenene ere overmaade utilfredse med dette Resultat, og føre et temmelig voldsomt Sprog saavel imod Ungarerne som navnlig imod de Medlemmer af den østerrigske Delegation, der have „forraadt den fælles Sag". Det er umiskjendeligt, at Østerrigerne føle sig i den østerrigskungarske Union forurettede, og at der altsaa forsaavidt hersker Misfornøielse med den af Grev Beust gjennemførte Statsordning; men det har i og for sig mindre at betyde, da dog selv de Blade, der tage stærkest paa Vei imod de trufne Afgjørelser, i det Hele og Store billige Rigskantslerens Politik, der ligeledes støttes af de ungarske Kamres Flertal.

Det skrøbeligste Punkt i de østerrigske Forhold er og bliver den mellem Czecherne herskende Misfornøielse. Nylig har dog Regjeringen i Bøhmen vundet en Seir, hvilken de østerrigske Blade skildre som en stor Triumf. Der er nemlig foretaget Valg til Skoleraadene, og medens det czechiske Parties Feltraab var, at Lærerne ikke maatte deltage i Valgene, og de, der deltog, fremstilledes som Forrædere imod den nationale Sag, er der kun forholdsvis faa Distrikter, hvori denne Ordre er bleven adlydt, og de valgte Medlemmers Flertal er gunstig stemt for Regjeringen. En Korrespondent fra Wien skriver derom til „Köln. Zeit.": „Regjeringen har ved Skoleraadsvalgene i Bøhmen for første Gang i lang Tid vundet en Seir, der har saa meget større Betydning, som der i dette af nationale og politiske Partier sønderrevne Land netop i det ene Punkt hersker større Enighed, at de oppositionelle Fraktioner søge at lægge alle mulige Hindringer iveien for Skolelovene. Hvad de nationale Czecher ville af politisk-nationale Grunde, er ikke altid overensstemmende med det kirkelige Parties Anskuelse. Men i Modstanden imod de nye Skolelove løbe deres Anstrengelser parallelt, om de end ikke virke sammen. Der findes nemlig et, iøvrigt aldrig offentliggjort Dekret fra den romerske Kurie, hvorefter de, der virke for de nye Skole- og Ægteskabslove, fortjene at exkommuniceres, og følgelig ei heller nogen Geistlig maa modtage noget fra dem hidrørende Embede. Dog har i den nyere Tid Erkebispen i Prag, som hidtil begunstigede enhver Modstand imod Regjeringen, anslaaet mildere Strenge, og man synes selv i Rom at være kommen til Indsigt om, at man kun skader sig selv ved at optræde fiendtlig imod den østerrigske Regjering. Man havde tidligere i Rom troet at kunne

standse den liberale Strømning ved at begunstige det aristokratiske slaviske Element. Lehnsherrerne, med Grev Clam-Martinitz i Spidsen, havde der fremkaldt denne Anskuelse, og Kardinal Fyrst Schwarzenberg havde understøttet den, thi han er selv feudal Absolutist; han og hans Kollega, Erkebispen af Olmütz, frygte stedse for en østerrigsk Folkekirke, og der er i Rom vakt Mistanke om, at Kardinal Rauscher skulde være en saadan Plan gunstig. Kardinalen har derfor siden det østerrigske Forfatningslivs Begyndelse ikke staaet vel anskreven i Rom, og Paven skal engang have ytret: „Rauscher er en brav Mand, men altfor meget Politiker for en Biskop". Men siden har man i Rom indseet, at man har ladet sig narre af sine middelalderlige Tilbøieligheder. Den czechiske nationale Bevægelse gaar nemlig i Bøhmen over i Hænder, som fremme den antikatholske, husitiske Aand, og de Feudale holde sig der endnu kun fast ved Demokraternes Kæpstig. Den lavere Geistlighed, som med alle mulige Midler ophidsedes til Modstand imod Regjeringen, begynder ogsaa at modsætte sig den kirkelige Disciplin. „Vi arbeide og sulte", sige Præsterne, „men Biskopperne og Domherrerne arbeide ikke og have store Indtægter." Uagtet Erkebispen i Prag søger at tilsløre denne Stilling, er den dog ikke forbleven nogen Hemmelighed i Rom, og man er bange for, at ikke blot Bøhmen, men de slaviske Stammer overhovedet skulle drives over til Protestantismen; thi Czecherne udøve en meget stor Indflydelse paa alle Vestslaverne. Under denne Tingenes Stilling er den høie Geistlighed i Bøhmen nødt til stadig at vakle. Den ene Dag gaar den med Regjeringen, den næste Dag er den igjen i Oppositionens Leir. Derved svækkes dens Anseelse betydeligt. Bedst vilde den gjøre, om den holdt sig borte fra al Politik, men det kan den ikke mere; thi den har ikke længere Myndighed til at bringe Ro tilveie hos den underordnede Geistlighed, som i Bevægelsen ser et Middel til at forbedre sin Stilling. Naar Regjeringen benytter Øieblikket, kan den gjenoprette sin sunkne Popularitet.

Militærgrændsens forestaaende Tilslutning til Ungarn har sat det nyserbiske Parti i Bevægelse, og dets Fører, Miletics, har rettet en Opfordring til Militærgrændsens Beboere om at modsætte sig denne Tilslutning. I Realiteten har denne Opfordring naturligvis ikke Stort at betyde; men den er dog et nyt Vidnesbyrd om, hvor mange i de forskjellige Nationaliteter liggende Vanskeligheder den østerrigske Regjering har at bekjæmpe.

Fra Madrid skrives der under 26de August til „Neue freie Presse": Præsident Grant havde foruden Mr. Sickles og Oberst Hay, Gesandten og den første Legationssekretær, to af den store Republiks dueligste Diplomater, ogsaa sendt en af sine Fættere hertil, og disse kloge Mænd fra Vesten, der vare forsynede med de mest udstrakte Fuldmagter, have opbudt Alt for at opfylde deres Mission, Anerkjendelsen af Kubas Uafhængighed fra den spanske Regjerings Side, hvorimod de Forenede Stater vilde garantere Opfyldelsen af de Betingelser til Gunst for Spanien, under hvilke bemeldte Anerkjendelse skulde finde Sted. Men lige i Modsætning til de af flere udenlandske Blade for tidlig i Omløb satte Efterretninger er denne Mission ved Prims Indflydelse fuldstændig strandet. „Naar Spanien har bortskudt det sidste Fad Krudt og dog ikke har undertrykt Opstanden," ytrede Marschallen, „saa skulle Oprørerne dog ikke være glade ved deres Bytte, thi Landet vil da være forvandlet til en Ørk." Denne Beslutning fattedes før Prims igaar stedfundne Afreise og vil i den nærmeste Tid neppe undergaa nogen Forandring, skjøndt der i en rigtignok snever, men meget indflydelsesrig Kreds udkastes Grundtrækkene til en Transaktion, som senere mulig kunde frembyde bedre Udsigter for de nordamerikanske Bestræbelser, — Grundtræk, i hvilke ikke de finansielle, men de politiske Hensyn spille den fremragende Rolle. Denne Vending maa dog først have Tid til at modnes; nu for Tiden ville Kortes, selv om Regjeringen havde været villig til en Overenskomst, have negtet sit Samtykke, thi man kan i Frastand slet ikke gjøre sig nogen Forestilling om, i hvilken Grad den offentlige Mening sætter sig imod en Opgivelse af Kuba. Denne lille Plet Jord i Havet med sine halvanden Million Indvaanere, hvoraf omtrent en Trediedel ere Farvede, producerer trods mange Mangler i Bestyrelsen aarlig ligesaa meget Rørsukker, som hele Europa producerer Roesukker, og af hvilken Betydning Tobaksavlen er der, ved Enhver. Endelig er Spaniens offentlige og industrielle Liv saa stærkt sammenvoxet med denne Koloni, at Tabet af den vilde frembringe et gabende Hul, som det vilde være yderst vanskeligt at udfylde.

For et Aars Tid siden overdrog den kinesiske Regjering til en Amerikaner, Burlingame, som overordentlig Gesandt at afslutte Traktater med de europæiske Magter og de Forenede Stater. Hr. Burlingame drog rundt med et kinesisk Følge og afsluttede virkelig enkelte Traktater; men da de nu skulde stadfæstes af den kinesiske Regjering, hed det, at den vægrede sig derved, og at navnlig den med de Forenede Stater afsluttede Traktat, der var grundet paa nye Principer, mødte dens Modstand. Hvorvidt dette forholder sig rigtigt, synes dog tvivlsomt; ialfald telegraferes der — lige i Modsætning hertil — fra Paris, at Burlingame fra den kinesiske Regjering har modtaget en Depesche, hvori den udtaler sin oprigtige Tak for de af ham afsluttede Traktater.

Efter hvad man skriver fra Rom til Italie, frembringer den franske Amnesti forsaavidt en ubehagelig Virkning mellem Befolkningen der, som man med denne Fremgangsmaade af en verdslig Suveræn sammenligner det geistlige Regimentes sneverhjertede og smaalige Holdning med Hensyn til de politiske Fanger, som ere i dets Magt. De romerske Fængsler, som befinde sig i den sørgeligste, usundeste Tilstand, ere overfyldte, og endnu for nylig er en af de tre Fanger, hvis Fængselsstraf man havde forandret til Landsforvisning, Angelo Marangoni, bukket under for sine Lidelser inden det var ham muligt at gjøre Brug af denne Forandring i hans Straf. Det pavelige Hof er iøvrigt overmaade glad over, at Marangoni i det sidste Øieblik skal have forlangt Dødssakramenterne. Monsignore Merode er reist til Belgien, efter Sigende i Anledning af en paatænkt Forøgelse af den pavelige Hær. Det gjælder hovedsagelig om, med det forestaaende Koncilium for Øie at oprette et Korps af rige og fornemme unge Udlændinge, som under Kirkeforsamlingen med tilbørlig Pomp kunne gjøre Honnørs for Paven og Biskoperne, og man haaber navnlig paa, at det belgiske Aristokraties Sønner ville være medvirkende til Realisationen af denne Plan.

Rygtet vil vide, siger Dagens Morgenbl., at H. M. Kongen endnu ihøst agter at besøge Kristiania. Denne Bestemmelse sættes naturligvis af Publikum i Forbindelse med Valg af en Eftermand efter Statsraad Meinichen, der snart siges at ville indgive sin Ansøgning om Afsked.

Bjørnstjerne Bjørnson kom igaar Aftes med Jernbanen tilbage hertil fra sin Forelæsningstur nordenfjelds.

Aarveien og Veirliget. Som det lader af de senest modtagne Efterretninger, har Nattekulden strakt sig over en stor Del af Sverige og lige henover til Egersundskanten. Der berettes fra flere Steder om Snefald, og i det Hele taget bekræftes vore i Lørdags udtalte Formodninger om, at Udsigterne for Potetes- og Kornhøsten (dog med Undtagelse af Rugen og tildels Bygget) ere meget nedslaaende. Haardest har Kulden taget opover Østerdalen; og i mange Dalfører omkring Dovre har der været fuldkommen Vinterveir. I Trondhjems Stift og navnlig i Kornbygderne omkring Trondhjemsfjorden har man endnu et svagt Haab om, at Grøden kan bjerges ved indtrædende stadigt varmt og godt Veir, som imidlertid lader vente paa sig og hellerikke ofte pleier at indtræffe paa denne Aarstid.

Fra Romsdalen. (Vestnæs, den 3die Septbr. 1869). Aarveien bliver Dag for Dag usikrere. Den hele Sommer har vi her kun havt en eneste klar og skyfri Dag, nemlig den 18de August, og selv den Dag var det ikke frit for Taage enkeltsteds i Lierne. Sommeren har været raa og kold, men dog har der været saa megen Vind og saa mange Opholdsdage, at det Hø, som er inde, er kommet nogenlunde godt i Hus. Slaataannen er for det Meste forbi, men meget Hø er ude. I de sidste 14 Dage har her været enten Sne eller øsende Regn. Natten til den 29de August sneede det fra Fjeld til Fjære, men Sneen smeltede strax bort af Indmarken og den lavere Udmark, hvorimod den hele Ugen blev liggende i de høiere Regioner til stor Skade for Sæterhavningerne, saa at man mangesteds maatte flytte for tidlig hjem fra Sætrene. Idag have vi faaet Opholdsveir, men med kjølig Luft og skyet Himmel ovenpaa en Frostnat. Veiret sprang nemlig igaaraftes over til Nord og klarnede af, og Grøden vilde være helt bortfrossen, dersom det ikke havde skyet over, da det led ud paa Natten. Bladene paa Potetesgræsset er dog frosset næsten overalt; paa de mest frostlændte Gaarde maa man derfor antage, at ogsaa Kornet har taget Skade. Erfaring har imidlertid lært, at saalænge ikke Stilken af Potetesgræsset fryser bort, er Kornet som en mere haardfør Plante i Behold. Frostnætterne (Laurentius, Bartholomæus og Korsets Ophøielse), eller den 10de og 24de Aug. samt 14de Septbr. frygter man almindelig. To af disse ere for saavidt heldigt forbi for iaar, den 3die er igjen, og den er man mest ængstelig for, eftersom Sneen ligger i Fjeldene, Jorden er overmættet af Vædske og Agrene staa kaalgrønne. Halmeblikket sees kun i en og anden Bygager; mange af disse sees derhos udsatte for at ødelægges af Rust. Men Potetesen staar over Forventning godt og synes at blive baade god og foldrig. Med Hensyn til Havreagerne, som her ere de almindeligste, lover de et Kronaar, saafremt ikke Kulden skulde gjøre Skade, og vi kunde faa en Maaneds Godveir; idetmindste er Udsigterne ikke daarligere iaar, end de have været i enkelte andre sene Aaringer, som dog have givet en god Kornhøst.

Overalt i Romsdalen hører man Tale om Indsig af større Sildestimer, men Silden siges at være „skjyr" og at holde sig for langt fra Land for Notbrug, medens den dog fiskes med Drivgarn i næsten alle Fjorde med større og mindre Held, men i Almindelighed med indtil 1 Td. pr. Nat og Lænke paa 18—24 Garn. Silden siges at være saa fed som den neppe har været i Mands Minde; tidligere i Sommer blev den fisket i betydelig Mængde og Notlagene, som endnu ligger ude efter den, tror at den snart vil „gjøre Landgang", eller komme Land saa nær, at den kan tages med Not. Paa de almindelige Fiskepladse inde i Fjordene har man derhos begyndt at fiske Storsei og anden Fisk.

Angaaende Trondhjem—Sundswallbanen skriver Trhj. Adr. i Anledning af det før omtale Jernbanemøde i Sollefteå: „Det vil erindres af den Oversigt, vi have givet over de forskjellige Jernbaneplaner for svensk Norrland, at der blandt disse ogsaa var en Linie fra Skellefteå over Sollefteå til Näskott, nogle Mile fra Østersund og derfra imod Meraker. Denne Linie er nu af et Møde i Sollefteå 25de Juli vedtagen som fortrinsberettiget fremfor andre vestgaaende Baner, medens man istedetfor en fra Sundswall udgaaende vestlig Linie vilde foretrække sidstnævnte Punkts Forbindelse med Norra-Stambanen ved en Bibane til Hemgrafven, som antydet i vor Oversigt. Fra Sundswall vilde man paa den Maade først kunne naa Trondhjem ad Jernvei ved at gaa 8—10 norske Mile imod Nord op til Sollefteå ved Ångermanaelven og derfra igjen i vestlig Retning imod Østersund og videre. — Sollefteå ligger omtrent 12 norske Mile ret i Øst for Østersund og Skellefteå, i ret Linie, omtrent 25 Mile nordøst for Sollefteå. — Saavidt det kan skjønnes, er det dog ogsaa ved denne Plan en Forudsætning, at den nordre Stambane først skal have naaet til det Punkt, hvorfra den vestlige Linie tænkes trukken, før man begynder paa denne. — Til at bedømme, hvorvidt man af disse tvende Punkter ved Bottenhavet paa vor Side mest bør ønske en Forbindelse med det nordligere Punkt, Skellefteå eller det 35—40 Mile sydligere liggende Sundswall, savnes der endnu alle Materialier. Sandsynligvis vil der vel ogsaa i Sveriges Norrland blive adskillig Diskussion om disse Linier, og indtil Svenskerne ere komne paa det rene, have vi vel paa denne Side af Fjeldet ikke ret meget andet at gjøre end at vente — 10 Aar, 15 Aar, 20 Aar, alt efter Omstændighedernes Medfør".

Akvarelmaleren Berg er for Tiden i Trondhjem med sin store og værdifulde Samling af smukke Billeder, hvilke han agter at udstille.

Ved offentlig Auktion over Dampskibet „Baklandsgutten" var Handelsmand T. Lund af Trondhjem høistbydende for 2500 Spd.; Budet er dog endnu ikke approberet, skriver „Trhj. Adr."

Fra Melhus heder det i „Fjeldp.": Det sure Veir har skabt mange sure Ansigter, og man kan snu og vende sig hvor man vil, saa hører man ikke andet end lutter Klager, og det ser i Sandhed heller ikke rart ud, da Havren endnu paa mange Steder ikke har skudt Ax. Skulde der blive en god Høst, saa kunde der muligens blive noget, men sikkert en hel Maaned staar Aarsvexten tilbage. Fra Gravraaksøierne spørges ikke gode Tidender, da mange af Artillerihestene ere syge. I forrige Uge var ikke mindre end 18 af 8de Batteri, 12 af 7de og 5—6 af 9de Batteri syge og kunde ikke være med. Underofficerer og Kanonkommandører maatte „ride i Spendet".

Det engelske Livsforsikringsselskab „Albert", som nylig gjorde Opbud, skal i Sverige have havt omkring 1000 Forsikringstagere, hvis Policer nu ere omtrent værdiløse. Aftonbl. advarer i en længere Artikel mod flere udenlandske Selskaber, da deres Virksomhed i høi Grad er unddraget offentlig Kontrol.

En Engelskmands Eventyr. I Trondhjems Adresse læses Følgende: Efterat det nu er bleven næsten ordinært blandt Englænderne at bestige Alperne, at det ikke længere vækker nogen synderlig Sensation at lade sig begrave under en Lavine eller knuse ved Faldet i en af Gletschernes Revner, speider Lysten til det eventyrlige hos de Reisende af denne Nation stedse efter ny Anledning til at tilfredsstilles.

Et Exempel herpaa fra den seneste Tid finde vi i en ung Englænders Forsøg paa, uden det ringeste Kjendskab til de Egne, han skulde gjennemvandre, og ganske alene at begive sig paa en Fodtur fra Bunden af Balsfjorden, der stikker sig ind strax sondenfor Tromsø, til Haparanda ved Bunden af den botniske Bugt. Til denne Bedrift havde han udrustet sig med Proviant for 2 Dage, en Plaid, et Kompas og en Revolver. Efterat have oversteget Fjeldryggen og fulgt Muonio Elven nedover Lapmarken i en Lænde, eftersom han antog, af 10 norske Mile og ikke paa hele Veien truffet en levende Sjæl, begyndte han at tænke, at det maaske var raadeligst at vende tilbage, men selv dette var snarere sagt end gjort. Paa Tilbageturen forvilder han sig i Fjeldet, havde tildels at vade i Sne til over Knæerne, vade og tildes svømme over forskjellige Elve, indtil han endelig opdagede en Elv, der flød vestover, og skjønnede, at hans eneste Haab om Redning var at følge denne. Til det yderste udmattet og forhungret naaede han endelig paa sin Vandrings ottende Dag en liden Bolig, hvis Beboere modtoge ham gjæstfrit og stillede for ham de Levnetsmidler, som de vare i Besiddelse af, og som han, uagtet de vare af simpleste Slags, fortærede med Graadighed, som kun den kan skjønne, der under en otte Dages Overanstrængelse har maattet lade sig nøie med Føde for to. Tildels som Følge af de udstandne Besværligheder og tildels maaske som Følge af det voldsomme Maaltid blev han syg i nogen Tid, under hvilken Sygdom en norsk Præst, der boede i ikke lang Afstand fra det Sted, hvor han havde fundet Asyl, tog sig af ham og skaffede ham den fornødne Medicin og Pleie. Om Præstens Navn eller Stedet, hvortil han naaede frem, have vi ingen nærmere Oplysning faaet. Da man efter hans Tilbagekomst fra Expeditonen spurgte ham, hvorledes han turde vove sig afsted i disse øde Trakter med en saa utilstrækkelig Udrustning, svarede han med britisk Flegma, at han havde haabet at støde paa Boliger, naar han kom ned i svensk Lapmarken. Ved sin Ankomst hertil havde den unge Englænder aldeles forvundet Følgerne af sine Lidelser og afgik med det sidste Dampskib til England.

Det bekjendte demokratiske Medlem af Frankriges lovgivende Forsamling Jules Simon arbeider for Tiden paa en Roman betitlet „Dødsstraffen", og som skal være et Indlæg mod denne Straf. Den skal tilegnes Victor Hugo, der som bekjendt ligeledes kraftigt har optraadt mod Dødsstraffen.

Sammensværgelse paa den amerikanske Fregat „Sabine", som for Øieblikket befinder sig i Cherbourgs Havn. 22 Matroser, som vilde hævne sig paa Kapteinen, havde besluttet at sprænge Skibet i Luften. Lunten, der stod i Forbindelse med Krudtkammeret, var allerede antændt, men blev opdaget af en Skibsdreng. Kapteinen lod de 22 Sammensvorne lægge i Lænker og vilde strax hænge 7, som vare dømte af Krigsretten til at miste Livet. Den franske Øvrighed vilde dog ikke tillade, at denne Dom blev udført i Havnen, og nu seilede Kapteinen ud i rum Sø. Men neppe havde Fregatten forladt Havnen, førend de 7 Matroser hængte i Ræerne.

Kineserne i de forenede Stater. Der er nu omtrent 100,000 Kinesere, som leve i Staterne ved det stille Hav, fornemmelig i Kalifornien og de vedblive fremdeles at komme i et Antal af omtrent 2000 om Maaneden. De tjene sit Brød for det meste som simple Arbeidere, enkelte ere Haandværkere eller tage Tjeneste. De trække sig langsomt østover og det vil maaske ikke vare saa ret mange Aar før John Kinamand med sin runde Hat og lange Haarpisk, sin lange blaa Skjorte og de blaa Benklæder vil lade sig se ogsaa i Missisippidalen. I San Francisco er der en Del af Byen, der udelukkende beboes af Kinesere og derfor kaldes Kinatown. Denne Del af San Francisco udgjør 12 Kvartaler, og det er uhyre interessant at gaa udenfor Husene og betragte Kineserne enten siddende i Vinduerne eller staaende at tale sammen paa Gaderne. Næsten alle klæde de sig paa en og samme Maade; de af dem, som ere Kjøbmænd, gaa dog noget finere klædt. Der er ikke saa ganske faa kinesiske Kjøbmænd i San Francisco: saaledes er Chy Lung & Ko. et gammelt og vel anseet Kineserfirma, ligesaa Hip Yik og Hip Wo. De sælge Silke, The, Stentøi, og de fleste Slags Kolonial- og Manufakturvarer. Hos Chy Lung kjøber man gode Cigarer, Gem Lee, Hung Lee, Hip Ho og andre Firmaer sælger Støvler og Herre- og Dameartikler. De kinesiske Kjøbmænd bruge ikke Pen til at føre deres Bøger med, men benytte Pensler dertil og gjøre det med en Nethed, som er overraskende.

Den kinesiske Udvandring her til Amerika begyndte for Alvor for 6 Aar siden; indtil

den Tid var det betragtet som et Træf selv i Kalifornien at støde paa Kinesere. De have vist sig at være maadeholdne, arbeidsomme og ærlige. Paa Grund heraf ere de i Pacifikstaterne blevne vel modtagne og faa med Lethed Arbeide, især da de ogsaa arbeide meget billigt. De ere meget lærvillige og have god Opfattelsesevne. Havde ikke John Kinamand været til, vilde sandsynligvis Pacifikjernbanen endnu ikke paa flere Aar været færdig. Kineserne ere flinke Jernbanearbeidere og kunne ikke overgaaes. I flere af de største Fabrikker i Kalifornien arbeide udelukkende Kinesere. De indbinde Bøger, sætte Typer uden at have Kjendskab til Sproget og arbeide som Fotografister. Flere udmærkede Fotografi- og Stereoskopbilleder af Pacifikjernbanen ere tagne af kinesiske Fotografer. Af de Kinesere, som komme til Amerika, kunne de 98 af Hundrede i Regelen baade læse og skrive deres eget Sprog. (?) De Fleste kunne ogsaa regne med Færdighed. Deres Børn lære med stor Lethed det engelske Sprog, og de sende gjerne disse til Distriktsskolerne. Det værste ved Kineserne ere, at de ere Afgudsdyrkere. De tro ogsaa, at deres Døde bestandig omgive dem og iagttage deres Handlinger. De bringe Levnetsmidler til de Dødes Grave, ikke fordi de tro, at disse behøve Næring, men som et Bevis paa at de mindes dem. De tro ogsaa at deres Døde ikke kunne finde Ro i Amerika, derfor bringe de de Afdødes Ben tilbage til Kina.

Et og Andet.

Guldmarkerne i det nordlige Skotland. I de sørgelige Ødemarker i Sutherlandshire, der hidtil kun tjente som Opholdssted for nogle faa fattige Mennesker, men for mange Faar, trænger pludselig et travlt Liv frem. Man har fundet Guld der, og i en liden Maalestok gjentager sig nu, hvad man havde Anledning til at iagttage i Kalifornien og Australien. Der gives rigtignok et gammelt Sagn om, at Skotland skulde være rigt paa Guld, og man havde ogsaa for lange Tider siden fundet et Stykke, hvoraf Hertugen af Sutherland gjorde sig en Ring; men med Sikkerhed paavist blev det ædle Metal dog først i Slutningen af forrige Aar af en Mand ved Navn Gelchest, som i lang Tid havde været Digger i Australien og Nyseeland og var vendt tilbage til sit Hjem efterat have gjort sin Lykke. Idet han støttede sig til det gamle Sagn og til Landets Beskaffenhed, der syntes at have nogen Lighed med Australiens Gulddistrikter, begyndte han først at undersøge Strath Ullie. Denne Dal strakte sig ved den sydlige Skraaning af Morvenhills, som danner Grændsen mellem Caithneß og Sutherlandshire fra Nordvest til Sydost; den er overordentlig nøgen, ganske udyrket, og kun paa Skraaningerne af det omtr. 2000 Fod høie Fjeld, som indeslutter den, spirer kummerligt Græs og Hedeurter. Strath Ullie gjennemstrømmes af Helmsdale-Vandet, som munder ud i Nordsøen ved Fiskerbyen af samme Navn. En liden forfalden Kirke, Kildonan, var hidtil, foruden Ruinerne af nogle af Stene og Torv opbyggede Hytter, den eneste Bygning i Dalen. Men siden Foraaret staar der to Byer med gæliske Navne, „Guldets Stad“ (Baile'n Oir) og „Teltenes Sted“, der vistnok ere dannede af Bordhuse, Blokhuse og Torvhytter, men dog har en vexlende Befolkning af 1000 Sjæle og har Dalens Guld at takke for sin Tilværelse. Den førnævnte australiske Digger, som gjorde sine Undersøgelser kun forsynet med en Tinskaal og en liden Skuffe, var saa lykkelig allerede den første Dag at finde Guld i Nærheden af Kildonankirken. Det var umuligt at holde Sagen hemmelig, og Indvandringen begyndte strax til den før saa øde Dal. Hertugen af Sutherland, der eiede Grunden, gav Undersøgelsen fri indtil 1ste April d. A., og i denne Tid blev det paavist, at Guld forekommer i en Udstrækning af omtr. 20 engelske (3 norske) Mile gjennem den hele Dal, saavelsom langs de smaa fra Norden i Helmsdale udmundende Bække (Kildonan, Suisgill og Torrisch). Guldets Udbredelse i Nordskotland er dog ingenlunde indskrænket til Strath Ullie; det er allerede med Sikkerhed bleven paavist i Scaribee Hills i Caithneß, i Caslic Water og i Strath Oikel ved Rosehall i det sydvestlige Sutherland. Fra 1ste April hæver Hertugen af Sutherland af enhver Guldvasker en maanedlig Afgift af 20 sh. (4 Spd. 60 ß), og Regjeringen, der regner Guld til Regalierne, tager desuden 10 pCt. af Nettoudbyttet. Dette Udbytte er meget forskjelligt, dog kan det i Gjennemsnit ansættes til 4 sh. pr. Person og Dag. Det største hidtil fundne Guldstykke var værd 9 Lstrl. (40½ Spd.); i Gjennemsnit bliver Unzen blot betalt med 2 Lstrl. 7 sh. 6 d. (10 Spd. 81½ ß), da Guldet er stærkt blandet med Sølv, indtil 20 pCt. Det hele Udbytte af Vaskningen var indtil Udgangen af Mai 5000 Lstrl. Om de geologiske Forholde er Følgende kortelig at bemærke: Den hele nordlige Del af Skotland dannes af Skifer-Gravrokke af den devoniske Formation, som navnlig godt lader sig iagttage paa de sønderrevne, klippefulde Kyster. Derimellem optræder Granit, Kvarzit og Gneis. Guldet i Strath Ullie er hidtil kun fundet i opsvømmet Land, 1—2 Fod under Grønsværet. Som Moderstenen betragter man Morvenhills, men Metallet er endnu ikke bleven paavist i de oprindelige Leiesteder. Kvartsaarerne, som ingenlunde er sjeldne i Strath Ullie, optræde alle uden Guld. Derimod fandt man enkelte Guldstykker indvoxede i Blandingerne af Feldspath og Kvarts, saa den Formodning ligger nær, at de oprindelige Leiesteder maa søges i Distriktets Granit.

Paven som Kunstbeskytter. For et Aars Tid siden vandrede Pius den Niende ganske alene gjennem Vatikanets Sale, for efter sin Læges Befaling at skaffe sig Bevægelse, da han paa Grund af det daarlige Veir ikke kunde gaa ud. I en af Salene fik han se en meget ung Mand, der stod ligesom henrykt foran et beundringsværdigt Freskomaleri af Rafael.

Paven vilde gaa stille forbi for ikke at forstyrre den unge Mand, men denne, som havde hørt en sagte Støi, vendte Hovedet og bukkede ærbødigt for Oldingen i den hvide Dragt.

Pius den Niende havde gjettet en Kunstnersjæl hos den unge Mand og spurgte ham velvilligt: „Er De Maler, min Søn?“

„Ja, hellige Fader, jeg ønsker idetmindste at blive en“.

„De er formodentlig kommen til Rom for at gjøre Studier?“

„Saaledes er det, hellige Fader“.

„De er udentvivl Elev af det herværende Akademi?“

„Ak nei, desværre“.

„Saa har De vel en eller anden Privatlærer?“

„Nei, heller ikke det. Jeg er for fattig dertil. Jeg maa drive mine Studier ganske alene og har valgt mig Rafael til Lærer og Mester“.

„Vel, min Søn, men det vilde dog maaske være bedre for Dem, hvis De traadte ind i Akademiet. Gjør det saasnart som muligt. Hvis De tillader mig det, skal jeg betale Omkostningerne“.

„O, hellige Fader, hvorledes kan jeg — —“

„Stille; tak mig ikke“.

„Men Deres Hellighed ved ikke, at — —“

„Tal, min Søn, hvad har De paa Hjertet?“

„Jeg er Protestant.“

„O,“ svarede Pius smilende, „hvad kommer det Akademiet ved?“

Siden den Tid studerer Georg Johnston paa Pavens Bekostning ved Malerakademiet i Rom, og han tænker at gjøre sin Beskytter Ære.

Kunstig Mahogny. En Træart af fast Korn kan paa efterfølgende Maade let gives samme Udseende og Politur som ægte Mahogny, og det er ikke sjelden, at denne Efterligning ogsaa anvendes. Efterat Træets Overflade er tilbørlig glattet, bliver den indgnedet med en Opløsning af Salpetersyre, dernæst stryger man paa, ved Hjælp af en blød Børste, en Opløsning af 1 Unze Drageblod i Vinaand og ⅓ Unze Natronkarbonat i fortyndet Tilstand. Dette gjentages to Gange, og det saaledes behandlede Træ faar inden kort Tid ganske samme Udseende som Mahogny. Saasnart Polituren taber i Glans, er det tilstrækkeligt at anvende lidt Linolie for at opfriske den.

Hendes Majestæts Tobakspibe. Omendskjønt Dronning Victoria af England sikkerlig ikke er nogen Tobaksrøgerske, holder hun sig dog en Tobakspibe og det af høist betydelig Størrelse. I Hjørnet af et stort Tobaksmagasin — i London Docks — staar denne mærkværdige Indretning, officielt kaldet „Ovnen“, paa hvis Døre er anbragt Bogstaverne V. R. og en uhyre Krone. Naar den ydre Dør er befriet fra sine massive Jernstænger, ser man et mørkt Rum, hvori store Masser af stjaalne og opbragte Varer som Tobak, Cigarer, The, Kniplinger, Silketøi osv. venter paa at man skal tænde „Tobakspiben“, det vil sige, at de tilintetgjøres ved officiel Ild. Piben eller Ovnen er i Midten af Rummet muret op af Teglsten med en Rist og fem Fod vid. En Sidedør med Indskriften „V. R. the kile“ (Ovnen) danner den egentlige Indgang til Piben, gjennem hvilken det kostbare Brændmaterial bliver kastet. Hvor betydelige disse Ødelæggelser paa Embedsvegne er, fremgaar deraf, at i et enkelt Tilfælde blev der opbrændt fem Centner Cigarer og i et andet otti Tons The. Hyppig findes ogsaa Billeder og Bøger, tildels kostbart indbundne, der ere opbragte for Krænkelse af Loven om Eftertryk.

Værdien af Grunden i London (City) gaar op til omtrent 2,000,000 Lstrl. pr. Kvadratakre eller næsten 70 Lstrl. (325 Specier) pr. Kvadratfod.

I Schweitz er omtrent 20,000 Fruentimmer beskjeftigede ved Urmagerhaandværket.

Det bliver saa let overseet, at saavel friske som syge og svagelige Heste, som ofte maa trave, trænge til et beskyttende uldent Dække over Brystet. Med dette Dække, som sygelige Heste altid skulle bære ligesaagodt som svagelige Mennesker bære uldne Underklæder, kan Hestene efter hurtigt Løb trøstigt blive staaende i det Frie uden ved Forkjølelse at paadrage sig Lungesvindsot. De fleste brystsyge Heste vilde holde sig friske, hvis man havde beskyttet deres Bryst ved en varm Bedækning.

I Pompei er ifølge et i Neapel udkommende Blad („Pungolo“) nylig fundet et høist mærkeligt Maleri, der i historisk Henseende skal have stort Værd. Det forestiller Cirkus i Pompei saadan som den var kort før Stadens Ødelæggelse. Af Maleriet sees det, at Amfitheatret var beplantet med Træer, og tillige fremstiller det en Strid mellem Indbyggerne i Nocera og Pompei, i hvilken, som og Skribenter fra den Tid omtaler, flere Hundrede Mennesker omkom. Man ser ogsaa i Nærheden af Cirkus en stor Bygning, om hvilken man ikke hidtil har havt den ringeste Kundskab. Kommandør Fiorelli har øieblikkelig sat sig i Bevægelse for at lade anstille de ivrigste Undersøgelser angaaende denne Bygning. Maleriet er oversendt Musæet, hvor det med det Første vil blive offentlig udstillet.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 8de Septbr.

Med Dampskibet „Kong Sverre“ fra Kiel hidkom igaar ca. 120 større og mindre Fustager Smør.

Idag er indklareret fra Udlandet 3 Fartøier med Kornvarer, 1 med Linsæd, samt Brig „Fortuna“, Kapt. N. M. Nielsen, fra Newcastle med Stenkul.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Hamel	Askildsen	Kønigsberg	Kornvarer.
Fredriks Haab	Jørgensen	do.	Rug.
Ellen	Pedersen	Stettin	do.
Albertine	Schur	Pappenburg	Ballast.
Flora	Fries	Elsfledt	do.

Ledige Lærerposter ved Søkadet-Institutet. Ved Søkadet-Institutet ere ledige Lærerposterne i Mekanik og Astronomi med 100 Spd., i Dampmaskinlære med 100 Spd., i Konstruktionstegning med 120 Spd., i Physik og Chemi med 100 Spd. og i Sømandskab m. m. med 120 Spd. aarlig Aflønning.

De tre første Gager ere af sidste Storthing bevilgede for indeværende Budgettermin.

Lærerposten i Sømandskab vil først kunne tiltrædes efter nærmere Bestemmelse.

Lærerposterne kunne enten søges underet for flere Fag samlede, eller for hvert særskilt, og skulle Andragenderne stiles til Marine-Kommandoen og være indsendte til Søkadetkorpset inden 8de Oktober førstk.

Proklama. Kristiania Skifteret: I Boet efter Enkemadame Juliane Monsen og tidligere afdøde Mand; 3 Mdr.s Varsel fra 4de Septbr. Nordre Jarlsberg Skifteret: I Boet efter Provst Andreas Faye af Sande; 3 Mdr.s Varsel fra 2den Septbr. Nordre Østerdalen: I Boet efter Gaardbruger Esten Estensen Storsteine og tidligere afdøde Hustru; 3 Mdr.s Varsel fra 31te Aug. Søndre Østerdalens Skifteret: I Boet efter Ægtefolkene Per Eriksen Bjørgulvet og Kirsti Persdatter af Trysil; 3 Mdr.s Varsel fra 4de Septbr. Solør Skifteret: I Boet efter Handelsmand Arne Ulriksen paa Hofos i Grue; 6 Mdr.s Varsel fra 2den Septbr. Ryfylke Skifteret: I Boerne efter Siri Johannesdatter Bjerge af Sand; Thor Sørensen Hagen af Skjold; Husmand Niels Larsen Olmsstølen af do.; Følgemand Anders Andersen Siglesker af Vigedal og Følgemand Thor Endresen Haaland af do.; Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 30te Aug. Nedre Telemarkens Skifteret: I Boet efter Føderaadsmand Gunder Tollessen Solverud af Sande Thinglag; 3 Mdr.s Varsel fra 3die Septbr. Trondhjems Skifteret: I Boet efter Høker Ole Aune; 3 Mdr.s Varsel fra 30te Aug. Inderøens Skifteret: I Boet efter Kaarenke Elen Andersdatter og tidligere afdøde Mand Jens Albrigtsen Lømmen af Sparbuens Thinglag; 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 31te Aug. Ryfylke Skifteret: I Boet efter Gaardbruger Ole Gudmundsen Haaland af Jælse; 3 Mdr.s Varsel fra 3die Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Østlandet. Sydlig til SOlig Vind med Regn paa Vestkysten; opklaret Veir paa Østlandet. Temperaturen er lidt over Normalstand. Udsigterne ere til Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 8de September:

E. Attenborough, Esq fra London, B. Attenborough, fra Liverpool, Løitn. Gullaksen og Major Møller med Frue fra Gardermoen, A. Sæhlie og Fru Sandberg med Følge fra Hamar, Gramm fra Trondhjem, Mr. og Mrs. Tom fra London, Landgraff med Datter fra Trysild, Grosserer Joh. Capjon fra Drammen, Schiønning fra Tromsø, Normann fra Nordland, Møller fra Moß, Foged Nicolaysen fra Jarlsberg, Kapt. Hoffgaard fra Drammen, Skattum fra Gjøvig, Fru Olsen med Følge fra Fredriksstad, Kand. Bang fra Flekkefjord, Grosserer Houen med Søn fra Skien, Monsieur L. de Terves fra Paris i Hotel Scandinavie.

Sæde en Portefølje, paa hvilken der svar graveret en kongelig Krone.

I Brentford, tæt ved London, gjorde begge Vognene og Eskorten Holdt.

En lukket Vogn, forspændt med fire Heste, ventede der. Bagpaa var der fire Lakeier, fortil to Postilloner og en Kudsk i Paryk. Hjul, Remmer, Vognens hele Tilbehør var forgyldt. Sæletøiet var af Sølv.

Ridderen af den sorte Stav steg ud, Adjutanten steg af Hesten.

Adjutanten tog Porteføljen og stillede sig bag Ridderen.

Ridderen af den sorte Stav aabnede Døren paa den lukkede Vogn, som var tom, derefter Døren paa den Vogn, i hvilken Gwynplaine sad, og med nedslagne Øine anmodede han Gwynplaine om at tage Plads i den lukkede Vogn.

Gwynplaine steg ud af sin Vogn og ind i den lukkede.

Ridderen med Staven og Adjutanten med Porteføljen stege op efter ham og indtoge det lave Sæde, der var bestemt til Pagerne i de gamle Gallavogne.

Vognen var indvendig klædt med hvidt Atlask. I Taget glimrede et Vaabenskjold.

Postillonerne paa de to Vogne, af hvilke man nys var steget ud, vare klædte i kongelige Livreer. Kudsken, Postillonerne og Lakeierne paa den lukkede Vogn bare et andet Livree, der var yderst rigt og prægtigt.

Trods den Dvale, hvori Gwynplaine var hensunken, mærkede han denne pralende Lakeiskare, og spurgte Ridderen af den sorte Stav:

„Hvad er dette for et Livree?“

„Eders, Mylord.“

Den Dag skulde Pairskammeret samles om Kvelden.

I England vil det parlamentariske Liv gjerne være et Natliv.

„Jeg er Kontreadmiral.“

„Og jeg er Pair af England.“

„Den Mand, som Gwynplaine kaldte Tom-Jim-Jack, brast i Latter.

„Hvorfor ikke Konge med en Gang? Nu ja, du har Ret. En Komediant er Alt, hvad hans Rolle er. Du kan gjerne sige, at du er Theseus, Hertug af Athen.“

„Jeg er Pair af England, og vi skulle slaaes.“

„Gwynplaine, det bliver kjedeligt. Driv ikke Gjæk med En, der kan lade dig pidske. Jeg heder Lord David Dirry-Moir.“

„Og jeg heder Lord Clancharlie.“

Lord David brast for anden Gang ud i Skoggerlatter.

„Et godt Paafund, Gwynplaine er Lord Clancharlie! Det er just det Navn, man maa have for at faa Josiane. Hør, jeg tilgiver dig. Og ved du, hvorfor? Fordi vi ere begge Elskerne.“

Et Gardin blev trukket til Side og en Røst sagde:

„I ere de to Ægtemænd, mine naadige Herrer.“

Begge vendte sig om.

Det var virkelig Barkilphedro. Han lo ved sig selv og bukkede dybt for de to Lorder.

Nogle Skridt efter ham saa man en Adelsmand med en sort Stav i Haanden.

Denne Adelsmand traadte nu frem, bukkede tre Gange for Gwynplaine og sagde:

„Jeg er Ridderen af den sorte Stav. Jeg kommer, i Kraft af Hendes Majestæts Befaling, for at hente Eders Herlighed.“

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Dampbaaden "Louises"

Søndags-Route forandres for den tilbageværende Del af Saisonen saaledes:

Morgentouren paa **Ladegaardsøen** inddrages og sidste Afgang fra Langvigsbugten bliver Kl. 10 Aften. Til **Sandvigen** gaar „Louise" Kl. 9 Morgen og Kl. $5\frac{1}{2}$ Efterm., tilbage 1 Time senere (istedetfor Kl. 7 og Kl. 6). Routen i det Hele slutter for iaar med 30te September.

Direktionen.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler**, i de mest moderne Stilarter efter franske Tegninger, udføres af **C. M. Solberg,**
Prinsensgade 10.

Skibs- Ornamenter og Gallions-Figurer udføres. Udenbyes Ordres modtages af

Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prinsensgade 10.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Faste Eiendomme.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Vi anbefale til Dagens billigste Priser vor Handel som vel forsynet med:

Uldgarn, Bomuldsgarn, Liingarn, Strygarn, Snellegarn, Dukkegarn, Nøstegarn, Sysilke, Maskinsilke, Heklesilke, Liintraad, Skogarn, Støvlelidser, Liinlærred, Bomuldslærred, Bommesie, Twill, Stout, Shirting, Dimet, Jaconet, Calico, Flonel, Bolster, Blaatøi, Lærredslommetørklæder, Bomuldsstrømper, Snøreliv, Vanter, Haarnet, Bændler, Baand, Bælter, Naale, Kamme, Tandbørster, Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade,
Kristiania.

Folkehøiskolen ved Hamar.

Folkehøiskolen paa Gaarden Sagatun ved Hamar begynder atter sit nye Skoleaar fra første Oktober førstkommende.

Skolen er bestemt for unge Mænd, helst af Bondestanden, i Alderen fra omkring 17 til 30 Aar.

Skolens Formaal er paa Almuskolens Grundlag at skaffe Eleverne en videregaaende Almenoplysning, der kan være dem til Gavn og Glæde i Livet og give dem Lyst og Evne til i hvilkensomhelst Stilling at følge og fremme Fædrelandets Udvikling. Dette Maal søger Skolen at opnaa ved først og fremst at oplyse om Alt, hvad Fædrelandet angaar, dets Sprog, Folk, Lovgivning og Forfatning samt dets vigtigste Næringsvei, Jordbruget; dernæst om det Vigtigste af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen.

Undervisningsgjenstandene ere derfor:

1) Modersmaalet til mundtlig og skriftlig Brug. 2) Norges Historie og Geografi med Udsigt over Statsforfatningen samt Gjennemgaaelse af Grundloven og enkelte Dele af Kommunallovgivningen. 3) Verdenshistorie og almindelig Jordbeskrivelse. Ved Siden heraf undervises i 4) praktisk Regning og Landmaaling og 5) Jordbrug og Fædrift tilligemed Begyndelsesgrundene af de dertil hørende Naturfag. Kristendomskundskab forudsættes; derfor gives der ingen særskilte „Religionstimer", hvorimod Lærerne ville bestræbe sig for at Kristendommen maa kaste sit Lys over alle Fag. Nogenlunde Færdighed i Skjønskrivning og Læsning forudsættes ligeledes, men der vil dog blive Leilighed til videre Øvelse deri for dem, som trænge dertil. Ved Oplæsning af Skrifter og Stykker af Aviserne ville Eleverne sættes istand til at følge Dagens Begivenheder og deres Opmærksomhed henvendes paa saadanne Ting, som ikke kunne komme ind under den daglige Undervisning. Sang vil kun tildels blive indøvet som særskilt Fag; den vil væsentlig blive anvendt til Ledsagelse og Oplivelse af Undervisningen. Ogsaa i Gymnastik er der Anledning til Øvelse.

Skolen begynder hvert Aar den 1ste Oktober og varer til 31te Mai med 14 Dages Juleferier. Disse otte Maaneder regnes for en halv Skoletid. Dog vil Undervisningen afpasses saaledes, at en saadan halv Skoletid danner et selvstændigt Afsnit.

Betalingen, der erlægges helst ved hver Maaneds Slutning, er 2 Spd. maanedlig for Undevisningen og $5\frac{1}{2}$ Spd. maanedlig for Kosten for dem, der ønsker at spise ved Skolen. Undertegnede overtager til Vinteren selv Bespisningen. Der er ogsaa bekvem Adgang til at skaffe sig billigt Kosthold i Hamar eller omkring paa de nærliggende Gaarde. Logis med Lys og Ved faaes ved Skolen og koster 5 Spd. for hele Vinteren.

Skolens Lærere ere foruden Undertegnede Kand. theol. O. Arvesen og Statsagronom Jensenius. Indmeldelser ske til **Herman Anker.**

Sagatun i August 1869.

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra $2\frac{1}{2}$ til 8 Spd.
Klædes- og **Cassemirs-Jakets,** lyse og mørke, fra 96 ß til $3\frac{1}{2}$ Spd.
Beduiner, Talmar, af forskjellige Stoffe fra 1 Spd.
Reisekaaber, Støvkaaber, af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß.
Regnkaaber i stort Udvalg fra 3 Spd. til $5\frac{1}{2}$ Spd. **anbefales paa det Bedste.**

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Billige Bomuldsvarer

anbefalles

Fra Severin Jacobsens Lærredshandel

(Store Grændsegade No. 1).

Ubleget Bomuldslærred til 4, 5, $5\frac{1}{2}$, 6, $6\frac{1}{2}$, 7, $7\frac{1}{2}$, 8, $8\frac{1}{2}$ og 9 ß Alen.
Halvbleget Do. (T-cloth) til $6\frac{1}{2}$, 7, $7\frac{1}{2}$, 8, 9 og 10 ß Alen. I Stykkevis Rabat.
Bleget Bomuldslærred til $6\frac{1}{2}$, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 ß Alen.
Bomuldsværkener, smukke og gode, til 8 og $8\frac{1}{2}$ ß Alen.
Busserultøier og Regattas til 9, 10, 11 og 12 ß Alen.
Hvid og culøret Shirting til 7, 8, 9, 10, 11 og 12 ß Alen.
Blaatøier, $\frac{5}{4}$ **brede,** til 12, 13, 14, 15 og 16 ß Alen.
Sirts og Sirtsstumper, $\frac{5}{4}$ brede, ægte og gode til 12 ß Alen samt
Foer- og Sysager til billige Priser.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos **Gunerius Pettersen.**

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.
Bommesie og **Twill.**
Shirting, hvid og kulørt samt **Stout.**
Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte** og **gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

---

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Tilleie.

Nær Jernbanetorvet

i øvre Vognmandsgade No. 17, 2den Etage, er 2de vel møblerede Værelser med fri Indgang billig tilleie.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Anden Bog.

Capitolium og dets Naboskab.

I. Dissekering af majestætiske Ting.

Den forfærdelige Ophøielse, som allerede i mange Timer havde blændet Gwynplaine paa forskjellige Maader, og som havde ladet ham havne i Windsor, førte ham nu til London.

Virkeligheder, der lignede Sandsebedrag, hobede sig paa ham, den ene efter den anden, uden Mellemrum.

Uden Mulighed at slippe bort fra dem. Saa snart En slap ham, greb en Anden ham.

Han fik ingen Tid til at aande ud.

Den, der har seet en Jonglør, har seet Menneskelivet. De Kugler, han kaster i Luften, og som falde og stige og falde igjen, er Menneskelivet i Skjæbnens Haand.

Legetøi.

Samme Dags Aften befandt Gwynplaine sig paa et usædligt Sted. Han sad paa en Bænk, der var smykket med Liljerne, Rigsvaabnet. Over sin Silkedragt bar han en skarlagensrød Fløielskappe, foret med hvid Taft, med Hermelinsbræmmer og paa Skuldrene to guldkantede Hermelinsbaand.

Rundt omkring sad der Mænd af alle Stænder, unge og gamle, der ligesom han sad paa Rigsvaabnet og ligesom han var klædt i Hermelin og Purpur.

Foran sig saa han andre Mænd paa Knæ. Disse bare sorte Silkekapper. Nogle af disse Knæbøiende skrev.

Lige foran sig, i nogen Afstand, opdagede han Trappetrin, en Estrade, en Taghimmel, et vældigt Skjold, straalende mellem en Løve og en Enhjørning, samt under denne Himmel, paa denne Estrade, ovenfor disse Trappetrin, med Ryggen støttet mod Skjoldet,

en Lænestol med Krone. Det var en Throne. Storbritaniens Throne.

Gwynplaine var, selv Pair, i Pairerne af Englands Kammer.

Paa hvad Maade var Gwynplaine bleven indført i Lordernes Kammer?

Vi ville i Korthed berette det.

Hele Dagen fra Morgen til Aften, fra Windsor til London, fra Corleone-Lodge til Westminster-Hall havde været en stadig, trinvis Opstigen. For hvert Trin ny Svimmel.

Han blev ført fra Windsor i Dronningens Vogn med det Følge, der tilkommer en Pair. En Hædersvagt ligner i mange Tilfælde en Bevogtning.

Den Dag saa de, der boede paa Veien mellem Windsor og London, en Kavalkade af Adelsmænd galoppere frem som Escorte for to Vogne, der kjørte i Kongeskydsens sædvanlige stærke Trav.

I den første sad Ridderen af den sorte Stav med sin Stav i Haanden. I den anden kunde man se en Hat med brede Bræmmer og hvide Fjædre, der overskyggede et Ansigt, som man ikke kunde se.

Hvem var det, som kjørte i den?

Var det en Fyrste? Var det en Fange?

Det var Gwynplaine.

Det saa ud, som om det var En, man førte til Tower, saafremt det ikke var En, man førte til Pairernes Kammer.

Dronningen havde slaaet Stort paa.

Da det gjaldt hendes Søsters vordende Mand, havde hun givet ham sin egen Livvagt til Escorte.

En Adjutant red i Spidsen for Toget.

Ridderen af den sorte Stav havde i sin Vogn paa et særskilt

Dagbladet.

No. 209. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 9de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Ballo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Fra Trondhjem.

3die September 1869.

Slaataannen burde være forbi nu, og er det vel ogsaa paa det nærmeste, hvad selve Slaatten angaaer, men der ligger ikke saa lidet Hø paa Marken og har ligget der i en 14 Dages Tid under nærsagt uophørligt Regn. Det liggende Hø maa nu ansees for omtrent tabt. Vistnok er det mangesteds kommet vel og vakkert i Hus; men Aaret kan ikke siges at være eller blive noget Kronaar for Høets Vedkommende heller paa Grund af manglende Tørringsveir. For Kornets og Poteternes Vedkommende ser det sørgeligt ud. Agrene stode for en 2 a 3 Uger siden særdeles frodige og vakre, rigtignok vare de omtrent en Maaned tilbage, naar man huskede paa Aarstiden; men nu se de uden Hensyn til denne alt andet end vakre ud. Det stride Regn i Forbindelse med Hagel har klappet dem ned, saa de paa sine Steder se ud som om der skulde være faret over dem med en Agerrulle. Vi tro saaledes at se, hvad der venter os. Gamle Folk holder det heller ikke for noget godt Mærke for Kornets Modning, at Silden kommer i nogen større Mængde ind i Fjordene tidlig om Høsten, især naar den er fri for „Aat". Dette er netop Tilfældet i Aar. Her er fisket baade megen og god Sild.

Siden mit sidste Brev har Trondhjem mistet en af sine dygtigste og mest betroede Mænd, nemlig Bankdirektør O. A. Krogness. Han kom som „simpel" fattig Gut ind i Handelsstanden, af hvilken han for længere Tid siden udtraadte. Han var saa at sige opvoxet med Byens Kommunevæsen og havde havt med dette at bestille i over 30 Aar. Kommunen havde neppe noget Tillidshverv, som ikke den Afdøde i sin Tid beklædte, saaledes var han som bekjendt flere Gange en af Byens Repræsentanter paa Storthinget. Byens Fremskridtsparti eller, om man heller vil, „Søgadens" Modparti regnede ham for sin fornemste Mand, hvorfor det ogsaa fik og endnu bærer Navnet „Krognesspartiet".

I den senere Tid har Partiet, om man kan kalde det saaledes, traadt mindre frem, hvilket vistnok for endel maa tilskrives den hæderlige Afdødes tiltagende Sygelighed i de sidste Aar. Hvorvidt der for Tiden blandt Borgerklassen findes en Mand med den Afdødes politiske Anskuelser, som er i Besiddelse af den fornødne Dygtighed til at samle Partiet omkring sig, tør være et Spørgsmaal. Imidlertid gives der Mænd baade inden- og udenfor den, som nok vil sørge for, at den ellers skjønne Enighed ikke bliver altfor stærk i Anskuelser og Foranstaltninger inden vor gode By. Det saakaldte „Søgadeparti" (Grossereradelen i Forbindelse med nogle Embedsmænd) vil hellerikke herefter forblive uanfægtet i Besiddelse af Bugten og begge Enderne, naar det gjælder Byens Anliggender.

Her om Dagen var der nok et Giftermaal og Bryllup i Stockholm, hvoraf der gjordes adskillig Stads baade et- og andetsteds. Vor Byes Fædre toge ogsaa Spenderburerne paa sig i den Anledning og bevilgede 300 Spd. til Festligholdelse af Dagen, og Folk skal have moret sig ypperligt siges der. Deres meget ærede Korrespondent var desværre tilfældigvis ikke i Byen den Dag, saa han gik Glip af Fornøielsen. Bladets ærede Læsere gaa saaledes ogsaa Glip af nogen nærmere Beskrivelse af Festen, hvilket imidlertid en og anden Surmuler kanske er meget tilfreds med, da der ikke har været Mangel paa Festberetninger baade inden- og udenlands fra. Især har det altslugende Morgenblad bragt adskillige Læs saadanne. Et Par Bemærkninger dog i den festlige Anledning eller i Anledning af Festen; thi den var omtrent det første Forsøg, som her er bleven gjort paa at faa istand, hvad man vel maa kalde en Folkefest. Korvetten „Nornen" laa netop da paa Havnen (Festen holdtes naturligvis baade tillands og tilvands); men om den kom der tilfældigvis eller for at forhøie Festens Glands og indgyde os tilbørlig Respekt for Kongemagten og Krigsmagten, eller simpelthen for i paakommende Tilfælde at holde Trøndernes Festglæde inden det Tilladeliges Grændser skal være usagt. At Korvetten viste sit Flag i Trondhjem for at slippe at vise det i Stockholm, er haardt at tro. Idag strøg den danske Panserfregat „Danmark" afsted efter at have ligget her en 10—11 Døgn for at tage ind Kul, som det heder! Den havde en Besætning af 470 Mand, førte mellem 20 og 30 Armstrongskanoner og kommanderedes af Kaptein Schjønheyder, som nok imidlertid holder paa at kaldes til Marineministeriet hjemme. Den havde en Maskine paa 500 Hestes Kraft, men gjorde, efter hvad Folkene sagde, kun en 5 a 6 Mil i Vagten. Da det var det første Panserskib, som besøgte os, var Tilstrømningen af Skuelystne selvfølgelig meget stor, og baade Befal og Mandskab gjorde alt forat tilfredsstille Folks Nysgjerrighed eller Videbegjerlighed. Folk som havde Anledning til at iagttage og sammenligne disse Orlogsmatroser med vore egne (Nornens) fandt, at Danskerne gjorde et fordelagtigere Indtryk. Vist er det, at Mandskabets Maade at te sig paa ligeoverfor alle Aldere, Stand og Kjøn var gentlemansmæssig. Det maa her være tilladt at gjøre den Bemærkning, at det er beklageligt, at medens baade militære og civile Autoriteter saaatsige slæbes om at faa Officererne i Selskab til sig enten i sine Hjem eller paa Forlystelsessteder, var der ingen, som tænkte paa at gjøre noget for Mandskabet. Om nogen af Autoriteterne havde sat sig i Spidsen derfor, vilde sikkerligt de nødvendige Penge til en liden Forfriskning f. Ex. ude i Hjorten for de pyntelige danske Gutter have kommet ind. Man havde derved ogsaa skaffet dem et extra Landlov, som under saadanne Omstændigheder vel ikke var bleven dem negtet. Men saaledes er det. Efter et vundet Slag er det altid Officeren, som har „bedækket sig med Hæder". Brigaden, Regimentet eller „Besætningen o: Værktøiet kan nok have opført sig rosværdigt; men Æren og Belønningen tilkommer den, som har brugt det. Konsekventse er en god Ting baade i Krig og Fred. Dette Skibs uventede Komme satte ellers visse Folk lidt i Forlegenhed. Der skulde svares fra vor berømte Fæstning Kristiansten paa „Danmarks" Salut, men der oppe var kun en Artillerist, og han affyrede de Par Kanoner, som vare ladte. Dermed blev det en Tidlang. Endelig kom det for saadanne Anledninger bestemte Antal Skud, efterat Kaptein-Vagtmesteren havde faaet sendt Mandskab derop fra Byen til Betjening af Kanonerne. Det gik imidlertid ikke bedre ved Besvarelsen af Skibets Afskedssalut. Sagen er, at Kristiansten er nedlagt som Fæstning, og herom var Fregattens Vedkommende underrettet. Samtidig med Danskerne havde vi ogsaa Besøg af Svensker, saa her var den bedste Anledning til at gjøre udi Skandinavisme. Denne —isme er ellers, i Forbigaaende sagt, ikke bleven videre husvarm her i Trondhjem. Svenskerne vil nok, som det lader til, tage den rigtig praktisk, idet de tænker at binde det ene Land til det andet med Jernbaand, og det bliver noget ganske Andet det, end høiresfede Talemaader om „Tvillinge- eller Trillingpar", om Alt, hvad „det Stilte" har fælles osv.

Den 25de f. M. afholdtes et Møde her i Byen, nærmest foranstaltet af Landshøvdingen over Jæmtland, Asplund, hvor man søgte at komme efter hverandres Meninger i Spørgsmaalet om Jernbaneforbindelse mellem Trondhjem og Jæmtland. Mødet besøgtes af en 2 a 300 Mand, hvoraf flere fra Sverige og Landdistrikterne. En Ting vare Alle enige om, nemlig, at en saadan Forbindelse var overmaade ønskelig; men hvor skulde den gaa? — ja det var Spørgsmaalet for de mægtigste Trondhjemmeres Vedkommende. Disse have en Interesse, for hvilken enhver anden maa staa tilbage, naar det gjælder Jernbaner. Denne er Forbindelse af Røraas- med Støren-Trondhjemsbanen. Kan det nye Jernbaneprojekt hindre eller fremskynde Røraas-Trondhjemsbanen? Dette Spørgsmaals Besvarelse med Ja eller Nei afgjør for Manges Vedkommende forendel deres Stilling til Sagen. Ræsonnementet er fra deres Side omtrent følgende: Er der Rimelighed for, at Trondhjem i Forbindelse med de tilgrændsende Landdistrikter og kanske Kristianssund kan skaffe tilveie de fornødne ni a ti Hundrede Tusinde til Bygning af en Jernbane fra Trondhjem gjennem Størdalen og Meraker til Grændsen? Nei, det vil blive vanskeligt. Vil Staten bidrage dertil? Aa nei, ialfald ikke for det Første. Kunde det tænkes, at i Tilfælde man begyndte at tage fat paa dette Projekt med Alvor, dette da kunde have nogen Indflydelse paa det kommende Storthings Villighed til at bevilge Penge til Støren-Røraasbanen? Jo, det kan tænkes, at de søndenfjeldske Repræsentanter i det Tilfælde blive mindre villige, naar de ikke kan blive med i de af en Jernbaneforbindelse med Sverige flydende Fordele. Derfor bør der arbeides for at Forbindelsen sker mellem Røraas og Svenskegrændsen. Derved slaaes to Fluer med et Smæk: vi faa Bane til Røraas og muligens til Sverige med det samme. Det er bedre at dele med Kristiania, end Intet at faa, og paa dette Projekt gaa de Søndenfjeldske med. Afstanden fra Røraas til Grændsen er blot 4 Mil og Terrænet gunstigt. Vi indrømme fuldt vel, at førstnævnte Forbindelseslinie med Sverige vilde i det Store og Hele taget være at foretrække, men vi øine ingen Udsigt til at faa den istand. Saa kommer Jæmter og Norrlandinge og sige: „For os gjælder det om at faa Jernväg til Trondhjemsfjorden, og den kortest mulige er den bedste. At gjøre den store, mangfoldige Miles Omvei om Røraas, er i og for sig nok for os til ikke at arbeide for eller ønske den Linie. Naar dertil kommer, at Terrænet fra Røraasgrændsen til Østersund frembyder særdeles store Vanskeligheder for en Linie, er det til ingen Nytte for os at tænke paa den. En Linie fra Røraas direkte til Sundswall eller kanske sydligere er vi Jæmter heller ikke tjente med, hvorfor vi maa holde paa Linien Trondhjem-Størdalen-Meraker-Østersund osv. som den eneste, der tilfulde vil gavne os, ja den er en Nødvendighed for de nordlige svenske Distrikter." — Hertil sige en hel Del Trøndere Ja og Amen ogsaa for sit og sin Bys Vedkommende. Kunde de faa den Bane og saaledes erholde Jæmteland og det øvrige nordlige Sverige saaatsige til Opland, kunde Støren-Grundsetbanen komme naar den kunde.

Det vilde da være Byforræderi at arbeide for en Linie mellem Røraas og Sverige og dele Byttet med Kristianienserne. I Haabet om, at det skal lykkes dem at udrette noget for Sagen fik de ved førnævnte Møde nedsat en Komite paa 7 Mand, der skal tage fat paa den. Hvis det imidlertid skal have saa lange Udsigter med Ideens Realisation, som en høitstaaende Svenske skal have sagt, vil det nok gaa som med Kirkekommissionsmedlemmerne, at ikke mange af de valgte er med i Komiteen, naar denne har afsluttet sin Virksomhed. Svensken skal have sat 15 Aar som det Tidsrum, man havde at arbeide i, før der i Sverige kunde blive taget fat paa Anlægget af denne „Jernväg". Sagen er vel den, at trods de yderst uheldige Vilkaar, under hvilke ogsaa Beboerne af det nordlige Sverige leve, og som i høi Grad kunde forbedres ved en hensigtsmæssig Forbindelse med Trondhjem eller Trondhjemsfjorden, skal vel Jernbanerne fortsættes til alle Kanter og saaledes ogsaa nordover fra Stockholm forat trække alt, hvad trækkes kan til Hovedstaden. Naar al mulig Centralisation er sikret, kommer Turen til slige Foretagender som ovennævnte. Tanken og Lysten er ligervis hos os. Det skulde imidlertid være ønskeligt og glædeligt, om den nedsatte Komite kunde virke til, at det nævnte Tidsrum blev forkortet og det betydeligt.

Bjørnstjerne Bjørnson kom — og saa — og reiste. Hvorfor reiste han saa pludselig fra Trondhjem uden at lade os Trøndere saa nyde en Smule godt af Foredragene og Fortællingerne? Dette Spørgsmaal gjøres af mange.*) Enkelte mene, at Grunden kanske kunde være den, at her ikke paa Forhaand var gjort nogen storartet festlig Tilstelning til hans Modtagelse. Grunden være nu hvilken den vil, saa er der mange, som beklager, at de ikke fik Anledning til at høre ham.

*) I et andet Blad har det været oplyst, at Bjørnson ikke afholdt sine Forelæsninger i Trondhjem paa Grund af Træthed efter Reisen.

Til Dagbladets Redaktion.

I Deres Blad for igaar er indrykket et Amerikabrev, dateret Louisville den 11te Juli d. A. og undertegnet „C. T. Melby, Civilingeniør", hvori Brevskriveren, der siges at være afreist fra Kristiania med vor Befordring den 7de Mai, klandrer den af os repræsenterede Guion Linie.

I Anledning heraf maa vi anmode om Plads i Deres Blad for den Oplysning, at nogen Person af ovennævnte Navn ikke har været expederet til Amerika med vor Linie.

Kristiania d. 8 Septbr. 1869.

Ærbødigst
Blichfeldt, Knoph & Ko.

I Anledning af ovenstaaende Benegtelse af at Hr. Civilingeniør C. T. Melby, som af ham opgivet, er expederet ved Dhrr. Emigrantagenter Blichfeldt Knoph & Ko., have vi ladet anstille Undersøgelse paa Emigrantkontoret hersteds og fundet Dhrr.s Ytring om, „at nogen Person af ovennævnte Navn ikke har været expederet til Amerika med vor Linie", at være usand. I vedkommende Protokol findes nemlig under Løbe-No. 1549 opført som indskreven under 4de Mai d. A. til Chikago ved Blichfeldt, Knoph & Ko., Civilingeniør Christoffer Tullin Melby, 27 Aar gammel; Fragt 41 Spd. Dhrr.s Benegtelse karakteriserer sig selv.

Dagbl. Red.

Kristiania, den 9de September 1869.

Prins Napoleon som Thronkandidat. Den europæiske Presses Opmærksomhed optages for Tiden af Prins Napoleons — den „røde Prins"s — mærkelige Udtalelser i Senatet den 1ste Septbr. i Anledning af Forfatningsreformen; den gav Anledning til en stormende Scene, foranlediget ved at Grev Segur d'Agnesseau, en af Hovedlederne for det ultramontane Parti, ligefrem kaldte Prinsens Optræden „skandaløs". Talen deler sig for Interessen i to. I den første Del udtaler Prinsen nemlig paa en opsigtvækkende Maade sin „personlige Hengivenhed" ikke blot for Keiseren, men ogsaa for „hans Søn". Dette vil med andre Ord sige, at han fralægger sig Mistanken om, at han, nu da Keiser Napoleons Død staar nærmere i Perspektivet, spekulerer paa at blive Thronfølgeren med Udelukkelse af den unge Prins. Flere Ord end om denne „hans Søn" vier han dog sin Hengivenhed til selve Bonapartismens System, hvis demokratiske Side han selv repræsenterer yderligst. At „støde" en Slægtning fra Thronen høres jo rigtignok for Mange som Noget, der kun tilhører den Del af Historien, som i vore Skolebøger ligger foran Afsnittet „den nyere Tid". Vi ere imidlertid bange for, at Lidenskaberne blandt Menneskene endnu ere saa temmelig de samme, som paa Kong Astyages's Tider, og at det kun er Paaskuddene, som blive moderniserede. Det eneste moderne Paaskud, Prins Napoleon kunde tænkes at søge, er netop det, som vi se at han nu søger at sætte sig i Besiddelse af og som han gjennem Aar har arbeidet paa at blive Eiermand af med det Held, at Folkemeningen har døbt ham med Navnet den "røde, ꝛc. demokratiske" Prins. Naar Napoleon dør, staar der altsaa to Prinser ved Thronen: den ene „Plon-Plon", den „røde Prins", „Revolutionens Søn", Chefen for den Side af Bonapartismen, som under det liberaliserede Keiserdømme nu har Folkevillien for sig, og paa den anden Side en Søn af den spanske, bigotte Keiserinde, en Napoleonide med det katholsk-kirkelige, gammel-konservative Skjær over sit Navn, paa den ene Side en bigot Keiserindes Herredømme over Frankrige i Prinsens Mindreaarighed, støttet af alt det, som er gammellegitimt, præsteligt og kronet i Frank-

rige saavelsom ude i Europa, og paa den anden Side en Napoleon af det rette, uforfalskede Slag, der har Ørnekløerne og som i sin Fane har indskrevet hele den brede, frihedsforlangende Middelstands Sag. Hvem af dem der skal eie Thronen, beror da ikke paa de vedkommende Prinsers Udtalelser og Lyst, — ingen af dem behøver derfor i deres personlige indbyrdes Opførsel at overskride Ærens og Delikatessens strengeste og fineste Grændseskjel, — men paa hvem det franske Folk, hvis Repræsentant Keiserdømmet efter sit Væsen er, helst vil have. Og dette er netop det andet Punkt af Interesse i Prinsens Tale, at han forelægger det franske Folk et saadant Program, hvorefter han i ikke mindre end fem større Punkter vil have den keiserlige Forfatningsreform friere. Han vil have Ministeransvarligheden bestemt med greiere Ord, saa der ingen Tvivl længere skal kunne blive om, at den virkelig existerer i Frankrige; han vil, at Senatet skal blive et andet Kammer med lovgivende Magt, at Senatet selv maa kunne raadslaa om Forfatningen, at det skal bestaa af folkevalgte istedetfor af keiserligt valgte Medlemmer samt at Kommunerne istedetfor Keiseren herefter skal vælge sine Mairer. En Napoleon med et saa udpræget frit Program er det netop de frisindede Franskmænd ønsker, det efterkommer hele den liberale Villie, men udestænger den revolutionære, og paa en saadan Napoleon vilde visselig ogsaa, i Tilfælde af Keiserens dødelige Afgang, Millionernes Stemme falde, saameget mere som Prinsen ved sin personlige Lighed med den gamle Napoleon og sin øvrige Færd har Meget ved sig, som for Franskmændenes Indbildningskraft vil fremstille ham som den egentlige moralsk berettigede Arving, der tilsidesættes for en tom, udvortes, fra „Kongerne laant" formel Arveret. At Prinser, der staa Tronen nær, finde deres kloge Regning i at gjøre sig tilvens med Oppositionen, for derigjennem paa Forhaand at sikre sig Populariteten og Folkets Sind, er heller ingen ny, men tvertimod en overmaade gammel og kjendt Historie, hvorfor man kunde levere en hel Bog af Exempler fra alle Nationers Historie, deriblandt vor egen ikke undtaget. Kort sagt, vi tro paa Muligheden af, at denne Prins Napoleons Tale er Indledningen til et Nutids Thronfølger-Drama, som vil komme til Handling den Dag, Keiser Napoleon afgaar fra Scenen. Indledningen, hvoraf vi kun se lidet, tør mulig ogsaa være en døende Keiser, der sidder bag Kulisserne og maa skjule for Verden, at han holder paa at dø, og som maa spille Komedie i sin sidste Time.

Af Prins Napoleons Tale hidsættes følgende Uddrag: „Jeg ønsker ikke blot at underkaste Senatskonsultet en nærmere Prøvelse, men ogsaa at fremsætte de Forandringer, der forekomme mig at være aldeles nødvendige, for at vor Forfatning kan blive et Værk af en Støbning, som i intet Punkt frembyder konstitutionelle Vanskeligheder for Udviklingen af det liberale Keiserdømme. Jeg smigrer mig lykkelig ved og tror, at det er min Pligt fra denne Talerstol at udtale min Anerkjendelse og Høiagtelse for den Suveræn, som midt under den dybeste Fred har begyndt at omdanne det enevældige Keiserdømme til et konstitutionelt. Jeg billiger Senatskonsultet, men jeg tror at det ikke er tilstrækkeligt, og jeg vilde ønske, at der blev optaget nye Bestemmelser deri. Om disse nye Bestemmelser skal jeg udtale mig uden nogensomhelst Oppositionsaand, med den fuldeste Frimodighed og med Ønsket om at finde Sandheden. For strax at fjerne alle Misforstaaelser føler jeg mig opfordret til at forsikre om min fuldstændige og ubetingede Hengivenhed ikke blot for Keiseren, men ogsaa for hans Søn. (Stærk Bevægelse i Salen. Levende Bifald. Baron Heeckeren: Jeg applauderer ikke! Hvortil Bifald? Jeg har aldrig tvivlet derom). Bedre end nogen Anden indser jeg, at baade mine Interesser og Sympathier ere uopløselig knyttede til Keiserdømmet. (Meget godt! Meget godt!) Endnu et sidste Ord om mig selv. Jeg tilstaar, at min Egenkjærlighed kunde føle sig smigret ved, hvad der foregaar, thi allerede for længe siden har jeg taget Ordet for den Udvikling, som vi nu ere Vidne til, og allerede for længe siden har jeg forlangt Presse- og Forsamlingsfrihed, saaledes som de i Principet bleve bevilgede i Keiserens Brev af 18de Januar 1867. Idag er Senatet kaldet til at gjennemføre en betydningsfuld parlamentarisk Reform, der er mig en sand Fryd. Men hvad jeg beklager er, at se baade Senatet og Senatsudvalget gaa til dette Værk med en vis Nølen og med manglende Tillid. Man samtykker med Læberne, men tager Forbehold. (Bevægelse i Salen. Senator Maupas: Nei! Senatsudvalget har ikke været bevæget af nogen saadan Følelse. Formanden Rouher: Intet Medlem af Udvalget har næret saadanne Tanker!) Ikkedestomindre er dette den Aand, som gaar igjennem Betænkningen, og som fremgaar af dette Aktstykkes hele Indhold. Nu vel! Jeg anser det for en Ulykke, og det er nok muligt, at Følgen deraf kan blive den, at de af Senatet vedtagne Reformer aldeles ikke ville frembringe de Virkninger, som man venter sig deraf. (Afbrydelse). Forstaa mig ret, mine Herrer Senatorer! En Digter har sagt: „Der er Intet saa ubehageligt som en Velgjerning, der bliver modtaget med Bebreidelser". Naar Landet ser, at Senatskonsultets Drøftelse bliver ledsaget af saamange Forbehold og sker med saa ringe Begeistring, saa kan det let føle sig forurolliget og fatte Mistanke om, at Reformerne ikke have Noget at betyde. Jeg for mit Vedkommende akcepterer fuldstændig disse Reformer og ønsker, at de, mine Herrer, ville modtage dem paa samme Maade. Mine Herrer! Der er dem, som anse Keiserdømmet for at være uforeneligt med Friheden, og som i Reformerne kun se et Fornuftgiftermaal. Hvad mig angaar, saa betragter jeg det som et Følelsesgiftermaal; thi jeg tror, at Keiserdømmet og Friheden meget godt kunne forliges sammen. De, der betragte de nuværende Reformer som stridende mod Keiserdømmets Grundvold, ere Regjeringens egentlige Fiender, men ogsaa de, der betragte dem blot som et Experiment, ere ikke mindre farlige. Jeg forlanger, at det enevældige Keiserdømme skal brænde Skibene af efter sig og afskjære sig ethvert Tilbagetog. Kunsten at regjere er Kunsten at give efter og ikke at gjøre Modstand, at give efter for Landets retfærdige og fornuftige Ønsker. Ja, Kunsten at give efter for den oplyste offentlige Mening, det er den sande Regjeringskunst. Jeg for mit Vedkommende finder, at vi ikke alene trænge til Reformer paa det politiske Omraade, men ogsaa i alle Grene af den indre Forvaltning. Regjeringen har allerede udrettet store Ting med Hensyn til Handel og Industri, men der er endnu meget andet at gjøre. Vor Forfatning er ofte bleven forandret, men naar det er skeet, har det været en Følge af Suverænens Initiativ, og fordi den ikke var god. Det er i denne Forstand, mine Herrer, at Senatskonsultet tiltaler mig, men jeg kunde ønske, at det havde været bedre, thi om 2 a 3 Aar ville De blive nødte til atter at optage Arbeidet for at gjøre det fuldstændigt. Med Hensyn til den lovgivende Forsamling tror jeg, at alt Væsentligt er gjort; men der gives andre Punkter, paa hvilke jeg vil henlede Deres Opmærksomhed. Kun derved, at Indrømmelserne blive saa omfattende som muligt, vil man kunne sætte en Grændse for de bestandige Fordringer og Reklamationer; thi af disse vil der altid opstaa nye, og vi maa ikke formeget beklage os derover; thi Oppositionen er Politikens Salt. Jeg sigter ikke til nogen bestemt Person, men jeg tror, at selv exalterede Politikere have sin Nytte i et Land (Munterhed). De indgyde Adskillige Frygt og bevirke, at de nederste Lag af Samfundet komme frem for Dagens Lys; men enhver Regjering maa nutildags kunne taale et fuldstændigt Lys. Jeg tillader mig ogsaa at erindre om en Statsmands Ord, hvis Fortjenester jeg anerkjender, skjøndt jeg ikke deler alle hans Ideer; man kan gjøre Alt, sagde han, med Bajonetterne, kun ikke sætte sig paa dem. (Ny Munterhed). Nu vel, jeg tror, at man kan gjøre Alt med Despotismen, men ikke give den Varighed."

Efter denne Udtalelse gik Prinsen over til at drøfte Udvalgsbetænkningens Indhold i dens Enkeltheder. Han fandt Adskilligt at udsætte derpaa. Betænkningens Forfatter, Devienne, havde efter hans Mening paa det Sted, hvor han skildrede Keiserdømmets Fortjenester, høist paafaldende undladt at omtale nogle af Keiserdømmets største Bedrifter, nemlig Krimkrigen, den italienske Krig, den store Handelsreform og de forskjellige Amnestidekreter. Han kunde ikke forklare sig denne Udeladelse paa anden Maade end af Hensyn, som han ikke kunde billige. Man havde vel ikke glemt Magenta og Solferino, der vare Navne, som opfyldte alle franske Hjerter med Stolthed; men man vilde ikke tale om den italienske Krig for ikke at blive mindet om Italiens Friheds- og Enhedsbestræbelser. Amnestidekreterne havde Betænkningens Forfatter ikke holdt for særdeles vigtige, men efter Talerens Formening vare de Indledningen til en ny, liberal og human Politik, hvis Betydning ikke kunde undgaa Nogen. At disse vigtige Punkter ikke vare omtalte i Betænkningen, havde bedrøvet ham meget og mindet ham om en Indskrift, som han havde læst paa en Reise i Venetien: „Gud bevare mig for mine Venner, mine Fiender skal jeg nok selv blive færdig med." Hvad selve Senatskonsultets Text angik, fandt han deri fem Hovedmangler. For det Første burde Ministeransvarligheden tydeligere defineres, idet der burde tilføies, at Ministrene vare ansvarlige for Kamrene. Dernæst burde Senatet ligesaa fuldstændig tage Del i Lovgivningsarbeidet som det andet Kammer, eftersom den Karakter af en konstituerende Forsamling, som nu var tillagt Senatet, baade var illusorisk og farlig. For det tredie burde ikke blot Senatet bestaa af valgte Medlemmer, men ogsaa Valgbestemmelserne til den lovgivende Forsamling — deriblandt de om Valgkredsens Inddeling — forandres. For det fjerde burde Forbudet imod at diskutere selve Forfatningen ophæves, og endelig for det femte — hvilket han ansaa for det vigtigste Punkt — burde Mairerne vælges af Muncipalraadene. Prinsen sluttede saaledes: „Lad da det politiske Liv udvikle sig frit i vort Land, og sker der forbryderske Forsøg, saa lader os undertrykke dem med Energi. De kunne ligesaa lidt standse os i vor Gang, som en liden Sten kan opholde den Triumfvogn, der bærer Friheden. Jeg slutter nu. Jeg har talt af fuld Overbevisning og foragter enhver Tvivl i den Henseende. Jeg tror ogsaa, at mine Raad ere til Gavn for Landet og vidne om Hengivenhed for Keiserdømmet. Det er af den Grund, at jeg har tilladt mig at tage Ordet." Indenrigsminister Forcade svarede, at ogsaa han ønskede et liberalt Keiserdømme, men at Tillid til Frihedens Sag ikke udelukkede Forsigtighed og Maadehold. Hvad Prinsens Anskuelser om Senatets Omdannelse og Mairernes Valg ved Municipalraadene angik, saa maatte han erklære, at disse Forslag ikke vilde finde Understøttelse fra Regjeringen, saalænge de nuværende Ministre havde den Ære at nyde Hs. Majestæts Tillid. Denne Erklæring fra Indenrigsministerens Side blev modtagen med levende Bifald og Bravoraab.

Amtmand i Kristians Amt, Jensen, har nu fratraadt sit tidligere Embede og er kommet her til Byen. Han vil dog først overtage sit Borgermesterembede i næste Maaned. Som hans Eftermand i Amtmandsembedet nævnes nu Amtmand Meinich i Søndre Bergenhus Amt.

Stipendium. Universitetets botaniske Gartner, Hr. Moe, har af Hs. Maj. Kongen erholdt Stipendium forat besøge Haveudstillingen i Hamburg; da derhos det kgl. Departement og det søndenfjeldske Dampskibsselskab har tilstaaet ham fri Befordring med „Kong Sverre" og „Kronprinsesse Louise", vil Hr. Moe paa Hjemreisen faa Anledning til at besøge Lübeck og Kjøbenhavn og kunne gjøre sig bekjendt med de derværende større Gartnerier.

Universitetet. Da Examen Artiums mundtlige Prøve sandsynligvis vil kunne slutte den 18de eller senest Mandag den 20de Septbr., er Immatrikuleringen af de nye akademiske Borgere og Uddelingen af Unisitvertetets Prismedailler berammet til Onsdag den 22de Septbr. Kl. 12 Middag i Universitetets Festsal.

Aarveien. Fra Øier i Gudbrandsdalen lyde Efterretningerne om Udfaldet af Høsten meget gunstige. Nattekulden har der ikke været strengere end sædvanligt paa denne Aarstid, og da Kornet allerede for Størstedelen var kommet paa Stør, da Jernnætterne indfandt sig, har de ikke kunnet anrette nogen Ødelæggelse.

Hesteudforsel. Med Dampskibet „Kong Sverre" afgik der idag 4 Hopper og 1 Hingst. Dyrene vare indkjøbte hos Joh. Potter fra Øier i Gudbrandsdalen af Hr. Institutbestyrer Louis Alexandre von Dardel fra Neufchatel. Hr. Dardel agter nemlig ved sit Schweitzeri at oprette et Stutteri for Opaling af norske Heste, og agter han til dette Øiemed endnu at anskaffe sig 30 Hopper og 3 Hingste og hvorom han allerede har truffet Aftale. Hr. Dardel skildres som en forekommende og behagelig Forretningsmand, med hvem det var en sand Fornøielse at komme i Berørelse. Hr. Overdyrlæge Baumund ledsagede Dardel til Markedet paa Stav, hvor Indkjøbet fandt Sted.

Lumskt Overfald. For nogle Aftener siden skulde en Konditorsvend passere det mørke og trange Smug ved Jernbanebroen over Vaterlandselven. Kommen op til Brohovedet blev han overfaldt af 2de Slusker, der trykkede ham ud i Elven. Heldigvis laa der en Baad i Nærheden, hvori Vedkommende fik reddet sig.

Slagtekvæg. En Slagtedrift fra Lom er nu ankommen og ligger paa Dæleneng ved Trondhjemsveien. Fæet er smaat, men i taalelig god Stand. — Saafremt det skal tillades at „kvæe" søndenfor den nye Veilinie, vil Færdselen paa dette Sted i høi Grad besværliggjøres og kan lettelig blive farefuld.

Kredsskyttermøde for 11te Kreds paa Lillehammer & Faabergs Skytterlags Bane afholdtes den 5te ds. Skydningen foregik paa 250 og 500 Alens Afstand med Sammenlæg af de paa begge Hold skudte Points.

Sildemaalingen. Telegram til Mgbl., dat. Bergen den 8de Septbr. I det idag afholdte Møde af Delegerede fra Sildedistrikterne vedtoges Maaling skal være Grundlag for Handelen med fersk Sild under kommende Vaarsildfiske; Anmodning stilles til Regjeringen om, at Opsynet i den Anledning paalægges at optræde kontrollerende. Bergens Handelsforening opfordredes at indgaa til Regjeringen med Forslag om Ophævelse af flere forældede Bestemmelser i Sildelovgivningen og ligesaa med Anmodning om at tage Vragervæsnet under Revision.

Norsk Marmor. („Dr. Tid.") Nede paa Bragernæs ved Siden af Tandbergs Dampsag er opført et Skur, hvori en af Byens største og driftigste Handelsmænd lader tilhugge Marmor fra det bekjendte Brud paa Høiden af Paradisbakkerne i Lier. Man kan ved at tage en Tur derned faa se det fine graagaarede Marmor, som kan staa ved Siden af hvilketsomhelst saavel her i Landet — saavidt vides, findes der nok ikke Marmor paa andre Steder her i Landet end i det her omtalte Brud og et Sted oppe i Trondhjems Stift, — som i Udlandet. Opmærksomheden henledes paa Bruddet, der kan blive en lønnende Forretning for Entreprenøren og en Indtægtskilde for Bygden, hvis man kan finde Marked for Produkterne.

Kongsberg Skyttelag afsluttede, ifølge „Kongsb. Adr.", i Søndags sine Øvelser for iaar og som sædvanlig med Præmieskydning. Til at deltage i denne var ogsaa Medlemmerne af Nabolagets Skytteforeninger indbudne. Der blev skudt paa 500 Alens og 250 Alens Afstand. Præmierne bestod af forskjellige Gjenstande af Sølv og Argentin samt Jagtreisvisita og uddeltes af Skyttelagets Formand, Byfoged Hoffmann. — Første Præmie, en vægtig Kagespade af Sølv, var skjænket Selskabet af en Privatmand; de øvrige Præmier vare tilveiebragte ved Sammenskud af Kongsbergs Skyttelags Medlemmer. — Efterat Præmierne vare uddelte, udbragte Byfoged Hoffmann en Skaal for de Præmievindende; Sorenskriver Gjertz for de Fremmede; Sagfører Holst for Centralforeningen osv. Pladsen var festlig smykket med Flag og Grønt, og Skydningen, der foregik med god Orden, overvares af en talrig Mængde Tilskuere saavel Damer som Herrer.

Bergens Brandforsikringsselskabs Tab ved Ildebranden i Gefle er nu opgjort og udgjør ifølge „Berg. Adr." 3,850 Spd. af ca. 9,000 Spd.s Forsikringssum.

Den samlede Skade ved denne Brand anslaaes til ca. 5,680,000 Rd. Rm. eller henimod halvanden Million Species. De svenske Forsikringsselskaber bære følgende Tab:
Det gjensidige almindelige Forsikringsbolag for
Bygninger . . . ca. 3,500,000 Rd. Rm.
For Løsøre . . . „ 1,600,000 —„—
Skandia paa 370,000 Rd.s
Forsikringssum . . „ 245,000 —„—
Svea paa 540,000 Rd.s
Forsikringssum . . „ 334,000 —„—
hvoraf sidstnævnte Selskab ved Reassurance dækker ca. 80,000 Rd.

En norsk Elev af Musikkonservatoriet i Paris, Hr. Theodor Lehmann, Søn af Doktor Lehmann i Bergen, besøger i disse Dage ifølge „Berg. Tid." under en Ferie sit Hjemsted. Hr. Lehmann har været 2 Aar ved Konservatoriet og skal være i Besiddelse af et ikke ubetydeligt Kompositionstalent, ligesom han efter Forlydende behandler sit Instrument Fløite med en Smag og en Færdighed, der vækker store Forhaabninger.

Hr. Edvard Griegs Affskeds-Koncert i Bergen var besøgt af et usædvanligt talrigt Publikum, idet Arbeiderforeningens store Festivitetslokale, saavel Salen som Gallerierne, var saa temmelig optaget. Hr. Griegs beaandede Spil, skriver „Berg. Adr.", kan aldrig undlade at tiltale og elektrisere Tilhørerne, som derfor gjentagende brød ud i livlig Applaus ved de forskjellige Satser af Mozarts Fantasi og Sonate for Piano Solo (c. mol, op 11), hvoraf især 3die Sats blev foredraget med Smag og Elegance. Nordraaks Scherzo capriccio for Piano er i Griegs Haand en smuk, norsk Tonedigtning og afgiver et yderligere Bevis for at vore norske Melodier, som Ole Bulls Mesterhaand stadig har foresunget os, kun vente paa norske Komponister for at indtage en høi Rang paa Koncertprogrammer. Vi har visselig i denne Henseende tabt meget i Nordraak, men Opfattelsen og Gjengivelsen maa

ogsaa være saaledes som Grieg forstaar det. Af Griegs nye Kompositioner, „Norske Folkedanse og Melodier" for Piano, ville vi specielt nævne „Stabbe-Laaten" som særdeles vellykket. Nordraaks „Scene af Sigurd Slembe" for Baryton Solo, Herrekor og Pianoforte, der er af en mægtig, gribende Virkning, maatte gives da capo.

Fru Nina Griegs Smaasange modtoges altid med Glæde af Publikum og ville vi af disse især fremhæve Kjerulfs Søvnen og Serenaden af Gounod. Saavel Fru Grieg som Koncertgiveren bleve livlig applauderede og, foruden gjentagende ved hvert Nummer, til Slutning fremkaldte.

Koncertflygelet, der havde en ren, klangrig Tone, var fra vor Byes dygtige Instrumentmager Hr. J. Aarestrups Pianofortefabrik.

Det bergenske Studentersamfund feirede den 2den ds. Universitetets Stiftelsesdag, idet en Kreds af akademiske Borgere, hvoraf de fleste var Embedsmænd, samledes til Halvflaskelag i det dramatiske Selskabs Lokale. Efterat der var udbragt endel „officielle Skaaler" og nogle andre, hævedes Taffelet, hvorpaa Punschbollen „med Ranken grønt omslynget" bares frem. Hr. C. P. Riis aabnede her Talernes Række ved at udbringe Skaalen for dette Aars Studenter; han gjorde en interessant Sammenligning mellem Forholdene nu og for 25 Aar siden. Blandt hans Artiumskammerater, nogle og 70 i Tallet, var allerede ca. 15 pCt. døde, de fleste var blevne Embedsmænd, deriblandt 3 Universitetslærere, nemlig afdøde Lektor Thaasen, de nuværende Professorer Bjerknæs og Christie; af andre nævnte han fire, der vare eller havde været Præster i Amerika, nemlig Jensen, Ottesen, Koren og Duus (nu i Kragerø); tre, der havde været Storthingsmænd, nemlig Rektor Steen, Præsten Balchen og Sagfører Ramm, samt den eventyrligste af alle hans Kammerater, nemlig Giert Giertsen, der var Embedsmand i Ostindien, og fra hvem han nylig havde faaet Brev og Hilsen. Medens der i hans Aar var nogle og 70 oppe, hvoraf 5 strøg, var der iaar næsten 270 oppe, hvoraf ca. 50 allerede er strøgne, og hvoraf sikkerlig et meget ringe Antal vilde naa frem til Embedsmænd. Det nuværende Forhold havde dog den gode Side, at den sande Dannelse fremmedes bedre, og Taleren vilde ønske, at det maatte gaa op for Folket, at Landet vilde have størst Gavn af, at Mange blev Studenter uden at have til Hensigt at blive Embedsmænd.

Efter en Række mer og mindre „episke" Skaaler fulgte en Række „lyriske", der fortsattes langt udover Aftenen tildels afvexlende med Sang. Noget over Midnat sluttede Laget.

Sveriges fjerde Taarnskib er gaaet af Stabelen i Motala.

Angivelse for Underslæb er indleveret mod Bestyrelsen for Sveriges Jernbanetrafik.

Franske Reisende i Sverige. Keiser Napoleons Sekretær, M. Pietri, en bekjendt Mand i den politiske Verden, opholder sig for Tiden i Stockholm, hvorhen ogsaa en Embedsmand i Undervisningsvæsnet, Hr. Personnet, har begivet sig fra Gøteborg, hvor han har besøgt flere Skoler.

Olieboringerne i Dalarne. I en Skrivelse til Westm. läns tidning læses: De fem Rørbrønde eies af tre forskjellige Bolag, Osmundsbergs, Boda og Dala; den mindste har en Dybde af omtr. 430 Fod og den største omtr. 850. Paa et andet Sted, ved Draggån er opstaaet en saakaldet artesisk Brønd, som giver ikke mindre end 400,000 Kander Vand i Døgnet. Osmundsbergs og Boda Bolag agte med det første at begynde Pumpning af sine Borbrønde.

Jydsk Sektvæsen. I en Artikel i „Veile Amts Folkeblad" om de religiøse Tilstande i Jyllandheder det bl. A.: Der er i Hederne fremstaaet en liden sværmerisk Sekt, som man ret træffende kalder „Dømmerne"; de ere udtraadte af Folkekirken, have brændt alle deres Bøger med Undtagelse af Luthers Prædikener, Bibelen og Kingos Salmebog; alle udøbte Børn, Hedninger, de Opvakte, som ikke slutte sig til dem, blive efter deres ufravigelige Mening evig fordømte; naar En der i deres Nærhed, da samle de sig for at dømme; thi de „Hellige" skulle dømme Verden. Vi have hørt fortælle, at for nogle Aar siden blev en Møllersvend knust ved en Mølle, men han bad inderlig i sin Dødsstund, hvilket en af Dømmerne hørte. Dømmerne samledes efter sædvanlig Vis for at dømme den Hedenfarne, men han, som havde hørt Møllersvenden bede i sin Dødsstund, vilde ikke være med til at holde nogen Dom, hvilket havde til Følge, at han som et Djævelens Barn blev udstødt af deres Menighed. De fleste af de Opvakte paa Hederne imellem Holstebro og Herning gik over til denne Sekt, som nu forresten slet ikke har nogen missionerende Karakter og er vel i Aftagende, saa meget mere som den er splittet ad i tvende Sekter; den ene Part paastaar, at kun de virkelig Troende faa Jesu Legeme og Blod i Nadveren, den anden holder paa den lutherske Opfattelse — og disse fordømme hinanden gjensidig som Djævelens Børn.

De østerrigske Torpedoer, opfundne af den engelske Ingeniør Witthead og den østerrigske Fregatkaptein Lupis, have tildraget sig almindelig Opmærksomhed, saa at der efterhaanden har indfundet sig Officerer fra de fleste europæiske Mariner i Fiume for at lære Torpedoens Virkninger at kjende. Det „Milit. Wochenbl." skriver herom: „Torpedoen er smedet af Jern og har en Delphins Skikkelse; et vertikalt og to horizontale Ribben, der springe frem som Finnerne paa en Fisk, holde den i Ligevægt og forhindre, at den kuldseiler. I denne Jerndelphins Hoved findes der en Sprængladning, bestaaende af 40 til 60 Pd. komprimeret Skydebomuld, der tændes ved et Stød, som frembringes ved, at et Antal Jernpigge, der ere bevægelige og til alle Sider staa frem af Hovedet, trykkes indad, saasnart den kommer i Berørelse med et Skib eller nogen anden Gjenstand. I Fiskens Hale befinder der sig en Skrue, ved hvilken den drives fremad til 4000 Fods Længde eller endnu videre, og foruden denne Skrue er der anbragt en Jernfinne, der tjener til at holde Torpedoen i sin Retning. Skruen sættes i Bevægelse ved Hjælp af komprimeret Luft. Naar Torpedoen skal bruges, bliver den sat paa et langt Rør, som hviler paa et Stillads, der enten staar paa Havbunden tæt ved Stranden eller er anbragt ved Bougsprydet af et Skib og hænger i fornøden Dybde under Vandfladen; til at sigte bruger man to Jernstave, der staa op af Røret og rage frem af Vandet.

Bognyt. Folkevennens 4de Hefte er udkommet. Heftet begynder med en Afhandling af Kapt. Müller om Monitorerne, hvoraf Tegninger leveres. Der leveres her, som man af denne Forfatter kunde vente, en grei og navnlig for norske Læsere interessant Skildring af disse nye forunderlige Krigsmaskiner. Dernæst indeholder Heftet 2 smaa statsøkonomiske Opsatser af Ferd. Roll, den første om Mellemmænd (Opkjøbere, Handelsmænd) og den anden om Maskiner for en Del efter Bastiat. Et Stykke om „Vandrende Smaadyr" efter en Tysker, Russ, lader sig ogsaa læse med Interesse, skjønt det meste turde være bekjendt før. Endelig er i dette Hefte paabegyndt en Artikel om „Nordlændingernes Folkekarakter af C. F. Holmboe.

Praktisk Sanglære for Folkeskolen af Joh. D. Behrens, 1ste og 2det Trin. Behrens's Sangbøger er saa vel kjendt, saavide som Sangen er naaet i vort Land, at en nærmere Omtale af denne Bog ikke er nødvendig. Det er nok at bemærke, at Folkeskolen hidtil har savnet en saadan Bog som nærværende med methodisk ordnede Øvelser og Sange med fornødne theoretiske Vink. Et følgende Hefte vil omhandle Undervisningsstoffet i 3die Trin.

Tri Preikor fyre det norske Landsfolket af Kristofer Janson. Bergen hjaa Ed. B. Gjertsen. 64 Sider. De 3 Prækener ere; Fyregangsmannen (for 3die Søndag i Advent), Frelsaren (for 1ste Juledag) og Fylgesveinen (for 2den Juledag).

Kong Sverre og Norge paa hans Tid, en historisk Skildring til Læsning for Folket af forhenværende Biskop H. J. Darre. 1ste Hefte af dette af Mange i længere Tid imødeseede Værk er nu udkommet.

Ungdomstid og Reiseliv. Udvalg af Anton Rosings Breve, udgivet af Hedevig Rosing. J. Dybwads Forlag. I sin Skildring „Anton Rosings Livsbillede" (Norsk Landmandbog 1862) har P. C. Asbjørnsen allerede anmeldt den under ovenstaaende Titel nu foreliggende lille Bog; han har sagt, at mange af disse Skildringer fortjene at sættes ved Siden af det Bedste, vor Literatur i den Retning eier. Og dette stadfæster Gjennemlæsningen af Bogen fuldkommen. Vi have her i Rosings egne Optegnelser, nærmest bestemte for en kjær Moder, en Skildring, der viser os en stærk Aand, lige fra den første Stund indtil den Tid, da Manden er moden til kraftig at gribe ind blandt den Kreds, han var sat til at virke i. Det er ingen alvorlig Kamp med Livets sorte Trolde, og derfor heller ingen Spænding i Afvente paa Seiren, der giver Bogen sin Interesse og sit Værd; Alt har tvertimod gaaet efter Ønske for Rosing, indtil Sygdommen brød den kraftige Villie. Men naar man her ser en stærk Aand, der aldrig taber det satte Maal af Sigte, naar man læser hans klare Livsanskuelser og følger ham idet han giver sine Reiseindtryk tilbedste i et greit, endefraamt og kvikt Sprog, da vil Læseren her kunne finde baade Lærdom og Glæde.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 9de Septbr.

Keiseren befinder sig vel og har igaar præsideret i Ministerraadet.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 9de Septbr.

Skonnert „Preciosa", Kapt. Iversen, er hidkommen fra Hamburg med en Ladning Stykgods, og Jagt „Forsøget", Kapt. L. N. Toft, fra Lønstrup med en Ladning Fedevarer, hvoriblandt 199 Fjerdinger og 20 Dritler Smør.

Ved Langbryggen ligger idag 15 kornladede Fartøier under Losning. Prisen paa Kornvarer noteres saaledes: Rug 4 Spd. 60 ß a 4 Spd. 66 ß, Byg 3 Spd. 96 ß a 3 Spd. 108 ß, Erter, store, 6 Spd., mindre do. 5 Spd., Hvede 6 Spd. 60 ß a 6 Spd. 72 ß.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Eline Cathrine	Hansen	Danzig	Rug.
Gyda	Erichsen	Stettin	do.
Trident	Meier	do.	do.
Oline	Kalnæs	do.	Byg.
Emanuel	Larsen	do.	do.
Amalie	Thorsen	Riga	Linsæd, Hamp.
Ganelven	Gjertsen	do.	Lin.
Anna	Akermann	Hamburg	Stykgods.
Fortuna	Nielsen	Newcastle	Stenkul.
Phønix	Johansen	do.	do.
Fagerland	Nielsen	do.	do.
Feight	Olsen	Amsterdam	Ballast.
Jacob van Cluff	Nienhaus	Harlingen	do.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Hanette	Hansen	Danmark	Trælast.
Alphon	Henry	Frankrig	do.

Ledige Embeder. Spydeberg Sognekald under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift.

Med Hensyn til dette Embede, hvis Indtægter kunne anslaaes til 700 Spd. aarlig, bemærkes, at der paa samme hviler et ved kgl. Resolution af 28de Juni 1854 bevilget Laan, stort 1500 Spd., der forrentes og afdrages med 6 af 100 aarlig i 28 Aar, regnede fra 11te December s. A.

Forøvrigt bemærkes, at det, entlediget Sognepræst Dircks tilkommende, Naadensaar, overensstemmende med kgl. Resolution af 31te Juli d. A. bliver at regne fra 1ste Mai dette Aar til 1ste Mai 1870.

— Leks Sognekald under Namdals Provsti i Trondhjems Stift med en aarlig Indtægt af 400 Spd., hvoraf 100 Spd. som Lønningstilskud af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond.

Betræffende dette Embede bemærkes, at der paa samme hviler et ved kgl. Resolution af 27de Februar 1864 bevilget Laan, stort 500 Spd., der forrentes og afbetales med 6 af 100 aarlig i 28 Aar, beregnede fra 11te Juni samme Aar; Halvparten af denne Udredsel er imidlertid, overensstemmende med kongelig Resolution af 2den Juli 1864, overtaget af Kommunen. Den ansættendes Sognepræst vil ifølge Resolution af 20de April 1863 blive ansat med Forpligtelse til at overtage Betjeningen af en Kirke til i Præstegjældet, saavelsom til ved Hjælp af et passende Tilskud af offentlige Midler at besørge den Sognepræsten paahvilende Del af Præstegaardens Bebyggelse, der ikke allerede er iværksat af den fratrædende Sognepræst.

— Buksnæs Sognekald under Lofotens Provsti i Tromsø Stift.

Betræffende dette Embede, hvis Indtægter antages at kunne anslaaes til omtrent 750 Spd. aarlig, og hvorpaa der hviler et ved kgl. Resolution af 23de September 1843 bevilget Laan, stort 700 Spd., der forrentes og afbetales med 6 af 100 aarlig i 28 Aar, beregnede fra 11te December samme Aar, bemærkes, at den vordende Sognepræst antages at ville blive ansat med Forpligtelse til efter Biskopens nærmere Bestemmelse at afholde enkelte Gudstjenester i det inden Præstegjeldet opførte Kapel paa Fiskeværet Stene.

Kristiania Torvpriser

den 9de Septbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	„	„
Do. Vold	1	48	1	60
Halm af Rug	„	72	„	„
Do. „ Byg	1	„	„	„
Do. „ Havre	1	„	„	„
Havremel	5	60	6	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	60	„	72
Do. „ Tønde	1	„	1	24
Byg	3	60	3	72
Havre	2	24	2	48
Karve	7	„	„	„
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	1	„	1	24
Birkeved pr. Favn	2	84	2	108
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	1	108

Konkurs. Flekkefjord Skifteret: Brændevinshandler T. A. Ramsli den 4de Septbr. Midlertidig Bestyrer Overretsf. Baage. Samling den 20de ds. Fordringer meldes inden 30te Oktober og prøves 22de Novbr.

Proklama. Tune Skifteret: I Boet efter forsvundne Sømand Christian Martin Olsen Wallehellene. Kreditorerne med 6 Mdr.s og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 6te Septbr. Eidsvolds Skifteret: I Boet efter Gaardmand Jens Steffensen Røsst af Eidsvold. 3 Mdr.s Varsel fra 6te Septbr.

Disse Etikettens Krav og flere andre Ceremonier, som siden efter fulgte, tilhørte det gamle Ceremoniel fra Henrik VIII's Tid, som Anna i nogen Tid forsøgte at optage. Intet af alt dette bruges mere nu for Tiden.

Endog Lordernes Kammer forandres.

Hvad har der f. Ex. blevet af the may pole, den Maistang, som Staden London reiste paa Pairernes Vei, da de begav sig til Parlamentet? Den Sidste reistes i Aaret 1713. Siden forsvandt „the may pole". Den kom af Brug.

Skinnet er urørligt, Virkeligheden er foranderlig. Se for Ex. Titlerne Albermarle, Leicester, Lincoln, Pembroke osv. De synes at være evige. Men hvor mangfoldige Familier have ikke fulgt paa hinanden under disse uforanderlige Titler. I Virkeligheden gives der ingen Bestandighed. Mennesket kan blot være Bølge. Havet, det er Menneskeheden.

Det, der er en Ydmygelse for Kvinderne, er en Stolthed for Aristokratiet, at blive gammel; men Kvinderne og Aristokratiet har samme Illusion: at holde sig.

Det er sandsynligt, at Lordernes Kammer ikke vil kjende sig igjen i den nys gjorte Skildring omtrent som en tidligere vakker Kvinde ikke vil vide af nogen Rynker.

Første Rigsherold vendte sig til Gwynplaine og sagde:

„Hav den Godhed at følge mig, Mylord."

Han tilføiede:

„Man vil bukke for Eder. Eders Herlighed bør blot berøre Kanten af Hatten."

Og man satte sig i Bevægelse mod en Dør i den store Sal.

Ridderen af den sorte Stav aabnede Toget.

Efter ham fulgte Blaakappen, der bar Porteføljen, saa kom Rigsheroldden, efter Rigsheroldden kom Gwynplaine med Hatten paa Hovedet.

Det er bekjendt, at det en Gang hændte Sheridan, at han begyndte at tale ved Midnatstid og endte ved Solopgang.

De to Vogne vendte tomme tilbage til Windsor, den lukkede Vogn, hvori Gwynplaine sad, kjørte til London.

Man kjørte Skridt for Skridt. Dette fordrede Kudskeparykkens Værdighed.

Denne Senfærdighed var forøvrigt efter alt Udseende beregnet. Det sandsynlige Motiv dertil vil vise sig senere.

Det var endnu ikke Nat, men paa det Nærmeste, da Vognen holdt udenfor the Kings Gate.

Kavalkaden dannede en Gruppe om Vognen.

En af Lakeierne bagpaa Vognen hoppede ned og aabnede Vogndøren.

Ridderen af den sorte Stav fulgt af sin Adjutant, der bar Porteføljen, steg ud og sagde til Gwynplaine:

„Vil Mylord behage at stige ud? Eders Herlighed behager at beholde Hatten paa Hovedet."

Gwynplaine bar under sin Reisekappe den Silkedragt, som han havde baaret siden den foregaaende Aften. Han havde ikke Kaarde.

Han lod Kappen ligge i Vognen.

Under Indkjørselshvælvet i Kings Gate er der en liden Sideport, til hvilken nogle faa Trappetrin fører.

I Galatilfælde er det et Tegn paa Agtelse at gaa foran.

Ridderen af den sorte Stav gik, ledsaget af sin Adjutant, i Spidsen.

Gwynplaine fulgte efter.

De stege op Trappetrinene og gik ind gjennem Sideporten.

Nogle Øieblikke efter befandt de sig i et stort og rundt Værelse med Støtter i Midten. Dagen faldt ind gjennem smale Spidsbuevinduer, og der maatte være mørkt endog midt paa Dagen.

Skifteberetninger. Kongsvinger Skifteret: Handelsmand Halvor Schøyen. Samling den 29de Septbr. Molde Skifteret: Handelsborger A. P. Eides Konkursbo. Samling den 30te Septbr. til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag. Handelsborger T. J. Owrens Konkursbo. Saml. d. 27de Septbr. til Stadfæstelse af antagen Akkord. Søndre Hedemarkens Skifteret: Christian Jønsruds Konkursbo er sluttet med 89,a pCt. Dividende.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt i Norge og staar fremdeles høiest paa Østlandet, lavest fra Stat til Bodø. Frisk Vestlig Vind i Nordland, Stille i Kristiansund, Sydlig tildels frisk i det Sydlige. Meget mild og fugtig Luft, Regn paa Vestkysten. Udsigterne ere til Sydlig Vind med Regn, især paa Vestkysten.

Anmeldte Reisende.

Den 9de September:

Grev de Karaß med Tjener fra Ungarn. Kjøbmand Gjessing og Torkildsen fra Drammen, Skibsreder Olsen fra Hvitsen, Værkseier Grønn fra Moss, Mr. Fry, Mr. Cuff, Mr. Word, Miss Dulevi, Mr. Parburry og Mr. Sheppard fra London, Wallbridge, Esq., fra Kanada, Dr. Bunzl og Smith fra Prag, Busch og Wehr fra Berlin, Mr. Murphy og Mr. Hurst fra England, Kjøbmand Thrane fra Kjøbenhavn, Haslund fra Sheffield og E. Metzner fra Leipzig, i Hotel du Nord.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 10de September Kl. 7½—9¾ gives (for første Gang): **Revuen**, Vaudeville-Komedie i 3 Akter af Fritz Holst.

Orkestret udfører (for første Gang):

1. **Ouverture: En Morgen, en Middag, en Aften i Wien** af Suppé.
2. **Prinsesse Lovise-Polka** af Lumbye.
3. **En Tour paa Dyrehavsbakken** af Lumbye.

SKRIVESKOLEN
hos
L. G. Bredal
har Pladse ledige i Aftentimerne.

Christiania almindelige Barndforsikringsselskab
(oprettet 1847)
Grundfond 900,000 Species
og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.
overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**
I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**
Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.
Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN
(oprettet 1861)
Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.
overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter**, saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner**, saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer**, baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.
Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige**, men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.
D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Bergens Brandforsikrings-Selskab
(Grundfond 500,000 Spd.)
egner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Fra Jacobsens Farveudsalg
(Skippergaden No. 29)
anbefales:
Olierevet Maling til Skibs- og Husbrug, stærkkogt Gulvolie, bleget Linolie, grøn og rød Bundfernis, Malerolie, Zinkhvidt, Blyhvidt, Oker, Bruntrødt, Kjønrøg og Kridt i Foustager og mindre Dele til Dagens billigste Priser. **NB.** De fleste Malervarer og Fernisser ere præmiebelønnede. Udenbyes Ordres expederes prompte.

Sommer-Varer.
Et smukt og stort Udvalg af **Sommervarer** tillader jeg mig at anbefale **til følgende billige Priser:**
Jaconet og Organdy i nye Mønstre fra 12 til 20 ß Alen.
Sienos (Uldbarege) i mange Farver - 16 ß Alen.
Alpaca Lustrins (Støvtøier) - 12 til 40 ß.
Ligeledes anbefales et stort Udvalg i **andre Kjolestoffe** for Saisonen til bekjendte billige Priser.
Min Fabrik for Søm anbefales til hurtig, smuk og billig Udførelse.
NB. **En Restbeholdning** af lyse og mørke Kjolestoffe fra forrige Saison samt et Parti Kjoletøier fra en Fabrikant **realiseres** fra 10 ß Alen.
L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Brandkontingenten
for 2det Halvaar 1869 modtages hver Formiddag fra Kl. 9—12 paa Skattefogedkontoret No. 12 A i Universitetsgaden.

Billedskjærer-Arbeide.
Bestillinger paa Ornamenter til Møbler samt Kaminstole, Skamler, Speile, Fotografirammer m. m. modtages.
Pianostole, Uhrhylder, Pibebrætter m. m. haves færdige hos **S. M. Solberg,** Prinsensgade No. 10.

Bøger.
Idag er udkommet:
Praktisk Sanglære for Folkeskolen, indeholdende methodisk ordnede Øvelser og Sange med fornødne theoretiske Vink. Af **Joh. D. Behrens.** Første Trin 8 ß. Andet Trin 12 ß.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:
Ymse Smaastykke,
utgjevne av det norske Samlaget.
Alb. Cammermeyer.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:
Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.
J. W. Cappelen.

Tilsalgs.
Bomuldsgarn,
saavel **bleget** som **ubleget** samt **farvet**, i alle Kulører og No. hos
Gunerius Pettersen.

Hvide Gardintøier
til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Sengetæpper.
Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos
Gunerius Pettersen.

Gravmonumenter,
Kors og **Plader** realiseres til nedsatte Priser. **Peter Seest,** Dronningens Gade No. 34.

Koge-Apparater
for Parafin og Petroleum, patenterede for Norge, faaes alene hos
Peter Seest, Dronningens Gade No. 34.
Brugsanvisninger udleveres.

En fuldstændig Borgeruniform med Bandolæder og Patrontaske er tilsalgs. Avis-Exped. anviser.

Lamper!
Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Jern, norsk, svensk og engelsk, i alle Dimensioner,
Baandjern i alle Bredder og Tykkelser,
Jernplader, norske og engl., alle Størrelser,
Spiger, norske og svenske, fra ¼" til 8",
Staal for Værktøi, Slæde- og Hjulbeslag,
Bagerovnsfliser, Tagsteen, graa & rød,
Ildfast Leer og Steen,
Kul, bedste Sort for Smede og til Husbrug,
Trækul, Gas-Cokes m. m. til billigste Pris hos **O. Evensen.**

Naale for Symaskiner,
alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris.
I Partier tilstaaes stor Rabat.
Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Kurvmagerarbeide.
No. 10. Torvgaden No. 10.
Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.
Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.
De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Mangel paa Lys forøger undertiden det Høitidelige. Mørket er majestætisk.

I dette Værelse sad der tretten Mænd. Tre først, sex i Midten og fire bag disse.

En af de tre Fornemste bar en høirød Fløielskaabe, og begge de Andre bare Kapper af rødt Atlask. Alle tre havde Englands Vaaben broderet paa Skulderen.

De sex i Midten bare et Slags Messehagler af sort Silke, Enhver havde et Vaabenskjold paa Bordet, — Alle ulige hverandre.

De fire Sidste, Allesammen i sorte Kapper med forskjellige Prydelser, bare Parykker, vare barhovede og havde Kaarde ved Siden.

Man havde vanskeligt for at se deres Ansigter i Halvmørket. De kunde ikke se Gwynplaines Ansigt.

Ridderen af den sorte Stav løftede sin Stav og sagde:

„Mylord Fermain Clancharlie, Baron af Clancharlie og Hunkerville, jeg, Ridder af den sorte Stav, første Officiant i den kongelige Audiencesal, jeg antworder Eders Herlighed til Jarretier, Englands Rigsherold."

Manden i den røde Fløielskappe traadte frem, bøiede sig helt til Gulvet og sagde:

„Mylord Fermain Clancharlie, jeg er Jarretier, Englands første Rigsherold. Jeg er indsat i mit Embede og kronet af Hans Naade Hertugen af Norfolk, arvelig Rigsmarskalk. Jeg har svoret Kongen, Pairerne og Ridderne af Strømpebaandet Troskab og Lydighed. Paa min Kroningsdag, da Rigsmarskalken gjød et Bæger Vin over mit Hoved, lovede jeg høitideligt at være tjenstvillig mod Adelen, at undvige Selskab med Personer af slet Rygte, heller at undskylde end at klandre de Høibaarne, samt at bistaa Enker og Jomfruer. Det paaligger mig at ordne Pairernes Begravelsesceremonier, det er mig, der har Opsigt

med deres Vaabenskjolde. Jeg stiller mig til Eders Herligheds Tjeneste."

Den første Mand i den sorte Kappe bukkede og sagde:

„Mylord, jeg er Clarence, den anden Rigsherold af England. Jeg ordner Begravelserne af Adelsmænd under Pairsværdigheden. Jeg stiller mig til Eders Herligheds Tjeneste."

De sex i Midten tog et Skridt fremad uden at hilse.

„Mylord, vi ere de sex Vaabenherolder af England. Jeg er York."

Hvorpaa de Øvrige i Tur tog til Orde og navngav sig:

„Jeg er Lancaster."

„Jeg er Richmond."

„Jeg er Chester."

„Jeg er Somerset."

„Jeg er Windsor."

De Vaaben, som vare broderede paa Forsiden af deres Kapper, vare de Grevskabers og Stæders, hvis Navne de bare.

De fire Sidste vare tause.

Den første Rigsherold Jarretier*) pegede paa dem og sagde til Gwynplaine:

„Mylord, dette er de fire Heroldsvende: Blaakappen, den røde Drage, det røde Kors, Visirbæreren."

Eftersom de bleve nævnte bukkede de for Gwynplaine.

Paa et Vink af den første Rigsherold traadte den første blandt Svendene, Blaakappen, frem og modtog af Adjuntantens Hænder Porteføljen med den kongelige Krone.

Og den første Rigsherold sagde til Ridderen af den sorte Stav:

„Amen; jeg erkjender og bevidner, at Eders Velbaarenhed har afleveret Hans Herlighed."

*) Jarretier = Strømpebaandet.

Dagbladet.

No. 210. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 10de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lunner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Ukko"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Det 19de ordentlige Storthing.

III.

Det er „med Lov, at Land skal bygges" sagde vore Fædre. Dog er det ikke Lovenes Mangfoldighed, men deres Visdom, hvorpaa det kommer an. Vise ere Lovene kun da, naar de ere et fyldigt og nøiagtigt Udtryk for Nationens Retsbegreber, naar de ere fremvoxede af det historisk Givne, naar de ere lempede efter Samfundets Eiendommeligheder, naar de stemme med og føre Samfundet mere og mere op og ind i Samfundsudviklingen. Selv om Lovene stemme nok saa vel overens med Verdens allerbedste Lovsystemer, naar de ellers mangle disse Egenskaber, saa „bygge de ikke Land."

Grundtrækkene i flere af vore Love skrive sig vistnok fra Norges ældste og ældre Lovgivning; men i store og vigtige Dele ere de fremvoxede under en saavel mod vor Nationalitet som mod vor Folkefrihed fiendsk dansk Enevoldsregjering. At omskabe hele vort Lovværk i en Snarvending gik ikke an. Det maatte ske lidt efter lidt, eftersom Nationens Retsbegreber, politiske Frihedssands, Sædelighed og Humanitet krævede det. Men hvem skulde være det gjenfødte unge Norges Lovgivere? Enten maatte man slide paa de fra Danmark arvede eller saa maatte Arbeidet overlades den herskende Embedsklasse; thi ingen Anden havde den Dannelse og Modenhed, som udfordredes for her at gribe ind. Men dette havde den slemme Følge, at den samme Klasse, som skulde udøve og haandhæve Lovene, ogsaa bleve deres Forfattere. At de passede til andre Landes Lovsystemer, var vel og bra, men de passede ikke altid uden videre til det Land, som de skulde bygge op.

Vor Kommunallov er unegtelig en af de allerbedste Love, som Norges Storthing har givet, og den Lov, som Folket har havt den største Andel i. Loven har ogsaa holdt sig længe, men nu er det dog vitterligt, at f. Ex. den danske Kommunallovgivning med Hensyn til praktisk Brugbarhed staar langt over vor, uagtet vor Frihed er dobbelt saa gammel som den danske. Saa konservative ere vi Nordmænd altsaa, og endda staa Nogle og raabe paa Omstødning af Grundloven af 1814, saasnart man aldrig saa lidet vil lempe paa de mest skrigende Brøst. Jammerligheden bestaar ikke alene eller saa meget i, at vort Lovværk ikke passer med det Samfund, som det tilhører, men deri, at vort Samfund er saa bag ud med Tiden, og det i sine øvre Lag, at saavel den Del af Pressen som af Nationalforsamlingen, som ser dette og efter Evne ville rette derpaa, bliver hadet og forfulgt, ret som om man troede, at man gjorde Land og Folk en Tjeneste ved at holde den nærværende Tilstand oppe. Aldrig har dette kommet saaledes frem som paa sidste Thing. Den Forandring i eller Udvidelse af den kommunale Stemmeret, hvorom Talen var, er i sig selv saa berettiget, men paa den anden Side en saadan Ubetydelighed, at det i Grunden er næsten en Skam at byde den frem. Men det Ramaskrig, som blev reist imod Forandringen og imod de Mænd, som arbeidede for den, er formodentlig aldeles enestaaende i alle Lande, og for vort Samfund er det næsten en Skamplet. Intet kan bedre end denne Modstand vise, hvor langt tilbage vi ligger i politisk Samfundsskik, og hvormeget vi her i Landet endnu har at lære og at rette paa. Udvidelse af Stemmeretten paa en Maade, som høver med Samfundets økonomiske Evne og politiske Behov, er dog baaren frem af 19de ordentlige Storthing, og man kan være vis paa, at et Krav, hvori der ligger saa megen Sandheds Magt, ikke lader sig stikke under Stol, fordi at der gives Folk, som ere saa fremmede for den Tid, hvori de leve, at de ikke liker det. Den Tid vil komme, at de maa finde sig i ganske andre Ting end Udvidelsen af den kommunale Stemmeret. Allerede det at vi ligge som en Forpost og ved Udvandringen staa i en daglig Forbindelse med Jordens mægtigste, frieste og mest fremadskredne Samfund — det hjælper ikke, hvor mange Skyggesider man søger at trække frem —, vil have en velgjørende Indflydelse paa vore Gammel-Politikeres Kræmmeraand. Enhver Post, som kommer over Atlanterhavet fra vore Landsmænd i Amerika, vil bringe os midt op i Tidens og Menneskehedens største Spørgsmaal og Sandheder, som ikke taales at høres og udtales her; de ville prædikes fra Tagene der, og Resultaterne komme over til os.

Man vilde dog gjøre vor Embedsstand, vore Rigmænd en stor Uret, om man paastod, at det ene og alene vare dem, som vare mod Stemmerettens Udvidelse. Det er desværre saa, at en Del af Gaardbrugerstanden, især paa Østlandet, gjør fælles Sag med Burokratiet i dette Spørgsmaal. Husmands- og Arbeiderforholdene paa den ene Side og Karevæsenet paa den anden har bragt den i denne slemme Stilling. Man tør dog haabe, at den Tid ikke er fjern, da de østlandske Gaardbrugere, selv de i Byernes Nærhed, ville indse, at det er i Dygtighed, politisk Interesse og Myndighed samt sand Oplysning og Dannelse, men ikke i at beholde Stemmeretten bare for sig selv, fordi de eie matrikuleret Jord, med Udelukkelse af andre Samfundsborgere, at de bør hævde sin Stilling og sin Betydning i Samfundet. Selv om Stemmeretten udvides til alle de Medlemmer af Samfundet, som bør eie denne naturlige Ret, saa vil endda den Klasse af Borgere, som bruge og eie matrikuleret Jord, i Antal langt overgaa alle de andre Samfundsklasser tilsammen. Har den jordeiende Klasse desuden Kundskaber og Dannelse — og uden denne bør Ingen have Stemmeret, da det efter Theis Lundegaards Ord ikke bør være Jorden, men Jordens Eier, Manden, som bør have Stemmeret — saa vil den altid hævde sin Indflydelse paa Samfundets store Gjøremaal. Skal den norske Bondestand med Sandhed kunne optage Haansbenævnelsen „raabarket" og bruge den som Birkebeinerne fordum til at knuse sine Modstandere, Burokratiet og Stormandsvældet med, saa er det visselig ikke ved at bære disses Slæb, heller ikke bare ved at spare et hundrede Daler eller to paa en Pension eller Gagen til en ny Embedspost, saa berettiget slig Negtelse end mangengang kan være, men ved at tage de store Samfundsspørgsmaale i sin Haand, ved at vise større Frisind og ægte Humanitet end Modstanderne, og fremfor Alt ved at unde Andre de samme medborgerlige Rettigheder og Goder, som de selv besidde. Magten er brav nok; men Visdom og Humanitet i at bruge Magten er endnu større; thi alene dette vil sikre den. Man bør derfor haabe, at de „raabarkede" Bønder ere baade kloge og fædrelandssindede nok til paa næste Thing at optage Stemmeretsspørgsmaalet paa sit Program og overlader Æren af at være imod til Burokratiet og Stormandsvældet og dem, som spekulere paa ved en nærmere Tilslutning til Sverige ved Hjælp af det svenske Aristokrati at kunne stænge al folkelig Udvikling ude.

Foruden Udvidelse af Stemmeretten var det Forandringen af treaarige til etaarige Storthingssessioner, som maa sættes forrest i Rækken af samtlige de Lovarbeider, som var stillede sidstafholdte Storthing til Opgave at løse. Denne Sags glimrende Seir var den største og betydningsfuldeste af de, som Folkefriheden har gjort hos os, iallefald siden Formandskabsloven gaves i 1837. Ved aarlige Storthingssessioner vil det norske Folks politiske Liv pulsere baade stærkere og jævnere, Nationalrepræsentationen vil opnaa en større Dygtighed, Folkemagten en større Evne og Kraft ligeoverfor Regjeringen, og det norske Folk vil bedre sættes istand til at hævde sin Selvstændighed og Ligestilling ligeoverfor Sverige. Den Modstand, som ogsaa denne Sag mødte, skrev sig fra det samme Hold, som Modstanden mod Udvidelse af Stemmeretten. Det lader til at der gives desværre dem i vort Land, som finder, at vi har baade formegen Frihed og formegen Nationalfølelse, og som spekulere i „Bagevjer", i Unionsparlament, Tokammersystem, absolut Veto, Opløsningsret og flerfoldig Stemmeret for den Rige, og disse vare det formentlig, som reiste den ubændige, paa Sjofelisme saa rige Modstand mod aarlige Storthing.

Hvor lidet vore Love ofte stemme med det Standpunkt af Moralitet og Sædelighed, hvorpaa Samfundet nu staar, derom fik man flere Oplysninger i den Indstilling, som Justitskomiteen No. 2 afgav under 10de Mai i Anledning det til Thinget af Hr. Statsrevisor Chr. Johnsen indgivne og af Odelsthingsmedlem Johan Sverdrup som eget vedtagne Forslag om Dødsstraffens Afskaffelse. I denne velskrevne Indstilling meddeles følgende Sammenstilling imellem Dødsdommenes Antal og Folkemængden i flere af Europas Lande efter den bekjendte tyske Jurist Mittermaier:

I Sverige	1	Dødsdomt	af	40,000	Mnskr.
= Danmark	1	—	=	100,000	—
= Piemont	1	—	=	300,000	—
= England	1	—	=	300,000	—
= Belgien	1	—	=	400,000	—
= Frankrige	1	—	=	600,000	—
= Østerrige	1	—	=	1,000,000	—
= Skotland	1	—	=	1,000,000	—
= Norge	1	—	=	700,000	—

Men paa samme Tid, som vi kun har 1 Mord paa 7 hundrede Tusinde Mennesker og hører til de allergunstigste af samtlige Lande i vor Verdensdel, saa har vor Kriminallov 27 Bestemmelser, hvori den dømmer til Livsfortabelse, medens vort Naboland Sverige, der staar saa uhyre ugunstig, kun har 2 Bestemmelser, ligesaa Danmark har 2, uagtet dette Land staar over 7-dobbelt saa ugunstigt som vort Land. Det samme gjælder de øvrige opregnede Lande. Norge, som staar i Spidsen af dem alle med Hensyn til Sædelighed og Moralitet, er i Enden af dem alle i Inhumanitet i sin Kriminallovgivning. Vi har ikke alene den Skamplet paa os, at vort Præsteskab, som skulde være de første til at forkynde Forsoning og Kjærlighed, prædiker Dødsstraffens Vibeholdelse i størst mulige Udstrækning, næsten som en Troessætning, men den Del af Nationen, som saa ofte og saa gjerne gjør Krav paa at være Intelligentsens og Humanitetens Bærere her i Landet, har sovet bort begge Dele, saa Folket selv, den altid sunde og livsfriske Folkestemme, maa lade sig høre. Det Tidsmæssige og som saadant det i Sandhed Humane maa fødes og fostres i Folkets Barm, og ikke hos nogen enkelt Samfundsklasse, end ikke hos dem, man kunde vente mest af. Naar den almindelige Mening faar udvikle sig frit, uden nogen Tvang, saa vil altid Folkets Stemme være Guds Stemme. Kun Paver og Despoter, de være smaa eller store, kunne negte dette. Hvor snart denne Folkets Røst hos os bliver saa stærk og høirøstet, at den kræver en Revision af hele vor Kriminallov, især dens 27 Bestemmelser om Anvendelse af Dødsstraffen, vil Fremtiden vise. 19de ordentlige Storthing har bragt ogsaa denne Sag frem og overgivet den som Arv til sine Efterfølgere.

Et Par af de Lovarbeider, som paa dette Thing vant frem til fuldgyldig Lov, er Loven om Auktionsvæsenet og Lov om Udvidelse af den Forligelseskommissionerne tillagte Myndighed. Begge ere gamle Gjengangere; begge skrive sig fra gamle Ueland og begge ere ligesom et lidet Indhug i det Embedsvælde og det Regjereri, som igjennem Aarhundreder har lagt saa kvælende tungt paa vort Folk og ofte gjort det slapt og sløvt. Formanden for et Sildenotlag kan gjerne sælge til den Høistbydende af flere Hundrede Kjøbere det ene Sildekast større end det andet, kanske for flere Tusinde Spd., det er dog ingen Fare for Samfundet ved en slig Handel. Embedsmyndigheden behøver ikke at kommanderes ud; men dersom en Haandværker vil sælge sit Arbeide til bestemt Tid og Sted efter forud skeet Bekjendtgjørelse, eller dersom en Gaardbruger vil sælge en Del af sin Avling eller af sit Indbo for at skaffe sig tarveligt Livsophold, se saa faar Piben strax en anden Lyd; da er Samfundet i Fare, og da maa Embedsmyndigheden ud for at vaage over dets Ve og Vel; og en slig fattig Synder maa skatte til en Mand med en aarlig Løn af 3 a 4 Tusinde Daler. Det Latterligste har dog ofte hændt i smaa Dødsboer, hvor hele Boets Masse er gaaet med i Skifteomkostninger, saa at Boets Kreditorer Intet have faaet eller Børnene ere komne paa Fattigkassen før Tiden. „Skrivaren er høgste Ervingen", lyder ogsaa Ordsproget. Sligt er at misbruge Embedsmyndigheden. Det Embedsmaskineri, som ansaaes nødvendigt under den Umyndighed, den Forkuethed, den sørgelige Uvidenhed, som Folket laa bunden i under det danske Enevoldsstyre, kan umulig høve med den Modenhed til Selvstyrelse, som Samfundet nu har. Og dette er Hovedfeilene ved vor Lovgivning ligesaa meget som ved den Administration, der skal bringe den i Udøvelse. Det er en Begyndelse til en tidsmæssig Forandring heri, Loven om Auktionsvæsnet og Udvidelse af Forligelseskommissionens Myndighed antyder; at ikke Skridtet toges større med en Gang, kommer dels af vor bekjendte Forsigtighed, dels af Tidernes Pinagtighed. Men man er slaaen ind paa en rigtigere Vei, og det kommer an paa at skride fremad paa denne; thi jo mere Folket kommer til Mands Modenhed, jo mere vil der blive at gjøre for at ændre paa den Lovgivning, som er fremvoxet under det danske Konge- og Embedsvældes mægtige Vinger, medens Folket ingen Mening havde.

Den af Lovene, som næst den kriminale er af størst praktisk Betydning for Samfundet, er Loven om Ordningen af de kommunale Forholde; thi denne kommer dog næsten daglig til Anvendelse, den træder Folket mere end alle andre Love ind paa Livet, og den indeholder Grundspiren til Folkets Selvstyrelse, idet enhver Kommune er ligesom en Trævle, der fører hen til Frihedstræets Hjerterod. Vor Formandskabslov har holdt sig næsten uforandret i over 30 Aar; og dette har ikke saa Lidet at sige, da den i vort Land var et første Forsøg. Den bær dog Mærker af sin Tid og trænger nu til et Gjennemsyn i tidsmæssig Retning, grundet paa den Erfaring, man nu har gjort. Da man i 1836 skrev vor Formandskabslov, saa troede jo Mange fuldt og fast, at dersom Folket fik en slig Magt, saa vilde Følgen blive den, at det vilde sige Nei til alle Ting og Landets Udvikling og Fremgang standses. Den opstiller derfor adskillige Modvægter fra Embedsmagtens Side. Da man nu har Erfaring for, at dette saa langtfra er Tilfældet, at de hellere ofte have vist en modsat Tilbøielighed, saa kan altsaa disse Skranker nu tages bort. Denne Dobbelthed i Kommunebestyrelsen, idet den deles i Formænd og Repræsentanter, altsaa i et Slags Overhus og Underhus, idet man giver Repræsentationen ligesom en Formynder, har Erfaringen nu vist ei alene at være overflødig, men en ren Uting. Formændene kunne i Grunden Intet foretage, uden Repræsentanternes Samtykke, og dersom Formændene selv med Loven i Haand kunde foretage Noget mod Repræsentanternes Villie, saa vilde det vække stor Misfornøielse. Det er altsaa Repræsentanterne, som danner den egentlige og sande Kommunebestyrelse, ligesaa vist som det er Underhuset, der danner det engelske Folks Repræsentation. Man ser ogsaa, at i alle Beskatnings- og Bevilgningsspørgsmaal saa er det ikke Odelsthing og Lagthing, men Storthinget som samlet Enhed, der optræder. I Lighed hermed burde Formændene som rent overflødige bortfalde og Kommunebestyrelsen bestaa af en ensartet Forsamling. Det turde vel ogsaa fortjene Overveielse, om det ikke burde være tilladt at vælge en særskilt Mand til at repræsentere Kommunen i Amtsformandskabet, og om ikke Valget af denne Mand burde ske ved samtlige Stemmeberettigede inden Kommunen. Den vigtigste og mest paatrængende Forandring er dog at udfinde et nyt Skattefundament ved Siden af Matrikulskylden, samt en engere Forbindelse mellem Herredskommunen og den større Kommune, Amtskommunen; thi det gaar neppe an længere at beskatte bare Matrikulskylden til de store Udgifter, som Amterne nu have til Fængslerne, Syge- og Veivæsnet, da disse Udgifter unegtelig vedrøre det hele Samfund og ikke blot de, der bruge matrikuleret Jord. Et stort Spørgsmaal er det, om ikke Skolekommissionen burde hæves og Skolevæsnets Bestyrelse overgaa til Kommunebestyrelsen. Der var ogsaa Forslag inde for Thinget om Forandring i Formandskabsloven, men der kom Intet udaf det, og efter en livlig Debat fattedes Beslutning om at oversende Sagen til Regjeringen til bedre Forberedelse. Om denne vil gaa i den Retning, som flere af de nuværende Thingmænd tror den burde gaa, for at tilveiebringe en med Tidens Krav stemmende Kommunallov, vil Tiden vise.

Af Thingets samlede Lovgivningsvirksomhed faar man i det Hele og Store taget det Indtryk, at det nu nylig sluttede Storthing ligesom bøiede af og ind i en mere praktisk og hjemlig Retning, hvori kommende Thing i lange

Tider vil faa mere end nok til at lægge Beslag paa deres Visdom og Dygtighed. Thi dersom ikke vort Folk af Misfornøielse med de bestaaende Forholde i Flok og Følge skal vandre ud og sætte igjen vort Embedsværk og vore Rigmænd alene med Fattiglemmerne, saa maa visselig hele vort Styr og Stel undergaa en ikke saa liden Forandring, saaledes at Folket ser sig mere vyrdet, dets Meninger mere respekteret, saa at det i det Hele kan blive mere triveligt og hyggeligt at bo ved den hjemlige Arne. „Dælt er heima kvat" (Hjemme er det altid hyggeligt), heder det i Håvamål; det vil sige, naar man kan faa raade sig frit i og efter de hjemlige Forhold.

Leviten og Samaritaneren.

Hr. Redaktør!

Deres Blad er bleven vel omtalt som et Organ, hvis Spalter ikke holdes lukkede for den Undertrykte, hvad enten denne er rig eller fattig, læg eller lærd. Dette Deres oprigtige Hjertelag vil jeg nu sætte paa Prøve; men skal jeg dog foreløbigen forsikre Dem om, at jeg ikke er nogen Præstehader, tvertom tror jeg, at en nidkjær og kristeligsindet Præst er blandt Samfundets bedste Støtter. Hvad jeg her skal tillade mig at berette er kun Fakta, uden alle ydre Tilsætninger.

Blandt østre Akers mange Nybyggerbyer er ogsaa Kampen, hvis Indvaanere saagodtsom udelukkende bestaar af Arbeidere, hvoraf en ikke ringe Del ere meget fattige. I denne Arbeiderby, der ligger omtr. ¼ Mil fra østre Akers Præstegaard og i en lignende Afstand fra Oslo Kirke, boede der en fattig Sjouer ved Navn Karl Jensen, der var syg og sengeliggende og opgivet af Lægen. Da Manden følte Døden nærme sig, opstod der en inderlig Attraa hos ham efter at nyde Alterens Sakramente. Hans Omgivelser henvendte sig i denne Anledning til Stedets Sognepræst med Anmodning om at komme i „Sognebud" til den dødssyge Mand, og Præsten lovede ogsaa at komme til en af ham opgiven Tid; men da han ikke efter Løfte indfandt sig, og Manden fremdeles var urolig ved Tanken paa sin Syndenød, blev Præsten atter budsendt, men nu lod han paa en mindre end kjærlig Maade Budet vide, at han var træt af andre Forretninger og ikke kunde komme; men hvis der blev sendt Hest op, vilde han søge at formaa sin syge Kapellan til at reise hen til den Døende.

Den med Døden kjæmpende Mand var imidlertid saa fattig, at hans Familie havde maattet søge Fattigvæsnets Hjælp til Anskaffelse af den nødvendige Medicin; og hvor skulde han saa i sin elendige Forladthed skaffe Hest fra? Men „Herren, der vil ingen Synders Død, men at han skal omvende sig og leve," sendte ogsaa her sin Frelse i rette Tid. En af de Personer, der omgave Dødssengen, fik pludseligen den Indskydelse, at man skulde henvende sig til Pastor Lund i Oslo. Som tænkt saa gjort, og med sin vante kjærlige Imødekommenhed var Hr. Lund, efterat han havde erkyndiget sig om, at her ingen Tid var at spilde, strax villig til at følge med. Dette Hr. Lunds Besøg fandt Sted Mandag Formiddag. Efterat han længe og inderligen havde talt Trøstens Ord til den Døende og herved vakt nyt Haab i det sorgbetyngede Hjerte, lovede han at komme igjen samme Dags Eftermiddag, saafremt ikke Menighedens Præst til den Tid havde indfundet sig. Dette skeede imidlertid ikke, hvorimod Hr. Lund efter Løfte indfandt sig og udførte sin præstelige Gjerning. I Onsdags afgik Manden ved Døden, efterat han den foregaaende Dag var bleven maalløs.

Om denne lidet tiltalende Begivenhed faar Enhver dømme som han vil, dog skal der ikke mange saadanne Tildragelser til, forinden det høit lydende Krav paa en Forandring i den geistlige Betjening maa finde Sted. Sognebaandets Løsning bliver en uundgaaelig Fordring. W.

Kristiania, den 10de September 1869.

Det franske Senat har endt Forhandhandlingerne om Senatskonsultet, der vedtoges med 134 Stemmer imod 3. Næst efter Prins Napoleons Tale har Diskussionen om et af Senator Bonjean stillet Ændringsforslag tildraget sig størst Opmærksomhed. Dette Ændringsforslag gik ud paa at udvide dette i en ganske ny Retning, idet Bonjean mente, at Senatet skulde benytte den Leilighed, der nu tilbød sig, til Indførelsen af et virkeligt Tokammersystem. Senatet skulde faa direkte Del i Lovgivningen og kunne foreslaa til Love, medens det lovgivende Korps paa den anden Side skulde være med ved Forandringer i Forfatningen. Den bestaaende Adskillelse imellem de to Kamres Kompetence og Virksomhed skulde kort sagt ophæves, saa at der ikke blev anden Forskjel imellem dem, end at det ene valgtes af Folket, det andet af Keiseren. Dette Ændringsforslag blev ligesom de øvrige derimod i det følgende Møde, den 4de, næsten enstemmig forkastet, idet der kun afgaves 10 Stemmer for dem. Senatskonsultet er saaledes blevet vedtaget i den bekjendte Skikkelse, og Frankriges modificerede eller snarere nye Forfatning er nu nu traadt i Kraft. Efter de officiøse Blades Udtalelser maa det antages, at det lovgivende Korps ufortøvet vil træde sammen igjen. Det skal ikke blot fuldende Valgbrevenes Prøvelse, men ogsaa vedtage sin Forretningsorden, hvortil der øiensynlig vil medgaa saa lang Tid, at Forsamlingens lovgivende Virksomhed vilde lide en betydelig Standsning, naar Indkaldelsen først skede til den sædvanlige Termin. Senatet har indtil videre udsat sine Møder.

De ildevarslende Rygter, som have gaaet paa Paris's Børs om Keiser Napoleons Helbredstilstand, finde deres Forklaring i forskjellige Beretninger fra Paris til „Köln. Zeit." Det heder saaledes f. Ex.: „Keiseren led den 3die af Opkastning, og Dagen efter indfandt der sig heftige Halssmerter. De tre Læger, som have Keiseren i Kur, skulle overhovedet have fundet hans Tilstand mindre god den 3die om Aftenen, og de se nu atter 3 Gange om Dagen til ham. Natten mellem den 3die og 4de skal heller ikke have været god, og Ministrene indfandt sig vel den 4de i St. Cloud, men Keiseren overværede ikke Forhandlingerne. Paa denne Dag aflagde Lægerne deres første Besøg allerede Kl. 7 om Morgenen." Samtidig berettes der imidlertid i Presse, at Dr. Nelaton modsiger de Rygter, som er i Omløb om Keiserens Befindende; han har forsikret Senatorerne om, at Keiserens Rekonvalescents kun vil blive af kort Varighed, naar Hs. Majestæt vil forholde sig fuldkommen rolig og afholde sig fra enhver anstrængende Beskjæftigelse. Dette Raad synes Keiseren dog ikke ganske at ville følge, idet han den 6te dennes om Formiddagen arbeidede med sin Kabinetschef. Ligesom Børskommissæren erklærer det officiøse Organ, at alle Rygter, som gaa ud paa, at Keiserens Sygdom medføre Fare for hans Liv, ere aldeles urigtige. Le Public meddeler, ifølge et Telegram fra Paris af 6te September, at Keiseren i Løverdags følte sig noget mattere, men at hans Bedring dog neppe herved vil lide nogen mærkelig Standsning. Denne Meddelelse er ikke meget beroligende, og et engelsk Blad, som korser sig over „den Mangel paa Agtelse, hvormed Korrespondenterne i Paris vove at omtale en saa stor Potentats Sundhedstilstand", vil vel sagtens atter forarges. Som Svar paa denne taabelige Udtalelse siger en Korrespondent fra Paris i The Standard: „Det vidner slet ikke om Mangel paa Agtelse at sige Sandheden, og sandt er det, at naar en enevældig Hersker er syg, tale hans Undersaatter om hans Sygdom og dens Følger. Hvis Korrespondenterne skrev blot en Tiendedel, ja blot en Hundrededel af, hvad de hørte, kunde der være nogen Grund til at beskylde dem for at vise Mangel paa Agtelse. Deres Kollega minder mig om den gamle Historie med en Præst, som prækede for Ludvig den Fjortende i Versailles og som indledede sin Præken med at sige: Vi ere alle dødelige — eller i det mindste næsten alle. Ikke at tale om Keiserens Sygdom, naar den er det almindelige Emne for Samtalen ligefra Paris til Konstantinopel, og naar denne Sygdoms Omskiftelser bestemme Kurserne paa alle Fastlandets Børser — hvad tænker Deres Kollega dog paa!" De Meddelelser, som Dagsposten bringer om dette almindelige Emne for Samtalen, ere ikke foruroligende, men gaa ud paa, at Lægerne nære det bedste Haab om at den indtraadte Bedring vedbliver, men at det kun vil gaa langsomt, og at alle Efterretninger om længere Udflugter, som Patienten snart vil foretage, ere upaalidelige. Keiserinden og hendes Søn ere den 4de September vendte tilbage til Saint Cloud. La Correspondance Havas meddeler, at der endnu ikke er taget nogen endelig Beslutning med Hensyn til Keiserindens Reise til Konstantinopel, men at den paa Grund af Forholdene neppe vil blive foretagen. L'Indép. Belge vil derimod vide, at Reiseplanen vil blive udført, hvis Keiserens Tilstand ikke forværres, men at Opholdet i Udlandet, der var fastsat til et Par Maaneder, nu skal vare i tre Uger. Keiserinden vil tilbringe nogle Dage hos Sultanen og anvende Resten af Tiden til at deltage i Suezkanalens Indvielse.

Fra Berlin skrives til Corr. du Nord-Est.: „Det gaar Slag i Slag med Revuer og Manøvrer. I fjorten Dage har Kongen ikke bestilt andet end at lade sine Soldater marschere, og saaledes vil det vedblive at gaa endnu i en Maaned i det Mindste. Hvad vilde man ikke sige i Preussen, dersom Keiser Napoleon bar sig saaledes ad? Man vilde allerede se Franskmændene ved Rhinen og Østerrigerne i Schlesien. Sagen er, at man her er nødt til at have dobbelt Maal og Vægt og maa holde Liv i Frygten for Frankrige, der er det eneste Baand, hvorved de uforenlige Elementer, som udgjøre det nordtyske Forbund, holdes sammen. I Nordslesvig har der som bekjendt været Tale om, at Indvaanerne, støttende sig til Pragerfredens 5te Artikel, skulde organisere en Afstemning paa egen Haand for at udtale deres Ønske om Gjenforeningen med Danmark. Denne Agitation er meget ubehagelig for de preussiske Autoriteter, og de officiøse Blade i Berlin vise Tegn til Uro. Regjeringen frygter nemlig for, at Indvaanerne i de andre Provindser, der nylig ere blevne annekterede, skulle føle sig tiltalte af denne Fremgangsmaade og følge Slesvigernes Exempel."

Følgende Udnævnelser skal have fundet Sted i sidste Statsraad: Foged Kjerschow til Stiftamtmand paa Tromsø, Sorenskriver Hansteen til Sorenskriver i Soler, Major Dessen til Chef for Hedemarkske Bataljon.

Som Ansøgere til Amtmandsembedet i Kristians Amt nævnes i Mrgbl. DHrr. Expeditionssekretær Rye, Expeditionschef Bang og Politimester Michelet. Regjeringen skal allerede for 14 Dage siden være bleven enig om at foreslaa den Førstnævnte til Embedet; men det siges, at Indstillingen ikke skal være expederet, paa Grund af en indløben Underretning om, at Amtmand Meinich, som Distriktet med stor Enstemmighed ønsker, muligens vilde melde sig. Nu heder det forresten rygtevis, at Hr. Meinich er kommen paa Tapetet til Statsraad efter Hr. Møinichen, som, efter hvad der forlyder, skal afgaa i Oktober.

Sygdoms- og Dødelighedsforholdene i Kristiania. I August Maaned indtraf i Kristiania 70 Dødsfald (i samme Maaned i 1868 indtraf 134 Dødsfald); nemlig 19 i vor Frelsers, 25 i Trefoldigheds, 11 i Grønlands og 15 i Gamle Akers Menighed. Af disse Dødsfald vare 4 fremkaldte af akut Bronchit, 7 af Diarrhoe og Sommerkolera (i samme Maaned ifjor 35), 1 af Skarlagensfeber, 11 af Tæring, 6 af tuberkulos Hjernebetændelse, 4 af simpel Hjernebetændelse, 5 af Kræft, 2 af Konvulsioner.

Af Byens Læger og fra Sygehusene anmeldtes af epidemiske Sygdomme: af Lungebetændelse 18 Tilfælde, Catarrh 133, Kighoste 14, Strubehoste 1, Trondhjemsk Halsesyge 2, akut Ledrheumatisme 6, Diarrhoe og Sommerkolera 130, simpel Feber 17, Nervefeber 1 (desuden 4 Tilfælde af Nervefeber indbragte paa Sygehus fra Landet), Vandkopper 5, Skarlagensfeber 11, Rosen 6, Kusma 16.

Sundhedstilstanden har altsaa ligesom i de foregaaende Sommermaaneder været tilfredsstillende og Dødeligheden usædvanlig ringe.

Sølvimport. Dampskibet „Kronprinsesse Lovise" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 8000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 21de—31te August 1869.

Mileantal 619.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
9842 Passagerer	2348.	95.		
31 Voiturer	32.	22.		
88 levende Dyr	15.	117.		
Pakker, Extratøi etc.	348.	18.		
Posten	33.	40.		
			2778.	52.
Telegrafindtægter			32.	11.
Godstrafik:				
Strømmen	3054.	93.		
Dal, Eidsvold etc.	3253.	19.		
			6307.	112.
Summa			9118.	55.
Den tilsvarende Tid i f. A.			7393.	40½.
Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato			183,002 Spd.	115½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A.			168,957 —	9½ =

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 21de—31te August 1869.

Mileantal 666.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
4339 Passagerer	913.	80.		
4 Voiturer	4	32.		
37 levende Dyr	8.	107.		
Pakker, Extratøi etc.	91.	54.		
Posten	30.	„		
			1048.	33.
Telegraf-Indtægter	18.	48.		
Godstrafik	2301.	119.		
			2320.	47.
Summa			3368.	80.
Den tilsvarende Tid i f. A.			3048.	97½.
Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato			80,831 Spd.	103½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A.			80,575 —	61 =

Kongens Jagtur paa Hr. O. Dicksons Eiendom Skeppsta i Södermanland har været nok saa heldig. Under denne Jagt fældtes nemlig 4 Elger, hvoraf Hs. Maj. skjød den ene. En Elg saaredes, men undslap, og flere saaes. Senere gjorde Kongen med Jagtklubben en Udflugt til Gripsholm.

Ved Dyrskuet paa Steensarmen den 2den Septbr. var ifølge „Tunsbergeren" fremstillet: Af Kjer 83 Stykker, af Tyre 4 og af Kviger 14, tilsammen 101 Stykker, samt 3 Faar. For Kjør: Første Præmie blev ikke tilkjendt nogen. Anden Præmie tilfaldt: Kirkesanger Mørck for Ko, Stjerne, af Bygderace, 1 Spiseske, M. Chr. Grindestuen for Do. Marius af Do. 1 Spiseske, H. C. Stangeby for Do. Groodum af Do. 1 Spiseske, Semb, Fyldpaa for Do. Kollen af Do. 1 Spiseske. Tredie Præmie blev tildelt: Sognepræst Harbitz for Ko Mairos, Telemarksrace, 2 Theskeer, J. M. Hovland for Do. Krandslin, hollandsk, 2 Theskeer, Maler Madsen for Do. Roslin, Bygderace, 2 Theskeer, Gartner Holmgren for Do. Anneros, engelsk, 2 Theskeer, Andreas Aasen for Do. Fromsi, Bygderace, 1 Flødeske. For Tyre ingen Præmier uddelt. For Kviger: Første og anden Præmie ikke uddelt. Tredie Præmie tilkjendtes: Kirkesanger Mørch for Kvige Mollik, Bygderace, 1 Strøske, Hans J. Berg for Do. Morgenfru Do. 1 mindre Strøske. Gunner Bjønnes for Do. Kranslin Do. 1 mindre Strøske. For Faar: Anden Præmie til Kirkesanger Mørck for en Flok af 3 Stkr. af halv Oxforderrace, 1 Flødeske.

Uagtet ingen andre end Landmænd kunde konkurrere til Præmier, saa havde dog mange blandt Byens Indvaanere, af hvilke der kan nævnes: DHrr. H. Holst, J. L. Larsen, N. Bugge, Laur. Foyn, A. Schive, L. Abrahamsen, J. B. Rode, P. A. Paulsen, Johs. Brun, Madm. Aas, Madm. Monsen, af Interesse for Sagen fremsendte flere af deres gode og smukke Dyr, ligesom Mange ved Fremsendelsen af Flag og Blomster bidroge til at den hele Tilstelning fik et festligt Præg. Det maa bemærkes, at Dyrene fra Teie og Jarlsberg Hovedgaard ikke konkurrerede. — Amtsagronom Bærøe forestod Ordningen i det Hele taget, som var meget tilfredsstillende, ligesom Gartner Olsen velvillig besørgede Dekorationerne.

Det vanskelige Hverv som Prisdommere var overdraget til DHrr. Amtsdyrlægerne Berbom og Kolderup, samt Forpagter Haagensen fra Borre. Som Princip var det antaget ikke at uddele mere end 1 Præmie til samme Udstiller for samme Slags Dyr.

Man har at takke Amtskassen for et Bidrag, stort 20 Spd., uden hvilket den hele Foranstaltning ikke kunde kommet istand, det fremdeles gaar smaat med at deltage med en Kontingent af 24 Skilling til Landboforeningen.

Af Redskaber var kun udstillet 3 Ploge, 1 Hakkelsemaskine, 1 Krogtindharv og 5 Haandredskaber.

En Sygekasse for Arendal og Omegn er bleven stiftet ved Beslutning paa et Møde i Arendal i Søndags.

I Kristianssand havde man til 1841 en Børs, senere har Handelsstanden faaet istand en midlertidig Børs; nu have de allerfleste Handlende indgivet Andragende til Kongen om at faa oprettet en autoriseret Børs. Men som det lader af „Kr.sands Stiftsavis" har Byens Kommunebestyrelse fundet for godt at modarbeide dette Ønske. Sagen kom fore i Repræsentantmødet, og man haaber nu at Sagens Udsættelse kan tjene til at opklare Meningerne lidt bedre hos Byens ledende Mænd.

Dampskibet „Bjørgvins" Forlis. Besætningen paa det i Bergen hjemmehørende Dampskib „Bjørgvin", som Nat til 3die ds. sprang læk og sank udfor Jæderen under Slæbningen af en Dampmudderpram fra Bergens mekaniske Værksted, bestemt til Fredriksstad, reddede sig iland til Gaarden Vig i Klep. Mudderprammen blev senere funden af et svensk Fiskerfartøi, som indbragte den til Stavanger. „Bjørgvin" eiedes ifølge „Br. Tid." af DHrr. Brunchhorst & Dekke samt Bergens Grubekompagni og var værdt omtrent 3000 Spd. Det var ikke assureret, og det er sunket paa saa dybt Vande, at der ikke skal være Udsigt til at faa det op igjen.

Hestekjøds-Lag. For at kunne virke paa Udenforstaaende har Mandalens Landboforening valgt en Komite, der har at besørge anrettet et Maaltid med Hestekjød, bestaaende af 2 eller 3 Retter. Landboforeningens Medlemmer have fri Adgang, og Udenforstaaende have Adgang mod Betaling af 12 ß, saavidt Komiteen finder, at dertil er Anledning. Til nævnte Komite valgtes: A. Frigstad, O. Heddeland, Stian Svinstad og O. Fuglestvedt. Komiteen har formaaet Gunild Heddeland til at besørge Maaltidet tillavet, og Lysthavende indbydes til snarest muligt at melde sig hos en af Komiteens Medlemmer. Maaltidet samtidigt med næste Møde tænkes afholdt i Slutten af Oktober eller Begyndelsen af November, hvorom nærmere skal blive bekjendtgjort.

De private Jernbaneforslag i Sverige, som ere indgivne til vedkommende Departement i Henhold til en kgl. Kundgjørelse fra ivaar om Tiden, naar deslige Forslag maatte indleveres for at kunne nyde godt af Statens Understøttelse, udgjøre ikke mindre end 33.

Den nordligste af de foreslaaede Privatbaner er Frovi-Fahlunbanen.

Den danske Digter Etatsraad H. C. Andersen forlader nu Danmark, efter at 50-aarsdagen efter hans Ankomst til Kjøbenhavn er bleven festligholdt, for at tiltræde en længere Udenlandsreise. Det er hans Plan at gaa over Dresden til Wien, at tilbringe noget over en Maaned her, derpaa gaa til München, være ved Juletid og indtil hen i Februar i Mentona, gjøre et Besøg i Bordeaux og endelig over Paris komme hjem hen i Mai.

Det arkæologiske Oldforskermøde i Kjøbenhavn. Vi fortsætte idag efter dansk Dagbl. vor Beretning om Kongressens Forhandlinger med et Referat af dens tvende sidste Møder.

Torsdag Aften holdt Professor Vilanova fra Madrid et Foredrag om de arkæologiske Bestræbelser i hans Fædreland. Af de Enkeltheder, han meddelte om den voxende Interesse, der i Spanien vises de nationale Oldtidsminder, fremhæve vi, at en af den seneste Revolutions mest fremragende Mænd, Rivero, Præsident i Kammeret og Borgmester i Madrid, har tilbudt at stille 40—70 Arbeidere til hans Raadighed for under hans Ledelse at foretage Gravninger i San Isidro. Efterat han dernæst havde meddelt udførlige Oplysninger om geologiske og arkæologiske Jagttagelser i Spanien, udbad han sig Tilladelse til at omtale et Fænomen, der ikke stod i Forbindelse med Kongressens Virksomhed, nemlig et mærkeligt Exempel paa en Mikrocefal, et Menneske med et Minimum af Hjerne, der som uhelbredelig Idiot opholder sig paa en spansk Sindssygeanstalt. Han lod Fotografier af denne Person gaa rundt i Forsamlingen og gjorde derved Kongressen den uvurderlige Tjeneste, at det kom til en Debat mellem Carl Vogt og Quatrefages om Menneskeslægtens Herkomst.

Carl Vogt: Mikrocefalerne afgive et Exempel til Oplysning om Darwins Theori angaaende Arternes Forvandling. Menneskeslægten har udviklet sig af en tidligere existerende Art af levende Væsener, af hvilke vi have en Gjentagelse i hine ufuldkomne menneskelige Individer, der ere fødte Idioter, og hvis Hjernes Rumomfang ikke er større, ja undertiden endog mindre end en Abekats. Og det er ikke alene i Henseende til Rum, at Hjernen er saa langt under det Sædvanlige, men selve Udviklingen af Forhjernen er ufuldkommen, fremdeles Hjerneskallen, de Ben, der danne Dienhulheden osv. Hjernen er kun bleven udviklet til et vist Punkt; derpaa er der indtraadt en Standsning. Man kjender omtrent 50 Tilfælde af saadanne Væsener, der forresten ere skabte som Mennesker, men som have Abehjerner og Abegrimacer og have en særegen Lyst til at klatre paa Træerne og i det Hele taget leve som Aber. Naar man nu vil forstaa, hvorledes disse Individer kunne betegne et tidligere Trin i Udviklingen, behøver man blot at erindre, at Negerbørn og hvide Børn ligne hinanden mere end de samme Personer i voxen Alder. Der er en Adskillelse i den fortsatte Udvikling, som peger hen paa en Forening i et fælles Udgangspunkt i en forsvunden Periode. Ganske det Samme gjælder om Forholdet mellem Mennesker og Aber; thi Menneskebørn og Abebørn ligne hinanden langt mere end voxne Mennesker og voxne Aber. Naar man ad denne Vei er kommen til den Erkjendelse, at Menneskene nedstamme fra Aberne, er det ikke Meningen, at det skulde være fra nogen nu levende Abeslægt, men kun at Menneskene og Aberne have et fælles Udspring, der hverken har været Abe eller Menneske, men af hvilket vi rimeligvis have et Gjenbillede i Mikrocefalen, ganske ligesom vi i Forverdenens palæotherion, anaplotherion og hipparion — lutter Dyr med flere adskilte Tæer — have en Urform for Hesten, hos hvem Tæerne ere forvandlede til en enkelt Hov (Bifald).

De Quatrefages: Jeg beder om Ordet. (Bevægelse i Forsamlingen. Han bestiger Talerstolen og hilses med længe vedholdende Bifald.) Min Ven Vogt har berørt et af de vigtigste Spørgsmaal, der nogensinde har sat Naturforskerne i Bevægelse, nemlig Spørgsmaalet om Darwinismen, om Arternes Oprindelse og de præexisterende Former. Der er skrevet hele Bøger om denne Sag, og vi kunde gjerne blive ved til Kl. 12 iaften, ja til imorgen Aften, uden at blive færdige dermed. Jeg vil derfor indskrænke mig til at gjøre nogle Bemærkninger ved de af ham iaften fremsatte Sætninger. Jeg erkjender, at hans Arbeide om Mikrocefalerne indeholder vigtige Kjendsgjerninger, og jeg har glædet mig over, at han valgte mig, hans erklærede Modstander i denne Sag, til at fremlægge det i det franske Videnskabernes Akademi. Vogt, ligesom Darwin, dømmer os til at nedstamme fra Arter, der ikke længere ere til som saadanne og mener, at disse Menneskehedens tidligere Trin gjentages af ufuldkomment udviklede Individer. Jeg anerkjender den saakaldte Atavisme som en vigtig Kjendsgjerning. Det er ubestrideligt, at man baade hos Mennesker og Dyr ofte ser en Stamfaders Eiendommeligheder gjentage sig med en forbausende Overensstemmelse efter en hel Række Slægtled, men derfor er det ikke sagt, at enhver uregelmæssig Standsning i Udviklingen netop behøver at gjengive et ældre Stadium. Naar vi nu f. Ex. støde paa et Menneske, der er født med Armstumper istedetfor Arme, skal det saa være os et Tegn paa, at en af de tidligere Former har havt Luffer i Armenes Sted? Skulle vi saa sætte Sælhunden ind i Rækken af vore Forfædre? (Vogt: Hvorfor ikke? Latter). Men der gives jo Mennesker, der fødes med een Arm — og usymmetriske have vore Forfædre dog neppe været (Vogt: Nei). Efter de af Geoffroi St. Hilaire samlede og af Darreste saa fortrinlig benyttede Erfaringer kan der tydelig paavises ydre Indvirkninger som Grund til en Standsning i Udviklingen. Forøvrigt kan et Individ ogsaa have for mange Lemmer eller paa anden Maade have Noget tilovers — og hvor skulle vi saa hen dermed? Undertiden ser man, at Individer kunne have baade for Meget og for Lidet, som hin spanske Familie, der er bleven iagttagen af en fransk Læge. Der var paa en Gang omtr. 40 Medlemmer af denne Familie, der havde en Finger for meget men paa samme Tid en mangelfuld Udvikling af Fingrene, idet disse ikke vare fuldstændig skilte fra hverandre. De boede alle i en og samme Landsby og blev ved at gifte sig indbyrdes, da Naboerne paa Grund af de nævnte Eiendommeligheder skyede at indlade sig i ægteskabelig Forbindelse med dem. Ogsaa en saadan overdreven frodig Udvikling kan optræde med en mærkelig Haardnakkethed. Man har Exempler paa, at Flerfingretheden har holdt sig i flere Slægtled og har modstaaet Indvirkningen af Familiernes Krydsning. Er det da ikke Atavisme? Ja, den overflødige Udvikling gaar endog saa vidt, at der træffes fordoblede Individer, siamesiske Brødre. Det kan ikke være et Fortidsstadium, thi der er ingen standset Udvikling. — er det da maaske et Fremtidsstadium? (Latter og Bifald fra hele Auditoriet).

Vogt. Det er ganske rigtigt, at abnorme Dannelser ofte bero paa pathologiske Grunde, men jeg bryder mig ikke om saadanne Uregelmæssigheder, der ere helt udenfor det Normale. Kun naar jeg finder den naturlige og nødvendige embryoniske Udvikling standset paa et eller andet Punkt, jeg antager den saaledes fremkomne Form for en Urtypus. De andre abnorme Former vedkomme ikke Sagen. De kunne forøvrigt forekomme i alle Dyrerigets Klasser. I en af Kjøbenhavns offentlige Samlinger har jeg seet de siamesiske Brødre i Form af to Sælhunde i Spiritus. (Munterhed).

Quatrefages. Ja, der have vi netop Vilkaarligheden! Naar den abnorme Udvikling er lige med et normalt Gjennemgangstrin, skal den bevise Noget for Eders Sætning, andre Abnormiteter skulle derimod tilskrives pathologiske Grunde. Men naar disse pathologiske Grunde endog have Magt til at frembringe et Overskud af Udvikling, maa de da ikke saa meget mere kunne bevirke en Standsning i den? Forøvrigt har Hr. Vogt berørt et endnu større Spørgsmaal, nemlig den Theori, der først er fremsat af Serrs og senere optagen af Darwin, og som gaar ud paa, at de høiere Dyrs Fosterudvikling Trin for Trin viser os dels alle de lavere Dyreformer, der ikke ere at betragte som Andet end ligesaa mange standsede Udviklingsstadier, dels de Forvandlinger, som selve Arterne have gjennemgaaet fra den første Begyndelse indtil nu. Det vilde unægtelig være meget tiltalende, hvis det lod sig paavise, at Arten netop har gjennemløbet de samme Stadier som det enkelte Individ. Det vilde være i høi Grad behageligt for Geologerne og Palæontologerne, om man ved at forfølge et eneste Individs Udvikling lige fra Cellen til den fuldvoxne Skikkelse kunde have Billeder af alle forhen existerende Dyr, endog af saadanne, af hvilke ingen Fossilier ere blevne os bevarede. Det vilde i Sandhed være meget skjønt, ja det vilde være altfor skjønt!

Hermed endte denne Debat under saa levende Bifald, at Forhandlingerne et Dieblik maatte afbrydes. (Forts.)

Ny Opfindelse. Den driftige Mekaniker Hr. R. P. Brunn, der har sine Værksteder i Korsgade i Kjøbenhavn, har opfundet en ny „Temperatur regulerende Lufttryk-Smørkjærne", der anbefales meget af flere dygtige Landmænd.

Den almindelige Skyttefest i Horsens den 17de og 18de Septbr. Af et hos Ferslev & Komp. udkommet Situationskort over Festpladsen, der ligger tæt op til Jernveien, sees det, at Pladsen omslutter et Fladerum af omtrent 540,000 Kvadratalen; den er nemlig 900 Alen lang og 600 Alen bred. Igjennem en smuk, med Flagtrofæer smykket Indgangsport kommer man fra Landeveien mellem Hatting og Horsens ind paa Pladsen. Foran Porten løfter „Gavetempelet" i let Schweizerstil sit smække Taarn, og til venstre herfor strække de 40 Skydetelte sig paa den ene Side, en Række Beværtninger og Boder samt Orkesterforhøiningen paa den anden Side. Ved Enden af den lange Gade, som dannes herved, ligger en Pavillon for fælles Spisning, 3 kegledannede Telte omkring en lav Brædebygning. Mellem Jernveishegnet og Boderne ligge i en Halvkreds Forretningsudvalgenes 9 Telte. Foran Skydeteltene ere Skiverne opstillede, 20 til Skydning paa 400 Alen i Midten og 10 paa hver Fløi til Skydning paa 300 Alen. Bag Gavetemplet er der opstillet 2 Skiver i 800 Alens Afstand.

Kvægpesten. Erfaringen har ifølge „Vestsj. Tid." ved den nu i Nordtyskland grasserende Kvægpest godtgjort, at 20 Draaber Svovlsyre i hver Pot Drikkevand er et godt Beskyttelsesmiddel derimod. Desuden maa der sørges for Renlighed og frisk Luft, medens Kvægstalden oftere maa stænkes med Vand, hvori der er opløst Jernvitrol. Ifald Smitstoffet er af miasmatisk Natur, saa at det overføres ved sulfure Ammoniak-Luftarter, vilde de nævnte i ethvert Tilfælde uskadelige Midler være særdeles meget at anbefale.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 9de Septbr.

„Monitøren" tror at kunne forsikre, at Keiseren kommer til Paris idag.

Madrid, 9de Septbr.

Officielle amerikanske Beretninger antyde, at Unionsregjeringen tænker paa at anerkjende Insurgenterne paa Kuba som krigførende Magt. Spanien anser sig ikke i Krigstilfælde bunden ved Parisertraktatens Bestemmelser om Kaperbreve.

Stockholm, 10de Septbr.

Dronningen er idag afreist til Kjøbenhavn. Den 13de d. M. reiser hun over Malmø, Stralsund og Berlin til Slottet Muskau.

Blandinger.

„Bekhætta" turde nogen hver have hørt Tale om fra sin Barndom som en radikal Kur mod den ække Sygdom, som kaldes Skurv. Indianerne i Amerika bruger som bekjendt at slaa Hovedhuden af paa en anden Maade og til andet Diemed. De „skalpere" sin Fiende, naar de kan komme til, og gjemme den afslaaede Hovedhud som et Seierstegn. I Almindelighed overlever Ingen denne barbariske Operation, skjønt Exempler dog forekomme paa, at Enkelte har overlevet den, og saaledes har kunnet berette, hvorledes den smager. En, som det synes svensk, Mand fortæller saaledes, at han som Soldat engang i Nærheden af en Indianerleir pludselig blev angreben bagfra, og forinden han kunde komme til at bruge sin Bajonet, ved Hjælp af et Taug blev trukket overende af en Kjærring. Derefter fik han nogle voldsomme Slag i Hovedet og Ryggen, saa at han daanede, hvorefter han mærkede, at han var omringet af en Mængde skrigende Kvindfolk, som afruskede hans Haar. Hans Kammeraters velrettede Skud i Flokken jagede vel Kvindfolkene væk; men en Indianer blev igjen. Denne satte Knæet mod hans Bryst, lettede hans Hoved op, hvorpaa han havde Fornemmelsen af et skarpt, skjærende Snit omkring Hovedet. Derpaa fulgte et kraftigt Ryk, saa at det kjendtes som om Hovedet fulgte med. 4 Dage efter kom han til sig selv igjen paa et Hospital, og fandt sig da „skalperet".

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 10de Septbr.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise" medhavde fra Kjøbenhavn og Gøteborg 73 Butter og 24 Fjerdinger Smør.

Idag er indklareret Lugger „Jules & Noemi", Capt. T. Lesage, fra Antwerpen med en Ladning Stykgods, hvoriblandt 1200 Kasser Kandis, 720 Kasser Stearinlys og ca. 150 Baller Kaffe.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Victoria	Perrodo	Dunkerque	Ballast.
Sultan	Mablett	Danmark	do.
Sif	Reinertsen	Calais	do.
Tordenskjold	Christiansen	Bremen	do.
Elise Marie	Svinding	Stettin	Rug.
Fortuna	Nees	Sunderland	Stenkul.

Ægteviede i August Maaned.

I Trefoldighedskirken:

1ste: Handelsborger Oluf Bernhard Thuesen og Enkefru Inger Marie Sæther. 8de: Feiersvend Antonius Hansen List og Pige Berte Kristine Andreasdatter. 11te: Skræddersvend Bengt Julius Nielsen og Pige Ingeline Nielsine Mathiasdatter. 15de: Malersvend Karl Immanuel Kristoffersen og Pige Anna Stina Magnusdatter. 21de: Vognmand Jens Hansen og Pige Maria Karolina Borgesdatter. 22de: Arbeidsmand Karl Emil Hansen og Pige Karen Mathea Martinsdatter. Gaardbruger Erik Jørgensen og Pige Karoline Kristiansdatter. 26de: Distriktslæge Edvard Kaurin og Frøken Bolette Margrethe Nissen. Pers. Kap. Johan Willoch Eriksen og Frk. Kristiane Sofie Boeck. 29de: Skibsreder Niels Thue og Frk. Laura Theodora Eger.

Rigsherolden modtog af Blaakappens Hænder den sorte Portefølje og rakte den til Lordkantsleren.

Lordkantsleren tog Porteføljen og rakte den til Parlamentssekretæren. Denne modtog den med et dybt Buk, hvorefter han atter satte sig.

Parlamentssekretæren aabnede Porteføljen og reiste sig atter.

Porteføljen indeholdt de to sædvanlige Budskab, det kongelige Patent, adresseret til Lordernes Kammer, samt Opfordring til den nye Pair at tage Sæde*).

Sekretæren oplæste staaende de tvende Budskab med høi Røst og høitidelig Langsomhed.

Den til Lord Fermain Clancharlie stillede Opfordring til at tage Sæde afsluttedes med den sædvanlige Formel:

„. . . . Vi anbefale Eder indstændigt**) ifølge den Tro og Lydighed, som I ere Os skyldig, personligen at indtage Eders Plads blandt de Prælater og Pairer, som holde sine Raadslagninger i Vort Parlament i Westminster, for at afgive Eders Stemme paa Ære og Samvittighed om Rigets og Kirkens Anliggender."

Efterat begge Budskab vare oplæste hævede Lordkantsleren sin Stemme:

„Saaledes er den kongelige Majestæts Bud og Befaling. Lord Fermain Clancharlie, afsværger Eders Herlighed Transsubstantiationslæren, Helgendyrkelsen og Messen?"

Gwynplaine bøiede Hovedet.

Parlamentssekretæren forklarede:

„Hans Herlighed har aflagt Løftet."

Og Lordkantsleren tilføiede:

„Mylord Fermain Clancharlie, I har at tage Sæde."

*) Writ of summons.
**) We strictly enjoin you.

De øvrige Herolder og Svende bleve staaende tilbage i den runde Sal.

De gik gjennem en Række af Værelser.

I hvert Værelse var der Lorder og Stordignitærer, der hver havde sin forskjellige Rolle at udføre i Ceremoniellet.

De bukkede mere eller mindre ydmygt for Gwynplaine, og da Gwynplaine stod i Begreb med at besvare Hilsningen, mindede Rigsherolden ham med lav Røst om ikke at glemme Ceremoniellet.

„Rør blot ved Hatten, Mylord."

Gwynplaine fulgte Opfordringen.

Sluttelig kom man til en stor Sal, hvor der stod et langt, grønklædt Bord, ved hvilket blot Lorder havde Ret til at sidde.

Paa Bordet stod der en Kandelaber med tændte Voxlys.

I dette Værelse gjorde Rigsherolden Holdt.

Bag i Værelset under det kongelige Skjold stode to gamle Herrer, klædte i røde Fløielskjoler med to Hermelinsbræmmer, kantede med Guldgaloner, paa Skulderne samt Hat med hvide Fjædre paa sine Parykker. Fløielskjolerne vare saapas opknappede, at man kunde se deres Silkedragter og Fæstet paa deres Kaarder derunder.

Bag dem stod ubevægelig en sortklædt Mand, som bar, høit løftet, en stor Guldstav med en kronet Løve paa Spidsen.

Det var Pairerne af Englands Stavbærer.

Rigsherolden pegede paa de to Herrer i Fløielskaaberne og hviskede til Gwynplaine:

„Mylord, dette er Eders Jævnlige. I bør besvare Hilsenen aldeles paa samme Maade som de hilse paa Eder. De ere meget gamle og næsten blinde. Det er dem, som skulle indføre Eder i Lordernes Kammer. Den første er Charles Meldmay, Lord Fitzwalter — sjette Pair paa Baronernes Bænk —, den anden er

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Samling i Konditor Johan Gustav Gabrielsens Konkursbo den 15de September. — Molde Skifteret: Samling i Handelsborger A. B. Eides Konkursbo den 30te Septbr. til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag.

Proklama. Bergens Skifteret: I Boet efter Skjærsliber Johannes Salomon Lindtner og Hustru Karen Martine Iversen; 3 Mdr.s Varsel fra 14de Aug., — og i Boet efter Handelsmand Moses Andersen ligeledes med 3 Mdr.s Varsel fra 4de Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt paa Østlandet, ellers som igaar. Stille i det nordlige Norge, laber sydlig Vind i det Sydlige. Regn i Aalesund, Taage i Bodø, Mandal og Sandøsund. Fugtig og mild Luft. Udsigterne ere til samme Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 10de September:

Lohre, Otto Borgen, Arnemann, Schrøder, Frøken Braathen, Grosserer A. Capjon og E. Kjøsterud fra Drammen, Frøken Ulsteen og Frøken Finch med Pige fra Moss, Kand. H. Anker med Familie og Tjenerskab fra Hamar, Landner fra Karlstad, Hales, Esq., og Cooper, Esq., fra London, Dinely, Esq., fra Richmond, Grosserer H. Bjørnebye med Familie og Tjenerskab fra Fr.stad, Kammerraad Bergstrøm fra Stockholm, Proprietær Jelsen med Frue fra Enebak, Wattne fra Mandal, J. Jørgensen fra Tvedestrand, Falk fra Gjøvig, Fru Seierstad fra Eidsvold, Rynning og A. Gjems fra Kongsvinger i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For Husleie-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Hotel Christiania.

Herved bruger jeg Frihed at anbefale mit Hotel til respektive Reisende. Ligeledes min Café og Restauration. Luncheon serveres hele Formiddagen.

R. Lütken.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „Anker" Liniens 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 13de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

En Folkehøiskole i Ullensvang

agtes oprettet af Undertegnede, i Forening med en dygtig Seminarist, paa Gaarden Lofthus i Ullensvang. Skolen, der begynder førstk. 4de November, vil søge at danne de Unge til gode Medlemmer af Borgersamfundet og at meddele dem de Kundskaber, der kan blive dem til Gavn og Glæde i Livet. Der vil undervises i Historie, især Fædrelandets, tilligemed Jordbeskrivelse, Modersmaal, Regning, lidt Naturlære og Jordbrugslære, hvori en Agronom har lovet at bistaa. Betalingen er 2 Spd. pr. Maaned for Undervisningen; Kost og Hus antages at kunne faaes for ca. 4 Spd. pr. Maaned. Indmeldelser, der bør være fremkomne inden Slutningen af September, kan indsendes til Undertegnede (hvis Adresse er: St. Halvardsplads 5, Kristiania) eller til Landhandler H. Utne, Lofthus pr. Ullensvang. **Vilh. Poulsen,**
cand. theol.

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra 2½ til 8 Spd.
Klædes- og **Cassemirs-Jakets,** lyse og mørke, fra 96 ß til 3½ Spd.
Beduiner, Talmar, af forskjellige Stoffe fra 1 Spd.
Reisekaaber, Støvkaaber, af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß.
Regnkaaber i stort Udvalg fra 3 Spd. til 5½ Spd. **anbefales paa det Bedste.** **L. Falkenberg,** Kirkegaden 32.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler,** i de mest moderne Stilarter efter franske Tegninger, udføres af **C. M. Solberg,**
Prinsensgade 10.

Skibs-Ornamenter og Gallions-Figurer udføres. Udenbyes Ordres modtages af Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prinsensgade 10.

Tilsalgs.

Vordug,

sort og kulørt, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos **Gunerius Pettersen.**

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Min Handel med Colonialvarer, Meel & Gryn anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Carl Joh. Holmsen,
Trondhjemsveien No. 6.

Brød! Brød!

Mit velbekjendte gode Brød, syret og usyret, med og uden Karve, er fra idag af betydelig større.
Carl Johan Holmsen,
Trondhjemsveien No. 6.

Af den anerkjendte gode
Blanksværte
paa Flasker er Forsyning ankommen.
G. L. Beichmann.

O. Halvorsen,

Gjørtler,
(Rødfyldgaden No. 22)
anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.
Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)
anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af
O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser. **O. Halvorsen,**
Rødfyldgaden No. 22.

Et Parti ledige Flasker, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Tilleie.

Nær Jernbanetorvet

i øvre Vognmandsgade No. 17, 2den Etage, er 2de vel møblerede Værelser med fri Indgang billig tilleie.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af
Jens Meinich.
Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Augustus Arundel, Lord Arundel af Trerice — otteogtredivte Pair paa Baronernes Bænk."

Rigsherolden nærmede sig nu de to gamle Herrer og ytrede med høi Røst:

„Lord Fermain Clancharlie, Baron af Clancharlie, Baron af Hunkerville, Marquis af Corleone paa Sicilien, hilser Eders Herligheder."

De tvende Lorder løftede sine Hatte en Armslængde over sine Hoveder, hvorefter de atter satte den paa.

Gwynplaine besvarede Hilsningen paa samme Maade.

Ridderen af den sorte Stav, Blaakappen og Jarretière traadte nu frem.

Stavbæreren indtog sin Plads lige foran Gwynplaine, og de tvende Lorder paa hver sin Side af ham, Lord Fitzwalter til Høire og Lord Arundel af Trerice til Venstre. Lord Arundel, som var ældst, var meget svag. Han døde Aaret efter, testamenterede sit Pairskab til den mindreaarige Sønnesøn John, som døde 1768.

Toget satte sig nu atter i Bevægelse og passerede gjennem et langt og pragtfuldt Galleri, i Enden af hvilket en høi, forgyldt Dør straalede.

Paa hver sin Side af Døren stod to Mænd ubevægelige. Af deres Livreer saa man, at de vare door keepers, Dørvogtere.

Inden man naaede denne Dør udvidede Galleriet sig og dannede en Halvcirkel, indfattet i Glas.

I denne Halvcirkel sad i en Lænestol med umaadelig høi Ryg en Person, hvis høie Værdighed betegnedes af hans usædvanlig vide Kappe og hans Paryk. Det var William Cowper, Lordkantsler af England. Det er en Dyd at være skrøbeligere end Majestæten. William Cowper var nærsynt, Anna var det ogsaa, men i mindre Grad. Denne William Cowpers Nærsynthed

var en Trøst for Hendes Majestæts Nærsynthed og bevægede Dronningen til at udnævne ham til Lordkantsler.

William Cowper havde tynd Overlæbe og tyk Underlæbe, et Tegn paa halv Godhed.

Glasrotunden oplystes af en Lampe i Taget.

Lordkantsleren sad gravitetisk i sin høie Lænestol; til Høire for ham stod et Bord, ved hvilket Hofsekretæren sad, og til Venstre et Bord, ved hvilket Parlamentssekretæren sad.

Enhver af Sekretærerne havde liggende foran sig en opslaaet Materingsbog og et Skrivetøi.

Bag Lordkantslerens Lænestol stod hans Stavbærer, der holdt sin Stav, prydet med den kongelige Krone. Endvidere Slæbbæreren og Børsbæreren i store Parykker. Alle disse Bestillinger existere endnu den Dag idag.

Paa et Bord ved Siden af Lænestolen laa en Kaarde med Guldfæste, med Skede og Gehæng af høirødt Fløiel.

Bag enhver af Sekretærerne stod en Embedsmand, der hver holdt en Kaabe, af hvilke den ene var Kroningskaaben, den anden Parlamentskaaben.

Disse Kaaber, begge af karmosinrødt Fløiel, foret med hvid Taft med to guldgallonerede Hermelinskanter paa Skulderen, vare hinanden lige, kun med den Forskjel, at Kroningskaaben havde en bredere Hermelinskant.

En tredie Embedsmand, „the librarian", bar paa et Saffiansbret „the red-book", en liden Bog, indbunden i rødt Maroquin, indeholdende Fortegnelsen over alle Pairer og Underhusmedlemmer, en Del rene Blade og en Blyant. En saadan Bog tilstilledes altid hvert nyt Medlem, som gjorde sin Indtrædelse i Parlamentet.

Processionen, i hvilken Gwynplaine gik sidst mellem de tvende Pairer, standsede foran Lordkantslerens Lænestol. De to Lorder toge sine Hatte sig. Gwynplaine gjorde som de,

Dagbladet.

No. 211. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 11te September 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 16de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas.
Aftensang: Hr. Pastor Kobro.

Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen.
Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.

Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.

Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Aftensang: Hr. Kand. theol. Blom til Dimis.

Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Kand. theol. Grimelund til Dimis.
Aftensang: Hr. Pastor Berg.

Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen.

Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.

St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.

Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.

Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Riflingssystemet.

Det er desværre en Kjendsgjerning, at vore Kanoner rifles efter det svenske System, som er en Opfindelse af den svenske Generalfelttøimester Friherre Wrede. Hvad det duer til, have vi nylig erfaret. Hr. Friherre m. m. Wrede har af den norske Konge som Taknemmelighedstegn modtaget Storkorset af den norske Orden.

For 8 a 10 Aar siden kom en af vore yngre Søofficerer hjem fra et Ophold i Frankrige, hvor han havde gjort Tjeneste under den kinesiske Krig og deltaget i Indtagelsen af Kanton. Han studerede under dette lærerige Ophold, dels ombord i franske Skibe og især under Opholdet i Frankrige og under Veiledning af den franske Marines dygtigste Artillerist, de nye Konstruktioner af Skydevaabnene og hjembragte fuldstændige Oplysninger om det riflede Skyds og om Maaden at forandre Glatløb til Rifleløb paa. Den franske Admiral Paris fandt saa overlegne Evner hos ham, at han tog ham under sin særlige Beskyttelse og skaffede ham Adgang til at se alle Maskiner og alle Værksteder. Den første Oprifien af Kanoner foretoges efter det af denne unge haabefulde Søofficer hjembragte System. Man vil erindre sig, hvor heldige de første Prøver vare; men saa skulde vi tage efter Svenskerne, og saa træffe vi „Kavringen", naar vi sigte paa „Nakholmen".

Den omtalte Søofficers Belønning bestod i, at han blev sat under Krigsret, fordi han tillod sig i officielle Skrivelser at paavise, at hans Foresatte havde modsagt sig selv; han blev rigtignok aldeles frifunden og det Offentlige ilagt Omkostningerne; og de Overordnede vogtede sig ogsaa for at gaa videre med Sagen; men han kom dog paa det sorte Bræt, og en af vor Militærstands dygtigste og indsigtsfuldeste Officerer, netop i den Gren af den militære Videnskab, der angaar Skydevaabnene, har man kun Brug for som Lodsoldermand i en Havn ved Kristianiafjorden.

Det er ikke Oldtidens Fristater alene, som have Æren af at have forvist de Mænd, som ville sit Fædrelands Vel.

Brudstykker af Englænderen S. W. Bakers Reise til Undersøgelse af Nilens Bifloder.

(Fortsat fra No. 186.)

Disse Ørken-Hvirvelvindes Virkning er høist besynderlig, saasom deres Styrke er tilstrækkelig til at reise tykke Sand- og Støvstøtter flere tusinde Fod høit i Veiret; disse ere ikke forsvindende Skabninger af en skiftende Vind, men kan hyppig vare mange Timer og vandre fremad, eller mere almindeligt i Cirkler, lignende i Afstand faste Sandstøtter. Araberne tillægge disse Tilsynekommelser noget Overnaturligt, og den gaadefulde Sandstøtte, vandrende i Ørkenenens brændende Ensomhed, er en ond Aand, en „Gin". Jeg har hyppig seet mange saadanne Støtter paa samme Tid i den endeløse Ørken, samtlige vandrende eller valsende i forskjellige Retninger efter hver Hvirvelvinds lunefulde Kast; denne omsværmende Karakter er for den arabiske Aand en utvivlsom Prøve paa deres Uafhængighed og diabolske Oprindelse.

Den abyssinske Reisende, Bruce, synes at have været i en særegen Skræk for slige Sandstøtter, men i denne Henseende var hans Frygt overdreven. Tilfælde kunne have indtruffet, da Karavaner ere blevne kvalte ved Hvirvelvinde af Sand; men disse ere rare Undtagelser, og den vanlige Virkning af Støvstormene er tagdækkede Hytters Afdækning, Ødelæggelsen af nogle faa Daddeltræer og det ubehagelige Overmaal af Sand, der ikke alene halvsteger baade Mennesker og Dyr, men ogsaa begraver alle Gjenstande, som kunne ligge paa Marken, nogle Tommer dybt i Støvet.

Vinden var paa denne Aarstid (Juni), omskiftelig, og stærke Storme fra Syden vare Forbudene for den nærmende Regntid. Vi havde ingen Tid at spilde, og vi forberedte os følgelig paa at bryde op. Jeg afskedigede min skidne Kok og leiede en af en Kaffehus-Holder fremstillet og af denne høilig anbefalet Mand; men af Forsigtighed mod Bedrageri førte jeg ham frem for Mudiren eller Guvernøren for at blive indtegnet før vor Afreise. Til min Forbauselse og til hans egen umaadelige Mishag blev han uopholdelig gjenkjendt som en gammel Lovbryder, der forhen havde været fængslet for Tyveri. For at godtgjøre sit Venskab og sin Interesse for mit Velgaaende sendte Guvernøren strax Politiet for at fakke Kaffehus-Holderen, som havde anbefalet Kokken. Ikke saasnart var denne for hin uheldige Oplysning bragt for Divanet (Domstolen), før han blev dømt til at lide 200 Pisleslag for at have meddelt falsk Bevidnelse. Kjendelsen blev bogstavelig udført tiltrods for mine Indsigelser, og Politiet blev paabudt at gjøre Tilfældet bekjendt for at forebygge Gjentagelse. Guvernøren forsikrede mig om, at han, da jeg havde et Firman fra Vicekongen, ikke kunde handle anderledes, og at jeg maatte antage ham for min troeste Ven. „Red mig fra mine Venner!" lyder Ordsproget, og det stod da levende for mig. Jeg kunde ikke forskaffe mig nogen Kok, ikke heller nogen anden Oppasser, efterdi Hver og En frygtede for at indestaa for nogen Persons Karakter, hvorved han kunde udsætte sig for at faa smage en Tildeling af 200 Stokkeslag.

Guvernøren kom mig til Hjælp og sendte strax de belovede tyrkiske Soldater, som skulde tjene i den dobbelte Egenskab af Livvagt og af Tjenere. Det var Mænd af ganske modsatte Karakterer. Hadji Achmet var en djærv, kraftfuld Vovehals af en Tyrk, men Hadji Velli var den fuldendte Høflighed og saa blid som et Lam. Mine nye Forbundne skaffede mig 3 Æsler som Tillæg til de fornødne Bagage-Kameler, og vi brød om Aftenen den 10de Juni op fra Halleim Effendis Have for at naa Atbara-Flodens Forening med Nilen.

Atbara-Floden har et besynderligt Udseende. Paa intet Sted var den mindre end 400 engelske Alen i Bredde, medens den mangesteds var endnu meget bredere. Siderne vare fra 25 til 30 Fod dybe; disse havde aabenbart været overskyldte under Flommene; men paa den Tid (12te Juni 1861) var Strømmen død, ikke blot tildels tør, men saa blændende var den sandige Seng, at Solens Gjenskin næsten var utaaleligt. En stor Mængde Dome-Palmer groede paa Bredderne. Disse Træer ere til stor Nytte for de arabiske Horder, der paa denne Tørketid forlade Ørkenen og flokke sig sammen paa Atbaras Bredder. Dome-Palmens Løv forsyner dem med fortrinligt Emningsstof til Matter og Reb, medens Frugten nyttes baade til Mennesker og Fæ som Hovednæring, naar i Tørke- og Hungersnødstider Kornforraadet har svigtet. Paa nævnte Aarstid fandtes ikke et Blad af Ørken-Oasens forvisnede Græs. Vore Æsler levede udelukkende af Dhurra, (Sorghum ægyptiacum), som vi førte med os, og Kamelerne behøvede et dagligt Korntilskud til de tørre Kvister og Busker, der udgjorde deres støvede Føde. Flodens Bred var fæl og uindbydende; Træer og Busker vare fuldstændig løvløse af den stærke Hede. Den eneste Skygge forskaffede de evig-grønne Dome-Palmer. Desuagtet besatte Araberne Flodbredderne i 3 eller 4 Miles*) Mellemrum overalt, hvor en Vandpøl i en eller anden Boining af den udtørrede Flods Seng bød Tillokkelse. Paa saadanne Steder fandtes arabiske Landsbyer eller Leire af de brugelige Mattetelte af Dome-Palmens Løv.

Mange Vandpytter vare af betydelig Størrelse og stor Dybde. Under Regntiden styrter en forfærdelig Flom sig ned ad Atbaras Løb, og de tvørtafskaarne Vendinger af Floden udhules ved Flommens Kraft til en Dybde af 20 eller 30 Fod under Strømsengens Vandlinie. Disse Hulinger blive følgelig Vandbeholdere, naar Floden ellers er udtømt. Paa slige Tilflugtsteder findes samtlige denne Flods sædvanlige Beboere sammentrængte i et sammenligningsvis snævert Rum. Skjønt disse Pøler verle i Størrelse: fra kun nogle faa hundrede Alen til en Mil i Længde, ere de, egentlig talt, fulde af Liv: svære Fiske, Krokodiller af umaadelig Størrelse, Skildpadder og stundom Flodheste leve i tæt og uforønsket Nærhed med hverandre. Ørkenens Dyr: Gazeller, Hyæner og vilde Æsler, tvinges til at benytte disse stærkt besøgte Drikkepladse, optagne, som de ere, af Arabernes Fæflokke saavelsom af Jagtens frygtsomme Dyr; Fuglene, der under de kjøligere Maaneder ville flagre frie udover Landet, ere nu samlede i udstrakte Flokke langs den udtømte Flods Sider. Utallige Duer, varierende i Arter, trænge ind paa Træerne og søge Dome-Palmens Skygge; Tusinder af Ørken-Hønen (Grousén) komme Morgen og Aften ansættende for at drikke og flyve afsted igjen, mens Fugle i yndig Fjæderklædning i Masser fly fra den brændende Ørk og besætte de fattige, men velkomne Buskadser, der omkrandse Atbara-Floden.

Heden var mægtig. Som vi vandrede langs Bredden af Atbara-Floden og med de lidende Dyr følte Klimatets Udmattelse, maatte jeg vedgaa Nilens Storhed, som kunde taale Indsugningen af saadanne tørstige Sandflader og den ved Nubiens glødende Atmosfære fremvirkede Fordampning. Paa nær 1200 Mile fra Atbaras Forbindelse med Moderfloden indtil Middelhavet forener ikke et eneste Bækkeløb sit Vand med den hemmelighedsfulde Flod, et heller øges dens Vande af nogen eneste Regndraabe, undtagen naar en eller anden Tordenskur som et sjeldent Særsyn kunde overraske Araberne under deres Vandringer gjennem Ørkenen. Ikkedestomindre beseirer Nilen sine Fiender, medens Atbara svinder ind til et blottet og udtømt Skelet, indskrænket til nogle enkelte Vandpytter, der ligge lig Kovar langsefter den brede Overflade af glødende Sand.

Tiltrods for den overvældende Sol nød den Reisende paa denne Aarstid visse Goder: det var unødigt at medbringe nogen svær Vandforsyning, efterdi saadan kunde erholdes i faa Miles Mellemrum. Der var en ubeskrivelig Vellyst i den kjølige Nat, naar vi i fuldkommen Sikkerhed om godt Veir kunde hvile under aaben Himmel med den rene lyse stjerneklare Himmel over os. Der gaves ingen Muskittofluer, heller ikke fandtes nogen af Vendekredsernes Insektplager; Luften var altfor tør for Myggeracen. Solegladet var Signalet til fuldkommen Nydelse, befriet, som man da er, fra den afrikanske Reises almindelige Plager. Eftersom Flodens Pytter vare de eneste Drikkepladse for Fugle og Vildt, forsynede Geværet ikke alene mit eget Færdelag med Mad, men jeg havde tillige Meget at skjænke bort til Araberne i Bytte mod Gedemelk, Mel af Domepalme-Nødder osv.

Stor Reisebekvemmelighed langs Flodbanken i en Ørkenegn ligger i Undersøgerens derved vundne fuldstændige Frihed, idet en stadig Vandforsyning sætter ham istand til at slaa sig til Ro efter Behag paa hvilkensomhelst tiltrækkende Flæk, hvor Vildt forefindes i Rigelighed, eller hvor Egnens naturlige Former indbyde til Undersøgelse. Vi gjorde saaledes Holdt efter nogle Dages Vandring paa en Flæk, kaldt Collodabad, hvor en Elvekrumning havde efterladt en dyb Pøl af omtrent en Mil i Længde. Dette var det videste Vandspeil, vi havde seet gjennem Atbaras Dalføre. Dette Sted var 7 Dages Marsch fra Nil-Foreningen (Aamotet), eller paa omtrent 160 Mile. Ferden havde været yderlig ensformig, eftersom der ikke havde vist sig nogen Afverling i Omgivelserne: det var den ubegrændsede Ørk med en enlig Vegetationsstreg i Mimosa- og Dome-Palme-Beltet, henved 1½ Mil i Bidde, som afmærkede Elveløbet. Jeg havde daglig skudt Gazeller, Gjæs, Ørken-Grouser etc., men intet større Vildt. Paa denne Flæk, Collodabad, underrettedes jeg om, at jeg for første Gang skulde blive fremstillet for Flodhesten. — — —

(Fortsættes.)

*) Herved forstaaes stedse Mile af engelsk Maal.

Kristiania, den 11te September 1869.

Under Overskriften „Embedsmænd og Folk" har en Indsender, a., der selv tilkjendegiver sig som Embedsmand, i vort Blad No. 204 søgt at hævde Embedsmændenes Ret til fremdeles „i egentlig og dybere Forstand at regnes med til det norske Folk" og „til at nyde fuld Deltagelse i det norske Folks Rettigheder — ialfald repræsenterende Borgerret," hvorhos han ønsker en videre Drøftelse af Grundene til den mindre venlige og tillidsfulde Opfatning, som i senere Tid har begyndt at gjøre sig gjældende ligeoverfor Embedsmændene fra Folkets Side. Uagtet vi oftere have havt Anledning til at udtale vore Meninger om denne Sag og til at imødegaa enkelte af de Skjævheder, Hr. a. paaanker, finde vi os dog ved Indsenderens frisindede og folkelige Udtalelser, som vi kun skulde ønsket mere bestemte for hans Vedkommende og mere almindelige for hans Embedsbrødres Vedkommende, opfordrede til at gjøre nogle yderligere Bemærkninger.

Hr. a. fremhæver Embedsmændenes Uafsætlighed som den Hjørnesten, hvorpaa de endog fremfor andre Medborgere uafhængig af alle Parti- og Standsinteresser og private Sidehensyn skulde kunne hævde vor frie Forfatnings og vor Selvstændigheds Sag. Det skal ogsaa indrømmes, at de kunne være uafhængige af Regjeringsmagten, ligesom de altid have været uafhængige af Indflydelse nedenfra, af den raadende Folkemening. Naar desuagtet Embedsmændene have været udsatte for adskillige Angreb, saa skriver dette sig vistnok fra, at de i Almindelighed ifølge deres Stilling, Opdragelse, Sprog og Fremtræden skille sig mere end nødvendigt ud fra vort Landsfolk, som derfor hellerikke har saa let for i Embedsmændene — Undtagelserne undtagne — at se de naturlige Repræsentanter for deres Følelser, Meninger og Krav. Og hvad navnlig den Paastand angaar, som ogsaa er den eneste, der med nogen større Bestemthed er bleven nedlagt, at Embedsmændene ifølge sin kgl. Udnævnelse indtage et Forhold til Regjeringmagten, der gjør dem mindre skikkede til at overtage Tillidshvervet som Folkerepræsentanter paa Storthinget, saa tro vi, at den ingenlunde er saa ganske uhjemlet, som Hr. a. mener. Vi have tidligere (i No. 102) imødegaaet en Indsender, som vilde have Embedsmændene udelukkede fra Thinget, med den som vi tro ligesaa holdbare som hidtil uigjendrevne Bemærkning, at Bureaukratismen ikke kan udryddes ved simpelthen at agitere alle de, som

ere udnævnte af Kongen, og hvis Navne derfor findes i Statskalenderen, ud af Storthinget. I saa Henseende har Striden mod Embedsmændene været ført paa en Maade, vi ikke have kunnet godkjende som rigtig. Thi Bureaukratismen er ikke noget saa paatageligt, at man kan gaa klar af den ved at fælde en „politisk Udkastelelsesdom" over Embedsmændene. Denne politiske Lære, som nu rigtignok er isærd med at bukke mere og mere under for en gjennemført folkefri Selvstyrelse, har paa vore Storthing ogsaa havt sine Forsvarere blandt alle Stænder, blandt Bondestanden ligesaavel som blandt Embedsstanden. Indsenderen paaberaaber sig ogsaa vor Historie som Vidnesbyrd om Embedsmændenes Patriotisme i ældre Tider, skjønt herved dog er at bemærke, at den fædrelandske Interesse heldigvis da faldt sammen med deres egen i vor Friheds og Selvstændigheds første Trængselstid. Det har derimod været pinligt at iagttage Embedsstandens Taushed under vor Tids reaktionære Bevægelse for at omstyrte Rigsakten og begrave vor Selvstændighed under Ruinerne, for med det kgl. Unionsforslag at lægge Grunden til en Helstatsforfatning, hvori Bureaukratiet vilde finde ny Næring.

Men Embedsstandens Uafhængighed hviler paa en svag Grundvold, naar man søger den i dens juridiske Ret til at se Dom for sig ligeoverfor Regjeringsmagten. Saalænge nemlig Embedsmændene af Familiehensyn eller andre private Hensyn, som forresten baade Billighed og den almindelige Moral har sanktioneret som fuldkommen respektable, stadig ere fristede til at søge Regjeringen om at blive befordret til dette eller hint Embede, er i Grunden Odden strax brudt af deres Uafhængighed ligeoverfor den udøvende Magt. Den Mand som mundtlig eller skriftlig henvender sig til „Landsfaderen", hans Statsraader eller andre Overordnede med Forestilling om at han har været i hin Tjeneste saalænge og i denne saalænge osv., og nu gjerne vil have sine Livsvilkaar forbedrede, har, tiltrods for at der privat bedømt intet er derpaa at sige, dog givet sig Magthaveriet som Velgjører i Vold; og han maa vide, at han da ogsaa bør iagttage Privatlivets blufærdige Ydmyghed og ikke optræde med Krav paa at holdes for uafhængig i sin Overbevisning. Det er en gjennemgaaende Erfaring, at det er en vanskelig, ja næsten umulig Sag at holde det privat Fordelagtige og det offentligt Hensigtsmæssige ude fra hinanden. Dobbelt tvetydig bliver desuden Embedsmandens Stilling i et Land, hvor Administrationen fra Toppen af indrettes til Redskab for vore Institutioners Indordning i et unionelt Helstatssystem; man huske f. Ex. paa vor Artillerikommission. Og at denne Afhængighed gjennem Befordringsvæsnet ikke har saa lidet at sige, er noget, som desværre nok kun stadfæstes altfor klart. Regjeringens bureaukratiske Interesse giver den et skarpt Øie for vedkommende Embedsansøgers Troesbekjendelse.

Da vi ikke nu have til Hensigt med en Gang at levere nogen udtømmende Afhandling om Embedsmænds Adgang til Thinget (en Sag, som baade har været theoretisk drøftet i de fleste Lande og i flere praktisk er opgjort derhen, at Embedsmænd som den udøvende Magts Tjenere ikke — i Almindelighed idetmindste — bør gives Adgang til den lovgivende Magt) saa skulle vi foreløbig standse her. Kun skulle vi endnu tilføie, at om man end ikke ubetinget tør nære fuld Tillid til en Embedsansøgers politiske Uafhængighed, og derfor nu drager en skarpere Grændse mellem det Politiske og det Administrative, saa ligger der dog heri ikke nogen uretfærdig Mistillid til Embedsmandens private Hæderlighed eller nogen Underkjendelse af Embedsmændens Medborgerret eller deres Samfundsret til at regnes med til det norske Folk i „sin egentlige og dybere Forstand." Ikke alene Kongen, Statsraaderne, Departementsembedsmænd, Hofembedsmænd, men Husmænd, Fabrikeiere, Bestillingsmænd, som Tilfældet ikke har stillet det samme frie Valg af Levevei, dele disse slette Vilkaar; men derfor har endnu ikke Nogen ment, at Lovens Mistillid til deres Kvalifikationer som Folkerepræsentanter ogsaa har stemplet dem som fremmede og udelagtige i det norske Folks Lykke eller Ulykke. I den politiske Verden maa under Forfatningernes nuværende Indretning altid stilles strænge Fordringer til fuldkommen Uafhængighed af fjernere Interesser hos de Mænd, hvem Folkets Lovgivningsmyndighed og Statsvellet i det Store betroes. Embedsmændenes Dannelse er en god Ting, selv om den nu ofte viser sig mere som en halv professionistisk; men den er dog ikke Alt for en Lovgiver eller Folkerepræsentant. Til en fuldstændig Mand hører noget Mere; og fuldstændige, uafhængige Mænd bør Folkerepræsentanterne altid være.

Det bør ogsaa i denne Forbindelse huskes, at det ikke var den nyere demokratiske Bevægelse, som her gav det første Hug. Det var det bureaukratiske Parti, som begyndte med en Forfølgelse mod Bønderne og deres politiske Venner. Hvad Striden gjælder er intet mindre end at samle alle norske Mænd til et stærkt Folk; og det maa derfor være en lovlig Sag at bekjæmpe den Konsekvense, som det bureaukratiske Parti har villet uddrage af den ældre Tingenes Tilstand, at Folket skal deles i to Dele, en herskende Embedsstand og en adlydende, uselvstændig, (disciplineret) Almue. Det er denne Vildfarelse vi, og vel ogsaa vore Indsendere, have villet bekjæmpe; og vi tro, at Kampen ikke er ført, ligesaalidt som den fremtidig behøver at føres, paa en saadan Maade, at den skal sætte ondt Blod og føre til Splittelse istedetfor til et stærkere og varigere Samhold. Vi ere derfor vor ærede Indsender taknemmelig for at han har indledet en Drøftelse i en saa ægte frisindet og uhildet Aand. Hvad der hidtil har skadet Embedsmændenes Sag mere end Angrebene er vistnok den Hensynsløshed og Raahed, hvormed de, der have opkastet sig til deres Forsvarere, have ført Striden.

De seneste franske Aviser sysselsætte sig næsten udelukkende med Prins Napoleons Tale. De reaktionære Blade Le Pays og Le Public, som inspireres af Rouher, Prinsens personlige Fiende, angribe den naturligvis stærkt, og de demokratiske Blade ville ikke tro paa en Napoleonides Frisindethed. Men alle de Blade, der ere Talsmænd for en fremskridende, liberal Bevægelse, saasom Le Constitutionnel, Le Moniteur, La France, Le Journal des Débats, La Presse osv., slutte sig til det af ham udkastede Program. La Presse af 3die Septbr. meddeler, at Prins Napoleon om Formiddagen havde været i Saint-Cloud, hvor han i en halv Time havde talt med Keiseren. Hans i Senatet holdte Tale kom den foregaaende Aften Kl. 7 til Saint-Cloud. I Senatet fortæller man, at Prinsen har sagt til sine fortrolige Venner, at Keiseren billiger hans Anskuelser. Le Constitutionnel forsikrer ligeledes, at Keiseren har lyttet med Velvillie til de fleste af de i Prins Napoleons Tale udviklede Ideer, og La France meddeler, at Keiseren, hvis Helbred daglig forbedrer sig, ogsaa har givet Indenrigsministeren Audients efter det saa mærkelige Senatsmøde, der unægtelig har givet Forfatningsforhandlingerne et nyt og raskere Sving. At Senatet vilde vedtage Alt, hvad Keiseren forlangte, det vidste man i Forveien, men at en Prins, der staar nærmest Tronen efter Keiserens endnu umyndige Søn, og hvis Dygtighed er hævet over enhver Tvivl, ikke finder Senatsbeslutningen tilfredsstillende, men udkaster et nyt, frisindet Program, har ikke blot Interesse i Frankrige, men er af Vigtighed for Frihedens Venner overalt i Verden. „Hvad den offentlige Mening i Frankrige fordrer," siger Revue des deux Mondes af 1ste Septbr., „er en sand og lovhjemlet Frihed, udviklet efterhaanden saaledes, at den hverken behøver at kjæmpe med Revolutionen eller med Enevælden om sin Tilværelse. Naar man aabner den saadanne Udsigter, naar man baner en lige Vei for den, forlanger den intet Bedre end at kunne følge Veien med Sikkerhed uden idelig at behøve at nære Frygt for Modstand og Overrumplinger. Der udfordres ikke meget for, at dens Venner skulle berolige sig, det ser man for Dieblikket." Disse Ord vare nedskrevne før det mærkelige Senatsmøde, der afholdtes den 1ste Septbr., og i hvilket Prins Napoleon holdt en Tale, der virkelig aabner nye Udsigter og baner Veien for Frihedens fuldstændige Gjennemførelse. Denne Tale, der er den udelte Gjenstand for den almindelige Opmærksomhed, kaster ikke blot et nyt Lys over Frankriges hele indre Politik, men den viser tillige Grunden, hvorfor den ildfulde demokratiske Prins Napoleon ikke endnu har kunnet indtage sin Plads hos den betænksomme, koldblodige, kun efter modent Overlæg handlende Keiser, og hvorfor han staar endnu mere fjernet fra Keiserinden, som med langt større Styrke end selve Herskeren synes at klamre sig fast til den personlige Styrelse. At en Napoleonide optræder som den mest frisindede Talsmand for en gjennemgribende politisk Reform, som, hvis den foretages, ufeilbarlig maa forandre hele Tingenes Tilstand i Frankrige, er en saa vigtig Begivenhed, at den nok fortjener at omtales saa omstændelig, som de os her afstukne, temmelig snævre Grændser tillade.

Rusland og Preussen. Om disse Magters indbyrdes Forhold indeholder „Neue fr. Presse" en Artikel af Interesse, hvori det bl. A. heder: „Alliancen med Rusland, hvis Bestaaen de nyere Tildragelser i Orienten klart have godtgjort, selv om den ikke stemmede saa fuldstændig med Bismarks politiske Udvikling og Instinkter, skulde befri Preussen fra dets isolerede Stilling og sikre det en Allieret for det Tilfælde, at Frankrige ikke længere ansaa det for nødvendigt eller gavnligt at vedligeholde sine fredelige Dispositoner. Men den kunde naturligvis kun kjøbes ved Indrømmelser . . . Preussen tog paa et tidligt Stadium Position i Rumænien, hvor det for alle Tilfælde vilde sikre sig en vigtig Stilling imod Østerrige og Tyrkiet, maaske endogsaa imod Rusland, og først og fremst vilde det nu ogsaa gjøre sin Indflydelse gjældende i Orienten. En bestemt Plan synes man neppe at have havt ved Besættelsen af den rumæniske Throne; men den tjente øiensynlig til at gjøre Preussens Alliance mere værd for Rusland. De første Frugter af denne Alliance ere allerede traadte for Dagen under de græsk-tyrkiske Forviklinger. Preussen optraadte her ganske i Ruslands Interesse og paa dets Vegne. Det foreslog Konferencen, der vilde have havt ringe Udsigt til at komme istand, hvis Forslaget var udgaaet fra Rusland alene, og det bestræbte sig for at udvirke, at Forhandlingerne skulde føres paa det Grundlag, som Rusland onskede. Kort sagt, hvad man længe havde anet og frygtet, det traadte i Begyndelsen af dette Aar tydeligt frem i Pariserkonferencen. Preussen og Rusland staa sammen som varme Allierede; den, som har Noget at gjøre med den Ene, maa ogsaa tage den Anden i Betragtning. Hvorvidt Grev Bismark virkelig ved den Understøttelse, som han ydede Ruslands Politik, havde isinde at sætte Verden i Brand for at fiske i rørt Vand og give Frankrige og Østerrige fuldt op at bestille, medens han spadserede over Main, maa vi for Dieblikket lade være uafgjort. Engelske Blade tiltroede ham dengang en saa dristig Plan. Dersom han nærede den, er den bleven gjort til Intet eller ialfald udsat til gunstigere Tider. Rusland var og er endnu ikke forberedt paa at optage en Kamp om Bosporus. Det havde Bismark maattet vide. Maaske var det ham kun om at gjøre at sætte Skræk i den offentlige Mening, vise sin Magt og give Verden at forstaa, at Preussen endnu havde en stor Trumf at udspille. Det var vel denne Gang kun et Theaterkoup, og man behøvede derfor ikke at være meget bekymret for Udfaldet. Alligevel har dette Spil kostet Grev Bismark Englands Sympathier; thi trods alle Talemaader om Ikke-Intervention har England en mægtig Interesse i Ordningen af de orientalske Forhold og agter ikke at romme Pladsen for Rusland og dets Allierede. Alt hvad der kan sætte England i Bevægelse, ligger netop paa den Kant. Om den russiske Alliance vil være fordelagtigere for Preussen i andre Retninger, maa Fremtiden vise. Urquhart sagde som bekjendt, at Rusland kun var farligt for sine Venner, men ikke for sine Fiender."

Arbeidsstandsningen i Nordstaterne har ogsaa udbredt sig til Kanada. I Kvebek have 3000 Skibsbyggere nedlagt Arbeidet. Ifølge et Telegram var hele Byen i Oprør den 31te August, og Roligheden blev først oprettet ved Hjælp af den væbnede Magt.

Tilstanden i Mexiko er ingenlunde tilfredsstillende; de engelske Blade meddele, at Opstanden vel er undertrykt i Provinsen Tamaulipas, men at der senere er udbrudt Uroligheder i andre Provinser. Indianernes Indfald i Provinsen Sonora fremstilles især som meget betænkeligt. De skulle have anrettet forfærdelige Ødelæggelser, men man savner endnu udførlig Beretning om dette sørgelige Optrin.

I Kalifornien har det demokratiske Parti ifølge Efterretninger fra New-York vundet en afgjørende Seir, saa at dette Parti nu er sikkert paa Overvægten i Statens lovgivende Forsamling.

Jamaica Guardian af 7de August indeholder en i Le Pays optagen Efterretning om en heltemodig Handling, som den engelske Konsul i San Jago de Kuba nys har udført og som maaske har forhindret alvorlige politiske Forviklinger. For nogen Tid siden var en Matros af engelsk Herkomst bleven dømt til Døden som Deltager i et Fribyttertog mod Øen. Hans Brøde var ingenlunde godtgjort, men trods en Protest af den engelske og amerikanske Konsul, vilde de spanske Myndigheder dog lade Dommen fuldbyrde. Da han allerede befandt sig paa Retterstedet, fremstod den engelske Konsul Ramsden, ledsaget af den amerikanske Konsul og oplæste med høi Røst en i Englands og Amerikas Navn affattet Protest, der erklærede, at den Anklagede var uskyldig, og at de spanske Myndigheder vilde begaa et Mord, hvis man skjød den Domfældte. Efter en kort Raadslagning underrettede den spanske Øvrighed Konsulerne om, at Matrosen havde ført Vaaben mod Spanien, og at Dommen derfor skulde fuldbyrdes. I samme Dieblik lød Officerens Kommando til Soldaterne: „Læg an!" Soldaterne, hvis Forbitrelse den blodige Opstand paa Øen har opflammet, stode med fældede Bøsser og oppebiede det sidste Signal. Men nu sprang begge Konsulerne frem med det engelske og amerikanske Flag i Haanden og raabte: „Holdt!" Ramsden dækkede den Domfældte med Storbritanniens Flag og sagde til Officeren: „Jeg kan ikke staa og være et roligt Vidne til en Uskyldigs Drab. Jeg er Hendes Majestæt Dronningen af Englands Konsul, og det er min Pligt at værne om mine Landsmænd." Den amerikanske Konsul efterlignede sin Kollegas Exempel. Spanierne stode et Dieblik raadvilde, men de to Hædersmænds menneskekjærlige Bestræbelser bleve lønnede. Den Domfældte blev ført tilbage til Fængslet og er senere bleven sat paa fri Fod.

Ifølge Telegram fra Stockholm er det ved kgl. Resol. af D. D. bestemt, at „Nordstjernen" skal være tilstede ved Suez-Kanalens Aabning.

Udnævnelser. Mrgbl. meddeler: Sognepræst Henning Dahl til Lærdalsøren skal i sidste Stasraad være udnævnt til Sognepræst til Haabøl, og Sagfører, Kasserer ved de Nordlandske Skolefond, Brøgger til Byfoged i Aalesund.

Den norsk-svenske Artillerikommission sammentæder ifølge „G.-P." 1ste Oktober i Kristiania, og bestaar af 2 norske og 2 svenske Medlemmer. Kommissionens norske Medlemmer ere Felttøimester Kierulf og Artillerikaptein J. Hertzberg, de svenske Artillerikapteinerne Fries og Odelsstjerna.

Krigsskolen. Ved Armee-Kommandoens Resolution af 10de dennes er det bestemt, at der næste Aar og indtil videre optages 12 Elever ved Krigsskolen.

Brugsfuldmægtig Andresen paa Kværner Brug modtog forleden Dag i Anledning af hans Fødselsdag flere ved Sammenskud af Arbeiderne tilveiebragte Mindegaver. Brugets Arbeidersangforening ligesom Kristiania Arbeidersangforening indfandt sig ogsaa ved hans Bolig for at lykønske ham og bevidne ham sin Anerkjendelse.

Udvandring. Med Dampskibet „Argo" afreiste over Hull igaar Efterm. 23 Emigranter til Amerika.

Paa Kristiania Theater gav man igaar „Revuen", af Frits Holst. Stykket er ægte kjøbenhavnsk og har alle Kjøbenhavneriets Mærker og Særkjender. Dialogen er flot, blandet med en hel Del simple Vitser, som man mangen Gang ser Forfatteren har jaget efter at faa anbringe; ja han undser sig selv ikke for ved temmelig drøie Eder at krydre Anretningen. Hvad Indholdet angaar, saa røber det en vis Rutine til at flette det Uensartede sammen, og af alskens gamle Reminiscentser at sammenflikke noget tilsyneladende Nyt. Spillet var fra næsten samtlige de Spillendes Side jævnt godt, og det kan kun beklages, at vore Skuespillere skal befatte sig med sligt Juggel, der paa fine Steder synker ned til ren Rendestenskomedie. At vi for Eftertiden vil blive befriede fra Stykker i denne Smag, der kan passer for et Sekondtheater i Kjøbenhavn og knapt nok det, men aldeles ikke hører hjemme hos os, haabe vi at Vinteren vil vise. Hvad Indflydelse en Scene har paa Publikum, hvor meget Godt og hvor meget Ondt den kan virke, maa og bør ikke en artistisk Direktør være uvidende om, thi er han dette, eller eier han ikke Evne og Kritik nok til at skjelne Hveden fra Klinten eller det virkeligt Værdifulde fra det Pjattede, Simple og Sludrede, da burde han aldrig have befattet sig med et saa ansvarsfuldt Hverv.

Hr. Skuespiller Krohn optraadte igjen igaar for første Gang efter sit fornyede Engagement, og blev strax ved sin Indtrædelse hilset med livlig Applaus.

Den mundtlige Afgangsexamen ved Aas høiere Landbrugsskole vil finde Sted førstkommende Mandag og Tirsdag den 13de og 14de ds., begge Dage fra Kl. 8 Morgen.

Læsebog i Landsmaalet af Olav Paulsen er udkommen paa Gjertsens Forlag i Bergen. 151 Sider. Pris 30 ß.

Præsten Palmgrem, som for nogen Tid siden var mistænkt for flere Giftmord, lader ifølge de svenske Blade til at skulle gaa fri, da Undersøgelse af de opgravne Lig ikke har ledet til nogen Stadfæstelse af Beskyldningen mod ham.

Det arkæologiske Oldforskermøde i Kjøbenhavn. (Slutn.) Den svenske Anatom og Osteolog Baron Düeben meddelte dernæst en interessant Afhandling om de i Danmark og Sverige fundne Kranier fra Stenalderen. Der er ikke fundet mange, og Oplysningerne om Findestederne ere meget ufuldstændige. Taleren tror, at man ved fortsatte Undersøgelser vil finde endnu mere Lighed mellem disse Landes Befolkning dengang og nu. Kun ere Hjerneskallens Dimensioner blevne noget større i vor Tid.

Under den derefter følgende Diskussion blev det fra alle Sider slaaet fast, at den gjengse Forestilling om Stenalderens Befolkning som udelukkende brachycephal, lappisk, er aldeles urigtig og alene grundet paa den tilfældige Omstændighed, at de to første Kranier, man i Danmark og Skaane fandt fra Stenalderen netop vare af hin Karakter. Morlots bekjendte Skrift om Danmarks og Schweitz's Oldsager har endnu den ældre, urigtige Angivelse, og det er af største Vigtighed, at det sande Forhold bliver bekjendt for Europas Anthropologer.

Student A. L. Lorange fra Fredrikshald vilde efter Bestyrelsens Opfordring give en sammentrængt Udsigt over Norges Oldsager fra den forhistoriske Tid.

Fra Stenalderen har man endnu ikke fundet et eneste fast Mindesmærke. Derimod ere Stenredskaber ingenlunde sjeldne i Landets sydlige Del. Han har saaledes alene for sit Vedkommende i Fredrikshalds Omegn i Løbet af 3 Aar samlet omtrent 150 Stenoldsager, af hvilke han forevisle nogle særdeles smukke Prøver. Mangelen af faste Mindesmærker synes at vise, at Norge ikke har havt en bosiddende Befolkning i hin Periode, og det samme synes at have været Tilfældet i Broncealderen; thi der er kun fundet tre Gravhøie fra denne Tid, alle liggende paa Vestkysten og i Nærheden af Havet. I det Hele taget ere Broncesager meget sjeldne i Norge, og de, der findes, ere neppe Andet end Minder om korte Besøg, som irske eller danske Sømænd have aflagt i Landet. Først i Jernalderen kan det sees, at Norge har faaet faste Beboere, men fra denne Tid finder man ogsaa utallige Mindesmærker, der indeholde en Rigdom af skjønne og mærkværdige Oldsager.

Arkæologen Montelius fra Stockholm oplyste, at der — naar man ikke tager Hensyn til de i Lunds Museum bevarede Broncesager, som Taleren ikke hidtil har havt Leilighed til at gjennemgaa — er fundet i Skaane 620 Gjenstande af Bronce fra Broncealderen imod omtrent 550 i hele det øvrige Sverige. Efter Skaane kommer Øen Gotland med 85 Stykker, Øland med 73, Halland og Dalsland hver med omtrent 70, derefter følge Provinserne efter hverandre i følgende Orden: Södermanland, Bohuslehn, Vestergøtland, Smaaland, Upland, Blekinge, Vermland, Vestmanland, Østergøtland og Nerike. I Dalarne og Norrland ere saagodtsom ingen Sager fra Broncealderen fundne. Grave fra denne Tid ere meget talrige i Skaane, adskillige saadanne findes paa Øland, i Halland, Bohuslehn, Vestergøtland, Smaaland og Blekinge, nogle enkelte paa Gotland og i Vermland, men ingen ere endnu opdagede i Upland, Södermanland, Vestmanland og Nerike, end sige i de nordligere Provinser. Disse Angivelser give et anskueligt Billede af Grænserne for Sveriges Bebyggelse i den omtalte Periode.

Engelhardts Udsigt over Jernalderen i Danmark var af megen Interesse. De i Moserne Torsbjerg i Angel og Nydam i Sundeved sammen med Sager fra den ældre Jernalder fundne romerske Mynter afgive Hovedbeviset for, at de i disse Moser opgravede Fund hidrøre fra det 3die Aarhundrede efter Kristi Fødsel. De fynske Mosefund fra Kragehul og Vimose vise de første Spor af den byzantinske Smags Indvirkning og maa henføres til vor Mellemjernalder, d. v. s. til det 5te Aarhundrede. I det 3die Aarhundrede fremtræde altsaa for første Gang i Danmark: Jernet anvendt til Vaaben og skjærende Redskaber, Sølvet, Glasset, (vaa enkelte ældre Undtagelsestilfælde nær) velbyggede Baade, et Alfabet (de ældste Runer) og maaske ogsaa Hesten i Menneskets Tjeneste til Ride og Kjørebrug. Hvor er nu denne Civilisation kommen fra? Enkelte Ting ere uden Spørgsmaal romerske, som f. Ex. Mynterne og den ene Hjelm fra Thorsbjerg. Men ved Siden heraf spores der en barbarisk, østerlandsk Smag, hvis rette Hjem det endnu ikke er lykkedes os at udfinde. Gravene fra hin Periode ere jevnt fordelte over hele Landet, og der findes saa mangfoldige Oldsager fra den ældre Jernalder, at Landet dengang maa have havt faste Beboere. De Gjenstande, der af og til ere fundne i halvfærdig Tilstand, synes at vise, at ialfald nogle af Periodens Oldsager ere fabrikerede i Landet selv. Man har heller ikke noget andet Sted fundet Sværd, der ligne de hos os saa hyppig forekommende med en enkelt Eg og en krumbøiet Angel. De synes derfor nødvendigvis at maatte være af nordisk Arbeide. De ældste Mosefund — de sønderjydske — vise forholdsvis den høieste Grad af Kultur og den ringeste Overensstemmelse med Gjenstandene fra Broncealderen. I de paafølgende Aarhundreder spores der en Tilbagegang, og paa samme Tid en umiskjendelig Lighed med hin forudgangne Tidsalders Former og Ornamenter. Taleren forklarer sig dette saaledes, at den Stamme, der bragte Jernkulturen ind i Danmark, ikke kunde holde sig paa sit oprindelige Standpunkt efterat være løsrevet fra Forbindelsen med sit Hjemstavn. Den har blandet sig med den tidligere Befolkning, hvis Indflydelse efterhaanden atter har vundet Overvægt, og saaledes kan man forstaa Tilbagegangen, som derhos netop i hine Aarhundreder gjorde sig gjældende i hele Europa. Saadanne Fund som dem i Hallstadt, i Sesta Calende og flere Steder i Italien og Schweiz, hvor der sammen med de for Broncealderen eiendommelige Sager findes Efterligninger af de selvsamme Former, fabrikerede af Jern, bør rettest henføres til Broncealderens Slutning. Saadanne Overgangsfund kjendes ikke fra det skandinaviske Norden, hvor Jernkulturen synes at være bleven indført ligesom med et Slag. Gravskikkene i de første Afsnit af Jernalderen var meget forskjellige. I Nørre- og Sønderjylland brændte man næsten bestandig Ligene, i Sjælland jordede man dem hele, og paa Fyen er Forholdet mellem de to Slags Begravelser omtrent lige. Paa Bornholm har Amtmand Vedel i Løbet af de to sidste Aar opdaget og systematisk undersøgt de første almindelige Begravelsespladser, vi endnu have fundet hertillands fra denne Periode.

Et og Andet.

Mammuth-Hulen. Ved Foden af de skovbevoxede Kalkstensbjerge, der begrændse Green-River-Floden i Staten Kentucky i en Afstand af omtrent 12 Mile fra Louisville, findes den saakaldte Mammuth-Hule, der utvivlsomt er den største underjordiske Labyrinth, man hidtil kjender. Indgangen, der for en stor Del er skjult af et tæt Buskads, blev for et halvthundrede Aar siden tilfældig opdaget af en Jæger under Forfølgelsen af en Ulv, der flygtede ind i Hulen, men det Indre er først i den nyere Tid blevet nøiere undersøgt, og skjønt man allerede kjender en Strækning af 9 Mile, er dog langtfra det hele i et nøgjennemtrængeligt Mørke indhyllede Grottenet endnu fuldstændig undersøgt. Den bekjendte Reisende Deville har for ikke lang Tid siden meddelt en interessant Beskrivelse af Mammuth-Hulen, som vi her skulle gjengive i Hovedtrækkene efter Figuiers bekjendte Arbeide: „Jordkloden efter Syndfloden".

Ledsaget af en af de mange Førere, der vente ved Indgangen til Hulen for at vise de ankommende Touristes om, steg Deville med en Grubelampe i Haanden først 60 Trin nedad og befandt sig da i et omtrent 60 Fod høit og ligesaa bredt Galleri, hvis Længde beløb sig til en halv Fjerdingvei. Ved Enden af dette laa der en uhyre Sal, den saakaldte „Rotunde", fra hvilken der udgik en Mængde Gange i forskjellige Retninger. En af disse førte til „Kirken", et kjæmpestort, hvælvet Rum, der er prydet med anseelige Drypstensdannelser og ved sin hele Form paafaldende minder om Skibet i en Kirke. De hvide Stalaktiter vare ordnede som regelmæssige Søilerækker og dannede paa et enkelt Sted en fremspringende Forhøining, der flere Gange var bleven benyttet som Prækestol i det underjordiske Tempel. Fra denne Sal kom Deville gjennem en lang Række Gange til „Mumiesalen", saaledes kaldet, fordi man i sin Tid forefandt en stor Mængde indianske Mumier gjemte her. Den indfødte Befolknings Ligtapel tjener i vore Dage som Beværtningslokale, hvor der bydes de Besøgende allehaande Forfriskninger, ja selv Dagens sidste Aviser, og som Tilflugtssted for endel Syge, der om Vinteren opholde sig i denne underjordiske Hule for at drage Nytte af dens rene Luft og ensartede Temperatur. Man gaar derefter ned ad flere Stiger, passerer en gammel Træbro, hvis skrøbelige Forfatning just ikke er meget beroligende, og kommer da til en snever Gang, der efterhaanden bliver saa lav, at man kun ved at krybe paa alle Fire er istand til at slippe igjennem den. Denne Gang, der har faaet det betegnende Navn „Ydmyghedsveien", ender ved „Djævlestolen", et balkonagtigt fremspringende Klippestykke, under hvilket der gaber en mørk og uhyggelig Afgrund af en endnu ikke udmaalt Dybde. To bortløbne Negerslaver, der engang blev forfulgte helt ned i denne underjordiske Labyrinth, skulle tilsidst af Frygt for at falde i deres Herres Hænder have styrtet sig ned i det frygtelige Svælg. Et Toug paa 500 Alens Længde naaer endnu ikke Bunden i dette, og antændte Kræmmerhuse af Oliepapir, som kastes ned i den mørke Afgrund, brænde fuldstændig op længe forinden man kan sine nogen Bund. Naar en Sten kastes ned i det hemmelighedsfulde Dyb, hører man Ekkoet af den, idet den støder an mod Siderne, lyde mere og mere hult, indtil Øret tilsidst ikke længere formaar at følge den. Gaar man et Stykke tilbage ad den samme Vei og derpaa følger en anden Gang, kommer man til „Domkirken", en umaadelig Sal med en 500 Fod høi kuppelagtig Hvælving, der paa Grund af sine regelmæssige Drypstensdannelser skuffende tager sig ud som en kjæmpemæssig Domkirke med Søiler, Buer, Karnisser og Altere. Ikke langt derfra findes „Stjernekammeret", en omfangsrig Hal med steile Sidevægge, fra hvis mørke og hvælvede, 80—90 Fod høie Loft enkelte sorte Klippestykker have løsrevet sig, saa at det hvide Overlag kommer tydelig tilsyne paa de tilsvarende Punkter; i Afstand og ved en vis Dreining mod Lyset tror man uvilkaarlig at se Stjernernes Glimten paa den natlige Himmel; ved en langsom Hævning og Sænkning af de flammende Fakler forstaa Førerne tillige ret skuffende at efterligne Morgen- og Aftenrøden ved Solens Op- og Nedgang. I nogen Afstand fra dette Sted træffer man — efterat være kommen over et lidet, 30—40 Fod bredt Vandbassin, der kaldes „det døde Hav" — en bred Flod, der har faaet Navnet „Styx" og kun lader sig passere i en Baad. „Vi steg her", fortæller Deville, „ned i den gamle Charons skrøbelige Baad. Den sorte Færgemand stødte af fra Bredden med et Hyl, der gav en forunderlig Gjenlyd under de uhyre Hvælvinger, som om man hørte Aander fra Underverdenen vaande sig over den frygtelige Lod at være indespærrede i disse skumle Huler. Vore Fakler udbredte et eiendommelig rødt Skjær over Gangens Vægge og Flodens Vand og lod saavel Omridsene af de ujevne Klippestykker som Negerens senefulde Skikkelse tegne sig skarpt og tydelig paa den magisk belyste Baggrund. Jeg var ganske hensunken i Betragtningen af dette eiendommelige Syn, da en frygtelig Larm, der lød som om den kunde være opstaaet ved en udstrakt Sammenstyrtning af den underjordiske Hules Loft, pludselig bragte mig til at fare voldsomt sammen. Det Hele beroede imidlertid kun paa en faad Streg af min Baadfører, der skoggerlo over hele sit sorte Ansigt og viste sine hvide Tænder af Glæde over den uventede Skræk, det var lykkedes ham at indjage mig. Medens jeg havde siddet hensunken i stille Drømmeri, var han ubemærket gaaet iland og havde der ved at slaa stærkt paa et stort Stykke stivt Tøi frembragt den heftige Larm, som, forstærket af den naturlige Gjenlyd i de lange Gallerier, saa pludselig havde afbrudt mine fantastiske Betragtningers frie Løb". — Efter en halv Times Fart, under hvilken Passagerernes Ryyge ofte komme i en uhyggelig Berøring med Hulens Loft, lander man igjen paa en blød Sandbund. I Nærheden af Landingsstedet træffer man først en liden Svovlkilde, der vælder frem fra Væggen, og ankommer derpaa gjennem „Clevelands Gade" til „Snesalen", der kaldes saaledes paa Grund af den blændende hvide Farve, som udmærker Loft og Vægge i det uhyre Rum. Ad bugtede og næsten ufremkommelige Stier gaar Veien derpaa over „Klippebjergene", en umaadelig Ophobning af Klippestykker, der i sin Tid have løsrevet sig fra Hulens Loft, til „Fegrotten", en rummelig Hal, i hvilken utallige Stalaktiter danne regelmæssige Søilerækker, pragtfulde Spidsbuer og allehaande fantastiske Figurer som Træer, Vandfald osv. Lyden af de fra Loftet nedfaldende Vanddraaber frembringer i dette anseelige Rum melodiske Toner af en forunderlig Klang og bidrager derved endmere til at forhøie det trolddomsagtige Indtryk, som Hulen ved sin hele Form og Udstyring uvilkaarlig gjør paa Besøgeren. Naar man er kommen til Fegrotten, har man tilbagelagt en Vei af næsten 3 Mile. Man bruger sædvanlig 10 Timer til denne Tour frem og tilbage, og hilser derfor igjen ved Udgangen af Hulen med en letforstaaelig Glæde Dagens klare Lys.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 11te Septbr.

Keiseren og Keiserinden ankom hertil igaar Eftermiddag Kl. 5 trods Regnen. De kjørte Boulevarderne og Hovedgaderne og vendte samme Vei tilbage til St. Cloud. Vognen var uden Eskorte.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt betydeligt og staar lavest paa Vestkysten. Vinden er frisk

Under Krigen mellem den røde og hvide Rose tyngede Lorderne svært i Vægtskaalen, snart for Johan af Gaunt, Hertug af Lancaster, snart for Edmund, Hertug af York. Wat-Tyler, Lolarderne, Warwick, hele dette Anarki, der blev Moder til Friheden, havde aabent eller hemmeligt det engelske Feudalvæsen til Støttepunkt.

Lordernes Misundelse mod Thronen virkede velgjørende, Misundelse forudsætter Agtpaagivenhed; de begrændsede det kongelige Initiativ, indskrænkede Antallet af de Tilfælde, der vare at regne til Høiforræderi, opstillede falske Richarder mod Henrik IV, gjorde sig til Dommere, afgjorde Spørgsmaalet om de tre Kroner mellem Hertugen af York og Margrete af Anjou, samt reiste, naar man behøvede det, Armeer og holdt Slag: Shrewsbury, Tewkesbury, Sanct Alban, snart tabte, snart vundne.

Allerede i det trettende Aarhundrede vandt de Seiren ved Lewes og forjog Kongens fire Brødre, Isabellas og Greven af Marches Bastarder, Aagerkarle alle fire, der brugte Jøderne som Værktøi for at udsuge de Kristne, paa den ene Side Prindser, paa den anden Blodsugere, noget som man har seet gjentage sig i de senere Tider.

England, der var bretagnisk under Uther Pendragon, romersk under Cæsar, sachsisk under Heptarkiet, dansk under Harold, normannisk efter Wilhelm Erobrer, blev, takket være Lorderne, engelsk. Sidenefter blev det anglikansk.

Der ligger megen Styrke i at have sin Religion hjemme hos sig. En udenlandsk Pave svækker det nationale Liv. I Aaret 1593 afskedigede London Paven; Pairsskabet antog Reformationen, og Lorderne hyldede Luther.

Det var Svar paa Banlysningen af 1215.

Dette kom Henrik VIII vel tilpas, men i andre Henseender vare Lorderne ham meget besværlige. En Buldogge mod en Bjørn, det var Lordernes Kammer mod Henrik VIII. Med

„Det ske", sagde de to Lorder, der havde ført ham ind.

Rigsherolden reiste sig, tog Kaarden fra Bordet og spændte dens Gehæng om Gwynplaines Liv.

Gwynplaine hørte Nogen bag sig sige:

„Jeg ifører Eders Herlighed Parlamentskaaben."

Og Embedsmanden, som holdt denne, iførte ham den og knyttede det sorte Baand med Hermelinskanten om hans Hals.

Gwynplaine var nu med Purpurkaaben og Guldkaarden lig de tvende Lorder, han havde paa hver Side af sig.

The librarian fremrakte the red-book og puttede den i hans Lomme.

Rigsherolden hviskede ham i Øret:

„Mylord, ved Indtrædelsen bør I bøie Eder for den kongelige Stol."

Den kongelige Stol var Thronen.

Imidlertid skrev de tvende Sekretærer i sine Noteringsbøger, hvorefter begge to fremlagde sine Bøger for Lordkantsleren, som skrev sit Navn i dem.

Derpaa reiste Lordkantsleren sig og sagde:

„Lord Fermain Clancharlie, Baron af Clancharlie, Baron af Hunkerville, Marquis af Corleone i Italien, vær velkommen blandt Eders Lige, de geistlige og verdslige Pairer af Storbritanien!"

Gwynplaines to Ledsagere berørte hans Skulder. Han vendte sig om. Døren til Pairernes Kammer sloges op.

Sex og tredive Timer vare endnu ikke forløbne, siden Gwynplaine i en anden Procession havde seet Porten til Southwarksfængslet blive aabnet for sig.

Alle disse Skyer jagede i forfærdelig Fart frem over hans Hoved, Skyer, som vare Hændelser, en Fart, som var en Storm.

Sydlig til SOlig med usædvanlig høi Temperatur og temmelig megen Fugtighed. Taage i Bodø, Regn i Mandal og paa Dovre. Udsigterne ere til sydlig Vind med mild Luft og Regn.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag d. 12te September Kl. 7½—10½ gives: **Cora eller Slavinden**, Skuespil med Sange i 5 Akter efter „Cora ou L'Esclavage" af Jules Barbier.

Mandag d. 13de September Kl. 7½—10½ gives: **Mellem Slagene**, Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson; til Slutning: **Revuen**, Vaudeville-Komedie i 3 Akter af Fritz Holst.

Brandforsikringsselskabet Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Brandkontingenten

for 2det Halvaar 1869 modtages hver Formiddag fra Kl. 9—12 paa Skattefogedkontoret No. 12 A i Universitetsgaden.

SKRIVESKOLEN

hos

L. G. Bredal

har Pladse ledige i Aftentimerne.

Billedskjærer-Arbeide.

Bestillinger paa Ornamenter til Møbler samt Kaminstole, Skamler, Speile, Fotografirammer m. m. modtages.

Pianostole, Uhrhylder, Pibebrætter m. m. haves færdige hos **S. M. Solberg,**
Prinsensgade No. 10.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og Snekkenæs med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Fordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter A. Hansen, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Bøger.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Sommer-Varer.

Et smukt og stort Udvalg af **Sommervarer** tillader jeg mig at anbefale **til følgende billige Priser:**

Jaconet og Organdy i nye Mønstre fra 12 til 20 ß Alen.
Sienos (Uldbarege) i mange Farver - 16 ß Alen.
Alpaca Lustrins (Støvtøier) - 12 til 40 ß.
Ligeledes anbefales et stort Udvalg i **andre Kjolestoffe** for Saisonen til bekjendte billige Priser.
Min Fabrik for Søm anbefales til hurtig, smuk og billig Udførelse.
NB. **En Restbeholdning** af lyse og mørke Kjolestoffe fra forrige Saison samt et Parti Kjoletøier fra en Fabrikant **realiseres** fra 10 ß Alen.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum
Cichorie, smuk, god Vare,
} **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder,
} udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Billige Bomuldsvarer

anbefales

Fra Severin Jacobsens Lærredshandel

(Store Grændsegade No. 1).

Ubleget Bomuldslærred til 4, 5, 5½, 6, 6½, 7, 7½, 8, 8½ og 9 ß Alen.
Halvbleget Do. (T-cloth) til 6½, 7, 7½, 8, 9 og 10 ß Alen. I Stykkevis Rabat.
Bleget Bomuldslærred til 6½, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 ß Alen.
Bomuldsværkener, smukke og gode, til 8 og 8½ ß Alen.
Busserultøier og Regattas til 9, 10, 11 og 12 ß Alen.
Hvid og culøret Shirting til 7, 8, 9, 10, 11 og 12 ß Alen.
Blaatøier, 5/4 **brede,** til 12, 13, 14, 15 og 16 ß Alen.
Sirts og Sirtsstumper, 5/4 brede, ægte og gode til **12** ß Alen samt
Foer- og Sysager til billige Priser.

Tilsalgs.

Gravmonumenter,

Kors og **Plader** realiseres til nedsatte Priser.

Peter Seest,
Dronningens Gade No. 34.

Koge-Apparater

for Parafin og Petroleum, patenterede for Norge, faaes alene hos

Peter Seest,
Dronningens Gade No. 34.

Brugsanvisninger udleveres.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Auktioner.

Fortegnelse over Bøger, som agtes solgt ved Auktion, der afholdes paa mit Kontor Tirsdag den 14de September. Opraab af Bøgerne finder Sted Kl. 4½.

Schou: Haandregister, Chronologistre.
Schweigaard: Proces.
Delandre: Traité practique des douanes.
Platou: Om Besiddelse.
Müller: Forudsigelse af Veirliget.
Dietrichson: Den norske Poesies Historie.
Meydell: Norges Skove.
Hartmann: Die Kupferhüttenkunde.
Groth: Samling af Cirkulærer.
Meilænder: Samling af Love.
Kraft: Norsk Forfatterlexikon.
Tidsskriftet „Norden".
Müller: Havets fysiske Geografi.
Nordisk Universitets Tidsskrift.
Corpus juris civilis.
Olaf den Helliges Saga.
Aslak Bolts Jordebog.
Bjørnson: Kong Sverre.
Holberg: Peder Paars.
Müller: Søkrigshistorie.
Olaf Tryggvasons Saga.
Hall: Privatret.
Schlegel: Skifteretten.
Brandt: Repertorium med Register.
Norsk Retstidende fra 1848 med Register.

Fuldstændig Fortegnelse samt Bøgerne forefindes paa mit Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, No. 20, Hjørnet af Skipper- og Prinsensgade.

B. C. Antonisen.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

II. Upartiskhed.

Pairsskabet fødtes i Frankrige. Tiden uvis; ifølge Sagnet under Carl den Store, ifølge Historien under Robert den Vise. Historien er ikke sikrere paa, hvad den siger, end Sagnet. Favin skriver: „Kongen i Frankrige vilde knytte de Store i sit Rige til sig ved Hjælp af den stadselige Titel Pair, som om de vare hans Lige."

Pairsskabet forgrenede sig meget hurtigt og overgik fra Frankrige til England.

Det engelske Pairsskab blev et stort Faktum, ja næsten en vigtig Ting.

Det havde til Forgjængere det sachsiske wittenagemot. Den danske Than og den normandiske Vasal sammensmeltede i Baronen. Baron er det samme Ord som det latinske vir, Mand, heder paa Spansk varon og betyder Menneske par excellence.

Allerede i 1075 skaffede Baronerne Kongen adskilligt Hovedbrud. Endog en saadan Konge som Wilhelm Erobrer.

Aar 1086 lagde de Grundvolden til Feudalvældet, og denne Grundvold er the Doomsday-book, Dommedags-Bogen.

Under Johan uden Land kom det til aaben Strid; de franske Magnater antoge en høi Tone mod Storbritanien, og Frankriges Pairer indstævnte Kongen af England for sin Skranke. De engelske Baroner toge Sagen hidsigt.

Ved Filip Augusts Kroning bar Kongen af England som Hertug af Normandi det første Banner, og Hertugen af Guyenne det andet. Mod denne Vasalkonge under Udlandet udbrød „Baronernes Krig".

Baronerne aftvang den elendige Kong Johan Magna Charta, hvoraf Lordernes Kammer fremgik.

Paven tog Parti for Kongen og slyngede Banstraalen mod Lorderne.

Det var i Aaret 1215, at Pave Innocentius III skrev Veni Sancte Spiritus og sendte til Kong Johan uden Land de fire Kardinaldyder i Form af fire Guldringe.

Lorderne holdt Stand. Kampen var lang, den varede i flere Generationer.

Lorderne indkaldte som Deltagere en Chevalier for hvert Grevskab. Det var den første Spire til Underhuset. Siden forenede Lorderne sig med to Borgere fra hver Stad.

Dette var Anledningen til at Lorderne helt til Elisabeths Regjering bedømte Gyldigheden af Valget til Underhuset. Af denne deres Forkastelsesret kom Ordsproget: De Deputerede maatte være valgte uden tre P'er, sine Prece, sine Pretio, sine Poculo. Hvilket dog ikke hindrede rotten boroughs — raadne Byer — fra at fremkomme.

I Aaret 1293 havde Frankriges Pairsdomstol Kongen af England under sit Værge, og Filip den Skjønne stemte Edvard den Første paa Englands Throne.

De kongelige Daarskaber vakte Trangen hos Lorderne til at forstærke Parlamentet, de delede sig i to Kammere: Overhuset og Underhuset. Lorderne bemægtigede sig med trodsigt Overmod Suprematiet:

„Hænder det, at et Medlem af Underhuset drister sig til at tale ufordelagtigt om Lordernes Kammer, saa kalder man ham for Lordernes Skranke for at tilrettevises, og undertiden sendes han til Tower."

Samme Forskjel iagttoges ogsaa ved Afstemningen. I Lordernes Kammer stemte man En for En, idet man begyndte med den sidste Baron, der kaldtes „den Yngste". Hver Pair, der blev opraabt, svarede „tilfreds" eller „ikke tilfreds". I Underhuset stemte man paa en Gang, i Flok, med Ja eller Nei. Underhuset anklagede, Pairerne dømte. Med fornem Foragt for Tal afstod Pairerne Opsigten over Statkammeret til Underhuset.

Dagbladet.

No. 212. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 13de September 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenberg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 6—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Militære Forhold før og nu.

„Nihil timeas recte faciendo."

Den Generation af Officerer, der indtraadte i Armeen under General Wedel-Jarlsbergs Styrelse, og som forstørstedelen ere dens Seniores, vil idetheletaget mindes hin Tid med Glæde. Undtagne herfra bede sig muligens de forholdsvis Faa, der have bidraget til at give Armeen (Infanteriet) dens nuværende Form og Gehalt.

Vi vare visstnok yngre eller unge dengang, og Ungdommen ser jo alt i lyst Skjær og finder Roser for sin Fod, hvor de Ældre stikke sig paa Torne. Og dog tror jeg ikke at have feet feil, naar jeg fremdeles finder, at Armeen da havde enkelte umistelige Egenskaber, hvoriblandt godt Sammenhold mellem Befal og Trop og Befalet indbyrdes, som den nuværende lider Brist paa, og forøvrigt var i Besiddelse af saa meget Godt og efter vore Forholde bedst, hvad in specie Administration angaaer, der nu er kastet overbord. Der ere enkelte Grundlove for en Armees samt dens Afdelingers Trivsel, der aldrig blive forældede. Det er ikke min Hensigt her at ville drøfte eller optage disse Sager i Detailler; der har været strevet nok i den Tid, det behøvedes; Kampen var lang, men Seiren er vunden for en Reaktion hovedsagelig i Infanteriets Anliggender, — saa høist nødvendig.

Jeg ønskede kun at henvende nogle Ord til vor ærede Armechef, i en Sag, der er af Betydning for Armeen og dens Befal. — Tillad mig at præludere lidt, saa bliver denne Opsats af et passende Omfang ved en Kop Kaffe, ligesom jeg derved haaber at vinde lettere Indgang for den Sats, jeg agter at forsvare. Først maa jeg dog stribe en Smule Historie.

For nogle og tredive Aar siden, naar den med Længsel ventede Officersudnævnelse var indløben, gik vor første Vandring paa den militære Bane ned til den saakaldte Fideikommisgaard, for i fuldt Skrud at bete os for den høistbefalende General, den statelige og ridderlige Baron. Vi bleve modtagne af en Portier, der anmeldte os for de tilstedeværende Adjutanter, der endelig indførte os i Generalens Modtagelsesgemak. Han sad der den høie og smukke Mand i sin Generalsuniform, behængt med Kors, og jeg maa tilstaa, han imponerede os, paa samme Tid som han hævede vort unge Bryst ved Tanken om: „saadan en Karl kan der blive af en Løitnant." Efterat have mønstret vor Paaklædning, for hvilken han havde et skarpt Øie, gav han os faderlige Raad og Formaninger og lovede snart at ville se os igjen, hvad han ogsaa troligen holdt paa sine aarlige Inspektionsreiser fra Korps til Korps. Vi fløi da til Garnisonerne fulde af Glæde og Lyst, lette i Hoved og Sind og ikke i mindste Maade besværede af overdreven Læsning. Man gav rum Tid dengang for vore Studier og Exercitier, og hvad der ikke kunde læses i 6 Aar, fik vi desto grundigere ind i 8. Vi optoges paa Skolen for Konfirmationsalderen og vare almindelighed færdige i fyldte 22 Aar. Jeg vil just ikke sige med Per Degn, at „det var andre Karle, der 'deponerede' den Tid," men jeg tør nok paastaa, at vi ialmindelighed vare saa gode Theoretikere, som der forlanges af en ny Infanteriløitnant — selv nu. Ogsaa med Latinen gjorde vi Bekjendtskab. 12 Feltherrer af Cornel maatte gjennempløies. Med al Respekt for denne Klassiker maa jeg dog tilstaa, at han voldte os adskilligt Bryderi, men ved gamle Peter Treschow Hansons Hjælp kom jeg nu ogsaa over dette Bjerg. — Liden Anledning havde vi som unge Officerer til at tjene noget extra. Der vare ingen Chausseer, ingen Jernbaner at bygge; — Veiinspektoraterne gav ikke stort af sig; — Landmaaling vel for Enkelte, men forøvrigt intet Spørgsmaal om eller synderligt Brug for teknisk og høiere Uddannelse udenfor Høiskolen. Vi vare henviste til Garnisonstjenesten og derefter til det nationale Premierløitnantliv — saa ofte ørkesløst. Vi stode ledige paa Torvet, fordi Ingen leiede os. Dette var da Skyggesiden ved hin Tids Løitnantsliv, — ofte videre opad, og Følgerne kunde ikke udeblive — Mange faldt fra i den kraftigste Alder, — men den største Del, og det være sagt til Ære for Standen og vor Nationalkarakter, — modstod dog Fristelsen, læste for at lære og staa nu i Rækkerne som dygtige Kapteiner og Stabsofficerer. Nu have da forlængst lykkeligere Forhold i saa Henseende afløst de gamle. Men kunne vi da ogsaa sige, at hvad der var Godt og Skjønt i andre Retninger hos Officerskorpset i General Wedells Tid, — ogsaa tilfulde er tilstede hos det Nuværende? Naar vort Overbefal — som Helhed — er kundskabsrigt, oplyst og almendannet, hvad skulde da fattes det nu i vore Fredsdage, som i Besynderlighed er værd at nævne, naar undtages for liden Øvelse, men for hvis Udstrækning det ikke raader? Vi føle det. Kammeratskabsbaandet er ikke saa stærkt som før, dette Baand, der har saa stor Betydning inden en militær Afdeling, naar det omfatter Befalet fra Chefen til den yngste Løitnant*); denne stærke Kraft, der løfter, styrker og begeister til fælles Anstrængelser, fælles Maal og forener Alle i den samme Tanke og Villie: En for Alle og Alle for En. Jeg vil gjerne tilstaa, at den ældre Generation af og til føle Tryk af at ikke Alt var som det burde være i denne Henseende, men meget bedre var det dog end nu.

Der gives maaske ogsaa nu den Afdeling, der kan glæde sig i Besiddelsen af god Aand og indbyrdes Fortroende, men ialmindelighed føle vi Savnet af disse Bindemidler i den Grad, de maa ønskes. Hvad ere Grundene hertil? Jeg feiler neppe, naar jeg i de senere Aars Befordringsvæsen tror at have bemærket den væsentligste Aarsag til, at vi nu staa mere fremmede for hverandre; de sædvanlige og i alle Fredsarmeer gjældende Regler for Avancement have i de sidste 10 Aar havt mange Undtagelser, og vi betvivle Nødvendigheden af Reglens Fravigelse i den store Udstrækning, som skeet er. Lader man Anciienniteten i Fred komme til sin Ret, naar den er brugbar, saa vil man aldrig angre derpaa. En naturlig Af- og Tilgangsliste vil være Følgen, medens man i modsat Fald i Aarrækker er belemret med Mænd — medens bedre Kræfter opvoxe. Disse Fravigelser have sat ondt Blod, avlet Misfornøielse, — Utilfredshed i valgt Stilling — et fordærveligt og smitsomt Stof i enhver Embedsstilling.

Har jeg troligen arbeidet mig op fra Grad til Grad og nyder Agtelse som en hæderlig Mand, saa vil jeg aldrig med Rolighed se paa at blive sat tilside for en Yngre — ja meget Yngre, hvis Talenter og Fortrin ikke ere fremragende. I min Chef vil jeg se en Kammerat og Formand i Ordets bedste Betydning. „Officern måste vara viss om att han i sina förmän ser kunnige, upplyste, dugtige och samvetsgranne förmän, som med goda råd kan hjelpa, med klara exempel förelysa, och med faderlig stränghet bestraffa. Han måste vara viss om, att inom det monarkiska och lagbundna, civiliserade samhället, odugligheten, lojheten, råheten, fåkunnigheten ej hafva något lif vid en officers-corps, och han bör således vara skyldig, af aktning för konung och lagar, att uti förmannen se — på samme gång en kamrat och en förman. Dette vilkor är det första och största, och af stor og allvarlig betydelse för ett försvarsväsendes ordnande på desciplinär fot . ."

General Wedell, en Karakterens Mand, med den bestemte Villie at ville følge den usvigelige Sats: nihil timeas, recte faciendo, omfattede Armeen med stor Interesse, og det skal erindres, at han uafbrudt arbeidede for dens Tarv under meget mindre Forholde end nu. Det faldt ikke i hans Lod at kunne disponere over en Extrabevilgning af en halv Million Spd. da en mindre Del af Armeen gik til Skaane i 1848, men desuagtet har jeg den Formening, at denne Kontingent, der har været klandret nok, var bedre sammensat, ligesaa godt udrustet og beklædt som den i 1864, naar undtages de Mangler ved Læge-Etat, Ambulance og Trænvæsen, som det ikke stod i hans Magt at afhjælpe uden Midler og forinden den almindelige Værnepligt var indført. Naar vi erindre os. hvorledes Kompagnierne bleve sammensatte i 1864 — hvorledes saavel Trop som Befal for den største Del stode fremmede overfor hinanden, — saa at sige nye opsatte Afdelinger, saa maa vi nu glæde os i at vi ikke kom længere end til Gardermoen.

Armeestyrelsen i 1848 var vist ikke blind for Manglerne ved den da afsendte Styrke, — men den gav, hvad den havde, rokkede ikke uden Nødvendighed Cadres, og lod visselig de gamle sammenvoxede Afdelinger bestaa, Kompagnierne nemlig. General Wedell lod det især være sig magtpaaliggende at lære at kjende sine Officerer personlig. Han vilde med egne Øine se, hvad Enhver kunde præstere paa Exercerfeltet, og om øvrige Forholde lod han sig nøie underrette af Brigadecheferne. Han havde den rigtige Tanke og det aabne Øie for Nødvendigheden af, at enhver Officer kom til sin Ret hvad Befordring angik, for at ikke Splittelse og Utilfredshed skulde gribe om sig og fordærve Aanden i et Officerkorps, der altid havde været loyalt og bevaret en stærk traditionel Kjærlighed for Konge og Fødeland.

Der var derfor dengang en Ro tilstede hos Befalet, der i enhver Stand vil blive Følgen naar Arbeideren er vis paa at faa Løn som fortjent. I fredelige Dage kan det gaa tilsyneladende vel nok, selv om der i en militær Afdeling er nogen Splittelse mellem Befalet, — men i Krig vil den ytre sig som Svaghed og virke opløsende. Som forhen nævnt, inspicerede Armeechefen i hine Dage, som jeg vil kalde de gode, — stadigen Korpserne i de forskjellige Brigader. Der gaves dengang, som til enhver Tid tjenstvillige Aander, der gjorde sig til Tolke for Opinionen og især vidste at fortælle om ældre Kammerater og Formænd. Generalen vilde dog selv se og høre forinden han dømte. En god gammel Regel er det, at man ikke maa tro de Folk, der vide Meget om Næsten og gjerne fortælle det.

Den Kaptein, der ved disse Inspektioner kommanderende sin Afdeling godt eller upaaklageligt og forøvrigt var en hæderlig Mand, kunde være temmelig vis paa ikke at blive tilsidesat af Wedell, men han var ogsaa en streng Herre ligeoverfor Løshed, Udueliged og saadanne Forhold i og udenfor Tjenesten, der aldrig ber taales af en Befalingsmand. Han var maaske nogle Gange ikke heldig i Straffemaaden, — men hvem har ikke Feil, ligesom det maa erindres, at hin Tid ligger treti Aar tilbage. Hvorledes vilde det have gaaet den Kompagnichef, der havde præsenteret sin Afdeling saaledes klædt, som den nu er? Efter Wedells Tid har den Høistbefalende kun som en Undtagelse inspiceret et enkelt Korps. I de store Leire har man seet ham i Hs. Majestæts Følge, men jeg ved ikke nogensinde at have seet ham inspicere bataljonsvis, det være sig paa en Mønstringsdag eller hvorsomhelst. Man skal dog forgjæves søge at bevise Unødvendigheden af, hvor Anledning gives, at vor Armeechef træder i umiddelbar Rapport med Underafdelingen. Det er overflødigt, videre end skeet, at paavise Fordelene heraf for ham, os og den Armee, han kommanderer.

Til vor nuværende ærede Armeechef behøver jeg ikke at stille den Opfordring, der ligger i det foran anførte Valgsprog; — det har maaske længe været hans eget. Men som en ligefrem Følge af, hvad jeg i nærværende Opsats har tilladt mig at fremholde, vil jeg for det Første bede ham om herefter at inspicere Bataljonerne paa Exercerfeltet saa ofte, det lader sig gjøre. Jeg vil bede ham om der at gjøre sig bekjendt med Officererne. Jeg vil bede ham om forøvrigt at tage Kalenderen i Haanden ved Siden af Brigadechefernes Rapporter og Indstillinger — dog denne Anmodning er maaske ganske overflødig. Jeg vil endelig bede ham om at have den nævnte usvigelige Sats for Øie, naar han paa Grundlag af selverhvervet Erfaring og rette Vedkommendes Erklæringer opgjør sin Mening for Indstillinger til Befordring. At han energisk vil forsvare denne Mening, har man ingen Grund til at tvivle paa.

Forfatteren af disse Linier, der uopfordret har fremtraadt som Forsvarer for nogle, som det synes ham, lyse Sider ved en forgangen Tids Militær-Forholde, — har derved faaet Anledning til at gjenkalde i Erindringen et Navn, der fortjente sin Tids erkjendtlige Tak for hvad han gjorde.

Hertil knytter jeg det Ønske, at Armeens Officerskorps, saa oplyst og kundskabsrigt det nu som Stand er, ogsaa — vil vide at benytte de Midler til Erhvervelse eller Bevarelse af den gode militære Aand, der til enhver Tid ville være de samme. A. G.

*) Soldaten bør vel heller ikke glemmes? Red. Anm.

Erklæring.

Paa Forlangende af Dhrr. Blichfeldt, Knoph & Ko. kan jeg herved bevidne, at den Emigrant, der under Navnet Christopher Tullin Melby blev indført i Emigrant-Protokollen paa Politikammeret (L.-No. 1549) efter den mig forelagte Kontrakt fra ovennævnte Herrer, saavelsom i deres ligeledes forevisté Protokol, der var indført som „Christopher Tullin", og at Tilnavnet Melby blev indført i Politikammerets Emigrant-Protokol, alene fordi Passageren, der tilfældigvis der var kjendt og efterspurgt, paa Spørgsmaal derom erkjendte dette sidste Tilnavn som sit, hvorom derfor Dhrr. Blichfeldt, Knoph & Ko. sandsynligvis har været uvidende. — Dhrr.s Benegtelse af, at nogen „C. T. Melby" har været expederet af dem, kan derfor ingenlunde bestemt siges at „være usand".

Kristiania den 11te Septbr. 1869.

S. Kahrs,
Politifuldmægtig.

Emigrant-Protokollen udviser, at Hr. Civilingeniør Melby, som af ham angivet, er expederet med Dhrr. Blichfeldt, Knoph & Ko.s Linie, og at Dhrr. have havt Uret i at benegte Sandheden af hans Opgivende. Om end Dhrr. kan have svævet i en undskyldelig Vildfarelse med Hensyn til Melbys Navn, saa var dog Emigrant-Protokollen tilgjængelig ogsaa for dem.

Dagbl. Red.

Kristiania, den 13de September 1869.

Der fortælles, at Statsraad Møinichen allerede i næste Maaned skal fratræde sin Post og flytte til Kjøbenhavn, samt at Hs. Maj. Kongen vil komme her til Byen i Anledning af Udnævnelsen af hans Eftermand. Rygterne nævne forskjellige Mænd som Muligheder for den ledige Post, uden at der dog endnu vides, hvem af de nævnte der skal have størst Udsigt for sig. Amtmand Meinich, Borgermester Jensen og Amtmand Vogt have været nævnte; en Korrespondent til Aftonbl. nævner ogsaa Advokat Kildal og Professor Aschehoug. Af disse er Aschehoug visstnok den, som har spillet den største Rolle i vort offentlige Liv, og som i Anskuelser slutter sig nærmest til Regjeringens øvrige Medlemmer; han vilde vel ogsaa have Udsigten mest for sig, dersom Regjeringen vovede at indtage en Mand, som saa afgjort har stillet sig i Opposition til Storthingets Flertal, og dersom ikke den Haffnerske Afskedigelse efter Storthingets Mistillidsvotum med Brochs paafølgende Udnævnelse skulde indeholde en Hindring mod, at Regjeringen nu vil udæske den almindelige Mening. I disse Dage har Rygtet ogsaa villet vide, at Borgermester Jensen skulde være den, der skulde have størst Sandsynlighed for sig, da han er ren med Hensyn til Unionsforslaget, som derimod Vogt, Meinich og Aschehoug har været med i. Forholder det sig saa, at Regjeringen stiller det som den første Betingelse for den nye Statsraad, at han ikke skal have været delagtig i Unionsrevisions-Sagen, har den mange gode Mænd at vælge iblandt.

Pays for den 8de indeholder følgende politiske Oversigt: „Vi henlede alle gode Borgeres Opmærksomhed paa en Artikel i det sidste Nummer af Moniteur universel. Den har til Overskrift: „Igjennem Tyskland" og er undertegnet Jules Richter. Forfatteren viser ialfald, at han kan gjøre Krav paa det

Navn, som han har antaget; thi han er en god Dommer. Man ser, at han har betragtet Tyskland i Nærheden og er inde i Alt, hvad der foregaar paa den anden Side af Rhinen. Paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Preusserne ville anektere Sydtyskland, svarer han, at de ikke ville gjøre det for Øieblikket. „Men," vedbliver han, „hvad der er gjemt, er ikke glemt, som Ordsproget siger. De Konservative indse ligesaa godt som alle Andre, at Tyskland ikke kan vedblive at være delt i to ulige Dele, hvoraf den ene omfatter de tre Fjerdedele, den anden den ene Fjerdedel af Befolkningen. Man maa engang komme til en Sammensmeltning; men de berlinske Statsmænd forbeholde sig at vælge Øieblikket hertil, og det indtræffer, saasnart Norden er bleven godt amalgameret og gjort til preussisk." Og hvad bliver der af Frankrige? Nordtyskland, Grev Bismarks Tyskland, giver os Svaret. „Indtil det sker," heder det fremdeles i Monitøren, „smigrer man sig desuden med, at Frankrige ved de preussiske Intrigers Hjælp vil være reduceret til en Magt af anden Rang, at det omtrent vil blive et Sidestykke til Spanien, naar det er blevet sønderrevet af en Masse Partier, som ere ganske optagne af deres indbyrdes Had og opofrer Fædrelandets sande Interesser for at tilfredsstille det. Det vilde være en Fornærmelse imod Bismark ikke at anerkjende, at han ogsaa i Frankrige, ligesom han i Ungarn har sat sig i Forbindelse med de Misfornøiede, søger at benytte og forøge den Spaltning, der allerede nu er tilstede; det hører til hans Systems Abc." Der er altsaa Tale om at bringe Frankrige ned til en Magt af anden Rang i Lighed med Spanien. Bismark søger Hjælpere i Frankrige ligesom i Ungarn, og han har fundet dem begge Steder. Han støder ganske vist paa Hindringer i Berlin, hvor han staar overfor en systematisk Opposition; men han har dog hidtil forstaaet at beherske den. Preussen er desuden ikke skredet saa vidt frem som vi. Det har endnu ikke Patrioter, der drive Patriotismen til en saadan Høide, at de gjøre sig til Udlandets Allierede, Hjælpere og Redskaber. I Tyskland har Ordet „Fædrelandskjærlighed" bevaret hele sin Betydning og er endnu ikke blevet synonymt med „Landsforræderi", medens der i Frankrige gives Folk, som have hævet sig til denne Opfattelse. Lad os høre, hvad Jules Richter skriver: „De ofte smaalige Chikanerier, hvormed Kammeret forfølger Bismark, maa bringe hans Blod i Kog, da han har den Bevidsthed, at han helliger sig til det i Sandhed store og patriotiske Formaal at gjøre Preussen til den første Magt paa Europas Fastland og at trykke Frankrige ned i anden Række. Han driver ingen Politik, som blot gjælder den Dag imorgen; hvad han stadig har for Øie, det er netop det Maal, som jeg her har angivet. Ingen kan lægge ham dette tillast; han er fremfor Alt Preusser, og alle hans Tanker dreie sig om, at hans Land skal komme til at indtage en glimrende Stilling, hvorved alle de Skampletter, som hvile paa det fra Fortiden, kunne udviskes. Naar man betænker, hvor energisk og virksom han er, og hvilket Had han nærer til enhver ideel Opfattelse i Politiken, er det desuden let at forstaa, at det er hans ganske oprigtige Mening, naar han antager, at et Frankrige, der gaar op i politisk Føleri og enerverende Diskussioner, ikke længere fortjener at indtage en fremragende Plads overfor de andre Nationer". Det var netop politisk Føleri og enerverende Diskussioner, der bragte Spanien og de sydamerikanske Republiker til et saa dybt Fald. Udvidelsen af Preussens Magt kan ganske vist medføre, at den franske Nationalfølelse gaar over alle Bredder, og en voldsom Krisis kan bringe os Frelse; men indtil det sker, lad os da med Jules Richter følge Bismarks Færd. „For at naa det anførte Maal", heder det, „er det nødvendigt for Bismark, og hertil behøver han Fred, at gjøre det nordtyske Forbund til et fast og kompakt Legeme, omkring hvilket de sydtyske Stater og Østerriges tyske Provindser nødvendigvis ville gruppere sig; naar det er skeet, vil Frankrige, som i to Aarhundreder har kjæmpet for at knække det habsborgske Huses Magt, af Hohenzollerne blive forhindret i at udføre ethvertsomhelst stort Foretagende. Man vil hertil bemærke, at en saadan Tilstand ikke kan vare længe. De forskjellige tyske Stammer, der saa fuldstændig have bevaret deres Eiendommeligheder, uagtet de ønske at være forenede i et Forbund, sætte virkelig altfor stor Pris paa deres Selvstændighed til ikke at føle sig i en aldeles unaturlig Tilstand, naar de alle skulle være samlede under Preussernes saa trykkende Herredømme, og disse ere desuden som bekjendt egentlig Slaver. For at holde dem under Aaget vil der udkræves den voldsomste Undertrykkelse, og da vil Proletariatet, understøttet af Demokraterne i Syden, træde frem paa Scenen; man kan allerede høre en dump Larm i det Fjerne. Dette Proletariat er positivt og materialistisk; det vil ikke lade sig stille tilfreds ved smukke Fraser eller fortabe sig i humane Floskler. Den almindelige Forvirring, der da vil opstaa, maa føre til den skrækkelige Revolution, som Heine har forudsagt, og baade Regjering og Samfund ville gaa tilgrunde. Preussen vil forsvinde og høste den Frugt, som det har faaet ved sin Voldsfærd og Uretfærdighed". Men hvorledes vil det gaa Frankrige, naar Bismarks Politik seirer? Frankrige, det har Patrioter, som arbeide paa at vække Afsky hos det for Krigens Ære og prække Fred for enhver Pris. De læse og gjengive Beretninger fra Tyskland om Preussens frygtelige Rustninger, de vide, at der i Krupps Etablissement fabrikeres Kanoner i hundredevis baade til Preussen selv og til dets to Vasaller, Sachsen og Rumænien; men alligevel raabe de paa, at Frankrige skal lukke sine Arsenaler og hjemsende sin Hær".

Napoleon III.'s Befindende er, skriver danske Dagbladet, ligesom i sin Tid Louis Philippes blevet et politisk Stridsspørgsmaal; kun en „inkarneret Reaktionær" kan tro paa Keiserens Helbredelse, medens enhver „sand Demokrat" allerede ser ham med brustne Øine. Den offentlige Mening i Frankrige staar raadvild imellem de modstaaende Paastande og kommer af og til i nogen Bevægelse, som kulminerer paa Børsen; thi det vil være et betydningsfuldt Øieblik, naar Thronskiftet indtræder. Denne Bevægelse lægges atter Keiserdømmet tillast og betegnes som en af Despotiets sørgeligste Frugter. De radikale franske Blade have nemlig aldrig sukket saa dybt over Despotiet som efter Forfatningens liberale Ombannelse, og de udvikle i Sprog, som intet engelsk Blad turde tilegne sig, at al Frihed er banlyst fra Frankrige. „Se, saa vidt er det kommet med os paa Grund af sytten Aars Undertrykkelse og Taushed", skriver det salvelsesfulde Siècle i Anledning af Forstyrrelsen paa Børsen, „det er Frugten af den Rædsel, som fulgte paa Statskupet." Skulde man ikke efter et saadant Hjertesuk tro, at Frankrige under de republikanske Forfatninger aldrig havde kjendt til Uro og Forstyrrelse, men at den ene Dag var gaaet som den anden i idyllisk Ro, fordi Enhver troede, at Republiken, der ikke beroede paa en enkelt Mands Liv, havde en evig Fremtid for sig? Eller at der aldrig var skeet noget Lignende under Louis Philippe, som de Radikale nu sætte op paa en Piedestal imod Napoleon III („han bevarede dog idetmindste Freden", har Michelet nylig skrevet!), ligesom de knuste Louis Philippe ved at mane Napoleon I's store Skygge frem af Graven? De saakaldte Paniker have hjemsøgt Frankrige under enhver Regjeringsform, allermest dog under den republikanske og parlamentariske. Rygter om Louis Philippes nærforestaaende Endeligt bragte mangen Gang Paris's Børs ud af sine Fuger og fyldte hele Staden med bange Forventning; Opstande og Kampe rystede ofte Frankrige i dets Grundvold, medens Indvaanerne i Spænding og Uro ventede paa Udfaldet, hvoraf det afhang, under hvilken Regjeringsform de skulde vaagne den næste Morgen. Den Bevægelse, som Napoleon III's Sygdom har fremkaldt, er, naar Alt kommer til Alt, kun en mat Efterklang af hine voldsomme Strømninger. Med Undtagelse af Børsen, som altid let lader sig forskrække, existerer Forvirringen fornemlig i de radikale Blade; i Folket selv viser der sig ikke mindste Tegn til, at det kunde tage Anledning af Keiserens Død til at fremkalde et Dynastiskifte eller at proklamere Republiken, med hvor stor Begjærlighed det end lytter til alle Beretninger om Keiserens Tilstand. — De uafhængige Blades Beretninger om Keiserens Tilstand ere ingenlunde saa beroligende som den officielle Presses. L'Indép. belge siger saaledes: „Naar man i Paris er gaaet saa vidt, at man paastod, at Herskerens Tilstand var fortvivlet, og at hans aandelige Evner allerede vare angrebne, gjør man sig skyldig i en Overdrivelse; han har havt et Tilbagefald, hvilket de officiøse Blade ikke en Gang vove at benegte, men dette er dog ikke af nogen alvorlig Beskaffenhed. Matheden er imidlertid endnu meget stor, Udygtigheden til at deltage i Styrelsen fuldstændig og Helbredelsestiden usikker. Lægerne tro ikke, at Faren er overhængende, men de ere ikke uden Bekymring for Kuldens Indflydelse. Rygterne om en Tronfrasigelse, som vare satte i Omløb, maa betragtes som en Gjenklang af deres Overveielse af det Spørgsmaal, om det maaske ikke vil være nødvendigt, at de raade Keisen til i længere Tid at opholde sig i et varmt Klima, i det sydlige Frankrige, i Algier eller maaske i Ægypten. Den forlængede Fraværelse maa aabenbart gjøre Indsættelsen af et Regentskab nødvendig". Det er midt under denne stærke Bevægelse og maaske paavirket af denne, at Senatet har fuldendt sit Værk langt hurtigere, end man under andre Omstændigheder kunde have ventet. Senatorerne skjænkede ikke de forskjellige Talere stor Opmærksomhed, og det var tydeligt at se, at hvad man især ønskede, var at komme ud af den nuværende Overgangstilstand og muliggjøre den lovgivende Forsamlings Sammentræden. Le Public gjorde sig Dagen før Slutningsmødet til Tolk for dette Ønske ved at sige: „Vi haabe, at Senatsbeslutningen vedtages og offentliggjøres saa hurtig som mulig. Vi ønske, at Folkerepræsentationen ufortøvet maa blive indkaldt, for at den foreløbige Tilstand, der nu allerede har varet i to Maaneder, kan ophøre. Det er paa høie Tid!"

La France, der for kort Tid siden var Keiserindens og det reaktionære Hofpartis begeistrede Organ, hæver nu i et aabent Brev til Prins Napoleon hans Statsmandsdygtighed til Skyerne og udbryder: „Det er ikke blot en Tale, men en Handling af stor politisk Betydning, det er mere end en Handling, det er en Lære, det er et Regjeringsprogram. En saadan Udtalelse af en paa Tronens Trin staaende Prins indeholder naturligvis en Forpligtelse for ham til at udføre, hvad han har sagt, og til at opfylde alt, hvad han har foreslaaet, hvis Begivenhederne nogensinde skulde sætte Kronen paa hans Hoved.

Victor Hugo skal have modtaget det paa ham faldne Valg som Formand for den internationale Freds- og Frihedskongres, som den 14de September skal aabnes i Lausanne.

Hr. Lic. Henrik Scharling agter at begynde sine Foredrag over Kristendommens Forhold til den humane Kulturudvikling Onsdag den 15de Septbr. Kl. 6 i Universitetets Auditorium No. 6, og fortsætter samme foreløbig hver Onsdag og Fredag fra Kl. 6—7. Adgangskort a 1 Spd. faaes i Dybwads Boghandel og hos Vagtmesteren paa Universitetet.

Angaaende den ved Nakholmen 30te f. M. ved Seilads indtrufne Ulykke, hvorved 3 Mennesker mistede Livet, er indgivet Rapport til Politimesteren. Heraf fremgaar, at alle de i Baaden værende Personer vare fuldkommen ædrue; der blev heller ikke spillet Kort ombord, saaat Ulykken alene maa tilskrives en stærk Byge, som pludselig ubemærket overfaldt Baaden og bragte den til at skjære under, forinden det var muligt at faa alle Seil løs. De Forulykkedes Lig ere gjenfundne, og Baaden er opfisket.

En Forening til Omsorg for hjælpeløse unge Gutter og Piger er stiftet her i Byen. Foreningen vil opdrage de i Løsagtighed og andre Laster forvildede unge Mennesker til stadigere Arbeide under samvittighedsfuld Veiledning, eller virke til at Gutterne komme tilsøs. Inspektør Western paa Byens Sygehus modtager Pengebidrag til Øiemedet. Vi anbefale Sagen paa det bedste til Almenhedens Opmærksomhed og Understøttelse, da Foreningen kun virker ved frivillige Gaver.

Sølvimport. Dampskibet „Excell. Toll" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 16,500 Spd. i dansk Sølvmynt.

Dansk Gjæstfrihed. Vor Skuespillerinde Fru Wolff er bleven negtet Adgang til at give Gjæsteroller paa det kgl. Theater i Kjøbenhavn.

Kommandoen ombord i Korvetten „Nordstjernen", der halede ud fra Kaien og lagde sig i Bøien, heistes i Fredags. Som i vort forrige No. bemærket var der ved den i Lørdags faldne kgl. Resol. i Stockholm bestemt, at Korvetten skal afgaa til Suez og være tilstede ved Kanalens Aabning. Derfra skal Korvetten afgaa til de brasilianske og vestindiske Farvande, og ikke, saaledes som Mange have ønsket og fundet rimeligt, gaa igjennem Kanalen og ind i de af norske Krigsfartøier saavidt vides aldrig besøgte asiatiske Farvande. Vi have faaet Oplysninger om, at Korvetten stikker 18 Fod dybt, medens Kanalen er vel 25 Fod dyb, saa at der af den Grund Intet var til Hinder for at Korvetten benyttede Adgangen til at gaa igjennem Kanalen. Vicekongen af Ægypten har ogsaa indbudt hertil; Gjennemfarten er ved Aabningen gratis.

Svend Foyns Hvalfangst. Just som Bladet i Onsdags var færdigt fra Trykkeriet, skriver „Tunsbergeren", kom Hr. Svend Foyn ind paa Havnen efter endt Fiske for iaar. Fangsten er i det Hele 15 Hvaler, nemlig 11 indbragte af Hr. Foyn selv og 4 fundne i Søen og indbjergede ved Andre. For disse sidste er der da naturligvis betalt Bjergningsløn efter Lov og Vedtægt. — Vind og Veir har iaar paa Finmarken været saare ugunstig for Hvalfiskeriet. I Foraaret var en liden Del Hval inde, men Veiret var saa stormende, at man sjelden kunde være ude. Senere paa Sommeren, da det blev bedre, holdt Vinden sig næsten bestandig, lige til Afreisen, til Øst og NO., hvilket jager Hval og al Fisk undtagen Sei fra Landet. Der var saaledes kun ubetydelig Hval at se og det blot saadanne, som jagede omkring for at finde Føde, og da der var lidet eller intet at finde deraf, stak den strax til Søs igjen, og der har man endnu ikke lært at fiske den med Fordel. Er der Søgang eller megen Vind, lader den sig efter sin naturlige Beskaffenhed ikke fiske, da man aldrig faar Anledning til at skyde Harpunen fast. Hvalfangsten er saaledes blot et Godveirs-Fiske. De Granater, Hr. Foyn iaar har anskaffet sig fra samme Værksted, Staten har benyttet, erklæres af ham for slet arbeidede, og han søger ogsaa heri for en Del Aarsagen til, at Fiskeriet ikke blev bedre. Til at fiske den umaadelig stærke Hval hører der saa mange forenede Betingelser, at det ikke er at undre sig over, at saa mange af Hr. Foyns Forgjængere er vendt tilbage med uforrettet Sag, og at den Mængde Hval omkring vore Kyster gaar næsten uantastet, skjønt den nok er værd at tage.

Ifølge privat Efterretning er Hr. Kapteinløitnant Valeur i sidst afholdte Statsraad udnævnt til Indrulleringschef i Kristianssand, heder det i „Tunsb." for 15de ds.

Fredag den 10de Septbr. afholdt Hedemarkens Fogderies Landbrugsforening sin Generalforsamling paa Hamar. Mødet var usædvanlig talrigt besøgt, og man havde Anledning til her at blive bekjendt med de fleste af Fogderiets mest anseede Landmænd.

Som Diskussionsemner vare fremsatte følgende 3 Spørgsmaal, hvoraf det sidstes Behandling udsattes af Mangel paa Tid.

1. Hvilken Erfaring har man om Fordelen og Manglerne ved Vexelbruget her i Egnen?
2. Hvilken Erfaring har man om Fremgangsmaaden og Virkningen af Flaahakning og Brændning pa Myr og Tormark? Og tør man anbefale en saadan Kultur paa Sidstnævnte?
3. Hvilken Erfaring har man om Gavnligheden af Melkens Behandling efter den saakaldte Afkjølingsmethode?

De, der fremmødte, havde desuden Anledning til at bedømme Meiemaskiners Arbeide, da et Par saadanne vare paa Anmodning opsendte af U. Rosing.

Efter Mødets Slutning afholdtes en munter Sexa, hvor forskjellige Skaaler udbragtes.

To nye Kirker skal ifølge „Opl. Tid." bygges i Elverum.

Ogsaa paa de mere lavlændte Steder af Jædderen har man havt Frost Natten til den 30te og 31te f. M. Potetesgræsset er bortfrosset paa flere Steder, skriver „Stvg.", men paa Agrene skal det ikke have havt nogen større skadelig Indflydelse. Paa nogle enkelte Steder er Bygget allerede skaaret.

Angaaende Skovanlægget i Skjold skriver „Karmsundsp.": De i afvigte Vaar udsatte Planter have — trods det kolde og for al Vegetation ubetinget skadelige Foraar samt mindre gunstige Sommer — gjort god Fremgang, hvad formentlig væsentlig skyldes et skjønsomt Udvalg af Planter samt et omhyggeligt Tilsyn under Udplantningen. Kun 2 a 3 pCt. af det samlede udsatte Planteantal er i Løbet af Sommeren udgaaet; de gjenværende se kraftigt ud og have tildels allerede sat ikke ubetydelige Topskud. Den østerrigske Furu med sine lange, brede og tætstaaende Naale, og hvoraf Halvparten af Plantningen optoges, øines allerede paa længere Afstand; den har kun lidt ubetydelig af den i Sandhed ugjæstvenlige Modtagelse, der er bleven den tildel, og synes i det Hele taget at trives vel i dens nye Hjem. Træet skal opnaa den samme Høide og Størrelse som vor norske Furu, men er langt haardførere end denne, særlig hvad Havvinde angaar. — Efter Tilskyndelse af Hr. Forstassistent Aars, der som tidligere meddelt fra Begyndelsen af har ledet Arbeidet, er det Eierens Hensigt at lade en mindre Myrstrækning, beliggende inde i Plantningen, afgrøfte og bearbeide samt beplante med Baandvil. Anlægget vil saaledes fuldfærdigt komme til at byde en dobbelt Interesse for vore vestlandske Egne.

Spitsbergensfangst. (Bergp.) Af de for Regning af Kjøbmand Albert M. Petersen hersteds paa Spitsbergen udrustede Fartøier, Skonnert Albert, Kapt. J. F. Jansen, og Jagt Brødrenes Prøve, Kapt. Konrad Pettersen, er Skonnerten den 23de August kommen tilbage

til Tromsø med 65 Hvidfisk, 50 Kobber, 100 Rensdyr, 3½ Vog Dun og 1 Hvidbjørn. Fartøierne kom under Land ved Spitsbergen 5te Juli, men formedelst Isen, der strakte sig indtil 15 a 16 Mile ud fra Land, kom de først den 15de til Ankers i Isfjorden. Fangsten har mod Sædvane paa den Aarstid været hindret af koldt og stormende Veir.

Jagten ligger igjen med den halve Besætning — 12 Mand — for endnu nogen Tid at drive Fangsten, medens Hr. Albert Pettersen, som selv har fulgt med Expeditionen for at gjøre sig bekjendt med Forholdene, fra Finmarken sydover agter at drive Sildefisket med de Notegreier, som han for denne Hensigt har ført med sig. I Sammenstødet med Bjørnen har Hr. Pettersen været i en farlig Stilling, som kun blev afvendt ved et rask Skud af Jagtens Fører.

Uagtet Udbyttet ikke er rigtigt stort, tør det dog ansees for at virke opmuntrende til Fortsættelse af Bedriften, der, som i andre Tilfælder, hvor noget Nyt forsøges, rimeligvis for en Del har lidt under Mandskabernes Mangel paa Øvelse.

Aarveien. Fra Trondhjem berettes: Desværre lyder der Efterretning om, at Kulden har været streng i de sidste Nætter. Saaledes heder det fra høitliggende Gaarde paa den anden Side af Fjorden, at det Nat til Torsdag frøs saa stærkt, at Veidyndet bar i Hjulsporene, og fra Namdalseidet meldes, at Korn og Poteter er bortfrossen. Heromkring har man dog, selv paa høitliggende Gaarde, ingen Skade sporet, men desværre er det vel at frygte for, at den vil spørges flerested fra; i Melhus og Horg skal Kulden have snertet Potetesgræsset.

— Fra Kongsvinger berettes i Hedem. Amtst.: Et sjeldent smukt Høstveir har i de sidste 8 Dage begunstiget Ager og Eng; indtil 18° Varme om Middagen og usædvanligt milde Nætter har atter vakt Forhaabninger om et bedre Resultat end derførst saa ud til.

Umyndiges Midler. Under Forvaltning af Trondhjems Byes Overformynderi henstod ved Udgangen af Aaret 1868 Myndlingsmidler til et samlet Beløb af 577,000 Spd.; deraf med Eiendom i fast Gods for 40,700 Spd., med Panteret efter Skifteudlæg 26,800 Spd., med Panteret efter Obligationer i faste Eiendomme 410,000 Spd., i Sparebanker var indsat 9000 Spd., Statsobligationer, Bankaktier eller andre Værdipapirer eiedes med 89,000 Spd., som Indgjæld var udlagt 600 Spd. og hos Værger henstod uforsikret 900 Spd.

„Indherreds Fællesforening“ havde den 31te f. M. sit Aarsmøde i Skogn. Mødet begyndte med Gudstjeneste Alstadhaug Kirke. Diskussionen var baade belærende og opbyggende for de mange Missionsvenner, der havde indfundet sig, saavel fra Skogns Menighed som fra de tilstødende Bygder. Næste Dags Formiddag samtalte man lidt om Ønskeligheden af Menighedsmøder, og udtalte man sig for saadanne Møders Afholdelse i det Haab, at de vilde have en vækkende, belivende og opdragende Nytte og Velsignelse for samtlige Menighedslemmer.

Aarveien i Sverige skildres i en levende Artikel i Gøteb. Handelstd. som svarende til et Kronaar. Frostnætterne have rigtignok herjet den nordlige Del af Sverige, men Bladet haaber, at Aaret ogsaa der var skredet saa langt frem, at Skaden ikke har været saa særdeles stor.

Den svenske Udvandring. Fra Aarets Begyndelse til den 20de August er der ifølge N. Aftbl. over Gøteborg til Amerika afgaaet i det Hele 20,463 Emigranter. Lidt over en Tiendedel befordredes paa Billetter, indkjøbte i Amerika. I det Hele antages 25,000 Svensker iaar at være dragne over til Amerika. Til Newyork ankom der i Aarene 1849—54 i Gjennemsnit aarlig 1000 Svensker. Derefter sank Antallet i de følgende Aar til omkring et halvt Tusinde, indtil den i 1863 igjen begyndte at stige og har siden stadig voxet. Antallet af de til Newyork indvandrede Svensker beløb sig nemlig i 1863 til 1370, 1864 til 1516, 1865 til 2337, 1866 til 3907, 1867 til 4843 og 1868 til 14,520.

Til svensk Kommissær ved Suez Kanalens Aabning er udnævnt Oberstløitnant ved Vei- og Vandbygningskorpset Lejonancker.

Telegrafkabelen mellem Sverige og Finland vil snart være færdig. Det engelske Dampskib, der skal nedlægge Kabelen, ventes om en 14 Dages Tid. Selve Nedlægningen tror man i Tilfælde af godt Veir at kunne udføre i Løbet af 25 Timer.

Religionsforfølgelse i Sverige. Aftonbl. anker stærkt over at Regjeringen ikke endnu har stadfæstet den af Rigsdagen vedtagne Dissenterlov, som var et om end lidet Fremskridt til Religionsfrihed. Bladet beretter om et nys indtruffet, oprørende Tilfælde, hvori det ogsaa tidligere for sin Forfølgelseslyst berygtede Westerås Præsteskab i Henhold til den endnu gjældende Lovgivning har ilagt en Dalkarl, som nød Nadveren og døbte efter Baptisternes Troesbekjendelse samt holdt Foredrag, en Bod paa 75 Rdlr.

Skyttesagen i Sverige. Ved den store Kapskydning, som i denne Tid har været afholdt paa Ladugärdsgärdet, aabnede Krigsminister Abelin Prisuddelingen med en Tale, hvori han erindrede om, at for et helt Folk ligesom for det enkelte Individ gjælder det gamle Ord: „Hjælp Dig selv, saa vil Gud hjælpe Dig.“ At det svenske Folk begyndte mere end tidligere at indse dette, fremgik af den vorende Interesse, hvormed det omfattede Skyttefesterne, der ogsaa af Stormagterne betragtedes som et værdifuldt Middel til at opmuntre Folk til at erhverve sig Skydefærdighed. Denne mere og mere almindelige Iver efter at blive vant til at haandtere Skydevaaben havde den største Betydning for Landets Forsvar. Enhver sand Fædrelandsven haabede, at den endnu unge Plante, pleiet med kjærlighedsfuld Omsorg, skulde vore op og blive et Træ, hvis Grene engang, naar et Uveir skulde komme, kunde beskytte hele Fædrelandet.

Den danske Digter Vilhelm Bergsøe, der nylig er vendt tilbage til Kjøbenhavn efter et Ophold paa 2½ Aar i Italien, har fuldendt et større Arbeide, der vil udkomme til Jul paa den gyldendalske Boghandels Forlag. Det er ikke, som andetsteds fortalt, en Række italienske Folkelivsbilleder, sammenknyttede til en Helhed paa samme Maade som de enkelte Afsnit i Forfatterens tidligere Arbeide „Fra Piazza del Popolo“, men tvertimod en sammenhængende Fortælling, der foregaar i Danmark. Dens Titel vil blive „Fra den gamle Fabrik“.

Den tyske Nordpolsexpedition. De første Underretninger angaaende denne Expedition, daterede den 29de Juli, ere nu indløbne. Man traf paa den første Is den 12te Juli under 74 Gr. n. Br. og 10 Gr. v. L. Den 29de Juli havde man endnu ikke naaet Grønland, som dog var i Sigte. „Forholdene,“ heder det, „ere betydelig anderledes end i 1866. Temperaturen er høiere, Vindene mere stadige, Taagen stærkere og Isen løsere. Skibene ere i bedste Tilstand og hele Mandskabet befinder sig vel.“

Fra Island. Sommeren har været mindre god paa Island, og bliver Fiskeriet ikke bedre, vil man neppe undgaa Hungersnød til Vinteren. I Kjøbstæderne ere Kornoplagene meget smaa, og Kjøbmændene kunne ikke længer give Kredit til den talrige fattige Befolkning, da Udsigten til at de kunne faa deres Penge er meget ringe. I den Rug, Generalkonsul Klausen har sendt dertil, har der vist sig at være en saa betydelig Mængde Kornorme, at en Del Kjøbere tilbageleverede Rugen, skjønt der blev tilbudt et Afslag i Prisen af 60 Skill. pr. Tønde. — I Slutningen af Juni Maaned har Besætningen paa Hvalfangerskibet „Thomas Roys“, som den Gang laa i Berufjord, fanget en stor Hvalfisk, som blev skaaret i Stykker og solgt paa Stedet efter Vægt.

Blandinger.

Kommandosag. En meget streng Officer, som var en sand Skræk for Soldaterne, skulde engang instruere en Trop, der havde at gjøre Honnør ved en Officers Ligbegjængelse. „Nu skal I forestille Eder“, sagde han, „at jeg er Begravelsen, og I staar paa to Linjer og lader mig passere igjennem.“ Efterat han dernæst med et mønstrende Blik havde passeret Gelederne, sagde han: „Ja, Hovederne holder I rigtig, Hænderne ogsaa; men I har ikke det Udtryk af Sorg i Ansigtet, som I skal have.“

Kostbar Gave. Handelskamret i Lyon har foræret Keiserinde Eugenie paa hendes Gjennemreise et Dusin Silkekjoler, hvis Værdi skal udgjøre over 300,000 Franks.

En russisk Timm Thode. „Reg. Anz.“ meddeler følgende fra det russiske Guvernement Kursk: Bonden Vassili Vasarenkov fra Landsbyen Nshevka, et døvstumt Menneske paa 20 Aar, var mistænkt for at have stjaalet en Bøsse og blev af sin Fader og Sognefogden ført til Undersøgelsesdommeren. Undervejs dræbte Vassili begge sine Ledsagere med en Økse; derpaa vendte han hjem og dræbte med den samme Økse sin Stedmoder, sine to Brødre og sine tre Søstre.

Hertug Karl af Brunsvig vilde feire Napoleonsdagen paa en værdig Maade. Hans Høihed havde derfor ladet Skorstenene paa sit forresten aldeles mørke Palads glimrende oplyse med Gas. „Hvorfor just Skorstenene?“ spørger Gaulois. „Han har gjort det af Sympati for Skorstensfeierne i Paris, der alle ere Italienere, eller har han derved symbolsk villet antyde, at al menneskelig Høihed tidlig eller sent gaar op i Røg?“

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 13de Septbr.

Torsdag Eftermiddag hidkom: Brig „Christine“, Kapt. J. Nysum, fra Grangemouth med 700 Foustager Parafinolie, Skib „Ørnen“, Kapt. S. Backer, fra Grangemouth med Stykgods, hvoriblandt 1025 Foustager Parafinolie, Skonnert „St. Anne“, Kapt. Stephany, fra Havre med Stykgods, væsentlig bestaaende af 215 Foustager Sirup og 250 Sække Kaffe.

Fredag er indklareret: Dampskibet „Uffo“ fra Kjøbenhavn med Stykgods, hvoriblandt ca. 50 Foustager Smør og 1550 Toppe Raffinade, Dampskibene „Aron“, Kapt. Carlsen, og „Gustav Wasa“, Kapt. Stiehl, med tilsammen 4477 Tdr. Rug, 121 Tdr. Erter og 145 Tdr. Hvede, det sidstnævnte Dampskib indehavde foruden Kornvarer 629 Toppe Raffinade.

Lørdag indklarerede Dampskib „Trafik“, Kapt. Clase fra Stettin; det indehavde foruden endel Stykgods 966 Tdr. Rug og 968 Tdr. Byg.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Anne Christine	Wettre	Drøbak	Ballast.
Lezzey	Grimlund	Dieppe	do.
Emannel	Rounault	do.	do.
Nøkken	Nielsen	Fr.havn	lev. Fisk.
Det gjenf. Haab	Jensen	do.	do.
Stine Marie	Jensen	do.	do.
Helfort	Jensen	do.	do.
Inga	Wærner	Tayport	Stenkul.
9 Sødskende	Solberg	Clackmann	do.
Dagmar	Glad	Rudkjøbing	Rug.
2de Brødre	Helgesen	England	Kul.
Mindet	Berge	Stettin	Rug.
Flora	Gaskin	England	Ballast.
Gode Haab	Strøm	Danmark	Fisk.
Angelique	Ledenter	St. Malo	Ballast.
Perseviant	Brossier	Morlaux	do.
Lyna	Johnsen	Stettin	Byg og Erter.
Susanna	Nielsen	Kønigsberg	Rug.
Haabet	Rise	Stettin	do.
Atalante	Abrahamsen	do.	do.
Alma	Lund	London	Stykgods.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Hringhorn	Myhre	England	Trælast.
Diana	Norsk	Danmark	do.
Anne Cathrine	Kromann	do.	ufort. Varer.
Alette	Hermanstad	Tr.hjem	do.
Marie	Thoresen	Bergen	Rug.
Melanie	Holst	Frankrige	Trælast.
Gut Held	Müller	Emden	do.
Veranda	Grønneberg	Holland	Is.
Ruta	Nielsen	Kr.sund	Stykgods.
Activ	Børresen	Laurvig	do.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Flensburg, 11te Sptbr.*)

Den officiøse Berliner-Korrespondent til „Flensburger Norddeutsche Zeitung“ meddeler, at den preussiske Regjering ikke længere agter at taale de danske Nordslesvigeres Adfærd, men vil behandle dem som Høiforrædere.

Paris, 11te Septbr.

Keiseren har tilbragt en god Nat og præsiderede idag i Ministerraadet.

Paris, 12te Septbr.

Prins Napoleon afreiste herfra i Fredags. Det er hans Plan at bereise Frankriges og Italiens Kystdistrikter.

*) Dette Telegram indløb i Lørdags, men saa sent, at det da ikke kunde indtages i Bladet.

Konkurs. Sandefjords Skifteret: Handelsborger C. C. Eriksens, den 8de Septbr. Midlertidig Bestyrer: Sagfører Bryn. Samling d. 25de Septbr. Fordringer meldes inden 23de Oktbr. og prøves 13de Novbr.

Skifteberetninger. Solør Skifteret: Den ældre O. Bjørnebys Konkursbo er sluttet med en Dividende af 3⅔ pCt. Mellem-Jarlsberg Skifteret: Nils Olsen Opsals og Hustrus Konkursbo er sluttet med en Dividende af 0,893 pCt. Sandefjords Skifteret: Handelsborger Johan Benjaminsens Konkursbo er extraderet Skyldneren d. 6te Septbr.

Proklama. Torrisdals Skifteret: I Boet efter Enken Anne Ellingsen Søm af Oddernæs Sogn indkaldes Sønnedøtrene Julie Ellevine og Kathinka Amalie Andreasdøtre i Chikago og Dattersøn Peter Emil Faag i New-York med Aar og Dags Varsel og Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel fra 4de Septbr. I Boet efter Gaardmand Thorkild Andreas Endresen Mosby af Oddernæs Sogn; 3 Mdr.s Varsel fra 8de Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Lufttrykket er lavest søndenfor Norge, hvor Vinden er østlig med overskyet Himmel. Temperaturen omtrent ved Normalstand. Udsigterne ere til nordlig Vind med opklarende Veir og kjøligere Luft.

Anmeldte Reisende.

Den 13de September:

Oberst og Oberstinde Ahlstrøm fra Stockholm, Kaptein Schrøder og Nordgren fra Gøteborg, Kjøbm. Nilsen fra Tvedestrand, Talbot Esq., Blackwell Esq. og Hletin Esq. fra London, Mr. Allen fra Skotland, Alex. Vogel fra Jamaika, Konsul Berg fra Horten og Atneaasen og

og England, saaledes satte han det engelske Pairskab i anden Rang.

Pairerne af Frankrige vare fornemmere og mindre mægtige, holdt paa Rangen mere end paa Myndigheden, og paa Etiketten mere end paa Magten.

For Pairerne af Frankrige var Forrangen foran udenlandske Fyrster, Spaniens Grander, Venedigs Patriciere, at man overholdt Forskjellen i Rang mellem en Hertug paa Sværdsiden og en Hertug paa Spindesiden, mellem et simpelt Grevskab og et Pairsgrevskab, Rettigheden til i visse Tilfælde at bære det blaa Baand eller gyldne Skind ved fem og tyve Aars Alderen, at have ligesaa mange Pager og ligesaa mange Heste for Vognen som en Kurfyrste, at tituleres monseigneur.

Af alle Præsidenter, — for Pairerne af Frankrige var dette og andet saadant Hovedsagen.

Hovedsagen for Lorderne var Navigationsakten, Herreveldet paa Havet, Stuarternes Forjagelse, Krigen med Frankrige. Paa den ene Side Etiketten fremfor Alt, paa den anden Side Magten og Indflydelsen.

Med et Ord Lordernes Kammer i England har været et Udgangspunkt af umaadelig civilisatorisk Betydning. Det har været det første Udtryk for en Nations Enhed. Den engelske Modstandskraft, denne dunkle, almægtige Kraft, er avlet i Lordernes Kammer. Lordernes Kammer nu for Tiden er en Smule forbauset og nedslagen over hvad der her er gjort uden Vidende og Villie. Saa meget mere som det er uigjenkaldeligt. Lordernes Kammer har troet at skabe Pairsprivilegier, og det har skabt borgerlige Rettigheder. Aristokratiet har udklækket Frihedens Ørneæg her. I vor Dage er Ægget knust og Ørnen svæver i Rummet. Aristokratiet kjæmper med Døden, England svulmer af Livskraft. Men lader os være retfærdige mod Aristokratiet. Det har dannet Ligneisen, det har været Modvægten mod

Elisabeth var der ogsaa Uenighed. Elisabeth indkaldte Parlamentet saa sjeldent som muligt og indskrænkede Lordernes Kammer til fem og sexti, blandt hvilke der blot var en Markis, Westminster, og ikke en Hertug.

I England saa Kronen med Fornøielse at Pairsskabet døde ud. Under Annas Regjering, for at anføre et Exempel, var der siden det tolvte Aarhundrede forsvundet over femhundrede og sexti Pairsskaber som Følge af at Slægterne vare uddøde. Rosekrigen havde begyndt at udrydde Hertugerne, som fuldbyrdedes af Marie Tudor ved Bilen. Dette var at halshugge Adelen. At rydde Hertugerne bort var at halshugge selve Hovedet.

Det var uden Tvivl god Politik, men det havde været bedre at bestikke end at afklippe. Det indsaa Jakob I. Han gjenoprettede Hertugværdigheden. Han gjorde sin Yndling Villier, der havde gjort ham selv til Svin*), til Hertug.

Det var en Forvandling fra Feudalhertug til Hofhertug. Exemplet fulgtes. Carl II gjorde to af sine Maitresser, Barbe af Southampton og Louise af Queroul, til Hertuginder. Under Annas Regjering skabtes femogtyve Hertuger, deriblandt tre udenlandske, Cumberland, Cambridge og Schønberg, men dette Paafund, disse Hofmanøvrer havde ingen Fremgang. Lordernes Kammer fandt, at det var Gjenstand for Intriger og harmedes. Det harmedes paa Jakob I, det harmedes paa Carl I, der, i Forbigaaende sagt, saa halvt om halvt dræbte sin Fader som Maria de Medicis saa halvt om halvt dræbte sin Mand. Brydninger mellem Carl I og Pairskabet. Lorderne paatalte under Carl I's Regjering Forræderiet i Staffords Person. Han blev dømt. Carl I halshuggedes første Gang i Staffords Person.

Lorderne understøttede kraftigt Underhuset. Kongen kaldte Parlamentet til Oxford, Revolutionen kaldte det til London,

*) Villiers titulerede Jakob I for „Eders Svinagtighed“.

Stai fra Storelvedalen i Hotel du Nord. Proprietær Holmsen og Frue fra Landet, Lindseth, Erikson og Helgesen fra Svelvig, De la Forestie og E. Hermann fra Paris, Haukland fra Nordland, Dr. Barham og Mr. Torgusson fra Cornwall, Tommelstad og Hunder fra Laurvig, Pilgren med Søn fra Stockholm, Ring fra Kr.sand, Skibsreder Knudsen med Frue og Skibsbygmester Jørgensen fra Drammen, Flakstad fra Elverum, Hals fra Romedal, Brugspatron Groth med Frue fra Wermeland, Thomassen fra Hamar, Ingeniør Collet med Følge, Ingeniør Bruff fra Solør, Strøm fra Aalesund, Hansen fra Drammen, Thomsen fra Kjøbenhavn, Valentin fra Stockholm, J. Patterson Esq. fra London, S. Patterson Esq. fra Liverpool, Doktor Wisbech med Frue fra Horten, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler**, i de mest moderne Stilarter efter franske Tegninger, udføres af **C. M. Solberg**, Prinsensgade 10.

Skibs- Ornamenter og Gallions-Figurer udføres. Udenbyes Ordres modtages af Billedskjærer **C. M. Solberg**, Prinsensgade 10.

Hotel Christiania.

Herved bruger jeg Frihed at anbefale mit Hotel til respektive Reisende. Ligeledes min Café og Restauration. Luncheon serveres hele Formiddagen.
R. Lütken.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Bøger.

Idag er udkommet:

Praktisk Sanglære for Folkeskolen, indeholdende methodisk ordnede Øvelser og Sange med fornødne theoretiske Vink. Af **Joh. D. Behrens.** Første Trin 8 ß. Andet Trin 12 ß.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.
Alb. Cammermeyer.

Auktioner.

Fortegnelse over Bøger, som agtes solgt ved Auktion, der afholdes paa mit Kontor Tirsdag den 14de September. Opraab af Bøgerne finder Sted Kl. 4½.

Schou: Haandregister, Chronologistre.
Schweigaard: Proces.
Delandre: Traité practique des douanes.
Platou: Om Besiddelse.
Müller: Forudsigelse af Veirliget.
Dietrichson: Den norske Poesies Historie.
Meydell: Norges Skove.
Hartmann: Die Kupferhüttenkunde.
Groth: Samling af Cirkulærer.
Meilænder: Samling af Love.
Kraft: Norsk Forfatterlexikon.
Tidsskriftet „Norden".
Müller: Havets fysiske Geografi.
Nordisk Universitets Tidsskrift.
Corpus juris civilis.
Olaf den Helliges Saga.
Aslak Bolts Jordebog.
Bjørnson: Kong Sverre.
Holberg: Peder Paars.
Müller: Søkrigshistorie.
Olaf Tryggvasons Saga.
Hall: Privatret.
Schlegel: Skifteretten.
Brandt: Repertorium med Register.
Norsk Retstidende fra 1848 med Register.

Fuldstændig Fortegnelse samt Bøgerne forefindes paa mit Kontor i Hr. Konsul Fuhrs Gaard, No. 20, Hjørnet af Skipper- og Prinsensgade.
B. C. Antonisen.

Fra Jacobsens Farveudsalg

(Skippergaden No. 29)

anbefales:

Olierevet Maling til Skibs- og Husbrug, stærkkogt Gulvolie, bleget Linolie, grøn og rød Bundfernis, Malerolie, Zinkhvidt, Blyhvidt, Oker, Bruntrødt, Kjønrøg og Kridt i Foustager og mindre Dele til Dagens billigste Priser. NB. De fleste Malervarer og Fernisser ere præmiebelønnede. Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. J. Opsahl,

Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

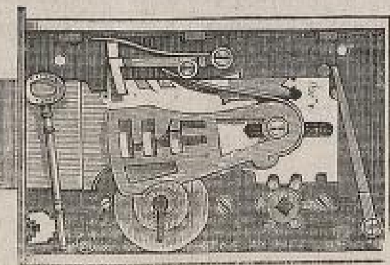

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Tilsalgs.

Vi anbefale til Dagens billigste Priser vor Handel som vel forsynet med:
Uldgarn, Bomuldsgarn, Liingarn, Strygarn, Snellegarn, Dukkegarn, Nøstegarn, Sysilke, Maskinsilke, Heklesilke, Liintraad, Skogarn, Støvlelidser, Liinlærred, Bomuldslærred, Bommesie, Twill, Stout, Shirting, Dimet, Jaconet, Calico, Flonel, Bolster, Blaatøi, Lærredslommetørklæder, Bomuldsstrømper, Snøreliv, Vanter, Haarnet, Bændler, Baand, Bælter, Naale, Kamme, Tandbørster, Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Min Handel med Colonialvarer, Meel & Gryn anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Carl Joh. Holmsen,
Trondhjemsveien No. 6.

Brød! Brød!

Mit velbekjendte gode Brød, syret og usyret, med og uden Karve, er fra idag af betydelig større.
Carl Johan Holmsen.
Trondhjemsveien No. 6.

Dreiler til Duge, Servietter og Haandklæder til billig Pris hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Uldstrikkegarn, hjemmespundet, i mange Farver og Finheder yderst billigt hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Cheviotfaar.

Avlsdyr af bedste Slags af Cheviotrace sælges fra Stamfjæferiet hos A. Omsted paa Bjerke i Grue, Soler.

En fuldstændig Borgeruniform med Bandolæder og Patrontaske er tilsalgs. Avis-Exped. anviser.

For Herrer.

Fine **Uldtrøier**, coul. **Uldskjorter, Sokker, Underbenklæder, Natskjorter, Papirsnipper** og **Mansjetter** hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker, Kariolkraver, Regnhatte, Paraplyer, Gummigaloger, Olielærred, Presenninger til billig Pris hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Hos Guldtrækker A. Henius,

Kirkegaden No. 8, haves smukke Udvalg af **Gehæng, Portepeer, Armdistinktioner, Fangsnore, Epauletter, Tresser, Skilter** og **Fjær** m. m. til billigste Priser.

Bestillinger paa **Messehagler, Alterklæder, Fryndser, Galloner, Faner** og **Fanekvaster** m. m. modtages hos **Guldtrækker A. Henius,** Kirkegaden No. 8.

Gammelt, ægte og halvægte Guldtrækkerarbeide kjøbes og tages i Bytte hos
A. Henius, Kirkegaden No. 8.

Dysart-Kul.

Nogle Ladninger Husholdnings-Kul forhandles billig ved
C. Ludw. Johansen.

Tilleie.

Nær Jernbanetorvet

i øvre Vognmandsgade No. 17, 2den Etage, er 2de vel møblerede Værelser med fri Indgang billig tilleie.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

treogfyrgetyve Pairer gik med Kongen, toogtyve gik med Republiken.

Dette at Lorderne gjorde fælles Sag med Folket, blev Ophavet til bill of rights, det første Udkast til Læren om Menneskerettighederne, dette Frø som den franske Revolution udkastede i Fremtidens Skjød.

Dette var Pairsskabets Tjenester. Maaske vare de ufrivillige. Og dyrt betalte, thi dette Pairsskab er en Kjæmpeparasit. De gjorde Aristokratiet til en Mur, som paa den ene Side var et Bolværk mod Kongen, paa den anden Side et Værn mod Folket. Sin Overmodighed ligeoverfor Folket forsonede de ved sin frygtløse Trods mod Kongen.

Simon, Greve af Leicester, sagde til Henrik III:

„Konge, du har løiet!"

Lorderne paategnede Kronen Seirstitler, de rammede Kongen paa det ømmeste Sted, Jagtretten. Hver Lord, der passerede gjennem en kongelig Park, havde Ret til at dræbe en Hjort.

Lorderne affatte Johan uden Land og Richard II, ydmygede Edvard II, tilintetgjorde Henrik VI og gjorde Cromwell mulig.

Hvilken Ludvig XIV levede ikke i Carl I! Takket være Cromwell kom han aldrig for Dagen.

Forøvrigt maa det bemærkes, hvorpaa ingen Historieskriver har fæstet Opmærksomheden, at Cromwell selv stræbede efter Pairsskabet. Det var derfor, at han giftede sig med Elisabeth Bonrchild. Men for at kunne beherske Hændelsernes forfærdelige Strøm, fandt han snart det var kortere Vei til Maalet at rydde Kongen bort og at tilegne sig Pairsværdigheden.

Det engelske Aristokrati var uroligt, opmærksomt, patriotisk, mistroende. Det var dette, som i Aaret 1694 fratog Kjøbstaden Stockbrigde i Southampton Retten til at sende en Deputeret til Parlamentet, og som tvang Underhuset at ophæve Kjøbstadens Valgret, da den havde besmittet sig med papistiske Intriger. Den

havde udelukket Jacob af York fra Thronen. Dette Aristokrati har i sin lange Levetid røbet adskillige Instinkter til at gjøre Fremskridt. En mærkelig Grad af Oplysning har stadig udgaaet fra dette, undtagen mod Slutningen, som er nu.

Man dømmer Aristokratiet herefter.

Historien har sparet hele sin Gunst for Underhuset, det Retfærdige kan være Tvivl underkastet.

Vi anse Lordernes Rolle for at være meget stor. Pairerne af England holdt Thronen under Formynderskab. De holdt Kongen i Schak.

Saaledes blev i det mærkelige Aar 1694 treaarlige Parlamenter mod Wilhelm III's Villie og efterat Underhuset havde forkastet det, besluttet af Pairerne. I sin Vrede herover fratog Wilhelm III Greven af Bath Slottet Pendennis og Viscount Mordaunt alle hans Embeder. Lordernes Kammer var Republikken Venedig midt i Kongeriget England. At nedsætte Kongen til Doge var deres Maal, og de have skjænket Nationen Alt hvad de have taget fra Kongen.

Kongemagten indsaa dette og hævede Pairskabet. Man søgte gjensidig at formindske hinandens Magt. Dette kom Folket tilgode, begge Magter arbeidede i Demokratiets Tjeneste.

Hvilken Glæde var det ikke for Hoffet i det forrige Aarhundrede at det kunne faa hænge en Pair, Lord Ferrers!

Det maa dog bemærkes, at man hængte ham i et Silkereb. Af Artighed.

Man skulde ikke have kunnet hænge en Pair op i Frankrige.

Denne sidste Bemærkning gjorde Hertugen af Richelieu.

Det er sandt.

Man vilde have halshugget ham.

Endnu artigere.

Montmorency Tankerville tegnede sig som Pair af Frankrig

Dagbladet.

No. 213. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 14de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad' og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Brudstykker af Englænderen S. W. Bakers Reise til Undersøgelse af Nilens Bifloder.

(Slutning fra No. 211).

Tidlig om Morgenen skaffede jeg mig en arabisk Ledsager til at søge efter den omtalte Flodhest. Mine Telte laa iblandt et Dome-Palme-Holt paa Elvemelen; saaledes havde jeg en klar Udsigt over Flodleiet for en Afstand af omtrent en halv Mil paa hver Side. Denne Del af Atbara var omtr. 500 Alen bred. Flodheldingerne vare henved 30 Fod i lodret Dybde, og Flodbøiningen havde bevirket Dannelsen af det dybe Hul paa den modsatte Side, som nu udgjorde Pølen, medens hvert andet Parti var tørt. Denne Pøl optog c. en Trediedel af Flodens Bredde, begrændset af Sand paa den ene Side og paa den anden af en lodret Hammer, ovenpaa hvilken voxede en Krands af grønne Busker, lig Pile. Disse vare de eneste saftige Løv, jeg havde seet, siden jeg forlod Berber.

Vi steg nedad den bratte sandige Flodseng paa et Punkt, Araberne havde nedtraadt for at naa Vandet, og efter at have slæbt os frem gjennem henimod en 400 Alen lang Strækning dyb Sand naaede vi den yderste og smaleste Ende af Pytten; her blev jeg for første Gang var Hippotamus-Fodens eiendommelige 4-tæede Spor. En Melonseng havde været plantet her af Araberne i det fugtige Sand nær Vandet; men Frugten var ganske bleven røvet af Flodheste. En Melon er nøiagtig afpasset for dette Dyrs Gab, da det kan knuse den største i et Knas og godtgjøre sig i Saften. Ikke fornøiet med Havens simple Frugter havde en svær Hippopotamus-Han nyligen dræbt Eieren selv. Araberen søgede at drive den fra sin Plantage, men var øieblikkelig bleven angreben af Bestet, der fattede ham med Kjæften og dræbte ham med et eneste Jafs. Denne lille Begivenhed havde gjort Flodhesten overordentlig dristig, og den havde ved flere Leiligheder gjort Anfald ud af Vandet, naar Folket havde drevet sine Gjeder til Vanding; derfor vilde det være saameget mere tilfredsstillende at faa et Skud og forsyne de hungrige Arabere med Kjødmad paa deres Fiendes Bekostning.

Paa denne tidlige Dagstid, Kl. 6 Form., havde Ingen gaaet ned til Pølen; saalunde vare alle Spor paa Kanten friske og uforstyrrede; der fandtes svære Mærker efter Krokodiler, som nys havde vendt tilbage til Vandet, medens mange af betydelig Størrelse endnu laa i Frastand paa Sandet. Disse krøbe trevent ned i Pytten ved vor Ankomst. Araberne havde gravet smaa Huller i Sandet nogle faa Alen fra Vandet. Dette var kunstige Drikkesteder for deres Gjeder og Faar, som vilde være blevne snappede af Krokodilerne, om de havde vovet at drikke i den af Uhyrer myldrende Pøl. Jeg vandrede henimod halvanden engelsk Mil fremigjennem Sandet uden at øine noget Tegn til Flodheste undtagen deres talrige Traakkemærker paa Bredden. Der var ingen Vind, og Vandets Overflade var stille. Saaledes kunde jeg faa Øie paa hver en Skabning, som rørte sig i Pølen enten for at aande, eller at dovne sig i Morgensolen. Fiskenes, Skilpaddernes og Krokodilernes Størrelse og Antal var overordentlig. Mange skjønne Gazeller nærmede sig fra alle Kanter for at tage deres Morgenslurk. Vildgjæs, sædvanligt i Par, vækkede de vare Krokodiler ved deres Allarmskrig, alt som vi droge nærmere, og Ørken-Hønen i Masser paa mange Tusinde havde flokket sig sammen og svingede sig i hastig Flugt henover Vandet med frygtblandet Ønske om at slaa sig ned og drikke. Da jeg havde et Skydegevær med mig, fyrede jeg og fældede 6 Stykker med et Skud; men en af de saarede Fugle, som faldt i Vandet i en Afstand af omtr. 120 Alen, blev øieblikkeligt greben af en hvidstrubet Fisk-Ørn, som sad paa et Træ og svævede ned paa Fuglen i yderste Maade ligegyldig ved Geværsmælden. De herværende (Bishareen-)Arabere eie ingen Skydevaaben, følgelig var Lyden af et Gevær ukjendt for Ørken-Vildtet.

Jeg havde dræbt adskillige Vildgjæs til Frokost i Mangel af Flodhestene, da jeg pludselig fornam den sælsomme høit lydende Snorking af disse Dyr bag mig: vi havde passeret dem ubemærkede, som de havde befundet sig under Vandspeilet. Efter en rask omtr. Halvmils Gang, under hvilken Hippopotamus-Skriget flere Gange havde været gjentaget, fik jeg Øie paa 6 af disse forunderlige Dyr, staaende omtrent skulderdybt i Vandet. Der gaves intet Skjul; derfor kunde jeg kun gaa frem over Sandet uden nogen Rimelighed for at kunne snige mig ubemærket ind paa dem; dette bevægede dem til at trække sig tilbage i dybere Vand; men ved min Ankomst inden henved 80 Alen reiste de Hovedet vel op og tilsnorkede mig en uforskammet Velkomsthilsen. Jeg havde min gamle Ceylon-Dobbelt-Rifle No. 10, og efter et fast Sigte paa Tindingen af En, som syntes størst, hørtes Kuglen høilydt smælde paa dens Pandeskal. Aldrig havde vel saadan Bevægelse, som nu, fundet Sted i denne Pøl. Ved Riflesknaldet sank og forsvandt 5 Hoveder lig Stene; men den 6te Flodhest hoppede halvveis ud af Vandet og begyndte, idet den faldt baglængs, en Række voldsomme Anstrengelser, nu paa Ryggen, saa paa den ene Side, kavende i Raseri med alle fire Ben og hævende en Sky af Skum og Vandstraaler i Veiret, derpaa tumlende sig rundt og rundt med sine umaadelige Kjæver vidt aabne, reisende et Svælg paa Vandets hidtil rolige Flade. Et kvikt Skud med venstre Rifleløb frembragte ingen Virkning, eftersom Bestets Bevægelser vare altfor hastige til at forunde mig et stødt Sigte paa Forhovedet. Jeg greb følgelig min trofaste lille Fletcher-Dobbelt-Rifle No. 24, og, springende knædybt ud i Vandet for at faa et Nærskud, fyrede jeg nøiagtig mellem Øinene nær Hovedkronen. Ved Smældet af den lille Fletcher forsvandt Hippopotamen; de ved Bevægelsen frembragte Smaabølger brød sig op paa Sandet, men Vildtet var forsvundet. Da det var mit første Møde med en Flodhest, var jeg ikke sikker paa, om jeg kunde gjøre Fordring paa Seieren. Han var væk, men hvor? Imidlertid, medens jeg grundede paa Tilfældet, hørte jeg en forfærdelig Vandbrusen, og jeg saa 5 Hippopotamer styrtende frem i fuldt Træt gjennem en Del af Pølen, der ikke var dyb nok til at dække dem ovenfor Skulderen. Dette var nær ½ Minuts Gjerning, da de hastigt naaede det dybere Vand og forsvandt i henved 150 Alens Frastand.

Kjendsgjerningen, de 5 Flodhestes Tilbagetog, efterat jeg havde regnet 6 ved Angrebet, lod mig slutte, at min raldende Ven var enten død eller skadeskudt. Jeg tabte derfor intet Øieblik i at følge Hjordens Retning. Knapt havde jeg naaet til det Punkt, hvor de havde forsvundet, inden først et, saa et andet Hoved tittede op og saa atter sank under, indtil En, mere dristig end de øvrige, vovede at vise sig inden 50 Alen og brøle, som før. Atter suste No. 10 gjennem hans Hovedskal og atter begyndte Valsingen og Kampen lig Skovlingen paa en Damper. Dog denne Gang kom den bedøvede Flodhest i sine krampeagtige Anstrengelser saa nær ind mod Stranden, at jeg ligetil tog Livet af den i grundt Vand ved et Forhoved-Skud med den lille Fletcher-Rifle. Af dette Resultat drog jeg den Slutning, at min første Flodhest ligesaa maatte ligge død i dybt Vand.

Araberne, som havde hørt Skudene, havde begyndt at flokke sig sammen til Stedet, og paa hine Mænds Raab, at en Flodhest var dræbt, kom en Vrimmel løbende til Pladsen med deres Knive og Rebe, men andre vendte tilbage til deres Leirested for at hente Kameler og Matte-Sække til at føre Kjød i. I Løbet af en halv Time vare idetmindste 300 Arabere paa Pletten. Flodhesten var ved Hjælp af Reb bleven halet op paa Stranden, og ved Mængdens forenede Anstrængelser var det vældige Lig blevet rullet til Vandbrynet. Her begyndte Kampen; intet Pak af hungrige Hyæner kunde være mere vildt. Jeg gav dem Tilladelse til at tage Kjødet, og i et Øieblik vare et hundrede Knive i Bevægelse; de stredes lig Ulve om Byttet. Aldrig saasnart var Kroppen flaaet, førend Striden begyndte om Kjødet; Folket udgjorde en Masse af Blod, idet Somme stode til op paa Laarene i de dampende Indvolde, brydende med hverandre om Fedtet, medens Mange hakkede hverandre over Hænderne for at naa Godbiderne, hvorom kjæmpedes som om en „bonne bauche“. Jeg forlod den vilde Hob i deres vilde Fraadsen i Kjød og Blod og vendte tilbage til Leiren til Frokosttid, mens Tyrken Hadji Achmet bar endel Flodheste-Stege med sig.

Den næste Morgen spiste min Kone og jeg Frokost paa vor første Flodhest, et Dyr, der var bestemt til vor almindelige Føde udigjennem vor Reise mellem Nilens abyssinske Tilløbsflode. Efter Frokosten slentrede vi nedover til Pølen for at søge efter Flodhesten No. 1. Denne fandt vi med et død, da den havde steget til Overfladen og fløb lig Ryggen af en Skildpadde nogle faa Tommer ovenover Vandfladen. Araberne havde været saa spændte paa Sønderdelingen af deres Bytte, at de ikke havde opdaget deres nye Bytte. Selvfølgelig, saasnart Signalet gaves, fandt en General-Storm Sted, og i en halv Time forefaldt en Scene lig den med Flodhesten No. 2.

Hele Araber-Leiren var i Bevægelse og fuld af Glæde over denne uforudseede Kjød-Forsyning. Kameler, ladede med Kjødmad og Huder, slæbte sig langsomt frem ad Flodens sandige Leie; Kvinderne lod deres lange, skingrende Glædesskrig høre, og vi bleve betragtede som almindelige Velgjørere for at have bragt dem et Forraad god Føde paa denne Mangelens Aarstid.

Om Eftermiddagen satte jeg mit Fiskesnøre istand og strøg ned til Pytten for at fiske. Det var Vanskelighed forbunden med at skaffe Agn; om en Medemark havde man aldrig hørt tale i Nubiens brændende Ørkener, ikke heller havde jeg noget Garn til at fange Smaafisk med; jeg var derfor nødt til at agne med Flodhest-Beiter. Fiskning i saadan Pøl, som Atbaras, var tilstrækkeligt spændende, saasom det var umuligt at gjette paa, hvilket Kreatur skulde modtage Indbydelsen; men Araberne, som ledsagede mig, viste en særlig Iver for at varsle mig imod den Stilling, jeg havde indtaget under en Pilebusk klods ved Vandet, da de gjorde mig forstaaeligt, at en Krokodil høist sandsynligt vilde tage mig istedetfor Agnet; de berettede mig, at Ulykker hyppig havde hændt, naar Folk havde sat paa Flodkanten enten for at drikke med Hænderne, eller selv under Vogtning af deres Gjeder. Følgelig fiskede jeg i nogle faa Fods Afstand fra Randen, og strax fik jeg et Bid. Jeg trak et Slags Abor af omkring 2 Punds Vægt ind. Dette var „Boultien“, en af de bedste af de Nilfiske, den Reisende Bruce omtaler. Inden en kort Tid havde jeg faaet en brav Fiskeret; men hidtil havde intet Uhyre vist mig den ringeste Opmærksomhed. Altsaa forandrede jeg mit Agn, og paa en kraftig Krog, fæstet til en tretvunden Metaltraad, anbragte jeg en lokkende Bid af en Boulte. Agnet var henved 4 Unzer og glinsede lig Sølv. Vandet var taalig klart, men ikke for lyst, og med slig en Lokkemad ventede jeg noget Svært. Min Flydedup var en storformet for Gjeddefiske med Livagn, og dette Civilisations-Tegn havde kun været nogle faa Minuter i Atbaras vilde Vande, da bob! og væk gik det. Jeg havde en meget svær Snelle med 300 Alens Snor, der særlig var gjort for Uhyrer. Ned for Toppen af min Stang, som en Møllesten havde været hæftet ved den, og, da jeg igjen fik Magt over den, afveien gik Linien, og Snellen rullede ikke med en kvik Fisks pludselige Styrt, men med en travende Hests stadige bestemte Fart. Hvad i Verden havde jeg faaet Tag i? Inden faa Minuter vare omtrent 200 Alens Snøre ude, og, da Kreaturet vandrede stadigt, men sagte, besluttede jeg at raabe „Holdt!“ om muligt, eftersom mine Snøregreier vare yderst stærke og min Stang et enkelt Bambusrør. Saaledes tog jeg da et kraftigt Tildrag, hvilket blev besvaret med et haardnakket Modspænd, en Rystning, og paanyt reves min Fiskestang pludseligt ned til Vandbrynet. Tilslut efter den voldsomste Fremfærd begyndte jeg at vinde slak Line ind, da min ubekjendte Ven havde vendt sig ind imod mig, og, idet jeg atter en Gang satte en alvorlig Stopper for ham eller hende, altsom det maatte befindes, bemærkede jeg en stor Hvirvel i Vandet omtrent 20 Alen fra Stangen. Snøret kunde holde, hvad det skulde være, og jeg drog saa mægtigt paa min Modstander, at snart var Afstanden mellem os mindsket; men Vandet var overordentligt dybt; Banken steil, og han var endda usynlig. Tilsidst efter megen Stræven og Modstand begyndte han at komme tilsyne. Jeg stirrede ned paa Vandet for at undersøge mit nye Bekjendtskab, hvorpaa jeg skjelnede en underlig Skabning, en Mellemting mellem et Vognhjul og en Styrtebads-Indretning. Inden nogle faa Øieblikke bragte jeg til Overfladen en umaadelig Skildpadde i vel paakroget Tilstand. Jeg var af samme Følelse, som den gamle Dame, der vandt en Elefant i et Lotteri. At jeg havde ham, var sikkert; men hvad var vel at gjøre ved min nye Fange? Den var idetmindste af 100 Punds Vægt og Randen var steil samt bevoxet med Busker; saaledes var det umuligt at landsætte Uhyret, som nu stred og dykkede med den Møllesten-Vægt, dets første Ryk havde ladet formode. En Gang forsøgte jeg Harpunen, men dette sikre Vaaben, der havde landdraget mangen en Fisk i Skotland, sprang paa Skildpaddens haarde Skjæl, og jeg var hjælpeløs. Min Araber kom mig nu til Hjælp og fik med et Ende paa Kampen. Fattende Snøret med begge Hænder, fuldkommen ligegyldig ved al min Modsigelse (som han ikke forstod, da jeg talte Engelsk), halede han hastigt vor Skildpadde til Overfladen og holdt den, modstræbende og skjærende sin Gabrad, tæt ind til den bratte Helding. Inden faa Øieblik slappedes Snøret, og Skildpadden forsvandt. Striden var forbi! De skarpe hornede Kjæver havde bidt den tretvundne Messingtraad saa ret over, som om den var bleven overskaaren med Saxe. Mine Skildpadde-Suppe-Forhaabninger vare svundne.

Til Jagttagelse for Armeekommandoen og Vedkommende.

(Indsendt).

Der har indsneget sig en betydelig Feiltagelse i Statskalenderen for 1869, — som man bør søge forandret i den næste udkommende for 1871.

1. 1ste akershusske Brigade har ikke aktive:
   31 Kapteiner (Kompagnichefer), men
   18 Kapteiner (Kompagnichefer),
   8 Landværns-Divisionschefer og
   4 Kvartermestere.
2. 2den Brigade har ikke:
   37 Kapteiner (Kompagnichefer), men
   18 Kompagnichefer,
   8 Landværns-Divisionschefer og
   4 Kvartermestere.
3. Trondhjemske Brigade har ikke:
   29 Kapteiner (Kompagnichefer), men:
   17 Kompagnichefer,
   8 Landværns-Divisionschefer og
   4 Kvartermestere.
4. Bergenske Brigade har ikke:
   33 Kapteiner (Kompagnichefer), men:
   18 Kapteiner (Kompagnichefer),
   8 Landværns-Divisionschefer og
   4 Kvartermestere.
5. Kristianssandske Brigade har ikke:
   32 Kapteiner, men
   17 Kompagnichefer,
   8 Landværns-Divisionschefer.
   4 Kvartermestere.

---

6. Artilleribrigaden har ikke:
   8 Oberstløitnanter (Bataljonschefer) og
   27 Kapteiner (Batterichefer), men
   5 Oberstløitnanter (Bataljonschefer),
   12 Kapteiner (Batterichefer) og
   11 Stabskapteiner.
7. Ingeniørbrigaden har ikke aktive:
   4 Majorer,
   3 Stabskapteiner og
   5 Premierløitnanter, men
   2 Majorer,
   2 Stabskapteiner og
   4 Premierløitnanter.

For ikke at forvilde, maa det være hensigtsmæssigst at befølge den forhen brugte Fremgangsmaade og benytte Benævnelsen „Surnumerære Officerer i Brigaden“ for de Officerer, som ikke gjøre aktiv Tjeneste i Brigaderne.

At indføre Invalider under aktive Numere synes mindre passende.

Foranstaaende tror man kan være til Antydning for Fremtiden.

Er politiske Bevægelser skadelige eller gavnlige for Sundheden?

Den saavel poetisk som prosaisk, saavel europæisk (?) som amerikansk, saavel „skandinavisk" som „morgenbladisk" bekjendte Mand fra Vesinæs, der optræder snart under præstelig Forklædning, snart under et snart under et andet Forfattermærke, har for en Tid siden som „Romsdalskorrespondent" til det norsk-amerikanske Blad „Skandinaven" (for 7de Juli d. A.) givet tilbedste en Krønike om en ung Bondegut, som skulde være henfalden til jaabækianske Grublerier over Landets Opkomst osv. og endte paa Sindssygeasylet. Denne Historie, der leveredes med det fornødne Udstyr af Biomstændigheder og ledsagedes med den bekjendte Historie om Manden, som blev straffet, fordi han puffede en Fyr ud i Veigrøft under en Trætte om en jaabæksk Ytring i „Folketidenden", var ogsaa forsynet med en Henvisning til den bekjendte, lærde Historiker Buckle, der efter Vestnæsmandens Sigende etsteds i et Værk om den franske Revolution skal have bemærket, at Sindssygdommene tiltog i en mærkelig Grad under Revolutionsaarene. „Romsdalskorrespondenten" mener, at den jaabækske og hele den nyere frisindede nationale Retning i vort Land er en Ytring af politisk Vanvid (!) og selvfølgelig vil kræve mange slige Ofre, som de nævnte, til vore Fængsler og Galehuse. — Sligt Galimatias kan man altid forundre sig over kunde finde Rum i en amerikansk Avis. Men mere maatte man forundre sig over, at det først bagefter i det Væsentlige Ord til andet stod at læse i merbemeldte Vestnæsmands „30aarige Domæne" Morgenbladet, der dog ellers har havt ikke alene Prioritet, men formelig et Privilegium paa at „tilgodegjøre" sit Publikum med deslige vanvittigt Tøi. Om Morgenbladet imidlertid end ikke dennegang havde Æren af at være det eneste og første Blad til at kaste ud slige Stinkpotter paa sine gamle Arvefiender, Storthingsmajoriteten og den frisindede Presse osv., saa tog Forfatteren i Morgenbladet dog sin Mon igjen ved at pynte lidt mere paa Historien og ved at forsyne den med nogle yderligere, antagelig ægte vestnæsiske Betragtninger over denne politiske Friheds- og Nationalitetsbevægelse, der styrede lige lukt paa Gaustad Sindssygeasyl. Ogsaa i Morgenbladet var den ædle og lærde Frihedsmand Buckles Navn paaberaabt som den videnskabelige Autoritet for, at Folket i mængdevis maatte vandre i Sindssygeasylernes Tvangstrøie, dersom man befriede dem fra den bureaukratiske Tvangstrøie og lod den politiske Frihedsbevægelse have sin Gang under Sverdrups og Meningsfællers Fane. Det er paa Buckles og Videnskabens Vegne jeg finder mig opfordret til at nedlægge min Protest mod den Benyttelse, som den travle Forfatter har gjort af hans Navn, især da han lader til at kjøre om med Buckle allevegne, baade paa skandinaviske og paa morgenbladiske Expeditioner. Enhver, som har læst et Blad af Buckles Værker, ved, at han er en varm og ubetinget Ven af den videstgaaende Frihed, og at hans Navn derfor fortjener at reddes fra slige Hænder som Romsdalskorrespondentens. Men da jeg læste denne Buckle tillagte Ytring om, at de politiske bevægede Tider, saaledes som den franske Revolutions, skulde fremkalde hyppigere Sindssygdomme, syntes dette mig at stride ikke alene mod Sagens egen Natur; men jeg syntes ogsaa at erindre et stik modsat Udsagn af en anden lærd Mand. Endelig har det lykkedes mig at finde, hvad jeg søgte. I Fortalen til den berømte Filosof Imanuel Kants Bog „Om Sindets Kraft" heder det nemlig: „Hvor ofte ere ikke de sværeste Sygdomme blevne helbredede alene ved Sjælens Glæde, Opløftelse eller Opvækkelse! Krøsus's Søn, hvis Tunge længe havde været lammet, fik Mælet igjen, da man vilde dræbe hans Fader. Pinel bemærkede, at en Mængde Mennesker, der i Rækker af Aar havde været svage og sygelige, ved den almindelige Lidenskabelighed, som den franske Revolution førte med sig, bleve sunde og stærke, og at i Særdeleshed de fornemme ogørkesløse Stænders sædvanlige nervøse Onder aldeles forsvandt."

Kristiania, den 14de September 1869.

Det spanske Blad Correspondencia meddeler, at der nu i de høiere Kredse tales om en ny Thronkandidat, nemlig Dronning Viktorias Søn, Hertugen af Edingburgh. Marskalk Prim, som har opholdt sig flere Uger i Vichy, vil om et Par Dage vende tilbage til Madrid, og man vil vide, at Opholdet ved dette Badested ikke blot har havt en gavnlig Indflydelse paa Marskalkens Sundhed, men at dets Følger ogsaa vilde være heldbringende for Spanien ved at gjøre Ende paa den foreløbige Regjering. Denne Regjering har store Vanskeligheder at bekjæmpe, blandt hvilke Opstanden paa Kuba ikke hører til de mindste. Alle Rygter om en godvillig Afstaaelse af denne Juvel i den spanske Krone modsiges med Bestemthed. Man har tvertimod i Sinde at lade endnu en Expedition afgaa, hvis det Troppekorps paa 10,000 Mand, som for Øieblikket indskiber sig i Kadix, ikke skulde være tilstrækkelig til at kue Opstanden. Den spanske Regjering skal tillige have underrettet Kabinettet i Washington om, at hvis det erkjendte Kuba som krigførende Magt og understøttede Opstanden, vilde Spanien ikke anse sig forpligtet ved den i Paris sluttede Traktat, men strax udfærdige Kaperbreve.

Den spanske Regjering gaar frem med Strenghed mod de Biskoper, som negtede at skride ind mod de Geistlige, der deltoge i den karlistiske Opstand. 13 Biskoper skulle dømmes af Statsraadet, 3 af Landets Høiesteret. Le Nord har modtaget Telegrammer baade fra Madrid og New-York, som indeholde Oplysninger om de før omtalte Troppesendelser til Kuba. Fra Madrid meddeles, at den spanske Regjering har faaet Underretning om, at den offentlige Mening i Fristaterne udtaler sig saa stærkt for Oprørerne, at Præsidenten ikke længe vil kunne negte at anerkjende dem som krigførende Magt. Ifølge det fra New-York indløbne Telegram har Udenrigsministeren endog sagt til flere af de fremmede Hoffers Repræsentanter, at Regjeringen ikke vil oppebie Kongressens Sammentræden, men ufortøvet gjøre Oprørerne denne vigtige Indrømmelse. Efterretningen er ingenlunde usandsynlig, men maaske staar den dog i Forbindelse med de Skridt, som en amerikansk Agent nys har foretaget i Madrid, for enten at underhandle om Kjøbet af Antillerne eller ialfald om disse Øers Emancipation. Dette Skridt har maaske bevæget den provisoriske Regjering til at gjøre en Kraftanstrengelse for at bevare denne vigtige Besiddelse.

Fra Kronstadt meddeles, at der er nedsat en Kommission for at undersøge Forholdet ved Panserbatteriet „Kreml"s Sammenstød med Fregatten „Oleg", et Sammenstød, som havde Fregattens Undergang til Følge, og hvis nærmere Omstændigheder vi allerede for nogen Tid siden have omtalt. Undersøgelsen vil først begynde den 12te September, til hvilken Tid „Kreml" vil være vendt tilbage til Kronstadt.

„Den russiske Invalid" indeholder følgende ret mærkelige Dagsbefaling, udfærdiget i Novotcherkask til de donske Kosakker af Storfyrst Alexander: „Overensstemmende med Hs. Maj. Keiserens min ophøiede Faders Ønsker er jeg, der længe har æret Eders Tapperhed, kommen til Eder, ledsaget af min Hustru, Storfyrstinden, og overalt ved den fredelige Donflods Bredder har man modtaget os med Kjærlighed og Hengivenhed ... Tapre, donske Kosakker! Ligesom min ophøiede Fader sætter sin Stolthed i at være Eders Hetman, saaledes er jeg ogsaa stolt af at beklæde den samme Værdighed. Gid det krigerske Mod, som I have arvet af Eders Forfædre, maa forplante sig hos Eder til de seneste Slægter! Jeg, saavelsom enhver af Eder, venter med Utaalmodighed paa Leiligheden til ved nye Bedrifter at retfærdiggjøre vor høitelskede Monarks store Tillid og det hele russiske Riges Forhaabninger." Fra St. Petersborg skrives under 2den ds, til Corr. Havas; „De foruroligende Rygter, som cirkulere om Keiser Alexanders Helbredstilstand, ere ifølge de officielle Blade ugrundede. Det er imidlertid rigtigt, at Czaren i Livadia har faaet Anfald af Melankoli, idet der hengaar hele Dage, i hvilke han vægrer sig ved at se Nogensomhelst; men denne Tilstand er ikke synderlig forskjellig fra hans sædvanlige, og den hele Forværrelse bestaar i en let Forkjølelse. Det var dog mere end nok til at bevæge flere Guvernører i Provindserne til at paradere med en Iver, som kunde falde i Øinene, idet de befalede, at der skulde afholdes kirkelige Høitideligheder og foretages offentlige Bønner for Keiserens Helbredelse. Denne Demonstration har dog gjort fuldstændig Fiasko, og da den har vakt stor Misfornøielse ved Hoffet, gjør man sig nu al Umage for at gjendrive de fortrædelige Rygter, som ethvert af de to Partier, det tyske og det moskovitiske, vil udnytte til sin Fordel."

Den amerikanske Krigsminister, General Rawlins, er ifølge et transatlantisk Telegram af 7de død af et Slagtilfælde; han var kun 38 Aar gammel. Et indløbet Telegram meddeler, at General Sherman midlertidig har overtaget Krigsministeriet.

Den 6te ds. er den internationale statistiske Kongres bleven aabnet i Haag med Prinsen af Oranien som Æerespræsident. Prinsen saa sig imidlertid ikke istand til at overvære det første Møde, og Kongressen aabnedes derfor af Indenrigsminister Fock, som er Præsident i den ledende Komite. Det er syvende Gang, at denne Kongres træder sammen; første Gang var den samlet i Brüssel i Aaret 1853, og det er Belgien, som har Æren af at have kaldt den tillive. Kongressen har delt sig i 5 Sektioner, nemlig for 1) Statistikens Theori og Anvendelsen af de statistiske Data; 2) den civile og kommercielle Justitses Statistik; 3) Finantserne; 4) Fiskeri og Handel og 5) Europas transatlantiske Besiddelser.

Befordringer og Afgang. Under 8de ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne: Sognepræst i Lærdals Præstegjeld under Indre Sogns Provsti i Bergens Stift Henning Frimann Dahl til Sognepræst i Haabøls Sognekald under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift; Lærer ved Stordøens Skolelærer-Seminarium Herman Smith Thorvildsen til Sognepræst i Rendalens Sognekald under Nordre Østerdalens Provsti i Hamars Stift; Kand. theol. Gerhard Armauer Lampe til Stiftskapellan i Tromsø Stift; Sorenskriver i Søndre Østerdalens Sorenskriveri Philip Henrik Hansteen til Sorenskriver i Solørs Sorenskriveri; Underretssagfører Christian Fredrik Brøgger til Byfoged i Aalesund; Foged og Sorenskriver i Varanger Christian Collett Kjerschow til Stiftamtmand i Tromsø Stift og Amtmand i Tromsø Amt; Distriktslæge i Østlofotens Distrikt i Nordlands Amt Frederik Christian Amalius Hirsch til Distriktslæge i Karmøens Distrikt i Stavangers Amt; Undertoldbetjent i Kristiania Tolddistrikt Hans Eilert Thorkildsen til Overtoldbetjent i samme Distrikt; Chefen for Søndmøre Bataljon under Trondhjemske Infanteri-Brigade, Major Jonas Severin Dessen til Chef for Hedemarkens Bataljon under 1ste Akershusske Infanteri-Brigade; Kaptein og Chef for Nordnæs Kompagni af Bergens borgerlige Artilleri-Bataljon Frederik Krogh Beyer til Kommandør for bemeldte Bataljon; Sekondløitnant og Adjutant ved Stavangers borgerlige Infanterikorps Hans Sigvardt Arentz til Kaptein og Chef for bemeldte Korps, og Kapteinløitnant i Marinen Oluf Valeur til Indrulleringschef i Kristianssands Distrikt, hvorhos Indrulleringschef i det forrige Kristianssands Distrikt Christian Jacob Fasting er meddelt Bestalling som Indrulleringschef i Arendals Distrikt.

— Under s. D. ere efternævnte ved den kgl. norske Krigsskole uderaminerede Kadetter naadigst udnævnte til surnumerære Sekondleitnanter i de nedenfor nævnte Brigader, saaledes, at de af dem, der gives Ansættelse i Infanteri-Brigaderne, naadigst reserveres Adgang til anden Ansættelse efter Ønske i Henhold til kgl. naadigst Resolution af 20de Februar 1838 Litr. D, nemlig:

1. N. P. E. Kolderup i 2den Akershusske Infanteri-Brigade med Ancienneteт fra 1ste August 1869.
2. J. C. B. Ebbesen i 2den Akershusske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 2den August 1869.
3. J. J. Iversen i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 3die August 1869.
4. J. P. Lein i Trondhjemske Infanteri-Brig. med Anciennetet fra 4de Aug. 1869.
5. C. L. F. Sandberg i 2den Akershusske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 5te August 1869.
6. C. A. Larsen i Kavalleri-Brigaden med Anciennetet fra 6te August 1869.
7. J. Hansen i 1ste Akershusske Inf.-Brigade med Anciennetet fra 7de Aug. 1869.
8. F. H. Aubert i Trondhjemske Infanteri-Brig. med Anciennetet fra 8de Aug. 1869.
9. O. W. Gjerdrum i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 9de August 1869.
10. J. H. Wessel i Trondhjemske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 10de August 1869.
11. N. S. D. Eckhoff i 2den Akershusske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 11te August 1869.
12. J. Normann i 2den Akershusske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 12te August 1869.
13. S. T. S. Bonnevie i Kristianssandske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 13de August 1869.
14. K. K. H. Døscher i Bergenske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 14de August 1869.
15. M. H. Magnus i 2den Akershusske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 15de August 1869.
16. R. E. W. Steen i Kristianssandske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 16de August 1869.
17. J. Kokkinn i Kristianssandske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 17de August 1869.
18. J. N. Pettersen i Bergenske Infanteri-Brigade med Anciennetet fra 18de August 1869.
19. A. J. Schjelderup i Kavaleri-Brigaden med Anciennetet fra 19de August 1869.

— Under s. D. ere følgende Avancements og Forsættelser foregaaede

A. i 2den Akershusske Infanteri-Brigade:

1. Chefen for det forhenværende Slidreske Kompagni af Valderske nationale Musketerkorps, nu 4de Kompagni af Valders Bataljon, Kaptein S. B. M. Mejdell forsættes naadigst til Chef for 3die Kompagni af Numedals Bataljon.
2. Chefen for 4de Kompagni af Hallingdals Bataljon Kapt H. O. F. Heyerdahl forsættes naadigst til Chef for 2det Kompagni af Numedals Bataljon.
3. Chefen for den forhenværende 3die Division af Akershus Landværns-Bataljon, nu 2den Division af Valders Bataljon, Kaptein L. C. E. Seip udnævnes naadigst til Chef for 4de Kompagni af Valders Bataljon.
4. Chefen for den forhenværende 3die Division af Buskeruds Landværnsdivision, nu 2den Division af Numedals Bataljon, Kaptein J. W. K. Danchertsen udnævnes naadigst til Chef for 4de Kompagni af Hallingdals Bataljon,
   — samtlige foran nævnte til Kompagnichefer befordrede eller til Chefer for andre Kompagnier forsatte Kapteiner med Forpligtelse til at finde sig i de Dispositioner, som maatte blive tagne med Hensyn til Chefsgaarde for deres Embeder.
5. Chefen for 1ste Division af Numedals Bataljon Kaptein J. C. Sang forsættes naadigst til Chef for 2den Division af Valders Bataljon.
6. Kvartermester ved Numedals Bataljon, Kaptein J. L. Boss udnævnes naadigst til Chef for 1ste Division af samme Bataljon.
7. Kvartermester ved Kristiania Bataljon, Kaptein J. Erichsen udnævnes naadigst til Chef for 2den Division af Numedals Bataljon.
8. Premierløitnant i Brigaden, for Tiden tjenstgjørende Premierløitnant i Generalstaben, O. T. J. Schnitler udnævnes naadigst til Kaptein og Kvartermester ved Kristiania Bataljon, hvorhos han lige naadigst beordres til fremdeles og indtil Udgangen af indeværende Aar at tjenstgjøre som Premierløitnant i Generalstaben.
9. Premierløitnant og Kvartermester ved Norske Jægerkorps, surnumeræт Premierløitnant i 2den Akershusske Brigade, M. R. Arneberg udnævnes naadigst til Kaptein og Kvartermester ved Numedals Bataljon.
10. Premierløitnant ved Norske Jægerkorps, surnumeræт Premierløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade, H. C. H. Grüner ansættes igjen i virkeligt Numer i Brigaden.

B. I Kristianssandske Infanteri-Brigade:

1. Sekondløitnant T. L. D. Aas udnævnes naadigst til Premierløitnant i Brigaden.
2. Surnumeræт Sekondløitnant i Trondhj. Infanteri-Brigade C. A. Krefting udnævnes naadigst til virkelig Sekondløitnant i Kristianssandske Infanteri-Brigade med Behold af havende Officers-Anciennetet af 12te August 1868.

Kristiania Borgerkorps. Under 8de ds. ere følgende Avancements og Forsættelser foregaaede ved Kristiania borgerlige Infanterikorps:

1. Premierløitnanterne L. Weltzin og J. M. F. Andresen udnævnte til Kapteiner og Kompagnichefer
2. Sekondløitnanterne A. Sommero og L. Falkenberg udnævnte til Premierløitnanter, og
3. Kommandersergeant C. Lunde, Furer S. T. N. Andvord samt Underofficer C. Schlytter udnævnte til Sekondløitnanter.

Afskedigelse. Under 8de ds. ere efternævnte ifølge Ansøgning meddelte Afsked i Naade fra deres indehavende Embeder: Sognepræst til Drøbaks Præstegjeld under øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift J. H. Gude fra 1ste Januar 1870 med aarlig Pension 600 Spd.; Sognepræst til Søgne Præstegjeld under Torrisdals Provsti i Kristianssands Stift P. Bjørnson med aarlig Pension 500 Spd.; Kaptein og Chef for Stavangers borgerlige Infanterikorps N. Ramsland; Kapteinerne og Kompagnicheferne ved Kristiania borgerlige Infanterikorps H. Munthe Kaas og H. H. L. Holtermann samt Sekondløitnant ved bemeldte Korps B. Petersen.
— Under s. D. er Sognepræst til Nissedals Præstegjeld under øvre Telemarken vestfjeldske Provsti Kristianssands Stift F. A. O. C. Hussher entlediget fra bemeldte Embede med aarlig Pension af 200 Spd., hvilken Pension kun vedbliver, indtil anderledes maatte vorde naadigst bestemt.

Konsuler. Under 8de ds. er N. M. Peterson naadigst anerkjendt som keiserlig fransk Konsularagent i Moss og Soon, og hidtilværende dansk Konsul i Kristiania S. C. Andresen som kgl. dansk Generalkonsul sammesteds.

Udvandring. Med Ankerliniens Dampskib „Scandinavia" afgik i Eftermiddag omkring 100 Emigranter til Amerika.

Kongsberg Sølvværk. I 10de Bergmaaneds 1ste Uge er fra Armen og Kongens

Gruber til Smeltehytten indleveret 179 Mrk. 8 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 19 Mrk. 3 Lod gediegent Sølv.

Jaabæk og Bondevennerne. „Nedenæs Amtst." indeholder følgende: Fra Vegaardsheien har man velvillig tilsendt os Afskrift af Bondevenforeningens Protokol. I et Møde, afholdt den 3die Juli sidstl., debatterede man meget livlig en 3 a 4 Timers Tid om, hvorvidt man skulde yde Bidrag til en Hædersgave for S. Jaabæk. Endelig kom Pluraliteten til det Resultat, at Foreningen burde bidrage med 2 Speciesdaler, som blev at tilstille Maler Kasterud i Mandal. En liden energisk Minoritet, bestaaende af 5 Medlemmer, forlangte tilføiet Protokollen sin Misnøie med denne Anerkjendelse af Jaabæks Virksomhed. Minoriteten fandt, at Hr. Jaabæk endnu intet Landsgavnligt havde gjort, og at man burde vente med Hædersbevisninger, til man fik se Frugterne af Agitationen. — Samme Blad giver Jaabæk en skarp Tilrettevisning i Anledning af hans usande Fremstilling i sin Folketidende af Voteringen over hans Forslag om Optagelse af Navnelisterne ved Afstemninger. „Sagen var den, skriver „Ned. Amtst.", at Jaabæks Forslag var upraktisk. Det gik ud paa, at Referenterne og Hurtigskriverne skulde optage Navnefortegnelsen. Men Kandidat Cappelen, Formanden for Hurtigskriverne, erklærede rent ud, at Sagen ikke med nogen Grad af Sikkerhed lod sig udføre paa denne Maade. Og Enhver, der ikke vil forvrøvle Faktum, maa da ogsaa kunne indse, at det var aldeles umuligt for Hurtigskriverne at optage en tilnærmelsesvis rigtig Navnefortegnelse over en Forsamling af 111 Mænd i det Øieblik Repræsentanterne staar eller sidder under Voteringerne. Og et upaalideligt Voteringsapparat er isandhed værre end intet. Det var fordi man indsaa Umuligheden af at faa en nøiagtig Fortegnelse, Noget, som Hr. Cappelen og Hurtigskriverne gjentagende ytrede, at man modsatte sig dette Hr. Jaabæks Forslag".

Fortidslevning. Fra Laurvig berettes: Under Gravning ved Bassinet for den nye Vandledning i en Høide af vel 300 Fod over Havfladen har man fundet forskjellige Fortidslevninger, deriblandt Østersskjel og andre Muslingskjel i store Lag saagodtsom overalt, hvor Gravning foretoges i denne Høide og i en Dybde fra Jordskorpen af mellem 4 og 8 Fod. Ligeledes har man i en tilstødende liden Haug under Arbeidet fundet: 1 Sværd, 1 Øre med Spyd og 1 Hestebidsel, samtlige sidstnævnte Oldsager vare meget medtagne af Rust; Sværdet fandtes brukket i 3 Dele og viste der sig Mærker af dybe Hug i samme. De fornemste af disse Gjenstande ere formentlig indsendte til Universitet.

Komiteen til Fremme af en Jernbaneforbindelse mellem Throndhjem og Sundswall har konstitueret sig og valgt til Formand Stiftamtmand Motzfeldt, til Sekretær Kaptein Hielm.

Bjørnejagt. Namdals Tid. beretter: I forrige Uge blev en Bingse, der havde en Unge med sig, skudt i Skoven mellem Vangsund og Selnæs af en engelsk Turist ved Navn Gerard Ferrand. Den øvrige Jæger fortsatte sin Jagt Dagen efter og saa 4 Bjørne, 1 stor og 3 mindre i Følge, uden dog at være heldig nok til at komme paa Skud paa dem. Hr. Ferrand er bevæbnet med en toløbet Rifle, hvormed han efter Forlydende skal kunne skyde 20 Skud i Minutet.

Hammerfest har nu faaet sit nye Vandværk færdigt og har derved skriver „Finmarksp." faaet en saa fuldkommen Beskyttelse for at Byen ikke skal tilintetgjøres ved Ildsvaade, som det formentlig for Tiden staar i menneskelig Magt at give. Man har været Vidne til den forbausende Kraft og til den Masse Vand, der kan udslynges gjennem Brandslangerne, og for kort Tid siden skal det have vist sig, da man en Nat ganske uformodet gav Vagtmandskabet Brandsignal, at Udrykningen med Materiellet og Paaskruning af Slanger kuns medtog 5—6 Minuter.

Beskades Grafitbrud, hvorom man for kort Tid siden havde store Forhaabninger, skal ifølge „Finmarksp. være nedlagt.

En Døvstum kureret af Bachus. (Stvg.) At Betleriet optræder med de mest forskjellige Aarsager, sande og usande, til Støtte for Forretningen, er en bekjendt Sag; sjeldnere er det dog, at Vedkommende griber til at anstille sig døvstum for at vække en desto større Medlidenhed, maaske for endel formedelst det meget vanskelige i en saadan Rolles heldige Udførelse. Et saadant Tilfælde foreligger her imidlertid nu. En Person, der angiver sig at hedde Ludvig Thorsen Lund og antagelig er hjemmehørende i Aremark Præstegjeld, har opholdt sig i Stavanger nogle Dage og betlet, uden at man har fundet noget særegent ved ham, naar undtages at han var døvstum. Antagelig for Bekvemmeligheds Skyld var han forsynet med en Lommebog, hvori Giverne antegnede de Gaver, som de ydede ham; paa denne Maade havde han lettere for at gjøre sig forstaaelig. Igaaraftes (den 7de) havde Fyren imidlertid taget sig en Taar over Tørsten, hvilket vistnok maa være et probat Middel til at sætte Snakketøiet igang; thi han faldt pludselig ud af sin Rolle som Døvstum og gav til almindelig Forbauselse paa en fyndig og eftertrykkelig Maade tilkjende, at han baade hørte og talte ligesaa godt som nogen Anden, da han viste sig brutal og gjorde adskilligt Spektakel, hvorfor han blev indsat i Varetægtsarrest. Men da Fyren idag skulde løslades af Arresten, havde han imidlertid tabt baade Hørelse og Mæle og var atter den Døvstumme, hvorfor Politiet fandt det passende indtil videre at indlogere ham paa Arbeidsanstalten.

Skrøbeligt Hus. (Stav.-Amtst.) En Dag i forrige Uge arbeidede 2 Tømmermænd i et Materialhus ved Strømstenen her i Byen, og som de skulde se til, begyndte Huset — der bestod af en teglækket Halvtagsbygning — at falde ned, hvorfor de søgte at komme ud inden det var for sent. Dette lykkedes ogsaa for den ene, medens Taget faldt lige ned paa den anden. Uagtet man skulde tro, at han derved var bleven ganske lemlæstet, slap han, mærkeligt nok, ganske taaligt derfra, idet den Del af Taaget, som stødte mod hans Hoved og Skuldre, var saa daarligt befæstet, at den løsnede og lettedes op, saa at Mandens Overkorp kom ud gjennem Taget, der faldt ned paa Marken. Kun den ene Fod kom i Klemme, men hverken denne eller noget andet Lem blev brudt. Manden var dog saa medtagen, især af Tagets Fald mod Ryggen, at han maatte undergives Lægebehandling, men han er nu saa meget til Bedring, at der er godt Haab om, at han snart vil blive rask igjen.

Oberstløitnant Nybløus af den svenske Armee skal reise til Schweitz for at indhente Underretning om det der brugelige militære Undervisningsvæsen.

Den bekjendte amerikanske Ingenier Jon Ericson har sendt sine brandlidte Landsmænd i Gefle den storartede Gave af 10,000 Franks.

Suezkanalen. I Holland har der dannet sig et stort Kompagni med Prins Henrik i Spidsen for at faa istand en Dampskibsforbindelse gjennem Suez fra Holland til Ostindien. Ogsaa et nordamerikansk Dampskibsselskab er stiftet til Fart paa Ostindien og Kina.

Amerikansk Tidsskrift „For Hjemmet". Under nævnte Titel indbyde vore Landsmænd Lyder Siewers, G. Landmark og Kn. Berg i „Fdrl. og Emigr." paa et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning til en Pris af 2 Dollars aarlig.

Borax anvendt som Vaskemiddel. I Holland og Belgien, hvor som bekjendt en sjelden smuk Vask leveres, bruges istedetfor Soda raffineret Borax. Der anvendes en Mundfuld af dette pulveriserede Salt til omtr. 46 Potter kogende Vand. Herved kan omtrent den halve Sæbe spares. I alle større Vaskeanstalter bruges denne Fremgangsmaade. Til Vaskning af Muslin, Batist osv. bliver mere Borax anvendt. Til Stivetøi er en stærk Opløsning af Saltet nødvendigt. Borax har ingen uheldig Indflydelse paa Tøiet; den gjør desuden det haardeste Vand blødt. Den tjener til Rensning af Haar og er et fortræffeligt Tandpulver. I varme Lande anvendes Boraxen i Forbindelse med Vinsyre og dobbelt kulsurt Natron til en kjølende Drik. — Som bekjendt vil en god Thee ei kunne koges, naar man har haardt Vand. En liden Theske knust Borax til en almindelig Kjedel Vand afhjælper denne Mangel.

Et og Andet.

Et stort Firma i New-York, Bawen Beckman & Co., der handlede med Manufakturvarer en gros, er i disse Dage falleret med en Passiva af over 3 Mill. Doll. Fallissementet er en Følge af Uldvarernes Falden i Pris.

En Kjæmpekanon blev nylig lykkelig landet i Fort Monroe, Virginia. Den er støbt i Pittsburg, veier 57 Tons og Aabningen er 20 Tommer i Diameter. Med denne Kanon vil kunne udskydes Kugler af 1100 Punds Vægt.

Kunstig Brønd. I St. Louis er i disse Dage bleven fuldført en artesisk Brønd, der er den dybeste i Verden. Den er 3800 Fod eller to Tredjedele af en Mil dyb.

Central Pacifikjernbanens Indtægt for Juli Maaned udgjorde ifølge „F. og E." 579,000 Doll., hvilket er 25,000 Doll.s mere end i Juni. Aarsindtægten, bedømt efter hvad Indtægterne have været i de 3 sidste Maaneder, vil komme til at blive ca. 7 Mill. Doll., hvoraf de 3 Mill. ville blive Nettofortjeneste. Union Pacifikbanens Indtægt i de 3 sidste Maaneder beløber sig til 1,773,154 Doll.

Forretningerne ved New-York Posthus. To Betjente ere uafbrudt den hele Dag beskjæftigede med at sælger Frimærker for Beløb under 1 Doll., og hver af dem sælge gjennemsnitlig for 1000 Doll. om Dagen. Man kan heraf bedømme Forretningernes Omfang.

Familien Bonaparte. Et parisisk Blad gjør opmærksom paa, at da Massenas Statue blev indviet i Nizza, vare alle Heltens nære og fjerne Paarørende indbudne og mødte, medens der til Napoleon den Førstes hundredaarige Fødselsdag i Ajaccio med Undtagelse af Keiserinden og Keiserprinsen ikke var en eneste af Familien Bonaparte tilstede, paa Grund af at de ikke vare indbudne. Bonapartes Familie bestaar nu af følgende Medlemmer: Keiser Napoleon den Tredie og hans Søn; Fyrsten af Canino, tidligere Vicepræsident for den romerske Republik, og hans Børn: Lucian, Kardinal, Napoleon, Ordonnantsofficer hos Keiseren, Prinsesserne Julie, Charlotte (Grevinde Primoli), og Marie (Grevinde Campello Gabrielli); endvidere Louis Lucian, Senator, hvis Hustru bor i Ajaccio; Pierre Bonaparte og hans Børn, Prins Roland og Prinsesse Jeanne; Antonie Bonaparte, hvis Datter er gift med Grev Valentine, tidligere Indenrigsminister i den romerske Republik; endelig Prins Napoleon og hans Børn samt Prinsesse Mathilde.

Østers-Statistik. Paa Grund af den uhyre Mængde Østers, der hvert Aar fortæres, skulde man tro, at dette prægtige Skaldyr tilsidst maatte uddø. Herfor behøver man imidlertid ikke at nære nogen Frygt, hvilket følgende Kjendsgjerning tilfulde bekræfter. Ved en nylig stedfunden Udstilling i London University College saaes en Del Østersæg under et Forstørrelsesglas, og af en løselig Beregning fremgik det, at en eneste Østers frembringer 1,200,000 Unger. Hvis disse alle levede til de bleve spiselige, vilde de fylde 1200 Fade. Naar ingen Hindring kom i Veien for den stærke Forplantning, vilde Oceanet være for lidet til at rumme blot Østerserne. Men ogsaa derfor er der sørget; der gives nemlig Myriader af sultne Havbeboere, der ligesom Menneskene anse Østers for en Lækkerbidsken og derfor fortære de overflødige af dem.

Luftsyn. Fra det nordøstre Upland skrives til „Upsalaposten": Onsdag den 9de ds. Kl. 9 Aften iagttoges et Meteor, der gik i Retning fra NV. til SO. Det frembragte en saa stærk Lysning, at alle Gjenstande, som befandtes i Nærheden, syntes stærkere oplyste end ved det klareste Solskin. Det varede omkring 8 a 10 Sekunder og i ½ Minut efterat Lysningen havde ophørt hørtes der et stærkt og i flere Sekunder vedvarende Bulder, som lignede Torden. Beretteren siger, at han aldrig ved at have seet et saa stærkt Lysskin. Han kunde paa 50 a 60 Alens Afstand tælle Spigerne i Dørene til en Udhusbygning, imod hvilken han stod vendt, da Luftsynet viste sig. Det samme Syn skal være iagttaget i flere Miles Omkreds og har hos Flere vakt Lysten til at søge efter Meteorstene. Ogsaa i Upsala har man samtidigen iagttaget det samme Syn. I Kristiania bemærkede man samme Aften meget stærke Nordlys.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 14de Septbr.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Gusta Soline	Andresen	Colberg	Rug.
Sultana Reine	Nichelsen	London	Ballast.
Adami	Næss	Cardiff	Kul.
Caroline	Vogt	Lissabon	Salt & Kork.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Forsøget	Nielsen	Tvedestrand	ufort. Varer.
H. Christensen	Wattne	Holland	Trælast.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 14de Septbr.

Fra St. Cloud meldes igaar: Keiseren befinder sig vel; vistnok har Søndagspromenaden anstrengt ham, men han har sovet godt og gjenoptaget sin sædvanlige Dagsgjerning.

Konkurs. Søndre Jarlsberg Skifteret: Gaardmand Jakob Larsen Hængerød den 9de September. Samling d. 23de Septbr. Fordringer meldes inden 1ste Novbr. og prøves 8de s. M. — Mosš Skifteret: Handelsfirmaet F. Nielsen & Ko. den 8de September. Samling den 4de Oktober. Fordringer meldes inden 9de Novbr. og prøves den 4de December.

Skifteberetninger. Kristiania: Samling i Restauratør J. G. Haulands og Enkes Konkursbo d. 18de Septbr. Moss Skifteret: Handelsborger Johan H. Møller har erholdt sit Bo extraderet den 11te Septbr. Aalesunds Skifteret: Det søndmørromsdalske Dampskibsselskabs Konkursbo er nu sluttet med en Dividende af 1⅞ pCt.

Proklama. Kristiania Skifteret: I Boet efter Frøken Helene Marie Werner med 3 Mdr.s Varsel fra 10de Septbr.

Underneden stod skrevet:
Storm paa Englands Befaling.

IV. Det gamle Kammer.

Hele Ceremoniellet ved Gwynplaines Indtrædelse havde fundet Sted i en Slags Halvbelysning.

Lord William Cowper havde ikke tilladt, at man gav ham, Lordkantsleren af England, nogen nærmere Beskrivelse af den unge Lord Fermain Clancharlies Vanskabthed, da han fandt det under sin Værdighed at erfare, at en Pair ikke var vakker, og fremforalt at erfare dette af en Underordnets Mund.

Vist er det, at en Mand af Folket føler et Slags Nydelse i at kunne sige, at den og den Fyrste er pukkelrygget.

At være vanskabt er altsaa fornærmende for en Lord. Paa de faa Ord, Dronningen havde ytret til ham om dette Emne, havde Lordkantsleren indskrænket sig til at svare:

„En Pairs Ansigt er hans Pairsskab."

Af de Protokoller, som han havde undertegnet, havde han faaet en Idee om Tingen. Deraf de vidtdrevne Forsigtighedsregler.

Den nye Lords Ansigt kunde ved hans Indtrædelse i Kammeret vække Opmærksomhed. Dette maatte forebygges. Det var nødvendigt at man fik lave det saaledes, at Gwynplaines Indtræden i Pairskammeret gik for sig uden Larm som enhver anden Arvings.

Derfor havde Lordkantsleren faaet bestemt, at Gwynplaines Indtrædelse skulde finde Sted ved Aftenstider.

Nærsynt som Lord William Cowper var, havde han knapt bemærket Gwynplaines Vanskabthed. De to Lorder, der førte ham ind, ligesaa lidt. Det var to næsten blinde Oldinger.

Lordkantsleren havde valgt dem netop af denne Grund.

Kongemagten. Det har været en Hindring mod Despotismen, det har været et Bolværk. Lader os takke det og begrave det.

III. Den gamle Sal.

Tæt ved Westminster Abbey laa et gammelt normannisk Palads, som nedbrændte under Henrik VIII's Regjering. To Fløie stode tilbage. Edvard VI lagde Lordernes Kammer i den ene Fløi og Underhuset i den anden.

Hverken de to Fløie eller de to Sale findes nu mere; man har bygget det om igjen Altsammen.

Vi have sagt, og det kan vel gjentages, at der ikke findes nogen Lighed mellem Lordernes Kammer da og nu. Man har nedrevet det gamle Palads, hvilket i nogen Grad har bidraget til at man har nedrevet den gamle Skik og Brug. Flyt et Senat fra en firkantet Sal til en rund Sal, og det bliver et andet Senat. Naar Bløddyret skifter Skal, skifter det Form.

Vil I beholde en gammel Ting, menneskelig eller guddommelig, Lov eller Dogme, Adel eller Præsteskab, saa gjør den ikke om til noget Nyt. Men lap paa den i det Høieste. Jesuitismen er til Exempel en Lap paa Katholicismen. Behandle Bygninger som I behandle Institutioner. Alderdomsskrøbelige Magter trives ilde i nyindredede Boliger.

At fremstille det Indre af Lordernes Kammer fordum er at fremstille det Ukjendte. Historien er Nat. Opløsning og Mørke bemægtiger sig strax Alt, som ikke længer befinder sig fremme paa Scenen. Tag Dekorationen bort, og Alt er udjævnet, Alt er glemt.

Pairerne af England holdt sine Sessioner som Domstol i Westminster store Hall og som lovgivende Overhus i en særskilt Sal, der blev kaldt Lordernes Hus, the house of the lords.

Foruden Pairsdomstolen i England, som ikke sammentræder

Det meteorologiske Institut.

Et Hvirvelcentrum passerede igaar søndenfor Norge. Barometret stiger og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er nordlig til vestlig med Klarveir i det sydlige Norge. Udsigterne ere fremdeles til nordlig Vind med opklarende Veir.

Rettelse. I Gaarsbladets Føljeton har indsneget sig følgende Trykfeil: Side 60, Linie 15 staar: „Lorderne paategnede Kronen Seirsstiller", læs: „Lorderne paabyrdede Kronen Servituter"; Side 62, nederste Linie: „Lignelsen", læs: „Ligevægten".

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 15de September Kl. 7—9½ gives: **En Bryllupsdags Fataliteter**, originalt Lystspil i 2 Akter af Th. Overskou; til Slutning: **Ulla skal paa Bal**, Belmanst Situation af J. L. Heiberg.

Herefter begynde Forestillingerne Kl. 7.

Det nordiske Folkeskolemøde 1870.

De Lærerforeninger eller enkelte Mænd, som maatte ville gjøre Forslag til Forhandlingsemner for det nordiske Folkeskolemøde, der næste Sommer skal holdes i Gøteborg, opfordres herved til inden den 15de Novbr. d. A. at indsende saadanne Forslag til undertegnede Komite (Adr. Skolebestyrer Aars).

Kristiania d. 13de September 1869.

J. Aars. J. Jespersen. A. Johnsson. L. Michaelsen. C. J. Nielsen.

Skriveskolen

hos

P. G. Bredal

har flere Pladse ledige.

Theatergaden 16.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 28de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Brandkontingenten

for 2det Halvaar 1869 modtages hver Formiddag fra Kl. 9—12 paa Skattefogedkontoret No. 12 A i Universitetsgaden.

Bøger.

Fra Pressen er udkommen:

L. Kr. Daa: **Om Nationaliteternes Udvikling.** 320 Sider. Pris 108 ß.

E. Sundt: **Om Renligheds-Stellet i Norge.** Til Oplysning om Flid og Fremskridt i Landet. Tilegnet **Norges Storthing.** Pris 96 ß.

J. Chr. Abelsted.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Gausdals Herred.

Pris heftet 24 ß; forsendt med Posten 30 ß.

Billige Bomuldsvarer

anbefales

Fra Severin Jacobsens Lærredshandel

(Store Grændsegade No. 1).

Ubleget Bomuldslærred til 4, 5, 5½, 6, 6½, 7, 7½, 8, 8½ og 9 ß Alen.
Halvbleget Do. (T-cloth) til 6½, 7, 7½, 8, 9 og 10 ß Alen. I Stykkevis Rabat.
Bleget Bomuldslærred til 6½, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 ß Alen.
Bomuldsværkener, smukke og gode, til 8 og 8½ ß Alen.
Busserultøier og Regattas til 9, 10, 11 og 12 ß Alen.
Hvid og culøret Shirting til 7, 8, 9, 10, 11 og 12 ß Alen.
Blaatøier, 5/4 brede, til 12, 13, 14, 15 og 16 ß Alen.
Sirts og Sirtsstumper, 5/4 brede, ægte og gode til **12** ß Alen samt **Foer- og Sysager** til billige Priser.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Folkehøiskolen ved Hamar.

Folkehøiskolen paa Gaarden Sagatun ved Hamar begynder atter sit nye Skoleaar fra første Oktober førstkommende.

Skolen er bestemt for unge Mænd, helst af Bondestanden, i Alderen fra omkring 17 til 30 Aar.

Skolens Formaal er paa Almuskolens Grundlag at skaffe Eleverne en videregaaende Almenoplysning, der kan være dem til Gavn og Glæde i Livet og give dem Lyst og Evne til i hvilkensomhelst Stilling at følge og fremme Fædrelandets Udvikling. Dette Maal søger Skolen at opnaa ved først og fremst at oplyse om Alt, hvad Fædrelandet angaar, dets Sprog, Folk, Lovgivning og Forfatning samt dets vigtigste Næringsvei, Jordbruget; dernæst om det Vigtigste af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen.

Undervisningsgjenstandene ere derfor:

1) Modersmaalet til mundtlig og skriftlig Brug. 2) Norges Historie og Geografi med Udsigt over Statsforfatningen samt Gjennemgaaelse af Grundloven og enkelte Dele af Kommunallovgivningen. 3) Verdenshistorie og almindelig Jordbeskrivelse. Ved Siden heraf undervises i 4) praktisk Regning og Landmaaling og 5) Jordbrug og Fædrift tilligemed Begyndelsesgrundene af de dertil hørende Naturfag. Kristendomskundskab forudsættes; derfor gives der ingen særskilte „Religionstimer", hvorimod Lærerne ville bestræbe sig for at Kristendommen maa kaste sit Lys over alle Fag. Nogenlunde Færdighed i Skjønskrivning og Læsning forudsættes ligeledes, men der vil dog blive Leilighed til videre Øvelse deri for dem, som trænge dertil. Ved Oplæsning af Skrifter og Stykker af Aviserne ville Eleverne sættes istand til at følge Dagens Begivenheder og deres Opmærksomhed henvendes paa saadanne Ting, som ikke kunne komme ind under den daglige Undervisning. Sang vil kun tildels blive indøvet som særskilt Fag; den vil væsentlig blive anvendt til Ledsagelse og Oplivelse af Undervisningen. Ogsaa i Gymnastik er der Anledning til Øvelse.

Skolen begynder hvert Aar den 1ste Oktober og varer til 31te Mai med 14 Dages Juleferier. Disse otte Maaneder regnes for en halv Skoletid. Dog vil Undervisningen afpasses saaledes, at en saadan halv Skoletid danner et selvstændigt Afsnit.

Betalingen, der erlægges helst ved hver Maaneds Slutning, er 2 Spd. maanedlig for Undevisningen og 5½ Spd. maanedlig for Kosten for dem, der ønsker at spise ved Skolen. Undertegnede overtager til Vinteren selv Bespisningen. Der er ogsaa bekvem Adgang til at skaffe sig billigt Kosthold i Hamar eller omkring paa de nærliggende Gaarde. Logis med Lys og Ved faaes ved Skolen og koster 5 Spd. for hele Vinteren.

Skolens Lærere ere foruden Undertegnede Kand. theol. O. Arvesen og Statsagronom Jensenius. Indmeldelser skee til **Herman Anker.**

Sagatun i August 1869.

Tilsalgs.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Billedskjærer-Arbeide.

Bestillinger paa Ornamenter til Møbler samt Kaminstole, Skamler, Speile, Fotografirammer m. m. modtages.

Pianostole, Uhrhylder, Pibebrætter m. m. haves færdige hos **S. M. Solberg,**

Prinsensgade No. 10.

Af den anerkjendte gode

Blanksværte

paa Flasker er Forsyning ankommen.

G. L. Beichmann.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Et Parti **ledige Flasker**, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

uden at være sammenkaldt af Kronen, holdt de to engelske Overdomstole, lavere end Pairsdomstolen, men høiere end hver anden Lovgivningskorporation, sine Sessioner i Westminsters store Sal. Ved den øvre Ende af denne Sal sammentraadte de i to mindre Værelser, der stødte til hinanden. Disse to Domstole var the Kings bench, i hvilken Kongen præsiderede, og Chancery court, i hvilken Lordkantsleren præsiderede.

De findes endnu.

De fortolkede Lovgivningen og teilede den til Husbehov; Kunsten hos Dommeren er at høvle Loven til Lovfornuft.

En Industri, hvor Billigheden faar sidde imellem.

Lovgivningen tilvirkedes og tillempedes i Westminsters store Sal.

Denne Sal havde et Taghvælv af Kastanietræer, hvor ingen Spindelvæv fik sætte sig, saa fatte den sig i Lovgivningen.

At sidde som Domstol og at sidde som Kammer er to forskjellige Ting.

Denne Dualisme konstituerer den høieste Myndighed.

Denne dobbelte Magt var fra urgamle Tider forenede i Lordernes Kammer.

Den Sal, det egentlige Lordernes Kammer, i hvilken Lorderne sade som Lovgivere, var lang og smal. Den oplystes blot af fire dybe Vinduer, som vare anbragte høit oppe, saa at Lyset faldt ned ovenfra; ved Aftentider var der ingen anden Belysning end tolv Halvkandelabrer, der vare fæstede i Væggen.

Det venetianske Senats Sal var endnu mindre oplyst.

Et vist Mørke falder bedst i disse Almagtens Uglers Smag.

Parlamentets lovbestemte Sammentræden fandt blot Sted hvert syvende Aar.

Lordernes Forhandlinger bleve holdte for lukkede Døre. Underhusets Sammentræden var offentlig.

Lordernes Antal var ubegrændset. At udnævne Lorder var Kongemagtens Sag. Et Middel til at herske.

I Begyndelsen af det attende Aarhundrede var Lordernes Antal temmelig stort. Det har voxet siden.

At udspæde Aristokratiet var Politik.

Elisabeth begik maaske en Feil, da hun indskrænkede Pairernes Antal til femogsexti Lorder, et mindre talrigt Aristokrati holder fastere sammen.

Jo flere Medlemmer der findes i en Forsamling, desto færre Hoveder.

Jakob II indsaa dette, da han forøgede Overhusmedlemmernes Antal til ethundredeogotti Lorder.

Under Annas Regjering var Lordernes Antal, iberegnet Bisfopperne, tohundredeogsyv.

Uden at regne Hertugen af Cumberland, Dronningens Gemal, fandtes der femogtyve Hertuger, af hvilke den Fornemste, Norfolk, ikke deltog i Raadslagningerne, da han var Katholik, og den laveste, Cambridge, Kurprinds af Hannover, deltog i dem, skjønt han var Udlænding.

Naar Winchester, første og eneste Markis af England, som Astorga var eneste Markis af Spanien, ikke var iberegnet, da han var Jakobit, saa var der blot fem Markiser, blandt hvile den Fornemste var Lindsey og den Laveste Lothian; syvognitti Grever, ni Viscounter samt toogsexti Baroner, blandt hvilke Abergaveny var den Første og Hervy den Sidste. Da Lord Hervy var den sidste Baron, var han, hvad man kaldte Kammerets „Yngste".

Naar der fandt nogen Meddelelse Sted fra Kronen til Lordernes Kammer, udbredte hele denne høivelbaarne Masse i Kjoler, Parykker eller befjædrede Hatte sine lange Rader af Hoveder i Pairssalen langs efter Væggene, paa hvilken man saa den „uovervindelige" spanske Armades Undergang ved Storm afmalet.

Dagbladet.

No. 214. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 15de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Voss, til Hardanger, Sogn, Søndre- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Ministerskiftet.

Herom har en Indsender i dette Blad med Underskrift Z. ytret sig, og uagtet vi i alt Væsentligt er enig med denne Indsender, ville vi dog ikke undlade, hertil at knytte nogle Bemærkninger.

Det er vistnok for Nationen en ligegyldig Sag, om Hr. Statsraad Møinichen tager Afsked; men det forekommer os næsten ligesaa ligegyldigt, hvem der kommer i hans Sted, forudsat at Valget ikke falder paa Nogen, som man decideret har noget at indvende mod. Saaledes som Statsraadet nu er sammensat, kan man nemlig ikke vente sig nogen Systemforandring, og for at dette skulde ske, maatte man forsyne Raadet med saa mange nye Kræfter, at disse i alle Principspørgsmaal havde Majoriteten. At Nationen med Glæde vil se en Mand som Amtmand Meinich i Kongens Raad, har Ingen betvivlet; men han vilde sandsynligvis kun formaa lidet mod den komplette Tilslutning til Statsraad Stang, som nu finder Sted. Vi finde det ganske naturligt, at en Mand med Statsraad Stangs Karakter, store Begavelse og personlige Evne til at paavirke dem, han kommer i Berørelse med, maa have en stor og næsten afgjørende Indflydelse paa de øvrige Statsraader; men Statsraad Stang har en stor Feil som Statsmand, en Feil, som udgjør en Bestanddel af hans egen Begavelse, og det er, at han aldrig kan diskutere en Sag, men altid procederer for sin Mening. Han var i sin Tid den norske Skrankes Pryd; men fra denne Stilling har han medbragt en ofte bedaarende Dialektik, for hvilken hans Kolleger blive maalløse. Og dog skal det villigen erkjendes, at den overveiende Del af disse hans Samarbeidere ere Mænd baade af Hoved og Kundskaber, der under en anden Paavirkning vilde være Fædrelandet til større Gavn, end de nu kunne være. Naar hertil kommer, at Statsraad Stang aldrig har kunnet vænne sig til Modsigelse, og ikke altid, naar dette hænder, er ganske behagelig, kan man let forstaa, at han bliver den Eneherskende i alle større Spørgsmaal og hvor han finder det Umagen værd at drive sine Meninger igjennem. Hvorledes disse Forhold inden Statsraadet i Længden ville gestalte sig med Hensyn til Statsraad Broch, er ikke let at forudse; thi enten bliver han paavirket som sine Kolleger, eller han trættes af at protestere og gaar sin Vei. Dette kan ene forebygges ved at man giver Statsraad Broch den Støtte, der ligger i at faa dygtige, uafhængige og upaavirkelige Mænd ved sin Side, saa at Nationen fik se, at Regjeringen ikke alene kunde tage Initiativet, som det sig bør en indsigtsfuld Regjering, men ogsaa med Fasthed kunde staa imod, hvor den fandt, at man gik for langt eller maaske for hurtigt. Man skal ikke sige vor Regjering paa, at den ikke er medgjørlig nok; Statsraad Stang har i saa Henseende vist, at han hylder det Napoleonske Princip, at „Kunsten at regjere er Kunsten at give efter"; men dels har han kun modstræbende givet efter, og dels har han øvet denne Regjeringskunst, hvor ikke Gjenstanden havde fuld Berettigelse, og heri ligger den væsentlige Grund til det nuværende Ministeriums Upopularitet i Forbindelse med den isolerte Stilling, det har fundet det tjenligt at indtage ligeover for alle Udenforstaaende. Det er desuden gaaet Statsraad Stang som andre hans Samtidige, som f. Ex. Amtmand Aall og Harbitz: de ere ældre Mænd, der svimle ved at se Tiden ile dem forbi og frygte, at der skal vederfares Fædrelandet nogen Ulempe, fordi de ikke selv formaa at følge med.

Nationen er nu befriet fra den Frygt, at et Par af de Mænd, der stadig var paa Tapetet, naar der var Spørgsmaal om en Forandring i Ministeriet, nu skulle komme i Betragtning. Omstændighederne have heldigvis gjort dem umulige. Stiftamtmand Vogt er en retskaffen og dygtig Overøvrighed, og det Eftermæle, han som saadan vil efterlade sig, burde tilfredsstille ham; men naar der er Spørgsmaal om at gjøre ham til Statsraad, maa vi erklære, at han er tilskaaret i meget for snevre Dimensioner. Foruden at meget andet af hans Taler og Voteringer i Storthinget har havt et besynderligt og for naturlige Mennesker uvant Præg, har hans Virksomhed i Jernbanesagen bevist, hvad vi ovenfor have ytret om ham. Det er tilgiveligt, at Mænd som Aall og Harbitz kunne se Spøgelser ved høilys Dag; men at Hr. Vogt, der har faaet hele sin Anseelse som Fremskridtsmand, kommer og skildrer os vort Fædreland som et stort Fattighus, hvor man neppe kan skaffe sig Brød, endsige have noget tilovers til Udvikling og Velvære, saa er dette, som der engang blev sagt i dette Blad „at gjøre i vore Pjalter". Professor Aschehougs mangesidige og store Kundskaber vilde under andre Omstændigheder have gjort ham til et nyttigt Medlem af Regjeringen, men der mangler ham det Vigtigste, nemlig det Slags Karakter, som man med fuld Ret kan fordre hos den, der sættes til at regjere Andre.

Vi forstaa forøvrigt egentlig ikke, hvorfor man netop nu vil gjøre en partiel Forandring i Regjeringen. Statsraad Møinichen skal, efter hvad der siges, være ligesaa aandsfrisk nu som nogensinde, og det vilde vel ikke falde vanskeligt at formaa ham til at blive, indtil at Storthinget havde afgjort Forslaget om en forandret Unionsakt. Vi antage det nemlig som givet, og det heder jo, at Regjeringens Medlemmer ere af den Mening, at den hele Regjering maa gaa af, naar Forslaget bliver forkastet, og at kun Statsraad Broch kunde blive staaende. Det var da bedst at tie og at overlade ham Dannelsen af det nye Ministerium. Vil man derimod strax gjøre en Forandring, burde den upaatvivlelig udstrækkes til flere af Raadets Medlemmer.

Uanseet det Midstillidsvotum, der i sin Tid blev givet Statsraad Bretteville, ikke af Storthinget, men af Odelsthinget, maa det erkjendes, at han er en baade dygtig og grei Mand, ligesom han altid har været Regjeringens „man of expedient". Statsraad Helliesen er ung, energisk og kraftig, og med Statsraad Irgens synes jo alle Parter tilfreds. Naar man nu kunde faa et Statsraad med Hr. Stang til Formand, og paa den anden Side Statsraad Broch med Bistand af Amtmand Meinich, Høiesteretsassessor Hansteen, Amtmand Falsen og Præst U. Sverdrup, samt som Mellemled DHrr. Bretteville, Helliesen og Irgens, tro vi, at vi vilde faa et saa godt Ministerium, som vi efter Omstændighederne kunne ønske. A.

Uagtet vi ikke ganske dele de oven fremsatte Meninger, navnlig forsaavidt Statsraad Broch angaar, have vi dog ikke heri fundet Grund til at nægte en æret Indsender Adgang til at faa sin Opsats indtaget.

Red.

Om Aarsagen til Haarets Affald og tidlige Graanen samt Forholdsregler til Forebyggelse og Helbredelse af disse Onder.

Trykt som Manuskript. Kristiania. H. Tønsbergs Bogtrykkeri 1867. Pris 12 ß.

Uagtet denne lille Bog allerede i længere Tid har været i Boghandelen og saavel af Læger som af Andre, der have gjort Bekjendtskab med den, er bleven meget fordelagtigt omtalt, tror Indsenderen dog, at den burde være endnu mere kjendt og udbredt end Tilfældet er. — Det er ikke blot Haarværten og dens Bevarelse, Forfatteren behandler. Bogen giver ogsaa mange Vink til Sundhedens Bevarelse i det Hele; og hvad der især burde bane den Indgang er de Bidrag, den leverer til at forfølge Sygdommene til deres Rod i en Usædelighed blandt Ungdommen, som Forældre og Opdragere ikke noksom kunne have et skarpt Øie for. I sidstnævnte Henseende har Forfatteren, der er en for de Fleste ubekjendt, men ikke destomindre altid i flere Retninger virksom Menneskeven, ikke blot gjennem sin Bog søgt at virke ved almindelige Oplysninger og Forholdsregler, men han er ogsaa rede til at imødekomme Enhver med sine Raad og sin Bistand, naar man henvender sig til ham under Mærket M. J. B. under Adresse: Hr. O. Houger i Ringsager.

fg.

„Vore bedste spiselige Soparter".

(Tillægsheste til Folkevennen).

Paa Grund af det Uaar, som formodentlig blev en Del af vor Befolknings Lod, formedelst de strenge Frostnætter i Begyndelsen af denne Maaned, og ligeledes den store Nytte, som ovennævnte Skrift kan gjøre ogsaa i de gode Aar, har jeg tænkt at henlede Opmærksomheden paa det med nogle Ord.

At Soppene, og det de fleste, ere spiselige, er vel de Fleste bekjendt, da de i flere Blade i den sidste Tid ere omskrevne, blandt andre i Norsk Folkeblad, hvor der har staaet et ypperligt Stykke om dem, og hvorefter jeg har gjort mine Indsamlinger. Bogen holder ikke lange Forelæsninger om Soppens Nytte, men fortæller med faa Ord den Fordom, denne Slags Næring har mødt. „Forgjæves," siger den, „har man baade ved Videnskab og Erfaring bevist, at Soppene i Ernæringsevne overgaa vore andre Næringsplanter og kunne erstatte Kjødspiser. Endnu er Fordommen mod deres Brug ikke forsvunden, og endnu lade vi en stor Nationalrigdom unyttet raadne hen paa vore Marker og i vore Skove."

Det er at haabe, at denne Fordom vil svinde ved nævnte Skrift, saaat man kommer til samme Erfaring her som i Sverige, hvorfra det heder, at der, hvor Kundskaben om disse Vækster har udbredt sig blandt Almuen, har man beklaget, at man ikke før kjendte et saa sundt og nærende Fødemiddel.

Bogen vil jeg især anbefale til Enhver, der føler for de fattige Klasser, og jeg er ogsaa vis paa, at har man dette Skrift for sig, saa vil man nok paatage sig den hele Uleilighed at gaa ud paa Marken og samle Lidt til en Prøve og foregaa med et godt Exempel ved at spise, og har man engang gjort et Forsøg, saa vil man nok gjentage det. Nu behøver man ikke at frygte for, at man ikke tillaver dem rigtigt eller indsamler de rette, thi Bogen omtaler det saa greit og tydeligt, at det mindste Barn kan forstaa det. Bogen burde derfor, for at blive almindelig udbredt, indkjøbes af Formandskaberne og uddeles: ja det var ogsaa et værdigt Foretagende for vore Bondeforeninger, Landboforeninger m. Fl.

For dem, der ikke have Leilighed til at faa Skriftet strax, og da det allerede lider langt paa Høsten, skal jeg her lade aftrykke et lidet Affnit af det, nemlig: „Regler for Soppenes Indsamling og Opbevaring til Vinterbrug." Thi jeg ved, hvordan det var med mig selv, jeg kunde nok indsamle og tillave Soppene, men fik af Bladene ingen rigtig Rede paa deres Opbevaringsmaade og derfor lod jeg det bero.

1. „Indsamlingen bør ske i klart og tørt Veir, efterat Duggen er gaaet af Marken; Soppene maa ikke rykkes op, men skjæres af med Kniv, saa at Jord og Urenlighed ikke følger med. De Ældre, som have faaet Hatten fuldt udviklet, bør ikke tages. Ligeledes bør man vrage dem, som have modbydelig Lugt; men de, der have Løglugt eller lugte som nymalet Mel, ere som oftest særdeles gode. Ved Indsamling af Sop bør man aldrig undlade at bruge Lugtesandsen, som den sikreste Veileder til at skjelne mellem de gode og de mistænkelige Soparter. Dersom Hatten er næsten fuldt udviklet, men Kjødet ved Overbrydningen viser sig fast, hvidt og ikke markædt, bør man ikke vrage men skrabe Skiverne, Piggene eller Rørlaget paa Hattens Underside samt afrive Overhuden. Man kan efter Rensningen skjære den i tynde Skiver og stege dem paa en Rist over sagte Ild (Gløder) ikke længere end en fjerdedels Time. De kunne ogsaa knades til Deig med Tilsætning af lidt Salt og bages som Brød; kogte i Vand med lidt Salt, enten alene eller sammen med Poteter, Kaal eller Erter, erstatte de Kjød og giver alle Supper en god og kraftig Smag. En Suppe kogt paa Kantareller (No. 13) og Risker (No. 9 og 10) og med Tilsætning af lidt Salt kan ikke skjelnes fra Suppe, kogt paa Oxe- eller Kalvekjød.
2. Man kan paa forskjellige Maader opbevare Soppene til fremtidigt Brug.
   a. Ved Tørring enten i Luften eller ved kunstig Varme. Kantarellen (No. 13), Nellikssoppen (No. 14), Sauesoppene (No. 19 og 20) og den bleggule Pigsop (No. 23) lade sig bedst tørke i Luften.

      Man skjærer dem igjennem langs efter i 2 eller 4 Dele og breder dem ud paa Brætter (Fjæler) paa et luftigt Sted og vender dem af og til. Endnu hurtigere foregaar Tørringen, naar man træder dem paa Traade og hænger dem op paa et luftigt Sted, dog ikke i Solen. — Derefter følger flere Opbevaringsmaader f. Ex. ved Røgning og Nedlægning i Saltlage samt ved Tørkning i en Bagerovn. Ved Udtagningen af Bagerovnen kan man knuse dem til et grovt Mel, hvilket bør opbevares i Stenkrukker eller Trædunke eller Potter paa et varmt tørt Sted, hvor det kan holde sig ubedærvet hele Aaret igjennem.
   b. Om Tillavningen. Naar man vil koge Suppe paa Sop, sættes de paa Ilden i koldt Vand og koges et Par Timer for at Kraften rigtig kan komme ud af dem. Naar de saaledes ere udkogte, due de ikke til at spises, da al Kraften gaar ud i Suppen, medens Soppene ere blevne seige og usmagelige. Skal Soppene selv spises enten stegte eller kogte, maa de ikke steges eller koges længere end en Fjerdedels Time. Naar de som Mel koges til Vælling eller Suppe, bør de derimod koges længe.

Al Mad, som laves af Sop, bør spises samme Dag, da den ikke taaler at gjemmes; den bør desuden spises varm. — — — —

Naar man slaar kogende Edik over de forvellede Sopper og siden, efterat de ere blevne kolde, nedlægger dem i Krukker, holde de sig udmærket, og de Sopper, som vi her i Landet indføre fra Udlandet og betale i dyre Domme, ere behandlede paa denne Maade. Imidlertid bliver denne Maade for kostbar for Almuen, naar Spørgsmaalet er om at opbevare store Partier til eget Brug. Soppe af de gode Sorter (Champignoner og unge Rørsoppe, især Boletus edulis og impolitus, Risken og Kantarellen) kunne, behandlede paa denne Maade, sikkert blive en til gode Priser let afsætlig Vare."

Derefter beskriver Bogen paa en letfattelig og tydelig Maade 29 forskjellige Sorter Soppe, der ere afbildede paa det farvetrykte Blad, hvor 9 Sorter ere afbildede i 2 og 3 Skikkelser.

Hermed være da denne lille Bog og Spisning af Sop paa det Bedste anbefalet.

Lad ikke denne herlige Vært, hvormed vi ere blevne velsignede i saa rigeligt Maal, ja rigere end mange frugtbarere Egne i Verden, gaa ubenyttet hen, men indsamle dem og udbred Kundskab om deres Nytte saa langt du formaar; derved gjør du dit Folk Gavn, og den Fattige vil velsigne dig for din Gjerning.

L.

Kristiania, den 15de September 1869.

Konflikterne imellem den engelske Regjering og den katholske Kirke i Irland ere ikke blevne fjernede ved Ophævelsen af den protestantiske Statskirke i Irland. De katholske Præster raabe altid med høi Røst paa Religionsfrihed, naar de selv lide under Tvangen; men er Friheden given, ville de have Herredømme. Den katholske Kirkes Øverste i Irland, Kardinal Cullen, har udstedt et Hyrdebrev, hvori han truer med at Sakramenterne ville blive negtede alle dem, som sende deres Børn til de offentlige Skoler, i hvilke Undervisning gives uden Hensyn til Troesbekjendelsen. Under Forsæde af den nævnte Kardinal have endvidere Irlands katholske Biskoper og Erkebiskoper afholdt et Møde i Maynooth, i hvilket der er blevet vedtaget flere Resolutioner imod Undervisningsfriheden. I disse Resolutioner fordømmes enhver Undervisning, som ikke er baseret paa den katholske Religion, og alle Katholiker, baade Lægmænd og Præster, opfordres til af al Magt at bekjæmpe det Undervisningssystem,

som ser bort fra Troesbekjendelsen. Der fordres tillige et katholsk Universitet eller ialfald, at der ved Universitetet oprettes et særligt Kollegium, der styres efter rent katholske Principer, og at Biskopperne ere repræsenterede i Universitetets Bestyrelse. For ydderligere at vinde Stemningen hos den katholske Befolkning for disse Fordringer berøre Biskopperne til Slutning Landboforholdene, hvis Ordning efter retfærdige og billige Principer erklæres for en Nødvendighed, naar der skal gjøres Ende paa den i Irland herskende Nød, Misfornøielse og Utilfredshed.

Under Overskriften: „Det slesvigske Spørgsmaals Opvaagnen" indeholder International følgende Artikel: „Naar man har med Preussen at bestille, gjør man klogt i at ordne Alt med den største Omstændelighed; under Forhandlingerne med de berlinske Statsmænd maa man hverken glemme et Komma eller et Punktum. Disse Herrers Snuhed minder En uvilkaarlig om de gamle Osmaner, som drev det saa vidt i Spidsfindighed, at man under Forhandlingerne om en Fanges Udlevering maatte stipulere, at han skulde være ilive og i Besiddelse af alle sine Lemmer, som nævntes hvert for sig. En kvindelig Fange, som var bleven løskjøbt i dyre Domme, blev engang udleveret med udstukne Øine, fordi man havde glemt at nævne disse i Overenskomsten. Pragerfredens Bestemmelse om Slesvig har to Mangler. Der angives ikke noget Tidspunkt for Afstemningen, og dette var en stor Forglemmelse eller rettere en uklog Delikatesse af de Diplomater, som undertegnede Traktaten. Man ansaa det for mest passende, at det blev overladt til Preussen selv at bestemme den Dag, da Slesvigerne skulde udtale deres Ønsker. Da Bismark saa, at der ikke var angivet noget Tidspunkt for Afstemningen, bar han sig ad ligesom Debitoren i Komedien, der svarer sine Kreditorer, at han er en altfor ærlig Mand til at fragaa sin Gjæld, og at han hellere ganske vil lade være at betale den end et eneste Øieblik negte sin Forpligtelse. Den anden Forglemmelse i Traktaten bestaar i, at den forpligter Preussen til at raadspørge Indvaanerne, men ikke til at sammenkalde dem. Den preussiske Regjering er derfor fast bestemt paa ikke at lade foretage en Afstemning, til hvis Udfald den ganske vist ikke vilde tage nogetsomhelst Hensyn, men hvoraf der dog kunde opstaa Fortrædeligheder for den. Spørgsmaalet synes imidlertid trods Preussens Finesser at staa i Begreb med at indtræde i et ganske nyt Stadium. Indvaanerne i Slesvig ere blevne kjede af at vente i over tre Aar, og det heder, at de nu ville træde op paa egen Haand for at gjøre det klart, hvorledes de selv ville afgjøre det Spørgsmaal, som Pragerfreden har stillet, hvorefter de ville henvende sig saavel til Preussen som til de fremmede Magter, der have undertegnet eller billiget Pragertraktaten. Hvad vil Resultatet blive af denne Demonstration? Det Sandsynligste er, at den ikke vil føre til det Allermindste for Øieblikket, idet Preussen svarer sine gjenstridige Undersaatter, at om de end ikke skjøtte om at være Preussere, saa finder det Behag i, at de ere det. Men vi anse det dog for nyttigt og godt, at Preussen endnu engang nødsages til at lægge for Dagen, at det ikke anerkjender nogen anden Ret end den Stærkeres Ret, og at de Traktater, som det har undertegnet, kun have nogen Betydning i dets Øine, naar den anden Part er mægtig nok til at bringe dem til Udførelse trods dets Modstand. Ja det er nyttigt og godt, at der fremkommer iøinefaldende Beviser paa, hvad „preussisk Redelighed" vil sige, for at Seirherrerne, naar Gjengjældelsens Dag kommer, kunne svare denne ildesindede Magt, at der ikke gives nogen Retfærdighed for dem, som selv have traadt den under Fødder, at den Ret, som hviler paa Magten, falder bort med Magten, og at man ikke indgaar Traktater med dem, som have fundet en Fornøielse i at krænke dem."

I den udenlandske Presse synes kun „Köln. Zeit." med en skadefro Glæde at betragte den nuværende Stilling, naar den siger: „Franskmændene maa gjøre sig fortrolige med den Tanke, for Fremtiden at se Keiser Napoleon som en svag og skrøbelig Mand, der endnu kan leve længe, men hverken kan ride eller kjøre og følgelig heller ikke kan spille Krigsfyrste. Overgangen fra det personlige til det parlamentariske System kan fremmes derved, hvis det lykkes at finde et Kabinet, der danner en organisk Helhed, men dertil savner det nuværende Kabinet baade Evne og moralsk Anseelse. Keiseren er værkbruden, fysisk lammet og aandelig svækket; det uenige Kabinet har ingen Anseelse og følger ingen bestemt Retning, Senatet er mere upopulært end nogensinde, og den lovgivende Forsamling er endnu en kaotisk Masse, i hvilken Partierne først skulle danne sig. Man kan ikke tænke sig nogen mere trøstesløs Stilling, hvis en eller anden uforudseet Begivenhed skulde indtræffe".

Jernbanen over Dovre. Igaar Morges afreiste ifølge Aftbl. herfra endel Civilingeniører for at foretage Undersøgelser angaaende Muligheden og Hensigtsmæssigheden af en Jernbane over Dovre, hvor især Opstigningen til Fjeldet og Nedstigningen vil berede Vanskeligheder. Der skal arbeides i 3 Afdelinger for om muligt at tilendebringe Undersøgelserne endnu i Høst.

Aarveien. Korn af dette Aars Avling udbydes nu daglig paa Torvet. For 136 Pds. Havre betales der indtil 12 ß pr. Tønde; Rug derimod har idag været solgt for 16 ℔ 12 ß Tønden. Kornindførselen fra Udlandet har i de sidste Dage været meget betydelig.

Til Drammens Arbeiderforenings Festmøde isøndags havde, ifølge „Dr. Bl.", indfundet sig omtr. 950 Deltagere, hvoriblandt ca. 150 nye Medlemmer. Den selskabelige Underholdning bestod i vakker Kvartetsang, Musik og Dans, der varede til Midnat. Overskuddet af Indtægten, der antages at ville udgjøre 25 Spd., skal tilfalde Arbeidersangforeningen og Skarpskytternes Musikkorps.

Den tekniske Skole i Trondhjem. Til Stiftamtmanden er, ifølge „Trhj. Adr.", indløben Skrivelse fra Indredepartementet om, at Storthingsbeslutningen ved kgl. Resolution af 31te Juli er befalet tagen tilfølge. Stiftamtmanden har fremsendt Skrivelsen til Kommunebestyrelsen og udbedet sig dennes Forslag til Plan for Skolen og Overslag over Udgifterne med Oplysning om disses Tilveiebringelse, samt derhos Formandskabets Erklæring om Tilsynskommission og Forslag paa de Mænd, hvoraf den antages at burde sammensættes.

Om Landbrugsmødet paa Hamar skriver H. Stiftst. for 13de følgende: Ved Landbrugsforeningens Generalforsamling i Hamar sidst Fredag forevistes en hel Del Maskiner og Agerdyrkningsredskaber, som efter Anmodning vare opsendte fra Hr. Rosing i Kristiania. En Meie- og Slaattemaskine toges i Brug paa Storhammer Gaard under Overvær af en ganske anseelig Forsamling af Gaardbrugere, der gjerne paa nært Hold vilde lære disse meget omskrevne Indretningers praktiske Brugbarhed at kjende. Resultatet af Beskuelsen tro vi kortelig sagt var dette: man beundrede nok den Raskhed og tildels den Nøiagtighed, hvormed Maskinerne saa ud til at kunne arbeide der, hvor de vare i stadig og ordentlig Brug, men man beklagede tillige den overordentlig store Hestekraft, de paa Grund af deres Tyngde og Tungvindthed endnu kræver, navnlig hvor Terrænet er en Smule bakket. Paa flad og nogenlunde stenfri Mark maa de derimod kunne gjøre stor Nytte; dette vare de Fleste enige i at indrømme. Hvorvidt der blev gjort Rekvisition paa nogen af disse sidstnævnte Maskiner, have vi ikke hørt. Der blev imidlertid af flere udtalt Ønskeligheden af, at enten Landbrugsforeningen som saadan, eller et Interessentskab vilde erhverve en saadan Indretning for Distriktet.

I Landbrugsforeningens Eftermiddagsmøde, hvor den gamle Bestyrelse gjenvalgtes, diskuteredes et Par Emner, hvoraf navnlig det ene var af megen Interesse og vakte et temmelig livligt Ordskifte. Det var om de Erfaringer, som vare gjorte angaaende Fordelen og Manglerne ved Vexelbruget for denne Egns Vedkommende. Spørgsmaalet var nærmest fremkaldt ved den Ængstelse, hvori Hr. Landbrugsbestyrer Middelfarts Bog havde bragt endel af Publikum angaaende denne Sag. Alle de, som udtalte sig, vare imidlertid enige om at erklære, at de ikke, ifølge sine gjorte Erfaringer, kunde være med paa at underskrive den Tanke, at Vexelbruget skulde være skadeligt eller paa nogen Maade ruinerende. Kun hvor det bruges taabeligt troede man at en saadan Theori nogensinde kunde faa Erfaringen for sig. Det andet Spørgsmaal, som var fore, var et mere specielt. Vi haabe imidlertid senere at skulle kunne give et lidet Referat af Forhandlingerne.

Sneveiret i forrige Uge var saa stærkt en Mils Vei længere tilfjelds heder det i det paa Røraas udkommende Blad, at der faldt indtil et Par Alen dyb Sne paa sine Steder.

149 Sauer kvalt paa en Nat. (Møringen.) Vartdalsstrandingerne (søndre Vartdal) i Ulfstein og Lidadalsbygdingerne i Voldens Gjæld have fælles Sommerhavning for sine Faar i den mellem disse Bygder liggende Fjeldmark. Faarene gaa der sammen og uden Jæter hele Sommeren. Det skal have været vanlig Brug, at det af Bygdelagene, som af en eller anden Grund har hentet sine Faar hjem, da har jaget hele Flokken ned til sine Fjøser, hvor de har skilt sine Egne fra og sat ind de Fremmede til Afhentning efter Besked derom, eller forat drive dem til Fjelds igjen den næste Dag. I forrige Uge hentede Vartdalsfolkene Flokken ned for at tage ud en Del Slagtefaar og satte da Lidadalsbygdens Faar — 185 i Tallet — ind i et nyt Fjøs. Fjøsloftet var fyldt med Hø og Væggene uden baade Vinduer og Glugger, saa der ingen Luftvexling kunde finde Sted. Om Morgenen, da Døren blev lukket op, var kun 36 af de indstængte Faar i Live, Resten — 149 — var kreperet af Mangel paa frisk Luft. Lidadalsbygdingerne fik saaledes sin Saueflok minket i en Haandevending, og det værste er, at Kjødet af de kreperede Faar skal være aldeles ubrugeligt. Skind og Uld kan nok nyttes, men Kjød og Talg er omtrent værdiløst. Sætter man for disse 2 Ting en Gjennemsnitspris af $1\frac{1}{2}$ Spd. pr. Faar, saa faar man ud den ikke ubetydelige Sum af $223\frac{1}{2}$ Spd., som absolut Tab paa dette storartede Slagt.

Flot Kreditvæsen. „Tromsø Stiftst." fortæller følgende Historie som et Exempel paa, at „vor moderne, for vore snevre Forholde aldeles fordærvelige Konkurslov" ikke har bevirket nogen Indskrænkning i det „flotte Kreditvæsen". „Ifjor Sommer finder en Fingut forgodt at begynde en Handel, da det syntes ham lettere at forskaffe sig Livsophold paa saadan Maade fremfor at arbeide, til hvilken Ende han begiver sig sydover for at reise den fornødne Kredit, som det i hans Hjembygd Ibestad var ham umuligt at erholde. Han trængte imidlertid ikke at begive sig længere end til Trondhjem, da han her i rigt Maal erholdt sine Ønskers Opnaaelse, idet et Handelshus forstrakte ham med Varer for over 800 Spd., et do. for 300 Spd. og saaledes videre hos Forskjellige. Iaar er Størstedelen af Varerne afsolgte, og han finder det derfor beleiligst at gjøre Konkurs og kan af Beholdningen maaske byde en Trediedel i Akkord, og da saadan Akkord i vore Dage er meget let at opnaa, er det ikke usandsynligt, at han herefter vil fremstaa som en ny Fønix og blive et eftertragteligt Forbillede for Ligesindede. — Nogle Dage før han opgav sit Bo, rekvirerede han fra nærmeste By, Tromsø, en Hovedbog for deri at indføre sine Debitorer. Indtil da havde han anseet den overflødig, men uheldigvis kom Bogen frem for sent, saa han ikke saa sig istand til at fremlægge for Skifteretten saa galante Regnskabsbøger, som han havde ønsket og som kunde svare til Handelens Værdighed. Forskjellige Posteringer ere naturligvis noget mystiske, men han skal forstaa at klare sig ud af Forlegenheden, fortælles det."

En smuk Gave. Det er sjelden, skriver „Kr. Stiftsavis" for 11te Septbr., der er Anledning til at berette om saadan Gavmildhed og Opofrelse for sine Medmenneskers Vel som den, der idag af Efterfølgende vil erfares. Det er den nylig afdøde Hædersmand, Bankadministrator Svend Olaus Stray, som i en end større Grad, end man tidligere vidste, har foreviget sit Minde ved hvad han har gjort til hint Endemaal, bl. A. navnlig gjennem det af ham stiftede og med utrættelig Omhu forestaaede Pensionsselskab „De Gamles og Efterladtes Venner". Ikke nok med, at han ofrede det overmaade megen Tid og Arbeide og lod den Løn, han derfor tilkom, tilflyde Selskabets Kasse, har han endnu dertil skjænket det gjennem tre Gaver til forskjellig Tid en Sum af ikke mindre end 10,000 Spd., saa at hvad han af kontante Midler har skjænket Selskabet for gjennem det at komme sine Medmennesker tilgode, nu med Rente og Rentesrente løber op til ca. 17,000 Spd. Saa storartet Gaven end er i sig selv, bliver den det dog endmere, naar det erindres, at den ei er nogen Del af en Rigmands Overflod, men et levende Udtryk for den Kjærlighedens Rigdom til Næsten, der i saa høi Grad var den ledende Aand i Strays Liv og Gjerning. Og neppe skal Nogen af den store Skare, der i den Afdøde kjendte og agtede og elskede Manden med det varme Hjerte og den dybe Aand, blive uberørt ved Efterretningen herom eller ved at læse hans nedenfor meddelte Afskedsord til alle de Mange, Kjendte og Ukjendte; — Alle skulle de ogsaa ville af Hjertet deltage i det iforgaarsaftes i Selskabets Generalforsamling udbragte „Hæder og Ære være over Svend Olaus Strays Minde!"

Til

Selskabet „De Gamles og Efterladtes Venner".

Naar disse Linier blive Eder meddelte, har Graven lukket sig over mine jordiske Levninger, og jeg staar da for min Herre og Dommer!

Kjære Venner! De Baand, der herneden knytte mig til Eder, de ere mig for kjære, for dyrebare, til at ikke ogsaa Tanken om at skilles, om end for en kort Tid, maa fylde mit Hjerte med Vemod.

Idag, den 2den Febr. 1859, har jeg udfærdiget et Gavebrev under Signatur „X", hvori jeg skjænker Selskabet „de Gamles og Efterladtes Venners" Pensionsfond 2000 Spd. Jeg antager, at det vil være Eder kjært en Gang at erfare Giverens Navn, og hvorfor hans Navn i saa lang Tid skulde forties, og dette er Grunden til, at jeg her sender Eder en sidste Hilsen.

Hvis jeg i min Alder (49 Aar) og med mine 7 uforsørgede Børn vilde være mig min Gave bekjendt, forudser jeg, at Verden vilde tillægge mig en eller anden egennyttig Bevæggrund, ja maaske fordømme min Handling som taabelig, som uforsvarlig ligeoverfor mine Børn, og derved vilde den naturligvis tabe sin moralske Virkning. Der ligger jo desuden i Menneskets Natur en Trang til at bevæge sig uafhængig af Andre. Denne Trang medfører desværre ikke sjelden en vis Søgen efter at undgaa enhver Berørelse med Personer, til hvem man tror at staa i en Art Forbindtlighedsgjeld, der ikke lader sig afvikle.

Jeg er ingen formuende Mand. Skulde jeg miste mit nærværende Levebrød, da vilde det blive mig besværligt nok at arbeide mig igjennem med min talrige Familie. Jeg anser mig imidlertid ikke berettiget til kun at tage Hensyn til mit eget Kjød og Blod, naar der er Spørgsmaal om et Offer, der ei alene vil komme til at gavne de flere hundrede Personer, der nu ere Medlemmer af Selskabet, men som ogsaa fremkalder Frugter, der vil strække sig ud over kommende Generationer. Idag kan jeg gjøre dette Skridt; den Dag imorgen tilhører mig maaske ikke!

Paa en saare let Maade kom jeg i Besiddelse af disse Penge. Et Par Aar før min Principals, Caspar Wilds Død, maatte jeg omskrive et af ham udfærdiget Dokument, hvori han blandt Andet havde bestemt, at jeg efter hans Død skulde udbetales 4000 Spd. „for lang og tro Tjeneste". Jeg bad ham da saa indstændig om at udslette mit Navn og derimod bestemme, at disse 4000 Spd. skulde tilfalde Selskabet „de Gamles og Efterladtes Venners" Pensionsfond, idet jeg gjorde ham opmærksom paa den store Velsignelse for vor By, en saadan Forandring vilde medføre; men han svarede mig med Pilatus Ord: „Det jeg skrev, det skrev jeg; naar jeg er død, kan Du jo gjøre, hvad Du vil med dem"! — Min Familie er siden hin Tid forøget; min Kone skranter nu, og heller ikke jeg er rask som før. Jeg har derfor ikke vovet at bortskjænke mere end det Halve, eller 2000 Spd. Lader Herren mig endnu leve en Tid, da vil jeg stræbe at indrette min Levemaade saaledes, at jeg, om muligt, kan have den Glæde endnu engang at komme Selskabet tilgode med en ny Gave.

Og nu til Slutning et Afskedsord til Eder, I unge Mennesker, der saa ofte bivaanede denne Forsamling! Bestræb Eder paa at vinde det Herredømme, der giver Mod til at undvære og til taalmodig at bære Menneskenes Dadel under de Handlinger, hvori I have Gud for Øie, og det vil da visselig aldrig mangle Eder Anledning til ogsaa i Gjerningen at kunne opfylde det andet og store Bud i Loven! Dette Mod, det vil I dog ikke kunne erhverve ved Eders egne Bestræbelser alene. Ak nei! Saamangen en Yngling, hvis Hjerte slog saa varmt, saa inderligt for sit Fødeland, ja for den hele Menneslægt, tabte ei alene Modet, fordi han ene stolede paa sin gode Villie, men han sank ogsaa, dybt stuffet ved den Medfart han mødte, — sank ogsaa selv ned i det dybeste Mudder! Til Herren maa vi gaa, til Ham, hvis Kjærlighed overgaar al Forstand, til Ham maa vi gaa, — daglig gaa! Ham maa vi bede om den Styrke, vi selv ikke kunne give os, og aldrig forglemme, at hvis vi vare istand til at udføre en Kjærlighedsgjerning, det da alene var ved Herrens Hjælp, og at det er Ham alene, der tilkommer Æren i Tid og Evighed!

Herren velsigne og bevare Eder alle!

S. O. Stray.

En bortreist kgl. Gesandt. Den kongelig bayerske Gesandt ved det kongelig sachsiske Hof er forsvundet — heder det i Köln. Zeit. — i Anledning af et Par Verser som vare forfaldne paa ham. I den Anledning moraliserer Bladet over Unyttigheden af saadanne Smaastatsgesandter. Samtidig bebuder Bladet Gesandten Hr. Grev Reigersbergs Afsked fra sin Post.

Under Titelen: „Forsvaret for Monrads Ministerium" leverer „Folkets Avis" en interessant Artikel, der belyser Ministeriet Monrads Stilling under den dansk-tydske Krig. — — — Endelig har Meningsskiftet nu ved de to sidste Indlæg i Diskussionen fra „Berlingske Tidendes" D—d (Monrads Forfattermærke) samlet sig om det betydningsfulde Spørgsmaal: hvorvidt det danske Folk i 1864 hellere vilde vove det yderste end afstaa Dannevirke og Landet Nord for Dannevirkelinien? D—d benegter, at Folket havde Villie til en saadan Fortvivlelsens Kamp, og idet han hævder, at Ministeriet Monrad gik ud fra den modsatte Forudsætning, søger han at frikjende dette for en væsentlig Lod i Krigens sørgelige Udfald, men indrømmer dog, at det var en stor Feil, at Regjeringen ikke forstod sig paa, hvad der var Folkets Villie. Til dem, der have imødegaaet denne Paastand og tvertimod gjort gjældende, at der saavel i Februar 1864 som efter Londonnerkonferencens Slutning var en stærk, alvorlig Folkevillie til Kampens Fortsættelse, men at Monrad ikke forstod at famle sig ind paa den, men tvertimod ved sin Færd bidrog til at svække og opløse den, svarer D—d advarende, „at det danske Folk aldrig maa synke saa dybt, at det skulde ville kaste Ansvaret for sin Villie og Stemning over paa enkelte af sine Børn. Et Folk, og især et lidet Folk, bærer ikke altid

Ansvaret for sin egen Skjæbne, men et stolt, et ædelt Folk kaster aldrig Ansvaret for sin egen Villie og Stemning over paa andre. Ligesom det kun er usle Mennesker, der ikke ville overtage Ansvaret for deres egen Villie, saaledes er det samme Tilfældet med Folkene".

Vi ville undersøge, hvorvidt Monrad var sin Stilling som Konseilpræsident under saa kritiske Tidsforhold som Krigen 1864 voxen eller ikke; thi Overlegenheden maa jo nødvendigvis have en imponerende Forudsætning.

Der er en Kunst, som en gammel Græker, Gregor af Nazianz, kalder „Kunsternes Kunst og Videnskabernes Videnskab", og om hvilken Livius vidner, „at selv de store Genier sjelden ere i Besiddelse af den" — det er Statskunsten. Statsmændene ere altsaa ifølge disse navnkundige Forfatteres Mening en ligesaa ædel som begrændset Menneskeklasse. Vi tillade os nu det Spørgsmaal: er Monrad virkelig Statsmand, og viste han sig som saadan, da han holdt Styret i sit Haand? Der hersker i vore Dage en Tendents til at betegne den, der blot har udøvet Magten, som Statsmand, men man overser herved den store Forskjel, der er mellem at regjere Menneskene og administrere en bestemt Gren af Statsstyrelsen. Monrad har som Minister, som overordnet administrativ Embedsmand indlagt sig respektable Fortjenester af vort Fædreland, men han miskjendte sin Begavelse og Omfanget af sit Talent, da han greb Regjeringens Tøile lige forinden Udbruddet af en saa skjæbnesvanger Krig som den sidste. Det er Statsmandens Særkjende, at han skal staa fast, naar alle Andre vakle, at han skal være ubøielig, naar alle Andre ubetænksomt ville Eftergivenhed, og skal han fremfor Alt godtgjøre sit Kald og sin Dygtighed ved at bortfeie Partiaanden og forene alle Borgere i en og samme Tanke, en og samme Interesse. Men der slog under hans Ministerium intet Lyn fraoven ned i Folkehjertet. Man mærkede ingen ledende Haand og hørte ikke et eneste Energiens Ord, som kunde opildne Modet og Villien, der ganske vist fra først af var tilstede hos Folket, men som maatte tabe sig, da de Styrende ikke uafbrudt stillede Maalet frem for Alles Blik og i høisindet Tale mindede om, at de vare med paa Veien mod det. Selv det Trylleri, som Kongens Navn altid udøver paa Folket, lod Monrad ubenyttet, uagtet den foregaaende Krig mangfoldige Gange havde vist den overordentlige Virkning af de kongelige Proklamationer. Nei, Danmark havde 1864 ikke blot ingen „stor" Statsmand — det havde slet ingen Statsmand, det var Ulykken!

„En Statsmands Hjerte maa ofte være uden Hoved", har Napoleon engang skrevet. Vi mindes dette Udsagn, idet vi fremføre en anden Anke mod Monrads Ministerium; thi var frisk Følelse forsvunden under dets Styrelse indadtil, ytrede Forstandskulden sig til Gjengjæld meget stærkt i dets Ledelse udadtil. Det er kun ved overordentlige Midler, at smaa Stater have frelst sig fra Ødelæggelse, naar deres Tilværelse har staaet paa Spil, og det har alene været ved at identificere deres Sag med de store almindelige Ideer og ved saavidt mulig at drage de store Magters umiddelbare Interesser ind i deres Sag, at det er lykkedes dem at forvandle disse fra passive Tilskuere til aktive Deltagere. Hver Gang en Leilighed hertil viser sig, lader en ægte Statsmand, der altid gjør sig til et personligt Udtryk for sin Nations berettigede Tanker og Ønsker, ikke en saadan gaa ubenyttet hen. Da vort Fædreland blev overfaldt af to tydske Stormagter, da Folkerettens og den europæiske Ordens Haandhævere i det civiliserede Vesten sad med Hænderne i Skjødet og saa rolig til, fik Regjeringen Løfter og Tilbud om Hjælp ikke blot fra den saakaldte europæiske Revolutions Ledere, men selv fra endel af Gammelenglands unge Aristokrater. At Monrad ikke modtog den Haand, som Garibaldi og Førerne for den polske og ungarske Emigration vilde række Danmark, bebreide vi ham ikke ligefrem, skjønt der neppe kan være nogen Tvivl om, at de gjorte Tilbud kunde have faaet en mægtig Indflydelse paa vor Skjæbne, naar Stormagterne havde seet eller troet at se os beredte til i Mangel af anden Hjælp at gribe denne sidste Tilflugt. Men er det undskyldeligt, at Monrad saaledes foragtede den politiske Lyrik, maa det under alle Omstændigheder betragtes som en utilgivelig Feil af ham, at han tilbageviste den engelske „Alexandragardes" Tilbud om at kjæmpe ved de danske Soldaters Side. Man indvende ikke her, at 100 engelske Lorder hverken have gjort til eller fra, thi de 100 havde aldeles utvivlsomt draget adskillige andre Hundreder efter sig, ikke blot af Adelens, men ogsaa af Gentryens unge Medlemmer. Deres Betydning laa desuden heller ikke i Tallet, thi vi ere overbeviste om, at fra det Øieblik, det engelske Aristokrati, eller rettere det britiske Folk, havde seet sit eget Kjød og Blod deltage i Danmarks Kamp for Slesvig, hvis Besiddelse den britiske Regjering adskillige Gange havde garanteret os, vilde Englands Stilling overfor vor Sag være bleven en anden. Her burde Monrads Hjerte have været uden Hoved. Men Ulykken var, at ikke blot Monrads Hjerte, men at hele Personen Monrad dengang intet Hoved havde, det vil sige, intet Statsmandshoved.

Hermed er vore væsentligste Anker mod Monrad udtalte. Det er vor Overbevisning, at han var besjælet af en redelig Villie og Kjærlighed til Fædrelandet, men hans Statsmandsdygtighed og hans Mod til at vælge afgjørende Midler svarede ligesaalidt til disse Fortrin som til det Overmod, hvormed han paatog sig alene at klare de Vanskeligheder, han som Medlem af det hallske Ministerium havde havt rig Leilighed til at gjøre sig bekjendt med. Folkets Medskyld i det ulykkelige Udfald af hans Statsstyrelse er der ingen Grund til her at undersøge, thi Ingen har gjort Forsøg paa at lægge dets politiske Syndebyrde paa Monrads Hoved — det er kun det Modsatte, der er forsøgt i D—d's Artikler.

Om det fallerede Livsforsikringsselskab „Albert" skrives i danske „Dagbladet" en Artikel, der ogsaa er belysende for vore Forholde: Der behøves ikke mange Ord for at skildre den Ulykke, som et saadant Selskabs Fallissement bereder de hos det Forsikrede. Det vil i Regelen være den strebsomme, flittige, men mindre formuende Middelklasse, som rammes af Slaget. Den Familiefader, der i mange Aar har arbeidet strengt og taalt mange Savn for at sikre sine Efterlevende imod at lide Nød, ser disse paa en Gang berøvede Frugten af hans Anstrengelser og hans Sparsommelighed; han bliver enten aldeles ude af Stand til at efterlade sine Nærmeste en liden Kapital, eller han maa, hvis det overhovedet kan lykkes ham at faa sit Liv paany forsikret andetsteds, bringe meget større, maaske umulige Ofre for at sikre sine Efterladte den samme Sum, som det fallerede Selskab havde forpligtet sig til at udbetale dem ved hans Død. Den Enke eller ugifte Kvinde, som havde betroet Selskabet hele sin Kapital, imod at det skulde svare hende en Livrente, er nu prisgiven til Fattigdom og Afhængighed. Det unge Menneske, fra hvis Fødsel der maaske er betalt aarlige Bidrag, for at han ved sin Indtrædelse i Livets Virksomhed kunde være udrustet med en Sum Penge, maa nu se at slaa sig igjennem med sine to bare Hænder.

Men ved Siden af disse Ulykker, der ramme den Enkelte, foraarsager et saadant Selskabs Fallissement en Ulykke af mere almindelig Natur. Livsforsikringen er en forholdsvis ung Institution, som har havt og endnu tildels har Meget at kjæmpe imod for at bryde sig Vei. En Begivenhed, som den her omhandlede, kan ikke andet end bringe den i Miskredit, idetmindste for en Tid. „Albert" gjaldt i det store Publikums Øine for et af de sikreste og bedst funderede Selskaber, og det har i saa Henseende ikke stort at betyde, at der nu siges, at de i Forretningslivet nøie Indviede allerede i længere Tid have vidst, at det stod paa svage Fødder. Men naar et saadant Selskab pludselig viser sig uværdigt til den Tillid, som saa mange Tusinder spredte over hele Jorden — thi „Albert" havde Kontorer i Kina og Ostindien, Agenter over hele Europa — have ydet det, naar et saadant Selskab opdages at være raaddent i sit Inderste, da har Publikum en vis Ret til at tvivle om alle de andre Selskaber, og man kan næsten ikke fortænke dem i, om det betages af Ulyst til at betro sine med Møie erhvervede Penge til Direktører og Forretningsførere, der maaske ville bortødsle dem paa samme Maade, som Bestyrerne af „Albert" have gjort.

Den Moral, vi kunde ønske at drage af det engelske Selskabs Fallit, er derfor dobbelt. Paa den ene Side maa vi atter og atter lægge Publikum paa Hjerte, at det er saare vanskeligt, selv for de i disse Sager nogenlunde Bevandre, at danne sig en bestemt og begrundet Mening om et fremmed Livsforsikringsselskabs Soliditet, og at man derfor maa være varsom, yderst varsom, førend man giver sig det i Vold og betror det sin egen eller sine Kjærestes Fremtidsvel. Paa den anden Side ville vi rette en indtrængende Opfordring til Finantsministeren, og i Nødstilfælde til Rigsdagen, om uden Ophold at træffe saadanne Foranstaltninger, hvorved Livsforsikrings- og Livrente-Anstalterne af 1842 gjøres saa tilgjængelige som mulig, for paa denne Maade at beskytte Folk imod at falde i Hænderne paa upaalidelige fremmede Selskaber.

Dagbl. gjør opmærksom paa, at Feilen ved hine Anstalter er den, at de bestyres af Embedsmænd og ikke af Forretningsmænd, der vide, at de ere til for Almenhedens Skyld, leve for og af Publikum, og derfor søge saavidt muligt at imødekomme dette Publikums Tarv og Ønsker.

Et og Andet.

Petroleum som Hjælpemiddel ved Dreining af næsten glashaarde Metaller. Ved Dreining af et hult Stykke Støbegods, som bestod af 7 Dele Kobber, 4 Dele Zink og 1 Del Tin, vilde det haardeste Dreiestaal ikke gjøre sin Tjeneste. Ved bestandig Væden af Dreiestaalet med Petroleum lykkedes det med Lethed at dreie det af. Lysegult anløbet Staal blev med den største Lethed afdreiet ved en Blanding af 2 Dele Petroleum og 1 Del Terpentinolie.

At prøve Tinnets Renhed. Rent Tin udmærker sig ved sin krystallinske Sammenføining, men viser sig derimod ikke krystallinsk, hvis det indeholder kun faa Procent af Kobber eller Bly. For at gjøre Krystalsammenføiningen tydelig synbar paa Tinnets Overflade, anbefaler C. Puscher at bringe den helt eller tildels i nogle Minuters Berøring med en Beits, som bestaar af en med 1 Lod Salpetersyre og 2 Lod Saltsyre tilsat Opløsning af 2 Lod Tinsalt i 4 Lod hedt Vand. Den med denne Beitse vædede Tinoverflade vil, hvis Tinnet er rent, snart vise sig meget skjønt krystallinsk straalende, men bliver uforandret, hvis Tinnet er urent, navnlig hvis det er tilsat med Bly. Paa denne Maade kan man prøve Tinfolie og Fortinning paa Jern- og Kobberkar.

Narre April. Den Skik at narre April, skal være opstaaet paa Rigsdagen i Worms. Dengang blev der af den tyske Nation fordret mange Penge til Tyrkekrigene, og dertil skulde Myntvæsnet blive omordnet. Men da man ikke kunde gjøre dette for andre vigtige Forretninger, bestemte man en særegen Myntdag til den 1ste April 1530 i Augsburg. I den Anledning gjordes mange Spekulationer, og Pengemænd fra hele Europa indfandt sig den nævnte Dag, men saa sig skuffede og maatte desforuden betale Reise- og Fortæringsomkostninger. Siden hin Tid ere Narrene paa 1ste April ikke uddøde.

De Forenede Staters Midtpunkt. Det er bleven godtgjort, at Byen Kolumbus i Nebraska ligger nøiagtig i Midten af de Forenede Staters Omraade. Kolumbus ligger 96 engelske Mile fra Omaha. Som bekjendt tænker man nu at gjøre St. Louis eller en nærliggende By til Hovedstad istedetfor Washington, som ligger formeget i det uhyre Riges Udkant.

Ordforklaringer. Vand er en klar Vædske, som engang tjente til Drik. Ære er en udmærket Spas. Formue er Menneskenes fornemste Egenskab. Advokat: en studeret Mand, som redder Noget for en Anden for at beholde det for sig selv. Min Kjære: en sædvanlig Tiltale mellem Mand og Kone, ogsaa mellem andre Mennesker, hvorunder man kan tænke sig det Modsatte. Tungen: en Hest, som ofte slaar ud og løber løbsk.

En følsom Lord. En fornem Englænder reiste for ikke saa længe siden, ledsaget af sin Tjener, paa Jernbanen mellem London og Dower. Toget gik ud af Skinnerne, Lorden kom derfra med endel Flænger, medens hans Tjener blev græsselig lemlæstet og dræbt. Da Herren var kommen sig efter sin Skræk, spurgte han efter sin Tjener og fik den Besked, at Stakkelen var dræbt og hans Legeme revet i mange Stykker. „Vær da saa snil", svarede den følsomme Herre, „at se efter, i hvilken af hine Stykker Nøglen til min Reisekuffert er".

Naar bare —! I et Selskab af aandrige Damer blev fremhævet den dannende Indflydelse, som Damerne udøvede paa sit kvindelige Tjenestetyende. En tilstedeværende Herre sagde: „Naar bare denne velsignelsesrige Indflydelse var gjensidig, saa at Damerne undertiden ogsaa lærte Noget af sine Kokkepiger!"

Englands Veirligt skildres saaledes af en Reisende: Paa en vakker Dag er det som om man saa op igjennem en Skorstenspibe, paa en skyfuld Dag som om man saa ned i den.

Godt betalt. Ved en Auktion i London blev nylig opraabt et Exempslar af første Udgave af Shakespeare fra 1623. Skjønt den ellers godt vedligeholdte Bog manglede 2 Blade, blev den dog betalt med den uhyre Sum af 338 Lstrl.

Færdselen i London. Som Bevis paa den uhyre Færdsel af Mennesker i det Indre af London anfører et engelsk Blad, at den underjordiske Jernbane paa en Dag befordrede 119,506 Personer.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 15de Septbr.

Keiserens Befindende bliver stadigen bedre. Igaar Eftermiddag modtog han Prim og paa Formiddagen Indenrigsministeren.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 15de Septbr.

Dampskibet „Kong Sverre", der idag indklareredes fra Kiel, medbragte foruden andet Stykgods ca. 100 Foustager Smør samt et større Parti Kornvarer. Dampskibet „St. Olaf" er ligeledes indklareret idag fra Hamburg med omtrent halv Ladning Stykgods.

---

ind og trykte Lichfields Haand, fremdeles Lord Mordaunt, Greve af Peterborough, og Monmouth, Lockes Ven, paa hvis Tilskyndelse han havde fremsat Forslag om Myntens Omsmeltning. Fremdeles Charles Campbell, Greve af Loudoun, og en hel Del andre Lorder.

Alle disse Adelsmænd, af hvilke flere ere en Prydelse for England, lo og snakkede. Det var saa at sige Historien seet i sin dybeste Hverdagsdragt.

Inden kortere Tid end en Halvtime var Kammeret næsten fuldtalligt. Det var ganske naturligt, da det var en kongelig Session. Hvad der var urimeligt, var den livlige Konversation. Kammeret, der nys laa i dyb Dvale, surrede nu som en Bikube.

De sidst ankomne Lorder havde bragt Nyheder. Besynderligt nok; de Pairer, der ved Sessionens Aabning befandt sig i Kammeret, vidste ikke, hvad der var foregaaet, og de, der ikke havde været tilstede, vidste det.

Flere blandt Lorderne kom nemlig fra Windsor. I nogle Timer havde Rygtet om Gwynplaines Skjæbne studt Fart.

Hemmeligheden er et Næt, gaar en Maske istykker, saa brister Alt sammen.

Hele denne Historie om et Pairsskab, der fandtes paa et Theater, og om en Komediant, der var blevet Lord, var snart bleven kjendt i Windsor og havde gjort utrolig Opsigt i de kongelige Omgivelser. Prindserne havde talt derom, og derefter Lakeierne. Fra Hoffet havde Nyheden spredt sig til Staden.

Nyheder have Tyngde, de falde ned blandt Almenheden og trænge igjennem den med en uhørt Fart. Klokken syv havde man ikke en Anelse om disse Ting i London. Klokken otte var Gwynplaine det almindelige Samtaleemne i hele Staden. De faa paapasselige Lorder, som havde indfundet sig før Sessionens Begyndelse, vare de Eneste, der ikke kjendte til Tingen, da de ikke havde været ude i Byen, hvor man ikke talede om Andet,

Fremdeles: Lordkantsleren, der blot havde seet Gwynplaines smukke Figur og fordelagtige Vægt, havde fundet, at han var „en ret stadselig Karl".

I det Øieblik, da Dørvogteren sloge Fløidørene op for Gwynplaine, var der blot nogle faa Lorder i Salen.

Det var næsten Allesammen Oldinger.

Ved Sammenkomster ere de Gamle altid paapasselige.

Paa Hertugbænken saa man blot to Hertuger, den Ene aldeles hvid, den Anden graa, Thomas Osborne, Hertug af Leeds, og Schønberg, Søn til den Schønberg, der, født Tydsker, var Franskmand ved Marskalkstaven og Engelskmand ved Pairsskabet, og som landsforvist fra Frankrige ved det nantiske Edikt, efter at have ført Krig mod England som Franskmand, nu førte Krig mod Frankrige som Engelskmand.

Paa de grevelige Lorders Bænk saa man blot Erkebispen af Canterbury, Englands Primas, der sad øverst, og længere nede Doctor Simon Patrick, Biskop af Ely, der talte med Evelyn Pierrepont, Markis af Dorchester; Thomas Thynne, Viscount Weymouth, stod under en Kandelaber og granskede en Plan til et Parkanlæg.

Paa Viscounternes Bænk saa man en hel Skare af gamle Lorder, Essex, Ossulstone, Peregrine Osborne, William Zulestein, Greve af Rochford, samt nogle faa Unge af det Parti, der ikke benytte Paryk, samlede om Price Devereux, Viscount Hereford. Blandt disse saa man Pawlet af Saint-John, Fætter af Bolingbroke, hvis Elev Voltaire halvt om halvt blev.

Paa Markisbænken sad Thomas Grey, Markis af Kent, Dronningens Overstekammerjunker, i Samtale med Robert Bertie, Markis af Lindsey; Greven af Wymes læste i en Afhandling om de Sibyllinske Orakelsvar, og John Campbell, Greve af Greenwich, berømt for sin lange Hage, sit gode Humør og sine

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Najaden	Hansen	Charlestown	Stenkul.
Hermoder	Poulsen	Wehmsü	do.
Stjernen	Nielsen	Kønigsberg	Rug.
Ringleader	Butcher	London	Ballast.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Vandringsm.	Iversen	Frankrige	Trælast.
Josefine Marie	Lemerle	do.	do.
Agnete	Horne	Danmark	do.
Haabet	Olsen	England	do.
Gustav Wasa	Stichl	Stettin	Balllast.

Konkurs. Aalesunds Skifteret: Handelsborger T. O. B. Knudsøn den 6te September. Samling d. 25de Septbr. Fordringer meldes inden 6te Novbr. og prøves 30te f. M. — Stavanger Skifteret: Guldsmed Gustaf Hellstrøm den 7de September. Midlertidig Bestyrer Overretssagf. Finne. Samling den 17de September. Fordringer meldes inden 16de Novbr. og prøves den 11te Decbr. — Nordfjords Skifteret: Frihandler Ole Andersen Moen af Horningdals Thinglag den 17de Septbr. Samling den 28de ds. Fordringer meldes inden 7de December og prøves 14de f. M.

Skifteberetninger. Kristiania: Hotelfirmaet Florian Weiss & Ko.s Konkursbo; Samling den 28de Septbr. Moss Skifteret: Handelsborger Carl S. Anderssen har erholdt sit Bo extraderet den 13de ds. Karmsund og Hæsby Skifteret: Handelsmand Elias Aanensens Konkursbo; Samling den 22de Septbr.

Proklama. Kongsberg Skifteret: I Boet efter Dagarbeider Niels Olsen Børresen; 3 Mdr.s Varsel fra 11te Septbr. — Drammens Skifteret: I Boet efter Skibsfører Ole Hansen; 3 Mdr.s Varsel fra 9de ds. — Tune Skifteret: I Boet efter Skibstømmermand Claus Christoffersen af Glemminge Thinglag; 3 Mdr.s Varsel fra 10de Septbr. — Søndre Jarlsberg Skifteret: I Boet efter Skolelærer Niels Larsen af Nøtterø; 3 Mdr.s Varsel fra 9de Septbr. — Røraas Skifteret: I Boet efter Jomfru Anne Mathea Krogsgaard; 3 Mdr.s Varsel fra 7de ds., — og i Boet efter Emigrant Ellev Glemmesen Sandnæs med 6 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 7de ds. — Nedenæs Skifteret: I Boet efter Gaardeier Ole Olsen øvre Nævisdal af Diestad Sogn; 3 Mdr.s Varsel fra 10de Septbr. — Bamble Skifteret: I Boet efter Ægtefolkene Knud Johnsen og Ingeborg Olsdatter Aatangen eller Tobaksodden af Sannikedals Thinglag; 3 Mdr.s Varsel fra 9de ds.

Det meteorologiske Institut.

Nyt Hvirvelcentrum ved Bergen. Østlig, laber Vind nordenfor Dovre, Vestlig i Skudesnæs og Mandal, SO.lig til Østlig paa Østlandet. Regn paa Østlandet og i Aalesund. Udsigterne ere til Vestlig til NV.lig Vind med opklarende Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 15de September:

Fabrikant Voigt fra Neumünster, Agent Ellingsen fra Udlandet, Kjøbm. Thorsen med Frue fra Arendal, Oppegaard fra Mandal, Skibsreder Heyerdahl fra Moss, Kjøbm. Andreasen med Frue fra Sarpsborg samt Landhandler Haakensen fra Elverum, i Hotel du Nord. — Doktor Ingier med Frue fra Landet, S. Foyn fra Tønsberg, A. Jakobsen fra Fr.stad, Sagfører Kruse med Frue fra Kongsvinger, Weisner fra Stettin, Mr. og Mrs. Fausseth fra London, Thesen fra Stavanger, Norgren og A. Collett fra Drammen, Drewry, Esq., fra London, Elligers med Datter fra Vestlandet, Hildisch og Henriksen fra Moss, E. Kjøsterud, Forseth og Fru Mo fra Drammen, J. Wichelhaus og Dr. Wichelhaus fra Berlin, Berg med Frue og Kapt. Hvistendahl med Frue fra Tønsberg, Jonsberg fra Jarlsberg, Henderson, Esq., og Miss Henderson fra Glasgow, Lorange fra Lillehammer, Ilsaas fra Hamar, Frk. Eriksen fra Fr.hald, Norstrøm fra Hedemarken, Fru Schøyen fra Odalen, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Hotel Christiania.

Herved bruger jeg Frihed at anbefale mit Hotel til respektive Reisende. Ligeledes min Café og Restauration. Luncheon serveres hele Formiddagen.

R. Lütken.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

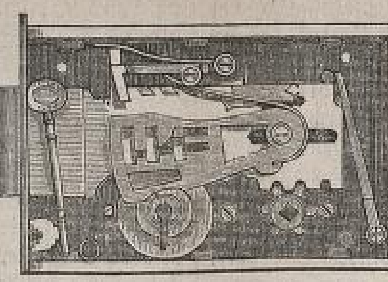

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vandraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Rund** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen,** Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler,** i de mest moderne Stilarter efter franske Tegninger, udføres af **C. M. Solberg,** Prinsensgade 10.

Skibs- Ornamenter og Gallions-Figurer udføres. Udenbyes Ordres modtages af Billedskjærer **C. M. Solberg,** Prinsensgade 10.

Hos Guldtrækker A. Henius,

Kirkegaden No. 8, haves stedse Udvalg af **Gehæng, Portepeer, Armdistinktioner, Fangsnore, Epauletter, Tresser, Skilter** og **Fjær** m. m. til billigste Priser.

Bestillinger paa **Messehagler, Alterklæder, Fryndser, Galloner, Faner** og **Fanekvaster** m. m. modtages hos **Guldtrækker A. Henius,** Kirkegaden No. 8.

Gammelt, ægte og halvægte Guldtrækkerarbeide kjøbes og tages i Bytte hos

A. Henius, Kirkegaden No. 8.

Dysart-Kul.

Nogle Ladninger Husholdnings-Kul forhandles billig ved

C. Ludw. Johansen.

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos **Gunerius Pettersen.**

I Tordenskjoldsgaden (Fru Grünings Have) sælges god, tør Kantflis til 1 Spd. 24 ß pr. Favn; i mindre Dele yderst billig beregnet.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

syvogotti Aar, skrev et Brev til sin Maitresse. Lord Chandos skar sine Negle.

Lordkantsleren indtog sin Plads, Erkebispen af Canterbury reiste sig og læste en Bøn, og Sessionen aabnedes.

Gwynplaine var kommet ind en god Stund forud uden at man havde givet Agt paa ham.

Den anden Baronbænk, paa hvilken han havde sin Plads, var nærmest ved Skranken, saa han blot havde nogle faa Skridt at gaa. De to Lorder, der havde ført ham ind, satte sig paa hver Side af ham og skjulte næsten aldeles den Nyankomne. Parlamentssekretæren havde halvhøit og næsten hviskende oplæst de forskjellige Dokumenter, der angik den nye Lord, og Lordkantsleren havde forkyndt hans Optagen i Pairernes Kreds.

Gwynplaine havde i Stilhed og med blottet Hoved sat sig ned mellem de to gamle Pairer, Lord Fitz-Walter og Lord Arundel.

Da han traadte ind, havde han efter Rigsheroldens Opfordring, som gjentoges af de to sidstnævnte Lorder, gjort en Bøining for den kongelige Stol.

Alt var nu fuldbyrdet, han var Lord.

Denne Høide, for hvis straalende Herlighed han havde seet gamle Mester Ursus bøie sig med bævende Ærbødighed, denne underbare Høide laa nu under hans Fødder.

Han befandt sig paa den feudale Bjergtop, paa hvilken Historien og Europa i sex Aarhundreder har holdt sine Blikke rettede. Den blændende Straaleglorie om en mørk Krop.

Hans Indtrædelse, hans uigjenkaldelige Indtrædelse i denne havde fundet Sted.

Den blev hans Hjem.

Han havde sin Plads, som Kongen sin.

Han var der og Ingen kunde fjerne ham derfra.

Den kongelige Krone, som han saa under denne Thron-

himmel, var Søster til hans egen Krone. Han var Pair, — han var Jævnlige med Thronen.

Ligeoverfor Majestæten var han Pairsskabet. Mindre, men jævnbyrdig.

Hvad var han igaar?

Komediant.

Hvad var han idag?

Fyrste.

Igaar Intet, idag Alt.

To Spøgelser, Medgang og Modgang, der toge samme Sjæl i Besiddelse, og Begge droge ham til sig.

En og samme Intelligents, en og samme Villie, delt mellem de to Brødrefiender, Abel og Kain, i et og samme Menneske.

V. Hoffærdig Snak.

Efterhaanden fyldtes Kammerets Bænke. Lorderne begyndte at komme.

Paa Dagslisten stod der et Forslag om Forhøielse af Georg af Danmarks, Dronningens Gemals, Indtægter til hundretusinde Pund Sterling aarlig.

Alle Pairerne bare Parlamentskaaber udenpaa sine Dragter.

Disse Kaaber, der vare af samme Stof som den, Gwynplaine bar, vare lige for Alle, med Undtagelse af, at Hertugerne havde fem guldkantede Hermelinslister, Markiserne fire, Greverne tre og Baronerne to.

Lorderne traadte ind gruppevis. Man havde truffet hinanden i Korridoren, og man fortsatte den paabegyndte Samtale. Nogle Faa kom alene.

Alle bukkede for Thronen ved sin Indtrædelse.

Pairerne strømmede ind. Denne lange Række af klingende Navne passerede næsten uden alle Ceremonier. Leicester traadte

Dagbladet.

No. 215. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 16de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden“ eller „Oslo“; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Til

Dagbladets Redaktør!

I Deres ærede Blad for den 11te ds. findes indtaget en Opsats betitlet Riflingssystemet.

Da jeg har erfaret, at der med den i nævnte Opsats omtalte Søofficer sigtes til mig, finder jeg det nødvendigt at oplyse, at Opsatsen, — forsaavidt den omhandler mit Forhold med Hensyn til Antagelsen af riflet Skyds i vort Land, — i flere væsentlige Punkter er uefterrettelig. Navnlig maa jeg fremhæve, at den i Opsatsen nævnte Krigsret ikke paa nogensomhelst Maade stod i Forbindelse med den Materie, som Opsatsen behandler.

Den 15de September 1869.

Ærbødigst

Claus T. Petersen,
Premierløitnant i Marinen.

Sildesaltermødet i Bergen.

(Efter Bergensposten).

I Mødet, der holdtes 8de September fra Kl. 4 til 7½ Efterm. i Hr. Holdts Lokale, deltog ca. 150 for det meste Saltere og Handlende samt endel Fiskere og Bødtkere. Deputerede fra Aalesund, Florø, Haugesund, Skudesnæshavn, Stavanger og Ekersund havde indfundet sig, ligesom andre Deltagere fra Vaarsilddistrikterne var tilstede.

Handelsforeningens Formand, Kæmner Baars, aabnede Mødet med et indledende Foredrag saalydende:

Vaarsildfiskeriet er, som det vil være Enhver af de ærede Tilstedeværende bekjendt, en af de vigtigste Næringskilder for Kystbefolkningen paa Strækningen mellem Lindesnæs og Romsdalsfjord, og det ikke alene for Landdistrikternes, men ogsaa for Byernes Befolkning. Intet synes derfor naturligere, end at denne Næringsvei af alle deri Interesserede blev drevet paa en saadan Maade, at den ikke alene, saavidt muligt, kunde bevares, men ogsaa blive en stadig Kilde til Velstand for dem. Men saalangt fra at benytte Vaarsildfisket paa en rationel Maade, har det, navlig i de senere Aar, snarere havt Udseende af, at saavel Fiskere som Saltere og Handelsmænd have kappes om at ødelægge Bedriften, Enhver har syntes kun at tænke paa Øieblikket og paa sig selv; for Fremtiden og det store Hele har Ingen havt Tanke, ja det forekommer mig, at der ved Vaarsildbedriften har vist sig et Slags Slaphed i Følelsen for Ret og Billighed.

Man siger, at Havets Rigdomme ere uudtømmelige, at man ikke behøver at frygte for, at selv det mest hensynsløse Fiskeri skulde kunne udrydde de Fiskearter, der leve i store Familier, hvortil Silden hører, og heller ikke jeg nærer nogen Frygt for deres Ødelæggelse, thi dertil er deres Formerelse heldigvis for stærk. Men vore store Fiskerier foregaa ikke i Havet, i Fiskens egentlige Hjem, — Fiskestimene søge til visse Perioder ind under vor Kyst, dels for at tilfredsstille en Naturdrift, dels for at søge Næring, kanske ogsaa af andre, os ubekjendte Aarsager, og det er ikke usandsynligt, men snarere rimeligt, at de Forholde, der gjør vor Kyst, vore Fjorde, vore Bugter saa skikkede til Gydepladse, til Opholdssteder for de Skabninger, der tjene Fiskestimene til Føde, kunne forrykkes ved hensynsløs Behandling. I Skotland har man nylig som en af Aarsagerne til et misligt Sildefiske fremhævet, at Fiskerne satte for faa eller for svage Fløter paa sine Garn, at disse som Følge deraf ofte gik tilbunds med den Fisk, som fandtes i dem, og at Bunden derved gjordes uskikket, at være nu enten til Gydning eller til Opholdssted for Silden. Hos os vilde man have gjort den Erfaring, at i et Sund, hvor Vaarsild, som havde været stængt for trangt, var død i Laasen, havde Silden senere ikke vist sig, uagtet den havde besøgt de ganske nærliggende Egne. Nogen Frygt for Ødelæggelse af Fiskepladsene paa Grund af utilstrækkelig Fløter paa Garnene behøver man ikke at nære hos os; thi er der nogen Feil med Hensyn til Fløterne, er det snarere den, at der findes formange af dem, saa at Garnene i Stormveir driver bort fra Sætterierne. Men en anden Grund til Frygt er der, og det er Fiskernes Tilbøielighed til bestandig at binde Masserne i deres Garn trangere. I disse trange Garn er det umuligt for den store Sild at trænge saa langt ind at den bliver hængende fast; om den end flaar i dem medens de stod i Søen, saa falder den af ved Trækningen og gaar tilbunds.

Foruden at Brugen af trange Garn ove en skadelig Indflydelse paa Fiskeriet, derved at de maaske gjør Bunden paa de Steder, hvor de anvendes, uskikket til at modtage Rognen, har den i høi Grad bidraget til at ødelægge Sildehandelen; thi den smaa Sild har en langt ringere Værdi end den store, ja den er til enkelte Tider endog aldeles værdiløs.

At Fiskerne gjør Garnene trangere, saalænge de kunne sælge Silden paa Tal, og der i Regelen har været gjort liden eller ingen Forskjel i Prisen paa et Hundrede stor eller liden Sild, er ikke at undres over; thi det er rimeligt at de faa et større Antal Sild paa en Kvadratalen Garn, der indeholder omtrent 500 Masker, som er Tilfældet med de nu brugelige Garn, end paa en Kvadratalen paa 324 Masker, som tidligere var det almindelige. Men at Salterne saa længe have fundet sig deri, det maatte man forbause over, og at de ikke tidligere havde gjort Noget for at modarbeide Brugen af de trange Garn kan kun tilskrives den utidige Konkurrence paa Fiskeværene i de foregaaende Aar. For et Aars Tid siden fik man endelig Øinene op for, at de smaamaskede Garn maatte ødelægge Vaarsildbedriften og fornemmelig Salterne; i Stavanger blev nedsat en Komite til at tage Sagen under Overveielse, og denne kom til det Resultat, at de Baade som brugte Garn af mindst 1⅓ T. mellem Knuderne skulde forsynes med et bestemt Mærke, som kunde gjøre dem kjendelige for Kjøberne, medens de andre Baade skulde være uberettigede til at føre et saadant Tegn; men til Udførelsen af en saadan Mærkning var endnu intet Skridt gjort. Her har man troet at fremme Sagen ved Indførelse af Maaling istedetfor Tælling af den ferske Sild, baade fordi at Maalingen vil gjøre det umuligt for Fiskeren at opnaa den samme Pris for et vist Antal smaa som for et lignende Antal stor Sild, og fordi at Maalingen for Salterne vil være et langt sikrere Grundlag for Beregning end Tællingen.

Handelsforeningen har derfor udstedt Indbydelse til at virke for Indførelse af Maaling; deres Henvendelse er overalt bleven godt optagen, og for at komme til fuldstændig Enighed desangaaende har Direktionen indbudt til dette Møde.

Debatterne ere for vidtløftige til her at kunde finde Plads.

Resultatet af Sildesaltermødet indeholdes derimod i følgende fem Resolutioner, hvoraf den første omfatter to Voteringer; man blev nemlig først enig om at slaa fast, at Betingelserne for Overenskomsternes Ikrafttrædelse var tilstede og i Henhold hertil vedtoges en Resolution om at anbefale Indførelsen af Maal istedetfor Tælling ved Kjøb af ferskt Sild, som en for Vaarsildebedriften gavnlig Sag. Den derpaa vedtagne Resolution blev senere saaledes affattet, at den paa en indirekte Maade omfatter begge de to første Voteringer; disse indeholdes i Resolutionen No. 1.

Om Maaling og Maalekar.

1. Forsamlingen, der anser Maaletønden, forsaavidt Kvantummet udgjør mindst en Tønde, og ellers dens Underafdelinger, for at være de Maalekar, der tilbyde saavel Kjøber som Sælger størst Sikkerhed, og ikke finder væsentlige Vanskeligheder ved deres Anvendelse, vedtager Maaletønden a 144 Potter som Grundlag for Prisbestemmelsen ved Kjøb og Salg af fersk Vaarsild til Handelsvare, i Henhold til de Overenskomster, der ere trufne om Maalingen mellem Salterne i Bergen, Stavanger, Haugesund, Skudesnæs og Ekersund.

Om Overtrædelse af Overenskomsten og Anmeldelse desangaaende.

2. Bergens Handelsforening opfordres til at anmode den kongelige norske Regjerings Departement for det Indre om at paalægge Opsynet ved Vaarsildefiskeriet at vaage over Overholdelsen af den mellem Salterne trufne Overenskomst om Maalingen og at anmelde Overtrædelser deraf for vedkommende Kommune. Fortegnelse over samtlige Vedtagere af Overenskomsten bliver til den Ende i sin Tid at tilstille Opsynet.

Om Justering af Maalekar.

3. For at lette Gjennemførelsen af Maalingen, anmodes Bergens Handelsforening om, hos den Kgl. Norske Regjering at andrage om Bemyndigelse for Magistraterne i Kjøb- og Ladestedene i Vaarsildfiskdistriktet, til at justere Maalekar til Sild af samme Dimensioner (Heide og Diameter), som de Maalekar, der bruges til Korn.

Om den forældede Fiskerilovgivning.

4. Det henstilles til Bergens Handelsforening gjennem den Kgl. Norske Regjering at søge ophævede som utidsmæssige og skadelige for Vaarsildbedriften det i Forordningen 12te September 1753 andet Kapitels 1ste Artikel 1 indeholdte Paabud om at gane Silden og det i samme Kapitel 8de og 9de Artikel indeholdte Forbud mod at sprænge og senere omsalte den, hvilke Paabud og Forbud ere gjentagne i Plakaten af 29de Juni 1775 og tjene til Grundlag for Bragernes Instruxer, samt endvidere Loven af 22de April 1824, der forbyder Indførsel til Bergen af mere end 60,000 Stkr. fersk Vaarsild i et Fartøi.

Om Vragningen.

5. Forsamlingen, der finder Vragningen, saaledes som den nu foregaar, at være utilfredsstillende, opfordrer Bergens Handelsforening til at andrage Regjeringen om at foranstalte en Revision af den nu gjældende Vragerlovgivning.

Om Mødet skriver iøvrigt Bergp.: Sildesaltermødet begyndte og endte sine Forhandlinger i en Samling; de fattede Resolutioner bleve vedtagne med Enstemmighed, og under den hele Forhandling viste der sig megen Enighed om alle store Sager og Principspørgsmaal; kun med Hensyn til Vragningsinstitutionen syntes to afvigende Opfatninger at være tilstede, men da Resolutionen om dette Punkt blev affattet overensstemmende med den mere moderate Anskuelse af Sagen, vil vel ogsaa dette Spørgsmaals Løsning tilfredsstille Størsteparten af alle Interesserede.

Diskussionen om den store Reform: Indførelsen af Kjøb af fersk Sild efter Maal istedetfor Tælling, viste en fuldstændig Enighed i selve Principet; kun om Vægten af de Hindringer, der paa forskjellige Maader vilde stille sig iveien for Reformens Iværksættelse, lød Meningerne afvigende. Den Omstændighed, at ikke alle i Mødet ved Deputerede repræsenterede Distrikter havde truffet en kontraktsmæssig og med Navns Underskrift forsynet Overenskomst, vakte ikke synderlig Betænkelighed, da det oplystes, at man ved de Deputeredes Hjemkomst vilde faa Overenskomsten istand og Underskrifter paategnet. Mindre let at bortfjerne var Betænkelighederne ved den Omstændighed, at ikke alle Undertegnere af Overenskomsterne fandt sig bundne i hvilketsomhelst Vaarsilddistrikt Kjøbet skede, men kun i Hjemmedistriktet: flere af dem, der havde indgaaet paa Vedtægten, havde nemlig Part i Salterier i nordre Distrikt, hvor vedkommende Medinteresserede ikke havde villet tiltræde Overenskomsten. I saadanne Tilfælde havde Undertegnerne kun Valget mellem at løse sig ud af Interessentskabet, maaske med store Opofrelser, eller og lade hele sin Bedrift i hint Distrikt ligge uvirksom. Man haabede dog, efter at flere Oplysninger desangaaende vare givne, at denne Side af Sagen vilde jævne sig efterhaanden; den langt overveiende Pluralitet af Landets Saltere havde forpligtet sig til Kjøb efter Maal i alle Distrikter, og dette vilde vel medføre, at den ringe Minoritet i enkelte Distrikter maatte følge med. Ogsaa med Hensyn til Tidsvarigheden af den fastsatte Vedtægt næredes der Betænkeligheder; den gjælder nu kun for kommende Fiske. Men det antoges, at Forholdene vilde foranledige en Fortsættelse og bevirke Vedtægtens Gyldighed for en længere Fremtid.

Forhandlingerne angaaende Hovedspørgsmaalet endte med, at Forsamlingen vedtog en Resolution, der gik ud paa at anbefale Indførelsen af Maal istedetfor Tal ved Kjøb af fersk Sild, som en for Vaarsildbedriften gavnlig Ting.

Da der i Overenskomsten ikke var omhandlet, hvorledes Overtrædelsen af samme skulde anmeldes og paatales samt Mulkten inddrives, vedtog man at henvende sig til Regjeringen med Anmodning om at faa det ordnet saaledes, at Opsynschefen blev den, der havde at anmelde Overtrædelsen til vedkommende Kommune, hvem Mulkten skulde tilfalde.

Angaaende de til Reformens praktiske Gjennemførelse fornødne Maalekar var man enig i at anbefale Maaletønden paa 144 Potter; (den saakaldte Fisketønde eller en Tønde saltet Sild indeholder 120 Potter). I de fleste repræsenterede Distrikter var Stemningen, ifølge de i Mødet givne Oplysninger, for Maaletønden, i det mindste som Normalmaal. Det fandtes nødvendigt, at Maaletøndens Diameter i øverste Kant blev fast bestemt, og man blev derhos enig om at andrage Regjeringen om at træffe Foranstaltninger, hvorved Justering af Maalekar kunde erholdes i de fleste Sildebyer, medens der nu for Tiden ikkun i nogle af Landets Byer var Adgang dertil.

Resultatet af denne Del af Forhandlingerne blev Vedtagelse af en Resolution, der anbefaler Maaletønden paa 144 Potter som Maalekar ved Kjøb af fersk Sild i Kvanta over 1 Tønde.

I den følgende Diskussion om nogle gamle og uhensigtsmæssige Lovbestemmelser, Fiskeribedriften vedkommende, kom man til Enighed om, at de vistnok antikverede Lovbestemmelser rettest burde hæves ved Lov, uagtet de forlængst var ude af Praxis. Dels var de lokale for Bergen, dels ukjendte og forglemte, men de havde alle det tilfælles, at de ansaaes skadelige og egnede sig til Forulempelser og Chikane. Fornemmelig gjaldt det Forbudene mod at rundsalte, sprænge og senere omlægge Sild, samt Forbudet mod til Bergen at indføre mere end 60,000 Stkr. Sild i en og samme Ladning. En Resolution vedtoges om at henvende sig til Regjeringen med en Forestilling om Hensigtsmæssigheden af vedkommende Lovbestemmelsers Ophævelse.

I en kortere Diskussion om Vragervæsenet, som i dets nuværende Forfatning lod meget tilbage at ønske, udtaltes afvigende Meninger om Vragningens Udstrækning og Beskaffenhed; Nogle anbefalede en meget gjennemgaaende Undersøgelse af Varen, Andre ansaa dette for meget vanskelig, maaske umuligt og ønskede da hellere ingen Vragning. Resolutionen herom gik ud paa at henlede Regjeringens Opmærksomhed paa Manglerne ved den nuværende Vragerlovgivning og det Ønskelige i en Revision af samme.

Forhandlingerne sluttedes med endel Meningsudtalelser om Fremgangsmaaden ved den praktiske Gjennemførelse af Reformerne; man gik her ind paa flere Detailler, der for Fagmændene havde adskillig Interesse. Nogen Resolution herom blev dog ikke fattet; denne Side af Sagen var lidet skikket til det Slags Vedtagelser.

De ved Mødet fremkomne Resultater maatte siges at være meget tilfredsstillende; de vedtagne Bestemmelser og bifaldte Resolutioner vil sikkerlig sætte den hurtige Gjennemførelse af de tilsigtede Reformer udenfor al Tvivl, og da Reformerne have til Formaal at bevare og ophjælpe den hele Vaarsildbedrift som en stor Velfærdssag for hele Vestlandet, faar Mødet saavelsom den hele Sag en stor Betydning for det ganske Land. Er man først for Alvor og med Held begyndt at gribe reformerende ind i denne Næringsvei, er det sandsynligt, at den efterhaanden vil faa en gavnlig Udvikling i mange Retninger, skjønt det Usikre, det Hazardiøse ved Bedriften aldrig vil kunne fjernes, eftersom Saadant ligger i Naturforholde, hvorover ingen menneskelig Magt raader.

Tilslut er det maaske ikke overflødigt at fremhæve, at de heldige Resultater, som nu ere opnaaede, skyldes den utrættelige Iver, som den af Fiskeribedriften saa høit fortjente Kæmner Hermann Baars ogsaa i denne Sag har udvist. Fra ham er Reformen i sin nuværende Skikkelse egentlig udgaaet, og skjønt han i den nys stiftede „Bergens Handelsforening“ har havt et

mægtigt Redskab til Sagens Fremme, og i en gunstig Opinion rundt omkring i Distrikterne har havt en stor Hjælp, fortjener han ligefuldt specielt at nævnes som den, hvem man i Grunden har at takke for den store og gavnlige Reform.

Kristiania, den 16de September 1869.

Englands Politik frembyder saavel i det Indre som i det Ydre overordentlige Vanskeligheder. Til at staa ved Roret der skal der nu mere end blotte Figuranter, der trænges ophøiet Statsmandsevne og politisk Betroelse saagodtsom paa alle Styrelsens Poster. Det Udenrigske, Kolonierne, Finantserne, og de indre store Samfundsspørgsmaal: Overhusets Magtstilling, Stemmerets-, Arbeider- og Proletariat-Spørgsmaalene — hver af disse gjemme Vanskeligheder, mere end nok for en stor Mand. Men det tør man vel tillige sige om Englands nutidige politiske Stilling, at, hvis Nemesis nogengang har svunget Sværdet over en blodsugerisk, pengegjerrig Kræmmerpolitik, der uden Sky har ophøiet sin Egenfordel til en Gud, paa hvis Alter Folkeslagenes dyrebareste Interesser i alle Verdensdele hensynsløst ere ofrede — saa sker det nu. Det er ikke længere mod Holland, Frankrige, Europa eller Amerika at England kjæmper for Verdensherredømmet, det er mod en større Magt, mod hvem Kanoner og Guineer ere magtesløse — mod Historiens hævnende Nemesis, den verdenshistoriske Ide, imod hvilken dette Land har saa grovelig syndet. Gudinden svinger Sværdet gjennem Landets egen, nu nødtvungne Politik, og England mister, hver Gang det blinker, et Stykke af sit Kjød, endel af sin moralske Magt og Anseelse i Verden, eller en af sine Kolonier, ja selv Baandet med Irland holder paa at blive overhugget. Hvad har f. Ex. Europa været for England? kun et Handelsmarked efter samme Maalestok som Indien eller Kina nu er det. Hvert Marked maa tages efter sine Egenheder. Europæerne forlangte at prydes gjennem høitravende politiske Frihedsfraser, medens de vilde og halvvilde Stammer vare begjærlige efter Glasperler — det var hele Forskjellen, medens Virkeligheden, Underkuelsen blev den samme. Man kan tale langt og smukt om Englands civilisatoriske Opgave, hvorledes det ved sit Exempel har støttet Borgerfriheden i Europa, hvorledes det slog den uovervindelige Armada og derved holdt Katolicismen ude paa sin Kant af Nordeuropa ligesom Gustav Adolf gjorde det paa sin Side, og hvorledes det ved sin Handels- og Krigeraand har udbredt den angelsachsiske Kultur over Verden — det er Alt Sandheder, som kun siger, dels at Englænderne have været en handlestærk kraftig Nation, der har slaaet for Livet, naar dens Nationalitet eller dens Religion blev angrebet, og dels, at Racerne ogsaa have Opgaver som de ufrivilligt maa lystre ligesom Dyrene sine Instinkter i Kraft af deres medfødte Natur — en saadan er den Civilisation, som den har udbredt gjennem sine Handelsspekulationer. Men det Efterverdenen spørger om er: Har denne Race nogengang i sin Færd hævet sig fra den lave egoistiske Næringsvetspolitik og op til ligesom t. Ex. Frankrige at sætte en „Ide“, en Sag, der har Betydning for den almene Verdensudvikling, paa sit Program? Vi tro Nei! ikke engang Iveren for Negerhandelens Afskaffelse, hvorfor England først af Alle ivrede, var fri for den rene egoistiske Beregning. England tæller en stor Søkrigshistorie og Hundreder af herlige Søhelte, men hvad er det da som de have slaaet for ligefra Sir Francis Drake, der paa sit Røvertog lige til det stille Ocean opdagde Ny-Albion og indtil Nelson, der paa lidet hæderlig Vis overfaldt det uforberedte Kjøbenhavn og tog Danmarks Flaade, — Svaret bliver: for Guld og Magt og Markeder, men for nogen almenere Verdens Sag, for Ideer saaledes som Frankrige eller Sverige eller i sin Tid Spanien, nei. Derimod vil Historien sige, at Angelsachsernes senere Kræmmerpolitik har udsuget en Mængde af Jordens Folkeslag til Blodet og efter Evne hemmet deres Udvikling som stridende mod deres lave Fordel, og det Syn, Verden i vore Dage ser, er kun at England under Nemesis's hevnende Haand atter bliver udklemt for sine Rigdomme som en blodfuld Igle. Det erkjendes nu, at Englands sande Politik i Europa kun har været under Frihedsfrasernes Skin at vedligeholde Urolighed og Krig med det lave Formaal saavidt muligt at hindre dets enkelte Folk fra selv at udvikle en Industri, som kunde komme til at genere Englands Afsætning. London som „Fristed“ for Europas Misfornøiede af alle Farver, den „engelske Gjæstfrihed“, som har holdt sit rummelige beskyttende Skjold baade over Fyrster og over Republikanere — Alt dette har været smukke Talemaader, som Europa længe tog for gode Vare. Nu, efterat det engelske Handelsoverherredømme er knækket i Europa — det Land, som er blevet værst behandlet af alle, er nok Portugal — og Europa har faaet Øinene op, bedømmer man dette engelske „Fristed for Friheden“, hvorfra Garibaldi nylig blev forvist, en Smule anderledes. Hvad var London andet i Virkeligheden end et Reservoir, hvor den engelske Politik i Gjæstfrihedens hellige Navn rummede Europas Misfornøiede af alle Farver, franske, tyske, polske, italienske, russiske Republikanere, Kossuth og Mazzini ligesaavel som de fordrevne Kronprætendenter Napoleon, Louis Filippe og Karl den 10de, — Oplaget for al den politiske Skadeild, som ikke længere formaaede at brænde hjemme i eget Land, men som til beleilige Tider igjen af den engelske Politik kunde bruges til at tænde op og vedligeholde Uroen paa „Markedet“. Naar man læser om, at engelske Subsidier have været med i saagodtsom alle Europas Tronuroligheder og i enhver Fastlandskrig, at England dermed har „støttet den svage Fredrik den Store, men kjæmpet imod Napoleon“, saa ved man nu, at dette ikke er skeet, som Verden engang indbildtes, for Frihedens Princip eller for Noget, som vedkom den fælles europæiske Udviklings store Sag, men af samme Grund, som England ogsaa i Indien har grebet Parti for og imod de forskjellige indbyrdes stridende Fyrster. Da den første Napoleon anførte den europæiske Politik, behandlede han ogsaa ifølge et rigtigt Syn England som Europas daværende fælles Fiende, mod hvilken han i alle Nationers Interesse iværksatte den europæiske Fastlandsspærring. At Englands Politik har været saa aldeles forladt af al Ide, det ved Europa nu, men ogsaa først nu, efterat Ungarn, Polen og Danmark have maattet haardt bløde, fordi deres Statsmænd kunde være taabelige nok til at tro paa, at England med alle sine skjønne politiske Ord og Løfter nogensinde har ment mere end hvad det at staa sig vel med en Kunde. Efterat der ikke længere var noget særligt „at gjøre“ i Europa for den engelske Forretning, har Landets Statsmænd koldblodigt og uden Sky meldt sig ud af al Forpligtelse til det europæiske Statssamfund og erklæret, at England herefter kun har en „asiatisk Politik“. Englænderne ere altsaa ikke længere Europæere! Naar Efterverdenen engang læser vore Dages Englands-Historie, vil den sige, at ikke i den Sværm af halvgale Reisende, der uden Spor af anden Mening, end det blotte „at have gjort det“, bestige allesteds Fjeldtoppe og Udørkener og indgaa allesteds inderlig kjedelige Væddemaal, men i disse Statsmandsord om den „asiatiske Politik“, har den engelske Aandsløshed naaet sit Øverste. I intet andet Land i Europa kunde eller turde disse Ord været udsagte, uden netop mellem disse borgerligt-brave Englændere, der ikke ere bange for Nogenting, ikke engang for at være aand- og idesløse, som i „Times“ eie det Blad, der af alle i Verden mest foragter Ideens Net, og hvis „solide Literatur“ efter deres egne Kritikeres Erkjendelse kun lider af Et, nemlig af Mangel paa Idealitet. I England forstaar man sig saalidt paa det, som hører Aanden til, at slige Ord som disse om den „asiatiske Politik“, selv om de omfattes i den klarere Form at svigte sin europæiske Opgave, kun vilde fare Ørene forbi som en betydningsløs Larm. Thi ogsaa den „europæiske Opgave“ ligger Almenheden derstedes for høit oppe i den blaa Luft; den ser visselig endnu ingen anden Opgave for Englands Politik end den udelukkende engelske. Paa den anden Side ere vi rigtignok af den Tro, at Englænderne med Øiet først aabent for, hvad der i Tilfældet er Englands historiske Pligt, vil som Folk kjæmpe for denne saa trofast og stærkt, som nogen Nation i Verden og være den sidste, som sveg Ideen. John Bull er nemlig af Folkekarakter Spidsborgeren mellem Nationerne; han har alle dennes baade gode og kleine Sider. Ser han sin Pligt, gjør han den; men han er ulykkeligvis overmaade indskrænket. Hvad England har syndet for Historien, er forøvrigt skeet under en længst forældet Pengepuger-Statsform, hvorfra det sande engelske Folk med alle et Folks storhjertede Instinkter altid har været udelukket. Naar den engelske snevre Politik allerede nu ved det farligt spændte Forhold til Amerika straffes, fordi den i den amerikanske Borgerkrig tog Parti for Sydstaterne imod Nordstaterne, for Slaveriet imod det frie Arbeide, saa var denne usle Politik visselig Udtrykket for alt andet end Folkets, den frie Englænders Mening, og hvad England egentlig mente i den dansk-tyske Krig viste Alexandragarden, da den tilbød sig at gaa til Danmark som Frivillige. Englands Politik bliver ikke nobel og historisk stor, før dets reformerede Institutioner muliggjør en sand høihjertet Folkepolitik baade indad og udad. Den gamle Politik har nedkaldt Nemesis over Landet. England, hvis Nationalformue har pleiet at forøge sig med 100 a 150 Millioner Pund aarlig, har i de sidste trende Aar Intet lagt op. Dets Forretningsverden har lidt af uhyre Fallissements, der have rystet Forholdene og Tilliden saagodtsom over den hele handlende Verden. Overend Gurney, Agra-Banken, Peto & Comp., Forsikringsselskabet Albert ere kun nogle faa af de Navne, som her kunde nævnes, hver repræsenterende Millioner Pund Sterlings Tab og Tusinder af disse foraarsagede andre Falitter. Den største Bankerot se vi imidlertid i Politiken og der først og fremst i det ulykkelige og skjæbnesvangre Forhold til Irland. Den engelske Politik har været for kortsynet og snever til at kunne rumme den paa engang ligesaa høihjertede som kloge Ide at anerkjende den irske Nationalitet og derved indvinde for Unionen en stærk og broderligsindet Ven og Allieret istedetfor et af retfærdig og gjennem Slægter nedarvet Forbitrelse glødende undertrykt Folk, der er rede til, hvad Dag det skal være, at gjøre fælles Sag med dets Fiender. Irland er nu i sit Forhold til England, hvad Ungarn fornylig, før det blev frigjort og optaget som Ligemand i den østerrigske Union, var for Østerrige — dets farligste og — moralsk saavelsom legemligt — mest saarbare Sted, det Land lige ved dets Hjerte, hvori franske og amerikanske Soldater vilde blive modtagne med Begeistring og finde et Hjem, som i deres eget Fædreland, naar de kun kom for at bringe Hævn mod England. Kolonien Kanada bliver efter al Sandsynlighed kun den Mulkt, som England med det første kommer til at betale til Nordamerika for sin Optræden under Borgerkrigen til Fordel for Slavestaterne og for Alabamaaffæren. Man har jo alt i England gjort op, at det ikke kan „lønne sig“ at forsvare Kanada i Tilfælde af en amerikansk Krig. Naar Kanada bliver amerikansk er nu efter de Flestes Mening kun et Tidsspørgsmaal. Den kanadiske Union, Lavlandet, Australien, Ny Seland, Øst- og Vest-Indien ere Lemmer som England mister et for et, tildels ifølge Verdensbegivenhedernes naturlige Orden, tildels — ialfald saa snart — paa Grund af en for snevert ført Politik. For de fire førstnævnte store Kolonier — ikke for Øst- og Vest-Indien der endnu holdes ikke som „Koloni“, men som umiddelbart regjeret Land — paatænkes dog til næste Aar gjennem en „Kolonikongres“ indført en forbedret Forfatning. Disse fire Kolonier have dog nu alt i over 18 Aar staaet under deres egen Bestyrelse, og England erkjender, at det ikke høster nogen anden Fordel af denne nominelle Suverænitet end den, som det gjennem Handelstraktater kunde opnaa paa en bekvemmere og billigere Maade.

Jernbanelaanet. Igaar Aftes aabnedes de til Laanet for Jernbaneanlægget mellem Kristiania og Drammen indkomne Anbud. Anbudene vare saa faa og af en saadan Beskaffenhed, at Laanet maa ansees som mislykket.

Reknæs Hospital. Ved kgl. Resol. af 8de ds. er det naadigst bestemt:

1. At Foged og Sorenskriver Dass fra Udgangen af August Maaned d. A. af at regne naadigst fritages for det ham ved kgl. Resol. af 11te Oktober 1860 overdragne Hverv at være Medlem af Tilsynskomiteen ved Reknæs Pleiestiftelse for Spedalske; og
2. at bemeldte Tilsynskomite fra nævnte Tid af kun skal bestaa af 2 Medlemmer, samt at det den indtil Videre tilstaaede Honorar af 150 Spd. aarlig samtidig nedsættes til 100 Spd. aarlig.

Tandlægeexamen. Under 8de ds. er Kand. filos., Tandlæge C. L. Nagel naadigst fritaget for det ham overdragne Hverv som Medlem af den anordnede Kommission for Tandlægeexamen.

Tjenstledighed. Under 8de ds. er Premierløitnant i Marinen S. G. Otto naadigst tilstaaet 6 Maaneders Permission fra 1ste Febr. 1870 at regne, for at føre Koffardiskib paa Ishavet.

— Under s. D. er det naadigst tilladt Kaptein og Chef for 1ste Division af Fjordenes Bataljon A. F. L. Friele at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende fra 1ste Oktober førstkommende indtil Vaabenøvelsernes Begyndelse næste Aar med Behold af Embeds-Indtægter, under Betingelse af, at han under Fraværelsen besørger sin Tjeneste udført ved en anden af Brigaden godkjendt Officer, uden forøget Udgift for det Offentlige.

Regulering af Embedsgage. Under 8de ds. er det naadigst bestemt, at der under Forbehold af Storthingets Revision overensstemmende med Lov af 17de Juni 1869 § 12 tillægges Søndre Gudbrandsdalens Sorenskriver-Embede samt Lillehammers Byfoged-, Magistrat- og Politimester-Embede af de af frivillige Auktioner og Licitationer flydende Sportler et Beløb af indtil 400 — fire Hundrede — Spd. aarlig, medens det mulig Overskydende af de nævnte Sportler i Henhold til bemeldte Lovs § 13 bliver at indbetale i Statskassen.

Det hidtilværende Stamhollænderi af Ayrshirekvæg paa Aas høiere Landbrugsskole er ifølge kgl. Resol. af 8de ds. ophævet som saadant, hvorhos Departementet for det Indre bemyndiges til, i Overensstemmelse med Agronom Lindeqvists af Tilsynskomiteen ved nævnte Skole bifaldte Forslag, at træffe de i den Anledning fornødne Foranstaltninger.

Postfunktionærer. Under 8de ds. er det naadigst bestemt, at herefter ansættendes Postfunktionærer skulle være forpligtede til i paakommende Tilfælde at finde sig i de Bestemmelser, som til enhver Tid naadigst maatte blive afgivne med Hensyn til Postkontor-Lokalernes Størrelse og Beliggenhed.

Læge-Distrikt. Under 8de ds. er det naadigst bestemt, at Hvitingsø Sogn af Rennesø Herred i Stavanger Amt henlægges fra Finnø til Stavangers Læge-Distrikt.

Sueztogtet. Ved kgl. Resol. af 11te ds. er det naadigst befalet, at Korvetten „Nordstjernen“ paa dens forestaaende Togt til de sydamerikanske og vestindiske Farvande skal anløbe Middelhavet, for at være nærværende ved Suezkanalens Aabning.

Agent Siegwarth Ohlsen er udnævnt til svensk og norsk Vicekonsul i Charlestown under Generalkonsulatet i London.

Hos Sorenskriver i Lier, Røken og Hurum, Morgenstjerne, er Kandidatus juris Christian Richter Ravn autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den forhen i lige Egenskab autoriserede Kandidatus P. O. B. Treschow.

Tryntyrken og Frimurerne. Igaaraftes havde en ikke ubetydelig Folkemængde, væsentlig bestaaende af Slusker, Kurvkoner og Spinderipiger, samlet sig udenfor Frimurerlogen, hvor de opførte en Vibekoncert for Frimurerne. Det hele Opløb gik dog meget fredeligt og tamt af, saa at Tryntyrken allerede lader til at have mistet en god Del af den Interesse, han havde for nogle Dage siden. Den gamle Tro paa at Frimurerne slagte Mennesker og sende sine Overherrer Tryntyrken en Skibsladning saltet Menneskekjød, har nemlig midt i vor „Intelligentses“ (!) Sæde pludselig dukket frem igjen og sørgelig tilintetgjort den gode Mening, man gjerne har villet have om den høie Grad af Oplysning og Sædelighed, som skal udmærke Byernes laveste Befolkning. Hvad der kan have givet Anledning til at denne gamle Fabel er kommet op igjen, er ikke saa godt at vide. Men det turde hende, at Referatet af Oldforskermødet i Kjøbenhavn om de danske Urindbyggeres Menneskeæderi kan have bidraget til at gjenoplive længst afblegede Kurvekoneforestillinger om Frimurernes Gudsforgaaenhed, og muligens kan det ogsaa staa i Forbindelse med, at Politiet ganske nylig har skaffet en større Del af Byens kvindelige Udskud ind paa Mangelsgaarden. Vist er det, at Kjærringsnakket har havt det travlt med at fortælle om, at flere Mennesker i disse Dage ere forsvundne, og saa er det naturligvis Frimurerne, som har slagtet dem og sendt dem ombord i et Skib ude i Fjorden, der laster Menneskekjød i Tøndevis. Da Prisen paa Menneskekjød ikke opføres blandt vore Meddelelser fra Stadsveieren om Torvpriserne, meddeles Noteringerne paa denne Vare efter Folkesnakket, som med Bestemthed vil vide, at Tyrken betaler en Tønde Menneskekjød med en Tønde Guld! De mest utrolige Historier have gaaet Byen rundt om disse frimureriske Menneskeslagtninger, og skjønt selvfølgelig kun de færreste og taabeligste have troet paa disse latterlige Fortællinger, saa har dog en vis ubestemt Frygt betaget Tjenestepiger o. desl., saa at de vægre sig for at gaa ud i Ærinder om Aftenen, ja der fortælles endog, at Bønderne fra Omegnen af Byen ikke vove at komme herind! Uagtet de vel nemlig ikke tror at Frimurerne bogstavelig slagter Folk, saa tror de dog at der maa være noget Galt paa Færde; „det ryger ikke uden der er Brand“ er et Mundheld, som i disse Dage er gaaet

over Manges Læber. Som Exempel paa den Dristighed, hvormed Spillopmagere kunne spekulere i gamle Kjærringers Lettroenhed, kan anføres, at man endog har fortalt, at Kongen, som er Frimurer, har bemyndiget den herværende Frimurerloges Medlemmer til at slagte Folk, og at Politiet derfor ikke tør gjøre noget ved det, saameget mere, som Politimændene selv skulle være Frimurere. Det mest komiske er dog, at man har fundet paa, at Tyrken, som er slig Lækkermund, at han ikke nøier sig med almindeligt Oxe- og Faarekjød, gjør sig tilgode med 20 Aar gammelt, saltet Kurvkonekjød! Det skal nemlig være 20 Aar siden at sidste Menneskeslagtning fandt Sted, og Forraadet er nu sluppet op. De, som have Moroen og Nytten af slige Folkedemonstrationer i menneskevenligt Øiemed, er selvfølgelig Lommetyve og Kjeltringer. Forresten kan den hele Spas, som tidligere Erfaringer viser, ende alvorlig nok, dersom ikke Besindigheden snart vender tilbage. Den orkesløse Tilskuermasse føler Trang til at se, høre eller „være med i Noget", før den skilles ad. Saa begynder En at pibe, flere stemme i med; Politiet maa da skride ind og den behagelige Spas ender da med, at mangen en Gjæk maa vandre i Fængsel eller Tugthus. Folk gjør derfor klogest i ikke at skjænke disse dumme Historier saa megen Opmærksomhed at de bryde sig om at beære dem med sin Nærværelse engang. Jo færre Tilskuere desto mindre svarer det Regning for de urolige Hoveder at vise sin Raadhed og Brutalitet.

Lic. Henrik Scharling paabegyndte Onsdag den 15de sine Forelæsninger over „Kristendommens Forhold til den humane Kulturudvikling".

Han begyndte med at gjøre Rede for, hvad han i sine Forelæsninger agtede at fremstille; det var ikke en Kristendommens og den humane Kulturudviklings Historie, hvad alene den knapt tilmaalte Tid forbød, men væsentlig kun de vigtigste af de forskjellige Nutids-Opfatninger af Kristendommen, han vilde give en Fremstilling af. At der kunde være Tale om forskjellige Opfatninger af Kristendommen, vilde man let erkjende, om man kunde gjøre en Reise til Italien eller Spanien, til Holland, England eller Skotland; ja, i Ens eget Land havde man Anledning nok til at erfare det samme. Dette var ogsaa mere end en Gang bleven brugt som Indvending mod Kristendommens Sandhed, men med Urette; thi hvo vil vel benegte Kunstens, Skjønhedens Sandhed og Realitet, om der end er nok saa mange stridende Kunstanskuelser, og hvo hører ikke daglig udtalt Meninger om Politik og Statsstyrelse, der ere hinanden stik modsatte, uden at han derfor falder paa at erklære Staten selv for en Uting eller en Indbildning; de mange afvigende Opfatninger, hvorfor Kristendommen har været Gjenstand, er forøvrigt netop et Vidnesbyrd om dens Magt over Personligheden; thi just om det, der gaar hver enkelt Personlighed nær ind paa Livet og kræver den inderligste Tilegnelse, danner der sig ganske naturlig de forskjelligste Anskuelser. Hermed hænger det ogsaa sammen, at Kristendommen ikke, som Mange tror, kan betragtes som noget Afsluttet, en vis Sum af opgjorte Meninger og Forestillinger; men at den har en Udvikling, om man end til forskjellige Tider og i de forskjellige Opfatninger gjenfinder de samme Hovedideer, som f. Ex. Forestillingen om Gud Fader, om Kristus som Guds Søn, om Dommen, om evig Salighed og evig Straf osv.

Før man kan gaa over til at fremstille de mere fremtrædende Opfatninger af „Kristendommen, der har gjort sig gjældende i Løbet af dens Udvikling og paavise, hvad der har fremkaldt og medvirket til deres Dannelse, maa man imidlertid først gjøre sig Rede for, hvad den var i sin første Oprindelse. Dette var det, Hr. Scharling vilde give et Omrids af i sine to første Forelæsninger.

Vil man nu lære Kristendommen i dens Oprindelse at kjende, da har man Evangelierne at gaa til. Her møder os væsentlig to Hovedideer: Ideen om Guds Rige og Ideen om Guds Søn. Om den første samler sig Indholdet af de tre Evangelier, medens Johannes's Evangelium udvikler den sidste. Ogsaa heri har man villet se et Bevis for Kristendommens Usandhed, dens Strid med sig selv; den skal hvile paa to forskjellige Grundideer, har man sagt, den begynder altsaa strax med en Spaltelse, og dog skal den være den ene og sande? Denne Indvending er imidlertid ikke farlig; thi hine to Grundideer er paa det nøieste knyttet sammen. Gaar man ud fra Begrebet: Guds Rige og udvikler dette i hele sin Indholdsfylde, kommer man nødvendig til Begrebet: Guds Søn, og gaar man ud fra Begrebet: Guds Søn, føres man ligesaa nødvendigt til Begrebet: Guds Rige.

Gaar man nu igjennem Matthæi Evangelium, da finder man, at Kristi første Opraab til Menneskene er dette: „Omvender Eder; thi Himmerigets Rige er nær!" og i Bjergprædikenen heder det: „Salige ere de Fattige i Aanden," — „Salige ere de, som sørge, — „Salige ere de, som hungre og tørste efter Retfærdighed," — „Salige ere de rene af Hjertet". Hvorfra er det da, Menneskene skulle omvende sig? Hvad er det, som Kristus betegner som Synd? Er det grove Forbrydelser? Ingenlunde; i sine Parabler betegner han som Syndere Mennesker, hvis Vandel maa kaldes sikkelig og respektabel efter Verdens Maalestok. Nei, det er Verdsligheden, den fuldstændige Opgaaen i denne Verdens Ting med Forglemmelse af alle høiere Aandskrav, det er dette, der betegnes som Synd, og hvorover Dommen strengt og ubetinget udtales; derfor heder det: Riv dit Øie ud! Hug din Haand af, om den forarger dig! Derfor kræves der en fuldstændig Afsøen fra denne Verden. I disse Fordringer ligger nu netop Grunden til det voldsomme Sammenstød mellem Kristus og Verden; Verdsligheden finder dem inhumane, protesterer imod dem og kræver, at man skal vende tilbage til Helenismens glade Liv, og der optage den slupne Traad i den humane Udvikling. Men ogsaa dette har sine Vanskeligheder. Helenismen er ikke saa lys og let, som man gjerne vil forestille sig den; dens Digtere og øvrige Forfattere vise tilstrækkelig, hvorledes aandelig Angst og Nød var trængt ind ogsaa der, om Raaddenheden end tildels laa skjult under den glimrende Overflade. Dernæst kan nu Mennesket engang ikke ganske afvise alle Aandens høiere Krav; det føler sin Uendelighed og kan derfor aldrig i Længden mættes og tilfredsstilles ved de Endeligheder, Verden har at byde, men maa fortvivle.

Paa den anden Side maa heller ikke Omvendelsesfordringen ensidig accentueres, som den blev det allerede fra Kristendommens første Dage i Askesen og Munkelivet eller i den nyeste Tid i en Søren Kjerkegaards Kristendomsforkyndelse. Omvendelsen er nemlig kun det første, bag den, og det maa ikke glemmes, aabner sig „Himmerigets Rige".

Hvad nu Kristi Lære angaar, da er den simpel og enfoldig, alt andet end videnskabelig og fri for ethvert System. Det er ved sin Personlighed, han virker; den Myndighed, hvormed han ud af sin Gudsbevidsthed taler til og lærer Menneskene, giver ham Magt over dem. Plato siger etsteds, at intet er saa vanskeligt at finde som Gud, og intet heller saa vanskeligt at tale om, naar han er fundet. Det stik Modsatte gjælder om Kristi Lære. (Forts.)

Mærkelig Foldrighed. (Hamars Stiftst.) Fra en Gaard i Stange er der til Redaktionen indleveret et Bygstraa, der har den Mærkelighed, at der paa en eneste Stamme er udsprungen 6 Aks. De sidde alle lige ved Siden af hinanden. Paa samme Gaard fandtes i Sommer paa en Kompost, bestaaende af Myrjord og Aske, 2 Rugstammer, den ene paa 107, den anden paa 135 Straa, hver Bundt udsprunget af et eneste Korn. Ved at tælle Kjærnerne, saavidt som dette nogenlunde lod sig gjøre paa de unge Ax, fandtes saaledes det frugtbareste af de 2 Rugkorn at have givet omtr. 6,400 Fold.

Seraen ved Sildesaltermødet i Bergen. (Brgp.) Torsdag Aften Kl. 7 samledes man til en Sera til Ære for de Deputerede og fremmede Deltagere. De fleste af Bergens større Sildesaltere var tilstede; men Børsens „Matadorer" glimrede ved sin Fraværelse, ligesaa de Storthingsmænd, der skal repræsentere Bergens Handelsinteresser i Landets Nationalforsamling. Dette vakte naturligvis endel Opmærksomhed; man fandt, at det var en ganske eiendommelig Maade, hvorpaa der saaledes fra disses Side blev vist de fremmødte Deputationer fra de 6 nærmeste Nabobyers Handelsstand den skyldige Høflighed og Opmærksomhed. I Seraen deltog henved 100 Sildesaltere, Handlende osv. Stemningen var meget belivet, hvortil det heldige og smagfulde Arrangement, den særdeles gode Anretning og det velbesatte Bord bidrog hver sit.

Sommersildfisket paa Søndmøre maa nu ansees som ophørt, skriver Møringen. Silden staar nok inde i Fjordene her og der endnu; men dels har Folk ikke længere Tid at give sig af med den, dels er Sorten ikke længere saa god og dels er Kjøbelysten hos de Handlende betydelig hendøet, som Følge af mindre gode Udsigter for Afsætningen. Vi have ikke endnu hørt nogen nøiagtig Opgave over det Opfiskede, men tro dog med et rundt Tal at kunne anslaa det til 18,000 Tdr., hvoraf 14,000 omtrent er virket til Handelsvare. Det Meste er fisket i Vanelven, hvor der skal være Notlag, som har op til 150 Spd. paa Lod. I Volden er fisket omkring 3000 Tdr., hvoraf omtrent 2000 er virket til Handelsvare. I Herø og Ulfstein har Fisket været forholdsvis lidet. Priserne vare i den første Tid meget høie, op til 5½ Spd.; i den seneste Tid er Silden blevet kjøbt for lige ned til 1 Spd. Som Gjennemsnitspris tro vi at kunne sætte 2 Spd., hvilket i alle Fald ikke er for høit. Efter denne Antagelse er altsaa Udbyttet af dette Aars Sommerfiske for søndre Søndmøre ca. 36,000 Spd. eller vel saa det. Det var en god Hjælp for vort Distrikt i disse pinagtige Tider.

Det kirkelige Vennemøde, der i disse Dage holdes i Kjøbenhavn i Anledning af, at Biskop Grundtvig den 8de ds. fyldte sit 86de Aar, indledes med en Gudstjeneste i Vartou Kirke, der var aldeles overfyldt af Tilhørere. Efterat Grundtvig havde prædiket, var der Altergang, som forrettedes af Pastor Fenger. En Mængde af Biskopens Venner, baade Mænd og Kvinder, indfandt sig derpaa om Aftenen i hans Bolig paa Strandveien.

En Forbindelse mellem Arbeiderforeningerne i de nordiske Lande og Frankrige er kommen paa Tale. En Professor J. Macé, som staar i Spidsen for Arbeiderforeningerne i Frankrige, er i dette Øiemed kommen til Kjøbenhavn.

Kristinehamn—Karlstad-Jernbanen skal efter en festlig Indvielse den 29de ds. aabnes for Trafiken den 1ste Oktober.

Frosten i Helsingland skal heldigvis ikke have gjort stor Skade, da Kornet allerede var afskaaret.

J. S. Welhavens samlede Skrifter have faaet en længere og meget interessant Anmeldelse i „Aftonbladet".

Fra Filadelfia meldes en sørgelig Ulykke, idet 202 Mænd og Drenge skulle være omkomne i Kulgruberne ved Avondale nærved Plymouth i Pensylvania. Der havde ikke været arbeidet i længere Tid, og da Arbeiderne en Mandag Morgen igjen begyndte, kom en Skakt, der er 300 Fod dyb, i Brand, efter hvad man tror, fordi Tømmeret omkring Ventilationsovnen var altfor tørt. Ilden rasede i flere Timer, og man antager med Bestemthed, at de 202 Mænd og Drenge, der vare dernede, ere kvalte. To Mænd, der om Aftenen vilde stige ned i Gruben, bleve kvalte, og man begyndte da at drive Luft ned i den ved en Dampviste og at trænge ind i den fra en Sidegrube, men to Dage efter Branden havde man endnu Intet mærket til de Ulykkelige. Et engelsk Telegram melder, at man i Torsdags havde faaet Ligene op. Det viste sig da, at Alle vare omkomne ved Kvæling og derimod ikke ved Ilden.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 16de Septbr.

Idag er indklareret Galiot „Alida", Kapt. H. R. Post, fra Bremen med Stykgods, hvoriblandt 810 Sække Ris, 87 Kasser og 500 Toppe Sukker; desuden er idag ankommet 3 Fartøier med Rug og 6 med Stenkul.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Ceres	Brandt	Stettin	Byg.
Wilhelmine	Schlømer	do.	Rug.
Anne L.	Hansen	do.	do.
Anna	Wleugel	Nieuwediep	Ballast.
Kongsberg	Bentzen	do.	do.
Emilie	Zachariasen	Randers	do.
Celeste Marie	Lenrux	Camaret	do.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Ellen Catarine	Hansen	Danmark	Trælast.
Ellen Louise	Pedersen	do.	do.
Forsøget	Toft	do.	do.
Caroline Marie	Springborg	do.	do.
Aledèe Axinèe	Truman	Frankrige	do.
Erling	Kristofersen	do.	do.
Sutton	Mallett	England	Is.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Haderslev, 15de Septbr.

Udfaldet af Landdagsvalget er: Krüger, valgt med 173 Stemmer (Modkandidaten havde 32 St)., og Ahlman med 189 St. (mod 27).

Konkurs. Nedre Romeriges Skifteret: Johan Hansen Bakker af Hølands Thinglag den 9de September. Samling d. 28de September. Fordringer meldes inden 28de Oktober og prøves 13de Novbr. — Lillehammers Skifteret: Restauratør Johannes Listad af Lillehammer den 13de September. Midlertidige Bestyrere Bankkasserer N. G. Bøhmer og Brænderibestyrer A. Skoug. Samling den 1ste Oktober. Fordringer meldes inden 9de Novbr. og prøves den 7de Decbr.

Skifteberetninger. Drammens Skifteret: Brændevinshandler Joh. Heffermehls Konkursbo er sluttet med en Dividende af 24½ pCt. — Totens Skifteret: Gaardbruger Ole Anton Bergs Konkursbo er sluttet med en Dividende af ca. 5 pCt., og Frihandlerske Helene Jensdatter Rognstads Konkursbo er ligeledes sluttet med en Dividende ialt af ca. 44 pCt. — Kristiansfunds Skifteret: Samling i Knudsen & Co.s Konkursbo den 5te Oktober.

til Haand. Det var fra Josiane til Dronningen, sagde man, som Svar paa Hendes Majestæts Befaling til hende om at gifte sig med den nye Pair Lord Fermain.

Brevet lød:

„Eders Majestæt!

Jeg er ligesaa tilfreds dermed. Jeg kan tage Lord David til Elsker. Josiane."

Denne Billet, ægte eller falsk, vakte stormende Enthousiasme.

En ung Lord, Charles Okehampton, Baron Mohun, der tilhørte det Parti, der ikke brugte Paryk, læste det beruset op og op igjen.

Lewis af Duras, Greve af Federsham, Engelskmand med fransk „esprit", betragtede Mohun og lo.

„Ak", udbrød Mohun, „denne Kvinde vilde jeg have til Hustru!"

De, der vare i Nærheden af de to Lorder, bleve Vidne til følgende Samtale mellem dem:

„Hertuginde Josiane til Hustru, Lord Mohun?"

„Ja, hvorfor ikke? Man blev lykkelig."

„Man blev Flere."

„Er man da ikke altid Flere?"

„Lord Mohun, I har Ret. Hos Kvinden er den Ene af os altid den Andens Efterfølger. Hvem har vel været den Første?"

„Adam maaske."

„Ikke engang han."

„Nei, det er sandt, Satan."

Hugo Chomley, Greve af Chomley, en Retslærd, blev fra Biskoppernes Bænk spurgt af Nathanael Crew, der var dobbelt Pair, verdslig Pair som Baron Crew og geistlig Pair som Biskop af Durham.

„Er det muligt?" spurgte Crew.

og da de havde været i Kammeret, hvor man Intet havde mærket.

Saaledes vare de, der sade i Ro og Mag paa sine Bænke, bleven vakt af sin Dvale af de Nyankomne, som befandt sig i fuld Feber.

„Nu, hvad synes I?" sagde Francis Brown, Viscount Mountacute til Markien af Dorchester.

„Om hvad?"

„Kan det være muligt?"

„Hvilket?"

„Manden som ler?"

„Hvad er Manden som ler for Noget?"

„Kjender I ikke Manden som ler?"

„Nei."

„Det er en Bajads, en Gjøgler. Et Ansigt som man har gaaet og seet for fem Skilling. En Komediant."

„Nu da?"

„I have nys modtaget ham som Pair af England."

„I kan selv være Manden som ler, Mylord Mountacute."

„Jeg ler ikke, Mylord Dorchester."

Og Viscount Mountacute vinkede paa Parlamentssekretæren, som traadte hen til dem og bekræftede Viscountens Udsagn. Med Enkeltheder paa Kjøbet.

„Jasaa, jasaa", sagde Lord Dorchester. „Jeg sad og talede med Ely, jeg."

Den unge Greve af Annesley nærmede sig gamle Lord Eure.

„Mylord Eure?"

„Mylord Annesley?"

„Kjender I Lord Linnoeus Clancharlie?"

„En Mand fra gamle Dage? Ja."

„Som døde i Schweitz?"

„Ja. Vi vare i Slægt."

Proklama. Kristiania: I Boet efter Enkefru Lucie Homann, født Bull. Kreditorerne varsles med 3 Mdr.s og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 14de Septbr. I Boet efter Enkemadame Thurine Pedersen. 3 Mdr.s Varsel fra 14de Septbr. — Torrisdals Skifteret: I Boet efter Gaardmand Gjert Elias Axelsen Holte af Odde Thinglag. 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 11te Septbr. — Bodø Skifteret: I Boet efter Kjøbmand Christian Jakhellen af Bodø. 6 Mdr.s Varsel fra 30te August.

Kristiania Torvpriser

den 16de Septbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	„	„
Do. Vold	1	48	1	60
Halm af Rug	„	72	„	84
Do. - Byg	1	„	1	12
Do. - Havre	1	„	1	24
Havremel	6	„	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72	„	„
Do. - Tønde	1	24	„	„
Byg	3	24	3	48
Havre	1	96	„	„
Karve	7	„	8	„
Smør pr. Bpd.	2	24	2	72
Flesk	1	24	1	36
Oxekjød	„	84	„	108
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	„	108	1	24
Liur	„	72	„	84
Røi	„	48	„	„
Aarhane	„	36	„	„
Birkeved pr. Favn	2	84	2	96
Furuved	2	12	2	36
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar jevnt lavt over hele det sydlige Norge. Svag Vind fra forskjellige Kanter. Himmelen skyet og Temperaturen lidt under Normalstand.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 17de September Kl. 7—10 gives: Cora eller Slavinden, Skuespil med Sange i 5 Akter efter „Cora ou L'Esclavage" af Jules Barbier.

Herefter begynde Forestillingerne Kl. 7.

Skriveskolen

hos

P. G. Bredal

har flere Pladse ledige.

Theatergaden 16.

Kredsmøde

afholdes paa Nordby i Kraakstad Fredag den 1ste Oktober og begynder Kl. 10 Formiddag. Til Skydningen, der vil foregaa paa 250 og 500 Alens Hold, kan Medlemmer af hvilketsomhelst Skyttelag gives Adgang, mod at indsende inden 26de Septbr. en Kontingent af 60 ß, eller paa Stedet 84 ß.

Bestyrelsen.

Tilsalgs.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Dreiler til Duge, Servietter og Haandklæder til billig Pris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Uldstrikkegarn, hjemmespundet, i mange Farver og Finheder yderst billigt hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

For Herrer.

Fine **Uldtrøier,** coul. **Uldskjorter, Sokker, Underbenklæder, Natskjorter, Papirsnipper** og **Mansjetter** hos **Chr. Schlytter,**
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker, Kariolkraver, Regnhatte, Paraplyer, Gummigaloger, Olielærred, Presenninger til billig Pris hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af **Uld** og **Haar** samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken.

Nye russiske Varer

i Partier og mindre Dele.

Fjær og **Duun,** indkjøbt under mit Ophold i Rusland dette Aar, er nu ankommet og anbefales dette Parti paa Grund af Varernes sjeldne Godhed og Prisbillighed paa det Bedste. Fjæren og Dunen er færdig til Ifyldning, da den hos mig bliver ribbet og damprenset.

A. H. Siewers, Torvet No. 7. 2den Etage.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra 2½ til 8 Spd.
Klædes- og **Cassemirs-Jakets,** lyse og mørke, fra 96 ß til 3½ Spd.
Beduiner, Talmar, af forskjellige Stoffe fra 1 Spd.
Reisekaaber, Støvkaaber, af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß.
Regnkaaber i stort Udvalg fra 3 Spd. til 5½ Spd. **anbefales paa det Bedste.**

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos

Gunerius Pettersen.

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Bomuldsvarer.

Lærreder, blegede og ublegede.
Bommesie og **Twill.**
Shirting, hvid og kuløret samt **Stout.**
Forklædetøier, Kjoletøier og **Tørklæder,** haandvævede, **ægte** og **gode, egne Fabrikata,** i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Billedskjærer-Arbeide.

Bestillinger paa Ornamenter til Møbler samt Kaminstole, Skamler, Speile, Fotografirammer m. m. modtages.

Pianostole, Uhrhylder, Pibebrætter m. m. haves færdige hos **S. M. Solberg,**
Prinsensgade No. 10.

Af den anerkjendte gode

Blanksværte

paa Flasker er Forsyning ankommen.

G. L. Beichmann.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Jern, norsk, svensk og engelsk, i alle Dimensioner,
Baandjern i alle Bredder og Tykkelser,
Jernplader, norske og engl., alle Størrelser,
Spiger, norske og svenske, fra ¼" til 8",
Staal for Værktøi, Slæde- og Hjulbeslag,
Bagerovnsfliser, Tagsteen, graa & rød,
Ildfast Leer og Steen,
Kul, bedste Sort for Smede og til Husbrug,
Trækul, Gas-Cokes m. m. til billigste Pris hos **O. Evensen.**

Cheviotfaar.

Avlsdyr af bedste Slags af Cheviotrace sælges fra Stamskjæferiet hos A. Omsted paa Bjerke i Grue, Solør.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Som havde været Republikaner under Cromwell og forblev Republikaner under Carl II?"

„Republikaner? Nei, vist ikke. Han var misfornøiet. Det var en personlig Tvist mellem Kongen og ham. Jeg ved fra sikre Kilder, at Lord Clancharlie havde vendt tilbage, havde man givet ham Lordkantslerpladsen, som Lord Hyde fik."

„I forbauser mig, Mylord Eure. Man har sagt mig, at denne Lord Clancharlie var en Hædersmand."

„En Hædersmand, hvad mener I dermed? Unge Mand, der gives ingen Hædersmand."

„End Cato da?"

„Jasaa, I tror paa Cato?"

„Og Aristides?"

„Man gjorde Ret i at landsforvise ham."

„Og Thomas Morus?"

„Man gjorde Ret i at hugge Hovedet af ham."

„Saa, I tror, at Lord Clancharlie . . ."

„Var af det Slags. Et Menneske, der af egen Villie lever i Landflygtighed gjør sig løierlig."

„Han døde i Landflygtighed."

„Skuffet Ærgjerrighed. Ah! Om jeg kjendte ham! Jo, det skulde jeg mene. Jeg var hans bedste Ven."

„Ved I, Lord Eure, at han giftede sig i Schweitz?"

„Det ved jeg."

„Og han fik en Søn i dette Ægteskab?"

„Ja, som døde."

„Som lever."

„Lever?"

„Lever."

„Umuligt."

„Virkeligt. Bevist. Stadfæstet. Indprotokolleret."

„Men i saa Tilfælde kommer da denne til at arve Pairskabet Clancharlie?"

„Han kommer ikke til at arve det."

„Hvorfor ikke?"

„Fordi han har arvet det. Det er allerede skeet."

„Skeet?"

„Se Eder om, Mylord Eure. Han sidder bag Eder paa Baronernes Bænk."

Lord Eure saa sig om, men Gwynplaines Ansigt var skjult af hans lange Haar.

„Kors", sagde den gamle Lord, som blot saa Haaret, „han har allerede antaget den nye Mode. Han bruger ikke Paryk."

Grantham gik hen til Colepepper.

„Det kan man kalde at blive luret med Besked."

„Hvem er blevet luret?"

„David Dirry-Moir.

„Hvorledes det?"

„Han er ikke længere Pair."

„Hvorfor det?"

Og Henry Auverquerque, Greve af Grantham, berettede Baron John Colepepper hele „Anekdoten" om Strandfundet, som bragtes til Admiralitetet, om Comprachicos's Pergamentbrev, om Jussu regis, om Konfrontationen i Southwarks Fængsel, om at Lordkantsleren havde godkjendt alle disse Beviser, kort sagt hele Historien.

„Hvor er han? Hvor sidder han?"

Dette Raab lød fra Alle, der indfandt sig, men det lykkedes ikke Nogen at se ham rigtigt.

Nogle, der havde seet Gwynplaine i Green-Box, vare næsten syge af Nysgjerrighed, men anstrengte sig forgjæves. Gwynplaine var skjult af de gamle Lorders tykke Figurer.

En Afskrift af et Brev paa tre Linier gik omkring fra Haand

Dagbladet.

No. 216. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 17de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefoss, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Usso"; til Postaabneriene ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

I Anledning den i Dagbladet for 10de ds. indtagne Opsats, betitlet „Leviten og Samaritaneren".

Hr. Kand. jur. Berner!

Jeg er bleven gjort opmærksom paa det af Dem, som ansvarlig Redaktør, publicerede Stykke i „Dagbladet" for 10de d. M., betitlet „Leviten og Samaritanen" og undertegnet af W.

Jeg venter nu af „Deres oprigtige Hjertelag", som W. kjender, at De i Deres Blad, „hvis Spalter ikke holdes lukkede for den Undertrykte", lader snart trykke saavel vedlagte Erklæring fra min personel Kapellan, som følgende Oplysninger i Sagen.

1. Fredag den 3die September fik jeg en Seddel fra vedkommende Fattigassistent om, at Karl Jensen, der understøttedes af Akers Fattigvæsen, ønskede Kirkens Forbøn og at tale med mig.
2. Jeg sagde til Budet — som var 2 Smaagutter —: „Hilser Assistent Michelet fra mig, at han maa sørge for, at der bliver sendt Hest til mig, saa skal jeg komme".
3. Mandag den 6te Septbr. henimod Middag, som jeg havde Konfirmander, kom en voxen Pige med Anmodning til mig om at reise ned til ovenmeldte Karl Jensen. Kan nok hænde, at jeg da skrubbed lidt, fordi mit første Svar og Budsendelse ikke var bleven paagtet, kan nok og hende, at jeg var træt, men jeg sagde tillige greit og tydeligt til hende, at jeg skulde reise ned, hvis min Kapellan, (som bor tæt ved Præstegaarden, men som jeg den Dag ikke havde talt med) ikke kunde, og jeg forklarede hende tillige, at der maatte komme Hest, som Fattigtilsynsmanden vilde skaffe. Jeg var altsaa ikke, som W. siger, den Levit, „som vilde søge at formaa min 'syge' Kapellan til at reise".
4. Jeg tillader mig at minde Dem, Hr. Redaktør, om N. L. 2—7—4, „at Fordringsskab (Skyds) bør tilskikkes Præsten med Budet". „Men", siger W., „hvor skulde han (den syge Karl Jensen) i sin elendige Forladthed skaffe Hest fra?"

Jeg havde jo sagt dette til begge Bud — og for Andre, som ikke kjende Forholdene her i Aker, vil jeg oplyse, at naarsomhelst en fattig Syg ønsker Præsten til sig, da skaffer vedkommende Fattigtilsynsmand den nødvendige Skyds, saa de Fattige ikke ere i den Henseende stillede værre end de ikke Fattige.

Skulde noget andet Blad have optaget Opsatsen i Dagbladet, bedes sammes Redaktion ogsaa at indtage min og Sommerfelts Berigtigelse af samme.

Østre Akers Præstegaard, den 16de September 1869.

H. G. Magelssen.

I Anledning af et i en Artikel i „Dagbladet" af 10de Dennes forekommende Udtryk: at Sognepræsten i Østre Aker „vilde søge at formaa sin „syge" Kapellan til at reise hen til en Døende", skal jeg paa Opfordring af Sognepræst Magelssen erklære: Mandag Middag den 6te September kom en Pige til mig med Spørgsmaal fra Sognepræsten, om jeg kunde overtage at reise i Sognebud til Karl Jensen paa Kampen om Eftermiddagen. Da jeg den Dag befandt mig vel, svarede jeg hertil strax ja og bad om at blive hentet Kl. 3 om Eftermiddagen. Jeg ventede imidlertid forgjæves den belovede Befordring indtil om Aftenen, da samme Pige kom igjen og meldte, at Pastor Lund havde udført Forretningen.

Ulven i Østre Aker, 14de Septbr. 1869.

Halfd. Sommerfelt,
pers. Kapellan.

Da jeg har havt Anledning til at blive bekjendt med Pastor Magelssens ovenstaaende Redegjørelse, skal jeg dertil med det samme føie følgende Bemærkninger:

Hr. Pastor Magelssen har, som Læseren vil se, ikke imødegaaet min historiske og nogterne Fremstilling af hans Forhold til den afdøde Fattiglem Karl Jensen; men han har alene søgt at formilde Virkningerne af, at Faktum ved mig blev draget frem i Dagen. Alt, hvad som vedrører Alterens Sakramente, er for alvorligt til derom at gjækkes, og mine Bemærkninger ved Hr. Pastorens Redegjørelse skal derfor ingen skjult Spot indeholde.

Som foran antydet, indrømmer Hr. Magelssen Rigtigheden af, at Alt er gaaet til som af mig berettet i dette Blads No. 210 for 10de ds. Han erkjender saaledes:

1) at han allerede Fredagen den 3die ds. er bleven budsendt om at besøge den Afdøde, der „ønskede Kirkens Forbøn og at tale med mig" (ɔ: Præsten);
2) erkjender han, at han har gjort det til Betingelse for sin Kommune, at der blev sendt Hest efter ham;
3) ligeledes erkjender han, at han Mandagen d. 6te ds. atter budsendtes om at komme til den Syge, og indrømmer han Muligheden af, at han ved denne Leilighed „skrubbede lidt", samt at han lovede at komme, forsaavidt Kapellanen ikke kunde, dog atter paa Betingelse af, at Hest blev fremsendt.

Hr. Pastoren benegter heller ikke Rigtigheden af min Anførsel om, at Kampen ikke er beliggende over ¼ Mil fra Præstegaarden.

Som Hjemmel for sin Fordring paa Skyds anfører han af N. L. 2—7—4, „at Fordringsskab (Skyds) bør tilskikkes Præsten med Budet", og oplyser han den med Forholdene i Aker ubekjendte Læser om, at der dersteds skal være Skik og Brug, at Fattigvæsenet besørger Skyds, naar Sognebud forlanges af et Fattiglem.

Jeg kan forsikre Hr. Pastoren om, at ligesaalidt Kristian V's Lov som Mose Lov faldt mig i Tanker, da jeg den 10de ds. nedskrev Beretningen; jeg havde alene det stødende i Præstens Handlemaade for Øie, som jeg fandt ikke stemmende med den Kristenkjærlighed, som kan fordres hos enhver rettænkende og retskaffent Mand, han være Præst, Fut eller Fattiglem.

Det forundrer mig ikke saa meget, at Præsten har undladt at anføre Lbgs. 2—7—2 og 3 Art., der vise, at „Præsterne skulle have Omsorg for de Fattige og at de „skulle idelig besøge de Syge og Vanføre og flitteligen, naar Aarsag gives, paaminde Folket at de betimeligen, naar de blive syge, sende Bud efter dem (ɔ: Præsterne), at de kunde siden det ideligere komme til dem, og give dem Paamindelse og gode Raad og ei bie indtil den allerydersie Nød" osv. og at de opfordrede skulle „komme igjen efterson den Syge har behov" osv., heller ikke forundrer det mig, at ikke Pastoren har gjort Læseren bekjendt med Indholdet af den paafølgende 6 Art. i Lovbogen, som tilholder Præsterne „ikke i deres Besøgelser (at) anmode den Syge, som ligger paa sin Sotteseng, om noget Værdsligt, som kunde hindre hannem i hans christelige Beredelse til Døden„; men hvad som forundrer mig er, at Pastoren anfører Budet i L. 2—7—4 anderledes end det findes i Loven, hvor det lyder saaledes: „Det er og billigt*), at dersom Præsten, der begjæres af den Syge, behøver Fordringsskab derhen at komme, det da hannem med Budet stikkes".

Hr. Pastoren burde derhos have vidst, som Medlem af Fattigkommissionen, hvori han i flere Aar har været Ordfører, at Fattigassistent Michelet ikke en eneste Gang i sin snart 4aarige Virksomhed har anvist Skyds til Præsten, naar denne blev kaldt i Sognebud til Fattiglemmerne; noget, hvortil han ifølge sin Instrux, den Pastoren selv nok har været med at affatte, neppe engang kan være berettiget. Da Kommunen har anskaffet Præstegaard, hvortil fødes flere Heste, kan Præsten under enhver Omstændighed ikke have billigt og neppe engang lovligt Krav paa Erstatning hos Fattigvæsnet for Skyds; men selv om han hertil er berettiget, maa hans Vægring i dette Tilfælde mildest talt blive ukjærlig; thi var det Pastoren saa meget om at gjøre at erholde Skyds dette korte Stykke Vei, og han var berettiget til at fordre saadan, da havde det unægteligen taget sig bedre ud, at han havde benyttet sin egen Hest og derefter indsendt sin Skydsregning til Fattigvæsnet; men at vise et Fruentimmer en halv Mil tilbage til Byen forat skaffe Skyds hos Assistenten, som Pastoren vel maatte vide paa den Tid af Dagen sædvanligvis ei er at træffe, da Kontortiden er fra 9—11, og som i allerheldigste Tilfælde vilde have medført en Forsinkelse af 2 a 3 Timer, kan neppe siges at være forsvarligt handlet i nærværende Tilfælde. Den sygelige Kapellan, som efter hvad han oplyser dog den omhandlede Dag følte sig vel, „behøvede Fordringsskab"; men hvad var der iveien for, at Hr. Pastoren selv havde tilbudt ham Skyds med sin Hest og derover indsendt Regning?

Hensigten med min Opsats „Leviten og Samaritanen" var alene at eftervise, hvor bagvendt selv en gammel Præst i et af Landets største Sognekald kan opfatte sin præstelige Virksomhed, og havde det været mig om at gjøre at komme Hr. Pastoren personligen tillivs, da havde jeg tidt og ofte, ja allerede for flere Aar siden, hertil havt Anledning; men det er ikke mig om Personen at gjøre; det er alene Sagen, som interesserer mig.

Hr. Pastorens Mistag denne Gang fandt jeg dog at være af en saa alvorlig Beskaffenhed, at jeg troede mig forpligtet til frimodigen at føre Historien frem for Publikums Domstol.

Mit Navn kan være Læseren ligegyldigt, da det her kun er om Sagen at gjøre; men ved Leilighed skal jeg selv personligen underrette Hr. Pastoren om, hvem Forfatteren er.

W.

*) Udhævet af Forf.

Militær Arbeidskommando.

Dette, at Soldater efter Leirsamlinger kommanderes til at ligge igjen for at pudse Geværer, vadske Klæder o. s. v. er en Anordning, som volder adskillig Ærgrelse. At nogle Enkelte fremfor de Øvrige skulde trænge et Kursus i „Klædevadsk", har man vanskelig for at indse. At Enkelte skulle have dette Extraarbeide blot for at spare Staten for de ubetydelige Udgifter, den vilde faa, om den lig andre Folk maatte leie bort Rengjørelsen af sit Tøi, er dog neppe billigt. Saa tror man ogsaa at Lighedsprincipet krænkes; man indser nemlig ikke den Forskjel, som kan bevirke, at Tøiet ved en Bataljon rengjøres af leiede, men ved en anden af kommanderede Folk; det maa være en Nuance, som den menige Mand ikke opdager. Folk har, maaske netop derved, at denne Kommando kun anvendes enkeltvis, faaet en Mistanke om, at den ikke er hjemlet ved Loven. Denne Mistanke er maaske berettiget, maaske ikke; i ethvert Fald burde den hæves; dette vilde da lettest ske, om Armeedepartementet udtalte sig offentlig derom.

s.

Fra Udvandrere til Amerika

ser man nutildags Anker eller Lovtaler, snart over denne snart over hin „Linie". Saa meget beføiet der end kan være deri undertiden, saa liden Omtanke finder man dog paa den anden Side at der tidt anvendes ved Affattelsen af disse for Trykken bestemte Udtalelser. Saa billig som Fragten nu er, kan man ikke med Billighed forlange, at man skal have det saa særdeles hyggeligt og velstelt ombord i Skibene, hvor saa mange Mennesker og det af saa mange Slags Nationer, hver med sin Levevis og sine Fordringer, pakkes sammen. Den, som har faret flere Gange over Atlanterhavet med forskjellige Befordringslinier, ved, at i en Retning kan et Kompagni have Fortrinnet og i andre igjen et andet, og at der tidt med det samme Skib kan være forskjelligt ved de forskjellige Reiser.

Men herom er det overflødigt at tale; Konkurrencen faar det overlades at udkjæmpe den Strid. Indsenderen vil dennegang indskrænke sig til at henlede den ærede Redaktions Opmærksomhed paa, at i „Skandinaven" for 11te Aug. har Professor Lau. Larsen ladet indrykke en Erklæring om, at hans Familie paa Kahytsplads havde tilbagelagt Reisen fra Norge til Amerika med Ankerliniens Dampskib „Iowa", og at han saavel efter sin Families som efter paalidelige Mellemdæks-Passagerers Vidnesbyrd tror at kunne anbefale denne Linie paa det Bedste. Prof. Larsen har afgivet denne Erklæring i Anledning af, at et tidligere No. af „Skandinaven" havde indeholdt den ogsaa i Dagbl. No. 207 i Noten til Civilingenier Melbys Brev berørte Klage over nævnte Linie. Dette er Grunden til, at jeg tør bede nærværende lille Stykke optaget, idet jeg dog forøvrigt ikke vil indlade mig paa, hverken at bekræfte eller benegte den rosende Omtale, Hr. Melby giver angaaende Ankerlinien, og heller ikke skal jeg sige noget om, hvorvidt hans Ankeposter over Guionlinien i alle Dele er fuldt beføiet.

m.

San Francisko.

(Efter et tysk Blad).

San Francisko ligger paa en Halvø og stiger frem af Havet i en bueformig Høining, i Baggrunden indfattet af fagre Fjeldlier. Men, naar man ser nærmere efter, bestaar Halvøen af nøgne Klipper og Sand, som giver forfærdelig meget Støv. Hele Sommeren igjennem blæser nemlig fra Klokken 11 til det bliver mørkt en skarp Vind, som vistnok betydelig afkjøler Luften, men fremkalder saadanne Støvskyr, at det ofte er leit nok at gaa ud om Dagen. Byen er idetheletaget vakkert bygget, og den voxer saa hurtig, at det mest var likt til at have Hjemme i Eventyrenes Verden. Den begyndte at voxe for femten Aar siden og har nu 180,000 Indbyggere, og nu, da Pacifikbanen er færdig, vil det vel gaa endnu fortere. Der er en Mængde Theatre, men de, som jeg saa, var jammerlig kleine. Den franske Opera og Koncerterne om Vinteren skal være bedre.

Igaar spiste jeg meget godt i et fransk Værtshus. De fleste Dining Rooms holdes af Franskmænd, hvoraf der findes uhyre mange. Vaskning besørges i Almindelighed af Kinesere, som her i Almindelighed erstatte Negerne.

Der gives vel neppe nogen Plads paa Jorden, som tilsyneladende mindre passede til Anlægget af en By, end den Halvø, hvorpaa San Francisko ligger. Sandhøiene og Klipperne, som næsten ikke tillod en eneste flad Vei, den fuldstændigste Skog- og Vandmangel, alle disse Ulemper maatte opveies ved særegne Fordele, og de opveies ogsaa ved den ypperlige Havn, en af de skjønneste paa Jorden og næsten den eneste paa Amerikas Vestkyst. Naar man er kommen igjennem det forholdsvis trange Indløb, det saakaldte Golden Gate, er man inde i et Bækken, som magelig kunde optage alle Nationers Skibe og som ved Landtunger er delt i flere Afdelinger, den egentlige San Francisko Bay, San Pablo Bay, Luisun Bay osv. For tyve Aar siden stod her tolv Træbarakker. Men snart kaldte Opdagelsen af Guld Skarer af Udvandrere derhen. Man begyndte at jevne de Kysten nærmestliggende Hauge og kaste dem i Havet. Paa denne Maade skaffede man sig en temmelig jevn Flade og en mere regelmæssig Strand, og siden har man fortsat paa samme Maade i større Maalestok. Endnu ganske nylig blev der solgt flere hundrede Hustomter, hvor mindre Smaafisk svømmer omkring og Grændserne betegnes ved enkelte Pæle, som rager op over Vandet. Eiermændene af disse Tomter slutter sig nu sammen og forener sig med et andet Selskab, som har kjøbt en af de nærliggende Hauge, og nu bliver paa fælles Bekostning Bjerget pr. Damp befordret ud i Havet. Man stiller en stor Dampskuffe, som fylder Sandkjærre efter Sandkjærre af det langsomt forbidragende Tog, der bliver kjørt ned til Bugten og tømt. Har Skuffen gravet saa dybt ned, som den kan komme, bliver den flyttet, Skinnerne lagte om og Legen begynder paanyt; men Skuffens Bevægelser har noget saa let og menneskeligt ved sig, at der altid samler sig en stor Menneskemasse om dette hverdagslige Skuespil. Snart er den nyskabte Slette gjennemdraget af brede med Træ smukt brolagte Gader, og Husene voxer op af Jorden som Sop. Tidligere blev alle Huse byggede af Træ, og det bløde Material lod sig bringe i lette, elegante Former som Søiler, Kariatider osv., som da blev bedækket med en Stenmasse, der skuffende efterlignede den brune Sandsten og snart gav Byen et rigt Udseende. Senere, da man af Frygt for Ildebrand ved Lov bestemte, at kun Stenhuse skulde opføres, blev Façaderne simple og plumpe, indtil Jordskjelvet for faa Aar siden gav Sagen en anden

Vending. Træhusene havde nemlig modstaaet Jordens Bølgebevægelser langt bedre end de skrøde Teglstensmasser. Det gjaldt nu at finde et Material, som med Træets Seighed forenede Stenens Ildssikkerhed, og dette fandt man i Jernet.

Nu bygger man hele Huse og Kirker af Jern og dækker dem med den ovenfor omtalte Cementmasse. Det anvendte Material fører nu atter til de rigere Former, som dog desværre hyppig overdrives og udarter til de saakaldte Sukkertøihuse, som ser mere ud til at være byggede af en Konditor end af en Arkitekt. Om den Hurtighed, hvormed der bygges, kan man ikke gjøre sig nogen Forestilling; medens Fundamentet graves ud, støber man Huset med Søiler, Balkoner og Mønning i et Jernstøberi og sætter og skruer Pladerne sammen, saa at Huset staar færdigt om faa Maaneder.

For Vandtilførselen har man ogsaa sørget paa en storartet Maade og lagt Aquaducter af flere Miles Længde, der gaar lige til Sierra Navades Forbjerge (Foothills). Her har man opsøgt trange Dale, hvori smaa Bjergstrømme samler sig for at flyde bort som større Bække. Ved uhyre Mure har man nu lukket den aabne Side af Dalen: Vandet kan ikke mere flyde bort, men stiger høiere og høiere og danner en Beholder med mange Millioner Tønder Vand; 6 saadanne Beholdere er allerede byggede og kan neppe tilfredsstille Behovet.

Grundeiendommenes raske Stigen har ført til et uhyre Spekulationsraseri; enhver Skrædder og Skomager, som har lagt noget tilside (og det kan Alle med den høie Arbeidsløn af 30 til 60 Dollars Guld om Maaneden), kjøber sig en eller flere Tomter, undertiden nogle (engelske) Mile fra Byens Midtpunkt. Da en saadan Besiddelse naturligvis ikke strax lader sig sælge med tilbørlig Fordel, saa bebor Eieren den midlertidig selv, og paa denne Maade er Byen udbredt over et meget stort Areal, hvorpaa visnok tre Millioner Mennesker kunde finde Plads. De uhyre Afstande vilde være vanskelige at tilbagelægge til Fods, og saaledes ser man Kjøbmænd, Musiklærere, Frisører ride gjennem Gaderne i den spanske Huskegallop, hvorunder de ofte endogsaa læser sine Aviser.

Befolkningen kan man neppe kalde amerikansk, thi ikke Halvdelen er født i Amerika og neppe en Tyvendedel i Kalifornia. Foruden fem eller sex engelske Tidninger udkommer her to tyske, to franske, en italiensk, to spanske, en russisk og en kinesisk, og denne Kjendsgjerning taler for sig selv. De fleste Mennesker er lokket hid ved Guldminerne. Men efterat de i nogle Aar har jaget efter det bedragerske Guld, indser de, at de staar sig langt bedre ved et regelmæssigt Haandværk; den forsømte Hammer, Høvel eller hvad det nu kan være, kommer atter til Ære, og snart kan Haandværkeren bygge sig et smukt Hus, Brødre, Fættere og andre Slægtninge følge efter, og saaledes er til Menneskehedens Forbauselse i mindre end tyve Aar voxet op en By paa næsten 200,000 Indbyggere, en By, som kan stille sig jevnsides med de smukkeste Byer i Europa.

Kristiania, den 17de September 1869.

I Anledning af Prins Napoleons Optræden i Senatet have Amerikanerne i London afholdt et Meeting, i hvilket de baade i deres eget og deres Medborgeres Navn i de Forenede Stater have vedtaget en Takadresse til Prins Napoleon; blandt de Englændere, som overværede Mødet, fremhæves John Bright og Charles Dickens. Det heder i Adressen, at alle frie Nationer, og blandt dem især deleshed Amerika, ere interesserede i, at den politiske Omdannelse, som er ifærd med at foregaa i Frankrige, fuldbyrdes paa fredelig Maade, og Prins Napoleon takkes derfor, fordi han trods sin høie og vanskelige Stilling er optraadt i Senatet som en varm og modig Forsvarer af Frihedens Sag. I Forbindelse hermed fremhæves, at han i 1861 ytrede Sympathi for Nordens Sag og Slaveriets Afskaffelse, at han derefter opponerede stærkt imod den franske Intervention i Mexiko, og at han altid har været en trofast Forsvarer af Italiens Enhed. Til Slutning ydes der Prinsen den Anerkjendelse, at han ogsaa tidligere bestandig har taget Ordet for folkelig Frihed i Frankrige.

Man paastaar, at Keiseren har ønsket at tilveiebringe en Forsoning mellem Keiserinden og Prins Napoleon. Dette Ønske synes endnu ikke at være blevet opfyldt, siden vi ere Vidne til en aabenlys Kamp mellem de Blade, der kunne betragtes som deres Organer. Efterat L'Opinion nationale først havde bragt Regentskabsspørgsmaalet paa Bane til Gunst for Prins Napoleon, er Le Public optraadt med stor Styrke mod den Tanke at betro Regentskabet til Keiserens Fætter. Dette Blad beskylder endog L'Opinion nationale for at ville opstille Prins Napoleon som Thronkandidat og paastaar, at Folkets Løsen er Regentskabet ifølge Forfatningen. Hertil bemærker Brevskriveren, at han ikke ved, om dette Løsen vil samle saa mange Tilhængere, som Le Public tror, men at i ethvert Tilfælde Desertionen fra det „Vicekeiseren" tidligere omgivende Hof er meget betydelig, saa betydelig, at Prins Napoleon, hvem Hoffolkene pleiede at sky, blev forbauset derover og sagde til sine Venner: „Jeg reiser, fordi jeg dømmes ved, hvad jeg ser". At Hoffet og Embedsmændene nu med stor Iver gjøre Prins Napoleon deres Opvartning, er i alt Fald et Tegn paa, hvorledes de have opfattet hans Tale, og Le Public hører ogsaa til dem, som i Prinsens Udtalelser se „en Ærgjerrighed, der ikke standser ved Tronens Trin".

Keiser Napoleons Sygdom har givet Opinion nationale Anledning til at reise Spørgsmaalet om Regentskabet. Dette Spørgsmaal er som bekjendt for flere Aar tilbage blevet afgjort, idet et Senatskonsult bestemmer, at Keiserinden med Geheimeraadet ved Siden skal føre Regjeringen i den keiserlige Prinses Navn, dersom Napoleon III dør, førend Tronfølgeren har naaet Myndighedsalderen; men Opinion nationale finder denne Ordning utilfredsstillende og drøfter Sagen, som om slet ingen Afgjørelse var bleven truffen. Da det nævnte Blads Hovedredaktør Guéroult har sin Gang i Palais Royal, antages det almindelig, at han har taget Ordet paa Tilskyndelse af Prins Napoleon eller efter Aftale med denne; thi skjønt Prinsen slet ikke nævnes, hersker der kun en Mening om, at Opinion nationale vil have det eventuelle Regentskab overdraget til ham istedetfor til Keiserinden. Artiklen i Opinion nationale har vakt stort Røre og fremkaldt en lidet opbyggelig Diskussion, som føres tilbage til Hoffet selv, hvorved der kan fremkaldes Skinnet af, at Keiserens nærmeste Omgivelser ere optagne af Beregninger, som knytte sig til hans Død, og for Tiden strides om Arven. Flere af de Blade, som vare Organer for det forrige Ministerium, angribe Prins Napoleon med den største Bitterhed, og Rouhers Organ Public beskylder ham endogsaa for at nære Planer imod Thronen. „Det kan være nok", skriver det, „at en Generation har oplevet Thronrovet i 1830. Den nuværende Generation vil hverken begaa den Feil, som 221 Deputerede begik i Juli, eller den Forbrydelse, der om Aftenen den 2den August udførtes i Neuilly. Den almindelige Stemmeret vil frelse Palais Royal for en ny Skjændsel".

Fra Paris skrives til Le Nord, at man der har Mistro til Preussen og mener, at det har isinde at foretage et nyt og afgjørende Skridt paa den Vei, der fører til hele Tysklands Sammensmeltning under Kong Vilhelms Overherredømme. I de tyske Blade bliver Frankrige i denne Tid jevnlig sammenlignet med en Sygestue. Keiserens Svagelighed betragtes som et Symbol paa hele Landets Tilstand, Frankrige erklæres nu for at være ude af Stand til at udøve nogen Indflydelse i Europa, og man anser det for en Selvfølge, at det er nødsaget til at holde sig i Ro indtil Keiserens Død er indtraadt, hvorefter der ventes en saadan Forvirring og Opløsning, at Preussen uforstyrret kan fuldbyrde sine Planer. Lignende Anskuelser skulle ogsaa gjøre sig gjældende hos preussiske Statsmænd, og der paastaaes, at den Sikkerhed og Selvtilfredshed, hvormed Kong Vilhelm optræder paa sin militære Rundreise, fornemlig skyldes hans Overbevisning om, at det „hensygnende" Frankrige vil være ude af Stand til at modsætte sig Sydtysklands Indlemmelse i Preussen. Det heder saaledes i en officiøs Korrespondance fra Berlin til „Schles. Zeit.": „Jeg, som læser Beretningerne om Hs. Maj. Kongens nuværende Ophold og navnlig hans Tale ved det Festmaaltid, som Landstænderne gav ham, kan have undgaaet at iagttage, at vor aldersstegne Monark befinder sig i en opløftet Stemning, som man ikke har bemærket hos ham siden Seirs- og Festdagene i Aaret 1866, og Enhver, som er istand til for et Dieblik at se bort fra vore indre politiske Forhold, kan godt indse, at Kongen har havt Grund til at glæde sig over, hvad han saa i Stettin: En uforlignelig Hær og en Søn, til hvem han engang tillidsfuldt kan overgive Sceptret over et Land, som han har udvidet i en større Maalestok end nogen af hans Forgjængere. Et Blik paa Frankriges nuværende Tilstand maa ikke bidrage mindst til at hæve denne Stemning, idet der paa den anden Side af Rhinen hersker den største Angst og Uro, fordi Ingen kan sige, hvad der vil ske, naar Keiseren lukker sine Dine; thi de Færreste tro, at det vil være muligt at opretholde Dynastiet, dersom den nuværende Keiser dør, førend hans Søn er bleven myndig, og ligesaa Faa tro, at Keiseren vil naa en saa høi Alder. Vi her i Preussen kunne imidlertid ikke noksom takke Skjæbnen for, at Preussen netop i slige paa Begivenheder svangre Tider, i hvilke der hvert Dieblik kan indtræde endnu langt større Kriser, staar kraftigere end nogensinde forhen, og at det vil være istand til at benytte den første Leilighed, som tilbyder sig, til at fuldende den tyske Enheds Værk". „Dette ligesaa tydelige som dristige Sprog beviser, siger „Neue freie Presse", at Preussen ikke blot knytter store Forhaabninger til Napoleons om kortere eller længere Tid indtrædende Død, men ogsaa er betænkt paa af alle Kræfter at exploitere den franske Keisers Sygelighed. Der tales allerede om, at snart den ene, snart den anden af de sydtyske Stater staar i Begreb med at indtræde i det nordtyske Forbund, og Underhandlinger i denne Retning synes at være i Gang. Den Maade, hvorpaa Efterretningen herom modsiges fra München, strider ikke imod en saadan Opfattelse. Man har kun benegtet, at Traktater om Bayerns og Badens Indtrædelse i det nordtyske Forbund ere nærved at blive afsluttede, men ikke, at der føres Underhandlinger om saadanne Traktater. I den diplomatiske Konference i Heidelberg skal da virkelig ogsaa Udvidelsen af det nordtyske Forbund være bleven bragt paa Bane. Det national-liberale Blad „Mannh. Journ." er blevet sat istand til at erklære, at Forhandlingerne dreiede sig om det økumeniske Koncilium og om Fortolkningen af Pragertraktaten, og det tilføier, at de tre Ministre stemmede overens i den Opfattelse, at Pragerfreden i ingen Henseende indskrænkede de sydtyske Staters Berettigelse til at indtræde i den nøieste nationale Forbindelse med det nordtyske Forbund."

Prioriterede Jernbaneaktier. Ved kgl. Resol. af 8de ds. ere tagne tilfølge Storthingets Beslutninger af 17de Juni 1869 om Indløsning af de prioriterede Aktier i den norske Hovedjernbane ved Udstedelse af 4½ pCt.s Statsobligationer.

Spillekort. Ved kgl. Resol. af 8de ds. er det i Henhold til Lov af 6te Marts 1869 naadigst bestemt de Regler, der fra 1ste Jan. 1870 blive at befølge ved Tilvirkning og Stempling af Skillekort. Afgiften af stemplede Spillekort bliver fra 1ste Januar 1870 indtil Videre at erlægge med 10 — ti — Skilling for hvert Spil.

Lax og Søørret. Ved kgl. Resol. af 8de ds. er det i Henhold til Lov angaaende Fredning af Lax og Søørret af 23de Mai 1863 dens § 3 naadigst bestemt, at der paa den Strækning ved Udløbet af Drammenselven, som begrændses paa den ene Side af Drammens Bro og paa den anden Side af en ret Linie fra Gulhaugodden i Liers Thinglag i Buskeruds Amt til Røstedodden i Skauger i Jarlsberg og Laurvigs Amt, fra 1ste Januar 1870 ikke maa udstilles Sættegarn eller lignende Redskaber, dog saaledes, at det Fiskeri ved faststaaende Indretninger, som vedkommende Landeiere hidtil have drevet paa denne Strækning, bliver dem forbeholdt, samt at den kongelige Resolution af 31te Marts 1866, hvorved et lignende Forbud er udfærdiget for en Strækning ved Udløbet af Lierelven, fremdeles bliver gjældende for denne Stræknings Vedkommende.

Bygdemagasin. Under 8de ds. er det naadigst bestemt, at Bygdemagasinet i Aadalens Herred, Ringeriges Fogderi, Buskeruds Amt tillades ophævet, saaledes, at Magasinets Bygning og Kornbeholdning bliver at afhænde, samt at det ved Realisationen udbringendes Beløb tilligemed Magasinets Beholdning i Penge anvendes til Grundfond for en i Herredet oprettendes Laaneindretning, hvis Plan bliver at undergive naadigst Approbation.

Af de af Storthinget til Stipendier for Haandværkere bevilgede Beløb er der ved kgl. Resolution af 8de ds. tilstaaet Lærerinde Christence Testmann Strand af Kongsberg 40 Sp. som Tillæg til det hende ved kgl. Resolution af 12te Juni sidstleden tilstaaede Stipendium for i Sverige yderligere at uddanne sig i kvindelige Haandarbeider.

Voldmestere. Under 8de ds. er det naadigst bestemt:

1. At Voldmesterne ved Ingenior-Detachementerne for Eftertiden blive, efter forud afgivet Forslag fra vedkommende Ingenior-Detachement, at ansætte af Ingenior-Brigaden og paa samme Maade, i Tilfælde, at afskedige.

   Til Ansættelse i Voldmesterposterne kan alene foreslaaes Mænd, der have udtjent sin Værnepligt i Linien, og bliver der blandt saadanne fortrinsvis at tage Hensyn til dem, der have forrettet Tjeneste som Underofficer.
2. At Voldmesterne ansættes som militære Underbefalingsmænd i Ingenior-Brigaden med Fanejunkers Grad, men uden Ret til af det Offentlige at erholde Munderingssager eller Godtgjørelse for saadanne i Penge.
3. At Voldmesterne i Lighed med andre garnisonerende Militære af Underklasserne i Sygdomstilfælde tilstaaes frit Lægetilsyn og fri Medicin.
4. At den i foranstaaende Post 1, sidste Punktum, indeholdte Bestemmelse ikke skal være til Hinder for, at de nu ansatte Voldmestere meddeles Bestikkelse af Ingenior-Brigaden.

Autorisation. Kand. jur. Otto Julius Aubert er den 15de Septbr. sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Fru Isachsen har, ifølge „Rigst.", fratraadt sin Stilling som Skuespillerinde ved Kristiania Theater, da der blev opstillet Vilkaar for hendes Vedbliven dernede, paa hvilke hun ikke syntes at kunne gaa ind. Vor Scene har som Følge heraf Udsigt til at skulle miste Kunstnerparret Isachsen, saasom det forlyder, at ogsaa Hr. Isachsen vil fratræde, saasnart Anledning dertil gives. Fru Isachsen har søgt Stiftamtmanden om med velvillig Assistance at maatte faa give nogle Forestillinger i Vinterens Løb, hvilket Andragende er bleven hende indvilget saadan, at hun har faaet Tilladelse til at give nogle Forestillinger enten paa Klingenbergs eller i Studentersamfundets eller i Folketheatrets Lokale eller paa et andet dertil passende Sted.

Sølvimport. Med Dampskibet „Kronprinsesse Louise" kom igaar fra Kjøbenhavn 8000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Aas høiere Landbrugsskole. Til Examen ved det nu sluttede 5te Kursus fremstillede af de 21 ved Kursusets Slutning tilbageværende Elever kun 18 sig, hvorhos endvidere 5 traadte tilbage under den mundtlige Examen, som saaledes i sin Helhed kun blev taget af følgende 13 Elever:

Ulrik Sverdrup	Megetgodt	(1.78)
August Sundby	do.	(1.67)
Haakon Andersen. . . .	do.	(1.80)
Gustav Braathen. . . .	do.	(2.18)
Endre Johannesen . . .	do.	(1.78)
Lauritz Schwencke . . .	do.	(2.45)
O. A. Bryhnie	do.	(1.56)
Chr. Wessel-Berg . . .	Godt	(3.04)
O. H. Sønsthagen . . .	Megetgodt	(2.06)
Alfred Gjertsen	Godt	(2.76)
Thomas Frost	Megetgodt	(2.35)
Ole Rund	Godt	(2.72)
Ole Røstum	Megetgodt	(2.14)

Som Censorer fungerede velvillig DHrr. Professor Chr. Boeck, Professor Waage, Konservator Blytt og Landbrugsskolebestyrer Norstrøm.

De skriftlige Opgaver vare følgende:

3die August i Husdyrlære: Hvilke ere Betingelserne for en vellykket Opdræt?

5te August i Botanik: At beskrive og bestemme en forelagt Plante.

7de August i Landbrugslære: Om Jordbestanddelene, Ler, Sand, Kalk, Talk og Jern, deres Oprindelse, Betydning og Egenskaber.

9de August i Kemi: At angive Saltdannernes almindelige Egenskaber og nærmere beskrive den vigtigste af dem, Kloret, tilligemed sammes Fremstilling.

11te August i Plantefysiologi: Om Klorofyllegemerne og deres fysiologiske Betydning.

13de August i Landbrugslære: Gibs som Gjødningsmiddel.

16de August i Landbrugskemi: Om Kaliets Forhold i Jorden og til Planterne.

Afdøde Sognepræst til Sande, Andreas Faye, har i sine efterladte Optegnelser ytret Ønske om, at hans sjelden store og righoldige Bogsamling efter hans Død maatte blive splittet ad, men forsøges solgt i sin Helhed til en eller anden Kommune, specielt Drammen. Skifteretten i hans Bo har derfor ifølge Dr. Tid. tilstillet Magistraten en Skrivelse, hvori den tilbyder Samlingen til Salg. Ifølge denne heder det i afdøde Provst Fayes Optegnelser:

No. 1, første Afdeling, bestaar af 77 Folianter, 236 Kvarter, 3950 Oktaver, 300 Duodecer, tilsammen 4563 Bind, eller med Fradrag af 63 blanke No. 4500 Bind.

No. 2, anden Afdeling, indeholder den skandinaviske Historie med Hjælpe-Videnskaber, men uden fuldstændig Katalog.

No. 5 indeholder en Haandskrift-Samling og sjeldne Bøger, ialt 300 Manuskripter og 55 sjeldne Bøger."

Videre citeres:

„No. 1, 2 og 5 bør ikke splittes ad. Det har kostet mig megen Møie og Agtpaagivenhed og mange Penge at faa disse Bøger samlede, hvoraf en stor Del nu her til Lands ere vanskelige at erholde. Hvis jeg ei havde 8 uforsørgede Børn, ønskede jeg, at de maatte tjene til Grundlag for et offentligt Bibliothek i min

Fødeby; nu nødes jeg til at sælge dem. Hvis Drammen eller nogen anden Kommune for No. 1, 2 og 5 giver 2000 Spd., ønsker jeg dem samlet, medmindre Universitetet skulde ønske kjøbt No. 5. Med No. 1, 2 og 5 følger Boghylder for samme Pris."

Dr. Tid. udtaler sig imidlertid ikke med synderlig Varme for, at Bogsamlingen erhverves for Byen, idet Bladet navnlig udhæver som den væsentligste Indvending mod Indkjøbet, at den nye Jernbane vil give Drammenserne en let Adgang til Universitetsbiliotheket.

Tyrkekrigen rasede fremdeles igaaraftes i Omegnen af Frimurerlogen uden at der dog kom til noget alvorligere Haandgemæng mellem Pøbelen og Politet. En stor Del Arrestationer foretoges, indtil Raadstuearresterne ikke kunde modtage Flere. De Fleste arresteredes imidlertid ikke for nogen grovere Uorden, men kun fordi de negtede at adlyde Politiets Ordre til at forføie sig væk. Gaderne omkring Frimurerlogen var afspærrede, og Militæret holdtes i Beredskab, men rykkede ikke ud. Smaagutter vrimlede der af og saaledes fik den forsamlede Mængde altid Anledning til at høre lidt Hujen og Skrig; navnlig raabtes der „Lars, Lars", hvilket lod til at sætte Folk i Spænding, da naturligvis Ingen vidste, hvad dette tilfældige Feltraab betydede. Forresten søgte Enhver at overbyde den anden i eventyrlige Skrøner over Tryntyrken og Frimurerne, saa at der nu forhaabentlig ikke findes Mange tilbage, som for Latterens Skyld tør vedgaa at have troet paa de skrækkelige Historier om Menneskeslagterne. Saa ivrige var Folk i at søge at holde Andre for Nar, at skriftlige Efterretninger blev puttet i Hænderne paa de Forbigaaende, som ikke kunde nyde Godt af de saftige Slagterfortællinger. I Aften vil formodentlig Forestillingerne ved Frimurerlogen tage Ende, da denne barnagtige Moro ikke længere kan smage de Folk, som i Begyndelsen syntes det var overordentligt kosligt at have slige Nyheder at løbe med.

Korvetten „Nordstjernen" lettede Kl. 2 Tirsdag Eftermiddag Anker og tog først en liden Trip bortom Guldholmen, men vendte strax tilbage. Efterat have landsat en Del, der ikke tilhørte Besætningen, samt Løitnant M. Petersen, der skulde været med, men efter Forlydende blev entlediget, strøg Korvetten afsted Kl. omtrent 7. Efter hvad der er os berettet, skriver Gjeng., anløbes først Brest, dernæst Kadix, og saa Alexandria, Suez-Kanalen, Gibraltar, Madeira, Montevideo, Rio Janeiro og St. Thomas. Det kunde maaske være rigtigere at anføre, at Korvetten afgaar direkte til Suez for at være tilstede ved Kanalens Aabning og derfra til de brasilianske og vestindiske Farvande. Korvetten skal ikke gaa igjennem Suez-Kanalen (Kanalens Dybde er 25 Fod, „Nordstjernen" stikker omtrent 18 Fod). „Præst Munch paa Horten, der tidligere af Mangel paa Plads ikke kunde medtages paa „Nordstjernens" forestaaende Togt, skal nu, efterat Professor Esmark ikke bliver med, være indrømmet Adgang til at følge med som Skibspræst."

Om Ministerskiftet skriver „Hedem. Amtst.": Det forlyder nu som temmelig afgjort, at der i Løbet af Høsten skal foregaa en Forandring i Statsraadet, idet Møinichen skal give Plads for yngre Kræfter. Vi føle os forvissede om, at den sidste Statsraadsudnævnelse, — da Hans Majestæt trods alle de Hindringer, som laa i hans engere Omgivelsers Magt at sætte imod, fulgte Folkemajoriten, — er os Borgen for, at det er forbi med den Periode, da Regjeringen var at betragte som sig selv suplerende fra et begrændset bureaukratisk upopulært Parti, hvor det saa ud som det ikke var saameget om at gjøre, at foreslaa for Hans Majestæt dem, der vare kjendte af Folket og havde dettes Tillid, som til det Yderste at søge Støtte for sig selv imod Folket; vi føle os forvissede om, at Hans Majestæt ogsaa denne Gang ligeoverfor Trykket vil hævde sin Overbevisning, at Landets Fremvæxt ikke fremmes ved at den ene Magt ved List søger at paralysere Virkningerne af den anden, men at Folkets Lykke ene er at søge i Harmoni mellem Statsmagterne, — begge Repræsentanter for Folket, Frembærere af dettes Villie og berettigede Krav for den, der er Nationens Hoved.

Naar Navnet Aschehoug er nævnt i Forbindelse med den eventuelle Statsraadsudnævnelse, anse vi dette alene for et samme Forsøg paa à tout prix at søge et upopulært Ministerium opretholdt; thi et upopulærere Navn skal vel neppe kunne opdrives.

Kart over Drammen. Konst. Stadsingeniør F. Julin agter at lade udgaa Subskriptionsindbydelse paa et Kart over Drammens By i Maalestok 1/5000.

Den nye Veiforbindelse mellem Kragerø og Drangedal, hvortil forrige og sidste Storthing bevilgede i det Hele 50,000 Spd. og til hvilken de nærmeste Kommuner og Bratsberg Amt have vedtaget at yde 25,000 Spd. foruden fri Grund, tilsammen 75,000 Spd., — er nu, ifølge „Vestmar", paa det Nærmeste færdig. Ingeniørløitnant P. Krag har, ifølge nævnte Blad, indlagt sig store Fortjenester ved den Iherdighed og Dygtighed, hvormed han har ledet nævnte Veianlæg, som har en stor Betydning for Distriktet.

Hr. Edvard Grieg med Frue er, efterat have givet Koncert i Bergen, nu afreist med Dampskib over Kjøbenhavn til Udlandet.

Digteren Kristofer Janson holdt igaar i Kristianssand paa Gjennemreise Forelæsning dels af egne, dels af Bjørnsons og Ibsens Arbeider.

Selskabet „De Gamles og Efterladtes Venner", der nu har bestaaet i snart 32 Aar, begyndte ifølge „Kr. Stiftsavis" den 21de Januar med 90 Medlemmer og med et Pensionsfond af 273 Spd. 2 ß, dannet alene ved Indskud. Selskabets forskjellige Fonds udgjorde derimod den 31te December tilsammen 43,330 Spd. 36 ß.

Som et Exempel paa hurtig Expedition kan ifølge Stvg. anføres, at den 31te August fik det i Stavanger hjemmehørende Dampskib „President" Ordre i Falmouth at afgaa til Cork, hvorfra det efter at have udlosset omtr. 7500 Tønder Hvede atter afgik til Cardiff, og ankom til dette Sted allerede den 8de Septbr., hvilken Dag det var færdigt til Indtagning af Kullast for Konstantinopel.

Under Overskriften Svenska Sjöfarts-förhållanden læses i Aftonbl. en interessant Redegjørelse om Sveriges og de nordiske Landes Søfartsudsigter ligeoverfor den raskt voxende nordtydske Handelsflaade. Preussen, som nu er i Besiddelse af Holstens og Slesvigs gode Havne og derigjennem raader over hele det store Indlands Varemarked, arbeider paa at gjøre Østersjøen til et „tysk Hav". Dette Hav er Skuepladsen for Jordens betydeligste Handel. Ruslands Indførsel alene (Finlands ikke medregnet) beløber sig til ikke mindre end vel 51 Millioner Spd.s Værdi og Udførslen til omtr. ligesaa meget. Fra dette Havs Kyst forsynes England med Tredieparten af sine Trævarer. Det har saaledes en stor Betydning for de nordiske Folk at give Agt paa Preussens Søfartsudvikling, som imidlertid møder en naturlig Hindring i Preussens Fastlandsbeliggenhed og for Tiden ogsaa en kunstig i den krigerske Ærgjerrighed hos det tydske Folk, „Handel og Militærvælde trives ikke ved Siden af hverandre." — Artikelen giver følgende Oplysninger om de forskjellige Folks Skibsfart i Forhold til Folkemængden: I Norge kommer der 3 Indbyggere paa hver Tons Skibsdrægtighed, medens i England kun falder 1 Ton paa 5,2 Indbyggere, i Frankrige 1 Ton paa 38 Indbyggere, medens der i det nordtydske Forbund med sine 29 Millioner Mennesker og sin Handelsflaade paa 1,200,000 Tons falder 1 Ton paa 24,2 Indbyggere.

Afskaffelse af Gjældsfængsel. I det af den danske Justitsminister om det anførte Anliggende udsendte Cirkulære udtaler han sig ifølge „Dagst." paa følgende Maade:

„Spørgsmaalet om Afskaffelse af Gjældsfængsel har som bekjendt i de senere Aar været reist i saagodtsom alle europæiske Lande og i en stor Del af disse modtaget en bekræftende Besvarelse. Saavel paa Grund heraf som efter den Anledning, en i Rigsdagssamlingen i 1867—68 angaaende Sagen stillet Forespørgsel dertil har givet, har Ministeriet troet, at Tiden var kommen til ogsaa for Danmarks Vedkommende at søge dette Spørgsmaal besvaret. Den Betydning, man tidligere med mere eller mindre Ret har tillagt Gjældsfængselsinstitutionen som et Slags Supplement til Lovgivningens Straffebestemmelser for uredelig eller svigagtig Fremgangsmaade i Gjældsforhold, maa i ethvert Fald ansees som bortfalden, efterat vi have faaet en Straffelov, hvis Hensigt det er at give udtømmende Straffebestemmelser for alle herhen hørende Forhold, ligesom det ogsaa under ethvert Forhold maatte ansees for i høi Grad anomalt at overlade til en privat Kreditors vilkaarlige Dom, hvorvidt en efter sin Natur under offentlig Forfølgning henhørende Forbrydelse skulde afsones eller ikke. Som indirekte Tvangsmiddel imod selve den Debitor, der ikke paa svigagtig Maade vil unddrage sig fra Opfyldelsen af sine Forpligtelser, kan Gjældsfængslet formentlig ikke ansees som fornødent, idet den øvrige Lovgivning hjemler Kreditor tilstrækkelig Adgang til ad direkte Vei at erholde af den Fyldestgjørelse, der efter Debitors Formuesstatus til den givne Tid kan tilfalde ham. Og har man endelig betragtet Gjældsfængslet som et Slags forud stiltiende betinget Erstatning til Kreditor for det Tilgodehavende, der viser sig uerholdeligt, som en Tilfredsstillelse af hans Hævnlyst, da er det formentlig klart, at en saadan Betragtning ikke lader sig forene med Nutidens Anskuelser om Uafhængigheden af den personlige Frihed, ligesaalidt som man kan anse Frihedsberøvelse i en vis Tid for ækvivalerende en bestemt Pengesum, der da egentlig heller ikke ligger til Grund for vore nugjældende Bestemmelser om Gjældsfængsel, idet Gjælden efter samme bliver uformindsket, selv om Gjældsfængsel har været anvendt i sin fulde Udstrækning. Til Forsvar for Gjældsfængslets Bibeholdelse synes saaledes endnu kun at kunne anføres den Betydning for den almindelige Kredit, der maatte kunne tillægges den Omstændighed, at der haves Adgang til at paaføre den uvillige eller uformuende Debitor et saadant Onde, og den Spore, der heri maa antages at ligge for Debitor til itide at anstrenge sig saameget som mulig for ikke at udsætte sig for dets Anvendelse. Herimod taler imidlertid ikke alene den i andre Lande vedtagne Afskaffelse af Gjældsfængsel og den forholdsvis ringe Benyttelse og — saavidt man formaar at se — Virkningen af samme her i Landet, men det turde tillige være indlysende, at det i ethvert Fald vilde være at foretrække, paa anden med Forholdenes Natur og Nutidens Anskuelser mere stemmende Maade at tilveiebringe de Garantier, som Hensynet til den almindelige Kredit maatte udkræve. Medens de saaledes kortelig antydede Betragtninger have ledet Ministeriet til den Anskuelse, at det vilde være rigtigst ganske at afskaffe Gjældsfængslet, og at Gjennemførelsen heraf navnlig ikke bør udsættes, indtil en eventuel Omordning af vor Retspleie og en mulig sig dertil sluttende Bearbeidelse af vor Handels- og Fallitlovgivning har fundet Sted, har man paa den anden Side hverken overseet de Indvendinger, der kunne fremføres mod Foranstaltningen i dens Helhed, eller det Ønskelige, der idetmindste fra visse Synspunkter kunde være for ialfald i enkelte Forhold at bibeholde Gjældsfængsel, mulig med yderligere Lempelser i sammes Udførelse og Udstrækning. Ministeren har derfor, forinden han tager sin endelige Beslutning, anseet det for rigtigt at indhente saavel af Overøvrigheder som af saadanne Myndigheder eller Instituter, som efter deres Omraade og Stilling nærmest kunne ansees for at være interesserede i det her omhandlede Forhold og dets Ophævelse eller Bibeholdelse, Erklæringer saavel over Sagen i dens Helhed som navnlig over, hvorvidt der maatte være enkelte Tilfælde, i hvilke det enten til Haandhævelse af Retfærdigheden eller for den almindelige Kredits Skyld maa ansees for nødvendigt fremdeles at bibeholde Gjældsfængsel, og i bekræftende Fald hvilke nærmere Betingelser der passende kunde fastsættes for Institutionens Anvendelse i disse Undtagelsestilfælde".

Blandinger.

Folk, der forstaa sig bedre paa Poteter og Gulerødder end paa Poesi. En Mand, som skriver i Mgbl. om Haveudstillingen i Hamborg, reducerer en af vore Digtere in absurdum paa følgende kraftige Maade:

„I vore Dagblade har man i den senere Tid ved flere Leiligheder seet citeret et Par Linier (jeg tror (!) af Hr. Bjørnson), der lyde saaledes:

„Vi har Sommersol nok,
Vi har Sædejord nok,
Bare vi, bare vi havde Kjærlighed nok".

Jaar er det meget langt fra, at vi have havt „Sommersol nok". Men da Veirforholdene variere med Aarene, kan man naturligvis ikke gjøre „Digteren" ansvarlig for et saadant Uheld. En anden Sag er det med, at „vi har Sædejord nok". Denne Paastand har en besynderlig Lighed med en faktisk Usandhed eller, om man heller vil, med Vaas. De mange Tusinder, som hvert Aar udvandre til Amerika, kunne bekræfte, at det ikke er „nok". „Digterne", eller i ethvert Fald enkelte, som ville henregnes til denne Klasse, have vistnok efterhaanden faaet et Slags Privilegium paa at foretage sig og sige Et og Andet, som ikke passer sig for „den gemene Mand"; men der maa være Maade med Alt, og dette synes dog at være et vel storslagent Brud paa Sandhed og Kjendsgjerninger, bare for at faa lidt Klingklang ind i et Vers".

Som Modstykke til denne Intolerance mod Poeterne, skulle vi af Jaabæks „Folketidende" anføre følgende Prøve paa den i nævnte Blad blomstrende nyeste norske Folkepoesi: „Hr. Ueland, Storsjen og Uelands Søn, | de sees at være paa den rette Side, | og bør nu ikke fra Storthinget vige; | men Kolbenstvedt og Thorsen maa | nu ikke mer til Thinget gaa; | de sees blandt det store Tal, | og derfor var det noget galt. | Nu er her vakt en Smule Tanke, | som videre blandt Folket vanke; | og derfor Vælgere og se, | hvordan din Mand i Thinget sig bete.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Madrid, 16de Septbr.

Efter sikkert Forlydende ville Differenserne med Kabinettet i Washington angaaende Kuba blive udjevnede paa fredelig Maade.

Paris, 16de Septbr.

Ifølge „Agence Havas" vil Keiserindens Reise til Orienten snart finde Sted. Det heder, at den tyrkiske Gesandt skal reise iforveien for at forberede hendes Modtagelse i Konstantinopel.

„Sidney, Greve af Godolphin —"

Sekretæren bøiede sig for Godolphin, Lorden løftede paa Hatten. Sekretæren fortsatte:

„— Thomas Herbst, Greve af Pembroke og Montgomery —"

Sekretæren bøiede sig for ham, Greven førte Haanden til Hattebræmmen.

Sekretæren vedblev:

„— John Hollis, Hertug af Newcastle."

Sekretæren bukkede for ham. Hertugen svarede med et Nik!

Hofsekretæren satte sig, Parlamentssekretæren reiste sig. Lovforslagene, samtykkede af Lorderne, skulde nu læses.

Parlamentssekretæren læste det første Lovforslag. Det var en Beslutning af Underhuset, som anviste en Million Pund Sterling til Udbetaling af Statskassen for Forskjønnelser, som Dronningen havde gjort paa sit Slot, Hampton-Court.

Efterat Oplæsningen var foregaaet, bøiede Sekretæren sig dybt for Thronen, vendte sig dernæst halvt til Underhusmedlemmerne og sagde:

„Dronningen modtager i Naade Eders Bevilling."

Den anden Lov oplæstes. Sekretæren bukkede, ytrede, halvt vendt til Underhuset:

„Dronningen bifalder i Naade!"

De tre øvrige Lovforslag oplæstes og bifaldtes paa samme Maade, hvorefter Lordkantsleren ytrede:

„Lovforslagene ere stadfæstede i Overensstemmelse med Parlamentets Beslutning."

Dermed var den kongelige Akt afsluttet.

Underhusets Ordfører bøiede sig næsten til Gulvet for Lordkantsleren, og Underhusmedlemmerne bøiede sig om muligt endnu dybere. Medens Overhuset uden at skjænke nogen af disse Hyldester sin Opmærksomhed, gik over til sin afbrudte Dagsforretning, fjernede Overhuset sig.

„Er det lovligt?" gjenmælede Cholmley.

„Den Nysankomnes Indsættelse har fundet Sted udenfor Kammeret", vedblev Bispen, „men der er Præjudikater, paastaar man."

„Ja, Lord Beauchamp under Richard II, Lord Chenay under Elisabeth."

„Og Lord Brogdull under Cromwell."

„Cromwell regnes ikke."

„Hvad tænker I om Sagen?"

„Saa og saa —."

„Mylord, Greve af Cholmley, hvilken Rang kommer den unge Fermain Clancharlie til at indtage i Kammeret?"

„Den Attende i Ordenen."

„En Komediant fra Gaden!"

„Hændelserne i og for sig forbauser mig aldeles ikke. Sligt hænder, der hænder til og med endnu mere overraskende Ting. Bebudede ikke Rosekrigen sig ved at Floden Ouse i Bedford pludseligt tørredes ud den 1ste Januar 1399? Og kan en Flod tørre ud, kan ogsaa en Pair synke ned i Smudset."

„Ulysses, Konge af Ithaka, syslede med forskjellige Ting. Fermain Clancharlie er forbleven Lord som Komediant. Den simple Dragt har ingen Indflydelse paa det ædle Blod. Men Løftets Aflæggelse og Iførelsen af Parlamentskaaben kan, omend strengt taget lovmedholdeligt, være en Grund til Indvendinger."

„Jeg anser dette værdt at overtænke. Vi faa se om nogle Uger, hvad der kan være at gjøre."

Og Bispen tilføiede:

„Ja, ialfald er det Noget, man ikke har seet Magen til siden Grev Gebodus's Tid."

Gwynplaine, Lattermennesket, den grønne Æske, Schweiz, Chillon, Faderen Lord Linnoeus, den ægte Søn Lord Fermain, den ægte Søn Lord David, de sandsynlige Konflikter dem

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 17de Septbr.

Idag indklareredes Brig „Barbra Maries Haab“, Kapt. H. Christophersen, med 500 Foustager Parafinolie.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise“ medbragte idag fra Kjøbenhavn og Gøteborg 110 større og mindre Foustager Smør.

I den senere Tid har der været en stor Tilførsel af saltet Flesk, især fra Tydskland; saaledes medbragte i denne Uge Dampskibet „Kong Sverre“ fra Kiel 3000 L℔ og „St. Olaf“ fra Hamburg 1062 L℔.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Neptunus	Pedersen	Danzig	Rug.
Enigheden	Bøye	do.	do.
Helene	Grødeland	Colberg	do.
Inga	Cornelinssen	Troon	Stenkul.
Olvar	Mortensen	Wemyss	do.
Horten	Nissen	Grimsby	do.
Erminia	Pedersen	do.	do.
Regnbuen	Andersen	Charlestown	do.
Sophie	Larsen	do.	do.
Hebe	Moss	Dysart	do.
Brest Paquet	Laisel	Brest	Ballast.
Brunette	Rabe	Middlesbro	Jern, Cinders

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Dpsk, Trafik	Clase	Stettin	Ballast.
— Kg. Sverre	Holtfodt	Kiel	Trælast.

Konkurs. Hamar Skifteret: Gaardbruger Mikkel Mikkelsen Haugenholen den 1ste ds. Samling d. 27de ds. Fordringer meldes inden 10de Novbr. og prøves d. 29de Novbr. — Drammens Skifteret: Malermester Chr. Thomassen d. 15de Septbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører A. Rolfsen. Samling d. 29de Septbr. Fordringer meldes inden 15de Decbr. og prøves 10de Januar. — Hønefos Skifteret: Skræddermester Lauritz Holm den 14de Septbr. Samling d. 21de ds. Fordringer meldes inden 16de Novbr. og prøves 30te s. M.

Skifteberetninger. Bergens Skifteret: Samling i Cordt Valeurs Konkursbo den 30te Septbr. til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget raskt og staar nu høiest paa Vestkysten og lavest i Nordland. Vinden er frisk Vestlig i det sydlige Norge, Regn ved Stat, skyet Veir paa Vestkysten, Klarveir paa Østlandet. — Udsigterne ere nærmest til NOlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 17de September:

Revel Esq. fra London, Kommandør Valeur fra Horten, Pastor Rynning med Familie og Apotheker Schnitler med Frue fra Kongsvinger, Bjørnstad og Fugleberg fra Sarpsborg, Elligers fra Laurvik, Frøken Braathen og Fru Lyche fra Drammen, Kjøbm. Leegaard fra Fr.stad, Bredesen fra Solør, Doktor Pihl fra Svelvik, Schjøth fra Hamburg, Andersen og Sagfører Birch fra Moss, Grosserer Hansen med Familie fra Tønsberg, Hansen fra Hamar, Hals fra Hedemarken, Hille fra Vestlandet, Fru Thams fra Kb.havn, Hasselberg fra Lofoten, Berger fra Arendal i Hotel Scandinavie.

☞ **Bekjendtgjørelser**

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Det nordiske Folkeskolemøde 1870.

De Lærerforeninger eller enkelte Mænd, som maatte ville gjøre Forslag til Forhandlingsemner for det nordiske Folkeskolemøde, der næste Sommer skal holdes i Gøteborg, opfordres herved til inden den 15de Novbr. d. A. at indsende saadanne Forslag til undertegnede Komite (Adr. Skolebestyrer Aars).

Kristiania d. 13de September 1869.

J. Aars. J. Jespersen. A. Johnsson. L. Michaelsen. C. J. Nielsen.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum, adm. Direktør.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co., Raadhusgaden No. 5.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages af Foreningens Forretningsfører Klaus Hanssen, der træffes hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. **Bestilling afgaar til Tyskland Fredag d. 24de.**

En Folkehøiskole i Ullensvang

agtes oprettet af Undertegnede, i Forening med en dygtig Seminarist, paa Gaarden Lofthus i Ullensvang. Skolen, der begynder førstk. 4de November, vil søge at danne de Unge til gode Medlemmer af Borgersamfundet og at meddele dem de Kundskaber, der kan blive dem til Gavn og Glæde i Livet. Der vil undervises i Historie, især Fædrelandets, tilligemed Jordbeskrivelse, Modersmaal, Regning, lidt Naturlære og Jordbrugslære, hvori en Agronom har lovet at bistaa. Betalingen er 2 Spd. pr. Maaned for Undervisningen; Kost og Hus antages at kunne faaes for ca. 4 Spd. pr. Maaned. Indmeldelser, der bør være fremkomne inden Slutningen af September, kan indsendes til Undertegnede (hvis Adresse er: St. Halvardsplads 5, Kristiania) eller til Landhandler H. Utne, Lofthus pr. Ullensvang.

Vilh. Poulsen, cand. theol.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 28de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Udkommet er og faaes hos **Lund**, Torvet:

For 2 Skilling: Sange for Skole og Hjem, samlede af Th. Hornbæk, Skolelærer. Indhold: 47 Sange paa 64 Sider.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Dysart-Kul.

Nogle Ladninger Husholdnings-Kul forhandles billig ved

C. Ludw. Johansen.

Hos Guldtrækker A. Henius,

Kirkegaden No. 8, haves stedse Udvalg af **Gehæng, Portepeer, Armdistinktioner, Fangsnore, Epauletter, Tresser, Skilter** og **Fjær** m. m. til billigste Priser.

Bestillinger paa **Messehagler, Alterklæder, Fryndser, Galloner, Faner** og **Fanekvaster** m. m. modtages hos **Guldtrækker A. Henius**, Kirkegaden No. 8.

Gammelt, ægte og halvægte Guldtrækkerarbeide kjøbes og tages i Bytte hos

A. Henius, Kirkegaden No. 8.

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

Fra **G. Wolds Fedevarehandel** (Torvet No. 2)

anbefales til Dagens billigste Priser:

Gudbrandsdalsk Sætersmør, Hedemarkens do., dansk Huusholdnings-Smør, fineste Meieri-Smør, Præmiebelønnet Mysost, simplere do. fra 4, 5, 6, 7 og 8 ß pr. Mrk., ægte og norsk Sweizerost, Stolzer- og Nøgelost, Gaasebryster, og Oxebryster, Ansjovis fra Fru G. Schmidt, Flesk, Rygspæk og Sideflesk, saltet Faarekjød, Smult, bedste Hedemarkens Pultost, Primost, Bringebærsaft og Kirsebærsaft, Multer i Dunke og Pundevis, forskjellige Sorter Kjex, Sardeller og forskjellig anden Hermetik m. m. m.

O. Halvorsen,

Gjørtler,

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen, Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser.

O. Halvorsen, Rødfyldgaden No. 22.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen, Lilletorvet.

Tjeneste søges.

Husbestyrerinde.

En erfaren Jomfru, der fortiden bestyrer et Hus, søger en lignende Plads til Høsten. Hun anbefales af en Dame hersteds. Billet mrk. „Klara“ bedes nedlagt i Expeditionen.

Tilkjøbs forlanges.

Liimlæder

kjøbes til høieste Priser af

Jens Meinich.

Palæbryggen i Christiania.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

imellem, Hertuginde Josiane, Lordkantsleren, Dronningen, — alt dette var i hver Mands Mund paa alle Bænke.

Dette Eventyr udgjorde Emnet for den uendelige Surren i Kammeret.

Gwynplaine hørte, hensunken i dyb Tankefuldhed, utydeligt denne Summen, uden at vide at det gjaldt ham.

Imidlertid sad han med spændt Opmærksomhed; men med Opmærksomhed paa det dybe Indhold, ikke paa den glatte Overflade.

Overmaal af Opmærksomhed gaar over til Isolering.

Uroligheden i et Kammer hindrer ikke, at Sessionen gaar sin Gang. Alle havde nu indtaget sine Pladse efter Rangforordningen. De mindreaarige Lorder sade paa sin særskilte Bænk. Aar 1705 var disse Smaalorders Antal ikke mindre end 12.

VI. Over og under.

Pludselig oplystes Kammeret klart. Fire Dørvogtere udbare fire høie, mangearmede Lysestager med tændte Voxlys og stillede dem paa forskjellige Sider af Thronen.

Ridderen af den sorte Stav løftede sin Stav og raabte:

„Deres Herligheder, Hendes Majestæts Kommissærer!“

En øieblikkelig Taushed indtraadte.

En Skriver, der bar en med det kongelige Rigsvaaben smykket Pude, hvorpaa der laa Pergamenter, der indeholdt Lovforslag, stadfæstede af Dronningen, kom tilsyne i Døren.

Efter Skriveren fulgte tre Mænd i Lordskaaber.

Disse Mænd vare de kongelige Kommissærer.

Den første var Englands Lord-Skatmester, Godolphin, den anden var Lord-Præsidenten i Statsraadet, Pembroke, den tredie var Lord-Storseglbevareren, Newcastle.

De fulgte efter hverandre overensstemmende med deres Embedsrang, Godolphin først, Newcastle sidst — endskjønt Hertug.

De gjorde en ærbødig Bøining for Thronen og toge derpaa Plads paa Bænken foran Thronen.

Lordkantsleren vendte sig til Ridderen af den sorte Stav og sagde:

„Kald Underhuset ind for Skranken.“

Ridderen af den sorte Stav fjernede sig.

Skriveren, som var tjenstgjørende i Lordernes Kammer, nedlagde paa Bordet Puden med Lovforslagene.

En Pause paa nogle Minutter indtraadte.

Fløidørene sloges op, en Stemme udraabte:

„Englands tro Underhus!“

Det var Ridderen af den sorte Stav, der anmeldte den anden Halvpart af Parlamentet.

Lorderne satte sine Hatte paa.

Underhusets Medlemmer traadte ind med sin Ordfører i Spidsen, Allesammen med blottede Hoveder.

De standsede ved Skranken. De vare civilklædte, de Fleste sortklædte, med Værge ved Siden.

Alle Underhusmedlemmerne med sin Ordfører indtoge en afventende Holdning og stode med blottede Hoveder foran de siddende og bedækkede Lorder!

Da Larmen af de Indtrædendes Skridt havde ophørt, paabød Ridderen af den sorte Stav Taushed.

Hoffekretæren reiste sig. Han tog fra Puden Pergamenterne, viklede dem ud og oplæste dem. Det var et Budskab fra Dronningen, der udnævnte 3 Kommissærer, som skulde repræsentere hende i Parlamentet, og som havde Fuldmagt til at sanktionere Lovforslagene.

Disse Tre vare:

— Her hævede Sekretæren Stemmen —

Dagbladet.

No. 217. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 18de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 17de Søndag efter Trinitatis:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop.
Aftensang: Hr. Pastor Landberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun.
Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Kommunion Fredag den 24de Kl. 10.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Kommunion Onsdag den 22de Septbr.
Østre Akers Kirke: Hr. Pastor Sommerfeldt.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Sørkedalens Kapel: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 6.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 6.
Enerhougens Samfund: Bibellæsning Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Embedsmænd og Folk.

Under denne Titel har en Indsender i Dagbladet No. 204 behandlet Embedsmændenes politiske Stilling her i Landet fortiden. Dette Spørgsmaal er visselig saa interessant, at det fortjener en alvorlig Diskussion, og jeg vil derfor bidrage Mit til at stille Sagen i et klarere Lys.

Indsenderen klager over, at Embedsmændene mistænkes og lægges for Had, og at de mere og mere udelukkes fra politisk Indflydelse, idet de ligesom skilles ud fra Folket og sættes som et fiendtligt, ufolkeligt Element ligeoverfor dette. Jeg kan godt begribe, at Sagen kan opfattes saaledes. Den jaabækske Agitation og dens Affødninger udtale aabent Tanken om Embedsmændenes Udelukkelse fra vort offentlige Liv, og i enkelte Opsatser i Dagbladet har jeg ogsaa seet meget bitre Udtalelser mod Embedsstanden ialmindelighed. Men jeg tror, at man vilde tage selv disse Skribenter og Agitatorer for meget paa Ordet, naar man vilde tro, at det var deres Mening, at alle Embedsmænd bør udelukkes. Det kan dog ikke være nogen fornuftig Mands Mening, at en Mand skulle være ubrugelig som Storthingsmand, fordi han tilfældigvis er Embedsmand, og at dette ikke heller er Jaabæks og hans Parties Mening, fremgaar jo deraf, at de med stor Velvillie omtale de Embedsmænd, hvis Stemmegivning de like. Sagen er derfor i Virkeligheden ikke anden end den, at disse Folk kun vil have saadanne Embedsmænd frem, der dele deres Anskuelser, og dette er jo Noget, som alle Partier i hele Verden ere enige om at ville.

Derimod er Spørgsmaalet, saaledes som det vistnok opfattes af den store Flerhed af vort Folk med nogen politisk Interesse, noget anderledes, og hvad det egentlig gjælder er dette: Skulle Embedsmændene fremdeles som saadanne ansees særlig skikkede til Deltagelse i vort offentlige Liv?

Dette er i Virkeligheden Sagens Kjærne; thi naar man sammenholder Embedsmændenes Antal i Forhold til andre stemmeberettigede Statsborgeres, saa vil man see, at det er saa langt fra, at Embedsmændene have været eller endnu ere tilsidesatte, at de tvertimod procentvis ere langt stærkere repræsenterede end nogen anden Samfundsklasse.

Sagen er altsaa at undersøge, hvorvidt Embedsmændenes Stilling eller særlige Udvikling medfører, at de maa ansees særdeles skikkede til at beklæde Storthingshvervet.

De Grunde, hvorpaa man ialmindelighed pleier at støtte denne Mening, ere følgende:

A t E m b e d s s t a n d e n, s o m S t a n d b e t r a g t e t, e r s a a s t o r o g h a r s a a v æ s e n t l i g e I n t e r e s s e r, a t d e n b ø r v æ r e t a l r i g r e p r æ s e n t e r e t, s a m t a t d e n s S t i l l i n g s o m d e n O v e r o r d n e d e e l l e r s o m A u t o r i t e t g j ø r d e t ø n s k e l i g t, a t d e n i S t o r t h i n g e t d a n n e r e t T y n g d e p u n k t, s o m i k k e l e t r i v e s m e d a f D ø g n e t s f l y g t i g e B e v æ g e l s e r.

Hvad nu S t a n d e n som saadan angaar, da er det for det Første en Kjendsgjerning, at alle disse gamle, kunstige Skranker mellem de enkelte Borgere mere og mere forsvinde. Efterhaanden som alle Baand paa Næringsfriheden sønderrives, vil ogsaa Begrebet „Stand" forsvinde og de fleste Folk ville dels samtidig drive forskjellige Næringer, dels hyppig gaa over fra det Ene til det Andet. Dernæst er det visselig saa, at om man endnu kan tale om „Stænder", i den gammeldagse Betydning, som ere sammenknyttede med fælles Interesser og fælles Udvikling, saa kan dette Begreb aldeles ikke anvendes paa Embedsmændene. De danne ingen saadan „Stand" med slige særlige Interesser og fælles Udvikling som f. Ex. Haandværkerne, Handelsmændene, Gaardbrugerne eller Søfolket. Hvilke Interesser have f. Ex. de juridiske Embedsmænd fælles med de Militære. Eller hvilke have Præsterne fælles med Toldembedsmændene? Aldeles ingen andre Interesser, end de, som alle Statsborgerne have fælles? Heller ikke have de jo samme Udvikling, og det Eneste, som knytter dem sammen, er den kongelige Udnævnelse og den Omstændighed, at de tildels faa sit Arbeide betalt af samme Kasse. Den sidste Omstændighed maa nu vel Enhver erkjende er aldeles uvæsentlig, og hvad den første angaar, saa er jo ogsaa dette noget aldeles tilfældigt. Læger, Sagførere og Advokater vare jo før kongelig Udnævnte; men ere det ikke nu, og for mange andre Posters Vedkommende vil snart Indehaveren være kongelig Udnævnt, snart ikke. Mange Lande have snart hele Klasser som offentlige Embedsmænd f. Ex. Præsterne der, hvor der en Statskirke, snart ere de kun private Personer, og i Amerika er det, som bekjendt, kun meget faa egentlige Embedsmænd. Efterhaanden som Civilisationen tiltager og Arbeidets Deling skrider frem, vil der til visse Sysler udfordres særegen Udvikling, og dertil vil der beskikkes bestemte Mænd, forsaavidt Arbeidet ikke er af den Beskaffenhed, at det kan overlades til den private Foretagsomhed og den private Konkurrence. Men saa forskjelligartede blive disse Arbeider, at de, som udføre dem, ikke uden aldeles at gjøre Vold paa Begrebet, kunne summeres sammen under en Hovedtitel: Embeds- eller Bestillingsstanden — fordi de tilfældigvis have Bestikkelse fra Landets høieste Styrelse.

Rigtignok har jeg hørt Enkelte sige, at Embedsmændene have det særegne Kald at sørge for, ikke alene at deres egne Rettigheder og deres egne Indtægter blive ubeskaarne, men ogsaa for at disse uforandrede og uformindskede skulle gaa over til Eftermændene. Men slige Ytringer minde uvilkaarlig om Per Degn i Erasmus Montanus, som ogsaa med stor Selvstændighed udtalte, at hans Eftermænd ikke skulde bande ham i hans Grav.

Hvad nu A u t h o r i t e t e n angaar, som i Embedsmændenes Person skulde danne Tyngdepunktet i Nationalforsamlingen, da hører vel ogsaa Troen derpaa til de gammeldagse Begreber, som ere i Forsvindende. Der var først en Adelsauthoritet, saa kom Geistligheden, saa det absolute Monarki og endelig Embedsauthoriteten. Men alt var dog kun menneskelige Paafund, som gjorde Nytte til sin Tid, men som den nyere Tids Kulturstrøm for bestandig har skyllet bort. Hvorfor skal man se mod større Veneration og Ærbødighed paa Indehaveren af en Statsraadspost, end paa en Lensmand? eller paa en Biskop, end paa en Klokker? Er det Noget i selve Sagen, som gjør den Ene agtværdigere eller ærværdigere, end den Anden? Eller findes der længer nogen Mand i vort Land, som er saa barnagtig, at han tror, at en kongelig Udnævnelse skal kunne forlene Nogen med færegen Hellighed eller færegen Agtværdighed? Dette findes der dog vel neppe. Den Ene gjør sit Arbeide som den Anden, de ere Begge lige nyttige og lige nødvendige*). Derimod er det vel saa, at den Omstændighed, at en Mand naar op til en høi Bestilling, jo pleier at være og bør være Tegn paa at denne Mand er særdeles begavet eller særdeles udviklet. Men naar vi desformedelst se op til ham, er det Mandens egen Personlighed, vi hædre, og ikke Indehaveren af Embedet.

Authoriteten, som Menneskene skulle se op til og som skal binde dem sammen, det er Gudstanken og Morallovene. At overføre Ærbødigheden derfor paa den enkelte Dødelige, er hverken mere eller mindre end raa Afgudsdyrkelse.

D e n a n d e n G r u n d, h v o r f o r E m b e d s m æ n d e n e s k u l d e v æ r e s æ r d e l e s s k i k k e d e t i l S t o r t h i n g s h v e r v e t, e r d e r e s a n t a g n e U a f h æ n g i g h e d. Denne Grund er dog mere tilsyneladende end virkelig. Ligeoverfor Vælgerne er jo Embedsmanden ligesaa afhængig som enhver anden Valgkandidat. Og ligeoverfor Regjeringen ere Embedsmændene mere afhængige end nogen anden Mand i borgerlig Stilling med Hensyn til Indtægter og Levebrød.

Vistnok har Grundloven bestemt, at de fleste Embedsmænd skulle være uafsættelige og ikke mod deres Villie kunne forflyttes; men dette har jo meget Lidet at betyde, saalænge de ikke tillige have Ret til at kunne fordre sig forfremmede. Paa Grundlovens Tid og en Stund derefter var denne Bestemmelse en virkelig Beskyttelse for Embedsmændene; thi da var her saadan Mangel paa Embedskandidater, at den unge Mand strax kunde gaa ind i et Embede, hvori han uden videre Savn kunde leve og dø. Men Forholdene ere jo meget anderledes nu. Det varer jo mange Aar, inden det første Trin paa Embedsstigen kan naaes, og vore Embedsmænd ere jo næsten Oldinge, inden de naa ind i en saadan Stilling, at de med Familie kunne leve uden Næringssorger. Befordring eller Ikke-Befordring er for de Allerfleste et Livsspørgsmaal, og det er derfor aldeles ikke at forundre sig over, at de Fleste ræddes tilbage for en mandig og djærv Fremtræden, som kan bringe dem i Ugunst paa høiere Steder. Men da kan der hellerikke paa den anden Side siges, at de ere uafhængige.

Jeg tror, at det i det Hele maa siges til vor Embedsstands Ros, at den trods sin uvisse Stilling har vidst at opføre sig med Værdighed og i det Store taget har søgt at handle efter sin Overbevisning, uanseet hvorledes Sagen har været opfattet paa høiere Steder. Men det kan ikke nægtes, at det syntes, som om man i ældre Tider var mindre bange for at sætte sin hele Personlighed ind end nu. Rigtignok tør det hænde, at der i ældre Tider ogsaa var større ydre Opfordring til at bryde med Regjeringen. „I Karl Johans Dage vare vi Alle Demokrater," som en gammel Konservativ har sagt mig. Men var Opfordringen større, saa var ogsaa Faren større; thi Karl Johan var ikke at spøge med ligeoverfor sine Embedsmænd.

Naar vi nu følge Storthingsforhandlingerne og Voteringerne, se vi, at Storthingets Embedsmænd temmelig fort slutte sig sammen til et konservativt Regjeringsparti. Det være langtfra mig at sige, at dette sker i egennyttige Hensigter. De Allerfleste handle visselig efter sin Overbevisning om hvad der i det foreliggende Tilfælde er det Rette. Men dette Sammenhold er dog mærkeligt, og der passerer undertiden Befordringer, som ikke kunne forklares anderledes end som Paaskjønnelse fra Regjeringens Side for tro og ufortrøden Tjeneste. Man kan derfor aldeles ikke forundre sig over, at det har begyndt at gaa ind i de Stemmeberettigedes Opfatning, at Embedsmændene med sin bedste Villie ikke kunne være ganske upartiske, men efter Forholdenes Natur maa hælde til Styrelsens Side. Denne Opfatning er ialfald fuldkommen saa berettiget som den, der saa ofte høres fra den anden Side, at de saakaldte „næringsdrivende Politikere", „den sverdrupske Clique" optræde paa den Maade, som de gjør for at „komme frem". Thi de kunne dog aldeles Intet opnaa for sig, som de ikke ulige lettere og ulige hurtigere vilde opnaa ved at optræde som Regjeringens Tro-Tjenere.

(Sluttes).

*) En anden Sag er det, at man, for at Embedsgjerningen skal kunne udføres i Fred og Ro og paa en anstændig Maade, har givet den, som udfører samme, Beskyttelse ved visse strengere Love mod Fornærmelser i Embedet. Men dette er for Forretningens Skyld og ikke for Mandens, og Beskyttelsen gjælder ikke udenfor.

Kristiania, den 18de September 1869.

Da Kammerladningsriflerne i sin Tid indførtes hos os, havde vore Soldater utvivlsomt et Vaaben med store Fortrin fremfor de Mundladningsrifler, som de fleste Armeer i Europa dengang havde og da foretrak for Bagladningsriflerne. De militære Autoriteter ude i Europa anerkjendte vel det nye System for bedre; men dels tænkte man ligesom den store Arago, da han afgav sin Betænkning mod at bygge Jernbaner i Frankrige, at der kanske om kortere eller længere Tid kunde gjøres endnu større Forbedringer, og især frygtede man for, at et hurtigladende Gevær skulde friste Soldaterne til for hurtig at skyde bort sin Ammunition. Hvad det Første angaar, har det ogsaa stadfæstet sig; ikke før er der opfundet en fortrinlig Model, før der saavel her hjemme som i Udlandet, ofte kun med Dages Mellemrum, dukker frem nye Modeller, som overtræffe de andre. Og hvad den anden Grund mod at antage hurtigtskydende Geværer angaar, saa har det navnlig under den sidste tyske Krig vist sig, at det preussiske hurtigskydende Gevær har havt en uhyre Overvægt over den østerrigske

Armees gammeldagse Rifler. Thi uagtet det nok er saa, at en nøvet Soldat vel vil have nogen Fristelse til at ødsle med sine Patroner i Utide, og saaledes kan komme til at staa vaabenløs, naar det netop gjælder, saa er det dog paa den anden Side klart, at jo mindre Tillid en Soldat, som navnlig den norske med kort Rekrutskole og liden Exercits senere, kan have til sin Øvelse, desto mere Tiltro maa man give ham til sit Vaabens Fortræffelighed. Den størst mulige Hurtighed til Ladning og Fyring er derfor utvivlsomt det største Fortrin, en Krigsrifle kan have i vore Dage; og maaske er Kuglesprøiten Fremtidens Vaaben. Et Gevær, som kan løsne 20 Skud i Minutet, er vel, naar ogsaa hensees til den moralske Virkning, omtrent jevngodt med 20 Geværer, hvormed der kun kan skydes 1 Skud i Minutet. At forbedre Geværets hurtigskydende Evne bliver saaledes omtrent jevngodt med at mangedoble Udskrivningen, eller med andre Ord, jo bedre Geværer desto mindre Folk behøves der. Geværet er ogsaa et Slags Maskine til at spare Arbeidskraften, og, skjønt en Krigsmaskine, har det klarlig sin store middelbare Nytte ogsaa for Fredens Gjerning, saalænge Tilstanden i Europa desværre fremdeles er slig, at „Sværd maa holde Sværd i Balgen".

Som en Følge af Haandskydevaabnenes Forbedringer ere vore for sin Tid udmærkede Kammerladningsrifler altsaa blevne ubrugbare, og Storthinget bevilgede derfor extra 150,000 Spd. til Anskaffelse af 10,000 nye Rifler, ligesom der under det ordinære Budget ogsaa medtoges det Fornødne til Omdannelsen af de ældre Kammerladningsrifler til hurtigskydende Vaaben for Landeværnet. 12,000 Rifler for Linien var ifølge den kgl. Proposition allerede omforandrede til hurtigskydende efter de nye Systemer.

Som bekjendt har Remingtongeværet efter Prøvelse af Geværkommissionen ialfald foreløbig været antaget i vor Armee, og Kongsberg Vaabenfabrik har siden i forrige Aar været sysselsat med Forarbeidelsen af dette Slags Rifler ved Siden af Forandringer af de 4-liniers Kammerladningsrifler til hurtigskydende efter Lunds Model. Hvad sidstnævnte Rifle angaar, har den ved Exercerøvelserne iaar, efter hvad der berettes i „Trondhj. Adr." for 12te ds., været udsat for Sprængninger, hvorved Geværet bliver ubrugeligt, omend Skade for Soldatens Liv og Lemmer ikke vides at være indtruffet. Geværet skal kræve en Omhyggelighed ved Forarbeidelsen, som gjør Modellen ubrugelig ved Fabrikation af store Mængder, naar Prisen ikke skal blive uforholdsmæssig. Derimod lyder saavel hertillands, som i Sverige og Danmark Udtalelserne om Remingtongeværet meget fordelagtige, og det var af vor Geværkommission vistnok med god Grund anbefalet, som det bedste af de Systemer, som kjendtes, da Omforandringen af vort Haandskydevaaben begyndte.

De nyere Opfindelser have imidlertid stillet Remingtongeværets Fortrin i Skyggen, og det er derfor antageligt, at dette Gevær ikke vil blive valgt som det fremtidige Soldatergevær i vor Hær. Thi Hurtigskydningen er et saa stort Fortrin ved et moderne Krigsvaaben, at det mest hurtigskydende Gevær vistnok overalt vil blive indført i de Armeer, som nu anskaffe nye Vaaben. Og i denne Henseende synes Magasingeværerne at være Remingtonriflerne og alle andre hurtigskydende, enkeltladende Geværer overlegne. Magasingeværet efter Wetterlis System er ogsaa allerede indført i den schweitzerske Hær, hvor det for det Første bruges ved Siden af det enkeltladende, hurtigskydende Gevær af ældre Konstruktion. Ogsaa under den amerikanske Krig har Magasingeværet været prøvet og anerkjendt som det bedste. Det schweitzerske Gevær vil ogsaa blive prøvet hos os sammen med Krags og Doktor Sandborgs Magasingeværer. Af disse sidstnævnte skal Sandborgs Model efter Forlydende have Fortrinet, idet det er konstrueret efter greiere mekaniske Principer og har Magasinet anbragt i Kolben, medens Krag har anbragt det foran under Piben, hvilket blandt Andet medfører den Ulempe, at Geværet, efter at være fyret med flere Gange hurtig efter hverandre, bliver saa varmt, at Soldaten ikke kan holde det, da Isolationsstof vanskelig kan anbringes under Geværpiben. Saavel Krags som Sandborgs Rifle kan ogsaa bruges som enkeltladende; men ogsaa denne Fordel besidder Sandborgs i høiere Grad end Krags. Vi have forøvrigt strax efter første Prøveskydning meddelt en Beskrivelse af Sandborgs Rifle, og de senere Prøveskydninger skulle have i fuldt Maal stadfæstet det første Omdømme om dets fortrinlige Konstruktion for en hurtig og let Fyring, idet alt sker i et eneste Tempo. Om det, hvad Styrke og andre Egenskaber angaar, vil være fuldkommen skikket til Krigsvaaben, vil ved de militære Skydeprøver, efter dets Indsendelse til Armeebestyrelsen, nærmere vise sig.

Men selv om Magasingeværet ikke endnu af Geværkommissionen skulde opnaa en ubetinget Anerkjendelse fremfor det hurtigskydende enkeltladende Gevær, saa maa dog saavel Krags som Sandborgs Model have et utvivlsomt Fortrin deri, at de efter Behag kunne benyttes baade som enkeltladende og som Magasingevær, saa at man med dette Gevær kan følge med Tiden, hvilket af Systemerne saa end ved Erfaring vil vise sig hensigtsmæssigst for Krigsbrug. Men vi gjentage det: Kuglesprøiten synes i den Grad at have Fremtiden for sig, at det maa være betænkeligt, og maaske endog dobbelt betænkeligt for en Armee som vor, ikke at optage Magasingeværet, da dette dog af de hidtil kjendte Gevær-Systemer nærmer sig mest til nævnte Krigsmaskine, der dog, saavidt vides, endnu ikke har opnaaet de Forbedringer, som gjør den fuldkommen praktisk som Krigsvaaben. Der bør ingen Tvivl være om, at Geværkommissionen vil faa Paalæg om samvittighedsfuldt at prøve Magasingeværet, forinden noget andet Gevær antages som den norske Armees, ihvorvel Remingtonriflen inden vor Armee allerede skal være omfattet med en vis Forkjærlighed.

Forhandlingerne mellem Danmark og de nordamerikanske Fristater angaaende Salget af de dansk-vestindiske Øer omtales i Le Pays af 9de September paa følgende Maade: „Afvigte Juni Maaned henledede vi Publikums Opmærksomhed paa en beklagelig Strid, som stod i Begreb med at udbryde mellem de nordamerikanske Fristater og Danmark. Anledningen dertil var Ratifikationen af den mellem disse to Magter den 24de Oktober 1867 afsluttede Traktat, ved hvilken Danmark afstaar Jomfru-Øerne St. Thomas og St. Jean for 7,500,000 Dollars til Fristaterne. Vi fremhævede, at Kabinettet i Washingtons moralske Anseelse vilde rokkes betydelig, hvis Kongressen endnu længere forhalede Ratifikationen af denne Traktat. Vi betragtede det som en Umulighed, at en Regjering, der udtrykkelig havde forpligtet sig til at kjøbe de omtalte Øer, der havde tinget om Prisen og formaaet Danmark til at lade den i Sagen interesserede Befolkning ved en almindelig Afstemning give sit Minde til Afstaaelsen, nu skulde gaa fra sit Ord og driste sig til at lade en formelig afsluttet Traktat forblive magtesløs under Paaskud af kun at ville udsætte Sagens Afgjørelse.

Have vore Bemærkninger, som findes optagne baade i danske og amerikanske Blade, bidraget til at bringe Spørgsmaalet et Skridt videre? Det vilde vi neppe vove at haabe, hvis vi ikke i en fra New-York til Le Journal officiel sendt Skrivelse af 17de August fandt følgende Oplysninger: „Bladene", siges der i denne Skrivelse, „have i den senere Tid sysselsat sig med den i Oktober 1867 mellem de nordamerikanske Fristater og Danmark afsluttede Traktat om Afstaaelsen af Øerne St. Thomas og St. Jean, hørende til de danske Antiller. Man vil mindes, at Senatet, der allerede var ifærd med at forhandle om Traktaten, skiltes ad i April Maaned uden at have fattet nogen Beslutning med Hensyn til denne Sag. Den til Ratifikationernes Udvexling berammede Termin udløber forstkommende 27de Oktober. Den nuværende Regjering har sendt en Agent til St. Thomas for at afgive en Beretning angaaende denne Øs kommercielle Vigtighed. Flaadedepartementet samler alle de Aktstykker, som angaa denne Sag. Naar denne foreløbige Undersøgelse er tilendebragt, vil Kabinettet efter al Sandsynlighed tage det Spørgsmaal under Overveielse, om der er Grund til at anmode Danmark om en Forlængelse af den til Ratifikationernes Udvexling fastsatte Tidsfrist".

For vort vedkommende er nu enhver Tvivl hævet; den amerikanske Kongres vil sysselsætte sig med dette vigtige Spørgsmaal, og den nuværende Regjering vil forlange dens Erklæring, om Traktaten skal holdes eller ikke. Men General Grants Regjering er saa ærlig og retfærdig, at vi have al Grund til at haabe, at Spørgsmaalet om Ratifikationen af Traktaten vil blive besvaret bekræftende. Den store amerikanske Nation vil ikke tillade, at man skal kunne sige om den, at den har ladet sin Vexel protestere. Den vil ikke udsætte sig for blandt civiliserede Nationer at være Gjenstand for en Dadel, der bliver endnu mere begrundet, fordi Danmark ved hele denne Underhandling har lagt en taktfuld Tillid og en ridderlig Ærlighed for Dagen."

I Anledning af Efterretningen om, at den amerikanske Regjering tænker paa at anerkjende Opstanden paa Kuba, skriver Times: „Det synes neppe troligt, at den amerikanske Regjering skulde have ifinde at anerkjende Insurgenterne paa Kuba, naar man tager i Betragtning, i hvilken Forvirring allerede Udsigten til en Krig med Spanien vilde styrte de Forenede Staters Handel og Finantser, medens Spanien selv neppe kunde tabe meget Mere end Den, som det dog efter sin egen Tilstaaelse (?) tilsidst maa opgive enten med det Gode eller det Onde. Paa den anden Side maa man indrømme, hvorledes Følgerne end blive, at Spaniens Daarskab vil staa uden Lige i Historien. Trods de bestemte Benægtelser, som i sin Tid fremkom, er det dog en bekjendt Sag for flere af de første amerikanske Finantsmænd og Politikere og for mere end en spansk Statsmand, at der for to Maaneder siden fremkom et autoriseret Forslag fra Washington, ifølge hvilket Øens Uafhængighed skulde anerkjendes, imod at der udbetaltes Spanien 21 Mill. Lstrl. i Bonds, som garanteredes af Unionen." Den haarde Dom, som Times her fælder over Spanien, er et nyt Bevis paa den Hensynsløshed, hvormed dette Blad behandler svagere Magter, naar de indvikles i Stridigheder, som ogsaa kunne forulempe England. Spanien befinder sig ganske vist i en Inkonsekvents, naar det ikke vil indrømme Indvaanerne paa Kuba den samme Ret til at foretage en Revolution som det selv har paakaldt og benyttet; men det kan have gode Grunde til at holde paa sin Koloni, og endogsaa Fredspartiet i England vilde sikkert betænke sig paa at stille de engelske Besiddelser til Auktion. Selv om Times har Ret i, at Spanien gjør klogest i at sælge Kuba, og selv om denne Stat har faaet et Bud fra de Forenede Stater, hvad der fra andre Sider er blevet benægtet, er det dog neppe vanskeligt at forklare, at Spanien ikke har slaaet til med begge Hænder. Efter hvad der er foregaaet i en lignende Sag, maatte Spanien jo aabenbart risikere, at Unionen, naar det havde givet Afkald paa Øen og trukket sine Tropper bort, gik fra Kontrakten, saa det mistede baade Øen og Pengene. Andre engelske Blade ønske i Modsætning til Times, at de Stridigheder, som true med at opstaa imellem Spanien og Nordamerika, virkelig ville indtræde; thi, sige de, naar Unionen anerkjender Opstanden paa Kuba, saa kan den ikke længere bebreide England, at det anerkjendte de konfødererede Stater som krigsførende Magt, og hele Alabamastriden er med det Samme falden bort. Denne Opfattelse vidner om en Naivitet, som er dobbelt paafaldende efter Alt, hvad der i de sidste Aar er foregaaet. Det vil neppe genere de Forenede Stater mere end andre Stormagter, at de have et „Princip imod sig eller komme i Modsigelse med sig selv. Regjeringen i Washington vil neppe finde nogen uoverkommelig Vanskelighed ved baade at anerkjende Insurgenterne paa Kuba og at fastholde sine Fordringer til England om Erstatning, fordi det anerkjendte Opstanden i Unionen.

Lic. Scharlings første Forelæsning. (Forts. fra No. 215.) Hvad lærer nu Kristus os først og fremmest om Gud? Han fremstiller os ham som Gud Fader. Fadernavnet, anvendt paa Gud, er nu ikke noget ganske nyt, thi det brugtes ogsaa af flere græske Filosofer, men vel at mærke nærmest om Gud som alle Tings Skaber og Ophav. Kristus derimod bruger det væsentlig i ethisk Betydning og betegner Gud som den Kjærlige; naar der spørges om Guds inderste Væsen, da nævnes ikke hans Almagt, hans Visdom, hans Allestedsnærværelse, altsammen kun Egenskaber hos Gud; nei, Svaret lyder: Gud er Kjærlighed. Men Kjærligheden kan ifølge sin Natur kun elske det Lige; derfor skabte ogsaa Gud Mennesket „i sit Billede". Kjærlighed er altsaa ogsaa Menneskets dybeste Væsen. Ved Synden er imidlertid dette „Gudsbillede" bleven formørket og forstyrret, Mennesket er Fortabelsen hjemfaldet; i sin Kjærlighed vil Gud endnu dets Frelse, vil have det op til sig, vil at det skal renses og forklares til Lighed med ham selv. Men han, den Hellige, kan ikke stige ned til Synderen; der maa en Mellemmand til, der atter kan bringe dem sammen, og der kræves et Offer for igjen at tilveiebringe en Forsoning; og dette Offer maa staa i Forhold til Guds uendelige Høihed paa den ene Side og den faldne Menneskeheds Ringhed paa den anden. Gud-Mennesket er nu paa en Gang baade denne Mellemmand og dette Sonoffer. Her staar man ligeoverfor Kristendommens uudgrundelige Mysterium; thi en saadan Forsonings Nødvendighed og Mulighed lader sig ikke forklare, ligesaalidt som den kan videnskabelig bevises. Paa den anden Side er det imidlertid heller ikke berettiget at fremstille Forsoningen som et saadant absolut Paradox, hvad der af enkelte er gjort; thi Tanken herom kan ikke have ligget saa fjernt, da Sonofferet er temmelig almindeligt i Hedenskabet; ja, hos den dybsindigste af Grækenlands Digtere, Æschylos, vil man finde et Sted, hvor Sonofferet omtales paa en Maade, der uvilkaarlig maa minde om den kristelige Forestilling. Det er i hans „fængslede Prometheus". Prometheus, Billedet af den uendeligt higende Menneskeslægt, der i anmassende Selvtillid forgriber sig paa det Guddommelige, har gjort Oprør mod Zeus og er af denne til Straf bleven lænket til en Klippe, hvor en Ørn sønderhakker hans Lever. Hermes sendes nu til ham for at bringe ham til at underkaste sig; men han vil ikke. Da truer Hermes ham og siger: „Vent ingen Befrielse, førend Gud tager din Jammer paa sig og frivillig nedstiger til Hades (Underverdenens Behersker) for dig. — — —"

Lic. Scharlings anden Forelæsning holdtes Fredag den 17de ds. i Universitetets Festsal. Dens Indhold var i Sammendrag følgende. — Omtrent i Midten af forrige Aarhundrede begyndte den Opfatning af Kristi Forsoningsdød at gjøre sig gjældende, at den var uretfærdig og grusom, og man endte med at erklære den for umulig. Hvad Mening skulde der vel være i, at den Uskyldige led for de Skyldige? Kan da Retfærdigheden dermed fyldestgjøres? Det var fra Datidens filosofiske Skole denne Opfatning udgik, og den hænger sammen med denne Skoles atomistiske Verdensanskuelse. Den betragtede Menneskeheden som en Samling af enkelte Mennesker, der uden Samhold, uden gjensidig Paavirkning lignede Kornene i en Sandhob. Det var den samme Skole, der opfattede Hedenskabets Mythologier som Anskuelser og Systemer, der vare udgaaede fra enkelte begavede Digtere og Tænkere og siden optagne af Mængden. Men denne Anskuelse er falsk. Mythologierne maa betragtes som store Verdensmagter, derundfangne af Slægterne, tilfredsstille disse for en Tid og saa, naar de have gjort sin Tjeneste, naar en nyere Slægt er voxet fra deres Herredømme, synke afmægtige tilbage uden at nogen formaar igjen at kalde den tillive. Falsk er ogsaa hin Skoles Opfatning af Forholdet Menneske og Menneske imellem. Den Paavirkning, hvorfor den Enkelte baade som Lem af Familie og Stat uundgaaelig er udsat, er aabenbar nok. Og de store Samfundsbevægelser, hvorledes forplante de sig ikke fra Mand til Mand, uden at Nogen kan siges at blive ganske uberørt deraf? Naar Bevægelsen er tilende, naar der er kommet Ro i Individerne igjen, er det derimod umuligt for nogen Enkelt at vække den paany. Som Exempel nævnedes bl. Andet den nationale Bevægelse i Danmark og den religiøse her i Landet.

Følelsen af de enkelte Menneskers Enhed og Fællesskab overvinder baade Tid og Rum; den aabenbarer sig i Interessen for Oldtidens Forfattere, for Ægypternes Hieroglyfer og Assyrernes Kileskrift. Menneskeheden er en stor Organisme, hvor de enkelte Lemmer ikke kan løsrive sig fra hinanden eller virke isoleret. Som Haand og Fod baade nyder godt af Øiets Skarphed og maa bøde for dets Feilsyn, saaledes kan det ene Menneske baade høste Velsignelse af og komme til at lide for det andet. Dette kan naturligvis ikke finde Sted, saalænge Menneskene staa i et løst, ydre Forhold til hverandre, men vel naar de ere traadte i inderlig, personlig Forbindelse med hverandre. I et saadant Forhold kan f. Ex. en Konge staa til sit Folk eller en Høvding til sine Stridsmænd; thi Kongen kan lide for Folkets Synder, kan gaa i Døden for det, ligesom omvendt Folket ved Kongen kan føres til Undergang eller Seir.

Enhver Organisme har et Centrum; dette gjælder ogsaa paa Aandens Felt. Der maa i den aandelige Organisme være noget Tilsvarende til Hjertet i den legemlige, hvorfra Livskraften kan udstrømme. Et saadant Centrum for den aandelige Organisme, vi kalde Menneskeheden, er Idealmennesket eller Urmennesket. Som Feltherren samler sine Krigere om sig og vækker deres Mod og Kraft til Kampen, saaledes samler ogsaa Idealmennesket de enkelte Lemmer af den store Menneskehed om sig og indbyder dem til Livsaand og Livskraft. (Forts.)

Kvægindførsel. Fra Danmark er i Sommerens Løb jevnlig indført med Dampskibe levende Hornkvæg til Slagt. Ogsaa „Uffo" medbragte igaar 9 Stykker.

Nyt Skib. I Formiddag Kl. 9 løb der et nyt Skib paa Vandet fra Hr. Værftseier Brincks Kran. Skibet, der fik Navnet „Hafrsfjord", skal rigges som Barkskib og er beregnet at maale 240 K.-L.

Veirliget. Efterat Barometret igaar var faldt 3 a 4 Linier, begyndte det idag at regne. Luften er sur kold og Himlen er tæt overskyet. En Mængde Korn staar nu paa Stør, og hvis Veiret slaar om til Solskin og Blæst, vil man heromkring erholde en rig Høst.

Unge Tyve. Et Par af de Drenge her i Byen, der allerede i tidlig Alder ere begyndte at blive Mestere i Tyvshaandværket, nemlig Karl Fredrik Gundersen Holter og Otto Olsen „Krumpen", har atter i disse Dage været under Justitiens Tiltale. Den Førstnævnte af disse Tyveknægte er 16 Aar gammel og har forhen været dømt for Tyveri og for Tyveri og Bedrageri og den Anden, der er $15\frac{1}{2}$ Aar gammel, har i Tidsrummet fra 8de Mai 1867 efter 8 Domme udstaaet tilsammen 168 Slag Ris. Denne Gang har den Første gjort sig skyldig i et Lommetyveri, idet han nemlig i Nærheden af Vaterlands Bro den 3die August sidstleden frastjal en Kone en Pengepung med iværende 2 a 3 Spd. Den anden af Drengene, der var tilstede da Bestjaalne talte om Tyveriet, og som havde lagt Mærke til, at Karl havde staaet i Nærheden af hende, sluttede sig da til, at det maatte være ham, der var Tyven, hvorpaa han i Følge med en siden til Amerika udvandret ligesaa vel bekjendt Person, Kristian Johannesen „Sjueren" begav sig hjem til ham. Her paastod han, at han havde seet ham bemægtige sig Pengepungen, og at den bestjaalne Kone havde lovet ham (Otto) 24 Skilling, hvis han kunde sige hende, hvem Tyven var. Ved dette sindrige Paafund fik ogsaa han og hans Følgesvend Karl afpresset Tyven 24 Skilling hver. Ved Kristiania Byrets Dom af 10de ds. er de imidlertid Begge idømt Straf hver af 120 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Karl Holter for Tyveri og Otto Olsen for Delagtighed i samme, og da den Første tillige ifølge en nylig afsagt Høiesteretsdom har at udstaa et lignende Antal Dages Fængsel paa Fangekost, vil man da ialfald for en Tid være fri for ham.

En Del yngre Handelsmænd i Drammen har stiftet et Selskab „de Unges Samfund" væsentlig for at fremme et størrre Samliv. Læseværelser ere leiede, hvor Bøger og Blade kunne læses.

Vandstanden i Laagen har ifølge „Kongsb. Adr." i den senere Tid været meget lav, ja saa lav, at man ikke kan mindes i de sidste 20 Aar at have seet saa lidet Vand i Elven. Aarsagen hertil maa formentlig være, dels at der i Sommer, især i den sidste Halvdel, har faldt lidet Regn, dels at det har været for koldt til at Sneen paa Høifjeldene har kunnet smelte som sædvanlig.

Høi Alder. (Kr. Amtst.) En af Vardals ældste Mænd, Jonas Hansen Vestbye, afgik ved Døden den 7de ds. Han var født paa Gaarden Vestbye den 27de Mai 1777 og opnaaede saaledes den høie Alder af 92 Aar 3 Maaneder og 14 Dage.

Om Kulden nordenfjelds skriver „Indherreds-Posten" for 11te ds.: En Nat i forrige Uge var Kulden saa temmelig slem, at paa flere af de mest frostkjendte Gaarde, fornemmelig ude paa Namdalseidet, led baade Potetes- og Kornavlingen en ikke ubetydelig Skade.

Forladt Fartøi. (Kr. Stiftsavis.) Skibet „Emma", Kapt. Nielsen, tilhørende Jens Lassen o. Fl. i Arendal, paa Reise fra Sundswall til London med Trælast, blev i forrige Uge forladt i Nordsøen, 15 Mil fra Schellingen, af Mandskabet, efterat Skibet i svært Veir ved en Braadsø havde mistet Roret. Det blev senere antruffet af en Brig fra Kragerø, som satte 4 Mand ombord, der seilede med det op mod Kysten her, idet en Stage blev benyttet som Ror. Under Nordveststormen i Lørdags var det kommen under Land udenfor Brækkestø, 1 Mil vestenfor Lillesand, og kom her, da det med Vanskelighed lod sig manøvrere, ind imellem de yderste Skjær, hvor det, efterat Ankerne vare kastede for om muligt derved at redde det, blev liggende i Vraad og Brand, huggende paa de omgivende Skjær og med liden Udsigt til at reddes. Dampskibet „Dalerne", der kom østenfra, forsøgte at faa det ud af Brændingen, men maatte opgive det; efter Sigende stødte det selv under Forsøgene to Gange; senere søgte ogsaa „Laurvig" forgjæves at bringe Skibet ud af den farlige Stilling. Endelig vovede Dampbaaden „Fridtjov" sig derind og fik med megen Vanskelighed bugseret det ud, hvorefter det indbragtes til Lillesand flydende paa Lasten. Inden Dampbaaden kom til det, var den ene Ankerkjetting sprungen, og det vilde øiensynlig under det herskende svære Veir og Søgang snart have været sønderslaaet paa Skjærene, om det ei itide var lykkedes at faa det undaf.

Oplodnings-Dampskibet „Professor Hansten" har den 14de som snarest været indom Bergen.

Ikke færre end 9 af Stavangers største og bedste Skibe, med et Fragtbeløb af ca. 120,000 Spd., er ifølge „Stvg." paa Hjemveien fra Ostindien, foruden at ogsaa flere ere paa Udreisen dertil. Det heldige Resultat, som denne Anvendelse af vore Skibe har bragt i denne forøvrigt for vor Skibsfart saa slaue Tid, vil, skriver Bladet, efter af Sandsynlighed bevirke, at flere og flere at Byens udmærkede Skibe anbringes i denne saa fordelagtige Fart.

En klogtig Bedrager ved Navn Storøre har i disse Dage gjæstet Bergen. Hans sidste Bedrift bestod deri, at han skaffede sig Laan, efter at Laangiveren iforveien havde vist ham den Tjeneste at tage i Forvaring for ham et Skrin, som angivelig indeholdt 200 Spd. Indholdet begyndte imidlertid snart at udbrede en ond Lugt, og ved nærmere Undersøgelse befandtes det at have forvandlet sig til nogle mugne Madvarer.

Af kommunale Nyheder berettes i et Brev til Trhj. Adr., at Havneingeniørposten, der med et Tillæg af 800 Spd. hidtil har været overtaget af Havnedirektøren, nu som en Tillægspost skal overgaa til Stadsingeniøren.

Foreningen for Oldtidsminders Bevaring har ifølge „Throndhj. Stiftsavis" i de sidst forløbne Uger ved Hr. Adjunkt Rygh ladet foretage Gravninger i de Kredse omsatte med Stene („Thingkredse"), som findes paa flere Steder i Stods Præstegjeld for at vinde Midler til at bestemme deres oprindelige Betydning. Ved Undersøgelserne har det vist sig, at den Anskuelse, at de ere Begravelsespladse, som man støttet til Gravninger søndenfjelds sidst har dannet sig, er uholdbar, medens den almindelige Mening, at der er Thingkredse, neppe for Alvor kan forsvares; derimod taler adskilligt, saaledes de Kullag, der fandtes i dem alle, for at anse dem for Offersteder (Hørger). Ved samme Leilighed foretoges ogsaa forsøgsvis en Undersøgelse af en af de med store Stene brolagte, fredsrunde Pladse paa Egge ved Stenkjær, om hvis Bestemmelse man har havt forskjellige Meninger. Idet Midten blev gjennemgravet, fandtes der under Stenene en Kobberkjedel fyldt med brændte Ben, hvoriblandt var et Par Guldringe. Det maa dermed antages som godtgjort, at disse Pladse er en eiendommelig Form af Begravelser, og det vil blive et interessant Arbeide for Foreningen i det følgende Aar fuldstændig at undersøge de flere Stenkredse af denne Form, som navnlig findes i Stod og i Værdalen, baade for ved flere Fund at kunne bestemme Alderen og for at se, om der i hver kun er en Begravelse i dens Midte, eller om der er flere i dens hele Omkreds.

Udenlandske Gesandter gifte med amerikanske Damer. Den danske Gesandt i Washington, Steen Bille, er for ikke ret længe siden bleven gift med en ung smuk Dame, Datter af en Præst i New Jersey. Grev Bodisko, den russiske Gesandt, er gift med en smuk Dame fra Kentucky, Baron von Limburg, den hollandske Gesandt, giftede General Cass's 40 Aar gamle Datter. Den nuværende norske Statsminister Sibbern, der i sin Tid var norsk-svensk Gesandt i Washington, er ogsaa gift med en rig og smuk Dame fra Halvøen Yukatan.

24 navngivne Hovedredaktører af franske Provindsblade have offentliggjort en Erklæring, som de opfordre deres Kolleger i Departementerne til at tiltræde. Det heder deri: „Uden nøiagtig at ville bestemme den Grændse, hvor der bør holdes inde, og idet Enhver af os forbeholder sig sine personlige Anskuelser med Hensyn til de politiske Bestræbelsers Formaal, have vi dog troet i Fællesskab at burde udtale os for følgende Reformer, som hurtigt og let lade sig iværksætte. 1) For at sikre den personlige Frihed og Familiernes Frihed er det aldeles nødvendigt, at Forfatningens Art. 75 fuldstændig omdannes, og at der indføres den mest udstrakte Undervisningsfrihed; 2) Enhver Kommune bør have Ret til ved sit Kommuneraad at vælge sin Maire og sine Lærere, at bestyre sit lokale Politi og til selv at vælge sine Sikkerhedsbetjente (gardes champêtres), som de selv betale; 3) Det er nødvendigt at gjengive Generalraadene deres Ret til selv at vælge deres Embedsmænd og at vedtage deres Forretningsorden. Raadenes Ønsker og Forslag bør ikke som hidtil indsendes til Ministeren, der efter Behag tager Notits deraf, men til den lovgivende Forsamling."

Den aarlige Beretning om Sparekassernes, Ligkassernes og de forskjellige Understøttelsesforeningers Tilstand i England vidner vel fordelagtig om den Sparsommelighed og Fremsynethed, som udmærker den arbeidende Klasse, men i en anden Henseende er det et sørgeligt Aktstykke, der viser, at disse Dyder meget ofte ikke naa Maalet, fordi den rette Veiledning mangler. Mange af disse Selskaber, der modtage Arbeidernes surt erhvervede Penge, have ikke seet sig istand til at opfylde deres Forpligtelser, og man faar den harmelige Oplysning, at i Yorkshire ere Arbeidshusene for en stor Del befolkede med Personer, som have været Medlemmer af insolvente, gjensidige Understøttelsesselskaber. Beretningen meddeler, at i Aaret 1868 have 2,336,654 Individer gjort Indskud i de gamle Sparekasser og i de for $3\frac{1}{2}$ Aar siden oprettede Postkontor-Sparekasser; mod Slutningen af 1868 var hvert 13de Individ i England Interessent i en Sparekasse, mod Slutningen af forrige Aar var det kun Tilfældet med hvert 14de Individ. Det samlede, i Sparekasserne indestaaende Beløb udgjorde 174,150,000 Spd. 11,000 Understøttelsesselskaber ere Interessenter i Sparekasserne, men Tilstanden i flere af disse er ingenlunde beroligende, og Beretningen omtaler saaledes et Selskab, „Victoria Legal", dannet af 127,000 Medlemmer, som give 126,000 Spd. i aarlige Bidrag, men hvis Bestyrelsesomkostninger næsten ere ligesaa store som den Understøttelse, Medlemmerne modtage. Det er især Begravelsesselskaberne, hvis Stilling skildres som meget mislig, og Grunden dertil angives at være Bedrageri, en slet og kostbar Bestyrelse og et Spekulationsraseri, der fører til, at man søger at faa det høist mulige Udbytte af Selskabernes Kapitaler uden at lægge Vægt paa, hvad der dog er langt vigtigere at opnaa, den størst mulige Sikkerhed.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Madrid, 17de Septbr.

Efter Forlydende har Regjeringen fra Florents modtaget Meddelelse om, at Kongen ikke har noget imod Hertugen af Genuas Tronkandidatur.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 17de Septbr.

Dampskibet „Uffo" fra Kjøbenhavn, der indklaredes idag, medbragte foruden andet Stykgods 110 større og mindre Foustager Smør og 1075 Toppe Sukker.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Virgo	Hansen	Troon	Stenkul.
Lydia	Andersen	Gøteborg	Ben.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Alpha	Gindral	Frankrige	Trælast.
Emanuel	Larsen	Danmark	do.
Trident	Mayn	do.	do.
Activ	Kirck	England	do.
Katten	Rasmussen	Kr.sand	ufort. Varer.
Flora	Vries	Bergen	do.
Lykkens Prøve	Christiansen	Drøbak	do.

Ledige Embeder.

Akers Sorenskriverembede. Ansøgninger om dette Embede kunne indgives til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato. Embedets Bruttoindtægter have i de 10 Aar 1859—1868 inkl. gjennemsnitlig udgjort omtrent 5,060 Spd. aarlig, og Kontorudgifterne i samme Tidsrum omtrent 1820 Spd. aarlig. I de 5 Aar 1864—1868 have Bruttoindtægterne udgjort omtrent 5250 Spd. og Kontorudgifterne omtrent 2120 Spd. aarlig. Den Indtægtsforringelse, som vil indtræde paa Grund af Lov af 17de Juni 1869 om Forfattelse af Skjøder og Kontrakter paa Landet og Lov af 8de Mai 1869 om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligelseskommissionerne m. V., er af den aftraadte Sorenskriver for Aaret 1868 anslaaet til respektive over 100 og 150 Spd. Efter de af samme Embedsmand meddelte Forklaringer antages Kontorudgifterne for Eftertiden at kunne bestrides med omtrent 1600 a 1700 Spd. aarlig.

Til Embedet hører ikke Embedsgaard.

Det antages at ville blive gjort den ansættendes Embedsmand til Pligt:

1) I Henhold til Lov af 17de Juni 1869 om Auktionsvæsnet at finde sig i, at Indtægterne af frivillige Auktioner og Licitationer bestemmes ikke at skulle tilfalde Embedets Indehaver, men indtil Videre at skulle indgaa i Statskassen, i hvilken Henseende oplyses, at de nævnte Indtægter i Tiaaret 1859—68 have udgjort gjennemsnitlig omtr. 760 Spd. og i Femaaret 1864—68 omtr. 730 Spd. aarlig, med Maximum i Aarene 1860, 1861 og 1867 af henholdsvis omtr. 1080, 1000 og 1130 Spd., og Minimum i Aarene 1863, 1864 og 1868 af henholdsvis omtr. 430, 600 og 550 Spd.;
2) med Hensyn til Forskrifterne i Lov indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager m. V. af 8de Mai 1869 § 3 at ansees som om han var udnævnt, efterat bemeldte Lov er traadt i Kraft;
3) at finde sig i hvilkensomhelst Bestemmelse, der maatte blive truffen med Hensyn til den Embedet nu tilliggende Tiende af endel Gaarde, opgivet til Beløb 35 Spd. 32 ß;

En saadan Strid var Gwynplaines. Munterheden var forjaget fra hans Aasyn.

Han var for nogle Dieblikke forfærdelig alvorlig.

„Hvem er denne Mand?" lød det almindelige Raab.

En ligesom elektrisk Slag meddelte sig til alle Bænkene.

Denne Skov af Haar, dette dybe Blik fra de dybtliggende Øine, de mægtige, vilde Træk i dette Ansigt virkede overraskende. Det gik over alle Forventninger. Saa meget man end havde hørt tale om Gwynplaine — at se ham, var rædsomt. Gamle og Unge, — Alle stirrede med aaben Mund paa Gwynplaine.

En gammel Mand, anseet af hele Kammeret, en Mand, der havde stor Verdenserfaring og var udseet til Hertug, Greven af Wharton, reiste sig forfærdet.

„Hvad skal dette sige?" raabte han. „Jag ham paa Dør!"

Og, idet han vendte sig mod Gwynplaine, spurgte han overlegent:

„Hvem er I? Hvorfra kommer I?"

Gwynplaine svarede:

„Fra Dybet kommer jeg."

Og med Armene korslagte over Brystet saa han sig omkring paa Lorderne.

„Hvem jeg er?

„Jeg er det syge Samfund. Mine Lorder, jeg har Noget at sige Eder."

Der gik en Gysning gjennem Kammeret. Det blev stille. Gwynplaine fortsatte:

„— Mine Lorder, I befinde Eder paa Toppunktet, paa Høiden. Det er godt. I have Magt, Rigdom, Glæde, Myndighed uden Grændser, Nydelse uden Deling. Men der findes Noget under Eder.

Mine Lorder, jeg vil berette Eder en Nyhed — Menneskeslægten existerer.

VII. Menneskestormene værre end Oceanstormene.

Dørene stængtes atter. Ridderen af den sorte Stav indtraadte paany.

Lordkantsleren tog Ordet:

„Mylords! Debatten i Kammeret har i flere Dage dreiet sig om den kongelige Proposition, der gaar ud paa at forhøie Prindsgemalens Apanage til hundretusinde Pund Sterling om Aaret. Debatten herom er nu tilendebragt, og Stemmegivning kommer til at finde Sted. Stemmegivningen begynder efter gammel Skik med den Yngste paa Baronbænken. Enhver Lord bør, naar hans Navn opraabes, reise sig og svare med et „tilfreds" eller et „ikke tilfreds", og han har Frihed til at at begrunde sin Stemmegivning. Sekretær, begynd Opraabet."

Parlamentssekretæren aabnede en tyk Bog; det var Lordernes Bog.

Den Yngste i Kammeret paa den Tid var Lord John Hervey, udnævnt til Lord 1703. Fra ham nedstamme Markiserne af Bristol.

Sekretæren raabte:

„Mylord John, Baron Hervey!"

En Gubbe i blond Paryk reiste sig og sagde:

„Tilfreds."

Derpaa satte han sig atter.

Vice-Sekretæren antegnede den afgivne Votering.

Sekretæren vedblev:

„Mylord Francis Seymour, Baron Conway af Killultagh!"

„Tilfreds", mumlede en elegant, ung Mand med et Pageansigt.

Han havde ingen Anelse om, at han skulde blive Stamfader til Markiserne af Hertford.

„Mylord John Levison, Baron Gower!" gjentog Sekretæren.

4) paa egen Bekostning, i den Udstrækning og inden den Tid, som af Justitsdepartementet bestemmes, at udarbeide nye eller tildels supplere og omarbeide de ældre Realpanteregistre for visse Dele af Akers Thinglag eller i Tilfælde for hele Thinglaget, saavelsom at udarbeide nyt Realpanteregister for Distriktet Sandviken i Bærum samt nyt Personalpanteregister for Sorenskriveriet;

5) at tage Bopæl i eller nær ved Kristiania.

Under Henvisning forøvrigt til kgl. Resol. af 21te Juli 1869 om visse Embedsmænds Forpligtelse til uden Erstatning at finde sig i Forandringer af Grændserne for deres Embedsdistrikt bemærkes, at den ansættendes Sorenskriver ogsaa antages at ville blive tilpligtet uden Godtgjørelse at finde sig i den Omordning (Henlæggelse tildels eller i det Hele under andre Funktionærer eller anden Jurisdiktion) af de nu til Akers Sorenskriverembede hørende Forretninger i de omkring Kristiania bymæssigt bebyggede Strækninger, som senere maatte blive bestemt.

— Østlofotens Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 400 Spd.

Distriktet indbefatter Vaagens og Gimsø Herreder samt Valbergs Sogn af Borge Herred i Nordlands Amt.

Den vordende Distriktslæge vil ifølge kgl. Resol. af 6te December 1854 være forpligtet til mod et Honorar af høist 100 Spd. aarlig samt almindelig Skyds- og Diætgodtgjørelse at overtage Lægetilsynet under Lofotfiskeriet efter nærmere Anordning af Amtmanden, ligesom ifølge kgl. Resol. af 30te Marts 1836 til at tage Bopæl paa et af Amtmanden med Indredepartementets Approbation bestemmende Sted samt til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Distriktets Størrelse m. V.

— Tillæg til Bekjendtgjørelser af 2den August 1869 om Ledighed i Sarpsborgs Postmester-Embede og Lillesands Postexpeditør-Bestilling.

I Forbindelse med Bekjendtgjørelse af 2den August sidstl. angaaende Ledighed i Sarpsborgs Postmester-Embede og Lillesands Postexpeditør-Bestilling bemærkes, at det ved kgl. Resol. af 8de d. M. er bestemt, at herefter ansættendes Postfunktionærer skulle være forpligtede til i paakommende Tilfælde at finde sig i de Bestemmelser, som til enhver Tid naadigst maatte blive afgivne med Hensyn til Postkontorlokalernes Størrelse og Beliggenhed.

Forsaavidt paa Grund heraf Nogen, der har ansøgt om Sarpsborgs Postmester-Embede eller Lillesands Postexpeditør-Bestilling, maatte ville frafalde Ansøgningen, gjøres Vedkommende herved opmærksom paa, at Meddelelse derom til Marine- og Post-Departementet maa gjøres snarest muligt.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og atter faldt og staar lavest i Nordland og udenfor Vestkysten. Vestlig Vind i Bodø, Østlig til SO.lig i det sydlige Norge, tildels med Regn. — Udsigterne ere for det Første til Regn, hvorefter opklarende Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 18de September:

Kjøbm. Koch fra Paris, Kjøbm. May fra Stettin, Overretssagf. Bredahl og Fru Mandahl fra Moss, Handelsfuldm. Glad fra Aamot samt Agent Blichfeldt fra Drammen, i Hotel du Nord. — Holther fra Sarpsborg, Schwartz fra Drammen, Møller fra Moss, Lunderby fra Kongsvinger, Mr. og Mrs. Dickson fra Dublin, Hebborg og Sohlstrøm fra Jenkøping, Grønbahl fra Charlottenberg, Bourin fra Arvika i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag d. 19de September Kl. 7—10¼ gives: **En løs Haand**, Farce i 1 Akt af Labiche og Martin; derefter: **Mellem Slagene**, Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson; til Slutning: **Revuen**, Vaudeville-Komedie i 3 Akter af Fritz Holst.

Mandag den 20de September Kl. 7—10 gives: **Cora eller Slavinden**, Skuespil med Sange i 5 Akter efter „Cora ou L'Esclavage" af Jules Barbier.

Hotel Christiania.

Herved bruger jeg Frihed at anbefale mit Hotel til respektive Reisende. Ligeledes min Café og Restauration. Luncheon serveres hele Formiddagen.

R. Lütken.

Brandforsikringsselskabet Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted Grubbegaden No. 7. Christiania.

Medaillebelønnet: Stockholm 1866.

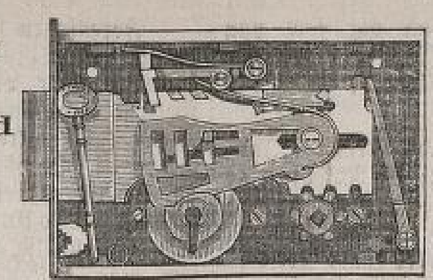

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum
Cichorie, smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vandbraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Stilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Til Confirmation

anbefales Guldsager, som:

Armbaand, Broscher, Ørenringe, Knappe, Halskjæder, Medaillons, Signeter, Uhrnøgler, Shawlsnaale, Kors, Fingerbøller, Fingerringe samt korte og lange Uhrkjæder i godt Udvalg hos

A. Vollmann.

Uhre! Uhre!

Guld- & Sølv-Lommeuhre for Damer og Herrer anbefales i godt Udvalg hos

NB. Kun gode Uhre garanteres.

A. Vollmann.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Et Parti **ledige Flasker**, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Denne Baron, fra hvem Hertugerne af Sutherland skulde komme til at nedstamme, steg op og ytrede, idet han igjen satte sig:

„Tilfreds."

Sekretæren fortsatte:

„Mylord Hênsage Finch, Baron Guernsey!"

Stamfaderen til Greverne af Aylesford, ikke mindre ung og ikke mindre elegant end Stamfaderen til Markiserne af Hertford, udraabte med høi Røst:

„Tilfreds."

Da han atter satte sig, opraabte Sekretæren den femte Baron:

„Mylord John, Baron Granville!"

„Tilfreds", svarede strax Lord Granville af Portheridge, hvis Pairsskab uddøde allerede 1709.

Sekretæren gik over til den sjette:

„Mylord Charles Montague, Baron Halifax!"

„Tilfreds", erklærede John Halifax.

Og Lord Halifax tilføiede:

„Prinds Georg har en aarlig Apanage først i Egenskab af Hds. Majestæts Gemal; dernæst en i Egenskab af Prinds af Danmark, saa en i Egenskab af Hertug af Cumberland og endelig en fjerde som Lord-Storadmiral af England og Irland.

„Men han har ingen Apanage i Egenskab af Høistkommanderende over Krigsmagten til Lands og Vands!

„Det er en Uretfærdighed.

„Det er en Ubetimelighed, der bør ophøre i det engelske Folks Interesse!"

Derpaa gik Lord Halifax over til at holde et Foredrag, der forherligede den „kristne" Religion og som klandrede Pavedømmet „— — — og bevilgede Anslaget."

Efterat Lord Halifax havde sat sig, raabte Sekretæren;

„Mylord Christophe, Baron Barnard!"

Lord Barnard, den vordende Stamfader til Hertugerne af Cleveland, reiste sig og voterede:

„Tilfreds."

Og han satte sig med en vis Langsomhed, thi han bar en Spidskrave, som det lønnede Umagen at betragte.

Lord Barnard var iøvrigt en værdig Adelsmand og tapper Officer.

Medens Lord Barnard satte sig, røbede Sekretæren, som opraabte Navnene efter gammel Vane og Slendrian, en vis Nølen.

Han satte Brillerne tilrette og bøiede sig over Navnfortegnelsen med fordoblet Opmærksomhed.

Derpaa løftede han atter Hovedet op og sagde:

„Mylord Fermain Clancharlie, Baron Clancharlie og Hunkerville!"

Gwynplaine reiste sig op.

„Ikke tilfreds", sagde han.

Alle Hoveder dreiede sig.

Gwynplaine forblev staaende. Voxlysene paa begge Sider af Thronen kastede et klart Skin paa hans Aasyn og lod det fremstaa i den dunkle Sal med skarpe Omrids.

Gwynplaine havde gjort den Anstrengelse, der, som man husker, var ham mulig for en kortere Tid — den nemlig, ved en Koncentration at give sit Ansigt et alvorligt Præg for nogle Minutter.

Og det havde virkelig lykkets ham at tvinge Udtrykket i sit Aasyn. Men dette kunde ei vare længe.

Ulydigheden mod det, der aarlangt har været vor Lov eller vor Ulykke, er kort.

Undertiden modsætter Havets Vande sig Tyngdeloven, taarner sig høit, men blot for at lægge sig ned igjen.

Dagbladet.

No. 218. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 20de September 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Aslim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederikstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Valls, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Hr. Redaktør!

Da jeg finder det ønskeligt at fremkomme med nogle Oplysninger ianledning det i Dagbladet for 10de og 17de d. Maaned indtagne angaaende Sjouer Karl Jensen, tillader jeg mig herved at anmode om Plads for følgende:

Da der den 16de ds. blev gjort Forespørgsel hos mig om, hvorvidt det var sædvanligt, at Fattigvæsnet sørgede for Skyds, naar fattige Syge ønskede Præstens Besøg, svarede jeg overensstemmende med Sandhed, at jeg i min Funktionstid ingensinde havde skaffet Hest eller hørt Forlangende derom, idet jeg tilføiede, at det var mig bekjendt, at der en enkelt Gang ved Besøg hos syge Fattiglemmer i Landdistriktet var foranstaltet Skyds gjennem Fattigvæsnet.

At Hr. Sognepræsten denne Gang ønskede, at jeg skulde skaffe Hest, kom først til min Kundskab efterat Hr. Pastor Lund havde besøgt den Syge, idet den Kone, der pleiede Karl Jensen, uden at søge mig henvendte sig til Hr. Lund.

Kristiania, 18de Septbr. 1869.

Ærbødigst
Emil Michelet.

Embedsmænd og Folk.

(Slutning fra No. 217).

Der er ogsaa andre Tegn og Mærker, som tyde hen paa, at der ikke er den Kraft og Djærvhed i vor Embedsstand, som i ældre Tider; men at den ligger under for Tidens Pinagtighed og Udkommets Bedrøvelighed.

Det maa saaledes vistnok erkjendes, at Embedsbefordringerne i det Hele ere retfærdigere end før. Men engang iblandt er det dog en eller anden loyal Storthingsmand, som skal befordres udenfor sin Tur, eller En, som har gode Bekjendtskaber i Stockholm, eller som er af „Familien" eller som skal give Plads for Nogen af „Familien". Men er det Nogen, som paatalet dette? Nei, de som ikke have søgt og saaledes ikke ere blevne forbigaaede, de sige: Det kommer ikke os ved. Og de Forbigaaede, de tie ogsaa, for ikke at fortørne Guderne, og resikere paany at blive forbigaaede. Og ganske rigtig — en Forbigaaelse er saagodtsom en Anbefaling til et andet Embede, naar Folk smukt tie stille. Dette vidner om at vore Embedsmænd have vundet i Klogskab — men de have ikke vundet i Uafhængighed.

Ogsaa en anden Omstændighed skal jeg paapege, som tyder hen paa, at de djærve, kraftige Personligheders Tid er forbi.

Det maa visselig kaldes besynderligt, at vor Hovedstad er saa overordentlig konservativ. Der, hvor den største Oplysning findes, burde der vel ogsaa herske det største Frisind, og der, hvor den største aandelige Magt er samlet, skulde man ogsaa vente den største Gjæring. Saaledes er det andetsteds, men ikke hos os.

Jeg vil dog ikke tale saameget om, at disse Anskuelser ere de herskende i Hovedstaden og at de faa sit bestemte Udtryk ved Storthingsvalgene. Mange Grunde forklare dette. Men at der ikke i Hovedstaden engang findes et Oppositionsparti, at ikke en Eneste af Hovedstadens yngre Embedsmænd eller Advokater optræder som Talsmand for de friere Anskuelser og har vovet at sætte sin hele Personlighed ind i en saadan Kamp, det vidner om at den yngre Slægt enten er altfor klog og beregnende, eller ogsaa, at den aldeles mangler Interesse for Deltagelse i vort offentlige Liv, naar det gaar længer end til Skaaltalernes klingende Fraser.

Naar jeg ovenfor har paapeget, som en Mislighed, at vore Storthingsembedsmænd altfor bestemt optræde som Regjeringsparti, da er det naturligvis ikke min Mening at benegte, at det jo er ønskeligt, at Regjeringen har sit Forsvar og sin Støtte i Storthinget ogsaa; men man kan ikke forlange af et Valgdistrikt som f. Ex. Lister og Mandals Amt, naar Indbyggerne der have den bestemte Overbevisning, at Statshusholdningen er for kostbar, at de skulle vælge 1 Embedsmand, som bestandig svarer Ja og 3 Jaabækker, som svare Nei. Det er ikke at vente, at de Stemmeberettigede saaledes i al Evighed skulle vedblive at mortificere sig selv og af lutter Omhu for at alle Anskuelser skulle finde sine Talsmænd, skulle holde paa at vælge Folk af modsatte Principer ind paa Storthinget fra samme Valgkreds, saaledes at Storthinget tilslut aldeles intet Præg faar.

Skulde vi forresten engang faa parlamentarisk Regjering — og Ministerierne kom til at hvile med Storthingets Majoriteter, er det en Selvfølge, at Embedsmændene maa tage Parti; thi dersom de da kun holde med det Parti, som til enhver Tid regjerer, vil deres politiske Rolle i vort Land fuldstændig være udspillet — det indser Enhver.

Jeg skal imidlertid ikke indlade mig nærmere paa denne Grund; men kun som et Resumé af det Hele udtale, at der i Embedsmændenes Stilling aldeles ikke ligger noget Argument for at vælge dem til Storthingsmænd, men at deres Forhold til Regjeringen gjør dem mindre velskikkede dertil, og at man aldeles ikke kan forundre sig over, at Valgdistrikterne betænke sig paa at vælge dem, naar Vælgerne ikke i Kandidaternes Personlighed have fuld Garanti for at de ville vise sig uafhængige.

Den tredie Grund, som man anfører for Embedsmændenes Valg, er deres større Udvikling og „at de ere Bærere af den høiere Dannelse her i Landet", som det ialmindelighed heder. Og denne Grund maa vistnok Enhver erkjende, er meget respektabel; thi Kundskaben er en Magt, som aldrig ustraffet lader sig bortvise.

Det stiller sig dog noget forskjelligt med Hensyn til de forskjellige Dele af Embedsmændenes Dannelse. Den Kundskab, som saaledes erhverves i en speciel Retning forat faa en Embedsexamen, er altid noget mere ensidig og haandværksmæssig. Hovedkundskaben, det theologiske Studium o. s. v. gjør vistnok vedkommende Kandidater velskikkede til at deltage i Forhandlingerne om de Sager, som ligge ind under disse Fag; men nogen almindelig dannende Magt have de ikke i særdeles høi Grad. Det kan være mangen Haandværker, som hæver sit Arbeide til Kunst, mangen Handelsmand, som sidder i sin Nørelse, og mangen Gaardbruger, som sidder med et større Brug, hvis Arbeide kræver ligesaa megen Tankevirksomhed og udvikler fuldkommen saa meget, som Studiet af et Embedsfag og den praktiske Udførelse af Embedsforretningerne.

Derimod have Embedsmændene gjennem den Fordannelse, som udkræves, før de kunne paabegynde deres egentlige Livsgjerning, et ubetinget stort Fortrin for de øvrige Borgere. Men ogsaa om denne Kundskab gjælder det, at det ikke er den blotte Viden i og for sig, som gjør den dannede Mand. En Student eller Kandidat kan være en meget raa Mand og en Bondegut, som ikke har lært Tiendeparten af hvad hin har lært, kan være fuldkommen dannet. Det kommer her an paa, at man helt ud fylder sin Stilling og er harmonisk udviklet i denne og ligeoverfor Udenverdenen. Og Spørgsmaalet er altsaa dette, om ogsaa den høiere Kundskab, hvoraf vor Embedsstand er i Besiddelse, gjennemtrænger og virker befrugtende paa den. Om den høiere Kundskabsfylde ogsaa virker humaniserende og formildende paa Personligheden, saaledes at den faar sit Afpræg deraf i Livet og om den idealere Livsopfatning, som Studenten især tror sig i Besiddelse af, varer Livet ud og bærer Frugter for Samfundet?

Ja dette Spørgsmaal kan Enhver for sig besvare. At disse Kundskaber ialmindelighed maa have en saadan forædlende og løftende Indflydelse er vel klart nok, og jeg tror vi med Stolthed kunne sige, at vi have en hæderlig og human Embedsstand. Men der skal noget Mere til, før man skal kunne vente at det hele Lands stemmeberettigede Borgere tillige med fuld Tryghed skal kunne lægge sine dyrebareste Rettigheder i dens Haand. Der maa komme til en levende Interesse for dette Folk, hvis Sag de skulle tale, en Indleven i deres inderste Liv og ikke en fornem, overseende Kritik. Og paa samme Tid maa det netop være den kundskabsrige Mands Pligt at føre de dunkle Folkeinstinkter og de dunkle Folketrang frem til Klarhed og Lys, at gjøre den høiere Tanke og den idealere Opfatning gjældende.

At vor Embedsstand imidlertid ikke altid „bærer dette Aandens Banner frem", behøver jeg ikke at omtale. Spidsborgerligheden og Snobberiet er vistnok ikke sjeldnere der, end andetsteds, om det ogsaa mindre træder frem gjennem den ydre Dannelses Fernis.

Vor Embedsstands Virksomhed i vor Literatur ligesom dens Interesse for vore Digteres Arbeider er visselig ikke meget stor*), naar det kan dømmes efter den ringe Afsætning, som selv vore bedste Forfatteres Arbeider have. Heller ikke saadanne Fremtoninger som Folkehøiskolerne og Maalsagen synes den at omfatte med synderlig Opmærksomhed, uagtet de dog ere helt mærkelige. Og ligeoverfor den nyere Tids politiske Bevægelser i vort Samfund stille de sig dels ligefrem fiendtlige og dels fornemt overseende. Men vil vor Embedsstand være med i vort politiske Liv, saa maa den underkaste sig den samme Lov, som gjælder og har gjældt i alle de Lande, hvor der har været Folkeregjering — den maa søge at gjøre sig populær. Det kan være meget Usandt, meget Fordømmeligt i en saadan Stræben; men i sin inderste Grund er den dog bygget paa den sande Tanke, at skal man udføre Folkets Tillidshverv maa man ogsaa i fuldeste Maal være i Besiddelse af Folkets Tillid. 11.

*) Den samme Bebreidelse kan vistnok ogsaa med Grund gjøres vor Bondestand. Den synes ikke i det Store taget hverken at føle det som en Pligt eller at have Interesse for vor unge kraftige Literatur, forsaavidt den ikke faar den i Form af Aviser eller Traktater.

Skatteudredelsen efter Skylddaleren og Fattigskatligningen.

Artikelen i „Dagbladet" No. 210 med Overskrift: 19de ordentlige Storthing er tiltalende i flere Henseende og fortjener Paaagtele, men man havde gjerne seet, at Forfatteren havde opholdt sig lidt mere ved den ubillige Maade, hvorpaa Amts- og Herredsskatterne udlignes, hvilken Udligning i 2de Henseender er uretfærdig, da den hviler paa Skylden naar seet om der paahefter stor, liden eller ingen Gjeld, samt at Gaardbrugerklassen alene deltager.

Veivæsnets store Udgifter, Skoleskattens dobbelte Udligning baade til Amts- og Herredsskolekassen, Kirker og Skolebygningers Opførelse og Vedligeholdelse med Inventarier, Sundhedspleien, Gjordemodervæsnet, Skydsvæsnet, Fængselsvæsnet og Thinghold m. m. samt flereaarige Aktiebidrag til Jernbanen, hvoraf intet Udbytte erholdes førend det sidste Bidrag er indbetalt: Alt dette hviler alene paa den Skattekraft eller Formue, som ligger i Skylden, og som for en stor Del reducerer sig til Intet for sammes Eiere, medens den Formue, de besidde, som har rentebærende Kapitaler, og den Kraft, de besidde, som har store Indtægter uden Jordbrug, ere skattefrie, uagtet Størstedelen af sammes Indehavere kan have større, bedre og nyttigere Brug og Anvendelse for meget af det Opregnede end den største Del af Gaardbrugerne.

Embedsmændene paa og udenfor Storthinget have ladet dette have sit Forblivende og ikke forestillet sig det Ubillige i at de for sin Formue og store Indtægter ikke have deltaget, men derimod været tilbøielige til at beskylde Gaardbrugerne eller Kommunerepræsentationerne for Kniberi og Smaaligheder.

Jeg er enig med Hr. Jaabæk i, at Gaardbrugerstanden tiltrænger en stærk og kraftig Repræsentation paa Storthinget, hvorimod det er lidt paafaldende, at han ikke har ladet det herombhandlede være sig mere magtpaaliggende end Pensioner, der rammer mere en anden Klasse Skatteydere end Gaardbrugere, nemlig for en ikke liden Del den store Mængde af saa forarmede Arbeidere i By og Bygd, at de ikke kan skattelægges paa anden Maade end ved Toldbeskatningen, fordi Intet er at faa uden det, som Sult og Frost fremtvinger, da den Mad og de Klæder, de til Nød forbruger, ere skatbare. Saadanne Stakler, der ikke kan indrette sig anderledes, ere Statens Skatteydere, medens de, som have store rentebærende Kapitaler og store Indtægter, kan indrette sig saaledes, at de ere skattefrie til Staten paa det Nærmeste eller kun forsaavidt Fornødenhedsvarer angaar af fortoldede Sager. Den store Statsmaskine saavelsom Kommunemaskinerne drives saaledes for en stor Del af Landets svageste Kræfter, og det er saaledes paatide at gjøre Forandring med begge disse Beskatninger.

I enkelte andre Lande er der ikke Beskatning indført til Lettelse for Toldbeskatningen, som muligens i sit Princip ikke kan forandres da samme maa rette sig efter udenlandske Forhold, men her holdes paa det gamle System uforandret for længe, hvilket uundgaaelig maa forvolde Fattigdom og forøge Fattigbyrderne, naar de største Kræfter ikke skal deltage; thi naar der af en forgjeldet Skylddaler nu fordres aarlig 14 a 15 Spd. i offentlige Byrder eller Udredsler, er sammes Eier paa Grænsen til at være Fattigvæsnet hjemfalden.

Loven om Fattigvæsnet er derimod retfærdig, uagtet der ogsaa er aaben Adgang til for en Del at beholde det gamle ubillige System med Hensyn til at beskatte Skylden. Med Iagttagelse af § 51 kan den dog helt udelades, hvorimod Formue og Indtægt maa beskattes. Den Del, som er tilladende men ikke befalende at lægge paa Skylden er ubegrænset, og der kan nok gaa saa at de, der ansees for de Klogeste i en Fattigbestyrelse, og paa hvem de Øvrige stole, ikke altid ere blandt de, der have den største Gjæld og saaledes kan beregne, at en Andel jo større jo bedre er til Fordel for dem selv.

Siden jeg er kommet til at berøre Loven om Fattigvæsnet, skal jeg tillade mig at ytre min Formening om sammes Forstaaelse, da der om enkelte Paragrafer har været Meningsforskjel.

I § 44 er 2de Bestemmelser, om hvis Betydning ikke Alle have været enige, nemlig først at bestemme, hvor stor Andel af Indtægten skal fritages for Skat, og dernæst, hvor store Formues- og Indtægtsbeløbene i det Mindste maa være for at blive skatbar.

I Byerne gaar Ligningen saavidt jeg ved i stigende Skala saaledes, at den, som har 500 Spd. Indtægt, betaler mere end 5 Gange saameget mod den, som har 100 Spd., og maa Lovens Mening med den første Bestemmelse være at lette de smaa Indtægter paa lignende Maade, hvilket sker, naar der fra enhver Størrelse af Indtægt trækkes et lige stort Beløb, f. Ex. 40 Spd. Til Arbeidsindtægt maa formentlig henregnes Tjenernes Løn med Underholdning og Penge, og saaledes enhver anden

indtil Embedsmandens Embedsindtægter, sammenlagt med Nettoindtægten af Kapitaler og Jordbrug. Har Tjenestepigen med Kost og Penge 45 Spd. og der fradrages 40 Spd., bliver hendes skatbare Indtægt 5 Spd. Har Præsten 1000 Spd. i Embedsindtægter og derfra ligeledes trækkes 40 Spd., bliver hans skatbare Indtægt 960 Spd. Den Første fik saaledes en Afkortning af 8/9 og den Sidste en Afkortning af 1/25, hvilket forekommer mig at være en rimelig Stigningsskala. De, der ikke har saameget som 40 Spd., ere skattefrie, og den mindste skatbare Indtægt bliver saaledes 40 Spd. Hvad de mindste skatbare Formuesbeløb angaar, da er samme ligeledes ubegrændsede i Loven og bør formentlig sættes meget lave, for at ikke formeget af Jordskyldformue og anden Formue skulde blive skatfri.

Pantegjæld og den Taxt, hvortil Livøren ere ansatte, fradrages Formuen. Det som ansættes for byrdefulde Individer fradrages Indtægten, men ikke Gjæld.

Jeg fik indført en Beregning for Udligningen af Fattigskatten iaar, hvilken har været kritiseret som uforstaaelig af dem, som ikke har kunnet eller villet forstaa samme. Efter den samme § skal Kommunebestyrelsen bestemme, hvor stor Del af Udligningsbeløbet skal lægges paa Formuen og hvor stor Del paa Indtægten. Den har altsaa at bestemme et Forhold mellem Formue og Indtægters Bæreevne eller Skattekraft. Ansættes den, som har 1000 Spd. Formue og den, som har 150 Spd. Indtægt, i lige stor Skatteudredsel, tillægges 1 Indtægsdaler 10 Gange større Værdi end 1 Formuesdaler. Denne Forholdsansættelse kan ikke simplere, lettere og sikrere gjøres end saaledes:

1000 Spd. Formue forkortes med 100 til 10 Daler.
sammes Rente 50 Spd. som Indtægt forkortet med 10 til . . . . . 5 —
Tilsammen 15 Daler.
Den, som har 150 Spd. Indtægt udenfor Formue forkortet med 10, faar ligeledes . . . . . . 15 Daler.

1000 Spd. Formue udreder saaledes for 10 Daler og 50 Spd. for 5 Daler, hvilket er Udgangspunktet for Ligningen og derefter retter den sig over det Hele. Med Totalsummen af disse Tal gaar man ind i Totalsummen af Udligningsbeløbet for at faa ud, hvormeget der faldt i Skat pr. Daler, og naar man gjør sig en Tabel, foregaar Ligningen derefter let og sikkert.

Falder der 30 ß pr. Daler, udreder den, som har 1000 Spd. for sin Formue, efter 10 Dal. 2 Spd. 60 ß, og for sin Indtægt deraf 5 Daler 1 Spd. 30 ß, for 100 Spd. Indtægt 2 Spd. 60 ß og for 1000 Spd. 25 Spd.

Modum den 14de September 1869.

C. Hervig.

Kristiania, den 20de September 1869.

Den nordslesvigske Sag. „Undertrykte Nationaliteter", siger The Standard i en Artikel, hvori den med skarp Satire mod Preussen behandler denne Sag, „kunne ikke vente synderlig Medfølelse i denne Verden, naar de ikke foruden at være undertrykte tillige ere i Mode. En Mand kan ustraffet stjæle en Hest, medens en anden ikke kan faa Lov til at se over en Hække, og paa samme Maade kan en Magt trodse Nationalitetsprincipet, frie Borgeres Rettigheder og traktatmæssige Forpligtelser oven i Kjøbet, medens en anden ikke i Ro kan herske over en Kvadratmil Land, der ikke uomtvistelig hører til dens Enemærker. Indbyggerne i Nordslesvig have netop i dette Øieblik høit og lydeligt anraabt om Retfærdighed, men have glemt, at den Uret, de have lidt, allerede er gammel. De mene at de ere berettigede til at forlange Gjenforening med Danmark, alene fordi de have samme Sprog og Herkomst, fordi de hylde Danmarks Kongeslægt, fordi deres Land hørte til Danmark, inden det blev løsrevet derfra med Sværdet, og deres Gjenforening med dette Rige blev fastsat i en klar og tydelig Paragraf i Pragtraktaten. En Adresse til Preussens Konge, Slesvigs nuværende Hersker, bedækkes med Underskrifter, og den nationale Bøn, fremført i ærbødige, men utvetydige Ord, gaar ud paa en Gjenforening med Danmark i Overensstemmelse med det Løfte, som Preussen gav mod Slutningen af det seierrige Felttog, i hvilket det overvandt Østerrige. „Vi længes inderlig", sige Slesvigerne, „efter den Dag, der atter skal forene os med vore fraskilte Brødre, og vor Længsel er saameget desto større, fordi hele vort Land lider under den nuværende Tilstands Usikkerhed". To Gange have de forgjæves forsøgt at frembringe deres Sag for Hs. Maj. Kongen af Preussen; men de kunne ikke opgive Haabet om, at Pragtraktaten omsider skal blive fuldbyrdet. Adressen skal overrækkes saa hurtig som mulig; i ethvert Tilfælde vil man opbyde alt, for at trænge frem til den preussiske Regjering. Hvis det skulde mislykkes, skal en Deputation reise til Wien for at formaa det østerrigske Kabinet til at anvende sin Indflydelse for at skaffe Slesvigernes retmæssige Fordringer Anerkjendelse. Er Historien, naar alt kommer til alt, andet end en storartet Satire? Et lidende Folk vender sig bort fra Vestmagternes slove Ligegyldighed for at anraabe den habsburgske Slægt om Deltagelse og Hjælp i sin Nød! Den Regjering, der blev betragtet som Tyranniets Repræsentant, den fremmede Magt, som herskede i Venedig og knuste Piemonts patriotiske Konge ved Novara, Frihedens ubarmhjertige Fiende, som bønfaldt om Moskoviternes Bistand for at tilintetgjøre Magyarernes Uafhængighed, den Drage, som opslugte Krakau, henvender nu Slesvig sig til i sin yderste Nød og forlanger Værn og Bistand mod sine foregivne Venner. I Sandhed, Historien om det tyske Indfald i Hertugdømmerne var ikke fuldstændig, forend den fik en slig Slutning!" „Efterat have meddelt et Overblik over Indfaldet i Hertugdømmerne indtil deres Løsrivelse, fortsætter The Standard: „Det gjaldt nu om at erfare, hvad Østerrige og Preussen egentlig vilde foretage sig med dem. Dette Spørgsmaal fremtraadte snart i en simplificeret Skikkelse; thi det blev hurtig klart for Alle, at Østerriges Stemme ikke havde meget at betyde. Den en Gang saa indviklede Opgave var nu saa let at løse som blot muligt og indskrænkede sig til at besvare det Spørgsmaal: Hvad vilde Preussen behage at gjøre med de Provinser, som det havde „befriet?" Svaret lod ikke vente længe paa sig. Preussen behagede at beholde dem eller i det Mindste den største Del af dem; men i et overordentlig ædelmodigt Øieblik, i det stolte Øieblik, da det opdagede, at det ikke blot kunde beholde Elbhertugdømmerne, men tillige den største Del af Mellemeuropa, erklærede det, at Nordslesvig selv skulde raade over sin Skjæbne. Det skulde have Ret til at afstemme for at afgjøre, om det vilde høre til det nye tyske Forbund eller vende tilbage til sin udplyndrede Konge i Kjøbenhavn. Den preussiske Herskers Høimodighed og Uegennyttefremstilledes som exempelløs i Nutidens Aarbøger, og for at opvise Mage dertil i Historien, maatte man gaa tilbage til Harun Alraschids Regjering. Da Slesvigerne gjenvandt Fatningen efter det første Udbrud af deres Taknemmelighed, saa at de atter kunde oploste deres Røst, fremsatte de i al Beskedenhed det Spørgsmaal, naar de skulde afstemme. Maaske betragtede man dette Spørgsmaal som ubetimeligt og uforskammet. „Naar Tidens Fylde kommer", lød Svaret, og Slesvigerne ventede og ere vedblevne med at vente lige siden den Tid; det er nu tre Aar siden, og det er meget usandsynligt, at denne Ventetid nogensinde vil udløbe. Om den preussiske Regjering gav sit Samtykke til den 5te Paragraf i den i Prag sluttede Traktat, fordi den troede, at Afstemningen kun vilde være et Middel til at vise Verden, at Slesvigerne satte Pris paa den preussiske Styrelses Velsignelser og vilde stemme for at blive hos deres nye Herre, og om Kabinettet i Berlin, da det indsaa, at det tog feil i saa Henseende, kom til den Slutning, at Folk, der vare dumme nok til ikke at ville dele den nye Fanes Herligheder, ikke at tale om den nye Værnepligtslov, vare uskikkede til at foretage en fri Afstemning, ere vi ikke i Stand til at sige. Er det muligt, at Preussen paa nogen Maade kan blive bevæget til at behandle Slesvig saaledes, som dets egen Ære fordrer? I saa Fald vil en Plet paa dets Vaabenskjold blive aftvættet, som de andre Magter, i hvor ringe Grad de end kunne føle sig fristede til at intervenere, ikke let ville overse. Preussen og Østerrige ere alene Parter med Hensyn til Pragtraktaten, og Grev Bismark har allerede undskyldt sin Uvirksomhed i Slesvig med den Erklæring, at da Østerrige ikke har beklaget sig over, at den 5te Paragraf henstaar uopfyldt, er det ikke nødvendigt for ham at lytte til Klager, der reises af andre. Grev Beust har paa den anden Side i sin seneste Strid om Offentliggjørelsen af Depescher snarere gjort sig til af, at han ikke har forvoldt Preussen nogensomhelst Uleilighed paa Grund af det uopfyldte Løfte. Udsigterne ere saaledes virkelig ikke lyse for Slesvigerne, og den preussiske Regjering kan altid tage sin Tilflugt til den Spidsfindighed, at der ikke blev fastsat nogen Tidsfrist i Traktaten, inden hvilken Bestemmelsen angaaende det danske Hertugdømme skulde udføres. Det er de Lidende, hvem Troløsheden rammer, og i rigtignok ringere Grad ogsaa Regjeringen i Kjøbenhavn; men hvem skal tilkaste en saadan Magt, som Preussen er blevet til, Handsken, og tilmed i en saadan Strid? Men hver Gang Sagen dukker op paa Overfladen, er det desuagtet en Pligt for alle rettænkende Mennesker at gjøre Indsigelse mod den Tilsidesættelse af Retfærdighedens Bud og den Træskhed, hvormed Preussens Hersker har sluttet Interventionen ved Elben".

„Moniteren" opfordrer Nordslesvigerne, der have til Hensigt at henvende sig til den østerrigske Regjering for at klage over, at Pragfredens 5te Artikel henstaar uopfyldt, til at optræde med stor Forsigtighed i denne Sag. „Hvis vi skulle give Slesvigerne et Raad", siger Monitøren, „saa skulde det gaa ud paa, at de satte større Lid til den offentlige Menings Magt i Europa end til de Fortolkninger, som kunne ventes af Hoffet i Wien". Bevægelsen i Nordslesvig omtales ogsaa i Le Pays, som siger: „En Petition, som snart vil være forsynet med 20,000 Underskrifter, skal overrækkes Kongen af Preussen. Dersom den deri indeholdte Begjæring ikke opfyldes, ville Slesvigerne besvære sig hos den østerrigske Regjering, hvis Underskrift staar under Pragtraktaten. Det paatænkte Skridt har fremkaldt stærk Bevægelse i den østerrigske Presse. Den har imidlertid mange Grunde til at nære Bekymring, da Preussen vil sætte sig i Besiddelse af hele Tyskland, og det vil naa dette Maal, hvis man lader det beholde frie Hænder". Et af Grev Bismarks mest trofaste Organer, „Nordd. Allg. Zeit.", læser „Deutsche Volksz." alvorlig Texten. Dette Blad afslører nemlig Preussens Politik og bedømmer den paa følgende Maade: „Sandheden har en nimodstaaelig Magt, og Preussens nuværende Planer ere altfor almindelig bekjendte til at ikke alle Stater, for hvem disse Planer ere en Trusel og en Fare, skulde forene sig for at drage Omsorg for deres fælles Forsvar". „Nordd. Allg. Zeit." siger, at et saadant Sprog er Høiforræderi.

Uagtet Efterretningerne om Keiser Napoleons Helbredstilstand vedblive at være gunstige, har der dog atter gaaet foruroligende Rygter paa Paris's Børs. De radikale Blade vedblive at bringe allehaande Efterretninger om Keiserens Tilstand, ledsagede af nærgaaende Bemærkninger og Hentydninger. Raaheden drives saa vidt, at endogsaa Journal des Débats, der er et systematisk Oppositionsblad, findes sig foranlediget til at nedlægge en Protest herimod. Efterat have bemærket, at den franske Presse for Øieblikket, „om ikke de jure, saa ifald faktisk er i Besiddelse af en ubegrændset Frihed", ytrer det sin Beklagelse over, at der gives enkelte Blade, som ikke føre veloprdragne Menneskers Sprog, men hengive sig til den foragteligste Polemik i en Stil, der saavidt mulig søges afpasset efter Forfatterens Tænkemaade. Det radikale Réveil kan navnlig ikke blive kjed af at beskjeftige sig med Keiserens Person, og det søger i anonyme Artikler, der udgives for at hidrøre fra en Læge, at vække den Forestilling, at Keiseren befinder sig i en livsfarlig Tilstand. I disse Beretninger omtales tilmed Keiseren, som om han laa paa Sektionsbordet, og jo værre hans Tilstand skildres, desto større Fornøielse lægges der for Dagen herover. Intet Under derfor, at den Uro, som Keiserens Sygdom vakte, af og til vender tilbage. De omtalte Rygter fandt dog ifølge L'Indép. belge kun ringe Tiltro paa Børsen. Derimod beskjeftigede man sig mere med et andet Rygte, som gik ud paa, at Keiseren var ifærd med at gjøre et eller andet betydningsfuldt Skridt. Det var nemlig blevet bekjendt, at Bestyreren af det keiserlige Trykkeri var bleven kaldt til St. Cloud, hvor han havde en Samtale med Napoleon den Tredie. Man sluttede heraf, at vigtige Aktstykker skulde overgives til Offentligheden. Den Formodning, som især vandt Indgang, bestod i, at Keiseren yderligere vilde sikre Thronfølgen for den keiserlige Prins, enten ved at lade denne strax tage Del i Landets Styrelse, eller ved at udstede en Proklamation til Folket osv. Ja, nogle talte endogsaa om, at Keiseren vilde abdicere, for at Prinsen under Keiserindens Regentskab kunde bestige Thronen, førend denne blev ledig ved Dødsfald — et Rygte, der som bekjendt oftere er blevet sat i Omløb. At der kan ligge Noget til Grund for alle disse Rygter, synes at fremgaa af flere mærkelige Udtalelser i de officiøse Blade. Public, der altid har hævdet Keiserdømmets Stabilitet, anstiller sig pludselig forskrækket og erklærer, at saaledes som Sagerne nu staa, kan Ingen vide, om Frankrige den næste Dag vil være en Republik eller et Keiserdømme, et Kongedømme under Henrik den Femte eller under en Prins af Orleans. Disse Præmisser, i hvilke Public for et Øieblik kopierer de radikale Blades Sprog, danne Indledningen til et Forslag om, at det franske Folk ved en almindelig Afstemning skal sanktionere den keiserlige Prinses Ret til at bestige Thronen. Ogsaa France tager Ordet for en saadan Afstemning. Det er disse Udtalelser, som have tildraget det omtalte Rygte en høi Grad af Opmærksomhed.

Rygterne om nye Entrepriser fra Preussens Side i Sydtyskland har hurtig en paafaldende Bekræftelse i „Magdeb. Zeitung." Dette Blad meddeler, at Baden og Preussen ere blevne enige om Storhertugdømmets Indlemmelse i det nordtyske Forbund, og at dette Skridt med det Allerførste vil blive fuldbyrdet. Da der heri ligger en aaben Krigserklæring til Frankrige og Østerrige, som staa fuldt rustede for at optage Handsken, trænger denne Beretning til Stadfæstelse fra andre Sider. Flere franske Blade ere imidlertid ikke utilbøielige til at antage, at Preussen er stærkt fristet til at vove det Yderste. Patrie har i den sidste Tid anført flere slaaende Beviser paa Preussens stigende Upopularitet i dets Provinser og Annexlande. Alene i en By i Posen efterlyser det officielle Lokalblad 500 Værnepligtige, som have gjort sig usynlige for ikke at træde ind i den „berømmelige" Krigshær.

Frankrige, Østerrige og Schweitz have, ifølge Le Memorial diplomatique, besluttet at de ikke ville lade sig særlig repræsentere i det store Kirkeraad, som snart skal træde sammen i Rom.

Grunden til Grev Bismarks Fraværelse fra de militære Festligheder i Stettin maa, ifølge adskillige preussiske Blade, søges i det Uvenskab, som Førsteministeren nærer til nogle af de høitstaaende Personligheder ved det preussiske Hof. En Korrespondent i Berlin skriver til L'Indép. Belge, at Greven i ethvert Tilfælde endnu stedse er i Besiddelse af Kongens fuldstændigste Tillid.

I Madrid har Regjeringen hurtig undertrykt nogle Uroligheder, som udbrød den 7de September. Et Telegram fra denne By meddeler som et Rygte, at Lederne af de forskjellige Partier ere blevne enige om at forlænge Marskalk Serranos Regentskab i tre Aar. La France vil vide, at Republikanerne endog understøtte denne Plan, skjønt de hade Serrano, fordi de paa denne Maade forhindre Valget af en Konge.

Sølvimport. Dampskibet „Excell. Toll" medbragte igaar fra Kjøbenhavn 7500 Spd. i dansk Sølvmynt.

Dødsfald. Ingeniørkaptein Karl Emil Kaurin i Kristianssand er i Torsdags afgaaet ved Døden i en Alder af 50 Aar. Han var Officer fra 1837.

I Crellis mathematiske Journal, Tysklands første mathematiske Tidsskrift, findes nylig optaget en Afhandling om „en ny geometrisk Fremstilling i Rummet af imaginære Størrelser", forfattet af en ung Videnskabsmand, Realkandidat Sofus Lie, som netop nu med offentligt Stipendium er reist herfra til Berlin for at fortsætte sine Studier.

Rollebesætningen i Badet i Dieppe eller Bagateller, Lystspil i 5 Akter af Scribe, oversat af A. L. Arnesen, som paany indstuderet opføres paa Kristiania Theater Onsdag den 22de September, er:

Raymond, Minister, Hr. Wolff; Cecilie de Mornas, hans Myndling, Fru Gundersen; Lucien de Villefranche, Deputeret, Hr. Gundersen; De Guibert, Bankier, Hr. Krohn; Herminie, hans Kone, Raymonds Søster, Fru Ursin; Markise de Savenay, Cicilies Tante, Fru Giebelhausen; Grev St. André, Hr. Selmer; Coquenet, Borger i Dieppe, Hr. Nielsen; Belleau, Opvarter ved Badet, Hr. Juell; Første Badegjæst, Hr. Reimers; Anden Badegjæst, Hr. Kavli.

Brand i Tønsberg. Et Extrablad til Hortens „Gjeng." for 18de ds. skriver: Inat Kl. omtring 12 gaves her næsten fuld Brandallarm, der bragte en Mængde Mennesker paa Benene. Der var nemlig ankommen et Ilbud, hvorigjennem Brandvæsenet i Tønsberg anholdt om Hjælp, da en heftig Ildebrand truede Byen med Ødelæggelse; og det kan man vel ogsaa sige, at hvis Ilden var udbrudt under Storm fra Syd eller Nord, vilde en

større Del af Byen utvivlsomt være gaaet med. Ilden vilde da have faaet frit Raaderum, som, takket være, den ikke fik. Saasnart det lod sig gjøre afsendtes herfra tvende af Værftets største Brandsprøiter, Reserveslanger og Mandskab, saavidt det lod sig gjøre. Ved Ankomsten til Tønsberg var allerede paa Svend Foyns Vaaningsbygning nær det Kvartal afbrændt, der begrændses i Nord af den saakaldte Tendrupsgade, af Mellem-Langgaden, hvor Kirken er beliggende, og i Syd af Thoresens Gade (den saakaldte Mastetomt), der fører ned fra Langgaden ved Grosserer G. C. Hansens Eiendom til Søen. Ilden var udbrudt i Landfysikus Lorentzens Udhusbygning Kl. 9½. Da Vægteren passerede Gaden og han ringede 9, var Intet at bemærke, men en halv Time efter stod næsten Alt i Fyr og Flamme. De afbrændte Bygninger ere: Præstegaarden med Udhusbygninger, Landfysikus Lorentzens samtlige Bygninger, hvoriblandt Søbod, fra Langgaden ned til Søen, Svend Foyns Udhusbygninger lige ned til Søen, hvorimod hans Vaaningshus, der er beliggende paa den Tomt, der tidligere tilhørte Anders Melsom, uagtet stærkt truet, reddedes. Ilden antændte flere Gange det Seil, der var ophængt for at beskytte Huset mod Ilden, som her var truende. Endel af Kirkens Vinduer bleve som Følge af den stærke Hede, for hvilken de vare udsatte, ødelagte. Det er at beklage, at Hr. Landfysikus Lorentzen ikke havde assureret sin betydelige Avl for iaar af Hø og Afgrøde, som nu gik op i Flammer. Hvorvidt Hr. Svend Foyn havde assureret sin betydelige og kostbare Beholdning af Fiskeredskaber og Ammunition, som man ved flere Knald mærkede var tilstede, vides ikke; saavidt vides bleve alle Heste og Kreature reddede. (Den samlede Assurancesum udgjorde 11,160 Spd.)

Tønsberg By har altsaa atter midt i sin Ulykke været heldig, og flere Byer med den, at Skjæbnen ikke har faldt tungere over den.

Naar Skibsrum udbydes i den Overflod, som nu, heder det i „Vestl. Td.", er det intet Under, at Liebhaberne byde smaat. Skulle Fragterne stige, maa det udbudte Skibsrum minke, og det sker aldrig, før man beslutter sig til at lægge sine Fartøier op i de Tider, da Sandsynligheden er for Intet at fortjene. Flere arendalske Skibe have derfor allerede nu afmønstret sine Mandskaber og lagt op.

En modig Bjørnejæger. (Stav. Amtst.) Paa Gaarden Vatsbø i Birkrems Sogn have Opsidderne den Skik at sætte forskjellige af sine Smaakreature til Beite i Lierne langs Ørsdalsvandet uden Bevogtning, hvilket ogsaa var Tilfældet iaar. Da flere af disse Kreature Tid efter anden vare bortkomne, gik Torkild Alfsen Vatsbø en Dag afsted for at søge efter dem. Efterat være kommen et godt Stykke op i Fjeldet, saa han nedenfor det Sted, hvor han stod, en meget stor Bjørn med 3 Unger af Størrelse som almindelige Faar. Uden at være forsynet med andet Vaaben end en liden Stav, listede han sig saa nær hen til dem som muligt og begyndte at huje og skrige saa frygteligt, at de toge tilbens nedover Fjeldskraaningen. Men Torkild Alfsen var ikke den Mand, som lod det blive derved; han forfulgte dem saa stærkt, at de bleve ganske forfjamsede og toge Veien til en saakaldet „Rendeto" eller Affats i Fjeldet, hvor han antog, at de vilde komme til at sætte sig fast. Da han ved denne Rendeto kom dem temmelig nær, satte Binnen opad Fjeldet med Ungerne bagefter; men efterat de vare komne et lidet Stykke op i det næsten steile Fjeld, faldt Ungerne ned igjen og bleve staaende i Toen, medens Bjørnen klavrede sig høiere op uden at vove sig tilbage til Ungerne. Den modige Torkild Alfsen posterede sig nu — med Bjørnen over sig og Ungerne i Nærheden, uden andet Vaaben end den anførte Stav — lige ved Toen, og hver Gang Ungerne nærmede sig for at gjøre Forsøg paa at komme forbi, gestaltede Torkild sig saaledes, at de udstødte svære Brøl og vendte med uforrettet Sag tilbage. I denne Stilling holdt Torkild paa at huje og skrige af fuld Hals, saa at han hørtes paa indre Kalveskoug, som ligger paa den modsatte Side af Ørsdalsvandet, omtrent ¼ Mil fra Toen. Manden paa Kalveskoug tog da sin Baad og roede til det Sted, hvorfra Lyden kom, og fik vide, hvad der var paafærde, hvorpaa han roede videre for at faa fat i flere Folk. Han traf da Anders Jakobsen Vatsbø og 2 halvvorne Gutter, som roede med ham til Stedet. Efter Samraad med Torkild blev Anders tilbage hos denne, medens Gutterne roede til Dyrskog for at faa fat i Peder og Erik Tonnesen, som havde Skydevaaben. Disse Skytter havde kun Minerkrudt, som de stødte smaat for dermed at lade sine simple Vaaben, og begave sig til Stedet, hvor Torkild Alfsen og Anders Jakobsen fremdeles stode posterede for at passe paa Ungerne. Skytterne affyrede nu flere Skud uden at træffe, men de havde dog den Virkning, at Ungerne bleve saa forskrækkede, at de løbe ned i Fjeldet, som var saa steilt, at de faldt udover, hvorved to af dem forslog sig saaledes, at de ikke kunde gaa, medens den tredie søgte at undvige. Dette lykkedes imidlertid ikke; thi Torkild mødte den, indtil Anders kom til og greb den i Nagget og gav den saa voldsomme Slag i Hovedet, at den segnede død ved hans Side. De to andre Unger, som laa under Fjeldet, bleve ligeledes ihjelslagne.

Under alt dette hørtes Bjørnens frygtelige Brøl oppe i Fjeldet, men den turde ikke lade sig se, før det begyndte at blive mørkt; da blev den saa rasende, at Mændene ikke fandt det raadeligt uden tjenlige Vaaben at give sig i Kast med den, hvorfor de gik i Baaden og roede afsted med Ungerne, hvis 2 midterste Klør paa høire Forlab betaltes med en Præmie af tilsammen 24 Spd.

Siden Bamsen led dette svære Nederlag at miste alle sine Unger, har man ikke mærket noget til den, og Vatsbøfolkene faar saaledes beholde sine Kreature i Fred.

Lynild. Paa Gaarden Økland slog ifølge Karmsundsp. Lynilden ned den 4de ds. Kl. 2½ Eftermiddag hos en fattig Husmand, Lars Haagensen Økland, der er fraværende paa Reise. I Stuebygningen, hvor Konen var tilstede i Stuen med deres 4 Børn samt 2 af Naboens Børn, havde Lynet trængt ind fra Mønet, sprængt ud Loftvinduet og nogle Glasruder i Stuen. Konen, der sad og strikkede paa Sengekanten, blev ihjelslagen og 2 af Børnene noget beskadigede, men de ville formentlig komme sig igjen; desforuden blev Hunden ihjelslagen i Kjøkkenet, og den eneste Ko de eiede, og som stod bunden tæt ved Huset, laa ogsaa død paa Stedet. Hvor Lynet har gaaet ud, er man endnu ikke kommen efter, men udenfor Huset findes Marken sveden paa en Strækning fra 16 a 20 Alen op til Laden. Stærk Røg var der i Stuen og Vindskien var splintret istykker, men Ild optændtes ikke i Huset af Lynilden."

Forlis. (Karmsundsp.) Skonnertbrig „Katharine", Skipper William Williamson af Lynn, bestemt fra Shields til Kristiania med Kul, sank Natten til Tirsdag den 7de ds. udenfor Udsire. Besætningen, 7 Mand, reddede sig i Baaden, der blev taget paa Slæb af en Lodsbaad, som Tirsdag Aften bragte de Skibbrudne ind til Udsire. De ere senere reiste hjem til England.

Et sjeldent Syn frembød Byfjorden idag ved Middagstider, skriver „Berg. Tid." for 14de ds., idet henimod 100 større og mindre Seilere for en svag Brise af Nordvest i tæt Klynge saaes at stævne ind mod Byen nordenfra. Størsteparten havde Fedsild inde, og vort Sildemarked har altsaa idag faaet en ikke ubetydelig Tilførsel.

Den lette Adgang til Udvandring skriver „Tr.hjems Stiftsavis", giver tidt og ofte Anledning til at mangen en Skyldner undviger uden at gjøre Rede for sig og sine Affærer i nogen Henseende. Som et af de mange Exempler herpaa kan anføres: En herboende Haandværker, der for endel Aar siden indflyttede hertil fra Kristiania, kom i den Stilling, at han ikke kunde tilfredsstille sine Kreditorer. Han skrabede derfor sammen saamange Penge at han kunde løse Billet til Amerika, og afreiste ogsaa strax uden at nogen udenfor hans Familie vidste om det, førend et Par Dage efter. For at sikre sin Familie for en øieblikkelig Overrumpling af sine Kreditorer, havde han 8 Dages Tid før sin Afreise faaet istandbragt Opbudsrekvisition med behørige Bilage. Da nu en af Hovedkreditorerne blev vidende om Mandens Rømning, og da der begyndte at gjøres Kvalm om det Indtrufne, sendte Konen for at afværge Indførsel, Rekvisitionen til Skifteretten, der strax tog Boet under Behandling. — Da Angjældende havde afreist hemmelig og, hvilket senere blev opdaget, under et falskt Navn, og da Rekvisition om Opbudet var dateret flere Dage førend den kom Skifteretten ihænde, samt da flere omløbende Rygter syntes at tyde hen paa, at Bedrageri eller Underslæb maatte være begaaet, lod Retten i Henhold til Konkurslovens § 34 gjennem det herværende Politi Telegram afgaa til Liverpools Politi om, at Angjældende skulde anholdes og hidtransporteres for Boets Regning; men det engelske Politi tilbagemeldte, at det efter de opgivne Grunde ikke kunde belægge Angjældende med den forlangte Arrest, hvorfor han nok saa uforstyrret fik fortsætte sin Kurs — et meget trøstende Exempel for lignende Spekulanter.

Aarsudsigterne nordenfjelds lade nu efter det indtraadte Godveir til at tegne sig godt. „Nordre Trhj.s Amtst." for 14de ds. skriver saaledes: Faar vi beholde et saadant godt Modningsveir en 2 a 3 Uger til, som det, vi i de sidste 12 Døgn har havt, vil Aarveien her i Amtsdistriktet blive lig et Kronaars. Saavidt os bekjendt, har ingen Kornager under det Styggveir, som varede i nogle Dage i Slutningen af f. M., taget nogen Skade; Potetesgræssets Blade paa enkelte frostlendte Steder blev rigtignok snertet lidt, men da selve Stammen gik fri for Frost, er visselig ogsaa disse Agre uden Skade isaahenseende. I denne og i Begyndelsen af næste Uge vil en almindelig Skur af Bygget begynde, ligesom en og anden Havreager har begyndt at lysne lidt, og endelig beror det da paa, at ogsaa Tørkningsforholdene for Sædens heldige Indbjergning bliver gode. Man faar imidlertid haabe det Bedste.

Biskop Grundtvigs Portræt. Af danske fremragende Personligheder udgaar i Kjøbenhavn en Række Fotografiportræter med Faksimiler. Blandt disse er der i de sidste Dage udkommet et meget karakteristisk Portræt af Biskop Grundtvig, taget i 1867 hjemme i hans Stue. Under dette Billede findes der i en udmærket Eftergjørelse af Biskopens Haandskrift følgende Linier:

„Det har endnu slet ingen Fare,
Han revner af den Roes, han fik:
„I Skjaldskab han de Lærdes Skare,
I Lærdom Skjalde overgik!""

Da den gamle Skjald smilende overgav Fotografen Manuskriptet til denne lille Spøg, tilføiede han: „At overgaa Skjaldene i Lærdom og de Lærde i Skjaldekunsten kan jeg vel nok sige, uden Fare for at revne af den Ros."

„Qvebec Cronicle", det største Blad i det engelske Sprog i Kanada, udtaler sig stærkt for Kanadas Uafhængighed.

Blandinger.

Velocipedfart over Niagara-Faldet. Dette Bovestykke, skriver Newyork Times, blev den 25de August lykkeligen udført af „Professor" Jenkins i Overvær af en uoverskuelig Masse Tilskuere. Linen, der var 2 Tommer tyk, var spændt over Faldet paa samme Sted som tidligere, da Blondin passerede Faldet paa Linen med en Person paa Ryggen. 2 Gange gjorde den dristige Velocipedrytter Holdt paa Linen, den ene Gang kun nogle Fod fra Stranden og den anden Gang i en Afstand af 50 Fod, for derved at give Fotografen Anledning til at optage Billeder. Fuldkommen Taushed herskede under Overgangen, der varede 11 Minutter; men et bedøvende Bifald tilkjendegav derefter, at den farlige Reise lykkeligen var endt.

Reklame. I „Fædrel. og Emigr." læses: A. T. Stewart i Newyork siger, at hans Forretninger aldrig før har været saa gode som nu, hvilket er en Følge af, at han i Sommer har averteret mere end nogensinde før. At avertere lønner sig derfor godt, siger Stewart.

En ung Mand, der for Retten blev spurgt om han havde Fader og Moder, svarede, at han var ikke sikker derpaa; thi først døde hans Fader og hans Moder giftede sig igjen, saa døde hans Moder, hvorpaa hans Fader igjen giftede sig, saa døde hans Moder, hvorpaa hans Fader igjen giftede sig, saa han maatte henstille til Dommeren at bestemme, om han havde Fader og Moder eller ikke.

En Kalifornia Farmer hang nylig op et Hoopskjørt i sin Maismark for at skræmme væk Fugle, der spiste op Sæden. Fuglene blev vistnok borte, siger han, men der kom saa mange unge Mænd rundt Skjørtet, at de gjorde langt mere Skade end Fuglene.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Hamburg, 19de Septbr.

En Wienerkorrespondent til „Nachrichten" paastaar, at Fyrsten af Rumænien reiser til Kjøbenhavn og at Projektet om hans Forlovelse med Prinsesse Thyra faktisk bestaar.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 20de Septbr.

Dampskibet „Excell. Toll", der indklaredes idag fra Kjøbenhavn, medbragte foruden andet Stykgods 100 større og mindre Foustager Smør og 300 Sække Kornvarer.

Skib „Medborgeren", Kapt. M. Arnesen, hidkom igaar fra Grangemouth med 1000 Tdr. Parafinolie.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
11 Søskende	Jensen	Assens	Kornvarer.
Diana	Olsen	Fjeldbacka	Ballast.
Dyre Vaa	Olsen	Fecamp	do.
Dragen	Bing	Dysart	Stenkul.
Astracan	Pedersen	Torrevieja	Salt.
Pauline	Nielsen	Fr.hald	ufort. Varer.
Anne Goline	Wagle	Kønigsberg	Kornvarer.
Storegen	Ystrøm	Malmø	Kridt.
Affinitas	Egenæs	Clackmanan	Stenkul.
Dovre	Haraldsen	do.	do.
Jens Raffen	Sørensen	Charlestown	do.
D. gode Hensigt	Olsen	do.	do.
Susanne	Larsen	do.	do.
De to Venner	Hansen	Newcastle	do.
Sylvia	Hansen	Alloa	do.
Morgenstar	Schlytter	Grangemouth	do.
Andrea	Røiter	Sunderland	do.
Langeland	Nielsen	Kønigsberg	Rug.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Familien	Clausen	Arendal	ufort. Varer.
Amelie	Thoresen	Leith	Is.
Hannibal	Aakesen	Danmark	Sild, Trælast.
Anna	Aakermann	do.	Trælast.

„Bravo, Lattermenneske!"

„Bravo, Tryne fra den grønne Eske!"

„Bravo, Vildsvin!"

„Du vil give en Forestilling!"

„Udmærket, Gjøgler!"

„Se, hvor han griner, det Dyret!"

„Tjener, Hr. Bajads!"

„Saa, tal væk!"

„Det der er ogsaa en Pair af England!"

„Fortsæt!"

„Nei!"

„Jo!"

En døv Lord, James Butler, satte sin Haand til Øret i Form af en Lur og spurgte Hertugen af Saint-Albans:

„Hvorledes stemte han?"

Saint-Albans svarede:

„Ikke tilfreds."

„Det kunde jeg tro", sagde Butler, „hans Ansigt siger det."

Gwynplaine saa sig et Øieblik omkring paa alle disse leende Mennesker.

„— Jasaa", udbrød han, „saa I spotter den menneskelige Elendighed? Stille, Pairer af England. Jeg besværger Eder, hav Medlidenhed. Med hvem? Med Eder selv. Hvem er i Fare? I selv. Mærke I ei, at I ere paa en Vægt, hvor den ene Vægtskaal indeholder Eders Magt, den anden Eders Ansvar. Gud veier Eder. O, le ikke! I ere ikke onde. O, vidste I, hvad jeg har seet! Om I vidste, hvilken uhyre Elendighed, der findes derude! Hvor mange Dømte, der ere uskyldige! Der fattes Lys! Lys og Luft fattes. Lærer dette Dyb af Elendighed at kjende! Ikke for længere Tid tilbage end igaar saa jeg, jeg som staar her, en Mand bunden og nøgen, med tunge Stene paa sit Bryst, opgive Aanden under Torturen.

Forsamlinger ere som Børn; det Usædvanlige er for dem en Trylledaase. De ere bange for den, men ogsaa nysgjerrige efter den.

Gwynplaine følte sig i dette Øieblik forstørret udvortes paa en sælsom Maade. En Skare Mennesker, til hvem man taler, er som en Talerstol. Man staar, saa at sige, paa en Mængde Menneskesjæle. Man føler Menneskehjertet slaa under sine Fødder.

Gwynplaine var ei længere den samme Mand som før. Han oplystes af en af disse stærke Lyn, der udgaa fra Pligten.

Man raabte paa alle Sider rundt om Gwynplaine:

„Hør! Hør!"

Han paa sin Side, inspireret, overmenneskelig, formaaede at bibeholde det strenge, truende Udtryk i sit Ansigt, — et Udtryk, hvorunder Latteren arbeidede lig en vild Hest, der er i Begreb med at springe ud.

Han fortsatte:

„— Jeg er den, som kommer fra Dybet.

„Mine Lorder, I ere mægtige og rige. Det er farligt. I benytte Eder af Natten. Men vogter Eder, der findes en stor Magt, — Morgenrøden.

„Og denne Magt staar for Døren. Den bærer i sig det uimodstaaelige, gjennemtrængende Lys. Hvem skal hindre det fra at gjennemstraale Rummet? Lyset er Retten! I, I ere Privilegiet. Bæver! Den rette Husbonde staar foran Døren og banker. Hvem er vel Privilegiets Fader? Tilfældet! Og hvem er dets Søn? Misbruget! Hverken Tilfældet eller Misbruget staa paa fast Grund. De have begge to en tung Morgendag. Jeg er her for at advare Eder. Jeg er her for at anklage Eders Lykke, thi den er sammensat af Eders Medmenneskers Ulykke. I have Alt, og dette Alt udgjør Eders Medmenneskers Intet.

„Mine Lorder, jeg er den Fortvivledes Sagfører, og jeg

Lea	Daniel	Frankrige	Trælast.
Victoria	Perrada	do.	do.
Sif	Reinertsen	Holland	do.
Fredrikssten	Dahl	England	do.
Preciosa	Iversen	do.	do.
Magdalena	Nielsen	do.	do.
De 9 Søskende	Solberg	Drammen	Ballast.

Konkurs. Kristiania: Litograf Louis Fehr d. 16de Septbr. Samling den 24de ds. Fordringer meldes den 19de Novbr. og prøves 7de December. — Flekkefjords Skifteret: Skomagerne H. A. Solberg og A. Solberg den 9de Septbr. Samling den 27de Septbr. Fordringer meldes den 9de Oktober og prøves den 18de Oktober.

Skifteberetninger. Øvre Thelemarkens Skifteret: Landhandler O. Hoffs Konkursbo. Samling d. 9de Oktober til Stadfæstelse af antaget Akkordforslag. — Kragerø Skifteret: Handelsfirmaet Thuesen & Taraldsens Konkursbo er extraderet Opbyderne. — Sarpsborgs Skifteret: Handelsborger Ole Olsens Konkursbo. Samling den 6te Oktober.

Proklama. I efterfølgende Boer under Behandling ved Søndhordlands Skifteret: af Foyns Thinglag: 1) Vilkaarmand Sjur Willumsen Hovland, 2) Husmand Baar Baarsen Fjong, 3) Vilkaarmand Carl Jakobsen Næsse og Kone Dorthe Lina Larsdatter, 4) Vilkaarmand Baar Nielsen Indvær og Kone Barbro Johannesdatter; af Fjære Thinglag: 5) Gaardmand Svend Svendsen Espevær; af Fitje Thinglag: 6) Vilkaarmand Lars Knudsen søndre Vig; af Skonevigs Thinglag: 7) Husmand Ole Viersen nedre Sævereide og Kone Gro Olsdatter, 8) Pige Anna Monsdatter Udager, 9) Vilkaarmand Peder Johannesen Sævereide; af Fjælbergs Thinglag: 10) Vilkaarkone Margrethe Hansdtr. Eide, 11) Husm. Johne Olsen Gjærevig og Kone Eli Gautesdatter, 12) Ungkarl og Matros Henrik Nielsen Arnevig; af Kvindherreds Thinglag: 13) Vilkaarmand Christoffer Hansen Steie, 14) Do. Ole Thorsen Bringedal, 15) Do. Hans Helgesen Gjedebue, 16) Do. Ole Samsonsen Neerhus, 17) Ungkarl og Gaardmand Iver Jokumsen Huse, 18) Pige Anna Pedersdatter Bjelland, 19) Pige Sørine Pedersdatter Bjelland, 20) Pige Kasli Johannesdatter Ulvenæs; af Strandebarms Thinglag: 21) Drengebarn Hans Aruesen Brue; af Tysnæs Thinglag: 22) Vilkaarmand Endre Nielsen Flornæs; 23) Vilkaarmand Bent Jakobsen Sveen og Kone Haldri Larsdatter af Fjære Thinglag, 24) Gaardeier Peder Nielsen Økland af Do. og 25) Vilkaarenke Johanne Johnsdatter Aadland af Foyen, — indkaldes Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 6te September.

Det meteorologiske Institut.

Et Hvirvelcentrum passerede igaar det sydlige Norge, ledsaget af stærkt Regn, og er idag gaaet mod NO. Barometret stiger langsomt, Vestlig Vind nordenfor Stat, Nordlig paa Vestkysten og svag Sydlig paa Østlandet, Regn nordenfor Dovre. — Tilstanden er utryg.

Anmeldte Reisende.

Den 20de September:

Kjøbmand Lund fra Moss, Fru Grøn fra Hamar, Møller med Familie fra Landet, Jonassen fra Skien, Frøken Alfing fra Eidsvold, Mr. Sançeau fra Bordeaux, Solberg fra Tønsberg, H. Müller fra Sunderland, Bomhoff fra Hamburg, Kammerherre Wedel-Jarlsberg med Familie fra München, Kommandør Friis fra Horten, Sorenskriver Aubert fra Jarlsberg, Ellefsen fra Spydeberg, Kjøbmand Lohne fra Mandal, Kjøbmand Treu fra Holmestrand, Maler Jakobsen fra Düsseldorf, Sundstrøm fra Charlottenborg, Blichfeldt fra Bergen, Stalsberg fra Mandalen, Rummelhoff fra Arendal i Hotel Scandinavie.

☞ **Bekjendtgjørelser**

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages af Foreningens Forretningsfører Klaus Hanssen, der træffes hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. **Bestilling afgaar til Tyskland Fredag d. 24de.**

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.
Christiania i Febr. 1869.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af **Uld og Haar** samt klare og tætte Former.
Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken.

Nye russiske Varer

i Partier og mindre Dele.

Fjær og Duun, indkjøbt under mit Ophold i Rusland dette Aar, er nu ankommet og anbefales dette Parti paa Grund af Varernes sjeldne Godhed og Prisbillighed paa det Bedste. Fjæren og Dunen er færdig til Ifyldning, da den hos mig bliver ribbet og damprenset.

A. H. Siewers, Torvet No. 7. 2den Etage.

Paletots & Mantiller.

Mantiller og **Jakets** af udsøgt Silketøi fra 2½ til 8 Spd.
Klædes- og **Cassemirs-Jakets,** lyse og mørke, fra 96 ß til 3½ Spd.
Beduiner, Talmar, af forskjellige Stoffe fra 1 Spd.
Reisekaaber, Støvkaaber, af Liin og Bomuld, fra 1 Spd. 60 ß.
Regnkaaber i stort Udvalg fra 3 Spd. til 5½ Spd. **anbefales paa det Bedste.**
L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Tilsalgs.

Billedskjærer-Arbeide.

Elegante og simple **Møbler,** i de mest moderne Stilarter efter franske Tegninger, udføres af **C. M. Solberg,**
Prinsensgade 10.

Skibs- Ornamenter og Gallions-Figurer udføres. Udenbyes Ordres modtages af
Billedskjærer **C. M. Solberg,**
Prinsensgade 10.

Vi anbefale til Dagens billigste Priser vor Handel som vel forsynet med:
Uldgarn, Bomuldsgarn, Liingarn, Strygarn, Snellegarn, Dukkegarn, Nøstegarn, Sysilke, Maskinsilke, Heklesilke, Liintraad, Skogarn, Støvlelidser, Liinlærred, Bomuldslærred, Bommesie, Twill, Stout, Shirting, Dimet, Jaconet, Calico, Flonel, Bolster, Blaatøi, Lærredslommetørklæder, Bomuldsstrømper, Snøreliv, Vanter, Haarnet, Bændler, Baand, Bælter, Naale, Kamme, Tandbørster, Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.
Kristiania.

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Fiskegarnstraad

i alle No. til billige Priser hos
Gunerius Pettersen.

Parafinolie,
Lampeolie,
Palmatinlys,
Stearinlys og
Talglys sælges af
Berg & Gabrielsen.

Klipfisk,
Størsei,
Mellemsei og
Smaasei sælges af
Berg & Gabrielsen.

Kirkeviin.

Gammel Kirkeviin sælges af
Berg & Gabrielsen.

Norsk Uld,

flere Kvaliteter, i Partier og mindre Dele, sælges billig hos
Gunerius Pettersen.

Vordug,

sort og kuløret, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Dreiler til Duge, Servietter og Haandklæder til billig Pris hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Uldstrikkegarn, hjemmespundet, i mange Farver og Finheder yderst billigt hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

For Herrer.

Fine **Uldtrøier,** coul. **Uldskjorter, Sokker, Underbenklæder, Natskjorter, Papirsnipper** og **Mansjetter** hos Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker, Kariolkraver, Regnhatte, Paraplyer, Gummigaloger, Olielærred, Presenninger til billig Pris hos
Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Hos Guldtrækker A. Henius,

Kirkegaden No. 8, haves største Udvalg af **Gehæng, Portepeer, Armdistinktioner, Fangsnore, Epauletter, Tresser, Skilter** og **Fjær** m. m. til billigste Priser.
Bestillinger paa **Messehagler, Alterklæder, Fryndser, Galloner, Faner** og **Fanekvaster** m. m. modtages hos **Guldtrækker A. Henius,** Kirkegaden No. 8.
Gammelt, ægte og halvægte Guldtrækkerarbeide kjøbes og tages i Bytte hos
A. Henius, Kirkegaden No. 8.

70 Spd.

Et brugt, men godt taffelformigt Pianoforte er tilsalgs paa Grønland No. 9.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

kjæmper for en tabt Sag. Men denne Sag skal Gud føre til Seier. Jeg er intet, jeg er kun en Røst. Menneskeslægten er en Mund, og jeg Raabet udaf denne. I skulle høre mig. Jeg vil drage frem for Eder, Pairer af England, drage frem for Eders Syn Folkets mægtige, dybe Lov, — Folket, denne Fyrste, som er Træl, denne Livsdømte, der selv er Dommer. Jeg segner under det, jeg har at sige. Hvormed skal jeg begynde? Jeg har udaf den menneskelige Elendigheds umaalelige Dyb hentet de spredte Stykker af min Forsvarstale. Hvad skal jeg nu gjøre med disse Stykker? De knuge mig sammen, og jeg kaster dem frem hulter til bulter.

„Havde jeg forudseet dette?

„Nei.

„I ere forbausede og forfærdede.

„Jeg ligesaa!

„Igaar Komediant, idag Lord!

„Betydningsfuldt Spil! Af hvem? Af det Ukjendte. Skjælver Allesammen!

„Mine Lorder, af den ganske Verden se I kun det smilende Ydre. Vide I vel, at der findes dybe Skygger. Blandt Eder heder jeg Lord Fermain Clancharlie, men mit rette Navn er Navnet paa et af Samfundets Ulykkesbørn — Gwynplaine. Jeg er sammensat af de Stores Stof — af en Konge, som deri fandt sit Behag — se der min Historie.

„Jeg blev slynget ned i Dybet. Og i hvilket Øiemed? For at faa Kjendskab til, hvad der rører sig paa Dybet. Jeg taler fordi jeg ved. I skulle høre til mine Ord. Jeg har prøvet, jeg har skuet. Jeg har voxet op i Nød, jeg har rystet af Kulde, jeg har været pint af Hunger, knust af Frygten, jeg har tømt Skammens Bæger.

„Men jeg vil udspy det for Eder, det skal tilvænge Eders Fødder.

„Da Ridderen af den sorte Stav kom hid for at hente mig hid, var jeg et Øieblik tvivlraadig; men det syntes mig, at Forsynets skjulte Haand drev mig hid, jeg adlød. Jeg følte, det var nødvendigt at optræde blandt Eder. Hvorfor? Jo, det var for at jeg skulde tage Ordet blandt de Mætte, at Gud havde sat mig blandt de Udhungrede.

„O, haver Medlidenhed! I kjende ei den Verden, I tro tilhører Eder. Jeg vil sige Eder, hvad den er; jeg har erfaret det. Jeg har nylig befundet mig under Trykket af Eders Vægt! Jeg kan grant fortælle Eder, hvad I vete.

„O! I Herrer, vide I, hvad I gjøre? Se I, hvad I ere? Nei! Ah — det er grusomt!

„En Nat, en Stormnat, gjorde jeg, liden, overgiven, fader- og moderløs, ensom i Verden, min Indtrædelse i dette Mørke, som I kalde Samfundet. Det første, jeg saa, var Loven i Skikkelse af en Galge! Det andet var Rigdommen, Eders Rigdom, under Formen af en Kvinde, som var død af Kulde og Hunger. Det tredie var Fremtiden i Skikkelse af et Barn, der droges med Døden. Det fjerde var det Gode, Sande og Rette i Skikkelse af en Dagdriver, hvis eneste Kammerat og Ven blot var en Ulv."

I dette Øieblik kjendte Gwynplaine, greben af en overvældende Følelse, Sukke og Trækninger arbeide sig frem af Brystet, hvilket havde den skrækkelige Virkning, at han brast i en Latter.

Smitten var uimodstaaelig.

Over Forsamlingen hvilede en mørk Stemning, der kunde udlade sig i Forbitrelse eller i Lystighed.

Hele Kammeret slog i en Lattersalve. Lorderne klappede i Hænderne rundt om den Talende og spottede ham. Et Skybrud af lystige Indfald og Udraab haglede ned over ham.

„Bravo, Gwynplaine!"

Dagbladet.

No. 219. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 21de September 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linien for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Til Direktionen for Akershus Amts Brandassuranceforening.

Blandt mange andre Rariteter i Eidsvold i den senere Tid verserer ogsaa det Rygte, at den nylig aftraadte Kommissionær for Akershus Brandassuranceforening skal have tegnet Assurance, men selv beholdt Præmien uden at indmelde Forsikringen til Hovedkontoret.

Det turde maaske være i Selskabets Interesse offentlig at opklare Sammenhængen hermed, da der ymtes om, at man ellers vil lade sine Forsikringer mod Brandskade paa Løsøre og Avling gaa over til Selskabet „Norden", der ogsaa har sin Agent i Eidsvold.

Den 12te Septbr. 1869.

Hvilke Erfaringer har man om Fordelen og Manglerne ved Vexelbruget her i Egnen?

Dette Emne indledes paa Hedemarkens Landbrugsforenings Møde i Hamar den 10de ds. af Hr. Gjestvang fra Løiten. Hans Foredrag lød ifølge „Hamars Stiftst." saaledes:

„Det er mig paalagt af mine Medbestyrere i Landbrugsforeningen at dirigere dette Spørgsmaal her idag, og i Anledning heraf tillader jeg mig at fremsætte nogle Synsmaader og Erfaringer herom.

Vexelbrug er den Fremgangsmaade ved Agerdyrkningen, at man paa samme Jordstykke Aar efter andet dyrker Vækster af forskjellige Slags saaledes, at der paa samme Ager ikke avles samme Slags Kornsorter, Rodfrugter eller Fodervæxter to eller flere Aar efter hverandre. Naar fleraarigt Udlæg til Eng foregaar, maa det kaldes sammensat Vexel- og Kobbel- eller Engbrug. Da jeg undertiden har hørt Vexelbruget omtale som en ny „Opfindelse", der ikke duger, bemærkes hertil, at allerede den vise Raadgiver Moses i 3die Bog 25—1—7 siger, at Jorden hvert 7de Aar skulde hvile, vistnok for en Del fremkaldt af religiøs Grund, men dog formentlig ogsaa af Hensyn til jordisk Vinding. Uagtet vi kun have ufuldstændige Meddelelser om Oldtidens Jordbrug, omtales det dog undertiden. Saaledes nævner f. Ex. den græske Digter Hesiodos, der levede i det 9de Aarhundrede før Kristus, Toskiftebruget som en Kilde til Jordens Frugtbarhed. Senere Oldtidens Forfattere omtaler, at man dyrkede Hvede, Byg og Havre vexelvis med Bønner, Lindser, Erter, Lupiner, Vikker og Kløver, og Plinius, der døde ved Udbruddet af Vesuv Aar 79 efter Kristus, omtaler flere Frugtfølger, og som Sædskifte paa løs Jord nævnes:

1ste Aar Byg, 2det Hirse, 3die Næper, 4de Byg eller Hvede. For mere mager Jord tilraader han Hvile det 3die Aar. Denne Forfatter nævner ogsaa et andet Brug, hvorved gammel Eng pløies og bærer: 1ste Aar Bønner, Næper eller Hirse, 2det Aar Kornsæd og gjenlægges 3die Aar til Eng, og omtaler han Kløver som en meget fortrinlig Engplante. Spanieren Kolumella, der levede i Rom 50—60 efter Kristus, nævner, at Bælgfrugter virke som Gjødsel, naar de slaaes grønne, og Stubberne nedpløies, førend de blive tørre.

I Norge har Fireskiftebruget vel været almindeligt i Oldtiden, hvilket kan sees af Bestemmelser i Gulathings- og Frostathingslovene, der nok i Virkeligheden skriver sig fra Olaf den Helliges Tid (1015—1030).

Det paa Hedemarken for en stor Del endnu bestaaende Sædskifte er:

1ste Aar Brak eller Poteter med Gjødsel, 2det Aar Byg, 3die Blandkorn, 4de Brak uden Gjødsel, 5te Rug, 6te Blandkorn, 7de Erter, 8de Blandkorn, 9de Blandkorn eller Havre.

Saaledes var et Slags Vexelbrug kjendt og udøvet endog i en Tid, da man kun havde et høist ufuldkomment Kjendskab til de Naturaarsager, hvorpaa et saadant Jordbrug grunder sig. Det var mest Erfaringernes langsomme og kostbare Veie, som i Oldtiden og Middelalderen og endnu længere ned i Tiden bragte Jorddyrkeren til at vexle med forskjellige Slags Planter paa sin Jord. I vore Dage har man ikke alene Erfaringerne, som ikke ere at forkaste, at støtte sig til; men man har ogsaa de Kundskaber og det Lys, som Naturvidenskabernes Udvikling og især Kemien har udbredt, og som forklarer de Grundsætninger, hvorpaa Vexelbruget hviler. Videre at gaa ind herpaa ligger udenfor det opstillede Spørgsmaals Omraade, og vil tildels overstige Dirigentens Kræfter; det er gamle Erfaringer og videnskabelige Hjælpemidler i Jordbruget, som han med Ovenanførte har til Hensigt at fremhæve og anerkjende.

Dirigenten har i 36 Aar dyrket, eller rettere sagt adlet den Jord, som har skaffet ham med talrig Familie materielle Fornødenheder og Nydelser. Ved Brugets Tiltrædelse var Jorden temmelig uensartet, saaat der maatte foretages betydelige Grundforbedringer, førend den blev skikket til Vexel- og Græsavlingsbrug, hvilket System snart optoges og bibeholdes fremdeles. Eiendommen, noget over 400 Maal, bestod hovedsagelig af mager Sandjord og Myrlag med Undtagelse af nogle faa Maal Ager, hvori befindes endel opløst Alunskifer. Ageren, der udgjorde omtrent 100 Maal, var af den forrige Eier, der tilslut gik Fallit, saa udpint ved hvert Aars gjentagende Sædavlinger og ved Bortsalg af Hø og Halm, at en stor Del deraf i Begyndelsen ikke gav videre mere af sig af Havre end den ovennævnte Udsæd. For at tilveiebringe Muld i den fattige og udpinte Ager, anvendtes en stor Del ved et Bækkedrag opsvømmet Mudder samt Myrjord, der for det Meste er paakjørt Ageren i forefunden Tilstand, og en mindre Del er anvendt til Kompost. Af denne Forbedringsjord er i Tidens Løb anvendt omtrent 90,000 Læs, og hvorved næsten al Gaardens magre Sandjord er bleven forbedret. Myren, der neppe nogetsteds var over en Alen dyb, er for den største Del og paa nogle Tommers Tykkelse nær bortført, og, da Undergrunden er flad eller jevnt skraanende, er Marken ved behørig Udtørring med dybe Undergrundsgrøfter og ved Paaførelse af faste Jordarter forvandlet til Ager, som nu benyttes paa samme Maade som den øvrige Jord. Efterhaanden som Markerne dels ved Paaførelse af ovennævnte Plantemuld og dels ved Bortførelse heraf samt ved anden Grundblanding, ved Gjødsel og Udtørring ere blevne skikkede til at optages i Skifter, er Driften gjennemført saaledes:

1ste Aar efter oppløiet Vold saaes Havre eller Blandkorn; undertiden tages Rug, som da saaes samme Høst, som Volden optages, der isaafald maa ske tidligt, og anvendes til Rugen lidt Benmel. 2det Aar Rodfrugter, der gjødsles. Paa Gjødselen i Furen strøes, førend den tilmuldes, en a to Voger Benmel pr. Maal. Før Potetessætningen anvendes tildels lidt Kalk. 3die Aar Byg, 4de Erter: undertiden anvendes Kalk hertil, der har vist fortrinlig Virkning; der har ogsaa sommesteder været saaet Rug, saasnart Erterne ere høstede. 5te Aar Byg eller Blandkorn, 6ti Brak med Gjødsel samt en a to Voger Benmel paa Maalet; undertiden tages Grønfoder i Brakken. 7de Aar Rug med isaaet Græsfrø af flere Slags. Nu ligger Ageren til Græs i flere Aar, og, naar dette begynder at tabe sig, overstrøes den i Græsperioden med Kompost eller Myrjord, med Kalk eller Benmel. Sidste Aars Græsvæxt bør havnes. Al Jord, som skal saaes, høstpløies til fuld Dybde og Bræklandet fordybes om det fornødiges.

Denne Driftsmaade forekommer mig at have mange Fordele fremfor det gamle Agerbrug paa Hedemarken; i Korthed fremsættes Følgende:

1. Bearbeidningen af Jorden er billig, da den høstpløies, og hvorved den tidsspildende og ufuldkomne Kjøring med Ahl undgaaes.

2. Efter Høstpløiningen bliver Agerens Mineralbestanddele, ved vexelvis at være udsatte for Frost og Tøveir, mere sønderdelte og tilgjængelige for Væxtemner, hvilket ogsaa gjælder om de vegetabilske Stoffe.

3. Ageren beholder mere Fugtighed og Fasthed for Vaarsæden, saa man om Vaaren blot behøver at bearbeide den saa dybt, som Sædfrøet bør nedmuldes.

4. Udsæden kan foretages tidligere end ved den gamle Brugsmaade.

5. Tillades en udstrakt Dyrkning af Rug, der hos os er den sikreste Sædart, da den næsten aldrig slaar Feil, og den kan ofte, naar man vil — dog med lidt Afsavn i Udbyttet — avles uden at anvende Brak.

6. Poteter giver i Almindelighed et stort Udbytte i den muldrige Nylandsjord, der blot har baarer en Halmvæxt efter Græsleiet.

7. Byg, der er en søgt Vare, voxer godt efter Poteter, især naar disse har saaet foruden Gjødsel endel Benmel eller Kalk. Byg kan i kraftig Jord ogsaa tages efter Erter, især naar der til denne er anvendt lidt Kalk.

8. Naar Jorden i flere Aar gjenlægges til Græs, samler den et Forraad af Plantenæring ved de Rødder, som Græsarterne efterlade, og, da disse i Almindelighed høstes, medens de blomstre og ved Beite endog før den Tid, afgiver Jorden i de Aar, den ligger til Eng, i Forhold kun en ringe Mængde af de Stoffe, som fordres til Planternes Frø. Ved aarlig fortsat Kornavling taber Jorden en stor Del af disse Stoffe; men ved en i flere Aar fortsat Engdyrkning skaanes den i væsentlig Grad for at afgive Plantenæring af denne Art. Jordens Plantenæring kan endvidere i Græsaarene forøges, naar man overstrør Volden med Kompost eller god Myrjord i Forening med Kalk eller Benmel, hvorved ikke alene Græsvæxten vedligeholdes og forøges, men, da Græsvæxterne gjør nye Skud i den paaførte Jord, forøges ogsaa Mulden derved. Den saaledes tilveiebragte Kraftforøgelse i Græsvolden kommer snart i Forening med den ved Væxternes Opfodring tilstedekomne Gjødsel Korn-, Rodfrugt- og Høavlingen tilgode. Naar Jorden endelig er forsynet med vegetabilske Stoffe i Mængde, kan Kalk anvendes med Fordel og derved frembringe et mere intensivt Jordbrug, end som ellers kunde blive Tilfældet. Paa et saadant Jordbrug vil det, især naar det er kommet i en vis Kulturtilstand, lønne sig at indkjøbe og anvende endel i Handelen forekommende mere ensidige Gjødningsstoffe, og som man ved, at Afgrøden maatte tiltrænge.

Uagtet et sammensat Vexel- og Kobbel- eller Græsbrug maa ansees paa et dertil skikket Jordsmon for det i Længden fordelagtigste Jordbrugssystem hos os nufortiden, saa passer det dog ikke paa Jord, som er meget uensartet, mager, grund og vaad. I mange Tilfælde kan dog en til Vexelbruget uskikket Jord, naar dertil haves Materialier, Resurser og Kyndighed, grundforbedres, saaat den efterhaanden bliver skikket dertil. Hvorvidt dette kan lønne sig, er det mangengang maaske ikke saa godt at bedømme. Naar man vil udhæve Manglerne ved det nævnte Brugssystem, kan disse som oftest imødegaaes med Henvisning til, at Systemet ikke passer for Lokalforholdene; thi i Jordbruget er næsten Alt relativt, da Regler og Forskrifter her ikke gjælde ubetinget.

Værktøimaskinernes Skabere.

(Efter Smiles ved Mar. Wirth.)

Opfindere have maaske at taale det sureste Arbeide, de værste Skuffelser og Savn, især naar deres Tidsalder endnu ikke er moden for Opfindelsen. Vi vil blandt den Skare af Aandens og Arbeidets Helte udvælge nogle, hvem vort Aarhundrede har at takke for de største Fremskridt, og hvis Arbeider senere Aarhundreder vil prise — det er Ophavsmændene til det nøiagtige (exakte) Arbeide og Værktøimaskinerne.

Som Stifter af denne Skole maa ansees en Mand, der vistnok ikke var en Opfinder af første Rang, men dog en af de frugtbareste.

Joseph Bramah blev født 1748 i Yorkshire i England af fattige Forældre og bestemt til Plogen. Han var den ældste af 5 Børn, og fik sin Opdragelse i en Landsbyskole. Han viste allerede som Dreng mekaniske Anlæg og beskjæftigede sig i sine ledige Timer med at forfærdige musikalske Instrumenter, og det lykkedes ham at arbeide nogle ret gode med meget ufuldkomne Redskaber. En Violin, som han havde gjort af en hel Træklods, blev længe gjemt som en Raritet. Han var saa heldig at være gode Venner med Landsbyens Smed, og i dennes Værksted arbeidede han oftere. Denne Smed var et opfindsomt Hoved og af gamle File og Barberkniver gjorde han Drengen et Sæt Værktøi, med hvilke hin Violin og andre Arbeider udførtes. I sit 16de Aar beskadigede Joseph Bramah sig paa en saadan Maade, at han ansaaes udygtig til Jordbrugsarbeide. Han gik nu i Lære hos en Landsbytømmermand, hvor han gjorde Ploge, Vinduesrammer og Violiner med den samme Dygtighed. Efter endt Læretid gik han tilfods til London og fik Arbeide hos en Møbelsnedker. Han begyndte nu en liden egen Forretning og blev først bekjendt ved Forbedringen af Waterclosets, som endnu er i Brug med den Indretning, han gav dem. Hans forbedrede Stilling gjorde det nu muligt for ham ogsaa at udføre Pumper, Vandledninger og lignende, og at tage sin gamle Ven Landsbysmeden til sig.

Strax efter finde vi Bramah beskjæftiget med Konstruktionen af en Laas, der skulde langt overgaa alle tidligere i Fuldkommenhed og grundlægge hans Ry. Til da var der i Indretningen af Laase ikke skeet nogen Forbedring siden umindelige Tider. Det paa hans Tid og endnu i afsidesliggende Fjeldegne brugelige Faldlaas var allerede kjendt af de gamle Ægyptere, thi man finder en Afbildning deraf udhugget paa Basrelieferne i Templet i Karnak. Bramah vendte 1774 sin Opmærksomhed paa Forbedringen af dette Laas, og det lykkedes ham efter megen Tænken og mange Forsøg at faa istand et simplere, hensigtsmæssigere og sikrere Laas, der udholdt Prøven i 67 Aar og endnu finder ikke saa ringe Anvendelse. Det kunde nemlig kun aabnes med Nøglen, indtil efter de nævnte Aars Forløb Amerikaneren Hobbs med meget fuldkomne Redskaber aabnede Laasen efter 16 Dages Arbeide og saaledes vandt den af Bramah herfor udsatte Pris af 200 Lstr. Den lange Tid, som han behøvede for at aabne Laaset, var netop et Bevis paa dets Fortrinlighed; thi en Tyv har ikke saa lang Tid. Den særdeles store Efterspørgsel efter disse Laase og den yderst nøiagtige Maade, hvorpaa hver enkelt Del maatte arbeides, fremkaldte Konstruktionen af en Række Værktøimaskiner for at tilfredsstille Behovet. Uden disse Værktøimaskiner vilde Laasene slet ikke være komne saa almindeligt i Brug. Ved Konstruktionen af disse fuldkomnere Værktøier eller Værktøimaskiner blev Bramah understøttet af sin Mestersvend Maudslay, hvem man skylder de fleste Konstruktioner. Ved det Held, som fulgte Laasene, blev Bramahs rige Opfindelseskraft ansporet til at forsøge sig paa andre Gjenstande. Han opfandt den hydrostatiske Maskine, der grunder sig paa Vædskernes Ligevægt, saavelsom den hydrauliske Presse, som nu næsten udelukkende bruges som Pakpresse. Ingen anden Opfindelse har naaet den deri. Trods den store Kraft, som den udvikler, kan den haandteres af en Dreng; den blev ved mange overordentlige Anledninger foretrukken fremfor andre Kraftanvendelser. Robert Stephenson, Søn af af Jernbane-Lokomotivernes Opfinder og selv Opfinder af Gitterbroen brugte den hydrauliske Presse til at løfte og lægge de uhyre Rør til Britannia-Broen, og Brunel til at faa Kjæmpeskibet Great Eastern af Stabeln. Den Vægt, som i første Tilfælde blev løftet af en eneste Presse, beløb sig til 25,168 Centner. Den blev ligeledes anvendt til at skjære istykker Jernstænger, til at ramme Pæle ned, til at trække op Træer og i nyeste Tid til Smedning og til at drive Jernbanevognenes Hjul fast paa deres Axler. Hovedvanskeligheden ved Indretningen af den hydrauliske Presse blev ryddet afveien ved et genialt Indfald af Maudslay. Ved denne heldige Opfindelse blev Bramah ledet til videre Studier, som fremkaldte mange Forbedringer ved alle Pumpemaskinerier, Brandsprøiter, Dampmaskiner og førte til Konstruktionen af den endnu brugelige Ølpumpe. Dernæst fulgte Opfindelsen af Træhøvlemaskinen, Jernhøvlemaskinen, Talnumerermaskinen osv. Kort før sin Død udførte Bramah en Vandledning for Byen Norwich efter et nyt Princip og beskjeftigede sig med nye Fremgangsmaader ved Bro- og Slusebygninger, saavelsom med Konstruktionen af store Maskiner til Sagning af Sten.

Bramahs geniale Medhjælper Henry Maudslay blev født i Slutningen af forrige Aarhundrede i Woolwich. Hans Fader var Snedker og havde før i Lancashire drevet paa med Forfærdigelsen af Rammer til Spinderimaskiner. I en Alder af 12 Aar maatte Henry Maudslay i Arsenalet i Woolwich fylde Krudt i Patroner; da han var 14 Aar gammel, kom han paa det Tømmermandsværksted, hvor hans Fader arbeidede. Her lærte han at kjende Bearbeidelsen af Jern og Træ. Han følte sig i Særdeleshed draget hen til Jernarbeider. Da Smedeværkstedet var i Nærheden, beskjeftigede han sig sig saa meget som muligt der, skjønt Mestersvenden i Tømmerværkstedet ofte skjendte paa ham. Da han var 15 Aar gammel, satte han endelig igjennem, at han blev antaget i Smedeværkstedet. Han gjorde hurtige Fremskridt og blev snart en dygtig Smed og Metalarbeider. Han blev først paalagt lettere Smedearbeider og gjorde gjerne bag sin Mesters Ryg saakaldte „Trefødder", som endnu er i Brug i Kjøkkenerne der. Men han blev snart bekjendt i videre Kredse for sin Dygtighed. Bramah, som da var i London, hørte Tale om ham og lod ham komme til sig, da han altid var i Forlegenhed for dygtige Arbeidere til sine Laase. Men da han saa den 18-aarige Yngling, nærede han Betænkeligheder ved at antage ham, især da Maudslay ikke havde bestaaet nogen laugsmæssig Læreog det var at frygte for, at han vilde møde Modstand af de andre Svende. Men denne Vanskelighed hævede Maudslay paa en Dag ved et Mesterstykke. Han fik se en udslidt Skruestikke i Værkstedet og sagde: „Det vil maaske være nok for Dem, Mester, naar jeg til Klokken 6 i Aften sætter denne Skruestikke istand saa den bliver som ny, optag mig da mellem Deres Arbeidere og betragt mig som en af deres Lige, skjønt jeg ikke har gjennemgaaet den foreskrevne Læretid af sex Aar." Dette Forslag blev antaget og Maudslay begyndte at arbeide. Klokken sex stod Skruestikken paa sin Plads og kunde ikke skjelnes fra en ny. Bramah og hans Mestersvend kom snart for at bese Arbeidet, medens de øvrige Arbeidere stod omkring og beundrede det. Arbeidet blev enstemmig erklæret for at være af første Klasse. Hermed havde Maudslay vundet Fod i Bramahs Værksted og blev snart den bedste Arbeider. Man maa egentlig betragte ham som Skaber af det exakte Arbeide; han elskede sit Haandværk og behandlede sine Arbeider med den samme Omhu som en Maler eller Billedhugger. Det gjaldt for ham ved ethvert Arbeide at levere noget Udmærket, der nærmede sig Fuldkommenheden saa meget som muligt. Den Dygtighed og den Anerkjendelse, som han herved erhvervede sig, forhøiede hans Tilfredshed, hans Selvtillid og dermed ogsaa hans Arbeidskraft. Intet foraarsagede ham mere Glæde, end naar han kunde opstille et ganske nyt Maskineri. Ved hans særegne Anlæg blev ogsaa dette meget let for ham. Han havde et hurtigt Blik til at opdage de mekaniske Anordninger, som maatte træffes for at opnaa et eller andet Maal, og ingen Vanskelighed var ham for stor, han overvandt alle. Hans Medarbeidere erkjendte ogsaa snart hans beundringsværdige Egenskaber med Hensyn til Forstand, Dygtighed og Hjertelag, og Maudslay var ikke blot Værkstedets Yndling, men ogsaa dets Helt. Maudslay hang med megen Kjærlighed ved sin Moder — hans Fader var død strax efterat han flyttede til London — han besøgte hende hver Lørdag og gav hende en større Del af sin Ugeløn saalænge hun levede. — Trods sin Ungdom steg Maudslay hurtig paa Værkstedet, indtil han blev Mestersvend hos Bramah og blev betragtet som hans høire Haand. Han giftede sig med Sarah Tindel, en vakker og brav Pige, som var i Huset hos Bramah.

Som ovenfor sagt viste Mandsley sig meget nyttig for Bramah ved at opfinde nyt Værktøi og Værktøimaskiner, som bleve brugte til Forfærdigelsen af Laase. Bramahs Laas var en saa fin Maskine, at de enkelte Deles Ensformighed og fuldkomne Overensstemmelse var en Nødvendighed. Man trængte derfor til Værktøimaskiner, som i en given Tid kunde levere det nøiagtigste og mest mulige Arbeide, og et Maskineri, der kunde gjøre Arbeidet uafhængig af Arbeiderens Dygtighed. Paa dette Felt var Maudslay stærk, og vi har hans Arbeider i Bramahs Værksted og senere i hans eget at takke for de fleste af Nutidens selvvirkende Maskiner.

Medens Maudsley arbeidede hos Bramah var den høieste Løn, han havde, omtrent 6½ Spd. ugentlig. Han følte meget godt, at han var mere værd for sin Mester; han var dog for beskeden til at forlange større Løn. Men hans Familie forøgede sig og han blev nødt dertil. Da Bramah imidlertid gav ham Afslag, begyndte han en Forretning for sig selv. (Forts.)

Kristiania, den 21de September 1869.

Drammen-Kristiania-Jernveien vil trods alle Forberedelser til Paabegyndelse af Arbeidet efter al Sandsynlighed nu maatte betragtes som opgivet indtil Storthinget i 1871 kan møde sammen, og man muligens da kan udfinde nye Forholdsregler til dens Anlæg. Som for et Par Dage siden meddelt viste det sig nemlig ved Aabningen af de indkomne Laanetilbud, at dette Jernveisanlæg ikke havde vundet udenlandske eller indenlandske Pengemagters Tillid i den Grad, at den fornødne Sum af 600,000 Spd. kunde tilveiebringes. Og som det almindelig antages, vil denne Sum hellerikke lettelig kunne opdrives ved ny Indbydelse til Laan eller ved de interesserede Kommuners Mellemkomst, hvorom dog endnu et svagt Haab synes at næres.

Dette Udfald af Sagen var visselig baade uventet og uvelkomment for de Mange, som omfattede denne Bane med levende Interesse og havde en stærk Tiltro til dens Fordelagtighed. Men det giver Anledning til mere almindelige Betragtninger angaaende de øvrige Jernbaneforslag, som enten strandede allerede i Storthinget eller som senere ere dukkede frem. Vi tænke herved ikke just saa meget paa den Ting, at de til Kristiania-Dammensbanen bevilgede 100,000 Spd. nu altsaa maaske ville forblive i Statskassen og paany frit kunne disponeres af næste Storthing enten til dette Jernbaneanlæg eller til andre af større Vigtighed. Som det lader til vil der ikke da komme til at mangle paa Jernbaneforslag af saa indgribende Beskaffenhed for Samfærdsel og Omsætning ikke blot inden vort eget Lands Grændser men ogsaa inden den hele skandinaviske Halvø, at det kan være brav at have nogle Skillinger at rutte med, naar disse Forslags Drøftelse har bragt frem et fastere Grundlag og en mere gjennemført Plan for det fremtidige Jernveisnet. Det er denne Plan, som maa drøftes mere grundig end hidtil er skeet.

Med det mislykkede Laaneforsøg for Øie synes nemlig et af de Spørgsmaal, vi søgte at fremholde under Jernbanesagens Behandling paa Storthinget, med forøget Styrke at gjøre sig gjældende, nemlig om ikke under vore særegne Forholde Søen i Regelen er den naturligere Vei for Trafiken mellem Stæder, der begge ligge ved Kysten, medens Jernbanernes Rolle idetmindste endda en Tid maa blive indskrænket til den, at sætte Kysten og det rigere Indland i Forbindelse med hverandre. Uagtet al den Miskjendelse, man for Tiden kan høste ved at udtale sine Tvivl om nogetsomhelst Jernbaneanlæg, saa frygte vi dog saaledes ikke for aabent at udtale, at Drammen-Kristianiabanen synes os i mindre Grad end andre Jernveisforslag at fortjene at nyde godt af Statskassens meget begrændsede Midler og Laanekredit. Det maa bemærkes, at vi her kun tale om Drammensbanens Krav paa Statsunderstøttelse. En Indlandsbane af meget stor Betydning, ikke blot for de Distrikter, den berører, men for det hele Land og desuden ogsaa for Sverige, er derimod den Jemtelandsbane, som i den sidste Maanedstid efter Jernbanemødet i Trondhjem har staaet paa Dagsordenen.

Om nogle Dage vil ogsaa et nyt Stykke af den svenske Bane, som med Tiden skal bringe Kristiania i Forbindelse med en af de længste og vigtigste svenske Jernbaner, være færdig, nemlig fra Kristinehamn til Karlstad, og man arbeider fremdeles videre i Sveriges store og rige Indland paa at aabne sig Adgang til vore fortrinlige Havne ved nye Sidebaner. Ogsaa i Fredrikshald samarbeides der med Svenskerne om en Jernbane fra norsk Kyst ind i Sverige. I Trondhjem og Jemteland arbeides der som sagt ligeledes paa at bringe en Jernveisforbindelse mellem Trondhjemsfjorden og de nordligere svenske Bygder østenfor Kjølen. Og kaste vi et Blik videre nord paa Kartet, synes endog flere Jernveisforslag over til det østlige Indland at kunne fremstille sig som mulige, om end deres Fuldbyrdelse vel maa lægges længere ud i Fremtiden. Intet er rimeligere end at Svenskerne, hvis Øine ogsaa mere og mere blive opladte for Naturligheden og Fordelen deraf, driver sin Handel og Omsætning over de isfri og nærliggende norske Havne ved Nordsøen. Men vi skulle ikke dvæle nærmere herved; vi have kun villet fremhæve det Rigtige i, at naar Jernbaner hos os skal bygges, saa tilsiger Alt, at den naturlige Retning i Almindelighed er fra et Punkt ved Kysten og med det andet Endepunkt ind i et stort Indland; det største Indland ligger i Øst inde i Sverige.

Fra disse Betragtninger skulle vi gaa over til at tale et Par Ord om den paatænkte jemtlandsk-trønderske Bane, som af alle de hvilende Jernbaneforslag synes at burde omfattes med størst Almeninteresse, noget som visselig ogsaa er Tilfældet, og maaske i end høiere Grad vil blive det, efterhaanden som de virkende Komiteer drage frem flere Sider ved denne Sag, som endnu er for ny til at dens Betydning kan staa rigtig klart.

Det er Jemterne, som have Æren af med stor Fordomsfrihed og Iver at have bragt denne Forbindelse med Norge paa Bane. Det er naturligt, heder det i den af Jemtelands Lehns Jernbanekomite afgivne Betænkning, „at Jemteland og visse Dele af det øvrige Norrland for største Delen bør vende sin Trafik mod Norges Kyster, hvor allerede nu flere af de svenske Udførselsartikler finder høiere Priser, og de allerfleste af de udenfra for Sverige nødvendige Varer faaes billigere end paa Sveriges egen Østkyst". For Jemteland og de tilstødende Egne er efter de Oplysninger, de svenske Udsendinge forelagde paa Jernbanemødet i Trondhjem den 25de Aug., denne Jernveisforbindelse med Trondhjemsfjorden næsten et Livsspørgsmaal. Og for Trønderne er dette Jernveisforslag om ikke et Livsspørgsmaal saa dog, og det endog fra flere Sider betragtet, for Tiden et af deres vigtigste Spørgsmaal. Naar desuagtet Trønderne synes at have modtaget Forslaget med mindre Varme end man skulde vente, skriver dette sig vel fra Uvisheden om, hvorledes dette Forslag lader sig forene med Trondhjemmernes Ønske om en Bane til Røraas. — Som bekjendt har der været Tale om 3 Jernbanelinier fra Jemteland, nemlig et med Levanger til Endepunkt, et andet over Meraker og frem til Trondhjem og endelig det tredie til Røraas. Det er det andet, som mest vil fyldestgjøre Jemternes Interesser, medens Jernbaneforslaget gjennem Herjedalen til Røraas vil blive baade kostbart i sit Anlæg og paa Grund af sin Retning og Længde mindre tilfredsstillende for dem. Kunde man samtidig tage to af disse Linier vilde Sagen gaa glat; men derom er der naturligvis ikke Tale. Man staar altsaa uundgaaelig ligeoverfor et Valg, der er meget vanskeligt, fordi Trondhjemmernes Interesser er knyttet til en saa sydostlig Linie som muligt (over Røraas); Svenskernes og tildels de trønderske Landinteresser er derimod vel begge knyttede nærmere til den nordligere Linie enten til Levanger eller om Meraker, medens Almeninteressen for en Forbindelsesbane mellem det nordenfjeldske og søndenfjeldske Norge selvfølgelig holder paa den kortest mulige og mest centrale Linie, helst gjennem Gudbrandsdalen om dette kan ske uden altfor uforholdsmæssig Bekostning. Under saa mange stridende Interesser, som trække hver i sin Retning, har den trønderske Jernbanekomite et vanskeligt Arbeide; men vi ønske den Held til Arbeidet og haabe, at Sagens Storhed vil bringe de mindre berettigede Særinteresser og den Jernbaneterrorisme, man tidligere saa Spor af, til at vige for de større Hensyn. Thi Jemtelandsbanen forener i en sjelden Grad de Fordele, som et saa kostbart Anlæg kan yde. Jemterne ere Nordmænd af Herkomst, deres Bygd er rig paa Produkter, som vil give den trønderske Handel et nyt Opsving; Jemteland er i militær Henseende et særdeles vigtigt Punkt for Forsvaret af det nordlige Norge og Sverige. Desuden er denne Jernbaneforbindelse med den norske Kyst af en saa indgribende Vigtighed for vore Brødre hinsides Kjølen, at man vel tør vente, at en mere levende Interesse for dette Anlæg fra Trøndernes Side ogsaa vil kunne bringe den svenske Styrelse til at gribe sig an og lade den svenske Del af denne Banestrækning komme til en snarere Fuldbyrdelse, end de svenske Udsendinge paa Jernbanemødet i Trondhjem under de nærværende Forholde lode til at haabe.

De Franskes Keiser har ifølge Le Gaulois atter foretaget en Kjøretur til Boulogneskoven og ved sin Hjemkomst deltaget i et Ministerraad, hvor Spørgsmaalet om den lovgivende Forsamlings Sammenkaldelse blev forhandlet. Reisen til Biarritz er opgiven. I et Telegram til General Bourbake, øverstkommanderende Officer i Leiren ved Chalons, har han meddelt denne, at han ikke i Aar vil besøge Leiren. Dette Telegram, som Generalen i en Dagsbefaling kundgjør for Soldaterne, lyder saaledes: „Det var min Agt i Morgen at begive mig til Chalons, men Lægerne sætte sig endnu derimod. Jeg ser mig altsaa nødsaget til at opgive mit Forehavende. Udtal for de under Deres Kommando staaende Tropper, hvor høilig jeg beklager ikke at kunne begive mig til dem for at faa Leilighed til at forsikre dem om min Tilfredshed og min Bevaagenhed".

Angrebene paa Prins Napoleon, som ventes til Italiens Hovedstad og som, efter hvad man paastaar, skal have forladt Paris ifølge „allerhøieste Befaling", fortsættes med den største Hensynsløshed. Le Figaro siger: „Ønsker man, at vi skulle paavise, hvilke Fordele den demokratiske Prins, der for nogle Dage siden udtalte sig i Senatet, nyder af Budgettet? Lad os opregne dem! Hans keiserlige Høihed Prins Napoleon har Rang som første Prins af Blodet. Han er Storkors af Æreslegionen, Medlem af Geheimeraadet, Divisionsgeneral og Senator. Hans aarlige Apanage udgjør en Million, det vil sige 83,000 Francs og 33 Centimer om Maaneden. Han faar fri Bolig, Lys, Brænde, Ekvipager og Tjenerskab paa Civillistens Bekostning. Hans egen Hofstat bestaar af tre Kammerherrer, en Privatsekretær, tre Adjutanter og to Ordonnantsofficerer, medens hans Gemalindes Hofstat bestaar af en Æresdame og tre Hofdamer. Han har Palais-Royal til Vinteropholdssted; han bebor Meudon om Foraaret, Villegougis om Sommeren og Prangins om Efteraaret. Han har sin egen Vildtbane foruden dem, som Keiseren stiller til hans Raadighed. Paa slige Betingelser kan Demokratiet virkelig være meget tillokkende". Mærkeligt er det, at Rouhers Organ giver sig af med at berigtige disse Meddelelser og forsikrer, at Prins Napoleon ikke blot har 1,200,000 Frcs. om Aaret, men tillige langt flere Emolumenter end de af Le Figaro opregnede. Den Bevisførelse, at Prinsen ikke skulde have Ret til at holde en Tale i Senatet for at godtgjøre Nødvendigheden af den frie Regjeringsform i Frankrig, fordi han oppebærer 1,200,000 Frcs. aarlig af Staten og af Civillisten, er virkelig meget eiendommelig.

I Anledning af den Bevægelse, som Keiser Napoleons Sygdom vakte i Europa, indeholder Corr. italienne følgende Artikel: „Naar man ser hen til de Virkninger, som de overdrevne Efterretninger om den franske Keisers Sygdom have havt, faar man en tydelig Forestilling om den fremragende Plads, som han indtager i den europæiske Orden og Stabilitet. Baade i den kommercielle og i den politiske Verden standsede denne Efterretning for et Øieblik alt Liv, og ikke blot i Frankrige, der direkte berørtes heraf, men ogsaa i de øvrige Lande gjorde den samme Indtryk, som om Solen pludselig var bleven formørket, medens den stod høiest paa Himmelen. Alle Forretninger gik istaa, alle Værdipapirer faldt, og de forskjellige Partier, i hvilke den offentlige Mening i Frankrige og Europa er delt, gav sig til at beregne Følgerne af at Frankriges Souveræn forsvandt fra Verdens Skueplads. Indtrykket paa det Parti, som ønsker Nationernes regelmæssige Fremskridt under Ordenes Bevarelse, grændsede nær til Rædsel. I England, hvor dette Parti udgjør Nationens umaadelige Flertal, herskede der en mere bevæget Stemning end noget andet Sted. Rystelsen stod i Forhold i de Interesser, som England har i Verden, og som følte sig truede ved Udsigten til Keiserens Bortgang. I Tyskland var det Samme Tilfældet. Alle de Organer, som kjæmpe for Fremskridt i Forening med Orden, følte sig urolige ved Tanken om den tomme Plads, som Keiseren vilde efterlade, og om det Ubekjendte, som vilde følge efter hans Død. Man kan kort sagt sige, at overalt i Europa, i Frankrige, England, Tyskland og Italien, herskede der hos Alle, som modsætte sig voldsomme Omvæltninger, en Bevægelse, der vidnede om, hvor stærkt de føle sig interesserede i Bevarelsen af den bestaaende Tilstand i Frankrige og i Opretholdelsen af det napoleonske Dynasti. Men der gives et andet Parti, som ligeledes er udbredt over hele Europa, og paa det var Indtrykket af en helt anden Beskaffenhed. Det antager, at Frankrige, naar Keiseren er død, vil give Stødet til en Verdensrevolution, og at den nu bestaaende Orden allevegne vil blive kuldkastet. Et af dette Partis Organer i Tyskland udbryder: „Naar Kongerne ere syge, befinde Folkene sig saa meget desto bedre," — en Omskrivning af en anden republikansk Sentents, der er ligesaa falsk: „Naar Papirerne paa Børsen stige, gaar det ned ad Bakke for Tyrannerne." Et andet tysk Blad, „Beobachter", udbryder jublende: „Naar disse to Øine (Keiserens Øine) lukkes, vil der ikke længere være nogen Hindring i Veien for Frihedens europæiske Forbund, og den vil i sit Skjød optage Sydtyskland som det første sikre Skridt til Dannelsen af det store fælles Fædreland, der søger sin Støtte i Frihed og stræber efter Enhed." Vi anse det for overflødigt nærmere at paavise det Afsindige i denne Plan om en almindelig Republik. En energisk Reaktion vilde fremkaldes af Selvopholdelsens, Frihedens og Nationalitetens Instinkter, og alle europæiske Nationer vilde sandsynligvis gribe til Vaaben imod Frankrige, dersom dette, hvad der er en absurd Forudsætning, skulde begynde den almindelige Republiks Bakkanalier, hvorom det nævnte Parti drømmer. Store Nationer have desuden siden hin Tid samlet sig ved Frankriges Grændser, og de vilde, skjønt venskabelig og fredelig stemte, naar der ikke udøves noget Tryk paa deres Eiendommeligheder og Forfatning, reise sig imod en voldsom Propaganda, som vilde paatvinge dem en ny Regjeringsform. Der behøvedes maaske kun et republikansk Tryk udenfra, for at de republikanske Ideer, som endnu kunne findes hos dem, pludselig skulde forsvinde ved den stærkt ophidsede Nationalfølelse. Dog, det er ikke om det Absurde i de Forhaabninger, som bygges paa Keiser Napoleons Bortgang, vi ønske at tale, men om den Maade, hvorpaa de ere traadte for Dagen i Europa, uden anden Grund end en overdreven eller løgnagtig Efterretning. De revolutionære Partier have allerede overalt trukket Vexler paa denne sørgelige Begivenhed. For Italiens Vedkommende maa særlig mærkes, at Efterretningen om Keiserens Sygdom har sat de ultramontane Orakler i ligesaa travl Bevægelse som de republikanske. Disse to Partier, der ere i lige høi Grad Fiender af det Bestaaende og i lige høi Grad revolutionære, have af Hjertens Lyst hengivet sig til deres fantastiske Profetier, ethvert af dem i den Retning, hvori dets Ønsker gaa, idet begge haabede at faa godt af den saakaldte Arv, som nu skulde kunne ventes. Det ene Parti var ligesaa overbevist om det verdslige Pavedømmes Restauration i hele den gamle Kirkestat, som det andet Parti om den universelle Republiks Proklamering. Alle disse Forhaabninger ere Gud være lovet blevne gjorte til Intet. Monarkiets og den italienske Enheds Fiender befinde sig desuden i en besynderlig Vildfarelse, naar de tro, at der efter Napoleon III hverken i Frankrige eller i Italien eller i Europa gives nogen Magt, som er stærk nok til at forsvare det Bestaaende imod deres omstyrtende Planer."

En Korrespondent i The Standard skriver fra Madrid, at man ikke kan gjøre sig nogen Forestilling om den Bevægelse, som Efterretningen om, at Unionen vilde anerkjende Oprørerne paa Kuba som krigførende Magt, fremkaldte i Byen. Den spanske Regjering havde hidtil fulgt Hemmeligholdelsespolitiken med Hensyn til Anliggenderne paa denne Ø, og man kan derfor tænke sig, hvilken Opsigt det vakte, da et af Oppositionens Blade pludselig opfordrede Regjeringen til at sende hele Hæren og Flaaden til Kuba. Marskalk Prim, hvis Reise til Paris sikkert staar i Forbindelse med denne Sag, erklærer rigtignok, at Spanien aldrig vil give sit Samtykke til Kubas Uafhængighed, og at det ikke maa sky noget Offer for at opretholde sin Ære og undertrykke Opstanden, men det er meget tvivlsomt, om Marskalken er stærk nok til at forhindre det. Efter de sidste Efterretninger skulle imidlertid Uenigheden med de Nordamerikanske Fristater i Anledning af Kuba være udsonede.

Hundredeaarsdagen for Alexander Humboldts Fødsel, den 14de September, er med stor Høitidelighed bleven feiret i Berlin. I Staden vil der til Minde om ham blive anlagt en Park, som skal bære hans Navn, og Borgerrepræsentationen har hertil, trods Stadens mislige finantsielle Stilling, bevilget 70,000 Thaler.

Den russiske Storfyrst Nikolaus, Storhertugen af Mecklenborg-Schwerin og Kronprinsen af Sachsen have begivet sig til Königsberg for at overvære det første Armeekorps's Manøvrer. Kronprinsen, der kommanderer dette Armeekorps, blev strax efter Kong Vilhelms Ankomst dekoreret med Stjernen til Hohenzollerordenens Storkomthur.

De bekjendte franske Emigranter Victor Hugo, Pyat, Edgar Quinet, Rochefort, Ledru Rollin osv. spille i denne Tid en betydelig Rolle i den parisiske Presse. Der gaar sjelden en Dag, uden at de radikale Blade Rappel og Réveil (der siges at være udbredte i ca. 40,000 Exemplarer hvert) jo indeholde en eller anden Skrivelse fra en af disse „Utlæge" eller „Frihedens Martyrer", som de selv kalde sig. Foreløbig drøfte de endnu det Spørgsmaal, om de skulle vende tilbage til Paris eller ei. Victor Hugo synes imidlertid bestemt paa at forblive paa Øen Guernsey, indtil der er indtraadt en faktisk Forandring i Regjeringen i Paris. Han har desuden nok at bestille med at besvare de Skrivelser, der i denne Tid rettes til ham i Anledning af de forskjellige republikanske og socialistiske Møder og Kongresser, der afholdes i det sydlige Europa. Nu er saaledes den bekjendte „internationale Freds- og Frihedsliga" (bekjendt fra det stormfulde Møde i Genf 1867 under Garibaldis Forsæde kort før Slaget ved Mentana) bleven aabnet i Lausanne. Fredsligaen har iaar valgt Viktor Hugo til sin Æresformand, og denne har i en aaben Skrivelse, som meddeles i de franske Blade for 14de ds., takket for den ham udviste Tillid og paa samme Tid grebet Leiligheden til paany at gjøre Verden bekjendt med sit politiske Fremtidsprogram. Det bærer Præg af Viktor Hugos vilde Fantasi og hans dybe Had til de nuværende politiske Indretninger. Det begynder saaledes: „Medborgere af de Forenede Stater i Europa! Tillad mig at give Eder dette Navn, thi den europæiske Føderativ-Republik er grundlagt i Ideen og i Retten; den venter kun paa at blive det i Virkeligheden. I ere til, altsaa er ogsaa Føderativrepubliken til. I ere Begyndelsen til en stor Fremtid. Æresforsædet ved Eders Kongres overtager jeg med dyb Rørelse. Eders Kongres er mere end en Samling af Intelligentser; den er et Slags Udvalg, der skal regjere Fremtidens Lovtaler!" Viktor Hugo retter derefter sine Hug imod enhver Slags Krig og Blodsudgydelse. For grundig at rydde enhver Mulighed for blodige Sammenstød afveien, vil han have alle Statsgrændser afskaffede. En Krig, mener han, vil maaske blive nødvendig for at opnaa dette store Formaal, men det skal være den allersidste Krig i Europa, og den skal ikke føres for Erobringens, men for Frihedens Skyld. „Civilisationen — siger han — trænger os uimodstaaeligt hen til et Sprog (?!), et Maal-, Mynt- og Vægtsystem, og alle Nationers Sammensmeltning i Menneskeheden, der er den høieste Enhed. (?!) Den første Livsbetingelse er frit Samkvem; den første Trældom og Skranke er Grændsen. Den, der udtaler Ordet „Grændse", udtaler Begrebet „Strid". Afskjær enhver Strid, udslet alle Grænser, afskaf enhver Told og enhver Soldat, eller med andre Ord: opret Friheden og Freden! Hvem har en Interesse i at holde Grændser? Kun Kongerne. De ville adskille os for des lettere at kunne regjere. En Grænse medfører Skilderhuse, Skilderhusene medføre Soldater. „Her kommer Ingen igjennem" er Løsenet for ethvert Slags Censur, Tvang og Tyranni. Fra Grænserne, Skilderhusene og Soldaterne hidrører al menneskelig Elendighed! Kongen vil have Soldater for at forsvare sig, Soldaten vil slaa ihjel for at leve. Armeerne ville have Krig, thi ellers vilde de jo blive overflødige. Det er latterligt, at Menneskene samtykke i at slaa hverandre ihjel uden at vide hvorfor. Despoternes Kunst bestaar i at forvandle en Del af Folket til Armeer for dermed at undertrykke den anden Halvdel. Krige paabegyndes under alle mulige Paaskud, men de have altid kun en virkelig Grund: Armeen. Ved at afkaffe Armeerne ville I afskaffe Despotismen". Victor Hugo foreslaar endvidere Afskaffelsen af „alle Slags Civillister, betalte Dagdrivere, lønnede Geistlige, aristokratiske Sinekurer, frie Afbenyttelser af offentlige Bygninger" osv.; derved og ved Ophævelsen af alt Krigsvæsen vil Europa aarlig spare 10 Milliarder, som indeholde den allersimpleste Løsning af Proletariatspørgsmaalet".

Til Professor i anvendt Mathematik ved Universitetet er ved kgl. Resol. af 17de dennes naadigst udnævnt Universitetsstipendiat Kand. real. C. M. Guldberg.

Under 17de dennes er Professor H. K. Christie naadigst beskikket til i Statsraad Brochs Sted at være Medlem af den til at føre Tilsyn med private Forsørgelses- og Understøttelses-Selskaber anordnede Komite.

Under 17de ds. er Kapteinløitnant i Marinen, H. J. Müller, R. St. O. O., naadigst udnævnt til indtil Videre ved Siden af sin Stilling som Officer at fungere som Marinens Takkelmester fra 1ste Oktober 1869 at regne.

Under 17de ds. er Armee-Kommandoen naadigst bemyndiget til indtil Videre og i den Udstrækning, som Tjenestens Tarv maatte tilstede, at optage Officerer som Elever ved den militære Høiskole, uagtet de ikke have forrettet Tjeneste som Officerer i den i Høiskoleplanen af 2den September 1864 § 30 bestemte Tid af 1 Aar.

Tjenesteledighed. Under 17de ds. er det naadigst tilladt Generalauditør C. L. Diriks i Løbet af indeværende Maaned at foretage en Reise til Berlin samt derunder at være fraværende i et Tidsrum af 4 Uger under hvilken Tid Statssekretær J. Aall lige naadigst er konstitueret til at bestyre Generalauditør-Embedet, dog uden forøget Udgift for det Offentlige.

Kandidatus juris Axel Bech er den 18de September sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Doktor Sandborgs Magasingevær er efter hvad vi erfare endnu ikke indleveret til Armeestyrelsen, da den første Model led af enkelte smaa Konstruktionsfeil, som ville blive rettede ved det andet Gevær efter samme Model, som nu er under Arbeide. Som før meddelt agter Doktor Sandborg at søge Patent paa sin Opfindelse.

Norsk Folkeblad er nu kjøbt af Bjørnstjerne Bjørnson.

Dampskibet „Express" blev igaar Formiddag ved Auktion solgt til Grosserer A. Hesselberg, paa Nylands Verksteds Vegne, for 1318 Spd. Fartøiet skal, da det blev bygget for 11 Aar siden, have kostet den daværende Eier, Jernverkseier Treschow, ca. 32,000 Spd. og har senere undergaaet en Hovedreparation for flere Tusinder.

Skovhandel. En større Skovhandel er ifølge Aftenbl. i disse Dage afsluttet imellem Handelshuset Heftye & Søn og Jernverkseier Aall paa Nes Jernverk, der for en Kjøbesum af 80,000 Spd., har afhændet til Heftye en Part af sine i det Arendalske Vasdrag beliggende betydelige Skove.

Veiarbeidet ved Kristiania. Ved Omlægningen af Trondhjemsveien har man i disse Dage paabegyndt nogle større Mineringsarbeider, hvorved Dynamit anvendes. En Befaring langs Veilinien tilbyder Betragteren flere Ting af Interesse. Foruden at man ved en saadan Tur faar Anledning til at gjøre sig bekjendt med Dynamitens Virkninger som Sprængmiddel ved større Arbeider, lærer man ogsaa dens Behandlingsmaade at kjende; man faar et Skjøn om, hvorledes en Vei bør oparbeides og afgrøftes; hvorledes Bækkebroer bør bygges etc.; kort og godt, man kan, ved at ofre et Par Timers Tid til at gjøre sig bekjendt med dette Veianlæg, lære meget, der kan komme til Anvendelse i det praktiske Liv. Foruden det praktiske Udbytte af en saadan liden Trip, opfriskes Sindet ved fra Sindsenhøiden at kaste Blikket udover Byen med dens smukke Omgivelser og Akersdalens bugnende Kornagre.

Kristofer Jansons Forelæsning i Kristiansand var ifølge „Kr. Stiftsavis" talrigt besøgt og vandt, som det kunde ventes, almindeligt Bifald.

Tyverierne i Bergens Museum. (B. Adr.) Flere Søndagseftermiddage i Rad har det nu hændt, at Folk, som have besøgt Museet, derst eds have mistet og det temmelig betydelige Beløb, som de have baaret hos sig dels i Portemonnæer og dels i Lommebøger. Forøverne af disse Lommetyverier, en Drengekomplot, ere imidlertid nu opdagede.

Kongehallen i Bergen vil ifølge „Bergensp." i en sandsynligvis ikke fjern Fremtid blive underkastet en delvis Istandsættelse. De til Tagets Udbedring og Omdannelse fornødne Midler er jo allerede bevilgede af Storthinget, og dernæst har Selskabet til Fornlevningers Bevaring gjort Skridt til at anstille nærmere Undersøgelse af Bygningens Arkitektur og dens Modtagelighed for en videregaaende Udbedring. Da den gamle Kongehals „Gemakker" maa afgive Loftsrum for Fæstningens og Straffangernes Korn, kan intet Arbeide foretages, førend Hallen er bleven ryddiggjort for dette. Paa den nordlige Side af Bergenhus Fæstningsvolde bygges nu det fornødne Loftsrum og Kornmagazin tæt ved det militære Bageri, og naar denne Bygning er færdig til Modtagelsen af Kornet, kan Udflytningen og Ryddiggjørelse gaa for sig. Der skal være Udsigt til at dette vil kunne ske allerede ihøst.

Kongsberg Sølvværk. I 10de Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 164 Mrk. 14 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 14 Mrk. 14 Lod gediegent Sølv.

Sildefiske. „Karmsundsp." for 17de ds. skriver: I de sidste Dage er der paany stængt endel Fedsild ved Avaldsnæs og Vigsnæs, ligesom der ved Valestrand skal være sat flere Laase. Silden er af en sjelden Fedme, men falder blandet. Et lidet Parti solgtes igaar i Haugesund til 2½ Spd. pr. Tønde. Flere Fartøier ere i de sidste Dage ankomne nordenfra med god Fedsild.

— Nordl. Amtstd. skriver: Med Hundedagenes Udgang ophørte det i flere Uger havte rolige og milde Sommerveir, og er derved indtraadt en Standsning i Sildefiskeriet. September ansees almindelig for en daarlig Sildemaaned, og da Silden nu har søgt Dybet, er det sandsynligt, at den, medens Silen staar under Land, ikke igjen kommer, som det heder, i Fløit førend i Oktober Maaned eller senhøstes. Udbyttet for søndre Salten udgjør omtrent 15,000 og for nordre Salten neppe stort over 3000 Tdr. Helgeland har havt Sildefiskeri med Garn i Brønø Præstegjeld, ligesom der sattes nogle mindre Laase ved Dønnæs og i Lurø Præstegjeld, men det fiskede Kvantum, over hvis Størrelse vi ikke have hørt nogen sikker Beregning gjort, er dog ikke af Betydenhed. Tilnærmelsesvis maa Sommerfangsten for Nordlands Amt anslaaes til mellem 20 og 25 Tusinde Tønder fiskepakket Sild. Kvaliteten og Størrelsen har i det Hele taget været tilfredsstillende.

Skuraannen har i disse Dage saa smaat taget sin Begyndelse for Byggets Vedkommende, skriver Stenkjærbladet for 14de ds. Rigtig fuldmodent tør det nok ikke siges, at Bygget mangesteds endnu er blevet; men eftersom det saa ud, medens det stygge Veir i Slutningen af Sommeren kuede den rige Aarsvæxt og standsede dens Modning, maa det dog nu siges, at Agrene have rettet utroligt paa sig. Af Frygt for at Kuldenætterne i næstforrige Uge vilde blevet efterfulgt af flere lignende, hørtes det enkeltstedsfra, at man har skaaret Bygget grønt, hvorimod de, som undlode dette, have kunnet glæde sig ved at Modningen er bleven betydelig fremskyndet ved den sidste Uges milde og gode Veir, og hvis dette endnu i nogen Tid vil vedvare, kan man med god Grund gjøre sig Haab om at faa alt Bygget fuldmodent og saaledes et meget godt Aar for denne Sædearts Vedkommende. Paa Snaasen, hvor man ellers bestandig faar tidligst Høst, siges den hele Bygavling paa det Nærmeste nu at være skaaret, hvorimod baade der og i andre Bygder Havren endnu staar grøn, og der kan saaledes ikke nu længer være synderlig Grund til at nære gode Forhaabninger om at faa den færdig førend Kulden for Alvor kommer.

Fra Finliderne heder det, at Frosten der har ødelagt al Avling, og Tilstanden deroppe siges derfor at være meget bedrøvelig og Stemningen naturligvis mismodig og nedtrykt.

Jordfunden Oldsag. (N. Tr. Amtst.) En fattig Husmand, der sammen med en Dagarbeider var paa Dagarbeide oppe i en Fjeldli, kom tilfældigvis at glide med Foden, hvorved Noget, der havde en sjelden Glands, kom tilsyne i Jordskorpen. Ved nærmere Undersøgelse befandtes dette at være en Guldstang, 12 Tommer lang, 1 Tomme i Omkreds i den ene Ende, medens den anden var tilspidset og omsnoet Læggen, hvorved der dannedes et Øie. Stangen, der er befunden at veie ¾ Pd. og at være 22 karatholdig, fandtes tæt ved en Bæk, staaende i Jorden med den tykke Ende nedad, og berettede Finderne, at det forekom dem, som om den maatte været tabt ved et Hop eller Sprang over Bækken.

For begge Finderne, der vare i yderst trange Kaar, var dette Fund naturligvis en høist behagelig Overraskelse, og i Haab om at skulle kunne høste en tidligere Udsæd af lignende Guldstænger foretoge de en Del Undersøgelser i Nærheden af Findestedet, hvilke dog ikke ledede til noget Resultat.

Det kan formentlig ikke være uden Sandsynlighed, at Guldstangen, der var hamret, har ligget deroppe siden Olaf den Helliges Tog gjennem Dalen, ved hvilken Anledning den letteligen kan være tabt, saameget mere som Sagnet paaviser et Sted i Nærheden af Findestedet, hvor Olaf skal have slaaet en Bro for at komme over med sin Hær, og hvoraf der endnu skal være Spor at se.

Fra Hammerfest. „Finmarksp." for 8de ds. skriver: Seifisket slaar ganske godt til heromkring, idet det ene Notlag efter det andet kommer til Byen med lastede Baade. Fisken tuskes fordetmeste bort til Russerne mod Mel. — Søndag og Mandag falbødes Nypoteter fra Alten nede ved Bryggerne til 8 Ort pr. Tønde.

Internationalt Maal- og Vægtsystem. Den internationale statistiske Kongres i Haag sluttede den 12te ds. sine Møder med Vedtagelsen af en lang Række Resolutioner. Paa Forslag af Visschers og flere Medlemmer blev bestemt at indgive en Adresse til forskjellige Regjeringer angaaende Indførelsen af ensartet Maal og Vægt efter det i Frankrige, Belgien, Nederlandene, Italien, Schweiz og enkelte andre Lande gjældende metriske System, samt om Fremskyndelsen af Indførelsen af et ensartet Myntsystem i alle Lande.

Om Bureaukratiet udtaler „Folkets Avis" sig i en længere Artikel, hvoraf vi indtage følgende: Den Gang, da Mellemalderens Adels- og Præstevælde maatte vige for Fyrsternes Enevælde, blev det nødvendigt, at Statens Overhoved — der ikke, saaledes som de tidligere Smaaherskere, personlig kunde bestride alle de forskjellige Styrelsesfag paa sit Omraade —

maatte fordele Styrelsen efter dens forskjellige Hverv i en Mængde „Bureaux“ eller Kontorer, med hvilke han ikke engang selv kunde holde Opsyn, men igjen maatte lade styre af overordnede Bureauer, stundom i flere Instanser, indtil den øverste Styrelse til Slutning samledes i hans eget Kabinet.

Men at der er Bureauer i en Stat, nødvendiggjør lige saalidt et Bureaukrati, som Tilværelsen af Adel og Præster betinger en aristokratisk eller hierarkisk Overvælde, eller som man kan forudsætte Folkevælde overalt, hvor der findes Folk. Det var slet ikke Meningen, at Embedsmændene, der arbeidede i Bureauerne, skulde være Herrer eller Herskere udenfor dem; de udgjorde kun et Korps af Statens — eller som man den Gang maatte sige — Fyrstens Tjenere, det var Haandlangere, gjennem hvis Hænder Folkets Ønsker og dets Bidrag til Statens Opretholdelse langedes op til Fyrsten, fra hvem igjen Love og Befalinger gjennem samme Hænder langedes ned til Folket. Den Tid kom imidlertid snart, da Fyrsterne trak sig tilbage fra al anden Virksomhed end den, der var nødvendig til at fornøie og forherlige deres guddommelige Majestæt, og nu blev det Embedsmændene, der uden at kontrolleres fra oven styrede deres underordnede Medtjenere, der igjen i Embeds Medfør uden synderlig Kontrol styrede det øvrige Folk. Det var **Bureaukratiet**.

Men kun saalænge Regenten kunde sige „Staten, det er mig“, var Bureaukratiet istand til at sige „Regjeringen, det er os“. Det var kun den til Fyrsten overdragne og af ham ikke benyttede uindskrænkede, ansvarsløse Magt, som det kunde misbruge. Saasnart et Lands Forfatning er bygget paa Erkjendelse af, at Staten er til for Folkets Skyld — ikke omvendt — saasnart Statens øverste Embedsmænd ere ansvarlige overfor Folket, bliver det selvfølgelig en Umulighed, at der kan bestaa, endsige indføres noget Bureaukrati.

Bureaukratiets Særkjende har altid været: at betragte sig, som om det udelukkende havde Forpligtelser opad, som Fyrstens Tjenerskab og Folkets Herskab. Mens Vilkaarligheden har været det høivelbaarne Aristokraties sædvanlige Udskeielse, har urimelig Overholdelse af Lovens Bogstav og Blindhed for dens Tanke været betegnende for det høilovelige Bureaukrati. Som Majestætens „Trotjenare“ ansaa det sig forpligtet til saavidt muligt at sørge for sit Herskabs Ro og afgjorde derfor paa egen Haand ethvert Spørgsmaal, der kunde holdes borte fra Tronen. Mod Folket, der efter dets Opfattelse kun var til for at beherskes og beskattes, viste det sig koldt og hensynsløst, holdt det tre Stkridt fra Livet og betragtede sig selv med Lakeistolthed som et fornemmere Laug, hvis Medlemmer havde „tjent sig“ til Rang og Værdighed som Statens eneberettigede Styrere.

Da Enevoldsregjeringen faldt og dens dels tyske og dels tysk indrettede Kancelli og Rentekammervæsen blev ombyttet med et ansvarligt Ministerium, var det forbi med Bureaukratiet.

Peder Norden Sølling, som forbedrede den norske Lodsbaad. (I Sammendrag efter dansk Dagbl.) Sølling var født i Kristians~~sand i 1758 og blev Officer~~ i den danske Marine, og for tidlig til Koffardis. Paa disse Reiser hendte det sig ofte, at Skibet, naar det Vinterdage kjæmpede i Nordsøen mod Storm og var i Havsnød, maatte søge ind til en eller anden Lodshavn paa den norske Kyst. Ved disse Besøg og endnu mere, da han paa sin anden Reise overvintrede i fem Maaneder i Kleven ved Mandal, fødtes den Tanke i Søllings menneskekjærlige Sjæl, at der maatte kunne gjøres noget for at formilde de skrækkelige Tilstande, hvorunder den norske Lods dengang levede. Der var ikke en, men flere Lodshavne, hvor ikke i Mands Minde nogen Lods var bleven begraven paa Landjorden; det almindelige var, at Lodserne tidlig eller sent fandt sin Død i Bølgerne under sine Forsøg paa at redde dem, der paakaldte deres Hjælp, og de mange Enker med Huset fuldt af smaa Børn, som man traf i alle Lodshavnene, vidnede noksom om, at det graadige Hav ikke skaanede den Unge og Forsørgeren mere end den gamle og Ensomme, men uden Barmhjertighed rev Familiefaderen ud af hans Kjæres Kreds og overlod dem til den dybeste Nød og Elendighed.

Det var som sagt især under Vinteropholdet i Kleven, at Sølling blev greben af Tanken om paa en eller anden Maade at formindske det farefulde i Lodsernes daglige Dont, der krævede saa uforholdsmæssig mange Ofre, og naar vi erindre, at Sølling dengang endnu kun var et ungt, tyveaarigt Menneske, saa taler dette godt for den Ballast af Alvor og Følelse, der gav hans kjække, muntre og glade Sømandssind Stadighed og Sikkerhed paa Farten gjennem Livet. I Kleven kjendte han alle Lodserne og levede helst sammen med disse jevne og dristige Sømænd; han begyndte her alvorlig at tænke over Midler til at forbedre deres Kaar, men var endnu, som han selv siger, „for ung og uerfaren“. Imidlertid slap han aldrig Tanken, ligesaa lidt som han nogensinde afbrød Forbindelsen med sine kjære Kystibeboere; mere end en Gang anløb han paa sine Reiser de norske Lodshavne, og hver Gang han seilede forbi, sendte han Brev ind for at faa noget at vide om Tilstanden. Svaret kunde være mere eller mindre tilfredsstillende, men altid kunde han være sikker paa, at det indeholdt Efterretning om endnu en af de gamle Venner, der var gaaet ud i sin Baad for at bringe Hjælp til en Seiler, men som ikke mere var vendt tilbage; i flere Havne var der efter nogle Aars Forløb ikke en tilbage af dem, som Sølling havde kjendt, medens der til Gjengjæld opvorede en Flok hjælpeløse Børn i Sult og Vankundighed.

Sølling slap ikke Planen til en Forbedring af Lodsernes Stilling; paa sine lange Reiser havde han bestandig Blikket og Tanken henvendt paa denne Sag, men der manglede ham Tid til at sætte noget alvorligt i Verk. Først da han 1799 ophørte at fare til Koffardis og atter indtraadte i den kongelige Tjeneste, fik han Orlov til at gaa til England for paa selve Stedet at undersøge Brugen og Konstruktionen af den engelske Lodsbaad, som han havde seet brugt i den bengalske Bugt, hvor den var af ypperlig Nytte. Med Anvendelsen af de Forbedringer, der udmærkede den engelske Lodsbaad, men forøvrigt efter egen Tegning og lempet efter norske Forhold, lod Sølling saa den første nye Lodsskjøite bygge og udbad sig Kongens Tilladelse til at gjøre et Forsøg paa at faa den indført i Norge. I Modsætning til den hidtil brugte større, aabne Lodsbaad, der saa ofte kantrede, fordi en Styrtsø i en Hast kunde fylde den med Vand, var Søllings Baad en mindre Dæksbaad med fast Ballast og bygget helt igjennem af Egetømmer. Dens fortrinlige Egenskaber beviste Sølling ved først at seile i det lille Fartøi fra Kjøbenhavn op til Norge, og derpaa rundt langs Kysten til alle Lodshavne, hvor han med sin hele Ildfuldhed og Energi forklarede sin Baads gode Egenskaber, beviste dem i Praxis ved at gaa ud med den i saa haardt Veir, at ingen af de andre Baade vovede sig ud, og anførte som en yderligere Anbefaling, at den vilde være af uberegnelig Fordel ogsaa ved Fiskefangsten, som var de norske Lodsers uundværlige Bierhverv.

Det lykkedes Sølling at faa Lov til paa Regjeringens Regning at bygge 3 Lodsbaade, som mod Afbetaling skulde overlades Lodserne i de forskjellige Havne. Men uagtet disse efter de anstillede Prøver ikke kunde andet end indrømme den Søllingske Lodsskjøites Fortrin fremfor deres egne livsfarlige Baade, var deres Stivsind og Fordom imod alt nyt dog stærk nok til at reise en næsten uovervindelig Modstand imod Udførelsen af denne øiensynlige Forbedring.

Men Sølling var ikke den Mand, der gav tabt, saalænge der endnu var en Mulighed for at sætte noget igjennem. Da Kongen halsstarrig satte sig imod videre Forsøg, gik Sølling til Kronprinsen (Fredrik den Sjette) og talte sin Sag saa vel, at han fik Lov til atter at gaa til Norge. Utrættelig anstillede han det ene Forsøg efter det andet med sin Baad, viste dens Fortrin fremfor de gamle og imødegik seierrig alle Indvendinger, saa han til Slutning overvandt baade Fordommen og Egennytten; thi ogsaa den var med i Spillet, og en af de skjulte Grunde til Modstanden mod Søllings Baad var den, at i den kunde ogsaa Gamle og Svage være med, saa at der blev flere og flere om at dele Udbyttet.

En vidtløftig Korrespondence mellem Sølling og forskjellige Autoriteter giver et Indblik i de mangfoldige Vanskeligheder, han havde at overvinde for at sætte sin Plan igjennem, men ligesaa oplysende i denne Henseende er det Par Ord, han har skrevet paa Bagsiden af en Koncept, ligesom i et Udbrud af Glæde over Seiren: „Haha, jojo, hvad jeg døiede med disse gode Mænd og haarde Gutter for at bringe dem til Raison — det ved jeg nok bedst.“ Han levede længe nok til at se Sagen i god Gang; under hans Overtilsyn byggedes niogtyve Lodsbaade, medens han var i Norge, hvor han i 1806 var bleven Indrulleringschef i Fredrikshald, hvilket Embede han dog snart efter fratraadte for bedre at virke for Baadbyggeriet. Nu for Tiden er der mere end sexhundrede Søllingske Lodsskjøiter i Brug i Norge, og den velfortjente Beundring, som man yder den norske Lods Dristighed og Udholdenhed, skylder han for en ikke ringe Del den Tillid, hvormed han nu kan gaa ud i den sikre Dæksbaad, nærme sig det hjælpeløse Skib saa meget, at han kan faa et Toug kastet ud til sig, som han da binder om Livet for at springe ud i Bølgerne og blive halet ombord i det Fartøi, som hans sikre Øie skal føre ind i den frelsende Havn. Vil nogen høre Velsignelser udtalte over Søllings Minde, da skal han træde ind i en af Fiskerhytterne paa Norges Vestkyst, og vil nogen se et synligt Tegn paa den Taknemmelighed, den norske Lods nærer imod sin energiske og varmtfølende Landsmand, da kan han paa Udkigsfjeldet Støen mellem Egvaak og Lodshavn i Nærheden af Farsund se en Støtte med en hvid Marmorplade og følgende Indskrift:

„Kong F. VI.
gav i Aaret 1805
den første Dæks Lots Cutter
af de nye, som Hr. Kommandør Sølling
i Aaret 1800 opfandt og indførte
blandt Lotser og Fiskere i Norge,
til Held for Søefarten, Lotseriet og Fiskerierne.
Dette Minde sættes allerunderdanigst
af os Undertegnede.“

Her følge Navnene paa sytten Lodser.

150 Spd. i Vasken. En Dag i forrige Uge skulde der være Marked i Roskilde, og for at bese dette og kjøbe en Hest reiste en i Kjøbenhavn boende Handlende derned, medtagende 3 danske Hundrededalersedler, som han puttede løse ned i Buxelommen. Han kom imidlertid ikke til at gjøre nogen Handel, men reiste hjem og glemte aldeles, at Pengene laa i Lommen. Nogle Dage efter bleve Benklæderne vaskede, og da Handelsmanden trak dem paa og stak Hænderne i Lommen, fik han fat i en liden Klump, der viste sig at være Hundrededalersedlerne, som i Vasken vare blevne aldeles iturevne og gjorte værdiløse.

Mordbrand. En svensk Gjestgiver Hans Svensson af Hessleberga har tilstaaet at have anstiftet en den 27de Juli sidstleden sammesteds opstaaet Ildsvaade.

Svenske Konkursforholde. En Stockholmerkorresp. til Göteborgs-Posten drager skarpt tilfelds mod Opbyderens Ret til tvungen Akkord, hvorved mange Uretfærdigheder begaaes. — Vor Konkurslovgivning lider af samme Mangler som den svenske. Vi savne desværre heller ikke Exempler paa, at Misligheder ere indtrufne derved, at Opbyderens Slægt og Venner have forhjulpet ham til en tvungen Akkord, hvis Berettigelse mangen Gang syntes at være meget tvivlsom. Det har hændt og vil vistnok fremdeles hænde, at naar en Mand er saa betynget med Gjæld, at Konkurs nødvendigvis maa blive Følgen, Familie og Venner søger, som det heder, „at redde Vedkommende“ ved nogen Tid i Forveien at gjøre sig til prioriterede Kreditorer enten ved Pantebreve eller Exekutioner, og hvorved Boet bliver fallit. Paa denne Maade er det ogsaa lykkets at tvinge de virkelige Kreditorer til en for dem ufordelagtig Akkord.

Alexander Humboldt. Tirsdag den 14de September feiredes paa begge Sider af Atlanterhavet en Fest til Minde om en Mand, hvis Liv har fyldt med Idrætter i Lysets Tjeneste næsten hele det Aarhundrede, som er forløbet siden han fødtes til Verden. Det er et glædeligt Tidens Tegn, skriver G. H. T., at naar Støtter nu reises og Mindefester feires, saa gjælder det sjelden den Ære, som vindes paa Slagmarken, men snarere den, som erhverves af Snillet, det ædle Sindelag og Fliden paa de fredelige Bestræbelsers Felt. Disse Bestræbelser have ogsaa sine Helte, sine Offre og undertiden sine Triumfatorer, som for Menneskeheden erobrer nye, forhen ukjendte Egne i Aandens Verden. Folkene følger gjerne deres Triumfvogn, men bagefter behøve de sjelden Slaven, som raabte: „kom ihu, at du er dødelig!“ thi almindeligvis er disse Seierherrer fordringsløse i samme Mon, som de have udrettet noget stort. En saadan Mand var han, hvis hundredeaarige Fødselsdag Tyskland, England og Amerika i Tirsdags høitideligholdt — **Alexander von Humboldt**, den store Naturforsker.

Hele den dannede Verden kjender hans Kjæmpeværk „**Kosmos**“. Hvad Humboldt har udrettet for Videnskaben, kan man næsten sige er umaadeligt. Hans Forskning strakte sig saa godt som over hele dens Omraade; og han samlede ikke blot overalt nye Erfaringer, men aabnede ogsaa overalt nye Udsigter. Paa samme Tid som han med beundringsværdig Flid berigede Videnskabens forskjellige Grene — Fysiken, Botaniken, Geografien, Geologien, Klimatologien, Ethnografien, Kunsthistorien og overhovedet Kulturhistorien — med en Mængde nye Enkeltheder, vidste han at følge alle disse Grene til deres fælles Stamme, at sammenføre dem til deres Enhed og fremholde dem i deres organiske Sammenhæng. Af denne sidste Virksomhed fremsprang ei blot nye Videnskaber, f. Ex. Værtgeografien, men i Almindelighed en mere central Maade at betragte og studere Naturen og Mennesket paa. Humboldt var paa engang i Besiddelse af Naturforskerens Øie for Opfatningen af Fænomenet og af Filosofens for det, som ligger bag Fænomenet. Hermed forenedes Skaldens Følelse for Landskabernes Skjønhed, for Slægtskabet mellem Sjælens Stemninger og Aanden i Naturens skiftende Billeder, foruden Æsthetikerens Sans for en ren og ædel Fremstillingsform. En i Sandhed sjelden Forening af sjeldne Egenskaber! Men Kronen derpaa satte dog den dybe, inderlige og friske Humanitet, som har trykt sit Stempel paa Humboldts hele storartede Virksomhed. (F. T.)

Et og Andet.

En ny Stat.

Medens man i det bismarkiserede og reaktionære Europa synes at stræbe mod det Maal at udslette flere og flere Lande af de selvstændige Staters Række og samle Alt under to eller tre store Statsforbund, er Antallet af de selvstændige Stater i Asien forøget med en ny, og det paa „det himmelske Rige“ Kinas Bekostning. Mohamedanerne i den sydvestlige Del af dette Rige i den herlige Provins Jünnan har gjort sig uafhængige og dannet Riget Tali. Mohamedanerne i denne saavelsom i de nærliggende Provinser er Levninger af de store Hærtog, som under Mohamed af Ghasni, under Ghorisultanerne af Hindostan og Dschingiskhan oversvømmede Persien, Indien og de nordlige Grændselande og blev bekjendte som Panthays eller Pansis. Der herskede allerede i længere Tid Gjæring blandt dem, da de kinesiske Mandschuembedsmænd uden Aarsag havde behandlet disse Undersaatter af en fremmed Nationalitet paa en raa og overmodig Maade. Man tillod sig vilkaarlige Udpresninger mod de Rige, og uretfærdige Fordringer til Bergfolkene i Sølvværkerne gav den første Anledning til Haandgribeligheder. Alle kinesiske Embedsmænd bleve nu dræbte og mod Undertrykkerne begyndte en almindelig Krig, som førtes med vexlende Held, men dog efter 10 Aar vendte sig til Fordel for Mohamedanerne. De staar nu under en Sultan Soliman, som Kineserne kalder Tawin-then. Han har sit Sæde i Tali, Jünnans nye Hovedstad, og som Tegn paa Uafhængighed har han antaget den gule Farve i sin Dragt. Krigen er vistnok endnu ikke endt, men det Høieste Kineserne endnu kan opnaa er at bringe Jünnan i et Slags skattepligtigt Forhold.

Det er dog ikke saameget de politiske Forhold i dette Land, som paakalder Opmærksomheden, som Landets **Handelsforholde** og dets Fremtid. Jünnan er et af de rigeste Landskaber i hele det østlige Asien. Herlige Søer, omgivne af frugtbare Marker, bedække det. Jangtsekiang, denne storartede, seilbare Livsaare i det himmelske Rige, danner Nordgrændsen, til Syden, henimod Siam, strømmer Mekhong og Salevin. Bjergene, som i de nordlige Dele naaer den betydelige Høide af 15—16,000 Fod, ere gjennemdragne af Guld- og Sølvaarer; Kobber forekommer i stor Mængde og der mangler heller ikke Ædelstene. I Høilandskaberne voxer den fineste The; Silke vindes i en stor Maalestok. Dertil kommer Landets Rigdom paa Lægevæxter, et fortrinligt Klima og en kraftig, aandig og dygtig Befolkning, som angives til 8 Mill. Mennesker.

Kul af Tang. I „Annales du Gènie civil“ for Februar d. A. oplyses, at man har begyndt med at brænde Kul af Tang, der er befunden særdeles hensigtsmæssig ved Filtrering af Vand, til Glaspolering, til Afklaring af Vin og ved Opløsning af adskillige kemiske Bestanddele. Til deslige Brug har man fundet de omhandlede Kul saa fortrinlige fremfor andre Kul, at de i Frankrige ere blevne til en vigtig Handelsartikel.

Ramie-Planten. Paa forskjellige Steder i de nordamerikanske Sydstater har man i en meget vid Udstrækning begyndt at dyrke den saakaldte Ramie-Plante. En eneste Plantageeier ved Mississippi udbød fornylig til andre Dyrkere 500,000 Planter, og til New-Orleans indløber der fra Europa talrige Rekvisitioner paa Tøier af dette Material. Planten hører til Tidslernes Klasse og forplantes med Lethed ved Stiklinger; den er fleraarig og afgiver indenfor de varmere Jordbelter aarligen 3 til 4 Høstninger. Plantens Trevler ere længere og mere silkebløde end Bomuld, og blandet med Uld eller Bomuld giver den et vakkert Raamaterial, og tilvirket ublandet fremkommer Tøier, der ligne franske Silketøier.

Blandinger.

En „sverdrupsk Clique“ paa New-Zeeland. Under Morgenbladets Kristiania-Artikel læses følgende Sidestykke til de morgenbladisk bekjendte „politiske Brændevinshandleres“ og „Jaabækianernes“ Udskeielser:

„New Zeeland har nylig afgivet et Exempel paa, formentlig det første (?), at en Hoben saakaldte Vilde kunne styrte et Ministerium. Ministeriet Stafford er nemlig, ifølge de sidste Efterretninger over England, afgaaet som Følge af, at det ikke kunde gjennemføre sin angribende Politik mod Moorierne paa Grund af deres haardnakkede Modstand“.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

New-York, 19de Septbr.

Spanien har negtet at underhandle med Unionsonsregjeringen paa Basis af Afstrædelse eller Salg af Kuba.

Paris, 21de Septbr.

Ifølge „Journal officiel“ havde Fyrst Metternich igaar Afskedsaudients hos Keiseren og Keiserinden forinden en Feriereise til hans Godser i Böhmen.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 21de Septbr.

Dampskibet „North Star“, der hidkom igaar fra London med Stykgods, medbragte et større Parti Sukker.

Dampskibet „Argo“ ankom hertil i Formiddag fra Hull med omtrent halv Ladning Stykgods.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Sofie Wilhelmine	Levinsen	Nestved	Kornvarer.
Amalie	Larsen	England	Kul.
Ariel	Ihlen	Amsterdam	Ballast.
Henry Parr	Wilhelmsen	London.	do.
Flora	Olsen	Kr.sand	Sild.
Familien	Nielsen	Skien	Stangjern.
2de Brødre	Evertsen	Kr.sand	Sild.
Kristine	Fjerem	Trondhj.	do.
Forældres Minde	Gottlob	Drammen	Ballast.
Sarpsborg	Hesselberg	do.	do.

Konkurs. Kristiania: Ølhandler Thv. Strøm og gjenlevende Enke Emilie Sørensen den 17de September. Samling den 24de September. Fordringer meldes inden 17de Novbr. og prøves den 30te Novbr. — Haugesund: Bødker Svend Pedersen Lie den 14de Septbr. Midl. Bestyrer Sagfører Fredriksen. Samling d. 22de Septbr. Fordringer meldes inden 30te Novbr. og prøves den 14de December.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest i Mandal, lavest i Bodø. Svag østlig Vind i Bodø, stærk vestlig i det sydlige Norge, Regn i Bodø, Aalesund og Mandal. — Udsigterne ere nærmest til opklarende Veir paa Østlandet.

Gwynplaine rettede sig, svimlende og forbittret, med en sidste Kraftanstrengelse. Hans faste Blik glede hen over Forsamlingen.

„Hvad jeg har at gjøre her? Jeg er her som et Gidsel. Jeg er et Misfoster, siger I! Nei, jeg er Folket! Jeg er et Halvmenneske? Nei, et Menneske er jeg. I, just I ere Halvmennesker. I ere Skinnet, jeg Virkelighed. Jeg er Menneske. Jeg er det forfærdelige Lattermenneske. Som ler til hvad? Til Eder. Til sig selv. Til Alt. Hvad er hans Latter? Eders Forbrydelse og Straffen for den. Denne Forbrydelse slynger han i Ansigtet paa Eder; denne Straf kaster han i Eders Øine. Jeg ler —, det er: Jeg græder.“

Han gjorde en Pause.

Man tiede. Latteren vedblev, men lavt. Han kunde tage det som et Tegn paa tilbagevendende Opmærksomhed.

Han drog Aanden dybt og fortsatte:

„Denne Latter, som hefter ved mit Ansigt, er et Udtryk af den almene Trøstesløshed. Denne Latter betyder Had, tvungen Taushed, Raseri, Fortvivlelse. Denne Latter er Produktet af en Tortur. Denne Latter er en tvungen Latter. Og I tage mig for et Halvmenneske! Aabner Eders Øine, I almægtige Daarer. Jeg repræsenterer Menneskeheden, saadan som I have gjort den. Til det, man har gjort mig, til det har man gjort den ganske Menneskeslægt. Man har forvrængt Ret, Retfærdighed, Sandhed, Fornuft og Intelligents for Menneskeslægten paa samme Vis, som man har vansiret Øine, Næse og Øren paa mig. I, Biskopper, Pairer og Fyrster! Folket er den segnende Korsdrager, med Smilet paa Læberne.

„Mine Lorder, jeg siger Eder: Folket er mig. Idag undertrykke I det, idag forhaane I mig. Men den Tid skal komme, da et Jordskjælv skal knuse Eders Undertrykkelse, og en tordnende Brag svare Eders Forhaanelser. Denne Stund er allerede kommen, denne Herrens Time er forhaanden, og den heder Republik;

„Jeg forudsiger“, svarede Gwynplaine.

En ny Lattersalve.

Gjennem Lattersalven kunde man fornemme spredte Udraab:

„Hvilket Galgefysiognomi!“

„Hvad er Aarsagen til denne Skandal?“

„Det er en Skjændsel for Kammeret!“

„Fy! Skam dig!“

„Opløs Forsamlingen!“

„Nei! Lad ham tale ud!“

„Tal atter!“

Lord Levis udraabte, idet han holdt Hænderne i Siden:

„Ah! Hvilken herlig Ting dog en god Latter er! Mine Lunger føle sig rigtigt taknemmelige. Jeg foreslaar en Taksigelsesadresse, formuleret saa omtrent: Lordernes Kammer takker den grønne Æske.“

Gwynplaine havde, som man husker, drømt om en ganske anden Modtagelse.

Den, som har klatret i løs Sand opover en lodret Bakke med et svimlende Dyb under sig, den, som har kjendt Støttepunkterne under sine Hænder, under sine Negler, under sine Knæ og Fødder opløse sig og glide væk, — den, som har erfaret den knusende Angst ved at glide dybere og dybere ned, istedetfor at stige op, den, som har seet sig komme nærmere og nærmere Afgrunden ved hver Bevægelse, han gjorde, for at undkomme Faren — han har erfaret, hvad Gwynplaine nu erfor.

Han kjendte, at han han tabte Fodfæstet, og hans Tilhørerkreds var Braadybet, der gabte under ham.

Der findes altid Nogen, der udfinder de Ord, der i sig indeholder Alt.

Lord Scarsdale gav Forsamlingens Følelser Udtryk i dette Ord:

„Hvad har dette „Misfoster“ at gjøre her?“

Vide I det? Nei! Om I vidste det, der foregaar, da skulde Ingen af Eder føle sig lykkelig. Jeg finder ei, at Prinds Georg af Danmark har 100,000 Pund Sterling mere behov om Aaret.

Jeg skulde heller se, at Hospitalet modtog den stakkels fattige Syge, uden at lade ham betale sin Begravelse først. Mine Lorder, de Skatter, som I bevilge, vide I, hvem der faar betale dem? De, der forgaa af Mangel og Overanstrengelse! I forøge den Fattiges Fattigdom for at kunne forøge den Riges Rigdom. Det er just det Modsatte af, hvad der burde ske. Hvorledes? I tage fra Arbeideren for at give til den Lade, I tage fra den Hungrige for at give til Fraadseren, I rane Stakkelen for at give Fyrsten! Men Naade for de Fattige! I gjøre Skatterne tungere og tungere! Tag Eder iagt. O, hav Medlidenhed med Eder selv! Thi Masserne kjæmpe med Døden, og naar det Lave dør, drager det det Høie med sig. Døden skaaner intet Lem. Betænker derfor: Afgrunden gaber under os.“

Latteren forøgedes uimodstaaeligt. Og i Sandhed, det Udprægede, stærkt Farvede i disse Ord, maatte more en praktisk Forsamling.

At være latterlig udvortes og græde Blod af Sorg indvendig — hvilken Skjæbne!

Det var Gwynplaines Lod.

Hans Stemme vilde virke i en Retning, hans Ansigt virkede i den modsatte.

Pludselig fik hans Stemme en stærkere Klang.

„De ere i godt Humør, de gode Lorder! Saameget bedre! Det er Lystigheden, som byder Dødskampen Spidsen. De ere almægtige. Men, hah! jeg er ogsaa en af dem. Jeg er ogsaa en af Eder, I Fattige! En Konge solgte mig, en Tigger løskjøbte mig.

„Hvem har vanskjøttet mig?

„En Fyrste!

☞ **Bekjendtgjørelser** til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 22de September (Kl. 7—10) gives: **Badet i Dieppe eller Bagtalelse**, Lystspil i 5 Akter af Scribe, oversat af A. L. Arnesen.

Hotel Christiania.

Herved bruger jeg Frihed at anbefale mit Hotel til respektive Reisende. Ligeledes min Café og Restauration. Luncheon serveres hele Formiddagen.
R. Lütken.

Det nordiske Folkeskolemøde 1870.

De Lærerforeninger eller enkelte Mænd, som maatte ville gjøre Forslag til Forhandlingsemner for det nordiske Folkeskolemøde, der næste Sommer skal holdes i Gøteborg, opfordres herved til inden den 15de Novbr. d. A. at indsende saadanne Forslag til undertegnede Komite (Adr. Skolebestyrer Aars).
Kristiania d. 13de September 1869.
J. Aars. J. Jespersen. A. Johnsson. L. Michaelsen. C. J. Nielsen.

Dampbaaden "Louises"

Søndags-Route forandres for den tilbageværende Del af Saisonen saaledes:
Morgentouren paa **Ladegaardsøen** inddrages og sidste Afgang fra Langvigsbugten bliver Kl. 10 Aften. Til **Sandvigen** gaar "Louise" Kl. 9 Morgen og Kl. 5½ Efterm., tilbage 1 Time senere (istedetfor Kl. 7 og Kl. 6). Routen i det Hele slutter for iaar med 30te September.
Direktionen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **"Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 28de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.
Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinlig indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)
tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab

(oprettet 1847)
Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.
overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**
I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**
Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN

(oprettet 1861)
Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.
overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.
Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.
D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Bøger.

Udkommet er og leveret Undertegnede til Forhandling:
Beretning om det Kongelige Selskab for Norges Vel, dets Tilstand og Virksomhed i 1868.
Pris 12 ß. Nils Lund, Torvet No. 8.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:
Ymse Smaastykke,
utgjevne av det norske Samlaget.
Alb. Cammermeyer.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:
Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.
Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.
Dysart-Kul.

Nogle Ladninger Husholdnings-Kul forhandles billig ved
C. Ludw. Johansen.

Peacocks Patent-Composition.

We hereby certify that we have entrusted to
Mr. JOHN LUND of Bergen,
the general-agency for our manafactures in Norway.
Southampton, August 1869. PEACOCK & BUCHAN.

Lager hos Hr. Chr. Ege i Bergen.

I Henhold til Ovenstaaende tillader jeg mig at anbefale de Herrer
Peacock & Buchans Patent-Compositions
for Træ- og Jern-Skibsbunde etc. som det bedste Beskyttelsesmiddel mod Orm, Raaddenhed, Smuds o. s. v.
Paa den maritime Udstilling i Havre f. A. tilkjendtes **Peacocks Composition** Sølvmedaille, i samtlige større udenlandske Søstæder har den vundet almindelig Udbredelse, og der foreligger flere Hundrede Attester fra Dampskibsselskaber og Rhederier, der udtale den mest rosende Anerkjendelse af den store Nytte og Besparelse, Brugen af denne Composition yder. — Den engelske Regjering lod forrige Aar, efterat have prøvet 31 lignende Compositioner til Marinens Skibe uden at opnaa et tilfredsstillende Resultat, anstille et samtidigt Forsøg med Peacocks og en Dr. Hall's Composition paa Pantserskibene **„Defence"** og **„Warrior"**. Efter fuldendt Togt paa resp. 12 og 7 Maaneder viste det sig, at medens „Warriors" Bund, hvortil Dr. Hall's Composition var benyttet, var ganske bedækket med Skjæl og Langhalse, var „Defence" fuldkommen ren, uagtet Skibene den længste Tid havde krydset i det samme Farvand og „Defence" endog været 5 Maaneder længere ude end „Warrior". — De her i Norge gjorte Forsøg fremvise lignende gunstige Resultater, og fra flere norske Skibsførere og Rhederier kan præsteres meget rosende Attester. Følgende større Dampskibe benytte Peacocks Composition: **„Olaf Kyrre", „Nordstjernen", „Finmarken", „Jupiter", „Bergen", „Stavanger", „Vikingen", „Axelhus"** m. fl.
Compositionen sælges pr. Contant til Fabrikpriser tillagt Fragt og Told fra
Lageret hos Hr. Chr. Ege.
Udenbyes Ordres, ledsaget af Remisse, udføres prompte; Priskuranter, Brugsanvisninger og nærmere Oplysninger ved
John Lund.

Lager hos Hr. Chr. Ege i Bergen.

Folkehøiskolen ved Hamar.

Folkehøiskolen paa Gaarden Sagatun ved Hamar begynder atter sit nye Skoleaar fra første Oktober førstkommende.
Skolen er bestemt for unge Mænd, helst af Bondestanden, i Alderen fra omkring 17 til 30 Aar.
Skolens Formaal er paa Almuskolens Grundlag at skaffe Eleverne en videregaaende Almenoplysning, der kan være dem til Gavn og Glæde i Livet og give dem Lyst og Evne til i hvilkensomhelst Stilling at følge og fremme Fædrelandets Udvikling. Dette Maal søger Skolen at opnaa ved først og fremst at oplyse om Alt, hvad Fædrelandet angaar, dets Sprog, Folk, Lovgivning og Forfatning samt dets vigtigste Næringsvei, Jordbruget; dernæst om det Vigtigste af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen.
Undervisningsgjenstandene ere derfor:
1) Modersmaalet til mundtlig og skriftlig Brug. 2) Norges Historie og Geografi med Udsigt over Statsforfatningen samt Gjennemgaaelse af Grundloven og enkelte Dele af Kommunallovgivningen. 3) Verdenshistorie og almindelig Jordbeskrivelse. Ved Siden heraf undervises i 4) praktisk Regning og Landmaaling og 5) Jordbrug og Fædrift tilligemed Begyndelsesgrundene af de dertil hørende Naturfag. Kristendomskundskab forudsættes; derfor gives der ingen særskilte „Religionstimer", hvorimod Lærerne ville bestræbe sig for at Kristendommen maa kaste sit Lys over alle Fag. Nogenlunde Færdighed i Skjønskrivning og Læsning forudsættes ligeledes, men der vil dog blive Leilighed til videre Øvelse deri for dem, som trænge dertil. Ved Oplæsning af Skrifter og Stykker af Aviserne ville Eleverne sættes istand til at følge Dagens Begivenheder og deres Opmærksomhed henvendes paa saadanne Ting, som ikke kunne komme ind under den daglige Undervisning. Sang vil kun tildels blive indøvet som særskilt Fag; den vil væsentlig blive anvendt til Ledsagelse og Oplivelse af Undervisningen. Ogsaa i Gymnastik er der Anledning til Øvelse.
Skolen begynder hvert Aar den 1ste Oktober og varer til 31te Mai med 14 Dages Juleferier. Disse otte Maaneder regnes for en halv Skoletid. Dog vil Undervisningen afpasses saaledes, at en saadan halv Skoletid danner et selvstændigt Afsnit.
Betalingen, der erlægges helst ved hver Maaneds Slutning, er 2 Spd. maanedlig for Undevisningen og 5½ Spd. maanedlig for Kosten for dem, der ønsker at spise ved Skolen. Undertegnede overtager til Vinteren selv Bespisningen. Der er ogsaa bekvem Adgang til at skaffe sig billigt Kostholb i Hamar eller omkring paa de nærliggende Gaarde. Logis med Lys og Ved faaes ved Skolen og koster 5 Spd. for hele Vinteren.
Skolens Lærere ere foruden Undertegnede Kand. theol. O. Arvesen og Statsagronom Jensenius. Indmeldelser ske til **Herman Anker.**
Sagatun i August 1869.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Hvide Gardintøier

til 9 ß Alen og høiere Priser i stort Udvalg hos **Gunerius Pettersen.**

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Liin og Stry

i Partier og mindre Dele hos **Gunerius Pettersen.**

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld,** samt **Vattæpper,** enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos
Gunerius Pettersen.

Floneller,

hvide og kulørede, haandvævede, **egne Fabrikata,** i flere Kvaliteter til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Fra
G. Wolds Fedevarehandel

(Torvet No. 2)
anbefales til Dagens billigste Priser:
Gudbrandsdalsk Sætersmør, Hedemarkens do., dansk Huusholdnings-Smør, fineste Meieri-Smør, Præmiebelønnet Mysost, simplere do. fra 4, 5, 6, 7 og 8 ß pr. Mrk., ægte og norsk Sweizerost, Stolzer- og Nøgelost, Gaasebryster, og Oxebryster, Ansjovis fra Fru G. Schmidt, Flesk, Rygspæk og Sideflesk, saltet Faarekjød, Smult, bedste Hedemarkens Pultost, Primost, Bringebærsaft og Kirsebærsaft, Multer i Dunke og Pundevis, forskjellige Sorter Kjex, Sardeller og forskjellig anden Hermetik m. m. m.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Tjeneste søges.
Husbestyrerinde.

En erfaren Jomfru, der fortiden bestyrer et Hus, søger en lignende Plads til Høsten. Hun anbefales af en Dame hersteds. Billet mrk. „Klara" bedes nedlagt i Expeditionen.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.
☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.
De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.
Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Hvem har stelt med mig og opfødt mig?
„En Fattig!
„Jeg er Lord Clancharlie, men jeg forbliver Gwynplaine. Jeg dvæler blandt de Store, tilhører dog de Smaa. Jeg er blandt dem, som nyde, og jeg er med dem, som lide. Ak, hvor det Samfund er sørgeligt! Men engang skal det rigtige Samfund komme. Ingen stolte Magnater længere, kun frie Mænd; intet Kryberi længere, ingen Lavhed, ingen Mennesker, der skulle være Dyr, ingen Hofmænd, ingen Konger. Lys! se det er Fremtiden, og den er jeg kommen for at brbude."
Her vendte Gwynplaine sig til Skriverne, som skreve i en knæbøiet Stilling.
„— Hvad er dette for et Slags Folk, som ligge paa Knæ? Hvad er det, I bestille? Staa op, I ere Mennesker!"
Denne pludselige Henvendelse til de Underordnede, hvilken en Lord ikke engang bør bemærke, drev Munterheden til sin høieste Spidse.
Man havde raabt Bravo — nu skreg man Hurra! Fra at klappe i Hænderne gik man over til at stampe med Fødderne. Man skulde have troet sig hensat i den grønne Æske. Forskjellen var kun den, at der var Latter en Udmærkelse for Gwynplaine, her dræbte det ham.
Latteren havde antaget Karakteren af en voldsom Krampelatter.
Fra alle Kanter hørtes hinanden modsatte Raab:
„Nok! Nok!"
„Mer! Mer!"
Lord William Farmer udslyngede mod Gwynplaine den samme Beskjæmmelse, som Rye-Quiney havde slynget mod Shakespeare:
„Gjøgler, Komediant!"
Lord Vaughan udbrød:

„Vi ere komne tilbage til de Tider, da Dyrene kunne tale."
„Lad os lytte til Biliams Æsel!" tillagde Lord Yarmouth.
„Rebellen Linnoeus straffes i sin Grav. Sønnen er Faderens Ris", ytrede John Hough, Biskop af Coventry, hvis umaadelige Indtægter Gwynplaine forbigaaende havde berørt.
„Han lyver", forsikrede Lord Chomley, den juridiske Lovgiver. „Det, som han kalder Tortur, er helt simpelt Bekjendelsestvang. Torturen existerer ikke i England."
Thomas Wenthworth henvendte sig til Kantsleren:
„Mylord Kantsler, opløs Kammeret!"
„Nei, nei, nei, lad ham fortsætte, han morer os! Hurra! Hip! Hip! Hip!"
Saaledes skrege de unge Lorder; deres Munterhed grændsede til Galskab.
„Op med Dig paa Linen, Gwynplaine!" raabte Rochester.
„Ud med ham", skreg Thanet.
Viscount Hatton tog en Toskilling op af Lommen og kastede den hen foran Gwynplaine.
En hel Masse af Lorder applauderede.
Det var et Spektakel og en Larm, der mindede stærkt om en Gjøglerplads med sine Udskrigere, og som aldeles overdøvede Gwynplaine.
Man kunde blot skjelne Ordene:
„Tager Eder ivare."
Ralph, Hertug af Montagu, nylig hjemkommen fra Oxford, traadte frem fra Hertugernes Bænk og stillede sig med korslagte Arme midt fremfor Gwynplaine.
Der er et Sted paa Knivsbladet, som bider bedst, og der er et Tonefald hos Mennesket, der saarer lettest. Dette Tonefald anvendte Montagu, og idet han saa Gwynplaine midt i Ansigtet, sagde han:
„Hvad er det, „Du" siger?"

man har forjaget den, men den skal komme tilbage igjen. Skjælver! Den nærmer sig denne Stund, de afklippede Negler voxe frem, de undertrykte Tunger faa Vinger og blive til Ildstunger, der blande sig med Nattens Vinde og hyle i det uendelige Rum; de, som hungre, vise sine uvirksomme Tænder, det, som er øverst, helder, det, som er nederst, reiser paa sig, Skyggen fordrer at blive Lys; det er Folket, som kommer, siger jeg Eder, det er Mennesket, der reiser sig, det er Katastrofens røde Morgenrøde — se der, hvad der ligger i den Latter, hvoraf I le. London er en uafbrudt Fest. Godt! England jubler fra den ene Ende til den anden. Vel! Men hører: Alt det, I se, er mig. I have Fester, det er min Latter. I have offentlige Forlystelser — min Latter. I have Giftermaal, Biskopsindvielser, Kroninger — Altsammen min Latter. I have Prindsefødsler, det er min Latter, I have Tordenen over Eders Hoveder, det er min Latter."
Hvem kunde vel modstaa saadant!
Latteren udbrød paany, voldsommere end nogensinde.
Af al den Lava, som opkastes gjennem Menneskemundens Krater, er Spotten den mest ædende.
Ingen Tortur kan sammenlignes med den, som Spottens ulykkelige Offer undergaa.
Denne Tortur led Gwynplaine. Latteren traf ham som en Stening, som en Kartæscheild.
Man vred sig, man raabte da capo, man rullede sig, stampede med Fødderne. Man rykkede hverandre i Kjolekraven. Stedets Værdighed, Purpurkaaberne, de ærværdige Parykker — Intet hjalp; Lorderne lo, Biskoperne lo. Ærværdighedens Statue, Ridderen af den sorte Stav, selv han stod ved Skranken og skoggerlo.
Gwynplaine følte sig uigjenkaldeligt, hjælpeløst kunst under den skingrende Latter. Den, som falder, kan reise sig igjen,

Dagbladet.

No. 220. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 22de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Mosß, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Mosß, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm, og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 6 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Postgangen gjennem Solør.

Jeg skrev for kort Tid siden en Opsats i „Dagbladet" om denne Postgang, og vi maa med Taknemmelighed erkjende, at høiere Vedkommende har søgt at imødekomme Distriktets Tarv derved, at der er istandbragt Postgang tre Gange ugentlig istedetfor før to Gange — en Forbedring, som visselig er fuldkommen tidsmæssig. Jeg vil dog ikke undlade at paapege en Forandring, hvorved denne Forbedring vil gjøre dobbelt Nytte.

Nu er Postgangen ordnet saa, at Posten afgaar fra Kongsvinger hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag Middag Kl. 1 og medtager den Post, som kommer fra Kristiania med samme Dags Morgentræn. Denne Rute er meget heldig, og foruden at vi saaledes faa Kristianiapost engang hyppigere i Ugen, end før, er det ogsaa en Forbedring, at Posten uafbrudt fortsætter Ruten og ikke bliver overliggende paa Bjørneby. Ruten ovenfra er derimod ikke heldig. Posten afgaar nemlig fra Elverum de ovenfor nævnte Dages Aften Kl. 8 — formodentlig efter Hamar-Elverumsbanens Aftentræn er kommet — og afgaar nedigjennem Solør om Natten. Men Følgerne af denne Anordning ere:

1) at det ikke gaar an med den nedgaaende Post at besvare de Breve, som ankom Aftenen i Forveien (undtagen maaske i Brandvold); og

2) at de Breve, som f. Ex. skrives her Tirsdag og indleveres paa Postkontoret, først komme til Kongsvinger Onsdag Formiddag, afgaa derfra med Eftermiddagstrænet og formodentlig først udleveres i Kristiania Torsdag Formiddag. Brevene blive altsaa, som før, næsten tre Døgn gamle, inden de naa frem til Modtageren i Kristiania.

Til Ubekvemmelighederne kan ogsaa regnes, at efter den nye Ordning maa al Postexpedition i Solør for den nedgaaende Post foregaa om Natten. Dette faar jo Postaabnerne finde sig i, naar det er absolut fornødent; men naar denne Ordning er til Uleilighed for de Korresponderende, istedetfor til Gavn, er den ikke holdbar.

Ruten kan meget let forandres saaledes at Alle ville være tjente med den.

Ruten op fra Kongsvinger bør blive uforandret. Derimod bør Ruten fra Elverum forandres fra de nævnte Dages Aften Kl. 8 til den kommende Dags Morgen Kl. 5—6. Naar Nordposten saaledes gaar nedover, ville de Korresponderende have fuld Tid til at besvare Brevene. Disse ville med rimelig Kjøring og Expedition (fra Elverum til Kongsvinger er omtrent 8 Mile) indtræffe paa Kongsvinger Kl. 6—7 Aften, og naar Posten der expederes om Aftenen, kan Solørsposten afgaa med Morgentrænet Onsdag, Fredag og Søndag og udleveres i Kristiania nogle faa Timer senere, end Udleveringen nu finder Sted, og Brevene behøve da ikke at blive mere, end vel et Døgn gamle.

Ovenanførte Forandring tillader jeg mig derfor at henstille til Vedkommendes Overveielse, og vil vistnok Distriktet være særdeles vel tjent, om Forandringen blev foretaget.

Til Slutning skal jeg tillade mig at bemærke, at dersom Natteruten fra Elverum fremdeles skal holdes, maa der visselig ansættes fast Postkjører; thi det vil være uforsvarligt at lade Posten gaa med den nuværende Befordring paa vore milelange Moer, naar Kjørselen bestandig skal foregaa høist Natten.

Ved mit ovenstaaende Forslag til Forandringer i Postgangen har jeg aldeles sat ud af Betragtning den øvrige Postgang i Landet og blot gaaet ud fra Jernbanetrænenes Ankomsttid. Ved en Postrute, som ikke er længer, end den her i Solør, og hvis begge Endepunkter ere Jernbanestationer, maa dette ogsaa være det Rette; thi her maa det ved Ordningen af Ruterne kunne gaa an udelukkende at se hen til Distriktets Tarv, uden at det behøves at tages Hensyn til andre Distrikter.

Solør, 18de Septbr. 1869.

Lidt angaaende den W'ske „Efterklang".

Hr. W. tager sig tilsyneladende godt ud, naar han paa det af ham arrangerede Maskebal optræder kostumeret som en Kunstens Ridder, men han burde dog under alle Omstændigheder iforveien have taget under Overveielse, hvorvidt det valgte Kostume passede til den Rolle, han agtede at spille.

„Men pytt; hvor Udgangspunktet er galest,
blir tidt Resultatet originalest. — —
Hvor løftende dog, at sætte sig et Maal,
og drive det igjennem som Flint og Staal!"

Jeg kunde jo rigtignok lade Hr. W. i Fred og Ro faa nyde Glæden af sine sidste Krumspring, men da en større Del af det avislæsende Publikum har vanskeligt for at danne sig en selvstændig Mening om Kvaliteten af de W'ske Produkter, nødes jeg til nok en Gang at tage til Gjenmæle.

Som det vil erindres, er det kun af Iver for at bevare vor Musikliteratur fra at blive foreget med „Makværk", at Hr. W. slynger Banstraalen mod de i mit 1ste Hefte af „Flerstemmige Sange" anvendte Oktav- og Kvinteparalleler. Følgelig maa man jo antage, at hvad der hos mig er paapeget som Feil, maa være noget Enestaaende, et „Makværk" altsaa, som slet ikke forekommer i andre Sangsamlinger her i Landet, thi da maatte jo Kunstridder W. ogsaa slynge sin Banstraale mod dem. At jeg imidlertid ikke er den Eneste, der anvender Oktav- og Kvinteparalleler, vil den kyndige Læser kunne overbevise sig om ved at se efter paa følgende Steder i Hr. Behrens „Samling af flerstemmige Mandssange": No. 131: Takt 2, 6; No. 134: T. 8 og 9; 137: 2; 173: 15; 224: 4 og 5; 287: 18; 292: 1, 5 og 6; 304: 6; 308: 10; 309: 1; 311: 10, 11 og 12; 337: 6, 14; 349: Optakten og Takt 3, 11 og 12; 359: 2; 360: 11; 363: 5 og 6; 364: 2 og 3; 365: 10 og 11 samt 18; 386: 37; 388: 8; 393: 14 og 15; 394: 10; 398: 13 og 14; 401: 2, 3; 402: 7; 414: 9 og 10 samt 31; 418: 2; 422: 15; 426: 3, 20, 27, 30; 433: 6; 434: 3 og 4, 9 og 10 samt 11 og 12; 436: 4; 439: 72 og 73; 440: 7; 444: 32; 450: 6; 452: 1 og 2, 5 og 6 samt 13 og 14; 475: 7 og 8; 476: 2; 477: 3 og 4.

Det er imidlertid ikke alene hos Hr. Behrens, man finder Oktav- og Kvinteparalleler anvendte, selv en Winther-Hjelm benytter de sidste og det i selve „Yderstemmerne". Se t. Ex. No. 15 af hans „Norske Fjeldmelodier". Hr. Kunstridder W. maa altsaa, til sin store Bedrøvelse, finde, at vor Musikliteratur desværre er makædt i en endnu høiere Grad, end han havde Formodning om, og at det bliver nødvendigt for ham for Fremtiden at svinge sit Tugtens Ris ikke over en Syndebuk, men over Syndebukkene. En Trøst kunde det jo have været for ham i denne Trængselens Tid, at Hr. Kjølstad har kaldt hans Kritik for „velgrundet", men denne Trøst bliver nok desværre temmelig tynd, eftersom Hr. Kjølstad tager tilbage med den ene Haand, hvad han giver med den anden, idet han nemlig blandt andet ytrer: „I No. 18, 10de og 11te Takt findes rene og aabenbare Kvinter*), der nogenlunde kunde taales", medens Hr. W. henregner nævnte Sted til „grove Bommerter", og Reissiger erklærer, at disse ere rettede. Huset begynder altsaa at blive splidagtigt med sig selv. Dersom det nu skulde vise sig, at Hr. W. er istand til at forsvare, hvad der af mig er paapeget i de Behrenske Sangsamlinger og hos Winther-Hjelm, skal jeg med største Fornøielse eftergive ham Forsvaret for alle skjulte Oktav- og Kvinteparalleler samt Tverstande osv. baade i de førstnævnte Sangsamlinger og i vor øvrige Musikliteratur. Men skulde han paa den anden Side hverken føle sig kaldet eller „habil" nok til at overtage nævnte Stykke Arbeide, bliver ogsaa hans Angreb paa mine „Flerstemmige Sange" i det Væsentligste aldeles ubeføiet.

Hermed kan det for det Første være nok med Hr. W., da de nye Usandheder, han i sin Efterklang disker op med, tilgives ham indtil videre.

Hr. Reissigers Redegjørelse skal jeg kun supplere med følgende Anhang. I omtrent 5 Aar har jeg været Instruktør for en af mig oprettet Dame- og Herresangforening, der, da Tanken om Udgivelsen af „Flerstemmige Sange" opstod hos mig, talte omkring 80 syngende Medlemmer. Paa Grund af Foreningens Størrelse blev Nodeafskrivningen saa besværlig, at jeg besluttede om muligt at faa istand en brugelig Samling af flerstemmige Sange. Ufortøvet gav jeg mig ikast med Manuskriptet, og da dette var færdigt, sendte jeg Hr. Reissiger det til Gjennemsyn. Han havde nemlig en Gang, da han fik Nys om, at jeg interesserede mig for Musik, uden nogensomhelst Anledning fra min Side, tilbudt mig sin Hjælp, og dette hans velvillige Tilbud har jeg flere Gange med Glæde benyttet mig af. Det var altsaa ikke til en for mig aldeles fremmed Mand, jeg sendte Manuskriptet, hvorfor jeg ogsaa maatte antage, at hvad R. hjalp mig med maatte blive velhjulpet.

Af hvad jeg her har nævnt, vil Læseren godt kunne skjønne, at jeg staar i et ikke ringe Taknemmelighedsforhold til Hr. R., hvorfor jeg ogsaa nødig vil være med paa at bringe ham i en større Knibe, end den, han allerede befinder sig i, men man maa paa den anden Side heller ikke forundre sig over, at jeg har liden Lyst til at lade mig ofre som en anden Urias, hvorfor det ogsaa vil komme til at bero paa Omstændighederne, hvorvidt jeg nærmere vil indlade mig paa at omtale den af Hr. R. nævnte „Slagmark" (Manuskriptet). Her vil jeg nu imidlertid vælge at standse for det Første.

Kristianssand, den 20de Septbr. 1869.

Aug. Abrahamson.

Aarsagen til, at dette mit Gjenmæle kommer saa sent, er den, at jeg for over 14 Dage siden sendte et længere Tilsvar — væsentlig af samme Indhold, som Ovenstaaende — til „Morgenbladet", men da det ikke endnu er optaget der, maa jeg formode, at Redaktionen heller ikke vil give det Plads i Bladet, og at jeg saaledes der er negtet Adgang til at forsvare mig mod en anonym Angriber. A. A.

*) Hr. Kjølstad tager Feil, naar han kalder det for „rene Kvinter". Det er nemlig en falsk Kvint (fis-c) i Forbindelse med en ren (e h), og Paastanden om, at en saadan Forbindelse er tilladt, har jeg fra Hr. Reissiger selv, der igjen har den fra sin gamle Lærer Hr. Professor Dehn.

Kristiania, den 22de September 1869.

De officiøse og ikke-officiøse Blade i Nordtyskland erklære ivrigen, at der ikke foreligger det Mindste, som kan forklare Rygterne om, at Preussen skulde være ifærd med at gjøre nye Skridt til de sydtyske Staters Indlemmelse. Corr. Havas paastaar i en ledende Artikel det Modsatte og bemærker, at den Iver, hvormed man i Tyskland beskjeftiger sig med det sydtyske Spørgsmaal, viser det Berettigede i den Opmærksomhed, som Stormagterne have henvendt paa denne Sag. Særlig fremhæver det officiøse franske Organ de Bestemmelser, som ligge til Grund for Dannelsen af en sydtysk Fæstningskommission. Da de sydtyske Fæstninger ligge i Territorier, som ikke i nogen Henseende ere afhængige af det nordtyske Forbund, har Preussen Intet med dem at gjøre, og Kommissionen bestaar da ogsaa kun af Bayerns, Würtembergs og Badens Repræsentanter; men det er blevet vedtaget, at Kommissionen i fornødent Fald kan paakalde Preussens Mening og indlede Underhandlinger med dets militære Befuldmægtigede, som skal akkrediteres i den Hovedstad, hvor Kommissionen har sit Sæde. At de sydtyske Blade se en ny Fare i denne Bestemmelse, finder Corr. Havas ganske naturligt, da den ogsaa har vakt Mistillid hos mange Statsmænd, som mene, at Preussen herved saa at sige er blevet bemyndiget til at kaste en Bro over Main. Fra preussisk Side begrundes Retten til Indblanding paa, at Preussen er Medeier af de sydtyske Fæstningers Materiel, idet i sin Tid alene Østerrige og Holland udløstes ved en Pengeerstatning; men det var naturligvis Preussen selv, som ordnede Forholdet paaa denne Maade. Corr. Havas finder derfor heller ikke, at dette Ræsonnement egner sig til at fjerne Sydtyskernes Frygt for Indblanding.

Festlighederne i Königsberg bleve, som før berettet, den 13de forstyrrede ved et sørgeligt Ulykkestilfælde. Paa en Bro, der fører over Slotsdammen, opstod der en saa stærk Trængsel, at Rækværket brødes af og et stort Antal Mennesker styrtede i Vandet. Som Grund til Trængslen anføres Raab om, at „der var Ild i Broen". I de sidste Efterretninger heder det, at 38 Lig vare blevne optagne af Dammen, og det antoges ikke, at Antallet af Ofrene herved var naaet. — Ved en Dinér, der samme Dag fandt Sted paa Slottet, besvarede Kong Vilhelm en Skaal, som General Manteuffel havde udbragt for ham, med følgende Ord: „Jeg tager mit Glas for at yde det første Korps min Anerkjendelse for den Maade, hvorpaa det idag viste sig for mig. Jeg drikker imidlertid ogsaa paa, at denne Provins, hvorfra dette Korps er udgaaet, maa have en lykkelig Fremtid. Armeekorpset og Provinsen have til alle Tider, baade i gode og i onde Dage, vist mit Hus og Fædrelandet tro Hengivenhed og Opofrelse. Denne Troskab og Hengivenhed har Korpset i den allersidste Tid ogsaa forstaaet at forene med Udholdenhed i alvorlige Timer, og dette giver mig en Borgen for, at den Aand, som engang i en tung Prøvelses Dage har besjælet Provinsen i denne Retning, ogsaa paany vil staa sin Prøve, dersom vigtige Begivenheder skulde indtræde for os. Jeg drikker altsaa paa det første Armeekorps's og Provinsens Vel og opfordrer Dem til ogsaa at tømme Deres Glas for at forene Deres Ønsker med mine." — Den 14de ds. var hele det første Armeekorps samlet til en stor Parade, der fandt Sted omtrent syv Mile fra Königsberg. Kongen, der ledsagedes af Kronprinsen og et stort Antal preussiske Prinser, Storhertugen af Mecklenborg-Schwerin, Kronprinsen af Sachsen og Storfyrst Nikolaus, blev ved sin Ankomst til Stedet, hvor Paraden skulde foregaa, modtagen med stor Pomp. Der var opreist to Æreporte, og ti i Sort og Hvidt klædte unge Frøkener bød ham Velkommen i Forening med Stændernes Medlemmer, Geistligheden og Veteranerne. Strax efter Paradens Slutning reiste Kongen tilbage til Königsberg, hvor der paa Slottet gaves en stor Galladinér for Officererne.

Spanien og Kuba. Fra Madrid heder det: „Krigsministeriet har modtaget et Telegram fra Prim, dat. Paris den 14de, i hvilket siges: Intet Offer maa skyes for at opretholde Spaniens Ære og undertrykke Insurrektionen paa Kuba; jeg befaler derfor, at Udskibningen af Tropper til Kuba skal fortsættes med Iver." Det ligger altsaa nær at antage, at Prim er reist til Paris for at forhandle med Keiseren og den franske Regjering om det kuba'ske Anliggende, og hans energiske Sprog tyder paa, at Spanien ingenlunde agter at vige tilbage for Amerikanernes Demonstrationer og Trusler. Det vakte stor Forbauselse og Bekymring i Spanien, da der indløb Efterretning om, at Indvaanerne paa Kuba, istedetfor at slutte sig til den heldig fuldførte Revolution, selv havde gjort Revolution og fordrede en Selvstændighed, der alene kunde danne Indledningen til Dens Indlemmelse i den amerikanske Union. Der herskede almindelig Jubel over Bourbon-

nernes Fordrivelse, og nu skulde Kronens Fald strax have saa sørgelige Følger! De Radikale vare især ude af sig selv. De havde ventet et jublende Ekko fra den anden Side af Atlanterhavet, og saa svarede Indvaanerne paa Kuba: Vi have samme Ret til at gjøre Revolution som I, og vi ville ikke længere anerkjende Eders Herredømme. Alle Penne i Spanien kom i travl Bevægelse for at bringe Kuba'erne til at indse, at der var stor Forskjel paa de to Tilfælde; Spanierne havde grebet til Vaaben for at styrte et skammeligt Despoti, men nu vare de frie, og Kuba'erne kunde nyde Frihedens Goder i Forening med dem; Opstanden savnede enhver fornuftig Grund og var et Oprør imod Friheden. Insurgenterne fandt desuden Medhold hos de Forenede Stater, hvis Kongres lykønskede Spanierne til, at de atter vare blevne frie Mænd, men samtidig udtalte Sympathi for Opstanden paa Kuba, hvor den haabede, at Friheden vilde feire en ligesaa smuk Triumf. Dette var en høist ubehagelig Efterskrift for Spanierne, som havde været meget fornøiede over, at Amerikanerne havde overøst dem med Komplimenter og ilet med at anerkjende Revolutionen. Forholdenes Magt gjorde det til en Nødvendighed for den provisoriske Regjering i Madrid at optræde paa selvsamme Maade, som en legitim Regjering vilde have gjort. Da Insurgenterne ikke vilde bøie sig for de spanske Grunde, skulde de med Magt twinges til Lydighed imod den spanske Krone og det ubekjendte X., som engang skal beklæde den, og Kampen har længe været i fuld Gang. Selv om alle Indvaanerne paa Kuba, baade Hvide og Sorte, som een Mand stemte for Dens Uafhængighed, vilde det ikke hjælpe dem. Den samme Regjering, der i Spanien har lovprist Folkesuveræniteten og den almindelige Stemmeret, vilde svare: I skulle lystre, og vi ville gjøre Alt, hvad vi kunne, for at twinge Eder dertil. Det er en Krig paa Liv og Død, en Tilintetgjørelsens Krig, som Prim bebuder imod Opstanden paa Kuba, og han erklærer, at Spaniens Ære kræver en saadan Kamp. Hvilken himmelvid Forskjel er der ikke imellem en saadan Politik og de usle, foragtelige Raad, som Times idelig har givet Spanien om at opgive Kampen og opgive Kuba! Uagtet Prim har staaet i Spidsen for en Revolution, tager han Plads blandt de saakaldte gammeldags Statsmænd, som se Andet i Verden end de rent materielle Interesser. Han kan naturligvis ikke være blind for den Mulighed, at Insurrektionen seirer, og at Spanien trækker sig ud af Kampen med en betydelig forøget Statsgjæld; men han har ikke kunnet løsrive sig fra den „Fordom", at Spanien, selv med en saadan Mulighed for Øie, maa føre den alvorligste Kamp, at det Eneste, som kan yde nogen Trøst for Kubas Tab, vil være Bevidstheden om Nationalærens Bevarelse. Det er over en saadan Politik, at Times og de radikale engelske Blade stadig bryde Staven; desto glædeligere er det derfor at se, at der endnu blandt dem, som raade over Magten, blandt dem, hvis Ord afføde Handlinger, gives Mænd, som høit og lydelig proklamere den. Det spanske Folk, der har en levende Fædrelandskjærlighed, hvoraf det snarere kan vente Frelse end af de evindelige Forfatningsexperimenter, vil neppe lade Prim i Stikken.

Efterretningerne fra Kuba ere som bekjendt forvirrende og modsigende. Den almindelige Mening er imidlertid, at Spaniernes Sager staa slet, og saagodtsom enstemmig er den Anskuelse, at Spanien under de nuværende Forhold maa komme tilkort, idet Insurgenterne stadig understøttes fra de Forenede Stater. Spørgsmaalet er altsaa, om andre Magter føle sig saa interesserede i Sagen, at en Indblanding kan finde Sted. Den spanske Regjering sender betydelige Forstærkninger til Kuba for energisk at forsvare sin Koloni. Man anser det ikke for umuligt, at de Magter, som have Kolonier i Vestindien, slutte sig til Spanien for at gjøre Forestillinger i Washington.

Lady Palmerston er død den 11te ds. om Morgenen uden foregaaende Sygdom, og skjønt hun gik i sit 83de Aar, er hendes Død dog kommen uventet. Hun var født i 1787 og var første Gang gift med Earl Cowper, efter hvis Død hun i 1839 giftede sig med Lord Palmerston, efter hvem hun havde været Enke siden Oktober 1865.

Lic. Scharlings anden Forelæsning. (Forts. fra 217). Af det Foregaaende følger, at Idealmennesket ikke maa opfattes som et abstrakt Ideal, men som en levende, konkret Personlighed, ved hvem Livet er at vinde. Alt dette kan nu vistnok tænkes som muligt; men at det i Kristi Person ogsaa er bleven til Virkelighed, det lader sig ikke bevise; det er et historisk Faktum, der bliver Gjenstand for Troen. Men dette forhindrer ingenlunde, at man kan gjøre sig Rede for Betydningen af den Stilling, Kristus indtager til Menneskeheden.

Det bliver her et Spørgsmaal af største Vigtighed, om nu den Fremstilling af Kristus, som i det Foregaaende er givet, ogsaa stemmer med, hvad han har udtalt om sig selv. Der har været Religionsstiftere nok, som ikke har taget i Betænkning at kalde sig selv „Guds Søn"; Kristus derimod, kalder sig oftest „Menneskens Søn". Dette Udtryk, som han forøvrigt ikke har nærmere forklaret, forekommer allerede hos Daniel, i det 7de Kapitel; jeg saa, siger Profeten, „En der kom i Himmelens Skyer, som Menneskens Søn, og han kom ind til den Gamle af Dage", Ord, der vistnok har foresvævet Kristus, da han udraabte: „Fra nu af skulle I se Menneskens Søn sidde hos Kraftens høire Haand, og komme i Himmelens Skyer". Hos Paulus betegnes Kristus som den nye Adam, Slægtens Førstefødte, om hvem den hele Tilværelse skal samles; med andre Ord: han er Slægtens kongelige Overhoved, i hvem det sande Menneskelige er kommet til Aabenbarelse. Det Centralmenneskelige ligger imidlertid ikke i Begavelsen, men i den sædelige Personlighed; Kristus har efterladt os et Exempel til Efterfølgelse; derfor er det ørkesløst at spørge om hans Begavelse, og derfor har ogsaa den kristelige Kunst seet fuldkommen ret, naar den til sit Yndlingsemne har valgt: „ecce homo", det rent Menneskelige i sin største Høihed, den gudopfyldte Personlighed.

Men skulle nu vi formaa at efterfølge Kristus og derved gjenvinde vor sande Personlighed, da maa vi komme i et inderligt Livssamfund med ham, han maa i Sandhed blive Slægtens Centrum. Dette er ogsaa bestemt udtalt af Kristus selv i Ord som disse: „Jeg er det Livsens Brød", „Hvo som æder mit Kjød og drikker mit Blod, han bliver i mig og jeg i ham"; altsammen Udtryk for den fuldstændigste personlige Tilegnelse. Dette Forhold maa nu ikke opfattes fysisk, som om det var en Naturmagt, man skulde gribes af, hvad Schleiermacher tildels har gjort; nei, fri maa Tilslutningen til Kristi Person være; det er et Kjærlighedens Samfund, hvori vi skulle indtræde, et saadant, som Kristus har fremstillet os det i sin ypperstepræstelige Bøn. Dette er „Himmerigets Rige".

Kristendommen maa altsaa, — det vil af det Foregaaende være klart —, ubetinget lægge Vægten paa det Personlige, medens den humane Opfatning derimod lægger den paa Begavelsen; den humane Opfatning opstiller en Rangforordning, efter hvilken de store Aander, Genierne kommer til at indtage den første Plads, medens Maalestokken i Guds Rige er Kjærlighed, saa at her den er størst, der er Alles Tjener. Kjærlighedsbudet er altsaa de Kristnes Lov; dette Bud kan siges at være baade nyt og gammelt; gammelt, da vi jo ogsaa møder det i det gamle Testamente, i Mose Lov, og dog nyt, fordi det i Kristi Mund faar en ganske anden Vægt; thi hos Moses finder vi de mange Bud og Anordninger, Kristus har kun givet os dette ene: „Elsker hverandre!"

Ogsaa „Gudsriget" har sin Naturside eller Naturtilværelse, der skal bearbeides, sine Idealer, der skal udvikles. Har vi nu ogsaa faaet Regler anvist for alle enkelte Tilfælde? Nei, Aabenbaringer indeholder ingenlunde en Rettesnor for hvert særskilt Forhold i Livet. For blot at holde os til nogle af de vigtigste, hvor lidet har den ikke sagt os om Ægteskabet, om Kirken, om Staten? Repræsentanterne for den humane Opfatning, en Strauß og Renan, se heri en Mangel, en Indskrænkethed; efter deres Mening var Kristus et religiøst Geni, der ligesom ethvert andet havde sin Begrændsning; hvad der laa udenfor hans Begavelses Omfang, havde han intet Syn for; deraf kommer efter deres Mening hin Ordknaphed angaaende saa mange vigtige Livsforhold. Ganske anderledes opfatter Pietismen Sagen; naar Kristus, siger den, ikke har omtalt disse Ting nærmere, da er det, fordi de aldeles ikke vedkomme Kristendommen; Kristus skal aldeles ikke bekymre sig derom. Endelig er der andre, f. Ex. Grundtvig, der mener, at disse Forhold kan ordnes af sig selv, naar man overlader dem til sin egen Udvikling. Men alle disse Opfatninger er i mere eller mindre Grad falske. Naar Kristus ikke har indladt sig paa at give udførlige Regler, da er det simpelthen, fordi dette laa udenfor hans Opgave; han kom til Verden for at frelse Slægten, for at føre den tilbage til Gud; thi ved egen Evne kunde den ikke naa frem til ham; hvad derimod de øvrige Opgaver i Livet angaar, da kan de meget vel løses ved menneskelig Begavelse. Derfor heder det ogsaa: „Søger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skulle og alle disse Ting tillæges Eder". Men dette maa paa den anden Side heller ikke misforstaaes saaledes, at disse andre Livsopgaver skulde falde udenfor det Kristelige og være ligegyldigt for dette; Gudsriget omfatter tvertimod den hele Tilværelse, det Legemlige saavelsom det Aandelige; Kulturlivet renses og forædles ved at gjennemtrænges af Kristendommens Aand, og enhver, selv den ringeste, Gjerning adles, naar den øves med kristeligt Sind. Ved Kristendommen sættes derfor den sande Lighed, medens Humaniteten bliver hængende i Uligheden. Denne Gudsrigets altomfattende Karakter er i Evangelierne fremstillet ved Lignelserne om Sennepskornet, der voxer op til et Træ, hvori Himmelens Fugle samles, og Surdeigen, der gjennemsyrer de mange Maal Mel; hos Paulus møder vi den samme Tanke, rigtignok i mere theologisk-dogmatisk Opfatning.

Gudsriget er i sin Udvikling kjæmpende, hvad der dels er en Følge af Synden, — Menneskene elske Mørket mere end Lyset —, dels deraf, at vi endnu er Legemlighedens Skrøbeligheder underkastet, hvorfor der ogsaa i det Tilkommende forventes en af Aand fuldt gjennemtrængt Legemlighed. Ved Siden af Gudsrigets Udvikling gaar der en Umenneskelighedens Udvikling, der kulminerer i Antikristen; saa kommer Enden og Kristi Aabenbarelse til Dom. Kristeligt seet, er Verdenshistorien intet andet end Gudsrigets Historie; baade Kristus og Apostlerne har i store Træk tegnet os den til Ende.

Ligesom man i Hedenskabet træffer paa høist mærkelige Profetier, — til de før nævnte kan endnu føies et Sted i Platons „Stat", hvor der siges, at den i Sandhed Retfærdige maa gaa forfulgt gjennem Verden og tilsidst lide Døden —, saaledes møder man ogsaa der partielle Aabenbarelser af „Gudsriget": hos Grækerne i Skjønhedsideen, hos Romerne i Magtens og Retfærdighedens Ide og hos Nordboerne i Frihedsideen; men først i Kristendommen er det kommet til fuld Aabenbarelse.

Rettelser. I forrige Referat er indløbet følgende Trykfeil: I Slutningen af 1ste Forelæsning staar: „Vent ingen Befrielse, førend Gud — — —", skal være: — — førend en Gud — — —; nederst i Spalten staar: og indbyder dem til Livsaand — —, skal være: indgyder dem — —.

Immatrikuleringen af de nye Studenter foregik idag Kl. 12 i Universitetets Festivitetslokale i Overvær af saa Mange, som Salen kunde rumme. Professor Brandt tolkede i en smuk Tale Festens Betydning og dvælede især ved de Forandringer i den akademiske Fordannelse, som vilde blive en Følge af den nye Skolelov. For Besvarelsen af den af det mathematisk-videnskabelige Fakultet udsatte Prisopgave om Jordbundens og Berggrundens Indflydelse paa Vegetationen i Kristiania Omegn, blev Hs. M. Kongens Prismedalje tildelt Kand. phil. og Konservator ved den botaniske Samling Axel Blytt. En indkommen Besvarelse af den medicinske Opgave havde Fakultetet paa Grund af Præparaternes Mængde endnu ikke rukket at gjennemgaa. Derefter foregik Immatrikuleringen af de nye Studenter, hvis Navne Rummet ikke tillader os idag at meddele. To have faaet Præceteris, nemlig C. H. Hansson fra Drammens Skole og C. J. Hambro fra Nissens Skole; 98 Kandidater have faaet Laudabilis, 76 Haud illaudabilis og 17 Non contemnendus; 2 have ikke bestaaet Examen, og 12 ere sygmeldte. Festen sluttede med Afsyngelsen af A. Munchs Studentersang.

Studenternes Forening for fri Undervisning afholdt igaar sin aarlige Generalforsamling. Af Aarsberetningen sees, at Undervisningen som før har været meddelt dels paa Skolen dels hjemme hos Lærerne. Skolen talte ialt ca. 90 Elever; der meddeltes Undervisning i Norsk, Regning, Engelsk, Tysk og Skrivning. I Lærernes Hjem har 50 Elever modtaget Undervisning. Ogsaa iaar har Foreningen kunnet glæde sig ved Beviser paa Taknemmelighed fra Elevernes Side, ligesom og de ikke faa Pengebidrag viser den Sympathi, hvormed Foreningen følges, hvad der berettiger den til det Haab, at dens Virken ikke er uden Nytte og med Held kan fortsættes.

Politi. Ved kgl. Resol. af 17de dennes er Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Rolighedsforstyrrelse samt om offentlige til Dands, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aftenen gjort gjældende for følgende Gaarde i Norderhov og Hole Præstegjelde, Buskeruds Amt:

a) i Norderhov:
Matr.-No. 2 og 3, No. 37—48 begge inkl. samt No. 92 og 101.
b) i Hole:
Matr.-No. 1, 3, 7, 10 og 38 samt 40—47 begge inkl.

— Under s. D. er Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Rolighedsforstyrrelse samt om offentlige til Dands, Kortspil og anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aftenen gjort gjældende for Fiskeværene Aasvær og Lovunden beliggende henholdsvis i Næsne og Lurø Præstegjelde, Nordlands Amt i Tidsrummet fra 1ste December til 31te Jan.

Overtoldbetjent Halvor Larsen er under 17de ds. naadigst fritaget for det ham overdragne Hverv som toldkyndigt Medlem af Stavanger Byes Sundhedskommission, og Undertoldbetjent T. Helliesen naadigst tilforordnet nævnte Sundhedskommission for deri som toldkyndigt Medlem at tage Sæde ved Kvarantænesagers Behandling.

Postaabneri. Under 17de ds. er et Postaabneri oprettet i Bredems Annex til Gloppens Præstegjeld, Sønd- og Nordfjords Fogderi, Nordre Bergenhus Amt.

— Under s. D. er et Postaabneri oprettet i Singsaas Annex til Holtaalens Præstegjeld, Guldalens Fogderi, Søndre Trondhjems Amt.

— Under s. D. er et Postaabneri oprettet i Vatne Annex til Skoue Præstegjeld, Søndmøre Fogderi, Romsdals Amt samt en ugentlig Bipost mellem fornævnte Postaabneri og Gaarden Solnør i Postruten mellem Aalesund og Ørskoug Postaabneri.

Indberetning fra de forenede Rigers Konsul i Bilbao, dat. 14de September:

Jeg henholder mig til min seneste Indberetning af 10de f. M. og ankom siden den Tid hertil:

sp. Dampsk Concordia fra Bergen og Aalesund med 27,200 Voger
og „ Skon. Tres Hermanos fra Kristianssund . . „ 9,600 —
Tilsammen 36,800 Voger
samt til Santander:
sp. Brig Ramoncito fra Bergen med 7,200 —
eller ialt til begge Stæder 44,000 Voger Klipfisk.

Priserne have holdt sig faste i 164 og 158 Rvn. pr. Kvintal 1ste og 2den Sort med Afslag af 4 og 6 Rvn. for Partier paa 100 og 500 Kvintaler, og da Beholdningerne paa begge Stæder nu kun løbe op til ca. 2000 Kvint., næsten Alt 2den og 3die Sort, forlange Ihændehaverne deraf idag 6 Rvn. mere pr. Kvintal, som jeg er tilbøielig til at tro vil obtineres.

Breve til Korvetten Nordstjernen ved Kadix kunne indleveres til Marinekommandoen inden 27de September.

Til det ledige Assessorembede ved Trondhjems Stiftsoverret, hvortil Ansøgningstiden udløb igaar, have følgende 7 Ansøgere meldt sig: Sagførerne J. R. Dahl, Schlytter, L. Aas, Knagenhjelm, Stipendiat M. Ingstad samt Auditør Hansteen.

Tømmerfløtningen i Glommen har iaar havt en usædvanlig god Fremgang. Den saakaldte „Bagende" kan ifølge Mrgbl. saaledes ventes at ville komme til Fetsund i Slutningen af denne Maaned. Elven har ved sidste Regnveir voxet endel.

Professor W. Boeck, som efter sin Bestemmelse agtede at tage Ophold i Algier for Vinteren, er fra Hamburg med Familie afreist til Newyork.

Theatret. Der gives en stor Del Komedier, som har sin største Interesse deri, at de behandler et paa Dagsordenen staaende brændende og uafgjort Spørgsmaal; saalænge dette staar paa, ser derfor ogsaa Publikum dem med Fornøielse, selv om de i andre Henseender ikke har synderlig Værd. Til denne Kategori maa man ogsaa henføre „Cora eller Slavinden", som nærmest kan betragtes som et Indlæg i Spørgsmaalet om Slavehandelens Berettigelse. Dette Spørgsmaal er nu for længe siden afgjort, og de Grusomheder, som en stakkels Slavinde er udsat for, interesserer os ikke længere saameget, fordi det er os for fjernt og fremmed. Det skal dog villig medgives, at „Cora" har flere virkelig smukke Scener, der uvilkaarlig griber os; men det formaar dog ikke at aflokke os den Interesse som før, og det er saameget rimeligere, som det i dramatisk Henseende er et overmaade svagt Arbeide. Den største Interesse, det derfor nu frembyder, er den Udførelse, som bliver det tildel, og den er i det Hele taget tilfredsstillende, undtagen for Dhrr. Juells og Abelsteds Vedkommende. Vi maa høilig beklage, at Tobys Rolle, som i forrige Sæson blev givet saa smukt og hjerteligt og med saa stor Virkning af Hr. Selmer, nu er overgivet til Hr. Juell. Det ligger i Sagens Natur, at Hr. Selmer ogsaa nu burde havt den; thi næst efter Hr. J. Brun er Ingen nærmere til at spille denne Rolle end han fordi hans Begavelse i een Retning er saa beslægtet med Bruns, at maaske ingen Anden har den Umiddelbarhed og den varme og dybe Følelse, som ubetinget maa til for at denne Slags Roller kan komme til sin Ret. Hr. Juells Udførelse er derimod blot en klynkende og sutrende Fremsigen af Replikkerne, uden sand Følelse og Varme. Denne Forandring i Rollebesætningen er saameget mere paafaldende, som jo Hr. Juell i forrige Sæson gav „Bill" meget respektabelt, en Rolle, som han visselig uden nogensomhelst Skade kunde have beholdt, da Hr. J. Brun vistnok baade har og faar saameget at gjøre, at han godt kunde trænge til at hvile i dette Stykke, især naar han kunde erstattes saapas godt som i dette Tilfælde. — At Hr. Abelsted ikke vilde være paa sin Plads som Georges Bessiéres var Noget, man paa Forhaand kunde vide; thi Elsker er han ikke og kan han ikke være, hvortil kommer, at han har en Maade at sige mange af sine Replikker paa, som gjør, at de klinge rent parodisk og derfor

naturligvis i en Elskers Mund faar en modsat Virkning af den tilsigtede; de faar et komisk Anstrog. Imidlertid er dette Noget, som han med Tiden maa kunne rette paa, saameget mere, som Grunden for en stor Del ligger i den Uvane, han har, at sluge enkelte Stavelser, saa at man kun faar høre halve Ord. At Hr. Abelsted alligevel har faaet denne Rolle, kan maaske dog undskyldes dermed, at man for Øieblikket ingen Anden har, som kan træde i hans Sted. For de øvrige Rollehavendes Vedkommende var derimod Udførelsen meget tilfredsstillende, og til Slutning blev Fru Juell, der gav Titelrollen, Hr. Brun og Hr. Isachsen fremkaldte, en Anerkjendelse, som forresten ogsaa Hr. Nielsen havde fortjent.

— Theatret har for Tiden under Indstudering Oehlenschlægers „Hagbarth og Signe" med Fru Gundersen som Dronning Bera, Frk. Solberg som Signe, Hr. Reimers som Hagbarth, Hr. Wolf som Hamund og DHrr. Gundersen og Selmer som Alf og Olger. Først naar „Hagbart og Signe" er opført, vil „De Unges Forbund" blive indstuderet.

Skyttefesten i Horsens. Fra en af de norske Deltagere har Aftbl. modtaget følgende Telegram: Uomærket Resultat. Af 2300 Skytter, der konkurrerede om 45 Præmier, tog 19 norske 15 Præmier.

Uægte Trynetyrkere. I Møllergaden findes et Hus, der ikke alene er blevet bekjendt som et ilde berygtet Spillehus, men som ogsaa ved sine mange forskjelligartede Forretninger har vidst at gjøre sig værdigt til Politiets specielle Opmærksomhed. For nogle Dage siden fortæller Rygtet at en Bonde var bleven lokket ind paa dette Sted for at spille Kort. Efterat Spillet havde begyndt, kom der tvende Personer ind, og i det samme de fik Øie paa Manden, udbrød den ene af Personerne: „Der har vi ham, lad os tage ham med det samme!" Ved denne Bemærkning blev Manden saa bange, at han kastede sig ud af Vinduet fra 2den Etage. I Faldet brak han Benet og blev bragt paa Hospitalet.

„Naar Tyvene trætte, faar Eieren Sit", heder det. Af nedenanførte mærkelige Sag vil det derimod sees, at en Tiltalt kan faa sin Frihed, naar Dommerne ere uenige.

Ifølge Kristiania Stifts Ordre af 19de Juli sidstl. blev Malerarbeider Kristen Olsen, der er omtrent 52 Aar gammel og, foruden flere Gange tidligere at have været straffet, for Tiden hensidder paa Strafarbeidsanstalten, undergiven Tiltale for den 9de s. M. i Homannsbyen at „have undsagt Opsynsmand Jakob Andersen paa Liv og Lemmer og for ved Trusel om Mord uberettiget at have tvunget ham til at undlade Noget eller Forsøg derpaa".

Under Forhøret og Sagen blev følgende oplyst: Fredag Aften den 9de Juli sidstl. blev nævnte Jakob Andersen (opført som Sagens 3die Vidne), der er Opsynsmand hos Advokat Homann, opmærksom paa, at Tiltalte i Forening med en Anden, hver med en Sæk under Armen, kom gaaende fra Pilestrædet over Løkken Frihedssæde i Homannsbyen til Josefinegaden. Da Personerne forekom ham mistænkelige, fulgte han efter dem og iagttog, at Tiltaltes Kammerat blev staaende ved Indgangen til Bureauchef Colletts Have, medens Tiltalte var kommen ind i en aabenstaaende Entre. Paa Vidnets Spørgsmaal til ham om, hvad han skulde der, svarede han Intet, men fulgte paa Opfordring med ned i Gaden. Her vilde han imidlertid følge efter Kammeraten, der fjernede sig i Retning af Pilestrædet, og vægrede sig for at følge Vidnet i Retning mod Hægdehaugsveien, hvor Vidnet antog, at han snarere skulde træffe en Politikonstabel. Det lykkedes dog under voldsom Modstand at faa ham bragt et Stykke henover til Hægdehaugsveien, indtil Leieren af Huset og en Mand til ved den derved foranledigede Støi kom tilstede. Paa Leierens Spørgsmaal til Tiltalte om, hvad han havde at gjøre inde i hans Entre, gav denne intet tilfredsstillende Svar, hvorfor Leieren paalagde 3die Vidne at bringe Tiltalte i Arrest. Vidnet tog ham derfor atter med sig for at føre ham til en Konstabel. Efterat Tiltalte nu havde fulgt et Stykke godvilligt med, tog han Noget op af sin Lomme og truede med, at han skulde bruge Kniv, hvis han ikke blev sluppen løs. 3die Vidne, der efter dette antog, at det maatte være en Kniv, Tiltalte truede med, slap ham nu af Frygt for, at han skulde iværksætte sin Trusel, men fulgte dog efter ham i Tanke om, at han vel maatte støde paa Folk. Tiltalte svingede med Kniven om sig og truede med at „partere" 3die Vidne, saa at denne ikke skulde komme af Flekken, hvis han fulgte et Skridt længere. Af Frygt for at Tiltalte skulde slaa til ham med Kniven, udstødte nu 3die Vidne et Raab, der atter tilkaldte de tidligere nævnte tvende Personer, ved hvis Ankomst Tiltalte slap fra sig en Kniv. Under Sagen kom den imidlertid tilstede og viste sig at være en gammel, rusten og temmelig sløv Foldekniv; det er ikke blevet oplyst, om Bladet var oppe, da Tiltalte udstødte sin Trusel. Tiltalte blev nu atter anholdt af 3die og 1ste Vidne i Forening og efter nogen Modstand overleveret en Politikonstabel, som 1ste Vidne hentede fra Hægdehaugsveien.

Tiltalte nægtede under Sagen, at han ved den omhandlede Leilighed var inde i nogen Entre og paastod, at han ikke var kommen længere end i Gaardsrummet, da han blev anholdt af 3die Vidne. Han indrømmede, at han tog den tilstedekomne Kniv op af sin Lomme, men paastod, at han gjorde dette af Frygt for at miste den, da hans Lomme var itu, og benægtede at have truet 3die Vidne med at ville bruge Kniv, hvorimod han indrømmede, at han nok kan have brugt Mund mod Vidnet og bedet ham slippe sig.

Ved Kristiania Byrets Dom af 10de sidstl. er Tiltalte frifunden for Justitiens Tiltale, idet samtlige Voterende have været enige i, at det ikke kunde ansees ham overført at have undsagt 3die Vidne paa Liv og Lemmer, hvorimod det paaklagede Faktum forøvrigt har været Gjenstand for forskjellig Bedømmelse. En af de Voterende har nemlig anseet det baade bevist og strafbart, En strafbart, men ikke bevist og En endelig bevist, men ikke strafbart af den Grund, at 3die Vidnes Opfattelse af, at Tiltalte havde stjaalet eller vilde stjæle, muligens har været feilagtig, og Tiltalte fra sit Standpunkt har havt Ret i at have Krav paa at forlade Stedet uantastet af Vidnet, der ikke var Politi, — og er saaledes som Følge af de forskjellige Stemmers Sammenlæg Tiltaltes Frifindelsesdom bleven Følgen.

Arbeiderudstillingen i London. Ifølge Meddelelse fra Hs. Exc. Udenrigsministeren vil der i 1870 i London blive afholdt en international Udstilling for Arbeidere.

Af Programmet for Udstillingen anføres Følgende:

„I et Møde den 19de Oktober 1867 i St. Pancras Vestry Hall blev valgt en Komite for efter et af en betydelig Del af Londons Haandværksstand udtalt Ønske snarest muligt at søge istandbragt i London en Udstilling for Arbeidere.

Efter Overenskomst med Agricultural Hall Ko. vil Udstillingsraadet kunne disponere over den store Hal i Islington, som rummer henimod 30,000 Besøgere, med tilliggende Bygninger.

Det tilsigtes, at Udstillingen foruden at opfylde de sædvanlige Øiemed med deslige Udstillinger, tillige saavidt muligt skal tjene som en Skole for teknisk Uddannelse. I denne Hensigt bringe vi følgende specielle Regler i Forslag:

A. Enhver Udstillingsgjenstand skal forsynes med den Arbeiders Navn, som har forfærdiget den. Dette Navnebetegningssystem vil forhaabentlig opmuntre til godt Arbeide og oplive den personlige Interesse og Selvfølelse, som Mænd fordum pleiede at nære for sine Haandarbeider, og som uheldigvis har tabt sig meget under det moderne System med Arbeidets Deling. Vi haabe, at Arbeidsgivere, saavidt det lader sig gjøre under nærværende Arbeidsforhold, i sine Værksteder vil fremme denne gavnlige Anerkjendelse af den individuelle Dygtighed.

B. Ved Fabrikata, hvorved Arbeidets Deling er overveiende, vil man indbyde Arbeiderne til at udstille Prøver af den særskilte Arbeidsgren, hvormed de beskjæftige sig. Saaledes kunde til Exempel et Uhr eller et Piano udstilles paa den Maade, at det i en fuldkommen Rækkefølge fremstiller de enkelte Dele, hvormed de forskjellige Arbeidere særskilt ere beskjeftigede, og de forskjellige Skridt, hvormed det nærmer sig sin Fuldendelse. Paa denne Maade vil hver enkelt Arbeider have Leilighed til at vise sin Dygtighed i sin Specialitet eller til at henlede Opmærksomheden paa Forbedringer, som han maatte ønske at indføre i Forfærdigelsen, og Publikum vil bedre forstaa den hele Frembringelsesproces, som Fabrikatet har gjennemgaaet.

C. Foruden saadanne Prøver paa Arbeidets Deling opfordres Arbeidere til at forene sig om at forfærdige samme Gjenstand. I alle Tilfælde vil Gjenstanden bære Arbeiderens Navn.

D. Vi haabe at kunne se os istand til at fremstille forskjellige Forfærdigelsesmaader og at ordne disse saaledes, at den engelske og udenlandske Frembringelsesproces kan sammenlignes med hinanden, og for at der kan blive holdt Forelæsninger for at udvikle Fordelene ved de forskjellige Methoder.

Vi ville danne et specielt Fond for at faa saadanne Forelæsninger istand.

E. For Sammenligningens Skyld ville vi ligeledes, naar Arbeidsprocessen er af saadan Art, at den ikke kan sees i Virksomhed, søge ved Sammenstilling af Tegninger og Modeller at fremstille væsentlige Afvigelser i de Methoder, som bruges i forskjellige Lande.

Medaljer og Fortjeneste-Certifikater ville blive uddelte, og ligeledes i specielle Tilfælde Pengebelønninger.

Raadet, som ønsker at gjøre Udstillingen saa fuldstændig som muligt, indbyder derfor indtrængende Arbeidsgivere og større Arbeidsherrer til Samvirken, og haaber, at de ville bistaa sine Arbeidere med Redskaber og Materialier, som behøves til Gjenstandenes Forfærdigelse. Med en levende Følelse af, hvilken Vægt der ligger paa Arbeidets Organisation og Ledelse, ønsker derfor Raadet at tilbyde Arbeidsherrer Fortjeneste-Certifikater, naar der som Følge af det forenede Arbeide er frembragt en Udstillingsgjenstand af ønskelig Fuldkommenhed. Arbeidsgivere, som udstille, bør derfor opgive saavel Navnene paa alle Arbeidere, som have arbeidet paa Udstillingsgjenstanden, som sit eget Navn.

Raadet vil søge at lette Salg af Artikler, hvilke dog ikke uden særskilt Tilladelse maa fjernes inden Udstillingens Slutning.

Med den Indiske Regjerings velvillige Tilladelse vil der blive udstillet en interessant Samling af Raaprodukter og Manufakturer fra Ostindien.

Lokalkomiteer ere dannede i mange af Storbritanniens Byer, og ved Dhrr. A. H. Layards og Hodgson Pratts velvillige Bestræbelser er der ligeledes dannet Komiteer i Frankrige og Tyskland.

Raadet ønsker at erholde Bistand af Lokalkomiteer og Agenter for at udbrede Kjendskab til Udstillingsanordningerne og lette Fremsendelsen af Gjenstande, samt for om muligt ved Lokalsubskriptioner at søge dannet Fonds for at komme de Udstillere til Hjælp, som ikke selv kunne afholde Fragtudgifterne.

Ved denne Ordning haabe vi at skaffe vore engelske Arbeidere megen værdifuld Belæring og at virkeliggjøre deres Ønske om personlig at kunne maale sig med deres Medarbeidere i andre Lande. Ved en saadan Væddekamp ønske vi at opmuntre Alle, baade Udlændinge og Engelskmænd, til nye Anstrængelser i Fuldkommengjørelsen af de forskjellige Industrigrene. En saadan venskabelig Væddestrid kan ikke undlade at fremkalde forøget Samkvem og en bedre Forstaaelse mellem Mænd i forskjellige Lande, og ved at fremme hver enkelt Nations produktive Kraft forøge Alles Velvære.

Adresse:		
Working Men's Club and Institute Union 150, Strand, W. C.	}	Auberom Herbert. T. Paterson. J. W. Probyn.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Dresden, 21de Septbr.

Hoftheatret er nedbrændt; Aarsagen til Ildens Opkomst ubekjendt.

Berlin, 22de Septbr.

Ifølge „Kreuzzeitung" reiser Kronprinsen over Italien til Suezkanalens Aabning.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 22de Septbr.

Dampskibet „Kong Sverre" hidkom igaar fra Kiel med en Ladning Stykgods, hvoriblandt omkring 300 Sække Kornvarer.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Skonnert Regalia	Bullard	London	Ballast.
Jagt 7 Brødre	Rasmussen	Fr.havn	lev. Fisk.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Brig Flora	G. Gasker	England	Ballast.
Skonnert Sabna	Nikolsen	do.	Is.
Skib Lucie	Sverdrup	Frankrige	Trælast.
Brig Sepsey	Grimelund	England	do.
Brig 2de Brødre	Helgesen	Drammen	Uft. Varer.
Slup Enigheden	Gulbrandsen	Fr.hald	do.
Jagt Albertine	Miesen	Danmark	Trælast.
— Fredriks Haab	Jørgensen	do.	do.
Brig Marie Margr.	Abrahamsen	Holland	do.

Konkurs. Brevigs Skifteret: Handelsmand C. A. Christensen den 16de Septbr. Midlertidig Bestyrer Underfoged S. Meier. Samling den 4de Oktober. Fordringer anmeldes inden 1ste Decbr. og prøves 21de s. M.

Skifteberetninger. Kristiania: Samling i Restauratør C. J. G. Beyers Konkursbo den 25de Septbr. — Sarpsborgs Skifteret: Samling i Handelsborger Carl Magnus Hansens Konkursbo den 9de Oktober til Stadfæstelse af Akkordforslag. — Arendals Skifteret: Samling den 8de Oktober i Handelsborger Andreas Braarvigs Konkursbo til Afslæsning af Udkast til foreløbig Udlodning af 25 pCt.

Proklama. Søndre Østerdalens Skifteret: I Boet efter Tollef Taraldsen Rustens fraværende Arving Ingeborg Andersdatter Mykleby. Aar og

„Og jeg", sagde Efrick, „vælger den gamle Stridsmaade med Klubbe og Dolk."

„Jeg", sagde Holderness, „antager Duellen paa to Knive, en lang og en kort, Bryst mod Bryst."

„Jeg", sagde Hertug Ralph, „antager Boxning. Den er edlere."

Gwynplaine traadte frem af Halvmørket.

Han gik frem til den, som han hidindtil havde kaldet Tom-Tim-Jack, men i hvem han nu begyndte at ane noget Andet.

„Jeg takker Eder", sagde han. „Men det er Noget, der vedkommer mig."

Alle vendte sig om.

Gwynplaine traadte endnu nærmere. Han følte sig dragen hen til denne Mand, som han hørte kaldes Lord David, der var hans Forsvarer og kanske endnu mere.

Lord David tog et Skridt tilbage.

„Nu, men se!" sagde Lord David, „der er Eder. Se der have vi ham. Naa — det falder fortræffeligt — thi ogsaa med Eder har jeg et Par Ord at tale. I talede nys om en Kvinde, om, efterat have elsket Lord Clancharlie, elskede Kong Carl."

„Det er sandt."

„Herre, I har beskjæmmet min Moder!"

„Eders Moder!" udbrød Gwynplaine, „isaafald — og jeg nede det . . ."

„Brødre", faldt Lord David ind.

Og han gav Gwynplaine et Ørefigen.

„Vi ere Brødre", gjentog han. „Det gjør, at vi kunne slaaes. Man slaaes kun med sine Ligemænd. Hvem kan vel i høiere Grad være min Jævnlige, end min Broder? Jeg skal ende Eder mine Sekundanter. Imorgen skjære vi Struben af hinanden."

men den, der knuses, kan det ei. Alt beror paa Omgivelserne. Hvad der var Triumf i den grønne Æske, var Nederlag og Undergang i Lordernes Kammer. Det, der paa et Sted var Bifald, var paa det andet knusende Haan.

Forsamlingens tøilesløse Munterhed gjorde det nødvendigt at opløse Sammenkomsten. Lordkantsleren udsatte „i Anledning det Passerede" Stemmegivningen til den følgende Dag. Lorderne bøiede sig for den kongelige Stol og gik.

Man hørte Lattersalverne fortsættes og tabe sig i Gangene. Kort efter var Salen tom.

Hensunken i Drømme var Gwynplaine langt borte i Tankerne. Pludselig vaagner han op. Salen var tom. Han havde ei mærket, at Forsamlingen var gaaet. Kun nogle Vagtmestere ventede der paa, at Hans Herlighed skulde gaa.

Han satte mekanisk Hatten paa Hovedet og gik. Vagtmesterne mærkede med Forundring, at denne Lord gik uden at bøie sig for Thronen.

VII. En, som vilde være en god Broder, om han ei var en god Søn.

Gwynplaine begav sig til Galleriet. Han mødte Ingen, undtagen hist og her en gammel Lord, som slæbte sig frem med tunge Skridt.

Pludseligt trængte der sig gjennem Dødsstilheden i alle disse store Sale utydelige Lyd af høit udtalte Ord. Det lød næsten som et Natteklammeri — en sælsom Ting paa et saadant Sted. Han styrede Kursen efter Lyden og befandt sig snart i en rummelig, svagt oplyst Vestibule, en af Udgangene fra Kammeret. Man saa en stor, aaben Glasdør, en Stentrappe, Lakeier og Fakler. Flere Vogne ventede udenfor Trappen. Herfra kom den Larm, som han havde hørt.

Dags Varsel fra 17de Septbr. — Romsdals Skifteret: I Boet efter Gaardmandskone Marit Johnsdatter Eidem af Vaags Thinglag; 3 Mdr.s Varsel fra 13de Septbr. — Fredrikshalds Skifteret: I Boet efter Enkefru Johanne Christine Stang; 3 Mdr.s Varsel fra 17de Septbr. — Søndre Hedemarkens Skifteret: I Boet efter Jordemoder Pernille Bjerke; Arvingerne med Aar og Dags Varsel og Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel fra 16de Septbr. — Nedenæs Skifteret: I Boet efter Styrmand og Gaardbruger Niels Jakob Holms fraværende Arving Niels Andreas Nielsen; 6 Mdr.s Varsel fra 16de Septbr. — Nordhordlands Skifteret: I Boet efter Husmand Anders Andersen Hougsøen, Lindaas Thinglag; 3 Mdr.s Varsel fra 13de Septbr. — Bergen: C. Daae indkalder Peter Kobro Daaes Kreditorer at melde sig inden 3 Mdr. fra 16de Septbr. Nordre Søndmøres Skifteret: I Boet efter Kaarfolk Ole Pedersen og Tønni Larsdatter Fiskergaard af Borgunds Thinglag; 3 Mdr.s Varsel fra 11te Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget stærkt over hele Norge og staar fremdeles høiest i Mandal og lavest i Bodø. Vinden er laber østlig i Bodø, vestlig med Storm og Regn nordenfor Stat, frisk vestlig med Klarveir østenfor Næsset. — Udsigterne ere fremdeles til vestlig Vind med klart og kjøligt Veir paa Østlandet

Anmeldte Reisende.

Den 22de September:

Kapt. Bergh fra Aas, Ingeniør Kalley fra Wien, Lorentzen fra Fr.stad, Wankel fra Moss, Fru Cortes fra Bergen, Fru Sylow fra Trondhjem, Fru Horn med Datter fra Gudbrandsdalen, Brun fra Skien, Brun fra Trondhjem, Rømcke fra Hallingdal, Aagaard fra Sandefjord, W. Mohn fra Bergen, Fru Gogstad, Fru Christoffersen, Frøken Klem, Andersen fra Sandefjord, Berg og Balchen fra Arendal, Frøken Wold fra Modum, Kjær med Følge fra Drammen, Kjøbmand Singdahlsen og Frue fra Laurvig, Kjøbmand P. Bredsdorff fra Kragerø, Heyerdahl fra Landet, Watney, Esq., fra London, Akrogd, Esq., fra Oxford, Doktor Blehr fra Hamar, Bamford, Esq., fra Cambridge, Brugspatron Broström fra Wermeland, i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vandbraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ulsbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Hovedbygningen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen,** Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af Uld og Haar samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken

N. M. Hansen.

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

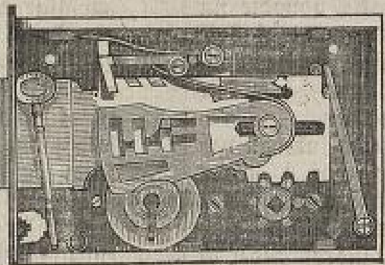

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter.
Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre.
Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m.
Bestillinger modtages

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Uldstrikkegarn, hjemmespundet, i mange Farver og Finheder yderst billigt hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

For Herrer.

Fine **Uldtroier,** coul. **Uldskjorter, Sokker, Underbenklæder, Natskjorter, Papirsnipper** og **Mansjetter** hos **Chr. Schlytter,**
Hotel Scandinavie.

Regnfrakker, Kariolkraver, Regnhatte, Paraplyer, Gummigaloger, Olielærred, Presenninger til billig **Pris** hos

Chr. Schlytter,
Hotel Scandinavie.

Til Confirmation

anbefales Guldsager, som:

Armbaand, Broscher, Ørenringe, Knappe, Halskjæder, Medaillons, Signeter, Uhrnøgler, Shawlsnaale, Kors, Fingerbøller, Fingerringe samt korte og lange Uhrkjæder i godt Udvalg hos

A. Vollmann.

Uhre! Uhre!

Guld- & Sølv-Lommeuhre for Damer og Herrer anbefales i godt Udvalg hos

NB. Kun gode Uhre garanteres.

A. Vollmann.

Hos Guldtrækker A. Henius,

Kirkegaden No. 8, haves stedse Udvalg af **Gehæng, Portepeer, Armdistinktioner, Fangsnore, Epauletter, Tresser, Stikler** og **Fjær** m. m. til billigste Priser.

Bestillinger paa **Messehagler, Alterklæder, Fryndser, Galloner, Faner** og **Fanekvaster** m. m. modtages hos **Guldtrækker A. Henius,** Kirkegaden No. 8.

Gammelt, ægte og halvægte Guldtrækkerarbeide kjøbes og tages i Bytte hos

A. Henius, Kirkegaden No. 8.

Tilkjøbs forlanges.

Melk og Fløde.

Omtrent 50 Potter sød, skummet Melk og Fløden deraf kan daglig modtages hos

Hans Udnæs,
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Indenfor Døren, under Lampen i Vestibulen, stod en Gruppe, som syntes at være heftig oprørt. Gwynplaine nærmede sig Gruppen.

Det var en Trætte. Paa den ene Side 10—12 unge Lorder, som vilde ud, paa den anden en Mand — med Hatten paa ligesom de, rank og med hævet Hoved, — der stængte Veien for dem.

Hvem var denne Mand?

Tom-Tim-Jack.

Nogle af Lorderne bare endnu fine Pairskaaber, Andre vare civile.

Tom-Tim-Jack var broderet og galloneret fra Hoved til Saale, og med feberagtig Iver svingede han i venstre Haand et Værge, hvis Axelgehæng var smykket med Admiralsankeret.

Det var ham, der talte.

Han skjældte de unge Lorder ud, og se her, hvad Gwynplaine hørte.

„Jeg har sagt Eder, at I har baaret Eder ad som nogle feige Uslinger. I vil, at jeg skal tage mine Ord tilbage. Lad gaa! I ere ikke feige Uslinger, men I ere dumme Asener — I vare Alle mod En. Det er ikke Feighed! Nei, men det er dumt. Man talte til Eder, og I forstode ikke. Jeg har fuldkommen samme Rang som I og vil sige Eder Sandheden. Den ny Lord er underlig, han passiarede en hel Hoben Galskab, det medgives; men i denne Galskab fandtes Meget, som var sandt. En Karl, som igaar var Markedsgjøgler, kan ikke idag ventes at skulle tale som en Aristoteles. Men det er allerede vakkert at tale saapas, som han gjorde, og jeg gad vide, hvordan I vilde tage Eder ud ved en saadan Anledning! Ialfald er han ei den Første, som har sagt Dumheder, og det er lumpent, at Alle slaa sig sammen mod En. Det er lumpent, siger jeg, og jeg forbyder Eder, mine Lorder, at være af en anden Mening. Jeg

beklager, at Lord Lewis ei er her. Det skulde være mig en Fornøielse at give ham en Ørefigen!

„Mine Lorder, Fermain Clancharlie har opført sig som en Lord, I som Gjøglere! I have udleet ham, og I tror ei, at man ler ad Eder? I Narre, jeg skulde ville se Eder forsøge at sige fire fornuftige Ord i Rad. Der findes Mange, som kunne pludre, høist Faa, som kunne tale. I have været uforskammede mod den ny Lord. Jeg skulde synes bedre om at være ham end at være Eder. Jeg overvar Sammenkomsten, jeg har hørt Altsammen. Jeg forargedes over Eders Grineansigter. Derfor gik jeg hid og ventede paa Eder ved Udgangen. Have I betænkt, at I have fornærmet ogsaa mig en Smule?

„Mine Lorder, det er min faste Beslutning at dræbe adskillige af Eder. Jeg udfordrer Eder. Skaffer Eder Sekundanter. Jeg venter Eder, naar og hvor I finde for godt! Men undersøger vel Laasen paa Eders Pistoler og Eggen paa Eders Kaarder, thi det er min Agt at gjøre Eders Pairsskaber ledige. Jeg vil lære Eders Herligheder, at jeg ikke taaler, at man er næsvis i min Nærværelse. Jeg skal tugte Eder. I have været uforskammede mod Lord Clancharlie. Han er mere værd end I. I sin Egenskab af Lord har han Adel som I, og i sin Egenskab af Gwynplaine har han et Hoved, som I ikke har. Jeg gjør hans Sag til min, hans Uret til min. Jeg udfordrer Eder, og med hvilketsomhelst Vaaben, fra Kaarden — for Fyrster — til Boxning — for Slusker."

Paa denne Styrtsø svarede den stolte Gruppe af unge Lorder med Fnisen.

„Vi antage", sagde de.

„Jeg vælger Pistol", sagde Burlington.

„Og jeg vælger Dolk, Lord David", sagde Greven af Thanet.

Dagbladet.

No. 221. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 23de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Ireland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Soløer samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetrænı til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Suez-Kanalen.

Om Suez-Kanalens Aabning o. s. v. ved man fortiden igrunden intet Andet med Bestemthed, end at det norske Orlogsskib „Nordstjernen" skal være beordret derned til Høitideligheden. Men naar dette vil ske, er endnu ubekjendt. Imidlertid har Udsigten til Kanalens nær forestaaende Aabning til Benyttelse for Skibsfarten vakt en livlig Diskussion i Holland og England om Kanalens fremtidige Betydning og Indflydelse paa den ostindiske Skibsfart, hvilket er et noget mere „reelt" Spørgsmaal for os og hele Verden end de mere „ideelle" Krav, som har været Gjenstand for Diskussion i de norske Blade.

Allerede førend Kanal-Anlægget var bestemt, blev der i den engelske Presse anført meget, der talte mod et saadant Anlæg, og omend Udsigterne til en Konkurrance med Englændernes Ostindiefart kan have lettet disses Søgen efter Argumenter mod det hele Projekt, saalænge det endnu kun var paa Bane som Projekt, er det ikke rimeligt, at Egeninteresser fremdeles nu, da Kanalens Aabning for Trafiken er saa nær forestaaende, skal vedblive at forvirre Englændernes praktiske Sands og deres sunde Opfatning af det virkelige Forhold. End mindre rimeligt er det, at ogsaa Hollænderne skulde være slagne med saamegen Blindhed, naar de undersøge Suez-Kanalens praktiske Værd for Skibsfarten, at de skulde komme til aldeles feilagtige Resultater. Ovenpaa de ængstelige Betragtninger, der fra norsk Side er gjort, med Hensyn til den skadelige Indflydelse en forkortet Vei til Ostindien maaske vilde have paa den norske Flaades Fragtfart, vil Englændernes og Hollændernes Resultater formentlig virke noget beroligende, idetmindste for den nærmeste Fremtid; og da de desuden indeholder flere interessante Oplysninger, gjengive vi dem i al Korthed.

Saafremt Suez-Kanalen skulde forkorte og billiggjøre Farten fra Ostindien til Europa og Nordamerika i saa høi Grad, at de fleste Skibe vilde gaa Kanalveien, vilde Fragterne dale, og de i Farten fornødne Skibe aftage — begge Dele til øieblikkelig Skade for Fragtfarten; senere vilde Forholdet atter rette paa sig. Naar dertil kom, at Farvandet til og fra Suez-Kanalen vilde gjøre Anvendelse af Dampskibe til en Nødvendighed eller til en stor Fordel fremfor Anvendelse af Seilskibe, saa blev det Skadelige for den norske Seilflaade i Fragtfarten desto større, skjønt man ogsaa her bør erindre, at Fremtiden senere kan raade Bod derpaa gjennem Verdenshandelens Udvikling og større Behov for Skibsrum.

Men dels synes ingen af Delene at skulle blive Tilfældet efter de hollandske og engelske Udtalelser om Sagen, dels vil Seilflaaden ikke være udsat for saa stor Fare.

Farten gjennem Suez-Kanalen vil ikke skaffe Varerne saa meget billigere frem, at denne Vei vil foretrækkes for Veien om Kap. — Det vil nemlig blive nødvendigt at anvende Dampskibe eller Dampkraft i Seilskibe, for med Fordel at kunne gaa gjennem det røde Hav; men derved vil Omkostningerne forøges, uden at de balanceres af Fordelen ved en hurtigere Reise, hvilket maatte til for at gjøre Færdselen i Suez-Kanalen ligesaa billig eller billigere end om Kap. Et hurtigt seilende Klipperskib, der anlægger sin Rute om Kap efter de bedste Veir- og Vindforholdskarter, vil endog skaffe Varerne billigere frem til Europa og Nordamerika. Hertil bidrager to store Fremskridt i Seilskibenes Seiladsforholde, nemlig den store Hurtighed i deres Seilads, og den større Sikkerhed i deres Rute, — hvilket bliver ikke alene muligt, men endog meget let — omkring Kap. I Holland har en Kommissions Arbeide givet følgende Resultat i 1859 og nu i 1869. I 1859 vilde et Dampskib skaffe Varerne fra Ostindien til Holland frem til 14,06 fl. pr. Læst billigere end et Seilskib, naar begge gik om Kap, men 1,44 fl. billigere, naar Dampskibet gik Suez-Kanalen og Seilskibet om Kap. I 1869 derimod vil efter Kommissionens Resultat et Dampskib skaffe Varerne 3,10 fl. pr. Læst dyrere frem end et Seilskib, naar begge gaa om Kap, og endog 7,80 fl. dyrere, naar Dampskibet gaar Suez-Kanalen, men Seilskibet om Kap. Men her maa bemærkes, at med et „Dampskib" skal i dette Tilfælde forstaaes et Klipperskib med Auxiliærmaskine, og at den hurtigere Frembringelse til Bestemmelsesstedet ikke er beregnet med i Fordelene. Men den hurtigere Reise for „Dampskibe" af ovennævnte Slags skal kun være respektive 9 og 37 Dage; et fuldkraftigt Dampskib vil forøge Forspranget, men maaske i end høiere Grad forøge Omkostningerne ved Frembringelsen. Den hollandske Kommission anbefaler derfor hurtigseilende Seilskibe paa ca. 1000 Tons om Kap til Benyttelse i Ostindiefarten — et mærkeligt Resultat.

Englænderne have gjort et andet ligesaa interessant Regnestykke for at vise, at Kanalen ikke vil svare Regning. 10 Frs. pr. Ton er den fastsatte Kanalafgift for at skaffe de fornødne Indtægter. Afgiften er formentlig sat saa lav som mulig for at gjøre Skibenes Tilstrømning saa stor som mulig, og for at gjøre Afgiften saa lidet trykkende som mulig: en større Afgift vilde fordyre Varerne og formindske de gjennemfarende Skibes Antal og derved ogsaa Indtægterne. 10 Frs. pr. Ton er vel den laveste Takt, der kan begyndes med. Men hvilken Indtægt vil dette give? For lidet til at dække Udgifterne.

Indtægterne er beregnede af Aktieselskabet efter „et lavt Minimum af 6,000,000 Tons" gjennem Kanalen; men det oplyses nu i England, at ifølge sidste statistiske Opgave gik der aarlig mellem England og de ostindiske Farvande talt kun 2,467,319 Tons og mellem de øvrige europæiske Lande (samt Amerika) og de ostasiatiske Lande talt 886,045 Tons. Saaledes faaes kun 3,353,364 Tons; men lægges hertil Drægtigheden af Farten mellem nævnte Lande og Ægypten, samt mellem England og Australien, hvilke Flaader muligens med nogen Fordel kunde benytte Suez-Kanalen, saa bliver Summa Summarium alligevel ikke mere end 5,276,163 Tons. Selv i det Tilfælde, at hver eneste Skude i disse Fragtruter gik Suez-Kanalen, saa vil disses samlede Drægtighed ikke naa op til det „lave Minimum", hvorpaa Trafiken gjennem Suez-Kanalen er beregnet. Den høieste Tonsdrægtighed, som rimeligvis derfor kan paaregnes at ville gaa Kanalveien, anslaaes til 1 eller 2 Millioner Tons, hvilket til 10 Frs. pr. Ton kun giver 400,000 eller 800,000 Lstrl. Indtægt. Men der kræves dog 5 pCt. Rente af en Kapital paa 8,000,000 Lstrl., hvilket strax er 400,000 Lstrl. og desuden er 4,000,000 Lstrl. reist til omtr. 10 pCt. Rente. Hvorledes man saa faaer Penge tilovers til Dækkelse af Udgifter ved Reparationer, Vedligeholdelse og Drift, er en Gaade, der ikke løses ved Salg af de Landstrækninger, som Selskabet har kjøbt for Anlæggets Skyld. At Suez-Kanalen ikke bliver nogen god Forretning, indser man let, men derved er sat ud af Betragtning de store Fordele, som Ægypten og Landene ved det røde Hav vil opnaa ved den nye Vei, hvilket ikke bør sættes lavt, da Vicekongen af Ægypten har overtaget ca. 3,000,000 Lstrl. i Aktier for sin Part.

Naar saaledes Englænderne siger, at Kanalen ikke bliver til Fordel for dem, der har gravet den, og Hollænderne siger, at Kanalen ikke bliver til Fordel for dem, der herefter vil bruge den, saa er der for Dieblikket sagt temmelig meget til foreløbig Trøst for Skibsrederne i Almindelighed og den norske Seilflaade i Særdeleshed. (Bergensp.)

Foreningen til Omsorg for hjælpeløse unge Mennesker i Kristiania By.

I et af de sidste No. af Dagbladet blev der fortalt, at en Forening var stiftet her i Byen i den Hensigt at komme Gutter og Piger tilhjælp, som ved Løsagtighed — maaske ogsaa ved anden Udskeielse — var kommen i en hjælpeløs Stilling, for om muligt at bringe dem paa en bedre Vei. Saaledes omtrent tror jeg Beretningen lød. Det er vísselig glædeligt at erfare, at der findes Folk iblandt os, som ere villige til at opofre baade Tid og Penge for om muligt at bekjæmpe et Onde, som er ligesaa skjændigt som skadeligt for Samfundet. Men det er paa den anden Side sørgeligt, at disse gode Mennesker saa tidt har saa lidet Skjøn paa, hvorledes en saadan Sag bør tages.

Lader os lægge Mærke til, hvorledes Brandvæsenet gaar frem i Ildebrandstilfælde. Disse Folk vente ikke indtil Ilden har grebet om sig, før de ile tilhjælp og søge at kvæle den i dens Begyndelse. Har man opdaget Ilden saa sent, at den allerede har grebet meget om sig, før Brandmandskabet kommer, saa har det sin største Opmærksomhed henvendt paa Nabohusene og søge saameget som muligt at begrændse Ildens Omfang og saaledes blive Herre over den. Dette vil enhver indse er den ene rigtige Fremgangsmaade. Mon det ikke bør ske paa en lignende Maade, naar man vil bekjæmpe en aandelig Fiende? Foreningen fremtræder jo som den, der vil forsøge at slukke Begjærlighedens og Lidenskabens fortærende Ild, og den burde derfor vælge samme kloge Fremgangsmaade, som vort virkelige Brandvæsen. Isaafald burde det første Punkt i dens Program lyde saa: Foreningens Formaal er først og fremst at komme hjælpeløse Konfirmanter*) af begge Kjøn tilhjælp ved at skaffe dem Ansættelse som Tjenere, Læredrenge osv., og saaledes søge at unddrage dem fra Fristelser og Fald. Det andet Punkt bør lyde saa: Foreningen vil søge saa meget som muligt at bevæge løsagtige Forældre og saadanne, som holde Kneiper og berygtede Huse, til at faa sine Børn opfostrede hos ordentlige og kristelige Folk.

Efter min Mening bør Foreningen sætte som sit første Formaal, især at tage sig af saadanne Hjælpeløse, som endnu enten slet ikke eller kun i mindre Grad ere antændte af Lidenskabernes Brand og saaledes søge at begrændse Ondet til det mindst mulige Omfang. Det ser virkelig lidt besynderligt ud, at man vil indsnøre sig saaledes, at man ikke kan understøtte en hjælpeløs Skikkelig, før han bliver hjælpeløs Uskikkelig.

Hvis Foreningen vil tage Sagen paa den her antydede Maade, vil den vist nyde almindelig Deltagelse og Understøttelse, ligesom den ogsaa paa den Maade lettest og sikrest vil se gode Frugter af sin Virksomhed.

*) Præsterne og især Almueskolens Lærere vil kunne give Foreningen al ønskelig Oplysning om hvem og hvormange, der bør blive Gjenstand for Foreningens Omsorg.

Kristiania, den 23de September 1869.

Riflespørgsmaalet er, ligesom andre Krigsmaskinespørgsmaal, midt i den dybe Fred kommen paa Dagsordenen ogsaa i vort Land; naar et Land ruster sig eller forbedrer sine Vaaben, er Kommandoordet til Rustning og Forbedring dermed givet til alle Lande. Der er kun den Forskjel, at Smaafolk, som vi, maa lyde Kommandoordet, ikke fordi vi søge Krig, men for at sikre vor Fred. — Vi omhandlede forleden Dag Riflespørgsmaalets Stilling for Tiden hos os og ytrede som vor Formening, at Hurtigskydningen var Hovedbetingelsen for en Nutidens Krigsrifle, og at derfor Magasingeværet maatte blive at foretrække alle enkeltladende Geværmodeller, som f. Ex. Remingtonriflen. En Artikel i Times bestyrker vor Opfatning af denne Sag, hvorfor vi efter denne Artikel skulle gjengive det samme Spørgsmaals Stilling for Tiden i England.

I England nedsattes i 1864 en Komite for at prøve og afgive Betænkning om Bagladningsriflerne. I Tidens Løb skete imidlertid saa mange Forandringer i Vaabnerne, og man var misfornøiet med den Sniderske Rifle, som Komiteen havde anbefalet. Parliamentet tog da Sagen i sin Haand — Noget, som i høi Grad burde anbefales til Efterligning af vort Storthing, navnlig med Hensyn til den svenske og norske Artillerikommission —, og Følgen blev Nedsættelsen af en ny Kommission med udstrakt Bemyndigelse til at drøfte hele Vaaben- og Ammunitionsspørgsmaalet. Denne Kommissions Betænkning er nylig offentliggjort og er, siger Times, et særdeles værdifuldt Bidrag til Krigsvaabnernes Historie, saaat den vistnok vil tjene fremmede Regjeringer til Lærebog.

Kommissionen prøvede paa det allernøiagtigste en Mængde forskjellige Rifler, og efter at have forkastet alle, som ikke viste sig hensigtsmæssige til Krigsvaaben, var der kun to tilbage, nemlig „Henryriflen" og „Martiniriflen", som kom hinanden temmelig nær i Fortrin. Begge ere Bagladningsgeværer, men Martiniriflens Laasmekanisme fandtes lidt bedre end den andens; derimod fandtes Henrys Løb bedre, og Kommissionen anbefalede derfor efter ny Prøve en Rifle, den saakaldte Henry-Martini-Rifle, som er en Blanding af begge Systemer. Derimod fandt Kommissionen Repetersystemet uanvendeligt for Krigsbrug i den Skikkelse, det havde hos de af den prøvede Geværer. Men i dette Punkt er Times misfornøiet med Kommissionens Dom, idet Bladet finder, at der er lagt altfor liden Vægt paa Evnen til at kunne fyre et halvt Snes Skud under Fiendens Fremrykning. „Vi tro," heder det, „at Magasingeværet er Fremtidens Vaaben."

Professor Brandts Foredrag ved Immatrikuleringsfesten igaar meddeles her udførligere.

Taleren dvælede først ved det høitidsfulde i det Dieblik, da saa mange unge Mænd nu efter tilendebragt Skolegang skulde optages som akademiske Borgere og hilses velkommen som de unge Videnskabsmænd, der hver i sit Kald skal være Dannelsens og Kulturens Bærere. Men der var en Ting, som især gav denne Stund en forøget Høitidelighed og et mere end almindeligt alvorsfuldt Præg, og det var den Omstændighed, at denne Immatrikulering dannede Afsluttelsen af et tilendebragt Stadium og banede Overgangen til et nyt. Thi den Grund, hvorpaa hele Skoledannelsen som forberedende til Examen Artium hidtil havde hvilet, var nu forandret; hele Lovgivningen i denne Materie var undergaaet en Reform saa storartet, at den maatte være af den største Betydning og øve en mægtig Indflydelse paa kommende Slægter. Studiet af de klassiske Sprog skal nu ikke længere danne den eneste Basis, hvorpaa man kan forberede sig til Optagelse som akademisk Borger; thi den storartede Rolle, som Naturvidenskaberne i den senere Tid har spillet, giver en Anelse om, at netop disse Fag vil komme til at beherske Fremtiden, og derfor har man nu ved Siden af de klassiske Sprog ogsaa lagt Naturfagene som Grundvold for den videnskabelige Undervisning, der skal berettige til videre Studium som akademisk Borger ved Universitetet. Denne Reform er nu fuldstændig gjennemført; Spørgsmaalet er nu gaaet over fra Diskussionens Omraade til et blivende Resultat; Statsmyndighederne har anerkjendt den, og Lærerstanden skal nu ogsaa erkjende de nye Fags Studium som ikke blot saa berettiget, men ogsaa som lige godt som Studiet af de klassiske Sprog. Men Reformen gik igjennem først efter den modneste Drøftelse og under megen Strid og Modstand, og det er det egne ved Sagen, at netop Lærerstanden baade udenfor og tildels inden Universitetet, altsaa de Folk, som maatte antages at have den største Sagkyndighed, netop disse var det, som aller kraftigst satte sig imod denne Reform og nærede Frygt for denne Forandring. Taleren selv havde ikke delt denne Frygt, men han erkjendte fuldt vel Betydningen af deres Modstand og Grunde. Han haabede nu, at de naturvidenskabelige Fag vilde formaa at tilkjæmpe sig den Rang og den frugtbringende og dannende Indflydelse, som de klassiske Sprog saa længe havde kunnet hævde, at de, ligesom de klassiske Sprog ene og alene ved sit indre Værd havde formaaet at være den umiddelbare Grund til Dannelsens og Kulturens Befæstelse, ogsaa vilde hævde en ligesaa stor Plads netop ved sit indre Værd; thi det vilde være en sørgelig Misforstaaelse, dersom de unge Studenter skulde betragte de nye Fag som et blot og bart Middel til Opnaaelse af en Ansættelse i Statens Tje-

neste, uden at tænke paa, at ogsaa Naturfagene, ligesom de klassiske Sprog, mægtig skal bidrage til Udviklingen af den Almendannelse, som er saa nødvendig for den vordende Embedsmand, dersom han i sit Embede skal kunne have den Personlighedens Vægt og øve den Indflydelse, som han er kaldet til at udøve. En saadan Misforstaaelse vilde være sørgelig. Meningen har aldrig været den, at man skulde betragte de nye Fag som et blot og bart Middel til saa snart som muligt at faa en Embedsexamen med stikkelig Karakter. Nu som før gjælder det at forstaa, at det sande Maal er ikke Erkjendelsens Stof, men selve Erkjendelsen. Men den, som ikke forstaar dette, han forstaar heller ikke Betydningen af det fri Studium, han forstaar ikke at skatte den Aandens Frigjørelse og den Sjælens Løftning, som ligger i en fuld Hengivelse i sit Studium for Studiets egen Skyld. Taleren udviklede med stor Styrke denne Side af Sagen, hvorpaa han gik over til at tale om, at det ikke var givet nogen at forudse, hvilken Bane hver af de unge Studenter vilde slaa ind paa; den største Del vilde vel gaa den akademiske Bane tilende; men en Del vilde vel ogsaa snart gaa over til det praktiske Liv. To Ting vilde han imidlertid bede de Unge at mindes, og det, hvad enten de viede sig til det stille Virke, som udføres i disse Haller, eller strax forlod os, det nemlig, at de nu havde faaet den videnskabelige Dannelse, og deres hele Liv, deres hele Væsen vilde i uudslettelige Træk bære Præget af denne, saafremt de ikke selv udslettede Præget, og dernæst, at de som viede sig til Studium af en Videnskab, maatte vie sig helt; thi Videnskaben kræver Ens hele Tanke og fulde Hengivelse. I Universitetets Navn ønskede han derpaa de unge Studenter velkommen og sluttede med at lægge dem alvorligt paa Hjerte de Ord: „Glemmer aldrig, at I ere Studenter og hvad det at studere vil sige".

De immatrikulerede Studenters Navne ere følgende:

Amlie, C. S.	Kr.ania l. Skole.	Laud.
Brochmann, B. F. J.	—	—
Brøgger, W. C.	—	—
Grøndahl, A. M. T.	—	Haud illaud.
Hansen, N. S.	—	—
Haslund, J. A. B.	—	Non contem.
Hjorth, O. C.	—	Laud.
Hjorth, F. W. L.	—	—
Lütken, O. M. H.	—	Haud illaud.
Løchen, A.	—	Laud.
Løchen, E.	—	—
Munch, J. A.	—	—
Olsen, W.	—	—
Sommerfeldt, S. K.	—	—
Sønderaal, C. O. A.	—	—
Young, N. H.	—	Haud illaud.
Alfstad, J. H. A.	Trhj. l. Skole.	Laud.
Carlsen, H. A. A.	—	—
Engelsen, B.	—	—
Gleditsch, K. K.	—	—
Hirsch, J. J. C.	—	Haud illaud.
Hoffslund, D.	—	—
Hornemann, C. H.	—	Laud.
Jonsberg, N.	—	—
Kindt, O. B.	—	—
Klingenberg, H.	—	—
Motzfeldt, B. F.	—	Haud illaud.
Thingstad, J. B.	—	Laud.
Aneln, N.	Bergens l. Skole.	
Beyer, F. D. C.	—	—
Brun, J. N.	—	—
Harmens, C. J. M.	—	Haud illaud.
Kjær, J. A. J.	—	Laud.
Krohn, H.	—	—
Magelssen, M. T.	—	—
Odland, C. G. B.	—	—
Olsen, J. K.	—	—
Reusch, H. H.	—	—
Thomassen, T. C.	—	—
Tornøe, J. C.	—	Haud illaud.
Walnum, S. B. H.	—	Laud.
Kaas, H. S. A. M.	Kr.sands l. Skole.	
Søyland, J.	—	—
Thygesen, O. J. F.	—	—
Uchermann, W. K.	—	—
Vogt, S. B. H.	—	—
Bie, M. J. M.	Drammens l. Skole.	
Braathen, N. C.	—	—
Fridrichsen, J. S.	—	—
Hansson, C. H.	—	Laud. præ cet.
Henie, C. N.	—	—
Olsen, A. M.	—	—
Daae, A.	Skiens l. Skole.	
Evensen, H.	—	—
Schaaning, J. S. F.	—	Haud illaud.
Torstensen, C. M.	—	Laud.
Andersen, O. A.	Fr.halds l. Skole.	
Benzen, G. E.	—	—
Jensen, F.	—	—
Bendeche, F. J.	Stvgr.s l. Skole.	Haud illaud.
Eckhoff, C. M.	—	Laud.
Hansen, J. F.	—	—
Hesbo, N. O. A.	—	Haud illaud.
Langberg, L. C.	—	Laud.
Alm, O.	Lilleh.s l. Skole.	Haud illaud.
Børresen, J. T.	—	—
Herberg, M. O.	—	Haud illaud.
Horne, J. A.	—	Laud.
Jørstad, A. F. M.	—	—
Jørstad, N. C.	—	—
Lange, A. J.	—	—
Lassen, C. F. C.	—	—
Lumholtz, C. S.	—	—
Selmer, J. P. H.	—	Haud illaud.
Aagaard, Y. A.	Tromsø l. Skole.	Laud.
Holmboe, M.	—	—
Ovigstad, J. K.	—	—
Christoffersen, C. L. H.	Molde l. Skole.	Haud illaud.
Mohr, K. K.	—	—
Olsen, B. O.	—	Laud.
Sand, A. N.	—	—
Schmidt, J. F. W.	—	Haud illaud.
Randers, O. C.	Aalesunds l. Skole.	Laud.
Rønneberg, J. H.	—	—
Guldberg, B. F. A.	Fr.stads l. Skole.	—
Mossin, O.	—	Haud illaud.
Mørch, C. J. L.	—	Laud.
Arnesen, C. A.	Nissens Skole.	Haud illaud.
Bull, J. C. D.	—	Laud.
Frisak, H. L.	—	Haud illaud.
Hambro, E. J.	—	Laud. præ cet.
Jakobsen, J. A.	—	Haud illaud.
Kolstad, J. H. L.	—	—
Konow, W. H.	—	Laud.
Krohg, C.	—	—
Roshaum, J. K.	—	Haud illaud.
Sverdrup, H. U.	—	Laud.
Werring, W. O.	—	—
Fasting, O. W.	Aars & Voss's Skole.	—
Hetlesæter, C. H.	—	—
Heyerdahl, N. A.	—	Haud illaud.
Johnsen, J. J. A.	—	Laud.
Klem, G. G.	—	Haud illaud.
Meier, B. J.	—	—
Norheim, O. O.	—	—
Næss, O. J.	—	Laud.
Petersen, D. O. S.	—	Haud illaud.
Schønning, C. E. B.	—	Laud.
Sinding, A. S.	—	Haud illaud.
Smith, H.	—	Laud.
Strøm, A. S.	—	—
Svendsen, S.	—	—
Sæthren, J. K.	—	Haud illaud.
Bullum, E.	—	—
Werenskjold, J. A.	—	Laud.
Berg, A. E.	Gjertsens Skole.	Non contem.
Corneliussen, A. M.	—	Laud.
Dalsbotn, O. O.	—	—
Gundersen, J.	—	—
Hansen, C. S.	—	—
Jørgensen, S. E.	—	—
Nilsen, N. B. T.	—	Haud illaud.
Nechdahl, K. T.	—	—
Sandberg, J. B.	—	—
Sørensen, N. P.	—	Laud.
Thinn, C. K.	—	—
Thinn, O. C.	—	—
Stabell, G. B. N.	Privat.	
Eide, C. S.	—	Haud illaud.
Falsen, O.	—	—
Fjertoft, O. J.	—	—
Heiberg, C. F.	—	Non contem.
Selmer, J. L.	—	Haud illaud.
Strøm, G. D.	—	Non contem.
Blengel, S. S.	—	Haud illaud.
Schjerden, G.	—	Laud.
Thorne, H. P.	—	Haud illaud.
Hesselberg, M.	—	—
Hovland, O. C.	—	Non contem.
Oftedahl, L. A.	—	Haud illaud.
Schøning, C. G.	—	—
Gjertsen, B. N.	—	Laud.
Solberg, K. J. B.	—	Haud illaud.
Aall, C. J.	—	—
Gjersøe, N. B.	—	—
Nilsen, N. A. D.	—	Non contem.
Næser, F. J.	—	Haud illaud.
Due, C. C. J.	—	Laud.
Løvstad, T. J.	—	Non contem.
Dilling, L.	—	Haud illaud.
Eliassen, A. C.	—	—
Fosterud, C. A.	—	—
Lindemann, O. A.	—	Laud.
Møller, H. M.	—	Haud illaud.
Olsen, C. F. M.	—	—
Sarlund, J. A.	—	—
Schjølberg, H. S.	—	—
Aas, J.	—	—
Muus, J.	—	—
Aanesen, H. A.	—	—
Holter, J. P. F.	—	—
Christiansen, C. C.	—	Non contem.
Baumann, G. T.	—	Haud illaud.
Beyer, C.	—	—
Bøgh, J. W. H.	—	Non contem.
Daa, J. M.	—	—
Dahl, G. N. (Horsrudeie)	—	Haud illaud.
Skattebol, D. A.	—	Laud.
Dybwad, O. W. F.	—	Haud illaud.
Fearnley, T.	—	—
Grieg, W. C.	—	—
Hartmann, C. C. A.	—	—
Hartmann, H. A.	—	Non contem.
Holst, M.	—	Haud illaud.
Hægstad, C. M.	—	Laud.
Hægstad, J. G. H. M. H.	—	—
Jenssen, C.	—	Haud illaud.
Jørgensen, F.	—	Non contem.
Jørstad, P.	—	Laud.
Krogh, J. K.	—	Non contem.
Leegaard, C. B.	—	Haud illaud.
Lochstøer, J.	—	—
Lødrup, P. J.	—	—
Nordlof, D.	—	Non contem.
Nasch, A. B.	—	—
Schavland, P. F.	—	Haud illaud.
Scheie, T.	—	—
Schenk, G. F.	—	—
Steenstrup, N.	—	—
Sudmann, A. C. M.	—	Laud.
Thomsen, T.	—	Non contem.
Tischendorff, F. H.	Privat.	Haud illaud.
Wergeland, O.	—	Non contem.

Prokurator Timme har ogsaa meldt sig til det ledige Assessorembede i Trondhjem.

Lensmandsbeskikkelse. Amtmanden i Bratsbergs Amt har under 17de d. M. beskikket Gaardbruger Halvor Nilsen Stridsklev til Lensmand i Eidangers Thinglag, Bamble Fogderi.

Amerikabrev. Af et Brev fra en Landsmand i Filadelfia hidsættes følgende, som er sendt os med Anmodning om at det ogsaa maatte blive optaget i „Drammens Tidende" og „Ringerikes Ugeblad", da Brevskriveren har Slægt og Kjendinger i Drammen og paa Ringerike.

„Du spørger mig om Prisen paa Prairie-Land og om Forholdene her; jeg skal nøiagtig give Dig Besked herom, da jeg selv har tænkt paa at kjøbe mig Land og forlade Bylivets usunde Luft og trække mig tilbage fra Forretningslivets evige Strid. Paa en Snartur i Jowa forrige Maaned talte jeg med Agent N. H. Hiltan, der har mere end 200,000 Akres at sælge; Prisen er fra $1\frac{1}{4}$ til 10 Dollars pr. Akre efter Beliggenheden. Landet gjennemskjæres af Elve, fulde af Fisk, og Skog og rige Stenkulsminer er der i Overflod af. Paa min Reise gjennem Wiskonsin besøgte jeg ogsaa Landkommissionær Mr. Conant i La Crosse; Priserne paa Landet der varierede fra 2 Dollars 50 Cts. til 12 Dollars pr. Akre. Jordbunden er meget rig, Overfladen bølgeformig Prairie; Skog og Vand er der nok af; dette Land sælges for Kontant, eller for Landbons tilhørende Kompagniet eller paa Kredit. Naar Landet kjøbes paa Kredit, maa en Fjerdepart af Kjøbesummen, med et Aars Renter 7 pCt. af det tilbagestaaende Beløb betales forud, og det manglende i 3, 4 a 5 Aar. Eiendomsretten kommer direkte fra Regjeringen og er klar og grei; forøvrigt kan man faa Homestead-Land for ingenting ved blot at løse en Billet paa Farmings-Generalkontoret i Washington; dette Slags Land er ogsaa frugtbart og har sandsynligvis i Aartusinder henligget øde og udyrket.

Forholdene her ere godt udviklede i de senere Fredsaar, og jeg tænker, at Fader Grant stedse vil hjælpe os til at gaa fremad i sociale Goder; her tjenes gode Penge for Ansigtets Sved, og her er Mennesket anerkjendt for Menneske. Min Arbeidsherre, paa hvis Kontor jeg daglig arbeider i 8 Timer, driver udstrakte Forretninger paa Europa og Sydamerika, og har nylig faaet istand sin Klædesfabrik, der koster 230,000 Dollars og vil kunne forbruge 475,000 Pund Uld aarlig; til Afhentelse af denne Handelsvare afseilede et af hans Skibe direkte til Australien i Mai Maaned. Her paa Kontoret arbeider vi 27 Mand, og have tilsammen en aarlig Løn af 93,438 Dollars i Guld uden board. Jeg trives godt og lever godt. Jeg har nu været ansat ved dette Kontor siden i Marts 1866, og har siden havt meget høi Løn; i Forhold til de Skillinger, jeg surt fortjente ved min Krambodlære i Norge, kan jeg omtrent ansætte en Dollars i Greenbacks ved Siden af en norsk Halvskilling. Her er ingen Standsforskjel, ingen standsaristokratisk Fordom; intet socialt Misforhold er her gaaet i Arv fra tidligere Tider. Hertillands have vi ogsaa langt mindre Undskyldning for at staa tilbage end i Hjemlandet. Som Ligemand modtages vi her ved det bedste Bord, og selv naar vi støde an mod Etiketten møder os en let utvungen Ligefremhed, som strax udbreder Tillid og Fortrolighed som over en Vennekreds. I Hotellet, i Dampskibskahytten, i Jernbanekupeen, i offentlige Forsamlinger, i Embedsmændenes Kontorer — fra Fredsdommeren til Præsidenten —, overalt møder os en fuldstændig Lighed, og dette er en velgjørende Lægedom i det af Aristokratiet saarede norske Bondehjerte.

Nu har jeg efter amerikansk travl Leilighed berettet Dig lidt om Prisen paa Land her over paa denne Side af Verdenshavet; vilde Du nu til Gjengjæld fortælle mig lidt om Forholdene hjemme og tilsende mig min Søsters Portræt, saa skal jeg pr. omgaaende transatlantiske Post tilstille Dig et Fotografibillede af min Chef og hans 27 Raadgivere. Husk vi ere ikke Trælle her. I Tilfælde af, at jeg ikke kjøber Land her i Høst, saa er det muligt, at jeg reiser hjem til Vinteren og kjøber mig en Gaard der blandt Eders fredelige Fjelde. Som Handelsbetjent kan jeg sandsynligvis der ei bruges mere, da jeg vel dertil har indsuget formeget af den amerikanske Frihedsluft, og jeg føler sandelig ei heller dertil det mindste Spor af Trang. Hils mine Venner i Kristiania og glem ikke T., P. og O. i Drammen; er Drammen opbygget efter Branden, eller have de maaske flyttet, da opsøg disse mine 3 gode Venner og hils dem med, at jeg sandsynligvis ankommer til Moderlandet paa et længere Ophold. Jeg faar da sige dette mit høitelskede, rige Foster-Fædreland, hvor jeg stedse har mødt beundringsværdig Gjestfrihed, et midlertidigt Farvel. — Mit Hjerte er nu langt lettere, men paa samme Tid er min Pengepung bleven meget vægtigere, end da jeg førstegang havde Synet af Jordklodens Kjæmpestat.

Venligst
James . . . . .

Det engelske Dampskib „Oders" Paaseiling af Jagt „Kanaan" den 17de ds. Angaaende denne Paaseiling, som vistnok ikke er nogen ganske enestaaende, men dog mærkelig nok, hidsættes følgende efter de optagne Søprotester, Besigtigelser m. v., hvilke Dokumenter vi have havt Anledning til at gjøre os bekjendte med:

Jagt „Kanaan", ført af Eieren Ole Reiersen, var $10\frac{1}{2}$ Kommercelæster drægtig, 15 Aar gammel og uassureret, og afgik fra Mandal til Kristiania den 10de ds. med 191 Tønder Parafinolie tilhørende Mandals Parafinolie-Fabrik. Om Aftenen den 17de i Nærheden af Guldholmen i Kristianiafjorden saaes fra Jagten, som foruden Eieren kun havde dennes 16 Aar gamle Søn ombord til Besætning, et stort Dampskib for Udgaaende. Vinden var laber VNV., saaledes at Jagten havde vanskeligt for at lystre Roret. Kl. $8\frac{1}{2}$ tørnede Dampskibet paa Jagten ved Styrbords Side, saa at den formelig blev skaaret tvers over. Veiret var klart og lyst, da der var rigeligt Maaneskin, og Jagten viste derhos sin hvide Lanterne snart paa Styrbords og snart paa Bagbords Side, indtil umiddelbart før Sammenstødet, da Jagtens Besætning i sin Forskrækkelse kastede Lanternen fra sig. I Søforklaring, der optoges den 20de ds. paa Horten under Medbetjening af Søretsmedlemmerne Kapteinløitnant M. Müller og Premierløitnant C. W. Wisbech, heder det bl. A. om dette Punkt: „Samtlige Rettens Medlemmer erklærede, at det den herombandlede Aften var klart Maaneskin, og Kapt. Müller lægger til, at det var saa klart, at han antager, man ombord paa Dampskibet maa have kunnet se Jagten, uanseet om Lanternen har været seet eller ikke, og det saa betimelig, at Paaselingen maatte kunne være undgaaet." Om de nærmere Omstændigheder ved Paaseilingen heder det derimod i den af „Oders" Fører, R. Soulsby i Kristianssand, den 18de afgivne Søprotest, at Dampskibets Udkigsmand var paa sin Plads, ligesom det er erkjendt, at Dampskibets Lanterner vare tændte og i Orden. Efter hvad der fra formentlig ganske paalidelig Kilde er os meddelt, var Lodsen ombord paa „Oder" den samme Mand, Nørregaard, som i sin Tid var Lods ombord paa „Bergen" eller „Norge" ved disses ulykkelige Sammenstød og som nu skal være over 70 Aar gammel. Det kan saaledes vel være muligt, at Jagten ikke er bleven bemærket, tiltrods baade for Maaneskin og Lanterne, om man paa „Oder" har holdt Udkik, men Jagtens Besætning tror ikke, at der har været holdt Udkig, da der ikke saaes et Menneske paa Dampskibet før efter Sammenstødet, og det uagtet Jagtens Besætning, da Dampskibet kom den som paa en Kabellængde nær, gav sig til at raabe af alle Kræfter. Disse Skrig bleve ogsaa hørte paa en Brig, der var for Indgaaende, og som lod en Baad sætte ud for at hjælpe. I Jagteskipperens Søprotest heder det, at Dampskibet først standsede efter Sammenstødet, medens Kaptein Soulsby angiver, at Maskinen forinden blev stoppet og sat igang agterover, ligesom at Dampbaadens Ror blev lagt haardt Bagbord; men at Sammenstødet viste sig uundgaaeligt, da Jagten i sidste Øieblik lod falde af. Dampskibet rev Jagtens Spil, 2 Ankere med Kjetting, Bougspryd og Klyver væk og Masten faldt forover, ligesom Jagten i det Hele taget blev saa ilde medfaren, at den ved Indbjergningen til Horten maatte surres med Toug for at holdes sammen. Besætningen reddede sig i sin egen Baad. Fra Dampskibet spurgte en Mand, der talte Norsk, om Skipperen ønskede, at hans forulykkede Fartøi skulde slæbes iland, men Dampskibet fortsatte senere sin Rute uden at der, ifølge Søforklaringen i Horten, var Tale om at gjøre Forsøg derpaa. Ole Reiersen erfarede først af en opfisket Bøie, der var mærket „Oder — Hull", og som han trods Forlangende fra Dampskibet erklærede at ville beholde som Bevis, hvad det paaseilende Dampskibs Navn var. Efterat Dampskibet, som sagt, var gaaet sin Vei, bjergede Ole Reiersen og hans Søn sig i Baaden ind til Gjeløen, hvorfra der gjordes Forsøg paa at redde Vraget, der imidlertid af Strømmen var ført udover til Bastø; herfra blev det indbragt til Horten, hvor det af Søretten i sin nuværende Forfatning er taxeret til 50 Spd., medens det før Paaseilingen er antaget at have havt en Værdi af 550 Spd.

Ole Reiersen, som er en fattig og desuden vanfør Mand, er nu kommen her til Byen for ad Rettens Vei at søge Erstatning for sit Tab, som han mener er paaført ham ved det engelske Dampskibs Uvorrenhed. Det synes os efter Sagens Dokumenter ogsaa kun at være liden Tvivl om, at Ulykken maa tilskrives Mangel paa Udkig fra Dampskibets Side, da Veiret var fuldkommen sigtbart og der fra Jagten blev gjort kraftige Anskrig, som endog hørtes ombord paa en fjernere liggende Brig; det formenes saaledes ikke at kunne lægges særdeles Vægt paa at Jagten ikke har været forsynet med grøn og rød Lanterne efter det gjældende Paabud, idet den alene førte en hvid Lanterne. Disse gjentagne Overseilinger af engelske Dampskibe — man erindre især deleshed „North Stars" Overseiling af Emigrantskibet i Themsen — synes at maatte opfordre til den strengest mulige Undersøgelse af Sagen.

Theatret. Hver Gang, man læser eller ser en Komedie af Scribe, kommer man uvilkaarlig til at tænke paa den bekjendte Baggesenske Ytring:

„Men Digter er han, min Sjæl, ikke,
Og heller ingen gammel Mand".

Nu, dette er vel meget sagt om en Mand, der som Scribe har havt en saa umaadelig stor Indflydelse paa de fleste Landes Theatre, en Mand, som virkelig har Fortjenesten af at have opdaget en ny Side af Livet som Motiv for dramatiske Arbeider, den Side nemlig, som omfatter det sociale Liv i Frankrige paa vor Tid. Med uforlignelig Virtuositet har han forstaaet at fremføre for os franske Sæder og Skikke i Nutiden, med stort Mesterskab har han taget fat paa alt det lumpne, tomme og nederdrægtige, som har sin Tumleplads i de franske Saloner, og med skarpt Blik og øvet Haand har han i de tydeligste og grelleste Farver skildret de Figurer, han har taget sig for at tegne. Vi kjende jo Scribe fra før og ved, hvorledes han med Mesterskab forstaar at benytte alle Motiver, opfinde og derpaa udspinde Intriger til den mest forviklede Grad, tegne Karakterer i de skarpeste Træk og endelig stille Alt saaledes sammen, at alle hans Arbeider bliver i høi Grad spændende. Scribes Komedier er altsaa interessante og tildels lærerige; men hermed er vel ogsaa det vigtigste sagt om Karakteren af hans Forfattervirksomhed. Baggesen og mange Andre, som siger, at Scribe ingen Digter er, kan saaledes for saavidt have Ret, som hans Værker alle ere mere politiske end poetiske, og naar man siger, at han ingen gammel Mand er, saa kan de ogsaa have Ret; thi han mangler vistnok den dybe og poetiske Digtersjæl, som ene kan gjøre en udødelig som Digter og give ham et Liv udover kommende Tider og Slægter. Han gjør aldrig noget dybere Greb i Poesiens og Fantasiens Rige, og tager han sommetider Tilløb dertil, saa dufter Poesien væk og forsvinder for Prosaen og Trivialiteten. Men er dette sandt, saa er hermed ogsaa givet, at han som Digter ikke kan leve længe; thi Digter er kun den, der øiner Idealet i al sin Gjerning og forstaar at trylle os ind i Poesiens og Skjønhedens Verden. Igaar opførtes efter længer Tids Hvile „Badet i Dieppe eller Bagtalelse", hvori Scribe i skarpe og markerte Træk udmaler for os Skumleriet og Sladdersygen i dens usleste Skikkelse. Vi gjenkjender ogsaa her Scribe og gjenfinder mange af hans før nævnte gode Egenskaber; men man kan dog ikke andet end tilslut trættes ved Fremstillingen af alle de skandaløse Historier, vi blive Vidne til. Rigtignok har Scribe her tegnet to sjeldent smukke Figurer, Ministeren og hans Myndling, de uskyldige Ofre for Bagtalelsen, og rigtignok seirer Dyden og Retskaffenheden over Lavheden og Usselheden; men alligevel bliver vi trætte og er inderlig fornøiet, naar endelig Tæppet gaar ned for al denne Tomhed. Og hvorfor? Fordi Forholdene er os for fremmede, og Livet, som skildres, ligger os for fjernt, til at vi kan føle os ret tiltalte. Med alt dette vil vi dog ikke have sagt, at „Badet i Dieppe" ikke burde opføres, nei, langt hellere dette, end mange af de Spektakelstykker, vi sommetider opvartes med, saa meget mere, som vi altid hos Scribe kan finde enkelte Guldkorn og enkelte Belærelser.

Vi skal senere komme tilbage til Udførelsen, som i det Hele taget var ganske tilfredsstillende; fornemmelig fortjener Hr. Wolff at fremhæves, ligesaa Fru Gundersen og Hr. Krohn. En Ting finde vi os dog foranlediget til at gjøre en Bemærkning ved, og det er den næsten flaue Slutning paa 2den Akt. At denne Slutning ikke er dikteret af Scribe, kan man vel med temmelig stor Bestemthed paastaa; den er dertil altfor farcemæssig og smager altfor meget af et Forstadstheater, hvor man nok kan have Lov til at bruge et sligt Middel for at vække Latter blandt Publikum, men som aldeles ikke hører hjemme paa vor Scene og i dette Stykke.

Atter en ny Folkehøiskole vil fra i Høst af træde i Virksomhed, idet nemlig Aasmund Norgard i Silgjord i Thelemarken agter at stille sig i Spidsen for en saadan Skoles Oprettelse. Han skal allerede have Udsigter til god Fremgang.

Skyttermødet i Horsens. Efter et andet Blad meddeles de Præmier, som ere vundne af norske Skyttere ved den almindelige Skyttefest i Horsens den 17de og 18de Septbr. 1869:

Paa 800 Alen 5 Præmier:

1ste. Oskar Hansen, Drammen, Horsens Kommunes Ærespris, 1 Drikkehorn med Sølvbeslag. Værdi 75 Spd.
2den. Peter Oppegaard, Næsodden, et Gulduhr.
5te. J. A. Follestad, Røken, Ohlenschlägers Tragedier.

Paa 300 Alen, 3 særlige Præmier for de 3 bedste Centrumsskud:

1ste. Hans Larsen, Bøssemager, Drammen 1 Sølv-Vinkande. Værdi 32 Spd. 60 ß.
2den. Skotvedt, Næsodden, 1 Sølvpokal.
3die. Do. Do. 1 Sølvbæger.

Paa 400 Alen, 21 Præmier:

3die. Hans Larsen 1 Rifle, som han fik ombyttet med et Gulduhr af en Uhrmager, der havde vundet dette.
4de. B. Follestad, Røken, 1 Rifle.
10de. Skollerud, Vaaler, 1 Sølvpokal.
11te. Klæstad, Næsodden, 1 Sølvpokal.
12te. Holm, Vaaler, 1 Sølvbæger.
15de. Oppegaard, 1 Sølvspiseetui.

Paa 300 Alen, 22 Præmier:

10de. Hans Larsen, 1 Sølvpokal.
15de. Oppegaard, 1 Reisetaske.
21de. Røer, Næsodden 1 Fangstkniv.

NB. Alle Præmier ere vundne med Rifler af Bøssemager Hans Larsens Fabrikat.

Den tekniske Skole i Trondhjem. Trhj. Adr. skriver: I Anledning den tidligere refererede Skrivelse fra Indredepartementet angaaende den tekniske Skole har Formandskabet efter Forlydende besluttet, at den for Skolens Oprettelse tidligere sammentraadte Komite, hvilken Dhrr. S. Mosling og Laur. Jensen skulle anmodes om at tiltræde, bliver at anmode om atter at træde sammen og indkomme med yderligere Forslag til Plan for Skolen tilligemed Overslag over sammes Udgifter og Forslag med Hensyn til Tilveiebringelsen af de fornødne Midler udenfor det af Storthinget bevilgede Tilskud.

Galehushistorien i Bergen. Doktor Holmboe imødegaar i „Berg. Tid." for 18de ds. de feilagtige Opfatninger, som have udbredt sig angaaende hans Forhold ved at vise en Pige, som søgte ham for at kureres for et Næseonde, hen til Overlæge Rosenberg ved Sindssygeasylet, som uden videre indskrev hende blandt de Gale. Holmboe oplyser, at „Pigen ikke med et eneste Ord nævnte, hverken at hun havde Ondt i Næsen, eller at hun i det Hele taget var Patient eller at hun søgte mig i noget saadant Ærinde, men kun at hun havde et Brev at aflevere, uden at hun engang antydede, at Brevets Indhold gjaldt hende. Hun stod som simpelt Bud, og vistes af mig til den, jeg syntes hun spurgte efter. Jeg kunde ikke falde paa, at jeg havde hørt Feil, da Pigen, som er et Byens Barn og vel kjendt her, uden Indsigelse tog imod min Besked om at hun, hvis hun skulde til Sindssygeasylet, maatte ringe paa første Port herfra, hvorpaa der stod skrevet „Indgang til Sindssygeasylet" og der spørge efter Dr. Rosenberg".

Den Byronske Skandale har siden Fru Stowe rykkede ud med sit Forsvar for sin Veninde, Fru Byron, og med Beskyldningerne mod hendes Mand, vakt en uhørt Opmærksomhed baade i England og Amerika. Hvert eneste Nummer af de større Blade har i denne Tid indeholdt Breve og Artikler derom. Saagodtsom alle ere enige om i mere og mindre stærke Udtryk at fordømme Mrs. Beecher Stowes Optræden, medens derimod Meningerne om Hovedsagen, om hvorvidt Lord Byron før og efter sit Ægteskab vedblev at staa i et utilladeligt Forhold med sin gifte Halvsøster, paa det skarpeste deles. Der er vægtige Stemmer paa begge Sider og det er vanskeligt at komme til noget bestemt Resultat. Lord Byrons Forsvarere paastaa, at det Hele har været lutter Indbildning og Selvbedrag af Fru Byron. Det falder vanskeligt at tænke sig dette; imidlertid er der unegtelig fremkommet adskilligt, der tyder paa, at Fru Byron ved Siden af sine fortræffelige Egenskaber ogsaa havde et høist eget Lynne, ligesom det ogsaa har vist sig, at hun ogsaa har betroet sig til mange andre af sine kvindelige Veninder, og fremsat dels den samme, dels forskjellige andre Beskyldninger. Sagen vil vanskelig med Bestemthed lade sig afgjøre, ialfald ikke forend de faa Mænd, der skulle være de betroede Opbevarere af Hemmeligheden, finde for godt at udtale sig. Deres haardnakkede Taushed hidindtil synes unegtelig snarest at vidne imod Lord Byron.

Om Strandinger paa den engelske Kyst. „The board of Trade": Antallet af anmeldte Strandinger, Ulykkeshændelser og Sammenstød ved Storbritanniens Kyster for Aaret 1868 udgjør 1,747, hvorved 2,131 Skibe paa tilsammen 427,000 Tons gik tabt eller fik Skade. Det er 343 Ulykkeshændelser færre end i 1867. Værdien af de anmeldte Tab ved Storbritanniens Kyster for Aaret 1868 beløber sig til omtrent 5½ Millon Spd. eller omtrent 3 Millioner Spd. mindre end for Aaret 1867. Forrige Aar omkom:

Ved Kysten . . .	577 Mennesker.
Paa Havet . . .	161 —
Ved Sammenstød .	86 —
Tilsammen	824 Mennesker.

Ved den britiske Kyst fandtes ved Slutningen af forrige Aar 228 Redningsbaade, 279 Raketapparater, og paa 579 Stationer var der Redningsbøier og Liner.

Af omhandlede Beretning sees endvidere, at nedenstaaende Skibskapteiner fra Norge og Sverige i forrige Aar af den britiske Regjering erholdt Belønninger og offentlig Taksigelse for rask Daad ved Redning af Menneskeliv fra Skibsvrag:

J. Lorange, Kaptein paa det norske Skib „Vilhelm Ludvig" fra Fredrikstad, reddede Besætningen paa „Enchantress" og erholdt i Belønning en Kikkert til en Værdi af 25 Spd. H. C. Helmer, Kaptein paa det norske Skib „Lotos", reddede Besætningen paa den engelske Brig „May" fra Scarborough og landsatte den i Antwerpen, hvorfor han erholdt i Belønning en Kikkert, værd 25 Spd. O. Bagge, Kaptein paa den norske Bark „Tistedalen", reddede Besætningen paa Skibet „Alfred" fra Kalkutta, 32 Mand, og landsatte dem i Plymouth, hvorfor han erholdt i Belønning en Sextant, værd 90 Spd. og desuden til Underhold 69 Spd. kontant, samt Frihed for Afgift i Plymouth. Jonas O. Halvorsen, Kaptein paa det norske Skib „Svea", reddede Besætningen paa Briggen „Lynn", hvorfor han erholdt i Belønning en Kikkert, værd 25 Speciedaler Knud Aasuldsen, Kaptein paa den norske Bark „Thule", reddede Besætningen paa den engelske Bark „Vedra" fra Sunderland og erholdt i Belønning et Gulduhr til 119 Spd., samt desuden i Underholdningspenge 194 Spd. M. M. Ore, Kaptein paa det norske Fartøi „Louis" fra Tønsberg, reddede Besætningen paa „Onda" fra Greenock og erholdt i Belønning en Sextant, værd 90 Spd. Kanlund, Kaptein paa den svenske Galeas, „Charlotta", reddede Besætningen paa Skonnerten „Sea Belle" fra Leith og erholdt i Belønning 45 Spd.

De engelske Arbeidere. I Birmingham er i de sidste Dage af forrige Maaned holdt en Kongres af engelske Arbeidere, hvor det udelukkende har været Arbeidsstandens særlige Ledere og Repræsentanter, som have ført Ordet, deriblandt: Cremer, Howell, Odger, Owen og G. Potter, der alle vare paa Omtale ved sidste Valg til Underhuset. Den første Dag aabnedes Mødet med en længere Tale af G. Potter, der sluttede med et kraftigt Opraab til at føre Krig mod Drikfældigheden, fordi man derved lettest og kraftigst modarbeider Fattigdom og Forbrydelser. Et af Hovedemnerne for Drøftelsen var derefter om Voldgiftsretter imellem Arbeidsgivere og Arbeidere. Det udtaltes af Owen, at de nye frivillige Voldgifts-Udvalg med Repræsentanter fra begge Sider har været overmaade velgjørende og fundet en stor Udbredelse. Kongressen udtalte sig derfor ogsaa for, at man skulde tilraade en almindelig Brug af denne Indretning for at undgaa Kampe mellem Arbeide og Kapital. — Det egentlige kooperative System mellem Arbeiderne vilde man ikke erkjende for praktisk gjennemførligt i det Store, da det krævede stor Dannelse og Enighed hos dem, og man fandt det heller ikke tilstrækkeligt til at raade Bod paa Striden mellem Arbeide og Kapital. De saakaldte „co-partner-ships" mellem Fabrikanterne og deres Arbeidere, ifølge hvilke Arbeiderne faa Del i Fabrikens Udbytte i Forhold til deres Løn, og hvor der desuden gives Adgang til at kjøbe Aktier i selve Fabriken, vilde derimod virke meget til at forbedre Forholdet mellem begge Parter; de erklæredes værdige til almindelig Antagelse. — Med Hensyn til Arbeidstiden udtalte Kongressen, at en Forkortelse af denne — 8 Timers daglig Arbeidstid fremstilledes som passende — vilde være i høi Grad ønskelig for Arbeidernes legemlige, saavelsom for deres aandelige og sædelige Vel. — Kongressen vedtog den Udtalelse, at man ikke vilde kunne tilfredsstille Folkets Krav og Trang, med mindre man gik over til et ubetalt, tvunget og ukonfessionelt Skolesystem, og at den derfor haabede, at Regjeringen allerede i næste Samling vilde foreslaa en Lov paa dette Grundlag. — Ligeledes udtalte Kongressen sig for at understøtte den Valgforening, der vil bringe nye Arbeider-Repræsentanter ind i Underhuset, for Tilslutning til Bestræbelserne for at skaffe de egentlige Landbrugere Jord til Eiendom, for Grundlæggelsen af egne Arbeiderblade og for en bedre Ordning af Bjergværksdriften, hvorved de mange Ulykkestilfælde i Minerne kunde undgaaes. Den sidste Beslutning var, at man ikke skulde lade det være nok med en stadig Organisation af Arbeiderne, men først og fremst bringe alle de enkelte Arbeidersamfund i en national Forbindelse og derefter opretholde en vis Samvirken med den internationale Arbeiderliga.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 23de Septbr.

Til Ære for Dronningen af Norge og Sverige gives idag Galladiner paa det kongelige Slot.

Stockholm, 23de Septbr.

Kongen og Dronningen ventes begge tilbage hertil paa Søndag.

100

„Jeg maa ind i Huset", tænkte han.

Han slog ud en Rude i Govicums Kammer, stak Haanden ind og aabnede Vinduet. Derpaa satte han Fødderne i Vægspringerne, og omendskjønt Gluggen var liden, lykkedes det ham efterat han havde kastet sin Sabel og sit Gehæng fra sig, at arbeide sig gjennem den. Han kom ind i Værtshuset.

Govicums Seng stod paa sin Plads, men var tom. Da Govicum ei fandtes i sin Seng, var det klart, at Nikless heller ikke kunde findes i sin. Hele Huset var mørkt. Gwynplaine stavede sig frem gjennem Kjældersalen, stødte sig mod Bord og Bænke, trampede paa Glas og Tallerkener, væltede Stole og Smaaborde, og befandt sig endelig ved Døren, som førte ud til Gaarden; han stødte den op med Knæet, saa Dørklinken hoppede af og Døren gik op.

Gwynplaine kastede et Blik over Gaarden:

Den grønne Æske fandtes der ikke mere.

II. Resultatet.

Gwynplaine forlod Huset.

Han gik ud paa Markedspladsen og begyndte at undersøge i alle Retninger.

Intet var tilbage. Alt var som uddøet.

Tarrinceau-Plads var mere end øde, det var en Ørk. Man havde saa at sige vrængt den stakkels Markedsplads's Lommer og tømt hele Indholdet.

Det var tydeligt, at Politiet her havde havt sine Fingre med i Spillet.

Gwynplaine forlod Pladsen og styrede Kursen ned til Themsen. Han fulgte det slyngede Net af Smaagader, hvor der kun findes Mure og Plankeverk, kjendte snart det kjølige Luftdrag fra Floden, hørte Vandets dumpe Brusen og stod pludseligt foran

97

Tredie Bog.

I. Gjennem Høihed gaar Veien til yderlig Usselhed.

Da Midnatsklokken slog i St. Paulskirken, saaes en Mand, der nys havde passeret Londonbridge, bøie ind i Southwarks trange Gader. Ingen Lygter vare tændte, thi baade i London og Paris var det paa den Tid Skik at slukke Lygterne Kl. 11, — just da de mest kunde tiltrænges. Gaderne vare folketomme.

Manden vandrede med lange Skridt. Han var besynderligt klædt for en Vandring paa Gaden ved Midnatstid. Han bar en broderet Silkekjole, en Kaarde ved Siden, en Hat med hvide Fjædre, men ingen Overfrakke.

Denne Mand var Gwynplaine.

Han havde grebet Flugten.

Hvor var han? Det vidste han ikke.

Sjælen har til sine Tider sine Hvirvelvinde, sine Storme, hvor Alt dandser omkring i vild Uorden. Man kan ei længere indaande Virkeligheden. Man knuges af Noget, hvorpaa man ikke tror. Det umaalelige Verdensrum er en gabende Tomhed. Man erfarer, at Livet er fraværende. Man føler at man dør.

Hvad erfor Gwynplaine?

En Længsel efter at se Dea.

Nu erfor han intet Andet end dette: at opsøge den grønne Æske og Tadcasterværtshuset, fuldt af Sus, Lys og Folkets hjertelige Latter, at gjenfinde Ursus og Homo, gjense Dea og atter indtræde i Livet.

Gwynplaine havde det heftigt.

Han gik ei mere, han sprang. Hans Øine søgte at gjennemtrænge Rummet foran ham.

Hvilket Øieblik, da han skulde faa de oplyste Vinduer i Tadcasterværtshuset i Sigte!

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 23de Septbr.

Ved Langbryggen ligger idag 13 kornladede Farløier under Losning. — Rug betales med 4 Spd. 30 ß og Byg med 3 Spd. 12 ß pr. Tønde.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Argus	Christensen	Stettin	Rug.
3 Brødre	Tønsberg	Kr.sund	Sild.
Familiens Haab	Hansen	do.	do.
Skandia	Christensen	London	Ballast.
Nora	Johannesen	Newcastle	Stenkul.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Svend Foyn	Castberg	Sandefjord	ufort. Varer.
Fortuna	Olsen	Grimstad	do.
Lykkens Prøve	Olsen	Drammen	do.
Condor	Røer	England	Trælast.
Ringleader	Butcher	do.	do.
Fortuna	Næss	do.	do.
St. Anna	Stephany	Frankrige	do.
Perseverence	Brossier	do.	do.

Konkurs. Tønsbergs Skifteret: Bager og Skibsreder Peter Adolf Jensen den 16de Septbr. Midlertidig Bestyrer Overretssagfører W. Sørensen. Samling den 30te ds. Fordringer anmeldes inden 15de Novbr. og prøves 30te s. M. Flekkefjords Skifteret: Brændevinshandler G. Tønnesen den 17de Septbr. Midlertidig Bestyrer Overretssagf. Waage. Samling den 5te Oktbr. Fordringer meldes inden 20de Novbr. og prøves 4de Decbr.

Skifteboretninger. Sarpsborgs Skifteret: Samling i Handelsborger Joh. Hofgaards Konkursbo den 8de Oktober til Stadfæstelse af Akkordforslag. Handelsborger Ole Paulsens Konkursbo er extraderet. — Nordre Hedemarkens Skifteret: Løitnant Norgreens og Jørgen Hoilerods Konkursboer ere sluttede. — Kragerø Skifteret: Samling i Bager Carl Julius Sogns Konkursbo den 2den Oktbr. — Kristiansands Skifteret: Samling den 9de Oktbr. i Handelsborger Syvert Omdahls Konkursbo til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Kristiania Torvpriser

den 23de Septbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	"	2	6
Do. Vold	1	60	1	72
Halm af Rug	"	84	"	96
Do. - Byg	"	108	1	"
Do. - Havre	"	108	1	"
Havremel	5	60	6	60
Poteter pr. Centner (½ Td.)	"	72	"	78
Do. - Tønde	1	24	1	36
Rug	3	72	4	"
Byg	3	"	3	60
Havre	1	96	2	24
Karve	8	"	"	"
Smør pr. Bpd.	2	48	2	72
Talg	1	24	1	48
Flesk	1	24	1	48
Oxekjød	"	84	1	"
Kalvekjød	"	96	1	12
Faarekjød	"	96	1	"
Birkeved pr. Favn	2	84	2	108
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	"

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget undtagen i Skudesnæs og Mandal. Vinden er SV.lig paa Vestkysten, svag Nordlig østenfor Næsset. Temperaturen er faldt; Kuldegrader paa Dovre. Der er Udsigter til en ny Hvirvel med Regnveir i det sydlige Norge.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Første Optræden af den kgl. Operasanger Hr. Arnoldson.

Fredag den 24de September (Kl. 7—10) gives: **Mellem Slagene**, Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson; derefter: Scene og Arie af Opr. „Fra Diavolo" af Auber, udføres i Kostume af Hr. Arnoldson; derefter: **Fruentimmerskolen**, Komedie i 4 Akter af Molière; til Slutning: Arie af Opr. „Oberon" af Weber, udføres af Hr. Arnoldson.

Faste Eiendomme.

Skov til Udhugst.

Lørdagen den 9de Oktober førstkommende Kl. 4 Eftm. agter Ringsager og Næs Almindingsbestyrelse ved et Møde, der afholdes i Ringsager Kommunebygning, underhaand at bortforpagte til Udhugst for et Tidsrum af 3 Aar 1927½ Tylter Træer paa Roden, der i Forveien ere udblinkede, i en Strækning af Ringsager og Næs Alminding, beliggende paa begge Sider af Aasten-Elv, hvori Flødning kan foregaa. Saafremt antageligt Bud sker, vil Salget foregaa paa Stedet, hvor Konditionerne for Bortforpagtningen vil vorde bekjendtgjorte, ligesom de forinden bero til Eftersyn hos Undertegnede, p. t. Bestyrelsens Formand.

Farberg i Ringsager, 20de Septbr. 1869.

J. Staff.

Nye russiske Varer

i Partier og mindre Dele.

Fjær og **Duun**, indkjøbt under mit Ophold i Rusland dette Aar, er nu ankommet og anbefales dette Parti paa Grund af Varernes sjeldne Godhed og Prisbillighed paa det Bedste. Fjæren og Dunen er færdig til Ifyldning, da den hos mig bliver ribbet og damprenset.

A. H. Siewers, Torvet No. 7. 2den Etage.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap**, **Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:

Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Tilsalgs.

Sengetæpper.

Graa og hvide **Sengetæpper af Uld**, samt **Vattæpper**, enkelte og dobbelte, i stort Udvalg hos

Gunerius Pettersen.

Fjær, Duun & Bolster.

Fjær til 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 21 Mk. pr. Bpd.

Gaasedunn til 54, 60, 66, 72, 84, 96 ß og 5 Mk. 12 ß pr. Pd.

Bolster og Dynevaar i godt Udvalg og til billige Priser hos

Gunerius Pettersen.

Regnfrakker,

saavel **engelske** som af **egen Fabrikation**, **i Partier** og **Stykkevis** til billige Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Vorduq,

sort og kuløret, i flere Kvaliteter billig hos **Gunerius Pettersen.**

Vadsække

til 3 Mk. 20 ß Stykket og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Paraplyer

af Silke, Bomuld og Uld hos

Gunerius Pettersen.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Et Parti **ledige Flasker**, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Han stirrede did. Intet Lys. Kun en sort Masse.

Det gjøs i ham. Men strax erindrede han, at det var sent paa Nat, Værtshuset var stængt, at det var ganske naturligt at man sov, at han let kunde vække Nikless eller Govicum, at han maatte gaa frem til Værtshuset og dundre paa.

Og han gik did. Han sprang ikke. Han ravede.

Imidlertid ikke at vække Dea heftigt op, var Gwynplaines øieblikkelige Tanke. Derfor listede han sig frem til Værtshuset saa sagte som muligt.

Han opdagede Gaardvægterens gamle Soveplads, et lidet Afslukke med en Vinduesglugge for. Paa den bankede Gwynplaine. At vaagne Govicum kunde være nok.

Ingen Bevægelse var at mærke i Govicums Sovekammer. I hans Alder, tænkte Gwynplaine, sover man tungt. Han bankede derfor lidt stærkere. Ikke en Lyd hørtes.

Han bankede lidt haardere, to Slag. Ingen rørte sig.

Da gik han bævende frem til Værtshusdøren og bankede paa.

Ingen svarede.

Han tænkte — dog ei uden stigende Uro:

„Mester Nikless er gammel; Børn sove tungt og Oldinge endda tungere. Jeg faar banke haardere."

Han havde begyndt med at banke ganske sagte, han endte med at banke af alle Kræfter.

Han bankede heftigt som en Lord. Og det var han — desværre.

Huset forblev roligt.

Han følte, at han begyndte at blive utaalmodig.

Han viste ei længere Skaansomhed. Han raabte:

„Nikless! Govicum!"

Og under dette holdt han Øinene rettede paa Vinduerne for at se, om noget Lys blev tændt.

Intet svar at mærke. Ikke en Stemme. Ikke en Lyd. Intet Lys.

Han gik til den store Port og bankede paa og spændte paa den af alle Kræfter og raabte:

„Ursus! Homo!"

Ulven murrede ikke.

En kold Sved perlede paa Gwynplaines Pande.

Han saa omkring sig. Natten var mørk, men der var Stjerner nok, som kunde gjøre ham Markedspladsen synlig.

Han saa et græsseligt Syn — Alt borte.

Ikke en eneste Barakke var igjen. Manegen var væk. Ikke et Telt. Ikke et Markedstheater. Ikke en Vogn.

Det larmende Dagdriverliv, som havde været at se der, havde veget Pladsen for en sørgelig Tomhed. Alt var som sopet væk.

En vanvittig Angst greb ham.

Hvad skulde vel dette sige? Hvad havde da hændt? Fandtes der da ikke et eneste Menneske tilbage? Hvor havde man gjort af dem Allesammen? O min Gud!

Han bankede paa den lille, paa den store Port, paa Vinduer og Vægge med Hænder og Fødder, raabte paa Nikless, Govicum, Vinos, Ursus og Homo.

Imellem holdt han inde for at lytte, Huset forblev roligt. Fra sig selv af Fortvivlelse begyndte han at dundre og raabe paany, saa at det gjenlød vidt omkring.

Ved en vis Grad af Frygt bliver man forfærdelig; den, som frygter Alt, frygter Intet.

Han raabte Navnene paa alle dem, som kunde være der, kun ikke Deas — en Forsigtighed, som ei var ham klart bevidst, men som har sin Grund i Instinktet.

Efterat have raabt sig træt og hamret forgjæves, stod endnu det igjen at klatre over.

Dagbladet.

No. 222. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 24de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Ødemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabnerierne ved Gidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Eftm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftern. og fra Kl. 6—8 Eftern.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Eftern.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Eftern. og fra Kl. 5—7 Eftern. (Og kunne rekommenderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Eftern.)

Juridiske Meddelelser.

O. T. Sernæs mod C. Halléns Konkursbo.

(Om Forstaaelsen af Konkurslovens § 40.)

I Oktober Maaned 1866 tilbød Handelsborger O. T. Sernæs i Flekkefjord Garvermester Chr. Hallén herfreds et Parti Saalelæder tilkjøbs. Da Hallén hertil svarede, at han ikke kunde gjøre bestemt Bud, forinden han havde seet Læderet, underrettede Sernæs ham under 11te December f. A. om, at han sendte ham 20 Baller Saalelæder vægtig 2113 ℔, som han anmodede ham om at modtage og derpaa gjøre Anbud paa. Læderet ankom til Kristiania 5te Januar 1867 og blev oplagt hos Hallén, som den 14de samme Maaned telegraferede til Sernæs, om denne for Læderet vilde „have 38 ß pr. ℔, 6 Maaneder", hvortil Sernæs den paafølgende Dag pr. Telegram svarede, at han antog Tilbudet. Forinden Akcept blev meddelt, opgav imidlertid Hallén den 19de Januar 1867 sit Bo til Konkursbehandling, og da Sernæs herom blev underrettet, protesterede han ved Telegram af 30te næstefter mod, at Læderet blev indtaget under Boets Masse. Da denne Protest blev uden Virkning, anlagde han derpaa Skiftesag, hvorunder han paastod Læderet udleveret som sin Eiendom eller sig kjendt fortrinsberettiget til fuldt Udlæg i Boet for den for Læderet betingede Kjøbesum 669 Spd. 14 ß med Renter fra Anmeldelsen og Procesomkostninger. Boets Bestyrer bestred denne Paastand, og af Kristiania Skifteret blev den 14de December 1868 afsagt saadan Decision: „Den af Handelsborger O. T. Sernæs i nærværende Bo nedlagte Paastand om Udleverelsen af det under Sagen omhandlede Parti Læder, eller at han i modsat Fald kjendes fortrinsberettiget til fuldt Udlæg i Boet for Kjøbesummen med Renter bliver ikke at tage tilfølge; hvorimod han for denne Kjøbesums Beløb 669 Spd. 14 ß gives Udlæg i Lighed med de øvrige uprioriterede Kreditorer. Processens Omkostninger for Skifteretten ophæves".

Denne Decision lod Sernæs ved Stevning af 23de Januar 1869 indanke for Kristiania Byret, hvor han paastod den underkjendt og forandret overensstemmende med sin for Skifteretten nedlagte Paastand og sig tilkjendt tilstrækkelige Sagsomkostninger. Indstevnte Halléns Konkursbo paastod derimod Skiftedecisionen stadfæstet og sig tilkjendt Procesomkostninger for Byretten.

Til Støtte for sin Paastand anførte Citanten i det Væsentligste, at det omhandlede Parti Læder ikke forinden Konkursens Aabning var bleven Halléns Eiendom, idet Handelen ikke kunde ansees som fuldbyrdet, da hverken Vægt eller Kvalitet fra Kjøberens Side var godkjendt eller Betingelsen af Meddelelsen af 6 Maaneders Akcept opfyldt. Han anfaa derfor heller ikke Tilfældet henhørende under Konkurslovens § 40, idet han tillige bemærkede, at han under 15de Januar 1867 oversendte Hallén Nota over Partiet tilligemed Tratta, hvilken efter Postgangen mellem Flekkefjord og Kristiania maatte have været hør senest den 18de s. M., saa at Hallén havde havt Tid til at akceptere, forinden han gik Fallit. Han antog tillige, at Hallén ved en Udtalelse til et Par Mænd, der under Sagen ere afhørte som Vidner, havde erkjendt sin Mangel paa Dispositionsret over Læderet.

Ved Byrettens Dom af 14de September sidstleden blev med Ophævelse af Procesomkostningerne Skiftedecisionen stadfæstet, idet Byretten erklærede sig enig i den af Skifteretten udtalte Anskuelse, at Handelen om det omhandlede Parti Læder maatte ansees at være fuldbyrdet ved de tvende Telegrammer af 14de og 15de Januar 1867, hvoraf det ene indeholdt Tilbud, det andet Stadfæstelse deraf. Handelen kunde ikke ansees betinget med Hensyn til Kvalitet eller Vægt, ligesaalidt som man med Citanten kunde antage, at Meddelelsen af Akcept paa den Maade var en Betingelse ved Handelen, at den ikke skulde kunne ansees at være kommen istand, forinden Akcepten var undertegnet af Kjøberen. Retten var nemlig enig med Skifteretten i, at Akcept alene er den almindelige Form, hvorunder Kredit gives paa Varer, og at Undladelsen af at akceptere ikke i Almindelighed kan have Indflydelse paa Salgets Gyldighed. — At den af Sernæs affendte Akcept naaede Hallén forinden Konkursen, var desuden mod Indstevntes Benegtelse ikke godtgjort af Citanten, som i denne Henseende antages at maatte have Bevisbyrden.

Men maatte det saaledes ansees givet, at Læderet virkelig før Konkursen var solgt til Skyldneren, til hvem det allerede tidligere var afsendt, var det formentlig klart, at Tilfældet maatte gaa ind under Konkurslovens § 40, og Varen saaledes høre til Boets Masse, naar den før Konkursens Aabning var indtagen i Skyldnerens Varelager eller andet Opbevaringssted. At dette var Tilfældet med det omhandlede Parti Læder var ikke fra Appellantens Side bleven benegtet, og naar han vilde gjøre gjældende, at Læderet havde været henlagt for sig selv, da havde dette visinok, efter de herom under Sagen afgivne Vidneprov, været Tilfældet, men ikke paa nogen med Hensyn til denne Handel særegen Maade, hvorimod Partiet kun som alt andet Læder var lagt i en Hob for sig paa Lageret.

Kristenson — Schultz.

(Om Underretning angaaende Vexelprotest).

Ved Stevning af 13de Septbr. sidstleden sagsøgte P. W. Kristenson som Ihændehaver af E. Schultz's 3 Maaneders Tratta af 26de Mai 1869 for 243 Spd. 115 Skill., akcepteret af Sv. Gjems til Betaling ved Trassenten og protesteret den 4de Septbr. sidstleden, førnævnte E. Schultz ved Gjæsteret til at betale sig det anførte Vexelbeløb med Renter og Omkostninger. Indstevnte mødte under Sagen og paastod samme afvist samt sig tilkjendt Kost og Tæring hos Citanten, idet han bemærkede, at han ikke var given den lovbestemte Underretning om Protesten, hvorfor Vexelen alene ligeoverfor ham kunde betragtes som et simpelt Gjeldsbrev uden Vexelkraft. Han formente tillige, at den Omstændighed, at Vexelen var gjort betalbar ved Trassenten naturligvis ikke kunde berettige til at tilsidesætte den Fordring, Loven har stillet til Vexelens Eier om Underretning til alle Vedkommende om Protesten, hvilken Underretning nemlig er fornødsat at skulle gives, efterat Protesten er foregaaet.

Retten fandt dog ikke at kunne give denne Afvisningspaastand Medhold. Vistnok var det ikke af Citanten oplyst, at der var givet Indstevnte nogen særskilt Underretning om Protesten, men det erfaredes af det irettelagte Protestdokument, at Protesten var foregaaet hos Indstevnte selv, og at denne personlig havde afgivet Svar paa den til ham stillede Opfordring om at betale. Han havde saaledes paa den mest umiddelbare Maade erholdt Kundskab om Protesten og kunde efter Rettens Formening ikke kræve nogen anden eller videre. Den Underretning, som L. 20de August 1842 § 2—5 paalægger Vexeleieren inden en vis Frist at give Enhver, hos hvem han vil søge Betaling, formentes ifølge Lovens bestemte Udtryk alene at være en Meddelelse om, at Protest er foregaaet; at denne Meddelelse tillige udtrykkelig skal gaa ud paa, at man agter hos den Underrettede at søge Betaling, fandtes ikke foreskrevet, da dette er Noget, som enhver Vedkommende, der har faaet Underretning om at Protest er foregaaet, uden videre maa være forberedt paa. Man antog derfor, at den Underretning, som en af de Vedkommende erholdt om Protestens Tilværelse derved, at den var foregaaet hos ham, maatte være ligesaa kraftig til at opretholde Vexelretten mod ham, som en senere given særskilt Meddelelse, hvilken i Forhold til ham ikke vilde være hensigtsløs, da den alene vilde gaa ud paa at kundgjøre ham, hvad han allerede før paa bedste Maade havde faaet Kundskab om. Som Følge af det Anførte formentes det ogsaa at være ligegyldigt i den her omhandlede Henseende i hvilket Forhold til Vexelen den Person maatte staa, hos hvem Protesten er foregaaet, og den Omstændighed, at han foruden at være Akceptantens Fuldmægtig (Domiciliatus) tillige maatte være Trassent, antages ikke at kunne berettige ham til som saadan at kræve nogen særskilt Underretning om Protesten.

Ved Dom af 17de Septbr. sidstleden blev Indstevnte derfor tilpligtet at betale Citanten det paastevnte Beløb tilligemed Sagens Omkostninger.

Faareskabsygen i Romsdalen.

Foranstaltningerne til Udryddelsen af Faareskabsygen i Romsdals Amt har sat mere ondt Blod blandt Folk end nogen anden offentlig Foranstaltning som Følge af Amtsdyrlægens Fremgangsmaade. Og Misnøien gaar ikke alene ud over Amtsdyrlægen, men ogsaa udover Amtsformandskabet, som bevilgede ham Løn og Lønstillæg samt Midler til hans Saukure. Her et Par Exempler. Amtsdyrlægen havde faaet alle Saudene paa D.... jaget sammen til et Sted for at undersøge dem alle og fandt en, som var besængt med Skabsyge, og som han erklærede det forsvarligt at dræbe paa Stedet, men overlod det dog til Eieren selv, som strax efter slagtede Sauden og troede dermed at være fri; men, om Forladelse, kort efter fik han uden Videre en Mulkt paa 2 Spd. og betalte den som han troede uskyldig hellere end at paadrage sig selv og Grænden Bryderi og Tidsspilde under en Proces, uagtet dette noget nær vel er det samme som „at miste Livet og bøde til". Paa Gaarden L.., hvor man havde handlet aldeles efter vedkommende Tilsynsmands Veiledning, kom Amtsdyrlægen og erklærede, at Eieren skulde blive mulkteret, saafremt han ikke inden 24 Timer enten slagtede eller tog de syge Faar i Kur. Manden gjorde begge Dele, de daarligste bleve slagtede og de andre omhyggeligt pleiede og bleve snart fri for Sygen. Ingen kom for at se efter om Ordren adlødes, men længe, længe efterat Saudene baade der og i Grænden vare friske igjen, blev Manden og Flertallet af hans Naboer uden videre mulkterede og saadan er det gaaet overalt i Amtet, hvor Skabsygen har været tilstede. Folket er taalmodigt og har været vant til punktligt at rette sig efter Øvrighedens Foranstaltninger; men „saa længe kan man dog træde Katten paa Halen, at den engang vender Kloen til." Folk skjønner godt sit eget Bedste og vilde have baade takket og lønnet Amtsdyrlægen for hans Omsorg for at faa Skabsygen udryddet, om dette ellers nogensinde er muligt, men slig, som han har baaret sig ad, kan han gjerne pakke sammen naarsomhelst her i Amtet. Thi hans Praxis er aldeles ødelagt, og at give ham en stor Løn for at besigtige et hændelsesvis forekommende Dyrplageritilfælde er vel ørkesløst, saameget mere som man synes, at han i dette Kapitel selv burde foregaa Andre med et bedre Exempel ved Behandling af sine egne Dyr. Til Faareskabsygens Udryddelse anordnede han først den bekjendte Tjæresalve-Kur, som vel var forfeilet, men som kostede Amtet mange Hundrede Spd., og dernæst den radikale Tobak-Kur, svært kostbar, men dog heldig forsaavidt som den kunde iværksættes. Mængden af Saudene ere dog ganske vist blevne helbredede ved simple private Husmidler, som Badskning i „Lud og Tvetto" m. m. Imidlertid ere Hundreder af Faareeiere blevne mulkterede, som man tror i Utrængsmaal, og mangen Taare er falden og vel mangen Forbandelse med; thi mangen fattig Mand er bleven mulkteret, som neppe har vidst, hvor han skulde tage Brødet til næste Dag for sig og Sine. Forleden Dag i et større Selskab udtalte en mægtig Bondemand Folkemeningen herom blandt Andet i følgende Ord: „Istedetfor Tjærekur til Saudene burde man have tjærebræd baade Amtsdyrlægen, som anordnede den, og Amtsformandskabet, som lod sig forlede til at bevilge Midlerne dertil."

Romsdalen, d. 7de Septbr. 1869.

rd.

Kristiania, den 24de September 1869.

Preussens politiske Bevægelser, Kong Vilhelms Udtalelser, der ingenlunde kunne betragtes som fredelige, og de store militære Forberedelser begynde at vække Opmærksomhed baade i Østerrige og Frankrige. Man paastaar med større Bestemthed end nogensinde, at Kabinettet i Berlin i den nærmeste Fremtid vil overskride Mainlinien, og at Storhertugdømmet Badens Indtrædelse i det nordtyske Forbund snart vil overraske Verden som en fuldbyrdet Kjendsgjerning. Fra Wien skrives saaledes: „Vær overbevist om, at Preussen ønsker Krig og gjør alt, hvad det kan, for at faa os til at give det et Paaskud til at drage Sværdet. Forbindelsen mellem Preussen og Rusland er inderligere end nogensinde efter Sammenkomsten i Livadia og vil inden kort Tid yderligere befæstes ved Fyrst Karl af Rumæniens Besøg i Berlin. I Siebenbürgen venter man derhos vigtige Begivenheder i Oktober Maaned". Le Pays besvarer det Spørgsmaal: Er Alliancen mellem Preussen og Rusland sandsynlig, saaledes: „De to Magter have let ved at blive enige, de have Interesse af gjensidig at understøtte hinanden. Rusland glemmer ligesaa lidt Konstantinopel, som Preussen glemmer Sydtyskland". Preussens militære Forberedelser ere forfærdelige, og Kong Vilhelm gjør alt, hvad han formaar, for at holde sin Hær i Aande. Han udsætter sig for Strabadser, som et ungt Menneske vilde have Vanskelighed ved at udholde, og han er dog 73 Aar gammel. Østerrige synes dog ingenlunde at være tilbøielig til at forsyne den preussiske Regjering med det attraaede Paaskud, og at dømme efter Bladenes Sprog betragter man derfor der ogsaa Nordslesvigernes tilsigtede Henvendelse til den østerrigske Regjering som meget ubeleilig. Fra Wien skrives i den Anledning til „Köln. Zeit.": Hvis de danske Patrioter i Nordslesvig virkelig have i Sinde at henvende sig til det herværende Kabinet angaaende en Fortolkning af den 5te Paragraf i Pragtraktaten, saa bør man saa hurtig som mulig betage dem enhver Illusion med Hensyn til Nytten af et saadant Skridt. Saaledes som Stemningen for Øieblikket er i Regjeringskredsene, vil man i Taushed modtage Forespørgslen og ligesaa taus lægge den ad acta. Langt større Opmærksomhed helliger man derimod et andet ligeledes i Forbindelse med Pragfreden staaende Dagsspørgsmaal, nemlig Rygtet om formentlige Underhandlinger, der skulde forberede enkelte sydtyske Staters Indtrædelse i Nordforbundet. Publikum blev især meget forbauset, da det fandt Rygtet bekræftet af et herværende Blad, hvis Korrespondent i Berlin betragtes som særdeles vel underrettet. „Fremdenblatt" paastaar ogsaa, at en Henvendelse af Nordslesvigerne til den østerrigske Regjering ikke vil blive besvaret. Dette Blad synes at give Slesvigerne en Anvisning paa Frankrige — en Anvisning, der sikkert fortjener at tages under moden Overveielse af de slesvigske Fædrelandsvenner — naar det siger: „Det var ikke ifølge Østerriges Forestillinger, at den 5te Paragraf optoges i Pragtraktaten", og det udtaler en uomstødelig Sandhed, naar det tilføier: „Østerrige har ikke høstet stor Fordel af sin slesvig-holstenske Politik, og vor nuværende Regjering behøver ikke at paatage sig Ansvaret for de af en tidligere Regjering begaaede Feil". I Preussen forsikrer man naturligvis, at Efterretningen om Storhertugdømmet Badens Indlemmelse i Nordforbundet er usand, men den øvrige Verden vil nu en Gang ikke fæste Lid til denne Benegtelse. Vist er det i ethvert Tilfælde, at medens Kongen af Preussen udelukkende helliger sin Tid til at mønstre sin herlige Krigshær og neppe et eneste Øieblik aflægger Uniformen, ere Tysklands og Østerriges Statsmænd paa Reiser. Grev Beust befinder sig i Schweiz; Fyrst Hohenlohe og Varnbühler, Baierns og Würtembergs Førsteministre, have ogsaa sat sig i Bevægelse, men de lade dog den officielle Presse i München og Stuttgart forsikre, at deres Udflugter slet ikke have nogen politisk Karakter, og at de ikke reise som Statsmænd, men kun for deres Fornøielses Skyld.

Den før berørte mærkelige Korrespondance fra Baden til „Magdeb. Zeit." lyder saaledes: „Det tyske Folks nationale Forening skrider ustandselig fremad, og jeg tror at være

fuldkommen godt underrettet (hvilket her betyder Mere end den gjængse Frase i Korrespondancerne), naar jeg meddeler Dem, at Landdagens næste Session ikke vil hengaa uden at tilfredsstille det nationalliberale Parties inderligste Ønske og bringe os Indtrædelsen i det nordtyske Forbund. Paa „store Begivenheder", hvorved det nationale Spørgsmaal kunde føres hen til sin endelige Løsning, kan der selvfølgelig ikke med Bestemthed gjøres Regning; vi skulde dog mene, at de tyske Interesser bydende nok opfordre til det tyske Sydens inderlige Sammenslutning med Norden, og det er da ogsaa denne Erkjendelse, som har foranlediget Preussen til ikke længere at indtage en tilbagetrukket Holdning overfor Baden. Preussen vil tvertimod, dersom Baden nu vil fuldbyrde sin Indtrædelse i det nordtyske Forbund (jeg gjentager, at jeg skriver i Henhold til sikre Oplysninger), med Beredvillighed imødekomme Storhertugdømmets Bøn om Optagelse i Forbundet. Hvilken Indflydelse Badens Indtrædelse i det nordtyske Forbund vilde udøve paa den nationale Bevægelse i Würtemberg, Rhinbayern og Hessen, er det overflødigt at udvikle for deres Læsere; men Folket og Regjeringen i Baden ville i den nærmeste Tid henvende sig til det nordtyske Forbund med bestemt Fordring om Optagelse i dette, og det nationale Parti i hele Tyskland vil have til Opgave at understøtte denne Fordring ved Opbydelsen af alle de Midler, som staa til dets Raadighed". „Nat. Zeit." ledsager denne Beretning men følgende Bemærkninger: „Dersom Baden, og efter den hele Situation (det preussiske Parti har ved de nylig afholdte Valg seiret i Baden) kan man i det Mindste ikke vente Andet af dets Landdag, virkelig stiller Andragendet om at blive optaget i det nordtyske Forbund, da have efter vor Mening allerede de Erklæringer, som det preussiske Kabinet under de sidste Forhandlinger imellem Wien og Berlin afgav om Betydningen af Pragertraktatens 4de Artikel, næsten gjort det til en Umulighed for det nordtyske Forbunds Præsidium at tilbagevise et saadant Andragende". Fra Stuttgart skrives til samme Blad: „Der hersker for Øieblikket, som tidligere omtalt, stor Virksomhed i vort Udenrigsministerium, og den diplomatiske Forbindelse mellem Stuttgart og Wien er netop for Øieblikket yderst levende. Igaaraftes ankom Grev Beust hertil i strengeste Inkognito, overnattede i Marquardts Hotel og begav sig ganske tidlig om Morgenen til Hr. von Varnbühler, med hvem han havde en Konference paa flere Timer. Rigskansleren opholder sig endnu her. Trods de Anstrengelser, som ere blevne gjorte for at hemmeligholde denne Samtale imellem de to Statsmænd, haaber jeg dog, at jeg snart vil være istand til at give nærmere Oplysninger herom".

Fra Paris skrives til L'Indép. Belge: „Fyrst Karl af Rumænien ventes til Paris og vil derfra begive sig til Brüssel, til Haag og til Kjøbenhavn. Det gamle Rygte, at han ønsker at ægte Prinsesse Thyra af Danmark, dukker atter op; jeg fæster dog ikke Lid til dette Rygte." „Hamb. Nachrichten" er derimod mere lettroende og indeholder den Efterretning fra Wien af 18de September, at Fyrsten af Rumænien reiser til Kjøbenhavn, og at der virkelig er foretaget indledende Skridt til en Forbindelse mellem Prinsesse Thyra og denne Fyrste.

Moniteur universel erklærer i Anledning af de tidligere omtalte Rygter, som opstod i Paris, fordi Direktøren for det keiserlige Trykkeri havde besøgt Keiser Napoleon i St. Cloud, at der kun er Tale om Trykningen af Keiserens historiske Arbeider, idet Hs. Majestæt vil benytte sin Rekonvalescents til at fortsætte sit Værk om Cæsar. Da Politipræfekten Pietri hyppig besøger St. Cloud, fremsætter Avenir national den Insinuation, at de Aktstykker, der ventes udstedte, mulig ere af samme Beskaffenhed som de Aktstykker, der i 1851 overleveredes til det keiserlige Trykkeri; men Bladet kan umulig selv tro, at der forberedes et Statskoup. I Publikum holder man fast ved den Anskuelse, at Keiseren vil gjøre et vigtigt Skridt til yderligere Sikring af Thronfølgen. Efter hvad der fortælles, er det i et Ministerraad blevet besluttet, at den keiserlige Prins, naar han den 16de Marts næste Aar fylder sit 14de Aar, skal erklæres for fuldmyndig.

Keiser Napoleon er nu ifølge Corr. Havas saa fuldstændig helbredet, at de regelmæssige Lægebesøg ere ophørte. Den 16de stod han op Kl. $8^1/_2$, arbeidede hele Formiddagen og foretog efter Frokosten en Kjøretur i Parken i Selskab med Keiserinden. Kl. 2 modtog han Lord Clarendon.

I Paris antager man ifølge Corr. Havas, at den tyrkiske Gesandt vil forlade Paris den 22de og begive sig til Konstantinopel for der at modtage Keiserinde Eugenie, som efter Forlydende reiser til Venedig den 30te ds. I Venedig gaar Hds. Maj. ombord i den keiserlige Yacht „L'Aigle", der underveis anløber Korfu, hvor Keiserinden vil aflægge et Besøg hos Kongen og Dronningen af Grækenland, som først vende tilbage til Athen den 15de Oktober. Fra de joniske Øer tager Keiserinden direkte til Konstantinopel.

Prins Napoleon er den 14de ds. ankommen til Brüssel, ledsaget af La Guéronnière, Admiral Laronciére og Flere. Prinsen besøgte strax efter sin Ankomst Valpladsen ved Waterloo og tog den følgende Dag Ligny i Øiesyn. Han overnattede i Charleroi og ventedes den 16de i Lille.

Embedsansøgere. Ogsaa Bureauchef Ferdinand Roll har nu meldt sig til det ledige Assessorembede ved Trondhjems Stiftsoverret. — Amtmand Meinich har nu meldt sig til Kristians Amts Amtmandsembede. Formodentlig er det dermed afgjort, at han ikke nu bliver kaldt til Statsraadsposten efter Meinichen.

Kristiania Postkontor flyttede igaar ind i sit nye, smukt og bekvemt indrettede Lokale i Meinichs (forhen Gulbransons) Gaard paa Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade. Gaarden har undergaaet temmelig gjennemgribende Forandringer for at omdanne den til et tidsmæssigt Posthus. I Bygningens anden Etage indrettes Rum for Telegrafkontoret, som vil flytte ind ved Nytaarstider. Efter Sigende er Leien for Post- og Telegrafkontoret 4,200 Spd. aarlig.

Ophør af Markeder. I den senere Tid har den Mening mere og mere begyndt at gjøre sig gjældende, at Markederne ofte ikke medføre noget videre Gavn for Handelsomsætningen, men kun fører med sig Fyld og Raahed. Saaledes har det saavel i Pressen som af Autoriteterne været drøftet Ønskeligheden af Marked paa Hamar. I disse Dage har Polimesteren i Drammen udtalt sig for, at Drammens Marked skulde nedlægges, naar Kristiania Marked ogsaa kunde gaa samme Vei. Ogsaa Kongsvingers Marked skal efter Herredsbestyrelsens Beslutning søges nedlagt.

Om Henr. Ibsens nye Theaterstykke „De Unges Forbund" heder det i „Intell.": Rollerne til dette Stykke ere nylig omdelte. Hr. Reimers skal have Hovedrollen, Sagfører Stensgaard, Formand i „de Unges Forbund" og Hovedet for den ideelle og patriotiske Ungdom. Man ved, at det er en Satire paa vor hjemlige bjerkebækske Politik. Det gjælder de machinerende Storthingskoteriers Reformforeninger, Bondemøder osv., og det fortælles, at man gjenkjender Portræter af politiske Celebriteter. Man maa dog ikke tro, at det gaar ud over et Parti alene: Ibsens Sværd er som bekjendt tveegget, og det er hans Maner, naar han gaar Berserkergang, at hugge løs baade paa Venner og Fiender, ja selv hans egne Helte og Heltinder ere ikke sikre, og naar de i to Akter have slaaet seirende løs paa sine Fiender og knust sine Modstandere med blodig Satire, hænder det ikke sjelden, at de i den tredie Akt rammes af den straffende Nemesis, idet deres mest foragtelige Antagonister staa op og læse dem Texten paa en saadan Maade, at Ingen kan ane, hvem Seierens Palme i 5te Akt er bestemt".

Arbeidsløshed. Nattekulden vil nu berøve mange Arbeiderere sin Fortjeneste derved, at alt Markarbeide saagodtsom vil ophøre; men ikke nok med, at Naturhindringer formørker Arbeiderens Udsigter for Vinteren; Konjunkturerne iøvrigt ere heller ikke meget lysende for ham. Saaledes har nu et af vore større Bomuldsspinderier for nogle Dage siden standset sin Drift, hvorved antageligen mellem 2 a 300 Arbeidere ere blevne arbeidsløse. Dette er saa meget beklageligere, som Standsningen sandsynligvis vil blive langvarig, da Eieren ikke uden betydelige Tab kan optage Driften med den ringe Afsætning paa Garn og de høie Priser paa Raastoffet. — Fortiden hersker der megen Flauhed i alle Forretningskredse. Vore Pengeinstituter ere overfyldte med disponible Kapitaler, hvilket atter har bevirket, at Diskontoen er bleven nedsat til $4^1/_2$ pCt. En saa lav Rente er en stor Sjeldenhed i Hovedstaden og virker nedslaaende; thi enhver Forretningsmand ved, at større udisponible Kapitaler er en tærende Kræft paa Forretningslivet.

Kornskuren. I Aker er man paa det nærmeste færdig med Skuren, og en større Del af Grøden er allerede kommen godt i Hus. I Nat var der dog saa koldt, at smaa Vandpytter bleve belagte med Is. Kulden antages dog ikke at have trængt ned til Poteterne, som det dog kan blive vanskeligt nok at faa op af Jorden, saafremt Nattekulden skulde tiltage. — Som en Mærkelighed paa Temperaturforholdenes Forskjellighed, selv i mindre Afstande, berettes, at paa Gaarden Bjørnstad i Baastad, lige ved Øieren, stode Potetesagrene endnu igaar aldeles kaalgrønne.

Sølvimport. Med Dampskibet „Kronprinsesse Louise" kom idag fra Kjøbenhavn 8000 Spd. i dansk Sølvmynt.

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende" i

	Aug. 1868.		Aug. 1869.	
	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	16,979.	36	12,880.	20
Do. af andre Varer	3,288.	35	4,101.	109
Indførselstold .	61,893.	86½	42,782.	33
Oplæggelsesafgift	261.	73½	249.	34
Laste- og Fyrpenge	30,356.	66½	24,502.	89
Forskj. Indtægter	47.	5	98.	84
Tils.	112,826.	62½	84,615.	9

og i de 8 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	116,000.	31½	117,805.	17
Do. af andre Varer	19,056.	91½	20,372.	6
Indførselstold	1,874,473.	27½	1,811,406.	46
Oplæggelsesafgift	2,817.	61	2,122.	113½
Laste- og Fyrpenge	207,277.	46½	203,039.	98½
Forskj. Indtægter	1,407.	62	1,946.	62
Tils.	2,221,032.	80	2,156,692.	103

Indberetning fra Amtmanden i Nordre Trondhjems Amt, dat. 14de ds.

Om det ved Namsos foregaaende Sildefiskeri har Namdals Foged under 7de ds. indberettet Følgende:

Ifølge en af Lensmand Havig foreløbig afgiven Indberetning, dat. 4de ds., er et meget betydeligt Sildefiskeri begyndt i hans Distrikt. Silden skal være af særdeles god Sort. Det skal være den bekjendte Namdalske fede Sommersild, som i flere Aar har været borte, men nu synes at være vendt tilbage.

Fiskeriet er hidtil drevet fornemmelig med Nøter. Efter et omtrentligt Overslag antager Lensmanden, at der med Nøter skal være fisket 6500 Tdr. og med Garn 1000 Tdr. Den gjennemsnitlige Pris sætter han til $1^4/_5$ Spd. pr. Tønde, og faar saaledes ud, at der i hans Distrikt i Sommer er fisket for omtrent 14,000 Spd. Han oplyser endvidere, at ingen Uroligheder ved Fiskeriet har hersket.

Indberetning fra de forenede Rigers Generalkonsul i Kjøbenhavn ang. Høstens Udfald i Danmark, dat. 13de September:

Ifølge offentlige Beretninger om Høstens Udfald her i Landet har Vintersæden i Almindelighed givet en særdeles god og meget fyldende Afgrøde, navnlig Hveden, hvis Høst faldt senere end Rugens, saa at den ikke led synderlig af det urolige Veir, som vanskeliggjorde Rugens Indbjergning og paa nogle Steder synes at have forringet dens Kvalitet. I det Hele kunne begge disse Slags sættes til over en Middelshøst.

Vaarsæden blev særdeles godt indhøstet, og ihvorvel Byg og Havre omverlende er mere eller mindre lykkes, betragtes dog Afgrøden deraf som i enhver Henseende rigelig. Ærterne give i Almindelighed, ligesom ogsaa Vikkerne, et tilfredsstillende Udbytte.

Rapsen blev høstet heldig og er i god Pris, men deraf har i senere Aar ikke været saaet saameget, som tidligere. Den nye Raps staar kraftigt.

Poteterne, som tegnede til at give en god Afgrøde, ere i senere Tid blevne angrebne af den sædvanlige Sygdom.

Græsmarkerne, som havde lidt meget af den langvarige Tørke i Sommer, bedredes kjendelig ved den rigelige Regn, som faldt i Begyndelsen af August; men da Jorden var saa stærkt udtørret, klages der atter over knap Græsning. Som Følge heraf har Udbyttet af Melk været kun middelmaadigt.

Husdyrenes Sundhedstilstand har i det Hele været god, men der klages fra flere Steder, især i Jylland, over Mund- og Klovesyge hos Kvæget, som man frygter vil udbrede sig, ligesom den i England for Tiden skal være stærkt udbredt.

I de sidste Dage har her været meget uroligt Veir med Regn og Storm af Sydvest, saa at Søskader er at befrygte.

Aarlig Udstilling i London. Ifølge Meddelelse fra Hs. Excellence Udenrigsministeren har den kgl. Storbritaniske Komite for Londonnerudstillingen i 1851 sat sig i Spidsen for at istandbringe en Rækkefølge af internationale Udstillinger af udsøgte Kunst- og Industriværker, som skulle holdes aarlig i London.

Efter Planen skulle disse Udstillinger blive væsentlig forskjellige fra foregaaende Udstillinger. De ville faa en sammenligneIsesvis mindre Udstrækning. Gjenstandene ville blive udvalgte af sagkyndige Dommere, inden de tillades udstillede, og kun faa Klasser Industrigjenstande ville blive udstillede hvert Aar. Ordningen vil ske i Klasser uden Hensyn til Nationaliteter, saaledes som tidligere har fundet Sted. Udstillerne skulle fritages for al Omsorg med at opstille og føre Tilsyn med deres Sager under Udstillingerne, hvilke agtes aabnede den 1ste Mai og sluttede bestemt den 30te September. Fremmede Lande ville ikke erholde tildelt et særskilt Rum til deres uindskrænkede Benyttelse under Et, men Rumafdelinger i hver Klasse, og kunne fremmede Udstillere fremsende deres Sager til London til Antagelse paa samme Vilkaar som Britiske Undersaatter.

Den første af disse Udstillinger agtes aabnet den 1ste Mai 1871 for følgende 4 Klasser, nemlig:

1. Kunstværker.
2. Videnskabelige Opfindelser og nye Opdagelser af alle Slags.
3. Industriprodukter, indbefattende:
   a. Pottemager-, Stenhugger-, Porcellæn- og Parian-Arbeider.
   b. Uld og Uldvarer.
   c. Gjenstande vedkommende Skolen og Opdragelsen.
4. Havedyrkning.

Der er Anledning til at gjøre sig nærmere bekjendt med Udstillingsprogrammet i Indredepartementet.

Udstillingskomiteens Adresse er:

5. Upper Kensington Gore London, W.

Fra Hr. A. Omsteds bekjendte Saude-Opdrætning paa Bjerke i Grue affendtes i Mandags nogle udmærket vakre Cheviotlam, der af Hr. Juhlin-Dannfelt ere indkjøbte for Norrbottens Lehns Husholdningsselskabs Regning til en Pris af $12^1/_2$ Spd. pr. Stykke.

Følgeværdigt Exempel. I et Møde i Gjøviks Handelsforening den 13de September ere Stedets samtlige Handlende blevne enige om at bringe til almindelig Kundskab iblandt Distriktets Indvaanere følgende Beslutning:

„Da vi antage at det ville være til Fordel saavel for Handelsmanden som for Landmanden, at den hidtil drevne Handel paa Kredit forsøges indskrænket, have vi troet at en Virken til dette Maal vil blive modtaget med Velvillie. Vi have desværre Erfaring for at den altfor udstrakte Kredithandel har medført store aarlige Tab, og indser derfor at vi ere bedre tjent med at sælge vore Varer mod Kontant med en liden Fortjeneste, end at udsætte disse paa Henstand med en større beregnet Avance. Ved kontant Salg haves mindre Arbeide, ingen Risiko, intet Rentetab og den ikke ubetydelige Fordel, at en Forretning kan drives med liden Kapital, da Pengene strax ere disponible til en ny Forretning, som naturligvis mod Kontant ogsaa for os kan afsluttes fordelagtigere end naar vi skal benytte Krediten. Vi have saaledes bestemt os til mod Kontant og i Bytte mod kurante Landmandsprodukter at sælge vore Varer med en liden Fortjeneste og til saa billige Priser, at Enhver, der vil beære os med sin Søgning, vil finde, at han ingensteds kan kjøbe billigere. Paa Henstand vil Priserne i Regelen blive 5 Procent høiere for Kolonial- og Husholdningsvarer og indtil 10 Procent høiere for Klædesvarer. Enhver beregnende Landmand vil saaledes indse det Fordelagtige i at gjøre sine Indkjøb mod Kontant, og kunne det bringes derhen, at dette blev det Almindelige, nære vi det sikre Haab, at saavel Kjøber som Sælger ville finde sig vel tilfreds dermed".

Branden i Tønsberg. Forhøret har ikke ledet til nogen Vished angaaende Ildens Opkomst i Doktor Lorentzens Stald. Angaaende Granatexplosionerne skriver „Tunsb.": Det er nu under Forhøret oplyst, at Foyn havde bragt sin Krudtbeholdning i Land paa Vadsø. Ved Brandens Begyndelse tilspurgte imidlertid Foyn sine Folk, der havde bragt de hidførte Fangstredskaber i Land, om der iblandt det ilandbragte uformodet skulde have været Smaarester af Krudt. Dette blev negtet; thi i Forsippelsen havde man glemt, at der var bragt op paa Søboden en Ubetydelighed af Krudt tilligemed ca. 10 ubrugelige Pile, der var fyldte, ligesom det var forglemt, at omkring 10 lignende laa der igjen fra forrige Aar. Der var saaledes ifølge Vidnernes Forklaring omkring 20 Granater, som af Vanvare var blevne igjen paa Søboderne og exploderede under Branden. Det var en Guds Lykke, at ingen kom til Skade derved. Det er vist, at Skuddene afholdt Folk fra at nærme sig Foyns Huse, hvorved Redningen paa den Kant vanskeliggjordes, medens det ogsaa er muligt, at dette bidrog til, at der ikke blev spildt Kræfter paa, hvad der ellers ikke stod til at redde, og at Hoverstyrken koncentreredes paa Punkter, hvorfra man kunde haabe at blive Herre over Ilden.

Hurtig Seilads. Barkskibet „Firdar", drægtig $281^1/_2$ Kommercelæst, ført af Kaptein Arne Johannesen, affeilede fra Arendal den 8de April d. A. og kom tilbage til Arendal til Oplag den 14de September. I dette Tidsrum 5 Maaneder og 6 Dage har Skibet aflagt 2 Reiser paa Nyhamn og London samt 1 Reise paa Gefle og London. I Aaret 1868 aflagde samme Skib, ogsaa dengang ført af Katein Johannesen, fra 2den Marts til 25de Septbr., da Skibet blev oplagt i Arendal, 1 Reise fra Arendal paa London, 1 Reise paa Søderhamn og London, 1 Reise paa Sundswall og London, samt 1 Reise paa Ljusna og London.

Bjergeløn. De svenske Fiskere, 13 i Tallet, som indbjergede til Stavanger den tidligere omtalte Dampmudderpram, have ifølge Overenskomst med Vedkommende erholdt 1250 Spd. i Bjergningspenge for Samme. (Stvg.)

Skoghusholdningen er i Sverige som hos os blevet et stort Spørgsmaal, hvis Løsning Mange ikke tør betro til de private Interessers egen Iver for at bevare sin Skog ved en forstandig Hugst, og som man derfor vil skal overlades til Statens Mellemkomst. En særdeles mærkelig Meningsudtalelse om Statens Ret til for det Almenes Skyld at gjøre Indskrænkning i Skogeiernes private Eiendomsret har nylig fundet Sted i svensk Norrland, hvis Rigdom paa Skog hidtil har været holdt for næsten uudtømmelig. Og dog havde paa et Møde af Skogeiere og Brugere de, som udtalte sig for en uindskrænket privat Eiendomsret, kun e e n Stemmes Overvægt.

Nordisk Studenterkalender. Under sidste Studentermøde blev det bragt paa Bane aarligen at udgive en nordisk Studenterkalender. Efter hvad der berettes fra Danmark, vil Tanken allerede blive realiseret i næste Aar. Kalenderen vil denne Gang blive redigeret af Studenter fra Kjøbenhavn og Lund. Bogen, som agtes udgivet hos Boghandler Gad i Kjøbenhavn, vil komme til at indeholde Digte og mindre prosaiske Stykker paa svensk og dansk. Overskuddet er bestemt til et Fond, som man agter at oprette til Understøttelse for svenske, danske og norske Studenter, der maatte ønske at uddanne sig ved et af de andre skandinaviske Universiteter.

En stor Sop. Fra Westerås skrives: Den regnfulde og forholdsvis varme Aarstid har idetmindste medført den Fordel at befordre Vexterligheden af vore bedste spiselige Soparter, et Næringsmiddel, hvorpaa Almuens Opmærksomhed nu er henvendt og hvoraf en ikke ubetydelig Del frembydes til Salg. Et Pragtexemplar af Kjæmpesoppen (Lycoperdon giganteum) har været udstillet i Elementærskolen. Den var af Naturen dannet som Fruentimmerhoved med en mangedobbelt saa stor Chignon.

Gefle-Branden. Endnu den 12te dennes fandtes Ild i Ruinerne efter Branden d. 10de og 11te Juli.

Et gruopvækkende Mordbrandsforsøg. De svenske Aviser indeholde jevnligen Efterretninger om Forbydelser, der i høi Grad karakteriserer Forøverne som vel udstuderede og raffinerede. Illgjerningsmændene havde udvendig fra først afstængt de trende til Huset førende Døre for derved at gjøre al Redning umulig for de tolv Personer, som befandt sig i Huset, hvis Vinduer i første Etage vare forsynede med Jerngittere. I et af Værelserne, hvor tilfældigvis Ingen laa, havde de siden ituslaaet et Vindue, hvorigjennem de med en efterladt Træfork havde bragt ind i Huset antændte Halmvisker. Nogle paa et ved Vinduet staaende Bord henlagte Værdipapirer vare ligeledes antændte og derefter feiede ned paa Gulvet, som antændtes og begyndte at brænde. Man kan let tænke sig den Forskrækkelse, som Husets Beboere betoges af, da Pigerne Klokken lidt over 4 om Morgenen ved heftige Angstskrig gave tilkjende, at de vare indespærrede, at de Værelser, der laa nærmest det antændte, vare fulde af Røg og at Ilden tog til. Ved forenede Anstrængelser lykkedes det dog at slukke Ilden. Havde den faaet lidt mere Raaderum, vilde det neppe have staaet i menneskelig Magt at hindre den tilsigtede Tilintetgjørelse af Gods og Menneskeliv.

Den almindelige Skyttefest i Horsens er den 3die i Rækken, idet der tidligere har været holdt Skyttefester for hele Landet den 24de Oktbr. 1862 og den 16de Oktbr. 1863, begge i Kjøbenhavn. Den første talte kun 102 Deltagere og den anden 185, medens den nu begyndte tæller henimod halvtredie Tusinde.

Efterhaanden som Festdagene ere rykkede nærmere, siger „Horsens Avis", er det blevet livligere paa Festpladsen, hvor der har hersket travl Virksomhed for at bringe Alt i Orden. Men dette Arbeide har været forbundet med store Vanskeligheder, da Veiret oftere, især i Torsdags, har været meget uheldigt, hvorfor heller ikke Alt vil tage sig ud, som under gunstigere Omstændigheder. Naar man er naaet gjennem Holdepladsen for Vognene, staar man foran en mægtig, med Grønt beklædt Indgangsport, hvis to Sider dannes af to 15 Alen høie Taarne, prydede med Flag og Vimpler. I Buen over Indgangen staar med forgyldte Bogstaver „Velkommen", og ovenover er det danske Vaaben anbragt, omgivet af Flag. Paa Siderne findes følgende to Indskrifter: „Med vor Konge til Fører, vor Kronprins foran, frem mod Maalet vi freidigt gaa", og „Derom beder til Gud hver en Kvinde og Mand, gjennem Tiderne Danmark bestaa". Paa begge Sider af Indgangen ere to fuldstændige Rustninger fra Mellemalderen opstillede, omgivne af Hellebarder og Flag. Træde vi gjennem Porten, møde vi lignende Rustninger paa dens anden Side. Ovenover denne Side af Portens Bue findes Kjøbenhavns og Horsens Vaaben. Vi befinde os nu paa en stor Plads, i hvis Midte det saakaldte „Gavetempel" ligger. Den smukke Bygning er opført i schweizisk Stil og danner et Kors med et zirligt Taarn paa Midten og kronet med Seirsgudinden. Foran den Side, der vender mod Indgangsporten, er den Forhøining, fra hvilken Præmieuddelingen finder Sted. Paa den modsattte Side findes ligeledes en Forhøining, fra hvilken der af og til musiceres af et af de to engagerede Musikkorpser. I Gavetemplets østlige og vestlige Sider er indenfor de store Vinduer den store Mængde Præmier udstillet. Paa Templets Forside sees to Skjolde med Datoerne for de to foregaaende Skyttefester og paa Bagsiden ligeledes to Skjolde med Navnene paa de to tidligere Skyttekonger: C. Rousthøi og F. C. Willerup. Om Gavetemplet kneise 6 flagprydede Søiler, ved hvilke de forskjellige Skytteforeningers Faner ved Ankomsten til Festpladsen opstilles. Imellem Gavetemplet og Indgangsporten vaier et mægtigt Dannebroge fra Hovedflagstangen. Stiller man sig ved Gavetemplet og ser ud over Festpladsen, har man lige for sig en 600 Alen lang Gade, hvis vestlige Ende lukkes af den store Pavillon, der er bestemt til Fællesspisningen Lørdag Aften. Paa høire Side af denne Gade findes Skydeteltene, 42 i Tallet, og paa venste Side de mange forskjellige Beværtnings- og Udsalgstelte. Langs begge Sider af Gaden er der plantet en tæt Række Lansestænger med smaa Flag, saaledes som vore Lansenerer tidligere brugte dem ved Parader eller festlige Leiligheder. Naar man er kommen til Midten af Gaden, støder man paa den store Musikforhøining, overfor hvilken i en Halvbue Forretnings-Udvalgets Telte findes, og i disses Midte et for Krigsministeren bestemt Telt, der er kjendeligt ved en Række Grantræer, som danne en liden Allee ind til det. Fra Musikforhøiningens Bagside hæver sig en Søile, paa hvis Spidse Kong Kristian den Niendes Büste er opstillet. Midten af Søilen er prydet med to Flag og et Vaabenskjold med Kongens Valgsprog. Paa begge Sider af Søilen strække der sig en tæt Række Hellebarder. Fortsætter man Vandringen ned ad Gaden, støde vi for Enden paa Pavillonen til Fællesspisningen. Den bestaar af 3 kegledannede, store Telte, hvert af 30 Alens Gjennemsnit, der i Midten forenes ved en noget mindre Træbygning, paa hvilken den fælles Indgang findes. Denne Træbygnings Midtparti hæver sig saameget, at der paa Siderne har kunnet anbringes Vinduer. Bordene udgaa i 3 Straaler fra Midten af Træbygningen. Længst mod Vest ligge de 20 300-Alens Baner, efter disse følge 20 400-Alens Baner og længst mod Øst ligge de to 800 Alens Baner. Skiverne ere Dreieskriver, saavidt vi vide, efter schweizisk Mønster. De ere indrettede saaledes, at der sidder 2 Skiver, den ene ovenover den anden, paa en Ramme, gjennem hvis Midte der gaar en Axe. Naar der er skudt paa den øverste Skive, dreies Rammen rundt som en Møllevinge, og den Skive, der før var under Jorden eller dækket af Skydevolden, kommer nu øverst. Markørerne, der efter hvert Skud udføre denne Dreining, ere dækkede i dybe Grøfter, foran hvilke der desuden findes svære Volde. Forinden en Skytte skyder, signaliserer han til Markørerne ved at rykke i en Snor, der sætter en ved Skiven anbragt Klokke i Bevægelse. Et Stykke fra Skiverne findes der en Række høie Lægtestativer, hvis øverste Del er beklædt med Grønt. Udfor hver Skive findes der en Aabning i Skjærme. Hensigten hermed er at give Skytten et bedre Sigte, idet Skjærmene forhindre ham i at se Naboskiverne. Civilingeniør Clausen, der har leveret Tegningerne og forestaaet Arbeidernes Udførelse, har indlagt sig megen Ære af Anlægget.

Præmiernes Tal er meget stor. Foruden Kongepræmien og den af Kronprinsen udsatte Ærespris omfatter Præmiefortegnelsen ikke færre end 40 Remingtonrifler, 1 engelsk Riffel, 8 Øvelsesrifler, 1 dobbeltløbet Jagtbøsse, 3 dobbeltløbede Pistoler, 3 Sølv-Drikkehorn, 3 Sølvpokaler, 1 Gulduhr, 10 Sølvbægere samt en meget betydelig Del andre, tildels værdifulde Gjenstande. Desuden er der skjænket til Præmier et Pengebeløb af imellem 3 a 400 Spd.

Indkvarteringen af Skytterne er foretagen saaledes, at de i Regelen ere blevne fordelte i større Hold. Byens offentlige Skoler med flere andre Bygninger ere saaledes blevne rømmede for at huse Gjæsterne, ligesom de større Kjøbmandsgaarde have modtaget dem i hundredevis, ja en enkelt endog 500. En stor Del have selvfølgelig ogsaa aabnet deres Huse for Gjæsterne, men de mange Besøg af Slægtninge og Bekjendte, der ventes i disse Dage, have jo hos mange gjort Pladsen utilstrækkelig til at modtage Skytter i Kvarter. Fra Krigsministeriet er der modtaget 2000 Uldtæpper og 2000 Madrasser til Brug for Skytterne.

En ny Plan til at forbinde England og Frankrige. Medens man gjennembryder den 15 Mil brede Landtunge ved Suez, falder et uroligt Hoved paa at faste igjen Sundet mellem England og Frankrige, og det skulde snart ikke undre En, om disse travle Mennesker, som ved Suez have skilt Asia og Afrika, fandt paa f. Ex. at forene Afrika med Europa nede ved Gibraltar. — Hin Plan om at forbinde England og Frankrige med en Jordtange skriver sig fra en Mand, som heder Burell. I selve Opdæmningsarbeidet vilde Burell lade Havet selv udføre Hovedarbeidet. Dæmninger skulde nemlig udlægges i en bestemt Afstand fra den franske og engelske Kyst, og efterhvert som Havet selv havde paataget sig at fylde Rummet mellem dem og Strandbredderne med Sand, Dynd og Stene, skulde en ny Række Stene udkastes, der atter vilde fyldes med Affald fra Havet, og saaledes vilde Dæmningerne efterhaanden skride fremad, indtil fast Grund havde dannet sig paa den ene Side til Banken i Varne og paa den anden Side til Banken Colbart. Havets Dybde frembyder ingen Hindringer for Lægningen af disse Dæmninger.

Mellem de to Banker, der vilde danne Hovedet for Opfyldningerne, skulde en Passage af en Kilometers Bredde holdes aaben for Skibsfarten. Strædet vilde saaledes være formindsket til Tredieparten af sin nuværende Bredde og omskabt til en Kanal med stille Vand og med Strømløb fra Sydvest mod Nordost eller omvendt, alt efter Flodens Bevægelser. Ved Oprettelsen af denne Landtunge vilde man saaledes gjenerobre fra Havet en fast Grund, paa hvilken en almindelig Jernbane skulde anlægges, og Lokomotiv og Jernbanevogne skulde da sætte over den smale Kanal paa uhyre Dampfærger eller Pontoner, lig dem, som i tyve Aar ere blevne brugte til Overfart for Jernbanetrænene over Firth of Forth i Skotland, mellem Edinburgh, Perth og Aberdeen. Disse Damp-Pontoner maatte naturligvis have Dimensioner, der svarede til deres Bestemmelser, og Burell foreslaar at give dem samme Størrelse som Havets berømte Kjæmpe, Great Eastern.

Forulykket Postfartøi. Fra Suez er der telegraferet om, at Dampfartøiet „Carnatic", der indehavde Bombayposten, er forulykket i det røde Hav.

Den franklinske Expedition. Bladet „San Francisco Bulletin" indeholder ifølge Telegram fra San Francisko af 14de ds. en Meddelelse om, at man i San Buenaventura i Kalifornien har faaet fat i Dokumenter, i hvilke man faar Underretning om den Skjæbne, som har rammet den Franklinske Nordpolsexpedition. Ifølge disse havde Mandskabet tilbragt Vinteren 1846—47 paa Beechyøerne og Franklin selv var død den 11te Juni 1847. Det klinger temmelig utroligt, siger et tysk Blad, at slige Dokumenter nylig skulde være fundne i Kalifornien, ialfald indeholde de intet nut, men blot hvad man kjender fra de af M'Clintocks Expedition paa King Williams Land fundne Dokumenter.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Kjøbenhavn, 24de Septbr.

Indenrigsministeren, Marineministeren og Kultusministeren have erholdt Afsked. Kammerherre Haffner er udnævnt til Indenrigsminister og Kammerherre Rosenørn til Kultusminister. Krigsministeren afreiste igaar til Stockholm.

Blandinger.

De sværeste og fedeste Mænd i Nordamerika have dannet et Selskab, der har sit Hovedsæde i Norwalk, i Connecticut. Dette Selskab har ikke noget politisk Øiemed; det eneste Formaal for dets Virksomhed er at komme sammen nogle Gange om Aaret, for at spise den størst mulige Masse Østers. Medlemmerne af Bestyrelsen udnævnes aarlig efter Vægten. „Denne Høitidelighed", fortæller Courrier des États Unis, „fandt Sted den 12te August. Selskabets Medlemmer, 140 i Tallet, satte sig i Morgenstunden tilbords i Gregorys-Point-Hotel og spiste Østers uden Ophold lige til Kl. 2 Middag. Derefter foretoges Veiningen. Præsidenten, hvis Funktionstid var udløben, den korpulente Hr. Sidney Smith fra Stamford, satte sig først paa Stolen, og det viste sig da, at han veiede 318 Pund eller 8 Pd. mere end ifjor. Dette Budskab hilsedes med Jubel, men Enthusiasmen kjendte ingen Grændse, da der nærmede sig til Stolen en Konkurrent, hvis Omfang og Holdning mindede stærkt om Nilhesten. Stolen sukkede under hans Vægt, og det viste sig, at han veiede 358 Pd. Under den største Jubel blev denne Kjød- og Fedtklump, der lyder Navnet John Firsk og er fra Newyork, proklameret til Præsident. Som Medlemmer af Direktionen udnævntes endvidere Hr. James Lincoln fra Springfield, der veier 329 Pund, og Hr. Magles fra Westport, der har naaet en Vægt af 323½ Pund".

Gwynplaine indsaa dette. Den bittre Eftersmag af at have samtykket.

Imidlertid — thi han stred imod — var det vel en saa stor Feil at træde ind i sine Rettigheder, i sin Fædrenearv, som fader- og moderløs i sin Faders Navn?

Hvad havde han modtaget? Kun, hvad der med Rette tilkom ham.

Hidført af hvem var dette? Af Forsynet!

Og det for at han skulde blive en vældig Sagfører for Folket, for at udtale Alt, som ligger paa Folkets Hjerte, for at føre de Stummes Talen, de Stammendes Mening frem.

Ja, at føre de Stummes Talen er herligt, men at tale til de Døve er sørgeligt. Han havde talt!

Desværre, hans Forsøg var fuldstændigt mislykket.

Denne Ophøielse altsaa, paa hvilken han havde troet og bygget, denne høie Bestemmelse var kun et Skin. Det havde Altsammen ramlet ned under hans Fødder.

Hvilket Fald, at styrte ned i Latterens fraadende Skum!

Han troede sig stærk, han, som i saa mange Aar var bleven kastet omkring blandt Lidelser og Elendighed, han, som fra de Lidendes Verden frembar et høit Nødraab, — men han havde lidt Skibbrud paa dette kjæmpemæssige Blindskjær, de Lykkeliges Letsindighed.

Han troede, han skulde have grebet, knust sine Tilhørere, han havde kildret deres Lattermuskler.

I Stedet for Rørelse havde han fremkaldt Gjøgleri. Han havde hulket, og man havde brudt ud i Skoggerlatter.

Efter denne Skoggerlatter havde han kantret — og gaaet til Bunds.

Gwynplaine stod urørlig. Om Nogen havde faaet Sigte paa ham i denne mørke Aften, idet han ludede sig mod Brystværnet, saa skulde man have taget ham for en opreist Sten.

et Brystværn. Det var Gaden Effroc-Stone, som helder næsten lodret i den mørke Flod.

Gwynplaine standsede, støttede sine Arme mod Muren, lagde sit Hoved i sine Hænder og begyndte at tænke.

Betragtede han Vandet? Nei. Betragtede han Mørket da? Ja, men ikke Mørket uden om sig.

Ved Kaien nedenfor Effroc-Stone laa flere Skibe. De laa stille og urørlige. Der hørtes hverken Lyd af Skridt eller Hammer ombord. Man saa kun utydeligt de tunge, mørke Skibsskrog og den lette Takkelage. En og anden Lanterne dannede hist og her et rødagtigt Punkt i Mørket.

Gwynplaine saa Intet af alt dette. Hvad han betragtede, var Menneskelivet, Ulykken.

Han syntes bag sig høre Noget, der lignede et Jordskjælv — det var Lordernes Latter.

Denne Latter havde han nys kommet fra. Kommet bort fra for at blive givet en Ørefig.

Af hvem?

Af sin Broder.

Og flygtende for denne Latter, med Ørefigen endnu brændende paa sin Kind, smuttende lig en saaret Fugl til sit skjulte Rede, søgende og trængende til Kjærlighed, havde han fundet kun Mørke.

Ingen.

Alt borte.

Det forekom ham som en Drøm.

Hvilken Tomhed!

Gwynplaine var kommen til den frygtelige Grændse, Tomheden.

Den grønne Æske var borte — det var for ham det samme som om hele Verden var forsvundet.

En tyk Taage udbredte sig over hans Sjæl.

Ledige Embeder.

Bergs Sognekald under Senjens Provsti i Tromsø Stift med en aarlig Indtægt af omtrent 550 Spd.

Paa dette Embede hvile 2de ved kgl. Resolutioner af 29de September 1858 og 17de Juni 1865 bevilgede Laan paa henholdsvis 20 Spd. og 180 Spd., hvilke begge forrentes med 4 af 100 aarlig og afbetales i 20 Aar, regnede fra de nævnte Aars 1ste December.

— Kistrands Sognekald under Hammerfest Provsti i Tromsø Stift med en aarlig Indtægt af omtr. 550 Sp.

Med Hensyn til dette Embede, hvorpaa der hviler et Laan, stort 40 Spd., der forrentes med 5 af 100 aarlig og tilbagebetales i 10 Aar, regnede fra 28de Juni 1861, bemærkes, at samme henhører til dem, ved hvis Besættelse der ifølge kgl. Resolution af 24de Febr. 1848 vil blive taget særligt Hensyn til Ansøgere, som paa den i Resolutionen bestemte Maade have legitimeret deres Kundskab i det lappiske og kvænske Sprog, og at Vedkommende i Mangel af saadan Kundskab vil underkastes de Forpligtelser, som omhandles i kgl. Resolution af 4de Juli 1859.

Ligeledes bemærkes, at den vordende Sogneprest antages at ville blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne angaaende Opførelsen og Betjeningen af et Kapel i Reisevaag.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 24de Septbr.

Dampskibet „Bravo", hidkom idag fra Stettin, indehavende et mindre Parti Stykgods samt 1028 Tdr. Byg, 923 Tdr. Rug og 199 Tdr. Hvede. Dampskibet „Kronprinsesse Louise" indklareredes ligeledes idag fra Kjøbenhavn med en Ladning Stykgods, hvoriblandt omkring 120 større og mindre Foustager Smør.

Igaar indklareredes Skonnert „Hitterdal", Kapt. I. Isachsen fra Rio de Janeiro med en Ladning af 2504 Sække Kaffe.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Thrine	Thoresen	England	Stenkul.
Launny	Olsen	Newcastle	do.
Milb. Engstrøm	Hansen	do.	do.
Columbus	Schrøder	Middlesbro	Jern, Cinders
Frithjof	Christensen	Moss	Rug.
Margrethe	Krutzfeldt	do.	Ballast.
Mariane	Pedersen	Calais	do.
Valkyrien	Sundene	London	do.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Emilie	Zachariasen	Danmark	Trælast.

Konkurs. Eidsvolds Skifteret: Gaardmand Theodor Pedersen Slatum af Nannestad den 22de Septbr. Samling den 6te Oktbr. Fordringer meldes inden 22de Novbr. og prøves 2den Decbr.

Skifteberetninger. Kongsbergs Skifteret: Samling i Chr. Bommens Konkursbo den 15de Novbr.

Proklama. Kristiania: I Boet efter Slagter Carl Johan Tollefsen; 3 Mdr.s Varsel fra 23de ds. I Boet efter Toldrorskarl Lars Johannesen; 3 Mdr.s Varsel fra 22de ds. — Mellem Jarlsberg Skifteret: I Boet efter Matros Carl Emil Christoffersen; 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 20de Septbr. — Kreditorene i Personalkapellan W. F. Korens Bo indkaldes af A. Lund, Gloppen i Nordfjord, med 3 Mdr.s Varsel fra 13de Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar nu jevnt høit i det sydlige Norge, lavere i Nordland. Temperaturen er lav; Vinden frisk Sydlig nordenfor Stat, ellers svag variable. Udsigterne ere nærmest til kjøligt og roligt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 23de September:

Andersen og Sandberg fra Drammen, Doktor Selmer med Frue fra Fr.hald, Overretssagfører Hansen fra Drøbak, Frk. Bugge fra Landet, Jølsen fra Enebak, Sagfører Hirsch fra Gjøvig, Frk. Lødgaard fra Trondhjem, Doktor Irgens fra Landet, Doktor Kaurin fra Trondhjem, Lensmand Eckroll og Frk. Eckroll fra Eidsvold, Leidesdorff fra Gothenborg, Underfoged Henriksen, Fru Seehusen og Kristensen fra Arendal, Sandborg fra Drammen, Hjorth fra Edsberg, Fru Knudtzen og Fru Seiersted fra Eidsvold, Weser fra Mannheim, Castberg med Familie fra Stuttgart.

☞ **Bekjendtgjørelser**

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Peacocks Patent-Composition.

We hereby certify that we have entrusted to

Mr. JOHN LUND of Bergen,

the general-agency for our manafactures in Norway.

Southampton, August 1869. PEACOCK & BUCHAN.

Lager hos Hr. Chr. Ege i Bergen.

I Henhold til Ovenstaaende tillader jeg mig at anbefale de Herrer

Peacock & Buchans Patent-Compositions

for Træ- og Jern-Skibsbunde etc. som det bedste Beskyttelsesmiddel mod Orm, Raaddenhed, Smuds o. s. v.

Paa den maritime Udstilling i Havre f. A. tilkjendtes **Peacocks Composition** Sølvmedaille, i samtlige større udenlandske Søstæder har den vundet almindelig Udbredelse, og der foreligger flere Hundrede Attester fra Dampskibsselskaber og Rhederier, der udtale den mest rosende Anerkjendelse af den store Nytte og Besparelse, Brugen af denne Composition yder. — Den engelske Regjering lod forrige Aar, efterat have prøvet 31 lignende Compositioner til Marinens Skibe uden at opnaa et tilfredsstillende Resultat, anstille et samtidigt Forsøg med Peacocks og en Dr. Hall's Composition paa Pantserskibene **„Defence"** og **„Warrior"**. Efter fuldendt Togt paa resp. 12 og 7 Maaneder viste det sig, at medens „Warriors" Bund, hvortil Dr. Hall's Composition var benyttet, var ganske bedækket med Skjæl og Langhalse, var „Defence" fuldkommen ren, uagtet Skibene den længste Tid havde krydset i det samme Farvand og „Defence" endog været 5 Maaneder længere ude end „Warrior". — De her i Norge gjorte Forsøg fremvise lignende gunstige Resultater, og fra flere norske Skibsførere og Rhederier kan præsteres meget rosende Attester. Følgende større Dampskibe benytte Peacocks Composition: **„Olaf Kyrre", „Nordstjernen", „Finmarken", „Jupiter", „Bergen", „Stavanger", „Vikingen", „Axelhus"** m. fl.

Compositionen sælges pr. Contant til Fabrikpriser tillagt Fragt og Told fra

Lageret hos Hr. Chr. Ege.

Udenbyes Ordres, ledsaget af Remisse, udføres prompte; Priskuranter, Brugsanvisninger og nærmere Oplysninger ved

John Lund.

Lager hos Hr. Chr. Ege i Bergen.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 28de Septbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Hotel Christiania.

Herved bruger jeg Frihed at anbefale mit Hotel til respektive Reisende. Ligeledes min Café og Restauration. Luncheon serveres hele Formiddagen.

R. Lütken.

Tilsalgs.

P. A. Munchs

„Det norske Folks Historie", heftet og vel konserveret, er tilsalgs. Expeditionen anviser.

O. Halvorsen,

Gjørtler,
(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser.

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Mysost (extra fin **Gedost**) udsælges en Beholdning af for 6 Skilling Marken i Løbet af nogle Dage i
No. 25, Grønlands Fedevarehandel No. 25.

Faarekjød, meget fedt

og aldeles friskt, udsælges hver Dag meget billig, saavel hele Skrotter som mindre Stykker i No. 25, **Grønlands Fedevarehandel**, No. 25.

Youngs patenterede Parafinolie,

saavel i Foustager som aftappet paa Flasker, sælges i 12-Flaskevis meget billig og i mindre Kvanta for 9 ß pr. Flaske i
No. 25. Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Han grublede.

Hvad havde indtruffet? Hvor kunde de være? Det var tydeligt, at man havde jaget dem bort. Hans Ulykke havde tilføiet ham et Slag, Høiheden, og det var klart, han skulde aldrig gjense dem. Man havde sørget for det. Og samtidig var Alt paa Markedspladsen ryddet bort, han skulde ingen Oplysning faa. Den samme Samfundsmagt, som havde knust ham i Lordernes Kammer, havde ogsaa knust dem. De vare tabte. Dea tabt. Tabt for ham. For altid. Hvor kunde hun være? Og han havde ei været tilstede for at forsvare hende!

At gjøre Gisninger om Fraværende, som man elsker, er at lægge sig paa Pinebænken. Denne Tortur gjennemgik Gwynplaine.

Efter en lang Kjæde af pinende Tanker fremtraadte Mindet om den ulykkesbringende Mand, som havde kaldt sig Barkilphedro. Denne Mand havde i hans Hjerte indskrevet noget dunkelt, som nu traadte frem i Dagen, og det var skrevet med et saa forfærdeligt Blæk, at Bogstaverne nu vare af Ild, og Gwynplaine saa i sin Sjæl disse gaadefulde Ord, der idag havde faaet sin Forklaring:

„Ulykken aabner ikke en Dør uden at stænge en anden."

Alt var fuldbyrdet. Dødens Skygge rugede over ham.

Hvert Menneske kan i sin egen Ulykke have en Verdensundergang for sig alene. Dette kaldes Fortvivlelse.

Sjælen er fuld af faldende Stjerner.

Did var han saaledes kommen.

Alt forsvundet. Alt borte. Alt tabt. Nat. Intet.

Saadan var hans Synskreds.

Han var ensom. „Ensom" har et ensbetydende Ord: Død.

Fortvivlelse er stærk i Regnekunsten. Den forbigaar Intet. Den adderer sammen Alt. Den vil have Alting paa det Rene med Ulykken.

Gwynplaine prøvede sig selv, prøvede Ulykken.

Naar man staar paa Bjergets Top, ser man ned i Afgrunden. Naar man er i Afgrunden, ser man op mod Himmelen.

Og man siger til sig selv: Der var jeg!

Gwynplaine befandt sig i Ulykkens Dyb. Og hvor hurtigt det havde gaaet.

Han gjennemgik sit Fald fra Begyndelsen til Enden.

Han gjorde sig Spørgsmaal og besvarede dem. Sorgen er et Forhør. Ingen Dommer er saa streng som Samvittigheden, der randsager sin egen Sag.

Var der nogen Samvittighedssag, der havde Andel i hans Fortvivlelse? Og hvor omfattende var denne?

Derpaa vilde han have Rede.

Hans Fraværelse havde fremkaldt en Katastrofe! Havde denne Fraværelse beroet paa ham selv? Havde han havt fuld Handlefrihed i, hvad der var hændt? Ingenlunde! Han havde følt, at han var Fange.

Hvad var det, som havde holdt ham fangen? Et Fængsel? Nei! Jernlænker? Nei! Han havde været smedet i Høihedens Lænker!

Havde han helt og holdent underkastet sig det, som havde frembudt sig? Nei. Han havde modtaget det.

At Vold og Overraskelse til en vis Grad var blevet udøvet mod ham, var sandt; men han havde selv, til en vis Grad, ladet det ske.

At han havde ladet sig bortføre var ei hans Feil; men at have ladet sig beruse, det havde været hans Syndefald.

Der havde været et Øieblik, da Spørgsmaalet stod paa sit Toppunkt, hvor han havde Valget over sin Skjæbne. Gwynplaine havde kunnet sige nei. Han havde sagt ja.

Udaf dette ja, udtalt i en Dvale, havde Alt udviklet sig.

Dagbladet.

No. 223. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 25de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 18de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Landberg.
Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor J. N. Brun.
Aftensang: Hr. Kand. theol. Fr. Petersen.
Garnisonskirken: Hr. Kand. theol. Berge.
Grønlands Kirke; Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Aftensang: Hr. Kand. theol. Bull til Dimis.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg, som modtager sit Kapellanoffer.
Aftensang: Hr. Sognepræst Dop.
Østre Akers Kapel: Hr. Pastor Sommerfeldt.
Vestre Akers Kirke: Hr. Kand. Hesselberg til Dimis.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brottum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand“ indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hadeland, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brottum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Fra Direktionen for Akershus Brandassuranceforening.

I Anledning den i Dagbladet for 21de ds. indtagne Opfordring skal Direktionen oplyse, at Foreningens forrige Agent i Eidsvold Th. Nordbye har aflagt Regnskab for de til Udgangen af April Maaned d. A. hos ham tegnede Assurancer, hvilket saavidt kan sees er rigtigt; om der hos Nordbye senere er tegnet nogen Assurance er Direktionen uvidende, da derom ikke er indsendt Indberetning fra Nordbye og denne heller ikke endnu trods gjentagne Opfordringer har indsendt de ham anbetroede Papirer. Forsaavidt imidlertid Nogen skulde have forsikret hos Nordbye uden at erholde Forsikringsbevis, underskrevet af Direktionen, anmodes han om at meddele dette ufortøvet til Direktionen, der vil sørge for at dette Agentens Forhold bliver paaklaget.

Nogle Optegnelser om Nationalsange.

Ethvert Folk — i alt Fald indenfor Grændserne af vor Verdensdel — har af Farver og Toner dannet sig Fællesmærker, paa hvilke dets Sønner og Døtre ser og hører med den Begeistring og Ærbødighed, som Individet føler overfor Sindbilledet paa den store Helhed, hvoraf han er en Del. Af Farverne har man sammensat Flagene, af Tonerne Nationalsangene.

Hvem har besørget disse Sammensætninger? Som oftest er det vanskeligt nok at faa Rede paa. Naar et Flag i halvsyvende Aarhundrede saaledes som Dannebroge har været Folkemærke, er det ikke rart, at man er mest tilbøielig til at tro, at Vorherre selv har ladet det falde ned fra Himmelen, men naar en Nationalsang er nogle faa Snese Aar gammel, er det ofte vanskeligt nok at opspore dens Herkomst, og naar man endelig opdager den, forundres man ofte ved at finde den, hvor man allermindst skulde falde paa at søge den.

I Nationalsangene, hvor det langt mere er Stemningen end Tanken, det kommer an paa, bliver altid Melodien det vigtigste og Ordene en Biting. Man har seet Folk drage ud til Kamp paa Liv og Død efter Melodier til Romancer, Børnesange og Viser, laante fra deres Fiender.

Texten til Napoleonidernes Bannersang: „Partant pour la Syri“ er en inderlig flad og ubetydelig liden Romance om den unge og smukke Ridder Dunois, der, idet han drog paa Korstog, bad Madonna skjænke ham den skjønneste Kvinde og gjøre ham til den tapreste Mand.

Urteksten til den amerikanske Nationalsang: „Yankee doodle“ er en alt andet end begeistrende Barnevise, der ordret oversat lyder saaledes:

Yankee doodle red til By
Paa sin lille Pony —
De stak en Fjerbusk i hans . . . Hat —
Og kaldte ham Makaroni.

„Parisiennen“ er oprindelig en inderlig enfoldig tysk Soldatervise fra Syvaarskrigen, der begynder saaledes:

Ein Schifflein sah ich fahren —
Kapitän und Lieutenant.
Darinnen waren geladen
Drei tapfre Kompagnien Soldaten —
Kapitän, Lieutenant,
Fähnderich, Sergeant
:,: Nimm das Mädel :,: bei der Hand
Soldaten Kammeraten!

Engelskmændenes evige „God save the King“ er af den franske Kapelmester Lully komponeret til en Skolefest for Mad. Maintenons Pigeinstitut i St. Cyr, og den engelske Hymnes første Vers er endogsaa ordret oversat efter den franske Examensvise.

Uagtet som bekjendt Melodien her gjør Udslaget, er det en Kjendsgjerning, at ingen af de største Komponister har skrevet en Nationalsang, som har holdt sig som saadan.

Man vil maaske som en enestaaende Undtagelse nævne Haydns „Gott erhalte Franz den Kaiser“ — men dels er den ikke skrevet som Nationalsang, da Texten bagefter er skrevet til et Thema i en Violinkvartet, og dels har dette Thema saameget tilfælles med en ældgammel fransk Melodi, komponeret af Ducauroy til Henrik den Fjerdes Romance:

:,: Viens Aurore! Je t'emplore
Je suis gai, quand je te vois — :,:
:,: La bergère, qui m'est chère
Est vermeille comme toi. :,:

at det næsten kan betragtes som en Variant deraf.

Det kan tvertimod meget ofte eftervises, at den, der en Gang har været saa lykkelig at komponere en Nationalsang, aldrig før eller senere har kunnet digte en Melodi, som er bleven Folkets Eiendom. Rouget de Lisle, som har rystet hele Europa med „Marseillanermarschen“, har forgjæves bestræbt sig for at række selv den beskedneste Lykke ved sine øvrige musikalske Forsøg. Man huske Henr. Wergelands Digt ved hans Død i 1836, hvoraf Slutningsverset lyder:

Kun engang kvad han. Ja, saa bør det være.
Har Musen mer end een jomfruelig Ære?
Den gav hun ham. Det Bæger sønderspang,
hvoraf han drak sin Ild den ene Gang.
Engang! Ak, hver Rimer bryste
kan sig nu med Ret. Men hvad
Genien hvilsted, som ham lyste,
var Marseillaisens Kvad.
Ædle Republikaner!
Republiken skal dog leve.
Derfor kan du dø i Ro.

Auditør Rasmussen, der i et lykkeligt Øieblik komponerede den uovertræffelige „Danmark deiligst Vang og Vænge“, havde ikke det Held forunden at skrive en eneste Melodi, som Nogen brød sig om at synge, og af Konsul Roger, der skrev „Kong Kristian stod ved høien Mast“, har man kun den ene herlige Melodi. Vestermark, der skrev „Kung Karl den unge hjelte“ og Tyskeren C. G. Bellmann, der komponerede „Schleswigholstein meerumschlungen“, skrev heller ikke flere Melodier, der blev populære, og Russeren Lwoff, Komponisten til den vidunderlig skjønne Keiserhymne, har, saavidt vi ved, havt samme Skjæbne. Til den finske Marseillaise „Bjørneborgsmarschen“ — saavel som til dens to Varianter „Vor jeg paa det høie Fjeld“ og „Movitz blåste en concert“ — har man i gamle Nodebøger fundet Originalen, en gammel fransk Marsche, og Motivet til „Den tapre Landsoldat“ skal Komponisten have faaet ved at høre en Bondepige synge en selvgjort Variant af Dessauermarschen: „So leben wir, so leben wir!“ — Mærkeligt nok er Melodien til den skandinaviske Hymne: „Unge Gjenbyrds Liv i Norden“ laant fra den erketyske „Walhalla-Lied“ af Stunz, og blandt de tyske Frihedssange finder vi et Korstogsopraab af Georg Herweg, hvori Folkene kaldes til „der letzte heil'ge Krieg“ mod „Faraos Yngel“, de 34 Fyrster af Guds Naade — paa Rudolf Bays Melodi: „Vift stolt paa Kodans Bølge“. (F. A.)

Kristiania, den 25de September 1869.

Efter Sigende agter Komiteen for Drammen—Kristianiabanen snarest at indgaa til Kristiania Kommunebestyrelse med Forestilling om, at Kommunen skal garantere 5 pCt. Rente af et Laan paa 600,000 Spd., som trænges til Jernbaneanlæggets Fuldførelse. Naar denne Garanti er stillet, haaber Komiteen at kunne vinde saa megen Tillid for Foretagendet hos Pengemænd, at det vil kunne lykkes ved ny Laaneindbydelse at faa samlet de fornødne Pengesummer. Det er naturligvis meget rosværdigt af Komiteen, at den ikke opgiver Haabet ved det første mislykkede Laaneforsøg, og det mangler naturligvis ikke paa varme Ønsker om, at den maatte have Held med sig i sin Stræben for at fremme et Foretagende, som har samlet saa mange og levende Interesser om sig, især deleshed nu, da Arbeidsløsheden ved den indtrædende Vinter kommer til som den ikke mindst vægtige Grund til at sætte det allerede forberedte Arbeide i Gang. Det er imidlertid en særegen Udvei, Komiteen her har været inde paa, og det kan forudsees, at Sagen, naar den kommer fore i Kommunestyrelsen, vil blive Gjenstand for megen Tvivl og Debat.

For det Første fremstiller sig nemlig det Spørgsmaal, om Formandskabsloven virkelig har hjemlet Kommunebestyrelsen nogen Ret til at udøve en saadan Myndighed, som det at indgaa Forpligtelser af saadan Art. Hører det med til de kommunale Anliggender, som Kristiania Kommunebestyrelse har at sysle med, at stille sig som Garantist for et Laan til et Statsanliggende som denne Drammensbane? At Kommunebestyrelsen vil og maa holde sig Loven efterrettelig, er en Selvfølge: men i Loven er det her vanskeligt at finde den forønskede Hjemmel. Dersom dette kan blive en kommunal Sag, er det vanskeligt at indse, hvad der ikke skulde kunne blive kommunal Sag; thi det ligger idetmindste temmelig fjernt fra de almindelige kommunale Øiemed.

Vistnok er det saa, at Kommunen allerede har taget sig af Sagen ved at tegne Aktier for et stort Beløb, 100,000 Spd. Men selv om Ingen har bestridt eller vil bestride Kommunebestyrelsens lovlige Adgang til at handle saaledes eller Hensigtsmæssigheden deraf, saa turde det dog være betænkeligt at gaa endnu et Skridt videre og prøve, hvor længe Skatteyderne ville taale nye Byrder, forinden de falder paa fra sin Side at prøve, hvorlangt Kommunebestyrelsens Ret efter Loven og Sagens Natur strækker sig. Hidtil har man sjeldnere seet Kommunebestyrelsernes Ret bestridt for Domstolene, uagtet Tvivl undertiden nok kan have været tilstede; de Retsmidler, Kommunens Medlemmer har mod sin Bestyrelse, ere ogsaa snevre og vanskelige nok; men Bøtten kan gaa saa længe tilhavs at den kommer havløs hjem igjen. Desuden er det ogsaa den store Forskjel mellem at tage Aktier i Jernbanen og garantere en Rente af et Jernbanelaan, at i første Tilfælde har dog Kommunen altid et Haab om at faa noget igjen for sine Penge; i sidste Tilfælde har Kommunen derimod Visheden for ingen direkte Fordel at have og paa den anden Side idetmindste Muligheden for at maatte opfylde sin Forpligtelse, d. v. s. at maatte punge ud.

5 pCt. Rentegaranti for et Laan af 600,000 Spd. vil sige det samme som 30,000 Spd. aarlig. Der er saaledes Tale om en ikke saa ganske ubetydelig Sum. Vistnok kan man vel gjøre sig Haab om, at ikke hele denne Sum Aar efter andet vil gaa ud af Kommunekassen. Men at noget af Beløbet maa ud, maa vel ansees for en given Sag. Jernbanerne have hertillands i det Hele taget ikke vist at være særdeles fordelagtige Foretagender. Og man har neppe nogen Sikkerhed for at Drammensbanen, tiltrods for de sammenligningsvis store Fordele, den frembyder som Forbindelsesbane mellem 2 store Opland og Bindeled i et temmelig stort og vidtforgrenet Jernbanenet, skulde blive nogen lysende Undtagelse; thi den forholdsvis lette søveis Forbindelse mellem de to Kyststæder vil ikke bidrage til at gjøre denne Bane stærkere benyttet. Og under alle Omstændigheder skal der Tid til, forinden Banens Drift kan blive oparbeidet og vise sig frugtbringende. I de første Aar faar saaledes uden al Tvivl Kommunens Garantiforpligtelse til Laangiverne en god Del at sige, om der end kan være Udsigt til at Forholdene kan stille sig gunstigere i Fremtiden, naar de drammenske Sidelinier komme istand og det drammenske Opland begynder at søge til Kristiania for at nyde godt af den større Konkurrence i Kjøb og Salg.

Om den spanske Revolutions Stilling giver Berlingske Tidende paa dens Aarsdag, 18de September, følgende Oversigt: Idag feires der i Madrid en stor Nationalfest. Det er idag et Aar siden, at den spanske Eskadre i Kadix Havn under Admiral Topetes Befaling heiste Oprørsbanneret og derved Signalet til den Statsomvæltning, der endte med det bourbonske Dynasties Fordrivelse. Hovedstaden sluttede sig, som bekjendt, først til Revolutionen, da Marschal Serrano ved Alkolea havde slaaet Dronningens General Novaliches (den 28de Septbr.), og Dronning Isabella, som i San Sebastian var bleven forladt af hele Flaaden, var flygtet til Frankrige. Som Følge af Seiren ved Alkolea reiste ogsaa Madrid sig (den 29de); General Concha maatte opgive enhver Modstand, da Tropperne og Folket fraterniserede sammen. Samme Dag sluttede Barcelona og Saragossa sig til Opstanden. Da Isabella den 3die Oktober fra Pau udstedte sin fulminante Protest imod det legitime Dynasties Fordrivelse, var hele Spanien saa fuldstændig vundet for Revolutionen, at man ikke engang lagde nogen Hindring iveien for Udbredelsen af dette Aktstykke. Den 3die Oktober holdt Serrano og den 7de Prim under Folkets Jubel sit Indtog i Hovedstaden, og fra denne Dag har Spaniens Skjebne væsentlig hvilet i disse to Mænds Haand. I de omskiftende Ministerier have Prim og Serrano stadig hævdet de ledende Pladse, og for Tiden styrer den Ene af dem Landet som midlertidig Regent, den Anden som Konseilspræsident og Krigsminister. Der kan heller ikke være nogen Tvivl om, at Planen til Statsomvæltningen fortrinsvis eller alene er udgaaet fra Prim og Serano. Deres oprindelige Formaal var kun at tvinge Dronning Isabella til at afskedige den forhadte Minister Gonzales Bravo, at skille sig ved sin Yndling Marfori og at frasige sig Thronen til Fordel for Prinsen af Asturien. Men da Isabella tilbageviste disse Fordringer med Foragt, var hendes og Bourbonernes Skjebne snart afgjort. Spanien har fra den Tid været faktisk en Republik og gjennemgaaet endel Rystelser og Partikampe, som have bidraget ikke lidet til at nedstemme de Forhaabninger, hvormed man ifjor paa mange Steder i Europa (navnlig i

(England) hilste Bourbonnernes Fordrivelse og Indførelsen af en fri Forfatning i det af politiske Omvæltninger hjemsøgte Land. Regjeringen har havt en Række af blodige Kampe at bestaa, snart med Carlisterne eller Isabellas Tilhængere, snart med Republikanerne. Det er utvivlsomt, at den frygter disse mere end hine, og at Afgjørelsen af Spaniens fremtidige Skjæbne ikke er afhængig af Carlister eller Isabellister, men af Spørgsmaalet om, hvorvidt det vil lykkes Regjeringsmagten at holde det republikanske Parti i Ave. En af dettes Hovedstøtter have lige siden Reisningen den 18de Septbr. 1868 de saakaldte „Frihedens Frivillige" været, en Slags Folkevæbning, som Regjeringen i Opstandens første Dage hilste med Glæde, men som den senere har havt ondt ved at holde indenfor Lovlighedens Skranker. Den blodige Opstand i Kadix den 5te Decbr. 1868 blev fremkaldt ved, at man vilde berøve „Frihedens Frivillige" deres Vaaben. En lignende Opstand maatte den 31te Decbr. kues i Malaga. Endnu i de allersidste Dage (den 13de Septbr. d. A.) have de samme Frivillige gjort et Forsøg paa at bemægtige sig Vagtposterne ved Madrids Centralpunkt, Regjeringsbygningen, og det er kun ved Alkalden Riveros Kløgt og Maadehold lykkedes at forbygge en voldsom Katastrofe. Paa Cuba have som bekjendt „Frihedens Frivillige" afsat General Dulce, og saa stor synes deres Magt paa Øen at være, at Dulces Efterfølger, den fra Opstanden i Kadix bekjendte energiske Caballeros de Rodas, har maattet lempe sig efter deres Fordringer. Hertil kommer, at det republikanske Parti i Kortes tæller henved 80 Medlemmer (af 352), iblandt hvilke adskillige Talere af første Rang, som Castelar, Garrido, Rivero og Orense. Man antager i Almindelighed, at Partiet ved de næste Kortesvalg vil vinde betydeligt i Styrke. Den 8de Septbr. d. A. have republikanske Deputerede fra et stort Antal Provinser holdt et Møde i Alcasar de San Juan (ved Kordova) for at drøfte den nuværende politiske Stilling og enes om Partiets fremtidige Holdning. Det er uden Tvivl de Farer, der true fra denne Side, som fra Tid til anden bringer Prim og Serrano til at bebude det nærforestaaende Valg af en Konge, men Midlet er blevet anvendt saa ofte, at det ikke længere virker. I Thronkandidaternes lange Række have en Tidlang den titulære Konge af Portugal, Don Fernando, og Hertugen af Montpensier indtaget en mere fremragende Stilling, men den ene har selv tilbagevist Kronen, og den anden synes at møde en uovervindelig Modstand fra Armeens og Diplomatiets Side. Hvad der for Tiden berettes om Hertugen af Genuas Valg, er kun en Mulighed, intet mere. Med Hensyn til Kongevalget er den spanske Regjering ikke kommet et eneste Skridt videre, end den var i Februar dette Aar, da Kortes bleve aabnede. En anden overhængende Fare, som Regjeringen stadig har at kjæmpe med, er Opstanden paa Kuba. Dersom Nordamerika virkelig i en nær Fremtid anerkjender de kubanske Insurgenter som krigsførende Magt, vil Øen uden Tvivl være tabt for Spanien. Alle disse Vanskeligheder og Forlegenheder tynge paa Prim og Serrano og lade dem vist neppe høitideligholde Revolutionens Aarsdag uden med meget blandede Følelser. Den 18de September, Aarsdagen for den spanske Revolution, giver ogsaa Times Anledning til at kaste et Tilbageblik paa det forløbne Aars Begivenheder i Spanien, og Bladet bemærker bl. A.: „Der gives næsten ingen af de himmelraabende Misligheder, som man lagde Bourbonnernes slette Regjering tillast, uden at de under den revolutionære Regjering have antaget langt frygteligere Forhold. Der hersker større Nød i Finantserne, mere Forvirring i Administrationen, mindre Endrægtighed og Disciplin i Hæren, mindre Virksomhed hos den offentlige Myndigheds Agenter, mindre Sikkerhed for Liv og Eiendom, mindre Tillid til Embedsmændenes Ærlighed. Intet Land er istand til at gjennemgaa en Revolution uden Forstyrrelse, men i Spanien klager man over, at Forstyrrelsen har naaet en saa stor Høide, medens Revolutionen har bragt saa Lidet istand. Den lovgivende Magt har næsten ikke proklameret et eneste Princip, næsten ikke fastsat en eneste Ret, som den exekutive Magt ikke aabenlyst har tilsidesat. Den politiske Holdning, som Regjeringen har indtage overfor Folket, Kirken, Republikanerne og Karlisterne, har bestandig baaret Præget af Mangel paa Sammenhæng, Rolen og Forsagthed. Den har stødt Folket ned i Kadix, Malaga og Xeres, men den er vegen tilbage for en Konflikt med Folket i Madrid; den har i Katalonien udgydt Blodet af ubekjendte og selv tvivlsomme Karlister, medens den i La Mancha og Leon skaanede vitterlig ubøielige Reaktionære; den er krøben til Korset for Paven i Rom og for hans Nuncius i Spaniens egen Hovedstad, og den har stiltiende taalt Fornærmelser af den høiere Geistlighed, medens den ved Nød og Sult drev den lavere Geistlighed til Sammensværgelser og Oprør. Den udsatte Proklamationen af Troes- og Kultusfriheden, indtil den for Skams Skyld og ved Forholdenes Magt blev nødsaget til at udstede den, og dog har den krænket den offentlige Følelse ved en unyttig Ødelæggelse af hellige Bygninger og letfærdig Konfiskation af Kirkens Eiendele." Naar Sagerne staa saa slet i Spanien, vedbliver Times, maa Grunden til denne Tilstand dog søges i Forholdene, ikke hos de Mænd, som have styret Landet, da Ingen havde kunnet gjort det bedre, og den eneste Trøst bliver, at der ikke kan foregaa nogen Forandring uden at den maa være til det Bedre.

De vigtigste engelske Blade betragte det som den eneste og den eneste rette Løsning paa Striden mellem de Forenede Stater og Spanien, at Spanien afstaar Kuba til de Forenede Stater. Uagtet Times af sin Korrespondent i Unionen har faaet Underretning om, at den amerikanske Regjering nok vil kjøbe Kuba, men ikke overtage nogensomhelst Garanti for Kjøbesummens Betaling, raader det paany Spanien til at indlade sig paa denne tvivlsomme Handel. Bladet anfører bl. A. det Argument, at Kuba, naar Krigen trækker i Langdrag, mulig vil blive saa ødelagt, at de Forenede Stater slet ikke ville give Noget for Øen. Hvad ville de da egentlig nu give? De Radikales Organ Star kan kun forklare den spanske Regjerings Vægring ved at sælge Kuba under den Forudsætning, at der i Landet selv hersker en Misfornøielse, som den kun kan blive Herre over ved at fremkalde ydre Forviklinger. De engelske Blades Holdning ved denne Leilighed stemmer ganske med deres sædvanlige Optræden; det er dem kun om at gjøre at vinde Galgenfrist. Den amerikanske Regjering har officielt udtalt i Budskaber til Kongressen, at den betragter Vestindien som hjemfalden til de Forenede Stater ifølge Attraktionens Love. I en nylig meddelt Skrivelse fra Jamaika, Englands vigtigste Koloni i Vestindien, hed det, at man paa alle Antillerne fulgte Begivenhederne paa Kuba med den største Opmærksomhed, fordi man ingen Tvivl nærede om, at denne Øs Skjæbne vilde være afgjørende for hele Vestindiens Skjæbne. De engelske Blade mene formodentlig, at Kuba foreløbig vil mætte Unionen, saa at det varer Noget, inden Turen kommer til de engelske Antiller og Kanada, og den Tid den Sorg.

Kongen af Preussen har nu forladt Provinsen Preussen og ankom Natten imellem i Lørdags og i Søndags til Berlin. Forend han tog bort fra Königsberg, udnævnte han Kronprinsen af Sachsen til Chef for et af de ostpreussiske Dragonregimenter og skjænkede Manteuffell, der kommanderer det første Armeekorps, den røde Ørns Storkors. I Elbing, hvortil Kongen indtraf den 16de om Aftenen, fik han en glimrende Modtagelse med Fakkeltog, Sange osv. Den følgende Morgen begav Kongen sig til Feltmanøvren, og efterat han var kommen tilbage herfra gav Stænderne og Staden en stor Fest til hans Ære. I Anledning af Kongens Ytringer om sin Krone af „Guds Naade" til Overpræsidenten i Königsberg, bemærker „Neue fr. Presse": „Denne Udtalelse tager sig nogel løierlig ud. Allerede før 1866 vakte det Latter, da Kongen røbede sine middelalderlige Anskuelser ved at sige, at han tog Kronen „fra Herrens Bord"; men nu, efter Begivenhederne i 1866, efter de tyske Fyrsters Afsættelse og Annexionerne, efter Alliancen med Klapka, Italien osv. klinge slige Ytringer dog endnu langt besynderligere."

I Anledning af Beretningerne om Badens nær forestaaende Optagelse i det nordtyske Forbund heder det i officiøse Korrespondancer fra Berlin: „Det er nu ganske vist muligt, ja efter den Sammensætning, som de nye Valg have givet Kammeret, hvor det nationale Parti raader over et overveiende Flertal, endogsaa sandsynligt, at dette Parti paany vil stille Andragender om Badens Indlemmelse i det nordtyske Forbund, og man har ingen Grund til at formode, at der fra det nordtyske Forbunds og specielt Preussens Side skulde blive gjort nogen Indvending imod Badens Tilslutning, navnlig vilde det være aldeles uberettiget at antage, at man af Frygt for Udlandet skulde have Betænkeligheder ved at give sit Samtykke. Naar Stammer af en Nation ville slutte sig nøiere sammen, saa spørge de ikke om andre Nationers Mening. I Pragerfreden er desuden Ordningen af de nationale Forhold imellem de sydtyske Stater og det nordtyske Forbund udtrykkelig gjort afhængig af disse to Parters Beslutninger alene, og en saadan Ordning udelukker ingenlunde Sydstaternes Indtrædelse i det nordtyske Forbund. Der er altsaa ingen Grund til at antage, at Badens Indtrædelse i det nordtyske Forbund skulde kunne tilbagevises, tvertimod vilde den blive hilset med Glæde som et yderligere Skridt til Fuldendelsen af den nationale Bygning." Hvad der benegtes, er altsaa ene og alene, at Preussen har indledet Forhandlinger med Baden om Storhertugdømmets Indlemmelse i det nordtyske Forbund, og Grunden til denne Benegtelse er let at forstaa, idet Preussen vil give det Udseende af at det ikke har udøvet nogetsomhelst Tryk paa Baden eller opfordret dette til at gjøre det skjæbnesvangre Skridt. Af samme Grund maa det forklares, at Badens Regjering ligeledes holder sig tilbage, idet den vil undgaa Skinnet af at optræde efter foregaaende Aftale med Preussen. Der kan ingrn Tvivl være om, at Kammeret strax vil bringe Spørgsmaalet om Badens Optagelse i det nordtyske Forbund paa Bane og fremkomme med Andragender herom til Regjeringen. Der foreligger da en i Formen frivillig og uforanlediget Beslutning fra Repræsentationens Side, Badens Regjering tror at maatte bøie sig for den, og Preussen finder det ikke stemmende med sin Pligt og Værdighed at bortstøde en tysk Stamme, som henvender sig til det med Bøn om at blive indlemmet i dets Forbund. Hele dette Arrangement vil imidlertid ikke hindre, at det rette Sammenhæng staar klart for Enhver; det er simpelthen en Taktik, hvorved Preussen tror at ville komme til at indtage den fordelagtigste Stilling overfor de Protester, som ufeilbarlig strax ville fremkomme, og intet Andet. Da der forrige Gang blev forhandlet i Badens Repræsentation om Landets Indlemmelse i Nordtyskland, blev der mistrøstig bemærket, at Baden var for lidet og afmægtigt til selv at kunne afgjøre Sagen, og at det alene kunde udtale sine Ønsker, medens det maatte overlades til Preussen at bestemme Øieblikket. Naar de Deputerede i Baden nu tage Afgjørelsen i deres Haand, maa de altsaa være underrettede om, at Preussen har opgivet sine tidligere Betænkeligheder. I flere antipreussiske Blade er der i en let forklarlig Hensigt blevet paastaaet, at ogsaa Bayern vilde indtræde i det nordtyske Forbund. Denne i og for sig usandsynlige Efterretning bliver bestemt modsagt i officiøse Korespondancer fra München. „Et saadant Skridt," heder det i en Skrivelse fra München til „Presse", „vilde dog alene kunne udgaa fra Kongen, og selv om Fyrsten af Hohenlohe pønsede herpaa, vilde han ikke engang driste sig til at bringe en saa afgjørende Forholdsregel paa Bane. Ingen, som kjender Kongen, vil endog blot et Øieblik kunne anse det for muligt, at han skulde samtykke i en saadan Fordring. Hvad Fyrsten af Hohenlohe angaar, da er det ikke af Angst for Udlandet, at han modsætter sig Bayerns og Sydtysklands Indlemmelse i det nordtyske Forbund, men af den rent indre Grund, at dette efter hans Overbevisning ikke er organiseret paa den Maade, som passer for os og alene tiltaler vor føderative tyske Karakter. Denne indre Grund forandres ikke ved ydre Konstellationer. Der kan overhovedet ikke være Tale om Bayerns aabenlyse eller maskerede Indtrædelse i det nordtyske Forbund, saalænge Fyrsten af Hohenlohe er Minister." Hvad Würtemberg angaar, da ansees Varnbüler som bekjendt for en decideret Modstander af Bismarks Politik.

Kronprinsen af Preussen agter, ifølge „Berl. Börs. Zeit.", at deltage i Suezkanalens Indvielse og vil den 10de Oktober indskibe sig i Brindisi paa den preussiske Korvet „Hertha". Korvetten „Ancona" og Dampyachten „Grille" skulle ledsage „Hertha".

Korvetten Nordstjernens Sueztogt. I Regjeringsforedraget angaaende Korvettens forandrede Togt heder det, at Suezkanalens Aabning er en Begivenhed af verdenshistorisk Betydning, som vore Skibsfartsinteresser byde os at være tilstede ved. Dette kan ske ved at Nordstjernens Togt forlænges fra 8 til 9 Maaneder og at nogle af de oprindelig bestemte Anløbssteder, nemlig Bahia, Portoriko, Bermuda samt Bergen og Kristiansund sløifes. Korvetten koster maanedlig 4,500 Sp., men Udgiftsforøgelsen i Anledning af Affstikkeren til Suez antages dog at blive noget større, dels paa Grund af større Kulforbrug og dels paa Grund af Kullets større Kostbarhed i hine Farvande. Departementet vil senere indgaa med Foredrag i Anledning af den ved Nordstjernens udvidede Togt foraarsagede Overskridelse, som vil søges dækket af de til tilfældige og uforudseede Statsudgifter bevilgede Midler.

Hos Byfoged i Bergen, Somme, er Kand. jur. Knud Andreas Angell autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den forhen i samme Egenskab autoriserede Kand. jur. Herman Johan Foss Reimers.

Ifølge Telegram fra Chefen for Korvetten „Nordstjernen" løb den ind til Harwich den 20de sidstl. og skulde afgaa derfra snarest muligt efter at have fyldt Kul. Alt vel ombord.

Norsk Folkeblad No. 39 indeholder idag: Trodals Rakel (af Kristian Elster). — Om Oslo Herreds Bebyggelse (af Adj. Martin Arnesen). — Cichori. — De sidste Begivenheder (Ernst Sars). — Kristiania den 25de Septbr. (Udg.) — Bogmelding (Stipendiat Lieblein o. fl.) — Af skandinaviske Blades Indhold for sidste Uge (Jonas Lie). — Fra Fjærlandsfjorden (Billede med Text). — Nyheder (Kand. P. Bjørnson). — Lidt af Hvert (et Trøstebrev af Dr. Gerstäcker). — Torvpriser. — Bekjendtgjørelser. — Bjørnstjerne Bjørnson meddeler i dette No. sine Læsere, at han har overtaget Bladet som Eier og redegjør for hvad der er passeret med Bladet i den senere Tid. Krisen er saaledes forbi, og Bladet begynder nu gjeldfrit med et betydelig Antal Abonnenter, og forhaabentlig vil disse ogsaa vore fremdeles, saaat Bjørnson, som i halvfjerde Aar kun har havt Arbeide og mangehaande Ubehageligheder, men ingen Godtgjørelse for sin Redaktionsvirksomhed, nu kan begynde at nyde nogen Løn. Vi lykønske Publikum og Bjørnson med denne Forandring i Bladets Stilling; det kan neppe slaa feil, at et saa billigt og smukt Billedblad overalt i vort Land vil finde en talrig Kreds taknemmelige Læsere, saameget mere som man naturligvis nu har fuld Sikkerhed for at det vil blive redigeret i den samme frisindede Aand, som engang har grundlagt dets Anseelse. At B. Bjørnson herefter vil skrive mere i Bladet, er vel en Selvfølge; og han siges ogsaa at have to smaa Fortællinger færdige, som ville blive trykte i Bladet.

Thermotret har de sidste 2 Nætter vist 1 Grads Kulde.

Salamonskys Beriderselskab, der skal stælle flere udmærkede Kræfter, begynder imorgen sine Forestillinger i Klingenbergs Festsal.

Kristiania Theaters Orkesterpersonale giver i Aften en Koncert i Hotel du Nord til Indtægt for en trængende Studerende.

Paa Akershus Fæstnings Strafarbeidsanstalt holder man for Tiden paa med store Granitarbeider, bestemte til Thorbjørnskjærs Fyr.

Udvandring. Med Dampskibet „Argo" afreiste igaar Eftermiddag 20 Emigranter over Hull til Amerika.

Feierinspektorater. Til Feierinspektør i 7de Distrikt er af Magistraten den 24de ds. beskikket Overbrandmester Larsen, og derhos ere Følgende konstituerede som Feierinspektører: 1) for vestre Distrikt: Hægdehougen, Briskeby og Kunstnerlund Feierinspektør i Holmestrand T. A. Lundgreen; 2) for nordre Distrikt: Moløkken, Bjølsen, Store O, Thorshoug og Rodeløkken Feierinspektør i Hamar A. Zimmermann, og 3) for østre Distrikt: Marienborg, Kampen m. V. til Munkehagen konst. Feierinspektør i 7de Distrikt P. Chr. Lundgreen; Samtlige fra forstk. Flyttetid at regne.

Theatret. Igaar havde Publikum Fornøielsen af at fornye Bekjendtskabet med kgl. Operasanger Arnoldson, der allerede flere Gange har gjæstet vor By og altid vundet den største Anerkjendelse for sin sjeldne Stemme. Det lønner ogsaa fuldkommen Umagen at høre ham; thi man skal vistnok sjelden faa Anledning til at høre en saa smuk og mægtig Tenor, som han er i Besiddelse af, og som i Forening med hans elskværdige og vindende Personlighed river med sig til den største Begeistring. Allerede ved sin første Fremtræden hilsedes han med et Bifald, som blev større og større, indtil han tilslut gjentagende blev fremkaldt under en Regn af Blomster. Hr. Arnoldson skal endnu optræde to Gange paa Kristiania Theater, og vi opfordre Publikum til at benytte den Anledning, man saaledes har til at skaffe sig en sand musikalsk Nydelse.

Foruden at Hr. Arnoldson optraadte, opførtes den løsslupne Farce „En løs Haand" og dernæst Molières berømte „Fruentimmer-

skolen", der ogsaa igaar, som altid, vandt det største Bifald, ikke blot fordi Stykket er et af den store Digters ypperste Komedier, men ogsaa paa Grund af den ypperlige Udførelse, som bliver det tildel. Vi ved fra før, med hvilket Mesterskab og hvilken Sandhed og Naturlighed Fru Gundersen fremstiller den yndige og poesifulde Kvindeskikkelse, som Molière har skabt i „Rose"; men ogsaa Hr. Nielsen, som den gamle Corsix, der har undfanget den lyse Ide at holde en ung Pige udestængt fra Verden og opdrage hende i den dybeste Uvidenhed, for paa den Maade at skaffe sig en Kone, der i hans Øine skal blive et Vidunder af en Kvinde, uden nogen af alle de slemme Egenskaber, som ellers klæber ved Kvindekjønnet, Hr. Brun og Frk. Parelius som de to morsomme Tjenere og Hr. Abelsted som Elskeren, der trods Corsix's Aarvaagenhed vinder den unge Piges Kjærlighed, bidrage hver Sit til, at Stykket gaar saa godt og med saa stor Virkning over Scenen.

Den navngjetne Bjørneskytter Ola Olason Mesfelt er ifølge Hmrs. Stiftstd. død den 2den ds. i en Alder af 93¼ Aar og efterat have holdt Sengen omkring 3 Aar. — Hos Bogtrykker Hansen i Hamar vil der antagelig med det Første udkomme en liden Bog om denne Mands mærkelige Liv og Bedrifter som Bjørnejæger.

Om Aarsudsigterne nordenfjelds skriver „Tr. Adr." for 20de ds.: Efter de kolde Nætter mellem de første Dage af denne Maaned, der gjorde Skade paa Kornet i Opdal og strøgvis enkelte andre Steder, begyndte Veiret at bedre sig, og i de sidst forløbne Par Uger har det været mildt, tildels vakkert, dog med kun lidet Søndenvind og en og anden Regnskur imellem, især om Nætterne. Temperaturen er fremdeles efter Aarstiden nogenlunde mild, men fra Slutningen af forrige Uge har Veiret været mere ustadigt med temmelig stærke Regnfald. Størstedelen af Bygget tør nu ansees for skjærefærdigt; meget er allerede skaaret; men der vil vistnok blive en ikke ringe Del let Korn deraf. Om Havren er der, i Almindelighed taget, neppe noget Haab for iaar, og flere have allerede slaaet de grønne Agre. Endnu forrige Søndag, altsaa for otte Dage siden, fandtes der Havreagre ikke langt fra Byen, paa hvilke der endnu ikke fandtes nogetsomhelst Spor til Kjærnesætning; selv den øverste Klo indeholdt endnu kun den tynde grønne Græssaft. — For Poterne er der bedre Haab; Græsset har kun faaet liden Skade af Frosten, og det senere gode Veir i de mørke Nætter har fremmet Væxten, saa man vel allerede nu tør anse et taaleligt Udbytte for nogenlunde sikkert. Knollerne ere dog endnu smaa i Forhold til Aarstiden og temmelig haarde efter Kogningen, saa Stivelsemængden neppe bliver betydelig.

Om den i Basel nys afholdte internationale Arbeiderkongres heder det i et Blad: „Man skulde tro, at en Arbeiderkongres først og fremst vilde sysselsætte sig med de praktiske Spørgsmaal, hvis heldige Løsning kunde øve en velgjørende Indflydelse paa den arbeidende Klasses Stilling. Men disse Spørgsmaal berørtes kun løselig, og naar det skete, var det fornemlig for at lære Arbeiderne, hvorledes de skulde bekjæmpe Arbeidsherrerne og fordelagtigst føre den industrielle Krig, hvis første Følge altid er Arbeidsstansning. Det var dog ikke paa dette Punkt, at Arbeiderkongressen fornemlig fæstede sin Opmærksomhed. Hovedsagen, siger Revue des deux Mondes, var at fremkalde den sociale Opgjørelse, at undersøge, om det nye Samfund vil kunne grundlægges uden Krig, og hvor lang Tid der endnu maa hengaa før dets Oprettelse. Om Frihed og om de liberale Reformer, der staa paa Dagsordenen overalt i Europa, var der ikke Tale; det var Bourgeoisiets Sag. Selv den schweizerske Republik formentes kun grundlagt til Gavn for Bourgeoisiet. For Dieblikket er Eiendomsretten kastet overbord; 54 Stemmer erklærede, at denne Ret var uigjenkaldelig ophævet. Man ved kun ikke, hvorfor Arveretten ikke gik samme Vei, men man kan jo ikke gjøre alt paa en Gang. Kongressen har imidlertid fældet Dødsdom over Eiendomsretten, og det gjælder altsaa nu kun om at udføre Dommen. Men her støder man paa en ikke ringe Vanskelighed. Man har lagt Mærke til, at Bønderne i Løbet af de sidste tresindstyve Aar ere blevne Eiendomsbesiddere, at de ere meget talrige og at de holde ligesaa fast paa deres Eiendom som alle andre Samfundsklasser. Det var en liden Hindring, da det gjaldt om at finde Midlerne til at gjennemføre det nys vedtagne Princip. Ret mærkeligt er det, at en af Lederne paa denne Kongres, der saaledes vil omdanne vore Samfundsforhold, er en Russer ved Navn Bakunine; det er ham, der anbefaler den moskovitiske Kommunisme som Ideal for den europæiske Civilisation. Det vilde være gavnligt at fremstille alle de besynderlige Optrin, der forefaldt paa denne Kongres, for de fornuftige, retsindige og selvstændigere Arbeidere; de vilde bedre end nogen indse, at deres Interesser ikke varetages ved slige taabelige og uiværksættelige Forslag.

Medens de sociale Spørgsmaal behandles paa en saa lidet tilfredsstillende Maade i Basel, er der i Tyskland udkommet et for Arbeiderne langt interessantere Aktstykke, nemlig Schultze-Delitsches Beretning om Resultaterne af Brugsforeningernes Virksomhed. Ifølge denne Beretning er Husholdningsforeningernes Tal steget fra 199 til 555. Nye Foreninger dannes med det særlige Formaal at fremme Agerdyrkningen ved at forskrive Gjødningsstoffer og anskaffe Maskiner; Laanebanker oprettes overalt og udvide deres Virksomhed, og Arbeiderne paa Landet og i Kjøbstæderne lære mere og mere at indse, at Oplysning, Forsynlighed og Sammenhold ere de Løftestænger, ved Hjælp af hvilke de alene kunne forbedre deres Kaar.

Om Stipendiat L. L. Daaes „indskrænkede" literære Virksomhed i periodiske Skrifter og Morgenbladet, forsaavidt den „kan nævnes", meddeler Universitetsannalerne i Redegjørelsen angaaende denne Videnskabsmands Sysler iøvrigt „Universitetsstipendiat Kand. mag. L. L. Daae har ved Siden af at fortsætte sine universalhistoriske og fædrelandshistoriske Studier i Almindelighed, væsentlig arbeidet paa et Værk, som han længe har forberedet, over Danmarks og Norges Historie efter Grevefeiden. I andet Halvaar holdt han omtrent 20 offentlige Forelæsninger over Kilderne til Nordens Historie efter 1523. Ved sidst afholdte Examen Artium deltog han i Examensdeputationens Forretninger, nemlig i Bedømmelsen af Specimina i Modersmaalet, dels i nogen Tid som Examinator i Græsk. Hans literære Virksomhed i Aarets Løb har været indskrænket til periodiske Skrifter; mellem hans i Morgenbladet meddelte Afhandlinger kan nævnes: „Om Maalstrævet", „Bidrag til Kristiania Byes Historie" samt „Karl Johans 4 første Regjeringsaar".

Et og Andet.

Nyt Sprængmiddel. For kort Tid siden anstilledes der i Köln Forsøg med en ny Sprængsats, der kaldes Lithofraktur og er opfunden af Brødrene Kreps i Deutz. Forsøget overvares af en Del høierestaaende Militære og Ingeniører. I explosiv Styrke skal dette Sprængmiddel overgaa baade Dynamit og Nitroglycerin. Lithofrakturen virker ved hvilkensomhelst Temperatur, ligesom ogsaa under Vand. Den preussiske General v. Treschow har med Fordel anvendt det nye Middel ved Grubedrift.

Storartet Forslag. „Jönköpings Td." meddeler, at der er tillyst Møde af Bergmænd for at fatte Beslutning om Anlæggelse af et Jernværk ved Foden af Taberg, for derigjennem at udnytte de rige Malmleier, som findes i sammes Nærhed. Malmforædlingen tænkes udført ved Hjælp af Stenkul fra Skåne. I Forbindelse hermed skal anlægges et Valseværk til Udvalsning af Jernbaneskinner.

Kunstige Agater. Paa samme Maade, som man tillaver Massen til Rubinglas, blander man 100 Pd. Sand, 170 Pd. Mønie, 32 Pd. Potaske, 22 Pd. Borax, ⅖ Pd. Arsenik og Guldklorid af 2 Dukater. Dukaterne opløses foreløbig i saa lidet Kongevand, som muligt, hvorefter Opløsningen tilsættes 15 Pd. Vand samt blandes omhyggeligen i den øvrige Masse. Blandingen sættes ind i Smelteovnen, hvor den holdes smeltet 7 a 8 Timer. Tilsidst omrøres den med en Birkekvist eller man kaster nogle Poteter ned i Massen, hvorefter den er færdig til at arbeides. Den viser sig i det afkjølede Glas med graa, brune, røde, melkehvide og krystalklare Tegninger og Striber, aldeles som ægte Agat. Uden særdeles Forandring taaler den Omsmeltning og egner den sig fortrinligt til Smykker.

De Vise fra Østerlands Stjerne. En Hr. J. Hilß fra Øvre Ingelheim har opdaget, at den Stjerne, som førte de Vise fra Østerland til Krybben i Bethlehem, er en i Cassiopeias Stjernebillede klartlysende Stjerne, som viser sig i Perioder af 315 Aar. Efter astronomiske Optegnelser lyste denne Stjerne i Aarene 945, 1260 og 1573—1575. Regner man tilbage fra det første Aarstal 3 Perioder paa 315 Aar, saa finder man virkelig, at Stjernen maa have vist sig i det Aar, da Jesus blev født. Stjernen skulde altsaa næste Gang vise sig i 1890.

Udtrykket „Hestekraft" er meget udbredt, men dog kun Faa, med Undtagelse af Maskinister og Ingeniører, forene et bestemt Begreb dermed, men forestille sig ved „Hestekraft" den Kraft, som en Hest vilde udvikle. Naar Betegnelsen bruges i Ordets egentlige Mening, er den imidlertid ganske bestemt, og man forstaar derved den Kraft, som udfordres for at løfte 33,000 Pund 1 Fod høit i 1 Minut.

Børnemord i Ostindien. Af en Beretning fra Hr. Hobart om Børnemordene i Gomkpure i Ostindien fremgaar det, at disse Forbrydelser i Tiaarets Løb have vundet en forfærdelig Udbredelse, og at der ingen Forholdsregler er blevet truffet fra Regjeringens Side. Allerede i 1856 blev det overdraget Hr. Moore at undersøge Udbredelsen af Børnemordene i de Egne, Hobart har gjennemreist. Underlig nok var Forholdet mellem Mandkjøn og Kvindekjøn det samme som nu, nemlig 59 Gutter mod 21 Gjenter under 10 Aar. Værre ser det endnu ud i somme Smaabyer i Budsvar Kulon, hvor der bare findes 1 Barn af Kvindekjøn mod 104 Gutter, og denne ene har kun undgaaet sine Søstres Skjæbne fordi det er bleven født og vogtet i mødrene Slægtninges Hus. I disse 10 Aar er denne Pige den eneste i Stammens samtlige Byer, som er bleven gift. Stammens Naboer tale selv med Forfærdelse derom, og paastaa, at Grøfterne ere fyldte med Børneben og at Hytternes Gulv er brolagt med Hjerneskaller af Pigebørn. I 14 Byer findes ikke en eneste Pige, og Ægteskabshøitideligheder ere ganske ukjendte. I Asogur roser man sig af, at aldrig nogen Pige er bleven gift, ja ikke engang født til Verden. Omtrent ligedan er det i de fleste af Stammens Byer. De fleste af denne Stamme hører til Radjputerne, som ikke indgaa nogen Forbindelse med sine Naboer og kun gifte sig for at faa en rigelig Medgift. Af denne Grund og fordi de ville slippe for Bryllupsomkostninger dræber de alle Børn af Kvindekjøn. For at skaffe sig Koner have de ansat Ægteskabsmæglere, som røve og kjøbe Kvinder til Salg for dem, som have Raad til at kjøbe. For at modarbeide denne Uskik har Rajahen af Janse og flere indflydelsesrige Folk holdt et Møde for at fastsætte Medgiftens Størrelse; desuden har Rajahen selv foregaaet sine Landsmænd med et godt Exempel ved at ægte Piger uden Medgift. Men disse Folk høre desværre til den Kaste, hvor Barnemordene er almindeligst, og Exemplet har derfor ikke hjulpet stort.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 24de Septbr.

General Fleury er udnævnt til fransk Gesandt i Petersburg.

Dresden, 25de Septbr.

Enkedronning Josephine er ankommen til Lystslottet Pillnitz for at aflægge den kongelige Familie et Besøg paa flere Dage.

Paris, 25de Septbr.

I en Artikel i „Gaulois" heder det, at en fransk Note til Baden og Preussen erklærer Badens Annexion for casus belli.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 25de Septbr.

Efterat udenlandsk Rug af dette Aars Høst er kommet paa Markedet, er Prisen paa denne Vare stadig gaaet ned. I disse Dage er en Ladning af 450 Tdr. god, fuldvægtig dansk Rug kjøbt af en Kornhandler hersteds til 3 Spd. 108 ß pr. Td.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Thetis	Sundene	Newcastle	Stenkul.
Thea	Wendt	Eyr	do.
Skulda	Koldager	Wemyss	do.
Ingeborg	Næss	Middlesbroe	do.
Arendal	Strøm	Skotland	Ballast.
Gyda	Olsen	Skien	ufort. Varer.
Familien	Kittelsen	Kr.sund	do.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
FædrenesMinde	Gotlob	Danmark	Trælast.
Joh. Kristine	Holst	do.	do.
Mindet	Bugge	do.	do.
Jules & Avenie	Lesage	Frankrige	do.
Ceres	Brandt	Skotland	Linkager.

Konkurs. Mandals Skifteret: Handelsborger Thomas Madsen den 17de Septbr. Samling den 30te ds. Fordringer meldes inden 16de Novbr. og prøves 2den Decbr. Gaardbruger Aanen Thorsen Solaas af Holme Sogn den 13de Septbr. Samling d. 30te ds. Fordringer meldes inden 16de Novbr. og prøves 2den Decbr.

Proklama. Øvre Thelemarkens vestfjeldske Skifteret: I Boet efter Selveier Lars Magnussen Kyrdalen af Hvideseid Thinglag; 3 Mdr.s Varsel fra 20de Septbr. — Mandals Skifteret: I Boet efter Gaardmand Ole Olsen Bue af Valle Sogn; 3 Mdr.s Varsel fra 20de Septbr. — Nedenæs Skifteret: I Boet efter Sømand Anders Olsen Rise; 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og 6 Mdr.s Varsel for den fraværende Arving, Broderen Tallak Olsen, fra 20de Septbr. I Boet efter Sømand Gjeruld Severin Gjeruldsen af Tromø Sogn; 3 Mdr.s Varsel fra 20de Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt lidt og staar nu jevnt høit over hele Norge. Frisk nordlig Vind i Bodø, ellers svag Fralands. Temperaturen er temmelig lav. Udsigterne ere fremdeles til koldt og klart Veir.

108

Og han undertegnede det: Fermain Clancharlie, Lord af England.

Derefter tog han af sig Vesten og lagde den ovenpaa Kjolen.

Han tog sin Hat af og lagde den paa Vesten. I Hatten lagde han Notitsbogen med det Skrevne opslaaet. Han blev en Sten var paa Marken, tog den op og lagde den i Hatten.

Da dette var gjort, hævede han sine Øine op mod det uendelig dunkle Rum over sit Hoved.

Derpaa sænkede Hovedet sig langsomt.

Der fandtes en Revne imellem Stenene i Brystværnet; i den satte han Foden, saa at hans Knæ kom ovenfor Brystværnet, og han behøvede kun at gjøre en liden Bevægelse for at hoppe over det.

Han lagde Hænderne i Kors og hældede sig fremover.

„Maa saa ske", sagde han.

Og han fæstede sine Øine paa den dybe Flod.

I dette Øieblik kjendte han en Tunge, som slikkede hans Hænder.

Han sprat op og vendte sig om.

Det var Homo, som stod bag ham.

Havet og Natten.

I. Gaardshunden kan være Skytsengel.

Gwynplaine udstødte et Raab:

„Er det Dig, Hund?"

Homo logrede med Halen. Dens Øine funklede i Mørket, den holdt dem fæstede paa Gwynplaine.

Derpaa begyndte den atter at slikke hans Hænder.

105

Han betragtede med et koldt, prøvende Blik den Verden, hvoraf han nys havde faaet se et Glimt. Ægteskab, men ikke Kjærlighed. Familie, men ikke Broderhjerte. Rigdom, men ikke Samvittighedsfrihed. Orden, men ikke Ligevægt. Magt, men ingen Oplysning. Glands, men ikke Lys.

Han granskede Skjæbnen, Situationen, Samfundet og sig selv.

Hvad var Skjæbnen? En Snare.

Situationen? Fortvivlelse!

Samfundet? Had.

Han selv? En Beseiret.

Og af sit Hjertes Dyb udbrød han: Samfundet er en hjerteløs Stedmoder.

Lidt efter lidt greb Fortvivlelsen ham.

Gwynplaine granskede, hvad Samfundet havde gjort imod ham, og hvad Naturen havde gjort imod ham.

Hvor Naturen havde været god imod ham, hvor den havde husvalet og styrket ham, — Alt var bleven ham berøvet, Alt, til og med Ansigtet.

Naturen havde tilbagegivet ham Alt, Alt, til og med Ansigtet; thi der fandtes paa Jorden en blind Engel, skabt ene og alene for ham, og som ikke saa hans Hæslighed, men kun hans Skjønhed.

Og fra hende havde han ladet sig skille! Fra denne tilbedelsesværdige Skabning, fra dette rene Hjerte, fra denne Søstersjæl, fra dette blinde Blik, det eneste, som saa ham paa Jorden!

Dea var hans Søster, thi han følte, at der dem imellem herskede denne Kjærlighed, høi og ren og ætherisk.

Dengang han var liden, var Dea hans hellige Jomfru; hvert Barn har altid en saadan, og Livet begynder altid med et Ægteskab mellem Sjælene, afsluttet i Uskyldighed.

Manden som ler. IV.

Anmeldte Reisende.

Den 24de September:

Henderson, Esq., fra Glasgow, Miss Henderson fra Leith, Foged Ostedahl fra Kongsvinger, Brødrene Andersen fra Sandefjord Hovelsrud fra Solør, Kapt. Bergh fra Aas, Toldkasserer Münster fra Bergen, Johannesen fra Laurvig i Hotel du Nord.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Anden Optræden af den kgl. Operasanger Hr. Arnoldson.

Søndag den 26de Septbr. (Kl. 7—10½) gives: Fruentimmerskolen, Komedie i 4 Akter af Molière; derefter: Arie af Operaen „Jægerbruden" af Weber, udføres af Hr. Arnoldson; derefter: Revuen, Vaudeville-Komedie i 3 Akter af J. Holst; til Slutning: Scene og Arie af Opr. „Den hvide Dame" af Boieldieu, udføres i Kostume af Hr. Arnoldson.

Tredie og sidste Optræden af den kgl. Operasanger Hr. Arnoldson.

Mandag den 27de September (Kl. 7—10) gives: Mellem Slagene, Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson; derefter: Arie af Opr. „Oberon" af Weber, udføres af Hr. Arnoldson; derefter: En Bryllupsdags Fataliteter, originalt Lystspil i 2 Akter af Th. Overskou; til Slutning: a) Serenade af Opr. „Barberen i Sevilla" af Rossini, b) L'amour de la patrie af Laïza Puget, udføres af Hr. Arnoldson.

Medlemmer af det norske Samlag, som ville deltage i Tilstelningen for Kristofer Janson Mandag den 27de dennes Kl. 8 Aften i Frimurerlogen, kunne tegne sig paa den derstedsnedlagte Liste. Kontingent 48 Skill.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Fordevi,

samtlige Eiendomme af forestaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ussbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Hoavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Nuud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen,** Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Uhre! Uhre!

Guld- & Sølv-Lommeuhre for Damer og Herrer anbefales i godt Udvalg hos

NB. Kun gode Uhre garanteres.

A. Vollmann.

T. J. Sommerstad

(Hjørnet af Universitetsgaden og Pilestrædet)

tillader sig herved at anbefale sin idag aabnede velassorterede Handel med Colonialvarer, Vine, Cigarer, Røgtobakker etc.

Christiania, den 25de September 1869.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

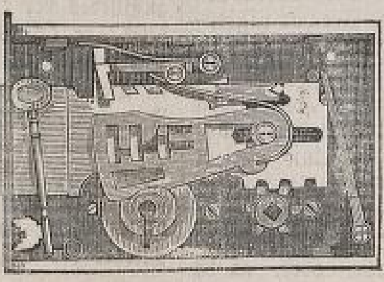

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum
Cichorie, smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder, } udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Til Confirmation

anbefales Guldsager, som:

Armbaand, Broscher, Ørenringe, Knappe, Halskjæder, Medaillons, Signeter, Uhrnøgler, Shawlsnaale, Kors, Fingerbøller, Fingerringe samt korte og lange Uhrkjæder i godt Udvalg hos

A. Vollmann.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,

Lilletorvet.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

PRISKURANT

fra

Gunerius Pettersens
Fjær- & Dun-Lager.

Fuglefjær,	coulørt		pr. B℔	10 à 11 ß.
do.	do.	renset	„	13 à 14 ß.
do.	hvid	do.	„	17 ß.
Rypefjær			„	15 ß.
do.	renset		„	16 ß.
Gaasefjær			„	17 ß.
do.	renset		„	18 ß.
do.	ribbet		„	20 ß, 21 ß, 22 ß 12 β.
do.	do. damprenset		„	5 Spd. 24 β, 5 Spd. 96 β.

Gaasedun 54 β, 60 β, 66 β, 72 β, 84 β pr. ℔.
do. renset 96 β, 108 β pr. ℔.
Svanedun 5 ß 5 ß 12 β & 6 ß pr. ℔.
Edderdun bedste Sort 18 ß pr. ℔.

Handlende tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Tilkjøbs forlanges.

Melk og Fløde.

Omtrent 50 Potter sød, skummet Melk og Fløden deraf kan daglig modtages hos

Hans Udnæs,

Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste August erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør 18 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dea var hans Hustru, ja endnu mere, hun var hans Klarhed.

Hende foruden, var Alt øde og tomt! Hvad skulde der blive af ham uden Dea? Hvorledes havde han kunnet tabe hende et eneste Øieblik? Dea, Dea, Dea! Ve, han havde mistet sit Lys!

Men hvorfor havde Alt forsvundet? O, hvor han havde været lykkelig!

Hvor fandtes vel den grønne Æske, Fattigdommen, Glæden, det herlige omstreifende Liv, der lignede Svalernes?

Man skiltes aldrig, man traf hinanden hvert Minut. Morgen og Aften sad man tilbords ved hinandens Side, man drak af samme Glas. Om Natten slumrede man i hinandens Nærhed, og Gwynplaines og Deas Drømme mødtes. Man var ved Opvaagningen ikke sikker paa, om man ei i Drømmens blaa Skyer havde kysset hinanden.

Uskyldens Rigdom fandtes hos Dea, Visdommen hos Ursus. Man streifede om fra Stad til Stad; til Forfriskning paa Veien havde man Folkets ligefremme Glæde og Deltagelse.

Og nu, Alt forsvundet!

Hvor havde Alt taget Veien? Hvad havde man gjort med dem?

Og han havde ei været tilstede for at beskytte dem og forsvare dem — som Lord med sin Titel — som Athlet med sine Næver.

Men her dukkede en Tanke atter frem, maaske den bittreste af alle.

Det var just ham, som havde beredet dem deres Fordærvelse. Det var for at betrygge ham mod dem, ham — Lord Clancharlie —, det var for at hans høie Værdighed ikke skulde komme i Berørelse med dem, at den nedrige Samfundsmagt havde ladet sin tunge Haand falde paa dem.

Ak, hvorfor havde han ladet sig rykke bort fra Dea? Var ei hans første og helligste Pligt viet hende? Han skulde forblevet hos dem og delte Skjæbne med dem. Hans Fraværelse havde aabnet Rum for Ulykken.

Hvad skulde der nu blive af ham uden dem? Gwynplaine uden Dea, var det tænkeligt?

Dea borte — Alt borte. Hah! det var forbi! Disse hans Hjertes Elskede vare uigjenkaldeligt forsvundne. Alt var endt. Hvorfor stride længere? Han havde ei Mere at vente, hverken af Mennesker eller af Himlen.

Dea! Dea! hvor er Dea?

Tabt! Hvorledes! Tabt?

Den, som har mistet sin Sjæl, har ikke mere end et Sted at gaa hen for at finde den igjen — Døden.

Gwynplaine, fra sig selv af Sorg og Fortvivlelse, lagde kraftigt Haanden paa Brystværnet og stirrede ned i Floden.

Det var den tredie Nat, han ikke havde sovet. Han havde Feber.

Hans Tanker, som han troede klare, vare forvirrede. Han kjendte en stærk Trang efter Søvn.

Saaledes blev han nogle Øieblikke staaende, bøiet frem over Vandet. Den mørke Flod tilbød ham en blød Seng. En stærk Fristelse.

Han tog Frakken af sig, rullede den sammen og lagde den paa Brystværnet.

Derpaa knappede han Vesten op. Da han skulde tage den af sig, traf hans Haand paa Noget i Lommen. Det var en Notitsbog. Han tog den op af Lommen, fandt i Bogen en Blyant, hvormed han paa den første blanke Side, der aabnede sig, skrev:

„Jeg gaar bort. Jeg ønsker, at min Broder, David, maa indtage min Plads og blive lykkelig."

Dagbladet.

No. 224. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 27de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenberg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabol, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 6—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 6 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Bjønn vesle.

D'er fælt so vondt, ja hutte-tu,
at vera liten Gut.
Men snart eg verdt so stor som du
og slær meg vaksen ut.

Han Veslegut er Visegut,
og Ingen vil'n tru.
Det er ei Naud og Syndesut,
at vera liten, du.

Dei Stora koma vidt og langt,
og kan det beste faa.
Men d'er so turt og tungt og trangt
for stakkars alle Smaa.

Eg veit det eingong lagar seg.
Paa svarte Jord det gror.
Her er eit Ord, som lovar meg,
at liten nok verdt stor.

Som Istapp veks den Store ned,
og gjeng som hovudstup.
Men Veslegut som friske Tre
gror lenger up og up.

Naar store Stauten ropar ut:
„No er eg komen hit",
daa svarar kvast han Veslegut:
„Eg snart kjem etter dit."

A. O. Vinje.

Tilsvar *).

I Morgenbladet for 9de d. M. har en anonym Forfatter følt sig opfordret til at optræde misbilligende imod „nogle varme anbefalende Ord", hvormed nærværende Indsender havde ledsaget Referatet af Skoledirektør Hansens Foredrag paa Skolemødet i Hamar angaaende den i Hamar Stiftsdirektions Rundskrivelse foreslaaede Forandring i Brugen af Pontoppidans Forklaring i Almueskolen, og, efterat have givet Indsenderen den fornødne Tilrettevisning for de „varme anbefalende Ord", gaar han, Forf., da over til en vidtløftig Behandling af Forklaringsspørgsmaalet.

Det er vel neppe antageligt, at det er faldt nogen velvillig Læser, end sige Indf. selv, ind, at de Bemærkninger, som sluttede sig til Referatet, skulde kunne være nogen „Anbefaling" for den Sag, som saadanne Autoriteter har taget i sin Haand. Derimod troede Indf., at det not kunde have sin Betydning at meddele, hvorledes Skoledirektørens Udtalelser angaaende denne for Skole og Kirke saa vigtige Sag bleve modtagne i en Forsamling, som den derværende, og at de, som Indf. meddelte, bleve hørte og modtagne med almindelig Begeistring af Forsamlingen, er et „Faktum", og at Flere, af hvilke endog Enkelte fra de andre Stifter, optraadte kun hovedsagelig for, som de selv sagde, at frembære Hilsner og Tak i mange Læreres Navn fra de forskjellige Kanter af Landet, hvor de kjendte Stemningen, til Hamar Stiftsdirektion for den Maade, hvorpaa den gjennem sin Rundskrivelse havde tilkjendegivet, at den vilde antage sig Sagen, er ligeledes en Sandhed, som Indf. haaber ikke i mindste Maade vil blive svækket ved Forfatterens „Protest".

At Forf. bruger en anden Maalestok for dem, som han vil henregne til de „sande Venner af Oplysningen", end Indf., er meget rimeligt, men naar han i Overensstemmelse med denne begrændser Indsenderens Begreb om Oplysningens Venner derhen, at det ikke kommer til at omfatte ham — Forf. — selv, saa kan da vel ikke Skylden derfor ligge i Indsenderens, men vel snarere i Forfatterens egen Ensidighed. Forøvrigt kan Indf. gjerne gjøre den Indrømmelse, at det falder ham vanskeligt fra sit Standpunkt at se det Vennesind, som skal aabenbare sig til Fordel for Folkets Oplysning deri, at man vil ofre det meste og det bedste af Skolens Tid til at arbeide med Udenadslæren af Pontoppidans Forklaring.

Hvad Forfatterens Indlæg i selve Sagen angaar, saa kan Indf. slet ikke finde, at han — Forf. — har formaaet at drage frem en eneste Indvending imod den af Hamar Stiftsdirektion foreslaaede Forandring i Brugen af Pontoppidans Forklaring, som ikke baade er antydet og imødegaaet saavel i Direktørens Foredrag, som af flere Talere under Sagens Diskussion, hvilket Enhver kan overbevise sig om ved at gjennemlæse Referaterne af Mødets Forhandlinger; men for at kunne afgjøre, hvorvidt Forfatterens „Indtryk", at der var omtrent ligemange Talere for og imod", og om Saxes Foredrag, der vistnok gik imod Rundskrivelsen, er det „grundigste", maa man ikke, som Forfatteren har gjort, blot læse Referatet i „Norsk Skoletidende" men ogsaa i Norsk Folkeskole. Uhildede Læsere vil da neppe faa det samme „Indtryk", som Forfatteren har faaet. For at indtrængende at overbevise Alle og Enhver om, at Pontoppidans Forklaring fremdeles maa læres udenad, gaar nemlig Forfatteren ud fra den Forudsætning, at „Kristendommen er en Lære", og i Henhold til denne søger han da at godtgjøre Nødvendigheden af, at al Kristendomskundskab maa erhverves ved at lære visse, bestemte Forklaringsformer udenad. Om man nu antager, at Forfatteren og Flere med ham anser denne Forudsætning for fuldkommen sand, saa kan man vel trøste sig med, at der dog ganske vist er Mange, ja vel ogsaa en stor Flerhed, som har et andet og bedre Syn for, hvad Kristendom er, og hvem det da heller neppe vil lykkes at bibringe den Overbevisning, at udenadlærte Definitioner af P.'s Forklaring vil bringe synderlig Velsignelse for Barnehjertet.

Dersom det er saa, at Kristendommen blot er en Lære, en Kundskab, og at denne Kundskab bestaar i hverken mere eller mindre end at kunne P.'s Forkl. udenad, saa maa jo alle de, som have bestaaet Prøven i denne Kundskab, være gode Kristne, hvilket Mange desværre ogsaa synes at tro, og da vilde visselig ogsaa det sure Arbeide og de mange Taarer, det har kostet, være rigeligt betalt; men da vilde det ogsaa se ilde ud for alle de Kristne, som levede og døde før P.'s Forkl. blev til, saavelsom for alle dem, der fremdeles leve og dø uden noget Kjendskab til den, ikke at tale om, at Herrens Ord om Klinte og Hvede paa Kirkeageren, og Forklaringens Tale om Hyklere og sande Kristne vilde være meningsløse ialfald i vort Lands Kirkesamfund, hvor P.'s Forkl. har været benyttet og lært udenad igjennem saa mange Menneskealdre.

Omendskjønt Indsenderen ikke har den Lykke at kunne regnes blandt de Præstelærde, vover han dog at erkjende sig en anden Betragtningsmaade af Kristendommen end den, Forfatteren har udtalt som sin. Indsenderen tror nemlig, at Kristendommen er noget Andet og mere end en blot og bar Lære, han tror, at Kristendommen formedelst Aanden, som lever og virker i og ved de Midler, uden hvilke al Tale om Kristendom vilde være forfængelig, ogsaa er Liv, og hvorfor den skjænker Enhver, som i Troen annammer den, — Livssamfund med ham, med hvem saavel Kristendommen som alle dens oprigtige Bekjendere er uadskillelig forenet.

Indf. saavelsom enhver Anden ved meget vel, at Kristendommens Hovedsandheder ogsaa har sine bestemte Former, hvorigjennem den kommer til os, — bliver os tilbuden, og igjennem hvilke den ogsaa maa tilegnes af os; men her er det sandelig ikke Spørgsmaal om disse Hovedsandheders Former eller Ordlyd, (hvis saa var, vilde det maaske vise sig, at Forf. ikke vilde tage det saa nøie), men kun om det kan være noget frugtbringende Arbeide for Børn at lære udenad saa mange Forklaringer over de kristelige Hovedsandheders Former, som de skal tilegne sig, om ikke de mange Forklaringer (først Luthers Forkl. og saa P.'s Forkl. og ovenpaa disse en Mængde Udlægninger og Begrebsudviklinger af Læreren og Præsten) snarere forvirrer og fordunkler Kristendommens Sandheder, som udtrykkes gjennem dens egne simple Former, end forklarer og oplyser dem, og om de ikke snarere staa iveien for en hjertelig Tilegnelse deraf og saaledes bidrager Sit til, at Kristendommen kan blive til en blot og bar Lære, der baade meddeles og modtages uden Aand og Liv.

Med Hensyn til Forfatterens saavelsom Andres Tro paa, at P.'s Forkl. skal kunne holde Kjætteriet ude, skal Indf., da denne Side af Sagen blev vel diskutteret i Mødet, blot bemærke, at det synes underligt, hvis Nogen for Alvor kan tro, at Pontoppidans Forklaring skal kunne forebygge, at Nogen kan vindes for Vranglære, paa samme Tid, som de vel maa erkjende, at den ikke har kunnet forebygge, at der baade har været og er Vranglærere. Det kunde synes, at dersom den kunde danne noget „Bolværk" i den ene Henseende, saa maatte den vel ogsaa kunne gjøre det i den anden; men saavel Historien som Erfaringen har vist og viser fremdeles, at dogmatiske Læresætninger, hvad enten de har været lærte i eller udenfor Forklaringen, ikke har været istand til at holde hverken Vranglære eller Vranglærere ude. Det er en bekjendt Sag, at Vranglærerne som oftest har været vel hjemme i dogmatiske og systematiske Lærebygninger.

Naar t. Ex. norske Theologer, efter hvad der siges, over i Amerika nutildags mener at være i fuld Overensstemmelse med Kristendommen, naar de forsvare Negerslaveriet, saa kommer det vel neppe deraf, at de ikke have lært saavel Forklaringens som mange andre theologiske Læreformler. Maaske de endog har Kjendskab til „Konkordieformlen".

At Forf. giver Lærerne paa yderst faa Undtagelser nær (han betvivler rigtignok, hvorvidt ogsaa disse faa Undtagelser kan gjøres med Rette) den Attest, at de ikke magter „Stoffet" uden ved Hjælp af Pontoppidans Forklaring, eller med andre Ord, at de ikke skal kunne forklare Kristendommens Sandheder for Børn, uden at de bruger Forklaringens Talemaader, forundrer neppe Lærerne, da der ikke saa sjelden gives dem saadanne Vidnesbyrd fra det Hold, hvor Betragtningsmaaderne saavel i dette som i flere andre Oplysningsspørgsmaal findes overensstemmende med Forfatterens. Men dersom det nu forholder sig saa, at Lærerne er saa lidet Herrer over „Stoffet", som Forf. paastaar, at de ikke uden ved Hjælp af Bogens Ord kan tale med Børn om disse Ting, hvem skal da veilede dem i den, som Forf. kalder den forstandige Udenadslære, og hvoraf han lover sig saa herlige Resultater? Maaske vil han lade sig nøie med en uforstandig Udenadslære — Pug —, indtil den egentlige Konfirmationsforberedelse, hvilken han rigtignok har forbeholdt at bringe Børnene til at svare „et sandt Ja" paa Konfirmationsdagen, begynder; men da Daabspagten ganske vist uden noget Hensyn til om der er Noget, som heder Konfirmation og Konfirmationsforberedelse, kræver „et sandt Ja" af sine Børn paa enhver af deres Livs Dage, saa kan det neppe være tvivlsomt, at det ogsaa maa være en uafviselig Pligt at sørge for, at Kristendomsundervisningen ligefra først af meddeles Børnene med det samme Maal, at bringe dem til at svare Herren et „sandt Ja", for Die.

Det, som derimod burde forundre baade Lærerne og Andre, naar Talen er om deres Dygtighed, er, at der fra de samme Hold, forsaavidt det gjælder at forsvare en eller anden Paastand, snart siges, at de mangler Dygtighed baade til dette og hint, og snart, at de endog vilde opnaa tilstrækkelig Dygtighed til Lærergjerningen i Folkeskolen (eller efter Nogles Mening maaske rettere Fattigskolen), selv om Seminariekursuset blev etaarigt istedetfor som hidtil to- eller tildels treaarigt.

Efter saadanne Udtalelser skal det neppe med Bestemthed kunne siges, hvad endel „sande Venner af Oplysningen", naar Alt kommer til Alt, helst ønsker Folkeskolelærerne i Besiddelse af, om det er et større eller et mindre Herredømme over „Stoffet", end de nuførtiden efter deres Mening antages at have.

*) Tilsvaret er negtet Optagelse i Morgenbladet.

Om Gade- og Fortougsfærdslen i Kristiania.

(Indsendt.)

Det indtræffer ikke saa sjeldent, at Børn og affældige Folk blive overkjørte og derved for længre Tid gjorte vanføre. Torsdag Morgen Kl. henved 8 blev en 10 a 12 Aars gammel Skolegut overkjørt udenfor Arbeiderboligen i Møllergaden, paa hvilket Sted som bekjendt Gaden er meget trang. Som sædvanligt var det en uvorren Kjøregut, som foranledigede Ulykken ved at sprængkjøre ned over Møllergaden med saa stor Hurtighed, at Drengen, der skulde over Gaden, ikke kunde komme fri af Hesten, som slog ham omkuld. Drengens Ben kom herved under Hjulene paa Trillen, hvori Angjældende kjørte. Drengen magtede ikke ved egen Hjælp at komme hjem, men blev kjørt bort af en anden Kjøregut, der forbarmede sig over ham. Politiet har fra og til indskjærpet Forbudet mod at kjøre hurtigt paa Byens Gader, ligesom det har tilholdt de Kjørende ved Gadeoverskjæringer at iagttage Forsigtighed. Tilstrækkelig Sikkerhed opnaaes imidlertid ikke ved trykte Regler alene, naar disse ikke med Kraft paasees overholdte; og herpaa skorter det. Øl- og Brødkjørere samt Droskekuske synes især at have den Forret at kunne kjøre som de selv finde for godt, hvisaarsag ogsaa de fleste Overkjørsler finde Sted ved dem. Fremfor Alt synes de med Skolebørn stærkt befærdede Gader at have Krav paa et kraftigt Opsyn, saameget mere som enkelte af disse Gader, hvoriblandt Møllergaden, paa flere Steder, paa Grund af deres mindre Bredde og tildels smale Fortouge, ere meget vanskelige at passere selv for voxne Personer og følgelig̃en saa meget mere besværlige at befærde for Børn. Møllergadens Skole besøges af ca. 2000 Børn, hvoraf den største Del 2de Gange daglig passere større eller mindre Strækninger af Gaden.

Men det er ikke alene selve Gaderne, som man kan frygte for at befare, hellerikke Fortougene kan man altid passere uden at forulempes.

Man færdes ikke længe her i Byen forinden man gjør den Opdagelse, at for Fodgjængere gives der ingen Regler. „Fortougsret" er her ukjendt, selv ikke engang alle Konstabler synes at have nogen Tanke om, at der paa andre Steder existerer en saadan Ret. Fortougene, hvis oprindelige Bestemmelse det er at afgive Plads for blot og bare Fodgjængere, blive ikke alene benyttede af disse, men ogsaa af Personer med Dragkjærrer, Børnevogne, Kurvkoner med sine Brød-, Frugt- eller Grøntkurve, Drank- & Maskebærere etc., hvorved hele Fortougets Bredde optages, saaat den, der vil passere deslige Personer forbi, nødes til, i hvor blød og sølet Gaden end er, at træde ud i den forat komme frem. Fodgjængere forulempes desuden ved Klynger af Klokkebyttere, Kneipegjæster, Tjenestepiger og mangen Gang saakaldte „dannede Personer", der vælge Fortouget som Forretnings- og Samtaleplads. Herved spærres Fortouget aldeles, og kommer der en Person, som vil passere Klyngen forbi, maa han ud i Gaden, saafremt han ikke vil udsætte sig for raa og brutale Bemærkninger. Indsenderen har flere Gange lagt Mærke til at baade uniformerede og civilklædte Konstabler paa lignende Maade har klynget sig sammen paa Fortougene og derved spærret Færdselen i den Grad, at Damer har maattet træde ud i Sølen for at komme dem forbi. Som Steder, hvor Konstablerne især flokke sig sammen, kan nævnes Lakkegadhjørnet, Hausmandsgaden uden for Gasværket, mod hvis Væg de, især om Vinteraftenerne, søge hen for at varme sig, ved Hjørnet af Fjerdingen o. fl. Steder.

For om muligt at rette lidt paa dette Uvæsen var det vistnok ønskeligt, om Politiet vilde tage under Overveielse, om det ikke lod sig gjøre at faa Regler istand for „Fortougsretten" her i Byen i Lighed med hvad der finder Sted i Udlandet og i enkelte mindre Byer her i Landet.

Kristiania, den 27de September 1869.

I Frankriges og Tysklands politiske Forholde hersker fortiden en Usikkerhed, som sætter allehaande Rygter igang. Det heder paa den ene Side, at Preussen, støttet af en færdigrustet glimrende Armee, som den netop har ladet gjøre Parade for Europas Øine, agter at benytte Frankriges nærværende politiske Svaghed til at „gaa over Mainlinien" og sammensmelte

det villige Baden med Nordforbundet og paa den anden Side, at det franske Kabinet har ladet afgaa en Note til Berlin, hvorefter en saadan Overskridelse af Mainlinien bliver „Krigen". Det heder tillige, at den franske Kronprins paa Demonstration skal foretage en Reise langs Rhinen, hvor hans Hovmester, General Frossard, skal vise ham de tyske Grænsefæstninger. Siden den syge Keiser ikke længere er istand til at optræde personligt, lader han sig repræsentere af sin Søn — i Leiren ved Chalons og ved Rhinen — og af sin Hustru i Ajaccio, Konstantinopel og ved Suez. Om den „røde Prins" ogsaa er hans personlige Repræsentant mere end sin egen og Bonapartismens overhovedet — derom ere Meningerne endnu delte. I den indre franske Politik leve Rygterne ikke mindre flotte. Det heder, at Napoleon skal ville abdicere strax til Fordel for sin Søn Napoleon den Fjerde, for saaledes paa den bedste Maade at sikre denne Thronfølgen. Selv skulde Keiseren da stige ned og blive Sønnens Konseilpræsident, hans Cavour eller Bismark. Videre heder det, at Napoleon allerede skal angre at have indladt sig paa den nylig udførte Ændring i Forfatningen, og at han derfor nu holder paa at forberede et nyt Statskoup. I den Anledning skal der da være stort Liv i det keiserlige Trykkeri og hemmelige Ordres ude til Embedsmændene, hvoraf Frankrige er velsignet med ikke mindre end 500,000 eller en halv Million.

Disse og andre Rygter ere nu vistnok i og for sig selv upaalidelige nok, men en Kjendsgjerning synes os dog, der ligger i dem, og det er den, at der ligger Begivenheder i Luften. Den politiske Atmosfære er trykket i Europa, saa Barometret staar næsten nede ved Jordskjælv, „Krig", og alle disse ubestemte svære Rygter ere kun Udtrykket for, at Folkeinstinkterne føle, at de politiske Stillinger ere blevne vanskelige. Den sunde Fornuft tror ikke paa, at Tysklands 70 Millioner Mennesker i Længden lader sig sønderlemme af en „liden Bæk", Mainfloden, og heller ikke paa, at Preussen, nu da Tiden er blevet beleilig, skulde lade være at sætte Foden over den og standse midt i sin store Opgave. Hvad Mainfloden er for Tysklands Enhed og alle de Forhaabninger eller den Frygt, som dertil er knyttet, er Keiser Napoleons mulige Død og Spørgsmaalet om hvem eller hvad, der skal efterfølge ham i Regjeringen, om hans Søn, om den røde Prins eller den røde Revolution — de ere nemlig alle tre Thronkandidater i Frankrige — for Republikanismen, det revolutionære Parti, der lever i alle Europas Lande og udgjør hemmeligt det „forenede Europa", den Stormagt, som Victor Hugo nylig fandt Situationen beleilig til at proklamere offentligt under Fredsmødet i Lausanne. De omtalte Rygter ville kun sige de to Ting, at man føler, at der er Fare, og at Fantasierne lede efter Udveie; men de ville ikke netop derfor sige Krig. Der er nemlig Intet, som de bestaaende sociale og politiske Forholde i Europa frygter mere, end netop et Orgjør, og Krig er Opgjør. Man foretrækker, siger Amerikanerne om Europas Forholde, i Følelsen af det Bestaaendes fallitte Tilstand hellere den dyreste og ubekvemmeste Fred end en grei, principiel Ordning. Mulig gaar Preussen over Main, uden at Frankrige, naar det først kommer til Stykket, trækker Sværdet nu mere end i 1866. Mulig sker ogsaa i Kronernes Fællesinteresse aldeles Intet nu, fordi de se, at de ved i en bevæget Tid at løse de store nationale Spørgsmaal i Europa tillige løse Kræfter i Samfundene, som de anse for farlige for sig. Naar de vigtigste internationale Spørgsmaal engang ere løste, vil Europas Folk tillige uvægerligt forlange de trykkende Armeebudgetter indskrænkede og Armeerne aftakkede. Men med disse vil en hel politisk Tid falde i Grus og Kongerne som Staternes Overhoved i de fleste Lande indtage en anden Stilling til Folkenes Selvstyrelse end nu.

Det kan neppe være tvivlsomt, siger „Berlingske Tid.", at de sidste Tildragelser i Frankrige (Forfatningsforandringen, Keiserens Sygdom, det republikanske Parties voxende Magt osv.) for Preussen have indeholdt en yderligere Spore til at holde Alting beredt for at gjennemføre Badens Tilslutning til Nordforbundet ved den første den bedste Leilighed. Hvad der er blevet forhandlet mellem Grev Bismark og Regjeringen i Baden, unddrager sig selvfølgelig Offentligheden, men at der er Noget igjære, som sætter de andre sydtyske Stater og Østerrige i stærk Bevægelse, synes at fremgaa af de mange Rygter, der have været udbredte om betydningsfulde Skridt fra den badensiske Regjerings Side (deriblandt den forestaaende Udnævnelse af en preussisk Embedsmand til Justitsminister i Baden), om et Udkast, der kunde ventes forelagt den i Torsdags i Karlsruhe sammentraadte Landdag angaaende en Tilslutning til Nordforbundet, om den syge Storhertugs mulige Tronfrasigelse osv. Ogsaa de mangfoldige og modstridende Meddelelser, der ere satte i Omløb angaaende Formaalet for Rigskantsler Beusts sidste Reise fra Wien til München, Stuttgart, Baden og Straßburg, forklares paa en naturlig Maade, naar man sætter dem i Forbindelse med det sydtydske Spørgsmaal, der i det Mindste en kort Tid (under de foruroligende Beretninger fra Paris om Keiserens Befindende og Paniken paa Børserne i Wien og Berlin den 6te og 7de ds.) har været brændende. Maaske er en umiddelbar Iværksættelse af de dengang fattede Planer atter bleven udsat paa Grund af den noget forandrede Situation, men, saavidt man kan dømme efter de sydtydske og østerrigske Blade, er den Mening endnu almindelig udbredt, at det Tidspunkt er nær, da Preussen vil forsøge det saa tidt bebudede Skridt over Mainfloden, rigtignok i den noget modificerede Form, at det bliver Baden, der tager Initiativet og beder om Optagelse i Nordforbundet, hvilket da Preussen er saa naadigt at tilstede. Hvorledes man dømmer om denne Sag i Wien, fremgaar iblandt Andet af en ledende Artikel i „Neue freie Presse" af 22de dennes, der betragter Badens Indtrædelse i Nordforbundet som en af de mest skjæbnesvangre Begivenheder, der kunde indtræde under de nærværende Forhold i Vesteuropa. „I et Øieblik — siger Bladet — da der i Frankrige forbereder sig en mægtig og gjennemgribende politisk Forandring, en Omvæltning, som der ikke har været Mage til siden den første Revolution, dukker den Efterretning op, at Baden vil forlange at blive optaget i det nordtydske Forbund. Vi kunne og ville ikke tro, at fornuftige Mænd, der ikke blot elske deres Fædreland, men ogsaa Freden, der ere istand til at overveie Følgerne af et saa betydningsfuldt Skridt, uden tvingende Nødvendighed og kun for at give en faktisk bestaaende Tilstand den formelle Bekræftelse, skulde tage Initiativet til et Skridt, som vilde fremkalde et Sammenstød saa voldsomt og rædsomt, som det kun lader sig tænke. Badens Indtrædelse i Nordforbundet, der inden kort Tid vilde tvinge det mellemliggende Hessen-Darmstadt til at følge samme Vei, vilde gjøre Preussen til Frankriges udelukkende Grændsenabo fra Belgien ned til Basel. Under de nærværende Forhold vilde dette Skridt være ensbetydende med en næsten uundgaaelig casus belli med Frankrige, ikke blot med det hendøende napoleonske Frankrige, men ogsaa med det forynygede, nye Frankrige. Det gjælder her ikke om at undersøge, om Frankrige har nogen Ret til at blande sig i de tydske Forhold eller ei; dette Spørgsmaal vilde kun da komme i Betragtning, naar Situationen forlangte en hurtig Iværksættelse af den tydske Enhed for enhver Pris, naar det altsaa for Sydtydskland gjaldt om at være eller ikke være. Men dette er for Øieblikket ikke Tilfældet. Baden er allerede saa preussisk, som det vel kan være, uden at bære Preussens Navn; dets Herskerfamilie er preussisk, dets Ministre ere preussiske, dets Soldater ere preussiske, dets Kammer er preussisk og dets bedste Mænd ere preussiske. Hvad Hast har det da med at bringe Landet ind under det sorthvide Banner? Vi ville endnu antage, at Rygtet om Badens Tilslutning til Nordtydskland har været forhastet, og at Planen har været en feil Regning, idet man troede ved Napoleons Død og den i Frankrige opstaaende Forvirring at kunne eskamotere Baden som en Muskatnød ind under det nordtydske Forbunds store Hat. Vi ville endnu haabe, at de badensiske Nationalforeningsmænd fra Berlin ville faa Ordre til atter at holde inde med deres Agitation, og at Regjeringen i Karlsruhe aabner sine Øine for de Farer, hvori det ved et saadant Skridt vilde styrte sig selv og hele Europa, førend det bliver for sildig. Men vi tro i hvert Fald, at de Mænd, der i patriotisk og national Forbindelse vilde bringe Krigsspørgsmaalet paa Dagsordenen, derved vilde paadrage sig Nutidens og Fremtidens Forbandelse."

Om Keiserens betænkelige Helbredstilstand skriver Times's Meddeler i Paris den 19de ds.: „Keiser Napoleon har i den sidste Uge modtaget en Mængde forskjellige Mennesker, og Alle synes at være blevne overraskede over at se ham livlig og ved muntert Lune samt fri for den Mathed, der ellers vilde være naturlig efter flere Ugers Sygeleie. Keiseren er blevet noget magrere, men dog neppe mere, end Folk pleie at blive under en stærk Forkjølelse eller en rheumatisk Affektion. For omtrent 2 Aar siden havde han i Biarrits et lignende Anfald, men der blev dengang ikke talt synderlig derom, eftersom hans Ophold paa et afsidesliggende Sted unddrog ham den store Byes Iagttagelser og Rygter. I Biarrits var der ikke Tusinder af Spekulanter og Journalister tilstede for at udbrede foruroligende Efterretninger". Ifølge samme Korrespondance er der nu med Hensyn til Keiserindens Reise truffet endel nærmere Bestemmelser. Viceadmiral Maulac, der kommanderer Frankriges Eskadre i Levanten, har faaet Ordre til med Fregatskibet „Themis" at oppebie den keiserlige Yacht l'Aigle ved Kap Matapan og derfra at eskortere den til Indløbet til Dardanellerne. Den tyrkiske Gesandt i Paris, Djemil Pascha, er allerede underveis til Konstantinopel, hvorfra han ombord paa en af Sultanens Yachter vil seile Keiserinden imøde. Den italienske Gesandt i Paris, Nigra, agter at ledsage Keiserinden til Venedig, hvor der træffes storartede Forberedelser til hendes Modtagelse. Man antager, at Keiserinden agter at forblive 3—4 Dage i Venedig, men, efter hvad der erfares, har hun frabedt sig Istandsættelsen af et Palads, da hun foretrækker at bo ombord paa l'Aigle, der skal kaste Anker udfor Lidoen.

Lic. Scharlings tredie Forelæsning. Saalænge Kristus vandrede paa Jorden, var den Tro almindeligt udbredt, at Gudsriget gjennem ham strax skulde hæves til Magt og Herlighed i Verden, og selv Apostlerne nærede de samme Forventninger. Men dette var at tage Feil af Begyndelsen og Enden; thi vel skal Gudsriget engang blive et Rige i Magt og Herlighed; men det maa begynde i Ringhed. Da Kristus var gaaet bort, blev vistnok deres Opfatning af Forholdet klarere; men ganske kunde de dog ikke løsrive sig fra de gamle Tanker; de ventede endnu at skulle opleve Gudsrigets Herliggjørelse ved Kristi Gjenkomst til Dommen.

Denne Forventning om Kristi snare Gjenkomst og alle Tings Ende udøvede den største Indflydelse paa de kristelige Menigheder; i den faste Tro, at Verden kun havde et kort Liv for sig, vendte deres Hu sig ganske naturlig bort fra alle verdslige Foretagender, og Tanken om den nær forestaaende Dom og Nødvendigheden af at holde sig beredt til den blev snart eneherskende i deres Sjæl. Derfor finder man vel et sjeldent religiøst Liv hos de første kristne Menigheder; men de havde ingen Tanke for at føre Religionen ud i Livet og ved dens Hjælp løse de mange vigtige Livsopgaver, der forelaa. Af Glæde over den kostelige Perle, de havde fundet, opgav de bogstavelig talt alt Andet. Man kan derfor ikke uden videre opstille disse Menigheders Liv, saaledes som det tiltalende og rørende skildres os i „Apostlernes Gjerninger", som et Exempel for Kristenlivet i Almindelighed; thi dette har to Sider: Livet i Gud og Livet i Verden. I den første Henseende kunne hine Menigheder vel være os et Exempel, men ingenlunde i den anden; for Udviklingen af en kristelig Kunst, en kristelig Videnskab, en kristelig Stat havde de første Kristne intet Syn; de holdt sig udelukkede til det umiddelbart Religiøse. Saalænge Apostlerne var ilive, tog dog Udviklingen endnu ikke nogen skjæv Retning; vel kunde ogsaa de feile, men fulde af den Helligaand fandt de dog tilbage til den rette Vei og optraadte revsende og formanende ligesaa vel mod en for vidt dreven Aandelighed som mod Slaphed og aabenbart Frafald. Efter deres Død spores der imidlertid en Forandring. Deres nærmeste Efterfølgere, de saakaldte „apostoliske Fædre", var vistnok baade fromme og nidkjære Mænd, men væsentlig dog kun en Gjenklang af Apostlerne. Dette kan ikke egentlig betragtes som en Tilbagegang; thi det var ganske naturligt, at der efter den første Periode af brændende Begeistring og sværmerisk Længsel efter Kristi Gjenkomst maatte følge en roligere Periode, da man efterhaanden kom til Selvbesindelse og vænnede sig til det Nye, man havde modtaget. Men det var rigtignok ogsaa med denne Periode, at Menighedernes Arbeide skulde begyndt, Arbeidet med at omforme Tilværelsen i „Gudsrigets" Aand ved at gjennemføre de kristelige Idealer i det verdslige Liv. Men denne store Opgave forsøgte de neppe engang at løse. Menighederne, der allerede før havde betragtet alt verdsligt med ligegyldige Øine, trak sig mere og mere tilbage i sig selv; de heftige Forfølgelser, hvorfor de ved den Tid var udsat, gjorde Kløften mellem dem og Hedningeverdenen endnu større, og tilslut steg deres Uvillie mod det Humane til et næsten fanatisk Had. Derfor begynder man ogsaa fra den Tid at høre den senere saa ofte gjentagne Beskyldning mod Kristendommen, at det eneste, den formaar, er at vække Had til Menneskeslægten.

Det var især tvende Punkter, der blev Gjenstand for de Kristnes Tvivl og Mistanke: Ægteskabet og Eiendomsforholdet. Det blev vistnok ikke erklæret for ligefrem Synd at være gift eller at besidde Eiendom; men det Første betragtedes som en Indrømmelse til Sandselighed, det andet til Egoismen. Mængden kan man naturligvis ikke forbyde det; men den, der vil ansees for en Kristen i høiere Forstand, maa gjøre Afkald derpaa. Man opstiller altsaa to Arter af Sædelighed, en høiere og en lavere; hvad der er tilladt for den Ene, skal ikke være tilladt for den Anden; Maalestokken for det Sædelige lægges herved i det Ydre, medens Kristus selv lægger den i det Indre og følgelig erkjender enhver i kristelig Aand udført Gjerning for en Gjerning til Gudsrigets Fremme. Med denne Adskillelse, der blev saa skjæbnesvanger for Kirkens Fremtid, er der sat to stik modsatte Principer: det theonome og det autonome; det første, der repræsenteres af Geistligheden, kræver, at Mennesket skal gaa fuldstændig op i det Guddommelige, Gudstilbedelse, Bøn og Sakramentets Nydelse skal være dets Gjerning; det autonome derimod, Lægfolkets Princip, lader den menneskelige Natur faa raade. En Adskillelse som denne kan imidlertid ikke holde sig paa samme Punkt, den maa nødvendigvis blive større og større, hvad ogsaa den følgende Tid viste. Man begyndte med at stille sig fiendtlig ligeoverfor Samfundets to vigtigste Institutioner, Ægteskabet og Eiendommen, og man endte ganske naturlig med at blive en Fiende af selve Samfundslivet; man maatte bort fra Samfundet og ud i Ensomheden for ret at komme Gud nær. I Østerlandene flygtede den Enkelte ud i Ørkenen (Eneboerlivet), i Vesten derimod afstængte man sig fra Verden bag Klostrenes Mure og dannede her sine egne Samfund. Det var, som om en Sygdom havde grebet Folkene, og ikke blot de mere uvidende og overtroiske Masser, men selv Tidens store Aander.

At Kirken samtidig voxer i ydre Magt og Glands, staar kun tilsyneladende i Strid med den her skildrede almindelige Aandsretning; i Virkeligheden er der den nøieste Sammenhæng mellem begge. Geistligheden repræsenterer den høiere Sædelighed og derved ogsaa den høiere aandelige Magt og bliver saaledes Folkets naturlige Behersker. Dertil kommer, at da det gamle Statssamfund i det 5te Aarhundrede gik tilgrunde, var Kirken den eneste Kulturmagt, der kunde tage Herredømmet i Arv; fra nu af blev den verdslige Arm det samme som Kirkens Arm. Hierarkiet, det nye Rom, havde arvet det gamle Roms mærkelige Evne til at udvide og organisere sig; derved blev det snart Europas aandelige Centrum, og dets Virken har været til stor Velsignelse. Kirken blev Retfærdighedens øverste Repræsentant og den upartiske Dommer, hvor Kongerne kunde søge Ret mod sine oprørske Undersaatter og disse igjen mod Kongernes Voldshandlinger. Tidens Bevidsthed følte meget vel det Berettigede i denne Myndighed og bøiede sig derfor frivilligt under den. Dette kunde nu være godt og vel saalænge Europa endnu var i sin Barndom; men med Samfundsforholdenes Udvikling tabte denne Romerkirkens Myndighed efterhaanden sin Berettigelse. Kirken vilde imidlertid Intet opgive; Følgen heraf var, at Bruddet mellem Geistlige og Verdslige blev mere og mere uforsonligt, indtil i det 10de Aarhundrede en almindelig Angst og Forvirring griber Gemytterne; man kan ikke se nogen Udgang fra den fortvivlede Tilstand, hvori Adskillelsen mellem Gudsriget og Verden har bragt Slægten; Livet synes at maatte standse; Nogle ile i Kloster, for der i den korte Tid, som er dem levnet, at berede sig til Herrens Gjenkomst, Andre give sig sine Lidenskaber i Vold, for paa den Maade at døve den indre Angst; men Alle vente de i Spænding og Rædsel paa Verdens nærforestaaende Undergang.

(Fortsættes).

Sange for Skole og Hjem I, samlet af Skolelærer Th. Hornbæk, er udkommet. Prisen for denne Sangsamling er kun 2 — to — Skilling; den er rigtignok i lidet Format, men 62 Sider. Nogen Pengefordel kan neppe Samleren have gjort sig Tanke om. Det kan alene have været hans Formaal at skaffe passende Sange Indgang hos Folket, og dette hans Formaal vil forhaabentlig naaes. Thi Samlingen er ikke alene billig, men den er ogsaa meget god. Der findes enkelte ældre Sange, som fortjene at læres opigjen; de mere bekjendte Selskabs- og Fædrelandssange mangle naturligvis ikke. Flere Sange paa Landsmaal findes og deriblandt den foran i Bladet aftrykte af A. O. Vinje; den sidstnævnte Sang er ikke forhen trykt. Samlingen kan trygt anbefales.

Theatret. For temmelig godt besat Hus optraadte igaar kgl. Operasanger Arnoldson 2den Gang og vandt som sidst Publikums udelte Bifald. Han sang først en Arie af Operaen „Jægerbruden", hvorpaa han i Kostume udførte en Scene og Arie af Operaen „Den hvide Dame". Den temmelig lange og tilslut noget trættende Forestilling bestod

ellers af „Fruentimmerskolen" og „Revuen", hvilket sidste Stykke forhaabentlig nu snart maa faa hvile i Fred og sove paa de Laurbær, som alene DHrr. Bruns og Krohns mesterlige Udførelse af Hovedpersonerne har kunnet skaffe det.

Embedsbesættelser. Storthingsm., Sagf. L. Daae skal efter Mgbl.s Beretning af Regjeringen være udseet til Foged i Søndmøre. — Lensmand Enge i Sande, Storthingsmand fra Jarlsberg og Laurviks Amt, nævnes, ifølge „Gjengangeren", af Rygtet som den, der af Statsraad Broch skulde være designeret til Postmesterembedet i Sarpsborg.

Hr. Salamonskys Cirkus var igaar godt besøgt. De udførte Kunster paa sadlet og usadlet Hest vare udmærkede; især viste Salamonsky sig som en fortrinlig Berider.

I Fredrikstad har ifølge Ugebl. Formandskabet anmodet DHrr. Provst Koren, Artillerikaptein Grüner, Sagfører Ove Ramm, Overlærer Voß og Grosserer A. Kiær om i Forening med Formændene, Grossererne Schwartz og J. R. Jakobsen, at træde sammen i en Komite for at tage under Overveielse og fremkomme med Forslag om, hvorledes Stedets Latin- og Realskole hensigtsmæssigst bliver at omorganisere overensstemmende med den nye Skolelov.

En Havreager høstet to Gange iaar. En af Løkkeierne hersteds, skriver Fr.stads Ugebl., lod ivaar, saa tidlig som Jorden var bekvem dertil, et Stykke velgjødslet Ager tilsaa med en Blanding af Havre og Vikker for at have noget til Grønfoder for sin Besætning. Ud paa Sommeren, efterat Havren var skudt, men dog grøn endda, blev Ageren efterhvert nedslaaet og benyttet. Som almindelig skjød Spirerne op igjen, men hvad der vist sjelden hænder indtraf her. Havren voxte op og satte Ax for anden Gang, medens Vikkerne bleve borte, og da det nu tegnede til at blive en almindelig Havreager, lod Eieren den blive staaende for at se, hvor langt det kunde drives. For nogle Dage siden stod Havren der saagodtsom fuldmoden, hvorpaa den bleven skaaren, tørret og bragt i Hus og Kornet udtærsket. Vi have havt Anledning til at se en Prøve af denne Havre. Vistnok er Kornet noget spædt, men dog temmelig kjærnefuldt, og er hvad man kalder fuldkommen „brødfør". Vi have troet at burde omtale dette som et Exempel paa, hvad Jorden kan frembringe, naar den er rigtig ved Magt.

Kvindelige Haandgjerningsskoler. En ganske vist ikke uvæsentlig Aarsag til Fattigdommen her i Landet er den ringe Grad af Uddannelse i kvindelig Gjerning, som bliver Almuesmandens Døtre til Del, heder det i „Vestl. Tid." Stræbsomhed og Flid hos Arbeidsmanden vil — selv i gode Tider og med høi Dagløn — kun lidet forslaa, hvis ikke Konen i Huset forstaar sin Husgjerning tilbunds og kan gjøre Mandens Dagløn saa indbringende som muligt. Det beror udelukkende paa Hjemmet, hvorfra de gaa ud, om Kvinderne af Almuesklassen faa endog den tarveligste Undervisning i Søm og andet kvindeligt Arbeide, og mangen Husmoder vil visselig af egen Erfaring kunne bevidne den sørgelige Mangel paa Kundskab og Færdighed i den Retning, som man oftere opdager hos Tjenestepigerne; det ere ofte kun med Nød og Neppe, at de kunne foretage de tarveligste Reparationer paa sine egne Klæder. Der har flere Gange været bragt paa Bane Spørgsmaal om at afhjælpe denne Mangel ved den kvindelige Opdragelse i vort Land ved Haandgjerningsskoler, der da maatte blive at sætte i Forbindelse med Almueskolerne, og et væsentligt Skridt henimod Opnaaelsen af dette maatte vel siges at være gjort, dersom Kvinder anvendtes som Lærerinder ialfald for de Mindre af Almueskolens Disciple og saaledes knyttedes til den og dens Gjerning. At man ogsaa i andre Lande har havt Opmærksomheden henvendt paa det Spørgsmaal, sees af en Notits i „Arbetaren", der bringer følgende Efterretninger fra Belgien:

I Belgien oprettedes af Enkeltmand, af Kommunerne og ofte af kvindelige Foreninger Arbeidsskoler for Smaapiger, hvor foruden de sædvanlige Undervisningsgjenstande i Folkeskolen, Undervisning meddeles i Søm, Strikning, Festonnering, Handskesøm og Knipling, hvilke Arbeider senere sælges; Nettoudbyttet tilfalder Børnene. En liden Pige kunde i Aaret 1851 paa denne Maade have en Middelindtægt af 8½ Skilling om Dagen. De lære altsaa tidligt at fortjene sit Brød ved eget Arbeide og fortære ikke sine Forældres ofte knappe Sparestillinger. I Provinsen Ostflandern med 800,000 Indbyggere findes 369 saadanne Haandgjerningsskoler med 17,000 kvindelige Elever.

Vi slutte os gjerne til „Arbetarens" Redaktions Slutningsord, naar den i Anledning heraf siger:

„Lad os her i Landet følge disse Exempler og give Arbeidersken en forbedret Stilling, der kan beskytte hende mod den økonomiske Nød, der altfor ofte medfører den moralske, hvis Ende igjen er aandelig Død."

Mord ombord i et norsk Skib. For nogen Tid siden berettedes, at en Matros ombord i det norske Skib „Nordkap" var bleven ihjelstukken af en Neger. Om denne Begivenhed er man bleven sat istand til at meddele Følgende:

I Liverpool forhyrede Kaptein Wroldsen nyt Mandskab paa 3 Aar, samt en Neger, der ombord skulde gjøre Tjeneste som Kok og Stuvert. Paa Reisen til Kardiff havde Mandskabet af og til trættet, men ikke af nogen Betydenhed. Torsdagen den 19de August Kl. mellem 3 og 4, medens Fartøiet laa i Kardiff i East Bute Docks, fandt den skrækkelige Begivenhed Sted, at en Mand blev dræbt ombord. Kapteinen var iland og 2den Styrmand afmønstret, 1ste Styrmand opholdt sig i Kahytten og Mandskabet i Ruffen. Man hørte Skrig fra Dækket. Da 1ste Styrmand kom op saa han Negeren staaende med sin Slirekniv i Haanden og Matros Anders Olsen liggende død paa Dækket. Styrmanden gik hen til Negeren og bad om Kniven, som udleveredes. Tømmermanden og 2de Matroser blev nu satte som Vagt, medens Styrmanden gik iland og hentede Læge og Politi.

Læge var forsaavidt unødvendig at afhente, som Matros Anders Olsen var død forinden Styrmanden gik iland, men af Forsigtighed troede denne dog at burde gjøre det. Lægen undersøgte nu Liget; han fandt, at Kniven var gaaet lige gjennem Hjertet. For at give sin afskyelige Gjerning et bedre Udseende havde Negeren selv stukket sig i Armen, men foregav at dette var tilføiet ham af den Afdøde. Dette urigtige Foregivende blev under Forhøret oplyst. Efterat Armen var bleven forbunden bragtes Negeren i Arrest. Fredagen den 20de og Lørdag den 21de August afholdtes Forhør. Søndagen den 22de skulde Fartøiet gaa tilsøs. Lodsen var allerede kommen ombord, da 5 Politibetjente indfandt sig og forlangte, at Styrmanden og Tømmermanden skulde forblive tilbage i Kardiff for at afgive Vidnesbyrd for den i December Maaned afholdende Retssession. De svarede, at de ikke kunde opholde sig i Kardiff saa lang Tid, men at de alligevel skulde fremmøde. Med dette Svar var det engelske Politi ikke tilfreds, hvorfor Styrmand og Tømmermand strax bleve belagte med personlig Arrest, i hvilken de forblev fra Kl. 7 Morgen til Kl. 5 Efterm., da de paa Foranstaltning bleve løsladte. I denne lange Tid havde de ikke faaet Noget at nyde. Uagtet denne Behandling af skyldfrie Folk neppe kan ansees forsvarlig, vil det vel falde vanskeligt for disse tvende Mænd at faa nogen Erstatning. Ikke destomindre have de maattet forpligte sig til under en Mulkt af 30 Lstlr. at indfinde sig i Kardiff anstundende December Maaned. Skibet „Nordkap" afseilede derpaa strax.

Hr. Sognepræst Munchs Ansættelse som Skibspræst ombord i Korvetten „Nordstjernen" paa Fartøiets nu forestaaende Togt har vakt Opsigt og derhos givet „Gjengangeren" Anledning til adskillige for Hr. Munch lidet smigrende Bemærkninger. Bladet berører flere Tilfælde, hvori Munch baade som Præst, Ordfører og Formand i Fattigkommissionen skal have opført sig paa en mindre rosværdig Maade, ligesom han lastes for det i Vaares meget omtalte Brev fra hans Kapellan til en Brændevinssandler, der paa Grund af sin Levevei blev vanskeliggjort Adgangen til at nyde Alterens Sakramente.

Brandforhøret i Tønsberg er nu sluttet. Noget væsentligt nyt er ikke fremkommet siger „Tunsbergeren". Det er bevist, at Staldlygten var i Orden, da Staldkarlen var nede og rygtede Hestene, og han benegter paa det bestemteste, at han havde Lygten med sig paa Staldtrævet eller idethele viste nogensomhelst Skjødesløshed eller Uforsigtighed. Angaaende Explosionerne under Branden er de tidligere Vidneprov yderligere stadfæstede. Et Vidne, der efter Sigende skulde have anslaaet Knaldene til 100, har for Retten reduceret dem til 25. Det er vidnefast, at Hr. Foyn ved Ildens Udbrud havde tilspurgt sine Folk, om der havde været Rester af Krudt blandt de Sager, der var bragte iland, og havde faaet et negtende Svar.

Skyttefesten i Horsens. En Brevskriver til Aftbl. berigtiger vor efter Mgbl. optagne Liste over de norske Præmievindere. J. A. og B. Follestad høre til Hurums (ikke Røkens) Skyttelag, Skotvedt til Vaalers (ikke Næsoddens), Skollerud til Thrygstads (ikke Vaalers) og Klæstad til Brandebo (ikke Næsoddens) Skyttelag. — Kongepræmien kunde kun vindes af Danske, ellers vilde den være tilfalden Nordmænd, hvoraf 3 hver tilsammen havde 48 Point, medens Danskeren Winther, som blev Skyttekonge, kun havde 47 Points. Redaktør Sohlmann gav i sin Festtale et Løfte om, at næste Gang skulde Svensker og Nordmænd slaaes ved Danskernes Side i Slesvig. De norske Skytteres Formand viste den Takt i sin Tak for Skaalen for Norge ikke at berøre dette Punkt. Det antages, at dette skal have været Grunden til at kun Svenskerne og ikke Nordmændene blev indbudne til den Fest, den akademiske Skytteforening i Kjøbenhavn gav.

Henrik Ibsen er ifølge Aftonbl. indbuden til at overvære Høitideligheder ved Suezkanalens Aabning. Er „Per Gynts" ægyptiske Reiser og sahariske Planer kommen Ægyptens Autoriteter for Øre?

„Öfverstekammarjunkarbefattningen" er af Hs. M. Kongen paa derom gjort Ansøgning frataget Friherre Knut Bonde; han fandt det nemlig ikke stemmende med sin nye Stilling som Rigsdagsmand at staa i privat Tjenesteforhold til Kongen.

Søfartsforbindelsen med Japan er ifølge Skrivelse af 12te f. M. fra Konsul Annerstedt fra Singapore aaben for norske og svenske Skibe. Ratifikationerne af den indgaaede Traktat er dog endnu ikke udvexlede.

Gran- og Furutræ til Resonans- og Klaviaturtræ lader nu til at blive en Udførselsartikel af nogen Betydenhed fra Sverige, hvor et Bolag har dannet sig til at udføre denne Vare til Udlandet, som hidindtil har forsynet sig fra Bøhmen. Endogsaa svenske Instrumentmagere have forsynet sig fra Bøhmen, uagtet det bøhmenske Virke ikke er bedre, men endel dyrere. Der skal ikke gaa saa lidet Materiale til om Aaret til Klaviaturer og Resonansbunde.

Stormen i den engelske Kanal i Midten af Maaneden har anrettet store Ødelæggelser. Mange Forlis have fundet Sted, hvorom Efterretningerne nu fremkomme. Stormen var saa stærk, at gamle Folk ikke mindes at have oplevet nogen stærkere. Træer og Hus beskadigedes, ja selve Jernbanetogene forsinkedes paa Grund af Stormen. Postdampbaadene mellem Frankrig og England turde ikke lægge ud, og Havet var længere Tid efter stærkt oprørt.

Den svenske Justitsstatsminister De Geer skal ifølge Rygtet snart forlade sin Post og blive Præsident (Justitiarius) i Gøtha Hofrätt. Det er som bekjendt denne Mand, som har været Sjælen i det ulykkelige Stræv for at faa den gjældende Rigsakt afskaffet og erstattet med noget nyt.

Vandskræk. En Fru S., som for et Par Maaneder siden blev bidt af en gal Hund, er i disse Dage død i Gøteborg under Omstændigheder, som tyde paa, at Døden er foraarsaget ved Hundebidtet. Saaret bestod forøvrigt kun i en Rift i den ene Finger og var snart lægt; men en Stund efter skal hun have følt Smerter i Haanden og Armen. Liget skal obduceres for at skaffe større Vished om Dødsaarsagen.

Et andet engelsk Livsforsikringsselskab „European" skal ifølge G. H. Tidn. ligesom „Albert" staa nær ved en Konkurs.

bevidstløs? Nei! Hendes Puls slaar temmelig hurtigt. Ja, hun sover bestemt. Søvnen er en lykkelig Blindhed. Hvordan skal jeg bære mig ad for at faa dem til at være rolige her? Mine Herrer, hvis der findes nogen paa Dækket, da vær saa god ikke at støie. Hvis det kan undgaaes, da kom ei i Nærheden. I forstaar vel, at en Pige med svag Helbred trænger til Skaansomhed. Hun har Feber, ser I. Hun er saa ung. Det er en liden Stakkel, der har Feber. Jeg har redet en Seng til hende heroppe paa denne Madrats, for at hun skal faa indaande lidt frisk Luft. Jeg omtaler alt dette for at man skal skaane hende. Hun segnede af Træthed paa Madratsen ret som om hun havde besvimet. Men hun sover. Jeg vil saa gjerne, at man ikke vækker hende. Jeg retter mine Ord til Kvinderne, om der findes Damer her. Tænk blot, en ung Pige, det er saa Synd paa hende. Vi ere kun fattige Komedianter; jeg bønfalder Eder om, at der ingen Larm gjøres, og desuden vil jeg saa gjerne betale, om der skal Betaling til, for at man ikke skal gjøre nogen Støi. Jeg takker Eder, mine Damer og Herrer! Er der Nogen her? Nei; jeg tror ikke der er Nogen. Jeg taler for det tomme Rum. Saameget bedre.

„Mine Herrer, jeg takker Eder, om I ere der, og jeg takker saa hjerteligt, om I ikke ere der. — Hendes Pande er badet i Sved. — Ja, vi maa vende tilbage til vort Fængsel, vi maa atter paatage vore Lænker. Nød og Elendighed har atter indfundet sig. En Haand, en forskrækkelig Haand, som man ikke ser, men som man føler hviler paa sig, har styrtet os ned i Afgrunden. Nu ja, man maa fatte Mod! Men hun maa ikke blive syg. Det ser taabeligt ud, at jeg taler høit her, naar jeg er aldeles ensom, men det er for at hun skal mærke, at hun har Nogen hos sig, om hun skulde vaagne. Bare man ikke vækker hende heftigt. Ingen Støi for Guds Skyld! Det var ulykkeligt, om Nogen skulde komme gaaende hid. Jeg tror, Alle sove

Gwynplaine stod et Øieblik som et drukkent Menneske. Haabets Kjæmpelyn bedøvede ham. Homo! Hvilket Syn! Den var, saa at sige, et Fodfæste, et Støttepunkt, som frembød sig i det mest kritiske Øieblik. Gwynplaine saa Homo omstraalet af en Lysglands.

Imidlertid havde denne vendt sig om. Den tog nogle Skridt, og saa sig tilbage ligesom for at se efter, om Gwynplaine fulgte ham.

Gwynplaine havde strax sat sig i Bevægelse. Homo logrede med Halen og fortsatte sin Gang.

Den Vei, som Hunden tog, var Slutningen af Effroc-Stone ned til Themsen. Gwynplaine fulgte efter.

Imellem vendte Homo Hovedet tilbage for at forvisse sig om, at Gwynplaine var bag ham.

Da den var kommen nedover Skraaningen, fulgte Homo den smale Landstrimmel, som løber langs med Themsen. Den gik stille fremad.

Homo fulgte bestandig sit Instinkt og gjorde sin Pligt, men viste samtidig en tankefuld Forsigtighed.

Da den havde gaaet omtrent femti Skridt langs Stranden, standsede den. Et Pæleverk saaes tilhøire. Ved Siden af dette saa man en mørk Masse, som, da man nærmede sig det, viste sig at være et temmelig stort Fartøi. Paa Fartøiets Dæk, nærmere Forenden, viste sig et utydeligt Slin, ligt Skinnet af en Natlampe, der er i Begreb med at dø ud. Homo saa sig for sidste Gang om efter Gwynplaine, hoppede derefter op paa Pæleverket og nærmede sig Fartøiet, hvorpaa man kunde læse: „Vograat, Rotterdam", skrevet med store, hvide Bogstaver, der vare synlige i Mørket.

Fartøiet laa med Agterenden ind til Pæleverket, og Homo og Gwynplaine vare med et eneste Hop ombord. Dækket var folketomt.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Dresden, 26de Septbr.

Enkedronning Josefine reiser imorgen Formiddag til Berlin.

Paris, 26de Septbr.

„Journal officiel" dementerer Alt, som kan foranledige Frygt for Krig.

Rygtet siger, at Greven af Palikao er udnævnt til Chef for 1ste Militærdistrikt istedetfor Canrobert.

Paris, 27de Septbr.

Et keiserligt Dekret opløser Garde-Gendarmeriregimentet.

Keiseren bivaanede igaar Væddeløbene i Boulogneskoven.

Blandinger.

Ubehagelig Følge af Nærsynthed. Ifølge L'International skal følgende pudsige Tildragelse have fundet Sted i en af Londons Kirker. Heltinden er en gammel Dame, som er meget nærsynt, hvorfor hun ved sin Kirkegang benytter en stor Salmebog, som er smukt indbunden i sort Saffian. Da hun en Søndag var paa Veien til Kirken, aflagde hun et kort Besøg hos en af sine Veninder. Kirketiden nærmede sig imidlertid og hun tog derfor atter sin Bønnebog og begav sig til Kirken, der alt var opfyldt af en stor Mængde Tilhørere, men lykkedes det hende dog at naa frem til sin Plads, hvor hun andægtig satte sig i sin Stol. Da Gudstjenesten begyndte, forsøgte hun paa at aabne sin Bog, da medet en hvislende Lyd kom frem af Bogen, efterfulgt af Melodien til en af de mest yndede engelske Folkesange. Istedetfor at tage sin Bog, havde Damen faaet fat i en Sangdaase, der ligeledes var indfattet i sort Saffian og af samme Størrelse som Salmebogen.

Opinionsytring. Paa et af Roms Theatre opførtes der for fort Tid siden en Farce, hvori følgende Scene forekommer:

En Læge trækker en Tand ud paa en Patient.

„Hvor meget koster det?" spørger denne.

„3 Napoleonsd'orer", lyder Svaret.

„Denne 3die Napoleon generer mig", ytrede Patienten.

Ved disse Ord udbrød Publikum i et stormende Bifald. Sagen blev undersøgt; men da Skuespilleren godtgjorde, at han ikke havde sagt andet, end hvad der stod i hans Rolle, undgik han Tiltale.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 27de Septbr.

Dampskibet „Excell. Toll" medbragte idag fra Kjøbenhavn og Gøteborg 100 større og mindre Foustager Smør.

Jagt „Anna", Skipper P. H. Langmach, indklareredes idag fra Arnis med Fedevarer, bestaaende af 176 Fjerdinger Smør og 198 Stkr. Oste.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
3de Brødre	Amundsen	Strømstad	Rug, Linsæd.
Armobla	Laqonrt	Hamburg	Ballast.
Celine	Melois	Gradelin	do.
Hermes	Syversen	Newcastle	Stenkul.
Hagx.	Jacobs	Shields	do.
Venners Minde	Jørgensen	Danmark	Kornvarer.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Emilie	Trulsen	Danmark	Trælast.
Neptunus	Pedersen	do.	do.
HannaHolmboe	Poulsen	England	do.
Osiris	Sharp	do.	do.
Margarete	Krutzfeldt	do.	do.
Imo	Harris	London	do.
Jacob v. Clof	Nernhausen	Holland	do.

Skifteberetninger. Hamar Skifteret: Murmester E. Røhnes Konkursbo er sluttet. — Nordre Søndmøres Skifteret: Ølbrygger W. Pillgrams Konkursbo er sluttet. — Skiens Skifteret: Samling den 5te Oktbr. i Handlende Olea Follougs Konkursbo. — Drammens Skifteret: Samling i Handelsmand H. O. Røhrs Konkursbo d. 25de Oktbr. til Stadfæstelse af Akkordforslag. — Haugesunds Skifteret: Samling i Jonas B. Hellands Konkursbo d. 16de Oktbr. til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Det meteorologiske Institut.

Barometret stiger. Hvirvelens Bagside passerer det sydlige Norge med frisk til stærk vestlig Vind og Bygeveir paa Vestkysten og klart og tørt Veir paa Østlandet samt lavere Temperatur. Udsigterne ere nærmest til klart og tørt Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 27de September:

Kapt. Murray fra London, Schrøiter fra Drammen, Due med Frue fra Grimstad, Løitnant Lindberg med Frue og Nouclir fra Sverige, Brødrene Lehmann fra Bergen, Ritmester Lund og Krogh med Følge, Kaptein Ruge og Nikkelson fra Vestlandet, Jakobsen fra Hamburg, Lied fra Nannestad, Hansen fra Kristianssand, Sagfører Blir fra Kongsvinger, H. Nielsen og Kjøbm. Haabrender fra Tønsberg, Kjøbmand Tønseth og Skibsmægler Mo fra Trondhjem, Lunderby fra Kongsvinger, Svenneby med Følge fra Solør, Frøkenerne Gregersen fra Modum, Mathiesen fra Vestlandet, Erlandsen fra Sundswall, Holst fra Holmestrand, Olsen med Følge fra Vestlandet, i Hotel Scandinavie.

☞ **Bekjendtgjørelser**
til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Trondhjems Brandforsikringsselskab
tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Dampbaaden "Louises"
Søndags-Route forandres for den tilbageværende Del af Saisonen saaledes:
Morgentouren paa **Ladegaardsøen** inddrages og sidste Afgang fra Langvigsbugten bliver Kl. 10 Aften. Til **Sandvigen** gaar „Louise" Kl. 9 Morgen og Kl. $5\frac{1}{2}$ Efterm., tilbage 1 Time senere (istedetfor Kl. 7 og Kl. 6). Routen i det Hele slutter for iaar med 30te September.
Direktionen.

R. R. Bergs.
Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.
Christiania i Febr. 1869.

Billige Høst- og Vinterhatte.
Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af Uld og Haar samt klare og tætte Former.
Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken
N. M. Hansen.

T. J. Sommerstad
(Hjørnet af Universitetsgaden og Pilestrædet)
tillader sig herved at anbefale sin idag aabnede velassorterede Handel med Colonialvarer, Vine, Cigarer, Røgtobakker etc.
Christiania, den 25de September 1869.

Skov til Udhugst.
Lørdagen den 9de Oktober førstkommende Kl. 4 Eftm. agter Ringsager og Næs Almindingsbestyrelse ved et Møde, der afholdes i Ringsager Kommunebygning, underhaand at bortforpagte til Udhugst for et Tidsrum af 3 Aar $1927\frac{1}{2}$ Tylter Træer paa Roden, der i Forveien ere udblinkede, i en Strækning af Ringsager og Næs Alminding, beliggende paa begge Sider af Aasten-Elv, hvori Fløduing kan foregaa. Saafremt antageligt Bud sker, vil Salget foregaa paa Stedet, hvor Konditionerne for Bortforpagtningen vil vorde bekjendtgjorte, ligesom de forinden bero til Eftersyn hos Undertegnede, p. t. Bestyrelsens Formand.
Farberg i Ringsager, 20de Septbr. 1869.
J. Staff.

Bøger.
Udkommet er og leveret Undertegnede til Forhandling:
Beretning om det Kongelige Selskab for Norges Vel, dets Tilstand og Virksomhed i 1868.
Pris 12 ß. Nils Lund,
Torvet No. 8.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:
Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.
Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:
Ymse Smaastykke,
utgjevne av det norske Samlaget.
Alb. Cammermeyer.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet og at erholde i alle Landets Boglader:
Fortællinger af Fædrelandets Historie. Folkelæsning ved **Siegwart Petersen.** Pris heftet 1 Spd., indb. 1 Spd. 24 ß, elegant indb. 1 Spd. 36 ß.
J. W. Cappelen.

Tilsalgs.
P. A. Munchs
„Det norske Folks Historie", heftet og vel konserveret, er tilsalgs.
Expeditionen anviser.

Tvende brune, gode Heste, der sikres for Feil, $9\frac{1}{2}$ og 9 Kvarter høie, 7 og 8 Aar gml., fremvises imorgen tilsalgs Kl. 4—6 Efterm. hos Hr. Kjøbmand Olsen, Rødfyldgaden.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Alee-Trær.
Lønnetrær fra 6 til 10 Fods Høide, Ask, Kastanie- og Almetrær fra Hasle Træskole i Aker sælges ved G. H. Omsted, Grønlandsgade No. 11.

Naale for Symaskiner,
alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.
Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Mysost (extra fin Gedost) udsælges en Beholdning af for 6 Skilling Marken i Løbet af nogle Dage i
No. 25, Grønlands Fedevarehandel No. 25.

Faarekjød, meget fedt
og aldeles friskt, udsælges hver Dag meget billig, saavel hele Skrotter som mindre Stykker i No. 25, Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

Youngs patenterede Parafinolie,
saavel i Foustager som aftappet paa Flasker, sælges i 12-Flaskevis meget billig og i mindre Kvanta for 9 ß pr. Flaske i
No. 25. Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

Parafinolie,
Lampeolie,
Palmatinlys,
Stearinlys og
Talglys sælges af
Berg & Gabrielsen.

Klipfisk,
Storsei,
Mellemsei og
Smaasei sælges af
Berg & Gabrielsen.

Kirkeviin.
Gammel Kirkeviin sælges af
Berg & Gabrielsen.

Tjeneste søges.
En Gut paa Kongsvinger ønsker Plads i en Butik hersteds. Alder 17 Aar. Attest forevises i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.
☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste Oktober erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør ca. 30 Ark 8vo.
De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Passagererne havde, hvis der isvrigt fandtes saadanne, Noget, der var rimeligt, uden Tvivl gaaet til Hvile, og Besætningen holdt rimeligvis paa at spise sin Aftensmad.

Homo, som tidligere næsten havde sprunget, begyndte, saasnart han var kommen ombord, at gaa langsomt og ligesom varsomt.

Den viftede med Halen, ikke muntert mere, men med den sagte og sørgelige Viften hos en Hund, der er urolig. Den gik fremdeles foran Gwynplaine.

Da de havde passeret Agterdækket og befandt sig paa Gangbrættet mellem dette og Fordækket, saa Gwynplaine et Skin foran sig. Det var det samme Skin, som han havde seet fra Stranden. En Lampe var stillet paa Dæksgulvet ved Formasten, og i det matte Skin fra Lampen opdagede Gwynplaine noget Mørkt, der hvilede paa fire Hjul. Han gjenkjendte Ursus's gamle Skjul.

Dette Skjul, hvori han som Barn havde rullet frem paa Veie og Gader, var surret fast til Masten med tykke Reb. Efterat det saalænge havde været ude af Tjenesten, var det nu ganske forfaldent.

Intet ramponerer Mennesker og Ting saameget som Uvirksomheden. Hele Skjulet var værkbruddent. Under dette kunde man se Homos Lænke hænge.

At gjenfinde Liv, Lykke, Kjærlighed og ilsomt styrte sig over dem, synes at være ganske naturligt. Ja, selv da, naar Ens Væsen er rystet i sin dybeste Grundvolde. Men den, der udgaar, svimlende, af en Række Ulykkesbegivender, der ligne Forræderier, bliver forsigtig selv i Glæden, han rædes for at bære sin Ulykke med sig til den, han elsker, han synes sig ligesom beheftet med en farlig Smitte, og nærmer sig kun med Forsigtighed til sine Ønskers Maal.

Paradiset aabner sig paanyt, men inden man træder ind, kaster man et Blik did.

Gwynplaine, der segnede under sine oprørte Følelser, betragtede.

Homo havde stille gaaet og lagt sig ved Siden af sin Lænke.

II. Barkilphedro har sigtet paa Ørnen og truffet Duen.

Skjulets Dør stod paa Klem. Der fandtes ingen derinde. Paa en Spiger nærved Døren opdagede Gwynplaine sine sædvanlige Arbeidsklæder ligesom et Ligs Klæder i et Lighus.

Skjulet skyggede for Noget, der var udbredt paa Dækket ved Foden af Masten, og som Lampen belyste. Det var en Madrats, hvoraf man kunde se det ene Hjørne. Paa denne Madrats laa vist Nogen. Man kunde se en Skygge røre sig.

Man talede. Gwynplaine, der stod bag Skjulet, lyttede.

Det var Ursus's Stemme. Denne Røst, som Gwynplaine kjendte fra sin Barndom, eiede ikke mere sin Skarphed og Livlighed. Den var lav og mat og opløste sig i Sukke ved Enden af hver Sætning.

Ordene løde som om de vare komne fra Ens Mund, der længes efter at dø. Den lød som kom den fra et Gjenfærd.

Ursus syntes mere at føre en Samtale med sig selv end med en Anden. Som man ved, var det ogsaa hans Vane at tale med sig selv.

Gwynplaine tilbageholdt Aandedrættet for ikke at tabe et eneste Ord af, hvad Ursus sagde.

Han hørte Følgende:

„De ere temmelig farlige, disse Baade, thi de have ingen Skandsekledning. Skylles man overbord, er der ingen Hjælp. Skulde det blive stygt Veir, blev man vel nødt til at bære hende under Dækket, og det blev forfærdeligt. Et Blodkar kunde springe. Jeg har seet Exempel derpaa. Ak, min Gud! Hvad skal der blive af os? Sover hun? Ja. Hun sover. Er hun

Dagbladet.

No. 225. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 28de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 8 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nøkirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Mos, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til 3 Efterm. og fra Kl. 6–8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5–7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Beretning om det kongelige Selskab for Norges Vel, dets Tilstand og Virksomhed for 1868,

i Kommission hos Nils Lund, Pris 12 ß.

Det var ønskeligt, om denne Bog var udkommet lidt før; Interessen taber sig, naar man maa 9 Maaneder tilbage for at følge Beretninger, der, som det synes, let kunde været udgivne tidligere. Man kan spørge, hvad skulde dette vel hjælpe? Er det ikke det Samme, enten man faar vide om disse Grøftefavne eller Smør- og Ostepund nogle Maaneder før eller senere? Men det er ikke det Samme. Enhver Fædrelandsven ønsker at kjende sit Lands Fremskridt og følge dem Dag for Dag, og det er kun herved han har det i sin Magt at søge rettet, hvad han finder skjævt eller understøtte, hvad han finder godt. Selskabets Virksomhed omfatter store Interesse; dets Midler ere smaa, men man maa glædes, naar man af sidste Beretninger sporer en mærkelig Fremgang i flere Ting, der peger lige hen paa, at flere og flere Landsmænd faar Øinene op for Grundforbedringers Nytte og Pengeudbytte, saaledes, at Selskabets Tjenestemænd i den Retning nu søges istedetfor før at maatte søge de Mænd, der trængte deres Veiledning, paa samme Tid, som Sandsen for et bedre Fæ- og Meieriet er i god Fremgang.

Sammenligne vi saaledes de sidste 3 Aarsberetninger fra Hr. Drænsmester Jensen, fremtræder nedenstaaende Forhold:

1866 drænerede 418 Maal med 21,456 Favne lukkede Grøfter.

1867 drænerede 794 Maal med 39,553 Favne lukkede Grøfter og 825 Favne aabne Do.

1868 drænerede 2,764 Maal med 61,824 Favne lukkede Grøfter og 8,710 Favne aabne Do.

Dette er 3 Gange saamange Favne Grøfter som i 1867 udbredte over et næsten 7 Gange saa stort Omraade. At en delvis Afgrøftning kommer mere i Brug er atter i vore Øine et godt Tidernes Tegn; thi bevist maa det være, at kun den bedst beliggende, mest frugtbare, foruden den vandsyge og lavest liggende Jord bør undergaa en fuldstændig Grøftning med Dræns i 10 a 15 Alens Afstand.

Dette søger os endvidere, at man har begyndt at lægge Dyrkning paa Steder, der passe bedst til Eng — et Skridt fremad mod forøget Foderdyrkning. Endvidere har man endnu i denne Forøgelse af det afgrøftede Antal Maal i Forhold til de lagte Grøfters Udstrækning et Bevis for, at ogsaa Andre end Storkarerne har begyndt at benytte Veiledningen.

En Omstændighed har undret os ligeoverfor denne sterke Benyttelse af Drænsmesteren, og det er Selskabets hyppige og lange Bekjendtgjørelser i Bladene, affattede efter samme omstændelige Formel som for flere Aar tilbage. Her gaar mangen Stilling bort i Faanytten. Naar en Vares Afsætning gaar, indstiller Kjøbmanden sine Reklamer. Enhver ved, hvad disse Regninger trækker i Aarets Løb. De her omhandlede Ting ere nu saa kjendte, at korte Bekjendtgjørelser maa være nok, og vel var det, om de stode at læse i de Blade, som holdes mest udover Landet, og ikke bare i Byens Storblade.

Meierimesternes Virksomhed er i Sandhed heldbringende; det skulde bare være gjildt, om disse Herrer vare paalagte at levere lidt mere udførlige Indberetninger, især hvad statistiske Opgaver angaar. Naar de reise saaledes og kun havde færdige Schemaer for de Ting, man ønskede at vide, f. Ex. om hvormange Meierier der findes inden Distriktet, deres Drift, hos hvormange Koldtvandsmethoden er indført, fortsat mange slige Ting, var det letvindt at faa Greie paa det og ved et senere Sammendrag udnyttet for Læseren.

Flere af disse Herres Reiser synes at være lidet forberedte; vi vil her kun nævne Hr. Stens langs Vestkysten helt til Førde. Her ligger Skylden hos Hr. Landbrugsbestyreren paa Moe. Man synes at kunne fordre af en Mand i denne Stilling, at han uden at umage en Meierimester maatte kunne sætte sig ind i saa ret og slet en Methode som Melkens Behandling ved koldt Vand er. Dahls Afhandling i Landmandsbogen for 1867 synes hertil god nok for Enhver nogenlunde praktisk anlagt Mand. De saa Forandringer, som forskjellige Landsforholde fordre, maatte kunne udtænkes uden Veiledning end i det høieste ved Brevskrivning.

Selskabet har i Aarets Løb havt en temmelig betydelig Udgift (448 Spd. 25 ß) til de i Danmark oplærte kvindelige Meierielever. Vi kan ei tilbageholde den Ytring, at disse Penge havde været bedre anvendte, enten fordelt paa Flere, der kunde været oplærte herhjemme, eller ved at lægge dem tilside til senere Stipendier for fremragende og flinke Elever fra vore egne Meierier. Udbyttet af saadanne Reiser er i Forhold mindre, naar man ser hvad de lidet, og desuden er den Retning, hvori vore seneste Forbedringer gaar, temmelig afvigende fra det Holstenske. Det bliver at lære paanyt efter Hjemkomsten og dette synes bagvendt.

Sidst i Indberetningen findes en Oversigt over de af Assistent Koller foretagne kemiske Analyser paa Aas. Bidraget til Fortsættelsen af disse Forsøg er desværre taget væk; men vi faar vente og haabe, at det med Tiden retter paa sig igjen.

Ved at gjennemse Hr. Diriks's Gjødningsanalyser og de vedføiede Priser finde vi en Uoverensstemmelse i vore norske Kemikeres og de Svenskes Dom om Virkningen af Fosforsyre, og deraf følger igjen Forskjel i Prisansættelsen. Medens i Sverige den uopløselige Fosforsyre og som Følge deraf det ufsrede, men melfine Benmel sættes omtrent i samme Værdi som opløselig fosforsyrede og svovlsyrede Ben, er Prisen hos vore Videnskabsmænd sat i et Forhold af 5,46–15,16, altsaa omtrent 3 Gange bedre. Professor Bergstrand ved Ultuna forklarer sin Opfatning derved, at den opløselige Fosforsyre, der tilføres Jorden, alligevel strax gaar over til uopløselig. Landmænd skulde saaledes ligesaa fordelagtig selv kunne tillage sine Ben ved Tørring og Knusning og derved spare Penge. Spørgsmaalet er af Vigtighed, men Striden vil rimeligvis vedvare indtil Planternes Ernæring er nøiere belyst.

Fremdeles om Skatteligningen*).

Ligningsværket begynder at røre paa sig med Skatteligningen for næste Aar, og det kan derfor være vel at drøfte Sagen lidt yderligere paa Forhaand.

I et Bondevenmøde har en Formand erklæret, at Kommunebestyrelsen alene er Aarsag i, at alle Udgifter ere blevne saa store, og det er ikke rigtig at tale saaledes i en Forsamling, naar samme saavelsom Taleren er ubekjendt med Forholdene. Det Faktiske er, at siden den høiere Almueskole i 1863 blev nedlagt og indtil iaar, da Lægdsgaarden blev oprettet, er intet Nyt foretaget, som har havt nye eller forøgede Udgifter til Følge, saavidt jeg ved, uden 20 Spd. til Sogneselskabet, der ere bevilgede aarlig indtil Videre. At Skoleudgifterne have forøget sig, er Kredsene for Størstedelen selv Skyld i, thi naar Nogle paa Grund af Lokalforholdene have havt mere Skole, have Andre ikke villet finde sig i at staa tilbage, og for at tilveiebringe saavidt muligt Lighed er Lærerantallet forøget fra 11 til 18, uden at Alle endnu ere tilfredsstillede, men fordre mere Skole. En saadan Trang eller Tragten efter mere Skoleundervisning er rosværdig, men Udgifterne derved blive større.

De Udgifter, man forresten har havt at bestride, ere af det Slags, som ikke gaar an at sige Nei til uden at sætte sig op imod Lovene; thi det mangler meget i, at Formandskabet i alle Sager har Magt til at gjøre som det vil; det er ikke længere saaledes i sin Barndom som det Formandskab, der besluttede at afsætte Fogden.

Efter det i sidste Repræsentantmøde vedtagne Budget for 1870 og en Redegjørelse for Lægdsgaardens Økonomi skulde heller ikke denne have forøget de almindelige Fattigudgifter, og det Værste skulde saaledes være overstaaet, da man saa sig bjerget med at nedsætte Udligningsbeløbet for 1870 til 5000 Spd. — Den væsentligste Aarsag til, at der maatte udlignes 7500 Spd. i 1869, var, at man laa 1 Aar tilbage med Ligningen, hvilket ikke længere kunde gaa saaledes, men maatte bringes i Orden efter Loven. Denne Omstændighed var Mængden, saavelsom den Mand, paa hvem Alles Øine vogtede, ubekjendt. At Udgifterne vare saameget større, hørte man, at Lægdsgaarden skulde være Skyld i, og at samme faldt uforholdsvis — til foregaaende Ligninger — større paa en Del Skatteydere, hørte man, at den forandrede Beregning, jeg fik indført, var Skyld i, hvilket ogsaa forholdt sig saa; men jeg kan bevise, at det ikke er sandt, at Beregningerne vare urigtige eller gale. Der var megen Uregelmæssighed eller om man vil Ubillighed ved de foregaaende Ligninger, hvilket ikke førend nu blev muligt at faa rettet, og om der kan være en eller anden Ubetydelighed, som efter de forskjellige Meninger om Lovens Mening kan siges ikke at stemme med samme, saa er jeg sikker om, at den i det Hovedsagelige, nemlig at ikke den ene Skatteyder bærer Byrden for den anden, er retfærdig, men dette vedkommer Reglerne og ikke mine Beregninger. Reglerne skal nu reduceres og kan da et og andet blive rettet, hvis det ansees nødvendigt. Distriktet var sammen om Pengeudligningen til den fælles Fattigkasse, men Kornudligningen, som var den største, foregik særskilt i hver Fjerding med det Halve paa Skylden og det andet Halve paa Indtægten. Uforholdsmæssigheden eller Ubilligheden var saa stor, saavel med Hensyn til Fjerdingerne i Modsætning til hverandre som indbyrdes, at samme tildels stillede sig som $7\frac{1}{2}$ til 20. Da nu Fjerdingsbaandet blev løst og Formuen traadte istedetfor Skylden, steg Skatten naturligvis betydelig paa de Skatteydere, der boede i de Fjerdinger, som vare mindst bebyrdede med Kornudredsel og de, der havde liden eller ingen Gjæld, samt da hertil kom, at Udligningsbeløbet var henved 3000 Spd. større end foregaaende Aar, antoges det Hele for at være galt og at den forrige Ligningsmaade var rigtig, men denne urigtig. Hvis Udligningsbeløbet ikke havde været større end forhen, vilde den nye Ligningsmaade nedsat Skatten for Flertallet af Skatteyderne, men da der skulde saameget mere til, blev dette kun Tilfældet med dem, der befandt sig i de daarligste Kaar.

Mine Beregninger ere affattede efter de vedtagne Regler og kan saaledes ikke kaldes uefterrettelige eller ulovlige, naar samme stemmer over hele Ligningen med en for alle lige stor Procent paa de efter § 44 skatbargjorte Formues- og Indtægtsbeløb, og saaledes, som besluttet er, at 1000 Spd. Formue og sammes Rente 50 Spd. som Indtægt udreder lige stor Skat som 160 Spd. Indtægt uden Formue. Methoden er ikke heldig anvendt i Ligningen, som ser noget forviklet ud for dem, der ikke er rigtig inde derpaa, da der bl. A. er brugt tvende Forkortelser af Formuen og en af Indtægten, hvilket kan gjøres med en for begge. Methoden er modtagelig for Tydeliggjørelse og bør ikke sløifes, fordi Nogle vil have det saa og fordi Andre ikke kan forstaa den; thi skulle ikke Andet være rigtigt end det, Alle forstaa, vilde en Mængde blive urigtigt, saavel af Beregninger som Love m. V.

At Formue og Indtægt ved fastsat Regel sættes i Forhold til hinanden med Hensyn til Skattekraften, anser jeg for et af de bedste Skridt ved Ligningsværket. Kommunebestyrelsen er under enhver Omstændighed pligtig til at bestemme Forholdet, og jeg betvivler Muligheden af, at der kan sættes noget sikrere og mindre besværligt isteden. Jeg kan bevise, at det er gaaet saa uforholdsmæssigt til som $7\frac{1}{2}$ til 20, naar Udligningsbeløbet skal fordeles paa Formues- og Indtægtsrubrikkens Beløb. Det er ikke de to Rubrikker, som skal beskattes, hvilket hverken er sagt eller antydet i Loven, men det er de deri anførte Skatteyderes Formue og Indtægt, som skal beskattes, og naar en Skatteyder har det Ene og ikke det Andet, eller lidet af det Ene og meget af det Andet, nemlig Formue og Indtægt, kan der blive store Misforhold mellem Skatteyderne, naar Rubrikkernes Totalbeløb skal være Gjenstand for Forholdsansættelser.

Nogle have været af den Formening, at 1000 Spd. Formue og sammes Rente 50 Spd. passende bør staa i lige Skatteudredsel med 150 Spd. Indtægt uden Formue, hvorved 1 Indtægtsdaler tillægges 10 Gange mere Skattekraft end 1 Formuesdaler, istedetfor efter dette Aars Ligning $9\frac{1}{11}$, hvorved den, som har 1000 Spd., svarer af sin Formue $\frac{2}{3}$ og af sammes Rente 50 Spd. som Indtægt $\frac{1}{3}$, istedetfor nu $\frac{11}{16}$ og $\frac{5}{16}$, hvorved Formuen bliver lidt mere lettet og Indtægten lidt mere belastet. Ligningen paa de skatbare Beløb kan gjøres saaledes:

No.	Formue.	Indtægt.	Formuen forkortet med 100 til Tal.	Indtægten forkortet med 10 til Tal.	Skat paa Formuen a 30 ß pr. Tal.		Skat paa Indtægten a 30 ß pr. Tal.		Tilsammen Skat.	
	Spd.	Spd.	Tal.	Tal.	Sp.	ß.	Sp.	ß.	Sp.	ß.
1	1000	50	10	5	2	60	1	30	3	90
2	„	150	„	15	„	„	3	90	3	90
3	100	5	1	½	„	30	„	15	„	45
4	500	5	5	½	1	30	„	15	1	45
5	2000	„	20	„	5	„	„	„	5	„
6	1400	20	14	2	3	60	„	60	4	„
7	5000	70	50	7	12	60	1	90	14	30
8	„	700	„	70	„	„	17	60	17	60
	10000	1000	100	100	25	„	25	„	50	„

Naar man med begge Forkortelses-Rubrikkers Beløb 200 gaar ind i Udligningsbeløbet 50 Spd., udkommer 30 ß pr. Tal. No. 1 er Udgangspunktet, der for sin Formue udreder $\frac{2}{3}$ og for sin Indtægt $\frac{1}{3}$. Nogle har antaget, at det vilde komme paa et ud, naar man lagde $\frac{2}{3}$ af de 50 Spd. paa Beløbet i Formuesrubrikken og $\frac{1}{3}$ paa Beløbet i Indtægtsrubrikken. I denne Ligning falder det Halve af de 50 Spd. paa hver Rubrik, men lægger man $\frac{2}{3}$ paa de 10,000 Spd. Formue og $\frac{1}{3}$ paa de 1000 Spd. Indtægt, skal man se Forskjel.

No.	$\frac{2}{3}$ af de 50 Spd. paa Formuesrubrikken og $\frac{1}{3}$ paa Indtægtsrubrikken. Paa Form.		Paa Indtægt.		Tilf.		No.	$\frac{1}{3}$ af de 50 Spd. paa Formuesrubrikken og $\frac{2}{3}$ paa Indtægtsrubrikken. Paa Formuen		Paa Indt.		Tilf.	
1	3	40	„	100	4	20	1	1	80	1	80	3	40
2	„	„	2	60	2	60	2	„	„	5	„	5	„
3	„	40	„	10	„	50	3	„	20	„	20	„	40
4	1	80	„	10	1	90	4	„	100	„	20	1	„
5	6	80	„	„	6	80	5	3	40	„	„	3	40
6	4	80	„	40	5	„	6	2	40	„	80	3	„
7	16	80	1	20	17	100	7	8	40	2	40	10	80
8	„	„	11	80	11	80	8	„	„	23	40	23	40
	33	40	16	80	50	„		16	80	33	40	50	„

Naar man formerer de 2de Rubrikkers Beløb med 100 bliver Formuen 1,000,000 Spd. og Indtægten 100,000 Spd., som maaske svarer nogenlunde til Distriktets Skatteevne, eller Formuen er noget mindre og Indtægten noget større, og ved for Kommunebestyrelsen at se paa disse store Summer, træffer den ikke noget rimeligt Forhold mellem Skatteyderne indbyrdes, saaledes som i min Fremstilling er gjort, uden at bebyrde nogle paa Andres Bekostning, og vil man lægge en vis Skattestørrelse paa Tusindet af Formue og Indtægt, gjøres ikke andet end det jeg vil, dog med den Forskjel, at Værdsættelsen paa min Maade kan gjælde for bestandig og ikke forandres til hvert Aar eftersom Formue og Indtægt forandres. Nu har No. 1 og 2 lige stor Skat at udrede, men No. 1 er Udgangspunktet og derefter retter Ligningen sig over det Hele, saaledes at der falder 2 Spd. 60 ß paa 1000 Spd. Formue og 1 Spd. 30 ß paa 50 Spd. Indtægt, hvilket bliver en for Alle lige stor Procent paa de efter § 44 skatbargjorte Beløb. Det vilde blive et besværligt Arbeide at opsumere en Million og Hundrede Tusinde paa ca. 100 Sider i Ligningsprotokollen, men efter min Fremstilling behøves blot de forkortede Tal at opsummeres, eller begge Rubrikkers Tal kunne endog som iaar komme sammen, og bringe de samme Skattebeløb.

Modum den 24de September 1869.

C. Hervig.

*) I 5te Afsnit af min Opsats i Dagbl. No. 218 staar: „er ikke Bestatning indført," hvilket skal være: „er direkte Beskatning indført til Lettelse for Toldbeskatningen".

Kristiania, den 28de September 1869.

Den engelske Presse fører et meget levende Ordskifte om Koloniernes fremtidige Skjæbne. Alle ere enige om, at den nuværende Tilstand ikke er holdbar, men Spørgsmaalet dreier sig om og hvorvidt Storbritannien skal knytte Baandet mellem Moderlandet og dets

fjerne Besiddelser saa fast, at det indrømmer Kolonisterne den attraaede Beskyttelse, eller om det lidt efter lidt skal frigjøre sig for det Ansvar og de Forviklinger, som fremgaa af de overalt i Verden adsplittede Besiddelser. Lord Granvilles Politik gaar aabenbart ud fra den Forudsætning, at Englands Interesser ikke ere aldeles overensstemmende med Koloniernes, og at Moderlandet bør foretage de fornødne Skridt for at indføre politiske og administrative Reformer, skikkede til at løse de koloniale Vanskeligheder, da en Adskillelse tidlig eller sent vil blive uundgaaelig. Manchesterpartiet betragter Kolonierne som en Byrde, man saa hurtig som muligt bør befri sig for, og da dette Parti har saa indflydelsesrige Repræsentanter i Kabinettet som Gladstone og Bright, medens det i Pressen understøttes af Times og Saturday Review, er det ikke sandsynligt, at Ministeriet forandrer sine Beslutninger med Hensyn til Ny-Seeland, Kap og Kanada. Idet Regjeringen trækker sine Tropper bort fra disse Kolonier, opmuntrer det middelbart det Parti, som foretrækker en fuldstændig Adskillelse fremfor Kolonialministeriets illusoriske Beskyttelse.

En Korrespondent i Madrid skriver til The Standard, at alle andre Spørgsmaal i dette Øieblik træde i Skygge, og at man overalt kun hører: „Kuba er i Fare! Kuba maa frelses! Vi maa slaas til sidste Mand og opofre vor sidste Skilling for Kuba!" Der gjøres de mest patriotiske Anstrængelser i dette Øiemed, men befindige Folk nære ikke megen Tillid til, at Maalet vil blive naaet, og minde om Marskalk Seranos Udtalelse i Kortes, der gik ud paa, at Opstanden var baade materiel og moralsk, og at længe efterat den materielle Opstand var beseiret, vilde Spanien faa at kjæmpe med den moralske. Den samme Korrespondent meddeler, at den nordamerikanske Afsending, der truede med, at hans Regjering snart vilde anerkjende Kuba som krigsførende Magt, ikke med et eneste Ord, hverken middelbart eller umiddelbart, har foreslaaet den spanske Regjering at sælge Den.

Den liberale Del af den franske Presse begynder at udøve et stærkt Tryk paa Regjeringen, for at bevæge den til at indkalde den lovgivende Forsamling saa snart som muligt. De officiøse Blade have som bekjendt hidtil taget Ordet for en Indkaldelse i November eller December for at give Lidenskaberne Tid til at kjølnes. Den Deputerede Keratry (Medundertegner af de 116's Interpellation og en af Repræsentanterne for Departementet Finisterre) har derimod i Bladet Temps offentliggjort en Erklæring, i hvilken han paastaar, at Forfatningen ubetinget kræver Forsamlingens Indkaldelse til den 25de Oktbr., at de Grunde, som Constitutionnel anfører derimod ere officiøse Spidsfindigheder, og at Oppositionen bør „optræde handlende", dersom Regjeringen ganske imod Forventning skulde forsømme sin Pligt. Keratry forlanger, at Oppositionen i saa Fald strax (den 26de Oktober) skal rette en Opfordring til Exekutionsmagten (Keiseren), hvori denne gjøres opmærksom paa, at hans Regjering (der betegnes som sløv og ude af Stand til at fatte nogen energisk Beslutning) har traadt den af den selv vedtagne Forfatning under Fødder. Denne truende Optræden fra en Deputerets Side har ikke kunnet Andet end vække betydelig Opsigt. Foruden Mellempartiets Blade slutter ogsaa den orleanistiske Journal des Débats og det demokratiske Siécle sig til Keratrys Mening. Dersom Regjeringen forsømmer denne Pligt, bør den lovgivende Forsamling efter Keratrys Forslag uopfordret træde sammen den 26de Oktbr. Denne sidste Opfordring til Deputeretkamret om i Nødstilfælde uden Regjeringens Medvirkning at konstituere sig selv som Nationalforsamling misbilliges dog af Journal des Débats og La France. Hvad der under hele denne Strid mest karakteriserer de politiske Forhold i Frankrige, er den ringeagtende og truende Tone, i hvilken baade enkelte Deputerede og Pressen i Almindelighed tiltale det nuværende Ministerium, der behandles som om det ikke havde nogen Ret til at existere. I Virkeligheden er vistnok ogsaa dets Stilling meget vaklende, d. e. uden alvorlig Understøttelse fra Keiseren selv. Idetmindste fristes man til at antage dette ved at se, hvor koldt og forsigtigt Keiserens Organ, Peuple français, omtaler Kabinettet, og hvor ligegyldigt det ytrer sig om et Ministerskifte. I en Artikel, der er undertegnet af Clement Duvernois (Bladets Redaktør og Medlem af den lovgivende Forsamling), heder det: „Er det nuværende Ministerium virkelig sin Opgave voxen? Vi ville faa at se. Det har forlangt Tid, megen Tid, altfor megen Tid; vi ville se, hvorledes det har anvendt den. Hvis det har anvendt Tiden vel, vil det høste Bifald; hvis det har brugt den slet, vil det blive tilbagevist. For os, der staa paa det dynastiske Standpunkt og uden synderlig Bevægelse se Ministerierne at komme og gaa, er denne Sag uden stor Betydning. Hvad vi forlange, er, at Dynastiet bliver opretholdt, og for at dette kan være varigt, maa det bruge Ministrene uden at bruge sig selv."

Som vi tidligere have omtalt, er der af 24 navngivne Redakterer af franske Provinsblade vedtaget et politisk Program, som de offentliggjøre i deres respektive Tidender med Anmodning til deres Kolleger om ligeledes at offentliggjøre det. Programmet sigter væsentlig til Indførelsen af en administrativ Decentralisation og svarer i det Hele til de Anskuelser, som for Tiden mere og mere gjøre sig gjældende i Frankrige. Dets Indhold er følgende: „Afskaffelse af Art. 75 i Forfatningen (om at Embedsmænd ikke kunne drages til Ansvar for Domstolene uden forud indhentet Samtykke fra Statsraadet); endelig Afskaffelse af den almindelige Sikkerhedslov; fuld Forsamlingsfrihed og Undervisningsfrihed; Valgprincipet anvendt paa Borgermestrenes Udnævnelse, samt Kommunalbestyrelsernes Emancipation; Oprettelsen af Distriktsraad eller Udvidelse af Arrondissementsraadenes Omraade; udvidet Kompetence for Generalraadene; en Omlægning af Valgdistrikterne med Arrondissementet som Grundlag; Oprettelsen af Forsamlinger, som skulle repræsentere Departementsgrupper; Præfekturraadenes Omdannelse til et Slags administrative Retter; Nedsættelse af Bladkautionen, Stemplingens Afskaffelse og fuldstændig Frihed i Salget af Journaler paa offentlig Gade."

Rigskansler Grev Beust reiste den 18de til Strasburg, hvor han havde en Sammenkomst med den østerrigske Gesandt i Paris Fyrst Metternich og Keiser Napoleons Kammerherre Bussière, men vendte derpaa om og begav sig til Schweiz (Lausanne). „Neue freie Presse", som troede, at Strasburg kun var en Station paa Veien til St. Cloud, anser det under alle Omstændigheder for afgjort, at Rigskanslerens Reise har en overveiende politisk Betydning. Angaaende Beusts's Konference med Friherre Varnbüler i Stuttgart (den 13de ds.) ytrer den berlinske „National-Zeitg.s" Korrespondent, at der fra begge Statsmænds Side var vedtaget at holde Indholdet af deres Samtale hemmeligt.

I Bøhmen faa Partierne mere og mere travlt i Anledning af de forestaaende 84 Supleringsvalg. De czechiske Blade ere blevne en hel Del dristigere i deres Sprog end tidligere, efterat tre Pressesager, der forhandledes for Edsvorneretten i Prag, have faaet et for Czecherne heldigt Udfald. „Narodni Listy" siger blandt Andet: „Vi udtale i al Ærbødighed for Herskeren, at Hs. Majestæts Underskrift paa Statsdokumenter aldeles ikke imponerer os, ifald disse Dokumenter ikke stemme med den bøhmiske Krones Statsrettigheder og med vor Nations naturlige Ret." I det Følgende af Artiklen tales der om, at Herskeren maa gjøre en Ende paa den hidtilværende „Uorden" i det østerrigske Monarki og den bøhmiske Krone og om det nærværende „politiske og statsretlige cisleithanske Vanvid". Derpaa betegnes Forfatningen som en national Absolutisme istedetfor den dynastiske, og der tilføies følgende Ord: „Selv om der fandtes Underskrifter af Alverdens Herskere under denne „Forfatning", vilde det dog ikke imponere den bøhmiske Nation; det bøhmiske Folk vilde dog ikke derved blive overbevist om, at den var retslig bindende for det; den bøhmiske Nation føler sig trykket ved den og vil aldrig anerkjende den."

De forenede Staters Gesandt i Madrid, General Sickles, har, ifølge et Telegram fra Washington af 19de ds., underrettet sin Regjering om, at den spanske Regjering for Tiden tilbageviser den nordamerikanske Regjerings Forslag angaaende Kuba. Hermed sigtes rimeligvis til det af Times's Korrespondent i Filadelfia omtalte Tilbud fra Amerikas Side om at optræde som Mægler og at bidrage Sit til Fredens Oprettelse paa Den, hvorimod Spanien skal forpligte til at bevilge Kuba de samme Friheder og Rettigheder som Moderlandet og desuden at ophæve Slaveriet. Spanien har derimod udtrykkelig erklæret, at det paa ingen Maade vil gaa ind paa Underhandlinger, der kunde føre til Dens eventuelle Salg eller Afstaaelse. General Sickles skal i sin Note have udtalt den Formodning, at Frankrige og Østerrige i denne Sag stode paa Spaniens Side, hvorfor han af Kabinettet i Washington vilde udbede sig nye Instruktioner.

I Anledning Kristofer Jansons Nærværelse her i Byen gav Medlemmerne af det norske Samlag igaar en Sexa for ham i Frimurerlogens mindre Sal. Der herskede under Laget en belivet Stemning; af A. O. Vinje var forfattet en Sang til Janson. Om et Par Dage tiltræder Janson sin Lærerpost ved Bruns Folkehøiskole i Gudbrandsdalen.

Professor Tidemand, som nylig forlod os efter sit Sommerophold her for at reise tilbage til Düsseldorf, skal for en Grosserer Dahlgren i Gotheborg udføre 4 større Malerier af 2 Alens Høide og 1½ Alens Bredde for en Pris af 1000 Spd. for hvert. Det første Maleri, heder det i Aftonbl., skal forestille „en Sætergjente, som sidder tankefuld ved en Fjeldhammer omgiven af sine Gjeder; fra Sletten ovenfor kommer en ung Bonde med sin Bøsse; hans Hund veirer Gjenten, som overrasket vender sig om, da hun mærker, at Nogen nærmer sig det enslige Sted. Paa det andet Maleri ser man Pigen pyntes som Brud paa Staburet. Dette Maleri er dog ingen Gjentagelse af den tidligere velbekjendte Behandling af samme Emne. Det tredie forestiller Bryllupet; Bryllupsferden forlader Kirken med Brud og Brudgom i Spidsen. Det fjerde Maleri forestiller Farfaderens Besøg hos dem for at se den nyfødte Sønnesøn. Manden byder ham Velkomstkanden, som han efter Skik og Brug lader som han ikke vil modtage".

Brand. Henimod Kl. 2 igaar Middags udbrød Ild i Snedker Fredriksens Gaard paa Hægdehougen. Ilden opkom i Billedskjærer Nilsens Snedkerværksted paa Loftet i Sidebygningen, medens en af Arbeiderne hvilede Middag der. Da han vaagnede, brændte det i Høvlspaanen, som laa udover Gulvet, og gjorde han strax nogle forgjæves Forsøg paa at slukke Ilden, hvorunder han forbrændte sit Haar. Gjennem Signaltelegrafen tilkaldtes Brandvæsenets Hjælp. Ilden havde imidlertid allerede faaet Overhaand, saa Flammerne ved dets Ankomst paa flere Steder sloge ud gjennem Sidebygningen og havde grebet fat i Hovedbygningens Tag. Der blæste en stærk Vind, og da der ikke er saa let for Vand i Nærheden, var man først henimod Kl. 3 Herre over Ilden, efterat Sidebygningen var nedbrændt og Hovedbygningen betydelig beskadiget. Bygningerne vare tilsammen assurerede for 3720 Spd. og Billedskjærer Nilsens Indbo for 250 Spd.; men hans Police skal være udløben Kl. 12 Middag. Aarsagen til Ildens Opkomst er ubekjendt.

P. Botten-Hansens Bibliothek vil nu sandsynligvis blive indkjøbt af Bergen for at danne Grundlaget til et offentligt Bibliothek, som denne By længe har følt Savnet af. Ifølge et til „Aftenbl." afsendt Telegram afholdtes der nemlig iforgaarsaftes i Bergen et Møde, hvor man efter nogen Debat enstemmig vedtog et af Bergenspostens Redaktør Hr. Wallem fremsat Forslag, der gik ud paa at anbefale Oprettelsen af et offentligt Bibliothek, til hvilket Botten-Hansens efterladte Bogsamling skulde afgive Grundlaget. Der nedsattes en af femten Mænd bestaaende Komite, der skulde samle Bidrag og afslutte Kjøbet og dernæst overdrage Bogsamlingen til Kommunen, saafremt denne vilde overtage at udrede de fremtidige Omkostninger med dens Forøgelse og Bestyrelse. Hermed er forhaabentlig denne for Bergen vigtige Sag kommen paa Glid, og der er nu Grund til at haabe, at Byen ved paa et Sted at samle Resterne af de partielle Bibliotheker, der tilhøre den, samt sine forskjellige Arkivalia, der hidtil saagodtsom have været utilgjængelige, ja endogsaa tildels gaaet sin sikre Undergang imøde, vil kunne skaffe sig en smuk og nyttig Bog- og Arkivsamling.

Dødsfald. Den nylig fratraadte Postmester i Sarpsborg, forhenværende Kaptein Ruge er i disse Dage afgaaet ved Døden her i Byen.

Redningsanstalt paa Vandet. En Komite, bestaaende af Værftseier Brinch, Pastor Christophersen, Skibskaptein Plade Stranger og Skoleinspektør Jespersen, er i disse Dage traadt sammen for at overveie, om det ikke skulde lade sig gjøre at faa istand en Redningsanstalt for Gutter ombord i et dertil passende Skib. I England har deslige Indretninger vist de glædeligste Resultater saavel for Individet som for Samfundet.

Om Forslagene til Rentegarantier for de drammenske Jernbanelaan skriver Dr. Td. bl. A.: Vi have fundet, at Drammens Kommune, det blive nu for en større eller mindre Del, vil blive nødt til at indgaa som Garantist for det til Kongsberg-Krøderen-Linierne optagendes Laan. Under denne Forudsætning vil der ikke kunne være Tale om Garanti for Kristiania-Drammen-Banen. Vi forudse, at der, selv ved Spørgsmaalet om den førstnævnte Garanti vil reise sig En, der af Frygt for en mulig Forøgelse af Byens efter Ildebranden stærkt belastede Budget, vilde udtale sig og stemme mod enhver Garanti, og en saadan Negtelse synes os end mere beføiet ligeoverfor Garantien for Kristiania-Drammen-Banen. Efter de anstillede Beregninger antages denne Linie at ville give allerede om faa Aar et usædvanligt stort Udbytte; men hvad der ved Spørgsmaalet om Garantien er at mærke, er, at der for det Første ved Drammen-Randsfjord-Banen forresten er større Driftskapital, og for det Andet, at der selv under Laanets Anvendelse kan paaregnes en ikke ubetydelig og som vi haabe stadig stigende Indtægt, der kan anvendes til Afdrag og Renter af dette. I ethvert Fald har Interessen her i Byen hidtil ikke været stor for Jernbaneanlægget til Kristiania, og om end Opinionen nu er forandret, er dog den Mening vistnok den endnu forherskende, at Oplandsbanerne ere af større Betydning for Byen end Kristiania-Banen, og derfor ogsaa bør have Fortrinet for denne. — Samme Blads Kristiania-Brevskriver fortæller, at Forslaget om Kristiania Kommunes Garanti for Jernbanelaanet til Drammens-Banen skal have Flertallet for sig inden Formandskabet.

Sundhedspas. De forenede Rigers Generalkonsul i Rio de Janeiro har i Skrivelse af 23de f. M. indberettet til Departementet for det Indre, at Fartøier, som afgaa fra Rio de Janeiros Havn, igjen erholde rene Sundhedspas, saa at den gule Feber som Epidemi kan betragtes at være ophørt sammesteds.

Kvægpesten i Preussen. Fra Hs. Maj.s Legation i Berlin har Indre-Departementet modtaget Meddelelse om, at Kvægpesten nu er fuldstændig ophørt i Preussen. I de tilgrændsende russiske og polske Distrikter forekomme derimod endnu Tilfælde deraf, hvorfor Grændsen fra preussisk Side fremdeles strengt bevogtes med Hensyn til Kreaturtransporten.

De forenede Rigers Konsul i Galatz har under 10de September indberettet til Indre-Departementet, at Høsten, der i Begyndelsen gav saa lovende Udsigter, har havt et temmelig middelmaadigt Resultat baade med Hensyn til Kvantitet og Kvalitet. Paa Grund af heftige Regnskyl i flere Distrikter har Kornet lidt meget og tabt i Vægt. Rughøsten er maadelig, og Kvaliteten er heller ikke som ønskelig.

I den i Selskabet „De Gamles og Efterladtes Venner" sidstafholdte Generalforsamling blev en Komite nedsat til at træffe Forføining til et Vidnesbyrd for Eftertiden om den Erkjendtlighed, Kristianssands Menighed skylder Bankadministrator S. O. Stays Minde for den exempelløse Kjærlighed og Opofrelse, han i sit hele virksomme Liv har vist for at lette og blidgjøre sine Medborgeres Stilling; og blev i Generalforsamlingen udtalt som et almindeligt Ønske, at man ved frivillige Bidrag skulde søge tilveiebragt en Sum, hvoraf man kunde bestride det Fornødne til at reise et Minde paa hans Grav og grundlægge et Legat med hans Navn til Trængendes Hjælp. Indbyderne have ifølge „Kr. Stiftsavis" tegnet 285 Spd.

I Stavanger søges stiftet en Handelsbetjentforening, hvis Hovedformaal vil blive at forskaffe Handels- & Kontorbetjente Adgang til Læsning af mange i Handelsvidenskaben nyttige Bøger — samt inden- og udenlandske Aviser.

Blandt Besætningen paa Fregatten Najaden, der i Aaret 1812 ødelagdes af Englænderne i Lyngøer efter et heltemodigt Forsvar, var ogsaa 7 Personer herfra Stedet, skriver Egersundsp. Af disse faldt 2, en Tredie fik sin Arm afskudt og levede indtil for 5 Aar siden her i Ben, hvor han ernærede sig som Skolelærer.

De andre 4 kom derimod uskadte fra Kampen. Af disse er nu kun 1 tilbage, 81 Aar gammel, men rask og rørig. Den sidst Afdøde, Snedker Wilhelm Feiling, begroves forrige Fredag 77½ Aar gammel, fulgt til Graven, under Flagning og Minutskydning fra Batteriet, af en talrig Skare, hvoriblandt mange Børn og Børneborn.

Det har i ældre Tider været sagt, at flere Folk her paa Stedet opnaa en høiere Alder end gjennemsnitlig paa andre Steder. Denne Paastand skulde man gjerne fristes til at tro indeholdt noget Sandt, thi her findes mange gamle rørige Folk. For et Par Aar siden døde en Vægter, der opnaaede den høie Alder af 101 Aar og var til sin sidste Tid usædvanligt rask. En anden Mand, der er 85 Aar gammel, har i mange Aar havt og har fremdeles den Funktion at vise Signalet fra det 4 a 500 Fod høie Fjeld Varberg, naar Dampskibene komme isigte. Det er i Sandhed mærkværdigt at se, hvorledes denne gamle Mand med Lethed bestiger det bratte Fjeld og holder ud deroppe Sommer og Vinter i Timevis, udsat for Vind og Nedbør. Flere saadanne Tilfælde kunde nævnes.

Telemarkskjør. Kongsberg Adr. skriver: Et Par større Drifter med Livkjør fra Telemarken, forstørstedelen opkjøbte under Dyrskuet i Silgjord, har passeret gjennem Byen. Nogle faa Stykker bleve solgte her til Priser, der varierede mellem 25—40 Spd. for Stykket.

Kongsberg Selvværk. I 10de Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 108 Mk. 5 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 17 Mk. 8 Lod gediegent Sølv.

„En Bismark". „Berg. Adr." beretter, at en tysk Styrmand, der havde puffet en Stuver, fordi denne havde kaldt ham „en Bismark", blev afhentet af Politiet, da han ikke vilde afgive Møde i Sagen. Det Mærkelige var imidlertid de Anskuelser, den tyske Skibsfører ytrede under Sagens Behandling. Han var nemlig meget forbitret over, at man havde vovet at hente Styrmanden. Havde han, sagde han, tidligere vidst, hvad der var paafærde, skulde han have heist det nordtyske Forbunds Flag, og da vilde han have seet, om nogen norsk Politimand turde have indfundet sig ombord for at hente nogen af hans Mandskab.

Funden Hval. I forrige Uge blev ifølge Romsd. Amtstd. af en Fisker fra Fiskeværet Sandøen fundet en død Hval drivende et Stykke udenfor Fiskeværet. Den blev indbuxeret til Været, hvor den da viste sig at være 68 Fod lang.

Det af Brødrene Palliser udrustede Skib „Samson" er returneret fra Nowaja Zemlia efter at have været inde i det kariske Hav henimod Hvideøen. Den har hjemført i Tromsø Stiftst. en Fangst af 47 Hvalros og 11 Isbjørne, hvoraf den ene er en levende Unge. De havde ikke seet noget til Sidiroffs Dampskib „George" men da Havet var aldeles isfrit, er det utvivlsomt, at det dengang har været let at komme ind Obfloden.

Atter meldes om en Sparebanksplyndring, denne Gang fra Hammerfest, hvor Kassereren, forhenværende Kjøbmand Karl J. Rydin, som fornylig dømtes til 15 Dages Straffængsel for bedrageriskt Fallit, er befunden at have besveget Banken for flere Hundrede Spdlr. Han hensidder fortiden arresteret. Hans fortrykte Stilling i Forbindelse med Næringssorger er den antagelige Aarsag til at han har forgrebet sig paa Sparebankens Penge, men det er beklageligt, at ikke Direktionen har ført skarpere Kontrol, hvortil Opfordringen synes at maatte have været saa meget større, som Aviserne for ikke lang Tid siden berettede om et Par større lignende Kassebesvigelser. Skal ikke det Offentlige snart skride ind og sørge for at en bedre Kontrol finder Sted i Fremtiden, vil den gode Tillid, man hidtil har havt til Sparebankerne, snart blive tilintetgjort. (Tr. Stiftst.)

Om Ministerskiftet i Danmark skriver „Folkets Avis": De længe ventede Forandringer i Ministeriet ere da endelig blevne til en Virkelighed. Indenrigsminister Estrup, Kirkeminister Hansen og Flaademinister Suenson ere traadte ud af Ministeriet og blevne efterfulgte af DHrr. Kammerherre Haffner, Kammerherre E. Rosenørn og Krigsminister Raasløff, der foreløbig har overtaget Flaadeministeriet.

At Minister Estrup har trukket sig tilbage, har uden Tvivl alene sin Grund i hans svækkede Helbredstilstand. Han var et af Ministeriet Frijs's dygtigste Medlemmer, besad baade Indsigt og Arbeidssomhed og forstod at bevæge sig i det parlamentariske Liv med ikke ringe Takt og Snildhed. Vi anse ikke ubetinget alt, hvad han har udrettet i den efter vore Forhold lange Tid, hvori han har været ved Roret, for „store og gode Handlinger", og vi ere især tilbøielige til at antage den Udvikling af det jyske Jernveisnet, hvis heldige Talsmand han har været, for at være temmelig forceret og mere grundet i et Hensyn til de særlige jyske Interesser end hvilende paa en rigtig Opfattelse af vor finansielle Stilling i det hele. Men vi skulle villig indrømme, at den afgaaede Minister har ledet Forretningerne med Dygtighed og Iherdighed, og vi forstaa meget vel, at baade Kongen og Konseilpræsidenten kun nødig have givet efter for hans Ønske om at søge Hvile efter det anstrengende Arbeide.

Anderledes forholder det sig med de to andre afgaaede Ministre, hvis Afsked var saa noget nær en Nødvendighed. Provst A. S. Hansen er vistnok i Besiddelse af den redeligste Villie og de bedste Hensigter, men han var paa ingen Maade den Post voxen, hvortil han kaldtes fra sin landlige Ensomhed og beskedne Virksomhed som Landsbypræst, og der er vistnok ingen, der bedre har følt det end han selv. Om Flaademinister Suenson selv har indseet, at han efterhaanden var bleven til en fuldstændig Umulighed, skulle vi ikke kunne sige, men det er heldigt, at hans Kolleger have indseet det. Hans Mangel paa Kraft i Styrelsen af den vigtige Gren af Forsvarsvæsenet, der var ham underlagt, hans holdningsløse Vaklen i de vigtigste Spørgsmaal, og hans parlamentariske Ubehjælpsomhed, der førte til en haabløs Forvirring af alle de Sager, han var kaldet til at lede, ere mere end tilstrækkelige Grunde til at fjerne ham fra den Post, der aldrig burde have været betroet ham.

Ved Besættelsen af de ledige Pladser i Ministeriet synes man at have taget et særligt Hensyn til at bevare dettes oprindelige Karakter som et Godseierministerium. Den nye Indenrigsminister og den nye Kirkeminister høre begge til denne Klasse, og „Hartkornet" har saaledes endog vundet i Indflydelse ved Forandringen. Baade Kammerherre Haffner og Kammerherre Rosenørn ere i øvrigt velbekjendte Mænd, der begge, den sidste endog i en længere Aarrække, have deltaget i det politiske Liv og have adskillige Forudsætninger for at kunne røgte det ansvarsfulde Hverv, der nu er blevet lagt i deres Hænder. Vi anse dem desuden begge for Mænd af national Følelse og Tænkemaade, og de have begge mere oprigtig end de fleste af deres Standsfæller sluttet sig til den frie Udvikling herhjemme. Om det imidlertid netop nu, da store kirkelige Reformer forestaa, har været rigtigt at sætte Kammerherre Rosenørn, der hidtil har været en bestemt Modstander af den Retning, hvorpaa man er begyndt at slaa ind, i Spidsen for Kirkeministeriet, turde være noget tvivlsomt, medmindre man af den noget vaklende Holdning, han har indtaget i politisk Henseende, kan slutte, at han nu har vist sig tilbøielig til at lempe sine Meninger om Kirkeforholdene efter Tidens Krav.

At Flaadeministeriet er blevet betroet til General Raasløff, vil vistnok vække almindelig Tilfredshed. Der kan være forskjellige Anskuelser om Generalens politiske Karakter, man kan nære Tvivl om hans nationale Følelser og være i nogen Uvished om, hvorvidt hans Kjærlighed til vor frie Udvikling virkelig er ganske ægte, men der kan kun være en Mening om hans Evne til at fatte, hvad Tiden kræver, hans parlamentariske Dygtighed og hans Bestemthed og Handlekraft i Styrelsen af de Forretninger, han staar i Spidsen for. Vort Søværn har i mange Aar trængt til at faa en saadan Leder, og at man endelig har fundet ham udenfor selve Etaten, turde netop være det allerbedste, da personlige Indflydelser og Koterier hidtil have spillet en altfor stor Rolle i denne Gren af Forvaltningen. Hvis man tør opfatte Krigsministerens foreløbige Overtagelse af Flaadeministeriet som en Indledning til en endelig Sammensmeltning af de to Ministerier, vil Tilfredsheden blive endnu større. At hele Forsvarsvæsenets øverste Ledelse bør lægges i en Haand, er baade i og for sig indlysende, og desuden har vor sidste sørgelige Krig afgivet Beviser nok paa, hvor uheldigt det er, naar der ikke finder den rette Samvirken Sted mellem Hær og Flaade. Dette er nu saa almindelig erkjendt og saa ofte udtalt, at man vel tør haabe, at det Skridt, som nu er gjort, er et Tegn paa, at Regjeringen paa dette Punkt vil komme den offentlige Mening imøde.

Nordslesvigernes Adresse har ifølge „Dvk." i alt faaet 4036 Underskrifter.

De slesvigske Kvinders Brudegave til Kronprinsen og Kronprinsessen har ifølge Flk. Av. været udstillet hos Universitetsbogbinder Clément. Det er Grundtvigs Oversættelse af Saxo Grammatikus i den første (Kvart-) Udgave fra 1818, i et prægtigt Bind af rødt Fløil med Sølvornamenter, der ere komponerede af Magnus Petersen, og som paa For- og Bagsiden danne Indfatningen om Reliefbilleder af Saxo og Absalon, tegnede af Konst. Hansen, modellerede og ciselerede af Billedhugger Vieth. Ryggen er smykket med Brudeparrets sammenslyngede Navnetræk i Diamanter, ligesom Ornamenterne straale af Ametyster, Smaragder, Rubiner og Perler. Det fortrinlige Guldsmedarbeide er udført af Juveleerer Pierre Clément. Paa det første Blad i Bogen findes et Digt af Edv. Lembke, overordentlig smukt skrevet af C. F. L. Nagel, omgivet af en Randtegning af M. Petersen. Brudegaven er i Onsdags sendt til Slesvig, hvor den skal udstilles, og hvorfra en Deputation af tolv Damer senere vil overbringe den til Kronprinsessen.

Et kinesisk Gesandtskab paa 16 Personer er ankommen til Kjøbenhavn.

Et værdifuldt Skilderi. En gammel fattig Kone i Adelgade i Kjøbenhavn havde i sin Bolig hængende et Skilderi, som hun blandt andet Bohave havde arvet efter en Søster, som for kort Tid siden var død meget pludselig. En Dag faldt Skilderiet ned og gik istykker, og Konen opdagede da ved denne Leilighed mellem Bagklædningen og Billedet 4 brune Sedler, der ved nærmere Eftersyn viste sig at være Hundrededalersedler.

Mordbrændere. Man vil erindre, at der for 2 Aar siden overgik Byen Marstrand i Sverige en betydelig Ildsvaade. Ilden kom op i Guldsmed Nordstrøms Hus, men da han ideligen fralagde sig al Anledning til Ildens Udbrud, blev den ham tilkommende Asfurance udbetalt. Han har dog bestandig været mistænkt som Brandstifter, og har saavel han som Kone, der begge plagedes af Samvittighedsnag, i disse Dage gaa til Bekjendelse om, at de i Forening havde paasat Ilden. De ere begge blevne belagte med Arrest.

Heliogravyr. Den Opfindelse, at anvende Fotografien i Graverkunstens Tjeneste, er ikke længere ny. Den har hidindtil dog været forbundet med saa mange praktiske Vanskeligheder, at den kun lidet eller intet har været benyttet. Ifølge en Beretning i det meget anseede franske Blad La Liberté, skal det have lykkets en fransk Ingeniør, Mr. Drivet, at rydde alle praktiske Vanskeligheder tilside, saa at man allerede hos Boghandlerne i Paris kan finde meget fuldstændige Samlinger af vellykkede Heliogravyrer. En naturtro Afbildning af hvilketsomhelst Mesterværk vil ved Hjælp af denne Opfindelse kunne erholdes til en yderst billig Pris.

Bladet antager, at Regjeringen ved at benytte Mr. Drivets Methode ved de offentlige Kartarbeide etc., vilde spare Landet for flere Millioner og indvinde en Tid af 20 a 30 Aar.

Almindelige Fotografier besidde ingen lang Varighed. Efter kortere eller længere Tid forandre de sig, og ikke nok hermed, de kan og helt forsvinde. De Billeder derimod, som skaffes frem ved Heliogravyren besidde samme Varighed og Uforanderlighed som et Kobberstik.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Venedig, 26de Septbr.

Keiserinde Eugenie ventes at indtræffe her den 1ste Oktober.

Blandinger.

Et lykkeligt Indfald. Da Dronning Viktoria i Aaret 1855 ventedes til Boulogne, havde en Mængde nysgjerrige engelske Damer indfundet sig. For at komme saa nær som muligt trængte de ind paa de paraderende Soldater. De galante franske Soldater vilde naturligvis ikke behandle Damerne paa nogen anstødelig Maade, men for at redde sig ud af Forlegenheden og vinde Plads for Dronningens Vogn, der nærmede sig, fandt den kommanderende Officer paa følgende Udvei: „Slaa en Hvirvel, Tambur!" raabte han, „og trækker Damerne sig ikke tilbage, giver jeg Eder, Soldater, Lov til at kysse dem." I et Øieblik vare — mærkværdigt nok — alle engelske Damer forsvundne.

Stor Ildebrand. I Janina i Albanien udbrød der Natten mellem den 9de og 10de i f. M. en forfærdelig Ild, der i Løbet af 9 Timer ødelagde Basaren med 1500 Vareoplag og 300 Huse. Tabene ere overordentlig store og træffe mest Kjøbmænd i Wien og Triest.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 28de Septbr.

Dampskibet „Oder" indklaredes idag fra Hull med en Ladning Stykgods, hvoriblandt 418 Baller Bomuld.

Brig „Ponthien", Kapt. Ruel, er idag hidkommet fra Rouen med en Ladning Stykgods, hovedsagelig bestaaende af 436 Foustager Sirup og 52 Kasser Vin.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Oscar I	Hansen	Sunderland	Smedekul.
Catharina	Olsen	Nykjøbing	Kornvarer.
Doris	Thomsen	Stettin	Byg.
Olivia Caroline	Rasmussen	Horsens	do.
Andacieux	Lucas	Havre	Ballast.
Gjede	Mortensen	Harlingen	do.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
11 Søskende	Jensen	Danmark	Trælast.
Langeland	Nielsen	do.	do.
Enigheden	Bøye	England	do.
Fortuna	Nielsen	do.	do.
Alida	Post	Bremen	do.

Konkurs. Kristiania: Bogtrykker H. Tønsberg d. 27de Septbr. Samling d. 1ste Oktober. Fordringer meldes inden 27de Novbr. og prøves d. 10de December. — Tønsberg Skifteret: Handlende Lina Pedersen & Co. d. 23de Septbr. Samling d. 6te Oktober. Fordringer meldes inden 20de Nobr. og prøves 3die December. — Sandefjords Skifteret: Bagermester O. W. Hansen den 24de Septbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører Bryn. Samling den 16de Oktober. Fordringer meldes inden 13de Novbr. og prøves 1ste December. — Stør- og Verdals Skifteret: Handelsmand Kasper Kroglund af Størdalshalsen den 16de September. Samling den 29de ds. Fordringer meldes inden 1ste Decbr. og prøves 13de f. M.

Skifteberetninger. Akers Skifteret: Halvor Larsen Østgaards Konkursbo er sluttet d. 11te ds. — Eidsvolds Skifteret: Chr. Pannewitz Dokkens Konkursbo er sluttet d. 23de ds. — Vestre Totens Skifteret: Gaardbruger Peder Halvorsen Haukaas's Konkursbo er sluttet d. 23de ds. — Brændevinshandler Olaus Høyers Konkursbo af Skien og Knud T. Tostenæs's Do. af Haugesund ere ligeledes sluttede.

ulykkelig bestandig. Da gaar man bort til det, der kaldes Stjernerne, man gifter sig der, man skilles aldrig mere, man elsker, man elsker hverandre — og det er det, som er den gode Gud."

„Se saa, se saa, vær nu rolig", sagde Ursus.

Stemmen fortsatte:

„Ak, erindrer du forleden Aar, som Vaaren, da vare vi sammen, da vare vi lykkelige. Hvor ganske anderledes det er nu. Jeg husker ikke rigtig, i hvilken lille Stad vi vare, der fandtes Træer, og vi hørte Fuglesang. Vi kom til London. Alt forandret. Det er ingen Bebreidelse, jeg gjør. Man kommer til de store Stæder, og kan ikke vide, hvordan det bliver. Jeg tror det havde været bedre at forblive i de smaa Stæder. Som det nu var, gjorde Gwynplaine Ret. Nu er det min Tur. Siden du har fortalt mig, at han, dengang jeg var ganske liden, da min Moder var død, og jeg laa paa Marken i den dybe Nat, medens Sneen holdt paa at begrave mig, — at han, som ogsaa var liden, havde taget mig op og derved reddet mit Liv, kan du ei undres over, at jeg nu nødvendigvis maa gaa bort og at jeg vil gaa og se efter i Graven, om Gwynplaine er der. Thi det eneste, som findes i Livet, er Hjertet og efter Livet Sjælen. Du forstaar jo, hvad jeg siger, Fader? Hvad er det, der bevæger sig? Jeg synes vi ere i et Hus, der bevæger sig. Men jeg hører ikke Larmen af Hjulene."

Efter et Ophold tillagde hun:

„Jeg har ingen synderlig Rede paa, hvad der har tildraget sig mellem igaar og idag. Jeg klager ikke. Jeg ved ikke, hvad der har hændt, men Noget maatte det være."

Dette udtaltes med en inderlig, trøstesløs Blidhed; og et Suk, som naaede Gwynplaine, udaandede disse Ord:

„Jeg maa gaa bort, saafremt han ikke kommer tilbage."

Ursus mumlede halvhøit med brudt Røst:

ombord. Jeg takker Forsynet for denne Naade! Men Homo! hvor er han da? I denne tunge Nød har jeg glemt at binde ham, jeg ved ikke mere, hvad jeg gjør, det er nu en Time siden jeg saa ham. Han har kanske gaaet i Land for at søge sig lidt Aftensmad. Bare der ikke hænder ham Noget! Homo, Homo!"

Homo slog sagte med Halen mod Dækket.

„— Du er der! Jasaa! Du er der. Gud ske Lov! At miste Homo var formeget. — Hun flytter Armen. Hun vaagner kanske. Tys, Homo. Flodtiden nærmer sig. Man gaar snart til Søs. Jeg tror det bliver godt Veir i Nat. Det er ingen Vind, Vimpelen hænger slap ned fra Masten, vi faa en heldig Reise. Der bliver ingen Søgang. Vi faa pent Veir. Hun er bleg. Det er af Mathed. Nei, hun er rød! Det er Feber. Nei, nei, hun har en frisk Farve. Hun befinder sig vel. Jeg ser ikke rigtig hvorledes det er. Min stakkels Homo, jeg har ikke længere mit forrige klare Blik. Haa, haa! Vi maa begynde Livet paanyt. Vi maa begynde forfra. Vi maa igjen begynde at arbeide. Det er bare os to nu, ser Du. Vi skulle arbeide for hende, Du og jeg. Hun er vort Barn. Ah! Baaden bevæger sig. Man gaar til Søs. Farvel, London! Ak, uhyggelige London!"

Skibet satte sig virkelig i Bevægelse.

I den anden Ende af Skibet stod en Mand, uden Tvivl Skipperen, der nys var kommen op, havde kastet Landtouget los og styrede Roret.

Denne Mand, der ene og alene havde sin Opmærksomhed — saaledes som det anstaar sig den, der er sammensat af Hollænderens og Matrosens dobbelte Koldblodighed — vendt paa Farvandet, gik langsomt frem og tilbage paa Agterdækket. Han var alene. Saalænge man befandt sig paa Floden var ikke Flere nødvendige for at styre Fartøiet, der hurtigt fjernede sig med Flodvandet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Østlandet, lavest i Bodø. Frisk vestlig Vind med Regn i Bodø eller laber Landvind. Temperaturen er faldt. Udsigterne [illegible]ere nærmest til samme Veir.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 29de September (Kl. 7—10) gives: **Badet i Dieppe eller Bagtalelse**, Lystspil i 5 Akter af Scribe, oversat af A. L. Arnesen.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species
og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter**, saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner**, saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer**, baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige**, men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Dampbaaden "Louises"

Søndags-Route forandres for den tilbageværende Del af Saisonen saaledes:

Morgentouren paa **Ladegaardsøen** inddrages og sidste Afgang fra Langvigsbugten bliver Kl. 10 Aften. Til **Sandvigen** gaar „Louise" Kl. 9 Morgen og Kl. 5½ Efterm., tilbage 1 Time senere (istedetfor Kl. 7 og Kl. 6). Routen i det Hele slutter for iaar med 30te September.

Direktionen.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia"**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 12te Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

O. Halvorsen,

Gjørtler,

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

Hos Guldtrækker A. Henius,

Kirkegaden No. 8, haves stedse Udvalg af **Gehæng, Portepeer, Armdistinktioner, Fangsnore, Epauletter, Tresser, Skilter** og **Fjær** m. m. til billigste Priser.

Bestillinger paa **Messehagler, Alterklæder, Fryndser, Galloner, Faner** og **Fanekvaster** m. m. modtages hos **Guldtrækker A. Henius,** Kirkegaden No. 8.

Gammelt, ægte og halvægte Guldtrækkerarbeide kjøbes og tages i Bytte hos

A. Henius, Kirkegaden No. 8.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Til Confirmation

anbefales Guldsager, som:

Armbaand, Broscher, Ørenringe, Knappe, Halskjæder, Medaillons, Signeter, Uhrnøgler, Shawlsnaale, Kors, Fingerbøller, Fingerringe samt korte og lange Uhrkjæder i godt Udvalg hos

A. Vollmann.

Uhre! Uhre!

Guld- & Sølv-Lommeuhre for Damer og Herrer anbefales i godt Udvalg hos

NB. Kun gode Uhre garanteres.

A. Vollmann.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser.

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Stærke

HANDSKER

(billige Priser)

af de anerkjendte gode anbefales i stort Udvalg fra Handskefabriken, Nedre Slotsgade No. 8. **A. Hennig.**

Et Parti **ledige Flasker**, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste Oktober erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør ca. 30 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

De dunkle Omrids af London svandt mere og mere.

Ursus fortsatte:

„Det kan aldrig skade at lade hende faa en Portion Sovedrik. Jeg er bange, at hun kan begynde at fantasere. Hun sveder. Hvad have vi dog gjort? Og hvor hastigt den kom paa os, hele denne Ulykke. Og du, mit kjære Barn, du ligger nu der. Man kommer til London; man tænker, det er en prægtig Stad. Man slaar sig ned der. Nu har jeg faaet smage, hvordan den er. Jeg er tilfreds med at komme derfra. Vi have den 30te April. Jeg har altid havt Mistillid til den Maaned. April har kun 2 lykkelige Dage, den 5te og 27de, samt 4 ulykkelige Dage, den 10de, 20de, 29de og 30te. Dette er sat udenfor al Tvivl ved Cardanis Beregninger. Jeg skulde ønske, at denne Dag var vel over. At være paa Veien fra den er trøsteligt. Naar det gryr ad Dag, ere vi i Gravesend og imorgen Aften i Rotterdam. Jeg skal paanyt begynde mit gamle Liv i Skjulet, vi skulle drage det, du og jeg — ikke sandt, Homo?"

En sagte Dunkning i Dækket tilkjendegav Homos Samtykke.

„— Endnu altid sved i Panden. Paa Armen har hun store violette Blodaarer, som jeg ikke liker. Det er Feberen, som hun har i Legemet. Huh! Alt dette er en Pind til min Ligkiste. Sov, mit Barn. Ak ja, hun sover."

Nu hævede sig en Stemme, en ubeskrivelig Røst, som syntes at komme fra det Fjerne, paa engang fra Høiden og fra Dybet — Deas Røst.

Alt, hvad Gwynplaine hidindtil havde hørt, var som forsvundet. Hans Engel talede. Han syntes at høre Ord, talte udenfor Livet, fra Himmelen.

Stemmen sagde:

„Han gjorde Ret i at gaa bort. Denne Verden er ikke den, som vor Hu staar til. Men jeg maa følge ham. Fader,

jeg er ikke syg, jeg hørte dig tale nys, jeg befinder mig meget vel; jeg har sovet. Fader, jeg skal snart blive lykkelig."

„Mit Barn", spurgte Ursus i en ængstelig Tone, „hvad mener du dermed?"

Svaret lød:

„Fader, sørg ikke!"

Efter en Pause, ligesom for at trække Aanden, naaede disse Ord Gwynplaines Øren:

„Gwynplaine findes ei mere her paa Jorden. Nu først er jeg blind. Jeg vidste ikke før, hvad Nat var; Nat er Fraværelse."

Stemmen taug endnu engang og fortsatte siden paany:

„Jeg var altid urolig for, at han skulde svinge sig bidop. Jeg følte, at han var himmelsk. Han har pludselig strakt Vingerne ud til Flugt. Det skulde ende saa. En Sjæl forsvinder som en Fugl. Men Sjælens Bolig er i et Dyb, hvor den store Magnet er, der drager Alt til sig, og jeg ved, hvor jeg skal gjenfinde Gwynplaine. Jeg er ikke tvivlraadig om Veien. Og Homo ligeledes."

Da Homo hørte sit Navn nævnes, dunkede den et sagte Slag med Halen mod Dækket.

„Fader", gjentog Røsten, „du forstaar vel, at i samme Dieblik, som Gwynplaine ikke findes her mere, saa er Alt forbi. Om jeg ogsaa vilde blive hernede, skulde jeg ikke formaa det, thi man er jo nødt til at aande. Man bør jo ikke begjære det, der er umuligt. Jeg var sammen med Gwynplaine, da var det naturligt at jeg levede. Nu, da han er borte, dør jeg. Det er en og samme Sag. Enten maa han komme tilbage hid, eller jeg maa gaa bort. Da han ikke kan komme tilbage, gaar jeg."

„— Det er godt at dø. Det er slet ikke tungt. Fader, det, der slukner her, tændes igjen deroppe. At leve her paa Jorden, er at føle sig beklemt. Man staar det ikke ud at være

Dagbladet.

No. 226. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 29de September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Valle, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Voss, til Hardanger, Sogn, Søndre- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Værktøimaskinernes Skabere.

(Efter Smiles ved Max. Wirth.)

(Fortsat fra No. 219.)

Maudslay begyndte 1797 i et lidet Værksted i Wills Street, som befandt sig i en overordentlig smudsig og forsømt Tilstand. Ved Hjælp af sin Kone fik han dog snart Alt i bedste Orden. Han hørte snart sin egen Ambolt klinge, og fra Morgenen til Aftenen stod han glad foran sin egen Ild og sin Skruestikke. Hans første Kunde var en Maler, som bestilte et Jernstaffeli, ved hvilket der skulde anbringes nogle nye Indretninger. Arbeidet vandt Bestillerens Bifald. Andre Bestillinger fulgte efter og snart var han i fuld Virksomhed; thi hans Navn som Arbeider af første Rang var næsten ligesaa stort som Bramah's, og mange af Bramah's Kunder, som havde lært at kjende ham i dennes Værksted, fulgte ham. Saasnart han havde Arbeide nok, fortsatte han sine Studier over forbedrede Værktøimaskiner, og den første Frugt deraf i hans eget Værksted var Opfindelsen af Supporten paa Dreierbænken. Nasmyth, Opfinderen af Damphammeren, siger derom: „Jeg har seet den første Support, som Maudslay gjorde, og den indeholder alle Elementer til vore moderne Supporter. Hvis dette Værktøi endnu er i Behold, skulde man gjemme det med den største Omhyggelighed; thi det var Begyndelsen til alle mekaniske Triumfer, der udmærker de Dage, hvori vi leve, og ligesaa vigtig som Dampmaskinen".

Paa den Tid, da Maudslay beskjeftigede sig med Forbedringer af Værktøimaskinerne, var Bearbeidelsen af Træ og Metal endnu yderst ufuldkommen.

W. Fairburn, om hvem vi senere skal tale, godtgjorde, at paa den Tid, da han begyndte, omtrent i Begyndelsen af Aarhundredet, var der intet selvvirkende Værktøi; Alt blev udført med Haanden. Der fandtes hverken Høvle-Stanze eller Filemaskiner. En Mekanikers hele Værktøiforraad bestod dengang af et Par slet konstruerede Dreiebænke og nogle Boremaskiner af raa Konstruktion. Dampkraft blev fordetmeste kun anvendt til at drive Spinderier, Valseværker og Vandpumper. Til at bearbeide Træ havde man ingen andre Maskiner, end Dreiebænker, nogle Sag- og Boreværktøier, som hovedsagelig brugtes til at forarbeide Trindser til Taljerne for Marinen. Naar man dreiede paa den gamle Dreiebænk, maatte Dreieren holde Dreiestaalet fast med sine Hænder, og Alt var afhængig af hans Dygtighed. Indførelsen af Supporten, som holder Dreiestaalet istedetfor Arbeideren, gjorde, at man nu blev mere uafhængig af hans Dygtighed og Kraft. Den vandt derfor ogsaa snart Indgang i de betydeligste Maskinværksteder. Da man nu kunde udføre Supportdreiebænke i enhver Maalestok, var man ogsaa istand til at bygge Dampmaskiner billigere og nøiagtigere. Herved og følgelig ved Supporten var man nu istand til at levere Dampmaskiner ogsaa til saadant Brug, hvortil man tidligere ikke kunde benytte dem paa Grund af deres Kostbarhed. I Tidens Løb blev mange Forandringer indført ved Dreierbænken, som Høvlemaskinen, Hjuldreiermaskinen o. s. v.; men alle beror dog paa Supportprincipet. Kun ved Hjælp af det kunde Dampmaskinerne forfærdiges i en saa exakt Form og paa en saa heldig og fordelagtig Maade, at de vandt saa stærk Udbredelse. „Hvorledes kunde vi", spørger Nasmyth, „have gode Dampmaskiner, hvis vi ikke besad Midler til at udbore Cylinderen godt, at dreie Kolbestangen fuldkommen eller at høvle Skyverfladen glat? Supporten alene har givet os Midler til i Praxis at indføre de videnskabelige Undersøgelser paa Mekanikens Omraade".

En af de første Anvendelser, som Maudsley gjorde af sin Support, var Konstruktionen af Hjælpemaskiner til Fabrikation af Taljer, som Brunel bestilte hos ham. Brunel, som var født i Normandie og ved Revolutionen dreven til Amerika, fik allerede i Drengeaarene ved Synet af en Sending store Maskiner, som kom til Frankrige, en stærk Længsel efter Maskinernes Land, og i de amerikanske Urskove undfangede han Tanken om de nye Skibstaljer. Men han udførte denne sin Tanke først i England, hvor han ankom 1799. Den første Maskine, som han konstruede der, var en Doubler-Skrive- og Tegnemaskine; den næste var en Maskine til at tvinde Bomuldstraade og vikle dem paa Nøster. Dernæst opfandt han en Maskine til at indfatte og forsire Kanterne af Mousselin, fint Lærred osv.; denne Maskine var konstrueret paa samme Maade som Symaskinen. Hans næste Opfindelse, som han lod patentere, var Forfærdigelsen af Taljer, der tjener til at udspænde og trække Seilene sammen, at hæve og sænke Master, osv. Hvor vigtig denne Industrigren er, lader sig bedømme efter det stærke Forbrug: thi et eneste Skib paa 75 Kanoner bruger over 1400 saadanne Taljer af forskjellig Størrelse. Fabrikationen af denne i og for sig simple Artikel var forbundet med mange Vanskeligheder. Hver enkelt Del maa være arbeidet godt og nøiagtig paa et Haar, saa at der, naar man sætter dem sammen og naar man bruger dem ikke kan indtræffe nogen Forstyrrelse, der kan have de alvorligste Følger. Man indsaa ogsaa snart, at det blotte Haandarbeide ikke strak til ved Fabrikationen, og der blev allerede tidlig gjort Anstrengelser for at indføre Maskinarbeide, saa at man kunde faa bedre og mere exakt udførte Tridser. Allerede 1781 havde Taylor ved Hjælp af Maskiner arbeidet Taljer til Regjeringen. Da den med ham sluttede Overenskomst var udløben, vilde Regjeringen indrette egne Værksteder dertil. Sir Samuel Bentham, som dengang var Generalinspektør, havde i Værkstederne indført forbedrede Maskiner til Bearbeidelsen af Træ, og deriblandt ogsaa Maskiner af hans egen Opfindelse til at arbeide Skibstaljer. De nye Værksteder var allerede indrettede og Dampmaskinerne stillede op, da Bentham fik Kundskab om Brunels Opfindelse. Han var saa fordomsfri, at han lagde sine egne Konstruktioner tilside og anbefalede Brunels. Men det vilde aldrig have lykkedes Brunel at faa istand de til hans Opfindelse nødvendige Værktøimaskiner, hvis Supporten ikke havde været opfundet. Lykkeligvis blev han paa denne Tid kjendt med Maudslay, i hvis Værksted han fandt den Talisman, som han behøvede. Blandt de mange franske Flygtninger, som dengang levede i London, var ogsaa en Hr. de Bacquancourt, som oftere gik forbi Maudslays Værksted. Han var selv en lidenskabelig Dreier og betragtede med megen Interesse de ved Maudslays Vinduer udstillede Arbeider. En Dag blev han fængslet af et ganske usedvanlig vakkert Skruearbeide og gik ind til Maudslay for at spørge, hvorledes det var bleven gjort. Maudslay forklarede ham det, og Bacquancourt var fra den Tid en hyppig Gjæst hos Maudslay. Bacquancourt kom oftere sammen med Brunel; en Dag klagede denne over, at han ikke kunde finde nogen Mekanikus, som var flink nok til at udføre hans nye Maskiner. Bacquancourt viste ham strax til Maudslay. Faa Dage efter kom Brunel ind i Maudslays Værksted med en af ham selv forfærdiget Tegning; men denne viste saa lidet af Opfindelsens egentlige Væsen, fordi Brunel som alle Opfindere var mistroisk, at han maatte komme flere Gange. Da Brunel kom med den tredie Tegning, udbrød Maudslay: „Ah, nu forstaar jeg det, De vil have Maskiner til at forfærdige Taljer med!"

Maudslay gik hurtig ind paa Brunels Ideer og søgte at gjøre dem til sine egne for at finde den mest praktiske Form for dem. Han flyttede ind i et større Værksted og begyndte 1800 paa Modellerne til Arbeidsmaskinerne. Disse bleve færdige 1801, prøvede og antagne af Bentham, og alle til Forarbeidelsen af Taljer nødvendige Maskiner bestilte hos Maudslay, som arbeidede i 6 Aar med at faa dem færdige. Maskineriet var saa beundringsværdigt udført, at det endnu kan udholde Sammenligning med Maskiner af første Rang, som ere arbeidede nu med de saameget forbedrede Værktøimaskiner. Rammerne vare af Støbejern, alle Dele, som ved hurtig Bevægelse, Rivning osv. var udsat for stærk Slid, var af Staal. Kun Supporten muliggjorde, som anført, den exakte Udførelse af de enkelte Dele af dette Maskineri. Det hele Maskineri bestod af en Sats forskjellige Maskiner, hvoraf hver enkelt havde et særligt Arbeide at udføre ved Fabrikationen. Først trængte man til forskjellige Sage, lige Tversage, Cirkulærtversage, frem- og tilbagegaaende Skursage og Kredssage, endvidere Bore- og Stemmaskiner af beundringsværdig Konstruktion; Hjørnesage, Fresemaskiner, Maskiner til at bore, nitte og fuldføre Tridserne; særegne Maskiner, som gjorde Indsnittene til at optage Tougene og som arbeidede Rullerne. Det hele Antal af dem var 44. Efterat de havde været i Arbeide i Portsmouth i 50 Aar, arbeidede de endnu saa fuldkomment som den Dag, de blev satte i Gang. De danne en af de sindrigste og fuldstændigste Samlinger af Træbearbeidelsesmaskiner, som nogensinde blev sat igang, da man er istand til med dem at gjøre næsten alt Tømmermandsarbeide med den største Nøiagtighed og Hurtighed uden Haandens Hjælp. Maskinerne bleve drevne med en 32 Punds Dampmaskine, som forøvrigt ved Siden af ogsaa brugtes til andet Arbeide. De efter det nye System arbeidede Tridser leveredes billigere, hurtigere og bedre. Man behøvede blot 10 Mand til det samme Arbeide, hvortil man før brugte 110; aarlig blev der forfærdiget 160,000 Blokke af forskjellig Størrelse til en Værdi af 541,000 Lstr. Skibsbyggeriet fik som Følge af denne Forbedring stærkt Opsving, og Arbeiderne i de forskjelligste Industrigrene sporede en Forøgelse i Arbeide, Afsætning og med Tiden ogsaa i Løn.

Ved den heldige Udførelse af Brunels Maskineri var Maudslays Ry grundet, saa at tiltagende Bestillinger nødte ham til paany at søge større Lokaler og satte ham istand til i Lambeth (paa den høire Bred af Themsen i London) at grunde det senere verdensberømte Firma Maudslay, Field & Ko. Han indrettede sig fuldstændig fra nyt af, forbedrede gamle Værktøimaskiner og konstruerede nye, da disse daglig forbedredes, saa at endogsaa hans Support blev stillet i Skyggen af de nyere Værktøimaskiner, som forøvrigt hvilede paa dens Skuldre. Hans Maskiner ere endnu i Virksomhed efter 70 Aars Forløb. Maudslay beskjeftigede sig fra nu af hovedsagelig med Bygningen af Møller og Sage, Myntmaskiner og Dampmaskiner, hvilke sidste han forbedrede betydeligt, og han opfandt Pyramidalmaskinen, som var Forløberen for de saakaldte direkte virkende Maskiner. Ogsaa i Skibsmaskinerne gjorde han store Forbedringer, og i lang Tid blev der bygget efter hans Konstruktion. Han opfandt endvidere Lochmaskinen, ved Hjælp af hvilken man gjorde Hullerne for Nitnaglerne i Kjedel- og Reservoirpladerne; herved opnaaedes en Besparelse af 23 pCt. Maudslay var den Første, som opfandt at skjære Skruer med Maskine, og han var i denne Henseende en Forløber for Witworth. Nøiagtigheden, Ordenen og Elegantsen i Maudlays Arbeider afspeilede sig ogsaa i hans Karakter. Han var saa splendid i Udførelsen af sine Arbeider, at han mangengang lod Pengespørgsmaalet ude af Betragtning. Han var en munter Arbeider og holdt meget af Musik. Det var hans Vis paa Søn- og Festdage at gaa igjennem Værkstederne for at se paa de forskjellige Arbeider. Han gjorde dette med et Stykke Kridt i Haanden, hvormed han gjorde sine korte Bemærkninger over Arbeide, Renlighed osv. paa Arbeidernes Værkstedbænke. Disse Bemærkninger var altid korte og træffende, truende eller straffende, og altid fremkaldte de Virkning. Det var eiendommeligt, hvorledes han betegnede sine Arbeideres Dygtighed, nemlig ved Procenter; den største Udmærkelse i hans Mund var en Mand paa 100 pCt. Ofte sagde han: Manden staar langt under 45 pCt., men han kan arbeides op til 60 pCt. Maudslay var en kraftig Skikkelse paa 6 Fod med bredt, godlynt Ansigt og klare, dristige Oine. Man kunde ikke finde nogen trofastere Ven. Han døde 1831.

(Forts.)

Kristiania, den 29de September 1869.

Pater Hyacinthes Brev er det Faktum, som fortiden stærkest beskjeftiger den franske Presse og Opinion. En af de mest anseede Geistlige i Paris, den veltalende Pater Hyacinthe, hvis Prædikener i Notre-Damekirken altid have samlet en talrig Tilhørerkreds, har i disse Dage offentlig brudt med det ultramontane Parti og altsaa med Paven, da dette Parti er eneherskende i Rom. Dette Skridt lige før det økumeniske Konciliums Aabning nu i Høst har gjort en overordentlig Opsigt, og man sammenligner allerede Hyacinthe med Lamennais. De Liberales Kamp imod Ultramontanismen har ialfald herved faaet en kraftig Støtte. Den frisindede og nationale Del af den franske Geistlighed vil med et saadant Exempel for Øie faa Mod til at træde bestemtere op imod Rom end tidligere og saaledes uafhængiggjøre den franske Kirke af den romerske Stol. Pater Hyacinthe, der er Prior for Karmeliterne i Paris, har tilkjendegivet sin Beslutning i en Skrivelse af 20de ds. til denne Ordens Overhoved i Rom, og hans Skrivelse er bleven offentliggjort i de franske Blade. Vi meddele her et Referat af dens Indhold: Hyacinthe beklager sig over, at Ordensgeneralen, der tidligere undlod at tage Hensyn til Jesuiternes aabenlyse Angreb og hemmelige Anklager i Anledning af hans Prædikener i Notre-Damekirken, ved det i Rom almægtige Parti har ladet sig bevæge til at paalægge ham, at han skal føre et Sprog eller iagttage en Taushed, hvorved han kommer i Strid med sin Samvittighed. Paa saadanne Betingelser kan han ikke mere betræde Prædikestolen i Notre-Damekirken. Det gjør ham ondt at tage en saadan Beslutning, naar han tænker paa Erkebiskopen af Paris, som altid har beskyttet ham imod hans ildesindede Fiender, og paa den store Tilhørerkreds, som fulgte ham med Opmærksomhed og Velvillie; men han vilde føle sig som en Uværdig overfor sine Tilhørere, Erkebiskopen, sin Samvittighed og Gud, dersom han kunde samtykke i at spille en saadan Rolle. Han forlader samtidig sit Kloster, der nu er forvandlet til et „Sjælenes Fængsel". Derved bryder han ikke sit Klosterløfte; han har aldrig forpligtet sig til Lydighed ud over de Grændser, som hans Samvittighed, hans egen og hans Kalds Værdighed foreskrev ham. Det var den Kristnes høiere Frihed, som han søgte i Klostret, da han med ren Begeistring, uden alle menneskelige Beregninger, men ikke uden ungdommelige Illusioner tyede ind i det. Naar man nu til Løn for hans Ofre rækker ham Lænker, er han ikke blot berettiget, men forpligtet til at støde dem fra sig. Kirken befinder sig i et høitideligt, skjæbnesvangert Øieblik, i den voldsomste Krisis, og et økumenisk Koncilium er for første Gang i trehundrede Aar isærd med at træde sammen. Det er ikke i et saadant Øieblik, at en Evangeliets Forkynder kan samtykke i at tie som „de stumme Hunde i Israel", disse utro Bevogtere, hvorom Profeten taler. Kirkens hellige Mænd taug aldrig, og kan han end ikke sammenligne sig med dem, har han ialfald gjort dem til sine Forbilleder. Han protesterer derfor baade som Kristen og som Præst imod de Læresætninger og Sædvaner, der kaldes romerske, men ikke ere kristne, og som gaa ud paa at forandre Kirkens Forfatning og Lære, ja selv dens gudfrygtige Aand. Han protesterer imod de ligesaa ugudelige som afsindige Bestræbelser for at fremkalde et Brud imellem Kirken, „som er vor Moder i Evigheden", og det nittende Aarhundredes Samfund, „hvis Sønner vi ere i Tiden". Han protesterer imod de falske Læreres endnu radikalere og gyseligere Forsøg paa at udrydde af den menneskelige Natur, hvad der ikke kan udslettes af den og er knyttet til dens helligste Bestræbelser. Han protesterer imod, at Aanden og Bogstavet i Evangeliet trædes under Fødder af den nye Lovs Farisæere. Det er hans faste Overbevis-

ning, at det sociale, moralske og religiøse Anarki, hvori Frankrige og de latinske Folk i det Hele befinde sig, skyldes ikke Katholicismen selv, men den Maade, hvorpaa den i lang Tid er bleven opfattet og udøvet. Han appellerer til det Koncilium, som skal træde sammen for at søge Midler imod Kirkens forfærdelige Onder. Men dersom de Bekymringer, som Andre udtale, skulde vise sig grundede, dersom Forsamlingen ikke skulde kunne forhandle med Frihed og saaledes mangle det væsentligste Kjendetegn for et økumenisk Koncilium, saa vilde han hæve sin Røst til Gud og Mennesker, for at der kunde blive sammenkaldt et andet Koncilium, der repræsenterede Kirken, ikke Partiaanden. „Og til Slutning appellerer jeg til din Domstol, o Herre Jesus: Ad tuum, Domine Jesu, tribunal appello. Det er i din Nærværelse, at jeg skriver disse Linier, det er for dine Fødder, efterat jeg i lang Tid har bedt, tænkt, lidt og ventet, for dine Fødder, at jeg underskriver dem. Jeg stoler trygt paa, dersom Menneskene fordømme dem paa Jorden, at Du vil billige dem i Himlen. Det er mig nok i Liv og Død". Pater Hyasinthe har allerede forladt det lille Kloster Passy og lever nu hos sin Søster. Der vil han afvente Konciliets Dom i sin Sag. Bladene sætte denne Skrivelse for den franske Kirke i Linie med den mere forsigtigt affattede Rundskrivelse, som ogsaa de tydske i Fulda forsamlede Biskopper have udstedt i Anledning af Konciliet. De ville begge sige det samme, nemlig en Protest mod de bestaaende Tilstande og især Jesuiterpartiets Overtag inden den katholske Kirke. Konciliet i Rom synes saaledes at ville blive et meget bevæget Møde. Times sammenligner Pater Hyasinthes Brev med det, som den engelske Protestant Dr. Cummings nylig sendte Paven i Anledning af Konciliet, og mener, at disse Skrivelser dog maa gjøre Hans Hellighed Paven en Smule nøgtern i sine Forhaabninger om hvad Konciliet skal udrette for Gammelkatholicismen.

Om Forholdene i **Baden** siger La Patrie: „Der er i denne Tid udbredt endel unøiagtige Beretninger om Storhertugdømmets Stilling og den storhertugelige Regjerings Planer. En Skrivelse fra Karlsruhe af 17de ds. sætter os istand til at give nærmere Oplysninger om de derværende Forhold. Storhertug Friedrich Wilhelm Ludvig (født 1826, Regent siden 1852) lider af en uhelbredelig Sygdom og befinder sig for Tiden i en meget betænkelig Tilstand. Der kan imidlertid i Tilfælde af hans Død ikke opstaa nogen Thronfølgestrid, som Mange ere tilbøielige til at tro, da han har tre Børn med sin Gemalinde Louise Marie Elisabeth, Kong Wilhelm af Preussens Datter, og hans ældste Søn, Arvestorhertug Friedrich Wilhelm (12 Aar gammel) i saa Tilfælde strax vilde blive udraabt til hans Efterfølger. Der er truffet alle fornødne Forberedelser i denne Henseende, saa at der ikke kan være Tale om at indlemme Baden som Provinds i den preussiske Stat. Derimod er man i Berlin bestemt paa at løsne Forholdet mellem Baden og de andre Sydstater for at faa det ind i Nordforbundet. I dette Øiemed og i Betragtning af, at Befolkningens store Mængde ikke er stemt for denne Forandring, har man besluttet at oprette Komiteer i 4 af Storhertugdømmets forskjellige Kredse, nemlig i Konstanz, Freyburg, Karlsruhe og Mannheim. Disse Komiteer, hvis Opgave det er at bearbeide den offentlige Stemning, modtage deres Instruktioner fra Berlin og have etableret Filialer i en stor Mængde Byer, hvor de udvikle en omfattende Virksomhed".

Kronprinsen af Preussen agter efter Vicekongen af Ægyptens Indbydelse over Brindisi at begive sig til Ægypten. Den nordtydske Krigskorvet „Hertha" skal føre ham dertil, og det heder, at rimeligvis flere andre af Forbundsmarinens Skibe ville slutte sig til „Hertha" for at ledsage Kronprinsen, der paa Tilbageveien agter at aflægge Besøg i Athen og Konstantinopel.

De længe ventede Sammenstød imellem Levningerne af de **paraguayske** Tropper og den allierede Hær af brasilianske, argentinske og uruguayske Tropper har ifølge Meddelelser fra Brasilien fundet Sted den 12te f. M. og er endt med Præsident Lopez's totale Nederlag. Begge hans faste Stillinger ved Piritebuy og Ascurra ere efter disse Angivelser blevne tagne af Brasilianerne under store Tab paa Fiendens Side. Lopez flygtede i Retningen mod Caraguatay og led atter 8 Mile derfra et afgjort Nederlag. Paraguayerne mistede 3000 Døde og talrige Fanger. Lopez forfølges nu ivrig af Brasilianerne og er ved et af den provisoriske Regjering udstedt Dekret erklæret for staaende udenfor Loven. — Om der end muligvis hersker nogen Overdrivelse i disse Efterretninger fra brasiliansk Kilde, navnlig i Angivelsen af de faldne Fienders Antal, til 3000 (i enkelte Beretninger kun 1500), saa synes det dog at forholde sig rigtigt, at Præsident Lopez har lidt et afgjørende Nederlag, der maa betragtes som Slutning paa en Krig, der har varet henved fem Aar (fra 11te Novbr. 1864) og ødelagt en af de mest blomstrende Republiker i Sydamerika. Under alle Omstændigheder fortjener dog det Heltemod Anerkjendelse, hvormed det lille Paraguay under Præsident Lopez længe har modstaaet sig den overmægtige Alliance imellem den argentinske Republik og Uruguay.

Det hollandske Statsbudget for 1870 er i disse Dage blevet forelagt Nationalforsamlingens andet Kammer. Budgettet er forminsket med 550,000 Gylden og det Rentebeløb, som Statskassen har at udbetale, med 8 Mill. Gylden.

Frøken Elise Dahl, der i de Par sidste Aar har studeret under den berømte Musiker Henselt i St. Petersburg, gav igaar for meget godt Hus sin Koncert i Frimurerlogens store Sal. Hun viste sig i Besiddelse af en udviklet Teknik, og vi ville, hvad Foredraget angaar, især nævne Andanten i Hummels Koncert, der forekom os usædvanlig fint og sandt opfattet. Hun assisteredes af Frk. Agathe Backer, der sammen med Koncertgiverinden udførte Henselts Romance (si oiseau j'étais) for 2 Pianoer, for hvis smukke Udførelse begge Pianistinder høstede Publikums velfortjente Bifald, ligesom Frk. Dahl ogsaa blev fremkaldt efter hvert enkelt Numer.

Desuden foredrog vor Landsmand Oluf Svendsen, der paa et Besøg i Hjemmet atter glædede os med sin Fløites deilige Toner, to brillante Numere, der lønnedes med de stærkeste Bifaldsytringer. Den fuldkomne Overlegenhed, hvormed han behandler sit Instrument, berettiger ham ogsaa tilfulde til det Navn, den unge Kunstner har vundet i Udlandet.

Hs. kgl. Høihed Prins Oskar har ifølge Rigstd. ladet sine 4 Sønner, Prinserne Gustav, Oskar, Karl og Eugen, antegne som betalende Medlemmer af Foreningen for norske Fortidsmindesmærkers Bevaring.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 11te—21de Septbr. 1869.

Mileantal 556.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
5537 Passagerer . .	1364.	23½.		
31 Voiturer	26.	72.		
100 levende Dyr . .	19.	76½.		
Pakker, Extratoi etc.	278.	48.		
Posten	33.	40.		
			1722.	20.
Telegrafindtægter . . .			23.	7½.
Godstrafik:				
Strømmen	2259.	23.		
Dal, Eidsvold etc. . .	3312.	83.		
			5571.	106.
Summa			7317.	13½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . .			6733.	36½.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 198,074 Spd. 107 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 183,217 — 110½ „

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 11te—21de Septbr. 1869.

Mileantal 545.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
3259 Passagerer . .	659.	8½.		
8 Voiturer . . .	3.	62.		
49 levende Dyr . .	14.	100.		
Pakker, Extratoi etc.	74.	74.		
Posten	30.	„		
			782.	4½.
Telegraf-Indtægter . .	12.	86.		
Godstrafik	1460.	47.		
			1473.	13.
Summa			2255.	17½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . . .			2792.	105.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato. . . . 85,596 Spd. 117 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 86,173 — 89½ „

Udvandring. Med Ankerliniens Dampskib „Scandinavia" afreiste igaar Eftermiddag 90 Emigranter til Amerika.

Lommetyveri. Da Lommetyverier begynde at blive temmelig almindelige her i Byen, gjælder det især for Husmødre og andre Folk, der ere nødsagede at besøge Bryggerne og Torvet, hvor den Slags Tyverier især foregaa, at passe godt paa sine Lommer og at have et Øie med de Gutter eller Piger, der maatte vise nogen mistænkelig Adfærd. Den 5te f. M. blev der saaledes frastjaalet en Kone paa Palæbryggen en Pengepung med iværende Penge af en 18 Aars gammel Pige, Anne Bergitte Gulliksdatter, for hvilket Tyveri hun ved Dom af 24de ds. blev straffet med 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Tyven paastod vistnok, at hun havde taget Pungen op fra Fortouget, hvor hun lagde Mærke til, at Bestjaalne tabte den; men denne erklærede sig forvisset om, at Pungen maatte være stjaalet fra hendes Lomme. Hun forklarede tillige, at hun saa Tiltalte ved den omhandlede Anledning bevæge sig rundt om hende, indtil hun omsider kom paa hendes høire Side, hvor Kjolelommen var. Naar Tiltalte ikke destomindre fik udført Tyveriet, uden at Bestjaalne mærkede dette, synes hun at maatte være i Besiddelse af adskillig Behændighed og Øvelse i Kunsten.

Selvmord. Afvigte Fredag fandtes en død Mand med Strikken om Halsen liggende under et Træ i Udmarken ved Gaarden Sinsensbraaten i Aker. Strikken, hvis ene Del hang tilbage i Træet, bestod af ganske fin Hyssing og havde været for svag til at bære det afsjælede Legemes Vægt. Afdøde, der er ukjendt, antages at have været omkring 60 Aar gammel. Han var iført sort Bonjour, sorte Kashemirs Benklæder og Vest samt graa Filthat. I den Afdødes Lomme fandtes et Spindeluhr, mærket „F. Auensen Tangen", og var hans Linned mærket „A. A. S." og et hvidt Lommetørklæde „G. A." Han havde sølvhvidt Haar og Skjæg.

Den retslige Befolkning i Kristiania udgjorde den 31te December 1868 63,504 Individer. Ved forrige Tælling den 31te Decbr. 1867 fandtes 61,510 Indvaanere og ved Tællingen den 31te Decbr. 1865 57,382. Befolkningen inden Byens Grændser er saaledes forøget med omtrent 2000 Individer aarlig i de sidste 3 Aar.

I Aaret 1868 døde i Kristiania 1510 Individer. Desforuden døde i Byen 30 Individer, der havde fast Ophold udenfor Byen og derfor ikke ere medregnede i nærværende Opgaver. Antallet af Dødfødte eller inden 24 Timer efter Fødselen Døde udgjorde 144.

I samme Aar fødtes 2002 levende Børn. Overskuddet af Fødte over Døde er saaledes 492. De Dødfødte ere som i foregaaende Aar ikke medregnede, hverken her eller i de nedenstaaende Opgaver.

Lægges Folkemængden ved Aarets Udgang til Grund, fremkommer en Dødelighed af 23,77 af Tusinde. Denne Beregning, der ogsaa i de foregaaende Aar er fulgt, er imidlertid ikke ganske nøiagtig. Middeltallet af Befolkningen i Aaret vil omtrent fremkomme, naar man fra Folkemængden ved Aarets Udgang trækker Halvdelen af den Tilvæxt, som er skeet i Aarets Løb, altsaa 1000. Herefter bliver Folkemængdens Middeltal 62,504 og Dødeligheden 24,15 af Tusinde. Dødeligheden har altsaa været noget mindre i Forhold til Folkemængden end i det foregaaende Aar. For Sammenligningens Skyld er Dødeligheden i 1868 overalt i nedenstaaende Tabeller beregnet efter Folkemængden ved Aarets Udgang.

Antallet af Dødsfald i de sidste 9 Aar fremgaar af nedenstaaende Tabel:

	døde.	pro mille.
i 1860 med en antagen Befolkning af 53,435	1244	23,28
„ 1861 „ „ „ „ 53,784	1581	29,39
„ 1862 „ talt „ 54,384	1367	25,13
„ 1863 „ „ „ 55,125	1286	23,33
„ 1864 „ antagen „ 56,253	1114	19,80
„ 1865 „ talt „ 57,382	1170	20,39
„ 1866 „ antagen „ 59,445	1442	24,25
„ 1867 „ talt „ 61,510	1472	23,96
„ 1868 „ „ „ 63,504	1510	23,77

Dødsfald af epidemiske Sygdomme udgjorde et noget mindre Antal i 1868 end i 1867, men dog større end i de fleste foregaaende Aar, alene med Undtagelse af 1861. Dette forholdsvis betydelige Antal skriver sig ikke saa meget fra nogen enkelt større Epidemi, som fra et Sammenstød at flere mindre udbredte.

Stærkest repræsenterede ere de akute Betændelsessygdomme i Luftveiene: Lungebetændelse og akut Bronchit, hvilke to Klasser maaske helst bør slaaes sammen; 206 Dødsfald eller 13,64 pCt. af samtlige Dødsfald skyldes disse Sygdomme. I Gjennemsnit har i de sidste 9 Aar, som det vil sees, Dødeligheden af disse været noget mindre; kun i Aaret 1866 var Antallet større. En af Grundene til denne betydelige Dødelighed af akute Sygdomme i Luftveine i 1868 er sandsynligvis at søge i de samtidig herskende Epidemier af Skarlagensfeber og Mæslinger, som hvis Følger de ofte optræde, navnlig under ugunstige hygieiniske Forhold. Det overveiende største Antal af disse Dødsfald indtraf i Aarets første og koldeste Maaneder. Dødsfald af Strubehoste vare ikke meget hyppigere end i de sidste Aar, og betydelig færre i Antal (relativt til Folkemængden) end i 1860 og 1861.

Kighoste optraadte epidemisk, men fremkaldte ikke noget paafaldende stort Antal Dødsfald. Mæslinger og Skarlagensfeber, der begge optraadte som udbredte Epidemier i 1867, herskede ogsaa i 1868 og fremkaldte et ikke ubetydeligt Antal Dødsfald, for Mæslingernes Vedkommende især i Begyndelsen af Aaret.

Diarrhoe og Sommerkolera fremkaldte usædvanlig mange Dødsfald, nemlig 84. Dette Antal er større end i noget af de foregaaende Aar. Selv i 1866, da den asiatiske Kolera viste sig i Kristiania, findes blot 58 opgivne som døde af Diarrhoe og Sommerkolera; i samme Aar døde af asiatisk Kolera 27, altsaa tilsammen af disse Sygdomme blot 1 Individ flere end i 1868. Af de 84 Dødsfald i dette Aar indtraf 35 eller 43 pCt. i August Maaned.

Nervefeber fremkaldte, ligesom i de foregaaende 5 Aar, meget faa Dødsfald. Med Trondhjemsk Halsesyge var Tilfældet det samme.

De øvrige epidemiske Sygdomme have heller ikke været af nogen særdeles Betydning i 1868.

I Anledning af det ved epidemiske Sygdomme fremkaldte temmelig betydelige Antal Dødsfald maa man altsaa især lægge Mærke til den Hyppighed, hvormed akute Sygdomme i Luftveiene samt Skarlagensfeber og Mæslinger ere optraadte som Dødsaarsager, navnlig i Aarets første Maaneder. Det er neppe tvivlsomt, at dette Forhold for en stor Del skyldtes slette og overfyldte Boliger, en Gjenstand, paa hvilken Opmærksomheden ogsaa blev rettet i det forrige Aar af Sundhedskommissionen udgivne Tabelværk. Den Reform i Bygningslovgivningen, hvorpaa man den Gang haabede, er ikke bleven gjennemført, men det vil dog sandsynligvis tilsidst vise sig som en tvingende Nødvendighed at rette paa disse Forhold, ved paa en eller anden Maade at forskaffe den fattigere Klasse billigere og sundere Boliger.

Næst efter disse Sygdomme maa især det store Antal af Dødsfald, fremkaldte ved Diarrhoe og Kolerine, vække Betænkeligheder. Som anført indtraf alene i August Maaned 35 Dødsfald af disse Sygdomme, hvilket er flere end i nogen Maaned af Aaret 1866, selv naar de af asiatisk Kolera Døde medregnes. Af disse Sygdomme tilsammen døde nemlig i 1866 i de to Maaneder, da asiatisk Kolera fandtes, i August 18 og i Septemter 22 Individer; Diarrhoe og Sommerkolera have altsaa i det forløbne Aar vist sig mere ødelæggende, i det Mindste i en enkelt Maaned, end en Epidemi at asiatisk Kolera to Aar forud. De Aarsager, der have fremkaldt dette uheldige Forhold, maa paa den ene Side søges i den usædvanlig tørre og varme Sommer, men paa den anden Side maa som en væsentlig Faktor opstilles den slette Tilstand, i hvilken Renovationsvæsenet i Kristiania befinder sig. De sanitære Misligheder, som dette giver Anledning til, kunne forudsees at ville netop i en tør og varm Sommer fremtræde med forøget Styrke, idet Dekompositionen af det i Bingerne ansamlede organiske Affald under disse Omstændigheder paaskyndes, medens samtidig Kloakerne paa Grund af den ringere Vandmængde, der strømmer igjennem dem, opfyldes af Urenlighed. Fra begge disse Kilder ville Dekompositionsprodukterne under varmt, tørt Veir med tildels stillestaaende Luft bidrage i høi Grad til at forurense Luften. Det er netop under saadanne Omstændigheder, at de nævnte Sygdomme overalt pleie at udvikle sig, og hvad der her er indtruffet, er neppe mere end man kan stille i Udsigt for hver Sommer med lignende Veirforhold, saalænge Renovationsvæsnet ikke undergaar en gjennemgribende Reform. En Import af den asiatiske Koleras Smittestof vilde sandsynligvis under Veirforhold som i afvigte Sommer have frembragt et meget uheldigere Resultat end i 1866, da kjøligere Luft og større Regnmængde vistnok i høi Grad bidrog til at neutralisere Virkningerne af den slette Renovation. Det bør saaledes gjentages, hvad der blev bemærket i det i forrige Aar udgivne Tabelværk, at en Reform i Renovationsvæsnet er paatrængende nødvendig, og Erfaringerne fra det sidst forløbne Aar have fuldkommen retfærdiggjort den Frygt, man dengang udtalte for de Misligheder, der klæbe ved den nuværende Ordning af Renovationen.

Af de Dødsaarsager, der findes opførte under de sidste 11 Rubrikker af Tabel e, og som repræsentere de ikke epidemiske Sygdomme, er Lungetuberculose eller Tæring som sædvanlig den mest fremtrædende, idet 226 Dødsfald, eller henimod 15 pCt. af samtlige Dødsfald, skyldes denne Sygdom. Dette betydelige Tal overstiger dog ikke det almindelige Forhold i Kristiania og er heller ikke større end i de fleste andre større Byer i Europa. Til dette Tal vil man maaske endnu kunne lægge en stor Del af de Dødsfald, der ere opførte under Hjernebetændelse og Konvulsioner (respektive 88 og 79 eller tilsammen 11,06 pCt. af samtlige Dødsfald), og endvidere en Del af de Dødsfald, der ere opførte under den fælles Benævnelse „andre Dødsaarsager", idet vistnok en Del af disse skyldes Tuberculose. Men paa den anden Side er Tuberculose, saavel i Lungerne som i andre Organer, et Produkt af saamange sammenstødende Omstændigheder og saa ofte en Følgesygdom efter andre Sygdomme, at man snarere kan betragte den som et Udtryk for Svaghed og Sygelighed i det

Hele hos Befolkningen end som en ved bestemte paavifelige Aarsager fremkaldt Sygdomsenhed. Opfattet paa denne Maade give disse Sygdomme vistnok ikke noget godt Billede af Sundhedstilstanden i Kristiania, men den, om end ubetydelige, dog mærkbare Aftagen i disse Sygdommes Hyppighed, som viser sig i de sidste Aar, giver dog et Haab om, at der er indtraadt nogen Bedring i de sanitære Forhold overhovedet.

Antallet af de kræftagtige Sygdomme, der maaske kan stilles i samme Forhold til Sundhedstilstanden i det Hele taget, forsaavidt man endnu kjender til disse Sygdommes Aarsager, er tiltaget noget i de senere Aar; men Grunden til denne ubetydelige Tilvæxt turde maaske rettest være at søge i nøiagtigere Opgaver fra Lægernes Side.

Dødeligheden i det Hele i 1868 har ikke været ubetydelig og overskrider, hvad der burde ventes i en By af ikke større Folketal end Kristiania. Det maa ogsaa lægges Mærke til, at i de foregaaende Beregninger ere ikke medregnede de blandt Tilreisende indtrufne Dødsfald (hvoraf dog en stor Del skyldes kroniske Sygdomme, for hvilke Vedkommende ere indlagte paa Sygehusene fra andre Dele af Landet), og heller ikke de Dødfødte, saaledes som det sker i enkelte andre Lande. Dersom Tallet paa begge disse regnes med, vil Dødeligheden, om Befolkningens Middeltal lægges til Grund, overstige 26 af Tusinde.

En saadan Beregning giver dog ikke noget paalideligt Billede af det virkelige Forhold og den har heller ikke været anvendt i de foregaaende Aar. Sammenlignet med disse viser ialfald de sidste 3 Aar nogen Aftagen af Dødeligheden i Kristiania.

Børssagen i Kristianssand er ifølge Kr.sands St. nu afgjort, saavidt den forelaa for Repræsentantskabet, idet efter en halvanden Times Debat blev vedtaget med 16 mod 12 St., at Forsamlingen, i Betragtning af at et saa stort Antal Handlende ønske Børsens Gjenoprettelse, finder at burde anbefale den derom udfærdigede Ansøgning.

Fra Vardø skrives den 4de ds. i „Finmarksposten". Høststormene begynde allerede at tude herost, ledsagede med svær Søgang. En Brig kommende fra Archangel og skulde vestover, vilde for Uveir af NNV. idag søge Havn, men holdt ind til Vadsø, da det jo er bekjendt, at Vardø ingen Havn har at byde under Uveir. Dampskibet „Hakon Jarl" ankom hertil idag Kl. 10, altsaa kun nogle Timer forsinket; det maatte gaa forbi Berlevaag og Havningberg, da Søgangen og Stormen forhindrede at anløbe disse Steder. Skibet ankrede i Bussesund for om muligt at faa ilandbragt Post og Passagerer. Pakgods tænktes ikke paa. Men det lykkedes det ikke at faa Kommunikation med Landet istandbragt. Efter to Timers Forløb lettedes Anker med Hensigt at gaa lige til Vadsø med saavel Post som Passagerer, blandt hvilke befandt sig Finmarkens Amtmand og Vardø nye Foged, hvilken sidste medbringer Familie. Netop som Ankeret var lettet, løiede Stormen lidt af, saa der gjordes Forsøg med at anløbe Østrevaag, hvor Skibet ankrede; mærkværdigt nok blev Skibet liggende saalænge, at en Baad, der sendtes ud fra Land hen til Dampskibet efter en iland fastgjort Line, netop fik Raaderum til Indtagning af Post og Passagererne, hvormed den haledes fra Skibet hen til Landet. En anden Baad bragte Expeditøren og tvende Toldbetjente ombord; det stormede nu atter op i den Grad, at disse ikke vovede at begive sig i Baaden igjen, ligesom Skibet heller ikke kunde blive længere liggende der. Ankeret lettedes og afsted gik det for Vind og Veir indover til Vadsø, hvor der dog er Ly at finde under Storm og Søgang. Expeditøren og Toldbetjentene fik da imod deres Villie fri Skyds til Vadsø, idet de bleve nødte til at følge med indover. Det fortælles, at Hr. Amtmanden vilde have begivet sig iland om Skibet var bleven liggende for at losse det medbragte Gods, og der havde været Udsigt til atter at komme ombord. Nu var hverken den ene eller den anden Betingelse tilstede og vi gik Glip af Hr. Amtmandens Besøg. Da Forretninger i Vadsø og Sydvaranger sandsynligvis optager den Tid, Hr. Amtmanden har at afse paa denne Reise, saa kommer han vel ikke til at besøge Vardø iaar, uden i det høieste nogle Minutters Tid, idet Dampskibet anløber her paa Vesigaaende næste Tur. Aftager ikke Vinden, og lægger ikke Søgangen sig, saa vil „Hakon Jarl" paa sin Retur imorgen ikke kunne anløbe Vardø for at aflevere Post fra Vadsø og medtage vor Post herfra, endsige losse det medbragte Gods. Det er dog i Sandhed beklageligt, at vi ikke faar Hjælp af Statskassen til Forbedring af vor Havn, eller rettere sagt til Anskaffelse af en Havn; thi vi har jo ingen Havn, ikke engang for Fiskerbaadene, af hvilke de fleste ere saa store, at de ikke lade sig trække op paa Land, om det ellers gaar an at lande for at iværksætte en saadan Ilandtrækning. Hvad vi har at byde Baade i Storm er da Landsætning, men for større Fartøier og Skibe har vi kun en aaben Rhed i Nordrevaag og en lignende i Bussesundet. Saavel Hr. Amtmanden som vor kjærkomne Foged & Sorenskriver har nu seet, at vi mangle Havn, og vi ville derfor haabe paa begges Medvirkning til at forskaffe os Pengehjælp af Statskassen først til Baadhavn og saa til Skibshavn.

Et og Andet.

Naar er en Kvinde skjøn? (Dr. Reclam). Mænd vilde besvare dette Spørgsmaal saaledes, at Kvindernes Skjønhed er ensbetydende med Dyd og Sjæleadel, at den Legemsskjønhed synes dem mest tillokkende, som stemmer mest overens med det af den græske Meisel efterladte Ideal. Kvindekjønnet selv dømmer dog anderledes — idetmindste hvad det Ydre angaar. Ikke den Enkeltes Smag, ikke Skjønhedslovens Grundsætninger, men almindelig Anerkjendelse alt efter Tid og Sted — altsaa „Moden" — bestemmer Skjønhedens Begreb for den kvindelige Verden.

Hinduernes Damer beitse sine Tænder glindsende sorte og sammenligne fuld af Afsky Europæerindernes hvide Perlerader med Hundenes og Abernes Tandgjærde, — de berømte Bajaderer i Delhi er, naar de udfører sine forføriske Danse, smykkede paa Panden, Næsen, Ørerne og Fingrene med Guld, medens de har farvet Neglene paa Hænder og Fødder rødgule med „Henna", — Konerne i Damaskus maler paa sig kulsorte Dienbryn i store Buer, farve Kinderne høirøde og giver det underste Dienlaag en sort Streg lige til Tindingerne, — Sydsøinsulanernes Døttre tattoverer sig paa Laarene, Hænderne, Skuldrene og Tungespidsen, — og de fattige Negerinder, hvis hele Klædning bestaar i et Forklæde, saa stort som et Lommetørklæde, og et Halsbaand af Glasperler, undlader dog ikke for at forhøie sine Yndigheder at gjennembore Næseskillevæggen eller ogsaa Læberne, for at have en eller anden Gjenstand til Stads deri, og at male Ansigtet hvidt, rødt og blaat, hvorved en med Vand fyldt Kokusnød erstatter Speilet. Og alt dette sker for at være — skjøn!

Og nu det Udvortes! De omtalte Danserinder i Delhi besætte Sømmene af sin vide Dragt med Vægter, for at den kan hænge lige ned og kun flagre under Dansen, — de velhavende Negerinder fra Tatu indhylle sig fra Hoften til Knæet med de kostbareste Stoffe, som de kan faa fat i, medens Overkroppen forbliver ubedækket, og under den korte Klædning bær de (som den sandhedskjærlige W. Joh. Müller fortæller) „bag paa Hofterne en af gamle Filler sammensyet Pude, ikke ulig en Kamelpukkel, og dette anser de for en stor Prydelse". Hine Puder altsaa, som de franske Hofdamer i Aaret 1530 bar netop paa samme Sted under Navnet „Bouffantes" og som endnu ikke er ganske forsvundne, har sit Fædreland i Afrika. Spanierinderne opfandt dertil (omkring 1555) „Vertugads" eller „Vertugalla", et med groot Lærred overtrukket Jerntraadstilværk, som den fornemme Dameverden bar paa Hofterne, saa at Kjolen stod langt ud til Siden. De franske Damer gjorde heraf under Ludvig den 14de og 15de Fiskebensskjørtet, som trykket sammen foran og bag havde et Omfang af 7—8 Alen. Da Fiskebensskjørtet blev erklæret i Ban af Revolutionen, nøiede de franske Damer sig med saameget mindre Omfang, da de næsten ikke bar andet end sin „chemise greque". Albions Døttre derimod søgte og fandt (1793) Erstatning i Pads „Puder", som Damerne bar under Kjolen ved Bæltet for at give den forreste Del af Legemet Udseendet af en kjæmpestor Pudding, medens den bagere Del blev aldeles forsømt. Derpaa blev i Begyndelsen af dette Aarhundrede Damernes Skikkelse igjen slank, for atter for et Aarti siden paany at vende tilbage til Formen af en Kyllingkurv. Og alt dette skete og sker for at være — „skjøn".

Ogsaa paa andre Steder af Legemet blev Overdrivelsen af den naturlige Form Modesag. Saaledes bar man fra 1781—1800 paa Bryst og Skuldre saakaldte „Merry-thougts. Lyers, Protuberances, Menkewis; det er Jerntraadstilværk, som, dækkede med rigt broderede Halstørklæder, gav Udseendet af en modbydelig Barmfylde, som naaede næsten op til Hagen; fra 1800 til 1811 brugte de elegante Damer som Bedækning for Brystet kun sin egen Hud, og først fra 1813 af traadte Anstand og Sømmelighed igjen ind i sine Rettigheder. En trykt Prisfortegnelse over Cautschouk Fabrikater fra Brødrene Sachs i Berlin frembyder med Illustrationer til de dertil trængende Damer „Bryster af Gummi til Forskjønnelse af Taillen . . . i et ogsaa i to Exemplarer". Nutiden har altsaa ingen Aarsag til spottende at rynke paa Næsen ad Fortiden; thi den illustrerede Prisfortegnelse vilde ikke opføre Varen, hvis der ikke var Spørgsmaal efter den.

De fornemme Venetianerinder paa Dogernes Tid gik møisommelig omkring paa høie Stylte-Galoger; — de franske Damer og efter dem de troligt efterabende Modedamer i andre Lande i Rokokotiden vaklede frem paa Sko med 4—5 Tommers høie Hæle; — Damerne i Damaskus humpe afsted paa „Kabkabs", det er smaa Skamler, indlagte med Perlemoder og fæstede til Foden ved Hjælp af en Rem, — og de fornemme Kineserinder skaffer med Forsæt sine Døttre i den spædeste Alder en Klumpfod. Og dette sker ogsaa for at være — „skjøn!"

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Kjøbenhavn, 28de Septbr.

Den Nordslesvigske Adresse har hidindtil erholdt 11,680 Underskrifter.

Stockholm, 28de Septbr.

Den kinesiske Ambassade ankom hertil igaar.

Paris, 28de Septbr.

Regjeringsbladene sige, at Rygtet om Badens Indtrædelse i Nordforbundet synes ugrundet, og at den franske Regjering ei heller har afsendt Noter desangaaende til Berlin og Karlsruhe.

Paris, 28de Septbr.

Keiserparrets Modtagelse igaar var meget hjertelig.

Wien, 28de Septbr.

Chevalier Hainmerle (fortiden i Konstantinopel) er udseet til østerrigsk Gesandt i Kjøbenhavn.

Ledige Embeder.

Søgne Sognekald under Torrisdals Provsti i Kristiansands Stift med en aarlig Indtægt af omtrent 700 Spd.

Paa dette Embede hvile tvende ved kgl. Resolutioner af 9de Juni 1842 og 10de Oktober 1864 bevilgede Laan, henholdsvis paa 250 og 245 Spd., hvoraf det første forrentes og afbetales med 6 af 100 aarlig i 28 Aar, medens det sidste forrentes med 4 af 100 aarlig og tilbagebetales i Løbet af 20 Aar, begge Terminer regnede fra de nævnte Aars 11te December.

Forøvrigt bemærkes, at den vordende Sognepræst, i Henhold til kgl. Resol. af 18de September 1852, vil blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i nogle Gaardes Henlæggelse fra Søgne Præstegjelds Hovedsogn til Hartmarks Annexsogn under Mandals Præstegjeld.

— Ekers residerende Kapellani under Drammens Provsti i Kristiania Stift med en aarlig Indtægt af omtrent 600 Spd.

Betræffende dette Embede bemærkes, at den ansættendes Embedsmand vil have at overtage Indfrielsen af tvende ved kgl. Resolutioner af 12te Juni 1843 og 26de Marts 1856 bevilgede Laan, henholdsvis paa 200 Spd. og 1560 Spd., hvilke forrentes og afdrages med 6 af 100 aarlig i 28 Aar, regnede fra nævnte Aars 11te Decbr.

Forøvrigt antages den residerende Kapellan at ville blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne angaaende Fraskillelse fra Ekers Præstegjeld af Anneret Nedre-Eker, hvorved Kapellanens Indtægter antages at ville blive formindskede med et Beløb af omtrent 100 Spd. aarlig.

— Rissebals Sognekald under Øvre Telemarkens vestfjeldske Provsti i Kristiansands Stift med en aarlig Indtægt af omtrent 400 Spd.

Betræffende dette Embede bemærkes, at der paa samme hviler trende ved kgl. Resolutioner af 18de Oktober 1856, 17de Oktober 1865 og 28de November 1868 bevilgede Laan paa henholdsvis 33 Spd. 40 ß, 120 Spd. og 200 Spd., hvilke samtlige forrentes med 4 af 100 aarlig og tilbagebetales henholdsvis i 15, 8 og 20 Aar, fra 11te Decbr. 1856, 11te Decbr. 1868 og 11te Juni 1869.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 29de Septbr.

Dampskibet „Scandiaavia", der hidkom igaar Aftes fra Leith, medbragte Stykgods til en Fragt af 270 Spd. Dampskibet „Kong Sverre" indklareredes idag fra Kiel med en Ladning Stykgods, hvoriblandt 88 større og mindre Foustager Smør. Dampskibet „Gustav Wasa", Kapt. Stiehl, der ligeledes hidkom idag fra Stettin, indehavde foruden 1900 Tdr. Rug og 1000 Tdr. Byg et større Parti Stykgods, hvoraf 1877 Toppe og 10 Fade Sukker.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Harmonia	Børresen	Dysart	Kul.
Marie Sophie	Erichsen	Landskrona	Byg.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Wilhelmine	Levinsen	Danmark	Trælast.
Angelique	Letenties	Frankrige	do.

Konkurs. Flekkefjords Skifteret: Handelsborger K. G. Maartmann den 25de d. M. Midlertidig Bestyrer Overretssagfører Heidenreich. Samling d. 18de Oktober. Fordringer meldes inden 1ste December og prøves 13de s. M. — Egersunds Skifteret: Handelsmand Tallak Tostensen den 23de Septbr. Samling den 9de Oktober. Fordringer meldes inden 13de Novbr. og prøves 27de s. M. — Levanger Skifteret: Handelsborger Christian

af Vildelsen, denne hemmelighedsfulde Manen, som hun saa mange Gange havde stillet til Gwynplaine i „Det beseirede Kaos". Hun begyndte at synge, og hendes Sang var skjælvende og svag, lig Summen af en Bi:

Nache, quitta te de alli!
Et alba canta . . .*)

Hun afbrød sig selv:

„Nei, det er ei sandt, jeg er ikke død. Hvad var det, jeg nys sagde da? Desværre, jeg lever. Jeg lever, og han er død. Jeg er hernede, og han er deroppe. Han er borte, og jeg er tilbage. Jeg skal aldrig mere høre ham tale og gaa. Gud havde givet os et lidet Paradis paa Jorden, han har taget det fra os igjen. Gwynplaine, det er forbi. Jeg skal aldrig mere føle ham ved min Side. Aldrig. Hans Stemme! Jeg faar aldrig høre den."

Og hun sang:

Es menester a cielosir . . .
. . . Dexa, quiero,
A tu negro
Caparazon!**)

Og hun udstrakte Haanden, ligesom hun søgte efter en Støtte i Rummet.

Gwynplaine bøiede, pludseligt opdukkende ved Siden af den forstenede Ursus, sig paa Knæ foran hende.

„Aldrig", udraabte Dea, „aldrig faar jeg høre ham synge."

Og hun begyndte atter at synge:

Dexa quiero,
A tu negro
Caparazon!

*) Vig bort, Morgenrøden synger . . .
**) Vi skulle gaa til Himlen . . . Forlad din dunkle Hytte, jeg ønsker det.

„Jeg tror ikke paa Gjengangere."

Han vedblev:

„Det er et Fartøi. Du spørger, hvorfor Huset rører sig, det kommer af, at vi ere paa Vandet. Berolige dig, du faar ikke tale saameget. Min lille Pige, om du har en Smule tilovers for mig, saa ophids dig ikke, skaf dig ikke mere Feber paa Halsen. Gammel som jeg er, skulde jeg ei kunne udholde, at du blev syg."

Stemmen vedblev:

„Hvortil skulde det vel tjene at søge paa Jorden, da man kun finder i Himmelen?"

Ursus gjentog, næsten med et Anstrøg af Myndighed:

„Berolige dig. Der gives Dieblikke, da du ei har din fulde Forstand. Jeg skulde være rolig, naar bare du kunde blive rolig. Gjør lidt for mig ogsaa, mit Barn. Han optog dig, men jeg bragte dig til Liv igjen. Du bliver syg, hvis du ikke er rolig. Du maa berolige dig og sove. Da skal Alt gaa godt. Jeg forsikrer dig, at da skal Alt gaa bra. Vi have et særdeles pent Veir. Natten er som om den var bestilt. Imorgen ere vi i Rotterdam, som er en Stad i Holland ved Mundingen af Maasfloden."

„Ser du, Fader", sagde Stemmen, „da det har været helt fra Barndommen af, og man altid har været sammen, saa gaar det ikke an at det forandres, thi ellers maatte man dø, og der er ingen Mulighed for noget Andet. Jeg elsker dig meget, dig ogsaa, men jeg føler, at jeg ikke længere er hos dig, endskjønt jeg ikke endnu er hos ham heller."

„Se saa", indvendte Ursus, „forsøg nu at sove."

Stemmen svarede:

„Det er ei det, der kommer til at mangle mig."

Ursus gjenmælede med en Stemme, der skjalv af Angest:

Fotaaens d. 23de ds. Samling d. 1ste Oktober. Fordringer meldes inden 1ste Decbr. og prøves den 11te f. M.

Skifteberetninger. Aalesunds Skifteret: Skomager Elias Olsens Konkursbo er sluttet d. 21de ds.

Proklama. Søndre Hedemarkens Skifteret: I Boet efter Borger Simensen Hestnæs. 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 24de ds. — Nordfjords Skifteret: I Boerne efter Gaardmændene Mons Pedersen Myrol og Poul Olsen Eøpe, begge af Eids Thinglag, med 3 Mdr.s Varsel fra 18de Septbr. — Hallingdalens Skifteret: I Boerne efter Livøremand Ole Olsen Skoleslaaten; efter Livøreenkerne Jørand Olsdatter Nestegaard, Anne Pedersdatter Luten og Ingeborg Thomasdatter Noss, alle af Aal; efter Gaardmandskone Kari Olsdatter Grøte; efter Livøremand Bottof Olsen Rotnem og Enkemand Paul Elleffen Paulsbraaten; efter Pige Sigrid Knudsdatter Gulsvig og Livøremand Arne Thorsen Gullingsrud af Næs, — med 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 22de Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar idag lavest i Skudesnæs og Bodø. Vinden er sydlig med Regn og høi Temperatur søndenfor Dovre, østlig nordenfor Stat og frisk sydvestlig i Bodø. Udsigterne ere til ustadigt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 29de September:

Sagfører Meyer fra Tønsberg, Harms, Baruch og Bartels fra Hamburg, Landmark fra Jylland, Grosserer E. Kjesterud fra Drammen, Mynssen, Esq., fra Manchester, Olsen fra Wyck, Synnestvedt fra Østerdalen, Sagfører Hansten og Siguell med Familie fra Hamar.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af Uld og Haar samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken.

N. M. Hansen.

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

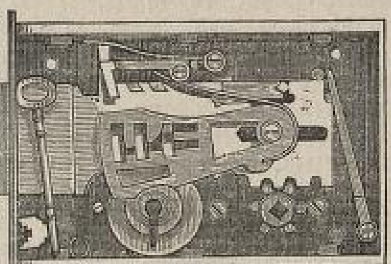

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

Nogle Potter Melk og Fløde ønskes tilbragt 2 a 3 Gange ugentlig i Johannesgaden No. 11 paa Enerhaugen.

Møbler og Pianoforter.

Undertegnede anbefaler sig med Oppolering af **Møbler**.

Pianoforter oppoleres, repareres og stemmes. Arbeide udføres smukt, godt og billigt.

H. Nielsen, Pilestræde 12.
Porten til Apothekergaden.

Tilsalgs.

Youngs patenterede Parafinolie,

saavel i Foustager som aftappet paa Flasker, sælges i 12-Flaskevis meget billig og i mindre Kvanta for 9 ß pr. Flaske i

No. 25. Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

Alvøens Værks Papir-Oplag

anbefaler sine Fabrikata af:

Maculatur à 36, 40, 48, 54, 60, 70 og 72 ß pr. Ris.

4 ℔ Pak à 96 ß, 1 Spd. og 1 Spd. 24 ß pr. Ris.

6 ℔ do. à 1 Spd. 24 ß, 1 Spd. 60 ß og 2 Spd. pr. Ris.

8 ℔ do. à 2 Spd., 2 Spd. 60 ß, 3 Spd. og 3 Spd. 60 ß pr. Ris.

4 ℔, 6 ℔ og **8 ℔ Kardus** fra 1 Spd. til 4 Spd. pr. Ris.

Garnomslag à 2 Spd., **Cicoriepapir** à 2 Spd. pr. Ris.

Rullepapir, Rullepap og **Væggepap m. m.**

Rabat i Forhold til Partiets Størrelse.

W. Munthe,
Agersgaden No. 34.

PRISKURANT

fra

Gunerius Petterfens

Fjær- og Dun-Lager.

Fuglefjær,	coulørt	pr. B℔	10 à 11 ꞵ.
do.	do. renset	„	13 à 14 ꞵ.
do.	hvid do.	„	17 ꞵ.
Rypefjær		„	15 ꞵ.
do.	renset	„	16 ꞵ.
Gaasefjær		„	17 ꞵ.
do.	renset	„	18 ꞵ.
do.	ribbet	„	20 ꞵ, 21 ꞵ, 22 ꞵ 12 ß.
do.	do. damprenset	„	5 Spd. 24 ß, 5 Spd. 96 ß.

Gaasedum 54 ß, 60 ß, 66 ß, 72 ß, 84 ß pr. ℔.
do. renset 96 ß, 108 ß pr. ℔.
Svanedun 5 ꞵ 5 ꞵ 12 ß & 6 ꞵ pr. ℔.
Edderdun bedste Sort 18 ꞵ pr. ℔.

Handlende tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Mysost (extra fin **Gedost**) udsælges en Beholdning af for 6 Skilling Marken i Løbet af nogle Dage i

No. 25, Grønlands Fedevarehandel No. 25.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste Oktober erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør ca. 30 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

„Jeg siger dig, vi reise til Holland, til Rotterdam, der er en Stad."

„Fader", vedblev Stemmen, „jeg er ikke syg. Hvis det er dette, der ængster dig, da kan du være rolig, — jeg har ei Feber, jeg er lidt varm, det er det Hele."

Ursus fremstammede:

„Ved Maasflodens Munding . . ."

„Jeg befinder mig vel, Fader; men ser du, jeg føler, at jeg dør."

„Lig ei og indbild dig saadant", sagde Ursus.

Og han tilføiede:

„Fremforalt, o, min Gud! maa Intet indtræffe, der kan ryste hende."

Det blev roligt.

Pludseligt udraabte Ursus:

„Hvad gjør du? Hvorfor reiser du dig op? Jeg beder, bønfalder dig, lig stille!"

Gwynplaine stak skjælvende Hovedet frem for at se.

III. Paradiset gjenfundet hernede.

Han saa Dea. Hun havde reist sig op paa Madratsen. Hun var iført en lang hvid Klædning, der blot lod et Glimt af Skuldrene og den myge Bøining af hendes Hals komme tilsyne. Hun skjalv og svigtede som et Rør. Lampen belyste hende nedenfra.

Hendes vakre Aasyn havde et ubeskriveligt Udtryk. Det opløste Haar bølgede frit ned. Ingen Taare tindrede paa hendes Kind. I hendes Øine fandtes Ild og Nat. Hun havde denne Blegbed, der ligner det guddommelige Livs Gjenskin i et jordisk Ansigt. Hendes fine og spæde Bygning dirrede som en blaffende Flamme.

Og samtidig forstod man, at hun snart begyndte ikke at være mere end en Skygge. Hendes Øine — vidtaabne — straalede.

Man skulde kunne have antaget hende for en Sjæl, svævende paa Morgenrøden.

Ursus, af hvem Gwynplaine kun saa Ryggen, udstrakte forfærdet Armene.

„Min Datter! Ak, min Gud! Se nu er hun i fuldstændig Vildelse. Det var det, jeg frygtede. Hun taaler ingen Ophidselse, thi det skulde kunne dræbe hende, og dog behøves en saadan for at hindre hende fra at blive vanvittig. Død eller vanvittig! Hvad skal jeg gjøre, o, min Gud! Min Datter, læg dig ned igjen."

Dea talede. Hendes Røst var næsten uhørlig.

„Fader, du feiler. Jeg fantaserer ikke. Jeg forstaar fuldkommen vel Alt, hvad du har sagt. Du siger, at man venter meget Folk, og at jeg maa spille i Aften. Det vil jeg gjerne gjøre. Du ser, jeg er ved min fulde Forstand — jeg ved kun ikke, hvorledes det skal gaa til eftersom jeg er død og Gwynplaine er død. Jeg, jeg kommmer strax. Jeg vil gjerne spille. Se her er jeg, men Gwynplaine findes ikke mere."

„Mit Barn", gjentog Ursus, „se saa, lyd mig. Læg dig paa din Seng igjen."

„Han findes ei mere her! Han findes ei mere her! O, hvor det er mørkt!"

„Mørkt", stammede Ursus, „det er første Gang, hun udtaler dette Ord."

Gwynplaine stjal sig lydløst op i Skjulet, nedtog sine Klæder fra Spigeren, klædte sig i dem, steg ned derfra og vedblev at staa i Skyggen bag Skjulet.

Dea vedblev at hviske, hun rørte Læberne, og lidt efter lidt blev Hviskningen til en Melodi. Hun begyndte, nu og da afbrudt

Dagbladet.

No. 227. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 30te September 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden“ eller „Oslo“; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 6—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Den paatænkte Kirkeforfatning og Agitationen for samme.

Der er i den allerseneste Tid opstaaet en kirkelig Bevægelse iblandt os, der er af den Beskaffenhed, at den maa regnes til Tidens mærkeligste Foreteelser. Ikke mindst mærkeligt er det, at denne Bevægelse for en ikke ringe Del skylder Præsteskabet sin Tilblivelse, idet de Mænd, der ivrigst have taget Del i Diskussionen paa den Række kirkelige Møder, som i Løbet af denne Sommer have været afholdte paa forskjellige Steder af Landet, for en stor Del ere Præster og Theologer, hvilke i den Grad have fundet vor Statskirkes Tilstand raadden og slet, at de af al Magt have opfordret det „norske Kirkefolk“ til at arbeide for Gjennemførelsen af flere vigtige Reformer, der ere fremholdte som Redningsmidler mod disse Brøst og Mangler*). Dette Raab paa Reformer fra Præsteskabets Side har vakt adskillig Forundring. Man har ligesaalidt hos os som andetsteds været vant til at se Præsteskabet gaa i Spidsen, naar der har været Tale om frisindede Reformer; tvertimod har det med en mærkelig Seighed holdt fast ved den Stilling, det engang paa Grund af Omstændighedernes Magt har faaet i Samfundet, og det har derfor ofte vist sig uvillig stemt endog mod smaa og rimelige Forandringer i de bestaaende kirkelige Forhold; nu viser det sig med en Gang fra en helt anden Side. Dette samme Præsteskab stiller sig nemlig med engang i deres Spidse, der tale i høie Toner om Kirkens Nød og Trang under de bestaaende Forhold; det udtaler sig med en paafaldende Skarphed mod forskjellige statskirkelige Institutioner og fordrer kirkelige Reformer gjennemførte, hvilke efter vor Mening paa en meget voldsom Maade ville omstyrte det Bestaaende, og selv Ordet Frihed høres nu meget ivrig fra den samme Kant. Der raabes nemlig med stedste stigende Styrke paa Kirkens Frihed! Denne Frontforandring af Geistligheden har overrasket. Man har været i Tvivl, om det Hele ikke har været et Sandsebedrag, men Udtalelserne paa de kirkelige Møder have paa det utvetydigste godtgjort, at man her staar ligeoverfor en Besynderlighed. Man nødes til at opkaste det Spørgsmaal: Er der virkelig foregaaet en Væsensforandring hos Præsteskabet? Er det virkelig saa, at Flerheden af Præsterne ville stille sig i deres Fylking, der arbeide for sand kirkelig Frihed? Den opmærksomme Iagttager vil dog snart mærke, at denne Forandring kun er tilsyneladende og har ingenlunde nogen dybere Rod. Nedskriveren finder det paa Tide, at Folket gjøres opmærksom paa Tidernes Tegn og ikke lade sig blænde af den kirkelige Bevægelse, som en Del af Præsteskabet søger at skabe iblandt os, eller af de stærke Angreb, som der gjøres paa det norske Storthing, der beskyldes for at forholde det norske Kirkefolk dets Rettigheder**).

Naar vi da antage, at denne Frontforandring af Geistligheden fornemmelig har sin Grund i Tidsomstændighederne, saa skulle vi nærmere søge at paavise dette. Saalænge som Almuen stod paa et lavt Oplysningsstadium, kunde man godt indbilde den menige Mand, at Frihed paa Kirkens og i det Hele taget paa det Religiøse Omraade var idel Ondskab for ikke at sige Djævelskab; men efterhaanden som Kjendskabet til den lutherske Kirkeoplysning mere og mere udbredtes, saa maatte det lidt efter lidt gaa op for Folkets Bevidsthed, at Luthers Reformation var en Hævdelse af Troes- og Samvittighedsfriheden. Eftersom altsaa denne Oplysning om Sagens virkelige Sammenhæng trængte igjennem, maatte Præsteskabet, saafremt det vilde beholde sit lutherske Navn, føre et ganske andet Sprog om dette Emne, tale i en anden Toneart end tidligere; det maatte med andre Ord gaa ind paa at hævde Berettigelsen af den kirkelige Frihed. Hertil kom de sidste Tiders demokratiske Strømninger, som har fundet megen Indgang hos vort Folk. Man maa derfor sige, at vort Folks Frihedsfølelse nu er vaagnet. Det kræver Frihedsprincipet gjennemført baade paa Politikens, Literaturens, Skolens og Kirkens Omraade. Dette tilsammentaget gjør Præsteskabets Stilling noget utryg; det føler Grunden svigte under sine Fødder. Visinok er Bevægelsen forholdsvis stærkest paa det politiske Omraade; men Geistligheden indser dog klogelig, at den i hele sin Styrke tidligere eller senere vil forplante sig til de kirkelige Enemærker. Saadanne Tegn gjør en helt anden Forsvarsplan nødvendig fra Præsteskabets Side, dersom det vil tænke paa at beholde sin Magtstilling i Samfundet. Derfor gjøres der nu Forsøg paa at tage Tingen paa en anden Maade ligeoverfor Lægfolket, idet Præsterne begynde i varme Ordlag at tale om Kirkens Frihed og at føre Ordet for forskjellige Reformer. De Reformer, man ivrigst efterstræber, er en kirkelig Synodalforfatning og Menighedsraad. At man særlig ønsker disse to Forandringer indførte, har sin let begribelige Grund. Thi det, som for Tiden gjør Præsteskabets Stilling utryg hos os, er, at det ingen Befatning har med det kirkelige Lovgivningsvæsen — en Mangel, som netop vil blive afhjulpen ved den forte Reform, hvorved den kirkelige Lovgivermyndighed bliver taget fra Storthinget og lagt i en Forsamlings Hænder, hvis ⅓ Del eller ½ Del vil komme til at bestaa af Geistlige. Og det, som for Tiden gjør det vanskeligt for Præsten i den enkelte Menighed at gjennemføre de kirkelige Bestemmelser om Kirketugt m. m., er Manglen paa Menighedsraad, som, naar Omstændighederne tillade det, kan blive en udmærket Kjætteret. Præsterne har nu troet at gjøre disse og flere Reformer smagelige ved at betegne dem som Planer i Frihedens Interesse, og deres Raab paa Frihed i denne Sag har ikke blændet saa faa, der virkelig mene, at de stille sig i den kirkelige Friheds Tjeneste ved at arbeide for de nævnte Reformer. Men Tiden vil vel aabne Øinene paa de Forledede, om ikke før, saa dog da, naar vi faar en Synodalforfatning, dersom vi nemlig med al Formodning skulle faa en saadan; thi denne vil ikke have virket mange Aar, førend de religiøse Lidenskaber ere komne i Fyr og Flamme, saaat Tilstanden blandt Folket i høi Grad vil blive sørgelig og uhyggelig. Naar man kjender til den Maade, hvorpaa „Luthersk Kirketidende“ og „Fædrelandet“ behandler sine Modstandere og Anderledestænkende, saa behøver man ikke at være i Tvivl om, hvorledes det Parti, der ledes og styres af disse Blade, vil gerere sig, dersom det faar den kirkelige Lovgivningsmagt i sine Hænder. — Saafremt ikke det Parti inden vort Præsteskab, der nu saa ivrigt arbeider for Synoder og Menighedsraad m. m., ved forskjellige Leiligheder havde lagt for Dagen bornerte og intolerante Synsmaader, saa kunde man med lidt større Tryghed have virket for en Kirkeforfatnings Indførelse; men naar man ser, hvorledes Præster og Skolelærere, der vedkjende sig at være tro mod Kirkes Lære, lyses i Ban, fordi de ikke kan underskrive hint Partiets kirkelige Betragtningsmaade i alle Dele, da røber det Blindhed ligeoverfor Tidernes Tegn, om man tror, at denne Retning vil vise sig spagfærdig og hensynsfuld mod Anderledestænkende, naar den engang faar Magten.

Den Del af Præsteskabet, der arbeider paa at udvide og styrke sin Magtstilling blandt Folket, har godt indseet, at der er liden Udsigt til at faa de paapegede Reformer gjennemførte, saafremt der ikke hos Lægfolket kan skabes Opinion netop for disse. I den Anledning berammes kirkelige Møder paa forskjellige Steder i Landet. Og naar saa Flerheden paa disse Møder udtaler sig for Ønskeligheden af de enkelte Reformer, saa skal den ved disse Leiligheder fremkomne Majoritetsanskuelse, der altsaa er gunstig stemt for Geistlighedens Planer, udgives for at være det norske Kirkefolks Mening om disse Spørgsmaale, eller den skal være den Anskuelse, som deles af Flerheden af Folket. Saa staar kun tilbage at slaa denne Mening fast end at faa den sanktioneret paa et almindeligt kirkeligt Landsmøde, som naturligvis for ved mere at overbevise de Vantroende skal bestaa af Udsendinge fra de forskjellige Menigheder i Landet, og naar saa Landsmødet er kommen til det samme Resultat som de smaa Møder, da er jo Kronen sat paa Værket, og da maa man jo have Haab om at Storthinget vil bøie sig for en saa stærk Almenvillie.

Paa denne Maade vil det opnaaes at faa dannet en Opinion, der vil faa Udseendet af at bære frem den Mening, som hyldes af Flerheden blandt Folket og da navnlig blandt det saakaldte „kirkeliginteresserede Lægfolk“. Men dersom man staar i den Formening, at, hvad Pluraliteten paa de kirkelige Møder mener og paastaar, eller hvad Flertallet paa det forestaaende Landsmøde vil komme til at beslutte, skal være den Anskuelse, som er mest gjengs eller almindelig blandt Flolket, saa vil man fuldstændig bedrage sig selv. Den Opinion, som man paa denne Maade skaber, er kun en Skinopinion, et opstyltet Anstaltmageri, der ingenlunde bør komme i afgjørende Betragtning, naar det store Spørgsmaal engang skal føre i Nationalforsamlingen: om hvorvidt man skal tage det for Folkets fremtidige saavel politiske som kirkelige Liv følgerige og skjebnesvangre Skridt at indføre en Synodalforfatning.

Lad os ikke blive staaende ved det Skue, som denne Opinion har eller vil faa; lad os gaa Kjendsgjerningerne ind paa Livet. Lad os tænke os nærværende ved nogle faa af de i Sommer afholdte kirkelige Møder. En Del Præster, theologiske Kandidater, Bibelbud, Emissærer og Lægprædikanter, foruden en Del Tilhørere hovedsagelig fra den nærmeste Omegn ere komne sammen (for naar et Møde afholdes, det være sig af hvilkensomhelst Art, saa strømmer der altid en Del Folk sammen). De Mødende udtalte sig med Iver for de foreslaaede Reformer, hvis Gavnlighed efter Evne og Leilighed dokumenteres af Skriften, de symbolske Bøger og Kirkens Historie. Lad os nu besøge et andet Møde af lignende Art. Blandt dem, der ivrigst tager Del i Debatterne her, ere for en Del de samme, som vare de mest fremtrædende ved det førstnævnte Møde; de samme møde altsaa frem paa flere Steder. Og endelig: hvorledes vil saa Valget til Landsmødet komme til at foregaa? Vel nærmest paa den Maade, at hver Præst inden sin respektive Menighed berammer et Møde til Valg paa Deputerede. Paa den fastsatte Dag fremmøder nogle Faa, hovedsagelig Pietister, der vælge Nogle af sin Midte. Den store Flerhed inden Menigheden, der har liden Interesse for hele denne kirkelige Agitation, bryder sig hverken om Landsmødet eller Valget og bliver trods Præstestriget hjemme. De Valgte betragtes desuagtet som de, der skal repræsentere den Mening om Kirkesagerne, der er mest almindelig inden Præstegjeldet.

En saadan Opinion maa derfor ikke tillægges større Vægt end den fortjener. Og tage vi nu i Betænkning, at Lægfolket saavel paa Menighedsmøderne som paa Landsmødet faar at gjøre med et for det nyt og fremmed Spørgsmaal, nemlig det om Kirkeforfatningen, der vil blive fremsat til Behandling og under Afstemning, saa er det selvfølgeligt, at Lægfolkets Stemmegivning i dette Tilfælde, enten den saa falder ud til Reformens Fordel eller ei, er af liden Betydning; thi Sagen er ialfald endnu saa fremmed for det, at det ikke paa langt nær kan overskue de betydningsfulde Følger for vor fremtidige Udvikling baade i borgerlig og kirkelig Henseende, som Reformens Indførelse vil medføre. Og kan man ikke nogenlunde overskue disse, saa er man heller ikke moden til at stemme over Reformens Gavnlighed eller Ikkegavnlighed. Lægfolket faar paa Møderne af Præsterne høre høitravende Foredrag om Kirkeforfatningen, der fremstilles som det store Lægemiddel for alle Kirkens Brøst og Mangler; det faar med andre Ord fornemmelig høre den Part, der er interesseret i Foretagendet, udtale sig og som derfor fremstiller Sagen fra dens lyseste Side, og er da Lægfolket saa enfoldigt, at det udelukkende bygger sin Konklusion paa saadanne Præmisser, saa er det ganske naturligt, at det stemmer for en kirkelig Synode. Men et Resultat, der fremkommer paa denne Maade, er skjævt og ensidigt.

(Sluttes).

*) De Præster, der paa de kirkelige Møder have udtalt sig mod f. Ex. den foreslaaede Kirkeforfatning og mod, at der skabes en Opinion for denne, ere faa, og deres Modstand har paa en enkelt Undtagelse nær været svag.

**) Visinok har enkelte Præster protesteret mod, at Møderne skulde betragtes som Opinionsytringer mod Thinget; men Partiets Organ, „Fædrelandet“, der redigeres af theologisk dannede Mænd, har gjort stærke Udfald mod Storthinget, og det er bekjendt, hvorledes Præsterne udbrede „Fædrelandet“, og det kunde de ikke gjøre, dersom de ikke yndede Bladets Tendenser.

Justits-Departementets Foredrag, ang. Storthingets Anmodning til Regjeringen om ved fremtidige Embedsbesættelser at bestemme visse Forbehold.

Ved Skrivelse fra Storthingets Præsidentskab af 18de Juni 1869 er det bleven den norske Regjering meddelt, at Storthinget samme Dag havde fattet følgende Beslutning:

„Regjeringen anmodes om ved fremtidige Embedsbesættelser at tilpligte vedkommende Embedsmand:

a. at finde sig i de Forandringer med Hensyn til Embedets Grændser og Forretningernes Omfang eller Art, som ved senere Lov maatte bestemmes;
b. forsaavidt Embedet i det Hele eller for en Del er aflagt med Sportler at finde sig i det Tab i Indtægter, der maatte blive Følgen af Sportlernes Nedsættelse eller deres Overgang til fast Aflønning“.

Denne Beslutning, der senere er afgiven til nærværende Departements Behandling, sees at være foranlediget ved et af Repræsentanten Høiesteretsadvokat Richter fremsat Forslag (Storthings-Dokument No. 65—1), hvis Konklusion i det Hele var overensstemmende med den fattede Beslutning, og til hvis Begrundelse Forslagsstilleren i det Væsentlige har anført, at det ved flere Høiesteretsdomme skal være bleven etableret som gjældende Ret, at Forandringer i et Embedes Omfang enten med Hensyn til dets lokale Grændser eller med Hensyn til Forretningernes Mængde og Art samt Nedsættelse i Sportler for vedkommende Embedsmand medfører Krav paa Erstatning, og at Statsstyrelsen som Følge af disse Præjudikater praktisk taget i væsentlig Grad er betaget Raadigheden over den herhenhørende Del af den private Lovgivning, medens Forslagsstilleren antager, at der hverken fra de i vor grundlovbestemte Ret indeholdte Bestemmelser til Betryggelse for Embedsstandens Uafhængighed kan gjøres nogen berettiget Slutning til de i Forslaget omhandlede Forhold, eller fra almindelige Hensyn hentes nogen Grund for en saadan Indskrænkning i Lovgivningsmyndigheden til Fordel for den enkelte Indehaver af et Embede, idet den sande og tillige fuldkommen tilstrækkelige Garanti bør ligge i, at de Forandringer, hvorom der handles, alene kunne fremkomme gjennem Samvirken mellem Regjering og Storthing. Derimod kan det, anføres der videre, ikke være tvivlsomt, at det Baand, som ved den omhandlede Retstilstand er lagt paa Styrelsens Myndighed, i mange Tilfælde vil hindre gavnlig Reform, eftersom enhver betydeligere Forandring i de forskjellige Lovgivningsgrene i større eller mindre Grad vil berøre enkelt Embede eller Embedsbranche, og den lovgivende Magt da stadig vil være stillet mellem Valget af enten at opgive ønskelige Reformer eller at aabne Veien for ubestemmelige Erstatningskrav. Efterhaanden, som de nuværende Embedsmænd afgaa, at opnaa en Frigjørelse for en Indskrænkning, der baade synes at være lidet forenelig med den lovgivende Magts Værdighed og i mangfoldige Tilfælde vil gribe forstyrrende ind i dens praktiske Virksomhed, antager Forslagsstilleren at ville kunne ske ved Samvirken mellem Statsmagterne, og det helst paa den i Forslaget angivne Maade, idet der mod i Lovs Form at bestemme herefter ansættende Embedsmænds Stilling i Forhold til senere emanerede Bestemmelser med Hensyn til deres Forretningers Omfang, Aflønningsmaade m. m. formenes at kunne gjøres mere eller mindre væsentlige Indvendinger. Som en Omstændighed, der for Øieblikket maa paakalde særdeles Opmærksomhed for det omhandlede Forhold og dets Konsekvenser, fremhæves derhos, at der ifølge forrige Storthings Beslutning ved en kongelig Kommission er udarbeidet en Plan, hvorefter navnlig en stor Del af de med Sportler aflagte Embedsmænd for Fremtiden skulde tillæges fast Løn af Statskassen. Selv om en saadan Ordning strax blev ophøiet til Lov, vilde der efter det af Forslagsstilleren Anførte om den nu-

værende Retstilstand under alle Omstændigheder hengaa et langt Tidsrum, inden den kunde bringes til Gjennemførelse, hvorhos der i en Materie af saa vidtløftig Beskaffenhed ialfald er Mulighed for, at den først efter gjentagne Forhandlinger mellem Statsmagterne vil finde sin Afslutning. Men forsaavidt det kunde opnaaes, at de imidlertid ansættende Embedsmænd vare forpligtede til at finde sig i den nye Ordning, vilde, ytredes der videre, en saadan mulig Forhaling af Sagens Afgjørelse kun delvis blive en Udsættelse af dens praktiske Gjennemførelse, og Mellemtiden blive en Forberedelse i Gjerning til den nye Ordnings Realisation, og denne vilde ikke i sin Helhed lide Opsættelse.

Fra 3de andre Repræsentanter (Jaabæk, Eika og Boje) var til Storthinget indgivet Forslag om Nedsættelse af en Nævnd for at tage under Overveielse og udarbeide Forslag angaaende forskjellige Spørgsmaal vedrørende Embeds- og Bestillingsmænds Indtægter og Pensionering, af hvilke Spørgsmaal dog i denne Forbindelse alene er at bemærke det ene (se Storthingsdokument No. 65 II) under Post 1 Litr. b anførte, nemlig „om at Embeds- og Bestillingsmænd ansættes med Forpligtelse til at finde sig i fremtidige Forandringer med Embedet eller Ombudet uden særskilt Erstatning; dog at en Begrændsning i saa Henseende maatte bestemmes".

I den Komite, til hvis Behandling de forannævnte Forslag af Storthinget afgaves, sees et Par Medlemmer i det Hele at have sluttet sig til det førstnævnte, med Storthingsbeslutningen stemmende Forslag, medens Komiteens Pluralitet i sin Indstilling (Indstilling, Storthing No. 165) i væsentlige Henseender afveg fra Forslaget.

Komiteen har først gjort opmærksom paa, at Forandringer i Embeders (lokale) Grændser almindeligvis ikke bestemmes ved Lov, undtagen naar Oprettelse eller Udvidelse af Kjøbstæder ved Lov bestemmes, i hvilken Henseende det ogsaa ved kongelig Resolution af 4de November 1841 er sørget for, at de Fogder og Sorenskrivere, som herefter maatte blive udnævnte, skulle ansees forpligtede saavel til uden særskilt Godtgjørelse at overtage Magistrats-Underdommer-Foged- og Politimesterforretningerne i de Kjøbstæder, der maatte blive oprettede inden deres Embedsdistrikter, som til uden Krav paa Erstatning at finde sig i, at de nævnte Forretninger overdrages andre for den nye Kjøbstad særskilt fast eller midlertidigen ansatte Embedsmænd, medens derimod, saavidt Komiteen ved, intet lignende Forbehold haves med Hensyn til Kjøbstæders Udvidelse, hvorved ogsaa Erstatningskrav er fremkommet, som man mulig helst burde være fri for. Som Exempel nævnes den for sidste Storthing foreslaaede Udvidelse af Drammens By. Derimod er der, ytrer Komiteen videre, oftere Spørgsmaal om Forandring ved Lov i Embedsforretningernes Omfang, men saadan Forandring maatte formentlig være meget stor, for at begrunde Erstatningskrav, da det formenes at ligge i Tingenes Natur, at nogen Forandring tit og jevnt maa indtræde og følgelig ogsaa maa i det givne Retsforhold være forudsat at kunne fra Statens Side uden Videre iværksættes. Komiteen ved heller ikke, at det er lykkets nogen Embedsmand at sætte Erstatningspaastand igjennem paa dette Fundament. Anderledes, fortsættes der, stiller Spørgsmaalet sig, naar der handles om Forretningernes Art, jfr. Høiesteretsdom af 1ste November 1866, Retstidenden for samme Aar Side 823—29, hvor en Søofficer tilkjendtes Erstatning for Rulleforsel, paalagt ifølge Lov af 12te Oktbr. 1857 § 11. En ubegrændset Adgang til Forandring i Forretningernes Art vilde give Rum for en Omskabning af Embedet, hvortil Staten formenes ikke at kunne uden Skade for Embedsmændenes Selvstændighed forbeholde sig Ret, hvad enten denne øvedes ved Lov eller paa anden Maade. Komiteen tror, at hvad der tilsigtes under Bogstav a i Advokat Richters Forslag, dette taget i sin hele Udstrækning, er overveiende vanskeligt at betegne i en Form, der ikke skulde føre længere og træffe anderledes end man antagelig har tænkt. Komiteen formener, at den under dette Bogstav i Forslaget givne Konklusion, just fordi den knytter sig til Lov, ialfald i flere praktiske Retninger ikke er meget rammende, da Forandringer i Embeders lokale og forretningsmæssige Begrændsning vel hyppigst sker ved kgl. Resol. og mulig andre administrative Bestemmelser, forresten ogsaa da uden at fremkalde Erstatningspaastande udenfor ganske enkelte Tilfælde. Hvad Komiteen med Hensyn til den her omhandlede Materie antager at burde paasees, er især deleshed, at Embedsmænd blive undergivne samme Forpligtelse ved Udvidelse af Kjøbstæder, som visse Embedsmænd nu ere underkastede ved Oprettelse af saadanne.

Angaaende Bogstav b i Forslaget bemærker Komiteen, at det knytter sig nærmere til en bestemt Plan for visse Embeders Ordning, idet der sandsynligvis meget snart bliver at afgjøre, hvorvidt en stor Del af de med Sportler aflagte Embedsmænd for Fremtiden skulle tillægges fast Løn, en Plan, hvis Gjennemførelse, om den findes hensigtsmæssig, visselig vil støde paa Vanskeligheder med Hensyn til de ansatte Embedsmænd, især fordi endel Sorenskriver- og enkelte Byfoged-Embeder — navnlig under Udvikling af Skifte- og Auktionsvæsnet — nu medfører Indtægter, som overstige, hvad man for kjendte og hvad der i og for sig kan være fornødent. Komiteen antager, at det vil være rigtigt itide at lette disse Vanskeligheder, forsaavidt det kan ske uden at krænke den Uafhængighed, som vedkommende Embedsmand i Statens Interesse bør have, og tror, at det, hvis man tænker sig, at Afløningen gjennem Sportler ved Lov skulde blive bestemt at skulle afløses enten i det Hele eller i det Væsentlige ved fast Gage, maatte lade sig gjøre allerede ved Embedsmandens Ansættelse at tilpligte ham at finde sig i en saadan Forandring, efter Komiteens Flertals Mening dog kun, naar den faste Gage (Nettoindtægten) bestemmes før Ansættelsen. Da Storthinget, fortsætter Komiteen, ikke kan fraskrive sig at bestemme Gagen eller Afløningen, og da Storthinget ikke kan bestemme samme med hver indtrædende Vakance, eller under Forudsætninger, som endnu ikke ere tilstede, paa Forhaand indlade sig paa at udfærdige et Gageregulativ, kunde det synes vanskeligt at udrette noget for det her omhandlede Diemed, naar man, som Tilfældet er med Komiteens Flertal, ikke kan tilraade, at de sportellønnede Embedsmænd tilpligtes at finde sig i Sportlernes Afløsning af fast Gage, medmindre denne eller dennes mindste Beløb paa Forhaand (før Beskikkelsen) er bestemt. Men Komiteens Flertal tror dog, at Meget vil være udrettet for Diemedet ved at Regjeringen efter sit Skjøn bestemmer den faste Gage for vedkommende Individ, medens Storthinget senere kommer til at bestemme den for Embedet. For at anskueliggjøre sin Tanke har Flertallet som et Exempel fremhævet et ledigt Sorenskriveri, hvis Nettoindtægt under den nu gjældende Sportellovgivning forudsættes at gaa op til 2000 Spd. aarlig, medens Regjeringen antager, at 1500 Spd. Netto kan være en passende Aflønning for samme. Under den angivne Omgangsmaade forudsættes da Regjeringen at ville ved Embedets Besættelse tilpligte den ansættendes Embedsmand fra den Tid, som nærmere bestemmes, at modtage sin Løn for det Hele eller en Del i fast Gage istedetfor i Sportler, dog saaledes, at den aarlige Netto-Indtægt for hans Embedstid ikke bliver mindre end 1500 Spd. Herved vilde man, efter Flertallets Formening, unegtelig lette Indførelse af fast Gagering, om end Storthinget, naar det kommer til endelig at regulere Gagen, maatte finde, at den bør sættes til f. Ex. 1400 Spd. Netto, hvilket og indtræder ved næste Vakance i Embedet. Komiteens Flertal har været opmærksom paa, at det, især ved noget Byfoged- eller Foged-Embede, vel kan hænde, at Gagen i Tilfælde vilde blive sat høiere end det Beløb, som Sportellønningen nu udbringer, men er til Slutning blevet enig om at indskrænke Anmodningen til at gjælde de Embeder, for hvilke der antagelig vil blive Spørgsmaal om Nedsættelse, idet Komiteen gaar ud fra, at den sportellønnede Embedsmand ikke kan gjøre nogen gyldig Indvending mod at gaa over paa fast Gage, naar denne giver fuld Erstatning for den Lønning, han hidtil har havt i Sportler. Ligesom det Væsentlige antages at opnaaes, naar Forbehold sker ved de Embeder, om hvilke det kan antages at ville være nogenlunde ubestridt, at Indtægten bør nedsættes, saaledes formenes der, naar Sagen tages saa, heller ikke at møde nogen afgjørende Indvending fra den Indflydelse, Regjeringen faar ved Afgjørelsen af, hvorvidt Forbehold bør gjøres. Komiteen har dernæst antydet, dels at Regjeringen ved de Gagereguleringer eller det foreløbige Lønningsregulativ, der kunde blive at opgjøre til Anvendelse paa den ovenfor beskrevne Maade, vilde have væsentlig Veiledning saavel i det af den kongelige Gagekommission udarbeidede Lønningsregulativ — om dette end taaler nogen Reduktion — som i forskjellige Storthingsbeslutninger angaaende Gageringsforhold fra den seneste Tid, dels at vedkommende Embeder, ved at sættes paa fast Gage formentlig ville forudsættes undergivne samme Adgang til Pension af Statskassen, som man nu indrømmer eller herefter maatte indrømme fast gagerede Embedsmænd, og har forøvrigt udhævet, at det gjælder at veie paa den ene Side Vigtigheden af, at Embedsmanden kan holde sig fuldkommen vederhæftig i økonomisk Henseende, paa den anden Side, at hans Vilkaar ikke stilles saa materielt gunstige, at Stillingen lettelig eller befrygtelig kan blive væsentligen opfattet fra et materielt Standpunkt. (Forts.)

Kristiania, den 30te September 1869.

Lic. Scharlings tredie Forelæsning. (Forts. fra No. 224). Romerkirken havde altsaa fuldstændig vist sin Mangel paa Evne til at gjennemtrænge og omdanne den græsk-romerske Kultur; der krævedes en ny Menneskelighed med friske Kræfter til at skabe et nyt Samfundsliv og udvikle det i kristelig Aand. Dette var forbeholdt Nordboerne, herved forstaaet alle de mange Folkeslag, der tumlede sig mellem Ishavet og Alperne. De havde ved det 10de Aarhundrede antaget Kristendommen og var med deres rige Gemyt virkelig greben deraf; men i sin ungdommelige, gjærende Kraft kunde de ikke finde sig i Klosterlivets Indestængthed, men følte en uimodstaaelig Trang til Kamp og Virksomhed. De maatte derfor søge sig en ny Vei til Himmeriget og fandt denne i Korstogene; den hellige Gravs Befrielse blev det almindelige Løsen. Under Raabet: „Gud vil det!" satte store Skarer sig i Bevægelse mod Jerusalem, det blev en hel Folkevandring; først bagefter overtog Fyrsterne Ledelsen af Togene. Romerkirken gav sin Velsignelse dertil uden at ane, at den opelskede en Slange ved sin Barm, idet den gav Stødet til og nærede en Bevægelse, der siden skulde vende sig mod den selv. Et overordentligt Liv blev vakt ved disse Korstog; deres Betydning maa imidlertid ikke søges paa det Kristeliges, men paa det Humanes, paa Kulturens Omraade. Hidtil havde Tidens Tankegang været udelukkende theologisk, den havde fuldstændig gaaet i Kirkens Ledebaand; nu derimod, ved Bekjendtskabet med nye Religionssamfund og med nye eller idetmindste ukjendte Kulturer, blev den aandelige Synskreds pludselig udvidet. Man lærte Muhamedanerne at kjende og erfarede, at der gaves Folk, der troede paa Gud, men ikke paa Kristus; man stiftede Bekjendtskab med Grækerne og fik hos dem vide, at det gik an tro paa den treenige Gud uden at tro paa Paven. Ærefrygten for Kirkens og Pavens Banbuller begyndte at tabe sig, og Frederik den 2den kunde, skjønt bansat, vove selv at paasætte sig Keiserkronen i den hellige Gravs Kirke. Dette var nærmest kun den negative Betydning af Korstogene; vigtigere endnu er deres positive Betydning: de nye Ideer, som ved dem blev tilført Europa, og hvoraf baade et nyt Borgersamfund og et nyt kristeligt Liv med Tiden udviklede sig. Efter sit Ydre har vistnok denne Bevægelse en kirkelig Form, men i Virkeligheden er den fuldkommen autonomisk; det viser sig allerbedst af det Faktum, at kun meget Faa fulgte Kirkens sidste Opraab til at tage den hellige Grav tilbage, medens Folkene, der før havde gaaet i Spidsen for Bevægelsen, nu blev hjemme; og hvorfor? fordi man nu havde faaet noget at tage vare paa. Liv og Virksomhed sporedes overalt; store Genier fremstod, vigtige Opfindelser gjordes: Bogtrykkerkunsten, Kompasset, Krudtet, Søveien til Indien opdagedes, ja, selv Konstantinopels Fald blev til et Gode; thi ved Flygtninger derfra blev Studiet af Klassikerne indført i Vesterlandene, og det derved vundne Kjendskab til den græsk-romerske Kultur fik en overordentlig stor Indflydelse paa den hele Tidsudvikling. Kunst og Videnskab frigjorde sig efterhaanden for de Baand, der saa længe havde hvilet trykkende paa dem, og Menneskeaanden begyndte med Fornyelsens Kraft et nyt Levnetsløb.

Livsforsikringsselskabet „European" holder, som forhen nævnt, paa at spille Fallit. Selskabet har angivet at have en Grundkapital af 800,000 Lstrl., men den virkelig indbetalte Kapital skal ikke beløbe sig til mere end 159,019 Lstrl. De forsikrede Summer gaa op til over 11 Millioner Lstrl. „European", hvis Driftsbestyrer i sin Tid blev betitlet „den store Amalgamator", optog Tid efter anden 11 andre Selskaber i sig, men af disse havde „British Nation" allerede optaget endnu flere, saaledes at „European" i sin nuværende Sammensætning bestaar af 34 forskjellige Kompagnier. Det blev oprindelig stiftet i 1819. Her i Landet har dette Kompagni kun drevet høist ubetydelige Forretninger, saa at Tabet ved dets Fallit ligesom nys ved Alberts Fallit antagelig hertillands ikke vil blive stort.

Sidoroff har ifølge russiske Blade naaet sit Maal, idet han er løbet ind i Obfloden.

De bekjendte svenske Nationalsangere give iaften en Koncert i Hotel du Nords Festsal.

Korvetten „Nordstjernen" ankom til Brest den 27de ds. Alt vel ombord.

Rollebesætningen i Hagbarth og Signe, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger, som paany indstuderet opføres paa Kristiania Theater Fredag den 1ste Oktober, er:

Bera, Dronning i Sjælland, Fru Gundersen; Alf, Alger, hendes Sønner, Dhrr. Gundersen og Selmer; Signe, hendes Datter, Frk. Solberg; Hagbarth Søkonge fra Trondhjem, Hr. Reimers; Hamund, hans Staldbroder, Hr. Wolf; Halloge, Skjald, Hr. H. Brun; Ninda, Fylla, Tærner, Freken Anna Hansen og Fru Døvle; Grim, Hr. Juell; Erik, Hr. Kavli; en Herold, Hr. Isachsen; en Kjæmpe, Hr. Bucher; En Drabant, Hr. Abelsted.

Varsel om Høivande den 7de og 8de Oktbr. En Danske i England har forudsagt et usædvanligt Høivande nævnte Dage. Saavidt erindres meddeler Observator Åstrand i Bergen efter den ifjor dersteds indtrufne usædvanlige høie Springflod, hvorved adskillig Skade bevirkedes paa Bryggen og Søbode, nærmere Varsel om slige Ting; og man vil saaledes formentlig gjennem ham faa Besked om der er nogen Grund til at fæste Lid til fornævnte Spaadom.

Frækt Tyveri. Ifølge Kristiania Stifts Ordre af 4de August sidstl. blev Kudsk Kristen Kristian Kristoffersen, der er 37 Aar gammel og tidligere har været straffet for Tyveri, undergivet Justitiens Tiltale for den 29de Juli næstfør i Lille Strandgade at have frastjaalet Bagersvend Andersen en Tegnebog med Indhold. Bestjaalne forklarede under Sagen, at han den omhandlede Dag i noget, men ikke meget beruset Tilstand i Nærheden af Palæhaven blev indhentet af en Person, der saa saa stivt paa ham, at Bestjaalne spurgte ham, om det var Noget han vilde. I det samme blæste Vinden Bestjaalnes Frakke ilside, saa at Tegnebogen, der laa i Brystlommen, kom tilsyne, og Tiltalte greb nu hurtigt Bogen, hvorhos han, idet han trak Haanden tilbage, bibragte Bestjaalne et voldsomt Slag over den høire Die, saa at han faldt bagover med Nakken mod Fortouget og en Stund mistede Bevidstheden. Dog husker han, at han raabte: „Bogen min, Bogen min!" men det var ganske sort for hans Dine, og han kom ikke rigtig til Bevidstheden før han kom op paa Politikammeret. 1ste og 2det Vidne, som vare i Nærheden, bleve strax efter opmærksomme paa, at Bestjaalne kom springende paa Gaden mellem Palæhaven og Palæet efter Tiltalte, idet han gjentagende raabte: „Bogen min!" Vidnerne standsede derfor Tiltalte, der i den ene Haand havde den under Forhøret tilstedekomne Tegnebog. En Politikonstabel kom strax til og anholdt Tiltalte, der var noget beruset, men dog ikke mere end at han maatte vide, hvad han gjorde. Bestjaalne har da Spor af nylig at være mishandlet, idet han blødede ved Diet og var saa svag, at han ikke orkede at gaa til Politistationen.

Tiltalte erkjendte, at han ved den omhandlede Leilighed havde Tegnebogen i sin Haand, men paastod, at han havde taget den op fra Gaden, efterat Bestjaalne havde sluppet den ned. Han tog den op for at levere Bestjaalne den, men da han kom til at fjerne sig lidt fra denne, antog han, at denne af Frygt for at han skulde fjerne sig med Bogen havde skreget i. Han negtede at have slaaet Bestjaalne.

Denne Tiltaltes Forklaring fandt dog ikke Retten at kunne tillægge nogen Vægt i Betragtning af, hvad der forøvrigt var bleven oplyst under Sagen, og ansaa ham derfor overført Tyveriet. At dette var tilgaaet paa den af Bestjaalne angivne Maade, formente Retten efter Omstændighederne at burde antages, men skjønt Faktum laa paa Grændsen, ansaa den dog ikke Krl. Kap. 19 § 3 Litr. i (Tyveri forøvet med Magt eller Vold) eller Kap. 20 § 1 (Røveri) anvendelig, da Besiddelsestagelsen maatte ansees at være fuldbyrdet dengang Tiltalte, formentlig for at hindre Forfølgelse, bibragte Bestjaalne Slaget. Tiltalte blev saaledes kun anseet efter Krl. Kap. 19 § 1 (simpelt Tyveri); men da han allerede tidligere var straffet for saadan Forbrydelse, blev han dømt til 2 Aars Strafarbeide.

Arbeidersamfundet i Fredrikshald afholdt i Søndags sin første selskabelige Sammenkomst i denne Vinter; omtr. 360 Mænd og Kvinder vare tilstede. Paa Bestyrelsens Vegne ønskede Kand. Andersen Medlemmerne velkomne, idet han, skriver „Sm. A.", udhævede, at det var Selskabssammenkomsternes Maal at skaffe Medlemmerne Hygge og Underholdning paa en billig og uskyldig Maade. Med denne Selskabssammenkomst havde man tillige denne Bihensigt at gjøre Begyndelsen til et Musikfond, hvoraf man først og fremst vilde anskaffe et Harmonium for Sangforeningens Brug. Skolelærer Andersen holdt et længere Foredrag om Sammenslutningens Magt og Betydning for Arbeideren. Stud. Hans Davidsen forelæste Ibsens „Terje Viken", og hævdede Hr. Davidsen sit Ry som en talent Forelæser. I Aftenens Løb afsang Arbeidersamfundets Sangforening flere smukke Numre ligesom en Hornseptet af Garnisonens Musikkorps velvillig opvartede med Musiknumre. Musikens Nærvær bevirkede ogsaa, at den dansélystne Ungdom fik sig en Svingom paa en Times Tid. Sammenkomsten sluttede Kl. 10½. Blandt de flere af Arbeidersamfundets Velyndere, som havde indfundet sig til Sammenkomsten, bemærkedes ogsaa Pastor Wille.

Laxefisket i Idefjorden. D'Hrr. v. Ihlen paa Sveriges og Hetting paa Norges Vegne have i disse Dage, ifølge „Sm. A.", undersøgt Forholdene i Idefjorden med Hensyn til Fredningen af Laxefisket.

Fundet Vrag. Skibsfører A. Bodahl af Fredrikshald har i Slutningen af forrige Uge i Nordsøen antruffet Skib „Oluf", drægtig 318 K.-L., af Tønsberg, i synkefærdig Stand, uden Besætning og indbragt det til Grimstad. Fartøiet skal ivaar have bragt Emigranter fra Kristiania til Kvebek, hvorfra det havde gaaet med Trælast til England.

Den danske Rigsdag skal ifølge kgl. aabent Brev sammentræde 4 Oktbr.

Den svenske Regjering har givet et udenlandsk Jernbanekompagni Ret til Anlæg af en Jernvei mellem Frovi og Ludvika.

Udførselen af Havre fra Sverige til England vil ifølge Borås Tidn. nu syndsynligvis komme til at minke betydeligt, da det store Omnibuskompagni har fundet, at Mais er et saa langt billigere Hestefoder, at der alene i første Halvaar er indsparet 14,172 Lstrl. uagtet Mais endnu kun delvis har været brugt. Dette Exempel kommer rimeligvis til at følges, og saaledes vil England tiltrænge mindre Havre fra Sverige og vel ogsaa fra Norge, som i de senere Aar ligeledes har havt adskillig Havre til England. Det svenske Blad tror det vil være en Fordel, at denne Udførsel standser, da

Havren dels bør opfødes inden Landet selv, og dels dyrket i saa stor Udstrækning som hidtil har udmagret Jorden.

Kristinehamn-Karlstadbanens Aabning skulde som forhen meddelt finde Sted igaar. Ifølge Telegram hertil har Landshøvding Eckstrøm ved Festen holdt en Tale, hvori han udviklede denne Banes Vigtighed for Wermeland og for Forbindelsen mellem de to Riger. — Banen aabnes imorgen for Trafiken.

Den svensk-finske Telegrafkabel er nedlagt.

Olieboringerne i Dalarne lade fremdeles til at love godt. „Hver Sten bærer Vidnesbyrd om at Olie findes", heder det i en af Løitnant Bort og Lektor Törnqvist nylig afgiven Indberetning.

Missionæremne. En svensk Skipper har hjembragt fra Guadeloupe en 13 Aars gammel Negergut med usædvanlig gode Evner, som Gøteborgs Missionsselskab vil tage sig af for at opdrage ham til Missionær. Da Guttens Moder var meget fattig, ønskede hun at han skulde følge med Skipperen.

Ildspaasættelse. I Gefle synes ligesom i sin Tid i Wallø hos visse Folk at være udbrudt en ren Mani til at sætte Ild paa. Gjentagne Mordbrandsforsøg have i den senere Tid forefaldt.

En forfærdelig Ulykke kunde nylig nær være opstaaet i Gefle, idet det østre Gavl af en Kirke, som stod igjen i sin fulde Høide efter Branden, forleden Dag styrtede ned over en Bygning, der var under Opførelse. Heldigvis var Bygningen endnu ubeboet, og Arbeiderne netop borte for at spise Maddag.

Robet Telegrafhemmelighed. En Telegrafassistent Lindstrøm i Stockholm er stærkt mistænkt for at have meddelt det udbredte berygtede Blad „Fædernaslandet" forskjellige Nyheder fra Telegrafkontoret. Sagen har vakt megen Opsigt, og Lindstrøm vil sandsynligvis faa sin Afsked. Overstatholderens (Stiftamtmandens) Beslutning i Sagen ventedes ifølge Aftbl. allerede i Tirsdags.

Den danske Løitnant Fredrik Bajer vil i Stockholm begynde en Række Forelæsninger over Danmarks og Norges Literatur og Sprog.

Bid af gale Hunde har i Gøteborg medført 3 Tilfælde af Vandskræk hos Mennesker. Alle Tilfælde have endt med Døden.

Sukkerpriserne. Stockholms Sukkerraffinaderier have fra 13de ds. forhøiet sine Priser paa Sukker.

Det frygtelige Mord i Paris. For nogle Dage siden opdagede en Bonde Langlois Blodpletter paa Jorden og en blodig Fille, som stak op af Jorden, der viste sig nylig at være opgravet og tilkastet. Ved at undersøge Stedet fandtes Ligene af en Moder og 5 Børn, hvoraf den ældste 16 Aar gammel, ynkelig myrdede. Begivenheden vakte en stor Forskrækkelse i Paris. Ifølge „Köln. Zeit." for 23de ds. synes Formodning om, at Faderen og hans ældste Søn ere Morderne, at bekræfte sig. De skulle have ført sine Ofre 2 og 2 ud i Marken og myrdet dem. Sønnen skal bagefter have styrtet sig i en Kanal, hvor man forleden Dag ogsaa fandt et Lig; men Faderen er fængslet. Familiens Navn er Kink. Saaledes lyde de sidste Efterretninger. Tilstrømningen af nysgjerrige Parisere til Lighuset, la Morgue, har været uhyre, uagtet Ligene ikke have været udstillede der; 200,000 Mennesker havde forleden Dag besøgt Stedet. Ligenes Udseende var frygteligt; begge de mindste Gutter og Pigen havde Øinene aabnede og forraadte, at de maa have været grebne af en frygtelig Skræk, forinden de myrdedes; det ene Barn syntes endnu at have levet, da han blev begravet og hans fordreiede Ansigtstræk viser den rædselsfulde Dødskamp, han maa have udstaaet. Mordernes Raseri maa have været rædsomt; thi Moderen er tilføiet 30 Saar; i Alt tæller man 107 Saar paa Ligene. Den 24de heder det i samme Blad fra Havre: I det Dieblik han fængsledes, kastede Kink, Sønnen, sig i Vandet, men blev trukken op og bragt paa Hospitalet. De hos ham fundne Papirer beviser hans Identitet. Han lovede Undersøgelseskommissæren idag at svare paa, hvad han igaar havde vægret sig for.

Luftskibs-Kompagniet i San Francisko lader nu til at være fuldkommen overbevist om, at et Luftskib lader sig udføre. Skibet skal have en Længde af 150 Fod og Gasometret en Tverlængde af 20 til 40 Fod. Aarerne, som skal beskrive en Radius af omtrent 16 Fod, sættes i Bevægelse af en Dampmaskine paa 5 Hestes Kraft; Maskinen skal med Kjedel, Vand osv. veie 430 Pund. Vingerne paa Siderne af Skibet skal have en Vidde af 20 Fod og kunne formindskes eftersom Behov gjøres. Gasometret vil blive inddelt i flere Rum, saa at Beskadigelse paa en Del ikke medfører nogen Fare for hele Skibet. Man mener, at Skibet vil gjennemskjære Luften med slig Hurtighed, at Vingerne alene vil være tilstrækkelig til at holde det oppe.

Nymodens Hatte. En Indsender i „Tr. Stiftst." fra Senjen skriver: Atter Forandring i Hattefaçonen! siger De. Jeg beder om Forladelse, og Damerne skulle for mig faa beholde sine smaa Hatte, der ere gevaltig store mod disse, jeg mener — — Soppene!

Tiderne forandres og vi med dem. Hvo skulde for nogle Aar siden sagt, at Soppen skulde komme i saadan Agt og Ære? Nor dem ikke, ellers bliver Du skabbet, hed det! Nu er den blevet et agtet Medlem af Samfundet. Jeg har spist Sop og fundet dem delikate! — Virkelig? — Ja tilforladelig. Jeg anskaffede mig for et Par Aar siden: Våra bästa Mat-svampar med tilhørende Tegninger; men jeg gik rent surr i hele Stasen. Tanken om de giftige forpurrede mig hele Sagen; jeg var lige nær, og Piecen blev sat hen i Hylden. Da kommer en Opsats i „Morgenbladet", det velsignede gamle Morgenblad, der hades saa grundigt af Nutidens Lykkejægere, undertegnet, Søndre Odalen 18de Septbr. 1868, der løser Kogleriet ved at oplyse, at ingen Taggsvamp eller Pibesvamp (med Tagger eller Piber paa Undersiden af Hatten) er giftig, undtagen den, hvis Munding ere monjerøde. Godt, tænkte jeg, nu skal det gaa! Med et Par af mine Smaagutter, der havde en Kurv med sig, gaar jeg op i Skoven og faar strax Kurven fuld, mest af de skiddenbrune. Stengelen, Piberne og det brune Skal om Hatten tages af, og jeg gaar ud til Mutter dermed, viser hende min Raritet og beder hende stege det i Smør og sætte lidt Peber til. Hun smiler, men kjender mine Interesser for disse saa længe foragtede Medskabninger og „kommer" dem i Panden. Det braser og steger hel lystigt. Vi bleve enige om, at nu maatte de være færdige, og de bleve heldte paa en Asjette. Vi lugte først noget mistænkeligt til dem; det gaar jo altid saaledes, naar Nogen skal gjøre sin første Indtrædelse i godt Selskab. Men hvor deiligt de lugte! Lugt, lugt, lugt; Alle skulde lugte, Kokkepigen med et superklogt Smil. Men hun er jo kun en Kokkepige! Om Forladelse, vi lidt, ogsaa de avancere snart til Frøkener, skal man se. Hvorledes lugte de? Ja gjæt! Jeg farer ikke med Fjas, siger jeg. De lugtede livagtig som de deiligste — Tør jeg sige det? — Jeg vover det — som de deiligste Makroner! — Makroner!! Nei, nu maa jeg le! — Værsgo. — Jeg siger ligesaa gode som de, man faar borte hos gamle Schumacher. Ved Stegningen vare de betydelig svundne ind; men de smagte fortræffeligt, og jeg har endnu ikke faaet Mavepine. Igaar kom Smaagutterne ind med „nogle rare Hønseæg" de havde fundet paa Marken. Det var Sop, og det af bedste Slags. De ligne Hønseæg og ere faste og hvide i Kjødet; naar de blive overmodne, blive de fulde af brunt Støv. Med disse er det kun at skrælle Yderhuden af med en Pennekniv, hvilket gaar ligesaa let som at skrælle et Æble; de have ingen Stilk og ingen Tagger eller Piber; men „kom" dem i Panden efterat have kløvet dem i Skiver og derefter i Maven, og jeg er idag ligesaa let og frisk som for et Aar siden — vil De ikke tro mig, kan De lade være — jeg undertegner mig imidlertid S—.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Kjøbenhavn, 29de Septbr.

Enkedronning Josephine ankom hertil med Formiddagstoget. Hun modtoges paa Banegaarden af Kongen, Dronningen, Kronprinsen, Kronprinsessen og den svensk-norske Legation, der fulgte hende til Hotel Phønix. Her modtog hun Besøg af Arveprinsessen og kjørte derefter til Bernstorff til Taffels. Hun afreiser sandsynligvis iovermorgen.

Bordeaux, 29de Septbr.

Siden iaftes Ildebrand paa Havnen, foraarsaget ved en Petroleums-Explosion. 25 Skibe ere brændte.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 30te Septbr.

Dampskibet „St. Olaf" hidkom igaar Eftm. Dets Godsfragt hertil udgjorde vel 1000 Spd.

Dampskibet „Mercurius", Kapt. Smeby, afgik allerede Fredag den 24de dennes fra Hamburg, bestemt for Kristiania med en Ladning Stykgods. Det skal endnu ikke være naaet frem til Kristiansand, da intet Telegram om dets Ankomst did er indløbet. Man antager, at det paa Grund af Storm har gjort Vendereise til Cuxhaven.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Trulove	Weatherill	Drøbak	Ballast,
James	Chrinnery	London	do.
Immanuel	Hassel	Tayport	Kul.
St. Johannes	Erichsen	Middlesbroe	do.
Diana	Norsk	Rudkjøbing	Korn.
Confidence	Jørgensen	Stettin	do.
Seiline	Colbensen	Kr.sund	Fisk.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Alma	Lund	London	Trælast,
A. Colbjørnsen	Schetely	Frankrig	do.
Lydia	Andersen	Randers	do.
Marie	Olsen	England	do.
Andrea	Røiter	do.	do.
17de Mai	Bomann	do.	do.
Oscar	Gabrielsen	do.	do.
Inga	Cornelinssen	Shetland	do.

Konkurs. Hardanger og Vos Skifteret: Jægteskipper Ivar Olsson Bakke den 25de September. Midlertidig Bestyrer Sagfører Galtung. Samling 14de Oktbr. Fordringer meldes inden 17de Novbr. og prøves 1ste Decbr.

Skifteberetninger. Enkefru B. C. Wærners Konkursbo af Drammen og Skomagermester Elias Olsens Konkursbo af Aalesund ere sluttede. Drammens Skifteret: Samling den 17de Oktbr. i Restauratør J. H. Andersens Konkursbo til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Proklama. Nordre Jarlsbergs Skifteret: I Boet efter Gaardbruger Lars Jakobsen Island af Botne og gjenlevende umyndiggjorte Enke Anne Sofie Olsdatter og umyndiggjorte Søn Johan Larsen. 3 Mdrs. Varsel fra 27de Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er siden igaar steget lidt og staar høiest i det nordlige Norge. Vinden er NO.lig paa alle Stationer, undtagen i Sandøsund, hvor SV.lig. Taage i Skudesnæs og Sandøsund. — Udsigterne ere fremdeles til Østlig til Nordlig Vind med opklaret Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 30te September:

C. Treu og Kapt. Ihlen med Frue fra Holmestrand, Doktor Heyerdahl fra Kr.sand, Kapt. Engelschiøn fra Kongsberg, Statsingenier Heyerdahl og Guthormsen fra Drammen, Løitn. Schulz fra Fr.hald, Winckelmann fra Hamburg, Eriksen fra Laurvig, Matheson fra Tr.hjem, Evensen fra Vestlandet, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 1ste Oktober (Kl. 7—9½) gives: Hagbarth og Signe, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger.

Dette er den 1ste Abonnementsforestilling.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Til Texas

via Galveston.

De af os fra Landdistrikterne indtegnede Passagerer, som ere bestemte til Texas, underrettes herved om, at Afgangen fra Christiania er bestemt til **den 16de Octbr. førstk.**

Blichfeldt, Knoph & Co.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

alede høit, de pluddrede, hviskede. En regelløs Samtale. Hvorledes skildre dig, o Glæde?

„Mit Liv!"

„Min Kjærlighed."

„Al min Lykke."

„Gwynplaine!"

„Dea, jeg er beruset. Lad mig kysse dine Fødder."

„Det er da dig!"

„I dette Dieblik har jeg formeget at sige paa engang. Jeg ved ei, hvormed jeg skal begynde."

Et Kys.

„O, min Hustru!"

„Gwynplaine, sig mig ikke, at jeg er skjøn. Det er dig, som er skjøn."

„Jeg gjenfinder dig. Jeg trykker dig til mit Hjerte. Det er Virkelighed. Du tilhører mig. Jeg drømmer ikke. Det er virkelig dig. Er det muligt? Ja, jeg tager atter Livet i Besiddelse. Om du vidste Alt, der har hændt, Dea!"

„Gwynplaine!"

„Jeg elsker dig."

Og Ursus mumlede:

„Jeg er saa glad."

Homo var kommet fra sin Plads under Skjulet, og idet den gik fra den ene til den anden, fordringsløst, uden at forlange, at Nogen skulde give Agt paa den, slikkede den paa Kryds og Tvers, snart Gwynplaines Kjole, snart Deas Klædning, snart Madratsen, snart Ursus's grove Sko. Det var dens Vis at give sin Velsignelse paa.

Man havde passeret Chatham og Mundingen af Medway. Man nærmede sig Havet. Veiret var saa godt, at Farten udover Themsen havde foregaaet uden at nogen Vending havde været fornøden og uden at nogen Matros var bleven kaldt op paa

Da hørte hun en Stemme, den elskede Stemme, der svarede:

O ven! ama!
Eres alma,
Soy corazon.*)

Og samtidig følte Dea Gwynplaines Hoved under sin Haand. Der undslap hende et ubeskriveligt Raab:

„Gwynplaine!"

Et Stjernelys straalede paa hendes blege Aasyn, og hun vaklede.

Gwynplaine optog hende i sine Arme.

„Levende!" skreg Ursus.

Dea gjentog:

„Gwynplaine!"

Og hendes Hoved bøiede sig indtil Gwynplaines Kind. Hun hviskede:

„Du stiger ned igjen! Tak!"

Og opløftende sit Hoved, siddende paa Gwynplaines Knæ, omslynget af hans Arme, vendte hun sit milde Ansigt mod ham og fæstede paa Gwynplaines Øine sine Øine fulde af Mørke og Straaleglands, som om hun betragtede ham.

„Det er dig!" sagde hun.

Gwynplaine bedækkede hendes Klædning med Kys. Der gives Ord, der paa engang ere Ord, Raab og Hulken. Toppunktet af Lyksalighed og Toppunktet af Smerte udgyder sig i dem som i en Styrtsø. De have ingen Mening, og de sige Alt.

„Ja mig! Det er mig! mig! mig, Gwynplaine, ham, hvis Sjæl du er! Mig, hvis Barn, Hustru, Stjerne, Aandedræt du er. Mig, hvis Evighed du er? Det er mig! Jeg er

*) O, kom Elskede! Du er Sjælen, jeg er Hjertet.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Lys & Olie.

Svenske & holl. Stearinlys, Parafinlys, Talglys & Natlys, Youngs Parafinolie, Jordolie & Træolie samt fineste raffineret Lampeolie hos

O. Schjønneberg & Co.

Multer i 1/1 Dunke

à 8 ß pr. Pund hos

O. Schjønneberg & Co.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Stærke

HANDSKER

(billige Priser)

af de anerkjendte gode anbefales i stort Udvalg fra Handskefabriken, Nedre Slotsgade No. 8. **A. Hennig.**

Vine & Brændevine.

Røde og hvide Bordeaux Vine, Rhinske Vine, Burgunder, Portvin, Sherry, Madeira; Muskatvin, Malaga, forskjellige Sorter Desertvin og Champagne; Cognac og Armagnac fra de bedste Huse, St. Croix og Jamaica Rom, Batavia Arac, Shiedamer Genever, Whisky, Throndhjemsk Aquavit, franske Liqueurer, Curaçao, Royal-, Arac- & Rom-Punsch samt svensk Banco hos

Hans Gjessing.

Olie og Lys.

Bedste raffineret hollandsk Lampeolie, Træolie, Parafinolie, Jordolie, svenske og hollandske Stearinlys, Parafinlys, Kronlys, Vognlys, Talglys og Natlys hos

Hans Gjessing.

Alee-Trær.

Lønnetrær fra 6 til 10 Fods Høide, Ask, Kastanie- og Almetrær fra Hasle Træskole i Aker sælges ved G. H. Omsted, Grønlandsgade No. 11.

Et Parti ledige Flasker, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Tjeneste søges.

En Gut paa Kongsvinger ønsker Plads i en Butik hersteds. Alder 17 Aar. Attest forevises i Dagbladets Expedition.

Dagbladets væsentligste Indhold i September Maaned.

Opsatser m. V. — No.

Postgangen gjennem Solør 202
Et Postaabneri i Herøen (af H. J. Haugse) 203
Embedsmænd og Folk (af a.) 204
Korrespondance fra Solør 206
Kulde — frossent Korn — Soparter (af F. J.) 206
Amerikabrev fra C. T. Melby 207
Ministerskiftet (af Z.) 208
Juridiske Meddelelser 208, 222
Bemærkning fra Opmaalingskontoret . . . 208
Fra Trondhjem 209
Til Dagbladet fra Blichfeldt, Knoph & Ko. 209
Det 19de ordentlige Storthing. III. . . . 210
Leviten og Samaritaneren (af W.) . . . 210
Riflingssystemet 211
Brudstykker af S. W. Bakers Reise . 211, 213
Militære Forhold før og nu (af A. G.) . 212
Erklæring fra Politifuldmægtig Kahrs . . 212
Til Jagttagelse for Armeekommandoen og Vedkommende 213
Ere politiske Bevægelser skadelige eller gavnlige for Sundheden? 213
Ministerskiftet (af A.) 214
Om Aarsagen til Haarets Affalden etc. . . 214
Vore bedste spiselige Soparter (af Z.) . . 214
Sildesalterierne i Bergen (efter Bergensp.) . 215
I Anledning det i No. 210 indtagne Stykke „Leviten og Samaritaneren" (af Pastor Magelssen) 216
Bemærkninger hertil (af W.) 216
Militær Arbeidskommando 216
Fra Udvandrere til Amerika (af m.) . . . 216
Embedsmænd og Folk (af 11) . . 217, 218
Skatteudredelsen m. m. (af C. Hervig) . . 218
Til Direktionen for Akershus Amts Brandassuranceforening 219
Hvilke Erfaringer har man om Fordelen og Manglerne ved Verelbruget her i Egnen? 219
Værktøimaskinernes Skabere . . . 219, 226
Postgangen gjennem Solør 220
Lidt angaaende den W.'ske Efterklang (af Aug. Abrahamson) 220
Suez-Kanalen 221
Foreningen til Omsorg for hjælpeløse, unge Mennesker i Kristiania 221
Faaresyken i Romsdalen 222
Fra Direktionen for Akershus Brandassuranceforening 223
Nogle Optegnelser om Nationalsange (F. A.) 223
Bjønn veslé (af A. O. Vinje) 224
Tilsvar 224
Om Gade- og Fortougsfærdselen i Kristiania 224
Beretning om det kgl. Selskab for Norges Vel 225
Fremdeles om Skatteligningen (af C. Hervig) 225
Den paatænkte Kirkeforfatning og Agitationen for samme 227
Foredrag fra Justits-Departementet . . . 227

Kristiania.

Udenrigspolitik . . . . 202 flg.
Om vore Søfartsforhold 205
Aarveien 205
Sygdoms- og Dødelighedsforholdene i Kr.ania 210
Embedsmænd og Folk 211
Om Statsraadsskiftet 212
Om Riflingssystemet 217, 221
Om Drammen—Kristiania Jernveien . 219, 223

Forskjelligt.

Veibudgettet 202
Om Telegrammer til Dagbladet 202
Falskneri 202
Afskedsslaget for Kristofer Janson i Bergen . 202
Om Vandkraften 203
Om Høstudsigterne i Sverige 203
Theatret 203, 211, 220, 221, 223
Det internationale Oldforskermøde i Kjøbenhavn 203, 205, 206, 210, 211
Om Nattekulden 204
Repræsentantmøde i Kristiania 205
Jernbaneulykke 205
Hundeslagter 205
Flytbare Brønde 206
Bognyt 207, 209
Aarveien og Veirliget 208
Hesteudførsel 209
Befordringer og Afgang 213, 219
Trøntyrken og Frimurerne 215, 216
Lic. Henrik Scharlings Forelæsninger 215, 217, 220, 224, 227
Kgl. Resolutioner 216, 220
Unge Tyve 217
Doktor Sandborgs Magasingevær 219
Veiarbeidet ved Kristiania 219
Immatrikuleringen 220
Studenternes Forening for fri Undervisning 220
Uægte Trøntyrkere 220
Naar Tyvene trætte faar Eieren Sit . . . 220
Arbeiderudstillingen i London 220
Professor Brandts Tale ved Immatrikuleringen 221
Artiumslisten 221
Amerikabrev 221
Om „Oders" Paaseiling af Jagt „Kanaan" 221
Om Skyttermødet i Horsens 221
Arbeidsløshed 222
Om Stipendiat L. L. Daae 223
Sange for Skole og Hjem 224
Embedsbesættelser 224
Om Seraen for Kristofer Janson 225
Professor Tidemand 225
P. Botten-Hansens Bibliothek 225
Redningsanstalt paa Vandet 225
Frøken Elise Dahls Koncert 226
Lommetyveri 226
Den retslige Befolkning i Kristiania . . . 226
Frækt Tyveri 227

Et og Andet 202, 205, 208, 210, 214, 220, 226

Blandinger 210, 212, 213, 216, 218, 219, 222, 224, 225

Føljeton: „Manden, som ler" . . . . 202 flg.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste Oktober erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør ca. 30 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

her, jeg holder dig i mine Arme. Jeg lever. Jeg tilhører dig. Ah, naar jeg tænker paa, at jeg stod i Begreb med at gjøre Ende paa alt dette! Et Minut til! Om Homo ei havde været. Jeg skal berette det siden. Hvor nær Fortvivlelsen ligger Glæden! Dea, lad os leve! Dea tilgiv mig! Ja, din for evig! Du har ret, føl paa min Pande, forvis dig om, at det er mig. Om du vidste! Men nu kan Intet skille os ad. Jeg kommer fra Afgrunden og stiger op i Himmelen. Du siger, at jeg stiger ned igjen. Men nei; jeg stiger op igjen. Nu er jeg atter hos dig, for bestandig, siger jeg dig. Tilsammen. Vi ere sammen. Hvem skulde have troet dette? Vi gjenfinde hinanden. Alt Ondt er forbi. Vi have idel Lyksalighed foran os. Vi skulle atter begynde vort salige Liv, og vi skulle stænge dets Port saa vel, at Ulykken ikke mere skal kunne trænge ind. Jeg skal berette dig Alt. Du skal blive forbauset. Fartøiet er afgaaet. Ingen i Verden kan gjøre det om igjen. Vi ere paa Vei og i Frihed. Vi reise til Holland, vi skulle gifte os, jeg er ikke i Forlegenhed for Udkomme. Ingen kan hindre os. Der findes Intet mere at frygte. Jeg tilbeder dig."

„Ikke saa heftigt!" stammede Ursus.

Dea, dirrende af en himmelsk Følelse, førte sin Haand over Gwynplaines Hoved og Ansigt. Han hørte hende hviske for sig selv:

„Saa er Gud skabt."

Derefter befølte hun hans Klæder.

„Intet er forandret", sagde hun. „Alt er som før."

Ursus, lykkelig, straalende, leende og svømmende i Taarer, betragtede dem, og rettede til sig selv et „afsides":

„Jeg begriber Intet af Altsammen. Jeg er en ubehjælpelig Stakkar. Jeg, som har seet ham bæres til Graven. Jeg ler og græder. Det er Alt, hvad jeg ved. Jeg er glad i dem begge. Men dette gaar bra. Formegen Bevægelse, formegen

Bevægelse. Det var just det, jeg frygtede, nei, det var just det, jeg ønskede. Gwynplaine, skaan hende! Dog nei, lad dem kjærtegne hinanden. Det kommer ikke mig ved. Jeg er kun Tilskuer. Mine Børn, jeg velsigner Eder."

Og medens Ursus talte med sig selv, udbrød Gwynplaine:

„Dea, du er meget for skjøn. Jeg ved ei, hvor jeg havde mine Tanker den Tid. Du er mig den eneste i Verden. Jeg gjenser Dig, og jeg tror ikke derpaa endnu. Paa dette Fartøi! Men sig, hvad er der hændt? Og i hvilken Tilstand man har hensat Eder! Hvor er den grønne Wske? Man har bestjaalet og forjaget Eder. Det er nedrigt. Hah! Jeg skal hævne Eder, jeg skal hævne dig, Dea! Man skal faa med mig at gjøre. Jeg er Lord af England."

Ursus, ligesom truffen af et Stød for Brystet, vaklede tilbage og betragtede Gwynplaine opmærksomt.

„Han er ikke død, det er klart, men skulde han være gal?"

Og han lyttede mistroisk.

„Vær rolig, Dea", gjentog Gwynplaine, „jeg skal klage i Lordernes Kammer."

Ursus kastede endnu et Blik paa ham, og pikkede sig i Panden med Lillefingeren.

Men han tog sit Parti og mumlede:

„Det er mig ligegyldigt. Det gaar lige bra endda. Vær gal om du vil, Gwynplaine. Det er Menneskenes Rettighed. Jeg er lykkelig, jeg. Men hvad skal alt dette sige?"

Skibet fortsatte sin hurtige Fart, Natten blev mørkere og mørkere, en Taage drog sig frem fra Oceanet, knapt nogle faa af de største Stjerner vare synlige, og snart forsvandt ogsaa disse. Floden videde sig ud, og begge dens Strandbredder vare ei andet end to mørke Linier, som næsten smeltede sammen med Natten. Op af dette dybe Mørke steg en stille Fred. Gwynplaine havde sat sig paa Huk med Dea i sine Arme. D

Dagbladet.

No. 228. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 1ste Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Den paatænkte Kirkeforfatning og Agitationen for samme.

(Slutn. fra No. 227).

Naar de pietistiske Lægfolk drømmer om, at en Guldalder i vor Kirke vil indtræde, blot en kirkelig Synode bliver indført, saa kan det neppe have sat sig grundigt ind i Sagen; thi skal den — ja, jeg maa udtale Ordet — Ulykke times vort Land, at vi engang faar en saadan, saa vil disse Folk nok med Forfærdelse komme til at føle, at Virkeligheden ingenlunde svarer til de smukke Illusioner. Jeg maa virkelig opkaste følgende Spørgsmaal: Er Pietisterne saa aldeles visse paa, at de i Længden kunne besætte de fleste af Synodens Pladse med sine Tilhængere? Men leve de i denne Tro, ere de høilig at beklage. For nærer de denne Formening, maa de antage, at Flerheden af det norske Folk er Pietister, ja at det samme vil blive Tilfældet i Fremtiden. Og endelig maa de tro, at Geistligheden, som mindst vil komme til at udgjøre 1/3 Part af Synodens Medlemmer, vil, naar den er kommen til Sæde i Kirkestorthinget, vise sig ligesaa imødekommende mod Lægfolkets Ønsker, som nu paa de fri kirkelige Møder, men skulle disse Beregninger — hvad der er al Rimelighed for — slaa feil, saa vil Partiets Drøm paa en sørgelig Maade forvandles til en — Skuffelse. Indtræder det Tilfælde — noget som man med temmelig Sikkerhed kan forudsige vil ske — at en Flerhed af Synodens Geistlige neppe ville vise sig saa gunstig stemte mod det pietistiske Lægfolks Ønsker, som dette Parti nu tror, og skulde der ved Siden deraf under Valgene komme for en Dag — om ikke de første Aar, saa dog senere — at de ikke udgjøre Majoriteten men Minoriteten, saa ville de være komne i en slem Følde, idet de da faar finde sig i at dandse efter Pluralitetens Pibe, hvor ubehagelig denne end lyder. Og at saa omtrentlig vil ske, kan man være sikker paa, da Pietismen, som Historien viser, har ondt for at forplante sig eller i det Hele har vanskeligt for at holde sig oppe igjennem en længere Tid, hvorfor den følgelig heller ikke i Længden vil komme til at udgjøre Folkets Flertal, og da først vil Pietisterne komme til Erfaring om, hvor grueligt det er at adoptere Majoritetsherredømmet i Troes- og Samvittighedssager.

Præsteskabets Raab paa Frihed for Kirken har, som allerede bemærket, blændet mange, som virkelig staar i den Formening, at Friheden skal komme ligesom af sig selv, naar de foreslaaede Reformer indføres. Men undersøger man nøiere af hvad Beskaffenhed denne Frihed er, saa bliver man noget skuffet, dersom man har levet i den naive Tro, at Geistligheden vil arbeide for en virkelig Frihed paa det Religiøses Omraade; thi det, som den nu benævner for Frihed, maa efter almindelige Begreber om Tingen kaldes Tvang. Thi den Frihed, den taler for, er den saakaldte samfundsmæssige, medens den paa samme Tid meget stærkt ivrer mod den personlige Frihed; denne samfundsmæssige Frihed bestaar deri, at de Forandringer i de kirkelige Forhold, som Pluraliteten forlanger, ogsaa skal paatvinges Minoriteten. Retten til ved ydre Midler at tvinge sine Forandringer paa Minoriteten har Majoriteten hidtil manglet, d. v. s. efter vor nuværende kirkelige Ordning er det meget vanskeligt at anvende ydre Tvang mod Anderledestænkende. Denne Frihed, som der skriges paa, indbefatter derfor blandt Andet en Ret for Majoriteten til at bruge Tvang mod Anderledestænkende. Naar man klager saa meget over, at vor Kirke nu ikke har nogen „Mund", at det kristelige Lægfolk ingen Indflydelse har paa den kirkelige Ordning, saa ved vi ikke saa lige, hvad man tilsigter med disse Talemaader. Thi vore nuværende Institutioner forbyder ingen Mand at dyrke Gud, saaledes som han ønsker, og hvad der i saa Maade endnu mangler hos os, kan der meget godt rettes paa ved en lempelig Løsning af de existerende Baand; og en lempelig Løsning vilde være en langt anden Vinding baade for Kirken og Sandheden saavelsom for Folket, end en Synodalforfatning. Naar de Folk, som aandelig og hjertelig høre sammen, faa Tilladelse til at slutte sig til hverandre og tillige Frihed til at ordne Forholdene inden sin Kreds, som de ønsker, saa vil dette være en saare priselig Forandring; men paa samme Tid maa en slig Kreds ingensomhelst Ret have til at byde og befale over dem, som ei frivillig slutte sig til den. En lempelig Løsning paa Baandene inden Statskirken vil saaledes være til Fordel for alle Parter og kun dem til Uleilighed, som derved berøves Leiligheden til at herske over Anderledestænkende. Og Retten til at udøve Tvang mod Anderledestænkende, enten disse ere faa eller mange, maa det norske Folk ikke give noget Parti, det være sig stort eller lidet.

Endelig bør tages i Betragtning, hvad Følger en Kirkeforfatnings Indførelse vil have paa Folkets borgerlige som politiske Liv. Det vil neppe slaa feil, at Frihedsbestræbelserne ville i Synoden faa en mægtig Modstander. Ifald nemlig Frihedsbestræbelserne i det politiske gribe om sig vil den godt indse, at dette vil have Indflydelse paa Folkets kirkelige Syn; thi dersom Friheden faar Tid til at gjennemføre de borgerlige Forhold, vil dette uundgaaelig have til Følge en Stræben efter at gjennemføre Frihedens Grundsætninger ogsaa paa det kirkelige Felt. Dette vil Synoden meget godt forudse, og for at sikre sin Bestaaen maa den nødvendig træde i aaben Feide mod den demokratiske og folkelige Bevægelse, som den maa bekjæmpe med alle de Vaaben, den eier. Og hvilke Vaaben vil den kirkelige Synode betjene sig af? Ja — den som af Historien kjender til, hvorledes Kirkesynoderne have bekjæmpet de Retninger, enten politiske eller kirkelige, som de have anseet for skadelige, vil ogsaa med det samme vide, hvilke disse Vaaben ere. Det er Ban og Exkommunikation. Der vil gjøres Forsøg paa at holde Folket borte fra de frisindede Bestræbelser paa det politiske og folkelige Felt ved at udraabe disse Bestræbelser som Satans Værk, som Vantroens og Ugudelighedens Frugter, kort: Synoden vil prøve paa at opegge Folkets Lidenskaber, for paa den Vis at holde det borte fra de frisindede Bevægelser. Da der i en Statskirke, ifald en Kirkeforfatning kommer istand, vil være mangfoldige Punkter, hvor Bestemmelser og Love, som ere givne paa Storthinget, ville komme til at streife dem, der ere givne paa Synoden, saa vil dette blive en stadig Kilde til Splid og Kjævlerier. Som Exempel kan nævnes Almueskolen. Synoden skal naturligvis varetage den religiøse Del af Undervisningen, følgelig vil den have Ret til at besætte disse Lærerposter og dertil udse Mænd, som særlig røgte og pleie Synodens Interesser, medens den neppe synderlig vil tage i Betragtning, om Lærerne due til at røgte Skolens øvrige Fag, ja Synoden vil vel endog under Paaskud af at værge Kristendommen holde Folket i borgerlig og politisk Umyndighed. Og dersom Storthinget kræver, at de frisindede Luftninger skulle slippes ind paa Almueskolen, saa vil Synoden svare hertil, at da den anser den „verdslige" Oplysning for skadelig for Børnenes kristelige Erkjendelse, og da det endelig paaligger den som Pligt at værge Religionen, saa kan den ikke indlade sig herpaa. Kort: De to Lovgivende Magters Bestemmelser ville idelig komme i Konflikt med hinanden og hundrede Fortrædeligheder ville blive Følgen. Saafremt altsaa det norske Folk vil værne om sin politiske og folkelige Frihed, er denne Frihed bleven det kjær og umistelig, saa maa det paa det alvorligste advares imod at arbeide for en Kirkeforfatning, der vil skade dets Frihed paa mange Maader.

Hvad endelig den kirkelige Frihed angaar, saa tror jeg, at man er bedst tjent med at Storthinget fremdeles som hidtil varetager disse Interesser; thi det er en Kjendsgjerning, som trods al Modsigelse fra Præsteskabet nok skal staa fast, at en Korporation, der hævder Friheden i det Politiske og Folkelige, og som kjæmper for den borgerlige Oplysnings Fremgang, vil i Almindelighed arbeide for den kirkelige Frihed. Viser det sig derfor, at Storthinget mere og mere slaar over i en frisindet Retning, idet det ved sin hele Færd røber, at det følger Folkefrihedens store Grundsætninger, da kan man ogsaa være sikker paa inden Norges Thingsal at finde Riddere, der ville fægte for Troes- og Samvittighedsfriheden til det Yderste. Præsteskabet, som Helhed betragtet, har neppe nogen Gang kunnet sympathisere synderlig med Tidens demokratiske Bevægelse, som det tvertimod har seet paa med mistænksomme Øine, ja kanske endog modarbeidet, og deraf maa man med god Grund slutte, at det ikke er saa synderlig bevendt med Geistlighedens Frihedsanskuelser i det Kirkelige. Det vilde nemlig være høist besynderligt, om en Stand, der lagde for Dagen ufrisindede Anskuelser i det Politiske, skulde være saa særdeles frisindet i det Religiøse. Og ser man lidt nærmere paa den Frihed, som Præsteskabet nu raaber paa, saa vil man ved at bruge lidt Eftertanke finde, at de kirkelige Reformer, det arbeider for, saalangt fra vilde fremme Friheden, at de tvertimod vilde føre til Tvang og Aandstyranni. Et ganske oplysende Moment bør her ikke overses. Paa sidste Storthing var det ikke saa meget Præsterne, der arbeidede for de i Sandhed frisindede Forslag, som vare under Behandling, som Folk af andre Samfundsklasser, hvilke nu af mange erklæres for udygtige til at forhandle om religiøse Sager; flere af disse Folk, der bleve angrebne i „Fædrelandet", hævdede netop Frihedens Grundsætninger paa det kirkelige Omraade, medens disse Folks Modstandere, der talte Tvangens Sag, bleve behandlede med al ønskelig Konduite i det samme Organ. Det er saaledes ganske naturligt, at en Frihedshelt som Johan Sverdrup maatte harmes, naar han arbeidede sig gjennem Kirkekommissionens Forslag til en ny Kirkeforfatning, og det skal staa fast, trods Præsternes Indsigelser, at han den Dag inden Thinget, medens Debatten førtes om Kirkemødet, talte Frihedens Sag saa varmt som nogensinde ellers — noget en skjønsommere Efterslægt, naar de kirkelige Spørgsmaal klarer sig, skal indrømme.

Desuden vil Kristendommen blive ilde tjent med, at der indføres en Kirkeforfatning. Thi trods alle Garantier, hvormed man vil søge at hegne om den kirkelige Stemmeret, saa kan man dog ikke forhindre, at den store Hob, der i mere eller mindre Grad er ligegyldig for det Religiøse, ja tildels endog fiendtlig stemt mod samme, vil strømme til og erhverve sig denne Ret, og Ingen kan nægte dem denne, naar de aflægger t. Ex. Ed enten paa den apostoliske Troesbekjendelse eller paa den augsburgske Konfession. Man kan vel neppe være saa naiv at tro, at de Vantro i Almindelighed vil være sig sin Uenighed med Konfessionen bekjendt. Nei, den, som enten aabenbar eller hemmelig spotter Kristendommen, gjør sig naturligvis ikke nogen Samvittighed over, om han aflægger Ed paa noget, som han i Grunden ikke tror paa. Man maa heller ikke indbilde sig, at de Ligegyldige vil holde sig borte og ikke bryde sig om den kirkelige Stemmeret; dette vil blot vare, til de paa en eller anden Maade foruleiliges af Synodens Bestemmelser; thi indtræffer dette, hvad lettelig vil ske, saa vil de naturligvis erhverve sig denne Stemmeret, for paa den Maade at befrie sig fra sine Plageaander („Kirkefolket"). Og en kirkelig Stemmeretskomite kan, da den ei kan granske Hjerter og Nyrer, ikke hindre Nogen, der lever et ydre skikkeligt Liv og som er villig til at aflægge Ed paa den opstillede Bekjendelse, fra at erhverve sig den. Da de i Sandhed Kristne ligesaalidt i Statskirken som udenfor samme udgjøre den store Hob, men den lille Flok, der for sin Existences Skyld nødvendig maa ønske de personlige Frihedsgrundsætninger anerkjendte, saa ville de være ilde farne, om vi skulle erholde en Kirkeforfatning. Det er ganske vist, at Storthinget i en langt anden Grad vil værne om Troes- og Samvittighedsfriheden end en Synode, og deraf vil følge, at det med langt større Kraft end denne vil modarbeide al Tvang paa det kirkelige Felt, og derfor vil det ogsaa beskytte den lidende Part, enten saa denne er en Majoritet eller en Minoritet; thi Samvittighedsfriheden er ligesaa dyrebar for dem af Landets Borgere, der høre til Minoriteten som for dem, der høre til Majoriteten. Derfor er det Majoritetsherredømme i Troes- og Samvittighedssager, som en Del af Præsteskabet nu anbefaler, ligefrem ukristeligt. At jage alle Partier, som ei kan samstemme med Majoriteten, ud af Statskirken, er kun en latterlig Fremgangsmaade; thi paa den Maade vil efter en Tids Forløb kun en mindre Del (altsaa en Minoritet) komme til at eie Statskirken; tilslut vil det nemlig blive en liden Del af Landets Befolkning, der i den Grad har fælles Anskuelse, at de ikke blot ere enige om Hovedsandheden i Kristendommen, men ogsaa om alle Bispørgsmaalene vedrørende samme; thi som Erfaringen iblandt os viser, er det ikke nok, at man er enig om det første; der kræves ogsaa Enighed i de sidstes Besvarelse, hvis man vil undgaa at blive regnet til Kjætternes Tal. Den, som mener, at en Kirkeforfatning vil skabe Enighed mellem Partierne, kan ikke have begrebet, at ingen Aandens og Troens Enhed kan skabes ved ydre Anstaltmagerier. Det er Kjærligheden og Fordrageligheden, som skal udjevne Stridigheder, men disse Egenskaber ville neppe blive de fremherskende paa en kirkelig Synode, hvor en Trediedel af Medlemmerne ere Theologer.

Naar jeg her har sagt, at det nærmest og egentlig er Præsteskabet hos os, der agiterer for en Kirkeforfatning, saa er det derimod ingenlunde min Mening at skjære alle Præster over en Kam; da der gives Præster, der ikke alene have undladt at tage Del i denne Agitation, men som ogsaa paa de kirkelige Møder have udtalt sig mod disse Organisationsplaner, saa fortjene disse Geistlige Anerkjendelse for sin kjække Optræden, idet de derved vise sig at være Venner af Folkets Frihed.

Skjønt jeg saaledes maa udtale mig mod de Reformer, som en Flerhed af vort Præsteskab ivrer saa meget for, nemlig Kirkeforfatningen og Menighedsraad, saa vil jeg dermed ingenlunde benegte, at der trænges enkelte Forandringer i vor Statskirke for at fremme Livets friere Udvikling inden samme, og Forslag til saadanne Reformer ere ogsaa i den sidste Tid fremsatte paa Storthinget, og dette vil rimeligvis tage alt fornødent Hensyn til disse som til alle Krav, der have til Hensigt at fremme Folkets sande Vel i kirkelig Henseende. Men naar en Del af Lægfolket, ophidset af Præsterne, raaber paa Reformer, der ville skade det selv mest, da handler Storthinget ret i ikke at efterkomme slige Begjæringer.

Bemærkninger til det politiske Brev fra Eidsvold,

der er indrykket i Dagbl. for 28de Aug. d. A.

Ved Gjennemlæsningen af dette Brev kunde man nær faa det Indtryk, at den kommunale Stemmeret i Almindelighed misbruges og at Kommunerne, som Følge deraf, blive repræsenterede snart af Rødharer, snart af Jaabækkere, Vendekaaber og Hallingmænd, der danse som Piben lyder osv. Men ved nærmere Betragtning opdager man snart, at det Hele er myntet paa at gjøre sig vigtig og bemærket, samt fornemmelig paa at faa sat Eidsvolds nuværende Formandskab i Gabestokken. Spørgsmaalet bliver da, hvad har saa dette syndet? De Beskyldninger, Hr. R. S. har behaget at debitere, er bl. A. Agitation for at komme til Styret, at Eidsvolds Kirke ifjor var sit Fald nær, at de (Formændene) ere næringsdrivende Politikere med Øiet rettet paa Storthingsbænken og mere Sligt. Havde De, Hr. R. S., rettet Deres Beskyldninger mod det Parti, hvis Ætling De er, og mod den Tid, dette stod ved Styret, da havde Deres Optræden været tidsmæssig og beføiet. Men dette stred vel mod Deres Pietetsfølelse, saavelsom mod Deres Plan. Det er ellers ufatteligt, hvorfor det nuværende Formandskab, der uden nogensomhelst Agitation er kommet til Styret og saaledes besidder Kommunens Agtelse, hvilken det ogsaa fortjener, idet dets Bestræbelser ene og alene gaar ud paa at gavne Kommunen og bringe i Orden den hele Ugreie fra tidligere Styrelse, skal klandres, medens Taushedens Slør dækkes over det Parti og den Mand, der i flere Aar stod ved Roret af Kommunebestyrelsen og seilede saalænge under et i sin Tid berømt Navn, til Skuden gik tilbunds, hvor den ligger paa sine egne Gjerninger, efterat have ruineret baade sig selv og Andre, og i hvis Styrelsestid Kommunen tabte mange Tusinde Spd. ved mislig Bestyrelse af Kasser og Indretninger. „Du Øienskalk, drag først Bjælken ud af eget (Parties) Øie, førend Du søger Skjæven i din Broders Øie".

Trods al Jagt efter at komme nuværende Formandskab tillivs (endog hemmelige Skandskrifter har ikke været forsmaaet at tage i Tje-

neste), har det dog ikke lykkes at kunne overbevise dette om nogen Skyld; ikke engang vor Kirkes saameget omtalte nære Fald, der saa ofte har været fremholdt som Formandskabets utilgivelige Synd, kan betragtes som saadan; Noget, vi nærmere skal oplyse, for at Folk, der ikke kjender nærmere til denne Sag, ikke skal kastes Blaar i Øinene. Hermed forholder det sig saaledes: Kirkens Restauration blev bortsat til Kirkebygger G. Johnsen fra Næs, der var forsynet med gode Selvskyldnerborgen for Arbeidets kontraktsmæssige Udførelse og med udmærkede Attester som praktisk Kirkebygger fra sagkyndige Folk. Imidlertid paatog han sig at bygge en Kirke i Nordland og reiste derhen. Arbeidet her overdrog han til en ung Mand, hvilken Ingen her kjendte uden Entreprenøren selv. Ved Nedbrydning og Ommuring af Kirkens Arkader viste det sig, at denne Mand, saavelsom de Murere, han havde, ikke besad den fornødne Sagkundskab til at udføre dette Arbeide paa den Maade, de uforseede svage Mure fordrede. Formandskabet tilkaldte da Hr. Arkitekt Kaas, der nu overtog Ledelsen af dette Arbeide og sendte op Murere, der forstode at udføre det saaledes efter Kaas's Veiledning, at Kirken skal være stærkere nu end før. Det er saaledes Hr. Kaas, som har Æren af, at dette Arbeide tilsidst lykkedes saa heldigt. Det vilde være formeget at fordre af Formandskabet, at dette skulde besidde den fornødne Sagkundskab til et saadant Arbeides Udførelse, og De kan, Hr. R. S., paa en vis Maade have Ret, naar De siger, at vi ikke have Formandskabets Klogskab at takke for, at Kirken staar endnu; ligesom det heller ikke havde været at tilskrive Formandskabets Uklogskab, om den havde ramlet ned; thi den maa have liden eller ingen Kjendskab til saadanne Ting, som ikke ved, at uendelig mange Uheld ere indtrufne og kan indtræffe i vel anlagte Byggeplaner, hvis Udførelse endog bestyres af Sagkyndige, uden at disse — langt mindre Byggherren — derfor fortjener at klandres. Bagefter vil Alle være kloge, og ikke mindst den Ukyndige og Ondskabsfulde.

Ihvorvel der kunde være Anledning til mange flere Bemærkninger ved Deres Brev, Hr. R. S., skal vi dog, for ikke at kjede, lade det bero denne Gang, idet vi kun skal tilføie, at vi tro det er Pligt at tilrettevise Saadanne, der fremstille sig som Lysets Engle, medens de søger at tilsmudse redelige Folk paa alle Maader.

Eidsvold, i September 1869.

Flere Stemmeberettigede.

Kristiania, den 1ste Oktober 1869.

Der svæver fortiden en Uvished over alle politiske Tilstande, som er høist ængstelig. Efterretningerne modsige hinanden betænkeligt paa alle Hold. Iforgaars, 29de Septbr., holdt saaledes Lord Clarendon i et Landbrugsmøde en Tale, hvori han erklærede, at siden 1866 har Fredsudsigterne i Europa aldrig været saa store som nu. Men samme Dag har Kreuzzeitung et Telegram om, at den samme Mand — Clarendon — har ladet Napoleon vide, at Tilstanden i Frankrige indgyder Europa Bekymringer. Kreuzzeitung frygter, for et Tilbageslag af det nuværende System i Frankrige og at det vil føre til Katastrofe. Man hører som et ildevarslende Tegn, at Kartelkonventionen mellem Preussen og Rusland om Udleverelse af Desertører, der udløber imorgen, den 2den October, ikke er fornyet, og at den preussiske Kronprins skal for Par Dage reise til Wien. Paa den anden Side har Beust og Gortschakoff holdt Møde og er General Fleury, Keiserens gamle betroede Ven, udnævnt til Frankriges Repræsentant i St. Petersburg. Det, som volder Uroen er, at Preussen vil benytte Frankriges politiske Sygeligdedstilstand til at gaa over Mainlinien og indlemme Baden, og at Forretningsverdenen og Børserne — de følsomste Barometre — opfatte Tilstanden som om der var Fare for Krig. Den preussiske Regjerings Rustninger tyde hen paa, at den ialfald vil holde sig forberedt paa et voldsomt Sammenstød, naar det sidste Skridt over Main skal gjøres; den synes kun at betænke sig paa det Ene, om Tiden nu er beleilig. I en ledende Artikel med Overskrift: „Det almindelige Ildebefindende" udkaster La France en ingenlunde opmuntrende Skildring af den nuværende Tilstand. Efter at Frankrige i to Maaneder paa Grund af det keiserlige Budskab havde aandet friere, er Bekymringen atter vendt tilbage. Virkningerne af denne uheldige Reaktion kunne let spores i den Forknythed, der aabenbarer sig med Hensyn til de finantsielle, industrielle og kommercielle Anliggender; det er endnu lettere at paavise Tilværelsen af dette Ildebefindende ved at pege hen paa den Lettroenhed, hvormed de mest usandsynlige Efterretninger modtages. Snart er det Keiserens Sundhedstilstand, der afføder de mest foruroligende Rygter, snart modtager man Efterretninger fra Tydskland, der varsle om en nærforestaaende Krig. For nogle Dage siden kom man i Bevægelse, fordi et Blad snakkede om et Statskup, og nu er man endog tilbøielig til at give de Demonstrationer, som nogle Deputerede forberede til den 26de Oktober, en alvorlig Betydning. Grunden til det paatalte Onde ser La France i Folkets Frygt for det ukjendte; det ønsker saa hurtig som muligt at faa de svævende Spørgsmaal afgjort og finde Hvile under en konstitutionel Regjerings Beskyttelse. Naar Krisen er forbi, vil Bekymringen forsvinde. Det nævnte Blad opfordrer Regjeringen til at forskaffe Nationen den Beroligelse, som den ønsker; den vil selv først og fremmest høste Nytte deraf. Krisen har allerede varet for længe; Ministeriet bør gjøre Ende paa den ved at sammenkalde den lovgivende Forsamling. Saalænge det ikke beslutter sig dertil, vil Ildebefindendet tiltage, og de heldige Resultater af den fuldførte Reform ville blive lammede. Rouher og hans Venner virke derimod for, at den lovgivende Forsamling indkaldes saa sent som mulig; Keiserinden deler deres Anskuelser og ønsker ikke, at der før hendes Tilbagekomst fra den orientalske Reise skal foretages afgjørende Skridt i hvilkensomhelst Retning. At Keiserinden virkelig vil foretage den saa meget omtalte Reise til Konstantinopel og Ægypten, kan nu betragtes som hævet over enhver Tvivl. Alle Forberedelser ere trufne ombord i den keiserlige Jagt „L'Aigle", i hvilken Keiserinden vil indskibe sig. Forend Lesseps forlod Paris, modtog han den Forsikring af Keiseren, at man ikke let kunde tænke sig nogen Forhindring, der vilde være saa betydelig, at Keiserinden maatte blive i Paris. Denne Udtalelse godtgjør ikke blot, at Keiseren betragter sig som fuldstændig helbredet efter sin sidste Sygdom, saa at der ikke kan være Spørgsmaal om noget øieblikkeligt Tilbagefald, men tillige, at han ikke ændser den Opposition, som skal gjøre sig gjældende i Ministeriet mod den paatænkte Reise. Denne Opposition er dog kun begrundet i Frygt for, at dette store Foretagende muligvis kan mislykkes, og at Frankrige paa Grund af Keiserindens Nærværelse vilde anse sig for forpligtet til at fuldføre Værket, hvad det end skulde koste. Lesseps befrygter ikke noget Uheld; skjønt Rygtet om, at de to Have ikke kunne være forenede den 17de Novbr., paa hvilken Dag Indvielsesfesten skal afholdes, er blevet udspredt med stor Iver. Forend Keiserinden begiver sig til Konstantinopel, vil hun opholde sig i to Dage paa Korfu, for her at besøge Kongen og Dronningen af Grækenland. Den tyrkiske Afsending ved det franske Hof vil oppebie hendes Komme paa de joniske Øer, for derfra at ledsage hende til Konstantinopel.

Le Constitutionnel opfordrer Social-Demokraterne til at benytte den nuværende Pressefrihed og erklære, hvad de egentlig føre i deres Skjold. Statsmændene i Le Rappel, siger dette Blad, vilde handle klogt i at lukke deres med Ukvemsord fyldte Tøihus i nogle Dage og benytte den Frihed, som de nyde, til at opstille et fuldstændigt Program. Hvis de virkelig ville omstyrte Keiserdømmet, vil det sikreste Middel til at naa Maalet dog være at overbevise Folket om deres Systems Fortrinlighed, om deres overlegne Syn paa Forholdene og om de foreslaaede Midlers Ypperlighed. Den tilkastede Handske er endnu ikke bleven optagen; de Uforsonlige Blade ere udelukkende helligede til en hensynsløs Agitation; at indlede en rolig Forhandling om den bedst mulige Statsform ligger aldeles udenfor deres Plan.

Et ungarsk Ugeskrift, der redigeres af Grev Bethlen og sandsynligvis udgives for preussiske Penge, siger bl. A., at „den Usikkerhed, der hersker i Frankriges Tilstande", og den fiendtlige, uforsonlige Holdning, som de tydsk-østerrigske Politikere vise imod Czecherne, have gjort det til Pligt for Grev Beust at søge et fastere Grundlag for sin udenrigske Politik i en Tilnærmelse til Preussen, og at Rigskantslerens Sammenkomst med Fyrst Gortschakoff kun kan bestyrke ham i hans Beslutning om at arbeide paa en Udsoning imellem Østerriges Folk indbyrdes. Det anførte Ugeskrift er et Oppositionsblad i preussisk Interesse, den østerrigske Regjering gjør i Regelen det Modsatte af, hvad det erklærer for det ene Rette, og det er neppe hos det, Grev Beust skal søge Belæring om, hvilken Politik han skal følge. Bortseet herfra vil Ugeskriftet skaffe den Anskuelse Indgang, at Grev Beust pludselig har brudt med Frankrige, at han lige paa en Gang har bortstødt den Alliance, som han saa udholdende har virket for. I „Köln. Zeit." og andre tyske Blade kan man rigtignok i disse Dage jevnlig læse, at Grev Beust pludselig er bleven bange for „Katastrofen" i Frankrige (man siger ikke engang „en Katastrofe", men anser det for en aldeles given Ting, at Keiserdømmet og Frankrige med det Første styrte sammen); men er der virkelig Nogen, som for Alvor kan tro paa en saadan pludselig opstaaet Frygt hos Beust? De tyske Blade have i flere Aar stadig bebudet Keiserdømmets nær forestaaende Fald, men dette har dog uden Rystelser beseiret alle Vanskeligheder. Ved „Katastrofen" maa man nu nærmest tænke sig Napoleon III.s Død; men denne Mulighed var dog vel ogsaa tilstede for tre Aar siden, og det kan neppe først nu være gaaet op for Grev Beust, at Napoleon III. er et dødeligt Menneske. Rigskantsleren mener vist snarere, at den fransk-østerrigske Alliance ligger med en saadan Nødvendighed i Forholdene, at den ikke afhænger af noget Menneskeliv. Hvad Sammenkomsten med Fyrst Gortschakoff angaar, da kan den neppe have gjort Grev Beust mere betænkelig for den slaviske Propaganda i Østerrige, end han var i Forveien, og til denne Sammenkomst knytter der sig desuden Rygter af en stik modsat Natur.

Under Overskriften: „Drømmen om et tysk Keiserrige" indeholder det officiøse wienske Blad „Morgenpost" en ledende Artikel, hvori det udvikler, at Østerrige alene kan opnaa den preussiske Alliance, naar det vil begaa et Selvmord. Det lader til, skriver det, at Preussen nu betragter sig selv som en Sol, om hvilken de øvrige Stater i Europa dreie sig som Planeter. Hvad kan man daglig læse i de preussiske Blade? De fortælle, at Frankrige, der er den eneste Magt, som Preussen mente at maatte tage i Betragtning, er lammet ved indre Forviklinger; at England føler den største Velvillie for det store Tydskland, og at Rusland er paa det Nøieste allieret med Preussen. Nu, vedbliver „Morgenpost", er Turen ogsaa kommen til Østerrige, og de preussiske Blade fortælle os, at det gjør Forsøg paa at nærme sig til Preussen, idet de opregne en Mængde Fordele, som det vil vinde herved, navnlig Fred udadtil og indadtil Tid til uforstyrret at ordne Forholdet imellem de forskjellige Nationaliteter. „Vi bestride ikke Rigtigheden af disse Argumenter," bemærker „Morgenpost"; „men det attraaede Maal vil ligesaa fuldstændig kunne naaes, naar vi paalægge os nogen Reservation overfor Preussen og afholde os fra enhver fiendtlig Holdning, som kunde give det Anledning til Klager. Det er ikke nødvendigt at gaa fra den ene Yderlighed til den anden, saa at vi nu skulle knytte et varmt Venskab med Preussen, medens vort Forhold til denne Magt endnu for kort Tid siden stod under Nulpunktet. En Alliance med Preussen vilde være Fornyelsen af den hellige Alliance, forværret ved den Omstændighed, at Østerrige nu vilde komme til at indtage en ganske underordnet Plads i den."

Om General Fleurys Udnævnelse til fransk Gesandt i Petersburg indeholder Le Peuple français en Artikel, der er undertegnet af Cl. Duvernois (den eneste franske Redaktør, der — efter den almindelige Mening — for Tiden souffleres direkte af Keiseren), og heri heder det: „General Fleury har under alvorlige Omstændigheder maattet paatage sig vanskelige Missioner, som han altid har ledet med den største Dygtighed og endt med det største Held. Det er altsaa ikke overraskende, at man tillægger Generalens Sendelse til St. Petersborg en stor Betydning. Hvad vi for vort Vedkommende ville se i denne Udnævnelse, det er Beviset paa, at der hersker et godt Forhold imellem Hofferne og Kabinetterne i Paris og St. Petersborg. Vi ere derfor ogsaa enige med et andet Blad i at betragte General Fleurys Gesandtskab som et nyt Pant paa Bevarelsen af Freden, ikke den ængstelige og ydmygende Fred, som Frankrige ikke vilde taale, men den mandige Fred, der undgaar Konflikter ved en klog og fast Politik og forhindrer Forviklinger i at opstaa ved at vise, at man stadig er rede til at byde dem Spidsen." I Forbigaaende oplyser Le Peuple français, at General Fleury hylder særdeles liberale Anskuelser og har havt væsentlig Del i Dekretet af 19de Januar 1867 og Budskabet af 11te Juli 1869. Denne Oplysning af det sagkyndige Blad er især af Interesse, fordi de „velunderrettede" Korrespondenter i Paris, der give sig Mine af at kjende det franske Hofs vigtigste Personligheder særdeles nøie, have fundet paa at skildre General Fleury som en servil Hofmand, der stadig raadede Keiseren til at løse alle indre Vanskeligheder ved Statskoup.

Talen om Statsraadskiftet har i den senere Tid forstummet en Del, efterat Amtmand Meinich endelig havde bestemt sig til at følge Opfordringen om at søge sig forflyttet til Kristians Amt. Der sagdes, at Regjeringen efter det mislykkede Forsøg paa at formaa Meinich til at indtræde i Regjeringen i Møinichens Sted, havde bestemt sig for at lade Møinichen blive staaende; og denne Beslutning af Regjeringen syntes ogsaa i Betragtning af Omstændighederne at finde endel Bifald. Thi under Ministeriets Svaghedstilstand vilde en Forandring i Regjeringen, naar man ikke kunde finde en Mand, som nøiagtig veiede det samme som Møinichen, hverken mere eller mindre, lettelig kunne udsætte det for at tabe Ligevægten. Saaledes var det almindelige Ræsonnement. — En Bekræftelse paa at Regjeringen nu indtil videre vilde slaa sig til Ro med Meinichen, har Rygtet ogsaa villet finde deri, at Møinichen ikke, som der engang fortaltes, skal have leiet Logis i Kjøbenhavn fra Flyttedag af, og at Amtmand Meinich efter sikkert Forlydende af Regjeringen skulde blive indstillet til Kristians Amtmandsembede. Morgenbladet for idag siger sig imidlertid ubekjendt med at man har underhandlet med Meinich om Overtagelsen af Møinichens Plads i Regjeringen; men Bladet benegter paa den anden Side ikke bestemt dette Rygtes Rigtighed, og man tør vel saaledes dog tilsidst blive staaende ved den Antagelse, at der nu ikke længer er Tale om at underhandle med Meinich om nogen Statsraadspost; han skulde nu altsaa være „ude af Sagaen". Derimod siger Morgenbl. med en Mine af ikke at være „officiøs" Organ, at Rygtet fra ivaares om at Amtmand Vogt skulde være udseet til Møinichens Eftermand, skal være dukket op igjen. Herom vide vi for Øieblikket intet; iethvertfald antages Forandringen i Statsraadets Sammensætning ikke endnu at være nær forestaaende, da man intet nærmere har hørt om Hs. Maj. Kongens Ankomst her til Byen.

En Semafor- (Kysttelegraf-) Station paa Orø ved Kristiansand er idag aabnet. Foruden almindelige Telegrammer fra og til Stedet vil denne Station ogsaa befordre Underretninger til og fra Fartøier i Søen ved Hjælp af Signaler efter „Signalsystem for Handelsskibe af alle Nationer".

„Norsk Folkeblad" No. 40 indeholder: Mit Følge, Digt af Bj. Bjørnson; Trodals-Rakel af Kristian Elster; Oslo Herreds Bebyggelse af Adj. Martin Arnesen; Skien (med Billede); De sidste Begivenheder af Ernst Sars; De skandinaviske Blades vigtigste Indhold i sidste Uge af Jonas Lie; Nyheder; Bekjendtgjørelser.

Branden i Bordeaux. Ifølge Telegram, affendt fra Bordeaux igaar Aftes og ankommet hertil idag, er Brig „Einar", Kapt. Arnesen herfra Byen, i god Behold og er færdig til Afseiling. Telegrammet beretter, at Branden vedvarede endnu, men intet norsk Fartøi brænder.

I Kreditbanken er i September Maaned

indsat:		udtaget:
Sp. 501,347. 52	paa Folio	Sp. 548,229. 88
- 217,067. 54	øvrige Indlaan	- 319,509. 36
Sp. 718,414. 106		Sp. 867,739. 4
Saldo 30te Septb.	af Folio	Sp. 156,762. 96
	øvrige Indlaan	- 1,533,664. 54
	Aktionærernes Konto	- 708,155. „
		Sp. 2,398,582. 30
I Norges Bank og i Kassa		- 78,963. 61

Import af Kornvarer og Salt. Til Kristiania Toldsted er i September Maaned indført: 33,618 Tdr. Rug, 12,401 Td. Byg, 2594 Tdr. Hvede, 1124 Tdr. Erter og 5000 Tdr. Salt. Prisen paa disse Artikler noteres idag saaledes: Østersøisk Rug 4 Spd. 12 ß pr. Td., Byg 3 Spd. 54 ß, Hvede 5½ Spd., Erter, store, 5 Spd. 96 ß, smaa 4 Spd. 96 ß, Salt 112 ß pr. Td.

Brand. Kl. 1½ inat udbrød Ild i en Lade paa Garver Forseths Løkke „Kaspersløkken" bag Kampen. I faa Minutter var hele Ladet i Brand, saa det ikke længer stod til at redde. Da det ligger frit og langt fra andre Bygninger, samt da Adkomsten med Sprøiterne til Bækken nedenunder er yderst besværlig, gjordes ingen Slukningsforanstaltninger, men Brandmandskab og Sprøiter holdtes i Beredskab for at forebygge Antændelse ved de omkringfarende Gnister. Ladet indeholdt Løkkens Avl for iaar samt endel Redskaber, hvilket Alt ødelagdes. Ladet var for kort Tid siden assureret for 530 Spd., hvorimod Avlingen ikke skal være assureret. Da Bygningen var ubeboet, antages Ilden enten at være paasat eller fremkaldt ved husvilde Personer, som der have søgt Tilhold for Natten.

Skuespillerinden Fru Wolf, heder det i „Flk. Av." for 29de Septbr., vender idag tilbage til Norge efter forgjæves at have søgt Tilladelse til at optræde paa det kgl. Theater. Det er en bekjendt Sag, at Fru Wolf er en af de bedste — maaske endogsaa den mest yndede — blandt Broderlandets Skuespillerinder, og hun er upaatvivlelig den, der for danske Ører taler det smukkeste, mest dialektfrie norsk. Man kunde derfor med Billighed have ventet, at vort Nationaltheater, der med saa stor Beredvillighed benytter sig af Debutantforestillingernes Tiltrækningskraft, med Glæde vilde have aabnet Fru Wolf Adgang til at optræde i et Par paa Repertoiret staaende Stykker, men efter hvad der siges, har man uden at tillade hende nogen Prøve afvist hende med den Undskyldning, at man af Hensyn til vore egne Skuespillerinder ikke kunde lade hende optræde i deres Roller. Det er ynkeligt, hvis vore Kunstnerinder skulde gjøre Fordring paa slige Hensyn, men endnu ynkeligere, hvis Theaterstyrelsen virkelig er tvungen til at tage dem.

Muntert Gravøl i østre Aker. „Skjævladden", en bekjendt Størrelse ved Bækkelaget, feirede for kort Tid siden Gravøl efter sin Moder. Ud paa Eftermiddagen bleve Gjæsterne noget anløbne og begyndte med at synge lystige Viser. „Skjævladden" fandt Gjæsternes Opførsel upassende og opfordrede dem til at have Respekt for Huset; men da hans Ord bleve uden Virkning, gik han ud og ladede en gammel Bøsse med Krudt og opskaarne Blystykker. Han gik derpaa atter ind, lagde an paa Gjæsterne og fyrede af. En af Gjæsterne blev saaret i Ansigtet og flere af de øvrige blev rammet paa andre Steder af Legemet. Forhør i denne Anledning er bleven optaget ved Akers Sorenskriveri.

Nedbrændt Fyrstikfabrik. Nylands Fyrstikfabrik i østre Aker nedbrændte Onsdag Formiddag netop som Eieren, E. Olsen, var fraværende for at skaffe Kjørere til et Parti Fyrstikker, der samme Dag skulde bringes ned til Byen. Fabriken med Inventarium, der var assureret i Landets almindelige Brandkasse for ca. 2500 Spd., nedbrændte aldeles. Ved denne Brand ere flere Mennesker for en længere Tid blevne arbeidsløse, og Eieren, der er en fattig Mand, er ikke alene kommen ud af sin Virksomhed, men tabte han ogsaa sin Fyrstikbeholdning, som ikke var assureret, der androg til 70 Spd.

Frifindelse. Landskabsmaler P. Balke, der som det vil erindres, blev sat under Tiltale for Overfald paa sagesløs Person, er af Underretten frifunden for Justitiens Tiltale, og Omkostningerne paalagte det Offentlige. Dommeren har fundet, at den under Sagen omhandlede Gut, paa Grund af sin uvorne og faretruende Leg med Ild og Krudt, ikke har været sagesløs. Da den mod Balke reiste Aktion netop fandt Sted paa samme Tid, som han ved en Valgagitation var bleven Formand i Aker, vakte Historien i sin Tid nogen Opmærksomhed.

Et gammelt Indbrudstyveri. Den 18de Mai f. A. anmeldtes for Politiet, at der i Handelsfirmaet Hans Henrichsen & Søns Hus ved Jernbanetorvet var gjort Indbrud og bortstjaalet omtrent 50 Spd. i Penge, nogle Vexler, 6 Sølvspiseskeer, 6 do. Theskeer og 1 do. Børneske. Det lykkedes ikke dengang Politiet at faa opspurgt Forøveren, men den 18de Juni næstefter meddeltes fra Gøtheborgs Politi, at en svensk Person ved Navn Haaken Andersen Kvist, der sammesteds var arresteret for Tyveri, havde erkjendt at have forøvet Tyveriet hos Hans Henrichsen & Søn, hvorhos han var funden i Besiddelse af 5 Vexler og 3 Kvitteringer, der samtlige henhørte til de hos Henrichsen & Søn stjaalne Papirer. Tiltalte, der er 33 Aar gammel samt 2 Gange straffet i Sverige for simpelt Tyveri, er nu efter udstaaet Straffetid derfteds bleven hidtransporteret i Anledning ovennævnte Tyveri. Angaaende dette forklarede han under den mod ham anlagte Justitssag, at han i Forening med en norsk Bogbindersvend, der kaldte sig Magnon, Søndag den 17de Mai f. A. Klokken omtrent 6 om Aftenen gik ind i det ovennævnte Henrichsen & Søn tilhørende Hus gjennem et aabent Portrum og brød op Døren til Kontoret med en Øxe og et Stemmejern, som de fandt paa Stedet. Ved Hjælp af Stemmejernet aabnede de derpaa et Jernskab, hvorfra Magnon udtog en Del Papirer og alle kontante Penge samt fra Skabet eller en Kommode de ovennævnte Sølvskeer. Tiltalte tog derimod alene en paa Kontoret liggende Frakke. Efter omtrent en Times Forløb forlode de Stedet, medens det endnu var lys Dag, og tog Veien til Drammen, hvor de skiltes ad, efterat Tiltalte af sin Medskyldige havde modtaget 5 Spd. og endel Vexler og Kvitteringer.

Ved Byrettens Dom af 24de September sidstleden blev Tiltalte anseet efter Krl. Kap. 13 § 3 Litr. a og hans Straf i Betragtning af den Frækhed, hvormed Tyveriet var begaaet, og det Stjaalnes betydelige Værdi, ansat til Strafarbeide i 3 Aar og 6 Maaneder.

P. H. Pandes Bo skal ifølge Gjeng. vise sig saa misligt, at det foreløbigen blot har kunnet udlodde 5 pCt. Endnu er Boets smukke Eiendom paa Gunnarsby ved Trællebugten ikke solgt.

Hoffs Landboforening har den 22de Septbr. afholdt et Dyrskue paa Gjæstgiverstedet Haslestad. Der var i det Hele udstillet 86 Kreature, hvoraf 63 Kjør, 14 Kvier, 9 Oxer samt 10 Faar. Som Prisdommere fungerede Dyrlæge Opdahl, Dyrlæge Kolderup og Agronom Thisted.

Nok en Kommission! General (forhenværende Statsraad) Wergeland og Oberstløitnanterne Munthe og Lintrup have ifølge Tunsb. befaret Terrænet omkring Vallø og flere Steder i Amtet for at vælge Exercerplads for Akershus og Numedals Bataljoner. Spørgsmaalet skal dreie sig om Valget af Sletterne omkring Vallø, omkring Borre Kirke eller om Tuft i Sandsvær, for hvilken sidste Hr. Munthe fortrinsvis skal have udtalt sig.

Et Par store Hvaler have i de sidste Par Uger opholdt sig i Kragerøfjorden. I Middagstiden ligge de gjerne, naar Solen skinner, ude i Bugten og sove. De ligge da Side ved Side og se ud som tvende glatte, langstrakte Skjær.

Søormen er ifølge Vestmar af troværdige Mænd bleven seet paa Skottebugten. Et halvt Snes voxne Personer ville samtidigt have iagttaget den, medens den gik rundt Bugten. Den bevægede sig, paastaa Øienvidnerne, i Slangebugtninger, saaledes at Dele af Kroppen, afbrudte af Mellemrum, vare over Vandet. Dens Længde skal have udgjort 60 a 80 Fod, Hovedet skal den have holdt over Vandet og satte den en Fos foran sig som en Baad, der gjør stærk Fart. Formen af Hovedet kunde ikke klart sees med blotte Øine paa Grund af Afstanden. Ogsaa længere ude i Kragerøfjorden vil man have seet samme Søuhyre, og skal den der have forfulgt en Farkost med 3 a 4 Personer i, som maatte flygte til Landet. Disse Synsvidner ville have iagttaget 6 a 8 Bugtninger af Kjæmpeslangen, hvilke med omtrent 10 Fods Mellemrum kom tilsyne over Havfladen. Saaledes lyde Beretningerne, hvilke vi her meddele ligesaa ferske, som vi selv have modtaget dem.

Atter har der været Brand i Arendal, denne Gang alvorligere end tidligere i Ugen. I Løverdagsaftes omkring Kl. 8 skriver „Vestl. Tid." forkyndte Klemten fra Taarnet og Brandallarm Husild. Skomager Olsens Hus i Bendixklev, det samme, hvor der Nat til Lørdag havde været en begyndende Brand, stod atter i Lue, og denne Gang blev man ikke saa hurtig Herre over Ilden, der nu var udbrudt paa Loftet. Imidlertid varede det, takket være vort ypperlige Vandværk og Brandfolkenes iherdige Anstrengelser, ikke længe, forend man var fuldkommen Herre over Ilden, saaledes at ikke engang det hele Hus, men kun den øverste Del af samme gik op i Luer. Et Held var det, at der var blikstille. Det er desværre troligt, at en Forbrydelse har fundet Sted, og en Person er arresteret som mistænkt. De sidste Ildebrandshistorier ere selvfølgelig nu det stadige Emne for Dagens Samtaler, og Borgerne føle sig aldeles ikke hyggelige tilmode. Det er ikke not med, at der er opstaaet en formelig Panik af Frygt for Ildspaasættelse, og at de gamle Historier om anonyme Trudselsbreve, der i den væsentlig skulde gjælde Tyholmen, igjen dukke op; ogsaa i andre Henseender føler man sig urolig og utryg. Det Røveri, der saaledes en Aften for nogen Tid siden saagodtsom inde i Byen skilte en Bonde ved en ikke ubetydelig Pengesum, bidrager selvfølgelig ogsaa sit dertil. Man begynder har smaat sig imellem at tale om paanyt at faa i Gang frivillige Borgerpatruiller. Man har Valget imellem at udstede Opraab til Borgerne og paakalde deres Assistance ved Natteopsynet eller at ansætte flere Politiofficianter, ialfald for en Tid. Skulde man bestemme sig til det Første, forekommer det os imidlertid, at vedkommende Vagthavende maa for Tilfældet udstyres med Politimyndighed. Formodentlig kan det vel ikke være vanskeligere at træffe en saadan Forføining her i vort Land, end i England, hvor man hvert Øieblik hører Tale om Edsfæstelse af „Specialer", Politibetjente eller Konstabler for Tilfældet. Vi skulle tillade os at henstille Sagen til rette Vedkommendes Overveielse, idet vi paa samme Tid udtaler som vor Formening, at det Hensigtsmæssigste vilde være et ialfald for en Tid forstærket Politiopsyn.

For Oprettelsen af en Børs i Stavanger tager „Stvgr." Ordet. Bladet finder det saameget mere nødvendigt at følge Kristianssands Exempel, som Mæglerloven nu paa sidste Thing blev ophævet.

Aktiepriser. Ved en den 26de afholdt Auktion i Bergen solgtes, ifølge „Bergensp.", Aktier i:
Det Bergenske Dampskibsselskab, hvorpaa indbetalt 100 Spd. til 50 a 53 Spd. 60 ß.
Det Bergenske Dampskibsselskab, hvorpaa indbetalt 38 Spd. til 18 Spd. 24 ß a 20 Spd.
Søforsikringsselskabet Njord, hvorpaa indbetalt 40 Spd. til 89 a 89 Spd. 36 ß.
Søforsikringsselskabet Æolus, hvorpaa indbetalt 40 Spd. til 62 Spd. 24 ß a 64 Spd.
Bergens Brandforsikringsselskab, hvorpaa indbetalt 20 Spd. til 15 Spd. 36 ß a 15 Spd. 52 ß.
Stavanger Kreditbank, hvorpaa indbetalt 25 Spd. til 30 Spd. 30 a 33 Spd. 72 ß.
Bergens Dampbaadelag, hvorpaa indbetalt 25 Spd. til 10 Spd. 60 ß.
Norsk Hovedjernbane, uprioriterede, hvorpaa indbetalt 100 Spd. til 70 Spd. 60 ß.
Alt med 5 pCt. Auktionsomkostninger.

Af Dampbaadelagets Aktier lod kun en Del af de udbudte sig sælge til ovennævnte Kurs; for den øvrige Del erholdtes intet Bud.

Stormens Magt. Som et Exempel paa Orkanstødenes Magt forrige Søndag anfører „Aarh. Stiftst.", at den aarhusianske Roforenings ene Baad, som man havde været nødt til at tage iland paa Mols, af Stormen blev løftet op i Luften og ført bort til en Afstand af 37 Alen, hvorefter den kastedes ned og søndersloges.

Beretningerne om Udfaldet af Vinhøsten i Frankrige lyde meget forskjellige. I Bordeaux betragter man den som fortræffelig, i Cher-Departementet haaber man paa en middels Høst af god Kvalitet. I Burgund har en lang Tørke og kjølige Nætter bevirket stor Skade, saa Vinhøsten der baade med Hensyn til Kvantitet og Kvalitet staar under et middels Aar.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Bordeaux, 30te Septbr.

Det norske Skib „Progress" er iblandt de opbrændte Skibe.

Blandinger.

En underlig Samling. I en fornylig afdød gammel Pebersvends Bolig fandt man en Samling af henved 40,000 forskjellige Slags Korke, Vinkorkene i Sække og Ølkorkene i Kurve, pent sorterede. Hele Samlingen blev kjøbt af en Handlende for 23 Spd. som udbetaltes til den Afdødes Arving.

Nødtyveri. Fra Lund berettes: En 60-aarig gammel Mand, der led af et stærkt Brystonde, stod i forrige Uge for Herredsretten i Onsjö som tiltalt for at have stjaalet et Lommeuhr. Tiltalte erkjendte Forbrydelsen og forklarede, at han som nødlidende og uskikket til Arbeide havde ansøgt Fattigvæsnet om Hjælp, der negtedes ham, og blev han herved af Nød tvungen til, midt paa lyse Dagen og i Vidners Overvær, at begaa nævnte Tyveri for derved at skaffe sig Føde og Tag over Hovedet i den korte Tid, han endnu havde tilbage at leve i. Han blev ført til Lensfængslet i Malmø og afventer der sin Dom.

Ægteviede i Septbr. Maaned.

I gamle Akers Kirke:

5te: Arbeider Thorinius Evensen og Pige Jonette Johansen. 11te: Murer Ole Ludvig Olsen og Pige Augusta Lovise Andreasdatter. 12te: Enkemand, Fabrikarbeider Andreas Hansen og Pige Karen Dorthea Olsdatter. 19de: Bundtmagersvend Christian Fredriksen Borgaard og Pige Oline Olsdatter. 26de: Enkemand, Fabrikarbeider Martinius Fredriksen og Pige Ragnhild Thronsdatter.

Kristiania Torvpriser

den 30te Septbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	12
Do. Vold	1	60	1	72
Halm af Rug	„	72	„	96
Do. - Byg	„	84	„	108
Do. - Havre	„	84	1	„
Havremel	5	„	5	60
Poteter pr. Centner (½ Td.) . . .	„	60	„	72
Do. - Tønde	1	„	1	24
Rug	3	60	3	72
Byg	2	96	3	„
Havre	1	96	2	„
Smør pr. Bpd.	2	24	2	48
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	84	„	108
Kalvekjød	„	96	1	„
Faarekjød	„	96	1	„
Birkeved pr. Favn	2	96	2	108
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	„

Konkurs. Lillehammers Skifteret: Bogbinder Christian Hosmestad den 25de Septbr. Samling 18de Oktbr. Fordringer meldes inden 18de Novbr. og prøves 13de Decbr.

Det meteorologiske Institut.

Lufttrykket er høiest over det centrale Norge. Vinden er stærk Vestlig med Regn i Bodø, ellers Østlig til NØlig med opklaret Veir. Udsigterne ere til Østlig til Nordlig Vind med opklaret Veir.

Styrke dertil. Dø, ja, men dø sammen. Ellers ikke. Du dø, Dea! Der er ingen Mulighed for at erholde mit Samtykke dertil. Min Kjærlighed! Min Salighed! Betænk dog, at jeg er her. Dø! Men du tænker da ikke paa, hvad der skal blive af mig efter din Død! Hvis du havde en Anelse om, hvor nødvendig du er mig, da skulde du indse, hvor umuligt det er. Dea, jeg har jo kun dig! Det, der har hændt mig, er overordentligt. Du ved ei, du, at jeg har gjennemgaaet et helt Liv i nogle Timer. En Ting erkjender jeg, at Altsammen var Intet. Du er Alt. Hvis ikke du findes, da har Skabningen ingen fornuftig Mening. Bliv! Hav Medlidenhed med mig. Om du elsker mig, saa lev! Jeg har nys gjenfundet dig, for at beholde dig. Dvæl en liden Tid. Man skilles ikke saaledes, naar man knapt har været nogle Minutter sammen. O, min Gud, hvor jeg lider! Du er jo ikke vred paa mig? Du forstaar vel, at jeg ikke kunde handle anderledes, da jeg blev hentet med Magt. Du skal faa se, at du snart aander lettere. Dea, Alt skal blive godt! Vi skulle blive lykkelige. Bring mig ei til Fortvivlelse! Dea, jeg har ei gjort dig noget Ondt!"

Alt dette talede ikke, men hulkedes frem.

Der laa en Blanding af Fortvivlelse og Trods deri. Af Gwynplaines Bryst opsteg Sukke, der skulde have kunnet lokke Duer, og et Brøl, der skulde kunne fremme Løver.

Dea svarede ham med en Stemme, der blev alt mere og utydelig, og med Ophold mellem hvert Ord:

„Desværre! det er omsonst! Min Elskede, jeg ser nok, at du gjør, hvad du kan. For en Time siden vilde jeg dø, nu skulde jeg ikke ville det. Gwynplaine, min tilbedte Gwynplaine, hvor vi have været lykkelige! Gud førte dig i min Vei, han rykker mig bort fra dig. Jeg maa gaa. Du skal jo mindes den grønne Æske, ikke sandt? Og din stakkels lille blinde Dea? Du skal mindes min Sang. Glem ei Lyden af min Stemme,

Dækket. I Fartøiets Agterdel stod Skipperen hele Tiden ensom. I Forenden belyste Lampen den lykkelige Gruppe, der nylig saa uventet havde gjenfundet hverandre, og hvis Fortvivlelse saa pludseligt var bleven ombyttet med Lyksalighed.

IV. Nei. Deroppe.

Hastigt løsgjorde Dea sig af Gwynplaines Arme og stod op. Hun satte begge Hænder for Hjertet, ligesom for at hindre det i at komme i Uorden.

„Jeg ved ei, hvad der gaar af mig", sagde hun. „Glæden kvæler mig. Aa, det er ingen Ting. Det er godt! Gjensynet af dig, Gwynplaine, har givet mig et Sting. Et Sting af Lyksalighed. Naar hele Himlen træder ind i Hjertet, beruses man. Da du var fraværende, følte jeg, at jeg døde. Det rette Liv, som holdt paa at flygte, har du gjengivet mig. Det er et overnaturligt Liv, du gjengiver mig. Det er saa himmelsk, at man føler næsten en liden Smerte. Det er som om Sjælen voxede og havde ondt for at rummes i vort Legeme. Dette Serafernes Liv, denne Fylde af Liv gjennemtrænger mit hele Væsen. Jeg kjender ligesom Vingeslag i Brystet. Jeg føler mig saa underlig, men saa lykkelig. Gwynplaine, du har gjenopvakt mig af Graven."

Hun blev rød, bleg, rød igjen og sank til Gulvet.

„Ve!" sagde Ursus. „Du har dræbt hende."

Gwynplaine udstrakte Armene mod Dea. Den dybeste Angst efter den høiste Salighed — hvilket Stød! Han skulde have faldet selv, hvis han ei havde behøvet at støtte hende.

„Dea!" raabte han skjælvende, „hvad vederfares dig?"

„Intet", svarede hun. „Jeg elsker dig."

Hun hvilede i Gwynplaines Favn som en optagen Dukke. Hendes Hænder hang slappe ned.

Bekjendtgjørelser.

Universitetets Myntsamling har i Aarets 3die Kvartal modtaget følgende Gaver:

Fra Hr. Lensmand Pleym (Aal Pstg. i Hallingdal) 1 Sølvmynt fra Wismar og 1 do. fra Rostock.
„ Hr. Historiemaler Arboe: 8 større og mindre Sølvmynter, 2 af Kobber og 1 større af Komposition.
„ Hr. Chr. Wølner Borch, fransk Agent i Drammen: 1 dansk Krone fra 1618.
„ Hr. Lensmand Ring: En Præmiemedalje i Sølv, tilkjendt afdøde Dekorationsmaler Reiersen ved fransk Tegneskole.
„ Hr. Fredrik Buchholz, Gran Sogn: 9 diverse Kobbermynter (deriblandt marokkanske, tyrkiske, russiske).
„ Norges Bank ved Administrationen i Kristiania: 8 Guldmynter (6 ostindiske, 1 engelsk, 1 norsk-dansk), 4 Sølvmedaljer og 3 Sølvmynter.
„ Skolediscipel Herman Thaulow: 24 diverse Sølvmynter, mest danske.
„ Hr. Kjøbm. H. Fischer: en fransk 2-Sous fra 1792.
„ Hr. Sorenskriver A. Wessel-Berg: 1 norsk 50-Rigsbankdalerseddel af 1815 og 1 dansk-norsk Rigsdalerseddel af 1789.
„ Hr. Assessor Mariboe: 6 italienske Kobbermynter, 2 tyrkiske do. og 5 schweizerske Mynter (3 af Sølv).
„ Hr. Mægler Pollack i Alexandrien: 97 moderne Mynter (3 af Sølv, Resten Kobber) samt 361 antike Mynter (Bronce, 2 af Sølv), tilligemed en Del Frgg. af antik Broncemynt.
„ Hr. Fredr. B. Buch i Trondhjem: En Hamburgerschilling af 1687.

For disse Gaver frembringes herved Universitetets forbindtligste Tak.

30te September 1869.

L. C. M. Aubert.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For Husleie-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 12te Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Møbler og Pianoforter.

Undertegnede anbefaler sig med Oppolering af **Møbler.**

Pianoforter oppoleres, repareres og stemmes. Arbeide udføres smukt, godt og billigt.

H. Nielsen, Pilestræde 12.
Porten til Apothekergaden.

Tilsalgs.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser.

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Akershus Brandassurancesorening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af $1/4$ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Asker.
Chr. Kjelsen.

Christiania Skjortefabrik
&
Lager af Undertøi for Herrer

anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

De bekjendte **Favorit-Symaskiner** for Skræddere sælges **alene** hos Peter J. Petersen, Skippergaden 31.

Familie-Maskiner af **Wheeler, Wilson** og **Haandmaskiner** af allerbedste Sorter sælges hos Peter J. Petersen, Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Inds tning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst
Peter J. Petersen.

Youngs patenterede Parafinolie,
saavel i Foustager som aftappet paa Flasker, sælges i 12-Flaskevis meget billig og i mindre Kvanta for 9 ß pr. Flaske i
No. 25. Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

Uhre! Uhre!

Guld- & Sølv-Lommeuhre for Damer og Herrer anbefales i godt Udvalg hos
NB. Kun gode Uhre garanteres.
A. Vollmann.

Til Confirmation

anbefales Guldsager, som:
Armbaand, Broscher, Ørenringe, Knappe, Halskjæder, Medaillons, Signeter, Uhrnøgler, Shawlsnaale, Kors, Fingerbøller, Fingerringe samt korte og lange Uhrkjæder i godt Udvalg hos
A. Vollmann.

O. Halvorsen,

Gjørtler,
(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

Speil. Speil.

Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.

Balchens Speillager
ved Torvet.
Indgang gjennem min Udstyrshandel.

Mysost (extra fin **Gedost**) udsælges en Beholdning af for 6 Skilling Marken i Løbet af nogle Dage i
No. 25, Grønlands Fedevarehandel No. 25.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste Oktober erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør ca. 30 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Gwynplaine og Ursus lagde Dea ned paa Madratsen. Hun sagde med svag Stemme:

„Jeg kan ei puste, naar jeg ligger."

De satte hende i en Stol.

Ursus raabte:

„Medicin!"

Hun svarede:

„Hvorfor det? Jeg har jo Gwynplaine."

Og hun heldte sit Hoved mod Gwynplaines Skulder; han sad bag hende og støttede hende, med Øiet fuldt af den dybeste Fortvivlelse.

„Ak", sagde hun, „hvor jeg befinder mig godt!"

Ursus havde grebet hendes Haand og regnede Pulsens Slag. Han løftede ei Hovedet, talte ikke, og hvad han følte, det kunde man kun ane af Øienlaagenes hastige Bevægelser, idet de hævede og sænkede sig krampagtigt, ligesom for at hindre en Flod af Taarer fra at styrte frem.

„Hvorledes er det med hende?" spurgte Gwynplaine.

Ursus bøiede sig ned og lagde sit Øre til Deas venstre Bryst.

Gwynplaine gjentog ivrigt sit Spørgsmaal, og skjalv af Frygt for at Ursus skulde svare ham.

Ursus kastede et Blik paa Gwynplaine, saa et paa Dea. Han var ligbleg. Han sagde:

„Vi bør være paa Høiden af Canterbury. Herfra til Gravesend er det ei lang Vei. Vi faa pent Veir hele Natten. Vi behøve ikke at frygte for Anfald, thi Krigsslaaderne ere dragne til den spanske Kyst. Vi faa en god Reise."

Dea, sammensunken og alt blegere, krøllede Tøiet i sin Klædning krampagtigt mellem Fingrene. Hun slap et Suk af ubeskriveligt Vemod og hviskede:

„Jeg forstaar, hvad det er. Jeg dør."

Gwynplaine styrtede forfærdet op. Ursus støttede Dea.

„Dø! Du dø! Nei, det skal ikke ske! Du kan ikke dø. Dø nu, dø strax, det er umuligt! Gud er ei saa ubarmhjertig. At give og borttage dig i samme Minut. Saadant gaar ei an. Da skulde Gud ville, at man skulde tvivle paa ham. Da skulde jo Alt være en Snare, Jorden, Himlen, Barnets Vugge, Menneskehjertet, Kjærligheden, Stjernerne! Man skulle nødes til at spotte Skabningen. Verden skulde være en Afgrund. Du ved ei, hvad du siger, Dea! Du skal leve! Jeg fordrer, at du skal leve. Du maa lyde mig. Jeg er din Mand og din Herre. Jeg forbyder dig at overgive mig. O, Himmel! O, usle Mennesker! Nei, dette kan ei ske. Og jeg skulde forblive paa Jorden efter dig! Dette er ligesaa utænkeligt, som at der ikke skulde findes nogen Sol mere! Dea! Dea, fat dig! Det er et kort Øiebliks Smerte, der skal gaa over. Man føler undertiden en liden Svimmelhed, og siden tænker man ei derpaa. Jeg behøver, at du er frisk og ei lider. Du dø! Hvad har jeg da gjort dig? Blotte Tanken derpaa ryster min Forstand. Vi tilhøre hinanden, vi elske hinanden. Du har ingen Grund til at forlade mig. Det vilde være at begaa en Uret. Har jeg gjort noget Ondt? Du har jo desuden tilgivet mig! O, du vil ei, at jeg skal blive et fortvivlet Menneske, — en Vanvittig, en Fordømt. Dea, jeg beder dig, jeg besværger dig, jeg bønfalder dig paa mine Knæ, dø ikke!"

Og rivende sit Haar i Dødsangest, kvalt af Taarer, kastede han sig for hendes Fødder.

„Min Gwynplaine", hviskede Dea, „det er ikke min Feil."

Paa hendes Læber viste sig et lidet rødt Skum, som Ursus borttørrede med en Flig af Klædningen, uden at den knæbøiede Gwynplaine mærkede det. Gwynplaine omfavnede Deas Fødder og anraabte hende med en Strøm af Ord:

„Jeg siger dig, at jeg ikke vil. Du dø! Jeg har ei

Dagbladet.

No. 229. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 2den Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 19de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg, der tillige forretter Konfirmation. Gudstjenesten begynder Kl. 9.
Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen, der forretter Konfirmation. Gudstjenesten beg. Kl. 9
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund, der forretter Konfirmation. Gudstjenesten beg. Kl. 10.
Kommunion Fredag den 8de Oktbr. Kl. 10.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund, der forretter Konfirmation.
Kommunion Torsdag den 7de Kl. 10.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg. Konfirmationen forrettes af Hr. Sognepræst Dop. Gudstjenesten begynder Kl. 9.
Kommunion Onsdag den 6te.
Østre Akers Kirke: Konfirmation.
Vestre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Riddervold.
Konfirmationen forretter af Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
Enerhougens Samfund: Missionsforedrag Kl. 5 af Hr. Stiftsprovst Essendrop.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valls, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Valls, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Tri Preikor fyre det norske Landsfolket av Kristofer Janson. Bergen 1869. Pris 12 ß.

Den unge Digter, hvis seneste Arbeide Overskriften nævner, har fundet Veien til mangt et Hjem i Fædrelandet og er bleven modtagen med Glæde og Kjærlighed i mange Hjerter. Han har ogsaa nylig kunnet glæde sig ved Udlandets Ros. Det er ham, som har skabt de smukke Fortællinger „Liv", „Han og Ho", „Marit Skjølte" og adskilligt andet. I Sommer var har Janson givet ud to Smaabøger med gudeligt Indhold, Undervisning og Formaning i Kristendommen. Denne Flytning fra Skjønhedens Verden op i den religiøse har Folk seet paa med forskjellige Øine. Bogverdenens Farisæere har tænkt som saa, at de Forsøg, som bleve gjorte for at nytte Landsmaalet som Kristenlivets Udtryk, rigtigst burde hende Underfundighed, og Janson skulde da efter dette have virket i Underfundighedens Tjeneste. Andre Folk har ikke uden Bekymring lagt Mærke til, at en Mand, der i Overbevisningen om sit Digterkald for hele Folket har givet den betydningsfulde Erklæring: „—men segjer, eg er Skald", at denne Mand en Stund har vendt sig bort fra Muserne for at tale ligefrem om vor Frelse i Kristus. — Men begge Røster er dog uden Berettigelse. Denne Smule religiøs Virksomhed er visselig Udtryk for en levende personlig Trang. Lad os tænke os en Digter, som inderlig er gjennembævet af Kristendommens Aand, staaende ligeoverfor sit eget Folk, hvis bundne Kræfter han vil løse — saavidt hans Begavelse strækker —, hvis Syn han vil klare, hvis Sind han vil løfte, — lad os tænke os ham i en Tid, da Gudløshed og usunde Kristendomforkyndelser strømmer ind fra mange Kanter; visselig, vi forstaar, at det maa ligge ham paa Hjerte at faa tale ligefrem om den Grund, hvorpaa han selv har taget Fæste under sin Virken. Hr. Janson har handlet rigtigt ligeoverfor sig selv, og vi har god Grund til at være ham taknemlig for den Bekjendelse, han har aflagt; for mange af os vil det falde vanskeligt at sanke de spredte Stumper af Digte og Fortællinger og deraf danne os en hel Mening om hans Standpunkt. Digteren er kommen os imøde. Og det vil vække saa meget mere Glæde, naar Landsfolket her møder et inderligt Alvor, en sund og klar Kristendomsopfattelse, som hverken spørger Dansken eller Tysken, men alene Guds aabenbarede Ord.

Denne lille Bog er en Gave til Landsfolket, og derfor har Forfatteren nyttet Landsmaalet. Til Landsfolket er han knyttet med stærke Baand; ikke bare en inderlig Kjærlighed til dem, der ved saa megen Troskab og Kraft har værnet om det Liv, som engang viste sig saa friskt og stærkt, men ogsaa en varm Følelse af Aandsslægtskab og mange Aars Samliv binder.

Jeg er vis paa, at Landsfolket lidt efter lidt vil komme til Erkjendelse af, at Forfatteren netop har vist os den største Agtelse ved at tale til os om vor Barnetro i vort eget Modersmaal; jeg er vis paa, at denne lille Sommerblomst vil finde mange Velyndere ikke bare i enkelte Bygder, men i hver eneste Landsbygd Norge rundt. Kan være, at mange maaske vilde gjengive enkelte religiøse Forestillinger paa en anden Maade end Forfatteren. Men saa er det ogsaa sandt, at det sædvanlige Bogsprog ligger endnu langt fjernere fra den Iklædning, som de religiøse Tanker giver sig i vor stille Sind. Og dette gjælder selv de Bygder, som ligger meget nær Hovedstaden. — Altsaa, til hele det norske Landsfolk sker Henvendelsen. Jeg vil lykønske Forfatteren til den Stund, da hele Landsfolket i Følelsen af sin Skyldighed hilser den med en Gjenkjærlighed, som han er værdig.

Hr. Janson har valgt at aflægge Vidnesbyrd om Hovedpunktet i Kristendommen: Kristus for os og i os. Juledagens Evangelium er Udgangspunktet. Dertil knyttes som Forberedende en Præken over Johannes (Evang. paa 3die Søndag i Advent), som „Fyregangsmann" for Frelseren, og Anger og Omvendelse som „Fyregangsmann" for et personligt Samfund med Kristus. Endelig har Forf. i en tredie Tale fremstillet Stefanus som Mønster paa en sand Kristi Efterfølgelse. De tre Prækener danner sammen et Helt, og Tanken i Bogen er: Kristenlivets Begyndelse, Grundvold og Udfoldelse.

Fremstillingen er jevn, undervisende og formanende; det er ei gjort Forsøg paa at stille store Syner og Billeder frem, og deri har Forf. gjort Ret. Men der er Klarhed over Forkyndelse og Inderlighed i Formaningen, og det er den bedste Anbefaling. Jeg skal imidlertid ikke holde tilbage en liden Bemærkning. Den gjælder Forklaringen af Døberens Fristelse i Fængslet. Her siger Forf.: „Han kunde inkje rima ihop detta, som han høyrde um Kristus, med det som han havde tenkt seg, han skulde gjera. Det var Kristi Gjerningar, som var komne imillom. Johannes Døypar var ein Jøde av rette Slaget, — — og so tenkte vel han soleides som flest alle av Jødarne, at den Messias, som skulde koma, vilde og vera ein Jøde av rette Slaget, fylla Mose Log etter Bokstaven, liva strengt og treda fram med Storvyrde, som det sømde seg Jødakongen". — Det kan vel være tvivlsomt, om dette ligetil var Grunden til Anfegtelsen. Joh., som kjendte Esaias 53 saa godt, at han kunde sige: „Se det Guds Lam", maatte vel være fortrolig med den lidende, foragtede Messias. Forresten er jo dette et Sted, som ikke er let at forstaa. Ligesaa synes det mig, at Forf. i den 3de Tale er vel meget praktisk. Bedre vilde det kanske være, om Stefanus var mere stillet i Forgrunden. — —

S. G.

Fra Foreningen til Omsorg for hjælpeløse unge Mennesker i Kristiania By.

Den ærede Indsender i Dagbladets Torsdagsnummer, som har gjort Foreningens Virksomhed til Gjenstand for Omtale, aflægge vi herved vor ærbødige Tak, ikke alene for de gode Vink, som deri meddeles, men ogsaa for den Anledning, vi derved have faaet til at udtale os lidt nærmere om et Punkt af Foreningens Statuter, som kunde synes mindre klart og korrekt udtrykt. Den egentlig ledende Tanke, der gav Stødet til Foreningens Oprettelse, falder ganske sammen med den ærede Indsenders. Navnlig var det Synet af de mange unge Gutter, som, ikke i den Forstand fordærvede, at de vare Lovens Straf underkastede, dog førte et uregelmæssigt og omdrivende Liv uden nogen anden Sysselsættelse, end den, Tilfældet gav dem paa Torve og Brygger, som fremkaldte Ønsket om en saadan Forenings Oprettelse. Flere af dem gjenfindes da ogsaa om Vinteren som hjælpeløse og hjemløse indsatte paa Kristiania Arbeidsanstalt, og ved de Bekjendtskaber, de der stifte, ledes de Unge i Regelen mere og mere ud paa Forbryderveien. Foreningens Hensigt er at antage sig dem allerede før den Tid, de kvalificere sig til en saadan Indsættelse, og ved Politiets velvillige Hjælp have vi Haab om, at det skal kunne lykkes. Ligesom allerede Præster have henvendt sig til os, haabe vi fremdeles at kunne være dem til Hjælp, og da en af Byens Fattigforstandere altid skal være Medlem af Bestyrelsen, kunne vi vente ogsaa fra denne Kant at blive anviste Gutter, som egne sig til Foreningens Omsorg. Det gjælder at angribe Ondet saa tidligt som muligt, og derfor lyder Statuternes § 1 saaledes: Foreningens Formaal er at søge at redde forsømte, hjemløse, i Lediggang omdrivende, unge Mennesker i Kristiania By, navnlig omkring Konfirmationsalderen, etc. At Foreningen har sat sig som Maal at „understøtte en hjælpeløs Skikkelig, førend — han bliver hjælpeløs Uskikkelig", antydes for en Del i Statuternes § 3: „De Unge, som Foreningen antager sig, maa i Regelen ikke være Gjenstand for Omsorg fra Foreningen for løsladte Forbrydere". Som hidtil vil vel fremdeles mangen fattig Fader og Moder uden Udsigter og uden Forbindelser til at kunne sætte sin Barn i nogen stadig Beskjæftigelse, henvende sig til Foreningen med Bøn om Hjælp. Hvad vi her have tilladt os at ytre for Gutternes Vedkommende, gjælder i alt væsentligt ogsaa Pigerne.

Kristiania, den 2den Oktober 1869.

Som venteligt kunde være, er de kirkelige Reformforslag, som Storthinget efterlod uløste, efter den mundtlige Drøftelse paa de ganske talrige Menigheds- og Kirkemøder i Sommerens Løb, nu ogsaa blevne indankede for den store læsende Almenhed i Dagblade og Skrifter. Der synes dog endnu at herske adskillig Uklarhed, som først ved en mere alsidig Drøftelse kan haabes hævet. Det er væsentlig fra dette Standpunkt vi tro, at det Tilsvar, en Indsender i vort Blads foregaaende No. har leveret til Udtalelserne for den foreslaaede Kirkeforfatning, bør betragtes; og det er Ønsket om at bidrage til en mere alsidig Drøftelse, som ogsaa bevæger os til paa dette foreløbige Standpunkt at gjøre et Par Bemærkninger.

Hvad der her først og fremst gjælder at hævde i denne Drøftelse, er Fordragelighed ligeoverfor anderledes Troende og Tænkende. Da Alle mene at tale Frihedens Sag, hvad enten der tales for eller imod Kirkeforfatningen, saa bør ingen af Parternes Opfatning eller Argumentation banlyses; kun Intolerancen bør Alle være med at banlyse. Hver maa have Ret til at fremsætte og forsvare den Mening, han har: kun paa den Maade kommer Sandheden frem, og dens endelige Seier vil være saameget skjønnere og sikrere, naar den er vunden gjennem rolig Overveielse af Andres Grunde og ved at tage de forskjellige Opfatninger som Udtrykket for, hvad Hver virkelig i sit Hjerte og efter sin Overbevisning tror er Sandt og Gavnligt for Kirke- og Menighedslivet, uden Hensyn til Persons- eller Standsinteresser. Med den gamle Erfaring for Øie, om hvor let en Strid om religiøse Sager udarter til en Krig, hvor der kræves „Tand for Tand og Øie for Øie", turde det derfor ikke være overflødigt at minde om, at Kristendommen selv prædiker Overbærenhed og Tiltro til Modstandernes gode Hensigt. — Skjønt vistnok Indsenderen har rammet vor Mening om Synodalforfatningen, tro vi dog, at han feiler ved at forklare Præsteskabets Interesse for denne Forfatning som hidrørende fra rent hierarkiske og frihedsfiendske Tendentser. Man kan nemlig vel have de stærkeste Tvivl om en Synodalforfatnings Gavnlighed eller endog om dens blotte Mulighed; men det turde dog hende, at de, der ønske den, ikke have havt for Øie Udvidelsen af egen Magt og Higen efter at bruge Magten til at øve Samvittighedstvang, hvormeget man end ellers med Indsenderen kunde frygte for, at dette vil vise sig at blive den uundgaaelige Følge af en saadan Kirkeforfatning. Synodalforfatningens Indførelse i vor Kirke har vistnok faaet den Stemning for sig, som i visse Kredse synes at være tilstede, ved andre Hensyn end Tvangshensyn, skjønt det naturligvis ogsaa kan gjælde her, at „hver roser Fjorden, som han selv farer den".

Hvad tilsigter man altsaa med en Synodalforfatning? Saavidt vi forstaa alene dette: at Præsterne i en sandere Forstand kunne træde ind i Kirkens og Kirkelivets Tjeneste istedetfor at de nu i saa overveiende Maal staa i „Kongens", det vil sige, den verdslige Stats Tjeneste; og dette vil vistnok fremtræde end klarere, eftersom Konsekventserne komme for Dagen og udvikle sig. Følgen af den bestaaende Ordning er, at Kirken laaner Statens Arm til paa en udvortes og uægte Maade, f. Ex. ved Straffebestemmelser om Helligbrøde osv. at sikre Kristeligheden; paa denne Vis bliver Kirken et Opdragelsesmiddel af tvivlsom Ægthed. Og paa sin Side laaner Kirken igjen sin Hjælp til Staten ved at inddrage samtlige Embedshandlinger, naturligvis med Undtagelse af det hemmelige Skriftemaal, under Statens almindelige Tilsyn og Medviderskab. Sligt Kompagniskab mellem Stat og Kirke kjendte man ikke i Kristendommens første Aarhundreder, og den katholske Kirke har hellerikke til Dato villet erkjende det, idetmindste ikke som gjensidigt.

Vi kunne saaledes, hvad selve Grundsætningen angaar, ikke andet end udtale vor Agtelse for de nyere Bestræbelser efter at løsne „Præsten" fra „Embedsmanden", ligesom vi jo i det Hele maa finde, at det vil være et Fremskridt, at det politiske Tjenerskab under Statsstyrelsen formindskes og at Præsternes Embedsforhold til Kongen svækkes. Præsternes Uafhængighed af Centralstyrelsen vil føre til deres inderligere Samvirken med Samfundet. Men paa den anden Side kunne vi ikke skjule for os selv, hvad en slig Forandring vil komme til at koste.

For det Første vil der, som ogsaa af vor Indsender bemærket, opstaa Splittelser, og disse vil lede til, at Folk maa træde ud af det Samfund, som Synoden repræsenterer; Mange ville da længte tilbage til den nuværende Tilstands Ro og Medgjørlighed. Dernæst vil Synodalforfatningen til syvende og sidst komme til at faa sin egentlige Karakter bestemt ved det store og tvivlsomme Spørgsmaal om, hvorvidt den lutherske Kirke er en hierarkisk Kirke eller ikke. Vore Theologer synes nemlig langt fra at være paa det Rene med, om Myndigheden til at forvalte Sakramenterne og betjene Læreembedet henter sin Fuldmagt fra Præste-Ordinationen eller fra Menighedens, eller paa dens Vegne Kongens, Udnævnelse. Under den første Forudsætning vil, som Enhver ser, Magten maatte komme til at ligge i Kirke-

styrelsens Haand, medens de enkelte Menigheder vilde faa Magten, hvis den sidste Opfatning bliver den seirende.

Da imidlertid Kirkeforfatningsspørgsmaalene antagelig snart paany vil komme under Behandling i vort Blad, skulle vi opsætte vore videre Bemærkninger, for ikke at foregribe Udtalelser fra kyndigere Hold.

Storhertugen af Badens Throntale har fremkaldt stærk Ophidselse i den franske Presse. Le Pays siger i denne Anledning: „Hører Storhertugdømmet Baden til det nordtyske Forbund? Har en hemmelig Traktat knyttet det Afhængighedsforhold, hvori Hoffet i Karlsruhe staar til Hoffet i Berlin, endnu fastere? Det er vanskeligt at frigjøre sig for en stærk Mistillid, naar man læser den Tale, som Storhertugen har holdt ved den badensiske Parlaments Aabning. Storhertugen siger ikke rent ud: Vi høre til Preussen! En saa tydelig Erklæring afgives ikke i det officielle Sprog; han begynder endog med at udtale, at siden den sidste Samling er der ikke foretaget noget afgjørende Skridt med Hensyn til Tysklands nationale Udvikling. Tysklands nationale Udvikling betyder her det samme som Sydtysklands Indlemmelse. Det afgjørende Skridt er Mainflodens Overskridelse. Under det Slør, hvori den storhertugelige Tale skjuler sig, skimter man Herskerens egentlige Tanke: Tyskland skal tilhøre Preussen, og Storhertugdømmet Baden er allerede indlemmet i Hohenzollernes Rige. Forbindelsen bliver med hver Dag snevrere. Magten er i Hænderne paa en preussisk Officer, General Beyer; den badensiske Hær har samme Organisation som Nordforbundets, den staar rede til at blive en preussisk Hærdivision, Storhertugen forkynder det og lykønsker sig dertil. Det er den lange Tales korte Mening, i denne Retning gaar den badensiske Politik. Storhertugdømmet Baden er nu kun at betragte som en preussisk Provinds. Den badensiske Hær er for Fremtiden kun den preussiske Hærs Fortrav eller dens høire Fløi — dens Fortrav, naar Preussen vil overskride Rhinen for at trænge ind i Frankrige, dens høire Fløi, naar den vil overskride Mainfloden, sønderrive Pragtraktaten og fuldstændiggjøre de i Slaget ved Sadowa opnaaede Resultater."

Corr. Havas indeholder en Artikel, hvori det i lige Maade udtaler sig i en ringeagtende, overlegen Tone om Storhertugen af Badens Trontale. „De Smaa," skriver det, „føle sig næsten altid fristede til at optræde paa en mere aggressiv Maade end de Store, fordi deres Ansvar er mindre; man lader dem optræde meget dristig, fordi man ved, at de ikke formaa at udrette Noget, og denne Tolerance benytte de til at gaa rask frem uden at tro sig forpligtede til at veie sine Ord. Storhertugen af Badens Tale er et nyt Exempel paa den godtkjøbs Dristighed, hvorover alene naive Sjæle foruroliges, medens de, der se klarere i Forholdene, godt vide, at den ikke fører til Noget. Denne Tale forsømmer Intet, som kan give Allarmisterne Stof til at udtænke nye Vanskeligheder i Tyskland. Den lægger aldeles ikke Skjul paa Ønsket om, at det nordtyske Forbund udvider sig til Trods for Folkeretten i det Hele taget og Pragertraktaten. Der gaar en Duft af Pangermanisme igjennem hele Talen, og den udfordrer tillige ganske ugenert Udlandet. Kan man alligevel tage dette alvorligt? Det er i Berlin og ikke i Karlsruhe, at man maa reise Spørgsmaalet. Saalænge Kong Wilhelm og hans vigtigste Minister, Grev Bismark, vedblive at holde sig i Ro, have vi Intet at frygte af Storhertugen af Baden. Hans Tale vil i det Høieste fremkalde en forbigaaende Polemik, og Europa vil ikke ophøre at være roligt. Det er desuden en bekjendt Sag, at Storhertugen af Baden ikke første Gang optræder paa denne Maade. Han har allerede længe næret en besynderlig Lyst til at give Afkald paa sin Myndighed til Fordel for det preussiske Hof. Det er en Ide, hvorom der altfor ofte er talt, til at man har nødig at beskjæftige sig med den paany, og da Hans Høiheds Ønsker, som kun lidet tiltale Majoriteten af hans Undersaatter, hidtil ere blevne uopfyldte, er der ingen Grund til at formode, at det nu mere end tidligere skulde have nogen Fare. Hvad gjør det desuden til Sagen, at Baden vedbliver at kjøbe Bagladningsgeværer à la Dreyse og at exercere sine Soldater paa preussisk? Mainfloden har jo ikke derfor ophørt at rinde imellem det nordtyske Forbund og de sydtyske Stater, og Pragerfreden er ikke bleven erklæret for afsældig. Det er to materielle Fakta, som nok opveie Storhertugens rent theoretiske Ytringer og Betragtninger."

Spørgsmaalet om de forskjellige Stormagters diplomatiske Stilling til hinanden sysselsætter i dette Øieblik i høi Grad Pressen, og de mest modstridende Anskuelser gjøre sig gjældende. „De i Østerrige udkomne Blade glæde sig over den mellem Kabinetterne i Wien og Berlin stedfundne Tilnærmelse, som skal være bleven beseglet ved Grev Beusts Besøg hos Dronningen af Preussen og ved Kronprinsen af Preussens allerede anmeldte Besøg hos Keiseren af Østerrige. Da man indser, hvor usandsynligt det er, at der skulde kunne bringes en Overensstemmelse tilveie mellem Seierherrens og den Beseiredes Politik i den nærmeste Fremtid, har man paastaaet, at Forliget er sluttet paa de sydtyske Staters Bekostning. Mod denne Anskuelse nedlægger „Köln. Zeit." en bestemt Protest og siger: „Det er en iøinefaldende Anakronisme, naar man tre Aar efter Slaget ved Königgrätz taler om en preussisk-østerrigsk Overenskomst, der skulde være sluttet paa Sydstaternes Bekostning. Saadanne Høflighedsbevisninger som Kronprinsens Besøg i Wien paa hans Reise til Orienten kunne ikke have den Betydning, som en skjæv Fremstilling, der udgiver sig for officiøs, tillægger dem i München. Intet er maaske bedre skikket til at paavise Uholdbarheden af den Politik, som man med saa stort Velbehag følger i München og Stuttgart, en den Vranglære, at Preussen skulde have i Sinde at forbedre sit Forhold til Frankrige eller Østerrige ved Opofrelse af tyske Stater."

En Korrespondent i Paris til det ovennævnte Blad leverer sit Bidrag til at skildre den diplomatiske Stilling ved at berette, at der er bragt en Forstaaelse tilveie mellem Østerrige, Rusland og Preussen. Ifølge de i Frankriges Hovedstad med stor Iver i Omløb satte Rygter skulle Frankrige og England have en Haand med i Spillet. Ja, man antyder endog, at Keiserens gamle Yndlingstanke, Sammenkaldelsen af en europæisk Kongres, muligvis kan blive udført. Det skal nemlig være lykkets Lord Clarendon at tilveiebringe en Forstaaelse mellem Stormagterne, saavel med Hensyn til det sydtyske som til det orientalske Spørgsmaal. At der virkelig tilsigtes en Tilnærmelse mellem Wien og Berlin, bekræftes fra begge disse Steder, og fra østerrigsk Side venter man, at der efter Kronprinsens Besøg vil blive berammet et Møde mellem Keiser Frans Josef og Kong Wilhelm. La Patrie siger paa sin Side: Man har lagt Mærke til, at Rusland, som med Uvillie betragter Preussens Magtudvidelse i Østersøen, søger at nærme sig Østerrige, og Frankriges venskabelige Indflydelse har gjort sig gjældende i denne Retning, saa vækker det for Interesse, at General Fleury, som er i Besiddelse af Keiserens hele Fortrolighed, er bleven ansat som hans Repræsentant i St. Petersborg.

Ordskiftet om Regentskabsloven i den franske Presse under Keiserens Sygdom, siger L'Indép. Belge, har ifølge vore Meddelelser fra Paris kun været en Gjenklang af de om samme Sag i Regjeringskredsene indledede Forhandlinger. Et Forslag, der forandrer de nuværende Bestemmelser, vil snart blive indbragt i Senatet. Man tilføier, at dette Udkast til en Senatsbeslutning vil berøve Prins Napoleon den Ret, han er i Besiddelse af som den første Prins af Blodet. Men en slig Forholdsregel, især efter de af Prinsen udtalte Trostabsforsikringer ligeoverfor Tronarvingen, vilde være en saa aabenbar Fornærmelse, at man kun kan tro, at det er Prinsens Fiender, der gjøre Forsøg paa at forfalske Senatsbeslutningens Karakter.

La France meddeler, at Keiseren vil tilbringe Efteraaret i Compiègne, og at den keiserlige Families Bolig allerede er bragt i Orden til hans Modtagelse. Den 27de Septbr. var Keiseren tilstede ved Væddeløbene i Boulogneskoven.

Et tysk Blad meddeler, at der i Paris skal grundlægges en ny Avis, der skal staa under Preussens Beskyttelse og udelukkende søge at forsvare dets Interesser. Le Pays bemærker med Bitterhed i denne Anledning: „Hvorfor kjøbe eller grundlægge et Blad i Paris? Den preussiske Regjering kan gjøre et bedre Brug af sine Penge. I Paris gives der allerede Blade, som arbeide Haand i Haand med Preussen, og uforsonlige, som kun vente paa Leiligheden til at aabne Tuilleriernes Port for en preussisk Hær. Leve vore Venner, Fienderne! var i 1814 de hvide Emigranters Løsen; de røde Emigranter have i 1869 det samme Løsen.

Kristiania Borgerkorps. Igaar afsluttede Korpset sine Øvelser for i Aar. Ved Afmønstringen aftakkede Stadshauptmand Onsum som Korpsets Chef. I 25 Aar har han beklædt forskjellige Stillinger inden Korpset og agter nu at søge sin Afsked. Som Stadshauptmand har han vist at gjøre sig særdeles yndet af sine Underordnede, hvilket ogsaa gav sig tilkjende ved de kraftige Hurraraab, der ledsagede det „Leve", som Korpsets Major, Kjøbmand Fred. Wang, udbragte for Stadshauptmanden.

Dølens No. 27, der udkommer imorgen, indeholder Fortsættelse af Digtet Staale — „Universitet, Nationalitet, Politik" — Norske Romn — Sladder — Festen fyre Kristofer Janson — „Om Affektation" — Forskjelligt.

Professor Strecker, som en Tid var ansat som Lærer i Chemi ved vort Universitet, hvorfra han kaldtes til Tübingen, har nu modtaget Ansættelse i Würzburg.

Theatret. Igaar opførtes for fuldt Hus Oehlenschlägers „Hagbarth og Signe". Som rimeligt kunde være vilde Tragedien ikke slaa an, hvilket dels maa have sin Grund deri, at Stykket nu, som dramatisk Arbeide betragtet, hører til et tilbagelagt Stadium og derfor er temmelig gammeldags, dels deri, at Udførelsen baade for Samspillets og de enkelte Spillendes Vedkommende var mindre tilfredsstillende, skjønt man paa den anden Side maa paaskjønne en enkelt Skuespillerindes flittige Studium og forholdsvis noksaa gode Spil.

Udvandring. Med Dampskibet „Oder" afreiste igaar Efterm. over Hull 25 Emigranter til Amerika.

Fra Sumdalen i Nordmøre lyde Efterretningerne gunstige med Hensyn til Høstens Udfald. Stedet forskaanedes for Frostnætterne, saa at Kornet er bragt til fuld Modenhed og allerede for en Del paa Stør. Stedet er ogsaa blevet velsignet med et godt Fiske, hvorved Almuens Ønsker og Forhaabninger om et godt Aar ere gaaede i Opfyldelse.

Bjerget Skib. (Fr.hald Tilst.) Kaptein A. Olsen, Fører af det her hjemmehørende Skib „August", reddede i Lørdags det norske Emigrantskib „St. Olaf" af Tønsberg. Begge Skibe vare samtidigt i Kvebek, hvor de indtog Trælast for London, og efterat de her havde udlosset Ladningen, skulde de seile hjem: men paa Farten over Nordsøen havde „St. Olafs" Ballast forskudt sig under Skibets Krængninger, saa det hvert Øieblik truede med at gaa rundt, og Besætningen troede at burde forlade det, for at bjerge Livet. Kapt. Olsen kom Lørdag den 25de Septbr. ind under Vraget og fik se, at det førte Nødflag. Styrmanden paa „August", Kapteinens Broder, gik ombord og mærkede strax, hvorledes det Hele var gaaet til. Skibet var øde, men Besætningen maa have reddet sig i Storbaaden, som var borte. Kapt. Olsen og hans Mandskab tog nu det Raad, da Veiret var godt, at forsøge paa at føre det iland. Styrmanden og 4 Mand med ham gav sig ifærd med dette Vovestykke, og den følgende Dag, Søndag den 26de, havde de den Glæde at bringe Skibet lykkelig i Havn i Grimstad.

„St. Olaf" er et 1ste Klasses Skib, maaler 319½ Kom.-Læst og skal være assureret for 18,000 Spd. Kapt. Olsen vil efter Forlydende forlange 8000 Spd. i Bjergeløn, og det er sandsynligt, at Rederiet vil udbetale en passende Sum godvilligt istedetfor at lade Sagen gaa Rettens lange Vei, da Skibet er ganske uskadt og kan sættes i ny Fart. Halvdelen af Bjergelønnen tilfalder Besætningen paa „August", som saaledes ved sit Mod og sin Beslutsomhed har fortjent sig en vakker Skilling.

Om Seilskibenes Fremtid har „Stav. Amtst." for 21de f. M. en interessant Artikel, hvori Bladet forfægter den Mening, at vore Seilskibe efterhaanden maa ombyttes med Dampskibe. Dampskibenes Antal er i stadigt og hurtigt Stigende paa alle Farvande. Kultransporten fra engelske Havne, som før besørgedes af en stor Flaade Seilskibe „Koliers", foregaar nu næsten alene med Damp. Fragtlinierne mellem de preussiske Østersøhavne og Holland, England og Skotland er ligeledes forstørstedelen optagne af Dampskibe, og de ere nu ifærd med at indtage Linierne mellem Riga & Petersburg og Nordsøhavnene. Trælastfarten har vel hidtil hovedsagelig været udenfor deres Omraade, ialfald have de endnu, saavidt vi vide, holdt sig borte fra Norrbotten-Havnene, medens de dog i indeværende Aar have besørget omtrent den hele Trælastexport fra Gøteborg. Paa Forholdene i vor By, der tidligere har drevet en meget livlig Søfart paa Østersøen og Nordsøen, hvoriblandt en vigtig Kornhandel med de fleste af Østlandets Byer, har Dampskibstrafiken allerede influeret betydeligt, vore talrige Smaaskibe, der efterhaanden have seet sig fortrængte fra den ene Linie efter den anden, og som tilsidst næsten ikke have havt anden Beskjæftigelse end at udføre nogle Kvanta Sild og derpaa returnere i Ballast, ere svundne betydeligt sammen. Man har beholdt de mindste, der kunne finde Anvendelse ved Fiskerierne, medens Kapitalerne forøvrigt nu ere anlagte i større Skibe, der hovedsagelig anvendes i Sorte Havs Farten, dels i den transatlantiske Fart og dels paa Ostindien. Hvorlænge de paa disse Linier ville finde Beskjæftigelse, er atter et Fremtidsspørgsmaal; det tager naturligvis en Tid, førend Dampskibene kunne arbeide sig frem paa alverdens Fragtlinier, men „forwards" gaar det dog, og slet ikke sagte. For Sorte Havs Trafiken ser det slemt ud, paa Rio Træden er allerede en Mængde Dampskibe i Aktivitet, og paa Ostindien vil deres Antal utvivlsomt mangedobles efter Suez Kanalens Aabning, trods den engelske Presses vrange Spaadomme; — endog ved Sildeafskibningen har Dampskibene i indeværende Sommer spillet en langt betydeligere Rolle, end nogensinde tidligere.

Foruden disse Kjendsgjerninger maa ogsaa den overordentlige Virksomhed, Udlandet for Øieblikket udfolder med Bygning af nye Dampskibe, vække vor Opmærksomhed og rive os ud af den blide Selvskuffelse, hvori vi, med Hensyn til denne Sag, vist altformeget ere indhyllede. Fra England meldes t. Ex., at medens Bygningen af Dampskibe har tiltaget i mærkelig Grad, ser man sjeldnere og sjeldnere et Træskib under Bygning; paa et eneste mekanisk Værksted i Tynefloden skal der for Øieblikket staa over 30,000 Tons Dampskibe under Bygning, paa Værfterne ved Glasgow stod nylig ikke mindre end 10 svære Tingester, der udelukkende vare bestemte for Ostindiefarten igjennem Suez-Kanalen; tvende af dem skulde endog erholde en Drægtighed af 5000 Tons hver. For det ganske Englands Vedkommende anslog man Drægtigheden af de i de sidste 6 Maaneder under Bygning værende Dampskibe til ikke mindre end 1¼ Mill. Tons. Slige Fakta taler bedre end Ord og beviser tilfulde, at den maritime Verden befinder sig i en Overgangstilstand og muligens staar med en Krise for Døren. Og det er netop denne vi særligt frygte, thi — den vilde isaafald træffe os temmelig uforberedte. — Paa den anden Side er det heller ikke saa forunderligt, at den norske Skibsreder betragter disse Foreteelser med en vis Uvillie, at han i dette Punkt lægger for Dagen en hidtil ukjendt Træghed, der har sin naturlige Grund i de mange Vanskeligheder, der staar ham hindrende iveien fra denne nye Slags Operationer: han maa jo tildels stige ned fra sin Stilling som selvstændig Skibsreder, da der naturligvis stilles slige Fordringer til Kapitalen, at den Enkelte kun i de færreste Tilfælde vil kunne imødekomme dem, han maa desuden — ialfald for Tiden — benytte Udlandet til at bygge sine Dampskibe, og — hvad der vel maa ansees som Hovedsagen — han er endnu ikke ret paa det Rene med, hvad Affaltningen vil blive. Intet Under derfor, at han saalænge som muligt holder paa sine Seilskibe, saalænge disse skaffe ham et nogenlunde Udbytte. Imidlertid forekommer det os dog forunderligt, at de driftige norske Skibsredere, som har saa mange Millioner flydende paa Havet, som hidindtil altid har kunnet følge Fortroppen, hvor det gjaldt nye Foretagender til Bedriftens Udvikling, netop i dette Tilfælde skulde sakke saa rent agterud, at de ikke engang skulde have vovet sig til et Forsøg med et større Dampskib i den udenlandske Fragtfart, medens det jo er vitterligt, at t. Ex. Danmark allerede har en Mængde saadanne, der lystigen boltre sig i Nord- og Østersøens Bølger. Og ikke nok hermed, men Aar om andet se vi det ene nye Dampskib komme til efter det andet, et Bevis for, at der dog maa være Noget med Forretningen, medens vi Normænd i det Høieste have drevet det til at besætte vor Kyst- og Hamburgerfart med egne Dampskibe.

Dog, et Dampskib have vi dog i den udenlandske Fragtfart, nemlig Dampskibet „Præsident", der i indeværende Aar er sat i Fart paa Sorte-Havet, og paa hvis heldige eller uheldige Færd Manges Øine i denne Tid ere henvendte. „Præsident" blev bygget i Vaar af det bekjendte Firma C. Mitchell & Komp., Newcastle on Tyne og tilhører Handelshuset Ploug & Sundt med Flere her i Byen; dets Drægtighed er 1000 Tons (altsaa det største private Dampskib i Norge), det laster ca. 10,000 Tdr. Kornvarer inkl. Kul til 25 Dage; dets Maskine har 90 Hestes Kraft nominel, hvormed det med et Kulforbrug af 4½ Tønde i Timen løber 9 Knob. Skibets Længde er 220 Fod, Bredde 28½ Fod, Dybde 16½ Fod, det er rigget som Brig og har en ikke ubetydelig Seilmagt. Besætningen bestaar af 23 Mand, hvoriblandt 2 Maskinister og 6 Fyrbødere eller Kullæmpere. Kjøbesummen er ca. 60,000 Spd., der ansees meget billig, da Skibet er forsynet med alle den nyere Tids Forbedringer i Maskinveien, kan losse og lade etc. med Maskinkraft og er, trods den Mængde Dampskibe, der aarlig bygges paa Tynen, bleven offentlig omtalt for sit propre og hensigtsmæssige Udstyr. Det antages, at et saadant

Skib maatte kunne udføre mindst 4 Sortehavsture om Aaret, og isaafald skulde Udbyttet — ifølge Oplysninger om engelske Skibe, der gaa i denne Fart — under almindelige Omstændigheder kunne opgaa til 20—25 pCt.

I saadan Konkurrance vil intet Seilskib kunne bestaa, og, hvis Resultatet fremdeles vil vise sig saa gunstigt, som vi efter dette tør antage, og hvilket vi ogsaa haabe i sin Tid at kunne meddele, saa tro vi, at „Præsident" snart vil komme til at følges i Hælene af en hel Flok norske Dampskibe, der forhaabentlig lidt efter lidt vil kunne tilveiebringes af norsk Jern og ved norske Hænder.

Sammenstød af 3 Dampskibe og 1 Seilskib. Ifølge Telegram til Bergen har et New-Yorker-Postdampskib i det smale Farvand ved Blankenes ved Udløbet fra Hamburg i det Dieblik, det næsten allerede havde passeret Bergensdampskibet „Thor", lagt Roret for hurtigt eller for haardt mod Bagbord, saaledes at Postdampskibet svaiede for stærkt tilside og slog sin Bagbords Agterdel mod Thors Styrbords Fokkerøst, hvorved „Thor" er bleven stoppet og tillige kastet paa tværs og derpaa dampet videre frem, sandsynligvis, mellem en passerende Bugserdamper og det Skib, som bugseredes; her har saa det egentlige og værste Sammenstød fundet Sted, skriver „Bergp.", der søger at udfinde Meningen af 2 temmelig forvirrede Telegrammer. Formodentlig har Bugserdamperen kappet eller brækket sit Bugsertoug og derved gaaet fri for Skade.

Et og Andet.

Mordene i Pantin. Courrier du Havre meddeler Følgende om den unge Kincks Arrestation i Havre: Den 23de f. M. henimod Kl. 12 om Middagen traadte en Gendarm ind i et Beværtningssted, som fornemmelig besøges af Sømænd, og gik hen til 2 Personer af et mistænkeligt Udseende, idet han forlangte at se deres Papirer. Den Ene svarede: „Jeg bor her i Havre og har ingen Papirer". Efterat Rigtigheden af dette Udsagn var bleven godtgjort, henvendte Gendarmen sig til den Anden, der navngav sig og ligeledes erklærede, at han ingen Papirer havde. Gendarmen befalede ham derpaa at følge med, hvad han ogsaa gjorde uden Modstand; men da de vare komne i Nærheden af Stranden, gav han sig pludselig til at løbe og styrtede sig i Vandet. Der blev strax kastet en Line og flere Redningsredskaber ud til ham; men han tog ingen Notits heraf og vedblev at svømme ud efter. Det blev da klart, at Flygtningen ikke tænkte paa at undvige, men vilde aflive sig, og en Matros ved Navn Hauguel sprang nu i Vandet, greb fat i ham og holdt ham oppe. Der opstod en frygtelig Kamp mellem de to Mænd; Hauguel vilde ikke give slip, skjønt han selv svævede i Livsfare, og den Anden gjorde de yderste Anstrengelser for at rive sig løs af hans kraftige Tag. Det saa et Dieblik ud til, at Hauguel maatte lade sit Bytte fare; men han havde en Jernarm og blev tilsidst Herre over Flygtningen, hvis Kræfter efterhaanden ganske udtømtes. Man hjalp nu fra alle Sider Hauguel med at bringe den Undvegne iland, og det var paa høi Tid, da den imod sin Villie Frelste næsten var livløs. Arrestanten blev paa en Bærestol bragt til Hospitalet. Det er en smuk, ung Mand med mørkebrunt Haar, en noget lav Pande, dybtliggende Dine og magre Kinder. Han saa ud til at være 23 Aar gammel. Han laa længe som død, men Lægerne betvivlede, at han var saa bevidstløs, som han gav sig Udseende af.

Ved den anstillede Undersøgelse fandt man strax Papirer, som godtgjorde, at han var Mekanikus Kinck. Det heder imidlertid, at han ogsaa var i Besiddelse af endel Breve, adresserede til Traupmann i Roubaix, og dersom det forholder sig saaledes, antager man, at Politiet herved vil komme paa Spor efter de formentlige Medskyldige. Der fandtes et stort Antal Værdipapirer hos den unge Kinck, saaledes flere Skjøder, deriblandt et for en Sum af 8000 Frcs. og andre Eiendomsbeviser paa Huse i Roubaix, Pantebreve, Kvitteringer m. V., lydende paa hans Forældre. I hans Portemonnaie laa der kun nogle Smaapenge, men i et Silketørklæde var der gjemt 210 Frcs., tildels i belgisk Mynt. Han bar to Uhre hos sig, det ene af Guld, det andet af Sølv. — Saaledes beretter, som anført, det lokale Blad i Havre. Men et Telegram fra Paris af 27de meddeler, at Gustave Kincks Lig er blevet fundet i Nærheden af Pantin. Er denne Efterretning rigtig, synes Et af To at maatte være Tilfældet: Enten er den i Havre arresterede Person ikke den unge Kinck, eller ogsaa heder denne, som der først sagdes, ikke Gustave, men Jean. Faderens Navn var da Gustave, og det vil sees af det Følgende, at der udtales Formodning om, at ogsaa han er bleven myrdet. Isaafald er det Faderens Lig, der nu er blevet fundet. Men disse Gisninger ere dog, i Betragtning af Efterretningernes Tvivlsomhed, høist problematiske, og det omtalte Telegram har kun yderligere forøget den allerede herskende Forvirring. I det første Telegram hed det, at baade Faderen og Sønnen Kinck vare blevne arresterede. I flere Beretninger udtales imidlertid stærk Tvivl om, at den gamle Kinck har havt Del i Forbrydelsen, ja der ytres endogsaa den Formodning, at Faderen ogsaa er bleven ryddet af Veien tilligemed en Søn, som ikke fandtes blandt Ligene i Pantin. Det sees heraf, hvor stor Usikkerheden endnu bestandig er. Politiet har, for ikke at skade Undersøgelsen, afholdt sig fra enhver authentisk Meddelelse. Gazette des Tribunaux, der sikkert maa ansees for det bedst underrettede Blad paa dette Omraade, skriver: „Hvad Faderen Kinck angaar, som man har ladet spille en aktiv Rolle i denne blodige Sag, da har Undersøgelsen ikke, saavidt vi vide, bragt Noget for Dagen, der kan tjene til at godtgjøre denne Paastand". I Peuple Français for den 24de heder det under Overskriften: Sidste Efterretninger: „Der gaar flere, tildels modsigende Versioner, hvoraf de to vigtigste gaa ud paa Følgende: En kløgtig Bedrager skal, som det lader til, have skrevet et Brev til Konen i Mandens Navn for at lokke hende til Paris, idet han foregav, at der kunde gjøres en overordentlig fordelagtig Forretning ved Kjøb af flere Grundstykker, og han opfordrede hende derfor til at medtage en betydelig Sum Penge, man siger 100,000 Frcs. Det skal have været dette Brev, som bevægede Madame Kinck til at reise til Paris, og hun medtog ogsaa den omtalte Sum, der nu er forsvunden. Bedrageren og Morderen ere da naturligvis en og samme Person. Et andet Rygte bekræfter de fra Havre indløbne Efterretninger. Den arresterede Person er virkelig den unge Kinck, og man paastaar, at han har gjort flere Tilstaaelser. Over et eneste Punkt i Undersøgelsen vedbliver der at herske Mørke, og om dette vil den unge Mand, der er arresteret i Havre, ingen Forklaringer give. Der sigtes herved til Faderen Kincks Forsvinden, og man kan heller ikke finde noget Spor af en anden Søn, hvis Alder angives at være sytten Aar, og som forsvandt nogle Dage før Mordet i Pantin. Dette giver Anledning til at tænke, at Faderen og denne Søn skulde være de to første Ofre i dette blodige Drama. Skulde der altsaa være blevet myrdet otte Mennesker?" For den her udtalte Formodning om, at den gamle Kinck ikke har været Medskyldig i Forbrydelsen, men selv er bleven et Offer for Sønnen, taler tilsyneladende den Omstændighed, at der, ifølge Korrespondancerne fra Roubaix til Figaro, efter Udsagn af Familien Kincks Naboer og Bekjendte altid havde hersket en god Forstaaelse imellem Manden og Konen. Imod denne Formodning taler dels Efterretningen i Telegrammet om, at baade Fader og Søn ere blevne arresterede i Havre, dels Udsagnet af den Droschekudsk, som kjørte den unge Kinck tilligemed hans Moder og Søskende til Pantin, et Udsagn, som man tillægger en overordentlig Betydning for den hele Sag. Hvad der er blevet meddelt herom, siges fuldstændig at have bekræftet sig. Da Kudsken havde læst i Bladene om de i Pantin begaaede Mord, begav han sig til Lighuset la Morgue og meddelte, at han Søndag Aften havde kjørt en Dame med fem Børn i to (eller efter andre Beretninger i tre) Ture til et Sted i Omegnen af Pantin. Det var en ung Mand, som havde bestilt Droschken allerede om Eftermiddagen, og Kudsken havde maattet kjøre omkring paa de forskjelligste Steder; Droschken maatte især ofte blive holdende ved Hjørnerne, og Kudsken saa sig derfor ikke istand til nøiagtig at angive hele Ruten. Foruden den unge Mand saa Kudsken, heder det endvidere, „en ældre Mand" (efter andre Beretninger tilføiede han „graahaaret", hvilket skal passe paa Faderen Kinck) og denne Mand modtog dem, som efterhaanden førtes bort. Moderen og det næstyngste Barn forlod først Vognen, derefter fulgte de Andre. Det er dette Udsagn, som især vedligeholder Formodningen om Faderen Kincks Medskyld. Kudsken beskrev nøie Moderen og Børnene for Politiet, og da det førte ham til Ligene, gjenkjendte han dem øieblikkelig.

Det ovenfor omtalte Rygte om, at Mme Kinck førte en betydelig Formue med sig, bestyrkes ved Fortællingen om, at der blev fundet saa mange Værdipapirer hos den unge Kinck eller hos den i Havre arresterede Person. I Figaro omtales et Rygte, der gaar i samme Retning. Da Politiet, fortæller dette Blad, for nogle Dage siden var samlet ved Graven i Pantin, hørte det en Kone fortælle, at hun i ti Aar havde boet i Roubaix i samme Hus som Familien Kinck, og denne havde realiseret Alt, hvad den eiede, for at udvandre til Amerika. Dens Formue anslaaes til 70 á 80,000 Frks.

Undersøgelsen af Ligene foretoges af Lægerne Bergeron, Pénart og Trélat. De franske Blade meddele alle de gyselige Enkeltheder, som herved bragtes for Dagen. Moderen var i en Alder af 37 til 40 Aar, og det bekræftes, at hun var frugtsommelig. Barnet kunde efter Lægernes Sigende have levet. Det ansees ikke for vist, at hun havde opgivet Aanden, da hun lagdes ned i Graven. Det skal ifølge Figaro nu være oplyst, at Morderen ikke var hendes Stedsøn, men hendes egen Søn. Det yngste Barn, den tre- eller fireaarige Marie, var bleven frygteligst mishandlet. Kun en eneste Person havde faaet Tilladelse til at overvære Lægernes Undersøgelse, og denne Person var en Kvinde, en høitstaaende Dame, nemlig den bekjendte og meget omtalte Mme Ratazzi, den italienske Statsmand Ratazzis Hustru. Naar hun kunde føle Lyst til at mætte sine Dine med et saadant Syn, kan det ikke vække Forundring, naar der tilføies: „Hun betragtede den gyselige Scene med den uforstyrreligste Koldblodighed".

Medens Pøbelen i Paris i dyrisk Vildhed trængte sig sammen ved la Morgue for at faa Ofrene at se, rasende paa den tyranniske Regjering, som forholdt den denne Nydelse, valfartede den saakaldte fine Verden til Pantin for at tage de Myrdedes Grav i Diesyn. Den er ikke længere aaben, men en Sten betegner dens Sted. En Spekulant tænker allerede paa at kjøbe Marken. Det var et deiligt Veir, og rundtomkring det gyselige Sted sad der Grupper, som spiste i det Grønne, hvor Blodpletternes Spor endnu ikke var forsvundet. Der herskede stor Lystighed, og Champagnen knaldede, ligesom ved de store Væddeløb eller ved lignende Leiligheder. Foruden Demimondens Celebriteter saaes mange Damer af Stand, og et stort Antal Herrer bare Dekorationer i Knaphullet.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 1ste Oktober.

Hippodromen er totalt nedbrændt.

Kjøbenhavn, 1ste Oktober.

Enkedronning Josephine afreiste fra Helsingør i Eftermiddag Kl. 2.

Stockholm, 2den Oktober.

Den kinesiske Ambassade har igaar havt høitidelig Audients.

Blandinger.

Kong Ludvig I. af Bayerns Testamente indeholdt en Bestemmelse om, at 2 vedlagte forseglede Breve først skulde aabnes 1 Maaned efterat de testamentariske Dispositioner forøvrigt var fuldbragte. Disse Skrivelser aabnedes i forrige Maaned; i disse bestemmer den gode Konge, at Alle, som havde frastjaalet ham eller modtaget og ikke tilbageleveret hans Penge eller Gods, som tilhørte ham — skulde faa Sagerne til Eiendom — „for at Ingen af saadan Grund skulde føle sin Samvittighed betynget!"

Konkurs. Thrygstads Skifteret: Gaardmand Andreas Jensen Hvesser af Thrygstad Thinglag den 29de Septbr. Samling den 14de Oktober. Fordringer meldes inden 17de Novbr. og prøves 29de s. M.

Skifteberetninger. Mandals Skifteret: Kjøbmand P. O. Syrdals Bo er extraderet Opbyderen den 23de Septbr. Solør Skifteret: Halvor Gundersen Løfsgaarden eller Knappens Konkursbo er sluttet den 22de s. M. Karmsund og Hæsby Skifteret: Handelsmand Elias Aanensen af Skudesnæshavn har erholdt sit Bo extraderet den 25de September.

Proklama. Numedals og Sandsværs Skifteret: I Boet efter Gaardmandskone Ambjør Østensdatter Bækkesæt af Nore; i Boet efter Pladseier Gullik Tollessen Ulleberg af Opdal, og i Boet efter Gaardmandskone Guri Knudsdatter Hof af Rollag. Kreditorerne med 3 Mdr.s og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 30te Septbr.

Det meteorologiske Institut.

Lufttrykket aftager langsomt fra Bodø og sydover. Vinden er Østlig til NO.lig undtagen i Mandal, hvor Vestlig. — Udsigterne ere til samme Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 2den Oktober:

Grosserer Legaard fra Fredrikstad, Konsul Samuelsen med Frue fra Drøbak, Sundt fra Smaalenene, Grosserer Gengsch fra Hamburg, Backe fra Laurvig, Dr. Jugier med Frue fra Ullensager, Sørensen fra Kjøbenhavn, Grosserer E. Kjøstrup og Kjøbmand Nielsen med Familie fra Drammen, Grosserer Holzpagen fra Hamburg, Kand. Schmidt fra Trondhjem, Helstad fra Hamar, Oberst Hoff med Familie fra Trondhjem, Løitnant Hille med Familie fra Landet, Pedersen fra Sandefjord, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 3die Oktober (Kl. 7—10½) gives: **Hagbarth og Signe**, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger; til Slutning: **Petter og Inger**, Lystspil med Sang i 1 Akt af H. Schulze.

Mandag den 4de Oktober (Kl. 7—10) gives: **Badet i Dieppe eller Bagtalelse**, Lystspil i 5 Akter af Scribe, oversat af A. L. Arnesen.

Han tog et Skridt.

Han forsvandt.

Natten var mørk, Vandet dybt. Han sank. Ingen hørte eller saa Noget. Skibet fortsatte sin Fart, Bølgen vedblev at kruses.

I næste Dieblik befandt Skibet sig ude paa Havet.

Da Ursus gjenvandt sin Samling, saa han ikke Gwynplaine, men han saa Homo hylende se ned i Vandet.

Ende.

og den Tone, hvormed jeg sagde: Jeg elsker dig! Jeg skal komme tilbage og sige dig det om Natten, naar du sover. Vi gjenfandt hinanden, men det var formegen Lykke. Det maatte slutte strax. Det var da mig, der skulde gaa først. Jeg holder inderligt af vor Fader Ursus og af vor Broder Homo. I ere saa gode! Her mangler Luft, aabn Vinduet. Min Gwynplaine, jeg har ei sagt dig det — men fordi der en Gang kom en Kvinde, var jeg . . . . Du ved ikke engang, hvem jeg mener. Ikke sandt? Læg Tæppet over mine Arme, jeg fryser lidt. Og Fibi? og Vinos? Hvor ere de? Man ender med at elske alle Mennesker. Man fatter Venskab for dem, der have seet En være lykkelig. Man er taknemmelig, fordi de vare med dengang, man var glad og lykkelig. Hvorfor er alt dette skeet? Jeg har ei fattet, hvad der er skeet i de to sidste Dage. Nu dør jeg. I skal lade mig beholde min Klædning paa. Undertiden, naar jeg tog den paa, tænkte jeg, den skulde blive mit Ligsvøb. Jeg vil beholde den. Den har modtaget Gwynplaines Kys. O, jeg skulde endda gjerne have villet leve lidt længere! Hvilket herligt Liv vi førte i vort stakkels rullende Skjul. Man sang! Jeg hørte Bifaldet! Hvor deiligt det var aldrig at være skilt. Jeg syntes jeg var sammen med Eder i en Sky; jeg havde nøie Rede paa Alt, jeg kunde skille den ene Dag fra den anden, trods jeg var blind, jeg vidste, at det var Morgen, fordi jeg hørte Gwynplaine. Jeg følte mig omgivet af Noget, der var hans Sjæl. Vi følte en sød Tilbedelse for hinanden. Alt dette ender nu, og der bliver ikke mere nogen Sang. Ak, det er saaledes umuligt at faa leve lidt til; Du skal tænke paa mig, min Elskede!"

Hendes Stemme døde bort. Dødskampen tiltog og berøvede hende Aandedrættet. Hun bøiede Tommelfingeren under sine Fingre, Tegn paa, at den sidste Stund nærmer sig. Den jomfruelige Kvindes milde Dødsrallen syntes at gaa op i den begyndende Engels første Stammen.

Til Texas
via Galveston.

De af os fra Landdistrikterne indtegnede Passagerer, som ere bestemte til Texas, underrettes herved om, at Afgangen fra Christiania er bestemt til **den 16de Octbr. førstk.**

Blichfeldt, Knoph & Co.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Rund** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Mos.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

PRISKURANT
fra
Gunerius Pettersens
Fjær- og Dun-Lager.

Fuglefjær,	coulørt	pr. ℔	10 à 11 ß.
do.	do. renset	„	13 à 14 ß.
do.	hvid do.	„	17 ß.
Rypefjær		„	15 ß.
do.	renset	„	16 ß.
Gaasefjær		„	17 ß.
do.	renset	„	18 ß.
do.	ribbet	„	20 ß, 21 ß, 22 ß 12 ß.
do.	do. damprenset	„	5 Spd. 24 ß, 5 Spd. 96 ß.

Gaasedun 54 ß, 60 ß, 66 ß, 72 ß, 84 ß pr. ℔.
do. renset 96 ß, 108 ß pr. ℔.
Svanedun 5 ß 5 ß 12 ß & 6 ß pr. ℔.
Edderdun bedste Sort 18 ß pr. ℔.

Handlende tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Stærke
HANDSKER
(billige Priser)

af de anerkjendte gode anbefales i stort Udvalg fra Handskefabriken, Nedre Slotsgade No. 8.

A. Hennig.

P. J. Opsahl,
Smedemester.

Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

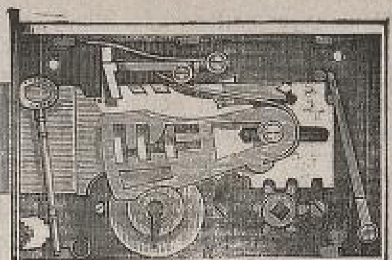

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

---

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel,** extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.
Do. af **Cashmir, hel Uld,** i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.
Do. af **halv Uld, Buckskin,** til 4 Mk. Parret.
Do. af **graat, brunt** og **spettet Skind,** fra 1 Spd. Parret og opover.
Vester, Taskejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.
Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier** og **Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,
Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Pudretgjødning

anbefales til **Høstsæd** og **Overgjødning** paa Eng.

Lys & Olie.

Svenske & holl. Stearinlys, Parafinlys, Talglys & Natlys, Youngs Parafinolie, Jordolie & Træolie samt fineste raffineret Lampeolie hos

O. Schjønneberg & Co.

Multer i 1/1 Dunke

à 8 ß pr. Pund hos

O. Schjønneberg & Co.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Tjeneste søges.

Forældreløs.

En ung, dannet Pige ønsker sig i Huset hos en venlig Famlie mod at gaa Husmoderen tilhaande samt at være til Hjælp og Hygge i Huset. Om ønskes kan et udmærket Pianoforte medbringes. Billet mrk. „Forældreløs" bedes godhedsfuldt nedlagt i Expeditionen.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende. Bladet udkommer af og til i store femspaltede Sider og vil senere stadig udgaa i udvidet Format, og bliver saaledes i Forhold til Størrelse og Indhold det **billigste** af vore Dagblade. Som Føljeton er paabegyndt en Oversættelse af **Victor Hugos nyeste Roman: „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede). NB. Trykningen foregaar hurtigst muligt og saaledes, at Romanen kan indbindes som særskilt Bog.

☞ Tiltrædende Abonnenter fra 1ste Oktober erholde **gratis** det Udkomne af Føljetonen, der tilsammen udgjør ca. 30 Ark 8vo.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Hun hviskede:

„I skulle jo mindes mig, ikke sandt? Thi tungt vilde det være at dø, om man ikke mindes mig! Jeg har imellem været styg. Jeg beder Eder alle om Forladelse. Jeg er vis paa, at om den kjære Gud havde villet, skulde vi endnu kunne have været lykkelige i Verden, min Gwynplaine; vi skulde have erhvervet os vort Brød og have været lykkelige sammen i et andet Land; men Gud vilde det ikke. Jeg ved ei, hvorfor jeg dør. Da jeg ikke klagede over, at jeg var blind, plagede jeg jo Ingen. Jeg skulde intet høiere Ønske have end at faa forblive blind ved din Side bestandig. O, hvor det er tungt at skilles!"

Hendes Ord fremaandedes og de sluknede et for et, som om der havde været blæst paa dem. De vare næsten uhørlige.

„Gwynplaine", gjentog hun, „ikke sandt? Du skal tænke paa mig. Jeg trænger til det, naar jeg er død."

Og hun tilføiede:

„O, hold mig tilbage!"

Efter nogle Øieblikke hviskede hun igjen:

„Kom efter saa snart du kan. Jeg bliver ulykkelig uden dig, selv hos Gud. Lad mig ikke længe forblive ensom, min søde Gwynplaine. Her var Paradiset. Deroppe er blot Himlen. Ah, jeg kvæles! Min Elskede, min Elskede, min Elskede!"

„Naade!" raabte Gwynplaine.

„Farvel!" hviskede hun.

„Naade!" gjentog Gwynplaine.

Og han trykkede sine Læber paa Deas skjønne, iskolde Hænder.

Et Øieblik saa det ud som om hun ikke mere aandede.

Derpaa hævede hun sig paa Albuerne, et Lyn brød frem af hendes Øine, og hendes Aasyn forklaredes af et uudsigeligt Smil. Hendes Stemme var lislig og klangfuld.

„Lys!" raabte hun. „Jeg ser!"

Og hun udaandede sit sidste Suk.

Hun sank tilbage og laa urørlig paa Madratsen.

„Død!" sagde Ursus.

Og den stakkels Gubbe segnede under sin Fortvivlelse, kastede sig paa Knæ, bøiede hulkende sit skaldede Hoved og begrov sit Ansigt i Klæderne ved Deas Fødder. Saaledes blev han liggende, besvimet.

Gwynplaines Udseende var skrækkeligt.

Han rettede sig, løftede Hovedet og saa op i Nattens umaadelige Rum. Han strakte sine Arme op mod det og hviskede;

„Jeg kommer."

Og han gik frem over Dækket, ligesom lokket af et Aandesyn.

Nogle Skridt længere frem var det dybe Vand.

Han gik langsomt frem. Han syntes at se Noget. I hans Øiesten tindrede en Glands, der lignede Gjenspeilingen fra en Sjæl, som han saa paa Afstand.

Han raabte:

„Ja!"

Med hvert Skridt nærmede han sig Randen af Afgrunden.

Han gik med opløftede Arme, tilbagebøiet Hoved, stirrende Øine, og hans Gang lignede et Gjenfærds.

Han gik uden Nølen, som om han ei havde havt den gabende Afgrund og den aabne Grav tæt foran sine Fødder.

Han hviskede:

„Vær rolig. Jeg følger dig. Jeg ser meget godt, at du vinker til mig."

Han tog ikke Øinene fra et bestemt Punkt i det mørke Rum. Han smaalo.

Himmelen var aldeles sort, der syntes ikke længere nogen Stjerne, men det var tydeligt, at han saa en. Endnu et Skridt, og han stod ved den yderste Rand.

„Jeg kommer", sagde han. „Dea, her er jeg!"

Dagbladet.

No. 230. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 4de Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Justits-Departementets Foredrag, ang. Storthingets Anmodning til Regjeringen om ved fremtidige Embedsbesættelser at bestemme visse Forbehold.

(Fortsat fra No. 227.)

Endelig har Komiteen med det Tilfælde for Øie, at visse sportellønnede Embedsmænd vel ikke maa sættes paa fast Gage, men faa sine Sportler nedsatte, hvilket Spørgsmaal navnlig for Sorenskriver- og Byfogedembeder ansaaes af praktisk Betydning med Hensyn til den friere Retning, der forudsees at ville gjøre sig gjældende i Skifte- og Auktionsvæsenet, ytret, at det vistnok ogsaa vilde være tjenligt at fjerne Vanskelighederne ved en saadan Forandring, og at det derfor kunde være ønskeligt, at der ved Besættelsen af visse sportellønnede Embeder kunde tages Forbehold om Adgang til at frigjøre sportellønnede Forretninger og til at nedsætte Sporteltaxterne, naar Virkningen ikke deraf førte videre, end at vedkommende Embede beholdt en aarlig Aflønning, hvis mindste Beløb var bestemt for Vedkommendes Ansættelse. Men Komiteen har ikke skjønnet rettere, end at dette vilde føre ind i administrative Vidtløftigheder og have overveiende praktiske Vanskeligheder, og i denne Henseende anført, at naar f. Ex. en Byfoged eller Sorenskriver ansattes med Forpligtelse til at finde sig i Frigjørelse af visse sportellønnede Forretninger eller i Nedsættelse af Sporteltaxterne, dog at hans Embedes Nettoindtægt ikke derved bragtes ned under et paa Forhaand bestemt mindste Beløb, hvorved Meningen selvfølgelig maatte være, at Staten erstattede, hvad der manglede i samme mindste Beløb, saa vilde Statens Garanti komme til at omfatte mere, end hvad der egentlig skulde følge af dens Begrundelse, eftersom det blev ugjørlig at skjelne mellem, hvad der var en Følge af de skete Lovforandringer og hvad der var en Følge af Konjunkturer og Forandringer i Folkets Maade at indrette sig paa. Dernæst vilde, anføres der videre, Bedømmelsen af selve Beregningerne være vanskelige og føre Regjeringen ind i et lidet tjenligt Mellemværende, hvorved det strax blev et Spørgsmaal, om Statens Tilskud skulde indtræde i samme Øieblik, Indtægten faldt under det satte Minimum, eller først naar dette viste sig ved Gjennemsnitsberegning for et vist Antal Aar. Komiteen har ikke antaget at behøve at føre Tanken videre for at vise de praktiske Vanskeligheder ved en saadan Ordning og har sluttelig tilføiet, at paa samme Tid, man kan erkjende, at de her tilsigtede Embedsmænds Stilling nu er saaledes omhegnet, at den visselig lægger Baand paa Lovgivningen, bør man tillige erkjende, at denne er gaaet jevnt fremad i den Aand, som den har hyldet, uden at deraf er blevet Følgen, at nogen større Mængde af Erstatningskrav har fundet Medhold for Domstolene. Tidligere i Komiteens Indstilling er der i denne Henseende gjort opmærksom paa flere stedfundne Forandringer, saasom Overførelse af visse Forretninger (navnlig Administration af Taxter) paa Lensmændene, Henlæggelse af Udskiftninger til særskilte Funktionærer, Kvinders Myndiggjørelse m. fl. I Henhold til, hvad den saaledes havde anført og som her i det Væsentlige er gjengivet, samt med Bemærkning, at ved denne Indstilling det Fornødne var udtalt angaaende Post 1 b i det af Repræsentanten Jaabæk m. Fl. fremsatte Forslag, indstillede Komiteens Flertal til Storthinget at fatte følgende Beslutninger:

1. Regjeringen anmodes om at tilpligte Embedsmænd, som herefter ansættes, uden Erstatning at finde sig i de Forandringer med Hensyn til Embedsdistriktets Grændser, som ved Lov maatte bestemmes;
2. Regjeringen anmodes om ved Besættelse af de sportelønnede Embeder, hvis aarlige Indtægt under Anvendelse af fast Gagering antages at burde sættes lavere end den, som Sportlerne nu udbringe, — at tilpligte den ansættendes Embedsmand fra den Tid, som nærmere maatte bestemmes, at modtage sin Løn for det Hele eller en Del i fast Gage istedetfor i Sportler, dog saaledes at
   a. at den ansættendes Embedsmands aarlige Nettoindtægt (for hans Embedstid) ikke bliver mindre end et af Regjeringen ved Bekjendtgjørelsen om Embedets Ledighed angivet Beløb, og at
   b. Regjeringen forbeholder sig med bindende Virkning at afgjøre den Meningsforskjel angaaende Indtægternes Beregning, som Udgifter til Kontorhold, Indtægt af Embedsgaard eller Lignende maatte foranledige.

Ved Sagens Behandling i Storthinget den 18de Juni blev imidlertid, som ovenfor nævnt, Beslutning overensstemmende med Advokat Richters Forslag fattet dels med 60 dels med 59 St., idet Minoriteten voterede for Komiteens Indstilling.

Under Debatterne blev paa den ene Side Forslagsstillerens Anskuelser fastholdte og videre udviklede, idet hans Forslag ansaaes tydeligere og fandtes mere bestemt at udtale hvad man vilde, end Komiteens Indstilling, der ogsaa fandtes mindre rammende, fordi man nærede Tvivl om, at de sportellønnede Embeder nogensinde vilde blive aflagte med faste Gager. De omhandlede Erstatningskrav formentes der ikke at have været Tale om i den første Tid af vor frie Forfatning, medens man først senere havde fundet derpaa. Storthinget, der aldrig havde vist sig knebent eller urimeligt ligeoverfor vor Embedsstand, antoges at burde have samme Myndighed som andre lovgivende Myndigheder. Idet man benegtede, at Grundlovens Bestemmelser i § 22 og 105 paa nogen Maade vilde krænkes ved en saadan Overenskomst mellem Staten og Embedsmanden, som den, Forslaget tilsigtede, bestred man i det Hele, at det havde været Grundlovens Tanke at sikre Embedsstandens Uafhængighed overfor Storthing og Regjering, der unegtelig have det i sin Magt at sætte Indtægterne under det Minimum, som sikrede Embedsmanden hans økonomiske Uafhængighed. Men kunde det ikke nytte at paaberaabe sig Grundloven mod Forslaget, og der saaledes kun blev Spørgsmaal om, hvad der var bedst stemmende med Statshensyn, kunde det ikke betvivles, at alle Hensyn vilde blive bedre iagttagne, naar Statsmagten havde Sagen uindskrænket i sin Haand, end naar der skulde være en Instants over den i Domstolene. Det burde ikke erkjendes, at Høiesteret bedre forstod Landets Ve og Vel end Storthing og Regjering tilsammen, og det formentes at være Embedsstandens egen velforstaaede Interesse at overlade sin Skjebne ganske i Statsmagternes Haand, da disse tilsidst dog altid vilde føre sin Villie igjennem. Efter en Talers Overbevisning var Høiesteret i det her omhandlede Spørgsmaal gaaet langt ud over sin Berettigelse og havde anmasset sig hvad der kun tilkom de suveræne Statsmagter, medens en anden Taler, der ogsaa fandt Grundlovens § 22 allerede efter dens ligefremme Ord uanvendelig paa det ved Forslaget vakte Spørgsmaal, og at der endnu mindre ved samme kunde blive Tale om Grundlovens § 97, dog ikke benegtede, at denne § maatte faa Anvendelse paa de nuværende Forhold eller at Domstolene havde havt Kompetense til at handle som skeet. Til Støtte for Forslaget paaberaabtes ogsaa den Praxis, der allerede finder Sted ved i Bekjendtgjørelser om ledige Embeder at gjøre forskjellige Forbehold, samt flere allerede af Thingets Afdelinger fattede Beslutninger, saasom Odelsthingets Anmodninger til Regjeringen om at udarbeide Forslag angaaende Fjernelse af udygtige Præster og begge Afdelingers Beslutninger om at ansættendes Overtoldbetjente **skulde tilpligtes uden Godtgjørelse at overtage** Kassererforretninger, der ogsaa formentes at maatte være grundlovstridig, hvis det heromhandlede Forslag var det. Af en Taler henvistes særligt til Forholdet mellem Husbond og Tjener, i hvilket man gjerne indrettede det saa, at Tjeneren ikke ved alle mulige Leiligheder foreskrev Love, men at derimod Husbonden havde den muligste Frihed.

Paa den anden Side antages det, at Komitepluralitetens Indstilling havde bestræbt sig for at imødekomme, hvad der burde imødekommes, medens man ved at gaa ind paa Forslagsstillerens Forslag udsatte sig for at skyde over Maalet. Det udhævedes, at der mellem Staten og Embedsmanden bestod et Kontraktsforhold, saa at Storthinget ikke var og heller ikke burde være enevældigt ligeoverfor Embedsmændene, ligesom der ogsaa af politiske Hensyn advaredes mod at gjøre Embedsstanden aldeles afhængig af Storthinget, idet der især lagdes Vægt paa vore Dommeres fuldkomne Uafhængighed. Hvad Grundloven angaar, blev det dels paastaaet, at den ligefrem vilde blive gaaet for nær eller omgaaet ved det fremsatte Forslag, dels under en nærmere Udvikling af den ved Grundloven indførte Ordning af Embedsstandens Stilling og Forhold til Statsmagterne paavist, at Forslaget gik imod det System, som hos os havde udviklet sig paa Grundlovens Basis. Det formentes klart, at Grundloven ikke havde tænkt sig Embedsmænd som en ensartet Klasse af Statstjenere, hvis Forpligtelser kunde indbefattes i den ene Sats, at udføre hvilkensomhelst Forretning, Staten paalagde dem, men havde tænkt sig et organiseret Embedsværk, bestaaende af forskjelligr Arter, hver med sine Pligter og sine Rettigheder, og den enkelte Embedsmand ansat i et bestemt Embede med en mere eller mindre bestemt Forretningskreds og en mere eller mindre bestemt Løn, hvorimod efter det fremsatte Forslag enhver Embedsmand vilde blive ansat som en almindelig Statstjener og ikke som en Embedsmand med en bestemt Forretningskreds. Herved var man paa Vei til at indføre et System, som, om det ikke stod i absolut Strid med Grundloven, dog ialfald afveg fra Grundlovens Tanker. Det erkjendtes, at vort nuværende System havde sine Mangler, men frygtedes for, at det fremsatte Forslag kunde føre for vidt. Derhos gjordes opmærksom paa, at vore Domstole ingenlunde havde opfattet Embedsmændenes Forpligtelse saa begrændset, at der ikke kunde paalægges dem nye Forretninger uden Godtgjørelse, men netop etableret, at Embedsmændene vare pligtige til at overtage Forretninger, der vare ensartede og beslægtede med Embedets hidtidige Forretningskreds. Der ytredes ogsaa, at Følgen af en Anmodning som den foreslaaede muligens kunde blive, at Regjeringen paabandt Embedsmændene at overtage nye Forretninger, ikke blot efter Lov, men ogsaa efter kongelig Resolution, hvilket sidste ansaaes meget betænkeligt. Endelig blev der mod det Motiv for Forslaget, som hentedes derfra, at det skulde være forargeligt at se Embedsmænd procedere mod Staten og noget Irriterende i at Staten skulde staa som Indstevnt for Domstolene, blandt andet bemærket, at vor Grundlovs §§ 97 og 105 netop hvilede paa en Forudsætning om Muligheden af, at den enkelte Borger kunde gaaes for nær ved en Beslutning af Storthing og Regjering, medens det ikke indsaaes, hvorfor Embedsmændene skulde stilles paa et ugunstigere Trin i denne Henseende end de øvrige Statsborgere.

Forinden Departementet skrider til at udtale sig om den foreliggende Anmodning, tror man i Korthed at burde anføre de Departementet bekjendte Høiesteretsdomme, der ere faldne i Retssager, opstaaede mellem de forskjellige Embedsmænd og det Offentlige i den heromhandlede Anledning, forsaavidt de kunne komme i Betragtning til Bedømmelse af den nu gjældende Tilstand.

Ved Høiesteretsdom af 17de Septbr. 1822 blev Kristianssands Magistrat, hvem det ved høieste Resolution af 28de Januar 1820 var paalagt at afholde sig fra at modtage edelige Søforklaringer, hvilket den tidligere stedse havde været berettiget til, af Statskassen tilkjendt fuld Refusion for de Indtægter, den vilde havt af forefaldende Søforklaringer, indtil Regjeringen igjen maatte finde forgodt at lægge disse Forretninger under Magistratens Embedsførelse.

Ved Høiesteretsdom af 10de Decbr. 1822 blev de Embedsmænd, hvem Auktionsindtægtægterne i Trondhjem tilkom, kjendt berettigede til af Statskassen at erholde godtgjort Auktionssalarium af det Kobber, som i Overensstemmelse **med den efter disse Embedsmænds** Ansættelse udkomne Lov om Røraas Kobberverk af 12te Septbr. 1818 IV Afdeling § 1 blev solgt ved offentlig Auktion i Trondhjem af Participanterne selv uden Auktionsforvalterens Mellemkomst, hvilke Auktioner tidligere end Lov af 12te September 1818 ligesom andre havde henhørt under Auktionsforvalteren.

(Fortsættes.)

Om Udflytning ved Ildebrande.

Der klages ideligt over de Misligheder, der finde Sted ved forekommende Ildebrande med Hensyn til Udflytning af Effekter. I den egentlige By synes det ikke vanskeligt at holde Orden i denne Henseende, naar Politiet gjorde sin Pligt; men det lader til, at dette opfatter sin Pligt ved saadanne Leiligheder paa en mindre tilfredsstillende Maade. Ialmindelighed lader det Tingen gaa sin Gang, saafremt det ikke glimrer ved sin Fraværelse, hvilket nok ofte er Tilfældet. Det er en Kjendsgjerning, at der begaaes en Mængde Tyverier ved Ildebrandene, ialfald bliver meget borte. Det er da heller intet Under, naar man ser, hvorledes en Mængde Mennesker, især unge Gutter, navnlig Skolegutter og Kadetter — men ogsaa meget mistænkeligt udseende Personer, ofte aabenbare Slusker — trænge ind ikke alene i det angrebne Hus men ogsaa i Nabohusene og give sig til uspurgt at rydde ud for Fode. Vedkommende Eiere ere gjerne saa forvirrede, at de lade det passere som Noget, der følger af sig selv. Under disse Omstændigheder skulde man vente, at Politiet, eller i Mangel af det, Agenter for de forskjellige Assuranceselskaber optraadte med Autoritet og bestemte, om der skulde flyttes ud eller ikke, selv ikke det angrebne Hus undtaget. Det har i den senere Tid oftere brændt i Taget, og det har vist sig, at Ilden er bleven indskrænket til det. Alligevel har man flyttet ud tildels fra alle Etager. Ved Branden i Norbraaks Gaard gjorde man *nederste* Etage ryddig, medens man i de andre Etager lod Sagerne staa, om paa Grund af Vedkommendes egen Bestemmelse eller tilfældigvis vides ikke. Det vidner imidlertid om den her paaklagede Uorden. Det simpleste vilde være at stille en Politibetjent eller Konstabler ved Indgangen til det angrebne Hus, der paasaa, at kun et passende Antal anstændigt udseende Folk indlodes, hvis der af rette Vedkommende var givet Ordre til Udflytning. Det burde ogsaa angives, hvor Sagerne skulde bringes hen. Nu spredes de til alle Verdens Hjørner; ofte bringes de ind i de nærmeste Huse, hvor man kanske endog er ifærd med at flytte ud.

Kan det nu gaa saaledes i den egentlige By, hvor man har et mandstærkt Politi, hvorledes gaar det da, mener man, udenfor Byen eller i Udkanterne, hvor man ikke har eller er vant til at se Politi? Dette fik man at se ved Branden paa Hægdehougen i Mandags. En Mængde Mennesker — „Skolegutter og Kadetter ikke at forglemme" — trængte ind baade i det angrebne og i de nærmeste Huse og gav sig til at rydde ud, dels uden, dels trods Vedkommendes Protest. Eierinden af et af de nærmeste, men just ikke værst situerede, Huse maatte se paa, at hendes Hus blev ryddiggjort fra Kvisten til Kjælderen — trods hendes udtrykkelige Protest. Fint Lintøi blev revet ud af Komoder og Kister for, dyppet i Vand, at tjene til at beskytte et usselt Plankeværk fra at antændes. Det var naturligvis i et Øieblik tørt og blev en god Ildleder. Brændende Sengklæder bragtes fra det brændende Hus ind i det mest faretruede Hus. Dettes Eier, der havde været henne ved Brandstedet, kom tilfældigvis tilbage i det Øieblik, et Snes Mennesker var paa Vei til at forlade det, belæssede med Bohavet i et Par Værelser. Nogle Minutter senere, og Ingen veed, hvor han kunde have fundet sine Sager igjen. Ogsaa her var det især Gutter, som var paafærde. Nu, vi ville gjerne tro, at de gjorde det i den bedste Hensigt, men det havde dog været bedst, om de havde spurgt Eieren først, og ham vilde de naturligvis snart have fundet. Det havde derhos slet ingen Hast. I anden Etage blev Intet udflyttet, uagtet det ikke manglede paa Tilbud. Man kan se, at unge Mennesker rigtig finder et saadant Optrin at være en god Spas, og vi faar være saa billige at indrømme, at der er noget spendende i Optrinet, som tiltaler den yngre Alder. Det vilde dog være ønskeligt, om de vilde lægge en Smule Baand paa sin Lyst til Eventyr. Ogsaa paa Hægdehougen blev der stjaalet og et Par Langfingre blev grebet i Gjerningen. Det forundrede at **se en Agent for et Assuranceselskab, hos hvem**

nogle af de Faretruede havde Indbo forsikret, forholde sig ganske passiv. Intet havde dog været rimeligere, end at han havde givet dem et Vink, om de burde flytte ud eller ikke; thi under en saadan Forskrækkelse ved Folk ikke hvad de skal gjøre, da det jo i Policerne paalægges dem baade at redde og ikke at redde, det vil sige, ikke flytte ud i Utide. Kommer Noget til Skade i dette Tilfælde, risikerer man ikke at faa det godtgjort. Det forekommer os, som sagt, at Dhrr. Agenter viser altfor liden Aktivitet, hvis ikke altfor ofte slet ingen.

Der har saa ofte været klaget over de her anførte Misligheder, at det kunde synes overflødigt at rippe det op igjen; men man faar dog haabe, at disse idelig gjentagne Klager omsider maatte føre til Noget.

Fra Hægdehougen.

Kristiania, den 4de Oktober 1869.

En ny hellig Alliance af Dynastierne imod Revolutionen er ogsaa en af de mange politiske Gjetninger, som i dette Dieblik gjennemfare Europa som Rygter. Revolutionen skulde efter dette være den Stormagt, der er Europa farligere end selv den russisk-amerikanske Alliance og Overskridelsen af Mainlinien, og Fakta som den franske Frihedsbevægelse, Fredskongressen i Lausanne og Arbeidermødet i Basel eie en større Evne til at forene Europas Magter til en fredelig Kongres, hvor Krigsspørgsmaalene afgjøres for en Voldgiftsdomstol, end et hvilketsomhelst fornuftigt Hensyn fra Sagens egen Rimelighed. Alliancen skal være istandbragt ved Lord Clarendons Løsning paa saavel det sydtyske som det orientalske Spørgsmaal, hvilken Løsning baade Østerrige, Preussen, Rusland og det franske Dynasti foretrække at gaa ind paa, fremfor ved en Krig og indbyrdes Splittelse at slippe Revolutionens vilde Kræfter løs over sig. Forholdenes egen Magt, Faren og den monarkiske Interesse skulde saaledes nu af sig selv føre til at virkeliggjøre det napoleonske Forslag om en europæisk Kongres. Og det er sandt, skulde en saadan Ide nogensinde kunne udføres af Monarkerne, saa maatte det være paa det nuværende Tidspunkt, da Kongerne disponere 5 Millioner Soldater i Europa og altsaa raade over Hære saa store, som aldrig tilforn. Disse Hære, der ere udrustede med Tanke hos Folkene paa at deres nationale Grændser ved dem skulde erobres og paa, at de tilsammen skulde danne et Europa, som var istand til at modstaa Ruslands stigende Vælde — skulle da mulig bruges i en anden stor europæisk Kamp, der nu i 20 Aar har hvilet, den mellem det Bestaaende og Revolutionen. Mellem disse to Magter kommer der da til at slaaes en politisk Fælleslinie for alle Lande, der vil dele Partierne efter en ny og udvidet Skala i Konservative og Oppositionelle. Det bekjendte engelske Blad „Pall Mall Gazette" anstiller i denne Anledning sine Betragtninger over, hvad Europas Monarker koste foruden de 500 Millioner Spd. og de Tab af Arbeidskraft, som deres Armeesystem koster. „Det dyreste af alle Monarkier er Rusland, som koster endnu mere end Frankrige, der med Hensyn til Hofudgifter kan sættes ved Siden af Tyrkiet. I Rusland gaar til den keiserlige Familie aarlig 9 Mill. Spd., i Frankrige 7 Mill. Spd., i Østerrige 4 Mill. Spd. Dernæst kommer Italien med 2½ Mill., Preussen og England med 2 Mill. Blandt de „billige" Monarkier er Bayern det dyreste, idet det koster 1,200,000 Spd., dernæst Portugal med 700,000 Spd. og Holland med 450,000 Spd., Norge og Sverige med 220,000 Spd., Würtemberg med 180,000 Spd. og Rom med 180,000 Spd. I runde Tal koste Europas Konger og Keisere den europæiske Befolkning omtrent 36 Mill. Spd. Men som man ser, bruge Monarkerne igjen for at opretholde Systemet Armeer, som direkte koste 500 Mill. Spd. og indirekte ligesaa meget. Det kunde, mener Bladet, synes som om Folkene nu kunde gjøre en storartet Forretning med det monarkiske Princip og ende Revolutionen ved engang for alle at forbinde sig til at give dem de nævnte Appanager, mod at til Gjengjæld Armeerne nedlagdes. Europa vilde da spare 1000 Mill. Spd. Spørgsmaalet er imidlertid ikke blot om Kongerne, men om alt det Bestaaende i Folkene, som Kongerne ved deres politiske Princip repræsentere, Fred, Orden og Ro, skjønt man vistnok ogsaa kan kjøbe Guld for dyrt. Den nærmeste Anledning til disse Rygter om en monarkisk Alliance synes adskillige høitstaaende og indflydelsesrige Statsmænds Sammenkomster i Baden-Baden og Paris at have givet. Den russiske Rigskantsler Fyrst Gortschakoffs og den engelske Udenrigsminister Lord Clarendons Ankomst til Paris og deres Forhandlinger med Fyrst Latour d'Auvergne netop i den Tid, da Keiserens Sygdom satte Gemytterne i feberagtig Bevægelse, blev af flere demokratiske Blade opfattet som et Tegn paa, at den franske Regjering havde gjort Skridt for at sikre sig de udenlandske Magters Venskab og velvillige Understøttelse under visse Eventualiteter. Senere, da Keiseren atter var bleven bedre, toge Rygterne en anden Vending. Det hed sig, at man traf hemmelige Forberedelser til et nyt Statskup, at den energiske Greve af Palikao (General Montauban) skulde udnævnes til Høistbefalende i Paris istedetfor General Canrobert, at der var trukket Tropper sammen i Omegnen i Paris osv. Paa samme Tid meldtes i demokratiske sydtyske Blade, at der ikke blot var indledet en Tilnærmelse mellem Rusland og Frankrige, men ogsaa mellem Østerrige og Preussen, og at Diplomaternes Formaal ikke var noget andet end itide at sikre Europa imod en Gjentagelse af Revolutionen i 1789. Den radikale „Frankf. Zeit." for 26de Septbr. indeholder under Titelen: „Værer aarvaagne!" et Opraab til sine Venner og Meningsfæller, hvori den udtaler som sin Overbevisning, at Kabinetterne i det østlige Europa (Østerrige, Rusland og Preussen) ere ifærd med at slutte sig sammen ligesom i den hellige Alliances Tid for i Forening at modstaa Revolutionen, naar den løfter sit Hoved i Vest- og Sydeuropa, ja, at der allerede er truffet bestemte Forholdsregler for at omspænde de Steder i Europa, som især ansees for smittede af de revolutionære Ideer, med et Net af hemmelige Agenter, som skulde give sine Regjeringer Beretning om Alt, hvad der gaar for sig. I en Korresp. fra Paris af 25de Sept. til „Köln. Zeit." heder det: „Der skal være opnaaet en Forstaaelse mellem Østerrige, Rusland og Preussen. Ifølge Rygter, der ere satte i Omløb, skulle England og Frankrige have sin Haand med i Spillet. Det mangler ikke meget i, at man atter bringer Keiser Napoleons Yndlingside om Sammentrædelsen af en almindelig europæisk Kongres paa Tapetet. Det skal nemlig være lykkets den engelske Udenrigsminister, Lord Clarendon, at bidføre en Forstaaelse mellem Magterne, baade angaaende Sydtyskland og det orientalske Spørgsmaal. At der er en Tilnærmelse mellem Wien og Berlin igjære, bekræftes ved Beretninger fra begge de nævnte Steder. Af en Skrivelse fra Wien erfares, at man i den østerrigske Hovedstad efter den preussiske Kronprins's Besøg imødeser en Sammenkomst mellem Kong Vilhelm af Preussen og Keiser Frants Josef."

En Artikel i Keiserens særlige Organ Le Peuple français, der har sat Børsen i stærk Bevægelse, siger i Anledning af Storhertugen af Badens Omtale af Militærtraktaterne, „i Kraft af hvilke den tyske Militærstyrkes Enhed paa saa heldig en Maade er bleven befæstet:" „Altsaa er det nu slaaet fast, at naar den paa saa heldig en Maade befæstede militære Enhed skal frembringe politiske Virkninger, ville vi — upaatvivlelig som Følge af en Garnisonsforandring — se preussiske Regimenter i Kehl, i et Kanonskuds Afstand fra Strasbourg. Storhertugen er kun en preussisk Udraaber, og i militær Henseende er Baden kun en preussisk Generalkommando; men Pragtraktaten bestaar dog endnu. Hvis man glemmer det i Karlsruhe, vil man handle klogt i at huske det i Berlin." Denne Ytring har vakt stor Opsigt, og selv L'Ind. Belge, der elsker Freden og Grev Bismark saa inderlig, gaar endog saa vidt, at den erklærer, at Tonen i denne Artikel ikke blot er udfordrende, men at den næsten er „latterlig og storpralende", og at dens Hensigt er at opflamme Frankriges Uvillie mod Tyskland. „Det vilde maaske være paa sin rette Plads i Le Pays", siger det belgiske Blad, „og man vilde læse den heri uden at skjænke den nogensomhelst Opmærksomhed. Men i en Avis, om hvilken hele Verden siger, at den inspireres umiddelbart af Keiseren, kan en saadan Artikel ikke forbigaaes med Ligegyldighed eller forblive upaaagtet. L'Ind. Belge, der er smagløs nok til at kalde Tonen i et Blad, der ifølge dets egen Mening inspireres af Keiseren, udfordrende, storpralende og latterlig, trøster sig dog med, at den officiøse Krigerskhed kun er et Forsøg paa at bortvende Opmærksomheden fra de indre Anliggender, men at den offentlige Mening ingenlunde lader sig føre bag Lyset ved denne Taktik.

Valgene til den svenske Rigsdags 2det Kammer ere nu tilendebragte. Der ligger allerede et Vink til Forstaaelse af den politiske Stilling i Sverige i den Omstændighed, at af de 192 Medlemmer af 2det Kammer er omtr. Halvparten eller 92 nye Mænd. Hvorvidt det saakaldte „Landtmannaparti" er bleven styrket eller svækket ved Valgene, mener Göteb. H.- och S.-Tidn. endnu ikke kan afgjøres, ligesom det ogsaa er ligegyldigt, da Partiet aldrig har været stærkt nok til at kunne besætte Komiteerne efter sit Ønske. Ved de nye Valg har 2det Kammer faaet 3 Mænd af Høiadelen, nemlig Landshøvding Grev Erik Sparre, Grev C. E. Piper samt Friherre Knut Bonde, der som før meddelt i Anledning af Valget har frasagt sig sin Tjenestebestilling ved H. M. Kongens Hof. Disse Mænd tro vel at fylde sine Pladse bedre i 2det Kammer end i 1ste, hvor de egentlig høre hjemme, men man tvivler paa, at deres Forhaabninger ville opfyldes. Grev Sparres Snakkesalighed har sjelden skaffet hans Optræden i 1ste Kammer nogen Vægt, og i 2det Kammer have de gamle Ridderhustalerne aldrig øvet noget Indflydelse. Mere turde Sparre kunne udrette ved underhaands Virksomhed, mener „Göteb. H.- och S.-Tidn." Jernveisplanerne ere nu hans Yndlingsemne, som han især vil drive paa, medens der tvivles paa, om han gaar svanger med større Planer af politisk Betydning. Knut Bonde vil antagelig opofre sig for den høiere Politik, som tidligere kun har havt nogen udelt Opmærksomhed af Friherre Likjenkrantz, der som det vil erindres trods alle Intriger dog blev valgt tilligemed flere Radikale fra Stockholm. Knut Bonde skildres som en elskværdig Mand med „udiplomatisk Aabenhed". Han har før vakt Opsigt som Statsøkonom; hans frisindede Anskuelser paa det statsøkonomiske Felt vil derimod modarbeides af den tredie Adelsmænd, Piper, der er „Prohibitivist" og vil slutte sig til Landmannapartiet. I første Kammer er indvalgt nogle faa nye Medlemmer, hvoraf den fornemste lader til at være Advokatfiskal Rydqvist, som dog ikke antages at faa mange Tilhørere i Kammeret ved sine Foredrag om Sveriges yderst fortrykte Stilling og om Nødvendigheden af høi Beskyttelsestold. — Man vil savne nogle af de ikke gjenvalgte Rigsdagsmedlemmer, som vel dog vil frabede sig „sørgende Deltagelse" eller med Biskop Reuterdahl om Præstestanden sige: „Kan Landet undvære os, kan nok vi undvære Landet". Den, som mest vil blive savnet, er Rektor Siljestrøm; men han kan som flittig Forfatter gjøre sine Meninger gjældende, om han ikke fremsætter dem fra Rigsdagsbænken. — Sveriges Jaabæk, den bekjendte Jons Pehrson, som trods alle Forfølgelser er bleven gjenvalgt, vil efter G. H.- och Sjöf.-Tidn. Mening paa denne Rigsdag møde mere end ironisk Latter. „Forresten", siger sidstnævnte Blad, „mene vi, at Rigsdagen nu kommer til i høi Grad at lægge for Dagen et vist Indtryk af at Aarsværten har været god og af de forbedrede Forholde i økonomisk Henseende, som deraf opstaa. Man bør dog derfor ikke lade sig hindre i med Kraft at gaa videre paa Besparingernes og Reformernes Vei; men man skal forhaabentlig gjøre det under en anden Stemning, d. v. s. med mindre Kjævel og Smaalighed, men med den meget større Kraft, som ligger i et høiere Syn paa Forbedringernes Nødvendighed i og for den hele Samfundsudvikling, og ikke bare for den tilfældige Besparelse".

Lic. Scharlings fjerde Forelæsning. Det aandelige Liv, som var vakt i Europa i det 14de og 15de Aarhundrede, og hvormed Betingelserne for en ny Samfundsorden var givet, havde det været Romerkirkens Opgave at ordne og lede; men dette magtede den ikke. Det gjaldt at udfolde Gudsriget, at lade dets Aand gjennemtrænge det nye Samfund; men det at gjennemtrænge, at virke indenfra er fremmed for Romerkirken, der kun kjender den ydre Magt og derfor kræver blind Lydighed. Den lod derfor Kløften mellem Geistligheden og Læg-

---

Lord Byrons Ægteskab.

For et halvt Aars Tid siden havde vi Leilighed til at omtale et Skrift af Byrons Elskerinde, Grevinde Guiccioli; vi ydede det den Ros, at det i hver Linie aflagde et varmt og elskende Hjertes Vidnesbyrd til Fordel for den store Digters personlige Egenskaber, men maatte beklage, at det som historisk Aktstykke ikke havde noget Værd, da den rent subjektive Dom ikke var støttet paa andre Bevisgrunde end den glødende Italienerindes sværmeriske Forsikringer; og da der især savnedes historiske Støttepunkter for den stærke Fordømmelse, der udtaltes over Byrons fraskilte Hustru, om vi end maatte indrømme, at det Billede, som udkastedes af hende, i alt Væsentligt stemmede med det Portræt af en kold, lidenskabsløs og afmaalt Englænderinde, som staar frem for Tanken ved alle tidligere Fremstillinger af Byrons ægteskabelige Liv, og som afgiver et saa grelt Modstykke til hans fyrige Personlighed og vulkanske Natur, at man næsten ikke trænger til enkelte Kjendsgjerninger for ud af denne Modsætning at forklare sig den Katastrofe, som indtraf.

Da det imidlertid netop er Grevinde Guicciolis Bog, der i disse Dage har fremkaldt en anden Fremstilling af Personerne og Forholdene og oplyst om Kjendsgjerninger, der have til Hensigt at forandre den hidtil gjældende Opfattelse i en afgjørende Grad, saa har Læseren et Krav paa ogsaa at blive gjort bekjendt med dette Modstykke og høre, hvorledes Hadet taler, efterat Kjærligheden har havt Ordet.

Sagens Enkeltheder ere delikate, men dog ikke paa anden Maade, end at det vilde være Pruderi at undlade at røre ved dem af den Grund, især efterat en Dame har kunnet vise Vei gjennem Moradset uden at tage noget ængsteligt Hensyn til sine blaa Strømper, og efterat hele den engelske og amerikanske Presse i den sidste Maaned har fyldt sine Spalter med Udtalelser om „the Byron Scandal".

Dette Navn betegner Sagen godt, thi den er, seet fra enhver Side, en Skandale og ikke Andet. Fortjenesten af at have forsynet Verden med denne velkomne Lækkerbidsten tilkommer „Onkel Toms" bekjendte Forfatterinde, Harriet Beecher Stowe, der samtidig i det engelske Tidsskrift „Macmillans Magazine" og i det amerikanske Maanedsskrift „Atlantic Monthly" har offentliggjort en Artikel, som hun kalder „Den virkelige Historie om Lady Byrons Liv". Den hele Omelet, hvoraf al denne Larm har reist sig, er ikke meget stor; Forfatterindens Aabenbarelser optage i „Macmillans Magazine", som vi have liggende for os, ikke engang tyve Sider, men paa dette lille Rum har hun med det fra „Onkel Toms Hytte" bekjendte Opfindsomheds- og Grupperingstalent sammentrængt saa mange pikante Detailler, at man ikke undrer sig over den store Sensation, deres Offentliggjørelse har frembragt i den nye og den gamle Verden.

Forholdet imellem Byron og hans Hustru, Miss Millbank, har da efter Fru Beecher Stowes Fremstilling været saaledes, at hele Skylden for dets ulykkelige Udfald kommer over hans Hoved, medens hun staar ren som en Himlens Engel midt i al den Usselhed, der omgav hende. Som bekjendt friede Byron to Gange til Miss Millbank; da hun første Gang sagde Nei til ham, elskede hun ham allerede, hvis man kan tro Fru Beecher Stowe, og afslog kun at knytte sin Skjæbne til hans af Frygt for, at hun ikke formaaede at være for denne urolige og lidenskabelige Natur Alt, hvad en Kvinde skal være for sin Husbond. Af Fortvivlelse over denne Tilbagevisning — beretter Fru Beecher Stowe — overgav Byron sig nu til et vildt Liv, gjennembrød alle Naturens og Lovens Skranker og „styrtede sig ned i Dybet af en hemmelig Skjørlevnetforbindelse med en kjødelig Slægtning, der var saa nær blodsbeslægtet med ham, at en Opdagelse maatte have ført til fuldstændig Ødelæggelse og Udjagelse af det civiliserede Samfund." Denne brødefulde Hemmelighed omgav ham mere og mere med sin Fortryllelse, paa samme Tid som den fyldte hans Sjæl med Anger og Ængstelse, og hans Venner, der saa den Fare, han var stedt i, trængte ind paa ham for at faa ham til at gifte sig, i Haab om den gode Indflydelse, et Ægteskab vilde udøve paa ham. Byron gav efter for deres Forestillinger, og „i et Dieblik af ryggesløs Fortvivlelse satte han sig ned og skrev Frierbreve til en eller to Damer. Den ene sagde Nei, den anden, som sagde Ja, var Miss Millbank, som frit og aabent tilstod ham sin Kjærlighed og gav ham sin Haand og sit Hjerte." Byron havde sendt hende Brevet uden for Alvor at vente noget imødekommende Svar; nu blev hans Egenkjærlighed smigret ved det Fortrin, som vistes ham af en smuk og begavet Dame, der i de sidste to Aar havde afvist fem eller sex Ægteskabstilbud; for Verden spillede han sin Rolle som en lykkelig Forlovet, medens han i sit Indre skjulte den frygtelige Hemmelighed om sin Brøde. Dog mærkede Miss Millbank snart, at der var Noget, som tyngede ham; hun tilbød ham i en Samtale under fire Øine at ville hæve Forbindelsen, hvis det var den, der trykkede hans Sindsstemning, men da han beroligede hende med Forsikringer om det Modsatte, talte hun ikke oftere til ham om denne Sag.

Bryllupsdagen kom; Byron stod for Alteret med sin unge, uskyldige Brud, overskygget af den

folket, mellem Gudsriget og Verden bestaa; enkelte og det kraftige Stemmer (Savonarola, Joh. Hufs, Albigenseren) hævede sig vel mod Kirkens Misbrug af sin Myndighed og for en tidsmæssig Reform, men uden at kunne bevæge Paven til nogen Indrømmelse. De store Masser derimod kom efterhaanden i Bevægelse, Spændingen steg og tilsidst skede det store Brud. Vel gjordes der bagefter mange Forsøg paa atter at samle det Skilte, men det var og maatte blive forgjæves, naar Romerkirken, saa langt fra at give efter, tvertimod ved Tridentinerkonciliets Bestemmelser forstenede sig i de middelalderske Dogmer. Den Spaltning mellem det Guddommelige og Menneskelige, som ved disse Bestemmelser blev slaaet fast, er siden stadig tiltaget med Menneskeaandens Udvikling til Modenhed og Selvstændighed og er for Dieblikket større end nogensinde.

Et Billede af de katholske Forhold i vore Dage vil bedst vise dette. Før var det for det meste kun Enkelte, der optraadte mod Romerkirken; derfor kunde den lade endog meget frie og dristige Udtalelser gaa upaaagtet hen; Dante kunde saaledes ustraffet anbringe en Pave i Helvede. Men nu er Stillingen en ganske anden; selve Masserne reise sig mod Romerkirken, rigtignok ikke saa meget i aabenbar Modstand, men i Tvivl og Mistillid eller i Ligegyldighed. Det sidste gjælder især de Dannede; de læse sin Voltaire, morer sig over de præstelige Narrestreger og spotter baade Pave og Kardinaler; men paa samme Tid kan de ikke frigjøre sig for en hemmelig Frygt for, at den katholske Kirke dog skulde sidde inde med Sandheden; naar Alt kommer til Alt, var det dog muligt, at Paven kunde have Himmerigets Nøgler i Forvaring; derfor tør man ikke bryde aabenbart med ham, men holde sig en Bagdør aaben, at man i Dødsøieblikket kan faa slippe ind i Himmelen.

Ligeoverfor denne Mængdens Modstand har Kirken naturligvis maattet træde mere og mere fiendtlig op; som alle gamle Tyranner er den bleven mistænksommere og grusommere med Aarene; Ultramontanismen og Jesuitismen har tiltaget sig Magten, og stod det til dem, vilde snart Baal og Brand herje Europa; herfor sætter rigtignok den stærke Folkemening en Stopper; men at det ikke mangler dem paa Lyst dertil, kan man se af de Anathemaer, som de Aar efter Aar udslynge mod alle Frihedsbestræbelser og alle Kulturlivets Fremskridt. De Midler, Romerkirken benytter i sin Kamp mod Tidsaanden, er mange og forskjellige. For det første vaages der med største Strenghed over Alt, hvad der trykkes; en permanent Domstol gjennemgaar de udkomne Bøger og afgjør, hvilke der maa læses og hvilke ikke; de sidste opføres paa „index librorum prohibitorum", en Fortegnelse over forbudte Bøger, der hvert Aar faar et uendeligt Tillæg. Og det er ikke blot nyere Værker, men selv en Erasmus's til Paven dedicerede „annotationes in Novum Testamentum" eller en Æneas Sylvius's, den senere Paves, Ungdomsskrifter, der nu komme paa „index". Dante, den store Folkedigter, har man rigtignok ikke vovet at røre endnu. Er man ængstelig for det trykte Ord, er man naturligvis endnu ængsteligere for det levende, og der føres derfor skarp Kontrol med alle Professorer. Herpaa anførtes flere Exempler. Thom. Aquinas har man at holde sig til, baade hvad Resultat og Methode angaar; udenfor denne Grændse er det forbudt at gaa.

Over de unge Geistlige vaages der med den største Skinsyge; de opdrages eller, rettere sagt, gjennemgaa en mekanisk Dressur i Seminarierne og afslænges omhyggelig fra al fri aandelig Paavirkning. Middelalderens Skolastik er omtrent Alt, hvad de oplæres i, og saa sendes de da ud for at lære Folkene ikke blot Religion, men ogsaa al anden Kundskab, — thi saaledes opfattes Ordet: „Gaar hen og lærer alle Folk" —, men først og fremst for at indprente dem dyb Ærbødighed for Kirken. Romerkirken vil altsaa optræde som Folkeoplysningens Bærer; ja, den gaar videre og vil have Opsyn med Lovgivningen, idet den fordømmer alle moderne Friheder som djævelske og udgaaede af Vantro. Men her møder den bestemt Modstand fra Staten, der vil være autonom paa disse Felter. Kirken bliver derfor nødt til at gaa paa Akkord og gjøre idetmindste delvise Indrømmelser. Et Exempel paa disse Indrømmelser er Konkordaterne, Overenskomster, hvorved Grændserne for Statens og Kirkens Myndighed søges fastsatte. Det mest bekjendte af disse er Konkordatet med Østerrige; neppe var dette undertegnet, før Geistligheden strax forlangte, at den verdslige Øvrighed skulde være den behjælpelig med Undertrykkelse og Konfiskation af forbudte Skrifter, og det viste sig snart, at man i Rom ventede, at Staten skulde blive et villigt Redskab i Pavens Hænder. En Tid holdt dette kunstige Baand, men nu er Bruddet skeet. Og som det gik her, saaledes er det gaaet eller vil det gaa overalt; thi Pavedommet vil aldrig taale en fri Stat ligeoverfor en fri Kirke, men kræver den førstes ubetingede Underdanighed. Pius den Niende indbildte sig rigtignok engang at kunne være baade Pave og konstitutionel Konge, men dette Forsøg mislykkedes fuldstændig; Paven maatte flygte, og da han ved franske Bajonetters Hjælp kom tilbage igjen, var han bleven en ganske anden. Nu staar han der med sit stivsindede non possumus, og de samme Undersaatter, der engang i naivt Frihedshaab forgudede ham, forbande ham nu. Tilstanden i Frankrige, Spanien og de andre katholske Lande er ikke stort bedre end i Kirkestaten; Gudstjenesten er overalt anlagt paa at bedøve, ikke paa at klare Erkjendelsen og styrke Villien; derfor er ogsaa Folkelivet fuldstændigt hedenskt. Det Sædelige er ganske afslaaret fra det Religiøse, og der har udviklet sig en Ethik, Jesuitermoralen, der staar dybt under det gamle Hedenskabs Moral.

Man har paavist mange Maader, hvorpaa denne Splid indenfor Romerkirken mellem det theonome og autonome Princip, mellem det religiøse Liv og Kulturlivet, skulde kunne bringes til Forsoning; Paven skulde berøves sin verdslige Magt, eller Bispeerne skulde faa en mere udstrakt Myndighed, eller man skulde forsøge Oprettelsen af katholske Nationalkirker. Men alt dette vil intet hjælpe; vil man Helbredelse, maa man angribe Sygdommen i dens Rod: den Spaltning i Menneskelivet, som Romerkirken har fremkaldt. Meningen er ingenlunde, at Katholikerne skulde blive Lutheranere eller Reformerte; thi ligesom der om det tilkommende Liv gjælder: „i min Faders Hus er der mange Boliger", saaledes er det ogsaa fuldt berettiget, at det religiøse Liv hos de forskjellige Folkeslag udvikler sig i forskjellige Former i Overensstemmelse med Nationalkarakteren. Men hvad der kræves er, at Romerkirken atter bliver en sand kristelig Kirke ved at vende tilbage til Evangeliet og bygge paa dets Grund.

Et smukt Drikkehorn, ledsaget af en Erkjendtlighedsskrivelse, er fra de upsalensiske Studenter sendt Kapt. His, Fører af Dampskibet „Motala", som i Sommer førte dem fra Gøteborg til Kristiania.

Erikka Lie giver imorgen Koncert i Frimurerlogens store Sal med Assistence af Frk. Emilie Soot.

Embedsjubilæum. Imorgen, den 5te Oktober, feirer Hr. Stiftsprovst Lassen i Kristiansand sit 50aarige Embedsjubilæum.

Forhenværende Statsraad Birch-Reichenwald har allerede for nogen Tid siden indgivet sin Ansøgning om Akers Sorenskriveri.

Studentersamfundet høitideligholdt i Lørdags sin Stiftelsesdag, der i de senere Aar tillige er Russens høitidelige Modtagelsesdag i Samfundet, med et Halvflaskelag, hvortil noget over 100 ældre og yngre Akademici havde indfundet sig. Som indbudt Deltager i Festen var Lic. Scharling tilstede, ligesom ogsaa efter Bordet 17 ældre Akademici, der ved en Middag havde feiret sit 25aars Jubilæum som Studenter, efter Indbydelse indfandt sig for at deltage i Sexaen. Under denne opførtes en liden Studenterfarce, hvor, som vanligt, Dagens Personer og Begivenheder i skjemtefulde Viser maatte passere Revue. Den muntre Sammenkomst sluttedes Kl. 1.

Efter Forlydende skal Jubilenterne have stiftet et Legat til Fordel for fattige Studenter inden Samfundet.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted udgjorde i September Maaned 32,493 Spd. 17 ß, i samme Maaned f. A. 33,887 Spd. 91 ß.

Under Stormen i Søndags sees Havnene fra Kristianssand og østerover at være anløbne af en usædvanlig stor Mængde Skibe. Stormen var, ifølge „Kr.sands Stiftsavis", saa stærk, at store Træer knækkedes.

Brand. Kl. 1¾ i Nat opkom Ild i en Proprietær Brandt tilhørende Lade under Natmandsbakken. Laden var fuld af Hø og Halm, som hurtigt udbredte Ilden og gav den saadan Magt, at Bygningen ikke stod til at redde. Om Aarsagen til Ilden ved man Intet med Bestemthed. Sandsynligvis have husvilde Personer havt sit Tilhold der og enten med Forsæt eller ved Uforsigtighed foranlediget den.

Theatret. Idet vi idag lidt nærmere skal omtale Udførelsen af „Badet i Dieppe", skal vi med det samme benytte Anledningen til at berigtige en Feiltagelse, hvori vi gjorde os skyldige i vor sidste Anmeldelse af dette Stykke, naar vi nemlig mente, at det ikke var Scribe, som havde anordnet Slutningen af 2den Akt, saaledes som vi saa den paa Kristiania Theater. Vi har imidlertid siden havt Anledning til at se Originalen og derved overbevist os om, at det er Scribe selv, som har bestemt det saaledes, og at altsaa den artistiske Direktør kun har fulgt hans Anvisning. Udførelsen forekommer os nu i flere Henseender at være bedre end første Gang, hvilket naturligvis ogsaa for en Del maa tilskrives den Omstændighed, at de Spillende kan sine Roller bedre. Fornemmelig har Hr. Krohns Spil vundet ikke alene i Sikkerhed, men ogsaa i Moderation og Naturlighed, saa at han nu giver den naragtige og taabelige Laps Banquiren „De Guibert" med sandt Mesterskab. Hele hans Spil, Masken, Repliken, Mimiken, alt bliver udført med Sandhed og Virkelighed, hvilket ikke fuldt ud kunde siges om hans første Udførelse. Selv den Maade, hvorpaa han ler i den første Scene med Coquenet, da de opfrisker gamle Minder fra Ungdomsdagene, er nu naturligere og derfor morsommere. En saadan Ting kan vel synes en Biting, men skal en Karakter blive sand, maa alt være naturligt, selv de mindste Ubetydeligheder. Fornemmelig maa fremhæves hans Spil i hele den Scene, da han faar høre, at det er hans egen Kone, som har havt Kjærlighedseventyr med den unge Greve; dernæst da man vil tvinge ham til at røbe den virkelige Skyldige og endelig hans dydige Indignation over, at hans Kone tør paadutte ham, at han Intet ved, da han ingen Ting tør sige. Den Replik, han der har: „Ved jeg ingen Ting, jo jeg ved rigtignok alt", siger han glimrende, og ligesaa den halv tragiske, halv komiske Maade, hvorpaa han tilslut udbryder: „Nu vel, for Fanden, saa slaas vi." — Fru Gundersen, der vistnok ogsaa første Gang gav Cecilie smukt, forekommer os nu, om muligt, endnu heldigere. Hendes Udførelse er noget af det naturligste og yndigste, man kan tænke sig. Vi behøver saaledes blot at minde om den elskværdige Aabenhjertighed, hvormed hun gjør sin Forlovede Rede for sine Følelser for ham, dernæst det yndige Skjelmeri, hvormed hun dømmer mellem sin Forlovede og sin Formynder, fremdeles den Angst og barnslige Frygt, som griber hende, da hun hører, at det er hende selv, som er Gjenstand for Bagvaskelsen, den uendelige dybe og sande Følelse af Forladthed og Hjælpeløshed, hvormed hun siger den smukke Replik, som begynder med: Min Gud, hvad har jeg da gjort osv., den Tillidsfuldhed og Henrykkelse, hvormed hun derpaa kaster sig i sin Formynders Arme og endelig den stille Glæde, som gjennembæver hende, da Ministeren spørger, om hun vil være hans Kone og hun derpaa stille bøier Knæ, opfyldt af en Taknemmelighed og Henrykkelse, som er for stor til at udtales i Ord. Hr. Selmer, som spiller den unge letsindige, men brave Grev St. Andreé, var første Gang, Stykket gik, ikke istand til at levere noget helt og klart Billede af den Karakter, han skulde fremstille. Hans Opfatning var rigtig, men paa de fleste Steder kunde han, som oftere er Tilfælde med denne Skuespiller, ikke give sin Opfatning det rette Udtryk. Enten det er Mangel paa grundigt Studium eller Mangel paa en dygtig Instruktion, som er iveien, er for en overfladisk Betragtning ikke saa godt at se, men det sidste er vistnok Tilfældet; thi naar man ser, hvorledes han, uagtet han opfatter godt og rigtigt, famler efter den rette Maade at sige Repliken paa og mange Gange mere ramser op end taler, naar man ser, hvor svævende og formløs ofte hans hele Optræden og hvor usikker hans Diktion er, saa usikker, at man ofte maa drage i Tvivl, om det er Slump eller ikke, naar han siger en Replik ikke blot rigtig men med Anstrøg af et rigt Lune, og naar man saa paa den anden Side ser, hvorledes han alt i et under sit famlende Spil har Magt som Faa til at rive ned sig, naar han overvældes af sin Følelse og Begeistring, og da Spiller baade godt og med hyppige Glimt af utvivlsom Begaavelse, saa tager man vistnok ikke Feil, naar man tror, at det er en omhyggelig og kyndig Ledelse, der mangler. Under al hans Usikkerhed, ja stundom næsten vilde Spil, er der næsten altid noget, som lyser frem og giver Haab om en Fremtid; man faar næsten altid Indtrykket af, at man staar ligeoverfor en eiendommelig Kunstnernatur, der endnu paa langt nær ikke har faaet udfolde sig, som den engang kan det, men som netop derfor kræver de rette Opgaver og den varsomste Ledelse, hvis den ikke skal slides op i et gavnløst Arbeide af Mangel paa Forstaaelse fra deres Side, som skal styre og retlede. Kun derved er det muligt, at han kan vinde Klarhed over sig selv, finde Form for sin Begavelse og lære at anvende sine Kræfter inden den rette Begrændsning. — Dette gjælder naturligvis i mere eller mindre Grad alle de yngre Kunstnere ved Theatret, og fornemmelig tænke vi her paa Hr. Reimers, Fru Juell og, efter det sidste Misgreb med Besættelsen af „Signes" Rolle, Frk. Soelberg. Det er en af den artistiske Direktørs Hovedopgaver gjennem et godt og rigt Repertoire og med et sikkert psykologisk Blik for Hvers eiendommelige Individualitet at kunne lede de Yngre mod et bestemt Maal og med de rette Midler. Hovedsagen er ikke at sætte dem Opgaver saa hyppigt

---

Forbrydelse, hvis Erindring rugede i hans Tanke. I Vognen, der skulde bringe det unge Par til Hjemmet, fik endelig hans skjulte Kval Luft i følgende Udraab: „De burde have reddet mig fra dette, Madame! De havde Alt i Deres Magt, da jeg første Gang anholdt om Dem. Da kunde De have gjort mig til, hvad De vilde; men nu vil De faa at mærke, at De har ægtet en Djævel!" Den unge Kone gyste ved disse Ord, hvis Mening hun ikke forstod; lidt efter lidt i deres Ægteskabs første Dage mærkede hun, at hans Sjæl vaandede sig under Samvittighedens Pinsler, og at han ikke havde nogen Kjærlighed at skjænke hende „til Gjengjæld for en Kjærlighed, der var rede til at gjøre og vove Alt for ham". Endelig kom det Dieblik, da Alt stod klart for hende, saa klart, at der ikke var nogen Tvivl tilbage; „Lady Byron saa den sande Dybde af den Skjændselens Afgrund, som hendes Ægteskab var bestemt til at dække, og hun forstod nu, at hun kun skulde være et Skjul for og Medskyldig i denne Infami." De fleste Kvinder vilde vel øieblikkelig være flygtede bort fra en slig Rædsel, men ikke saaledes Engelen Lady Byron; „da Haabet døde i hendes Hjerte, reiste der sig i hende, stærkere, renere og klarere, den udødelige Art af Kjærlighed, som Gud føler for Synderen — den Kjærlighed, om hvilken Jesus har sagt, at den føler mere for den ene Vildfarne end for de nioghalvfemsindstyve, som ikke veg af fra Veien." Hun viede sig nu i to Aar (!) til et Omvendelsens Værk, under daglige Kampe imødegik hun de Sofismer, hvormed Byron søgte at besmykke sin Brøde, hun paakaldte hans bedre Natur, hun tiggede og bad ham vende om — men hun høstede kun Forfølgelse og Had, Omvendelsens Frugt kunde hun ikke bringe til at modnes. Da fandt hun som en sidste Udvei paa at faa sin Mand erklæret for gal; ogsaa her er den ædle Kvinde bleven misforstaaet, og Verden har paa en skammelig Maade fortolket dette Skridt af hendes rene og opofrende Kjærlighed. Da nu Byron endelig opfordrede hende til at forlade Huset, saasnart hendes Sundhedstilstand efter Fødselen af deres eneste Barn tillod det, besluttede hun sig med et tungt Hjerte til dette Skridt, saa meget mere som Lægerne mente, at en kort Fraværelse vilde virke heldig paa Byrons Sindstilstand. For sidste Gang betraadte hun sin Mands Værelse, hvor han sad med „Deltageren i sine Synder". „Byron, jeg kommer for at sige Farvel", sagde hun og strakte sin Haand ud imod ham. Byron trak sine Hænder til sig, betragtede de to Kvinder med et sarkastisk Smil og sagde: „Naar mon vi Tre skulle mødes igjen?" „I Himlen, haaber jeg!" var Lady Byrons fromme Svar.

Saaledes lyder i Korthed Fru Harriet Beecher Stowes „sande Historie om Lady Byron". Den har Tilstrækkeligt af den moderne Sensationsromans unaturlige Laster til at virke pirrende, den har Tilstrækkeligt af dette Elements Modsætning, den urokkelige Helgendyd, til at virke rørende; men da Fortællingen ikke skal være noget Eventyr, men giver sig ud for paalidelige Oplysninger om en historisk Personlighed, saa er der endnu et tredie Hensyn at iagttage, nemlig om den er sand.

Naar vi da undersøger, hvorpaa Fru Beecher Stowe støtter sin Fremstilling, saa overraskes vi strax af den i Literaturhistorien næsten exempelløse, af den engelske og amerikanske Presse ubarmhjertig fordømte Letfærdighed, hvormed Forfatterinden besudler en stor Mands Minde. Hendes Fortælling er, siger hun, Gjengivelsen af en Samtale, som hun har havt for tretten Aar siden med den nu afdøde Lady Byron. Der paatænktes dengang en billig Udgave af Byrons Værker, og i sin fromme Bekymring for den forgiftende Virkning, der kunde udgaa fra dem over Samfundet, sendte Lady Byron Bud efter en billig Udgave af en Veninde, Mrs. Beecher Stowe, for paa en Synode at faa overveiet, hvad der kunde gjøres for at redde Samfundet fra denne truende Fare. Den dydsirede Englænderinde fortalte den dydsirede Amerikanerinde den frygtelige Historie, som er gjengiven ovenfor, og udbad sig hendes Betænkning over, hvilke Skridt der burde foretages for at neutralisere Byrons store Indflydelse paa de ubefæstede Sjæle. Beecher Stowes Betragtning af Lady Byron har fuldkomment Karakteren af en fjantet Tilbedelse. „At tale med hende", siger hun, „syntes mig næsten ganske at være det Samme som at tale med en af Fuldkommenhedens Aander", og „hendes Ord og Handlinger syntes mere at ligne et helligt Væsens, som er løst fra Jordens Baand, end en almindelig Dødeligs". Da derfor Lady Byron i sin hartad guddommelige Inspiration udtalte sin Forvisning om, at hendes Husbond nu var en gjenfødt Sjæl, der skuede ned fra sin Himmel med Skam og Anger over alt det Uværdige i hans Liv, og at han intet Høiere kunde ønske end at forhindre den videre Udbredelse af den forføreriske Poesi, som var fremgaaet af uværdige Lidenskaber — saa kom Extasen ogsaa over Mrs. Beecher Stowe, og hun paatog sig det Hverv, at vise Uhyret Byron i hans sande Skikkelse for om muligt at redde om ogsaa kun en af de ved hans Digtning fortabte Sjæle. Dog skulde Aabenbaringen først finde Sted efter Lady Byrons Død.

(Fortsættes)

som muligt, men at give dem Opgaver, der ikke ligger altfor meget over deres Kræfter eller udenfor de bestemte Vilkaar for deres særegne Evner, at sætte dem Opgaver, der lidt efter lidt kan udvikle og derved styrke Troen paa deres kunstneriske Kald og en bestemt og frugtbar Livsopgave.

Hr. Selmers Spil i „Badet i Dieppe“ de to sidste Gange er imidlertid langt bedre end første Gang; dog slaar det endnu ikke rigtig til i de Par første Scener, han har; der siger han sine Repliker for monotont og udtryksløst, medens han derimod paa andre Steder, f. Ex. i den Scene, hvor han bliver nødt til at erklære, at han har løiet, ikke blot er heldig, men spiller med stor Sandhed og Følelse, ligesaa og fornemmelig i Scenen ligeoverfor Ministeren, da han bønfalder ham om at slippe for at sige Navnet paa den Skyldige. Hr. Nielsen giver et i alle Henseender træffende og karakteristisk Billede af den usle og krybende Sladderbroder Coquenet, og Hr. Gundersen spilte saa godt som det var muligt den fra Forfatterens Side flaut tegnede „Lucien“. Hr. Wolff, der giver Ministeren, forekommer os i flere Henseender at give et vellykket Billede; saaledes skal vi t. Ex. fremhæve Scenen, hvori han for Lucien omtaler de skumle Bagvaskelser om sit Forhold til den gamle Fader. Den øieblikkelige Harme, som da bemægtigede sig ham, giver Hr. Wolff baade smukt og med Virkning. Nævnes maa ogsaa Fru Ursin som den ondskabsfulde og intrigante Hermenie, Ministerens Søster, og Fru Giebelhausen som den adelstolte Markise de Savenay. Hr. Juell giver den impertinente og sladdersyge Tjener, Bellau, med den fornødne Uforskammethed. Stykket har forøvrigt hver Gang gaaet for et temmelig faatalligt Publikum.

Hestetyverier har ifølge „Fr.halds Tilst.“ nylig været forøvede paa Steder ikke langt fra den svenske Grænse, hvor en stor Del af Broderlandets Forbrydere synes at holde sig. 2 Heste blev stjaalne fra Gaarden Ytterbøl i Ødemark; men Eieren selv og et Par Mand med ham har været heldige nok til at faa Hestene fat og paagribe Tyvene i Nærheden af Nysäter Markedsplads i Sverige. Ligeledes blev for et Par Uger siden 4 Heste stjaalne i Fet. Tyvene førte dem ned igjennem Smaalene og satte over Svinesund, hvor de foregav, at Hestene vare kjøbte i Kristiania for en Herre i Gøteborg. Da Anmeldelse om Tyveriet kom til Fredrikshalds Politikammer, sendtes to Betjente ud paa „Opdagelsesreiser“ i Sverige, og de har nu telegraferet fra Uddevalla, at det har lykkets dem at tage tre af Tyvene og to Heste.

I Torsdags mellem Kl. 10 og 11 blev et nyt Hestetyveri begaaet paa Hr. A. Baastads Løkke tæt ved Byen. Tyven red ganske ugeneret gjennem Gaderne og tog Veien udover Jd. En Politibetjent er sendt efter ham.

Den kinesiske Ambassade i Stockholm. Da Ambassaden skulde stedes til Audients, blev den afhentet fra Hotel Rydberg ved Overceremonimesteren Grev von Saltza. Den blev ført til Slottet i 3 forgyldte Vogne. Tvende Hoflakaier fulgte tilfods bagefter enhver af Vognene. Veien til Slottet lagdes over Myntorvet, Myntgaden, Ridderhustorvet og Storkirkebrinken. Da Ambassaden var ankommen til Slottet, førtes den igjennem Drabantsalen, hvor en Æresvagt af 24 Drabanter stod opstillet, og derpaa videre igjennem Viktoriasalen til det saakaldte Porcelænsrum, hvor den modtoges af Kongen. Ambassaden havde den foregaaende Dag gjort Udenrigsministeren sin Opvartning.

Skotlands Høiesterets Justitiarius har i disse Dag aflivet sig, rimeligvis under Trykket af de Oplysninger, som fremkom for en Undersøgelseskommission angaaende Bestikkelser, som øvedes ved Parlamentsvalget for nogle Aar siden i en Flekke, hvor han havde stillet sig til Valg.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 3die Oktober.

Keiserinde Eugenie er ankommen til Venedig.

Et keiserligt Dekret sammenkalder Senatet og den lovgivende Forsamling til den 29de November.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 2den Oktober.

Dampskibet „Uffo“ er indtraadt i sin Høstrute, hvorefter det hver 9de Dag vil ankomme hertil fra Kjøbenhavn.

I Fredags er indklareret Jagt „Paketen“, Z. Olsen, fra Strømstad og Skonnert „Expetance“, B. Bjørnsen, fra Riga, begge ladede med Linsæd.

Dampskibet „Mercurius“ hidkom fra Hamburg Lørdag Aften og medbragte et mindre Parti Stykgods til en Fragt af omkring 100 Spd. Det havde paa Optur ligget veirfast i Kuxhaven 4 Dage efter en Gang at have gjort Vendereise. Dampskibet „Uffo“ hidkom igaar Formiddag fra Kjøbenhavn næsten fuldladet med Stykgods, hvoraf 80 større og mindre Foustager Smør og 619 Sække Kornvarer. Samme Dags Aften ankom Dampskibet „Excell. Toll“ fra Kjøbenhavn og Gøtheborg med fuld Ladning Stykgods, hvoraf cirka 120 Foustager Smør.

Idag indklareredes Skib „Christiane“, Kapt. O. T. Johannesen fra Grangemouth med Stenkul og 900 Foustager Parafinolie.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Lykkens Prøve	Henrichsen	Tønsberg	ufort. Varer.
3 Brødre	Amundsen	Strømstad	Sild.
Anne Lovise	Hansen	Danmark	Trælast.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar jevnt høit. Svage Vinde, især Landvind. Udsigterne ere til roligt Veir.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,

Raadhusgaden No. 5.

Hagbarth Røsholm, Akersgaden No. 15, overtager Kjøb og Salg af By- og Landeiendomme, Panteobligationer, Ordning af Laan samt Bestyrelse af Bygaarde. Al forønsket Garanti kan stilles.

For Emigranter!

Da vi i disse Dage ere vendte tilbage fra Amerika for at gjæste vort Fødeland og have reist med forskjellige Dampskibslinier, saa finde vi det at være vor Pligt at oplyse vore Landsmænd om, hvilken Linie vi med vor bedste Samvittighed kunne anbefale dem, idet vi, efter vor bedste Overbevisning ere komne til den enstemmige Beslutning, at Ankerlinien ubetinget er den bedste og fordelagtigste for Emigranter, da man paa Ankerliniens Dampskibe faar baade god og rigelig Kost, høflig Betjening, samt al mulig Hjælp man under Reisen maatte behøve. Da vi som forannævnt have reist paa flere andre Linier over Hull og Liverpool, maatte vi døie meget, som fortjente Paatale, men vi ville blot indskrænke os i al Korthed at bemærke, at Kost og Behandling paa Skibene i Huller-Ruten var meget slet, og har vi derfor den største Grund til at fraraade Enhver at reise paa disse Linier, og ere Huller-Skibene ikke i nogen Retning at sammenligne med Dampskibet Scandinavia. Idet vi derfor fraraade vore Landsmænd at gaa over Hull og Liverpool, maa vi samtidig bringe Ankerliniens Officierer og Mandskab, som vi have havt med at gjøre, vor inderligste Tak for al udvist Opmærksomhed, Forekommenhed og Betjening ombord, samt tillige anbefale enhver Emigrant at benyttte Ankerliniens Dampskibe, og reise over Leith og Glasgow til Amerika.

Christiania den 1ste Oktbr. 1869.

Chr. Andersson. Oskar J. Moulin.
G. Johanson. Gustav Bärsfell.
Andr. Wallin. P. F. Eriksson.
C. F. Svensson. Anna Appelburg.

Underskrifternes Rigtighed bevidnes ved
S. Grønn, H. P. Daldadorff.
Artilleri-Sergeant.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af **Uld** og **Haar** samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken

N. M. Hansen.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species

og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad.
Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Møbler og Pianoforter.

Undertegnede anbefaler sig med Oppolering af Møbler.

Pianoforter oppoleres, repareres og stemmes. Arbeide udføres smukt, godt og billigt.

H. Nielsen, Pilestræde 12.
Porten til Apothekergaden.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

„Dølen“

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Alvøens Værks Papir-Oplag

anbefaler sine Fabrikata af:

Maculatur à 36, 40, 48, 54, 60, 70 og 72 ß pr. Ris.
4 ℔ Pak à 96 ß, 1 Spd. og 1 Spd. 24 ß pr. Ris.
6 ℔ do. à 1 Spd. 24 ß, 1 Spd. 60 ß og 2 Spd. pr. Ris.
8 ℔ do. à 2 Spd., 2 Spd. 60 ß, 3 Spd. og 3 Spd. 60 ß pr. Ris.
4 ℔, 6 ℔ og **8 ℔ Kardus** fra 1 Spd. til 4 Spd. pr. Ris.
Garnomslag à 2 Spd., **Cicoriepapir** à 2 Spd. pr. Ris.
Rullepapir, Rullepap og **Væggepap m. m.**
Rabat i Forhold til Partiets Størrelse.

W. Munthe,
Agersgaden No. 34.

Alee-Træer.

Lønnetræer fra 6 til 10 Fods Høide, Ask, Kastanie- og Almetræer fra Hasle Træskole i Aker sælges ved G. H. Omsted, Grønlandsgade No. 11.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser. **O. Halvorsen,**
Rødfyldgaden No. 22.

Youngs patenterede Parafinolie,

saavel i Foustager som aftappet paa Flasker, sælges i 12-Flaskevis meget billig og i mindre Kvanta for 9 ß pr. Flaske i

No. 25. Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 231. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 5te Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen
(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Supplement til Opsatsen: „Militære Forhold før og nu" i dette Blads No. 212.

Jeg er en Samtidig af Forfatteren i No. 212; jeg er ligesom han Officer fra Trettiaarene, og deler saaledes hans Anskuelser af de militære Forholde under General Wedel, skjønt jeg ikke ganske betragter denne Mand med samme Øine som han. Wedel havde mange gode Egenskaber, men det var en stor Mangel ved ham, at han ikke fattede sin Tid. Kundskaber og Dannelse satte han ikke nok Pris paa og den Frihedsaand, der var en Affødning af Tiden og vor Statsforfatning, havde han vanskeligt for at forsone sig med. Han ringeagtede Pressen, hvilket bør undskyldes paa Grund af den som oftest store Uretfærdighed, hvormed denne behandlede ham. Han søgte vistnok at være retfærdig og upartisk, hvilket dog ikke altid lykkedes ham. Imidlertid nød han i det Hele taget Agtelse inden Armeen, og der herskede under hans Regimente en god Aand i denne, som jeg ikke tvivler om vilde have bestaaet Prøven, om det havde gjældt paa. Der herskede i hans Tid godt Kammeratskab mellem Officererne, og disse behandlede sine Underhavende humanere end vor Tids Officerer ialmindelighed gjøre; ialfald hørtes aldrig saa mange Klager i saa Henseende som nu, kanske fordi Fordringerne paa Humanitet nu er større, eller kanske snarere fordi Indbildningerne om Overlegenhed i Dannelse dengang ikke vare saa store som nu. Hvorom alt er, saa var Forholdet mellem Overordnede og Underordnede, som sagt, den Tid meget godt. Mytteriet i Melhus kom af ganske andre Aarsager. Det var Malkonduite, som var Skyld i den Katastrofe, og ingenlunde Mangel paa Respekt eller Hengivenhed paa den ene Side og Humanitet paa den anden. Den Tids gode Kammeratskab inden Armeen skrev sig væsentligen fra Krigsskolens Organisation; denne var slet nok i sig selv og Undervisningsmethoden under al Kritik*), men til at danne gode Kammerater var den udmærket. Kappe- og Lærelysten havde frit Spillerum, hvoraf Følgen var, at Armeen fra den Tid tæller mange flinke Folk, men endnu flere middelmaadige, hvilket er let at skjønne, naar man betænker, at Gutter fra 10 til 18 Aars Alderen var saa godt som overladt til sig selv, det vil sige, det var i flere Aar saa godt som overladt til dem selv, om de vilde læse eller ikke. Skolen var inddelt i 4 Afdelinger; enhver af disse Afdelinger havde sine Fag, som enhver efter Behag kunde underkaste sig Examen i efterhaanden. Den Flittige og Begavede kunde saaledes i en Fart klare Krigsskolen, paa 2—3, aldrig mere end 4 Aar, medens den Dovne eller lidet Begavede kunde søle bort 6—7—8 Aar. Men, som sagt, under alt det blev man gode Kammerater. Alle Afdelinger vare blandede om hverandre; den eneste Forskjel mellem Kadetterne var, at en 7—8 blev Underofficerer, naar det led mod Slutningen, et Aars Tid eller saa, men dette var en svag Skillevæg; man var og vedblev at være gode Kammerater; man gjorde sin Pligt ligesaameget for sin Underofficers Skyld, som for sin egen, det vil sige, man vogtede sig for at udsætte ham for Ubehageligheder. Fik en Underofficer Nykker, var det værst for ham selv; man gjorde sin Pligt og lod ham gaa alene, Gjenstand for alskens Raillerier, der ikke vel kunde paatales uden at skabe sig et meget ubehageligt Liv. Man blev Officer og det gode Kammeratskab vedligeholdtes; der kunde være Aar imellem Afgangen fra Krigsskolen og de gamle Kadetkammerater traffes kanske som Over- og Underordnet, men det gjorde Intet til Sagen; i Tjenesten iagttoges den behørige Respekt og udenfor Tjenesten iagttoges man de gamle gode Busser. Et Korpses Officerspersonale*) levede ved Møderne en famille; man iagttog naturligvis et sømmeligt Forhold ligeoverfor Chefen, men var denne en fornuftig Mand, lagde han Chefsminen efter sig hjemme og optraadte blot som den ældre Mand ligeoverfor de Yngre i Messen; som oftest var han Dus med Kapteinerne, hans Samtidige, men sjelden yngre. Wedel holdt idetheletaget strengt paa Ancienneteten, naar ikke særegne Omstændigheder gjorde en Undtagelse tilgivelig, ja vel endog nødvendig. Det hed da gjerne, at Vedkommende havde ansøgt om at blive forbigaaet. Det er ganske sandt, hvad min Samtidige i No. 212 siger: man vilde ikke fundet sig i at blive forbigaaet. Det hændte vel nogle Gange, men da udbrød en Storm i Bladene og Angjældende var ikke at misunde det præ, hvormed han var blevet benaadet. Til Kompagnichef inklusive gik Avancementet inden Brigaden, og sjelden fik man en Korpschef fra en anden Brigade. Var en saadan sin Post voxen, fornuftig og med Takt, lykkedes det ham gjerne at forsone sine Officerer med det Passerede; især faldt det ikke vanskeligt, hvis han var en gammel Kammerat af de i deres Tanker præjudicerede Kapteiner. Det er ikke at undres over, at man i Fredstid holder saa paa Ancienneteten og synes at være forurettet, selv hvor Avancementet sker lovmedholdig uden Hensyn til denne. I den Tid gik en Løitnant og ventede paa at avancere til Kaptein i 20 Aar eller mere, og det er haardt for den gamle, graahaarede Kompagnichef, der fuldkommen kan forsvare sin Post, at faa en yngre Mand til Korpschef, som kanske staar under ham i enhver Henseende. Saadant bør aldrig ske; det forstyrrer det gode Forhold mellem Officererne og fremkalder en slet Aand, saadan som den, der nu raader.

Den nærværende Generation af Officerer har faaet sin Opdragelse i en Skole af en anden Indretning end vi af den nu uddøende Generation. Krigsskolen har nu Klasseinddeling; Eleverne af de forskjellige Klasser har liden Omgang og lidet Kjendskab til hverandre; de af en høiere Klasse fordrer Respekt af de af en lavere. Paa denne Maade opstaar der intet Kammeratskab inden mellem Eleverne af samme Klasse. En Følge af disse Omstændigheder er et fremmed Forhold mellem en stor Del af Armeens Officerer; i Tidens Løb har den vel ved tilfældige Sammentræf opstaa baade Kjendskab og Venskab mellem enkelte af dem, men et saadant Kammerskab som i den foregaaende Periode vil idetheletaget ikke findes. Andre Omstændigheder bidrager ogsaa hertil. Saaledes vidste ikke Officererne af i min Tid som af Forfatteren i No. 212 udviklet, de mange Slags Bifortjenester, som nu falder i disses Lod. De fleste havde ingen Sysel udenfor Tjenesten; i Garnisonerne levede dette til et fordærveligt Dagdriverliv, under hvilket alligevel Kammeratskabet vedligeholdtes. Officerernes Kaar var overmaade tarvelige, og de var i Familielivet indskrænket til Omgang med dem, der delte disse Kaar. Nutildags er Tjenesten for en stor Del en Bisag og en ikke meget yndet. Der er rigelig Anledning til Arbeide udenfor Tjenesten; man tjener godt og lever derefter og drages ind i en Omgangskreds, hvor den ubemidlede Officer ikke hører hjemme. En Officer nutildags vilde anse det umuligt at leve af, hvad vi i hine Tider maatte lade os nøie med. At stifte Familie lod sig den Tid gjøre med et hundrede Daler eller lidt mere; men nu kan det ikke lade sig gjøre under 400 Daler, har jeg ladet mig sige. Og jeg tror det gjerne, naar jeg husker paa, hvad jeg satte Bo med og ser, hvorledes en Løitnant i vore Dage udstyrer sit Hus. Et Par smaa Værelser møblerede med en Sofa og Stole af beiset Birketræ, forresten et Par brunmalede Skabe, Borde, Seng af Gran; det var hele Stadsen. Men nu maa man have Møbler af Mahogni med kolbart Betræk, kort sagt, Alt i en anden Stil. Levemaaden bliver naturligvis derefter; ligeledes Klæderne. Til alt dette udfordres mange Penge; man bliver pengeknap; man er udom sig; hvorsomhelst man kan faa stukket Hænderne ned i Statskassen, søger man at faa dem saa fulde som muligt; man strækker Loven saa langt det gaar, kanske nu og da lidt længere, hvis høie Foresatte ere medgjørlige. Der gjøres Forskjel paa Folk; kommanderes en Generalstabsofficer til Tjeneste ved en eller anden Afdeling, skal han strax have Diæt, uagtet han allerede nyder gevorben Lønning, medens de andre Officerer ved Afdelingen maa lade sig nøie med sin nationale Lønning. Dette og meget Andet lignende bidrager ikke til at befæste Kammeratskabet; vi ere alle Mennesker; Misundelse vækkes paa den ene Side, medens Overmod opstaar paa den anden. Penge give Mod; man tror sig dygtigere end man er, fordi man er saa heldig at befinde sig i en bedre økonomisk Stilling eller med lysere Fremtidsudsigter. Generalstaben ansees for et Kanaan, og de kan prise sig lykkelige, som optages i den, men Anseelse for Dygtighed i Tjenesten nyde ikke disse Lykkelige ialmindelighed, og det burde vel være Hovedsagen. De Goder, Armeen kan tilbyde sine Officerer, kunde nok være ligeligere fordelte, hvoraf vilde følge en mere almindelig Tilfredshed, som igjen vilde indvirke i ikke ringe Grad paa Aanden. Den gode Aand inden Officerstanden vilde udstrækkes til det Hele, især hvis Stillingsretten ophævedes, thi saalænge den existerer, er almindelig Værnepligt kun et Mundsveir; Værnepligten er uden det ingen Hæder, men kun en Byrde for Mængden. Det har høilig forundret mig, at denne store Anstødssten for en god Aand inden Armeen ikke for længe siden er forlængst bortryddet. At Opinionen mod Stillingsretten er meget almindelig, er udenfor al Tvivl; forunderligt er det, at den ikke udtaler sig almindeligere og kraftigere. Jeg henleder Pressens Opmærksomhed paa denne Sag, ligesom alle Værnepligtiges ialmindelighed. Det er en stor Sag, en for Fædrelandets Ve og Vel langt vigtigere Sag end mangen anden, hvorfor den almindelige Mening hæver sin Røst i kraftigste Maade.

En gammel Militær.

*) Man tænke sig at danne Videnskabsmænd gjennem Lancastermethoden!

*) Naar det var fuldtalligt, udgjorde det, Lægen medindbefattet, 16.

Trondhjemsbrev.

29de Septbr. 1869.

Dels for at holde mig til mit gamle Forbillede i Korrespondentveien, Mrgbl.s Oro-Korr., dels for at begynde med det Vigtigste først, begynder jeg ogsaa idag med Veiret. Veiret, Veiret! Om dette tales der og paa dette tænkes der baade sent og tidligt, men det hjælper lige meget lader det til; thi Regn og Slud vedbliver at ødelægge ethvert Haab om nogen egentlig Kornavling iaar. Lidt Byg og Potetes faaes vistnok ialfald i de bedre Kornbygder, men Havre kan der ikke blive synderlig Tale om nogensteds. Imidlertid kommer det an paa, om det bliver saapas Tørveir, at Noget kommer i Hus. Men jeg vil vende mig fra disse sørgelige Betragtninger og dennegang opvarte med smaa Byhistorier, eller hvad I vil kalde det. Efter vor Stiftsavis har Dagbl. optaget Beretningen om den Haandværker, som narrede sine Kreditorer, eller rettere, befriede sig for at høre Bebreidelser af disse ved at gjøre sig til Amerikaner, saa jeg ikke kan have Fornøielsen af at komme med den. Derimod kan jeg berette om en Krabat No. 2: Denne var etslags Handelsmand og havde leiet sig et Fartøi og tildels mod Kaution skaffet sig Varer hos Byens Handelsmænd. Med disse Sager reiste han først til Lofoten og siden til Finmarken, for under Fiskerierne der at afhandle dem. Dette maa ogsaa have lykkets; thi ved sin Ankomst til Bergen med en Fiskelast, hvorfor han skulde have et Par Hundrede Spd. i Fragt, havde han ingen Varer tilbage. Nogle Hundrede Tønder Salt, som han, da han ingen Fisk havde kjøbt, ikke havde Brug for, solgte han i Bergen. Efter saaledes at have udbragt hvad han kunde paa sin næsten halvaarlige Handelsreise, gjør han op Regnskab med Skipper og Mandskab, der hørte hjemme i Indherred, og lod dem seile, idet han foregav selv at ville gjøre en Tur op til Tromsø. Imidlertid kom nok den engelske „steamer" (Dampbaad) til at reise af med ham, rimeligvis ligeglade med, hvorledes det gaar dem, som her skal betale den nye Amerikaners Gjeld.

Velocipedsygdommen, der først paa Sommeren var adskillig udbredt her i Byen, har lidt efter lidt lagt sig og ophører selvfølgelig af sig selv, naar Vinteren indtræder. Den første af disse Tingester, som saa Lyset her, blev efter Forslag gjennem Avisen af en af vore for Maalet stræbende Mænd kaldt „Rapfod". De senere Skabninger af samme Art have beholdt Navnet; men hverken de første eller nogen af de øvrige synes at fortjene sit Navn i nogen høi Grad. De allerfleste ere trehjulede og viser sig som nogle ubændige Bæster, der skaffer sin Rytter nok at bestille; thi efter et kort Ridt er han gjerne gjennemvaad af Sved. Foruden Stædighed har ialfald enkelte den slemme Uvane at kaste Rytteren af, hvis denne ikke er „rapfodet" nok til selv at springe af. Da min lille Gut forleden Dag læste disse Ord i sin Læseaog: „Sæt dig ikke op paa en Hest, naar du ei kjender den; thi mange forvovne Gutter ere paa den Maade komne til stor Skade," kom jeg uvilkaarlig til at huske paa, hvorledes det gik en gammel „forvoven Gut", en forhenværende Officer. Han „kjendte" blot disse nymodens Heste af Navn, og da han saa en saadan, hvis Herre for Dieblikket havde forladt den, sætter han sig op og giver Traveren af Sporerne. Efter at have avanceret nogle Skridt fremad ligger Rytteren paa Gaden, hvorfra han maa hjælpes ind i nærmeste Hus. Om han ogsaa brak sin Arm udaf Led, hvilket sagdes, kjender jeg ikke til. Nok er det, „Sæt dig aldrig op" osv.

De fleste Forsøg, som af Trøndere ere gjorte paa at forskaffe os Kunstnydelse af den ene eller anden Art, ere som oftest mislykkede og disse mislykkede Forsøg ere atter i disse Dage forøgede. En herboende yngre Forretningsmand, gift med en engelsk Dame, og som selv i flere Aar har opholdt sig i England, bevirkede hidført endel engelske Negere, som i Lyststedet „Hjorten" (Trondhjems Klingenberg) optraadte som Negersangere under Navnet Christy's Minstrels. Efter i to Aftener at have forsøgt sig, strøg de did, hvor de kom fra igjen. Vi trønderske Filistre havde ikke saapas Sands for den sudansk-engelske Kunst, repræsenteret af formalede Engelskmænd, at vi syntes, at det lønnede Umagen at betale 1 Mark for at se og høre den.

Det har været saa halvt om halvt morsomt at læse om Kanibalismen dernede i vor Hovedstad. Saa enig man kan være i at beklage, at slig utrolig Vankundighed skal vise sig endnu i vore Dage, saa fristende er det at skratte til hele Historien. Tak tage mig Poteteskrigen i Bergen ifjor; det var da noget ganske andet Værd i den. Naar man imidlertid ser bort fra det mindre hyggelige i at blive saltet og spist af Trynetyrken, kunde der fra et rent national-økonomisk Standpunkt være adskilligt, som talte til Fordel for den Slags Kjødhandel. Aarligaars udføres jo her fra Landet mange Skibsladninger rigtignok levende Kjød til Amerika; men det er saa langt fra, at der kommer Penge ind i Landet for disse Ladninger, at de tvertimod trække en hel Del ud. „En Tønde Guld for en Tønde Kjød" synes at være ganske god Betaling, og der skulde ikke saa mange slige Tønder til forend det gjorde Mon i Kassa. Forresten er det et glædeligt og trøsteligt Tegn for Enhver, som har Tanke for sit Lands Stilling og Rang blandt Europas Stater, at se, hvorvidt man ialfald i Hovedstaden er kommen i at efterligne Europas største Stæder. Hvis det forholder sig, som Beretningerne lyde, at det er Kristiania Torvkjærringer, som har skabt denne Panik for at fremme sine Handelsspekulationer, saa er det jo ikke andet for, end at disse staa ligesaa høit i Handelskneb eller kanske rettere i Handelsdygtighed, som de udlærte Spekulanter f. Ex. paa Pariserbørsen, naar disse udsprede Rygter om, at Keiseren er bleven syg, at der truer en Krig o. s. v. Sat sapienti.

Kristiania, den 5te Oktober 1869.

Fra preussisk Side marscheres i det badenske Spørgsmaal op med Nationalitetsprincipet. Den officiøse Corr. de Berlin foreholder i den krænkede Dyds Sprog Franskmændene, at dette Princip forbyder dem at blande sig i Tysklands Anliggender, som det tyske Folk selv er Herre over. Herpaa svarer Constitutionnel: „Der gives Ingen i Frankrige, som bestrider den tyske Nations Ret til at ordne sine Anliggender efter eget Tykke. Man kan tvertimod sige, at Intet af Alt, hvad der er foregaaet i og efter 1866, har oprørt den offentlige Mening i Frankrige i høiere Grad end den Ringeagt, hvormed det tyske Folks nationale Suverænitet er bleven tilsidesat. Har man raadspurgt Elbhertugdømmernes Indvaa-

nere, som i utallige Petitioner havde forlangt at danne en uafhængig Stat under deres egen Fyrste? Raadspurgte man Hannoveranerne, Hesserne og Nassauerne, da man berøvede dem deres politiske Uafhængighed og afsatte deres Dynastier for at inkorporere Landene i Preussen. Fik Indvaanerne i Frankfurt Adgang til at udtale sig, da man forvandlede den gamle Fristad til en preussisk Kommune? Raadførte man sig med Østerriges 10 Millioner Tyskere, da man med Vold drev dem ud af Tyskland, hvortil de havde hørt i Aarhundreder, og som de havde skjænket en Række berømte Keisere? Lod man det tyske Folk i sin Helhed udtale sig, da man dekreterede Opløsningen af det tyske Forbund, der vel havde sine Mangler, som enhver Institution, men ikke destomindre af Europa betragtedes som Repræsentant for det tyske Folks territoriale Integritet? Man kan være ganske sikker paa, at Frankrige aldrig vil vægre sig ved at anerkjende den nationale Suverænitets Beslutninger, og at det altid vil være venskabelig stemt imod de Nabofolk, som konstituere sig i Fred og med Frihed. Men hvad det hverken kan respektere eller være venlig stemt imod, det er politiske Organisationer, som oprettes i Kraft af den Stærkeres Ret og støttes ved hykleriske Agitationer." Hvad Constitutionnel her gjør gjældende for Nordtysklands Vedkommende, fremhæve de østerrigske Blade med Hensyn til Sydtyskland, hvor Preussen ligeledes vil dække sin Erobringspolitik under Nationalitetsprincipet. Som en aldeles nødvendig Betingelse for, at en Tilnærmelse imellem Østerrige og Preussen kan finde Sted, fremhæve de officiøse wienske Organer, at Sydtyskerne selv blive raadige over deres Skjæbne, og at Preussen ophører at foreskrive deres Regjeringer Love.

Hertugen af Genua har ifølge Patrie ladet den spanske Regjering vide, at Prinsen kun vil modtage Kronen, naar Kortes vælge ham med Totrediedels Majoritet. Ifølge et Telegram fra Madrid af 28de Septbr. er i et samme Dag afholdt Ministerraad blevet besluttet, at Hertugen af Genuas Kandidatur skal foreslaaes Kortes. Prim vilde strax efter Ministerraadets Slutning gjøre de monarkiske Fraktioner bekjendte med den tagne Beslutning. I Spanien forberedes der iøvrigt nye revolutionære Bevægelser; men det heder, at Regjeringen er underrettet om, hvad der er igjære, og energisk vil undertrykke dem.

Biskopen af Orleans, Monseigneur Dupanloup har tilstillet Pater Hyacinthe et Brev, hvori han opfordrer ham til at tilbagekalde sin Skrivelse til Karmelitergeneralen i Rom. Hyacinthe har imidlertid givet et afslaaende Svar. „Hvad De kalder en stor Feil", skriver han, „er i mine Øine Opfyldelsen af en alvorlig Pligt."

Daily News forsikrer, at de Beretninger, som Bladene i denne Tid indeholde om Regjeringens Planer med Hensyn til Ordningen af Landboforholdene i Irland, ingenlunde ere paalidelige. Ministeriet har endnu ikke fattet nogen Beslutning og vil først midt i Oktober Maaned gjøre Lovgivningsarbeiderne i Parlamentets forestaaende Samling til Gjenstand for Forhandlinger i Statsraadet. Lord Clarendon har ifølge et Telegram fra London af 29de September til Ritzaus Bureau erklæret i et provinsielt Landhusholdningsselskab, at den paatænkte Lov om Landboforholdene skulde blive affattet med den størst mulige Upartiskhed. Med Hentydning til sin sidste Reise paa Fastlandet udtalte han tillige, at Fredsudsigterne siden 1866 aldrig havde været saa lyse som i det nuværende Øieblik. Vi omtalte igaar, at man var tilbøielig til at sætte Lord Clarendons Navn i Forbindelse med en ny Kongresplan. Han maa sikkert have Haab om, at denne Plan kan gjennemføres, ellers er det ikke let at indse, hvad der faar ham til at se Forholdene i et saa rosenrødt Skjær, skjønt man overalt støder paa de vigtigste politiske Spørgsmaal, uden at man hidtil endog har fordristet sig til at anstille Forsøg paa at løse dem.

Fra Berlin skrives under 26de September til „Augsb. Allg. Zeit.": „Rygterne om, at der allerede skulde være tilveiebragt en Forstaaelse imellem Preussen og Østerrige, modtages her i Berlin med paafaldende Kulde, med afgjort Mistillid, og af de officiøse saavelsom af de Blade, der ere gunstig stemte imod Regjeringen, behandles de med en meget betegnende Taushed".

Sammenkomsten mellem Keiseren og Lord Clarendon, siger Le Moniteur universel, har givet Anledning til megen Omtale i den politiske Verden. Man ved, at Lord Clarendon er en af de ved Hoffet i Tuillerierne mest velsete engelske Statsmænd, og at Keiseren viser ham megen Velvillie. Man antager derfor med Rette, at den engelske Udenrigsminister har havt en meget interessant Samtale med Herskeren angaaende den nuværende Stilling. Med Hensyn til Frankriges indre Anliggender forsikrer man, at Keiseren skal have meddelt Lord Clarendon, at han med fuldstændig Rolighed imødesaa den nye parlamentariske Regjerings Udvikling. Med Hensyn til de udenlandske Anliggender udtalte Keiser Napoleon sig ikke fuldt saa afgjørende. For Øieblikket betragter den engelske Regjering Tysklands Enhed under Preussens Ledelse som en af selve Forholdene fremkaldt politisk Begivenhed, som Kabinettet i London ikke vil modsætte sig. Denne Stemning øver Indflydelse paa den keiserlige Regjering, som ønsker at gaa Haand i Haand med England i den udenlandske Politik. Men da man kan paastaa, at England ikke vil modsætte sig Tysklands Enhed, opstaar det Spørgsmaal, om Frankrige indtager det samme Standpunkt. Monitøren mener, at der ikke er fattet nogen endelig Beslutning i saa Henseende, men at der i den nuværende Stilling dog ikke er noget, som kan gribe forstyrrende ind i Keiserens og Landets fredelige Hensigter, og saaledes er sandsynligvis det Indtryk, som Lord Clarendon har modtaget af den med Keiseren førte Samtale. Den engelske Udenrigsministers Udtalelser vidne om, at Monitørens Fremstilling idetmindste i denne Henseende er velbegrundet.

Hvor stærkt end England ønsker Fredens Bevarelse i Europa, siger det danske Dagbladet i en Oversigt, er det ikke muligt at antage, at det blot skulde være en Manøvre, beregnet paa at støtte dets Politik, naar Lord Clarendon nylig saa bestemt har erklæret, at Udsigterne til Fredens Bevarelse ere større i dette Øieblik end nogensinde siden 1866. Lord Clarendon har nylig bereist Fastlandet, hvor han tilsidst havde en Konference med Keiser Napoleon, og de Meddelelser, som han har modtaget, maa have været af den Beskaffenhed, at han er vendt hjem med den Overbevisning, at ingen af Stormagterne for Øieblikket vil foretage Noget, som kunde føre til en Krig i den nærmeste Fremtid. Herved bliver Situationen ikke anderledes, end den er og længe har været; alle de internationale Spørgsmaal, som true Freden, befinde sig fremdeles paa samme kritiske Standpunkt, og de kunne ved Forholdenes Magt kræve en Løsning i et uberegneligt Øieblik. Men Lord Clarendon maa føle sig forvisset om, at de Suveræner og Statsmænd, som lede de store Stater, ville undgaa, forsaavidt det beror paa dem, at tage noget Initiativ, som kunde tvinge den bevæbnede Fred til at gaa over til Krig. Det Karakteristiske ved den nærværende, i flere Aar uforandrede Tilstand, hvorved den viser sig som Overgangen til en stor Krig, er som bekjendt, at der idelig opstaar eller truer med at opstaa Forviklinger, som vække Uro eller Forstyrrelse allevegne, fordi de kunne give Anledning til Sammenstødet. Den almindelige Opmærksomhed har i de forløbne Aar afvexlende været hendragen i de forskjelligste Retninger og været optagen af de forskjelligste Stridigheder; bestandig var det kun enkelte, sporadisk opdukkende Symptomer paa, at Freden i det Hele taget hvilede paa en usikker Grund. Det Spørgsmaal, der i den sidste Tid er traadt i Forgrunden, dreier sig om Badens Indlemmelse i det nordtyske Forbund. Vilde Preussen nu gjøre dette Skridt, og kunde der være nogen Udsigt til, at Frankrige vilde taale det? I den tyske Presse svaredes der fra mange Sider paa dette Spørgsmaal, at Øieblikket var kommet til at opfylde Badens Længsler efter at samles med sine Brødre nord for Main, og de franske Blade drøftede Sagen fra Pragerfred.ns Standpunkt. Imellem disse to Opfattelser er intet Forlig muligt, og Krigsrygterne indfandt sig atter, som det altid er Tilfældet, naar der opstaar Formodning om, at et af de henstaaende internationale Spørgsmaal, et af de store uafgjorte Mellemværender vil blive bragt paa Bane. Over Striden imellem Tyrkiet og Ægypten hviler der en Taage, hvad den end kan udvikle sig til i Fremtiden; det er kun Badens Stilling til det nordtyske Forbund, der i den sidste Tid har vakt Frygt for, at den prekære Fred nærmede sig sin Ende. I Betragtning heraf synes Lord Clarendons Erklæring, praktisk taget, at kunne opfattes saaledes: Der ytrer sig Frygt for, at der kan opstaa en Krig i Anledning af Badens Indlemmelse i det nordtyske Forbund; men i Preussen har man forsikret mig om, at man ikke nu vil gjøre dette Skridt, og i Frankrige har man erklæret, at man ligesaa lidt nu som før vil rippe op i Fortiden, men finde sig i det faktisk Bestaaende saa længe Preussen afholder sig fra at forandre det. Den engelske Opfattelse er, at Tid vunden er Meget, om ikke Alt vundet, og da det faretruende Spørgsmaal paany er skudt ud i Fremtiden, saa bebuder Lord Clarendon, uagtet det staar paa samme kritiske Standpunkt som altid, at Udsigterne til Fredens Bevarelse ere usædvanlig gunstige. At England ikke mindre i Berlin end i Paris og Wien har virket for, at enhver Anledning til Konflikter skulde holdes borte, er en Selvfølge. Fremtiden vil vise, hvad der egentlig er blevet vundet ved denne Udsættelse.

Det lader til, at man i Preussen tror sig stærk nok til at tilsidesætte ethvert Hensyn ligeoverfor Frankrige. „Kreuzz." indeholder den 24de September et slaaende Exempel herpaa. Det preussiske Aristokratis Blad siger, at der ikke en Gang kan være Tale om, at der findes nogen Regjering i et Land, hvor man daglig ikke blot forhandler om Regentskabsspørgsmaalet, men hvor man ogsaa forhandler om det dynastiske Spørgsmaal. „Nogle Maaneder have været tilstrækkelige til at bringe Frankrige i en slig Tilstand, saaledes slutter den omtalte Artikel. Nogle Maaneder have været tilstrækkelige til at vise, hvor rigtig Keiseren bedømte Forholdene, da han i Juni sagde til Baron Mackau: „Indrømmelser med Hensyn til Principerne og Opofrelser med Hensyn til Personerne have altid været tilstrækkelige Midler ligeoverfor en Folkebevægelse". Han har opofret baade Principer og Personer, og Krisen udbrød alligevel".

I Frankrige føres Ordskiftet om den lovgivende Forsamlings Sammenkaldelse med tiltagende Lidenskabelighed, og La France betænker sig ikke paa at udtale, at Ministrene ved deres Tilbagekomst til Paris ville finde, at denne Sag har fremkaldt en politisk Bevægelse, der Dag for Dag bliver stærkere. Det er ikke blot Oppositionen, som med Grev Keratry til Ordfører høirøstet kræver, at Regjeringen skal gaa ind paa dens Fortolkning af Grundlovens Bud; men en af Keiserens hengivne Tilhængere, Grev de Champagny, Deputeret for Morbihan, har sendt en Skrivelse til Monitøren, hvori han erklærer, at om end Udsættelsen af Kamrets Møder og Varigheden af denne Udsættelse ikke er forfatningsstridig, saa mener han, „at det er betimeligt, ja endog nødvendigt at gjøre en Ende paa denne exceptionelle Tilstand, der foruroliger og krænker de med Hensyn til deres Skjæbne usikre Deputerede og Vælgere. Han ønsker, at alle hans Kolleger, der ligesom han nære Hengivenhed for Keiserdømmet og ønske det Styrke og Varighed, ville træde sammen og foretage de fornødne Skridt for at bringe denne deres Overbevisning til den keiserlige Regjerings Kundskab". I en Artikel med Overskrift Øieblikkets Krav udtaler La France, at denne Opfordring danner en Modsætning til den fra Karatry udgaaede, for saa vidt som den kommer fra en venskabelig Røst, og fordi den henvender sig til Regjeringens Tilhængere istedetfor til dens Modstandere. Men denne Omstændighed giver den kun en endnu større Be-

---

Lord Byrons Ægteskab.

(Slutning fra Gaarsbladet.)

Den uhørte Beskyldning, som Beecher Stowe rettede imod Byron, har saaledes ikke nogetsomhelst andet Grundlag end hendes egen Forsikring om en Beretning, der er aflagt for tretten Aar siden af en svag, næsten døende Kvinde og uden Vidner. Der skal nogen Dristighed til at staa frem og byde Verden denne Bekjendelse som uimodsigelig historisk Sandhed.

Men maaske bestyrkes dens Paalidelighed af indre Grunde? Lad os undersøge Sagen lidt nøiere. Vi ville da ikke opholde os ved en saa liden, men i sin Ubetydelighed overordentlig betegnende Prøve paa Forfatterindens Paalidelighed som den, at hun gjentagne Gange omtaler Lady Byrons toaarige Ægteskab, medens selv det flygtigste Blik i en hvilkensomhelst Biografi af Byron vilde kunne lære hende, at Skilsmissen fandt Sted tretten Maaneder efter Bryllupsdagen. Vi ville gaa lige løs paa Kjernepunktet og — lidt mindre hensynsfuldt end Forfatterinden — nævne Byrons Søster, Lady Augusta, som hans Medskyldige i det brødefulde Forhold, der paaduttes ham, idet vi bede Forfatterinden om Tilgivelse, fordi vi her løfte Sløret for et Navn, som hun med en paa dette Sted næsten altfor rørende Delikatesse hele Tiden undlader at nævne direkte, medens hun tydelig nok peger paa den, hun mener.

Vi maa her et Øieblik dvæle ved Byrons noget indviklede Familieforhold. Digterens Fader, Kaptein Byron, var første Gang gift med Lady Conyers, Marken af Carmarthens fraskilte Kone, der efter mange galante Eventyr løb bort fra sin Mand af Kjærlighed til den smukke Kaptein Byron. Hun blev gift med ham og fødte ham Datteren Augusta. Efter hendes Død ægtede Kaptein Byron Miss Catherine Gordon af Gight, med hvem han havde Sønnen George, den udødelige Digter. Uden at ville gjøre gjældende, hvad en Indsender til Times har peget hen paa, at den første Lady Byron ogsaa i sit andet Ægteskab var af saa fri Sæder, at der muligvis og næsten rimeligvis intet Blodslægtskab var mellem de to Halvsøskende, ville vi gjøre opmærksom paa de Vidnesbyrd, som Lady Augustas nærmeste Bekjendte have aflagt om hende. Hun var fem Aar ældre end Byron, der kun var nitten Aar, da hun 1807 blev gift med Oberst Leigh; hun havde hverken noget tiltrækkende Ydre eller nogen udpræget Sands for Poesi. Derimod var hun en elskværdig Hustru, der levede udmærket godt sammen med sin Mand og var Moder til syv Børn. Det er med hende, at Byron skal have levet i en syndig Forbindelse, der endog, efter Beecher Stowes Beretning, skal have havt en Frugt, et Barn „med besynderlig abnorme Tilbøieligheder til det Onde", som den altopofrende Lady Byron tog til sig og opdrog. Forholdet mellem Byron og Augusta skal være opstaaet efter og som en Følge af hans første mislykkede Frieri, altsaa i Aaret 1813, og være endt, da han forlod England, altsaa 1816. Barnet maa altsaa være født i Tidsrummet mellem disse to Aarstal, men i saa Fald vilde det være lovlig at betragte som Oberst Leighs Barn og kunde ikke betroes nogen Anden til Opdragelse uden hans Samtykke; hvis man antager Lady Augusta skyldig i den Forbrydelse, hun sigtes for, er det ikke godt at udgrunde, hvorfor hun da ikke skjulte den under Ægteskabets Klædebon, men tvertimod skulde ville konstatere Ægteskabsbruddet for sin Mand ved at betro Barnet til — Lady Byron, hendes Elskers Hustru.

Urimeligheden stiger ved den Paastand af Beecher Stowe, at Byron giftede sig netop for i Ly af sit Ægteskab at kunne fortsætte sit unaturlige Forhold, der allerede havde medført Fare for hans Rygte og hans Existents. For en almindelig Betragtning ser det ud, som om han ved et saadant Skridt havde Alt at tabe og Intet at vinde, idet han drog en Iagttager til sin Kreds, som kunde blive en farlig Medvider, hvad hun jo ogsaa snart blev; ikke desto mindre ængstedes Byron saa lidt for den Brug, hun kunde gjøre af det farlige Vaaben, som hun havde faaet ihænde, at han idelig plagede og pinte hende, indtil han tilsidst opfordrede hende til at forlade Huset. Hans tidligere Ængstelse for en Opdagelse maa være bleven afløst af en mærkværdig Ro og Sikkerhed, siden han saaledes viste det eneste Vidne om Forbrydelsen fra sig og lod hende bruge sin Kundskab, som hun fandt for godt, og den i sin inderste Sjæl fornærmede Hustru maa have havt en englelig Overbærenhed til sin Raadighed, siden hun ikke forlod Huset uden at se ind til sin Mand og hans Bolerske, og endog opkaldte sin nyfødte Datter efter sin Husbonds Elskerinde.

Men — siger Beecher Stowe — hvad var det første Værk, Byron skrev, da han havde forladt England efter Skilsmissen fra sin Hustru? Var det ikke „Manfred"? Og handler dette Digt ikke om en utilladelig Kjærlighed mellem Broder og Søster?

Saa utroligt det lyder, er dette Bevis virkelig et af Beecher Stowes Hovedargumenter, men det er uheldigvis af samme Art som det før omtalte om Hensigten med Ægteskabet: det har den forunderlige Eiendommelighed at bevise det Modsatte af, hvad det skal bevise. Hvad er dog latterligere og urimeligere end den Formodning, at Byron, fordreven fra Fædrelandet a

tydning. Den er et Tegn paa den Trang, som Landet føler til at komme bort fra den Overgangsperiode, hvori det lever efter Senatsbeslutningens Kundgjørelse. La France mener, at Keiserens Raadgivere sikkert ville lytte til disse Stemmer, og et Statsraadsmøde, i hvilket Schneider ogsaa skal deltage, vil blive afholdt den 3die Oktober for at tage Spørgsmaalet om den lovgivende Forsamlings Indkaldelse under fornyet Overveielse.

Le Temps meddeler, at de frisindede Grundsætninger, der gjøre sig gjældende med Hensyn til den indenlandske Presse i Frankrige, nu ogsaa skal udstrækkes til Udlandets Blade, som for Fremtiden ville blive omdelte uden at underkastes noget foreløbigt Gjennemsyn.

Fra Danmark heder det, at Kongen den 4de Oktober har aabnet Rigsdagen og gjennem denne takket hele Folket for dets hjertelige Deltagelse i Kronprinsens Giftermaal. Ogsaa Nordslesvigerne takkede han for deres Deltagelse og udtalte Haabet om Gjenforening, som han var overbevist om vilde blive iværksat af Preussen, fordi saavel Retfærdighed som de gjensidige Interesser krævede det. En saadan Afgjørelse vilde nemlig, ytrede Kongen, befæste et varigt Venskabsforhold mellem Danmark og det nordtydske Forbund. Om Valgene til det nye Folkething, der nu ere tilendebragte, heder det i en Oversigtsartikel i Folkets Avis, at „omtrent en Trediedel af de valgte ere nye Medlemmer". Om en Del af disse, der ikke tidligere have deltaget i det politiske Liv, er det naturligvis ikke endnu muligt at sige med Bestemthed, til hvilken Side de ville gaa, og inden Thinget er kommet sammen og har arbeidet i nogen Tid, lader der sig derfor heller ikke opstille nogen Beregning om de enkelte Partiers Styrke. Vil man gaa efter Formodninger, ser det nærmest ud til, at det nationalliberale Parti, Mellempartiet og rimeligvis ogsaa Oktobristerne have tabt et Par Pladser, medens Grundtvigianerne og Vinthers Parti have vundet nogle Stemmer, men det er som sagt ikke muligt endnu at holde Mandtal og sætte de enkelte Medlemmer i Række". — Det fremgaar af Artikelen, at Bondevennerne have vundet adskillig Terræn for sine Kandidater.

Tilveiebringelse af Enhed i Brandforsikring. Paa Forslag af Brandforsikringsselskabet „Nordens" Direktør, Hr. Kammerherre C. F. Gjerdrum, er ifølge Aftbl. i forrige Uge sammentraadt en Samling af Agenter og Direktører for de fleste Brandassuranceselskaber her i Landet. Hensigten med Sammenkomsten er væsentlig ved forstandige Beslutninger at tilveiebringe større Lighed i Reglerne for Assurance, end der under den hidtil herskende vilkaarlige Konkurrence mellem de mange Selskaber har hersket; saaledes især Vedtagelsen af en fælles Tarif for hver enkelt By, lige Forhøielse af Præmierne for Fabriker og ildsfarlige Indretninger, samt en billig fælles Præmieskala, der skal komme den tilgode, som forpligter sig til at assurere for længere Tid.

Dampkanonbaaden Lougen ankom til Bergen den 3die ds. Alt vel ombord.

Klingenberg. Atter igaar havde Beriderselskabet trukket fuldt Hus. Hr. Salamonskys Selskab udfolder for hver Gang en større og større Fuldendthed. Dets Produktioner tilhørt udmærke sig ikke alene ved stor Dristighed og Sikkerhed, men ogsaa ved sine særdeles smukke plastiske Stillinger. Direktøren, A. Salamonsky, viste sig igaar Aftes som en ualmindelig flink Parforcerytter. Ethvert Numer modtoges med Bifald, der endte med Fremkaldelser.

Fra Horten skrives i Gjeng. for 3die ds. Den 1ste ds. overtog Kapteinløitnant Müller Takkelmesterposten og tiltraadte som Chef for Artillerikompagniet, hvorimod han aftraadte som Kadetofficer ved Institutet. Premierløitn. Wisbech er bleven forste og Løitnant Christie anden Kadetofficer. Kaptl. Müller vedbliver imidlertid sine Funktioner ved Institutet, men vil i den nærmeste Fremtid fratræde. Han har været ansat ved Institutet siden December 1854 og i dette lange Tidsrum har man aldrig hørt udtale eller erfare Andet end Tilfredshed med hans Virksomhed.

Branden i Bordeaux. „Tunsb." meddeler: Ifølge et hertil indløbet Telegram fra Bordeaux er der paa sammes Havn opbrændt 20 Fartøier, 18 franske, 1 italiensk og Riggen paa et i Arendal hjemmehørende.

— Branden paa Bordeaux's Havn foranledigedes ved at et Transportskib, der var ladet med Petrolium, explodered. Petroleumskasserne, der i brændende Tilstand fløde om paa Vandet, udbredte Branden med en frygtelig Hurtighed til de i Nærheden fortøiede Skibe. Af norske Skibe nævnes som totalt brændt Barkskibet „Progress". De brændte og beskadigede Fartøier, der ialt opgives til 28 Stkr., ere anslaaede til en Værdi af 6 Millioner Franks. „Einar", Kapt. Arnesen er sandsynligvis ufladt.

Ishavsfarer. For Hr. Svend Foyns Regning paabegyndes ifølge „Tunsb." nu Bygningen af en „Fikker" istedetfor „Eliezer", der afvigte Vinter afbrændte under Fangsten paa Ishavet. Efterretningen om, at et saavidt stort Arbeide skulde tages fat og drives med fuld Kraft i Vintertiden, er bleven hilset med megen Glæde af vor store Arbeidsstok, der endnu forudsig kun havde kummerlig Udsigt til Fortjeneste i den umilde Aarstid, og vi har ogsaa al Grund til at tro, at det just er Hensynet til Arbeidsklassen, der har bevæget Hr. Foyn til at begynde just nu og paa dette Sted. Thi det er vitterligt, at Hr. Foyn vilde komme langt billigere derfra ved enten at kjøbe Fartøi, som har været ham tilbudt, eller ved at lade bygge f. Ex. i Gøteborg, hvorom han ogsaa har havt Tilbud. Efter Forlydende skal Egetømmer og andre Materialier fragtes hertil fra Hamborg.

Aarveien. Medens Veirliget herinde har begunstiget Kornhøsten, har lyde desværre Efterretningerne nordenfjelds fra meget sørgelige. I Slutningen af September har man atter havt Frostnætter, der har ødelagt saavel Haven som Bygget, der endnu manglede meget i Modenhed. Fra Levanger berettes, at ogsaa Potetesbøsten ikke alene er mislykket, men at ogsaa Tørraaddenhed skal have vist sig.

Hestetyveri. De Politibetjente, som reiste ud fra Fredrikshald for at paagribe de 4 Tyve, der forleden stjal hver sin Hest i Fet, er komne tilbage med 3 Tyve og 3 Heste, skriver „Fr. Tilst." Den 4de er man paa Spor efter. Hestetyveriet hos A. Baastaad blev forøvet af en vel kjendt Forbryder ved Navn Martin Olsen Sandbakken fra Skjeberg, der ganske nylig er sluppen ud af Straffeanstalten. Han blev samme Dag paagreben i Nærheden af Høgen.

Under de sidste 8 Dages gode Høstveir, heder det i „Lilleh. Tilst.", er størstedelen om ikke alt Korn heromkring kommen godt i Hus, og man er nu i travel Virksomhed med Poteternes Optagning; Udbyttet af disse skal være mindre godt.

Vor bekjendte Landsmand, Akvarellemaleren Berg, opholder sig for Tiden i Bergen.

Frugtbarhed. I disse Dage har man ifølge „Bergensp." i en Have i Sandvigen under en og samme Potetesplante optaget ikke færre end 57 Stykker Poteter, tildels meget store, der tilsammen veiede 15 Marker; Planten var ikke af Potet sat iaar, men af en fra forrige Aar tilbagestaaende.

Bergens Arbeiderforening, der i saamange Retninger har virket for de arbeidende Klassers Fremskridt saavel i aandelig som i materiel Henseende, har grebet Initiativet til at søge at vække Sandsen for nyttig Anvendelse af de ledige Stunder, hvoraf saa Mange have mere end nok, ved den Udstilling af Husflidsgjenstande, i hvilken den har indbudt ikke alene sine Medlemmer men ogsaa enhver Anden til Deltagelse. Husfliden staar hos os, skriver „Berg. Adr.", i det Hele taget paa et lavt Trin, og dette er vistnok for en væsentlig Del Aarsagen til, at, tiltrods for de heldige Forholde i vor By for de fleste Arbeidere, disse ikke ere bedre stillede i økonomisk Henseende end Tilfældet ialmindelighed er. Navnlig er det en sørgelig Kjendsgjerning, at Børnene fra 12—15 Aars Alderen, i hvilken de paa andre Steder ere til stor Nytte for Forældrene derved, at Udbyttet af deres Arbeider flyder ind i den fælles Husholdnings Kasse, her i Regelen tilbringe Tiden i fuldstændig Lediggang og saaledes kun falde Forældrene til Byrde.

Fra Overhalden meddeles, at Bjørnen fremdeles farer slemt frem. I forrige Uge, heder det i „Namd. Tid.", dræbte og tildels skamslog den ikke mindre end 12 Smaafæ; af disse var der 9, som tilhørte Edv. Blengslien, i Sandhed et følsomt Tab for en Mand i ikke mere end almindelige Kaar. Lidet hæderligt er det rigtignok af vort Skytterlag, der ei skal kunne mande sig op og tage Livet af et uhørt nærgaaende Dyr, som dette er. Hvad skal Skytterlaget være for, naar ikke til at befri Folk for gjentagne Besøg af et saadant Uhyre?

Pengemarkedet. Ogsaa i Sverige synes der at være Overflod paa Penge, idet Rigsbanken har nedsat Renten med ½ pCt.

Guldgravningen i Lapmarken. Ifølge Meddelelser til Helsingf. Dagbl., have nogle enkelte Personer fortsat med Eftersøgningen af Guld i Ivalajoki. Forsøget er opmuntrende, idet nogle smaa Guldklumper, hvoriblandt en paa nogle Dukaters Vægt, ere blevne sendte til Helsingfors som Prøve.

Uforskammet Opførsel. Ifølge Upsala Tidende skal nogle unge Herrer — dels Studenter dels Elever ved det derværende Lyceum — være blevne udviste af Theatret en Aften, da de, uagtet advarede, ved høirøstet Tale og Lattersalver søgte at forstyrre Forestillingen.

Af et Brev fra Island, dateret Reykjavik den 11te Septbr., meddeler „Berl. Tidende" følgende: Den forberedende Behandling af Udkastet til Lov om Islands statsretlige Stilling i Riget tog sin Begyndelse den 30te f. M. og vedvarede igjennem 7 Møder. Slutningsbehandlingen og Afstemningen fandt Sted den 7de ds., og Udfaldet var, at Thinget med 15 Stemmer mod 11 vedtog Komiteens Indstilling om at fraraade Lovudkastet uden at afstemme om Udkastets enkelte Paragrafer. Den forberedende Behandling af Udkastet til en Forfatningslov om Islands særlige Anliggender fandt Sted den 6te ds., og Slutningsbehandlingen og Afstemningen foretoges igaar. Udfaldet var, at Thinget med 19 Stemmer mod 7 tiltraadte Komiteens Forslag om at fraraade Udkastet og at bede om, at et nyt Udkast maatte blive forelagt næste Althing; men subsidiært vedtog Althinget et Ændringsforslag, der væsentlig gik ud paa at give Udkastet samme Form, som det havde efter Althingets Afstemning 1867, navnlig ved at tilføie foran Udkastet otte Paragrafer, indeholdende dels Bestemmelserne af hint Udkast om de fælles Anliggender, dels enkelte Bestemmelser af det iaar forelagte Udkast til Lov om Islands statsretlige Stilling i Riget, og derhos at omredigere de tre første Paragrafer af Udkastet til den særlige Forfatningslov, som var forelagt iaar. I saa Henseende er den væsentligste Ændring, at Bestemmelsen om Ministerens Ansvarlighed henflyttes blandt de midlertidige Bestemmelser og betegnedes paa den Maade, at den bliver at fastsætte ved en særlig Lov, medens der vedtoges nogle mindre væsentlige Ændringer med Hensyn til Landstyrerens Ansvar. Resten af Udkastet vedtoges uforandret paa en ubetydelig Ændring nær i § 61. Til Slutning vedtog Thinget med 17 Stemmer mod 7 at fraraade, at Udkastet gjordes til Lov, hvis de vedtagne Ændringer ikke kunde blive tagne tilfølge. Hvad det aarlige Bidrag af Statskassen angaar, har Thinget ved Afstemningen af det førstnævnte Udkast vedtaget at bede om et fast aarligt Tillæg af 30,000 Spd.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 5te Oktober.

Dampskibet „Argo" hidkom i Formiddag fra Hull med omtrent halv Ladning Stykgods.

Idag indklareredes Brig „Aigle", Kapt. Alloin. fra Havre med en Ladning Stykgods, væsentlig bestaaende af Sukker, Kaffe og 437 Fustager Sirup.

Dampskibet „North Star" har været i Dok i London og ventes ikke hertil før førstkommende Torsdag.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Haabet	Albertsen	Nesved	Kornvarer.
Amalie	Jacobsen	Stettin	Rapsæd.
3 Venner	Svenson	Landskrona	Kornvarer.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Vilhelmine	Schlømer	Holsten	Trælast.
Hilma	Svendsen	Fr.hald	Ufort. Varer.
Laurvig	Olsen	Drammen	Provisioner.
Pegasus	Mathiesen	Danmark	Sild og Salt.
Hermoder	Paulsen	England	Trælast
Medborgeren	Arnesen	Drammen	Provisioner.

Ledige Embeder.

Drøbaks Sognekald under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift med en aarlig Indtægt af 800 Spd.

Paa dette Embede, der bliver at tiltræde fra 1ste Januar næste Aar, hviler et ved kgl. Resol. af 30te Januar 1864 bevilget Laan, stort 200 Spd., der forrentes med 4 af 100 aarlig og tilbagebetales i 25 Aar, regnede fra 11te Juni samme Aar, hvorhos bemærkes, at den vordende Embedsmand vil have at udrede 100 Spd. aarlig af den entledigede Sogneprest Gude ved kgl. Resol. af 8de September d. A. tilstaaede Pension, ligesom han antages at ville blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst afgivne

---

Opinionens Fordømmelse og med Samvittigheden naget af Anger over den begaaede Brøde og Frygt for dens Følger, skulde gribe den første Leilighed til digterisk at omtale den og netop derved henlede Opmærksomheden paa, hvad det var ham en Livssag at holde skjult, og det just i det Dieblik, hvor Sladderen var paa Vagt for at faa en Forklaring af Skilsmissegrunden at løbe med? Og hvad er overhovedet urimeligere end denne Theori om en direkte Afspeiling af en Digters Liv i hans Skrifter, en Theori, ifølge hvilken Shakespeare, som har skrevet „Othello", „Macbeth" og „Richard den Tredie", maa have været et rent Uhyre af Lidenskab, Ærgjerrighed og Forvorpenhed? Og hvad er ubilligere end den Beecher Stowesde Kritikmethode, der antager alle Skildringer af det Onde i Byrons Skrifter for et Billede af ham selv, men derimod betragter Fremstillingen af det Ædle og Gode som en Løgn og et Falsum? Hvorfor skal Byron betragtes som en Childe Harold uden dennes Sædelighedsfølelse, en Conrad uden dennes Dyd, en Don Juan uden dennes Undskyldninger? Hvorfor skal Dialogen i „Manfred" pilles i Stykker for at afgive Beviser paa en syndig Kjærlighed, naar vi have Henvendelser fra Byron til Augusta som denne:

„Though human, thou didst not deceive me
Though woman, thou didst not forsake,
Though loved, thou forborest to grieve me,
Though slander'd, thou never couldst shake, —
Though trusted, thou didst not disclaim me,
Though parted, it was not to fly,
Though watchful, 'twas not to defame me,
Nor mute, that the world might belie.

From the wreck of the past, which hat perish'd,
Thus much I at least may recall,
It hath thaught me that what I most cherish'd
Deserved to be dearest of all;
In the desert a fountain is springing,
In the wide waste there still is a tree,
And a bird in the solitude singing,
Which speaks to my spirit of thee."

I disse Vers udtaler sig smukt og sandt de Følelser, Byron nærede for Augusta: en taknemlig Vens Følelser for den Eneste, der ikke har svigtet ham i Livet, en Broders Tak til den trofaste Søster.

Paa dem, der ikke ere tilfredse med de fra Sagen selv hentede indre Beviser imod Beecher Stowes mere end dristige Beskyldninger, kan det maaske gjøre nogen Virkning, at Lord Wentworth, Byrons Datterson, har erklæret i Times, at det af Lady Byron efterladte Haandskrift, hvori Grundene til Skilsmissen ere angivne, „ikke indeholder nogen Anklage af en saa alvorlig Natur som den, Mrs. Stowe fortæller om, og at Mrs. Stowes Fortælling om Skilsmissen er uoverensstemmende med, hvad der fremgaar af forskjellige Breve fra Lady Byron", saa at han „ikke kan indrømme, at Mrs. Stowes Beretning er korrekt i det Væsentlige." Da man nu ikke tør tillægge Mrs. Beecher Stowe nogen bevidst Forvanskning, saa staar der kun tilbage at antage, at hun har misforstaaet Lady Byron, eller — hvad der er rimeligere — at denne selv har været Offer for et Selvbedrag og i sin Trang til at bevise, hvor berettiget hun havde været til at skille sin Skjæbne fra sin Mands, har samlet Gisninger og spredte Omstændigheder sammen til et Hele, paa hvilket hun tilsidst selv har troet.

Vi indrømme, at der er noget Ufyldestgjørende i begge disse Forklaringer, men en af dem maa antages, hellere end at man paa Grundlag af en fuldkomment løs, ubevist og selvmodsigende Beretning skal søle en stor Mands Navn ned i Snavset. At Beecher Stowe i en utilbørlig Grad har glemt sin Kritik ligeoverfor Lady Byron, fremgaar tydelig nok af den Forgudelse, hvormed hun omtaler hende. Hun skylder ialfald Beviserne for Lady Byrons saa meget roste Trofasthed imod sin Mands Minde og hendes aldrig ophørte Kjærlighed til ham; mange Gange havde Lady Byron Leilighed til at vise i Gjerningen, om hun endnu elskede ham, eller om hun nogensinde havde elsket ham, thi han sendte hende i Digte og Breve mangen ydmyg Bøn om Tilgivelse, han, hos hvem

„every feeling hath been shaken:
Pride, which not a world could bow,
Bows to thee — by thee forsaken
Even my soul forsakes me now."

Men hun omgjærdede sig med den fornemme Taushedes Ismur og havde ikke et forsonende Ord tilovers for ham, medens hans sidste Tanke paa Dødsleiet fløi til hans aldrig glemte Hustru. Og nu vil man have os til at tro, at hendes Kjærlighed indtil det Sidste var usvækket og altopofrende som den, hvormed Gud omfatter sine forvildede Børn, men at alle hans Udtalelser af sin Følelse for den tabte Hustru have været Løgn og Forstillelse.

Billedet af Lady Byron har ikke vundet ved Beecher Stowes Venskabstjeneste; hvis hun virkelig elskede sin Mand, er det utænkeligt, at hun skulde have paalagt Veninden som en Pligt at overdænge hans Minde med Skarn, medmindre religiøst Bigotteri har foregjøglet hende dette som et Ønske, den Afdøde selv maatte nære i sit Paradis for at tilintetgjøre Virkningen af sin Digtning; men isaafald bliver Bigotteriet tilbage, og dette Træk forskjønner ikke et Billede. Det er sikkert, at det ikke var nogen let Sag at være Byrons Hustru, at være gift med dette excentriske Menneske, at være Gjenstand for hans ustyrlige Luner og udøve Hustruens Indflydelse over hans uregjerlige Aand. Lady Byron kan have

angaaende Gaardene Haslums, Saugstuens, Gullerubs, Skutteruds, Garders, Skougs, Kais og Glennes Henlæggelse fra Drøbaks til Næsoddens Præstegjeld.

Konkurs. Akers Skifteret: Hattemager Joachim Conrad Salvesen d. 30te Septbr. Samling d. 7de Oktbr. Fordringer meldes inden 20de Novbr. og prøves den 1ste Decbr. — Kragerø Skifteret: Snedker Sivert Olsen Augestad d. 28de Septbr. Samling d. 15de ds. Fordringer meldes inden 28de Novbr. og prøves 13de December. — Holts Skifteret: Smed Anders Tjøstelsen Solberg af Tvedestrand d. 30te Septbr. Samling 16de Oktbr. Fordringer meldes inden 30te Novbr. og prøves 15de December.

Skifteberetninger. Kristiania: „Norsk Folkeblads“ Konkursbo er sluttet d. 2den ds. med en Dividende af 3 pCt. Samling i Handelsborger B. Schjøldbergs Konkursbo d. 8de Oktbr. Samling i Brændevinshandler Søren Julsruds Konkursbo d. 13de Oktober. — Nordre Jarlsbergs Skifteret: Handelsmand Klaus Thorsens Opbudsbo er sluttet d. 27de f. M. uden Dividende. — Ytre Sogns Skifteret: Handelsmand Magnus Fastings Konkursbo. Samling d. 12te Oktbr. — Stavanger Skifteret: J. A. L. Thesen & Ko.s Konkursbo er der foreløbig udlodbet 15 pCt. — Trondhjems Skifteret: Samling d. 16de Oktbr. i Handelsmand O. Hoffs Konkursbo til Stadfæstelse af Akkord.

Proklama. Thune Skifteret: I Boet efter Kone Inger Halvorsdatter Johanneshougen af Borge Thinglag. 3 Mdr.s Varsel fra 30te September. Stavanger Skifteret: Madame Sina Kaurins og fraskilte Mand Peter Kaurins Kreditorer indkaldes med 6 Mdr.s Varsel fra 29de Septbr.

Rettelser. I Artikelen: „Den paatænkte Kirkeforfatning og Agitationen for samme“, staar (No. 227, 3die Spalte): „Saa staar kun tilbage at slaa denne Mening fast end at faa den sanktioneret paa et almindeligt kirkeligt Landsmøde, som naturligvis for ved mere at overbevise“ osv., istedetfor: „Saa staar kun tilbage at slaa denne Mening fast ved at faa den sanktioneret paa et almindeligt kirkeligt Landsmøde, som naturligvis for end mere at overbevise“ osv. Samme Spalte Linie 56 franeden staar: „Skue“, skal være: Skin; 3die Linie nedenfor staar et „faa“ som skal ud. Samme Spalte, Linie 8 fraoven staar: „enkelte“ skal være: nævnte.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lidt høiere paa Vestkysten end paa Østlandet. Vinden er frisk vestlig i Bodø, vestlig paa Vestkysten og nordlig paa Østlandet. Regn nordenfor Stat, Klarveir søndenfor Dovre. Udsigterne ere fremdeles til roligt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 5te Oktober:

Valeur, Sagfører Meyer og Skibsreder Røed fra Tønsberg, Pastor Fritzner fra Laurvig, O. Borgen fra Drammen, Kand. Larsen fra Arvika, Konsul Samuelsen med Familie fra Drøbak, Lorange fra Fr.hald, Kjøbm. Fleischer fra Fr.stad, Henrichsen fra Horten, Helgesen fra Drammen, Skibsreder Thoresen med Familie og Skibsreder Røed fra Tjømø, i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 6te Oktober (Kl. 7—10¼) gives: **Hagbarth og Signe**, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger; til Slutning: **Ulla skal paa Bal**, Vekmansk Situation af J. L. Heiberg.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

---

havt mange fortræffelige Egenskaber, og den engelske Presse har netop i Anledning af „the Byron Scandal“ meddelt flere smukke Træk af hendes Liv; hun vilde uden Tvivl være bleven en mønsterværdig Hustru for en mønsterværdig Mand, men „hun har aldrig været sig bevidst, at man ikke ustraffet vandrer under Palmer, og at Lord Byrons Hustru havde en anden Opgave og et større Ansvar end Mr. Smiths eller Mr. Thompsons Kone.“

Cabiro.

(Danske „Dagbl.“).

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Akker.

Chr. Kjelsen.

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel,** extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.
Do. af **Cashmir, hel Uld,** i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.
Do. af **halv Uld, Buckskin,** til 4 Mk. Parret.
Do. af **graat, brunt** og **spettet Skind,** fra 1 Spd. Parret og opover.
Vester, Taskejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.
Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier og Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,

Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtligt og skriftligt, Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning samt Veiledning i Bogførsel.

Kjendskab til vor Lovgivning vil blive meddelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom vil gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. om Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Ree for 5 Spd. Maaneden.

Ree i Stjørdalen ved Trondhjem, September 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 12te Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Til Texas

via Galveston.

De af os fra Landdistrikterne indtegnede Passagerer, som ere bestemte til Texas, underrettes herved om, at Afgangen fra Christiania er bestemt til **den 16de Octbr. førstk.**

Blichfeldt, Knoph & Co.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

overtager alle Slags Forsikringer mod Ildsvaade paa løst og fast Gods til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. For **Husleie**-Forsikring er Præmierne betydeligt nedsat.

Hovedkontoret er i A. Gulbransons forrige Gaard, Hjørnet af Carljohansgade og Kirkegaden.

C. F. Gjerdrum,

adm. Direktør.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen,** Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Bøger.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Lesebok i Landsmaalet.

Av

Olav Paulson.

151 Sider. Pris indb. 30 ß.

Tilsalgs.

Vine & Brændevine.

Røde og hvide Bordeaux Vine, Rhinske Vine, Burgunder, Portvin, Sherry, Madeira; Muskatvin, Malaga, forskjellige Sorter Desertvin og Champagne; Cognac og Armagnac fra de bedste Huse, St. Croix og Jamaica Rom, Batavia Arac, Shiedamer Genever, Whisky, Throndhjemsk Aquavit, franske Liqueurer, Curaçao, Royal-, Arac- & Rom-Punsch samt svensk Banco hos

Hans Gjessing.

Olie og Lys.

Bedste raffineret hollandsk Lampeolie, Træolie, Parafinolie, Jordolie, svenske og hollandske Stearinlys, Parafinlys, Kronlys, Vognlys, Talglys og Natlys hos

Hans Gjessing.

PRISKURANT

fra

Gunerius Pettersens

Fjær- og Dun-Lager.

Fuglefjær,	coulørt	pr. B℔	10 à 11 ₰.
do.	do. renset	„	13 à 14 ₰.
do.	hvid do.	„	17 ₰.
Rypefjær		„	15 ₰.
do.	renset	„	16 ₰.
Gaasefjær		„	17 ₰.
do.	renset	„	18 ₰.
do.	ribbet	„	20 ₰, 21 ₰, 22 ₰ 12 ß.
do.	do. damprenset	„	5 Spd. 24 ß, 5 Spd. 96 ß.

Gaasedun 54 ß, 60 ß, 66 ß, 72 ß, 84 ß pr. ℔.
do. renset 96 ß, 108 ß pr. ℔.
Svanedun 5 ₰ 5 ₰ 12 ß & 6 ₰ pr. ℔.
Edderdun bedste Sort 18 ₰ pr. ℔.

Handlende tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

O. Halvorsen,

Gjørtler,

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

Stærke

HANDSKER

(billige Priser)

af de anerkjendte gode anbefales i stort Udvalg fra Handskefabriken, Nedre Slotsgade No. 8. **A. Hennig.**

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Lys & Olie.

Svenske & holl. Stearinlys, Parafinlys, Talglys & Natlys, Youngs Parafinolie, Jordolie & Træolie samt fineste raffineret Lampeolie hos

O. Schjønneberg & Co.

Multer i 1/1 Dunke

à 8 ß pr. Pund hos

O. Schjønneberg & Co.

Tjeneste søges.

Forældreløs.

En ung, dannet Pige ønsker sig i Huset hos en venlig Famlie mod at gaa Husmoderen tilhaande samt at være til Hjælp og Hygge i Huset. Om ønskes kan et udmærket Pianoforte medbringes. Billet mrk. „Forældreløs“ bedes godhedsfuldt nedlagt i Expeditionen.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feuilleton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler“ (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 232. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 6te Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Udenbyes Abonnenter, som staa til Rest med Kontingent for dette Halvaar, anmodes om at indsende samme inden denne Maaneds Udgang.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Biri, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndre- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kan Almueskolelærerens og den nationale Underofficers Stilling forenes til Gavn for Individet og Samfundet?

(Af L. M. Bentsen.)

Siden Lærermødet paa Hamar i Sommer lader det til, at dette af Løitnant Krag opstillede Spørgsmaal, som der blev fremsat og behandlet, har vakt stor Opsigt omkring i Landet, og det vist med fuld Ret, da dette Forslags Gjennemførelse efter min Mening vil have mere indgribende Ændringer i hele vort Almueskolevæsen til Følge, end nogen hidtil indført Omordning. Det kan vel derfor fortjene endnu langt mere Opsigt, ligesom det kan trænge langt mere Drøftelse end der hidtil er bleven det til Del, og for at fløtte til ved dette er det, jeg her vil lægge mit Ord med i Laget.

Jeg tror, enhver Folke- og Fædrelandsven er enig i, at Foreningen af Skolelærer- og Underofficers-Stillingen vil føre med sig flere væsentlige Goder: at den legemlige Opdragelse derved vil komme til sin Ret, at man vil paa denne Maade kunne skaffe sig dygtige Lærerkræfter paa samme Tid som man vilde have en i økonomisk Henseende bedre lønnet Lærerstand, og endelig, at den Indflydelse, Skolelæreren som Folkeopdrager fik paa det militære Felt, ikke kan tænkes andet end at ville have høist glædelige Følger, da Enhver ved, at den militære Stands svage Side er Folkelighed, medens man vel maa sige, Skolelærerstanden for en stor Del har gaaet i Spidsen for den hidtil; — disse tre nærmeste Følger tror jeg, som sagt, de Fleste er enig i at betragte som saa betydningsfulde Goder, at selv smaa Ulemper og Opofrelser maa kunne taales og gjøres for at naa dem. Jeg vil derfor ikke holde mig til Smaating, som man vel altid kunde finde paa som Indvendinger.

Et væsentligt Spørgsmaal derimod, som strax griber En ved Overveielsen af det foreliggende Forslag, og som trænger efter min Mening til en klargjørende Besvarelse, er dette: hvorledes vil denne Omordning stille sig til den aandelige Side af den folkelige og til hele den kristelige Opdragelse og Undervisning? De fleste ere jo enige om, at det i denne Henseende staar daarligt til nu i Almueskolen, men alle maa vel være enige i, at bedre har man ingen Grund til at vente det under den foreslaaede nye Ordning, og at overse denne Side af Sagen — lade det skure — kan dog ingen folkelig end sige kristelig vakt og alvorlig Mand gaa med paa.

Her bliver altsaa en Knude at løse; men netop i denne Løsning, som det foreliggende Forslag tvinges ind paa, tror jeg det vil vinde sin største fremtidige Betydning for vort Folk, vor Kirke og Skole.

For at føre Læserne ind i min Tankegang om Knudens Løsning, maa jeg føre dem lidt tilbage til nogle af de seneste Bevægelser og Kampe paa Skolens Omraade.

De fleste ved vist, at i længere Tid har det staaet som et brændende Spørgsmaal paa Lærermøderne og i Skolebladene: Frihed eller Tvang.

Overfor Skolens ydre Ordning har de aktiv optrædende delt sig i et høire med Tvangsskole og Skoletvang, et venstre med Friskole og Skolefrihed og et Midtparti med Tvangsskole, men Skolefrihed. Med Tvangsskole mener jeg naturligvis tvungen Understøttelse til et offentligt Skolevæsens Gjennemførelse, med Friskole en af Private underholdt og ordnet Skole, Skoletvang: Paalæg under Straf for Forældre eller Børn om Skolesøgning i bestemte Tidsrum, og Skolefrihed Selvbestemmelsesret i denne Henseende.

Det ovennævnte Midtparti har imidlertid delt sig i to: et mere konservativt, som vil beholde et opstillet Kundskabsmaal og en tilsvarende Prøve for hvert Medlem af Samfundet, og et mere liberalt, der vil ogsaa kaste denne Rest af Tvang væk; — thi Paalæg om Bidrag til Underhold af Skolen kan vel neppe med større Ret kaldes Tvang end lignende Udredelser til andre Samfundsindretninger.

Et andet Emne, som i den senere Tid har været underkastet Behandling i Skolemøder, er om Lærernes Stilling i og til Staten. Der er da bleven anket over Lærerens skjæve Forhold til Staten, idet denne opstiller Fordringerne til Læreren, hans Dannelse, Arbeide i Skolen, og Maal med den osv., medens den overlader Kommunerne at vurdere dette, og da disse altid taxerer efter et lavere Forholdstal end Staten, har deraf igjen fulgt, at Lærerne i Forhold til deres Dannelse og Arbeide har været Stedbarnet blandt alle offentlige Bestillingsmænd og Funktionærer.

Saa langt kom man med dette Spørgsmaal, at et Forslag blev indsendt til sidste Storthing om, at Staten vilde tage Lærerlønningerne i sin Haand, — der kunde vel være lagt til — eller om den vilde opgive ogsaa Fordringerne.

Jeg tror enhver Upartisk maa være enig i, at den omtalte Anke og det deraf udsprungne Forslag har en hel Del berettiget ved sig, om man end ikke helt igjennem kan dele Synsmaaden; men vil eller tør nu ikke Staten slippe Fordringerne, men heller vil paatage sig Lønningerne, saa maa det være baade i sin Orden og i dens Interesse, at den begrændser disse Fordringer — og dermed i samme Grad Bevilgningerne — til hvad den for sin Sikkerhed og fremtidige Trivsel med fornuftige Grunde kan opstille.

Jeg synes nemlig Styrelsen fornuftigvis kun har to afgjørende Grunde her at støtte sig til. Den kan sige som saa: Staten har saa mange ulønnede Hverv at maatte sætte sine Borgere til, at ialfald Flertallet maa paalægges at gjøre sig dygtige til at overtage et eller andet, for at Byrderne ikke skal hvile bare paa Enkeltmænd, og dernæst: Staten paatager sig jo at skaffe hver med Grund arbeidsløs og trængende Underholdning, derfor maa den ogsaa have Tilsyn med, at den Enkelte bliver lært op til at arbeide paa mer end den mest ligefremme Maade, som kunde falde En i Hænderne.

Vil saa Staten ifølge disse Grunde opstille sine Fordringer, saa maa de nødvendigvis ved Siden af legemlig Opdragelse og tilligt Haandgjerning saavel for Gutter som Piger indskrænke sig til de rent mekaniske og materielle Fag som Læsning, Skrivning, Regning og praktisk Naturkundskab. At der raader en sædelig opdragende Aand i Skolen maa staa som Forudsætning; men al dybere sand folkelig som kirkelig Oplysning kan Staten ligesaa lidt med fornuftige Grunde fordre, som den kan af Staten kontrolleres eller som den i Sandhed kan fremmes ved Tvang. Sand kristelig Oplysning er nemlig en Del af Kristendommen og sand folkelig Oplysning en Del af Folkeligheden; men hverken sand Kristendom eller Folkelighed kan Staten tvinge paa nogen; tvertimod vil nok i Regelen Tvangsbestræbelserne virke i modsat Retning. Derfor ser vi ogsaa, at det netop er for disse Fags Vedkommende de fleste Ulemper opstaar mellem Læreren og Forældrene, Ulemper, der synes for hvert Aar at vore, som rimeligt ogsaa kan være, da den klarnende Erkjendelse vil gjøre, at Anskuelserne hos Forældrene træder mere og mere bevidst og bestemt frem med Fordringer til Læreren, medens den hos ham mere og mere forbyder ham at lempe sig efter Fordringerne. Og i fuld moralsk Ret maa vi jo sige begge Parter er.

For de førnævnte borgerlige Fags Vedkommende kan man derimod ikke godt tænke sig, at lignende Ulemper skal kunne opstaa; thi vistnok kan det være ubehageligt at faa sit Barn oplært i Læsning med Tonefald og Udtale eller i Skrifttræk, som man ikke synes om, men nogen afgjørende Indflydelse paa Barnets Karakter eller Fremtidsudvikling og Fremtidslykke kan det vel ikke have. Men ti Gange hellere vil jeg have mit Barn ukyndig i kirkelige Sager, end jeg vil have det lært disse Ting af en vantroende Personlighed eller af en med modsatte Anskuelser af mine eller endog kun paa en Maade, — f. Ex. gjennem Pugslæsning eller tør Katekiseren, — som jeg ikke kan bifalde. Ti Gange hellere vil jeg have det uvidende i Historie, end have det oplært deri af en Dødbider eller med Hovedanskuelser i denne Retning modsatte mine. Saaledes med Sang osv. „Det smaker længst som fyrst kjem i Kjerlet", siger Ordsproget, og gamle Kirkefader Irenæus siger, at „hvad En lærer i Ungdommen blir en Del af Sjælen", og er det saa, da maa det naturligvis være magtpaaliggende, at mit Barns sjælelige Udvikling gaar i Retning af min egen Anskuelse og Overbevisning. Men stiller jeg selv saa bestemte Fordringer paa Selvbestemmelsesret i disse Sager, maa jeg naturligvis indrømme modsatte Anskuelser den samme Frihed. Her er det Knuden efter min Mening kan løses paa den ønskeligste Maade.

Skaf os borgerlige Tvangsskoler, — Statsskoler, Almueskoler eller hvad man vil kalde dem, — som holde sig strengt til de førnævnte borgerlige Fag og den borgerlige Opdragelse, og hvortil Lærere vælges kun med Hensyn til disse Fag og til hæderlig Karakter og Færd, og overlad saa den egentlige folkelige og kristelige Opdragelse og Undervisning til Friskolen, hvor de i Anskuelser ligesindede Forældre kan søge en ligesindet Lærer til efter privat Overenskomst enten i særskilte Timer, — forsaavidt det er Kredsens Statsskolelærer t. Ex., — eller i særskilte Uger at give dem Undervisning i de Fag, paa den Maade og i den Udstrækning, som de ønsker, og vi skal faa se, at den væsentligste Hindring for Skolens frugtbringende Virksomhed, — som bestaar i, at Hjemmet og Skolen paa Grund af modsatte Anskuelser gjensidig nedriver hverandres Gjerning, dels ved at lære modsat, dels ved ligefrem at nedrive paa og svække Agtelsen for Personlighederne, — for allerstørste Del er hævet.

Ved denne Ordning vilde Fordringerne til Statsskolelærerens saavel Kvalifikationer som Arbeide kunne betydelig nedsættes, saa en almindelig Underofficer væsentlig med den Dannelse, han har, maatte kunne i Regelen overtage to Kredse, medens det vilde være ønskeligt, at Styrelsen kom Friskolelæreren imøde med Understøttelse — helst i Form af Stipendium til at søge Uddannelse for sine Fag paa den hensigtsmæssigste Maade.

Romsdalen den 27de September.

Det lakker med Sommeren, uden at vi paa denne Side af Fjeldet kan sige, at vi egentlig har havt nogen rigtig Sommer endnu. Hele Vaaren og Forsommeren var ualmindelig kold og vaad, og efter Sankthans har det heller ikke været stort bedre. Skodden hænger den ene Uge ligesaa kold, graa og tyk som den anden, Maaned efter Maaned, og en Solskinsdag er en Sjeldenhed. Men uagtet denne fugtige og kolde Sommer er der dog en stor Velsignelse paa Jorden baade af Hø og Korn, noget, som rimeligvis kommer af, at vor Jord er skrind, saa den bærer mest Avling i fugtige Sommere, selv om Varmen er i mindste Laget. Høet er nu paa det nærmeste indbjerget, men det har skortet paa Solskin ogsaa til dette, saa det ikke vil blive saa grønt, som det i gode Sommere pleiere at være; dog bør vi ikke klage herover, da Høet bliver hjælpeligt, om ikke af det bedste. Værre ser det ud med Kornet. Bygget har næsten overalt taget Skade af Rust, og Havren staar endnu næsten grøn som Kaal. Den Uveirsrid, som for nogle Uger siden rasede over hele Landet, hjemsøgte naturligvis ogsaa vor Landsdel med Storm og Regn, men Nattekulden gled næsten over, og det jevnede sig ud lidt efter lidt til stille, roligt Veir. Natten til den 3die ds. klarnede det dog af i en Braavending, men det stod kun paa i nogle Timer og tyknede over igjen henimod Morgensiden. Hvis ikke dette var skeet, saa havde det frosset overalt her i Amtet, da Havren netop befandt sig i Madkastningen, som er dens kjælneste Tid. Kulden snærtede dog Potetesgræsset hist og her og Kornet ogsaa enkeltvis, men ikke saa meget, at nogen Skade foraarsagedes. Men, som sagt, den staar endnu grøn, og da Høsten er utryg at slaa sin Lid til, saa kan man sige, at Aarveien her endnu er saare usikker. Kom al den Velsignelse til Modenhed, som nu staar paa Ageren, saa fik vi vist et ret godt Kornaar, selv om Bygget mislykkedes, saameget mere, som de mange Dalfører, som støder op mod Indlandet, faar et godt Aar. Her er man ogsaa saa lykkelig, at Ageren er skreden saa langt frem, at det formentlig paa det nærmeste er afskaaret og vel ogsaa allerede i Hus. Saa stor kan Forskjellen være endog inden samme Amt. Den kolde Havvind har nemlig ikke naaet ind i de inderste Dalstrøg, og Varmen har ogsaa været saapas, at den har bragt Kornet til Modenhed i saa nogenlunde rimelig Tid.

Potetesavlingen kommer under alle Omstændighreder til at blive liden. Ikke fordi, at Folk har udsat mindre end vanligt, men formedelst Mangel paa Solvarme. Paa somme Steder snertede, som sagt, ogsaa Frosten Græsset, og dette vil vel ogsaa gjøre Sit.

Den kjære Gjæst Silden har aflagt os Besøg i Sommer, og har vel heller ikke rigtig for Alvor sagt os Farvel endnu, endskjønt der i den senere Tid har været en Stands i Fisket. Dette kommer vel af, at Skogen nu staar i Løvfældingen, og da, siger Fiskeren, holder Silden sig paa Dybet og vil ikke gjøre Landgang. Den kommer vel saaledes igjen senere paa Høsten, naar Skogen er afløvet og det har sneet i Fjeldene. Uagtet dens Besøg ikke just varede saa længe, saa har den dog bragt ind mangen blank Daler, og det skjønt Prisen er gaaet betydelig ned i den senere Tid, ligesom Fiskeriet heller ikke begyndte her førend Priserne allerede vare noget i Dalen. Alligevel siger Rygtet — om det er klar Sandhed, skal være usagt, men meget sandsynlig er det — at bare i den første Uge, Fiskeriet stod paa, fiskedes der for omkring 50,000 — femti Tusind — Daler, og siden har det vist ogsaa indbragt vel ikke mindre, men snarere meget mere. Dette er vakre Penge for i det Væsentlige eet Fogderi, det kan ikke nægtes. Det trængtes ogsaa, at der kom Vand i de tørre Bække igjen; thi en slig Pengemangel, som det tørnede sammen med taar, er det længe siden der var her i Amtet, der har havt den Lykke nys at gjennemgaa en Periode af saa gode Tider paa Land og Sjø, at Ingen mindes lignende. At man ligesom med Et braastupede ind i denne trange Tid, maa have sære Grunde, hvoriblandt den ene er den, at Tilstanden i vore Byer har været saa slem. Hertil kom mindre gode Fiskerier og daarlige Fragter, der gjorde, at Skibsbygningsmaterialierne bleve næsten usælgelige. Naar saa hertil kommer, at Livet er blevet saa dyrt for alle Folk og at Samfundet er ligesom blevet saa kjælent, at det ikke taaler noget Tryk, saa har man Forklaringsgrunde nok til de trange Tider. Dersom Aarveien nu slaar feil, saa ser det virkelig ikke godt ud nu, da vi ere saa godt vante; men det er gjerne nødvendigt, at vi faar prøve noget af hvert, ellers vilde den nærværende Slægt i somme Landsdele ialfald ikke have noget Begreb om, hvad trange Tider har at betyde.

Det glæder Mange her, at „Norsk Folkeblad" ikke blev ødelagt, men at Hr. Bjørnstjerne Bjørnson selv er bleven Eier af det. Det er neppe nogen Mand i vort Land, som har saa mange Betingelser for at kunne løfte vort Folk fremad, som han, og at han maa have et Organ, hvorigjennem han kan saa meddele sig til det hele Folk, er en rimelig Ting. Hans Blad har ogsaa siden Slutningen af forrige Aar været saa godt, saa frisindet og folkeligt, at det maa have tiltalt Alle og Hver, som ønsker Frihedens, Folkelighedens og Oplysningens Seier over Dødbiteriet i vort Land. Rigtignok er det Organ for den pureste Skandinavisme, og dette er visselig slemt nok; men siden det ogsaa er en kraftig Modstander af Amalgamationen, faar man saaledes „kvitte det ud i det". Vist er det, at man ønsker Bladet Lykke og langt Liv.

Kristiania, den 6te Oktober 1869.

I en Artikel betitlet Berlinrygter fortæller den idag modtagne Köln. Zeit., at der synes at herske en Krisis i Berlin, af hvilken der kan fremgaa politiske Ting, som kunne komme til at gjøre en Vending i den europæiske Stilling.

Grev Bismark skal nemlig befinde sig i en trykket Stilling baade med Hensyn til den indre og den ydre Politik. Hans Modstandere have alt hans Eftermand ved Haanden i Manteuffel. Deres Program er i det Indre at sætte Stands paa Frihedspartiets Fremskridt og i det Ydre Udsoning med Østerrige, Tilslutning til den projekterede nye hellige Alliance, ja maaske endog en antirevolutionær Krig med Frankrige.

Vi bemærkede for nylig i en Artikel om Suezkanalens Indvielse, at den Politik, som her skulde forherliges, var den bonapartistiske, at Krigen mellem Frankrige og England egentlig paa dette Punkt har været politisk fortsat siden den første Napoleons Dage, og at det var rimeligt, at England, for hvem det her spilles om Veien til Indien, nok ogsaa kunde have Lyst til at tale et Ord med i Sagen. Dette sidste synes at skulle stadfæste sig, idet England synes at ville deltage i Festen paa en Maade, der er skikket til at nedsætte Humøret en Smule. Vi hidsætte i den Anledning følgende Korrespondence til Bismarks Organ, Augsb. Allg. Zeit., der i det sidste Dieblik kaster et besynderligt Lys paa Situationen og viser, at Europa ogsaa med Hensyn til det orientalske Spørgsmaal er fuldkommen krigsfærdigt. Naar Lord Clarendon i disse Dage skal have formaaet at lægge en saa tung Vægt i den politiske Vægtskaal, som almindeligt antages, tør Forklaringsgrunden ogsaa muligt være at søge i de Fakta, Artikelen omtaler. Den forenede engelske Flaade, den mægtigste, som Middelhavet nogensinde har baaret, bestaaende af 12 Pantserskibe samt 1 Pantserfregat med 233 Kjæmpekanoner og 13220 Hestes Kraft, har taget Station ved Malta, og til samme Tid fordrer Porten med Bestemthed Udleveringen af de ægyptiske Pantserskibe og en Reduktion af den ægyptiske Armee, der rettere kunde kaldes en Afvæbning, idet der forlanges, at denne skal aflevere sine Bagladningsvaaben. Løsningen af denne Gaade ligger vel klart for Dagen tilligemed det egentlige Formaal for Foreningen af Kanal- og Middelhavsflaaden under det plausible Paaskud, at der skal foretages et Øvelsestogt i Middelhavets østlige Del. England har gjort et storartet og afgjørende Træk paa Skakbrættet. Dersom det var lykkedes Frankrige under Vicekongens Firma i Ægypten at skaffe sig en ny, i Frankrige bygget Pantserflaade, der kommanderedes af Officerer, som vare uddannede efter fransk Mønster, saa vilde England en skjøn Dag i Middelhavet have befundet sig over for en overmægtig fransk-ægyptisk Sømagt, til hvilken sandsynligvis ogsaa Italien vilde have sluttet sig, og dets Overvægt i Middelhavet vilde da have været sat paa Spil, medens der vilde have været den høieste Grad af Fare for, at den nye Vei til det østlige Asien vilde have været i Frankriges Hænder. Denne Plan har aabenbart ligget til Grund for hele Foretagendet med Suez-Kanalen. Den allerede for mere end 20 Aar siden af Michel Chevalier udtalte Tanke om en Alliance mellem de Folkeslag, der bebo Landene omkring Middelhavet, vilde saa til stor Skade for det britiske Herredømme paa Havet være bleven til Virkelighed. England har allerede for længe siden gjennemskuet denne Plan og træder nu i den ellevte Time, efterat have forberedt sig tilstrækkeligt, frem paa Skuepladsen med overvældende Magt. Det er under Ægiden af Englands mægtige Flaade, at Porten optræder med den dristige og kategoriske Fordring om Ægyptens fuldstændige Afvæbning. England er det, som i dette Dieblik fuldstændig behersker Situationen. Dets Kyster ere beskyttede ved en endnu meget mægtig Reserveflaade, ved pantsrede Forter og Batterier, ved dygtige Tropper samt en velindøvet Milits, og i Middelhavet optræder det med en saa at sige uangribelig Overmagt. I Frankrige erindrer Gjæringen om de Momenter, som medførte Ludvig Filips Fald. Allerede i 1849 gjorde en politisk Notabilitet den Bemærkning, at „de store Skibbrud, som Regjeringerne i Frankrige have lidt, altid havde fulgt meget nær efter en Besværing, som England troede at være berettiget til imod dette", og det lader sig ikke miskjende, at der finder en vis Lighed Sted imellem den daværende og den nuværende Tilstand i Frankrige. At der er indtraadt et afgjørende Dieblik i det orientalske Spørgsmaal, og det ikke blot i det levantiske, men ogsaa i det store orientalske Spørgsmaal, som tillige omfatter det indiske Ocean, turde være sikkert. Den engelske Kanalflaade vil ikke forlade Middelhavet, før den ægyptiske Flaade i afvæbnet Stand har passeret Dardanellerne og den tyrkisk-ægyptiske Strid er bleven udjevnet i Overensstemmelse med det af England inspirerede Tyrkies Fordringer. Hvad vil nu Frankrige, hvem England her er kommen saa stærkt iveien, gjøre? Hovedsagelig kommer man her til at tænke paa de Ord, som Viceadmiral Jurien de la Gravière paa Napoleonsdagen henvendte til Marineofficererne: „Keiserens sande Venner ere de, som tilraabe ham, at han skal have Mod, og ikke de, som formane ham til Forsigtighed"; men hvilket Raad vil Keiseren følge?"

I Anledning af Lord Clarendons Tale ved Landhusholdningsmødet siger L'Indépend. Belge: Efter sin Hjemkomst fra en Reise i Tyskland og Frankrige holdt Lord Clarendon den 28de Septbr. ved en Fest, som Landhusholdningsselskabet gav, en Tale, der aabner de mest tilfredsstillende Fredsudsigter for Europa. Idet han hentydede til sine Sammenkomster med Keiser Napoleon, Fyrst Gortschakow og „andre Notabiliteter, der have Indflydelse paa Europas Skjæbne", forsikrede den engelske Udenrigsminister sine Tilhørere, at ifølge hans Overbevisning og saavel paa Grund af de Meddelelser, man havde givet ham, og de Indtryk, han havde modtaget, havde Freden ingensinde siden den sidste Krig mellem Østerrige og Preussen været bedre sikret end i det nuværende Dieblik. Det nævnte Blad tilføier, at baade i Paris og i Berlin er man i velunderrettede Kredse overbevist om, at Spørgsmaalet om Badens Indlemmelse i det nordtyske Forbund ingenlunde er saa modent til Afgjørelse, som man har villet paastaa, at der i denne Retning ikke vil foretages noget Skridt i den nærmeste Fremtid, og at de forskjellige europæiske Stater idetmindste ville benytte denne Vinter til udelukkende at udvikle deres indre Forhold. Men naar man nu opkaster det Spørgsmaal, hvorledes den truende Krigsfare er undgaaet, saa hvile idetmindste de preussiske Blades Tillidsfuldhed paa det høist skrøbelige Grundlag, at Frankrige har opgivet enhver Tanke om at vaage over Pragfredens Opfyldelse, og at det er uberettiget til at forhindre Tysklands Enhed under Preussens Overherredømme.

Bismarks Organ, „Nordd. Allg. Zeit.", fremhæver som øiensynlig Avisfabel, at Lord Clarendon ganske doucement, fint diplomatisk har givet den franske Keiser at forstaa, at Europa har bundet Hænderne paa ham, og at han umulig kan tænke paa at hæve sine indre Vanskeligheder ved en Krig. Der har nemlig efter denne mageløse Korrespondents Sigende dannet sig en formidabel Alliance imellem Østerrige, Preussen, Rusland og England, som gaar ud paa i Tilfælde af Keiserens Død at hindre Frankrige i at forstyrre Europas Fred og at foretage en Revolution (England skulde altsaa have tiltraadt en ny hellig Alliance!), og begge Formaal tro de fire Magter bedst at naa gjennem Tysklands Enhed. Ellers pleie Korrespondancerne af denne Surdeig som bekjendt at paastaa, at Napoleon III vil føre Krig, og at det franske Folk vil have Fred. Samme Blad bemærker videre, at, efterat de sydtyske Stater og det nordtyske Forbund allerede ere forenede i militær og kommerciel Henseende, kan deres fuldstændige Enhed være enhver tredie Magt ligegyldig, da denne ingenlunde trues eller fortrædiges derved. Bladet glæder sig over, at Lord Clarendon har fremsat de samme Anskuelser, men Fredsudsigterne vilde dog være lysere, hvis den franske Regjering udtalte sin Beredvillighed til at følge en saadan Politik.

Østerrige, der dog ogsaa har et Ord at tale med i denne Sag, synes heller ikke at være saa tilbøieligt til at lade Grev Bismark have frie Hænder, som L'Ind. Belge og „Nordd. allg. Zeit." i deres Iver saa gjerne antage. „Die Presse", som for nogle Dage siden forsikrede, at Grev Beust havde tilbagevist Frankriges Alliancetilbud, og som nu paastaar, at det er fra Preussen at Forslaget om en Tilnærmelse kommer, betoner meget stærkt, at en slig Tilnærmelse kun er mulig, hvis der kan træffes en Overenskomst mellem de to Magter om det sydtyske Spørgsmaal. Men da Preussen efter al Sandsynlighed ikke en Gang vil aabne Underhandlinger med Østerrige om denne Sag, kan en Tilnærmelse imellem disse to Magter under de nuværende Forhold kun betyde, at man har besluttet at slutte det diplomatiske Felttog, som nys blev ført, med en Vaabentilstand, under hvilken man lader alle de brændende Spørgsmaal hvile til næste Foraar.

Le Nord, den russiske Regjerings Organ i Udlandet, fremhæver, at Valget af General Fleury til fransk Affending i St. Petersborg vidner om, at de Franskes Keiser ønsker at gjøre Venskabsforholdet mellem ham og Czaren saa inderlig som mulig. Le Nord minder om, at General Fleury paa en Maade var Tredie-mand i den Sammenkomst, der for nogle Aar siden fandt Sted mellem de to Monarker i Nizza.

„Provinz.-Corresp." meddeler, at Grev Bismark ikke vil vende tilbage til Berlin til den forestaaende Landdagssamling, der skal aabnes den 6te Oktober, saaledes som der var Udsigt til, da han fik Orlov og fritoges for at lede Statsministeriets Forhandlinger.

Czecherne have i Sinde at indgive en Adresse til Keiseren af Østerrige, i hvilken de anmode om, at baade Rigsraadet og den bøhmiske Landdag maa blive opløste; de ønske tillige, at et „Forsonings-Ministerium" maa blive udnævnt.

I den kgl. St. Olafs-Orden har det naadigst behaget Hans Majestæt at udnævne:

under 4de August d. A.:

til Kommandører:

Fransk Generalkonsul Arthur Tricon;

Fransk Bankier Hilaire Dugied;

under 18de f. M.:

til Kommandører:

Første Tolk hos H. H. Vicekongen af Ægypten, Hs. Exc. Abraham Bey;

Persisk Generalkonsul Herman Oppenheim;

under 22de f. M.:

til Ridder:

Stiftsprovst og Sognepræst til Kristianssand Poul Brodal Lassen, for fortjenstfuld Embedsvirksomhed;

under 28de f. M.:

til Kommandør:

Youssouf Nabaraony Bey.

Erika Lie gav igaar for fuldt Hus sin Koncert i Logens store Sal. Man fik Anledning til at høre for første Gang Beethovens Fantasi for Piano, Kor og Orkester; en storartet og gribende Komposition, hvori de forskjellige Partier frembringe den skjønneste Virkning; men vi maa beklage Orkesterets vaklende Spil, der ogsaa, som rimeligt var, lod til at have Indflydelse paa Koncertgiverindens Udførelse af Pianopartiet. De Chopinske Kompositioner saavelsom Beethovens Marcea alla Turca, arr. for Piano af Rubenstein, og Lißt's Ouverture bleve, efter vor Mening, alle udførte med sandt Mesterskab, saa det vilde være vanskeligt at udhæve noget enkelt Nummer. Frøken Lie blev assisteret af Frøken Soot, der har en omfangsrig og stærk Stemme, men Arien af „Faust" er en Opgave for Sangerinder af første Rang, hvorfor vi finde, at Valget burde have faldt paa mindre svære Ting. Kjerulfs „På fjellet" laa derimod mere indenfor hendes Stemmes Omfang, og Intonationen var derfor renere og Foredraget bedre. Koncertgiverinden ligesom Frøken Soot bleve efter hvert Nummer applauderede og fremkaldte. Koncertgiverinden fortjener ogsaa særdeles Paaskjønnelse for det rige og afvexlende Program.

Musik til Vinteren. Organist J. Lindemann fra Trondhjem vil snart give et Par Kirkekoncerter i en af vore Kirker. Hr. Otto Winther-Hjelm vil i Frimurerlogens Festsal fortsætte Edv. Griegs Abonnements-Koncerter, der vil omfatte større Numere saavel for Kor og Orkester, som Solonumere.

Trondhjems Stiftsavis, der siden Juni Maaned d. A. har været redigeret af Overlærer Aug. Holth, er nu igjen overtaget af Bladets Stifter og tidligere Udgiver Hr. Georg E. Petersen.

To Aftener paa en ungarsk Adelsgaard.

Af Robert Schild.

I.

„Kjører De med til Namház? Det er Hr. von Mikony's Navnedag", spurgte i Høsten 1854 en Landsmand, som i flere Aar havde levet i Ungarn.

„Jeg kjender ikke noget til Hr. von Mikony", indvendte jeg.

„Man kan mærke", svarede min Ven smilende, „at De heller ikke kjender noget til Landets Sæder, ellers vilde De vide, at man her ikke trænger til noget nærmere Bekjendtskab og heller ikke behøver en særegen Indbydelse for at besøge en Adelsmand til enhver Tid, og navnlig naar det er en Navnedag eller naar man feirer en Høstfest. Paa mit Ansvar: Kjør kun med."

Jeg lod mig overtale og vi kjørte afsted paa „noget" af et betænkeligt Udseende, som man kun af overdreven Høflighed kunde kalde en Vogn, og med Heste, hvis Stamtræ det ikke lønnede Møien at undersøge, over Stok og Sten, over steile Bjerge paa næsten tusind Fods Høide til Namház. Den forreste Ende af Vognstangen rørte undertiden ved Jorden, naar vi kjørte nedover Bakke; Sæletøiet, som kun bestod af fingertykke Reb, brast nogle Gange; men Bonden, som skydsede os, syntes at betragte det som en ganske hverdagslig Hændelse, knyttede Rebene sammen igjen, og min Ledsager forsikrede, at vi havde Intet at frygte, en Ulykke hændte næsten aldrig; paa slige Veie kunde man bare bruge slige Kjøregreier, og Kudsken og hans Heste forstod hverandre saa godt, at de nøiagtig vidste, hvormeget de kunde stole paa hverandre. Jeg var ikke synderlig beroliget herved, men besluttede dog at finde mig i det Uundgaaelige, trak min Regnkappe tæt om mig, anbefalede min Sjæl til Gud, og efter to Timers Forløb kom vi til Maalet, ubegribeligt nok med hele Lemmer, men dog tilstrækkelig gjennemrystet.

Hr. von Mikony's „Kastel" stod midt i en usſel Landsby, og kun denne Omgivelse gjorde, at det i en vis Grad havde Udseendet af en Herskabsbolig. Huset var lidet og havde kun syv Vinduer paa Forsiden; det høie Gavltag var tækket med sværtede, beskadigede Tagspaaner, og foran Indgangen var der en liden, lav Svalgang. Tilhøire og venstre ved Fløiene af Huset var der lave Udhuse af Træ og Ler, tækkede med Straa, og det Hele var omgivet af et firkantet Plankegjerde. I Gaardsrummet, som sparsomt var oplyst af to Fakler, stod en hel Vognborg — Kjøretøier af alle Slags, fra den simpleste Kjærre til den stafelige Kalesche, og larmende Kudske stellede Hestene. Talrige Beboere fra Landsbyen havde med stum Nysgjerrighed leiret sig om Indgangen. En liden, mager Mand i en slidt, geistlig Dragt, en ung Kandidat i Theologien, hjalp os med at stige ud af Vognen og ledsagede os under latinske Komplimenter til Salen. Trappen til Salen var ligeledes oplyst ved en Fakkel, som blev holdt fast i Væggen ved den simpleste Indretning af Verden, en Hysſing og en Spiger. Salen vrimlede allerede af Gjæster, som fordelte i Grupper stod omkring et langt Bord og samtalede høit. Ved Døren blev vi modtagne af Husets Herre, og den lille Kandidat forsvandt.

Hr. von Mikony var en stafelig Ungkarl paa omtrent firti Aar. Det kort skaarne mørkebrune Haar og det lange tykke Skjæg viste endnu kun faa Spor af Graat; en høi Pande, meget smaa, men livlige Øine, en energisk Næse og fyldige Læber gav Ansigtet et frit, muntert, mandigt Udseende. Han var iført en sort Attila, ellers forraadte hans Dragt intet Nationalt.

„Isten megaldja!" (Gud velsigne Eder!), sagde han og strakte begge Hænder til Velkomst mod min tyske Ven.

Min Landsmand forestillede mig med to Ord. Før jeg endnu kunde komme med en Undskyldning, fordi jeg kom som ubuden Gjæst, omarmede Hr. von Mikony mig, gjentog mit Navn, gjorde mig hurtig bekjendt med nogle af de nærmeststaaende Herrer, forestillede mig som sin meget agtede Ven, og idet han overlod det til mig at knytte en Samtale med disse Herrer gik han atter hen til Døren for at hilse paa nye Gjæster.

Jeg syntes godt om Manden ved første Diekast. Hans Venlighed havde noget ganske Utvungent. Man mærkede paa ham, at hans Tilfredshed voxede med Antallet af hans Gjæster. Han havde et forbindtligt Ord for Enhver, og skjønt Mange ligesom jeg for første Gang betraadte hans Hus, behandlede han os dog som om vi havde levet paa en fortrolig Fod med ham i flere Aar.

Indtil man gav Tegn til at gaa tilbords havde jeg tilstrækkelig Tid til nærmere at betragte Værelset og nogle af Gjæsterne.

Salen dannede en langagtig Firkant, rummelig nok til tredive Personer; vi var idetmindste femti — men hvad gjør det? Man rykker nærmere sammen. Væggene havde vel været malte for lang, lang Tid siden; nu viste de kun et tvivlsomt Blaagraat, hvorigjennem paa enkelte Steder skinnede frem en rød Linie eller en afbleget Blomst. Fra det ikke meget høie Tag hang ned en stor Sølvlysekrone med saa mange Lys som Værten talte Aar. De mere brede end høie Vinduer var dækkede med hvide Gardiner — det vil sige hvide før de var blevne sværtede af Tobaksrøg. Spisebordet dannedes af flere i Hesteskoform sammenstillede Borde, der af ulige Høide uden

Import af Kaffe, Sukker og Smør. Til Kristiania Toldsted er indført i Septbr. Maaned: 342,907 Pd. Kaffe, 182,402 Pd. hvidt og 172,010 Pd. gult Sukker, 71 Tdr., 505 Butter, 189 Dritler, 1337 Fjerdinger og 27 Ottinger Smør.

Hamars Marked, som afholdes i disse Dage, omtales i „Hamars Stiftstd." som en „Latterlighed" og en „Plage".

For Stiftamtmand Motzfeldt har der paa Røraas været afholdt en festlig Tilstelning, som Bevis for den Anerkjendelse, man skylder hans humane, retsindige og dygtige Embedsfærd. Amtmanden blev dog ved haardt Veir hindret fra at fremmøde ved Festen, hvorfor Ordførerens begeistrede Tale for ham gjennem Fogden vil blive ham meddelt. Festen omtales i „Fjeldp." som særdeles belivet.

Kirkeligt Landsmøde. Efterat endel Præster og Menighedslemmer, som den 21de April d. A. vare samlede i Kristiania, havde vedtaget, at Istandbringelsen af frivillige kirkelige Stiftsmøder og et Landsmøde burde søges drøftet paa forberedende Møder i Sammenhæng med denne Sommers Missionskredsforsamlinger, har dette Spørgsmaal været under Behandling paa 7 i Sommerens Løb afholdte kirkelige Møder, nemlig 2de i Kristiansands Stift og 1 i hvert af de øvrige Stifter. Disse Møder have saagodtsom enstemmig udtalt sig for Ønskeligheden af Afholdelsen saavel af kirkelige Stiftsmøder som af et Landsmøde væsentlig i Overensstemmelse med den af Forsamlingen i Kristiania den 21de April udkastede Plan, idet alene 2de af Møderne med Hensyn til det i Planen antydede Tidspunkt for Landsmødets Afholdelse antog, at Bestemmelse derom først da burde tages, naar man med nogenlunde Sikkerhed kunde antage et saadant forberedet. Paa disse Møder er derhos stiftsvis udvalgt Komiteer til Forberedelse af Stiftsmøderne, ligesom efter Planen Kristiania Stiftskomite i Samraad med og under Bistand af de øvrige Stiftskomiteer har at sørge for Alt, hvad Sagens Fremme forresten maatte kræve. Komiteen har nu udstedt Opraab om at sammenskyde ca. 6000 Spd. til Afholdelse af det kirkelige Landsmøde, der skal bestaa af 120 Medlemmer.

Militære Stipendier. Under 16de September har Armee-Kommandoen udstedt en Rundskrivelse til Infanteri-Brigaderne om, at 2de Stipendier for Infanteri-Officerer ere ledige, hvorhos Brigaderne opfordres til at indkomme med Forestilling om, i hvilke specielle Retninger Stipendierne burde benyttes.

Elgjagt. Ved en fornylig i Hølands Skovtragter foretagen Elgjagt blev der skudt en Elgoxe, der veiede ca. 80 Vpd. I samme Tragt blev der seet 9 Elgsdyr i et Følge, hvilket tyder hen paa, at dette nyttige Dyr formerer sig stærkt.

Fra Drammens Handelsforenings Direktion læses i „Dr. Tid." følgende Cirkulære:

I vort Cirkulære af 31te Marts d. A. tillode vi os at opfordre Landets øvrige Handelsforeninger til at udtale sig om, hvorvidt et Møde af Delegerede fra de forskjellige Handelsforeninger her i Landet maatte ansees ønskeligt og hensigtsmæssigt til Fremme af Foreningens fælles Øiemed, idet vi i vore indledende Bemærkninger særlig henpegede paa det formentlig Uheldige i, at enhver Forening nu virker isoleret, og fremhævede, at man ved fælles Bestræbelser maatte kunne udrette mere.

Vor Tanke ved Mødet var da egentlig mere den at bevirke diskuteret Valg af Midler for en livlig og nyttig Samvirken af Foreningerne, end at debatere specielle Sager af Interesse for Handelsstanden, ihvorvel vi nok tænkte, at dertil tildels kunde blive Adgang.

Omendskjønt vi endnu savne Svar fra flere Steder, og deriblandt Steder som Trondhjem, Stavanger, Fredrikshald og Aalesund, finde vi dog i alle de Svarskrivelser, der ere indløbne til os, saa megen Sympathi for vor Tanke, at vi føle fuld Opfordring til nu, da Vinteren og med den vel ogsaa fornyet Liv i Handelsforeningerne snart indtræder, at gjenoptage Sagen.

Flere Foreninger ønske, at Mødet gives en mere udstrakt Karakter, saaledes at enhver Sag af Almeninteresse for Handelsstanden der skulde kunne delibereres, og i saa Fald maa det være hensigtsmæssigt, at saadanne Sager først behandles i hver Forening for sig, for at dens Delegerede i Fællesforsamlingen mere kunde udvikle sin Forenings Anskuelse end kun at fremsætte sit individuelle Skjøn, idet man antager, at Mødet derved sikrere vilde udtrykke den norske Handelsstands Meninger.

Vi gaa med Glæde ind paa en saadan Udvidelse af vort Projekt, da ogsaa vi ere af den Formening, at da flere af de Deltagende alligevel maatte foretage længere Reiser, man da ogsaa burde give sig den fornødne Tid til at gjøre Sammenkomsten saa nyttig som muligt.

Vi tillade os saaledes at anmode den ærede Forening om:

At indsende til Drammens Handelsforening en Opgave af de Themata af almindelig Handelsinteresse, som den ønsker behandlet i det foreslaaede Fællesmøde, og at ledsage Indsendelsen med en almindeligholdt Motivering. Som en passende Frist for Indsendelsen af fornødne Opgaver tror man at kunne ansætte medio December.

Af de indkomne Forslag vil undertegnede Bestyrelse for Drammens Handelsforening da forme et Program, hvoraf Aftryk ville blive omsendte til Behandling og Diskussion i de forskjellige Foreninger, samt endelig med passende Mellemrum bestemme Tid og Sted for Fællessamlingen.

Angaaende Tiden tror man, at den burde ansættes til førstkommende Sommer, da de forudgaaende Drøftelser ville kræve adstillig Tid, og da en Aarstid maa vælges, som frembyder de mindste Vanskeligheder for længere Reiser.

I flere Svarskrivelser er vort Sted nævnt som passende for Mødets Afholdelse, og sikkerlig vilde det kun være behageligt for os at se dette realiseret, saafremt der skulde vise sig nogenlunde Enstemmighed derom, men vi kunne ikke negte, at Kristiania ved den lettere Adgang, man der har til statistiske og andre Oplysninger, som muligens tiltrænges under Diskussionen, eller Kristianssand ved sin centrale Beliggenhed fortjener at komme i fortrinlig Betragtning.

Drammen, i Direktionen for Handelsforeningen, den 30te Septbr. 1869.

Kristian Wriedt. Wilh. Melhus.
Hans P. Faye. Otto Borgen.

Drammens Skarpskytterkorps sees af „Dr. Tid." at have holdt en Sexa i det nye, med Flag og Grønt smukt prydede, Telthus paa Exercerpladsen i Anledning af Byens Repræsentanters Hjemkomst fra Skyttefesten ved Horsens.

Ulykkestilfælde. (Dr. Bl.) En voxen Pige besøgte Fredag Aften sin Søster ombord paa Dampskibet „Kong Brage", der laa ved Dampskibsbryggen paa Strømsø. Man savnede hende hele Lørdag, og ingen vidste, hvor hun var bleven af. Igaar Formiddag fandt man hendes Lig i Vandet ved Bryggen. Hun har da formentlig gjort et Feiltrin paa Landgangsbroen og er faldet hovedkuls i Vandet mellem Dampskibet og Bryggen, hvorved det er blevet hende umuligt at raabe om Hjælp. Det viser sig derhos, at hun har faaet et stærkt Slag i Tindingen, og har derved maaske tabt Bevidstheden. Alle Mand var i Arbeide paa Dækket, og ved Landgangen hang Lanterne; men ingen havde mærket noget til det Passerede.

— (Berg. Tid.) Forrige Fredags Aften druknede en Sogning, idet han faldt overbord fra en Sognejægt, der laa paa Vaagen. Hans Hue fandtes flydende ved Fartøiet, hvilket vakte Formodning om at en Ulykke var skeet. Dette bekræftede sig ogsaa, idet man Lørdag Morgen ved Søkning fandt hans Lig. — Den Afdøde var efter Forlydende en Ungkarl, der var kommen til Byen for at gjøre Indkjøb til sit Bryllup.

Den tekniske Forening i Stavanger søger ved Aktietegning at skaffe Midler til at opføre et Hus, der antages at ville koste 7 a 9000 Spd.

Efter Indbydelse fra Stenkjær Skyttelag afholdtes, ifølge „Indhp.", den 23de f. M. paa Stenkjærsanden under et temmelig ugunstigt Veir en Præmieskydning for dets Medlemmer i Forening med Beitstadens, Skeid & Hennings, Mæres samt Inderøens Skyttelag. I Præmieskydningen, der foregik med 10 Skud, samtlige paa 250 Alens Afstand, deltog 44 Skyttere.

For Dampskibet „Baklandsgutten" er, ifølge „Trhj. Adr.", ved Auktion buden 3000 Spd. af Proprietær O. Richter i Stjørdalen for et Interessentskabs Regning.

Telegrafstationens Virksomhed har heder det i „Tr.hjems Adr." i de sidste Dage navnlig igaar og iforgaars, været usædvanlig stærkt hindret af Luftelektricitet, saa at over halvhundrede Telegrammer til enkelte Tider have ligget for, uden at kunne expederes. Nætterne have dog vist bedre Lufttilstande, og Arbeidet har derfor kunnet holdes nogenlunde à jour tiltrods for de hinderlige Forholde.

Hvidræv. For en otte Dages Tid siden blev ifølge „Tr.hjems Adr." indenfor Ladehammeren skudt en Hvidræv, der viste sig at være en Aarsunge i den for disse paa denne Aarstid sædvanlige næsten hvide Dragt. Hvidrævene foretage vistnok af og til Udvandringer, tildels endog i temmelig stort Antal fra Høifjeldene, der er deres egentlige Hjem, men disse ere dog sjeldne og pleie, saavidt vides, ialfald ikke at indtræffe før længere ud paa Vinteren. I samme Strøg har man for et Par Dage siden seet ogsaa en anden Hvidræv af samme Størrelse, hvilken dog ikke blev fældet. Det skudte Exemplar er erhvervet for Videnskabernes Selskabs Naturaliesamling.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Stockholm, 6te Oktober.

Ifølge Posttidningen er den norske Digter Ibsen udnævnt til Ridder af Vasaorden.

Berlin, 5te Oktober.

„Norddeutsche allgemeine Zeitung" siger, at, idet den danske Throntale paany udtaler Ønsket om Afgjørelse af det slesvigske Spørgsmaal, imødekommer den, som bekjendt, den preussiske Regjerings Ønske.

Florents, 5te Oktbr.

Cialdini reiser i en Specialmission til Spanien.

Et og Andet.

Vandglas til Gulvmaling har vist sig meget hensigtsmæssig. Gulvet maa renses godt først og kittes i alle Sprækker med et Kit, som man laver af Kridtpulver eller Gibsmel, rørt sammen med Vandglas til en stiv Deig. Gulvet bliver da ved Hjælp af en stiv Kost bestrøget med Vandglas og ovenpaa dette stryges Farven, som ikke maa bestaa af Oliefarver, men af i lige Dele Vand og blaasur Melk udrørte Jordfarver (gul Oker og lign.); men herved maa man huske paa, at Farverne mørknes meget ved Vandglasset. Tilsidst stryger man over flere Gange med Vandglas for at frembringe Glands. Da Vandglasset tørrer hurtigt, kan man efter en halv Times Forløb allerede gjøre et nyt Anstrøg. Naar Gulvet er færdigt, maa man ikke gaa paa det paa flere Timer. Vil man have saadanne Gulve ret smukke, saa sliber man dem af og gnider dem ind med noget Olie. De med Vandglas overstrøgne Gulve er meget smukke og varige, og saa brandsikre, at Gnister eller glødende Kulstykker ikke engang efterlader en Brandflek. For at rense saadanne Gulve er det som oftest tilstrækkeligt at man tørrer dem af med en vaad Klud.

Om Rigmanden og Menneskevennen Georg Peabody fortæller man, at han engang i sine yngre Aar sent om Aftenen kom til et lidet Værtshus i en amerikansk By, og da han ikke eiede en Skilling, maatte han gaa tilsengs uden Mad og om Morgenen sage Ved for at betale for Nattelogi og Frokost. Denne Mand har senere givet hundrede Tusinder bort til de Fattige.

Væddeløb med Velocipeder. I Stockholm er der bleven afholdt et Væddeløb i 3 Afdelinger med Velocipeder. I 1ste Afdeling vandtes 1ste Præmie af den, der kom sidst frem. Den største Vanskelighed bestaar nemlig i at beholde Ballancen under en sagte Fart. 2den Afdeling havde Præmier for den største Hurtighed og i 3die Afdeling vandtes Prisen af den, der i Karruselridning ved de fleste Svingninger naaede Maalet.

En Sparebank under Konkurs. Sparebanken i Tavastehus i Sverige er gjennem sin Sekretær, Pastor Churberg, overleveret til Konkursbehandling.

Kaliforniens Naturmærkværdigheder. Kalifornien besidder ikke saa ganske faa Naturmærkværdigheder, hvoriblandt de fornemste ere: Yosemite-Vandfaldet, der falder lodret i en Høide af 1600 Fod. Yosemite er det indianske Navn paa Grislebjørnen (et Slags store Bjørne, der kan veie indtil 2000 Pund). I Yosemitedalen, der ligger i 4060 Fods Høide over Havfladen, findes følgende Bjergtoppe: Cloud Rest 6450 Fod høi, South Dome 6000, Cap: Liberty 4600 og Mount Star King 5600 Fod. De høieste Bjerge i de Forenede Stater findes i Kalifornien. Mount Shasta er 14,000 Fod høit. Den saakaldte „Big Tru Grove" i Caleveros County er et andet Naturunder. Her findes rimeligvis Verdens største Træ; det kaldes the Mother of the forrest (Skovenes Moder), er 90 Fod i Omfang og 231 Fod høit. I denne Skov blev nylig fældt et Træ, hvis gjenstaaende Stump nu benyttes som Dansebod, og et andet nedhugget Træ, der var 301 Fod høit, benyttes som Keglebane. Mammoth Hulen i Mariposa er et ligesaa stort Under. Lake Tahoe er en pragtfuld, milelang Bjergsø, der ligger 6000 Fod over Havets Overflade. I Kalifornien findes flere kolde og varme, salte og mineralske Kilder. Kviksølvminerne i New Almaden, Santa Clara County, kunne forsyne

---

Forlegenhed bar denne Forskjel til Skue, skjønt de var bedækkede lige til Gulvet med Duge. Stole af alle tænkelige Former stod langs Bordene, og ligesaa forskjellige vare Knivene og Gaflerne, gamle og nye, store og smaa, men alle med tykke Sølvskafter og prydede med Mikony's Familievaaben. Ved hver Tallerken var der sat tre Flasker forskjellig Vin og ligesaamange Glasse. Borddugen, som vistnok ikke var af fineste Damask, udmærkede sig ved en blændende Hvidhed.

Fra Væggene skuede fra afblegede, brede, gammeldags udskaarne, forgyldte Rammer Hr. von Mikony's Forfædre ned paa den brogede Forsamling, nogle i Brystbilleder, andre i fuld Legemsstørrelse; alle, saavel Mænd som Kvinder, var iførte ungarske Festklæder og havde udtryksfulde Ansigtstræk. Malerierne var vistnok ingen Mesterstykker af Kunst, men de var dog udførte med Omhyggelighed.

Nogle gamle Vaaben og nyere Jagtgeværer fuldendte Udsmykningen af Salen, som uden tvivl forestillede det pragtfuldeste Værelse i hele Huset.

Blandt de ikke talrige Tjenere var der en ældgammel Mand i Haidukernes Dragt, umiskjendelig en gammel Soldat. Han syntes at forrette som Major domus under Ledning af Kandidaten, med hvem han oftere førte hviskende Samtaler. Paa hans korte Kommando for de bondeklædte lavere Tjenere frem og tilbage i Trængselen. Engang, men ogsaa kun engang, viste sig noget som et kvindeligt Væsen i Salen, kastede et flygtigt Blik paa Bordet og forsvandt. Jeg saa Damen ved en senere Leilighed; det var en tykladen, alvorlig Dame paa omtrent tredive Aar, øiensynlig vant til at befale, klædt i en Blanding af By- og Bondedragt, ordknap, næsten uvenlig som om hun vilde sige: „Min Herre skaffer mig ikke saameget Bryderi paa et helt Aar, som disse Fremmede paa en eneste Dag."

Da min Ven ligeledes havde forladt mig og blandet sig mellem de øvrige Gjæster, forblev jeg i den lille Kreds, for hvilken Husets Herre havde forestillet mig. Man afbrød strax den begyndte Samtale, omringede mig og søgte uden paatrængende Nysgjerrighed at erfare mine personlige Forholde, aabenbart i den Hensigt at underholde mig.

„Hvorledes synes De om Dem i Ungarn?" er et af de første Spørgsmaal, som der rettes til den Fremmede, og det med et saa stolt, selvbevidst Smil, med en aabenbar Udfordren af Ros, at man ikke kan andet end svare „meget godt." Gjør man dette, saa kan man være forvisset om de nye Venners Velvillie.

De, som stod nærmest ved mig, var en katholsk Geistlig, kjendelig paa sin Dragt, en Advokat og to Godseiere. Den Geistlige bar sin turgor vitalis og sin violette Collar tilskue med aabenbar Selvbehagelighed; han talte meget lidet, men fuld af Værdighed, dog ikke uden Nedladenhed. Advokaten, en ildfuld Mand, forraadte intet af den forsigtige Fulhed, som man lægger hans Stand til Last; den, som blot saa, men ikke hørte ham tale, maatte tro, at han var i Trætte bestandig; thi selv den ubetydeligste Ytring ledsagede han med de heftigste Armbevægelser og Minespil. Af de to Godseiere var den ene en gammelagtig liden Herre, hvis runde, røde Ansigt kun ved den efter Landets Skik opaddreiede Snurbart, i hvis Spidse han altid trak, fik et lidt udpræget Udtryk. Han syntes at være En, som altid samtykkede i, hvad Andre sagde. „Biszony!" (visselig) og „mindenkor!" (altid) var næsten det eneste, som jeg hørte af hans smilende Mund. Den anden var en ung Mand paa omtrent femogtyve Aar, høivoxen, med ædelt formede Træk, store, rolige Øine og en behagelig, kraftig Stemme. Den Geistliges Nærværelse opfyldte ham med en vis ærefrygtsfuld Sky; han sagde kun sjelden sin Mening, og da altid med en Tilbageholdenhed, som ikke var naturlig for ham. Man saa paa ham, at han gjerne havde modsagt Advokaten; undertiden iagttog man omkring hans af et mørkt Skjæg beskyggede noget overmodige Læber nogle Trækninger, som om han havde villet svare, men han taug med et Sideblik paa den violette Collar.

Nu hørte man Lyden af en Klokke. Husets Herre ventede vel ikke flere Gjæster. Paa dette Tegn satte Alle sig tilbords, Enhver paa det Sted, hvor han netop stod, og med den til Nabo, med hvem han netop var i Samtale. Kun den geistlige Herre blev ført bort af Værten og sat paa Hæderspladsen, en Udmærkelse af saameget større Betydning, som Værten var Protestant. Den unge Godseier aandede øiensynlig lettere.

Saasnart den med at sætte sig tilbords uundgaaelige Støi var forbi, indtraadte en Pause, der varede saalænge som indtil Suppen var spist. Dernæst blev der sat foran enhver Gjæst et lidet Glas Malagavin, det sædvanlige stomachale (Noget for Maven) for at befordre Appetiten. De, som sad hinanden nærmest, fortsatte nu igjen sine Samtaler. Værten havde sin Plads nederst ved den venstre Fløi af Bordet, for tilligemed Kandidaten, som ikke havde nogen Plads ved Bordet, at holde Øie med Tjenerne eller vexle et Ord med denne eller hin af sine Gjæster. Kandidaten sørgede med den største Omhyggelighed for den geistlige Herre og tillod ikke, at denne blev opvartet af nogen Anden. Han sad mellem en blind Thesauriatsraad og en forskudt Husarmajor, bag hvilken den gamle Haiduk havde stillet sig.

(Fortsættes.)

hele Verden med denne Artikel. Ethvert Slags Klimat, den sundeste Bjergluft i Fjeldegnene og tropiske Hede i Dalene, findes indenfor Kaliforniens Grændser. Der vokser og trives næsten Alt, som man finder i den kolde, milde og hede Zone. Af alle de Gaver og Skatte, som Gud har lagt i Naturens Skjød, har Kalifornien saaledes faaet sin store Andel.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 6te Oktober.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Søblomsten	Imsland	Stettin	Rapsæd.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Kathrine	Ohlson	Danmark	Trælast.
Marie Sofie	Eriksen	Stavanger	Ballast.
Sylvia	Hansen	Drammen	Do.
Theine	Thoresen	England	Trælast.
Fru Love	Watherrille	Do.	Do.
Hermes	Syvertsen	Drammen	Ballast.
Karoline	Vogt	England	Trælast.
Ariel	Ihlen	Amsterdam	Do.

Konkurs. Mandals Skifteret: Huseierenke Inger Thomine Salvesen d. 25de f. M. Saml. 14de Oktbr. Fordringer meldes inden 1ste Decbr. og prøves 16de f. M. Flekkefjords Skifteret: Handelsborger C. Ørbech d. 29de f. M. Midl. Bestyrer Overretssagf. Waage. Samling d. 18de Oktbr. Fordringer meldes inden 1ste Decbr. og prøves d. 14de f. M. Handlende J. C. Hansens Enke d. 29de f. M. Midl. Bestyrer Overretssagf. Heidenreich. Samling 18de Oktbr. Fordringer meldes inden 1ste Decbr. og prøves 14de f. M. Romsdals Skifteret: Halvor Halvorsen Østigaard d. 29de Septbr. Samling d. 12te Oktbr. Fordringer meldes inden 16de Decbr. og prøves 11te Januar 1870.

Skifteberetninger. Huseierske Else Olsdatter Ovæls Konkursbo af Eker er sluttet d. 2den ds. med 20 pCt. Dividende. Trondhjems Skifteret: Slagter og Snedker Sivert Thomseths Konkursbo er sluttet d. 25de Septbr. uden Udbytte.

Proklama. Sætersdalens Skifteret: I Boet efter Nære Gundersen Eikemoen af Aaseral med 3 Mdr.s Varsel fra 1ste Oktbr.

Ægteviede i Septbr. Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

Den 1ste: Ungk. Privatlærer Peter Kristian Brandahl og Jfr. Petrine Vilhelmine Andersen; den 2den: Agent Anton Ludv. Larsen og Frk. Nandine Eriksen; d. 3die: Grosserer Thomas Andr. Schram og Frk. Mathilde Just; d. 5te: Farvermester Nils Hansen og Enkemadame Amanda Lovise Eid, f. Eriksen; d. 15de: Dispacheur Harald Isachsen og Frk. Inga Margr. Falch Wiby; d. 23de: Handelsb. Frithjof Gunerius Rasmussen og Frk. Karoline Alette Oline Isachsen; d. 26de: Rorlæggerarbeider Gustav Johannesson og Pige Sara Olafsdatter.

I Trefoldighedskirken.

Den 1ste: Adjunkt Johan Chr. Selmer Andersen og Fr. Wolborg Elfrida Sogn; d. 3die: Gaardeier Christopher Olsen og Jfr. Caroline Wilhelmine Marie Kalum; d. 4de: Snedker Olaus Carlsen Hammer og Pige Christine Olsdatter; Snedker Peder Christensen og Pige Oline Engebretsdatter; d. 5te: Arbeider Johan Pedersen og Pige Lovise Larsdatter; d. 12te: Arbeider Christen Andreassen og Pige Sofie Christine Syversdatter; d. 15de: Lakerer Oluf Knud Diderik Petersen og Jfr. Caroline Emilie Larsen; d. 26de: Matros Ole Hansen og Pige Anne Christofersdatter.

Anmeldte Reisende.

Den 6te Oktober:

Grosserer Iversen fra Sarpsborg, Kapt. Scharffenberg med Frue, Christensen med Datter fra Sandefjord, Lund fra Tønsberg, Harms fra Hamburg, Jeremiassen fra Moss, Braathen med Søn fra Drammen, Paasche fra Horten, Brun fra Kragerø, Hansen med Følge fra Skien, Provst Holm fra Kongsvinger, Sagfører Ramm fra Moss, Brugseier A. Geyer fra Wermeland, Sorenskriver Ottesen og Svanaasen fra Gudbrandsdalen, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog.

En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6 og 7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd,** — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget,** — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf,** — **De nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet,** — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner,** — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69,** — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

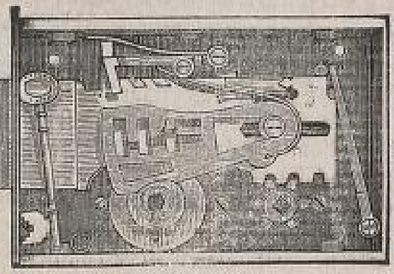

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af **Uld** og **Haar** samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken

N. M. Hansen.

Bazaren

for

Lærerindernes Pensionsforening

ønskes afholdt i Slutningen af Oktober Maaned. **Bidrag,** som velvilligen maatte ville ydes til Bazaren, bedes derfor **indsendte** til efternævnte Damer **inden 20de Oktober:**

Fru A. Birch, Dronningensgade No. 28.
Fru H. Brun, Storthingsgaden No. 8.
Frøken A. Hagerup, Oscarsminde.
Fru C. Hagerup, Uranienborg.
Fru E. Hagerup, Chr. Augusts Gade No. 7 B.
Fru C. Kildal, Hj. af Carl Joh. Gade og Akersgaden.
Fru H. Mariboe, Torvet No. 3.
Fru J. Monrad, Hj. af Parkveien og Hægdehaugsveien.
Frøken B. Riis, Møllergaden No. 32.
Frøken F. Riis, Christian IVdes Gade No. 4.
Fru F. Schjelderup, Carl Joh. Gade No. 15, og
Frøken W. Steffens, Storgaden No. 18.

Man tør forudsætte, at i de **øvrige Byer og paa Landet Skolebestyrerinder** og andre Damer, der have Interesse for Foreningen, velvilligen bistaa med Bidrags Modtagelse og Fremsendelse.

De øvrige Aviser anmodes om velvilligen at optage Nærværende.

Folkehøiskolen i Ullensaker

aabnes den 14de Oktober paa Gaarden Gislevold. Betalingen er 2 Spd. i Skolepenge og 4½ Spd. for Hus og Kost maanedlig. Det Nærmere er tidligere bekjendtgjort, ligesom enhver nærmere Oplysning med Glæde meddeles af

Ingvar Bøhn, Cand. theol.
Trøgstad Station.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Møbler og Pianoforter.

Undertegnede anbefaler sig med Oppolering af **Møbler.**

Pianoforter oppoleres, repareres og stemmes. Arbeide udføres smukt, godt og billigt.

H. Nielsen, Pilestræde 12.
Porten til Apothekergaden.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og Snekkenæs med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen,** Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser.

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Stærke

HANDSKER

(billige Priser)

af de anerkjendte gode anbefales i stort Udvalg fra Handskefabriken, Nedre Slotsgade No. 8. **A. Hennig.**

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Youngs patenterede

Parafinolie,

saavel i Foustager som aftappet paa Flasker, sælges i 12-Flaskevis meget billig og i mindre Kvanta for 9 ß pr. Flaske i

No. 25. Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Alvøens Værks

Papir-Oplag

anbefaler sine Fabrikata af:

Maculatur à 36, 40, 48, 54, 60, 70 og 72 ß pr. Ris.
4 ℔ Pak à 96 ß, 1 Spd. og 1 Spd. 24 ß pr. Ris.
6 ℔ do. à 1 Spd. 24 ß, 1 Spd. 60 ß og 2 Spd. pr. Ris.
8 ℔ do. à 2 Spd., 2 Spd. 60 ß, 3 Spd. og 3 Spd. 60 ß pr. Ris.
4 ℔, 6 ℔ og **8 ℔ Kardus** fra 1 Spd. til 4 Spd. pr. Ris.
Garnomslag à 2 Spd., **Cicoriepapir** à 2 Spd. pr. Ris.
Rullepapir, Rullepap og **Væggepap m. m.**
Rabat i Forhold til Partiets Størrelse.

W. Munthe,
Agersgaden No. 34.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ Tiltrædende Abonnenter kunne endnu **gratis** erholde den i disse Dage sluttede Feuilleton: Victor Hugos nyeste Roman, **„Manden som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 233. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 7de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Valls, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Norsk Læsebog.

Af A. E. Eriksen og P. A. Poulsen. I—III. W. C. Fabritius's Forlag.

Denne Læsebog, som nu ligger fuldt færdig for Publikums Dom, udgjør 3 Dele, hvoraf 1ste Del, 128 Sider, koster 24 ß. 2den, 472 Sider, 88 ß og 3die, 567 Sider, 90 ß, ved alle Indbinding iberegnet.

Det kunde vel synes saa, at der paa Grund af den Mængde norske Læsebøger atter ikke behøvedes nogen ny, men ser man nøiere til, og vil man gjøre sig bekjendt med deres Brugbarhed, vil det dog for Enhver vise sig indlysende, at en Tomhed var tilstede, som burde og maatte udfyldes. Af alle disse vore Læsebøger, som vi nu har brugt, at bringe noget harmonisk Helt ud, er isandhed et altfor vanskeligt Arbeide, til at det af enhver Lærer kan fordres udført; thi at begynde med Abc'er eller Læsebøger for Begyndere, anlagte som oftest efter en altfor snever Maalestok, og saa at gaa over til Læsebøgerne for Mellemklasserne, der ingenlunde staar i nogen indre Forbindelse med hine, maa vel erkjendes for mindre heldigt; naar saa hertil lægges en i d. forskjellige Læsebøger forskjellig Ortografi, (ja undertide nfindes Exempler paa en saa slet gjennemført, at den neppe fortjener Navnet deraf), er det forunderligt nok, at man ikke før har fattet den Tanke, at give Skolerne (her tænkes nærmest paa Latinskoler, Borger- og Realskoler, Pigeskoler og høiere Almueskoler) et helt, afsluttet Læreværk, som efter en vis, bestemt Plan fulgte denne Ide og søgte at virkeliggjøre den fra Abc-Alderen og til et Punkt, hvor man enten kunde standse, eller, hvor tilstrækkelige Hjælpemidler var forhaanden. At dette var følt, viser noksom Svarene paa de Rundskrivelser, som Dhrr. Skolebestyrerne Aars og Voss lod udgaa til 30 af Landets Skoler, efterat de havde formaaet Dhrr. Kand. mag. Eriksen og Seminarist P. A. Poulsen, begge Lærere ved de ovennævnte Mænds Skole, til at paatage sig Udgivelsen af samme.

Første Del, som udkom lige efter tredie og før anden, er væsentlig anlagt for Lydmethoden, men dog saaledes, at den kan benyttes, hvor hin Methode endnu ikke har vundet Indgang, og os forekommer det, at den Overgang, der er forsøgt, fra Bogstaverne, som de skrives og til deres trykte Form, er meget heldig. Opgaven i hele det første Skoleaar er udelukkende Færdighed i Læsning, og Opgaven har væsentlig været at finde lette, jevnt fremadskridende Stykker, hvilket Arbeide visstnok ikke altid har været let, men som dog er lykkets særdeles godt. Denne Del altsaa, der er beregnet paa det første Skoleaar, danner den egentlige Abc tillgemed Læseøvelser for samme, hvilke især i Slutningen væsentlig bestaar af Eventyr, og ved disse dannes da Overgang til Bogens anden Del, den sidstudkomne.

Denne er inddelt i tre Dele, hvilket betegner de tre Aar, hvori den tænkes læst, og altsaa er ogsaa den almindelige Inddeling i „alvorlige Fortællinger," „muntre Fortællinger" osv. (kfr. Indledningen til anden Del) udeladt, og det med Rette; thi Hovedsagen er her, som vi ovenfor have anført til første Del, at Vanskeligheden i at læse og forstaa lidt efter lidt voxer, men ikke, at Stykkerne skal ordnes i nogen systematisk Form efter Indholdet. Thi netop Afvexlingen i det Læste giver Barnet mere Lyst, og det higer fremad efter noget nyt. At denne Del, som tænkes benyttet fra 7—10 a 11 Aars Alderen, for en stor Del maatte komme til at bestaa af Eventyr og det mest i Begyndelsen og lidt efter lidt aftagende, er rimeligt, og DHrr. Udgivere bør man vide al Tak, fordi de har optaget dem i en saa stor Maalestok; thi hvad herligere aandelig Føde kan man bringe et Barn end et Eventyr? Og hvorfor? Jo, hele Barnets Verden er en Eventyrverden, dets Tanke fordyber sig og gribes af Eventyrets altid vexlende Liv. Det tænker sig som handlende Person, naar Dyden belønnes og det Onde straffes, det er Askeladdens „Følgesvend", naar han skal fri den fangne Kongedatter fra den stygge Jettes Hule; kort sagt, de vækker Barnets Følelse for det Gode og Modbydelighed mod det Slette, og er saa langt fra at forstyrre den kristelige Følelse, som ved Religionsundervisningen indpodes, at de netop livagtig fremstiller det Ondes og det Godes Kamp og dettes endelige Seier og saaledes befæster Kjærligheden til det Gode. De er heldig valgt fra Asbjørnsen, Moe, Grimm og Andersen.

Foruden at DHrr. Udgivere har, som oven berørt, undladt den sædvanlige Systematisering af Stykkerne efter Indholdet, har de ogsaa kastet overbord en hel Del af de gjængse moralske Fortællinger, som liden Værd havde i og for sig selv, og hvis Indflydelse paa Barnesindet er saare tvivlsom, og erstattet dem ved en Del andre kristelige Smaastykker, f. Ex. „En Anvendelse af det fjerde Bud", af Mau' „Hvad vi ei har faaet af Gud", „Et smukt Svar", „Sankthansormen" o. m. fl. — Fabler findes ogsaa i tilstrækkeligt Antal (dels fra Æsop, dels fra moderne Forfattere) hvilke dog egentlig tilhører 3die Del, hvor de danner Sammenknytningen til anden Del. Som Overgang til sidste Dels egentligere Indhold bestaar anden Dels tredie Afdeling især af lettere, alvorlige og muntre Fortællinger fra Livet, Skole og Hjem, Fædrelandet og fremmede Lande. Vi er altsaa her allerede kommet ind paa det skildrende, malende samt historiske Gebet, som væsentlig danner Grundfarven i den følgende og sidste Del.

Vi vil tillade os at fremhæve nogle enkelte Stykker af anden Dels Indhold (Eventyrene undtagne): „Den lille Alvhild" af M. C. Hansen, „Ketil" af J. L., „Den helbredede Patient" efter Hebel, „Androkles" efter Smith, „Den beskjæmmede Bismand" efter Mau, „Sankthansormen" efter Schmid, „St. Kristofer" af P. Vogt, „Allarm" af Moe, „En glad Gut" af Bjørnson, „Vigfus", „En Høstaften paa Oplandet" af H. Winsnes, „Odysseus og Polyfemos" efter Homer ved F. Aars, „Birken og Stjernen" efter Topelius, „Om Dyrelivet i Norges Storskove" af Rasch, „Fæstningen Helteborg" efter Topelius, „Noar besøger sin Skald" af Oehlenschläger, „Torbjørn" af Bjørnson o. fl.

Hvad der ofte har manglet, er et tilstrækkeligt Forraad gode Digte, der i Indhold slutter sig til de prosaiske Stykker. Deraf har de leveret en god Del ogsaa i denne Del, ligesom vi ogsaa senere ved tredie Del vil komme hen til det Samme. Af disse nævner vi: „Liden Ekorn" af Fru Kjelland, „En Seilads", Welhaven; „Renlighed eller Linerlen", Welhaven; „Den tapre Helt", „Flugten til Amerika", „Dansen i Skoven", Winther; „Bjørnen som Rytter", Kaalund; „Hr. Mikkel", Chr. Richard; „Trysil Knut"; „Smaagutternes Nationalsang", Wergeland; „Erindring", Welhaven; „Barnets første Sorg", Munch; „Fjeldsvranget", Aarestrup; „Det døende Barn", Andersen; „Kirkeklokken i Farum", Boye; „Under Jul", Nordam; „Guds Nærhed", Ingemann o. s. fl.

Ialt er der 122 prosaiske, 102 poetiske Stykker i denne Del. Første og anden Del er trykt dels med latinske dels med gotiske Typer; mere nedenfor.

Bogens sidste, men først udkomne Del ligger altsaa for os. Her har Udgiverne troet det rigtig at inddele Forraadet efter Indholdet, og det kan jo paa dette Stadium godt gaa an, da Disciplene allerede her er kommet paa et saa vidt fremskredet Stadium, at det gaar, eller rettere, man vil maaske sige, at det er nødvendigt for i al Fald at kunne finde frem et Stykke; thi her kunde der vel tænkes Tilfælde, hvor den i anden Del stedfindende Inddelingsmaade vilde bringe meget Besvær.

I Forordene til denne Del, som er bestemt for 10—15 Aars Alderen, oplyser DHrr. Eriksen og Poulsen, at de har benyttet DHrr. Matzens og Boisens danske Læsebøger, samt Hammerichs saavel svenske som danske Læsestykker samt Schücks: „Fosterländsk Läsebok", samt at DHrr. Skolebestyrere Aars og Buchholm samt Overlærer Knudsen har bistaaet dem. Med lidt Modifikation, som Alderen fordrer, er den ogsaa anlagt efter samme Plan som Hammerichs ovennævnte Læsebøger, nemlig at give Disciplene „et Billede af vort Lands Natur, Folkeliv og Kultur". (Dette gjælder da ogsaa for en Del anden Del). Især skal dette ske ved Hovedforfatternes Skrifter, men dog saaledes, at det ei kommer an paa Forfatternes Navne og Betydning i Literaturhistorien, men meget mere paa Indholdet.

Stoffets Inddeling er følgende: Fabler, der aabner og sammenknytter denne Del til anden, indtager 9 Sider, Myther og Oldsagn 38, fædrelandshistoriske Fortællinger 133, Fortællinger af Danmarks og Sveriges Historie 58, Folkesagn 41, Naturskildringer og Livsbilleder 81, kulturhistoriske Skildringer 59, blandede Stykker 91, Prøver af ældre dansk og norsk Folkesprog 37, og til det Hele knytter sig korte Oplysninger om Forfatterne.

Vi ser heraf, at det Historiske har faaet Broderparten, og det vel af den rigtige Forudsætning, at der er Intet, som Barnet i den Alder med større Iver og Lyst læser, end netop det. Ligesom Læreren paa et tidligere Standpunkt ved Eventyrerne har saa let for at knytte Eleverne til sig, faa al deres Opmærksomhed til at fæste sig ved, hvad de læser, og paa den anden Side lære deres Opfatningsevne og Tankesæt at kjende, saaledes vil Historien her kunne træde i Eventyrets Sted for den modnere Elev. At maaske enkelte af de her optagne historiske Ting kunde være komne over i anden Del og givet Plads for andre Ting, vil jeg indrømme, da enkelte Ting ere Disciplene vel bekjendte fra Historieundervisningen, og det vil maaske senere rettes paa. At Fædrelandshistorien har faaet over det Dobbelte af, hvad Sveriges og Danmarks Historie tilsammen har faaet, ligger jo i selve Planens Natur. Af historiske Forfattere kan især nævnes: P. A. Munch (Kveldulvs Sønner, Jomsvikingeslaget, Olav Trygvesøn og Islændingerne, Olav den hellige og Kong Nørek, Sneglu Halle osv.), R. Keyser (Haakon Haakonssøn som Konge, Mindre Alv), N. M. Petersen (Hauk Haabroks Englandsfærd, Gunnar paa Lidarende, Brand den gavmilde osv.), Allen (Herlog Høvudfat og Biskop Karl, Gustav Vasa i Dalerne), Aall (Kristian August, Slaget paa Kjøbenhavns Red). Til alt det Historiske slutter sig som en naturlig Indledning Myther og Oldsagn, Folkesagnene danne dets Afslutning, og herved er Overgangen til Naturskildringer og Livsbilleder samt kulturhistoriske Skildringer banet.

Ligesom i anden Del, har D'Hrr. Udgivere ogsaa her stadigen indflettet Digte, og ofte saaledes, at et Digt netop behandler samme Thema som det foregaaende prosaiske Stykke. Denne Ordning, saavel blandt den historiske Afdeling som i de øvrige, maa vel ansees som særdeles heldig, og allerede før er den jo forsøgt udført, og er udmærket skikket baade til Afvexling for Eleven og til at aabne hans Øie for de forskjellige Maader, et Emne kan behandles paa. Af disse nævne vi i Flæng en Del: „Skjaldens Løn", Jensen; „Haakon Jarls Død", Oehlenschläger; „Olav Trygvessøn", Heyerdahl; „Sankt Olavs Mildhed", Welhaven; „Magnus Barfod", Heyerdahl; „Kjeld Stub", Frimann; „Ivar Hvitfeldt", Ploug; „Marsk Stigs Døtre", Ingemann; „Niels Ebbesen", Grundtvig; „Niels Juel", Oehlenschläger; „Det norske Storthing", Wergeland; „Norsk Bjarkemaal", A. Munch; o. m. fl.

Folkesagnene er godt udvalgte, især fra Faye, samt tre fra Thiele, og de hertil hørende Digte er fornemmelig hentede fra Welhaven (Dyre Vaa, Aasgaardsreien, I Kivledal, Nøkken i Kværnen, En Vise om Hellig Olav og Det fredede Træ.)

Fra Historien er vi da gjennem Sagnene ledede ind til Naturskildringer og Livsbilleder, som, skjønt Udvalgt er saa godt, som det kan være, dog indtager en vel snæver Plads, hvilket ogsaa er Tilfældet med den følgende Afdeling, og til disse to burde Historien have givet mere Rum, og desuden synes vi, at paa samme Tid, som der efter Planen kan indrømmes Danmark og Sverige Plads i Historiens Afdeling, burde vi vel ogsaa have Lidt fra disse to Lande i Naturskildringerne og de kulturhistoriske Skildringer; thi nu staar disse urepræsenterede, da vi ikke kan tage Hensyn til Stykker som Allen: Runerne, Nikolaysen: Gravhauger osv.

Af Indholdet hidsættes: Bjørnson: Brødrene; Østgaard: En Baadfart; Bjørnson: Faderen; A. Munch: Ladegaardsøen; J. Moe: Blind-Anne; Asbjørnsen: En Katekisation; Welhaven: Strilene; Kjerulf: Jotunfjeldene; Keyser: Træk af de gamle Nordmænds Karakter samt Olav Trygvessøns Kristendoms Indførelse i Norge; Lange: Klostrene og Havedyrkningen; Norske Hirdskikke efter Kongespeilet osv.

Af Digte i disse to Afdelinger bør nævnes: „Raad for Uraad", Welhaven; „Norges Natur", Wergeland; „Mit Fødeland", A. Munch; „Da Droslen reiste", St. St. Blicher; „Terje Viken", Ibsen; „Den norske Bonde", Zetlitz; „Nordhavet", Wolff; „Den døende Jarl", Schaldemose; „Et gammel-norsk Herresæde", Wergeland; „Koll med Vilen", Welhaven; „Uranienborg", Heiberg; „Kong Haakons Gildehal", Ibsen o. fl.

I 8de Afdeling kommer de „blandede Stykker", altsaa saadanne som ikke vel kan gaa ind under nogen af de forangaaende Kategorier, og Valget har ogsaa her været heldigt; dog tillader Pladsen os ikke nøiere at omtale dem, men vi kan dog se, at DHrr. Udgivere har havt en Plan til foruden blot at give Læsestof, den nemlig, at samle Noget, der kunde tjene Disciplene som Mønster for deres norske Udarbeidelser. Saaledes finder vi Taler, f. Welhavens for Norges Seilere, Thaasens „Held for Universitetet", og desuden forekommer mindre Taler inde i enkelte andre Stykker, f. Ex. Torgny Lagmands Tale paa Thinget i Upsala.

Hvorvidt Prøver af ældre Dansk og af norsk Folkesprog i en Bog som denne er berettiget eller ei, vil vi ei indlade os paa; dog er vi overbeviste om deres Berettigelse, og af disse Prøver vil vi væsentlig henlede Publikums Opmærksomhed paa „Om Kristiania i gamle Dage" af Christen Stephensøn Bang, taget fra hans „Descriptio Christianiensis, d. e. Christianiæ Stads Beskrivelse 1651", der nu blot findes i faa Exemplarer.

De korte Oplysninger om Forfatterne, som Bogen ender med, maa kaldes heldige, naar man betænker den lille Plads, der var undt Udgiverne til dette Arbeide.

Hvad der foruden den konsekvent gjennemførte Plan hæver denne Læsebog saa høit og gjør den saa særdeles brugbar, er den ligeledes helt gjennemførte Retskrivning. Der gives vel Mange, som af den Grund har imod Bogen og modsætter sig dens Indførelse deraf, at Skolen ikke bør være den første til at optage Alt, hvad der er nyt. Dette er visstnok saa, men naar dette Nye viser sig ved nøiere Eftersyn at være det rigtige, kan Skolen godt uden Risiko gaa i Spidsen. Hvad Nyt der er kommet ind, er følgende: ingen særskilt Flertalsendelse i Verberne, og substantivisk brugte Adjektiver skrives med lidet Forbogstav; begge Dele neppe „Novationer". Det vilde være glædeligt, om man i en senere Udgave kunde faa slettet alle store Begyndelsesbogstaver væk, saa vi blev kvit det Skrameleri.

Til Retskrivningen slutter sig endnu noget, nemlig Brugen af latinske Bogstaver for de gothiske, hvilket er gjennemført i hele 3die Del, men hvilket DHrr. Udgivere ganske rigtig ikke har gjort i 1ste og 2den, hvor begge Slags Bogstaver for Læsefærdighedens Skyld maa beholdes ved Siden af hinanden.

Om Forfatterne af de indtagne Stykker har jeg allerede for en Del talt og paavist, at det ikke har været nok at have et Navn i Literaturhistorien for at optages, men hvorvidt passende Ting findes skrevne af dem. Derfor vil man finde enkelte Forfattere udeladte, som ellers kan findes i de øvrige Læsebøger, dels er der optagne andre, som ikke før har været regnede som hørende til Læsebogsliteraturen hos os, f. Ex. Lektor Thaasen, Rigsarkivar Lange, Antikvar Nicolaysen, Prof. Allen o. fl., medens vi mærkelig savner Prof. Daa, Paludan Müller og Fru Collett.

Vi har forsøgt at gjøre Bogens gode Sider indlysende og tror at have godtgjort dens Berettigelse som Læsebog paa Borger- og Realskoler, samt paa større Skoler som passende for Mellemklasserne med H. Lassens „Læsebog i Modersmaalet" som Fortsættelse.

Skal der indføres nye Læsebøger ved vore Seminarier, som det ser ud til, synes vi efter det Indtryk, vi har faaet af Bogen ved at benytte den, at den maa have meget for sig. At den for et saadant Øiemed skulde være an-

lagt lidt anderledes, er tydeligt, men vi har ingen, der bedre kunde bruges. Lassens er for vanskelig.

3die Dels Titelblad er prydet med Welhavens Portræt, 2den Dels med Wergelands. Bogen er særdeles smukt udstyret, godt Papir og brav Indbinding. J. K.

Kristiania, den 7de Oktober 1869.

Saalænge Komiteen for Kristiania-Drammensbanen ikke har ladet offentliggjøre sit Forslag til Kristiania Kommunes Overtagelse af en 5 pCt.s Rentegaranti for det 600,000 Spd. Jernbanelaan, var det maaske nogle Hensyn tilstede for indtil videre at lade det bero med vor forrige Artikel. Men da Afgjørelsen efter Sigende vil blive meget paaskyndet og Morgenbladet har leveret et høist eiendommeligt Indlæg, vil dette i Forbindelse med Sagens store Vigtighed være en fuldgyldig Grund til atter at gaa ind paa Drøftelsen af den, for at ikke Ensidigheden skal faa for stort Raaderum ved Banepartiets udstrakte Forbindelser og Virksomhed.

I vor forrige Artikel ytrede vi, at „selv om Ingen har bestridt eller vil bestride Kommunebestyrelsens lovlige Adgang" til at tegne de 100,000 Spd. i Aktier til denne Bane, saa stillede dog Spørgsmaalet sig anderledes med Hensyn til Overtagelsen af den omhandlede Rentegaranti. Vor ærede Kollega Morgenbladet bemærkede ligesom til Svar herpaa, at Spørgsmaalet om Kommunebestyrelsens Ret til at paabyrde Skatteyderne Extraskat i Anledning af Aktietegning til Jernbaner er afgjort ved Høiesterets Dom; men dermed fortæller jo Bladet os altsaa ikke noget nyt. Om disse Høiesteretsdomme (thi der er flere end den af Mrgbl. anførte) vil gjælde alle kommende Tilfælde med Hensyn til Aktietegning, er dog Gjenstand for Tvivl. Men at disse Domme om Aktier ogsaa skulle afgjøre Spørgsmaalet med Hensyn til Rentegarantien, er en altfor dristig Paastand til at vi kunne undlade ligefrem at benegte Morgenbladets autoritetsmæssigt afgivne Erklæring herom, ligesom det forekommer os latterligt, naar Mrgbl. opholder sig ved, at vi have fundet det fornødent at undersøge Kommunebestyrelsens lovlige Adgang til at binde Skatteyderne ved Rentegarantien. Ellers i Verden staar det nok fast, at Undersøgelsen af den lovlige Beføielse til at handle, er det første, som bør ske forinden man indlader sig paa Resten. Vor Undersøgelse af hint Spørgsmaal var altsaa beføiet, og vi kunne langtfra indrømme at vor Mening om dets Løsning er feilagtig.

Morgenbladet søger at forsvare sin Opfatning af at Kommunebestyrelsen skulde være berettiget til at paabinde Byens Borgere Rentegarantien ligesaavel som Aktiebeløbene ved følgende Ræsonnement: „Rentegarantien er jo intet Andet end et betinget Pengebidrag", og fortsætter Bladet, „kunde Kommunen paatage sig den ubetingede Forpligtelse (Aktietegningen) saa er det klart, at den ogsaa kan paatage sig den betingede." Men det er netop dette som ikke er klart, eller rettere sagt det er meget klart, at Forskjellen mellem et betinget Pengebidrag og et ubetinget er stor, og at dette ogsaa maa gjøre en Forskjel i Kommunens Adgang, saa at, selv om Adgangen til Aktietegningen ikke har været bestridt, saa vil visselig ikke Adgangen til at forpligte Kommunens Borgere til Rentegarantien gaa ligesaa glat. Foruden nemlig hvad vi før have sagt herom, er ogsaa den Ting at mærke, at Rentegarantien ikke simpelthen som Aktiebeslutningen kan afgjøres ved Kommunebestyrelsens Beslutning, da den efter Formandskabslovens § 40 maa undergives Kongens Sanktion, medens Aktietegningsbeslutningen ikke tiltrængte nogen saadan. Desuden er, som Enhver vil skjønne, en betinget Pengeudgift meget farligere end en ubetinget; den sidste kjender man, men den første hører til de mindre beregnelige Ting; det er paa Grund af denne større Farlighed ved sidstnævnte Slags Kontrakter at Lovgivningen ogsaa f. Ex. har forbudt umyndige eller mindreaarige Personer i nogensomhelst Form, selv med Værgens eller Kurators Samtykke, at indgaa eller vedstaa Kautions- eller Garantikontrakter. Det er kun forunderligt, at ikke disse saa overmaade nærliggende Bemærkninger er faldt det ærede Morgenblad ind ved Læsningen af vor forrige Artikel, da det „faldt det ind", at det burde gjøre nogle Bemærkninger. Thi Uvidenhed om disse Lovdistinktioner mellem betingede og ubetingede Forpligtelser har man neppe Lov til uden videre at tiltro Morgenbladet. Men da at afvise vore fra Loven selv hentede Indsigelser med et gammeldags landsprokuratorligt Slængord, som Udtrykket „Indsigelse af saadan Beskaffenhed", er dog en Procesmaade, som Morgenbladet burde vide ikke nu længer vil indbringe det nogen Berømmelse.

Dernæst vil vor ærede Kollega bringe Folk til at tro, at „Kommunens Resiko under enhver Omstændighed kun kommer til at dreie sig om et saare ubetydeligt Beløb". Men indtil 30,000 Spd. aarlig i en ubestemt Fremtid forekommer os ikke at være saa ubetydeligt endda. Dersom forresten denne Resiko er saa ubetydelig, som Mrgbl. siger, saa løber jo vore Rigmænd heller ikke nogen farlig Resiko ved at laane sine Penge til Jernbaneanlægget, uden at Kommunen forpligter sig til af de mange mindre bemidlede Skatteyderes Penge at betale dem sine fulde 5 pCt. Rente lige fra Udbetalingsdagen og indtil Laanet engang — uvist naar, og muligens i uforudseelig Fremtid — bliver Kreditorerne tilbagebetalt. Men det er jo netop fordi Pengemændene finde Resikoen stor ved at sætte sine Penge i dette Jernbaneanlæg, at de forlange Garanti; det er jo fordi de tvivle om, at Banen vil bringe det gyldne Udbytte, som Enkelte have villet forespeile os, at de fordre Garanti af Kommunens Skatteydere for det Rentebeløb, de paaregne. Og Resikoen bliver jo ikke mindre, fordi Kommunen tager den. „Saameget mindre vil Garantien tynge paa Kommunebudgettet," fortsætter imidlertid Morgenbladet, „som Byens Skatteevne naturligvis strax vil faa en Tilvært ved den af Banen bevirkede Nørelse". Men til denne Frase kunde jo mange Ting være at bemærke; vi skulle imidlertid her indskrænke os til den, at det vel er en given Sag, at Fattigudgifterne ville komme til at stige ved Sammendragningen af en stor Mængde Arbeidere, som ville faa Hjemstavnsret for sig og Familie her, ligesom ogsaa andre Udgifter ville følge med en saadan Forøgelse af den fattigere Befolkning. Hvad „Tilværten ved Banerørelsen" angaar, saa hører den jo dog endnu til de Ting, som ere problematiske, og som man ialfald burde tale mere lavmælt om i samme Dieblik, man maa gribe til extraordinære Foranstaltninger efter den Fiasko, den første Laaneindbydelse gjorde. Og naar Morgenbladet endvidere paastaar, at „under enhver Omstændighed vil det Beløb, som Kommunen mod Formodning (?) i uheldigste Fald og for nogle faa Aar (?) maatte komme til at udlægge, alene blive et Forskud," som Banen senere vil give tilbage, saa tror vi det kan være tilstrækkeligt at gjøre opmærksom paa, at dette kan komme til at blive et kostbart Forskud. Thi det er det uheldige med Rentegarantien at den vil komme til at tynge haardt paa vort Kommunebudget netop paa de Tider, da dette alligevel er haardt betynget. I de trange Tider, da Fattigbyrderne m. V. stige paa Grund af Konjunkturernes Flauhed, vil Banens Drift ogsaa paa Grund af de samme Konjunkturer maatte stille sig slettest, og Kreditorerne, som ikke kunne faa sine 30,000 Spd. af Banens Indtægter, ville da selvfølgelig maatte gaa løs paa vor Kommunekasse. Saa maa Kommunen afslutte nye Laan, sandsynligvis da paa haarde Vilkaar og kanske endog hos de samme Pengemænd, som have Fordelen af Banen og som hæve sine Renter i Bykassen. Desuden, ihvorvel det vistnok er meget smukt tænkt af Morgenbladet, at Jernbanedirektionen vil sætte Banetaxterne og i det Hele taget regulere Driften paa en saadan Maade, at Banen vil afkaste Overskud nok til at dække Renterne af den laante Anlægskapital, saa at Bykassen gaar fri, saa er dette dog ikke saa sikkert, som den juridiske Forpligtelse Kommunen har til at punge ud, naar de smukke Forhaabninger gaa op i Røg. Thi Drammen-Kristianiabanen er en Statsbane, og Kristiania Kommune har ikke et Ord at sige med angaaende dens Bestyrelse, hvormeget Kommunen end ved sin Rentegaranti er interesseret deri; der er ingen gjensidig Forpligtelse tilstede mellem Rettigheder og Forpligtelser.

Der har ogsaa været talt om, at Kommunens Overtagelse af Rentegarantien skulde søges begrundet i Arbeidsløsheden. Kommunen skulde altsaa paa en eftertrykkelig Maade erkjende sin Forpligtelse til at skaffe Folk Arbeide. Dette er en socialistisk Opfatning af Kommunens Opgave, og den vil føre meget vidt; Socialisterne befatte sig forresten kun med at organisere Arbeidet; her vil man gaa videre og skabe det. De Arbeidere, som komme til at sysselsættes ved Jernbanearbeidet, ville desuden sandsynligvis blive Folk, som før ere vante til Jernbanearbeide eller idetmindste til almindeligt Jord- og Stenarbeide, hvilket ikke er Tilfældet med Byens egne Arbeidere. Væsentlig bliver det vel her som andensteds ved Jernbane- og Veiarbeider Svensker, som ville faa godt af Arbeidet, og disse ville kun komme til at fordyre Livsfornødenhederne for Kommunens egne Indvaanere, som saaledes ikke ville faa nogen Hjælp, men kun yderligere Tryk. Selv i det Tilfælde, at en større Del af Byens egne ledige Arbeidere skulde blive sysselsatte ved Banearbeidet, saa turde man have Erfaring fra tidligere Leiligheder, f. Ex. fra Byggearbeidet i Drammen, at Fattigudgifterne snarere ville stige end minke; thi naar Manden skal skilles fra sin Familie, frister Omstændighederne ham til et Frifantliv, saaat det bliver Fattigvæsenet, som maa tage sig af hans hjemmeværende Familie. Og naar saa Jernbanen er færdig, hvorledes vil saa Kommunen bære sig ad for at fortsætte sin Arbeidstheori. De ledige Jernbanearbeidere ville henvende sig til Kommunen og sige: „Skaf os mere Arbeide!" Fattigkassen vil maatte modtage dem. — Arbeidsløsheden vil derfor neppe kunne tages for stort mere end en Skingrund for Rentegarantien, dersom den virkelig skulde blive anført. Er det Kommunestyrelsens alvorlige Hensigt at gjøre noget for Byens Arbeidere, maa Bestræbelserne ikke rettes paa at skaffe i Gang et Arbeide, som Byarbeidere vanskelig kunne befatte sig med, og som, naar dette Anlæg er færdigt, i bedste Fald tvinger dem til at opbryde sin Hjemstavn her for at drage ud paa fjerne Jernbane- eller Veianlæg eller ogsaa vil stille dem paa bar Bakke. Der er kun en Vei given for at rette paa Arbeidsforholdene her, og det er at fremme Næringsveie, som kunne give en stadig og for Byernes Arbeidsstok mere afpasset Beskjæftigelse.

Jernbanekomiteens Forslag til Kommunebestyrelsen angaaende Rentegarantien forekommer os saaledes tvivlsom med Hensyn til selve Lovmæssigheden og uretfærdig ligeoverfor de mindre Skatteydere paa samme Tid, som den synes ganske unødig, under Forudsætning af, at de opgjorte Beregninger fremdeles af Banepartiet fastholdes som rigtige. I Tilfælde af, at de ere rigtige, ville Pengemændene, som Jernbaneanlægget interesserer, ikke behøve en i saadanne Forholde extraordinær Kautionist eller Garant; og dersom Beregningerne, som Mange antage, ere upaalidelige, skal man ikke under Foregivende af det Modsatte fremlokke Folks Samtykke til en Handling, hvis Følger ville komme til at hvile tungt paa dem. Vi kunde paa det Nærmeste sammenfatte Alt, hvad vi have at sige mod Rentegarantiens Overtagelse af vor Bykommune i den Bemærkning, at de forhaandenværende mindre gunstige Forholde til at paabegynde dette Baneanlæg heller burde opfordre til besindigt Maadehold end til hensynsløs Kraftudfoldelse, hvorved i bedste Fald en stor Mængde af Byens Indvaanere ville udsættes for at lide et ubilligt Tryk.

Det eneste Standpunkt, hvorfra dette Baneanlæg bør overveies, er det industrielle; og man burde nu forlængst være kommen til den ædrue-

---

To Aftener paa en ungarsk Adelsgaard.

Af Robert Schild.

I.

(Forts. fra No. 232).

Retterne fulgte paa hverandre uden Hastværk. Man var jo indbudt for virkelig at spise sig mæt, ikke for blot at smage og indsuge Duften af Fadene. Det faldt heller ikke Nogen ind at vise sig undseelig; Enhver tog dygtig til sig, og man behøvede heller ikke at være bange for, at Nogen skulde komme tilkort, om man end forsynede sig nokfaa godt.

Herskerinden i Kjøkkenet havde al Ære af sit Arbeide. Alt var indenlandsk med Undtagelse af Sardinerne, som gik foran Oxekjødet. Min Landsmand, som sad ligeoverfor mig, kastede ondskabsfulde Blikke paa mig saa ofte han saa, at de til min Mave stillede Fordringer ængstede mig. Hvis min Gane ikke havde været saa veltalende og Vinen ikke havde hjulpet saa godt til, vilde jeg ogsaa have stødt an ved en utidig Afholdenhed. Efter en Times Reise paa Marterkjærren over en Del af Tatrabjergene kunde jeg nok vove at synde lidt.

Til Høire for mig sad Advokaten, til Venstre den ældre Godseier og ved Siden af ham den yngre.

Det var kun tildels Hensyn til mig, som gjorde, at Herrerne underholdt sig med mig paa Tysk; thi dette Sprog var endnu for de Dannede ligeberettiget med Ungarsk, og de faa Tilstedeværende, som slet ikke eller kun ufuldkomment talte det, forstod Allesammen Latin, og med dette i Ungarn diplomatiske Sprog kan man hjælpe sig endnu den Dag idag. Men de lagde med synlig Tilfredshed Mærke til, at jeg heller ikke var ukjendt med deres eget Sprog. De var i dette Punkt meget villige til at tage Villien i Gjerningens Sted, og de roste mig meget, fordi jeg inden kort Tid havde tilegnet mig nogle hundrede ungarske og slovakiske Ord. Vistnok krævede de formeget af mig, naar de vilde, at jeg skulde forstaa hele Sætninger, som udtaltes med en for mig forfærdelig Hurtighed; men de blev heller ikke forstemte over, at jeg bad om en Oversættelse.

„Det vil nok rette paa sig. Kom kun ret ofte sammen med os", sagde Advokaten, og han ledsagede disse Ord med en saa forfærdelig Skraben med Fødderne, at En, som sad et Stykke fra, maatte tro, at vi var i heftig Trætte.

„Biszony!" bekræftede den gamle Herre paa min venstre Side og bankede mig velvillig paa Skulderen.

„Det vil ikke rette paa sig", sagde hans unge Nabo, „og ingen Udlænding vil nogensinde lære det ungarske Sprog. Hermed vil jeg", sagde han og bukkede høflig for mig, „hverken træde deres Iver eller Talent for nær —"

„Oh!", ivrede Advokaten, idet han slog sine med Kniv og Gaffel bevæbnede Hænder i Veiret, „her maa jeg gjøre Indsigelser. Jeg kjendte i Pesth —"

Hvem ved, hvorhen denne Ordstrid kunde have ført og om jeg ikke kunde have faaet et ufrivilligt Gaffelstik — tvertimod Ordsproget: inter duos litigantes tertius gaudet (mellem to, som trætter, glæder man sig) — hvis ikke Tonerne af Rakoczy-Marschen havde ladet sig høre i det rette Dieblik.

I Forværelset var en Zigeunerbande opstillet og overraskede Gjæsterne med de elektriserende Toner af denne nationale Marsch. Stormende Jubel afbrød allerede de første Takter af Musiken; Bægrene klirrede og enkelte af Gjæsterne holdt det ikke ud paa sine Stole: de sprang op, rendte ud i Forværelset og stillede sig lige ved Musikanterne, slog sig paa Hofterne og paa Panden, svingede med Servietterne, slog Takten med Hælene og sang Arm i Arm Melodien med, først sagte, men saa stærkere og stærkere. Marschen maatte gjentages to Gange. Jeg havde ikke paa lang Tid seet en lignende Enthusiasme. I Salen selv gik det heller ikke mindre livligt til. Mine Bordnaboer til Høire og Venstre havde ogsaa reist sig og var gaaede ud. Jeg fulgte dem til Døren, hvor jeg kunde overse baade Salen og Forværelset. De, som var blevne tilbage, trommede med Knivene paa Tallerkenerne, den gamle Husarmajor omarmede endogsaa den geistlige Herre, som dog ængsteligt greb til sin violette Collar, der truede med at komme i Uorden ved denne Begeistring.

Nogle unge Mænd rev de gamle Sabler fra Væggene og lavede sig til at opføre et Slags Vaabendans, da — Husholdersken kom ud i Forværelset og bød Musikanterne at holde op. Gjæsterne gjorde Mine til at modsætte sig dette Indgreb i deres Fornøielse; men Hr. von Mikony bad og besvor dem at tage Hensyn til Melretterne, som netop stod for Tur; og der var Fare for, at Retterne vilde blive spolerede og dermed ogsaa Husholderskens gode Rygte, hvis de blev staaende længere. Men kun efterhaanden lod de sig berolige og indtog sine Pladse ved Bordet.

Fra dette Dieblik af blev Underholdningen livligere og mere almindelig. Hr. von Mikony reiste sig, drak efter en lang tysk Tale paa sine Gjæsters Sundhed og klinkede med hver Enkelt. Den geistlige Herre svarede i de Øvriges Navn med en latinsk Tale, og nu var der ingen Ende paa Skaaler. Enhver vidste at sige noget Forbindtligt, og Alt blev modtaget med velvilligt Bifald. (Fortsættes.)

lige Betragtning angaaende slige Sager, at man skyede Frasemageri og Illusioner om det overvættes Fordelagtige ved dem; sligt kunde være tilgiveligt paa den naive Tid, da Damphesten stod for vort Publikum som et Væsen, der førte Tanken langt ind i en Eventyrverden. Jernbanerne ere kun industrielle Foretagender; man har lært dette af Erfaring, og man burde drage sig til Nytte den Erfaring, man i vore Driftsberetninger har om den Overspændthed, hvormed man i sin Tid skred til den foreløbige Beregning af deres Udbytte. Istedet derfor lader man her ved denne Bane til at ville fremture i den gamle Stil og gjøre op Beregninger, hvis overbevisende Kraft man til og med vil styrke ved Paavisninger af, at man gjerne vilkaarlig kan slaa af i Indtægten saa og saa mange Procent, uden at man derfor gaar glip af en klækkelig Fordel! Slige Kunststykker ske selvfølgelig i god Tro; men det er denne Godtroenhed om Jernbanernes Vidunderværker, man bør modarbeide og tage den nøgterne Forretningsmaade istedet.

Det er ogsaa en Side ved vor Kommunallov, som denne Sag stiller i et stærkt Lys, og det er den uhyre Magt, Kommunebestyrelsen har over Borgerne, og hvor værgeløse disse ere ligeoverfor sin Styrelses Misbrug af Magten; den kommunale Selvstyrelse har her ikke saa meget at sige i Virkeligheden. Det er os formeget, at et Statsforetagende skal gjøres til et Kommunalanliggende; man skal herefter tage sig i Agt, naar Kommunebestyrelsen først anser sig hævet over almindelige Konduitehensyn og alene spørger efter, hvorlangt Loven efter den tvivlsomste Fortolkning giver den løse Tøiler. De skatteydende Borgere ere da voldgivne en Kommunaldespotisme, som navnlig maa opfordre de smaa Skatteydere til at være paa sin Post for at udtale sin Mening, ligesom de ved Valgene maa tænke mere paa sine Interesser. Hovedstadens Kommune bør ikke foregaa Landets øvrige Kommuner med et slet Exempel paa en Sløvhed og Interesseløshed, som gjør den lovpriste Selvstyrelse til tom Lyd.

Forinden vi slutte, skulle vi ogsaa omtale en karakteristisk Fremgangsmaade, som efter Forlydende skal være i Gjære for at sikre Garantien Kommunebestyrelsens Samtykke. Man [illegible] nemlig efter Sigende gjennem Magistraten [illegible]ille paa opnævnt en Komite bestaaende af For[illegible]mandskabs- og Repræsentantskabsmedlemmer til at afgive Betænkning, forinden den kommer fore til Realitetsbehandling i Kommunebestyrelsen. Dette finde vi er en Fremgangsmaade, som ikke strengt nok kan dadles. Thi denne Komite vil selvfølgelig besættes alene af saadanne Mænd, hvis Stemning for Garantien paa Forhaand er bekjendt, og den Indstilling, som kommer fra Komiteen, vil ikke være fremgaaet af nogen Drøftelse, hvori afvigende Meninger have faaet Lov til at ytre sig. Naar saa Sagen fra den enstemmige Komite kommer fore i Kommunebestyrelsen fremstillet paa den gunstigste Maade, vil Oppositionen paa Forhaand være maalbunden. Denne Fremgangsmaade vil være akkurat det samme, som om Regjeringen af Storthingets Medlemmer selv valgte den Storthingskomite, der skulde drøfte Regjeringsforslagene, som saaledes paa Forhaand vare sikrede mod den alsidige og tilbørlige Kritik, som det er Komitebehandlingens Hensigt at give. Vi insistere derfor paa, at den forberedende Komite vælges af Kommunerepræsentationen selv, forat Ensidigheden ikke skal blive eneraadig. Dette er dog det allermindste, man kan forlange.

I Brünn er der den 26de Septbr. forefaldet en Begivenhed, der afgiver et nyt Exempel paa den overmodige Hensynsløshed, hvormed de aristokratiske Officerer i Tyskland saa ofte behandle Borgerne. En Udhandler ved Navn Müller kom i Strid med en Ulanofficer, Grev Hompesch, fordi denne slog hans lille Søn, der ikke gik hurtig nok af Veien for ham, med en Ridepisk. Faderen truede Greven med at slaa ham til Jorden, hvis han atter forgreb sig paa Barnet, og nu trak den tapre Officer en Revolver op af Lommen og affyrede den paa Müller: Kuglen trængte tæt under Øiet ind i Hovedet. Greven flygtede ind i et Hotel, hvorfra han dog senere blev afhentet af Politiet, og paa Veien til Fængslet rev den rasende Befolkning Klæderne af ham og bibragte ham flere Slag; det lykkedes kun med Nød og Neppe Politiet at bringe ham til Raadhuset. Man antager ikke, at Müllers Saar er dødeligt; Grev Hompesch er et ungt Menneske, henved 23 Aar gammel. I Brünn er Stemningen meget ophidset.

Medens det hidtil er mislykket at skaffe Spanien en Konge, synes der nu at aabne sig lysere Udsigter for Hertugen af Genuas Valg. Efterat Kong Louis havde skrevet et Brev til sin Førsteminister, i hvilket han befalede ham at modsige Rygter om, at han vilde modtage Spaniens Krone, da han, født i Portugal, ogsaa vil dø i Portugal, ere Regenten og Ministrene i et Statsraadsmøde blevne enige om at foreslaa Kortes at vælge Hertugen af Genua til Konge. Marskalk Prim har paataget sig at forhandle om denne Sag med de tre liberale Grupper, som danne Flertallet i Folkerepræsentationen. La Patrie vil vide, at Kongen af Italien dog kun betingelsesvis har modtaget den spanske Regjerings Tilbud; han forlanger, at Totrediedelen af Kortes skal stemme paa Hertugen af Genua, for at han skal modtage Spaniens Krone.

Det republikanske Parti opbyder alle sine Kræfter for at forhindre en slig Afgjørelse. De Opstandsforsøg, for hvilke Tarragona, Barcelona, Saragossa og flere Byer i Katalonien og Andalusien have været Skueplads, ere foretagne i denne Hensigt. Republikanske Skarer gjennemstreife disse Provinser og forfølges ivrig af Regjeringens Tropper.

Medens den provisoriske Regjering kjæmper med de største Vanskeligheder, med en Opstand i det Indre, en Opstand paa Kuba og udtømte Finanser, har den dog modtaget den beroligende Efterretning, at Kabinettet i Washington har erklæret, at det aldrig har været dets Hensigt at udøve et Tryk paa Spanien for at fremtvinge Kubas Afstaaelse eller tilbyde en Mægling mellem Moderlandet og dets oprørske Kolonister. Dets Mellemkomst har alene været begrundet i humane Hensyn.

Prinsen og Prinsessen af Wales befinde sig i Paris, hvor de ville opholde sig i nogle Dage, og have aflagt et Besøg hos Keiseren i Saint-Cloud. I Lørdags skulde Keiserinden forlade Frankrige for at begynde sin orientalske Reise.

Den preussiske Landdag aabnedes den 6te ds. med en Throntale, hvori det heder, at trods Udsigten til en naturlig Indkomstforøgelse er Finantsstillingen ikke væsentlig forbedret. Udgifterne have overskredet Indtægterne, idet den forventede Forøgelse i Forbundsindtægterne til Lettelse for Preussen ikke er opnaaet. Regjeringen udtaler sig derfor for et Skattepaalæg, og Regjeringen venter tillidsfuldt Landdagens Bifald hertil, thi jo sildigere det nødvendige Offer bringes, desto tungere vil det føles af Landet. De vigtigste Lovforslag, som fremlægges, ere Forandring i Indkomstskatten, Organisation af Kredsordningen og en Undervisningslov. Kredsordningen virkeliggjør paa en gjennemgribende Maade Selvudviklingstanken og bliver det naturlige Udgangspunkt for den videre Udvikling til Selvstyrelse. Regjeringens omhyggelige Bestræbelser for at opretholde Freden og befæste Venskabsforholdet til de fremmede Magter have med Guds Hjælp havt god Fremgang. Kongen har Tillid til, at den af ham i samme Retning ledede ydre Politik ogsaa i Fremtiden vil føre til samme glædelige Resultat, nemlig Befordring af fredeligt og venskabeligt Forhold til alle fremmede Magter, der vil bidrage til Forretningslivets Udvikling og til Bevarelse af Tysklands Anseelse og Uafhængighed.

H. M. Kongen og Dronningen siges den 23de ds. at skulle reise til Danmark for at besøge sin Datter og den danske Kongefamilie. Dette synes at bekræfte, hvad vi før meddelte, at der i alle Fald ikke i den nærmeste Fremtid er Tale om nogen Statsraadsskifte.

Monitorsagen. Ved den igaaraftes afsagte Dom i Justitssagen mod Kapt. Burchardt og Lods Abraham Hansen Bakke blev Førstnævnte for Forseelse mod den militære Straffelovs § 150 dømt til 14 Dages Husarrest, og Sidstnævnte for Forseelse mod Lodslovens § 33, 2det Punktum, til at være uværdig til at være Lods mere. Derhos have de Tiltalte in solidum at udrede Sagens Omkostninger med Undtagelse af Salarium og Reiseudgifter til Lodsens Forsvarer, der udredes af denne alene, og Salarer og Reiseudgifter til Kommissionens Medlemmer saavelsom Udgifterne ved Skrivning for Kommissionen, der blive at udrede af Statskassen.

Prof. O. Rygh har i 2det Hefte af Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, der udkommer i Kjøbenhavn, meddelt en Afhandling om den ældre Jernalder i Norge.

Digteren Ibsen sees af svenskt Aftonbl. forrige Onsdag at være afreist fra Stockholm til Suez. Vor Landsmand Prof. L. Dietrichson har ogsaa i disse Dage forladt Stockholm for under et Ophold paa Sicilien at gjenvinde sin Hilse.

Opsamlet Rigdom. En fattig Gut her af Byen, som i sin Tid gjorde sig bemærket ved sit opvakte Væsen og tjente sit Brød ved at gaa omkring og sælge forskjellige Smaating, f. Ex. Appelsiner, hvoraf han fik Navnet „Appelsin-Herman", og siden nedsatte sig i Berlin (hvorfra man oftere læste om „Professor Herman"), er i disse Dage vendt tilbage hertil som en rig Mand. Han har i de sidste 20 (?) Aar opholdt sig i Rusland, hvor han skal have drevet Handel bl. A. med Vaaben. Ved sin Flid og Dygtighed har han opsparet sig en stor Formue; „Aftbl." fortæller, at han i Norges Bank skal have ladet indsætte en Kasse, indeholdende 175,000 Spd.

Sygdomskonstitutionen og Dødsaarsagerne i September d. A. I denne Maaned anmeldtes af 33 Læger følgende epidemiske Sygdomme: Lungebetændelse 23, Katarrh 158, Kighoste 9, Diphtherit 3, akut Rheumatisme 4, Diarrhoe 140, Kolerine 37, simpel Feber 29, Nervefeber 1, Vandkopper 17, Skarlagensfeber 33, Rosen 9, Kusma 6. Paa Rigshospitalets medicinske Afdeling indkom med Lungebetændelse 6, Katarrh 3, akut Rheumatisme 1, Nervefeber 3, Rosen 1, paa Garnisonssygehuset indkom med Lungebetændelse 1, Katarrh 2, simpel Feber 1, Vandkopper 1, Kusma 5. Paa Koppelasarettet indkom med Børnekopper 1. I Byens Menigheder anmeldtes 80 Dødsfald, deriblandt af Lungebetændelse 6, Kighoste 1, Diphtherit 1, Diarrhoe 12, Skarlagensfeber 1, Lungebetændelse 7, Kramper 4.

Tyveri begaaet i Arresten. At Tyvene stjæler paa Gader og Stræder, fra Entreer og private Folks Værelser, kan være saa sin Sag, men at der begaaes Tyveri i selve Fængslet, synes dog at være et temmelig stivt Stykke. Den 29de Aug. sidstl. stjal imidlertid en forøvrigt velbekjendt Tyv, Olaus August Larsen, fra et Arrestrum i Distriktsfængslet, hvor han var indsat for Drukkenskab, 2 til 36 Skilling værdsatte Stykker Skind, som han afrev fra en til Arresten hørende Madrats. Skindstykkerne bleve ham imidlertid temmelig kostbare, thi da han allerede 3 Gange tidligere har været straffet for Tyveri, tilkjendte Byretten ham for dette hans sidste Tyveri 3 Aars Strafarbeide.

Ved Oppebørselen af de svenske Statsindtægter skal ifølge kgl. Resol. af 17de f. M. 1 norsk Spd. modtages til en Pris af 3 Rdlr. 96 Øre og halve Spd. til en Pris af 1 Rdlr. 98 Øre.

Den danske Krigsminister, som i nogen Tid har opholdt sig i Sverige, har nu sidst ved et Besøg paa Fæstningen Karlsberg nøie gjort sig bekjendt med den derværende Krigsskole.

Svensk Udførsel. Et Skib, som fra Gøtheborg skal gaa paa transatlantisk Fart, laster bl. Andet til en Prøve ogsaa med svenske Møbler og andre færdige Snedkerarbeider, Klædningsstoffe osv. Man ser saaledes et nyt Exempel paa, at Svenskerne ere om sig for at skaffe sine Varer Omsætning paa de udenlandske Markeder.

Den chalmerske Sløjdskole, hvor ogsaa saa mange Nordmænd med paaskjønnelsesværdig Liberalitet i en Række af Aar har været optaget som Elever for at uddanne sig som Ingeniører og Teknikere, har i Mandags paa en særdeles festlig Maade faaet sine nye Bygninger indviede. Under Festen indløb Hilsninger fra Norge: fra Indredepartementet undertegnet af Statsraad Stang; fra Ingeniør C. Pihl m. Fl., dateret fra en Plads (Dombaas?) ved Dovrefjeld; fra de tekniske og polytekniske Foreninger i Kristiania og fra ældre Elever i Bergen og Kristiania.

Svensk Husflid indført fra Norge. I Skillingmark i Nordmarkens Herred i Vermlands Lehn, ikke langt fra den norske Grændse, bor en ung Mand ved Navn A. Rupp. Denne gjorde for omtrent tre Aar siden en Reise til Kristiania, hvor han hændelsesvis kom til at fæste sin Opmærksomhed ved, at Ler- eller saakaldte Kridtpiber ikke er vanskelig at gjøre, og at Tilvirkningen maatte være lønnende under en rask Afsætning. Rupp søgte derfor Anledning til at gjøre sig bekjendt med Tilvirkningsmaaden, men Planen lykkedes ikke. Istedet indgik han en Overenskomst med en ung Mand, som havde havt Arbeide ved en saadan Fabrik i Kristiania, om at han hjemme hos ham i Skillingmarken skulde meddele ham de Oplysninger om Tilvirkningsmaaden han kunde. — Den unge Mand opholdt sig hos ham i 3 Maaneder. Exemplet fulgtes af andre i samme Sogn, og nu findes der 5 Fabriker eller Værksteder, hvor Kridtpiber tilvirkes. Fra disse 5 Værksteder er i Sommerens Løb afsat i Gøteborg og Stockholm for omkring 3000 Rd. foruden hvad der er solgt paa andre mindre Steder. Om Varen endnu ikke er fuldt saa smuk som den engelske, saa skal den dog gjennem Forbedringer blive jevngod med den, medens de ikke koste fuldt Halvparten mod den engelske Vare.

Det vilde være ønskeligt, tilføier „Arbetaren", at de Herrer Handlende vilde lægge Mærke til denne svenske Husflidsartikel. Det staar i deres Magt at bidrage til Udviklingen af denne Artikel, hvorved vilde bevares for svenske Arme en ikke ubetydelig Kapital, som nu gaar ud af Landet for denne „Luxusartikel."

Et Telegram fra Suez af 28de Septbr. bringer den glædelige Efterretning, at man i Kanalens hele Udstrækning nu finder en og samme Vandstand, samt at Lesseps ombord paa en Damper har tilbagelagt Turen fra Port Saïd til Suez i en Tid af 15 Timer. Den i Selskabets Prospektus for Gjennemseilingen fastsatte Tid er 17—18 Timer.

Om den sørgelige Ulykke i Bordeaux bringer de sidste Blade følgende Efterretning: Den 30te Septbr. vare endnu flere Skibe i Brand paa Bordeaux Rhed; ialt ødelagdes 24 Skibe, deriblandt 13 Tremastere. Paa 4 nær vare alle Skibe franske. Tabet anslaaes til over 8 Mill. Frcs. Der er indledet Undersøgelse efter Begjæring af Handelskammeret. Til Bedste for de arbeidsløse Søfolk gives der en Forestilling i Napoleonstheatret, ligesom der ogsaa er sat en Indsamling af Bidrag igang i samme Øiemed. — Oprindelsen til Branden var følgende: Et Dampskib fra Antwerpen, „Comte de Hainant", hvis Ladning var angivet at bestaa af Stykgods, begyndte om Aftenen at losse. Et af de Fartøier, som anvendtes dertil, var kommet ind til Kaien med Varer fra Dampskibet, da en Mand af Besætningen vilde tænde Laternerne, fordi det begyndte at blive mørkt. Der hørtes nu et Knald og samtidig dermed blev denne Del af Rheden oplyst af et stærkt Lysskjær. Istedetfor i Hast at bugsere det brændende Fartøi hen til et Sted, hvor det ikke kunde anrette videre Skade, satte man det paa Grund paa en Sandbanke midt i Floden uden at tænke paa det snart indtrædende Høivande. Et Øieblik syntes det, som om Fartøiet skulde gaa under og Ilden slukkes; men da Dækket sank og søndersplittedes, løstedes de brændende Petroleumsfade af Høivandet og førtes af dette rask henimod de i Havnen fortøiede Skibe. Forfærdelsen blev almindelig og viste sig kun altfor snart grundet, idet de brændende Fade tiltrods for alle Anstrengelser tændte Ild i de Skibe, mellem hvilke de passerede. Omtrent 30,000 Mennesker vare fra Kaierne Vidne til den mer og mer om sig gribende Brand, der varede hele Natten. En Mand i en rød Uldskjorte kjæmpede alene i sin Baad imod de brændende Fade. Man saa ham stille sig helt forud i Fartøiet og med sin Aare søge at trykke det ene Fad efter det andet under Vandet for at slukke Ilden. Snart sloge Flammerne helt op om ham, og snart væltede han sig i Vandet i sin Baad. Først efter 3 Kvarters vedholdende Anstrengelser lykkedes det ham at faa alle Fadene slukkede, inden den indtrædende Ebbe fikført dem midt ind iblandt Skibene paa Rheden. Ulykken har imidlertid været stor nok endda. Af de senere Angivelser fremgaar det, at idetmindste 12 Mennesker have tilsat Livet under deres Bestræbelser for at bekjæmpe Ilden.

Ifølge Telegram til Arendal skal norsk Skib „Pan", Kapt. Krøger, have faaet Skade paa Riggen.

„Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

München, 6te Oktbr.

Et kongeligt Dekret har opløst Kamrene.

Madrid, 6te Oktbr.

Kortes har enstemmig antaget en Lov om Forfatningens Suspension i Oprørsegnene. Før Afstemningen forlode Republikanerne Salen. Insurgenter have proklameret Republiken i Saragossa og tilgrændsende Provinser.

Blandinger.

Hattespørgsmaalet, som nylig har været behandlet paa Hattemagerkongressen i Brüssel, er nu ogsaa kommet paa Dagsordenen i Bergen. I en ledende Artikel udtaler „Berg. Adr." sig bl. A. saaledes:

Mange Mandspersoner beholde deres Hatte paa i Theatret. Saadant ser man ikke i Hovedstaden, ikke engang i det prosaiske Drammen og formodentlig heller ikke paa noget andet Sted i Landet. Det er altsaa en stor Anomali, at en om saa liden Kultur vidnende Skik skal kunne finde Sted i Landets første Kunstby, Bergen. Skikken er forkastelig. Først og fremst er den til Ulempe for dem, der sidde bagenfor den behattede Person. Deres Udsigt hen til Scenen hindres, og de lide saaledes et unødvendigt Skaar i deres Kunstnydelse. Dernæst stemmer den ikke med Sundhedsreglernes Fordringer. I nogenlunde passende Varme som den, der i Regelen findes i Theatret, er det Noget, der tilsiger sig selv, at Hatten bør af, og dette Legemets Krav er det let at tilfredsstille ved nemlig enten at lade Hatten blive udenfor eller holde den i Haanden. Endelig er det et uskjønt og den tarvelige Anstændighed stødende Syn at se en Mandsperson med Hat paa enten det er i Theatret eller i et andet varmt Værelse. Men Hattene kunne ogsaa bevirke større

Forstyrrelse. De maa paa de bagenfor Siddende eller Staaende virke langsomt opirrende, og nylig indtraf det, at nogle Theaterkvækere bleve anmodede om at tage Hattene af. De efterkom vel Anmodningen, dog med Undtagelse af En, der vilde vise, at han var Kar for sin Hat og derfor ikke tog denne af. Han slog endog efter den Mand, fra hvem Anmodningen kom, og Politiets Bistand maatte paakræves. Efter Forlydende vil der i den Anledning blive anlagt endog to Sager, en af Politiet og en af Manden med Hatten paa. Hattespørgsmaalet kan saaledes muligens komme lige ind til Høiesteret og til stor Skam for os blive bekjendt over det hele Land og maaske endog ledsaget af Illustrationer i Vikingen. At saadanne Scener kunne indtræffe, er en Skam for Publikum og dette bør enes om paa en civiliseret Maade at lægge for Dagen en enstemmig Afsky for Hattene, for saaledes ved Fællesvilliens Magt at øve en passende Pression, der uden Tvivl let vil være tilstrækkelig til at blotte Kvækernes Hoveder.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 7de Oktober.

Idag indklaredes Dampskibet „North Star" fra London med omtrent halv Ladning Stykgods. Ligeledes er idag hidkommet Brig „Fortuna", Kapt. Hansen, fra Amsterdam fuldladet med Stykgods.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Laurine	Molde	Riga	Lin.
Johanne	Rasmussen	Kønigsberg	Rug.
Hjælperen	Christofersen	Halmstad	Salt.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Nunu	Hansen	Frankrige	Trælast.
Lucas	Andoceuex	do.	do.

Kristiania Torvpriser
den 7de Oktbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	24
Do. Vold	1	60	1	72
Halm af Rug	„	72	„	96
Do. - Byg	„	84	„	108
Do. - Havre	„	96	1	„
Havremel	5	48	5	72
Poteter pr. Centner (1/2 Td.)	„	60	„	72
Do. - Tønde	1	„	1	24
Byg	2	96	3	„
Havre	1	96	2	„
Smør pr. Bpd.	2	48	2	72
Talg	1	24	1	48
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	84	„	96
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	„	96	1	„
Birkeved pr. Favn	2	96	2	108
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	„

Konkurs. Søndre Søndmøres Skifteret: Gaardbruger Harald Hansen Tagsæt den 1ste Oktober. Samling d. 20de ds. Fordringer meldes inden 20de Novbr. og prøves 14de Decbr.

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Handelsborger Hagen Haagaas's Konkursbo. Samling den 20de Oktober til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Proklama. Søndre Søndmøres Skifteret: I Boerne efter Gaardmand Andreas Olsen Thorvig af Herø, Kaarenke Hilda Willikdatter af do. og Gaardbruger Johannes Olsen Nedrebrække af Vanelven — 3 Mdr.s Varsel fra 1ste Oktbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i Bodø og steget paa Østlandet, hvor det staar meget høit. Vinden er overalt SSO.lig med skyet Veir. Udsigterne ere til sydlig Vind og uroligt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 7de Oktober:

J. Stang, Sagfører Dahl og Provst Rynning fra Kongsvinger, Wennerstrøm fra Sverige, Hansen fra Arendal, P. Gollreiber fra Leipzig, Hullschinsky fra Berlin, Porges fra Hamburg, Kjøbmand Hamborg fra Hamar, Palliser, Esq., fra London, Mr. G. Sauterne fra Paris, i Hotel Scandinavie.

☞ **Bekjendtgjørelser**

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 8de Oktober (Kl. 7—10) gives: **Badet i Dieppe eller Bagtalelse,** Lystspil i 5 Akter af Scribe, oversat af A. L. Arnesen.

Dette er den 2den Abonnementsforestilling.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

De bekjendte

Favorit-

Symaskiner

for Skræddere

sælges **alene**

hos

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Familie-

Maskiner

af

Wheeler, Wilson

og

Haandmaskiner

af allerbedste Sorter

sælges hos

Peter J. Petersen.

Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer,** sælges **alene** hos **Peter Petersen,** Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter J. Petersen.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor.

Folkehøiskolen i Stjørdalen

begynder den 14de Oktober igjen sin Undervisning for Gutter. Skolefagene vil som før blive: Fædrelands- og Verdenshistorie, Jordbeskrivelse, Modersmaal mundtligt og skriftligt, Regning, Skrivning, Sang, Naturlære, Landmaaling og Tegning samt Veiledning i Bogførsel.

Kjendskab til vor Lovgivning vil blive meddelt, hvorhos en Dyrlæge og en Agronom vil gjennemgaa det vigtigste af Husdyrlæren og Jordbrugslæren.

Skolepengene er 2 Spd. om Maaneden. Kost og Hus med Lys og Varme kan faaes paa Skolestedet Nee for 5 Spd. Maaneden.

Nee i Stjørdalen ved Trondhjem, September 1869.

H. K. Foosnæs. L. M. Bentsen.

Hagbarth Røsholm, Akersgaden No. 15, overtager Kjøb og Salg af By- og Landeiendomme, Panteobligationer, Ordning af Laan samt Bestyrelse af Bygaarde. Al forønsket Garanti kan stilles.

Bergens

Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,

Raadhusgaden No. 5.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet

IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et foruidskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Lesebok i Landsmaalet.

Av

Olav Paulson.

151 Sider. Pris indb. 30 ß.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Vine & Brændevine.

Røde og hvide Bordeaux Vine, Rhinske Vine, Burgunder, Portvin, Sherry, Madeira; Muskatvin, Malaga, forskjellige Sorter Desertvin og Champagne; Cognac og Armagnac fra de bedste Huse, St. Croix og Jamaica Rom, Batavia Arac, Shiedamer Genever, Whisky, Throndhjemsk Aquavit, franske Liqueurer, Curaçao, Royal-, Arac- & Rom-Punsch samt svensk Banco hos

Hans Gjessing.

Olie og Lys.

Bedste raffineret hollandsk Lampeolie, Træolie, Parafinolie, Jordolie, svenske og hollandske Stearinlys, Parafinlys, Kronlys, Vognlys, Talglys og Natlys hos

Hans Gjessing.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Et Parti **ledige Flasker,** passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Lys & Olie.

Svenske & holl. Stearinlys, Parafinlys, Talglys & Natlys, Youngs Parafinolie, Jordolie & Træolie samt fineste raffineret Lampeolie hos

O. Schjønneberg & Co.

Multer i 1/1 Dunke

à 8 ß pr. Pund hos

O. Schjønneberg & Co.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.

Skippergaden No. 31.

Tjeneste søges.

Forældreløs.

En ung, dannet Pige ønsker sig i Huset hos en venlig Famlie mod at gaa Husmoderen tilhaande samt at være til Hjælp og Hygge i Huset. Om ønskes kan et udmærket Pianoforte medbringes. Billet mrk. „Forældreløs" bedes godhedsfuldt nedlagt i Expeditionen.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 234. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 8de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2 1/2 ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Mess, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lunner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7 1/2 Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6–8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5–7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Nogle Ord til Overveielse af vore Jernbanedirektioner.

Indsenderen heraf læste nylig i et Blad et Brev fra en i Amerika bosat Svenske, som med mørke Farver skildrer den noksom bekjendte Uvorrenhed og Ringeagt for Menneskeliv, som udvises paa flere af de nordamerikanske Jernbanelinier, men fornemmelig paa Erie-Banen, der ogsaa af norske Brevskrivere er skildret i et meget slet Lys. Mangelen paa Kontrol med Lokomotivføreren afstedkommer saaledes jevnlige Sammenstød og Tab af Gods og Menneskeliv, og det er netop nogle saadanne uhyggelige og gruopvækkende Tildragelser paa Erie-Banen, som hin svenske Brevskriver omtaler. Blandt disse findes der imidlertid en, som efter nærværende Indsenders Formening er af den Beskaffenhed, at den bør gjøres til Gjenstand for en mere almindelig Betragtning, og som derfor ogsaa har fremkaldt disse Linier, da en lignende Begivenhed let kan indtræffe paa enhver Jernbane.

Ved en af de seneste ogsaa i Dagbladet omtalte forfærdelige Ulykker paa bemeldte Erie-Bane stødte nemlig to med lynende Fart løbende Tog mod hinanden; Lokomotiverne knustes, de forreste Vognes Passagerer dræbtes eller lemlæstedes, medens en voldsom Ild udviklede sig over de øvrige omkuldkastede Vogne og tilintetgjorde efter en kort Tids Forløb disse og de deri endnu i Live værende Passagerer. Blandt dem befandt der sig ogsaa ifølge Beretningerne en navngiven agtet Borger fra New-York, der ved Sammenstødet tilsyneladende ingen Skade havde lidt, og som under den almindelige Forstyrrelse raabte efter en Øxe for at bane sig Udgang af den tillukkede Vogn. Nogen Øxe havdes uheldigvis ikke ved Haanden, men blev hentet et Stykke fra Ulykkesstedet. Den var imidlertid saa sløv, at der Lidet eller Intet kunde udrettes med den, og det varede desværre ikke længe, forinden Arbeidet aldeles maatte opgives formedelst Ildens og Røgens Paavirkninger, og — den Ulykkelige indebrændte.

Det har altid paa nærværende Indsender gjort et mindre behageligt Indtryk hvergang han, ved at færdes med Jernbanen, har hørt Døren til Kupéen gjenlæses udenfra; man faar ligesom en Fornemmelse om i indtræffende Tilfælde at ville befinde sig i en pinlig hjælpe- og magtesløs Stilling; man er ligesom hermetisk nedlagt og overlades ganske i den blinde Skjæbnes Hænder. Kort sagt, man føler sig ikke rigtig vel stemt under saadanne Omstændigheder, og naar dertil kommer, at man ofte befinder sig i et blandet og ubekjendt Selskab, saa ledes Tanken hen paa, hvor værgeløs man staar ligeoverfor enhver uhyggelig Begivenhed, hvis mulige Forekomst Stillingen netop synes egnet til at maatte forespeile Indbildningen.

Uagtet en lignende Begivenhed, som den foran skildrede vel ikke hidtil er hændt paa vore Jernbaner, saa er der dog ingen Umulighed for, at noget Ligeartet ogsaa kan komme til at ske, naar Jernbanetrafiken hos os yderligere har udviklet sig i de forskjellige Retninger, og jeg vil derfor tillade mig at henstille til vore respektive Jernbanedirektioner at tage under Overveielse Spørgsmaalet om, hvorvidt det ikke skulde være hensigtsmæssigt og muligt for Fremtiden at indrette Koupédørene paa Passagervognene saaledes, at de kunde op- og igjenlæses baade udenfra og indenfra, og at der anbragtes en eller to Nøgler inde i hver Vogn for at haves ved Haanden i mulige Ulykkestilfælde, hvorfor man hertillands hellerikke kan haabe altid at blive forskaanede. Man bør her huske Ordsproget: „at det er forsent at tilkaste Brønden, naar Barnet allerede er druknet deri". —n.

Svar fra W.

Hr. Aug. Abrahamsons „Gjenmæle" i dette Blads No. 220 (som først kom mig ihænde for nogle Dage siden) behøver ikke noget Tilsvar for „den kyndige Læsers" Vedkommende. Men for at ikke „en større Del af det avislæsende Publikum" derved skal kastes Blaar i Øinene, vil jeg kun tillade mig at bemærke følgende:

Man har seet („Morgbl." No. 242 A), at Hr. Abrahamsons Forsøg paa at imødegaa min Kritik — væsentligst ved at beskylde mig for at „fare med Usandheder" — er fuldstændigt mislykket. I sin Fortvivlelse griber han nu fat i Behrens's „Samling af flerstemmige Mandssange" (omtrent 500 Sange) og tror i de af ham citerede Kompositioner af Reissiger, Udbye, Mendelssohn, Gade, Wennerberg, Lindblad og fl. at have fundet Noget, som kan retfærdiggjøre hans Bommerter*).

Men Hr. A. tager skammelig Feil! Thi, Et er, at anvende Oktav- og Kvinteparalleler iflæng og af Uvidenhed; et Andet, at anvende dem rigtigt og med Bevidsthed. Hr. A. forstaar jo ikke engang hvad Oktav- og Kvinteparalleler er, naar han paastaar at saadanne findes i den nævnte Behrens's Samling: No. 386: T. 37; No. 426: T. 27; No. 434: T. 3 og 4, 11 og 12; samt No. 477: T. 3 og 4. — Derimod skal jeg komme ham lidt til Hjælp ved at nævne et Par No., som han ikke har paapeget, nemlig No. 216 og og 222 (af L. M. Lindeman), hvor der virkelig findes saadanne.

Det viser sig saaledes, at Hr. A. aldeles ikke forstaar sig paa den Sag, han taler om, hvorfor hans „Gjenmæle" ogsaa tager sig ud som: Goddag — Øxeskaft.

Det er dog høist besynderligt, at en Mand vil indlade sig paa at harmonisere og udgive Sange, uden at kjende Musikens Begyndelsesgrunde.

„„Men pytt; hvor Udgangspunktet er galest,
blir tidt Resultatet originalest. — —
Hvor løftende dog, at sætte sig et Maal,
og drive det igjennem som Flint og Staal!""

Hr. A. maa nu ikke vente, at jeg vil følge med længer — det kan blive formeget, selv om man fører en saa flot Pen, som Hr. A. — „De nye Usandheder", Hr. A. i sit Gjenmæle beskylder mig for, har jeg denne Gang ikke Anledning til at gjendrive, da han har undladt at anføre dem. Men sandsynligvis er „Usandhed" kun et af hans Mundheld og harmonerer godt med hans bibelske Floskler.

*) De „grove Bommerter" i Hr. A.s Bog, som jeg har paapeget (se „Morgbl." No. 201), bestaar kun for endel af utilladelige „Oktav- og Kvinteparalleler"; forøvrigt bestaar de af: falske Modulationer, uopløste Dissonanser, gal Stemmeføring — kort sagt, alle mulige Slags grove Bommerter. Vrimmelen af Smaafeil, saasom skjulte Historier, umotiverede Kvarter, undgaaelige (f-r.) Kvinter etc., har jeg ikke villet nævne; jeg synes det kunde være nok med de store Feil.

Ogsaa om Skolevæsenet.

Der klages almindelig af Forældre og Foresatte over at Eleverne paa Byens Skoler blive saa sjelden hørte. En Gut erholder i Maanedens Løb ordentligvis ikke mere end 1 a 2 Karakterer for hvert mundtligt Fag.

Mislighederne ved en saadan sparsom Examination ere paatagelige.

Saaledes som det nu drives, kunne Gutterne med nogenlunde Sikkerhed beregne, naar de ville blive hørte og naar ikke, og man ved, at de ikke undlade at indrette sig derefter. Vistnok hænder det, at de stundom regne feil, men dette føres da paa Uheldets Regning. Naar derfor en Gut har beregnet, at han ikke staar for Tur til at blive hørt, undlader han gjerne at læse sit Pensum til den Dag.

Men det er ikke blot i den Henseende, at Eleverne ikke læse deres daglige Pensa og derved læse mindre end paaregnet, at den sjeldne Examination virker uheldigt. Det gjælder ikke mindre med Hensyn til den Virkning paa Gutternes moralske Karakter, som denne Beregning medfører, idet de allerede paa Skolen vænnes til at spekulere paa at unddrage sig Opfyldelsen af deres Pligter. Det er derhos indlysende, at jo sjeldnere Gutterne gives Karakterer, desto mere upaalidelige blive disse som Udtryk for Gutternes Kundskaber.

Men ogsaa i den Henseende er den sjeldne Examination uheldig, at der saagodtsom berøves Forældre og Foresatte Adgangen til at kontrollere Gutternes Flid, og dette skulde dog være den væsentligste Nytte af Karaktergivningen.

Men hvad er da Aarsagen til den sjeldne Karaktergivning? Neppe Andet end dels Magelighed og dels Mangel paa Konduite hos Lærerne. Det er nemlig forbundet med noget Arbeide for Lærerne at give Gutterne Karakterer, medens nogle Lærere undskylde sig med at de ikke kunne overtage i Timen at examinere flere Gutter end de nu gjøre.

Hensynet til det forøgede Arbeide skulle vi ikke ofre Ord paa, medens den i Uoverkommeligheden af Fleres Examination søgte Undskyldning formentlig er begrundet dels i en Mangel paa Rasthed hos Læreren og dels i den vistnok feilagtige Mening, at det vil være mindre rigtigt at give Karakter, naar Examinationen har været kortere og mindre omfattende.

Skulde ellers den sidstanførte Omstændighed eller Umuligheden for Lærerne af at examinere hver Gut mere end to Gange i Maaneden være rigtig, maatte Aarsagen være den, at Klassen har altfor mange Elever, og dette er vistnok Tilfældet med mange af vore private Skoler, der synes at være anlagte altfor meget paa at skaffe deres Eiere pekuniær Fordel paa Elevernes baade aandelige og økonomiske Bekostning.

Det tør derfor ogsaa være paatide, at Forældre og Foresatte i Valget af den Skole, i hvilken de skulle sætte deres Børn, tage væsentligt Hensyn til hvorvidt Skolen er overfyldt eller ikke.

Kristiania, den 8de Oktober 1869.

Emile de Girardin, der trods sin Opposition dog er en Tilhænger af det napoleonske Dynasti, opkaster det Spørgsmaal: Mod hvilket Maal styrer Frankrige? Og som en Mand, „der hverken nærer Frygt eller Illusioner, der kan se Revolutionen stivt i Øinene uden at blegne," svarer han, „at hvis Regjeringen ikke klart og tydeligt indser alle de med den nuværende Stilling forbundne Vanskeligheder, hvis Faren ikke oplyser, opflammer og paaskynder den, hvis den spilder den sidste Time, som den endnu har til sin Raadighed, saa er Keiserdømmet redningsløst fortabt." Emile de Girardin skjuler ikke, at hans Artikel er et høirøstet Nødraab, hvis Nødvendighed han godtgjør ved at fortælle om Borgemesteren i en By, der blev vækket midt i sin sødeste Slummer af Kirkeklokkens Klemten. I sin Forbitrelse kaldte han paa en Politibetjent og sagde: „Løb hen i Kirken og forbyd den forbandede Klokker at kime saaledes." „Men, Hr. Borgemester, hvis Ringningen ophører, hvorledes skulle Folk faa faa Underretning om den forfærdelige Ildebrand, der er udbrudt, og ile til Brandstedet for at være behjælpelige med at slukke den?" „Klodrian, kan du da ikke indse, at den Klemten vil indjage de skikkelige Borgermænd en forfærdelig Skræk, naar den vækker dem." Klokkeren er naturligvis her Emile de Girardin, som søger at vække Regjeringen, selv om han skulde forskrække Folk noget. La France udtaler, at der bag Oppositionens Manøvrer viser sig en virkelig og almindelig Utaalmodighed efter at komme ud af den provisoriske Tilstand, efter at se Folkerepræsentationen endelig organiseret, Majoriteten gjenoprettet og Kabinetsspørgsmaalet afgjort, hvad enten Ministeriet seirrig gjennemgaar den parliamentariske Prøve, eller det maa vige Pladsen for et andet. Ernest Picard opfordrer de Deputerede af alle Partier til at møde i Paris før den 26de Oktbr. og forhandle saaledes, at man kan faa en Røst at høre, der kan betragtes som det nye Flertals. „Hvad der foregaar for Øieblikket," siger han, „er kun altfor vel skikket til endog at aabne Øinene paa de officielle Kandidater, som stillede mellem Kamrets miskjendte Rettigheder og et vaklende Ministeriums Gjøglebilleder vistnok ikke ville glemme, at de have modtaget det Hverv at repræsentere deres Medborgere. Grev Keratry har erklæret, at hvis Regjeringen ikke aabner Samlingen den 25de Oktober, vil han selv aabne den den 26de, hvad der end maatte ske. Regjeringen har som bekjendt nu berammet Senatets og de lovgivende Kamres Ordning til den 29de November — hvad der saa end før den Tid maatte ske. Indtil Kamrene saaledes træde sammen den 29de Novbr. vil Pressen sikkert fortsætte Diskussionen om, hvorvidt Forfatningen krævede en Indkaldelse allerede til den 26de Oktober i det Seneste, eller hvorvidt det, Lovligheden forudsat, har været politisk rigtigt af Regjeringen at udsætte Indkaldelsen saa længe. De samme Spørgsmaal kunne derefter ventes reiste i det lovgivende Korps, som har at fælde Dommen herover; men om en Demonstration, som kunde fremkalde en alvorlig Konflikt imellem Regjeringen og Repræsentationen, er der ikke Tale. Keratry har endnu bestandig kun fundet Tilslutning hos tre Deputerede, medens en af Venstres Ordførere, Advokat Picard, har udtalt sig imod den paatænkte Demonstration, idet han gjør gjældende, at de Deputerede maa have været samlede i et større Antal for at drøfte Sagen, førend der kan rettes nogen Opfordring til Kammeret om at optræde paa den ene eller den anden Maade. Picard tager Ordet for et saadant Møde; men det synes at fremgaa af hans Skrivelse, at han, dersom det kommer istand, vil udtale sig imod den af Keratry foreslaaede Demonstration. Det heder, at Valgene i de Kredse, som ere ledige paa Grund af Dobbeltvalg, skulle foretages før Sessionens Begyndelse, og Interessen dreier sig som sædvanlig især om Paris. Det erklæres for afgjort, at Pamfletskriveren Rochefort melder sig i første Kreds, og fra de Radikales Side vil der neppe denne Gang blive stillet Nogen op imod ham. Der er rettet Opfordringer til to fra ældre Tid bekjendte Mænd, nemlig F. Pyat og Ledru Rollin, om at stille sig i Paris; men der tilsigtes neppe Mere herved end en Demonstration, da Ingen af dem vil aflægge Ed paa Forfatningen, hvilket udkræves for at optræde som Valgkandidat. Ledru Rollin opholder sig endnu i England og tror ikke, at han uden Fare kan vende tilbage til Frankrige, fordi han in contumaciam er bleven dømt for Deltagelse i et Komplot imod Keiserens Liv. F. Pyat, der en Tidlang var i Mode som dramatisk Forfatter, er derimod vendt tilbage til Frankrige og afgiver et slaaende Bevis paa, hvor omfattende den sidst udstedte Amnesti er; thi han har ikke alene offentlig forsvaret Attentaterne paa Keiserens Liv, men ovenikjøbet for ikke længe siden forpligtet sig til at oprette et Legat paa 50,000 Frs. til Fordel for den, som tog Napoleon den Tredie afdrage. Videre end her kan Tolerancen umulig drives.

Det napoleonske Dynasties Fiender benytte imidlertid den større Frihed for Pressen til de mest hensynsløse personlige Angreb. I et Brev fra London til Le Temps opkaster Louis Blanc saaledes det Spørgsmaal, hvad Frankrig skal gribe til, hvis Keiseren dør. „Vil Frankrig bøie sig under en af Præster regjeret Spanierindes Aag?" siger Julierevolutionens Forfatter. „Vil det samtykke i at se sin Herskér i et Barn, der ikke er kommet ud over den Alder, hvor man endnu holder af Legetøi? Hvis Revolutionen tager Bidslet mellem Tænderne, hvem vil saa vel standse den? Hun? Han?" Louis Blanc nægter sig intet, bemærker Le Pays; han siger Spanierinden, ligesom man i 1790 sagde Østerrigerinden, og naar det stod til ham, vilde Keiserinde Eugenie kunne have god Udsigt til at dele Marie Antoinettes sørgelige Skjæbne. Keiserinden er især hadet af de revolutionære Blade. Som et Exempel her-

paa kan anføres, at Le Rappel skriver den 30te Septbr.: „Madame Napoleon den Tredie tiltræder i Dag sin Reise til Orienten", og tilføier: „Kong Viktor Emanuel vil, ledsaget af General Menabrea og Nigra, begive sig til Venedig for at modtage Napoleon den Tredies Kone, naar hun reiser gjennem denne By". Provinspressen følger det forkastelige Exempel, som Hovedstadens Blade foregaa med; det i Toulouse udgivne Blad L'Emancipation udbryder saaledes: „Hvis Frankrige lod sig sætte Foden paa Struben af en Kvinde og en kirtelsyg Dreng, saa var der i Sandhed Grund til at nære Frygt!"

Kristiania-Drammensbanen. Tilfølge Magistratens Anmodning har Kristiania Formandskab af sin egen Midte udnævnt en Komite bestaaende af Professor Christie, Ritmester P. C. Egeberg og Kjøbmand Hassel, der har at tage under Overveielse samt drøfte Spørgsmaalet om Kommunens Rentegaranti for Jernbanelaanet. Man har derhos besluttet at anmode DHrr. Professor Schweigaard, Grosserer J. H. Andresen, P. W. W. Kildal, Smedmester Thune og Assessor Hansteen om at indtræde i Komiteen. Komiteen skal endvidere tiltrædes af Borgermester Jensen. Formandskabet skal være af den Mening, at der ikke er lovlig Adgang til at stille Kommunen som Garant for en ubestemmelig Fremtid; derimod antoges der fra Lovgivningens Side intet at være i Veien for at Kommunen selv optager Laanet, som derefter kan overdrages Jernbanen.

Digteren Ibsen lader til under sit Ophold i Stockholm at have vundet stor Yndest ved Hoffet. Ved en festlig Tilstelning for ham af Skuespillerne ved Dramatiska Theatern blev hans Skaal udbragt af Hofmarskalk Edholm, og Wasaordens Stjerne maa have havt en særegen Glands, da den overraktes Skaberen af „De Unges Forbund" med Kongens egen Haand.

Breve til Korvetten Nornen ved Alexandria kunne indleveres til Marinekommandoen inden 20de Oktober.

Udvandring. Med Dampskibet "Argo„ afreiste i Eftermiddag over Hull omkring 30 Emigranter til Amerika.

Forsøgt Postroveri i Solor. En Indsender skrev for kort Tid siden et Par Opsatser i dette Blad om Postgangen gjennem Solor og hvori blandt Andet paapegedes, at forsaavidt Nedposten til Kongsvinger fremdeles skulde vedblive at gaa om Natten, burde der være fast Postkjører foruden Skydsgutten. Efter hvad der er os berettet af Reisende, har der for nogle Dage siden allerede været gjort Forsøg paa at røve Posten i Nærheden af Gaarden Lundeby i Vaaler, idet den Gut, som skydsede Posten, blev overfaldt og fik et Slag af en Sten i Hovedet. Det lykkedes ham imidlertid at kjøre fra Røveren, saaledes at Posten blev reddet.

Komponisten Edv. Grieg gav i Søndags i Kjøbenhavn for en større indbudt Kreds en Formiddagskoncert, hvis Program udelukkende bestod af hans egne Kompositioner, hvorved han selv udførte Pianonumrene, medens Fru Nina Grieg med et særdeles tiltalende Foredrag sang Romancerne. Hr. Grieg er en udpræget norsk, men meget original Tonedigter, om det nok er værd at gjøre sig bekjendt med, og uden at indlade os paa nogen Anmeldelse af den private Morgenkoncert, skal vi paa det Bedste anbefale den Koncert, han agter at give paa Lørdag, til det musikelskende Publikums Opmærksomhed. („Flk. Av.").

Lic. Scharlings femte og sjette Forelæsning. Den Splid mellem det Guddommelige og Menneskelige, som i Romerkirken blev sat fra Begyndelsen af, og som siden stadig er voxet, har ved Reformationen faaet sin Løsning. Luther tog sit Udgangspunkt i Pauli Breve til Romerne og Galaterne, hævdede den Kristnes Frihed for Lovens Trældom og viste, hvorledes denne først i det fri Kjærlighedssamfund med Gud gjenfinder sig selv. Det dogmatiske Udtryk herfor er Retfærdiggjørelsen ved Troen alene uden „Lovens Gjerninger". Dette var ikke nye Tanker; de bleve forkyndte ved Kristendommens første Begyndelse; men som en Flod kan skjule sig i et underjordisk Løb og først langt borte igjen træde frem i Dagen, saa man skulde tro det var en ny Flod, saaledes havde ogsaa disse evangeliske Sandheder længe været skjulte; de kunde nok strax gjøre Indtryk af at være nye, men vare i Virkeligheden de gode gamle.

Ved hvilke Midler var det nu, Reformationen førte Menneskene tilbage til den oprindelige Kristendom? Man har sagt: ved den hellige Skrift: men dette er ikke den fulde Sandhed. Skriften havde jo ogsaa den katholske Kirke; men vi have seet hvordan det gik den. Man kan have en Ting for sine Øine og dog ikke see den; der maa den rette Aand til for at skue og fatte den. Derfor henviste ikke Kristus til Skriften, heller ikke til noget „lille Ord af hans egen Mund", men til den Hellig-Aand. Aanden og Skriften i Forening har derfor været de sande Midler. Skriften er nemlig ligesaa nødvendig for Aanden, som Aanden for Skriften; thi Aanden, saaledes som den aabenbarer sig gjennem Menneskene, er udsat for Vildfarelser, derfor kræves der et ydre Vidnesbyrd til Støtte og Veiledning, og et saadant er Skriften.

Hvor Aanden viser sig stærk, vil Skriften træde i Baggrunden, hvor den derimod ikke har naaet nogen større Styrke og Selvbevidsthed, der vil den føle Trang til at klynge sig fast til Skriften, og denne derved faa den væsentligste Betydning. Dette sidste har vist sig i den reformete Kirke, det første i den evangelisk-lutherske. Men begge mødes de i en alvorlig Protest mod Romerkirkens selvlavede Gudsdyrkelse. Noget af det første, Reformatorernes Virksomhed maatte gaa ud paa, var at skaffe Lægfolket en Oversættelse af den hellige Skrift, der i Romerkirkens latinske Udgave (vulgata) var det en lukket Bog. Forarbeiderne hertil vare heldigvis allerede gjorte ved de nye kritiske Udgaver af de hellige Skrifter, som Ximenes, Erkebiskop af Toledo, og Erasmus fra Rotterdam kort Tid før havde besørget. Ved at give Lægfolket Bibelen ihænde banede Reformatorerne Veien for almindelig Selvtænkning og Selvprøvelse, og dermed var tillige Skillemuren mellem Geistligheden og Lægfolket brudt; fra nu af begyndte Læren om det almindelige Præstedømme at gjøre sig gjældende. Man begynder fremdeles at forstaa Almueskolens store Opgave og at drage Omsorg for Folkeundervisningen; i det ensomme Klosterlivs Sted træder skjønt og velsignelsesrigt Familieliv, og af dette udvikler sig igjen et arbeidsomt og rigt Borgersamfund. Verdenshandelen og dermed den verdslige Magt gaar efterhaanden over til de protestantiske Lande, Holland, England og senere Amerika; ogsaa Videnskaberne faa et betydeligt Opsving. Dette virksomme Liv udfolder sig især i Europas vestlige Lande, hvor den gothisk-germaniske Folkestamme er bleven blandet med den romanske, og hvor Befolkningen derfor ogsaa har arvet baade den førstes Foretagelsesaand og den sidstes Organisationstalent. I alle de Lande, hvor den reformerte Kirke hersker, er der en stærk udviklet Følelse for det Heles, for Samfundets Vel, og denne Følelse har ogsaa skabt de nyere politiske og kirkelige Forfatninger. Hvor dybt den kirkelige og den politiske Udvikling griber ind i hinanden, derpaa afgiver Frankrige et talende Bevis; havde ikke Bartholomæusnattens Grusomheder og Ludvig den 14des Dragonader været, havde den reformerte Kirke faaet udvikle sig frit der, da var neppe den franske Revolution kommet. Den reformerte Kirke har et Liv saa virksomt og glimrende at fremvise, at man maa gaa tilbage til Kirkens første Aarhundreder for at finde Mage dertil. Den har været rig paa freidige og nidkjære Sandhedsvidner, og den har skabt baade den indre og den ydre Mission; ikke blot til fjerne Verdensdele, ogsaa til sit eget Lands Fængsler, Hospitaler og Fabriker lader den sine Sendebud udgaa.

Har da den reformerte Kirke naaet den fulde Udvikling af Kristenlivet? Nei! Trods den Anerkjendelse, den i mange Henseender fortjener, har den dog ogsaa sine store Skjævheder og Mangler. Den ydre Lovmæssighed har været for stor, den indre Frihed for liden; det Guddommelige og Menneskelige har været temmelig skarpt sondret fra hinanden. Denne skarpe Sondring møder os paa mange Punkter, saaledes i Læren om Guds Væsen; Gud betragtes som absolut Kausalitet, hans Væsen som Almagt, Skabningen derimod som det absolut Afhængige, der ikke kan indgaa i nogen Væsens-Enhed med ham („det Endelige kan ikke rumme det Uendelige"). Den samme Opfatning gjør sig ogsaa gjældende med Hensyn til Gudmennesket og til Sakramenterne og viser sig ogsaa i de Reformertes Prædestinationslære, som rigtignok ikke er ført til sin yderste Konsekvens, hvad der vilde have berøvet Mennesket al Frihed.

Gode Gjerninger kræves som Bevis paa Tro; men Betingelsen for at kunne øve gode Gjerninger er efter den reformerte Kirkes Opfatning at kjende Loven; derfor bliver Loven det egentlige Midtpunkt, hvorom det religiøse Liv samler sig, hvad der ogsaa forklarer, hvorfor en kristelig Ethik udviklede sig meget tidligere i denne Kirke end i den lutherske. Loven søges ene saavel i det gamle som nye Testamentr, der stilles i lige Linie med hinanden; de Reformertes Stilling til Loven bliver derfor omtrent den samme som Jødefolkets til Moses's Lov. Humanisten Zwingli og Juristen Calvin have i det religiøse Liv villet indføre den samme strenge Regelmæssighed, som de vare vante til fra sin tidligere Virksomhed; derfor blev der af hvert enkelt Skriftsted gjort et Lovbud, og Kristus selv gjøres til en Lovgiver; Naadensforholdet betragtes som et Pagtens Forhold (Føderaltheologi); Kristus træder ind i Kontrakten med Gud i Menneskets Sted, saa tørt, juridisk opfattes det Hele. Guds Væsen er imidlertid ikke Almagt, men Kjærlighed, ɔ: fri, personlig Selvmeddelelse; derfor er der heller ingen absolut Kløft mellem det Guddommelige og Menneskelige; — det nye Testamente er heller ikke nogen Lovbog med Bud og Bestemmelser for hvert enkelt Tilfælde, men bestaar dels af Skildringer af Kristi Liv og Lære, dels af en Række Leilighedsskrifter, indeholdende Raad og Formaninger til de første kristne Menigheder; og endelig er Kristus selv ikke en Lovgiver, men en Frelser, Forsonelsen mellem Gud og Mennesker, der netop har frigjort os fra Lovens Tvang og indført os i Naadestanden.

Den reformerte Kirkes eiendommelige Opfattelse af Kristendommen aabenbarer sig ogsaa i Gudstjenesten. Denne udgaar ikke af Hjertets egen Trang, men er en Pligtsag: Menighedslemmerne tropper op i Kirken som Soldater til en Mønstring. De ti Bud oplæses ved hver Gudstjeneste, for ret at fremholde Loven i dens Strenghed, og selv Bønnen, hvori Mennesket skal træde i det allerinderligste Personlighedsforhold til Gud, gjøres til en Pligtsag og udtværes i det Lange og Brede. Alene Navnet: Sabbat viser de Reformertes jødiske Opfatning af Søndagens Betydning. Ikke blot alt Arbeide, men ogsaa enhver uskyldig Fornøielse er forbudt paa en Søndag, hvad der forresten i den senere Tid, da en friere Anskuelse begynder at gjøre sig gjældende, har ført til adskillige heftige Konflikter; Sindet skal udelukkende være optaget af gudelige Tanker; men bag denne strenge ydre Hellighed skjuler der sig meget Hykleri.

Men hersker der Tomhed og Stilhed om Søndagen, da er Livet desto travlere i Ugens øvrige Dage, og de, der have havt Anledning til at se dette med egne Øine, vil vistnok give Heine Ret, naar han om Livet i England siger: „Maskinerne te sig som Mennesker og Menneskene som Maskiner". Og denne Rastløshed viser sig ikke blot i Industriens og Handelens Verden, men ogsaa i den religiøse: Guds Ord forkyndes paa Gader og Stræder for en larmende Pøbel, Bibler og opbyggelige Skrifter uddeles i Flæng, uden Tanke paa, om de nu ogsaa falde i rette Hænder; den samme overfladiske Udvorteshed karakteriserer ogsaa den reformerte Missionsvirksomhed.

I Sammenhæng med denne almindelige Aandsretning staar de Reformertes Mangel paa Sands og Interesse for Kunsten; i ældre Dage optraadte de ligefrem fiendtlig imod den, nu taales den vel, men betragtes som noget overflødigt Narreværk, som en alvorlig Kristen ikke bør give sig af med. Af denne Opfatning bærer ogsaa Kirkens Kultus Præg: Gudshuset har kun fire nøgne Vægge, Malerier findes ikke; Orgelspil taales heller ikke, og i lang Tid var Davids Salmer de eneste, som brugtes; nu har man vel faaet indført nogle nye ved Siden af; men de ere temmelig tørre og prosaiske.

Sammenfatte vi nu i Korthed, hvad der i det Foregaaende er udviklet, saa kunne vi sige; i Romerkirken er det Menneskelige aldeles ikke bleven anerkjendt; i den reformerte Kirke er det vel bleven anerkjendt som Aabenbaringsmedium for det Guddommelige, men dog saaledes, at det ikke faar udvikle sig frit, men holdes under Lovens Tvang; derfor finder man kun Lydighed, ikke Kjærlighed. Vistnok er i vore Dage den strenge Aand bleven mildnet paa Grund af den store Samfærdsel mellem Nationerne og den deraf følgende gjensidige Paavirkning; men væsentlig seet, har den reformerte Kirke dog kun udviklet den ene Side af Gudsriget: Livet i Verden, i Kirke og Stat, medens den anden: Livet i Gud, hvorigjennem Personlighedens indre Frihed vindes, er bleven forholdsvis upaaagtet. Dette hænger, som før berørt, uden Tvivl sammen med de Nationers eiendommelige Naturbegavelser, hos hvem den reformerte Kirke er den herskende.

Norsk Folkeblad No. 41 indeholder: Til min Far, Digt (af Bjørnstjerne Bjørnson). — Trodals-Rakel (af Kristian Elster). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold i sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Bekjendtgjørelser.

To Aftener paa en ungarsk Adelsgaard.

Af Robert Schild.

I.

(Forts. fra No. 233).

Den Skik, at man neppe nok fylder Glassene halvt, maa jeg rose som en klog Forsigtighed, da det ellers kunde blive farligt nok for den Uvante at drikke med saa mange. „Len quaterku!" (Kun et Fjerdedelsglas) lyder den sædvanlige Opfordring, som man ikke kan vise tilbage og som lidt efter lidt fører til den Draabe, med hvilken det begynder at blive formeget.

Tjenerne bragte stadig frisk Vin. Musikanterne spillede nationale Melodier, som ogsaa gjorde de Fremmede forstaaeligt, at „Ungarerne glæder sig grædende". Man snakkede ikke længere alene med sin Nabo, men tilhøire og tilvenstre og tvers over Bordet; man fortalte Anekdoter, Jagteventyr, spøgte og lo; ofte talte Alle paa engang og i flere Sprog — der var endelig et uforstaaeligt Kaos af Stemmer, en overgiven Lystighed — dog altid med Undtagelse af den geistlige Herre, som, skjønt han lod den bag ham staaende Kandidat fylde hans Glas hvert femte Minut, dog ikke et Øieblik faldt ud af sin nøgterne Anstandsrolle.

Maaltidet var forbi efter omtrent tre Timers Forløb og sort Kaffe blev budt omkring. Alle tog sine Piber frem og jeg min Cigartaske. Da Værten fik se dette, kom han øieblikkelig hen til mig og førte mig til et lidet Sidebord, hvor der mellem Piber med korte og lange Rør stod et stort Lerfad fuldt af de herligste Tobaksblade og ved Siden af en Indretning til at skjære dem op.

„Fra min egen Plantning", sagde Hr. von Mikony og opfordrede mig ved en Haandbevægelse til at forsyne mig af Tobakken. „Fra min egen Plantning", gjentog han med et velbehageligt Smil, „og", tilføiede han, „endnu fra Aaret 1846. De maatte reise langt, hvis De skulde finde saa gamle og gode Blade; hvad der nu dyrkes, er neppe værd at røge. Det har kostet mig Forsigtighed nok til at skjule disse Blade for visse Efterforskninger. Men idag er der blot paalidelige Venner i mit Hus. Ak! man skulde dog have ladet Ungarn beholde sin egen gode og billige Tobak! Ikke sandt?"

Som om han vilde jage bort en ubehagelig Tanke, strøg han sig med Haanden over Panden og vendte sig til nogle andre Gjæster.

Det begyndte at blive lummert og trangt i Salen. Man fulgte derfor gjerne Værtens Opfordring til at gaa ud i Svalgangen, thi Aftenen var lys og mild. Musiken fulgte ogsaa med.

Man var færdig med Flaskerne og holdt sig nu til to store Fade, som var blevne bragte ud i Gaarden. Det smager bedst lige fra Tønden.

Nu traadte en gammel, fillet Mand ind i Gaarden. Selskabet hilsede ham med lydelige Tilraab: „Miklos er der! Hallo! Miklos!"

Miklos Szakady havde engang været en rig Mand, men han havde, den Sidste af sin Stamme, forødt sin adelige Eiendom og levede nu af at han gik fra Kastel til Kastel og — ikke betlede, men hvorsomhelst der var et muntert Selskab, indførte han sig selv som Jevnlige og levede godt med. Saa forfalden og smudsig han var, lod man ham gjælde som Jevnlige og taalte ham gjerne som Spasmager.

Med sikre Skridt og med fortrolig Nikken med Hovedet traadte han ind i Forsamlingen, som dannede en Kreds om ham. Kandidaten bragte ham et stort Glas, som han tømte med engang.

„Domini illustrissimi nec non consanguinei!" (Høistærede Herrer og Blodsforvandte!) tiltalte han dem. „Da jeg tilfældigvis er hindret fra at modtage Eder paa mit Slot, er jeg selv kommen hid for at hilse paa Eder i Komitatets Navn. Salvete omnes!" (Værer Alle velkomne!)

En lydelig Latter fulgte paa disse pralende Ord. Men han lod sig ikke forvirre og vedblev: „Naar jeg kommer tilfods, hvilket slet ikke passer sig for en ungarsk Adelsmand, saa ligger min Undskyldning deri, at jeg igaar sendte mine tolv Heste til Væddeløbene i Pesth."

„Miklos!" raabte En, „Du tager Feil af Datum. For tyve Aar siden og ikke til Væddeløbene, men til Auktion."

Denne skaanselsløse Minden om Pralerens Fattigdom vakte almindelig Uvillie, og Værten søgte at gjøre sin Gjæsts Uhøflighed god igjen derved, at han rakte den stakkels Miklos et fyldt Glas og sagde: „Sandt skal være sandt! For tre Dage siden saa jeg dog vor ærede Ven Szakady ride paa en prægtig sort Hest."

At Hesten var laant, derom taug vistnok Hr. von Mikony med hensynsfuld Skaansomhed.

Den retfærdiggjorte Miklos's Ansigt straalede af Tilfredsstillelse; han kastede stolt Hovedet i Veiret og forsikrede: „Ved den hellige Stephan! Og det var dog ikke min bedste Hest! — Altsaa, som sagt, jeg maatte komme tilfods, det vil sige kun den halve Vei, den første halve Del kjørte jeg, rigtignok kun med elendige Bondeheste. De fordømte Bæster kastede mig ved Møllen i en Grav, saa at mine nye Klæder blev noget tilsmudsede og sønderrevne. Jeg er egentlig ikke i den mest passende Forfatning til at fremtræde for en saa agtet Forsamling, men gode Venner vil altid se lidt gjennem Fingre." (Forts.)

Drab. I Eftermiddag opstod der Uenighed mellem nogle Jernskrabhandlere paa Youngstorvet, hvilket endte med at Jernskraphandler Jensen blev slaaet omkuld i Brolægningen, hvorved han blev saa forslaaet, at Døden øieblikkelig paafulgte.

Sidebanerne fra Drammen-Randsfjordbanen til Kongsberg og Krøderen ere i disse Dage stærkt under Overveielse, idet ogsaa her Kommunernes Garanti for en vis Procent af Laanet er det, hvorom der spørges. Ifølge Telegram meddeler „Morgenbl.“, at Buskeruds Amtsformandskab i et Møde i Drammen igaar med 11 mod 5 Stemmer har besluttet:

1. Buskeruds Amtskommune indestaar for, at et Laan paa indtil 300,000 Spd., optaget overensstemmende med Post D. af Storthingets Beslutning af 16de Juni 1869 paa Statens Udbytte af dens Aktier i Drammen—Randsfjord-Jernbanen til Anlæg af Sidebaner fra Hougsund til Kongsberg og fra Vikersund til Krøderen eller til Paabegyndelse deraf, vil blive forrentet med 5 af Hundrede aarlig og tilbagebetalt i Løbet af 50 Aar i saadanne Terminer, som ved Gjeldsbrevets Udstedelse efter derom afgivet kongelig naadigst Resol. maatte blive bestemt — alt under Betingelse af:

a. At Laanet bliver afdragsfrit i de første 10 Aar, saaledes at første Afdragstermin ikke falder tidligere end 1ste April 1870.

b. At Statens aarlige Udbytte af Drammen—Randsfjord-Jernbanen med Sidelinier efter dens 2det Driftsaar eller efter Aaret 1870 skal danne et særskilt Fond, der alene maa anvendes til Forrentning og Afbetaling af de paa nævnte Udbytte optagne Laan.

c. At der ved Laanekontrakten lige overfor Laangiverne forbeholdes Adgang til i Tilfælde at supplere Laanet med et Beløb af indtil 100,000 Spd.

d. At Amtskommunen for muligt Udlæg i Anledning af Garantien med 5 pCt. aarlig Rente deraf bliver fortrinsberettiget til Dækning af Statens Udbytte af Drammen—Randsfjord-Banen med Sidelinier for kommende Aar næstefter de forfaldende Afdrag og Renter.

e. At Drammens og Kongsbergs Kommuner ved Kontragarantier til Buskeruds Amtskommune overtager ligeartet Ansvar med denne, den første for tre Tolvtedele og den sidste for en Tolvtedel af det eller de optagendes Laan.

2. Under Betingelse af, at Herredskommunerne i Numedal og Sandsværs Fogderi overtager Kontragaranti til Buskeruds Amtskommune for 25,000 Spd. og Herredskommunerne i Hallingdals Fogderi i Forening med Krødsherreds Sogn af Buskeruds Fogderi for andre 25,000 Spd. indgaar Buskeruds Amtskommune samme Garantiforpligtelse som ovenfor under Post 1 er bestemt for et yderligere Laanebeløb af 100,000 Spd.

Drammen og Kongsbergs Kommuner have endnu ikke fattet nogen Beslutning med Hensyn til det i 1 Litr. e nævnte Punkt. Sagen har dog i denne Uge været fore i Drammens Repræsentantskab, hvor Magistraten udtalte sig for Garantien; men Sagens Afgjørelse blev udsat til Tirsdag i næste Uge. Ifølge „Kgb. Adr.“ skal Kongsberg Formandskab ville indstille Garantie af 1/12 af Laanet til Antagelse af Repræsentantskabet.

Overfald. Mandags Aften omtrent Kl. 8 skal igjen i Arendals Nærhed være bleven forøvet Overfald, denne Gang paa Postbudet fra Omlid og en Mand, der var i Følge med ham. Postbudet slap imidlertid ifølge „Vestl. Tid.“ fra det uden Tab, hvorimod hans Kamerat, der var et Stykke efter ham, blev slaaet overende og berøvet en Skræppe med Varer til Værdi af 5 Spd.

Selvmord. Af Hamars Stiftst.: I August 1866 ægteviedes i Øsens Præstegjeld i Østerdalen en Johan Tenaasen og Pige Oleanna Paulsdatter. Faa Uger efter Ægteskabet forsvandt Manden en Dag paa en mistænkelig Maade og vedblev at være borte. „Han har dræbt sig“, tænkte man, og mange Folk lede flere Dage efter ham i Skogen, uden at han fandtes. Netop samtidig med Johans Forsvinden reiste en af hans Slægtninge til Amerika, og saa troede man, disse To havde slaaet Følge. Deri blev man mer og mer bestyrket ved Rygter og Breve uden at der havdes aldeles paalidelige Vidnesbyrd derfor. Vinteren efter Ægteskabet fødte hans Kone Trillinger, 3 Drenge, der imidlertid døde strax. Den 17de September sidstleden fandt nogle Folk i en Afkrog borte i Skogen ikke langt fra det Sted, hvor førnævnte Johan forsvandt, et Menneskehoved og en Arm. Lidt derfra under et Træ fandtes Resten af Legemet. Omtrent 8 Alen oppe i Træet saaes nogle Bidjebaand. Det var klart, at her var begaaet et frygteligt Selvmord. Resten af Klæderne, Beltet, Kniven o. A. gjenkjendtes som tilhørende den netop for 3 Aar siden forsvundne Johan Tenaasen. Stakkels Enke! Lensmanden tilkaldtes strax. Levningerne bragtes til Øsens Kirkegaard. Aarsagen til denne styggen Gjerning kjendes ikke. Personen ansaaes for at eie mange Penge, men saadanne er ingensteds at gjenfinde.

Følgende Bjørnehistorie fra Overhalden berettes i „Namd. Tid.“: Bjørnen begynder at husere slemt heri Omegnen. En Aften i forrige Uge kom den frem til Johan Lindseths Sommerfjøs og luskede omkring i Nærheden hele Natten, dog uden at gjøre nogen Skade, da den ei formaaede at trænge sig ind. Den derpaa følgende Aften gjorde derimod Bamsen et heldigt Sprang, idet den brød sig ind i Fjøset hos Nils Omblen, hvor den dræbte og bortførte 1 Kalv, 1 Sau og 1 Lam. Efter at den havde ædt sig mæt og nedgravet Resten, forsøgte den samme Nat nok et Indbrudstyveri, nemlig paa Norddal, hvor den havde slaaet ind en Stok i Fjøsvæggen for at bane sig Indgang. Der dræbte den nok en Sau, som blev slæbt ind paa Indjorden og opædt. Man fik da fat paa en Bjørneskytter fra Namsos, ligesom ogsaa Folk herfra begyndte at lede efter den. Om Lørdagsaften blev der trukket op til den, og medens de var beskjæftiget med at aftrække Varsnoren omkring Selvskudet, hørte en af de Tilstedeværende Noget, der puslede ved Siden af ham, og troede det var Folk, da Mørket hindrede ham i at se, hvorfor han raabte: „Er her Folk, saa maa I pakke jer, thi nu holde vi paa at lægge ud Selvskud!“ Men da intet Svar hørtes, tilføiede Skytteren: „Ja, saa sætter jeg paa Knaldhætten alligevel.“ Idetsamme hoppede Bamsen over Gjerdet, og gav tilkjende, hvilke Folk det var. Om Natten gik Skudet af uden at træffe. Senere har den besøgt 2de Sommerfjøs og forsynet sig med 1 Sau i ethvert af disse, og har han i den Grad „vetskræmt“ Folk, at Enkelte, der ikke have Anledning at tage sine Kreaturer hjem paa Grund af Ageren, maa holde Vagt i Sommerfjøset. Godt vilde det være, om man kunde faa Livet af denne uforskammede Indbrudstyv.

Blandt Forberedelserne til Modtagelsen af Keiserinde Eugenie i Konstantinopel hører det ogsaa, at tre unge tyrkiske Damer indøves i at bruge parisisk Haarpynt, Dragt og Sprog. Til Øvelserne hører formentlig at gaa med Chignon, gaa paa Støvler med høie Hæle og Oplæring i de moderne calembourgs og Talemaader.

Indvandring. Det antages ifølge Fdrl. og Emigr. at der i Aar er indvandret til Minnesota mellem 75 a 100,000 Mennesker, og Minnesotas Folkemængde kan derfor nu ikke være langt fra ½ Million.

Statslurus. „Arbetaren“, en af Axel Krook i Gøteborg udgivet „Tidning för Sveriges Arbetare“, indeholder i sin „Veckoöfversigt“ for 2den Oktober følgende Betragtninger, som vi antage finder sin Anvendelse ogsaa hos os:

„Vi paapegede i et foregaaende Numer, hvorledes det bliver stedse nødvendigere for at undgaa fremtidige Revolutioner og Storme i vor Verdensdel, at Landene formindske sine Armeer, paa det at ikke deres Hjælpekilder skal udtømmes af disse Slagteredskaber.

Der findes alligevel andre Misforhold, der maa bortryddes, hvis ikke Folkenes saarede Retsfølelse saa voldsomt skal oprøres, ophidset af de paa deres Lidelser aagrende Penne, at en fredelig Udjevning ikke længere bliver mulig.

Keiserinden af Frankrige besøgte for nogle Uger siden med sin Søn Napoleonernes Fædreneo, Korsika, hvor Staden Ajaccio i denne Anledning bortsløsede 100,000 Frcs. (omtrent 20,000 Spd.) for med Lamper, Raketter, Sole, Sværmere, kort sagt, med Røg og Dunder at feire denne Naade. Med Grund bemærker en Franskmand i denne Anledning følgende, der finder Anvendelse paa mere end et Sted:

„Naar jeg ser saamange Tusind Francssedler gaa op i Røg, kan jeg ikke lade være at tænke paa, at vi nærme os Vinteren, at Elendigheden er stor og at Velgjørenhedsindretningerne ikke kan lindre en Milliondel af de Lidelser, som en utallig Mængde Arbeidere og Arbeidersker maa udstaa uden Klæder, Varme og Brød.

Vore Silkevæversker arbeider 13 Timer om Dagen for at kunne fortjene fra 4—8 ß. Og endda maa de med denne tarvelige Dagløn selv betale den Olie, hvormed de skal se i de lange Vinteraftener.

Oprigtigt talt, har man ikke, naar saadan Elendighed viser sig, Ret til at spørge sig selv, om ikke Værdien af disse Raketter, Lamper, Banketter, Baldakiner, Triumfbuer m. m. skulde kunne anvendes bedre til Lindringen af nogle af disse uhørte Lidelser?

Vi er visseligen i Principet Fiender af den Almisse, som intet afhjælper, og vi tro, at Lægemidlet mod Ondet bør søges i en fuldstændig Omorganisation af Samfundet — ikke andetsteds.

Det er Statsluxusen, som unødvendig, man vil have bort, for at den Nøgenhed kan aabenbares, som ingen Baldakiner, Fyrværkerier eller Dekorationer kan skjule.

En anden Sammenligning! Medens Staden Ajaccio anvendte 100,000 Frcs. til sine Festligheder for Keiserinden, kunde man i hele Frankrige, da et Snes Grubearbeidere for nogen Tid siden omkom i Firminy, næsten alle gifte og med mange Børn, ikke skrabe sammen mere end — 8000 Frcs. (omtr. 1600 Spd.), hvoraf de Keiserlige gav 5000 Frcs. og Kommunen 3000. Sammenlign disse Tal og sig mig — bortseet fra alle politiske Beregninger — om der ikke findes Noget, som ryster og nedslaar. — — — Vi lyde endnu gamle Fordomme, vi følge endnu gamle Traditioner, værdige Middelalderen, og vi ere langt fra at kjende, at udføre Civilisationens sande Love. Vi kaste bort Skatte for at gjøre Stads af fyrstelige Personer, som ikke behøve disse Fester, og vi kniber paa Skillingen, naar det gjælder at understøtte vore ulykkelige Medmennesker. Vi glemme altfor meget, at alle disse Ulykkelige har Rettigheder og at vi alle har Forpligtelser mod dem“.

Den franske Forfatter har isandhed Ret. Vi leve i mange Henseender i Middelalderen med alle vore besynderlige Forestillinger om, at den og den Embedsmand, fra Keiseren og Kongen til Expeditionssekretæren eller Løitnanten, skal „repræsentere“ efter sin Stand. Det er ikke i den ydre Glands vor Tids Kongedømme har sin Støtte, men i det kraftige Arbeide for det Lands og det Folks Udvikling i forskjellige Retninger, som det er sat til at styre. Selv her maa man raabe som til Kirkens Mænd: „Det er ikke Kroppens Gjødning og Udpyntning, som gjør Keisere og Konger, men det aandelige Liv“. Gustav den Tredie sagde baade vakkert og rigtigt, at Kongen er sit Lands første Medborger.

Vi er varme Venner af den monarkiske Regjeringsform, just derfor haabe vi ogsaa paa dens Reform. Og det af gode Grunde — thi kan man vel tænke sig, at Europas Folk længe skulle ville gaa ind paa at betale 150 Millioner aarlig til sine Fyrsters private Brug?“

Et og Andet.

Mordet i Pantin. For at faa et Begreb om den voldsomme Bevægelse, hvori Traupmanns brutale Mordgjerning har sat Paris, behøver man kun at tage et af de franske Dagblade i Haanden og gjennemløbe dets Spalter; man vil da se, at den største Del af deres Rum optages af de udførligste og mest detaillerede Beretninger om Ugjerningen og Alt, hvad der paa nogen Maade staar i Forbindelse med den. Alt Andet er glemt over denne frygtelige Begivenhed, Keiserens Sygdom og Badens nordtyske Tilbøieligheder ere aldeles fortrængte af den offentlige Interesse, og Père Hyacinthe kunde ikke have valgt noget ubeleiligere Tidspunkt for sin Emancipationserklæring. Thi det er ikke alene Smaabladene, der imødekomme deres Publikums Fordringer ved at offre det Pantinske Drama den aldeles overveiende Del af deres Plads; ogsaa de „fine“ Blade, som Journal des Débats og Pays, maa følge Strømmen og citere Nyhedsbladenes Mylder af Referater og Notitser, paa samme Tid som de med fornem Ironi udtale deres Forundring over, at det ikke er blevet en af Figaro's eller Le Gaulois's ivrige Nyhedsjægere, men en simpel Politibetjent, der har opdaget Morderen.

Denne ironiske Bemærkning mister imidlertid Spidsen af sin Braad, naar man ser hen til den Del, som Bladene virkelig have i Forbryderens Paagribelse. De have for det Første ved deres Skildringer saa at sige vakt et Politiinstinkt hos Befolkningen, der er kommet det virkelige Politi til god Nytte under Sagens Gang. Det var Befolkningen og ikke Politiet, der paa Langlois Mark fandt den Hakke og den Spade, hvormed Traupmann havde gravet sine Offres Grav, og det var ligeledes Befolkningen og ikke Politiet, der opdagede Gustave Kincks Lig. Hele Frankrige har i disse Dage været en stor Politikaserne, hvor hver Enkelt har følt sig forpligtet til at være aarvaagen paa sin Post, og denne Følelse har havt sin betydelige Del ogsaa i Dramaets vigtigste Episode, Traupmanns Arrestation i Havre.

For det Andet have Bladene paa egen Haand paataget sig en Undersøgelsesdommers Myndighed og have udsendt deres Medarbeidere til ethvert Punkt, som stod i nogensomhelst Forbindelse med Hovedsagen. En Referent maa altid have Noget af en Inkvirent i sin Natur, men i dette Tilfælde har det inkvisitoriske Element været det fremtrædende, og Referaterne have faaet en stor Lighed med Udskrifter af en Forhørsprotokol. Med Fribrev fra Redaktionen med Hensyn til Anvendelsen af Tid og Penge have Referenterne gjennemstøvet hver Krog, som paa en eller anden Maade stod, om end kun i det ligegyldigste Forhold til Katastrofen; ved korte og spændende Telegrammer have de forberedt Almenheden paa Vigtigheden af de nye Opdagelser, de have gjort, og hvorom de have afsendt udførligere Meddelelser med Posten.

Det var Le petit Moniteur's Referent, der paatog sig Inkvirents Hverv, anstillede Forhør over det Traupmannske Hus og spurgte den gamle Traupmann, om han ikke var i Besiddelse af Breve fra sin Søn. Da Svaret lød bekræftende, udbad Korrespondenten sig Tilladelse til at se og læse dem, og da dette var gjort, tog han dem foreløbig i Forvaring og overleverede dem derefter til Undersøgelsesdommeren.

Pressen i Frankrige optræder saaledes i denne Sag paa en Maade, som det vil være vanskeligt at finde noget Sidestykke til i andre Lande. Den indskrænker sig ikke til en blot refererende Virksomhed, den tager selv Sagen i sin Haand og arbeider jevnsides med Politiet og uafhængig af dette paa at bringe de fornødne Oplysninger tilveie.

Saavidt Cabiro i d. Dagbl. Angaaende Sagen selv heder det i de sidste udenlandske Blade:

De i Elsas foretagne Undersøgelser have endnu ikke ledet til Opdagelsen af Jean Kincks Lig; men det skal være lykkedes Politiet at skaffe sig Oplysninger, ifølge hvilke Liget maa være skjult i et bestemt Terræn, som ikke er meget omfangsrigt, og man venter derfor med Vished, at Efterforskningerne ville lede til det attraaede Resultat. Tilveiebringelsen af den gamle Kincks Lig antages at være af største Betydning i den kriminelle Undersøgelse, da der er al Grund til at formode, at Traupmann herved vil se sig nødt til at opgive sit Forsvarssystem, der allerede i Forveien er mere end fortvivlet, da der ikke længere hviler Skygge af Mistanke enten paa Faderen eller Sønnen Kinck. Den gamle Kincks i Soultz fundne Efterladenskaber bestaa af to Reisesække og en Hatteæske; de fandtes hensatte i en Ventesal for Omnibusserne i den nævnte By. Da Reisetøiet er blevet tilbage her, formoder man, at Jean Kinck tilfods har forladt Soultz i Selskab med Traupmann, som da har myrdet ham paa Veien til Cernay. Det er blevet oplyst, at Traupmann i de allerførste Dage af September var vel forsynet med Penge.

Traupmann vil ikke gaa til Bekjendelse og svarer slet ikke paa de Spørgsmaal, som Forhørsdommeren og Chefen for Opdagelsespolitiet rette til ham. Af hans Ytringer i Fængslet skal det fremgaa, at han tror at kunne slippe med mangeaarigt eller livsvarigt Tvangsarbeide. Dog heder det i le Droit, at han er mere vaklende i sine Udsagn end tidligere, og at hans Frækhed begynder at tabe sig under Vægten af de Oplysninger, som Retten har bragt tilveie. Det nævnte Blad er ligesom Gazette des Tribunaux overbevist om, at Traupmann har været ene om at udføre Mordene. „Monitøren“ offentliggjør følgende Brev fra den gamle Traupmann til Forbryderen: „Ulykkelige Søn! Jeg kan nu ikke længere nære nogen Tvivl med Hensyn til din gyselige Stilling. Jeg er saa sønderknust af Sorg, at jeg ikke selv kan skrive til Dig, og jeg har henvendt mig til Andre, der føle Medlidenhed med min Skjæbne, for at sende Dig disse Linier. Jeg hører, at Du vægrer Dig ved at nævne dine Medskyldige. Men naar Du ikke nævner dem, vil Du jo bringe hele Verden til at tro, at Du er den eneste Skyldige! I din Moders Navn, som er nærved at dø af Sorg, i dine Brødres og Søstres Navn, som holdt saameget af Dig, og i Guds Navn, som vi have lært Dig at ære og frygte, besværger jeg Dig om at angive dine skjændige Medskyldige for den menneskelige Domstol. Ja, tænk paa din Familie! Det er ikke billigt, at den alene skal bære den uudslettelige Erindring om den skrækkelige Misgjerning. Du modtager her det sidste Farvel fra en Fader, der paa sine gamle Dage ser sit Navn bedækket med Skjændsel“. I Fredags jordedes Mme. Kinck og hendes 6 Børn i Tourcoing, hvortil Ligene vare bragte efter Anmodning af en gift Søster, som bor der; næsten Halvdelen af Indvaanerne i Roubaix havde begivet sig til Tourcoing for at overvære Begravelsen.

Le Petit Journal og le Gaulois indeholde Telegrammer fra Guebwiller, ifølge hvilke der imellem Cernay og Bollweiler (Dept. Overe-Rhin) er fundet et Lig, som man har al Grund til at anse for Faderen Kincks Lig. I det sidstnævnte Blad tilføies, at Jean Kinck er bleven kvalt. Angaaende Tildragelserne i Elsas synes der af Bladenes Beretninger med temmelig Sikkerhed at fremgaa Følgende: Mme Kinck havde med Posten sendt 5500 Frs. fra Roubaix til Guebwiller, enten efter en med Manden truffen Aftale eller, hvad der er sandsynligere, først efter Mandens Død, paa Opfordring af Traupmann i Jean Kincks Navn. Efterat Jean Kinck var bleven myrdet, vilde Traupmann hæve den omtalte Sum paa Posthuset, hvor han fremstillede sig som den Myrdedes Søn, Gustave Kinck, og for at legitimere sig, fremviste han Papirer, som han havde taget fra Jean Kinck, deriblandt en Brandassurance-Police. Postmesteren fandt imidlertid ikke denne Legitimation tilstrækkelig og sendte Bud efter en Kone, hvis Mand er bosiddende i Roubaix, og som antoges at kjende den unge Kinck. Det gjorde hun ogsaa, og i Henhold til hendes Udsagn blev Traupmann afvist. Efter dette mislykkede Forsøg telegraferede Traupmann til Roubaix, at man øieblikkelig skulde sende ham den fornødne Legitimation, og nogle Dage efter indtraf Gustave til Guebwiller hos ham. Traupmann bad nu den unge Kinck gaa paa Posthuset for at hæve Pengene, men Legitimationen led af en Formfeil, som Postmesteren efter det Foregaaende fandt tilstrækkelig til at motivere en ny Vægring fra hans Side ved at udlevere Pengene. Gustave blev underrettet om, at en Person havde gjort Forsøg paa at hæve Pengene; men han svarede, at der ikke herunder skjulte sig noget Bedrageri, da den Paagjældende var en Ven af hans Fader, og havde handlet efter Bemyndigelse. Den unge Kinck udtalte oftere sin Forbauselse over, at han ikke havde truffet sin Fader i Guebwiller, hvorfra hans Moder havde modtaget Breve og Telegrammer; men ogsaa i denne Henseende maa Traupmann have forstaaet at fjerne enhver Mistanke hos den ældste Søn. Efter nogle Dages Forløb modtog Gustave et Telegram fra Paris, i hvilket han i Faderens Navn opfordredes til at begive sig til Hovedstaden. Ligesom Traupmann i sit Brev af 20de September i Udtryk, hvis Betydning kun var forstaaelig for ham, uimodsigelig har sigtet til Mme Kincks og de fem Børns Mord, har han i et tidligere Brev til sin Fader brugt Ytringer, hvori der maa sees en Hentydning til Gustaves Mord, og af Brevets Datum i Forbindelse med de indhentede Oplysninger om Dagen for Gustaves Afreise fra Guebwiller til Paris udbrager man den Slutning, at den unge Kinck er bleven myrdet den 18de Sep-

tember, altsaa Dagen for hans Moders og Søskendes Mord.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 8de Oktober.

Dampskibet „Kronprinsesse Louise“, der hidkom igaar Aftes fra Kjøbenhavn, medbragte et større Parti Stykgods.

Idag indklareredes: Slup „Hensigten“, Kapt. C. M. Bast, fra Løkken med en Ladning Fedevarer, væsentlig bestaaende af 207 Fjerdinger Smør og 7 Fade saltet Flesk; Kof „Henrikka“, Kapt. J. Baumann, Kof „Douwiena Tunmer“, Kapt. W. J. Leverling, begge fra Bremen med Stykgods, hvoraf Ris 380 Baller, Sukker 166 Kasser og 47 Fade, Tobak 121 Fade og 36 Baller; Jagt „Haabet“, Kapt. A. Jakobsen, fra Mandal med en Ladning Parafinolie; endvidere er idag indklareret 2 Fartøier med Kornvarer fra Stettin og Danzig.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
5 Søskende	Friis	Danzig	Rug.
Aimable Louise	Nikolas	Rouen	Sandballast
Prøven	Salvesen	Egersund	Pottemgrb.
Helene	Kjær	Holmestrand	Salt

Det meteorologiske Institut.

Barometret er overalt faldt, Temperaturen stegen og Vinden SOlig til Sydlig, frisk til stærk i det sydlige Norge, med tykt. Udsigterne ere til sydlig Vind med mildt Veir og tildels Regn.

Anmeldte Reisende.

Den 8de Oktober:

Grosserer Mesen, Brun og Andersen fra Drammen, Fischer fra Hamburg, Bonnevi fra Kragerø, A. M. Anderson og Carl Schlambusch fra Gøteborg, Jensen og Thoresen fra Kjøbenhavn, Mr. Cottel fra London, Bankadministratoe Lorange fra Lillehammer, Mr. E. Merck fra London.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade last og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**“ **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 12te Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Folkehøiskolen i Ullensaker

aabnes den 14de Oktober paa Gaarden Gislevold. Betalingen er 2 Spd. i Skolepenge og 4½ Spd. for Hus og Kost maanedlig. Det Nærmere er tidligere bekjendtgjort, ligesom enhver nærmere Oplysning med Glæde meddeles af

Ingvar Bøhn, Cand. theol.
Trøgstad Station.

Subskriptions-Indbydelse
paa

Norsk illustreret Familieblad,

hvoraf 1ste Hefte udkommer i disse Dage, indeholdende: „**Bondehøvdingen**“, historisk Roman af den bekjendte svenske Forfatter Starbäck, „**Fire og tyve Timer**“, en Vagthistorie af Edmund Hoefer, „**Kathleen**“, af Forf. til Raymonds Heltinde (fra det Engelske) m. m.

Nærværende Skrift vil komme til at indeholde en Samling af den bedste og nyeste Romanliteratur samt Reiseskildringer fra fremmede Lande. Redaktionen vil fra sin Side gjøre Alt, hvad Forholdene tillade, for at gjøre det saa belærende og underholdende som muligt og i det Hele svarende til dets Navn. For gode og vel udførte Illustrationer er der sørget. **Som Præmie følger gratis, efter eget Valg, enten: 1 Hefte** hveranden Maaned af „**Norsk Romantidende**“, der vil indeholde den bedste fremmede Literatur, saaledes at et komplet Værk bliver uddelt samtidig med „Norsk illustr. Familieblads“ 12te og sidste Hefte, eller: **2de store og smukke Lithografier: DD. KK. HH. Kronprins Fredrik af Danmark og Gemalinde Prinsesse Lovise af Norge og Sverige.**

Prisen er 18 ß pr. Hefte eller 1 Spd. 96 ß pr. Aarg., uden Tillæg af Postporto for Udenbyesboende. Betræffende Prisen paa nævnte Blad, er denne sat saa lav, at man med fuld Føie kan sige, det er det billigste, man hidtil kjender, naar Hensyn tages til, at der leveres 6 Ark i Kvart-Format med godt udførte Illustrationer, foruden den som gratis medfølgende Præmie, 3 Ark i Oktav-Format.

Subskription, der er bindende for den hele Aargang, d. v. s. 12 Hefter, kan tegnes i Landets Boglader og paa alle Postkontorer og Postaabnerier samt hos undertegnede Forlægger. Betalingen, der erlægges forud, er for hvert Kvartal 54 ß, **uden Tillæg af Postgebyhr.**

Christiania, Oktober 1869.

Waldm. Kriedt,
Nytorvet No. 1.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Asker.

Chr. Kjelsen.

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel,** extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.
Do. af **Cashmir, hel Uld,** i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.
Do. af **halv Uld, Buckskin,** til 4 Mk. Parret.
Do. af **graat, brunt** og **spettet Skind,** fra 1 Spd. Parret og opover.
Vester, Tastejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.
Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier** og **Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,
Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.
B. C. Antonisen.

Bazaren

for

Lærerindernes Pensionsforening

ønskes afholdt i Slutningen af Oktober Maaned. **Bidrag**, som velvilligen maatte ville ydes til Bazaren, bedes derfor **indsendte** til efternævnte Damer **inden 20de Oktober:**

Fru A. Birch, Dronningensgade No. 28.
Fru H. Brun, Storthingsgaden No. 8.
Frøken A. Hagerup, Oscarsminde.
Fru C. Hagerup, Uranienborg.
Fru E. Hagerup, Chr. Augusts Gade No. 7 B.
Fru C. Kildal, Hj. af Carl Joh. Gade og Akersgaden.
Fru H. Mariboe, Torvet No. 3.
Fru J. Monrad, Hj. af Parkveien og Hægdehaugsveien.
Frøken B. Riis, Møllergaden No. 32.
Frøken F. Riis, Christian IVdes Gade No. 4.
Fru F. Schjelderup, Carl Joh. Gade No. 15, og
Frøken W. Steffens, Storgaden No. 18.

Man tør forudsætte, at i de **øvrige Byer og paa Landet Skolebestyrerinder** og andre Damer, der have Interesse for Foreningen, velvilligen bistaa med Bidrags Modtagelse og Fremsendelse.

De øvrige Aviser anmodes om velvilligen at optage Nærværende.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Tilsalgs.

Hvide Gardintøier

saavel i Bobbinet som Lenon, Sieb og Gaze meget billig hos
Wilhelm Balle.

Vine & Brændevine.

Røde og hvide Bordeaux Vine, Rhinske Vine, Burgunder, Portvin, Sherry, Madeira; Muskatvin, Malaga, forskjellige Sorter Desertvin og Champagne; Cognac og Armagnac fra de bedste Huse, St. Croix og Jamaica Rom, Batavia Arac, Shiedamer Genever, Whisky, Throndhjemsk Aquavit, franske Liqueurer, Curaçao, Royal-, Arac- & Rom-Punsch samt svensk Banco hos

Hans Gjessing.

Olie og Lys.

Bedste raffineret hollandsk Lampeolie, Træolie, Parafinolie, Jordolie, svenske og hollandske Stearinlys, Parafinlys, Kronlys, Vogslys, Talglys og Natlys hos

Hans Gjessing.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Piilstiklinger.

Salix viminalis (tydsk Baandpiil) pr. 1000 Stk. 2½ Spd.
Salix lanceolata (hollandsk Baandpiil) pr. 1000 Stk. 4½ Spd.
Salix purpurea (Kurvpiil) pr. 1000 Stk. 1¼ Spd.

Alle 3 Sorter voxe her med stor Frodighed og afgive de mest lønnende levende Hegn, ligesom de passe fortrinligt til Plantning langs Landeveie og Jernbanelinier. Ordres for kommende Vaar modtages i Løbet af Høsten.

Handelsgartner J. Olsens Enke,
Storgaden 35.

Bærbuske.

Engelske Stikkelsbær pr. Dusin 84 ß, pr. 100 Stkr. 5 Spd.
Ribs, røde og hvide pr. Dusin 60 ß, pr. 100 Stkr. 4 Spd.
Bringebær, røde og gule pr. Dusin 48 ß, pr. 100 Stkr. 2½ Spd. anbefales af

Handelsgartner J. Olsens Enke,
Storgaden 35.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

O. Halvorsen,

Gjørtler,
(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler sit Lager af Kraner, Ventiler og andre Gjenstande for Vand-, Damp- og Gasledninger. Bestillinger paa nyt og Reparationer modtages og udføres hurtigt, smukt og billigt.

Stærke

HANDSKER

(billige Priser)

af de anerkjendte gode anbefales i stort Udvalg fra Handskefabriken, Nedre Slotsgade No. 8. **A. Hennig.**

O. Halvorsen

(Rødfyldgaden No. 22)

anbefaler solide Dørvridere, Borde- og Møbelruller m. m. til billige Priser. Reparationer udføres hurtigt og billigt.

Lysekroner, Lampetter og lignende Gjenstande afpudses og ferniseres, saa at de blive som nye, til billige Priser af

O. Halvorsen,
Rødfyldgaden No. 22.

Bestillinger paa **Metalstøbegods** for Instrumentmagere, Mekanikere og Fabrikker modtages og udføres til billigst beregnede Priser. **O. Halvorsen,**
Rødfyldgaden No. 22.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Youngs patenterede

Parafinolie,

saavel i Foustager som aftappet paa Flasker, sælges i 12-Flaskevis meget billig og i mindre Kvanta for 9 ß pr. Flaske i

No. 25. Grønlands Fedevarehandel, No. 25.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Føljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler“ (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

No. 235. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 9de Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Dagbladet.

Udenbyes Abonnenter, som staa til Rest med Kontingent for dette Halvaar, anmodes om at indsende samme inden denne Maaneds Udgang.

Prædikanter paa 20de Søndag efter Trinitatis:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Landberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sogneprest Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Sogneprest J. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Kand. Erichsen til Dimis. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kapel: Konfirmation.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler, der modtager sit Kapellanoffer.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Norsk Prædiken Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand“ indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden“ eller „Oslo“ indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldsbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Sund- og Nordfjord, Voss og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg, og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Valls, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvolsbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Monitorsagen.

Som i vort Torsdagsnummer meddelt, afsagdes i Onsdags Dom i Justitssagen mod Kaptein Burchardt og Lods Abraham Hansen Nakke. Idet vi idag meddele den faldne Doms Konklusion i sin Helhed, skulle vi tillige give efterfølgende sammentrængte Fremstilling af sammes Præmisser.

I det Sund, hvorigjennem Monitoren ved Anledningen tog Veien fra Kragerø, og som ikke er det almindelige Seilløb, ligger flere Holmer og deriblandt de saakaldte Bossebodskjær, der bestaa af 2 med et smalt Sund skilte Holmer. Paa den sydligste af disse findes en Lasteplads, der kaldes Rømers Lasteplads. Naar man kommer ind Bærøsfjorden, den Vei, Monitoren tog, viser sig først den Afdeling, der er mellem Øen (Kragerøen) og Bossebodskjærene, som et smalt Løb for sig, og naar man kommer længere frem, viser sig Afdelingen mellem Bossebodskjærene og Fastlandet som et andet særskilt Løb. Paa Vestsiden af Øen, lidt søndenfor Bossebodskjærene, findes den Baa, hvorpaa Monitoren stødte. Mellem Baaen og Øen, klods mod denne sidste, er dybere Vand, 12 a 13 Fod, men der ligger i Almindelighed Tømmerflaader, og laa der ogsaa en saadan der den Dag, Monitoren passerede. Mellem Baaen og Bossebodskjærene er dybt Vand, omtrent 5 Favne. Da Monitoren passerede, laa et Barkskib agterfortøiet i Rømers Lasteplads og laa saaledes til, at det for Lodsen maatte stille sig yderst tvivlsomt, om Monitoren kunde komme frem mellem Barkskibet og Baaen. Baaen er mærket med 2 Stager uden Koste, anbragte i Kanten af Grunden paa den Side af samme, som vender mod Fastlandet. Omtrent en Kabbellængde nordenfor Bassebodskjærene ligger 2 Holmer, der kaldes Saltebodsholmerne, og viser det sig, naar man tager samme Kurs som Monitoren tog, at den ene af Stagerne kommer tilsyne, naar man er omtrent tvers for Saltebodsholmerne, medens begge Stager komme tilsyne, naar man omtrent er midt imellem Saltebodholmerne og Bossebodskjærene. Der er ikke anbragt Stager paa den Side af Baaen, som vender imod Øen, og har Havnefogden i Kragerø og 4 sammensteds som Vidner afhørte Lodse erklæret, at det efter deres Mening derpaa ikke ligger nogen Vægt, eftersom Løbet mellem Baaen og Øen sjelden passeres, og ikke af andre end dem, som ere kjendte.

Lodsen Abraham Hansen har erklæret, at han vidste om Stagerne og altsaa kjendte Baaen, men han kjendte ikke Dybden, idet han ikke var kjendt mellem Baaen og Øen; derimod vidste han, at der mellem Baaen og Bossebodskjærene var Dybde nok. Da Monitoren, som saaes, allerede før den kom ind i Sundet, Reisningen af det ovenomtalte Barkskib, derimod saaes da ikke Skroget og altsaa heller ikke Beliggenheden af Skibet. Lodsen kalkulerede da hos sig selv, at Monitoren ikke kunde gaa klar af Barkskibet ved at gaa der, hvor han var kjendt, nemlig mellem Lastepladsen og Baaen (en Kalkule, som forøvrigt neppe har været rigtig, efter det under Aastedsbefaringen fremlagte Havnekart, sammenholdt med Monitorens Bredde) og da han tillige saa, at han ved Grund af Tømmerflaaden, der laa langs Øen, var hindret fra at holde klods til denne, hvor han havde hørt, at 13 Fods Fartøier havde gaaet (Monitoren stikker 11 a 12 Fod), lod han holde midt i Løbet mellem Stagerne og Øen og styrede derved Monitoren lige op paa Baaen. Han tænkte — siger han — at det i Jesu Navn fik gaa, og at der var Dybde nok.

Abraham Hansen kom ombord af sig selv i Fredriksværn for at tilbyde sig som Lods, og Kapt. Burchardt antog ham som saadan, efterat have forhørt sig hos et Par af Besætningen om hans Renome. Engagementet gik ud paa, at Hansen skulde lodse Monitoren til Arendal og ind og udmellemliggende Steder, og Hansen erkjender, at han for Burchardt angav sig kjendt til Arendal. Hans Distrikt som Lods gaar dog ikke saa langt, da han er Lods i Laurvigs Oldermandsdistrikt, men dog ikke examineret med Hensyn til Indseilingen til Kragerø. Der var ikke nogen Tale mellem Burchardt og Lodsen om, hvorlangt den Sidstes Distrikt gik, og Burchardt troede, at det gik saa langt, som Lodsen erklærede sig kjendt. Angaaende Forhandlingerne om Lodsbetalingen ere begge de Tiltalte uoverensstemmende. Burchardt paastaar imidlertid, at Hansen som fast Lods skulde lodse uden Ansvar efter Lodsloven, og han saaledes ikke engageret ham som Kjendtmand saameget mere, som der er et Cirkulære fra Marinedepartementet, der udtrykkelig befaler at bruge fast Lods, naar man ikke selv vil bære Ansvaret. Hansen erklærer ogsaa, at han blev antagen som Lods, at der ikke var Tale om, at han skulde være Kjendtmand. Angaaende Forhandlingerne om Kurs m. V., blev det af Burchardt, efterat de havde passeret Jomfrulandsrenden, tilkjendegivet Hansen, at de nu skulde gaa ind til Kragerø for at gjøre en Sving og vise Monitoren frem. En Fjerdingvei fra Øen fandt der en Forhandling Sted mellem Burchardt og Hansen om hvilket Løb man skulde gaa. Det blev da vedtaget mellem dem, at man skulde gaa østre Løb og gjøre en Sving paa Bærøsfjorden under Valberg. De ere enige om, at der tillige var Tale om at gaa det vestre Løb, men at dette blev forkastet af den Grund, at Hansen ytrede Betænkeligheder ved at gaa der, da der mulig kunde ligge Fartøier i Veien. Derhos siger Hansen, at han tillige ytrede Betænkeligheder paa Grund af Fartøiets Bredde og daarlige Styring, men dette benægter Burchardt. Denne Samtale paahørtes ikke af Vidner.

Da de begyndte Cirkelsvingningen, saa Burchardt Løbet mellem Bossebodskjærene og Øen, og at dette laa frit for Skibe, hvorhos han saa en Del af Reisningen af det før omtalte Barkskib. Han saa ikke Skroget, men skjønnede, at det laa saa langt tilsiden, at man maatte kunne passere uhindret. Han spurgte Lodsen, om der var rent Farvand, og da denne dertil svarede Ja, ytrede han: „Saa kan vi jo gaa det Løb ud tilsøs.“ Hansen indrømmer, at han besvarede Kapteinens Spørgsmaal bekræftende, men tillægger, at han forstod Ordet „rent“ saaledes, at Sundet var klart for Fartøier. Forresten er der ogsaa Uoverensstemmelse mellem de Tiltalte angaaende denne anden Konference. De i Anledningen afhørte Vidner, der have paahørt den, have imidlertid ikke kunnet gjengive Samtalen med den fuldstændigste Nøiagtighed, men ere dog enige i, at de ikke hørte Lodsen fremføre nogen Betænkelighed fra Fartøiets Bredde eller Styring.

Kursen blev altsaa, efterat Forhandlingerne mellem Chefen og Lodsen vare endte, sat for omhandlede Løb mellem Bassebodskjærene og Øen. De Tiltalte ere enige om, at Burchardt ikke herunder henvendte sig direkte til Norgjængeren eller gav nogen Ordre om, hvorledes der skulde styres. Der blev af Chefen befalet Tyst og Stille ombord.

Hansen siger, at han fik se Stagerne, da man havde passeret Bossebodskjærene (Retten formener, at han maa have seet dem før); Burchardt angiver, at han fik se dem, da de vare komne klar af Bassebodskjærene og ansætter Tiden til omtr. 3 Minutter før Stødet; Norgjængeren, nemlig Styrmanden, og en Matros mene, at de før sin Del fik se Stagerne et Par Minutter før Stødet. Fartøiet gik med saginet Fart, 4 a 5 Knob. Ingen af Vidnerne bemærkede nogensomhelst Raadvildhed hos Lodsen under Farten gjennem Løbet. Selv siger han, at han efter den af ham anstillede Kalkule blev ængstelig og ytrede til Styrmanden, at det ikke kunde nytte, at han kommanderede, men at de fik holde midt i Løbet, saa sydligt som muligt. Saadan Ytring har dog hverken Styrmanden eller nogen anden af Vidnerne hørt. Det eneste, Styrmanden hørte, var, at Lodsen, da Førstnævnte havde faaet Fartøiet i den Retning, Lodsen vilde have det, nemlig omtrent midt i Løbet, ytrede: „Net saa!“ Anden Norgjænger forklarer, at Lodsen ytrede, da han fik se Stagerne: „Der ser Dere Stagerne, styr mellem Stagerne og Øen.“

Burchardt siger, at han vel som Dampskibschef oftere har anløbet Kragerø tidligere, men var ikke kjendt i det omhandlede Løb. Han kjendte nemlig ikke til Stagerne, før han ved den omhandlede Leilighed fik se dem, og han skjønnede, siger han, at de maatte staa der for at advare for Skjær eller Lignende, men deres Tilsynekomst vakte ingen Mistillid hos ham til Lodsen, der tidligere havde erklæret Farvandet rent, og han holdt sig forvisset om, at man vilde gaa klar.

Med Hensyn til Bevæggrunden til, at han valgte det omhandlede Løb, har han forklaret, at denne var dels, at det var nærmest Byen og dels at denne derved kunde se Monitoren.

Burchardt undersøgte ikke Søkartet eller Beskrivelsen til samme før han valgte det sidstnævnte Løb. Det er oplyst, at Kartet laa fremme, og at der tidligere flere Gange var konfereret med samme. Paa Kartet er den omhandlede Baa aflagt og findes beskrevet i den Kartet medfølgende Beskrivelse.

Foreholdt § 155 i Reglementet for Tjenestegjøring til Søs af 26de Mai 1855, der blandt Andet paalægger Chefen at have Omsorg for Skibet uanseet, at han har Lods ombord samt saavidt muligt ved Karter og Beskrivelser gjøre sig bekjendt med de Steder, Skibet skal anløbe, og spurgt om, hvorvidt han, hvis han havde seet Baaen paa Kartet og læst den omhandlede Beskrivelse, desuagtet vilde have gaaet Løbet imellem Bossebodskjærene og Øen, siger Burchardt, at han er sikker paa, at han nok desuagtet kunde have gjort dette, da Løbet er bredt nok. Spurgt om, hvorvidt han vilde have gaaet den Afdeling af Løbet, som er imellem Baaen og Øen, siger han, at dette vilde han ikke have gjort, uden at han i al Fald først havde foretaget nøiere og speciel Examination af Lodsen for at faa fuld og nøiagtig Besked om Farvandet og Forholdene.

Det første Spørgsmaal, som Retten vil have at besvare, er, om Abraham Hansen har været virkelig Lods eller blot at betragte som Kjendtmand med Hensyn til den Lodsning, hvorom her er Tale, nemlig Indseilingen til og Udseilingen fra Kragerø. Referenten og Forsvareren antage Begge, at han kun var at betragte som Kjendtmand, fordi han lodsede udenfor sit Distrikt og desuden ogsaa foretog Udlodsning. Referenten antager dog, at dette kun gjælder i Forhold til Kaptein Burchardt, medens Lodsen i Forhold til det Offentlige maa have Ansvar som virkelig Lods. Referenten har i saa Henseende fremlagt en Erklæring fra Lodsoldermanden i Laurvig, hvori denne erklærer blandt Andet, at Hansen ikke maa lodse noget Fartøi ud fra nogen Havn udenfor den Lodsstation, hvor han hører hjemme (Fredriksværn) undtagen i Tilfælde, at Ingen af Stationens Lodse er tilstede.

Retten kan dog ikke dele denne Opfatning, at Hansen ikke i Tilfælde skulde være at anse som virkelig Lods. Isaamaade lægger den først og fremst Vægt paa, at Kapteinen og han ere enige i, at han blev engageret som virkelig Lods. Dette Punkt har været aldeles paa det Rene mellem de Tiltalte. Om Begge isaahenseende maatte have misforstaaet Lodsloven kan formentlig ikke ophæve dette Faktum. Tvivlsomme Spørgsmaal om Lodslovens Bestemmelser kan ikke sætte Føreren i Stilling som om han ikke havde havt Lods og altsaa heller ikke befri Lodsen for Lodsansvar. Retten nærer forøvrigt Tvivl om den gjældende Lodslov er at forstaa saaledes, som Referenten fortolker den. At en Lods overhovedet er uberettiget til at lodse udenfor det Distrikt, med Hensyn til hvilket han er examineret, staar ikke udtalt i Loven. Om Hansen paa egen Haand har paataget sig at lodse Monitoren, bliver dette alene et Pengespørgsmaal ligeoverfor andre berettigede Lodse. Forsaavidt der er lagt Vægt paa, at der in casu foretoges Udlodsning fra fremmed Havn — Kragerø — kan det ikke antages, at en saadan virkelig har fundet Sted, aldenstund at Fartøiet ikke ankrede i Kragerø, saa at det i Virkeligheden var en og samme Reise uden Afbrydelse.

Ved det Anførte formenes Sagen afgjort for Lods Hansens Vedkommende. Var denne at anse som virkelig Lods, hvorom Retten ikke kan tvivle, saa gaar han ligefrem ind under Bestemmelsen i den for Tiden gjældende Lodslov af 6te August 1824 dens § 33 andet Punktum om Lods, der af Ukyndighed sætter Fartøi paa Grund, og kan ikke undgaa Straf efter samme. Straffen er bestemt til at kjendes uværdig til at være Lods mere eller og tillige at straffes med Fæstningsarbeide (nu Strafarbeide) fra 1—10 Aar. Der taler dog saavidt til hans Undskyldning, at Retten ikke finder Føie til ved Siden af Lodsbestillingens Fortabelse at anvende Strafarbeide. Forholdene vare ugunstige for ham. Han var saaledes kjendt mellem Bassebodskjærene og Baaen, men her laa Barkskibet, og ihvorvel han havde hørt, at han kunde komme frem ved at holde klods tillands langs Øen, saa han sig her stængt af Tømmerflaader. Det var vistnok uforsvarligt af ham, at han lod staa midt i Løbet, hvor han selv erkjender, at han ikke var kjendt, men han har paapeget, at medens han, hvis han havde været ombord i en Koffardimand, ubetinget vilde have sagt Nei, hvis Skipperen havde forlangt at gaa dette Løb, følte han sig noget ængstelig og forknyt ombord paa Orlogsmanden og ligeoverfor Chefen. Han indrømmer imidlertid, at denne ikke havde vist sig haard eller malhonnet mod ham, ihvorvel han paaberaaber sig, at Chefen, da han (Lodsen) havde ytret Betænkelighed ved at gaa Jomfrulandsrenden, ytrede, da Renden var passeret: „Det gik jo godt; Du er altfor forsigtig, vi komme ikke frem paa den Maade“. Burchardt siger imidlertid om dette Sidste, at Lodsen vel havde ytret nogen Betænkelighed, og at det er muligt, at han (Burchardt) efter Passagen kan have sagt, at man kan være altfor forsigtig, men han benegter at have ytret til Lodsen, at denne var for forsigtig, og at man paa den Maade ikke kom frem.

Lods Hansen er 49 Aar gammel og har været Reservelods og fast Lods i tilsammen 20 Aar. Han er meddelt Attest af Oldermanden om at være en dygtig og ordentlig Mand. Han har ikke før været under Tiltale. Hans økonomiske Forfatning er daarlig.

Hvad Kaptein Burchardt angaar, da maa man lægge ham tillast, at han har tilsidesat den oven citerede Bestemmelse i Tjenestereglementets § 155 Post 4, idet han har undladt at gjøre sig bekjendt med Søkartet og Beskrivelsen til samme, forsaavidt betræffer det omhandlede Sund. At han har forsømt dette, har efter Rettens Formening en væsentlig Andel i at Ulykken skede. Det er intet Væsentligt som undskylder, at Burchardt ikke gjorde

sig bekjendt med Kortet, og havde han gjort dette, synes det ganske uantageligt, at han skulde have valgt at gaa ommeldte Sund. Den første Konference mellem ham og Lodsen, hvorunder denne fremsatte Betænkeligheder mod at gaa det omhandlede vestre Løb, burde have vakt hans Opmærksomhed og opfordret ham til Eftersyn paa Kartet, hvortil der var fuldkommen Tid. Der forelaa ingen Nødvendighed for i Øieblikkets Skyndsomhed at maatte vælge en af to eller flere farefalde Veie, og Burchardt bragte sig uden Fornødenhed selv i Situationen, uden at nogen af de Grunde, som herfor er anført, er af den Vægt, at der for sammes Skyld vor Opfordring til at underkaste sig uvisse Muligheder og Risiko.

Retten finder saaledes, at Burchardt ikke kan undgaa Ansvar, og dette bliver at bestemme efter den militære Straffelovs § 150, der fastsætter Straf for den, som ikke med Nøiagtighed efterkommer de Pligter, som paalægges ham ifølge Reglementer, Tjenesten vedkommende.

Den almindelige Straf herfor er ansat til Fængsel, men er betydelig Skade for Krigsvæsnet forvoldt eller øiensynlig Fare opstaaet for, at saadan Skade kunde være forvoldt, skjærpes Straffen til strengt Fængsel eller Strafarbeide i 5te Grad. Referenten antager, at denne Skjærpelse maa komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde, da bl. A. Monitoren lettelig kunde været gaaet tilbunds. Retten kan dog ikke tiltræde denne Anskuelse, da Faren for betydelig Skade neppe i Tilfældet kunde siges at være „øiensynlig“. Det antages derfor, at den Straf, som Kaptein Burchardt har forskyldt, passende ansættes til simpel Arrest, da man paa den ene Side ikke finder Grund til at benytte den Adgang, den militære Straffelovs § 29 giver til at ombytte Arrest med Bøder, men paa den anden Side heller ikke finder at burde bringe den strengere Form i Anvendelse. Arrestens Længde antages at burde sættes til 14 Dage og vil den efter de militære Regler, da Kaptein Burchardt er Stabsofficer, være at udholde som Husarrest.

Kaptein Burchardt er 51 Aar gammel. Han har ikke før været tiltalt og har efter de irettelagte Oplysninger havt en hæderlig Tjenestetid.

Om Erstatning for den ved Stødet bevirkede Skade er ikke Spørgsmaal, da Marinedepartementet har erklæret ikke at ville nedlægge Paastand herom under denne Sag.

Hvad Sagsomkostningerne angaar, finder Retten det billigt, at de extraordinære Udgifter paa Grund af Sagens Behandling ved en Kommission blive de Tiltalte uvedkommende og udredes af Statskassen. Derhos antages Udgiften ianledning Lodsens Forsvar at maatte falde paa denne alene og blive Kaptein Burchardt uvedkommende, eftersom denne paa egen Haand har besørget sit Forsvar. Iøvrigt ville de Tiltalte have in solidum at udrede Sagens Omkostninger.

Thi kjendes for Ret:

De Tiltalte, Kaptein i Marinen Didrik Brochmann Burchardt, R. St. O. O. m. m. og fast Lods i Laurvigs Distrikt Abraham Hansen Rakke, bør for deres Forhold med Hensyn til, at Monitoren Mjølner stødte paa Grund ved Kragerø den 21de Juni sidstleden — Førstnævnte for Forseelse mod den militære Straffelovs § 150 at udholde 14 — fjorten — Dages Husarrest og Sidstnævnte for Forseelse mod Lodslovens § 33 at være uværdig til at være Lods mere.

Salarium og Reiseudgifter til Kommissionens Medlemmer saavelsom Udgifterne ved Skrivning for Kommissionen udredes af Statskassen. Iøvrigt have de Tiltalte in solidum at udrede Sagens Omkostninger med Undtagelse af Salarium og Reiseudgifter til Abraham Hansen Rakkes Forsvarer, hvilke udredes af denne Tiltalte alene.

I Salarium tillægges Kommissionens Formand, Justitiarius i Kristiania Byret M. Lambrechts, 45 — fem og firti — Speciedaler og hver af Kommissionens to øvrige Medlemmer, Kommandør i Marinen H. R. Smith og Kaptein i Marinen J. L. Johannesen, 30 — treti — Speciedaler; Referenten, Sagfører Th. Olsen i Laurvig, 45 — fem og firti — Speciedaler og Tiltalte Abraham Hansen Rakkes Forsvarer, Sagfører R. M. Bugge i Tønsberg, 30 — treti — Speciedaler — for Samtlige foruden Skyds og Diæt efter Regninger.

At efterkommes ved Øvrighedens Foranstaltning.

Kristiania, den 9de Oktober 1869.

Naar man husker, hvorledes Sandsen for Legemsøvelser og Vaabenøvelser vaktes for 10 a 20 Aar siden, og ligeledes mindes, hvad der siden den Tid er virket dels ved Bevillinger til Lærer i Vaabenbrug og andre Idrætter ved Universitetet, ved Gymnastikkursus for Skolelærere, dels ved at indføre Gymnastik ved Skarpskytterkorpserne m. m., vil det maatte vække en Del Forundring, at disse Bestræbelser ikke have været heldigere end Tilfældet er idetmindste her i Byen, og vel ogsaa andensteds. Kristiania Skarpskytterkorps's Rækker er allerede ved Desertørernes Mængde udtyndet mere end Fiendens Kugler nogensinde skulde kunne have gjort i et blodigt Slag; af de 6 Kompagnier, Korpset talte for et Par Aar siden, er nu nemlig ikke flere tilbage end fornødiges til at danne 2 fulde Kompagnier. Og den herværende Turnforening, som engang talte 800 ivrige Medlemmer, tæller nu kun omtrent 200 Medlemmer, og det tildels mindre trofaste end de gamle. Og dog var Sandsen for Legemsøvelser og Vaabenbrug ikke noget, som kun skyldte de tilfældige Forhold for 10 a 20 Aar siden sin Tilblivelse, saaat man skulde kunne sige, at den aftagende Interesse for denne Sag ikke har mere paa sig end en Modeforandring, f. Ex. af høie Hatte til lave Hatte. Trangen til legemlige Idrætter navnlig for Ungdommen havde og skulde fremdeles have sin stærke, naturlige Grund paa den ene Side i Behovet til en fuldkomnere og friere Udvikling i alle Henseender, da det demokratiske Samfund kræver, at dets Medlemmer ere fuldkomne Mænd, og paa den anden Side i de simple Sundhedshensyn, som i Legemsøvelserne ser den hovedsagelige Modvægt og Redning for den Svækkelse, som ledsager det stillesiddende Arbeide ved Skriverpulten, Værkstedbænken eller Kramboddisken, hvorved stedse Flere og Flere finde sin ensformige, hilseslidende Beskjæftigelse. Alene dette sidste Hensyn maatte være stærkt nok til at vedligeholde Interessen for en Sag, som for faa Aar siden vandt en saa stor Tilslutning, at man kappedes om at hjælpe den frem; og den er i sig selv ligesaa stor og fortjener ligesaavel nu som før at støttes baade offentlig af Pressen og privat af Andre, fordi om den ikke længer begunstiges af Modens Luner. At Kristiania Turnforening har kunnet bestaa allerede i 14 Aar, viser ogsaa noksom, at den Sag, som der drives, ikke bare er en Modesag, om end de vexlende Tidsopfatninger kan have Indflydelse paa Medlemantallet. Vist er det idetmindste, at de, som gjennem Turnforeningen have faaet Syn og personling Erfaring for det Gavn, Legemsøvelserne kan bringe baade den Enkelte og Samfundet, ikke saa let vil tabe sin Varme og Iver for Sagen. At Turnforeningen i de sidste Aar har tabt saa meget i Medlemantal, kan kun tildels forklares af, at Universitetet tilbyder de Studerende fri Adgang til Legemsøvelser, og at Skarpskyttersagen har trængt Turnsagen i Skyggen. Thi Tilbagegangen i Interessen for Legemsøvelser i det Hele og Store her i Byen og antagelig ogsaa paa de fleste Steder er en Kjendsgjerning. Troligvis behøver imidlertid dette kun at blive mere almindelig bekjendt for at blive rettet paa, da Sagen taler for sig selv, og baade Storthingets og andre Autoriteters Virksomhed for at fremme den ikke mindre end Erfaringen selv ere gode Vidnesbyrd nok for hvad den duer til.

Idet vi derfor paa det Varmeste vil anbefale Sagen i sin Almindelighed til større Opmærksomhed og Deltagelse navnlig for den forestaaende Vinter, skal vi alene hidsætte følgende nærmere Beretning om Kristiania Turnforening, som den, der baade har bestaaet længst og trivtest bedst, ligesom det i en væsentlig Mon er fra denne, at Interessen for Legemsøvelser har forplantet sig videre udover Landet.

Turnforeningen i Kristiania stiftedes i Mai 1855 efter Foranledning af endel Tyskere, hovedsagelig Haandværkere, hvortil senere sluttede sig endel Nordmænd. Man vankede i Begyndelsen om fra Sted til Sted; om Sommeren var man i fri Luft; om Vinteren dels paa Fæstningen, dels i Nissens Skole og dels paa Universitetet. Imidlertid arbeidedes paa at faa en egen Bygning; ved Hjælp af Auktionslag og frivillige Gaver samt en Aktietegning blev omsider en Turnhal reist og indviet i Decbr. 1857. Lidt før havde Foreningen faaet sin første lønnede Turnlærer, en Tysker, der var forskreven herop. Medlemantallet steg nu til omtr. 800, fordelt paa 4 Partier, hvoraf et for Piger. Desuden har der til enkelte Tider været igang Morgenparti for ældre Herrer samt Parti for Damer, hvilke begge nu ere gaaede ind, medens de andre fremdeles bestaa. Lidt efter lidt er Turnforeningen gaaet tilbage. Ved en fornuftig Forvaltning vil imidlertid Foreningen, uagtet dens store aarlige Udgifter, forhaabentlig staa sig indtil Interessen atter engang vaagner til den gamle Høide. Uagtet overflyttet fra Tyskland, gives der nu ikke længere noget særeget Tysk tilbage ved Foreningen; den Gymnastik, der drives, skjelner sig alene deri fra den svenske eller Militærgymnastiken, at hin byder sine Dyrkere et langt rigere Antal af Apparater og Øvelser end denne. Turnforeningens Øvelser ledes nu fra 1862 af en norsk Lærer, der med Stipendium af Regjeringen et Aars Tid i Udlandet i sin Tid uddannede sig videre i sit Fag. Foreningens Medlemantal er, som sagt, for Tiden kun henved 200. Af denne Forenings tidligere Medlemmer er tildels stiftet Turnforeninger i adskillige andre Byer, saasom Arendal, Trondhjem, Bergen, Kristiansand, Tønsberg, Tromsø etc.

Keiserinde Eugenie forlod Paris den 30te Septbr. og er indtruffen i Venedig den 2den Oktbr. Før sin Afreise aflagde hun et Besøg hos Prins Napoleon og Prinsesse Klotilde i Meudon for at vise, at hun stod ganske udenfor den mod den første Prins af Blodet i Anledning af Regentskabsspørgsmaalet rettede Polemik. Man paastaar, at Keiserinden paa Grund af de frisindede Ideers Seir i nogen Tid vil afholde sig fra enhver Deltagelse i de offentlige Anliggenders Styrelse. Paa sin Reise har hun passeret Magenta, hvor der er opreist en Mindestøtte for de franske Soldater, som faldt her i 1859. Der havde ved dette Monument samlet sig et stort Antal Mennesker, som sendte Keiserinden den venligste Hilsen. Den 2den Oktbr. ankom hun til Venedig og vil antagelig være i Ægypten den 22de.

Badens første Kammer har den 1ste ds. vedtaget en Adresse, hvori det heder: „Af vor ganske Sjæl slutte vi os til den patriotiske Tanke, som D. k. Høihed ogsaa ved denne Leilighed paany har udtalt som Ledestjerne for Deres Politik. Ogsaa vi betragte Tysklands Reorganisation og først og fremst de sydtyske Staters nationale Forening med det nordtyske Forbund som en Grundbetingelse for disse Staters Sikkerhed, for hele den tyske Nations Sundhed og Velfærd og for Europas fredelige Udvikling. Om der end ikke i de sidste 2 Aar er skeet noget afgjørende Skridt i denne Retning, er dog Trangen til denne Forening i Mellemtiden voxet, og i de politisk tænkende Kredse er man kommen til yderligere at indse dens Nødvendighed. Vi glæde os over at erfare, at det fælles Forsvarssystem for hele Tyskland har faaet større Fasthed ved nyere Overenskomster, og ere stolte over at høre, at vore badenske Tropper allerede nu ere besjælede af den opløftende Følelse, at de paa Grund af samme Hærorganisation, ens Uddannelse og Tjenestedygtighed værdig kunne slutte sig til den forbundne nordtyske Hær som en ligeberettiget Hærafdeling. Vi ville i alle militære Spørgsmaal, som kræve vor Medvirkning, alvorlig bestræbe os for at bringe den almindelige Velstands og den borgerlige Friheds Interesser i Samklang med de til Fædrelandets Forsvar nødvendige Krav. I den tyske Toldforenings Organisation, Toldforbundsraadet og Toldparlamentet se vi en værdifuld Institution for en begrændset Kreds af vore fælles økonomiske Interesser og tillige en Garanti for en fremtidig Forening ogsaa i de øvrige nationale Anliggender. Savnet af en Organisation, som omfatter hele Tyskland, spores imidlertid allerede nu meget følelig i de sydtyske Stater og vil i Længden blive uudholdeligt, da vi oftere

---

To Aftener paa en ungarsk Adelsgaard.

Af Robert Schild.

I.

(Forts. fra No. 234).

„For Tilbageveien“, sagde den høflige Vært, „staar mine Heste og min Bunda til Deres Tjeneste.“

„Uraim!“ (mine Herrer) sagde Miklos henrykt. „Det var et ægte Adelsmandsord. Leve vor Vært!“

„Eljen!“ tordnede det fra femti Struber, og i et Nu var femti Bægre tomme.

„Holdt! hvad opdager jeg“, sagde Miklos videre og følte paa sine Lommer. „Rigtig, det er borte! Da jeg væltede, maa jeg have mistet mit Guldhur, en Gave fra Kong Mathias til min Ahnherre. Pajtas!“ (lille Ven!) sagde han til Hr. von Mikony, „send dog strax en af Deres Tjenere og lad søge!“

Overbevist om at al Søgen efter hvad der ikke var tabt vilde være forgjæves, tog Hr. von Mikony sit eget Uhr og tilbød den forunderlige Gjæst det med de Ord:

„I dette Mørke vilde min gamle Marton lede forgjæves. Uhret kan vel ogsaa uden Fare blive liggende til i Morgen. Jeg beder Dem bruge mit, indtil De finder det igjen.“

„Ja lad saa være“, sagde Miklos og stak Uhret i Lommen — letsindigt nok syntes det mig; thi jeg tvivler om, at han havde nogen hel Lomme. „Men“, tilføiede han med den Mands Mine, der fuld af sin Følelse vil værge sig mod Tanken om at han skulde modtage en G a v e, „kun indtil jeg finder mit eget igjen vil jeg bruge dette som Laan.“

„Miklos!“ lod nu en Stemme sig høre. „Hvorledes var det med din sidste Tale i Landdagen?“

„Ja, ja“, gjentog tyve Andre. „Hvorledes var det dermed? Vi vilde gjerne høre det!“

Den gamle Mand syntes at blive smigret herved; han slog Hælene sammen, korsede Armene, saa sig stolt omkring i Kredsen og begyndte med pathetisk Stemme:

„Inclyti status (Høie Stænder)! Jeg kan blot gjentage, hvad jeg sagde for tyve Aar siden — det er Narrestreger med Gjældsarrest! Enten har en Mand Penge og vil betale, og da betaler han; eller han kan eller vil i k k e, og da gaar Processen videre. I Fiskaler vil ogsaa leve — ikke sandt, Carátom (min Ven)?“ Dermed slog han Advokaten paa Skulderen. „Jeg spørger, hvad er en adelig Familie uden gamle Processer? De bevise bedst Adelens Ælde. Spærre os inde? Vi maa være frie. Naar Kongen lader Opraab udgaa til Insurrektionen, maa ikke en eneste Mand feile. Fægte er nødvendigere end at betale Gjæld. Hvad siger De, Hr. Major?“ Han vendte sig til Husaren. „Jeg stemmer mod Arrest! Den, som siger andet, er en —“

Her fulgte en Strøm af saa urkraftige Skjældsord og Forbandelser i det ungarske Sprog, at Sømmelighed fordrer ikke at gjengive dem, selv om det var muligt.

Uendeligt Bifald, som vistnok var ironisk, lønnede den frimodige Landdagstaler, som trak sig tilbage bag et Vinfad — om af Beskedenhed eller for at dreie paa Tappen, vover jeg ikke at afgjøre.

Bag det andet Fad sad den unge Godseier, min venstre Bordnabo, — sikkerlig for at undgaa den geistlige Herres Blikke, som søgte ham, men da han ikke fandt ham, tog han Værten tilside, tog Afsked med ham, satte sig op i sin Vogn og kjørte ubemærket bort. Lystigheden var vel bleven ham noget for larmende.

Neppe var han borte, førend den unge Mand, som jeg senere hørte var den Geistliges Nevø og sandsynlige Arving, forlod sit Skjul, kom hen til mig og sagde i en fortrolig Tone:

„Min Herre, jeg har opholdt mig to Aar i Tyskland og lært at kjende Sæder og Skikke der. Jeg kan forestille mig, hvad De tænker om os, hvis De dømmer efter hvad De har seet og hørt idag. Uden Tvivl har De savnet meget, som udgjør den selskabelige Fornøielses Kryderi og som i Deres Hjem betegner enhver dannet Kreds. Men jeg beder Dem tilbageholde Deres Dom, indtil De har været længere blandt os. Et idetmindste vil De neppe kunne negte mine Landsmænd — de vise sig ganske som de er, aabent og ærligt, med alle sine Feil og gode Egenskaber. Og vi, til De lærer at kjende vore Kvinder — kjender De Advokatens Kone?“ spurgte han mig pludselig, idet han saa sig forsigtig omkring.

Da jeg negtede dette, vedblev han sagtere, idet han trak mig nogle Skridt bort:

„To Personer har idag bragt mig i Forlegenhed her, Provsten og Advokaten — min geistlige Hr. Onkel, fordi han blev saa længe, og Advokaten, fordi han allerede nogle Gange har gjort Mine til at tage bort. Onkel er gudskelov endelig kjørt bort — uden mig. Derfor maa jeg vistnok døie en Præken imorgen, men lad gaa! Naar nu bare Advokaten vilde blive her endnu en Time til! Skulde De ville paatage Dem at holde ham her? Det vilde være let, naar De kunde indvikle ham i en Samtale om de nye østerrigske Institutioner.“

„Og i m e n s —?“ spurgte jeg og saa skarpt paa den unge Mand.

„Imens —“, gjentog han med synlig For-

stilles imellem det Alternativ, at vi enten maa undvære de Fordele og Fortrin, som Lovreformerne i det nordtyske Forbund medføre, og saaledes give Afkald paa den videre Udvikling af en fælles tysk Ret og paa Sammenhæng i det økonomiske Liv, eller uforandret vedtage de nordtyske Love, uden at kunne tage Del i deres Udarbeidelse."

Kongen af Sachsens Trontale danner et fuldstændigt Modstykke til Storhertugen af Badens. Dette Skyggebillede af en Konge, der har mistet Kommandoen baade over sit Diplomati og sin Hær, hvilke begge staa under preussisk Myndighed, holder Selvstændighedstaler! Storhertugen af Baden derimod, som ved Pragerfreden er sikret en uafhængig Stilling, vil paa sin Side igjen saa langt fra hævde denne, at han tvertimod udtaler et levende Ønske om at blive en preussisk Vasal. Sachsen er halvveis bragt under Aaget, men Kongen vil ikke opgive Mere af sin og Landets Suverænitet, end Traktaterne udtrykkelig forpligte ham til, og udtaler sig energisk for Bevarelsen af, hvad der endnu er blevet tilovers af Sachsens Selvstændighed. „Sachsen," sagde Kongen, „indtager en anseet Stilling i det nordtyske Forbund. Mine Bestræbelser have fra Begyndelsen af uafbrudt været rettede paa at udvikle Forbundet paa Grundlag af Forbundsforfatningen. Jeg har ikke nølet med at tage Initiativet, naar det gjaldt om Institutioner, som kunde være til Nytte for Forbundet; men jeg vil fremdeles vaage over, at den Grændse, som Forbundsforfatningen har draget imellem Forbundets Rettigheder og de Staters Rettigheder, hvoraf det bestaar, bliver opretholdt, og at man ikke overskrider den Linie, udover hvilken Forbundsstaterne ikke vilde bevare tilstrækkelig Autoritet og Indflydelse til at optræde med Held og Kraft som Medlemmer af Forbundet og til samtidig at ordne deres egne Anliggender i Overensstemmelse med deres Krav. Jeg føler mig vis paa, at den Holdning, som jeg har indtaget, vil have gode Resultater, da jeg i denne Henseende befinder mig i fuldkommen Overensstemmelse med mine høie Forbundsfællers Anskuelser og Hensigter". Ganske i samme Aand udtalte sig Præsidenten for det første Kammer, Baron von Friesen, da han tiltraadte sine Funktioner. „Jeg vil ikke i dette Dieblik henlede Deres Opmærksomhed paa de politiske og sociale Tilstande i Nutiden", ytrede Baron Friesen i Slutningen af sin Tale; „thi vi have nu nødvendigere Ting at gjøre i det Kald, som er blevet os anvist, og vi skulle opfylde Pligter, som ligge os nærmere. Men forties kan det ikke, at man er tilmode, som om en uhyggelig Aand truede alle Forhold i det offentlige Liv; der mangler overalt Følelsen af Tryghed, og den Tid, hvori vi leve, tilsteder ikke noget fredeligt Velbefindende. Dog, mine Herrer, dette skal ikke forvirre os, dette maa ikke forurolige os. Nei, herved blive vi desto mere henviste til de indre, rent hjemlige Anliggender, desto mere holdte indenfor en saa rig og frugtbar Virksomheds Omraade. Denne Virksomhed besørge vi imidlertid selv med vore egne Kræfter; dertil behøve vi ingen fremmed Hjælp, her taale vi ingen Indblanding ude fra. Med vore Naboer ville vi leve i Fred, ja, vi kunne forbinde os med dem til høiere fælles Formaal, men i vort eget Hus ville vi være frie og uafhængige, frie, som det sømmer sig for tyske Mænd. Vort Huses Dørtærskel er Grændsen for vor egen Ret, vort „Hertil og ikke videre".

Fra New-York telegraferes under 2den ds.: 3 Dampskibe, „Alabama", „Teaser" og „Lilian", i hvilke der befandt sig 1600 Flibustiere, skulle være slupne ud af nordamerikanske Havne og igaar være afseilede fra Floridas Kyst til Kuba.

Befordringer. Under 4de ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne Personelkapellan i Ullensvangs Præstegjeld under Hardanger og Voss Provsti i Bergens Stift, J. S. Irgens til Sognepræst i Herlø Sognekald under Nordhordlands Provsti i samme Stift, Amtmand i Søndre Bergenhus Amt H. T. Meinich, R. St. O. O., til Amtmand i Kristians Amt, Kand. med. O. V. Lindboe til Distriktslæge i Vardø Distrikt og Overretssagfører L. Daae til Foged i Søndmøre Fogderi.

— Under s. D. ere følgende Avancements og Forsættelser foregaaede i Armeens Lægekorps: National Korpslæge i Trondhjemske Brigades Distrikt C. R. Finne forsat i samme Egenskab til Bergenske Brigades Distrikt, Kompagnichirurg ved Armeens Hovedstation, T. Lange, udnævnt til national Korpslæge i Trondhjemske Brigades Distrikt, Kompagnichirurg i Bergenske Brigades Distrikt B. C. Vedeler, forsat i samme Egenskab til Armeens Hovedstation Kristiania med Akershus Fæstning og Oskarsborg, samt Kand. med. J. N. L. Lindholm udnævnt til Kompagnichurg i Bergenske Brigades Distrikt.

— Under s. D. er Premierløitnant ved Norske Jægerkorps, surnumerær Premierløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade, A. F. H. Ræder, ansat som Kvartermester ved Norske Jægerkorps og vedbliver som saadan i Henhold til kgl. Resol. af 8de Decbr. 1866, Post II Litr. a, Punkt 2, at henstaa surnumerær i 2den Akershusske Infanteri-Brigade med Behold af havende Anciennetet i denne.

I Jernbanekomiteen er Justitiarius Lambrechts indtraadt istedetfor Assessor Hansteen, som har vægret sig ved at modtage Valg.

Repræsentantskabsmøde. Torsdag den 14de Oktober Kl. 5 Eftermid. sammentræde Kristiania Byes Formænd og Repræsentanter paa Børsen til Behandling af følgende Sager:

1. Angaaende Udlaan af de Kristiania Auktionsfond tilhørende Midler m. V.
2. Angaaende Ansættelse af det skatbare Kvantum Brændevin for 1870.
3. Angaaende Pension for Skolelærer Rustads Enke, Martine Rustad.

Paagreben Fæstningsfange. For 1 a 2 Aar siden fik Anders Olson Anledning til at undvige fra Akershus Slaveri. For kort Tid siden blev denne Person paagreben i Nærheden af Hasle i Aker, hvorhen Kristiania Politi havde forfulgt ham, efterat han forgjæves var forsøgt paagreben i sin Bopæl i Gullichsgaarden i Langgaden paa Vaageby. En Slagterdreng, der kjendte Angjældende, havde givet Politiet Oplysning om hans Bopæl. Omtrent samtidig med Anders Olsons Undvigelse, gaves der ogsaa Anledning for 2 a 3 andre Straffanger at undvige, uden at de senere, saavidt vides, ere blevne paagrebne. Den Dristighed, Anders Olson har lagt for Dagen ved at opholde sig i Byens umidelbare Nærhed, lader formode, at ogsaa de endnu ikke paagrebne Fanger have forstukket sig i Byen eller i sammes nærmeste Omegn, og at de derfor snart vil blive paagrebne.

Grønlandstorvet er nu bleven indrettet til et komplet Kvægtorv, idet man har forsynet Torvet med Rækværk, hvori Kreaturene bindes.

Kong Karls Kjærrebørse (Kuglesprøite) er ifølge Army and Navy Gazette i England bleven prøvet sammen med Gatlingkanonen og svenske Feltkanoner. Kjærrebørsen siges i det Hele taget at have Fortrinnet fremfor de øvrige Kanoner.

Det kinesiske Gesandtskab var i Thorsdag buden til Middag hos Kongen paa Ulriksdals Slot.

Dølen No. 28, der udkommer imorgen, indeholder: Fortsættelse af Digtet Staale. — Vaar Politik. — Eventyr og Segner. — Kor gjeng Frankrike hen? — Løvenskjold. — Forskjelligt.

Theatret. Udfaldet har nu klarligen overtydet Alle om, at man for det første maa være meget varsom i Valget af Oehlenschlägers Tragedier, og at man for det andet, hvis man vil opføre dem, maa forberede Opførelsen saaledes, at de kan komme frem i en Skikkelse, som baade Publikum og Digter kan være tjent med. Dette er dog paa langt nær ikke Tilfældet med „Hagbarth og Signe", som nu er gaaet to Gange og saaledes maa antages indspillet saa godt som muligt. — Hvis Theatret ikke havde havt en anden Skuespillerinde, der ialfald tilnærmelsesvis vilde kunne magte „Vera", saa vilde det Experiment at give „Vera" til Fru Gundersen og „Signe" til Frk. Solberg ikke have været saa grundløst endda; men i det Dieblik vor Scene eier en Skuespillerinde som Frk. Parelius, der, som alle bekjendt, har leveret adskillige Ting i det tragiske Fag af høi Værd, saa forekommer det os ikke alene at være en Uretfærdighed mod Frk. Parelius, men ogsaa mod Fru Gundersen at besætte Rollerne, som skeet er. Medens Fru Gundersen ikke eier Betingelserne for at kunne bære „Vera" helt frem, saa eier hun alle Betingelser for at kunne bære „Signe" frem i al dens Skjønhed og Fylde, og da er det Synd mod Digteren ikke at besætte Rollerne saaledes, at Stykket kan komme til sin Ret saa meget som muligt under de nuværende Forholde. At Fru Gundersen gav sin Udførelse noget af den Genialitet, som aldrig forlader hende ligeoverfor en virkelig Opgave, var noget, man kunde vente, men at hun ikke kunde fylde Rollen helt, var saaledes ikke hendes Skyld. Vi skal holde fast ved, hvad vi før har sagt, at Frk. Solbergs Flid fortjener Paaskjønnelse, og at hun gav sin Rolle bedre, end man havde ventet, ja, naar vi sammenligne hendes Udførelse med Hr. Reimers's, saa gav hun endog et bedre og fyldigere Billede, fordi der i hendes Spil var mere Sandhed og Naturlighed; men det var dog langt fra, at hun fyldte sin Rolle, ligesaalidt som Hr. Reimers, der synes at mangle den ægte Varme og Inderlighed, der ene kan bære denne Rolle frem og give den et fyldigt og sandt Udtryk, og uden hvilket hele Rollen kun bliver et koldt og virkningsløst Deklamationsnummer. Vi skal dog ikke negte, at hans Spil havde enkelte gode Momenter; saaledes var han ubetinget heldig i den lille Scene, hvor Hagbarth fortæller Signe, at han ingen Moder, ingen Søster og ingen Brud har. Men det var ikke alene de Enkeltes Spil, som var utilfredsstillende; Samspillet var ogsaa daarligt; hist og her var der enkelte Glimt af et godt Spil, men Totaliteten, Harmonien var borte. Vi skal ikke her opholde os ved den mere end daarlige Udførelse, som flere af Birollerne fik, vi skal heller ikke opholde os ved, at derved et Par af Stykkets smukkeste og kanske mest dramatiske Scener totalt forfeilede sin Virkning, og, for den ene Scenes Vedkommende, betænkelig nærmede sig det parodiske, saaledes 2den Akts første Scene, hvor de unge Piger speider efter de tilbagevendende Kjæmper, og ligesaa, men kun delvis, Scenen i 5te Akt mellem Signe og hendes Piger; vi skal kun bemærke, at naar et Stykke af en anerkjendt Digter, hvem man skylder en høi Grad af Pietet, opføres, maa ogsaa Birollerne udføres ialfald saapas, at ikke Illusionen forstyrres i den Grad, som her er Tilfældet. Den poetiske Aand, den rige Følelse og den umiddelbare sprudlende Lyrik, som er Stykkets Kjerne, og som bevirker, at Oehlenschlägers Tragedier endnu har og altid vil have sin store Betydning, ikke alene som dramatiske, men som poetiske Værker, gjør, at Oehlenschläger er alt for stor til, at man især ligeoverfor vor Tids kritiske og mistænksomme Publikum forsvarlig kan bringe hans Arbeider paa Scenen, naar de ikke kan gives ialfald saapas, at man, naar Tæppet gaar ned, sidder igjen med et fuldt Indtryk af Beundring og Kjærlighed til det gode, som findes i dem. Hvad Scenearrangementet angaar, saa forekommer det os ogsaa, at Direktøren før har udrettet mere med lidet. Man tænke blot paa, at man skal indføres i en rig dansk Bøgeskov, og istedet derfor er der et tørt og stivt Arrangement af nogle Kulisser og et enkelt Træ mit paa Scenen. Selv om Theatret ingen Bøgeskov har — hvad vi forresten ikke kjender til — saa synes det os, at der kunde være gjort mere, end nu er Tilfældet. I det Hele taget burde vel „Hagbart og Signe" ikke været opført under de nuværende Forholde; thi som det nu bliver udført, falder hele Tragedien næsten ned til det Trivielle for ikke at sige Absurde, fordi der ingen Aand er over det Hele, og man i flere af de Rollehavendes Spil næsten ikke et Dieblik ser den indre Nødvendighed, som ene kan bringe os til at forstaa, at den tragiske Kollision, som kommer, maa komme i al dens Frygtelighed.

Ligesom man i sin Tid tog Opførelsen af Shakespeares „Sommernatsdrøm" som et Exempel paa, hvad vort Theater formaar under en dygtig og aandfuld Ledelse, og længe vil mindes som et af Glandspunkterne i vort Theaters Historie, saaledes vil ogsaa Opførelsen af „Hagbarth og Signe" faa et varigt Mindeblad — men rigtignok af en ganske anden Beskaffenhed.

Den danske Trontale, hvoraf vi før har leveret et Uddrag, lyder i sin Helhed saaledes:

Vor kongelige Hilsen!

Den Glæde, hvormed Rigsdagen ifjor modtog Budskabet om Kronprins Frederiks Forlovelse med Prinsesse Lovisa, var Os en Borgen for den hjertelige Deltagelse, som Vor Søns ægteskabelige Forening, der nu har fundet Sted paa Stockholms Slot den 28de Juli dette Aar, vilde møde hos hele Folket. Denne Deltagelse har tilkjendegivet sig overalt, hvor Vor høitelskede Svigerdatter ved Kronprinsens Side første Gang er fremtraadt i sit nye Fædreland. Vi have alt havt Leilighed til at udtale Vor Tak til de Enkelte; men Vi henvende den her

---

legenhed; der undslap ham et barskt „Ak" og med de Ord: „Jeg glemte, at De var en Udlænding", vendte han mig Ryggen.

Medens jeg saa efter ham, forbauset over en saa pludselig Forandring i hans Opførsel, kom min Landsmand, som kun havde bekymret sig lidet om mig hele Aftenen, hen til mig og manede til Opbrud. Efterat vi havde taget en venlig Afsked med Hr. von Mikony, som med alle tænkelige Grunde søgte at bevæge os til at blive længere, gik vi bort, og den gamle Haiduk søgte at finde vor Bonde frem blandt de drikkende Kudske. Førend dette lykkedes ham, hørte vi Advokatens Stemme, idet han skjeldte sin Kudsk frygtelig ud. Da vi traadte nærmere, fik vi høre Foranledningen: en af Fjedrene var skaaret igjennem og et Hjul brukket istykker — det kunde umulig være skeet paa Hidreisen, altsaa først her i Gaarden, af Raadhed, Ondskab — hvo ved? Kort, Vognen var indtil Videre ganske ubrugelig.

„Saameget bedre", mente Værten, hvem Larmen havde tilkaldt. „De bliver hos mig — og disse to Herrer ogsaa", sagde han til min Landsmand og mig; thi det begynder netop at regne. De kan umulig udsætte Dem for dette Veir i Deres aabne Vogn."

Der faldt virkelig ogsaa store Draaber, og om nogle Minutter udgjød sig et saadant Regnskyl, at vi var nødte til at følge Værtens Opfordring. Alle ilte igjen op i Salen, hvor imidlertid Spillebordene var satte frem. Nogle af Gjæsterne spillede Whist, nogle Skak, de øvrige Hazard. De Ikkespillende, hvortil jeg hørte, gik fra Bord til Bord for at se til eller holdt sig til Vinflaskerne. Foruden Præsten manglede ingen med Undtagelse af den unge Godsherre, som i Tyskland havde aflagt sine Landsmænds raa Sæder for „imens" at beundre en Andens Kone. Saaledes tænkte jeg idetmindste.

Advokaten var blandt dem, som spillede Hazard. Han tabte. Jeg skulde ikke have ønsket at vinde af ham. Hans Tanker var kun halvt ved Kortene, det mærkede man; thi fra Tid til anden saa han urolig hen til Vinduet, om det endnu regnede. Det regnede ubarmhjertig. Saa ofte hans Medspiller strøg ind sin Gevinst, forbandede han ikke Spillet, men Veiret. Han spillede maaske uden Tilbøielighed, blot for at adsprede sit Mismod over Regnen og den ødelagte Vogn.

Det blev tilsidst pinligt for mig at se paa denne Mands Kvaler, og jeg vilde gaa hen til Skakspillerne.

Da fik jeg Øie paa Kandidaten, som stod ved Salsdøren, den Eneste, hvem den almindelige Munterhed, hvortil han dog utrættelig havde hjulpet, ikke syntes at angaa. Jeg nærmede mig den Forladte og talte til ham:

„Reverende! De er vel ikke nogen Ven af Spil?"

„Nei", svarede han, „ikke engang som blot Tilskuer!"

„Maaske vilde en Samtale med mig være Dem behageligere?" Jeg tog ham under Armen og indbød ham til at gaa op og ned i Salen med mig.

Den unge Geistliges Ansigt farvedes ligesom af glad Overraskelse, som om det aldrig var hendt ham, at han var bleven bemærket og opsøgt i et saadant Selskab.

Efter nogle indledende Spørgsmaal om ligegyldige Ting gik jeg ind paa videnskabelige Gjenstande og fandt snart Aarsag til at beundre hans mangesidige Kundskaber og rigtige Omdømme. Han var ikke blot bevandret i de Grene af Videnskaberne, som hørte til hans Stand, men ligesaa godt i Naturvidenskaberne, Historien, ja selv i Medicinen; beskeden, som om han ikke var sig sin Lærdom bevidst, forraadte han kun ved korte Svar og lette Bemærkninger sin Kundskabsfylde. Jeg kunde ikke lade være at udtale min Anerkjendelse og derhos paa en skaansom Maade berøre den som det forekom mig mindre værdige Stilling, som han indtog i dette Hus.

„Hvad vil De?" svarede han med et halvt undertrykt Suk. „Jeg er fattig. Dermed er Alt sagt. Hr. von Mikony, skjønt Protestant, var den Eneste, hos hvem jeg fandt og endnu finder Understøttelse siden jeg begyndte mine Studier. At jeg ved saadanne Anledninger som her idag ikke ansees som Gjæst, men bliver brugt som den første Tjener, finder Ingen anstødeligt, og jeg selv giver ingen Omfindtlighed derover Rum. Dersom De bliver længere her i Landet, vil De finde Mange af mine Lige i den samme Afhængighed. Der gives mere end en høi Kirkefyrste, som gik samme Vei", tilføiede han efter en Pause, og derved flammede hans Øie, ligesom af en Haabets Straale om, at ogsaa han engang kunde blive kaldt fra sin lave Stilling til høi Værdighed.

Et Vink fra Husherren bortførte den unge Geistlige, som havde indgydt mig den livligste Interesse. Jeg beklagede for mig selv, at vor Samtale var bleven afbrudt og vendte tilbage til Selskabet. Da mit Blik tilfældigvis faldt paa Advokaten, saa jeg, at denne nu blot havde en Modstander — den unge Godseier.

(Fortsættes.)

til hele det danske Folk igjennem dets kaarne Talsmænd.

Ogsaa fra hinsides Landets Grændser, navnlig fra danske Mænd og Kvinder i Slesvig, have Vi og det unge Par modtaget rørende Beviser paa Deltagelse og Hengivenhed. Ligesom Vor Glæde har været deres, saaledes er deres Sorg ogsaa Vor. Ligesaa fast som de tro Vi paa en Gjenforening af, hvad der er og vil være Dansk. Vel har den kongelig preussiske Regjering ikke fundet tilstrækkelig Anledning i Forholdene til at gjenoptage de paabegyndte Forhandlinger om denne Sag; men Vor Overbevisning om, hvad Retfærdighed og begge Staters velforstaaede Interesse maa fordre, er saa urokkelig, at Vi desuagtet ikke kunne opgive Forventningen om, at en tilsvarende Erkjendelse vil gjøre sig gjældende hos den kongelig preussiske Regjering og føre til en Afgjørelse, der kan befæste et varigt venskabeligt Forhold imellem Danmark og det nordtyske Forbund.

Med Fasthed og Kraft skrider Folket fremad imod større materielt Velvære og aandelig Udvikling. Nylig er en vigtig Del af den jydske Østbane aabnet for Samfærdslen, og med Iver fortsættes de andre store Arbeider i denne Provins. Den rige Velsignelse, som Høsten iaar har bragt Landet, vil styrke vort Agerbrug og oplive vor Handel; den vil give Folket Evne — som det sikkert aldrig vil mangle Villie — til at bære de nødvendige Byrder for at fremme Udviklingen indadtil og for at sikre vor Selvstændighed udadtil.

Idet Vi bede Gud velsigne Rigsdagens Arbeider, erklære Vi herved denne ordentlige Samling for aabnet.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 8de Oktbr.

Finantsministeren har erklæret for Landdagen, at Budgettets Deficit for 1870 udgjør 5,400,000 Thaler og at han vilde foreslaa denne Deficit dækket ved 25 pCt. Forhøielse i Indkomst-, Klasse-, Kværn- og Slagtskatten.

Venedig, 8de Oktbr.

Keiserinde Eugenie er idag Morges afreist til Korfu.

Konkurs. Søndre Søndmøres Skifteret: Gaardbruger Harald Hansen Tagsæt af Vanelven, den 1ste Oktbr. Samling den 20de ds. Fordringer meldes inden 20de Decbr. og prøves 14de Januar næste Aar.

Skifteberetning. Skiens Skifteret: Bogtrykker B. Feilbergs Konkursbo er sluttet uden Dividende.

Proklama. Kragerø Skifteret. I Boet efter Anna Wilhelmine Jahnsen, 3 Mdr.s Varsel fra 5te Oktober. Sands Skifteret: I Boet efter Salve Danielsen Vesøen af Fjære Sogn, 3 Mdr.s Varsel fra 5te Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lavest i Bodø og høiest i Mandal. Vinden er SVlig, stærk nordenfor Stat med Regn. Stille med Taage paa Vestkysten. Mildt Veir. Udsigterne ere til SVlig til Vestlig Vind med opklaret Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 9de Oktober:

Robertson, Esq., fra Bath, Hathwitt, Esq., fra Bristol, Fr. Lous med Datter fra Fr.hald, Erlandsen fra Sundswall, Kapt. Palliser og Mrs. Palliser fra London, i Hotel Scandinavi.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 10de Oktober (Kl. 7—10) gives: **Hagbarth og Signe**, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger; til Slutning: **Bruden paa Staburet**, Vaudevillemonolog af H. Schulze.

Mandag den 11te Oktober (Kl. 7—10) gives: **Badet i Dieppe eller Bagtalelse**, Lystspil i 5 Akter af Scribe, oversat af A. L. Arnesen.

Folketheatret.

Torsdag den 14de Oktober (Kl. 7—10) giver Undertegnede med velvillig Assistance af Frk. **Elise Dahl**, DHrr. **Bøhn, Hansen, Hennum, Nielsen** og **Ursin, Studenter** m. Fl. samt Christiania Theaters Orchester, en Aftenunderholdning af følgende Indhold: **Qvintet** for Strygeinstrumenter over norske Themaer, af F. A. Reissiger. **Andante** og **Rondo** af „Grand Concert for Pianoforte" af Hummel. **De gale Studenter**, original Farce med Sange i 3 Akter af „En Dame". **Spillemanden**, Genrebillede af Carl Andersen.

Abonnement kan tegnes hos Hr. Steensballe. **Jenny Isachsen.**

Uldgarn. Uldgarn.

Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos A. F. Jensen,
Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtrøier,

Floneller & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos
A. F. Jensen.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,
Brogaden No. 19.

I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

48 ß pr. $^1/_2$ Ris. Postpapir, 8vo. 48 ß pr. $^1/_2$ Ris.

Blaat eller hvidt linieret med Vandlinier a 48 ß pr. Pakke a $^1/_2$ Ris = 10 Bøger = 240 Ark, der stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver, faaes hos
De Coninck, Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel.

P. J. Opsahl,
Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

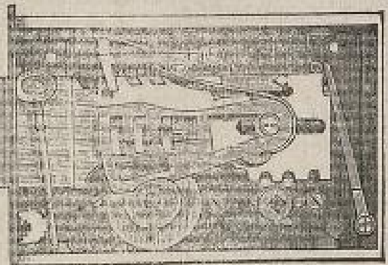

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum / **Cichorie,** smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af Uld og Haar samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken.

N. M. Hansen.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Usibye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Mos.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Strygarn

til 6 Mk. 12 ß pr. Bpd. og høiere Priser hos **Gunerius Pettersen.**

Sæbe,

saasom: **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger, **Mandelsæbe, Cocusnødoliesodasæbe**, et fortrinligt Middel mod Frost i Hænderne, almindelig **Toiletsæbe** — Savon des deux mondes — a 8 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stkr., 40 ß i Stænger (til Vaskning af kulørte Tøier), **Svovlsæbe** a 30 ß (mod Rødt i Ansigtet), **Tjæresæbe, Windsorsæbe, Barbersæbe** (Shaving soap), **Palmesæbe** etc. etc. er jeg nu forsynet med.

De Coninck,
Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Et Parti **ledige Flasker**, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld**, patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 ß hos Hr. **de Coninck**, Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel, Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co., Rochlitz.

Ved portofri Indsendelse af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølger.

Lys & Olie.

Svenske & holl. Stearinlys, Parafinlys, Talglys & Natlys, Youngs Parafinolie, Jordolie & Træolie samt fineste raffineret Lampeolie hos
O. Schjønneberg & Co.

Multer i $^1/_1$ Dunke

à 8 ß pr. Pund hos
O. Schjønneberg & Co.

Tjeneste søges.

Forældreløs.

En ung, dannet Pige ønsker sig i Huset hos en venlig Famlie mod at gaa Husmoderen tilhaande samt at være til Hjælp og Hygge i Huset. Om ønskes kan et udmærket Pianoforte medbringes. Billet mrk. „Forældreløs" bedes godhedsfuldt nedlagt i Expeditionen.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 236. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 11te Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenberg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetrøn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Stillinger og Forholde.

I.

Skulde man dømme efter, hvad der offentlig siges og skrives nuomstunder, skulde man ikke saa let tro, at vi befandt os paa et bevæget politisk Hav med sidste Storthingsbølge bag os og med en ny ligesaa tvir reisende sig foran os ved de anstundende Storthingsvalg. Det kunde snarere synes, som om man drev i Dødvandet, som om Morgenbladet og dets Mænd havde vundet, hvad de vilde, siden det har standset med sin Haan og sin Forfølgelse mod Folkepartiet, som om Storthingets Fremskridtsmænd, „Banditterne", vare fængslede eller bragte til Taushed tilligemed den Folkemening, som saa stærkt og levende støttede deres Virken. Men saaledes er naturligvis langtfra ikke Stillingen i Grunden.

Der er i al Historie en Sammenhæng. Er en Overbevisning først trængt igjennem i Folkets Sind, og allerhelst, hvis den, som her er Tilfældet, har prøvet sin Styrke og vundet sin første Seir, saa vil Retningen og Bevægelsen ikke dø, men slaa dybere Rødder og vorse sig stærkere og større, hvad enten det sker i Eftertankens Stilhed, i Drøftelsens Bevægelse, eller i Valgkampenes og Storthingsdebatternes Strid. Folkemeningen vil derfor uden al Tvivl ved næste Valg, over Nytaar, udtale sig i samme frisindede og nationale Retning, som under sidste Storthing. Den viste sig da stærk nok til ikke nu at kunne slippe Taget; den har dyrekjøbte Erfaring om det gamle bureaukratiske Væsens Uholdbarhed for nær bag sig; den har vundet meget, men langtfra nok til at kunne hvile; den støtter sig i det Hele taget paa den stærkeste og varigste Grund, nemlig paa Overbevisningen om, at Friheden og Selvstyrelsen aldrig kan slaa sig til Ro ved noget halvgjort, men Aar efter Aar, Slægt efter Slægt fører til videre Fremskridt; er Folkekarakteren først bleven fortrolig med Friheden, vil hver Tid stræbe at udvikle dens Grundsætninger videre eftersom Tidskravene og Omstændighederne medfører. (Med et fremmed Ord kaldes dette en progressiv Politik). — Saameget klarere og sikrere er det, ifølge de historiske Love for al Samfundsudvikling, at næste Storthing ikke vil afvige fra den Retning, det sidste betraadte, som dette har begyndt paa Adskilligt, som næste Aar maa bringes nærmere sin Fuldendelse. Men foruden at saa meget staar ufuldført igjen fra sidste Ting, som maa gjenoptages og fuldføres i samme Aand, hvori Forberedelserne ere begyndte, saa vil Valgenes Udfald ogsaa være sikret derved, at der paa næste Storthing vil blive at fatte en af de mest skjæbnesvangre Beslutninger, som det nogensinde er faldet i vort Storthings eller nogen Nationalforsamlings Lod at fatte: Unionsforslaget foreligger til Behandling. Sagens Udfald kan ikke være tvivlsomt; den samme bureaukratiske Kortsynthed og Uforstand, som har kaldt dette Forslag paa Dagsordenen, har ligesaa utvivlsomt bidraget til at skjærpe Synet for, at ved det forestaaende Valg gjælder det mere end nogensinde, hvor en Borgers helligste og mest ansvarsfulde Handling baade for Samtid og Eftertid udøves, at den alvorlige og bestemte Politik fra 19de Storthing fortsættes med Eftertryk ind i det 20de.

Stemmeretssagen, Jurysagen, en sparsommeligere og efter Folkets Behov mere afpasset Statshusholdning med flere store og længe modnede Spørgsmaal staa ikke blot paa Dagslisten, men de ere saaledes indbrændte paa den at de ikke kan kradses ud; de vente ubønhørlig paa et bedre Svar end det afvisende, som hidtil i større eller mindre Grad er bleven dem til Del. Det er overhovedet en saa sikker Sag, at saavel vore indenlandske som de udenlandske Stillinger og Forholde vil begunstige Udviklingen af det folkelige og frisindede Program, at det ikke er værdt her at opdynge Beviser for en Sag, som har dem liggende i Hobetal for hver Mands Dør. For en Kristianiaboer kan dette maaske stille sig anderledes; thi vor Hovedstad adskiller sig paa en sælsom Maade fra andre Landes Hovedstæder deri, at den lader Udviklingen løbe sig forbi, medens det sædvanlige, og som det synes naturlige, Forhold jo skulde være, at Hovedstaden med sin Rigdom baade paa Intelligents, Formue og Dannelse skulde gaa forud for det øvrige Land og give dette Impulser istedetfor at modtage dem halvt uvillig og modstræbende fra Landdistrikterne. Men tiltrods for den Dagdriveragtighed, som ruger over Hovedstadens toneangivende Kredse og lader den finde sig i at de store Spørgsmaal skydes tilside som den uvedkommende og ubehagelige, saa mærkes dog ogsaa herinde, at det ulmer en Ild under Asken. Man sporer hos de mindre Skatteydere, i Departementerne, hos dem, som leve af sit Arbeide og ikke have Stemmeret, kort overalt, hvor man træffer Folk, dels en Misfornøielse med den Søvn, som raader herinde, og dels hos Andre igjen et saa levende Had mod Folkepartiet, dets Presse og dets Tilhængere, at man ikke behøver at nære et Dieblik Tvivl om, at de to Retninger, hvis Seier eller Nederlag vil have skjæbnesvangre Følger, en vakker Dag vil prøve Styrke igjen, og da med en Voldsomhed, som ikke vil blive mindre end før.

Thi her foreligger uforsonlige Modsætninger.

En Omstændighed, som netop nu er af høieste Interesse, er den Bevægelse, som foregaar udenom os i Europa, fordi denne Bevægelse ogsaa mægtig paavirker Alles Sind her og saaledes understøtter Udviklingen her hjemme. Dersom Nogen har været kortsynet nok til at haabe paa, at den begyndende Samfundsudvikling skulde gaa i Baglaas igjen, naar „Ungarn atter blev kuet" (Morgenbladets gamle Udtryk), saa maa et Blik paa den demokratiske Sags uhyre Fremskridt udenom os bringe dette Haab paa Flugt. I vort nærmeste Granneland Sverige, som vi altid ere vante til at iagttage med stor Opmærksomhed, ere mægtige demokratiske Bevægelser i Gang; fra den svenske Reaktion eller Konservatisme vil Reaktionen her hjemme ikke kunne vente nogen Støtte; snarere synes Svenskerne at være bestemte paa at ville overfløie os i en frisindet Udvikling. I Tyskland ere lignende Kræfter i Virksomhed, i Østerrige, Frankrige og England osv. ligesaa; fra Amerika bringe Breve og Blade os dagstødt Efterretninger om den levende Deltagelse, hvormed vore Landsmænd følge den demokratiske Sags Udvikling herhjemme. Det er under den herskende Samfærdsel og alle Nationers Medbelagtighed i en fælles Udvikling aldeles uberegneligt, med hvilken Fossemagt Tingenes Gang i vore Nabolande kan komme til at øve Indflydelse herhjemme. Den foregaaende Tids Historie leverer os Beviser nok paa Tilværelsen af denne Gjensidighed. Siden 1850 har Reaktionen hersket næsten overalt i Europa, ikke blot Ungarns, men de fleste Landes Frihedsbevægelser have været kuet, og den reaktionære Politiks Høidepunkt i Tyskland for et Par Aar siden bragte os strax det skandinaviske Selskab og andre smukke Ting af den samme Skuffe. Nu er man overalt kjed af den reaktionære Raadденhed og, naar Alt kommer til Alt, maaske ingensteds grundigere end hertillands.

Kristiania, den 11te Oktober 1869.

De i den sidste Tid indløbne Efterretninger gaa næsten alle ud paa, at der i den almindelige europæiske Politik er indtraadt et Omslag i fredelig Retning. Beretningerne ere løse, uklare og forvirrede, i enkelte Henseender øiensynlig overdrevne, og det er ikke godt at vide, hvor meget Sandhed de egentlig indeholde. Noget sandt er der vel imidlertid i dem.

Hvad der giver disse Beretninger deres Præg af Løshed og Upaalidelighed, er først og fremst den Ting, at man ikke har saa let for at udfinde Grunden til den Forandring, som skal have fundet Sted. Vi skulle forsøge at udtale os lidt nærmere om denne Side af Sagen.

Det væsentligste nye Træk i Situationen skulde være en Tilnærmelse mellem Østerrige og Preussen, de 2de siden 1866 paa mest spændt Fod staaende Magter. Efterretningen klinger, naar man først hører den, meget utrolig; men det er dog den, som gjentages med størst Bestemthed.

For at forklare os Muligheden af en saadan Tilnærmelse, maa vi først og fremst huske, at der er to Retninger, som kjæmpe mod hinanden i den østerrigske Udenrigspolitik, de tyske Østerrigeres og Ungarernes. De tyske Østerrigere kunne ikke godt glemme, at de ere Tyskere og ere nærmest henviste til en stortysk Politik; thi det er gjennem en saadan de kunne haabe en Gjenforening. En saadan Politik har dog Beust aldrig drevet og aldrig kunnet drive. Frankrige kan ikke taale den, og Ungarn ligesaalidt. Men noget kunde der dog gjøres for disse tyske Følelser. Man kunde forsøge at omstyrte Tysklands Organisation af 1866 for derigjennem at forhindre, at Tyskland under Preussen blev noget Stabilt, noget, der havde Tidernes Hævd for sig. Og det er dette, som har været gjort. Hevn for Sadowa har trods alle fredelige Forsikringer været det virkelige Maal for Beust's Politik. Hevn for Sadowa var blandt Andet Sachsens Befrielse for det preussiske Aag, og man maa finde det naturligt, at den forrige sachsiske Minister ønskede at befri sit Fædreland for Følgerne af hans egen uheldige Politik.

I denne sin Politik maatte han imidlertid møde Modstand hos Ungarerne. Ungarn maa ønske Østerrige udenfor Tyskland; thi en Forbindelse vilde styrke Østerriges tyske Element og udsætte Ungarn for en Gjentagelse af det schmerlingske Regjeringssystem. Ungarn er imidlertid paa den anden Side interesseret i, at det ikke-østerrigske Sydtyskland ikke gaar op i Preussen; thi en saadan Begivenhed vilde kun være Forspillet til en preussisk Opslugelse af de tysk-østerrigske Lande. Og det østerrigske Monarki er en ungarsk Nødvendighed; thi et mellem Rusland og et enigt Tyskland indeklemt Ungarn vilde ikke kunne bestaa.

Netop denne Omstændighed maa imidlertid bringe Ungarns Interesser til at falde sammen med det habsburgske Keiserhuses, og det er fuldkommen forklarligt, om den ungarske Premierminister Grev Julius Andrassy virkelig skulde være Keiserrigets indflydelsesrigeste Mand. Det vilde kun vidne om, at Keiseren og det af Erkehertugerne bestaaende Familieraad vare istand til klart at overskue Stillingen som den er.

Men mellem denne habsburgsk-ungarske Politik og den preussiske kan der tænkes en Slags Overenskomst, nemlig en Vaabenstilstand, gaaende ud paa, at begge Parter indtil Videre skulde holde sig Pragerfreden efterrettelig, altsaa paa Mainliniens provisoriske Opretholdelse.

En Tilnærmelse til Preussen forudsætter altsaa fra Østerriges Side kun, at den ungarske Politik har Overhaand i Kabinettet.

Men er der forefaldet Noget, som kan give Anledning til at tro, at de ungarske Interesser netop nu skulde have erholdt en saadan Overhaand? I denne Henseende kunde man søge Grunden i de franske Anliggender. Det er muligt, at det franske Keiserdømme ikke er udsat for nogen umiddelbar Fare, men det er noget nær sikkert, at Napoleon ikke længer er og endnu sikrere, at han ikke vil vedblive at være Herre over Frankrigs udenrigske Politik. Det er usikkert, hvorledes denne vil gestalte sig, og en anden Magt kan derfor kun indtil en vis Grad støtte sig til Frankrige; men en offensiv østerrigsk Politik kan kun tænkes med Frankrige som sikkert paaregnelig Allieret. Under den nuværende Tingenes Tilstand kunde en Fortsættelse af Beust's System meget let isolere Østerrige fuldstændigt.

Lad imidlertid Tilnærmelsen være forklarlig for Østerriges Vedkommende. Hvorledes forklare den for Preussens?

En Tilnærmelse fra Preussens Side til Østerrige vil nødvendigvis medføre Mainliniens provisoriske Anerkjendelse, og ved første Øiekast skulde en saadan Eftergivenhed synes aldeles usandsynlig. Indvirkningen af de Begivenheder, som foregaa i Frankrige, skulde være den, at Preussen blev dristigere og optraadte endnu mere fordringsfuldt end før, og i samme Retning synes de indre preussiske Forhold at maatte føre. Preussen er kommen i Underballance; det nordtyske Parlament har negtet den fornødne Bevilgning og Kongen har maattet henvende sig til den nys aabnede preussiske Landdag. Bevilger den ikke, maa der finde en Armeereduktion Sted i en eller anden Form. Man kan forestille sig, hvad dette vilde koste „Vilhelm Erobreren". Og dog er dette Resultat det sandsynlige, forsaavidt man ikke kan bringe Landdagen under en særdeles stærk Pression. En saadan kunde formodentlig kun skaffes tilveie derved, at man gik over Main og derved drev den nationale Begeistring til det Høieste.

Forklaringen kan neppe søges andensteds end i St. Petersburg. Hvad der kan paaberaabes her, er, foruden General Fleurys Udnævnelse til fransk Gesandt sammesteds — Generalen bruges kun, hvor der er noget Særdeles paa Færde — og Gjenoprettelsen af Østerriges og Ruslands diplomatiske Forbindelser, hovedsagelig Ruslands Skinsyge paa Preussen, foranlediget dels af de tyske Agitationer i Østersøprovinserne og dels af Preussens mægtige maritime Udvikling i Østersøen.

Hvad vi have sagt, er kun fremsat som en Formodning, som en Maade at forklare den nye Situation paa. Det er muligt, at de Efterretninger, som have foranlediget vor Udtalelse, ville vise sig at være lavede af Korrespondenter, og det vilde undre os selv mindst af alle, om vore Formodninger skulde vise sig at være urigtige. Men vi give dem for hvad de ere og ville forresten se Tiden an.

„Neue fr. Presse" indeholder følgende Artikel: „Sydtyskland vender mere end nogensinde sit Blik tillidsfuldt imod Østerrige, og den sydtyske Befolkning er mindre end nogen-

finde villig til at gaa op i Preussen. At opgive den Ret til Indsigelse, som Pragertraktatens 4de Artikel ubestridelig giver os, vilde være det Samme som at sønderrive de moralske Baand, der endnu binde os til Tydskland; det vilde være at forraade Tydskland uden den mindste Fordel for os selv. Naar det er vist, at hele Tydsklands Forening under Preussens Herredømme vilde forøge de Farer, hvoraf Østerriges Tilværelse kan blive truet; naar det fremdeles er vist, at Preussens Begjærlighed efter at udvide sig isaafald vilde blive endnu større, og at denne Magt følgelig tilsidst vilde angribe Østerrige selv — saa er der i Sandhed ikke den mindste Grund for os til nu at bringe det Offer, som vi vægrede os ved at bringe under Forholde, der vare langt mindre gunstige end de nuværende. Dersom en Tilnærmelse imellem Østerrige og Preussen skulde finde Sted paa et saadant Grundlag, vilde vi betragte Rigskantslerens Stilling som odelagt, hele det konstitutionelle System i Østerrige som truet af en ny Suspension. For en saadan Pris kunde man ganske vist vinde Preussens og Ruslands Venskab, det vide vi meget godt; men Indsatsen vilde i dette Tilfælde være Østerrige selv, og et saa skjæbnesvangert Omslag netop medføre den almindelige Krig, som Europas Diplomater ville undgaa. Nei, paa et saadant Grundlag er en Forstaaelse umulig. Det er muligt, at Hofferne tænke herpaa, at Czecherne herpaa bygge deres Forhaabninger; men Forholdenes Magt tilsteder ikke, at en slig Plan udføres. Tyskernes og Magyarernes Nationalfølelse, hvorpaa Staten nu hviler, vilde kjæmpe imod et saadant Omslag med en ganske anden Kraft end Czecherne for Tiden udfolde; og selv om det skulde være muligt ved Hjælp af Beleiringstilstand at sikre Czecherne Herredømmet i Øieblikket, kunne Talsmændene for en saadan Politik dog neppe være i Tvivl om, hvor længe denne Tilstand vilde vare. Det er intetsigende og usle Planer, som ikke vilde modstaa Forholdenes Magt. Slige Planer kunne udklækkes af en Bismarck, som kun pønser paa Østerriges Undergang, men ingen østerrigsk Statsmand kan række Haanden til dem, til hvilket Parti han end hører. Naar det behager Hofferne, kunne de gjerne blive ved at udvexle Høfligheder med hinanden; deres Luner ere heldigvis ikke længere mægtige nok til at afgjøre Staternes Skjæbne. Rigskansleren følger, derom ere vi overbeviste, en Fredens og Forsoningens Politik. Men saadan Politik kræver nødvendigvis, at man holder sig paa sit naturlige Terræn. Man kan tænke sig, at en Forstaaelse finder Sted imellem Berlin og Wien paa det Grundlag, at den nuværende Situation skal opretholdes, og herpaa bør den østerrigske Politiks Anstrengelser være rettede; men at give Afkald paa den lille Ret til Indsigelse, dersom Preussen overskrider Mainlinien, vilde være et Selvmord. Der kan ikke være Spørgsmaal herom under de Forhandlinger, om hvis Indledning der er Tale, og Rigskanslerens sidste Reise kunde visselig ikke have et saadant Formaal".

„Pesti Naplo" indeholder en officiøs Korrespondance fra Wien, der er gaaet over i alle de wienske Blade. Denne Korrespondance gaar i Korthed ud paa Følgende: Forholdet til Italien afgiver ligeledes et Bevis paa, at Østerrige har brudt med den traditionelle Politik. Alle Magter have anerkjendt Østerriges Bestræbelser for Fredens Bevarelse, alene med Undtagelse af Preussen. I Berlin betragtede man ikke Østerriges Reorganisation med gunstige Øine, i Begyndelsen sandsynligvis, fordi man instinktmæssig følte, at Østerriges liberale Udvikling vilde virke tilbage paa Sydtyskland og skade Preussens Planer. Preussen vilde derfor ogsaa, som bekjendt, fremstille Østerrige som en Fredsforstyrrer. Alle Forsøg paa at bibringe Kabinettet i Berlin en anden Anskuelse vare i lang Tid frugtesløse; dog opgav Grev Beust ikke alt Haab om, at det vilde lykkes ham at gjøre Preussen venligere stemt. Dets Fordomme imod Østerrige ere virkelig den sidste Tid betydelig aftagne. Grunden hertil maa vistnok for en Del søges i, at det ikke er Østerrige, men Sydtyskland selv, som hindrer Preussen i at gaa over Main.

De nationalliberale Blade i Nordtyskland betragte Kongen af Sachsens Throntale som en Protest imod, at Preussen gjør yderligere Indgreb i de enkelte Staters Selvstændighed, end Forbundsforfatningen hjemler det.

Hele den franske Presse beskjæftiger sig, som man kunde vente, med det keiserlige Dekret, hvorved Kamrene indkaldes til den 29de November. Patrie meddeler, at Regjeringen er ifærd med at udarbeide en Række liberale Lovudkast, der kunne ansees for en Følge af Senatskonsultet af 8de September, og at flere af dem ville blive forelagte Statsraadet, saasnart dette træder sammen igjen, hvilket sker den 15de ds. Da hvert Lovudkast gjøres til Gjenstand for en tredobbelt Undersøgelse i Statsraadet, nemlig først af et enkelt Medlem, der udarbeider en Betænkning, dernæst af den paagjældende Sektion og endelig af hele Statsraadet, er det efter Patrie's Mening indlysende, at Kamrene umulig kunde indkaldes tidligere, end skeet er. Den truende Agitation, som de Radikale have sat i Gang for at faa Kamrene indkaldte til den 26de Oktober, erklæres af Patrie for ugrundet, da Ingen for Alvor kan benegte, at det lovgivende Korps har været samlet, fordi det udsattes efter fjorten Dages Forløb. Da Forfatningens Bestemmelser paa det Strengeste og Loyaleste ere blevne opfyldte, tilføier Patrie, behøvede Regjeringen blot at undersøge, hvad Landets Interesser krævede, og de talte for en Indkaldelse til den angivne Tid; til det ovenfor Anførte kommer nemlig endnu, at det til Udarbeidelsen af Budgettet er af stor Vigtighed at kjende Indtægterne i de ti første Maaneder af Aaret.

Fra Paris berettes til „Presse", at Keiser Napoleon vil aabne de franske Kamre med Oplæsningen af et Manifest, hvori han forkynder, at det er lykkedes Magterne at træffe en Forstaaelse om en samtidig almindelig Afvæbnig.

Den under 28de Juli 1866 approberede Plan for Organisationen af den norske Armees Fodfolk har ved kgl. Res. af 4de ds. undergaaet følgende Forandringer:

1) At Bataljonscheferne skulle indehave Oberstløitnants Grad.
2) At Depotafdelingernes Chefer ikke tillige blive at ansætte som Brigadernes Næstkommanderende.

a. At efternævnte Majorer og Bataljonschefer ved Infanteriet naadigst udnævnes til Oberstløitnanter, nemlig: Chefen for Sogns Bataljon af Bergenske Infanteri-Brigade, Major N. G. Norman, R. S. O., Chefen for Hedemarkens Bataljon af 1ste Akershuske Infanteri-Brigade, J. S. Dessen, Chefen for Stavanger Bataljon af Kristiansandske Infanteri-Brigade, Major C. H. S. Munthe-Kaas, R. S. O., Chefen for Gudbrandsdalens Bataljon af 1ste Akershusske Infanteri-Brigade, Major M. K. Døsen, R. S. O., Chefen for Thelemarkens Bataljon af Kristiansandske Infanteri-Brigade, Major J. Gill, R. O. O., Chefen for Hallingdals Bataljon af 2den Akershusske Infanteri-Brigade, Major P. F. C. Møller, R. S. O. og Chefen for Nedenæs Bataljon af Kristiansandske Infanteri-Brigade, Major L. S. Platou, R. S. O.

b. At de for ovennævnte Oberstløitnanter udfærdigendes Bestallinger blive at meddele gratis.

Asker Seminarium. Under 4de ds. er det bestemt:

1) At Bestyrer- og Førstelærerembedet ved Askers Skolelærerseminarium, at regne fra 1ste Novbr. d. A., fraskilles Askers residerende Kapellanembede og særskilt besættes med en aarlig Gage af 700 Spd., der forhøies overensstemmende med Regulativet af 25de Juni 1866, samt fri Bolig.
2) At de ved bemeldte Seminarium oprettede Paralelklasser efterhaanden inddrages, saaledes at Seminariet fra Begyndelsen af Skoleaaret 1870—71 kun kommer til at bestaa af to enkelte Klasser.
3) At Andenlærer ved Askers Skolelærerseminarium E. O. Berg naadigst udnævnes til Bestyrer og Førstelærer ved bemeldte Seminarium fra 1ste November d. A. at regne, hvorhos det af ham hidtil havte Andenlærerembede ved samme Seminarium fra nævnte Tid inddrages.

Musikhandler O. Olsen gav igaar Middag i Frimurerlogens Festivitetslokale en musikalsk Prøve, hvor Hornmusiknumerne udførtes af Medlemmer af Kristiania Skarpskytterkorps paa Messinginstrumenter af Olsens egen Fabrik. Samtlige Numere i det temmelig righoldige Program modtoges med et Bifald, som her ikke blot gjaldt Udførelsen men ogsaa Instrumenterne. Navnlig lønnedes et Solonumer for Saxophon-Sopran med stærkt Bifald, hvilket ogsaa var Tilfældet med Carneval de Venice udført paa Kornet a Piston med Orkester-Akkompagnement. Man vil i det Hele taget efter disse gjentagne Prøver af Hr. Olsens Instrumenter have overbevist sig om, at man hertillands formaar at arbeide selv de fineste Instrumenter med en Dygtighed, som ikke staar tilbage for Udlandets.

Amerika som Norges Fattiganstalt er Overskriften paa en Artikel i Fdrl. og Emigr. for 16de f. M., hvori der ankes over den „ubarmhjertige og ukristelige" Maade, hvorpaa flere norske Fattigkommissioner søge at blive sine Fattige kvit, ved nemlig at sende dem over til Amerika i en aldeles hjælpeløs Forfatning. Særlig omtaltes saaledes, at vestre Akers Fattigkommission nu nylig skal have sendt en berygtet og fjantet Pige ved Navn Randine Johannesdatter over til Amerika, hvor hun nu ligger til Byrde, da hun mangler Forstand til at hjælpe sig selv. Den skandinaviske Forening i La Crosse har taget sig af Sagen for gjennem Guvernøren at faa den forelagt for den norske Regjering.

Det offentlige Bibliothek i Bergen. Efter private Meddelelser fra Bergen skal en i Amerika bosat Bergenser ville yde 1000 Spd. til Indkjøb af Bogsamlingen. Dette viser med hvilken Interesse denne Sag omfattes, og rimeligvis vil dette Exempel blive fulgt af de i Bergen selv bosatte Rigmænd.

Handelshuset Ploug & Sundt i Stavanger har den 3die ds. feiret Hundredeaarsdagen siden Husets Stiftelse, i hvilken Anledning der flaggedes paa Havnen samt illumineredes m. V.

Fru Isachsens Aftenunderholdning. Som af Avertissementet vil sees skal Fru Isachsen Torsdag den 14de Oktober have en Aftenunderholdning, som vi tillade os at anbefale paa det Bedste. En Kvintet, bestaaende af de dygtige Kunstnere Bohn, Hansen, Hennum, Nielsen og Ursin, vil udføre et Nummer for Strygeinstrumenter over norske Themaer af F. A. Reissiger, dernæst vil Frk. Elise Dahl, der nylig har erhvervet sig et Navn som en ualmindelig begavet Pianistinde, udføre Andante og Rondo af „Grand Concert" af Hummel, og endelig vil Publikum gjøre Bekjendtskab med en ny original Farce „De gale Studenter", som, efter hvad vi har havt Anledning til at erfare, skal være overmaade kvik og morsom. Stykket faar desuden naturligvis forhøiet Interesse ved den hos os sjeldne Omstændighed, at det er forfattet af en Dame, den samme, som for et Aars Tid siden udgav en smuk Digtsamling under Titel: „Hilsen hjem". Tilslut vil Fru Isachsen fremsige „Spillemanden, Genrebillede af Carl Andersen". Som bekjendt har Fru Isachsen nu forladt vor Scene, hvor hun i de sidste Aar i et vist Rollefag — fornemmelig i det høiere franske Salonstykke — har udfyldt en Plads, som ved hendes Bortgang vanskelig vil kunne erstattes for Øieblikket. Denne Omstændighed i Forening med det ualmindelig afvexlende og tiltrækkende Program vil forhaabentlig samle et talrigt Publikum, der med Glæde vil benytte Anledningen til at aflægge hende sin Tak for det, hun har givet i den Tid, hun har været ved Theatret.

Baadeskud. Under en Jagttur indtraf igaaraftes det sørgelige Ulykkestilfælde, at Kadet Einar Petersen, idet han gled paa en Sten, fik Skuddet af sit Gevær i Underlivet, saaat han efter nogle Minuters Forløb opgav Aanden.

Selvmord. En Jæger af 6te Kompagni forsøgte i Lørdags at aflive sig ved at skyde sig igjennem Brystet. Angjældende var kommen hjem i sit Logis, hvor han gav sig ifærd med at pudse sit Gevær. Da en Kammerat, der var inde paa samme Værelse, var gaaen ud, benyttede han Øieblikket til at lade Geværet med en Kobberhylsepatron, sætte det for Brystet og trykke af. Kuglen gik igjennem det venstre Bryst og ud ved Skulderbladet, uden dog øieblikkelig at dræbe. Han blev øieblikkelig bragt paa det militære Sygehus, men, skjønt alle Midler for at redde hans Liv bragtes i Anvendelse, døde han efter nogle Timers Forløb.

Et Overfald i høiere Regioner. Overfald paa sagesløs Mand har rigtignok i den sidst-

---

To Aftener paa en ungarsk Adelsgaard.

Af Robert Schild.

I.

(Forts. fra No. 235).

Jeg blandede mig mellem Tilskuerne og iagttog opmærksomt begge. Advokaten vandt nu stadig, uden at hans Lune syntes at have forbedret sig med hans Spillelykke; Godseieren blev altid muntrere, jo mere han tabte. Han tabte ligesom forsætlig — maaske for at holde sin Modspiller skadesløs for den ødelagte Vogn? Eller bekræftede det gamle Ordsprog sig: „Ulykke i Spil — Lykke i Kjærlighed"?

Regnen holdt endelig op og Maanen traadte frem af de sønderrevne Skyer. Det var allerede over Midnat og den ene Gjæst efter den anden rustede sig til at reise hjem. Ogsaa Advokaten havde lagt Kortene bort.

Den unge Godseier nærmede sig nu til mig igjen og sagde:

„Jeg forlod Dem tidligere noget uvenligt. Tilgiv mig og — tænk intet Ondt om Advokatens Kone. Jeg vidste, at Manden vilde reise hjem blot for at hente Penge til Spil. Derfor fordærvede jeg hans Vogn, sneg mig bort, begav mig til hans Hus, modtog af hans Kone to Ruller Guldstykker og bortspillede her hans egne Penge til ham. Hans Kone er min Kusine."

Før jeg endnu kunde afbede min tidligere Mistanke, var han forsvundet.

Da min Landsmand paa Hjemveien spurgte mig, hvorledes jeg syntes om Aftenen, maatte jeg tilstaa: Meget var i dette Land anderledes end hos os; men jeg troede snart at finde mig tilrette i denne Forskjel.

II.

Sex Aar var siden forløbne, og i Hr. von Mikonys Hus var der foregaaet en stor Forandring — hans Husholderske havde givet Plads for en ung Kone.

Der blev atter holdt en Familiefest, og dennegang var jeg der som indbudt Gjæst.

Strax man kom ind i Huset, mærkede man, at et kvindeligt Væsen styrede der. Alt var omhyggeligere ordnet. Svalen var forvandlet til en sirlig Veranda, Trappen belagt med Tæpper, oplyst med Lamper og til Høire og Venstre smykket med Blomster i smagfulde Vaser. I den med pragtfulde Tapeter beklædte nyt panelede Sal havde de gamle Borde og Stole maattet vige Pladsen for moderne, elegante Møbler. Kun Vaabnene og Familiebillederne prangede endnu urørte i sin ærværdige Gammeldagshed, men tjente dog blot som en hyldende Omgivelse for Grev Stephan Szechenyi's Byste, som kunstrigt udført i Alabaster og bekrandset med Laurbær stod i den øvre Ende af Salen paa et altarlignende Fodstykke.

Af Selskabet i 1854 traf jeg kun faa igjen: Advokaten, den gamle og den unge Godseier. Provsten var imidlertid død, men Husarmajoren havde trukket sig tilbage fra al Omgang.

Men til Gjengjæld saa jeg nogle nye Ansigter, ogsaa nogle Damer, og et meget talrigt Tjenerskab af begge Kjøn. Alle Herrer og Damer var klædte i hel ungarsk Nationaldragt, og Faner med de ungarske Farver smykkede Husets Port og Salens Hjørner.

Min Landsmand var ogsaa borte. Han og Andre havde raadet mig fra at deltage i denne Forsamling under de i Landet herskende politiske Forholde. Jeg vilde blive nødt til at se og høre meget, som kunde krænke mig, mente man. Men jeg gik did med Forsæt; jeg vilde ved min Nærværelse vise, at jeg, uden at holde med Overdrivelser og Vildfarelser, dog nærede Agtelse for en Nation, som hævder sine Rettigheder. I sex Aar havde jeg havt Anledning til at lære at kjende mangen fuldvægtig Karakter blandt de Indfødte og gjort mig mere end en af dem forbunden ved Tjenester, som lod sig forene med mine Pligter. Deres Opførsel mod mig havde heller ikke i ringeste Maade forandret sig — hvorfor skulde jeg da undvige dem og fornærme den brave Hr. von Mikony ved at afslaa hans Indbydelse? Og jeg havde heller ingen Grund til at angre, at jeg handlede saaledes.

Husets Herskerinde, ingen ungdommelig Skjønhed, men fuld af Ynde, bød mig velkommen med uhyklet Venlighed. Idet hendes Mand forestillede mig, fremhævede han, hvor høit han glædede sig over, at jeg ikke havde trukket mig tilbage fra hans Hus. Hans Hustru gjorde jeg nogle smigrende Bemærkninger om de fordelagtige Forandringer i Kastellet og kaldte hende selv Glandspunktet i disse Forandringer. Hun modtog Komplimenten uden Forlegenhed, og med den største Elskværdighed svarede hun: „Jeg fandt vistnok mange Ting at rydde op; men det hjertelige Venskab for trofaste Gjæster af vort Hus har jeg ikke rørt ved."

Kandidaten, som dog allerede var Sognepræst, og nu frivillig udførte sin tidligere Bestilling, trak Damen bort fra mig, og jeg vendte mig nu til den unge Godseier.

„Ser De der min Kusine", sagde han og pegte paa en Dame, som i den anden Ende af Salen stod i Samtale med Advokaten og en anden Herre. „Hun er ogsaa her idag."

Jeg ytrede, ogsaa paa Ungarsk, Ønske om at gjøre hendes Bekjendtskab.

„Hvad sagde jeg Dem for sex Aar siden?"

forløbne Tid ikke hørt til Sjeldenhederne her i Byen, men et Overfald, der er foregaaet under saa besynderlige Omstændigheder som efterfølgende, skal man nok have Vanskelighed for at paavise.

Medens Feiersvend Hillmann den 16de August sidstleden var beskjæftiget med at rense Tag og Render paa Departementsbygningen paa Hjørnet af Prinsens- og Dronningens-Gade, blev han af en Person ved Navn Karl Edvin Johannesen, der er Feiersvend hos Feiermester Ingebretsen i 1ste Distrikt, og som imidlertid var kommet op paa Taget, anmodet om at komme op til ham. Da Hillmann efterkom Opfordringen, spurgte Johannesen ham, hvem der havde givet ham Tilladelse til at arbeide der. Hillmann erklærede da, at han havde Stadskonduktørens Tilladelse, hvortil Johannesen ytrede, at han skulde have spurgt ham derom samt greb ham i Skulderen eller Nakken, rev ham overende og kastede ham nedover Tagstenene. Hillmann, saavelsom hans 10aarige Pleiesøn, skrege nu om Hjælp, og Johannesen, der nu blev bange for, at Hillmann skulde falde ned i Gaarden, greb ham derpaa i Klæderne, men rev disse — efter hvad Hillmann selv paastaar — istykker og stødte ham gjentagne Gange ned paa Tagstenene. Departementsbudet raabte nu til Johannesen, at han skulde lade dette være, og han slap nu Hillmann.

Under den mod Johannesen efter Hillmanns Klage reiste Sag, hvorunder denne paastaar Johannesen straffet for sin Adfærd og tilpligtet at yde ham Erstatning for det Tab, han har paaført ham, har Johannesen forklaret, at han af sin Mester blev sendt op paa Taget for at undersøge, hvilken Feier det var, som var deroppe. Som Følge heraf gik han ogsaa op paa Taget og spurgte Hillmann, hvad det skulde betyde, at han kom i Distriktet for at tage Arbeidet ved Tagrenderne. Hertil svarede Hillmann, at det ikke vedkom ham (Johannesen) samt begyndte at „ræsonere“ og bruge Mund. Derpaa kom Hillmann op til ham og hyttede til ham med en Kjæp med en Fille paa Enden, hvorpaa Johannesen tog ham i Skulderen og „flyttede“ ham et Stykke henover Taget og satte ham ned ved Siden af sig uden at slippe ham, før han sad ned. Han lagde ikke Mærke til, at Hillmanns Feierdragt gik itu, da han „lettede ham op“, men indrømmer dog, at dette gjerne kan have været Tilfældet. Nogen anden Overlast nægtede han bestemt at have tilføiet ham. Optøierne paa Taget iagttoges af en Mængde Mennesker, som ved Spektakelen havde samlet sig nede paa Gaden.

Ifølge de under Sagen afhørte Vidners Forklaring, der i det Væsentligste stemmede med Hillmanns egen angaaende det Forefaldne, blev imidlertid Johannesen ved Byrettens Dom af 8de ds. idømt 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød for Overfald paa sagesløs Mand samt Udredelse af Sagens Omkostninger. Derimod fandt Retten ikke, at der efter det Oplyste forelaa noget Bevis for Hillmanns Erstatningsfordring.

Fru Louise Michaeli er engageret af Hr. Strakosch ved dennes italienske Opera i Gøteborg, hvor hun allerede i Onsdags optraadte i „Lucretia Borgia“.

„Høi Rang“. Følgende Kuriosum læses i Gjeng.: En Korrespondent til et af de trondhjemske Blade har „blandt Andet“ anført som Grund for, at Professor Esmark ikke blev med paa „Nordstjernen“, at „Chefen forlangte 8 — otte — Ort Dagen eller 48 Spd. Maaneden for Messen“. I den Anledning bør det ikke lades ud af Betragtning, at Professoren antog, at han „paa Grund af sin høie Rang“ nødvendigvis maatte spise i Chefsmessen istedetfor i Officersmessen. Naar han nu fandt dette nødvendigt, synes det ogsaa rimeligt, at han betalte saa vidt for sig, som „hans høie Rang“ tilsagde, og at Chefen ikke absolut af Hensyn til denne skulde gjøre nogen større Opofrelse. Enhver, der kjender til, hvad Chefsmessen fordrer, vil give den Oplysning, at det er sjeldent, at en Skilling bliver tilovers af, hvad der er tilstaaet Chefen. Det er derfor urigtigt, naar hin Korrespondent vil have det forstaaet derhen, at Fordringen var urimelig.

Optællingen af Trafiken mellem Fredrikshald og dets Opland udviser ifølge Fr.halds Tilsk., at der fra 15de April 1868 til 15de April 1869 er ankommet til Byen paa Iddeog Tistedalsveien 51,338 Kjørende, 23,046 Gaaende, 24,896 Tohjuls Vogne, 9781 Firehjuls Vogne, 35,974 Heste, 71,470 Centner 8 Pd. i Varer, 93,464 Kubikfod skaaren Last, 97,552 Kubikfod Brænde, 8,894 Stkr. Hornkvæg, 6,752 Faar og 6,524 Svin.

Fredrikshalds-Markedet begyndte den 7de ds., skriver Fr.halds Tilsk., under heldigt Veir. Der var hidkommet en betydelig Mængde Kreaturer, antagelig henved 1000 Stk. Det almindelige Torv er vel besat med Landmandsprodukter, fornemmelig Kjød, Smør og Mel, som alt holdes i høi Pris. For Markedshandelen er der opført 28 Boder, hvori der falbydes færdiggjorte Klæder, Jernkram, Blik-, Kobber-, Guld- og Sølvtøi foruden endel andre Haandværksgjenstande samt Husflidsprodukter, ikke at tale om Sukkertøi og andet Godt. Fra Kristiania og Strømstad er hidført meget Kurvmagerarbeide og fra Sverige endnu mere af Boråsvarer.

Fra Værftet ved Kjølbrønd er ifølge Kragerøbladet „Vestmar“ i disse Dage gaaet 2de nye Skibsskrog paa Vandet, nemlig et paa 192 Læster, der fik Navnet „Garibaldi“ og er bestemt at rigges til Barkskib, og et paa ca. 50 Læster, hvilket blev kaldet „Volo“ og skal rigges til Skonnert.

Salmebogskommissionen er nu snart færdig med sine Arbeider, heder det i „Bergensp.“ Den vil anbefale baade Hauges og Landstads Udkast til Autorisation. Med Hensyn til de mange gammeldagse og ofte krasse Udtryk i Landstads Salmer, henstiller Kommissionen til Forfatteren selv at foretage de fornødne Rettelser. Der vil nu altsaa blive mange Salmebøger at vælge imellem, og der vil vel blive en Del Strid i Menighederne derom; men det kan jo ikke skade. Sagen er i alle Fald afgjort paa den liberaleste Maade.

En agtet Bonde i Furnæs skal ifølge Opl. Tid. efter Forlydende have skjænket 1000 Spd. som Grundfond til en Hjælpekasse for værdige trængende Husmænd i Furnæs.

Den kinesiske Ambassade i Stockholm. Aftonbladets Krønikeskriver beretter herom følgende:

En stor Folkehob var forsamlet paa Gustav Adolfs Torv, og alles Øine vare henvendte paa en af Bekvemmelighederne i Hotellet Rydberg. „Hvad er det Folket gaber paa?“ spurgte en Forbigaaende. „Det er den kinesiske Ambassade“, lød Svaret. Da trak Spørgeren paa Skulderen med et foragteligt Smil og sagde: „Lad os ikke være smaastadsagtige.“ Om Kina grænsede ind til Sverige, eller hvis vi havde Anledning til at se Kinesere idetmindste en Gang om Maaneden, saa vilde ogsaa jeg raabe til de Nysgjerrige paa Gustav Adolfs Torv: „Lad os ikke være smaastadsagtige“, men da det himmelske Rige er bleven placeret flere tusinde Mile fra vort Land, og da det er meget sjeldent, at Stockholm modtager Besøg af nogen Mandarin, saa finder jeg dog nogen Grund for Nysgjerrigheden. Det er minsanten ikke hver Dag vi faa se „Originalkinesere“ for Ingenting. Forleden Sommer betalte vi 1 Rdr. 50 Øre for at gaa til Hr. Hinnés Cirkus og se en eneste original „Kineserinde“. Og ligesaa meget have vi betalt for at se Dhrr. Thegerstrøm og Brundin kopiere et Par hyggelige Mandariner. Hvad er saa naturligere end at Folk strømmer til i Mængde for uden Betaling at faa se en Ambassade fra Peking bestaaende af henved 20 Personer, hvoraf idetmindste Halvdelen ere virkelige Kinesere.

Da Ambassaden var ankommen til Kjøbenhavn, læstes i et Blad: „Den kinesiske Ambassade ankom igaar Aften hertil Byen og forevises i Hotel d'Angleterre.“ Det er maaske at gaa noget for langt; thi ved at benytte Ordet „forevises“ kan man letteligen fremkalde den Tanke hos Publikum, at D'Hrr. Mandariner befatte sig med at give Forestillinger i de kinesiske Kunster, saasom at trække Huden af sig, at kaste med Knive, eller at de synge „Hippo hipporei“ til en Melodi af Lequoc. Det vilde være en Fornærmelse mod de høie Fremmede. En anden Betydning faar den Opmærksomhed, som alene har til Hensigt at undersøge, om der findes nogen Lighed med de ægte Mandariner og „Mandarinen af Zinkknappen“ paa „Djurgaardstheatern“. Det er vistnok en Opmærksomhed, som kan være besværlig for Ambassadørerne, men som de antageligen ere forberedte paa. Samme Opmærksomhed skulde sikkerligen blive vor Nation til Del, om vi faldt paa at afsende nogle af vore rigt udstyrede Dignitærer paa en Ambassade til det himmelske Rige.

Om det er smaastadsagtigt af os at ville opfange et Glimt af saa sjeldne Gjæster som Kineserne, saa kunne vi dog trøste os med, at vi dele denne Feil med Befolkningen i de fleste af Europas Hovedstæder, hvor Ambassaden allerede har aflagt sit Besøg. I Paris har Nysgjerrigheden gaaet længre end her, og det er mere at forundre sig over; thi en Kineser er ingen Sjeldenhed paa Boulevard des Italiens. Man paastaar endog, at Pariserne vare saa paatrængende, at Ambassaden derved nødsagedes til at forkorte sit Ophold i Stædernes Stad. Forinden Kineserne forlode Boulevardernes Vrimmel, overvare de dog Operetten „Theblomst“, som gaves i Varietétheatret. Dette Besøg gav Anledning til en livlig Protest i et Pariserblad mod de burleske Kostumer. I Særdeleshed var det Tien-Tien (Dunka-Schin), som vakte Ambassadørernes Forargelse ved en Bjelde, som han bar paa Maven; „thi“, sagde de, „et saadant Udmærkelsestegn findes ikke hverken i Peking, Nanking eller Kanton“. Jeg er overbevist om, at de ærede Herrer fra Peking skulle blive end mere forbausede over Originaliteten, om de en Aften aflagde et Besøg i „Södra Theatern“, hvor de vilde faa se, hvorledes man i Stockholm fremstiller kinesiske Dragter, Sæder og Skikke. Siden Ambassaden ankom hid, har dens Medlemmer forholdt sig stille og været saagodtsom usynlige. Maaske det er Hofsikulden, som afskrækker dem fra at tage vore Mærkværdigheder i Øiesyn. Det vilde sandelig være stor Skade, om det himmelske Riges Sønner skulle forlade os med ufordelagtige Tanker om vor By, som fremkaldtes ved, at de ankom hid paa en Aarstid, der ikke er den behageligste for Turister. Vi ere i den senere Tid blevne saa forvænte ved at læse i udenlandske Aviser om „Nordens Perle“, om Stockholm, en af Europas „skjønneste Stæder“, om vore „straalende Kafeer, vakre Damer med smaa Fødder og Stockholmernes elskværdige Karakter“, hvorfor det skulde smerte os om ikke den kinesiske Korrespondent og Sekretær (jeg er overbevist om at en saadan er medsendt Ambassaden) skriver hjem til Aftenbladet i Peking og fortæller om Mosebacke, Hasselbakken og alle andre fortræffelige Bakker.

Man har dog nydt Glæden af at faa se Ambassaden paa Operaen. Theaterbranden i Dresden har lader det, ikke gjort samme Indtryk paa disse langveis fra kommende Færdesfolk, som den har gjort paa en stor Del af Europas theaterbesøgende Publikum.

— Efter Indbydelse af Kongen har den kinesiske Ambassade overværet en af Forestillingerne paa „Stora Theatern“. Ingen af Kongefamilien var tilstede. Under en Mellemakt gjorde flere af Kineserne en Visit bag Kulisserne, hvor de gjennem Tolken komplimenterede Hr. Behrens for hans udmærkede Sang.

Om Partistillingen i Folkethinget siger „Folk. Avis“: Landsthingets politiske Præg er noget nær givet ved den nye Grundlovs Valgbestemmelser. Den talrig repræsenterede Godseierstand og det bondevenlige Mindretal vilde her neppe kunne komme til at beherske en Skare af prøvede Politikere, som det national-liberale Parti med Stolthed kan kalde sine egne, Mænd, der væsentlig have skabt den Frihed og den politiske Ordning, hvorunder vi leve, og som derfor fremfor nogen ere kaldede til at føre dens Grundsætninger ud i Livet til Bedste for det hele Folk, baade Høie og Lave, uden ensidig at fremme enten de saakaldte Dannedes og Riges Interesser eller den menige Almues.

Det er Folkethinget, der i dette Øieblik især er Gjenstand for den almindelige Opmærksomhed. Skal Adsplittelsen i 5 omtrent lige stærke Partier, som i de sidste Aar har svækket Thingets Magt og dets Anseelse, ogsaa gjentage sig paa den nu forestaaende Rigsdag? — saaledes lyder det Spørgsmaal, som man nu overalt i Landet stiller til hverandre. Skulle vi i de kommende Samlinger atter og atter opleve det for enhver Fædrelandsven ydmygende Skuespil, at ethvert Udvalg i en nok saa ubetydelig Sag sammensættes udelukkende efter Partihensyn, saaledes at hver af de 5 Fraktioner omhyggelig sørger for at faa en af sine Mænd til at deltage i den særlige Drøftelse af Spørgsmaalene om Klasselotteriets Omordning, Sandflugtens Dæmpning, Hundeafgiften i Kjøbstæderne osv.?

Hvis der endda var et fornuftigt Grundlag for denne Deling i Partier, vilde den skarpe Sondring af Medlemmerne maaske til Nød kunne forsvares, men hvorledes er Forholdet i Virkeligheden? I den bondevenlige Leir er Spaltningen naturlig og nødvendig. Den kan betegnes ved Navnene J. A. Hansen og Geert Winther, og at det sidst anførte Navn ogsaa kan blive Løsenet for et Parti, finder sin Forklaring i, at Tschernings Aand usynlig svæver over den lille, ubetydelige Doktors Hoved. Naar der mellem Førerne indtraadte en Uenighed saa grundig som den, der maatte blive en Følge af J. A. Hansens uforklarlige Frontforandring i Grundlovssagen og hans Opofrelse af Bondestandens Interesser af Hengivenhed for Godseierne, var det i sin Orden, at „de Troende“ ligeledes gik hver til sin Side, i Hælene paa den af de to Førere, som de følte sig mest hendragne til. At der existerer et „nationalt Venstre“ som særlig Fraktion, kan der heller intet indvendes imod, da det er et virkeligt Fællesskab i Ideer, der forener disse Mænd, og ikke blotte personlige Bevæggrunde. Men nu den national-liberale Fraktion og Mellempartiet — kan nogen finde en virkelig Forskjel i Anskuelser imellem disse to Grupper? Professor Frederiksen

---

sagde han smilende. „De har endnu altid den tyske Akcent. Ja! ingen Udlænding lærer vort Sprog!“

„Biszony!“ forsikrede den gamle Herre, som ogsaa var kommen til. „Men“, tilføiede han, „De har bragt det langt nok.“

Vi nærmede os til den Gruppe, hvor Advokatens Kone var, og jeg lod mig forestille for hende. En herlig Skikkelse! Ædle, men for stolte Træk. Hun modtog mig med afmaalt Kulde og jeg var glad, da kort efter Lyden af Klokken kaldte mig bort fra hende.

„Deres tyske Navn har fordærvet Alt“, sagde den unge Godseier ligesom undskyldende til mig. „Hun er forøvrigt en fortræffelig Kone; men Kvinderne overdriver Alt. Hun vilde anse sig for en slet Patriotinde, hvis han havde været venligere mod Dem.“

Jeg trak paa Skuldrene og vi satte os tilbords. Atter sad de to Godseiere ved min venstre Side, men ved høire den unge Præst. Jeg ønskede ham til Lykke med den gunstige Forandring i hans Stilling, og han mindedes taknemmelig den Deltagelse, som jeg for flere Aar siden havde vist ham.

Heller ikke idag manglede et velbesat Orkester, og atter var det Zigeunere, som spillede, men ogsaa de var dennegang klædte i ungarsk Dragt. Strax man havde sat sig til Bordet istemte de Szozat. Indtrykket af Sangen var ganske forskjellig fra den Virkning, som Rakoczy-Marschen havde frembragt ved mit første Besøg: høitidelig Stilhed herskede i Salen og kun ved den sidste Strofe sang nogle unge Mænd med.

Maaltidet var idag mindre ødselt, men mere udvalgt og fint; der herskede ogsaa, uden Tvivl af Hensyn til de tilstedeværende Damer, ialfald i Begyndelsen, en mere maadeholden og anstændig Livlighed. Hr. von Mikony aabnede atter Skaalernes Række med en Hilsen til Gjæsterne; men snart antog Talerne, som først gjaldt Husets Dame og enkelte Gjæster, en udelukkende politisk Karakter. Signalet hertil gav Advokaten med en Lovtale over den store Mand, hvis Byste forherligede Salen. Begeistrede Tilraab afbrød hyppig Taleren, der ligesom alle de Øvrige idag blot talte Ungarsk.

Efter ham fulgte andre, og jeg glædede mig over det prægtige Foredrag og de frie mandige Følelser, som kom til Orde; thi Enhver havde, omendskjønt kun fra sit Standpunkt, Ret, og Alle iagttog midt i sin Iver den største Hensynsfuldhed for ikke at sige noget, som kunde nøde mig til at forlade Selskabet.

Nogen anden Tvang paalagde de sig ikke, og denne lod dem have Spillerum nok; Interessen for det Almindelige var saa vigtig og stor, at man havde let for at undgaa smaalige Hentydninger, som kunde krænke den Enkelte.

Kun en eneste Gang, kort før vi reiste os fra Bordet, faldt der et Ord, hvorved jeg følte mig angrebet paa mine Landsmænds Vegne, og dette Ord kom fra Advokatens Kones skjønne Mund — thi ogsaa hun holdt en politisk Tale! Men neppe var det sagt, før Fru von Mikony reiste sig, ilede hen til mig, ytrede levende sin Bedrøvelse over det Skete, gjorde mig en formelig Undskyldning og besvor mig ikke at lade hende undgjælde for en Gjæsts Ubesindighed. Ogsaa Advokaten kom til og gjorde mig en frivillig Æreserklæring. Jeg maatte optage en saa oprigtig budt Fyldestgjørelse og love at blive. Den uforsigtige Dame vilde paalægge sig selv den Bod at forlade Huset, og nu stod det til mig at bringe hende fra denne Beslutning. Hun trak sig endelig med de øvrige Damer tilbage til et Sideværelse, og jeg saa hende ikke mere.

Fra dette Øieblik af søgte de Øvrige af Selskabet aabenbart at holde mig skadesløs for den lidte Krænkelse. Der var ikke En, uden at han under et eller andet Paaskud søgte at komme hen til mig og vise mig en Opmærksomhed uden selv med den sagteste Hentydning at berøre den ubehagelige Hændelse. Da de saa, at jeg havde overvundet min Forstemthed, blev de ogsaa mere og mere ligefremme, og efter en halv Times Forløb var ethvert Spor of den stedfundne Forstyrrelse udslettet.

Selskabet havde igjen delt i Grupper, og Samtalen holdt op at være almindelig.

Jeg kunde ikke lade være at spørge efter den stakkels Miklos.

„Han er nylig bleven et Offer for sin Anger“, sagde Præsten. „Da han saa, hvilken Vending Tingene tog i vort Fædreland og hvilken Rolle han nu kunde have spillet, hvis han havde levet mindre letsindigt i sin Ungdom, henfaldt han i Tungsind og forsvandt tilsidst. Man formoder, at han frivillig har søgt Døden — en af de mange, hvem kun en Tvang til at virke mangler for at gjøre sine Talenter og sine Rigdomme heldbringende for Andre, og som parodierer Szechenyi's Endeligt, da de har forsømt at efterligne hans Liv.“ (Sluttes.)

gjorde ifjor i „Fædrelandet" et Forsøg derpaa, men der var neppe en eneste af hans Læsere, der kunde gaa ind paa hans Paastand om, at Spørgsmaalene om Skovtvangens Ophævelse og om Salg af Fideikommisgodser skulde udgjøre et rimeligt Skjelnemærke mellem politiske Partier.

Slesvigernes Brudegave. Foran i det Exemplar af Saxo Grammatikus, som de slesvigske Kvinder forleden bragte i Brudegave til Kronprinsen og Kronprinsessen, var skrevet følgende Digt af Konrektor C. Lembcke, inderligt i sine Følelser og fuldendt i sin Form som alle de Digte, der skyldes denne Slesvigs kaarne Sanger:

I fremmed Vold vi sidde ved Thyras bruble Led;
Men i al Danmarks Glæde vor Røst skal klinge med.
Gjennem vort gamle Rige skar Sværdet dybt en Rift;
Men ingen Grændsepæle kan standse Hjertets Drift.

Vi vil ei blande Klager i Brudefestens Lyst;
Vort Mod blev ikke knet i Modgangens Dyst;
Vort Hjerte blev styrket i Trængslernes Daab
Til urokkelig Tro, til uslukkeligt Haab.

Vær hilset og velsignet, Du kongelige Brud,
For din og Danmarks Lykke vi bede til Gud;
Du er jo vor egen; vi høre Dig til;
Vor egen Dronning vorder Du engang, om Gud vil.

Modtag vor Brudegave, den gamle Mindebog,
Du, Nordens Kongedatter, forstaar jo vort Sprog.
Og gjerne vil Du agte paa Krønikens Skrift,
Og dit Hjerte vil glædes ved Fædrenes Bedrift.

Og undrende prise den Gud, som mangen Gang
Har ført vort Folk til Frelse gjennem Tidernes Trang,
Og Du vil elske Danmark i Nød og i Lyst,
Og Folkets Sorg og Haab vil Du rumme i dit Bryst.

Hvor Volden er sløifet, der staa nu vi paa Vagt
Med Troens tause Værge, med Hjertets stille Magt,
Vi fostre op en Slægt, som med staalhærdet Mod
Vil holde fast ved Danmark, som Stammen ved sin Rod.

O, naar Du gjæster os engang — Gud sende snart den Dag! —
Naar Dannebroge vaier fra hver en Hyttes Tag,
Naar Seiersjublen klinger; — vel har Du nu saa tidt
Hørt Festens Glædestoner ombruse dine Skridt. —

Men da skal Du høre en Hjertets Jubelsang,
Saa dyb og stærk, som aldrig end for dit Øre klang,
Og føle stolt, mens atter vort Land er helt og frit,
At Du er Danmarks Datter og Danmarks Held er dit.

Rettelser. I den sidste Anmeldelse af „Hagbarth og Signe" er følgende forvildende Trykfeil indløbet. Der staar; „ikke alene sine dramatiske, men poetiske Værker," skal være: „ikke sine dramatiske, men sine poetiske Værker." — I Anmeldelsen af Eriksen og Paulsens Norsk Læsebog i No. 233 staar i 3die Spalte blandt historiske Forfattere: „N. M. Petersen", læs: „Adjunkt Sigw. Petersen."

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Wien, 10de Oktbr.

„Presse": Keiseren af Østerrige tiltræder en Reise til Orienten den 24de Oktbr. Fra Konstantinopel reiser han sammen med Keiserinde Eugenie og Sultanen, ledsaget af den franske og tyrkiske Eskadre, over Jaffa og Jerusalem til Suezkanalen. Paa Tilbagereisen besøger han Athen og maaske ogsaa Italien.

Paris, 10de Oktbr.

Deputeretkammerets Venstre forbereder et fælles Manifest, der bliver offentliggjort.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 9de Oktober.

Idag er indklareret 2 Fartøier med Kornvarer fra Danmark. Foruden disse ligge idag 18 kornladede Fartøier under Losning. Prisen paa Kornvarer noteres saaledes: Hvede 5 Spd. 60 ß pr. Td., Erter, store, 6 Spd., Erter, smaa, 5 Spd. a 5 Spd. 24 ß, Rug 3 Spd. 108 ß a 4 Spd., Byg 3 Spd. 48 ß.

11te Oktbr.

Dampskibet „Excell. Toll" medbragte idag fra Kjøbenhavn og Gøteborg ualmindelig mange Varer, hvoriblandt 114 større og mindre Fustager Smør.

Dampskibet Karlsund, Kapt. Smith, der i Gøteborg er undergaaet en større Reparation, skal i Aften afgaa herfra til Lybek og anløber paa Turen Kjøbenhavn. Det ankom hid Lørdags Aften og medbragte foruden ca. 900 Tdr. Kornvarer et større Parti Stykgods, hvoriblandt 981 Toppe Sukker og 45 Fade Raffinade.

Idag er indklareret Skonnert Leonie Celine, Kapt. Fantome, fra Bremen med en Ladning, bestaaende af 64 Fade, 20 Baller, 8 Kasser og 3 Kurve Tobak.

En livlig Import af Kornvarer finder daglig Sted i de sidste Uger, saaledes er nu ogsaa indklareret 4 Fartøier med Rug og Byg.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Tre Brødre	Olsson	Strømstad	Jern.
Bella	Qvernlund	Stettin	Byg.
Hermine	Berg	Danzig	Rug.
Dorthea	Stahl	Königsberg	Byg.
Industri	Kristensen	Drammen	Ufort. V.
Elen	Lesund	Kr.sund	Sild.
Marie	Burmeister	Danzig	Rug.

Anmeldte Reisende.

Den 11te Oktober:

Mossin fra Fr.stad, Wankel fra Moss, Bomhoff fra Hamburg, N. Wulf fra Stockholm, B. Berg fra Hamar, Fru Jølsen fra Enebak, Væringsaasen fra Elverum, P. C. Prahl med Frue fra Bergen, i Hotel Scandinavie.

☞ **Bekjendtgjørelser** til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Trondhjems Brandforsikringsselskab
tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Hagbarth Rosholm, Akersgaden No. 15, overtager Kjøb og Salg af By- og Landeiendomme, Panteobligationer, Ordning af Laan samt Bestyrelse af Bygaarde. Al forønsket Garanti kan stilles.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,
(oprettet 1847)
Grundfond 900,000 Species
og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.
overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**
I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**
Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania,

Livsforsikringsselskabet
IDUN
(oprettet 1861)
Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd.
og Reservefond 12,350 Spd.
overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.
Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.
D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad.
Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Bazaren
for
Lærerindernes Pensionsforening
ønskes afholdt i Slutningen af Oktober Maaned. **Bidrag,** som velvilligen maatte ville ydes til Bazaren, bedes derfor **indsendte** til efternævnte Damer **inden 20de Oktober:**
Fru A. Birch, Dronningensgade No. 28.
Fru H. Brun, Storthingsgaden No. 8.
Frøken A. Hagerup, Oscarsminde.
Fru C. Hagerup, Uranienborg.
Fru E. Hagerup, Chr. Augusts Gade No. 7 B.
Fru C. Kildal, Hj. af Carl Joh. Gade og Akersgaden.
Fru H. Mariboe, Torvet No. 3.
Fru J. Monrad, Hj. af Parkveien og Hegdehaugsveien.
Frøken B. Riis, Møllergaden No. 32.
Frøken F. Riis, Christian IVdes Gade No. 4.
Fru F. Schjelderup, Carl Joh. Gade No. 15, og
Frøken W. Steffens, Storgaden No. 18.
Man tør forudsætte, at i de **øvrige Byer og paa Landet Skolebestyrerinder** og andre Damer, der have Interesse for Foreningen, velvilligen bistaa med Bidrags Modtagelse og Fremsendelse.
De øvrige Aviser anmodes om velvilligen **at optage Nærværende.**

Billige Høst- og Vinterhatte.
Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af **Uld** og **Haar** samt klare og tætte Former.
Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken.
N. M. Hansen.

Uldgarn. Uldgarn.
Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos
A. F. Jensen,
Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtøier, Floneller & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos
N. F. Jensen.

C. A. Borge,
Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Bronceering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge.

Bøger.
Udkommet er og givet Undertegnede i Kommission:
Kirkelige Traktater II. Menighed og Embede. Pris 2 ß.
Wm. Gram.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet:
Nogle Oplysninger om Stange Menighed og dens Præster af Sognepræst Gabriel Smith Faye. Pris 48 ß.
Niels Lund.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:
Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.
Alb. Cammermeyer.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:
Lesebok i Landsmaalet.
Av
Olav Paulson.
151 Sider. Pris indb. 30 ß.

„Dølen"
kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.
Lommeuhre. Stueuhre.
J. J. Thorstad,
Uhrmager,
anbefaler herved sit Udvalg af smukke og solide Guld- og Sølvlommeuhre, Taffeluhre samt flere Sorter Stueuhre, alt til billige Priser.
Butik, Prindsens Gade No. 15.

Hvide Gardintøier
saavel i Bobbinet som Lenon, Sieb og Gaze meget billig hos
Wilhelm Balle.

PRISKURANT
fra
Gunerius Petterfens
Fjær- og Dun-Lager.

Fuglefjær,	couleurt	pr. ℔	10 à 11 ß.
do.	do. renset	„	13 à 14 ß.
do.	hvid do.	„	17 ß.
Rypefjær		„	15 ß.
do.	renset	„	16 ß.
Gaasefjær		„	17 ß.
do.	renset	„	18 ß.
do.	ribbet	„	20 ß, 21 ß, 22 ß 12 ß.
do.	do. damprenset	„	5 Spd. 24 ß, 5 Spd. 96 ß.

Gaasedum 54 ß, 60 ß, 66 ß, 72 ß, 84 ß pr. ℔.
do. renset 96 ß, 108 ß pr. ℔.
Svanedun 5 ß 5 ß 12 ß & 6 ß pr. ℔.
Edderdun bedste Sort 18 ß pr. ℔.
Handlende tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Piilstiklinger.
Salix viminalis (tydsk Baandpiil) pr. 1000 Stk. 2½ Spd.
Salix lanceolata (hollandsk Baandpiil) pr. 1000 Stk. 4½ Spd.
Salix purpurea (Kurvpiil) pr. 1000 Stk. 1¼ Spd.
Alle 3 Sorter voxe her med stor Frodighed og afgive de mest lønnende levende Hegn, ligesom de passe fortrinligt til Plantning langs Landeveie og Jernbanelinier. Ordres for kommende Vaar modtages i Løbet af Høsten.
Handelsgartner J. Olsens Enke,
Storgaden 35.

Lamper!
Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.
☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).
Værket er trykt i Bogformat og udgjør 34 Ark.
De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 237. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 12te Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 6 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Brev fra Kjøbenhavn.

Hr. Redaktør!

Hvorom jeg skal skrive til Dem, Hr. Redaktør, det maa Guderne vide! Jeg ved kun, hvorom jeg ikke vil skrive. Og for at begynde med det Negative, vil jeg forsikre alle de ærede Damer i Dagbladets Læsekreds, at for Folkethingsvalgene skal jeg befri dem; thi at Harbow blev vred, da Hindenburg blev valgt, og at Kandidaterne til Valget kappedes i at love Vælgerne Guld og grønne Skove, det er altsammen Noget, som Aviserne vil bringe Besked om uden min Hjælp; skulde den ærede politiske Papa rynke paa Næsen, naar man ikke opvarter ham med en Korrespondance i politisk Sauce, og sætte sin Kalot fastere paa Hovedet og hylle sig tættere i sin Slobrok i Frygt for, at jeg til Vederlag skal sende al den Storm, alt det Regn, kort sagt alt det Hundeveir, hvorunder jeg har lidt hernede, over ham, saa kan han ligeledes berolige sig; jeg skal renoncere paa denne alle skikkelige Korrespondenters almindelige Hjertensgydelse. Hvis nu tillige Papa vilde fortælle Mutter, at der muligens blev Snak om Skinker og Blomkaal, om Smør og Ørekjød i Korrespondancen, saa haaber jeg, at hun ogsaa vil slutte sig til Læsekredsen og saa vil vi begynde. Og for at faa Fart, sætte vi os i en Jernbanevogn og damper ud til det rige, flade Land til Roskilde. Vi blive ikke længe borte, vi løse Tur- og Returbillet og skal være tilbage i Kjøbenhavn inden Aftenen.

At jeg vil fortælle Noget om Roskilde Domkirke kunde synes at være underligt, da denne interessante Kirke ligger os saa nær, at man skulde tro, at den var velkjendt oppe i Norge, men det er den ikke. De Nordmænd, der have været i Kjøbenhavn, have naturligvis ikke undladt at besøge Roskilde, men det langt større Antal, der ikke have været over sit Lands Grændser, have vistnok i Almindelighed et meget svagt Begreb om denne herlige Dom, da man savner let tilgjængelige Kilder, hvoraf det store Folk kunde have øst, og Korrespondancerne fra Kjøbenhavn tier i Regelen om den.

Kirken, der er bygget af den myndige Bisp Vilhelm 1044, er endelig Bygning i romansk Stil, Korsbuerne under Loftet med fine Kapper, Rundbuerne og de smukke Søiler giver et fyldigt, rigt Indtryk. Kirken har, som ethvert menneskeligt Værk, naturligvis i Tidernes Løb lidt Forandringer, dels ved Ildebrand, dels ved Tidens Tand og desværre, kunde man næsten sige, ved nye Tilbygninger — her erda stiftet til Kapeller for Kongebegravelserne — der til forskjellige Tider og i forskjellig Stil ere klistrede til Kirken. Især deleshed lider Kirken herved, naar man ser den udenfra. Ved Reparationerne af Hovedbygningen har man dog i Regelen holdt sig til den oprindelige romanske Bygningsmaade, saa man endnu den Dag idag faar et Billede af Kirken som den var i gamle Dage. Lige bag Alteret staar Margrethes hvide Marmorkiste med hendes i Alabast hugne Billede, der danner den øvre Del af Kistens Laag, hvis Fødder ligger imellem nok et kronet Dødningehoved og to korslagte Ben ligeledes i Alabast. Bag Margrethe i Høikoret ligger i svære Marmorkister, der er overlæsset med Skulpturarbeide, Kristian den 5te og Frederik den 4de med deres Gemalinder. Ved Kisternes øvre Ende staar Fama — Rygtet — en hel i Marmor hugget Figur, med Lur i Haanden; rundt om paa Kisternes Vægge vrimler af Reliefarbeide. Ved Kistens fire Hjørner staar der svære hele Figurer, snart en sørgende Kvinde, der formodentlig skal betegne Landets Sorg, snart Retfærdighedens Gudinde med tilbundne Øine. Paa Kisternes Laag ligger den korsfæstede Kristus, hugget i Marmor, og ved Foden det aldrig manglende kronede Dødningehoved med de korslagte Ben. Disse Kister gjør et helt igjennem kolossalt Indtryk, snart ved selve Kistens svære, ædle Marmormasse og skjønne, skjønt tunge Former, snart ved denne vrimlende Rigdom af Billedhuggerværker, der snart i Relief snart i frie Figurer pryder Kisterne. Hvad disse Kister maa have kostet, gaar op i det Utrolige, men i de gyldne gamle Absolutismens Dage tog de gode Fyrster det ikke saa nøie med at lette Borgernes Lommer.

Til Høire for disse Kister, under Gulvet, siger en gammel Indskrift os, hviler Svend Estridsøns og Bisp Vilhelms Ben Side om Side. Den gamle, myndige, heftige Bisp, der som bekjendt optraadte saa uforfærdet mod Svend Estridsøn i Roskilde Domkirke, og som siden efter fik denne Fyrste saa kjær, at han, da Kongens Lig blev ført til sit sidste Hvilested, døde af Sorg, har selv efter sin Død ikke kunnet betvinge sin Heftighed. Der fortælles saaledes, at han en Gang, da Kirken skulde istandsættes og hans Ben noget nærbødigt var kastet tilside, holdt slemt Hus derinde, rev Murene ned, truede Menneskene og ikke gav sig til Taals, før hans Ben var blevne samlede og bisatte. Bisp Vilhelm var en heftig Mand, mente Munkene, intet Under, at der selv efter Døden klæber noget af hans gamle Natur ved ham.

Oppe ved Alteret staar Kannikestolene paa begge Sider i Koret, de ere af Egetræ med Træskjærerarbeide. Ved selve Stolene er der intet mærkværdigt, men de give Koret Stemning; den gamle katholske Tid staar op af sin Grav, og man venter blot at se den lange Munkerække med sine Kutter og Rosenkrandse skride frem i Kirken for at indtage sine Pladse i Koret. Over Stolene løber der langs Væggen en Række Træskjærerarbeider af det gamle Testamentes Historie paa den ene Side og af det nye paa den anden. Den naive Maade, hvorpaa de gammeltestamentlige Fortællinger ere opfattede og gjengivne i disse Arbeider, kan ikke andet end more, samtidig med at man føler sig hendraget til den rent barnlige Anskuelse, der aander af dem. Vor Herre ser man saaledes et Sted i Færd med at drage Eva ud af Adams Side; her tales der ikke figurligt, Herren har et dygtig Tag i Nakken paa Eva, der endnu ikke ret er kommet til Verden. Et andet Sted ser man Profeten Elias fare til Himmels i en almindelig Arbeidskjærre, o. s. v. Af ulige større Værd i kunstnerisk Henseende er den rigt skaarne Altertavle, der efter Sigende er omtrent tre hundrede Aar gammel og skriver sig fra Holland, Figurerne ere stærkt forgyldte og glimrer endnu trods sin høie Alder i en straalende Glands.

Det første af Kapellerne, vi ville besøge, er Kristian den 4des, der først i den aller seneste Tid er bygget, da Kisterne i tidligere Tider har staaet under Gulvet. Kapellet er smykket med Fresker og med to store Malerier fra Kristian den 4des Historie af Marstrand, nemlig Kongens Dom mellem Enken og Rosenkrantz, hvis Sværd netop bliver brudt af en Drabant, og Slaget ved Femern, hvor den saarede men lige villiestærke Kristian den 4de er ypperligt gjengivet. Malerierne ere kraftige, stemningsrige og af en ypperlig Virkning. I Kapellet staar da Kristian den 4des Kiste overtrukket med sort Fløiel og overordentlig rigt besat med Sølvzirater, — paa Kistens Laag hviler Kongens Sværd. Ved Siden af Kongens Kiste staar hans Gemalindes og hans Søns. Noget længere fremme staar Frederik den 4des Kiste af skinnende Messing og Kobber, rigt forsynet med Figurer. At gjennemgaa de forskjellige Kapeller ville blive trættende, men et Mausoleum i Kristian den 1stes Kapel kan jeg ikke lade uomtalt, da det er et rent Kunstværk. Det er Kristian den 3dies. Dette herlige Arbeide, der skriver sig fra Holland og hvis Mester er ubekjendt, er af en aldeles overraskende Virkning, snart paa Grund af sin overdaadige, fyrstelige Pragt, snart paa Grund af det rent kunstneriske Værd, Arbeidet eier. Fodstykket er af sort, Siderne af rød brabanst Marmor, Laaget dannes af Kongens i skinnende hvidt Marmor hugne Billede. Kongen ligger i fuld Harnisk med Hjelm og Handsker ved sin Side, Hænderne ere foldede over Brystet, og det blege, fine Ansigt med de lukkede Øine er efter Portrætterne at dømme slaaende ligt. Paa hvert Hjørne af Kisten staar en Krigsmand, ypperligt hugne Figurer. Paa Fodstykke, af sort Marmor indlagt med Alabast, hæver der sig Søiler af rød Marmor, der bærer Himmelen over Kisten. Rundt omkring paa Kistens Vægge har man rige Relief.

(Forts.)

Indberetning fra Hr. Gaardbruger Gjermo om de paa Gaardene Gjermo og Rekve paa Vos siden Høsten 1867 stationerede Angora-Gjeder.

I sidst afvigte Sommer holdtes Gjederne paa Havnegang, dels i Rekvebjergene og dels i Dalsbjergene, hvor Forholdene i flere Henseender egne sig ret godt for disse Slags Dyr. Græsværten kommer her tidligt frem om Vaaren, er nogenlunde frodig og søges med Begjærlighed af Angora-Gjeden. Denne færdes omkring mellem Bjergene med alle Tegn paa særdeles Tilfredshed, klatrer tildels om i Bjergkløfter, om ikke med samme Uforfærdethed og vilde Mod som den norske Gjed, saa dog med utrolig Lethed. Iøvrigt holder de sig under Græsningen nogenlunde roligt paa den dem anviste Plads, uden at foretage lange Dagmarscher og uden at tilføie nogen Skade hverken paa Skoven eller ved at springe Gjerde, som den norske Gjed. De holde sig oftest nær sammen og søge i Regelen et fælles Nattely indunder en eller anden fremoverhængende Fjeldvæg, som her findes paa mange Steder og er godt skikket til at beskytte dem mod Regn og Uveir. Selv midt paa Sommeren taaler disse Dyr særdeles lidet af Regnen; saa snart det trækker op til en Byge, tage Alle som En Benene fat for at søge Ly under de allerede nævnte af Naturen dannede Beskyttelsessteder. At Planteværten saavelsom Terrænet i vore Havnegange er særdeles godt skikket til at kunne befordre Angora-Gjedens Trivsel, fremgaar blandt Andet baade af den rige Uldvært og af det særdeles gode Huld, som de havde, da de i Høst bragtes hjem; man er nemlig hos os ikke vant til at se federe Smaafæ end som disse vare. En ikke liden Ulempe frembød sig dog ved Havnegangen i Rekvebjergene, idet her voxer en stor Del Borrer (Lappa major) hvis Frøhoveder, naar disse ud paa Sommeren modnes, hage sig fast overalt i Gjedernes fine Uld, som derved bliver uren og tilfiltet. Det var dels af denne Grund og dels for lettere at holde dem afsondret fra norske Gjeder, at man i Slutningen af Sommeren flyttede dem fra Rekvebjergene til Dalsbjergene, hvor vi ogsaa agter at holde dem i denne Sommer.

En meget væsentlig Opgave med Hensyn til Avlen er selvfølgelig den, at kunne holde Angorahjorden ren for mulig Indblanding af norsk Gjederace, hvilket efter de her forhaandenværende Omstændigheder er forbundet med ikke liden Vanskelighed. Brunstigheden hos Angora-Gjeden har hos de herværende Individer vist sig ikke at være bunden til nogen bestemt Tid af Aaret f. Ex. Høsten, som i Regelen er Tilfælde med norsk Race, men kan derimod ligesaa let indtræde til enhver anden Tid af Aaret. At Angora-Gjeden kan springe uanseet med Buk af norsk Race, som med en af Angoras, naar forresten Anledning er tilstede, er aldeles utvivlsomt, og saadan Anledning har man i Havnegangstiden her meget at befrygte, men er dog i allefald hidtil blevet forebygget. Paa nogle af de nærliggende Gaarde holdes endel Gjeder saavelsom Bukke af norsk Race, der især efterat Angora-Gjeden ankom, er et i vore Havnegange sandt Ukrudt, som det volder os stor Møie og Aarvaagenhed at holde borte.

Da vi Høsten 1867 vare aldeles uforberedt paa at modtage disse Gjeder, savnedes et passende Fjøsrum for dem, og blev det da nødvendigt at faa dem anbragte enkeltvis paa forskjellige Gaarde. I sidste Høst blev derimod et særskilt Hus indrettet for dem, og hvor de i Vinter har været samlet under fælles Røgt og Pleie. Med Undtagelse af en kort Tid i den mørkeste Vinter har man, naar Veiret var godt, sluppet dem ud en kort Stund midt paa Dagen. Iøvrigt er der bleven sørget for, at Fjøset holdtes sundt og luftigt. Det anvendte Fodermateriale har, foruden en ubetydelig Del Kjernefoder, især nu paa Vaarparten, hovedsagelig bestaaet i fint Enghø, der ikke er blevet sparet, og har de alle, paa en nær, der har været svgelig, holdt sig fede og trivelige hele Tiden. Da man troede det hensigtsmæssigt, at de ogsaa inde i Fjøset fik have saamegen Frihed som muligt, lod man dem i den første Del af Vinteren altid gaa frit om mellem hverandre, men som viste sig at være forbundet med den Ulempe, at Ulden blev tilsmudset. Den Omstændighed, at de under Fodringen paa Stald er noget urolige af sig, idet de med hver sin Mundfuld Hø fra det ene Sted af Foderhækken til et andet idelig færdes frem og tilbage mellem hverandre, hvorved Frø og Smaadele af Foderet falder ned i Ulden og tilsmudser denne, gjorde det nødvendigt, da man blev opmærksom herpaa, at lade dem bindes med Halsbaand hver Gang Fodringen skulde foregaa, og løslades igjen, saa snart at denne var tilende.

Angora-Hjorden forøgedes forrige Aar med 3 Stykker Kid, hvoraf 2 ifjor Vaar fødte Bukkekid samt et i sidste Høst født Gjedekid. Dette sidste, der saaledes maatte tiltræde sin første og svæde Tilværelse under vort Nordens barskeste Aarstid, viser sig nu at have trodset denne med særdeles Held. Det ene af Bukkekidene blev med Amtmandens Samtykke i sidste Høst sendt Statsagronom Lindeqvist. De 2 andre skal i disse Dage affendes til Bergen for videre at besørges sendt Hans Majestæt Kongen. I Aar er allerede fødte 2 Kid, hvoraf det ene, der kom til i Februar Maaned, pludselig døde, da det var nogle Dage gammelt, formentlig paa Grund af Moderens den Gang sygelige Tilstand. Det andet Kid kom til for 3 Uger siden og er friskt og fyrigt. De 3 øvrige Gjeder antages at lamme inden ikke ret lang Tid. Af Halvblodsdyr haves fra forrige Aar 2 Gjeder og i Aar 6 Gjedekid foruden endel Bukkekid, hvilke sidste dog ingen Betydning have med Hensyn til Forædlingen. Forøvrigt haves i Aar 2 Kid af ¾ Blod, der have en slaaende Lighed med Angora-Kid af fuldt Blod.

Uldudbyttet er i Aar 53 Mærker, altsaa i Gjennemsnit noget mindre pr. Individ end i forrige Aar. Man stod i Vinter i den Formening, at Uldudbyttet skulde blive større, end som det nu viser sig er Tilfældet, idet Uldværten syntes baade tættere og længre, end som den viste sig paa samme Tid forrige Aar, men den Omstændighed, at man i Vaar, paa Grund af koldt Veir, har maattet udsætte Klipningen indtil i disse Dage, gjorde, at endel af Ulden løsnede og faldt bort.

Den ene af Gjederne har lige siden Ankomsten hertil af og til været plaget af Svulster, Knuder og Udslet i Huden. Foruden at den en Tid i Vinter led mere end sædvanligt af denne Sygdom, var den paa samme Tid ogsaa angreben af Øiensygdom, som dog bedredes noget ved Anvendelsen af endel af Dyrlæge Venaas ordineret Medicin; men den vil antagelig ingensinde blive fuldkommen frisk. Det var denne Gjed, hvis Kid, som anført, døde nogle Dage efter Fødselen i Vinter og som forrige Aar fødte dødt Kid, sandsynligvis paa Grund af Sygdomstilstanden. Forøvrigt har Sundhedstilstanden hos alle de andre været meget god.

Efter denne Indberetnings Angivelse er født 4 fuldblods Angora-Kid, hvoraf 1 Par Tvillinger. Fra dette Aar haves altsaa i Behold 5 fuldblods Dyr, hvoraf 3 Bukke og 2 Gjeder, og den hele fuldblods Stamme, der er stationeret paa Vos, udgjør saaledes 4 Bukke og 7 Gjeder. Dertil 8 halvblods og 2 ¾blods Gjeder.

(„Bergp.")

Kristiania, den 12te Oktober 1869.

De sidst modtagne udenlandske Blade bekræfte den Opfatning, vi igaar udtalte om Grunden til den forandrede Stilling i Europa, navnlig ved den stedfundne Tilnærmelse mellem Preussen og Østerrige. Betegnende for Stillingen er det blandt Andet ogsaa, at Times, tiltrods for Lord Clarendons fredelige Forsikringer, finder Øieblikket passende til at anstille Betragtninger over, hvorvidt England skal deltage i en Krig paa Fastlandet, og om det skal binde sig til at tage Parti for en af Parterne. Men Bladet skriver aabenbart under Forudsætning af, at den Situation, vi i vort Gaarsblad nævnte, allerede er indtraadt. Skal England i Fredstid agte og understøtte det nordtyske Forbund og i Krigstid yde det Hjælp? spørger Times. Paa den første Del af Spørgsmaalet, mener Times, kan der kun gives et Svar, uagtet ingen Englænder vil binde sig til at billige alle Preussens Skridt; thi det engelske Folk ynder ikke voldsomme Midler,

selv om de bruges til at opnaa gode Resultater. „Berlins Veie ere ikke vore Veie, og man maa indrømme, at Tyskerne ved militær Magt ere blevne tvungne til Enhed og Frihed med ligesaa faa Omstændigheder, som de underkuede Maurere i sin Tid førtes til Daaben af Spaniens kristne Fyrster.“ Yderst smigrende for Tyskerne! Men Times ser nærmest paa, hvad der er opnaaet, og det nuværende Tyskland har Englands varmeste Sympathi. Skulde Rusland og Frankrige forene sig om at knuse den nye Nation, vilde hele England ønske, at Tyskland gik uskadt ud af Kampen, og at det nordtyske Forbund kom til at omfatte hele det tyske Folk, hvoraf Følgen vil blive, at Tyskland inden faa Aar var et ligesaa kompakt Rige som Frankrige. I politisk og kommerciel Henseende, i enhver Retning af den aandelige og materielle Udvikling ønsker England en ikke mindre inderlig Forening med Tyskland, end fælles Politik i de sidste 15 Aar har tilveiebragt mellem England og Frankrige. Tyskerne ere dog i høiere Grad Gjenstand for Englands Sympathi end noget andet Folk, fordi de slet ikke tænke paa nogen Angrebskrig(!). Efter paa denne Maade at have forsikret Tyskerne om Englands Venskab, Forsikringer, der staa i den mest skjærende Modsætning til den Holdning, som Times i en Række af Aar indtog overfor dem, tilføier det: „Hvad nu militære Forbund angaar, da vil det være tidsnok at tænke herpaa, naar de blive nødvendige.“

I La Correspondance du Nord-Est findes en Skrivelse fra Wien af 1ste Oktbr., som indeholder flere interessante Oplysninger om Grunden til den Tilnærmelse, der for Øieblikket finder Sted mellem Østerrige og Preussen. Korrespondenten forsikrer, at der endnu ikke kan være Tale om nogen Forstaaelse; at det kun er Hofferne, der have nærmet sig hinanden, uden at Diplomatiet har havt noget med denne Sag at bestille; at det er Kongen af Preussen, der har gjort det første Skridt, og at der ikke kan være Tale om at indgaa nogen Overenskomst i Ordets strengere Betydning, fordi Østerrige i saa Tilfælde maatte, som Grev Bismarks Organer sige, slutte sig fuldstændig til den preussiske Fortolkning af Pragertraktaten, eller med andre Ord give Kabinettet i Berlin Lov til at skalte og valte i Tyskland efter eget Tykke. Men hvilke Grunde have tilskyndet Kong Vilhelm til at nærme sig Østerrige? siger Korrespondenten. „Jeg har allerede tilskrevet Dem, at han i sin Glæde over Fyrst Karl af Hohenzollerns velvillige Modtagelse ved vort Hof har troet sig forpligtet til at gjengjælde den viste Forekommenhed. Men det er ikke tilstrækkeligt til at forklare Alt, og De kan være overbevist om, at det er Frygten for, hvad man i Preussen kalder „Revolutionen“, der har paavirket den gamle Konge.

Den liberale Bevægelse i Frankrige, Keiser Napoleons Sygdom og dens befrygtede Følger have gjort et dybt Indtryk paa Kong Vilhelm. Han er bange for, at Begivenhederne i Frankrige skulle udstrække deres Virkninger til Preussen, medens Grev Bismark derimod ikke nærer slige Betænkeligheder. Men Kongen husker godt, hvorledes han i Aaret 1848 maatte flygte til London for Revolutionen, som udbrød i Berlin, efterat den først var udbrudt i Paris, og han nærer derfor ganske andre Anskuelser i denne Henseende. For denne Konge „af Guds Naade“ og for hans Omgivelser er Revolutionen en dæmonisk Magt, der opfylder dem med en overtroisk Rædsel. I sin Frygt for, at dette Uhyre atter skal aabenbare sig, har den gamle Monark følt Trang til at nærme sig til sine Naboer for, i Fællesskab med dem at forsvare sig mod den truende Fare. Keiser Napoleons Bedring har for Øieblikket bortskræmmet disse Gjøglebilleder, og samtidig hermed har den bragt alle Rygter om Storhertugdømmet Badens og de øvrige sydtyske Staters Indtrædelse i Nordforbundet til at forstumme. Keiser Napoleons Sygdom, der har fremkaldt saa stor Forstyrrelse i den diplomatiske Verden, havde ogsaa nær vendt op og ned paa den diplomatiske Verden, og vær overbevist om, at hver Gang Frankriges Hersker skulde faa et Tilbagefald, vil en østerrigsk-preussisk Overenskomst, ja endog den hellige Alliances Gjenoprettelse atter blive bragt paa Bane.“

I Storhertugdømmet Baden har Deputeretkammeret i Mødet den 5te Oktober efter et heftigt Ordskifte med alle Stemmer mod seks vedtaget et af den Deputerede Lamey affattet Adressеudkast, som besvarer Trontalen og i endnu stærkere Udtryk betoner Nødvendigheden af Tysklands nationale Enhed. Under Adresseforhandlingerne i det første Kammer talte Grev Berlichingen for Oprettelsen af et sydtysk Forbund, men Udenrigsministeren erklærede, at den praktiske Udførelse af denne Tanke var en Umulighed. Under Forhandlingen fremkom Udenrigsministeren med en høist mærkelig Erklæring, som Grev Bismarks Organer neppe ville lade hengaa upaatalt; Baron Freydorff sagde nemlig: „Hvis vi en Gang ville indtræde i Nordforbundet, angiver den 79de Paragraf i dette Forbunds Forfatning den Vei, som vi bør følge. Men vi have dog aldrig betragtet Badens Indtrædelse i Forbundet som den eneste Form for det nationale Spørgsmaals heldige Løsning.“ Hvis man ikke vil lægge en dybere Mening i disse Ytringer, hvis Hensigt godt kunne være at vise, at det nationale Spørgsmaal kan løses, uden at hele Tyskland bliver Preussens Vasal, vidne de dog i ethvert Tilfælde om, at Regjeringen i Karlsruhe vel nærer en uovervindelig Ulyst til at indtræde i et sydtysk Forbund, men at den med Hensyn til den attraaede Forbindelse med Nordforbundet vil iagttage en forsigtig Tilbageholdenhed, og at dens Enhedsbestræbelser ere mere theoretiske end praktiske.

Det bayerske Deputeretkammer er, som bekjendt af et Telegram, blevet opløst den 6te ds. Det kgl. Dekret indtraf just som Kammeret for 8de Gang(!) vilde stride til Valget af en Præsident. Partierne vare lige stærke (71 imod 71), og intet af dem vilde give efter.

Efterretningerne fra Spanien ere, som vore Læsere have seet af Telegrammerne, af en høist bedrøvelig Art. Drømmene ere blevne afløste af den nøgne Virkelighed, istedetfor „det enige Folk“, som det saa ofte har hedt i Proklamationerne, istedetfor dette Folk, som kun skulde staa i Vaaben for at forsvare sin Frihed og Revolutionens Frugter, viser der sig et i hadefuld Tvedragt opløst Folk, og Borgerkampen raser atter i det ulykkelige Land. Hvor ofte er der ikke blevet sagt, at den for et Aar tilbage fuldførte Revolutioen var den sidste Kamp imellem Spaniere, at den frie Forfatning vilde samle alle Spaniere i Fred og Endrægtighed! Nu er det blevet nødvendigt at sætte denne Forfatning ud af Kraft i flere Provindser, fordi de Rettigheder, som den hjemler, vilde blive benyttede til at tilintetgjøre den. Det uvidende spanske Folk, der afvexlende gaar i de Geistliges og Demagogernes Ledebaand, kan ikke skjelne mellem Frihed og Anarki, imellem Lydighed imod Lovene og despotisk Undertrykkelse, og det griber til Vaaben imod det eneste Baand, som endnu beskytter Statssamfundet. Sønderrives ogsaa dette Baand, vil Anarkiets vilde Orgier udbrede sig over Landet, for efter kort Tids Forløb at give Plads for en Reaktion, som kun kan se Frelsen i et Despoti. Sagen er, at Spanien mindre trængte til en Forfatning end til én kraftig Regjering og en dygtig Administration, to Ting, der godt harmonere med en fri Forfatning, men ikke gjøres overflødige af denne.

Statsraadet. Ifølge Hedem. Amtstd. er Statsraad Bretteville over Kongsvinger vendt tilbage hertil for at overtage Indredepartementet. Statsraad Stang skal nemlig forlade dette Departement for atter at overtage Revisionsdepartementet. Statsraad Helliesen afreiser paa Lørdag til Stockholm og efterfølges i Told- og Finantsdepartementet af Møinichen. Der har i de sidste Dage været mærket en usædvanlig Rørelse inden Regjeringen, idet to extraordinære Statsraadsmøder have været afholdte. Rygtet sætter dette i Forbindelse med de forestaaende Udnævnelser til Kristiania Toldkassererembede og Akers Sorenskriveri, hvorom der nemlig skal herske Dissents inden Regjeringen. Det har ogsaa været fortalt, at Amtmand Vogt skulde være endelig udseet til Møinichens Eftermand; men som før meddelt er neppe Møinichens Afsked endnu saa nær forestaaende, at nogen endelig Beslutning med Rimelighed kan være fattet om hans Eftermands Udnævnelse, saameget mere som det ansees muligt, at der kan blive endnu en Plads ledig i Regjeringen, hvis nemlig Statsraad Meldahl tænker paa at søge Akers Sorenskriveri.

Borgerdaadsmedalje. Ved kgl. Resol. af 4de d. M. er Kirkesanger og Skolelærer ved Strandstedet Vestfossens faste Skole i Ekers Præstegjeld i Drammens Provsti i Kristiania Stift Elling Jakobsen som Anerkjendelse for lang og hæderlig Virksomhed som Skolelærer naadigst tildelt Medaljen for Borgerdaad i Sølv.

Ved kgl. Resol. af 4de ds. er G. F. L. Schübeler, der under 3die Juli d. A. er bleven udnævnt til Sognepræst i Inderøens Sognekald under Nordre Indherreds Provsti i Trondhjems Stift, naadigst tilladt at forblive i sin hidtil havte Embedsstilling som Sognepræst i Aaseral Præstegjeld under Robygdelagets Provsti i Kristiansands Stift indtil 1ste Marts 1870.

Tjenstledighed. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det bestemt:

1. At det naadigst tillades Sognepræst til Grytens Sognekald under Indre Romsdals Provsti i Trondhjems Stift Anton Høyer at være fraværende fra sit Embede indtil Udgangen af Februar Maaned næste Aar, mod at han imidlertid besørger dette bestyret paa saadan Maade, som af Trondhjems Biskop nærmere bestemmes.
2. At der som Hjælp til Bestridelse af Udgifterne ved Embedets Bestyrelse lige naadigst tilstaaes Sognepræst Høyer af Oplysningsvæsnets Understøttelsesfonds til Gratialer anslaaede Midler et Beløb af 120 Spd., der bliver at udbetale efter nærmere Bestemmelse af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsnet.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst tilladt Ritmester og Chef for Stangeske Eskadron af Oplandske ridende Jægerkorps Hakon Schjoldager at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende fra Oktober Maaned d. A. indtil Vaabenøvelsernes Begyndelse næste Aar, med Behold af Gage og Emolumenter, under Betingelse af, at han under Fraværelsen besørger sin Tjeneste udført ved en anden af Kavalleri-Brigaden godkjendt Officer, uden forøget Udgift for det Offentlige.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er Kaptein i Marinen, Baron Finn Wedel-Jarlsberg tilstaaet 6 Maaneders Permission fra Udgangen af Oktober 1869 at regne, for at foretage en Reise til Udlandet.

Postvæsnet. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det bestemt:

1. At der oprettes et Postaabneri i Vraadals Annex til Hvideseids Præstegjeld, Øvre Telemarkens Fogderi, Bratsbergs Amt.
2. At Postaabnerens Løn bestemmes til 16 Spd. aarlig.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det bestemt:

1. At der i efternævnte Ruter sættes i Gang følgende nye Poster:
   a. mellem Kristiania og Kristiansand 2 ugentlige Poster frem og tilbage under Vinterpostgangen;
   b. mellem Kristiansand og Stavanger 1 ugentlig Post frem og tilbage under Vinterpostgangen;
   c. mellem Kristiania og Trondhjem 2 ugentlige Poster frem og tilbage det hele Aar;
   d. mellem Kristiania og de romsdalske Stæder 1 ugentlig Post frem og tilbage det hele Aar;
   e. mellem Kristiania og Fredrikshald 2 ugentlige Poster frem og tilbage under Vinterpostgangen;
   f. mellem Kristiania og Bergen 1 ugentlig Post frem og tilbage under Vinterpostgangen.
2. At fornøden udvidet Postforsendelse bliver at foranstalte ogsaa i de ovennævnte Hovedruter vedkommende Biruter.
3. At Marine- og Post-Departementet naadigst bemyndiges til at træffe de til ovennævnte Postgangs Udvidelsers Iværksættelse fornødne Forføininger.
4. At det naadigst approberes, at der siden i afvigte Foraar underholdes en 4de ugentlig Hovedpost mellem Kristiania og Kristiansand under Sommerpostgangen.

Brandkontingent. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er der i Medhold af Lovene af 3die Marts 1860 og 26de Mai 1866, indeholdende Forandringer i og Tillæg til Lovene om den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Byg-

---

To Aftener paa en ungarsk Adelsgaard.

Af Robert Schild.

(Slutn. fra No. 236).

Da jeg ogsaa savnede den gamle Haiduk og spurgte efter ham, vedblev den unge Geistlige: „Der kan De i det Smaa se et Billede paa vor Tilstand. Den syttiaarige Olding, som havde tjent i dette Hus sit halve Liv, har nylig forladt det. Han var heltigjennem Slovak, og han følte sig derfor utilfreds med hans Herskabs Tilbøielighed for Magyarismen. Han vendte tilbage til sin Landsby i den faste Overbevisning, at det nu snart vilde gaa løs. Jeg selv“ — tilføiede han med dæmpet Stemme — „er sandsynligvis her for sidste Gang. Hr. og Fru von Mikony er Protestanter, og min Biskop ser med skjeve Øine paa min Hengivenhed for min anderledes troende Velgjører. Vi er Alle enige, hvor det gjælder det store Hele, men vore Sideinteresser splitter os igjen, og saaledes byder vi altid vore Modstandere et ubedækket Sted, naar vi skulde være stærkest. — Se paa Advokaten. Han havde under det østerrigske Regimente en meget fordelagtig Praxis. Denne opgav han for at lade sig vælge ind i et Komitatsembede, som han ikke er voxen, som ikke føder ham, men vel nøder ham til Udgifter, som vil ødelægge hans Formue. Han indser dette, men tror, at han bringer Fædrelandet et uundgaaeligt Offer. Og saaledes er de Fleste, fulde af god Villie, men dog ikke skikkede til virkelig at gavne det Almindelige. Den, der som jeg bedømmer Forholdene med Besindighed, maa tie, for ikke at se sin gode Følelse betvivlet. Ogsaa Fædrelandskjærligheden kan udarte til Terrorisme.“

Andre Herrer, som nærmede sig, afbrød en Samtale, som var ualmindelig lærerig for mig. Jeg syntes saa godt om den redelige, indsigtsfulde Præst, at jeg bad om Tilladelse til at besøge ham. „Det vilde være mig en stor Glæde at være alene med Dem“, sagde han og trykkede med Varme min Haand.

Jeg havde allerede en god Stund mærket, at Advokaten holdt sig i Nærheden af mig, som om han blot ventede paa at Præsten skulde gaa, for at tale til mig.

Da han saa mig alene, gik han hurtig hen til mig, greb begge mine Hænder og overraskede mig med det Udraab: „Bliv hos os! Bliv En af Vore! Vi har lært at kjende Dem, De nyder vor fulde Tillid. Vi trænger til Mænd som De. Det vil ikke falde vanskeligt at skaffe Dem Indigenat (Borgerret). Kjøb Dem en Eiendom, om det ogsaa blot er et lidet Hus. Den mindste Realitet vil være tilstrækkelig til at gjøre Dem valgbar. De kan i Deres forrige Hjem neppe have varmere Venner end De har fundet og vil finde i det nye.“

De Omstaaende, som havde hørt disse Ord, trængte nu ligeledes ind paa mig og understøttede Advokatens Forslag. Det vilde have været i Utide at møde en saa velment, men vistnok kun af Øieblikkets Indskydelse fremkaldt, Indbydelse med Grunde. Jeg forsikrede, at jeg følte mig i høieste Maade hædret ved deres Tillid, men sagde, at en saa vigtig Beslutning fordrede Overlæg. Ogsaa dette syntes dem overflødigt. Disse naturlige Mennesker, som var vante til at følge den første Indskydelse, kunde ikke forstaa, hvorfor jeg ikke strax slog til. Endelig nøiede de sig dog med et betinget Løfte. Jeg skammede mig forøvrigt over min kloge Tilbageholdenhed ligeoverfor saa aabenhjertige Mænd; men jeg indsaa, at en Vægring, selv om den var støttet paa nokså vægtige Grunde, vilde blive misforstaaet af dem og ilde optaget.

Der blev ikke spillet idag. Dagens alvorlige Spørgsmaal lod ikke den Stemning komme frem, som hører til at spille. Altid og bestandig var det den store Politik, hvortil Underholdningen vendte tilbage, hvor ofte ogsaa Hr. von Mikony forsøgte at lede den hen i et andet Spor; thi han havde nok Grund til at frygte for, at de i det Enkelte meget afvigende Meninger kunde fremkalde en betænkelig Ophidsen i Gemytterne. Nogle beregnede Folkets Forsvarsevne, Andre værdsatte Landets Frembringelser, atter Andre talte allerede om Forbund — uden dog endnu at betegne Maalet for disse Anstrengelser.

Men der var allerede sørget for, at de skulde bringes til Rolighed.

Henimod Midnat kom Postbudet med den nyeste Avis. Som naturligt var greb man den med Begjærlighed. En steg op paa en Stol, foldede Bladet ud, begyndte da at læse høit den første Linie, men standsede pludselig, og da de Øvrige foruroligede herved trængte ind paa ham om at fortsætte, steg han ned, rakte Bladet til en Anden og trak sig stum tilbage.

„Mit uisåg!“ (Hvad Nyt er der?) raabte Alle, og over tyve Hænder greb efter Papiret.

Avisen gik fra den Ene til den Anden, Ingen sagde et Ord, og saasnart den Sidste havde læst den, indtraadte der en dump Stilhed.

Avisen indeholdt den telegrafiske Efterretning om Grev Teleky's Selvmord.

„Giv Agt!“ hviskede Præsten til mig. Jeg traadte med ham hen i en Vinduesfordybning og iagttog Forsamlingen.

Ligesom efter Aftale samlede de tause Mænd sig om deres store Landsmands Byste. Fru von Mikony viste sig i Døren til Sideværelset, men

ninger, naadigst tilstaaet fra 1ste Juli d. A. en Nedsættelse af 16⅔ pCt. i Brandkontingenten af de i bemeldte Indretning forsikrede Bygninger i Kjøbstaden Hammerfest.

Ved kgl. Resol. af 4de ds. er der meddelt Samtykke til, at den „det norsk-svensk-britisk undersøiske Telegraf-Kompagni i Kristiania" under 4de Juli 1868 tilstaaede Koncession til Anlæg af en undersøisk Telegrafledning mellem Norge og Storbritanien overdrages til „det store nordiske Telegraf-Selskab" i Kjøbenhavn i Henhold til de af sidstnævnte Selskabs Direktion afgivne skriftlige Erklæringer af August Maaned 1869.

Faareskabsyge. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det naadigst bestemt, at den Nordre Bergenhus Amtskommune ved kgl. Resol. af 28de Juli 1866 tilstaaede Toldfrihed for Tobak, som indtil 1ste April 1869 efter offentlig Foranstaltning anvendes til Helbredelse af den inden Amtet herskende Faareskabsyge, skal forblive gjældende indtil 1ste Juli 1871 paa de tidligere fastsatte Betingelser.

Landhandlerbevillinger. Ved høieste Resol. af 9de ds. er der meddelt følgende Mænd Bevillinger til at drive Landhandel paa et af Overøvrigheden nærmere bestemmendes Sted i efternævnte Strækninger af Akers Herred, Aker og Follo Fogderi, Akershus Amt.

Paa Rodeløkken (Vaagebh).
Handelsborger M. G. Merch og
Bager Chr. Gulbrandsen.
Paa Hægdehougen og Balkeby:
Handlende Michael Wielgolaski og
Bager Hans Christian Johnsen.
Ved Rydalen:
Handelsborger Johannes Bruu.
Ved Sindsen:
Handlende Gulbrand Olsen, samt
Ved Groruddalen:
Gaardeier og Stationsholder Andr. Olsen Grorud.

Ved høieste Resol. af 9de ds. er Renten eller Diskontopræmien af de Midler, som gjennem Kristiania Laane- og Diskonterings-Kommission udlaanes, indtil Videre fastsat for Vexelobligationer til 5 pCt. og for Vexler til 4½ pCt. aarlig.

Beskikkelse. Fuldmægtig ved Kristiansands Postkontor Peder Tobias Olsen er den 29de f. M. af Marine- og Post-Departementet beskikket til Posterpeditør i Lillesand.

Studenternes Selvhjælpsforening afholdt igaar sin første Generalforsamling, væsentlig til Valg af Bestyrelse. Denne Forening, der konstitueredes i Møde af ældre og yngre Akademici i Juni Maaned d. A., har til Opgave ved maanedlige eller aarlige Bidrag af de Studerende at hjælpe sine trængende Kammerater. Til Bestyrere for kommende Halvaar valgtes: Prof. C. Winge, Prof. R. Nissen, Skolebestyrer J. Aars, Adv. N. R. Heyerdahl, Stud. jur. S. Arktander, Stud. theol. E. Skavlan, Stud. med. T. Thams, Stud. jur. B. Kildal, Stud. theol. Fr. Lütke, Stud. filos. W. Brøgger, Stud. filos. A. Broch, Stud. med. Klaus Hanssen. Til Revisorer valgtes Prof. Christie og Adv. Motzfeldt.

Lic. Scharlings syvende Forelæsning. Medens i den græsk-romerske Kulturverden Vægten lægges paa Livsformernes Udvikling i Kunsten og i Statslivet, lægger Nordboeren (den gothisk-germanske Folkestamme) Vægten paa den enkelte Personlighed. Man har derfor ogsaa villet frakjende de sidste Syn for det Humane; men dette er uretfærdigt, de har kun seet det fra et andet Synspunkt. Vel træder hos Nordboerne den Enkelte kun i Forhold til enkelte Formaal, ikke til det Almene, til Samfundet, — derfor spiller de eventyrlige Foretagender en saadan Rolle, derfor er Mod og Sindighed saa almindeligt udviklede Egenskaber hos dem; — men Grundtanken i deres Livsopfatning er denne; Personligheden er det høieste, den har uendelig Betydning, ligeoverfor den er den hele Verden kun endelig, — heraf Ironien i Sagaerne —, og denne Grundtanke er baade dyb og sand. Af denne er fremgaaet deres ubetvingelige Frihedslyst, deres ubøielige Mod og Villiekraft, for hvilken ikke engang Døden er noget afskrækkende, og endelig deres Udødelighedstro. Paa dette Punkt stemmer Nordboernes Livsopfatning med den kristelige, der jo betragter Kunst, Videnskab etc. som Udviklingsmidler for Personligheden; men Nordboernes Opfatning af Personligheden er yderst ensidig og tør, den kristelige derimod fyldig og rig. Den skandinaviske Gren af Nordboerne har tegnet sig selv i sin efterladte Literatur, den anden, tyske Gren kjender vi væsentlig kun gjennem den romerske Historieskriver Tacitus's Skildringer; men det fremgaar af disse, at den herskende Aand har været den samme hos denne Gren som hos den skandinaviske.

Den første Gang, vi møder Nordboerne i Historien, er ved Korstogene; anden Gang træder deres Virksomhed os imøde i den reformerte Kirkes rige Liv, men her rigtignok blandet med Elementer af romansk Oprindelse; først ved den lutherske Reformation kommer deres eiendommelige Aand til fuld Aabenbarelse gjennem en Opfatning af det Kristelige, hvis Renhed og Ægthed man maa gaa tilbage til Kristendommens første Dage for at gjenfinde. Luthers Nordiskhed kan kjendes af den Aand, hvoraf han var besjælet; medens de gamle Nordboere higede efter den udvortes Frihed, kjæmpede Luther for den indre Frihed, der vindes i Samfundet med Gud, og i denne sin seirrige Kamp har han fravendt Paven mere, end alle de andre Nordboere tilsammen. Han begyndte i dyb Syndserkjendelse og Tvivl om sin Salighed og hengav sig forgjæves til Munkelivets almindelige Bedrøvelser og Selvpinsler; da henviste en gammel Klosterbroder ham til de Ord: „Jeg tror paa Syndernes Forladelse" og heri fandt han dyb Trøst. Og da han saa efter lang Kamp, under Anfægtelse og Bøn, havde vundet Fred, traadte han frem for sine Medmennesker, aabenbarede dem sin Stilling og henviste dem til den Salighedsvei, han selv havde fundet. Luther opponerede ikke just mod de almindelige Kirkereformer som Calvin og Zwingli; det vigtigste var for ham Personlighedens indre Frihed; derfor er ogsaa hans Stilling til den hellige Skrift en anden. Han beraaber sig vel paa Skriften, men kun af den haarde Nødvendighed, og som afsluttet Lovbog har han aldrig villet betragte den; Aandens indre Vidnesbyrd var for ham det afgjørende; men herpaa beraabte sig ogsaa baade Romerkirken og de mange Sværmere, der opstod under de mange protestantiske Bevægelser; derfor maatte han ved Skriften bevise Rigtigheden af sin Aands Vidnesbyrd. Men paa den anden Side er det igjen hans egen Overbevisning, der afgjør, hvilke Dele af Skriften, der er ægte og hvilke ikke; han tager ikke i Betænkning, kun støttet til sin Aands indre Vidnesbyrd, at afvise Jakobs Brev, og om Joh.'s Aabenbaring siger han kort og godt: „Mein Geist kann sich in das Buch nicht schicken". Denne Cirkelgang, som han herved kom ind i, og som udgjorde hans svage Side, blev han sig aldrig bevidst. Hovedpunktet hos Luther er Læren om „Retfærdiggjørelsen ved Troen", hvori Enheden af det Guddommelige og Menneskelige har fundet sit Udtryk; men den hos den Retfærdiggjorte og Gjenfødte vakte nye Aand skal igjen aabenbare sig i Kjærlighed til Gud og Næsten; saaledes er Luther kommet tilbage til Kjærlighedens Princip i Overensstemmelse med Kristi eget Udsagn: „Kjærligheden er Lovens Fylde". — Naar man efter den store Reformator har kaldt Kirken den lutherske istedetfor den kristelige eller evangeliske, da er dette et stort Misgreb, som visnok Luther selv, om han havde forudseet noget saadant, kraftig vilde have protesteret imod, han, der mere end en Gang har nedlagt Indsigelse mod en saadan Sammenblanding af Sag og Person, blandt andet i følgende Ord: „Jeg kjender ikke denne Morten Luther, jeg prædiker ikke om ham, men om Kristus; lad Djævelen tage Morten Luther, naar han kun lader Kristus i Fred, saa vil vel vi ogsaa faa blive i Fred!"

Man kunde tro, at Tilfældet har raadet ved Affattelsen af de lutherske Dogmer; men en dybere Betragtning vil vise, at det ikke forholder sig saaledes. I Læren om Gudsbilledet, om Frelsen, om Gudmennesket, i Sakramentlæren, overalt møder os den samme Grundtanke: det Menneskeliges Gjennemtrængelse af det Guddommelige. Herved bliver Loven en Individet iboende Lov, ikke, som den reformerte Kirke opfattede det, en udvortes Lov, og Individets Frihed bevares paa samme Tid, som Loven kan omfatte den hele Tilværelse. I den reformerte Kirke har visstnok Familie og Stat bragte ind under Loven, men ikke Personlighedens friere Rørelser. Denne forskjellige Opfatning hos de to Kirker viser sig meget klart i deres Forhold til Kunsten; den reformerte Kirke betragter den med kold Ligegyldighed, den lutherske derimod støtter og opmuntrer den og glæder sig over dens Frembringelser. Senere blev der rigtignok gjort et Tilbageskridt i denne Henseende; men dette var dels Rationalismens, dels Pietismens Skyld og stod i fuldkommen Strid med den ægte lutherske Aand.

Paa Salamonskys Cirkus optraadte igaar for første Gang en ny Berideske, Miss Ethair, der ved sine fortrinlig udførte Kunster og ved sin Skjønhed vandt Publikums almindelige Bifald. Hr. og Mad. Salamonsky høstede igaar som sædvanlig stormende og velfortjent Applaus. Især maa fremhæves deres Udførelse af Programets „Slotten og Sylfiden", som noget af det Bedste, man har seet af Beriderkunst. Omtales maa ogsaa den otteaarige „Kautschukdreng" Thomas, der igaar optraadte for 3die Gang og viste sig i Besiddelse af en Smidighed, der fuldkommen svarer til hans Navn. Selskabet trækker forøvrigt saagodtsom fuldt Hus hver Aften.

Ulykkeshændelse. Lørdag Aften tildrog sig en skrækkelig Begivenhed paa Røra Møllebrug ved Eidangerfjorden, idet en Thor Nielsen, der lever af fra de omkringliggende Steder at hente Korn til Malning, ved at gaa over Møllestokken gled med Foden og derved faldt ned i Hjulet, der med Lynets Fart tog den Ulykkelige med sig og aldeles sønderlemmede hans Legeme. Hans Arm skal være seet slynget op paa Møllegulvet.

— I Skogn er ifølge „N. Tr.hjems Amtst." den Ulykke indtruffet, at en gammel Husmandskone under Gaarden Gotaas blev saaledes mishandlet af en Ko, der stod tjøret ude paa Engen og som hun skulde flytte for at give den et bedre Beite, at hun uagtet strax tilkaldt Lægehjælp døde inden Døgnet var omme.

Restaurationsarbeidet paa Domkirkens Kapitel skrider ifølge Trhj. Adr. jevnt fremad, og de nye Dele af Murene have naaet mere end Brysthøide over Jorden. Den anvendte Sten, der er fra Horg, er af en ligesaa smuk som solid Beskaffenhed, og saavel Stenhugningen som Murerarbeidet er saare vakkert udført. Som det vel kan vides, er der ogsaa i teknisk Henseende adskillige Vanskeligheder at overvinde, og en af de største, der kunne forudsees at ville forekomme, er allerede heldigen overstaaet, idet nemlig det nordvestre lille Taarn, der efter Planen i det Væsentlige skal blive staaende, har maattet undermures lige fra Grunden af. Det er den nordlige retliniede Langvæg, der hidtil har været arbeidet paa.

Hvidræve. Trhj. Adr. skriver: Forrige Søndag blev atter en Hvidræv skudt i Stranden ved Ladehammeren fra en Baad, som roede frem ved Landet, og imorges fangedes i en Sæk en liden Unge, som, efterat have lusket om nede i Dronningens Gade, var kommen ind et Gaardsrum i Kongens Gade. Paa Kongsgaarden og Marinen skal ogsaa ganske nylig være seet Hvidræve, og det er os ogsaa meddelt, at der er fanget en ovenfor Granaasen. Der synes altsaa nu virkelig at være foregaaet en Udvandring af disse Dyr fra Høifjeldene. Ogsaa af anden Ræv skal der ihøst være en ualmindelig Mængde heromkring.

Om Aarveien i Vesteraalen heder det i „Tr.hjems Adr.": Høbjergningen er tilendebragt, Kornet er skaaret og Optagningen af Poteterne begyndt. Sommeren har været meget regnfuld og kold; men desuagtet var Græsvæxten rig, og Høudbyttet tegnede fra først af til at blive ualmindelig stort. Omtrent tre Fjerdeparter blev velbjerget bragt i Hus; men saa fik vi næsten en hel Maaned daglig Regn, og den sidste Fjerdepart af Høet blev derfor saa godt som ødelagt. Bygget er dels ligesom Poteterne frosset og dels blevet skaaret umodent, saa her iaar neppe avles stort mere af godt Byg, end hvad der tiltrænges til Sæd næste Aar. De faa, som have saaet Høstrug, ville neppe faa saapas moden Avling, at Sæd erholdes. Naar undtages Høavlingen, saa er Resultatet af dette Aars Høst for Vesteraalens Vedkommende et fuldkomment Uaar. Fra de sydligere Dele af Nordlands Amt lyde Efterretningerne paa, at Høsten er falden endda daarligere ud.

— Fra Levanger heder det i „N. Tr.hjems Amtst.", at Frosten ikke har gjort saa stor Skade paa Havren, som man tænkte sig. Man skynder sig nu af alle Kræfter med at skjære Resten af Havren, den nogenlunde modne som grønne, ligesom en almindelig Optagning af Poteterne snart vil foregaa. Veiret er, med Undtagelse af lidt Nattefulde, udmærket godt. Under Høstmarkedet i Trondhjem sees at være falbudt grønne Havrebaand.

— Indherredsp. for 6te ds. skriver: Nat til Søndags og ligeledes Nat til igaar vare 2 bitre Frostnætter, hvorved desværre ialfald den Havre, som var nedlagt, fik sin Rest. Potetesgræsset ligesaa, saa at man nu har maattet skynde sig med at tage Poteterne op, hvilke man nok ellers havde tænkt at lade staa en Uges Tid til. Heller ikke denne Sædeart skal iaar være synderlig rar, og Resultatet af Aarets Korn- og Potetesavl tør saaledes nu betegnes som i det Hele taget mislig.

Om Stenkulsleierne paa Andøen heder det i „Tr.hjems Adr.": Efter de sparsomme Meddelelser, man faar fra Undersøgelserne om Stenkulsleierne paa Andøen, skal Boringerne have ledet til Opdagelsen af i det mindste et betydeligt Kullag — der tales om en Tykkelse af 5 Fod —; men dette Opgivende støtter sig kun paa løse Rygter, saa jeg tør ikke indestaa for Paalideligheden. Fra fuldkommen sikker Kilde har jeg imidlertid hørt, at Udsigterne i det Hele taget skulle være meget lovende.

Overflod paa Hundrededalersedler. Smaalen er et Land, hvis Strande af Vorherre paa mange forskjellige, ofte forunderlige Maader ere velsignede, heder det i „Aalesf. Hdlstd." Som Bevis herpaa og som Frugter af denne „Velsignelse" har man i denne Uge seet en ualmindelig Mængde Hundrededalersedler i Omløb — alle i Hænderne paa Indbyggere af de velsignede Strande. Naar man betragter alle de „Velsignelser", som omgive denne Kyst, skulde man neppe tro, at der for Indbyggerne dersteds var Opfordring til at emigrere. Det er ikke alene de aarvisse rige Skreifiskerier og Sommerfiskerier, men der gives en Mængde Strandfiskerier, som ofte give umaadelige Fordele. Til disse Fiskerier udfordres der ofte kun nogle Timers Opmærksomhed og Fangsten er gjort, og Udbyttet gaar ofte op til et Snes Hundrededalersedler. Fra dette Slags Fiskeri skriver sig ogsaa den Mængde Hundrededalersedler, som i denne Uge har været ombaarne til Vexling. Vi omtalte for nogle Uger siden, at et spansk Skib, som var udgaaet herfra med Klipfisk, havde havt det Uheld at komme paa Grund paa den saa ofte „velsignede" Kyst. Det blev strax bemærket af et halvt Snes Strandboere, som ved en Sagførers Hjælp i disse Dage har faaet sig udbetalt 1000 Spd. Som Bevis paa den Flothed, hvormed Hundrededalersedler ere haandterede, kan anføres, at en Kone en Morgen skal have fundet en Tegnebog udenfor sin Stuedør, og hvad var der vel i den? jo — en Hundrededalerseddel.

En større Harejagt skulde i Torsdags afholdes paa Øen Hveen i Øresund. Prins Oskar sagdes at ville deltage deri.

Ildkugle. Den 5te Oktober om Aftenen mellem Kl. 11—12 saaes, ifølge „Veile A. Av.", en lysende Ildkugle drage over Veile fra Nordvest til Sydøst med en lang Hale; den syntes ikke at være høit til Veirs.

Den pantinske Mordsag beskjæftiger fremdeles Pressen. „Köln. Zeit." meddeler, at en Kusk fra Lille skal have afgivet vigtige Forklaringer, og at Politiet nu skal være paa Spor efter en Person, som antages at have været Traupmanns Medskyldige.

En storartet Vexelforfalskning er opdaget i London. En Betjent i den ungarske Kreditbank i Pest har paa sin Feriereise diskonteret en Mængde Vexler, som angivelig skulde være udstedt af nævnte Bank. Hos Rotschild i Paris har han saaledes indkasseret 100,000 Frs. Da han blev greben i Nærheden af Londons Børs, søgte han at skyde sig med en Revolver; men Skuddet blev forhindret. Man fandt Værdipapirer hos ham til et Beløb af 7000 Pd. Strl.

Paa den saakaldte Protestantdag i Berlin den 7 ds. vedtog Forsamlingen efter længere Ordskifte om Kirkens Forhold til Staten følgende Beslutning: „Den øverste Ledning af Skolen tilhører Staten alene; enhver Indgriben af Kirkens Betjente som saadanne i Skolens Gjerning er utilbørlig."

Tabet ved Branden i Bordeaux viser sig ikke at være saa stort som man først mente, idet det nemlig nu kun anslaaes til 2,500,000 Frks., hvoraf 1½ Million Frks. kommer paa Søforsikringsselskaberne.

En ny Post-Velociped er prøvet i Paris og fundet saa fortrinlig til Postvogn, at den vil blive indført fra 1ste Novbr. d. A. Den gaar paa 3 Hjul og h r en egen Indretning, som gjør det let at drive den endog opover temmelig bratte Bakker.

Et og Andet.

Den norsk-svenske Konsul i Buenos Ayres. I Anledning det af 12 norske og svenske Skippere i afvigte December Maaned førte Klagemaal over Konsul W. Christophersen oplyser det svenske Aftonblad, at Klagemaalene vare ugrundede og at Hr. Christophersen fremdeles ansees som en human og tjenstvillig Embedsmand, der er de paa Stedet farende Sømænd til stor Nytte. Hr. Christophersen skildres som en Mand, der hverken sparer paa Tid eller Møie for at hjælpe den Forurettede til sin Ret. Manden, der er bekjendt for sit retskafne Karakter og store Dygtighed, staar i særdeles Anseelse hos sine Overordnede. Han skal for Tiden være sysselsat med at samle Materialier til et større Værk af megen Interesse angaaende La Plata Staterne.

Nitroglycerinfabriken ved Vinterviken i Stockholm. Denne Fabrik, der har vakt megen Ængstelse hos Publikum, har Stockholms Stadsfuldmægtig forsøgt fjernet; men Hs. Majestæt Kongen har ikke fundet Grund til at gaa ind paa Forlangendet.

Garibaldi som Forfatter. I London ventes der udgivet et Værk af Garibaldi betitlet eller idetmindste behandlende Emnet „Rom i det 19de Aarhundrede".

En Prinsesse som Kunstnerinde. Et Brystbillede af Dronning Victoria, meislet af hendes Datter, den 21aarige Prinsesse Louise, er af Dronningen skjænket til de skjønne Kunsters Akademi i London for at opstilles i Udstillingssalen.

Gamle Nyheder, skriver en Korrespondent fra Newyork til Times, dukke frem af det dybe Hav. Et Telegram fra San Francisko meddeler, at man ved San Buenaventura, en By paa Kysten af Kalifornien, beliggende paa 36 Graders nordlig Bredde, har fundet et meget skamferet Dokument paa Stranden. Dokumentet indeholder en Opfordring til Finderen om at sende det til Admiralitetssekretæren i London eller til den britiske Konsul i den nærmeste Havn. Denne Anmodning var gjengivet i 6 forskjellige Sprog, og Dokumentet var forøvrigt udfyldt med skreven Meddelelse angaaende Sir John Franklin og hans Expedition. Den kaliforniske Korrespondent beretter, at Dokumentet øiensynlig er kastet i Søen paa

---

vovede ikke at træde nærmere eller at spørge om Betydningen af den høitidelige Stilhed.

Jeg ansaa det for passende at fjerne mig.

Deres Begeistrings Overmod var jeg istand til at bære — men at være Vidne til deres Nedslagenhed syntes mig uværdigt for disse Mænd og mig.

Jeg gik. Om nogle Uger forlod jeg Landet for bestandig.

Ende.

69 Gr. 37′ 40″ nordlig Bredde og 98 Gr. 4′ 5″ vestlig Længde. Det giver en Beretning om, at Expeditionen, 105 Mand, under Kommando af F. Crozier, havde forladt „Erebus“ og „Terror“, at det lykkedes dem at naa det ovenfor angivne Punkt, at de overvintrede paa Beechey Island i 1846 og 1847, og at Sir John Franklin døde den 11te Juni 1847. Telegrammet tilføier, at Dokumentet forøvrigt indeholder mange interessante Meddelelser om Expeditionen. Denne Efterretning har vakt stor Opmærksomhed i Amerika, og det antoges almindelig, at Dokumentet er ægte. Det er øiensynlig skrevet paa et af de Schemata, som sædvanlig medgives de engelske Opdagelsesexpeditioner, og hvis det altsaa virkelig er ægte, maa det have gjort en Reise af 6000 eng. Mile for at blive kastet op paa Kaliforniens Strandbred og gjennem den mystiske Nordvestpassage, for hvis Opdagelse Sir John Franklin og hans Følge ofrede sit Liv.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Stockholm, 11te Oktbr.

Legationssekretær i Paris Fredrik Due er udnævnt til svensk-norsk Minister i Berlin og Legationssekretær i London Aakermann er udnævnt til Legationssekretær i Paris.

Athen, 11te Oktbr.

Keiserinde Eugenie ankom hertil igaaraftes og reiser imorgen videre til Konstantinopel.

Toulouse, 11 Oktbr.

Af 10 Municipalraadsvalg har Størstedelen faaet et oppositionelt Udfald. Regjeringen har afholdt sig fra enhver Paavirkning.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 11te Oktober.

Brig „Thor“, Kapt. A. Hesselberg, hidkom igaar Efterm. fra Newcastle med en Ladning Stykgods, hvoriblandt 72 Kurve Fajance.

Dampskibet „Oder“ indklareredes idag fra Hull med omkring halv Ladning Stykgods. Dampskibet „Uffo“, der hidkom i Formiddag fra Kjøbenhavn og Fredrikshavn, medbragte mange Varer, hvoriblandt 247 større og mindre Foust. Smør, 4820 Toppe Raffinade og omkring 750 Sække Kaffe.

I Formiddag er ankommet 5 Fartøier, hvoraf 2 ere ladede med Linsæd, 2 med Kornvarer og 1 med Stenkul.

Ankerliniens Dampskib „Scandinavia“, der skulde have været her igaar, er endnu ikke ankommet. Ifølge Telegram, modtaget i Formiddag, ventes det hertil imorgen tidlig. Dets Afgangstid fra Leith blev forsinket ved stærk Taage.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Caroline Lyders	Tröst	Danzig	Rug.
De 7 Søskende	Lund	do.	do.
Kjøkkelvig	Egenæss	Stettin	do.
Victoria	Wehle	Kønigsberg	do.
Anna	Jessen	do.	do.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Edward	Corvald	England	Is.
Douwina Timmer	Seiverling	Fr.stad	Ballast.
Venners Minde	Jørgensen	Danmark	Trælast.
Haabet	Albertsen	do.	do.

Konkurs. Kristiania: Slagter Julius Larsen den 8de Oktober. Samling den 13de ds. Fordringer meldes inden 4de December og prøves den 18de s. M. — Sandø Skifteret: Smed Tønnes Andreas Olsen Ræpetrød af Vestremoland den 6te Oktober. Samling den 23de d. M. Fordringer meldes inden 18de December og prøves den 8de Januar 1870.

Skifteberetninger. Moss Skifteret: Samling den 3die Novbr. i Peter Andersen & Ko.s Konkursbo. — Sandefjords Skifteret: Severine Christensen, forhen Aarøes Konkursbo er extraderet Opbyderskfen den 6te ds. — Trondhjems Skifteret: Samling i Handelsmand Johannes Barstads Konkursbo den 23de d. M. til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Proklama. Kristiania Skifteret: I Boet efter Enkefru Johanne Haagine Elisabeth Falsen og tidligere afdøde Mand Havneassistent Christian Baltazar Falsen. 3 Mdr.s Varsel fra 9de Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er høist ved Skagerak og aftager mod NNV. Vinden er SOlig til sidlig og SVlig med mildt og fugtigt Veir. Taage østenfor Nesset. Udsigterne ere til samme Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 12te Oktober:

Schjønheyder fra Vestlandet, Henriksen fra Moss, Jernværkseier Lyche fra Fr.hald, Iversen fra Sarpsborg, Schulstad og Nielsen fra Elverum, Franks, Esq. fra Dublin, Miss Franks fra Killarny, Kjøbm. Poulsen fra Trondhjem, Overlods Lous fra Bergen, Kapt. Rosenqvist fra Kristianssand, Aslaksen fra Porsgrund, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 13de Oktober (Kl. 7—10) gives: **En liden Hex**, Folkekomedie i 5 Akter med Sange og Kor, efter George Sands Roman: „La petite fadette“.

Folketheatret.

Torsdag den 14de Oktober (Kl. 7—10) giver Undertegnede med velvillig Assistance af Frk. **Elise Dahl**, DHrr. **Bøhn, Hansen, Hennum, Nielsen** og **Ursin, Studenter** m. Fl. samt Christiania Theaters Orchester, en Aftenunderholdning af følgende Indhold: **Qvintet** for Strygeinstrumenter over norske Themaer, af F. A. Reissiger. **Andante** og **Rondo** af „Grand Concert for Pianoforte“ af Hummel. **De gale Studenter**, original Farce med Sange i 3 Akter af „En Dame“. **Spillemanden**, Genrebillede af Carl Andersen.

Abonnement kan tegnes hos Hr. Steensballe. **Jenny Isachsen.**

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**“ **Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia“**, som afgaar fra Christiania Tirsdag den 26de Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, har **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse hermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vandbruget er fjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Subskriptions-Indbydelse
paa
Norsk illustreret Familieblad,

hvoraf 1ste Hefte udkommer i disse Dage, indeholdende: **„Bondehovdingen“**, historisk Roman af den bekjendte svenske Forfatter Starbäck, **„Fire og tyve Timer“**, en Vagthistorie af Edmund Hoefer, **„Kathleen“**, af Forf. til Raymonds Heltinde (fra det Engelske) m. m.

Nærværende Skrift vil komme til at indeholde en Samling af den bedste og nyeste Romanliteratur samt Reiseskildringer fra fremmede Lande. Redaktionen vil fra sin Side gjøre Alt, hvad Forholdene tillade, for at gjøre det saa belærende og underholdende som muligt og i det Hele svarende til dets Navn. For gode og vel udførte Illustrationer er der sørget. **Som Præmie følger gratis, efter eget Valg, enten: 1 Hefte** hveranden Maaned af **„Norsk Romantidende“**, der vil indeholde den bedste fremmede Literatur, saaledes at et komplet Værk bliver uddelt samtidig med „Norsk illustr. Familieblads“ 12te og sidste Hefte, eller: **2de store og smukke Lithografier: DD. KK. HH. Kronprins Fredrik af Danmark og Gemalinde Prinsesse Lovise af Norge og Sverige.**

Prisen er 18 ß pr. Hefte eller 1 Spd. 96 ß pr. Aarg., uden Tillæg af Postporto for Udenbyesboende. Betræffende Prisen paa nævnte Blad, er denne sat saa lav, at man med fuld Føie kan sige, det er det billigste, man hidtil kjender, naar Hensyn tages til, at der leveres 6 Ark i Kvart-Format med godt udførte Illustrationer, foruden den som gratis medfølgende Præmie, 3 Ark i Oktav-Format.

Subskription, der er bindende for den hele Aargang, d. v. s. 12 Hefter, kan tegnes i Landets Boglader og paa alle Postkontorer og Postaabnerier samt hos undertegnede Forlægger. Betalingen, der erlægges forud, er for hvert Kvartal 54 ß, **uden Tillæg af Postgebyhr.**

Christiania, Oktober 1869.

Waldm. Kriedt,
Nytorvet No. 1.

48 ß pr. 1/2 Ris. Postpapir, 8vo. 48 ß pr. 1/2 Ris.

Blaat eller hvidt linieret med Vandlinier a 48 ß pr. Pakke a 1/2 Ris = 10 Bøger = 240 Ark, der stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver, faaes hos

De Coninck, Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. **En Haandbog for Hvermand**, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer. — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Verslære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf**, — **De nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Piilstiklinger.

Salix viminalis (tydsk Baandpiil) pr. 1000 Stk. 2½ Spd.

Salix lanceolata (hollandsk Baandpiil) pr. 1000 Stk. 4½ Spd.

Salix purpurea (Kurvpiil) pr. 1000 Stk. 1¼ Spd.

Alle 3 Sorter vore her med stor Frodighed og afgive de mest lønnende levende Hegn, ligesom de passe fortrinligt til Plantning langs Landeveie og Jernbanelinier. Ordres for kommende Vaar modtages i Løbet af Høsten.

Handelsgartner **J. Olsens Enke,**
Storgaden 35.

Sæbe,

saasom: **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger, **Mandelsæbe, Cocusnødoliesodasæbe**, et fortrinligt Middel mod Frost i Hænderne, almindelig **Toiletsæbe** — Savon des deux mondes — a 8 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Sttr., 40 ß i Stænger (til Vaskning af kulørte Tøier), **Svovlsæbe** a 30 ß (mod Rødt i Ansigtet), **Tjæresæbe, Windsorsæbe, Barbersæbe** (Shaving soap), **Palmesæbe** etc. etc. er jeg nu forsynet med.

De Coninck,
Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel.

Et Parti ledige Flasker, passende til Saft, sælges meget billig i Elvegaden No. 28.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld**, patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 ß hos Hr. **de Coninck**, Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel, Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co., Rochlitz.

Ved portofri Indsendelse af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølger.

Lys & Olie.

Svenske & holl. Stearinlys, Parafinlys, Talglys & Nat... Youngs Parafinolie, Jordolie & Træolie samt fineste raffineret Lampeolie hos

O. Schjønneberg & Co.

Multer i 1/1 Dunke

à 8 ß pr. Pund hos

O, Schjønneberg & Co.

Tjeneste søges.

Forældreløs.

En ung, dannet Pige ønsker sig i Huset hos en venlig Famlie mod at gaa Husmoderen tilhaande samt at være til Hjælp og Hygge i Huset. Om ønskes kan et udmærket Pianoforte medbringes. Billet mrk. „Forældreløs“ bedes godhedsfuldt nedlagt i Expeditionen.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Føljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler“ (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 238. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 13de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallo, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabneriernе ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndre- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Brev fra Kjøbenhavn.

(Slutn. fra Gaarsbl.)

I samme Kapel staar Kristian den 6tes Kiste, der er prydet med en deilig grædende Kvinde af Wiedewelt Dugen; som denne fører til sine Øine for at borttørre sine Taarer, saa ser saa blødt i Grebet; Ansigtet er saa henrivende sorgfuldt. Paa Kistens Vægge har man Reliefremstillinger, som seg omtaler paa Grund af at man ser Kunstnerens fortvivlede Søgen efter et Sujet fra denne Konges Liv og Regjering, der kunde benyttes til i kunstnerisk Fremstilling at hævde den døde Konges Minde. Og hvad har han maattet vælge? Jo, paa den ene Side holder en liden Engel et Grundrids af Kristiansborgs Slot, som blev bygget af Kristian den 6te, foran den krandsede og kritiserende Konge, paa den anden Side nok en Engel med et lignende Rids af Hirsholm.

En gammel Raritet, som Kirken eier, er et Uhrværk med en Mand og en Kvinde paa Fodstykket ved Skiven, Kvinden slaar Kvarterene, Manden Timerne. Tidligere sprang ogsaa den hellige Georg ved hvert Timeslag frem af Uhrværket for at beseire Dragen, der fræsede imod ham. Da denne Kamp nok var forbundet med betydelig Larm og fængslede Menigheden mere end tilbørligt, var den hellige Georgs Dragekamp Stedets ærekjære Præst en Torn i Øiet, og efter Ansøgning blev det ham naadigst bevilliget at fjerne den hellige Georg som skadelig for Menighedens Andagt. Men lad os saa kaste et sidste Blik paa Frederik den 7des Kiste, der langt fra glimrer i den overbaadige Pragt som de foregaaende Fyrsters, men ved sit simple, bramfri og ædle Udseende gjør et meget behageligt Indtryk. Kisten er af massivt Egetræ og paa Laaget hviler som Gave fra det danske Folk eller nærmest fra de danske Kvinder en deilig, rig Guldkrands. Men lad os saa komme ud fra de døde Fyrster og deres rige Kister, og lad os med et Suk give den stakkels danske, lemlæstede Soldat, der strax ved Kirken spiller paa Lire for at erhverve sig sit tarvelige Ophold, en liden Skjærv. Ak, det gjør et ganske besynderligt Indtryk at se Soldaten, der gav sit Blod for sit Land, betle sit Brød lige i Nærheden af denne umaadelige Rigdom, som de absolute Fyrster selv efter sin Død har ført med sig. — — — — Og saa gaar det til Kjøbenhavn. — — — —

Hr. Redaktør! det var i Aaret 5639 efter Verdens Skabelse, at man paa det kongelige Theater i Kjøbenhavn ved Slutningen af Løvsalernes Fest spillede Lord William Russell af den kristelige Forfatter Hr. A. Munch. Som Nordmand, forstaar det sig, skulde jeg have gaaet afsted for at overvære Opførelsen, men da man i Udlandet som hjemme bør sætte Kunsten til Side for Religionen, besluttede jeg at gaa i — Jødekirken. Hr. Redaktør! jeg er bleven Jøde og har i den Anledning bestilt mig en Bornæse, da min egen af Naturen er altfor liden; fremdeles har jeg begyndt at læse Hebraisk hos fire nydelige Jødepiger for tilfulde at kunne deltage i Gudstjenesten. Som sagt, det var i Aaret 5639 at vi feirede Løvsalerne her i Kjøbenhavn, den mangearmede Lysestage var tændt, Rundgangen med Mosebøgerne i gyldne Futeraler og med Klokker og Klingklang paa Hjørnerne var begyndt, Korsangen var i fuld Gang, — det var de samme traditionelle Melodier som høisalig Kong Salomon sang i Jerusalems Tempel — Svarene i samme Melodi brusede fra den anstændige Hebræermenighed som en Storm gjennem Kirken. „Bera — bereschit — Imanuel — pepoka — halelnja" — lød. Alle vore Præster vare smykkede med lange Silkekaaber med gyldne Baand med Frynser — Frynserne er det Væsentlige. — Det er en sand Forlystelse at se alle disse udprægede hebraiske Ansigter fra den ædleste orientalske Type til den bekjendte Komedie — Pantelaanerjøden med sit Rovfuglefysiognomi, — i Særdeleshed, naar den almindelige danske, kristelige Pøbel staar i Midtgangen og gaber. Gud hjælpe mig! jeg er daglig under jødisk Paavirkning; thi jeg har opslaaet mit Paulun midt i en Jødefamilie, og Kristenheden har, Gud hjælpe den saa vist, ikke andre Repræsentanter i hele Etagen end mig. Ved at høre saadanne smaa Jødepiger med sorte funklende Øine og et deiligt, aandfuldt Ansigt snakke saa rationalistisk og saa fornegtende, at det løber En isnende ned ad Rygraden, kan De, som lever derhjemme i fromme, kristelige Omgivelser, ikke gjøre Dem nogen Ide om, hvorledes man bliver tilmode.

Man har sagt, at Jøderne vare saa grundfornuftige, at de som mange kristne Narre aldeles ikke indlod sig paa at blive gale; men det er en skjændig Løgn, som jeg paa det Bestemteste maa gjendrive. Her er en Jøde hernede — det blev mig fortalt, da vi holdt Aftenandagt i Fredags — der er bleven gal paa den aller splendideste Maade af Verden. Han har nemlig faaet den Mani, at øse Penge ud til Høire og Venstre — og — „ach wai" — som den langnæsede Veksler sagde, uden nogensomhelst Sikkerhed for at faa sine Penge tilbage. „Min Herre, trænger De Penge"? „Af ja saamen, en tre fire tusinde Rigsdaler kunde jeg nok behøve"? „Vær saa artig." Paa den Maade skal han Manden have øst en snestusinde Rigsdaler ud. Hvilken blodig Ironi af Skjæbnen at gjøre en Jøde gal paa den Vis! O, man kunde ærgre sig gul og blaa over, at denne noble Mand samme Dag, jeg stiftede Familiens Bekjendtskab blev bragt paa Kommunehospitalet af sin Hustru, der har de almindelige — jødiske som kristne — spidsborgerlige Begreber om Penges Værd. — — —

Men De maa ikke tro, at vi blot have Jødekirker hernede; nei saa ukristelige ere vi Gudskelov endnu ikke blevne. — De maa undskylde, at jeg siger vi, men da jeg har været omtrent fjorten Dage i Kjøbenhavn, betragter jeg mig, ligesom Skipperen, der talte Dansk, da han saa Fyrskibet ved Helsingør, saa halvt om halvt som Kjøbenhavner. — Som sagt, det maa De aldeles ikke tro; foruden vor Frue Kirke have vi et andet græsk Tempel (Thorvaldsens Museum), hvor Gudebillederne ere opstillede og hvor Venusdyrkelsen endnu er i fuld Flor, hvor Gratierne danse og hvor de bukkefodede Satyrer og Nymfer med Drueklaser farer omkring i det klareste Marmor. Har De nogensinde, Hr. Redaktør, — ja, det er et ligefremt Spørgsmaal — seet Gudinden Venus blot iklædt sine skjønne, marmorklare Former, blot med et Æble — den hende af Paris tilkjendte Skjønhedspris — i Haanden? Har De seet dette, snart i uforlignelig Ynde og Skjønhed, snart lokkende; i guddommelig Høihed strengt tilbagevisende Ansigt? Nu, lad Svaret blive, som det vil. Et ved jeg, og det er, at, for tilfulde troende at komme ind i Kultus'en, for tilfulde at kunne tilbede i Marmor og Skjønhed, bør man, som jeg, have seet en Kjøbenhavnerinde med rød Næse, blaa Briller og Katalog i Haanden, i kjøbenhavnerjomfruligt Snerperi staa ved Siden af Gudinden. —

Ak! Gudernes Gud — Skaberen — hviler nu i Ro efter sin Gjerning i Templets Gaard. Den herlige Phidias-Thorvaldsen! — — —

— — — — — — — — — — — —

At Brevet bliver Dem serveret i Brudstykker, Hr. Redaktør, det maa De undskylde; men jeg forsikrer Dem paa Æresord, at Brudstykkernes Dæmon er faret i mig hernede. Jeg sætter mig til mit Skrivebord med de bedste Forsætter i Verden — under Solen havde jeg nær skrevet, men det vilde være urigtigt, da vi aldeles ingen Sol have hernede. — Nu skal jeg da skrive et rigtig ordentligt, sammenhængende og fornuftigt Brev til mit kjære Dagblad! Vi skal altsaa gaa til det solide Stof, tale om Gas- og Kloak- og Rigsdagsvæsnet, og naar saa dette Stof er udtømt, gaa vi i en skjøn Overgang over til at behandle Kongefamilien og de ærede, ligesaa høitstaaende Gjæster, der fra Stockholm have aflagt Familien en liden Visit. Alt dette tuller vi sammen som funklende Perler paa en Snor og vinder hele Tiraden til Opbyggelse og Belærelse ind i Dagbladets Spalter. — Men hvad sker? Just som Tankerne paa det Skjønneste er ordnet i Hjernekistens Læddiker og Udløsningen skal begynde, falder der mig noget saa lysende i Minde, at det løber ud i Pennen, og før jeg ved Ord af det, har jeg en hel Rad sorte Kragetær for mig. Saa bryder jeg ærgerlig af og gjør mig rede til at behandle det Reelle, men saa stikker et Jødeansigt sin Næse ind ad min Dør og spørger mig med Tusinde Undskyldninger, om jeg har læst Dags-Telegrafen, som jeg fik ind i Morges, og saa kræver jeg leende noget ganske Andet ned, end hvad der fra først af var min Hensigt; se saa har man Brudstykket igjen! Og medens jeg nu netop sidder og ærgrer mig sort over den Brudstykkernes Dæmon, der har besat mig, saa spiller den mig netop paa Næsen, og saa begaar jeg det Utilladeligste af Alt — jeg bringer et Brudstykke af mine Betragtninger over Brudstykket til Torvs. — — — — —

— — — — — — — — — — — —

Forleden Dag deltog jeg i en Fest, og det var en af de interessanteste Feste, jeg nogensinde har bivaanet. Det var Arbeiderforeningen af 1860, der høitideligholdt sin Stiftelsesdag. I Salen var der dækket tre lange Borde, ved hvilke Arbeiderne havde Plads og øverst oppe et for Æresgjæsterne, blandt hvilke man saa Professor Rasmus Nilsen og Etatsraad Worsaa. Rimestad var naturligvis den ledende Tanke. For den Fremmede var det et aldeles overraskende Syn at se, hvilken Myndighed Rimestad havde over Sindene, en Myndighed, der er udsprunget af Kjærlighed. Det maa have kostet et utroligt Arbeide at opdrage den danske Menigmand, der vistnok ikke har havt gyldne Dage under Absolutismen, til hvad den nu virkelig er. Det blev mig ogsaa fortalt, at Rimestad havde en utrolig Kamp med dem i Begyndelsen og selv mangen Gang ikke gik fri for personlige Fornærmelser. At der naturligvis ved denne Fest vrimlede af Taler, er vel overflødigt at tilføie, og at Professor Nilsen var en aandfuld, livssprudlende, henrivende Taler, er vel en ligesaa overflødig Bemærkning. Det var et Mesterstykke, hvad han leverte den Aften; han holdt rent ud sagt et mindre filosofisk Foredrag om Villien for denne Arbeiderkreds. Og hvor opmærksom sad den ikke, hvor lyttende, man kunde se paa dem, at de ogsaa forstod det Sagte. „Af Tilhørernes Øie," sagde Professoren en Gang, „kan Taleren, naar han ser Forstaaelsen, først rigtig bringes i Aande, af Tilhørernes Øie, der hænger ved ham og kræver, kan han dæmrende skue, hvad han vil sige!" Han havde holdt Forelæsninger for Arbeiderne over Plato, og man havde sagt til ham, at det var overflødigt, da han ikke vilde blive forstaaet, men da han var færdig, maatte disse Folk tie; han var bleven forstaaet og opfattet af sine Tilhørere! Ja, hvad mere var, han havde læst over en saa gjennemreflekteret Forfatter, over en Forfatter, der snor sig i saa mangfoldige dialektiske Vendinger, over Søren Kierkegaard og med det samme Resultat. Under hele Festen herskede den sømmeligste Opførsel, kort sagt, det var en Lyst at se til. Af Svensker var der flere tilstede, og at de Taler, der bleve holdte af disse, saavelsom af en stor Del danske Talere, vare stærkt skandinavisk farvede, er vel Noget, der siger sig selv. Og dette slog glimrende an, man blev henreven og beruset, naar Talen var om den nordiske Enhed. — Jeg talte med Rimestad idag, og han bad hilse til Norge, naar jeg skrev, og, hvad han ikke mente, jeg gjør det offentligt, thi denne Arbeidernes varme Ven er saa vel anskreven hjemme hos os, at man kan bringe hans Hilsen til en videre Kreds. Og dermed Gud befalet, Hr. Redaktør.

Opfordring til Theatrets artistiske Direktør.

„Hvor ser jeg glad igjen de mange
Yndigheder,
Som den maa være blind, der ei kan
se hos Eder."

Efterat Hr. Direktøren for en billig Pris har ladet os faa gjøre saa mange fornøielige — „Alhambra-Ture", glæder det os i høi Grad at se, at De nu har slaaet ind paa en Vei, som sandelig er høist prisværdig; og det er denne Omstændighed, som gjør, at vi fremkomme med efterfølgende Anmodning. — Paa Theatre français f. Ex. er det hyppigt Tilfældet, at man efter store Tragedier faar se de lystigste Komedier af Verden. Grunden til denne ved første Øiekast for os lidt underlige Skik ligger nær nok, naar man tænker lidt over Sagen. Da De, Hr. Direktør, ved Opførelsen af Tragedien „Hagbarth og Signe" forskaffede os en saa aldeles uventet Kunstnydelse, faldt vi strax paa den Tanke, at nu var Tiden kommen og Anledningen givet, nu var man endelig efter lang Tids utrættelig Anstrengelse kommen saa vidt, at man ogsaa her kunde realisere den samme Plan, som vi saa ofte har seet realisere i Paris. De lod os først faa se Ulla paa Bal, efterat vi havde seet Hagbarth og Signe gaa til Freia, og derpaa næste Aften „Petter og Inger" umiddelbart efter den fornævnte Tragedie. Dette var fuldkommen i sin Orden, Modsætningen var her slaaende — „Hagbart og Signe"—„Petter og Inger" — vi forstod da, at De havde det rette Syn for Sagen og bedømte Opførelsen af „Hagbarth og Signe" rigtig. I Betragtning heraf er det da, at vi tillader os i al Ærbødighed at anmode Hr. Direktøren om snarest muligt og sammen med „Hagbarth og Signe" at opføre Wessels Mesterværk „Kjærlighed uden Strømper". Vi behøver ikke her vidtløftig at begrunde denne Anmodning.

Sat sapienti.

Justits-Departementets Foredrag, ang. Storthingets Anmodning til Regjeringen om ved fremtidige Embedsbesættelser at bestemme visse Forbehold.

(Fortsat fra No. 230.)

Ved Høiesteretsdom af 4de Septbr. 1840 blev en Sognepræst kjendt berettiget til Erstatning i Anledning af, at endel Eiendomme ved en efter hans Udnævnelse afholdt Delingsforretning ansaaes at være fratagne Kaldet saaledes som Grændserne for samme i den forudgaaende Delingsresolution og Kaldsbrevet vare betegnede.

Ved Høiesteretsdom af 1ste Februar 1854 blev en Sorenskriver tilkjendt Erstatning hos Statskassen for det Indtægtstab, der bevirkedes ved den ifølge Lov af 30te Juli 1851 § 5 stedfundne Ophævelse af den i Sportelloven af 13de Septbr. 1830 §§ 45, 140 og 181 bestemte Skifterekognition, hvorved antages, at denne Erstatningsret ogsaa strakte sig til de Tilfælde, hvori det ikke var en gjenlevende Enke, men en gjenlevende Enkemand, der blev hensiddende i uskiftet Bo.

Derimod blev ved Høiesteretsdom af 25de April 1857 Sorenskriverne ikke anseet berettigede til Erstatning for det Indtægstab, de havde lidt ved, at Lov om den almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger af 19de August 1845 § 8 havde henlagt Optagelsen af Brandtaxter over Bygninger paa Landet fra Sorenskriverne til Lensmændene.

Ligeledes blev ved Høiesteretsdom af 4de Novbr. 1862 en Sorenskriver negtet Erstatning for det Tab i Indtægter, der var forvoldt ved Lov om Delings- og Skyldsætningsforretninger af 28de Mai 1845.

Ved Høiestetsdom af 30te Oktober 1862 forkastedes en Kompagnichefs Paastand om Erstatning for det forøgede Besvær og de forøgede Udgifter, som den ham paalagte Forretning som Rulleførеr for en Rulleførerkreds efter Lov af 12te Oktbr. 1857 om Værnepligt og Udskrivning og Udskrivnings-Reglement af 21de Marts 1860 havde paaført ham, sammenlignet med den ham før paahvilende Rulleførsel for Kompagnidistriktet.

Derimod blev det ved Høiesteretsdom af 1ste Novbr. 1866 antaget, at en Søofficer, der efter Ordre havde fungeret som Formand i Distriktskommissionen i Kristiania i Henhold til Lov af 12te Oktbr. 1857 § 11, tilkom Erstatning for de derved forbundne Forretninger, der tidligere havde ligget udenfor Søofficerernes Forretningskreds og efter det Oplyste medførte et temmeligt betydeligt Arbeide.

Endelig er ved Høiesteretsdom af 18de Juni 1868 en Sorenskriver anseet pligtig til uden Erstatning, overensstemmende med Lov om Fængselsvæsnet af 13de Oktbr. 1857 § 24, at overtage Funktion som Bestyrer af et Distriktsfængsel, uagtet dette er bestemt til at optage Fanger ogsaa fra Distrikter udenfor Sorenskriveriet.

(Departementet opregner derpaa de vigtigste kgl. Resol., hvorved Forbehold af mere almindelig Beskaffenhed ere opstillede med Hensyn til visse Slags Embeder).

Naar det i Forbindelse med disse mere almindelige Forbehold erindres, at Opmærksomheden ogsaa ved de enkelte Embeders Ledighed haves henvendt paa, hvorvidt særligt Forbehold af Forholdene kunne paakræves med Hensyn til Delinger eller mindre indgribende Forandringer af Embedernes lokale Grændser eller i enkelt anden speciel Retning, hvori nogen Forandring forudsees i en nærmere Fremtid at kunne vise sig hensigtsmæssig, uden strax at kunne iværksættes, saa maa det efter Departementets Opfatning erkjendes, at den nu bestaaende Tilstand i den heromhandlede Henseende ikke i det Hele taget giver Anledning til nogen særdeles Anke, men har søgt at forene Fordringen paa, at Forbedringer og Fremskridt i Lovgivningen ikke utilbørligen standses eller vanskeliggjøres ved Erstatningskrav fra de Embedsmænd, som derved i nogen Maade berøres, med Hensynet til den Selvstændighed og Tryghed i Stilling for Embedsmændene, som vor Grundlov har anseet af saamegen Vigtighed, at den i en Retning er bleven omgjærdet med udtrykkelig Grundlovbestemmelse, og som visselig heller ikke kan borttages uden væsentlig Skade for Statens egne Interesser.

Tænker man sig derimod Storthingets heromhandlede Anmodning i dens Helhed tagen tilfølge, er det klart, at den Tryghed og Selvstændighed, Embedsmændene hidtil have nydt ligesaavel overfor den lovgivende som for den udøvende Statsmagt, vilde være tilintetgjort; thi skulde til enhver Tid paa den ene Side overensstemmende med Anmodningens Litr. a Embedets Grændser baade kunne udvides og indskrænkes, samt Forretningernes ikke alene Omfang, men ogsaa Art uden Indskrænkning kunne forandres, og paa den anden Side efter dens Litr. b Sportlerne ligeledes uden Begrændsning kunne nedsættes eller ombyttes med hvilkensomhelst fast Aflønning, kan det ikke negtes, at Embedsmændene, og navnlig de med Sportler lønnede, vilde være givne omtrent ligesaa fuldstændigt i vedkommende Statsmagt Hænder, som om der var givet samme ligefrem Adgang til gjennem Afsættelse eller Ophævelse af Embederne at bringe dem ud af deres Stilling. Men et Skridt, hvorved Embedsstandens Uafhængighed og Tryghed i den Grad formindskedes og berøvedes al juridisk Garanti, maa Departementet fraraade af Hensyn ligesaavel til den i Grundloven udtalte Synsmaade, som til dets Følger for Embedsstanden og for de vigtige Statsinteresser, der gjennem den skulle varetages. I førstnævnte Henseende skal man blot bringe i Erindring Grundlovens § 22, der, om den end nærmest har Embedsmændenes Forhold til den udøvende Magt for Øie, dog tilstrækkelig tilkjendegiver det som Grundlovens Tanke at sikre Staten en Embedsstand med den Selvstændighed og Tryghed i sin Stilling, der — Sagen seet i sin Almindelighed — maa ansees som en Betingelse for en uafhængig Optræden, ikke alene mod uberettigede Indvirkninger fra den overordnede Administration, men ogsaa i Forhold til Paatrykninger og Partibestræbelser inden Samfundet. Derfor vilde neppe Nogen anse det foreneligt med den nysnævnte Grundlovsbestemmelse, om man enten gjennem den private Lovgivning eller gjennem Forbehold eller Overenskomster ved Ansættelserne vilde gjøre ligefremme Skaar i Embedsmændenes Uafsættelighed, selv om der kunde udfindes en Fremgangsmaade, hvorved Afsættelsesmyndigheden lages i den lovgivende Magts Hænder; men mellem Adgangen til at afsætte en Embedsmand eller ophæve hans Embede, og til at gjøre hans Stilling uholdbar ved at omskabe Embedet, eller ved uden Indskrænkning at nedsætte dets Indtægter, er den virkelige Forskjel liden eller ingen. Ser man hen til Følgerne og derhos betænker, at det ved de fleste Embeder eller ved Embedsstanden som Helhed betragtet ikke er Indtægternes Størrelse, men deres Sikkerhed og Stillingens Tryghed, der udgjør denne Stillings Fordel og Tiltrækningskraft, saa er det formentlig ikke tvivlsomt, at en saadan Forandring, som den Storthingsanmodningens fuldstændige Efterkommelse vilde have til Følge for Embedsmændene, vilde bringe disse til at føle deres Uafhængighed og Frimodighed lammet, deres Tryghed for Fremtiden svækket samt deres egen Agtelse for Embedsstillingen og Kjærlighed til dens Gjerning formindsket. Misnøie hos de allerede paa Embedsbanen indtraadte Mænd vilde fremkaldes, og fra for Eftertiden at indtræde paa den vilde letteligen netop de dygtigste Kræfter, der have lettest for paa andre Livsbaner at sikre sig en betrygget, af Andres Forgodtbefindende uafhængig, Stilling, afholdes. At disse betænkelige Følger i nogen tilstrækkelig Grad skulde forebygges ved Tilliden til, at selv det videst gaaende Forbehold kun vilde blive benyttet med Maadehold og Billighed, tør Departementet ikke antage, da det er Vished og Sikkerhed, der i Forhold, hvorpaa Familiers økonomiske Velfærd beror, attraaes, medens allerede Muligheden af en Forrykkelse og Bevidstheden om, at dens Indtræden fuldstændig afhænger af Andres Forgodtbefindende, vil føles som en stadig Trusel og fremkalde Ængstelse for Fremtiden. For at et saadant Forhold ikke skulde virke knuende for den Enkelte og nedadtrykkende for Embedsklassen i det Hele, vilde der upaatvivlelig fordres en anden Modvægt af Fordele eller Indflydelse, end den, det store Flertal af Embeder hos os byder. Det kan heller ikke lades ud af Betragtning, at den Embedsklasse, der føleligst vilde rammes af de heromhandlede Forbehold, netop vilde være Dommerstanden (Underdommerne), der dog overalt ansees som de Embedsmænd, hvis Selvstændighed, økonomiske Tryghed samt Agtelse i det Hele det er af særlig Vigtighed for Samfundet fuldtud at opretholde.

Idet Departementet saaledes i intet Fald kan tilraade, at Storthingets Anmodning i dens fulde Udstrækning tages tilfølge, bliver det dog at undersøge, om den ikke i enkelte Dele eller med passende Begrændsninger uden væsentlig Betænkelighed kunde imødekommes. Hvad Anmodningens Litr. a angaar, har allerede vedkommende Storthingskomite med Føie bemærket, at der med Hensyn til Forandringer i Embedsforretningernes Omfang, saalænge der endnu kun er Tale om Forretninger af samme Slags, som tidligere har tilligget Embedet eller efter dettes Beskaffenhed maa henregnes til dets Forretningskreds, heller ikke efter den nugjældende Retstilstand vil blive Spørgsmaal om nogen Erstatning. Flere af de anførte Høiesteretsdomme (navnlig de af 30te Oktober 1862 og 18de Juni 1868) er i denne Henseende afgjørende. Forsaavidt vil følgelig nogen særskilt Forbeholdenhed være overflødig. Strækkes derimod Spørgsmaalet til Forandringer af Forretningernes Art eller til Henlæggelse under Embedet af andre Slags Forretninger end de, der ved Ansættelsen henhørte under Embedet, vilde, som ogsaa Storthingskomiteen bemærker, et Forbehold, der hertil skulde aabne Adgang, give Rum for en Omskabning af Embedet, hvortil Staten ikke uden Skade for Embedsmændenes Selvstændighed kan forbeholde sig Ret, enten den saa tænkes øvet ved Lov eller paa anden Maade. Rigtigheden af denne Bemærkning forekommer Departementet i Henhold til det Anførte indlysende, og at begrændse Forholdet, saaledes at Indvendingen derved kunde fjernes, anser Departementet umulig, saalænge der, som her, er Tale om et almindeligt Forbehold, hvorved hverken bestemte Embeder eller bestemte Forretningsbrancher haves for Øie som Grundlag for de begrændsende Regler. Forbehold af denne Art maatte, for at ikke den almindelige Usikkerhed i Embedsmandens Stilling og Vilkaar, hvorimod Departementet ovenfor har udtalt sig, skulde indtræde, efter Departementets Formening nødvendig knytte sig, om ikke til de enkelte Embeder, saa dog til bestemte Klasser af Embeder og til bestemte Forretningsgrene, som dem, der under Embederne skulde kunne henlægges; ellers vilde Alt stilles paa det Uvisse og ingen Ansøger vide, hvad han paa den ene Side paatog sig af ulønnede Forretninger og Udgifter ved Embedets Bestyrelse eller paa den anden, hvad han kunde være vis paa at beholde tilbage af lønnede Forretninger og af Embedsindtægt. (Sluttes.)

Kristiania, den 13de Oktober 1869.

Udenlandsposten har idag været forsinket paa Grund af Taage og Modvind. Kielerdampskibet var ifølge Telegram ved Middagstider idag ankommet til Mosś, og vil saaledes sandsynligvis ikke komme hertil før Bladet lægges under Pressen.

Autorisation. Hos Sorenskriver i Nordre Jarlsbergs Sorenskriveri, Aubert, er Kand. jur. Jens Emanuel Rynning autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den i samme Egenskab forhen autoriserede Kand. jur. O. J. Aubert.

Vicekonsuler. Følgende ere udnævnte til svenske og norske Vicekonsuler:

I Husum under Konsulatet i Kiel, Handlende G. N. Boysen.
„ Samarang under Konsulatet i Batavia, Handlende Arnold Jacob.
„ Galveston under Generalkonsulatet i Washington, Handlende Theodor Wagner.
„ Rosario under Konsulatet i Buenos Ayres, Handlende C. Tietjen.
„ Lima, Handlende Guillermo Lembcke.

Exportartikel. Større Partier her i Landet tilvirket hvidt Bomuldsgarn er i den senere Tid affendt herfra til Kjøbenhavn. Med Dampskibet „Uffo" udføres ogsaa idag fra Graah's og Nydalens Spinderier omkring 5000 Pd.

Udvandring. Med Dampskibet „Scandinavia" skal der ogsaa denne Gang være indskrevet omkring 100 Emigranter til Amerika.

Om Udskjænkning af Øl her i Byen har Politimesteren i Anledning af den nye Lov af 12te Juni d. A. til Magistraten afgivet en Betænkning, hvis Indhold i det Væsentlige er følgende: Efterhaanden som Lovgivningen har søgt at indskrænke Brændevinsdrikken har Nydelsen af Øl tiltaget. At lægge for store Hindringer i Veien for Øldrikningen vil virke til at Brændevinsdrikken igjen tiltager. Da Ølbeskatningen ifølge Lov af 1860 begyndte, fandtes der her i Byen 407 Udskjænkningssteder; men senere er deres Antal formindsket saaledes, at der kun er 198, hvoraf 72 Brændevinshandlere, 66 Øludskjænkere og 60 Spiseværter, som udskjænke til sine Gjæster. Politimesteren antager, at de almindelige Udskjænkningsrettigheder yderligere kan formindskes til 110, medens Beskatningen for Tiden ikke bør forhøies. Forresten tror Politimesteren, at Udskjænkningstiden bør være til Kl. 12 om Aftenen som hidtil, idet han sluttelig gjør opmærksom paa at de Midler, hvorigjennem Udsvævelsen og Drukkenskab væsentlig maa bekjæmpes, er Undervisningen og Oplysningen, medens Politiforholdsregler kun kan understøtte de moralske Bestræbelser. Almuskolens, Arbeidersamfundets og flere Driftsherrers utrættelige og i flere Henseender vellykkede Virksomhed vil forhaabentlig, uagtet endnu særdeles meget staar tilbage at gjøre, efterhaanden virke til at hæve Befolkningen udover den Nedværdigelse, hvori de søge til Kneiperne for at tilfredsstille sine sandselige Drifter.

Tyendeforholdet bragtes igaaraftes paa Bane i Akers Sogneselskab, hvor Fuldmægtig Bakker holdt et indledende Foredrag om denne Sag. Han henholdt sig til at man saa jevnlig hørte Husbondsfolkene klage over Tjenernes (navnlig de kvindelige) Uordentlighed, Uopdragenhed og Mangel paa Evne og Villie til at arbeide forsvarlig, medens Tjenerne hellerikke paa sin Side altid ytrede Tilfredshed med den Maade, hvorpaa Husbondsfolket behandlede dem. Dette Misforhold kunde efter Bakkers Mening afhjælpes paa flere Maader; først ved moralsk Paavirkning derved, at man sluttede sig mere til Tjenerne, lod dem deltage i Husandagten, og dernæst ved at indrette Arbeidstiden hensigtsmæssigere end nu, saaat Tjenerne kunde have lidt Tid tilovers for sig selv; nu havde de aldrig nogen Fritid, som de kunde bruge efter eget Ønske, og denne stadige Ufrihed bevirkede Sløvhed i Arbeidet, og Ulyst og Utilfredshed. Endelig paapegede han Mislighederne ved Attestvæsnet. Om dette sidste dreiede Debatten, hvori Flere deltoge, sig næsten udelukkende. De Fleste ytrede sig for at Attesterne udstedtes mere samvittighedsfuldt, at de maatte være fuldstændige i sine Oplysninger, f. Ex. angaaende Tyendets Helbred, Dygtighed til særskilte Arbeider m. m., samt at Attesten ogsaa kunde indrettes saaledes, at ogsaa Husbondens eller Madmoderens Forhold mod Tjeneren kunde kontrolleres bedre. — Selskabets Formand Joh. Sverdrup meddelte i den Anledning Oplysninger om den danske Tyendelov af 10de Mai 1864 (en Lov paa ikke mindre end 78 Paragrafer), hvor der var foreskrevne meget nøiagtige Regler om Attesters Udstedelse og om Straffene for Misligheder i denne Henseende. Hvert Tyende skal ifølge denne Lov, som Taleren troede i flere Punkter kunde efterlignes, være forsynet med en „Skudsmaalsbog", hvori alt Tyendet vedkommende indføres. Disse Bøger udleveres i Byerne af Politiet og paa Landet af Præsterne. Udstedelse af for gode eller for slette Skudsmaal kan paadrage Husbonden Erstatning til den, som derved lider Skade, og desuden Bøder. Den danske Maade at ordne dette Anliggende paa vilde ogsaa medføre, at Husbonden kom under bedre Kontrol i sit Forhold til Tyendet. En egen Forligsret var ifølge den danske Lov indrettet til Afgjørelse af Tvistigheder mellem Husbond og Tjenestefolk. Et Par Talere ytrede Frygt for, at dette danske Forbillede ikke vilde være anvendeligt hos os, hvor Nationalkarakteren var imod saa stærk Kontrol og Indblanding i personlige Forhold: de mente, at denne Ting bedst ordnedes ved den private Virksomhed; den danske Lov var for overfyldt med Smaabestemmelser og Straffe, skjønt det indrømmedes, at disse sidste ikke kunde undgaaes, naar Lovgivningen skulde ordne dette Forhold. Det, som det især kom an paa, var, at løfte Tjeneren op og tilveiebringe et gjensidigt bedre Forhold mellem Husbond og Tjener. Men hvad der i denne Retning skulde ske, oplystes ikke under Ordskiftet, ligesaalidt som man berørte Spørgsmaalet om, hvorvidt Samfundet

---

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

Vigtige Tildragelser er i Anmarsch i Østerrige; den store Mængde af Keiserrigets Undersaatter kjæmper ivrigt og vedholdende mod de to Minoriteter, der for Tiden har Herredømmet. Dualismen bliver angrebet af Modstandere, som ikke vil give tabt, da de ikke blot har Bevidsthed om sin gode Ret, men ogsaa er fuldt og fast overbeviste om, at deres Arbeide vil tjene til hele Statens Frelse. Disse den østerrigsk-ungarske Dualismes uforsonlige Fiender er Czekerne i Bøhmen. Trods de Feiltrin, de har begaaet, vinder de dog bedre Fodfæste med hver Dag. Ja de fremkalder allerede, blot ved Tingenes egen Vægt, nye Hjælpesmænd trindt om mellem samtlige Monarkiets Nationer, selv mellem dem, der for kort Tid siden bekjæmpede dem med den største Heftighed. I Virkeligheden har ogsaa Forsvarerne af Bøhmens Rettigheder i de sidste fire Aar betydeligt forandret baade sine Grundsætninger og sin Fremgangsmaade. Disse sidste fire Aars Arbeiden vil vi nu fremstille; vi vil angive Stillingen, der fremkaldte den, vise, med hvilken voxende Iver Czekerne førte Kampen, opgjøre vor Dom om deres Fienders Politik, — og endelig fremsætte de Spørgsmaal, hvis Løsning denne Strid saa uvilkaarlig bringer os til at beskjæftige os med. Hvorledes skulde vi ogsaa kunne unddrage os en levende Deltagelse for disse saa vigtige Anliggender? Denne Bevægelse, der idag synes os saa fjern, kan imorgen indhente os og ryste os med sine forfærdelige Bølgeslag. Vi faa daglig Efterretninger fra Prag, fra Wien og fra Pesth, kort fra alle de Punkter, hvor denne Bevægelse gjærer, der gjerne kan kaldes en afgjørende Gang til Liv eller Død for det østerrigske Monarki. Dersom det her kun var en Kamp, hvortil vi kunde være ligegyldige Tilskuere, vilde vor Nysgjerrighed maaske allerede være gaaet vel vidt. Men en saadan Rolighed er os ikke tilladt her, og vi er i vor gode Ret, naar vi tilraaber vore Læsere: Giv Agt, her kjæmpes vor egen Kamp!

I.

Det var ikke, saaledes som man i Almindelighed tror, først Slaget ved Sadowa, der fremtvang Tanken om et todelt Østerrige; Tanken om en saadan Dualisme, for at bruge dette almindelig antagne Udtryk, eller Tanken om et østerrigsk-ungarsk Monarki, siden nu dette en Gang for Tiden er den officielle Titel paa Habsburgernes Rige, — havde været drøftet med Iver af de nærmest Interesserede mer end et helt Aar før den afgjørende Begivenhed indtraf, der har tvunget Østerrige til at underkaste sig en gjennemgaaende Fornyelse fra Yderst til Inderst. I Midten af Mai 1865 bragte en meget levende Pennefeide de betydeligste Publicister blandt Slaver, Magyarer og Tyskere i det østerrigske Monarki i Haarene paa hinanden. I Prag saavel som i Pest og Wien drøftede den offentlige Menings Ledere aabent Spørgsmaal som disse: hvad skal der blive af Østerrige, og hvorledes skal dets Forfatning blive i en nær Fremtid? Eller med andre Ord: den nuværende Ordning kan ikke opretholdes, Østerrige gaar ned af Bakke, — hvorledes skal det igjen faa hævet sig op? Forresten maatte nu disse Bekymringer være indlysende for alle Europas Politikere, og man maa overraskes, naar man hører, hvor mange Mennesker der i 1866, skjønt de dog havde kunnet være saa godt underrettede, ligevel havde gjort Regning paa Seier for et Land, der led af saa alvorlig en Sygdom. — I hin Meningsudvexling, under hvilken man saa lidenskabeligt drøftede Liv eller Død for det gamle Østerrige, dets uundgaaelige Fortabelse eller dets høist nødvendige Omdannelse, var det netop Czekernes Repræsentant, Bøhmens nationale Historieskriver, Frants Palazky, der hævdede den frie Politik, denne Politik, som i vore Dage knytter Europas største Aander og dets sundeste Tænkere til sin Fane. Palazky havde to Aar iforveien gjort et betydeligt Feilgreb i Vestens Øine; han havde været svag nok til at modtage Indbydelse af Russerne og til at tage Sæde i den panslaviske Kongres i Moskou. Det var en Feil; denne fortrædelige Reise bevirkede, at man betragtede Czekerne som den moskovitiske Panslavismes haandgangne Mænd, og den lod den mærke, hvorledes den europæiske liberale Presses Følelser for dem kjølnede; men den kan dog ikke berettige os til at miskjende den Rolle, som Palazky med Landsmænd spillede i Skriftvexlingen om de Grundsætninger, hvorpaa Østerrige burde bygge sin Gjenfødelse. Og hvad krævede da den berømte Skribent? Han krævede, at enhver af de Stammer, eller idetmindste at enhver af de historisk tilblevne Nationer, hvoraf Østerrige er sammensat, skulde blive gjengivet Brugen af sine Rettigheder; han krævede Oprettelsen af en Forbundsstat, hvori da Bøhmens Czeker, Ungarns Magyarer, Galliciens Polakker, Siebenbürgens Rumæner samt Erkehertugdømmets Tyskere skulde beholde sine nationale Samfundsindretninger og sin egen Tilværelse, dog uden at ophøre med at være forenede i almindelige Interesser, uden at gjøre Affald paa det store Fædreland under Habsburgernes beskyttende Scepter. Og hvilket System bekjæmpede han vel heftigst af alle de, denne Strid bragte frem i Dagen? Netop Dualismen, hin østerrigsk-ungarske Dualisme, som allerede dengang undfangedes i

var tjent med, at man opretholdt den bestaaende Ulighed mellem Husbond og Tjener og som Følge deraf ogsaa den bestaaende Tyendelovgivning, istedetfor at lade de sædvanlige Kontraktsregler Mand og Mand imellem gjælde ogsaa i dette Forhold. Sluttelig blev vedtaget, at en Komite skulde nedsættes til nærmere Granskning af Bakkers Forslag, der gik ud paa, at Sogneselskabet skulde udstede Skudsmaalsbøger til Tjenere og formaa en eller flere Bygdemænd til ved Tjenerens Fraflyttelse at indhente de fornødne Oplysninger, saavel om Husbond som om Tjener og dernæst indføre Attesten i Skudsmaalsbogen; Sogneselskabets Medlemmer skulde forbinde sig til at bruge denne Fremgangsmaade, og Sogneselskabets Direktør skulde søge at formaa lignende Selskaber til at bruge lignende Fremgangsmaade. I Komiteen indvalgtes Fuldmægtig Bakker, Gaardbrugerne Ødegaard og Young. Paa Forespørgsel, om ikke Selskabets Midler skulde strække til at udsætte Præmie for tro og lang Tjeneste, oplyste Formanden, at Selskabets Midler udgjorde ca. 300 Spd. og at Intet vilde blive tilovers til Præmier, naar man fremdeles skulde forøge Selskabets Bogsamling, og som hidtil søge saavidt muligt at forøge Almuebibliothekerne osv. Da Tiden efter denne Diskussion var saa langt fremskreden, blev et indledende Foredrag af Joh. Sverdrup, om Revision af Kommunallovgivningen, udsat til næste Møde.

Lærerlønninger. Fredriksbergs Kommunebestyrelse ved Kjøbenhavn har nylig forhøiet Lønnen for Sognets Almueskolelære. ⅓ af de ansatte Lærere faar strax 180 Spd., efter 5 Aar 250 Spd.; ⅔ faar strax 350 Spd., efter 5 Aar 425 Spd. og efter atter 5 Aar 500 Spd. For Lærerinder er laveste Løn sat til 150 a 200 Spd. og høieste 272 a 300 Spd.

Jubilæum. Kirkesanger ved Oddernæs Tjøl Jespersen feirede den 9de ds. sit 50-Aars Jubilæum som Skolelærer. Den meste Tid af disse 50 Aar har han, skriver Kr.sands Stiftsavis, tilbragt i sin nærværende Stilling som Kirkesanger og Førstelærer ved Sognets Skole. Han blev komplimenteret af en hel Del af Sognets Beboere og ved Hr. Provst Knutzen som Ordfører overrakt en ved Sammenskud blandt disse tilveiebragt Hædersgave, bestaaende af et Kaffeservice af Plet.

Blind Allarm. I Morgenbladet for ionsdags læses følgende Notits: „Ifølge Privatefterretninger fra Kristiansand skal man derstedes befrygte Optøier, som følge af en for Tiden herskende Arbeidsløshed og deraf opstaaet Misnøie hos de lavere Klasser". Til Overflod have vi, skriver Kr.sands Stiftsavis, anstillet nærmere Undersøgelse, og kunne erklære, at der hos Arbeiderne ikke har været nogenslags Bevægelse, der kunde tyde paa, at Optøier har været hverken i Tanke eller paa Tale.

Kanaliseringsarbeidet i Byglandsstrømmen i Sætersdalen er nu ifølge Kr.sands Stiftsavis saavidt færdigt, at der isøndags kunde gjøres en Provetur med Dampskibet fra Byglandsfjorden gjennem Slusen op til Aaraksfjordens øverste Ende. Den officielle Aabning vil først senere finde Sted.

En Nordmand under Tiltale i Chili. Ifjor Vinter indeholdt Kr.sands Stiftsavis en Beretning om den Retssag, der i Valparaiso var anlagt mod en ung Mand fra Kristiansand, Ebbe Thomassen, Kasserer ved et derværende stort Dampskibsselskabs Kontor, ianledning af et paa dette i Oktober 1865 begaaet Tyveri. Ifølge indløben privat Meddelelse fra Valparaiso af 17de August sidstleden har Chilis Høiesteret nu aldeles frikjendt Thomassen for den mod ham reiste Anklage; den virkelige Forbryder, William Smith, som i Mai 1867 for Høiesteret selv anklagede sig og bekjendte sin Brøde, er samtidig bleven dømt til 8 Aars Strafarbeide.

Om Signalsystemet skriver Stvg. Amtstd.: Tvende Aar ere nu snart forløbne siden Fortegnelsen over „Skibe henhørende til den norske Orlogs- og Handelsflaade" med de dem givne Kjendingssignaler i det universelle Signalsystem udkom, og i denne Tid er Systemet bleven baade kjendt og kjært for den Sømand, der har havt Anledning til at prøve dets Nytte paa de fjerne Farvand. En Klage — og det en grundet Klage — lyder dog jevnlig fra de Sømænd, der ville anskaffe sig Signalbøgerne, nemlig over Regjeringens Sendrægtighed med at lade Hovedfortegnelsen supplere med aarlige Tillæg. Det er klart, at hvis der skal være noget Sammenhold i det Hele, saa maa den Mængde af nybyggede Skibe, som aarligaars sættes i Fart fra vort Land, saa snart ske kan optages i Fortegnelsen og gives sit Signalnummer, da ellers disse Skibe paa en Maade blive udelukkede fra disse Herligheder, og — Systemet vil komme i Vanrygte. Dette er saa meget mere beklageligt, som Oprettelsen af de forskjellige Semafor-Stationer paa Kysterne af flere europæiske Lande fremtræder med nye Opfordringer til Sømanden om at benytte sig af dette fortrinlige Signalsystem, ligesom ogsaa til det Offentlige, om at holde Fortegnelserne à jour. Og dette er saamæn ingen vanskelig Sag. Ligesom de forskjellige Klassifikationsselskaber (Veritas) hvert eneste Aar udsender sine Tillægsfortegnelser, tildels flere, saa maatte ogsaa vor Regjering, siden den først har taget Sagen i sin Haand, kunne orke saapas, at der udkom blot et eneste Tillæg om Aaret. Den sidste Fortegnelse skriver sig nemlig fra 1ste Januar 1868; siden den Tid er en hel Slump nye Skibe satte i udenrigsk Fart, men endnu er intet Tillæg udkommet. Dette er dog vel en temmelig utilgivelig Langsomhed.

Bjerget Fartøi. „Finmarksp." beretter: Paa Kysten mellem Havningberg og Syltefjord observeredes fra „Hakon Jarl" et Fartøi, der drev om uden Kommando, men da det førte Flag paa Sjou, var det klart, at der var Mennesker ombord, hvis Liv maatte gaa tabt med Fartøiet imod det høie og bratte Forland, om man ikke snart kom dem tilhjælp. Kapt. Berg løb derfor strax ned mod Fartøiet, der viste sig at være en russisk Lodje, hvis Besætning laa knælende omkring paa Dækket, men Storm og Strøm var saa stærk og Søen saa høi, at det var umuligt at faa Baad i Vandet for at redde Mandskabet. Han forsøgte derfor at komme Lodjen saa nær, at det kunde være muligt at faa kaste en Line ombord, hvilket ogsaa lykkedes, saa Russerne derefter kunde fastgjøre en Trosse, der blev halet ombord i „Hakon Jarl", men under Slæbningen brast baade Spillet ombord i Lodjen og den russiske Hamp, saa Fartøiet løsreves og atter drev ned mod Land til stor Fortvivlelse for Russerne, som antoge at Dampskibet nu maatte overlade dem til deres Skjæbne. Kapt. Berg gjorde imidlertid gjentagende Forsøg paa at komme Lodjen paa Siden, der drev om uden Kommando, da den havde mistet sit Ror, og det lykkedes endelig atter at faa en Line kastet ombord til dem, hvorefter en af Dampskibets Trosser blev halet ombord til Russen og der fastgjort omkring Mastene og efter denne lykkedes det endelig at bringe Lodjen ud af Faren og lykkelig i Havn i Syltefjord.

Det omhandlede russiske Fartøi var Lodjen „St. Nicolaus", drægtig 18½ Kom.-Læst, ført af Skipper Vasili Ivanoff Koschin af Saaraaka, bestemt med en Ladning Trælast til Russefinmarken. Under en Storm knækkede imidlertid hans Ror, saa han drev af. Han haabede imidlertid at kunne have arbeidet sig op til Vardø, men da Stormen tiltog, drev han ogsaa forbi dette Sted i Nattens Mørke, og da Strøm og den voldsomme Havsø alt mere og mere satte Fartøiet ned mod den steile Kyst mellem Havningberg og Syltefjord, ansaa Besætningen sig for redningsløs fortabt, da det var umuligt at faa Baaden ud, der desuden var liden og ramponeret. Da de fik Dampskibet i Sigte, satte de Nødflag til, i Haab om maaske at blive bemærket, og da de saa, at dette holdt ned mod dem, kastede de sig ned paa Dækket for at opsende deres Tak og Bøn gjennem St. Nikolaus.

Hvalrosfangsten. Det er ikke uden med spændt Forventning at man om Høsten imødeser Tilbagekomsten af Expeditionerne herfra paa Nordishavet, skriver „Finmarksp." Der anvendes forholdsvis store Kapitaler paa saadanne Udrustninger og saavel Farvandets Beskaffenhed som Fangstens Natur gjør, at der er mere end almindelig Fare baade for Fartøier og Besætninger. Det er derfor en almindelig Tilfredshed, naar disse Expeditioner vende tilbage og man allerede paa længere Frastand kan iagttage, at Flag og Stander toner fra Mastetoppene. Det er et Forbud paa at alt er vel. Kommer nogen derimod med Flag paa halv Stang, saa er det saagodtsom en Telegrafmeddelelse om, at man ikke kommer saa sund og frisk eller saa mandstærke tilbage, som man gik ud. I forrige Fredag indkom hertil fra Spitsbergen Jagt „Den gode Hensigt", Skipper N. Johannessen med Flag paa halv Stang. Han havde mistet tre af sit Mandskab, nemlig Harpuner Johan P. Johannesen af Balsfjorden eller Tromsø, Erik Johannesen af Alten og Ole Olsen Ophaug af Trondhjem. De havde nemlig været ud paa Fangst og sat to store Hvalros fast med Harpuneren. Naar man har et Par saadanne Kjæmpedyr fast efter Harpunlinen som Forspænd foran Baaden, saa skal der Uforsagthed og Snarraadighed til hos enhver i Baaden, naar alt skal gaa godt. Det gaar stundom lidt uvorrent afsted med et saadant Forspænd og passer ikke Harpuneren, der skal styre Hestene, eller Baadmandskabet, som skal styre Baaden, sin Dont, saa kan enten Baaden gaa under eller kantre; det er som oftest kuns et Øieblikś Sag. Baaden, hvori de Forulykkede befandt sig, blev trukket under og den anden Fangstbaad var for langt borte til betimelig nok at komme sine Kammerater til Hjælp.

Forfærdelig Ulykke i en Kulgrube. I en Kulgrube, omtrent 20 Mile fra Byen Scranton i Pensylvanien, udbrød for nogen Tid siden Ild i endel Træbygninger ved Foden af Schakten, 327 Fod under Jordens Overflade. Der var kun en Gang i Gruben, der førte op til Dagslyset, og denne nedbrændte i et Øieblik og omtrent 200 Arbeidere, der ved Ildens Udbrud arbeidede i Gruben, bleve derved afskaarne Adgang til at komme op og bleve kvalte. Alt muligt blev gjort for at redde disse ulykkelige Mennesker, men forgjæves. Gruben blev snart saa opfyldt af Røg, at det var umuligt for Nogen at trænge ind i den. Flere forsøgte paa at stige ned, men da de vare komne et Stykke paa Veien, bleve de halvdøde trukne op igjen. Sprøiter kom snart til fra de omliggende Byer, og man forsøgte at slukke Ilden, hvilket først lykkedes efter henved 12 Timers Forløb, men desværre for sent til at kunne faa reddet noget Menneskeliv. Havde Gruben havt to Tilgange, vilde sandsynligvis Ingen være bleven dræbt, da isaafald Arbeiderne vilde kunne have kommet op ad den ene af disse og have havt Adgang til frisk Luft. Den hjerteskjærende Scene, som indtraf, da denne frygtelige Ulykke blev bekjendt, kan bedre tænkes end beskrives; henved 100 Koner ere blevne Enker og 600 Børn ere blevne faderløse. Disse ilede til Gruben, og deres Jammer og Sorg over Tabet af deres Forsørgere og Kjære var ubeskrivelig og ikke muligt at være Vidne til. Der er i New-York og Filadelfia begyndt Indsamling til de Omkomnes Familier, og der skal til Dato være tegnet omtrent 10,000 Dollars.

Ærlig Tyv. For nogen Tid siden blev en Mand i Portland Maine af en Lommetyv frastjaalet sin Lommebog med 500 Dollars i. Kort Tid efter fik han et Brev fra Tyven, hvori denne meddeler, at han havde begyndt Forretninger med disse 500 Dollars, men at han vilde betale Renter deraf og saasnart han blev istand dertil tillige betale selve Kapitalen tilbage. Han har nu to Gange tilsendt ham Renterne, og forsaavidt som der kan være Tale om ærlige Tyve, lader det altsaa til, at denne er en af dem.

Et og Andet.

Saa meget til saa lidet! Du holder her et Blad i din Haand, kjære Læser.

Har Du nu vel nogensinde spurgt Dig selv, hvor mange og mangeslags Folk maatte arbeide sammen for at bringe det istand?

Jeg mener ikke dem, som har skrevet Indholdet; thi det er et forsvindende lidet Tal. Jeg vil tale om Trykkeren og dem, som har leveret ham det Nødvendige til Trykning.

Vi ser det trykte Blad bestaar af Papir og Farve. Trykket er gjort i Pressen ved Hjælp af Typer. Altsaa træder os først imøde: Papirfabrikanten, Sværtefabrikanten og Skriftstøberen, saavelsom Maskinbyggeren, som har arbeidet Pressen. Undertiden har Du ogsaa seet et Træsnit i Bladet.

Papiret gjøres af Klude, og vi vil for Simpelheds Skyld antage, at det bestaar bare af Linklude uden nogen anden Tilsætning. Forend disse Linklude kom til Papirfabriken, var de Dele af et eller andet Klædningsstykke, der var arbeidet af Skrædderen eller Sypigen og syet med Naale, som Naalefabrikanten havde maattet skaffe. Lærredet var vævet af Væveren, Traaden dertil spundet af Spinderen og Høren til Garnet dyrket og tilberedt af Landmanden. Dreieren har gjort Rokken (eller Mekanikeren Maskinen) og Snedkeren Vævstolen.

Trykkersværten laves af Kjønrøg eller Sod og Oliefernis; til Sodbrænding bruges Stenkultjære, der faaes fra Gasværket som Biprodukt ved Tilberedningen af Lysgas; til Ferniskogning bruger man Linolie, som frembringes af Oliemølleren.

Typerne, hine smaa Metalstave, hvoraf Bogtrykkeren sammensætter sine Trykformer, bestaar af Bly og Spidsglandsmetal, der begge ved Bergmændene bringes som Erts frem af Jordens Skjød og af Hyttemanden (Arbeideren i Smeltehytterne) stilles ud af Erterne.

Træskjæreren trænger til det udenlandske Buxbomtræ, og dette faar han ved Kjøbmandens Hjælp.

Trykkerpressen eller Trykkermaskinen bestaar for Størstedelen af Jern, hvis Tilvirken og Bearbeidelse lægger Beslag paa Bergmanden, Jernværksarbeiderne, Støberne og Smedene.

Vi ser allerede et Par Dusin Haandteringer deltage i Frembringelsen af en Avis. Men Fortegnelsen udvider sig endnu i en stærk Grad, naar vi tage Hensyn til alle de Hjælperedskaber, Værktøier og Materialier, som kommer i Anvendelse

---

Keiserens Raad, og hvori Slaverne saa en Undsigelse paa Livet.

Var det af Had til Østerrige, saaledes som man troede det ude i Europa, at Bøhmens Mænd fordrede en saadan Forbundsstat, eller var det kanske endog for at fremskynde det gamle Keiserriges Opløsning? Visselig ikke. Efter Sammenstødet i 1865 beviste Palazky i sit Svar til Bladene i Wien*), at de selv i Grunden besad mindre Tro paa Østerriges historiske Kald end Czekerne. „Vi vil aldrig skille os fra dette germanske Forbund," sagde Tyskerne, „vi vil aldrig tillade, at Østerrige bygger sig en ny Grundvold udenfor Tyskland; det vilde da strax ophøre med at være en Stormagt, ja meget snart ophøre med at være til." Palazky svarede øieblikkelig: „det var da ogsaa en egen Høflighed! Saa Østerrige skulde ikke kunne være en Stormagt uden paa den Betingelse, at det ikke søgte sin Styrke udenfor sig selv! Og det Blad, der fører dette Sprog, er en af den offentlige Menings Hovedledere i Hjertet af selve Østerrige! Det er i Wien, man taler saaledes! Jeg maa sige, at hvis jeg havde sagt lignende Ting, vilde jeg anse mig for skyldig i Høiforræderi mod det østerrigske Keiserrige; den eneste Forklaring af disse Ord er efter min Mening den, at de Mænd, der tænke og tale saaledes, tænke meget mere paa den tyske Nationalitets Herrevælde end paa Østerriges Bestaaen. Vi andre, vi Slaver, bryde os ikke et Gran om, at Østerrige skal herske i Tyskland og i Italien, — men vi ere derimod overbeviste om, at fra den Dag, da Østerrige ved kloge og frie Foranstaltninger har givet sine Folk Opreisning, fra den Dag, vi Alle med Rette kan være stolte af Navnet Østerrige, fra den Dag vil det ikke behøve at frygte for nogen Magt i Verden."

Den dygtige Skribent forfulgte helt frimodig Udviklingen af sine Tanker, der her faldt sammen med hele hans Lands Ønsker. Han traadte mulige Indvendinger kjækt under Øinene og gjendrev dem. Han rettede indtrængende Spørgsmaal til sine Modstandere, nødte dem til Tilstaaelse og tvang dem til at tale rent ud af Posen. Hans Grundes Krydsild var frygtelig, thi det var ikke en Bevisførelse som dens, der er ødelagt ved sit eget Haandværks Kneb, — nei, her var det Virkeligheden selv, som talede af hans Mund. Intet var frygteligere end denne Krydsild, inden hvis Skudvidde man følte sig som fastklemt ved Tingenes egen Natur. „I paastaar", sagde Palazky, „at de østerrigske Folks Forening med Tyskland er en Livsbetingelse for disse; hvem har den bragt mest Nytte hidtil? Monstro Østerriges Folkeslag? Hvad heller det tyske Keiserdømme? Spørg Historien, dens Svar er klart. Onderne, som denne Forening har medført for de fleste Folkeslag i Østerrige, kunde jo selv et Barn paapege; men Goderne, som de have høstet af den, hvor finder man vel dem?" Her var de tyske Bladskrivere nødte til at indrømme, at Østerriges Forening med Tyskland var en Sag, der udelukkende havde Interesse for dette Land; de maatte vedkjende sig Pangermanismen, som syntes at blive dem forekastet i den slaviske Skribents Bevisførelse, og de maatte ovenikjøbet vedgaa, at denne Tanke var øverste Rettesnor for deres Fremgangsmaade, at var Tyskere og at de tjente den tyske Sag. „Godt og vel, det er Eders Ret", svarede Czekernes uforfærdede Stridsmand, „men saasnart I planter Pangermanismens Banner, hvad Bebreidelser har I da at rette mod dem, der vil plante Panslavismens? I ofrer Østerrige paa Tyskhedens Alter, Østerriges Slaver vil ofre det paa Ruslands, ligesaavel som Rumænerne i Siebenbürgen vende sig mod Bukarest og Serbo-Kroaterne mod Belgrad. Østens store Keiserrige vil med et eneste Slag falde i Staver; der vil ikke mere være et Østerrige." Ja, disse Vanskeligheder maatte slaa med en forfærdelig Vægt; thi de var i Korthed et Indbegreb af den hele Stilling. Med hvilken Kraft ramme ikke følgende Ord: enten faar I hjælpe os til at grunde et nyt Østerrige, eller ogsaa faar I, naar I sætter Tysklands Interesser over Østerriges, finde Eder i, at de andre Stammer i Riget te sig ligedan. Det er Eder, der mod vor Villie driver os over til Panslavismen, saafremt Eders Meninger blive de seirende. Paakald ikke den tyske Enhed for at knuse os under dens Vægt, dersom I ikke vil, at ogsaa vi til Selvforsvar skal paakalde Tanken om de slaviske Folks Sammenslutten!

Bragte til Taushed ved dette Forsvar, der var saa frit for ethvert Udfald, havde de wienske Bladskrivere ingen anden Udvei igjen end Haansord og Krænkelser. Man kunde vente sig ogsaa her at støde paa disse dumstolte Theorier, hvorpaa vore Dages Tyskland støtter sin Berettigelse til at overvælde Befolkningerne rundt sine Grændser; saaledes har disse anmassende Theorier maattet tjene dem mod Polakkerne i Hertugdømmet Posen og Danskerne i Slesvig; saaledes var det ogsaa rimeligt, at man snart tog dem i Brug mod Slaverne i Østerrige. „Vover Czekerne virkelig at maale sig med Tyskerne?" Saaledes lød det først, og naar denne Streng først var anslaaet, kan man gjette sig til Resten.

(Fortsættes.)

*) Nærmest gjaldt Svaret „die Presse" for 20de April 1865.

ved disse Haandteringer. Leveringen af Maskiner til Papirfabriken, Materialierne, hvormed Papirstoffet bliver bleget og limet, Sagen, hvormed Lærredet bliver tilskaaret; Skyttelen og Væverskeen, som Væveren brugte; Stivelsen, hvormed Lærredet blev appreteret; Snedkerens og Dreierens Værktøi og Mineredskaberne for Bergmanden; Tønderne til Opbevaring og Forsendelse af Olien og den færdige Sværte; — alt dette og endnu meget, som jeg ikke her vil berøre, gav talrige Hænder Beskjæftigelse. Og da alle disse Folk ikke havde kunnet leve og drive sin Haandtering, uden af Mureren, Tømmermanden, Snedkeren, Tagtækkeren, Smeden, Glasmesteren, Maleren o. Fl. at have faaet sine Værksteds- og Husbygninger, af Skrædderen, Skomageren osv. sine Klæder, af Slagteren, Bageren, Fiskeren o. Fl. sin Mad — ikke at tale om tusinde andre mere eller mindre vigtige Livsfornødenheder — saa viser det sig, at det Blad, Du nu holder i Haanden, er Frugten af allehaande Haandteringer.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 12te Oktober.

Idag er indklareret Brig „Douia", Kapt. J. Williams, fra Bremen med 152 Fade Tobak foruden andet Stykgods. 69 Fade Tobak skal oplosses her, den øvrige Ladning er bestemt for Drammen og Fredrikshald.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Emanuel	Petersen	Riga	Linsæd.
Gezine Antine	Christensen	Kønigsberg	do.
3 Brødre	Anderssen	Trelleborg	Byg.
Royal George	Foulding	Newcastle	Stenkul.
Thisted	Tranom	Stettin	Rug.
Delphin	Nielsen	Fr.havn	lev. Fisk.
Gunhild Margr.	Sørensen	do.	do.
Enigheden	Olsen	Strømstad	Stangjern.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Diana	Norsk	Danmark	Trælast.
Gyda	Olsen	Skien	lev. Fisk.

Konkurs. Eker, Modum og Sigdals Skifteret: Mølleeier Gunder Nilsen af Vestfossen den 7de Oktober. Samling den 26de ds. Fordringer meldes inden 21de December og prøves den 11te Januar 1870. — Stavanger Skifteret: Smed Hans Jakobsen den 7de Oktober. Samling den 20de d. M. Fordringer meldes inden 26de Novbr. og prøves den 23de December. — Trondhjems Skifteret: Handlende Marie Nilsen den 5te Oktbr. Samling den 16de Oktober. Fordringer meldes inden 30te November og prøves 18de December. Bankassistent E. Harbjørn den 5te Oktbr. Samling den 16de f. M. Fordringer meldes inden 30te Novbr. og prøves 18de Decbr.

Skifteberetninger. Drammens Skifteret: Samling i Handelsmand C. Schous Konkursbo den 8de Novbr. til Stadfæstelse af Akkordforslag. — Totens Skifteret: Samling i Gaardbruger Ole Aanderuds Konkursbo den 23de d. M. — Vardals Skifteret: Gaardbruger Ole Hovelsen Skonhovds Konkursbo er sluttet den 8de ds. — Stavanger Skifteret: I T. Widveys Konkursbo er der foreløbig udloddet 10 pCt.

Proklama. Nedenæs Skifteret: De mulige Livsarvinger efter den forsvundne Ole Nielsen Sonan indkaldes med 6 Mdr.s Varsel fra 6te Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret falder stærkt. Hvirvelcentrum nordenfor Trondhjem. Svag Østlig Vind i Bodø, frisk til stærk Vestlig paa Vestkysten, Sydlig til SVlig paa Østlandet. Regn paa hele Vestkysten. — Udsigterne ere til frisk Vestlig Vind med Klarveir paa Østlandet, stærk til meget stærk Vestlig til NVlig med Bygeveir paa Vestkysten.

Anmeldte Reisende.

Den 13de Oktober:

P. Schmidt fra Drammen, Kand. Grundt fra Edsberg, Forvalter Sandberg fra Hakedalen, Conradi, Frøkenerne Conradi og Dorph fra Gudbrandsdalen, Solberg med Søn fra Hedemarken, A. Grøtting fra Elverum, Björk fra Arvika, Don og Donna Garin med Familie, Kurer og Tjenerskab fra Chili, i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af Uld og Haar samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken.

N. M. Hansen.

Uldgarn. Uldgarn.

Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos **A. F. Jensen,**

Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtøier,

Floneller & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos

A. F. Jensen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

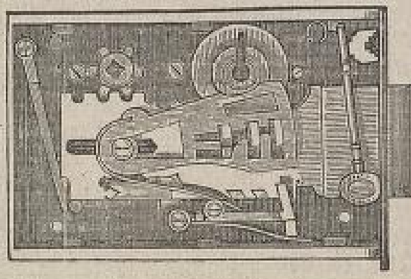

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum } til Fabrikpriser.
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do. } udsøgte Huder.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder,
samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,

Brogaden No. 19.

3 Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

Folketheatret.

Torsdag den 14de Oktober (Kl. 7—10) giver Undertegnede med velvillig Assistance af Frk. **Elise Dahl,** DHrr. **Bøhn, Hansen, Hennum, Nielsen** og **Ursin, Studenter** m. Fl. samt Christiania Theaters Orchester, en Aftenunderholdning af følgende Indhold: **Qvintet** for Strygeinstrumenter over norske Themaer, af F. A. Reissiger. **Andante** og **Rondo** af „Grand Concert for Pianoforte" af Hummel. **De gale Studenter,** original Farce med Sange i 3 Akter af „En Dame". **Spillemanden,** Genrebillede af Carl Andersen.

☞ Billetter til numereret Parquet à 60 ß, 2det Parquet à 48 ß, Balcon A, B og C (numereret) à 36 ß, Balcon (unum.) à 18 ß, erholdes i Billetkontoret fra Kl. 1—2 samt fra Kl. $5^1/_2$. Indgangen aabnes Kl. $6^1/_2$.

NB. De abonnerede Billetter bedes afhentede hos Hr. Steensballe mellem Kl. 10—4.

Jenny Isachsen.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,

Raadhusgaden No. 5.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Bronceering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Bazaren

for

Lærerindernes Pensionsforening

ønskes afholdt i Slutningen af Oktober Maaned. **Bidrag,** som velvilligen maatte ville ydes til Bazaren, bedes derfor **indsendte** til efternævnte Damer **inden 20de Oktober:**

Fru A. Birch, Dronningensgade No. 28.
Fru H. Brun, Storthingsgaden No. 8.
Frøken A. Hagerup, Oscarsminde.
Fru C. Hagerup, Uranienborg.
Fru E. Hagerup, Chr. Augusts Gade No. 7 B.
Fru C. Kildal, Hj. af Carl Joh. Gade og Akersgaden.
Fru H. Mariboe, Torvet No. 3.
Fru I. Monrad, Hj. af Parkveien og Hægdehaugsveien.
Frøken B. Riis, Møllergaden No. 32.
Frøken F. Riis, Christian IVdes Gade No. 4.
Fru F. Schjelderup, Carl Joh. Gade No. 15, og
Frøken W. Steffens, Storgaden No. 18.

Man tør forudsætte, at i de **øvrige Byer og paa Landet Skolebestyrerinder** og andre Damer, der have Interesse for Foreningen, velvilligen bistaa med Bidrags Modtagelse og Fremsendelse.

De øvrige Aviser anmodes om velvilligen at optage Nærværende.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Nordlandske Multer

ankomne til **Hans Gjessing.**

Engelske og Hamburger Skinker, russiske og hermetisk nedlagte Erter hos **Hans Gjessing.**

Lommeuhre. Stueuhre.

J. J. Thorstad,

Uhrmager,

anbefaler herved sit Udvalg af smukke og solide Guld- og Sølvlommeuhre, Taffeluhre samt flere Sorter Stueuhre, alt til billige Priser.

Butik, Prindsens Gade No. 15.

Hvide Gardintøier

saavel i Bobbinet som Lenon, Sieb og Gaze meget billig hos

Wilhelm Balle.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ Tiltrædende Abonnenter kunne endnu **gratis** erholde den i disse Dage sluttede Folketon: Victor Hugos nyeste Roman, „**Manden som ler**" (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 **betalte** Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 239. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 14de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Holand, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Biri, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Breve fra Vestlandet.

Det er nu flere Maaneder siden De hørte Noget fra mig. Veed De hvorfor? Jo, jeg er ogsaa i mere end een Forstand en Arbeidsmand, og i de lyse, vakre Sommerdage har mit Arbeide lagt Beslag paa al min Tid og alle mine Kræfter; men nu er igjen Høsten kommen med sine lange mørke Aftener, og med disse har jeg faaet mere Tid tilovers fra min Gjerning, og kan derfor nu igjen tage frem Brevmappen og Pen og Blæk for at fortsætte mine Breve, og, forsaavidt som jeg finder Stof dertil, i samme fremdeles sende Dem Tidsbilleder her fra Vestlandet.

Desværre, det Billede, som Tiden nu viser af denne Landsdel, er ikke meget lysende; thi vor store Handelsflaade har i lang Tid været henvist til yderst daarlige Fragter, og liden eller ingen Forbedring synes endnu. Mange Skibe have maattet lægge op. Østersøfragterne give nemlig aldeles intet Udbytte, og de fleste af vore gamle Skibe, Trælastdragerne, ere derfor en død Kapital, og kun undtagelsesvis have ogsaa nye Skibe givet Udbytte, nemlig naar de have faret paa fjerne Farvande. Da Skibsfarten her er den store Pulsaare for alt Liv og al Virksomhed, har nærværende Fragtmarkeds daarlige Beskaffenhed samme Betydning her som et totalt Frostaar i Hedemarkens eller Gudbrandsdalens Kornbygder. En god Ting er det i dette Uheld, at vi Vestlændinger i Almindelighed er et sparsomt og forsigtigt Folkefærd, og derfor er man maaske i Almindelighed bedre rustet til at møde og bedre istand til at bære Trykket af de haarde Tider, end i de Landsdele, hvor Folkeaanden gaar i en mere flot Retning med Hensyn til Spekulation, Levemaade og i at trække Vexler paa Fremtiden. Vistnok aabnedes adskillig Kredit paa Skibsbyggeri under den tidligere gunstige Periode, men her har dog aldrig nogen almindelig „Svindel" fundet Indpas ligesom „Endossementskjæder" ere lidet kjendte (allenfals vestenfor Skiensfjorden), og vore fleste Skibsrhedere ere desuden velhavende Mænd, som vistnok kunne bære betydelige Tab i nogle Aar, uden at deres Kredit rokkes; men disse Tab blive dog ikke uden Indflydelse i videre Kredse; thi det gjælder under saadanne Forholde at indskrænke alle Udgifter og iagttage dobbelt Forsigtighed i alle Foretagender.

Vi indrette nemlig vore Udgifter efter vore Indtægter, og vi finde det naturligt at spare i de trange Tider; vi forstaa nemlig ikke den Lære, som prædikes fra Hovedstaden, naar det gjælder at skaffe denne gode Stad Jernbaner til fjerne Landsdele, nemlig, at vi netop i trange Tider skulle søge vor Rigdom ved efter Englands Exempel at sætte Gjæld.

Vestlændingen forstaar ikke slige Theorier, og derfor faar ogsaa vore Storthingsrepræsentanter høre ilde for, at de ere uforstandige Statsøkonomer; men med al denne „uforstandige Statsøkonomi", saa erfare vi dog, at saavel vore egne Distrikter som den private Mands Økonomi er bedst tjent med maadelig Brug af Kredit. Naar det gjælder Foretagender af tvivlsom Rentabilitet, saa føle vi os dobbelt opfordrede til Forsigtighed i disse trange Tider, derfor er det raske Fremskridt af Skibsbyggeriet ogsaa nu ikke saa lidet indskrænket.

At vi her paa Vestlandet indskrænke vore Udgifter og Forbrug paa Grund af de trange Tider, det spores maaske klarest deri, at Toldindtægterne iaar synlig aftage, medens de tidligere ansatte betydelige Toldnedsættelser stadig have steget. Vestlandet forbruger visnok forholdsvis mest af toldbeskattet Vare*). Under den store Krisis paa Østlandet for nogle Aar siden, som indtraf, medens Vestlandet havde rige Fragter, saa man stadig Toldindtægterne voxe, medens nu, da Vestlandet er under Tryk, Toldindtægterne falde. Dette maa dog vel vise, at enten er det Vestlandet, som bærer mest af Tolden, eller ogsaa er det kuns Vestlændingey, som i de trange Tider har lært at spare fra Laaget, — eller begge Dele. — Ikke er det min Hensigt her at holde nogen Lovtale over Vestlandets Sparsomhed, endmindre over utilbørligt og usømmeligt Kniberi, men jeg mener, at der ogsaa gives en fornuftig og berettiget Økonomi, som kuns Letsindigheden stempler som Kniberi, og denne Mening bør hævdes ligeoverfor de mange Udfald, man i Hovedstadspressen læser mod Storthinget og dets sparsomme Mænd. Nylig læste man saaledes fra Kristiania, at Stiftamtmand Vogt erklæredes udygtig til Statsraad, fordi han havde vist sig „aandelig liden i Jernbanesagen," idet man bebreidede ham, at han betragtede vort Land som en Fattigkoloni.

Det er aldeles ikke min Hensigt her at bedømme Statsraadskandidaterne eller at anbefale som saadan Stiftamtmand Vogt, hvis politiske Anskuelser jeg i de fleste Sager ikke bifalder; men i Anledning ovennævnte Udtalelser af en eensidig Kristiania Opfatning bør svares, at er det Noget, som særlig skulde berettige „Hs. Høitidelighed," Stiftamtmand Vogt, til Statsraadstillingen foruden hans Karakteers Hæder, som vi alle erkjende, saa maatte det netop være den Omstændighed, at han som Amtmand i forskjellige Amter her vester har levet sig ind i Landsforholdene og har lært at kjende adskilligt af den Fattigdom, Madstræv og økonomisk Tryk, hvorunder store Dele af Befolkningen lider, og hvorom de fleste andre Statsraader, som i Regelen ere dragne op gjennem Kontorerne, have altfor lidet Kjendskab; idet de have seet Lidet af det virkelige Liv udenfor Kontorer, Salonner og Theatre.

Det er ogsaa noget stærkt, naar den skal være „aandelig liden," som trods Hovedstadsskriget fulgte sin Overbevisning i Jernbanesagen; denne Beskyldning bliver unegtelig komisk, naar den tillige rammer Mænd som J. Sverdrup og M. Smidt-Pettersen. Den Sidstnævnte idetmindste pleier endogsaa „Intelligentsen" at godkjende som Statsøkonom og en virkelig Størrelse paa det merkantile Felt.

Ulykkelige Smidt-Pettersen! Du har vel ogsaa tabt den Portefeuille, Du havde Udsigt til, ved at handle i forstokket Selvtillid efter det Syn, du selv havde paa Sagen, uden at ændse Hovedstadens Synsmaader eller Luner!

Jernbanesagens Historie paa sidste Storthing har ellers givet Landet en gavnlig Lektion om, hvor stor Tillid man bør sætte til Kristiania Opinion.

Under Jernbanerusen i Hovedstaden i Vaares forespeiledes Storthinget, at idetmindste Kristiania-Drammenbanen var et saa rentabelt Foretagende, at Staten burde træde til, for at Banen kunde blive Statsbane, da man ellers reflekterede, at et saa glimrende Foretagende skulde komme i Privates Hænder. Dette fortaltes atter og atter, saa at vi tilsidst troede det næsten allesammen, og Storthinget søgte her ogsaa at bringe Sagen i ønskelig Gjænge. Men naar det kom til Stykke, saa turde dog ikke Hovedstadens Pengemænd eller Banker betro sine Penge som prioriteret Laan til dette saameget udskregne Foretagende!**) Forsøget om Laan paa Banens Kredit gjorde storartet Fiasko paa samme Tid som Adgang til Penge er let og Kommuner erholde Laan paa usædvanlig gunstige Vilkaar!!

Folket rundt om i Landet behøvede imidlertid ikke et saa paatageligt Vidnesbyrd om Kristiania-Opinionens Hulhed, for at faa Mistillid til samme. Allerede tidligere er nemlig alt mere og mere gaaet op for Folket Nødvendigheden af, at ogsaa andre Synsmaader end Kristiania-Opinionen, saaledes som den i sidste Tider har vist sig, regjerer vort Land; og Synet herfor var maaske det stærkeste Argument for adskillige af vore Gaardbruger-Repræsentanter, som tidligere af økonomiske Hensyn modsatte sig aarlige Storthing, til nu at stemme for samme.

Det havde aldeles ikke været min Hensigt her at skrive noget om Regjering eller Storthing, men naar jeg uvilkaarlig alligevel har nedskrevet disse Linier, idet jeg vil tegne et Tidsbillede fra denne Landsdel, saa er det maaske helt naturligt fordi, at der i et Tidsbillede fra vore Egne nu ogsaa hører og ikke kan forties, at der gjennem alle Samfundsklasser alt mere og mere griber om sig Følelsen af, at Opfatning og Synsmaade, saaledes som de i Almindelighed præsenteres os fra Hovedstaden, maa betydelig lutres og forandres, dersom „Intelligentsens Sæde" fremtidig skal fortjene og beholde den Indflydelse, som i flere end een Henseende tidligere har været udøvet fra hint Hold.

Vi vide, at der gjærer nye livsfriske Kræfter i Hovedstaden, der stræbe i en mere folkelig Retning. Vi glæde os heri og ønske Held og Fremgang til Nationalfølelsens Seier over bureaukratiske Synsmaader, Blaserthed og Materialisme! — — —

Uagtet, som ovenfor nævnt, den økonomiske Tilstand i vore Egne nu er mindre god end forhen, og som Følge deraf Arbeidslønnen ogsaa er noget lavere end tidligere, synes dog den store Tilstrømning af Arbeidsfolk fra Østlandet og især fra Sverige at vidne om, at Arbeidsfortjenesten i hine Egne maa være endnu langt mere trykket. En stor Del Svensker tage Arbeide omkring paa Gaardene med Digegravning og andet Jordarbeide. Dette er i Regelen meget ordentlige og nøisomme Folk, som spare sammen sin Fortjeneste og vandre om Høsten hjem igjen med det, de have i Behold. Men det er desværre ikke alle saadanne vandrende Arbeidere, som ere vindskibelige og ordentlige. Dels fra Østlandet og dels fra Sverige vandre ogsaa omkring mange lurvede Karle, som leve for Dagen, og som, om de end tjene adskilligt, dog tilsætte sin Fortjeneste i Svir og Støi. Jeg har hørt Arbeidsforstandere beklage sig over den Letsindighed, hvormed saadanne Mennesker se Fremtiden imøde, idet de nemlig have besvaret Formaninger om at spare til Alderdommens Dage eller mod Sygdom med Forsikringen om, at det vilde være taabeligt ikke at gjøre sig Livet saa behageligt som muligt; thi under Sygdom eller naar de bleve udygtige til Arbeide, saa fik Fattigvæsnet sørge for deres Underholdning. Her sees altsaa en sørgelig Frugt af den velmente Humanitet, som har dikteret vore Fattiglove. Lidt efter lidt gaar det nu ind i Arbeidsmandens Bevidsthed, at han kan leve lystigt og for Dagen og Intet behøve at spare, thi Samfundet pligter at forsørge ham, naar han bliver gammel. Se, denne Tankeretning giver Anledning til de voxende Fattigbudgetter. Desværre, denne Opfatning er bleven mere almindelig i de senere Aar, men endnu har ikke Fattigloven virket længe nok til, at man har faaet dens bitre Frugt her i fuld Udstrækning. Endnu er ikke de i denne Tanke opdragne Arbeidere blevne gamle og trængende, men saasnart dette sker, da først vil Fattigudgifterne rigtig svulme over alle Grændser, idet vi endnu kun staa ved Begyndelsen af den stedse voxende Flod. Skal ikke al Landets Vindskibelighed og Velstand drukne i denne Flod, saa maa kraftige Forholdsregler tages og al utidig Humanitet mod Dovenskaben eller Forbrydelsen banlyses. Jeg har læst Breve fra Udvandrere til Amerika, som ganske naivt have berettet, at det i Amerika er nødvendigt at lægge sig Noget tilbedste, dersom man ikke gammel eller syg skal forsmægte. Selvopholdelsesdriften tvinger altsaa Arbeideren i Amerika til Flid og Sparsomhed, men hos os har vore særdeles humane Fattiglove hos mange Individer tilintetgjort baade Flid og Sparsomhed, fordi Selvopholdelsesdriften er bleven mindre nødvendig, medens derimod overdrevne Byrder væltes over paa dem, som ere flittige og sparsomme. Vistnok vil det blive haardt for mange, naar man nødes til at forandre Systemet, men ligeoverfor den tærende Kræft paa vort Samfund af voxende Fattigbyrder, Letsind og Ligegyldighed, tiltrænges ogsaa en alvorlig Kur, men vi faar her haabe, at strengere Forholdsregler, Tvangsarbeide og mindre let Adgang til Understøttelse for Uværdige, vil virke gavnligt, og at den frivillige private Fattighjælp, som vistnok ikke vil udeblive, vil være et mere velgjørende Hjælpemiddel ligeoverfor virkelig Trang end det nærværende System. Kunde man da samtidig med en Reform af Fattigvæsenet lette Toldbeskatningen for de lavere Samfundsklasser, og om muligt endog ved Statsbidrag søge at grunde Pensions-Indretninger, som maatte være let tilgjængelige for Arbeidsmanden og derved opmuntre til Sparsomhed, saa skulde ingen grundet Bebreidelse ramme Samfundet, om man maatte bruge en haard Kur mod et overhaandtagende Samfundsonde. Store Midler har man i vort Land anvendt til overdaadig udstyrede Fængsler og endmere til Fattigunderstøttelse af Trængende, baade til Hjælpeløse og til saadanne som burde hjælpe sig selv, medens altfor lidet turde være arbeidet i den Retning at hindre Folk fra at blive trængende. Den store Modvægt mod Fattigondet, som ligger i den Æresfølelse hos Individet, „at ville være selvhjulpen" og ikke behøve at „ty til Kassen" bliver endogsaa stadig modarbeidet ved den altfor hyppige og beklagelige Misbrug, at Understøttelse endog paanødes ellers selvbergede Folk til Forebyggelse af at Saadanne skulle erhverve Hjemstavnsret. (!) dette i Forbindelse med de senere Aars mange storartede Arbeider, saasom Veie og Jernbaner, have bevirket en Forrykkelse af Samfundsforholdene, som i sine Følger bliver saare betænkelig. Idet man nu muligens atter kommer til at paabegynde storartede Jernbane-Anlæg, burde det vistnok komme under Overveielse, hvorledes man under Udførelsen af disse kunde modvirke Fattigdom og Letsind hos en stor løs Arbeidsstok, thi ellers vil saadanne store Arbeider mægtig forøge istedenfor formindske nævnte Onder.

Den 8de Oktober 1869.

F—g.

*) En stor Del heraf indføres til Vestlandet over Kristiania og fortoldes ved Kristiania Toldsted.

**) Af sidste Aviser sees at man nu vil overlade samtlige Byens Skatteydere, at tilveiebringe Pengelaan til Banen. Det er jo smukt og opofrende Træk af Kristiania Pengemænd, at de vil lade en Entreprise, som var tegnet saa særdeles fordelagtig, blive et „commune bonum".

Justits-Departementets Foredrag, ang. Storthingets Anmodning til Regjeringen om ved fremtidige Embedsbesættelser at bestemme visse Forbehold.

(Slutn. fra Gaarsbl.)

Hvad der i Anmodningens Litr. a ogsaa omhandlede Forbehold med Hensyn til Embedernes lokale Grændser angaar, da skulde det efter Beslutningens Indhold strække sig uden Indskrænkning til enhver Forandring af disse Grændser, som ved senere Lov maatte bestemmes. Var nu Fastsættelsen af de lokale Embedsgrændser i Almindelighed Gjenstand for Lov, vilde der mod saadant almindeligt og ubegrændset Forbehold i alt Væsentligt stille sig de samme Grunde, som ovenfor ere udhævede; men da dette, som af Storthingskomiteen bemærket, ikke er Tilfældet, vilde et Forbehold som det omhandlede, uagtet sin almindelige Form, under den nu bestaaende Ordning ikkun faa en meget indskrænket Anvendelse. Forsaavidt kunde derfor et Forbehold som det i Storthingskomiteens Indstilling under Post 1 foreslaaede ikke synes at fremkalde nogen særdeles Betænkelighed; men det vil dog efter Departementets Formening være rigtigere og paa en saadan Maade betegne det virkelige Forhold, ogsaa i Udtryksmaaden at indskrænke Forbeholdet til hvad der virkelig haves for Øie. Som af Komiteindstillingen erfares, er dette de Forandringer af de forskjellige Embeders Grændser, der kunne fremkaldes ved Love angaaende Udvidelse af Kjøbstæder. Det maa formentlig erkjendes, at disse Tilfælde høre til dem, hvor et Forbehold kan være paa sit rette Sted, og hvor det ingen overveiende Betænkelighed kan vække, da dets mulige Følger allerede paa Forhaand ved Ansættelsen nogenlunde vil kunne overskues og det derhos i Forholdets egen Beskaffenhed finder en Begrændsning. Et lignende Forbehold er derhos med Hensyn til Oprettelse af nye Kjøbstæder allerede taget ved den ovenfor nævnte kgl. Resolution af 4de Januar 1841, forsaavidt Fogder og Sorenskrivere angaar. Ligeoverfor Udvidelser af allerede tilværende Kjøbstæder finder Departementet ingen afgjørende Betænkelighed ved at lade Forbeholdet ogsaa omfatte andre Embedsmænd, og man vil derfor tillade sig at foreslaa, at Deres Majestæt fatter naadigst Bestemmelse om, at de Embedsmænd, der herefter ansættes i Kjøbstad eller noget til en Kjøbstad grændsende Landdistrikt, skulle være pligtige til uden Erstatning at finde sig i de Forandringer af deres Embedsdistrikters Grændser, som maatte bestemmes i Anledning af vedkommende Kjøbstads Udvidelse ved senere Lov. Vistnok kunde det samme opnaaes gjennem særskilte Forbehold i hvert enkelt indtrædende Tilfælde, i Lighed med hvad ogsaa

tidligere oftere er skeet, men da man ved en almindelig Bestemmelse opnaar en større Tryghed for, at intet Tilfælde oversees eller forglemmes, troer man dog, at en saadan er at foretrække. At udvide det ved Resolution af 4de Januar 1841 med Hensyn til nye Kjøbstæders Oprettelse bestemte Forbehold til ogsaa at gjælde andre Embedsmænd end Fogder og Sorenskrivere, og da navnlig til geistlige Embedsmænd, finder Departementet ikke tilraadeligt, dels fordi de geistlige Embedsforhold ikke i Almindelighed undergaa eller tiltrænge nogen Forandring ved en Kjøbstads første Oprettelse, dels fordi Afgangen i Indtægt for vedkommende geistlige Embedsmand i Forhold til hans Indtægter i det Hele lettelig kunde blive for voldsom.

Betræffende den i Storthingsbeslutningens Litr. b indeholdte Anmodning skal Departementet bemærke, at hvis den for nogen Del skulde kunne imødekommes, maatte det formentlig være omtrent paa den i Storthingskomiteens Indstilling omhandlede Maade, saaledes at Regjeringen ved hvert enkelt sportellønnet Embedes Ledighed fastsatte en Minimumsindtægt, under hvilken den ansættendes Embedsmands Indkomster, hverken ved Nedsættelser af Sportler eller ved Embedes Overgang til fast Gage kunde nedbringes, uden at det Manglende af Statskassen blev at erstatte, medens han inden den satte Grændse blev forpligtet til at finde sig i enhver Indtægts- eller Lønningsforandring uden Erstatning. Forsaavidt angaar Indkomstnedsættelser gjennem Frigjørelse af sportellønnede Forretninger eller Formindskelse af Sporteltaxterne har imidlertid Komiteen selv allerede udtalt sig mod en saadan Fremgangsmaade i Erkjendelsen af de administrative Vidtløftigheder og overveiende praktiske Vanskeligheder, den vilde medføre, og Departementet anser det i denne Henseende tilstrækkeligt at henvise til, hvad Komiteen har ytret. Men heller ikke med den Indskrænkning, hvormed 2den Post af Storthingskomiteens ovenfor gjengivne Indstilling har bragt den nævnte Fremgangsmaade i Forslag, finder Departementet at burde tilraade den befulgt. Forbeholdet skulde efter bemeldte Indstillingspost gaa ud paa at tilpligte den ansættendes Embedsmand fra den Tid, som nærmere maatte bestemmes, at modtage sin Løn for det Hele eller en Del i fast Gage, istedetfor i Sportler, dog saaledes, at hans aarlige Nettoindtægt ikke blev mindre, end et af Regjeringen ved Embedets Ledighed angivet Beløb. Efterat det ved Storthingsbeslutningen har vist sig, at et saadant Forbehold ikke af Storthinget er bleven anseet tilfredsstillende, synes der allerede af den Grund at være mindre Opfordring til at gjennemføre samme, hvortil kommmer, at de nævnte administrative og praktiske Vanskeligheder og Vidtløftigheder vistnok ogsaa ved et saadant Forbehold ialfald for en Del vilde indtræde; men hvad der derhos væsentlig maa komme i Betragtning, er, at der ifølge Beslutninger, fattede paa det sidstafholdte Storthing og væsentlig efter den her omhandlede Komiteindstillings Afgivelse er udkommet en Flerhed af Love, der for de Embeders Vedkommende, som Storthingskomiteen nærmest har havt for Øie, nemlig Sorenskriverembederne og enkelte Byfogedembeder, vil have saadan Indflydelse paa de herefter ansættendes Embedsmænds Indtægter, at noget særligt Forbehold af Adgang til end yderligere Nedsættelse maa ansees unødvendigt. Departementet sigter herved formentlig til Loven om Auktionsvæsnet af 17de Juni 1869, efter hvilken det vil afhænge af Regjering og Storthing, hvorvidt den betydelige Indtægt, Sorenskriverne og de fleste Byfogder hidtil have havt af de frivillige Auktioner, eller noget Vederlag derfor skal komme de herefter ansættendes Embedsmænd tilgode. Allerede herved er en Foranstaltning truffet, der i det Væsentlige vil kunne gives samme Virkning, som det af Storthingskomiteen foreslaaede Forbehold; men derhos vil ogsaa Lov om Forfattelse af Skjøder og Kontrakter paa Landet af 17de Juni 1869, Lov om Skifte af mindre Dødsboer af 27de Marts 1869 og Lov om Paakjendelse af smaa Gjældssager ved Forligelseskommissionerne af 8de Mai 1869 paa Sorenskriverembedernes og de 2de sidstnævnte Love tillige paa Byfogedembedernes Indtægter upaatvivlelig have en saa formindskende Indflydelse, at neppe nogen i de heromhandlede Embeder herefter ansættendes Embedsmand, saafremt han tillige fratages Indtægterne af de frivillige Auktioner, vil erholde nogen overdreven Indtægt. For de allerflestes Vedkommende vil det visselig tvertimod vise sig umuligt at benytte, ialfald fuldt ud, den Adgang til Indtægsnedsættelse, som Lov om Auktionsvæsnet af 17de Juni d. A. allerede aabner, og forholder dette sig saa, er der formentlig liden Grund til ved nye Forbehold at stille end yderligere Nedsættelser i Udsigt. De Byfogedembeder, til hvis Indtægter Auktionssportler ikke hører, og som saaledes ikke rammes af den nævnte Lov om Auktionsvæsnet, (nemlig Trondhjems, Bergens og Kristianssands) ere hverken saamange, eller ville, efterat de ovenfor antydede øvrige Indtægtsformindskelser ere traadte i Virkelighed, erholde nogen saa høi Indtægt, at Hensynet til dem kan afgive Motiv for noget almindeligt Forbehold. Byfogedembedet i Kristiania er allerede med Hensyn til Indtægterne saaledes ordnet, at det her ikke kan komme i nogen Betragtning. Hvad Fogedembederne angaar, da er der kun faa af dem, der hidtil have haft saa stor Indtægt, at der kunde blive Spørgsmaal om nogen Nedsættelse, og den Indtægtsformindskelse, som for disse Embeder vil blive en Følge af den forannævnte Lov om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse og i nogen Grad vel ogsaa af Lov om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld, vil selvfølgelig heller ikke paa de større Fogedembeder blive uden Indvydelse. Det er derfor Departementets Mening, at de sportellønnede Embedsmænd, der herefter ansættes, ikke, ialfald udenfor aldeles enkeltstaaende Tilfælde, vil erholde høiere Indtægt, end hvad der, ogsaa om Sportlerne besluttes afløste med fast Gage, vil findes nødvendigt at indrømme dem, og at de Embeder, til hvilke Storthingskomiteen tænkte sig Forbeholdets Anvendelse indskrænket, nemlig de, „om hvilke det kan antages at ville være nogenlunde ubestridt, at Indtægten bør nedsættes", allerede gjennem Anvendelse af Loven om Auktionsvæsnet af 17de Juni d. A., §§ 11 og 12, vil kunne underkastes den Indtægtsnedsættelse, de findes at burde lide. Naar dette er skeet, vil en Overgang af Sportellønning til fast Gage ogsaa for disse Embeder stille sig saaledes, at den indtrædende faste Gage vil udgjøre et omtrent tilsvarende Vederlag for Sportelindtægterne, og under denne Forudsætning vil ikke disse Embeder frembyde nogen særegen Vanskelighed ved en saadan Forandring, om den maatte bestemmes. Den kgl. Resol. af 31te Juli d. A., hvorved dette Forslag bifaldes, er før meddelt.

Kristiania, den 14de Oktober 1869.

Blandt Napoleon den Tredies store Handlinger hører som bekjendt, at han ved sin keiserlige Magtfuldkommenhed gjennemsatte den fransk-engelske Frihandelstraktat og overhovedet fik Frihandelsprincipet indført i Frankrige, trods for almindeligt herskende Fordomme og for at den franske Industri saagodtsom helt igjennem var opelsket gjennem Beskyttelsessystemet. Under denne Sag havde Napoleon at kjæmpe en haard Strid; thi mod hans keiserlige Magtfuldkommenhed stod næsten hele den franske Handel og Industri i kompakt Opinion. At en i Samfundsforholdene saa dybt gribende Strid skulde være udkjæmpet med et keiserligt Dekret, nogle afsluttede Traktater eller en Lov fra Kamrene, var ikke at vente. Og nu, da Keiseren er syg, bryder ogsaa dette Spørgsmaal igjen op som et gammelt Saar ved Siden af alle de andre Keiserdømmets store Spørgsmaal i og udenfor Frankrige. I Rouen afholdtes saaledes den 7de d. M. under Ledelse af Pouyer-Quertiers et Møde, der var rettet imod Fornyelsen af den fransk-engelske Frihandelstraktat, og dette Møde ansees kun som Forspillet til en hel Række, der vil finde Sted paa mangfoldige Steder i Frankrige.

I et Telegram af 9de ds. fra Paris til „Hamb. Corr." nævnes en Artikel af „Constitutionnel", hvori det heder, at Regjeringspolitiken ikke tænker paa Statskoup, men vil blive tro Aanden i Keiserens Budskab og Senatuskonsultet; Regjeringen bekymrer sig lidet om Revolutionspartiets Trusler og stoler paa, at Folkets sunde Forstand bedst vil sætte Stopper paa de revolutionære Blades Opviglerier. Af 10 Municipalraadsvalg har imidlertid, heder det i Telegram af 11te ds., alt de 8 faaet et oppositionelt Udfald. Der ymtes ogsaa om et Manifest fra Deputeretkamrets Venstre. Med Hensyn til Keiserens Sundhedstilstand, saa forlyde nu alle Efterretninger gunstigere, skjønt man dog aldrig er sikker for et pludseligt Tilbagefald. Keiseren har saaledes nu med sin Søn kunnet reise til Compiegne, hvorfra han vender tilbage, naar Kamrene aabnes, ved hvilken Leilighed man — desværre nok feilagtigt — har spaaet, at han skulde oplæse et Manifest om vedtaget almindelig Afvæbning i Europa.

I Aubin har der den 8de og 9de været stærke Uroligheder blandt Minearbeiderne. Der begikkes Voldsomheder, idet Underpræfekten og Betjentene saaredes og Magasiner prøvedes plyndrede, hvilket tilslut førte til at Tropperne gav Ild, hvorved 14 dræbtes og 22 saaredes. Urolighederne vedblive fremdeles.

Den nye franske Gesandt i St. Petersburg overbringer en Svarskrivelse fra Keiser Napoleon paa en Indbydelse fra Keiser Alexander til at besøge den forestaaende Industriudstilling i 1870 i St. Petersburg. Keiser Napoleon takker for Indbydelsen og lover at komme, saafremt hans Sundhed eller Politiken ikke lægger Hindringer iveien.

Angaaende Kronprinsen af Preussens Besøg i Wien den 7de Oktbr. heder det, at han i Burg modtoges af Keiseren og Keiserinden og de der tilstedeværende Erkehertuger. Allerede næste Formiddag havde Rigskantsleren Grev Beust en Privataudients hos ham. Kl. 11½ gjorde Kronprinsen sin Opvartning hos Keiserinden og forblev der et Kvarters Tid; Dagen gik hen med Visiter indtil ud paa Eftermiddagen, da han officielt modtog Grev Beust og det diplomatiske Korps. Om Aftenen sad Kronprinsen i en storartet „Familiediner" med Keiseren paa den ene og Keiserinden paa den Side. Aftenen sluttedes i Operaen, hvor Balletten „Sardanapal" gaves. Ogsaa den næste Dag den 8de Oktober har Kronprinsen havt et Besøg af Grev Beust og de øvrige Ministre, blandt hvilke han fornemmelig underholdt sig med Giskra. Den 9de afreiste han til Venedig, hvortil han kom i Søndags. Den 24de Oktober tiltræder ogsaa Keiseren af Østerrige sin Reise til Orienten, ledsaget af Grev Beust og Ministrene Plener og Gerove. Fra Konstantinopel reiser han sammen med Keiserinde Eugenie og Sultanen ledsaget af den franske og tyrkiske Eskadre over Jaffa og Jerusalem til Suezkanalen. Paa Tilbagereisen besøger han Athen og maaske Italien. Den franske Keiserinde skal, heder det, komme tilbage til Paris den 27de November — to Dage før Kamrenes Aabning.

Opstandene og de forvirrede Tilstande i Spanien, hvorom Prim fornylig afgav sin Fremstilling til Kortes tilligemed sin Forsikring om ikke at gaa Reaktionens Ærinder, og som har foranlediget Regjeringen til extraordinære Forholdsregler, synes at være i Tiltagende. Bjergene i Andalusien ere opfyldte med Insurgenter, der bl. A. have oprevet Jernbaner og Telegrafer. I Saragossa gave de republikanske Frivillige den 7de Oktober Ild paa Tropperne, hvorved der opstod en almindelig Gadekamp, hvori Artilleriet feiede de menneskefyldte Gader. Ogsaa i Validolid og Granada har der foregaaet lignende Scener. En Trop paa 1800 Insurgenter har overgivet sig. Ligesaa har Regjeringen fattet den Beslutning, at sætte under Anklage alle de Medlemmer af Provindsielog Municipalraadene, som begunstige Republikanerne.

Fra New-York telegraferes til „Hamb. Corr.", at der forrige Mandag er afstedkommet Skade ved Springflod i New-Brunsvig for flere Millioner Spd.

I Anledning af at Statsraad Brettevilles Aar som Medlem af Statsraads-Afdelingen i Stockholm er udløbet, har Hans Majestæt ifølge Rigst. under 9de ds. behaget naadigst at befale Statsraad Helliesen at begive sig til Stockholm under Løbet af indeværende Maaned, for at indtræde som Medlem af Statsraads-Afdelingen, samt Statsraad Bretteville efter sin Tilbagekomst til Kristiania at indtræde i den Norske Regjering og overtage indtil Videre Bestyrelsen af Indre-Departementet, fra hvilken Tid Bestyrelsen indtil Videre af Revisions-Departementet overdrages Statsraad Stang samt Bestyrelsen paa lignende Maade af Finants-Departementet overdrages Statsraad Møinichen.

Autorisation. Kand. jur. K. J. Bergh er den 12te Oktober sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Indberetning fra de forenede Rigers Generalkonsul i London, dateret 4de ds.:

I Forbindelse med min ærbødige Skrivelse

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 238.)

„Der er to Slags Racer, en høiere og en lavere. Tyskerne er mere begavede end Slaverne, de er arbeidsommere, tarveligere og mer retskafne; alt, hvad der kan indesluttes i de tyske Ord: „tüchtig, gründlich", Flid, Dygtighed, Anlæg, Evne til at drive et Foretagende igjennem ved en ligesaa stor Styrke i den praktiske Udførelse som i den indre Iver, en Natur, som altid kræver at høre Samvittigheden tale med ved Arbeiderens Virken, den være med Aand eller Haand, en Trang til at gaa til Bunds i Tingene og ikke at nøie sig med Halvveien, at foretrække det paalidelige for det behagelige og det varige for det glimrende, — alt dette tilsammentaget udgjør de germanske Folks Overlegenhed over de slaviske." Tysklands store Aander i det 18de Aarhundrede, med Undtagelse af Lessing, var lidt mere beskedne i sine Udtalelser om sit Land og sig selv, paa samme Tid som de besad en billig Følelse af sit eget Værd; Herder og Goethe var besjælede af den mest levende Medfølelse for den almindelige Kultur, Schiller foragtede ikke nogen af de Stammer, der har kappes eller kommer til at kappes i Civilisationens store Arbeide; Kant, Fichte, Schelling og begge Humboldterne lystrede den samme liberale og i Sandhed menneskelige Tanke. Men det var den sidste af hine bydende Tænkere, som blev blændet af saamange Rigdomme og uden Tvivl ogsaa af sine egne Læresætninger, og som da forkyndte, at den germanske Race stod over alle det nyere Europas Racer. Det er vel neppe nødvendigt at nævne denne Tænkers Navn? Men man skal lægge Mærke til, at Hegel opsatte sin Lærebygning efter Frankriges Nederlag i 1815. Man mærker tydeligt, hvorledes den begeistrede Digter og ophidsede Seer stønner under Byrden af sine egne algebraiske Formler. En af hans første Taler, der blev holdt i Heidelberg i 1817, er intet andet end en Lovsang til de tyske Nationers høie Forudbestemmelse. For ham er hele den nyere Historie kuns den tyske Aandsudviklings Historie. Idet han i løse Udkast opsætter sin Historiens Filosofi, finder han kun tre Afdelinger, tre Tidsrum, tre forskjellige Verdener: den orientalske, den græsk-latinske og den germanske. Og i hele den hegelske Filosofi findes der knapt en Tanke, som er trængt dybere ned end denne. Hans Læresætninger forresten har havt høist forskjellige Skjæbner, men denne forfløine Tanke om de tyske Folks sjælelige og moralske Overlegenhed kan man endnu den Dag idag finde igjen overalt, og efterat have spøgt i nogle Drømmeres Hjerner, er den nu bleven Bladskrivernes Fælleseiendom. Der skal en ganske egen Kraft for de mere udmærkede Aander, for at kunne blive staaende med det forgangne Aarhundredes Følelse for den hele Menneskehed. Ethvert Folk har uden Tvivl sine Anfald af Stolthed, og vi kjende altfor godt til den franske Forfængelighed til at vi ikke skulde undskylde lignende Følelser hos vore Naboer. Selvfølelsen er fremfor alt et Mærke paa Livskraft, og det maa være et stort Folk tilladt at være ikke altfor beskedent. Men Frankriges Selvfølelse var dog altid en høimodig Følelse, og naar det var stolt af sin Indflydelse i Politiken og i Samfundsforholdene, da var det dog fordi det haabede derved at kunne gavne Menneskeheden. En frisindet Udvidelseslyst fulgte altid med dets Følelse for sin egen Ære.

Revolutionen, der var et saa helt igjennem franskt Arbeide, var dog ikke noget egenkjærligt; Frankrige arbeidede for Verden. Men hvor i Bund og Grund forskjelligt fra denne Begeistring er ikke de sidste femti Aars Hovmod hos Tyskerne, og fremfor alt hos Preusserne! Vi taler ikke her om Selvtillid, men om noget helt andet, om en langt mindre ædel og langt ringere Følelse. Ganske vist findes der i Tyskland ikke faa udmærkede Mænd, som ikke rammes af disse vore Bebreidelser, og vi er overbeviste om, at de ikke kan modsige os, thi de har altfor ofte selv bekjæmpet den Fremgangsmaade, som vi her har talt om. Er det kanske ikke sandt nok, at de preussiske Bladskrivere efter den slesvigske Krig kappedes om at udstøde saadanne Seiershyl: „Beseirede fra Dybbøl! det er den tyske Sædelighed, som har knust Vaabnene i Eders Hænder! Vi er meget bedre end I, se, derfor gaar I under. Eders Sæders Forfald dømmer Eder til Døden"? Kanske ikke disse samme Bladskrivere i alle Stridigheder mellem Tyskerne i Preussen og Polakkerne i Hertugdømmet Posen uafladeligt overstænkede sine Slagtoffere med de værste Fornærmelser? Kanske de ikke end mere forstørrede den germanske Ubillighed ved den værste af alle Beskyldninger? Var det ikke i alle Fald den samme Uretfærdighed? „I er dovne og fordærvede, underkast Eder dog Eders Skjæbne. Det tyske Høimod vil aldrig ophøre med at være Eder overlegent." Se, saaledes kunde det og gaa til, at Polens Snigmord hos Kants og Hegels Disciple er blevet et fremragende Exempel paa Moralitetens Seier! Og saaledes er det naturligt nok, at den samme Selvforgudelse forsynte de wienske Blade med deres sidste Trumfer mod Czekerne i Bøhmen.

(Fortsættes.)

til det kongelige Departement af 24de f. M. (No. 236) har jeg den Ære at meddele, at, da Spørgsmaalet om Opgjøret af Livsforsikringsselskabet „European" i Lørdags foretoges for the Vice Chancellor, dreiede Diskussionen sig næsten udelukkende om et af Petitionærerne fremsat Forlangende om Tilladelse til at undersøge Selskabets Bøger, hvilket afsloges af the Vice Chancellor. Selve Hovedspørgsmaalets Behandling blev derimod opsat til Onsdag den 13de, dog tilbagekaldtes en af Retten den 22de September afgivet Bestemmelse, hvorefter der over de forfaldende Præmier skulde føres særskilt Regnskab.

Kristiania—Stockholmsbanen. Efter Forlydende arbeides der i denne Tid, skriver „Hed. Amtst.", med stor Kraft paa Banestrækningen mellem Arvika og Karlstad, og man skal nære Haab om, at den høitidelige Aabning af Jernbanen mellem Kristiania og Stockholm vil kunne foregaa den 4de November næste Aar.

Undersøgelse af Jernbanelinie til det Nordenfjeldske igjennem Gudbrandsdalen. I det Foredrag fra Indredepartementet, hvori denne Undersøgelse blev besluttet, heder det, „at det navnlig er Strækningen mellem Laurgaard i Vaage og til Bjerkaker i Rennebu, og i Forbindelse dermed en Sidelinie fra et eller andet Punkt i den nævnte Hovedlinie og til Romsdalen", som det gjælder at skaffe nærmere Oplysning om. Jernbanedirektøren har i en afgiven Erklæring paany udtalt den Mening, at Østerdalslinien maa blive at foretrække. Af Foredraget sees fremdeles, at Undersøgelserne angaaende Jernbaneanlæg mellem Hamarbanen og Eidsvold samt mellem Kongsvinger og Elverum ere anslaaede at koste 5200 Spd. Undersøgelserne fra Laurgaard til Bjerkaker med Sidelinie til Romsdalen anslaaes til 7000 Spd., og fra Laurgaard til Hamarbanen til 3000 Spd. Undersøgelserne af en Linie gjennem Jarlsbergs og Laurviks Amt til Drammen-Kristianiabanen ere anslaaede til 4000 Spd.; men denne Undersøgelse vil ikke iværksættes, før Drammensbanens Skjæbne er afgjort. Det Beløb af tilsammen ca. 20,000 Spd., som vil medgaa til Undersøgelsen af disse Jernbanelinier, maa, da Intet hertil er bevilget af Storthinget, afholdes af det til tilfældige Udgifter opførte Budgetbeløb.

Professor Bang har af Kirkedepartementet faaet Tilladelse til i næste Semester at være fraværende fra Universitetet for indtil Udgangen af Marts Maaned at holde offentlige Forelæsninger i Bergen.

Fra Jernbanekomiteen meddeler Mgbl.: „Den af Formænd og Repræsentanter sammensatte Komite, der havde under Overveielse Spørgsmaalet om en Garanti af Christiania Kommune til Laan til Jernbaneanlægget mellem Drammen og Kristiania, har iforgaars afsluttet sine Møder. Den skal enstemmig være kommen til det Resultat at anbefale Garantien af Hensyn til Kommunens Tarv. Komiteen skal have tilføiet sin Indstilling en Forudsætning om, at Banen føres over Dramselven, hvilken Forudsætning bekræftedes af Jernbanedirektøren, som var tilstede i Mødet. Denne Forudsætning er dog ingen Betingelse."

Det nye Nøst for Tunebaaden, til hvis Opførelse sidste Storthing bevilgede Penge, er nu opført i Haven bag Universitetet. Nøstet er opført i gammeldags Stil af Bindingsværk, med aabne Svalvinduer paa alle Vægge. Det mærkelige Oldtidsminde, som for et Par Aar siden fandtes i en Gravhoug i Tune Præstegjeld ved Sarpsborg, er allerede indbragt i Nøstet og opstillet saaledes, at det nu kan besees fra alle Kanter. Under Kjølen af Baaden eller Skibet er gravet en Fordybning, hvortil en Trappe fører ned, saa at den ogsaa kan undersøges i Bunden. Denne Baadlevning, som hører til et af de interessanteste Oldtidsfund, har hidtil været opbevaret i et midlertidigt opført Bordskur tæt ved Universitetets Bibliothekbygning. Skuret vil nu antagelig blive nedrevet, da det vansirer og navnlig tager sig ilde ud iblandt de med tildels mærkelige Runeindskrifter forsynede Bautastene, som ere opstillede rundt omkring i den øvre Del af Universitetshaven.

Lic. Scharlings ottende Forelæsning. Det er et Spørgsmaal, som man forlængst har opkastet og som endnu i vore Dage gjentages: Er der en almindelig Fremgang i Menneskeslægten eller ei? Hvis der ved Fremgang forstaaes Fremgang i sædelig Renhed og Fuldkommenhed, maa hertil svares: Nei; thi man kan ingenlunde sige, at den nuværende Slægt i moralsk Henseende staar i Gjennemsnit høiere end Fortidens Slægter, og Kristendommen betegner endog de sidste Dage som den høieste Fordærvelses Tid; i aandelig Udvikling derimod og praktisk Dygtighed gjøres der stadige Fremskridt. Paa den ene Side vinder Mennesket større og større Herredømme over Materien og beseirer efterhaanden baade Tid og Rum, paa den anden Side griber Refleksionen mere og mere om sig og Menneskeaanden hæver sig stadig til større Klarhed og Selvbevidsthed. Til denne almindelige Udvikling af Slægtens Bevidsthed har hvert Folk og hver Tid givet sit Bidrag; Hellenismen har udviklet Skjønhedsiden, men kun den ydre Skjønheds — alene Enkelte, som en Sokrates, havde tillige Øie for den indre —; de gamle Nordboere hævdede Friheden, men atter kun den udvortes, Friheden til at tumle sig; først med Kristendommen vendtes Øiet for Alvor indad. Og selv endnu gaar det langsomt nok med Udviklingen, hvad den foregaaende Skildring af Romerkirken tilstrækkelig har vist; i den reformerte Kirke spores der vel større Inderlighed; men først ved den lutherske Retfærdiggjørelseslære er man trængt frem til Kristendommens Centrum.

Naar saavel Nordboere i snevrere Forstand som Tyskere har sluttet sig til Luther, da vidner dette om et Fællesskab i Folkekarakteren, og dette Fælles viser sig igjen ved nærmere Undersøgelse at være disse Folks Gemytsfylde. Gemyt, der er et tysk Ord, hvortil vi ikke har noget rigtig tilsvarende, og som man hellerikke i andre Sprog kan gjengive uden ved Omskrivninger, betegner Aandens Indadvendthed, ikke i Tankens, men i Følelsens og Stemningens Form; og denne dybe Indadvendthed, denne Aandens Selvbeskuelse og Følelsens Rigdom er netop karakteristisk for Tyskerne og aabenbarer sig baade i deres Poesi og i deres Filosofi. Dette er dog for en stor Del af Nutidens Tyskere, navnlig hos Preusserne, et tilbagelagt Standpunkt; thi Preusserne er et vistnok begavet, men koldt og hjerteløst Folk; hos Middelalderens Tyskere derimod, i deres Folkesange og deres Kunst, finder man denne uendeligt tiltalende og rørende Gemytrigdom i fuldt Maal. Det er denne Gemytrigdom, der har ladet Tyskerne opfatte Kristendommen anderledes end alle andre Folkeslag, og Morten Luther, der er en Type for dem i denne Henseende, er ogsaa bleven Bannerfører for et helt Folk, ja for hele den tysk-nordiske Folkestamme; thi vi føle os dragne til ham ligesaa stærkt som Tyskerne.

Her i Endelighedens Verden er det imidlertid engang saa, at det, der udgjør Ens Styrke tillige bliver hans Svaghed; dette viste sig ogsaa i den lutherske Kirke. Dens Styrke laa i det rige indre Liv, der var vakt; men den Fare laa nær, at Aanden kunde finde sig saa rig i sig selv, at den glemte Bevægelsen udad, glemte Livsidealernes Udvikling, og denne Fare undgik man heller ikke. Uadtil blev der lidet eller intet udrettet; man gjorde en svag Begyndelse, men blev snart bange for Verdens Uro og de praktiske Vanskeligheder og trak sig derfor tilbage i sig selv. Saa kom en stille Tid: de Lærdes og Dogmatikernes Tid, da de store Systemer begyndtes, der ligne de gothiske Kirker baade i Storartethed og i den fine Detalje. Der er unegtelig noget fængslende ved disse dogmatiske Bygværker, hvor Tanke er stillet op mod Tanke, og alt er afveiet paa Skarpsindighedens fineste Vægtskaal; men det Hele er dog kun Logik. Tankerne kan være rigtige og gode nok; men Ulykken var, at de ikke kom længere end paa Papiret; man agtede ikke paa Familiens og Statens Krav og glemte, at Videnskaben ikke er Livet, men kun et Skyggerids deraf. Saa fast troede tilsidst Dogmatikerne paa sine egne Systemer, at de ikke taalte Modsigelse; Polemikken blev derfor ikke nogen virkelig Kritik, men udartede til de hidsigste Kjævlerier, der ingenlunde fremmede Videnskaben. Ved Universiteterne foredroges kun Dogmatik og Polemik, exegetiske Forelæsninger blev aldrig holdt; ja Francke fortalte endog, at i hans Studentertid var umuligt at opdrive en Bibel eller et Ny Testamente hos nogen Boghandler i Leipzig. Man skulde tro, at de levende Kilder i Hjerte og Skrift var aldeles glemte. De skadelige Følger af, at Bevægelsen indad ikke blev ledsaget af en tilsvarende Bevægelse udad, viser sig ogsaa: det ydre Liv stod i en skjærende Modsætning til den indre Frihed, Reformationen havde hævdet og søgt at gjennemføre. Der var intet sandt og fyldigt Menighedsliv; thi Menigheden var aldeles ikke fulgt med i Udviklingen, og om Indførelsen af en Kirkeforfatning var der ikke længer nogen Tanke; Luther og Melanchton havde forsøgt derpaa, men altfor optagen af Kampen med Romerkirken havde de maattet opgive den øieblikkelige Gjennemførelse af Sagen og overgive den i Landsherrernes Hænder. Den kirkelige saavelsom den borgerlige Udvikling tog imidlertid en anden Retning, end Luther havde forudseet, og Enden blev, at Fyrsten i sin Person samlede baade den kirkelige og den verdslige Magt; ligesom Folket var trælbundet i politisk Henseende, saaledes var Menigheden det i kirkelig Henseende. Traditionsprincipet blev snart næsten ligesaa trykkende som i Romerkirken, og Dogmatiken søgte at tilvende sig det samme Herredømme over de andre Videnskaber som den katholske Theologi; en Mand blev rigtignok ikke banlyst for sine afvigende Meninger, men han udsatte sig nok for at miste sit Embede. Modersmaalet, som Reformationen havde søgt at skaffe Plads, blev igjen ganske fortrængt af Latinen; herved blev Lægfolket fuldstændig afskaaret fra Udviklingen, og den lutherske Kirke fik en uhyggelig Lighed med Romerkirken i Spaltningen mellem Theologer og Lægfolk. Paa et Punkt viste der sig dog aabent Vande under denne almindelige Indefrysning: det indrømmedes, skjønt ofte modstræbende nok, at Kirken — kunde feile. Herved var der aabnet en Mulighed for en ny Reformation, og denne indtraadte virkelig ogsaa ved Pietismen. Pietismen er vistnok et Tilbageskridt, ikke blot i Forhold til den apostoliske Kirke i dens Renhed, men ogsaa i Forhold til den reformerte; det vilde imidlertid være uretfærdigt ved Bedømmelsen af det at stille den lige over Idealet; skal man fælde en sand Dom om den, maa man tage Tidsforholdene i Betragtning, og da vil det vise sig, at den har rettet paa mange Feil og afhjulpet store Mangler, at den i det Hele har virket til stor Velsignelse.

Pietismens Hovedsætning er den, at Kristendommen ikke blot er Lære, men Liv, at Synden ikke er Tankesynd, men Synd i Villien, og alene ved alvorlig at hævde dette har den erhvervet sig den største Fortjeneste. Pietismen fornegter ingenlunde Retfærdiggjørelsesprincip, men den fremhæver tillige Gjenfødelsen og Helliggjørelsen, ja, lægger i Grunden Hovedvægten paa disse. Nu udfyldes Kløften mellem Theologerne og Lægfolket; thi er Kristendommen ikke blot Erkjendelse, men væsentlig Liv, da kommer det heller ikke udelukkende an paa Erkjendelsens Rigtighed, men først og fremst paa Villiens Renhed, og dette er noget almeent. Hermed er det almindelige Kristendomme hævdet. Nu optoges igjen Omsorgen for Folkeoplysningen, Konfirmationen og den dertil hørende Forberedelse indførtes, og Bibellæsninger afholdes; Modersmaalet bliver igjen trukket frem og benyttet i Videnskabens Tjeneste, og Dogmatiken skal fra nu af prøves efter Skriften. Alt dette er i fuldkommen Overensstemmelse med Luther, men alligevel maa man sige, at Pietismen mangler hans skabende Aand; som den reformerte Kirke vil den i Skriften læse sig til hvordan alt skal være: hvad der ikke udtrykkelig er tilladt i Skriften, det er forbudt. Kunsten, som den reformerte Kirke dog havde taalt, fordømmer den absolut. Paa dette Punkt kom den i alvorlig Kamp med de Orthodoxe; disse mente, at mange Ting, som Pietismen fordømte, i sin uskyldige Ubetydelighed maatte falde udenfor Loven og derfor ansees for tilladelige, medens Pietisterne paastod, at Intet kunde falde udenfor Loven. I Principet havde Pietismen Ret: Intet kan falde udenfor Loven; men, vel at mærke, Loven maa da opfattes som en indre, Mennesket selv iboende Lov; Pietismen opfattede den imidlertid som en ydre Lov. Derfor er den borneret, derfor er den sky og ængstelig; som en forsagt Lærling skotter den stadig hen til Loven, medens Luther staar som den freidige, sikre Mester, der har Loven i sig selv.

Vi have her berørt en væsentlig Mangel ved Pietismen: den Lovtvang, hvorunder den staar; en anden, næsten endnu større Mangel, er dens Feilsyn af Livet selv. Dette sidste skulde i den næste Forelæsning nærmere blive paavist.

Ifølge Telegram fra New-York er Ankerliniens Dampskib „Iowa" ankommen til New-York den 6te Oktbr. Alt vel.

Theatret. „En liden Hex" hører til Folkekomediernes Klasse og fremtræder derfor ikke med store Pretensioner i dramatisk Henseende. Stykket, som er dramatiseret efter George Sands Roman, har de samme Mangler, som er almindelig for den Slags Komedier; man finder ogsaa her de sædvanlige larmoyante Begrædelsesscener, der er altfor naive til at skaffe Rydelse og for usunde til at vække sand Rørelse; man gjenfinder ogsaa her den samme Ubehjælpelighed i den dramatiske Udvikling. Man har gjerne villet tage med saameget som muligt af Romanen; snart skal vi saaledes have en Smule Folkeliv med Sange, snart en huslig Familiescene, snart en Hexescene med de dertil hørende Forbandelser og Besværgelser og snart en Smule Kjærlighed, alt dette er nu stillet sammen i løse Scener uden indre Forbindelse, og Motiveringen er stundom alt andet end naturlig. Men paa den anden Side findes her virkelig saa meget smukt og saa mange tiltalende Scener og rørende Enkeltheder, at det ikke har saa liden Tiltrækning for et sympathetisk Publikum. Der kan saaledes ikke være Noget at indvende mod, at „En liden Hex" er gjenoptaget paa Repertoiret, om man end ikke kan sige, at det just er nogen synderlig Berigelse, saameget mere som det jo har gaaet saa utallige Gange over Scenen før. De bedre Folkekomedier har sin Berettigelse og bør engang imellem faa Plads paa Repertoiret, naar de blot ikke virker ved altfor usunde Midler og søger at vække Interesse ved sentimentale Udgydelser, som ingensteds hører hjemme. — Udførelsen var idetheletaget meget god.

Det vellykkede Billede af Rektor Lange, der ogsaa har været udstillet i Kunstforeningen og efter Bestilling af Lillehammers Skoles Lærere er udført i Olie af Portrætmaler Chr. Olsen i Kristiania, er ifølge Lilleh. Tilst. i disse Dage ophængt i Skolens Lærerværelse.

De Drammenske Sidebaner. Vor Kommunebestyrelse, skriver Dr. Bl. for 12te ds., vedtog idag enstemmig og i Overensstemmelse med den i forrige No. meddelte Indstilling den forlangte Kontragaranti for 100,000 Spd. af de optagendes Laan til vor Jernbanes Udvidelse ved Sidebaner til Kongsberg og Krøderen.

Ulykkestilfælde. Forleden Dag omkom ifølge Fr.stads Ugebl. en Mand paa en ynkelig Maade paa Wieses Dampsag. Han blev af en Rem trukken ind i Maskineriet og aldeles knust.

Dampskibet „Thors" Skade efter Sammenstød i Elben er ifølge Telegram til Berg. Tid. taxeret til 40,000 Mk. Bko., deri iberegnet 7500 Mark for den paa Bremerskibet forvoldte Skade, der fordres godtgjort. „Thor" vil rimeligvis søge Erstatning hos Amerikaneren.

Nyt Dampskib. (Berg. Tid.) Paa Mandag ankommer hertil Dampskibet „Fisken" af Stavanger, der skal gaa i Ruten Bergen-Brandssund, anløbende en stor Del Punkter underveis, samt Bergen-Manger og Bergen-Fitje. Interessentskabet har et aarligt offentligt Tilskud af 1800 Spd. Fartøiet er indrettet med Fiskebrønd og vil stadig bringe Byen Tilførsel af fersk Fisk.

Taarnet paa Bergenhus skal nu faa et nyt Tag, og forat denne nu skal kunne blive holdt i den med Bygningens arkitektoniske Karakter stemmende Stil, tiltrænges der et Bidrag af 500 Spd. udover hvad Armeestyrelsen ifølge Storthingets Bevilgning, 1,800 Spd., ser sig istand til at anvende til Arbeidet. Foreningen til Fortidsmindesmærkers Bevaring har i Bergen aabnet en Subskription forat faa sammen denne Sum; men Ydelsen af Bidrag gaar kun smaat, at dømme efter Bergenspostens Ytringer om Sagen.

Aftonbladets Redaktør Aug. Sohlman har i disse Dage efter en 12aarig Virken i nævnte Blad fratraadt Redaktionen, som nu overtages af Vice-Herredshøvding Dufva.

Prins Oskars 3 Sønner ere indmeldte som Elever i den beskowske Skole i Stockholm.

For det kinesiske Gesantskab gav Udenrigsministeren Wachtmeister forinden dets Afreise fra Stockholm et Gjæstebud, hvori omtrent 80 Herrer og Damer deltoge.

En 92 Aar gammel Dame paa et Asyl for alderstegne Kvinder havde den Grille, bestandig at ville have brændende Lys i sit Værelse selv midt paa Dagen. Opvartersken passede altid paa at den Gamle ikke fik Tag i Fyrstikker, hvilket dog forleden Dag havde lykkedes hende. Efter en halv Times Fravær fandt Opvartersken hende liggende død, kvalt af Røgen fra de antændte Sengklæder og andet Bohave.

Livingstone. Ifølge et Telegram fra Reuters Bureau beretter engelske Blade som sikkert, at Livingstone i afvigte Foraar opholdt sig ved Søen Tanganyika; derfra skal han have sendt Breve til Zanzibar.

En afdød Nutids-Viking. I „Nordre Trhj.s Amtst." læses: Idag jordedes herinde paa Levangers Kirkegaard en hæderlig Arbeidsmand ved Navn Olaus Veien. Denne Mands egentlige Fag var Snedkerhaandværket. Som flink Arbeider lykkedes det ham at fortjene saameget, at han kunde ernære en talrig Familie uden at ty til offentlig Understøttelse. Ved Siden af Haandværket havde han en liden Plads, som heller ikke forsømtes, og saaledes kunde han nu, da Kræfterne begyndte at aftage, trøste sig med, at de Børn, han havde sat ind i Verden, foruden selv at være komne ind i ret gode Vilkaar, ogsaa af og til kunde give ham en Haandsrækning. For et Par Aar siden hjemsøgtes han af en voldsom Lungebetændelse, der tog saa meget paa ham, at han siden aldrig fik fulde Kræfter tilbage. Han slog nu ind paa en Bedrift, som han som yngre Mand ofte beskjæftigede sig med, nemlig Fiskeri. I Juli Maaned dette Aar drog han saaledes herfra ud til Bjørnør for at fiske; paa Reisen havde han lidt noget ondt, og efterat han for 14 Dage siden kom hjem fra denne Tur, blev han syg, og da Kræfterne vare smaa, endte denne Sygdom med Døden.

Efter det her Sagte fremgaar, at Manden var hæderlig og gik stille og bramfri igjennem Verden. Uagtet dette, saa har dog denne Mand udført en Daad, der neppe i sit Slags har sin Lige, og er saa dristig og storartet, at knapt Nogen vilde gjøre ham det efter. Nedskriveren heraf kan for Øieblikket ikke bestemt opgive Tiden, men mellem 20—25 Aar er det nok siden, at Olaus sammen med en nu afdød Mand ved Navn Witbro laa ude i Fjorden for at fiske Haakjærring, et Fiskeri, som paa den Tid dreves af Mange. Det vilde imidlertid ikke gaa efter Ønske. Som behjertede og flinke Sømænd besluttede de da at drage op til Tromsø for der at friste Lykken i samme Bedrift, uden dog her at være heldigere. En Dag, som de nu uden Resultat laa ude i Havskjærene, ytrede Witbro: var det mulig at komme over til Spitsbergen, saa kunde de gjøre sig Haab om at laste Baaden med Ederdun; Witbro havde nemlig tidligere været der med de almindelige Expeditioner fra Finmarken og var desuden Navigatør. Olaus var strax rede, og derpaa toges den Beslutning at løbe ind til Tromsø og der sætte sig istand for en saadan Fart. I Tromsø rustede de sig da med Proviant, Kompas og Flag paa sin Baad, denne paa 10 a 12 Tønder, forresten en almindelig Fiskebaad. Med dette Stel droge de da afsted og inden 14 Dage landede de, nok saa velbeholdne, paa Spidsbergen, finder en Russehytte, tage Bopæl der og begynder saaledes sin Virksomhed. Lykken er dem gunstig; de indtage sin Last af Dun og begive sig saa-

ledes under Guds Bistand trøstige tilbage til Fastlandet, og inden 6 Uger fra de gik tilsøs fra Tromsø til Spidsbergen, ere de igjen velbeholdne her tilbage i Levanger, efterat have afsat sin Last i Tromsø med et Udbytte af 100 Spd. pr. Mand.

Denne Historie vakte i sin Tid saamegen Opmærksomhed, at et Interessentskab strax kom istand for Expedition i samme Retning. Et større og sødygtigt Fartøi byggedes ude paa Frosten eller Tutterøen, Witbro antaget til Fører, men da han afgik strax derpaa ved Døden, valgtes en anden Fører; men uagtet Midlerne til denne Færd nu vare de sædvanlige, saa gik det dog uheldigt — Alt gik under med Mand og Mus, uden at herom senere er indløben nogen Efterretning.

Et og Andet.

Suez-Kanalen. Fra Alexandrien meddeles til „Austria": Den 15de August skulde Arbeiderne paa det Tørre paa Strækningen mellem Suez og de smaa Bittersøer være endte og Vandet fra det røde Hav strømme ind. Der var gjort store Forberedelser til dette høitidelige Dieblik, da det røde Havs Vande skulde forenes med Middelhavets. Vicekongen lod sig ved denne Høitidelighed repræsentere af Ali Pascha Mubaret, hans Minister for de offentlige Arbeider, og der var indbudt mange Andre. Desværre blev Forventningen skuffet, ja Kompagniet og Entreprisen blev ved denne Leilighed truet af en meget alvorlig Fare, der let kunde have medført en Skade af flere Millioner og udsat Arbeidets Udførelse i længere Tid. Arbeiderne paa det Tørre ere rigtignok ophørte paa den nævnte Strækning med den 14de August og Vandet i det røde Hav er strømmet ind i Suezkanalen; men Reservoiret, som skal regulere Vandets Afløb i Bittersøerne og derved forhindre, at Kanalbredderne bestadiges ved en for stærk Tilstrømning af Vandet, var bygget for svagt, kunde ikke modstaa Tilstrømningen og blev revet bort. Havde der ikke mellem den lille Bittersø og Reservoiret været endnu en Jorddæmning, der idetmindste tildels ydede nogen Modstand, og var ikke det pludseligt indbrudne Vand blevet afledet gjennem en Sideaabning i Kanalen i Bittersøerne, hvorved Dæmningens Modstand viste sig tilstrækkelig ved et pludselig Indbrud, saa vilde der have udviklet sig en saa heftig Strømning fra det røde Hav mod Bittersøerne, at sandsynligvis alle Maskiner og alt Materiale, der anvendtes paa denne Strækning, vilde være revet bort, afseet fra de slemme Ødelæggelser, som selve Kanalen vilde have været udsat for. Katastrofen bevirkede derfor kun forholdsvis en ringe Skade, og det antages, at der ikke derved vil bevirkes en Udsættelse af Aabningen, der som bekjendt er bestemt til den 18de November.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Madrid, 13de Oktbr.

Regjeringstropper vilde med det Første i betydelig Styrke og energisk angribe Valencia.

Stockholm, 14de Oktober.

Kongen og Dronningen afreise den 22de Oktober til Skaane, hvorfra de, Dronningen den 23de og Kongen den 25de s. M., reise til Kjøbenhavn. De komme tilbage i Begyndelsen af November.

Paris, 13de Okttbr.*)

Keiseren og den keiserlige Prins ere idag ankomne til Compiegne.

Ifølge „Journal officiel" har Regjeringen besluttet at anvende Loven af 6te Juni 1868, der tillader Politipræfekten at forbyde Forsamlinger, som ere faretruende for den offentlige Rolighed.

*) Ikke optaget i alle Explr. af Gaarsbl.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 13de Oktober.

Dampsk. „Scandinavia", „Kong Sverre" og „St. Olaf" ankom hertil igaar Eftermidd. Stærk Taage udenfor Kysten havde forsinket dem flere Timer, medens de ikke havde følt noget videre til Stormen, der blæste her iforgaars Nat og vedvarede ud over Dagen. „Scandinavia" medbragte fra Leith kun et mindre Parti Varer til en Fragt af 50 £, medens „St. Olaf" havde fuld Ladning fra Hamburg. „Kong Sverre" havde med fra Kiel foruden andet Stykgods 157 større og mindre Foustager Smør.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Emilie	Hansen	Bornholm	Byg.
Prøven	Evensen	Horsens	Kornvarer.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
St. Johannes	Erichsen	England	Is.
Amalie	Larsen	do.	Trælast.
Barbra M. Haab	Christofersen	do.	do.
Sunsen	Tellefsen	Laurvig	ufort. Varer.
Næss Paket	Gram	Tønsberg	do.

Ægteviede i Septbr. Maaned.

I Grønlands og Oslo Menigheder:

12te: Malersvend Anders Andreasen og Pige Josefine Kirstine Amalie Andersen. 19de: Kobberslagersv. Carl August Westerstrøm og Pige Hanna Larsdatter Bolstad. 26de: Arb. John Fredrik Johnsen og Pige Marie Knudsdatter.

Konkurs. Kragerø Skifteret: Bygmester og Handelsborger Truls Monsen den 6te Oktober. Midlertidig Bestyrer Lensmand O. B. Olsen. Samling den 23de Oktober. Fordringer meldes inden 5te December og prøves 18de December.

Skifteberetninger. Akers Skifteret: Samling i Smed Chr. Nielsens og Snedker Hans Hansens Konkursboer den 28de ds. — Drøbaks Skifteret: Samling den 25de ds. i Chr. Herfølls Konkursbo. — Sarpsborg Skifteret: Handelsborgerne Johannes Hofgaards og Carl Magnus Hansens Konkursboer ere extraderede Opbyderne. — Skiens Skifteret: Olea Follougs Konkursbo er sluttet med en Dividende af 23,6 pCt. — Porsgrunds Skifteret: Samling i Handelsborger A. Eriksens Konkursbo den 5te Novbr. til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Proklama. Nedenæs Skifteret: De mulige Livsarvinger efter den forsvundne Ole Nielsen Sonan indkaldes med 6 Mdr.s Varsel fra 6te Oktober. — Follo Skifteret: I Boet efter fraværende Myndling Andreas Thoresen med Aar og Dags Varsel fra 9de Oktober. I Boet efter afdød Myndling Anton Hansen Østby af Aas med Aar og Dags Varsel fra 11te Oktober. — Kristianssands Skifteret: I Boerne efter Juliane Monsen og Hanna Tved med 3 Mdr.s Varsel fra 11te Oktober.

Kristiania Torvpriser

den 14de Oktbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	24
Do. Vold	1	72	1	84
Halm af Rug	„	72	„	96
Do. „ Byg	„	84	„	108
Do. „ Havre	„	96	1	„
Havremel	5	„	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	60	„	72
Do. „ Tønde	1	„	1	24
Rug	3	72	3	96
Byg	2	96	3	24
Havre	1	48	1	96
Smør pr. Bpd.	2	48	2	72
Talg	1	24	1	36
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	72	„	96
Kalvekjød	„	96	1	12
Faarekjød	„	96	1	„
Gaas pr. Stk.	„	72	„	96
Tiur	„	60	„	66
Røi	„	42	„	48
Aarfugle	„	28	„	32
Hjerper	„	14	„	16
Birkeved pr. Favn	2	96	2	108
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	96	2	„

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret nordenfor Bodø, hvor Barometret er usædvanlig lavt. Vinden er vestlig paa Vestkysten, Storm i Skudesnæs og Mandal, ellers stærk. Regn i Bodø og Skudesnæs. Stærk SOlig Vind paa Østlandet med klart og tørt Veir. Udsigterne ere fremdeles til uroligt Veir.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 15de Oktober (Kl. 7—10) gives: Badet i Dieppe eller Bagtalelse, Lystspil i 5 Akter af Scribe, oversat af A. L. Arnesen.

Dette er den 3die Abonnementsforestilling.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor.

Medlogerende.

En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel,** extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.
Do. af **Cashmir, hel Uld,** i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.
Do. af **halv Uld, Buckskin,** til 4 Mk. Parret.
Do. af **graat, brunt** og **spettet Skind,** fra 1 Spd. Parret og opover.
Vester, Taskejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.
Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier** og **Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,
Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Bøger.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet:

Nogle Oplysninger om Stange Menighed og dens Præster af Sognepræst Gabriel Smith Faye. Pris 48 ß.

Niels Lund.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Lesebok i Landsmaalet.
Av
Olav Paulson.
151 Sider. Pris indb. 30 ß.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

2 Paté-Senge af nyeste Konstruktion staar tilsalgs hos Sadelmager Waaler, Brogaden No. 10.

Uld,

sort og hvid, sælges i Partier og mindre Dele billigt hos

Gunerius Pettersen.

PRISKURANT

fra

Gunerius Pettersens

Fjær- og Dun-Lager.

Fuglefjær, coulørt		pr. B℔	10 à 11 ß.
do.	do. renset	„	13 à 14 ß.
do.	hvid do.	„	17 ß.
Rypefjær		„	15 ß.
do.	renset	„	16 ß.
Gaasefjær		„	17 ß.
do.	renset	„	18 ß.
do.	ribbet	„	20 ß, 21 ß, 22 ß 12 ß.
do.	do. damprenset	„	5 Spd. 24 ß, 5 Spd. 96 ß.

Gaasedum 54 ß, 60 ß, 66 ß, 72 ß, 84 ß pr. ℔.
do. renset 96 ß, 108 ß pr. ℔.
Svanedun 5 ß 5 ß 12 ß & 6 ß pr. ℔.
Edderdun bedste Sort 18 ß pr. ℔.

Handlende tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Lommeuhre. Stueuhre.

J. J. Thorstad,

Uhrmager,

anbefaler herved sit Udvalg af smukke og solide Guld- og Sølvlommeuhre, Taffeluhre samt flere Sorter Stueuhre, alt til billige Priser.

Butik, Prindsens Gade No. 15.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Naale for Symaskiner,

alle Sorter, sælges til betydelig nedsat Pris. I Partier tilstaaes stor Rabat.

Peter J. Petersen.
Skippergaden No. 31.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tanduld,** patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 ß hos Hr. **de Coninck,** Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel, Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af DHrr. Bergmann & Co., Rochlitz.

Ved portofri Indsendelse af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. Brugsanvisning medfølger.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Sæbe,

saasom: **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger, **Mandelsæbe, Cocusnødoliesodasæbe,** et fortrinligt Middel mod Frost i Hænderne, almindelig **Toiletsæbe** — Savon des deux mondes — a 8 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stkr., 40 ß i Stænger (til Vaskning af kulørte Tøier), **Svovlsæbe** a 30 ß (mod Rødt i Ansigtet), **Tjæresæbe, Windsorsæbe, Barbersæbe** (Shaving soap), **Palmesæbe** etc. etc. er jeg nu forsynet med.

De Coninck,
Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Foljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 240. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 15de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Udenbyes Abonnenter, som staa til Rest med Kontingent for dette Halvaar, anmodes om at indsende samme inden denne Maaneds Udgang.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Usso"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 6—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

I Anledning af Hr. W.'s

sidste Inserat i dette Blads No. 234 skal jeg tillade mig at fremkomme med nogle faa Ord for at forebygge, at Publikum føres bag Lyset med Hensyn til Hr. Abrahamsons og Hr. W.'s Kompetence til at optræde som de gjøre. De have nemlig begge ved Gjennemgaaelsen af Behrens's Sangsamling forbigaaet (ikke kunnet opdage?) de Feil, som virkelig findes (der er ingen Mangel paa dem), og trukket frem som feilagtigt, hvad der ikke alene er tilladeligt, men i de fleste Tilfælde endog rigtig og godt.

W. tilbyder sig at hjælpe Abrahamson med et Par Exempler, og fremsætter da No. 216 og 222 uden engang nærmere at paapege, i hvilke Takter de formentlige Feil findes. Jeg kan i No. 216 ikke finde Andet, som W. muligens kan sigte til, end at der paa 2 Steder i samme Akkord forekommer en Bytning med Unisono eller Oktav, istedetfor at lade Bassen gjentage sin Tone. Utilladelige Kvinter, Oktaver og Unisono fremkomme kun ved Overgange fra en Akkord til en anden, altsaa ikke ved Ombytning i samme Akkord. I No. 222 kan jeg ikke finde noget Andet, som W. kan sigte til, end en firstemmig Sætning, i hvilken den ene Stemme er forstærket med Oktaven. Dette er saa langt fra at være nogen Feil, at det tvertimod er rent mesterligt og klinger brillant.

Naar W. vilde nævne Exempler, havde No. 360, arrangeret af Reissiger, været langt mere passende. I denne lille Sang paa 16 Takter findes ikke mindre end 4 rene, aabenbare Kvinteparalleler og 1 fordækt Oktav. Abrahamson har nævnt denne Sang blandt sine Exempler, men i den Takt, som han opgiver, findes kun rene Kvinter i Forbindelse med formindskede, hvilket, som tidligere bemærket, er tilladt. Denne Sang kan desuden anføres som Exempel paa slet Stemmeførelse og mislykket Forsøg paa firstemmig Sats. At den helt igjennem er mishandlet i rytmisk Henseende, kan man vel ikke klandre Reissiger for, da han som Tysker har misforstaaet Akcenten i Dialekten, men Behrens burde have forstaaet og rettet dette. No. 440 kunde ogsaa passende været anført som Exempel. I denne lille Sang har Behrens skrevet 1 aabenbar Kvinteparallel, 1 fordækt Oktav og 2 slet anvendte Kvartsextakkorder. Ogsaa dette No. findes blandt de af Abrahamson anførte Exempler, men de ovenberørte Stygheder have undgaaet hans Opmærksomhed, og han har fremhævet Noget, som ingen Feil er.

Thorvald Kjølstad.

Værktøimaskinernes Skabere.

(Slutning fra No. 226).

En yngre Samtidig af Maudslay var W. Fairbairn, hvis mægtige Maskinbygningsanstalt endnu blomstrer i fuld Virksomhed under hans Sønner. Han var Søn af en Forpagter i Skotland, blev født 1787 og maatte allerede som Dreng arbeide i en Kulgrube. Efter mange Anfegtelser, blandt hvilke Mishandling af de andre Drenge i Kulgruben ikke var den mindste, lykkedes det ham endelig i en Alder af 16 Aar at komme i Lære i Grubens Maskinværksted. Hans Løn var 1 Spd. 8 ß om Ugen. Ved i sine Fritimer at gjøre Trækiler til Sagmøllerne og Egesegmenter til Kulgruben forøgede han sin Indtægt, saa at han var istand til at understøtte sin Familie, som stadig havde at kjæmpe med Næringsforger. Al den Fritid, han kunde faa tilovers, anvendte han til Selvundervisning, og for denne havde han gjort sig følgende Plan: Mandag Geometri og Arithmetik, Tirsdag Historie og Poesi, Onsdag Romanlæsning til Underholdning, Torsdag Algebra og Mathematik, Fredag Euklid og Trigonometri, Lørdag Adspredelser, Søndag Kirken, Milton, Adspredelser. En Del af sin Fritid anvendte han ogsaa til at skaffe sig Øvelse i at bruge de forskjellige Værktøier. Han gjorde en Violin, som han solgte til en Musiker for 4½ Spd., efterat Konstruktionen af et Pendelur var mislykkets. Efter nogen Tids Forløb blev han ansat ved Dampmaskinerne, som drev Pumpeværkerne. Her havde han strengt Arbeide med Nattetjeneste og var meget udsat for Forkjølelse; men hans stærke Legeme taalte Anstrengelserne. Fairbairn fandt endogsaa Tid til at fortsætte sine Studier. I denne Tid var det, at han lærte at kjende Georg Stephenson, Lokomotivernes og Jernbanernes Opfinder, som arbeidede ved det samme Værk som Bremser. I en Alder af 21 Aar forlod Fairbairn Kulgruberne og gik ud i Verden. Han var en Tid i Arbeide i Nodlington, og der lærte han at kjende Miss Mar, som senere blev hans Kone. Han reiste nu under mange Farer tilsøs til London, men da han og en Kammerat var komne der, kunde han ikke erholde nogen fast Plads, da Laugsarbeiderne forfulgte ham overalt. Efter en Tids meisommelig Omvandring, hvorunder Nød og Hunger ofte hjemsøgte ham, vendte han tilbage til London og fandt endelig Arbeide i Greenwich. Hans første Arbeide for egen Regning var en **Pølsehakkemaskine**, som en Slagter betalte med 33 Pd. Strl. (148½ Sp.) Da det blev smaat med Arbeide, indskibede Fairbairn sig til Dublin, hvor han skulde konstruere Modeller til en Søm- og Spigermaskine til en Hr. Robinson. Men Udførelsen af denne Maskine blev hindret, fordi Arbeiderne truede med at gjøre Strike (indstille Arbeidet). Han vendte snart tilbage til England og nedsatte sig 1814 i Manchester. Fairbairn havde ingen Kapital, men fuldt op af Tillid, Energi, Dygtighed og praktisk Erfaring.

Fairbairn var 24 Aar gammel, da han kom til Manchester. Først arbeidede han for Andre og sparte, saa at han to Aar efter kunde gifte sig og strax efter begynde sin egen Forretning. Hans første Arbeide for egen Regning var Bygningen af et Drivhus for Mr. Huhne. Dette foranledigede en Butiksvend hos den Sidste, James Lillie, til at slaa sig sammen med Fairbairn. Dette var Begyndelsen til en Forretningsforbindelse, som varede femten Aar, og hvorved Grunden blev lagt til et Firma, som nu er kjendt i alle civiliserede Lande. Det unge Firma leiede sig 1817 et Skur udenfor Byen, og deri opstillede de en Dreierbænk af eget Arbeide. Med Dreierbænken kunde de dreie Hjulaxler og Cylindre af 3—6 Tommers Gjennemsnit, og en stærk Irlænder var leiet til at dreie Hjulet. En af de første Bestillinger var en Kalliko-Polermaskine. Forøvrigt gik det i Begyndelsen noget smaat med Bestillingerne, og James Lillie begyndte allerede at tabe Modet; men hans haabfulde Kompagnon søgte at sætte Mod i ham. Under mange Bekymringer bød de sit Arbeide frem overalt. Da kom Fairbairn ogsaa til Eierne af et stort Bomuldsspinderi, D'Hrr. Adam og Georg Murray, hvem han viste Tegningerne til en Jernbro. Hr. A. Murray synes at være bleven gunstig stemt for Fairbairn derved; thi da han den næste Dag kom til ham med sin Kompagnon, førte han dem omkring i Fabriken og spurgte dem, om de tiltroede sig Dygtighed nok til at forfærdige en ganske ny Transmission.

Dette var en overordenlig stor Opgave for et ungt Firma uden Kapital og næsten uden Hjælpeværktøi; men de havde den nødvendige Selvtillid og svarede, at de vilde paatage sig Arbeidet. Hertil bemærkede Murray, at han vilde komme ind til dem for at overbevise sig om de ogsaa kunde udføre Arbeidet. De to unge Fabrikanter lod nu Modet ganske synke; thi de vare bange for, at Bestillingen aldrig blev gjort, naar Murray fik se deres usle Værksted. Murray besøgte dem ogsaa snart, men saa gunstigt var det personlige Indtryk, Fairbairn havde gjort paa ham, at han fik Bestillingen trods det elendige Værktøi. Vore to Fabrikanter begyndte nu med modige Hjerter og villige Hænder at arbeide fra Klokken 5 om Morgenen til Klokken 9 om Aftenen. Transmissionen blev færdig paa bestemt Tid til Murrays fuldkomne Tilfredshed. Det unge Firmas praktiske Dygtighed var prøvet, og det blev af Murray anbefalet videre, blandt andre til D'Hrr. Mac. Connel og Kennedy, som eiede det største Bomuldsspinderi i England. Bomuldsindustrien udfoldede sig dengang overordentlig og Lancashire tiltog i hurtigste Maade i Befolkning og Rigdom. Overalt blev der anlagt nye Maskinværksteder og Bomuldsspinderier, som i den korteste Tid antog en Udstrækning, om hvilken man ikke havde havt noget Begreb hverken i England eller andre Lande. Det var et industrielt Væddeløb, hvori Raskhed, Kraft og Dygtighed seirede. Formuestilstanden hos alle de første Fabrikanter var næsten den samme; de begyndte fordetmeste som Arbeidere, Vævere, Mekanikere, Formere o. s. v., og en af disse Fabrikanters Historie, som sagde: „Da jeg begyndte, havde min Kone en Rok og jeg en Vævstol" — er Alles Historie. Industrien voxede saa hurtig, at Formuer erhvervedes i nogle Maaneder. Da Fairbairn gjorde Murrays Transmission, havde han kun lidet Kjendskab til de Maskiner, som tjente til Forarbeidelsen af Bomuld. Der aabnedes ham nu et nyt Felt. Ved flittigt Studium af hine Maskiner lærte han imidlertid ikke blot at kjende dem i deres mindste Dele, men ogsaa at anbringe væsentlige Forbedringer. Han arbeidede uafbrudt med Tanken paa at bringe Maskinerierne i Bomuldsspinderierne til den størst mulige Fuldkommenhed, og det lykkedes ham i en sjelden Grad. Hans Medeier gik fuldstændig ind paa hans Ideer, og snart havde Fairbairn Leilighed til at udføre sine Forbedringer i stor Maalestok ved Opbygningen af Mac. Connels og Kennedys nye Bomuldsspinderi i 1818. Ved den heldige Udførelse af Maskinerierne der blev Firmaet Fairbairn og Lillie paa engang en Maskinfabrik af første Rang. Kennedys Spinderi var det bedste Anbefalingskort for Firmaet, og da Kennedy var mere end tilfreds med Arbeidet, saa roste han Fairbairns Dygtighed overalt, hvor han kunde faa Anledning dertil. Herved kom der strømmende saa mange Bestillinger, at han neppe kunde paatage sig dem. Han maatte derfor bygge et nyt Værksted og udrustede det med Dampmaskiner og de bedste Værkteimaskiner. Snart blev Firmaet ogsaa kjendt i Udlandet. Deres Vandkunster og hydrauliske Maskiner blev anseet for de bedste i Europa. Ogsaa et af de største Bomuldsspinderier paa Fastlandet, Escher & Co. i Zurich, lod sine Transmissioner og Vandmaskiner udføre af Fairbairn. Da Fairbairns Forbedringer strakte sig saa langt, at han havde forøget Drivaxlernes Hurtighed fra 40 til 300 Omdreininger, og tillige benyttede Svinghjulet ved Hjælp af en Tandkrans til Overfører af Kraften, saa blev i Løbet af nogle Aar samtlige Spinderier i og omkring Manchester indrettede efter hans System, og Bomuldsindustrien tog et endnu høiere Opsving. Alle Fairbairns Forbedringer mødte den heftigste Modstand af Datidens Ingeniører, som fordømte dem som teknisk umulige. Men Fairbairn og hans Firma bestod seierrig alle Kampe. Mange Aar efter sagde Fairbairn til en Deputation, som overrakte ham en Adresse fra en Arbeiderforening: „Jeg kan af egen Erfaring sige Dem, at intet Arbeide virker saa velgjørende og tilfredsstillende som det, der ledes af en god og oprigtig Ærgjerrighed". Hans Forbedringer i Vandhjulene var af stort Værd; hovedsagelig konstruerede han en ny Form af Skovler, hvorved Luftens Undvigen, naar Vandet trængte ind, blev meget lettet. Med samme Held gjorde Fairbairn forbedrede Konstruktioner i Skibsbyggeriet. I Aaret 1829 lod en Hr. Hooston en let Baad gaa af Stabelen for at bestemme, med hvilken Hurtighed den kunde blive trukket, naar 4 Mand var ombord. Til stor Overraskelse for Øienvidnerne havde Hestene strengere Arbeide ved en Hastighed af 6 engelske Mile end ved 9. Som Følge deraf anmodede man Fairbairn om at anstille en Række Forsøg med lette Baade, i den Hensigt at opklare Uregelmæssigheden ved hint første Forsøg. Fairbairn løste Opgaven, og Resultaterne af hans Forsøg, som kostede flere Tusinde Pund Sterling og strakte sig over flere Aar, blev senere offentliggjorte. De var meget værdifulde og henvendte Skibsbygningsingeniørernes Opmærksomhed paa Bygningen af Skibe efter et nyt Princip med Spanter af Vinkeljern og Smedejerns Plader. Fairbairn byggede nu 1831 det første Jernskib, som stak i Søen samme Aar. Følgen heraf var, at han begyndte at drive Skibsbyggeriet i større Omfang. Han byggede 1835 sine udstrakte Værfter i Millwall ved Themsen, der senere dreves af Scott Russel og hvor Great Eastern blev bygget. Fairbairn byggede i 14 Aar ikke mindre end 14 Jernskibe. 1839 opfandt han en Maskine til at nitte Jernplader ved Dampkraft. Ved sine Arbeider havde han vundet en saadan Erfaring om Smedejerns Styrke, at R. Stephenson raadspurgte ham ved Bygningen af sin Brittanniabro. Nylig har han for den engelske Regjering gjort Undersøgelser angaaende Konstruktionen af Pantserskibe; men hans Beretning derom er af politiske Grunde ikke offentliggjort.

Kristiania, den 15de Oktober 1869.

Dampskibet „Kronprinsesse Lovise", der medbringer Udenlandspost, er endnu ikke hidkommet. Ifølge Telegram afgik det fra Gøteborg igaar Kl. 7 Form., men har paa Grund af Storm sandsynligvis været nødsaget til at ankre i Skjærgaarden.

Indstillingerne om Toldembederne her i Byen skulle ifølge Mrgbl. i et af de sidste Statsraadsmøder være expederede herfra, med det Resultat, at Finantsdepartementets Forslag har faaet Pluralitet for sig i Regjeringen, saaledes altsaa, at Expeditionssekretær Aschehoug og Bureauchef Holm skulle være indstillede henholdsvis til Toldkasserer og Toldskriver. De 2 militære Statsraader, der naturligvis gjerne ville skaffe Avancements indenfor sin Etat, og som gjensidig støtte hinanden til dette Maal, skulle, vedbliver Mrgbl., have voteret for Skibsbygningsinspektør Sommerfeldt paa Horten til hvilketsomhelst af Embederne, da han er Ansøger til begge.

Repræsentantmøde. Kristiania Bys Formænd og Repræsentanter samledes igaar Eftermiddag paa Børsen. Til Behandling forelaa følgende Sager:

1. Angaaende Udlaan af de Kristiania Auktionsfond tilhørende Midler m. V.
2. Angaaende Ansættelse af det skatbare Kvantum Brændevin for Aaret 1870, og
3. Angaaende Pension for Skolelærer Rustads Enke, Marthine Rustad.

De Mødendes Antal var 43, nemlig 10 Formænd og 33 Repræsentanter. Ved den første Sag bemærkede Advokat Kildal, at naar han var tilsinds at stemme for Sagen saaledes, som den nu forelaa, da gjorde han dette i det Haab, at han senere hen i Tiden skulde faa Anledning til at stemme for de opsparede Renters Anvendelse til et Kunstakademi, som han ansaa at være af meget stor Betydning for Byens Udvikling. Formandskabets Indstilling blev derpaa enstemmig vedtaget. Med Hensyn til Sagen No. 2, da forelaa der ialt 3 Forslag. Formandskabets Pluralitets Indstilling, gaaende ud paa, at det skatbare Kvantum Brændevin ansættes til 850,000 Potter, Minoritetens Forslag, der gik ud paa at ansætte Kvantumet til 800,000 Potter, og et af Politimester Michelet fremsat Forslag, at Kvantumet forblev uforandret, nemlig 750,000 Potter. Politimester Michelet aabnede Debatten med den Erklæring, at han ikke paa nogen Maade kunde erkjende Rigtigheden af den Forudsætning, at Brændevinsdrikken tiltog i samme Forhold som Folkemængden. Han oplyste, at hans Erfaring gik ud paa, at Drukkenskaben her i Byen var i Aftagende, og han søgte paa en Maade at godtgjøre dette ved nogle statistiske Uddrag fra Politikammeret, der rigtignok vare af den Natur, at de tilsyneladende beviste netop det Modsatte af, hvad Politimesteren vilde have frem. Af de meddelte Oplysninger fremgik det, at de for Drukkenskab arresterede Personers Antal ikke var formindsket i Forhold til Folkemængdens Tiltagende, og at de Husvildes Antal næsten havde fordoblet sig. Men disse Omstændigheder troede Politimesteren talte for hans Mening; thi at Arrestationerne vare forholdsvis mange, tilskreves den større Efterstræbelse af Politiet, hvorfor Drukkenbolten var udsat, og at de Husvildes Antal tiltog, troede han beviste, at der herskede en større Nød og Elendighed hos Arbeiderklassen, hvoraf igjen fulgte, at den ikke længre kunde have saameget at drikke for. Han antog, at naar Drukkenbolten ikke kunde skaffe sig Hus, kunde han heller ikke have Penge til Brændevin. Herimod kan dog indvendes, at Erfaring viser, at Dranteren ikke

tager i Betænkning at klæde Kone og Børn nøgne, for igjennem Aagerkarlen at skaffe sig Brændevin, og at han ved at forskaffe sig en Rus, selv om han har Vished for, at Familien er udsat baade for Hunger og Kulde. Politimesteren skildrede Gaukevæsnet med stærke Farver, og det fremgik tydeligere af hans Foredrag, at Politiet ikke magtede at hemme dette Uvæsen. For at sætte det Fristende ved Gaukelivet i sit rette Lys gav han tilbedste en Historie, der efter alle ydre Mærker at dømme, maatte være hentet fra Raadstuens allernærmeste Nabolag. „Gauken" havde nemlig efter udstaaet Straf været fræk nok til at fremstille sig for Politimesteren og brautet sig af, at han ved sin ulovlige Bedrift havde lagt sig op flere hundrede Speciedaler. Han havde nu tjent saa godt, at han kunde trække sig tilbage fra „Forretningen", der havde været saa lønnende for ham, at den endog en enkelt Gang havde indbragt ham ligeindtil 16 Spd. Dagen i Nettoindtægter. Kan man stole paa de Beregninger, som et Par af Repræsentanterne anstillede med Hensyn til Brændevinsfortjenesten og det Antal Dramme, en Pot skal indeholde, vil altsaa denne „Gauk" idetmindste en Gang have drevet Omsætningen op til ca. 1500 Dramme om Dagen. Dette synes dog at være vel stridt, og er det at formode, at denne „Vært" har havt nogen Extrafortjeneste.

Politimesteren fremsatte tilsidst et Forslag om, at Magistrat og Formandskab skulde anmodes om at opnævne en Komite, for at tage den nuværende Ordning af Brændevinssalg og Udskjænkning under Overveielse og i Tilfælde indkomme med Forslag til Forandringer, som ansaaes hensigtsmæssige.

Professorerne Christie og Brandt imødegik Politimesterens Fremstilling af Forholdene. Ordføreren, Bureauchef Birkeland og Kaptein Klingenberg talte ligeledes for Formandskabets Indstilling. Ritmester Egeberg, Amlie, Schweigaard, Kildal, Frølich, Løkke og Tønnesen talte imod Indstillingen, der forkastedes med 22 mod 21 Stemmer. Minoritetens Forslag blev derefter bifaldt mod 6 Stemm.

Imod 7 Stemmer vedtoges Michelets Forslag om en Komitees Nedsættelse.

Formandskabets Indstilling om Marthine Ruslads Pension blev enstemmig bifaldt.

Udvandring. Med Dampskibet „Oder" afreiste i Eftermiddag over Hull 31 Emigranter til Amerika.

Den 8de Oktbr. afholdtes extraordinær Generalforsamling i Akershus Brandassuranceforening for Bygninger. Efter vidtløftige Debatter antoges med endel Forandringer det af en Komite udarbeidede Forslag til ny Plan for Foreningen, og besluttedes at den skulle træde i Kraft fra 1ste Januar 1870, forsaavidt kgl. Approbation erhverves paa samme. Som nye Bestemmelser i den vedtagne Plan kan nævnes, at Distrikterne for Fremtiden selv vælger sine Bestyrere og Taxationsmænd, at disse tilstaaes en billig Godtgjørelse af Foreningen, at Omtaxterne afholdes hvert 10de Aar istedetfor som før hvert 5te Aar, samt at Kontingenten fastsættes til 10 ß af hvert forsikret 100 Spd. istedetfor som før 12 ß. Til Revisorer antoges Skolelærerne Gundersen og Larsen af Aker. Til Behandling forelaa dernæst Andragende fra E. Linderud paa Sommerfryd i Skouger om at erholde udbetalt Erstatning for sin under 9de August 1867 nedbrændte Vaaningsbygning. Da Klokken allerede var henved 12, foresloges denne Sags Behandling udsat, hvilket imidlertid ikke bifaldtes. Efter over 2 Timers Debat besluttedes med 21 mod 17 Stemmer, at Linderuds Andragende indvilges. Dette Udfald skyldes endel Medlemmer fra Drammens Omegn; Halvparten af Generalforsamlingens Medlemmer havde paa Grund af den sildige Tid allerede forladt Forsamlingen.

De norske Jernbaners samlede Længde beløber sig, ifølge en i sidste Hefte af Polyteknisk Tidsskrift meddelt Tabel, til 22.25 Mil, hvis samlede Anlægsomkostninger have beløbet sig til 6,362,647 Spd., fordelte saaledes:

Banen mellem Kristiania og Mjøsen 6 Mil	2,220,720 Sp.
— — Lillestrømmen og Grændsen 10.15 Mil	1,871,680 „
— — Hamar og Elverum 3.4 Mil . .	390,247 „
— — Trondhjem og Støren 4.3 Mil	720,000 „
— — Drammen og Randsfjorden 8.4 Mil	1,160,000 „

Indtægt og Udgift ved disse Baner have efter de sidste Driftsberetninger beløbet sig til følgende Summer:

	Indtægt. Spd.	Udgift. Spd.	Overskud. Spd.
Kristiania—Mjøsen	256,366	129,240	127,126
Lillestrømmen—Grændsen	108,524	113,544	5,020
Hamar—Elverum .	15,437	15,972	÷ 535
Trondhjem—Støren	25,956	25,377	579
Drammen—Randsfjorden	30,387	19,673	10,714

De projekterede Baners samlede Milelængde udgjør 39.3 Mil og Anlægs-Omkostningerne 4,130,011 Spd., nemlig:

	Mil.	Spd.
Banen mell. Kristiania og Drammen	4.5	983,698
— — Hougsund og Kongsberg	2.5	284,094
— — Vikersund og Krøderen	2.2	223,340
— — Grundset og Røros	20.8	1,433,796
— — Røros og Støren	9.3	1,205,083
	39.3	4,130,011

Anlægsomkostningerne pr. Mil have beløbet sig ved de forhaandenværende Baner til:

Kristiania—Mjøsen . .	370,120 Spd.
Lillestrømmen—Grændsen	184,402 —
Hamar—Elverum . . .	103,113 —
Trondhjem—Støren . .	167,441 —
Drammen—Randsfjorden	138,095 —

og ere ved de projekterede Baner beregnede til:

Kristiania—Drammen .	218,600 Spd.
Hougsund—Kongsberg .	113,537 —
Vikersund—Krøderen . .	101,518 —
Grundset—Røros . . .	68,932 —
Røros—Støren . . .	129,579 —

Om Passagertrafiken ved de forskjellige Baner vil man af følgende Tal kunne danne sig en Forestilling.

	Personer.	Mile.	Derfor betalt. Spd.
Ved Eidsvoldsbanen	198,379	570,976	48,366
„ Kongsvingerbanen	131,176	395,071	24,514
„ Hamarbanen	43,593	67,367	6,665
„ Størenbanen	67,922	158,144	11,623
„ Randsfjordsbanen	139,039	266,117	17,687
Tilsammen	580,109	1,457,675	108,856

Hver Jernbanereisende har saaledes i Gjennemsnit til Befordringsudgifter betalt omtrent 22⁴/₆ ß, saaledes at han har reist ca. 2½ Mil aarlig, hvilket har kostet ham ikke fuldt 9 ß Milen.

Til Sammenligning med Trafiken paa de svenske Statsbaner kan følgende Tal tjene:

	I Norge	I Sverige
har hver Jernbanepassager reist i Gjennemsnit . .	2½ Mile.	4½ Mile.
den samlede Indtægt	436,670 Sp.	1,504,262 Sp.
heraf pr. Passager	108,856 —	604,250 —
Udgift	303,806 —	912,725 —
Overskud	132,864 —	591,537 —

Fru Isachsens Aftenunderholdning igaar havde samlet fuldt Hus, Noget, man ogsaa kunde vente, dels paa Grund af det rige Program og dels paa Grund af den Interesse, man nærede for Kunstnerinden, ved hvis Bortgang fra Scenen Theatret har lidt et virkeligt Tab, som for Øieblikket ialfald ikke kan erstattes. Aftenens største Interesse samlede sig naturligvis om den ny originale Komedie „De gale Studenter". Som Studenterkomedie betragtet svarede den ogsaa til de Forventninger, man havde gjort sig, og tilfredsstillede fuldkommen de Fordringer, man stiller til den Slags Stykker. Det var fra først til sidst en Studenterkomedie med lystige Indfald, kvikke Scener, komiske Situationer og endelig en noksaa let Dialog, krydret hist og her med morsomme og enkelte vittige Repliker. Det Hele var en overordentlig morsom Spøg, strøet med gjennemgaaende Kvikhed og stundom en vis behagelig Humor, der i een Scene endog bragte Publikum til at glemme, at det saa paa en Studenterkomedie; vi tænker her paa Scenen i 2den Akt mellem de to Veninder, en Scene, som var strøet med virkelig Finhed og Lune. Det eneste, vi skulde have at udsætte, var det, at 3die Akt er vel lang; Stykket vilde visinok vinde, om den blev lidt forkortet. Det er naturligvis umuligt efter dette Forsøg at drage nogen afgjørende Slutning; kun saameget vil vi sige, at det vilde være ønskeligt, om den unge Forfatterinde vilde fortsætte og senere forsøge sig i Noget, der ogsaa kunde have Værd udenfor Studenterkomediens Klasse. Stykket holdt fra først til sidst Interessen vedlige, Udførelsen var ret — studentikos, morsom og belivet, og tilslut blev alle de Spillende under stormende Jubel fremkaldt, en Hyldning, som tydelig gjaldt saavel selve Stykket som Spillet. Endelig fortalte Fru Isachsen smukt og med Følelse en liden Fortælling af Carl Andersen, hvorefter hun blev fremkaldt. DHrr. Bøhn, Hansen, Hennum, Nielsen og Ursin vandt ligesom Frk. Elise Dahl stort Bifald for sine Præstationer, ligesom ogsaa Allesammen fremkaldtes under almindelig Jubel.

Forhaabentlig vil Forestillingen blive gjentagen.

Lic. Scharlings niende Forelæsning. Ligesom der danner sig forskjellige Kirkesamfund, hvert med sin eiendommelige Opfatning af Kristendommen, saaledes opstaar der igjen indenfor en og samme Kirke afvigende Partier, der ofte i sine Anskuelser kunne nærme sig betydeligt til andre Kirkesamfund. Saaledes har man i den katholske Kirke Jansenisterne, der har adskilligt tilfælles med den evangeliske Kirke, og i den lutherske de Orthodoxe, der hælde over mod den katholske, og Pietisterne, der i mange Stykker komme den reformerte Kirke temmelig nær. Ligheden mellem de to sidste blev fremhævet i forrige Forelæsning; der er imidlertid ogsaa en væsentlig Forskjel. Den reformerte Kirke, hvis Eiendommelighed hænger sammen med de vesteuropæiske Folks Nationalkarakter, er udadvendt, virksom og energisk; Pietismen derimod, som er baaren af den tysk-nordiske Folkekarakter, er væsentlig indadvendt, det er dog ikke Tankeindadvendthed, som udmærker den, men Indadvendthed i Følelsen; herpaa lægges alt Eftertryk. I Følelse og Stemning opløses alt; Pietisten føler sin Synd, føler Gud i Storhed og Naade, han svælger formelig i Følelse. I Overensstemmelse hermed drages ogsaa bestandig det Subjektive i Kristendommen frem, medens det Objektive skydes tilside; Treenighedslæren, Sakramentlæren, har Pietismen ingen Interesse for, men dvæler derimod med Forkjærlighed ved Saliggjørelsens Orden. Denne subjektive Karakter aabenbarer sig ogsaa i de pietistiske Salmer. Følelsen kan imidlertid ikke saaledes som Tanken meddeles til en større Almenhed; derfor ynder heller ikke Pietismen Menighederne med deres mere offentlige Liv, men har en afgjort Forkjærlighed for de smaa, halv private Forsamlinger, hvor Deltagerne kan trække sig tilbage fra Verden og have det hyggeligt for sig selv. Herved har den vænnet Folk af med at gaa i Kirke og i det Hele svækket Menighedslivet. Følelsesmenneskene ere de, der mindst af alle finde sig vel paa denne Jord; de føle sig tilovers, de ere i Veien for Alle og Alle i Veien for dem. Saaledes er det ogsaa med Pietismen; selv betrængt og kuet paa alle Sider, fremstiller den Verden som en Jammerdal og er fuld af sygelig Længsel efter det andet Liv; de pietistiske Prædikener ere alle mere eller mindre Ligprædikener. Da nu Pietismen med Iver forfægter, at dens Kristendom er den eneste rette, har den ganske naturlig virket afskrækkende fra Kristendommen i Almindelighed. Den sande Kristendom er imidlertid i disse Punkter væsentlig forskjellig fra Pietismen; thi den vil ikke som denne en Afsondring eller Flugt fra Verden, men at Verden skal omskabes og fornyes ved at gjennemtrænges af Kristendommens Aand; thi dette er Guds Rige. Pietismen havde nok ogsaa en Forventning af Guds Rige, men kun af et hinsides, der fuldt færdigt skulde komme ned fra Himmelen; nogen sukcessiv Omdannelse havde den ikke Forestilling om, og den Tanke: at vi, som Apostelen siger, „er Guds Medarbeidere", forekom den næsten som en Gudsbespottelse. Nogen egentlig Virksomhed kan den derfor heller ikke anvise Mennesket. Den fremtraadte som og har sin Betydning som Opvækkelse, som beaandende Livsmagt ligeoverfor en forstenet Theologie. Paa samme Maade og med samme Berettigelse optræder den endnu den Dag idag overfor det praktiske Liv, der gaar op i sin Travlhed uden Tanke paa noget høiere, overfor en forfinet, æsthetisk Livsanskuelse og overfor den rene Materialisme. „Kom ihu", tilraaber den disse, „der er et evigt Liv! Døden venter Eder, og efter den Dommen!" Pietismen vil derfor aldrig forsvinde, men fremtræde paany, hver Gang dens vækkende Tilraab trænges; men længere end til Omvendelsen vil den ikke komme; Guds Rige naar den aldrig, da den stiller Kristendommen i Modsætning til det humane Liv.

Det gik her, som det pleier at gaa; den anden Slægt fik lide for den førstes Vildfarelser: Pietismen udviklede sig tilslut gjennem sin subjektive Karakter til Rationalisme. Pietismen var begyndt med at udvælge af Skriften, hvad der mest tiltalte den; efterhaanden lægger man mere og mere tilside, og tilsidst finder man, at det er nok at tro paa Gud, Friheden og Dyden. Samfundet opløses paa atomistisk Vis i Individer; den Enkelte skal af sig selv alene udvikle hele Livets Fylde. Disse Ideer udhule efterhaanden Samfundet og fremkalde tilsidst den franske Revolution. — Men, jo mere ensidigt det Subjektive akcentueres, desto større bliver ogsaa Følelsen af Tomhed, desto stærkere voxer Længselen efter det Objektive, det for alle ubetinget Bindende; dette aabenbarer sig bedst i den „Verdenssmerte" og den „Zerrissenheit", der taler ud af Digtere som Heine og Byron.

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 239.)

Denne Trumfning, der kunde være slem nok i og for sig, blev end mere opirrende igjennem de østerrigske Tyskeres Penne. Naar en Skribent fra Nordtyskland med sin kantiske Strenghed og sin hegelske Begeistring har bragt det paa det rene, at den germanske Sædelighed retfærdiggjør Underkuelsen af Slaverne i Hertugdømmet Posen, da kan man endnu medgive ham hans Oprigtighed, skjønt man ikke kan andet end haane hans Fordringer; men naar Skribenterne i Wien maa tage sin Tilflugt til saadanne Læresætninger, da har de i Sandhed ikke den ringeste Undskyldning. Derfor svarede ogsaa Palazky dem saa træffende: „Der findes altid hos den tyske Nation, denne Nation, der virkelig er stor ved sine Spekulationer, en egen Sort Filosofer, som altid staa rede til at tvinge de mest modstridende Ting sammen under samme Regel; de stræve svært, f. Ex. med at bevise, at Nationernes Ligeberettigelse er noget Sludder. Menneskeslægtens fælles Oprindelse er i deres Øine en Fabel, ligesaavel som Historien om Adam og Eva. Naturen, som ikke har skabt to Blade, der er fuldkomment lige hverandre, har heller ikke skabt to Nationer med de samme Egenskaber, og naar en Stamme fra Fødselen har faaet et Fortrin, har den paa samme Tid ogsaa faaet Retten til at gjøre dette Fortrin gjældende. Det er Grunden, hvorfor Tyskerne, der er bedre udrustede, mere villiestærke, og mere ædle end Slaverne, ikke skulde kunne samtykke i at blive satte i Linie med disse. Dette er det tyske Partis Grundsætninger, som i vore Dage er gjængse, ikke blot i Bøger og Blade, men endog i Værtshusene. Men naar nu Tyskerne ved Naturens Godhed er mandigere og ædlere end Slaverne, hvor var det saa blevet af disse Fortrin under Hussitterkrigene?" Historikeren havde virkelig god Leilighed til at gjenkalde i Tyskernes Erindring den czekiske Nations store Dage. Det var hin Tid, da Bøhmen drev Tyskerne tilbage paa alle Kamppladse. Da Kirkeforsamlingen i Basel tilbød Hussitterne de Indrømmelser, som man benævner Kamepaktaterne (Overenskomsterne), udsagde den aabenlyst de Grunde, der havde fremtvunget denne Indrømmelse; disse Grunde, der er saa smigrende for Czekerne, er da, at Bøhmerne ifølge en urandsagelig Guds Beslutning (inscrutablii divino judicio) ikke kunde overvindes uden af Bøhmerne. Og hvormange smigrende Navne fik de ikke ellers i dette store Tidsrum. I det 14de og 15de Aarhundrede er det ikke Tyskland, det er Bøhmen, der gaar i Spidsen for den aandelige Udvikling: den Tids store Universitet var Universitetet i Prag. Vi maa dog ikke tro, at Historieskriveren lader sig blænde af disse Minder og miskjender den tyske Aandsvirksomhed, ligesom Tyskerne i Østerrige miskjendte Bøhmens. Han kjender Tysklands Styrke paa dette Felt, han hædrer dets Videnskab, dets Kunster, dets Fortjenester af den nye Civilisation; han forsøger ikke engang paa at unddrage sig Tilstaaelsen af, at den tyske Kultur i de to sidste Aarhundreder har overgaaet den bøhmiske; men hvad er det vel, som har bevirket dette? Maa man endnu tage sin Tilflugt til et Racefortrin, en Naturens Overlegenhed?

I de to sidste Aarhundreder har Tyskerne udenfor Østerrige kunnet arbeide ganske frit paa sin Udvikling, gjøre Fremskridt af ethvert Slags, — og i Østerrige selv har alt det, som Styrelsen har gjort for Folkets Udvikling, som dog virkelig har været lidet nok, ovenikjøbet altid sigtet til Bedste for den tyske Del. „Vor Kultur for Tiden", udbryder Palazky med en Blanding af Vemod og Stolthed, „vor aandelige Fædrenearv, vore Videnskaber, vore Kunster og vor Kunstflid, en Arv, som I vel skal huske paa endnu har et ikke ringe Værd, — hvem har vi vel den at takke for? Monstro vore Naboer Tyskerne? Nei, ene og alene os selv, vi har faaet den trods dem og i Kamp mod dem!"

Naar man kjender den tyske Nations fortrinlige Egenskaber, dens Selvbevidsthed, dens Udholdenhed, dens brændende Kundskabstrang, dens aabne Djærvhed, naar man ved, hvormange Arbeider, hvormange Anstrengelser den har underkastet sig, og hvormange Tanker den frimodigt har sat ind i Verden og ført frem for Menneskehedens Afgjørelse, da kan man ikke andet end dybt beklage, naar den lader sig besudle ved saadanne Feil. Vi er ikke mistænkte for forudfattede Meninger mod Tyskland; Frankrige har siden Mad. Staëls Dage, og paa de forskjelligste Maader, vist, at det ved at gjøre dette ædle og arbeidssomme Land dets Skyldighed. Det er derfor ikke nogen Vrangvillighed, der behersker os, naar vi erklærer, at Tyskland har Uret ligeoverfor de slaviske Nationer, — det er meget mer, fordi vor Velvillighed for dette tyske Folk, der ellers staar saa høit i vore Øine, nu er bleven krænket. Er det da ogsaa virkelig det samme Tyskland, der er saa skinsygt, naar det skal vogte over sine egne nationale Rettigheder, som nu miskjender Retten hos Polakkerne i Posen og Czekerne i Bøhmen? Naar man hører Palazky's Beklagelser, maa man huske paa, at Tysklands mest fremragende Mænd fordømmer disse Taabeligheder hos den tyske mere indskrænkede Almenhed. Palazky henviser ogsaa selv til dette: „I, som paastaar, at Slaven er nøiagtigt Modsætningen til Germannen, glemmer

Den ydre Verdens Begivenheder: den franske Revolutions Rædsler og de Svøbeslag, hvormed Napoleon rammede Folkene, gjorde ogsaa sit til; man begyndte at længes tilbage til Gud og til en sædelig Verdensorden. Digtere, Tænkere og Filosofer førte an; men En kan dog fremfor alle andre siges at være gaaet i Spidsen, og denne ene er Schleiermacher.

Ogsaa Schleiermacher har paa en Maade gaaet i Skole hos Pietisterne eller rettere hos Herrnhuterne, der dog staa de første temmelig nær. Han blev nemlig i sit 15de Aar indsat i en herrnhutisk Opdragelsesanstalt, og det Indtryk, hans blide Gemyt der modtog, fik en afgjørende Indflydelse paa hele hans følgende Liv. Her fik han høre om det deilige i at lade Tanken fordybe sig i Kristi blodige Forsoningsoffer, om det liflige i at smage Guds Naade, etc.; han var imidlertid for reflekteret til at kunne tage dette umiddelbart og kom derfor snart i voldsomme indre Kampe, idet han i det ene Øieblik troede sig evig fortabt, i det andet nød en indbildt Fred i fremkunstlede herrnhutiske Stemninger. Tilslut vandt han dog frem til Klarhed; han gjennemskuede det usande i disse Følelser, der aldrig higede efter at aabenbare sig i Handling, efter at afpræge sig i den ydre Verden. Heller ikke Rationalismen kunde tilfredsstille ham; naar han hørte dem tale om Dyd og atter Dyd, maatte han atter spørge: hvor viser denne Dyd sig, hvor ser man dens Virksomhed? Han forstod med andre Ord, at man ikke kunde blive staaende ved det Subjektive, at der var Opgaver at løse i Verden. Dette udtalte han i et Ungdomsskrift, der trods sit tunge og besværlige Sprog, de endnu gjærende og derfor uklare Tanker, trods den Maade, hvorpaa Fortid og Nutid kastes om hinanden, og trods den Dristighed, hvormed de største Tænkere kritiseres (kun Platon finder Naade for Forf.), alligevel gjør et stærkt Indtryk ved sin Friskhed og Originalitet.

(Fortsættes.)

Norsk Folkeblad No. 42 indeholder: Erika Lie, Digt (af Bj. Bjørnson) med Billede. — Trodals-Nakel (af Kristian Elster). — Om Indflydelsen af den direkte Søvei til Indien paa Verdenshandelen (fra et tysk Tidsskrift). — Ringebo Kirke (med Billede). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — Den praktiske Skandinavisme, en Protest (Udg.) — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold for sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Lidt af Hvert.

Baale Landboforening afholdt den 6te ds. et Dyrskue paa Gaarden Sørby. Der var ialt udstillet 104 Kreature, hvoraf 79 Kjør, 17 Kvier og 8 Oxer. Som Prisdommere fungerede Dyrlægerne Opdahl og Kollerup samt Propr. Klokker. Efterat Pastor Elstrand paa Foreningens Vegne, fra den festlig smykkede Tribune, havde uddelt de 2de Præmier, henvendte han nogle kjærlige Ord til Forsamlingen angaaende Hensigten med Dyrskuet, samt udtalte Prisdommernes Formening om at næsten alle de udstillede Dyr befandtes at være præmieværdige, og at Forskjellen imellem de idag præmiebelønnede og ikke præmiebelønnede Dyr var saa ubetydelig, at Prisdommerne fandt Klassificeringen baade byrdefuld og vanskelig. Sluttelig udtalte Pastoren sin Tak til Enhver, som havde bidraget sit til Mødet.

Derefter besteg Dyrlæge Opdahl Tribunen og holdt et længere Foredrag, hori han forklarede Koens Bygning og Liv. Hvorpaa Propr. N. Møller udbragte til Slutning et Leve for Sagen. Paa Grund af det deilige Veir den Dag, var Mødet besøgt af over 1000 Mennesker.

Om Veiforbindelsen mellem Mokern og Aabogen Jernbanestation skriver Hedem. Amtst.: En Færdselslinie, som allerede forinden Jernbanens Anlæg var paatænkt, er for en Tid siden efter Opfordring fra Bestyreren fra Veianlægget ved Hofaas gjort til Gjenstand for Formandskabets Henvendelse til Amtet; det er Forbindelsen mellem Møkern Sø, der med sin sydlige Ende stikker ind i Sverige, og Aabogen Jernbanestation over Pramhus og andre større Skovstrækninger. Det er Noget, som træder klarere og klarere frem for Folket, at Jernbaner ikke gjør Veie overflødige, men at disse meget mere fremkaldes ved dem, at de meget mere ere som Bielve i Flodnettet, der bringer sammen til den større Afløbskanal, at de med andre Ord blive Betingelsen for, at Jernbanekommunikationerne kunne udfolde deres fulde Virksomhed. Det er at haabe, at Amtet vil fremskynde Sagen saa betimelig, at der allerede i Høst vil kunne blive Anledning til at gjøre de forberedende Skridt.

Paagrebne Tyve. Kr.sands St. meddeler, at det var lykkedes et Par udsendte Politibetjente ifredags ved Brændaasen at fakke en ung Tysker, der var efterlyst for flere paa forskjellige Steder begaaede Tyverier, af hvilke han ogsaa har tilstaaet at have forøvet et Par, begaaede i Arendal og Stavanger. — Igaar anholdtes paa Dampskibet „Moss", ved dets Ankomst til Kr.sand østenfra, 2 Personer, der pr. Telegraf vare efterlyste for et i Langesund paa et Skib forøvet Tyveri; en tredie Deltager i dette, en Svenske, var sluppet iland i Lillesand.

Som sjelden hurtig Seilads i denne Tid, da alle Udhavne have været opfyldte af Skibe, indkomne for Vestgaaende for Modvind, anfører Kr.sands St., at Skonnert „Albatros", Kapt. Natvig, der afseilede herfra den 10de Septbr., ankom til Lissabon den 26de f. M. „Albatros", der er et nyt Fartøi, bygget, saavidt erindres, i Sandnæs pr. Stavanger, har ogsaa paa sine foregaaende Ture vist sig som en ualmindelig Seiler.

Sølvbryllup. Gr. Adr. skriver den 9de ds.: Afvigte Tirsdag var en festlig Dag her i Byen, idet Hr. Skibsreder Morten Smith-Petersen og Fru Kathinka Petersen, født von der Lippe, da feirede deres Sølvbryllup i Nærværelse af deres 11 Børn, mange Slægtninge og Venner. Ved Gratulationen holdt Hr. Provst Houge en hjertelig og gribende Tale til Brudeparret. Formandskabet indfandt sig in corpore og frembar ved dets Ordfører, Hr. Distriktslæge Frisak, Kommunens Tak til Hr. Petersen for hans fremragende og heldbringende Virksomhed i Statens og Kommunens Tjeneste.

Om Eftermiddagen afløb fra Hr. Petersens Skibsværft en ny Bark paa 230 Læster, som fik Navnet „Dannebrog". Den faste Arbeidsstok, som Hr. Petersen i saamange Aar har sysselsat, for hvilken der ogsaa var arrangeret et festligt Lag, havde til Erindring om Festdagen og som Erkjendtlighed mod Hr. Petersen, overrakt ham og hans Frue 2 Sølvbægere, hvorpaa Prospekt af Værftet Hasseldalen var indridset. Da den sædvanlige Skaal ved Skibets Afløbning var udbragt, overgav Hr. Petersen sine Arbeidere en Sparebankbog paa 100 Spd. til Anvendelse efter deres eget Skjøn.

Bergens musikalske Forening „Harmonien" kan iaar feire sit 100 Aars Jubilæum, skriver Brg. Td. I Aaret 1769 stiftedes nemlig af den bekjendte Justitsraad, Rektor Boalth Bergens første musikalske Forening, der endnu i en vistnok noget forandret Skikkelse bestaar som det nuværende Selskab „Harmonien". Det oprindelige Selskab fik efter Ansøgning allernaadigst Tilladelse til at føre det temmelig høitklingende Navn: „De kongelige priviligerede Harmonisters Akademi". Det maa imidlertid siges til de „kgl. privilegerede Harmonisters" Ros, at de udviklede megen Virksomhed og uden Tvivl i en væsentlig Grad bidroge til at vække og nære den musikalske Sands, der har skaffet Bergen Navn og Anseelse som Norges mest musikalske By, og saavidt have de øvet en Indflydelse, der strækker sig lige ned til vore Dage. Selskabet eller „Akademiet" havde sit rummelige og smukke Lokale i den Gaard i Oskars Gade, der endnu siden hin Tid bærer Navnet „Harmonien", og her samledes Medlemmerne, der udgjorde et meget betydeligt Antal, en Gang hver Uge, de passive „Harmonister" for at høre de aktive spille; der gaves nemlig ugentlig en Koncert. De aktive Medlemmers Antal var da 30. Blandt disse maa vi, foruden Boalth, især nævne dennes Ven, Digteren, Raadmand Klaus Fasting, der i en Række af Aar, fra 1777—1791, hans Dødsaar, var Sjælen i Selskabet. Selv spillede han Klaveret, efter Sigende for den Tid uovertræffeligt, og det var for dette Selskab han skrev sine smaa dramatiske Arbeider, Kantater og Sange. Senere, da Selskabet var sygnet noget hen, oplivedes det atter af den bekjendte, af Bergen saa fortjente Overlærer Bohr, der gjennem en lang Række af Aar med den uegennyttigste Opofrelse af sin kostbare Tid bidrog til at vække og vedligeholde Sandsen for Tonekunsten, i hvis Theori han selv besad ualmindelig Dygtighed. Senere gjennemgik Selskabet forskjellige Faser. I sin nuværende Skikkelse daterer det sig fra 1856, da det oprindelige Selskab delte sig i to, „det filharmoniske Selskab" og Harmonien, hvoraf nu kun det sidste bestaar. Selskabets Medlemantal er imidlertid nu saaledes svundet ind, at det, hvis ikke et betydeligt Antal Indmeldelser sker i disse Dage, vil blive betragtet som opløst og dets prægtige Instrument solgt for at dække Gjælden. Det vil ikke alene være et høist beklageligt Tab for Byen, ifald det kommer til denne Yderlighed; men det vil ogsaa være et sørgeligt Tidernes Tegn, et Tegn paa, at paa samme Tid, som vor By gaar fremad i Velstand og materielt Velvære, paa samme Tid og i samme Grad svækkes og sløves de Interesser, der ligge noget over det egentlige Madstrævs Sfære, og som skulde tjene til aandelig Løftning og til at bære ud over Hverdagslivets Trivialitet.

Om Indvielsen af Folkehøiskolen i Nordheimsundet heder det i Brev til „Bergens Tidende": Der hvilte en festlig Stemning over den store Skolesal nu Fredag den 1ste Oktober, da Skolen blev aabnet. Foruden Skolens Lærere og Lærergutter vare ogsaa flere andre af Skolens Venner tilstede. Indvielsestalen holdtes af Hr. Pastor Unger. Han udviklede, hvorledes vor Tids rastløse Kundskabsstræben ikke kunde give sig til Taals med det Kundskabsmaal, som Almueskolen kunde magte at byde; og ved Siden heraf var vor Tid en Frihedens Tid, saa den helst selv vilde sørge for sin Oplysning. Udgifterne til Almueskolen var alt paa mange Steder trykkende nok, og derfor søgte den lærelystne og opvakte Gut hen til slige frie Skoler, hvor han selv fik betale for hvad han fik. Historien vilde paa denne Skole blive gjort til et Hovedfag, fordi netop et grundigt Kjendskab til vore Fædre vilde danne det bedste Grundlag for al Viden. Kun naar Sønnen kjendte sin Fader og vidste, hvad han vidste, var der Haab om, at han kunde række et Skridt længere frem. — Efterat Taleren i et længere livfuldt Foredrag havde udviklet disse Anskuelser, som laa til Grund for denne Skolens Tilbliven og Plan, bad han tilsidst Eleverne velkomne og ønskede dem et hyggeligt Samvære i Nordheimssund.

Hr. Lærer Olav Lofthus holdt derpaa en kort Tale, hvori han ytrede, at Flokken vistnok var liden; men den Tanke, som havde samlet Flokken her, den var stor, og denne Tanke kunde det gjøre En godt at varme sig ved, om Modet og Haabet skulde svigte. Det var en hellig Længsel, som drev Gutten ud fra Stuen hjemme, ud for at se, ud for at lære. Men denne Længsel var misbrugt og mistydet, naar den drev ham saa langt, at han glemte Far og Mor, eller han ved sin Hjemkomst bar saa meget fremmed ved sig, at Hjemmet ikke kunde kjendes ved ham. Far og Mor maatte kunde kjende sin Søn igjen og kjende sig selv i ham kun i en forklaret Skikkelse med høiere Tanker og friere Syn. Forældrefanget er Barnets Alter, og naar en Skole havde ført Gutten bort fra dette Alter eller bragt ham til at glemme det, havde den begaaet en Synd. Derfor vilde det altid blive denne Skoles Hovedfag at bygge paa hjemlig Grund. Høitideligheden endte med Afsyngelsen af en Salme.

Skolen tæller Elever fra flere Bygder ogsaa udenfor Hardanger. Saaledes fra Telemarken, Sogn og Nordfjord. Her er vakkert her i Nordheimssund, og til Ære for Opsidderne være det sagt, at de have gjort alt muligt for at gjøre de Fremmede Opholdet her saa hyggeligt som muligt. Logisværelserne ere næsten uden Undtagelse nye og Betalingen særdeles moderat.

Herrens Velsignelse over Skolen og dens Gjerning!

En Bjørnehistorie. Medens Dampskibet „Trondhjem" ifjor Sommer engang passerede Nystrømmen, 1 Mil søndenfor Tromsø, havde det, fortæller „Tromsø.Stiftst.", paa et hængende Haar seilet en svømmende Bjørn ihjel. Styrmanden, som troede at se en Dubelkagge i Vandet, giver Signal for ikke at styre paa den, men da de kom tæt ind paa den, saa man til sin Ærgrelse Bamsen paa Reise fra Øen over Sundet. Hvis Dampskibet havde holdt den fra først af lagte Kurs, vilde Bjørnen ufeilbarlig være hugget ihjel af den skarpe Stævn, men dengang fik den nok saa smukt Dampskibet til at styre af Veien for sig og kom uskadt over.

Endnu 3 Maaneder efter Branden i Gefle blusser det af og til op af Ruinerne. Nu sidst brød Ilden frem af en Barkehob i en Tomt, hvor der havde været Garveri.

„Historiske Optegnelser angaaende Tildragelser under de sidste ser Kongers Regjering i Sverige" er Titelen paa en Bog som den svenske Kaptein N. von Hess agter at udgive. Som Prøve paa Forfatterens Fremstillingsmaade hidsættes efter Aftonbladet:

„Pedanteri og Uniformering steg under Gustav Adolf til en høi Grad af Latterlighed. Desuden udøvedes ofte en til Barbari grændsende Haardhed mod de udhungrede Soldater, og de Straffe, som uddeltes for Ubetydeligheder bragte Gardisten til fornedrende Selvforagt. Under de haarde Vintre, som vi den Tid havde her i Landet, hvor Kulden gik op til 30—31 Grader R., og som vi i de sidste 50 a 60 Aar kjende ligesaa lidet til som til vore tidligere varme Sommere, — maatte Soldaten staa 4 Timer paa Post i en tynd og udslidt Slængkappe uden Foer og saa snever, at det var umuligt at dække Legemet med den, hvorunder det hændte, at de paa Post stillede Gardister, saavelsom Flaadens Udposter paa Skeppsholmens Brandbatteri, fandtes ihjelfrosne. Som bekjendt vare Garderegimenterne de sidste, der

---

I, hvad Jakob Grimm sagde? Det er den første af Eders store Veivisere, det er Eders nationale Erindringers Mester og Vogter. Ja, efterat han har undersøgt Oprindelsen til hele den nyere Verdens Folk, fastslaar han i sit Nationernes Stamtræ, at af alle de andre Folkestammer staar ingen hinanden nærmere end Slaver og Germanner." Palazky havde ved samme Leilighed kunnet erindre om, at naar Hegel havde glemt Slaverne i sin „Filosofiens Historie", saa havde allerede i det 18de Aarhundrede Herder hævnet dette paa Forhaand. Man læse blot i hans bekjendte Bog: „Die Ideen zu der Geschichte der Menschheit", som Goethe var saa indtagen i, det Kapitel, som han helliger Slaverne; Herder viser os dem her som opofrende, gjæstevenlige næsten til Yderlighed, som Venner af den landlige Frihed, afgjort imod ethvert Angreb, men ved disse Dyder ogsaa netop udsatte for mere voldsomme Stammers Krænkelser. „Da der hos dem ikke var nogen arvelig Fyrste, som opretholdt den krigerske Aand, og da de videre meget gjerne gik ind paa at tilkjøbe sig Retten til at leve i Fred ved den hjemlige Arne, saa forenede forskjellige Folk, største Delen af germansk Oprindelse, sig om deres Undertvingelse; . . . . men Tidens Hjul ruller ustandseligt frem. Snart vil Europas Lovgivninger og Politik, i Stedet for den militære Aand kun stræbe efter at udvikle Kunstflidens fredelige Idræt og de venskabelige Forbindelser mellem Folkene. Og da nu de Lande, som disse Folkeslag bebor, for største Delen hører til Europas skjønneste, hvor rask vilde ikke deres Befolkninger da reise sig af sin lange Søvn, naar de blot var tilstrækkelig dannet og belivet af Industriens Kræfter; — naar I engang faar brudt Eders Lænker, vil I være i Besiddelse af et Land, i hvilket I fra Adriaterhavet til Karpaterne, fra Don til Østersøen vil nyde den fulde Frugt af Handelens og Flidens forenede Goder."

Førend denne Spaadom gaar i Opfyldelse, vil Slaverne i Østerrige, som Polakkerne i Posen, have mangen en Kamp at udstaa, og det er netop en saadan Kamp, som vi her behandle, en Kamp, som i sit Slags er saa ny. Vi har seet, hvorledes Czekernes og Tyskernes Bladskrivere tænkte og strev i den livlige Ordvexling i 1865. Mellem saadanne Modstandere var ingen Overenskomst mulig, især siden Tyskerne efter sit Nederlag paa Rettens og Billighedens Omraade var blevne nødte til at benytte sin Præstelære om et eget af Forsynet bestemt Kald, der paalagde dem at underkue de lavere Racer. Det var paa den Tid, at Ungarerne ved Synet af Tyskernes og Czekernes Kjævlerier fik den kløgtige Tanke at benytte sig af Tyskernes Vrede, og saaledes undfangede Tanken om et todelt Østerrig. Fra et ungarsk Standpunkt var dette en ligesaa klog som dristig Tanke. Deáks Parti foreslog Tyskerne at dele det østerrigske Rige mellem sig, det vil sige danne et østerrigsk-ungarsk Rige, hvis begge Halvdele skulde føre sit eget Liv, have sit eget Thing, sin egen Bestyrelse, men som skulde være forenede under den samme Fyrstes Scepter, og med et fælles Statsraad for de fælles Anliggender. Paa disse Betingelser kom ogsaa Forstaaelsen i Stand mellem Hoffet i Wien og Ungarn. Den keiserlige Regjering, som saa sig ude af Stand til at fortsætte Kampen mod Slaverne og Magyarerne paa en Gang, laante Øre til disse Forslag. Den wienske Tyskhed slog af Halvdelen af sine Fordringer for at redde Resten. Som ved en Ildebrand søgte man at frelse en Del ved at rive ned en anden.

I den Frastand, hvori vi betragter Østerriges Anliggender, har denne østerrigsk-ungarske Magtdeling først forekommet os som et Frihedens Værk, der fortjente vort Bifald. Var det ikke et Trin til en større Ombannelse, der ikke kunde fuldbyrdes med en Gang, var det ikke et høitideligt Løfte for alle Nationer i Keiserriget? Naar Ungarerne her jo virkeligt havde faaet Habsburgerne til at vige, var det da ikke en Seier, som maatte være til Czekeres, Polakkeres og Rumæneres sande Tarv? — Saa mente i alle Fald ikke Forsvarerne af Bøhmens Rettigheder, der saa Sagen fra sit Standpunkt. De fremsatte meget mere fine Indsigelser i de heftigste Udtryk. Strax Ordet „Dualisme" kom paa Dagsordenen, strax de østerrigske Statsmænd syntes at gaa ind paa Deáks Tanke, et helt Aar før Sadowaslaget, et helt Aar før Beust blev østerrigsk Minister, erklærede Palazky i sit Lands Navn, at et østerrigsk-ungarsk Monarki var den værste Ordning af alle, at den var ubillig og ødelæggende for Riget. Bedre da endog Helstaten, selv den haardeste, som under Schwarzenberg og Bach; hvad Onder, den end maatte have hidført for Staten, hvor bitre Erindringer, den end maatte have efterladt, denne Helstat, der var bleven en Umulighed for Eftertiden, — den var dog at foretrække for „Dualismen". Hvad betød vel denne Deling af Riget mellem Tyskere og Ungarere? Intet andet end en dobbelt Helstat, det vil sige en Forøgelse af Ufriheden og Uretfærdigheden mod alt, som ikke var saa heldigt at være tyskt eller ungarskt. I Stedet for en Trykkemaskine vilde man faa to. Slaverne i Nord-Østerrig vilde blive knuste af Tyskerne og Slaverne i Syd-Østerrig af Ungarene.

(Fortsættes.)

fik afskaffet Pudder, Pomade og Pisk, og vi, som ved Gøta-Garden ikke alene vare forsynede med en tysk Sekondchef, men ogsaa med en dc. Trediemajor samt adskillige tyske Kompagnichefer, alle saaledes fra Pidskens Hjemland, følte os ulideligen plagede af dette Onde. Man kan forestille sig, hvad den stakkels udhungrede Gardist led og hvilke Straffe han paa Paraden maatte taale, hvis der opdagedes den mindste Mängel ved hans Pidsk eller de ved hans Øren hængende Blysirater. Desforuden maatte han taale mangt et haardt Stokkeslag, der alene uddeltes for Fornøielse. En Morgen hændte det, at Sekondmajor Reuterstjöld, efterat jeg havde inddelt Regimentets Paradevagt paa Slotsbakken, — gik fra høire til venstre Fløi og tildelte hver 4 eller 5 Mand af første Geled 3 a 4 haarde Stokkeslag, blot af Ilske, og da nogle af de mishandlede Soldater hørte til Karl Lorichs Kompagni, ytrede denne helt beskedent: „Oberstløitnanten er ved daarligt Humør idag". Paa den Tid var Soldatens Behandling afhængig af Tilfældigheder; f. Ex. om Hr. Oberstløitnanten den foregaaende Aften i „Stora Societeten" i det Bondske Hus ved Rosenbad havde været uheldig i Vira, eller hændelsesvis var bleven forstyrret eller aldeles havde manglet Nattero osv. Gustav Adolf selv omfattede med Iver Tidens militære Pedanteri. Ved de saakaldte Storparader — da hver Mand og Officersvagter, Garderegimenternes, Artilleriets og Flaadens havde at indfinde sig i Slotsgaarden, hvor der formeredes Kolonner, som med Livgarden i Spidsen defilerede forbi Hs. Majestæt — hændte det ofte, at en af Majorerne fra de bagom Kongen opstillede Officerskorps, pludseligen sprang frem og med sit korte tykke Spanskrør med Elfenbenskugle tildelte den af Gardisterne drøie Slag, som Majoren syntes ikke holdt Trop. En saadan Opførsel var i Kongens Øine en Prøve paa en agtelsesværdig Iver og Opmærksomhed hos en dygtig Militær.

Fra Ostindien indløber der høist sørgelige Efterretninger om de frækkelige Ødelæggelser, som Hungersnøden og smitsomme Sygdomme anrette. Dette gjælder ikke alene om Øvre- og Centralindien, men selv Bengalen er truet. Embedsmændene i Pendschab erklære, at der atter er Udsigt til Tørke næste Aar, og at man maa træffe Anstalter for at afværge Følgerne. I Radschputana er Tilstanden forfærdelig; Jorderne ligge øde og udyrkede, Næringsmidlerne ere ualmindelig knappe og Koleraen gjør en forfærdelig Høst. I Gwalior er der alene i 3 Uger død henimod 2000 Mennesker, og Soudhpore bliver paa Grund af at der mangler Drikkevand aldeles forladt af Befolkningen. I Umritsur, Sikhernes Hovedstad, var Dødeligheden stegen til over 118 Tilfælde daglig ved en Befolkning af 135,000 Mennesker. Ogsaa i Kalkutta var Opholdet farligt, idet der i August Maaned døde over 2000 Personer, saa at Enhver, der paa nogen Maade var istand dertil, skyndte sig at forlade Byen. I mange Egne af Indien er Prisen paa Mel stegen til 1 sh. pr. 8 Pd., hvilket er 50 pCt. høiere end under Hungersnøden i 1861.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 15de Oktober.

I en Korrespondence fra Schlesinger meddeles med Angivelse af den engelske Regjering som Kilde, at Opstanden i Spanien er i Aftagende i Provindserne Katalonien, Granada og Andalusien. 6000 Insurgenter have kapituleret i Taragona, Gerona, Lerida og Barcelona. Madrid er rolig, Valencia og Bejar i Opstand.

Blandinger.

Hatteforbytning. Ved et Bal i et fransk Badested vilde Grev X. gaa hjem henimod Midnat og bad Tjeneren skaffe sig sin Hat. Det var imidlertid umuligt at finde Hatten. „Hvorledes saa Hr. Grevens Hat ud?" spurgte endelig en Tjener. — „Den var ganske ny." — „Ganske ny! Aa, da er det ikke værdt at lede længere; for siden Kl. 11 findes der ikke andet end gamle Hatte igjen!"

Jordskjælv. I Lautershoven ved Ahrweiler har man Natten mellem den 2den og 3die ds. sporet en meget stærk Jordrystelse. Folk, der boede i de bedst grundmurede Huse, vaagnede forskrækkede af deres Søvn. Jordskjælvet mærkedes ogsaa i Düsseldorff, Bonn og Andernach.

Ledige Embeder.

Et Kompagnichirurg-Embede ved Armeens Hovedstation, Kristiania med Akershus Fæstning og Oskarsborg.

For dette Embede, med Hensyn til hvilket henvises til kgl. Resol. af 29de Marts 1862, er bestemt følgende aarlige Indtægter:

Gage . . . . 162 Spd.
Brød- og Oppasserpenge . 33 — 55 ß.

samt Kvartergodtgjørelse efter det til enhver Tid gjældende Kvarter-Regulativ, forsaavidt der ikke anvises Kvarter in natura i en af Statens Bygninger.

For Nærværende udgjør Kvartergodtgjørelsen for en Kompagnichirurg i Kristiania 144 Spd. 20 ß.

Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Armee-Departementet inden 6 Uger.

For det Tilfælde, at der til ovennævnte Embede maatte udnævnes en i noget af de øvrige Kommando-Distrikter allerede ansat Kompagnichirurg, antages den derved ledigblevne Post samtidig at ville blive besat.

De, der maatte attraa Ansættelse som Kompagnichirurg ogsaa i 1ste eller 2den Akershusske, Trondhjemske, Bergenske eller Kristiansandske Brigades Distrikt, opfordres derfor til at opgive, i hvilken Orden de maatte ønske de forskjellige Embeder.

— I Forbindelse med den under 4de August sidstl. stedfundne Kundgjørelse af Aaserals Sognekald under Robygdelagets Provsti, Kr.sands Stift bemærkes, at det ved kgl. Resol. af 4de d. M. er tilladt den fratrædende Sogneprest at forblive i Embedet indtil 1ste Marts næste Aar, samt at den vordende Sogneprest antages at ville blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som naadigst maatte blive afgivne angaaende Betjeningen af et Kapel, der paatænkes opført for en Del af Prestegjeldets Beboere.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget, stærkest i Bodø, og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er frisk til stærk NVlig til vestlig. Regn i Bodø og Aalesund. Temperaturen er temmlig lav. Udsigterne ere til NVlig Vind med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 15de Oktober:

Gulbrandsen med Frue fra Holmestrand, Weltzin og Brødrene Forseth fra Drammen, Overretssagf. Hansen fra Drøbak, Knudtzen med Frue fra Hamburg, Jeremiassen fra Moss, Løimoe fra Elverum, Trampe med Frue fra Sverige, Dahm fra Drammen, Castberg fra Landet, Pettersen med Frue fra Kragerø, Fru Seiersted fra Eidsvold, Alsterlund fra Arvika, Lunde med Følge fra Drammen, Mr. Warden fra Burton, Mr. Nutkins fra London og Fru Nauclir fra Sverige i Hotel Scandinavie.

☞ **Bekjendtgjørelser**

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 26de Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landbistrikterne mod en aarlig Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Aster.

Chr. Kjelsen.

Subskriptions-Indbydelse

paa

Norsk illustreret Familieblad,

hvoraf 1ste Hefte udkommer i disse Dage, indeholdende: **„Bondehøvdingen"**, historisk Roman af den bekjendte svenske Forfatter Starbäck, **„Fire og tyve Timer"**, en Vagthistorie af Edmund Hoefer, **„Kathleen"**, af Forf. til Raymonds Heltinde (fra det Engelske) m. m.

Nærværende Skrift vil komme til at indeholde en Samling af den bedste og nyeste Romanliteratur samt Reiseskildringer fra fremmede Lande. Redaktionen vil fra sin Side gjøre Alt, hvad Forholdene tillade, for at gjøre det saa belærende og underholdende som muligt og i det Hele svarende til dets Navn. For gode og vel udførte Illustrationer er der sørget. **Som Præmie følger gratis, efter eget Valg,** enten: **1 Hefte** hveranden Maaned af **„Norsk Romantidende"**, der vil indeholde den bedste fremmede Literatur, saaledes at et komplet Værk bliver uddelt samtidig med „Norsk illustr. Familieblads" 12te og sidste Hefte, eller: **2de store og smukke Lithografier: DD. KK. HH. Kronprins Fredrik af Danmark og Gemalinde Prinsesse Lovise af Norge og Sverige.**

Prisen er 18 ß pr. Hefte eller 1 Spd. 96 ß pr. Aarg., uden Tillæg af Postporto for Udenbyesboende. Betræffende Prisen paa nævnte Blad, er denne sat saa lav, at man med fuld Føie kan sige, det er det billigste, man hidtil kjender, naar Hensyn tages til, at der leveres 6 Ark i Kvart-Format med godt udførte Illustrationer, foruden den som gratis medfølgende Præmie, 3 Ark i Oktav-Format.

Subskription, der er bindende for den hele Aargang, d. v. s. 12 Hefter, kan tegnes i Landets Boglader og paa alle Postkontorer og Postaabnerier samt hos undertegnede Forlægger. Betalingen, der erlægges forud, er for hvert Kvartal 54 ß, **uden Tillæg af Postgebyhr.**

Christiania, Oktober 1869.

Waldm. Kriedt,
Nytorvet No. 1.

48 ß pr. 1/2 Ris. Postpapir, 8vo. 48 ß pr. 1/2 Ris.

Blaat eller hvidt linieret med Vandlinier a 48 ß pr. Pakke a 1/2 Ris = 10 Bøger = 240 Ark, der stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver, faaes hos

De Coninck, Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. **En Haandbog for Hvermand**, 6te foregede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf**, — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Bazaren

for

Lærerindernes Pensionsforening

ønskes afholdt i Slutningen af Oktober Maaned. **Bidrag**, som velvilligen maatte ville ydes til Bazaren, bedes derfor **indsendte** til efternævnte Damer **inden 20de Oktober**:

Fru A. Birch, Dronningensgade No. 28.
Fru H. Brun, Storthingsgaden No. 8.
Frøken A. Hagerup, Oscarsminde.
Fru C. Hagerup, Uranienborg.
Fru C. Hagerup, Chr. Augusts Gade No. 7 B.
Fru C. Kildal, Hj. af Carl Joh. Gade og Akersgaden.
Fru H. Mariboe, Torvet No. 3.
Fru J. Monrad, Hj. af Parkveien og Hægdehaugsveien.
Frøken B. Riis, Møllergaden No. 32.
Frøken F. Riis, Christian IVdes Gade No. 4.
Fru F. Schjelderup, Carl Joh. Gade No. 15, og
Frøken W. Steffens, Storgaden No. 18.

Man tør forudsætte, at i de **øvrige Byer og paa Landet Skolebestyrerinder** og andre Damer, der have Interesse for Foreningen, velvilligen bistaa med Bidrags Modtagelse og Fremsendelse.

De øvrige Aviser anmodes om velvilligen at optage Nærværende.

Bøger.

Paa Chr. Thorkilsens Forlag i Kjøbenhavn vil i Begyndelsen af November udkomme:

Souvenir 1870.

Denne elegante, lille Bog, der nu i 3 Aar har været en særdeles yndet Julegave, vil atter iaar udkomme med nye Bidrag af vore første Digtere. Udstyrelsen vil blive omtrent som sædvanlig. Exemplarer i ægte Maroquin og Ruslæder kunne erholdes a 8 1/2 ℛ og 10 ℛ. I Fløiel med engelske matforgyldte Rammer a 2 Rdlr. dansk. Pragtbind i Skildpadde, Mosaique, Perlemoder etc. a 4 Rdl. dansk. Bestillinger modtages hos DHrr. J. W. Cappelen og J. Edm. de Coninck.

Paa Chr. Thorkilsens Forlag i Kjøbenhavn vil i Begyndelsen af November udkomme:

Fra nordiske Digtere,

et Pragtværk i stort Oktav, elegant indbundet, med Bidrag af Carl Andersen, H. C. Andersen, Asbjørnsen, L. Bødtcher, M. Goldschmidt, C. Hauch, H. Hertz, Mads Hansen, P. Hansen, A. Munch, Chr. Richardt, Fru M. Thoresen og med samtlige Forfatteres Portræter, udførte i Staalstik af Magnus Petersen. Prisen paa dette Pragtværk vil blive imellem 3 a 4 Rdlr. dansk. Pragtexemplarer i fuld Maroquin, Fløiel eller Ruslæder maa forud bestilles. Bestillinger modtages hos DHrr. J. W. Cappelen og J. Edm. de Coninck.

Tilsalgs.

Nordlandske Multer

ankomne til **Hans Gjessing.**

Engelske og Hamburger Skinker, russiske og hermetisk nedlagte Erter hos **Hans Gjessing.**

Hvide Gardintøier

saavel i Bobbinet som Lenon, Sieb og Gaze meget billig hos

Wilhelm Balle.

Uld,

sort og hvid, sælges i Partier og mindre Dele billigt hos

Gunerius Pettersen.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ Tiltrædende Abonnenter kunne endnu **gratis** erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: **Victor Hugos** nyeste Roman, **„Manden som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 241. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 16de Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 21de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Landberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund. Kommunion Fredag den 22de Oktbr. Kl. 10.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Gudstjeneste.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Sørkedalens Kapel: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
I Evangeliske Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Thin.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brettum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Gulddalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valls, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldsbanen indtil Kl. 8 Form.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Voss og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Horten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Valls, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Fr.iksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumunddal, Vardal, Fjeldhaug, Brettum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Chef og Lods paa Monitoren „Mjølner".

Den Kommission, som blev nedsat for at undersøge og paadømme Ovennævntes Sag, sees nu at være færdig med sit Arbeide og kommen til det Resultat, at Chefen faar 14 Dages Husarrest og Lodsen kjendes uværdig til at være Lods, samt til tildels at udrede Sagens Omkostninger.

Vi skulle ikke indlade os paa at kritisere Dommen, men kun gjøre nogle Bemærkninger om selve Sagen, saadan som den fremstiller sig for den almindelige Betragtning.

Uagtet adskillige Uoverensstemmelser mellem de under Sagens Behandling fremkomne Oplysninger, fremgaar saameget klart nok, at Lodsen har havt Betænkeligheder ved at gaa det skjebnesvangre Løb, og at han har ytret disse paa en for Chefen forstaaelig Maade. Det synes nu rimeligt, at Chefen burde taget Notits heraf, og enten udenvidere opgivet sin Plan, at gaa denne tvivlsomme Vei, eller, hvis det var ham saameget om at gjøre, da undersøgt sit Kart, hvorved han vilde fundet Lodsens Betænkeligheder begrundede i den Grad, at der ikke længere kunde være Spørgsmaal om noget Enten — Eller, hvis man ikke vilde løbe utidig Risiko. Man vilde gaaet det almindelige Seilløb, som Lodsen fandt tilraadeligt, og — Monitoren vilde ikke have stødt paa Grund. Hvem bærer saa Skylden?

Hvis en Lods af Ukyndighed sætter et Fartøi paa Grund inden sit Lodsdistrikt, maa han kjendes udygtig som Lods. Det er greit. Men herom er det ikke Tale; det var udenfor hans Lodsdistrikt Uheldet indtraf. Om en Lods viser sig ukjendt udenfor sit Distrikt, er han derfor udygtig eller uværdig til at lodse inden samme? Men selv dette kan vi se aldeles bort fra; thi — var det paa Grund af Lodsens Ukyndighed, at Uheldet indtraf? Det synes klart at fremgaa af de meddelte Oplysninger, at Lodsen var tilstrækkelig kjendt til at kunne lodse Mjølner ligesaa trygt ud fra som ind til Kragerø, naar han upaavirket fik vælge den Vei, han fandt fornuftig og rimelig, og som var den almindelige. Hvori stikker da Lodsens Brøde? De offentliggjorte Retsforhandlinger oplyser dette tydelig nok. Manden var en Smule forknyt. Han havde Betænkeligheder og ytrede disse, men han manglede Mod; han var ikke tilstrækkelig djerv til at sætte sin Mening igjennem ligeoverfor en saadan Storhed, som Chefen paa en Orlogsmand. Dette synes os at være hans hele Feil. (Han var i en Vaande, og han er vistnok ikke den Første, som har følt sig trykket ligeoverfor Autoriteter. Autoritetsærefrygten har maaske ved denne Dom faaet et Knæk, der vil have sine Følger). Hvis Skyld er nu størst, Chefens eller Lodsens? Hvem af dem fortjener, og hvem af dem tilmaaler Loven ifølge den ergangne Dom den strængeste Straf? Lad os gaa saavidt, at vi forudsætte, der hviler ligestor Skyld paa begge Parter, saa burde jo Straffen ogsaa være ens for begge. Chefen har at holde sig hjemme en fjorten Dage, Lodsen har forbrudt sin Stilling som Lods, med andre Ord, han er — som fattig Mand — berøvet sin Levevei, sit Brød, ikke at tale om det betydelige Omkostningsansvar, som det formodentlig er uoverkommeligt for ham at udrede. Lad os nu vende Forholdet om og tænke os, at det var Lodsen, som Loven idømte en Straf, der kunde svare til 14 Dages Husarrest, og Chefen blev fradømt sin Stilling som Officer i Marinen, samt paalagt Udredelsen af et Beløb, der stod i samme Forhold til hans Bæreevne, som Forholdet nu stiller sig for Lodsens Vedkommende. Hvorledes vilde dette tage sig ud?

Da man har ligesaalidt Ret som Grund til at tænke sig, at Stands-Hensyn eller Mangel paa Evne til at sammenholde Brøde med Lov skulde have gjort sig gjældende inden Kommissionen, synes det, som om der i selve Loven maa være something rotten.

12te Oktober 1869. O.

Stillinger og Forholde.

II.

Det ligger altsaa i Tingenes Natur, at Udviklingen maa gaa videre frem og navnlig gjøre sig stærkere gjældende hos den folkevalgte Statsmagt. Men denne Fremskridtsretning henter ikke sin varmende og lysende Evne alene fra sig selv. Den Storm, hvormed den er bleven mødt fra Reaktionens Side, har havt samme Indflydelse paa den, som Pusten fra Blæsebelgen paa Jernet i Ildmørjen.

Da vi nu løselig have skildret Fremskridtspolitikens Udsigter, maa vi altsaa ogsaa dvæle lidt nærmere ved den reaktionære Politik. Den blev tvungen til at give sig mere uforbeholdent tilkjende ved Behandlingen af de store Sager, som Fremskridtspartiet og dets Presse stillede frem paa sidste Storthing; og skjønt den selv endnu ikke har fundet det tjenligt for sig aabent og fuldstændigt at udtale de yderlige politiske Konsekventser af sit Standpunkt, vil Begivenhedernes egen Udvikling dog stedse tvinge den til tydeligere og tydeligere Udtalelser, indtil den ikke længere vil kunde bibeholde det Skin af Konservatisme, hvormed den hidtil i Regelen har søgt at skjule sine radikale Planer. Thi i sin Grundretning er Regjeringen og dets Parti, Bureaukratiet eller som det ogsaa er kaldt „Morgenbladspartiet", saa langt fra at hylde de sande konservative Principer, at det tvertimod er deres forkjættrede Modstandere, i hvis Lod det er faldet for Fremtiden at danne det besindige Maadeholdsparti; det er Storthingsmajoriteten fra sidste Thing, der har at optage Kampen paa den ene Side ligeoverfor den jaabækske Radikalisme*) (Rodhuggerpolitik) og paa den anden Side ligeoverfor den ikke mindre radikale eller næsten revolutionære Omforming af vore Stats- og Samfundsforholde, som de bureaukratiske Interesser tilsiger Morgenbladspartiet at arbeide for. Nogen i sit Væsen mere sand konservativ Samfundsmagt end Gaardbrugerstanden skal ikke kunne paavises; den afspeiler i sig det historisk Givne, og den vil ved Interessens stærkeste Baand være knyttet til en Politik, som kun gaar med paa slige Forandringer, som virkelig ere **nødvendige** Udviklinger af Tilstande og Grundsætninger, som Folket under Samfunds- og Statsudviklingen allerede har indforlivet i sig; med andre Ord, den vil staa som den fasteste Vogter for den historiske Udvikling, saa at intet Led springes over. Netop herved vil den vise sig ægte konservativ, medens det kun er en uægte Konservatisme (d. v. s. enten en halvstarrig, fordummet eller ogsaa en, som bevidst misbruger de konservative Grundsætninger for at hidføre en saadan Spænding, at Buen tilsidst brister og Adgangen saaledes aabnes for radikale Forholdsregler), der blindt hen sætter sig som Formaal at kvæle alle Livsytringer og holde Alt paa samme Standpunkt, det engang har naaet. Nu, da Forslaget om aarlige Storthing blev drevet igjennem af vor „Bonderepræsentation", til hvilken ogsaa det jaabækske Parti i denne Sag, rigtignok først efter lang Modstand, sluttede sig, og saaledes overvandt det ultrakonservative Parti, turde det navnlig komme til at vise sig paa de følgende Storthing, at netop vore Bønder ville stille sig som de sande konservative Interessers Talsmænd. Vil man have en alvorlig Prøve paa, at Stillingen vil være saadan, saa lad os blot tage den vigtigste Sag, som nu staar staar paa Dagsordenen, nemlig Unionsforslaget, og spørge, med hvilke Stemninger det modtages hos de forskjellige Partier. Bureaukratiet vil ikke nægte det sin Tilslutning, ialfald i Principet. Gaardbrugerne ville derimod ganske vist Alle som En afvise dette slokede 72 (!) Paragrafer lange radikale Grundlovsforslag ikke blot med den sædvanlige Ytring af konservativ Utilbøielighed til at ændre Grundlovene, men med en til Foragt grændsende Harme; Jaabæk vil derimod, efter hvad der nu ser ud til, vel ikke et Øieblik kunne betænke sig paa ogsaa at opretholde den nugjældende Grundlov og Rigsakt og slutte sig til den væsentlig af Bønder bestaaende konservative og nationalsindede Storthingsmajoritet; men hans væsentlige Grund til at følge Folkepartiet vil vel ogsaa i denne Sag især være den, at Forslaget maatte føre Statshusholdningen ind paa saa farlige Veie, at vor Raadighed over Budgettet vil vise sig mindre i Gavnet end i Navnet. At forøvrigt Folkepartiet med sin konservative Grundkarakter ikke har kunnet unddrage sig for at være med paa den demokratiske Udvikling, er en naturlig Sag, da den konservative Politiks Hovedformaal maa være at **sikre** de konservative Interessers Indflydelse, hvilket, som den engelske Reformbills Historie viser, ikke sker derved, at den giver efter for sin Tilbøielighed til at vise stædig Modstand mod alle Reformer, som dertil tilsidst overvælder den og tvinger den til at give tabt for mere radikale Fremskridtsplaner. Hvor et sundt politisk Liv raader, vil man ikke kunne slaa sig til Ro ved en sløv Selvtilfredshed med det Bestaaende; men man vil fatte, at ogsaa den konservative Politiks Livsprincip er at gaa frem ad Forbedringernes Vei fra det historisk Givne til det Fuldkomnere, naar det kun sker med Troskab mod de traditionelle Grundsætninger for Stats- og Samfundsudviklingen.

Men om der end hertillands for Tiden er liden Plads for den moderne europæiske Liberalisme i vid Forstand, saa vil der dog forhaabentlig aldrig ganske savnes Mænd i vort Folk, der vil tale de politiske Fremtidsideers Sag; thi det Folk, der ikke eier Nogen, der tror paa og taler Fremtidsideernes Sag, er et aandelig trægt Folk, som tidlig vil gaa i Graven, bøiet af sin Fortids Historie. Fremtidens Lykke beror paa, at man er aarvaagen og forberedt paa at møde mulige store Øieblikke. Det er vel derfor, at ogsaa Jaabæk med sine Forslag om almindelig Stemmeret, direkte Valg og øvrige radikale Lovforslag nyder en bedre Skjæbne end at afvises med fornem Overseen.

Det reaktionære Parti fortjener derimod ikke i samme Grad som det jaabækske vor Sympathi, om det end har lige Krav paa at blive hørt og omhandlet. Det reaktionære Parti forsøgte som sagt under sidste Storthing at ville hævde sig en Plads som konservativt. Men uagtet det vel havde Skinnet for sig, naar det bekjæmpede Udvidelsen af Stemmeretten og Indførelsen af aarlige Storthing, saa stak dog Partiets Særinteresser i at beholde Magten allerede her for stærkt frem til at dets foregivne Kjærlighed til Eidsvoldsmændenes Forfatnig og den givne Samfundsordens Bestaaen kunde vinde nogen tænkende Mands Tiltro især ligeoverfor de haandgribelige Beviser paa Storthingsmajoritetens Maadehold. Og Bureaukratiets sande Program traadte desuden — det være nu med eller mod Partiets Villie — allerede frem under de Debatter, hvori dets Talere og Skribenter angrebe det saakaldte „Fremskridtpartis" Forslag. Under Debatten om Stemmeretssagen, aarlige Storthing m. fl. Sager, nøiede man sig end ikke med at møde Forslagene paa egen Grund, men der forsøgtedes endog Opfatninger af en ganske forskjellig Aand fra Grundlovens og de foreliggende Forslags; man paastod endog, at en almindeligere Omkalfatring af Eidsvoldsmændenes Værk var fornøden, og der blev tilsidst fremsat bestemt Forslag i denne Retning. Som et særskilt bemærket Medlem af Unionskomiteen og som den, der tillægges en væsentlig Andel i det fremsatte Unionsforslag, har navnlig Professor Aschehougs Optræden paa Storthinget kastet et klart Lys over Situationen, navnlig forsaavidt angaar Partiets Stilling til de unionelle Spørgsmaal, som ogsaa berørtes under Sagen om de diplomatiske Udgifter og om Mistillidsvotumet mod Statsraad Haffner; ethvert Forsøg paa at stille vor Regjering under det norske Storthings Kontrol istedetfor under det svenske Ministerium maatte jo være Partiet uvelkomment.

Bureaukratismens Formaal er for nærværende tydeligt nok betegnet ved dets Stikord: „Udviklingen af Unionen med Sverige". For denne Udviklings Skyld er i Partiets Øine vor indre Udvikling nødt til at staa tilbage. Udviklingen paa Grundlag af Eidsvoldsforfatningen, og Demokratiet stilles i Skyggen for Udviklingen paa Grundlag af Unionen og den udøvende Magt (Monarkiet). Stemmeretssagen og aarlige Storthing havde en forbitret Kamp at bestaa fra Bureaukratiets Rækker; Unionsforslaget blev derimod baaret ømt og trofast frem af Partiet, dækket af dets Drabanter Morgenbladet og Aftenbladet (for sidstnævnte Blads Vedkommende indtil sidste Nytaarsaften).

*) Jaabæks Program er vistnok endnu indhyllet i megen Uklarhed; men ligesom almindelig Stemmeret, direkte Valg og omfattende Reformer i vigtige Dele af vor Privatlovgivning og Statshusholdning allerede stærkt ere fremholdte fra Jaabæks og hans Tilhængeres Side, saaledes vil rimeligvis Fordringerne stadig vise sig voxende, skjønt Jaabækianerne i den nærmeste Fremtid vel vil finde det tjenligst at slutte sig nærmere til Storthingsmajoriteten fra 19de Storthing i de egentlige politiske Spørgsmaal. Og om det jaabækske Program end ikke skulde blive synderlig mærkbart i den praktiske Politik, vil dets Indflydelse dog altid maatte spores, forsaavidt Jaabæk bestemtere end nogen anden har opstillet den fuldkommen rigtige Grundsætning, at Statens Indblanding bør ophøre i mange Anliggender, som bedst ordnes privat.

„Unionens Udvikling" i den Retning, Bureaukratiet onsker, er ikke blot hinderligt for vort Folks Fremgang og Udvikling paa Grundlovens Basis til en større Frihed og Selvstyrelse; men det fører ligefrem til en Omvæltning eller Omstyrtelse af Grundlaget for vor nuværende Samfunds- og Statsordning. Eidsvoldsforfatningen var en Protest mod alle Helstatsgreier; Samkongedømmet med Sverige, som erkjendes at være Rigsaktens Indhold, var derimod en aftvungen Indrømmelse, da vort Folks Repræsentanter paa det overordentlige Storthing i 1814 følte Landets Kræfter for smaa efter den lange Fimbulvinter til at kunne værge Selvstændigheden til det Yderste. Men at Unionsvilkaaret blev saa „magert", som af Amalgamisterne beklages at være Tilfældet, det skyldes den Djervhed og Selvagtelse, som Gudskelov endnu var lige stærk, tiltrods for en lunkent ført Forsvarskrig, som under en ærlig og dygtig Ledelse burde have bragt os Seieren ubestaaren. Formen reddedes da i ethvert Fald, da det overordentlige Storthing først skred til Kongevalget, forinden Unionsvilkaarene senere fastsattes. Ethvert frit Folk med Agtelse for sig selv og sin Fortid og med Haab for sin Fremtid higer og maa hige efter en fuldmyndig Selvstændighed; det er Betingelsen for dets Lykke og vel forstaaet ogsaa for den Lykke at kunne leve i god Forstaaelse med et Grannefolk som Sveriges. Det maa dog nu kunne være forbi med alle Slags Indbildninger om, at nogen Forening kan bestaa, som ikke hviler paa Bevidstheden om Enighed. I denne Aand er Unionenens Udvikling ogsaa hidtil foregaaet; Skridt for Skridt har vort Storthing søgt at hævde Norges lige og selvstændige Stilling i Unionen; Skridt for Skridt har det kjæmpet Flaget frit, vor Statsministers Adgang til de diplomatiske Sagers Behandling, befriet vort Rigs-Vaaben fra svenske Embedsmyndigheders Hænder og endelig i Statholderstriden kjæmpet vor Stilling ud af enhver Tvetydighed. Dette er denne Slags Udvikling af Unionen, det norske Folk nu i 54 Aar har fremmet med en Standhaftighed og Bestemthed, som har staaet sin Prøve. En Nations historiske Liv foreskrives ikke ved juristeristisk Kunstfærdighed i Dokuments-Forfattelse eller Fortolkning; hvad vore Fædre have gjort og hvad vi ville gjøre er: selv at gjøre vor Historie.

Men Morgenbladspartiet har, uagtet det smukke Navn af „Intelligentsparti", hvormed det overmodigen har smykket sig selv, paa samme Tid, som det har lagt sin Haan for Bondens nationale Opfatninger for Dagen, aldrig forstaaet denne Selvstændighedshigen, men derimod ved flere Leiligheder lagt for Dagen en særegen Opfatning af vor Historie. Med en Dannelsesform, som hidrører fra Danske- og Enevoldstiden, har Traditionerne ad mangfoldige Kanaler ført Intelligentsen hertillands til med Forkjærlighed at pleie de Forestillinger, som have sin Rod i Norges Lydrigestilling under et fremmed Land. Bureaukratiet er gledet ind paa denne „Udviklingstanke", fordi dets Kosmopolitisme ikke har nogen Modvægt i nationale Sympathier. Men den har ogsaa næret et Haab om gjennem den nærmere Tilslutning til Sverige at kunne sikre sig selv en større Indflydelse og en mere betrygget Magtstilling til fremdeles at kunne terrorisere Samfundet. Skjønt Partiet gjerne maatte glæde sig i dette Haab, som Ingen skal misunde det nu, da dets Herredømme endelig maa være tilende, saa bør det dog siges, at de revolutionære Veie neppe heller vil forslaa til at bringe Partiet tilbage, hvad det har tabt paa den jevne, demokratiske Udviklingsbane. Vistnok er det saa, at et Unionsparliament vil gjøre Centralstyrelsen stærkere og som Følge deraf stille større Krav til Embedsmændene, hvis Indflydelse og Magt derfor ogsaa vil voxe. Men efterhaanden som de aristokratiske Elementer i vort Samfund maatte komme til at træde i nærmere Berørelse med det svenske Aristokrati, vilde dette sidste utvivlsomt komme til at gjøre sin Overvægt over det norske gjældende i høi Grad; den løseste Sammenligning mellem begges Historie og begge Folks Nationalkarakter vil strax gjøre det indlysende, saa at Amalgamationen, saa langt fra at bringe vort Bureaukrati nogen Tilvæxt i Magt og Fordel, tvertimod vil lede til dets snarlige Oprivning og Undergang. Det er kun tilsyneladende og øieblikkelige Fordele, Bureaukratiet vilde nyde ved at bryde med vort Folks Fortid og arbeide for amalgamistiske Planer. Og naar Partiets egen Interesse ikke tilsiger det at stille sig paa den antinationale og antiliberale Side, vil det være en altfor sørgelig Fanatisme, om det desuagtet vedblev at understøtte en reaktionær Politik, som vil føre det hele Samfund i Fordærvelse.

Med dette for Øie tør det haabes, at denne politiske Retning har udspillet sin Rolle, at de gamle Politici af denne Skole trække sig tilbage fra Kamppladsen, hvor de ere slagne, og at Rækkerne ikke faa ny Tilvæxt. Men selv om Bureaukratiet skulde være forblindet nok til ikke selv at se sine Feilgreb, saa vil næste Aars Valg forhaabentlig vise, at Folket ikke overser disse Feil, men vælger Thingmænd med samme maadeholdne Program, som Folkemeningen med saa stor Styrke sluttede sig om ifjor og iaar. Storthingsmajoritetens Færd har ikke skuffet det Haab, man satte til den. Det er lige uretfærdigt af Morgenbladet som af Jaabæks Folketidende at anklage sidste Storthing for at have sveget den Tillid, Folket satte til det.

Kristiania, den 16de Oktober 1869.

Ved Suezkanalens Indvielse vil, heder det i fransksindede Blade, den fremragende Stilling, som Frankrige indtager i Orienten, paa mange Maader træde for Dagen. Keiserinde Eugenies Reise berettes saaledes at have gjort et stærkt Indtryk paa Befolkningen, ikke blot i Konstantinopel, men ogsaa omkring i Tyrkiets Provindser. De vigtigste Stæder, deriblandt Smyrna, Brussa, Varna, Adrianopel, Saloniki, Sophia, Schumla, Janina m. fl., ville afsende Deputationer for at hilse paa Keiserinden og forsikre hende om Indvaanernes Sympathi for Frankrige. Ogsaa Serbien vil deltage i denne Hyldest, og en Deputation skulde den 10de forlade Belgrad for at begive sig til Konstantinopel. Endvidere har en Deputation fra de Kristne i Palæstina begivet sig fra Jaffa til Piræus, hvor den skulde bringe Keiserinden den første Hilsen ombord i hendes Yacht. Keiserinden ventedes den 9de til Athen, og det græske Kammer havde i den Anledning vedtaget, at denne Dag skulde feires som en national Festdag, hvorfor det heller intet Møde vilde holde. Saalænge Keiserinden opholdt sig i Athen, skulde det franske Flag vaie ved Siden af det græske fra alle offentlige Bygninger. Allerede flere Dage forinden begyndte der at indtræffe et stort Antal Indvaanere fra Provindserne til den græske Hovedstad; Tilstrømningen var saa stærk, at Regjeringen indsaa Umuligheden af at skaffe Plads i Byen for de Tilreisende, og den havde derfor ladet oprette en Teltleir imellem Athen og Piræus, hvor Landbefolkningen kunde finde Ophold. I Konstantinopel er der udrustet en Eskadre, bestaaende af to Damplinieskibe, to Dampfregatter og to Dampkorvetter, som skulle modtage Keiserinden ved hendes Ankomst og eskortere den keiserlige Yacht „L'Aigle" paa Overfarten til Ægypten. Den 16de Oktober skal der til Ære for Keiserinden afholdes en Revue over 20,000 Mand Elitetropper under den tyrkiske Krigsministers Kommando. Der skal hertil slutte sig en stor natlig Fest, idet Soldaterne ved Fakkelskin ville udføre forskjellige Manevrer, og samtidig skal Flaaden ved kunstig Belysning foretage Evolutioner i Bosporus. I Tyrkiet skal man ikke have oplevet noget Lignende siden 1728 under Mahmud I., og paa den orientalske Befolkning vil den Hyldest, som Sultanen viser Frankrige, utvivlsomt gjøre stor Virkning. Suezkanalens Aabning foregaar den 17de November, og der er foreløbig truffet den Bestemmelse, at de Skibe, der have fyrstelige Personer ombord, først skulle seile ind i Kanalen, derefter følge Eskadrene, og tilsidst komme Handels- og Passagerskibene. Frankrige, Italien, Nederlandene og Norge-Sverige have allerede for en Tid siden besluttet at sende Krigsskibe til Suezkanalen, og af disse Eskadrer vil den italienske gaa i Spidsen under Kommando af Kontreadmiral Prinds Amadeus af Savoyen; derefter følge de franske, de nederlandske og de norsk-svenske Krigsskibe; men da alle Stater endnu ikke have tilkjendegivet deres Hensigter, kan der foregaa Forandringer i Programmet. Af fyrstelige Personer, som ere blevne indbudte af Vicekongen af Ægypten til Høitideligheden, har der foruden Keiserinden af Frankrig meldt sig Kronprinsen af Preussen, der vil befinde sig ombord paa „Hertha", Erkehertug Viktor af Østerrige, paa Dampkorvetten „Elisabeth", Prins Henrik af Nederlandene, paa Dampkorvetten „Java", og Prins August af Sverige, paa Dampkorvetten „Vanadis". Disse fyrstelige Gjæster skulde seile ind i Suezkanalen i den angivne Orden; men nu, da Keiseren af Østerrige ogsaa vil begive sig til Suez, og da andre fyrstelige Personer mulig endnu vilde melde sig, kommer Programmet vistnok ogsaa her til at undergaa Forandringer. Men da det er Frankrige, som har udført det store Foretagende, er det under alle Omstændigheder afgjort, at „L'Aigle" med Keiserinde Eugenie ombord skal aabne Toget. Naar den franske Yacht naar Suez, skal den hilses med 101 Skud af det ægyptiske Artilleri.

Om Englands Flaade, den mægtigste Middelhavet nogengang har baaret, nævner Artiklen derimod ikke et Ord. Dets 13 Pantserskibe ved Maltha, som kunde løsne en Salut stærkere end alle de andre Flaader tilsammen, ligger og tier — med skarpladte Kanoner. Den kommer *efter* Festen, og forlanger udleveret saavel den Ægyptens Flaade, som nu saluterer, som den Suezkanal, hvorfor der nu saluteres, til Tyrkiet. Men at huske paa Sligt nu vilde være at forstyrre Festglæden.

Til de politiske Vanskeligheder, som den keiserlige Regjering i dette Øieblik har at kjæmpe med, kommer endnu *den overalt i Frankrige blandt Arbeiderbefolkningen herskende Gjæring*, som dog kun fornemlig er fremkaldt af sociale Grunde og hvis Tilværelse aabenbarer sig i de hyppige Arbeidsstandsninger. Baade i Departementerne og i Hovedstaden ere i denne Tid Arbeidsnedlæggelsen i Gang, hvis Hensigt er Arbeidslønnens Forhøielse; Fabrikeierne i Muhlhouse have allerede afholdt en Forsamling for at raadslaa om, hvad der under de nuværende Forhold er at gjøre, og i flere Fabrikdistrikter træffer man Forberedelser til at følge det givne Exempel. Kun i Aubin (Departementet Aveyron) have disse Standsninger antaget en oprørsk Karakter. Om *disse Arbeideruroligheder* berettes, at endel Minearbeidere have nedlagt Arbeidet og ved Voldshandlinger forhindret deres Kammerater i at arbeide. Den 8de overfaldt Arbeiderne i Aubin Overingeniøren, bemægtigede sig hans Person og vilde, trods alle Gendarmernes Anstrængelser, drukne ham. Præfekten og den keiserlige Prokurør bleve saarede. Præfekten rekvirede imidlertid Tropper, og det lykkedes ham at befri Ingeniøren, efterat han havde indhentet Arbeiderne, der vare omtrent tusind Mand stærke. Om Natten brændte Hovedmagasinet med alle de Varer, som det indeholdt, og Ilden v[illegible] efter al Rimelighed paasat. Arbeidsstandsningen er udartet til et virkelig Oprør. Der blev lagt Soldater i Jernværkerne, hvor Urostifterne ligeledes vilde forbyde Arbeiderne at udføre deres Gjerning. Soldaterne bleve opfordrede til at stikke Bajonetten i Skeden, idet man truede med, at man ellers vilde afvæbne dem. Den kommanderende Officer befalede Soldaterne at fælde Bajonetten. Nu bevæbnede Arbeiderne sig med Jernstænger og kastede sig over Soldaterne, af hvilke flere saaredes, ligesom Officeren selv fik en Kontusion. For at afværge dette Angreb gjorde Tropperne Brug af deres Vaaben, hvorved 10 Arbeidere dræbtes og flere saaredes. Der blev truffet Forholdsregler til at forhindre Urolighedernes Fortsættelse.

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 240.)

De Nationer, som Dualismen ikke bryder sig det ringeste om, sagde han, hvis Navn ikke engang værdiges Omtale, det er dog den Stamme, der udgjør Flertallet i Keiserriget. Tyskere og Ungarere vilde, selv om de forente sig, ikke komme op imod Slaverne i Antal. Der findes i Østerrige $8\frac{1}{2}$ Millioner Tyskere, $5\frac{1}{2}$ Mill. Magyarer; men 16 Millioner Slaver.*) Hvilken Foragt for disse 16 Millioner Slaver, naar man ved Omdannelsen af Østerrige ikke engang tog dem i Betragtning! Thi det nytter ikke at trøste sig med tomme Forventninger, det vilde ikke blive nogen Begyndelse til det Bedre eller nogen løfterig Tilstand, nei, det vilde kuns være et engang for alle opgjort System. Enige om den ene Ting, at kvæle de østerrigske Slavers Fremskridt, kom Tyskerne og Ungarerne blot lidt nærmere overens om Udførelsen af denne Mørkets Daad. Blot et Haab stod endnu tilbage for Czekernes Forsvarere, og det var, at dette altsammen ikke kunde være muligt, det kunde ikke lade sig gjøre. Naar man skulde til at sætte det i Værk, vilde man ialtfald bæve tilbage for Følgerne. Paa en saadan Maade at erklære Landets Flertal Krig, at lyse Forbandelse over 16 Millioner Mennesker, bortstøde de Folk, der rakte Eder Haanden, for en Grille eller Fornøielse at opoffre en af det fælles Bedstes allerkostbareste Bestanddele, — er det vel muligt? Nei, det er ikke Østerriges Venner, der har udkastet denne Plan; den er netop det bent modsatte af Østerriges Opgave. *De slaviske, rumænske, magyariske Befolkninger, der frivillig har forenet sig under Habsburgernes Scepter i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, har kun villet give sig et fælles Overhoved for at forsvare sig mod Tyrkerne; og i vore Dage er det Østerriges Pligt at beskytte dette naturlige Forbund mod den moskovitiske Ærgjerrighed, og nu vil Østerrige ødelægge det selv, det vil fornægte sin Bestemmelse og nøde 16 Millioner fortvivlede Slaver til at anraabe Russerne om Hjælp! Det vilde jo være en Galskab!*

Saaledes forfulgte den veltalende Historiker med sine Klagemaal den dualistiske Tanke endnu medens den var et blot Projekt. Forestil Eder da hans Forbauselse, da han fik høre, at dette Projekt blev alvorligt forhandlet mellem Wien og Pesth, — ja, at det havde alle Udsigter til at lykkes. Da udsendte han ogsaa med hele sin Sjæls Varme en Indsigelse og en Trusel. „Lige overfor den Ordning, som nu er i Gjære, har vi kuns et eneste Ord at sige: dersom man bestemmer sig til at grunde en Tilstand, der vilde være det modsatte af Østerriges Opgave, dersom dette Keiserrige, der er sammensat af en Samling af Folk og som er ene i sit Slags, ikke yder alle disse den samme Retfærdighed, men opretter et Overherredømme af det ene over det andet, — dersom Slaverne bliver betragtede som en lavere Race og ikke faar anden Rolle at spille end den at være et Herskeomraade under de to styrende Folk, — da vil Naturen kræve sin Ret, og en ubøielig Modstand vil forandre Fredslysterne til Krigslyster, Haabet til Fortvivlelse, og man vil faa se Strider og Kampe, hvis Retning, Udstrækning og Ende Ingen paa Forhaand vil kunne angive. Den samme Dag, som Dualismen bliver proklameret, den samme Dag vil man faa se Panslavismen med en uimodstaaelig Naturnødvendighed at skyde frem i sin mindst hyggelige Skikkelse. Det, som da tilsidst vil følge, kan Læseren forestille sig selv. Vi Slaver faar skue Fremtiden imøde med billig Smerte, men saa kan vi ogsaa afvente den uden Frygt. Vi var før Østerrige, vi skal og være efter Østerrige. . . . . Min Samvittighed vil fritage mig for Selvbebreidelser for ikke engang at have til det aller Yderste varslet om Farer, som enhver af mine Landsmænd ikke kunde forudse med den samme Sikkerhed, med den samme Vished. Under disse Omstændigheder vilde det kun have været en Letsindighed ikke at raabe det sidste Varsko."

Dette sidste Varsko, det var disse vægtige Ord: *„Vi var før Østerrige, vi skal og være efter Østerrige."* Hele Palazky's Program er indesluttet i disse Ord. Det er fra Østerriges egen Historie, at Palazky henter Forbilledet for dets fremtidige Kald. Efter Uddøingen af det nationale bøhmiske Kongehus, Premyslerne, som havde frembragt Konger som Venzeslaus og Ottocar den store, havde Bøhmen taget Konger fra sine Nabolandes Fyrstehuse, snart fra Polens og snart fra de tyske Erkehertuger. En eneste Gang valgte det sig et Overhoved af sine egne høiadelige Sønner og gav det Kronen; det var Georg Podiebrads overordentlige Tidsrum i det 15de Aarhundrede. I 1526 valgte Bøhmen fri-

*) Vi have brugt runde Tal for Korthedes Skyld. For at undgaa Mistanke ville vi dog anføre saa nøiagtige Tal som muligt; vi tage dem ud af de sidste officielle Lister. Og vel at mærke, det er Tyskerne, som har forestaaet Tællingen og Udgivelsen. Det fremgaar deraf, at Østerrige er beboet af 16,005,260 Slaver, 8,407,390 Tyskere, 5,305,469 Magyarer, 1,824,150 Rumæner. Se „Statistisches Handbüchlein der oesterreichisch-ungarischen Monarchie für das Jahr 1867. Herausgegeben von der K. K. statistischen Central-Commission. Wien 1869".

Det forlyder nu, med Angivelse af den engelske Regjering som Kilde, at Opstanden i Spanien er i Aftagende i Provindserne Katalonien, Granada og Andalusien, at Madrid er rolig, men Valencia og Bejar i Opstand. I Taragona, Gerona, Lerida og Barcelona have tilsammen 6000 Insurgenter kapituleret. Kortes vil have vedtaget Daddelsvotum imod Republikanerne og Straf imod de Deputerede, som støtte Insurgenterne. De offentlige Myndigheder have undertrykket mange republikanske Blade. Af alt dette faar man imidlertid neppe Andet ud end det Faktum, at der i Spanien i disse Dage er Borgerkrig, og at der over en stor Del af Landet er en Reisning for Republiken, for hvilken der flyder Blod i Strømme. Alene i Saragossas Gader faldt 250 Mennesker, foruden en Mængde Saarede. Det heder, at over 7 Mile Jernbaner ere ødelagte. Det republikanske Exempel fra Spanien vil lettelig gaa over Pyrenæerne og ind i Frankrige, hvor Tilstandene klarligt ligge forberedte for en Omvæltning.

Den provisoriske Regjering i Spanien skal ifølge Patrie have opgivet Haabet om at sætte Hertugen af Genuas Kandidatur igjennem og derfor have besluttet at gjøre et nyt Forsøg hos Dom Fernando, Kongen af Portugals Fader. To spanske Agenter ere nylig ankomne til Lissabon for at foreslaa en ganske ny Plan. Der forsikres, at man denne Gang nærer Haab om at komme til et Resultat. Kong Dom Fernando har indgaaet et morganatisk Ægteskab med en forhenværende Sangerinde, for hvilken han nærer en stor Tilbøielighed, og man giver ham Løfte om, at hun i Kraft af en speciel Beslutning af Cortes skal have Ret til en betydelig Enkepension og strax modtage en høi Titel, som vil sætte hende istand til at hævde sin Plads ved Hoffet som Kongens Gemalinde.

Et temmelig udbredt Byrygte fortæller, at Stadshauptmand Schwartz fra Drammen efter længere Underhandlinger ifjorgaars skal have erklæret sig villig til at indtræde i Statsraadet efter Meinichen. Det hører vel ikke til Umulighederne, at dette Rygte kan medføre Sandhed, skjønt man neppe kan finde det synderlig mere sandsynligt end de øvrige Rygter om Statsraadskiftet, som Tidernes Pinagtighed have givet Anledning til. Imidlertid tro vi, efterat have undersøgt Rygtets Kilder, at det ikke bør lades nomtalt.

Diakonissanstaltens Byggefond har af H. Gulbrandsons Arvinger modtaget den betydelige Gave af 1000 Spd.

Lic. Scharlings niende Forelæsning (Forts. fra Gaarsbl.). Mange Aar efter at Schleiermacher havde udgivet sit før nævnte Ungdomsarbeide, udkom der et Skrift af ham, hvori han behandler Begreberne: Dyd, Pligt og det høieste Gode; det sidste har han laant fra Platon og Aristoteles. Han fremstiller her Tilværelsen som bestaaende af to Dele: Aanden og Naturen, og sætter som den sædelige Opgave deri, at Aanden skal gjennemtrænge Naturen. Denne sædelige Opgave har man da at gjennemføre paa forskjellige Felter, i Familien og Borgersamfundet, i Kunsten og Videnskaben; det er netop som Organer for den sædelige Virksomhed, at disse have sin Berettigelse og blive til enkelte Goder; Indbegrebet af dem alle er det høieste Gode. Bringes nu dette ind under kristelige Bestemmelser, da fremkommer Guds Rige, der altsaa efter Schleiermacher bestaar i en harmonisk Samvirken af en kristelig Kunst, en kristelig Videnskab, et kristeligt Familieliv og et kristeligt Statssamfund. Schleiermacher hævder altsaa Samfundets Betydning for den Enkelte, idet han opstiller de store almengyldige Ideer, hvorfor Enhver har at bøie sig; men paa den anden Side hævder han ogsaa den Enkeltes Ret ligeoverfor Samfundet, en Ret, som baade Pietismen og Nationalismen, saa underligt det end ved første Øiekast kan synes, havde krænket, den første ved at opstille en for Alle tvingende Lov, den sidste ved af Alle at kræve den samme Dyd. Det er atter i et Ungdomsskrift, hvor Schleiermacher først udvikler dette; han fremhæver der, at hvert Individ har sine eiendommelige Love og sin særegne Individualitet at gjøre gjældende, medens der dog paa samme Tid maa være noget Universelt hos den Enkelte. Dyden viser sig og bør ogsaa vise sig forskjellig hos de forskjellige Mennesker; det er netop Grunden til den Rigdom og Mangfoldighed, der aabenbarer sig i den ethiske Verden. Disse to Hovedtanker hos Schleiermacher: Gudsrigets eller det Universelles Berettigelse paa den ene Side og det Individuelles paa den anden, der bestemmer Karakteren af hele hans Ethik og har havt en afgjørende Indflydelse paa den Tids Dogmatik, ere begge ægte evangeliske Tanker. Man finder dem ogsaa hos Luther; thi ogsaa han vil have en kristelig Familie, en kristelig Stat paa samme Tid, som han hævder Berettigelsen af det frie, indre Liv; kun er dette hos Luther mere ubestemte, geniale Tanker, medens man hos Schleiermacher finder det videnskabeligt fremstillet og begrundet. Saa høit som Luther staar nu Schleiermacher vistnok ikke; thi han mangler Luthers dybe Blik paa Menneskelivet; men erindrer man den sunkne Tilstand, hvorfra han reiste Kirken, kan man vel forstaa den store Betydning, han har faaet for Samtid og Eftertid. Dog kan det ikke negtes, at han ved en altfor stor Ensidighed har forskyldt store Vildfarelser; han akcentuerer nemlig saa stærkt det Objektive, at han glemmer, at det Ethiske tilslut kun existerer i Individet, i den Enkeltes Villie. Kristendommen bliver for ham en Naturmagt; som Blomsten maa vente paa, at Gartneren skal omplante den i en ny og frugtbar Jordbund, at den der kan voxe og udvikle sig, saaledes maa det enkelte Menneske vente paa den himmelske Vingaardsmand. Samtidig med Schleiermacher udviklede sig den hegelske Filosofi, der ogsaa ensidigt akcentuerer det Objektive; for den er Familien, Staten alt, Individerne intet. Herved opstod der en alvorlig Fare for, at Fordybelsen i det Objektive skulde gaa saa vidt, at man ganske glemte sin egen Personlighed og dens Ansvar; man kunde derfor vente en Protest fra den modsatte Kant, og den kom med den glødende Lidenskab, som man kunde vente af den villende og vælgende Subjektivitet, den kom fra Søren Kierkegaard.

Lic. Scharlings tiende Forelæsning. For ret at forstaa Kierkegaard, maa man fastholde, at han væsentlig er Polemiker; han førte hele sit Liv igjennem en skarp og tilsidst voldsom Polemik mod Tidens Objektivitet, saaledes som denne aabenbarede sig dels i en almindelig udbredt æsthetisk Livsanskuelse, hvis Konsekventse var fuldstændig Selfortabelse, dels i den hegelske Spekulation, der paa den Tid havde vundet et stort Herredømme over de dannede Klasser. Den hegelske Filosofi erkjender kun Ideerne for evige og nedsætter Individerne til blot at være Gjennemgangspunkter for disse; herimod protesterer nu Kierkegaard, idet han hævder Subjektivitetens uendelige Lidenskab, Villien. Personligheden maa ikke fortabe sig, men tvertimod mere og mere koncentrere sig i sig selv; for at dette kan ske, maa imidlertid Personligheden rives ud af Samfundet og blive den Enkelte; thi „Mængde er Usandhed", det vil sige: hvis i en Samling af Mennesker, der hver for sig kunne være saa brave og retskafne, det skal være, det enkelte Individ ophører at føle sig som den Enkelte ligeoverfor sin Opgave og vil være udget i Kraft af den Mængde, han tilhører; da er han strax i Usandheden. Derfor bort, siger Kierkegaard, med al denne løse Tale om kristeligt Familieliv i kristeligt Folkeliv og Naadens stille Virkninger, (tilsidst vil man vel endog faa kristne Katte og Hunde, saavidt kommer det vel med dette: at alle er Kristne, i Kraft af Naadens stille Virkninger!) nei, lad den Enkelte komme til at staa ligeoverfor Gud i Evighedens Taushed, da vil han nok fornemme Evighedens Tale til ham: „Du skal!" og æsthetisk forfinet Livsnydelse og al videnskabelig Travlhed vil være glemt; Individet vil da undergaa en gjennemgribende Forvandling. Hvad er det da, den Enkelte skal? Han skal existere, ikke som Planten eller Dyret, men som Mennesker, det vil sige: saaledes at han passer det Endelige og Uendelige sammen, at han kan Uendeligheden til at rummes i Endeligheden. Det at existere paa denne Maade er en saa vanskelig Opgave, at den kan give et Menneske nok at gjøre for hele hans Liv; de fleste Mennesker komme ikke engang til Begyndelsen, de forsøge ikke engang paa at existere, men indskrænke sig til at tænke Livet; men det første er ligesaa vanskeligt, som det sidste er let, og vel at mærke, det første er Opgaven. (Forts.)

Cirkus. Mr. Burges's Beneficeforestilling igaar Aftes gaves for fuldt Hus. Selskabets Foraad paa righoldige Programer synes at være utømmeligt. Af Gaarsdagens Program bør i Særdeleshed udhæves som sjelden smukke og vellykkede Numre: Pas des deux paa 2 Heste af Miss Ethair og Mr. Bradbury; Korsar, dresseret i Frihed af Direktøren, Hr. Salamonsky; Madm. Salamonskys Pas gracieuse til Hest og Hr. Salamonskys engelske Jockey. Dette sidste Nummer fremkaldte især en stormende Jubel, da Rytteren fra Ridebanen kaster sig op paa den galloperende Hest uden at berøre denne med Hænderne og i staaende Stilling lader Hesten fortsætte sit hurtige Løb.

Veirliget. I de sidste Dage har der om Morgenen været Rim paa Marken. Poteterne heromkring ere dog paa det Nærmeste komne op af Jorden. Hvad Landmanden nu ønsker er Regn, dels for at faa høistyldet, dels for at undgaa Vandmangel, som man paa mange Steder befrygter.

„Dølen" No. 29 indeholder: „Staale" (Digt, Fortsættelse); „Vaar Politik" (Forts., om Grunden til, at her er saa faa Statsraads-Emner at finde); „Sogur og Segner" fraa Thelemork (Forts.); „Samliding som Smal"; Theatret; Det skandinaviske Selskap; Mjølner paa Skjeret; Om Bylaanet til Jernbanen; Om vaare Banker; Vind og Veir.

Druknet Sundmand. For nogle Dage siden druknede den ene af Sundmændene i Glommen ved Blakjer Sundet, idet han i overstadig beruset Tilstand faldt udaf Baaden og blev borte.

Rollebesætningen i „De Unges Forbund" Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Mandag den 18de Oktober, er:

Kammerherre Brattsberg, Jernværkseier, Hr. Wolf; Erik Brattsberg, hans Søn, juridisk Kandidat og Grosserer, Hr. Selmer; Thora, hans Datter, Frk. Solberg; Selma, Grossererens Frue, Fru Gundersen; Doktor Fjeldbo, Værkslæge, Hr. Gundersen; Sagfører Stensgaard, Hr. Reimers; Propritær Monsen paa Storli, Hr. Bucher; Bastian Monsen, hans Søn, Hr. Abelsted; Ragna, hans Datter, Frk. Anna Hansen; Kandidat Helle, Huslærer paa Storli, Hr. H. Brun; Værksforvalter Ringdal, Hr. Nielsen; Gaardbruger Anders Lundestad, Hr. Krohn; Daniel Heire, Hr. Brun; Mad. Rundholmen, Landhandlerenke, Fru Wolf; Bogtrykker Aslaksen, Hr. Isaksen; en Tjenestepige hos Kammerherrens, Fru Døvle; en Opvarter, Hr. Kavli; en Pige hos Mad. Rundholmen, Frk. Kristoffersen.

Fra Frydenlunds Bryggeri afsendtes idag med „St. Olaf" 250 Kasser Øl a 30 Flasker, der over Hamburg skal forsendes videre til Brasilien.

Billigt Hus. Den 28de Septbr. thinglæstes i Trondhjem Auktionsskjøde til Enkemadame Karen Gotaas paa Gaard No. 47 i Mellemilen for 1 — en — Spd. 28½ — otte og tyve en halv — Skilling.

Om Folkehøiskolerne udtaler Tromsø St. i en ledende Artikel sig saaledes: Vort Almueskolevæsen fik ved Loven af 1860 et Stød fremad; men skjønt de gjorte Fremskridt visselig ikke ere uvæsentlige, og skjønt Bonden ved disse Forbedringer i Skolevæsnet har faaet et ikke ubetydeligt Tillæg i sine Skattebyrder, ser man dog, at paa Sydlandet den ene Folkehøiskole efter den anden reiser sig, underholdt ved egne Kræfter, selv i ganske fattige Landdistrikter. Dette er et glædeligt Tidens Tegn. Almueskolen har ikke lidet Tilskud af Statskassen og Bonden er saaledes lettet for en ikke ubetydelig Udgift; men desuagtet er det ikke sjelden, ja det er endog almindelig, at høre ham klage over de Tyngsler, som den foraarsager. Folkehøiskolerne har intet Statstilskud, og dog er deres Antal i disse ganske faa Aar steget til 8 a 9, hvor flere hundrede voxne Bondegutter nyde Undervisning. Men har Folkehøiskolerne intet Statsbidrag, saa er der heller ingen Indblanding fra Statens Side, de kvæles ikke ved Tvangen, de kan bevæge sig frit og det er vel Grunden til deres frodige Vært. Folkehøiskolerne vækker stærkt den Tanke, at vor Folkeskole i det Hele bør gjøres fri.

Folkehøiskolerne er Frugt af den nyere Tids friere Ideer. Der gaar en aandelig Bevægelse igjennem det norske Folk. Bondestanden holder paa at vaagne af en lang Dvale, et sundt nationalt og politisk Liv begynder at røre sig. Dette har vakt Trangen hos Bondegutten til Folkehøiskoler og sat de Kræfter i Bevægelse, ved hvilke disse holdes oppe. Selvstyrelse og Folkefrihed maa hvile paa Fædrelandskjærlighed og Oplysning, Borgerdyder, hvortil netop Folkehøiskolerne bedst kan opdrage den opvoxende Slægt, thi det er netop Kjærligheden til vor nationale Fortid, som disse søger at vække og styrke. Bondegutten maa finde sig tiltalt ved Undervisningen paa disse Skoler. I det gamle Sagamaal hører han bekjendte hjemlige Toner, han finder sig let til Rette i Fædrenes simple og jevne Liv, han røres ved deres Trofasthed og utvungne Gjæstfrihed, bedrøves over deres Feil og opflammes ved deres Stordaad, kort sagt, han lærer at elske sit Land og sit Folk. Den Oplysning, som Bondegutten her faar, er ikke løsrevne Floskler af en eller anden Videnskab, enkelte Gloser af fremmede Sprog eller halvfordøiede Theorier; men netop, hvad han har Brug for som Menneske og Borger. Folkehøiskolerne fører Bondestanden frem netop i den rigtige Retning, til en ægte folkelig Oplysning. Saaledes bør det ogsaa være. Kløften mellem de mindre og mere oplyste Klasser blandt Folket skal ikke udjevnes derved, at de mere oplyste trækkes nedad, men derved, at de mindre oplyste løftes op. Det vilde være saare ønskeligt, om Folkehøiskolernes Antal kunde tiltage saaledes, at der fandtes en i hver Dal og ved hver Fjord.

Hos os heroppe gaar det gjerne saa baade med det Gode og det Onde, at, naar det Onde har afraset paa andre Steder, saa kommer det ogsaa til os, og naar det Gode er blevet almindeligt og dagligdags i andre af Naturen mere begunstigede Egne, saa begynder først vi at rydde Veien for dets Ankomst hid. Vi have endnu ingen Folkehøiskole i hele Stiftet, og heller ingen Udsigt til at faa nogen for det Første. Og dog trænge vi ikke en, men mange. Vi vil ikke sige, at vort Almueskolevæsen staar lavere end i de andre Landets Stifter, men Naturen lægger paa mange Steder saa store Hindringer i Veien, at man ikke fuldt ud faar benytte den Skole, man har, saa at blot af den Grund vilde det være godt, om lærelystne Bondegutter kunde gives Adgang til videre Uddannelse, ogsaa naar den tvungne Skoletid var forbi. Den yngre Slægt trænger godt en aandelig Vækkelse ogsaa i national Retning. Ind i de trange Fjordbunde, lukte af det stormende Is-

---

villigt Erkehertug Ferdinand af Østerrige, Karl den 5tes yngste Broder, der tredive Aar senere, efter den mægtige Herskers Tronfrasigelse, blev tysk Keiser under Navn af Ferdinand den 1ste. Det var et vigtigt Øieblik for Bøhmen. Kong Ludvig (en Jagellon — Sønnesøn af Polens Konge Kasimir den 4de), der paa en Gang beherskede Bøhmen og Ungarn, var netop omkommen i det frygtelige Slag ved Mohacz, som prisgav Ungarerne til Tyrkernes Naade.

Ligeoverfor de stedse voldsomme Indfald af Tyrkerne indsaa Bøhmen Nødvendigheden af et inderligt Forbund, der kunde forene dets og andres Kræfter mod den fælles Fiende. Det henvendte sig derfor til Erkehertug Ferdinand og tilbød ham Bøhmens Kongekrone med arveligt Herredømme; men det havde nu som altid nøie Omhu for den nationale Uafhængigheds Fordringer. Bøhmen amalgamerede sig ikke med Erkehertugens andre Riger; alt blev paa det nøiagtigste foreskrevet i de pacta conventa (Overenskomster), som Ferdinand den 1ste aflagde Ed paa at ville haandhæve, da han modtog Premyslernes Krone. Den Beslutning, som Bøhmen havde fattet, var saa vel begrundet i Tidens Krav, at Ungarn Aaret efterpaa, i 1526, fulgte netop den samme Politik. Magyarerne valgte ogsaa frivillig Erkehertug Ferdinand til Ungarns Konge, efterat han alt var bleven Bøhmens, men paa den Betingelse, at den hellige Stefanskrones Lande aldrig skulde kunne amalgameres med Fyrstens andre Lande. Dette blev altsaa, som man ser, et Forbund, hvori hvert Folk bevarede sin Selvbestemmelse. Saaledes saa altsaa det virkelige Østerrige ud, saaledes var dets Oprindelse og dets Betydning i Verdenshistorien. Det har dannet sig i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede for at beskytte de Nationer mod Tyrkerne, hvis Bopæles affides Beliggenhed gjorde dem mest udsatte for store Farer; og disse samme Nationer, som nu i vore Dage er udsatte for en anden Fare ved den moskovitiske Ærgjerrighed, skulde ikke de have al mulig Opfordring til at forny det 16de Aarhundredes pacta conventa, og vilde de ikke, naar de fornyede dem paa Vilkaar, der stemte mere overens med den nyere Ret, derved yde Europa en umaadelig Tjeneste?

Dette er det, Palazky vil. Dersom Østerrige ikke vil det, da fornegter det sig selv, det opgiver sig selv og styrter sig i Undergang, thi Østerrige trænger endnu mer til Bøhmen end Bøhmen til Østerrige. Naar Bøhmen blev drevet til Fortvivlelse, vilde der vel findes den Magt, der fandt sig opfordret til at laane Øre til dets Smertensskrig. Der gives andre Slaver i Verden. Men forestiller Eder, hvor Habsburgernes Rige vilde blive sønderslænget, naar Erkehertugdømmets Tyskere snude sig mod den tyske Enhedsstat, Czekerne, Ruthenerne, Kroaterne, Slovenerne og Slovakerne mod det store slaviske Monarki; hvad vilde der vel blive igjen af Østerrige? Et eneste Stykke, Ungarn, eftersom Ungarn staar alene med sin Folkerace midt mellem Østeuropas Befolkninger*); men dette Ungarn, som nu er saa stolt, hvad vilde der vel blive af det, indeklemt som det blev mellem Pangermanisme og Panslavisme? Palazkys Varsko gjælder derfor ikke blot Habsburgerne, men ligesaavel Magyarerne. Med et Ord, hele Tyngden i hans Udtalelse, som Nøden ligesom drev ham til, og som han kun modvilligt kom frem med, den er samlet i disse Stridens sidste Ord: „Vi var før Østerrige, vi skal være efter Østerrige."

*) Ungarerne, eller som deres eget nationale Navn lyder: Magyarerne, henhører som bekjendt til den finske Gren af den store ural-altaiske Sprogklasse; deres nærmeste Frænder er derfor i geografisk Henseende Ester og Finlændere (Kvæner) ved den finske Bugt.

(Fortsættes.)

hav, er det saa let at glemme, at man er Medlem af et større Samfund, da de ydre Paavirkninger er faa og svage og det indre Forraad af folkelig Dannelse kun let og ringe. Ser vi hen til den økonomiske Side af Sagen, kan vi ikke skjønne, at det skulde være vanskeligere her end i mange Egne paa Sydlandet at faa en Folkehøiskole istand, ja vi tror, at den økonomiske Bæreevne i mange af vore Landdistrikter endog er større end paa mange Steder der, hvor der allerede er en saadan Skole. Heller ikke tror vi, at vore Bønder vilde omfatte en Folkehøiskole med mindre Kjærlighed end Sydlandets. Det gjælder kun at Nogen af fuldt Hjerte først vilde gribe Sagen an, saa tror vi, at baade Kapital og Lærerkræfter uden ret stor Vanskelighed kunde tilveiebringes.

Idet vi saaledes har søgt i Korthed at lede Opmærksomheden hen paa Folke-Høiskolesagen, skal vi ikke undlade paa det Varmeste at anbefale den til alle sande Folkevenner.

Rødbede hjælper for Saar. I Arbetaren læses: En Person traadte nylig paa en Spiger, som trængte gjennem Skosaalen og ind i Foden. Denne svulmede op og Smerterne bleve ganske forfærdelige, uden at Nogen kunde hjælpe ham. Da talede en Gartner om et Lægemiddel, hvilket han selv havde forsøgt og som viste sig særdeles kraftigt. Man tog en Rødbede, gjorde den vel ren, raspede den fin og lagde Massen paa Saaret, hvor den fastholdtes af en Bandage. Nogle Dieblikke efter mærkedes en kjendelig Forbedring. Smerten blev mildere og selve Inflammationen forsvandt snart. Man vedblev med at lægge ny Rødbedemasse paa Saaret, som efter faa Dage var lægt.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 16de Oktober.

En Duel har iforgaars fundet Sted mellem Fyrst Metternich og Markis Beaumont. Den Første blev saaret.

Blandinger.

Et vakkert Tjenerskab. I Anledning af, at man havde beskyldt Madame Ratazzi for ved et Besøg fornylig i la Morgue at have teet sig som om hun var i en elegant Salon, erklærer en gammel Baronesse Erdeck i Moniteren, at hun aldeles ikke finder det saa underligt, og fortæller ved samme Leilighed om et Middagsmaaltid, hvori hun engang har deltaget i Toulon. „For nogle Aar siden", siger hun, „besøgte jeg Bagnoet der og spiste hos Direktøren. Opvartningen ved Bordet var saa eiendommelig, at jeg aldrig kan glemme den. Alle Tjenerne var Straffanger. Den, der efter engelsk Mode stod for ved Buffeten, havde myrdet et Menneske med Knivstik. Spisesedlerne vare særdeles smukt skrevne af en Falskner. Den opmærksomme Tjener, der rakte Assietter omkring og antændte Rommen paa Plumbuddingen, var en tidligere meget frygtet Mordbrænder, og det var en berygtet Giftblander, som, da han skjænkede Vin i mit Glas, hviskede mig i Øret: „Lacrymæ Christi fra Kometaaret!"

Skifteberetning. Arendals Skifteret: Samling den 2den Novbr. i Handelsborger Henrik Gustav Danielsens Konkursbo.

Proklama. Nedenæs Skifteret: I Boet efter Tallak Knudsen øvre Skæggedal af lille Topdals Sogn. 3 Mdr.s Varsel fra 11te Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt paa Vestkysten, steget paa Østlandet. Temperaturen er sunket. Vinden er nordlig til østlig, undtagen i Kristiansund, hvor der er frisk SSV. Sne i Aalesund og Kristiansund, ellers skyet; paa Østlandet klart.

Anmeldte Reisende.

Den 16de Oktober:

Urdahl fra Moss, Jernværkseier Lyche fra Fr.hald, Melin og Wetterqvist fra Stockholm, Proprietær Holmen fra Smaalenene, L. Bredesen fra Namsos, i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 17de Oktober (Kl. 7—9½) gives: **De har en Datter**, Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; derefter: **Ulla skal paa Bal**, Belmansk Situation af J. L. Heiberg; derefter: **En løs Haand**, Farce i 1 Akt af Labiche og Martin; til Slutning: **Bruden paa Staburet**, Vaudevillemonolog af H. Schulze.

Mandag den 18de Oktober (Kl. 7—10¼) gives (for første Gang): **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Uldgarn. Uldgarn.

Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos

A. F. Jensen,
Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtøier,

Floneller & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos

A. F. Jensen.

P. J. Opsahl,
Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

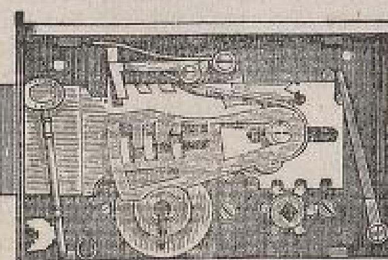

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christensen

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulsons Tobaks- & Dampcichori-Fabriker i Drammen:**

Poulsons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christensen.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,
Brogaden No. 19.

I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel,** extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.
Do. af **Cashmir, hel Uld,** i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.
Do. af **halv Uld, Buckskin,** til 4 Mk. Parret.
Do. af **graat, brunt** og **spettet Skind,** fra 1 Spd. Parret og opover.
Vester, Taskejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.
Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier** og **Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,
Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor.

Medlogerende.

En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Faste Eiendomme.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Et lidet Hus,

helst med Have, paa 3 a 4 Værelser, sundt beliggende, ønskes kjøbt paa saadanne Vilkaar, at de aarlige Udredsler til Renter og Afdrag ikke overstiger 100 Spd. Billet med Opgave over billigste Pris og Betingelser bedes nedlagt i Dagbladets Expedition under Mærke „100 Spd."

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Nordlandske Multer

ankomne til **Hans Gjessing.**

Engelske og Hamburger Skinker, russiske og hermetisk nedlagte Erter hos **Hans Gjessing.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Liiletorvet.

Lommeuhre. Stueuhre.

J. J. Thorstad,

Uhrmager,

anbefaler herved sit Udvalg af smukke og solide Guld- og Sølvlommeuhre, Taffeluhre samt flere Sorter Stueuhre, alt til billige Priser.

Butik, Prindsens Gade No. 15.

Tjeneste søges.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Flødning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Foljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 242. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 18de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Baaler, Haabel, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederikstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Krigen.

(Fortsættelse.)

Personligheder, der repræsentere den skjønneste Forening af Aandslys, Hjertevarme, Almenaand og Mandemod, have nu for anden Gang været forsamlede til en „Freds- og Frihedskongres". Alle Blade indeholde Beretninger fra Mødet i Lausanne og tildels Betragtninger over det der Forhandlede. De norske Blades Betragtninger have dog været meget sparsomme, da de, saavidt vides, hidtil have bestaaet i et Æselsspark til Mødet i „Bergens Adresse", hvilket gav Anledning til en velfortjent Revselse i „Aftenbladet", samt en Artikel i „Bergensposten" for 2den Oktober. Denne sidste, der forøvrigt i Formen er ganske velskreven, behandler det store og høitidelige Thema med en saadan Letsindighed og Snæverhed, at den ikke bør passere uden Protest.

Der er en Ting, Menneskene have vanskeligt for at sætte sig ind i, nemlig, at der overalt i Aandens Rige saavelsom i Materiens er Vært og Fremgang. Ingen stor Tanke har seiret, førend den er Almeneiendom, og Væxten op til dette Standpunkt fra det Øieblik, den først undfangedes i det enkelte Menneskes Indre, er ofte yderst langvarig, i Begyndelsen mangen Gang usynlig. Tanken om den almindelige Fred er voxet i Stilhed i mange Aar, indtil den nu omsider er kommet til et Stadium, der vidner om stor Udbredelse og Magt, det nemlig, at den giver Anledning til internationale Møder. Den tæller Verdens ypperste Mænd blandt sine Tilhængere, og det sømmer sig hverken for den Ene eller for den Anden, at „man ler, trækker medlidende paa Skuldrene og siger: Stakler! lad dem sværme."

Det citerede Udtryk, der er taget af Artikelen i „Bergensposten", indeholder til Skam for Menneskeheden Sandhed, forsaavidt som man endnu ikke er kommen langt nok til at Tanken om den almindelige Fred har vundet Majoritet. Men istedetfor at erkjende denne Sandhed med Bedrøvelse, tiltræder Forfatteren af hin Artikel den herskende Anskuelse af ganske Hjerte og undser sig ikke for at benævne vore ædleste Menneskevenners og største Filosofers Forhaabninger og Fremsyn som „Yderligheder," „Galmandsideer", „Bizarrerier" &c.

Tvekampen Mand og Mand imellem er lidt efter lidt som Opgjør for Fornærmelser forkastet af den voxende Civilisation. Den er ligesaa taabelig som moralsk fordømmelig, og den, der i vore Dage søger Satisfaktion i Duellen, stemples i Regelen af den almindelige Dom som en forskruet og Don Quixotisk Personage. Krigen er i sin Form igrunden blot en forfærdelig Multiplikation af Duellen; men den vil af 2 Grunde holde sig længere end denne. Først fordi den i Regelen har et fornuftigt Formaal, dernæst fordi den ofte danner den eneste Afgjørelsesmaade, der er istand til al løse Knuder og Forviklinger, som efter Civilisationens nærværende Standpunkt ellers vilde blive uløste formedelst Manglen paa en Domstol.

Menneskehedens Opdragelse er endnu fortrolig med Krig. Fra den tidligste Skolegang af fyldes Sjælen med en Række Slagbilleder, der ere skjønne og store for den flammende Indbildningskraft. Et blot Ynglingens, endog Barnets Hjerte svulmer, naar han tænker sig blandt Grækerne paa Marathons Sletter eller blandt Schweizerne i Morgartens Bjergpas. Krigen fordømmes endnu hverken i Fædrehjemmet eller i Skolerne, og Enhver kan først spørge sin egen Erfaring, om ikke den opvoxende Slægts Fantasi uvilkaarligen og med Styrke søger hen til glimrende Ydersider af Slagbillederne. Men vender man Betragtningen til Slagenes Natside, til alle de henveirede Forhaabninger, alle de brudte Familiebaand, al den Sorg og Elendighed, der skabes af en saadan jour gloire, vil Øiet aabnes for, at det er Synden, Forbrydelsen, Lidenskaben i sin afskyeligste Skikkelse, som throner paa disse „Ærens Marker". Lad Fantasien vandre hen over Solferinos, Gettysburgs, Sadowas Valpladse efter Slaget, og Hovedet vil synke af Sorg og Skam over, at Saadant endnu er muligt i Menneskeheden! Saadanne Forfærdelsens Billeder vil Menneskeheden imidlertid endnu længe komme til at se, indtil den store Opgave kan blive løst: at finde en fredelig Maade, hvorpaa Nationernes Ret kan betrygges og værges mod Angreb. Det er desværre paa Verdens nærværende Udviklingsstadium en Sandhed, at mangen Mand med ædlere, varmere og kjærligere Hjerte end de Fleste af hans Samtidige har været nødt til at bestrø den ene Valplads efter den anden med de blodige Lig af Fædre, Ægtemænd, Brødre og Sønner — Alt for at undgaa Ulykker større end Krigen eller for at skabe Menneskeheden Fordele, mod hvilke Krigens Ofre, saa tunge de end ere, ikke kunne komme i Betragtning. Præsident Lincoln staar for sin Herres Domstol; men Ingen af de Hundredetusinder, han sendte i Døden, vil der kunne anklage ham. Uden disse Ofre var den amerikanske Union, denne herlige Repræsentant for borgerlig Frihed, Lighed og socialt Retfærd, sunken i Ruiner, og ved Krigens Blodstrømme afvaskedes Aarhundredets frygtelige Forbrydelse — det planmæssige Sjælemord, der øvedes mod vore sorte Brødre. Nutidens ædleste Monark, Viktor Emmanuel, bærer en stor Blodskyld; men den kan ikke tynge hans Samvittighed. Hans Borgere gik frivilligen i Døden for det store Formaal, der ogsaa blev Krigens Frugt — Italiens Enhed og Frihed. Og der gives mange andre ædle Mænd, der for en Del vistnok synes at have kjæmpet forgjæves og uden Nytte at have ofret sine Medborgeres Liv; men de Dødes Aander ville desuagtet ikke forurolige dem. Der sidder intet Kainsmærke paa Mænd som Garibaldi, Kossuth, Türr, Langiewicz og — Nogle ville maaske endog tilføie — Juarez.

Men er Krigen i og for sig en Synd, en Afskylighed, en Nødsel, hvorledes kan den da fra nogetsomhelst Standpunkt blive berettiget? Er det ikke blot Menneskenes slette Dom, der bringer os til at velsigne de Mænd, jeg har nævnt, istedetfor at forbande dem? Nei — Forbandelsen rammer den, fra hvem Forargelsen kommer, det er Fornuftens, Moralens og den kristelige Religions Dom. Og der er desværre altid Forargelse tilstede. Paa den ene kjæmpende Parts Side har altid Egenkjærligheden lukket Øiet for, hvad der er Ret. Saasnart man har bragt det derhen, at Krigen paa begge Sider bliver Forbandelsen værd, vil den ophøre, da Menneskeheden selvfølgelig ikke vil taale, hvad der i lige Grad strider mod Fornuften, de moralske og kristelige Pligter og Menneskets egen Tilbøielighed. Mod dette Maal er det Fredskongressen arbeider; men det er vistnok saa, at mange af Stationerne mod Maalet maa erobres ved selve Krigen.

Det vilde være en høist interessant Opgave gjennem Granskning af Historien at sætte sig ind i Krigens Aarsager, derigjennem at udfinde, hvilke Skyggesider i Menneskesjælen de skylde sin Tilblivelse og saa endelig paa dette Grundlag at undersøge, hvorvidt og hvorledes Menneskeheden kan udvikles derhen, at Krigen ophører — Tilstand, man har betegnet med Udtrykket: „det tusindaarige Rige". Man vilde ved Arbeidet paa denne Opgave bringe Fredskongressernes Program ind under en videnskabelig Methode, og det betvivles ikke, at mangen udmærket Mand for Eftertiden vil ofre sit hele Livs Virksomhed paa dette. Saa stor er ogsaa Opgaven, at den vil kræve Mangens hele Liv gjennem mange Menneskealdre, og det saadanne Mænds Liv, der ikke tabe Modet ved et: „Stakler, lad dem sværme!" I det Øieblik, nærværende Indsender erkjender Opgavens Storhed, fordrer han selvfølgelig, at de efterfølgende Bemærkninger i denne ubetydelige Artikel kun blive bedømte som løst henkastede Tanker, hvis Ufuldstændighed og Mangel paa System han er sig vel bevidst.

At enhver Krig har sit ligefremme Udspring af Menneskets Egenkjærlighed, fremtraadt i en eller anden Form som Lidenskab, er ganske vist. Til Grund for den ligger altid en virkelig eller indbildt Fornærmelse eller Begjærlighed efter en Fordel, og den er intet koldblodigt Opgjør. Dette har alle Krige tilfælles. Men et Hovedkjendemærke frembyder sig derved, at nogle Krige fremkaldes af det samlede Folks Lidenskaber, andre — og det desværre de fleste — kun af Magthavernes, i hvilket sidste Tilfælde Folkene enten tvinges med eller lokkes i Kampen ved Foregjøglen af kunstige Pligter, Ære og Fordel eller af at de have Fornærmelser at hevne.

Det første Drab (Krigen i sin enkleste Form), vi kjende, havde sin Grund i Misundelse — en af Egenkjærlighedens hæsligste Former. Vi gjenfinde denne Bevæggrund til mange Krige ned igjennem Historien. Skjønt Misundelse efter sin Natur er en individuel Lidenskab, har man dog seet den smitte hele Statssamfund eller Nationer. En stor Del af Jødernes Krige, de peloponnesiske og de puniske Krige, Krigene mellem de italienske Byer i Middelalderen, alle den nyere Tids Handels- og Kolonikrige og mange flere bære sørgelige Vidnesbyrd om en saadan almindelig Smitte. Man tør vel desværre endnu ikke anføre Misundelsen blandt de ikke længer existerende Krigsaarsager; men Saameget er dog vist, at den internationale Opinion ikke længer anerkjender den som Krigsgrund, saa at den uden Forbindelse med andre Lidenskaber vanskelig vil kunne vække nogen Krig for Eftertiden.

Fremdeles har man seet hele Folkeslag eller Stammer smittede af Begjærlighed efter Rov. Mange af de skrækkeligste Folkevandringskrige havde sin Grund i en saadan almen Rovlyst. Vistnok drev Nøden en Del af de om hinanden tumlende og paa hinanden stødende Folkeslag til at søge sig nye Hjem; men Historien viser, at de somoftest ad Fredens Vei kunde have opnaaet denne Hensigt, om de vilde. For som efter den Tid bærer Historien derhos talrige Vidnesbyrd om Krige, blandt hvis Bevæggrunde Rov- og Erobringslyst har dannet Hovedbestanddelen. Man behøver blot at nævne Galler-, Cimbrer- og Teutonerkrigene, Størsteparten af den romerske Republiks Angrebskrige, Ungarer- og Venderkrigene, vore egne Vikingetog, de fleste Kolonisationskrige o. s. v. Om de Optrin, der af denne Bevæggrund have tildraget sig i Afrikas Indre eller i Amerikas Urskove, maa Fantasien i det Væsentligste erstatte Historien. De egentlige Rovkrige ere formedelst Samfærdselen og den derigjennem vundne Erkjendelse af mange forhen skjulte statsøkonomiske Sandheder forsvundne af Historien. Erobringslysten har vel indtil for ganske nylig spillet en Rolle som personlig Bevæggrund til Krig; men man har dog ikke turdet vedkjende sig den som almindelig Krigsgrund. Med andre Ord: Folkene besidde ikke længer nogen Lyst til Erobringer.

Hævnfølelsen er i Regelen et Øieblikkets Barn. Den kan vel begrunde et enkelt Optrin i en Krig, f. Ex. Samniterhærens Stemning, da den under Pontius Telesinus stod foran Roms Mure, Folkerettens Tilsidesættelse i Slaget ved Zorndorff og Preussernes Forfølgelse af den franske Armee under Flugten fra Waterloo. Men nogen naturlig Bevæggrund til at begynde Krig vil den vanskelig kunne danne for en hel Nation eller Stamme. Og dog gives Exempler derpaa i Historien, navnlig blandt de af Oldtidens Folkeslag, hos hvilke Hævnen ansaaes for en Pligt. At Hævnfølelsen frem igjennem Tiden ofte har ligget paa Bunden af Nationernes Stridigheder, er vist en almindelig Mening, og den er muligens berettiget; men nu skabes ialfald ikke længere nogen Krig af denne Følelse alene.

Frygtelige Beviser paa almenherskende Lidenskabers Magt frembyder Religionskrigene. Men nu er, Gud ske Lov, Menneskelroen i det Store taget kommen saa langt, at man ikke længer slagter hinanden i Herrens Navn. Drusernes Oprør for nogle Aar tilbage havde vistnok mere politiske end religiøse Aarsager.

Nationalhad har visselig, uden at kunne angives som direkte Aarsag, foranlediget en stor Mængde Krige. Denne Følelse er imidlertid unaturlig, og efterhvert som Nationerne ved den voxende Samfærdsel lære hinanden at kjende og at skatte Betydningen af den gjensidige Hjælp, vil Følelsen forsvinde og dermed alle Racekrige. Mellem de skandinaviske Riger, mellem England og Frankrige tør man sige, at Krig ikke engang længer er mulig, trods det i sin Tid indgroede Nationalhad.

Frygtelige Krige ere gjennem hele Historien førte paa Grund af personlige Lidenskaber hos Magthaverne. Den voxende Oplysning, der har tilintetgjort Blændværket om Styrelse af Guds Naade, blind Lydighed uanseet Moral og Kristendom etc., vil danne en stadigt stærkere og stærkere Kontrol med Magtens Indehavere og saaledes trænge disses Lidenskaber tilbage. Den personlige Lidenskabs Magt til at vække Krig vil saaledes stadigen formindskes. De skrækkelige Borgerkrige mellem Kongsemner, Forfængeligheds- eller personligt Fiendskabs Krige mellem Konger eller Statsmænd, hvorpaa Historien giver saa mange oprørende Exempler, ere allerede omtrent umulige. Folkene gaa ikke længere med uden for høiere Formaal.

Der er dog en personlig Lidenskab, som vel desværre endnu vil vække mange blodige Optrin, nemlig Herskesygen. Ingen, der har Øie for Politikens Udvikling, kan dølge for sig selv, at Almenvillien stadigt bliver mægtigere og mægtigere, hvoraf uundgaaelig følger, at Selvstyrelsen er i stadigt Stigende, medens den personlige Regjering gaar mod Graven. Kloge og menneskekjærlige Herskere, der kun betragte Magten som betroet Gods, ville kunne forekomme Revolutionen ved at følge Civilisationen og efterhvert slappe paa Formyndervæsnet. Men dette kan man desværre ikke vente af alle Herskere, neppe engang af de fleste, og Verden har som Følge deraf vistnok flere Revolutionskrige i Vente. Men Mange ere overbeviste om, at for hver lykkelig fuldendt Revolution — forudsat, at den er tidsmæssig — vil Muligheden af kommende Krige indskrænkes.

Ligesaa maa det erkjendes, at den nationale Sammentræknings Kraft endnu truer Verden med flere Krige. Men dette er kun den nødvendige Reaktion, den nødvendige Straf kan man gjerne sige, for tidligere Krige, som have skabt Statssamfund, der snarere ere geografiske Kunstprodukter end sociale og politiske Enheder. Og det vil erkjendes, at enhver Krig, der gjenopretter det naturlige Forhold, tillige indskrænker Muligheden af efterfølgende Krige.

At gaa videre i Detaljen er visselig unødent. Enhver, der har blot et tarveligt Kjendskab til Historien og Øiet aabent for Civilisationens Frugter, vil komme til Overbevisning om, at Krigsgrundene svinde ind, efter hvert som Civilisationen stiger. Hvis altsaa denne vedbliver at voxe uforstyrret, vil der uimodsigeligen engang indtræde en Tilstand, da egentlige Krige blive umulige, og Armeerne saaledes ville blive afskaffede paa ubetydelige Politistyrker nær, som ikke kunne ventes at ville blive overflødige, saalænge her overhovedet er Synd og onde Lidenskaber paa Jorden.

Det er en ganske selvgjort Betragtning af Forfatteren i Bergensposten at hidføre Fredsvennernes Program (Republiken og en europæisk Unionsstat) til det nærværende Tidspunkt. Dette har aldrig Fredsvennerne tænkt paa. De ville kun, at man bevidst skal stræbe og kjæmpe sig frem mod dette Maal, der visselig ligger langt fremme i Tiden, men som dog rykker os nærmere for hver Dag. Der bliver vel ogsaa for den nærværende Generation en og anden Milipæl at se.

Maalet er som sagt langt borte, og det er let at raillere over Victor Hugos Sukke, naar man forestiller sig, at han allerede nu kræver Realisation af sine høie og varme Tanker. Det er imidlertid ørkesløs Tale, at kræve Regnskab for Udførelsen af en Plan, som aldrig har været paatænkt.

De Fantasier, der fremstille sig for Forfatteren i Bergensposten, om nye Folkevandringer (indstyrtende „Horder") fra Asien og Amerika, ere mildest talt temmelig frie. Haaber man, at den evige Fred skal blive en Civilisationsfrugt, vil vel forhaabentlig ogsaa alt „Hordevæsen" være afskaffet, før man kan gjøre Regning paa dens Indtræden. Og i ethvert Fald skulde man tro, at Maalet snarere blev naaet og Faren for „Horder" saameget mindre, naar „Europas forenede Stater" kunde møde Fienden.

Det er at haabe, at Indsenderen i Bergensposten saavelsom enhver Anden, der uden Haab og Mod betragter Fredskongressens Bestræbelser, vil forandre sin haarde Dom, naar han opfatter disse Bestræbelser ret, nemlig ikke som Virken for en Plan, der tænkes realiseret strax, men for et fremtidigt Formaal. Dette Formaal er det skjønneste, der nogensinde er undfanget af Menneskets Aand, og hver den, der med Haab og Mod betragter Civilisatio-

nens Fremskridt, han ser en vordende Kjæmpe, stærkere end Nogen, der har baaret Vaaben, i det Barn, ad hvis Svaghed man endnu smiler.

Der vil komme en Dag efter denne, da Fredskongressens Medlemmer ville blive erindrede som det nittende Aarhundredes største, bedste og mest fremsynte Mænd!

Den 7de Oktober 1869.

Et probat Middel.

Hvis Du derude vil blive stor,
hvor alskens Storhed i Klaser gror:
hug Klaffertanden i Fader Nor!

Thi er Du kommen af simple Folk,
og ei tildeler dem dygtig Svolk:
hvad skal saa blive din Storheds Tolk?

Fra Næs paa Romerige.

For nogle Uger siden blev en Arbeider ud paa Natten pludselig vækket af nogle Natteløbere og kommanderet op af sin varme Seng for at gjøre Følge. Hvor ubehageligt dette end var ham, saa maatte han dog give efter, da der tillige var med et Par Øvrighedspersoner, som vare ubarmhjertige nok til at begjære ham ført til Arresten. Et forud omløbende Rygte, der ogsaa havde naaet hans Øren, gav ham Anelse om Aarsagen, og han forsøgte derfor at rømme bort fra Arresten, hvilket dog ikke lykkedes. Han var nemlig af en Pige anklaget for at have forgivet sin Kone for omtrent et Aar siden. Efter troværdige Beretninger gives herved følgende Grundtræk af Pigens Forklaring i Sagen: Da Angjældendes Kone forrige Sommer i længere Tid laa syg, kom denne Pige til ham for at stelle i Huset. De bleve snart enige om Ægteskab, saasnart hans Kone skulde dø, og den Syge maatte taale at være Vidne til deres intime Forstaaelse. Imidlertid begyndte begge at ønske Livet af Konen, der dog havde været et stræbsomt og skikkeligt Menneske. Da Sygdommen trak i Langdrag og snarere syntes at aftage end tiltage, saa bestemte han sig til at forgive hende. Med Pigens Vidende tilberedte han derfor den dræbende Portion blandet med Tændmaterien af en stor Del Fyrstikker, og for ved Siden af Ægteskabsløftet i end høiere Grad at sikre sig Pigens Taushed, gjorde han hende delagtig i Misgjerningen ved at lade hende give Konen den. Konen døde. Ingen Mistanke hørtes; alt var stille og roligt lige til i Sommer, da han nægtede at ville ægte Pigen. Nogle mistænkelige Ytringer af hende sattes i Omløb, men døde snart bort. Imidlertid blev hun alvorligt syg, og efter længere Tids Forløb afgav hun denne Bekjendelse for Øvrigheden, der altsaa maatte tage sig af Sagen. Hun troede Sygdommen kom af Samvittighedskvaler, og haabede derfor at finde Lindring ved at bekjende og bringe Sagen for Lyset, ligesom der muligens og kan ligge religiøse Betragtninger til Grund for samme. Anklagede er gjentagne Gange afhørt, men staar fremdeles fast ved den Paastand, at han intet ondt har gjort og derfor ikke kan paatage sig en Misgjerning, som han ikke kjender noget til. Konen blev igaar (8de Oktbr.) opgravet. Anklagede var tilstede paa Kirkegaarden og stod ganske koldblodig og uden synbart Spor af Bevægelse og saa paa, at Lægerne tog Stykke for Stykke af Indvolden og havde dem paa en Krukke til senere Undersøgelse. Det er sagt, at Undersøgelsen skal foregaa i Kristiania, og vi kjende heller ikke, om de tilstedeværende Læger ved Forretningen paa Kirkegaarden dannede sig nogen foreløbig Mistanke om der var anvendt Gift eller ikke. De ytrede iallefald Intet i den Henseende. Udfaldet vil maaske jeg eller en Anden faa Anledning til at meddele Dem senere, og vil jeg denne Gang vende mig bort fra denne uhyggelige Sag. — — —

— Poteterne ere nu bragte i Hus, og jeg tror ikke mange af Optagerne fik Grund til at klage for Rygsmerter, da det nok ikke var langt imellem de Steder, som gav dem Tid til at rette paa Ryggen. Kornhøsten var tilfredsstillende, hvad Kvantiteten angaar, hvilket for Rug og Byg ogsaa kan siges om Kvaliteten i det Almindelige. Havren er derimod paa ikke faa Steder noget beskadiget af Frost. Den transportable Damp-Tærskemaskine, tilhørende Dhrr. P. Rotnæs, H. Kjølstad og G. Greni, gjør nu for tredie Aar sin Runde paa nogle af de større Gaarde her. Den er en ganske underlig Ting at se i Arbeide. Den har „Madgluggen" midt paa Ryggen, og naar den brummer ret for Alvor, da er den saa graadig, at den sluger selv den lange, grove Rughalm saa hurtigt, som to raske Mænd ere istand til at slippe de forhen opløste Baand ned i dens altid aabne Gab. Men saa kan De tro den ogsaa giver noget ifra sig igjen. Den har vist ingen Fordøielse; thi om den ene Ende kommer Halmen igjen og om den anden kommer Kornet velrenset og sorteret i flere Fordelinger efter Godhed. Jeg tror, den kan give fra sig over hundrede Tønder om Dagen. Naar der ikke tærskes, saa bruges Damperen til at drive en af Eierne istandbragt Sagindretning. De kjøbe Skovparter til Udhugst, og lade Tømmeret skjæres til Bord og Planker, hvorved de altsaa hele Aaret rundt skaffer en stor Del Arbeidere Sysselsættelse og Fortjeneste.

— Med den ydre Politik er det ganske stille. I Valgtiden og Thingtiden blæste her en liden frisk Kuling; men nu er det atter stille. I en saa stor Kommune kan jo tildels ogsaa Bygdens indre Politik antage saadanne Dimensioner, at den trækker Opmærksomheden til sig og giver Folk Samtaleemner.

— Man har ikke noget imod aarlige Storthing og er vel tilfreds med Storthingets Beslutning i Jernbanesagen. Dette bør dog ikke forstaaes saaledes, at man her er lige glad med Andre efter at have faaet Bane selv; men man tror nemlig det var baade klogt og nødvendigt til Beroligelse for Gemytterne at tage saa meget Hensyn til de mange Raab om Statens svage Bæreevne, at Budgettet ikke burde forøges for det første med hvad der kan taale Udsættelse til nærmeste Fremtid. Det tør maaske snart bekræfte sig, at denne Betragtningsmaade er rigtig; thi Udfaldet af Høsten peger paa mange Steder i den Retning. Med Hensyn til Stemmerettens Udvidelse er man her paa det nærmeste konservativ. Skulde det gaa efter deres Kogebog, som ønske den største Udvidelse, saa frygter man for, at Stemmen paa mangt et Sted vilde blive en kurant Handelsvare, saa længe Matrikulskylden er Fundamentet for Skatteligningerne. Skulde den blot udvides lidt, saa vilde det være umuligt at faa trukket Grændsen saaledes, at Ingen blev uretfærdigt udelukket. Visstnok er det saa, at altfor Mange nu ikke bruge sin Stemmeret, saa Udvidelsen maaske vilde fremkalde mere Liv og Deltagelse; men naar der er 2, 3 og 4, ja lige til 6 og 8 Husmænd mod en Gaardbruger, saa ser man, hvorhen det peger.

Ærb.

Max.

Kristiania, den 18de Oktober 1869.

I en ledende Artikel med Overskrift: „Tidens Tegn", bemærker La France, at Øieblikket er kritisk, og at Politiet i Paris nu for anden Gang i Løbet af et Par Maaneder har været nødsaget til at anvende de kraftigste Midler for at beskytte den offentlige Rolighed, medens i et endnu kortere Tidsrum Soldaterne have seet sig nødsagede til at gjøre Brug af deres Vaaben imod en oprørsk Arbeiderbefolkning i to forskjellige Departementer.

Det gjælder ikke blot om at udtale sin Beklagelse over disse Begivenheder, man maa ogsaa forstaa at bedømme dem. „De hvide Blusers" Optræden i en Gadekamp var en Følge af Valgagitationer i Mai Maaned, ligesom Urolighederne i Aveyron og Belleville (hvor et Folkemøde i Søndags paa en voldsom Maade blev adsplittet af Politiet) udbrøde samtidig med den Misfornøielse, som Udsættelsen af den lovgivende Forsamlings Indkaldelse har fremkaldt. Vi have hidtil ikke villet tro det, men enhver Tvivl er nu umulig, den Jord, vi staa paa, er undermineret. Medens man udelukkende henvender sin Opmærksomhed paa den paa Overfladen begyndte Kamp, fortsættes det underjordiske Arbeide stille og lydløst i Forventning og Haab om, at det til en Explosion beleilige Øieblik snart vil komme. Man ophidser Arbeiderbefolkningen i Elbeuf, i Aveyron og i mange andre Byer, for ved partielle Sammenstød at forberede en almindelig Kamp. Massen af Befolkningen opflammes ganske vist ikke umiddelbart for Senatsbeslutningens mere eller mindre frisindede Udarbeidelse eller for den lovgivende Forsamlings hurtigere Indkaldelse; men den føler Virkningerne af det Ildebefindende, som Ordskiftet herom fremkalder i de høiere Samfundsklasser; den paavirkes af den i Handel og Industri herskende Usikkerhed; den træder ufrivillig ud af sin normale Stilling og ved neppe selv, hvad der saaledes griber forstyrrende ind i dens daglige Liv.

Regjeringen optræder og vil ogsaa fremdeles optræde med Kraft mod de Udbrud, som denne mislige Stilling fremkalder. Men den bør være forsigtig; dens Modstanderes Taktik gaar aabenbart ud paa at fremkalde saa mange Sammenstød som mulig, fordi de vide, at Undertrykkelsen avler Forbitrelse og udbreder Modstandslysten. Man maa udtørre selve Kilden, og denne Kilde kan man alene søge i den Forvirring, der er opstaaet ved den siden den 12te September fulgte Politik.

Den politiske Forholdsregel, som La France i Forening med Journal des Debats, Le Siécle og L'Opinione nationale raade Regjeringen til at træffe under den nærværende Krise, bestaar i at opfylde Landets Ønsker ved strax at sammenkalde den lovgivende Forsamling, hvis Møder kun bleve udsatte, for at alle Valgbrevene kunne blive prøvede, medens den ordentlige Samling ifølge det keiserlige Dekret først indkaldtes den 29de Novbr. Om denne Forholdsregel, som Journal des Debats kalder en „heldig og sindrig Tanke", virkelig skulde være i Stand til at berolige Gemytterne, er dog vistnok tvivlsomt; i saa Fald har La France virkelig skildret den med altfor sorte Farver. Le Peuple fremkommer i alt Fald med et langt mere gjennemgribende Forslag i social Henseende, naar Duvernois i Anledning af Arbeideruroligthederne siger: „Det er ikke blot af Vigtighed for Staten, men især for Kompagnierne, at Kapitalen og Arbeidet ikke betragte hinanden som uforsonlige Modstanderne, og det forekommer os, at det saa heldbringende Princip: Udbyttets Fordeling mellem Arbeidsherrerne og Arbeiderne, er en gavnlig Foranstaltning, som det vilde være urigtigt ikke at træffe." Sandheden heraf er indlysende, kun Skade, at en saadan Foranstaltning ikke lader sig improvisere.

Af fem Folkeforsamlinger, som den 12te Oktober afholdtes i Paris, maatte Politiet opløse de fire paa Grund af det voldsomme Sprog, der blev ført. Ved det i Clichygaden afholdte Møde udbrød Formanden: „Jeg opfordrer Forsamlingen til at forføie sig bort og adlyde Loven, indtil vi kunne sønderrive den og træde den under Fødder." Mødet i Belleville, en af Parises Forstæder, der fornemlig beboes af Almuen, beskrives af en Korrespondent i The Standard paa følgende Maade: Forsædet indtoges af Lissagary, en af La Reform's Redaktører, og en Taler behandlede et Emne, som i et Kvarter, hvor Husværterne betragtes som Menneskehedens Fiender og Betaling af Husleie som et djævelsk Paafund, nødvendigvis maatte opflamme Lidenskaberne. Han talte om Les huissiers, Justitsembedsmænd, som udføre visse Notarforretninger og tillige ere Stævningsmænd. Han streifede dog snart ind paa de politiske Enemærker, og den tilstedeværende Politikommissær befalede nu, at Forsamlingen ufortøvet skulde adskilles. Det var Krigssignalet. Formanden erklærede, at han ikke vilde opløse Mødet, og Politikommissæren befalede nu sine Underordnede at rydde Salen. Man greb Stole og Bænke for at sætte sig til Modværge, nogle af Politibetjentene benyttede deres Sabler, og under den vildeste Larm blev Mængden adsplittet, men først efter at en Mand var dræbt og henved en Snes saarede. Paa Gaden raabte man: „Til Vaaben! Man myrder Folket!" men Politiet adsplittede Hoben, uden at det kom til alvorligere Uroligheder. Den demagogiske Presse opbyder samtidig hermed hele sin Styrke for at ophidse Folket mod Dynastiet, og Le Pays meddeler som et Exempel herpaa en Artikel i La Lanterne, hvis Redaktør, Henri Rochefort, blev valgt til Æerespræsident i den ovenomtalte i Belleville afholdte Forsamling. „Hvad foregaar der i Frankrige?" spørger den franske Hovedstads Valgkandidat. „Medens Keiseren, udstrakt paa sin Sofa, undlader at raadspørge Fremtiden for at raadspørge Nelaton, meddeler Keiserinden den saakaldte Hofkreds, at hun reiser, men at hun udsætter den lovgivende Forsamlings Sammenkaldelse til sin Tilbagekomst. For sin Afreise lover hun Pius den Niendes Repræsentant, at de franske Tropper ikke skulle blive bortkaldte

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 241.)

II.

Palazky skrev dette den 16de Mai 1865, og det syntes i Begyndelsen virkeligt som om Styrelsen endelig en Gang vilde bekvemme sig til at aabne Øinene. Den 21de November det samme Aar blev Helstatssystemet endelig opgivet, og den Minister, der blev overdraget at udkaste det nye, var Grev Belcredi, som Forbundsstatens Tilhængere ikke havde noget videre imod. Belcredi var virkeligt ganske imod den haarde og tyranniske Helstat fra Schwarzenbergs og Baron Bachs Dage, ja han misbilligede endog den mere maadeholdne Helstatsform, som var kommet for Dagen under Grev Schmerling; endelig kjendte han altfor godt den offentlige Mening i de slaviske Lande til at han ikke skulde indse, at den østerrigsk-ungarske Dualisme i en bestemt og tvingende Skikkelse vilde være en dødbringende Politik. Men hvorfor har han da ikke nyttet Leiligheden for at sætte sine Ideer igjennem, ja meget mere — hvorfor har han ladet sig føre saa vidt som til at blive netop den første Fremkalder af Dualismen? Jo fordi at denne den slaviske Folkemenings halve Seier næsten strax blev opveiet og gjort ufrugtbringende ved de Følger, som Sadowaslaget medførte. Slaget ved Sadowa, der fremskyndte Magyarernes Triumf, bragte derimod Czekernes fuldt saa retmæssige Fordringer til at gaa i Glemmebogen.

Vi skal gjennemgaa og udvikle disse Ting saa kort som muligt. Da Keiseren af Østerrige efter Krigen i Italien og Freden i Villafranca indsaa Nødvendigheden af at fornye sit Keiserrige og gjøre Affald paa Enemagten, offentliggjorde han et Brev, i hvilket „de historiske Rettigheder for alle Monarkiets Nationer" paa det høitideligste blev anerkjendte som Fremtidens Maal. Det var det bekjendte Brev, ledsaget af en Resolution, som dateres 20de Oktober 1860. Keiseren lovede for Fremtiden at respektere alle sine Folks retmæssige Krav; Finantserne, Postvæsnet, Telegrafvæsnet og Militærtjenesten blev fremdeles forbeholdt det keiserlige Statsraads Bestyrelse, men alle de andre, bestemte § 2, „henhøre under vore Kongerigers og Landes Landdage, saaledes som hvers egen Forfatning foreskriver det." I 1865, umiddelbart efter den heftige Strid, vi nys har skildret, udtalte Keiseren noget lignende. Da han ved sine Underhandlinger med Ungarerne var bleven nødt til at lade Brevet af 20de Oktober 1860 forelægge Rigsdagen i Pesth til Afstemning, lovede han, at de Forandringer, som Ungarerne muligens kom til at gjøre ved Rigets Grundlove, skulde blive forelagte ogsaa hver enkelt Landdag i de øvrige Kongeriger. Det var jo en Anerkjendelse af Forbundspolitiken. Hine Ord „Kongeriger" og „historiske Rettigheder", der saa ofte var slaaet en Streg over i den forrige Periodes offentlige Dokumenter, de tog sig under Frants Josefs egen høie Haand ud som et høitideligt Testamente, og Czekerne, der var saa urolige for sin Fremtid, havde god Grund til at lægge Mærke til dem. Men hvor er de vel blevne af nu, disse skjønne Løfter? Hvem taler vel endnu om Rigets Kongeriger, om Folkenes historiske Rettigheder? Rystet i sin Grundvold ved Begivenhederne i 1866, Ÿndte Østerrige sig af al Magt med at afslutte den i over et Aar forberedte Overenskomst med Ungarn, og Frants Josefs Regjering glemte at spørge Rigets Kongeriger og Lande om denne Grundomvæltning.

Dersom Belcredi havde været en Handlingens Mand, havde han godt kunnet gjøre det begribeligt for Frants Josef, at det bedste Middel til at fornye Østerrige paa efter Slaget ved Sadowa, det var øieblikkelig at tage fat paa sine Folks Frigjørelse. Hvad skulde vel lettere lade sig gjøre end at gjenoprette Kongeriget Polen, naar man blot ogsaa gjenoprettede Kongeriget Bøhmen og med et Slag fremdrev alle de historisk opstaaede Folkeforbund, med en Gang kaldte alle hine hinanden ligegyldige eller fiendtlige Kræfter til nyt Liv. Ulykkeligvis var den oplyste, velvillige og snilde Belcredi ikke Manden for en saadan Opgave. Men tvertimod kom der netop paa samme Tid en mere energisk Mand med en Gang til Magten med ganske forskjellige Hensigter. Alle kjende Baron Beust. Beseiret i sin Tvekamp med Bismark, blev Kongen af Sachsens gamle Minister kaldt til Hjælp for Østerrige af Frants Josef. Hvad nu saa Beust's Hensigter vat, enten et meget let forklarligt Haab om Gjengjældelse besjælede hans Politik eller han blot vilde bidrage hvad han kunde til en saa haardt truet Stats fredelige Opkomst, — Ingen kan forundre sig over, at den dristige Sachser greb de første de bedste Vaaben, som Skjæbnen førte ham i Hænde. Ungarn stod rede: Beust afsluttede Overenskomster mellem det og Østerrige. Ungarn vilde dele Magten mellem sig og Keiserrigets Tyskere. Beust grundede den østerrigsk-ungarske Dualisme.

(Fortsættes.)

fra Rom, og da denne Prælat trænger endnu mere ind paa hende, giver hun ham sit Æresord paa, at Løftet skal blive opfyldt. De Franskes Keiser heder altsaa ikke mere Louis Napoleon Bonaparte, men derimod Eugenie de Guzman de Téba foruden alle de andre Familienavne. Den keiserlige Prinds er nu undsluppen af Kvindernes Hænder; det mindre heldige Frankrige befinder sig mere end nogensinde under deres Opsyn; ved Siden af Keiserens Regjering have vi tillige Keiserindens Regjering. Og nu den saliske Lov, som forbyder Krinolinerne at indtage Frankriges Throne! Den Lov krænker man altsaa ligesom alle de andre! Keiserindens Reise til Orienten minder paa Grund af sine mange Eventyr om Sindbads Reise. Morsomst af alt ved denne keiserlige Odyssee er dog en ung tyrkisk Prinsesses Udnævnelse til Æresdame hos Hendes Majestæt. Keiserinden er Spanierinde. Nu sender man hende tyrkiske Kvinder til Æresdamer. Familien Bonaparte har saamegen Grund til at stole paa Franskmændenes Kjærlighed, at den nu omsider vælger sine Omgivelser blandt fremmede. Hvis man fortalte mig, at den keiserlige Prins var forlovet med Dronning Pomares Datter, og at hun var bestemt til en Gang at herske over vort skjønne Fædreland, vilde det neppe vække min Forundring".

I England har man offentliggjort en Mængde Depescher, som ere udvexlede mellem Guvernøren paa Ny-Zeeland og det engelske Kolonialministerium. De udvikle klart og tydeligt, hvilken Politik denne Minister vil følge med Hensyn til Kolonierne. Det er endelig afgjort, at England ikke mere vil holde Tropper for at forsvare Kolonisterne mod de Indfødte. Regjeringen havde allerede tidligere underrettet Guvernøren, Sir Charles Bowen, om sin Beslutning, men denne havde ifølge den lovgivende Magts Opfordring udsat Troppernes Indskibning, indtil han havde modtaget nye Instruxer. Men Lord Granville har afslaaet Kolonisternes Begjæring og vil ikke lade et eneste Regiment blive paa Øen, skjønt de tilbøde selv at afholde de dermed forbundne Omkostninger. Lord Granville erklærer i sin Depesche, at Koloniens beklagelige Tilstand fornemlig er begrundet i, at man har vakt de Indfødtes Forbitrelse ved at konfiskere Jorder, og at Kolonialbestyrelsen har forsømt at stille en Stridsmagt paa Benene, der var stærk nok til at holde de Indfødte i Tømme, naar de forsøgte paa at gjenerobre deres Eiendom. Skjønt Kolonisterne erklære, „at Troppernes Bortfjernelse vil udsætte dem for mangfoldige Ulykker," fastholder Regjeringen dog den fattede Beslutning at overlade dem til deres Skjæbne.

„Wiener Zeitung" offentliggjør et af alle Ministre underskrevet Dekret, der indfører Beleiringstilstanden i Distriktet Cattaro i Dalmatien. Som Grund til denne Foranstaltning angives den Modstand, som Indførelsen af den nye Værnepligtslov møder i disse Egne. Voldshandlinger af den alvorligste Beskaffenhed ere begaaede. Et Telegram til „Der Wanderer" fra Ragusa meddeler saaledes, at en Deling Soldater i Nærheden af Cattaro er bleven overfalden af Befolkningen, og at en Officer og to Menige bleve dræbte. Elleve Soldater bleve mere eller mindre haardt saarede under dette Sammenstød.

Efterretningerne fra Spanien ere meget sørgelige. Regjeringens Telegrammer meddele rigtignok, at 1800 Insurgenter have underkastet sig i Katalonien, men denne Talangivelse godtgjør netop, i hvor høi en Grad Opstanden har grebet om sig. Et Telegram fra Madrid af 9de Oktober beretter tillige, at Opstanden har mistet al Betydning i Katalonien, Andalusien og Arragonien; men paa samme Tid indrømmes det, at Valencia er i Oprør, og at enhver Forbindelse med denne By har været afbrudt i 24 Timer. Til L'Ind. Belge skrives fra Madrid den 9de Oktober, at Opstanden i Saragossa er undertrykt efter en blodig Kamp, som varede i et helt Døgn. Tropperne maatte storme den ene Barrikade efter den anden, som forsvaredes med Heltemod. Tabet har været betydeligt paa begge Sider, men man savner endnu de nødvendige Oplysninger for at kunne angive dets Størrelse. Den 8de om Morgenen begyndte det republikanske Parti i Valencia Kampen med Regjeringens Tropper. Da Telegraftraadene ere afbrudte, ved man kun, at Skydningen vedvarede hele Dagen, og at Oprørerne ved Nattens Frembrud sammentrak hele deres Styrke paa Torvet, hvor de forskansede sig. Et Telegram fra Madrid af 11te Oktober meddeler, at Republikanerne denne Dag skulde angribes af betydelige Stridskræfter. I Saragossa er Roligheden gjenoprettet; i den stedfundne Kamp dræbtes 250 Personer, og en Mængde Huse ere demolerede.

Udnævnelse. I Lørdags skal der ifølge Morgenbl. have været Statsraad hos Kongen. Blandt afgjorte Sager nævnes, at Expeditionssekretær Aschehoug er udnævnt til Toldkasserer i Kristiania, og Skibsbygningsinspektør Sommerfelt til Toldskriver sammesteds. Regjeringens Indstilling til dette sidste Embede med en saare agtet Embedsmand, Bureauchef Holm, er saaledes for anden Gang tilsidesat.

Ritmester ved Bardalske Eskadron, Holmboe, er i Lørdags afgaaet ved Døden.

Veiret. Lørdags Aften fik vi et Forbud paa Vinteren. Udover Aftenen sneede det saa stærkt, at Markerne omkring Byen bleve iklædte sin Vinterdragt, som de endnu i Dag fandtes iførte. I Nat har der været mellem 3 a 4 Graders Kulde i Byens nærmeste Omegn, og fra Dovre berettes om ligeindtil 8 Graders Kulde. Herinde i Byen skal der dog ikke have været over 2 Graders Kulde i Nat.

Det meteorologiske Institut, der begyndte sin Virksomhed med de 6 af Telegrafdirektøren oprettede Stationer, foruden Hovedstationen i Christiania, erholder nu ifølge Morgenbl. regelmæssig Jagttagelser fra 35 Stationer, der med passende Mellemrum udfylde et Net, som strækker sig fra Christiania til Vardø. Af disse Stationer er i den sidste Sommer oprettet nye i Elverum, Lærdalsøren, Florøen og Brønøsund, samt paa 7 Steder omkring Jostedalsbræen, nemlig fuldstændige Stationer i Jostedalen, Sogndal, Balestrand, Jølster og Stryn, samt Regnmaalerstationer i Fjærland og Haukedalen i Søndfjord. Disse Stationer ville give særdeles vigtige og interessante Bidrag til Bedømmelsen af den store Snebræs Indflydelse paa Klimatet og Veirforholdene. Det har allerede vist sig af de for August og September indkomne Jagttagelser, at Regnmængden paa Vestsiden af Jostedalsbræen, i Florøen og i Søndfjord er betydelig — 20 a 30 pCt. — større end i Bergen, der hidtil har været anseet for Skandinaviens største Regnhul. Af de Stationer, der have været i Virksomhed i et Par Aar, ere 10 Fyrstationer, der levere Jagttagelser blandt andet over Havets Temperatur, hvilke med Begjærlighed have været søgt af flere udenlandske Geografer og Meteorologer. Jagttagelserne fra de Stationer, for hvilke de publiceres maanedlig, benyttes stadigt af Pariserobservatoriet, af det meteorologiske Institut i Utrecht, af Sekretæren for det skotske meteorologiske Selskab, af Prof. Dove i Berlin o. fl. De fra norske Skibsførere indkomne Jagttagelser fra Havet anvendes til Konstruktionen af Karterne i Atlas des grands mouvements de l'athmosphère, der udgives af Pariserobservatoriet. Reine Fyrstation i Lofoten er i Sommer blevet organiseret som fuldstændig Station, for at kunne yde Bidrag til Studiet af Veirforholdene i Lofoten. Ogsaa fra Værø og Røst ventes Jagttagelser til Vinteren.

Kongen afreiser førstkommende Lørdag fra Stockholm for at besøge den danske Kongefamilie og deltage i Høstjagterne.

Fra Kongsberg Sølvværk er i 11te Bergmaaneds 2den Uge fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 206 Mrk. 12 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 15 Mrk. 2 Lod ged. Sølv.

Brandvæsen. Paa Foranledning af Kristianssands Formandskab er Brandinspektør Friis reist ind til Kristiania for yderligere at gjøre sig bekjendt med Hovedstadens Brandvæsen.

Sparebanksagen i Farsund. Ifølge Kristianssands St. er der den 13de ds. afsagt Overretsdom i Justitssagen mod afskediget Bogholder G.C. Gundersen i Farsund, og blev han efter Krl.s 21—8 dømt for svigagtigt Forhold lige overfor Sparebanken til 1 Aars Strafarbeide. Sagen bliver sandsynligvis af Domfældte indanket for Høiesteret.

Ved den bekjendte Kanonfabrik i Finspong i Sverige fandt den 27de f. M. en Prøveskydning Sted med de mærkeligste Udfald. Stockholmsposten meddeler herom: Skiven bestaar af en 6 Stykkes Jernplade, hver af 2 Tommers Tykkelse, saa at de tilsammen have en Fods Tykkelse; de sammenholdes af Skruebolter af Jern og støttes bagtil af svære Bjelker. I omtrent 10 Alens Afstand bagenfor Panserskiven er en 2 Fods tyk Væg af svære Bjelker og der bagenfor igjen en Sandbakke. Afstanden mellem Kanonen og Skiven var 580 Fod. Ved Skydningen var den svenske og danske Krigsminister tilstede. Først blev der skudt med en riflet Finspongkanon af 24 Centimeters Kaliber og en „tokilhærdet" Spidsprojektil af 144 Kilograms Vægt; Krudtladningen udgjorde 56½ Skaalpund. Projektilen gik tvers igjennem baade Panser- og Træskiven og trængte 8 Fod ind i Sandbakken efterladende et rundt Hul i Skiverne. Men det Mærkeligste var dog, at Kuglen desuagtet ikke bar det mindste Spor af Forandring, saa den gjerne kunde bruges paany. Derefter gjordes en Prøveskydning paa samme Skive med en glatboret Kanon af 15 engelske Tommers Kaliber, bestemt til Bestykning for Monitorer, og en 500 Skaalpund vægtig Rundkugle med 63 og 72 Skaalpunds Krudtladning. Kuglen trængte 4 a 5 Tommer ind i Jernet, de bagere Plader brækkedes, og den forreste Del af Kuglen sprængtes i større eller mindre Stykker. De svenske Jernkanoner og Projektiler have saaledes, siger nævnte Blad, vist sig ikke i nogen Henseende at staa tilbage for de 3 til 5 Gange dyrere Staalkanoner af Krupps eller Andres Fabrik.

Røgelsespapir. Det svenske Aftonbl. advarer imod uberettiget Brug af et Slags Røgelsespapir, som et tysk Handelsfirma Bergmann & Ko. har forsendt til Forhandling. Dette Røgelsespræparat ligner baade i Form, Farve og Tryk de svenske Rigsbanksedler paa en Rigsdaler Rigsmynt. Den udhævede Tryk paa dette Papir er aldeles af samme Indhold som Rigsbanksedlernes, hvorimod den mindre Skrift er forskjellig og tillempet paa en saadan Maade, at Fabrikken er uden Ansvar. Da Papiret er billigt, kunde det letteligen friste til Misbrug, hvorfor Bladet gjør opmærksom paa, at det er let kjendeligt ved sin stærke Vanillelugt. Samme Røgelsesmiddel er ogsaa her kommet i Handelen, hvorfor vi have troet at burde optage denne Advarsel.

Selvmordene i Kjøbenhavn i 1868 have været 74, nemlig 47 fuldbragte og 27 forsøgte, af hvilke 38 fuldbragte og 12 forsøgte falde paa Mandfolk og 9 fuldbragte og 15 forsøgte paa Fruentimmer. I 1864 var Tallet 61, i 1865 68, i 1866 65 og i 1867 76.

Guld paa Bornholm. Der er omtalt i det danske Dagblad, at der nylig er fundet Guld i Finland paa et Sted, hvor man vel tidligere havde opdaget Spor af Guld, men i saa ringe Mængde, at man ikke troede, at det kunde betale sig at indvinde det. Vi skulle i denne Anledning henlede Opmærksomheden paa, at der ogsaa i vort Fædreland findes Guld, som man ikke har agtet det værd at indvinde, nemlig i Vester Mariæ Sogn i Vester Herred paa Bornholm. Der fandt man nemlig paa et Sted, der kaldes „Hakeled", mellem Kannikegaard og Bjergegaard, i Aaret 1639 en Guldaare. Maaske det nu, da man har ganske anderledes erfarne Mestere i Guldgraverkunsten end paa hin Tid, ogsaa vilde kunde lykkes at bringe noget Udbytte ud af denne Guldaare.

En Eventyrer. For nogle Uger siden ankom der til en Landsby i det nordlige Sjælland en ung Mand, som udgav sig for en rig Plantageeier. Blandt de Familier i Byen, som han beærede med sit Besøg, var der ogsaa en anseet Embedsmand, med hvis Datter han endog indgik en Forlovelse, der var saa alvorlig ment, at der netop skulde lyses i Kirken for dem, da det pludselig viste sig, at den rige Plantageeier var en Staldkarl eller Tjener, som havde været i Tivolis Cirkus i Sommer.

Englands Fattig- og Skolevæsen. Efter den gjennemgribende Reform i det engelske Fattigvæsen, som for nogle Tiaar siden foretoges, ventede man, at Arbeidshusenes Indrettelse skulde vise det Resultat, at Antallet af de Familier — især af arbeidsføre fattige — som trængte til Understøttelse, lidt efter lidt skulde minke og som Følge deraf ogsaa Fattigskatten; idetmindste ventede man, at Fattigskatten ikke skulde stige. Disse Forhaabninger ere dog ikke opfyldte, hvilket nedenstaaende Opgaver efter de offentlige Tabeller vil vise:

	Antallet af de den 1ste Jan. understøttede Fattige.	Deraf i Arbeidshus.	Fattige Arbeidsføre, som holdtes understøttede.	Samtlige Fattigudg.
1853:	798,822.	104,186.	126,220.	6,854,788.
1861:	790,423.	130,961.	150,526.	8,395,212.
1868:	1,034,823.	158,723.	185,630.	11,380,593.
1869:	1,039,549.	163,071.	188,162.	

De til det offentlige Fattigvæsen i Skotland og Irland anvendte Summer udgjorde:

	I Skotland. £	Personer.	I Irland. £	Personer.
1853:	544,552,	(75,437.)	1,070,499.	(141,822.)
1861:	683,902.	(78,433.)	595,192.	(47,352.)
1868:	863,202.	(80,032.)	841,512.	(56,934.)

Almueskolerne have i Storbritanien havt en glædelig Fremgang; de statistiske Opgaver for Aarene 1854 og 1868 vise, at Antallet af Almueskoler i Aaret 1854 var 3825, men i Aaret 1868 var steget til 9894. Middeltallet af skolebesøgende Børn udgjorde i førstnævnte Aar 461,445 og sidstnævnte Aar 1,241,780 og Skoleudgifterne var steget fra 362,436 £ til 757,495 £.

Storartet Underslæb. Den „Eidgenössische Bank" i Schweitz har lidt et stort Tab ved Underslæb af Kassereren Schärr i Filialbanken i Zürich. Tabet beløber sig til 1,700,000 Frs., en Trediedel af Bankens Aktiekapital. Den rømte Kasserer, for hvis Paagribelse der er udsat 10,000 Frs., skal have tabt store Summer, især paa franske Papirer, idet han spekulerte paa Keiserens Død. Han har taget Jernbanebillet til Antwerpen, antagelig for at vildlede Politiet.

Den atlantiske Undervandskabel, som fra Irland blev nedlagt 1866, blev for nogen Tid siden afslidt, og lange og kostbare Forsøg har ved Hjælp af et Dampskib og særskilte Maskiner været gjorte for at faa Kabelen op fra det 150 Favnes Dyb, hvorpaa den ligger. Men disse Forsøg har snarere ført til det modsatte af Hensigten, idet den nu er afbrudt paa 5 Steder. Den ældre Kabel, der nedlagdes i 1865, er derimod fremdeles i god Stand, efter at den blev repareret for den store Skade, som rammede den strax efter Nedlægningen.

Franklins Nordpolsexpedition. Den amerikanske Nordpolfarer, Kaptein Hall, der har opholdt sig i fem Aar i de arktiske Egne for dels at udforske disse, dels at søge efter Levningerne af Franklins Nordpolsexpedition, er den 26de September kommen tilbage til New Bedford i Massachusetts, førende med sig et eskimoisk Ægtepar og dets Døtre. Han medbringer ifølge et Telegram til New York Tribune Efterretninger om Sir John Franklins og hans Kammeraters Død, formentlig af Kulde og Sult, paa Kong Williams Land og afgjørende Beviser for, at Ingen af dem nogensinde er naaet til Montreal Island. Han har fundet Skeletter af de ulykkelige Deltagere i Expeditionen og medbringer et af disse; ligeledes har han fundet adskillige dem tilhørende Gjenstande, samt Levninger af et Par Baade, og han har truffet Eskimoer, som bestemt erklære, at Franklins Skib skruedes fast i Isen, saa at han og hans Folk maatte gaa iland i Baadene, og at de da døde, efterat deres Proviantforraad var opbrugt. Overalt, hvor han fandt Spor af, at Sir John Franklins Kammerater vare døde, reiste han Mindesmærker over dem og hædrede deres Minde ved at heise Flag og affyre Salut. Kaptein Hall agter allerede til Foraaret at tiltræde en ny Nordpolsexpedition.

Et og Andet.

En Mand, der har været nærved at blive hængt, til en Mand, som skulde miste Hovedet. Den spanske Gesant i Paris, S. de Olozaga har i disse Dage udvirket hos Keiser Napoleon, at en Spanier ved Navn Murillo, der for Mord var dømt til Døden, er bleven benaadet og slipper med livsvarigt Straffearbeide. Gesanten havde forinden korrespondenet med Forbryderen, og de franske Blade meddele en Skrivelse fra ham af 27de August, der er i høieste Grad original, baade i Indhold og Tone, bl. A. fordi Gesanten skriver til Forbryderen som til en Ligemand. Her meddeles nogle Citater af Brevet tilligemed et Uddrag af dets øvrige Indhold: „Hr. Murillo! De er Spanier, og De er bleven dømt til Døden. Jeg, der repræsenterer Spanien i dette Land, har været nærmere ved Galgen, end De er ved Guillotinen. Det kan bringe Dem til at indse, hvor meget jeg interesserer mig for Deres Skjæbne; men jeg bør ikke i dette Dieblik meddele Dem alle de Skridt, som jeg gjør for at frelse Deres Liv. Det er min Pligt og mit høieste Ønske i dette Dieblik. Jeg frygter imidlertid for, at jeg ikke kan opnaa den Naadesbevisning, hvorom jeg har ansøgt Keiseren." „Der er i Løbet af en Maaned", heder det derpaa, „blevet exekveret tre Dødsdomme i Frankrige, hvilket er en Sjeldenhed nutildags; men Keiseren fandt det ikke i disse Tilfælde stemmende med sin Pligt at forandre Straffen. Nu er der Tale om en Spanier, og han vil maaske finde det urigtigt at tilstaa en Udlænding, hvad han negtede Franskmænd. De maa derfor endelig meddele mig Oplysninger, som kunne sætte mig istand til at indvirke paa Keiserens Beslutning. Fortæl mig oprigtig, om De ikke har gjort noget Godt i Deres Liv, om De ikke trods Deres Forbrydelse har bevaret en eller anden ren Følelse, hvorved Hans Majestæts ædle Hjerte kunde bevæges. Keiseren har desuden ikke blot et ædelt Hjerte, men nærer ogsaa stor Agtelse for Menneskeliv, og han stadfæster aldrig en Dødsdom, forend han med den største Nøiagtighed har gjennemlæst Indberetningen. Er denne ugunstig for Dem, har De ikke meget Haab; men selv i denne Yderlighed vil jeg ikke svigte Dem. Jeg vil nok faa en Afskrift af Indberetningen, og jeg taler med Keiseren, forend han bestemmer sig. Jeg stoler paa, at han vil høre mig med sædvanlig Godhed, og naar jeg tager Ordet for et Menneskeliv, kan jeg ikke tale slet for mig. Men hvad skal jeg sige, naar jeg kun kjender Dem af den Forbrydelse, De har begaaet? Fortæl mig Noget, og kan det røre Keiseren, skal jeg tale, som om det gjaldt min egen Søn, og da kan jeg have noget Haab. Hvad Dem angaar, da jo mindre Haab desto bedre er det. Da jeg befandt mig Døden saa nær, som De nu gjør, var det min eneste Trøst at sige til mig selv: „Du kan være vis paa, at den Dag, der nu oprinder, er den sidste, som Du vil opleve." Paa den Maade vilde de Timer, som De har tilbage, gaa paa en behageligere Maade for Dem. Jeg kan ikke give Deres Sjæl nogen anden Trøst. Det vil være mig kjært, om jeg kan skaffe Dem nogen Adspredelse, f. Ex. ved Røgtobak, dersom De ryger, eller ved en anden Forfriskning, som man kan tilstaa Dem i Fængslet. Jeg har ladet de Paagjældende vide, at man skal tilfredsstille Deres Ønsker paa min Bekostning. Men drik ikke for meget; thi kan det end i Deres Forfatning synes behageligt at miste Bevidstheden en Smule, er det dog en gyselig Plage at faa den tilbage og se Døden for sig. Tænk paa denne sidste Time, men husk ogsaa paa, at der gives en Mand, som

hans egne Ulykker har gjort Livet bittert, men som dog, hvis han kan frelse Dem, vil prise sig lykkelig og ønske at leve for at gavne Ulykkelige som Dem. Deres hengivne S. de Olozag. — E. Sk. Sig mig, hvor Deres Familie opholder sig, og Navnet paa den Person, til hvem jeg skal henvende mig, naar det er lykkedes mig at udvirke Deres Benaadning."

Forbud mod at fange Fisk ved exploderende Midler. Kongen har for Sveriges Vedkommende forordnet, at der til Fiskeri ikke maa anvendes Miner, Patroner eller andet Redskab, ladet med Dynamit, Krudt eller lignende Sprængmiddel. Handles herimod, straffes Angjældende med Bøder fra 50 til 200 Rdr. Bco.

Jagten paa Øen Hveen. Den Mængde Vildt, som findes paa denne Ø, gjør, at Jagten altid maa lykkes. Forrige Torsdag blev der fældt 103 Harer og den paafølgende Dag 60 a 70 Stykker foruden en Mængde Raphøns og Brokfugle. Prins Oskar deltog kun i Jagten den første Dag, hvorefter han begav sig hjem over Helsingborg.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 17de Oktober.

Fyrst Metternich har erholdt et Kaardestik i Duellen med Markis Beaumont.

Florents, 17de Oktober.

Finantsministeren har forlangt Afsked.

Paris, 18de Oktober.

Idag sammentræder hos Favre de Deputerede af Oppositionen for at fastsætte Manifestets Ordlydende.

Der holder sig Rygter om Kabinetsforandringer trods de officiøse Blades Dementis.

Anmeldte Reisende.

Den 17de Oktober:

Lund fra Odalen, Jacobsen fra Stavanger, Holst, Hansen, Olsen, Helgesen og Iblen fra Drammen, Wankel fra Moss, Mørck med Søn, Lionæs, Steffens, Ramberg og Fuglesang fra Fredrikstad, Arentsen fra Drammen, Frøken Gjæstvang fra Hadeland, Gerh. Swedemark fra Malmø, C. Tønseth og Neergaard med Datter fra Trondhjem, Jacobsen fra Skien, Voss fra Aas, Halvorsen fra Bergen og Sorenskriver Alsing fra Eidsvold, i Hotel Scandinavie.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 18de Oktober.

Iørdags indkom hertil fra Bremen med Kof „Cathrine", R. T. Kretzmer 54 Fade, 45 Pakker, 10 Kurve og 2 Kasser Tobak.

Iørdags indklaredes Dampskibet „Excell. Toll" fra Kjøbenhavn og Gøtheborg med mange Varer, hvoraf 200 Foustager Smør.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Orion	Nielsen	Charlestown	Stenkul.
Lagertha	Kolderup	Alloa	do.
Glencaire	Olsen	Clackmannan	do.
Elisabeth	Faye	Alloa	do.
Anna	Smith	Assens	Kornvarer.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Frithjoff	Gundersen	Frankrige	Trælast.
Fire Søstre	Olsen	Danmark	do.
Hjælperen	Christophersen	Holmestrand	uft. Varer
Industri	Christensen	Drammen	do.
Paketen	Hansen	Porsgrund	do.
Johan	Rasmussen	Danmark	Trælast.
Prøven	Hancke	Tønsberg	uft. Varer
Familiens Haab	Abrahamsen	Sarpsborg	do.
Ørnen	Becker	Grangemouth	Trælast.
Ottava	Isachsen	Frederikshald	uft. Varer.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Første Optræden af Fru Louise Michaëli.

Tirsdag den 19de Oktober (Kl. 7—9½) gives: **Mellem Slagene**, Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson; derefter: „Ah Perfido", Koncertarie af Beethoven, foredrages af Fru Luise Michaëli; derefter: **De har en Datter**, Lystspil i 1 Akt af H. P. Holst; til Slutning: 1. Arie af Opr. „Lucretia Borgia" af Donizetti; 2. a) Vise af Geyer; b) Paa Fjeldet af H. Kjerulf foredrages af Fru Louise Michaëli.

Hagbarth Rosholm, Akersgaden No. 15, overtager Kjøb og Salg af By- og Landeiendomme, Panteobligationer, Ordning af Laan samt Bestyrelse af Bygaarde. Al forønsket Garanti kan stilles.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Passagerleilighed til Australien.

Det nye og hurtigseilende **Klipperskib "Admiral", Klasse A I med Stjerne**, drægtig 300 Læster og fort af **Kapt. Müller**, vil i Begyndelsen af **November** anst. afgaa fra **Kristiania** til **Melbourne** i Australien medtagende **Kahytspassagerer** til billig Fragt.

Man behage at henvende sig til

Blichfeldt, Knoph & Co.,
Christiania.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.

(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift (9de Halvaargang), der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Røst, udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Explr. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar have staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 18de Oktober 1869.

J. Chr. Abelsted.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Billige Høst- og Vinterhatte.

Fabriken i nedre Slotsgade No. 4 er nu forsynet med upyntede Damehatte af Uld og Haar samt klare og tætte Former.

Alle Hatte af helt Stof (uden Form til Underlag) omformes og oppudses i Fabriken.

N. M. Hansen.

48 ß pr. ½ Ris. Postpapir, 8vo. 48 ß pr. ½ Ris.

Blaat eller hvidt linieret med Vandlinier a 48 ß pr. Pakke a ½ Ris = 10 Bøger = 240 Ark, der stemples frit med 1, 2 og 3 Bogstaver, faaes hos

De Coninck, Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den nyeste Lovgivning rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et Afsnit for **Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — 4, 5, 6 og 7 pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Vexellære, — Stempelpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser og Beregningsregler for den norske Statstelegraf.** — **De nu gjældende Bestemmelser om Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Subskriptions-Indbydelse

paa

Norsk illustreret Familieblad,

hvoraf 1ste Hefte udkommer i disse Dage, indeholdende: **„Bondehøvdingen"**, historisk Roman af den bekjendte svenske Forfatter Starbäck, **„Fire og tyve Timer"**, en Vagthistorie af Edmund Hoefer, **„Kathleen"**, af Forf. til Raymonds Heltinde (fra det Engelske) m. m.

Nærværende Skrift vil komme til at indeholde en Samling af den bedste og nyeste Romanliteratur samt Reiseskildringer fra fremmede Lande. Redaktionen vil fra sin Side gjøre Alt, hvad Forholdene tillade, for at gjøre det saa belærende og underholdende som muligt og i det Hele svarende til dets Navn. For gode og vel udførte Illustrationer er der sørget. **Som Præmie følger gratis, efter eget Valg**, enten: **1 Hefte** hveranden Maaned af **„Norsk Romantidende"**, der vil indeholde den bedste fremmede Literatur, saaledes at et komplet Værk bliver uddelt samtidig med „Norsk illustr. Familieblads" 12te og sidste Hefte, eller: **2de store og smukke Lithografier: DD. KK. HH. Kronprins Fredrik af Danmark og Gemalinde Prinsesse Lovise af Norge og Sverige.**

Prisen er 18 ß pr. Hefte eller 1 Spd. 96 ß pr. Aarg., uden Tillæg af Postporto for Udenbyesboende. Betræffende Prisen paa nævnte Blad, er denne sat saa lav, at man med fuld Føie kan sige, det er det billigste, man hidtil kjender, naar Hensyn tages til, at der leveres 6 Ark i Kvart-Format med godt udførte Illustrationer, foruden den som gratis medfølgende Præmie, 3 Ark i Oktav-Format.

Subskription, der er bindende for den hele Aargang, d. v. s. 12 Hefter, kan tegnes i Landets Boglader og paa alle Postkontorer og Postaabnerier samt hos undertegnede Forlægger. Betalingen, der erlægges forud, er for hvert Kvartal 54 ß, **uden Tillæg af Postgebyhr.**

Christiania, Oktober 1869.

Waldm. Kriedt,
Nytorvet No. 1.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Bøger.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet:

Nogle Oplysninger om Stange Menighed og dens Præster af Sognepræst Gabriel Smith Faye. Pris 48 ß.

Niels Lund.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Lesebok i Landsmaalet.

Av

Olav Paulson.

151 Sider. Pris indb. 30 ß.

Tilsalgs.

Bomuldsvarer.

Stout, Shirting, Bomuldslærred og Bomesi, bleget og ubleget, meget billig hos

Wilhelm Balle.

Kul.

Flere Sorter særdeles gode Huskul og Dampkul sælges fra Skibe og fra vor Oplagstomt ved Vaterlands Bro.

C. Gerh. Hansen & Co.

Hvide Gardintøier

saavel i Bobbinet som Lenon, Sieb og Gaze meget billig hos

Wilhelm Balle.

Uld,

sort og hvid, sælges i Partier og mindre Dele billigt hos

Gunerius Pettersen.

Engelske og Hamburger Skinker, russiske og hermetisk nedlagte Erter hos **Hans Gjessing.**

Tabt!

En Guldfingerring med rød og hvid Sten tabtes i forrige Uge enten paa Cirkus paa Klingenberg eller paa Veien derfra. Underretning om Eieren faaes i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 243. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 19de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen
(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Aadkirke, Honefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Mosß, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, øvre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Militær Tone.

(Af s. n. r.)

„Folket er min Familie;
mine Soldater ere mine Børn."
(Napoleon I.)

I denne Sætning: „Mine Soldater ere mine Børn", har Verdens største militære Geni nedlagt en af Hovedmomenterne i sin Storhed. Deri ligger udtalt den sunde Opfattelse af den Befalendes Forhold til Soldaten, som Napoleon gjennemførte til et Mønster for alle Tider. Af Familivet har han hentet sin Betegnelse; og den er træffende. Han skal staa som Faderen ligeoverfor sine Børn; han skal behandle dem med kjærlig Strenghed. Denne Opfattelse frembragte naturligvis med Bistand af hans ualmindelig skarpe psykologiske Blik Resultater, man vanskelig vil naa; men som man dog bør stræbe efter.

Jo mere afgjørende Magt Loven giver en Overordnet, desto mere forsigtig maa han benytte den. Militærloven giver den Overordnede en i en vis Henseende overordentlig stor Magt; øieblikkelig kan han fra den Soleklare Ret ikke hjælpe En; man skal tie og taale; siden kan man maaske faa greiet Sagen; men i Øieblikket er Soldaten aldeles magtesløs ligeoverfor den Befalende; dette maa saa være; men det er dog en Opfordring til at tage alle mulige Hensyn. Desuden vil en ukjærlig Strenghed vel aldrig kunne virke andet end nogensteds end netop hos den Yngre. I Alvorets Stund vil Forholdet nødvendigvis vinde i Inderlighed; man trænger da mere til hinanden; og man mærker snart, at den største Sikkerhed ligger i Sammenhold; Faren sprænger mange af Snæverhjertethedens Baand, som i Fred og gode Dage ere uslidelige. Men „det er for sent at hvæsse Tanden, naar Fienden er kommen". De fredelige Leirsamlinger ere derimod Stedet for Forholdenes frie Udvikling.

Leirsamlingerne rundt Landet staa under samme Lov, skulle arbeide til samme Maal; man har altsaa en vis Ensartethed givet. Dog hører man En omtale en Leirsamling som noget fornøieligt, en anden som noget utaaleligt. Man skulde da tro, at disse forskjellige Udtalelser udelukkende støtte sig fra en forskjellig individuel Opfatning eller Bæreevne, at de beroede paa den Enes Haardførhed, den Andens Blødagtighed osv. Saa er det dog ikke; Leirsamlingerne ere virkelig ligesaa forskjellige som Udtrykkene om dem. Loven giver dem vel samme Hovedtræk, samme Benrad; men vi vide, at over de mest ensartede Skeletter kan der udvikle sig ligesaa vel det ene som det andet Slags Former, skjønne eller uskjønne; det beror paa Udfyldningen. Trods Lovens Ensartethed er der en gjennemgribende Forskjel i dens Fyldestgjørelse.

Paa den ene Side have vi en sand Opfyldelse af Lovens Aand; her lærer den Enkelte at erkjende sine Pligter, at anse sig for noget andet end et Hjul i en Maskine; han lærer at indse, at hans Stilling kræver noget andet end en blot mekanisk Færdighed; kort, han lærer at omfatte sit Hverv med Interesse. Her faa vi altsaa uddannet den Soldat, som paa Alvorets Dag vil arbeide med Bevidsthed, som vil gjøre, hvad han bør, ikke hvad han maa, det vil sige, han vil opfatte sin Gjerning ikke som en lovtvungen, men som en Pligt mod Fædrelandet, som en Erstatning for de Rettigheder, det byder ham, og som et Forsvar for disse (her da forudsat, at han ikke staar paa et altfor uudviklet Stadium; Officeren har ikke skyndelig Anledning til at skaffe Soldaten videre aandelige Materialier, han skal væsentlig kun lede det forhaandenværende).

Paa den anden Side have vi en pedantisk Overholdelse af Lovens Bogstav uden Forbindelse med, hvad der heder Aand. Her oplæres Soldaten til at gjøre „høire om" og „venstre om" osv. og at tro sig færdig, naar han kan dette. Her danner man Soldater med den Betragtningsmaade, som sikkerlig gjorde sig gjældende hos f. Ex. Tscherkessernes Soldater, der efter Herodots Fortælling bleve drevne frem „ved Pidskeslag"; han gaar i Krig, fordi det bliver befalet; han gjør, hvad han maa gjøre.

Hvorved fremkommer da denne Forskjel? Grunden ligger hos de respektive Chefer. Her ere vi inde paa den skrigende Modsætning mellem de forskjellige Anskuelser, som findes inden den militære Stand.

Den ene repræsenteres af disse aandelig forkrøblede Mennesker, som, om de engang have levet et Liv, dog forlængst ere affældige; de minde om Maanen, naar den engang imellem glemmer at dukke ned bag Horisonten, indtil Solen allerede har overtaget Herredømmet; de sprede ikke Lys end sige Varme. Disse Folk staa blot stokkonservative lige over for det nu frembrydende Liv, men endog fremmede for, hvad sand Dannelse til enhver Tid maa tilsige Mennesket. Det er Folk, som enten intet aandeligt Indhold have, eller ogsaa forstaa godt at lukke for, saa ingen Uindviet kan faa et Glimt af end sige tilegne sig noget af deres saaledes døde Skatte; de bringe i alle Fald i Tjenesten ikke en Tanke for Lyset udenfor de reglementerede. Det er disse Folk, som altid behandle sine Soldater med en overlegen Heihed; hele deres Virken mangler det beaandende Element. De Herrers Feil synes for en stor Del at bestaa deri, at de mangle Evnen til at holde det Embedsmæssige ud fra det Almenmenneskelige; at de ere gaaede op i sin Fagdannelse, istedet for at omvendt den skulde være gaaet op i dem; derfor fore de dette i engeste Forstand Militære ogsaa udenfor dets Sfære (Instruktionen) ind i Livet, og stille sig da selv under Kategorien „Folk med Skildt paa." De dels kunne ikke dels ville ikke se det Almenmenneskelige, de dog maa have tilfælles med Soldaten. De stille sig akkurat saaledes lige over for Soldaten, som Rasmus Montanus (ham bele de maaske, og det maaske med god Grund) lige over for sin Broder, naar han fra sit høie Udviklingsstandpunkt erklærer, at hans Dannelse umuliggjør deres Broderskab. Der ligger noget tragi-komisk i dette Væsen.

Den anden Anskuelses Bærere ere disse Tidens Mænd, som ved en aandelig Tilværelse sætte sig i en nødvendig Forbindelse med sine Medmennesker; det er staaende Kapitaler, hvis Renter tilfalde os. Disse Folk høre os til, fordi de ikke ere strandede paa Standsfordommenes Toppe over vor Sfære. Det Kvantum Liv og Aand, de føre med sig i sin Livsgjerning, i sit Forhold til Soldaten, i det daglige Liv, danner en naturlig Vexelvirkning mellem dem og Omgivelserne. Her er Fagdannelsen gaaet op i Manden; derfor træder og ogsaa det almenmenneskelige altid frem som Liv; det Fagmæssige anvendes kun til sin Tid.

Lader os saa se, hvorledes de forskjellige Anskuelsers Repræsentanter ville indvirke paa de Leirsamlinger*), de ere Chefer for.

Det ser underliden ved første Diekast ud, som om den Evne, enkelte Officerer have til at kjede Soldaten, var en speciel Begavelse; man finder nemlig ikke Kjedsommeligheden tilstrækkelig begrundet i deres Handlinger; naturlig; thi ofte har den saa meget af sin Begrundelse i hvad de ikke gjøre, som i hvad de gjøre. Evnen er en Sammensætning af Magt og Mangel paa Dannelse, og den forøges, eftersom Magten forøges.

De unge Mennesker komme sammen; mange af dem ere nu maaske for første Gang udenfor de hjemlige Forhold; i alle Fald have de endda ikke staaet i noget Forhold, hvor den Overordnede kun har optraadt som en personificeret Lov. Saa kommer man ind i det militære Liv. Holder nu Chefen sig saa vidt fra al Berørelse med dem, som Loven tillader, og sætter en Bom for alt Slags Samvær udenfor de reglementerede Timer, saa ligger heri udtalt stærkere end med Ord: Dig kan jeg intet Samkvem have med; Du staar mig for lavt; men da gjør han et Indgreb i Soldatens Helligdom, han respekterer ikke det Hegn, som Enhver naturligen stiller om sit Dyrebareste, den Sum af naturlig Menneskelighed, han ved sig i Besiddelse af. Derved har han krænket haardt, og saa meget haardere derved, at der ikke er nogen Udvei til en Protest; desuden bliver en slig Krænkelse dybere, desto høiere den Krænkede staar, indtil man kommer saa høit, at man — vistnok ubehagelig berørt — kun ler over slig Dom, der falder værst tilbage paa Dommeren selv. Ved et sligt Forhold op- og afgjør Chefen, hvordan hver Enkelt skal betragte ham: den, som kan overse Situationen, vil miste Agtelsen for ham, og de andre ville — om end ikke klart bevidst hvorfor — føle sig stødte fra ham. Massen af Soldater, vil man her sige, opfatter ikke det Mislige; det er sandt; den opfatter det ikke; men den Primitive har en instinktmæssig Fornemmelse af det Sømmelige og Rette, der mangen Gang leder dem ligesaa sikkert, som en dyb Opfatning leder Andre. Dette Chefens Forhold er nu alene tilstrækkelig bestemmende for Tonen; den maa blive forstemt og kjedelig; det synes at ligge i Luften. De andre Officerer kunne maaske være af en anden Retning, ønske Liv; de kunne dog ikke løfte Stemningen; de nedstemmes selv under Kampen mellem Chefstonen og sin egen sunde Natur; deres Beaanding naar kun enkelte Gange frem til Soldaten, dog nok til at bestemme Forholdet imellem dem, hvis det kunde udvikle sig frit; og her vilde det blive saa meget varmere, som man bedst paaskjønner det Gode, under hvis Modsætning man sukker. Kast Diet ind i en slig Leir, og Du vil strax føle Dig trykket; Du mærker maaske ikke strax, hvad der er urigtigt, hvis Du er aldeles fremmed for Sagen, og dog mærker du, at der er noget Vrangt, og det noget betydeligt. Det er netop Indflydelsen fra en Chef uden sand Dannelse; den er ikke haandgribelig i sine enkelte Dele, men saa meget mere følelig i det Hele.

Kommer der nu til dette for Soldaten saa trykkende Forhold andre mere praktiske Ubehageligheder, saa har man nok til at finde Udtrykket „utaalelig" om en Leirsamling vel begrundet. Militærloven giver Anledning til meget Pedanteri; meget kan med lige fuld Ret kræves og undlades; den er beregnet paa, at dens Haandhævere skulde kunne opfatte den „cum grano salis". Er man nu streng i alle Lovens unødvendige Detaljer, saa virker dette megen Ærgrelse, især naar Gemytterne, som oven berørt, forud ere „vedbørligen præparerede". Det være mig her tilladt som Exempler at anføre et Par ved Gudbrandsdalens Bataljon fra Rekrutskolen vel bekjendte Affærer.

Flere af Soldaterne spiste Middag hos Restauratøren ved Skolen; underhaand lode Cheferne Nogle af dem (dog ikke Alle) vide, at det i Almindelighed ikke kunde tillades for Kammeraternes Skyld — o du hellige Omsorgsfuldhed! — Det kjære Lighedsprincip var altsaa her i Fare! Dog dette kunde nok gjerne gaaet fri for Indblanding i Sagen, især saa længe ikke Madkisterne (der fandtes en Masse af dem) ikke bleve viste ud af Leiren, og det ikke blev negtet Alle at kjøbe Middag. Lighedens Apostle maa absolut være konsekvente. Hvorfor i al Verden kom da ikke denne Negtelse i Form af Chefsordre fra Fronten? Det er dog den sikreste og mest brugelige Maade, naar man har Noget, som i Lovens Medfør Alle bør vide. — Rekrutkompagnierne havde en Udmarsch til Lillehammer, hvor de en Stund laa i Leir paa Torvet. En theologisk Kandidat havde sammen med en Overretssagfører og et Par Andre kjøbt nogle Flasker Øl*) i det veldædige Øiemed at traktere Soldaterne; Theologen kom da ind i Leiren for at byde de i Solheden sikkerlig tørste Soldater et Glas Øl; men naar han nu bliver vist bort med den Bemærkning, at Leiren ikke var noget Udskjænkeri, ja da vil jeg kun sige, at „Gjerningen priser Mesteren". — Fra Gardermoen kunde jeg maaske skaffe næsten ligesaa oplysende Exempler; men vore Aviser have allerede fra andre Hænder faaet dem frem for Publikum, medens de her anførte Exempler, saavidt mig bekjendt, ikke gjennem Pressen ere trukne frem for Lyset.

Dervaa skulle vi vende os til en Leir, hvis Chef repræsenterer den anden Anskuelse.

Kast blot Dit Øie ind i en saadan Leir, og Du vil selv se det. Her gaar det med Liv og Lyst. Du vil se Officererne give snart En og snart en Anden et morsomt, i alle Fald venligt, Ord, der ofte vækker Latter og altid skaber en Tilfredshed, som afspeiler sig i glade Ansigter og en ungdommelig livsfrisk Munterhed, saadan, som Ungdomslivet maa arte sig med Sang og Morskab, naar intet Uvedkommende og Uberettiget griber hemmende og forstyrrende ind. De givne Befalinger udfører Soldaten med Lyst; og under selve Øvelserne gaar alt med en Freidighed, som det gjør En godt at se. Der er Frihed og Lighed; men trods dette vil Du dog finde Loven ligesaa godt, ja bedre overholdt, end der, hvor man anvender alle sine Kræfter kun paa at overholde den. Om end en enkelt Officer her er af den dødbringende Anskuelse, vil han dog Intet kunne virke; thi han har baade Chefstonen og alle Naturlove mod sig. — Her kan jeg fra Gardermoen skaffe ganske gode Exempler; Officerer, der i Fritimerne fortælle Soldaten Eventyr, karakteristiske Træk af Historien, skildre større Træfninger osv., hvorved de naturligvis samle dem om sig i Masse og vinder dem for sig og for deres Hverv. En slig Leirsamling er „fornøielig".

Vi have nu betragtet de forskjellige Chefers Indflydelse paa Leirsamlingerne. Derpaa skulle vi undersøge, hvilken Indflydelse Soldatens Behandling har i det Store, i hvilket Forhold den stiller ham til hans vigtige Kald.

Er den mekaniske Side af Sagen ikke blot den vigtigste, men det Hele, da kan en slig aandløs Behandling af Soldaten vel ikke være saa farlig; man kan da trods denne naa op til at faa en i Vaabenbrug dygtig Armee, hvis man er en dygtig Instruktør. Det kan gaa paa sin Vis, at Soldaten i Fredstid, naar man leger med Vaabnene, anvendes som et andet Redskab, villieløst. Man har i Naturvidenskaben bragt det saa vidt, at man ad Kunstens Vei har fabrikeret Mennesker, det vil sige det rette Forhold mellem Ben, Kjød, Blod osv. med skjønne Former, tænker jeg. Det var virkelig Mennesker, indtil de skulde op paa sin Bestemmelses Toppunkt, leve; da viste der sig en væsentlig Feil: de manglede — Liv. Saaledes forekomme mig ogsaa disse mekanisk uddannede Soldater; de kunne være gode nok, indtil de komme til sin Bestemmelse, Farens og Alvorets Stund; men da ville ogsaa de mangle — Liv.

Gives der noget Andet end det Mekaniske, er der en aandelig Side (den tror jeg er det vigtigste), da kræver ogsaa den Opmærksomhed. Skulde det ikke være et vigtigt Moment, at den Befalende traadte ikke blot i dette mekaniske, men ogsaa i et andet mere menneskeligt Forhold til Soldaten! Skulde det militære være det — i alle Fald eneste — Forhold, hvor man ikke trænger til den menneskelige Aand, kun Legemet? Hvortil da dette Skrig om Vigtigheden af at have aandelig udviklede Soldater i Armeen? Er dette andet end en tom Floskel, er det berettiget, da maa jo Aanden have Betydning, og da er det ogsaa af Vigtighed, at den Befalende med sin større Indflydelse ikke staar den i Veien, men fremhjælper den. Der gives i Alle en Sum Aand, som selv under den mest aandsfortærende Behandling vil holde sig i Live, om den end en Stund kan holde sig passiv; den vil — og det især i Alvorets Stund — optræde som en Magt. Man har den altsaa, og det gjælder da at anvende den i sin Tjeneste; thi om den kan man med fuld Sandhed sige: er den ikke med mig, saa er den imod mig. Men kan man bruge, hvad man ikke kjender? Nei; Kjendskab er nødvendigt; man maa kjende sine Folk for at vide, hvad man kan udrette med dem, og for at faa Tillid til dem, Noget, der er saa absolut nødvendigt for Feltherren; og her er vel en af de fornemste Hensigter med vore lange Leirsamlinger. Man skal studere sine Folk, som virkelig flere Officerer gjøre, og ikke som Andre være ligesaa ubekjendte med dem efter et Maaneder langt Samvær som før. Under selve Øvelserne er ikke just Tiden til dette (dog ogsaa da for endel), men i Fritimerne, da er der Anledning for den Befalende til at sætte sig ind i sine Soldaters Naturel; og det er en uafviselig Pligt at benytte Anledningen. Jeg har nævnt Feltherrens Tillid til Soldaten; men ligesaa nødvendig er Soldatens Tillid til ham. Man kan hos sig selv kjende, at Visheden om at vor Kraft anvendes paa rette Maade er den vigtigste Betingelse for at kunne ofre sig for sin Gjerning med Iver; og den Vished bliver i dette Tilfælde identisk med Tillid til Feltherren. Gjensidig Tillid og Kjærlighed er Betingelsen for en sand Enighed, og „Enighed gjør stærk".

Det er derfor af gjennemgribende Vigtig-

*) Min Fremstilling vil særlig gjælde Rekrutskolen, da Chefen der bedre kan blive Situationens Herre og angive Tonen.

*) Læserne faa undskylde, at jeg gjentagne Gange theoretisk opvarter med disse materielle Sager.

hed at faa dette Forhold mellem Over- og Underordnede i Armeen, og det er glædeligt at se, at man mere og mere faar Øie derfor. Det maa være Alles Ønske, der interessere sig for Armeen (Bydende og Lydende) og Fædrelandet, at de (væsentlig da den yngre Slægt) ville holde frem, som de have begyndt.

Man kan maaske af det her Anførte faa Indtryk af, at jeg overser Nødvendigheden af den militære Disciplin. Saa er det dog ikke. Jeg har ikke fundet det nødvendigt direkte at fremholde den, da man før har aabent Øie for dens Nødvendighed; desuden tror jeg her helt igjennem at have talt dens Sag. Gjennemfører man denne humane Behandling af Soldaten i dens yderste Konsekventser, vil det ikke i mindste Maade skade Disciplinen; tvertom, deri vil ligge den stærkeste Garanti. Man vil da faa den grundet paa den bredeste Basis, Anerkjendelsen af dens Berettigelse og Agtelse for den; man vil faa Respekten med dens Kjerne: Agtelse og Kjærlighed; ved den anden Behandlingsmaade vil man faa Disciplinen grundet paa den svageste Basis: Lovtvangens, der staar og falder med Øynen til at fremtvinge den; der faar man Agtelsens Skal, Respekten, men kjernetom. Krigstugten maa til; jeg holder endog paa den i en streng Form; men Strengheden maa staa i Kjærlighedens Tjeneste.

Soldatens Kald er møisommeligt og vigtigt; det kan ikke gjøres let; men netop derfor maa man være omhyggelig for ikke unødvendig at gjøre det endnu møisommeligere og Soldaten tillige mindre dygtig.

Fra Patriarken No. 2.

Da min Ven og Staldbroder paa Balkeby formedelst sin husfaderlige Myndighed er bleven let saaret ved en forhastet Aktion, finder jeg mig opfordret til at gjøre Rede for min Opfatning af min patriarkalske Stilling. Det avislæsende Publikum kunde ellers ved at læse Morgenbladet falde paa, at alle Patriarker i Aker vare lige uforstandige. Min Broder i Balkeby har rigtignok selv tilintetgjort de ved Aktionen tilsigtede Virkninger, idet han selv med megen Resignation trak sig tilbage fra sin Stilling som indvalgt Medlem af Formandskabet. Han har derhos tillige opnaaet den misundelsesværdige Værdighed at komme i Morgenbladets Spalter, og har han desuden opnaaet den Tilfredsstillelse, at han ikke er bleven saaret i aaben og ærlig Kamp, men ret et lumskt Baghold, af en af de drabelige Riddere, som han kastede af Sadlen ved den store Turnering paa Malerhougen i Juli sidstl.

„Den gamle Mutter Morgenblad", som fornylig tog saa haardt paa Veie mod en Brevskriver til et udenbyes Blad, der havde ytret Tvivl om Berettigelsen til at anlægge Justitssagen mod Dig, vil vel fremdeles benytte min Ven Patriarken paa Balkeby som Syndebuk.

Men, min Ven, vil Du undgaa at støde de „store Mænd" for Panden, saa gjør som vort begges Ideal, Abraham; bland Dig aldrig ind i Politiken og Du vil være usaarlig. Vær bøielig og smigrende ligeoverfor Autoriteterne; lad „Fædrene" ved Skatter og andre Byrder mishandle baade Dig, dit Tyende og dine Undergivne; bland Dig aldrig i dit Husgesindes Kiv og Uenighed; om de uddeler „Stavshug og Stenshug og Benshug og Haargreb og Jordskuf og Klæders Sønderrivelse", saa lad som om Du ikke mærker det. Vil dine Børn og dine Undergivne more sig med Ild paa en saadan Maade, at det truer baade dit eget og Naboens Liv og Gods, saa forhold Dig rolig, og kommer der Ild op, saa læg Hænderne i Skjødet og se til; thi Brandkassen betaler og hvad har saa Du dermed at gjøre?

Naar der opkommer Kiv og Uenighed blandt min Husstand, saasom naar Hjulmageren bruger sin Hammer paa Blikkenslagerens Tænder og om dennes Rygstykker opslænges af Slagterkniven, saa blander jeg mig ikke derudi. Og om Vinduer slaaes ind og om vilde Horder komme over os og truer os paa Liv og Gods, saa drager jeg alligevel ikke mit Sværd, men slaa mig til Ro med den Tanke, at Øvrigheden vil komme mig til Hjælp, og naar dette mangen Gang ikke sker, saa trøster jeg mig med den Tanke, at min Opfatning af Forholdene har været uretvis, og at Øvrighedea med sin Visdom har seet bedre end jeg.

Naar Du, min Broder i Aanden, vil opføre Dig ligedan, vil Du blive æret af dine Samtidige og agtet af dine Fremtidige indtil Dagenes Ende.

Alle dine Gjenvordigheder vare undgaaede, hvis Du havde ladet Kommunevalget seilet sin egen Sø. Lær af Skade at blive klog og Du vil være lykkelig. Og dine Venner, som have omgjerdet sine Lænder for at paatale Aktionsmyndighedens Indskriden, naar Vælgerne i vore Herreder ikke kunne hædre sine mest agtede Medborgere med noget Tillidshverv, uden at Øvrigheden bagefter kommer med sine Banbuller, de ville ogsaa faa Fred for Morgenbladets Overfald, naar Du gjør som jeg: med patriarkalsk Ro og Værdighed iagttager Øvrighedens Rolighed, naar vor Rolighed forstyrres, og dens Uro, naar Vælgerne røre paa sig.

Kristiania, den 19de Oktober 1869.

Det er tilgivelig, at Folk holde Haabet oppe saalænge som muligt, og man vægrer sig i Længste for at tro, hvad der vilde knække Forhaabninger, som baade ere kjære og gamle. Men en saadan tilgivelig Vantro forandrer ikke Tingen selv. Vi ville anvende denne Betragtning paa det danske Dagblad, som i Haab om, at et Brud mellem Frankrige og Preussen skulde føre den slesvigske Sag til et for Danmark gunstigt Resultat, med Forkjærlighed dvæler ved enhver krigersk Avisartikel, som kommer tilsyne i den franske Presse. Det bidrager derved til at opretholde Troen paa en nærforestaaende Krig, medens det nok ikke er tvivlsomt, at Lord Clarendon havde Ret, da han fornylig ytrede, at Situationen ikke paa lang Tid havde været saa fredelig, som den nu er.

Den franske Presse er ganske vist delt i en krigersk og en fredelig Fraktion, et Parti, som anser det nødvendigt, at man først og fremst har sin Opmærksomhed henvendt paa de ydre Anliggender, og de, som mener, at det fremfor Alt er nødvendigt at afgjøre de indre Spørgsmaal. Det første Parti dannes næsten udelukkende af den keiserlige Presse — det reaktionære Pays er det, som gaar yderligst —, det har jo altid i Frankrige, naar de indre Vanskeligheder taarnede sig op, været en nærliggende Ting at søge at henvende Folkets Opmærksomhed paa de ydre Anliggender. Men den fredelige Luftning bliver stedse stærkere.

Dette er en ganske naturlig Sag; thi for Dieblikket er der ikke fra preussisk Side Tale om at foretage noget, der kunde gjælde som en Provokation. Det mørke Punkt var Baden, og der var visselig i de sidste Dage af September en vis Grund til at frygte for, at dette Lands Indlemmelse i det nordtyske Forbund nu skulde blive forsøgt. Men saavel den preussiske som den badenske Throntale og Adressedebatterne i det sidste Land have vist, at der ikke for Tiden er Tale om at foretage et bestemt Skridt i den befrygtede Retning. De preussiske Tanker er vistnok nogenlunde korrekt gjengivne af en Korrespondent fra Baden til Moniteur universel, naar han ytrer: „Naar Bismark nu siger, at han ikke vil annektere Baden, kan man tro ham; thi hvorfor skulde han gjøre det? Faktisk er jo Baden en fuldstændig preussisk Provinds. Hæren er et preussisk Armekorps, Krigsministeren en preussisk General, Ministeren og de Deputerede ere Preussere, og Storhertugen selv er mere preussisk end alle de andre. Hvorfor skulde Preussen løbe en stor Risiko for en ren Formalitets Skyld? Tiden vil gjøre Resten. Hvad Preussen opnaaer ved at overlade Fuldførelsen af sit Værk til Tiden, det ser man i Sachsen, Hannover og andre Steder i Nordtyskland, hvor det preussiske Parti vinder mere og mere Terrain; selv i Bayern er Enhedspartiet nu istand til at holde Autonomisterne Stangen. Bismarks Program er altsaa: Opretholdelse af den bestaaende Tilstand, der nødvendigvis fører til Tysklands Enhed; saasnart der kommer et beleiligt Dieblik, sætter Preussen Prikken over J'et. Mulig er han ogsaa saa udspekuleret, at han lader foretage en almindelig Afstemning i Baden, hvorved Frankrige vil blive slaaet med sine egne Vaaben. Frankrige vil da have en kompakt Stat paa 40 Millioner Mennesker ved sin Grændse istedetfor det tidligere udstykkede Tyskland; thi det er indlysende, at Bayern og Würtemberg ikke i Længden kunne modsætte sig Preussens Planer.

Dette ser imidlertid mere farligt ud for Frankrige end det i Virkeligheden er. De badenske Statsmagter ere for Tiden Enhedsmænd, og de have derfor ogsaa nu endelig vedtaget Overenskomsten med Preussen om, at de 2 Landes Undersaatter skulle kunne aftjene sin Værnepligt i hinandens Armeer (rigtignok kun i Fredstid). Baden bliver nemlig, saalænge det ikke er formelig optaget i Forbundet, en suveræn Stat, der har Adgang til at forandre sin Politik, og dette kunde jo i sin Tid let blive praktisk. Hvad der imidlertid for Tiden er det Væsentligste er, at der ikke i dette Dieblik vil blive gjort noget Forsøg paa at indlemme Baden i det nordtyske Forbund, og forsaavidt er Journal des Debats i sin gode Ret, naar det siger, at der ikke nu foreligger noget Badensk Spørgsmaal.

Det stadfæster sig fuldkommen, at der er indtraadt en Forandring i Forholdet mellem Østerrige og Preussen, uagtet man langt fra er paa det Rene med hvad der har bevirket denne Forandring. Det paastaaes, at det er Lord Clarendon, som har Fortjenrsten heraf. Det franske Blad National, som forøvrigt ikke betragter den engelske Udenrigsministers Handling som en Vennetjeneste mod Frankrige, skrev saaledes: Keiserens Upasselighed, som man gjorde værre end den i Virkeligheden var, har idetmindste havt den Fordel, at den har bragt mere end en Maske til at falde og endelig vist Frankrige Europas sande Sindelag imod det. Det ængstelige England, der ellers er saa forsigtigt og saa nødig vover sig frem, kunde ikke lade denne Leilighed gaa hen uden at blande sig i Europas Anliggender. Det troede Dieblikket kommet til uden Kamp at vinde en stor Seir over Frankrige, der har bragt saa mange Ofre for Englands Skyld, saa ofte lidt under dets tvetydige og chikanøse Politik. Lord Clarendon satte sig personlig i Bevægelse, og i det Dieblik, da Preussen lagde den sidste Haand paa sit Værk, opfordrede han det til at række Østerrige Haanden. Hvilke Udsigter har Lord Clarendon kunnet fremmane for at bevæge Keiseren af Østerrige og Kongen af Preussen til et saadant Skridt? Det er paa Frankrige han har peget. England maa grundig frygte og misunde Frankrige, naar det saa hurtig kan glemme, hvad de tydske Magter bod det i det danske Spørgsmaal, og hvorledes Preussen behandlede Hannover. Hvad Preussen efterstræber, er klart, og det giver ikke efter. Kunde det nu lykkes at vinde Østerrige, blev det alene Frankrige, som kunde lægge Hindringer i Veien for Preussens Udvidelse, og Frankrige vilde da udsætte sig for at møde en Koalition. Vi høre jo desuden idelig Bismarks Blade og Bismarks Tilhængere gjentage: „Frankrige har fuldt op at bestille hos sig selv. Seirherren ved Solferino er ikke mere istand til at prøve Vaabenlykken. Frankrige vil brumme lidt, men Intet gjøre. Vi leve ikke længere i den Tid, da det gjorde Krav paa Rhingrændsen. Vi gav det jo et Afslag, da det forlangte et ubetydeligt Territorium til en Grændseregulering, og hvorledes trak det sig ud af Affairerne, da det vilde inkorporere Luxemburg? Det gjør klogt i ikke at føre det store Ord; thi man kunde ellers let faa det til at slaa alle Griller om Rhingrændsen ud af Hovedet ved at vise det, at dets naturlige Grændse dannes af Vogeserne." Det maa have været mindre let for Lord Clarendon at paavirke Østerrige. Men han har formodentlig talt vidt og bredt om Keiser Napoleons Sygdom, om Farerne for en Revolution, som vilde true alle Throner, om Nødvendigheden af Sammenhold, om de Garantier, som Østerrige vilde have i Englands Venskab osv.

Det skulde saaledes være de indre franske Forholde, som havde givet Lord Clarendon hans Hovedargument; men der maa være gaaet andre Strømninger ved Siden. Vi have formodet, at en ungarsk Indflydelse havde gjort sig gjældende, og vi have i „Köln. Zeit." fundet en Støtte heri, forsaavidt der i denne findes følgende Ytring fra et ungarsk Blad, Bethlens diplomatiske Ugeskrift: „Vi ere i den Stilling, at vi kunne gjøre Nordd. Allg. Zeit. den Forsikring, at de indflydelsesrige Deákister saalangt fra at nære nogen Mistro til Preussen tvertimod i Tysklands Enhed se den østerrigske

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 242.)

De, der nu i vore Dage heftigst fordømme den østerrigsk-ungarske Dualisme, de erkjende dog, naar de er uinteresserede i Spørgsmaalet, at Baron Beust i 1866 havde al god Grund for at gjøre, hvad han gjorde. Beust var Tysker og forudindtaget af Tyskland; var det da ikke allerede meget, at han kunde gaa ind paa en Magtfordeling med Ungarerne? Maatte han ikke lidt efter lidt vænne Tyskerne i Østerrige til en Omformning, som kunde forsone deres Egenkjærlighed? I Frastand og ved første Diekast forekom denne Politik os udmærket, fordi vi overhovedet betragtede den som et Grundlag for et nyt Monarki, som et Løfte om en Omformning af Staten paa Rettens og Sandhedens Grundvold. Men efter det Udkast, vi har gjort af Stridighederne i 1865, kan man ikke forundre sig over, at Czekerne udstødte høitlydende Beklagelser. Det, der for dem havde taget sig ud som en truende fremtidig Uretfærdighed, det, de havde fordømt med saa stor Styrke, det saa de nu fuldbyrdet. „Giv os Enheds- og Helstaten tilbage", sagde de; „saa ubillig, som den var, den var dog mindre ydmygende end denne Dualisme; før havde vi da blot en Fiende, nu vil vi faa to slige at drages med. Det, som I kalder den østerrigsk-ungarske Dualisme, det er kun Tyskeres og Magyarers Forening mod Slaverne." Hele det gamle Nationalhad, de forgangne Aarhundreders Følelser, som det skulde være Nutidens Kald at udslette, de kom nu frem igjen, saa gode som man kunde ønske sig dem.

Fra dette Synspunkt havde Czekerne kuns en Vei at følge; de protesterede. En Adresse, der blev vedtaget den 25de Februar 1867 af Bøhmens Landdag, erklærede, at Bøhmen altid vilde være beredt til at gjøre Keiserrigets Enhed og Magtudvikling Opofrelser, som stode i Samklang med dets egen uafhængige Tilværelse, men at det altid vilde protestere mod alle de Forandringer i Folkeretten, som det ikke havde været med paa at fremkalde og sætte igjennem. At Ungarn underhandler med Keiseren om Sager, som interesserer det, det faar blive dets Sag; men har kanske de magyarske Politikere, har Hr. Deák Ret til at afgjøre med Hr. Beust, hvorledes Bøhmens fremtidige Stilling til Habsburgernes Kongeslægt skal være? Dette var Indholdet af denne Landdagens Adresse. Baron Beust svarede, som han havde Ret til at gjøre, med at henskyde Sagen til Afgjørelse af den nye Landdag. Bøhmens Landdag blev hævet, og nye Valg udskrevne i Stedet. Valgloven, som er tilveiebragt af en tysk Styrelse, kan man tænke sig er indrettet paa at begunstige det tyske Element. I et Land, hvor to Trediedele er Slaver, har dog Tyskerne, takket være deres skikkige Regnemestere, Ret til at vælge næsten Halvdelen af Bøhmens Repræsentanter. Desuden findes der 70 Pladse, som er bestemt for Landets store Jordeiere. Og nu var det netop paa disse store Jordeiere, at Baron Beust gjorde Regning for at overfløie den czekiske Majoritet, idet han godt vidste, at de czekiske Thingmænd ellers med et lidet Flertal vilde fordømme Dualismen. Disse store Jordeiere er to Slags: nogle, som er fuldkomment uafhængige, danner Landets gamle Adel; de andre skylde derimod Regjeringen de Titler, der har adlet deres Godser. Disse sidste var naturligvis som paa Forhaand udseede til at spille en saadan Rolle, som den, Ministeren nu paalagde dem. Men man veg endog ikke tilbage for de smudsigste Midler for at sikre sig Seieren. Man indsaa, at det var umuligt andet, end at Udvælgelsen af disse Eiendomsbesiddere vilde blive aldeles ødelagt, dersom den blev Gjenstand for en Debat. Hvad gjorde vel da Beust igjennem sine Haandlangere paa Landdagen? Han lod stemme uden Debat. De 54 Thingmænd, hvis Valg var omstridt, undsaa sig ikke engang for at deltage i Afstemningen, trods en Del af Forsamlingens Protester. Det var paa en saadan Maade, at Tyskerne kom til at beherske Czekerne paa den anden Landdag i 1867, det var paa en saadan Maade, at Majoriteten af Repræsentanterne i et slavisk Land troede sig berettigede til at anerkjende den indre Omvæltning, som delte Østerrige mellem Tyskere og Magyarer.

Det, som man egentlig ønskede at Landdagen skulde gaa ind paa, var, at sende Deputerede til Keiserrigets Rigsraad (Reichsrath) i Wien for de „ikke-ungarske Lande og Kongeriger". Afsendelsen af disse Deputerede var det samme som offentlig Anerkjendelse af den gjennemgribende Forandring, som netop var foregaaet i det østerrigske Monarki trods Bøhmens Indsigelser og Trusler. Disse Indsigelser blev nu fornyet den 13de April 1867 af en veltalende Røst. Bøhmens Smerteskrig blev atter givet Luft af en Mand, der skyldte sin Patriotisme den fremragende Rolle, han spillede mellem sine Landsmænd, og som tillige besad en sjelden vegtig Veltalenhed, nemlig Ladislaus Rieger. Tro mod de Anskuelser, som var udviklede af Palazky i 1865, forsvarede han paa en Gang den østerrigske Stats og sine egne Landsmænds Sag. Dualismen blev af ham underkastet en Kritik, hvis Maadeholdenhed end mer forøgede dens Kraft. Han viste Tyskerne og Ungarerne alle de Farer, som denne Udstilling ufeilbarlig vilde medføre for dem. Han spurgte med

Dualismes Konsolidation, og vi tro ikke at skulle blive dementerede, naar vi paastaa, at navnlig et Tryk fra Deákpartiets Side har bidraget væsentlig til den Tingenes Vending, som nu har fundet Sted ligeoverfor Preussen." Det maa imidlertid erindres, at dette Ugeskrift antages at være de preussiske Interesser altfor huld, og vi tro for vor Part ikke, at Deákspartiet er fuldt saa velvilligt med Hensyn til Tysklands Enhed, som det paastaaes.

Den foregaaede Tilnærmelse mellem Østerrige og Preussen har ogsaa sine Grændser, og det er visselig i det Væsentlige rigtigt, hvad der ytres i en Wiener-Korrespondence til Augsb. Allg. Zeit.: „Hvilken Tilnærmelse der end har været paatænkt imellem Østerrige og Preussen eller maaske allerede kan være indledet, vilde det være taabeligt at tro, at denne Tilnærmelse skulde kunne stille Østerrige fra Frankrige. Naar man indrømmer, og det maa man indrømme, at det ikke er af Hensyn til Østerrige, men ene og alene af Frygt for at bringe Frankrige til en aktiv Optræden, at Preussen har afholdt sig fra at inkorporere Sydtyskland i Nordforbundet, og naar man fremdeles maa indrømme, at det i høieste Grad er i Østerriges Interesse ikke at se de preussiske Forposter skudte frem til Inn istedetfor til Main, saa er det umuligt at antage, at Østerrige vil gjøre nogensomhelst Vending, som maatte berøve det den mægtigste Garanti imod en yderligere Fremrykken af Nordforbundet. At det forholder sig saaledes, ved man meget godt i Paris. Der har man ikke et eneste Øieblik næret endog blot den svageste Bekymring for, at den preussiske Kronprins's Besøg i Wien kunde tilveiebringe en Overenskomst paa Bekostning af den østerrigsk-franske Forstaaelse, som er betinget af de to Landes Livsinteresser, og alene derfor er det sikkert urigtigt, naar der tales om en østerrigsk Depesche, som udtrykkelig gaar ud paa at berolige Kabinettet i Paris med Hensyn til det omtalte Besøgs Karakter."

Hvad der altsaa er indtraadt, kan kort og godt betegnes som en Overenskomst, der gaar ud paa, at Østerrige og Preussen ikke for Øieblikket skulle foretage noget mod hinanden. Tilsyneladende er der altsaa kun vundet en Galgenfrist nok engang. Men naar man seer Tingen nærmere an, vil man opdage, at det dog forholder sig anderledes. I Preussen trues nemlig Regjeringen af indre Vanskeligheder, der inden lang Tid kunne ventes at ville lægge Erobringspolitiken alvorlige Hindringer iveien. Vi sigte til de financielle Vanskeligheder. Landdagens Stemning synes ikke at være for at bevilge de nye Skatter, hvorom Regjeringen har andraget. Times's Berlinerkorrespondent har altid været en god Bismarker, som har fulgt den preussiske Regjering gjennem tykt og tyndt; men selv hans Sympathier sees nu at gaa i den Retning, at Bevilgningen bør negtes og at Budgettets Ligevægt bør søges naaet ved andre Midler. Berlinerkorrespondenterne til „Köln. Zeit." og „Hamburgische Korr." gaa i samme Retning. Hvad der har styrket Oppositionen er, at Regjeringen samtidig, som den søgte den forøgede Bevilgning, har vist sig tilbøielig til at give nogle Jernbanekompagnier Ret til at optage et Lotterilaan paa 100 Mill. Thlr. Dette Projekt har mødt saa almindelig Modstand, at selv Herrehuset, som dog altid har været en lydig Tjener, i denne Sag gaar sammen med Deputerkammeret. Det gjorde naturligvis kun ondt værre, at Ministeren erklærede Spørgsmaalet for at være Landdagen uvedkommende.

For at opnaa sit Ønske maa den preussiske Regjering, der for Øieblikket ikke vover at føre en krigersk Politik, forsøge at vinde Landdagen ved Reformforslag. Der er i denne Henseende forelagt Forslag til en ny Kredsordning, hvorved der skulde indføres en større kommunal Selvstændighed, samt til en ny Skolelov. Forslagene synes dog ikke at ville vinde synderlig Anerkjendelse; v. Mühlers Skolelov synes at skulle blive aldeles kasseret, og man synes at være i Tvivl om Kommunalselvstændigheden efter Eulenburgs Udkast bliver større eller mindre end den for var.

Smerte, hvorfor Habsburgerne satte saa liden Tillid til Slaverne; han mindede dem om, hvorledes ogsaa de i Ulykkens Dage havde vist sin Hengivenhed for Kongehuset, ligesaavel som Ungarerne i Maria Theresias Tid. „Vi ved meget vel", sagde Rieger, „at denne Dualisme kuns er en Maskine, som man har opfundet for at underkue Slaverne. Men vi haaber dog, vi vil ikke undlade at fastholde den Tro, at Hans Majestæt Kongen vil erkjende den Uret, som man har tilføiet os, og at han vil gjøre den god igjen, vi vil ikke undlade at haabe paa den Dags Komme, da de slaviske Folks Stemme vil blive hørt i Kronens Raad ved Siden af de ungarske og tyske Folks. Jeg tror, at en Stamme, som har Majoriteten i Riget, paa hvem i Grunden hele Statens materielle og moralske Styrke beror, ogsaa har nogen Ret i samme. Naar Retfærdigheden bliver den undbraget, hvor høit vil da dens Vrede stige? Sandelig, jeg ved det ikke. Vi, Slaver i Bøhmen! vi vil opbyde alle vore Kræfter for at frelse Østerrige som den Vei, ad hvilken vi kan frelse os selv. Men vi er ikke Herrer over den offentlige Mening, vi kan ikke byde over de ophidsede Følelser, ja, vi kan ikke mere forandre vore Brødres Beslutninger. Gid blot, at de deri Interesserede vilde lægge vel Mærke dertil!"

(Fortsættes.)

A. O. Vinje skal i næste Uge reise til Bergen for at holde en Række Foredrag, efter Sigende hovedsagelig om vor Tids industrielle Udvikling. Han skal ifjor Vinter have holdt Foredrag om lignende Emne i Haandværkerforeningen hersteds.

Af literære Nyheder omtales i Aftonbl. en Komedie paa Vers af vor Landsmand, Professor L. Dietrichson. Komedien heder „Madonnabilledet" og er allerede antaget til Opførelse paa Stockholms „Stora Theatern". Fra A. O. Vinje kan til Jul ventes en omarbeidet Samling af hans politiske Artikler, der i Løbet af sidste halvandet Aar har staaet i „Dølen".

Maleren Nils Møller, som i Sommer har besøgt Sverige, er ifølge de svenske Blade reist tilbage til Düsseldorf.

Til Oprettelse af et Universitet i Stockholm er nu udgaaet en Indbydelse. Dette Spørgsmaal, som i Aarti har staaet paa Dagsordenen, begynder saaledes at gaa over fra Tale til Handling.

Kongen skal paa sin Tilbagetur fra Danmark, der antages at ville finde Sted i Begyndelsen af næste Maaned, ifølge Postidn. lægge Veien over Helsingborg og Eslöf. Der siges fremdeles at være Tale om, at han i Slutningen af December eller først paa Nyaaret skal gjøre en Reise hid.

Amtmanden i Nedenæs Amt har under 12te ds. beskikket konstitueret Lensmand i Landvig og Fjære, Johan Andreas Tyvold, til Lensmand i Birkenæs Herred, Nedenæs Fogderi.

Reisestipendierne for Almueskolelærere, hvortil sidste Storthing bevilgede 600 Spd. aarlig, kan ansøges inden 1ste Februar næste Aar. Ansøgningerne stiles til Kongen og indgives gjennem Stiftsdirektionen.

Vinteren lader nu til at holde sin Indtrædelse over det hele Land. Idag sner det ogsaa her og Efterretningerne fra det nordlige Norge tyde ogsaa paa Sneefald.

Ulovlig Brændevinsudskjænkning. En Maade, hvorpaa Brændevinsudskjænkning foregaar her i Byen, er den, at en eller anden Vært eller Værtinde paa de simplere Spiselokaler „trakterer" fine Gjæster med en Snaps. Saadan Trakteren gaar imidlertid lige ind under Forbudet i Lov af 6te September 1845 om Brændevins Salg og Udskjænkning dens § 14 sidste Led. For en Tid siden beretede vi saaledes om en Spiseværtinde, som var bleven ilagt en Mulkt af 10 Spd., fordi hun paa Regnskabsdagene pleiede at skjænke sine Gjæster med Glas Brændevin, og ved Politirettens Dom af 16de ds. er en Spisevært i Store Vognmandsgade bleven ilagt en Mulkt af 25 Spd. for 2den Gangs ulovlig Brændevinsudskjænken, fordi det, efter hans 2de faste Spisegjæsters Forklaring, oftere havde hændt, at de, naar de vare komne for at spise, havde enten spleiset sammen med Værten til Brændevin eller selv ladet hente saadant og trakteret Værten, samt at denne fra sin Side ogsaa havde trakteret dem med Brændevin. Derimod kunde de ikke erindre, at Værten havde skjænket dem, naar Opgjør havde fundet Sted.

Betleri. Under en mod Konerne Kirstine Kristiansdatter og Oline Johannesdatter anlagt Politisag for Betleri erkjendte de Tiltalte, at de, vidende om det lovstridige i Betleri, havde betlet i forskjellige Huse her i Byen, den første Lørdag den 14de og den anden Lørdag den 7de August sidstl. De paastode imidlertid, at de de omhandlede Dage kun havde været inde paa saadanne Steder, hvor det var Alle og Enhver bekjendt, at Uddeling af Penge og Brod fandt Sted om Lørdagene, og de mente, at de maatte have Lov til at tage imod, hvad der saaledes uddeles. Efter anstillet Undersøgelse paa de af dem opgivne Steder viste det sig ogsaa, at deres Opgivende om Almisseuddelingen forholdt sig rigtig, hvorfor Retten heller ikke antog, at det kunde blive at anse som strafbart Betleri, at de Tiltalte, som Begge maatte ansees trængende, havde indfundet sig i de af dem nævnte Huse og nydt godt af den sammesteds hver Lørdag stedfundne almindelige Uddeling af Almisse. De bleve saaledes Begge frifundne for Politiaktors Tiltale.

Theatret. Henrik Ibsens nye Lystspil „De Unges Forbund" havde igaar samlet fuldt Hus i Theatret. At Stykket vilde blive Gjenstand for forskjellige Domme var Noget, man kunde vente sig, og det viste sig allerede ved Opførelsen igaar; thi saavel ved Teppets Fald, som ved enkelte Scener midt i Stykket blev der paa den ene Side vistnok stærkt klappet, men paa den anden Side blev der ogsaa hysset. Vi skal imidlertid ikke foregribe Publikums Dom, som vistnok næste Gang, Stykket gaar, vil blive mere gyldig, eftersom man da vil have gjort sig mere fortrolig med det. Vi skal senere komme tilbage til Udførelsen, som i flere Henseender frembyder meget af Interesse. Foreløbig skal vi kun bemærke, at man i Hr. Krohns Udførelse af Lundestads Rolle vistnok igaar fik se noget af det bedste og mest fuldendte, som er leveret paa vor Scene. I denne foreløbige Anmeldelse fortjener ogsaa Hr. Isachsen at nævnes med stor Ros for den høist karakteristiske Udførelse, han gav af Bogtrykker Aslaksens Rolle. — Det Indtryk, man forresten fik af selve Stykket, viser, at det hører blandt dem, som man ikke godt kan bedømme rigtigt, forend det er gaaet over Scenen; thi ved Opførelsen saa man mange Mangler, som ikke sprang saa let i Øinene ved den blotte Læsning; navnlig fik man et stærkt Indtryk af det farcemæssige.

Paaskjønnet Jordbruger. Ved et den 12te ds. i Sarpsborg afholdt Møde i Amtets Landhusholdningsselskab tildeltes ifølge Sarpen Iver Andersen Porsmyr i Borge Selskabets Sølvmedalje for Flid i Jordbrug. Denne Mand bygslede for omtrent 20 Aar siden et Stykke Mark under Gaarden Grimstad, væsentlig Myr, som det neppe lod sig gjøre at komme ud paa, men efter megen Flid og en udmærket Driftsmaade har han nu faaet Eiendommen, der kun udgjør 16 Maal, i saadan Stand, at han holder Hest og 2 Kjør. Han har tillige paa Eiendommen et udmærket Haveanlæg med bedste Slags Grøntsager og Frugt.

Telegrafkursus for Kvinder. „Kr.sands Stiftst." skriver: Det siden isommer her i Byen under Hr. Telegrafinspektør Fugllies Ledelse afholdte Kursus i Telegrafi, hvori 19 Damer have deltaget, er i disse Dage afsluttet. Paa En nær have samtlige bestaaet den afholdte Examen.

Underslæb. To Betjente hos den herværende Toldkasserer, skriver „Kr.sands Stiftst." for 16de dennes, ere iforgaars arresterede for begaaet Underslæb. De Pengesummer, de Tid efter anden have tilvendt sig, skal løbe op til 8 a 900 Spd., og skal de ved Forfalskning af Protokollerne have forsinket Forbrydelsens Opdagelse.

En Ugjerning blev, ifølge „Fr.halds Tilskuer", Nat til Fredag begaaet i Fredrikshald, idet en Arbeidsmand eller Sjouer ved Navn Fredrik Hansen paa den forfærdeligste Maade mishandlede sin Kone. Ifølge Datterens Forklaring havde han to Gange om Aftenen været hjemme for at spise, men da han Intet fik, forlod han Huset med Trusel om, at Konen nok skulde komme til at angre, at hun ikke vilde give ham Mad. Kl. 11 kom han atter hjem, efterat Konen og Børnene havde lagt sig, og var da i beruset Tilstand. Konen stod op og stillede sig ved Kakkelovnen; kort efter fik hun et dybt Knivstik i Ryggen nedenfor Skulderbladet, hvorpaa Manden fjernede sig. Stadslægen blev nu hentet og Konen bragt paa Ebenezers Stiftelse. Den ulykkelige Kone laa bevidstløs og svømmede i sit Blod, da Stadslægen kom. Først Kl. 2 fandtes Manden liggende i Nærheden af en Smedie paa den øvre Side af Veien fra Sygehusgaden. Forfærdet over den Ugjerning, han havde begaaet, eller af Frygt for dens Følger havde han forsøgt at overskjære sin Strube, uden at dette var lykkets ham. Baade Mand og Kone ligge nu under Lægebehandling paa Ebenezer, og Stadslægen anser det for sikkert, at de begge vil komme sig. Hvad Straf Manden vil faa, kan man paa Sagens nuværende Standpunkt ikke have nogen Formening om. Omstændighederne kan endog stille sig saaledes, at han paa Konens Forlangende hverken bliver tiltalt eller straffet.

Om den astraadte Redaktør af Aftonbladet Aug. Sohlman skriver vor Kollega Aftenbl. igaar en ledende Artikel, som vi af fuldt Hjerte kan tiltræde:

Ogsaa her i Norge har man med Deltagelse modtaget Efterretningen om, at Ledelsen af Sveriges mest anseede publicistiske Organ er gaaet over i nye Hænder, og at August Sohlman er traadt tilbage fra den Stilling, han i en Række af Aar til Hæder for sig selv og til Gavn ikke blot for sit engere Fædreland, men i mangt og meget for hele Norden har beklædt som Aftonbladets Redaktør. Vi tro, at det ikke blot er det personlige Venskab og Høiagtelse, der gjør, at vi hert se en Tildragelse, der har større Betydning, end saadanne Thronskifter her i Norden ellers pleie at have. Aftonbladet har i al den Tid, August Sohlman har staaet som dets Redaktør, vist sig som Norges lige indsigtsfulde som trofaste Ven; det har under en bevæget Periode — Vinteren 1859—60 — givet et Bevis herpaa, hvortil man sjelden tør gjøre Regning paa at møde noget Sidestykke, da det vovede at stille sin hele Indflydelse, ja sin Tilværelse ind i Kampen mod en forblindet og fanatisk Opinion, og det uden nogen Udsigt til herfor at vinde anden Løn end den, der ligger i Bevidstheden om at have stridt med Aandens bedste Vaaben for Sandhed og Ret. Med den Følelse af Erkjendtlighed, som disse Minder fremkalde, blander der sig en Tvivl om, hvorvidt den samme Aand, som ved hin Leilighed udtalte sig i Opfatningen af Forholdet til Norge, vil vedblive at raade i Aftonbladets Spalter — saafremt Prøvens Stund skulde vende tilbage. Vi ville haabe det, og vi tro det, fordi i Ting som disse et Blad med Aftonbladets Fortid og politiske Karakter i en vis Grad er bunden ved sine Traditioner. Men nogen Sikkerhed herfor have vi ikke.

Og der skal ei lægges Dølgsmaal paa, at vi dobbelt savne denne Sikkerhed nu, da der inden en ikke fjern Fremtid vil komme under Afgjørelse et internationalt Spørgsmaal, til hvis Drøftelse det er af den høieste Vigtighed, at man fra begge Sider medbringer fuld Aabenhed, fuld Tro paa de fornuftige Grundes Seiersmagt og Bortseen fra alle Bihensyn. Vi have neppe misforstaaet de Ytringer, som leilighedsvis have staaet at læse i Aftonbladet, og i hvilke man har maattet se Hentydninger til det hvilende Revisionsforslag, naar vi i dem har seet Beviset paa, at August Sohlman ogsaa paa dette Punkt var rede til at staa for den Opfatning af Forholdet mellem de forenede Riger, som han under Kampen om „norska frågan" havde lagt for Dagen, og at hans Syn paa Nationaliteternes Ret var klart nok til at vise ham, hvorledes det her vilde være uretmæssigt at paatvinge de forenede Riger en ny Forbundsordning, der paa den ene Side af Kjølen — udenfor en snever guvernemental Kreds — kun er Gjenstand for Ligegyldighed, paa den anden Side for bestemt Uvillie. Hvorledes hans Eftermand vil stille sig til dette Spørgsmaal, er os ubekjendt, og vi kunne blot ønske, at man Vaaren 1871 ikke altformeget maatte faa Anledning til at savne August Sohlmans urokkelige Troskab mod sin Overbevisning og Utrættelighed i at hævde den.

Vi ville imidlertid tro, at Aftonbladets hædrede Redaktør ikke for altid har forladt Publicitetens Bane. Saa faa ydre Tillokkelser denne end har at tilbyde, er der en Ting ved den, der gjør, at kun faa, som engang for Alvor have valgt den, formaa for længere Tid at forlade den, før Kræfterne helt og holdent svigte. Det er den Leilighed, den giver til frit at virke for Realisationen af, hvad man anser for ret og sandt, til at prøve sine egne Ideers Holdbarhed i den offentlige Diskussions Skjærsild og til undertiden at se det haandgribelige Resultat af sit Arbeide. Derfor vente vi, at det ikke vil vare længe, før vi atter møde Sohlman i den første Række blandt dem, der kjæmpe for den Enkeltes som for det Heles Fremgang og Frihed.

Men selv om dette Haab ikke skulde bekræfte sig, har August Sohlman i de tolv Aar, i hvilke han har redigeret Aftonbladet, bragt det norske Folk i en saa stor Taknemmeligheds-gjæld til sig, at det bliver en Pligt at vedkjende os den og yde den eneste Gjengjæld, som staar til vor Raadighed: Løftet om, at hans Navn skal blive bevaret i taknemmelig og kjær Erindring her i Norge og ikke glemmes, saalænge Mindet om Kampene for vor Selvstændighed og nationale Ære gaar fra Slægt til Slægt.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 18de Oktbr.

Ifølge „Figaro" er Marskalk Bazaine udnævnt til Chef for Garden.

Paris, 19de Oktbr.

„Journal officiel" siger, at alle Rygter om Ministerforandring ere ugrundede.

Blandinger.

Følgende Kopi, der kan tjene som Prøve paa korrekt og tydelig Brevstil, er Bladet tilstillet:

„Til Forligelseskomisar N. N.

Her ombedes at faa Sætel (Seddel?) og Sende den til Lensmanden at det bliver Stemt til første konsjon han Ole Tostensen Skjerping Slog mig i Ansigto Saa blødet rant af Næsen og et Skinstykke af Næsen men nu er det grot igjen og en Liden Klump mit paa Næsen og jeg haver Lidet Mod af det Voldsomme Slag at det har gaaet Blod af Næsen mægbetal i det Varme Veir enten det Var Slag af en sten eller noget andet Ved jeg ikke. 4 Vidner har Set paa naar han Slog. Mig er Sagesløs. Engebret Hermandsen Nyhus
Egen Hand."

(Dr. Bl.)

En godt belønnet Tjeneste. En Eftermiddag forfulgtes en beruset Matros af en Flok Drenge igjennem en Gade i Kjøbenhavn, og for at undgaa Drengene,

gik Sømanden ind i en Gaard. I Gaarden stod tilfældigvis en Tjenestepige, som gik hen og lukkede Porten i Laas, da Flokken var i Færd med at løbe ind i Gaarden. Da Sømanden nogen Tid efter vilde forlade Gaarden, tog han af sin Burelomme to Mynter, som han gav Pigen; denne, som antog dem for værdiløse „Regnepenge“, tog imod dem uden at tænke videre derover. Da Pigens Herskab senere fik „Regnestillingerne“ at se, viste det sig at være 2 Guineer.

Poetisk Bekjendtgjørelse. I „Trondh. Adr.“ findes følgende Avertissement:

Fundne Sager.

En Salmebog, forgyldt og blank og fin,
Jeg fandt i Søndags udenfor Hultin;
Men Dig, dens tifold skjønne Eierinde,
Er det endnu ei lykkes mig at finde,
Det er jo mig til saare liden Gavn,
At jeg Din Alder kjender og Dit Navn,
Naar jeg Dit Opholdssted ei monne kjende.
Skal jeg da løbe helt til Verdens Ende?
— Løb heller Du til dette Blads Kontor,
Spørg Faktor, hvem jeg er, og hvor jeg bor!

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 19de Oktober.

Idag indklareredes: Kof „Alida Dyk“, Kapt. A. de Haas, fra Bremen med 52 Fade og 12 Pakker Tobak; Kof „Eendragt“, Kapt. L. Smiel, ligeledes fra Bremen med fuld Ladning Stykgods, væsentlig bestaaende af 48 Fade og 22 Baller Tobak, 345 Sække Ris og 65 Fade og Kister raffineret Sukker.

Dampskibene „Argo“ fra Hull og „North Star“ fra London, der efter Ruten skulle have været her idag, ere endnu ikke ankomne. Ifølge Telegram til Hr. Heitmann afgik „Argo“ fra Kristiansand i Nat Kl. 12 og „North Star“ i Formiddag Kl. 10½. Begge Dampskibe kunne saaledes ventes hid imorgen.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Drei Gebruders	van der Jel	Harlingen	Tagsten.
Nor	Svendsen	Alloa	Kul.
Solo	Iversen	Kr.sand	Sild.
Williams	Ann Janer	Moss	Ballast.
Charlotte	Møller	Nestved	Korn.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Caroline Lyders	Frost	England	Trælast.
Expectance	Bjørnsen	do.	do.
Hermine	Berg	Danmark	do.
Thisted	Truman	do.	Ballast.
Opreisningen	Olsen	H.strand	ufort. Varer.
Christiane	Johaunesen	Drammen	do.
Tønsbergs Paket	Myhre	Tønsberg	do.
Søfuglen	Hansen	Fr.hald	do.

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Handelsfirmaet Føyn & Lœdels Konkursbo er sluttet den 16de ds. med en samlet Dividende af 14 pCt. Søndre Jarlsbergs Skifteret: Gaardbruger Arne Gulliksen Houglands Konkursbo er sluttet den 15de ds.

Proklama. Søndre Østerdalens Skifteret: I Boet efter Brynjulf Johnsen Gustumoen af Stor-Elvedalen. Kreditorerne med 3 Mdrs. og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 15de Oktbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest paa Dovre. Temperaturen er sunket under Nul, undtagen paa Vestkysten. Sne i det Nordenfjeldske og i Mandal. Stærk NO paa Oxø. Et Hvirvelcentrum, der igaar var vestenfor Skotland, har taget Veien over Nordsøen og søndenom Norge. Udsigter er til Landvind med koldt Veir i det sydlige Norge.

Anmeldte Reisende.

Den 19de Oktober:
Maartman fra Gotheborg, Ellefsen fra Spydeberg, Barfod med Frue fra Horten, Larsen og Strøm fra Frederikshald, Løitnant Wagner fra Danmark, Minister-Resident Stenersen med Tjenerskab fra Brüssel, Carsten Sæthren fra Elverum, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 20de Oktober (Kl. 7—10¼) gives (til Indtægt for Forfatteren): **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

Torsdag den 21de Oktbr. sidste Optræden af Fru Luise Michaëli.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Jacob Olsen

24 Kongensgade 24

anbefaler et stort og smukt Udvalg af netop ankomne moderne Yderfrakketøier fra det simpleste til det fineste, moderne Beenklædetøier, Dresstøier & Vestetøier m. m. m.

Ligeledes anbefales for Bundtmagere sort og bruun Plyds i forskjellige Kvaliteter.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

Medlogerende.

En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

Bazaren

for

Lærerindernes Pensionsforening

ønskes afholdt i Slutningen af Oktober Maaned. **Bidrag,** som velvilligen maatte ville ydes til Bazaren, bedes derfor **indsendte** til efternævnte Damer **inden 20de Oktober:**

Fru A. Birch, Dronningensgade No. 28.
Fru H. Brun, Storthingsgaden No. 8.
Frøken A. Hagerup, Oscarsminde.
Fru C. Hagerup, Uranienborg.
Fru E. Hagerup, Chr. Augusts Gade No. 7 B.
Fru C. Kildal, Hj. af Carl Joh. Gade og Akersgaden.
Fru H. Mariboe, Torvet No. 3.
Fru J. Monrad, Hj. af Parkveien og Hægdehaugsveien.
Frøken B. Riis, Møllergaden No. 32.
Frøken F. Riis, Christian IVdes Gade No. 4.
Fru F. Schjelderup, Carl Joh. Gade No. 15, og
Frøken W. Steffens, Storgaden No. 18.

Man tør forudsætte, at i de **øvrige Byer og paa Landet Skolebestyrerinder** og andre Damer, der have Interesse for Foreningen, velvilligen bistaa med Bidrags Modtagelse og Fremsendelse.

De øvrige Aviser anmodes om velvilligen at optage Nærværende.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet

IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**“ **Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 26de Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og Snekkenæs med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Rund** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen,** Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Et lidet Hus,

helst med Have, paa 3 a 4 Værelser, sundt beliggende, ønskes kjøbt paa saadanne Vilkaar, at de aarlige Udredsler til Renter og Afdrag ikke overstiger 100 Spd. Billet med Opgave over billigste Pris og Betingelser bedes nedlagt i Dagbladets Expedition under Mærke „100 Spd.“

Bøger.

Paa Chr. Thorkilsens Forlag i Kjøbenhavn vil i Begyndelsen af November udkomme:

Souvenir 1870.

Denne elegante, lille Bog, der nu i 3 Aar har været en særdeles yndet Julegave, vil atter iaar udkomme med nye Bidrag af vore første Digtere. Udstyrelsen vil blive omtrent som sædvanlig. Exemplarer i ægte Maroquin og Ruslæder kunne erholdes a 8½ ℳ og 10 ℳ. I Fløiel med engelske matforgyldte Rammer a 2 Rdlr. dansk. Pragtbind i Skildpadde, Mosaique, Perlemoder etc. a 4 Rdl. dansk. Bestillinger modtages hos DHrr. J. W. Cappelen og J. Edm. de Coninck.

Paa Chr. Thorkilsens Forlag i Kjøbenhavn vil i Begyndelsen af November udkomme:

Fra nordiske Digtere,

et Pragtværk i stort Oktav, elegant indbundet, med Bidrag af Carl Andersen, H. C. Andersen, Asbjørnsen, L. Bødtcher, M. Goldschmidt, C. Hauch, H. Hertz, Mads Hansen, P. Hansen, A. Munch, Chr. Richardt, Fru M. Thoresen og med samtlige Forfatteres Portræter, udførte i Staalstik af Magnus Petersen. Prisen paa dette Pragtværk vil blive imellem 3 a 4 Rdlr. dansk. Pragtexemplarer i fuld Maroquin, Fløiel eller Ruslæder maa forud bestilles. Bestillinger modtages hos DHrr. J. W. Cappelen og J. Edm. de Coninck.

„Dølen“

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Citroner ankomne til **Hans Gjessing.**

Schweitzer-Chocolade

med og uden Vanille, dansk og norsk Chocolade hos **Hans Gjessing.**

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Lommeuhre. Stueuhre.

J. J. Thorstad,

Uhrmager,

anbefaler herved sit Udvalg af smukke og solide Guld- og Sølvlommeuhre, Taffeluhre samt flere Sorter Stueuhre, alt til billige Priser.

Butik, Prindsens Gade No. 15.

Nordlandske Multer

ankomne til **Hans Gjessing.**

2 Paté-Senge af nyeste Konstruktion staar tilsalgs hos Sadelmager Waaler, Brogaden No. 10.

Tjeneste søges.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Fløding osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer“.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler“ (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 244. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 20de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Valle, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabneierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Loiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Ibsen og „De Unges Forbund".

Det Hovedindtryk, man erholder ved Læsningen af Ibsens sidste Arbeide, er intet roligt og harmonisk; man har vanskeligt for at udsondre et samlet Totalindtryk; nærmest maa man sige, at man faar Indtrykket af — „Støi". Personerne bevæge sig mellem hinanden og tage sin Del i den dramatiske Handling, men det er for en stor Del brutale og raa Individer, — Folk, som altid tage Munden fuld. Vistnok findes ogsaa Idealiteten repræsenteret, men den kommer ikke til nogen aktiv Deltagelse i Stykkets egentlige Handling.

Medens de politiske Intriger i Anledning af et Storthingsvalg er Lystspillets egentlige Stof, mærkes der dog i Digtet en Strøm af et ædlere Livsindhold, men Ibsen har dennegang til Forskjel fra sine foregaaende Arbeider ikke villet lade dens Repræsentanter træde kjæmpende op; han har blot ladet os mærke deres halvt skjulte Tilstedeværelse mellem Kulisserne, medens han lod „Støien" staa igjen midt paa Scenen og deraf dannede et Lystspil. Hvorledes skal man definere „Støien"? — den fremkommer, naar Idealiteten taber sin Magt og Folk iver sig op af uværdige eller latterlige Bevæggrunde og for smaalige Formaal. Følgerigtig gjennemført vilde naturligvis et saadant Stof være ubrugbart for en poetisk Behandling, og Hovedrepræsentanten, Stensgaard, er derfor ialfald fra Begyndelsen af ikke uden en høiere Retning, men den er ikke væsentlig for hans Natur, thi den forsvinder i Lystspillets Løb mere og mere, alt eftersom det politiske Intrigenet, hvori han indvikler sig, gjør det nødvendigt. Det er derfor en Feil ved Stykket, at medens man i den første Halvdel hovedsageligen maa tro, at Interessen ligger i den psykologiske Udvikling, saa gaar Lystspillet efterhaanden mere og mere over i det farcemæssige og ender som en rigtig Farce med et Frieri til tre Personer paa en Gang.

Men har end Stensgaard nogen Idealitet, saa er han ogsaa den eneste af „Støiens" Repræsentanter, over hvem der hviler et Lysskjær af noget Høiere; Storthingsvalget og „Levebrødet" ere de lokkende Frugter; men de formaa naturligvis ikke at fremkalde nogen ædlere Kraft hos de Handlende end Klogskabens. Kløgtighed, List, Underfundighed og Ondskab ere Lystspillets bevægende Kræfter, men alle disse Kræfter have kun sin poetiske og dramatiske Berettigelse, naar de paa en eller anden Maade træde i Forbindelse med en høiere Idealitet. Dette er, som allerede paapeget, kun i ringe Grad Tilfældet i „De Unges Forbund", og det er derfor saa overordentlig lidet Poesi i Stykket; dette er jo ogsaa naturligt nok; thi naar man tager Idealiteten bort, bliver blot „Støien" tilbage, og den er skidt poetisk.

Saavel med Hensyn til Valget af Stof som dramatisk Behandling synes os derfor Digteren dennegang at have været mindre heldig, og det er kun at beklage, at den findrige og nøiagtigt udarbeidede Dialog skal være spildt paa et saa ubetydeligt Stof.

Hvad Personernes kunstneriske Udarbeidelse angaar, staar ogsaa adskilligt tilbage at ønske. Hvad de sige er rigtigt og konsekvent efter den Karakter, Digteren har tænkt sig, men alligevel fattes dem ofte den nødvendige Runding for at kunne træde levende frem for Læserens indre Øie. De i saa Henseende bedst tegnede ere Selma og Kammerherren. Denne Mangel paa Plastiskhed hos de Handlende staar igjen i nøie Forbindelse med selve Handlingens Anlæg. Saa ubetydeligt Sujettet end er, maa man nemlig dog indrømme, at Intrigen skrider raskt, man kunde næsten sige „ubønhørligt" fremad. Det gaar ofte saa fort, at man kunde ønske at standse lidt for at puste, men der levnes En ingen Tid. En lidt mere rolig Fremadskriden vilde ikke have virket til Stykkets Skade; som Handlingen nu er, er den uden Bøielighed og Dybde, Alt foregaar ligesom fremme ved Lampeækkerne. Man trænger til at faa et Streiflys fra Siden kastet ind over Personerne og Forholdene; man maa se de Handlende ogsaa i andre Situationer end de, der strengt taget ere nødvendige for Handlingens Udfoldelse, og dette er desto nødvendigere, jo mindre storartet Sujettet er. I „Brand" er denne, hvad man kunde kalde „sterile" Kompositionsmaade paa sin Plads, men ikke i et Stykke som „De Unges Forbund". Man lukker derfor Bogen med en noget pinlig Følelse af et velordnet Maskineri, hvor det ene Hjul griber ind i det andet, og Intet er overflødigt; men der maatte heller have været lidt Ødslen med Midlerne, lidt mere Frodighed i Farverne, lidt mere malerisk Uorden i Kompositionen, kort sagt, lidt mere digterisk Svulmen; thi al Poesi er uadskillelig fra en vis Lidenskabens Overflødighed og svulmende Vært.

Vor Opgave indskrænker sig saaledes indtil Videre til at undersøge, hvad der i Helten, i Sagfører Stensgaard, er givet. Dette Spørgsmaal er da heller ikke vanskeligt at besvare; thi man har ham paa en Prik fra første Stund af. Han er klarligen en Udartelse af det liberale Parti. Han optræder som Folkelever med en Tordentale mod den gamle Intelligents, der holder Bygden i uvirksom Trældom; han opmaner med en svulstig Veltalenhed den yngre Slægt til at afkaste Aaget, han læser Folkets Længsel efter Befrielse i de glødende Øine, hvormed de strømme om ham og lytte til hans begeistrende Ord, og da han i Triumf bæres hen for at stifte de Unges Forbund, da føler han, at der er givet ham en stor Mission at forrette hos sit Folk. I denne Smag er hans svulstige Begeistring, og en rolig og besindig Tilhører, der var ukjendt med Forholdene, maatte sandsynligvis efter hans Tale spørge: Skal der nu blive Revolution? Men det har ingen Fare. Stensgaard er intet Produkt af en lidenskabelig, frihedsglødende Tid, og hans Tale er derfor ingen Løsnen af „de mange Tusinders" Tungebaand; — naar der sees bort fra de foreløbige Sandhedselementer, der findes hos ham, før hans Ærgjerrighed og Egoisme ganske har udryddet hans høiere Følelser, saa er Stensgaards Fremtræden væsentlig at karaktragte som — Støi. Den er gjennemtrængt af den tomme og hule, skvaldrende Begeistring, der falder overende ved den mindste Anvendelse af Doktor Fjeldbo's Dialektik. Stensgaard er en af de Skikkelser, der altid ville følge med en Tid, hvor de folkelige Kræfter ere i stærk Gjæring, men vel at mærke, han er ingen ægte Repræsentant for den folkelige Retning. Han hører til den Klasse af ærgjerrige Personer, hvis Higen efter Magt ikke giver dem Ro til Skridt for Skridt at arbeide sig op i Intelligentsens Kreds, hvilket altid medfører større Opofrelser og mindre øieblikkelig Berømmelse, og som derfor benytte Tidens Bevægelser til i Samfundets nedre Lag at søge et nyt Udgangspunkt for en Reisning, som de saa naturligvis selv skal være Ledere for. Vistnok indeholder denne Retning sin store Sandhed, thi der vil til enhver Tid være endel af Samfundsklasserne, som ved Begivenhedernes og de herskende Partiers Magt ere blevne holdte bundne, og enhver ædel Bestræbelse for at hæve dem op mod Samfundets Høider er i dybeste Forstand vor Tids Sandhed; men naar Bevægelsen skal gjøres til Middel for en Enkeltmands Ærgjerrighed, der ikke selv kan skaffe sig en Plads i Samfundet, uden ved at røve sig en Plads paa Andres Ruin, da fremkommer den usande Svulst, som Stensgaard er Repræsentant for. Han er, hvad man kunde kalde „den evige Begyndelse", denne Søgen efter noget Nyt, hvorved han selv kan hæve sig i Veiret, og for hvilket han ofrer alle Livets ideelle Formaal, kun følgende Ærgjerrighedens Bud.

At Stensgaard saaledes virkelig er Repræsentanten for en Retning, det kan ikke negtes, og at denne Retning i nogen særdeles Grad er kommen tilsyne i vor Tids politiske Bevægelse, kan gjerne være — i saa Henseende er der virkelig givet Noget i Stensgaard, men dette er ogsaa omtrent det eneste direkte Udbytte, vi have kunnet hente af „De Unges Forbund", et Udbytte, der er forlidet poetisk til at skulle uddrages af et Lystspil paa 5 Akter.

Ved ethvert nyt Værk af en Digter er det altid af stor Interesse at efterspore, i hvilket Forhold det staar til Forfatterens Virksomhed i sin Helhed, om hans Standpunkt er forandret, om hans Teknik er udviklet osv., kort sagt, at søge tilbage til Digteren selv og se hans egen Udvikling. Skjønt vi saaledes finde, at „De Unges Forbund" kun er et ubetydeligt Arbeide, skal vi dog paa den anden Side indrømme, at der Intet er, der tyder paa, at Digterens poetiske Kraft er svækket, eller at han er kommen ind i en anden Udvikling end den, der har givet sig tilkjende gjennem hans foregaaende Arbeider. En Digter kan nemlig levere et mindre godt Arbeide af to væsentlig forskjellige Grunde: Enten fordi hans egen poetiske Evne er i Dalen, eller fordi han, som saa ofte hænder, ser feil af sin egen Begavelse og vælger en Opgave, der ligger aldeles udenfor ham. Dette sidste er Tilfældet med „De Unges Forbund". Hvad der udkræves for et saadant dramatisk Arbeide er Humor, men Humor er Ibsen endnu ikke i Besiddelse af. Humor forudsætter et eiendommeligt, roligt, paa en Maade besiddende Forhold til Idealet; hos Enkelte kan dette Forhold være givet fra første Færd af, og de ere og blive da ifølge deres Natur humoristiske Digtere; hos Andre kan dette Forhold til Idealet kun erhverves stridtvis og gjennem en længere Kamp, og for saadanne Naturer vil Digtningen som oftest begynde med det Storartede, det Ophøiede og dettes Kamp mod Spidsborgerligheden. Først paa et senere Stadium naaes Humoret, hvis det overhovedet naaes. Det er ingen Nedsættelse af Ibsens Digtervirksomhed, naar vi tro, at dette er Tilfældet med ham. Hans Ideal er endnu Høihedens Ideal, det, der bryder Staven over alle Endelighedens Forhold, og kraftigere end dette Ideal har banet sig Vei i „Brand" og „Per Gynt" kan det vel neppe tænkes. Naar Digteren nu i „De Unges Forbund" har gjort et Forsøg paa at tage det Ophøiede bort, saa er Følgen, at med det er saagodtsom al Idealitet forsvunden af Stykket. Idealitetens egentlige Repræsentant er Dr. Fjeldbo, men han holder sig egentlig bagenfor Handlingen den hele Tid, og først mod Stykkets Slutning kommer han frem med en liden Tale over Tidens Mangel paa sandt Familieliv. Netop denne Fjeldbos Passivitet er det bedste Bevis paa, at Ibsen ikke kan skrive den Slags Lystspil, som „De Unges Forbund" henhører under. Hvis han havde ladet Dr. Fjeldbo træde handlende op, var det bleven i en kjæmpende Form, det Ophøiede var med Idealiteten kommen ind, og vi kunde have faaet et Stykke, der mere stod i dramatisk Overensstemmelse med de foregaaende Arbeider, men et Lystspil var det ikke bleven.

Skjønt saaledes den poetiske Grundsætning ikke har kunnet følge ham i hans sidste Arbeide, saa er dog Ibsens digteriske Standpunkt uforandret det samme. Hvad han i sine Værker polemiserer imod, er nemlig hverken dette eller hint politiske Parti til Fordel for et andet, men det er væsentlig Tidens Mangel paa Lidenskab, Mangel paa sand Personlighed, og denne Polemik er rettet mod det Subjektive. Den Betydning, Selma har i „De Unges Forbund", er netop ved sit isolerede Forhold til Handlingen at vise Tidens Mangel paa personlig Sandhed. Om Satiren end i det enkelte Værk træffer en bestemt ydre Form af Livet, et bestemt Parti, vil det være yderst naivt, om det modsatte Parti uden videre tror at kunne tage denne Polemik til Indtægt for sig; thi i næste Arbeide vil de kanske selv blive rammede. Det er ikke Tidens Bestræbelser og objektive Formaal, Ibsen vil tillivs, men det er den Feighed, der tror i endelige Bestræbelser for dette og hint at kunne skjule sin indre Tomhed og Løgn. Det er ikke Ægteskabet, Digteren vil tillivs, men det er det smaalige, af alle mulige endelige Hensyn beregnede Samliv, som ofte med Urette fører dette Navn, der rammes af Satiren. Heller ikke er det Livets øvrige ydre Formaal, som Ibsen vil nedbryde, men hvad han sigter paa, det er den Tomhed og Hulhed, der ikke indser, at enhver objektiv Bestræbelse kun henter sin Berettigelse fra den personlige Villie og Energi, hvoraf den er udsprungen, og at den i for sig kan være baade en Hindring og Betingelse. Der er derfor noget Eget ved den Ibsenske Satire, der gjør, at den ikke uden videre kan bruges som Vaaben af Nogen. Det er med den ligesom med mange af Kierkegaards Angreb, at han, efter først paa en knusende Maade at have tilintetgjort sin Modstander, strax tilføier, at hvis nu det andet Parti vil tage dette Angreb til Indtægt for sig, saa er han selv den første til at stille sig i Skranken for den Angrebne.

Ibsen sigter væsentlig paa det Indre. „Partierne" kan hos ham intet Vaaben finde, uden det, der er rettet mod dem selv. Hvis derfor efter det sidste Arbeide, som vi ingenlunde betvivle vil ske, en udvalgt Skare af Advokater, Professorer, Politikere, Smagsdommere, Departementsmænd og andre „intelligente" Størrelser ville møde frem, tage Ibsen under Armen og føle sig store med den Store, da vil han vistnok trække paa Smilebaandet, gjøre et forbindtligt Buk og forsikre, at det skal være ham en Fornøielse næste Gang at lade Turen komme til dem.

Efterat denne Anmeldelse var skrevet, har Stykket været opført, og har derved vundet i flere Henseender, tabt i andre. Takket være Krohn, har man nu faaet en national Typus ved Siden af Bjerkebæk, og Gaardbruger Lundestad er sandsynligvis den, der vil holde Stykket oppe, hvis det faar noget blivende Værd, og ikke synker hen med Partilidenskaberne.

Kristiania Byggeforening

er nu traadt frem i en bestemt Form, idet den i et Møde af Lodtagerne igaar Aftes konstituerede sig under ovenanførte Navn.

Efter hvad Kaptein Heyerdahl oplyste, er der nu tegnet noget over 150 Lodder. Han gjennemgik de nedenfor indtagne Love, der ere gjældende for „Arbeidernes Byggeforening" i Kjøbenhavn. Disse Love fandt han dog burde undergaa nogle Forandringer. Især ønskede han § 9 forandret derhen, at det aarlige Overskud maatte tilfalde Foreningen som Grundfond. Næste Møde bestemte han til Tirsdagen den 2den Novbr., til hvilken Tid han ønskede, at enhver Lodtager vilde gjøre sig nøie bekjendt med Sagen, da Lovene paa den Dag skulde diskuteres. Det ugentlige Bidrag har man tænkt sig burde fastsættes til 12 ß.

Udtog af Vedtægterne
for Arbeidernes Byggeforening i Kjøbenhavn.

1. Medlem af Foreningen kan enhver uberygtet Mand eller Kvinde, saavelsom Børn, blive.
   Et Indskud af 6 ₰ (60 ß norsk) betales ved Indtrædelsen, enten paa engang eller i 6 ugentlige Beløb. En Kontrabog betales med 10 ß.
2. En ugentlig Betaling af 1 ₰ forbinder ethvert Medlem sig at erlægge i 10 Aar. Det indføres i Kontrabogen.
3. Midlertidig Fritagelse for Betaling kan forlanges paa Grund af Værnepligt, Sygdom, Arbeidsløshed o. d. l.
4. Tilbagebetaling af det indestaaende Beløb, kan fordres:
   a. efter de 10 Aars Forløb, uden nogensomhelst Afkortning.
   b. ved et Medlems Død, uden Afkortning, at betale til Enken eller Arvingerne (Begravelsespenge).
   c. ved Bortflytning fra Staden, med Fradrag af 1/5.
   d. ved Udslettelse af Foreningen paa Grund af Restance, med Fradrag af 1/3.
5. Overdragelse til et andet Medlem kan finde Sted.
6. Opførelse af Huse med Bolig for 1 eller 2 Familier sker efterhaanden for Foreningens Midler og for mulige Laan. Husene taxeres af dertil udvalgte Mænd til Eiendoms Værdi og til Leieafgift.
7. Et Hus overdrages til Afbenyttelse og til fremtidig Eie det Medlem, hvem det tilfalder ved Lodtrækning blandt samtlige Medlemmer, hvergang nye Huse ere opførte eller ældre ere ledige.
   Det paagjældende Medlem udreder: almindelig Rente af hvad Hus og Grund har kostet, en overkommelig Afbetaling, Skatter, Assurance og Vedligeholdelse; han har Ret til Fremleie til Foreningens Medlemmer for den forud fastsatte Leie; han kan erholde Skjøde paa Huset 10 Aarsdagen efter sammes Overtagelse.
8. Overdragelse af Hus fra et Medlem til et andet kan finde Sted forinden Overtagelsen.
9. Det Overskud, som det aarlige Regnskab maatte udvise, fordeles iblandt Medlemmerne ved at tilskrives i deres Kontrabøger.

10. Generalforsamlingen har den øverste Myndighed i Foreningens Anliggender, der ledes af en ulønnet Bestyrelse paa 7 Medlemmer og et Repræsentantskab paa 20 Medlemmer.

Kristiania, den 20de Oktober 1869.

Fra Wien skrives under 15de ds. til „Köln. Zeit.": Efter hvad der ad telegrafisk Vei meddeles fra Pesth, har Bethlens Ugeskrift fra Wien af erfaret, at det er Keiserens Ønske, at en Overenskomst mellem de cisleithanske Folk bliver indledet allerede forinden hans Reise til Orienten. Som Følge heraf skal der dannes et Overgangsministerium. Under denne Betingelse ere de bøhmiske Grundbesiddere villige til at overtage Forligs-Forsøget. Andrassy holder foreløbig paa Status quo; han ønsker at bevæge Giskra og Herbst til Koncessioner ligeoverfor Galizien og derved at forhindre en Ministerkrise. Alle disse Efterretninger bør imidlertid modtages med Forsigtighed, da man er tilbøielig til at tro, hvad man ønsker. „Neue freie Presse" vil fremdeles ikke vide af noget Forlig med Czecherne og kalder dem, som ønske et saadant, for Ny-Czecher.

Fra Paris meddeles den 14de: I den igaar hos Jules Simon stedfundne Forsamling af Medlemmer af Venstre, hvilken Forsamling bivaanedes af Jules Ferry, Eugen Pelletan, Alphonse Esqviros, Eduard Ordinaire, Keratry og Paul de Jouvenal, besluttedes Offentliggjørelsen af et Manifest. Jules Favre og Bancel indtræffe i Paris, den Første idag, den Anden paa Lørdag. Efterat Hugo, og følgende hans Exempel, ogsaa „Rappel" har udtalt sig imod enhver Demonstration den 26de, ere samtlige Blade enige i den Sag. Den af Victor Hugo istedet foreslaaede Protestation mod Eden har ingen Udsigt til at vinde Anklang. „Temps" bemærker med Rette, at det første Skridt, som Venstre i saa Tilfælde maatte gjøre, var at nedlægge sit Mandat. Ogsaa Mellempartiet, med hvis Førere Schneider staar i livlig Forbindelse, bereder sig til Kamp. For det Første vil det gjøre den hidtilværende Kammerpræsident til Minister og understøttet af Ministrene Magne og Chasseloup-Laubat søge at virke derhen, at Kammerets Prøvelser af Valgene skulle kunne begynde allerede før den 29de November. Det holder haardt at tro, at Regjeringen vil give efter i dette Punkt, det skulde da være, hvis der indtraadte en Ministerforandring. I ethvert Fald har Regjeringen til Hensigt strax at bekjendtgjøre de Reformer, som den har isinde. Iblandt dem nævnes Ophævelsen af Avisstemplingen og Mairernes Udnævnelse blandt Kommunalraadenes Medlemmer. Rouher, der igaar var i Compiegne, har været taget paa Raad med Hensyn til dette Skridt. Keiseren havde sendt ham en egenhændig Skrivelse, hvori han bad ham hurtigst muligt at komme til Compiegne. Derfra skriver sig Rygtet om, at den forrige Statsminister og Lavalette skulle arbeide paa sin egen Gjenindtrædelse i Ministeriet.

Under s. D. meldes fra Paris, at der Dagen iforveien fandt 3 offentlige Forsamlinger Sted. I den ene (Boulevard Clichy) gik det stormende til. Den blev derfor opløst. Til Uordener kom det ingensteds.

Der gaar fremdeles mange Rygter om Forandringer i det franske Ministerium. Fra nogle Sider fortælles, at det er overdraget Rouher at danne et nyt Kabinet, fra andre, at det er Udenrigsministeren, Fyrst Latour d'Auvergne, som har anmodet om Afsked, og at Schneider skal indtræde i Ministeriet, hvor dog Gruppen Magne-Chasseloup-Laubat skal vedblive at være den herskende. Ogsaa Ernest Picard siges at være tilbuden en Taburet.

Times holder en alvorlig Straffeprædiken for de urolige Hoveder i Frankrige, og ledsager den med en for den franske Regjering. Hvad der overstiger vor Fatteevne, heder det, er den iversyge og vankelmodige Politik, som paa en Gang tillader og forbyder offentlige Forsamlinger, som lader Borgerne komme sammen og derpaa overlader det til en almindelig dum Politimand at afskjære Forhandlingerne, naar de antage en efter hans vise Begreb for den offentlige Sikkerhed farlig Vending. Det er efter vor Formening at lade Spotten følge Skaden, at udtale Tillid i Ord og i Gjerningen at gjøre sine Ord tilskamme, det er at behandle et Folk som Skoledrenge, over hvem man altid holder Stokken, medens man tillige opfordrer dem til, paa Legepladsen at handle fuldstændig frit. Dersom der er noget, som kan lede til uheldige Følger for Frankrige og dets Herskerhus, saa er det denne skadelige Mistillid til Folkets Evne til at beherske sig, denne endeløse Forsigtighed med Indførelsen af Institutioner, som den offentlige Mening snart vilde give den sunde Kraft, der snart vilde gjøre Ende paa Tilbøieligheden til at gjøre Larm. Frankrige har i dette Dieblik ingen Regjering. Det keiserlige Budskab har stillet Landet midtveis mellem 2 Systemer, det gamle imperialske System, som Keiseren selv betegnede som forældet og forulykket, og den nye konstitutionelle Regjering, som Keiseren for 3 Maaneder siden har forkyndt, men som han hidindtil af Svaghed eller Utilbøielighed endnu ikke har nærmere bestemt. Medens Folket i Mellemtiden give Keiserens Ord en altfor omfattende Betydning, handle de Mænd, som han skjænker sin Fortrolighed, som om disse Ord ikke vare udtalte, som om ingen Forandring var foregaaet eller tilsigtet, som om den personlige Regjering endnu var og evig skulde blive den samme, som den har været i den værste Tid.

„Köln. Zeit." for 13de Oktbr. giver en Oversigt over Opstanden i Spanien. Det heder deri blandt Andet: Det republikanske Oprør raser allerede i en stor Del af Landet, og Deputerede, som for nogle faa Dage siden vare at se paa sine Pladse i Cortes, staa i Spidsen for Opstanden eller have allerede ladet sit Liv for sin Sag. Regjeringen maa ønske sig tillykke med at Opstanden udbrød fortidlig, med at den ikke er skeet i Henhold til Opraab fra Centraljuntaen, men kaldt tillive ved tilfældige Omstændigheder. Anledningen gav Optøierne i Tarragona, som medførte Mordet paa den fungerende Guvernør Garcia Riges og den republikanske General Pierrads Arrestation. Regjeringen anordnede Afvæbningen af de Frivillige saavel i denne Stad som i Barcelona. Herover kom det paa det sidste Sted til en aabenbar Kamp, som først efter megen Blodsudgydelse endte med Regjeringens Seier. Da først Signalet var givet, udbrød ogsaa Opstanden paa en Mængde andre Punkter. Man kan slutte sig til Udbredelsen, naar man lægger Mærke til, i hvilke Distrikter Beleiringstilstanden er proklameret. Dette er nemlig Tilfældet med Catalonien, Aragonien, Valencia, Andalusia, Corunna og Gammel-Castilien. I Valencia raser der en Kamp, hvis Udfald endnu ikke er bekjendt. Det klinger betænkeligt, at det endnu den 3die eller 4de Dag heder, at Regjeringstropperne vente Forstærkninger for at foretage et Hovedangreb. Bevægelsen er trængt frem lige til Madrids Porte. Bladet anser det imidlertid sikkert, at Regjeringen vil blive Herre over Opstanden, men tilføier paa den anden Side, at de Begivenheder, som for Dieblikket finde Sted, ikke ville gjøre det mere let for Spanierne at faa sin ledige Throne besat. „Hamburger Corr." for 17de bringer telegrafiske Efterretninger om, at Erkebiskoppen og andre fremragende Personligheder i Valencia den 14de havde anvendt sin Indflydelse hos Guvernøren til Gunst for Provindsens Insurgenter, men at Generalerne havde erklæret, at disse skulde overgive sig uden Betingelser, om at Cortes har samtykket i Retsforfølgning mod de 17 udtraadte republikanske Deputerede. Cortes har suspenderet sine Møder for en Tid. Fra Valencia meddeles den 15de, at Angrebet skulde begynde samme Dag, dersom ikke Insurgenterne overgave sig uden Betingelser.

I **New-York** har der fornylig været en Børspanik af en yderst voldsom Beskaffenhed. Prisen paa Guld dreves i kort Tid op fra 134 til 164 og sank derpaa pludselig til 120. Aarsagen til Stigningen var en dristig Spekulation fra nogle Matadorers Side, hvorimod det var den amerikanske Finantsminister, som bevirkede Synkningen. Følgen af Paniken var foruden en Mængde betydelige Fallissementer ogsaa den, at Forretningerne i flere Dage laa aldeles nede; thi ingen vidste en Stund, hvad Guldet var værd. Endog 8 Dage efter var Alt i den største Forvirring.

Ligesom i Preussen staar ogsaa i Østerrige de indre Spørgsmaal paa Dagsordenen. Det danske Dagbl. meddeler herom: Den haardnakkede Opposition, som Czecherne have reist imod det nu bestaaende System i Østerrige, synes at ville føre til alvorlige Forsøg paa Forsoning. De udgjøre c. 5 Millioner, og det kan aabenbart blive farligt for Østerrige, at en saa talrig Folkestamme er fiendtlig stemt imod Staten. Det Program, som Beust paatog sig at løse, gik ud paa, at der skulde herske Fred imellem Nationaliteterne, at disse ikke skulde holdes sammen ved Bajonetterne, men frivillig slutte sig til Monarkiet; men dette Program er ikke blevet løst for Czechernes Vedkommende. Det antages, at Beust nu vil gjøre praktiske Skridt for at vinde Czecherne, da hans Organ „Presse" har indeholdt Artikler, hvori det antyder Nødvendigheden af at modificere Forfatningen i det angivne Diemed. Flere ungarske Blade have allerede oftere henvist til Ordningen med Slavonien og Kroatien som et Forbillede for den Løsning, som det cisleithanske Østerrige skulde søge at tilveiebringe med Czecherne. Paa den anden Side har „Neue fr. Presse", der repræsenterer det tyske Parti, med stor Heftighed udtalt sig imod en slig Plan og hævdet Forfatningens Uantastelighed, hvilket dog vist nærmest er en Omskrivning af Tysternes Overherredømme. Det er lidt efter lidt kommet til en heftig Polemik imellem „Presse" og „Neue fr. Presse", og paa Grund af disse Blades Stilling troede man i Wien, at det czechiske Spørgsmaal havde fremkaldt en Ministerkrisis. Et senere indløbet Telegram erklærer imidlertid de herom cirkulerende Rygter for ugrundede.

Telegram til Indredepartementet fra Amtmanden i Nordlands Amt, dateret 18de ds.: Storsilden har vist sig ved Langenæs den 8de og stod under Land fra 8de til 13de. Til 13de opfisket 2000 — totusinde — Tønder. Stor Mangel paa Folk og Baade, saa Fangsten i Forhold til Sildens Mængde blev ubetydelig.

Theatret. Er man nogensinde sikker paa, at man ikke vil blive skuffet i sine Forventninger om at faa en sjelden og storartet Kunstnydelse, saa er det, naar Fru Lovise Michaëli optræder. Det er ogsaa Noget, som Publikum ved, og alligevel havde hun ved sin Optræden igaar ikke formaaet at samle mere end en høist liden, men desto mere taknemmelig og begeistret Tilhørerkreds. Strax hun viste sig, hilsedes hun varmt velkommen, og Bifaldet steg efterhvert som hun sang. Det er umuligt andet end at blive henrevet ved at høre denne store, deilige, friske Stemme, som farer over alle Vanskeligheder som en let Leg, og som fasttryller alle saaledes, at man kan glemme Alt for dens vidunderlige Klang. Under en Storm af Bifald blev hun igaar af det faatallige, men enthusiastiske Publikum fremkaldt efter hvert Nummer, hun sang. Paa Torsdag optræder hun for sidste Gang, og vi vil haabe for Publikums egen Skyld, at det da ikke forsømmer Leiligheden til at høre hende. Ingen vil angre det; thi at høre er her det samme som at henrives og beundre.

Lønnet Ordfører i Kristiania Fattigkommission. Denne Sag, der længe har været paa Bane inden Kommunestyrelsen, behandledes igaar af Fattigkommissionen. Efter Forlydende agter Fattigkommissionen at andrage paa, at der ansættes en 3die Raadmand, hvis eneste Forretning da skulde være at være Formand i Fattigkommissionen.

Overfald. Paa et Hvilested i Enebak hendte det for kort Tid siden, at Værten under en mellem 2de af Gjæsterne opstaaet Uenighed fik et Knivstik i Siden. Et Held var det, at Kniven ved at støde an mod et Ribben gaves en forandret Retning; thi hvis ikke saa var skeet, var det sandsynligt, at Stikket havde medført Døden. Uagtet Angriberen tidligere skal have været indviklet i en Slagsmaalssag, der endte med, at den Fornærmede kort Tid

„Salig Ferdinand".

(Folk. Avis.)

Kjender De „Salig Ferdinand"?

De tror rimeligvis, at Spørgsmaalet er fremsat urigtigt, og at det egentlig skulde hede: „Kjendte De salig Ferdinand?" Men i saa Fald er det Dem, ikke mig, der tager feil: Salig Ferdinand er et mystisk Væsen, om hvilket Ingen kan sige: Jeg kjendte ham, mens kun altfor mangen en Synder maa indrømme: „Jeg har lært ham at kjende" — „Jeg kjender ham desværre!" — eller: „Jeg kommer nok til at gjøre hans Bekjendtskab!"

Salig Ferdinand har nemlig aldrig været et levende Menneske; han er Gjenganger af Fødsel.

Han er et Barn af dem, der paakalder og fremkalder ham, et kjært Barn endogsaa, og kjært Barn har som bekjendt mange Navne. Snart heder han Salig Ferdinand, snart Salig Peter, Salig Terese, Salig Herren, Salig Kongen — kort sagt, han kan hede Salig Hvadsomhelst. Det Væsentlige ved ham er kun, at han er salig, men salig er han fremfor Nogen, saa salig, som kun et Væsen, der er død uden at have noget Liv paa sin Samvittighed, kan blive. Han kom først til Verden midt i sit Himmerige og manes kun ned til Jorden for at modtage Hyldninger og Dyrkelse. Han er, som man vil se af disse Oplysninger, en naturlig Broder eller rettere sagt en Læg-Broder til de katolske Helgene og Helgeninder; hans Salig maa derfor, ligesom deres Sankt og Sankta, skrives med stort, ikke med lidet Forbogstav. Det er som sagt hans Væsensbetegnelse: han er det og intet andet.

Ligesom de rædsomt illustrerede Plakater paa Gadehjørnerne for et Aars Tid siden bebudede, at man paa det magiske Theater i Kasinos lille Sal vilde forevise The wonderful ghost, saaledes forkyndte forleden Folketheatrets Kundgjørelser, at „Salig Ferdinand" skulde paa Brædderne; men de, der gaa i Theatret for at se usynlige Væsener, blive altid skuffede. Selve Salig Ferdinand kom kun for Lyset i Portræt, men derimod saa man en meget morsom Fremstilling af hans Indflydelse paa Forholdet mellem et Par Ægtefolk.

Hr. Champagnol har giftet sig med Heloise, ung elskværdig Enke efter afdøde Hr. Chose, og er blevet en saa fortræffelig Ægtefælle, som en fransk Forfatter kan tænke sig, men for at være det har han foruden at passe sin Kone maattet passe sine Forretninger, og det har mishaget Fruen, der finder, at en Mand udelukkende bør leve for at behage sin Kone. Han har naturligvis forsikret, at det ikke lod sig gjøre, og hun har paastaaet det Modsatte, men forgjæves søgt et levende mandligt Exemplar af den menneskelige Slægt, der kunde tjene til Bevis paa hendes Paastand, og følgelig maa hendes Salig Ferdinand, der lykkeligvis er død uden at være kjendt af sin Eftermand, opstilles som Bevis for, at en Mand, der svarede til alle hendes Ønsker, har været til, og at disse følgelig ikke ere urimelige.

Hver Gang nu Manden ikke svarer til hendes Ideal, fremmaner hun dette under Benævnelsen Salig Ferdinand. „Det havde Salig Ferdinand aldrig budt mig!" — „Det havde Salig Ferdinand ikke betænkt sig paa!" — „Det vilde Salig Ferdinand have gjort paa en ganske anden Maade!" — o. s. v. Saa heder det strax, naar den stakkels Champagnols Elskværdighed synes hende utilstrækkelig. Hun behøver blot at se sig vrippen paa hans Næse for at faa Anledning til at kaste ham Salig Ferdinands uforlignelige Næse i Ansigtet.

Heldigvis har Tjenestepigen kjendt den virkelige Eier af Salig Ferdinands Navn, og ved at udspørge hende erfarer Manden, at hans virkelige Formand i Ægteskabet har været en ubehøvlet, forfalden, udsvævende, naragtig Person, der ifølge et næsten utroligt Portræt endogsaa har været umenneskelig styg, og at han i levende Live har enedes med sin Kone som Hund med Kat. En praktisk Ven, der bliver vidende om denne paafaldende Forskjel mellem den afdøde Ferdinand og hans salig Gjenganger, beslutter nu at ramme en Pæl igjennem Livet paa den sidstnævnte, saa han aldrig skal spøge mer. Han indbilder Fruen, at hendes afdøde Førstemand ikke er druknet paa Veien til Amerika, men vendt tilbage til Europa for at gjøre sin Ret som saadan gjældende. Det virker. I Stedet for, som hun havde truet med, at ville skilles fra sin anden Mand og leve for Mindet om den første, kaster hun sig nu om Halsen paa Champagnol og beder ham flygte med sig for at undgaa den rædsomme, truende Plageaand. Saasnart Ferdinand har mistet sit „Salig", er han forvandlet til et „Uhyre" — nu bekjender hun, at alle de Dyder og Fortrin, hun har pyntet ham med, ere opdigtede, og at hendes nuværende Mand er en Engel i Sammenligning med ham.

Saasnart Solen kommer til at skinne paa et Spøgelse, forvandles det til en Graastensblok — det ved vi alle fra Sagnene, men kun faa har nogen Anelse om, hvor forfærdelig Jorden vilde blive overdænget med Graasten, hvis det lykkedes at forstene alle Salig Ferdinander. Disse Spøgelser driver ikke blot deres Uvæsen i de omgifte Enkers Huse; de findes næsten overalt og antager de mest forskjellige Skikkelser.

Jeg kjendte i min Ungdom en holstensk Jæger-

efter afgik ved Døden, skal endnu intet Forhør være foranstaltet optaget.

Vaterlandsbro. Til Udvidelse af denne Bros Kjørebane m. m. er der af Kommunen bevilget 700 Spd. Dette Arbeide er nu paabegyndt, og vil herved Færdselen over Broen betydeligt lettes. Brobanen, der tidligere kun var 10 Alen, skal ved at borttage Fortougene udvides til 12 Alen. Tvende 3 Alens Fortouge skal anbringes udenom Broen paa Smedejerns Konsoler.

Et Exemplar af den sjeldne Fiskeart Laxestørje er ifølge „Egersundsp." fanget ved Tengsosen, Udløbet af en Elv ikke langt fra Egersund. Dens latinske Navn er Lampris guttatus (Draabeplettet Glandsfisk) paa Norsk „Laxestørje", tredie Orden, Pigformede. Den er af makrelarted Familie, har kort høit Legeme, høi Ryg og Analfinner, lange Brystfinner og kløftet Halefinne, alle Finner zinoberrøde. Legemet violet glinsende med sølvhvide Pletter; Kjødet er rødt, fedt og velsmagende. Den er meget sjelden og tilhører nordiske Have. Den zoologiske Samling paa Universitetet har 3 Exemplarer af denne Fiskeart.

Om Brugen af Pontoppidans Forklaring har man under Forhandlingerne ved de romsdalske Provstiers Lærerforenings Møde i Molde den 3die og 4de d. M. udtalt sig for Vibeholdelsen af Forklaringen, hvorhos der var en Flerhed, som ønskede Pontoppidans ombyttet med Sverdrups. (N. A.)

Sildemaalingen. Bergensbladene meddele, at ifølge Telegram til Handelsforeningen skal Regjeringen allerede have indvilget de Andragender vedkommende Maalingen og Vragningen, som indeholdes i de ved Sildesaltermødet vedtagne Resolutioner. — Denne hurtige Expedition, som i væsentligt Mon vil bidrage til at lette Indførelsen af Maaling af den ferske Sild, afgiver det bedste Bevis saavel for den store Vigtighed, Styrelsen har tillagt Sagen, som for dens Tillid til den Forsamlings Kyndighed, der har bragt den igang.

Orkanagtige Stormbyger fra Nordvest ledsaget af heftige Regnskyl har i de sidste Døgn raset i Omegnen af Bergen. Som Exempel paa Stormens Voldsomhed anfører „Berg. Tid.", at flere Træer ere blæste omkuld, blandt andre et af Træerne i Nygaardsalleen.

Om Veiret og Aarveien Nordenfjelds skriver Trhj. Adr. for 15de ds.: Siden Søndag den 3die Oktober, da her var et ualmindeligt smukt Veir, har Regn hørt til Dagens Orden, som oftest dog med rolig Luft og forholdsvis høi Temperatur. Hvad der af Korn stod uskaaret, har saaledes nok faaet større Modenhed, og en og anden Havreager er vel ogsaa gulnet i Løbet af de sidste 14 Dage. Men hverken har dette forslaaet stort i Forhold til Massen af umodent Korn, og heller ikke har Veiret været til Gavn for Torringen. Bygget har begyndt at spire paa Støren; tillige ødelægges det yderligere af den iaar almindelig udbredte Rust, og det er os ubekjendt, at det endnu har lykkes nogen at faa noget i Hus. Størsteparten af Havren er endnu grøn, og meget staar endnu uskaaret, medens store Partier ere afslaaede til Foder. Ogsaa for Poteteshøsten ser det daarligt ud. Det har været saare sjelden endnu at se en nogenlunde god Potetes; det meste er smaat og lidet melrigt. I de sidste tre Dage har det regnet voldsomt med Storm af Vest og Nordvest og imorges laa der Sne langt ned i Lierne af Fjeldene i Byens Nærhed saavel som den anden Side af Fjorden. Det slemme Veir vedvarer endnu i Eftermiddag; dog har Stormen lagt sig.

Et Ysteri, som tidligere har været nedlagt er ifølge „N. Trhj. Amtst." paany sat i Gang i Skogn og Levanger Landsogn. Til Jul, mener Bladet, vil Osten blive færdig til at føres i Handelen, og dertil glæder Mange sig; thi her er jo aldrig et Stykke norsk Schweitzerost at se, med mindre man, hver for sig, henter den fra andre Steder, men det er forbunden med Bryderi og Udgifter; — og naar vi saa nu med det samme erindrer os, at paa Kornvexterne er her Uaar den ene Gang efter den anden, saa henstiller vi til d'Hrr. Gaardbrugere at blive enige om, at oprette et Ysteri i hvert Præstegjeld, eller saamange, som kan være passende for Melkebehovet. Dette vil her nordpaa være en sikrere Afdraat end Kornavlen. Med denslags Vare, som falder af Kvæget eller af Ysterier, vil man neppe blive forlegen, naar den er vel lavet og Prisen er sat passende for Kjøber som Sælger.

Norsk Skib i Brand. Om Skib „Illenois" eller „Elenor", Kapt. P. J. Johannesen af Arendal, af hvis Besætning endel ankom til Hammerfest med Østfinmarksdampskibet „Hakon Jarl" i forrige Uge, meddeles i „Finmarksp." Følgende: Bemeldte Skib, ca. 300 K.-L. drægtigt, afgik fra Onega med en Ladning Trælast, bestemt for Bristol. Efter at have forladt Onega og kommen ud i Hvidesøen fik Mandskabet Tilladelse til at anbringe Røg i Ruffet for at fordrive Væggedyr. Der blev under Jagttagelse af den fornødne Forsigtighed anbragt et Par Jernpander med Gløder, hvorfra Røgningen i Ruffet skulde foregaa. Medens denne foretoges blev ogsaa fornødent Tilsyn holdt og da den var tilendebragt, blev Ruffet tillukket, uden at nogen Skade af Ilden kunde mærkes. Efter flere Timers Forløb mærkede man en Lysning gjennem en Nate, der havde aabnet sig, hvilket gav tilkjende, at der maatte være Ildløs i Rummet. Der blev derfor af hele Besætningen øset Vand og ved Hjælp af Skibssprøiten sprøitet Vand ind i Rummet fra ethvert Sted, hvor man kunde komme til, og efter nogen Tids Arbeide, var det umuligt mere at opdage nogen Ild. Efter flere Timers Forløb mærkede man imidlertid, at der trængte sig en tyk Røg fra Rummet gjennem enhver Aabning, hvor den kunde finde Udgang. Der blev gjort de ivrigste Forsøg paa at slukke, men alt forgjæves. Ilden havde grebet saa om sig og brændte med en saadan Voldsomhed, at Natene smeltede og Dækket var glødhedt. Der var saaledes intet andet tilbage end at redde sig i Baadene. Kort efter at Besætningen var kommen i disse og havde lagt fra Skibet, sprængtes Storlugen op, og fra Rummet væltede en Ildsøile, der i et nu antændte Seil og Rig, saa Skibet var en eneste Flamme fra Dækket til Mastetoppene.

Man søgte ved Hjælp af en Øre at hugge ud Bougporten, for om muligt at sænke Skibet ned, men efterhvert det brændte, lettedes det og brændte saaledes ned til Vandgangen, indtil Bunden sank. Om Aarsagen til Ulykken kan man kuns have Formodninger. Skibet bragte, før det tiltraadte Reisen til Onega, en Ladning Petroleum fra Amerika til Amsterdam. Fadene havde lækket og nogle af dem vare gaaede istykker. Der var saaledes en stærk Petroleumsdamp i Rummet, og denne Gas i Forbindelse med den Trægas, som den indtagne ny og fugtige Furrulast udviklede, kan have trængt op gjennem en Nate, der kan have været noget aaben i Ruffet og at Gassen var bleven antændt af Gløderne paa Røgepanderne. Der kan jo ogsaa være Mulighed for at en Selvantændelse kan have fundet Sted i Rummet formedelst den indesluttede Gas, og at Branden saaledes staar aldeles uberørt af Røgningen i Ruffet, og at begge disse Omstændigheder vare rent tilfældige Sammentræf.

En tapper Skibsgut ved Navn Hudson har i en af de sidste Storme med egen Livsfare reddet 6 Matrosers Liv. Da Skibet „Marmion" strandede ved Falmouth og de taarnhøie Bølger sloge over Dækket, syntes al Udsigt til Mandskabets Redning opgiven, uagtet man havde det faste Land lige for sig. Da tilbød Hudson, uagtet Kystvagten og Folkene paa Strandbredden spaaede hans sikre Død, at svømme ud til Skibet med en Line. Efter en fortvivlet Kamp med Bølgerne naaede han lykkelig Skibet og tilveiebragte saaledes en Forbindelse med Land, hvorved 6 Sømænd bleve reddede. Selv var han saa anstrengt, at han kun med største Vanskelighed naaede Kysten, hvor han modtoges med uendelig Jubel.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 20de Oktbr.

Fra Neuwied meldes, at Fyrsten af Rumænien den 17de d. M. er bleven forlovet med Prinsesse Elisabeth af Wied.

Fortegnelse

over de til September Maaneds Slutning hertil indkomne tegnede Bidrag til et Mindesmærke paa Harald Haarfagers Grav.

I Haugesund:

Skrædder Dueland 36 ß.

I Laurvig:

L. Andersen 1 Spd., Sorenskriver Thoulow 5 Spd., Thorvald Olsen 1 Spd., J. A. Eckell 1 Spd., G. Hartmann 60 ß, P. F. Børresen 60 ß, Nielsen 60 ß, P. A. Johannesen, 60 ß, A. Bredoch 60 ß, Joh. Johannesen 60 ß, Carl Løbes 60 ß, B. O. Steen 60 ß, H. Christiansen 60 ß, Hysing 60 ß, J. Hartwig 60 ß, N. Grove Knutsen 60 ß, M. Mathiesen 60 ß, V. Preuß 60 ß, P. J. & P. Berg 1 Spd., A. Mathisen 60 ß, C. D. Christiansen 60 ß, M. Hansteen 60 ß, Lensmand L. M. Hansen i Tjødling 60 ß, Amtmand Hvoslef 1 Spd., ialt 19 Spd.

I Sandefjord:

Sagfører Bryn 1 Spd., C. F. Schanche 60 ß, Chr. Lange 60 ß, Ebbesen 60 ß, Fr. Høst 1 Spd., N. W. Sørensen 1 Spd., O. Oftedahl 60 ß, T. Windingstad 36 ß, J. C. Andersen 60 ß, Cappelen 60 ß, T. N. Thovsen 60 ß, ialt 6 Spd. 96 ß.

Konsul Joach. Friele i Quimper 10 Spd.

Pastor Stoltenberg pr. Rollag 1 Spd.

I Christiansand:

L. Stabel 2 Spd., Lassen 1 Spd., N. Vogt 2 Sp., O. Wergeland 1 Spd., Ole N. Strømme 1 Spd., J. Heyerdahl 1 Spd., J Christiansen 1 Spd., Knudtzon 1 Spd., ialt 10 Spd.

Bjørn Slottenaa fra Skjold 12 ß.

B. S. Fleischer i Archangel 4 Spd. 60 ß.

I Risør:

Kjøbmand J. W. Prebensen 5 Spd., P. D. Prebensen 1 Sp., J. Dysahl 1 Sp., Bjørnsgaard 1 Spd., ialt 8 Spd.

I Grimstad:

H. Frisak 1 Spd., Byfoged Lundh 1 Spd., J. Bang 1 Spd., Frivold 60 ß, H. J. Bie 60 ß, Jak. Holst 48 ß, ialt 4 Spd. 48 ß.

I Hammerfest:

J. Holmbo 1 Spd., L. Pallesen 1 Spd., Fredr. Lied 1 Spd., P. N. Hammer 1 Spd., J. H. Dybli 1 Spd., L. C. Stenbuch 1 Spd., Diedr. Nielsen 1 Spd., M. O. Berg 1 Spd., C. Nielsen 1 Spd., O. J. Finckenhagen 1 Spd., Anton Lund 1 Spd., ialt 11 Spd.

I Fredrikshald:

N. A. Stang sen. 3 Spd., Th.s Stang 5 Spd., O. & C. Anker 1 Spd., Enkefru F. Anker 3 Spd., A. Stang 1 Spd., J. C. Lous 1 Spd., J. Chr. Sinding 1 Spd., Joh. Stang 1 Spd., Joh. H. Lyche 24 ß, N. & A. Frithult 1 Spd., B. G. Schlytter 1 Spd., T. M. Wiel 1 Spd., L. Sylow 1 Spd., G. Ravn 60 ß, S. A. T. Stang 1 Spd., Olaus Olsen 36 ß, J. B. Gram 1 Spd., Sinding 1 Spd., J. Urby 60 ß, T. J. Egene 60 ß, H. Wessel 12 ß, J. B. Kielland 36 ß, Chr. Winther 60 ß, Ole Baastad 24 ß, C. Wille 48 ß, Ths. G. Lorange 1 Spd., J. A. Lorange 24 ß, ialt 27 Spd. 84 ß.

I Røken:

C. Neumann 60 ß, B. Foss 12 ß, And. Sæthre 12 ß, B. Grønsand 12 ß, Anton Grønsand 12 ß, Skolelærer Torp 12 ß, Agnete Robert 12 ß, A. Flens 12 ß, Martin Grønsand 12 ß, O. C. J. Arup 12 ß, P. Tarup 24 ß, C. Farup 36 ß, B. Knatvold 12 ß, C. T. Schjøtteberg 12 ß, Kjegstad 12 ß, Halvor Aas 12 ß, H. H. Schytte 12 ß, C. Sand 12 ß, Rødlege søndre 12 ß, ialt 2 Spd. 72 ß.

I Namsos Landdistrikt:

Jørgen Joh. Havig 1 Spd., Rasmus Jensen 60 ß, Ole Stendahl 24 ß, Peder Ribe 24 ß, Andr. Nilsen 24 ß, Joh.s Havig 1 Sp., J. T. Selmer 1 Spd., O. Thorsen 36 ß, Christian T. Ganæs 24 ß, ialt 4 Spd. 72 ß.

I New-York:

Konsul Christian Børs 25 Spd.

Paa Inderøen:

Amtmand Smith 2 Spd., Brugseier Herm. Løchen 1 Spd., Distriktslæge Nerdrum 1 Spd., Foged Petersen 1 Spd., Lensmand Tønder 60 ß, A. Roll 24 ß. Landhandler Muus 24 ß, M. Wist 12 ß, P. Aas 12 ß, resid. Kap. Piene 60 ß, Jørgen Norstild 12 ß, Hakon Mosling 24 ß, Ingb. Østness 12 ß, ialt 7 Spd.

Fra Korvetten „Nornen":

Marinelæge Juel 1 Spd., Løitn. Wisbeck 1 Spd., Løitnant Juel 1 Spd., Kapteinløitn. Balthsasar Knap 1 Spd., Kapteinløitn. Müller 1 Spd., Løitn. Egeberg 1 Spd., ialt 6 Spd.

I Fredriksstad:

Oberst Rehbinder 2 Sp., H. Scheel 1 Sp., Kaptein Wessel 60 ß, Løitnant C. T. Petersen 60 ß, E. Olsen 60 ß, O. Hansen 60 ß, O. W. Ring 60 ß, J. Hansen 60 ß, J. Sandersen 60 ß, G. B. Falsen 60 ß, H. Molvig 60 ß, Chr. E. Christensen 60 ß, And. Bing 60 ß, Joh. W. Jakobsen 1 Spd., N. Hansens Enke 60 ß, Steffens 60 ß, Chr. Støren 60 ß, L. J. Backer 60 ß, J. Apenes 1 Spd., L. Koren 60 ß, Postmester Bing 2 Spd., Byfoged Berg 2 Spd., Ths. N. Schwartz 2 Spd., Joh. Henscher 1 Spd., Menz Ramm 1 Spd., H. Jakobsen 2 Spd., Engebretsen 1 Spd., A. Thorsen 1 Spd., ialt 24 Spd. 60 ß.

I Stavanger:

N. O. Hesselberg 1 Spd.

I Livorno:

Harald Stub, Norsk-Svensk Konsul 10 Franks, Herman Trumpy 5 Franks, Løitnant Herkules Hansen 5 Franks, ialt 3 Spd. 40 ß.

Ialt indkommet til Dato 614 Spd. 74 ß.

Haugesund den 30te Septbr. 1869.

Komiteen.

---

mester, der eiede en Gaard her i Landet, talte „gebrokkent", var bleven rig, gammel og gnaven, og paa Grund af disse tre Egenskaber utilfreds med hele Verden. I sine yngre Dage havde han havt en meklenburgsk Tjener, der i Daaben var bleven kaldt Gottlieb, men af sin Herre aldrig blev tituleret anderledes end „Dummkopf!", „Schweinigel!", „Pechvogel!" og „Spitzbube!" — en klodset, trodsig og ondskabsfuld Knegt, der kun havde de to Fortrin, at han skaffede sin Herres onde Lune rigeligt Afløb, og at han ikke brød sig det mindste om, at denne jog ham paa Døren et Par Gange om Ugen. Denne Fyr fik en Gang paa Jagten ved egen Uforsigtighed et Par Rendekugler gjennem Hovedet, som nogle vilde vide fra Jægermesterens egen Bøsse, og blev derpaa ikke nævnt i et Snes Aar, men da den Gamle havde faaet Podagra, begyndte „mein Gottlieb" at gaa igjen, først naar der var Tale om at stoppe Piber — Jægermesteren kunde nemlig mindes, at Tobakken i forrige Tider smagte ham langt bedre — og siden ved alle mulige andre Leiligheder, naar hans Folk ikke kunde gjøre ham tilpas. Efterhaanden voxede Gjengangerens Dygtighed saaledes i Jægermesterens Overtro, at denne for ramme Alvor en Gang, da hans Tjener havde strøget flere kemiske Svovlstikker af uden at faa Ild, udbrød: „Ach, hvor jej doch immer maa mein Gottlieb fermiste! — So som den Kerl kunde striche en Zündholz ab!" — „Mein Gottlieb" havde rigtignok været død og begravet i mange Aar, førend Strygestikkerne blev opfundne, men hvad gjorde det til Sagen? Jægermesteren havde udnævnt ham til sin Salig Ferdinand, og Salig Ferdinand er Mester i alt, endogsaa i at faa uopfundne Svovlstikker til at brænde.

Jeg har en Gang iagttaget et meget lovende Talent, hvis Digte og Levemaade omtrent i lige høi Grad røbede, at han i Bund og Grund var forfalden. Damerne beklagede inderlig dette Forfald, men fandt det saa tilgiveligt, thi mellem hans versificerede Udgydelser af Menneskehad og Dydsforagt blandede han af og til opskruede Mindesange om hans digteriske Guldalder „da Angela levede". Da havde han troet paa Idealet, thi den, som saa hende, kunde ikke andet — da havde han elsket hele Verden, thi den var Indfatningen om hans Drømmes Perle — da havde han agtet sig selv, thi hun elskede ham — nu derimod . . . osv. En Gang spurgte jeg en ældre Dame, der havde kjendt ham fra hans Barndom, hvorledes det forholdt sig med denne Angela. „Det var hans Søskendebarn" — svarede hun — „en ret net, men ubetydelig liden Pige, som han stadig drillede og forargede med sine hensynsløse Udtalelser. Saalænge hun levede, var der aldrig Tale om, at han elskede hende; først flere Aar efter hendes Død, da han fandt det nødvendigt at opstille en Undskyldning for sit Forfald, opdagede han, at det var Tabet af hende, der havde ødelagt ham, og selvfølgelig blev hun nu forfremmet til et saadant Ideal, at den, der havde seet hende, maatte foragte alle andre Kvinder, og at den, der havde tabt hende, ikke selv kunde blive andet end fortabt" — med andre Ord: hun var en Søster til Salig Ferdinand.

Næsten alle forfaldne Genier har saadan en salig Ferdinandine at skylde paa, og man paastaar, at de fleste ugifte Damer lægger sig hver sin salig Ferdinand til, naar de kommer over en vis Alder. Den Kammerjunker, som Tante Cille aldrig har kunnet glemme, fordi hun slet ikke har kunnet huske ham, og den Anonym, som den gamle Frøken Maaneborg saa tidt omtaler som sin første og sidste Kjærlighed, hed begge to Ferdinand.

Der er dog Ingen, som er værre til at fremmane Salig Ferdinander, end Recensenterne, og Ingen, som maa lide saa meget for disse Plageaanders Skyld, som de usalige levende Kunstnere.

Saa længe en Digter, Maler, Tonekunstner eller Skuespiller lever og virker, er han aldrig noget Dieblik sikker for at faa sine uopnaaelige Salig Forgjængeres Dødningeknokler kastede i Hovedet. Følger han den Vei, som de Hedenfarne har brudt eller blot antydet, saa heder det i det lykkeligste Tilfælde: „Hans Arbeider røber et grundigt og flittigt Studium af vor udødelige Salig Ferdinands Værker, og i enkelte Retninger nærmer han sig endogsaa sit ophøiede Forbillede" — men som oftest: „Det er bedrøveligt, at se et saa mislykket Forsøg paa at efterabe vor uefterlignelige Salig Ferdinand" — er man ret venlig imod Paagjældende, kalder man ham spottende: „Salig Ferdinands Efter- og Overmand". Gaar han derimod sin egen Vei, sukker Kritiken: „Man behøver blot at mindes Salig Ferdinands Værker for at opdage, hvor beklagelig N N er kommen paa Afvei" — eller ironisk: „Som det synes, vil vi nu faa to Kunstretninger: den N N-ske og den Salig Ferdinandske."

Jo mindre Dømmekraft, jo større Overtro! Jo mindre en Kunstdommer har Syn for sin Sag, jo mere tror han det nødvendigt for sin Anseelse at raabe paa Salig Ferdinanderne, og da de hule Hoveder, ligesom de tomme Tønder, altid udmærker sig ved en mærkværdig Evne til at give Gjenlyd, kan enhver, der udraaber saa høitklingende Navne, være sikker paa et mangestemmigt Ekko. Det gaar som sagt ud over de Ulykkelige, hvem Kritiken skulde hjælpe frem i Verden, men de kunne trøste sig med, at en Gang, naar de ere slupne vel ud af den og ere blevne kanoniserede med Fornavnet Salig, vil ogsaa de blive til Ferdinander og som saadanne benyttede til at plage deres Efterkommere.

Ære være Salig Ferdinanderne — men — requiescant in pace!

† † †

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 20de Oktober.

Dampskibet „Kong Sverre“ hidkom i Nat Kl. 12 fra Kiel og medbragte et større Parti Stykgods.

Idag indklareredes Skonnert „Sainte Esperance“, Kapt. A. Peneau fra Rouen med en Ladning Stykgods, væsentlig bestaaende af 596 Foustager Sirup og 112 Kasser Vin.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Willem Care	Larsen	Brohe	Ballast.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Cathrine	Amundsen	Horten	uft. Varer.
Jacob Unger	Elissen	Danmark	Trælast.
Dorthea	Stahl	do.	do.
Lykkens Prøve	Madsen	Skien	uft. Varer.
Henricka	Baumann	Emden	Trælast.
Josephine	Johannesen	Danmark	do.
Oscar d. 1ste	Hansen	Calais	do.

Konkurs. Kristiansfunds Skifteret: Peter Clausen & Ko. den 8de Oktober. Midlertidig Bestyrer Furu. Samling den 28de ds. Fordringer meldes inden 30te Novbr. og prøves den 14de December. Hardanger og Vos Skifteret: Handelsborger og Gjæstgiver Lars L. Ous af Edfjord den 12te Oktober. Midlertidig Bestyrer Advokat Kjerschow. Samling den 27de ds. Fordringer meldes inden 10de Januar og prøves paa Februar Maanedsthing for Hardanger 1870. Trondhjems Skifteret: Hjulmager N. Haave den 13de Oktober. Samling den 23de Oktbr. Fordringer meldes inden 4de December og prøves den 18de s. M. Nordre Helgelands Skifteret: Gaardbruger Andreas Olsen Spilderen af Rødø Thinglag den 20de September. Samling den 17de Novbr. Fordringer meldes inden 15de December d. A. og prøves 7de Januar 1870. Levangers Skifteret: Maren Sivertsen den 12te Oktober. Samling den 1ste November. Fordringer meldes inden 6te Decbr. og prøves 18de s. M. Tromsø Skifteret: Handelsmand J. Rian den 21de September. Midlertidig Bestyrer Sagfører Svendsen. Fordringer meldes inden 11te December og prøves 20de s. M.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Anden og sidste Optræden af Fru Louise Michaëli.

Torsdag den 21de Oktober (Kl. 7—9½) gives: „Recitativ og Arie“ med obligat Violin af Formælings-Kantaten, af L. Norman, foredrages af Fru Louise Michaëli; derefter; **Indkvarteringen**, Lystspil i 1 Akt af H. Hertz; derefter: 1. „Air Varié“ af Bériot; 2. a) Ich liebe ihn, Sang med obligat Violoncel af Emma Dahl; b) Gutten og Huldren, Vise af Winther-Hjelm, foredrages af Fru Louise Michaëli; til Slutning: **De to Døve**, Farce i 1 Akt af Jules Moinaux.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Regjeringsadvokat Dunkers Kontor er i Prinsens Gade No. 11, 3die Etage.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Passagerleilighed til Australien.

Det nye og hurtigseilende **Klipperskib "Admiral", Klasse A 1 med Stjerne**, drægtig 300 Læster og ført af **Kapt. Müller**, vil i Begyndelsen af **November** anst. afgaa fra **Kristiania** til **Melbourne** i Australien medtagende **Kahytspassagerer** til billig Fragt.

Man behage at henvende sig til

Blichfeldt, Knoph & Co.,
Christiania.

Thorvald Endresen

(Hattefabrikant M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)

tillader sig herved at anbefale sin idag aabnede Handel med Manufakturvarer.

Christiania, den 20de Oktober 1869.

Total Realisation

af Dame- og Herre-Hatte.

Paa Grund af anden Bestemmelse realiseres Beholdningen af Dame- og Herre-Hatte samt Former til **yderst billige Priser** i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4.

N. M. Hansen.

Uldgarn. Uldgarn.

Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos

A. F. Jensen,
Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtøier,

Floneller & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos

A. F. Jensen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

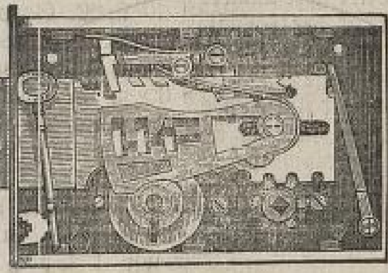

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte **Petum** / **Cichorie,** smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. **G. N. Aasgaard.** **K. Aker.**

Chr. Kjelsen.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,
Brogaden No. 19.

I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

Lamper!

Alle Sorter Lamper forandres, istandsættes og bronceres hos Blikkenslager Robarth i Skippergaden, hvor en Lampe staar som Skildt.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Smukke og gode

Gardintøier

i Lenon fra 12 ß, i Bobinet fra 20 ß og i coul. Sirts fra 14 ß pr. Alen, anbefales i stort Udvalg af

Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Kjoletøier.

Ægte Lyoner Silketaft fra 2 Spd 16 ß pr. Alen.

Sort Thibet, Rips og Crep, 7/4 bred, fra 1 Spd 12 ß pr. Alen.

Moderne coul. Kjolestoffe fra 16 ß Al. i udmærkede Qvaliteter anbefales af

Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Hvide Sengetæpper.

Hvide Sengetæpper med Fryndser, af en udmærket Kvalitet, sælges for 2 Spd. 12 Skill. pr. Stk. hos

Wilhelm Balle.

Blæk.

Undertegnede er nu forsynet med:

Taninblæk,
Alizarin,
Anilin,
Stephens,
Waterlows,
Hydes,
Filipstads,
Gonthier Dreyfuss, } i alle sædvanlige Størrelser fra 4 ß til 96 ß pr. Krukke. Ligeledes haves de bedste Sorter rødt og blaat Blæk.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningensgade og Raadhusgaden, ligefor Victoria Hotel.

Bomuldsvarer.

Stout, Shirting, Bomuldslærred og Bomesi, bleget og ubleget, meget billig hos

Wilhelm Balle.

No. 36. **No. 36.**

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Kul.

Flere Sorter særdeles gode **Huskul** og **Dampkul** sælges fra Skibe og fra vor Oplagstomt ved Vaterlands Bro.

C. Gerh. Hansen & Co.

Tabt!

En Guldfingerring med rød og hvid Sten tabtes i forrige Uge enten paa Cirkus paa Klingenberg eller paa Veien derfra. Underretning om Eieren faaes i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler“ (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 245. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 21de Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Honefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Hoiland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brottum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Et Par Bemærkninger om Fattigondet.

I længere Tid have høilydte Klager været hørte angaaende de sidste stigende Fattigbyrder, og Mange have forgjæves brudt sine Hoveder i den Anledning. Det kunde deraf se ud, som om vi her havde med et ulægeligt Onde at bestille, men heldigvis forholder det sig ikke saa. Sagen er derimod meget simpel og kan rettes naarsomhelst man befinder, at det er gaaet vidt nok.

Var Spørgsmaalet om at begynde fra Nyt af, var det vel rettest intet Fattigvæsen at oprette, ingen Fattiglov at skrive — det er ikke nødvendigt at skrive Love om Alt —, men efter at Sagen er saa tilstrækkelig forkvaklet som nu, kan det ialfald for Tiden ikke blive Tale derom. Hermed er det ikke Meningen at kaste hele Skylden for Ugreien over paa Loven; thi vi have aldrig havt nogen Lov, som har hjemlet den Rundhaandethed, hvormed Fattigkommissionerne have uddelt sine Gaver.

Det kan ikke være andet end Styrelserne, som ere Syndebukken her, og ved Styrelser i dette Tilfælde maa naturligvis forstaaes Husholdninger i Almindelighed, saavel de mindre som de større. Ligesom Skipperen vender om paa Søen, naar han, efter at have drevet for Vinden, mærker det gaar i en feilagtig Kurs, saaledes bør andre Styrelser gjøre det samme; thi ellers vil man fjerne sig fra og ikke nærme sig til Maalet.

De Fleste have nok hidtil staaet i den Mening, at naar der blev sørget tilstrækkelig for de lærde Skoler, saa skulde det fornødne Lys derfra strømme ud over det Hele. Maaske var dette ogsaa tilstrækkelig for en Tid, men nu holder det ikke længere Stik, tvertom bliver det med hver Dag mere nødvendigt at tilegne sig visse Færdigheder og Kundskaber for at kunne bestaa. Det var virkelig en Tid, da man satte en Ære i at kunne hjælpe sig selv, man undsaa sig for at falde det Offentlige til Byrde, og derhen er det, man atter maa forsøge at bringe det igjen. Folkemeningerne forandre sig gjennem Tiderne, Fordringerne stige paa alle Kanter, og Meget, som før ikke var synderlig i Brug, hører nu med til de daglige Fornødenheder. Maaske vil man ogsaa tage det lidt mageligere end før, og i ethvert Fald findes paa Mangt, man ikke vidste om i gamle Dage. Altsammen koster Penge og det, som for 40 Aar siden var tilstrækkeligt for en Familie at leve af, forslaar ikke nu. Mere maa frembringes, for at det skal kunne balancere, hvilket vil sige det samme som at der skal en større Dygtighed til for baade at kunne sutinere og tillige holde Skridt med Tidens Fordringer. Dette fremgaar end tydeligere, naar der lægges Mærke til hvorledes det før var nok, at Staten styredes af nogle Faa, medens nu en Flerhed vil have Haand i Hanke med, hvilket ikke bør forarge Nogen, da den ene Stand som den anden har sine Interesser at ivaretage. Disse Ønsker og disse Krav ere ikke enestaaende for vort Land, de ere tilstede over hele den civilicerede Verden, forsaavidt de ikke allerede tidligere ere fyldestgjorte. Det er saa langt fra at heri ligger noget Galt, at det meget mere bør ansees for et godt Tidens Tegn, som lover det Bedste for Fremtiden. At dette nu har vakt nogen Opmærksomhed, ja vel ogsaa lidt Uro i en enkelt Leir, kommer ene deraf, at vi have været vel døsige og ikke fulgt med. Vi skulle heller ikke endnu rose os af nogen særdeles Aarvaagenhed i dette Punkt, men det første Skridt til en varig Forbedring hos os er nu gjort og det gjælder ikke at falde fra, men fortsætte paa den anviste Vei, som sikkert nok er den rette.

Vi have nemlig hvilende et Grundlovsforslag, som gaar ud paa Udvidelse af Stemmeretten, og paa Udfaldet af denne Sag beror det, om de Forhaabninger, som ere knyttede dertil, skulle gaa i Opfyldelse før eller senere; thi et Tidsspørgsmaal er det kun, og hvorfor da ikke ligesaagodt tage Skridtet først som sidst? At give Folket den fornødne Oplysning saavelsom Rettighed til at varetage sit Tarv, bør ikke længere betragtes som en Opofrelse fra Nogens Side, men mere som en Pligt, den ene skylder den anden.

Med Hensyn til et mere praktisk Skolevæsen have vi ogsaa i den sidste Tid seet Tegn til Bedring. Hamars Stiftsdirektion og Skoledirektør har ogsaa forsaavidt slaaet ind paa denne Vei, som den Mening er udtalt, at Udenadslæsningen, som har udgjort det Hovedsagelige ved Almueskolen, for nogen Del kan indskrænkes uden Skade for Religionsundervisningen. Væsentligst skyldes nok dette Skridt Skoledirektøren, som visselig vil gjøre vel i at fortsætte paa den Maade; thi mange Taarer vilde spares ved Gjennemførelsen af en saadan Tanke, og det var sandeligt ikke for tidligt at indse, at en Sag ikke gavnes ved at gjøres kjedelig. Vi maa finde os i at gaa skridtvis frem og haabe, at efterhvert som Et tages bort, vil noget Andet komme i Stedet, og da Noget, som kan tjene til Gavn i det praktiske Liv, hvilket ikke behøver at komme i Strid med Religionen, men meget mere at klare den.

I disse to Ting, Folkets Oplysning og Stemmerettens Udvidelse, ligge de fornemste Bodemidler for det Onde, hvorom her handles, og Ingen skal kunne sige, at disse ere svære at sætte i Værk, og endnu mindre, at dertil fattes Midler. Thi herved rettes paa den Slaphed i Samfundstanken, som kommer tilsyne i Fattigbyrderne. Vel gaar det ikke an i en Haandevending at rette en Sag som denne; det vil maaske først kunne ske gjennem Slægtrækker, men vist er det, at jo før der lægges Haand paa Værket, des før vil Forbedring indtræde. Forresten forstaar ikke Indsenderen, hvorledes der kan være forskjellige Meninger om saa paatagelige Ting som disse, og han antager for vist, at Fremtiden vil komme til at vise en større Samstemmighed i disse Punkter, end hidtil har været Tilfældet. Uagtet det nok er paa høi Tid at tage Skeen i en anden Haand, saa skal man alligevel ikke kunne sige, at Udsigterne ere fortvivlede, da Ondet kan afhjælpes paa en saa lempelig Maade.

At mange andre Begivenheder have Indflydelse paa Sagen, er Noget, Alle vide, og deriblandt da ogsaa, hvorledes Aarveiene falde ud; desværre har den iaar noget tidlig indtrufne Nattefulde gjort større eller mindre Skade paa Kornavlingen mangesteds her i Landet, men saadant er ikke noget Nyt, det har af og til indtruffet gjennem alle Tider og vil formentlig indtræffe herefter, følgelig Noget, man maa være belavet paa. Imidlertid har det for de Distrikter, hvis hovedsagelige Næringsdrift er Kornavl, en saa alvorlig Følge, at Tanken uvilkaarlig maa ledes hen paa Fædriften, som under en god Ordning kunde være til Hjælp i alle Tilfælde, og især under Omstændigheder, som nærværende, da Foderavlen i det Store taget er meget brav, navnlig i Henseende til Godhed. At Engen er Agerens Moder, er desuden et gammelt Ord, som heller ikke er uprøvet.

Videre er Betleriet en Institution, særdeles skikket til at vedligeholde Armoden og udbrede Laster; men hos hvem ligger Skylden? Er det hos Betleren, som, trods Loven, ligefuldt melder sig, eller er det hos Giveren, som understøtter dette Uvæsen? At komme den Betrængte til Hjælp er visselig meget smukt, men her understøtter man det, som ved alle lovlige Midler skulde modarbeides, og de, som række Haanden dertil, have ingen Ret til at beklage sig over Byrderne, men vel de, som arbeide derimod, og hvis Advarsler hidtil have været en Raaben i Ørken. Der gives en Mangfoldighed af Maader at komme den Lidende til Hjælp paa, kun ikke denne ene. Her haves da et Exempel paa, at der bør være en Maade ogsaa med Friheden; den burde, ialfald hos gode Borgere, ikke strække sig ud over Loven. De, som understøtte Betleriet, burde betænke, i hvilken ubehagelig Stilling de sættes, som se Tingen fra en anden Side og øine, hvor det fører hen.

I September 1869. 5.

Kristiania, den 21de Oktober 1869.

Fra Paris skrives til „Köln. Zeit.": Allerede igaar havde Regjeringen indseet, at den havde begaaet en Feil, da den i Journal officiel lod erklære, at man nu tænkte paa at gjøre Brug af den Ret, som Politipræfekten har til at opløse offentlige Forsamlinger. Affendinge fra Ministeriet for det Indre indfandt sig paa de ikke officiøse Blades Redaktionskontorer og forklarede i Fortrolighed, at denne Bekjendtgjørelse kun var et Varsko, som man ikke tænkte paa at bringe i Udøvelse. Idag have nogle officiøse Organer, blandt Andet Patrie, modtaget Vink om, at man ikke ugjerne vilde se, at de fremhævede denne Bekjendtgjørelses Utidsmæssighed, og disse Vink ere allerede iaften blevne benyttede i forskjellige Artikler. Det synes som om Meningerne have været delte i Ministerraadet, og at Politipræfekten Pietri's Mening har gjort Udslaget.

I den Forsamling, som Oppositionens Deputerede afholdt den 13de, var der kun 7 tilstede. De kunde aldeles ikke komme til nogen Enighed. Førerne for de 116, der paatænke en Sammenkomst i Begyndelsen af November, ville foreslaa sine Meningsfæller en motiveret Dagsorden, hvori Kammerets Prorogation dadles. Hensigten er at styrte Ministeriet. Hvad der driver dem til dette Skridt er, at Regjeringen endnu ikke har afskediget de anklagede Præfekter. Følgen heraf er nemlig, at det liberale System ikke kommer Provindserne tilgode.

Paa Foranledning af det cisleithanske Ministerium er der i de forskjellige vestøsterrigske Landdage opstaaet Spørgsmaal om en Reform af den nærværende Forfatning; Forslaget gaar ud paa, at der skulde indføres direkte Valg til Rigsraadets Underhus istedetfor de nuværende Valg af Landdagene. Meningerne gaa i høieste Grad ud fra hinanden. I Bøhmen og Mähren tager man kun Forslaget under Behandling af Høflighed; i Wien slaar man ind paa en Middelvei, som hverken er det ene eller det andet; i Steyermark, Kärnthen og Salzburg vil man en radikal Forfatningsrevision og i Tyrol og Krain træde de føderalistiske Tanker klart i Dagen. I Bukowina vil man intet vide af Forslaget, og i Galizien haaber man ikke paa en meget blidere Skjæbne.

Den ungarske Ministerpræsident Grev Julius Andrassy skal ledsage Keiseren af Østerrige paa hans Reise til Orienten.

Om den af den preussiske Regjering foreslaaede nye Kredsordning — denne Landdagssessions Hovedsag ved Siden af Bevilgningsspørgsmaalet og Skoleloven — bringer „Hamb. Korr." følgende nærmere Efterretninger: Den preussiske Regjering har forelagt Landdagen en Kredsordning for de 6 østlige Provindser. Den afskaffer Riddergodsbesiddernes Virilstemmeret paa Kredsdagene og lader istedet de store Grundeiere repræsentere af Deputerede; den afskaffer den Politimyndighed, der øves af Riddergodsbesidderne eller som er forbundet med en vis bestemt Grundeiendom, og indsætter kongevalgte „Amtshauptleute" eller valgte „Dorfschulzen" som Politimyndigheder; den giver Landraader et valgt Kredsudvalg ved Siden i Kredsens Anliggender og udvider eller indfører fra Nyt af Kredsdagenes og Landkommunernes Selvstyrelse i flere Henseender. Allerede Hovedbestemmelserne give Indtrykket af, at der i dette Udkast er gjort et stort Fremskridt, naar man sammenligner med de nuværende Tilstande; men dette bliver endnu mere indlysende, naar man tager Hensyn til Tallene; nu findes der paa Kredsdagene 11643 Riddergods-Virilstemmer mod 2363 Deputerede for By og Land, som altsaa ere i en født Minoritet ligeoverfor Riddergodsbesidderne; for Fremtiden skal der være 3607 Deputerede for Grundeierne, 2798 for Landkommunerne og 1550 for Byerne. De 2de sidste Slags Deputerede ville altsaa for Eftertiden tilsammen have Majoriteten; paa ingen enkelt Kredsdag vil Riddergodsbesidderne have mere end Halvparten af Stemmerne.

Bladet bemærker dernæst, at Herrehuset rimeligvis vil anse Opofrelsen af Riddergodsbesiddernes Virilstemmeret (Adgang til at møde og stemme personlig) for en saa stor Indrømmelse, at man ikke kan vente, at det vil gaa længere end Regjeringen. Det fraraader derfor Deputeretkammeret at drive Sagen paa Spidsen og mener, at Forslaget er et godt Grundlag for en videre Udvikling.

I „Magdeb. Zeit." heder det: Saameget lader sig nu allerede sige, Kredsordningen vil, efterat have passeret Deputeretkammeret, se ganske anderledes ud end nu. Grev Eulenburgs Forvaltningsforslag er altfor indviklet og tager derhos altfor meget Hensyn til de gamle feudale Anskuelser.

Skolelovsudkastet vil først faa sin endelige Form, efterat der er indkommet Betænkninger fra Overpræsidenterne i de nye Pr[illegible]vindser. Det antages imidlertid umuligt, [illegible] disse Erklæringer kunne foranledige en ra[illegible] Revision af det Mühlerske Udkast.

Angaaende Virkningen af den [illegible] preussiske Overenskomst om at de to [illegible] Værnepligtige kunne aftjene sin Værne[illegible] hinandens Hære meddeles, at der for Tiden i preussisk Tjeneste findes 11 Badensere og i badisk 9 Preussere.

„Nordd. Allg. Zeit." benegter, at den preussiske Regjering i Sagen om Lotterilaanet er saaledes bunden, at den ikke længer kan negte sit Samtykke. Regjeringen har endnu ikke, heder det, overtaget nogen Forpligtelse. Anliggendet foreligger heller ikke endnu i Kongens Kabinet. Det synes altsaa som om Landdagens Indsigelser ikke have været uden Virkning.

I Sachsens Deputerkammer har den nationalliberale Petri andraget paa, at Regjeringen i Forbundsraadet og Parlamentet vil virke derhen, at det nordtyske Straffelovbogsudkasts Bestemmelser om Dødsstraffens Vibeholdelse ikke blive antagne.

Keiserinden af Rusland er syg og skal tilbringe Vinteren i Nizza. Endnu alvorligere er den Efterretning, at Keiser Alexander den Anden ligeledes er betænkelig syg; hans Lidelser synes tildels at være Sjælslidelser. Man har allerede i længere Tid bemærket en paafaldende Taushed og mørk Stemning, og de 2de Mordforsøg paa ham skulle have rystet ham stærkt. Denne menneskekjærlige Monarks Lidelser fortjener visselig en stor Sympathi; men forsaavidt som den polske Fanatisme har sin Del i hans Sygdom, maa man tænke paa Nemesis. Bestræbelserne for at udrydde alt Polsk vedvarer; nu er Kathedralkirken i Alinsk frataget Katholikerne og overdraget til den russiske Kirke. Men i Menneskelighedens Navn maa man ønske og haabe, at det ikke vil lykkes det russiske Despoti at udrydde en Nation paa mindst 10 Mill. Ifølge en ny Bestemmelse om Censur og Kontrol med udenlandske Tidender skulle Udtalelser om Rusland og russiske Tilstande passere, naar de ikke indeholde direkte Angreb paa Keiseren og den keiserlige Familie. Artikler, som paatale Misbrug, skulle ikke undertrykkes, men Aviserne skulle være forpligtede til at optage Berigtigelser fra Embedsmænd. Den 1ste ds. er der i Warschau offentliggjort en ny Forordning om politiske Forseelser, hvorefter de, som indsmugle og udbrede forbudne

Skrifter, skulle straffes med Forvisning til Sibirien fra 5—15 Aar. For Pasquiller mod Keiseren er sat Dødsstraf. Den af Schir Ali betrængte Emir af Buchara har anraabt Rusland om Beskyttelse, betalt Tribut til den russiske Regjering og sendt sin ældste Søn med et Gesandtskab til Keiseren, hvorimod Rusland skal forpligte sig til at sikre Prinsen Thronfølgen i Buchara.

I Dorpat har der i Begyndelsen af denne Maaned tildraget sig en Begivenhed, som afgiver et Bevis for den ophidsede Tilstand, hvori Landet befinder sig. Dr. Walcker, Privatdocent i Statsøkonomi, allerede forhen bekjendt for sin antityske Skribentvirksomhed, gav ved paa en Forelæsning at fremkomme med nogle Spotterier mod populære liflandske Publicister Anledning til Demonstration fra Studenternes Side. Dr. Walcker har begivet sig til Charkow, hvor der tidligere har været stillet ham et Professur i Udsigt, og i Anledning af Demonstrationerne er der paabegyndt strenge Undersøgelser.

Befordringer og Afgang. Under 16de dennes har det naadigst behaget Hs. Majestæt Kongen at udnævne:

Expeditions-Sekretær i Finants- og Told-Departementet W. H. H. Aschehoug til Toldkasserer ved Kristiania Toldsted; Stibsbygnings-Inspektør i Marinen H. A. Sommerfeldt, R. St. O. O., til Toldskriver ved Kristiania Toldsted; surnumerær Sekondløitnant i Trondhjemske Infanteri-Brigade E. A. Dahl — for Tiden ansat som Sekondløitnant ved Norske Jægerkorps —, og Sekondløitnant i samme Brigade H. R. Hansen til Premierløitnanter i Brigaden; Sekondløitnant i Bergenske Infanteri-Brigade H. J. Barstad ansat som Sekondløitnant ved Norske Jægerkorps og som Følge heraf stillet surnumerær i Brigaden med Behold af havende Officers-Anciennetet af 15de August 1867; Sekondløitnant i Kristiansandske Infanteri-Brigade A. B. Wessel forsat til Sekondløitnant i Trondhjemske Infanteri-Brigade med Behold af havende Officers-Anciennetet af 11te August 1868, samt surnumerær Se-ondløitnant i Trondhjemske Infanteri-Brigade W. Ingebretsen til virkelig Sekondløit-nt i Kristianssandske Infanteri-Brigade og -numerær Sekondløitnant i 1ste Akershusske -nteri-Brigade P. A. Olsen til virkelig -løitnant i Bergenske Infanteri-Brigade, -ned Behold af havende Officers-Ancien-espektive af 14de og 15de August 1868 Forbigaaelse af surnumerær Sekond-nant i Trondhjemske Infanteri-Brigade Arne Arnzen Balchen efter dennes derom fremsatte Ønske, dog saaledes, at denne ved senere Indtrædelse i virkeligt Numer reserveres Behold af havende Officers-Anciennetet af 13de Aug. 1868.

— Under s. D. ere Premierløitnant i Trondhjemske Infanteri-Brigade P. B. H. Lammers og Premierløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade J. Lund naadigst ansatte som Premierløitnanter ved Norske Jægerkorps og som Følge heraf stillede surnumerære i sine respektive Brigader med Behold af havende Premierløitnants-Anciennetet.

— Under s. D. ere Følgende efter Ansøgning meddelte Afsked i Naade: Overtoldbetjent i Laurvigs Told-Distrikt H. T. Orum fra 1ste November førstkommende med en aarlig Pension 500 Spd. og Professor i Medicin ved Universitetet C. W. Boeck, R. St. O. O. med aarlig Pension 1000 Spd.

Til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond skal der, som det vil sees af en i vort Blad indtagen Bekjendtgjørelse, søges afholdt en Bazar i Slutningen af næste Maaned. Vi henlede Publikums Opmærksomhed herpaa i Forventning om, at den Interesse, der allerede før af Byens Borgere er vist denne for Arbeiderne saa vigtige Sag, ogsaa nu vil vise sig i rigelige Bidrag af Gjenstande til Bazarens Istandbringelse.

Snefaldet igaar har ogsaa her i Gaderne skaffet os Slædeføre, som allerede et Par Dage har været udmærket godt i de nærmere liggende Bygdelag, navnlig paa Romerike. Kulden har her i Byen dog ikke oversteget 2 a 3 Gr. C., medens der paa Dovre iforgaars Morges har været 11 Gr. C., igaar endog 16½ Gr.

Kvæg indførsel. Med Dampskibet „Uffo" hidkom igaar fra Fredrikshavn 9 Stykker levende Hornkvæg.

Akers Repræsentantskab. Af de Sager, som foreligger til Afgjørelse imorgen, tildrager Fattigbudgettet sig en særlig Grad af Opmærksomhed. De Understøttedes Antal androg i Aaret 1864 til 675, i Aaret 1868 derimod til 1494. I 1864 medgik der til Fattigunderstøttelser m. m. 14,561 Spd. 60 ß., hvoraf Lønningerne udgjorde 812 Spd. Budgettet for næste Aar er opgjort til 33,694 Spd. 93 ß, hvoraf Lønningerne ere 1696 Spd. Altsaa en Forøgelse i disse faa Aar af omkring 130 pCt. Komiteen ledsager sin Indstilling med den Bemærkning, at naar Budgettet „ikke er større, maa dette tilskrives Assistenternes Virksomhed; ved stadige Husbesøg og ved nøie Kjendskab til Stedets Beboere have de oftere Anledning til f. Ex. ved at paase Betleri at faa afbrudt en Hjemstavnsret, der ellers vilde være hævdet i Aker". Man faar imidlertid dømme herom som man vil, men en Kjendsgjerning er det, at med den nye Ordning begyndte Budgettet for Alvor at stige.

Amerika som Norges Fattiganstalt. Under denne Overskrift indeholdt dette Blads No. 23 en Beretning fra det amerikanske Blad „Fdrl. og Emigr." om en Pige ved Navn Nandine Johannesen, der fjantet og i en hjælpeløs Forfatning var sendt over til Amerika fra Akers Fattigkommission. Efter meddelte Oplysninger er det os en Fornøielse at kunne tilbagevise denne Historie som aldeles usterrettelig i sine hovedsagelige Træk. Den omhandlede Pige, der ved Afreisen herfra hverken var fjantet eller syg, androg hos Akers Fattigvæsen om Reiseunderstøttelse til Amerika, hvor hun, som saa mange Andre, haabede ved et nyt Liv at kunne opnaa at blive et for Samfundet nyttigt Medlem. Da Angjældende heroppe var henfalden til Dovenskab og et omstreifende Gadeliv, der endog havde bragt hende ind i en Tvangsarbeidsanstalt, fandt man det uforsvarligt, at negte hende denne Hjælp, som hun selv sagde vilde være hendes Redning. Hun var ved Afreisen herfra tilstrækkelig forsynet baade med Proviant og Klæder, og hun var heller ikke aldeles blottet for Penge ved Ankomsten til Amerika. At hun kan være bleven syg paa Reisen, stod det ligesaalidt til Fattigkommissionerne som nogen Anden at forudse.

Theatret. Til Indtægt for Forfatteren opførtes igaar for 2den Gang „De Unges Forbund", som imidlertid denne Gang mere end sidst foranledigede Strid mellem de forskjellige Partier. Lundestad havde neppe endt sin Tale for 17de Mai, førend Publikum strax satte Musik til den, og nu opstod der en meget livlig Scene, hvori Publikum selv spillede Hovedrollen. Til Klappernes Raab: „Ud med Piberne", svaredes der fra forskjellige Hold med en skurrende og gjennemtrængende Lyd af Piber. Scenen blev imidlertid tilslut saa alvorlig, at Teppet maatte gaa ned, hvorpaa Hr. Bucher — alias Proprietær Monsen paa Storli — traadte frem og bad det ærede Publikum at være af den Godhed at forholde sig rolig. Forestillingen gik nu sin Gang, kun hist og her afbrudt af Klap og Hyssen; men neppe var de 5 Akter forbi, førend der paany begyndte en Kamp, som førtes med stort Mandemod fra begge Sider, og hvad der gjorde den lidt mere end almindelig var det, at igaar havde Piberne ikke forsiukket sig i en Krog i 3die Rad, men de fandtes baade der, i 2den Rad og nede paa Gulvet. Gassen maatte endelig slukkes, en liden Forpostfægtning udspandt sig hist og her, hvorpaa Alle begave sig hjem i Fred.

To norske Lodsbaade skulle ifølge et Brev fra Strømstad til Aftonbl. den 12te og 13de ds. være forulykkede ved Koster. Ved det ene Forlis omkom 2 Lodse.

Ved Gøteborgs Arbeiderforenings Fest i Søndags, der besøgtes af 700 Mennesker, sees Redaktøren af „Bergensposten", Wallem, at have holdt et Foredrag om Arbeidernes Stilling herhjemme.

Lic. Scharlings tiende Forelæsning. (Forts.) Existents er altsaa den første Bestemmelse, Kierkegaard indskjærper; den anden er Skylden. Disse to hører nødvendig sammen; thi saasnart Mennesket bliver opmærksom paa den uendelige Opgave, der ligger i det at skulle existere, vil det ogsaa blive sig sin egen Endelighed og dermed sin Skyld bevidst, idet det føler Umuligheden af at kunne løse Opgaven, og det vil føle denne Skyld som uendelig; thi det er jo Uendeligheden, som Mennesket i sin Endelighed skal forholde sig til. Heraf udvikler sig da den tredie Bestemmelse: Lidelse som det naturlige Udtryk for den religiøse Existents, den eneste sande Existents; Individet lider nemlig under den uendelige Gudsforestilling, som det ikke formaar at give et fyldestgjørende Udtryk for i sit Liv. Ogsaa Middelalderen erkjendte dette og udtrykte det ved at gaa i Kloster; dette var imidlertid en Mislighed; thi det var at ville give den absolute Indvorteshed, den høieste Inderlighed et rent udvortes Udtryk. Der var desuden noget fornemt ved denne Klosterbevægelse; den, der gik i Kloster, stilte sig ud fra Mængden, og blev af denne anseet for et udmærket Menneske, en Hellig, ligesom han ogsaa selv saa noget Fortjenstligt deri. Den sande Religiøse derimod ser udvortes ud som enhver anden og lever forsaavidt incognito; men hans indre Liv er diametralt modsat andre Menneskers; han forholder sig nemlig absolut til sit absolute Formaal i den evige Salighed og relativt til alle relative Formaal, medens andre Mennesker forholde sig absolut til de relative Formaal og relativt til det absolute Formaal. Men dette den Religiøses absolute Forhold er et Forhold i Inderlighed; tilsyneladende lever ogsaa han i det Relative og netop derfor er han ikke udvortes kjendelig.

Skyldbevidsthed og Lidelse er Bestemmelser, der allerede tilhøre den almindelige Religiøsitet; gaar man nu over til den kristelige Religiøsitet, da kommer hertil endnu Paradoxet. Et Paradox er nemlig dette, at Gud er bleven til i Tiden, og at min evige Salighed skal forholde sig til et saadant historisk Faktum; det er noget, som den menneskelige Tænkning render Panden imod, som Forstanden aldrig kan fatte og tilegne sig. Skal derfor Paradoxet tilegnes, da maa det være gjennem Villien og gjennem Villien i dens høieste Form: Troens Lidenskab; til Tro svarer Lidenskab; thi Troen er uendelig interesseret; — til Viden derimod Uinteresserethed; thi Resultatet har ingen uendelig Betydning for den Vidende, men er ham, væsentlig forstaaet, ligegyldigt.

Mennesket maa imidlertid handle, siden det nu engang befinder sig i den ydre Verden; Kierkegaard benegter naturligvis heller ikke dette, men Opgaven bestaar efter hans Mening deri, at Individet i alt skal forholde sig til sin egen Villie og mere og mere koncentrere sig indester, ikke skjele efter endelige Formaal; thi da svækkes Villien, da slappes Troens Lidenskab. Som den, der paa en Maskerade spiller en eller anden Rolle, gjerne kan narre Tilskueren, saa de tror at se f. Ex. Keiseren af Kina for sig, men ikke maa sætte sig i den Grad ind i Rollen, at han i Selvforglemmelse selv tror sig at være Keiser; — thi da var han jo gal —; saaledes kan ogsaa den Religiøse blande sig i Verden og være baade Familiefader, Statsborger og hvadsomhelst; men absolut maa han kun forholde sig til det Absolute, ellers har han glemt sin Opgave og er i Fortabelse.

I sine første Skrifter optræder Kierkegaard som den rolige, lidenskabsløse Tænker, hvis Maal det alene er, ved rigtig at stille Problemet, „at blive en Kristen," at gjøre opmærksom paa det Kristelige og derved virke i Retning af Inderliggjørelse; i sine sidste Skrifter derimod fremtræder han som Reformator, forsaavidt den kan kaldes Reformator, der kun river ned uden at sætte noget Nyt i Stedet; han retter her de voldsomste Angreb mod hele den danske Præstestand og den danske Kirke. Det er ikke med Lidenskabens skjærpede Pathos, han optræder; — det vilde være et for mildt Udtryk; — han kjæmper med en fraadende Lidenskab, der tilslut ender med Affindighed. Paa en vis Maade kan dette siges at være en Konsekvents af den ensidige Indadvendthed, han tidligere har hævdet; men paa den anden Side er det ogsaa et Brud med, hvad han tidligere har udtalt; han er stormet saa vildt frem, at han er løbet Inderligheden forbi. Naar han saaledes i „Øieblikket" betegner som det ægte Sandhedsvidne den, der spottes, forfølges, ihjelslaaes for sin Tro, og hvis afsjelede Legeme tilslut kastes i Rakkerkulen, da har han her opstillet rent ydre Kjendemærker paa et Sandhedsvidne, i Strid med sin tidligere Fremstilling af den Religiøses sande Karakter. Kierkegaards første Arbeide, „Enten—Eller", vakte stor Opsigt, hans følgende Skrifter derimod langt mindre, og han blev i længere Tid temmelig ubemærket, indtil Artiklerne „Et Sandhedsvidne" og „Øieblikket" udkom, der vakte en uhyre Bevægelse; da fandt han en Del begeistrede Tilhængere, der gav ham ubetinget Ret og som i ham saa et aldeles enestaaende Geni. Vistnok er der i hans Stil, i hans stemningsfulde og paa samme Tid saa overordentlig tankedybe Fremstilling noget i høi Grad Originalt og Enestaaende; men prøver man nærmere hans Tænkesæt (thi man tør vel ikke kalde det System, naar man erindrer, hvorledes han hele sit Liv bekjæmpede ethvert System), da vil man finde, at dette ikke er saa enestaaende, men har flere Tilknytningspunkter til andre Filosofers. Det Evighedens: „Du skal!" som Kierkegaard opstiller, svarer ganske til Kants kategoriske Imperativ; kun har Kant ikke været konsekvent, men ved Siden af opstillet den menneskelige Lyksalighed, medens Kierkegaard vil, at den evige Salighed skal være eneste Motiv for al sædelig Handling. I dette Punkt stemmer Kierkegaard med Fichte; Fichte

---

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 243.)

Riegers Ord mindede stærkt om Palazkys; det var den velmenende Undersaats Varsel, ikke den Uroliges Trusel. Men det var ogsaa vanskeligt, ikke at maatte gjentage de samme allerede engang anvendte Grunde i denne saa enkle og klare Sag. Uden forudgangne Aftaler, uden den ringeste Udvexling engang af hinandens Indtryk, vilde dog alle upartiske Dommere maattet have afgivet aldeles den samme Kjendelse om den østerrigsk-ungarske Dualisme. Ligeoverfor saadanne Opgaver var det nok at aabne sine Øine. For 14 Aar siden, en god Stund altsaa før der var Tale om nogen Dualisme, havde vi Anledning til i dette samme Tidsskrift at anmelde den store „Bøhmens Historie" af Palazky, hvis første Bind netop da var udkommet, og vi udtalte os da om denne nationale Historikers Karakter omtrent paa følgende Maade, idet vi blev slaaede af den Betydning, han indtog blandt Czekerne, og af de Klagemaal, som han var saa heldig en Tolk for: „Enhver Uretfærdighed, øvet mod Czekerne, er et skjæbnesvangert Vaaben i det russevenlige Partis Hænder. Det vil derfor ikke være nok for Østerrige at forene sig mere uforbeholdent med Vestmagterne; . . . dets indre Politik maa ogsaa lyde de samme Indskydelser. Naar Czekerne først se sig satte i Besiddelse af sin nationale Tilværelse og forenede med Vestens Civilisation, vil Ruriks Efterkommere ikke længere have nogen Tiltrækningskraft for dem; men derimod vil Rusland i samme Øieblik som ethvert Haab er dem betaget, staa for deres Øine som den eneste befriende Magt, og hverken den østerrigske Regjerings Autoritet eller Palazkys Overtalelser vil da kunne sætte en Dæmning for Folkemeningens Strøm." I den sidste Landdagssamling i Prag den 13de April 1867 gjorde Bøhmens veltalende Forsvarer os den Ære at citere disse Ord, som kommende fra et uinteresseret Vidne, der kuns, idet han uden forudfattet Mening undersøgte Østerriges Stilling, deraf drog de nødvendige Følgeslutninger. Han føiede dog til, og den Omstændighed er vel at mærke, at disse Ord slet ikke var hans egne, at han aldrig vilde kunne gaa ind paa et saadant Brud mellem Bøhmens Kongekrone og Habsburgerne, at han ikke tvivlede paa Monarkiets Bestaaen, og hans sidste Ord var paa engang et Haabets som et Advarselens: „Saasnart I indse, at den Tilstand, der hviler paa Slavernes Overseen, ikke længer er holdbar, saa skynd Eder, om I vil frelse Østerrige, skynd Eder med at omforme Monarkiet paa den Grund, som er den ene sande: Retfærdighed mod Slaverne! Retfærdighed mod Alle!"

Hvordan kunde det da gaa til, at Palazky, Rieger og Venner tre Maaneder efter dette Landdagsmøde i Prag, i Juli 1867 uden at betænke sig drog til den slaviske Kongres i Moskau? Det var fordi, at der ovenpaa Protesten af 13de April fra alle de czekiske Thingmænd mod den østerrigsk-ungarske Dualisme og ovenpaa Afslaget af at sende Deputerede til „Rigsraadet" dennesides Leitha, i den østerrigsk-magyariske Presse havde reist sig Angreb, som overskred alle Hensyn. Overfor saadanne bittre Udgydelser mistede de mest maadeholdne Czeker sin rolige Overveielse. De troede strax Øieblikket kommet, da Dualismens Forsvarere skulde faa føle, at de 16 Millioner østerrigske Slaver havde bag sig en stor Nation, et stort Rige, som kuns stod rede til at høste Frugterne af deres Daarskab. Naar jeg her udvikler de Grunde, der ledede Czekernes Beslutning, saa maa man ikke tro, at jeg vil forsøge at undskylde den. Czekerne havde svaret paa de moralske Krænkelser, de havde lidt, ved en ny moralsk Krænkelse. Denne Anvendelse af den Stærkeres Ret var en af de allerstørste politiske Feil. Dens første Virkninger var, at den ombyttede Rollerne, og i Stedet for at forkynde Europa den blodige Uret, som blev Bøhmen tilføiet, syntes den nu at ville gjøre en saadan Uret retfærdig. I alle de Lande, hvor Panslavismens Fremgang er Gjenstand for de klartskuende Mænds Iagttagelser, ødelagde Czekernes afgjorte Overgang til den i Forstningen aldeles deres Sag. Saaledes opfattede t. Ex. „Revue de deux Mondes" i Begyndelsen denne uventede Begivenhed; og vi beklage ikke det, som vore Medarbeidere skrev ved den Leilighed; det var i Sandhed hele Verdens Anskuelser, de udtalte, og de gav et Varsko til disse Mænd, der troede at kunne tjene Europa ved at kuldkaste Østerrige. Hele Czekernes Styrke ligger i deres Fastholden af Vestens Grundsætninger; det er ved sin moderne europæiske Kultur, at de udskille sig fra de øvrige Slaver i Øst og Nord, det er ved sine dybe og religiøse Følelser baade paa det politiske og det sociale Felt, ved sin Meddelagtighed i hele Europas Fremskridt at de, som vi haabe, bestandig vil undgaa at styrte i Panslavismens Svælg; det er derfor mod Vesten og ikke mod Rusland, at de skal vende sig, det er i Paris og London og ikke i Petersburg og Moskou, at de skal søge sin sikreste Støtte. Men Bøhmens Deputerede paa den slaviske Kongres syntes ogsaa at have indseet sin Feil med det samme, de havde gjort den; man kan sige, at de med en Gang saa den Feil, de havde begaaet, og de Bebreidelser, der vilde strømme over dem fra deres Venner i Vesteuropa, og at de have villet gjøre en saa forfærdelig upolitisk Handlemaade god igjen.

opløser hele den ydre Verden i et „Ikke-Jeg", Kierkegaard i en Skinverden. Ligesom Kant opstiller Begrebet det radikale Onde, saaledes opstiller Kierkegaard den uendelige Skyldbevidsthed, og han maa i det Hele i sin Betragtning af Sædelighedsloven siges at være kantisk.

Naar Kierkegaard hævder Kristendommens ubetingede Fordring: Du skal! da har han heri ubetinget Ret, og han faar end mere Ret ligeoverfor sin Tid; thi denne var gaaet aldeles op enten i det Æsthetiske eller i det Spekulative, og Opgaven var derfor at komme bort fra „Digteren", fra „Filosofen" til det at være Kristen; derfor stræber Kierkegaard fremfor Alt at holde de forskjellige Existenser skarpt sondrede fra hverandre, at det i Sandhed Kristelige maa blive kjendeligt og dets ubetingede Fordring høres. Naar han endvidere fremstiller Kristendommen som en Paradox, da har han ogsaa heri Ret ligeoverfor den hegelske Filosofi; thi der er i al Tro et for Tanken utilgjængeligt Punkt; men Kierkegaard glemmer, at der aabner sig Muligheden af en ny Tænkning indenfor Troen og altsaa paa nye Betingelser. Karakteristisk for Kirkegaard er ogsaa den indirekte Meddelelse, hvorved Læseren eller Tilhøreren ligesom stødes tilbage i sig selv og saaledes bringes til at befinde sig paa sig selv. Ogsaa Kristus benyttede undertiden denne indirekte Meddelelse, men ingenlunde altid, som Kierkegaard paastaar; han meddeler sig tvertimod ofte ligefrem, og det vilde ogsaa ellers været uforklarligt, at Massen ved mange Leiligheder sluttede sig om ham; thi Massen kan ikke paavirkes ved indirekte Meddelelse. Denne Meddelelsesform maa desuden ifølge sin Natur være kortsattet; den kan med stor Virkning anvendes i korte, fyndige Udtalelser, der slaa ned som et Lyn, og saaledes finder man den ogsaa anvendt hos Kristus; Kierkegaard derimod gjør den ikke gjældende i faa Ord, men i mange og tykke Bind og kommer derved til at virke trættende og sløvende. Kierkegaards Hovedfeil er imidlertid den, at han aldrig har faaet Øiet rigtig op for, hvad Kristendom egentlig er; han ser kun dens negative Side, Fordringen, ikke dens positive, Naadegaven med dens skabende Fylde, dens Glæde og Salighed. Han har, kunde man fristes til at sige, kun hørt de Ord: „Omvender Eder!" ikke de følgende: „thi Himmerigets Rige er nær." Han vil kun forholde sig til den Enkelte, og stiller sig derved udenfor Samfundet og Menigheden, medens Kristendommen sætter den Enkelte sammen med Menigheden og kun gjennem den lader ham naa frem til Frelsen; derfor har Kierkegaard heller intet Brug for Sakramenterne. Endelig mangler Kierkegaard det rette Gudsbegreb; det er væsentlig Guds Almagt, hans Evighed og Uforanderlighed, der fremhæves, medens han ikke har Øie for den ethiske Side af Gudsbegrebet; Kjærligheden og den personlige Selvmeddelelse.

Om den franske Keiserindes Modtagelse i Konstantinopel heder det: Keiserinde Eugenie ankom d. 13de ds. Kl. 3 Eft. hertil. Flere end 20 Dampskibe, som vare seilede hende imøde, fulgte i l'Aigle's Kjølvand. Langs begge Kyster af Bosporus stode lange Rækker af Troppe opstillede; hele Befolkningen var strømmet til og alle Skibe vare behængte med Flag. Bosporus frembød i det Hele et vidunderligt Syn, og den ene Kanonsalve efter den anden blev affyret til Ære for den høie Gjæst. Da l'Aigle var naaet op i Nærheden af Paladset Beglerbeg, lod Sultanen sig sætte ombord i en pragtfuld Baad, der er bygget til Brug for Keiserinden, hvorefter han førte hende til sit Palais. Her bleve kort derefter Portens Stordignitarier forestillede for Keiserinden, og senere gaves en stor Galadiner i Palaiet Bechiktache. Hele Bosporus er iaften illumineret; Festen er glimrende; hele Befolkningen deltager i den; alle Forretninger hvile. — Bladet Turquie (der ansees for den indflydelsesrige Mustapha Fasyl Paschas Organ) indeholder en Artikel angaaende Keiserinde Eugenies Besøg i Konstantinopel, hvori det heder, at Reisen ikke har nogetsomhelst politisk Formaal og saaledes hverken vedrører de Kristnes Forhold i Palæstina eller det ægyptiske Spørgsmaal. Turquie tilføier, at Frankrige jo ogsaa holder diplomatiske Repræsentanter hos Porten for at forhandle de politiske Spørgsmaal. Den glimrende Modtagelse, Sultanen giver Keiserinden, er kun en Tak for hans Modtagelse i Paris og et Bevis paa Sympathi for Herskeren i det Land, der er hans ældste Allierede.

Et og Andet.

At tilberede Alkohol (Spiritus) af Affald, siger et anseet tysk Handelsskrift, er en ny Industrigren, som er kaldt i Live af en Skotlænder Peter Robinson i Chicago, og som skal give et glimrende Udbytte. Man samler Feiestarnet fra Husene, alleslags Affald, fordærvede Madlevninger, døde Rotter, Huder, Kaalblade og andre endnu mindre æsthetiske Stoffe, koger Blandingen i 6 Timer under 212 Grader Fahrenheit, øser Fedtet af, som er meget brugbart til Fabrikation af Sæbe, og vinder af Resten ved Gjæring og Destillation den nydeligste klare Alkohol (Spiritus), som blot indeholder en noget større Fuselmængde end den almindelige. Et Kjærreslæs fuldt af Affald giver gjennemsnitlig 30 Pd. Sæbefedt og 40 Gallons (188 Potter) Spiritus af 90 Graders Styrke, og der vilde alene af Affaldene i Chicago ugentlig kunne vindes 15,000 Pd. Fedt og 30,000 Gallons (141,000) Potter Alkohol. Det Kompagni, som i nogen Tid har arbeidet i denne Retning i Chicago, har stillet Cincinnatis Selskab for Gjødningstilberedelse to Alternativer, enten at give Slip paa deres Patent mod en Godtgjørelse af 20,000 Dollars eller for en Betaling af 8000 Dollars og halv Andel i Nettogevinsten selv overtage Driften der. Dette er en skjøn Udsigt for Snapsdrikkere, thi Alkoholen, som angivelig kun er bestemt til Brug i Fabriker, skal ogsaa være særdeles skikket til at lave Brændevin af.

Dampomnibusser. Der har allerede mange Gange været Tale om at anvende Gadelokomotiver til Befordring af Passagerer, og det ogsaa i Forbindelse med Stolpejernbanerne. I den nærmeste Fremtid synes Planen med Dampomnibusser at skulle bringes i Udførelse, og de Forsøg, som i den Anledning er anstillede i Edinburg, har vist et tilfredsstillende Resultat. En Omnibus, som blev trukket af et Gadelokomotiv, gjennemløb Byen med en Hurtighed af en norsk Mil i Timen, bøiede om de skarpeste Hjørner, snoede sig sikkert mellem en hel Række af Heste og Vogne og blev bragt til pludselig at staa stille nedad Bakke. En driftig Omnibuseier i en af de største Stæder i England skal have til Hensigt at anvende Dampen som Drivkraft for sine Omnibusser.

Elektrisk Jernbanelys. Paa Eriebanen træffes der en ny Indretning, som i høieste Grad fortjener Opmærksomhed. Under Ledning af den bekjendte Fysiker C. C. Morse skal alle betydelige Stigninger, Kurver og Tunneler hele Natten igjennem oplyses med elektrisk Lys. Man haaber herved at formindske Antallet af Jernbaneulykker. Hr. Morse vil fremstille det elektriske Lys i en større Styrke og til langt billigere Pris end hidtil.

Ægteskabelig Lykke. En Præst i en af Londons Forstæder har, skriver et engelsk Blad, nydt en sjelden Velsignelse med Børn. Efterat hans Hustru for 11 Maaneder siden havde skjænket ham Tvillinger, gjentog denne Frugtbarhed sig igjen i forrige Uge, saa at det værdige Ægtepar nu har 4 Børn, alle under 1 Aar gamle, i Vuggen. Det er dog — heder det — en bitter Draabe i Lykkens Bæger, at alle Børn er af Kvindekjønnet.

Ædelstensfeberen i Australien har i nogen Tid raset med en Heftighed, som Guldfeberen aldrig havde. Der er næsten ikke Tale om andet end at danne Aktieselskaber til at søge efter Diamanter, ubekymret om, hvorledes man kunde sikre sig at Arbeidere og Opsynsmænd virkelig vilde aflevere de smaa kostbare Tingester, de kunde træffe paa at grave frem. Det begyndte dog at gydes koldt Vand i Blodet, da man overbeviste sig om, at en stor diamantlignende Sten, som man mente skulde sætte alle andre bekjendte Ædelstene, selv Dronning Victorias „Kohinur", i Skyggen, viste sig kun at være krystalliseret Kvarts. Der var sendt mangfoldige Telegrammer rundt om dette Fund, og Stenen blev under Soldatervagt ført til Sidney. Hvilken Skuffelse, da man fandt, at det bare var en almindelig, værdiløs Sten!

Lord Byrons Hjerte har havt en underlig Skjæbne, som kun Faa have kjendt. Ved den store Digters Død i Missolongi 1832 blev hans Lig balsameret og ført til England; men hans Hjerte blev udtaget af Grækerne og gjemt i en Sølvkasse. 4 Aar senere, da Missolongi beleiredes af Tyrkerne, lykkedes det en Afdeling Grækere, som førte Relikvien med sig, med stort Tab at slaa sig igjennem de tyrkiske Rækker. Men Byrons Hjerte tabtes under dette Udfald i et Myrhul.

De knappe og daarlige Boliger og deres Følger. For at oplyse dette for Byernes Vedkommende anfører et nylig udkommet velskrevet og med Sagkundskab udarbeidet Skrift: „Die Wohnungszustände der arbeitenden Klassen und ihre Reform". Von Dr. Emil Sax. Wien 1869, — følgende Tabel:

I de europæiske Storbyer falder der paa hvert Hus:

i London	omtrent	8	Beboere.
= Berlin	—	32	—
= Paris	—	35	—
= Petersburg	—	52	—
= Wien	—	55	—

Antallet af Dødsfald paa 1000 Beboere beløber sig

i London til	gjennemsnitlig	24.
= Berlin	—	25.
= Paris	—	28.
= Petersburg	—	41.
= Wien	—	47.

De uægte Fødslers Antal udgjør

i London	4 pCt.
= Berlin	16 =
= Petersburg	20 =
= Paris	26 =
= Wien	51 =

Til Bolig gaar der med af Indtægten

i London	omtrent	1/10—1/8.
= Berlin	—	1/5—1/4.
= Paris	—	1/4.
= Wien	—	1/4—1/3.

Jo trangere og tættere man altsaa bor i en By, desto dyrere er Husleien, desto større Dødeligheden og desto slettere Befolkningens sædelige Standpunkt.

Blandinger.

Preussisk Justits. „Köln. Zeit." fortæller: En Kjøbmand, der i Februar Maaned d. A. gik og spadserede i den berlinske Dyrehave, brog uden at tænk noget videre derover nogle af Alleetræernes Grene til sig. Under dette Tidsfordriv brødes en Gren af. Dette blev bemærket af en anden Spadserende, som gjorde Opsynsmanden opmærksom derpaa. Den Uforsigtige er i disse Dage bleven dømt til 14 Dages Fængsel, hvilket er den mindste Straf for Beskadigelse af offentlige Anlæg.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 20de Oktbr.

Baron Werther er udnævnt til preussisk Gesandt i Paris.

Paris, 21de Oktober.

Ifølge „France" finder der idag vigtige Forhandlinger Sted i Compiegne under Keiserens Forsæde. Iblandt Andet behandles Spørgsmaalet om fornyet Indkaldelse af den lovgivende Forsamling.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 21de Oktober.

Igaar indklareredes: Dampskib „Holsatie", Kapt. H. Taube fra Stettin med 2193 Tdr. Rug samt et større Parti Stykgods, hvoriblandt 2110 Toppe Sukker og 16 Fade Raffinade; Jagt Emanuel, Kapt. C. F. Bock fra Arnis med en Ladning Stykgods, væsentlig bestaaende af større Partier Mjød, Honning, Smør og Ost.

Dampskibet „Argo" fra Hull og „North Star" fra London hidkom, forsinket ved Storm og Snetykke, ikke før igaar Aftes mellem Kl. 8 og 10, de medbragte særdeles mange Varer hertil, og blandt „North Stars" Ladning var ca. 300 Kasser Havannasukker.

Dampskibet „Uffo" fra Kjøbenhavn hidkom ligeledes igaar Aftes næsten fuldladet, det medbragte ogsaa dennegang et større Parti Smør og 2,500 Toppe Raffinade.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Caroline	Johannesen	Danzig	Rug.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Familiens Haab	Hay	Danmark	Trælast.
Anne Joens	Williams	England	do.

Ledige Embeder.

Søndre Østerdalens Sorenskriver-Embede.

Ansøgninger om dette Embede kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

Embedets Bruttoindtægter — derunder indbefattet samtlige Auktionsindtægter, men ikke Erstatning for Tab af Skifterekognition — have i de 5 Aar 1864—1868 udgjort i Gjennemsnit omtrent 2830 Spd. aarlig, og i de næstforegaaende 5 Aar 1859—1863 gjennemsnitlig omtrent 2580 Spd. aarlig. Kontorudgifterne have i de nævnte 10 Aar udgjort gjennemsnitlig omtr. 780 Spd. aarlig, men antages af den forrige Sorenskriver muligens at kunne reduceres til omtrent 700 Spd. aarlig.

Ifølge kgl. Resol. af 16de Oktober sidstl. skal der under Forbehold af Storthingets Revision overensstemmende med Lov af 17de Juni 1869 § 12 tillægges Embedet af de af frivillige Auktioner og Licitationer flydende Sportler et Beløb af indtil 400 Spd. aarlig, medens det mulig Overskydende af nævnte Sportler i Henhold til bemeldte Lovs § 18 bliver at indbetale i Statskassen. I saa Henseende oplyses, at Indtægterne af frivillige Auktioner og Licitationer i Gjennemsnit have udgjort i Aarene 1864—1868: 572 Spd. aarlig, og i Aarene 1859—1863: 482 Spd. aarlig.

Den forrige Sorenskriver har anslaaet det Indtægtstab, som Ophævelsen af Sorenskrivernes Eneret til at forfatte Skjøder og Kjøbekontrakter for dette Embede vil medføre, til 100 à 150 Spd. aarlig, og det Indtægtstab, der vil være en Følge af den ved Lov af 8de Mai d. A. aabnede Adgang til smaa Gjældssagers Paakjendelse af Forligelseskommissionerne, til omtring 50 Spd. aarlig.

Til Embedet hører Embedsgaarden Kirkenær i Elverums Thinglag, af Skyld 3 Daler 3 Ort 18 Skilling, til Udbedring af hvis Huse der ved kgl. Resolutioner af 15de Oktober 1855, 7de April 1858 og 15de Aug. 1868 er paaheftet Embedet 3 Laan, til Beløb henholdsvis 500 Spd., 424 Spd. og 190 Spd., hvilke Laan samtlige forrentes med 4 pCt. og afbetales med 4 pCt. aarlig i 25 Aar, regnede henholdsvis fra 11te December 1857, 11te December 1859 og 11te December 1869. Enkelte af Gaardens Udhuse ere imidlertid fremdeles, efter hvad der er oplyst, i saadan Stand, at de snart kunne trænge Udbedring eller Ombygning.

Det antages at ville blive gjort den ansættendes Embedsmand til Pligt med Hensyn til Forskrifterne i Lov indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostningerne i offentlige Sager med Videre af 8de Mai 1869 § 3 at ansees som om han var udnævnt efterat bemeldte Lov er traadt i Kraft.

Med Hensyn til Bestemmelsen i kgl. Resol. af 22de Januar 1838 bemærkes, at de til Storelvedalens Thinglag hørende Gaarde Grydalen, Matr.-No. 34, L.-No. 82, og Tangen, Matr.-No. 35, L.-No. 41, 70 og 72, i geistlig Henseende henhøre under Sollidens Præstegjeld, Kristians Amt.

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Samling i Orgelbygger A. Erikssens Konkursbo d. 23de Oktbr. Aalesunds Skifteret: Handelsborger L. M. Bolstads og Borgermester Joakim Methlis Konkursboer ere extraderede Opbyderne. Follo Skifte-

Det var saaledes derfor, at Rieger ved en Fest, som Universitetet i Moskou gav, svarede paa nogle, jeg ved ikke hvilke, ubesindige og eventyrlige Udtalelser om Slavernes Enhed, og protesterede mod Tilknytningerne, der ikke vilde være andet end Røre og Uorden. Over og ved Siden af Racespørgsmaalene stod der, sagde han, ordnede Nationaliteter, historisk tilblevne Nationer med sine Erindringer, sine Retsopfatninger, sine udprægede Interesser; at gjøre Afkald paa at være en saadan en, vilde være Selvmord. Det er sandsynligt nok, at disse Ord ikke blev meget tilklappede af Moskoviterne; men Czekernes Ære overfor Vestens Publicister havde de dog i det mindste reddet, og jeg finder det ganske rimeligt, at en engelsk Pen i „Westminster Rewiew" har paavist den liberale og humane Karakter i Palazkys Ord.*)

Denne Tildragelse har ikke kunnet være unyttig for Hovederne i den offentlige Bevægelse i Bøhmen. Rettænkende Aander ved at drage Nytte af sine Feil. I Begyndelsen af den czekiske Bevægelse talte man om Racen meget mer end om Nationen. Man satte altid det slaviske Element op imod det germanske uden at lægge Mærke til, hvormeget saadanne Floskler nærmede sig det Meningsløse. Det maa have været Moskoviternes Modtagelse, der aabnede Øinene paa Czekerne. En Ting er i alle Fald vis, og det er, at Bøhmens Forsvareres Beviser i de to sidste Aar har vundet umaadeligt i Nøiagtighed. Det er ikke mer i denne eller hin Races Navn, at man nu fører sin Sag, det er i de virkelig historiske Ansamlingers Navn, i de Folks Navn, der har sit eget Liv og sine egne personlige Motiver. Retten skriver sig ikke fra Blodet men fra Minderne og Erindringerne, det vil sige: fra de forudgangne Slægters Arbeide. Det er blot en Stat, der skylder Aarhundreder sin Tilværelse, som kan forlange sin fuldstændige Frihed. Den bøhmiske Nation er en saadan Nation, ligesaavel som den ungarske, som Tyskerne i Erkehertugdømmet, Rumænerne i Siebenbürgen, Polakkerne i Galicien, Serbo-Kroaterne i Illyrien. Denne Grundsætning gjør Regningen betydelig simplere. Der gives visselig endnu mange Vanskeligheder, som staa tilbage at ændre iblandt denne Blanding af Folkeslag, der udgjør Østerrige; men dog er der, hvad angaar Kampen mellem Czekerne og Tyskerne gjort et betydeligt Skridt henimod Udjevningen. Dersom der f. Ex. findes Slaver mellem Tyskerne i Erkehertugdømmet (og man ved, at der findes en god Del saadanne), da vil Historien og den sunde Sands, at de maa regnes til Østerriges tyske Gruppe; paa samme Maade hører Tyskerne i Bøhmen til den bøhmiske Gruppe; det er efter samme Regel, at Slaverne i Ungarn hører til den ungarske Nation, og Ruthenerne i Galicien til den polske. Med et Ord: den historiske Ret gjælder over Blodets Ret, og det er kun virkelige Nationer, som har Ret til at kræve sin Plads i den fremtidige Ordning. Er nu Bøhmen en Nation? Har ikke Bøhmen altid været et eget Kongedømme? Har ikke Bøhmen, naar det indgik Overenskomster med Habsburgerne, bestandig forbeholdt sig sine Rettigheder? Har ikke Keiseren af Østerrige bestandig været Konge af Bøhmen, ligesom han var Konge af Ungarn? Alle Frants Josefs Forgjængere, med Undtagelse af den revolutionære Josef II, har jo maattet fornye sin Haandfæstning, idet de modtog St. Venceslaus Krone, ligesom naar de modtag St. Stefanskronen. Kunde man da driste sig til at krænke Czekernes Ret, naar man havde erkjendt den hos Magyarerne? Se, det er hele Spørgsmaalets Indhold!

(Forts.)

*) „Vi har gjennemgaaet Talerne ved de forskjellige Fester og sociale Sammenkomster, og i det Hele er vi blevne slaaede af den oplyste, frie, maadeholdne Tone, der var den forherskende hos Czekerne og de øvrige østerrigske Slaver. Dr. Rieger talte i Særdeleshed mod en for stærk Centralisation, idet han paastod, at det kun var indskrænkede og uoplyste Hoveder, der kunde blændes af dens blot ydre Storhed."

ret: Samling i Handelsbarger Johan Røkers Konkursbo den 2den Novbr. Stavanger Skifteret: Farver Nielsens Bo er sluttet med en Dividende af 0,138 pCt.

Proklama. Kristiania Skifteret: I Boet efter Enkefru Karoline Olava Juel Fermann, 3 Mdr.s Varsel fra 19de ds. Numedals og Sandsværs Skifteret: I Boet efter Pladseier Peder Halvorsen Hagen af Sandsvær; Arvingerne med Aar og Dags Varsel og Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel fra 18de Oktbr. Kongsbergs Skifteret: I Boet efter Enke Marthe Johnsdatter, 3 Mdr.s Varsel fra 19de Oktbr. Stavanger Skifteret: I Boet efter Tømmermand Wilhelm Wilhelmsen Wathne, 3 Mdr.s Varsel fra 15de Oktbr. Stør- og Værdalens Skifteret: I Boerne efter Ungkarl Elling Tomassen Hallan af Værdalens Thinglag og Rafael Lund Bruenich af Levrikens Thinglag, med 3 Mdr.s Varsel fra 13de Oktbr.

Det meteorologiske Institut.

Et nyt Hvirvelcentrum, kommende fra Skotland, passerede igaaraftes og inat over det centrale Norge ledsaget af Sne og Regn; det er idag gaaet henimod Østersøen. Barometret stiger stærkt i Norge, hvor Vinden er nordlig, stærk i det sydlige Norge. Temperaturen er 2—3 Grader under Normalstand. Udsigterne ere fremdeles til uroligt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 21de Oktober:

Nilsen fra Finmarken, Overgaard med Familie fra Østlandet, Frøken Wing, Hilditsch og Torne fra Moss, Aslaksen fra Porsgrund, Bredesen med Følge fra Namsos, Gagfører Falck fra Hamar, A. Sæhlie og Student Helgeby fra Hedemarken, Rosholm med Familie fra Hønefoss, i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 22de Oktober (Kl. 7—10¼) gives: **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Dette er den 4de Abonnementsforestilling.

N.S. De tidligere Tirsdagsmøder i Studentersamfundet fortsættes fra imorgen i Frimurerlogen hver Fredag Aften.

Johan Dahls Boghandel er flyttet til DHrr. Eger & Co.s Gaard i Akersgaden No. 22.

Til Texas.

Den 13de November anstundende foregaar vor næste Expedition af Emigranter fra **Christiania** pr. **Postdampskib** over **Hamburg** og New Orleans til **Galveston** i Texas. Fragten er 45 Spd. indbefattet fuld Kost fra Hamburg. For at være sikker paa Plads, bør man tegne sig snarest muligt.

Den følgende og for iaar sidste Expedition til Texas over Hamburg foregaar fra Christiania den 11te December.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
Prindsens Gade No. 3, Christiania.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor.

Medlogerende.

En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

Thorvald Endresen

(Hattefabrikant M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)

tillader sig herved at anbefale sin idag aabnede Handel med Manufakturvarer.

Christiania, den 20de Oktober 1869.

DHrr. Mølleeiere

anbefales mit velforsynede Lager af:

Silke-Sigtedug af prima Kvalitet fra No. 3 til 15 incl.
Flinte-Møllestene af de bekjendte udmærket gode og solide fra **Dupety Theurey, Gueuvin Bouchon & Co.**
Selbo-Møllestene af bedste Sort, brun, hvid og staaltyt
Svenske Møllestene fra Lugnås.
Rhinske Møllestene,
Pillestene, Staalhakker, færdighuggede **Kipplader** m. m. til billige Priser.
Priscouranter tilstilles paa Forlangende.

O. Hoxmark.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpas à tout prix i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Jacob Olsen

24 Kongensgade 24

anbefaler et stort og smukt Udvalg af netop ankomne moderne Yderfrakketøier fra det simpleste til det fineste, moderne Beenklædetøier, Dresstøier & Vestetøier m. m. m.

Ligeledes anbefales for Bundtmagere sort og bruun Plyds i forskjellige Kvaliteter.

Reinert Birkelands Symaskinforretning

og Contor er tilflyttet Capt. Chr. Johnsens Gaard, Hjørnet af Raadhus- og Kongensgnde No. 24, ligefor Stiftsgaarden.

En Bazar

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

E. Gamborg, Politikammeret. — Jensen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26. — Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15. — Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18. — Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole. — A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.
Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß.

Udkommet er:

Erik Hoff: Harmonia. Samling af flerstemmige Mandssange. 2det Hefte. (3 Leveringer à 10 ß).

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,
utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

„Dølen"

kan for halve eller heile Aaret tingas paa alle Posthus innan- og utanlands og gjenom Bod eller Brev til Redaktionen, og her i Byen likeins med Adresse: Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgata No. 16. Prisen for Aaret 6 Ort, omfram Postpengar.

Tilsalgs.

Fotografiportræter

af Statsminister **Sibbern**, Statsraaderne **Stang, Bretteville, Møinichen, Manthey, Meldahl, Helliesen, Irgens** og **Broch**, af Biskop **Arup**, Stiftsprovst **Essendrop**, Præsterne **Kobro, Tandberg, Domaas, Sven Brun, Johan Nordal Brun, Anderssen, Hansen, Dop, Berg, Elstrand, J. M. Lund, Tannæs, Malchin, Thinn, Johnson, Christophersen, Stenersen**, af **Bjørnson, Ibsen, Jørgen Moe, Asbjørnsen, A. Munch, Wergeland, Welhaven, P. A. Jensen, Dølen, Landstad, Werels** m. m. Fl. faaes à 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stk. — hos

De Coninck,
Dronningensgade, ligefor Victoria Hotel.

☞ Ved Indsendelsen af 6 Stkr. 4-Skillings Frimærker i frankeret Brev kan man faa det Fotografiportræt tilbage, som man ønsker, med omgaaende Post.

Uld,

sort og hvid, sælges i Partier og mindre Dele billigt hos

Gunerius Pettersen.

Smukke og gode

Gardintøier

i Lenon fra 12 ß, i Bobinet fra 18 ß og i coul. Sirts fra 14 ß pr. Alen, anbefales i stort Udvalg af

Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Kjoletøier.

Ægte Lyoner Silketaft fra 2 Spd. 16 ß pr. Alen.
Sort Thibet, Rips og Crep, ⁷/₄ bred, fra 1 Spd. 2 ß pr. Alen.
Moderne coul. Kjolestoffe fra 16 ß Al. i udmærkede Qvaliteter anbefales af

Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Tolleknive, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tolleknive** med Skafte af **Træ, Rensdyr-** og **Elsdyrhorn**, ſmaa **Sprætteknive**, enkelte **Slirer**, beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et messingbeslaaet **Belte** med tilhørende **Tollekniv** med ligeledes meget god messingbeslaaet **Kniv** og **Slire** faaes for 1 Spd 60 ß.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens- og Raadhusgaden.

Citroner ankomne til **Hans Gjessing.**

Schweitzer-Chocolade

med og uden Vanille, dansk og norsk Chocolade hos **Hans Gjessing.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Enhver Tandpine

bliver strax stillet ved **Bergmanns Tandbuld**, patenteret i de keiserlige franske Stater. Den faaes i Tutter a 30 ß hos **Hr. de Coninck**, Dronningens Gade ligefor Victoria Hotel, Christiania. For de øieblikkelige Virkninger garanteres af **DHr. Bergmann & Co.**, Rochlitz.

Ved portofri Indsendelse af 30 ß i Frimærker bliver Tutterne tilsendte franco med Posten til hvilketsomhelst Sted i Riget. **Brugsanvisning medfølger.**

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Tjeneste søges.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Flødning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 246. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 22de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Ødemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Usso"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Varbal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Juridiske Meddelelser.

Gaardbruger Ole Thesen mod Brandforsikringsselskabet „Norden".

Ved Police af 5te September 1868 forsikrede Brandforsikringsselskabet „Norden" i Kristiania for et Tidsrum af 3 Maaneder indtil 5te December næstefter for Gaardbruger Ole Thesen af Næs en Sum af 1000 Spd. paa Korn og Høavling af alle Slags beroende paa hans Eiendom Gaarden Thesen i Næs. Den 21de Oktober 1868 opbrændte den paa bemeldte Gaard værende Kjone eller Badstue, hvorved der for Eieren Ole Thesen opbrændte 12 Tønder Havre, som netop henlaa der til Tørring. Da „Norden" ikke efter Paakrav vilde udbetale Thesen det af ham for den opbrændte Havre fordrede Erstatningsbeløb af 24 Spd., anlagde han ved Stævning af 2den April sidstleden efter forgjæves Forligsmægling Sag mod Brandforsikringsselskabet, hvorunder han paastod Selskabet tilpligtet at betale ham ovennævnte Erstatningsbeløb samt Renter af samme og Sagsomkostninger.

Indstævnte paastod sig frifundet og tillagt Procesomkostninger, idet Selskabet mod Søgsmaalet væsentligst indvendte, at det ikke havde assureret Citantens Korn „paa Badstue"; hvilket dog kunde have været skeet paa udtrykkelig Forlangende og mod Erlæggelse af tre- eller firedobbelt Præmie. Indstævnte bemærkede tillige, at Assurancen gjaldt for Avling paa de almindelige Opbevaringssteder, men at Badstue ikke kunde kaldes for et saadant. Foruden at dette, efter Indstævntes Formening, var Noget, der faldt af sig selv, havde det tillige udtrykkelig Hjemmel i Forsikringsvilkaarenes § 5, der blandt Mere paalægger Forsikringstageren at opgive og lade Policen paategne, om det forsikrede Gods flyttes andetsteds hen end i Policen opgivet, og om der ham vitterligt er indtruffet nogen Omstændighed ved Anlæg af Fabrik, Brug eller ildsfarlig Haandtering osv. „som forøger Forsikringens Farlighed, i hvilket sidste Fald han for den resterende Forsikringstid maa betale den Præmieforhøielse, som muligens kan paafordres."

Citanten formente derimod, at Forsikringen efter Policens ovenciterede Udtryk omfattede hele Avlingen, hvorsomhelst paa Gaardens Grund eller i dens Huse den befandt sig, og at det maatte have været Selskabets egen Sag at gjøre fornøden Reservation, hvis nogen Undtagelse herfra skulde have fundet Sted. Nogen saadan Reservation fandtes imidlertid ikke i Policen. Citanten fandt heller ikke nogen saadan Reservation i den af Modparten citerede § 5 i Vilkaarene, idet der, da Kjonen laa paa Gaardens Grund, ikke kunde være Tale om, at der ved Kornets Overførelse til Badstuen havde fundet nogen saadan Flytning Sted, at Anmeldelsespligt paalaa ham. Ligesaalidt kunde Kornets Henlæggelse paa Badstuen henføres blandt de i §'en omhandlede „Omstændigheder, som forøge Forsikringens Farlighed". Dette formentes indlysende deraf, at Badstue er en almindelig Bygning og midlertidigt Opbevarelsessted for Korn paa enhver velordnet Bondegaard. Citanten formente tillige, at naar Meningen havde været at undtage Korn under dets Henliggen paa Badstue fra den i almindelige Udtryk tegnede Forsikring paa al paa en Gaard beroende Avling, saa havde Brandforsikringsselskabet havt saameget større Opfordring til derom at indføre udtrykkelig Bestemmelse i Vilkaarene, som saadan Bestemmelse findes i flere af de ældre Selskabers Forsikringsvilkaar, i hvilken Henseende henvistes til Plan for Akershus Brandassuranceforening dens § 3 og til Forsikringsvilkaarene for Kristiania almindelige Brandforsikringsselskab.

Ved Kristiania Byrets Dom af 12te ds. blev Brandforsikringsselskabet, med Ophævelse af Procesomkostningerne, tilpligtet at betale Citanten det paastævnte Beløb med Renter.

Retten fandt nemlig, at naar den til Citanten udstedte Police forsikrede „hans Kornavling af alle Slags, beroende paa Gaarden Thesen", saa maatte disse Udtryk i sig selv ogsaa omfatte Korn beroende paa Gaardens Badstue eller Kjone, og naar Selskabet i denne Henseende vilde have havt nogen Modifikation gjort gjældende, antoges en Tilkjendegivelse heraf saameget mere nødvendig, som Selskabet ikke rent ud negter at forsikre Korn paa Kjone, men kun derfor fordrer en høiere Præmie. Noget udtrykkeligt Tilkjendegivende i denne Retning fandtes imidlertid ikke i Policen eller i de paa dens Bagside trykte Forsikringsvilkaar, ligesaalidt som Retten kunde finde, at Bestemmelsen i Vilkaarenes § 5 indeholdt nogen Reservation i saa Maade. Der kunde selvfølgelig ikke være Tale om Anmeldelsespligt for den Forsikrede, med Hensyn til Flytning fra den ene Bygning til den anden indenfor Gaardens Grændser, og naar det paalagdes Forsikringstageren at anmelde Indtrædelse af „nogen Omstændighed, ved Anlæg af Fabrik, Brug eller ildsfarlig Haandtering osv.", da maatte hermed være tænkt paa noget Andet end et saadant almindeligt Tilbehør til en Gaard paa Landet som en Badstue. Bestemte Regler for i hvilke Tilfælde Avling for en Del eller i det Hele skal være undtagen for Forsikring eller undergiven særegen og høiere Præmie ansaaes ganske nødvendige, naar et Selskab i denne Henseende vilde gjøre nogen Indskrænkning, i hvilken Henseende det tillige maatte tages i Betragtning, at Henbringelse paa Kjone er en ganske almindelig Behandlingsmaade af Korn, der saaledes altid maa forudsættes at ville blive benyttet, uden at det, medmindre udtrykkelig Undtagelse ved Forsikringen er gjort, lettelig vil falde nogen Gaardbruger ind, at han derved skulde resikere, at Forsikringen bortfaldt.

Det oplystes forøvrigt, at „Norden", efterat nærværende Sag var reist, har tilføiet i Policerne den Klausul: „Det er en Selvfølge, at Forsikringen ikke omfatter Korn under Tørring paa Kjone (Badstue) eller ved Mølle".

Den militære Straffelov.

De i de senere Tider jevnlig forefaldende Krigsretstiltaler have, om de end ere gavnlige for Retfærdighedsbegrebet, dog været meget vaadelige for Disciplinen, og, som rimelig er, have de givet Anledning til Granskning af de Paastande, som man fra enkelte Hold hører fremsatte om vor militære Straffelovs Brøst og Mangler. At saadanne findes paa flere Steder indrømme vi villigen; thi det er f. Ex. ikke rimeligt, at man for nogen af de almindelige Respektsforseelser, saaledes som disse vare betegnede i den ene ophævede Subordinations-Anordning af 27de April 1792, for Fremtiden vilde belægges med Straf efter den militære Straffelovs § 108, der bestemmer Fængsel eller Strafarbeide i 5te Grad for de i samme nævnte kvalificerede Forgaaelser mod Overordnede, og da man nu savner enhver anden Bestemmelse, ville i Fremtiden væsentlige Forgaaelser mod Respekt og Subordination forblive ustraffede. Heri bør gjøres en Forandring, som vist Storthinget gjerne gaar ind paa, da det Hele grunder sig paa en Incurie hos Lovens Forfattere.

Men der er en anden Side af Sagen, som man under saadanne Omstændigheder ikke bør være uopmærksom paa, og det er Bestemmelserne i Subordinations-Anordningens 2det Kapitel, som er overskrevet: „Om de høiere Befalingsmænds Pligter efter Subordinationens Medfør". Heri forordnes de Befalende: at de ikke „maa taale en krybende Ydmyghed", at de „saavel i som udenfor Tjenesten ved Godhed, Venlighed og sømmelig Nedladelse", skulle forskaffe sig deres Underordnedes Kjærlighed og Tillid og vise dem Vei til at behandle de dem Undergivne paa samme Maade, saa at Enhver med Lyst forretter sin Tjeneste og opfylder sine Pligter; „Befalinger maa ei indeholde mere end Tjenestens Høihed og Alvorlighed udkræver, og aldrig udarte til Grovheder, Skjeldsord eller uanstændig Adfærd i Ord eller Gjerning; Kongen vil at Superierens uforsvarlige Forhold ligesaalidt skal blive ustraffet som Inferierens Overhorighed og Opsætsighed" osv.

Til det kgl. Selskab for Norges Vel.

Man tillader sig herigjennem at forespørge, paa hvilke Betingelser Selskabets Drænsmester, Hr. Ole Jensen, skal yde sin Bistand. Saavidt Indsenderen af disse Linier bekjendt, har han nu i de to sidste Aar fordetmeste opholdt sig paa et Sted, nemlig paa en Eiendom paa Hedemarken. Man tror, at dette ikke er i Overensstemmelse med Selskabets Love, idet han formentlig ikke skal være Arbeidsbestyrer og behjælpelig med Grøftegravernes Regnskab, men kun udstage Grøfter, optage Drænskart og i det Høieste tilse en Stund med Arbeidet og Nedlægningen af Rørene. Tillader han sig uden Selskabets Vidende at gaa udenfor denne Grændse for sin Virksomhed, vil hans Tid altfor meget optages til Skade for de øvrige talrige Rekvirenter, hvis Krav paa hans Bistand paa denne Maade ingenlunde kan blive fyldestgjorte.

Den 20de Oktober 1869.

Ærbødigst
L. + B.

Dersom Hr. Kjølstad

havde gjennemlæst mit Gjenmæle mod Hr. W. med Opmærksomhed, vilde han have fundet, at de af de Behrenske Mandssange citerede Steder ingenlunde af mig betragtedes som ligesaa mange Feil, men, at de kun vare fremholdte som Sammenligningspunkter ligeoverfor den W'ske Kritik af min Bog.

At den B.ske Samling virkelig indeholder „grove Bommerter" og andre Stygheder, er ingenlunde undgaaet min Opmærksomhed, men at paapege disse laa udenfor den Plan, jeg havde lagt for mit Gjenmæle, ligesom jeg slet ikke føler mig kaldet til at klandre Andres Arbeider.

Det tager sig ogsaa noget besynderligt ud, at Hr. Kjølstad nu vil tage denne samme W. i Skole, hvis Kritik over min Bog han selv har erkjendt for at være „velgrundet", men formodentlig maa dette Skridt henregnes blandt de mange andre af den førte Feides Besynderligheder.

Disse faa Ord fandt jeg det nødvendig at fremføre, førend jeg trækker mig tilbage fra det Hele.

Kristiansfand den 16de Oktober 1869.

Aug. Abrahamson.

Kristiania, den 22de Oktober 1869.

Til „Hamb. Nachr." skrives fra Kjøbenhavn den 11te Oktober: „Den kongelige danske Familie vil, som man antager, opholde sig paa Fredensborg, indtil den tiltræder den tilsigtede Reise til Grækenland. Det heder, at baade Prinsesse Thyra og Prins Valdemar ville deltage i denne Reise, medens Kronprinsen skal føre Regentskabet, i hvilken Anledning der vil udkomme en provisorisk Lov. Et Udkast til en definitiv Lov angaaende Regentskabsspørgsmaalet vil blive forelagt den Rigsdagssamling, der skal møde den 19de November. Rygter taler atter om en tilsigtet Formæling mellem Prinsesse Thyra og den russiske Storfyrst Vladimir, og man antager, at det er af denne Grund, at der hidtil ikke er tænkt paa Prinsessens Konfirmation. Dette Rygte er i alt Fald mere sandsynligt, end det, ifølge hvilket denne Fyrstinde skulde være bestemt for Fyrst Karl af Rumænien. I Slutningen af denne Maaned venter man her Kong Karls og Dronning Lovisas Besøg".

La France meddeler, at de franske Ministre den 15de Oktober samtlige ere reiste til Compiegne; at de skulle opholde sig der i flere Dage, og at de skulle forhandle om det ministerielle Programs endelige Affattelse. „Det er dog ingenlunde umuligt", tilføier det nævnte, i Almindelighed velunderrettede Blad, „at der af disse Forhandlinger vil udgaa noget mere end de omtalte Lovforslag. Den nøiere Undersøgelse af den hele Stilling, hvormed Keiseren i Forening med sine Ministre vil sysselsætte sig, kan virkelig meget godt fremkalde vigtige politiske Beslutninger". Da man ved, at der blandt en stor Del af den lovgivende Forsamlings Medlemmer hersker megen Misfornøielse med Ministrenes Optræden siden Mødernes Udsættelse, antager man, at Udtalelsen i La France sigter til et øieblikkeligt Ministerskifte. Denne Mening bestyrkes derved, at Le Peuple, som staar i et fortroligt Forhold til det keiserlige Kabinetssekretariat, i temmelig skarpe Udtryk dadler den officielle Advarsel med Hensyn til Forsamlingsfriheden.

Nogle af de Uforsonlige, siger The Standard, vise svage Tegn til, at de atter have gjenvundet Fornuftens Brug. Efter først at have gjort alt, hvad der stod i deres Magt, for at vække Arbeidernes Forbitrelse, søge de nu at slukke den Ild, som de selv have antændt. Jules Ferry gaar saaledes omkring i de forskjellige Værksteder for at modarbeide Le Rappel og overtale Arbeiderne til at forholde sig rolige. Nogle franske Blade paastaa, at han har fundet en god Modtagelse, men The Standard tror det ikke, „fordi den revolutionære Aand allerede er vakt, og saa ere Arbeiderne i Paris som besatte." Le Rappel offentliggjør et Brev fra Victor Hugo, hvori han advarer imod at foretage nogen Demonstration den 26de Oktober. Han opfordrer tillige de Deputerede af venstre Side til at erklære, at de ikke anse sig for bundne ved deres Ed, og han slutter sit Brev med at sige: „Naar jeg raader til at gjøre Opstand, vil jeg selv være paa Pletten, nu raader jeg derfra".

At den spanske Opstand betragtes som meget alvorlig af de udenlandske Magter, og at man ikke nærer Haab om dens hurtige Undertrykkelse, fremgaar af en Meddelelse i de franske Blade, ifølge hvilken den franske og den engelske Regjering har besluttet at sende Krigsskibe til Havne ved Barcelona, Kartagena og Kadix for at beskytte deres Undersaatter. Ifølge et Telegram fra Madrid til L'Indép. Belge, som dog trænger til nærmere Bekræftelse, have Insurgenterne i Valencia tilbudt at underkaste sig paa visse Betingelser; men Regjeringen fordrer, at de skulle overgive sig paa Naade og Unaade.

„Köln. Zeit." indeholder en ledende Artikel med Overskrift: „Nordamerika og Danmark", hvori de nordamerikanske Fristaters Optræden under Forhandlingen om de dansk-vestindiske Øers Salg underkastes en streng Bedømmelse. Efter at have givet et Overblik over Forhandlingernes Gang paastaar „Köln. Zeit.", at paa samme Tid, som Seward forsikrede den danske Regjering, at Kongressen i Washington uden al Tvivl vilde stadfæste Traktaten, indledede han Underhandlinger med St. Domingo om Erhvervelsen af Samanabugten og — hvad der er utroligt, men dog bogstaveligt sandt — søgte hemmelig at indvirke paa Senatets Udvalg, for at det skulde stemme mod Ratifikationen. Saaledes har Sagen slæbt sig hen i 2 Aar til stor Skade for Danmark, hvis Regjering næsten synes at være bleven kompromitteret. Terminen for Ratifikationen var udløben den 15de Oktober; men man haaber i Danmark, at Grants rolige og retfindige Regjering vil forlænge Terminen i Overensstemmelse med Kabinettet i Kjøbenhavn, for at Kongressen kan faa Leilighed til at behandle Sagen efter sin Sammentræden i December Maaned.

Den Uret, som Regjeringen i Washington har begaaet, bestaar ifølge „Köln. Zeit." dels deri, at Senatet trods Sewards Løfter ikke har ladet Sagen komme til offentlig Forhandling inden den berammede Tidsfrists Udløb. Men ligesaa stor Uret er det, at General Grants Regjering hidtil ikke har opfyldt sin Pligt lige-

overfor Danmark, da det maa betragtes som hævet over enhver Tvivl, at den nuværende udøvende Magt ligeoverfor Udlandet er bundet ved de under den Johnsonske Styrelse indgaaede Forpligtelser.

Kabinettet i Wien, siger „Die Post", er uroligt i Anledning af nogle nylig stedfundne Fredsforstyrrelser i Dalmatien. Grunden dertil er ikke, at man skulde mistvivle om at blive Herre over Bevægelsen, men det er Aarsagerne til denne Bevægelse, der vække Bekymring. Det er ikke blot Paavirkningen fra Montenegro, som styrker Modstandslysten i Dalmatien. Det er den russiske Indflydelse, som især gjør sig gjældende. Hvorsomhelst der findes græsk-katholske Kristne og et russisk Konsulat, der er der ogsaa oprettet et Arnested for politisk Ophidselse. Og det skulde ikke være Tilfældet i Kattaro, i det Kattaro, hvis Besiddelse man i Petersburg saa ofte har lovet Fyrsten af Montenegro, men som man, naar Leiligheden tilbyder sig, nok selv vil erhverve? Rusland har allerede gjentagne Gange gjort Forsøg derpaa. Allerede da Keiserinde Katharina i sit fortrolige Brev til Josef den 2den delte den endnu levende tyrkiske Bjørns Hud, vilde hun ikke tillade, at Dalmatien tilfaldt Østerrige, saaledes som Keiseren havde foreslaaet. Ved dette Aarhundredes Begyndelse satte Rusland sig listelig fast ved Donaumundingerne. Ved Freden til Presburg havde Østerrige nemlig afstaaet Dalmatien til Kongeriget Italien, og General Molitor skulde tage det i Besiddelse for Eugen. Men Russerne kom Franskmændene i Forkjøbet; de bevægede den østerrigske General Brady til at overgive de befæstede Punkter til dem, og først efter et Aars Forløb droge de høist ugjerne atter ud af Landet. Men hvor Russerne først en Gang have faaet Fodfæste, der forstaa de ogsaa at vedligeholde deres Forbindelser, og ved nøiere Undersøgelse vil det sikkert vise sig, at de russiske Rubler have hjulpet med til at revolutionere Dalmatierne. For Øieblikket træffer Østerrige kraftige Forholdsregler for at kvæle Opstanden i Fødslen. De af Oprørerne hjemsøgte Distrikter ere erklærede i Beleiringstilstand og Felttoget mod den henved 1000 Mand stærke Skare, der har i Sinde at føre en Guerillakrig mellem Bjergene, vil snart begynde.

Ordensudnævnelser. Under 8de Septbr. har det behaget Hs. Maj. Kongen i den kgl. St. Olafs Orden at udnævne:

til Ridder:

Fransk Undersaat, Arthur Demarsy,
samt under 12te d. M.

til Kommandør:

Storbritannisk Undersaat, Sir William Mitchell;

til Riddere:

Lektor ved den kgl. danske Veterinær- og Landbohøiskole, Etatsraad Dr. med. H. C. B. Bendz;
Lektor ved den kgl. danske Veterinær- og Landbohøiskole, Professor S. H. O. Bagge;
Lektor ved den kgl. danske Veterinær- og Landbohøiskole, Professor C. T. Barfoed;
Lektor ved den kgl. danske Veterinær- og Landbohøiskole, H. V. Stockfleth.

Endvidere har det under 12te d. M. behaget Hs. Majestæt, efter derom indgivet Ansøgning, at entledige Konsul Herman Severin Bernhoft som Kancellist ved St. Olafs Orden samt at udnævne Expeditionschef i Departementet for det Indre, Thomas Cathinco Bang, til Kancellist ved bemeldte Orden.

Autorisation. Kand. jur. Jens Gerhard Stub er den 20de Oktober sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 1ste—10de Oktbr. 1869.

Mileantal 493.

	Spd.	ß.
5646 Passagerer	1386.	80½.
14 Voiturer	11.	108.
125 levende Dyr	26.	1.
Pakker, Extratoi etc.	253.	21.
Posten	33.	40.
	1701.	10½.
Telegrafindtægter	22.	4.
Godstrafik:		
Strømmen	2317.	32.
Dal, Eidsvold etc.	2703.	65.
	5020.	96.
Summa	6743.	111½.
Den tilsvarende Tid i f. A.	6685.	64.
Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato	213,003 Spd.	86½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A.	196,332 —	14 „

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 1ste—10de Oktober 1869.

Mileantal 504.

	Spd.	ß.
3644 Passagerer	668.	110½.
5 Voiturer	7.	32.
99 levende Dyr	31.	46.
Pakker, Extratoi etc.	66.	57.
Posten	30.	„
	804.	5½.
Telegraf-Indtægter	12.	60½.
Godstrafik	1428.	19.
	1440.	79½.
Summa	2244.	85.
Den tilsvarende Tid i f. A.	3155.	116.
Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato	90,499 Spd.	48 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A.	92,190 —	30½ „

En Anfører fra Tryntyrkekrigen. Medens Overkonstabel ved Politiet Holm under Gadeoptøierne Onsdag Aften den 15de Septbr. sidstl. var beskjæftiget med at føre 2 Personer, der ikke paa Opfordring havde villet begive sig bort fra Pladsen udenfor Frimurerlogens Bygning, til Politistationen, hørte han, at der kom en større Menneskemasse bag ham. Sværmen kastede Stene efter ham, af hvilke flere, men dog kun smaa, traf ham, hvorhos han hørte Opfordringer om at tage den ene af Arrestanterne, som han holdt ved Armen, fra ham. Ankomne udenfor Theatret greb en Person ved Navn Kristen Olsen Nyten, der tilsyneladende var den, som paa dette Sted ledede Optøierne, fat i den ene af Arrestanterne, saa at Transporten for et Øieblik standsede, idet han ytrede, at Holm ikke skulde faa Arrestanten med paa Raadstuen, da han intet Ondt havde gjort. Da Kristen Olsen ikke strax paa Holms Opfordring vilde slippe Arrestanten, slap Holm, som fandt Førstnævntes Adfærd mere graverende end den af Arrestanten tidligere udviste, men som ikke troede at kunne magte dem Begge, den ommeldte Arrestant og anholdt Kristen Olsen, som derpaa med Bistand blev ført til Politistationen, idet han under hele Transporten under Banden og Skjælden gjorde al den Modstand, han kunde, ved at slide for at komme løs og spænde om sig.

Paa Grund heraf er Kristen Olsen Nyten, der flere Gange tidligere har været domfældt for Tyveri, ved Byrettens Dom af 15de ds. dømt til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød for Forbrydelse mod Krll.s Kap. 10 § 14 — jfr. 3—1 — (at befri en Fange med Vold) og Kap. 10 § 2 — jfr. § 26 — (voldsom Modstand mod Embeds- eller Bestillingsmand i Embede).

Lic. Scharlings ellevte Forelæsning. Naar man i et filosofisk System finder store Ensidigheder, da kan man være temmelig sikker paa, at dette kan tilbageføres til et feilagtigt Gudsbegreb; saaledes forholder det sig ogsaa med Kierkegaard. Han fremhæver, som før bemærket, kun de ontologiske Egenskaber hos Gud: Evigheden og Uforanderligheden, og Paradoxet er derfor hos Kierkegaard væsentlig dette, at den evige, uforanderlige Gud har aabenbaret sig i Tiden i et endeligt Menneskes Skikkelse; de for Kristendommen afgjørende Egenskaber hos Gud, fornemmelig Kjærligheden, er lidet fremtrædende. Heraf udvikler sig da de andre Feil; er Gudsforestillingen skjæv, da kan heller ikke Mennesket opfattes rigtigt, og som Følge deraf bliver igjen baade Forestillingen om Gud-Mennesket og om Gudsriget mangelfuld. Det eiendommelige for Kristendommen er netop Enheden af det Menneskelige og det Guddommelige; Kierkegaard derimod kommer tilsidst til at forkaste alt Menneskeligt og ender i et Slags Hedenskab, ikke et vesterlandsk, men et østerlandsk, idet han lader det Menneskelige knuses og tilintetgjøres under det Guddommeliges Storhed og Almagt. Kierkegaard indbildte sig, at han i „Øieblikket" nedlagde en Protest mod den officielle Kristendom i den sande Kristendoms Navn, men det var egentlig i et skjult Hedenskabs Navn, han talte; naar disse „Øieblik" blev modtaget med saamegen Begeistring af Mange, da viser dette kun, hvor udbredt det skjulte Hedenskab var, og hvor stor dets Glæde blev ved at finde en Talsmand, og det kan paa en Maade betragtes som en Nemesis over Kierkegaard, der vel maa regnes til dem, som alvorlig stræbe at komme igjennem den snevre Port, om han end aldrig (i sine Skrifter; thi Personen selv er der ikke Tale om) kom igjennem, men blev udenfor i Frygt og Lidelse. I filosofisk Henseende staar Kierkegaard mellem Kant og Fichte; i religiøs følger han efter Pietismen og fremstiller denne drevet til den yderste Spidse. Hvad der hos Pietismen er Stemning og Følelse, stiger hos Kierkegaard til Lidenskabens skjærpede Pathos, og det human-verdslige Liv fordømmes ubetinget. Ligesom Pietismen var en Protest mod en forstenet Theologies Kulde, saaledes var Kierkegaard en Protest mod Objektivitetens Kulde; derfor vil han altid have sin Betydning som den, der energisk fremhæver Livets Alvor og hævder den Enkeltes Forpligtigelse til i sin Existents kun at forholde sig til Gud. Men at ordne og regulere det religiøse Liv har han aldrig forstaaet, og han har ganske glemt, at Kristendommen skal være en verdensbeherskende Magt.

Grundtvig viser sig i alt som Kierkegaards diametrale Modsætning; Kierkegaard tog sit Udgangspunkt i Guds Evighed og Uforanderlighed, Grundtvig tager det i Kjærligheden; den første tog det i Lidelsen, den sidste tager det i Glæden; den første tog det i „den Enkelte", den anden tager det i Samfundet; den første gav Historien en god Dag og spurgte kun efter Individets Villie, den sidste derimod har et sjeldent stort Syn for Historien. Ved sit dybe, kristelige Blik paa Livet og ved sin Lærdom indtager Grundtvig en saa fremragende Plads, at man kunde fristes til at stille ham ved Siden af de gamle Kirkefædre, en Augustin f. Ex., hvis han ikke havde en stor Feil, den at mangle Mandemod og Klarhed. Denne Feil har forledet ham til en Mængde Vilkaarligheder og Urimeligheder, og det kan med Rette siges om ham, at han i enhver Feide har begyndt med at have Ret, men endt med at have Uret, fordi han i Stridens Hede altid har overskredet den rette Grændse. Medens Kierkegaard henvendte sig som den Enkelte til den Enkelte, har derimod Grundtvig samlet en stadig voxende Tilhængerskare omkring sig, Hjertemennesker, der ere fulde af Varme og Begeistring, men uden Klarhed, uden Kritik og uden Dialektik, — som have fulgt Mesteren i Tykt og Tyndt og, som det pleier at gaa Efterlignere, ingenlunde have naaet ham i det Store og Gode, men baade naaet og overgaaet ham i alle Urimeligheder. Prøvelsen af grundtvigske Ideer er udgaaet fra hans Modstandere, og skylde end disse Grundtvig Tak for det meget Sande og Geniale, han har baaret frem, saa maa dog han igjen takke sine Modstandere for den kritiske Rensning og den Bearbeidelse for Livet, som de har underkastet hans Ideer.

Medens Kierkegaard polemiserede mod Objektiviteten, polemiserer Grundtvig mod Subjektiviteten, baade i Form af Pietisme og Rationalisme; thi, medens disse fjernede Individet fra Samfundet og drev det tilbage i sig selv, gaar Grundtvig netop ud fra Samfundet, fra Menigheden og fremhæver med Styrke Sakramenterne som samfundsstiftende og bevarende Elementer. — Taleren vilde ikke her opholde sig ved den urimelige grundtvigske Theori om „det lille Ord", men kun tage med, hvad der var væsentligt i Grundtvigianismen. — Pietismen vender sig bort fra dette Liv og taber sig i Længsel efter det tilkommende; i Modsætning hertil tager Grundtvig sit Standpunkt i det Nærværende og fremholder, at det er her, Menneskeaanden skal udvikle sig; Pietismen fordyber sig i sine Bøger, Grundtvig derimod vil have Bøgerne væk, ja har endog undertiden formelig lyst dem i Ban, skjønt han selv som Lærd og Forfatter har baade læst og skrevet en god Del. Det gjør i det Hele et komisk Indtryk at høre de skrivesyge Grundtvigianere laste Bøgerne og det lærde Studium.

Grundtvig nærer, som før bemærket, den største Interesse for Historien og har ogsaa selv i sin „Verdenskrønike" skildret Menneskelivet i store Træk; dette Arbeide kan nærmest betragtes som et Forsøg i Historiens Filosofi, idet Grundtvig der søger at paavise Folkenes indre Udvikling, der efter hans Mening samler sig om Folkelivet og Kristendommen. Han tager sit Udgangspunkt i Læren om Gudsbilledet; dette er vel, mener han, ved Synden forvansket; men ved Kristus er ogsaa Sonofferet bragt, og derved Muligheden givet for Gudsbilledets fortsatte Udvikling; Menneskeslægten kan atter tage fat paa Verdens Omdannelse i Gudsrigets Aand. Folkenes Fremadskriden sammenlignes med det enkelte Menneskes og Historien deles i følgende Afsnit, svarende til de tre Menneskealdere: 1) Oldtiden, der svarer til Barndomsalderen med dens rige Fantasi, og som har aabenbaret sig i sine herlige Kunstværker; 2) Middelalderen, der med sit Ridderliv, sine Korstog, sin Trang til Bedrift svarer til den i Følelse og Stemning gjærende Ynglingsalder; og endelig 3) Nyaarstiden, der hverken er rig paa Fantasi eller Følelse, som heller ikke længes efter Bedrift, men som væsentlig er tænkende og reflekterende, en Tid, der udmærker sig ved Videnskabernes Fremskridt i alle Retninger, ved sin universelle Viden. (Forts.)

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 245.)

Spørgsmaalet i denne Form har mødt tre forskjellige Svar, men alle tre i samme Retning, et nemlig fra Tyskerne i Kongeriget Bøhmen, et fra Tyskerne i Wien og endelig det tredie fra Magyarerne. Dette er, som man ser, de tre forskjellige Klasser, der er de mest interesserede i den store Sag, som Czekerne har indstevnet for Almenhedens Domstol. Svaret fra Tyskerne i Bøhmen fortjener at nævnes foran de to andre, thi hos dem har der i Virkeligheden hersket den mest levende Modvillie mod Slaverne, det er paa dem, at Wiens Helstatsmænd bestandig har gjort Regning for at undertrykke Forbundstanken. Naar derfor nu Tyskerne i Bøhmen gjør fælles Sag med Czekerne for at gjenvinde den nationale Selvstyrelse, er da ikke dette et af de mest talende Træk? Og nu har Czekerne, for ganske at afholde sig fra enhver Handling, der kunde udlægges som en Tilbøielighed for Dualismen, i hele to Aar afslaaet paa det Bestemteste at sende Repræsentanter til Rigsraadet dennesides Leitha, har i hele to Aar ført en i Sandhed frygtelig Modstand med ligesaamegen Klogskab som Fasthed, og har tilsidst i hele to Aar baade gjennem sine Blade og ved sine talrige „meetings" uafladeligt stræbt at underrette Almenheden om Betydningen af denne sin Modstand. Paa de mest fremragende Steder i Bøhmen, ved Foden af de Bjerge, der gjenkalder Minderne om Fædrelandets Storhed, har man seet Forsamlinger, som ingen Sal vilde kunne rumme. Der optraadte der Talere, hvis stærke Røst naaede til mange Tusenders Øren. Og Tyskerne mødte frem ligesaavel som Czekerne til disse Møder, thi det gjaldt ikke her at ophidse en Race til den andens Fordærv, det gjaldt at forsvare en Nations Rettigheder; det var for det fælles Fædrelands Bedste, at man raadslog. Iblandt disse talrige „meetings" var det det mest betegnende, der blev holdt den 22de Juni 1868 ved Foden af Bendezbjerget. Man antog der enstemmig følgende Resolution, som snart blev oversaaet med Underskrifter:

„Vi, Sønner af det samme Fædreland, Sønner af Kongeriget Bøhmen, Mænd af bøhmisk og tysk Nationalitet, erklærer her, ved Foden af det ærværdige Bendezfjeld, at vi er i god Forstaaelse, i fuld Overensstemmelse med hverandre, at vi ønske lige godt over vore Brødre af alle Stænder, som bor i Kongeriget Bøhmen. Vi ved, at disse to Nationaliteter nu i Aarhundreder har beboet denne Jord, der er fælles; vi ved, at de har troligt delt baade Lykkens og Ulykkens Dage, og vi er rede til at forsvare dette ærværdige Kongerige, vort Fædreland, nu og altid mod Alle. Vi ønske, at Kongerigers Befolkning, uden Hensyn til Racen, kan selv faa tage virksom Del i Ordningen af sine Anliggender sammen med den Konge, der er kronet ifølge vore gamle Sædvaner og Skikke og i Overensstemmelse med vor Ret. Vi vil ikke, at man skal kunne anvende andre Love paa Bøhmen, end de, der er drøftede af Bøhmens Landdag og sanktionerede af Kongen. Vi vil, at man hverken skal kunne paalægge os Skatter eller udskrive Soldater uden at baade Landdag og Konge har bestemt det. Naar vore Forholde engang er blevne ordnede ved en national Lovgivning og en national Bestyrelse, der alene vil være i Stand til at kjende vor Trang og gjennemskue vor Stilling, — naar den konstitutionelle Ret i Kongeriget er bleven lovligt omformet ifølge Tidens Krav, men altid paa historisk Grund, efter Selvstyrelsens øverste Grundsætninger, uden at den nogensinde kan forkvakles og gaa i Glemmebogen under Indflydelsen af en eller anden politisk Enhed, ligemeget hvilken, — da, men og først da, vil det bøhmiske Folks Uafhængighed være grundet og befæstet, og uden nogen Foretrækken efter Racer. Vi erklærer, at vi aldrig vil ophøre med at arbeide paa Opfyldelsen af disse Punkter, som vi her har fremsat, til Tegn paa vor Enighed, med Samdrægtigheden mellem de to her tilstedeværende Nationaliteter for Øie. Leve Samdrægtigheden! Leve Kongeriget Bøhmen!"

Se, dette maa kaldes en ædel Pagt! Vi ved meget vel, at dette „meeting" blev opløst, vi ved ogsaa, at alle „meetings" i de følgende Uger blev hæmmet ved Forhaanelser og adspredte ved Magt, at Byen Prag i 4 Maaneder kom i Beleiringstilstand, og at der i disse 4 Maaneder taltes ligetil 200 Presseretssager, men hvad gjør vel det til Sagen? Man kan kvæle en Talers Røst, sønderbryde en Skribents Pen, men man lader være at kvæle et Folks Villie. Naar de stødende Demonstrationer blev en Fare for den offentlige Rolighed, forskandsede Czekerne sig bag en passiv Modstand, og denne Holdning, denne Taushed gjorde et levende Indtryk paa alle de, hvem ikke Partistandpunktet blændede. Vi vil ikke sige formeget; men Indtrykket var dybt og vel værdt, at man dvæler lidt derved. Naar man vil gjøre sig nærmere Regning for det, er det nok at maale de Fremskridt, som Forbundstanken har gjort, selv blandt Erkehertugdømmets Tyskere. Naar en Del af Bøhmens Tyskere, trods de gamle Antipathier mod Czekerne, sluttede med at knytte sig alvorlig til Kongerigets Uafhængighedssag, saa maa dette forklares af flere Grunde; det, som Nogle fordrede i den nationale Uafhængigheds Navn, ønskede Andre i de gamle Traditioners Interesse, og paa denne Maade kom Bøhmens

Norsk Folkeblad No. 43 indeholder: Trodals-Nakel (af Kristian Elster). — Om Indflydelsen af den direkte Søvei til Indien paa Verdenshandelen (fra et tysk Tidsskrift). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — Fra Langesund (med Billede). — Farten over Niagarafossen paa en Velociped (med Billede). — Almueskolesagen (af Udg.) — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold for sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Lidt af Hvert. — Bekjendtgjørelser.

Kongsberg Repræsentantskab har nu ogsaa fattet Beslutning om at indgaa paa den af Kongsberg Kommune forlangte Kontragaranti for $^1/_{12}$ af Laanet til Kongsberg-Krøderen-Banerne.

Kvaksalver. Det er os fortalt, skriver „Kongsb. Adr.", at en fremmed Mandsperson i disse Dage har vanket om ude i Saggrænden og paa en egen Maade søgt sit Erhverv. Han skal nemlig have udgivet sig for at være Doktor og af Regjeringen være udsendt for at tilse og kurere Syge rundt om i Landet, og at han for dette Tilsyn og de Syges Kur oppebær Gage af Staten, hvorimod han kan fordre Betaling af Vedkommende for den Medicin, han saaledes udleverer. Man skulde ikke antage, at nogen vilde tro en saa taabelig Historie, og dog er der Flere, som have været lettroende nok til at gaa i Fælden. Han skal saaledes i et Hus have erholdt 3 Ort og i et andet 3 Ort 12 ß for Medicin. For at overvinde den Tvivl, Nogle havde om hans Troværdighed og Dygtighed, skal han have forevist endel beskrevne Papirer, der skulle stadfæste hans Udsagn.

Storm. Flere Skibe, der udgik fra Kristianssand i Slutningen af forrige Uge, ere igjen komne ind, tildels seilslidte, skriver „Kr. Stiftsavis"; en Skonnert skal have mistet en Mand, der blev slaaet overbord af Søen. Dampskibet „Trondhjem", der afgik ilørdags til Hamburg, er ligeledes returneret og henligger her fremdeles; ligesaa maatte „L. N. Hvidt" paa Tur til Vestlandet gjøre Vendereise hid igjen isøndags. Samtlige berette om et ganske ualmindelig oprørt Hav. Imandags Aftes indbuxeredes hertil af „Fridtjov" Skibet „Wixen", Kapt. Arnesen, tilhørende Lorentz Meyer i Kristiania, kommende fra Søderhamn med Trælast, lækt og flydende paa Lasten.

Vinteren har idag (den 19de) foreløbig meldt sit Komme ved et tæt Drev af Sludsne, der har hvidklædt Jorden, men vel snart svinder bort igjen.

I Kristianssands Arbeiderforening holdt isøndags Hr. Adjunkt Nygaard Foredrag over et Emne af vor gamle Historie, der paahørtes med megen Interesse. Vi skulde for Arbeidernes egen Skyld have ønsket, der havde været flere tilstede af disse, end Tilfældet var; naar det imidlertid bliver mere bekjendt, hvad der her bydes af dannende og interessant Underholdning, vil vistnok ogsaa Arbeideren, for hvem disse Foredrag nærmest holdes, lære at skatte og benytte sig af Adgangen til derigjennem at hente frugtbringende Belærelse og glæde sig ved den Foranstaltning, der med Hensyn til disse Foredrag er truffen for Vinteren.

Om Kristiania Vedforsyning skriver „Hedemarkens Amtst." for 20de ds.: En Jernbane igjennem et Distrikt maa stille sig det til Opgave at nyttiggjøre sig al den Trafik, der frembyder sig, den maa med Skjønsomhed og med aabent Blik for Forholdene vide at løse de Baand, der har holdt en Artikel borte fra Markederne, de Distrikter, for hvilke en saadan Kommunikation er en kostbar Foranstaltning og sig selv til gjensidigt Gavn.

For Kongsvingerbanen, som endnu ikke har faaet fuld Slagkraft, da dens store Endepunkter endnu ikke ere forbundne, maatte det have været af sær Betydning at fremskaffe den størst mulige Lokaltrafik; den gaar her gjennem Distrikter, hvis eneste Frembringelse er Tømmer og Ved, og har Jernbanedirektionen end ved moderate Priser søgt at hæve Tømmertrafiken, har den paa den anden Side forsømt Veden, der vil spille en ligesaa vigtig Rolle baade for Egnen og det Marked, hvor den bør søges drevet hen.

Enhver ved, at af det ikke ubetydelige Kvantum Tømmer, der bruges paa disse Strækninger, falder en anseelig Masse Ved, der nu maa ligge og raadne i Skoven, da Fragten paa Jernbanen er for stor til at Driften kan lønne sig. Var nu Fragtens Nedsættelse for Favn det Eneste, der kunde gjøres fra Jernbanens Side, var der Intet at sige, men Knuden lader sig løse paa en hel simpel Maade.

Af Planker tillades nu læsset paa hver Vogn indtil en Vægt af 110 Centner — 500 Kubikfod —, af Ved derimod, som er en simplere og lettere Varesort, tillades omtrent det halve Antal Kubikfod, paa Grund af Indretningen af de Vogne, som dertil kunne anvendes; disse rumme nemlig ikke mere end omtr. 4½ Favn. Hvorfor indretter ikke Jernbanen her saadanne simple Kassevogne, der kunde rumme f. Ex. 9 a 10 Favne? Herved vilde Hensigten være naaet, idet Transportomkostningerne pr. Favn kun vilde blive Halvdelen og Driften af Ved lønnende. Vi ere vidende om, at paa Drammen-Randsfjordjernbanen er noget Lignende foranstaltet netop for Vedtrafikens Skyld.

Dette er et Spørgsmaal af væsentlig Betydning for disse Skogmarker nu iaar; Fattigdommen er her større end man aner, Høsten har været daarlig; der handles altsaa paa samme Tid om at kunne skaffe Fattigmand Arbeide ved en Artikel, som nu ligger død, og det turde saaledes ikke ansees ubetimeligt, at rette Autoriteternes Opmærksomhed paa paa denne Sag.

Saa naturligt end Glommendalen i det Hele taget præsenterer sig som Kristiania Vedbod, saa lidet er det gjort for at gjøre dette til Virkelighed. De hundredetusinder af Favne, efter en gjennemsnitlig aarlig Hugst af omkring 300,000 Tylvter Tømmer, som nu ikke alene ikke give nogen Fortjeneste, men endog unddrager den fattige Del af Befolkningen det Arbeide, som Kommunerne nu forgjæves søge at opdrive for at raade Bod paa det voxende Fattigonde, har Jonas Lie i sin Tid ved Henvendelse til Tømmerdirektionen forsøgt at gjøre noget udaf; denne Henvendelse blev virkningsløs, hvad enten nu paa Grund af de store praktiske Vanskeligheder, Flødningen frembød, eller paa Grund af Mangel paa Medgjørlighed eller kanske begge Dele tilsammen.

Som betragtningsværdigt Moment, naar atter Talen bliver om Valget af Hedemarken eller Elverum som Forbindingslinie mellem Kristiania og Støren-Aamotlinien, vil dette Spørgsmaal optræde; thi selv om ingen synderlig Nettofortjeneste kom ud, vil Bedriften alene som betalt Arbeide og Drift for Jernbanen spille en betydelig Rolle.

Mordbrand. I „Upsalaposten" skrives: En frygtelig Forbrydelse er bleven begaaet i Knutby Forsamling, Stockholms Len, Natten mellem den 28de og 29de September, idet Gaarden Bälberget blev afbrændt af Eieren Er. Lundqvists ældste Søn, Per Erik. Denne har snart opholdt sig hjemme hos sine Forældre, snart været ude at tjene. I den senere Tid har han flakket omkring, vist sig drikfældig og ført et uregjerligt Levnet. Den 28de September Kl. 12 om Natten kom Per Erik hjem i drukken Tilstand og underrettede Forældrene om, at han agtede at brænde deres Gaard af. Derpaa gik han uden videre Omstændigheder ud, slap Køerne og Hestene ud og tændte Ild paa forskjellige Steder af Gaarden. Han gik nu ind igjen, førte sin gamle Fader hen til Vinduet og spurgte ham, om han kunde se, at det lyste ude (Faderen har i nogle Aar været blind som Følge af Mishandling fra den hjerteløse Søns Side). Faderen svarede, at han kunde se at det brændte. Sønnen fortalte nu, at han havde sluppet Kjørene og Hestene ud, og da Faderen bad ham om ogsaa at befri Faarene, ilede han ud blandt Luerne og slap Faarene løs; en Kalv lod han derimod indebrænde. Den gamle Moder vilde gaa ud for at søge Hjælp, men da Sønnen opdagede hendes Hensigt, tildelte han hende to eller tre kraftige Slag, saa at hun faldt bevidstløs om. Derimod lykkedes det Mordbrænderens Søster at liste sig hen til den nærmeste By, der ligger ⅙ Mil fra Kälberget. Her var hun saa heldig at faa Hjælp, hvorved en Del af Bygningerne blev reddet. Da Folk kom til, var Mordbrænderen forsvunden. Paa sin Flugt kom han til „Skogstorpet", der ligger et godt Stykke fra Kälberget, og omtalte der sin Bedrift med Tilføielse af, at han nu vilde drukne sig i Hofsøen, og at man vilde finde et Mærke paa det Sted, hvor han vilde springe ud. Man fandt ogsaa senere ved Bredden hans Kofte; men det har vist sig, at han derved kun vilde vildlede Øvrighedens Efterspøring i den Hensigt at vinde Tid til at afbrænde tre Bøndergaarde, som han havde truet med samme Skjæbne, som den, han har beredt sin Faders Gaard. En af de følgende Dage blev han nemlig greben og bragt til Norrtelge. Ved Undersøgelsen af Brandstedet fandtes Aarets temmelig rige Avl fuldstændig opbrændt, og de stakkels Forældre imødesee derfor en sørgelig Nød.

Bognyt. Regnebog for Almuskolens nederste Afdeling af Lars Goderstad, Skolelærer i Holt. Risør 1869. J. G. Fryxells Forlag.

Der er vistnok ingen Mangel paa Regnebøger i vore Dage. Tvertimod, vi kunne vel sige, at der af den Slags Lærebøger nu er Overflod. Den mest almindelige for Almuskolens Vedkommende er vel „Feragens Regnebog", men saa almindelig erkjendt og vel anbefalet denne Bog end er, saa turde det dog være en Sandhed, som enhver Lærer har været nødt til at erkjende for sig selv, at dens første Del ikke er saa hensigtsmæssig for Begyndere, som ønskeligt kunde være. I en talrig Skole bliver det i Regnetimerne nødvendigt at overlade Eleverne meget til Selvvirksomhed, og til saadant Brug er det godt at have mange og greit opstillede Øvelses-Opgaver i hver Regningsart. I denne Henseende er Hr. Goderstads Bog overmaade vel indrettet, og jeg tror, at ingen af de tidligere udkomne Forsøg i denne Retning kan sættes over dette.

Goderstads Regnebog indeholder som Indledning 23 Opgaver i Talskrivning fra 1—1000. Derefter følger 190 Opgaver i Additio, 220 Opgaver i Subtraktio, foruden 17 forberedende Tilbagetællings-Stykker, 184 Opgaver Multiplikatio og 267 i Divisio. Overalt begyndes meget let og med Enere, hvorefter gaaes Trin for Trin indtil „Millioneren" ogsaa sluttes ind i Regningsartens Talrækker. Til Slutning følger 60 blandede Opgaver, der ere meget praktiske og greie. Bogen afholder sig overalt fra „Forklaringer", og i en Regnebog for Begyndere er dette sikkert rigtigst.

Prisen, 4 ß i stivt Papbind for 2 vel benyttede Ark, er overordentlig billig.

— **Af Norges Kongesagaer**, Professor P. A. Munchs Godtkjøbsoversættelse, er 2det Binds 1ste Hefte udkommet ved Professor O. Rygh. Ved Udgivelsen af P. A. Munchs Oversættelse af Snorre Sturlasons Kongesagaer fik man Løfte om, at Munch ogsaa vilde udgive 2det Bind, indeholdende Sverres, Haakon Sverresons, Guthorms, Inge Baardsons og Haakon Haakonsons samt Magnus Lagabøters Saga. Munchs altfor tidlige Død i Rom standsede imidlertid dette Arbeide, som ikke var naaet længere end til Sverres Saga Kap. 153. Nu har Professor O. Rygh, som tidligere, bl. A. ved sin Oversættelse af Sigmund Brestesens Saga, har vist sig som en særdeles heldig Sagaoversætter, paataget sig at fuldføre Værket, der visselig vil blive den store Mængde, der allerede have kjøbt 1ste Bind af Godtkjøbsudgaven, saa meget mere kjærkommen, som 2det Bind vil blive ledsaget med Register til begge Bind. Prisen er fremdeles den særdeles billige af 3 ß pr. Ark, som det kun har været muligt at sætte under Forventning af en stor Udbredelse. 2det Bind vil udkomme i 5 a 6 Hefter, hvert paa 5 Ark.

— **Praktisk Veileder for Haandværkere, I.** Dette Værk, hvoraf 1ste Hefte om **Garveri** foreligger, bærer ogsaa Spor af en vis Fremskridtsaand. Man har hidtil i vor Literatur ikke havt noget synderlig stort Udvalg af Haandbøger om de forskjellige Haandværk — og nogen Garverbog har man aldeles ikke havt —, saaat her vistnok „et Savn vil afhjælpes." Bogen udkommer baade i Kjøbenhavn og Stavanger og bærer Aarstallet 1870. Nærværende Hefte, der udgjør 44 Sider og er indbundet i stivt Papbind, er under Tilsyn af en i Haandværket kyndig Mand oversat fra en tysk Bog af Anton Brüggemann, der, som han siger, i faa Ord her har givet „Frugten af et Livs Erfaring og ivrige Studium."

— **Sokrates.** En Forelæsning af Edv. Meyrick Goulburn, oversat af Karl Konow. Beyers Forlag i Bergen. 80 S. 8vo. Pris 36 ß. Forfatteren af dette Skrift, Goulburn, som vil være ogsaa vort Publikum tidligere bekjendt fra theologiske Skrifter, fører os her ind i et af de mærkeligste Tidspunkter i det historisk mærkeligste Folks Liv, nemlig de gamle Athenienseres; og det er dette Folks mærkeligste Mand, Sokrates, hvis Liv, Lære og Død der fremstilles i sande almenfattelige Drag. Især er Skildringen af Sokrates's Domfældelse og Forberedelse til Døden interessant. „Maaske, heder det, „frembyder Sokrates's sidste Dag det eneste Vidnesbyrd, Verden nogensinde har oplevet om den klare Forstands selvstændige, ubetvingede og uindskrænkede Virksomhed med Døden for Øie. Lidenskabeligt Heltemod og høitidelig Værdighed med Døden for Øie har Verden ofte været Vidne til; men saaledes var ikke Sokrates's Død. Verden har oftere været Vidne til, hvorledes Sjælens hele Kraft med Døden for Øie har været opflammet af Begeistring for en Sag; men saaledes var ikke Sokrates's Død. Brændende Andagt med Døden for Øie har Verden ofte været Vidne til; men saaledes var ikke Sokrates's Død, om han end lige til sin sidste Stund paa det Nøieste iagttog Religionens Forskrifter". Hans klare, skarpe Fornuft har endnu lige ind i Døden det fuldstændige Herredømme over hans Følelser. Som saa tidt hænder, maatte Sokrates for sin fordomsfri og ofte hensynsløse Blottelse af sin Samtids Mangler døie den

---

tyske Adel i Samklang med det slaviske Demokrati. Et endnu mer mærkeligt Tegn var det, at den wienske Presse løftede enkelte Stemmer til Gunst for Bøhmens Sag! Thi hvem var det vel uden den samme wienske Presse, der havde sat et helt System af udfordrende Haansord i Værk mod Bøhmerne? Hvem uden den wienske Presse overskænkede dem med Grovheder, for at ydmyge dem, naar de tie, og for at anklage dem, naar de hæve sit Hoved mod Trykket? Man vil nok sige, at den gamle Hovedstad, der er bleven berøvet Halvdelen af sin Titel ved Delingen mellem Ungarn og Østerrige, her leverer sit Slag. Men det er vist kun tomme Klager! Wiens Befolkning er altfor kosmopolitisk, især altfor flygtig til at kunne interessere sig for saadanne Stridigheder. Har man ikke paastaaet, at denne skjønne By altid vilde blive Overdaadighedens og Fornøielsernes Hovedstad? Den wienske Presse gjør mere Allarm end det er nødvendigt. Men dog er denne Allarm meget stærk, man kan vel ogsaa sige, at den repræsenterer nogen Ting, og i alle Fald kan den let komme til at fordreie Hovederne hos adskillige rettænkende Folk. Det er derfor ligefuldt et meget lykkeligt Varsel, at der midt i denne Kommers findes frisindede Publicister, der, paa engang optagne af Tysklands Ære og af Østerriges Frelse, understøtter den bøhmiske Sag, det vil saa sige Rettens Sag mod Dualismen.

Saadan Rolle spiller navnlig **Frants Schuselka** igjennem sit Ugeskrift „die Reform", der redigeres med meget Talent. Frants Schuselka er en Demokrat, men en frisindet Demokrat; jeg kunde have kaldt ham en germanist Demokrat; i den Grad var det germaniske Demokrati, før den preussiske Politik fristede det til Fald, udpræget ligeoverfor det romanske Demokrati ved sin Anerkjendelse af Andres Rettigheder. Agtelse for Alles Rettigheder, det er ogsaa det Løsen, som Frants Schuselka har taget i sin praktiske Virksomhed. Dagen efter Indrømmelserne i 1861, da Frants Josef efter Slaget ved Solferino endelig indsaa Nødvendigheden af at forlade et System, der ødelagde Riget, var Schuselka en af de Første, der drog sig de nye Friheder til Nytte. Han grundede sit Skrift „Reform" for at undersøge Grundene til Østerriges Dalen og for at finde Midler til dets Opkomst. En Søn af Tyskland havde han visselig ønsket, at Østerriges Centralisation havde kunnet lade sig gjennemføre under Indflydelse af de tyske Ideer, men da det Foretagende var glippet, var det barnagtigt at forsøge det Umulige, al Tale om det Rette forresten ladet ude af Betragtning. Politikens første Fordring er Kjendskab til de virkelige Forholde. Naar nu alle den tyske Centralisations Forsøg siden 1848 er ynkeligt strandede, naar Fyrst Schwarzenbergs aristokratiske og stolte Ideer, Baron Bachs bureaukratiske og strengt nivellerende Demokrati ligesaavel som Schmerlings milde, løse, men altid mistænkelige Politik er gaaet i Hundene og kun har tjent til at forbitre Magyarer og Bøhmer, er da ikke Østerriges umaadelige Forvirring en Skjæbnens Tilskikkelse? Den Statsmand, der styrede Habsburgernes Rige i den første Halvdel af dette Aarhundrede, har anvendt 40 Aar af sit Liv paa at udjevne Raceforskjellighederne; det er ganske i sin Orden, at dette machiavelliske System faar sin historiske Dom. **Metternich** tænkte ikke paa Andet end at „dele og herske", det er derfor godt, at Østerrige ikke kan gjenvinde sin Enhed uden gjennem en Forbundsstat. Tysker med Liv og Sjel, men østerrigsk Tysker, omvendte Schmelka sig strax til disse Ideer, fordi han i dem saa Statens Frelse. Saaledes forsvarede „Reform" Ungarerne, da de gjenvandt sin Selvstyrelse til det almindelige Tarv, og saaledes forsvarer den nu Bøhmens Forkjæmpere. Efterat Magyarerne har sluttet sig til Centralisterne i Wien for at undertrykke Slaverne, har Grev Andrassys Ministerium ingen mer erklæret Modstander end Schuselka, Magyarernes gamle Forsvarer. Magyarerne vil grunde et nyt Østerrige, sagde nylig „Reform", som skal være helt og holdent ungarskt, og de andre Folk i Riget, Tyskerne ikke undtagne, skal være dette magyariske Østerriges lydige Tjenere, betale dem Skat, stille dem Soldater. Magyarerne har paalagt de Nationer, der bebo deres Land, et utaaleligt Tyrani, og de vil, at Styrelsen i Wien skal gjøre det samme nu paa deres Side af Leithafloden. Magyarerne har grundet en Dualisme, der er en dobbelt Centralisation, følgelig en dobbelt Krænkelse, en dobbelt Uretfærdighed, en dobbelt Umulighed. Denne Dualisme vil i enhver af Rigets Halvdele hidføre en Borgerkrig, en Racekamp, som vil være Signalet til Statens Opløsning. Og for intet af Østerriges Folk vil denne Opløsning blive saa skjæbnesvanger som for Magyarerne. Paa hin Dag vil de andre Folk nok finde Allianccr, som Naturen og Historien vil lære dem at se; Magyarerne vil staa alene . . ." Se, dette var det andet Svar, det østerrigske Svar paa Czekernes Svar.

feige konservative Retnings Forfølgelser, og den geniale Lystspildigter Aristofanes var især en af dem, som forfulgte ham. I sin Komedie „Skyerne" fremstillede han endog Sokrates paa Scenen, hvor hans Lære fordreies og gjøres til Gjenstand for det athenienfiske Folks Latter. Ogsaa dette er anskueligt og tiltrækkende fremstillet, idet Usandheden i Digterens Opfatning af Sokrates paavises og hans Betydning som „et af Guds udvalgte Redskaber til at udvikle Menneskeslægtens Sjæleevner" granskes. Med Hensyn til Oversættelse og Udstyr fortjener Bogen al Ros, og man maa med en Anmelder i „Bergenp." saameget mere yde Oversætteren Anerkjendelse, som det desværre hertillands er et sjeldent Tilfælde, at en Mand, som har viet sig til Handelen og det praktiske Livs Gjøremaal, uden at kjende den græske og romerske Literatur, viser sig saaledes — og det endog fremfor Klassicitetens egne Talsmænd — greben af Emnets Storhed, at han fatter den Plan, at forelægge et saa dybtgaaende Skrift som dette for sine Landsmænd. Det er mere af Interesse for det hele norske Publikum end af Hensyn til Oversætterens og Forlæggerens Pengefordel, at vi maa ønske dette Skrift meget udbredt; thi det vil være en gavnlig Læsning for hver Mand og Kvinde.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 21de Oktbr.

Virchow med hele Fremskridtspartiet har andraget hos Regjeringen om, at der virkes til Indskrænkning i Forbundsarmeens Etater, og at der ad diplomatisk Vei forsøges istandbragt almindelig Afvæbning.

Blandinger.

„Sport". „Folkets Avis" skriver: Vi ile med at bringe vore Læsere den interessante Meddelelse, at der i Søndags Middag afgik et helt Læs Støverhunde ad Jernveien fra Fredensborg til Sorø, hvor der skal jages de første Dage af denne Uge, for, som man siger, at bringe Hundene i Aande til de forestaaende store Jagter, naar den svenske*) Konge kommer.

*) Norge er som bekjendt efter danske Forestillinger forlængst amalgameret i Sverige!

Konkurs. Hardanger og Voss Skifteret: Landhandler Lars Vigleiksson Ivaasand den 14de Oktober. Midlertidig Bestyrer Sagfører Galtung. Samling den 27de ds. Fordringer anmeldes inden 10de Januar og prøves ved Maanedsthinget for Februar.

Skifteberetninger. Østre Totens Skifteret: Samling den 6te Novbr. i Selveier Karl Evensen Hagamansveens Bo. Viri Skifteret: Samling den 13de November i Lensmand Fougners Konkursbo.

Proklama. Midthordlands Skifteret: I Boerne efter: Vilkaarsmand Engel Hansen Berge; Do. Heine Olsen Henanger; Ungkarl Baar Torkildsen Næsbjør; Husmand Lars Knudsen Nystølen, Alle Fuse Thinglag; Husmandskone Ingeborg Andersdatter Færstad og Vilkaarsenke Kari Nilsdatter Aase af Fjelds Thinglag. Kreditorerne med 3 Mdr.s og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 27de September d. A.

Kristiania Torvpriser

den 21de Oktbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	24
Do. Vold	1	72	1	96
Halm af Rug	„	84	„	96
Do. - Byg	„	96	1	„
Do. - Havre	„	96	1	„
Havremel	5	60	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72	„	78
Do. - Tønde	1	24	1	36
Rug	4	„	„	„
Byg	2	96	3	„
Havre	1	48	1	72
Smør pr. Bpd.	2	48	2	72
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	72	„	108
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	„	108	1	12
Gaas pr. Stk.	„	72	1	„
Tiur	„	60	„	72
Røi	„	44	„	48
Aarfugle	„	28	„	30
Hjerper	„	14	„	16
Birkeved pr. Favn	3	„	„	„
Furuved	2	24	2	60
Granved	1	96	2	12

Det meteorologiske institut.

Barometret er faldt i Nordland og steget i det Sydlige. Et Hvirvelcentrum nærmer sig det nordlige Norge ledsaget af frisk sydlig Vind i Nordland med Sne og frisk SVlig nordenfor Stat. Roligt og koldt Veir med svag Landvind i det sydlige Norge. Udsigterne ere til det samme Veir i det sydlige og til uroligt Veir med vestlig Vind i det nordlige Norge.

Bekjendtgjørelser.

N. S. De tidligere Tirsdagsmøder i Studentersamfundet fortsættes fra imorgen i Frimurerlogen hver Fredag Aften.

J. S. Larsen's Viin- og Cigarhandel er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

Skandias Contor er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.
B. C. Antonisen.

Regjeringsadvokat Dunkers Kontor er i Prinsens Gade No. 11, 3die Etage.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN
Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.
C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikringsselskab
tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Passagerleilighed til Australien.
Det nye og hurtigseilende **Klipperskib "Admiral", Klasse A I med Stjerne**, drægtig 300 Læster og ført af **Kapt. Müller**, vil i Begyndelsen af **November** anst. afgaa fra **Kristiania** til **Melbourne** i Australien medtagende **Kahytspassagerer** til billig Fragt.
Man behage at henvende sig til
Blichfeldt, Knoph & Co.,
Christiania.

Emigranter til Amerika.
Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib
„Scandinavia",
som afgaar fra Christiania Tirsdag den 26de Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.
Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Skibe i Vinteroplag.
Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.
B. C. Antonisen.

C. A. Borge,
Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.
Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.
Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge.

Thorvald Endresen

(Hattefabrikant M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)

tillader sig herved at anbefale sin idag aabnede Handel med Manufakturvarer.

Christiania, den 20de Oktober 1869.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6 og 7 pCt.s** Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd,** — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget,** — Verellære, — Stempelpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf,** — **De nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet,** — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner,** — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69,** — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Subskriptions-Indbydelse
paa
Norsk illustreret Familieblad,

hvoraf 1ste Hefte udkommer i disse Dage, indeholdende: „**Bondehøvdingen**", historisk Roman af den bekjendte svenske Forfatter Starbäck, „**Fire og tyve Timer**", en Vagthistorie af Edmund Hoefer, „**Kathleen**", af Forf. til Raymonds Heltinde (fra det Engelske) m. m.

Nærværende Skrift vil komme til at indeholde en Samling af den bedste og nyeste Romanliteratur samt Reiseskildringer fra fremmede Lande. Redaktionen vil fra sin Side gjøre Alt, hvad Forholdene tillade, for at gjøre det saa belærende og underholdende som muligt og i det Hele svarende til dets Navn. For gode og vel udførte Illustrationer er der sørget. **Som Præmie følger gratis, efter eget Valg,** enten: **1 Hefte** hveranden Maaned af „**Norsk Romantidende**", der vil indeholde den bedste fremmede Literatur, saaledes at et komplet Værk bliver uddelt samtidig med „Norsk illustr. Familieblads" 12te og sidste Hefte, eller: **2de store og smukke Lithografier: DD. KK. HH. Kronprins Fredrik af Danmark og Gemalinde Prinsesse Lovise af Norge og Sverige.**

Prisen er 18 ß pr. Hefte eller 1 Spd. 96 ß pr. Aarg., uden Tillæg af Postporto for Udenbyesboende. Betræffende Prisen paa nævnte Blad, er denne sat saa lav, at man med fuld Føie kan sige, det er det billigste, man hidtil kjender, naar Hensyn tages til, at der leveres 6 Ark i Kvart-Format med godt udførte Illustrationer, foruden den som gratis medfølgende Præmie, 3 Ark i Oktav-Format.

Subskription, der er bindende for den hele Aargang, d. v. s. 12 Hefter, kan tegnes i Landets Boglader og paa alle Postkontorer og Postaabnerier samt hos undertegnede Forlægger. Betalingen, der erlægges forud, er for hvert Kvartal 54 ß, **uden Tillæg af Postgebyhr.**

Christiania, Oktober 1869.

Waldm. Kriedt,
Nytorvet No. 1.

Afslidte Pletsager
og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos C. P. Larsen,
Kirkegaden No. 7.

Tilsalgs.
Smukke og gode Gardintøier
i Lenon fra 12 ß, i Bobinet fra 18 ß og i coul. Sirts fra 14 ß pr. Alen, anbefales i stort Udvalg af
Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Kjoletøier.
Ægte Lyoner Silketaft fra 2 Spd. 16 ß pr. Alen.
Sort Thibet, Rips og Crep, 7/4 bred, fra 1 Spd. 2 ß pr. Alen.
Moderne coul. Kjolestoffe fra 16 ß Al. i udmærkede Qvaliteter anbefales af
Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Bomuldsvarer.
Stout, Shirting, Bomuldslærred og Bomesi, bleget og ubleget, meget billig hos
Wilhelm Balle.

Blæk.
Undertegnede er nu forsynet med:
Taninblæk, Alizarin, Anilin, Stephens, Waterlows, Hydes, Filipstads, Gonthier Dreyfuss, — i alle sædvanlige Størrelser fra 4 ß til 96 ß pr. Krukke. Ligeledes haves de bedste Sorter rødt og blaat Blæk.
De Coninck,
Hjørnet af Dronningensgade og Raadhusgaden, ligefor Victoria Hotel.

Kul.
Flere Sorter særdeles gode **Huskul** og **Dampkul** sælges fra Skibe og fra vor Oplagstomt ved Vaterlands Bro.
C. Gerh. Hansen & Co.

En Gasmaaler
til 3 Blus, brugt, men i god Stand, ønskes kjøbt. Nærmere Underretning i Dagbladets Expedition.

Simers & Co.'s Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Sæbe og Lud.
Blanksværte!
Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.
Blanksværte!

Tilkjøbs forlanges.
Alle Slags Mynter og Medailler kjøbes af Wm. Gram.

Brugte **Norske Frimærker** af alle 3 Udgaver kjøbes i Hundredevis af
Wm. Gram.

Tabt!
En Guldfingerring med rød og hvid Sten tabtes i forrige Uge enten paa Cirkus paa Klingenberg eller paa Veien derfra. Underretning om Eieren faaes i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler"** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 247. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 23de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Udenbyes Abonnenter, som staa til Rest med Kontingent for dette Halvaar, anmodes om at indsende samme inden denne Maaneds Udgang.

Prædikanter paa 22de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun. Aftensang: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Erichsen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
Afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

L. K. Daa: Om Nationaliteternes Udvikling.

Den menneskelige Skrøbelighed medfører, som vi vide, at Theori og Praxis ikke altid falder sammen. Politiske, historiske eller ethnografiske Spørgsmaal ville i Regelen behandles paa en forskjellig Maade af den praktiske Politiker, Journalisten eller Statsmanden og den strenge Videnskabsmand. Den Førstnævntes Opgave medfører, at han stedse har et bestemt og umiddelbart Resultat for Øie; han kan derfor ikke opholde sig længe ved de videnskabelige Tvivl, men kræver en afgjort Løsning af ethvert Spørgsmaal, der falder paa hans Vei, endog om en saadan kun kan gives paa Bekostning af den strenge Sandhed og videnskabelige Alsidighed: han er nødt til at lægge den fornemste Vægt paa, at hans Mening vinder en øieblikkelig Indgang og hos et saa stort Publikum som muligt, og indretter uvilkaarlig sin Maade at ræsonnere og skrive paa i Overensstemmelse hermed. Videnskabsmanden derimod, som har Blikket rettet ud mod en endeløs Horizont, er taalmodig i Tvivlen og bryder sig ikke om, enten hans Jagttagelser føres i den ene eller den anden Retning. Hvad der er et Fortrin hos den Ene, kan derfor være en Feil hos den Anden. Det vilde være urimeligt at forlange af en Advokat, at han i sine Indlæg skulde lægge videnskabelig Upartiskhed og Alsidighed for Dagen; han roses tvertimod, naar han til Fordel for sin Klient kan vende og dreie Sagen saaledes, at hvad der fra et almindeligt Standpunkt maa erkjendes som tvivlsomt, i det enkelte Tilfælde ser ud som en afgjort og soleklar Ret. En Journalist vilde kun vise en maadelig Forstand paa sin Opgave, om han prøvede paa at stille ethvert af de Spørgsmaal, han fik med at bestille, ind i dets rette videnskabelige Sammenhæng, og at betragte det fra alle Sider: hans Artikler vilde da ufeilbarlig blive for lange og for tunge og for ubestemte i sit Resultat til at kunne opnaa sit Formaal, som er at virke paa den store Hob af Læsere. Heraf følger ogsaa, at den, som er skabt for den ene Art af Virksomhed, sjelden tillige er skabt for den anden, og at den, hvis Pen og Tanker er opøvet i Journalistikens og den praktiske Politiks Tjeneste, og som paa dette Felt har naaet en høi Grad af Færdighed og Flinkhed, netop derved er bleven saameget mindre skikket til at bevæge sig paa det rent videnskabelige Felt, ja ofte har ondt ved at tilfredsstille endog blot de Fordringer, som Videnskaben stiller til Undersøgelsens ydre Form.

Det vilde efter vor Mening være ubilligt ikke at tage Hensyn hertil ved Bedømmelsen af Prof. L. K. Daas sidste Værk, som overhovedet af Alt, hvad denne Forfatter har skrevet over rent videnskabelige Emner. Prof. Daa har, som bekjendt, en lang Fortid som Journalist og praktisk Politiker; han kastede sig tidligt ind i Partikampene, og Alle ere enige om, at han har deltaget i disse med ligesaamegen Dygtighed som Iver. Det er umiskjendeligt, at hans Begavelse har ligget for denne Art af Virksomhed, hans literære Talent er bleven præget af den, og det er derfor ikke saa underligt, at han tager det krigerske Livs Vaner med sig ogsaa naar hon bevæger sig paa Videnskabens fredelige Enemærker. Hans Bog om „Nationaliteternes Udvikling" er i Virkeligheden et Indlæg i Dagens Strid. Partimanden, den praktiske Politiker kommer overalt frem. Forf. diskuterer ikke, han plæderer. Han fremsætter sine Satser med en Sikkerhed, som om det næsten var en Synd eller Daarskab at tvivle om deres Rigtighed, skjønt han behandler Spørgsmaal, hvorom Nutidens første Videnskabsmænd langtfra ere enige, og hans Bevismethode er en saadan, at man med den omtrent kan bevise hvad det skal være, idet han holder sig til en enkelt Side ved det Spørgsmaal, han behandler, med Udelukkelse af de øvrige, bruger det samme Ord i forskjellig Bemærkelse, citerer Autoriteter isflæng, gamle og nye, for sin egen Mening, men ignorerer eller farer med en Harefod over de Udtalelser og Kjendsgjerninger, der gaa i en modsat Retning.

En Art af Argumentation, som maa erkjendes at være ganske utilstedelig i videnskabelig Diskussion, men som hyppig forekommer i denne Bog og tilstrækkelig betegner dens Karakter, er: at en modsat Anskuelse af Forfatterens egen søges afkræftet derved, at der underskydes den personlige Motiver eller andre Sagen uvedkommende Grunde. For at nævne nogle Exempler: Prof. Daa omtaler Overensstemmelse mellem den finsk-ugriske og den germaniske Sprogklasse og erkjender, at de nyere Forskere ere enige om, at disse næsten udelukkende berø paa Laan fra den sidstnævnte til den førstnævnte, ikke omvendt som man tidligere var tilbøielig til at antage. Desuagtet erklærer han, at han „vil vedblive at nære den Tro, at ogsaa Finnerne have øvet adskillig Indflydelse paa os", „fortrøstende sig til", at denne Mening er hentet fra R. K. Rasch og Geijer, „der vare Nordens mest upartiske Forskere", hvorved det antydes, at de nyere Videnskabsmænd, der have gjort en anden Opfatning gjældende, ikke have været saa ganske upartiske. Senere heder det endog ligefrem, at det har sin Grund i Nationalhovmod, at man ikke vil se eller erkjende denne finske eller lappiske „Indflydelse". Paa et andet Sted kommer Foraftteren tilbage til en Mening, som man fra flere af hans tidligere Skrifter ved hører til hans Kjæpheste eller fixe Ideer, nemlig den, at de skandinaviske Folk ere dannede ved en Blanding af Germaner og Finner, ligesom den Engelske er dannet ved en Blanding af Germaner og Kelter. Han kalder dette „et vigtigt, om end miskjendt Afsnit af vor Historie" og dolerer stærkt over denne Miskjendelse, der naturligvis ikke kan have sin Grund i andet end i „Forfængelighed og urimelige Meninger om medfødt national Overlegenhed og Fortrin". „De fornødne Kilder og Beviser ere samlede", heder det, „men Fordommen vægrer sig ved at se og høre"; „det, hvorpaa det skorter, er Upartiskhed" etc. Man vil finde denne moralske „Entrüstung" saameget mærkeligere og disse Beskyldninger saameget mere betegnende for Prof. Daa's Maade at argumentere paa, naar man hører, at han hverken paa dette eller noget andet Sted har fremsat Beviser eller noget, der ligner Beviser for en Mening, hvis Ikke-Antagelse han dog lægger Nordens Forskere tillast næsten som det var en Forbrydelse; thi, at „Slægtskabet mellem Skandinaver, Engelskmænd og Nedertyskere er saa nært og inderligt, at det ikke bør være tvivlsomt, at de sidste baade er vore og Engelskmændenes Forfædre", at „det engelske Sprogs og Nationalitets Tilblivelse ved en Sammensmeltning af trende vidt adskilte Sprogklasser er en af Ethnografiens lærerigste Foreteelser og kaster Lys paa vore egne Forholde" er Talemaader, som ikke engang kunne siges at have Lighed med Beviser. Læren om at der mellem de menneskelige Racer bestaar en virkelig Artsforskjel, og at de paa Grund heraf ere indbyrdes uforenlige, har fornemmelig været forfægtet af nordamerikanske Lærde, blandt hvis Skrifter Prof. Daa anfører „Types of mankind by L. Agassiz, J. C. Nott and G. G. Gliddon. Med Hensyn hertil bemærkes det nu i al Korthed, at denne Lære „var et saa fuldendt Udtryk for de særegne Forhold mellem de hvide, røde og sorte Mennesker i de Forenede Stater, at den navnlig af Slavepartiet blev en Art Stats-Dogmatik; man indbildte sig, at de hvide Borgeres Rigdom og Dannelse i væsentligt Mon beroede paa de Sortes Slaveri; dertil kom, at Slaveeierne vare Indehavere af Regjeringsmagten og udgjorde, hvad som i andre Lande kaldes Adel eller Aristokrati; Videnskaben stillede sig følgelig til deres Tjeneste, og man fik istand en Theori, hvis eneste Betydning var at forsvare „the peculiar institution" (Negerslaveriet) ligeoverfor Europas Misbilligelse. Vi ville ikke paastaa, at denne Fremstilling aldeles mangler Sandhed; „Erfaring viser desværre," som Prof. Daa bemærker, „hvor vanskeligt det er at gjøre Moral og Theori indlysende, naar Tilhørernes Blik forstyrres ved Glansen af en Mynt eller ved den saakaldte praktiske Virkelighed." Men, naar man lægger Mærke til, at blandt hine Lærde, der sigtes for at have arbeidet i Slavepartiets Sold, hører **Agassiz**, som er en af den nyere Tids mest udmærkede Naturforskere (og iøvrigt ikke Amerikaner), og dernæst, at man i Amerika har en Anledning til at studere de forskjellige Menneskeracers indbyrdes Forhold og Virkningerne af deres Blanding, som man næsten ganske savner i Europa, vil man finde det mere end sandsynligt, at det nævnte Skrift dog maa indeholde Erfaringer og Jagttagelser, som kunde fortjene at granskes eller anføres i et Skrift over de almindelige etnografiske Spørgsmaal. Dette undlader dog Prof. Daa aldeles; det er ham nok at have mistænkeliggjort samtlige amerikanske Lærde som muligvis underkjøbte af Slaveeierne eller paavirkede af deres Fordomme. Vi tro, at det om denne Fremgangsmaade maa siges, at den bedre passer for en Prokurator end for en Videnskabsmand.

(Forts.)

Kristiania, den 23de Oktober 1869.

For en Uges Tid siden meddelte vi, at Stadthauptmand Schwartz fra Drammen efter længere Tids Underhandlinger omsider havde erklæret sig villig til at indtræde i Regjeringen i Møinichens Sted. Efter Forlydende er imidlertid senere en Uoverensstemmelse opstaaet, som har ført Sagen tilbage til Underhandlingernes Stadium. Det er saaledes for Dieblikket endnu uvist, om Schwartz fra Nytaar vil komme til at overtage Indredepartementet, som kun midlertidig bestyres af Bretteville efter Stangs Tilbagetog til Revisionsdepartementet. Møinichens Afskedsansøgning skal hellerikke endnu have været fore til Behandling i Regjeringen.

Disse langvarige Vanskeligheder med at formaa nye Mænd til at gaa ind i Regjeringen, ere ikke lidet mærkelige. Det har nærmest Udseende af, at Regjeringen navnlig i Unionssagen ansees for at have drevet en saadan politisk Svindel, at Mænd, som vist ellers intet mere ønsker end at nyde godt af den sædvanlige Befordring gjennem et Departement til Amtmand og fra Amtmand til Statsraad, dog nu betænke sig paa at tage imod Tilbudet; og at en Handelsmand som Schwartz i endnu høiere Grad maa nære disse Betænkeligheder, er jo rimeligt nok. Efter Forlydendende dreier Underhandlingerne sig ogsaa netop om Istandbringelsen af en Slags politisk Ægtepagt, indeholdende visse Forbehold med Hensyn til Unionsforslaget og de Mænd, som have havt med det at gjøre. At Vanskelighederne ved at formaa Mænd af noget politisk Navn til at indtræde i Regjeringen hovedsagelig ligger i Hensynet til det Stangske Ministeriums Forhold i den nævnte Sag, er hævet over enhver Tvivl. Og derfor har ogsaa det længe forberedte Statsraadskifte trukket sig ud fra Tid til Tid, uden at man ved om Forløsningen endnu er nær forestaaende. Vist er det, at Statsraad Møinichen allerede meget længe har ønsket at trække sig tilbage som Pensionist, og at Regjeringen, efterat have havt sine Aarer flittigt ude og faret Kysten rundt for at formaa snart den ene og snart den anden Amtmand til at gaa ind i Hans Majestæts Raad, omsider er bragt til at indse, at den maa gaa paa Akkord med den „lede Tidsaand" og Folkemeningen; de gode gamle Dage ere forbi, da Statsraadsbesættelserne foregik for lukkede Døre, uden at Folkemeningen havde noget dermed at gjøre, og uden at, som man nu maa finde sig i, endog Amtmænd vægre sig for at modtage en tiltænkt Ære. Det har selvfølgelig kostet Regjeringen adskillig Overvindelse at indlade sig i Underhandlinger med en Mand som Schwartz, baade fordi han som uddannet i Livets praktiske Skole mangler den juridiske og administrative Routine, hvori „Statsmandskaldet" efter den gammeldagse Opfatning især skal vise sig, og fordi han inden Storthinget ialfald ikke har hørt til det ministerielle Parti, om han end i enkelte Sager kan have delt Regjeringens Synsmaader. I den unionelle Politik har han afgjort hørt til det nationale

Parti, der holder paa Norges Selvstændighed. Uagtet det saaledes er et mærkeligt Tidens Tegn, at Regjeringen under sin Seçen efter en ny Statsraad ikke har kunnet gaa en Mand som Schwartz forbi, uden at aabne Underhandlinger med ham, saa vil hans Valg dog slet ikke være tilstrækkeligt til at udsone Regjeringen med Folkemeningen, som vel vilde stille andre Mænd op i Spidsen for Rigets Styrelse, naar det var gaaet mere ind i Bevidstheden baade paa høiere og lavere Steder, at kun den Regjering kan virke med Kraft og Held, som virker i aaben og fuld Overensstemmelse med den oplyste Opinion, saaledes som den udtaler sig gjennem den folkevalgte Statsmagt. Om imidlertid end Schwartz's Udnævnelse til Statsraad vil blive modtaget med en vis Tilfredshed, især nu, da den lange Tid dette Statsraadskifte har været paa Tale, omsider har gjort Folk mere tilbøielige til blot at ønske en Ende paa det, saa synes det dog lidt paafaldende, at Regjeringen ikke heller har foretrukket at aabne Underhandlinger med Advokat Kildal, der ogsaa har været paa Tale om end ikke i Regjeringen. At personlige Hensyn skulde staa i Veien for Kildals Indtrædelse i den nuværende Regjering, burde man dog ikke kunne antage. Og at Kildal har den almindelige Mening i høiere Grad for sig end Schwartz, burde hellerikke være nogen Hindring.

Dommen i Mjølnersagen skal nu ind for Høiesteret, idet saavel Lodsen som Marinekommandoen (for Burchardts Vedkommende) har forlangt Sagen paaanket. Da man med temmelig Enstemmighed synes at finde Lodsen for haardt dømt og Straffen at være ogsaa i den Henseende urimelig, at Lodsen er kjendt uværdig til at være Lods i sit Distrikt, medens hans Brøde jo bestod i, at han ikke var kjendt udenfor samme, skal vi oplyse følgende: Den gamle Lodslov kjender for Forseelsen kun den Straf at dømmes uværdig til at være Lods efter Omstændighederne i Forbindelse med Fæstningsarbeide; efter den nye Lodslov af 17de Juni d. A., som endnu ikke er traadt i Kraft, vilde Lodsen antageligt været dømt i Henhold til en Paragraf, der fastsætter Straffen til „Bøder eller Fængsel eller Bestillings Fortabelse og efter Omstændighederne tilligemed Fængsel“. Paa Grund af denne nye Lovs mildere Bestemmelse vil derfor visinok Høiesteret i Tilfælde af at Dommen for Lodsens Vedkommende stadfæstes, efter den brugelige Maade selv indgaa til Kongen med Indstilling om Formildelse i Straffen.

Theaterdirektionen har ifølge Intelligentssedlerne for idag frataget nævnte Blad den Fribillet til Theatret, som har været tilstaaet det i Lighed med alle her i Byen udkommende Dagblade, hvortil Grunden skal være den, at Bladet oftere har beklaget „saavel Antagelse af uheldige Stykker, som mangelfuld Instruktion og feilagtig Rollebesætning“. Denne Adfærd har allerede vakt adskillig Røre blandt det theaterbesøgende Publikum, som heri vil se et Forsøg paa at undertrykke berettiget Kritik. Vi finde ikke i det Passerede med Intelligentssedlerne nogen Trudsel mod os, der skulde afholde os fra som hidtil at hævde en fra alle personlige og andre deslige Sidehensyn uberørt Kritik, uanseet hvad „Dølen“ og Konsorter for sit Vedkommende behager at paasige os. Formodentlig vil Theatret ogsaa i sin egen velforstaaaede Interesse skynde sig med at gjenoprette den gamle Tingenes Orden. „De Unges Forbund“ har nu allerede vakt Spænding nok til at sikre Theatret udsolgt Hus i den nærmeste Fremtid, uden at yderligere Forsøininger træffes for at holde Publikum i Aande.

Dødsfald. Professor Sars er idag efter et kort Sygeleie afgaaet ved Døden i en Alder af 64 Aar.

Prokurator Timme (ikke som Mgbl. fortæller Auditør Hansteen) er udnævnt til Assessor i Trondhjems Stiftsoverret.

Veiret er idag taaget og lidt mildt, saa det tynde Snelag begynder ganske at forsvinde fra vore Gader.

To bergenske Skibe af en sjelden Skjønhed, byggede af Dekke & Gran, ligge for Tiden under Ladning ved Snarøens Høvleri, hvorfra de skal afgaa med høvlede Bord til Australien.

Til Undersøgelse af Jemtelands-Trondhjems-Banen har Jemtelands Landsthing (Formandskab) bevilget 1000 Rdlr. og bemyndiget Jernbanekomiteen til iøvrigt at optage et Laan paa 4000 Rdlr. Dette viser, med hvilken Interesse ogsaa Jemterne omfatter dette vigtige Jernveisforslag.

Kornudførsel. Med „Dampskibet „North Star“ udførtes igaar til London 1076 Tdr. Havre af dette Aars Indhøstning.

Udvandring. Med Dampskibet „Argo“ afreiste igaar over Hull 15 Emigranter til Amerika.

Dampskibsfart. Dampsk. „Kong Sverre“ vil, efter sin Ankomst hertil den 2den Novbr., ophøre med sin Rute paa Kiel, og indtræde i en 14-daglig Fart paa Hamburg. Postdampskibenes Fart paa Kjøbenhavn indstilles for iaar med „Excell. Toll“'s Afgang fra Kristiania den 2den Novbr., og med „Kronpr. Louises“ Ankomst hertil den 4de Novbr. Alle de øvrige Dampskibe ville derimod fortsætte Farten paa Udlandet en Tid ud over Vinteren; „Uffo“ 10-daglig Rute paa Kjøbenhavn, „St. Olaf“ og „Kong Sverre“ 8-daglig paa Hamburg, „North Star“ 14-daglig paa London, „Oder“ og „Argo“ 8-daglig paa Hull, og „Scandinavia“ 14-daglig paa Leith.

Igaar Eftermiddag var Kristiania Formandskab samlet for at tage under Overveielse Jernbane-Komiteens Indstilling angaaende Jernbanelaanet.

Komiteens Indstilling gik ud paa, at Kommunen, i Forventning om at Banen bliver sat i Forbindelse med Drammen-Randsfjordsbanen, indgaar paa at garantere 5 pCt. Renter af de manglende 600,000 Spd. Der skal desuden være taget Forbehold om inden Udløbet af 10 Aar at indfri Laanet; at Arbeidet strax paabegyndes og at man faar Anledning til at øve Indflydelse paa Bestyrelsens Sammensætning. Bureauchef Birkeland havde fremsat Forslag om, at Laanet amortiseredes overensstemmende med L. 22de Juni 1863, og Kjøbm. Fleischer havde fremsat Forslag om, at Kommunen selv optog Laanet, som derefter kunde overdrages til Jernbanen. Efterat Fleischers Forslag var forkastet mod 1 St. og Birkelands mod 4 St., blev Komiteens Indstillig enstemmig bifaldt.

Den arabiske Staldmester hos Kong Karl er bleven Kommandør af Dannebrog.

Den danske Kronprinsesse har ifølge Dag. Nyh. af Keiser Napoleon faaet forærende en prægtig Brosche, rigt besat med Diamanter og Smaragder; Broschen er i disse Dage overleveret Kong Karl af den i Stockholm værende franske Minister Fournier. Ministeren selv har faaet en kostbar Sevresvase til en Erindring om, at han som Keiserens Repræsentant stod Fadder til Prins Oscars yngste Søn.

Theatret. Hvad der fornemmelig interesserer ved Opførelsen af Ibsens Lystspil, er dels de ofte Slag i Slag faldende vittige Repliker, det kraftige Sprog og den lette Dialog, men fornemmelig den i mange Henseender fine Karaktertegning, som ogsaa først ved Opførelsen kommer til sin fulde Ret, fordi det er Skuespillerne, som først kan virkeliggjøre Karakterene, give dem Kjød og Blod og stille dem i den rette Belysning. I denne Henseende er det, at Stykket ved Opførelsen har vundet betydeligt, navnlig ved Hr. Krohns Spil, medens det derimod i andre Henseender har tabt, saasom i enkelte Scener og Situationer. Fornemmelig ser man ved Opførelsen bedre Manglerne ved 5te Akt, som jo ender som en ren Farce, og som ogsaa betydelig svækker Virkningen af hele Stensgaards Optræden; thi den Situation, hvori han tilslut indvikler sig, er altfor farcemæssig til at gjøre ret Virkning, hvortil kommer, at Opløsningen og Stensgaards Bortgang tilslut kommer for braat. Men, som sagt, den største Interesse ligger i Karaktertegningen, som i dette Tilfælde har givet flere af Skuespillerne virkelige Opgaver at løse. Vi anse det for aldeles rigtigt, at Hr. Krohn har faaet Lundestads Rolle; thi denne Figur, Repræsentanten for den gammelnorske Bondestand med dens ægte Bondefulhed og mærkelige Talent til at holde alle Traade i sin Haand og benytte Alt til sin egen Fordel, kan neppe gives af nogen Anden; den kræver nemlig netop en Skuespiller, der mere er i Besiddelse af Reflexionens end det umiddelbare Lunes Komik, og naar man nu har seet hans Udførelse af denne Rolle, er det ufatteligt, at man ikke skulde være i høieste Grad tilfreds, thi efter vor Mening er der intet tilbage at ønske. Der er en Dybsindighed i Opfatningen og en Finhed i Udførelsen, som sandelig hører til Sjeldenhederne. Vi have alt givet fra første Dieblik, vi se ham paa Talerstolen: den ypperlige Maske og det eiendommelige Væsen, som er udbredt over hans hele Personlighed, sætter os strax ind i Karakteren. Vi ved intet i Særdeleshed at fremhæve ved hans Spil; thi det var helt igjennem udmærket: til den mindste Detail var det fint udarbeidet, hans Mimik og Gestus svarede paa det fuldstændigste til Rollens Grundtone og, hvad der ikke er mindst at rose, han holdt den hele Tiden inden den engang afstukne Grændse. Det bedste Bevis paa, at en Skuespiller har leveret et ypperligt Spil i Karakterfaget, er det, at paa samme Tid, som man synes at kjende Figuren, synes den os ganske ny. Dette er Tilfældet med Hr. Krohns Spil; man synes, at den Figur, han har skabt, er os vel bekjendt; men naar man tænker efter, hvor man har den fra, saa kan vi ikke sige det; man har den allesteds og ingensteds fra. Med andre Ord, Hr. Krohn har her leveret en almengjældende Figur, han har skabt en ægte, original og træffende Typus, og dette er den største Ros, man kan sige om en Skuespiller. Hr. Brun har faaet Daniel Heires Rolle. Da vi første Gang saa ham, maa vi tilstaa, at det undrede os i høi Grad, at han ikke gav mere, end han gjorde. Thi han havde ikke paa nogensomhelst Maade skabt nogen original Figur; man kjendte den tvertimod igjen fra mange andre Roller. Ved anden Gangs Opførelse derimod gav han noget ganske andet. Skjønt det forekommer os, at han heller ikke nu fuldstændig gjengiver Heires Karakter, saa staar dog hans Spil nu saa høit, at det i mange Henseender er af stor Interesse. Navnlig giver han Bordscenen i 1ste Akt langt bedre end første Gang, og denne Scene er forsaavidt meget vigtig, som man ved den i en Haandevending faar se Grundtrækkene i Heires Karakter. Heire er nemlig en Slags Sladderhank, skjønt ikke af de godmodige; thi han er besat af en Misundelsens Djævel, som bringer ham til, saa ofte Leilighed gives, at rakke ned paa Andre og tale om, hvor meget han selv er forurettet. Han lusker omkring som en Snushane for at høre Historier og fortælle Historier, og dette gjør han med en Slags ondskabsfuld Glæde. Han er, som Stensgaard kalder ham, en rigtig Hakkespæt, der borer med sit spidse Næb og gramser i sig alt det, som sætter Galde. Han har ogsaa et mere end almindelig skarpt Blik, hvorfor han ser mere end de Andre; han er som en levende Kritik over Personerne, hvis Svagheder alle ere udsatte for hans bidende og skarpe Bemærkninger. Alt dette, tilligemed det Talent, hvormed han forstaar at faa sagt Alt, hvad han vil, saa det faar Udseende af, at man tvinger ham dertil, kommer tilstrækkelig frem i den første Scene, og denne Scene giver nu Hr. Brun overmaade godt, ligesom hans hele Spil er bedre end første Gang. Men hans Heire er dog, efter vor Mening, endnu ikke, som den burde være og som Brun maa kunne give den; der er, synes os, for liden Fasthed og Holdning i den Figur, han skaber, man faar ikke det fulde Indtryk af den misundelige, ondskabsfulde og bitre Karakter, der bag hvert „nok sagt“ gjemmer en liden lun Djævel. Skjønt vi saaledes ikke kan betragte hans Udførelse af Heire som noget mere end almindeligt, det vil da sige af en Johannes Brun betragtet, saa maa vi dog paa den anden Side sige, at hans Spil naturligvis helt igjennem var morsomt og paa de Steder, hvor hans Lune fik spille frit, endog udmærket.

Hr. Reimers har faaet den vanskelige Opgave at spille Stensgaard, en Rolle, som er saa meget vanskeligere for en ung Skuespiller, som den kræver Betingelser, som Hr. Reimers dels ikke har og dels endnu ikke har faaet udviklet tilstrækkelig. Herefter faar man da ogsaa rette sig i sin Dom over hans Spil. Medens han nu ingenlunde gav Rollen tilfredsstillende første Gang, saa var hans Udførelse 2den Gang ikke blot bedre, men stod i en ganske mærkelig Modsætning til den første.

Hr. Isachsen, der allerede flere Gange før, saaledes f. Ex. i Engelskmænd i Indien, har vist sig som en udmærket Karakterskuespiller i et bestemt Fag, giver Bogtrykker Aslaksen mesterligt. Han har en stor Evne til at skabe Karakterer, grebne lige ud af Livet; men derfor er det ogsaa vanskeligt at holde dem inden den rette Grændse. Et eneste Skridt udenfor, og hele Spillet vil være en simpel Kopi. Imidlertid er Isachsens Udførelse i alle Henseender udmærket; han giver Aslachsen virkelig med Naturtrohed, ret forstaaet; men det er jo netop en stor Fortjeneste, saafremt han har optaget Karakteren i sit Indre saaledes, at det, han giver, bliver hans eget, men i en smukkere Skikkelse, end der vilde komme ud af en simpel Efterligning, og dette er Tilfælde med Isachsen i denne Rolle, som skaffede ham baade levende og fortjent Anerkjendelse. — Af de andre Spillende var der ingen, som særlig udmærker sig, undtagen Fru Gundersen og tildels Fru Wolff. Samspillet er nu nokfaa godt, skjønt endnu ikke saa godt, som det kan blive.

Efterat Ovenstaaende er nedskrevet, har Stykket gaaet nok engang, og det er os en Glæde at kunne sige, at Hr. Brun nu har

---

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 246.)

Det tredie Svar er endnu mer mærkeligt, det ungarske. Czekernes Klagere har fundet udmærkede Forsvarere endog mellem disse kjække Magyarer, der er saa vindende, naar de kjæmper for sin Frihed, saa stolte og retfærdige, naar de har seiret. Grev Széchenyi, der kjendte sine Landsmænd, har mer end en Gang sagt dem: „Tag Eder i Agt for Eders hovmodige Fordringer, vogt Eder for at miskjende Slavernes Ret!“ Det var det samme som Edgar Quinet sagde, der havde saadan en Sympathi for deres Friheder, saaledes som f. Ex. i hans Digt „Merlin“, der beskriver de frigjorte Nationers Opvaagnen, og hvor han udtaler sig saaledes, idet han hæver sig til en varslende Raadgiver: „Er det dig, der gaar i Spidsen, o Ungarn! du, hvis vilde Heste endnu udsender Liglugt? Fat dog Medlidenhed for disse, som du saa lang Tid har underkuet, og se, hvor de staar rede til at hade dig. Lad dem ikke angre, at de har grædt over dig!“ Og synes det ikke, som om disse Raad virkelig er blevne hørte? Jo, thi man har seet Ungarere, og ikke de første de bedste, men Partiledere, fremragende Mænd, som tager sig af Bøhmens Slaver baade med Mund og Pen mod deres Fiender. Sidst afvigte Marts skrev saaledes Ungarns gamle Diktator, Ludvig Kossuth, følgende Brev til et Blad i Pesth:

„Man siger mig bestandig op igjen, at Czekerne handler af lutter Panslavisme, og at man maa kvæle deres Hensigter i Fødselen. Det er ikke min Mening. Czekerne vil være en Nation og ikke noget Tillæg til det beseirede Østerrige, en blot tysk-østerrigsk Provins. Den bøhmiske Nation, som fordum var den første Kjæmpe for Samvittighedsfriheden i Europa, som har ofret mer for denne Frihed end noget andet Folk, en saadan Nation har god Ret til at blive behandlet som Nation, til selv at styre sine Anliggender, at bestemme over sin egen Skjæbne; den Ret, som den fordrer, er ikke en Smule ringere end den magyarske Nations. Jeg siger meget her, men jeg siger sandt. Nei, dette Folks Hensigter er ikke Panslavismens. Det kan ikke blive det, uden i det Dieblik, da det herskende Partis Ledere i Østerrige, i Stedet for at fordømme det System, der fører til Czekernes Tilintetgjørelse, vil billige de Forholdsregler, ved hvilke den tysk-østerrigske Styrelse søger at underkue Bøhmens retfærdige Krav.“

Og medens de andre ungarske Blade ikke hører op med at ophidse det tysk-østerrigske Ministerium til at undertvinge Slavernes Modstand, forkynder tvertimod en fremragende Publicist, Grev Nicolai Bethlen, Hovedredaktør af „Revue diplomatique“, der udkommer i Pesth, at han anser denne Sammenslutning som en Grund til Østerriges Ødelæggelse. I de magyarske Interessers Navn er han bleven urolig over de Følger, som dette System vil drage efter sig; han bønfalder det ungarske Ministerium om at advare Keiseren. Og man maa blot ikke mene, at Ungarerne ikke bryder sig om disse Ting. Er det kanske ligegyldigt for Ungarerne at vide, om de er forbundne med en kraftig Stat eller med et Kadaver? „En Forbundsstat eller et Kadaver“, det er ogsaa netop Titelen paa nogle af Nicolai Bethlens udmærkede Udviklinger. „For Tiden“, udraaber han, „sætter man Dualismens Modstandere i Gabestokken, man underkjøber Pressen, man haaner de uafhængige Blade. Hvem der ikke vil istemme Lovtalerne, som udsendes af det berømmelige Triumvirat, Giskra, Herbst og Hasner*), han er naturligvis kjøbt af Rusland, kjøbt af Preussen, kjøbt af hvem . . . . ja, af hvem? Det maa Gud vide. Østerrige er frit, Østerrige er lykkeligt . . .; Gud hjælpe os! Skulde der da ikke findes en Mand i Keiserens Raad, som kunde have Mod til at advare Fyrsten og tiltale ham saalunde: Deres Majestæt! Østerrige opløses lidt efter lidt. En ydre Kraft opretholder det endnu; men ved den første Bevægelse vil Alt tumle omkring.“ Og det er ikke disse „wienske Doktorers“ Kraft eller deres Tilbageholdenhed, der, som Grev Bethlen udtrykker sig, vil forhindre Østerrige fra at falde i Stykker; det maa støtte sig til sine forsonede Folkeslag, den tyske Del af Keiserdømmet vest for Leitha maa slutte Overenskomst med Bøhmen, ligesom Ungarn har gjort med Kroaterne. Og naar de wienske Blade, forbausede over et saadant Sprog, prøver at gjøre Magyarerne bange for Slaverne, da svarer Grev Bethlen øieblikkelig med en Kraft, der minder om Grev Szechenyi's ironiske Udbrud: „Naar man hører den wienske Presses Udtalelser, kan man ikke undlade at le af alle Kræfter, naar man ser dem anvende saadanne Midler, der nu er gaaet aldeles af Mode, for at skræmme Ungarn. Man tror endnu i Wien, at det er muligt at ophidse den ene Nationalitet mod den anden, at holde Slaverne i Skak med Ungarerne, og saa efterpaa Ungarerne med Slaverne. Naar Pressens Overordnede ikke ved noget andet Middel til at frelse Riget med, da er det paa Tide, at de viger Pladsen for bedre Kræfter. Ungarerne betaler gjerne deres Del af Udgifterne til denne Betjening, forudsat dog, at Presseembedsmændene kun vil øve en raadgivende Indflydelse; men at betale

*) De tre Ministre i Keiserdømmets vestlige Del, der er mest imod Bøhmens Fordringer.

voret saa betydelig i sin Udførelse af Heire, at man er berettiget til at vente, at han næste Gang maa kunne give den fuldkommen.

I Generalforsamlingen i Interessentskabet til Farbargjørelse af det fredrikshaldske Vasdrag gjenvalgtes ifølge Fr.halds Tilst. den gamle Bestyrelse og fremlagdes Regnskab, der udviser, at Indtægterne af den nu kanaliserede Del af Vasdraget for det forløbne Aar andrager til ca. 500 Spd.

Ved en Auktion i Trondhjem betaltes ifølge Trhj. Stiftsavis følgende Værdipapirer saaledes: Aktier i Nordenfjeldske Dampskibsselskab (indbetalt 100 Spd.) med 102 Spd., Do. i Nordenfjeldske Kreditbank (indb. 50 Spd.) med 55 Spd. 60 ß, Do. i Trondhjem-Støren Jernbane (indb. 100 Spd.) 11 Spd., Do. i Nordenfjeldske Grubeselskab (indb. 40 Spd.) med 5 Spd., Do. i Detaillistforeningens Sparebank med ca. 45 Spd., Alt med Tillæg a 2 pCt. i Inkassationssalær.

Lidet Udbytte af udenlandsk Krigstjeneste. (Berg. Adr.) En Nordmand, der i en Række af Aar har tjent som Soldat i de hollandske Kolonier, er for et Par Dage siden hjemkommen, vistnok sund og med hele Lemmer, men i en saa forhungret Tilstand, at han ikke nok-som kunde prise sig lykkelig ved at — komme ind paa Tvangsarbeidsanstalten.

Fra Gøteborgs mekaniske Værksted er, ifølge Göteborgs-p., i disse Dage blevet afleveret en mindre Dampbaad af et aldeles nyt og eiendommeligt Slags. Den er bestilt af Handelshuset Moses & Ko. i Kjøbenhavn til dets Skib „Dorothea Melchior", som nu ligger seilfærdigt i Gøteborg for Bahia, og er saaledes konstrueret, at Kjedelen og Maskinen kan løftes ud og bruges ombord paa Skibet som Dampmaskine, hvorimod selve Baaden kan bruges til Storbaad, da der er anbragt Kjeiper paa den. Den lille, særdeles smukke Dampbaads Maskine har 2 Hestes Kraft og er egentlig bestemt til at bugsere Pramme (Lørjer) for Skibets Regning, naar det ligger under Losning eller Ladning i Havn. — En lignende Dampbaad er nylig ogsaa bestilt for et andet Skib.

Den svenske Sangerinde Kristina Nilson har den 18de Septbr. begyndt en Rundreise gjennem næsten samtlige Storbritaniens større Byer for at give Koncerter. At dette vil blive en indbringende Reise, er selvsagt; Aftonbl. siger, at Kunstnerinden nu endog har stillet selve den „industriøse Ullmann" i Skyggen.

Statslaan. (Folk. Av.) Naar Staterne ere forlegne for Penge, gjøre de Statslaan og udstede Obligationer, men da disse i de senere Aar kun have staaet i en lav Kurs paa de europæiske Børser, har man fundet paa at gjøre Statslaanene til et Præmielaan, det vil sige, man har forsynet Obligationerne med et løbende Numer, paa hvilket man, naar man er heldig, kan faa en større eller mindre Gevinst og i ethvert Tilfælde en Gang med Tiden sine Penge igjen. Til Dækning af disse Gevinster benyttes de Renter, Staterne ellers maa betale for Laanene. Denne Maade at gjøre Penge paa har flere Fordele. For det første sparer Staten de betydelige Tab paa Obligationerne, for det andet bliver det ikke taget saa nøie med Sikkerheden, som naar man har med enkelte Bankierhuse at gjøre, og for det tredie bevirker den almindelige Spillelyst, at Laanet, der som oftest bliver udstedt i ganske smaa Dele, hurtig bliver afsat. Af saadanne Præmielaan existerer der for Øieblikket i de forskjellige europæiske Stater 75, af hvilke der alene fra Begyndelsen af 1865 og til Dato er stiftet 22. Samtlige Laan repræsentere en Gjældssum af 3,741,000,000 Frks. eller omtrent 1,250,000,000 Rd. dansk. Tallet af de Obligationer, der saaledes ere fordelte, kan anslaaes til omtrent 13 Millioner Stykker, der lyde paa fra 10 Frks. indtil 500 pr. Thaler. Paa Landene ere de forskjellige Laan fordelte saaledes: Østerrige 18, Frankrige 6, Belgien 12, Preussen 3, Rusland 3, Italien 8, Bayern 4, Baden 3, Fristæderne 3, Sverige 2, Storhertugdømmet Hessen 2, Schweiz 2, Anhalt-Dessau 1, Hertugdømmet Koburg-Gota 1, Nederlandene 3, Spanien 1, Schaumburg-Lippe 1, Brunsvig 1, Rumænien 1. De fleste af disse ere vistnok Jernveislaan og have neppe anden Sikkerhed end selve Jernveiene, og hvor god denne i mange Tilfælde kan være, skulle vi lade staa hen.

De slesvigske Folkehøiskoler. Om denne Sag skrives der til „Flensborg Avis": Forskjellige Tegn tyde paa, at den slesvigske Regjering omgaaes med den Tanke, at *stille vore Folkehøiskoler paa lige Trin med Børneskoler* og altsaa underkaste dem Kontrol af Præst, Provst osv. med alt, hvad dertil hører. En saadan Foranstaltning vilde staa i den bestemteste Strid med Grundsætningerne i Forfatningsloven, der hævde Videnskabens og Undervisningens Frihed og aabenbart, hvor der er Tale om Forældres og Forsørgeres Pligt til at lade deres Børn og de til deres Pleie betroede nyde Undervisning samt om den særlige Kontrol med Ungdommens Undervisning, kun sigte til Børneundervisningen. Det synes heller ikke i og for sig vel muligt, at Staten i et Land, hvor Borgernes naturlige Rettigheder ere stillede under Lovens Beskyttelse, skulde være i Stand til at forbyde voxne Mennesker, konfirmerede, som ere ude over Skoletvangen, i Forening at søge en saadan Udvidelse af deres Kundskaber og Færdigheder, som de føle Trang til.

Folkehøiskolens Væsen, saaledes som den har udviklet sig i Danmark og nu ogsaa udvikler sig i Sverige og Norge, er den frie Meddelelse og Vexelvirkningen mellem Lærer og Lærling. Vil man fratage Folkehøiskolen denne Frihed og pine den ind under et Skoletilsyn, der væsentlig kun er beregnet paa Børneundervisningen i Almueskolen, vil man upaatvivlelig dræbe dens inderste Livskjærne.

Regjeringen har allerede frataget os al høiere offentlig Undervisning paa Modersmaalet. Vi faa nu se, om den ogsaa vil stride til at lægge Nordslesvigerne Hindringer i Veien for paa egen Haand i en ældre Alder at søge en høiere aandelig Udvikling. Det vilde være et nyt værdifuldt, om end sørgeligt Bidrag til Belysningen af de Herligheder, det tyske Herredømme daglig bringer os. Vi ville vel snart faa Syn for Sagen.

Om den schweizerske Bankkasserer Schärrs Flugt, hvorom vi nylig meldte, bringer et Züricherblad nu nærmere Efterretninger. Lørdag den 2den ds. ringede Schärr paa Bankens Port, som blev aabnet for ham; han gik strax til sit Arbeidsrum og udtog af Kassen, eftersom han fortalte Tjeneren, 500 Frs., da han skulde ud at reise. Han gik derpaa til Jernbanestationen og tog Billet til Antwerpen, tydeligen for at aflede Forfølgelse; thi ved Waldschut steg han ud af Jernbanevognen og forsvandt, uden at man kunde finde Spor efter ham. Det varede imidlertid ikke længe inden man kom til Kundskab om Grunden til dette pludselige Forsvindende. Paa Bankkontoret i Genf blev man nemlig anmodet om at vexle 100,000 Frks. af Forbundsbankens Sedler; disse Sedler viste sig tydelig endnu ikke at have været ude i Rørelsen, hvorfor der strax telegraferedes til Bern for at faa vide, om man der havde ladet udgaa et stort Beløb; og da dette viste sig ikke at være Tilfældet, telegraferedes ligeledes til andre Bankafdelinger, hvorfra samme Besked indløb. Direktøren for Bankafdelingen, som nu indsaa, at et Tyveri havde fundet Sted, var dog endnu saa langt fra at mistænke Kassereren, at han endog varskoede ham om Tyveriet. Nu tog Kassereren naturligvis Flugten, og satte sig forinden i Besiddelse af alle de Penge, han kunde overkomme. Man har endnu ikke fakket ham; han var holdt for en dygtig og medgjørlig Mand, uagtet han ikke var godt anskreven hos Bankdirektøren, der betragtede ham som en Spion.

Ny Tegnemethode. Hofmaler Saloman har holdt et Foredrag over sin Tegnemethode paa Polyteknisk Læreanstalt i Kjøbenhavn. Han udviklede med Henvisning til en Række store Fortegninger, hvorledes han jevnt fremadskridende vænner Eleverne til skarpt at opfatte Forholdene mellem Linier og Flader, og forevisle nogle ret praktiske Apparater, sammensatte af Trælister og Metaltraade til Indøvelse i og bedre Forstaaelse af Perspektivtegningen. Med to Timers ugentlig Undervisning mener han i 3 Aar at kunne give Eleverne saa megen Færdighed, at de kunne overgaa til den mere udvidede Undervisning, som de tekniske Tegneskoler tilbyde, men kan hans Methode end have sine Fortrin for Skoler, der kunne ofre den hertil nødvendige Tid paa Tegneundervisningen, saa er det dog tvivlsomt om den, som Forholdene for Tiden ere i vore Almueskoler, egner sig til Anvendelse der.

Fra vore Landsmænd i Amerika. „Fdrl. og Emigr." for 23de f. M. skriver: Det er vore Læsere bekjendt, at det mislykkedes for os Norske at faa Oberst Johnson nomineret for Statsfængsels-Inspektør. Saa er altsaa den Fugl væk. Men nu er der paa flere Steder lokale Bestræbelser for at faa Norske ind i et eller andet County-Embede, og da Tiden for County-Konventionerne nu nærmer sig, saa tror vi det rigtigst at gjøre vore Læsere opmærksomme herpaa.

Vi kommer da først til at tale om vort eget County, hvor vi har flere Hundrede Læsere, og hvor de stemmeberettigede Norskes Antal er mellem 5 a 600, omtrent en Fjerdepart af de stemmeberettigede Republikanere. Desuagtet har de Norske været udelukkede fra County-Embederne med Undtagelse af, at Hilarius Solberg indehavde Sherifembedet i Terminen 1864 og 1865. Vore Læsere inden Countiet vil vistnok erindre, hvor vel Hr. Solberg bestyrede dette Embede og hvilken Harme det opvakte for 2 Aar siden, da han søgte Gjennomination og blev tilsidesat for en armet Mand til dette Embede, der just kræver en Mand med sine fulde Legemskræfter. Nu er Hr. Solberg igjen, efter mange Landsmænds Opfordring, villig til at lade sig opstille som Kandidat til samme Embede. Vi haaber, at Udfaldet denne Gang vil blive mere tilfredsstillende. Dog bør de Norske inden Countiet derfor ikke være ligegyldige Tilskuere og blot stro Sand paa, hvad Politikerne bestemmer. Som vil sees paa et andet Sted i Bladet, er County-Konventionen sammenkaldt til 15de næste Maaned, og de forskjellige Ward og Town Caucus vil rimeligvis blive afholdt et Par Dage før. Vi opfordrer derfor vore Landsmænd til at møde ret talrigt paa disse Caucus og de nominere saadanne Delegater, som de ved er inde, for at ogsaa vi Udlændinge tilkommer vor Andel af County-Embederne. Det er beklageligt at se, hvor faa Norske der i Almindelighed møder paa Caucusen. Ja, at se en norsk Delegat paa Konventionen er næsten et Særsyn. Det er ikke, som det bør være, og haaber vi iaar at se en Forandring til det Bedre.

Vi kommer dernæst til Vernon County, hvor de stemmeberettigede Norskes Antal er omtrent 800, altsaa omtrent Halvparten af de stemmeberettigede Republikanere. Ikkedestomindre har de Norske ogsaa her været udelukkede fra County-Embederne, naar undtages, at Hr. John Michelet har været County Supervisor og Hr. N. Preus Clerk of the Court, et Embede, som Hr. Preus dengang ikke ønskede og nu ikke mere vil modtage, fordi han ikke taler det engelske Sprog godt nok for dette Embede, som er det vanskeligste af alle County-Embederne. I Viroqua, County-Sædet, findes ikke en eneste Norsk. De mange Norske, som have Forretninger der og ikke forstaa Engelsk, maa derfor leie En eller Anden med sig for at tolke for dem. Dette er ofte kostbart for dem, som skal leie, og ubeleiligt for den, som bliver leiet; thi denne maa ofte anvende en hel Dag paa det, som En, der boede i Viroqua, kunde udrette paa 15—20 Minuter. Det synes derfor at være en saare billig Fordring, at en af de i Viroqua boende Embedsmænd skulde være en Norsk. Da havde de Norske altid en Mand, som de kunde ty til, og som kunde gaa dem tilhaande. Det er ogsaa saare rimeligt, at de ønsker Register-Embedet besat med en Norsk, da dette lettest kan bestyres af en Udlænding, og kræver kun, at Vedkommende kan skrive en rask og god Haand. Hr. N. Preus, som har været omtalt i Forbindelse med dette Embede, vil visseligen udføre dette til fuldkommen Tilfredshed og er bekjendt som en meget tjenstvillig Mand.

Dernæst har vi ogsaa hørt, at Hr. Ole Andersen af Town af Coon paatænkes som Kandidat for Assembly. Hr. Andersen ansees som en duelig og hæderlig ung Mand, der sikkerligen vilde skille sig godt fra dette Hverv. Han har været benyttet i mange Tillidsposter i Townet og altid udført dem til almindelig Tilfredshed. Vi tro derfor at burde opmuntre vore Landsmænd i Vernon til af al Magt at understøtte disse Mænds Nomination og Valg.

Blandinger.

Blandt de abderitiske Fornøielser, som drives i Kjøbenhavn indtager for nærværende Kunsten at tage Tag (Brydning) en høi Rang. En umaadelig stærk Tysker udfordrer hvemsomhelst til at prøve Styrke med sig; men Alle tabe; selv en bekjendt Værtshusholder Saxt, som tidligere har indlagt sig stor Berømmelse for sin Styrke, har nu maattet bide i Græsset. Ved et nyligt Sammenstød maatte „8 pommerske Bjelker" i Væggen vige Pladsen for Hr. Saxts ufrivillige Tilbagetog. Forleden Dag optraadte en maskeret Person for at tage Tag med Tyskeren, og nu udtømte Alle sig i Gisninger om, hvem den mystiske Person var; Nogle bad „F— gale sig paa", at det var en Gesandt, og andre svor paa, at det var et Bybud. Nøksagt! Den mystiske Kjæmpes Legemskraft viste sig for lidet udviklet, eller ogsaa var han syg i Knæerne; thi saa længe hans Modstander holdt i ham, stod han; men overladt til sig selv faldt han i Gulvet som en Sæk under Trompetfanfarers Lyd og magisk Belysning af flammende Gasfakler og Blus. Men for at sætte rigtig Kronen paa denne ædle Idrætslyst hos Kjøbenhavnerne, har det smukke Kjøn ogsaa begyndt at optræde som „Bryderske" paa Cirkus. Forleden Dag foregik en Brydekamp mellem Frøken Lola Montez og Barbara Ludvigsen. „Amazonerne slog hverandre overende, saa Jorden skjalv og det henrykte Publikum brølede af Begeistring" heder det i en Beretning, som forøvrigt meddeler, at Klædedragten var meget praktisk og at ingen overflødige Plag hindrede de kvindelige Brydersker frie Bevægelser.

---

en halv Million for at blive ophidsede mod Slaverne, det vilde nok fremkalde adskillig Overraskelse hos den ungarske Delegation.*) Men de Tider er forbi. Et frit Ungarn har Intet at frygte af et frit Kongerige Bøhmen."

III.

Man ser, hvor vidt Meningerne var skredne frem i Erkjendelsen og Tilegnelsen af Billighedens og den fælles Fordrageligheds Fordringer. Denne Forandring, som vi nylig har skildret for Tyskernes og Magyarernes Vedkommende, svarer nøiagtigt til den Meningsudvikling, som er foregaaet hos Czekerne. Vi har angivet denne Udviklings vigtigste Former, fra 1865 til 1867, fra 1867 til 1869. I 1865 drøfte Czekerne paa Foranledning af Palazky den ungarske Tanke om Dualismen, og de protesterer paa Forhaand mod en Deling af Riget, der vilde bringe alle Slaver til Fortvivlelse. Denne Protest blev mødt med Foragt, og Dualismen blev drevet igjennem til fuld Virkelighed i det nye Østerriges Statsliv; Lederne for Bøhmens Slaver, hvad enten de nu gav efter for et Anfald af Vanvid, eller de vilde skræmme den østerrigske Styrelse, foretager sin bedrøvelige Reise til Moskou i Juni Maaned 1867. Strax indser de dog sin Feil igjen, de hævder sin udprægede Nationalitet lige i Ansigtet paa Panslavismen, og idet de lidt efter lidt omformer sine Theorier, ophører de med at paakalde Raceforskjellighederne, men fremholder i Modsætning hertilde historisk tilblevne Nationer, hvilken Tanke da stiller Kongeriget Bømen paa lige Trin med Kongeriget Ungarn. Og da begynder Tyskere og Magyarer saa smaat at gaa ind paa deres Tanke; de virkelige Politikere forener sig i Erkjendelsen af det Rette. En ny Folkemening begynder i de sidste to Aar at danne sig. Har end Czekerne talrige og rasende Fiender, saa har de dog erobret sig levende Sympathier selv midt blandt de Partier, der nylig bekjæmpede dem med den største Forbitrelse. Schuselkas Artikler og Kossuths Brev samt Grev Bethlens Manifest er Vidnesbyrd, der taler høit nok.

Det er nu Czekernes Pligt at holde ud paa denne Vei og at give sit Program en stedse bestemtere Skikkelse. Naar Ordene „Forbund" og „Forbundsidee" synes at klinge noget i det Blaa og kan fremkalde retfærdig Anke, da faar de enten gjøre Affald paa dem eller ogsaa engang for alle fastslaa deres Bemærkelse. Der handles ikke om at dele Østerrige i *Kantoner*, men om at danne et Knippe af Kongeriger af det. Et Kongerige Ungaren, et Kongerige Bøhmen og et Kongerige Polen, det vil være det store Forbund, vi kunne kalde Fremtidens Østerrige, naar det blot forstod sin Opgave; Habsburgernes Erkehertugdømme, under Navn af det tysk-østerrigske Kongerige, vilde ogsaa i dette indtage den det tilkommende Plads; thi, naar Friheden er Grundsætningen i dette fornyede Østerrige, da vil aldrig de tyske Østerrigere, der ved saa mange Baand er knyttede til Habsburgernes Æt, føle sig tilbøielige til at ofre sig selv i en germansk Enhedsstat, ikke mer end Czekerne har Lyst til at gaa op i en slavisk. Da vil „Østens Keiserrige" være fast befæstet, da vil ogsaa flere af de Farer, der truer Europa i Nord og Øst, kunne blive besværgede.

Er det nu blot Europas Interesser, der har bragt os til at gribe Pennen? Visselig, vor Bekymring behøvede ingen bedre Undskyldningsgrund; men vi har dog en endnu mere ligefrem Interesse i det bøhmiske Spørgsmaal. Frankrige er med Rette ængstelig for de Farer, som Grundlæggelsen af en germansk*) Enhedsstat kan udsætte dette for. Preussen har ikke altid baaret sig saa forsigtigt ad efter Overenskomsten i Nikolsburg; det har stillet sin egen Ærgjerrighed op i Stedet for de Pligter, som Seieren ved Sadowa paalagde det, det har været stolt, bydende, har syntes at have mere Lyst paa at beherske Tyskland end at tjene dets Sag; ja endog de, der her i Frankrige har været føielige nok til at indrømme Preussen Ret til et Overherredømme i Tyskland, de begynde nu, naar de se dets voxende Erobringslyster, at spørge sig selv, om en Krig mellem Frankrige og det nordtyske Forbund staar til at undgaaes. Vi for vor Part tror, at Krigen vilde være uheldig, forsaavidt som den vilde fremskynde Tysklands Opgaaen i Preussen, selv om Frankrige, hvad vi ikke tvivle paa, gik af med Seieren i Kampen. Vi er overbeviste om, at Forlængelsen af Freden vil forlænge den Stilling, der vil være saa lidet gunstig for Frederik den Stores Landes gamle Ord for Frihedens Forkjæmper.

(Fortsættes.)

---

*) For at forstaa disse Ord, maa man huske paa, at under den nuværende Dualisme udgjør Finantsministeriet en Del af Ministeriet for de fælles Anliggender, og at Keiserrigets to Dele, det dennesides og hinsides Leithafloden, afgjør disse Anliggender igjennem de to Forsamlinger, der kaldes „Delegationer".

*) Man vil have bemærket, at den franske Forfatter anvender Udtrykkene „germansk" og „tysk" noget islæng. Jeg har troet at burde følge Forfatteren i hans Udtryk, saameget mer som han ogsaa undertiden skjelner mellem disse to Ord paa samme Maade, som vi nu. O. A.

En Kjøbmand, som gjorde Opbud, blev meget strengt examineret af en ung Advokat. Der blev gjort Rede for alle Udgifter, med Undtagelse af 2000 Spd., om hvilke der ingen Oplysning fandtes. „Nu,“ spurgte Advokaten skarpt,“ hvor er der bleven af disse 2000 Daler?“ Fallenten svarede alvorligt: „Advokaterne have faaet dem.“

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Stockholm, 22de Oktbr.

Kongen og Dronningen ere idagmorges afreiste med det ordinære Hurtigtog. Prins Oscar er Regent og Ordfører i Regjeringen.

Paris, 22de Oktbr.

Rolighed er gjenoprettet i Spanien. Orense er arresteret paa Grændsen af Portugal.

Skifteberetninger. Drammens Skifteret: Samling i Malermester Chr. Thomassens Bo den 1ste Novbr. Mos Skifteret: Samling i P. Herføls Konkursbo den 4de Novbr. Stavangers Skifteret: I A. L. Thesens Konkursbo er der foreløbig udlodet 15 pCt.

Proklama. Torrisdals Skifteret: I Boet efter Emmanuel Aanensen Vige af Oddernæs Sogn, 3 Mdr.s Varsel fra 19de Oktbr. Grimstad Skifteret: I Boet efter Madm. Christine Ebbell. 6 Mdr.s Varsel fra 20de Oktbr. Nedenæs Skifteret: I Boet efter Sømand Danieel Pedersen. 3 Mdr.s Varsel fra 19de Oktbr. Søndfjords Skifteret. I følgende Boer: Efter Kaarenke Gjertrud Olsdatter Strand; Gaardm. Anders Bottolfsen Espedal; Kaarm. Hans Sørensen Flekke, alle af Ytre-Dale Thinglag; Myndling Jørgen Andreas Olsen Ytre-Grotte og Johannes Pedersen Bataldeu, Kreditorerne med 3 Mdr.s Varsel og Arvingerne med Aar og Dags Varsel

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret er idag passeret over det nordlige Norge, hvor Vinden er Nordlig. Vestlig Vind frisk til stærk paa Vestkysten tildels med Regn. SVlig i Sandøsund og Kristianssund. Temperaturen er steget stærkt. Udsigterne ere til opklarende Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 23de Oktober:

Politiassistent Berner og Kjøbmændene H. Hurum, H. J. Nilsen og N. A. Andersen fra Drammen, Erlandsen fra Sundswall, Sorenskriver Nielsen fra Horten, Paus og Elligers fra Laurvig, Forstmester Barth fra Lillehammer, A. Gjems fra Kongsvinger, Svenneby fra Solør, E. Jakobsen med Familie fra Bergen, Kurre fra Moss, Skibsmægler Mo fra T.hjem, Værkseier Knudsen fra Eidsvold, Grosserer Jakobsen fra Fr.stad, Schmidt fra Arendal, Olsen fra Skien, i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Kirkegaden, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 24de Oktober (Kl. 7—10¼) gives: **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Mandag den 25de Oktober (Kl. 7—10¼) gives: **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Advokat Berghs Kontor

er flyttet til **Fuldmægtig Rytteragers Gaard**, nederst i Kirkegaden (Hjørnet af Grev Wedels Plads).

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Brandforsikringsselskabet Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Thorvald Endresen

(Hattefabrikant M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)

tillader sig herved at anbefale sin idag aabnede Handel med Manufakturvarer.

Christiania, den 20de Oktober 1869.

Jacob Olsen

24 Kongensgade 24

anbefaler et stort og smukt Udvalg af netop ankomne moderne Yderfrakketøier fra det simpleste til det fineste, moderne Beenklædetøier, Dresstøier & Vestetøier m. m. m.

Ligeledes anbefales for Bundtmagere sort og bruun Plyds i forskjellige Kvaliteter.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,
Brogaden No. 19.

I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

Uldgarn. Uldgarn.

Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos

A. F. Jensen,
Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtøier, Flonelier & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos

A. F. Jensen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

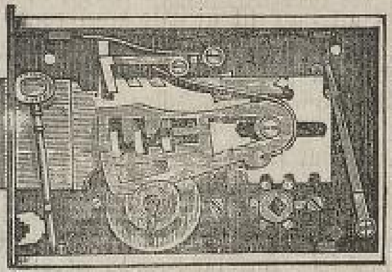

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare,

Endvidere anbefales:

**Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder,** } udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Kjoletøier.

Ægte Lyoner Silketaft fra 2 Spd. 16 β pr. Alen.
Sort Thibet, Rips og Crep, 7/4 bred, fra 1 Spd. 2 β pr. Alen.
Moderne coul. Kjolestoffe fra 16 β Al.
i udmærkede Qvaliteter anbefales af

Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Smukke og gode

Gardintøier

i Lenon fra 12 β, i Bobinet fra 18 β og i coul. Sirts fra 14 β pr. Alen, anbefales i stort Udvalg af

Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Lamper

i alle Størrelser, **Lampe-Brikker, Skjærme, Slør, Saxe, Glas, Kupler** m. m. anbefales af

Axel Böckman.
Carljohansgade 16.

Tapeter & Border

i godt Udvalg til Fabrikpris hos

Axel Bøckman.
Carljohansgade 16.

Rullegardiner

— af Lærred og af Papir —
— billigste Priser —

Axel Böckman.
Carljohansgade 16.

Tollekniver, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tollekniver** med Skafte af **Træ, Rensdyr-** og **Elsdyrhorn**, smaa **Sprætteknive**, enkelte **Slirer**, beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et messingbeslaaet **Belte** med tilhørende **Tollekniv** med ligeledes meget god messingbeslaaet **Kniv** og **Slire** faaes for 1 Spd 60 ß.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens- og Raadhusgaden.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg. Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Tjeneste søges.

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

Tilkjøbs forlanges.

Brugte **Norske Frimærker** af alle 3 Udgaver kjøbes i Hundredevis af

Wm. Gram.

Alle Slags Mynter og Medailler kjøbes af Wm. Gram.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Føljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler“** (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 248. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 25de Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Holen, Soon, Moss, Sarpsborg, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallo, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

L. K. Daa: Om Nationaliteternes Udvikling.

(Forts. fra No. 247).

Prof. Daa holder sig til Læren om Menneskeslægtens Enhed og fælles Ophav og kalder denne Synsmaade „en ophøiet". Vistnok er den det; men dermed er den ikke bevist, saa at det gaar an at affærdige modsatte Anskuelser som om de kun havde sin Grund i Vranghed og Fordomme. Heller ikke er den bevist ved en Henvisning til Linnées, Cuviers og Alex. v. Humboldt's Formening om dette Spørgsmaal; thi Videnskaben bevæger sig ustandseligt fremad, Materialet forøges dagligt, og, naar det endog nu (hvad Uenigheden mellem Nutidens første Videnskabsmænd viser) er utilstrækkeligt til at give et afgjørende Svar paa Spørgsmaalene om, hvorvidt de forskjellige Menneskeracer have et fælles Udspring eller ikke, hvorvidt de skulle betragtes som Arter eller blotte Varieteter, hvormeget mere maatte det da ikke være det i hine Forskeres Tid! — Den Vei, ad hvilken man skulle vente at naa snarest og sikrest frem til Klarhed i dette Punkt, er Sprogsammenligningen. Kunde det gjøres rimeligt, at alle de forskjellige Tungemaal i Verden vise et indbyrdes Slægtskab og lade sig føre tilbage til et fælles Stamsprog, da var Læren om Menneskeslægtes Enhed noget mere end en blot Troessag, en ophøiet Synsmaade, der anbefaler sig ved sine praktiske Virkninger til at befordre Humaniteten og Retfærdigheden. Den sammenlignende Sprogvidenskab har paa en uigjendrivelig Maade bevist de fleste europæiske Folkeslags fælles Udspring og endog bestemt Graden af deres indbyrdes Slægtskab. Men længere tilbage end til de saakaldte ariske eller indoeuropæiske Sprogs og Folks oprindelige Enhed fører den ikke. Den Sproggruppe, som næst efter den ariske er bedst kjendt, er den semitiske, og dernæst den tschudiske eller finsk-ugriske; men det har endnu ikke lykkets at paavise saadanne Overensstemmelser mellem disse tre Sproggrupper, at man, medens man i hver af dem erkjender en i det mangfoldige udgrenet fælles Grundstamme, med nogen Grad af videnskabelig Sandsynlighed har kunnet henføre dem under en fælles høiere Enhed. De øvrige Sprogklasser ere kun høist ufuldstændig bekjendte, det fornødne Materiale til Sammenligningen er endnu paa langt nær ikke indsamlet, og Sprogvidenskaben maa derfor paa sit nuværende Standpunkt afvise Spørgsmaalet om Menneskeslægtens Udspring som utidigt og uløseligt. Prof. Daa er, som man kan se misfornøiet hermed og taler i denne Anledning om, at Sprogvidenskaben er „belemret med falske selvdannede Theorier". Han indlader sig noget nærmere paa dette Punkt, og man faar da vide, at der ved disse „falske, selvdannede Theorier" i Virkeligheden forstaaes den Methode, hvorved Etymologi og Sprogsammenligning er løftet fra at være en tom og betydningsløs Leg med Ord og Bogstaver til en virkelig Videnskab, som har ledet og dagligt leder til nye og vigtige Oplysninger om de europæiske Folks tidligste Kulturhistorie. Enkelte Overensstemmelser mellem de skandinaviske og finske Sprog er bleven forklaret som Laan fra de sidste til de første (t. Ex. Ordene Pog, Poike, Pige, der udledes af Finsk poika), en stor Mængde andre er bleven forklaret af Overførelser fra skandinaviske eller andre germanske Sprog til Finsken. At man derimod ikke har villet forklare disse Overensstemmelser som et Vidnesbyrd om de to Sprogklassers oprindelige Slægtskab, kalder Prof. Daa „en Fremgangsmaade, som ikke kan forklares uden ved en forudfattet Mening". „Thi endnu er dog ikke Finnernes Grundforskjellighed fra Germanerne eller andre indo-europæiske Folkeslag bevist; men det beror jo alene paa en Antagelse af oprindeligt Fællesskab, naar man erkjender den utydeligste Overensstemmelse imellem Sanskrit og vort Sprog, men erklærer sig tvivlende, om der endog paavises klare Ligheder med det Finske". Disse Ord indeholder, som man ser, hverken mere eller mindre end en fuldstændig Fornegtelse af hele den komparative Sprogvidenskab, der ifølge dem skulde være uden al Methode og i Flæng fremhente allehaande ydre og tilfældige Ligheder til Støtte for visse forudfattede Meninger, medens det Sande er, at den beviser Sprogenes Slægtskab ved en Række af Overensstemmelser i deres indre Bygning, i sine Sammenstillinger overalt støtter sig til konstante og regelmæssige Lydovergangslove, hvorved Forskeren sættes istand til at føre Ord, som udvortes ingen Lighed have, med den største Sikkerhed tilbage til en fælles Rod. Man faar dernæst ogsaa en Prøve af Prof. Daa's egen Sprogsammenligning, der skal være et Bevis for Sprogenes Nedstammelse fra et fælles Udspring, men snarere maa siges at være et Bevis for, at Prof. Daa ikke kjender eller ikke erkjender Sprogvidenskabens Methode og videnskabelig Methode overhovedet. Han anfører af forskjellige europæiske, asiatiske og amerikanske Sprog et Ord, der betyder Gut eller Pige eller Søn eller Datter eller Svigersøn eller yngre Broder eller ung, og som i alle disse Sprog har en vis ydre (og ofte meget fjern) Lighed. Denne Maade at drive Sprogsammenligningen paa tilhører øiensynligt en forlængst tilbagelagt Periode af Videnskaben, da man uden Betænkelighed udledede alle europæiske Sprog fra Latin eller Hebraisk og da de etymologiske Vilkaarligheder fremkaldte Voltaire's bekjendte Spydighed: „L'étymologie est une science, ou les voyelles ne font rien et les consonnes fort peu de chose." Prof. Daa siger, at „han ingen Grund har til at tilbageholde de Sprogligheder, som han troer at have fundet, da han ikke i noget Tilfælde har kunnet finde fyldestgjørende Beviser, der skulde gjøre ham Menneskenes Nedstammelse fra flere Udspring sandsynlig". Dette er atter Prokuratorskil. For en Skranke kan maaske være et brugeligt Argument for en Paastand, at den modsatte Paastand ikke er bevist, men i Videnskaben gjælder dette, som bekjendt, ikke.

De Erfaringer, som hidtil ere gjorte med Hensyn til Indflydelsen af Klima, Levemaade, eiendommelige Skikke paa Menneskenes ydre Form og Udseende, kunne ligesaalidt som Sprogforskningen siges at give et bestemt Svar paa Spørgsmaalet om Menneskehedens Udspring; de ere ikke tilstrækkelige til paa en fyldestgjørende Maade at forklare de forskjellige Raceeiendommeligheder. Prof. Daa anfører en Del af disse Jagttagelser, hvorved Oprindelsen til visse Særegenheder hos barbariske eller halvbarbariske Stammer er paavist; men han maa indrømme, at man „nu har Familier af Kolonister fra nordlige Klimater, som i mange Slægtfølger have boet i Amerika's, Afrika's og Indiens varme Landskaber uden at erholde nogen væsentlig Lighed med disse Landes sorte, røde eller gule Indfødinger", omvendt, at hundredetusinder af Negere i Aarhundreder have levet i et tempereret Klima sammen med en hvid Befolkning uden enten med Hensyn paa Farve eller Udseende forøvrigt at undergaa nogen mærkbar Forandring. Vi ville naturligvis ikke hermed have udtalt, at den Mening, ifølge hvilken de forskjellige Menneskeracer have et forskjelligt Udspring, skulde være den rimeligste og bedst videnskabelig begrundede; vi tro tvertimod, at den modsatte Anskuelse har mest Udsigt for sig. Vi forlange kun, at man skal indrømme Tvivlens Berettigelse, at man skal indrømme, at Spørgsmaalet endnu staar saa, at en Naturforsker kan forsvare Læren om et forskjelligt Udspring for de forskjellige Menneskeracer, uden at det derfor er nødvendigt at mistænke ham for at „være blændet ved Glansen af en Mynt" eller at søge Grunden til hans Opfatning i Fordomme og Partilidenskaber. (Forts.)

Erklæring.

Flere Studenter, som tilkjendegave sit Mishag ved anden Gangs Opførelse af „De Unges Forbund", have holdt det for rigtigt at afgive følgende Erklæring:

At Mishagsytringerne ikke vare Frugt af et Komplot Maalmænds utaalmodige Ønske efter at ramme Hr. Ibsen for hans Ytringer i „Per Gynt" om Maalsagen, vil for enhver uhildet fremgaa deraf, at Stykket første Gang gik over Scenen uden anden Mishagsytring end en enkelt Pibe ved en Replik i 4de Akt.

Vor Optræden kan saaledes kun forklares som en Protest.

Denne Protest var fremkaldt af „Morgenbladet", som, understøttet af Publikums Sands for Dialogens og Spillets Kvikheder, forsøgte paa at gjøre Stykket til et Indlæg for sig, og — hvad der nærmest vedkom os — tillige et poetisk Mesterværk. Vi troede ikke at burde tilstede, at „Morgenbladet" ligeoverfor Fremtidens og Udlandets Dom fremtraadte som Repræsentant for en Universitetsstads Skjøn paa et saadant Arbeide, og vi behøvede for at se os retfærdiggjorte blot at henvise til vore egne Blades og en anseet dansk Kritikers Recensioner.

At se aandrige, seirende og slaaende Replikker Slag i Slag vexle med Nonsens i Ord og Handling, er for os Studenter en Mangel paa Sammenhæng, som er altfor urimelig og bedrøvelig til at en saa letfærdig Behandling, som denne Mangel er bleven til Del i Hr. Ibsens Stykke, kan forekomme os taalelig. Dertil maatte der efter vor Mening en saa stærk Komik, at al Fordring til Personlighedens Helhed i Overgivenheden kastes overbord. Vi mindes hellerikke i noget Karakterbillede eller Livsbillede at have seet den altid bedrøvelige Skilsmisse mellem Intelligents paa den ene Side og moralsk og skjønsom Sands paa den anden stillet saa uforligeligt op, som i „Møkkurkalven" Stensgaard.

Dernæst maa det tilgives os Studenter, at vi ikke kunde finde os tiltalte af at se den private Livsnydelse idealiseret saaledes som i Fjeldboes Person. At en ung Mand er optaget af sin Kjærligheds Lykke, finde vi smukt og naturligt, men vi forlange, at han ikke skal ophøre at være Mand. Et Privatliv, som drager sig ud af Kampen, naar det saaledes som i Stykket larmer lige ind paa dets Døre, og skulker sig hen i en Krog til uforstyrret Livsnydelse — lad det roses af „Morgenbladet" og de Mange, som i dette Samfund have Interesse af at prædike en saadan Livsopfatning; men Ingen forlange, at den skal være vor! Endel Pibere.

Kristiania, den 25de Oktober 1869.

Hr. S. Jaabæk har i de Par sidste Numere af sin Folketidende rettet nogle Angreb mod Dagbladet og dets Udgiver. Det første Angreb var saa personligt og umotiveret, at vi ikke fandt os beføiede til at besvare det, saameget mere som Nedenæs Amtstid., der var rette Vedkommende og Sagvolder, leverede en tilstrækkelig Gjendrivelse. Sagens Sammenhæng var nemlig denne, at vi efter Nedenæs Amtst. ligesom flere andre Blade optog (i Dagbladet No. 213) en Notits om at Vegaarsheiens Bondevenforening efter 3 a 4 Timers livlig Debat havde voteret Jaabæk en Hædersgave af 2 Spd., medens en energisk Minoritet paa 5 Medlemmer forlangte tilført Protokollen sin Misnøie med denne Anerkjendelse af Jaabæks Virksomhed, da han endnu intet Landsgavnligt havde gjort og man burde vente med Hædersbevisninger til man fik se Frugterne af Agitationen, ligesom vi i Uddrag gjengav samme Blads Bemærkninger om Folketidendens usande Fremstilling af Voteringen over Jaabæks Forslag om Optagelse af Navnelister ved Voteringen, og Paavisningen af den sande Aarsag til Forslagets Fald, nemlig dets aabenbare og erkjendte Upraktiskhed. Jaabæk har flere Gange optraadt som en uforsonlig Hevner over dette sit Forslags Vanskjæbne og søgt uden videre at mistænkeliggjøre dem, som stemte imod det, idet han tillægger dem den for offentlige Mænd uværdige Bevæggrund, at de ville „skjule Sandheden", medens den sande Grund til Forslagets Forkastelse, som det vil være Alle vitterligt, var den i Ned. Amtst. angivne, at det var upraktisk. Herom er det nok at henvise til Storthingstidenden og til den Skrivelse til Komiteen for Storthingstidendens Udgivelse fra Hurtigskrivernes Formand Kand. jur. Cappelen, der blev indtagen i Bladene (i Dagbladet No. 7). Som bekjendt realiseredes Jaabæks Tanke senere i en heldigere Form, hvilket tydelig nok maatte have overbevist ham om, at man ikke vilde „skjule Sandheden". I Tillæg til Storthingstidenden har man nu foruden Navneopraabene opgivet Navnelisterne i nogle og femti Voteringer i Storthing og Odelsthing. Vi kunne saaledes ikke komme fra, at Jaabæks Fremstilling i dette Punkt var „usand"; hans iltre Angreb paa os, for at have optaget ovennævnte Stykke fra Nedenæs Amtst., kan vi hermed forbigaa.

I den nævnte Artikel ligesom ogsaa i en senere i sidste No. af Folketidenden søger Jaabæk at fremstille Dagbladet „som vandrende de morgenbladiske Veie" og som optrædende „til Fordel for Embedspartiet." Naar Jaabæk føler en saa stor Afsky for Morgenbladet, er det dog mærkeligt, at han ikke ogsaa føler en større Afsky for at misbruge sit Blad til at være Organ for en smaalig, personlig Hevn. Hvor meget Sandhed der er i de Jaabækske Beskyldninger, vil nok vore Læsere selv kunne dømme om; ialfald vil det komiske i dem springe i Øinene ved at sammenholde dem med stik modsatte Beskyldninger i andre Blade, som ikke have forsmaaet ved flere Leiligheder at beskylde Dagbl. for at være jaabæksk radikalt og embedsmandsfiendsk. Disse modstridende Beskyldninger dømme hinanden ubønhørlig til Døde. Dagbl.s Standpunkt i politisk Henseende er kjendt og anerkjendt i saa vide Kredse, og ikke mindst blandt den Samfundsklasse, som Jaabæk især ønsker at vinde Indgang hos, at det ikke her er Umagen værd at udrede det videre for at belyse Usandheden i disse Beskyldninger og blotte de Motiver, som antagelig have dikteret dem.

Vi have, uagtet vi i flere Retninger have maattet erklære os enig i Jaabæks Bestræbelser og anse hans politiske Virksomhed som betydningsfuld og forhaabentlig i mange Dele gavnlig, ikke kunnet hylde Jaabæks Radikalisme eller undladt at træde op imod hans eiendommelige Opfatning af Staten som et Slags privat Interessentskab, og advare mod Følgerne af hans Lære; og vi troede at kunne gjøre Regning paa, at Jaabæk vilde optage en Drøftelse af saa vigtige Spørgsmaal med mandig Freidighed

istedetfor at møde os med Skumlerier. Af en Mand med Jaabæks Forstand og lange politiske Erfaring maatte man kunne vente, at han ved bedre Besked end den, han giver sine Læsere i Folketidenden. At styre en Stats Anliggender er visselig ikke saa let som at smøre et godtroende Publikum om Munden med Løfter om Guld og grønne Skove, Skattenedsættelser osv. i det Uendelige. Det jaabækske Program lader sig aldrig gjennemføre uden en fortvivlet og samfundsopløsende Kamp; thi man kan ikke som Jaabæk uden videre sætte de Interesser i Samfundet, han misbilliger, ud af Betragtning; de maa bekjæmpes i aaben Diskussion. Det sande Demokrati kræver et Maadehold, en Møie og en Hensyntagen, som maa afholde fra demagogiske Smigrerier for sit Partis Feil og en Jagen efter at tilfredsstille deres slette Instinkter eller deres Uvidenhed og Raahed. Den norske Gaardbrugerstand har heldigvis saamegen Indsigt og Erfaring, at den skjelner Sandheden mellem den jaabækske og den morgenbladske Yderlighed. Naar Jaabæk derfor gjør et saadant Opstyr i Anledning af at vi have optaget en Opsats i vort Blad fra en Indsender, som har underkastet det jaabækske Standpunkt en lidt nærmere Kritik, saa burde Jaabæk finde dette i sin Orden; saameget mere burde han dette, som vi, ved Siden af selv tidt og klart at have udtalt vor Mening, i vort Blads Program have erklæret, at vi ansaa Frihed til at drøfte som en saa stor Sag til Sandhedens og Frihedens Fremme, at vi ikke ansaa os berettigede til at negte Andre Ordet, fordi om vi selv havde udtalt eller vilde udtale en afvigende Mening. Hvad vor Mening har været i de Punkter, Jaabæk har fundet sig mest stødt over hos vor Indsender, kan han saaledes ikke være i Tvivl om, ligesaalidt som han burde anstrænge sig for i Indsenderens Ord at lægge Meninger og Tendentser, som er hans Opsats fremmed. Med Hensyn til den „Embedsvenlighed", som han beskylder „Dagbl." for at nære, vil det specielt være saavel vore Læsere som Jaabæk indlysende nok, at han fremfører falsk Anklage. At vi have sagt, at Mandens personlige Egenskaber mere end hans Embedsstilling i mange Tilfælde maa gjøre Udslaget ved Spørgsmaal om hans Valg til Storthingsmand, troede vi mindst at skulle faa høre Bebreidelser for af Jaabæk, som i sin Folketidende ikke sjelden fremhæver enkelte Embedsmænd som Mønster paa Storthingsmænd.

Skjønt vi overlade Andre at dømme derom, kunne vi dog ikke tilbageholde den Ytring, at Jaabæk ved deslige Angreb kun kan forøge den Splid, som det maatte være de frisindede Organers Opgave at bekjæmpe. Vi vente ikke, at Jaabæk i alle Dele skal tie og samtykke til de Meninger, som „Dagbladet" forfægter; der vil altid være Stof nok til Diskussion mellem et liberalt Organ som „Dagbladet" og et radikalt Blad som Jaabæks. Men vi skulde beklage, om Jaabæk fremdeles vilde fortfare i at føre Striden med den Bitterhed og det Vringleri, som han nu har gjort. Vor Stilling er maaske den vanskeligste, et Blad kan have, nemlig at møde Yderlighederne og Ensidighederne fra begge Sider, baade fra Folketidendens og Morgenbladets; og denne Stillingens Vanskelighed burde lære vore Modstandere at være mere varsomme i Valget af de Vaaben, de bære paa os, selv om de ikke saa, at deres egen Interesse tilsiger dem ikke at arbeide paa at fjerne alle forsonende Elementer fra den forestaaende Kamp.

Et af Mærkerne paa, at Europa er gammelt, er dets Opsættelseslyst foran alle sine store Spørgsmaal. Disse ere nu, takket være denne Alderdomssvaghed, ophobede i den Grad, at det ene ikke kan røres ved, uden at man faar det andet over Hovedet, saa den eneste praktiske Politik tilslut synes at være blevet ikke at røre ved noget af dem. Det unge, livsfriske Amerika tog, da det saa skulde være, sin Borgerkrig og leverede da, skjønt det dog ikke endnu har Frankriges Folkemængde, en Krigshistorie, som Europa med alle sine krigførende Magter og sine 280 Mill. Mennesker endnu ikke har overfløiet i Storartethed. Det gamle Europa derimod gruer sig og opsætter og gjør Statsgjæld paa Budgetterne og moralsk Gjæld for Historien. Det er sunket ned til en snakkesalig gammel Kjærring, der i et Væk snakker om alle sine Spørgsmaal og Betænkeligheder. At løse de nationale Spørgsmaal ved at slaaes og saa ophæve Armeerne, gaar ikke an for Revolutionen, som da falder ind i Huset, og hellerikke for Monarkiets Interesse. At beholde Armeerne gaar hellerikke an, thi derimod protesterer Europas Skatteborgere. Og saaledes sidder hun inde i sin egen Modsigelse og snakker og snakker og haaber paa, ikke at Sværdet skal hugge, men at Tiden engang skal gnave Spørgsmaalene over. Til en Adspredelse fra disse Politikens Plagsommeligheder gaar der nu et helt Vandretog af kronede Hoveder sydover til Suezkanalen, saa man næsten kunde tænke sig, at Europa holdt paa at udføre sit hele monarkiske Væsen til Indien, og at tømmes for Kroner, saa at man for en Stund kan faa se, hvordan det tager sig ud ogsaa uden disse. Hjemme i vor syge Verdensdel sidder kun to af de store Fyrster igjen, og de sidde hver i sin Sygeseng og snakke over til hinanden, medens de Andre, deriblandt den plagsommelige Bismark, ere borte, for hundrede Gang om det samme, nemlig om almindelig Ro og Afvæbning. De to ere Napoleon og Keiser Alexander. Den Første har gjennem General Fleury anmodet den Anden om at indgaa paa almindelig Afvæbning, og Østerrige har, heder det, alt sagt Ja dertil, England haabes at ville sige Ja, og Preussen skal, derved, at de Andre ere enige, ikke kunne Andet end ogsaa sige Ja. Og saa skal der blive Kongres og almindelig Fred. Man hører, det er sygelige Drømme om at slippe fra Virkeligheden, der neppe lader sig nøie med Snak, hvor den kræver Blod. Keiser Napoleon har ogsaa gjort en stor Ting til. Han skal, ifølge Bladene, „i temmelig stærke Udtryk have protesteret imod de Rygter, som ere udbredte i Udlandet om hans Svagelighed og hans Regjerings Kraftløshed!" Istedetfor Mænd i Marken og Handling kommer ogsaa fra ham nu kun Snak.

Sex franske Deputerede af yderste Venstre have i disse Dage havt en Sammenkomst hos Jules Simon, i hvilken der er bleven vedtaget et Manifest, hvori Oppositionen anfører alle sine Klagepunkter imod Regjeringen. Manifestet lyder saa: „Vi ville ikke gaa til Kammeret den 26de Oktober, fordi vi nødvendigvis ville fremkalde en Demonstration, hvis Gang og Udstrækning Ingen under den nuværende Tilstand er istand til at bestemme. Vi have ikke Ret til at udsætte den atter frembrydende Frihed for uberegnelige Tilfældigheder. Det vilde være upolitisk at give Regjeringen Anledning til at samle nye Kræfter gjennem en Opstand. Vi have besluttet at oppebie Sessionen. Da ville vi kræve Regjeringen til Regnskab for den nye Fornærmelse, som den har tilføiet Nationen. Da ville vi paavise ved selve det Forsøg, der i de sidste 3 Maaneder er blevet anstillet, at den personlige Regjering aldrig har ophørt at tale og handle som Herre, uagtet den har givet sig Udseende af at trække sig tilbage for den offentlige Fordømmelse. Da ville vi, staaende paa den almindelige Stemmerets og den nationale Souverænitets Grund, det Eneste, der fra nu af har Gyldighed, fortsætte vore Bestræbelser for, at det radikale Demokrati, hvis Fane Folket har overleveret i vore Hænder, igjen kommer i Besiddelse af sine Rettigheder".

Oppositionen staar nu fylket i tre Hobe: det gamle Venstre med Navne som Jules Favre, Picard og Simon, det nye Venstre, der repræsenteres af Gambetta, Raspail, Bansel, m. Fl. og endelig det yderste Venstre, der har den landsflygtige store Digter Victor Hugo til Fører og Bladene Rappel, Réveil og Réform til Organer. Imellem dette saaledes trekløvte Venstre og Thiers- eller Mellempartiet bevæger sig en hel Del Personer, der efter Omstændighederne snart lade sig bestemme af det ene og snart af det andet Hovedparti. Det af Venstre udstedte Manifest erklærer, at man for ikke at give Regjeringen Anledning til at benytte sig af Situationen ikke (som Keratry havde foreslaaet) agter at møde frem personligt i den lovgivende Forsamlings Lokale den 26de Oktbr., den Dag, da denne konstitutionsmæssigt skulde været aabnet, men at man vil afvente Kamrenes af Keiseren fastsatte Aabningstid og da i Kammeret tage de Forholdsregler, som man finder passende. Manifestet er underskrevet af Mænd af saavel det gamle som det nye Venstre, nemlig af Jules Favre, Picard, Simon, Pelletan, Tachard, Magne, Lecesne, Larrieu, Jonvensel, Reny, Montpeyroux Pages, Gambetta, Ferry, Esquiros Dorian, Descause, Bethmont Gambetta og Bansel. Det forlyder ogsaa rygtevis, at Manifestet har havt den Virkning, at Kamrene af Keiseren ville aabnes allerede strax i Begyndelsen af November istedetfor som før bestemt først den 29de November. I Paris gaar der imidlertid fortiden mere end almindelig mange og hinanden modsatte Rygter, saaledes om Statskoup, om at Keiseren vil opløse det lovgivende Korps, om en Ministerkrisis, om at Valgkredsene skulle omorganiseres, om paatænkte storartede Reformer i Arbeidernes Kaar og deres Undervisning. I denne Tid, da der i selve Staden ikke er nogen politisk Aktion og dens almindelige Opmærksomhed desuden er vendt paa Keiserindens Tog til Østerlandene, er Pariserjournalistiken i dybeste Vaande for Stof og laver de Rygter og Begivenheder, som ikke findes.

„Republiken", siger Opinion nationale, „er allerede to Gange bleven proklameret i Frankrige; men den levede ikke, og hvorfor? Det er snart gjort at kaste Skylden paa den 18de Brumaire og den 2den December. Men den 18de Brumaire og den 2den December var Republiken allerede død; kun Navnet var blevet tilbage. Naar man nu igjen gjør et Experiment under de samme Betingelser, vil Udfaldet blive det samme. Republiken kan ikke i dette Dieblik, netop fordi den ikke er moden, og fordi den ikke i en tilstrækkelig Grad er Gjenstand for det almindelige Ønske, være Landets Regjering ved Landet selv; den vilde alene kunne blive et Koteries Diktatur. Men det er nu netop et saadant Diktatur, som Landet ikke vil have. Naar den Dag kommer, da Frankrige har faaet det rette Blik paa den monarkiske Regjeringsform og proklamerer Republiken gjennem den almindelige Stemmeret, vil jeg af mit inderste Hjerte slutte mig til den, og jeg vil prise mig lykkelig, dersom jeg oplever denne Dag. Men naar jeg af hele min Sjæl paakalder den Republik, hvori hele Folket hører hjemme, vil jeg ikke vide Noget af den Republik at sige, der kom i Utide og paanødtes os, uden at man raadførte sig med os; det vilde blive Victor Hugos eller Delescluzes eller Lissagarays Republik. (De to Sidstnævnte ere Hovedredaktører af de radikale Réveil og Réform.) Naar man nødsager mig til at træffe mit Valg, hic et nunc, saa erklærer jeg, at jeg foretrækker Keiserdømmet. Mange tænke det, men have ikke Mod til at sige det. Jeg tænker det, og jeg siger det. Altsaa ingen Overrumpling, intet Statskoup, ingen Opstand eller Usurpation. En fri, fuldstændig og oprigtig Udøvelse af den almindelige Stemmeret og Efterlevelse af dens Beslutninger med Forbehold af en ny Appel til den, det er kort sagt vor Politik og vor Troesbekjendelse.

Professor Michael Sars, hvis Dødsfald vi i Lørdags meddelte, var født i Bergen 1805 af Forældrene Skibsfører M. Sars (tysk af Herkomst) og Hustru D. Heilmann. Allerede som Skolegut paa Bergens Latinskole begyndte han paa egen Haand, trods Formaninger til at afholde sig derfra, at streife om i Fjeld og Fjære for at samle Dyr, Stene osv. Og som Student blev ogsaa Naturvidenskaberne og navnlig Zoologien hans Yndlingsstudium. Efter i 1828 at have taget theologisk Embedsexamen, blev han i 1830 udnævnt til Præst i Kinn, hvor han ligesom i sit senere Kald Manger

---

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue de deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Fortsat fra No. 247.)

Men, hvorledes end denne Krise løber af, enten Krig bryder løs med en Gang eller den bliver undgaaet ved kloge Forholdsregler, saa har vi dog de samme Interesser i at Bøhmen snarest mulig gjenvinder sin frie Selvbestemmelsesret. Dersom Freden opretholdes, dersom Sydtysklands Uafhængighedsfølelse vinder Fasthed, dersom et Forbund danner sig mellem Staterne søndenfor Main, da vil Østerrige gjennem sine tyske Provinser kunne spille en Rolle i dette Forbund. Men for at det skal kunne gjøre dette uden at blive mistænkt af Nogen, er det nødvendigt, at det selv først giver Exempel paa en liberal Forbundsstat. Det absolutistiske Østerrige er for bestandig blevet kuldkastet ved Sadowa; Habsburgernes Dynasti kan ikke gjenvinde en Indflydelse paa Sydtyskland, førend det har afgivet Prøve paa, at det kan være en fri Forbundsstats Beskytter. Kommer alligevel den tyske Enhed i Stand en Dag, er det endnu mer i saavel Frankriges som Bøhmens Interesse, at det, som Herre over sin egen Skjæbne, ikke kan blive noget Bytte for Preussens Udvidelsesplaner. Et Bøhmen, der kan betragtes som østerrigsk-tyskt, et Bøhmen, der er ulovligt „germaniseret", vil kunne blive taget til Indtægt af en triumferende germanisk Enhed; men et sandt Bøhmen, der ligesom Ungarn er blevet gjengivet sine Rettigheder, det vil ligesom Ungarn undgaa alle preussiske Erobringslyster. At forberede Kongeriget Bøhmens Gjenopreisning, det er derfor paa engang at modarbeide Rusland og Preussen. Frankriges Interesse er her fuldkommen i Overensstemmelse med Østerriges.

Man kaste blot en Gang Øinene paa et Østerrigeskart, i Særdeleshed paa et af de ethnografiske Karter, der i den senere Tid er optegnet af med Rette berømte Geografer og Statistikere*); man vil da se, at dette Spørgsmaal er et af de alvorligste baade fra et geografiskt og militært Standpunkt. Om saa aldrig Preusserne og deres Forbundne overskred Mainfloden, kunde man dog være forsikret om, at de vilde søge at faa fat i Bøhmen. Thi der, langs Karpaternes Ryg, gaar Vandskjellet; der gives knapt i hele Tyskland en Stilling, der er fordelagtigere for en Magt, der forstod at bruge den. Man kunde kalde den en umaadelig Firkant, der paa sin Vestkant strækker sig lige ind i Centrum af de tyske Lande. Bøhmens vestlige Grændselandskaber ligger blot nogle Mil fra Nürnberg, mellem Dresden i Nord og München i Syd. Paa et temmelig betydeligt Stykke Land adskiller denne slaviske Forlængelse de to Tysklande. Hvorfor skulde ikke da den europæiske Ligevægt, naar den som her kom i Samklang med Geografi og Historie, kunne høste godt af denne ypperlige Indretning? Czekerne vil være Østerrigere og opretholde sin Selvstyrelse; vi bør da ikke tillade en falsk politisk Manøvre, der en vakker Dag vilde bevirke, at de blev Preussere mod sin Villie. Vi ved meget vel, at Bøhmerne paa den Dag heller vilde anraabe Russerne om Hjælp, end de vilde se sig druknede i den tyske Enhed; men dette Middel vilde nu være ligesaa galt som Sygdommen, det skulde anvendes mod, eftersom Pangermanismens Overgreb vilde danne Forbilledet til lignende panslavistiske Udskeielser. Det er denne dobbelte Ulykke, som nu klartskuende Aander anstrenge sig af alle Kræfter for at forhindre, idet de fremhæve alle de Farer, som den østerrigsk-ungarske Dualisme vil medføre. Frankriges Interesse og Pligt kræver, at det forener sin Stemme med de østerrigske og magyarske Publicisters, hvis Meninger vi ovenfor har angivet.

Man siger nu, at Forbundstanken, saaledes som den af os blev formet i skarpe Træk, begynder at trænge igjennem i de høie Kredse i Østerrige. Man siger, at Baron Beust begynder at blive urolig over en saa farefuld Stilling, og at han tænker paa at virkeliggjøre de Løfter, som han i lidt ubestemte Udtryk har henvendt til Slavernes Udsendinge. Det er sandt nok, at to meget forskjellige Retninger har gjort sig gjældende i det tysk-østerrigske Ministerium. Giskra, Indenrigsministeren, Herbst, Justitsministeren, og Hasner, Undervisningsministeren, de repræsenterer den tyske Politik, der ikke vil give Slip paa sin Rolle i Tysklands Anliggender, der vil tage Hævn for Sadowaslaget, og som anser det tyske Herredømme over Slaverne som det bedste Middel til at hæve Østerrige; Czekerne har ingen mer lidenskabelige Fiender, de Ideer, vi her har fremsat, har ingen mer stive Modstandere. Derimod er Grev Taaffe, Minister for den offentlige Rolighed, og Berger, Minister uden Portefølje, men for Tiden den, der har med Pressens Anliggender at bestille, heller Tilhængere af, hvad man kunde kalde den østerrigske Politik, det vil da sige den, der først tænker paa Østerriges Trivsel, dernæst paa de tyske Interesser; disse bekymrer sig meget om den offentlige Mening, og de indtager ikke noget udpræget Standpunkt imod Reformer, hvis Nødvendighed Erfaringen har kunnet vise. Ja, endog Beust skal, efter hvad vi har hørt fra meget gode Kilder, være aldeles paa samme Side som Berger og Grev Taaffe. (Sluttes)

*) Det nyeste er Kieperts: Völker- und Sprachenkarte von Oesterreich und den Unter-Donau-Ländern, zusammengestellt von H. Kiepert, Berlin 1869. Det rigeste maaske i ethnografisk Henseende er et, der blev udgivet i Wien i 1866 af Baron von Czernig, Bestyrer af det statistiske Kontor under Indenrigsministeriet.

ved Bergen havde den rigeligste Anledning til at fortsætte sine flittige Granskninger af de lavere Sødyr. I 1837 foretog han med offentligt Stipendium en videnskabelig Reise til Frankrige og Tyskland, ligesom han 2 Gange, i 1849 og 1857, besøgte Nordland og Finmarken, hvor hans næstældste Søn, den som Naturforsker allerede viden bekjendte Ossian Sars har gjort de interessanteste Opdagelser angaaende de Fiskearter, som forekomme ved de store Fiskerier i hine nordlige Egne. I 1852 og 1853 besøgte han ligeledes med offentligt Stipendium Middelhavslandene. I 1854 bevilgede Storthinget ham Gage som extraordinær Professor ved Universitetet. Som Videnskabsmand med Liv og Sjæl indtog han en høi Rang blandt vor Tids Naturforskere og blev, efterat have tiltrukket sig almindelig Opmærksomhed blandt Europas Videnskabsmænd for sine Forskninger angaaende Sødyrenes og navnlig Bloddyrenes Forekomst og Levemaade, optaget som Medlem af en Mængde ind- og udenlandske lærde Selskaber og Akademier. Han opdagede og bestemte flere nye Arter af disse Havets laverestaaende Beboere, hvis Liv har en saa stor Betydning for den praktiske Fiskebedrift, der forefalder paa vore Kyster, og foretog i afvigte Sommer i Følge med sin Søn en naturvidenskabelig Reise til Hardangerfjorden og dens Omgivelser, for yderligere at udvide sin Kundskab om de der forekommende Sødyr. Hans Opdagelser ere beskrevne i mange Tidsskrifter samt i et særskilt Værk: Fauna littoralis Norvegiæ. Professor Sars var gift med Søster af Professor Welhaven. Hans ældste Søn er Ernst Sars, der er Forfatter af flere historiske Afhandlinger og nu er ansat i Rigsarkivet.

Dommen i Mjølnersagen. For at forebygge mulig Misforstaaelse af vor Notits herom i forrige No. skulle vi bemærke, at Ytringen om at „Lodsens Brøde jo bestod deri, at han ikke var kjendt udenfor sit Lodsdistrikt", er ufuldstændig og burde lyde: Lodsens Brøde bestod deri, at han paatog sig at lodse paa et Sted, hvor han ikke var kjendt og ikke forpligtet til at være kjendt, da det laa udenfor hans Lodsdistrikt.

Korvetten „Nornen" ankom til Malta den 22de ds. Alt vel ombord.

Til Universitetsbibliothekar skal Flertallet i det akademiske Kollegium, der bestaar af Formændene i Fakulteterne, have indstillet Stipendiat Ludvig Daa. Bureauchef E. O. Heiberg har derimod de fleste Stemmer for sig inden Fakulteterne.

De forenede Rigers Generalkonsul i London, Karl Tottie, har til det svenske Udenrigsdepartement indgivet sin Ansøgning om Afsked fra indeværende Aars Udgang. Indtægterne ved det uhyre indbringende Konsulat vil da blive nedsat og navnlig flere Skibsafgifter bortfalde til Lettelse for vor Skibsfart.

Henrik Ibsen har i et Brev til et svensk Blad, dat. 11te ds. ombord paa Dampskibet „Moeris" paa Reisen mellem Sardinien og Sicilien bl. A. meddelt, at han og Vicekongens øvrige Gjæster befandt sig „ved godt Helse og i en fortræffelig Sindsstemning". Ombord var en hel Del berømte Mænd; man ventede at naa Messina den 11te om Aftenen.

Den norske Brig „St. Johannes", Kapt. Sundene, fik ifølge Aftonbl. paa Reisen fra Sundsvall til Holland under Stormen Natten til forrige Søndag sit Ror knækket og strandede derefter paa Klippen „Bjørn". Riggen kappedes strax og Mandskabet, der bestod af 11 Mand, bjergede sig i Baaden ind til Arholma og er siden kommen til Stockholm. Vraget er senere drevet tilsøs.

Kristiania Byes Kommunerepræsentanter sammentræder med Formændene i Børslokalet Torsdag til Behandling af følgende Sager:

1. Angaaende Garanti af Kristiania Kommune for et Laan af 600,000 Spd. til Jernbane-Anlægget mellem Kristiania og Drammen.
2. Angaaende Indskrænkning af Antallet af de i Lov af 12te Juni 1869 § 2 omhandlede almindelige Øl-Udskjænkningsrettigheder m. V.

A. O. Vinje afreiste idag Morges med Dampskib til Bergen, hvor han som før meddelt skal holde Foredrag.

Grev Derby er i Lørdags afgaaet ved Døden.

Dødsfald. Foged M. H. M. Baade afgik, ifølge „Stvgr.", den 19de ds. ved Døden, rammet af et Slagtilfælde. Baade er født 1806, blev jur. Kandidat i 1834 og udnævntes i 1858 til Foged i Nyfylke Fogderi.

For Jagtelskere. Igaar Eftermiddag kom en stor Elg ned fra Skoven ved Orvold og gik ned paa Engen og græssede. Efterat den havde opholdt sig en Stund nede paa Jordet, gik den atter ind i Skoven. Idag er man fra Nabogaardene Nesstad og Borbækken paa Jagt efter den. — Ogsaa ifjor Høst skal der være seet Elg i samme Trakt. Naar den kan søge saa langt ned som til Orvold, der kun er beliggende ½ Mil fra Byen, synes dette at godtgjøre, at dens Formerelse er i stærkt Tiltagende.

Ole Bull ankom ifølge „Krmf.posten" f. M. til Kvindherred. Dog kom han egentlig ikke for at øve sin Kunst, men for at handle Heste. Han vilde nemlig kjøbe nogle Stambyr af ægte norsk Hesterace, hvilken han, da han for har en arabisk Hest, vil blande med den arabiske. Hr. Bull kjøbte da ogsaa 2 Hopper; en Præmiehoppe fra Bossefundstillingen af Gaardbruger Mons Eg, for hvilken han gav 50 Spd.; af en anden Gaardbruger kjøbte han en for 60 Spd. Ligesaa bod han Gaardbruger Thor Stueland 65 Spd. for en ven, stor, borket Hoppe. Vakre Dyr og vakre Priser. Den 16de f. M. reiste Kunstneren med Dampskibet „Hardanger" til Bergen, medtagende sine to udsøgte Heste, som skulde sendes til hans Gaard Valestrand paa Osterøen nordenfor Bergen. Om 14 Dage skulde han være i Amerika, — sagde han.

Det norske Bibelselskab har ifølge „Luth. Kirket." udgivet sin 53de Aarsberetning, omfattende Tidsrummet fra 1ste Juli 1867 til 31te December 1868. Man erfarer deraf, at Selskabet i dette Tidsrum har dels ved Salg, dels ved Gratisuddeling udbredt:

I Kristiania	Stift	441 Bibler	og	1042 Nytest.
= Hamars	—	65 —	=	635 —
= Kristiansands	—	232 —	=	821 —
= Bergens	—	635 —	=	1752 —
= Trondhjems	—	428 —	=	902 —
= Tromsø	—	226 —	=	907 —

I Alt er der saaledes udbredt 8116 hellige Skrifter foruden 366 Hefter af den nye Oversættelse af det Gamle Testament. Selskabets Indtægter i samme Tidsrum udgjorde tilsammen 5126 Spd. 4½ ß, hvoraf 1824 Spd. 29 ß i Bidrag. Dets Udgifter vare 6744 Spd. 110 ß, hvoraf 4357 Spd. 110 ß i Trykningsomkostninger. I Beholdning havde man ved Udgangen af 1868 15,631 Spd. 70 ß foruden omtr. 5000 Bibler, 5000 Nytestamenter og 4000 Hefter af den nye Oversættelse af det G. T. Fondet til Udgivelse af en norsk Lommebibel er ved de indvundne Renter steget til 66 Spd. 110 ß. I Haab om derved at fremme Udbredelsen af de af Selskabet udgivne hellige Skrifter har man nylig besluttet at give Boghandlere og Andre, som kjøbe mindst 10 Exemplarer, mod kontant Betaling 25 pCt. Rabat baade paa Bibler og Nytestamenter. — Den nye Oversættelse af det G. T. foreligger nu fuldendt, idet Profeten Jeremias med Begrædelsernes Bog nylig har forladt Pressen; for dem, som paa en Gang kjøbe samtlige Hefter, er Prisen for det Hele nedsat til 1⅓ Spd. En Revision af det Udkast til en ny Oversættelse af det Gamle Testaments apokryfiske Bøger, som i sin Tid er leveret af Adjunkt Thistedahl, vil nu blive udført af Professorerne Dietrichson, Caspari og Nissen; til Honorar for dette Arbeide er af sidste Storthing bevilget 600 Spd. aarlig for Budgetterminen. En af Prof. Friis besørget ny Oversættelse af det N. T. paa Lappisk er færdig, og Trykningen paabegyndt. Med Finnen Lars Jakobsen Hætta i Kautokeino, som har været Prof. Friis behjælpelig ved Oversættelsen af det N. T., har man indledet Underhandlinger om Udarbeidelse af en Oversættelse af enkelte af det G. T.'s Skrifter, som da senere kunde blive revideret af Hr. Friis.

Det britiske Bibelselskab har i Løbet af 1868 udbredt tilsammen 23,332 hellige Skrifter i vort Land, hvilket er noget mindre, end i de to næst foregaaende Aar. Selskabets Aarsberetning lover sig Meget af Lutherstiftelsen som Udbreder af den hellige Skrift.

Ny Udførselsartikel og ny Indtægtskilde for Drammen. Ifølge Bestilling er, skriver „Dr. Bl.", til Danzig udskibet en Ladning huggen Granit, og to Ladninger af samme Sort skulle afsendes senere i Høst.

Kongsberg Sølvværk. I 11te Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 136 Mrk. 13 Lod ged. Sølv og 1 Haandsten vægtig 8 Lod, fra Blaarud Skjærp 16 Mrk. 6 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 13 Mrk. 9 Lod gediget Sølv.

Den forløbne Sommer har ifølge K.sands St.avis i Haver i Kristiansand modnet Vindruer og Valnødder.

I Stormen afvigte Søndag Aften indtraf ifølge „Stv. Amtst." for 20de ds. et hvælvet Fartøi til Vig paa Fæderen uden Besætning. Da Veiret lagde sig saameget, at man kunde komme ombord, paabegyndtes Bjergningen. Fartøiet, ca. 7 Læster drægtigt og lastet med ubrændt Furrestav, antages at være hjemme i eller ved Flekkefjord. I Kahytten fandtes noget af en Konvolut, hvorpaa stod Skarvethun (en Mand i Haugesund, der maaske skulde modtage Ladningen); ligeledes fandtes Dele af et Patent, hvoraf skjønnedes, at dette havde tilhørt Ole Tostensen fra Kvinesdal. Besætningen er desværre efter al Sandsynlighed omkommen.

Byggefond til en musikalsk Undervisningsanstalt i Trondhjem. Toldkasserer Schult har ifølge „Trhj. Adr." 1864 oprettet et Testamente, i hvilket en Panteobligation i hans Gaard, stor 1000 Spd., 2de Sparebankbøger paa noget over 100 Spd., det opløste musikalske Selskabs Musikaliesamling, indlagt i laasfærdigt Skab, samt til 200 Spd., hans egen lignende Samling, ligeledes i laasfærdigt Skab, tilligemed et af Baade oliemalet Portræt, værdsat til 50 Spd., samt et Orkestergalleri, værdsat til 10 Spd., ere bestemte til samlede at tjene til Grundlæggelse af et Byggefond for en med Tiden opretttendes fast og selvstændig Understøttelses- og Pleieanstalt for den frie Dyrkelse af Tonekunsten i Trondhjem og Omegn. Legatet, hvis Bestemmelse for en væsentlig Del har Hensyn til Kirkemusiken og derfor er underlagt Statskirken, er annekteret Fru Kirke hersteds, hvis Inspektion og Værge, tilligemed 2 af Byens Formænd, skulle danne dets Forstanderskab.

Klager fra Landmanden over Misværten og Frygt for Fremtiden høres nu jevnlig, skriver Trhj. Stiftsavis. Det er vist, at der er Grund hertil; en stor Del Korn staar paa Stør, meget er uskaaret og meget tabt ved Frosten; Poteteshøsten er paa mange Steder mislykket og Vinteren nærmer sig med sikre Forbud i de tykke Snebyger, som allerede har klædt Byens Tage i Vinterdragt, men anderledes og værre er der dog i de fjernere fra Byen liggende Egne og iblandt disse i Særdeleshed Søndistrikterne. I vore Nabobygder paa den anden Side af Fjorden ere Udsigterne langt mere beklagelige. Alt Korn staar paa Stør, forsaavidt som det har kunnet skjæres, og dette er Tilfældet kun nærmest Fjorden; en halv Mil længere op, ikke synderlig høit over Havfladen, er alt Korn affrosset, Hø ligger endda uindhøstet og foraadner og Potetesen bliver ikke optaget, fordi det ikke lønner Umagen; den er umoden og smaa som Nødder. Kun 2 a 3 Tdr. til Sæd for det kommende Aar tænker man at sikre sig paa Brugene, efter hvad der berettes, og Resten bliver liggende. Fiskeriet vil ikke slaa til, og disse Folk ere derfor heller ikke henviste til denne Bedrift. Der er saaledes al Grund til at betragte disse Folk, som stillede langt mere ufordelagtigt i deres økonomiske Forholde. Heldigt er det, naar Befolkningen under slige Omstændigheder istedetfor at overgive sig og lade Misfornøielse over Stillingen og Samfundsforholdene tage Overhaand gjør kraftige Anstrengelser og ved nye Binæringer søger at sikre sig saavidt muligt mod Trangen. Og dette er heldigvis Tilfældet i hine Fjorddistrikter. Arbeidsomheden viser sig uformindsket og Driftigheden træder frem paa en overraskende Maade. Af disse Egne kan exempelvis nævnes Ritsen. Her forfærdiges nu et betydeligt Antal Sildetønder, og Forarbeidelsen af disse gaar raskt fra Haanden og indbringer temmelig stor Fortjeneste, netop paa de Strøg, hvor Misværten er størst. En enkelt Mand har fra St. Hanstid og til nu indkjøbt til Forsendelse til Kjøbstaden henimod 3000 Tønder; Prisen er fra 20 til 28 ß pr. Tønde og en hændig og rask Arbeider skal kunne forarbeide 8 a 9 Tønder om Dagen, naar han har Træværket nogenlunde tildannet til Sammensætningen. Mange beskjæftige sig med dette Arbeide og man ser daglig Læs paa Læs med nye Tønder blive fremkjørte til Landingsstedet, for at befordres dels til Trondhjem og dels til Byerne vestenfor. Dette er naturligvis glædeligt, og ønskeligt vilde det være om Exemplet vilde virke. — Der er meget at tage fat paa, og stadig Beskjæftigelse med en liden Binæring vil være til megen Ophjælp, selv om Indtægten derved ikke altid kan være saa betydelig som dersteds.

Stensprængning under Vand. Den 30te Marts 1868 fandt man midt i Drogden, udfor Grunden „Ravneungerne", paa et Sted, hvor ellers Dybden overalt var 31 Fod, en stor Sten med kun 19½ Fod Vand over høieste Punkt; den var omtrent 15—20 Fod lang og bred. Et privat Bud blev gjort om for en Sum af 1125 Spd. at sprænge den væk. Ved Sprængninger med Dynamit bleve Minerne imidlertid ladede med 50—75 Pd. Dynamit eller Krudt, der tændtes ved Elektricitet, anbragte frit ovenpaa Stenen, og den knustes efterhaanden ved Slag fraoven. Følgen er bleven Stenens fuldstændige Ødelæggelse, idet der nu er mindst 26 Fod Vand over dens høieste Punkt. Ved dette Foretagende, der tildels var at betragte som Forsøg, er der i alt bleven anvendt 385 Pd. Dynamit og 200 Pd. Krudt samt en Pengeudgift af omtrent 200 Spd., deri dog ikke medregnet Dampkraft, som Orlogsværftet leverede.

Den franske Keiserinde har af Sultanen faaet Lov til at kjøbe en Fjeldknat i Palæstina, hvor den hellige Jomfrues Grav skal have været.

Mytteri paa et kinesisk Udvandrerskib. „St. Helena Gardien" beretter om en sørgelig Hændelse, som har indtruffet ombord paa det franske Barkskib Tamaris, der gik fra Makao med 300 kinesiske Kuli-Udvandrere. Omtrent 270 engelske Mile fra Java udbrød der Mytteri blandt Udvandrerne; Skibsmandskabet forlod Skibet i Baadene, og overlod Skipperen til de halvvilde Berserkeres Raseri; han blev hugget i Stykker og kastet overbord. Efter 30 Dages Forløb blev Skibet nu kapret af et hollandsk Krigsskib, hvis Befalende førte det ind til Padang, straffede Oprørerne og udnævnte en ny Skipper til at føre Skibet frem. Da Skibet lettede Anker sprang Kulierne i Hobetal overbord og druknede sig, saa at der kun blev 75 levende Kinesere tilbage. Opiumen, som de vel havde nydt uden Maade, var den sandsynlige Aarsag til denne Gjerning.

Om den østerrigske Gesandt Fyrst Metternichs Duel med Grev Beaumont meddeler de sidste udenlandske Blade, at den opstod paa Grund af Fyrstens Mistanke om, at Greven stod i et utilladeligt Forhold til hans pyntesyge letsindige Hustru. Ifølge „Køln. Zeit." stod Duellen i Nærheden af Strasburg og varede kun nogle faa Minuter, idet Greven efterat have vist sig som en daarlig Fægter ved et rasende Udfald stødte sin Kaarde gjennem Metternichs høire Arm, saa at Blodet randt i Strømme. Lægen erklærde, at Fyrsten nu var kampudygtig, og han maa holde Sengen i 14 Dage.

Om forhistoriske Spor af Mennesker giver Bergassessor von Dücker i „Køln. Zeit." for 17de ds. en interessant Beretning, idet han meddeler sine Undersøgelser af flere Huler i Hörmedalen i Westfalen. Foruden menneskelige Benrade og Levninger af Hulebjørne, Flodheste, Elefanter og Brudstykker af Redskaber, har han stødt paa et Sted, som øiensynlig har tjent til Menneskebolig fra den Tid, „da Diluvialhavet med Polarstrømmene fra Ishavet strarte sig lige til Aasryggen Haarstrange ved Unna og Soest."

Blandinger.

To sammenvorede Piger skal for nogle Menneskealdre tilbage have levet i Aamot, heder det i „Opl. Tid." Sagnet fortæller, at der ogsaa hos disse, ligesom hos de siamesiske Tvillinger, var opstaaet Frygt for, hvordan det, dersom de ikke fik ds samtidig, skulde blive med den Gjenlevende. En klog Mand eller Kone gav dem endelig det Raad, at de, for at sikre sig fælles Dødsstund, skulde gaa omkring og bede om Penge, indtil de havde faaet saamange, at de kunde forære Sognet en Kirkeklokke. De fattige Tvillinger fulgte Raadet og fik rigelige Gaver. Klokken blev bestilt og støbt i England og var saa stor og vakker, at dens Mage ikke fandtes her i Landet. Den var imidlertid for stor til Aamots Kirke, og man besluttede derfor at sende den til Trondhjems Domkirke. En Vinter skulde man da afsted med den paa en Slæde, forspændt med fire Heste. Vinterveien gik over et Tjern, som man kalder Præstesøen (det burde dog kaldes Klokkesøen), og da man kom ud paa Tjernet, brast Isen, og Klokken sank. Man fik den dog senere op igjen, og skulde atter en Vinter drage til Trondhjem med den, men kom heller ikke denne Gang længer end paa Præstesøen, hvor Klokken atter sank og, ifølge Sagnet, endnu skal findes. Om Tvillingernes Skjæbne — de vare sammenvorede fra Siden — beretter Sagnet kun, at som de en Dag gik over en Bro, snublede den Ene, hvorved den Anden reves med og begge tumlede ud i Elven og druknede. Sagnet er fortalt af en gammel troværdig Mand i Aamots Aasbygd, Peder Rogstad, der har hørt det af sin Bedstefader, som havde det fra sin Bedste- eller Oldefader, der endog har hustet Stilladset, som Klokken hængte i (den var nemlig for svær til at kunne hænge i Kirketaarnet), og som i sin Tid skulde arbeidet iøvrigt med at faa Sognet til at udtappe Tjærnet for at faa fat i Klokken. Man havde ikke Dykkere dengang.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 23de Oktbr.

Ifølge Patrie er der gjort et mislykket Forsøg paa at ophidse Arbeiderne i Faubourg St. Antoine til Demonstrationer den 26de Oktober.

Paris, 24de Oktbr.

France forsikrer, at det i sidste Ministerraad er besluttet at indkalde den lovgivende Forsamling til Begyndelsen af November.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 25de Oktober.

Dampsk. „Excell. Toll", der hidkom igaar Aftes, medbragte mange Varer, hvoriblandt fra Gøteborg 210 større og mindre Fustager Smør. Desuden er idag indført med Jagt „Iris", Kapt. H. B. Eberhardt, og Jagt „Atalante", Kapt. A. Truelsen, begge fra Arnis, 196 Fustager Smør foruden mange andre Fedevarer, deriblandt større Partier røgede Skinker, Pølser og Ost. Endvidere er idag indklareret Jagt „Veranda", Kapt. C. Grønneberg, fra Amsterdam fuldladet med Stykgods.

Fra Vestlandet og de nordlige Byer er idag hidkommet 8 Ladninger Fedsild.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Hakon Adelsten	Olsen	Liverpool	Salt.
Nancy	Hansen	Alloa	Kul.
Albertine	Aruus	Harlingeu	Tagsten.
Axel	Nielsen	Danzig	Rug,
Lykkens Haab	Mikkelsen	Stettin	do.
Anna	Hübsch	Arnis	Korn, Fedev.
Elieser	Houff	Wales	Ballast.
Victorine	Godenet	Pounpol	Salt.
Vesta	Kolderup	Catix	Stenkul.
Magdalene	Nielsen	Newcastle	do.
Orion	Bramhorst	Hartingen	Ballast.
Fredriks Haab	Jørgensen	Nakskov	Kornvarer.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Expres	Mathiesen	H.strand	ufort. Varer.
Caroline	Isachsen	Fr.stad	do.
Prøven	Salvesen	Egersund	do.
Anne Marie	Hansen	Drammen	do.
Vaaren	Arnevig	Lillesand	do.

Best	Henriksen	Løkken	Sild, Trælast
Kristine Elisab.	Olsen	Danmark	Trælast.
De 7 Søskende	Lund	do.	do.
Emanuel	Pettersen	do.	do.
Færdig	Lund	do.	do.
Reime	Christien	England	do.
August	Jørgensen	do.	do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høist i det nordlige Norge. Stille Veir undtagen nordenfor Stat, hvor frisk SV. Temperaturen er faldt. Udsigterne ere til roligt, klart og koldt Veir i det sydlige Noge.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet

IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter**, saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner**, saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer**, baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige**, men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor.

Reinert Birkelands

Symaskinforretning

og Contor er tilflyttet Capt. Chr. Johnsens Gaard, Hjørnet af Raadhus- og Kongensgade No. 24, ligefor Stiftsgaarden.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

J. S. Larsen's
Viin- og Cigarhandel

er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

Brødrene Hansen junior

(J. F. Bergs forrige Butik)

(5. Kaas's Gaard, Carl Johans Gade 5)

have idag aabnet Handel med Husholdningsvarer, Vine og Brændevine, og anbefale sin Forretning med gode Varer og billige Priser.

For Kunder fra Landet haves godt Logis med store udvendige Bekvemmeligheder.

Christiania, den 23de Oktober 1869.

Brødrene Hansen jun.

DHrr. Mølleeiere

anbefales mit velforsynede Lager af:

Silke-Sigtedug af prima Kvalitet fra No. 3 til 15 incl.
Flinte-Møllestene af de bekjendte udmærket gode og solide fra **Dupety Theurey, Gueuvin Bouchon & Co.**
Selbo-Møllestene af bedste Sort, **brun, hvid** og **staaltyt**
Svenske Møllestene fra Lugnås.
Rhinske Møllestene,
Pillestene, Staalhakker, færdighuggede **Kipplader** m. m. til billige Priser.

Priscouranter tilstilles paa Forlangende.

O. Hoxmark.

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel,** extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.
Do. af **Cashmir, hel Uld,** i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.
Do. af **halv Uld, Buckskin,** til 4 Mk. Parret.
Do. af **graat, brunt** og **spettet Skind,** fra 1 Spd. Parret og opover.
Vester, Taskejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.
Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier** og **Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,
Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

Total Realisation
af Dame- og Herre-Hatte.

Paa Grund af anden Bestemmelse realiseres Beholdningen af Dame- og Herre-Hatte samt Former til **yderst billige Priser** i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4.

N. M. Hansen.

Johan Dahls Boghandel er flyttet til DHrr. Eger & Co.s Gaard i Akersgaden No. 22.

Til Texas.

Den 13de November anstundende foregaar vor næste Expedition af Emigranter fra **Christiania** pr. **Postdampskib** over **Hamburg** og New Orleans til **Galveston** i Texas. Fragten er 45 Spd. indbefattet fuld Kost fra Hamburg. For at være sikker paa Plads, bør man tegne sig snarest muligt.

Den følgende og for iaar sidste Expedition til Texas over Hamburg foregaar fra Christiania den 11te December.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
Prindsens Gade No. 3, Christiania.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.

(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift (9de Halvaargang), der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Røst, udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Expl. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar have staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 18de Oktober 1869.

J. Chr. Abelsted.

En Bazar
til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

E. Gamborg, Politikammeret.	Jensen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26.	Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15.	Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18.	Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole.	A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.

Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß.

Udkommet er:

Erik Hoff: **Harmonia.** Samling af flerstemmige Mandssange. 2det Hefte. (3 Leveringer à 10 ß).

Lamper

i alle Størrelser, **Lampe-Brikker, Skjærme, Slør, Saxe, Glas, Kupler** m. m. anbefales af

Axel Böckman.
Carljohansgade 16.

Tapeter & Border

i godt Udvalg til Fabrikpris hos

Axel Bøckman.
Carljohansgade 16.

Rullegardiner

— af Lærred og af Papir —
— billigste Priser —

Axel Böckman.
Carljohansgade 16.

Diverse.

Mærkeblæk uden Dynkevand a 18 ß, med Æske til 24 ß, **Pletvand (Benzole)** a 20 ß, **Edes Porcelaincement** a 20 ß, præmiebelønnet **Isensværte** a 2 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stykker, i Stænger — Vægt af 8 Stk. — 40 ß, **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger — flere Sorter — a 8 ß, 12 ß og 32 ß, **Lazaronpiber** a 4 ß pr. Stk. — 36 ß pr. Dusin, **Tjæresæbe** a 8 ß, **Svovlsæbe** (til at borttage Rødt i Ansigtet) a 30 ß, **Cocusnødoliesodasæbe** (Middel mod Frost) a 8 ß, **Alizarin, Anilin, Taninblæk** m. fl. Sorter paa store og smaa Krukker, **Spillekridt, Paste** til Strygeremme m. m. faaes hos **De Coninck**, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Kul.

Flere Sorter særdeles gode **Huskul** og **Dampkul** sælges fra Skibe og fra vor Oplagstomt ved Vaterlands Bro.

C. Gerh. Hansen & Co.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 249. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 26de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsberg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Leiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Mere om „Faareskabsygen i Romsdalen".

Under den med Anførselstegn udhævede Overskrift har en „rd." indsendt en Opsats, der findes i dette Blads No. 222, hvori er gjort et Forsøg paa at stemple mig som en konduiteløs og barbarisk ubarmhjertig Funktionær, ligesom Amtsformandskabet gives mange ilde Ord, fordi man lønner en saadan Mand og understøtter hans Virksomhed ligeoverfor nævnte Sygdom. Opsatsen er visinok af en saadan Beskaffenhed, at den ikke burde besvares, men da den dog kan virke skadelig paa en for dette Amt betydningsfuld Sags Fremgang, kan jeg ikke lade den passere ubesvaret.

Strax efter min Ankomst her til Amtet i 1862 blev jeg af Amtmanden anmodet om at omhandle til at tage fat paa denne Sygdoms Udryddelse. Ifølge de af Amtsformandskabet fattede Bestemmelser blev saaledes først gjennem Formandskaberne indhentet Oplysninger om, hvor Sygdommen fandtes, og om Tilsynskomiteer vare oprettede. Efter de indkomne Beretninger viste det sig, at omtr. ⅓ Dele af Amtets Faarebesætninger var besmittede. Det gjaldt altsaa her et Tab af henimod 30,000 Spd. aarlig, dels gjennem formindsket Uld- og Kjødafkastning, dels gjennem den Dødelighed, som var Følge af Sygdommen. Tilsynskomiteer bleve nu overalt indrettede paa den for Hensigten og Almuens Bekvemmelighed mest passende Maade. Medicin (Tjære og Grønsæbe i tillavet Stand), blev uddelt til Anvendelse, samt et Oplag Aftryk af Bestemmelserne med tilføiet Beskrivelse over Sygdommen og dennes Kur omdelt i et Antal af henimod 1000 i de besmittede Bygder, ligesom til hver enkelte Tilsynsmand. Disse Folk, der saaledes dannede Tilsynskomiteerne, blev i Møder gjentagende instruerede med Hensyn til dette deres Hverv, ligesom det nævnte Aftryk blev bekjendtgjort mange Gange fra alle Kirkebakker. Videre bereiste jeg selv de smittede Distrikter i Vintertiden, forsynet med et lidet Mikroskop, ved Hjælp af hvilket jeg gjorde Pluraliteten af Befolkningen bekjendt med Skabmidden i levende Exemplarer, saavel Menneskets som Faarets, der blev tagen af tilstedeværende syge Faar i Mængdens Paasyn til Fremvisning. Dette erindrer jeg specielt var Tilfældet paa den af rd. omtalte Gaard L.... (Jeg skal her ikke undlade at berette, at jeg ved denne Leilighed fra Morgen til Aften uafbrudte Leden efter Midder og Opstillen af Mikroskopet i dagvis, bibragte min Syn en saadan Knæk, at jeg nu baade ved Læsning og Skrivning er nødt til at bruge temmelig stærkt forstørrende Briller).

Nu skulde man tro, hvad der ogsaa ved Forfattelsen af Bestemmelserne synes at være antaget, at alle Faareiere vilde med Iver benytte den fri Medicin og Lægehjælp, der saa at sige blev stukket dem i Hænderne, til at frigjøre sig fra Ondet, og hvorved den hele Sag kunde været endt i Løbet af i det høieste 2 a 3 Aar, med en Udgift af henimod 1000 Spd., men desværre det blev ikke saa. Efter nu saaledes i 2 Vintre at have veiledet, overbevist, truet, gjort Mange i Ligegyldighed, Løgn, Modsætlighed osv., og foreholdt saadanne, at de udsatte sig for Mulkt, gjordes da næste 2 Vintere Forsøg med at anmelde nogle enkelte særdeles halsstarrigt Opsætsige, antagende dette vilde strømme de Øvrige. Fremdeles kun ubetydelig Forandring, uagtet dette blev foretaget ved Siden af udtrykkelige Advarsler, baade gjennem Tilsynskomiteerne (blandt hvis Medlemmer ogsaa fandtes mange i høi Grad forsømmelige), og offentlige Bekjendtgjørelser. Tilstanden bedredes dog især i Nordmøre og Romsdal, men nogen fuldstændig Udryddelse var ikke at tænke paa saalænge ikke Kontrollen var stærk og gjennemført nok til at forhindre forsætlig Overførelse af Sygdommen fra syge til friske Besætninger, samt til at paase Kurens rette Anvendelse. Fremgangen var dog saavidt god, at Kuren fik Tillid. Amtsformandskabet bevilgede mig saaledes i 1864 Lønstillæg, dels som Anerkjendelse for min Virksomhed, dels i Betragtning af, at jeg allerede da først af maatte lade af Praxis fare for ikke at forsømme de for en Mand saa omfattende offentlige Forretninger. For imidlertid at se en Ende paa denne Sag og for at tilfredsstille de uafladelige Klager over, at nogle Skyldige bleve mulkterede og andre slap fri, foranstaltedes i 1866 Totalundersøgelser foretagne rundt i de besmittede og mistænkte Bygder, hvilke Undersøgelser senere skulde fortsættes saa længe fornødent en Gang aarlig. De saaledes indkomne Beretninger foranledigede i Vinteren 66/67 visselig mange Anmeldelser for Forseelser mod Bestemmelserne, som man ikke uden at være en daarlig Pligtopfylder kunde lade gaa unævnt. At dette dog var til stort Gavn viste sig derigjennem, at allerede Høsten 1867 var Sygdommen saa godt som udryddet i hele Nordmøre og Romsdal samt en stor Del af Søndmøre, dels ved Tjærekuren dels ved Tobakskur paa Eierens egen Bekostning, hvorom Tilsynsmændene havde faaet de fornødne Underretninger til Veiledning for Almuen. De nu tilbageværende smittede Distrikter ere for det meste Bygder, hvor Tobakskur iværksættes for hurtigere at naa Maalet, ligesom der ved denne ikke er Anledning til saa megen Tidsspilde for de mange Tilsynsmænd. Siden Vinteren 1867 er ingen Anmeldelse sendt fra mig til Fogderne.

Man vil heraf formentlig overbevises om, at det ikke med nogensomhelst Grund kan tillægges mig nogen ufornuftig Anvendelse af Anmeldelser, hvilket vil desuden vor nidkjære Amtmand vilde have vaaget over. Ingen er nogensinde anmeldt, der ikke forhen enten ved mig selv, Tilsynsmanden eller offentlige Bekjendtgjørelser er baade underrettet om, hvad han havde at iagttage, og advaret med Hensyn til Mulkten. Dette forsømmer rd. at oplyse i de to af ham nævnte Tilfælde, uagtet det visselig er ham vel bekjendt, og at skjule en Del af Sandheden medens en anden fremhæves, saa at en urigtig Opfattelse af Sagen hidføres, er visselig en ligesaa karakteristisk Maade at lyve paa, som at sige en ligefrem Usandhed. I begge de nævnte Exempler tilstaaes, at Skab var tilstede, uden at dermed var foretaget, hvad Bestemmelserne paabød, men de syge Faar derimod tilladt udbrede Smitte i større Flokke ved at gaa løse; herfor bleve Vedkommende anmeldte og atter foreløbig det Fornødne, hvilket ikke befulgt vilde have foranlediget en gjentagen Anmeldelse. Det er dog vel meget forlangt, at Amtsdyrlægen skal paatage sig det hele Ansvar for Hundreders Ligegyldighed, dette gjør han ved at tie med en opdaget Forseelse, idet Ansvaret for forøgede Udgifter ved hans Forsømmelighed, og paa samme Tid maaske et forfeilet Resultat af mange Aars Udtællinger, kommer til at falde tungt paa ham, naar han jo ogsaa har Ansvar ved Siden af at være Dyrlæge tillige hovedsagelig er den, der skal udøve Politimyndigheden til Gjennemførelse af de nævnte Bestemmelser. Den Ytring: „og saadan er det gaaet overalt i Amtet, hvor Skabsygen har været tilstede", er rd. saaledes kun berettiget til, naar Sandheden siges fuldt ud ved at tillægge: „med dem, der ikke have efterkommet, hvad der var paabudt med Hensyn til Sygdommen". Det er vist, at Mange skjønner sit eget Bedste, og blandt disse er visselig Ingen anmeldte, men der er dog ogsaa en mindre Del, som ikke skjønner det, og disse karakteriserer sig gjerne ogsaa som opsætsige mod de ved Lov paabudne gavnlige Foranstaltninger. Saadanne kunne naturligvis saaledes heller aldrig falde paa at takke og lønne mig eller andre Ligestillede, og derfor det skulde blive Tilfælde, hvad rd. paastaar, at jeg maa pakke sammen, da de bevirker det kun, at denne sidste Klasse af Befolkningen skulde være den raadende, men dette hverken tror jeg er eller har i Amtet vil blive Tilfælde, hvorledes end rd. behager at fremstille Folkemeningerne. Jeg har aldrig gjort noget Forsøg paa at drive til nogen Betydenhed min private Praxis her i Amtet af før anførte Grunde, følgelig kan der ikke blive Tale om dens Ødelæggelse, da man ikke, saavidt jeg skjønner, kan ødelægge Noget, der ikke har existeret. Chikanen for slet Behandling af mine Huusdyr staar som en Paastand, jeg herved ligefrem erklærer for Løgn, indtil rd. enten ved egne paaviste Jagttagelser eller ved Vidner kan bevise det Modsatte. Alle mine Husdyr ligetil Katten ere til Eftersyn paa min Eiendom for Enhver, og jeg kan forsikre, det er mig en Glæde at vise dem frem. Dersom rd. ikke havde tilhørt den ovenfor beskrevne Minoritet, vilde visselig hans aandelige Syn have været klarere, og han vilde da have skjønnet, at Dyrlægens ligesom andre ligestillede Funktionærers Virksomhed, baade som belærende og i mange andre Retninger, vel er værd sin Løn og meget mere, men saa længe han ikke kan se dette, og kun i dem vil have Skalkeskjul for Omgaaen af Loven osv., er det vist bedst han slutter sig til det Kompagni, der vil tjærebræde Amtsdyrlægen og sit eget Amtsformandskab, medens de selv helst ønske at føle med „Lud og Tvetto" m. m.

Da Bladet „Møringen" skal have fundet sig foranlediget til at optage rd.'s Artikel fra „Dagbladet", vil forhaabentlig ogsaa dette mit Tilsvar finde en velvillig Plads deri.

Næsset i Romsdal, 12te Oktbr. 1869.

C. Schmidt,
Amtsdyrlæge.

Kristiania, den 26de Oktober 1869.

I vort Gaarsnummer bragtes Telegram om, at der er gjort Forsøg paa at ophidse Arbeiderne i Paris's Forstad Faubourg St. Antoine til at gjøre Demonstrationer den 26de Oktober — den Dag, da den lovgivende Forsamling konstitutionsmæssigt skulde været aabnet. Politiet har ved Plakat underrettet Publikum om, at dens Forholdsregler ere trufne for Tilfældet samt advaret mod Sammenstimlen af Nysgjerrige, mindende om hvordan det gik i 1848, da Skyldige og Uskyldige skjødes ned for Fode i Gaderne. Det heder ogsaa, at Keiseren paa Grund af Opinionens Tryk har besluttet at aabne den lovgivende Forsamling allerede i Begyndelsen af November.

Venstre Sides Manifest har ikke tilfredsstillet noget Parti, og Reaktionen kappes med Demokraterne om at forhaane dets Forfattere. Le Pays siger, „at de uforsonlige Vælgere nære den Anskuelse om de uforsonlige Deputerede, at de have taget feil, og at de, skuffede af Løvehuden, der omgav deres Kandidaters Skuldre, kun have sendt Møllerens beskedne Medhjælpere og ikke Ørkenens Konger mod Keiserdømmet. De ventede et Brøl og høre kun Skryden; de ønskede at se Blod, og de se kun Spark". De Radikale fare heller ikke frem med Lempe. Ved et i Battignolles afholdt Folkemøde, til hvilket man havde indbudt alle de Deputerede fra Paris, for at de skulde aflægge Regnskab i Anledning af deres Manifest, indfandt Bancel, Ferry, Simon og Pelletan sig. De fire Deputerede, der netop vare indbudte for at udvikle de Grunde, der havde bevæget dem til at fraraade enhver Demonstration, kunde neppe komme til Orde og vare Gjenstand for de mest uforskammede Afbrydelser. Net karakteristisk er det, at Mødets Formand blev meget forbitret, fordi Pelletan sammenlignede ham med Schneider; skummende af Raseri udbrød han: „Borgere, jeg taaler ikke nok en Gang, at den Deputerede Pelletan forhaaner mig ved at gjøre en Sammenligning mellem mig og Schneider". Den almindelige Misstemning er, heder det, i Frankrige bleven forøget ved Valget af Marskalk Bazaine til Overstkommanderende for Garden og af General de Failly til Generalkommandoen i de østlige Provinser. Marskalk Bazaines Navn opfrisker de forhadte Minder om den mexikanske Expedition, og General de Faillys Udnævnelse godtgjør ikke blot, at Keiseren vil opretholde de almindelig fordømte Generalkommandoer, men Seirherren ved Mentana og Forfatteren af den berygtede Rapport, som underrettede Frankrige om, at Chassepotbøsserne havde „gjort Underværker", er ikke skikket til at kaste fornyet Glands over disse baade af Mellempartiet og af venstre Side saa ilde ansete Kommandoposter.

The Standard udkaster en livlig Skildring af den nuværende Stilling i Frankrige og siger: Et politisk Konklave forhandler uafladelig i Compiegne. Rouher har tilbragt 24 Timer paa det keiserlige Residentsslot; Ministrene have stadigt Ophold paa Slottet; nogle komme til Paris i et Par Timer og vende derpaa tilbage, og det ene Ministerraad afløser det andet. Hele denne Bevægelse vækker Formodning om, at der er noget i Gjære, men hvad det er, derom hører man de mest modstridende Rygter. Et keiserligt Manifest — en Henvendelse til Nationen — et Forslag til en almindelig Afvæbning — en Krigserklæring — et Statskoup, disse og lignende Ænder flyde omkring i en saadan Overflødighed, at Enhver kan vælge efter sin Smag. Vi tro, at Keiseren endnu ikke har fattet sin endelige Beslutning med Hensyn til den Vei, han vil betræde, og at han har samlet sine fortrolige Raadgivere omkring sig for i Fællesskab med dem at overveie Sagen. De Artikler, som Le Rappel og La Reforme indeholde, læses med Begjærlighed i Værkstederne. I det førstnævnte Blad siger saaledes Henri Rochefort: „Under Napoleon den Førstes Regjering paastode nogle af hans Smigrere, at Familien Bonaparte havde skjænket Venedig Doger, Andre, at den havde forsynet Kristendommen med Paver. Ifølge Andres Mening nedstammer den fra Oldtidens Druider, og den kræver derfor nu og da Menneskeofre for at gjenoplives." La Reforme udbryder: „I vove ikke at bruge Eders Chassepotbøsser mod Preusserne, men det er paa os, der have betalt dem, at I prøve Eders nye Vaaben."

Fra **Berlin** skrives til La France, at skjønt „Kreuzz." benegter Ministerkrisen, vedbliver Rygtet derom dog at finde Tiltro. Felttoget mod det nuværende Kabinet aabnes paa det finansielle Omraade, men har i Virkeligheden et høiere Formaal, nemlig at undergrave Grev Bismark og hans Politik. Finansministeren vil først blive opofret, og han vil trække Handelsministeren med sig. Paa den Maade haabe de Deputerede at undgaa den Upopularitet, der vilde vente dem, hvis de saa kort før de nye Valg vedtoge den Skatteforhøielse, som Regjeringen forlanger. Man ser, at Kong Vilhelm havde god Grund til at indrømme Pengespørgsmaalet en saa stor Plads i sin Throntale. Det er Øieblikkets store Vanskelighed, men det er ikke let at indse, hvorledes Valget af en ny Finansminister skulde kunne fylde den tomme Statskasse.

Det forfærdelige Armeehold, hvorunder Preussen lider og som foranlediges af en Politik, som stadig staar paa Krigsfod, begynder at forvolde den preussiske Regjering alvorlige Budgetvanskeligheder. Ifjor prøvede den som bekjendt forgjæves paa at faa den nordtyske Rigsdag til at bære Deficiten ved at foreslaa alskens Told- og Skatteforhøielse. Da dette ikke gik, har Regjeringen iaar maattet henvende sig med en Deficit for ifjor paa over 10 Millioner Thaler til den nu forsamlede preussiske Landdag. Før Budgetdebatterne herom sluttede, indbragte Virchow og det hele „Fremskridtsparti" et Andragende om, at Regjeringens Politik vilde virke hen til en almindelig Afvæbning, som det der ene kan mindske det tunge Krigsstyr. Andragendet begrundedes med 1, at Finantserne kun kunne ordnes ved at formindske Forbundsudgifterne, 2, at Besparelserne der kun ere mulige i Militærvæsenet og 3, at Europas nærværende Krigstilstand ikke har sin Rod i Folkenes Vilje nogetsteds, men kun i Kabinetspolitiken og de Interesser, som staa bagved denne.

Dette Virchows Andragende om en Afvæbning i Preussen er, heder det, fremkommet under Paavirkning af en engelsk Fredsapostel,

Mr. Henry Richard, der i disse Dage har gjæstet Berlin og agter sig derfra til Wien. Han holdt i Berlin et Møde med endel Deputerede af det national liberale Parti og Fremskridtspartiet og talte meget for Oprettelsen af en international Domstol, hvortil alle europæiske Stridigheder skulde henvises. Oprettelsen af et saadant Areopag er bleven en fix Ide hos mange Englændere, og desto mere maa man derfor undre sig over, at England ikke i 1863 gik ind i paa Keiser Napoleons Forslag om en Kongres. Da var Øieblikket der; nu er det ialfald ikke vendt tilbage. Dengang mente England, at der slet ingen Fare var for Krige, naar blot Frankrige holdt sig roligt, en Anskuelse, der ved de paafølgende Krige uden Frankriges Deltagelse har stadfæstet sig paa en Maade, der afgiver et slaaende Vidnesbyrd om Beskaffenheden af de engelske Statsmænds Visdom og Forudseenhed; dels gjorde England gjældende, at Kongressens Beslutninger ikke kunde exekveres. Her var der dog en materiel Magt at bygge paa, og man kunde jo ialfald tænke sig Muligheden af en Majoritet paa fire Stormagter imod en. Men nu en Voldgiftsrets Kjendelser? Naar de ikke respekteres, hvor bliver saa Exekutionen af, og naar der ikke eventuelt kan tyes til Tvang, hvad betyder saa Kjendelsen? Ikkedestomindre gjorde Mr. Henry Richard sig til af, at Gladstone havde lovet at understøtte Fredsvennernes Bestræbelser for en Voldgiftsret, „dog ikke i Parlamentet." Hvad betyder saa Understøttelsen? Tiderne ere dog egentlig for alvorlige til slige Narrestreger. Lad os tage et bestemt Exempel, f. Ex. det nordslesvigske Spørgsmaal. En Voldgiftsret kommer til det Resultat, at Preussen bør afstaa Noget, Lidt eller Meget; men Preussen siger Nei og peger paa sine 1,200,000 Bajonetter. Det bliver nu heldigt for Gladstone, at han ikke er optraadt for den vise Plan i Parlamentet; thi sæt, at man bad England som den, der havde taget dette overordentlig smukke Initiativ, om behageligst at exekvere Dommen, saa vilde Mr. Gladstone sidde net i det. Paa de preussiske Deputerede gjorde Mr. Henry Richard trods al sin Varme et kjøligt Indtryk. At Virchow vil bringe de Deputeredes Blod i en høiere Temperatur, maa betvivles. Det er glædeligt, at der endelig hæver sig en anseet preussisk Røst imod Kong Vilhelms forfærdelige Rustninger, der true Europas Fred og have tvunget alle Lande til at ofre umaadelige Summer til militære Udgifter; men Virchow gaar ikke den rette Vei. Preussens Rustninger ere en Følge af dets Politik; det er den, som det gjælder om at forandre. Virchow skulde have stillet et Andragende, hvori han opfordrede Kabinettet i Berlin til, om ikke fuldstændig at respektere Traktaterne (pludselige Overgange ere skadelige for Helbreden), saa dog at vise en liden Smule af den „Vertragstreue", hvoraf det, for at gjøre Nar ad Menneskeheden, stadig roser sig. Gik den preussiske Regjering ind paa det, vilde Afvæbningen komme af sig selv.

Kundgjørelse om Hans Majestæts Kongens Reise til det sydlige Sverige samt til Udlandet, og om, hvorledes under Hans Majestæts Ophold udenrigs med Rigernes Bestyrelse bliver at forholde.

Vi Carl af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders, Gjøre vitterligt: At da Vi have isinde, med den Høiestes Bistand, den 22de indeværende Maaned at tiltræde en Reise til det sydlige Sverige samt paa nogle Dage til Udlandet, saa ville Vi herved naadigst forordne som følger:

Under den Tid, Vi paa ovennævnte Reise befinde Os udenrigs, skal Bestyrelsen af Vore forenede Kongeriger i Vort høie Navn føres af Vor høitelskede Herr Broder, Hans Kongelige Høihed, Norges og Sveriges Arveprins, Hertug af Østergothland, Oscar Frederik, i Egenskab af Regent, paa den Maade, som for saadant Tilfælde er bestemt i den Norske Grundlovsbestemmelse af 10de Januar 1863, sammenholdt med Rigsaktens § 7, og i den Svenske Regjeringsform § 39, og paaligger det samtlige Vore troe Undersaatter med Lydighed og Hørighed at efterkomme og udføre, hvad Hans Kongelige Høihed Regenten under den ovenfor bestemte Tid i Vort høie Navn og paa Vore Vegne byder og befaler.

Hvorefter alle Vedkommende sig underdanigst have at rette.

Givet paa Stockholms Slot den 21de Oktober 1869.

Under Vor Haand og Rigets Segl.

Carl.

(L. S.)

G. Sibbern. (Rigst.)

Befordringer og Afgang. Under 21de dennes har det naadigst behaget Hs. Majestæt Kongen at udnævne: Overrets-Prokurator G. C. F. Timme til 2den Assessor i Trondhjems Stiftsoverret og Politiret.

— Under s. D. er Foged i Solørs Fogderi T. C. Synnestvedt ifølge Ansøgning meddelt Afsked i Naade med en aarlig Pension af 500 Spd.

Autorisation. Kand. jur. Julius Fougner er den 22de Oktober sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Amtmanden i Kristians Amt har under 20de ds. beskikket Gaardbruger Jon Larsen Wangensteen til Lensmand i Vangs Thinglag, Valders Fogderi.

Amtmanden i Stavanger Amt har under 20de ds. konstitueret Overretssagf. G. Weltzin til Foged i Ryfylke Fogderi.

Premierloitnant Harald Lange er under 13de ds. af Kirke-Departementet antaget til Gymnastiklærer ved Stavanger lærde og Realskole med aarlig Løn 144 Spd.

Dødsfald. Sognepræst til Avaldsnæs Jakob Wetlesen er ifølge „Stvg. Amtstd." afgaaet ved Døden efter kun 2 Dages Sygeleie. Han var født 1814, blev theologisk Kandidat i 1838 og udnævntes til Sognepræst i Avaldsnæs og Kopervig i 1861.

Overlærer ved Tromsø lærde og Realskole E. W. Taralsen er ved kgl. Resol. af 16de dennes paa Grund af svækket Helbred forundt Tjenestefrihed indtil dette Skoleaars Udgang mod af sin Embedsgage at afgive et Beløb af 25 Spd. maanedlig til Løn for en Vikarius, der bliver at antage af Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet og forøvrigt at aflønne af Skolens Kasse.

Landbrugsingeniør J. Smitt. Under 16de ds. er der af de til tilfældige og uforudseede Udgifter i Almindelighed bevilgede Midler naadigst tilstaaet Landbrugsingeniør i Statens Tjeneste, J. Smitt, et Beløb af 150 Spd. som Understøttelse for under omtrent 6 Maaneders Ophold i Tyskland i Slutningen af dette og Begyndelsen af næste Aar yderligere at uddanne sig i sit Fag og gjøre sig bekjendt med de der trufne Foranstaltninger til Landbrugets Fremme, mod at han efter sin Hjemkomst til Departementet for det Indre afgiver Beretning om Udbyttet af sin Reise.

Sarpsborgs Byes verdslige Jurisdiktion udvides, ifølge Resol. af 16de ds., til at omfatte Kjøbstadens hele Havn, d. e. Glommen Elv fra nedenfor Sarpsfos til Grændsen mellem Sarpsborgs og Fredriksstads Tolddistrikter nedenfor Næsøen ved Gaardene Torp i Borge Thinglag og Omberg i Tune Thinglag.

Norges Grændse tilsøs. Under 16de ds. er det ved kgl. Resol. bestemt, at en ret Linie, trukket i en geografisk Mils Afstand fra og parallelt med en ret Linie mellem Storholmen og Svinø, bliver at betragte som Grændsen for den Havstrækning udenfor den tilsvarende Kyst af Søndmøres Fogderi, paa hvilken Fiskeriet er Landets egen Befolkning udelukkende forbeholdt.

Auktionssportler. Under 16de ds. er det naadigst bestemt, at der under Forbehold af Storthingets Revision, overensstemmende med Lov af 17de Juni 1869 § 12 tillægges Søndre Østerdalens Sorenskriver-Embede af de af frivillige Auktioner og Licitationer flydende Sportler et Beløb af indtil 400 — fire Hundrede — Spd. aarlig, medens det muligt Overskydende af de nævnte Sportler i Henhold til bemeldte Lovs § 13 bliver at indbetale i Statskassen.

— Under s. D. er det naadigst bestemt, at der under Forbehold af Storthingets Revision, overensstemmende med Lov af 17de Juni 1869 § 12 tillægges Varangers Foged- og Sorenskriver-Embede samtlige de af frivillige Auktioner og Licitationer inden Embeds-Distriktet flydende Sportler.

Under 16de ds. er det bestemt, at Hurdalens Præstegjeld i Øvre Romerikes Fogderi, Akershus Amt, fra 1ste Januar 1870 deles i 2 Herreder, saaledes, at hvert af Præstegjeldets 2 Sogne, Hurdals og Feirings, kommer til at udgjøre et eget Herred.

Under 16de ds. er det bestemt, at Præsten ved Trondhjems Hospital-Stiftelse har at afholde ugentlige Andagts-Øvelser for Lemmerne i St. Jørgens Hus i Trondhjem, hvorhos han derfor af denne Stiftelses Midler tilstaaes en Godtgjørelse af 25 Spd. aarlig, fra 1ste Juli d. A. at regne.

Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Rolighedsforstyrrelse samt om offentlige til Dans, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aftenen er ved kgl. Resol. af 16de ds. gjort gjældende for Torvestads Herred samt — med Undtagelse af Strandstedet Sand og Gaarden Sands Indmark — for Sands og Suledals Herreder, alle i Stavangers Amt, i de 2 sidst nævnte Herreder dog kun for et Tidsrum af 2 — to — Aar.

Gjærdehold i Landvigs Sogn. Under 16de ds. er det, i Medhold af § 13 i Lov om Jords Fredning af 16de Mai 1860, for Landvigs Sogn i Nedenæs Amt naadigst bestemt, at Gjærde — derunder indbefattet levende Hegn — skal være lovligt, naar det — foruden at have den i nævnte § foreskrevne Høide af en og trefjerdedels Alen — er saa tæt og stærkt, at det freder for Hest og Storfæ.

Landstads Psalmebog. Under 16de ds. er det naadigst bestemt:

1) At det efter offentlig Foranstaltning af Sognepræst Landstad samlede og udarbeidede Udkast til en ny Kirke-Psalmebog autoriseres til Brug ved den offentlige Gudstjeneste, hvor dette af Menigheden vedtages.
2) At Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at give Samtykke til, at der under Værkets Trykning af Udgiveren foretages mindre væsentlige Ændringer samt til at afgive de fornødne nærmere Bestemmelser saavel med Hensyn til et Forslag til det Tillæg af Texter, Kirkebønner m. V., der bliver at vedføie Psalmebogen, som med Hensyn til Bogens Trykning og Udgivelse.

Kongelig Resolutioner. (Rigst.) Ved kgl. Resolution af 16de ds. er det naadigst bestemt:

1. Fra 1ste Marts 1870 overgaar Hols Sogn af Aals Præstegjeld under Ringerikes og Hallingdalens Provsti i Kristiania Stift til et eget Præstegjeld, hvis Indehaver tillægges de inden samme faldende visse og uvisse Indtægter og derhos Indtægten af det i Aals Hovedsogn liggende beneficerede Gods med Undtagelse af, hvad der erlægges in natura.
2. Indtil Præstegaard for det nye Hols Kald er erhvervet og kan tilflyttes, vil den i samme ansættendes Sognepræst have at forskaffe sig selv Bolig mod at tilstaaes en Husleiegodtgjørelse, stor 80 Spd., hvorhos han forpligtes til ved Hjælp af et Embedet paaheftet Laan af 300 Spd. og et tilsvarende Tilskud af Kommunen samt Bidrag af offentlige Midler at overtage Bebyggelsen af Hols vordende Præstegaard.
3. I det nye Aals Præstegjeld bliver der at afholde Gudstjeneste i Thorpe Annexkirke hver 3die Søn- og Helligdag og forøvrigt i Hovedsognets Kirke, dog saaledes, at Gudstjenesten altid forrettes i denne paa den første og i hin paa den anden Dag af de tre store Høitider.
4. Det tillades indtil Videre Opsidderne i Distriktet „Nordre Vos" at faa om Vinteren sine ministerielle Forretninger udførte i Aals Kirke af dennes Præst, som isaafald oppebærer de derved faldende Indtægter; og skulle de ansættendes Sognepræster i Aal og Hol finde sig i nævnte Distrikts Fraskillelse fra sidstnævnte og Overgang til det første Præstegjeld med eller uden tilsvarende Henlæggelse af endel Gaarde fra Aals til Hols Præstegjeld.
5. De i Anledning af Delingen af Hols Kommunebestyrelse den 20de Aug. 1867 og af Aals og Thorpes Kommunebestyrelse den 21de Marts f. A. fattede Beslutninger approberes i Henhold til Lov om Formandskaber paa Landet af 14de Januar 1837, § 39, saavidt Kommunerne derved paadrages Udgifter for et længere Tidsrum end 5 Aar.

Theatret. Vi skal idag lidt nøiagtigere omtale Hr. Reimers's Udførelse af Stensgaards Rolle, som i vor forrige Anmeldelse blot blev berørt med nogle faa Ord, idet vi sagde, at hans Spil 2den Gang, Stykket gik, stod i en mærkelig Modsætning til den første. Grunden til denne Modsætning tror vi for en stor Del ligger deri, at han for ofte og uden Varsom-

Østerrige og Bøhmen i 1869.

(Saint-René Taillandier i Revue des deux mondes, August 1869). Oversat af F. N.

(Slutn. fra No. 248.)

Baron Beusts Indflydelse er meget stor i Østerrige; om hans Mening i dette Spørgsmaal, som her beskjæftiger os, er tilstrækkelig befæstet til at kunne overvinde de Hindringer, som den ufeilbarligen vil møde, vide vi ikke. Vi kan kun ønske, at den saa maatte være. Og der gives nogle Tegn, som bestyrker vort Haab. Et Manifest, som tillægges en høitstaaende Embedsmand, udtaler Tanker, der svarer til vore, og hentyder til Nødvendigheden af en ny Organisation, hvori da Østerriges Slaver ikke længer skulde være blot Ofrene. Skriftet bærer Titelen: „Politiske Stemmer fra Bøhmen". Den, der har samlet disse Udtalelser af Folkemeningen, er klarligen en Tysker fra Østerrige, der er besjælet af de mest rettænkende Hensigter. Se, det er nu et nyt Bevis paa den Fremgang, som Forbundstanken har gjort iblandt de opmærksomme Aander. Naar Forfatteren, som man vil paastaa, var sikker paa ikke at mishage hverken Berger eller Grev Taaffe eller Rigskantsleren (Beust) selv, da er disse Sider, som har gjort saadan en Opsigt i Bøhmen, næsten et Løfte. Man siger ogsaa, at Grev Beust havde formelig tilkjendegivet det som sin Hensigt at give Bøhmen en Kantsler, hvilket vilde være en Begyndelse til Selvstyrelse; man paastaar endog, at han skal have sagt; „Wienerne skriger, men hvad rager det os? Bedre at lade Wienerne skrige end at ophidse Halvdelen mod os." Det er sandt, Wienerne er ikke ene om at udstøde saadanne Hyl; de mest yderligtgaaende magyarske Blade, de agte saa langtfra paa Kossuths Brev, at de meget mer bestandig dadler det tysk-østerrigske Ministerium for dets lunkne Centralisation, for at det har ladet den bøhmiske Bevægelse voxe sig for stor, for at det har undladt at skabe et tæt og ligeartet Hele af de tysk-østerrigske Lande. Nogle siger endog: „Vi har sluttet en Overenskomst, der paalægger os gjensidige Forpligtelser. Vi har delt Riget for desbedre at kunne danne en fastsluttet Dobbelthed. Ungarernes Del af Arbeidet er færdig; naar vil I blive færdige med Eders?" Denne Sætning saa vi nylig i „Pesther Lloyd"; et andet Blad, „Szazadunk", General Klapkas Organ, henvendte lignende Opfordringer til den tysk-østerrigske Styrelse, og forlangte Ministeriets Omdannelse, da det nuværende var udygtigt til at udføre sit Hverv. Fremtiden vil vise, hvem der bedst har tjent Ungarns sande Interesser, Østerriges Interesser, ja hele Europas Interesser, enten Klapka, der paafalder Tyranniet i den ungarske Stoltheds Navn eller ogsaa Kossuth, der fordrer Frihed for Alle.

Gid Baron Beust alvorligt maatte have fattet den Beslutning, som man tillægger ham, og gid han maatte staa fast ved det Besluttede! Hvis hans politiske Samvittighed maatte trænge til Understøttelse, gid han da blot vilde gjenkalde i sin Hukommelse Landets Historie i et af Historiens mest afgjørende Øieblikke. Forbundstanken, vilde han da se, er ikke nogen pludselig Nyhed i det østerrigske Monarki. Det var Forbundstanken, der var Østerriges ledende Tanke for 60 Aar siden, da det tyske Keiserdømme brattede overende; en Østerrige oprigtigt hengiven Statsmand fremsatte da nøiagtigt det samme Program, som det i vore Dage gjælder om at sætte i Værk. Det var Dagen efter Slaget ved Austerlitz; Keiserriget Tyskland existerede ikke mere; Rhinforbundet dannede sig under Beskyttelse af de Franskes Keiser, og Preussen lavede sig til en Kamp, i hvilken det skulde knuses paa en eneste Dag: hvad Skjæbne ventede der da Østerrige? von Gentz skrev da i Juni Maaned 1806, om hvorledes man skulde søge at undgaa en „forfærdelig Revolution", og sagde blandt Andet ogsaa disse mærkelige Ord: „Det østerrigske Monarki maa fra dette Øieblik gjøre Afkald paa at kaldes en tysk Magt. Og det er ikke nok, at den keiserlige Værdighed bliver aldeles forandret; thi de Lande, der er blevne tilovers af Keiserriget, har intet Baand, der knytter dem til Tyskland, de er aldeles enestaaende. Dersom derfor Keiseren efter denne forfærdelige Revolution fremdeles vil vedblive at existere som Magt, har han kun et Parti at tage: flytte sin Residents til Ungarn, der stifte en Ordning, som svarer til de virkelige Forhold, og oprette aldeles nye Forbindelser mellem Ungarn, Bøhmen, Galicien og Resterne af hans germanske Besiddelser: med et Ord, grunde et nyt Monarki, der kan blive mægtigt og ærefrygtindgydende, men som ikke vilde ligne det Ringeste det, der har bestaaet hidtil."*) Dette Program fra 1806 var et klartseende og dristigt Udkast; efter Begivenhederne i 1866 er det blevet som et Skjæbnens Bud. Man vil ikke kunne modsætte sig det ustraffet.

Man ser, hvor brændende og betydeligt det bøhmiske Spørgsmaal er; Fremtidens mest forurolígende Opgaver ligger indviklet i denne Strid. Dersom det her blot handlede om det czekiske Folk, vilde vi nok ikke troet det nødvendigt at løfte vor Stemme paa en saadan Maade, skjønt dette Folk indgyder os stor Interesse. At Czekerne er blevne overdænget med Skjældsord siden den Dag, da deres Nationalfølelse paany vaagnede, at man har seet baade tysk og magyarsk

*) Denne Bog er først offentliggjort ifjor. Se: Aus dem Nachlasse Friedrich von Gentz; 2 Bd. 8vo, Wien 1868; især desbed det andet Afsnits „Tillæg til Kap. V." Pag. 96—97. Skriftet er skrevet paa Fransk.

hed har faaet store tragiske Roller at spille. I det Hele taget giver altid den Slags Roller let en ensidig Udvikling; men endda værre er det, hvis han under sit Arbeide med disse ikke faar tilstrækkelig omhyggelig Veiledning; thi da vil han lettelig vænne sig til en bestemt tragisk Spillemaade, som lidt efter lidt gaar over til Maner og ubodelig vil skade hans kunstneriske Udvikling, hvortil kommer, at disse evige Deklamationsnummer med deres ofte usande Pathos slover Ens Lyst og Evne til grundigt Studium af en Rolle. Indflydelsen heraf har ofte været synbar i Hr. Reimers's Spil, fornemmelig i en ofte total Mangel paa stumt Spil og paa fuld Hengivelse i den Karakter, han skulde fremstille, Noget, som man ikke har saa stærk Opfordring til at gjøre gjældende i Roller, hvori der ofte ikke findes nogen synderlig Karaktertegning eller en rimelig Dialog, som derimod kun bestaar af den ene lyriske Udgydelse efter den anden. Af denne Grund klæbede der ved hans Spil første Gang en stor Del af denne Ufrihed i Bevægelsen, denne næsten traditionelle, men ofte meningsløse Mimik, som man, naar der ingen sand Veiledning gives, saa let vænner sig til i Tragedien, og navnlig en vis Ensformighed og Mangel paa finere Nuance, — der atter er en Følge af utilstrækkelig Fordybelse i Rollen, — som man ofte har maattet lægge Hr. Reimers tillast. 2den Gang, Stykket gik, var derimod en stor Del af dette forsvunden, og for hver Gang, han siden har givet Rollen, har han faaet mere og mere Greb paa den. Vel er det saa, at Hr. Reimers endnu ialfald synes at mangle den første Betingelse, som skal til for at give Stensgaard helt; han kan nemlig endnu ikke sætte ind i sit Spil den aandelige Begavelse og den Personlighedens Vægt, som gjør, at Alle rives med i Begeistring og flokker sig om ham; fremdeles er det vistnok saa, at han ikke har skabt nogen helstøbt Figur af Stensgaard eller givet den nogen udpræget Holdning og Karakter; for det første er dette imidlertid Noget, man ikke kan vente af en ung Skuespiller, for det andet skal man lægge Mærke til, hvilke overordentlige Vanskeligheder Stensgaard frembyder i saa Henseende, og for det tredie er det maaske til Lykke for Stykket, at han giver den saaledes, som han gjør, og ikke, som han vistnok kan gjøre, men meget rigtig har ladet være, sætter nogen stærkere Kolorit paa den. Stensgaard faar vistnok derved ikke den rette Form eller den Betydning i Stykkets Gang, som han kunde faa, og det er vistnok heller ingen Tvivl om, at Rollen kan spilles baade anderledes og med stærkere Karakteristik; men paa den ene Side er det som sagt tvivlsomt, om dette vilde have gavnet Stykket, og paa den anden Side kommer der saameget Godt tilsyne i Hr. Reimers's Spil denne Gang, som man før ikke har seet, og der er saameget smukt i hans Udførelse, at han fortjener megen Ros. Naar vi skal fremhæve noget af hans Spil, saa maa vi nævne enkelte Scener i 2den Akt, men fornemmelig fortjener hans Spil i 3die Akt at fremhæves. Der er over hele hans Udførelse i denne Akt, ligefra hans første Fremtræden, et Liv, en Freidighed og en ungdommelig Friskhed, som ikke kan andet end virke velgjørende. Han er ogsaa nu heldigere i den første Scene, hvori han holder sin Tale; igaar især mærkede man virkelig hist og her Glimt af Varme og Begeistring, som greb i Øieblikket. Forresten er her Plads for en Bemærkning, og det er den, at Replikerne, som afbryder Stensgaards Tale, maa siges meget hurtigt; allerede det, at Talen afbrydes, gjør det vanskeligt for Hr. Reimers at holde Stemningen oppe, men endda vanskeligere bliver det for ham, naar Replikerne siges saa langsomt, som især de første Gange var Tilfældet. — Madam Rundholmen spilles af Fru Wolf, men ikke med den Bredde og saa burlesk, som nødvendigt er. Allerede Repliker som: „Neigu' kan de ikke, nei" og „Jeg har saamæn været oppe for Fanden fik Sko paa", tyder paa, at Rollen maa spilles anderledes, end Fru Wolf nu spiller den, og ikke som en almindelig smuk og nydelig Kammerpige. — Hr. Wolf gjør nu ogsaa, især igaar, bedre Fyldest for sig som Kammerherre Brattsberg, ligesaa tildels Hr. Gundersen som Doktor Fjeldbo.

Efter den seneste Tids Stormveir er desværre et Par Hjobsposter indløbne, skriver „Stvg." Fra Føreren af den her hjemmehørende Galeas „Aurora", Lindtner, der er indkommen til Egersund, er meldt, at Nat til den 17de ds. faldt Styrmanden, Lauritz Haave, et ungt Menneske paa 19 Aar, overbord i Nordsøen og omkom.

Nat til Søndag er ilanddreven paa Gaarden Vigs Strand paa Jedderen en kantret Skøite, der antages at høre hjemme i Fedde ved Flekkefjord.

I et Brev hertil berettes fra Mandal, hvortil en stor Mængde Fartøier skulle være indkomne for Storm og Modvind, at et dertil indkommet engelsk Skib har i Nordsøen paatruffet et masteløst Fartøi, antagelig en Brig, uden Folk ombord.

I Torsdags Nat blæste her atter en Storm fra Nordvest, derimod ere vi hidtil bleven skaanet for den fra det meteorologiske Institut varslede Storm fra Syd.

Fra Nordland. For Nordlands og Finmarkens Vedkommende er unegtelig Fiskeriet den fornemste Levevei. Og skjønt det i Regelen vil være Tilfældet, at naar Jordbruget synker ned til at blive en Bisyssel for dets Udøvere, vil det ikke engang tilnærmelsesvis kunne drives til nogen stor Fuldkommenhed, saa er det dog en Kjendsgjerning, at enhver Fisker, der er bleven Familiefader, efter bedste Evne stræber mod det Maal, at faa sig et selveiende Hus med en Jordflæk omkring, saa stor, at han kan avle lidt Korn og Poteter og skaffe Foder til en Ko eller to. Fra Fiskerierne vil han hvert Aar faa saa megen Tid tilovers, at han kan stelle med et lidet Jordbrug, uden at han behøver ret meget at ty til leiede Arbeidsfolk. Hvad som da kan tilveiebringes af det lille Jordbrug, er et ikke uvigtigt Bidrag til Familiens Underhold. Man skulde tro, at her, hvor Jordbruget saaledes kun er en Binæring, vilde et Misværtaar ikke være saa føleligt, som der, hvor Jordbrug er Hovednæringsvei. I de 4 a 5 sidste Aar har man dog faaet Erfaring for, at Misvært har affødkommet mere Nød og Elendighed her i Nordland end noget andet Sted, og det uagtet Fiskerierne i samme Tid ingenlunde have givet under et middels Udbytte. Grunden hertil er formentlig den, at de nordlandske Jordbrugere i Regelen ere fattige og ikke have nogen opsparet Kapital at tære paa, naar uheldige Aaringe indtræffe. Da Indtægten af Fiskerierne hvert Aar vende tilbage, vise Nordlændingerne i Regelen meget liden Lyst til at spare; de leve saa at sige fra Haanden til Munden. Men naar der nu som i 1867 paa Grund af fuldstændig Misvært paa Korn og Poteter, af flere Kommuner maatte laanes mange tusinde Spd. til Afhjælpelse af den da opstaaede Nød, saa viser jo dette, at Jordbruget i Nordland ikke er af saa underordnet Betydning endda. Disse sidste Aar, hvor mislige de end have været, have dog skaffet os en meget gavnlig Lære, som fuldkommen bekræfter, hvad Agronomerne saa ofte have indprentet os, nemlig at Foderavl og Kvægavl burde indtage en langt mere fremragende Plads i det nordlandske Jordbrug, end hidtil har været Tilfældet. Medens Udbyttet af Korn i de sidste Aar har været meget ringe, har Høavlingen snarere været over end under et Middelsaar. I dette Aar har Sommeren været kold og regnfuld, saa at hverken Korn eller Poteter kom til Modenhed: men derimod blev Høavlingen meget rig. Vi have saaledes atter faaet et Uaar ovenpaa de mange foregaaende, og det et, som i forstærket Grad vil virke trykkende paa de Mange, som endnu ikke have faaet Øinene aabne for det Fordelagtige i at skjænke Fjøsstellet en større Opmærksomhed.

Biskop Tegnérs Bolig. (Snäll-P.) „Den Fremmede, som ankommer til Lund, forsømmer ei gjerne at besøge et lavt enetages Vaaningshus, beliggende ved Hjørnet af Kloster- og Graabrødregaden. Naar man kommer ind i Forstuen, har man tilhøire de to Værelser, som Esaias Tegnér beboede som Professor. Det yderste Værelse er endnu tomt for Møbler; i det indre ser man den perlefarvede Sofa, i hvilken Skalden laa, da han under Bedringen efter en Sygdom digtede „Axel" Endvidere staar der et Skrivebord, som endnu indeholder nogle af hans Manuskripter, en Skrivepult, som engang gjemte Haandskrifterne til Sangene i „Frithjofs Saga", en Lænestol, der skriver sig fra Østrabo, og den Lampe, som brændte ved Skaldens Dødsseng, samt nogle andre Sager, der have tilhørt ham. For ikke længe siden undergik den skrøbelige Del af Tagstolen (Underlaget for det Stykke af Taget, som dækker den omtalte Del af Huset) en Reparation, ligesom ogsaa nogle andre nødvendige Udbedringer i det Ydre vedtoges, og man er nu betænkt paa at anskaffe flere Tegnérske Antikviteter for det Indre og at bringe dette i en lignende Orden, som den, det havde under Tegnérs Professortid.

Et og Andet.

Det preussiske Jernbanenet udgjør nu en samlet Længde af 1390 (tyske) Mile. Under Bygning eller forberedt til Bygning er nu 600 Mile. Kapitalværdien af disse henimod 2000 Mile Jernvei beløber sig til 1000 Mill. Thaler. I Preussen, som har et Indbyggerantal af 25 Mill. Mennesker, kommer saaledes en Jernbanemil paa 12,500 Indbyggere og 40 Thaler af Jernbanernes Værdi paa hver Person.

En Mønstersoldat. I Dower har man i Overvær af den engelske Hærs Overstkommanderende og en talrig Stab taget i Øiesyn en til fuld Felttjeneste udrustet Soldat af Fodfolket, saaledes som Oberst Bray har foreslaaet, at Munderingen og Vaaben m. V. for Fremtiden skulde være. Den fulde Oppakning og et vandtæt Linned-Overplag veiede ikke mere end det nu brugelige og beskrives som overordentlig hensigtsmæssig.

Guldgravningen i Irkutsk i Sibirien har iaar været meget heldig. Et Kompagni sysselsætter 1400 Arbeidere ved Guldvaskningen. I Østsibirien har der iaar været forfærdelige Oversvømmelser, som har forvandlet store Landskaber til Have og ødelagt Veie. I Slutningen af Juni Maaned var det næsten som Syndfloden vilde gjentage sig. Der har været stærke Regnfald uafbrudt siden Mai Maaned.

Den Mængde Selvmord blandt de sachsiske Soldater forklarer „Hbg. Corr." for 21de ds. af den brutale Behandling, Soldaterne ere undergivne af sine Officerer. For nylig fik en Soldat 5 Ørefigener i Løbet af 5 Minutter — fordi han gjorde gale Vendinger!

Den østerlandske Pragtsyge har paany blomstret op i sin gamle Høide ved den franske Keiserindes Nærværelse i Konstantinopel. Alskens Stads, som kan blinde Øinene, har været tilveiebragt, og man faar den nøiagtigste Beretning — ikke om „den syge Mands" Pengenød og den herskende Uvidenhed, Raahed og Forfaldet i det tyrkiske Rige, men — om straalende Dragter, Triumfbuer, festlige Middage, fortryllende Udflugter, Illuminationer, og om Mønstringer paa 25,000 Mand, „som have havt den Ære at paradere for den franske Keiserinde".

Australiens Mineralrigdomme lader ifølge en Bog af Brough Smith til at være uudtømmelige. Værdien af det Guld, som er fundet fra 1851—68 beløber sig til 147,342,767 £ (1 £ = 4 Spd. 60 ß norsk); af Tin til 209,264 £, Asfalt til 21,525 £, Safir 10 £, Kobber 5800 £, Sølv 5047 £ og Diamanter 81 £. I 1852 tjente hver Minearbeider gjennemsnitlig 262 £, men i 1862 dalede det til kun 67 £; senere har imidlertid Udbyttet igjen hævet sig noget.

Den nyeste Modefarve i Paris er nu i Anledning af Keiserindens Besøg ved Suez naturligvis — Nilvandets. Den mudrede Elvs Farve beskrives saaledes: „Eau du Nil er en underlig Blanding af Graat og Grønt med Sølvfarve, og Damekjolernes Folder minder i denne Farve om Bølgedragene."

En original Anbefaling for en Cirkelsag paa en amerikansk Fabriks Prospektus lyder: „Of all the saws that ever I saw saw, I never saw a saw saw as this saw saws" (d. e. Af alle de Sage, jeg nogensinde saa sage, saa jeg aldrig en Sag sage saa, som denne Sag sager).

De Ufornuftiges Fornuft. Fra den svenske Familie-Journal hidsættes:

Hvem har ikke beundret Kyllingernes, Raphønsenes og andre smaa Væsners tidlige Udvikling, den Bevidsthed, som de synes at have om den Verden, hvori de nys vare slupne ind, og om den Næring, som findes passende for deres Organisation; deres Frygt for Faren og deres Tillid til Beskyttelsen under Omstændigheder, hvorom de ikke kunne have nogen Erfaring; den Lethed, hvormed de benytte Fødder og Næb, gaa og springe, spise og drikke. Alt dette er for os Mennesker, som kun gjennem Arbeide og Erfaring erhverve os vore Kundskaber, helt og holdent ubegribeligt. Der findes t. Ex. en liden Søedderkop, som bygger sig en Dykkerklokke ikke alene efter videnskabelige Principer, men tillige paa en saa ufattelig Maade, at ikke engang Naturforskerne have kunnet udgrunde hans saa at sige patenterede Hemmelighed. Denne Dykkerklokke bestaar af en liden Cylinder, overspunden med Silke og fastheftet til Vandplanterne med fine Traade. Den er kun aaben nedentil, saaat Edderkopen maa dukke under Vandet forat komme ind i den. Men naar han er kommen derind, hvorledes kan han da leve der, hvor ingen Luft er? Han løser dog Gaaden paa en Maade, som kan forvirre selv en Lærd. Rundt om sit Legeme fører han en Vandblære med sig nedunder Vandet, og opløser han den ved Klokkens Munding, hvorefter Luften stiger op til Klokkens øverste Del. Hermed fortsætter han, indtil Klokken bliver fyldt med Luft. Rigelig forsynet med Luft og sikker mod ydre Fiender, sidder han noksaa fornøiet i sin lille Bolig. Men, spørger man, hvorledes kan dette lille Dyr opfatte den sindrige og indviklede Fremgangsmaade ved Husets Bygning? Herom er der ingen Tvivl. Dyret er forsynet med et Apparat til at frembringe Luftblæren med, og det er i Besiddelse af den fornødne Kraft til at sænke sig ned under Vandet med sin Luftbeholdning. Men hvorledes det fatter at anvende dette Apparat, at bygge Klokken og fæste den med Aabningen nedad i Vandet istedetfor i Luften og derpaa fylde den med Luft, se det er Spørgsmaal, som endnu venter paa Svar. Instinkternes Ufatteligheder ere utallige; men ikke saa saa Exempler kunne anføres som Bevis for, at Dyret tilkjendegiver at være i Besiddelse af intellektuelle Evner, om just ikke i en saa fremragende Grad, som hos Mennesket. Af det ene Faktum f. Ex. at Hundene gjenkjende sin Herre, maa vi slutte, at den besidder Evnen til at adskille, hvilket atter til en vis Grad forudsætter Evnen til at erindre. Hunden mindes desuden meget vel den, som har tirret ham. Med Elefanten er det samme Tilfældet. En Officer i den indiske Armee fandt det nødvendigt at belæsse en Elefant med en større Byrde end hvad som var sædvanligt. Men den lod snart forstaa, at den ingenlunde var tilsinds at bære mere end sin sædvanlige Byrde. Da nu Officeren mærkede, at Dyret gjentagne Gange rystede Byrden af sig, tabte han Taalmodigheden og kastede Elefanten i Hovedet med en Teltpinde. Nogle Dage senere, da Dyret havde været ude for at vandes, mødte det hændelsesvis sin Tugtemester. Elefanten greb ham og løftede ham meget varligen op i et stort Træ, overladende til ham selv at udfinde, paa hvilken Maade han skulde komme ned.

Det er Instinktet, som tilsiger Svalerne at vandre ud; Instinktet er det, som lader deres Blikke vende sig mod Afrikas yppige Egne, hvor de Insekter, som udgjøre deres Næring, sværme om i massevis paa en Tid, da Vinteren hersker i deres Hjemland; Instinktet er det, som sikkert fører dem tilbage til Hjemmet, naar Vaarsolens milde Straaler opvarmer det; men det er noget Høiere end Instinktet, som fører dem tilbage til

---

Hovmod give sig Luft mod dem, ja endog et polsk Hovmod, — thi Slagtofferes Heltemod kan og have et Hovmod, — det er vistnok altsammen sørgeligt at se; men Czekerne er Mænd for at forsvare sig mod dette. Ungarerne og Tyskerne beskylder dem for at være Russere, fordi de er Slaver; den Strid, som vi her har fortalt om, viser, at Intet er mer uretfærdigt. Polakkerne beskylder dem for at være Halvtyskere; Sandheden er, at de efter Aarhundreders Samliv med Tyskerne har antaget nogle af disses Egenskaber: Arbeidslyst, Udholdenhed, Besindighed. Saaledes har Czekerne hos sig kunnet uddanne det, der næsten aldeles mangler hos de øvrige Slaver, en arbeidsom Borgerstand, en Tredjestand, som Regjeringen er tvungen til at tage med i Betragtning. De besidder ikke Polakkernes heltemæssige Opbrusning og ophøiede Uklogskab; men med sine mer borgerlige Dyder vil de kanske en vakker Dag kunne hjælpe hint aristokratiske Folkeslag paa Fode, hvis uretfærdige Foragt de saa lang Tid har været udsat for. For Nærværende kan man man sige, at de indtager den mest fremskudte Post af de vestlige Slaver. Har ikke allerede Galiciens Polakker, der før var fiendtligt stemt mod deres Politik, nu givet Tegn til at forene sig med dem for Fremtiden? Czekerne er derfor fuldkommen i Stand til at forsvare sig selv, naar det blot handler om dem selv; men for os ligger Hovedinteressen ved dette Spørgsmaal i den Interesse, som Frankrige og hele Europa har deri. Det er og derfor at vi, idet vi staa paa en almindelig Grund, ikke tage i Betænkning at blande vore Opmuntringer til Czekerne med Advarsler. Ingen flere falske Bevægelser, flere uoverlagte Ord, flere Pilegrimsreiser til Moskou! Søg ikke blot, for en Dags Skyld, at bevæge Eder mod Øst; Eders Frelse kommer fra Vesten og dets Samfundsliv. Husk paa Eders Brødres Martyrdød i Polen. Har I sagt Ord, der kan saare dem, saa tag dem op igjen og gjør dem uskadelige. Giv ikke Eders Modstandere i Østerrige Leilighed til at spotte Eder; udslet ikke hos Eders Venner i Vesten de Sympathier, som de skylde Eder!

Man tilgive os vore Ords Heftighed: vi bekjæmpe Modstandere, der vrimler omkring os, vi forsvare Klienter, som ikke altid har været feilfri, og vi henvende os til et Publikum, som disse fjerne Anliggender altfor ofte har ladet ligegyldigt. Blandt alle de Spørgsmaal, hvis Løsning trykker Europa, er det bøhmiske maaske det farligste. Gud give, at det hverken maa skorte paa Skarpsind eller Bestemthed hos de Mænd, som er givne i Hænde at forekomme Østens Farer. Da Krigen i 1866 saa pludseligt forandrede Europas Udseende, foraarsagede denne Omvæltning næsten den samme Virkning som en Krudtexplosion, i den Grad var man uforberedt paa at se Preussen som Østerriges Seierherre. Forgjæves havde for et Snes Aar siden nogle faa Skribenter varslet om den offentlige Menings voxende Bevægelse, der mer og mer blev koncentreret om i Nordtyskland. Vi viste, med Beviser i Hænde, at denne Bevægelse tyngede mod Preussen, at en tysk Enhed, med Ret eller Uret, oprettedes under dets Banner, at det endelige Udfald af Kampen, gjennem alle Vaabnenes vexlende Held, dog nok ikke vilde være tvivlsom, at tilsidst det ufrie Østerrige ufeilbarlig maatte blive vist ud af Tyskland. Man vilde ikke tro os. Nu fortælle vi Kjendsgjerninger, som knytter sig til ganske anderledes alvorlige Spørgsmaal, til helt anderledes vigtige Begivenheder. Vil man nu tro os denne Gang? Eller skal vi kanske ogsaa dennegang fordømmes til engang i Fremtiden at faa det bedrøvelige Hverv, at fortælle vore Læsere, at vore Ord dengang var unyttige, vore Advarsler overseede? Vi har i alle Fald villet gjøre vor Pligt; vi har villet vise de Farer, der truer, har villet vise de mørke Uveirsskyer, der samler sig. Høit fra Udkiget gjentager vi det Varselsraab, som saa mange Stemmer fører os imøde fra Moldaus og Donaus Strande: „Østerrige maa være en Forbundsstat, eller der vil intet Østerrige blive igjen."

det samme Rede, hvori de fostrede sin Yngel, og som lærer dem paany at beskytte sit Rede mod Storm og Regn. Men det er noget Høiere end det blotte Instinkt, som lærer dem til levende at begrave Fredsforstyrreren, f. Ex. en Spurv, som uden Skin af Ret tog deres Rede i Besiddelse. Cuvier beretter saaledes om et Par Svaler, som i hans Fædrenehus havde opslaaet sin Bolig i et Hjørne af hans Vindue. Under Svalernes Fraværelse toge et Par Spurve Redet i Besiddelse, og vilde de ikke tilbagelevere det til de retmæssige Eiere, da disse vendte tilbage. Efter nogen Tids Forløb samlede der sig en Mængde Svaler paa Cuviers Tag, og blandt disse det fordrevne Par, som syntes at underrette sine Venner om Voldsværket. Hele Forsamlingen befandt sig i den heftigste Bevægelse, og dens Uro og Skrig syntes at bevise, at den var opægget. Pludselig styrtede en Sværm sig paa Redet. Enhver af dem havde i Næbbet noget Dynd, som den lagde i Redets Indgang, og gav derpaa Plads for sin Eftermand, som gjorde ligedan. Hermed fortsattes der saa længe indtil Aabningen var aldeles tildækket og Ransmændene levende begravede. Derpaa gave de sig øieblikkeligen ifærd med at samle Materialier til et nyt Rede, som de byggede ved Vinduets modsatte Side. Neppe to Timer efter at de havde udført deres Hævn, var den nye Bolig færdig og beboet.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 25de Oktbr.

I Anledning af en Artikel i „Times" angaaende hemmelig Forstaaelse mellem Rusland og Frankrige ytrer „Patrie", at den keiserlige Regjering hverken søger Krig eller indlader sig paa eventyrlig Politik; Frankrige er tilfreds med sit nærværende gode Forhold til Europas forskjellige Magter, som det hverken søger at forstyrre eller gjøre inderligere. I Verdensfredens Interesse ønskes god Forstaaelse med Østerrige og Preussen.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 26de Oktober.

Dampskibet „Oder" hidkom idag Formiddag fra Hull med omkring halv Ladning Stykgods. Dampskibet „Scandinavia" kan ventes hertil førstkommende Fredag Efterm. Idag er indklareret 4 Fartøier med Stenkul, 1 med Kornvarer, og 2 Jagter fra Haugesund med Fedsild.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Anna	Fries	Saxkjøbing	Byg.
Scotia	Allan	Aberdeen	Ballast.
Christine	Christiansen	Middelsbro	Cokes & Jern

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Enigheden	Christensen	Tönsberg	ufort. Varer.
Rio	Johannesen	Do.	Do.

Skifteberetninger. Kristiania: Afdøde Restauratør J. G. Haulands Konkursbo. Samling den 23de Oktober. Akers Skifteret: Nikolai Anton Haraldstads Konkursbo er sluttet med en Dividende af 2 Spd. 48 ß.

Proklama. Ytre Sogns Skifteret: I Boet efter Ungkarl Ole Jonssen Skjerdal af Aurlands Thinglag. 3 Mdr.s Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 16de Oktober. Fredrikshalds Skifteret: I Boerne efter Rorskarl Niels Pedersen og Skibskaptein Asser Hjorth. 9 Maaneders Varsel fra 21de Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt stærkt. Hvirvelcentrum ved Mandal. Østlig Vind i det nordlige Norge, Nordlig paa Vestkysten, Vestlig i Mandal, SOlig paa Østlandet. Stærk med Stormbyger i Skudesnæs og Sandøsund. Regn østenfor Nesset. Udsigterne ere til stærk Nordlig til NVlig Vind.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 27de Oktober (Kl. 7—10¼) gives til Indtægt for Theatrets Pensionsfond: De Unges Forbund, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Advokat Berghs Kontor

er flyttet til **Fuldmægtig Rytteragers Gaard,** nederst i Kirkegaden (Hjørnet af Grev Wedels Plads).

Akershus Brandassurancefornening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. R. Aasgaard. K. Akter.

Chr. Kjelsen.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpas **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende,** samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — 4, 5, 6 og 7 pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsforsel for Land- og Sømænd,** — **Regnskabsforsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget,** — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf,** — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet,** — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner,** — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69,** — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

DHrr. Mølleeiere

anbefales mit velforsynede Lager af:

Silke-Sigtedug af prima Kvalitet fra No. 3 til 15 incl.
Flinte-Møllestene af de bekjendte udmærket gode og solide fra **Dupety Theurey, Gueuvin Bouchon & Co.**
Selbo-Møllestene af bedste Sort, **brun, hvid** og **staaltyt**
Svenske Møllestene fra Lugnås.
Rhinske Møllestene,
Pillestene, Staalhakker, færdighuggede **Kipplader** m. m. til billige Priser.

Priscouranter tilstilles paa Forlangende.

O. Hoxmark.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

ortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 26de Oktbr. og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,**

Kirkegaden No. 7.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Fordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen,** Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Et lidet Hus,

helst med Have, paa 3 a 4 Værelser, sundt beliggende, ønskes kjøbt paa saadanne Vilkaar, at de aarlige Udredsler til Renter og Afdrag ikke overstiger 100 Spd. Billet med Opgave over billigste Pris og Betingelser bedes nedlagt i Dagbladets Expedition under Mærke „100 Spd."

Tilsalgs.

Schweitzer-Chocolade

med og uden Vanille, dansk og norsk Chocolade hos **Hans Gjessing.**

Hvide Sengetæpper.

Hvide Sengetæpper med Fryndser, af en udmærket Kvalitet, sælges for **2 Spd. 12 Skill. pr. Stk.** hos

Wilhelm Balle.

Fotografiportræter

af Statsminister **Sibbern,** Statsraaderne **Stang, Brettevile, Møinichen, Manthey, Meldahl, Helliesen, Irgens** og **Broch,** af Biskop **Arup,** Stiftsprovst **Essendrop,** Præsterne **Kobro, Tandberg, Domaas, Sven Brun, Johan Nordal Brun, Anderssen, Hansen, Dop, Berg, Elstrand, J. M. Lund, Tannæs, Malchin, Thinn, Johnson, Christophersen, Stenersen,** af **Bjørnson, Ibsen, Jørgen Moe, Asbjørnsen, A. Munch, Wergeland, Welhaven, P. A. Jensen, Dølen, Landstad, Werels** m. m. Fl. faaes a 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stk — hos

De Coninck,

Dronningensgade, ligefor Victoria Hotel.

☞ Ved Indsendelsen af 6 Stkr. 4-Skillings Frimærker i frankeret Brev kan man faa det Fotografiportræt tilbage, som man ønsker, med omgaaende Post.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Sæbe og Lud.

Blanksværte!

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Tolleknive, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tolleknive** med Skafte af **Træ, Rensdyr- og Elsdyrhorn,** smaa **Sprætteknive,** enkelte **Slirer,** beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et messingbeslaaet **Belte** med tilhørende **Tollekniv** med ligeledes meget god messingbeslaaet **Kniv** og **Slire** faaes for 1 Spd 60 ß.

De Coninck,

Hjørnet af Dronningens- og Raadhusgaden.

Smukke og gode

Gardintøier

i Lenon fra 12 ß. i Bobinet fra 18 ß og i coul. Sirts fra 14 ß pr. Alen, anbefales i stort Udvalg af

Thorvald Endresen,

M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Tjeneste søges.

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Flødning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ Tiltrædende Abonnenter kunne endnu **gratis** erholde den i disse Dage sluttede Føljeton: **Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 250. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 27de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Biri, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brunmundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndre og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Hr. Redaktør!

Da det nu engang saa besynderligst er kommen paa Dagsordenen for Aviserne at forhandle Spørgsmaalet om hvem der rettelig bør komme til at sukcedere Statsraad Mainichen, som rigtignok endnu ikke er afgaaet, vil De nok kanske, Hr. Redaktør, ikke have noget imod at optage nærværende Linier fra En, der i høieste Maade interesserer sig baade for at det omhandlede Statsraads-Valg maa blive tilfredsstillende, og for at Deres ærede Blad saavel til dette som til andre vigtigere Spørgsmaal ikke maa komme til at indtage en fordets Venner alt Andet end ønskelig Stilling.

Allerede for nogle Dage siden vidste Dagbladet efter et Rygte, hvis Kilder antydedes som betragtelige, at berette om at Statshauptmand Schwartz skulde have erklæret sig villig til at indtræde i Statsraadet, og i Gaarsnummeret gjentages Beretningen med Tillæg om at der *senere* skulde være indtraadt Vanskeligheder, saa at det endnu er uvist, om Schwartz fra Nytaar vil komme til at overtage Indre-Departementet.

Det mangler saaledes ikke paa at Beretningen har faaet behørigt Anstrog af Troværdighed. Saalænge Redaktionen ikke gjør andet Slags Rede for hvorledes det har sig med „Kilderne", faar det imidlertid være Udenforstaaende uformeent ikke at fæste Lid til disse Rygte-Beretninger af ældre og yngre Datum, som involverende Fallit-Erklæringer baade fra den ene og den anden Kant. Det er ikke mange af vore offentlige Mænd, der saa utvetydigt have udtalt sig for en fra Regjeringens grundforskjellig Opfatning af det unionelle Spørgsmaal, og da dette netop er den Opgave, som det Stang (-Sibbernske) Ministerium har paataget sig at løse, som er Ophavet for dets Tilværelse, saa maatte der ialfald raade endnu langt mere politisk Uskyldighed i vort Land, end vi tænke den ærede Redaktion vil indrømme Tilfældet er, for at Schwartz skulde indtræde i det nuværende Raad, eller dette stille Anmodning til ham om at gjøre det. Vi tør i saa Henseende trøstigen henvise til hvad der i lignende Anledninger ufravigelig finder Sted i andre konstitutionelle Stater rundt om i Verden, og nære derfor ikke synderlig Tvivl om at den ærede Redaktion efterhaanden vil komme til den samme Opfatning af Situationen.

Men naar dette endnu ikke er skeet, naar den ærede Redaktion trør at kunne forudsætte Schwartz's Indtræden i Raadet som en nærliggende Mulighed og som noget, der paa Grund af hans Dygtighed og politiske Anskuelser imødesees med Tilfredshed, hvad er det da vel, som bringer til Anke over at ikke Underhandlinger hellere ere blevne aabnede med Advokat Kildal? Der er intet Forsøg gjort paa at dokumentere denne Mands mere fremragende Evner eller større Gjerninger udførte i det offentlige Liv. Det heder alene kort og godt, at Advokaten i høiere Grad har den almindelige Mening for sig, og at han ogsaa har været paa Tale, „om end ikke i Regjeringen". Uden at hefte ved denne sidste noget naive Ytring, kan det vel være at spørge om, hvor og naar har saa denne almindelige Mening givet sig tilkjende over By og Bygd? Maaske har der været en Tid da Fremskridts-Mændene vilde have anseet denne Mand som sin Kandidat for Taburetten. Men det er ikke for Alle at fortsat Storthings-Virksomhed bringer forøget Anseelse, og ifald Redaktionen kunde forhøre sig inden de Rækker i Storthinget, som senest have øvet overveiende Indflydelse, turde det nok hænde, at Svaret ikke kom til at give Bekræftelse paa, hvad der saa glat væk forklares at være den almindelige Mening.

Endogsaa dette kunne vi imidlertid lade staa ved sit Værd. Thi hvorledes det saa end dermed maatte have sig, — naar den ærede Redaktion med Forudsætning om Muligheden af Schwartz's Indtræden i det nuværende Ministerium, fortrinsvis kan ville have anbefalet Kildal til Plads i Kongens Raad, saa bliver dette ligefuldt en Ubegribelighed, aldenstund Redaktionen selv tydelig erkjender, at Revisions-Sagen har overveiende Vigtighed fremfor alle Sager paa Dagsordenen, og at hans Stilling til denne er det som fornemmelig skulde gjøre Schwartz til den ønskelige Statsraad. Isaafald kan det nemlig umuligen være til uafviselig Anbefaling for Kildal, at han ikke med Schwartz var iblandt de 7 Mænd paa Storthinget i 1863, der, under Frygt for hvor en Revision kunde bære hen, protesterede imod Ophævelsen af det givne Forbud imod at gjøre Forsøget, eller at Kildal ikke med Schwartz har holdt fast ved sin tidligere Stemmegivning i Statholder-Sagen.

Anderledes er det for hvem der mener, at der inden Regjeringen nødvendigvis bør være Sammenhold angaaende dette vigtigste af Landets Anliggender, at derom ikke kan gaaes paa Akkord. Men hvorledes Kildals Indtræden for dem vilde stille sig, derom er ikke handlet.

Kristiania den 24de Oktbr. 1869.

Om Fattigbyrderne paa Landet.

Fattigvæsnet er ved Lov ordnet til en Kommunesag, hvorved Veien er aabnet for den skadelige Opfatning hos Fattiglemmerne, at de ikke længer betragte sin Understøttelse som en Almisse af kristelig Barmhjertighed, men som en dem tilkommende Ret, som de med Loven i Haand kan tiltvinge sig. Fattigloven virker paa denne Maade demoraliserende og skaber Fattige. Lægger man Mærke til de mange Fif og Snigveie, som benyttes for at tilvende sig Fattighjælp, de mange Grovheder, disse Almisselemmer benytte sig af mod Almisseuddeleren, Fattigkommissionen, og hvorledes de i Alt dreier og vender for at have Loven paa sin Side, saa maa man baade forbauses og forfærdes.

Man bør benytte alle mulige Anledninger og Midler til at fremholde, hvad Fattigvæsnet i sin Oprindelse var og endnu burde være, nemlig en Kirkens Sag, en Frugt af det kristelige Troesliv. Det er vel nu, da det ved Lov er ordnet som det er, ingen Udsigt til med et Slag at bringe det tilbage i sin oprindelige Gjænge; men man burde forsøge ved Dannelse af Foreninger, hvori Alle, Rige og Fattige, burde deltage, at faa oprettet privat Fattighjælp, for saaledes lidt efter lidt at faa Fattigvæsnet tilbage i sit gamle Spor, og ad Overbevisningens Vei at modvirke Ondet i sin Rod, idet man bestemt burde fremholde det som Enhvers Pligt at sørge for sig selv og ikke uden i høieste Nød at falde Andre til Byrde. De, som ikke kunne berge sig selv, skulde hjælpes med Kjærlighedens Almisse. Jeg veed, at der er gjort Forsøg med Oprettelse af saadanne Foreninger, og har hørt en Fattigkommissions-Ordfører bevidne, at Foreningen, uagtet i sin Barndom, har gjort sig bemærket derved, at fra dens Kreds har ingen arbeidsfør Mand eller Kvinde meldt sig til Understøttelse. Foreningens Medlemmer har rakt hverandre Haand paa, at de indtil den yderste Nød vil afholde sig fra det offentlige Fattigvæsen, hvis væsentligste Indtægter er indflydt med Forbandelse istedetfor med Velsignelse.

Omtalte Forening har fremdeles sat sig til Formaal ved maanedlige smaa Sammenskud at reise Midler til at skaffe arbeidsløse Folk Arbeide, efter bedste Evne at opmuntre til Arbeidsomhed, at oplære Ældre og Yngre til Husflid og industrielle Bedrifter osv. Dersom denne Tanke blev gjennemført med Skjønsomhed og Kraft, vilde vist snart en stor Post af Fattigbudgettet gaa ind. Kommunebestyrelsen kunde gjerne stille en Sum aarlig til Fattigkommissionens Raadighed, at anvendes i lignende Øiemed; de Penge vilde være vel anvendte. Gaves der saa nogen af disse gjenstridige Ladhanser, saa maatte man være belavet paa et Tvangsmiddel for dem, og et saadant vilde man simplest have derved, at man istedetfor Understøttelse anviste dem visse Arbeidsdage mod en passende Dagløn. Kommunebestyrelsen kunde ved hvert Aars Ligning bestemme i Henhold til Matrikulskylden et vist Antal Arbeidsdage, hvori enhver Bruger var pligtig at modtage saadanne, der søgte om Fattighjælp under Paaskud af Arbeidsløshed. Ogsaa i den Retning ved jeg der er gjort Forslag.

Sluttelig skal jeg gjøre opmærksom paa en Del Fattiglemmer, som Fattigkommissionen og enhver Anden, hvem Menighedens og Kommunens Vel ligger paa Hjerte, maa tage sig af med Kjærlighed og Omtanke; jeg mener de Børn, som Fattigvæsnet har maattet tage i Opfostring og Opdragelse. Det bør ikke være Fattigkommissionen nok at finde et Rum til et saadant Barn; den maa ogsaa samvittighedsfuldt undersøge og overveie, hvorvidt Rummet passer eller ikke, hvorvidt Barnet der kan nyde en Opdragelse, som berettiger at haabe, at det kan blive et Menneske og en Kristen. Som Fattigopdragelsen, navnlig Huslægdforsørgelsen, nu i Regelen er, er den kun tjenlig til at fostre en Fattigstok, som hjemfalder Fattigkassen med mange Hundrede Procent. Hvor daarligt handler Fattigkommissionen, hvor daarligt det hele Folk i dette Stykke. Hvordan jeg end betragter den for Tiden værende Fattigopdragelsesmaade, selv naar jeg ser den i det bedste Lys, kommer jeg uvilkaarlig til at ønske, at man kunde have Raad til at opføre Opdragelsesanstalter for disse unge Mennesker. Derom kan der i en saa fortrykt Tid som vor neppe være Tale. Især gjøres det til en Umulighed, naar selv de, som ville være aandelige i Menigheden, modarbeide en saa vakker Tanke som den, at samle Bidrag til et fremtidigt Børnehjem. Men saameget bør dog gjøres, at en skarpere Kontrol med baade huslægdforsørgede og bortleiede Børn bør indføres; det er Noget, man med Rette kan lægge paa Fattigkommissionens Samvittighed.

R. S.

Kristiania, den 26de Oktober 1869.

De Bemærkninger, en æret Indsender foran i vort Blad har gjort til vor Lørdagsartikel om Udnævnelsen af en Statsraad efter Møinichen, opfordrer os til nærmere at fremhæve de Betragtninger, hvorfra vi gik ud, da vi ytrede, at Advokat Kildal burde blive at foretrække som Statsraad fremfor Stadshauptmand Schwartz i Tilfælde af, at der havdes Valg mellem disse to.

Som vi gjentagende have sagt, er Revisionssagen den vigtigste Sag, som nu vil komme paa Dagsordenen. Og det er saaledes en rimelig Ting, at der, naar Talen er om at sætte en ny Mand ind i Regjeringen, opkastes Spørgsmaal om, hvorledes hans Stilling er til denne Sag, som fremfor nogen anden kan komme til at drage de største Følger for det norske Folks Fremtid. Men vi tro, at Indsenderen for meget har seet bort fra, hvorledes denne Sags Stilling for Tiden er. Regjeringen har nemlig, ved at fremsætte det til Behandling paa næste Storthing, for nærværende faaet det ud af sine Hænder, og den nye Statsraad vil saaledes ikke faa nogen Anledning til ialfald for en nærmere Fremtid at øve nogen direkte Indflydelse paa Rigets Skjæbne, forsaavidt dette angaar. Det er Storthingets Afgjørelse af Sagen, man nu venter paa. Imidlertid vil det, som nærmest kommer til at sysselsætte Landets Styrelse, være en Mængde Forbedringer af vor indre Lovgivning og Administration. Vi behøve her kun exempelvis at nævne en stor Sag, som ligesiden 1845 har staaet paa Dagsordenen; vi mene Jurysagen. Det kan neppe slaa feil, at den vil komme frem igjen paa næste Thing, som en endelig modnet Frugt af saa lange baade umiddelbare og middelbare Forberedelser. I denne Sag stillede Schwartz sig paa Storthinget i 1862—63 imod medens Kildal var for Juryens Indførelse. Og ikke blot i denne Sag, men ogsaa i mange andre har Kildal hyldet Opfatninger, som i mangt og meget nærme sig dem, som den langt overveiende Del af Nationen gjennem sine Storthingsrepræsentanter have udtalt. Schwartz derimod har i flere Sager end den ovennævnte ved Votering og Virken lagt for Dagen, at han tilhører en Gruppe Mænd, som ikke har eller vil kunne gjøre Regning paa at nyde en saa høi Grad af almindelig Tillid og Understøttelse af Folkemeningen, som det er ønskeligt at de Mænd have, der staa i Spidsen for Landets Styrelse. Og forsaavidt Unionssagen og dens Skjæbne og Følger angaar, bør der vel neppe være nogensomhelst Tvivl om, at Kildal som Statsraad ikke vil have nogen anden Mening end den, som Schwartz og næsten Enhver, som der antagelig kan blive Tale om nu at kalde til den ledige Statsraadspost, hylder. I den Henseende vil Kildal, saaledes som Stillingen nu er, ikke mindre end Schwartz tage Folkets Tillid med sig ind i Regjeringen; men i andre Henseender vil Kildal tage en større Grad af Tillid med sig end Schwartz kan gjøre.

Først naar Unionsforslagets Skjæbne paa næste Storthing endelig er afgjort, antage vi, at den Situation muligens vil være tilstede, som kan gjøre det til et uafviseligt Krav, at man ved Valget af de Mænd, til hvem Statens Styrelse da skal betroes, lægger en saadan Vægt paa disse Mænds Styrke i den unionelle Opfatning, som vor ærede Indsender i sin Artikel har gjort.

Den 26de Oktober. — den saameget omskrevne forventede Revolutionsdag i Paris — var den Dag igaar. Den synes dog at være gaaet over saa roligt som enhver anden Hverdag, — intet Møde af de Deputerede foran Porten til den lovgivende Forsamlings Lokale, ingen Opstand af Arbeiderne, ingen Nedskydning i Gaderne og intet Statskoup. Frankrige synes fortiden bare at kunne producere Snak og Avishelte og — Skandaler. Siden Bismark er kommet til Roret, er Frankrige blevet den Nation, som snakker mest og handler mindst i Verden — og ikke længere Tyskland. Den 26de Oktbr. har imidlertid gjort sin Nytte, den har skaffet Journalistiken Abonnenter, indbildt Verden, at der holdt paa at ske en Begivenhed, og for en Stund fyldt den Kjedsomhedens Tomhed, hvoraf den gisper. Den har kompromiteret en hel Hoben Snakkehelte og gjort Publikum ialfald et lidet Mon klogere, saa det bedre ser, at det i Pariserjournalistiken egentlig kun har for sig en aandelig Fjælebod, hvor man gjør Kuldbøtte, staar paa Hovedet, æder Blaar og duellerer med Trækaarder og malet Blod for at vinde det, som høiest attraaes — Øieblikkets Opsigt for sin lille, forfængelige Person. Blev alt det Papir opstablet, som er opskrevet om den 26de Oktober, kunde Europa bygge Pyramider deraf — af sit unyttige Snak. For Frihedens Sag i Frankrige var det visselig et Held, at der paa denne Dag intet revolutionært Udbrud skede. Et saadant havde nemlig efter de forstandigere franske Politikeres Mening kun ført til et Statskoup og dermed Frankriges hele frie Udvikling tilbage til det gamle 2den December.

Rygterne om, at Grev Bismark skulde ophøre at være Ministerpræsident, hvorom nogle Blade bragte allehaande urigtige Efterretninger, ere igjen forstummede af sig selv. Man havde glemt Grev Bismarks egen Erklæring i Rigsdagen, der gik ud paa, at Forbundskantsleren, Ministerpræsidenten og Udenrigsministeren ikke let kunde være flere Personer. At Opholdet i Varzin ikke er nogen Sinekure, har ogsaa vist sig ved Kronprinsens Reisedispositioner, der blev trufne i fuldstændig Forstaaelse med

Grev Bismark. Ideen om, at Nordtyskland maatte være værdig repræsenteret ved Suezkanalens Aabning, skyldtes Forbundskanslerens Initiativ, og fra ham hidrørte ligeledes det Raad, at Kronprinsens Reise til Ægypten skulde indledes paa en passende, al Misforstaaelse forebyggende Maade ved en Besvarelse af det Besøg, som Sultanen for to Aar siden aflagde Kong Vilhelm ved Rhinen. Grev Bismark skyldes ogsaa Besøget i Wien, for at istandbringe det bedre og venskabeligere Forhold til Østerrige. Den i politisk Henseende stedse saa heldige Grev Bismark har dog i disse Dage haft et komisk lidet Uheld i en Strid med Kommunalbestyrelsen i Berlin. Greven mente, at han var ansat til en altfor høi Indkomstskat, da man ifølge hans Formening kun var berettiget til at beregne den for Embedsmændenes Vedkommende efter den halve Gage, i det nærværende Tilfælde 4000 Specier i Stedet for 8000, medens han tillige paastod, at Indtægterne af hans Godser vare altfor høit anslaaede. Ligningskommissionen kunde ikke give ham Medhold, men da Rigskansleren i sit Andragende begik den Uforsigtighed at indrømme, at han som Minister for Hertugdømmet Lauenborg tillige havde en Gage paa 4000 Specier, benyttede Kommissionen denne Tilstaaelse til ogsaa at beskatte denne Indtægt.

Journal des Débats indeholder en ledende Artikel om Tilstanden i Spanien. Forfatteren, den bekjendte John Lemoine, mener, at det republikanske Parti har begaaet en stor Feil ved at paakalde en Afgjørelse med Sværdet; det har paa den Maade, siger han, i Løbet af en Uge mistet Kræfter, som det vil kræve Aar og Dag at gjenvinde. Det har spildt dem til Unytte, fordi Spanien i Virkeligheden allerede i et Aar har været republikansk og er det endnu. Med Hensyn til Thronspørgsmaalet bemærker det nævnte Blad, at den unge Hertug af Genuas Navn er bortskyllet ligesaa hurtig af den revolutionære Strøm, som det blev baaret frem, hvilket hverken er beklageligt for ham eller for Spanien. Lemoine raader Spanien til at organisere sig, førend det vælger en Konge, men det synes rigtignok at være høist tvivlsomt, om Roligheden kan gjenoprettes under den provisoriske Regjering. De ledende Statsmænd synes selv ikke at tro det; General Prim har idetmindste for nogle Dage siden erklæret i Kortes, at det var hans høieste Ønske, at man snart vilde se sig i Stand til at vælge en Konge. Men hvor man skal finde ham, det er det store Spørgsmaal, der endnu henstaar uafgjort, og derom udtaler General Prim sig heller ikke. Den provisoriske Regjering viser paa en Gang Fasthed og Mildhed. Prim har udstedt en Kundgjørelse, hvori han i Regentens Navn takker Hæren og de Frivillige for deres Tapperhed og Troskab. I et Telegram fra Madrid til Corr. Havas heder det, at Prim har udtalt som sit høieste Ønske, at der snart foretages Valg af en Konge. Uagtet Regjeringen stadig har skildret Tilstanden paa Kuba som ret gunstig, skulde der den 20de afgaa 3000 Mand til Havana, og en endnu større Styrke vilde om kort Tid følge efter. I et Telegram fra New-York af 19de Oktober meldes, at tre Dampskibe med Tropper ombord vare ankomne til Havana den foregaaende Søndag.

Opstanden i Dalmatien vedbliver at vække alvorlige Bekymringer hos den østerrigske Regjering. Med hver Dag viser det sig tydeligere, at Hovedgrunden til disse Uroligheder maa søges i de panslaviske Agenters Ophidselser, og det synes endog, som om deres Plan gik ud paa at fremkalde en almindelig Opstand blandt de sydlige Slaver, baade i Østerrige og i Tyrkiet. De i Kattaro boende Indbyggeres Utaalmodighed fremkaldte en altfor tidlig udbrudt, delvis Opstand. Men de Skarer, der have befæstet sig mellem Bjergene, ville dog være i Stand til at gjøre en langvarig Modstand, og ifølge kyndige Officerers Mening udfordres der i det mindste 10,000 Mand til at aabne Felttoget. Heraf ser man, hvor betydelig denne Opstand i Virkeligheden er. Fra Kattaro berettes, at Insurgenterne iforgaars paa forrædersk Vis overfaldt og indtog Fortet Stanjeweck og at Kommandanten og Besætningen dræbtes. Fra Fortet Trinita, som derefter angrebes, bleve de slagne tilbage med stort Tab.

En Troppekollonne under Oberst Fisher slog den 20de Oktober Insurgenterne i Dalmatien tilbage med et ikke ringe Tab.

Efter de seneste Efterretninger ser det ud som om Tilstandene i Spanien efter Valencias Indtagelse ere blevne mere rolige. Regjeringen skal ikke ville gjenorganisere den opløste Milits, som man altsaa frygter for vil gjøre fælles Sag med Revolutionen. I Deputeretkammeret holder Partierne nu, da det monarkiske Princip synes at have faaet Overtaget, paa mere end før at ene sig om en Tronkandidat.

I en i Filadelfia holdt Tale bad Finantsministeren Mr. Boutwell om Nationens Understøttelse i den fulgte Finantspolitik. Han dadlede Ønskerne om at formere Papirpengene og holdt paa at Statsgjælden skulde betales i Guld. Han oplyste, at det nuværende Beskatningssystem aarlig formindskede Statsgjælden med 100 Millioner Dollar og at det ved Amerikas stigende Kredit vilde blive muligt at Renten ikke vilde blive høiere end 4½ pCt.

Ruslands nye Gesandt i Washington, Catacozi har ifølge L'Ind. belge fundet en særdeles venskabelig Modtagelse hos de amerikanske Statsmænd. I den Tale, som han holdt til Præsidenten, da han overleverede sine Kreditiver, ytrede han, at Ruslands og Amerikas indbyrdes Stilling var uden noget Sidestykke i den internationale Historie, idet deres venskabelige Forhold udelukkede endogsaa Muligheden af Antagonisme. Grant svarede i de mest forekommende Udtryk, men afholdt sig fra enhver politisk Hentydning.

Kongen og Dronningen ere i disse Dage afreiste til et længere Besøg ved det danske Hof, hvor D. Majestæter ville overvære Kronprinsesse Lovises attenaarige Fødselsdag den 31te Oktober.

Ordensudnævnelser Hs. Maj. Kongen har i St. Olafs Ordenen naadigst behaget at udnævne:

Under 28de Juli d. A.:
til Storkors:
Keiserlig fransk Minster ved det kgl. danske Hof, Hr. Dotézac.
Under 16de d. M.:
til Kommandør:
Professor Carl Wilheim Boeck for lægevidenskabelig Fortjeneste
og under 21de d. M.:
til Kommando:
Generalsekretær i det keiserlige tyrkiske Udenrigsministerium, Serkis Effendi,

Ringsakers residerende Kapellani. Under 16de ds. er det bestemt, at Ringsakers resid. Kapellani under Hedemarkens Provsti i Hamar Stift naadigst befales kundgjort ledigt med Forpligtelse for den ansættendes Embedsmand til at finde sig i:

a) i Tilfælde af Præstegjeldets Deling at overgaa til Sognepræst i et af de ny oprettendes Kald, saafremt han ikke, forsaavidt der i noget af disse maatte blive bibeholdt et residerende Kapellani, maatte foretrække dette, — og
b) at indtræde som Medlem af Præstegjeldets Fattigkommission i Sognepræstens Sted i Henhold til Lov om Fattigvæsnet paa Landet af 6te Juni 1863 § 32.

Til Søndre Gudbrandsdalens Sorenskriverembede, hvortil Ansegningstiden udløb idag, have Følgende meldt sig: Prokurator Olassen, Sagførerne Holby, Niels Nielsen, H. N. Kofoed, J. N. Dahl og Laurits Aas, Auditør Wulfsberg, Sekretær ved Kongsbergs Sølvværk Eggers, Byfoged L. A. Krogh, Foged C. A. Barth samt Sorenskriver J. C. Wulfsberg.

Sorenskriver Anker i Inderøen har indleveret Afskedsansøgning.

Lic. Scharlings ellevte Forelæsning. (Forts. fra No. 246.) Grundtvig betragter Folkeslagene som særskilte Individualiteter, der hvert har sin Eiendommelighed at værne om og udpræge i al sin aandelige Gjerning, og dette Folkeliv sattes atter i den nøieste Forbindelse med Kristendommen; thi. saaledes er Grundtvigs Tankegang, for at kunne være en Kristen maa man først og fremst være Menneske, men det bliver den Enkelte kun i og med Folket, og den folkelige Eiendommelighed kan kun gjennem et rigt og kraftigt Folkeliv komme til fuld Aabenbarelse. Mellem de mange Folkeslag er der imidlertid enkelte, der optræde som Førere for den hele Menneskeslægt under den fremadskridende Udvikling; som saadanne Førere betragter Grundtvig: Jødefolket, det græske Folk og de nordiske Folk, og han fremhæver blandt andet som noget, der særligt udmærker disse tre, at de er de eneste, som i Tidernes Løb har bevaret sit Modersmaal væsentlig uforandret; men af disse giver han igjen de nordiske Folk den første Plads, fordi han hos dem finder Kristendommen bedst opfattet. I Udviklingen af disse Tanker viser Grundtvig stor Genialitet, men gjør sig paa den anden Side ogsaa skyldig i meget Fantasteri og stor Vilkaarlighed; den Maade, hvorpaa de forskjellige Folkeslags Betydning fremhæves, har visinok sit store Værd for den historiske Betragtning; men den Indflydelse, han tillægger det enkelte Folk, kan være temmelig tvivlsom. Især i et Punkt er hans Ensidighed stærkt fremtrædende, i Opfatningen af den græsk-romerske Kultur og dens Betydning for Nutidens Dannelse; han vil nemlig have den paa Klassikerne byggede Undervisning afskaffet og en „folkelig", det vil sige: ren national, sat i Stedet. Men Grundtvig glemmer her, at enhver Slægt maa optage de tidligere Slægters Dannelsesmomenter i sig, hvis Udviklingens Kontinuitet skal bevares; han begyndte med en berettiget Opposition mod en ensidig Tilbedelse af Klassikerne og hævdede i Modsætning dertil de nationale Elementers Betydning; men atter her gik han i sin Voldsomhed ud over den rette Grændse og endte med at have Uret. En anden stor Feil gjør Grundtvig sig skyldig i, naar han sammenblander Nationaliteten i dens raa Naturlighed med den rensede og forædlede Nationalitet; han glemmer, at en Nation ogsaa har sine slette Instinkter; alt, hvad der er eiendommeligt for den, det godkjender han, om det saa er dens Egenkjærlighed og Had, og man har faaet høre, at et Folk skal elske sig selv og hade sine Fiender. For Grundtvig og hans Tilhængere falder Danskhed og Kristendom næsten sammen, og af denne Anskuelse udvikler sig det bekjendte Lefleri for Nationalstoltheden og Selvgodheden.

Dette Feilsyn af Nationerne viser tilbage til et Feilsyn af Individerne, der er meget fremtrædende hos Grundtvig. Pietismen havde paa det bestemteste benegtet, at der var noget tilbage af Gudsbilledet hos Mennesket; Grundtvig mener, at der er Rester deraf tilbage, et Gjenskin af den guddommelige Herlighed; heri befinder han sig vistnok i fuld Overensstemmelse med den evangeliske Kirke; men i sin polemiske Iver gaar han saa vidt, at han ganske glemmer Synden og dermed ogsaa overser, at Bod og Omvendelse er nødvendige Faktorer i den Kristnes Liv; han ender med ganske at godkjende den naturlige Udvikling og kommer derved til at indtage et Standpunkt, der er stik modsat det Kierkegaardske. Grundtvigianismen mangler i det Hele det tilbørlige Syn for Lovens Betydning; den vil ikke vide af Regel og lovbunden Orden, men kræver den fuldstændigste Frihed for hvert enkelt Individ, en Frihed, der i Grunden er jevngod med Vilkaarlighed, og som derfor virker samfundsopløsende. Der maa dog skjelnes mellem en ældre og en yngre Grundtvigianisme; oprindelig fremtraadte Grundtvigianismen som en paa en Gang religiøs og national Vækkelse, og de ældre af dens Tilhængere har vist sig som nidkjære og dygtige Folk i Kirkens Tjeneste paa samme Tid som de har havt en stor og gavnlig Indflydelse paa Folkelivet; men de af dem, der endnu er tilbage, har indskrænket sig til at holde sig tilbage fra de yngres Udskeielser istedetfor kraftigt at modarbeide dem, og Grundtvig selv har mindst af alle holdt igjen. Han har været rig paa store og geniale Ideer, men har aldrig kunnet holde sig indenfor den fornuftige Grændse: han er begyndt med Lyset, men endt med Kaos; man maa haabe, at Eftertiden vil formaa at uddrage og nyde godt af det sande i hans Ideer.

Tolvte og sidste Forelæsning. Medens Kierkegaard og Grundtvig i Ensidighed fastholde den Ene Kristendommens Begyndelse, den Anden dens Ende, træffe vi ogsaa i den danske Kirke Mænd, der have stillet sig den Opgave at fastholde Kristendommen i alle dens Momenter. Saadanne Mænd ere Münster, Clausen og Martensen; deres Formaal har været at fremstille Kristendommen som den Magt, der i sig skal optage alle andre Livsmagter og tilslut blive en Alt gjennemtrængende og beherskende Verdensmagt. Af disse tre Mænd have Münster og Clausen især virket ved den Magt, der udgaar fra en gjennemdannet og harmonisk udviklet Personlighed, medens Martensens Genialitet fornemmelig ligger i hans formende Evne. Han har ikke Grundtvigs skabende Kraft, men han kan for-

---

Et Besøg i Hesteslagteriet.

(Af „All the Year round".)

At spise Hestekjød er Menneskets første Pligt. Alle bør synge Hestekjødets Pris. Det er den Tankegang, nogle af mine Venner ere paa gode Veie til at slaa ind paa. De tænke, tale, drømme om Heste og have, hvad den gastronomiske Side af deres Liv angaar, forpligtet sig til alle Dage at tro paa Hesten. Giv dem et kosteligt Maaltid, og i deres stille Sind sidde de og sammenligne dets Bestanddele med Hesten; tal til dem om sjeldne Lækkerbide, strax henvise de Dig til Hesten; tal til dem om Sult og Nød, og deres Universalmiddel er Hesten. Kort sagt, de have virkelig gjort, hvad hin iltre Person, Richard III, bød sig til at gjøre, og have givet deres Kongerige (Tanken og Følelsens) for en Hest. Det Tal Heste, der hvert Aar slaaes ihjel i England til Hunde- og Katteføde; det Tal fremdeles, som ikke lider af anden Sygdom end Alderdom; og den Masse Kjødmad, der vilde blive kastet ind paa Markedet, hvis denne Hestekjødstro udbreder sig: Alt dette er Emner, som de skjænke megen Flid og Eftertanke.

Lige siden jeg engang spiste til Middag med en og tyve Filosofer, der lønlig mødtes for at spise Hestekjød efter Methode og Regel (for første Gang i England) har jeg seet mig om efter Kjendsgjerninger og Tal med Hensyn til Fortæringen deraf. De forskjellige Retter ved denne Leilighed vare særdeles gode. Siden dengang, og med den søde, behagelige Smag af Hestekjød endnu dvælende paa min Gane, har jeg sommetider grundet over, hvormeget jeg, uden at vide af det, vel har nydt deraf i England og udenlands. Hine elskværdige Pariser-Restauratører, der give sex Retter og en halv Flaske Vin for et Par Francs, mon de ere ubekjendte med saftigt Hestekjød? Ere lybske Pølser frie? Ere polske rene? Kan en boeuf à la mode lægge Haanden paa Hjertet og sige: „Vig fra mig! Jeg kjender Dig ikke;" Dette Hestekjød er et mer eller mindre almindeligt, men ikke vedgaaet Fødemiddel i England; ligesom det i de sidste femten Aar har været mer eller mindre almindelig og vedgaaet i mange andre Lande. De sige, det maa være saa. „Hvor blive Hestene ellers af?" Mine hesteædende Venner paastaa, at det maa være saa. De sige: „Hvad bliver der ellers af Hestene?" De gaa ikke alle i Hushunde og Katte, i vilde Dyr eller Jagthunde. Det Tal, der slaaes ihjel i London alene, forsikrer man os, er større end at det kan forklares paa den Maade; vi forevise da vore Anbefalingsbreve i det store Hesteslagteri i Belle Isle, Kings Cross, i den Tro, at vi nu skulle til at se, hvorledes en Del af Londons Føde skaffes tilveie.

I Løbet af en af de morsomste Undersøgelser, vi have havt den Lykke at gjøre, erfare vi, at gjennemsnitlig 170 Heste dræbes her hver Uge, og alt Kjødet koges og sælges til Kattemad. Fødderne gjøres til Lim, Hovene til Berlinerblaat; Fedtet til Olie, som bruges til Smørelse for Sække og Seletøi; Huderne omdannes til den bedste Slags „Overlæder"; Knoklerne afgive udmærket Gjødsel, og Halerne til Overtræk paa Stole og Sofaer. Da nu Kjødet af en Hest siges at veie henved 300 Pund, saa give de foregaaende Tal 51,000 Pund Kjød, som denne Anstalt alene har at afsætte hver Uge. En otte Heste om Ugen, eller 2400 Pund, gaa til den zoologiske Have, og 2000 Pund sendes ud i hver af Anstaltens Kjærrer og sælges til Forhandlerne. Resten udleveres paa Stedet til Kattemadhandlerne, som kommer og kjøber det fra alle Kanter af London. Hvordan disse Folk se ud, og hvorledes denne Forretning føres, maa gjemmes til en anden Gang. At nogle af dem kjøre Kattemaden afsted med Præmietravere, Ponnier, som man forgjæves har budt dem hundrede Guineer for; at En af dem skal have en Formue paa 15000 £, og at deres Levevei, som det udtrykkes, er „en livlig, kontant Forretning, hvor der ikke tages paa Borg; thi hvem vilde vel tage for en Skilling Kattemad paa Kridt?" — det er de vigtigste Oplysninger, vi samler om dem paa vore to første Besøg. Vi tilbringe en Eftermiddag paa Belle Isle, gaa rundt i Slagtehusene og Gaardene og finde Alt rent og velstelt. Et Par velrensede Benrade, hvis Ribben og Rygrad, blegede og hvide, læne sig opad Muren, ere de eneste Laugssymboler, vi se. Der er intet Frastødende. Mellem 80 og 100 Heste staa og vente paa at blive dræbte; men de ere i en ren Gaard, med rigeligt Straa og staa i lange Rækker ved Krybberne i et dækket Skjul, hvor de gnage deres Foder uden Tanke om den Dom, som hænger over deres Hoveder.

Den følgende Aften stilles Stedet helt til vor Raadighed. Jeg mindes nu ikke nøie, med hvilke Forventninger jeg kom, men jeg ved, at jeg fandt saa behageligt, hyggeligt og muntert et Selskab, som jeg nogensinde har havt det Held at tilbringe en Aften sammen med. Formændene for Hesteslagteriet ere i høi Grad selskabelige og gjæstfrie, og beklage hjertelig, at vi ere bundne af Øieblikkets Krav. Dersom vi ville spise til Aften, skulle vi ikke faa Hestekjød, men Noget, der kan gjøre godt. Det var en kold, stormfuld Aften, og Belle Isle ligger omtrent en Mil bagenfor King's Cross Station. En glædeløs, sølet, mørk Vei, den Dick Turpin galloperede ad paa „forte Bess" paa sit store Ridt til York. Ingen Kramboder, ingen Veifarende, kun sparsom Lysning. En kjedelig, bar Mur og Jerngittere paa den ene Side, som afspærre Jernveien og Potetesskjulene;

løse de uklare og bundne Tanker ved at fremstille dem i en klar og gjennemsigtig Form; derfor flokkedes ogsaa i sin Tid Studenterne om hans Katheder. Martensen følte sig i Begyndelsen stærkt tiltrukket af den Hegelske Filosofi, men erkjendte snart dens Mangel paa religiøst Grundlag og fjernede sig derfra; siden har han stadig nærmet sig mere og mere til den positive Kristendom, og det er blevet hans Grundanskuelse, at al sand filosofisk Erkjendelse maa udgaa fra Gudsbegrebet og altsaa have Religionen til Princip, en Opfatning, som allerede hans for Licentiatgraden udgivne Skrift „Selvbevidsthedens Autonomi" henpegede til. Ved sit Hovedværk „Kristelig Dogmatik", hvori han har nedlagt sin Totalopfatning af Kristendommen, har han skaffet den danske Theologi en Universalitet, som den aldrig før har havt. Martensen har optaget flere af Grundtvigs Ideer, men renset dem for det Vilkaarlige og givet dem en Form, der gjør dem praktisk brugbare; han anerkjender Sakramenternes samfundsstiftende Magt og det Nationales Betydning for den humane Udvikling; men han lader i Modsætning til Grundtvig enhver Nationalitet komme til sin Ret; han har Blik for Menneskeaandens Udvikling i Familie, Stat og Kirke, men glemmer heller ikke, at Veien gaar gjennem „den snevre Port", og hævder derfor baade Omvendelsens Nødvendighed og Lovens Betydning.

Udlandet har vistnok ogsaa havt Mænd, hvis Betydning for den evangeliske Kirke i Almindelighed har været ligesaa stor som de her nævntes; men disse Sidste staa os langt nærmere, og den Bevægelse, der er udgaaet fra dem, har unægtelig været af største Betydning for os; af den Grund havde Taleren saa længe dvælet ved disse Mænds Virksomhed.

Hr. Scharling gik derpaa over til nærmere at bestemme Karakterforskjellen mellem den evangeliske og den reformerte Kirke og paaviste, hvorledes denne Forskjel i Korthed kunde betegnes saaledes, at den evangeliske Kirke i sin Indadvendthed væsentlig fremstillede den ideale Side af Kristenlivet, den reformerte derimod i sin praktiske Udadvendthed væsentlig den reale. Derpaa omtaltes de forskjellige Forsøg (Kirkeunion, Alliancemøder etc.), man havde gjort paa at sammensmelte disse to Kirker, for derved at skabe en ny Kirke, der i sig skulde forene baade den evangeliske og den reformertes Fortrin; Forsøg, der alle var strandede, fordi de hvilede paa en altfor udvortes og overfladisk Opfatning af Forskjellens Natur, der i Virkeligheden maatte tilbageføres til selve Nationalkarakteren. Den eneste sande Løsning af Opgaven var derfor Oprettelsen af nationale Folkekirker, der ville kunne nærme sig til hverandre og træde i Forbindelse med hverandre, eftersom Lighed og Overensstemmelse i Nationalkarakter naturlig medførte det.

Til Slutning bragte Taleren Tilhørerne sin Tak for den Opmærksomhed, hvormed de havde fulgt hans Foredrag, idet han udtalte Haabet om, at hvad han havde meddelt, trods det maaske ofte Fremmede og Uvante baade i Tanker og Fremstilling, alligevel maatte tjene til Oplysning om de Forhold, han havde berørt, og modtages med Velvillie.

Om Sagfører Ludv. Daa's Udnævnelse til Foged i Søndmøre skriver „Møringen" Følgende: Denne Efterretning vil sikkerlig blive modtaget med særdeles Tilfredshed over det hele Fogderi. Hr. Daa er indfødt Søndmøring, har levet og virket paa Søndmøre sin hele Tid og er saaledes vel hjemme i Distriktets Forholde. Han er derhos en Mand med Hjerte og Syn for vor nationale Udvikling, som omfatter saavel Distriktets som Landets sande og tidsmæssige Fremgang med varm Interesse. At han ogsaa er i Besiddelse af den Tillid og Agtelse, der alene kan gjøre det muligt at virke noget enten Stort eller Godt, derom er hans gjentagne Valg til Storthingsmand Bevis nok. Vi ere ikke uvidende om, at her ved sidste Storthingsvalg var Opinion imod ham, da man syntes at have fundet ham altfor ofte paa det ministerielle Parti; vi hørte ogsaa selv til dem, der vare i Tvivl, om det var rigtigt at vælge ham paany; men hans Optræden og Virken paa sidste Thing var netop saadan, som vi maatte ønske den, og den nævnte Opinion er ganske bortdunstet. At han bliver gjenvalgt, er nu ikke tvivlsomt, og vi haabe, at hans fremtidige Storthingsvirksomhed vil blive en tro Fortsættelse af, hvad den var paa 19de Storthing. Saadanne Mænd, som baade har Evne og Villie til at virke løftende og opdragende paa Befolkningen, er det vi behøve i Embederne, om den beklagelige Kløft mellem Embedsmænd og Folk nogensinde skal blive udjevnet; og det er glædeligt, at deres Tal Aar for Aar bliver større.

Kulden paa Røraas steg ifølge „Fjeldposten" i Morges endog til 20 Gr. Isene omkring Byen skal nu ogsaa være farbare. De sidste Dage har imidlertid Luften været mildere med Sne.

Nyt Dampskib af Stabelen. Idag ved Middagstid, skriver Trhj. Stiftsavis for 22de ds., løb fra Trolla Brugs Bedding det nye Orkedalsdampskib „Orkla" smukt og net paa Vandet. Skibet, der er bygget af Jern, er af Størrelse noget mindre end „Kong Oskar", og meget pent og bekvemt indrettet for Passagerfart. Skibet gik af med fuld Rig og med Dampen oppe, og vilde allerede i Eftermiddag foretage en Prøvetur. Med Dampskibet „Fram" var omtrent 60 Tilskuere komne ud for at overvære Afløbningen, og disse bleve alle indbudne til at deltage i en Frokost, som serveredes i Værkmesterens, Hr. Olsens, Bolig.

Fra Indherred heder det i Indh.posten for 20de ds.: Nat til Søndag var det igjen en ikke saa lidet bister Frostnat, dog antagelig ikke i den Grad, at den frøs Skade paa Poteterne, som desværre næsten overalt i det Hele eller for en Del endnu ere i Jorden. I de Par følgende Døgn er her derimod faldt en ikke ubetydelig Del Sne, saa at Potetesoptagningen i ethvert Tilfælde kommer at foregaa under yderst ugunstige Omstændigheder; thi ubehageligt og vanskeligt vil det jo blive under Snelaget at faa Poteterne frem, og ligesom om indtræffende Regn vander Sneen bort og gjør Agrene bløde som et Mudderdige. Af Havre skal endnu adskillige Klatter hist og her staa ustaaret, og af den Kornavling, man har faaet paa Stør, er vel noget kommet i Hus, men meget staar endnu ude for under Sne og Kulde forgjæves at vente paa Tørkning og Indbjergning. Det er altsaa med skjellig Grund vi heroppe iaar maa beklage os over et Uaar, idet Vinteren nu truer med at ville sætte Kronen paa Værket og tage næsten Alt.

En græsselig Forbrydelse er den 21de ds. opdaget i Brüssel. To velstaaende men gjerrige Damer, Moder og en ældre Datter, som efter Flyttedag vare blevne boende alene i et Hus uden Tjenestepige, fandtes nemlig ynkelig dræbte og Huset plyndret. Morderne havde lukket Gadedøren, og skrevet udenpaa „fraværende", saaat besøgende Venner i hele 8 Dage stod i den Tro, at Familien var reist bort. Endelig begyndte man at blive urolig. Undersøgelse blev da anstillet. Sandsynligvis er Mordene forøvede allerede den 11te Oktober.

I en Kulgrube i det nordlige Frankrige brød pludselig om Aftenen den 16de ds. en Vandaare igjennem med saadan Voldsomhed, at 30 af Grubearbeiderne druknede.

Lærkerne fra Norge og de øvrige nordiske Lande fanges nu paa sin Flugt til Spanien, hvor de pleie at overvintre, i mængdevis af Fuglefængerne i Tyskland. En Fuglefanger fik en Dag i ganske kort Tid fanget ikke mindre end 20 Tylvter i sit Garn.

I det sydlige Østerrige har der, ifølge Telegram fra Triest, den 18de ds. faldt dyb Sne og raset en frygtelig Storm. Sneen har gjort stor Skade paa Vinterhøsten, som forresten i det Hele var skredet langt frem og har givet et godt Udbytte baade i Henseende til Mængde og Godhed. Vinmosten holder endog flere Grader i Styrke end Vinen fra 1868. De faa varme Dage i September Maaned have gjort utrolig til at bringe Vindruerne frem, heder det.

Mord og Lynching. (Fdrl. & Emigr.) De frygteligste Forbrydelser er i forrige Maaned begaaede i Kolumbia County, Wiskonsin; Forbrydelser, som man sjelden hører om i et civiliseret Land, og hvorved 4 Mænd, uforberedte ere blevne stillede for den høieste Dommer. For at vore Læsere tilfulde kan fatte Bevæggrunden til disse her i Staten før uhørte Forbrydelser, vil vi gaa 18 Maaneder tilbage i Tiden. Omtrent paa den Tid ægtede en gammel og hæderlig Mand, ved Navn Gates i Kilbourn City, en ung Pige. Samtidig solgte han sin Farm, for med sin unge Kone at flytte længere syd. Han tog med sig sin kontante Eiendom, der beløb sig til omtrent 2,400 Dollars.

Den første Nat efter sin Afreise fra Kilbourn, overnattede Gates alene med sin Kone nogle Mile nedenfor Kilbourn paa en ensom Ø. Her bleve de om Natten overfaldne af Røvere og fratagne samtlige Kontanter. Den gamle Gates tilføiede de flere Slag og forlod ham rimeligvis i den Tanke, at han var død; Konens Person krænkede de og efterlod hende ligeledes i en mere død end levende Tilstand. Flere Personer bleve arresterede paa Mistanke, men igjen satte fri. Gates forsikrede nemlig, at han vilde kunne gjenkjende Røveren, naar han fik ham at se. Fredagen den 10de blev en vis Pat Wildrich, en for sit foregaaende Liv mindre godt bekjendt Irlænder, greben, just som han var i Begreb med at røve en norsk Farmer i Potage. (Navnet paa den Norske have vi ikke kunnet erfare). Han havde allerede Haanden paa hans Strube, da Hjælp kom til og fik ham bragt i Arrest. Da det var almindelig bekjendt, at denne Pat Wildrich var en slet Person og havde næret en ulovlig Kjærlighed til Gates Kone, havde man Mistanke om, at han var Hovedmanden til det her omtalte Røveri og Krænkelse af Mrs. Gates Person. Man troede nu at have fundet den rette Person, og Mr. Gates var indkaldt som Vidne til Forhør, der skulde afholdes i Portage den 16de. Den 12te gik den gamle Gates tidlig ud om Morgenen for at plukke Nødder, men da han ikke kom hjem, blev man bange for ham og begyndte at lede efter ham. Hans afsjælede Legeme, gjennemskudt med 12 Pistolkugler, fandtes da liggende nede ved Floden. Man fandt Stedet, hvor han var overfaldt, og viste det sig, at han havde havt en lang Kamp med sine Mordere før de havde faaet Overmagten. De havde slæbt ham et langt Stykke og kastet ham ned over en brat Bakke, formodentlig i den Tanke, at han skulde falde i Floden. Den almindelige Mening var da strax, at Forøverne af denne skjændige Daad var de samme, som havde været med i Røveriet og Voldtægten, og Pat Wildricks Medelagtige. De haabede ved Mordet paa Gates at fjerne det eneste Vidne, som kunde optræde imod ham.

Forhør blev da den 16de optaget i Portage over Wildrick. Under dette optraadte en Sagfører ved Navn Wm. Spain i Portage som Pats Forsvarer. Under Examinationen brugte han Ordet „Pup" om en af Vidnerne, en Irlænder Barney Britt. Efter at Forhøret var til Ende, mødtes de paa Gaden, og der faldt haarde Ord mellem dem. Spain gik hjem efter sin Revolver, og da han atter fik se Britt, skjød han ham ned uden at et Ord blev vexlet mellem dem. Spain gik derpaa med Revolveren i Haand nok saa roligt ned ad Gaden. Han blev da arresteret af Marschal Hickey. En stor Folkemasse samlede sig og mishandlede Fangen paa det Gyseligste, men endelig lykkedes det Hickey at faa Fangen ind i Express-Officet. Folkemassen, der skreg „hæng ham", „hæng ham", tiltog, og tilsidst sprængte de Døren, kastede et Reb om hans Hals og trak ham med sig hen til det nærmeste Træ, hvor de hang ham, og overlod det afsjælede Legeme til Politiet, der ikke havde Styrke nok til at forhindre denne vilkaarlige Afstraffelse ved høi lys Dag i en folkerig By. Man kan tænke sig, hvor ophidset Folket var, men ingen Arrestation er til Dato foretaget i denne Anledning. Da den Myrdede, Britt, var en Irlænder, formoder man, at det fornemlig var Irlændere, som vare Hovedmændene i denne selvraadige og summariske Lovens Haandhævelse for at hævne sin Landsmand. Spain efterlader sig Kone og 8 Børn. Han er skildret som brutal og opfarende i sin Omgjængelse.

Hele Dagen den 17de gik roligt af, men om Morgenen den 18de blev Folket atter vækket ved Underretningen om, at om Natten Kl. 1—2 havde endel maskerede Mænd banet sig Adgang til Arresten, bagbundet Vagten og taget Fangen Pat Wildrick ud og hængt ham. Alt var gaaet saa roligt af, at Ingen, ikke engang i det nærmeste Hus, vidste noget derom før Morgenen.

Bevæggrunden til denne sidste Voldshandling er uden Tvivl, at Alle og Enhver følte sig overbevist om, at Pat Wildrick var skyldig i de Forbrydelser, han var anklaget for, og at han nu ikke kunde fældes efter at Gates, det eneste Vidne, der kunde optræde mod ham, var ryddet af Veien. Skjønt man maa beklage, at Folket saaledes tager Loven i sin egen Haand, saa viser dog disse Scener, at der maa være Feil ved vor nærværende Lovgivning, og det er for det Første, at enhver nokjaa farlig Forbryder kan, ved at stille Kaution, komme paa Frifod og unddrage sig den velfortjente Straf. Dernæst virker nogle Aars Fængselsstraf, som Forbryderen som oftest faar forkortet ved Benaadning, naar han blot viser en virkelig eller forstilt Anger, ikke som et tilstrækkeligt afskrækkende Middel mod de største Forbrydelser. Erfaring lærer, at der, hvor Dødsstraf anvendes, forøves ikke saa mange Mord, som hvor denne Forbrydelse kan affones med nogle Aars Fængsel.

Lincolns Monument. Til det Monument, som vil blive reist over Abraham Lincoln i Springfield, Ills. er der nu i det Hele tegnet 158,663 Doll., hvilket er 6913 Doll. mere end Monumentet vil komme til at koste.

---

uregelrette Boder og Bygninger paa den anden, uden Symmetri, Renlighed eller Livstegn paa denne Tid af Døgnet. Uhyre Skorstene med Luen ud af Halsen glo paa os ud fra det tomme Mørke bag Jernveismuren. Hist og her farer en omstreifende Hund og en enlig Politibetjent; men over det Hele er en trykkende Fornemmelse af Ensomhed. Den raa Taage synker ned over Veien, ligesom den vilde spærre den; men vi humse afsted gjennem Halvmørket, Vognhjulene knage, tungt væltende gjennem Sølen, indtil vi passere under Jernveisbroen og naa et lidet Værtshus og et endnu mindre Kontor, som støder op til det. Der er ikke nogen ligefrem Forbindelse mellem de to; men udenfor staar der en liden Klynge af Dagdrivere. En af dem ser først spørgende paa os, giver os taus et Blik, peger med Tommelfingeren over venstre Skulder og gaar foran os ind i Kontoret. Vi træde fra Mørket ind i Lyset, fra Kulden ind i Varmen, fra Skummelhed ind i Hygge.

Vi komme gjennem et Yderværelse, der er smukt prydet med forstenede Vanskabninger og vægtige Udvæxter, fundne i afgangne Hestes Kroppe, og ligeledes prydet med Pandeskallen af et Æsel, der efter Sigende har været redet af Prindsen af Wales, samt med gjilde Billeder af berømte Travere, der seire i Kapløbet og se ud, som om de vare glade over det, — og saa ere vi i en lun Dagligstue, hvor Hjerteligheden har hjemme. En før, munter, kraftig Mand, som en Kakse (Gauve) saa han ud, byder os Velkommen med et varmt Haandtryk. Det er den styrende Medeier af Hesteslagterfirmaet, som har indbudt et Par Venner, der ere forfarne i Kunsten, til at møde os. Vi danne et helt gemytligt Koncilium om Hesteslagtning. Den store Hesteslagter, hvis Navn er kjendt af hver Droskekudsk og Grønthandler i London, er ikke mere i denne Verden, faa vi høre. De tilstedeværende Herrer ere hans Efterfølgere og ere uden Sammenligning de største Hestedræbere i Riget.

„Om vi nogensinde træffe gode og sunde Heste blandt dem, der sendes hid for at slagtes?" svarede den føre Herre paa et af vore Spørgsmaal. „Ja, det er sikkert nok. Om vi nogensinde kurere paa dem og sende ud igjen friske og raske? Aldrig! Det er forbudt ved Parlamentsakt. Enhver Hest, der kommer herind, skal slagtes inden tre Dage, og ere vi forpligtede til at fodre og passe dem ordentlig, saalænge de ere hos os. Men selv om vi ikke vare forpligtede dertil, vilde det være billigere at fodre dem end at sulte dem, ser De, det forstaar sig af sig selv. Sælge vi ikke Kjødet i Pundevis?! Det paaligger os ogsaa at føre hver Hest nøiagtig og fuldstændig til Bogs i en Protokol, indrettet til samme, og at have en Inspektør tilstede ved Slagtetid for at se til, at Alt er, som det skal være. Hvem der paalægger os det? Parlamentsakten! Og jeg ser helst, De lærer at forstaa Loven derom, før vi gaa videre i Sagen. Parlamentet har givet Love om Hesteslagteriet tre forskjellige Gange, 1786, 1844 og 1849. Jeg vil nu bare forelæse Dem" (her trak han et temmelig slidt Hefte frem, de nævnte Akter sammensyede), „nogle Stykker, der vil lære Dem, hvordan vi regjeres. „Saasom", siger den første Akt, „Tyveri af Heste, Kjør og andre Kreaturer i de sidste Aar har taget til i en foruroligende Grad og høilig er blevet lettet ved visse gemene Personer, som holde Huse eller Steder til at slagte Heste og andre Kreaturer i, saa forordnes det, for at afværge dette, af Hs. Maj. Kongen . . . ingen Person eller Personer maa holde eller bruge noget Hus eller Sted til at slagte nogen Hingst, Hoppe, Gjalk, Føl, Æsel eller Mulæsel, der ikke dræbes til Spisekjød (vi studsede ved disse Ord; thi det lader til, at Georg den Tredies Parlament har havt profetisk Gave), uden først at have Bevilling dertil." Derefter komme Anordninger om, hvorledes vi skulle skaffe os Bevilling, Tiderne for Slagtningen, den Anmeldelse, vi have at gjøre til Inspektøren (De skal strax faa ham at se), de Bøger, som skulle holdes af Eierne af Slagterhusene, og Straffen for at overtræde Akten. Inspektøren maa have Anmeldelse, før De, hvergang en Hest eller et Dyr skal slaaes ihjel, han skal tage en fuldstændig Forklaring og Beskrivelse over hvert Dyr, vi dræbe. Vor Inspektørs Hus er i vor Slagtegaard, saa vi gjør ham ansvarlig for de ihjelslagne Heste.

„Dersom Inspektøren", siger denne Akt, „har Grund til at tro", at nogen af Hestene ere „i sund og tjenlig Stand, eller dersom han formoder de ere stjaalne eller erhvervede paa ulovlig Maade, skal han forbyde Slagtningen i otte Dage og lade en Bekjendtgjørelse eller Bekjendtgjørelser indrykke i Adresseavisen eller et andet offentligt Blad." Personer, der slagte Heste uden Bevilling, gjøre sig skyldige i en Forbrydelse, og Enhver, der tilintetgjør Huderne af de Heste, han slaar ihjel „enten ved at kaste dem i Kalkkuler, eller paa anden Maade sænke eller gnide samme ind i Kalk eller andet ætsende Stof", gjør sig skyldig i lovstridig Handling. (Sluttes.)

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Haderslev, 26de Oktbr.

Adressedeputationen afreiser idag til Berlin. Adressen har 27,470 Underskrifter.

Paris, 26de Oktbr.

Kl. 2 i Eftrm. spadserede Keiseren paa Terassen i Tuillerihaven. Han hilsedes med Sympathi. Rolighed hersker overalt i Byen.

Konkurs. Eker, Modum og Sigdals Skifteret: Gaardbruger Gulbrand Hansen Svarterud den 23de Oktober. Samling den 12te Novbr. Fordringer meldes inden 31te Januar og prøves 11te Febr. næste Aar. Kongsberg Skifteret: Handelsborger Rasmus Halvorsen d. 23de Oktbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører A. Klem. Samling 12te Novbr. Fordringer meldes inden 18de Decbr. d. A. og prøves 11te Januar 1870. Stør- og Værdals Skifteret: Bager Esten Sten d. 17de Oktober. Samling den 3die Novbr. Fordringer meldes inden 25de Decdmber d. A. og prøves 10de Januar 1870.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret er i SO for Kristiania. Barometret er sunket i Hvirvelcentret. Vinden er frisk østlig i Nordland, frisk til Storm af Nord paa Vestkysten og Østlandet. Regn nordenfor Stat og paa Østlandet. Udsigterne ere fremdeles til stærk og stormende nordlig Vind, hvorom Varsel igaar Aftes sendtes til Stationerne paa Kysten i det sydlige Norge.

Anmeldte Reisende.

Den 27de Oktober:

Flakstad fra Hamar, Konsul Stordal fra Sarpsborg, Grosserer Wilse fra Fr.stad, Boghandler Bødtker fra Sarpsborg, Frk. Christie fra Moss, Landhandler Nissen fra Thoten, Grosserer Jakobsen fra Fr.stad, Proprietær Eckardt fra Hedemarken, Kaptein Lange fra Drammen i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Turistforeningen.

Bidrag til Turistforeningens Aarbog for 1869 bedes indsendt inden 20de November til Foreningens Sekretær, Kand. N. Dietrichson, General-Krigskommissærens Kontor.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Medlogerende.

En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Brødrene Hansen junior

(J. F. Bergs forrige Butik)

(5. Kaas's Gaard, Carl Johans Gade 5)

have idag aabnet Handel med Husholdningsvarer, Vine og Brændevine og anbefale sin Forretning med gode Varer og billige Priser.

For Kunder fra Landet haves godt Logis med store udvendige Bekvemmeligheder.

Christiania, den 23de Oktober 1869.

Brødrene Hansen jun.

Total Realisation
af Dame- og Herre-Hatte.

Paa Grund af anden Bestemmelse realiseres Beholdningen af Dame- og Herre-Hatte samt Former til **yderst billige Priser** i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4.

N. M. Hansen.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,

Brogaden No. 19.

I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

Uldgarn. Uldgarn.

Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos

A. F. Jensen,

Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtøier,

Floneller & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos

A. F. Jensen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

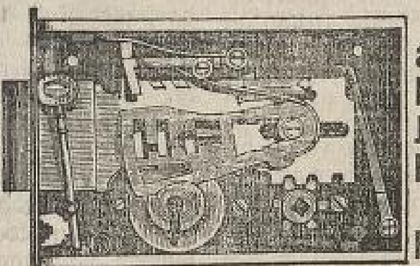

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

---

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum }
Cichorie, smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder, }
Hollandsk do. }
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder, }

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den nyeste Lovgivning rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et Afsnit for Søfarende, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — 4, 5, 6 og 7 pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd,** — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget,** — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf,** — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet,** — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner,** — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69,** — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.
Diverse.

Mærkeblæk uden Dynkevand a 18 ß, med Æske til 24 ß, **Pletvand (Benzole)** a 20 ß, **Edes Porcelaincement** a 20 ß, præmiebelønnet Isensværte a 2 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stykker, i Stænger — Vægt af 8 Stk. — 40 ß, **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger — flere Sorter — a 8 ß, 12 ß og 32 ß, **Lazaronviber** a 4 ß pr. Stk. — 36 ß pr. Dusin, **Tjæresæbe** a 8 ß, **Svovlsæbe** (til at borttage Rødt i Ansigtet) a 30 ß, **Cocusnødoliesodasæbe** (Middel mod Frost) a 8 ß, **Alizarin, Anilin, Taninblæk** m. fl. Sorter paa store og smaa Krukker, **Spillekridt, Paste** til Strygeremme m. m. faaes hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Kjoletøier.

Ægte Lyoner Silketaft fra 2 Spd. 16 ß pr. Alen.

Sort Thibet, Rips og Crep, 7/4 bred, fra 1 Spd. 2 ß pr. Alen.

Moderne coul. Kjolestoffe fra 16 ß Al. i udmærkede Qvaliteter anbefales af

Thorvald Endresen,

M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Citroner ankomne til **Hans Gjessing.**

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

J. Gløersen

(Karl Johans Gade)

anbefaler sit Lager af gamle her aftappede **Bordeaux-Vine** af Aargang 1858, 62, 64 og 65, **Château-Vine,** hjemkomne paa Buteljer, af de bedste Aargange, **Bourgogne-Vine,** saavel hjemkomne paa Buteljer som her aftappede, **Rhinske og Mosel-Vine** i forskjellige Kvaliteter, **Ægte Port, Madeira og Sherry, Pajarete og søde Ungarske Desert Vine, Champagne** fra de første Huse, **Porter brown stout, Seltersvand** af dette Aars Fyldning.

I Partier gives Rabat.

Priscuranter udleveres.

J. Gløersen.

Kul.

Flere Sorter særdeles gode **Huskul** og **Dampkul** sælges fra Skibe og fra vor Oplagstomt ved Vaterlands Bro.

C. Gerh. Hansen & Co.

Tjeneste søges.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Flødning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 251. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 28de Oktober 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen
(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hulletdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald pr. „Halden“ eller „Oslo“; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Loiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Det Stangske Ministerium.

I Morgenbladet for i Søndags skjelder en Forfatter paa den oppositionelle Presse, fordi den har været forræderst nok til at tale høit om, at Unionsforslaget vil blive skjæbnesvangert for det Stangske Ministerium.

Det kan just ikke forundre i det ministerielle Organ at finde en Udtalelse om, at det „høivigtige“ Punkt i Revisionssagen er det: om Ministeriet Stang skal forblive paa Taburetten eller ikke! Og allermindst kan man forbauses over, at en saadan Manøvre gjøres fra det ministerielle Hold netop nu, da Ministeriet formedelst sin Stilling til hin fatale Revisionssag siges at have vanskeligt for at fylde den Plads, som nu bliver ledig efter Møinichen. Kunde man faa den Tro til at fæste sig, at Ministeriet staar skudfrit, om Revisionssagen springer, saa vilde det jo være behageligere for nye Mænd at træde ind i Regjeringen end om, som nu almindelig antages, at det modsatte maatte blive Tilfældet.

Men det kan lidet hjælpe Morgenbladsforfatteren at holde Storvask hos Ministeriet, og med Henvisning til, at det var Storthinget i 1863, som tog i sig igjen det foregaaende Storthings Protest mod Revision af Rigsakten, udraabe, at „det kommer over Eder norske Mænd og Eders Børn“, men ikke berøre Ministeriets Stilling. Thi ganske vist begik Storthinget i 1863 et Misgreb ved at lukke Bommen op for Svenskernes Revisionsønsker. Men dette kan dog ikke hjælpe Ministeriet. Thi Storthinget har ikke nedsat nogen Unionskomite, eller sagt, at sligt under de uopgjorte Tvistemaale burde ske; tvertom! Statsholderposten staar jo ogsaa endnu! Og selv bortseet fra de Forholde, som have bragt Regjeringen i Berørelse med disse „farlige Sager“, saa vil vel Ingen bestride, at den endelige Afgjørelse af Unionsforslaget vil gjøre et betydeligt Flyttedagsrabalder, efterdi Situationen da maa undergaa store Forandringer. Forslagets Forkastelse vil fra den Krogvei, som Revisionssagen førte ind paa, lede ind paa andre Veie i det unionelle Samliv. Forslagets Fald vil betyde saa meget som saa: Væk med alle Illusioner, tvetydige Forhaabninger og Sammensyninger, som vor Politik og Administration nu er omsnoet med. Væk med Artillerikommissioner og alle slige med Revisionssagen beslægtede Paafund! Og fremfor Alt vil Forslagets Forkastelse betyde: at det norske Folks Tillid — og ene og alene det norske Folks Tillid — gjør et Ministerium muligt. Det vilde være ubesindigt at raade Ministeriet til at blive siddende paa Taburetterne, naar Unionsforslaget springer istykker; thi det er ikke sagt, at den ministerielle Pen i Mrgbl. faar Ret, naar naar han ymter om, at kanske „den tilsigtede Explosion blev mere Røg end Knaldeffekt“

Det er heller ikke smukt gjort af Morgenbladsforfatteren, at han i sit Defensorat fremstiller Regjering som et betydningsløst Expeditionskontor for Unionssagen. Dette er ikke engang den halve Sandhed, som han ligesom Revisionssagens Mænd i det Hele saa ofte gjør Brug af. Thi Regjeringen har i sit Foredrag om denne Sag — som det synes med adskillig baade Kløgt og Kjærlighed — gaaet ind paa Drøftelsen af Unionskomiteens Udkast og anbefalet det i overmaade stærke Ord. Regjeringen har alene herved bemærket sig saaledes med denne „farlige Sag“, at den vist hverken vil eller kan undlade at følge Unionsforslaget til Graven.

Den dybsindige Bemærkning, Morgenbladsforfatteren gjør, om at „maaske de Færreste, der behage at skrive om det (Forslaget) endnu have læst det“, faa vi lade staa derhen som Noget, hverken Morgenbladsforfatteren eller vi kan have nogen bestemt Mening om. Men da Mrgbl., om vi ikke erindre feil, strax Unionskomiteens Arbeide var udkommet i Trykken, anbefalede det til sit store Publikums Læsning som et af de mest velskrevne og interessante Statsskrifter og Bladet desuden har skjænket Forslaget den særdeles Opmærksomhed, at optrykke det i sin Helhed, vilde det være en Fornærmelse at tro, at det ikke skulde have vundet Læsere, idetmindste blandt Flerparten af dem, som skrive derom. Det er desuden ogsaa aftrykt i Regjeringsadvokat Dunkers ligesaa fortrinlige som meget læste Bog om Revisionssagen.

En Tilhænger af „det gamle Forbund“,
(men ikke af „de Gamles Forbund“).

Hr. Politimester!

Under en Diskussion i et andet Blad her i Byen har Publikum faaet den høist foruroligende Underretning, at der mangler det tilbørlige Tilsyn fra Politiets Side med ildsfarlige Stoffe. Der oplyses, at der alene af Petroleum og Lysolie antagelig skal findes ikke mindre end 2000 Fade rundt omkring i Byen. Dynamit og andre desl. Sprængmidler findes ligeledes opbevarede i saadan Mængde og paa en saadan Maade, at man maa prise Lykken, om ikke store Katastrofer indtræffe. Der skal ikke stort Uheld til, for de rædsomste Tilfælde kunne hænde, og ikke blot Eiendom, men Menneskeliv og det i mængdevis gaa tilspilde. Man har Politi og taaler det Byrdefulde ved dette Væsen, for at man til Vederlag skal se det udfolde en Virksomhed til Borgernes Sikkerhed. Indsenderen slutter sig ganske til den Ytring i et andet Blad, at det trænges til at Politimesteren „alvorligen forsøger paa at faa Skik og Orden i disse Affærer, som er af større Vægt end mangt andet, som optager det ærede Polities Tid og Tanke“. Medens Byens Borgere hver Dag maa gaa i Frygt for Explosioner af de skjødesløst oplagrede ildsfarlige Sager, tilbringer Politimesteren en stor Del af sin Tid i Sikkerhed paa sin Gaard en halv Miils Vei fra Byen. Man misunder ikke Hr. Politimesteren den Hygge at have et kosligt Landsted, men Hr. Politimesteren vil vistnok selv finde, at den romerske Regel om, at Politimesteren ikke maatte opholde sig udenfor Byen, ogsaa har sin fulde Berettigelse under vore „lokale Forholde“.

Men det er ogsaa i saa mange andre Henseender, at Politivæsnet efterlader overmaade meget at ønske. Vi skulle ikke gjentage tidligere Anker over den høist uvyrdne Maade, hvorpaa Kjørselen foregaar her i Byen. Ikke engang gjentagne Overkjørsler, hvorved Flere have faaet alvorlig Skade, synes at kunne bringe Politiet til at tage alvorlige Forholdsregler til Beskyttelse af Liv og Lemmer. Ofte kan man fristes til selv at optræde med Politimyndighed for at overholde den Orden, som krænkes i Politifunktionærernes Overvær. En Ting kunde dog maaske ikke koste saa stort Bry, at man jo turde vente, at se nogen Virksomhed fra Politimyndighedens Side, og det er simpelthen at paalægge de Kjørende at have Lygt paa Vognen om Aftenen. Dette er under den Kapkjørsel, som foregaar om Aftenerne i vore slet oplyste Gader, en fuldkommen ligesaa nødvendig Ting, som at paase, at de Kjørende bruge Dombjelde om Vinteren.

Fremdeles skal man paapege som en værdig Gjenstand for Politiets Opmærksomhed, at det ikke burde kunne gaa an, at store Drifter af Øxer midt paa Dagen, tidt Helligdags Formiddag medens Folk gaa i Kirke, drives gjennem Byen — og det uden nogen Bevogtning andet end af et Par Personer eller Smaagutter. Man ser disse Øxer og til gjøre en Afstikker ind paa Fortougene eller ind i Gaardsrumme, hvor de foraarsage den største Forskrækkelse navnlig blandt det svagere Kjøn. Sligt tillades ikke i Udlandets større Byer, og det tilføger sig selv, at sligt hellerikke burde ske her i Byen under et aarvaagent og virksomt Politi.

Fortougene opfyldes af drukne Folk, som uhindret faa Lov til at sjangle afsted, naar de ikke ligefrem anfalder Folk: men Konstablerne skride ikke ind, fordi om disse dyriske Personer tvinger Damer eller Andre ud i Sølen for at komme forbi. Og Dragere eller Bottebærere med Svinemad og Uhumskheder tillades stadig væk at optage Fortouget for sig alene og tvinge Gaaende til at vige ud i Gaden for at komme forbi! Vi have Politistyrke nok, men med Vei- eller Gade-Freden er det kleint bevendt.

En Læge gjorde for nogen Tid siden Indsenderen opmærksom paa den uforsvarlige Mangel paa Kontrol, som hersker med Hensyn til Kjødudsalget her i Byen. Der skal være indtruffet flere farlige Tilfælde derved, at Bensplinter ved Kjødets Ophugning er sprængt ind i Kjødmassen, saa at det ikke ved Madens Tilberedning kan opdages; navnlig er Slagtekvægets Ribben ved Overhugning let tilbøielig til at springe i fine Splinter, som ved Spisningen let kan blive siddende i Halsen. I alle ordentlige Husholdninger bruger man af den Grund at sage Kjødet og Benene og ikke at hugge det. I flere af Udlandets Byer er det Indsenderen bekjendt, at det af Politiet er paabudt Slagterne ikke at bruge Øx, men Sag til at dele Slagtesiderne over. Og det gaar ligesaa letvidt og hurtigt at bruge Sagen som Øxen. Knuden er her i Staden kun at faa Politimesteren til at tage sig af Sagen.

Skjønt Indf. ikke har til Hensigt at skrive noget fuldstændigt Synderegister over Politiets mange og iøinefaldende Mangler, kan det dog ikke undlades endnu at gjøre opmærksom paa, at det maa være Sædelighedspolitiets første og uafviseligste Pligt at forhindre den sørgelige Sammenstimling af Samfundets Udskud, som nu fylder Gaden udenfor Mangelsgaarden hver Morgen i visse Ugedage. Det maa dog betænkes, at dette Uvæsen er i høieste Grad forargeligt for den Mængde Mennesker fra den nordøstre Kant af Byen, som ved de nævnte Tider gaa til sine Forretninger i Byen. Og især er det forargeligt, at Politiet skal lade dette ske, paa Grund af den Mængde Skolebørn, som gaa forbi, og som saaledes stifte et tidligt Bekjendtskab med en af Samfundets rædsomste Skyggesider. Porten kunde vel ialfald aabnes, saa at ikke hint Udskud skal fylde Gaden udenfor og tvinge Folk til at bane sig Vei igjennem Sværmen.

De Mangler, som her ere paapegede, ere saa store og almindelig følte, at der maa ske en Forandring, og det snart. Vi betale vore Skatter, og vi ere berettigede til at fordre Beskyttelse saavidt. Intet af det Nævnte vilde det kunne falde Nogen ind at taale, naar Ordenens Opretholdelse var overladt til Borgerne selv. Og Politiets Tilværelse vil ikke kunne hindre, at man tager sig selv tilrette, naar det nøier sig med sin Tilværelse uden at vise den tilbørlige Virksomhed.

24—10—69. Th.

En hurtig bygget Jernbane.

(M. M. v. Weber.

Leiren i Chalons var slaaet, en Soldaterby, en livlig Kopi af de blodmættede Barakkegader ved Kamiesch, dækkede det bølgeformige Jordsmon ved Mourmelon-le-petit, og det nyhedssyge Paris længtes efter de Nydelser, som det glimrende, livlige Krigsskuespil maatte yde; de høiere Militærmyndigheder i Paris ønskede Leiren rykket nærmere til sig, Kommissærerne, som skulde afgive Beretning om de mangfoldigste militære Forsøg, frygtede for, at deres Arbeider skulde blive forsinkede ved at Leiren laa saa langt borte — kort, Keiseren besluttede, ikke at bygge, men at trylle frem en Jernbane til Leiren.

Denne Linie kunde alene stikke af fra Stationen Chalons (sur Marne) fra den store Straßburg-Pariser Jernbane, der danner en Del af det vældige Jernbanenet, som, under Navnet Chemins de fer de l'Est de la France, indbefatter i sig en Strækning af 380 norske Mile, og som til sin Tjeneste bruger over 500 Lokomotiver og næsten 20,000 Vogne. Denne mægtige Jerbanelinie med sine Forgreninger tilhører et Selskab, som for sine Foretagender allerede har givet ud over 100 Millioner Species norsk og som staar under en Bestyrelse i Paris.

Keiseren lod i Juli forrige Aar den tekniske Direktør for Selskabet, Hr. Perdonnet, og dets Overingeniør, Hr. Viguer, kalde til sig og meddelte disse Herrer, at det var hans Hensigt at lægge en Jernvei fra Stationen Chalons paa deres Bane til Leiren ved Mourmelon, og han spurgte dem, om Selskabet vilde udføre dette Baneanlæg, som han ønskede færdig i den kortest mulige Tid og hurtigere, end nogensinde en Bane af denne Længde var bleven bygget.

Direktøren og Ingeniøren, der indsaa alle de Fordele, som en saadan Sidebane maatte byde deres Selskab, erklærede sig overbeviste om, at Selskabet vilde bygge Banen. Keiseren gav dem 10 Dage til Forarbeider og Maalinger.

Den Bane, som skulde bygges, er over 2 norske Mil lang. Den stikker af fra Paris-Straßburger Banen en Kilometer (1600 n. Alen) vestlig for Stationen Chalons, gjennemskjærer Marne-Dalen i betydelig Høide, gaar over Floden Marne selv og dens saakaldte Kanal-Latéral, overskrider Vesle-Dalen efterat den ved Jouvigny og Dampierre har gjort betydelige Curver, og naar Leiren med en lige Linie i over en Fjerdings Længde.

Store Arbeider udfordredes derfor i Dalene, en Bro over Marne og to over Sidekanalen og Vesle.

Den 10de Juli om Middagen indfandt Selskabets Teknikere og Administratorer sig atter hos Keiseren og forelagde ham deres Forarbeider, hvortil man havde anvendt den største Del af de tekniske Kræfter i det store Jernbanenet Chemins de fer de l'Est. Alle vare forberedte paa, at den af Keiseren anslaaede Byggetid skulde være meget kort, men de bleve dog høist overraskede ved hans Spørgsmaal, om Banen kunde sættes i brugbar Stand i 2 Maaneder.

Man udbad sig en kort Betænkningstid; Keiseren forlod dem, men allerede efter en Stunds Forløb vendte han tilbage og fordrede Svar.

„Vanskelighederne vare meget store“, svarede de, „og Udførelsen af Arbeidet kun mulig under den Betingelse, at under Bygningen paa denne Bane de Forretninger, som vedkom Ministeriet for de offentlige Arbeider, Statsraadet, Corps des ponts et chaussées og Præfekten i Departementet Marne bleve paaskyndede i en overordentlig Grad.

Keiseren lovede dette, og allerede tidlig den følgende Morgen var Bevillingsbrevet i Administrationens Hænder.

Om Middagen vedtog det ilsomt sammenkaldte Statsraad Selskabets Planer og Overslag, og om Aftenen ved Solens Nedgang skede allerede det første Spadestik paa denne mærkværdige Bane. Alle administrative Hindringer forsvandt for Keiserens Villie.

Ligeoverfor disse Kjendsgjerninger forekom det Selskabets Teknikere, at den virkelige Bygning af en over 2 Mile lang Jernbane igjennem et vanskeligt Terræn, med 3 Broer over en Flod, en Kanal og en Bæk paa 60 Dage var den mindre vanskelige Del af Arbeidet.

Der var nærmest Mangel paa Arbeidere. Man lod de dygtigste komme fra alle Selskabets Linier. Med Hurtigtog kom Folk fra Lothringen, Burgund, Elsaß, Belgien, ja selv fra Westphalen og Rhingrændsen, man betalte høi Løn, men antog ogsaa blot de kraftigste og dygtigste Arbeidere. Paa denne Maade havde man i faa Dage samlet en Stok paa 2400 udvalgte Arbeidere.

De mekaniske Hjælpemidler, som havde gjort Tjeneste ved Bygningen af andre Linier, bleve tagne i Brug og hentede hurtigst muligt. Damprammer, Pumper, flytbare Dampmaskiner, Cirkulærsage begyndte strax sin Virksomhed; det elektriske Lys, Fakler og Ild bestraalede Virksomheden under de korte Sommernætter, saa at disse ganske forsvandt for Arbeiderne, som regelmæssig afløstes. At disse Arbeidere fik god Kost og til bestemt Tid, derfor havde Jernbaneselskabet sørget. Den berømte Pariser-Restauratør Chevot, som var vant til uhyre Forholde i Madveien, havde paataget sig Folkenes Bespisning, og efter faa Dages Forløb saaes langs Banelinien hans flyvende Kjøkkener, hvor Ingeniørens Middag til 6 Frks. og Arbeiderens til 10 Sous blev tilberedt lige godt og hurtigt.

Allerede medens Banen var under Arbeide, drog Selskabet Nytte af den; thi Paris strømmede til Chalons for at se den uhørte Virksomhed, den trolddomsagtige Overvinden af Vanskeligheder, den feagtige, næsten festlige, Belysning af denne Flid, som selv ikke Natten kunde standse.

Man kunde naturligvis ved denne Bane ikke opholde sig ved de langsomt fremskridende Opfyldninger; hvor større Fordybninger skulde udjevnes, blev der efter amerikansk System med Damprambukke slaaet ned Pælerækker, som for-

enedes med solid Tømmerværk, og over disse lange Træbroer blev Banen lagt. En saadan Pælebro paa 2000 Fods Længde gaar over Marnedalen, en anden paa 500 Fods Længde over Vesledalen og en tredie paa 600 Fod over Dalen ved Bakken Chenoux. Disse Træstilladser (som kaldes Estakader) fyldes nu i al Mag med Jord. Broen over Marne har 10 Spændinger og er helt af Træ med Undtagelse af Fundamentet, som er af Bétonsten. Broerne over Kanal-Latéral og Vesle har henholdsvis en og to Spændinger. Ved de uhyre mekaniske Hjælpemidler, som stod til Tjeneste, behøvede man ikke at sky Anlægget af Pæleværker, og man begyndte Bygningen fra Stationen Chalons for altid at staa i Forbindelse med Hjælpemidlerne i Paris.

Men fremfor Alt anlagdes paa den afstukne Bane en elektrisk Telegraflinie med Stationer paa hver Kilometer, for at intet Øieblik skulde gaa tabt ved Ubekjendtskab med Arbeiderne paa et Punkt af Banen, og for at man i hvilketsomhelst Øieblik kunde sende Befalinger over hele Linien.

Banen rullede sig derfor ud fra Chalons med alt Tilbehør af Veiovergange, Barrierer, Indgjerdinger, Signaler og Bygninger ligesom et Baand, og Lokomotiverne fulgte efter paa de øieblikkelig lagte Skinner med Næringsmidler og øvrige Fornødenheder.

Eierne af det vistnok temmelig ufrugtbare Land, som Banen gjennemskjærer, og hvem en saa mægtig Virksomhed og Kraftudvikling imponerede, vare Alle ivrige for at befordre Foretagendet ved uden Modstand at afstaa den nødvendige Jord, og saaledes strakte denne Bane sig længere og længere næsten under de forbausede Franskmænds Øine, trængte hurtig frem fra Sted til Sted, og hvor man idag hørte Lokomotivet pibe i det Fjerne, der saa man det om nogle Dage fare forbi.

Disse rastløse Arbeider, som tydelig viste, med hvilken Hurtighed man i Krigstider under en kommanderende Generals alt overvindende Magt kan faa istand Transportmidler, ledede af Overingenieren for Chemins de fer de l'Est Hr. Viguer og hans Medhjælper Hr. Martin.

Det af Keiseren satte Maal blev naaet paa den mest glimrende Maade. Allerede 56 Dage efter det første Spadestik gjennemløb Lokomotiverne den hele Banestrækning, og stod der endnu endel tilbage ved Banegaardene, Restaurationsbygningerne, Modtagelses- og Ventværelserne. Men den 10de Septbr., 61 Dage, nøiagtig 2 Maaneder efterat Arbeidet var begyndt, aabnede Keiseren selv Banen, og idet han udtalte sin store Tilfredshed med det neppe ventede heldige Udfald af den store Opgave, overrakte han dem, der havde staaet i Spidsen for Arbeidet, Æreslegionen.

Det er ogsaa af Interesse, at ved Aabningen af denne Bane traadte tillige en anden løst Opgave frem for Dagens Lys, idet Toget, hvori Keiseren begav sig fra Chalons til Mourmelon, blev ført af et Lokomotiv, der ikke udsendte nogen Røg, skjønt det var hedet med Stenkul. Det var forsynet med en af den franske Ingenieur Dumery opfundet beundringsværdig Indretning, som hindrer al Røgdannelse. Tekniken, Videnskaben og Foretagsomheden feirede paa samme Dag to Triumfer.

Kristiania, den 28de Oktober 1869.

Det franske Blad Presse indeholder følgende Artikel: „Lord Clarendon befandt sig paa Fastlandet i det Øieblik, da Keiserens Lidelser vare paa det Høieste. I Frankrige overdrev man stærkt Beskaffenheden og Intensiteten af Keiserens Ildebefindende; men i Udlandet gik disse Overdrivelser, som støttede sig til finansielle Spekulationer, over alle Grændser. I Berlin blev Keiserens Død gjentagne Gange forkyndt i Henhold til foregivne Telegrammer. Lord Clarendon har sikkert ikke ladet sig vildlede af slige Efterretninger, men dog kunnet tro, at Keiserens Tilstand var langt alvorligere, end den nogensinde har været, og derfor kunnet anse hans Bortgang for en Mulighed. Det voldsomme Sprog, som enkelte franske Blade førte, og de bebudede Forberedelser til en Demonstration den 26de Oktober have ligeledes kunnet fremkalde urigtige Forestillinger hos den engelske Statsmand, som i Frastand var ude af Stand til at se, hvilken ringe Indflydelse de Blade, der gjorde saa stærkt Spektakel, havde paa den offentlige Mening, eller til forud at komme paa det Rene med, at den paatænkte Demonstration vilde gaa i sin Moder igjen. Lord Clarendon synes altsaa at have været mere paavirket, end rimeligt var, af de Efterretninger, som indløb til ham fra Paris, og overfor Hofferne i Berlin og Wien at have henvist til Muligheden af Keiserens Død og Sandsynligheden af et revolutionært Udbrud i Frankrige, idet han heri saa vigtige Grunde til, at et godt Forhold gjenoprettedes imellem Østerrige og Preussen. Den engelske Udenrigsminister lod sig ikke mere nøie med at fremhæve Fredens Velgjerninger, han skal ogsaa med stor Styrke have erklæret det for nødvendigt, at man ikke lod sig overrumple af et nyt og pludseligt Udbrud af den revolutionære Vulkan, men forud maatte være betænkt paa at hindre Agitationerne i Frankrige i at ryste Tyskland. Disse Raad skulle tilsyneladende have mødt den ivrigste Imødekommen i Berlin, hvor man i høieste Grad føler Nødvendigheden af, at Østerrige, om det end ikke bliver en Ven, saa idetmindste afholder sig fra en aktiv Optræden. Man erklærede sig villig til at tage Initiativet til ethvert Skridt, som egnede sig til at medføre Gjenoprettelsen af et godt Forhold. I Wien kunde man ikke fritage sig for at laane Øre til Lord Clarendons indledende Forslag og Raad. Ved en anden Optræden vilde man have udsat sig for den Beskyldning, at man altfor aabenlyst bar et vedholdende Nag til Skue. Dronning Victorias Svigersøn fik i Wien den høfligste Modtagelse, og Intet forsømtes, hvad Høflighed angaar, for at han skulde være tilfreds med sin Reise; men hvad de politiske Resultater af denne Reise angaar, da tro vi, at de ere lig Nul. De alvorlige Grunde til Splid, som herske imellem Wien og Berlin, ere fremdeles tilstede i hele deres Styrke og udøve igjen hele deres Herredømme. Lord Clarendons Tanker havde alene dreiet sig om at forhindre Preussen i at gaa for hurtig frem; men i Berlin tænker man ikke mere paa at gaa frem, siden man har ophørt at tro, at Keiseren svæver i Livsfare, og at den franske Regjering kjæmper imod store Vanskeligheder. Man siger nu, at de badenske Druer ere for sure, og man taler igjen om en betænksom, uinteresseret Politik. Dersom Lord Clarendon blot har villet bevirke, at det bitre Forhold imellem Wien og Berlin afløstes af et høfligere, har han altsaa havt Held med sig; men hertil reducerer sig ogsaa hele hans Held. Den franske Politik har ingen Grund til at beklage sig derover og taber Intet derved. Dette er saa langt fra Tilfældet, at Alle, som ikke ere forblindede af Partiaanden og ikke systematisk rive deres Land ned, ved at sammenligne det, der nylig er foregaaet i Tyskland, med den Bevægelse, som Keiserindens Reise til Orienten har vakt, nødvendigvis maa blive slaaede over den høie Plads, som Frankrige indtager i Verdens Øine, og den umaadelige Betydning, som man tillægger Alt, hvad der vedrører det. England er interesseret i Fredens Bevarelse, fordi enhver Krig, som kom til Udbrud, kun kan skade det; dets Finantser vilde faa et Knæk, dersom det blandede sig i Krigen, dets Indflydelse vilde tage Skade, dersom det holdt sig borte. Det har desuden Interesse i at befæste Bismarks Værk, fordi det gjør Regning paa, at Preussen kan blive det en nyttig Allieret og befrie det fra den Afhængighed, hvori det befinder sig overfor den franske Alliance, naar det vil optræde paa Fastlandet. Disse Interesser ere saa iøinefaldende, at de retfærdiggjøre det engelske Kabinets Adfærd; men man vilde gjøre sig store Illusioner i London, dersom man troede, at Østerrige kunde bevæges til at lade sine Interesser gaa op i Englands. En saadan Forbindelse vilde kun daarlig stemme med det Ry for Skarpsindighed, som Hr. von Beust har opnaaet. Dersom Lord Clarendon havde villet gjøre Noget, som virkelig kunde have været til Gavn for Europas Ro og baaret rige Frugter, skulde han i Berlin have givet Raad, hvori han med berettiget Strenghed udtalte sig om Preussens overdrevne Rustninger, om den over alle Grændser gaaende Udvikling af de militære Forberedelser og Provianteringer og om den Stivsindethed, hvormed det vedbliver at holde et helt Folk uafbrudt under Vaaben til Skade for Industrien og Agerbruget. Havde han bestemt Preussen til ved en Afvæbning at gjøre Ende paa den besøiede Uro, som det vækker hos alle sine Naboer, vilde han have gjort et stort Skridt for den almindelige Fred og ydet Handelen og Finantserne i Europa en umaadelig Tjeneste. Hvad Frankrige angaar, da tænker det ikke paa at forstyrre Tyskland, endnu mindre paa at tage Noget fra det. Frankrige har ingen Interesse i at vedligeholde Agitationen i den tyske Befolkning eller den bitre Stemning imellem de tyske Regjeringer. Dets eneste Ret og det Eneste, som det bekymrer sig om, det er, at man ikke i Tyskland kuldkaster den Tilstand, som Frankrige er gaaet ind paa, og som man har forpligtet sig til at respektere. Dets Politik er altsaa ganske simpel, den gaar ud paa at vaage over en **streng Opfyldelse af Pragertraktaten**, og da denne Politik har sin Rod i permanente Interesser, paa hvilke vor Sikkerhed beror, er den ikke en enkelt Mands, et Dynasties eller et Parties Politik, men **selve Landets Politik**. Man maa ikke i Berlin eller andetsteds gjøre sig nogen Illusion i den Henseende; enhver fransk Regjering, som vilde taale Pragertraktatens Tilsidesættelse, vilde være fortabt i den offentlige Mening, fordi den havde sveget sin Pligt, forraadt den nationale Politiks Traditioner og tilintetgjort vore Grændsers Sikkerhed."

Efterretning er bragt om, at den belgiske Regjering havde afsluttet en Kontrakt om Afstaaelsen af Antwerpens Citadel. Meningen heraf er ikke, at den belgiske Regjering har opgivet Antwerpens Befæstning, hvorpaa den har ødslet saa mange Millioner; der arbeides fremdeles ufortrødent paa allehaande Fæstningsanlæg, og man har nylig begyndt paa Opførelsen af forskjellige detascherede Forter. Det er Stadens gamle Fæstningsværker, som nedlægges og sælges. Den gamle Vold er bleven sløifet og forvandlet til en Promenade. Turen er nu ogsaa kommen til det gamle Citadel, der stammer fra det spanske Herredømmes Tid og i den nyere Tid er blevet bekjendt ved, at de franske Tropper indtog det i 1832, da Frankrige intervenerede for at befri Belgien fra Hollændernes Herredømme.

Det czechiske Blad „Narodni Listi", som er Organ for det ny-czechiske Parti, indeholder en Artikel fra „en Mand, der ved sit Kjendskab til indre og fremmede Forhold rager frem over Andre", og heri heder det i det Væsentlige: Det er et glædeligt Tegn, at der nu gives Tyskere, som ville indlade sig paa en Forhandling med det frisindede czechiske Parti, til hvilket den store Majoritet af Czecherne hører. Det Grundlag, hvorpaa man fra begge Sider kan mødes, vil være borgerlig Frihed, Garanti for den nationale Existents og en Organisation af det østerrigske Monarki til fælles Beskyttelse for disse Friheder. For Enhver, som vil have en ærlig Udsoning, maa det være den første Opgave at fjerne al Frygt for et nationalt Suprematì, og de nationale Spørgsmaal maa derfor adskilles fra de politiske. De nationale Differentser høre naturligst hjemme i Landdagene, og i disse maa Sondringen foretages. Efter Indførelsen af en Valglov, som øver lige Retfærdighed imellem Nationaliteterne, skal Landdagen dele sig i en tysk og en czechisk Kurie, af hvilke hver selvstændig afgjør de Anliggender, som vedrøre dens Nationalitet. Derefter skulle de statsretlige Krav tilfredsstilles, og det vil lettere ske, naar de to Partier nu kunne betragte Formerne som det mindre Væsentlige og Frihedens Grundlæggelse som Hovedsagen. En Stat som den østerrigske kan kun være fri, naar hvert Land, hver Kommune er i Besiddelse af Autonomi. Schweitz's Forfatning er det bedste Mønster, og det var ogsaa den, som foresvævede de Deputerede i Kremsier. Naar den omdannes fra republikansk til monarkisk, vil den næsten bringe en fuldstændig Løsning af den nu omtvistede Udjevning.

Et Besøg i Hesteslagteriet.

(Af „All the Year round".)

(Slutn. fra Gaarsbl.)

„Det var mynlet paa Hestetyvene, forstaar De. At udlaane et Hus, en Lade eller Stald, uden tilbørlig Bevilling, skal straffes med en Bod af ikke under ti og ikke over tyve Pund. Saa kommer der en Paragraf, som undtager Garverne, der „skulle dræbe enhver syg eller gammel Hest;" og en Sætning, der paalægger nogle andre Bøder, slutter Loven, der forblev uforandret næsten i tredsindstyve Aar. Den næste Akt, som angaar denne Haandtering, er fra 1849, „for at ændre Loven om Anordning af Steder til Slagtehuse", og den bestemmer Straffe for Enhver, der grusomt prygler eller mishandler en Hest, der skal til at slagtes, og gjør Slagtehuseierens Bevilling aarlig. Landsthingsdommeren kunne ophæve Enhvers Bevilling, saasnart han overbevises om Overtrædelsen af Akten; og Inspektørens Pligter, Straffebøderne for Forsømmelighed fra hans Side eller Modvillighed fra Andres ere nøiagtig fastsatte. Disse to Akter ordner Hesteslagteriet for Tiden; men jeg har Loven om Dyrplageri sammen med den her, fordi den ogsaa angaar os. Den bestemmer, at alle til Slagtning indespærrede Heste skulle fodres tilbørlig, og hvis de holdes i tolv Timer uden en tilstrækkelig Mængde „passende og sund Foder og Vand", skal Indehaveren af Slagtehuset bøde fem Pund. Den byder ogsaa, „at Haaret af Halsen paa saadan Hest" skal skjæres af før Slagtningen. Ingen kan samtidig være Hesteslagter og Hestehandler, og alle Retsbetjente, Bygdevægtere, Politibetjente, overordentlige Konstabler, Medlemmer af Hovedstads- eller Citypolitiet, saa vel som af Landpolitiet, have Ret til at efterse vore Pladser, naar de ligge inden deres Omraade, næsten naar de finde for godt.

„Se saa, Hr. „Hele Aaret Om", nu tænker jeg, De saa nogenlunde har de Love inde, som vi ere forpligtede til at adlyde. Vi drive vor Forretning nøiagtig efter dem, og Heste i alle Omstændigheder sendes hertil. Udmattelse eller Sygdom er naturligvis den sædvanligste Aarsag; men sommetider er det Lune eller Indfald, der sender dem til os. En Herre gaar hen og dør og efterlader Bestemmelser i sit Testament, at hans Yndlingshest ikke maa blive gammel og udsættes for at blive ilde medhandlet; eller et smukt, muntert Dyr har løbet løbsk med et lidet Pigebarn eller en liden Gut, og har været Skyld i, at en Arm eller et Ben er knækket; eller et uforbederligt Dyr har ved sine Nykker været en Slægtnings eller en Vens Død; Alt dette er Grunde til at lade sunde Heste slaa ihjel. Vi have slet Ingenting at gjøre med det Slags Ting her. Er en Hest engang indenfor den Port — de undtagne, som vi bruge til vor Forretning — saa kommer den aldrig mere ud uden som Kattemad. Vi slaa dem bare i Skallen, det er det Hele. Vor Mestersvend Potler er den dueligste i Europa til det Arbeide, og vi betale ham tre Kapellaners Løn for at give Hestene et Slag i Panden. Selv driver han just ikke meget paa det; han kjører ud med Vognen og sælger; men han kan gjøre det, ser De, bedre end Nogensomhelst, og han er aldeles ædruelig og paalidelig, og ser godt efter Folkene. Han har været her længe før os, og kjender det Hele fra Ende til anden. Han er meget vel anseet af sine Herrer og ligesaa af de Folk, vi handle med, og er en hel Kavaler. Ja, vil De tro mig, jeg har seet ham slaa Heste ned med Diamanter for hundrede Pund paa Fingeren og om Halsen; og han har ordentlig Navn ved Væddeløbene; fører sin lille Bog ved hvert stort Løb og vinder Penge derved. Jeg sagde forleden Dag til ham, da han havde dræbt og „afklædt" sin Hest som en ægte Kunstner (ja Kunstner er han — for der er ligesaa megen Forskjel, forstaar De, paa den Enes og den Andens Haandlag til Hesteslagtning som til enhver anden Ting —) og sagde netop til ham: „Der er mangen Herre, som har været ved Universiteterne i Oxford og Cambridge og har den bedste latinske Undervisning, men endda ikke har det saa godt som De, Potler, og som ikke kunde tjene den Løn, De har, om det gjaldt Livet." Og han sagde meget sandt, at han havde øvet denne ene Ting, lige siden han var Smaagut; og da var det ganske naturligt, at han kunde gjøre det bedre end nogen Anden. Men jeg vil sige Dem, hvad han kan gjøre, og saa kan De selv dømme, om han ikke er et Vidunder. Han kan gjøre en levende Hest til en renpillet Benrad paa fem og tyve Minuter — „Greenwich Tid" — de to sidste Ord bleve tilføiede som Trumfer, der paa Stedet afgjorde, at han var et Vidunder. „En Time ansees for meget hurtigt Arbeide for enhver Anden end ham; men han er saa flink til Gjerningen, at en Hest er død, flaaet og skaaret op, paa mit Ord, før De er færdig med at grunde paa, naar han vil begynde. Han er i Gaarden her udenfor; jeg sagde til ham, at han skulde være ved Haanden i Aften, da jeg ventede nogle Herrer. De behøver kun at komme ned i Gaarden, for at se saa mange Heste slaaede ihjel, De lyster." Ræselspandeskallen og de forstenede Sygdomme trængte sig forstenende ind paa os, idet vi fra den glade Helligdom træde ud i Kontoret, og fra Kontoret ud i Gaarden; og det er, som om de hoibenede Dyr, der endnu trave paa dets Vægge til os: „Ogsaa vi have faaet paa Hovedet af Kunstneren Potler."

Det nordiske Telegrafselskab. Statsraad Tietgen i Kjøbenhavn skal, efter hvad Aftonbl. beretter, have erholdt Koncession paa en Telegraflinie gjennem Rusland til Peking. Reuters Bureau, fortælles der, skal have konkureret om Anlægget, der antageligen vil blive udført af det nordiske Telegrafselskab.

Om Statsraadskiftet siger Dagens Morgenblad: „Det forlyder gjennem Efterretninger fra Stockholm (!), at der Ingen skal være adspurgt med Hensyn til Overtagelse af den efter Hr. Møinichen ledige Portefølje, og at tilfældige Grunde have forsinket Aabningen af Forhandlinger i denne Anledning med Hr. Lovenskjold." ?

Kapt. Larsen, Fører af „Bien" af Kragerø, har ifølge „Vestmar" af „Board of Trade" modtaget en Kikkert som Belønning for udvist Menneskekjærlighed ved Bjergning af Mandskabet fra det forliste engelske Skib „Primadonna".

Professor Michael Sars's Begravelse foregik idag paa „Vor Frelsers" Gravlund i Overvær af et talrigt Følge, hvoriblandt Universitetets Professorer. Efter en indtrængende Tale i Gravkapellet af den Afdødes Svoger, Stiftskapellan Welhaven, blev afsunget følgende af Bjørnstjerne Bjørnson forfattede Sang:

Gammel Salmetone af Dreese.

Selv han søgte frem
mod et evigt Hjem
fra det mindste Kryb paa Bunden
til hvert Glimt i Stjernerunden,
Støvets Forskeraand.
— Nu gav Herren Haand.

Stille som i Drøm
gled han over; øm
var Naturen mod sin Dyrker.
Nu Alherren Sjælen styrker
paa dens Stjernegang
gjennem Sfærers Sang.

Alt paa denne Jord
Harmoniers Kor
i Opdagelsernes Stunder,
i det Lilles store Under,
gjennem Sjælen sang
med en evig Klang.

Hvor paa Vagt han laa,
hundred Øine saa.
Hvor Aartusind Sandet sanked,
hvor den mindste Livspuls banked,
der han gav sig Ro,
stille klog og tro.

I en Draabe Vand
speided, fulgte han
Verdenshavets Liv; han sænkte
Tanken, hvor den før ei tænkte;
Dybets Gaade laa,
hvor han banked paa.

Skjønne Fædreland,
mange Tro som han! —
med saa sandt og kjærligt Øie,
med en Sans, saa fin og nøie
for det Stille, Smaa; —
da vi Stort vil naa!

Ved Graven talte Sognepræst Fangen, hvorefter følgende Slutningsvers af Sangen blev afsunget.

Manges Kjærlighed
her vi sænker ned,
Manges Faderbord og Sæde,
Manges trygge, tause Glæde.
Aabent staar hans Hjem.
Gud beskytte dem!

Hun, som skjøn og varm
bøied mod hans Arm
og hvis rige Sjel og Hjerte
altid fik og 'gjenforærte;
— der, hun græder nu,
vær der ogsaa Du!

Hjælpeløse Smaa,
som hos hende staa, —
skal de spredes, skal de bindes, —
i Din Kjærlighed de findes!
Lær dem Fa'r at naa
ved til Dig at gaa!

Tjenstledighed. Ved kgl. Resol. af 21de ds. er det naadigst tilladt konstitueret Sognepræst til Fredriksværn W. K. Hesselberg at være fraværende fra sit Embede i et Tidsrum af 7 Maaneder, at regne fra 15de Oktbr. d. A., dog saaledes, at hans Embede under hans Fraværelse forsvarligen bliver bestyret uden Udgift for det Offentlige.

Sindssygeasyler i Bergen. Under 21de ds. er 2den Raadmand i Bergen, Bang, og Distriktslæge i Nordre Midthordlands Distrikt, Jebe, i Henhold til § 7 i Lov om Sindssyges Behandling og Forpleining af 17de August 1848 naadigst beskikkede til i Distriktslæge Holmsens Sted at være Medlemmer, den Første af Kontrolkommissionen for Kand. med. Rosenbergs Sindssyge-Asyl, og den Sidste af Kontrolkommissionen for Korpslæge Martens's Sindssyge-Asyl.

Bazaren for Lærerindernes Pensionsfond er nu aabnet i Studentersamfundets store Sal og frembyder til Salg eller Udlodning flere smukke Arbeider. Vi tillade os at anbefale den til talrigt Besøg. Bazaren slutter Søndag med Tombola.

Rollebesætningen i „Tilfælde har Ret", Lystspil i 3 Akter, oversat efter Goldonis: Un curioso accidente"; og „Deklarationen", Vaudeville i 1 Akt af Chr. Rickard, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Fredag den 29de Oktober, er:

I „Tilfælde har Ret": Mynheer Philip, rig hollandsk Kjøbmand, Hr. Nielsen; Mzll. Hanna, hans Datter, Fru Wolf; Mynheer Richard, Forpagter af Toldintrader og Skatter, Hr. Bucher; Mzll. Constance, hans Datter, Fru Døvle; Monf. de la Cotterie, fransk Leitnant, Hr. Selmer; Marianna, Kammerpige hos Mzll. Hanna, Fru Ursin; Gascon, Tjener hos Løitnanten, Hr. Abelsted. — I „Deklarationen": Fru Sørensen, Frk. Parelius; Henriette, hendes Datter, Frk. Solberg; Jensen, Præst, Hr. Brun; Mad. Jensen, hans Kone, Fru Ursin; Klem, Forpagter, Hr. Juell; Sine, hans Broderdatter, Fru Døvle; Varning, hans Avlsforvalter, Hr. Kavli; Stang, Adjunkt, Hr. Krohn; Jens Top, Hr. Abelsted.

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende" i

	Sept. 1868.		Sept. 1869.	
	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	13,182.	27	17,197.	49½
Do. af andre Varer	5,533.	23	5,134.	„
Indførselstold	74,213.	50	62,340.	72½
Oplæggelsesafgift	326.	105½	195.	94½
Laste- og Fyrpenge	26,437.	98½	32,220.	44
Forskj. Indtægter	239.	7	223.	16
Tils.	119,932.	71	117,361.	36½

og i de 9 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	129,182.	58½	135,002.	66½
Do. af andre Varer	24,589.	114½	25,556.	6
Indførselstold	1,948,686.	77½	1,873,746.	118½
Oplæggelsesafgift	3,144.	46½	2,318.	88
Laste- og Fyrpenge	233,715.	25	235,260.	22½
Forskj. Indtægter	1,646.	69	2,169.	78
Tils.	2,340,965.	31	2,274,054.	19½

Noversk Overfald. En Aften i denne Uge skulde en ung Mand fra Heidehaugen passere Uranienborgskoven. Kommen et Stykke frem paa Veien, træder en Person frem fra Skoven og begynder at true den unge Mand til at trække sine Støvler af. Da han, som rimeligt kunde være, vægrede sig herfor, greb Angjældende ham i Brystet for at slaa ham til Marken; men heldigvis kom en Person til, hvorpaa Angjældende afstod fra sit Forsæt og begav sig atter ind i Skoven.

Om Almueskolesagen skriver Bjørnstjerne Bjørnson i „Norsk Folkeblad": Ved en vis Leilighed, da vi omtalte Skolelærernes fortrykte Stilling, ytrede vi, at Grunden til denne laa dybere end paavist i en Artikel, som vi samtidig optog af Skolelærernes Blad; vi lovede engang at komme tilbage hertil. Hvorfor det ikke før er skeet, ligger simpelthen deri, at i Mellemtiden har den saakaldte høiere Skole været paa Dagsordenen, og Opmærksomheden har selvfølgelig været der og ikke hos Almueskolen. Nu tør den maaske være kommet fri igjen og paa vaakebs.

Grunden til Almueskolens lange Vanrøgt og den karrige Forbedring, senere Tider har bragt, ligger der, hvor Grunden ligger til det Meste af det, som feiler hos os, nemlig i at vi er et Land med et demokratisk Program, men som endnu ikke nogetsteds har gjennemført vor Demokratisme. Grunden ligger i, at Staten yder Bidrag til høiere Skoler, hvor nemlig de Børn undervises, som har bedre Raad end de andre; derved synker Almueskolen strax ned fra at være den almindelige Skole, Folkeskolen, som giver det Lavmaal af Kundskab, Staten kræver af hver Borger; den synker ned fra at være den eneste Skole, Staten har med, altsaa fra sin virkelige Stilling i et demokratisk Land — til at blive et Slags Fattigskole, som Alle kalder for simpel, og hvis simple Lærere derfor ogsaa kan behandles simpelt. Staten skal paase, at hver Borger faar en vis Grad af Dannelse; men den har ikke det mindste mere med at hjælpe frem rigere Mænds Børn til at blive Præster, Jurister eller til andet bogligt Levebrød — end den har med at hjælpe dem frem til at blive Kjøbmænd, Garvere eller Skippere. Den skal hjælpe Alle ligeligt, og ikke de Rige, fordi de ere rige.

Staten holder, hvis den har Raad til det, et videnskabeligt Institut, hvor alle Discipliner foredrages, hvor Adgang til selv den høieste Kundskab gives; men hvorledes man bliver forberedt til at komme did, er hver Enkelts Sag. Staten kan ikke blande sig i Kapløbet op mod Videnskaberne mere, end den blander sig i Livets mange andre Kapløb.

Først naar Statens Omsorg indskrænkes til ligeligt at gjælde Alle, d. v. s., naar Staten fører Kontrol med en eneste Skole, Landets store Folkeskole, og naar alle andre Skoler gives fri til de Private og til Kommunerne, først da faar Folkeskolen Agt og Lærerne med den. Først da udretter den sin Gjerning i et demokratisk Samfund. Hele Synet paa denne Gjerning bliver ogsaa først da klart. Da vil man nemlig ikke længere staa og trætte imod, naar Folket kræver, at Børnene i Landets store Folkeskole skal lære at kjende sit Lands Forfatning og Folkestrømningerne i Samtiden. Da vil man lære at stille Religionsundervisningen ud fra den øvrige Undervisning, saa begge kan vore derved; thi da vil man i første Færd tænke paa at opdrage Borgere, følgelig blive nødt til at overveie, hvad som gjør Mennesker. Da vil ogsaa et Forslag som Løitnant Peter Krags fortræffelige; at forene Underofficeren og Skolelæreren i samme Person, falde som af sig selv; thi en god Borger maa være en god Soldat, en fra Skolen færdig, glad Soldat.

Men de saakaldte høiere eller lærde Skoler? Hvorledes vil det gaa dem, naar Understøttelsen og Kontrollen fratages dem? Vil de da kunne løse sin Opgave? Vi tror — meget bedre end nu. Hjælpen og Kontrollen kan hidtil have været nødvendig; det vilde ikke gaa an, ligesaa lidt som det vilde være rigtigt med en Gang at lade den falde. Men Maalet maa være fuldstændig Frigjørelse. Naar den høiere Skole er givet fri, saa hver Skole kan byde det Program for Undervisningen, som den tror er det bedste, da vil man ikke længere opleve, at et helt Lands Dannelse er i Strid om, hvorvidt dit Barn skal læse Latin eller ikke, — eiheller vil man opleve, at Storthingets Præster, Bønder og Jurister tilsidst afgjør det!! Da vil ikke Undervisningens Timer blive saa ensartede som Perler paa en Snor, og Sjælene ikke længere saa lige som Soldater i Uniform. Da vil ikke alle begavede Mennesker i dette Land sidde og læse til Examen, og den ene Skole ikke kapløbe i rasende Timetrav med den anden forat kunne naa Universitetsporten et Aar før og et Point længere frem. At de indledende Examiner ved Universitetet ogsaa da maa bortfalde, er nemlig en Selvfølge, — thi Universitetet har kun sine egne Grader at bortgive; andre Examina kjender det ikke. (Embedsexaminerne er en Statssag, Forberedelsesexaminerne en privat Skolesag).

Fri for Statens Understøttelse, fri for dens ensartede Love, fri for dens Lærerbesættelse efter Examenskarakter og ikke efter Duelighed, fri for dens Universitetsprøver, vil den høiere Skole blive en ganske anden Indgang til Videnskabelighed, end den nu er, og istedetfor Examenshelte skabe Mennesker. Forældrene vil selv øve en Kontrol, som de nu alt for meget overlader til det Offentlige og til skuffende Examenskarakterer.

For nu atter at vende tilbage til vort Udgangspunkt: naar Almueskolen, Folkeskolen, er den eneste offentlige Skole, den eneste, som Regjering og Storthing forhandler om, vil Agtelsen for den, Kjærligheden til den voxe Landets egen Vært. Hvad vil ikke det alene gjøre, at Folket føler, nu gaar det retfærdigt og ligeligt til, nu vanrøgtes ikke den store Folkeskole for de høieres Skyld, Almuen for de Riges Skyld? Hvormeget klarere vil saa ikke den Følelse blive, at paa Folkeskolen skal vort Folks Fremgang bero! Denne Følelse er nemlig nu ikke levende nok; de høiere Skoler skygger for den.

Til dette Maal maa der arbeides. Saa overbeviste som vi er om, at det er det rette, saa overbeviste er vi ogsaa om, at det vil naaes. Om Nogen fører Exempler frem fra andre Lande, hvor det endnu ikke er saa, maa vi ei engang svare med at hente Exempler fra de Lande, hvor det paa det Nærmeste er saa; — vi skal kun svare med at henvise til vor demokratiske Opgave. Intet andet Folk i Europa har saa let for at løse den; — det er ogsaa den, som udgjør vort Kald blandt Folkene.

Bestyreren af Opdragelsesanstalten „Hans Cappelens Minde" ved Skien, Hans Mikkelsen, har som før meddelt indbudt til at tegne Bidrag til et Skoleskib, der paa samme Tid som det skulde være en Redningsanstalt for moralsk fordærvede Børn og uddanne disse til duelige Sømænd, skulde gaa i Fragtfart. I denne Anledning skriver „D. vestl. Tid.": Indbyderen er en gjennem mange Aar for et kristeligt og menneskekjærligt Sindelag bekjendt Mand, der for at hjælpe sine ulykkelige Medmennesker har ofret Alt, hvad der staar i et Menneskes Magt at ofre; det tør derfor være at haabe, at hans Opfordring vil ikke komme til at være frugtesløs, men at den vil vække baade Tanke og Hjerte hos dem, der have Anledning til at tage sig af Sagen. Som man af Kristianiabladene nu har erfaret, er en lignende Ide igjære derinde, der gaar omtrent i samme Retning som den i nedenstaaende Indbydelse udtalte. Ideen om et Skoleskib er meget tiltalende, og et saadant vil under vore Forholde komme til at kunne virke uendelig meget godt; men vi tro, at det er en Misforstaaelse, naar man vil gjøre et saadant Skoleskib til en Redningsanstalt; et moralsk fordærvet Barn er en vanskelig Ting at holde Styr paa, og et Barn er kommet langt, før det gjør sig fortjent til dette Navn. Vi tro, at man vilde gjøre fuldt saamegen Nytte, dersom man arbeidede paa at faa et Skoleskib, der uden Betaling modtog og opøvede Drenge til Sømænd, et Skib, ført af en dygtig og samvittighedsfuld Fører, der kunde være som en Fader for Drengene, og der med aabne Arme tog imod saa mange som der var Plads til ombord, uden at spørge om Stand eller Vilkaar. Derved tro vi, man vil opnaa at føre mangen en Gut af fattige Forældre, der nu paa Grund af Mangel og Armod ledes ud paa Fantestien, fra Lediggangens og Lastefuldhedens Snitte. Gutter, der havde faaet sin Uddannelse ombord i et saadant Skib, vilde, tro vi, med Lethed kunne anbringes efter udstaaet Læretid, medens vi høiligen tvivle paa, at der vilde blive nogen særdeles Efterspørgsel efter Gutter, der havde gjort sine første Skridt paa Sømandsbanen ombord i et Skib, om hvilken man vidste, at det kun optog moralsk fordærvede Børn. Et saadant Skoleskib har man i vort Naboland Sverige: Abraham Rydbergs Stiftelse holder stadig et saadant i Søen; der spørges ikke om Stand eller Stilling, har Vedkommende selv ingen Klæder, forsyner Anstalten ham dermed, og fremfor Alt, der er ingen Tvang. Enhver gaar fra Borde, Skibet kommer hjem, og Ingen holder paa ham; har han Lyst til fremdeles at fare med Skibet, er der heller Intet iveien

---

En vakker, kraftig ung Fyr med et svært, lyst Mundskjæg og Lammekoteletter paa Kinderne, en ung Mand med et skarpt, klart Øie og et livsligt Væsen, og som, hvad Klædedragten angik, saa ud som om han var traadt lige ud af en Modejurnal, lettede høflig paa sin lavpullede Hat, da vi traadte ud i Gaarden. En uhyre Mynt, som Laaget paa en forgyldt Sæbekop, dinglede ned fra hans Urkjæde, og Ædelstene glimrede paa hans Halsklud, Haandled og Hænder. Det var den Duelige. Han stod mellem et Kobbel levende Heste og en stor Hob døde — en Seierherre paa sin egen Valplads. Hans lille Slagterhær i sine hvide Lærredsuniformer havde travlt med at skjære og hugge i Slagteriet tilvenstre. Vor nye Ven henledede artig vor Opmærksomhed paa deres Færd og gav sig nu til at stadfæste, hvad vi allerede havde hørt. Det er tydeligt, at han er stolt af sin Duelighed i Haandteringen, skjønt han iagttog en vis fornem Tilbageholdenhed, naar han talte om sig selv. „Fem og tyve Minuter fra først til sidst er den korteste Tid en Hest nogensinde er bleven dræbt og „afklædt" i af nogen Dødelig, og der er Ingen uden jeg, der kan gjøre det", er hans Svar paa vort første Spørgsmaal. „At afklæde", gjøres vi opmærksomme paa, betyder at pille hvert Gran af Kjød bort fra Knoklerne, besørge det i Kogekjedlerne og sandetsteds, og lade Hestens Benrad tilbage ren og bar. „Lad Herrerne se Dem gjøre af med et Par Stykker selv, Potler, og vi ville passe paa, hvor lang Tid De bruger." Dette er Signalet til, at fire Heste trækkes ind. Grimeskafterne bindes fast til en Bjælke ovenover, og de staa taalmodig Side om Side, afventende Hr. Potlers behagelige Bestemmelse. Denne Herre overrækker sin blaa Klædesjakke til en af sine Hoffolk og staar i Skjorteærmerne veiende Øxen overfor sit første Offer. Hjælperne have dækket dets Øine og Fjæs med et Stykke stivt Olielærred, der buler ind øverst i Panden, saa at det danner en rund Hulning.

Efter et Par Slæng, aabenbart for at vise sit fuldkomne Herredømme over Vaabenet, sænker han den skarpe Ende af Øxen ned med et mægtigt Slag, og Hesten falder — død om. Der er ingen Pine imellem. Dyret ruller om paa Ryggen i samme Øieblik, den spidse Øxe farer bragende gjennem Pandeskallen paa den. En bævrende Trækning i de fire Ben, idet de tungt falde i Stilling, og Hjælperne trække Huden af den og hugge den i Stykker. Der er aldeles ingen Overgang mellem Liv og Død, og hele Operationen er anstændig, sømmelig og ordentlig. I mindre Tid, end det har taget at skrive disse Ord, er den næste Hest efter Tur bunden for Øine og slagen — efter Udførelsen af samme Indledning, Slæng og Øxeveining. Det er gjort af med de fire Heste paa mindre end fire Minuter, efter at de ere trukne ind i Slagtehuset; og da vi vende os om, se vi det første Dyr udstrakt paa Ryggen, de fire Hove bundne til Hager i Loftet, og tre travle Skikkelser i Lærredsklæder strællende det planmæssig og naturlig som om det var en Appelsin. Den Bygning, hvori dette foregaar, er fuldkommen ren, og Hr. Potler kommer tilbage til os, uden at en Plet er at se paa Støvler eller Klæder eller Hænder. Han træder frem med let Anstand, og støttende sig paa Øxeskaftet, medens han taler, omtrent som jeg har seet Cricketspillere efter en lang Kamp, fortæller han os atter med sagtmodig Værdighed, at hans høie Stilling ikke saameget skyldes Naturens Gaver, som en lang og tidlig Øvelse, og den Omstændighed, at han, saa langt han kan huske tilbage, har viet denne Gjerning sin hele Id og Tanke. Han overlader i Aften „Afklædningen" til sine Underordnede, og nøies selv med, hvad vi have seet.

Det var de Oplysninger, jeg skaffede mig den Aften.

derfor. Vil man holde Regnskab og forfølge de med det Rydbergske Skoleskib uddannede Gutters Fremtid, tro vi, at man skal se glædelige Resultater. Man vil altsaa efter vor Formening ved en Modifikation af Planer opnaa at redde en Del Ungdom fra Fordærvelse, medens man, hvis man holder fast paa Ideen om Skibe som Redningsanstalt, vil opnaa at drage dem op af den moralske Fordærvelses Sump, og vi tro, at den Philanthropi, der forhindrer en Ulykke, er vel saa berettiget som den, der raader Bod paa en Ulykkes Følger. Vi skulle tillade os at henlede vor Sømandsforenings Opmærksomhed paa Sagen; det vil ialfald være et meget berettiget Diskussionsthema.

Fyrst Metternichs Duel. Af de sidste Meddelelser i Bladene om denne Sag sees, at den forholder sig noget anderledes, end den først blev fremstillet. Grev Beaumont, en ualmindelig stor og stærk Mand, hvis Kone er en af de smukkeste Damer i Paris, skildres nu som en sand Othello, hvis letvakte Skinsyge er bleven sat i Bevægelse af hans Kones Kammerjomfru, der var bleven opsagt af Tjenesten og derfor søgte at hevne sig ved at vise Greven nogle gamle Billet-doux i et af Grevindens hemmelige Gjemmer. Fyrst Metternich skal have ytret, at han kun modtog Grev Beaumonts Udfordring for ikke at udsætte sig for en offentlig Fornærmelse som den, den russiske Gesandt i Paris Baron Meyendorf i sin Tid maatte udstaa. Fyrsten befinder sig endnu i Strasburg, hvorhen hans Gemalinde strax ved første Efterretning om Duellen begav sig for at pleie ham; han er dog saavidt i Bedring, at han med det Første vil reise til Bohmen. Før Duellen gjorde Fyrsten Skridt for at søge sin Afsked, men Regjeringen vilde ikke høre Tale derom, og saavel fra hans Souveræn som fra Keiser Napoleon, ved hvis Hof han er akkrediteret, er der under hans Ophold i Strasburg flere Gange indløbet Forespørgsel om hans Befindende. Grev Beaumont siges, i Henhold til de Breve, der forefandtes i Grevindens Gjemmer, at ville udfordre fire andre Personer, saasnart det lykkes ham at finde dem. Det synes derfor, som om denne ubehagelige, opsigtvækkende Sag endnu ikke er tilende.

Fra Sibirien. Guvernementsstaden Jenisejs er den 9de September ødelagt ved en betydelig Ildebrand, hvorved 1300 Huse, foruden 2 Klostre og 4 Kirker ere nedbrændte. Det Nødsomste af Alt er dog, at man allerede fra Ruinerne har fremdraget 100 Lig.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 27de Oktbr.

Keiseren blev levende hilset i Theatret. Han vender imorgen tilbage til Compiegne.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 28de Oktober.

Dampskicet „Kong Sverre" hidkom igaar Aftes fra Kiel. Dampskibet „St. Olaf" afgik ifølge Telegram Kl. 5 igaar Eftermiddag fra Kristiansand og kan ventes hertil iaften.

Idag er ankommet 2 Fartøier, et ladet med Stenkul og et med Kornvarer.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Mathilde	Hansen	Hougesund	Sild.
Caroline	Nielsen	do.	do.
Iduna	Berg	Charlestown	Stenkul.
Hringhorn	Myhre	Grangemouth	do.
Enigheden	Larsen	do.	do.
Zephyr	Olsen	Alloa	do.
Henry	Andersen	Fleetwood	Ballast.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Anna	Schmidt	Danmark	Trælast.
Catharina	Kretzmer	Bremen	do.

Ledige Embeder.

Ringsakers residerende Kapellani under Hedemarkens Provsti i Hamar Stift.

Med Hensyn til dette Embede, hvis aarlige Indtægter kunne anslaaes til omtrent 500 Spd., hvoraf 200 Spd. udredes af Sognepræsten, henvises til den i Gaarsbladet indtagne kgl. Resol. af 16de d. M. angaaende dets Kundgjørelse. Derhos bemærkes, at der paa Embedet hviler et ved kgl. Resol. af 28de September 1842 bevilget Laan, oprindelig stort 200 Spd., der tilbagebetales og forrentes med 6 af 100 aarlig i 28 Aar.

— Varanger Foged- og Sorenskriver-Embede.

Ansøgninger om dette Embede, med Hensyn hvortil henvises til kgl. Resolutioner af 24de September 1868 (angaaende Delingen af det ældre Varanger Foged- og Sorenskriverembede i 2 Embeder — Vardø og Varanger — samt angaaende Embeds-Arkivets Deling og Omkostningerne derved) og 20de Februar 1869 (angaaende Tilføjelsen af Storthingets Bevilgning af Gage til Embedet), kunne indsendes til Justitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

Tilfølge forstnævnte Resolution, der findes indtaget i Rigstidenden for 1868 No. 194 og i Departementstidenden for samme Aar Pag. 831—832) skal den ansættendes Embedsmand tage Bopæl i og overtage Magistrats- og Politimesterforretningerne i Vadsø.

Embedet har en aarlig Gage af Statskassen, stor 600 Spd. Med Hensyn til Embedets uvisse Indtægter bemærkes, at disse, der forøvrigt i Aarene 1863—1868 begge inkl. have udgjort i Gjennemsnit 918 Spd. aarlig, kunne anslaaes til omkring 800 Spd. aarlig, deri iberegnet de af frivillige Auktioner og Licitationer flydende Sportler — gjennemsnitlig henimod 150 Spd. aarlig — hvilke i Henhold til kgl. Resol. af 16de Oktober sidstl. under Forbehold af Storthingets Revision, overensstemmende med Lov om Auktionsvæsnet af 17de Juni 1869 § 12 fremdeles skulle tillægges Embedet. Kontorudgifterne ere anslaaede til omtrent 200 Spd. aarlig.

Det antages at ville blive gjort den ansættendes Embedsmand til Pligt med Hensyn til Forskrifterne i Lov indeholdende nærmere Bestemmelser om Omkostninger i offentlige Sager m. V. af 8de Mai 1869 § 3 at ansees som om han var udnævnt efterat bemeldte Lov er traadt i Kraft.

Konkurs. Trondhjems Skifteret: Handelsm. P. M. Bratsberg den 18de Oktober. Midlertidig Bestyrer Prokurator Timme. Samling den 30te dennes. Fordringer meldes inden 30te December d. A. og prøves 22de Januar 1870.

Skifteberetninger. Stavanger Skifteret: Samling den 6te Novbr. i O. Mortvedts Bo. Søndre Søndmøres Skifteret: Samling i Landhandler F. Johs. Sivertsens Konkursbo den 25de Novbr. Inderøens Skifteret: Samling i Handelsborger M. Klæths Konkursbo den 25de Novbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret stiger og staar lavest ved Lindesnæs. Vinden er østlig, tildels stærk. Opklarende Veir. Udsigterne ere fremdeles til urolig Veir i Nordsøen, og østlig til nordlig Vind i Norge.

Anmeldte Reisende.

Den 28de Oktober:

Konsul Samuelsen fra Drøbak, Theod. Ameln fra Stockholm, O. Jakobsen fra Mandal, Sorenskriver Conradi med Frue fra Askim, Gleditsch fra Odalen, Hasselgren fra Wermland, Damm fra Drammen, Bredesen fra Namsos, Eriksen med Følge fra Sverige, Kaptein Friisak fra Sætersdalen, Gjems og Rynning fra Kongsvinger, Brødrene Mustad fra Gjøvig, Lensmand Poulsen fra Smaalenene, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 29de Oktober (Kl. 7—9½) gives: (for første Gang) **Tilfældet har Ret**, Lystspil i 3 Akter, oversat efter Goldonis: Un curioso accidente; til Slutning: **Ulla skal paa Bal**, Belmanst Situation af J. L. Heiberg.

Dette er den 5te Abonnementsforestilling.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

En Bazar

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

E. Gamborg, Politikammeret. — Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26. — Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15. — Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18. — Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole. — A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel**, extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.
Do. af **Cashmir, hel Uld**, i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.
Do. af **halv Uld, Buckskin**, til 4 Mk. Parret.
Do. af **graat, brunt og spettet Skind**, fra 1 Spd. Parret og opover.
Vester, Taskejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.
Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier** og **Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,
Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Asker.

Chr. Kjelsen.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

J. S. Larsen's Viin- og Cigarhandel

er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

O. Paulsens Hotel i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.
Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß.

Udkommet er:

Erik Hoff: Harmonia. Samling af flerstemmige Mandssange. 2det Hefte. (3 Leveringer à 10 ß).

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Gode Herregaloger.

Et lidet Parti udsælges for 3 ß pr. Par hos **L. A. Nicolaysen.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Sæbe og Lud.

Blankfværte!

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blankfværte!

Fotografiportræter

af Statsminister Sibbern, Statsraaderne **Stang, Bretteville, Motzfeldt, Manthey, Meldahl, Helliesen, Irgens** og **Broch**, af Biskop **Arup**, Stiftsprovst **Essendrop**, Præsterne **Kobro, Tandberg, Domaas, Sven Brun, Johan Nordal Brun, Anderssen, Hansen, Dop, Berg, Elstrand, J. M. Lund, Tannæs, Malchin, Thinn, Johnson, Christophersen, Stenersen,** af **Bjørnson, Ibsen, Jørgen Moe, Asbjørnsen, A. Munch, Wergeland, Welhaven, P. A. Jensen, Dølen, Landstad, Werels** m. m. Fl. faaes à 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stk. — hos

De Coninck,
Dronningensgade, ligefor Victoria Hotel.

Ved Indsendelsen af 6 Stkr. 4-Skillings Frimærker i franckeret Brev kan man faa det Fotografiportræt tilbage, som man ønsker, med omgaaende Post.

Tjeneste søges.

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania, Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 252. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 80 ß i Porto. | **Fredag den 29de Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabneriern e ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabneriern e ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kirkeligt Landsmøde*).

Efterat endel Præster og Menighedslemmer, som den 21de April d. A. vare samlede i Kristiania, havde vedtaget, at Istandbringelsen af frivillige kirkelige Stiftsmøder og et Landsmøde burde søges drøftet paa forberedende Møder, som skulde søges afholdte i Sammenhæng med denne Sommers Missionskredsforsamlinger, har dette Spørgsmaal været under Behandling paa 7 i Sommerens Løb afholdte kirkelige Møder, nemlig 2de i Kristianssands Stift og 1 i hvert af de øvrige Stifter, hvilke Møder saagodtsom enstemmig have udtalt sig for Ønskeligheden af Afholdelsen saavel af kirkelige Stiftsmøder som af et Landsmøde, væsentlig i Overensstemmelse med den af Forsamlingen i Kristiania den 21de April udkastede Plan, idet alene 2de af Møderne med Hensyn til det i Planen antydede Tidspunkt for Landsmødets Afholdelse antog, at Bestemmelse først da burde tages, naar man med nogenlunde Sikkerhed kunde antage et saadant forberedet. Paa disse Møder er derhos stiftvis udvalgt Komiteer til Forberedelse af Stiftsmøderne, ligesom efter Planen Kristiania Stiftskomite efter Samraad med og under Bistand af de øvrige Stiftskomiteer har at sørge for Alt, hvad Sagens Fremme forresten maatte kræve.

Idet undertegnede Komite i Herrens Navn har stredet til Værket, skal den i Henhold til Planens § 9, hvorefter der stiftsvis skal foranstaltes Pengeindsamling til Landsmødets Istandbringelse, henvende sig til den lutherske Kirkes Venner inden Kristiania Stift, som med Deltagelse omfatte denne Sag, med Opfordring til at yde Bidrag til dens Fremme. Efter Planen skal Landsmødet afholeds i Kristiania og bestaa af 120 Medlemmer, fordelte paa Stifterne efter Folketallet. Da mange Medlemmer selvfølgelig ikke ville kunne bestride de med Reisen til og fra Mødet og Opholdet derunder forbundne Udgifter, vil det være være en nødvendig Betingelse for sammes Istandbringelse, at der ved frivillige Bidrag kan erhverves de hertil fornødne Midler, ligesom Sagens Forberedelse ogsaa vil medføre ikke ubetydelig Udgift. Størrelsen af det Beløb, som maatte tiltrænges, er det vanskeligt paa Forhand endog tilnærmelsesvis at angive; imidlertid skal man bemærke, at i Regjeringens Proposition til sidste Storthing om Bevilgning til Afholdelse af et Kirkemøde, der var foreslaaet at skulle bestaa af 44 Medlemmer, vare Skyds- og Diætudgifterne paa Reisen frem og tilbage samt Trykningsomkostninger anslaaede til 2500 Spd. Beregnet herefter ville de samme Udgifter for det frivillige Landsmøde andrage til omtrent 6000 Spd. Nogen væsentlig Udgift ved Medlemmernes Ophold under Mødet antager man ikke, at der vil blive Spørgsmaal om, idet man tror at kunne forudsætte, at de ialfald for Størstedelen ville nyde gjæstfri Modtagelse hos Familier, som føle Interesse for Sagen. Vi antage vistnok, at et saa stort Beløb, som det angivne, ikke vil paakræves, men at der dog ikke vil Lidet til, er øiensynligt. Vi ere imidlertid forvissede om, at Erkjendelsen af det Ønskelige i, at Kirken faar Adgang til at udtale sig om de foreliggende i dens Liv dybt indgribende Spørgsmaal, førend disse komme til Afgjørelse af de legale Myndigheder, vil bevæge ret Mange til at understøtte denne Sag som en, der er Herrens og hans Menigheds, og da det ikke er af liden Betydning, at den omfattes med almindelig Deltagelse, bede vi, at Ingen vil holde sig tilbage, fordi det kun er ringe, hvad han kan yde.

Bidragene bedes tilstillede undertegnede Bankchef B. Dybwad.

Kristiania den 5te Oktober 1869.

Essendrop,
Stiftsprovst.

L. M. B. Aubert, Professor.	Bjørnstad, Expeditør.	Blessing, resid. Kap.	
Broch, Expeditionssekr.	J. Brunn, Sogneprest.	Sv. Brun, Sogneprest.	
Bugge, Sogneprest.	Caspari, Professor.	Christensen, Vognfabrikant.	Dop, Sogneprest.
Dybwad, Bankchef.	Ebbell, Raadmand.	Gjerberg, Skolelærer.	Gregersen, Kjøbmand.
Hansteen, Assessor.	Hærem, Kand. theol.	Hundere, Gaardbruger.	Johnson, Professor.
H. Th. Kjær, Grosserer.	Klavenæs, Kand. theol.	Mo, Sognepr.	Nickelsen, Skolebest.
Nissen, Professor.	Olsen, Bødker.	Petersen, Stipendiat.	Riddervold, Kand. theol.
Nogge, Bureauchef.	Wang, Kjøbmand.		

*) Naar denne Indbydelse, der for længere Tid siden har været indrykket i andre Blade, ikke tidligere ogsaa er indtaget i Dagbl., men alene der kortelig omtalt, skyldes dette ikke Red., men den Omstændighed, at Stiftskomiteen først nu har tilstillet os den med Anmodning om Optagelse. Dagbl. Red.

Et Vink til vore Gaardbrugere.

Jeg tror herved at burde gjøre opmærksom paa en Skrivelse fra Landbrugsskolebestyrer Landmark af 6te April d. A. til Direktionen for Norges Vel (indrykket i Selskabets Aarsberetning for 1868, der faaes i Boghandelen for 12 ß). Det angaar en Bondegut fra Tune ved Navn Halvor Gundersen Vister, som med Understøttelse (50 Spd.) af Selskabet i forrige Aar sendtes til en skotsk Farm, for at lære Arbeidsmaaderne der. Dette Foretagende fik et uheldigt Udfald, idet Halvor Vister døde i September Maaned samme Aar af Nervefeber, som han havde paadraget sig ved en Forkjølelse. Jeg ved ikke, om Selskabet oftere vil yde nogen Understøttelse i denne Retning, men ønskeligt vilde det vist være.

Jeg antager imidlertid, at nogle af vore Gaardbrugere ere i den Stilling, at de for egen Regning kan bekoste dertil skikkede Folk derover, og det er dertil jeg herigjennem vil opmuntre dem. Det er ingen Tvivl om, at det vilde lønne sig godt, thi at faa et rigtigt Greb paa Arbeidsmaaderne turde være vel saa gavnligt for vort Jordbrug, som den den theoretiske Kundskab, der erholdes paa en Landbrugsskole, hvor baade nyttig og nødvendig denne end er. Intetsteds kan et saadant „rigtigt Greb" faaes, som paa en skotsk Farm, thi intetsteds staar vel Jordbruget i enhver Henseende høiere end i Skotland.

Af nedenstaaende Brev fra den afdøde Halvor Vister vil man forvisse sig om Oplysning om Arbeidsløn m. m. Man vil deraf se, at Udgiften ikke er stor, formodentlig ikke mere end der udfordres til Reisepenge, og disse kan vel neppe overstige et Snes Daler. Efter det Bekjendtskab, jeg har til Hr. Landmark, tvivler jeg ikke om, at han med Beredvillighed vil gaa dem tilhaande med Raad og Daad, som derom henvende sig til ham. Hans Adresse er: Krom i Aas, Smaalenene.

Kristiania, 25de Oktober 1869.

Anthon Bang.

Den ovennævnte Skrivelse fra H. Vister lyder saaledes:

— — Arbeidstiden er her ganske kort, alene 9½ Time daglig. Vi begynder Kl. 5½ Morgen og arbeider til Kl. 10½ Form., og saa er der Hvil til Kl. 1½ og Arbeide til 6 Aften. Mit Arbeide hidtildags har været at bruge Spaden og Grebet, dog har jeg ogsaa nu et Par Dage faaet Lov til at harve i Potetesdrillerne.

De holder nu paa at arbeide paa Turnipslandet og Stengruberne holder paa at gaa hver Dag. Det er græsseligt for Rodfrugter, de dyrke her. Deres Omløb er 5aarigt, nemlig 1 a 2 Aar Græs, 3die Aar Havre, 4de Rodfrugter, 5te Byg eller Hvede. Undertiden tage de ogsaa Rodfrugter efter Grønjord, og de bruge da dobbelt Pløining (Dybpløining). Dette er gjort med et Stykke paa Fenton Barn, paa hvilket der er Poteter. Undertiden tage de ogsaa 2 Aar Rodfrugter efter hinanden, nemlig naar Jorden er meget uren, og det er den i høi Grad paa Dirlton dette Aar. Potetes-landet er rent grønt af Kveke, og det er det fremherskende Ugræs paa Dirlton, da Jorden er meget sandig, da der er tildes Flyvesand, og vi have havt mange Dages Arbeide med at rense Grøfter og føre Sand bort fra en Ager, paa hvilken den havde standset; der har ogsaa været meget stormende Veir her i disse Dage.

Min Ugeløn er 11 sh og jeg giver 10 sh for Kost og Logis. Dette er jo noksaa bra; dog synes jeg, at Kosten er lidt dyr, og jeg tror muligens ved at høre mig om, at jeg kan faa den billigere; thi jeg talte med en Plovmand fra en Farm ved Drew. Han sagde, at han gav alene 7 sh Ugen og havde ganske god Underholdning. Der er ingen svenske eller danske Elever her, men 4 andre, 1 fra Ungarn og de 3 ere her fra England. Derimod hos Mr. Law Lewhaus er der to Svenske, en arbeidende Elev og en ikke. Sidstnævnte har været her paa Fenton Barns og har just logeret her som jeg er. Den anden har jeg talt med nogle Gange. Han er fra Skåne og kom hid i Februar og skal reise hjem igjen til Høsten. Han har det bedre end jeg; thi han faar Lov til at gjøre flere forskjellige Arbeider, saasom at kjøre, saa osv. Tillige har han 12 sh. om Ugen. De har en Mængde forskjellige Maskiner her. Saavidt jeg har seet, saa har de 4 Meierimaskiner, 4 Damptærskemaskiner, Stimplog og Stimgrubber og en Mængde forskjellige Slags Saamaskiner, dog har jeg ikke seet et eneste Redskab af Hornbys, hverken her eller paa de andre Gaarde, hvor jeg har været, de ere derimod for det meste af Hovards. Dette synes jeg er besynderligt. — — — — — — — — — — — —

Kristiania, den 29de Oktober 1869.

Dyb Sne dækker allerede de uslaarne Agre i en stor Del af det nordenfjeldske Norge. Et saa forfærdeligt Uaar har vel ikke hjemsøgt den sydligere Del af Landet; men en sen Modning og Frostnætterne ved Slutningen af August Maaned har dog for en stor Del ogsaa der gjort Bondens Korn- og Potetesforraad utilstrækkeligt til at han uden Bekymring kan se Vintertiden imøde. Og naar man saa tager i Betænkning det store Tryk, som allerede før hvilede over Landbefolkningen, saa vil man skjønne, at Vinterens Indtrædelse har varslet mangen En om forestaaende Lidelser og Savn.

Under slige Tider skal man ikke fortænke Folk i, at Kjærligheden til Fædrenestavn ikke hos Alle har den Styrke, som bragte Gunnar af Hlidarende til at foretrække Døden paa sin golde Ø fremfor det glade Vikingeliv udenlands. Udvandringsstrømmen har idetmindste een af sine Aarsager i de Naturlove, som gjør Norge til et haardt og fattigt Land. Og det synes ogsaa, som om Udvandringen endnu en Tid vil vedblive at være det eneste virksomme Middel til at redde Folket fra at bukke under i Armod. Thi de Forslag og Foranstaltninger, det stedse stigende Fattigonde har bragt Folk til at udtænke, synes ikke at kunne række videre end til at lindre og fordele Ondet; til at kunne udrydde det kræves der mere.

„Men det nytter ikke at give sig over; sultet have vi før, men klaget have vi dog ikke for det," skriver en agtet Mand til os fra en af de værst hjemsøgte Bygder. Den, som har sine visse Indtægter og kan leve et mageligt Liv, kan nok med kold Gru tænke paa Landets barske Natur og glemme de Indtryk, som Efterretningerne om den fyrstelige Luxus baade udenlands og indenlands gjør i den fattige Stue, hvor Hungeren er Gjest. Men denne samme Naturens Karrighed har dog været vort Land en Velsignelse i mange Retninger. Den har hærdet baade Krop og Sjæl og gjort Religiøsitet, Nøisomhed og Frisind til fremtrædende Træk i vor Folkekarakter. Og derfor har vort Folk ogsaa før kunnet overleve mangen en trist Fimbulvinter og draget sig de bitre Erfaringer til Nytte baade for sit eget private Stel og for det Almene. Og i begge Retninger er her vist meget at gjøre. Fædriften har været for meget vanskjøttet til Fordel for Kornavlen; ufornuftige Laan, Letsindighed og Forsøg paa at leve høit og mageligt efter Storfolkets Exempel har ganske vist for en stor Del været Aarsag til den økonomiske Tilbagegang; men de dyre Lærepenge vil visselig ikke være spildte. Og naar da Livets Goder, som saa gjerne fængsler Tanken og tidt gjør den sløv for de høiere Interesser, ere feiede væk med Snestormen, kaster ogsaa Folkets Tanker sig lettere paa de fjernere og høiere Formaal, som man i de gode magelige Dage ikke uleiliger sig med. Det er saa tidt, at netop Uaar og Lidelser er de Veer, hvorunder Folkebevidstheden gjenfødes til et kraftigere Liv. Det var for en væsentlig Del netop Tidernes Tryk, som gav Valgene til forrige Storthing det glædelige Udfald, de fik. Og dersom Nogen tvivler paa, hvilke kraftige Tanker et Folk kan undfange, medens det tærer Barkebrød og umodent Korn, er det nok at mindes Misværten i Høsten 1812 og de fortrykte Tilstande, hvorunder vore Fædre handlede i 1814*). Og hvorfor skulde ikke Valgene næste Vaar ogsaa komme til at bære nye Vidnesbyrd om, at Nøden dog er en god Læremester? Nøden alene vil kunne udrette mere end nogen Agitation for at sikre et sparsommeligt, frisindet og fædrelandsk Storthingsvalg udover i Landsbygderne.

Den herskende Nød vil maaske bedre end Ord tjene til at stadfæste den Erfaring, man allerede maatte have gjort, at nye Kræfter maa kaldes til og anstrenges for at gjøre Samfundsvilkaarene taaleligere end de hidtil har været. Det gjælder ligesaavel i Byerne som udover i Landsbygderne, at den nøgterne, samvittighedsfulde Sparsommelighed, som Livets egen Erfaring har lært den Enkelte at iagttage i sit private Liv, ogsaa maa blive raadende i Kommunens og Statens Økonomi. Men denne Sparsommelighed og Nøgternhed vil kun finde paalidelige Talsmænd i de Samfundslag, hvor Livets egne Vilkaar har gjort Sparsommeligheden til en opdragende Magt. Men det er ogsaa i dette Samfundslag den oplyste Mands Sparsommelighed, man vil tiltrænge; det vil sige: den Slags Sparsommelighed, som ikke pantsætter Fremtidens Forhaabninger for at skaffe sig de Skillinger, han behøver for Dagen, men som veier Samfundets nærværende og kommende Behov og ikke lader sig lokke af Tidens Fristelse til at snyde de store Samfundsinteresser for en lumpen Skilling. Det er ikke den Slags Sparsommelighed i det Smaa eller Smaalige, som en jaabæksk Bondevenforening paa Vestlandet nylig har udtalt sig for, idet den angreb Folkeoplysningen for at spare nogle Skillinger paa Lønnen til Almueskolelærere, man skal sætte sin Lid til. Men det er den Sparsommelighed i det Store, som først overveier alle Folkets sande Interesser, som raadspørger Historien og Erfaringen for at udfinde Betingelserne for et Folks varige Fremgang, og som anviser Samfundet som den

*) Jakob Aall skriver i sine Erindringer om Misværaaret 1812: „Det var et af de største Misvæxtaar, som i Mands Minde var kjendt. Foraaret havde været meget koldt og fugtigt, og Landmanden havde paa de fleste Steder ikke lagt Kornet i Jorden førend hen i Juni Maaned. Om Sommeren stred vel Vegetationen rask frem under beleiligt Veir, og man begyndte at gjøre sig Haab om en god Høst, da Nattekulden allerede i de første Dage af September indfandt sig i en saa stærk Grad, at Sædens Modning paa de fleste Steder hindredes og Kornet hængte grønt og slimet paa det visnede Straa. Efter den Dag hindredes Kornets Modning og Indtagning formedelst tiltagende Fugtighed og Kulde, og en tidlig Sne dækkede mange Kornstøre, som hængte fulde af umodent Korn. Denne Ulykke forøgedes i en høi Grad derved, at Kartoflerne (Poteterne), som under Krigen udgjorde mange Bygders Hovedføde, især i Fjeldegnene, saa godt som ganske mislykkedes. — — — — — — — — En Række af Aar, fulde af Lidelser, Savn og en tilbagestaaende Næringstilstand, fulgte derefter, hvis Følger hvilede tungt paa Landet længe efter at Norges udvortes Politik og indvortes Statsforfatning havde taget en lykkelig Vending og Fædrelandet kunde ligesom skabe sin egen Skjæbne.

Enkelte de rette Grændser for enhvers Maal og Tragten. Det er den Sparsommelighed, vi tiltrænge at se iværksat og som Tidernes økonomiske Tryk i Forbindelse med det sociale Tryk, hvorunder Folket lider, nu maa bryde Veien for.

Hvorledes Krænkelse af Livets moralske Magter og Fornegtelse af Ideens øverste Ret i Forholdene hævner sig, derpaa afgiver det engelske Storblad Times et stort Straffens Exempel. Over dette Blad gjentager sig nu den samme Straffedom, som over den hele ideforladte engelske Politik — det har tabt Verdens Agtelse og dermed trods al sin nuværende ydre Glands tabt den Levekraft, som udgaar fra den usynlige Ide, naar den endnu er tilstede og ikke fortabt. Times er nu i sin inderste Grund en literær Nod, hvorom alle ved, at den er moralsk raadden, hvor meget end Skallen farves op. Dets aandelige Kost staar vistnok endnu paa Verdens bedste Borde, men spises ikke, med andre Ord, Bladet er stiltiende fordømt, tildels ogsaa af Englænderne selv, som foragte dets Raaddenhed.

„Det er nu, siger det danske Dagblad, længe siden, at der blev telegraferet, hvad Times sagde og mente, raadede til eller raadede fra. Det var dengang, det kolossale Blad bar Tilnavnet „Europas sjette Stormagt“ og opførte sig, som om det virkelig var det. Bag Times skulde staa den offentlige Mening i England, hvad det sagde, mente hele det engelske Folk, og i alle vigtigere politiske Spørgsmaal imødesaa man derfor i Spænding, hvilken Opfattelse Times gjorde gjældende. Telegrafen var idelig i Bevægelse for at forsyne hele Verden med en Extrakt af de Visdomsord, som senest vare komne for Lyset i Times. Det havde næsten mere at betyde, end hvad en engelsk Minister sagde; thi Ministeren kunde gaa af, men Times vedblev stadig at være den offentlige Menings Herold. Det er en bekjendt Sag, hvad der gav Anledning til, at den Nimbus, som omgav Times, fuldstændig forsvandt, og ved samme Leilighed viste det sig, at det heller ikke havde Stort at betyde, hvad en engelsk Minister sagde, selv om han var Premierminister. Der indtraadte da en Metamorfose, og den „sjette Stormagt“ forsvandt pludselig, uden at der iøvrigt sporedes nogen Følge heraf for Ligevægten. Times har siden den Tid produceret adskillige tusind ledende Artikler om udenrigske Forhold, men Ingen har taget synderlig Notits deraf, neppe vel engang i England selv. Det gjorde derfor et overraskende Indtryk blandt Telegrammerne til „Köln. Zeit.“ i disse Dage at læse: „Times räth“. Der maatte aabenbart være noget Overordentligt paafærde, og Times maatte give et Raad af en ualmindelig Vigtighed, siden Telegrafen imod al Sædvane var bleven sat i Bevægelse for dets Skyld; dog var der ikke spenderet Meget herpaa, knapt to Linier, og de lød saaledes: „Times raader Østerrige til at se sig om efter Allierede, ikke udenfor, men indenfor Tyskland.“ Det paagjældende Numer af Times bekræfter Telegrammets Rigtighed; Østerrig faar virkelig et Raad af den anførte Beskaffenhed“.

Det, som gaar af Times, er Frygten for at Napoleon under de Vanskeligheder, som overalt i Europa beredes ham, skal have gjort Alvor af sin gamle Trusel, at ville alliere sig med Rusland (og Nordamerika), og saa fra Udgangspunktet fra denne al hans tidligere Politik modsatte Alliance regjere Europa. Trods Telegrammer om det Modsatte, hører en saadan Politik ikke til det Usandsynlige, og Times's Frygt kan kun bestyrke dette. Det synes snarere som om Napoleons og Frankriges hele Stilling til Tyskland, England og det orientalske Spørgsmaal skulde gjøre ham denne Politik til en Nødvendighed. Meget af det, som er skeet her i Norden i den senere Tid, kunde ogsaa lade sig forklare bedst fra Standpunktet af en saadan Politik. Times vil under denne Frygt faa Østerrige og Preussen til at falde i hinandens Arme og glemme, at de have det blodige, kun fem Aar gamle Sadowa mellem sig.

Denne Times's Artikel bestyrker ogsaa den fra saa mange Sider indløbne Efterretning om, at Kronprindsen af Preussens Reise til Wien var Lord Clarendons Værk; men de anførte Grunde for en Alliance imellem Østerrige og Preussen stadfæste paa den anden Side, at England Intet har udrettet ved denne Intervention. Af saadanne Grunde kan Østerrige umulig bevæges til et pludseligt Omslag. Den engelske Regjering ved naturligvis meget godt, at Frankrige aldrig underkaster sig en Fred paa ydmygende Vilkaar, og den gjør sig derfor vistnok al mulig Umage for at berede Kabinettet i Paris saa mange Vanskeligheder, at Tidspunktet for en Opgjørelse med Preussen udsættes saa længe som muligt. Hvem ved, hvad der imidlertid kan ske, om ikke f. Ex. Keiser Napoleon skulde dø? Da vilde der mulig udbryde en Revolution i Frankrige, og de Farer, som truede Kronerne, kunde hurtig nødsage Kongen af Preussen og Keiseren af Østerrige til at udsone sig med hinanden, medens Frankrige enten maatte holde Fred eller kjæmpe ene imod hele Europa. Man antager for Øieblikket almindelig, at Frankrige og Østerrige ville gjøre Forsøg paa at komme i et venskabeligt Forhold til Rusland. Grev Beust har havt en Sammenkomst med Fyrst Gortschakoff, den diplomatiske Forbindelse imellem Østerrige og Rusland er bleven gjenoprettet, og „Wien. Zeit.“ for den 23de indeholder den officielle Meddelelse om, at Grev Chotek, hidtil Gesandt i Stuttgart, er bleven udnævnt til Gesandt i Petersburg. Paa den anden Side vil General Fleury, der har Ord for at være en Tilhænger af en fransk-russisk Alliance, om kort Tid afgaa som Gesandt til Petersborg. I England synes man slet ikke om disse Bestræbelser for at skille Rusland og Preussen fra hinanden, saaledes som det sees af Times, og Bladet angiver en fyldestgjørende Grund herfor. „Ved at forene sig med Frankrige og Rusland“, siger Times, „kunde Østerrige sikkerlig mætte sin Hævnlyst paa Preussen, yde Bayern og Würtemberg, Sachsen og Hannover en Haandsrækning og maaske endogsaa gjenoprette de smaa tyske Stater i en ny Forbundsdag i Frankfurt“. Alt dette vilde Østerrig utvivlsomt have Udsigt til at gjøre, og heri vilde det maaske se en fuldstændig Erstatning for, at Rhinen blev Grændsen imellem det nye Tyskland og Preussen. Det er imidlertid et stort Spørgsmaal, om der er Udsigt for Frankrige og Østerrige til at opnaa Mere af Rusland end et Løfte om Neutralitet, og selv dette vil bero paa, om der ikke allerede, som længe almindelig antaget, er truffet bindende Aftaler imellem Kabinetterne i Berlin og Petersburg. I Rusland er Gjenoprettelsen af den diplomatiske Forbindelse med Østerrige bleven bedømt omtrent paa samme Maade, som man i Østerrige bedømte Kronprindsen af Preussens Reise til Wien. Men vist synes det at være, at man i England nærer Frygt for Muligheden af en eller anden Forbindelse imellem de tre Magter. Den engelske Presses Taktik har derfor bestaaet i af al Evne at vække Mistanke og Splid imellem de Magter, hvori den ser Preussens Fiender. Der blev lagt den mest overdrevne Betydning i Kronprinsen af Preussens Reise til Wien, og man søgte at vække den Forestilling, at Østerrige stod i Begreb med at forraade Frankrige for at slutte sig til Preussen. For et Par Dage siden indeholdt Times den overraskende Meddelelse, at Keiser Frants Joseph vilde reise til Italien for at vinde Kong Victor Emanuel for — en Alliance med Preussen! I den her omtalte Artikel siger Times, at den eneste sikkre Ven, som Frankrige har i Østerrige, er Grev Beust, hvilket iøvrigt, i Parenthes bemærket, ikke vilde have Lidet at sige, saalænge Beust er Rigskantsler og Udenrigsminister og altsaa har det afgjørende Ord. Det er imidlertid en Selvfølge, at Regjeringerne ikke lade sig paavirke af de engelske Blades Artikler og Betragtninger, der vrimle af de kolossaleste Modsigelser. Pressen i England kan uddele Raad og Advarsler til alle Sider, uden at det over den allerringeste Indflydelse paa Begivenhedernes Gang. Ikke engang Bladene udenfor England tage nogen Notits heraf. Kronprindsen af Preussens Reise til Wien vakte kun ringe Opmærksomhed i den franske Presse trods de engelske Blades hoverende Udtalelser. De officiøse Organer i Paris sagde, at det i Fredens Interesse vilde være glædeligt, om der kunde gjenoprettes et godt Forhold imellem Østerrige og Preussen, og derefter have de paa mange Maader vist Umuligheden heraf, idet de hertil knyttede Meddelelser om, at Kronprinsen havde faaet en kold Modtagelse. Det officiøse wienske Blad „Presse“ erklærer, at det slet ikke tror paa Rygterne om en fransk-russisk Alliance, og at General Fleurys Udnævnelse til Gesandt i Petersborg aldeles ikke kan opfattes som et Symptom paa Afbrydelsen af det gode Forhold, der hidtil har hersket imellem Wien og Paris, og som begynder at bryde frem imellem Wien og Berlin.

Fra Petersburg skrives under 17de ds. til „Köln. Zeit.“: „Den meget omtalte Tilnærmelse imellem Kabinetterne i Wien og Petersburg er nu bleven ført tilbogs af alle vore Blade, men intet af dem har fundet det fornødent at lægge særlig Vægt paa denne nye Vending. „Moskau Tid.“ erklærede endogsaa temmelig rent ud, at de ledende Statsmænds gode Villie ikke vilde være istand til at udjevne Differentser, som havde en reel Grund i de forskjellige Nationers og Staters afvigende Interesser. „Golos“ mener, at Østerrige, naar det virkelig vil slutte Fred med Rusland, tillige maa forandre sin indre Politik og tilfredsstille de Fordringer, som Czecherne, Ruthenerne, Slovakerne osv. stille. Hvor lidet vor Presse er tilbøielig til at tage Notits af de wienske Statsmænds Imødekommen, fremgaar bl. A. deraf, at „Golos“ i et af sine sidste Numere opfordrer Russerne til at subskribere paa det lembergske Blad „Slowo“, det storrussiske Parties Organ, der ganske aabenlyst gjør Propaganda for Rusland imod Østerrige og hører til det nuværende Ministeriums mest forbitrede Modstandere“.

Le Journal des Débats kommer i en meget diplomatisk affattet Artikel tilbage til Kronprinsen af Preussens Besøg i Wien og Grev Beusts Sammenkomster med Dronningen af Preussen i Baden og med Fyrst Gortchakov i Schweiz. Det nævnte Blad paastaar, at Forholdet mellem Hofferne i Berlin og Wien er uforandret, og at Østerriges Forhold til Rusland endnu stedse er meget spændt. Hensigten med Artiklen synes at være at fjerne Frygten for et Forbund mellem de tre nordlige Stormagter, og Journal des Débats, som ofte har vist sig tilbøielig til at gaa Grev Bismarks Ærender, fremsætter den Paastand, at Preussen, Østerrige og Rusland ikke ere i Stand til at indgaa nye Alliancer med hvem det end var og til Gunst for hvem det end skulde være.

Telegram til Indredepartementet fra Amtmanden i Tromsø Amt af 27de ds.:

Ifølge Indberetning af 25de d. M. fra Lensmanden i Trondenæs er Storsildfiske begyndt ved Kastfjord, Elgsnæs og Grøtto. Flere Nøter stængte.

Kand. jur. J. F. N. Christiansen er den 27de Oktbr. sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Underretterne.

Edsvoren Fuldmægtig. Hos Sorenskriver i Karmsund og Hesbø Sorenskriveri, Strøm, der ved høieste Resol. af 3die August 1869 har erholdt Tilladelse til indtil Videre ved sit Embedes Bestyrelse at benytte edsvoren Fuldmægtig, er Kand. jur. P. E. Bessesen autoriseret som saadan.

Kammerherre Oluf Stenersen, skriver Flk. Avis, der siden Foraaret har forladt Minister-Residentposten for Norge og Sverige i Konstantinopel for at overtage den norsk-svenske Affendingspost i Haag og Brüssel, og som nu i nogen Tid har været hjemme i Orlov, ventes efter et Forlydende i B. T. i næste Uge fra Norge her til Kjøbenhavn. Det glæder os at kunne meddele, tilføier Bladet, at denne ansete Diplomat som en Anerkjendelse af de Tjenester, han i længere Tid har havt Leilighed til at

---

Kvindernes og de Frigivnes Opdragelse i Amerika.

(Efter C. Hippeau i Revue des deux mondes.)

Det, som giver Ordningen af de offentlige Skoler i Amerika et særegent Præg, det er Nødvendigheden af at skaffe dette Folk, som er kaldet til at styre sig selv, den videste og frieste Undervisning, uden at gjøre nogen Forskjel mellem Kjønnene. Paa dette Punkt har aldrig nogen Tvivl hævet sig; aldrig har Spørgsmaalet om det er gavnligt at udvide den aandelige Synskreds for de Klasser, som tilfældigvis ere stillede paa Samfundets lavere Trin, været alvorlig behandlet. Religion og Politik har indskrevet i Spidsen for alle amerikanske Forfatninger den almindelige Ret til Opdragelse, og i alle Bevillinger anvises som Følge deraf særegne Fond til Oprettelse og Underholdning af offentlige Skoler. Det er Indbyggerne selv, som bevilge Midler til Opbyggelse af disse Skoler, til Kjøbet af Inventarium og til Lønning af Bestyrere. Aldrig har en Afgift nydt et mere udelt Bifald; skjønt Behovet for hvert Aar voxer, saa ere de forøgede Ydelser aldrig Gjenstand for Skatteydernes Klage; de betragte disse Offre, hvorfra de ikke ville befries under nogen Omstændighed, som noget, der giver hundredobbelt igjen. Det er en almindelig anerkjendt Grundsætning, at medens enhver Borger bør vie alle sine Kræfter til sit Lands Tjeneste, bør Landet paa sin Side skaffe sine Børn Midlerne til at erhverve sig den største Sum af Dygtighed.

Den private Foretagsomhed skulde da være tilstrækkelig til at give den folkelige Undervisning en bred og kraftig Organisation; men Forfatningen, som i den offentlige Opdragelse ser en stor national Interesse, har draget Omsorg for at forbeholde Regjeringen en Ret til Beskyttelse og Overopsyn af Skolerne ved Hjælp af et fast Fond til deres Underholdning. De offentlige Skolers Budget dannes af fire Slags Indtægter. Den første dannes ved at overdrage til den offentlige Undervisning Indtægten ved Salget af den sex og tredivte Del af alle Landstrækninger, hvorover Kongressen kan raade, den anden ved et Overskud af 33 Millioner Spd., som Budgettet i 1835 afgav, den tredie ved Udbyttet af 30,000 Akres Jord for hver Senator og Repræsentant i de Stater, hvori Skoler for Agrikultur og Mekanik grundes, og endelig den fjerde ved lokale Skatter, som Borgerne paalægge sig selv i Forhold til deres virkelige Formue. Den samlede Sum, som aarlig anvendes til de offentlige Skoler, beløber sig til ikke mindre end 75 Millioner Spd.

Disse offentlige Skoler, som ere aabne for alle Børn fra fem til atten Aar (common schools, free schools), meddele al elementær Undervisning i alle Retninger. Eleverne faa gjennem de forskjellige Trin Undervisning i de gamle Sprog, Literatur, Historie, Geometri, Kemi, Fysik og Naturhistorie. Den, der har gjennemløbet den hele Række af disse Studier, har da en grundig og fuldstændig Opdragelse, paa samme Tid som han er fuldkommen uddannet, dersom han vil hengive sig til de fri og lærde Studier ved Collegerne og Universiteterne.

Man kjender ikke i Amerika denne ukloge Deling af Kundskaber, som i saa lang Tid i Frankrige og andre Lande har været betragtet som en social Nødvendighed, saaledes at man tildeler de Fattige og Landbeboerne kun en meget indskrænket Elementærundervisning, og forbeholder for de Formuende den høiere Undervisnings Goder. Det amerikanske Skolevæsen sikrer saavel Skolerne paa Landet som i Byerne den høiere Undervisnings Velgjerning, og den overordentlig frisindede Aand, hvormed den offentlige Undervisning er ordnet, medfører, at al Undervisning fra de mest elementære til de høieste ere fælles for Gutter og Piger, og at den som oftest meddeles i de samme Skolehuse; og endelig, naar det i de sidste Aar har været Spørgsmaal om at stifte Skoler for Negrene, saa har aldrig den Tanke fundet Medhold, at man skulde indskrænke Undervisningen for dem og indeslutte dem indenfor snevre Grændser.

Denne de unge Pigers og de frigjorte Negeres Delagtighed i den høiere Undervisning er en Gjenstand, som vel synes os værd at blive noget udførligere behandlet.

I.

Medens man i England, Frankrige og de fleste af Europas Stater har draget Kvindernes Ret til en høiere Opdragelse i Tvivl, ja endog ment, at de manglede en tilstrækkelig aandelig Kraft for at kunne drive de høie videnskabelige Studier, saa er der en Nation, ɔ: den amerikanske, som forlængst har løst dette Spørgsmaal. De forenede Stater, som ere vante til at lægge Erfaringen til Grund for alle Theorier, have ikke først spurgt om, hvilke Følger det kunde have for Familien og Samfundet at give Kvinderne en mere udstrakt Undervisning; de have udenvidere aabnet alle Skoler for Kvinderne; de have villet, at de ikke skulde blive fremmede for nogen Undervisningsgren.

Det er forresten ogsaa Tingenes naturlige Gang, som i Amerika har kuldkastet alle Betænkeligheder og Systemer og givet Kvinderne en anselig Del i den offentlige Opdragelse, og dermed sikret dem en Betydning og Opmærksomhed, som de ellers ikke vilde faaet. I de ganske særegne Forhold, hvorunder det amerikanske Samfund har dannet sig, har man forstaaet, at den folkelige

yde den danske Regjering ved i Konstantinopel at varetage dens Interesser, dels som Sekretær under tidligere norsk-svenske Affendinge, dels som disses Efterfølger, fornylig er bleven hædret med Dannebrogsordenens Kommandørkors af 1ste Klasse.

Udvandrerskibet „Fulton" er ifølge et igaar hertil indløbet Telegram ankommet til Newyork Lørdag den 23de Oktober. Alt vel ombord. (Berl. Tid.)

Byens Formænd og Repræsentanter var igaar Aftes samlede paa Børsen til Behandling af Formandskabets Beslutning om, at Kommunen skulde overtage Garantien for det paatænkte Jernbanelaan. Fraværende vare Graah og Hansteen. Formandskabet havde under 22de dennes indstillet til Repræsentantskabet at fatte følgende Beslutning:

I Erkjendelse af den store Betydning, som en Jernbane-Forbindelse mellem Kristiania og Drammen vil have for Kristiania Bys økonomiske Udvikling;

under Forudsætning af, at denne Jernbane vil blive sat i umiddelbar Forbindelse med Drammen—Randsfjord Jernbanen;

og med det Ønske, at Kommunen, naar Banen er sat i Drift, saalænge Kommunens Garanti gjælder, faar Indflydelse paa Bestyrelsens Sammensætning,

vedtager Kristiania Bys Repræsentantskab:

at Kristiania Kommune indestaar for, at der af et Laan, stort 600,000 Spd., som optages til Udførelse af Jernbaneanlægget mellem Kristiania og Drammen, skal blive Laangiverne betalt 5 pCt. aarlig Rente, indtil Laanet er tilbagebetalt, dette under følgende Betingelser:

a. for muligt Udlæg med Renter og Rentes Renter i Anledning af denne Garanti forbeholdes Kommunen Fortrinsret i Banens Netto-Udbytte næstefter Laangiverne, saaledes at, saafremt Netto-Udbyttet noget Aar ikke skulde blive tilstrækkeligt til at dække Renter, udredes det Manglende med Rentes Renter af de følgende Aars Udbytte;

b. Kommunen forbeholder sig Ret til, naarsomhelst efter 10 Aars Forløb, at frigjøre sig for sin Garanti, i det Hele eller for en Del, ved efter $1/2$ Aars Opsigelse at udløse Obligationerne, alle eller for en Del, ved Udbetaling af deres paalydende Sum;

c. naar Laanet er erholdt, er Staten forpligtet til at fuldføre Jernbaneanlægget, derunder indbefattet Anskaffelse af de planmæssige Driftsmidler;

d. indtil dette er skeet og Banen helt aabnet for Færdselen, udredes Renten af Laanet ubetinget og fuldt ud af Statens Bidrag til Anlægget, mod at Indtægterne af den foreløbige Drift, som indtil den Tid maatte finde Sted, komme til Afdrag i samme.

Efter 5 Timers ivrig Debat, der væsentligst dreiede sig om Garantiens Begrændsning, blev Formandskabets Beslutning vedtaget med et saadant Tillæg, efter Forslag af Kjøbmand Schwensen:

„Kommunen forbeholder sig Ret til, efterat den Rabat, som muligens maa tilstaaes ved Salget af de udstedendes 5 pCt. Obligationer forlods er dækket, at nyde godt af den Rentebesparelse, som ventes opnaaet ved Garantien, nemlig $1/2$ pCt. eller 3000 Spd. aarlig, saaledes at disse med Tillæg af Renter og Rentes Rente skulle anvendes til Indkjøb eller Indløsning af Jernbanens Obligationer; selvfølgelig med Forbehold af Statskassens Ret til at indfri Obligationerne".

Efter Forslag fra Malermester Bing blev der tilføiet Beslutningen et Ønske om, at Arbeidet saavidt gjørligt udføres ved norske Arbeidere og ved norske Værksteder.

Et udførligere Referat skal blive meddelt imorgen.

Fru Giebelhausens Beneficeforestilling. I næste Uge vil der i Theatret blive feiret en sjelden Fest, idet Fru Gibelhausen da skal feire sit 35aarige Jubilæum. Den 3die September 1834 debuterte hun nemlig paa Kristiania Theater i „Ser jer i Speil", og siden den Tid har hun været ved vor Scene og ofret den sine bedste Kræfter. At minde Publikum om, at det ligeoverfor en Kunstnerinde, der selv med Troskab har opfyldt sin Pligt, ogsaa har Pligter at opfylde mod hende, er visselig her unødvendigt. Kristiania Publikum vil vistnok med Glæde gribe denne Anledning til at afbetale noget af den Gjæld, hvori det staar til Fru Giebelhausen, og ved et talrigt Besøg give hende det ydre Bevis paa, at hun anerkjendes og skattes som en Kunstnerinde, der har Krav paa vor fulde Sympathi, og at denne hendes Høitidsfest, som er den første i sit Slags ved vort Theater, ogsaa af Publikum opfattes som en Fest, som hun som Kunstnerinde har gjort sig fuldt fortjent til at feire. Efter Forlydende vil Forestillingen, som nok skal gives Tirsdag den 2den November, bestaa af: „Damernes Fe", hvori hun selv spiller Grevindens Rolle, og tilslut en ny original dramatisk Skitse: „Hos Bedstemoder". Formodentlig er der, som ved alle saadanne Anledninger, i Stensballes Boglade nedlagt en Abonnementsliste, hvorpaa man kan tegne sig.

2det Hefte af Norges Kongesagaer i Godtkjøbsudgaven (2det Bind) er nu udkommet.

„Morgenbladet om de amerikanske Forholde" er Overskriften paa en Artikel i „Fdrl. og Emigr." for 7de ds.: Vi have flere Gange fundet os opfordrede til at tage til Gjenmæle mod den Maade, hvorpaa „Morgenbladet" søger at nedsætte Amerika i sit læsende Publikums Øine. Ethvert Brev, der klandrer Amerika, hvor usandfærdigt og usandsynligt Indholdet end er, optages med Begjærlighed. Ja, som oftest gjør Redaktionen en Bemærkning nedenunder for at godtgjøre Sandheden af Brevskriverens Udtalelser.

Norsk Folkeblad No. 44 indeholder: Ved Michael Sars's Grav (Digt af Bjørnstjerne Bjørnson). — Portræt af Bankadministrator Svend Olaus Stray. — Livgardistens Bryllup, rimet Fortælling (ved B. Lund). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — Kristiania. — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold for sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Lidt af Hvert. — Bekjendtgjørelser.

Forulykkede. I Søndags, skriver Tunsb., blev bekjendt i Byen Indholdet af et Telegram, der var indløbet Aftenen forud, og som bragte Sorg i mange Familier og inderlig Deltagelse i endnu flere. Telegrammet, der er affendt fra den norske Konsul i Dover, melder, at det Rederiet Rode, Harbitz og Gundersen tilhørende Skib „Helga" er indkommet dertil, foranlediget ved Tab af alle Skibets Navigatører, idet Kapteinen H. Gundersen, 1ste Styrmand Fredrik Nilsen og 2den Styrmand Kristensen berettes at være skyllede overbord.

I den tekniske Forening i Stavanger er paabegyndt en Række Foredrag og Diskussioner over Næringsveiene, især vedkommende denne Egn af Landet. Foredragene bestaa ifølge „Stav." væsentlig i statistiske Meddelelser af Formanden, Hr. Adjunkt Hougland.

En Ræv som Markedsgjæst. I Søregaden blev idag, skriver „Stavangeren" for 25de Oktober, blandt Markedsgjæsterne i Folketrængselen paatruffen en næsten fuldvoxen Ræv, som efter en kort Jagt retirerede ind i Kobberslager Frøilands Gaard, hvor en af Arbeiderne uden videre Omstændigheder greb den i Nakken. Mikkel sidder nu vel forvaret i en stor Cylinder af Jernblik, der er reist paa sin Ende, og hvor den tilsyneladende med Resignation finder sig i Livets Omvexling.

Storartet Gave til Stockholms Universitet. Fabrikeier Johan Michaelson har skjænket til Stockholms Universitets Grundfond 50,000 Rdlr. Rmt. i Værdipapirer tilligemed de paa disse indestaaende Renter.

En islandsk-engelsk Ordbog. Herom skriver danske Dagbl.: Vi omtalte nylig en engelsk Forfatters Interesse for Danmark og hans Bestræbelse for at gjøre den danske Literatur bekjendt i sit Fædreland. Et i videnskabelig Henseende langt betydningsfuldere Vidnesbyrd om en anden Englænders Interesse for det hele Norden og dets gamle Tungemaal har i denne Tid seet Lyset i Oxford. Det er første Del af den længe bebudede islandsk-engelske Ordbog, der skylder en enkelt Mands omfattende Kundskab, faste Villie og udholdende Flid sin Oprindelse, og hvis Fuldførelse efter hans Død vidner om en sjelden, varm og opofrende videnskabelig Iver hos dem, der have taget Arv i hans Gjerning. Bogens Titel er: An Icelandic-English Dictionary, chiefly founded on the Collections made from Prose works of the 12—14th Centuries. By the late Richard Cleasby, enlarged and completed by Gudbrand Vigfússon. Part I. A—H; og den omtales i et af de seneste Numre i Times i en Artikel, der fremhæver Værkets Betydning og meddeler Oplysninger om dets Tilblivelse.

Richard Cleasby vil endnu være i Erindring hos Adskillige fra hans langvarige Ophold i Kjøbenhavn, der med Afbrydelser strakte sig gjennem et halvt Snes Aar; han var en ægte Englænder, ikke blot i Tænkemaade, Væsen og Udvortes, men fremfor Alt i den seige, ihærdige Forfølgen af et engang opstillet Maal, der er karakteristisk for den angelsachsiske Race. Han var Søn af en rig londonsk Kjøbmand, og efterat have tilbragt adskillige Aar paa Reiser, navnlig i Tydskland, henvendte han sin Interesse og sine Studier paa Sprogvidenskaben, bestandig begrændsende sig mere og mere, indtil han til Slutningen udelukkende fæstede sit Øie paa det oldnordiske Tungemaal og besluttede at anvende sine omfattende Kundskaber, sin Tid og sin Formue paa Tilveiebringelsen af det ovennævnte Værk. Han tog fra dette Øieblik af Ophold i Kjøbenhavn og foretog kun af og til kortere Reiser til Sverige, Tydskland og England, undertiden blot for at indhente nogle enkelte Oplysninger, som vare ham nødvendige. Da hans Ordbog var anlagt efter en stor Maalestok og navnlig skulde være rig paa Citater, saa at ethvert Ord ligesom kunde fortælle sin egen Historie, maatte han gjennemgaa alle Kilder, baade trykte og haandskrevne, og lade en Mængde Manuskripter kopiere, hvortil han benyttede yngre islandske og danske Videnskabsmænd, medens han selv baade ledede Arbeidet og deltog deri. Ligesom han i Tydskland havde knyttet Forbindelse med de mest bekjendte Filologer, navnlig med Brødrene Grimm, saaledes pleiede han her Omgang med alle de Videnskabsmænd, hvis Fag kom i Berøring med hans Opgave, og var overalt agtet for sin Kundskab og afholdt for sin personlige Elskværdighed, der ikke var mindre tiltalende, fordi den havde et ægte engelsk Anstrøg.

Saaledes gik Aarene hen. Samlingerne blev større og større, alle Materialier vare tilveiebragte, om end ikke ordnede, og Arbeidet syntes nær sin Fuldendelse. Det Værk, for hvilket han havde forladt Hjem, Slægt og Venner, ventede kun paa den sidste Gjennemarbeidelse og Ordning — da døde Richard Cleasby af Tyfus i Efteraaret 1847, som en General, siger Times, der med Planen til et seirrigt Felttog i sit Hoved pludselig træffes i Hjertet af en tilfældig Kugle. Arbeidet blev dog ikke, som det saa ofte sker, begravet med Manden. Hans Arvinger bestemte en betydelig Pengesum til Ordbogens Fuldførelse, og at dette skete, at der indblæstes dem en saa levende Interesse for en Gjerning, som i sig selv laa fjernt fra deres egen Virkekreds, dette skyldes navnlig den bekjendte, af Danmark fortjente Mr. George Webbe Dasenet ved Times, selv en ivrig Forsker i de nordiske Sprog, der ogsaa bevægede „the Delegated of the Oxford Press" til at overtage Værkets endelige Udgivelse. Det viste sig imidlertid snart, at Ordbogen, som var ufuldendt ved Cleasby's Død, ikke kunde udgives i den Form eller rettere Mangel paa Form, hvori den forelaa, mere som en Materialsamling end som en færdig Bog. Det blev da overdraget til den bekjendte islandske Sprogforsker Gudbrand Vigfusson at gjennemgaa Arbeidet, at rette, forøge og forme det, saa at det i enhver Henseende kunde blive Videnskaben og den afdøde Forfatter værdigt. Dette har han nu gjort og efter Vidnesbyrd af Anmelderen i Times gjort saaledes, at hans Kundskab, Kritik og Udholdenhed fortjene den største Lovtale, og at der i England ikke findes noget lexikalsk Arbeide, som kan sammenstilles med dette. Den halve Ære synes efter denne Udtalelse at tilkomme den islandske Lærde, men i sin Helhed er Bogen dog et Hædersminde over ham, der har fremkaldt den, over Richard Cleasby, af hvis Aand og Villie den først er udsprungen.

En Jaggernautstilbeder. Fra Aachen skrives i Köln. Zeit. om en Mand, som i den tilsyneladende mørkeste Sindsstemning med sænket Hoved og stirrende Blik slentrede om over Jernbaneskinnerne ved en Jerbanestation. Pludselig standsede han og spidsede Ørene for at lytte til det kommende Lokomotivs Stønnen og Larmen af Toget; jo nærmere Larmen kom, desto mørkere blev Mandens Mine. Med Et forsvandt han. Dog nei! Han kastede sig grue ned over Skinnerne idetsamme Toget kom susende. Men heldig eller uheldigvis havde den livskjede Mand kastet sig ned paa et Skinnespor, som Toget netop ikke gik paa, og det drog ham pibende forbi. Fyrbøderen paa Lokomotivet havde dog lagt Mærke til ham, og gav ham i Forbifarten en Bøtte koldt Vand over Hovedet. Men Manden blev ikke tilstrækkelig afkjølet deraf, og han gjentog sit Selvmordsforsøg nok engang, idet han kastede sig ned over den Skinnegang, Toget var passeret, for at knuses af det næste strax efter kommende Tog. Men Skjæbnen spilte ham atter et Puds, idet dette Tog gik den anden Skinnegang. Endelig tog en Jernbanebetjent og bragte ham i Forvaring før han fik gjort Ende paa sig.

Manufakturhandler-Betjenternes Strike i Paris har nu grebet saavidt om sig, at af 12,000 have de 8000 sluttet sig til Bevægelsen. Det heder, at Principalerne ere bestemte paa ikke at give efter, og at paa den anden Side Deltagerne i Striken skulle være i Besiddelse af Midler, der tillade dem endnu i lang Tid at være uden Arbeide. Der siges, at Handelsbetjenterne have faaet betydelige

---

Opdragelse burde være den øverste Pligt, at overalt, hvor en Kommune dannede sig, burde en Skole hæve sig ved Siden af Kirken. En Kirke, en Skole, et Dagblad, disse ere for Amerika de tre væsentlige Elementer for al Samfundsudvikling. I de første Tider vare Lærerne faa i Antal og kunde ikke tilfredsstille Behovet. Amerikanerne toge da til at tænke paa at sætte Kvinderne istand til at blive Lærerinder. Faa Bygder eiede imidlertid de nødvendige Midler til Oprettelsen af to Skoler; den samme Anstalt maatte derfor modtage Børn af begge Kjøn. Den demokratiske Lighed er dybt begrundet i Sæderne hinsides Atlanterhavet; de Riges og de Fattiges Børn sidde saaledes paa de samme Skolebænke ved Siden af hinanden og modtage den samme Undervisning fra den simpleste til den høieste. Man saa da snart, ikke alene at de unge Piger ikke vare Gutterne underlegne hverken i Evner eller Forstand, men endog at Lærerinder i sin Undervisning lagde for Dagen Egenskaber og Dygtigheder, som man ikke fandt i samme Grad hos Lærerne.

Denne Forskjel blev efterhaanden saameget mere aabenbar, som de unge Mænd fordetmeste vare nødte til at forlade Skolerne ved det 14de eller 15de Aar for at træde ind i praktiske Virksomheder, medens Intet hindrede de unge Piger i at fortsætte Skolegangen. Disse kom derved i Besiddelse af en mere grundig Uddannelse og skaffede sig følgelig en mere ophøiet Plads i Samfundet end den, som er dem tilstaaet hos de europæiske Nationer.

Den Agtelse og Opmærksomhed, hvorfor de vare Gjenstand, voxede endnu mere under de store Begivenheder, for hvilke de forenede Stater bleve Skueplads; de viste da, at deres Mod og Fædrelandskjærlighed ikke stod tilbage for Mændenes. Man ved, hvilken beundringsværdig Opofrelse, Kvinderne og de unge Piger i Nordstaterne viste under de frygtelige Krigsaar; man har seet dem søge til Valpladserne som sande Barmhjertighedssøstre, for at bringe Hjælp og Trøst til de Saarede. Lærerne betalte sit store Offer i Døden; i flere Stater vendte nemlig kun et lidet Antal af dem, som havde indskrevet sig under Nordarmeens Faner, tilbage. Lærerindernes Antal forøgedes for at erstatte hine, og nu er deres Antal i de forenede Staters Skoler i Forhold til Lærernes som 70 af 100.*) Krigens Udfald har sat deres Evner og Iver paa en ny Prøve. Nordens Seier over Syden havde tilfølge Frigivelsen af den sorte Befolkning paa ikke mindre end 4 Millioner Sjæle. Religion, Humanitet, Politik gjorde det til en Pligt at beskjeftige sig med de Sortes Skjæbne; talrige Foreninger dannede sig i Nordstaterne for at grundlægge Skoler for de Farvedes Børn af begge Kjøn. En indtrængende Opfordring blev gjort til de Rige, som vare vante til slutte sig til at alle Velgjørenhedsforetagender, og siden 1862 ere mere end 4000 Skoler for unge Negre grundede i Sydstaterne. Det er til Kvinder, at denne Undervisning er anbetroet, og disse ædelmodige Videnskabens Missionærer have ikke nølet med at forlade deres Land og Familie for at ofre sig for et Arbeide, som er blevet dem endnu tungere ved den Modstand, som de have mødt i Størsteparten af Byerne. Jeg har seet dem i Arbeide, og jeg har ligesaameget beundret deres Iver som de Frugter, de have høstet af sit Arbeide i disse Skolers Tjeneste. De aarlig fra de offentlige Skoler afgivne Indberetninger udtale enstemmigt, at Kvinderne lægge for Dagen i Udførelsen af sin Gjerning en Forstand, en Dygtighed, en Evne til at greie sig let og taktfuldt, som man vanskelig finder hos Mændene. Dersom en Bebreidelse kunde gjøres dem, saa er det den, at de med altfor stor Iver hengive sig til sit besværlige Arbeide og derved ofte skade sin Hilse.

Flere høiere Undervisningsanstalter for unge Piger ere i Amerika med fuld Føie blevne navngjetne. Saadanne ere f. Ex. Packers Institut i Brooklyn, Rutgers Pigeskole i Newyork, og fornemmelig Vassars Collegium i Poughkeepsie. — Packers Institut skylder Hr. Packer sin Oprettelse, og er udstyret med alle nødvendige Hjælpemidler til en høi videnskabelig og literær Undervisning. Bygningen har en Værdi af 100,000 Spd., Samlingerne og Bibliotheket have kostet omtrent 10,000 Spd.; den aarlige Udgift er 38,000 Spd. I Oktober 1868 havde Skolen 750 Piger, fordelte i tre Afdelinge; 156 læste Latin, 140 Fransk — Latin dog mest som en Forberedelse for Studiet i Fransk. Blandt Særegenheder bemærkes den store Forkjærlighed for Naturfagene; ogsaa Historie, Geografi og Literatur dyrke de med Held. I den øverste Klasse af den akademiske Afdeling hørte jeg dem læse høit og forklare enkelte Steder af „Miltons tabte Paradis" og gjøre Rede for Indholdet og Versformen, samt om Miltons Liv og Karakter. — De samme Indtryk har Meddeleren faaet ved sit Besøg i Rutgers Collegium. (Forts.)

*) Af 350,000 Lærere og Lærerinder regner man 200,000 Kvinder og 150,000 Mænd.

Pengeunderstøttelser fra forskjellige udenlandske Foreninger, navnlig i England, hvilket dog modsiges i andre Beretninger.

Laboulaye om Kvindens Uddannelse. Den 14de ds. aabnedes der i Paris en Opdragelses-anstalt for unge Damer. Undervisningen ledes af Mdm. Liénard. I denne Anledning holdt Ed. Laboulaye en med livlige Bifald hilset Tale, hvori han fremhævede de Hovedpunkter ved de unge Kvinders Opdragelse, hvorpaa vedkommende Opdragerinder fra først af bør have deres Opmærksomhed rettet. Han paaviste Nødvendigheden af en grundig, alvorlig og selvstændig Undervisning; man maatte skjelne mellem den pedantiske og praktiske Kvinde og fremholde Vigtigheden af at Kvinden i vore Dage i Uddannelse og Intelligents kommer til at staa jevnsides med den Mand, hun tilsidst skjænker sin Haand.

Bladet „New-York Express" beretter, at ved de sidste vilde Guldspekulationer i Wall Street have forskjellige Bankører og Vexel-mæglere tabt omtrent 100 Mill. Dollars i Greenbacks. Flere større Bankhuse ere gaaede fallit og ere blevne bragte fra Rigdom til den yderste Fattigdom.

Senator Wilson fra Massachusets skal have isinde at forelægge Kongressen i dens næste Møde et Lovforslag, sigtende til at forhindre saadanne vilde Guldspekulationer, som de, der fandt Sted i New-York City forrige Uge. Hans Forslag gaar ud paa, at der skal fastsættes Mulkt for at kjøbe eller sælge Guld, uden at det fulde Beløb ogsaa virkelig bliver leveret. En saadan Lov, som den af Mr. Wilson foreslaaede, er høist betimelig og nødvendig, og Kongressen vil visinok ogsaa derfor vedtage den.

En af de frygteligste Ulykker, vi paa lang Tid have havt den sørgelige Pligt at berette om, skriver Fdrl. & Emigr. for 7de Oktbr., indtraf forrige Fredag ved Statsfairen i Indianapolis, Indiana. En ny Dampmaskine var paa Udstilling og mindst 15000 Mennesker havde stimlet omkring for at se den arbeide. Ved en eller anden Skjødesløshed fra Maskinistens Side sprang den i tusinde Stykker i den tætteste Folkemasse. 20 Mennesker dræbtes paa Stedet og over 100 Personer saaredes mere eller mindre, og hvoraf Mange rimeligvis vil dø af sine Saar. Man kan ikke beskrive den hjerteskjærende Scene, som paafulgte. Flere Familier vare komne her for at fornøie sig, og Faa vendte hjem igjen uden at have mistet en kjær Slægtning eller Ven. Manden rykkedes bort fra Ægtefællens Arm, og det lille, uskyldige Pattebarn dræbtes i sin Moders Arme. I Indianapolis og Omegn hersker stor Sorg og Bedrøvelse.

Blandinger.

Skoleexamen. Da der i Sommer skulde være Examen paa en Privatskole i en af Smaabyerne, jeg siger ikke i hvilken, var Læreren lidt bange for, at han og hans Elever skulde komme til at staa til Skamme for de Forældre og Andre, som vilde være tilstede ved Overhøringen. Han skrev derfor op et Svar for hver Discipel og paalagde dem at lære det godt udenad, saa at de ikke skulde staa fast. Selv agtede han naturligvis at afpasse Spørgsmaalene. Examensdagen kom. Disciplene bleve opstillede i den forud bestemte Orden. Overhøringen begyndte og alt gik godt indtil Læreren spurgte en liden, djærv Gut: „Hvem opfandt Krudtet?" — „Odelsthinget og Lagthinget", svarede Gutten bestemt. „Tænk dig om", sagde Læreren, „hvem var det, der opfandt Krudtet?" „Den Gutten er ikke paa Skolen i Dag, han er syg!" lød Svaret til stor Moro for de Tilstedeværende, der snart kom efter Sammenhængen.

(Dr. Tid.)

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Wien, 29de Oktbr.

Ifølge „Neue Presse" har Østerrige søgt om Tilladelse til at overskride den tyrkiske Grændse for at afskjære videre Tilførsler til Insurgenterne fra Montenegro og Herzegowina.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 29de Oktober.

Igaar indklareredes Dampskibet „St. Olaf" fra Hamburg, fuldladt med Stykgods, hvoriblandt ca. 200 Fade Vin og større Partier Sukker og Kaffe. Dampskibet „Kronprinsesse Louise" hidkom ligeledes igaar fra Kjøbenhavn og medbragte som sædvanlig et større Parti Smør. Idag er ankommet 4 Fartøier fra Udlandet, hvoraf 2 fra Danmark med Kornvarer, 1 fra England med Stenkul, og 1 i Ballast.

Ved Bryggerne ligge 12 kornladede Fartøier under Losning. Priserne paa Kornvarer noteres idag saaledes: Stettiner Rug vægtig 212 à 214 ℔ 4 Spd. 6 Skil. pr. Td., Byg vægtig 194 ℔ 3 Spd. 54 Skill. Østersøiske Kogeerter store 6 Spd., smaa do. 4 Spd. 96 Skill. Hvede vægtig 219 a 220 ℔ 5 Spd. 36 Skill. Dansk Hvedemel 7 Spd. 36 Skill.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Kong Sverre	Becker	Aloa	Stenkul.
Kviklund	Christianson	Lysekil	Linsæd.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Katten	Rasmussen	Kristiansand	uftld. Varer
Bonne Celine	Fatonie	Cherbourg	Trælast.
Marie Louise	Haagensen	England	do.

Konkurs. Kristiania: Handelsborger B. A. Ørnbergs Enke den 28de Oktober. Midlertidige Bestyrere Advokat Joh.s Bergh og Handelsborger H. Holtermann. Samling den 12te November. Fordringer meldes inden 20de Januar og prøves 15de Febr. 1870.

Proklama. Numedals og Sandsværs Skifteret: I Boet efter Gaardmand Nikolai Olsen Langerud med 3 Mdr.s Varsel fra 25de Oktober. Fredrikshalds Skifteret: I Boet efter Maren Johannesdatter. 3 Mdr.s Varsel fra 25de Oktbr. Søndre Søndmøres Skifteret: I Boerne efter: Gaardmand Bent Larsen Tverberg af Vanelven, og Gaardmandskone Vendel Pedersdatter Norddal af samme Thinglag.

Kristiania Torvpriser

den 28de Oktbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	24
Do. Vold	1	72	1	96
Halm af Rug	„	84	„	96
Do. - Byg	„	96	1	„
Do. - Havre	„	96	1	„
Havremel	5	60	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72	„	„
Do. - Tønde	1	24	„	„
Rug	3	72	„	„
Byg	2	96	3	„
Havre	1	72	1	96
Smør pr. Bpd.	2	60	2	72
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	84	„	96
Kalvekjød	„	96	1	12
Faarekjød	„	96	1	„
Gaas pr. Stk.	„	96	1	„
Tiur	„	60	„	66
Røi	„	44	„	48
Aarfugle	„	30	„	32
Hjerper	„	14	„	16
Birkeved pr. Favn	2	84	2	108
Furuved	2	24	2	48
Granved	1	108	2	„

Det meteorologiske Institut.

Veiret har beroliget sig. Lufttrykket er temmelig jevnt høit, lavest paa Østlandet. Vinden er laber Landvind. Klarveir og Kulde. Udsigterne ere nærmest til samme Veir.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Generalforsamling

i Kampens Arbeidersamfund afholdes Søndag den 31te ds. Medlemmerne anmodes om at afgive talrigt Møde, da Sager af Vigtighed skal forhandles.

Turistforeningen.

Bidrag til Turistforeningens Aarbog for 1869 bedes indsendt inden 20de November til Foreningens Sekretær, Kand, N. Dietrichson, General-Krigskommissærens Kontor.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Brødrene Hansen junior

(J. F. Bergs forrige Butik)

(5. Kaas's Gaard, Carl Johans Gade 5)

have idag aabnet Handel med Husholdningsvarer, Vine og Brændevine og anbefale sin Forretning med gode Varer og billige Priser.

For Kunder fra Landet haves godt Logis med store udvendige Bekvemmeligheder.

Christiania, den 23de Oktober 1869.

Brødrene Hansen jun.

Total Realisation

af Dame- og Herre-Hatte.

Paa Grund af anden Bestemmelse realiseres Beholdningen af Dame- og Herre-Hatte samt Former til **yderst billige Priser** i Fabriken i Nedre Slotsgade No. 4.

N. M. Hansen.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,
Brogaden No. 19.

I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

Reinert Birkelands Symaskinforretning

og Contor er tilflyttet Capt. Chr. Johnsens Gaard, Hjørnet af Raadhus- og Kongensgade No. 24, ligefor Stiftsgaarden.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Advokat Berghs Kontor

er flyttet til **Fuldmægtig Rytteragers Gaard**, nederst i Kirkegaden (Hjørnet af Grev Wedels Plads).

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 9de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,**
Kirkegaden No. 7.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Tilsalgs.

Hvide Sengetæpper.

Hvide Sengetæpper med Fryndser, af en udmærket Kvalitet, sælges for 2 Spd. 12 Skill. pr. Stk. hos

Wilhelm Balle.

J. Gløersen

(Karl Johans Gade)

anbefaler sit Lager af gamle her aftappede **Bordeaux-Vine** af Aargang 1858, 62, 64 og 65, **Chatêau-Vine,** hjemkomne paa Buteljer, af de bedste Aargange, **Bourgogne-Vine,** saavel hjemkomne paa Buteljer som her aftappede, **Rhinske og Mosel-Vine** i forskjellige Kvaliteter, **Ægte Port, Madeira og Sherry, Pajarete og søde Ungarske Desert Vine, Champagne** fra de første Huse, **Porter brown stout, Seltersvand** af dette Aars Fyldning.

I Partier gives Rabat.

Priscuranter udleveres.

J. Gløersen.

Fin, vasket **Brasil-Kaffe** sælges billig hos **Andr. Gulbransen,**
Jernbanetorvet.

Smør. Ost.

Extra fint gudbrandsdalsk Smør og fin Mysost, saltet Fjeldørret og Faarekjød i Tønder sælges i Jakobsens Gaard, Storgaden 15.

Schweitzer-Chocolade

med og uden Vanille, dansk og norsk Chocolade hos **Hans Gjessing.**

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde den i disse Dage sluttede Feljeton: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 253. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 30te Oktober 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 23de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Joh. Berg. (Bibelselskabets Aarsfest).
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund. Kommunion Fredag den 5te Kl. 10.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Aftensang: Hr. Kand. theol. Erichsen. Kommunion Onsdag den 3die.
Østre Akers Kirke: Gudstjeneste.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
J Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brettum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldsbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brottum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

L. K. Daa: Om Nationaliteternes Udvikling.

(Forts. fra No. 248).

Prof. Daa paaberaaber sig Dawin, den nyeste af de epokegjørende Naturforskere, hvis Theori om Dannelsen af Arter kan kaldes den ligefremmeste Modsætning til de amerikanske Lærdes Antagelse af mange uafhængige Skabelser, hvis Produkter altid skulde holde sig uforanderlig skilte fra hinanden; men han undlader at oplyse, at den dog paa ingen Maade falder sammen med hans egen Lære. Det Standpunkt, Darwin og hans Tilhængere indtage, er et saa eiendommeligt, at de, medens de ligesom Prof. Daa gaa ud fra, at Menneslægten har et fælles Udspring, dog kunne dele hine amerikanske Lærdes Anskuelser om de forskjellige Racers indbyrdes Forhold, hvilke Prof. Daa netop bekjæmper. For en ikke-darwiniansk Naturforsker falder Spørgsmaalet, om Menneskene nedstamme fra et eller fra flere Par, sammen med Spørgsmaalet, om Menneskeracerne skulle betragtes som Arter eller som Varieteter. Thi Arten ansaaes i en ældre Periode af Naturforskningen og ansees endnu af Mange som noget Oprindeligt og Uforanderligt, medens Varieteten forklares som en ved ydre Forholde, Levemaade, Klima etc. frembragt Modifikation, der atter kan forandres eller føres tilbage til sin oprindelige Form. Antager man med denne Opfatning af Art og Varietet et fælles Udspring for de menneskelige Racer, er det klart, at man ogsaa maa betragte dem som indbyrdes forenelige, saaledes at de ved Blanding kunne frembringe en ny og varig Afart, der i Livskraft og Dygtighed kan staa over dem, fra hvilke den er udgaaet; gaar man ud fra en modsat Antagelse, kommer man ligsaa nødvendigt til den Slutning, at Raceblandingen ikke kan føre til noget godt eller varigt Resultat; thi det er en Erfaring, der er hævet over al Tvivl, at Dyrearter, der staa hinanden meget nær, men dog ere skilte ved bestemte Artsmærker, som f. Ex. Ulven og Hunden, Hesten og Æslet, Gemsen og Geden, vel kunne blande sig med hinanden, men at den ved Blandingen frembragte Afkom enten fra først af er ufrugtbar eller efter et Par Led bliver det eller er beheftet med en eller anden Lyde, saa at det ikke endnu paa denne Maade er lykkets at frembringe noget godt og varigt Produkt. Darwin derimod og hans Tilhængere betragte ikke Arterne som noget Oprindeligt, men kun som en yderligere Udviklingsform af Varieteten. Fra dette Standpunkt maa det hele Stræv med at bevise Menneskeslægtens oprindelige Enhed af sproglige eller religiøse Overensstemmelser næsten synes ørkesløst, og de Slutninger, som man vilde bygge derpaa, aldeles uhjemlede. Darwin bestrider ikke, at f. Ex. Ulven, Hunden, Ræven og Schakalen ere vel karakteriserede Arter, og at de nu staa hinanden saa fjernt, at en Blanding mellem dem er unaturlig og giver et slet og uvarigt Produkt; men han paastaar dog, at de alle stamme ned fra samme Dyr, der i sig har indeholdt saa at sige baade Ulvens, Hundens, Rævens og Schakalens Muligheder. Paa lignende Maade forener hans Lære den Paastand, at Menneskene have et fælles Udspring, og den, at de nu forholde sig som særskilte Arter, og at følgelig en Blanding mellem dem er uhensigtsmæssig og unaturlig. Som bekjendt antager Darwin ikke blot en oprindelig Enhed af alle Mennesker, men ogsaa en oprindelig Enhed af Mennesket og Abekatten; i et nyligt udkommet Værk af en af den darwinske Læres mest fremtrædende Forkæmpere (Prof. Haeckel i Jena), i hvilket de forskjellige Menneskeracer ere opstillede som særskilte Species (homo caucasicus, homo mongolicus etc.), er ogsaa de høiestſtaaende Abearter umiddelbart kjedede til de lavestſtaaende Menneskeracer, idet Forf. paastaar, at der mellem Gorilla'en eller Orangutangen paa den ene Side og Hottentotten eller Buskmanden paa den anden ikke er noget væsentlig større Sprang end mellem denne og den indoeuropæiske Mand. Det sees heraf, at Darwinianismen kan føre til de selvsamme Konklusioner som den, der er forsvarede af de amerikanske Lærde, og at Slavepartiet i de forenede Stater kunde have fundet en ligesaa brugbar videnskabelig Støtte for "the peculiar institution" i Darwins Theorie om Arternes Udvikling fra en fælles Grundtype som i Nott's og Fliddon's Lære om „mange uafhængige Skabelser, hvis Produkter altid skulle holde sig uforanderlig skilte fra hinanden". Det sees ogsaa, at Prof. Daa enten røber Uvidenhed eller ikke er saa ganske ærlig, naar han beraaber sig paa Darwin, som om dennes Lære falder sammen med hans egen, da i Virkeligheden snarere det Modsatte er Tilfælde; hin fører nemlig til at antage en bestandig videregaaende Specialisation, medens denne gaar ud fra den oprindelige Enhed og deraf slutter Racernes Forenelighed og endelige Sammensmeltning, saa at „en Hjord og en Hyrde kan opstilles som en sand og sandsynlig Hypothese ogsaa for de jordiske Tings Vedkommende". — Det vil maaske endnu være i Adskilliges Erindring, at Prof. Daa allerede tidligere har udviklet sin Mening om „Udavlens Fortræffelighen" og „Indavlens Fordærvelighed", baade for Dyrs og Menneskers Vedkommende, med den for ham eiendommelige partigjængerske Skarphed. Denne Indavls- og Udavls-Lære er nu videre udført i hans nyeste Værk og udviklet til et fuldstændigt Amalgamations- eller Samrørings-System, der omtrent kan sammenfattes i følgende Sætninger: Alle Menneskeracer ere udsprungne af samme Rod og skulle atter smelte sammen, idet de blande sig med hinanden og gjensidig optage hinandens Eiendommeligheder; paa lignende Maade vil ogsaa de Afvigelser, der ere opkomne inden hver enkelt Race, mere og mere forsvinde og give Plads for en fuldstændig baade ydre og indre Enhed; hvor Menneskene leve i vild eller halvvild Tilstand, mødes os en stedse videregaaende Splittelse i mangfoldige smaa Samfund, der adskille sig stærkt fra hverandre baade ved Udseende og Sprog; Europa's mest oplyste Folkeslag derimod kunne udvortes neppe skilles fra hverandre, og de ere dannede ved en Sammensmeltning af mange smaa Stammer og særskilte, engang fiendtlige Samfund; den fremadskridende Kulturudvikling har opløst disse og ophævet dem i en høiere Enhed, og saaledes vil det nu ogsaa vedblive at gaa, indtil Maalet „die gleichblökende Heerde", engang er naaet; Barbariet adskiller, Kulturen derimod forener og samler eller rettere sammensmelter, og vor Tidsalder frembyder derfor ogsaa „det imponerende Syn af et stort Antal Menneskesamfunds Opløsning eller Tilintetgjørelse"; „det er ikke blot Kongedømmer og Hertugdømmer uden Tal, som have ophørt, fordi Nutidens Mennesker ikke længer fandt nogen Nytte i dem, men ogsaa virkelig udprægede Folkeeiendommeligheder udslettes i Masse, fordi de mindste blandt dem erkjendes ikke at være leve-berettigede paa Verdens nuværende Trin af Udvikling"; „saaledes opstaar paa Ruinerne af de gamle, smaa, forraadnede Samfund nye, større og livskraftigere Forbindelser, og nogle af disse Nutidens Skabninger omfattes ogsaa allerede med den samme patriotiske Kjærlighed, som fordum det gamle, mindre Fædreland nød, da det levede i sine bedste Dage"; rigtignok maa det erkjendes, at „flere af de nationale Omskiftelser, som vi have oplevet, ere istandbragte med en uforduIgt Voldsomhed, saa at den overvundne Svagere har betragtet sin Indlemmelse i Nabostaten som en stor Ulykke, der truer med flere"; i dette Tilfælde har man foregrebet Udviklingens Gang eller forsømt at berede en jevnere Overgang eller gaaet umethodisk tilværks; thi vistnok er det enhver Stats og Nations Skjæbne at smelte sammen med andre og gaa op i en høiere Enhed; men Forandringen har sine „Love", som det gjælder at „indse", og Forf. fremhæver i Forbindelse hermed hvilken stor, „næsten uhyggelig" Interesse denne „Kundskab om Nationaliteterne" maa have for „disse Nordlandes Folk", da man stundom hører det koldt forretningsmæssig fremstillet og stundom med deltagende Medynk beklaget, at det „netop er vi, som høre til de Samfund af Mennesker, hvis Timeglas snart er udrundet"; vi faar finde os deri, vi kunne ikke sætte os op imod Naturlovene, men Granskningen kan dog faa en praktisk Betydning for os, idet „den kan fremkalde Gjerninger, som i Afgjørelsens Stund ville være nyttige", og idet den giver os „Midler til at tillempe Udfaldet mere i Overensstemmelse med vore Ønsker". (Forts.)

Kristiania, den 30te Oktober 1869.

Med Overskrift „For Svenskerne" indeholder Morgenbladet for 24de ds. en høist betegnende Artikel. Der ankes over, at saavel nærværende som andre Blade have ytret den Mening, at naar Forslaget om den nye Rigsakt falder paa næste Storthing, saa maa det nuværende Ministerium falde med det. En æret Forfatter i Dagbl. No. 250 har allerede gjort velgrundede Anker gjældende mod Morgenbladets Opfatning. Vi slutte os til denne Forfatter, idet vi ogsaa betragte Sagen fra en anden Side.

Ved at fremstille Revisionssagen som et Kabinetsspørgsmaal, siger Morgenbladet, lægge vi den Tanke ind i Sagen, at der i Norge findes et Parti, som er villigt til at gjøre Sverige Indrømmelse paa Norges Bekostning. Men baade Regjering og Storthing og alle Nordmænd, mener Morgenbladet (dets egne Forfattere ikke undtagne) ere enige om „ikke under nogen Betingelse at ville opgive nogen Del af Norges Selvstændighed eller paa noget Punkt samtykke i Amalgamationen". Men Spørgsmaalet er alene om det fremsatte Revisionsforslag kan antages at være uskadeligt i disse Henseender eller ikke; og Sagen er desuden bragt ind ikke af det norske Ministerium med dets gode Villie, men alene fordi det blev forlangt af Svenskerne. Saa har Storthinget, mener Morgenbladet, samtykket og herved gjort det nødvendigt for den norske Regjering at udnævne Unionskomite. I denne Komites Arbeide finder Morgenbladet Hovedprincipet om Norges Ligestillen og Selvstændighed ikke alene opstillet, men endog skarpt gjennemført. Naar dette saaledes er i Orden, er det kun Forslagets Hensigtsmæssighed i dets enkelte Dele, der kan være Meningsforskjel om, og denne kan ikke være af saadan Art, at det skulde kunne svække nogen norsk Mands offentlige Tillid, enten han bekjender sig til den ene eller anden Mening.

Hvorledes er det norske Ministerium tilmode med et sligt Forsvar? „Det er ikke mig, det er de Andre", siger Skolegutten, naar han gribes af Rektor i et Skalkestykke. „Det er ikke mig", lader det fine Morgenblad Ministeriet sige, „der har indbragt Revisionssagen; det var Svenskerne, som gjorde det".

„Det var hellerikke mig", lader Morgenbl. sit Ministerium fortsætte, „der gav efter for dette Svenskernes Forlangende, det var Storthinget; og det var kun vort eget Storthings Anvisning, vi fulgte ved at udnævne Unionskomiteen".

Det er altsaa Svenskerne, som har gjort det!

Da Norges Konge den 6te Oktober 1862 i sin Throntale til Norges Storthing udbad sig den norske Nationalforsamlings Bistand til at bringe Revisionsspørgsmaalet til Løsning i Overensstemmelse med sit Tilkjendegivende i sammensat Statsraad den 18de Februar, og da han gjennem den norske Regjering lod den i det sammensatte Statsraad førte Protokol med tilhørende Dokumenter oversende til Norges Storthing, saa var det, siger Morgenbladet, ikke det norske Ministerium, men Svenskerne, som handlede gjennem Kongens Person!

Og da det norske Storthing den 15de Januar 1863 i sin Beslutning om Dokumenternes Vedlæggen til Protokollen lod indflyde den Sætning: „naar Hans Majestæt maatte finde, at det rette Tidspunkt til at forberede Revision maatte være kommet", saa var det altsaa hellerikke til den norske Regjering, at Storthinget overlod at finde det rette Tidspunkt til Revisionens Forberedelse; men Svaret blev vel givet til dem, fra hvem efter Morgenbladets Mening Motionen var kommen — til Svenskerne!

Og Svenskerne fandt, at Tiden allerede var kommen, og følgelig havde den norske Regjering „ifølge Storthingets egen Anvisning" intet andet at gjøre end at udnævne Unionskomite.

Den norske Regjering har altsaa intet Ansvar for, ligesom den ingen Befatning har havt med den hele Sag!

Saadant er efter Morgenbladet det Forhold, hvori det norske Ministerium staar til Kongen, til Storthinget, til Landet og de Regjeringsforanstaltninger i Nationens Livssag, som Kongen træffer gjennem det!

Om disse Regjeringsforanstaltninger billiges eller ikke af Norges Storthing, vedkommer efter Morgenbladet ikke det norske Ministerium, der ganske roligt siger: „Det er ikke os, som har gjort det, men Svenskerne!"

Dersom man endog vilde gaa ind paa, at vor Konge, vort Land og vor Nationalforsamling maatte finde sig i en saadan Behandling baade fra sit eget Ministeriums og fra Sveriges Side, saa vilde dog deraf kun følge, at Ansvaret flyttedes. Thi Ansvar er der og maa der være. Er det Sverige, som allerede nu, skjønt den nye Unionsakt ikke er antagen, dog holder Throntalen i Norges Storthing og bruger det norske Ministerium til sin Haandlanger, saa maa det jo ogsaa være til Sverige eller, som Morgenbladsforfatteren udtrykker sig, „Svenskerne", at Ministeriet maa være ansvarligt; og da er det naturligt at slutte, at „Svenskerne" ikke ville finde sig tjente med at beholde et norsk Ministerium, som ikke har kunnet gjennemføre, hvad det havde paataget sig, og ikke har givet sine Foresatte en rigtig Forklaring over Stillingen i Norge, men derimod har forledet dem til at tro, at det kun var et lidet ildesindet Parti, repræsenteret af de i 1861 fortrængte Ministre, der ikke ønskede en Udvikling af Unionen paa samme Maade, som de svenske Statsmænd forlangte. „Svenskerne" synes da at maatte finde, at de ikke have været vel betjente af et Ministerium, som paa en saa letsindig Maade havde overtaget et Hverv, som det burde have indseet var uudførbart, og derved havde bragt denne Sag, for hvilken Sveriges Folk bestandig erklæres ikke at have nogen Interesse, ikke alene for Norges, men ogsaa for Sveriges Vedkommende i en Stilling, der — om den end skulde undgaa at kompromittere Forholdet mellem begge Nationer — dog maa i høi Grad kompromittere det svenske Ministerium, der paa denne Maade er blevet altfor lydeligt adlydt.

Disse Betragtninger lede os til at antage, at vort Ministerium ikke denne Gang vil finde sig tjent med Morgenbladets Forsvar, men tvertimod, dersom vor Forfatning gav Anledning til at fordre nogen Forklaring af det, vilde se sig nødsaget til at paastaa, at det bærer det hele Ansvar for Alt, hvad der i denne Sag er skeet og kommer til at ske, saalænge der i Norge vedbliver at regjeres efter et System, for hvilket Morgenbladet vil have „Svenskerne" ansvarlige.

En af de store Begivenheder i den kristelige Verden er det af Paven nu til Høsten sammenkaldte Koncilium i Rom, hvorunder der skal rettes paa den katholske Kirkes Brøst. Disse Synoder der skulle slaa fast Kirkens Dogmer og bestemme den „rette Lære" og som samles med et Mellemrum af hundrede Aar, naar Kirken ligesom er bleven for gammel, have sjelden udrettet noget rigtigt Godt ligefra Synoden i Alexandrien i 231 og ad Qvercum 403, der forkjætrede og fordømte Kirkens største Mænd, saasom Origines, Athanasius og Johannes Chrysostomus til Konciliet i Kostnitz 1414, der fordømte Johan Huss til Baalet. Saavel den tydske som den franske Geistlighed truer nu med at fremkomme der med Fordringer paa deres nationale Kirkers større Uafhængighed af Pavestolen — Fordringer, som Paven antageligen, støttet af den italienske og spanske Geistligheds Repræsentanter, paa Konciliet agter i det Længste at modsætte sig. For den franske Kirkes Vedkommende var det som bekjendt den glimrende geistlige Taler i Paris Pater Hyacinthe, der nedlagde Protesten med Tabet af sin Munkekutte. Saa vigtigt et Faktum denne Gjerning var for hele den franske aandelige Verden, saa overdøvedes den dog for en lang Stund af Pressens Gestikulationer og Snak i Anledning af Mordet i Pantin og den opfantaserede Revolution, som skulde ske den 26de Oktober. Nu, da Støien om disse Ting er forbi, begynder man i Mangel af noget andet Opsigtvækkende at røre ved denne Frankriges aandelige Hovedsag, men dog langtfra med det Alvor, den fortjener. Den røde Side af Æblet, nemlig Skandalsiden, Pater Hyacinthes Afsættelse, har den franske Journalistik allerede for skrællet af, og saa har man jo kun Sagens dybere aandelige Interesse igjen, og den er dem naturligvis for kjedelig og lidet underholdende, hvorfor den overlades til Tidsskrifter og Revuer, som ere fordømte til at befatte sig med Sligt. Pater Hyacinthe er nu reist til Amerika, formentlig for at paavirke den katholske Kirke der i Forhold til Konciliet. De paveligsindede Blade søge saavidt muligt at holde den hele Sag som en Ubetydelighed og kun som en Munks Opsætsighed mod Disciplinen, der bør faa sin Straf, men ellers intet mere har at sige. Et af dem gaar endog saa vidt i Pavens Interesse, at det paastaar, at Biskopperne ikke blive kaldte til Rom for at protestere, men for i Konciliet i al Lydighed at vedtage, hvad Paven forelægger. Den ærværdige Barfod-Carmeliter-Generals Dom over Pater Hyacinthe lyder saa, at da denne ikke til fastsat Tid er vendt tilbage til sit Kloster, saa er han dermed afsat fra alle sine Embeder inden sin Orden og derhos formedelst sit Forhold hjemfalden til Kirkens store Exkommunikation saavelsom de andre Censurer og geistlige Straffe, der af Ordenen ere fastsatte for Apostater. Denne Banstraale er i Formen rettet mod en Mand, men er i Virkeligheden et Slag fra Pavestolen mod den hele franske Kirkes Uafhængighed.

Patrie indeholder en Efterretning fra Berlin, der danner et eiendommeligt Pendant til Virchows Andragende om en Afvæbning i Preussen. Efter en talrig Række Forsøg har Geværkommissionen i Spandau, hvor de sidste Experimenter foretoges, enstemmig udtalt sig for et nyt Gevær, og den preussiske Regjering ønsker at det hurtigst muligt skal indføres. Det er ingen ringe Sum, der her bliver Tale om, og Regningen vil med det Første blive præsenteret Repræsentationen. Som Grund til dette Hastværk anføres: „Det fremgaar af de Beretninger, som ere indløbne til Krigsministeriet i Berlin, at den preussiske Soldat ikke længere har Tillid til sit gamle Gvær."

Om Østerriges Operationsplan i Dalmatien meddeler Corr. du Nord-Est Følgende: Ifølge officielle Efterretninger fra Kataro ere Operationerne imod Insurgenterne begyndte paa en Gang paa flere Punkter og have været kronede med Held. De stærke Stillinger, som Insurgenterne indtog i Nærheden af Risano, ere blevne tagne, og Fortet Dragali, der var indesluttet af dem, er blevet befriet. Det gjælder nu om at omringe dem for at tvinge dem til at overgive sig eller, idetmindste tildels, hvilket neppe kan forhindres, at kaste sig ind i det montenegrinske Territorium. Imidlertid har Porten koncentreret et Observationskorps ved Herzegowinas og Dalmatiens Grændser, hvorved der ydes de østirrigske Troppers Operationer en fortrinlig Støtte. De Tropper, der operere imod Insurgenterne, kommanderes af Oberst Jowanowisch, en Dalmatier af Fødsel, der nøie kjender Landet og Indvaanernes Karakter, og han er forsynet med Fuldmagt til at underhandle med Oprørernes Anførere om Betingelserne for deres Underkastelse. Regjeringen vil foretrække Mildhed i alle de Tilfælde, hvor Omstændighederne ikke tvinger den til at gaa strengt tilværks.

„Die Presse" indeholder en lang Artikel om Opstanden i Dalmatien, i hvilken der siges: „Saa længe man ikke ved aabenbare Kjendsgjerninger har godtgjort det modsatte, nære vi den Overbevisning, at det er i Montenegro, man maa søge de sande Ophavsmænd til Opstanden". For at tro paa Montenegros Uskyldighed, forlanger det i Wien udkomne Blad hverken mere eller mindre, end at dette Fyrstendømmes Regjering skal samtykke i dets Okkupation af en østerrigsk Hær. Da flere af de af Oprørerne indtagne Stillinger ere utilgjængelige, kunne Tropperne kun nærme sig dem fra det montenegroske Territorium, og Montenegro vil saaledes faa Leilighed til at godtgjøre paa den mest afgjørende Maade, om det er Oprørernes Medskyldige eller ikke. Fyrst Nicolaus vil dog nok sikkert protestere imod, at man stiller ham imellem dette enten—eller. Østerrige kan forlange, at Montenegro træffer alle de Forholdsregler paa sine Grændser, som Folkeretten paabyder i slige Tilfælde, men det kan ikke forlange Ret til at sende sine Tropper ind over denne Grændse for at undertrykke sine egne Undersaatters Opstand. Østerrige udfolder imidlertid stor Kraft for saa hurtig som mulig at blive Herre over Bevægelsen. En Brigade befinder sig allerede paa Krigsskuepladsen, og en anden har faaet Befaling til at være marschefærdig den 1ste Novbr.

Det spanske Blad Fpoca meddeler, at General Cialdini har afsendt et Telegram fra Madrid, ifølge hvilket Kong Victor Emanuel ikke finder det tilraadeligt under Halvøens nuværende Tilstand, at et saa ungt og uerfarent Menneske som Hertugen af Genua modtager den spanske Throne.

Weekly Herald indeholder et Telegram fra Kuba af 1ste Oktober, der beretter, at Oprørerne have modtaget en betydelig Forstærkning. „Alabama" i Forening med de to andre Kaperskibe have overført 1600 Mand, 10,000 Remmingtonbøsser og 30 Kanoner. Paa Floridas Kyst ventede 5000 Frivillige paa Leilighed til at afgaa.

Ministerkrisen i Florens er ikke, saaledes som et Telegram meddelte, alene endt med Indenrigsministerens Afskedigelse. Et senere Telegram fra Florens underretter om, at Justitsministeren ligeledes har afgivet sin Portefølje. Ferraris og Pironti ere blevne afløste af Rudini og Vigliani, som allerede have aflagt Ed til Kongen.

„Der Wanderer" har modtaget et Telegram fra Konstantinopel, der meddeler, at Vicekongen sandsynligvis vil afholde sig fra at være tilstede ved Suez-Kanalens Indvielse. Dette Rygte, som gjentagne Gange er dukket op, synes dog ikke at være meget sandsynligt. Man kan let forstaa, at Vicekongen ikke kan være fornøiet med at spille den underordnede Rolle, som Sultanens Nærværelse anviser ham, ved Indvielsen af et Værk, som han har beskyttet og bidraget til at gjennemføre trods alle de Vanskeligheder, den tyrkiske Regjering lagde Lesseps i Veien. Men det er ikke sandsynligt, at han vil lægge sin Misfornøielse for Dagen paa en saa upolitisk Maade, som det vilde være, naar Landets Hersker holdt sig borte fra en Fest, hvor saa mange kronede Hoveder ere tilstede.

Til det ledige Akers Sorenskriverembede, hvortil Ansøgningstiden udløber idag, have Statsraad Birch-Reichenwald og Høiesteretsassessor Andresen meldt sig som Ansøgere.

Ifølge til Indredepartementet indkomne Meddelelser er en smitsom Kreatursygdom, „Klov- og Mulesygen", der siden i Sommer er stærkt udbredt blandt Hornkvæget (Storfæet) i England, i den senere Tid udbrudt blandt Hornkvæget paa flere Steder i Nordtyskland og Danmark.

Kand. jur. N. N. Heyerdahl er den 28de Oktober sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Høiesteretsadvokat.

Fordeling af Infanteriets Chefsgaarde. Under 4de ds. har det naadigst behaget Hans Majestæt at bifalde den norske Regjerings underdanigste Indstilling af 24de September næstfor om:

1. At en ny Plan for Fordelingen af de ved Infanteriet nu havende Chefsgaarde naadigst approberes.
2. At Armee-Departementet naadigst bemyndiges til efter Omstændighederne enten at lade afholde Salgsauktion over de Gaarde, som efter den nævnte Plan skulle være overtallige Chefsgaarde, eller til at lade disse Gaarde bortforpagte ved Auktion eller underhaanden for et saa langt Tidsrum, som maatte findes hensigtsmæssigt.
3. At der af det i Loven af 25de August 1848 §§ 3 og 4 omhandlede Fond til-

---

Kvindernes og de Frigivnes Opdragelse i Amerika.

(Efter C. Hippeau i Revue des deux mondes.)

(Forts. fra No. 252.)

Hr. Mathieu Vassar, som havde lagt sig til stor Rigdom som Handelsmand, fattede Tanken om at ofre sin Formue paa Dannelsen af en Anstalt for Opdragelse af unge Piger. De skulde der modtage den samme Undervisning som Gutterne i de bedste Skoler i de forenede Stater. For Udførelsen af denne Plan satte Vassar sig i Forbindelse med Lærde og Mænd fra forskjellige Lande, som iøvrigt havde arbeidet for at fremme Kvindernes Undervisning. Og i 1861 udførte han en Plan, som han saa længe havde tænkt paa og overveiet. Den Dag, da New-Yorks lovgivende Forsamling modtog Vassars Tilbud og denne Skole for unge Piger blev indlemmet i Universitetet, er en vigtig Dag i den offentlige Opdragelses Historie i de forenede Stater. Kvindernes Ret til en høiere Uddannelse vorder anerkjendt; de vare erklærede værdige til at deltage i alle de Undervisningsfag, som indtil da vare forbeholdte Mændene; man proklamerede saaledes høitidelig Kundskabernes Lighed for begge Kjøn. Hr. Vassar udvalgte nu med Omhu 25 Bestyrere, som skulde danne Opsynsraadet, og sammenkaldte dem den 21de Febr. 1861 i en af de offentlige Sale i Pougkeepsie, fremstillede i et bevæget Foredrag sin Hensigt med det Værk, som han anbetroede dem til Varetagelse, og overleverede dem en Kasse indeholdende 420,000 Spd. Det var ved Hjælp af denne Gave af en simpel Brygger, at en Bygning blev opført, hvormed ingen offentlig Undervisningsanstalt, hverken i den gamle eller nye Verden, kan maale sig i Storartethed.

Det blev mig tilladt at gjøre mig paa det Nøiagtigste bekjendt med denne Indretning, som ligger i en liden By ved Hudsons Bredder, og jeg tilstaar, af alt det jeg har seet i de forenede Staters Byer, hvis Skoler af alle Slags jeg har besøgt, har Intet efterladt paa mig et mere levende Indtryk. 400 unge Piger fra alle Kanter af Amerika vare der samlede. Alle den moderne Videnskabs Opdagelser vare der tagne i Brug for at sikre deres materielle Velvære, og de fandt sig omringede af alle særegne Hjælpemidler til at lette dem Studiet af de forskjellige Grene af den menneskelige Kundskab.

Anstalten er beliggende paa en ophøiet Slette med vid Udsigt til alle Kanter, i nogen Afstand fra Byen, og midt i et smilende Landskab. Bygningen har en Længde af 160 Metres; i Midten er en stor Pavillon paa 60 Metres. Den er rigelig forsynet med Alt, som henhører til en saadan Anstalt. I Kjælderen findes Indretninger, som forsyne Bygningen med Gas, koldt og varmt Vand m. m. 1ste og 2den Etage er optaget af Klasser, Læsesale, Værelser for Undervisningen i Kemi, Fysik og Naturhistorie, for Mineralogi og Geologi, Tegne- og Maleri-Gallerier. Omkring Hovedbygningen ligge forskjellige Specialbygninger, et Observatorium, indeholdende et mægtigt Teleskop og de mest fuldkomne Instrumenter for Studiet af Astronomi, en Bygning for Legemsøvelser o. fl. Desuden skjøne Haver, Parker, Skove med sine kjølige Kilder til vederkvægende Forfriskningssteder. De unge Piger have Adgang til Indretningen fra det 14de Aar. Kursuset er paa 4 Aar; under disse 4 Aar meddeles Undervisning i Latin, Græsk, Fransk, Tysk, Italiensk, Mathematik, Fysik, Kemi, Jordlære, Plantelære, Dyrelære, Anatomi, Fysiologi, Rhetorik, engelsk og fremmed Literatur, Logik og Statsøkonomi.

Man skal ikke forundre sig over et saa frygteligt Program, som indeholder paa amerikansk Vis en virkelig Encyclopædi. Eleverne ere ikke tvungne til at studere alle Fag, men kunne under Lærernes Veiledning gjøre et Valg af de Fag, som de have mest Lyst paa.

Den vigtigste Bemærkning, som Vassars Collegium giver Anledning til, er, at de unge Piger i ingen Henseende synes underlegne unge Mænd af samme Alder, dette gjælder hvilketsomhelst Studium de dyrke. Saaledes vinder Kvindernes Ret til høiere Undervisning og til Deltagelse i de Hjælpemidler, som de unge Mænd finde i Collegerne og Universiteterne, hver Dag Terrain i de forenede Stater.

Under mit Ophold i de forenede Stater sendte de unge Piger af Crawfordsville i Indiana en Adresse til Direktionen for Kollegiet i Wabash med Fordring om at blive tilstedte Adgang til Forelæsningerne. De troede at have Ret til at benytte sig af en Institution beliggende i deres Fødeby og forsynet med alt det, som et fuldstændigt Undervisningskursus kunde tilbyde dem. Heldet har kronet de unge Pigers Fordringer. Man bør imidlertid ikke forundre sig over den Triumf, denne Sag vinder i Amerika, naar de samme Forsøg ere gjorte i Europa, selv i Rusland. I England har nylig dannet sig et Selskab til Opnaaelsen af det samme Maal. Trods den Modstand, den ædelmodige Tanke, at fremme Kvindernes Undervisning og indrette videnskabelige og literære Forelæsninger for dem, har mødt i Frankrige, have dog Familie-Mødrene forstaaet dens Betydning. Stødet er givet, og denne Bevægelse, som har aabenbaret sig i Paris og i et stort Antal af Byer, vil ikke formindskes.

Det er ikke alene Kvindernes Ret til en lige Uddannelse med Mændene, som i Amerikas forskjellige Stater kun møde et meget lidet Antal af

staaes Cheferne for de Bataljoner og Kompagnier, for hvilke ingen Chefsgaarde ere udlagte, eller for hvilke efter bemeldte Plan Chefsgaarde ere udlagt, men endnu ikke dispositionsledige, en aarlig Godtgjørelse for Afsavn af Chefsgaard i Overensstemmelse med kgl. Resol. af 5te Juni 1869, — Alt forsaavidt Cheferne ikke maatte være i Besiddelse af anden Chefsgaard.

Sildemaalsagen. Ved høieste Resol. af 28de ds. er det istedetfor de i den kgl. Resol. af 13de December 1851 indeholdte Bestemmelser angaaende Maalekar til Maaling af Vaarsild, i Medhold af Lov om Vaarsildfiskeriet af 24de September 1851 § 35, naadigst bestemt:

1. At de Maalekar, som overensstemmende med bemeldte Lovparagraf forfærdiges til Brug ved Maaling af Vaarsild, skulle være:
   Tøndemaal,
   Halvtøndemaal,
   Fjerdingtøndemaal
   af Form og Dimensioner som de tilsvarende Korntøndemaal. Samtlige disse Maalekar skulle for at kunne antages til Justering og Stempling, overensstemmende med Post 2, være forsvarligt forarbeidede af Eg eller Bøg, og forsynede med fornødne Jernbaand samt med 2de Ører eller Hanker af Jern. I Bunden og Sidestaverne forsynes de med indtil 12 Huller af i det Høieste 3/4 Tommes Tværsnit.
2. At bemeldte Maalekar, forinden de ved Kjøb eller Salg maa afbenyttes, underkastes Justering og Stempling, der bliver at udføre i Bergen ved Magistraten og i Stavanger af den der antagne Udsælger af Maal og Vægt samt paa efterfølgende Steder: Mandal, Farsund, Flekkefjord, Sogndal, Egersund, Sandnæs, Studesnæshavn, Kopervik, Haugesund, Florø, Aalesund, Molde, Kristiansund, ved de Mænd, som af Departementet for det Indre dertil beskikkes.
3. At de Maalekar, som befindes nøiagtige og forøvrigt forsvarlige, skulle foruden de almindelige Justermærker paabrændes Ordet „Sild".
4. At der for Justeringen og Stemplingen bliver at erlægge følgende Betaling:
   for et Tøndemaal . . . . . 60 ß.
   = = Halvtøndemaal . . . . 40 =
   = = Fjerdingtøndemaal . . . 28 =
5. At Departementet for det Indre naadigst bemyndiges til at træffe de Forføininger, som til Iværksættelse af nærværende naadigste Resolution maatte udfordres.

I Henhold til Resolutionens Post 5 har Departementet for det Indre bestemt, at Minimum af Stavernes Tykkelse skal være for Heltønden 5/8 Tomme og for Underafdelingerne 1/2 Tomme.

Til Kunstforeningen er nylig ankommet det hos den danske Genre- og Dyremaler Otto Bache bestilte Billede. Det er kaldt „Holdepladsen ved Charlottenlund Skov" og fremstiller et Par Droscheheste, som faar sit Foder af Kudsken, bagenfor Figurerne en grøn Eng, i Baggrunden Sundet. Figurerne staa helt inde i den nærmeste Forgrund, saa at man af Hestene kun ser Hovedet og Fordelen. Gjenstanden er ganske simpel, men den vinder sin Interesse ved en Behandling, som isandhed er beundringsværdig, og hvis Dygtighed fornemmelig er fremtrædende i Dyrehovederne, der ere mesterligt tegnede og modellerede, og i hvilke Kunstneren har forstaaet at lægge en i høi Grad individuel Karakter. Billedet, der har noget af den for den danske Skole eiendommelige Tørhed i den forøvrigt smukke Farve, er fuldkommen realistisk holdt, og meget i Fremstillingen saavel af Figurer som Landskab er aabenbart valgt mere med Hensyn til Gjenstandenes Anskuelighed end Tanke paa malerisk Virkning. — Rasmussen har for kort Tid siden til dette Aars Udlodning leveret et Billede, der unægtelig er et smukt Arbeide og som viser en betydelig større Udvikling hos denne Kunstner end den, der giver sig tilkjende i hans Billede fra ifjor. Landskabet, et Fjordparti i Regnveir med stor Staffage af Baad med Figurer, har en behagelig graa Tone og megen Finhed i Farvemodsætninger. Mindst heldig forekommer os den lange Aa i Mellemgrunden, der ikke danner nogen smuk Linie og er temmelig tung i Formen, heldigst maaske Baggrundsfjeldene ved sin fine Lysning. Vandet og Staffagen er smukt malet, men det kan ikke nægtes, at Tegningen saavel i Baaden som i Figurerne lade Adskilligt tilbage at ønske, hvilket her paa Grund af Staffagens Betydning bliver en saameget føleligere Mangel. Kunstneren opholder sig i Düsseldorf og Billedet bærer denne Skoles Præg med den stærke Vægt paa behagelig Farve og Totalvirkning. Det viser stærkt hen til achenbachsk Indflydelse. — Af Fru v. Schwerin i Düsseldorf er udstillet et ret smukt større Landskab med Staffage af Kjør.

Referat af Forhandlingerne i Kristiania Repræsentantskab den 28de ds.

Ordføreren, Assessor Løvenskjold, aabnede Forhandlingerne med en Oversigt over Sagens Gang og Stilling, hvorhos han søgte at paavise Nødvendigheden for Kommunen at gaa ind paa Garantiforslaget, samt Ønskeligheden for den ved at Arbeidet snarest muligt kunde paabegyndes. Stærkt udhævede han den glædelige Betragtning, som ligger i de smalsporede Baners mindre Kostende, der gjør deslige Kommunikationsmidler gjennemførlige ogsaa for mindre Distrikter. Det viste sig, at Beregninger over Anlægsomkostningerne, paaregnet Indtægt m. m. i sin Almindelighed ikke kunne være aldeles sikre; men i nærværende Tilfælde, hvor han selv samvittighedsfuldt havde gransket og prøvet dem, holdt han sig overbevist om, at de ville vise sig at være paalidelige. I de første Aar vilde maaske Banen bringe Tab; men for et længere Tidsrum maatte den skaffe Fordel. Naar der i Pressen var vakt Tvivl om man var berettiget til at udstede Obligationer, lydende paa Ihændehaveren, da vedrørte dette Spørgsmaal ikke nærværende Forsamling; det var Jernbanekomiteens Sag at ordne dette. For sit Vedkommende antog han imidlertid, at Kommunen havde denne Ret. De Lovkyndige, som vare paaberaabte for den anden Mening, passede ikke paa nærværende Tilfælde. Fleischers Forslag forekom Taleren baade at være for voldsomt og desuden unødvendigt. Med Hensyn til Birkelands Forslag, saa fandt han dette at være i ligefrem Strid med Storthingets Beslutning, og kunde han følgelig ikke gaa ind derpaa. Det havde lagt ham meget paa Hjertet at sørge for, at Garantien ikke kom til at blive uendelig, skjønt han troede, at Byrden mere vilde vise sig i Navnet end i Virkeligheden. For at bortrydde Frygten for en stedsevarende Garanti var han betænkt paa at foreslaa et Tillæg til Litr. b saalydende: „med Ret for Kommunen til fra den Tid, Obligationerne af den var indløste, indtil de af Statskassen indfries, at oppebære den fulde Rente af Obligationerne, nemlig 5½ pCt. aarlig." Et saadant Tillæg havde han forvisset sig om ikke vilde medføre nogen Hindring for Beslutningens Approbation. Kjøbmand J. H. Schwensen var ogsaa ængstelig for Følgerne af en stedsevarende Garanti. For at bøde herpaa vilde han fremsætte et Forslag, der dog var noget videregaaende end Ordførerens. Da Laanet udbødes til 5½ pCt., var der Ingen, som vilde vove sine Penge. Senere var der rigtignok kommet endel nye Oplysninger, der gik ud paa at eftervise, at man tidligere have sat Indtægten for lav og Udgiften for høi; men han havde alligevel den sikre Tro, at om man paa ny indbød til Laan, vilde Resultatet blive det samme. Garantien maatte man altsaa have; men det var meget betænkeligt at indlade sig paa den i den Form, den nu forelaa. Det værste ved Garantien var, at selv efter Ordførerens Forslag, vilde den blive hængende igjen i meget lang Tid; thi de 600,000 Spd. vilde ikke stødde løst i Statskassen. Vanskelige Tider kunne komme og da var det godt for Kommunen ikke at være bunden ved Garantien: Han troede, at man burde sikre sig den ½ pCt. Rentedifferentse, der aarlig udgjør 3000 Spd. for ved Hjælp heraf engang at blive Garantien kvit. 3000 Spd. aarlig udgjorde med Rente og Rentes Rente i 48 Aar de forlangte 600,000 Spd., hvorved Laanet i sin Helhed kunde indfries og Obligationerne ødelægges. Overensstemmende hermed fremsatte han det i Gaarsbladet indtagne Forslag.

Oberst Ræder gik ud fra, at Banen var en Statsbane og at det var yderst betænkeligt at bebyrde Kommunebudgettet med en aarlig Udgift af 5000 Spd. Risikoen faar Kommunen, Staten derimod Fordelen. Han gik derpaa over til at gjennemgaa de opstillede Beregninger, som ikke Taleren fandt betryggende nok. Han gjorde opmærksom paa, at de kun støttede sig til et Skjøn og ikke til noget mathematisk Bevis, samt at heromhandlede Skjøn undertiden viste sig meget vilkaarligt. Med Hensyn til Passagerfarten, da havde man ikke lagt tilbørlig Vægt paa den udviklede Dampskibsfart til Ladegaardsøen og Sandvigen etc., der benyttes af en Mængde Mennesker, som fremdeles vil benytte det samme Befordringsmiddel. Paa Ringerikstrafiken havde man ogsaa bygget formeget osv. Om man end i de første Aar var heldig nok til at faa et Plus, kunde det snart indtræffe, at dette forandrede sig til et Minus. Fra de Resultater, som forelaa fra Kongsvingerbanen med Arvika som Endepunkt, søgte han at godtgjøre, at man maatte faa det Indtryk, at den Mand, der havde opstillet de Beregninger, hvorefter man nu skulde opgjøre Drammensbanens Rentabilitet, ikke var sikret mod altfor dristige Forhaabninger. Han troede, at baade Brochs og Regjeringens Beregninger vare urigtige.

Ordføreren forsvarede Beregningernes Paalidelighed. (Forts.)

Dødsfald. Ifølge hertil indløben Efterretning er, skriver „Aftbl." for igaar, en af vore faa gjenlevende Eidsvoldsmænd afgaaet ved Døden, nemlig forhv. Amtmand Blom.

Peter Gustav Blom var født den 4de Juli 1785 i Ladestedet Holmsbo i Hudrum Sogn, Buskeruds Amt, af Forældrene Kammerraad Peter Blom og Fredrikke Juliane Marie Stoud, Datter af Amtmand Stoud i Lister og Mandals Amt. Fjorten Aar gammel blev han sat i et slesvigsk Privatinstitut, hvor Faderen ønskede, han skulde forberede sig til at overtage hans Handelsforretninger i Holmsbo. Dette stred imidlertid mod Sønnens Tilbøieligheder, og han valgte i dette Sted den akademiske Bane. I 1807 tog han dansk juridisk Examen, blev det følgende Aar adjungeret daværende Sorenskriver i nordre Jarlsberg, Johan C. Müller, og bestyrede i denne Stilling Sorenskriveriet, indtil han allerede i 1810 blev Sorenskriver i det nævnte Distrikt. I 1826 udnævntes han til Byfoged i Drammen og i 1831 til Amtmand i Buskerud, hvilket Embede han beklædte lige indtil 1858, da han tog Afsked.

I 1814 mødte han som Repræsentant for Jarlsberg Grevskab paa Rigsforsamlingen paa Eidsvold. Her hørte han sammen med Wedel-Jarlsberg, Peter Anker, Løvenskjold og Jakob Aall til det saakaldte „Svenske-Parti", den Minoritet, „der antog, at Norge umulig kunde hævde sin Uafhængighed ligeoverfor Sverige, understøttet af Rusland og England, og som derfor ansaa en Forening med Sverige uundgaaelig og under de forhaandenværende Omstændigheder gavnlig for Norge, ja for hele Norden, naar kun Norges Selvstændighed og Frihed sikredes ved en repræsentativ Forfatning."

Det gik ham, som saamange af Eidsvoldsforsamlingens Medlemmer, at han ikke kom til at tage Plads paa det overordentlige Storthing i 1814. Først i 1830 mødte han som Repræsentant for Drammen, hvilken By han vedblev at repræsentere, sidste Gang i 1848 — ene med Undtagelse af Thinget i 1845. Her kunde han ikke egentlig siges at slutte sig til noget bestemt Parti, men bragte altid med til de Debatter, i hvilke han deltog, megen Klarhed og et ikke ringe Fond af Kundskaber, især af statsøkonomisk og statistisk Art. Disse sidste gjorde ham fortrinlig skikket til at beklæde Posten som Næringskomiteens Formand. Paa alle de Thing, i hvilke han deltog, blev han valgt ind i Odelsthinget, undtagen paa det i 1839, da han var Medlem af Lagthinget. Blandt de mere betydelige Sager, paa hvis Afgjørelse han øvede større Indflydelse, nævnes, at det var ham, der i 1830 foreslog Nedsættelse af Kommissioner i Byerne til at udarbeide Forslag til en ny Handelslovgivning. Ligeledes foreslog han Ophævelse af Gjældsbreves Fortrinsret i Konkursboer og om Udlodning, naar 5 pCt. af Boets Masse er indkommen, samt at Forbudet i Forordningen af 31te Marts 1688 mod indenbys Vexler maatte ophæves. Herved gaves Stødet til de Forbedringer, der i denne Retning senere ere gjorte. I 1836 foreslog han at anmode Regjeringen om at anstille Undersøgelser med Hensyn til Oprettelse af en Dampskibsfart mellem Trondhjem og Hammerfest. Paa det følgende overordentlige Storthing blev som Følge heraf, da de fornødne Oplysninger vare tilveiebragte, tilstrækkelige Pengesummer bevilgede.

Af hans personlige Optræden i Storthinget giver Henrik Wergeland følgende Skildring:

„Han er en praktisk Mand, talende klart og sundt, men uden Varme, med en tydelig dialektløs Stemme; hans Ansigt udtrykker Velvillie og Forstand, og hans statelige Figur bærer godt den Menneskealder, som er henrunden, siden han paa Rigsforsamlingen i Eidsvold, hvor han hørte til Unionspartiet, tidlig kaldtes til Deltagelse i Fædrelandets politiske Anliggender." I sin Konstitutionshistorie skildrer samme Forfatter ham som „et lyst, vittigt Hoved, Wedel ganske hengiven, liberal Fædrelandsven, men i Forhandlingerne mere tilbageholden, end hans livlige og muntre Temperament synes at tilsige."

Blom blev til forskjellige Tider kaldet til at være Medlem af kongelige Kommissioner; saaledes deltog han i 1823—38 i Hovedmatrikulerings-Kommissionen, i flere Kommissioner, der skulde drøfte Kongsberg Sølvværks Drift osv. I 1852—53 under Kong Oskars Sygdom var han Medlem af Interimsregjeringen.

Som Forfatter optraadte han første Gang i 1815 med en anonym Brochure om Eidsvoldsgarantien. I 1830 udkom hans „Bemærkninger paa en Reise i Nordlandene og gjennem Lapland til Stockholm", hvis lette, behagelige Fremstilling vandt et almindeligt Bifald. Paa Tysk udgav han en statistisk Beskrivelse af Norge (1843) samt en Geschichte des Staatsveränderung Norwegens 1814 (1857), udgivet paa Norsk i 1860. Som ældre Mand syslede han desuden ogsaa med æsthetisk Forfatterskab; det er saaledes ham, man skylder „Fordum og Nu" (1849) og „Den Fredløse" (1856).

Blom var tvende Gange gift, første Gang i 1805 med Anna Kathrine Müller, Datter af Sorenskriver Johan Collett Müller, anden Gang i 1819 med Valborg Marie Ørn, Datter af Kjøbmand Hans Ørn i Skien.

Theatret. Igaar opførtes for første Gang paa Kristiania Theater Goldonis Lystspil „Tilfældet har Ret", som for flere Aar siden har gaaet paa det norske Theater. Man faar vistnok ikke af dette Stykke noget synderligt Begreb om eller Kjendskab til denne Italiens mest produktive dramatiske Forfatter, som i Hundreder af Stykker har skildret sin Tids Sæder og Skikke, rigtignok ikke med nogen synderlig Dybde eller rig Karakteristik, men dog med Lune og Humor. Imidlertid er „Tilfældet har Ret" et Stykke, som nok forsvarer sin Plads paa Repertoiret, skjønt selve Handlingen ikke er synderlig fortgaaende eller saa indholdsrig, at den kan fylde hele 3 Akter og holde en levende Interesse oppe, hvortil kommer, at Expositionen optager næsten hele de to første Akter og Opløsningen sker vel braat i 3die Akt, som i Førstningen er meget interessant, men lidt efter lidt bliver for langtrukken og desuden til Skade for Skildringens Klarhed og Sandhed kaster et urigtigt Lys over en af Hovedpersonerne. Stykket er dog ganske fornøieligt, da Intrigen er slynget med en vis Finhed, og det desuden indeholder mange ypperlige Enkeltheder, især i Skildringen af Mynheer Philip. Man faar ogsaa Alt i Alt aabenbaret Forfatterens Lune og Sands for Modsætningernes Komik, som ofte er af stor Virkning, saaledes til Exempel i den Scene, hvori Philip læser Brevet fra sin Datter; han har neppe faaet udtalt det fromme Ønske, at hans Datter maa blive ham til Glæde, førend han af hendes eget Brev faar høre netop det Modsatte. Ligesaa ere de Scener af megen komisk Virkning, hvori han bliver slaaet ved sine egne Vaaben og sine egne Beviser. — Udførelsen igaar var mindre tilfredsstillende, naar undtages for Hr. Nielsens Vedkommende, som gav sin Rolle med Lune og meget fornøieligt. Fru Wolf maa kunne give M.selle Hanna bedre og fremfor Alt naturligere end igaar, da hun, især i første Akt, talte med en Betoning i Ord og Stavelser, som virkelig var unaturlig, noget, der var saa meget mere overraskende, som man saa sjelden har nogen Grund til at lægge Fru Wolf dette tillast. Naar hun gjør en Forandring heri og i enkelte Scener lader Naiviteten og Uskyldigheden, som skal forsone med hendes Opførsel mod M.selle Constance, komme mere tilsyne, saa vil hun kunne give Rollen tilfredsstillende. Hr. Selmer havde igaar en betydelig Rolle, som han, efter hvad man kunde mærke, senere maa kunne spille meget godt; men igaar tilfredsstillede han ikke, da han næsten ikke paa et eneste Sted spillede ud,

---

Modstandere. Men selv den Folkemening, der ved den høiere Uddannelses Goder ogsaa konsekvent vil aabne alle Livsstillinger for Kvinderne, og hvortil Adgang hidtil har været dem lukket, vinder for hver Dag større Raaderum. Nu ere de allerede tilstedte Adgang til sex medicinske Fakulteter; mere end 300 Doktorer af Kvindekjønnet dyrke i de forenede Stater Medicin og Kirurgi med Talent og virkeligt Held. I Filadelfia ere sex kvindelige Doktorer opskrevne paa Skattelisterne med en aarlig Indtægt fra 1600 til 10,000 Spd. Endelig har jeg i New-York havt den Fornøielse at se en af disse dygtige kvindelige Doktorer med en Praxis, som indbringer hende en aarlig Indtægt af omkring 14,000 Spd.

II.

Denne Opdragelsesmaade for Kvinder fremkalder naturlig et andet Spørgsmaal: Foreningen af unge Mennesker af begge Kjøn i de samme Skoler. Denne fælles Opdragelse for Gutter og Piger er nu almindelig i Amerika anseet for at have flere Fordele end Ulemper. Det Besøg, som jeg har gjort i Oberlin for at studere Spørgsmaalet paa nært Hold, og de Kjendsgjerninger, som jeg der iagttog, sætter mig istand til nøie at udvikle de Grunde, paa hvilke de mest udmærkede Mænd bygge for at bevise Sagens Fortræffelighed for amerikanske Forholde. Skolen i Oberlin skylder sin Oprindelse velærværdige John Shipherds fromme Bestræbelse med Bistand af en gammel Missionær Hr. Stewart og en lærd Prædikant Charles Fenney. De forenede sig for at arbeide for Gjenoprettelsen af den reformerte Kirke ved Stiftelsen af en offentlig Undervisningsanstalt. Skolen og Landsbyen, hvor de nedsatte sig, fik af dem Navnet Oberlin efter den bekjendte ærværdige franske Præst i Steinthal. Begyndelsen var meget beskeden. Nogle Hytter, en Præstebolig, en Sal rummende 30 Disciple, det var i 1833 Begyndelsen til en Landsby, som nu tæller henved 5,000 Indbyggere, og til en Skole, som nu har en Kapital af 140,000 Spd., syv store Bygninger, 20 Professorer og 1,134 Elever af begge Kjøn. Undervisningen omfatter sex Afdelinger: „den theologiske" med 11 Elever; „den klassiske Skole", hvis Kursus er fire Aar, med 117 Elever, hvoraf 9 Piger; „det klassiske Kursus alene for Piger", ligeledes paa fire Aar, med 119 Elever; „den videnskabelige Afdeling" paa tre Aar med 34 Studerende; „den forberedende Afdeling" med 484 Gutter, og endelig „den forberedende Afdeling alene for unge Piger" med 294 Elever. (Forts.)

noget som vel ogsaa har sin Grund i, at han var noget usiø i sin Rolle. Fornemmelig maa han slippe sig mere løs, lade sit Lune spille frit og ikke lade det bortdunste under en ensformig Fremmumlen af Repliken og endelig maa der — hvad man forresten ellers allermindst savner hos Hr. Selmer — være mere Udbrud i Glæden saavelsom i Sorgen. At give Fru Døvle M.selle Constances Rolle er at tvinge hende for meget udenfor hendes Omraade, og Kammerpigens Rolle vilde i Fru Wolfs Hænder have gjort stor Virkning, da den i og for sig er meget morsom. — I det Hele taget var Forestillingen igaar for meget en Generalprøve, og Udførelsen, som endnu er altfor stiv og tung, maa ved en senere Opførelse blive betydelig bedre, skal Stykket kunne komme til sin Ret.

Aftonbladet beskyldes af Dagens Nyheter for Mangel paa Konsekvents og Holdningsløshed. Bladet forsvarer sig mod de reiste Beskyldninger.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt men staar fremdeles jevnt høit over hele det sydlige Norge, lidt lavere i Nordland. Koldt Veir og laber Landvind. Udsigterne ere nærmest til det samme Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 31te Oktober (Kl. 7—10) gives: **En liden Hex**, Folkekomedie i 5 Akter med Sange og Kor, efter George Sands Roman: „La petite fadette".

Mandag den 1ste November (Kl. 7—10) gives: **Tilfældet har Ret**, Lystspil i 3 Akter, oversat efter Goldonis: Un curioso accidente; til Slutning: **Soldaterløier**, Vaudeville i 1 Akt af Hostrup.

Tirsdag den 2den November (Kl. 7—10) gives, **til Indtægt for Fru Giebelhausen, den hende efter 35 Aars Tjeneste tilstaaede Beneficeforestilling**, bestaaende af: (for første Gang) **Hos Bedstemoder** eller **Smaa Skyer**, original Familiescene i 1 Akt; til Slutning: **Damernes Fee**, Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz.

For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Carl Johans-Forbundet

feirer sin Aarsfest ved en selskabelig Sammenkomst Torsdag den 4de Novbr. førstkommende Kl. 8 Aften i Hotel du Nord. Liste, paa hvilken Forbundets Medlemmer kunne tegne sig, er indlagt hos Konsul Th.s Joh. Heftye. Listen indtages Onsdag Middag Kl. 2.

Sammesteds kunne nye Medlemmer i Carl Johans-Forbundet tegne sig. Medlemsbidraget er 1 Spd. 60 ß engang for alle.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

Fra

Thorvald Endresens

Lager og Fabrik af Vinterpaletots

(M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)

anbefales:

Et godt Udvalg af **Pariser og Berliner Paletots** fra 6—15 Spd. Hjemmesyede Paletots i heluldne Doublestoffe med samme Udstyr og Façon som Modellerne, fra 5—7 Spd. Paletots med Atlaspynt i halvuldne Doublestoffe haves fra 9 ₰ til 4 Spd. 3 ₰.

Efter Bestilling leveres solide og smukt syede Paletots til rimelige Priser.

Ældre Vinterkaaber modtages til Omsyning og Modernisering.

Byggetomter

&

Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Uldgarn. Uldgarn.

Et større Parti Uld-Strikkegarn i brugelige Farver og gode Kvaliteter udsælges til: 3 Mk., 3 Mk. 12 ß, 4 Mk. & 4 Mk. 12 ß pr. Pd. hos

A. F. Jensen,

Carljohansgade.

Extra gode hjemvævede Uldtøier, Floneller & Multum i Hel- og Halvuld til 18, 20, 22, 24 & 26 Skill. Al. hos

A. F. Jensen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

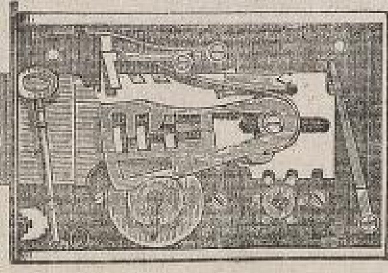

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

---

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum / **Cichorie,** smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder, } udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende,** samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — 4, 5, 6 og 7 pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd,** — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget,** — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf,** — De **nu gjældende Bestemmelser** om Postvæsenet, — Tabel, udarbeidet for Ligningskommissioner, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69,** — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

For Arbeids- og Landsfolk.

Buxer af **hel Uld, graat Vadmel,** extra godt syede, til 1 Spd. 12 ß, 6 Mk., 7 Mk. og 8 Mk. Parret.

Do. af **Cashmir, hel Uld,** i mange forskjellige Mønstre med og uden Render i Siderne, til 8 Mk. 12 ß, 2 Spd. og 12 Mk. Parret.

Do. af **halv Uld, Buckskin,** til 4 Mk. Parret.

Do. af **graat, brunt** og **spettet Skind,** fra 1 Spd. Parret og opover.

Vester, Taskejakker, korte Jakker etc. i forskjellige Mønstre.

Klædninger til Børn leveres efter Bestilling i Løbet af 24 Timer.

Endvidere anbefales:

Ublegede Skjorter fra 1 Mk. 20 ß Stk. og opover, **Busseruller** fra 2 Mk., **Undertrøier** og **Underbenklæder** af ubl. graa og blaa Bommesie og Twill, **Uldtrøier, Uldstrømper** etc. hos

P. E. Falch,

Brogaden No. 19, ved Vaterlands Bro.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Generalforsamling

i **Kampens Arbeidersamfund** afholdes Søndag den 31te ds. Medlemmerne anmodes om at afgive talrigt Møde, da Sager af Vigtighed skal forhandles.

L. Fehr & Co.'s

lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,

Lilletorvet.

Dagbladets væsentligste Indhold i Oktober Maaned.

Opsatser m. V. — No.

Den paatænkte Kirkeforfatning og Agitationen for samme 228
Bemærkninger til det politiske Brev fra Eidsvold 228
Tri Preikor fyr det norske Landsfolk av Kr. Janson, anmeldt af S. G. 229
Justits-Departementets Foredrag i Anledning fremtidige Embedsbesættelser 230, 237, 238, 239
Om Udflytning ved Ildebrande 230
Supplement til Opsatsen „Militære Forhold før og nu" i No. 212 231
Trondhjemsbrev 231
Kan Almueskolelærerens og den nationale Underofficeers Stilling forenes til Gavn for Individet og Samfundet, af L. M. Bentsen 232
Fra Romsdalen 232
Norsk Læsebog af Eriksen og Paulsen, anmeldt af J. K. 233
Nogle Ord til Overveielse af vore Jernbanedirektioner 234
Svar fra W. 234
Ogsaa om Skolevæsnet 234
Monitorsagen 235
Stillinger og Forholde 236, 241
Brev fra Kjøbenhavn 237, 238
Indberetning fra Gaardbruger Gjermo om Angoragjederne paa Vos 238
Opfordring til Theatrets artistiske Direktør . 238
Brev fra Vestlandet, af F—g 239
I Anledning af Hr. W.'s Inserat af T. Kjølstad 240
Værktøimaskinernes Skabere 240
Chef og Lods paa Monitoren „Mjølner" . 241
Krigen, af rtl. 242
Fra Næs paa Romerike, af Max 242
Militær Tone, af s. a. r. 243
Fra Patriarken No. 2 243
Ibsen og „De Unges Forbund" 244
Et Par Bemærkninger om Fattigondet . . 245
Juridiske Meddelelser 246
Den militære Straffelov 246
Til det kgl. Selskab for Norges Vel . . 246
Aug. Abrahamson til Hr. Kjølstad 246
L. K. Daa: Om Nationaliteternes Udvikling 247, 248, 253
Erklæring fra endel Pibere 248
Mere om Faareskabsygen i Romsdalen, af Amtsdyrlæge C. Schmidt 249
Om Statsraadsskiftet 250
Om Fattigbyrderne paa Landet 250
Det Stangske Ministerium 251
Til Politimesteren 241
En hurtig bygget Jernbane 251
Kirkeligt Landsmøde 252
Et Vink til vore Gaardbrugere 252

Kristiania.

Udenrigspolitik . . . . 228 flg.
Om Statsraadsskiftet 228, 247, 250
Om de kirkelige Reformforslag 229
Om Kristiania Garantiforslag 233
Om Legemsøvelser og Vaabenbrug . . . 235
Om Udskjænkning af Øl 238
Om Tyendeforholdet 238
Hr. S. Jaabæk 248
Om Aarveien 252
Om Unionsforslaget 253

Forskjelligt.

Lic. Scharlings Forelæsninger 230, 234, 237, 239, 240, 241, 243, 245, 246, 250
Erikka Lie 232
Fru Isachsens Aftenunderholdning . 236, 240
Salamonskys Cirkus 237
Om Jernbanelinien gjennem Gudbrandsdalen 239
Repræsentantmødet i Kristiania . . 240, 253
De norske Jernbaners samlede Længde . . 240
Det meteorologiske Institut 242
Ulovlig Brændevinssalg 243
Kgl. Resolutioner 237, 249, 250
Ordensudnævnelser 232, 245, 250
Befordringer og Afgang . . . 235, 245, 249
Akers Repræsentantskab 245
Amerika som Norges Fattiganstalt . . . 245
En Anfører for Tryntyrken 246
Professor Michael Sars's Dødsfald . . . 248
Professor Sars's Begravelse 251
Fru Giebelhausens Beneficeforestilling . . . 252

Bog-Ameldelser 246

Theatret . . 230, 235, 239, 244, 247, 249

Blandinger 228—29, 233, 240—41, 243, 245—48, 252

Et og Andet 229, 232, 234, 237—239, 242, 245, 249

Føljeton.

Manden som ler (sluttet) 229
Lord Byrons Ægteskab . . . . . . 240—31
To Aftener paa en ungarsk Adelsgaard 232—37
Østerrige og Bøhmen i 1869 239—43, 245—49
„Salig Ferdinand" 244
Et Besøg i Hesteslagteriet . . . . 250—51
Kvindernes og de Frigivnes Opdragelse i Amerika . . . . 252—53

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 254. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 1ste November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Holen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 6—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Byggeforeninger.

„Kristiania Byggeforening" som under dette Navn stiftedes den 19de f. M. i et Møde af de tegnede omtrent 150 Lodtagere, skal paa Tirsdag have sit næste Møde for at vedtage Love for Foreningen.

I Dagbladet No. 245 meddeltes efter et nylig udkommet tydsk Skrift af Dr. Sax om „Arbeidsklassens Boliger", en paa statistiske Opgaver støttet Meddelelse og Sammenligning mellem de større europæiske Byers Folkemængde, Husmængde, Dødsfald, uægte Fødsler og Husleiens Dyrhed, der viser det interessante Forhold: „At jo trangere og tættere Befolkningen bor i en By, desto dyrere er Husleien, desto større er Dødeligheden og desto slettere er Befolkningens Sædelighedstilstand." Disse korte Tal-Angivelser tale stærkere end mange veltalende Foredrag om den Betydning, Sagen har. Vi have ikke de fornødne Materialier ved Haanden for at kunne fremstille, hvorledes Arbeidernes og de mindre bemidlede Klassers Beboelsesforhold er i vore Byer eller særlig her i Staden. Men saameget tør være vist, at Forholdet paa de fleste Steder er særdeles misligt. Trange, mørke, fugtige og uhensigtsmæssige samt overfyldte med Beboere ere vistnok de fleste Boliger; og dertil kommer, at Husleien sluger en altfor uforholdsmæssig stor Del af disse Samfundsklassers knappe Indtægter. Under disse Forholde har Kilderne til Sygdomme, moralsk og økonomisk Nedtrykthed en rigelig Næring. Og det er derfor et Samfundsspørgsmaal af saa stor Vægt at tilveiebringe en Forbedring i denne Tilstand, at man bør gjøre Alt, hvad man formaar.

„Dølens" saftige Pen har af og til leveret os Billede af de Hundehus, som undertiden er et Menneskes — ja endog en talrig Families — Opholdssted her i Byens Udkanter. Og et andet Sted, vi mindes ikke nu hvor, har der staaet en Beskrivelse af et Logishus, hvor flere Familier vare indkvarterede i et eneste Værelse, og hvor hvert Menneske ikke havde saameget som 50 Kbf. Rum; de mindste Rum, som Loven paabyder, at en Straffange skal have, er 600 Kubikfod. Ved den østre Bygrændse, paa „Kampen", har der været Boliger eller rettere Huler, hvor man knapt kunde tro, at Dyr vilde have opholdt sig. De have været indgravede i selve Jordbakken, saa mange ikke skulde kunne tro, at man stod paa Taget af Medmenneskers Hytte, naar ikke Røgen gjennem et bundløst gammelt Blikspand havde trængt ud og varslet om Underjordiskes Husholdning. Vi have hørt velkjendte Mænd anslaa Værdien af Boliger, hvori Arbeiderfamilier have Ophold, lige ned til 10 a 5 Spd.! Sligt hører naturligvis til al Lykke kun til Undtagelser. Men Eilert Sundts Beretninger og hvad Ens egne Sandser kan overbevise En om paa en Vandring gjennm visse Strøg af Byen, leder med Bestemthed til den Tro, at det staar meget ilde til med de lavere Klassers Beboelsesleiligheder. Efter hvad vi antage, kan en ordentlig Arbeidsmand her i Byen ikke faa selv et middelmaadigt Værelse med Adgang til Kjøkken for under 24 Spd., aarlig, det vil sige omtrent Femteparten af hans aarlige Arbeidsfortjeneste; i de opførte Arbeiderboliger er Leien endog omkring 30 Spd. aarlig. Sammenligne vi dette med London, hvor efter Dr. Sax's Beregninger kun 1/8 til 1/10 af Indtægten gaar med til Husleien, vil det ogsaa i denne Henseende sees at stille sig overordentlig ugunstigt her i Byen. Det maa desuden ogsaa her tages i Betragtning, at Udleierne af Arbeider-Husbekvemmeligheder sjelden gjøre Regning paa ordentlig Betaling af sine Leiere, og derfor skrue Priserne svært op for at holde sig skadesløse.

Foruden den Betydning, Forbedringen af Boligerne har for Byernes Sundhedstilstand og for Samfundslivet i det Hele, kommer endnu hertil, at Forbedring af Arbeidsklassens Boliger særlig maa ligge Arbeidsherrerne paa Hjerte. Thi Arbeidernes Legemskraft, Haardførhed og Tilfredshed er en væsentlig Betingelse for, at det Arbeide, man forlanger af dem, skal være lønnende for Arbeidsherrerne.

Efter en Avisartikel i Köln. Zeit. her i Sommer er den ældste Byggeforening stiftet i Kirkcudbrigth i Skotland, og den ældste Lov om denne Gjenstand er en strax efter udkommen engelsk Parlamentsakt fra 1826. Siden den Tid har i England Byggeforeningerne havt en saadan Fremgang, at deres aarlige Indtægter nu beløbe sig til mere end 3 Mill. Lstrl. Byggeforeningerne i Paris, Marseille og i Mühlhausen have ligeledes havt en storartet Trivsel. Ogsaa i Tydskland have disse Foreninger havt en rask Fremgang, og i Bremen er man allerede naaet saa langt, at hver Familie i Regelen har sit eget Huus. „Et eget Hus og en venlig Have" er overhovedet i Tydskland bleven Maalet for ivrige Anstrengelser; der er Intet, som mere tiltaler den germaniske Aand, end det at være Eier af den Grund og det Hus, man beboer, og at kunne bo for sig selv.

Af særlig Interesse for os er Arbeidernes Byggeforening i Kjøbenhavn, der stiftedes 1865 og allerede tæller 650 Medlemmer, har en opsamlet Kapital af 10,000 Rdlr. og har opført 22 Huse, som saaledes efter Lodtrækning ere tilfaldne 22 Medlemmer til Selveiendom. Denne Byggeforenings Love har tidligere været aftrykt i Dagbl., og man vil saaledes have kunnet gjøre sig et Begreb om de Grundsætninger, hvorpaa deslige Foretagender ere byggede. Til Sagens yderligere Belysning skulle vi af en Indbydelse, denne Forening har ladet udgaa for at opfordre til Indtrædelse i Foreningen, hidsætte følgende:

Foreningens Hensigt har sit Udspring i den almindelige Betragtning, at Enhver, der har smaa Indtægter og ikke formaaer at forstørre disse, maa søge at forbedre sine Kaar ved at spare paa sine Udgifter.

Naar disse ere nedbragte til det Allernødvendigste, staar det dog ofte heller ikke i den Enkeltes Magt at gjøre synderlig Fremgang; ifald derimod Mange forenede sig, ville de til Bestridelsen af deres Livsfornødenheder faa de samme Fordele som den store Kapitalist.

Husleien er iblandt de nødvendige Udgifter den største og mest trykkende, den bliver høiere, jo mindre og uslere Boligen er, saa at der for Smaaboliger betales en høist ublu Rente af deres sande Værdi. Derfor er

Foreningens Hovedformaal: Opførelsen af sunde og hyggelige Boliger, der fordeles til Eie blandt Medlemmerne af Foreningen. Den opfører kun smaa Huse med 2 Etager, til en eller to Familier, dels fordi disse ere de sundeste og give det hyggeligste Hjem, dels ogsaa fordi kun saaledes det størst mulige Antal af Medlemmer kan blive Huseiere, og endelig fordi Besiddelsen af et saadant er lettere overkommeligt og langt sikrere, eftersom det ikke i den Grad er udsat for at synke i Pris, som de store for mange Familier indrettede.

Ved at mange Uformuende forene sig og fra Uge til anden sammenlægge deres Bidrag, opnaa de de samme Fordele, som den store Kapitalist; han bygger billigere og bedre end den Uformuende, der arbeider med Kredit og fremmede Midler; thi hin bygger flere Huse paa engang og kjøber en stor Grund, som han udstykker, ligesom han sparer de store Omkostninger, der ere forbundne med Tilveiebringelsen af de fornødne Midler.

Men foruden paa denne Maade at bygge billigt og hensigtsmæssigt byder Byggeforeningen endvidere den anden Fordel: at Medlemmerne blive Eiere af Husene, derved at deres Husleie kapitaliseres, paa følgende Maade:

Husene fordeles ved Lodtrækning blandt Medlemmerne.

Den Vindende udreder, hvad der maa kaldes en almindelig Leie.

Det Beløb, hvormed Leien overstiger gangbar Rente af Husets Værdi, tjener han selv, idet dette Overskud godskrives ham som Afdrag paa Husets Kjøbesum.

Huset bliver saaledes efter et større eller mindre Antal Aar hans gjældfri Eiendom.

Altsaa: det Medlem, der vinder Retten til et Hus, bliver ved at udrede en almindelig Leie, som han ellers under andre Forhold ogsaa maa udrede, tillige istand til at erhverve sig Huset til Eiendom, og dermed en Forsørgelse for sine gamle Dage, en Forsikring, en Arv for sine Efterladte.

Det Medlem af Byggeforeningen, der imidlertid ikke sætter Pris paa at blive Eier af et Hus, eller netop af det Hus, der maatte tilfalde ham, er ikke tvunget til at tage imod det, han kan bortbytte det imod et andet eller sælge sin Ret til et andet Medlem og vælge den øieblikkelige mindre Fordel fremfor den større fremtidige.

Sparepenge: De Medlemmer, som derimod ikke ere heldige ved Lodtrækningen, nyde altid det store Gode, at de paa en selv for den mest Uformuende umærkelig Maade ved de smaa ugentlige Bidrag, i Forening med det indvundne aarlige Udbytte, efter nogle (10) Aar blive Eiere af en Kapital, over hvilken de da have fri Raadighed.

Ved at binde sig til saadan regelmæssig Henlæggen af en Spareskilling fremmes Sparsomhed og Forsynlighed langt mere end ved vilkaarligen at benytte en Sparekasse.

Begravelsespenge. Idet det Opsparede udbetales til Arvingerne ved et Medlems dødelige Afgang endog førend Udløbet af Medlemstiden, opfylder denne Forening samme Formaal som en almindelig Begravelseskasse, med det Fortrin, at Medlemmet, hvis det lever efter Udløbet af de 10 Medlemsaar, om det vil, kan faa det indskudte Beløb med Udbytte udbetalt. En Mand vil altsaa handle klogt ved at tegne for sig, for sin Hustru og, har han Børn, da for saa mange, han ugentlig kan afse Marker. Hans Udsigt til Held ved Lodtrækningen bliver derved større, og naar først hans Medlemsaar ere overstaaede, vil han komme til at bo langt billigere, medens han afbetaler sit Hus.

I Storbritanien, hvor man for omtrent 30 Aar siden begyndte paa denne Virksomhed, har man derved opnaaet store Resultater, og de Uformuende indse der fuldtvel, hvorledes de ved denne Forening af deres smaa Kræfter blive istand til at forbedre deres Kaar.

I Birmingham, hvor der nu findes 19 saadanne Byggeforeninger, indrettede noget lig vor, er der ialt siden deres Stiftelse indbetalt den uhyre Sum 2,242,960 £, over 20 Millioner Rd.

Indtil Udgangen af 1861 var der opført 8 til 9000 Smaahuse ved disse Foreningers Hjælp. I en af de senest oprettede, „The Queen", oprettet 1862, er der fra dens Stiftelse til nu indbetalt 132,000 £, hver Aktie beløber sig til 10 £; men hvert Medlem tager i Regelen flere Aktier. Vore 4 Skillings Subskriptioner under Krigsaarene til Bedste for Saarede og Faldnes Efterladte have ogsaa ydet os et haandgribeligt Bevis paa, hvad der kan udrettes ved Forening af mange smaa Kræfter til fælles Formaal; men vi maa overføre dette fra hine overordentlige Forhold til det daglige Liv.

Armod og Nød hidrører i de allerfleste Tilfælde fra Mangel paa Sparsomhed og Forsynlighed hos Forsørgeren. Den Unge, der begynder sin Virksomhed, ville vi derfor anbefale at øve sig i disse Dyder ved at deltage i denne Forening. Men middelbart vil det ogsaa være i alle bedre Stilledes Interesse ved Deltagelse at fremme slige Foreninger, der, ved at yde de i Samfundet mindre gunstigt Stillede Adgang til at forbedre deres Kaar og at hjælpe sig selv og til derved at undgaa Armod og Nød, bidrage til at styrke Selvfølelse og Uafhængighed for en saare talrig Samfundsdel."

Om Akers Sparebank.

(Af —s).

Ved Generalforsamlingen den 20de f. M. forelaa der til Behandling en ny og forandret Plan for „Akers Sparebank og Laaneindretning". Denne Plan skiller sig i tvende meget væsentlige Punkter fra Planen af 30te Marts 1843. Den oprindelige Plan var udelukkende beregnet paa at fremhjælpe Landbonæringen og den industrielle Virksomhed i Landdistrikterne. Denne Tanke vil ved den nye Plans § 2 lide et betænkeligt Skaar. Nysnævnte § hjemler nemlig Direktionen Ret til, naar den har Vanskelighed ved at udlaane Indretningens Midler mod gode Vexelobligationer, og Kassebeholdningen som Følge heraf er større end den finder nødvendig, at diskontere Vexler eller kjøbe sikre Værdipapirer. Man skjønner lettelig, at denne Udvidelse af Direktionens Myndighed kan blive betænkelig, idet hvilkensomhelst Vexelobligation, der relativt til Direktionen ikke findes at være god, kan blive afvist, om den end i Virkeligheden er et første Sort Papir. Direktionen vil saaledes altid have det i sin Magt at forskyde Vexelobligationer, naar Vexler tilbyde sig til Diskontering. Det Betænkeligste turde imidlertid være, at man ved at indtage en saadan Bestemmelse uden bestemtere Begrændsning baner Vexelrytteriet Indgang hos Bonden, for hvem deslige Dokumenter burde være aldeles ukjendte. Indretningen vil ved denne Bestemmelse gaa over fra at være en Sparebank til at blive en Diskontobank.

Den nye Plans § 20 vil antageligen møde megen Modstand. Den nuværende Plan giver Kommunen Adgang til at nyde godt af Bankens Fond, naar dette udgjør mere end en Femtendedel af de samlede Beløb, som i Sparebanken indestaa og tilhøre Indskyderne. Denne Bestemmelse agtes nu forandret derhen, at Overskuddet kun kan disponeres, naar dette udgjør mere end en Tiendedel af Indskydernes Eiendom. Følgen heraf vil blive den, at Kommunen, der nu er bleven forvænt, ikke paa flere Aar kan paaregne nogen Indtægt af Banken. Indsenderen er enig i, at alle Parter i Længden vilde være bedst tjente med at gjøre Banken saa stærk som mulig. Bankens Grundfond burde derfor fra først af ikke været rørt, forinden det var gaaet op til 200,000 Spd. Kommunen vilde da kunde have paaregnet en aarlig Indtægt af 10,000 Spd., foruden en passende Andel af Bankens aarlige Skatteafkastning. Dette er imidlertid forsømt, og nu at gjøre Forandring heri, vilde i Overgangstiden medføre Forvirring ved en betænkelig Skatteforøgelse.

Sparebanken har hidindtil været bestyret af 5 ulønnede Direktører. Heri søger man gjort den Forandring, at der ved Siden af Direktionen ansættes en administrerende Direktør, der bliver at aflønne. Gaar Repræsentantskabet ind paa Planens § 2, er det greit, at en administrerende Direktør maa ansættes; gaar man derimod ikke ind paa § 2, er en saadan Mands Ansættelse for Tiden mindre nødvendig. En Nødvendighed er det derimod, at der ansættes en egen Bogholder, og at denne, saavelsom Bankens øvrige Betjente, ansættes af Direktionen. Denne Ordning antages ikke at medføre forøgede Administrationsudgifter.

Fra Svelvig.

Hr. Redaktør! Som De ser, hører jeg til Smaastadsfolket, og mit Bosted har, saavidt jeg ved, ikke før været Gjenstand for Omtale af noget Slags i Deres ærede Blad.

Svelvig er, som De, Hr. Redaktør, ved, et Ladested, der ligger paa den vestlige Side af Drammensfjorden; men hvad De og maaske flere af Dagbladets Læsere muligens ikke ved, er, at det har en smuk Beliggenhed og en endnu smukkere Omegn. Enhver Hovedstadsbeboer kan overbevise sig derom, da vi staa i daglig Dampskibsforbindelse med Hovedstaden.

Stedet har egentlig kun en Gade; men den er omtrent en halv Fjerding lang; dette er altsaa noget, som mit kjære Bosted har tilfælles med flere af vort Lands Smaabyer. Her findes et smukt, nyt opført Hotel og et mindre, gammelt dito. (Undskyld, at jeg saa stærkt berører dette, men det er for det Tilfælde, at De, Hr. Redaktør eller Andre muligens i en snar Fremtid ville aflægge vort Sted et Besøg).

Svelvig tæller om Vinteren formentlig et Indvaanerantal af 16 a 1800, men for Sommeren, naar de fleste voxne Mandspersoner tage tilsøs, maa dette Tal betydelig indskrænkes.

Nu ville vi da gaa over til Stedets Herligheder. Som det i Geografien heder, er Indbyggernes fornemste Næringsvei Skibsfarten. De kan tro her er Liv og Virksomhed om Vaaren, naar Fartøierne skulle ud, og hvilket smukt Skue er det ikke, naar disse saagodtsom alle paa engang for fulde Seil

sætte Kursen ud igjennem den smale Fjord. Naar vi da have seet vore Slægtninge og Venner vel afsted, anbefale vi dem i Herrens Varetægt og begive os hjem gjennem det nu atter rolige og fredelige Sted — dog nei, det er alligevel ikke saa ganske roligt, thi paa vor Vandring nedover den lange Gade mødes vi med Lyden af Tømring og Banken fra Hr. J. Jørgensens Skibsværft. Nu ja, Hr. Redaktør, dette Skibsværft ved jeg ikke om De har hørt omtale, skjønt det har været i Virksomhed i nogle Aar, og 5 Fartøier ere allerede løbne paa Vandet derfra, og Hr. Jørgensen har for Tiden 2de ikke ganske smaa Fartøier under Arbeide. Han har til enkelte Tider sysselsat ligetil 200 Mand ved sit Værft, saa De kan skjønne han er en ren „Akvisition", som det heder, for Stedet. Naar man undtager denne Virksomhed, kan man om Sommeren vanskelig tænke sig et mere roligt og fredsommeligt Sted end Svelvig. Vinteren stunder imidlertid til og med den kommer atter vore Søfolk hjem og bringer lidt Liv blandt os, men hvor forbausede ville vel disse ikke blive, naar de se, hvorledes Ladestedet er gaaet fremad i denne Sommer; thi De maa vide, vi have „lagt os til" 2 — siger og skriver to — Konstabler i fuld Uniform, som nok ville vide at holde fulde Folk og Smaagutter i Tømme; dette er dog noget vi have fremfor mange af vort Lands Smaabyer!

Stedet har ogsaa, som det sig hør og bør, sin Præst, Klokker og Lensmand og Læge. Alle brave Folk, samt ikke at forglemme en Skole, „Borger- eller høiere Almueskole; jeg ved ikke med Bestemthed, og, efter hvad der er bleven mig fortalt, er nok heller ikke den ærede Skolekommissions Medlemmer saa ganske paa det Rene med, hvad der er dens rette Benævnelse. Imidlertid maa der være en vis Mangel ved denne Skole, thi de mere bemidlede Forældre foretrække at skaffe sine Børn privat Undervisning fremfor at lade dem frekventere denne Skole. Men da jeg, Hr. Redaktør, som det sømmer sig, ikke vil oplyse Udenforstaaende om mit lille Bosteds Brøst, vil jeg helst tie om denne Sag.

Vi er ogsaa her komne saavidt i vort „Kristenliv", at vi have følt Trangen til et Bedehus foruden den lille, nette Kirke vi have, og dette Bedehus have vi da faaet og have tillige den store Glæde at se det flittigt benyttet og besøgt, dog mest af det svage Kjøn. Jeg maa desværre aabent bekjende, at jeg ikke selv har bivaanet noget Møde eller, som man kalder det, Opbyggelse i dette Hus og kan saaledes ikke indestaa for Sandheden af hvad der er mig fortalt, men jeg har ladet mig sige, at det staar Enhver, „hvem Aanden kommer over", frit for at optræde der som Taler. Folk ere tidt saa slemme til at tale om sin Næste! Naar jeg forresten ovenfor har sagt, at „vi" have følt Trangen til et Bedehus, saa er dette ikke saa ganske rigtigt, thi jeg tør ikke indbefatte min Person i disses Tal, da jeg for mit eget Vedkommende finder mig tilfredsstillet ved vor før nævnte indviede Kirke.

Her hersker intet selskabeligt Liv blandt os; vi udføre vore Forretninger og virke i vort Kald, som det sømmer sig gode Borgere, og komme vi undertiden sammen, dreier Konversationen sig om Skibsfart og hvad dertil hører; Politiken give vi en god Dag; vi stole paa vore Norgjængere.

Aa nei! De bliver vel kjed nu, Hr. Redaktør, af denne Beretning fra et saa ubetydeligt Sted som Svelvig; men jeg beder Dem, tænk Dem i mit Sted, Indvaaner af et Ladested, der virkelig er i hurtig Opkomst, og aldrig faa læse det Allermindste i Aviserne om det, — vilde De da ikke ogsaa som jeg stræbe at gjøre Udenverdenen lidt bekjendt med, at der et Svelvig til?

Deres ærbødige —t.

Kristiania, den 1ste November 1869.

Det danske Dagblad bringer følgende Skildring af hvad der foregik i Paris den 26de Oktober: Keiseren var allerede den foregaaende Dag ankommen til Hovedstaden og besøgte om Aftenen Operaen, hvor han neppe havde vist sig, forend hele Salen gjenlød af begeistrede Raab. Tilfældet vilde, at den republikanske Deputerede Garnier-Pagès traadte ind i Theatret samtidig med Keiseren, og Garnier-Pagès befandt sig en kort Tid i den Illusion, at det var ham, som var Gjenstand for Publikums Hyldest; men et Blik op paa den keiserlige Loge rev ham ud af denne behagelige Drøm, hvis Virkninger tydelig havde afspeilet sig i hans Ansigt og hele Holdning. Den 26de Oktober var altsaa bleven indledet paa en Maade, som varslede det Bedste. Politipræfekt Pietri havde bidraget sit til, at Dagen forløb rolig, ved at ledsage den Bekjendtgjørelse, hvori han advarede Indvaanerne imod at forstyrre Ordenen, med en republikansk Lov af 1848 imod Sammenstimlinger, undertegnet af Arago, Garnier-Pagès, Marie, Lamartine og Ledru-Rollin. Det gjorde et eiendommeligt Indtryk paa Indvaanerne at se disse Navne ved denne Leilighed, og Politipræfektens Indfald gjorde stor Lykke; mere kunde der billigvis ikke forlanges af den keiserlige Regjering, end at den paakaldte en Lov, vedtagen af den konstituerende Forsamling i 1848 og kontrasigneret af Republikens exekutive Kommission. Men der blev ingen Anledning til at behandle Republikanerne efter deres egen Lov. Hele Morgenen og Formiddagen hengik uden at der viste sig noget Tegn til en ualmindelig Bevægelse. Cirkulationen var allevegne fri, og intet Sted sporedes der noget til overordentlige Forholdsregler fra Autoriteternes Side. Det havde øsregnet fra den tidlige Morgenstund, og i Gaderne og paa Boulevarderne herskede der paa Grund heraf et Søle, som kunde afholde de lidenskabeligste Dagdrivere fra at gaa ud at se, „hvad det blev til". Udenfor Hotel de Ville, paa Bastillepladsen, i Faubourg St. Antoine, i det latinske Kvarter, kort sagt paa alle Steder, hvor Paris's Indvaanere pleie at strømme sammen i bevægede Dieblikke, herskede der fuldkommen Ro, og der viste sig ikke flere Mennesker end sædvanlig, snarere færre. Særlig fremhæves, at der næsten slet ingen Arbeidere saaes; de vare altsaa blevne i Værkstederne og passede deres Gjerning. Udenfor Palais Bourbon, hvor det lovgivende Korps holder sine Møder, kom der kun enkelte Forbigaaende. Porte og Døre stode aabne som sædvanlig, for at Kammerets Deputerede og Embedsmænd uden Uleilighed kunde gaa ud og ind, og et Par Deputerede traadte indenfor for at begive sig til de Lokaler, hvor Repræsentanterne træffe sammen, naar Kammeret ikke er samlet. Klokken tre Kvarter til 2 traadte Keiseren ud af Tuillerierne med en af sine Adjutanter under Armen, gik over den Terrasse, der vender ud til Seinefloden, hen til Terrassen tilvenstre, der gaar langsmed Concordepladsen, og her spadserede han frem og tilbage i et Kvarter. Keiseren gik tilbage til Slottet gjennem den store Haveallee, hvortil Publikum har Adgang. Intet Politi var tilstede, ingen overordentlige Foranstaltninger vare trufne, Publikum kunde gaa frit omkring, som det selv lystede, og Keiserens Udflugt havde samlet en ikke ubetydelig Mængde. Et uafbrudt Vive l'Empereur! ledsagede Keiseren, medens han gik igjennem Alleen. Om Aftenen besøgte Keiseren igjen et af Theatrene, og han modtoges her med samme Begeistring som den foregaaende Dag i Operaen. — En knap Time, førend Keiseren spadserede paa en af Tuilleriernes Terasser, var der paa Concordepladsen forefaldet en heist komisk Scene. Dagen skulde dog ikke hengaa uden en Demonstration, og Ophavsmanden til den var ingen ringere Person end den i Paris almindelig bekjendte Advokat Gagne, Menneskeæderiets Apostel, den geniale Opfinder af la Philanthropophagie. Han stillede sig op ved Foden af Obelisken, gav sig til at tiltale Folket og var saa heldig tilsidst at samle ca. 300 Personer om sig. Der kan neppe være nogen Tvivl om, at hans Tilhørere morede sig kostelig; men da Hoben voxede, indfandt den væbnede Magt sig i Skikkelse af to Politisergeanter, som i al Høflighed bad Gagne om at udfolde sin philanthropophagiske Veltalenhed paa et mere passende Sted. Gagne, der er Godmodigheden selv, fulgte øieblikkelig dette Vink, og Hoben opløste sig. Gagne synes at være den eneste notable Person, der er optraadt som Folketaler i Paris den 26de Oktober.

I Paris fortæller man, at Keiseren skal have til Hensigt at afskaffe den politiske Ed, hvoraf da Følgen vilde være, at adskillige af de mere udprægede Revolutionære, som nu ere udelukkede fra Indtrædelse i Kammeret, vilde kunne lade sig vælge til dette. Der fortælles fremdeles, at man kan vente Forslag til en ny Valglov, som for Eftertiden skulde forhindre Regjeringen fra at omlægge Valgkredsene efter Forgodtbefindende. Dette vilde være en meget betydelig Indrømmelse; thi Valgkredsenes Omlæggelse har været en meget brugt og for Regjeringens Modstandere meget farlig Foranstaltning. Om en saadan Omlægning end ikke altid har hjulpet Regjeringen (f. Ex. ikke ved Thiers's Valg i Paris), saa har denne dog i Regelen faaet sin Krig frem, naar den har anvendt dette Middel.

Den preussiske Finantsminister Baron von der Heydt er gaaet af. Angaaende Aarsagen hertil skriver „Köln. Zeit.": Den afgaaede Finantsminister havde lidt et Nederlag i Sagen om Præmielaanet, og man kunde med Sikkerhed forudse, at hans Forslag til Dækningen af Deficitet vilde blive forkastede, da selv de Konservative vare blevne enige om at stemme imod dem. Von der Heydts Stilling ansaaes desuden for rystet allerede i Begyndelsen af Sessionen, og man hørte endogsaa i konservative Kredse Ytringer om, at han neppe vilde overleve Sessionen som Minister. Til at fremskynde hans Afgang kunne mange Omstændigheder have bidraget, tilsidst vistnok Præmielaanets Skjæbne. Det heder ogsaa, at Bismark ansaa von der Heydts Stilling for uholdbar, og Forbundskantsleren vil nu komme til Berlin om et Par Uger, ɔ: i December.

Angaaende Opstanden i Dalmatien meddeles i Corr. du Nord-Est: Uagtet den østerrigske Regjering har truffet alle Forsigtighedsregler, og uagtet en betydelig Troppestyrke er bleven koncentreret i Omegnen af Cattaro, er det nu vist, at Insurrektionen i Dalmatien udbreder sig mere og mere og begynder at antage en foruroligende Karakter. De idag (25de f. M.) indtrufne Telegrammer konstatere, at Opstanden kom til Udbrud i den sydlige Del af Cattarodistriktet i Nærheden af Budua, ikke langt fra den albaniske Grændse, og at Insurgenterne, som først gik defensivt tilværks, paa flere Punkter have gjort en aggressiv Bevægelse. Det lille Fort Stanievitsch er virkelig bleven overrumplet af dem Natten imellem den 20de og 21de, og dets Garnison, som bestod af 40 Mand, nødsagedes til at kapitulere. Disse 40 Mand bleve satte i Frihed af Insurgenterne og ere uden Vaaben komne tilbage til Budua. De to andre Smaaforter, Trinita og Gorozla, som ligge i Nærheden af Cattaro, ere blevne angrebne af en talrig Bande Insurgenter; men to Bataljoner Infanteri, der tilligemed fire Kanoner sendtes imod dem, have drevet dem tilbage efter en haardnakket Kamp, som varede i 3 Timer. Samtidig berettes, at Tyrkerne ikke have seet sig istand til fuldstændig at bevogte Grændsen, og at betydelige Bander af Raja'er, der ere forsynede med Vaaben og Bagage, hver Dag gaa over fra Herzegowina paa det østerrigske Territorium, hvor de forstærke Insurgenternes Rækker. Hvad Montenegro angaar, da er dets Holdning idetmindste tvetydig: thi trods Fyrst Nikolaus's Forsikringer og de Anstrængelser, som han gjør for at forhindre sine Undersaatter i at hjælpe Insurgenterne i Dalmatien, er det ubestrideligt, at Montenegrinerne ingen Notits tage af deres Regjerings Forbud og udgjøre et betydeligt Kontingent i Insurgenternes Rækker. Begivenhederne i Dalmatien have kort sagt antaget en saa alvorlig Karakter, at Keiseren udsatte sin Reise til Konstantinopel noget og kaldte den østerriske Finantsminister Brestl og den fælles Krigsminister, General Kuhn til Pesth. Disse to Ministre have deltaget i et overordentligt Ministerraad, i hvilket der fattedes Beslutninger om de Forholdsregler, som skulle træffes i Dalmatien.

Fra Zara skrives til „Fremdenblatt": Der paastaaes, at man for lang Tid siden havde organiseret Alt til en væbnet Opstand i Cattarrodistriktet. Udskrivningen til Landeværnet skal kun have været et Paaskud, hvorpaa Insurrektionens Ledere utaalmodig ventede. Alle strategiske Punkter blev virkelig ogsaa pludselig besatte af oprørske Kompagnier, hvoraf ethvert

---

Kvindernes og de Frigivnes Opdragelse i Amerika.

(Efter C. Hippeau i Revue des deux mondes.)

(Forts. fra No. 253.)

De længst fremadskredne Elever ere paalagte at hjælpe de yngre Disciple og lede deres Arbeide. Det Tilsyn, de føre, virker til Ordenens og Disciplinens Opretholdelse. I de sidste to Aar er det ikke en eneste Elev, hvis Opførsel har havt Udelukkelse af Skolen tilfølge. Elevernes Fædrelandskjærlighed under Oprørskrigen var beundringsværdig. Tre Dage efter Præsident Lincolns Opraab om at samle 75,000 Mand, havde allerede Oberlin dannet to Kompagnier og tegnet en Sum af henved 10,000 Spd. 41 Elever af de filologiske og theologiske Klasser havde indskrevet sig. De deltog i en Mængde Kampe, og gjorde sig bemærkede ligesaameget ved deres religiøse Følelser som ved deres Mod. Et stort Antal blev dræbte eller saarede. Desuden tællede de udskrevne Regimenter 850 gamle Elever fra Oberlin.

Anstaltens Bygninger have en Værdi af omtrent 80,000 Spd. Den største og skjønneste er Ladies-hall, med særskilte Værelser for 100 Piger og en Spisesal til 200 Personer. Tappans Hotel, opbygget i 1836, er indrettet for 100 unge Mænd som Pensionister; det besidder en Læse- og Undervisningssal. Kapellet indeholder foruden den Sal, der er helliget gudstjenstlig Brug, Sale til theologiske Forhandlinger og en stor Forsamlingssal i øverste Etage. Fire Bibliotheker med omkring 10,000 Bind staa til Elevernes Raadighed. Med Anstalten ere forbundne en Skole for Kunst og Agrikultur, samt en Uddannelsesskole for Lærere. Indretningen i Oberlin indeslutter dertil et Konservatorium for Musik, ledet af en Professor fra Konservatoriet i Leipzig.

I de sidste 30 Aar have 15,000 Elever gaaet ud af denne interessante Indretning. Det, som især udmærker den, er Foreningen i det samme Hus, i de samme Klasser, i de fleste videnskabelige og literære Øvelser af unge Mænd og unge Piger fra femten til attenaars Alderen, som modtage den samme Uddannelse. I de første Aar kunde den lille Landsby Oberlin, endnu blottet for Indvaanere, ikke tilbyde sine Elever Fordelen af disse Familie-Pensioner, som almindeligvis danne sig i Skolernes Naboskab. Den nye Indretning maatte derfor optage „Systemet med Sovesale" og i særskilte Bygning, modtage Pensionærer af begge Kjøn. I den Bygning som var bestemt for unge Piger, indrettedes Spisesale, hvor de unge Mænd kunde indtage deres Maaltider ved de samme Borde som deres Studiesøstre. Nu har Befolkningens Antal voxet, og mange Elever bo hos Familierne. Alligevel har endnu Skolen 100 Værelser for unge Piger, og 220 Elever tage Plads i Spisesalene. Nogle Familier modtage kun Piger i Pension, andre Pension af begge Kjøn. I Skolen er der en Bestyrer for de unge Mænd og en Bestyrerinde for de unge Piger. Med Hensyn til Orden, Disciplin og Studietidens Fordeling henholder man sig hovedsagelig til Elevernes gode Sands og eget Skjøn. De unge Mænd have Adgang til det Hus, som er beboet af de unge Piger, til visse Timer, f. Ex. fra Thetid til Klokken 7 à 8 om Aftenen. Paa den anden Side kunne igjen Pigerne være tilstede ved Forelæsningerne og Forhandlingerne om Aftenen i Skolesalerne. Eleverne af begge Kjøn kunne gjøre Ture sammen tilfods og tilhest, forudsat at de holde sig indenfor Landsbyens Grændser, med Undtagelse af visse Festdage.

Et saadant Opdragelsessystem er vel Gjenstand for enkelte Indvendinger, men mangler ikke i Amerika dygtige Forsvarere. Det frembyder desuden intet fremmed for Indbyggerne af et Land, hvor Størsteparten af Skolerne for den forberedende, den elementære og den høiere Undervisning ere blandede. Det er Regelen i New-York. Der er imidlertid talrige Undtagelser. I Baltimore ere Klasserne for alle Grader adskilte, i New-Haven og Chicago derimod blandede. Nogle Forældre ville ikke sende deres Døttre til Forberedelsesskolerne, ikke fordi de der komme sammen med Gutter, men fordi de der komme i Berørelse med Børn af de lavere Klasser; de have ikke Betænkelighed ved at sende dem i Sprogskolerne, hvor denne Ulempe, mene de, er meget mindre. Andre finde derimod ingen Ulempe i, at Børn af begge Kjøn ere sammen i Forberedelsesskolerne, d. v. s. indtil 12 à 13 Aars Alderen; medens de hellere ville finde nogen Fare deri, naar de blive 5 à 6 Aar ældre, og naar de træde ind i Elementær- eller Sprog-Skolen. Hr. Hager, Bestyrer af den høiere Skole i West-Roxburg, nær Boston, bevidner, at naar Børn af begge Kjøn ere forenede i de samme Skoler, opvækkes der langt mindre Tilbøielighed mellem dem, end naar de ere opdragne i særskilte Skoler. De ere for hverandre som Brødre og Søstre. I New-York ere de tre Skoler, den forberedende, den elementære og den høiere, ofte forenede i det samme Lokale; men med forskjellige Klasser, Fritider og Indgange. I første Etage er der f. Ex: en blandet Forberedelsesskole, medens i de høiere Skoler er der en særskilt for Pigerne og en anden for Gutterne i Etagen over. I de blandede Skoler ere Drengene paa den ene Side og Pigerne paa den anden. I de høiere Skoler overskride Pigernes Antal som oftest Gutternes. I Providence, hvor alle Skoler ere blandede, er Pigernes Antal dobbelt saa stort som Gutternes.

var 60 Mand stærkt, og man opdagede snart, at hele den vaabendygtige Del af Befolkningen for længe siden, med en Opstand for Øie, var bleven delt i Kompagnier, som allerede havde valgt deres Førere. Et Blad i Moskau yttrede for nogen Tid siden, at man for enhver Pris maatte forhindre Keiseren af Østerriges Reise til Orienten, og man maa indrømme, at Opstanden i Dalmatien kommer meget beleilig for Rusland. De omtalte Kompagnier begyndte Opstanden med at hugge Gendarmeriets Poster ned og at forhindre Kommandanten i Cattaro i at forsyne de detacherede Forter og Blokhusene med Levnetsmidler og sende dem Forstærkninger. Insurgenterne rykkede endogsaa frem lige til Cattaros Porte og satte her Ild paa et Sted, hvor Garnisonens Officerer pleiede at komme sammen.

Et Telegram fra Cattaro melder, at Insurgenterne have lidt et betydeligt Nederlag den 24de. De mistede 150 Mand og mange Fanger, blandt hvilke der findes flere montenegrinske Frivillige. Alle disse Fanger ere førte til Ragusa. Fyrsten af Montenegro, tilføies der, har erklæret, at han vilde indtage en fuldstændig Neutralitet; men han har Intet gjort for at forhindre sine Undersaatter i at tage Del i Kampen. En østerrigsk Affendiug har derfor begivet sig til Cettigne for at gjøre Fyrsten meget kategoriske Forestillinger.

Efter hvad der nu berettes kommer Sultanen til at overvære Aabningen af Suezkanalen. Han tiltræder Reisen den 12te d. M. Ogsaa Rusland skal ved denne Leilighed repræsenteres. Moskauertidenden meddeler nemlig, at Storfyrst Michael og Prins Alexander af Hessen ville begive sig til Ægypten. Den franske Keiserinde er, efterat have beseet Kairo, reist til Øvre-Ægypten.

Opdageren af Ninive, Layard, er bleven udnævnt til britisk Gesandt i Madrid. Hans Efterfølger i Ministeriet for de offentlige Arbeider bliver Ayrton, Parlamentsmedlem for Tower Distriktet og hidtil Sekretær i Finantsministeriet.

I London har der været en imponerende Demonstration til Fordel for de fangne Feniers Frigivelse.

Referat af Forhandlingerne i Kristiania Repræsentantskab den 28de ds. (Forts.)

Fleischer vilde under enhver Betingelse have Banen, selv paa den Maade, Formandskabet havde foreslaaet. Da han i det Væsentlige var enig med Schwensen, vilde han ikke holde paa sit i Formandskabet fremsatte Forslag. Han forbeholdt sig under Sagens Gang at fremsætte Udsættelsesforslag.

Frølich stemte for Garantien med den Overbevisning, at Byen Intet vilde tabe derved. Han holdt sig nemlig forvisset om, at denne Bane, der skal forbinde en af Landets mægtigste Byer med Hovedstaden, absolut maa blive lønnende. Med sin sædvanlige Djærvhed, der aldrig undlader at føre Latteren over paa hans Side, oplyste han, at Pengemændene trak sig tilbage ved de Betænkeligheder, som reistes mod Brochs Forslag. Med sit „Skipperskjøn" holdt han imidlertid Brochs Beregninger for at være rigtige. Af Næders Bemærkninger om Kongsvingerbanen tog han Anledning til at give Bestyrelsen for Hovedjernbanen nogle dygtige Hib. En saadan Bestyrelse, sagde han, havde han aldrig kjendt. Den skulde slaa Folk med Hud og Haar; den skulde være ublu og tage en Betaling, som ikke kunde bestaa med almindelige Humanitetshensyn. Som Exempler herpaa anførte han, at Jernbanebestyrelsen af ham havde forlangt 30 Spd. for en Vogn Salpeter til Arvika, medens den almindelige Betaling pr. Vogn, lastet med andre Varer, kun var 11 Spd. En Mand havde sendt nogle Tønder Sild med Jernbanen til Sverige, hvortil Fragten er 28 ß pr. Tønde; men bestemte han sig for at tage Varerne af paa norsk Grund; dog fordi han benyttede Banen 2 Mile mindre, blev han affordret en Betaling af 40 ß pr. Tønde. En saadan Maade at behandle Affendere paa, troede han ikke var i Jernbanernes Interesse, tvertom antog han, at man ved lave Fragter baade vilde gavne sig selv og Publikum. For at undgaa lignende Vilkaarligheder vilde han fremsætte Forslag om, at Kommunebestyrelsen fik Indflydelse paa Banebestyrelsens Sammensætning.

Professor Christie: De Betænkeligheder, som man havde opstillet imod denne Sag, vare: 1) at det ikke skulde være principmæssig rigtigt for Kommunen at gjøre Opofrelser for denne Bane, der maatte ansees at være en Statssag; 2) at Muligheden var for, at Banen vilde standse ved Drammenselven, og at man saaledes ikke fik med en større Del af Drammens Opland, samt 3) Garantiens Evigvarenhed. Hvad det første Punkt angaar, da skulde han til den Imødegaaelse, som allerede havde fundet Sted, kun føie den Bemærkning, at Drammensbanen var af mindst ligesaa stor Vigtighed for Kommunen som Eidsvoldsbanen. Hvad det andet Punkt angik, saa troede han ikke noget herpaa. Frygten for, at Banen ikke skulde fortsættes, var kun fremkommen af tilfældige Aarsager, der nu ikke længere vare tilstede. Hvad derimod Garantiens Evigvarenhed angaar, saa havde denne voldt ham megen Ængstelse, og var han af denne Grund gaaet med Birkeland. Forsaavidt imidlertid dennes Forslag ikke bifaldtes, agtede han at slutte sig til Schwensens. Han forsvarede derpaa de fremkomne Beregninger som meget nøiagtige, men indrømmede dog, at de, ifølge deslige Beregningers Natur, kunne vise sig ikke aldeles betryggende.

J. H. Andresen havde ingen Betænkeligheder ved at stemme for Garantien, idet han gik ud fra, at selv om Jernbanens Drift skulde medføre Tab, vilde dette i rigeligt Maal opveies af de indirekte Fordele, som vilde tilflyde Byen ved dette Jernbaneanlæg. Han søgte derefter at paavise, hvilken stor Indflydelse vore Jernbaneanlæg har havt paa Byens Udvikling og Velvære. I 1853, forinden Jernbanen var kommen istand, udgjorde Byens Toldintrader ca. 480,000 Spd., for nærværende ere de oppe i 1 Million a 1,100,000 Spd. For Skatteevnens Vedkommende vise Ligningsforretningerne, at Formuen, der i 1853 ansloges til 6 Mill., nu er opført med over 19 Mill. Til disse glædelige Resultater troede han Jernbanen især havde bidraget. Med Hensyn til Schwensens Forslag, da maatte vel dette være saaledes at forstaa, at det kun gjaldt det Overskud, der blev tilbage efter at Rabatten var dækket. Hvad Beregningerne angik, da havde han fuldkommen Tillid til disse, og han troede, at man overvurderede Faren ved Garantien.

Professor Brandt fandt, at man som Byens Befuldmægtigede ikke var berettiget til at lade sig lede af, hvad man kunde ønske; man maatte tage alle berettigede Hensyn i Betragtning og alene have Kommunens økonomiske Tarv for Øie. Da han fandt, at Banen var en Vinding for Byen, vilde han først stemme for Birkelands Forslag i en noget modificeret Form, dernæst for Schwensens Forslag og endeligen tilsidst for Formandskabets Indstilling. Forsaavidt Banens Rentabilitet angik, da henholdt han sig til Andresen. Selv om man fik Ansvar, saa afskrækkede ikke dette ham, da han troede, at dette mange Gange vilde komme igjen paa indirekte Maade; Ansvaret var for ham af ikke megen Vigtighed, derimod fandt han en Garanti til evige Tider at være en meget betænkelig Sag. Alle Parter havde hidindtil overseet det Spørgsmaal, om Kommunen var berettiget til at ingaa som Garant. Men dette Spørgsmaals Løsning vedkommer ikke os, men alene Staten. For sit Vedkommende troede han imidlertid, at Sagen kunde forsvares, uagtet den var meget tvivlsom. Derimod er det et andet Spørgsmaal, som vedkommer os, og det er, om vi ere berettigede til at stille os som Kautionister for et Laan, som ikke Kommunen selv er berettiget til at optage. Man begaar vistnok ingen Ulovlighed ved at gjøre det, eftersom Kautionistens Forpligtelser ikke ere saa stærke som selve Debitors; men betænkeligt er det, og det i høi Grad. Han vilde stemme for Birkelands Forslag, dog med det Tillæg, at der søges om Ret til Amortisation, hvorimod Storthinget fornuftigvis Intet kan have at erindre.

Kjøbmand Løkke vilde stemme for Garantien, men med alle Forbehold, hvoriblandt ogsaa, at Banen sattes i Forbindelse med Drammens Opland og at man fik Ret til at faa Indflydelse paa Bestyrelsen. (Forts.)

Indførsel. Med Dampskibene „Uffo" og „Excell. Toll" indførtes denne Gang fra Kjøbenhavn og Gøteborg 12,400 Pd. saltet Flesk og 6000 Pd. saltet Kjød samt 160 større og mindre Foustager Smør. „Scandinavia" medbragte idag fra Leith Stykgodsvarer til en Fragt af 400 Spd.

Til Kristiania Toldsted er i Oktober Maaned indført: 17,462 Tdr. Rug, 14,794 Tdr. Byg, 2259 Tdr. Hvede, 1495 Tdr. Erter og 4300 Tdr. Salt.

Udvandring. Med Dampskibet „Scandinavia", der afgaar herfra imorgen Formiddag, afreiser 40 Emigranter over Leith til Amerika.

Kongsberg Sølvværk. I 11te Bergmaaneds 4de Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 128 Mrk. 3 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 61 Mrk. 10 Lod gediegent Sølv.

Ildsvaade. Ifølge Reisendes Beretning meddeler „Gjeng.", at et i Nærheden af Porsgrund beliggende Skibsværft, forhen tilhørende Skibsreder L. Ludvigsen, „Holmen" kaldet, nedbrændte totalt den 27de Oktbr., tilligemed en ikke ubetydelig Del Last. Ilden udbrød Kl. $4\frac{3}{4}$ om Morgenen, og da Dampskibet „Vestfold" Kl. $6\frac{1}{2}$ passerede Holmen, der støder umiddelbart til Elven, var hele Bygningen nedbrændt.

I Hedrum er der, ifølge „Vestmar", dette Aar efter Indbydelse af Hedrums Kommunalbestyrelse og Hr. Amtsagronom Bærø oprettet et Sognefelskab, der begyndte med 57 Gaardbrugere, men tæller nu 100 Medlemmer. Selskabets Formand, Pastor Joh. Flood, giver i Laurvigs Amtstidende en Indberetning om Selskabets Maal, og Virksomhed hvori det bl. A. hedder, at „Intet er udelukket, der kan oplyse og klarne Begrebene for det i Sandhed nyttige og rette." Til Opmuntring for Plougmænd berammedes den 24de Oktober et Præmiepløiningsmøde hos Mikkel Nordre Gjone (Selskabet har forøvrigt faaet sig overladt af Skolekommissionen de faste Skolelokaler, hvori altsaa Møderne holdes vexelvis). Her uddeltes Præmier af Sognepræsten, hvorefter Selskabet endvidere saa sig istand til Opmuntring for Sognefelskabets Medlemmer at udlodde blandt de tilstedeværende Medlemmer 7 Spadegreb, hvorom de mødende Medlemmer trak Lod. Mødet der begunstigedes af et smukt Veir, var frit for alle Excesser, stille, lunt og belærende.

Aarveien. Fra Bodø berettes: Efter at det i de to sidste Uger næsten hver Dag har regnet og sneet omkring i Fjeldene, klarnede det lidt Natten til den 16de, saa at Marken frøs ganske stiv. Udefter Lørdagen sneede det ret dygtig, saa vi med engang fik fuld Vinter, der vedvarer fremdeles. Avlingen er, saavidt vides, overalt paa disse Kanter kommen i Hus, og maa vel siges at være over Forventning efter en saadan Regnsommer som iaar. Græs var her overalt nok af, men de, som begyndte Slaataanen sent, fik meget af Høet halvraadent og kraftløst indbjerget. De, som begyndte tidlig, fik baade meget og godt Hø. Kornet maatte vistnok af Frygt for Frost skjæres for tidlig, ja tildels grønt, men kan dog bruges baade til Mad og Sæd. Af Potetes har adskilligt været ført her til Byen, hvor Prisen har været 4 Ort a 1 Spd. Udbyttet af den kan vel anslaaes til omtrent et middels Aar.

— Fra Namsos skrives den 22de Oktober: I Lørdags samt igaar og idag har man været isærd med Potetesoptagningen, der har fundet Sted paa en tungvindt Maade, idet man under Optagningen Stykke for Stykke har maattet frigjøre Ageren for Sne. Idag indtraadte Regnveir, der sikkerlig stryger af med Sneen.

Den paa sidste Rigsdag i Sverige vedtagne Reform i den kommunale Stemmeret i Byerne er endnu ikke bleven sanktioneret af den svenske Regjering, og det antages at denne Udsættelse tyder paa, at Reformen vil blive forkastet. Dette vækker den største Uvillie, og den svenske Presse har i den Anledning af og til ført et truende Sprog. Ogsaa Aftonbladet ofrer Sagen en ledende Artikel og advarer indtrængende Regjeringen mod længere at udsætte med Beslutningens Foredrag til Sanktion. Den foreslaaede Reform er, siger Bladet, saa yderlig moderat, at den langtfra kan findes tilfredsstillende; men den indeholder dog et Fremskridt. „For nærværende", heder det, „forefindes hos det fra al Indflydelse udestængte store Flertal af Kommunernes Indvaanere en almindelig og stor Tilbøielighed til at betragte de kommunale Tillidshvervs Indehavere med Mistro og til at overføre denne Mistænksomhed ogsaa paa deres Beslutninger, endog naar de kunne være vel overveiede og ingenlunde fortjene et ublidt Omdømme." Den udvidede Stemmeret, heder det videre, vil give de kommunale Institutioner en fastere Grundvold end de for nærværende have, da Magten ligger hos et lidet Mindretal, og Mængden af Folket betragter dem med Uvillie for ikke at sige Fiendtlighed.

Atter et Mord i Sverige. (Förposten). Fra Piteå skrives: Et Mord af særdeles uhyggelig Beskaffenhed er blevet forøvet her i Egnen, saameget hæsligere, som Gjerningsmanden er en 16 Aar gammel Gut. Efter Samraad med en endnu yngre Broder har han nemlig ihjelstudt en 13 Aar gammel Søster, til hvem de længe havde næret Had. Mordet foranledigedes dog nærmest deraf, at hun ikke strax adlød deres Befaling om at sætte Middagsmaden frem.

I Springfield (Massachusetts) var der i 1868, 85 Piger og 45 Gutter.

For at retfærdiggjøre denne Forening af unge Mennesker af begge Kjøn i den samme Indretning og deres Deltagelse i de samme Studier, anføre Direktørerne for Skolerne i Oberlin mere end 30 Aars Erfaring, i hvilke de have intet Misbrug at fremføre. For det første følger af denne Forening en stor Besparelse af Penge og Kræfter. Alle Undervisningsmidler, saavel Skolens Inventarium og Instrumenter, som Antallet af Lærerne, som er udvalgte blandt de mest udmærkede Mænd, maatte være dobbelt, dersom Kjønnene bleve opdragne hver for sig. Skolens Organisation giver da den høieste Grad af Uddannelse for det største Antal af Elever med den mindst mulige Bekostning. Dette System er ogsaa ganske til Familiernes Fordel. Som oftest høre Brødre og Søstre i Oberlin sammen Forelæsningerne, hvilket for begge har de bedste Følger; enhver finder sig lykkelig i den andens Nærværelse. Søsteren har i Broderen en naturlig Støtte. Det er Ønsket om saaledes at nærme Lemmerne af den samme Familie til hinanden, som i mange Tilfælde giver Anledning til Oprettelsen af en høiere Skole for Piger i Naboskabet af en Gutteskole. Begge vinde ved dette. — Endnu en anden betydningsfuld Omstændighed: der danner sig imellem Elever af begge Kjøn, som ere optagne med de samme Studier, en Kappelyst og en Iver, som mangler i Skoler, hvor Kjønnene ere adskilte, eller som man kun kan frembringe ved Hjælp af Hædersbelønninger, der kun gjøre sin Virkning paa et meget indskrænket Antal Disciple. Denne Kappelyst, denne uegennyttige Kjærlighed til Arbeidet, Resultatet af den gjensidige Indflydelse, de to Kjøn øve paa hinanden, have for det øvrige Liv glædelige Følger. De blive fra deres Skoleuddannelse vante til at elske Pligten for dens egen Skyld, og ikke for de Udmærkelser, som den kan vinde. Endvidere fremhæver Bestyreren for Skolen i Oberlin, Hr. James Fairchild med megen Styrke, hvorledes denne Forening af Drenge og Piger er gunstig for Opretholdelsen af Orden og Disciplin. De holde hinanden gjensidig i Respekt og bøie sig uden Modvillie under Skolens Regler. Af to eller tre Hundrede Piger, som høre de høiere Forelæsninger, har der kun fundet en eneste Udelukkelse Sted i hele fem Aar.

Vi ville nu betragte nogle af de Indvendinger, som have reist sig mod Opdragelsessystemet i Oberlin og de Svar, som er fremkomne fra den modsatte Side. Er man ganske sikker paa, at de unge Pigers Aandsevner staar i Forhold til den forskjelligartede og udstrakte Undervisning, som de blive tildel? Jeg kan ikke gjøre bedre end atter at paakalde Hr. Fairchilds Erfaring. „Jeg underviste, sagde han mig, i de første otte Aar af mit Ophold ved Oberlin i Latin, Græsk og Hebraisk, i det niende Aar i den rene Mathematik og endelig i de tre sidste Aar har jeg underviist i Moral og Filosofi. I disse forskjellige Studiegrene har jeg havt i mine Klasser saavel unge Piger som Gutter, men jeg har aldrig mærket mellem dem nogen Forskjel. Blandt begge Kjøn findes begavede Elever og lige begavede i lige Antal. Jeg vil dermed ikke paastaa, at der ikke findes nogen naturlig Forskjel mellem Kvindernes og Mændenes Aandsevner, jeg tror, at Naturen har givet dem forskjellige Tilbøieligheder og Anlæg; jeg vil alene sige, at saa ofte som begge have beskjæftiget sin Aand med samme Slags Studier, have de gjort det med det samme Held. Begge have den samme Evne til at kunne fatte og udtrykke det sande. For nylig bivaanede jeg ved Universitetet i Michigan en Undervisning i Græsk. Man fortolkede Thucydid. Det var den græske Professors Datter, hun var den øverste i Klassen, og jeg kan sige hun gjorde det med en Overlegenhed, som skulde forbauset mig, dersom jeg ikke ofte havde fundet den samme Kjendsgjerning stadfæstet i andre Indretninger."

Nærer man Frygt paa Grund af deres Konstitutions Svaghed for Følgerne af det anstrængende Arbeide, som de høiere Studier kræve, saa kan paapeges, at Sygdoms- eller Dødstilfælde blandt de kvindelige Elever ikke ere almindeligere end blandt de mandlige.

Lader os gjennemgaa flere Indvendinger. Da de to Kjøn ikke have de samme Opgaver i Verden, er det ikke da nødvendigt at give dem en forskjellig Opdragelse og lade hver af dem gjøre den Slags Studier, som er mest overensstemmende med deres fremtidige Bestemmelse? Jo uden Tvivl, dersom Skolerne havde til Formaal at give en bestemt Faguddannelse og at forberede til denne eller hin særegne Livsbane; med den literære og videnskabelige Undervisning omfatter almindelige Studier, der forberede Eleverne til alle Stillinger, som Fremtiden aabner dem. Den indeholder intet Element, som ikke kan forskjønne Aanden, hæve Forstanden og danne Hjertet. Af denne fælles Opdragelse kunne Eleverne af begge Kjøn drage den Nytte, som passer for hver af dem, og anvende til sit Brug de Kundskaber, som de have erhvervet. Det forholder sig med Aandens Næring som med Legemets, den frembringer paa de to Kjøn forskjellige Virkninger; enhver benytter den paa sin Maade og efter sit Behov. Man gjøre Opdragelsen af de to Kjøn fuldkommen ens, aldrig vil den kunne gjøre en Mand af en Kvinde eller en Kvinde af en Mand.

(Forts.)

Gellivareværkerne bleve heller ikke bortsolgte ved Auktionen den 9de f. M. Den 30te Novbr. ville de imidlertid under enhver Omstændighed blive bortsolgte.

Guldsøgeriet i de finlandske Lapmarker synes at lede til bedre Resultater, siger „Helsingf. Dagbl." En russisk Herremand, der med sin Hustru og 30 Arbeidere havde begivet sig til Gulddistriktet, skal have havt et meget godt Udbytte, og en Mængde Ansøgninger om Tilladelse til at søge efter Guld ere allerede indleverede.

Hammeskärs Fyrstation har nu erholdt en Klokke, med hvilken der skal ringes i Taage og Tykke.

Kong Karl agter at aflægge et Besøg hos Keiser Napoleon. Kongen skal reise fra Stockholm omtrent den 4de Januar og tilbringe 8 Dage i Paris. Derfra skulde Kongen begive sig til England, hvorhen han er indbuden af Prinsen af Wales for at jage.

Kongens Staldmester Hr. Demirgian, som er paa Reisen til Ægypten, medfører til Vicekongen et Kommandørkors af Sværdordenen og til Nubar Pascha et Kommandørkors af Nordstjernen.

Henri Martin opholder sig for Tiden i Kolding, hvor han skal blive en Maaneds Tid.

En Svenske skudt i Newyork. Skandinavisk Post for 4de f. M. beretter: En rasende Tyr gjorde igaar Aften et forfærdeligt Spektakel i „Nassau-Street", „Wall-Street", „Chatam Square" og mellemliggende Gader. Forfulgt af Politibetjente og Pøbel blev den endelig dræbt af en Kugle i Nærheden af Chatam-Street. Overalt paa Gaderne, hvor det rasende Dyr for frem, skjød Politibetjentene paa den og hvorved Folket sattes i en betydelig Skræk. Ved Hjørnet af Louth- og Beckman-Street indtraf det beklagelige Uheld, at en Mand ved Navn John Andersson blev rammet i Brystet af en Kugle, der trængte ind i Lungen, og tvivler man om at Mandens Liv staar til at redde. Andersson førtes til Bellevue Hospital.

Under de ved Finspång foregaaende Prøveskydninger med Kanoner, tilvirkede for Kronens Regning, er i Mandags indtruffet det Uheld, at en støbt Bagladningskanon — efter hvad Aftonbl. tror — den største, som hidtil er arbeidet i Sverige, sprængtes. En Del af Kanonen slyngedes flere hundrede Fod ind i en nærliggende Skov og gjorde Ugagn blandt Træerne. Lykkeligvis er intet Menneske kommet til Skade. Kanonen var endnu ikke modtaget af Staten.

Aftonbladets økonomiske Artikel erklærer dette Aars Høst for den rigeste, som Sverige har havt paa mange Aar.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Madrid, 29de Oktober.

Efter vedholdende Forsøg er det lykkes at opnaa Enighed angaaende Kongevalget, hvilket har været vanskeligt, da Unionisterne, skjønt i Minoritet, energisk have modarbeidet Hertugen af Genua.

Madrid, 30te Oktober.

Prim har paa en Interpellation svaret, at han haabede ret snart at kunne ophæve Beleiringstilstanden.

Paris, 30te Oktbr.

Eftervalgene i Seinedepartementerne og Vendeekredsene ere udskrevne til den 22de Novbr.

Berlin, 30te Oktbr.

Forretningsudvalget har besluttet Dagsorden angaaende Krügers og Ahlmanns Skrivelse.

Stockholm, 1ste Novbr.

Rigsgjældskontorets Obligationslotteries Trækning er igang. Høieste Gevinst, 16,000 Thaler, faldt paa Nummer 191,545, 1000 Thaler paa Nummer 58,989 og 150 Thaler paa Nummer 698,045.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 30te Oktober.

Med Dampskibet „St. Olaf", der afgaar herfra imorgen Formiddag, udføres til Brasilien over Hamburg fra Ytteborgs Olbryggeri 400 Kasser a 36 Fl. Øl. Dampskibet „Uffo" afgik fra Kjøbenhavn Torsdag Kl. 3 Eftermiddag og ventes hertil iaften.

Idag er indklareret 3 Fartøier med Stenkul fra England og 1 med Kornvarer fra Stettin.

Dampskibet „Scandinavia" er endnu ikke hidkommet. Ifølge Telegram til D'Hrr. Henderson Brothers, afgik det, hindret ved Storm, ikke før igaar Eftermiddag fra Leith, og kan saaledes ikke ventes hertil før førstkommende Mandag.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Thorø	Hansen	Svendborg	Kornvarer.
Diana	Norsk	Rudkjøbing	do.
Regalia	Bullard	Yarmouth	Ballast.
Enigheden	Hvistendahl	Dysart	Kul.
Helman	Svendalen	Fr.hald	Jern.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret, der igaar var vestenfor Bodø, er idag gaaet østover til Sverige eller Finland. Barometret staar höiest i Skudesnæs, lavest i Bodø. Vinden er nordlig til vestlig, stærk i Bodø og Skudesnæs. Overskyet, tildels Sne paa Vestkysten, klart og tørt Veir paa Østlandet. Udsigterne til det gode Veirs Vedvaren paa Østlandet ere ikke sikkre.

Anmeldte Reisende.

Den 1ste November.

Hoel fra Hovindsholm, Mægler Røberg og Frue fra Kragerø, Fru Lie fra Skien, Nielsen fra Laurvig, Bankkasserer Henriksen med Frue fra Kongsvinger, Aagaard fra Sandefjord, Petersen fra Moss, Enkefru Dahl fra Drammen, Løitnant Poppe fra Landet, Kjøbmændene Evensen og Halle fra Lillehammer, Rhode fra Trondhjem, Lundstrøm med Frue fra Wärmeland, Florelius og Jakobsen med Frue fra Arvika i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fru Giebelhausens Beneficeforestilling er udsat til Tirsdag den 9de November.

Doctor Gottfr. Conradi
er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Trondhjems Brandforsikringsselskab
tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Advokat Berghs Kontor
er flyttet til **Fuldmægtig Bytteragers Gaard**, nederst i Kirkegaden (Hjørnet af Grev Wedels Plads).

Skandias Contor
er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.
B. C. Antonisen.

J. S. Larsen's
Viin- og Cigarhandel
er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

Den 1ste December 1869
Stor Gevinsttrækning i det k. k.
Østerr. ske Statslaan
af 1864.
Hovedgevinst 250,000 Gylden.
Mindste Gevinst 160 —
Lovligt stemplede Lodsedler koste: 1 Lod 3 Spd., 7 Lodder 20 Spd., 15 Lodder 40 Spd., 30 Lodder 75 Spd. Imod Indsendelse af Beløbet i Banknoter.
Rothschild & Co.
Postgasse 14. Wien. (Østerrige).

En Bazar
til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond
agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

E. Gamborg, Politikammeret. — Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26. — Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seilbugsfabriken.
Posementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15. — Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18. — Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole. — A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Medlogerende.
En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

Akershus Brandassurranceforening
overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.
Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.
H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Aster.
Chr. Kjelsen.

Christiania Skjortefabrik
&
Lager af Undertøi for Herrer
anbefales af **J. F. Grønneberg,**
Østre Gade ved Hjørnet af Kongens Gade.

De bekjendte
Favorit-
Symaskiner
for Skræddere
sælges **alene**
hos
Peter J. Petersen,
Skippergaden 31.

Familie-
Maskiner
af
Wheeler, Wilson
og
Haandmaskiner
af allerbedste Sorter
sælges hos
Peter J. Petersen,
Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer**, sælges **alene** hos **Peter Petersen**, Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst
Peter J. Petersen.

Tilsalgs.
J. Gløersen
(Karl Johans Gade)
anbefaler sit Lager af gamle her aftappede **Bordeaux-Vine** af Aargang 1858, 62, 64 og 65, **Château-Vine**, hjemkomne paa Buteljer, af de bedste Aargange, **Bourgogne-Vine**, saavel hjemkomne paa Buteljer som her aftappede, **Rhinske og Mosel-Vine** i forskjellige Kvaliteter, **Ægte Port, Madeira og Sherry, Pajarete og søde Ungarske Desert Vine, Champagne** fra de første Huse, **Porter brown stout, Seltersvand** af dette Aars Fyldning.
I Partier gives Rabat.
Priscuranter udleveres.
J. Gløersen.

Speil. Speil.
Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.
Balchens Speillager
ved Torvet.
Indgang gjennem min Udstyrshandel.

Blanksværte!
Sæbe og Lud.
Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.
Blanksværte!

Gode Herregaloger.
Et lidet Parti udsælges for 3 ₰ pr. Par hos **L. A. Nicolaysen.**

Peter C. Hansens
anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Fin, vasket **Brasil-Kaffe** sælges billig hos **Andr. Gulbransen,**
Jernbanetorvet.

Smør. Ost.
Extra fint gudbrandsdalsk Smør og fin Mysost, saltet Fjeldørret og Faarekjød i Tønder sælges i Jakobsens Gaard, Storgaden 15.

Schweitzer-Chocolade
med og uden Vanille, dansk og norsk Chocolade hos **Hans Gjessing.**

Ludefisk,
ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og **udgjør 34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 255. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 2den November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Renovationsspørgsmaalet.

To Sider af denne Sag har for os fremstillet sig som vel værd at drøfte.

1. Bør Kommunen overtage det Hele?
2. Kan Byen ved at undlade dette og give fornødent Tilsyn have tilstrækkelig Garanti for hensigtsmæssig og god Udførelse?

Det er af stor Interesse for Byens Indvaanere, at denne Sag bliver ordnet paa tilfredsstillende Maade og i nærmeste Fremtid; thi selv om Enkelte vil paastaa, at et forbedret Stel i denne Retning ei befordrer Sundheden, (en Mening, vi med vor bedste Villie ei kan tiltræde) saa er dog Velværet og Behageligheden Ting, der maa betragtes som nødvendige nok til derpaa at ofre nogle Skillinger aarlig. Om det end ikke er tilstrækkelig bevist, at Smitstoffe udbredes og Epidemier kan opstaa ved forraadnende organiske Stoffes Henliggen, saa er det dog en naturlig Ting, der vanskelig kan klandres, at Renlighed og sund Luft giver et større Velvære i alle Henseender, og har man dette, da har Sygdomsspiren en utaknemmelig Jordbund at vore i.

Hvordan det nu end forholder sig med de Lærdes forskjellige Meninger herom, saa er dog Opinionen her i Byen gaaet frem til det Punkt, at en bedre Orden fordres. Der findes vistnok endnu en god Del ældre Huseiere, som fra Barnsben ere vante til Atmosfæren, og hvis Lunger og Lugteorganer ikke kan bedømme Forskjellen — man kjender jo Vanens Magt; men da disse Egenskaber ikke ere arvelige eller deres Erhvervelse kan siges at være hverken nyttig eller forædlende, og desuden Renlighed har været betragtet som Tegn paa en Nations Intelligents, bør vel neppe disse „gammelmodige" Anskuelser være nogen Anstødssten.

Vi forudsætter altsaa, at Sagen bør fremmes og at Striden kun dreier sig om Maaden.

Den væsentligste Grund, hvorfor man har troet, at den burde være i private Hænder, er den, at Kommunen ei kan faa noget saadant i Stand uden for store Omkostninger, for kostbar Kontrol og Bestyrelse, og deraf maatte igjen følge, at Foretagendet tiltrængte formeget Tilskud. I Sundhedskommissionens Indstilling er Fordelene ved en saadan Ordning temmelig nøie fremsat. Ovenstaaende Indvending røber en stærk Mangel paa Tiltro til de Folk, der har med Byens offentlige Anliggender at bestille. Blandt disse er der Mange, der ere fuldgode til at kunne grundlægge og ordne det Forretningsmæssige ved en saadan Sag, og vi tvivler ikke paa, at de vil bruge sine Evner og praktiske Erfaringer hertil. Det er en forældet Anskuelse, at alt, hvad det Offentlige faar Fingere i, absolut skal blive skjevt, det har tvertimod vist sig at dette ikke er Tilfældet.

Vort nuværende Sundhedsvæsen koster rimeligvis ikke saa lidt, og da nærværende Sags Ordning netop kom til at gribe ind paa dettes Enemærker, er det al Rimelighed for, at en stor Del af Udgifterne ved Kontrollen kunde overføres paa dette og derved spares.

Vore Bylæger ere paalagte at tilse Forskrifternes Overholdelse, men dette er en Fordring, som i og for sig selv ikke er rimelig og som derfor heller ikke bliver skarpt nok udført. Det er intet behageligt Hverv at efterse Renlighedsstellet, og skal det gjøres med Virkning, maa Undersøgelsen ske grundig og regelmæssig. Man kan neppe fordre af en Læge, at han skal undersøge, om Kloaken er skyllet og ren, om Bingen er tømt og desinficeret, om Kjøkkenaffald ei staar og stinker et eller andet Steds; og selv om han faar Greie paa, at noget af dette er Tilfældet, er det ikke sagt, at han forstaar at anbefale den rette Maade til at afhjælpe Ondet, ialfald ikke ved Latrinevæsenet, hvor Feilen meget ofte ligger i uhensigtsmæssig Bygningsmaade.

Den hele Byrde for Renholdelsen er for nærværende lagt paa Huseierne, der baade maa skaffe bort og bringe sammen eller, for deres Vedkommende, der lader sig betjene fra Pudretfabrikken, betale Afgiften. Dette er neppe nogen rigtig Ordning; thi det staar ikke i Huseiernes Magt senere at fordele Byrderne paa flere ved Husleiens Forøgelse; denne bestemmes ved den større eller mindre Tilgang paa Rum. Vistnok har man flere Exempler paa, at Leieboerne have betalt Afgiften, naar en Huseieren vilde gjøre det, men oftere sker det Forbehold ved Kontraktens Afslutning, at Huseiere skal besørge Renovationen ved Pudretfabrikken. Renovationsafgiften bør være en Skat, hvori alle deltager. Kun naar dette sker, vækkes Interessen for, at fuld Valuta gives, og man har da etableret det bedste System for Kontrollen. Denne Ordning kan ene det Offentlige iværksætte, og heri ligger ogsaa den rette Spore til hurtig og uden Tvang, at faa Tingen gjennemført; thi Enhver vilde sørge for at tilegne sig Fordele, hvortil han ifølge sin Afgift var berettiget. Et Regulativ for en saadan Skat kan ei være vanskelig med Byens Centrum til Udgangspunkt og Afstanden til Rettesnor samt bestemte Afvigelser efter Beliggenheden.

Man er i Udlandet rykket over det Standpunkt, at lade Sundhedspleien være overladt den private Foretagsomhed. At det Offentlige her bør have alle Tøiler i sin Haand, er ikke længer et Spørgsmaal, der blandes ind i Striden, denne dreier sig kun om den bedste Maade praktisk at gjennemføre Sagen paa, og ogsaa heri har man nu naaet en Slags Ligevægt idet Kanaliseringsmaaden er antaget der, hvor Strømmen kan føre Affaldet bort eller Overrisling (Irrigation) kan forenes dermed, og Bortførelsesmaaden der, hvor ingen af disse Fordele er tilstede, som Tilfældet er hos os.

Udlandets Lærde og Praktikere arbeide for Øieblikket mest paa at finde et enkelt, billigt og et volumforøgende Desinfektionsmiddel. At et saadant tidligere eller senere findes, kan neppe drages i Tvivl, og da er det atter af Vigtighed, at Kommunen har det i sin Magt ved Benyttelse af en saadan Opfindelse at kunne spare Penge for Byens Beboere.

Kan Sagen desuden blive ordnet saaledes, at den gav et Overskud, vil dette fra Skatteydernes Side betragtes med Glæde, medens et privat Interessentskab stedse følges med mistroiske Øine. Støttet til disse Grunde tro vi at turde udtale, at denne Sag bedst overtages af Kommunen, og vi ere overbeviste om, at det ingen Umulighed er at ordne den paa en praktisk, billig og maaske endog lønnende Maade. Bliver ikke Skridtet taget nu, kan Sagen let vore sig for stor, og man maa da lade den gaa sin skjæve Gang uden at kunne rette den.

Sundhedskommissionen anbefaler i sin Indstilling Nedsættelsen af en lønnet Komite, der skulde tage Tingen under Overveielse.

Vi maa spørge, hvad er det da denne skal tage under Overveielse? Er det en Plan, som skal udarbeides for det hele System? Dette kan ei være Meningen, da man endnu ikke ved, hvilket Grundlag der skal bygges paa, enten privat eller offentlig. Først, synes os, burde det bestemmes, hvorvidt Byen bør overtage Sagens Gjennemførelse eller ikke, og til Besvarelsen af dette Spørgsmaal foreligger en Mængde Betænkninger, trykte Bøger osv. og sidst Sundhedskommissionens Indstilling, der i dette Spørgsmaal vel maa betragtes som indsigtsfuld Dommer.

Saavidt vi ved, sammentraadte for et Par Aar siden flere af Formandskabets Medlemmer og afgav efter grundig Overveielse et Forslag til denne Sags Fremme ved det Offentlige, uden at den derfor er skreden videre frem.

Man maa desuden nøie komme i Hu, at her hidtil næsten udelukkende har været Tale om Latrinvæsnets Ordning, men at dette kun er en Del af Renholdelsesvæsnet. Om man nu end kan antage, at dette lader sig ordne ad privat Vei, eller, med andre Ord, kan ved den nu fastsatte Afgift i Fremtiden bære sig, saa staar dog tilbage Bortskaffelse af Sop, Gadefeiningen, Kloakernes Rensning, offentlige Pladses Renholdelse samt Bortskaffelse af Sne, der Alt med Tiden maa faa et ordnet Tilsyn eller, hvad der vil sige det samme, ei længere bør overlades Huseierne.

At Kjøkkenaffald og Sop ei bør henligge længe inde paa Gaardspladse eller i Binger, er noget, der med Rimelighed kan forlanges og som let kan rettes paa med et ordnet System. Vore brolagte Gader holdes nu rene af Huseierne, hvem dette er en tung Byrde ved mangen liden Gaard med stor Udstrækning. Man har i Udlandet praktiske og billige Koste, der kjøres med en Hest, og hvad kan ikke en saadan udrette i kort Tid? Men en Sammenslutning maa da til, den hele Gade maa feies ved Hjælp af samme Maskine.

Vor Kommunebestyrelse indkjøbte for nogle Aar siden en meget kunstig sammensat Maskine til dette Brug; rimeligvis var den altfor kunstig, thi brugt er den nok ikke. Nu har man simple, skraastillede Koste, der trækkes af en Hest og feier den halve eller en Trediedel af Gaden. Dette er samme Princip, som vi have seet anvendt paa Skøitebanen om Vinteren. Saa have vi Bortkjørsel af Sne og Fortougenes Rensning om Vinteren, der ogsaa falder besværlig og kostbar for Huseiere, som ei holde Hest. Hertil har Byen en fast Arbeidsstok i Mangelsgaardens Befolkning, der her maatte kunne bruges i Lighed med, hvad der sker i Kjøbenhavn.

Det er store Fordringer, her fremsættes, men man behøver derfor ikke at løbe Sur i dem. Her er kun Spørgsmaal om Arbeidets Fordeling. De Folk, der kan anvendes bedre, bør ei bruges til Gadefeining.

Komme vi derpaa til Spørgsmaalet om, hvorvidt alt dette kan ordnes tilfredsstillende ad privat Vei, da bliver Svaret, at det vistnok kan ordnes, men neppe tilfredsstillende. Vi maa erindre, at saa mange tilfældige Omstændigheder her kan indtræffe, og at det under disse netop er nødvendigt at have Tøilerne. Epidemier trænge overordentlige Forholdsregler med Hensyn til Desinfektion og Bortbringelse af Affald. Indtræffer et stort Snefald, ere nu ofte vore Gader ufremkommelige til langt op paa Formiddagen. Desuden, om nu det Hele blev bortakkorderet privat, skulde det saa hengaa uden offentlig Kontrol? Dette var rimeligvis umuligt. Men hvad vilde den i saa Tilfælde koste?

At kalkulere Udgifterne ved et saadant omfattende System er vanskeligt, ja næsten umuligt, før man fik prøvet sig frem, og dette har det Offentlige bedst for at gjøre.

Sagen fremstiller sig for os, som om det var nødvendigt at sende en dygtig Mand til Udlandet for at sætte sig ind i Forholdene og medtage hjem, hvad han fandt tjenligt og brugbart her. Med saaledes indhentede Erfaringer kunde man da arbeide videre.

Fattigondet er nok ikke saa let at læge.

Jeg antog, at Indsenderen i Dagbladet No. 245, med Underskrift 5, havde fundet de Vises Sten eller Midlet mod Fattigbyrdernes Stigen, da han anfører, at Sagen er meget simpel og kan rettes naarsomhelst, men blev skuffet ved at læse videre og erfare, at Midlet fornemmelig kun bestaar i at indskrænke Udenadslæsningen og udvide Stemmeretten, samt da han derefter tilkjendegiver, at Virkningerne først vil indtræde hos kommende Slægter. Han formener, at det vilde været bedre, om ingen Fattiglov var skreven, da han vil have Betleriet afskaffet, og ved Underskriften ligesom tilkjendegiver, at han er ved sine fulde 5.

Den første Fattiglov er af 2den Decbr. 1741, og den første Fattigkommission holdtes herssteds den 28de Marts 1743 af Provsten, Fogden, Sognepræsten og Lensmanden i Almuens Overvær. De Trængende bleve fordelte paa alle Gaardene, og der har i min Tid ikke været saamange Huslægdslemmer. Nogle bleve ogsaa tillignede Korn og Penge — Alt efter Skylden.

Jeg kan meget godt erindre, at en troværdig Mand, som døde for 45 Aar siden i en Alder af 94 Aar, fortalte, at der gik hele Familier, foruden en Mængde Andre, og betlede, hvoraf Nogle tog Følge med Skøierne, der streifede Landet om og forøvede alskens Utilladeligheder. Naar Betlere bleve syge, kjørtes eller droges de paa Kjelke fra Sted til Sted og døde paa Veien, tildels af Frost.

Da kunde Enhver bestemme sin Fattigskat ved at give store, smaa eller ingen Almisser, og jeg ved ikke, om „5" vilde befinde sig vel i en saadan Lovløshed, eller om han antager, at den frivillige Gavmildhed eller de mange Maader, han siger, uden at paapege nogen, som gives med at komme de Lidende tilhjælp, vilde — uden Anraab, Bønfaldelse eller Paamindelse, hvilket forekommer mig at være ensartet med at trygle eller betle, fra de Lidende — blive saa tilstrækkelig, at ikke de omhandlede Afskyeligheder igjen gjorde sig gjældende.

Hvem er det, som understøtter Betleriet? Thi jeg kan ikke tro, at Nogen anmoder disse, tildels meget ufordragelige Mennesker om at besøge sig. De nægtes Fattigunderstøttelse, naar de ansees for at kunne arbeide noget; men Ingen vil have dem til at arbeide, da der skal ogsaa noget til at fortjene Maden, eller kan have dem i Hus sammen med Andre formedelst et og andet, som jeg kan undlade at nævne. Naar Saadanne kommer ind og jamrer sig for Mad, vil der vistnok til alle Tider være en Pluralitet blandt Husmødrene, som ikke smelder Skabdøren i, medmindre det, som staar at læse i Helligdagsterten og det, som høres fra Prædikestolene, omskiftedes med, at det er urigtigt at mætte de Hungrige. Dette vilde være at tage Skeen i en anden Haand, som „5" siger, og vilde vist gjøre mere til Sagen, end om enhver Mand og Kvinde bleve stemmeberettigede og ikke kunde læse det mindste udenad.

Jeg for mit Vedkommende har meget imod Betleriet og lader ogsaa endel gaa Glip, naar jeg er tilstede, og vil hellere betale større Fattigskat, hvis man kunde blive det kvit; men det er med Hensyn til Lovgivningen vist nok gjort, hvad der kan gjøres, og jeg synes „5" kommer lidt i Modsigelse med sig selv, naar han i Begyndelsen af sit Foredrag anfører, at det ikke er nødvendigt at skrive Love om Alt, og i Slutningen anfører, at der bør være Maade med Friheden.

Det ligger vistnok udenfor menneskelig Magt at skrive en Fattiglov, som ikke overtrædes, men enten maa man have [illegible] og rette paa det, som viser sig mest uheldigt, eller maatte der i dens Sted kun skrives en Paragraf med nogle Ord, som jeg ikke vil indlade mig paa at koncipere.

Det er ingen Sag at udvide Stemmeretten hos de forskjellige Samfundsklasser, men det er en større Sag at forebygge Tab deraf hos Gaardbrugerklassen, som man har hørt skulde udgjøre Kjernen af Landet. Tab indtræffer, naar Konkursloven erholder Indpas, hvortil Skatteudligningen paa Matrikulskylden af Amternes og Herredernes store Udgifter, saavelsom Refusionerne til Statsveifondet, ikke lidet bidrager, med sin Ubillighed deri, at de, som lidet eie i sin Skyld formedelst paaheftet Gjæld, udreder lige meget efter Skyldforholdet som de, der ingen Gjæld har, og deri, at Kapitalformue og Indtægter ikke deltage. Naar Konkursloven med sit kostbare Maskineri faar Tag i en Gaardbruger, taber han det, han efter Indkjøb og Taxter har troet at eie i sin Gaard, og gjør ham tidligere fattig, eller han vilde holdt længere ud, hvis disse store offentlige Udgifter fordeltes paa den virkelige Formue og Indtægt hos Alle, hvilket forekommer mig at være baade billigt og retfærdigt, da Alle har fælles Brug og Benyttelse af det, hvorfor Skylden alene lignes. Dettte Onde, som nedtrykker Jordpriserne og forringer Nationalformuen, kan rettes naarsomhelst ved at bygge en Lov paa det samme Ligningsfundament, som Fattigloven. Pengemænd og de, som har gode Indtægter, kan komme i Gaardbrugerens Stilling, naar de vil, men omvendt er det for Størstedelen umuligt, da de maa blive i sin fortrykte Stilling saalænge de kan hænge ved sit Brug. Pengene kan drages ud af Landet, men Jorden ikke, og naar den belastes saaledes med offentlige Udgifter, bliver dens Produktionsevne ubenyttet, formedelst Driftskræfternes Formindskelse, da en Gaardbruger kunde for det, han urettelig betaler formeget i de nævnte Udgifter, forskaffe sig bedre Agerdyrkningsredskaber og Gjødningsmidler, saavelsom ogsaa hjælpe paa Arbeidsløsheden med Jordforbedringer til Lettelse for Fattigvæsnet. I en Jordbrugers Virksomheds Tid ere mange Penge saaledes urettelig anvendte.

Denne Skatteudligning trykker formeget paa dem, som mindst taaler det, og er ganske vist større Aarsag til Fattigbyrdernes Stigen i flere Henseender, end man gjør sig nogen rigtig Forestilling om. Jeg skal derom og om Toldbeskatningen, som udpresser mere af de Fattige end af de Rige, ikke videre udbrede mig, men henvise til en Fremstilling i Dagbl. No. 218.

Om der nogensinde kan blive nogen Hjælp i de Midler, „5" omhandler, saa vil den vistnok, som han selv bemærker, komme meget sent, men man har herfteds begyndt paa Noget, der har Sandsynlighed for sig, at ville hjælpe for en Del, og har allerede ogsaa hjulpet noget, nemlig at skaffe Trængende, der har lært at arbeide, Materialierne. Forældrene gives derved ogsaa Anledning til at lære sine Børn at arbeide, istedetfor at betle og søge Fattigunderstøttelse; thi en af Delene sker, naar ingen Udvei øines.

Der er vistnok noget tilbage endnu af Undseelse, som burde bevares, da det første Skridt til at betle er det tungeste. Er dette vel overstaaet, generer det ikke saameget; men med et saadant Skridt kan Veien til en hel Fremtids Uværdighed bestiges.

I Oktober 1869. 6.

Kristiania, 2den November 1869.

Der har i den senere Tid oftere været talt om Forholdet mellem Preussen og Rusland, og om der end endnu i dette Dieblik er dem, som tro, at der hersker den bedste Forstaaelse mellem de tvende Stormagter, saa er dog Tvivlen bleven stedse stærkere udtalt. Denne Sag bringes nu paa Bane af Times's Berlinerkorrespondent, hvis Tvivl i denne Henseende er saa meget mere paaagtelsesværdig, som han den hele Tid har staaet paa den preussiske Regjerings Side og betragtet Tingene fra det bismarkske Standpunkt. Denne Korrespondent indrømmer visselig ikke, at der er indtraadt noget egentligt Brud, men han fremholder med stor Bestemthed den preussiske Politiks Uafhængighed af den russiske, og udtaler, at Preussen i Tilfælde vilde komme til at udfægte sin Strid med Østerrige og Frankrige uden anden Bistand fra Ruslands Side end en diplomatisk, om ikke af nogen anden Grund, saa dog, fordi de russiske Tropper ikke vilde kunne komme tidsnok frem til Kamppladsen.

Der gaar i det Hele en kjendelig Misstemning mod Rusland igjennem den hele Artikel, og han nævner ogsaa et bestemt Faktum, som neppe kan være ganske uden Indflydelse paa de tvende Staters Forhold til hinanden.

Dette Faktum er, at den russisk-preussiske saakaldte Kartelkonvention ikke skal fornyes. Denne, der med en kort Afbrydelse har bestaaet siden 1816, gaar ud paa, at de tvende Stater skulle [illegible] forpligtede til at udlevere de af hinandens Undersaatter, som havde forladt sin Herres Land uden Pas. Bestemmelsen er i Formen gjensidig, men da det aldrig er falden nogen preussisk Landflygtig ind at søge Tilflugt i Rusland, saa har der praktisk talt kun existeret en Regel, som gjorde de preussiske Autoriteter forpligtede til at opspore og udlevere til videre Forsendelse til Sibirien domfældte eller mistænkte Polakker, som forhungrede og blottede for Alt have kunnet snige sig over den russiske Grændse. I Praxis har Forholdet været saa afskyeligt, at den preussiske Embedsstand visselig ikke har vist synderlig Iver; men naar en russisk Agent gjorde sin Angivelse, kunde den ikke negte at gjøre russisk Polititjeneste. Den offentlige Mening har udtalt sig stedse skarpere og skarpere mod denne Tingenes Tilstand, og den preussiske Regjering har trods politiske Betænkeligheder ikke kunnet lade den vedblive. Korrespondenten nævner Intet om, hvorvidt Konventionen tillige var gjældende for Flygtninge fra Østersøprovinserne; men dette maatte vel efter Sagens Natur være Tilfældet, og forholdt Tingene sig saa, vil man indse, at Preussen umulig kunde vedblive at være forpligtet til at udlevere Tyskere, som i disse Provinser havde kjæmpet for det germaniske Elements Opretholdelse mod Russificeringen. Denne fortsættes nemlig i disse Provinser. Nu har, ifølge „Hamb. Corr.", Grev Kayserling indgivet sin Afskedsansøgning som Kurator for Universitetet i Dorpat, efterat han allerede i længere Tid har været plaget af en russisk Tilforordnet, og man har nu opstillet den Fordring, at alle offentlige Funktionærer i Provinserne uanseet deres Religion paa de saakaldte Statsfestdage skulle bede for Keiseren i de græsk-katholske Kirker. Guvernøren i Esthland Galkine fordrede først dette af Adelsmarschallen og Borgermesteren i Riga. De svarede, at de som forhen vilde bede for Keiseren i de evangeliske Kirker, men dette Svar indbragte dem kun en Forvisning til Riga.

Times's Berlinerkorrespondent mener, at Rusland i sine tyske Østersøprovinser har skabt et Slesvig-Holsten. Vistnok kan der ikke — som ogsaa Telegrafen mener — for det Første var noget Haab om Befrielse fra det russiske Aag, men det er tydeligt, at man her har en stadig Kilde til Misforstaaelser mellem Rusland og Preussen, og at dette Forhold vil ytre sin Indflydelse, naar ikke endnu mere tvingende Omstændigheder bringe de 2 Magter til at indgaa kortere eller længere Allianser.

Nogen Forandring er der under enhver Omstændighed indtraadt i den berlinske Regjerings Betragtning af Forholdet til Rusland, og samtidig med denne glædelige Vending i den preussiske Udenrigspolitik er der ogsaa indtraadt en lignende Vending i den indre Styrelse. Den preussiske Landdag har nu virkelig været istand til at styrte en Minister, nemlig Finantsministeren v. d. Heydt. En Berlinerkorrespondent til „Hamb. Corr." beretter i denne Anledning: „Deputeretkammerets Dagsmøde kom noget ud af de sædvanlige Folder ved Beretningen om, at Finantsministeren havde anmodet om sin Afsked og modtaget den. Skjønt Dimissionen af en Minister, hvis Nederlag i den sidste Tid kun har kunnet beregnes efter Tallet paa hans Forslag, synes at være den mest ligefremme Ting af Verden, saa var dog Troen paa v. d. Heydts urokkelige Vedbliven saa fast rodfæstet, at Efterretningen i Deputeretkammeret vakte en næsten utrolig Opmærksomhed og splittede det i Smaagrupper af Samtalende". Angaaende den Afgangnes Efterfølger Camphausen ytrer det konservative „N. Pr. Z.", „at han ikke vides at være Tilhænger af den skadelige Doktrin, som ubetinget foretrækker de direkte Skatter for de indirekte, men man har dog ingen Garantier for, at han vil staa paa konservativ Side i Dagens Kamp fra Grundeiendommens Side mod den stedse mægtigere Industrialisme". Dette vil vel sige, at han ialfald i enkelte Punkter maa være lidt liberal.

Vi have allerede i Gaarsbladet berettet, at det er sikkert, at der ikke vil blive noget af de fra Regjeringens Side foreslaaede nye Skattepaalæg. Dette er en for Europa i det Hele meget vigtig Sag; thi derved er der sat en Bom for yderligere preussiske Rustninger. Det kan ikke betvivles, at det er Udgifterne til Krigsvæsnet, som ere Aarsag i det opstaaede Underskud; dette Underskud bliver vistnok dækket, men ikke paa en Maade, som giver Anledning til nye Underskud.

Der maa saaledes visselig indtræde en Standsning i de preussiske Rustninger, og man har derfor Grund til at være tilfreds, uagtet man ikke denne Gang kommer saa vidt, at man faar se det Virchowske Andragende vedtaget. Angaaende dette heder det i „Köln. Zeit.": „Naar det af Fremskridtspartiet gjorte Forslag ikke har vundet Tilslutning hos det nationalliberale Parti, saa ligger Grunden dertil ikke i nogen Meningsforskjellighed med Hensyn til Forslagets Indhold, men i Betragtninger af statsretlig og politisk Art. For det Første hører nemlig Krigsvæsnet til de Anliggender, som ere Forbundsautoriteterne underlagte og kan ikke være Gjenstand for Behandling i Landdagene; for det andet gjælder det samme ogsaa om de udenrigske Anliggender". Af et Telegram til „Hamb. Corr." sees det, at den officiøse „Prov. Corr." har fundet det beleiligt at udvikle, hvorledes Regjeringen ikke vil kunne tillade, at de enkelte Staters Landdage gjøre Indgreb i Forbundsanliggenderne. Man kan altsaa vente, at det Virchowske Forslag hovedsagelig vil blive bekjæmpet fra formelt Standpunkt, og dette vil næsten være en halv Seir.

Den 24de Oktober er det nye russiske Universitet i Warschau bleven aabnet af Statholderen Grev Berg. 39 Professorer begyndte strax sine Forelæsninger, 21 andre maa først opfylde visse Vilkaar, som er stillet dem af Hensyn til det russiske Sprog. Om 2 Aar skulle alle Forelæsninger holdes paa Russisk. Den polske Censurkommission i Warschau er underlagt det russiske Indredepartement.

Et Prager-Telegram til „Hamb. Corr." af 27de Oktbr. beretter, at den bøhmiske Landdag samme Dag havde besluttet at affende en Adresse til Keiseren. I denne skal det betones, at Forfatningen (ɔ: den cisleithanske Rigsraadsforfatning) skal opretholdes. Nationaliteternes Udsoning bør kun efterstræbes paa Forfatningens Grundlag. Landdagen har ligeledes gaaet ind paa direkte Valg til Rigsraadet. Den svage tyske Majoritet skal altsaa efter dette have drevet Tingene paa Spidsen. Der maa vel imidlertid oppebies nærmere Efterretninger.

I Galizien har derimod den østerrigske Regjering lidt et betydeligt Nederlag. Hovedet for det moderate Parti Ziemialkowski er falden igjennem ved Valget i Lemberg, og dermed ansees dette Parti for at være sprængt. De polske Medlemmers Udtræden af det fælles Rigsraad staar som en ikke fjern Mulighed.

Italien befinder sig — man er fristet til at sige som sædvanlig — i en Ministerkrise. Indenrigsministeren Ferraris og Justitsministeren Peronti ere afløste af Rudini og Vigliani. Kamrene skulle aabnes den 16de Novbr., og det er Ministeriets Mening, naar det foreløbige Budget er voteret, at forlange et Tillidsvotum. Hvis et saadant ikke erholdes, vil det træde af. Isaafald taler man om et Ministerium Ratazzi. Opinione meddeler en Liste over de Ministerforandringer, som have fundet Sted i de Par sidste Aar. Indenrigsministeren har vexlet 4 Gange: Gualterio fra Oktober 1867 til Januar 1868, Cadorna til September 1868, Cantelli til Mai 1869, Ferrari indtil nu, og den nye Minister Rudini bliver den 5te. Vigliani er den 4de Justitsminister; Mari fungerede fra Oktober 1867 til Januar 1868, Filippo til Mai 1869, Peronti indtil nu. Af Handelsministre har man havt 3 og af Ministre for de offentlige Arbeider 2.

I Kristiania Arbeidersamfund aabnedes Vinterforelæsningerne i Søndags af Bjørnstjerne Bjørnson med et Foredrag over Garibaldi, som han med Varme skildrede som Nutidens største og folkeligste Mand — stor, fordi han stod paa Folkets og Frihedens Grund, fordi i hans Bryst rørte sig et helt Folks higende Længsel efter at blive befriet fra Baand og Tvang og fordi kun dette drev ham til at lide og kjæmpe, som han gjorde. — Foredraget fulgtes med den største Interesse af den talrige Forsamling. Sangforeningen gav et Par til Foredraget meget passende Numere.

I Kreditbanken er i Oktober Maaned

indsat:		udtaget:
Sp. 474,150. 51	paa Folio	Sp. 497,616. 25
» 205,790. 71	øvrige Indlaan	» 252,040. 93
Sp. 679,941. 2		Sp. 749,656. 118
Saldo 30te Oktbr.	af Folio	Sp. 133,297. 2
	øvrige Indlaan	» 1,487,414. 32
	Aktionærernes Konto	» 708,155. „
		Sp. 2,328,866. 34
I Norges Bank og i Kassa		» 106,522. 23

Udførsel. Med „St. Olaf" afsendtes denne Gang blandt Andet 1400 Tønder Sild, et Parti Karve og 1000 Kasser Klipfisk. Fisken var bestemt for Brasilien.

Med Dampskibet „Uffo" udførtes idag til Danmark fra Graah's og Nydalens Spinderier 10,000 Pund hvidt Bomuldsgarn.

Stenkul. Fra Geschworner Dahll, der forestaar Boringerne efter Stenkul paa Andøen, er til Indre-Departementet indløbet nedenstaaende Telegram, dateret Havnvig den 29de dennes:

Borhullet 272 Fod dybt. I det Hele nu paavist 7 Kullag af 12, 8, 4, 2, 14, 20, 3 Tommers Tykkelse. Næstsidste meget rent og Kullene af en fortrinlig Beskaffenhed. Boringen fortsættes. Flere Kullag ventes.

Overfaldshistorie. „Mgbl." for i Dag fortæller: For et Par Dage siden blev en gevorben Jæger arresteret for, under en opkommen Tvist inde paa en Bondestue, at have trukket blank og tilføiet sin Modstander et Hug i Hovedet. Saaret var ikke betydeligt, og der blev sluttet Forlig mellem den Overfaldte og Jægeren. — Igaaraftes blev atter en beruset

---

Kvindernes og de Frigivnes Opdragelse i Amerika.

(Efter C. Hippeau i Revue des deux mondes.)

(Forts. fra No. 254.)

Endnu en Fare: Kan man ikke nære Frygt for under en Forening, hvor det ene Kjøn nødvendigvis maa øve en større Indflydelse paa det andet, at Enhvers eiendommelige Karakter forandres? Vil ikke de unge Piger tilegne sig plumpe Manerer og Drengenes utvungne og frie Væsen, og disse blive svage, kvindagtige og letsindige? Erfaringen viser det Modsatte. Paa den ene Side opvækker de unge Pigers Nærværelse hos de unge Mænd kun ædle Følelser og en ridderlig Aand. Med Hensyn til Pigerne, saa taber deres naturlige Finhed, Ynde og Smagfuldhed sig langt snarere naar de ere udelukkede fra unge Mænds Omgang, medens denne som oftest meget mere bidrager til at udvikle de bedste Anlæg i deres Natur. Det er i Ensomhed og under særegne Betingelser, at mandhaftige Kvinder og Amazoner fremstaa.

Alle disse Betænkeligheder vige imidlertid i Baggrunden for den alvorligste af alle, nemlig den sædelige. Hvorledes kan man indbilde sig, at der ikke er mere end en Fare at befrygte for de unge Piger i denne deres daglige Omgang med unge Mennesker, med hvem de dele Studier? Hvorledes skulle disse, som ere forenede i de samme Klasser og under samme Tag, undgaa disse mægtige Tilbøieligheder, som i de unge Sjæle nedlægge Spiren til de mest uimodstaaelige menneskelige Følelser? Ogsaa her giver den praktiske Virkelighed Theorien dristigt det Svar: Du har Uret!

Disse Tilbøieligheder ere endog heftigere, naar de unge Mænd og de unge Piger leve hver i en Verden for sig selv og kun kjende det som deres egen Indbildnings Drømme lære dem om hinanden. Men naar de fra Barndommen ere vante til at se hinanden og leve Side om Side ligesom i Hjemmet, hengive de sig ingenlunde til disse romantiske Følelser, som vel langt snarere bryder frem hos dem, som ikke have under Øinene det virkelige Livs Foreteelser. De ere holdte indenfor Sømmelighedens og Respektens Grændser, og hvad de fremfor alt øves i, det er den broderlige Aand som en Frugt af de fælles Studier. Vil dette da sige, at Bestyrere, Bestyrerinder og Lærere tro sig berettigede til at inddysse sig i en falsk Tryghed og forsømme alle fornuftige Forholdsregler? Ingenlunde; men der gives en rigtig Middelvei mellem en Frihed uden Tvang og en absolut Indespærring. Exemplet fra nogle Anstalter kan tjene til at afgjøre dette saa omstridte Spørgsmaal. Der fandtes for flere Aar siden i de østlige Stater Opdragelsesanstalter, som vare aabne for Mennesker af begge Kjøn, men hvor man havde sørget for at holde dem ganske adskilte. Man bemærkede imidlertid, at denne Adskillelse frembød talrige Ulemper. Murene bleve nedrevne, Eleverne forenede og Ulemperne ere forsvundne.

Jeg har gjemt tilslut den stærkeste Indvending, som man har været vant til at fremføre mod den blandede Opdragelse, — Faren for at se Forlovelser sluttede mellem Elever i en Alder, hvor de synes vel lidet modne til Beslutninger, som gjælde det hele Liv; denne Mulighed afskrækker imidlertid ikke, som det synes, Forældrene.

Eleverne have levet sammen flere Aar og fundet tusinde Leiligheder til gjensidig at lære at kjende sine unge Kammeraters Fortrin og Mangler. Det er naturligt nok, naar de senere mødes i Verden, at de som have følt nogen Sympathi for hverandre, mindes dette og gjensøge hinanden for at forbinde sin Skjæbne. Naar man ved, hvor lidet de amerikanske Forældre indblande sig i deres Børns Ægteskab, idet de lades fuldkommen frie i deres Valg, saa forstaar man, at de ikke beskjeftige sig overvættes med et Forhold, som de desuden vide overalt er fuldkommen det samme som i Oberlin. Endelig sige Bestyrerne af de blandede Instituter, naar Alt tages med i Betragtning, at Forbindelser, som ere stiftede mellem unge Mænd og unge Piger efter Bekjendtskab i disse Skoler, ere ikke talrigere end de, som ere indgaaede mellem unge Mennesker opdragne fjernt fra hinanden.

Forøvrigt maa det være fuldkommen klart, at den daglige Omgang mellem Ungdom af begge Kjøn, ikke blot i Skolen, men ogsaa i Verden, ikke frembyder nogen Fare i et Land, hvor disse Forhold ere stillede under Beskyttelsen af den almene Sædelighedsfølelse og Lovene. Overalt hvor Autoritetsprincipet er raadende, er den Følelse, hvoraf Lovgiverne ere besjælede, Mistillid. Derfra skriver sig denne Overflod paa Forsigtighedsregler mod antagne uundgaaelige Misbrug, derfra den smaalige Aarvaagenhed, hvormed alle Livets Handlinger ere trælbundne. Men hos de fri Folk raader den modsatte Følelse: Ondet antages ikke at være tilstede; man søger ikke at sikre Samfundet ved Forholdsregler: man nøier sig med at straffe Ondet, naar det viser sig. Det er i Kraft af disse Principer, at de unge Piger i Amerika tidlig nyde den største Frihed. Man nedslaar ikke deres Sind ved at vise Mistillid og Frygt, ved at vænne dem til at betragte de unge Mænd som Fiender, altid færdige til at misbruge deres Svaghed. De voxe op i fuldkommen Tryghed, og naar de med mere udviklet Alder og Fornuft har forstaaet Nødvendigheden af Varsomhed og Ærbarhed, saa føle de sig stærke nok til at forsvare

gevorben Jæger arresteret for Overfald med dragen Sabel paa sagesløs Mand, idet han i sin berusede Tilstand, i Raseri over at være bleven forfulgt af nogle Smaagutter, tilføiede en udenfor en Port staaende Arbeidskarl, som han formentlig ogsaa antog for at være delagtig i Smaagutternes Drillerier, men som var uskyldig, først et Hug over den høire Haand, saaledes, at Lillefingeren næsten gik af og to andre Fingre bleve saarede. Paa Spørgsmaal om, hvorledes han kunde bære sig saaledes ad, tilføiede han Arbeidskarlen et Hug tversigjennem Huen og ind i Hovedet. Den Saarede maatte strax bringes paa Hospitalet, hvor han blev forbundet. Heldigvis skal der ikke være nogen Fare for hans Liv. Disse Exempler paa vore garnisonerende Soldaters Voldsomhed ere desværre ikke enestaaende, og det paatrænger sig derfor strax enhver det Spørgsmaal, hvorfor tillades det Soldaterne udenfor Tjeneste at bære Vaaben? Tidligere har det nok ikke været Tilfældet, og flere Steder i Udlandet skal det heller ikke tillades. At se berusede Soldater af de garnisonerende Tropper er desværre ikke ualmindeligt i Byens Gader, og naar man da ved, at flere af dem ere unge Gutter fra Landet, der uden synderlig Disciplin føle sig overmodige ved sit Vaaben, er det ikke urimeligt, at de trække dette ved den mindste Fornærmelse. Vi maa derfor indstændigt opfordre Cheferne for de respektive Korpser at faa indført en Forandring heri, vi tvivle ikke, at de, gjorte opmærksomme herpaa, ogsaa ville efterkomme vor Opfordrieg. Siden vi omtalte Soldaternes Forhold her i Byen, kan vi ikke undlade ogsaa at henstille til de respektive Chefer at foreholde sine Underordnede at vise god Opførsel, naar de færdes ude. Siden man er begyndt med Kaserneringerne, der vistnok ikke medfører alle de Goder, som man har forespeilet sig, ser man altid Soldaterne i store Klynger efter erholdt Permission at bevæge sig om paa Gader og offentlige Pladse, hvor de, stolende paa sin Mængde, langtfra iagttage god Orden. Paa Fortougene gaa de ikke af Veien, og for Exempel i Studenterlunden om Sommeren gjøre de sig fremtrædende ved at indtage hele Rækker af Bænke og gjøre Støi. Istedetfor at Soldaterne ved sin nuværende kostbare Opdragelse skulde foregaa Befolkningen med et godt Exempel i Høflighed og Disciplin, er nu det Modsatte Tilfældet. En skarp Kontrol med de Steder, hvor Soldaterne i sin Frihed færdes, var vist ikke af Veien.

Referat af Forhandlingerne i Kristiania Repræsentantskab den 28de ds. (Forts.)

J. P. Olsen vilde stemme for Garantien. Han havde ogsaa havt Betænkeligheder, men disse havde maattet vige for de store Fordele, som han antog vilde tilflyde Byen. Han kunde paa ingen Maade være enig med Ræder; thi skulde man ikke kunne bygge paa dette Skjøn, saa vilde intet saadant Skjøn kunne benyttes. Kan man stole paa nogen Beregning, maa det være Pihls; thi denne Mands Beregninger har altid slaaet til. Han troede, at det var Pligt for enhver Repræsentant at fremme denne Sag.

Birkeland. Da hans Forslag inden Formandskabet var bleven optaget af Hr. Professor Brandt, fandt han at burde gjøre Rede for den Betragtningsmaade, som han ledes af. Han gik nemlig ud fra, at man her havde et Interessentskab for sig. Private Aktietagere, Kommunen og Staten havde forenet sig om at faa denne Jernbane istand, og da Staten kun havde en meget liden Part, burde den ikke alene have Bestyrelse over det Hele. Efter Loven af 22de Juni 1863 skulde de Laan, der optages af Jernbane-Interessentskaber, amortiseres i Løbet af 50 Aar. Lovens Tanke hermed kan ikke have været nogen anden end den, at den har villet afskjære en Generation Adgang til at fatte stedsevarende Beslutninger. En uopsigelig Garanti er en saa stor Betænkelighed, at han neppe troede Nogen vilde være med paa at votere Kommunen en saadan Magt, om herom var Spørgsmaal. En evigtvarende Garanti har en særegen Garanti og benyttes ingensteds. Gaar man ind paa Formandskabets Beslutning saaledes som den foreligger, har man derved garanteret for, at Kristiania-Drammensbanen altid skal være en Kommunikation, der giver en bestemt Indtægt, medens det ikke ligger udenfor Mulighedens Grændser, at den med Tiden kan blive gjort overflødig. Kommunens Resiko vil ogsaa blive langt større end Statens, nemlig 100,000 Spd. i Aktier og 600,000 Spd. i Rentegaranti, medens Staten kun er interesseret for 200,000 Spd. og hvad der maatte medgaa mere end paaregnet.

Advokat Kildal. Det var ikke uden Exempel, at man bandt de kommende Slægter udover en ubestemmelig Fremtid. Saaledes havde fornyligen Berlins Kommune voteret 50,000 Spd. til et Monument over Humbolt. Han vilde stemme for Garantien, og var han enig med Olsen i, at Byens Fordele vilde blive store og at dens Næringsveie i betydelig Grad vilde tiltage. Han frygtede ikke for nogen Gjentagelse af Eidsvoldsbanen. For Brandts Forslag kunde han ikke stemme, da man derved vilde forrykke det oprindelige Program. Han vilde derimod stemme for Schwensens Forslag og at Rentebesparelsen skulde anvendes til Garantiens Amortisation saasnart som muligt og ikke som af Ordføreren foreslaaet først om 10 Aar.

Ordføreren kunde ikke i noget Punkt være enig med Birkeland. Her var intet Interessentskab, hvorpaa Loven af 1863 var anvendelig. Denne Lov var alene beregnet paa private Interessentskaber, hvilket fremgik deraf, at den havde forbeholdt Staten Ret til at faa fragtet Post, Militære osv. Brandts Amortisationsplan forudsatte derhos en Forandring i Storthingsbeslutningen.

Politimester Michelet holdt for, at man nu maatte fremme Foretagendet, da man aldrig kunde vente bedre Betingelser. Han fandt Kristiania-Randsfjord-Krøderen-Kongsbergs-Banens Betydning for Kristiania af saa overordentlig Vigtighed, at de forlangte Opofrelser ikke kunde siges at være for store.

Birkeland forsvarede sin Opfatning, og fandt han en Støtte for samme i Budskeruds Amtsformandskabs Beslutning i et lignende Tilfælde.

Ordføreren bemærkede hertil, at det af Birkeland anførte Exempel ikke passede paa nærværende Tilfælde; thi Staten havde Intet bidraget til Drammen-Randsfjord Banen.

Thomle vilde stemme for Indstillingen med Schwensens Tillæg.

Maler Bing vilde ogsaa stemme for Indstillingen, men med Ordførerens Tillæg, samt tillige med den Betingelse, at man saavidt muligt benyttede norske Arbeidere og norske Værksteder.

Schweigaard syntes, at man var enig i Hovedsagen. Det var kun i nogle Bipunkter, der herskede Uenighed. Men dette at ville og ikke ville, det var at spytte i Kaalen og igjen søbe den i sig. Loven af 1863 kunde ikke paaberaabes her. Den ½ pCt. stod ikke langt ude; det er Udbyttet, som staar langt ude: men herom er der ikke Tale, her tales der kun om Renten. Hvorfor siger man ikke rent ud; „For denne Garanti forbeholder Kommunen sig ½ pCt. saasnart Jernbanen giver Udbytte". Men at tage Betaling for at kavere, tager sig dog ikke godt ud, og indsaa han ikke, at Sagen blev bedre, fordi man talte utydeligt. Han vilde stemme for Ordførerens Forslag.

Ordføreren var enig med Schweigaard, at det ikke tog sig godt ud for Kommunen at lade som om den vilde have Betaling for at garantere

Schwensen havde i sin Enfoldighed troet at have nævnt Barnet ved sit rette Navn. Han troede ogsaa, at de tidligere Talere havde opfattet ham derhen, at han mente, at Kommunen skulde have den ½ pCt. for at have skaffet billigere Laan.

Fleischer foreslog Sagen udsat.

Brandt forsvarede Schwensens Forslag ligeoverfor Schweigaards Bemærkninger angaaende det odiøse ved, at Kommunen skulde tage ½ pCt. for at kautionere.

Lambrechts talte for Schwensens subsidiære Forslag, det han dog ønskede modificeret.

Malling var enig med Bing i, at man ikke burde tabe den indenlandske Industri af Sigte. Han henstillede til Ordføreren at tage et Forbehold i denne Retning.

Ordføreren gjorde opmærksom paa, at dette Anlæg var saa kostbart, at man ikke burde udsætte sig for at fordyre det ved et saadant Forbehold.

Jensen troede ikke, at Forslaget vilde have den tilsigtede Virkning. Han oplyste, at flere af de Materialier, man havde Brug for, maatte, paa Grund af vore Jernværkers Ufuldkommenhed, hentes fra Udlandet, og vare derhos vore Værksteder ikke indrettede for saadanne større Arbeider. Skal det lønne sig at bygge Lokomotiver, maa der haves flere under Arbeide paa en Gang; men herpaa kunde man ikke gjøre Regning.

Frølich udtalte sig i samme Retning som Bing og Malling og oplyste han derhos, at man allerede tidligere havde bygget et Lokomotiv her i Landet, nemlig i Trondhjem.

Ræder bemærkede hertil, at det vistnok forholdt sig som af Frølich oplyst; men Tingen var, at Lokomotivet ikke kunde bruges.

Sagen blev derefter optaget til Votering, hvis Udfald tidligere er meddelt.

Bedrageri. Efterat Politikonstabel Jakobsen i længere Tid havde havt Mistanke til enkelte Sjouere paa Revierbryggen og deriblandt ogsaa til en ved Navn Kristian Olsen om, at de i Forening med Fragtemændene forøvede Bedrageri mod Kjøberne af Ved, holdt han under sin Patrouilleren paa Bryggen den 2den Aug. sidstl. Øie med bemeldte Kristian Olsen, medens denne var beskjæftiget med at paalæsse en Vogn. Jakobsen bemærkede da, at der faldt Træer fra Vognen ned i den Fragtemanden tilhørende Vedhoug, uden at de bleve optagne igjen og lagte paa Vognen, ihvorvel han dog ikke med Bestemthed kunde paastaa, at Kristian Olsen lod Veden med Forsæt falde ned, men under enhver Omstændighed holdt sig overbevist om, at denne maatte bemærke det, ligesom ogsaa det Favnemaal, af hvilket Veden blev udtaget, var fyldt omtrent saa godt som dette i Almindelighed sker. Jakobsen, som ikke bemærkede nogen Modtager eller Favnsætter, forespurgte sig hos Kristian Olsen, hvem der skulde have Veden og erfarede af ham, at den for Tugthusets Regning var afkjøbt Fragtemand Nils Johannesen, hvorefter Jakobsen strax meldte det Passerede paa Politistationen. Ved den derpaa ifølge denne Anmeldelse foretagne Opmaaling befandtes baade den Ved, hvis Paalæsning var iagttaget af Jakobsen, og en anden Favn af samme Ved, der ligeledes var paalæsset af Kristian Olsen, at mangle omtrent en Fod hver paa fuldt Maal.

Under den mod Kristian Olsen og Fragtemand Johannesen derefter anlagte Justitssag forklarede 4de og 5te Vidne, der skulde kjøre Veden, og som begge havde været med at paalæsse den, at de havde lagt Mærke til, at Kristian Olsen lod Ved falde ned fra Favnemaalet, og 4de Vidne paastod med Bestemthed, at Kristian Olsen gjorde dette med Forsæt, ligesom at vedkommende Fragtemand, der var tilstede, efter Vidnets Skjøn maatte bemærke dette. Vidnet udtalte det derhos som sin faste Formening, at begge de Tiltalte vare komne overens om „dette Tyveri eller Bedrageri", ligsom det ogsaa forklarede, at det var noksom bekjendt, at Kristian Olsen jevnligen gjorde sig skyldig i saadanne Bedragerier.

6te og 13de Deponent forklarede ligeledes, at de under Paalæsningen saa, at Kristian Olsen væltede Ved fra den satte Favn tilbage i Fragtemandens Vedhoug, og de talte mellem sig om, at dette var for grovt.

Endelig oplystes det ogsaa, at hele Fragtemand Johannesen Vedladning, forsaavidt den bestod af Granved, var kjøbt for Tugthusets Regning og skulde betales efter det Kvantum, den ved Maalingen viste sig at indeholde, idet Opkjøringen til Tugthuset paalaa ham uden Vederlag.

Begge de Tiltalte negtede hver for sig at have aftalt eller udøvet nogen Utilbørlighed ved Paalæsninden. Begge erkjendte de dog, at de bemærkede, at der faldt nogle Træer ud af Favnemaalet: men Kristian Olsen paastod, at han lagde ligesaamange Træer op paa Vognen fra Vedhougen, medens derimod Johannesen erkjendte, at han ikke lod lægge Ved paa Vognen istedetfor den, der faldt ned.

Retten ansaa det imidlertid ved Vidneforklaringerne, i Forbindelse med den betydelige Mangel, der ved Opmaalingen viste sig i Maalet af de paalæssede 2 Favne, godtgjort, at Kristian Olsen forsætlig havde skubbet Ved ud af Favnemaalene, ligesom dette heller ikke betvivledes at været skeet med Johannesens Vidende og Samtykke, da han var tilstede ved Paalæsningen, og i sin Egenskab af Sælger havde saameget større Opfordring til at paase, at der blev leveret rigtigt Maal, som han, efter hvad han selv erkjendte, blev opmærksom paa, at der faldt nogle Træer ned.

Begge de Tiltalte bleve saaledes for det paatalte Forhold — der dog, da Veden endnu var i Tiltalte Johannesens Besiddelse, ikke kunde blive betragte som Tyveri, men kun som Bedrageri — idømte hver en Straf af 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød samt Udredelse in solidum af Sagens Omkostninger.

Trykfeil. I den igaar indtagne Artikel „Om Akers Sparebank" staar i Linie 45 f. o. Skatteafkastning, læs: Nettoafkastning.

Et og Andet.

Fattigvæsnet i Athen. I Oldtiden var Samfærdselen ikke udviklet i den Grad som nu, Omkostningerne for Livsophold var ringe ved de lavere Klassers Nøisomhed og Levnetsmidlernes Billighed, og endelig var den uhyre Masse af Proletariat, som dannedes af Slaverne, sikret mod Hungersnød derved, at de maatte underholdes af sine Herrer.

I Athen var tildels allerede traadt i Anvendelse Principet om gjensidig Understøttelse i Nød og den Kræfternes Forening til at beskytte mod Forarmelse, som i den nyeste Tid har faaet sit Udtryk i Foreninger af alle Slags. Der bestod et Antal sluttede Selskaber, hvis Medlemmer be-

---

sig selv, om det er nødvendigt. Man har regnet paa deres Fornuft; de vide, at de bør forudse Følgerne af sine Skridt, sine Ord og Handlinger, og at Ansvarligheden ligger ganske paa dem selv. De ere fremforalt ikke uvidende om, og det er en vigtig Omstændighed, at Samfundet omgiver dem med sin Beskyttelse, at ethvert Angreb paa deres Værdighed og Ære vil blive strengt straffet. Saaledes er heri den offentlige Mening og Lovene samstemmige, og herpaa grunder sig Familiernes Sikkerhed.

Man forstaar, at for at agte et System saa modsat vore Ideer og Sædvaner, er det nødvendigt at tage i Betragtning de øienfaldende Forskjelligheder imellem vor sociale Forfatning og Amerikas. Vore Love, vore Sæder, vore Fordomme, Frugten af vore elendige nedarvede Forestillinger om Galanteri, betragte den Frihed som farlig, med hvilken de unge Piger blive opdragne, ikke blot i Amerika og England, men ogsaa i Tyskland og Schweitz. For os har Idealet af Opdragelse altid været Klostrets, som de kun forlade for at blive gifte og for at opfylde de Pligter, for hvilke de ere blevne altfor lidet forberedte. En fuldkommen Indespærrethed og en Uafhængighed uden Grændser ere to Yderligheder, som maa undgaaes. Familiemødrene, som nu forstaa Nødvendigheden af at give deres Døttre en større og mere udstrakt Uddannelse, forstaa at forene Frihed og Opsigt.

III.

Den store Betydning, som med Rette i de forenede Stater er tillagt Kvindernes Opdragelse og deres Delagtighed i Studier, som i lang Tid har været betragtet som Mændenes udelukkende Forret, aabner for dem en Stilling, som i det amerikanske Samfund synes at blive en af deres fornemste Forrettigheder, nemlig Lærerindens. Det er i denne Stilling, de have kunnet virke til et for Civilisationen fremmende Værk, jeg mener Dannelsen af talrige Skoler i Sydstaterne for frigivne Negre. Intet gjør Unionen mere Ære end den Iver, med hvilken Regjeringen og private Foreninger under Borgerkrigens Rædsler have arbeidet paa at sikre Sydens Negre Midler til deres Ophold og at skabe Skoler for dem og deres Børn. Man skal ikke forglemme, at Norden, just da den ivrigst bekjæmpede Slaveriet, ikke mere end Syden havde afsvoret Fordommen mod Afrikas Sønner som en lavere Race. En uovervindelig Modbydelighed havde altid anvist dem en underordnet Plads i Samfundet. Imidlertid undlod dog ikke Skoler for de Farvede at danne sig; og paa samme Tid som den almindelige Mening endnu ansaa dem udygtige til at nyde borgerlige og politiske Rettigheder, ansaa Staten sig forpligtet til at sikre dem Opdragelsens Velgjerninger. Nogle Embedsmænd for den offentlige Undervisning lagde for Dagen en sand Interesse for disse Samfundets Udskud og erkjendte, at der hverken mangler dem Evne eller Dygtighed. Flere begavede Mænd begyndte at faa Øinene op for, at Negernes lave sædelige Standpunkt mere var en Følge af Slaveriets slappende Indflydelse end af en naturlig Mangel. Dog nærede endnu ikke den største Del af Nationen de samme Følelser for dem. De overordentlige Begivenheder, som mod al Forventning førte til Slavernes Frigivelse og derpaa kaldte dem til Deltagelse i alle politiske Rettigheder, havde til første Følge Dannelsen af Kontorer for Frigivne i enhver By. Disse Kontorer, oprettede med den Hurtighed og beundringsværdige Iver, som altid viser sig i Amerika, naar det gjælder Foretagender af stor national Betydning, havde strax Omsorg for Stiftelsen af Skoler for farvede Gutter og Piger.

Den 1ste Januar 1863 var den mindeværdige Dag i Unionens Aarbøger, da Præsident Lincoln proklamerede Slavernes Frigivelse i alle Distrikter, som havde gjort Oprør mod Regjeringen. Den 22de s. M. blev en Lov om Oprettelsen af en Frigivelses-Komite forelagt Repræsentanternes Kammer. Forend Kongressens Opmærksomhed blev henledt paa dette Punkt, havde allerede et stort Antal af private Foreninger dannet sig i de forskjellige Stater for at komme de Frigivne til Hjælp. Masser af Mænd, Kvinder og Børn, som flygtede fra Slaveriet, fulgte efter Nordstaternes Soldater og anraabte om deres Hjælp og tilbød dem sin Tjeneste. Hr. Pierce fra Massachuset reiste til Washington og førte med Veltalenhed Flygtningernes Sag og fordrede, at man skulde sikre dem Arbeide og gjøre dem dygtige til Frihed gjennem Opdragelse. Tusinder af Stemmer gjentog den varme Paakaldelse af den almene Ædelmodighed. Det var atter Kvinder, som med den største Forekommenhed svarede paa det gjorte Opraab; og de ilede med at oprette Skoler for de farvede Børn i de forskjellige Byer, hvor den seirende Armee igjen havde plantet det stjernebesaaede Flag. Man kan ikke gjøre sig en Idee om, med hvilken Virksomhed Unionens Borgere arbeidede paa dette Værk. Siden 1862 vare offentlige Møder holdte i New-York, Boston, Filadelfia, og strax dannede sig under Humanitetens og Religionens fælles Indflydelse „Foreningen til de Frigivnes Hjælp", „Missionsforeningen" i New-York, „Opdragelseskomiteen" i Boston, „Opdragelsesselskaber" i Filadelfia, Cincinati og Chikago. (Forts.)

talte maanedlige Bidrag for at kunne afhjælpe indtrædende Pengeforlegenhed eller Nød. Modtageren var forpligtet til at betale tilbage den erholdte Understøttelse, naar han kom i bedre Omstændigheder, og Lovene beskyttede disse Forstudsforeninger ved at deres Retstvistigheder kunde blive afgjorte inden Maanedsfrist. Men der blev ogsaa fra Statens Side sørget for svagelige og arbeidsudygtige Borgere, hvis Formue ikke naaede en Sum af 3 Miner (50 Spd.)

Allerede Solon lod de i Krigen lemlæstede Borgere udbetale en liden Understøttelse, som senere blev udstrakt til alle Arbeidsudygtige. Den udgjorde daglig en Obolos (noget over 3 Skilling) senere det Dobbelte, og blev tilstedt ved en Folkebeslutning, medens det tilkom de Femhundredes Raad at prøve de Understøttedes Værdighed. Staten anvendte til saadanne Almisser aarlig 4—10,000 Daler og opfostrede ogsaa Børnene efter dem, som var faldne i Krig, til de blev myndige. Plutarch fortæller om Demetrius Phalaseus, at Folket efter den Sidstes Forslag bevilgede Aristides's to Døtre tre Oboler daglig og senere en Drachme, og at Aristides's Sønnedatter fik 500 Drachmer.

Fattighuse, Hospitaler og andre Fattiganstalter gaves der ikke. Spisningen paa offentlig Bekostning var ingen Understøttelse, men en Hædersbevisning, som blev Seierherrerne i de olympiske Lege, Feltherrer og Statsmænd tildel eller ogsaa fulgte med en Embedsstilling.

Desuden gaves der ogsaa mangeslags offentlige Gaver, som vistnok leilighedsvis blev udnyttede af Demagoger for at vinde Stemmer og Folkets Gunst. Hertil hører Salg af Korn fra Kornmagasinerne til lave Priser, de ved Lodtrækning fordelte Anvisninger paa Eiendomme i de erobrede Lande, den af Themistokles affattede Fordeling af Indtægterne af de lauristiske Sølvværker og fornemmelig den af Perikles indførte Betaling for at overvære Theaterforestillingerne, men hvoraf der lidt efter lidt blev et Bidrag til Høitideligholdelsen af alle athenienske Fester. Det hele Beløb af disse Penge til aarlige Fester anslaar man til idetmindste 25,000 Spd. Denne Bortødsling af Nationalrigdommen kaldte den partigjængerske Taler Demades Demokratiets Kit, hvortil Aristoteles træffende bemærker, at en saadan Understøttelse ligner et gjennemboret Fad; man skulde heller skaffe de Fattige Midler til at kjøbe sig et Stykke Jord eller begynde en Handel. Det samme mener ogsaa Plautus, naar han siger: „Man gjør en Beller en slet Tjeneste, naar man giver ham, hvad han spiser og drikker. Man taber blot, hvad man giver bort, og giver hins Liv til Pris for Elendigheden“.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau.)

Madrid, 31te Oktober.

I en Majoritetsforsamling have 128 stemt for og 52 imod Hertugen af Genua. Da Mange vare fraværende, haabes det at naa 180 Stemmer for Hertugen.

Kjøbenhavn, 1ste Novbr.

Den norsk-svenske Konge, den danske Konge, Kronprinsen, Landgreven af Hessen og Prins Hans med Følge afreiste i Eftermiddag Kl. 2½ til Helsingør og Helsingborg.

Darmstadt, 1ste Novbr.

Igaar og idag vidtstrakte Jordstød i Hessen og Nassau.

Konstantinopel, 1ste Novbr.

Keiseren af Østerrige afreiser i Aften til Athen.

Stockholm, 2den Novbr.

Begge Kongerne ankom igaar Eftermiddag til Helsingborg. Den norsk-svenske Konge og Dronning ventes tilbage hertil Torsdag Aften. Prins August er hjemreist fra Brindisi i strengt Inkognito.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 2den Novbr.

Idag er ankommet 8 Fartøier, 3 med Kornvarer fra Danmark og 3 med Stenkul fra England samt 2 med Poteter fra Stettin. Dampskibet „Argo“ hidkom Kl. 10 Form. fra Hull med omkring halv Ladning Stykgods.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Wilhelm Carl	Larsen	England	Trælast.
Geziena Antina	Christensen	do.	do.
Charlotte	Møller	Danmark	do.
Christiane	Ellersen	Frankrig	do.
Skiens Paket	Engebreksten	Laurvig	ufort. Varer.

Konkurs. Søndre Jarlsbergs Skifteret: Skibsreder Samuel A. Bull den 25de Oktober. Midlertidig Bestyrer Lensmand E. Stenbuch. Samling den 15de Novbr. Fordringer meldes inden 29de December d. A. og prøves 13de Januar 1870. Hardanger og Voss Skifteret: Mattis Thomassen Hesthammer den 28de Oktober. Samling den 12te Novbr. Fordringer meldes inden 19de Januar 1870 og prøves Dagen efter Februar Maanedsthing næste Aar. Orkedals Skifteret: Ingebrit Tollefsen Fosmælen af Meldalen den 25de Oktober. Samling den 27de Novbr. Fordringer meldes inden 11te December d. A. og prøves 5te Januar 1870. Tromsø Skifteret: Handelsmand Isak Meyer. Midlertidig Bestyrer Sagfører Maursund. Samling den 14de Oktober. Fordringer meldes inden 18de December d. A. og prøves 6te Januar 1870.

Det meteorologiske Institut.

Et nyt Hvirvelcentrum ved Stat, gaaende mod SO. Stærk sydlig Vind i det sydlige Norge, østlig i Kristiansund. Regn paa Vestkysten, Sne paa Østlandet. Temperaturen er steget paa Vestkysten, faldt lidt i det nordlige Norge. Udsigterne ere til stormende Veir med Nedbør og vestlig til nordlig Vind i det sydlige Norge, Østlig til Nordlig i det nordlige.

Anmeldte Reisende.

Den 2den November.

Steen fra Hamar, Løitnant Diesen fra Kr.sand, Oberst Beyer med Tjener og Direktør Hahr fra Arvika, Generalpostdirektør Roos med Tjener og Jernbanedirektør Troilius med Tjener fra Stockholm, Norrstrøm fra Wermeland, Kapt. Brusgaard med Familie fra Drammen, Mr. Campbell og Mr. Hamilton fra London, Kapt Rosenkvist og Løitnant Wessel fra Kr.sand i Hotel Scandinavie.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 3die Novbr. (Kl. 7—10¼) gives: **En løs Haand**, Farce i 1 Akt af Labiche og Martin; derefter: Kavatine af Opr. „Zigeunerinden“ af M. W. Balfe, foredrages af Hr. Otto Schibsted; derefter: **Indkvarteringen**, Lystspil i 1 Akt af H. Hertz; derefter: „Das theure Vaterhaus“, Romance for Baryton af Gumbert, foredrages af Hr. Otto Schibsted; til Slutning: **Soldaterløier**, Vaudeville i 1 Akt af Hostrup.

Herved tillader jeg mig at bekjendtgjøre, at jeg herstedes under Firma:

Ulleberg & Co.

har oprettet et

Kommissionskontor

for **almindelige merkantile Kommissionsforretninger**, som Kjøb og Salg af Varer, Værdipapirer, Veksler i norsk og fremmed Mynt m. m.,
for **Idkassation** af Veksler, Anvisninger, Regninger etc.,
for **Speditioner**, Toldbehandlinger, Besørgelse af Bankforretninger osv.,
for **Leie og Bortleie** af Familiebekvemmeligheder, Butiker, Kontorer, enkelte Værelser, Pakboder, Tomter, Løkker, Landsteder etc.,
for **Engagement** af Handels- og Kontorfolk, Haandværkere, Maskinister og Tjenestefolk.,
for **Ombringelse** af Cirkulærer, Lister, Regninger, Pakker etc.,
for **Besørgelse** af alle Slags Byforretninger, saavel for inden- som udenbyesboende.

Mine Bestræbelser ville altid gaa ud paa at gjøre Forretningen saa praktisk nyttig og billig som mulig, hvorfor jeg paa det Bedste anbefaler samme til Publikums Velvillie.

Christiania, 1ste Novbr. 1869.

G. D. Ulleberg,
Kontor: Nedre Slotsgade No. 12.

Referencer:
Jac. Dybwad, Kristiania.
Alb. Cammermeyer, do.
J. B. Hagen, Drammen.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Carl Johans-Forbundet

feirer sin Aarsfest ved en selskabelig Sammenkomst Torsdag den 4de Novbr. førstkommende Kl. 8 Aften i Hotel du Nord. Liste, paa hvilken Forbundets Medlemmer kunne tegne sig, er indlagt hos Konsul Th.s Joh. Heftye. Listen indtages Onsdag Middag Kl. 2.

Sammesteds kunne **nye Medlemmer** i Carl Johans-Forbundet tegne sig. Medlemsbidraget er 1 Spd. 60 ß engang for alle.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker“ Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia“,

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 9de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,**
Kirkegaden No. 7.

Dyrlæge Th. Dehli

boer fra Mandag den 18de ds. i Storgaden No. 28, og træffes som sædvanlig fra Kl. 8—10 Form. og 2—4 Efterm.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.

Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß.

Udkommet er:

Erik Hoff: Harmonia. Samling af flerstemmige Mandssange. 2det Hefte. (3 Leveringer à 10 ß).

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. Om Appel i civile Sager ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

J. Gløersen

(Karl Johans Gade)

anbefaler sit Lager af gamle her aftappede **Bordeaux-Vine** af Aargang 1858, 62, 64 og 65, **Château-Vine**, hjemkomne paa Buteljer, af de bedste Aargange, **Bourgogne-Vine**, saavel hjemkomne paa Buteljer som her aftappede, **Rhinske og Mosel-Vine** i forskjellige Kvaliteter, **Ægte Port, Madeira og Sherry, Pajarete og søde Ungarske Desert Vine, Champagne** fra de første Huse, **Porter brown stout, Seltersvand** af dette Aars Fyldning.

I Partier gives Rabat.

Priscuranter udleveres.

J. Gløersen.

Gode Herregaloger.

Et lidet Parti udsælges for 3 ß pr. Par hos **L. A. Nicolaysen.**

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blankskværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2**, Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Tolleknive, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tolleknive** med Skafte af **Træ, Rensdyr- og Elsdyrhorn**, smaa **Sprætteknive**, enkelte **Slirer**, beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et messingbeslaaet **Belte** med tilhørende **Tollekniv** med ligeledes meget god messingbeslaaet **Kniv** og **Slire** faaes for 1 Spd 60 ß.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens- og Raadhusgaden.

Smukke og gode

Gardintøier

i Lenon fra 12 ß, i Bobinet fra 18 ß og i coul. Sirts fra 14 ß pr. Alen, anbefales i stort Udvalg af

Thorvald Endresen,
M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen.

Fotografiportræter

af Statsminister **Sibbern**, Statsraaderne **Stang, Bretteville, Møinichen, Manthey, Meldahl, Helliesen, Irgens** og **Broch**, af Biskop **Arup**, Stiftsprovst **Essendrop**, Præsterne **Kobro, Tandberg, Domaas, Sven Brun, Johan Nordal Brun, Anderssen, Hansen, Dop, Berg, Elstrand, J. M. Lund, Tannæs, Malchin, Thinn, Johnson, Christophersen, Stenersen**, af **Bjørnson, Ibsen, Jørgen Moe, Asbjørnsen, A. Munch, Wergeland, Welhaven, P. A. Jensen, Dølen, Landstad, Werels** m. m. Fl. faaes à 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stk. — hos

De Coninck,
Dronningensgade, ligefor Victoria Hotel.

☞ Ved Indsendelsen af 6 Stkr. 4-Skillings Frimærker i frankeret Brev kan man faa det Fotografiportræt tilbage, som man ønsker, med omgaaende Post.

Tjeneste søges.

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Fløding osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer“.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler“ (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 256. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 3die November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Loiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndr- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Fra Tromsø.

13de Oktober 1869.

Den for 2 a 3 Aar siden af Skipperne P. Qvale fra Hardanger og B. Opsanger fra Haugesund paabegyndte Fangst af Hvidfisk (en Delfinart) paa Spidsbergen, har hidtil kun givet lidet Udbytte. Aarsagen hertil maa vistnok søges i den Omstændighed, at man endnu ikke er kommet efter den rigtige Fangstmaade, og at Fangstredskaberne ogsaa har lidt af væsentlige Mangler. Fisk er der dog uhyre Masser af, og der er neppe nogen Tvivl underkastet, at Hvidfiskefangsten vil, naar de nødvendige Erfaringer er indvundne, blive maaske den mest lønnende Bedrift i disse nordiske Farvande. Udbyttet er aarlig voxet, eftersom Redskaberne ere blevne hensigtsmæssigere og Fangstmaaden bedre. Iaar dreves Hvidfiskefangsten af fire Notelag, som tilsammen bragte tilbage hertil lidt over 500 Hvidfisk. Denne Fangst kan værdsættes omtrent saaledes:

550 Tønder Tran, solgt til Tromsøpris for 10½ Spd. pr. Td. . . .	5775 Spd.
500 Huder, vægtig ca. 1500 Voger, a 6 ℔ 18 ß pr. Vog	2025 —
Tilsammen	7800 Spd.

Lige fordelt giver dette 1950 Spd. paa hvert Notelag; men egentlig forholdt det sig nok saa, at de to Notelag havde hver ca. 3000 Spdlr.s Fangst, og Resten fordelt paa de øvrige to. De udrustede Fartøier var Jagter, Fangstmandskabet 10 til 16 Mand paa hvert Fartøi og Fangsttiden 8 a 10 Uger. Isforholdene deroppe iaar var ogsaa for denne Fangst ugunstige. Naar Udbyttet alligevel kunde bringes saa høit som skeet er, sees let, at man i Hvidfiskefangsten har fundet Adgang til en af Havets Rigdomskilder.

Telegrafen benyttes flittigt. Efter en Gjennemsnitsberegning fra dens Aabning her paa Stedet til i Midten af September vil Telegrafstationen i Tromsø indbringe ca. 4000 Spd. Men her er alle gode Udsigter til, at Indtægten vil endog betydeligt overstige dette Beløb, selv om man tager i behørig Betragtning den Mængde Telegrammer, som bleve expederede i de Par første Dage efter dens Aabning. Den har nemlig endnu ikke oplevet noget Finmarksfiske; dette vil blive for den en gylden Tid, det kan ikke feile. Det er store Værdier, det da gjælder om, saa en hyppig Korrespondance mellem Skipper og Reder ikke er alene ønskelig, men absolut nødvendig.

Den mørke Tid har allerede taget sin Begyndelse og med den Vinteren. Nu, derom er jo Intet at sige, det er saa Naturens Gang, og vi har ikke gjort Regning paa noget Bedre. Denne Gang har vi faaet med os Adskilligt fra Sommeren til at tænke tilbage paa i de lange Vinteraftener, og Stof til uskyldig Tænkning og Tale har meget at betyde hos os. Her hænder ikke meget Nyt, og vor By er endnu saa at sige i Slyngelalderen og har ogsaa i det Mindste alle dens slette Sider. Vi taler mest om Veiret og om — Næsten, og navnlig i det Sidste har Mange ved lang og stadig Øvelse erhvervet sig stor Færdighed.

Først havde vi vor geniale Digter Hr. Bj. Bjørnson hos os. Den Mand kunde vi nok ønske at høre og se endnu engang. Saa fik vi et Stykke af et Skuespillerselskab herop. Dette bragte ogsaa nogen Bevægelse og Liv i vor Ensomhed. Vistnok kunde de paa Grund af Personalets Faatallighed kun spille enkelte Stykker delvis; men vi lod Nordlyset spille de udeladte Akter og klappede og trampede og raabte, netop saaledes, som et taknemmeligt og kunstforstandigt Publikum pleier at gjøre. Nu taler man endog om at kjøbe Hus blot til Festivitetslokale ved særegne Leiligheder. Muligt det gaar. Lægger man nu alt dette sammen, vil vel Ingen nægte, at vi ogsaa har været inde i „Civilisationens Strøm".

Atter om Statsraads-Valg og Revisions-Forslaget.

At Jury-Sagen er indtil videre stillet i Bero ved Storthingets Beslutning, og at den saaledes ikke kan være noget for Tiden brændende Spørgsmaal mellem Statsmagterne, er vitterligt nok, og saafremt det Tilsvar, hvormed Redaktionen i Gaarsnumeret ledsagede den indsendte Artikel, ikke havde indeholdt Andet end den givne Begrundelse af Advokat Kildals Selvskrevenhed for Taburetten, skulde vi derfor ikke have følt os opfordret til atter at tage til Orde.

Men Slutnings-Linierne i dette Tilsvar var af den Beskaffenhed, at det neppe vil ansees ubeføiet, at de gjøres til Gjenstand for nærmere Betragtning. De lyde saaledes:

„Først naar Unionsforslagets Skjæbne paa næste Storthing endelig er afgjort, antage vi, at den Situation muligens vil være tilstede, som kan gjøre det til et uafviseligt Krav, at man ved Valget af de Mænd, til hvem Statens Styrelse da skal betroes, lægger en saadan Vægt paa disse Mænds Styrke i den unionelle Opfatning, som vor ærede Indsender i sin Artikel har gjort".

Heraf synes jo ligesom at fremgaa, at det alene er Indsenderen, som i den førte Diskussion har villet have Hensyn til Revisions-Sagen tillagt Vægt ved det forestaaende Statsraads-Valg.

Dette er heldigvis ikke Tilfælde. I Redaktionens Lørdags-Artikel heder det netop, at „efter Forlydende dreie Underhandlingerne (med Schwartz) sig om Istandbringelse af et Slags politisk Ægtepagt, indeholdende visse Forbehold med Hensyn til Unionsforslaget, og der siges, at Vanskelighederne ved at formaa Mænd af noget politisk Navn til at indtræde i Regjeringen utvivlsomt hovedsagelig ligger i Hensynet til det Stangske Ministeriums Forhold i den nævnte Sag".

Dengang var Redaktionen altsaa ikke alene selv forvisset om Revisions-Sagens nødvendige Indflydelse paa Statsraads-Valget, men den forudsatte endog som givet, at samme Forvisning maatte deles af enhver Mand med noget politisk Navn. Og det var ikke herimod, at Indsenderen vilde i mindste Maade protestere i forrige Artikel. Menings-Divergentsen bestod deri, at imedens Redaktionen fandt at DHrr. Schwartz's og Kildals (?) kjendte Stilling til den unionelle Politik maatte virkeliggjøre deres Indtræden i Raadet, saa fremsatte Indsenderen derimod Paastand om, at det ikke kan gaaes paa Akkord om Landets vigtigste Anliggende, at derom bør og maa være Samhold inden Raadet; han fandt det utænkeligt, at nogen Mand med et fra Raadet forskjelligt Tænkesæt om unionelle Anliggender skulde lade sig formaa til at indgaa „et Slags politisk Ægtepagt indeholdende visse Forbehold om Unionsforslaget", som Redaktionen udtrykte sig.

Det var til denne Opfatning af Situationen at Indsenderen ytrede sig forvisset om at Redaktionen efterhaanden vil komme. Og den samme Forvisning nære vi endnu. At Redaktionen ved de citerede Linier i Tilsvaret har fjernet sig fra den tidligere saa stærkt udtalte Anskuelse om at Statsraads-Udnævnelse ikke kan finde Sted med Bortseen fra Landets vigtigste Anliggende, trøste vi os alene til at betragte som en af de Uagtsomheder, der uheldigvis saa ofte lade sig tilsyne under Dag-Pressens Travlhed, naar det gjælder om at finde Udvei fra Vanskeligheder ved tidligere brugte ligesaalidet vel overveiede Ord.

Det er godt og vel at holde sig forvisset om, at Revisions-Forslaget ikke vil eller kan blive antaget. Men ingen myndig Mand bør i Sorgløshed holde sig tilfreds med saadan Forvisning. Nuomstunder gjælder det ikke at handle om, hvorledes Situationen „muligen" kan blive, naar Forslagets Skjæbne er afgjort paa næste Storthing, men at virke til at denne Skjæbne ikke bliver saaledes som Istandkommen af det omhandlede Slags Ægtepagt skulde antyde Muligheden af. Det er Pressens ubetingede, skjønt til denne Tid indtil det Ubegribelige tilsidesatte Pligt, at arbeide til at holde Almenhedens Tanke ved Revisions-Sagen og ved Følgerne, der skulde flyde af det hvilende Forslags Antagelse. At skyde Sagens Behandling fra sig til Storthinget kommer sammen, kan være bekvemt nok for Pressen, men ikke til Sikkerhed for Nationen.

Herom er det at Indsenderen vil minde.

Den 28de Oktober 1869.

Vi skulle opsætte de Bemærkninger, ovenstaaende Artikel kunde opfordre os til at gjøre, til en senere Leilighed. Tilfældige Omstændigheder har gjort at Artikelen, først idag har kunnet indtages i Bladet. Dagbl. Red.

Lidt mere om de militære Forretninger under Gudstjenesten.

I Morgenbladet for 8de Septbr. sidstleden paaviste en Indsender det Forargelige i, at militære Tjenesteforretninger — saaledes navnlig Samlinger ved det i Nærheden af Hølands Hovedkirke beliggende Telthus, naar Ud- eller Indrykning af Hølands Eskadron der foregaar, i Regelen, og tiltrods for Armeekommandoens ved Cirkulære af 25de Septbr. 1858 indskjærpede Forbud, udføres paa Søn- og Helligdage, naar Gudstjeneste finder Sted i Kirken. Artikelen indeholdt tillige et aufkueligt — om end lidet opbyggeligt — Billede af, hvad der passerede Søndag den 5te Septbr. ved Eskadronens Tilbagekomst fra Gardermoen, idet der fortsattes med Hestenes og Munderingssagernes Aflevering uafbrudt under hele Gudstjenesten og lige ved Kirkegaardsporten; men den behandlede dog ikke alle Ankeposter. Nogen Redegjørelse vides ikke at være fremkommen, og hvormeget man end maa prise den Takt, som Vedkommende har lagt for Dagen ved ikke at forsøge paa offentlig at fremstille det Passerede i et bedre Lys, tør det dog være tvivlsomt, om ikke Tausheden har en dybere Forklaringsgrund, f. Ex. Frygten for, at en saadan Redegjørelse kunde give Stødet til videregaaende Granskninger paa det militære Magthaveries Gebet.

Thi tør DHrr. Militære først tilsidesætte selve Armeekommandoens Ordre, er det let forklarligt, at de i sit Forhold til Underordnede og her nærmest til de saa ilde anseede Udredere, „der sætte sin Ære i at holde Tjenestehestene i daarlig Stand," kunne tillade sig Friheder, som lidet stemme med en human Tidsalders Fordringer, og som offentligt fremstillede vilde oplyse flere mørke Kroge i den militære Tjenestefærd.

Det kan derfor være godt at bryde denne Taushed.

Vort Udredervæsen (hvor heldigt eller uheldigt dette forresten stiller sig til vor frie Forfatning faar staa derhen) lider af mange Brøst, som det burde være Lovens Opgave at afhjælpe. Imidlertid besidder det ogsaa Manglet, som ikke Loven, men kun en samvittighedsfuld Handlemaade fra vore militære Embedsmænds Side kan rette paa. Dette gjælder fornemmelig Behandlingen af Tjenesteheste, i hvilken Henseende man ved Afleverelsen den 5te Septbr. desværre maatte gjøre den sørgelige Erfaring, at vor Tids rosværdige Bestræbelser i Retningen af at vise Mildhed mod Dyrene endnu ingen forædlende Virkning have havt paa den militære Sands.

Hestene vare nemlig yderst medtagne, ja flere af dem vare endog saa daarlige, at de ved Ankomsten til Telthuset hverken kunde æde eller drikke, Noget, som vilde have været forklarligt under en Krig, men som i Fredstid tyder paa unødvendig Haardhed fra de Befalendes Side. Dette vakte ogsaa billig Harme blandt de tilstedeværende Udredere saavel fra Høland som Urskoug. Hestene havde, som man fik at vide, i 1 Døgn og med fuld Oppakning udført 2 Døgns Marsch (6 Mil), tildels i strakt Trav, hvilket strider mod Reglementet. Og det saa heller ikke ud til, at en bedre Aand havde været raadende paa Gardermoen; thi den sidste Dag der havde Hestene ei engang faaet det reglementerede Foder, da deraf ogsaa blev taget til de private Skydsheste, der vare fremmødte (Kvartermesternes), og af Ytringer, saasom: „Idag skulle I ikke give Hestene et Par Sporer, Gutter, men 200", — hvilke Ytringer bevislig faldt ved Mønstringen for Brigadechefen —, slutter man sig let til, hvorledes Behandlingsmaaden forøvrigt kan have været.

Det maa derfor erkjendes, at Udrederne ved Hestemodtagelsen den 5te September vare fuldt berettigede til at ytre Misnøie, hvilket ogsaa skede med en Enstemmighed, som burde have bragt Eskadronens Fører, Hr. Løitnant Hagerup, til at indse, at der skulde en ganske anden Optræden til, for at afvende Misnøiet, end den, han paa en Kirkedag og paa Fredsfod var ubesindig nok til at vælge. At kalde til sig en af Klagerne og betyde denne, at han havde 95 Militære til at skaffe Orden og til at faa ham og de øvrige Klagere bort, er en Trudsel, som kunde have medført de bedrøveligste Følger, hvis Mængden havde været ligesaa opfarende som Hr. Løitnanten.

Denne Hr. Hagerups Optræden efterlader i det Hele intet godt Indtryk. Han burde have vidst, hvad der var passende ligeoverfor en Forsamling af agtværdige Mænd, der tilmed vare nærværende for at paase, at de i Egenskab af Hestenes Eiere ei bleve forurettede eller ubilligt behandlede. Da Klager fremkom, burde Hr. Hagerup have ladet det være sig magtpaaliggende nøiagtigt at undersøge disses Grund eller, hvis dette paa Stedet var ugjørligt, berolige Vedkommende med, at saadant vilde ske, og at de, i Tilfælde, kunde vente Opreisning. Dette vilde idetmindste have været klogt og mandigt gjort, medens Truselen om Magts Anvendelse var nogetnær det Ynkeligste, som kunde fremkomme. Hans Opførsel vilde maaske til Nød kunne forsvares der, hvor Folket enten sveder under Bajonetherredømmet eller paa anden Maade lever i Fornedrelsestilstand, men her, hvor Alle, uden Hensyn til Stand eller Stilling, kunne fordre Lighed for Loven og frit vove at afvise Vilkaarligheden, er den ufordragelig. Vist er det, at en saadan myndig Opførsel af Statens Tjener ligeoverfor den almene Mand bidrager mere end maaske Andet til at udvide den Kløft, der i borgerlig Henseende desværre endnu bestaar hos os mellem Embedsstanden og de øvrige Stænder, og paa hvis Udjevning det, ifølge vor Forfatnings Aand, har været anseet saare fortjenstligt at arbeide. En Fremgangsmaade, som den af Løitnant Hagerup valgte, er — hvor sjelden den end heldigvis forekommer — tilstrækkelig til at forspilde mange Aars Arbeide af denne Art; den formaar at sætte mere ondt Blod, end den i Egenskab af tragikomisk Skræmmemiddel burde være istand til.

Imidlertid er det dog en Trøst, at vi Mennesker dog kunne forsvare os; anderledes er det med de arme Dyr; de kunne intet Forsvar føre. Vi maa føre det for dem, og derfor bør det her fremholdes, at en Overlast, som den, Tjenestehestene efter det foran Paapegede iaar maa have lidt, en anden Gang neppe vil blive taalt, og at, hvis man for Alvor vil bringe Udrederne til at „sætte en Ære i" at holde Hestene i god istedetfor i daarlig Stand — hvilket Sidste er en gjængs, skjønt neppe til Virkeligheden svarende, Ytring af Hr. Oberstløitnant Borchgrevink under Visitationerne —, saa bør de Militære fremfor Alt ved en samvittighedsfuld Behandling af Dyrene vide at paaskjønne Udredernes Bestræbelser og derved selv give et Exempel, som kan opmuntre Andre til Efterligning. Ved at opfordre Eskadronens Fører, Hr. Løitnant Hagerup, til for sit Vedkommende at fremkomme med en fuldstændig Redegjørelse, henstiller man derhos til ham at opklare et endnu uberørt Punkt i Sagen, nemlig: med hvilken Hjemmel en af de militære Tjenesteheste benyttes af en privat Person.

Kristiania, 3die November 1869.

Keiser Napoleons politiske Snuhed har ofte vist sig i hans mageløse Held til at lade de med hans Regjering Misfornøiede tjene hans egne Formaal, idet han lader Allarmtrommen lyde til Skræk for de gode Borgere, for at hans „Fredens Keiserdømme" kan fremstille sig i Modsætningens Glands. At slige politiske Genistreger maa have en forførerisk Magt for underordnede Aander, er rimeligt nok; og Verden faar saaledes en Gjentagelse af det lystige Skuespil, som Æsop fortæller om i sin Fabel om Kraaken, der vilde være ligesaa gjæv som Ørnen,

og i sit vilde Mod slog ned i et Lam, som den imidlertid paa Grund af sine Fødders Svaghed blev ynkelig hængende fast i. Morgenbladet har havt det samme Uheld. I sin Søndags-artikel slaar Morgenbladet Allarmtrommen ret lysteligt, for at kalde sine Venner til Vaaben for den „morgenbladiske Konservatisme“ mod de jaabæk-sverdrupske Sansculotter, der ifølge Morgenbladet nu „uforbeholdent og aabenlyst afslore de vildeste Rodhuggerprinciper“. Fædrelandet er i Fare; Morgenbladet er dets udkaarede Frelser!

Hvad er paafærde? vil man spørge. Har Jaabæk proklameret Republiken? Har Sverdrup opkastet sig til Præsident? Eller — siden dette jo ikke længer er noget Nyt, da Morgenbladet jo har fortalt slige Ting saa tidt, uden at Nogen har mærket den allermindste Forstyrrelse — er der nu kanske noget endnu værre i Gjære? Læs Morgenbladet, og man vil føle sig rystet til det Inderste — af Latter.

Sagen er den, at i sidste Nummer af Folketidenden har en meget umyndig Mand, som kalder sig Per Pus, været ude og ymtet om, at Kongen er en dyr Karl at føde i et fattigt Land; vor Per har tænkt sig, at det vilde se rart ud for Bondevennerne, som fører Krig mod næsten alle Budgetposter, om denne ene skulde blive urørt. Men Per Pus er dog en ganske rimelig Mand alligevel; han lader slet ikke til at mene, at man behøver at gjøre stort mere ved denne Budgetsag end at sige Nei ved Voteringen, saaledes som Jaabæk saa tidt har gjort. „Ikke ved Oprør, ikke gjennem Blodsudgydelse naaes Maalet; ved lovlige Midler kan den vindes“, siger Per. Men Vesle-Per voxer i Morgenbladets store Spalter op til — eller snarere han forvandles til — den store „Republikanerhøvding“ Joh. Sverdrup; og nu jager da Morgenbladet paa sit gamle Jagtdistrikt med glammende Los. Morgenbladet er stolt af at det kun jager „ædelt Vildt“ og denne Mani har da forledet det til i Per Pus strax at se det Bytte, det helst vilde bide. Det gik ikke den berømmelige Don Qvixote bedre, da han i Vindmøllen troede at gjenkjende sin grammeste Fiende. Men da Don Qvixote havde døiet Folks Latter og faaet sine sønderslaaede Lemmer helede efter denne Kamp, drog han, drøven af sin Samvittighed og Pligtfølelse, som en ægte Dydens Ridder atter ud paa ligesaa fornøielige Eventyr. Thi hans egen Hjerne manede ham frygtelige Fredsforstyrrere og Fiender i hver Mand og hver Ting, han saa; Intet kunde faa Fred for ham.

Fra Wien skrives til Köln. Zeit.: „Neue freie Presse“ tillægger Striden mellem Sultanen og Vicekongen af Ægypten en stor Vigtighed. Det ytrer sig saaledes: Tvisten mellem Sultanen i Konstantinopel og Vicekongen i Kairo er Udtrykket for den diplomatiske Kamp mellem England og Frankrige. Uden Støtte hos England — som nylig i Fuad Paschas Testament, om hvis Ægthed der dog er Tvivl, er erklæret for Tyrkiets bedste Ven — vilde Sultanen aldrig have gaaet saa dristigt og skaanselløst frem mod Vicekongen, som han virkelig har gjort, og uden Napoleons Sygdom vilde man i Kairo sandsynligvis allerede have optaget den kastede Handske. England antager aabenbarligen det Dieblik, da Napoleon lukker sine Dine, for gunstigt til med et Slag at tilintetgjøre Frankriges møisommelig erhvervede Indflydelse. For at opnaa dette Resultat behøver det ikke engang at ty til Vaabnene. Det har blot at indgive Sultanen Energi og Forstand, yde ham nogen financiel Bistand og skaffe ham nogle duelige Søofficerer, og idet England overalt, i Ægypten, Tunis og Tripolis, skyder Sultanen frem, bibringer det Frankrige, der i Orienten, som engang i Tyskland, har bygget sin Indflydelse paa Vasallernes Uafhængighedslyster, de frygteligste Slag, forstærker i høi Grad sin egen Magt i Orienten og gjør ved den skjulte Maade, hvorpaa det gaar frem, i det givne Dieblik Modstand omtrent umulig. At Keiserinde Eugenie ikke i dette Dieblik har forladt Paris uden gyldig Grund, er selvfølgeligt. Det skulde være hendes Opgave i Konstantinopel at bekjæmpe den engelske Indflydelses ubetingede Overvægt, men denne Sendelse turde have vist sig altfor vanskelig selv for denne energiske og politisk uddannede Dame. Hun har visselig alene kunnet opnaa en Fredspause, en Jubelmaaned for Suezfesten, om man vil. Striden mellem Sultanen og Khedivén vedvarer uden Afbrydelse“.

Vi meddele denne Artikel uden Kommentar. I et Punkt er den vistnok fuldkommen rigtig, nemlig forsaavidt den udtaler, at Striden mellem Sultanen og Vicekongen endnu fortsættes. Angaaende denne er der forøvrigt i den allersidste Tid kun meddelt, at Vicekongen har erklæret sig villig til at forhøie den Tribut, som af ham erlægges til Sultanen; men selv om dette er rigtigt, saa er det dog kun at opfylde en og det en af de mindste af Sultanens Fordringer.

At England og Frankrige holde skarpt Die med hinanden, er vistnok sikkert nok, og der er endog i den sidste Tid forefaldt Ting, som ikke have kunnet undgaa i Frankrige at vække en vis Misstemning. Vi have allerede tidligere meddelt en Artikel af det franske Blad National, hvori dette beskylder Lord Clarendon for at have foranlediget den skete Tilnærmelse mellem Østerrige og Preussen netop af Hensyn til Frankrige. Dette Punkt har — saavidt det af Beretningerne kan sees — ikke været optaget af den keiserlige Presse; derimod har Patrie i Anledning af en tidligere Artikel af Times, hvori Bladet tydelig gav sin Utilfredshed tilkjende med de Forhandlinger, som paastodes at skulle indledes mellem Frankrige og Rusland, bemærket: Times behøver ikke at gjøre sig Bekymringer om denne Sag; den keiserlige Regjering søger ikke Krig og indlader sig ikke paa eventyrlige Foretagender. Fuldkommen tilfredse med det fredelige Forhold, hvori vi staa til Europas forskjellige Nationer, søge vi hverken Fiendskab eller intimt Venskab med nogen. I Verdensfredens Interesse ønske vi en god Forstaaelse mellem Østerrige og Preussen.“

Dagens Begivenhed i England er den gamle Lord Derby's Død. Den Afdøde var af gammel sarisk Familie, hvis Stamtræ gaar op til Tiden før den normanniske Erobring, og dens nuværende Værdighed som Jarler af Derby skriver sig fra Slutningen af det 15de Aarhundrede. Den gamle Lord var endnu en fyrig og glimrende Taler og var ligetil sin Død eller ialfald til for et Aar siden Toryernes anerkjendte Leder. Familien har i lange Tider hørt til Whiggerne, og den Afdøde havde som Kolonialminister i et Whig-Ministerium Æren af at drive Negeremancipationen igjennem. 2 Spørgsmaal bragte ham imidlertid til at gaa over, det ene var et Forslag, som i 1834 fremsattes om Indskrænkning i den irske Statskirkes Rettigheder, det andet var Frihandelen.

Den første Følge af hans Død er, at en af Underhusets talentfuldeste Mænd, Lord Stanley, nu maa tage Sæde i Overhuset som Jarl af Derby. Times, der i den unge Jarl ser Englands snart sagt første Statsmand, gjør hans nye Stilling til Gjenstand for en ledende Artikel. Det tvivles ikke paa, at de konservative Lorder vilde foretrække ham som sin Leder fremfor hans Medbeilere, Lorderne Cairno, Salisbury og Carnarvon, men anser det ikke sandsynligt, at han vil overtage denne sin Faders Rolle; thi han er selv langtfra at være en god Tory. Det indrømmer, at han af den liberale Side i Overhuset vilde blive betragtet som en særdeles værdifuld Allieret, men det tror dog, at han for Dieblikket vil gavne mest ved at indtage en af Partierne uafhængig Stilling.

Til Köln. Zeit. skrives fra Paris den 29de Oktbr.: Kløften mellem det gamle og det nye Venstre, specielt mellem Jules Favre og Gambetta, er nu en aabenbar Kjendsgjerning, og der er stor Glæde blandt Arkadierne og i Ministerierne. Den sidste Draabe, som bragte Karret til at løbe over, var Picards og Favre's Negtelse af at antage Gambettas Felttogsplan. Denne vilde, at det hele Venstre skulde indlade sig paa aaben systematisk Angrebskrig mod Keiserdømmet, medens Førerne for det gamle Venstre have et beskednere og forsigtigere Spil til Hensigt.

Journal officiel for 28de f. M. meddeler, at der er forelagt Statsraadet et Udkast til Senatuskonsult om Mairernes Uddannelse samt til et Lovforslag om at den lavere Undervisning skal meddeles uden Betaling. Det første Udkasts Indhold er allerede bekjendt. Regjeringen skal for Fremtiden være forpligtet til at tage Mairerne blandt Kommunebestyrelsens Medlemmer, med mindre denne selv andrager om noget andet. Hvor lidet denne Forandring forøvrigt har at betyde, fremgaar af det Faktum, at der for Tiden blandt 38000 Mairer kun findes 1000, som ikke ere Medlemmer af Kommunebestyrelserne.

Fra Rouen telegraferes den 29de Oktbr. til „Hamb. Corr.“: En idag afholdt Folkeforsamling var besøgt af 2000 Mennesker. Efter en stærkt applauderet Tale af Overtier erklærede de Deputerede Estancelin, Corneille, Qvèsne, Buisson og Dessaux, at de ikke vilde andrage paa Ophævelsen af alle Handelstraktater. Forsamlingea besluttede, at Rouener-Komiteen skulde være permanent og at den skulde bevirke, at der i Paris sammentraadte en General-Komite, som skulde varetage den franske Industris Interesser.

Ved Udnævnelsen af den nye preussiske Finantsminister skal efter en Beretning til „Köln. Zeit.“ Grev Bismarcks Raad have havt afgjørende Indflydelse. Bismarck lægger nemlig stærk Vægt paa i Ministeriet at have Kolleger, som ikke dele hans Opfattelse af Forbundets Stilling til de enkelte Stater. Endskjønt v. d. Heydt ikke som Graf zur Lippe var erklæret Partikularist, saa traadte han dog ofte i Opposition mod Forbundskantslerembedet. Af den nye Minister venter man i denne Henseende en ganske anden Holdning.

Den nye Finantsminister var tilstede i Deputeretkammerets Møde den 29de og udtalte sig efter en telegrafisk Depesche saaledes: Kongen har for nogle Dage siden betroet mig Styrelsen af Finantserne, og jeg har fulgt dette Kald, men med trykkende Følelser. I min Beslutning er jeg væsentlig bleven styrket ved den Betragtning, at det høie Hus, naar Landets Skatteevne saa meget som muligt skaanes, ikke vil negte mig sin Understøttelse. En stor Vanskelighed er for mig foranlediget deraf, at der er forelagt dem en Række af Forslag, hvori jeg ikke har havt nogen Del, og som jeg først lidt efter lidt maa lære at kjende. Jeg kan ikke idag udtale mig vidtløftigt om Finantsernes Tilstand; kun saameget skal jeg bemærke, at det vil være min Hovedopgave at dække Underskuddet. I Dag kan jeg kun antyde, at det efter min Formening er rigtig Finantspolitik at lade Størrelsen af de Summer, som afbetales paa Statsgjælden, være afhængig af Finantsernes Tilstand, dog at Statens Kreditorer under ingen Omstændighed gaaes for nær. Naar jeg betragter det foreliggende Budget, ser jeg, at det afsluttes med et Underskud af 5,400,000 Thlr., medens der til Afbetaling af ældre Statsgjæld er opført 8,666,000 Thlr. En saadan Finantstilstand antager jeg, at Europas fleste Stater vilde misunde os. (Stærkt Bifald fra Venstre).

Fra Ragusa berettes, at den græske Geistlighed i Cattaro, hvor fem Sjettedele af Befolkningen bekjende sig til den græske Religion, ved sin Holdning ikke har bidraget lidet til Opstandens Udbrud. I Revolutionsmændenes første Rækker kjæmpe Poper og Kirketjenere. Der var opstaaet et ugrundet Rygte om, at den katholske Majoritet paa Landdagen i Zara skulde have til Hensigt at anvende den nye Skolelov til Skade for de ikke unerede Græsk-Katholiker. Samtidig med dette Rygtes Udbredelse faldt Forsøget paa at indføre den almindelige Værnepligt. Forøvrigt synes der i de sidste Dage ikke at være forefaldt noget egentlig Afgjørende i Dalmatien. Man er i Wien ærgerlig over, at Opstanden ikke allerede

---

Kvindernes og de Frigivnes Opdragelse i Amerika.

(Efter C. Hippeau i Revue des deux mondes.)

(Slutning fra No. 255).

Efter Aars 2 Forløb havde 1500 Skoler for Farvede kunnet blive aabnede. Eftersom Nordarmeen tog en ny By i Besiddelse, fulgte en Skare af opofrende Lærere og Lærerinder i dens Spor. For flygtende Negere, som bleve indlemmede blandt Soldaterne, dannede Generalerne Feltskoler. Præsterne indviede dem i Religionens Sandheder, i Moralens Grundsætninger og lærte dem paa samme Tid at læse og skrive.

Shermann i Georgien, Banks i Louisiane, Howard i Tennessee udviklede til Opfyldelsen af denne Humanitetspligt den samme Iver, som de viste før Krigen. Man var langt fjernet fra det Standpunkt, da Sydens Love under Dødsstraf forbød at lære Slaverne at læse og skrive. Det maa siges til denne hjemløse Races Ære, at noget mere Rørende kan ikke tænkes, end Synet af disse Ulykkelige, Oldinger, Mænd, Kvinder og Børn, som med ligesaa stor Begjærlighed løb til Skolerne, hvor Undervisningen fornyede deres aandelige Liv, som til de Anstalter, som vare aabnede for at pleie deres Legemer. Et udhungret Menneske kaster sig ikke med større Begjærlighed over den Mad, som bliver ham tilbudt, end disse stakkels Flygtninger over det Kundskabens Brød, som et levende Instinkt sagde dem var den første Betingelse for deres Slægts Fornyelse. Lærere og Lærerinder stode i Spidsen for dette store Arbeide. Bidrag af Penge, Fødemidler, Klæder ankom fra alle Kanter. Den godgjørende Peabody ofrede henved 1 Million Spd. til Oprettelsen af Skoler. En eneste Forening, „den amerikanske Missionær“, modtog alene mere end 7000 Spd. for Maaneden, en Sum, som vel var utilstrækkelig til at komme saamange aandelige og legemlige Lidelser til Hjælp. Kongressen gav omtrent 7½ Million Spd. til de Frigivnes Kontor, hvis Bestyrelse af Lincoln var anbetroet General Howard, der havde mistet et Ben i en af de sidste Kampe. Alt det, som dette Kontor har udrettet siden det blev stiftet, er utroligt. De Ulykkelige, som man vilde danne til Mænd og Borgere, anraabte om Hjælp af alle Slags. Der maatte grundes for dem ligesaamange Hospitaler som Skoler: fra 1861 til 1866 havde næsten 400,000 Frigivne fyldt 48 for dem oprettede Asyler, og af disse bukkede 20,000 under for Sygdom, Udmattelse og Saar, som de havde modtaget i Kampen for den Sag, som sikrede dem Friheden. Ved Krigens Ende havde 40,000 Frigivne benyttet Feltskolerne og kunde læse og skrive.

Saa stor Opofrelse end de Mænd og Kvinder viste, som vare beskjeftigede med de Frigivnes Opdragelse, saa fordrede dog det altid voxende Antal af Skoler — ved Begyndelsen af 1868 angav man 4000 — flere Lærere end Norden og Vesten kunde skaffe. Man begyndte da at oprette Normalskoler for de Sorte, og anbetroede til disse, saasnart de havde faaet de første Begreb om Skrivning, Læsning og Regning, at meddele til Andre, hvad de havde lært. De Sorte bleve da Lærere. I 1868 betjente de 1200 Skoler. En eneste Kjendsgjerning er tilstrækkelig til at vise, hvilken Betydning de Sorte selv tillægge Opdragelsen: i 1863 havde Louisiana ved Skatter, ydede af Indvaanerne, allerede et temmelig stort Antal af Skoler til Undervisning for 50,000 Frigivne. Da Skatten paa Grund af trykkende Nød blev ophævet, tabte de Sorte dog ikke Modet. De betalte allerede, som de andre Indbyggere, endel af den Skat, som blev udskrevet til den offentlige Undervisning og som blev anvendt alene til Understøttelse af Skoler bestemte for Hvide, hvor Negre altsaa vare udelukkede. De tilbøde da desuden at yde et særeget Bidrag til Opdragelsen af sine egne Børn, uden dog at blive fritagne for det fælles Paalæg. I faa Aar hævede den frigjorte Stamme sig næsten i Høide med den dannede Stamme. Skoler for Børn og for Voxne, Kunstflidsskoler, Lærerindeskoler for Piger, Sparekasser, Maadeholdsselskaber opstod som ved et Trylleri; 300,000 Sorte, Mænd, Kvinder og Børn, bleve delagtige i Opdragelsens Goder. Et Ugeblad endelig, „Republikaneren“, redigeret udelukkende af Farvede, blev grundet 1867 i Raleigh, Hovedstaden i Nord-Carolina. Det fortjener tilvisse Anerkjendelse og Beundring dette amerikanske Folk, som først med ædelmodig Iver frigjorde 4 Millioner fra Slaveriet og derpaa ødslede sit Guld for at lade disse nye Brødre nyde alle Fordele, som Dannelsen giver; men det er ogsaa ligesaa billigt at fremhæve den Forstand, som hele dette Folk af Slaver har lagt for Dagen ved at erkjende, at det kun da kunde gjøre Fordring paa Ligestilling med sine gamle Herrer, naar det ogsaa tilegnede sig samme Dannelse som dem; det vil sige, naar det ogsaa udslettede det kjendeligste Mærke paa den Ulighed, som adskilte dem. Aldrig før har man klarere seet, at Negrene og de Hvide ere Børn af den samme Gud: Naturen har ikke sat mellem dem og Andre nogen væsentlig Forskjel; en Negers Evner udvikles og forstørres saasnart man lader Kundskabens guddommelige Straale trænge ind i Dybet af denne Sjæl, som hidtil af en grusom Politik planmæssig har været holdt fangne i Uvidenhedens Baand.

Ved min Ankomst til Washington skyndte jeg mig at faa se den berømte Ordner af Frigivelseskontoret, General Howard, og hans værdige

er dæmpet. Bevægelsen understøttes fra Montenegro af, og der er betydelig Gjæring i de tilgrændsende tyrkiske Provinser.

Høiesteret. Idag paabegyndtes Proceduren i Sagen O. No. 14, Murmester Guttormsen ctr. Murmester Metz. For Appellanten afgav Advokat Nicolaysen Møde, hvorimod Indstævnte mødte personligen. Indstævntes Procedure vil antageligen paabegyndes imorgen Formiddag. Høiesteretssalen var opfyldt med Beundrere af Indstævntes Procedure, som man ogsaa tidligere har havt Anledning til at blive bekjendt med.

Indførsel. Dampskibet „North Star" hidkom imorges Kl. 4 fra London med over halv Ladning Stykgods, hvoriblandt ca 400 Kasser Havannasukker og et større Parti Kaffe. Dampskibet „Kong Sverre", der hidkom fra Kiel igaar Aftes Kl. 10, medbragte, foruden et større Parti Stykgods, 728 Sække Kornvarer. Paa førstkommende Fredag tiltræder „Kong Sverre" sin Rute paa Hamburg. Idag er ankommet hertil fra Udlandet 7 Fartøier, hvoraf 4 med Stenkul, 1 med Kornvarer og 2 med Linsæd.

Veiret. Igaar faldt her ikke saa lidet Sne, der lokkede Slæderne frem. Fra Oplandet lyde Beretninger om betydelige Snemængder. Saaledes skal der i Skovtrakterne paa Thoten og i Valders være faldt ligeindtil 2 Alen dyb Sne. Den usædvanlig tørre Høst har allerede fremkaldt Vandmangel paa de fleste Steder, og kommer der ikke snart Regn og mildere Veir, har man at befrygte store Ulemper. Den store Snemængde i vore Skovtrakter bevirker, at Myrer og Slorer ikke fryse til, hvilket er til stor Hinder for Tømmerdriften. Den dybe Sne i Skovene er til Hinder for, at det hugne Tømmer kan blive samlet i Lunner og fremkjørt til Vaarfløduingen.

Rollebesætningen i „En fix Idé, eller: Vær saa artig, Hr. Møller", Lystspil i 1 Akt, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Fredag den 5te November, er;

Bech, Justitsraad, Hr. Juel; Lene, hans Svigerinde, Frk. Parelius; Julie, hans Datter, Fru Døvle; Wilhelm Møller, Kand. jur., Hr. Reimers; Peter Møller, Hr. Abelsted; En Pige, Frk. Roverud.

Helligbrøde. Under en mod Vognmand Ole Hansen anlagt Politisag for Helligbrøde erkjendte Tiltalte, at han Søndag Formiddag den 10de Oktober sidstleden kjørte Renmoseballer fra Jernbanen til Revierbryggen, og at han kjørte en Vending, efterat han af en Politibetjent var advaret mod at fortsætte med flere Vendinger. At Klokken var bleven over 10 førend den sidste Vending var aflæsset, blev af vedkommende Politibetjent under Sagen edelig bekræftet, og Tiltalte turde heller ikke benegte dette. I Henhold hertil blev han ved Politirettens Dom af 30te f. M. for 1ste Gangs begaaet Helligbrøde ilagt en Mulkt af 1½ Spd., hvilken Mulkt, efter den her i Byen gjældende Praxis i deslige Sager, blev tillagt Bykassen.

Ulovlig Haandværksdrift. Under en mod Guldsmedsvend Kristian Hove anlagt Justitssag oplystes det, at han paa sin Mester Juveler Tostrups Værksted og med dennes Værktøi, men uden sammes Vidende, af Sølv, der tilhørte ham selv, havde trukket Sølvtraaden til 2de Sølvknapper, som han derefter solgte. Knapperne vare ustemplede og taxeredes til 72 ß Stykket. Fremdeles forklarede Tiltalte, at han i sit Hjem havde arbeidet en ustemplet Sølje, som værdsattes til 2 Spd., i den Hensigt at forære den til en Tante af sig. Han forklarede forøvrigt, at Tostrup aldrig samtykker i, at hans Folk arbeide for egen Regning og erkjendte selv, at han med Hensyn til Knappernes Forfærdigelse og Salg samt Søljens Forfærdigelse havde overtraadt Bestemmelsen i den almindelige Haandværkslovs § 77, hvis Indhold har været ham bekjendt. Efter hvad der ved Høiesteretsdom af 13de Septbr. 1859 er bleven afgjort, fandt Retten, at Tiltalte i ovenanførte Anledning kom ind under samme Lovs § 87, hvis strengere Straf af Fængsel paa Vand og Brød i Henhold til Krll.s Kap. 6 § 11 vilde blive at anvende. Straffetiden bestemtes til 5 Dage, hvorhos Tiltalte tillige blev dømt til at have forbrudt til Tostrup Værdien af det forfærdigede Sølvarbeide med 3 Spd. 96 ß.

Ilanddrevet Fartøi. Ifølge Indberetning til Indre-Departementet fra de forenede Rigers Generalkonsul i Kjøbenhavn er der fra den svenske og norske Vicekonsul i Thisted indløbet Meddelelse om, at der den 23de Oktbr. paa Vangsaa Strand er inddrevet et Fartøi uden Besætning, som antages at være svensk eller norsk. Af Vicekonsulen er herom bleven meddelt følgende Oplysninger:

Skibet har uden Tvivl været en Brig, et ældre Skib, bygget af Furu, har været fortmalet med en hvid Gang malet som Kanonporte. Spillet (Pumpespil) som findes paa et Stykke af Dækket i Havstokken, er gulmalet med grønne Ender. En afbrukket Dæksbjælke fandtes hvidmalet. Forøvrigt intetsomhelst Mærke at finde, da Skibet er aldeles sønderknust og Stumperne af Vraget ligge i Havstokken vist paa ⅛ Mils Strækning sammenblandet med Ladningen. Ladningen bestaar dels af 4, 3 og 2 Toms Furuplanker 10 a 12 Tom. brede og af forskjellig Længde, dels af almindelige 1 Toms Furubord af forskjellig Længde, tilsyneladende flest Bord, men af disse saavelsom Plankerne er en stor Mængde brækkede og knuste, kun tjenlig til Brænde, og hvad der ikke er brækket eller knust, er dog mere eller mindre beskadiget. Den største Del af de hidtil bjergede Planker og Bord ere mærkede rødt i Enderne BBB, BO eller BSSC. Man antager, at Ladningen er fra Tønsberg, Drammen eller Sarpsborg, dog er dette jo kun en Formodning.

Aarveien. Indberetning fra Amtmanden i Bratsbergs Amt om Udfaldet af Høsten, dat. 27de Oktober:

Efterat min Indberetning af 31te Juli om Udsigterne for Aarsvæxten var afgivet, var Veiret i August i det Hele gunstigt for Vegetationen, da der i den første Del af Maaneden faldt nogenlunde tilstrækkelig Regn, og Temperaturen derhos var temmelig høi. Derimod indtraf der i de første Dage af September nogle usædvanlig strenge Frostnætter, hvorved Kornet tog Skade, ikke alene i de høiere Fjeldbygder, men ogsaa andensteds paa kuldlændt og sen Jord. Under disse Omstændigheder er Udbyttet forskjelligt, baade i de forskjellige Distrikter og paa forskjellige Eiendomme inden samme Distrikt, men jeg antager, at i Gjennemsnit for det hele Amt kan Kornavlen sættes omtrent som i et Middelsaar eller maaske noget derunder. Indbjergningen har været god. Det samme gjælder om Høavlen, der kan ansættes som i et Middelsaar.

Potetesgræsset frøs meget almindeligt i Begyndelsen af September, og da Poteterne paa Grund af den kolde Forsommer vare lidet udviklede, er Kvantiteten meget under den sædvanlige, hvorimod det ikke er mig bekjendt, at nogen Sygdom hidtil har vist sig.

Det af Sarpsborgs Dampskibsselskab ved Akers mekaniske Værksted bestilte store og kraftige Buxerdampskib „Sannesund" gjør ifølge „Sarpen" i enhver Henseende et godt Indtryk, saavel hvad Konstruktion som solid Bygning angaar, og synes at begynde under godt Varsel, idet Dampskibet lige siden sin Ankomst har været i fuld Virksomhed med Buxering.

Rosentræerne paa et Par Steder i Nærheden af Kragerø har netop i disse Dage klædt sig i Blomsterstrud for 2den Gang iaar.

Tilfælde af Ostesforgiftning har vist sig i Stavanger, idet en Dag 5 Personer i en Familie bleve syge efter at have nydt Primost, som var kjøbt fra Røldal. Lægen blev tilkaldt og Patienterne ere nu komne sig igjen.

Et Tyveri af et næsten uhørt Slags blev Nat til Torsdag den 21de f. M. forøvet paa Gaarden Aspaas i Meldalen, idet de Gaarden tilhørende 2de Heste blev forsvundne. Tyvene antages at være 2de velklædte Svenskere, hvilke Dagen iforveien havde været inde paa forskjellige Steder i Rendalen og Meldalen. De havde fra Meldalen taget Veien opover Rennebo. Paa Bjerkager (omtrent 4 Mil fra det Sted, hvor de stjal Hestene) skal de være seet Kl. 3 samme Nat, som Tyveriet blev begaaet; men hvor de herfra have taget Veien er endnu ubekjendt. Paa samme Gaard, som de tog Hestene, forsynede de sig med Sæletøi, idet de tog Mandens bedste Greie (Kirkegreiet kaldet). Paa Gaarden Løkken, 1 Mil derfra, have de taget en Spidsslæde og en Sæk, og endelig paa en Gaard nederst i Rennebo have de været inde i en Lade og forsynet sig med endel tærsket Korn. Det vilde være at ønske skriver Tr.hj. St., at det maa lykkes Vedkommende at fakke disse 2 durkdrevne Personer, inden de naa den svenske Grændse, hvortil de efter al Sandsynlighed have taget Veien.

Stockholmsposten og Gøteb. H. & Sj. Tidn. udtale sig for Indførelsen af Regler, lignende dem, som findes i de norske Love af 28de Aug. 1851 og 8de Mai 1869 om Indskrænkning i Retten til at søge Udlæg for Gjæld. Stockholmsposten vil have fastsat en Sum som det Minimum, hvorfor Exekution skal kunne finde Sted. Dens Tanke synes saaledes at falde sammen med Jaabæks Forslag om, at Beløb under en vis Størrelse ikke skulde kunne indtales ad Rettens Vei.

Nyt svensk Avisbolag. C. F. Bergstedt og A. O. Wallenberg have hos Civildepartementet andraget paa Stadfæstelse af et Udkast til Statuter for et Aktieselskab, betitlet „Aktiebolaget Union", som har til Hensigt at drive Bogtrykkeri i Hovedstaden og forlægge en eller flere Aviser, enten ældre eller nye. I § 1 ytres bl. A.: Selskabet forlægger ingen andre periodiske Skrifter end saadanne, der i Overensstemmelse med Bolagets Anskuelser ere konservative med Hensyn til det konstitutionelle Monarki, 1865 Aars Repræsentationsreform, Eiendomsretten og Ligheden for Loven, men liberale med Hensyn til Religionsfriheden, den almindelige Undervisning, Skattenedsættelser, større Simpelhed i Administrationen, Myntreformen, Kreditlovgivningen og den frie Handel. — Hver Aktie lyder paa 500 Rdlr., og deres Antal er mindst 300*).

Den nye svenske „Tulltara", udfærdiget under 10de Septbr. sidstl. og gjældende fra 1ste Januar næste Aar, er trykt i det nu udkomne No. 54 af „Svenskt Författningssamling".

*) Saavidt Aftonbl. Det norske Aftenbl. for 1ste ds. vil vide, at Selskabets nærmeste Hensigt skal være at gjøre Stockholmsposten til Dagblad.

Gave af Bøger. Som Bidrag til Gjenoprettelse af et Bibliothek for Elementärläroverket i Gefle har Boghandleren Teubner i Leipzig tilbudt sig at skjænke Forlagsartikler til en Værdi af 80 Thlr. Skolen kan selv vælge efter Katalogen.

Svensk Jordbrugsstatistik. Man regner i Sverige 275,000 selvstændige Jordbrug og 179,034 Jordtorp og lignende. Den opdyrkede Jord udgjør 4,919,884 sv. Tønder Land, og Skovarealet 40,689,606. Af Kreaturer underholdtes ved 1867 Aars Udgang: 392,000 Heste over og 42,000 under 3 Aar, 1,810,000 Stk. Hornkvæg, 1,620,000 Faar, 125,000 Gjeder og 362,000 Svin.

Farlige Fingerbøl. (Flk. Av.) „Tryllefingerbøl" er Navnet paa et Stykke Legetøi, der nylig er bragt i Handelen; det er et cylinderformet Rør, flættet af Siv, og Morskaben bestaar i, at den, der godtroende har stukket en Finger af hver Haand ind i det, kun kan faa dem ud igjen ved at skyde Fletningerne sammen, medens man ved at trække Fingrene fra hinanden kun opnaar det modsatte af sin Hensigt. At det imidlertid ogsaa kan benyttes „Ei blot til Lyst", viser følgende: En Mand kom i forrige Uge ind til en Handlende og falbød nogle af disse Fingerbøl; Kjøbmanden prøvede Legetøiet, og medens han forgjæves anstrengte sig for at faa Fingrene ud, tilvendte den Fremmede sig nogle paa Disken liggende Varer og vilde bortfjerne sig med dem. Paa Kjøbmandens Raab ilede en Forbigaaende ind i Butiken og standsede Tyven, som nu slog det Hele hen i Spøg og foregav, at det ikke havde været hans Hensigt at stjæle, men kun at ville forskrække Manden, der da ogsaa var godmodig nok til at lade Fyren slippe med en alvorlig Irettesættelse.

Et og Andet.

Ikke saa urimeligt. I en fornylig udkommen „politisk-social" Roman lader Forfatteren Keiser Napoleon (inkognito) i en Samtale med en fremragende Arbeider sige: „Træd fra idag af ind i Rækken af Forkjæmperne for det andet Keiserdømme. Keiseren mener det personlig godt med Dem. Han vil stille Dem i Spidsen for en stor Fabrik, der under et andet Navn er hans Eiendom, som uindskrænket Herster og Leder. Over 8000 Arbeidere skal staa under Deres Befaling. Da man gjør Afkald paa enhver Fordel, som denne Anstalt kunde kaste af sig, vil det være en let Sag at fængsle Deres Arbeidere til Dem i enhver Henseende og ubemærket gjøre dem til Apostle for de napoleonske Ideer. Efter en sindrig og af Regjeringen med al Magt underhaanden understøttet Plan, skulde omtr. 20 pCt. af de under Deres Ledning for Keiserdømmet ubetinget vundne Arbeidere hvert Aar blive anbragte i andre Fabriker i Frankrige under glimrende Betingelser og forsynede med rigelige hemmelige Understøttelser. Paa denne Maade vilde Regjeringen tillige organisere et fuldstændigt Net af paalidelige Meddelere om alle de inden Arbeiderstanden herskende Meninger og Planer. Alle Traade i denne vidtforgrenede Korrespondence skulde løbe sammen i Deres Hænder; gjennem Deres Hænder maatte Agenternes Aflønning ske, og kun af Deres Hænder vilde Keiseren personlig modtage de samlede Beretninger; thi det er en Selvfølge, at Ingen, ikke engang Politimesteren, maatte kjende det sande Formaal og de virkelige Forholde ved denne Mønster-Fabrik, i Spidsen for hvilken man vilde stille Dem. — Og nu det Sidste: Det er klart, at Tjenester af en saa delikat og vigtig Natur, som disse, Keiseren venter af Dem, ogsaa maatte gjen-

---

Medarbeider, Hr. Elliot. Det er i Washington, at de første Skoler for frigivne Børn ere grundlagte siden 1861. Der findes Skoler af alle Slags, og Generalen lader bygge svære Bygninger til en lærd Skole og et Universitet. Jeg var ganske fuld af de Minder, jeg havde samlet i Østens mest blomstrende Skoler, og jeg kunde da let selv dømme om den Forskjel, som kunde findes mellem de aandelige Evner hos Børn af begge Stammer. Jeg har ingen fundet; alle Lærere og Lærerinder, som jeg har kunnet raadspørge om dette Punkt, ere af samme Mening. En Mand, hvis Navn paa den hæderligste Maade er knyttet til Befrielsesværket og Kontoret for de Frigivne, Hr. L. W. Alvord, Overopsynsmand for Sydstaternes Skoler, beviser dette klart nok i de aarlige Indberetninger, som han indsender til General Howard. I en af disse Skoler med 400 Elever af begge Kjøn, har jeg overværet Øvelserne fra Klassen for Børn paa 5 Aar indtil den høiere Skole, hvor Eleverne studere Naturvidenskaberne, Historie og Literatur. Anvendelsen af de samme Methoder har overalt frembragt lige tilfredsstillende Resultater. De unge Negerpiger synes især at forstaa strax de af Læreren givne Forklaringer; nogle udtrykke sig endog med en forbausende Lethed. Opgaver i Arithmetik og Algebra udføres med en mærkværdig Nøiagtighed og Færdighed. Lærerinden lod oplæse Dagens Udarbeidelser. En ung Pige paa 14 Aar fortalte sin. Hun havde til Opgave Blomsternes billedlige Betydning. — En anden oplæste en noksaa morsom skildrende Fortælling af et landligt Gilde, hvortil Naboer og Slægtninge samle sig, og man kan sige, at der ikke findes en Undervisningsanstalt i Frankrige, hvori de Unge lægge i deres Oplæsning saamegen Udtryk og Følelse. Man forsømmer hos os at give dem denne Dygtighed, som i de forenede Stater vises en samvittighedsfuld Opmærksomhed. En endnu større Overraskelse blev forbeholdt Nogle, som med mig vare tilstede i Klassen. En ung Gut paa 16 a 17 Aar blev kaldt op til Lærerens Pult for at oplæse sin Udarbeidelse. Da han var færdig, reiste en af hans Kammerater sig og forsikrede, at John den foregaaende Aften havde fremsagt nogle Vers af sit eget Arbeide, som vel vare værd at blive gjentagne. Han undslog sig først, men paa min Anmodning gav han efter for sine Kammeraters Ønske. Man hørte paa ham med en religiøs Taushed. Det lille Digt paa omtrent 150 Vers var hans egen Historie. Hans Fader, Moder og Søster havde før Krigen levet i en Negerhytte, som tilhørte en rig Plantageeier i Virginien. En Dag blev Søsteren bortført for at sælges til en Mand, der førte hende til Vesten; hans Moder døde af Sorg; hans Fader forbandede den Grusomhed, hvormed man adskilte ham fra hans Datter, og man mishandlede ham; han selv, stakkels Gut paa 10 Aar, blev slaaet med en Stok, fordi han græd, da hans Søster blev bortslæbt. Pludselig hørtes et Skrig i Slavelandet, Raabet Frihed! „Jeg var fri", fortsatte den unge Poet, „fri til at gaa for mig selv, fri til at betragte Solens Lys, fri til at fortjene mit Brød for hver Dag ved mit Arbeide, fri til at blive ligesaa godt underviist som dem, fri til at læse i Guds Bog!" Og han fortsatte saaledes ligetil, at Taarerne betog ham, han blev nødt til at standse sin Oplæsning, som havde bevæget os ligetil Sjælens Dyb. Hele Klassen var bevæget, og jeg kan ikke beskrive, hvilket rørende Indtryk det gjorde at se 30 unge Piger udgyde Taarer af Medynk og Beundring for deres Studiekammerat.

I den tidligere omtalte mærkelige Anstalt i Oberlin har man optaget et stort Antal Studerende af den farvede Klasse. For Størstedelen høre de de Forelæsninger, som uddanne til Lærere. De, som fortsætte sine Studier, gjøre det med stort Held. Jeg fandt 14 farvede Piger i den øverste Klasse, de syntes i ingen Henseende at staa tilbage for deres hvide Kammerater. I 1868 tog af dem 15 unge Mænd og 10 Piger Graden A—B i de frie Kunster. Rektoren udtalte for dem i en Tale til de Studerende, at de sorte Elever i Anstalten ikke havde nogen Ligemand i, hvad der vedrører literær Sands og filologisk Dygtighed. Lærernes Mening i Oberlin er, at der er ingen Forskjel i aandelig Begavelse mellem Børn af de to Stammer. I en blandet Klasse paa 27 Elever, som blev ledet af en Dame paa 25 Aar, og hvor der læstes Græsk, oversatte en ung farvet Pige med megen Færdighed et Kapitel af Thycydids første Bog. Negerstammen danner næsten Femtedelen af Oberlins Befolkning; denne lille By er maaske en af de Steder i de forenede Stater, hvor de herskende Fordomme har efterladt mindst Spor. En af Professorerne forsikrede mig, at de farvede Mænd er Landets roligste, ordentligste og flittigste Borgere. I alle borgerlige Forhold og Forretninger er de nuomstunder blandede med de Hvide, uden at nogen af Parterne nogensinde har Grund til at beklage sig derover. Man finder det nu ligesaalidt anstødeligt at sidde ved Siden af en Farvet i en Kommunalforsamling eller i et Skoleraad som i en Omnibus eller hos en Restauratør.

Saadanne Følelser deles vel endnu ikke almindelig af alle de forenede Staters Beboere; men enhver Dag svækker den Uvillie, som har opreist mellem dem og de Farvede en uoverstigelig Skranke.*) Allerede nu blive de foretrukne for

*) Ganske nylig henvendte New-Yorks Borgermester sig til Kommuneraadet og formelig forlangte, at de far-

gjældes keiserligt. Jeg garanterer Dem en aarlig Rente af 100,000 Franks, og efter 10 Aars Forløb gaar desuden det hele Etablissement med alt Tilbehør over til at blive Deres fulde Eiendom. Parbleu! Ædelmodigere er vel endnu aldrig Tillidshverv blevne belønnede!"

Statistik. Nordisk Boghandler-Tidende meddeler følgende interessante Oplysninger. Danmark som er ca. 700 □ Mile stort med ca. 1,700,000 Indb., har ca. 75 Byer, 263 Boghandlere og 119 Bogtrykkerier; Norge, som er 6000 □ Mile stort med ca. 1,724,000 Indb., har i 46 Byer 124 Boghandlere og 60 Bogtrykkerier, og Sverige som er 8000 □ Mile stort med ca. 4,160,697 Indb. i 82 Byer, 162 Boghandlere. Desuden har 6 slesvigske Byer 10 Boghandlere og 11 finske, 13 Boghandlere. I Finland findes 20 Bogtrykkerier, deraf 7 i Helsingfors. Papirfabrikationen er størst i Sverige, der har 53 Papirfabriker. Danmark forsynes med Papir hovedsageligen fra Kjøbenhavn og Silkeborg.

Kjæmpepotetes. I Sverige er der bleven forevist 2 Poteter, hvoraf den ene veiede 192 og den anden 177 Ort. Disse usædvanlige Vægter ere fremdrevne paa Ulfsunda Brug ved Stockholm efter amerikansk Methode.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Frankfurt, 3die Novbr.

Man har i Nat mærket stærke Jordrystelser her.

Ægteviede i Oktober Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

10de: Enkem. Arb. Hans Bernhard Andersen og Pige Anne Kathrine Monsdtr. Landlægeassistent Ferdinand Maximilian Gogoll og Pige Maja Nilsdatter. Malersvend Nils Andersen Berger og Pige Petra Larsdatter. 17de: Regningsbud Gustav Eriksen og Pige Johanne Pedersdtr. Tjenestedreng Gotfrid Gulbrandsen og Pige Mathea Thoresdtr. Skomagersvend Julius Otto Hansen og Pige Laura Antonette Hansdtr. Skibstømmermand Nils Nilsen og Pige Marthe Olsdtr. Gjørtlersv. Adolf Fredrik Rosenberg og Pige Lisa Olsen. 20de: Kjøbmand Johan Kristian Fabritius og Frøken Petrine Mathilde Marie Jelstrup. 22de: Sømand Andreas Berntsen og Pige Anne Andrea Samuelsdatter. 24de: Enkem. Tømmermand Vilhelm Evensen og Pige Anne Helene Frantzen. Snedkersv. Søren Torstensen Vorstad og Jfr. Hildora Eriksen. 31te: Snedkersv. Ole Gunerius Olsen og Pige Thea Moe. Skomagersv. Hans Larsen og Pige Marthe Helene Karlsdtr. Skomagersv. Hans Hansen Fjeld og Pige Anna Maria Elisab. Haldin.

I gamle Akers Kirke:

6te: Pakhusmand Søren Kristiansen Aarstad og Enke Oline Olsdtr. 10de: Skomagersv. Syvert Johannesen og Pige Inger Iversdtr. 12te: Glasfabrikant Fredrik Leopold Wenzel og Jfr. Karoline Albertine Karlson. 16de: Bogtrykkersvend Kornelius August Olsen og Pige Helga Josefine Hansen. Arb. Aron Andersen og Pige Karoline Andrine Kristoffersdtr. 17de: Skibstømmermand Lars Nilsen Bisseberg og Jfr. Hanna Petrine Jarmann. Bogtrykkersv. Hjalmar Larsen og Pige Leonore Amalie Andersen. 22de: Fyrbøder Peter Edv. Pedersen og Pige Olea Andersen. 24de: Snedkersvend Otto Nikolai Gjerstad og Enke Britta Marie Jansdtr. Møller Kasper Theodor Gulbrandsen og Pige Kristiane Sørensen. Formand Svend August Nilsen og Pige Anne Jakobsen. 27de: Pottefabrikant Peter Jakobsen Eriksen og Jfr. Anne Helene Lindblom. 31te: Snedkersvend Martin Olsen og Jfr. Josefine Amalie Konradi. Vognmand Johan Peter Torgersen og Pige Hanna Marie Kristoffersdatter.

I Garnisonskirken:

3die: Bøssemagersvend Fredrik Olsen Ring og Pige Anne Ellefsdatter. 17de: Arsenalarbeider Halvor Hansen og Pige Marthe Marie Olsen. 24de: Snedkersv. Nils Johannesen og Pige Elen Marie Ellefsdatter. 31te: Skræddersv. Axel Fredrik Ramberg og Pige Anne Kristine Thoresen.

Konkurs. Kristiania: Bogbinder August Paulsen den 1ste Novbr. Samling den 6te ds. Fordringer meldes inden 18de December og prøves den 11te Januar førstkommende. Flekkefjords Skifteret: Handlende Chr. J. Eides Enke d. 26de Oktober. Midlertidig Bestyrer Overretssagfører Heidenreich. Samling den 15de November. Fordringer anmeldes inden 1ste Januar og prøves 10de s. M. Ryfylke Skifteret: Gaardbruger Søvde Erik Eriksen Heirum den 16de Oktober. Fordringer meldes inden 20de December og prøves 10de Januar førstkommende.

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Garvermester Chr. Halléns Konkursbo. Samling den 9de Novbr. Akers Skifteret: Overretssagf. Frants Petersens Konkursbo er sluttet med en Dividende af 5 Spd. 117 ß. Søndre Østerdalens Skifteret: Samling den 23de Novbr. i Landhandler Karl Halvorsen Fiskevoldens Konkursbo til Stadfæstelse af Akkordforslag. Søndre Helgelands Skifteret: Samling den 27de Novbr. i Handelsmand Edvard Qvales Konkursbo til Stadfæstelse af Akkordforslag. Inderøens Skifteret: Husmand Sten Olsen Nossveets Konkursbo er sluttet. Flekkefjords Skifteret: Samling i J. B. Enersens Konkursbo den 22de November.

Proklama. Nedre Telemarkens Skifteret: I Boet efter Gaardmand Søren Halvorsen Ova eller Bjerven; 3 Mdr.s Varsel fra 26de Oktbr. Torrisdals Skifteret: I Boet efter Jahn Jakobsen Mæbø; 3 Mdr.s Varsel fra 26de Oktbr. Romsdals Skifteret: I Boet efter Ole Olsen Næsje; 3 Mdr.s Varsel fra 23de Oktbr. Sands Skifteret: I Boet efter Tarald Aagesen Lien; 3 Mdr.s Varsel fra 25de Oktbr.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret er i SO for Kristiania. Barometret, der igaar faldt ganske usædvanlig hurtigt, har steget raskt inat og staar nu høiest ved Stat. Vinden er nordlig stærk paa Vestkysten og Storm i Sandøsund. Sne i Kristiansund, tørt og klart Veir paa Østlandet. Udsigterne ere nærmest til samme Veir.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

indvandrede Irlændere, som er bleven en sand Landeplage for de store Byer. De, som tilhøre de simplere Familier og som blive brugte til Tjenere, ere ansete som de bedste af det Slags. I Værkstederne roses deres Redelighed og Flid; de, som begunstiges af Omstændighederne, og som drive Landbrug eller industrielle Forretninger, vise ofte meget Talent og Forstand. Medicin og Retslære tælle ogsaa blandt de nye Frigivne udmærkede Mænd. De Goder, som skyldes Skolerne, ere umaadelige. For hver Dag danner sig nye, og Sydens Eiendomsbesiddere, som før have seet paa dem med onde Øine og kjæmpet mod dem paa det mest haardnakkede, begynde selv at skatte dem. De forstaa, at de vinde Alt ved at kunne benytte til sin Tjeneste frie Mænd, som ere opdragne til Borgeres Rang, istedetfor en uvidende, raa og altid fiendsk Slavebefolkning, som dreves til Arbeide ved voldsomme Midler, ligesaameget stridende mod Humanitetens og Retfærdighedens, som mod Religionens Love.

Saaledes udvikler sig i de forenede Stater en dobbelt Bevægelse, som hæver og styrker Kvinden i Familien og frigjør Slaven i Samfundet. Man har forstaaet, at det er ikke nok at anerkjende og proklamere Lighed og Rettigheder, Afskaffelse af Privilegier og fri Adgang til alle Stillinger; men at det ogsaa er nødvendigt, for at disse Velgjerninger ikke skulle blive farlige og ufrugtbare for dem, som modtage dem, at udvikle de aandelige Evner og at styrke deres Villiekraft og Mod, som ere kaldte til at bære Vægten af Livets Ansvar. Ved en vid og fuldkommen Opdragelse have de forenede Stater gjort Kvinderne dygtige til at udøve den høie Indflydelse, som de have erholdt. Ved de samme Midler forberedes de Frigivne til at tage Plads blandt et frit Lands Borgere.

Dersom tvingende Omstændigheder i disse to Punkter har paaskyndet den offentlige Menings Fremgang, saa er alligevel de vundne Resultater af den Natur, at man høilig maa skatte Kraften og Virksomheden af de Midler, som have frembragt dem. Den høiere Undervisning, som er bleven Kvinderne tildel, vil ikke alene befri dem fra den Tilbøielighed til Letsindighed og Forfængelighed, som man har paastaaet maaske med Overdrivelse findes hos Personer af deres Kjøn; den rige Udvikling af deres aandelige Evner har givet dem Ret til Deltagelse i deres Sønners og Døtres Opdragelse, og selv, om end mindre direkte, i den almene Ledelse af Samfundet: Mændene skylde deres forædlende og dannende Indflydelse en høiere Grad af Finhed i Sædvaner, som ellers vanskelig udvikler sig midt iblandt industrielle Spekulationer og under de materielle Interessers daglige Kampe. Paa den anden Side have de Skoler, hvor de Frigivne modtage en literær og videnskabelig Opdragelse, allerede bevirket hos dem en Omdannelse, som vil blive mere og mere mærkbar. — Det være os nu tilslut tilladt at fremsætte de forenede Staters Exempel som en Opmuntring for hin ædle Skare af begavede Aander, som anerkjende den mere og mere almene Udbredelse af Oplysning som den væsentlige Betingelse for politiske og sociale Fremskridt.

vede Børn skulde have Adgang til de offentlige Skoler. Professor Wasben, selv af den farvede Stamme, blev af ham kaldet til Deltagelse i Opdragelseskomiteen (board of trustees).

Damehatte af udmærket Kvalitet, fra 42 Skilling, og Herrehatte fra 96 Skill. samt nye Former realiseres fra Fabriken i Nedre Slotsgade 4.

N. M. Hansen.

P. J. Opsahl,
Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

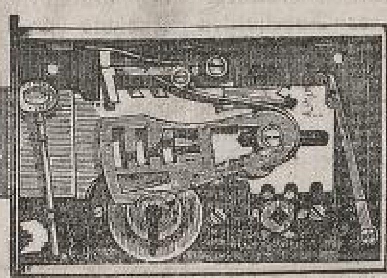

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum
Cichorie, smuk, god Vare, } til Fabrikpriser.

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder, } udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Brødrene Hansen junior

(J. F. Bergs forrige Butik)

(5. Kaas's Gaard, Carl Johans Gade 5)

have idag aabnet Handel med Husholdningsvarer, Vine og Brændevine og anbefale sin Forretning med gode Varer og billige Priser.

For Kunder fra Landet haves godt Logis med store udvendige Bekvemmeligheder.

Christiania, den 23de Oktober 1869.

Brødrene Hansen jun.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Frimurerlogens

Restauration og Billarder

anbefales.

NB. Billarderne, der nu ere forsynede med nye **Kugler** og er godt istand i alle Henseeeder, anbefales det ærede Publikum paa det Bedste.

For Middagsselskaber, Festligheder, Baller etc. vil Lokale kunne erholdes efter nærmere Aftale.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Tilsalgs.

Sæbe og Lud.

Blanksværte! Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2. Blanksværte!

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Ludesilt,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Fin, vasket **Brasil-Kaffe** sælges billig hos **Andr. Gulbransen,** Jernbanetorvet.

Diverse.

Mærkeblæk uden Dynkevand a 18 ß, med Æske til 24 ß, **Pletvand (Benzole)** a 20 ß, **Edes Porcelainecement** a 20 ß, præmiebelønnet **Isensværte** a 2 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stykker, i Stænger — Vægt af 8 Stk. — 40 ß, **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger — flere Sorter — a 8 ß, 12 ß og 32 ß, **Lazaronpiber** a 4 ß pr. Stk. — 36 ß pr. Dusin, **Tjæresæbe** a 8 ß, **Svovlsæbe** (til at borttage Rødt i Ansigtet) a 30 ß, **Cocusnødoliesodasæbe** (Middel mod Frost) a 8 ß, **Alizarin, Anilin, Taninblæk** m. fl. Sorter paa store og smaa Krukker, **Spillekridt, Paste** til Strygeremme m. m. faaes hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør 34 Ark.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 257. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 4de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brottum, Biri, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Hvorledes kan det norske Hærvæsen blive til Værn og Beskyttelse for Folket, og samtidig hermed til Gavn og Nytte?

I.

Saa godt som hver eneste Avis, man faar i sin Haand i disse bevægede Tider, indeholder lange, udførlige Beretninger om de storartede Rustninger og krigerske Forberedelser, der gjøres rundt om i Europa. Overalt fra klages der over, at der aldrig har været anvendt saa mange Penge paa Armeerne, og aldrig har været saa mange Soldater som netop nu. Skydevaabnenes Indretning, Soldaternes Udrustning, Armeernes Organisation er Dagens brændende Spørgsmaal i alle Lande, ogsaa i vort. Men hvad kan da Grunden være til alle disse krigerske Tilstelninger netop i vore Dage, da Menneskene dog mere end nogensinde før har lært at paaskjønne et fredeligt Samlivs store Velsignelser? Jo, Grunden hertil er Nationalitetsbevidstheden, som i vore Tider har trængt ind i Folkebevidstheden. Folkene er blevne sig bevidste, at de eier noget, som de ikke kan give Slip paa; de forstaa, at alle de Eiendommeligheder i Sprog, Sæder, Skikke og Levemaade, der adskiller dem indbyrdes, og som er en Følge dels af de forskjellige Landes særegne Natur, dels af de forskjellige Folks Tilskikkelser ned igjennem Tiderne, ikke kan opgives, hvis Livets fulde Aandedræt skal kunne drages. Hvert enkelt politisk myndig Menneske i vor Tid føler, at det er umuligt at leve et sandt og lykkeligt Liv paa Jorden, med mindre det Folk, hvortil han hører, bliver styret i fuld Overensstemmelse med dets Karakter og Landets Forholde. Men dette kan kun ske, naar Folket selv har Styret i sin Haand. — Nationalitetsbevidstheden er derfor intet andet end et Folks Bevidsthed om Ret til Selvstyrelse, ligeoverfor eller til Trods for alle andre Folkeslag og Nationaliteter. Den er grundet i, eller er saa at sige kun den ydre Side af den almindelige Bevidsthed om Menneskets Ret til politisk Frihed. Og det er altsaa denne, den folkelige Bevidsthed, der til syvende og sidst er den egentlige Aarsag til Reisningen af alle disse Hære rundt om i Landene. Det er ikke længer for at bevare en Keisers eller Konges Magt, for at tilfredsstille en eller anden Fyrstes Ærgjerrighed, for at indlemme i Staten en eller anden fed Provinds, hvortil Fyrstehuset kan have et Skin af Ret -- det er ikke længer af saadanne Grunde, at et Folk, der har politisk Selvbevidsthed, nu væbner Stridsfolk og begynder Krig, men det er for at bevare eller tilkjæmpe sig sine Rettigheder som Folk.

Men er det nu altsaa denne folkelige Bevidsthed, der skaber et frit Folks Krigsvæsen, hviler det paa dette Grundlag, da er det nødvendigt, at Hærordninger er formet i fuld Overensstemmelse med denne Bevidsthed, hvis den paa nogen Maade skal kunne opfylde sin Bestemmelse: Et frit Folks Hærvæsen maa først og fremst være folkeligt. Den Tanke maa ligge frem for Dagens Lys i alle Armeers Indretninger, at det ene og alene er for Folkets Skyld, den er til, og at Folket ved at holde denne Armee paa Benene opfylder en af sine store, uundgaaelige Borgerpligter. Almindelig Værnepligt er derfor ogsaa den eneste for et frit Folk værdige Ordning af Hærvæsenet. Thi ethvert Medlem af et frit Statssamfund skal føle Bevarelsen af sit Lands Frihed som et personligt Ansvar for sig. Vel er det saa, at den Pligt, som den frie Borger derved faar, ofte bliver en tung Pligt; men dette er jo ogsaa Tilfældet med de mange andre Pligter, den har, der vil være Borger i et frit Land. Og vel er det saa, at Soldaten for at opfylde sit Kald maa ofre sin Personlighed og blive noget nær en Maskine. Men det er eller skulde i al Fald være Tilfældet her som overalt ellers, at netop naar man ofrer Personligheden, faar man den igjen klarere og renere end før. Med andre Ord: hvis Hærordningen skal være et frit Folk værdig, da maa Værnepligten ikke blot være en tung Pligt og en Byrde, men den maa ogsaa være et Gode, ja næsten en Rettighed. Et frit Folks Hærvæsen maa ogsaa være til umiddelbar Gavn og Nytte for Folket, og dette maa vise sig saa klart og tydeligt, at ethvert fornuftigt Medlem af Samfundet, hvis han havde Valget mellem at slippe eller at opfylde sin Værnepligt, langt foretrak det sidste. Ligesom den Valgberettigede betragter de kommunale og offentlige Tillidshverv ikke blot som Forpligtelser og Byrder i Samfundet, men ogsaa som Forrettigheder og Goder, saaledes skulde Værnepligten ogsaa stille sig for Soldaten.

Ved første Oiekast synes vel denne Paastand dristig, og Virkeliggjørelsen af en saadan Tanke umulig. Men det det kommer af, at man har vant sig til at se Værnepligten i det Lys, som det norske Hærvæsen spreder om den. Thi i vor Hærordning er Værnepligtens Almindelighed næsten det eneste, som stemmer overens med den folkelige Bevidsthed. Hele den Aand, som forresten gaar gjennem Hæren, synes snarere at tilhøre en Preusser-Armee i det attende Aarhundrede end et ungt, frit, livskraftigt Folks Hær i den sidste Halvdel af det nittende.

Hvad der især giver en Hær sin bestemte Farve, hvad der mer end alt andet giver en Hærordning sin bestemte Karakter, det er Forholdet mellem Soldaten og Befalingsmanden. Af den Tone, som hersker mellem den menige Stridsmand og hans Overordnede, af den Behandling, som bliver den ene til Del ligeoverfor og af den anden, kan man næsten slutte sig til, om hele Hærordningen er god eller slet. Undersøger man nu, hvordan det i saa Henseende har sig i den norske Hær, da slaaes man strax af den Forskjel, der gjøres mellem Soldat og Officer. Medens Soldatens hele Udrustning ofte er saa mangelfuld og skjødesløs, er Officerens altid i bedste Stand. Medens Soldaterne pakkes sammen som Kvæg i sine Telte, har Officererne det altid saare rummelig og godt i sine. Medens Soldaterne faar knap og ofte slet Kost, ja saa knap, at Landsfolket ofte har hele Kister med sig hjemmefra for ikke at lide Nød, leve Officererne i Overflod og Herlighed i særegne, for dem alene indrettede Spisekvarterer. Ja, at en Soldat kommer og sætter sig ved Siden af sin Overordnede og spiser paa samme Beværtningssted som han, det ikke blot vilde betragtes som Insubordination og den høieste Grad af Mangel paa Respekt, men det er noget aldeles uhørt, som næsten ikke kan gaa for sig. Om en Soldat en Aftenstund paa et Beværtningssted byder sin Underofficer et Glas Øl, da kan denne efter den nugjældende Opfatningsmaade ikke modtage det; bevares! det vilde jo være at stille sig som Ligemand med en simpel Menig, og hvis sligt kom ud i Leiren, vilde det jo nedbryde al den Agtelse og Ærbødighed, som den menige Stridsmand er sine Befalingsmænd skyldig. Men endnu morsommere er det med den forskjellige Maade, Soldaten skal gjøre „Honnør" paa ligeoverfor de forskjellige Grader af Officerer. Kommer der en Underofficer, da skal der hilses paa en Maade, kommer der en Løitnant forbi, saa paa en anden, kommer der en Kaptein, paa en tredie osv. Det maa have kostet adskillig Hovedbryd at faa udfundet alle disse forskjellige Grader af „Honnørs", der skal vises de forskjellige Klasser af Officerer; det har vel sandsynligvis i sin Tid været nedsat en Kommission i den Anledning. Vist er det i hvert Tilfælde, at det tager meget lang Tid at faa indprentet Soldaten alle disse Narrestreger. Ja, der haves endogsaa et Exempel paa en Soldat, som slet ikke kunde lære dem, og som, da han i Anledning af Kongens Ankomst til Byen den følgende Dag maatte komme til at gjøre „Honnørs" for ham, blev saa ængstelig og bange for at gjøre galt (hvilket i hans Formening maatte være en Slags Majestætsforbrydelse), at han gik hen og hængte sig. Men skulde vi omtale alt, hvad der henhører til denne Materie, da kunde vi skrive til Dagenes Ende, og endnu ikke faa skrevet ud. Og man maa slet ikke tro, at dette ansees som uvæsentlige Smaatterier i vor Hærordning; tvertom, efter den nugjældende Opfatningsmaade i Hæren er netop disse mange smaa Forskjelligheder mellem Over- og Underordnede, netop denne store Afstand i alt Smaat en af de vigtigste og allernødvendigste Midler til at indskjærpe „Disciplin og Subordination." Det er Skolen, hvori den gode Soldat opdrages — have vi hørt en af vore Militære sige. Men tror man da virkelig, at man ved smaa, til det Latterlige gaaende, unødvendige Institutioner og Forordninger kan indgyde en fuldvoxen Mand Agtelse for og Troen paa de nødvendige og alvorlige? Lydighed og Orden er en Soldats første Pligt, men han faar ikke Følelsen af denne Pligts Nødvendighed, naar der kræves Lydighed og Orden af ham i det unødvendige og ufornuftige. Man kan ikke engang faa en Hest vel dresseret ved at true den til allehaande Taabeligheder og Urimeligheder, og langt mindre et Menneske. Netop fordi Soldaten ser saa meget latterligt og pedantisk i vor Hærordning, netop derfor tror han, at det Hele er bare „Tul og Fanteri" (saadan som vi ofte har hørt Landsfolket udtrykke sig).

For de store og vigtige Pligters Vedkommende skal Officeren fordre ubetinget Lydighed, men i alle de smaa Forbindelser og Forhold, som er en Følge af dagligt Samliv, der bør han i et og alt stille sig som Soldatens Ligemand, thi netop herved viser han, at det er for sit Embede han fordrer „Subordination", og ikke for sin Person. Det er for Folkets Skyld Officeren indehaver sit Embede, og naar han udfører de Pligter, Embedet paalægger ham, da skal han klart lægge dette for Dagen. Men det gjør han ikke ved at holde sig i saa stor Afstand som muligt fra den simple Soldat, ved at fjerne ham fra sig saa meget som muligt og give det Udseendet af, at han selv henhører til en egen priviligeret Art Mennesker. Ved saadan Opførsel gjør han sig skyldig i to store Forbrydelser mod Samfundet. Thi for det første er netop denne Disciplins og Subordinationsmethode det allerbedste Middel til at skabe en slet Armee, som, naar Farens Time engang slaar, vil vise sig aldeles uduelig. Det Sammenhold, som alt sligt militært Pedanteri skaber mellem Soldaten og Befalingsmanden, er nemlig saa løst, at det i den afgjørende Time, naar alt trænges paa, aldeles gaar i Stykker. Og uden Sammenhold mellem den menige Stridsmand og Befalingsmanden er en Hær aldeles ubrugelig; den kan blive oprevet i et Dieblik af en Haandfuld Folk. Man ser ogsaa i Historien, hvorledes det har været alle gode Hærførere mest magtpaaliggende at faa skabt et uopløseligt Sammenhold mellem Over- og Underordnede, at faa Soldaten til at være sin Overordnede af Hjertet hengiven, saa at han ofrer Alt, selv sit Liv for denne. Men dette har aldrig gaaet for sig ved at give Soldaterne en hel Del smaalige Forskrifter, og dertil føie en hel Del Foranstaltninger, hvis eneste Diemed synes at være det, at faa det rigtig banket ind i Soldaten, hvilken uhyre Afstand der er mellem ham og hans Overordnede. Det er kun ved saa vidt muligt at stille sig som hans Ligemand i alle Smaaspørgsmaal, men naar det gjælder, da at fordre uindskrænket Lydighed, at dette har kunnet gaa for sig. For at opklare denne i al Mindelighed gjorte Fordring, kan vi ikke undlade her at erindre om et i denne Henseende saare betegnende Træk, der berettes os om Alexander den Store. Paa denne store Feltherres Tog gjennem den Lybiske Ørken var der ikke en Draabe Vand at finde. Mange havde allerede bukket under for Lidelserne. Da finder en Soldat i en Pøl lidt grumset Vand. Uagtet halvdød af Tørst bringer han det til Alexander i sin Hjelm. Denne tager Hjelmen og slænger Vandet langt bort, idet han erklærer at ville dele Alt med sin Hær, saavel Lidelser og Sorger som Behageligheder og Glæder. Paa slig Vis er det, at Sammenhold skaffes tilveie mellem Soldaten og Befalingsmanden, og ikke med de Midler, som vore Officerer i Almindelighed betjene sig af. Derved kan Officeren kun skabe en slet Armee, og det er den første Forbrydelse, han begaar imod Samfundet.

Den anden bestaa deri, at han derved paa alle mulige Maader krænker det Grundlag, hele vor Statsforfatning er bygget paa, nemlig Folkelighedens, den personlige, den borgerlige Friheds-Princip. Og det er ikke saa meget endda ved de enkelte Bestemmelser og Foranstaltninger, han gjør dette, som ved hele den Opfatning, han lægger for Dagen i sin Opførsel ligeoverfor Soldaten. Naar vi derfor i det foregaaende kun har omtalt nogle enkelte Træk af dette mislige Forhold, da er det ikke fordi disse netop har forvoldt os saa stor Ærgrelse og Bedrøvelse, men det er fordi disse Exempler i særdeles Grad egnede sig til at kaste skarpt Lys over hele Stillingen, fordi de gav Læseren et godt Begreb om, hvordan Forholdet mellem Soldaten og hans Befalingsmænd er.

Dog dette hele mislige Forhold i vor Hær, denne slette Tone, der er gaaet i Arv fra Enevoldsmagtens Tid i vort Land, er saa ofte omtalt saavel i Aviser som Mand og Mand imellem, at vi ikke behøver at opholde os længe ved den.

Se dette var angaaende Forholdet mellem Soldaten og Befalingsmanden. Betragter man nu Officerenes Stand og Stilling i vort Land, saa møder man ogsaa her denne samme Mangel paa Anerkjendelse af det folkelige Princip. Det er især en Kjendsgjerning, hvori dette klart træder frem. Vor Officerstand har nemlig ikke Næringsfrihed, og dette falder saa meget haardere, som vor Officerstand er en fattig Stand og de offentlige Arbeider, den har Lov til at beskjæftige sig med, i vore Dage, da der er saa mange om alt, hvad der lønnes af Staten, hverken er let at erholde eller synderlig indbringende. Vor Officerstand har saaledes den største Del af Aaret saa godt som intet at bestille, hvilket da især gjælder de lavere Grader, men dog er den ved Lov forbudt at benytte sin Tid til de almindelige borgerlige Beskjæftigelser. Hvad der er en Hæder for enhver fri Borger i vort Samfund, at søge sit Erhverv, hvor han kan, naar det kun sker paa en redelig Maade, det er ved Lov forbudt en stor Klasse Mennesker, der baade har Tid og Trang til Arbeide. At Embedsmænd, hvis Tid er saaledes optaget af deres Embedsforretninger, at de ikke uden at forsømme disse kan vaatage sig andet Arbeide, Embedsmænd, hvis Stilling daglig kræver den største Del af deres Tid, at de ikke har Lov til at drive Handel eller Haandværksdrift, se det kan da lade sig høre, det er der en fornuftig Grund for — men at Embedsmænd, som vore Officerer, der lange Tider af Aaret intet har at bestille, og som ikke i Almindelighed, før de kommer langt op i Aarene, har Udsigt til paa ordentlig Maade at kunne forsørge Kone og Børn, at disse ikke har Lov til at benytte sin ledige Tid paa den for dem mest indbringende Maade, det burde ikke lade sig høre i et frit Samfund. Der er nemlig herved udtrykt en Foragt for det almindelige borgerlige Arbeide, som ikke kan blive uden Virkning paa Folkets hele Opfatningsmaade. Vi ser ogsaa, at den Stempling af den almindelige Borgers Næringsveie som noget, en Officer ikke kan nedlade sig til, baade har baaret og endnu bærer rige Frugter. Thi dels har der i vort Land ligetil de sidste Tider været udbredt en besynderlig Foragt og Seen ned paa de fleste borgerlige Næringsveie, især da det legemlige eller haandtlige Arbeide, dels er vor Officerstand kommet udenfor det borgerlige Samfundsliv med alle dets store Velsignelser. Den Underkjendelse af den frie Borgers Ligeberettigelse, som er udtalt gjennem de Love, der nægter vor Officerstand Næringsfrihed, for ligesom at stille den paa Trin over den almindelige Borger, er bleven hævnet derved, at vor Officerstands Dygtighed til at overtage de medborgerlige Tillidshverv er bleven underkjendt af den frie Borger. Thi det er en sørgelig Kjendsgjerning, der stærkt viser, hvor fremmed vort militære Stel er for hele den øvrige Samfundsorden, at medens vore øvrige Embedsmænd næsten have været overlæssede med Kommunens og Statens Samfundshverv, er det en hel Mærkværdighed at høre, at en af vore Militære er bleven overdraget noget saadant. Uagtet de Militære have Tiden mest til sin Raadighed af alle vore Bestillingsmænd, saa har man dog sjelden seet, at en af vore Officerer har nydt den Agtelse og Tillid af sine Medborgere eller havt den Interesse for de ham omgivende Forholde, at et offentligt Tillidshverv er ham overdraget.

Men, kunde man sige, til Gjengjæld er der da inden denne Stands egen Midte den skjønneste Harmoni, den mest fuldkomne Endrægtighed. Dog heller ikke dette skal en For-

fatter faa Lov til at fortælle ustraffet. Thi det samme Forhold, som hersker mellem Soldat og Befalingsmand, det hersker ogsaa mellem de forskjellige Grader af Officerstanden. Intet Sammenhold, ingen Enhed, altid og stedse den samme Mangel paa Folkelighed. Vi behøve til Bekræftelse heraf kun at gjøre opmærksom paa to i den sidste Tid stedfundne Krigsretssager. En Officer klager til sin Overordnede over, at han i sin Gjerning ingen Understøttelse har af sine Standsfæller. Der anlægges Sag mod ham for disse Ytringer, og han frikjendes. En anden høitstaaende, almindelig agtet Officer kalder Generalstaben (Hærens høiere Sammenknytningspunkt) meget ironisk „en Prydelse for Armeen". Der anlægges Sag imod ham, og han frikjendes ogsaa: Generalstaben er (ironisk talt?) en Prydelse for Armeen.

Ja det er sørgeligt, det er meget tungt for en varm Fædrenelandsven at maatte bevidne, hvad Folket dømmer om vort Hærvæsen. Man behøver kun at høre lidt paa de Beretninger, saavel Bonde som Bymand bestandig ved at give tilbedste, naar Talen er om vort Hærvæsen. Og ikke netop hvad der saaledes fortælles udover By og Bygd, men at der bestandig fortælles noget Galt om og rives ned paa vort Hærvæsen, det er det mest ubedragelige Vidnesbyrd om, hvor fremmed, hvor ufolkeligt det hele Stel er, hvor lidet den store Nødvendighed af de militære Pligter har kunnet trænge ind i Folkets Overbevisning ved de Midler, vor Hærordning nu benytter sig af. Kun Magten er det, som bringer Folket til at opfylde sine Pligter mod sit Fædreneland. Men dette er i Sandhed uværdigt for et frit Folk. Thi et frit Folk skal handle af Overbevisning og ikke af Trældoms Frygt.

Naar vi nu skriver dette, da er det ingenlunde af Lyst til at rive ned paa vor Krigsstand, at vi siger saa nogne og skarpe Sandheder. Tvertom, hvis vi ikke følte os saa inderlig overbevist om, at der inden denne Stand gives saa mange dygtige og veltænkende Mænd, og at fremfor Alle den Mand, der staar i Spidsen for vort Hærvæsen, Statsraad Irgens, er beredt til at gaa Folket imode saa langt muligt er, hvis vi ikke vidste det, da skulde vi aldrig have vovet at skrive saaledes. Thi hvad vilde det da føre til, andet end til Forbitrelse, Forfolgelse og Had! Men netop fordi der inden den norske Krigsstand findes saa mange livskraftige Spirer, der kunde udvikle sig og bære stor Frugt for Landet, netop fordi vort Hærvæsen kunde være Folket til saa uendelig megen Gavn og Nytte, netop derfor føler vi os angerløs, naar vi skarpt drager frem for det store Publikum det Skakke og Skjæve i vor Hærordning. Og vi gjør det saa meget mere angerløs, som de Midler, hvorved et folkeligt Hærvæsen kan skabes, allerede for en stor Del er givne. Vi behøver kun at gjøre opmærksom paa Storthingets Beslutning om Underofficerernes Befordring, Løitnant Krags Forslag om Skolelærer- og Underofficers-Bestillingens Forening, Reserveofficers-Indretningen, Indførelsen af Vaabenøvelser i Skolerne. Hvordan nu disse Foranstaltninger, gjennemførte og udviklede til System, kunne skabe et Hærvæsen, der kunde blive til Værn og Beskyttelse for det norske Folk og samtidig hermed til Gavn og Nytte, det bliver det vor Opgave at vise i en følgende Artikel.

Kristiania, 4de November 1869.

I sin ugentlige Oversigt ytrer „Köln. Zeit." angaaende Opstanden i Dalmatien blandt Andet:

„I denne Uge er Europas Ro bleven forstyrret af en liden Opstand, som er udbrudt allersydligst i Dalmatien ved Cattaro, denne herlige Havn, paa hvilken Rusland allerede ofte har kastet et lystent Øie. Den er bleven foranlediget af den nye Lov om Værnepligt og Udskrivning. De raa Naturbørn, som bo der i Nærheden af Montenegrinerne og som ere dette Røverfolks nære Slægtninge, vare fra Venetianernes Tid af vante til at bruges som Søfolk og staa i den Formening, at de ligeoverfor Staten kun have Rettigheder, men ingen Forpligtelser. Vistnok har Regjeringen i den nye Lov forsaavidt taget Hensyn til denne Befolkning, som den skulde tjene Landværnet og uniformeres paa en Maade, som var stemmende med deres almindelige Dragt. Men dette var ikke nok for Cattareserne. Allerede den 5te Oktbr. berettede Feltmarschal-Løitnant v. Wagner, at der i Distriktet Cattaro havde vist sig Opsætsighed og mistænkelige Bevægelser. Den østerrigske Regjering havde altsaa Tid nok til at sende Forstærkninger, men de trufne Forholdsreglers Langsomhed og Ufuldkommenhed have givet Anledning til høirøstede Klager. De østerrigske Soldater have i de ugjæstmilde, træløse, af Høststormene omsuste Fjelde i smaa Fægtninger ofte trukket det korteste Straa, og selv smaa Forter ere faldne i Oprørernes Hænder. Hvad der gjør Wienerne mest misfornøiede, er den Bistand, som Montenegrinerne trods alle Fyrst Nikita's Forsikringer yde Oprørerne. Det er naturligvis ikke i ringeste Maade tvivlsomt, at Opstanden vil blive dæmpet; Spørgsmaalet er kun, hvor snart. Selv om Montenegriner, Serber m. V. af alle Kræfter deltage i Uvæsenet, behøver man ikke at nære nogen Frygt for, at den dalmatiske Opstand vil bringe det orientalske Spørgsmaal paa Bane".

„Wiener Zeitung" bringer en Beretning om, hvad der passerede i den dalmatiske Landdags Møde den 19de ds. og Ordlyden af det Andragende, hvori Landdagens Majoritet har opfordret Regjeringen til at udsætte dens Møder paa ubestemt Tid. Dette Andragende motiveres ved den i en Del af Landet herskende Uro, ved det af Minoriteten indbragte, men af Flerheden forkastede Forslag om et Daddelsvotum til Regjeringen og ved de af den almindelige Ophidselse udspringende Farer saavelsom ved det uretmæssige og udholdelige Tryk, hvorfor Majoriteten er udsat, saafremt den ikke vil gaa over til andre Anskuelser. En Korrespondent til „Triester Zeit." fra Zara giver nærmere Oplysninger: Her er den offentlige Mening aldeles enig med Majoriteten; thi dens Modstandere, 15 i Tallet, (de slaviske Deputerede) havde gjort sig det til Opgave paa det Bitterste at bekjæmpe Alt, som kom fra Regjeringen, at opagitere Befolkningen og om muligt i en moralsk Revolution i Zara at skaffe tilveie et Sidestykke til Opstanden i Cattaro. Flertallet, der bestaar af Repræsentanterne for den store Grundeiendom, Handelen og Industrien, og som altsaa fortrinsvis repræsenterer Dannelsen og Intelligentsen, bar længe Provokationerne med Taalmodighed; men Mindretallet, der drev det frækkeste Misbrug med Talefriheden og de Deputeredes Rettigheder, blev stedse kjækkere og overmodigere, indtil endelig Flertallet, som i Begivenhederne i Cattaro kun ser Forspillet til et flere Akters Drama og i flere Maaneder har seet Symptomerne paa et sig nærmende Anarki og Landet ophidset og demoraliseret af Nationalitetens falske Apostle, endelig troede at opfylde sin Pligt mod Fædreland og Stat, naar den androg paa Landdagens Opløsning.

En anden Beretning, der er mere liberal mod Modstanderne, har dog ikke glemt at meddele, at Minoriteten har offentlig protesteret mod moralsk Medskyld i Opstanden og erklæret, at den ønsker Ordenens Opretholdelse.

Fra Wien meddeles under 28de Oktober: Som det var at forudse, begyndte man i Pesth at udnytte den dalmatiske Opstand i ungarsk Interesse. En fredelig Ordning af de dalmatiske Forhold, siger man der, vil som Følge af Kampen blive endnu vanskeligere; thi de tidligere Hindringer bliver ved den forøget med en ny, Uvillien mellem Seierherrerne og de Beseirede. Saadanne Vanskeligheder er man ikke voxen i Wien, og det vil være forbeholdt den magyariske Indflydelse at spille en afgjørende Rolle ved den endelige Ordning af Dalmatiens statsretlige Forhold. Brevskriveren indrømmer, at der kun er altfor meget sandt i de ungarske Klager over Wiener-Regjeringens Uduelighed.

Dalmatien er et gammelt ungarsk Kronland, og de ungarske Fordringer have siden 1867 kun været hvilende. Det var en afgjort Sag, at de skulde optages, naar Leilighed tilbød sig. Nu er en saadan Leilighed forhaanden, og der er saameget større Grund til at antage, at der ligger noget til Grund for den gjengivne Wiener-Beretning, som de dalmatiske Anliggender have været paa Bane i et sammensat ungarsk-østerrigsk Statsraad, som Keiseren for nogle Dage siden holdt i Pesth paa sin Gjennemreise til Konstantinopel. Af de Beslutninger, som ved denne Leilighed ere tagne, kjendes forøvrigt blot, at Beleiringstilstanden skal proklameres i det revolutionerede Land og at Omkostningerne ved Opstandens Dæmpning skal bæres af de fælles Finantser.

Om hvad der er passeret paa Landdagen i Prag have vi endnu ikke seet nærmere Oplysninger. Det der Forefaldne vil imidlertid under ingen Omstændighed være af egentlig varig Betydning. Czecherne ville naturligvis vedblive med sin Protest, og den eneste af Landdagens Beslutninger, som kunde faa umiddelbar praktisk Virkning, den om Indførelsen af direkte Valg til det vestøsterrigske Rigsraad, bliver paa Grund af de øvrige Landdages Holdning betydningsløs. Forslaget er nu ubetinget forkastet af Landdagene i Tyrol, Krain og Bukowina, og et lignende Votum staar i de nærmeste Dage til at vente i den mähriske Landdag. I Galizien og i Kystlandenes Landdage (Dalmatien, Istrien) er Spørgsmaalet ikke engang kommen for.

Den galiziske Landdag har besluttet en Adresse til Keiseren om at Landets Selvstændighed maa blive udvidet.

Der søges istandbragt en Sammenkomst af øvre- og nedre-østerrigske, steyriske, mähriske og böhmiske Deputerede og Ministrene. Man vil der søge at træffe Aftale om en Ordning af de forvirrede Forfatningsforhold.

Ifølge „Mem. Diplomatique" er det nu en afgjort Sag, at Sultanen vil indtage Forsædet ved Suezkanalens Indvielse. Overensstemmende med Skik og Brug vil Ali Pascha indbyde Gesandterne for de fremmede Magter til at ledsage Sultanen. Dampfregatten „Paki-Zafu" skal bringe det diplomatiske Korps fra Konstantinopel til Ægypten. Sultanen vil gjøre Reisen paa sin Dampjagt „Sultaneh", der skal eskorteres af en Eskadre Pantserskibe under Kommando af Viceadmiral Ibrahim Pascha.

Til Italiens officielle „Gazetta" meldes fra Suez, at Hertuginden af Aosta den 26de Oktober paa et Dampskib under italiensk og ægyptisk Flag har befaret Kanalen fra Middelhavet til det røde Hav. Gjennemfarten varede 14 Timer. Hvis denne Efterretning er sand, tilføier „Köln. Zeit.", skulde altsaa en italiensk Prinsesse være kommet Keiserinde Eugenie i Forkjøbet.

Hertugen af Edinburgh er bleven modtaget offentlig og privat af Mikadoen. Fra Japan vil han over Tien-Tsin begive sig til Peking.

Statsraad Birch-Reichenwald skal i sidste Statsraad allerede være indstillet til Sorenskriver i Aker. Høiesteretsassessor Andresen skal ved Ansøgningstidens Udløb have taget sin Ansøgning tilbage.

Mangelen paa Sædekorn af indeværende Aars Høst har medført, at der for de Solørske Bygders Vedkommende i disse Dage er truffet Foranstaltninger til allerede nu at drage Omsorg for et tilstrækkeligt Indkjøb for næste Aars Udsæd. Der har nemlig i den Anledning været sendt Mænd her til Byen for at afslutte Kontrakt om Kornleverancen. Til en enkelt Bygd alene er det os opgivet at være betinget 2000 Tønder Sædekorn.

Akers Sparebank. I den igaar afholdte Generalforsamling forelaa til Behandling den forandrede Plan for Bankens Virksomhed. Efter en meget lang Debat vedtoges det til et Forsøg at diskontere Vexler og Værdipapirer, naar Kassens Status tillod det. Denne Tilladelse blev dog begrændset til Udgangen af Marts Maaned 1871. Tilfølge denne Beslutning blev det vedtaget, at en administrerende Direktør ansættes, og at Kasserer- og Bogholderposten, der tidligere har været forenet i en Person, nu skal deles. Derimod blev Forslaget om, at Bankens Grundfond skulde forøges fra 1/15 Part til 1/10 Part af de Midler, som Banken til enhver Tid har under Disposition, ikke bifaldt.

Kristiania Vandforsyning er ved Mangel paa Regn haardt truet. Efter hvad der med Paalidelighed berettes, skal man ved Opmaaling af Maridalsvandet have fundet, at man neppe kan paaregne Driftsvand i Akerselven udover 5 a 6 Uger, hvis der ikke forinden kommer Regn.

Overretssagfører Vinje er ifølge B. Tid. ankommen til Bergen for efter Opfordring af Vestmannalaget at holde en Række af 5 eller 6 offentlige Foredrag, hvoraf 2 eller 3 over „Kunstarbeidets historiske Udviklingsgang", et

---

Den unge Læremester.

(Efter Fr. Gerstäcker.)

1. Udvandrerne.

Den blodige Borgerkrig i de forenede Stater i Nordamerika var forbi, og alle de skrækkelige Forudsigelser, som de europæiske Spaamænd kom med, er ikke indtrufne. Ingen Røverbander drager gjennem Landet, ingen kjæmpemæssige staaende Hære fortærer Landets Marv. De afskedigede Soldater strømmede, saa hurtigt som de paa nogen Maade kunde, tilbage til sit Hjem og sine tidligere Beskjeftigelser, ja selv mange af de høiere Officerer greb, uden nogensomhelst Tanke om for sin Levetid at lade sig føde af Staten, til en eller anden Haandtering og traadte atter ind i den rolige Borgerstands Rækker.

Aarsagen hertil ligger vistnok i, at de havde lært noget andet end Soldaterlege. Kampen for deres Fædrelands Frihed var endt, og villig greb de atter til Plogen og Øxen for nu at dyrke den Jord, som de i Forveien havde gjødet med sit eget og sine Fienders Blod.

Amerikaneren er overhovedet overordentlig praktisk og „time is money" er egentlig den Følelse, hvorom Alt dreier sig — Drivefjæren til alle deres Handlinger. Den forfærdelige Slagten af Mennesker i de sidste fortvivlede Kampe har ryddet dygtig op blandt alle Klasser i Samfundet; thi de Døde kan ikke regnes efter Tusinder men Hundredetusinder, og intet Under da, at det overbefolkede Europa sender Sværme af Arbeidskræfter over for at fylde de tomme Pladse. Og de Dygtige og Arbeidsomme gaar det ogsaa som oftest temmelig godt, de kommer derover forberedte paa at arbeide haardt og tungt; men Et kan de sjelden faa i Hovedet, og det er, at de paa den anden Side af Havet, hos Folk, som de ikke anser for klogere end de selv er, endnu engang skal begynde at lære.

Den, som kjender vore Haandværkere, men især vore Bønder, ved, hvor seigt og haardnakket de holder paa det Gamle og Tilvante, og hvor uendelig vanskeligt, ja ofte umuligt det er idetmindste under deres gamle Forholde at bringe dem bort derfra. „Saa har min Fader og Bedstefader altid gjort", siger de, „og da var det godt, hvorfor skal det da være daarligere nu?" Et Værktøi eller et Agerbrugsredskab, om det er noksaa upraktisk og allerede for længe siden fortrængt af andre og bedre i England og Amerika, giver han ikke Slip paa førend han er nødt til det, og at Nogen i Verden skulde kunne gjøre Noget, som hører hans Fag til, bedre og hurtigere end han selv, det vilde ikke engang falde ham ind i Drømme.

Saa havde ogsaa i en Bygd tre beslægtede Familier besluttet at udvandre sammen til Amerika, og trods alle Modforestillinger af Folk, som var temmelig godt kjendte med Forholdene der, begik de den Taabelighed allerede her hjemme af en Udvandringsagent at kjøbe et Stykke Land i en af de vestlige Stater og betale det. Det var jo saa billigt, kun to Dollars for hver Acre — rent foræret, og hvis Sælgeren, som Agenten sagde dem, ikke havde havt saa nødvendigt Brug for kontante Penge, vilde han ikke have solgt det for det Tidobbelte.

Og nu blev der pakket ind. De tre Familier hørte ikke ganske til den fattige Klasse, de kunde ogsaa have slaaet sig gjennem her hjemme, men trætte af de voxende Skatter, af deres Sønners Militærpligt og hundrede andre lignende Ting forlod de sit Fædreland for at bosætte sig „derover". De havde solgt sine Eiendomme, men ikke sine Redskaber og sit Værktøi, og dette tilligemed en Masse af Husgeraad, Linned og øvrige Sager (— kun ingen Bøger; thi med Undtagelse af Salmebogen fører ikke Bonden saadanne med sig —) blev pakket i store jernbeslaaede Kister og sendt til Søstaden for at indskibes der.

Fragten, som de maatte betale paa Jernbane og Skibet, forekom dem vistnok forfærdelig høi, men Sagerne var nu engang indpakkede og maatte tages med — det hjalp ikke.

De landede nu i New-York, og det Første, som de hørte der, var, at de for at komme derhen, hvor deres Land laa — i Arkansas — havde gjort langt klogere i at gaa til New-Orleans.

Vistnok havde allerede Folk herhjemme sagt dem det samme; men Agenten, som havde paataget sig at skaffe fuld Fragt for et Skib, som skulde seile til New-York, forsikrede dem dengang, at det var ganske det samme, og han maatte naturligvis vide det bedre end alle Andre.

Nu sad de tre Familier med deres 60 Centner svære Pakgods i New-York, og det eneste, som de kunde gjøre, var at sende sit Gods Søveien til New-Orleans og selv reise derhen paa Jernbane.

I New-Orleans kom de vistnok 14 Dage før deres Tøi, saa at de maatte betale en ikke ubetydelig Regning paa Gjæstgivergaarden der, men Godset kom dog endelig, og heldigvis fandt de ogsaa en Landsmand, som temmelig nøiagtig kunde sige dem Stedet, hvor deres Eiendom laa. Hans Beskrivelse over Naboskabet lød vistnok ikke meget tillokkende, det skulde være overordentlig lavt, men rigtignok ogsaa meget frugtbart Land, som laa ved en liden Flod i „Missisippisumpene". Men for at komme derhen maatte de tage med et af Missisippidampskibene til Memphis i Staten Tennessee. Derfra førte en bred Vei lige til Stedet, saa de ikke kunde tage feil.

over „Begrebet Kaste eller Adskillelse", et over „Klimatisme eller den Indflydelse, Klimaet udøver paa Mennesket" og et over „komparativ Mythologi". — Forelæsningerne ville antagelig tage sin Begyndelse i Løbet af næste Uge.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted udgjorde i Oktober Maaned 190,745 Spd. 113 ß. i samme Maaned forrige Aar 252,476 Spd. 28 ß.

Flesberg Kommunebestyrelser har ifølge Kgb. Adr. i Møde den 28de f. M. enstemmig vedtaget at overtage sin Andel af den af Amtsformandskabet i Anledning Jernbanelaanet forlangte specielle Garanti af Numedal og Sandsver for 25,000 Spd., hvilket bliver omtrent 7⅓ Spd. pr. Skylddaler. Flesberg har en samlet Skyld af omtrent 681 Skylddalere.

Fra Modum berettes i Dr. Bl., at der er stiftet en Arbeiderforening, som nu tæller omtrent halvhundrede Medlemmer, bestaaende af Arbeidere, Bønder, Bestillingsmænd og Embedsmænd. Foreningens Formaal er at fremme Oplysning og Velfærd blandt Arbeidsklassen.

Ulovligt Brændevinssalg. Under en mod Kristian Olsen og Maren Olsen anlagt Justitssag for ulovligt Brændevinssalg forklarede 1ste, 2det og 3die Vidne, at de samtlige Søndag Aften den 6te August sidstl. kom ind til de Tiltalte for at faa sig en Dram. 1ste Vidne spurgte Kristian Olsen, om det var muligt at faa en saadan, hvilket denne bejaede, idet han bad Vidnet selv forsyne sig i en Piedestal, der stod i Ølbutiken. Her fandt Vidnet en Karaffel, der dog kun indeholdt to Dramme, hvormed Vidnet forsynede sig selv og 3die Vidne, hvorimod 2det Vidne blev henvist til at faa Brændevin i et Sideværelse. 1ste Vidne betalte 9 Skilling for Brændevinet. Kristian Olsen benegtede imidlertid at kunne erindre, at Vidnerne havde været inde hos ham den omhandlede Aften og faaet Brændevin. Han antog det dog muligt, men troede ikke, at han havde modtaget nogen Betaling. Han paastod ogsaa, at han var noget beskjænket, hvilket han imidlertid efter Vidnernes Forklaring ikke kunde antages at have været i en saadan Grad, at han ikke skulde have vidst, hvad han gjorde.

Videre forklarede 4de og 5te Vidne, at de Søndagen den 6te September sidstl. noget efter Kl. 5 om Eftermiddagen gik ind i de Tiltaltes Øludsalg, idet 4de Vidne havde budet en Dram. Ved denne Leilighed blev der af Maren Olsen i et til Ølbutiken stødende Værelse sat frem for dem et Blikmaal, fyldt med Brændevin, og et Glas. Blikmaalet indeholdt 2½ Dram, som Vidnerne fortærede og som af 4de Vidne blev betalt med en Tolvskilling, hvorpaa han erholdt tilbage 7 Skilling. Om Brændevinet udtrykkelig blev rekvireret, erindrer Vidnet ikke, men 4de Vidne, som tidligere havde været inde sammesteds og kjøbt Brændevin, antog, at Maren Olsen skjønnede, hvad de vilde. Døren mellem Øludsalget og Sideværelset blev stængt med en Krog, uden at Vidnet erindrer af hvem. Maren Olsen erkjendte, at 4de og 5te Vidne den omhandlede Dag kom ind og forlangte „en halv Pægl", og at hun skjønnede, at det var Brændevin, de mente, da de tidligere havde faaet saadant. Efter hendes Sigende havde hun imidlertid dengang ikke Brændevin og skjænkede dem derfor, uden at nævne Noget derom, Sherrypunsch istedet, og Vidnerne ytrede heller Intet om Drikkens Beskaffenhed. Der blev betalt 5 Skilling for det Modtagne. Kristian erkjendte dog, at det var Brændevin, Vidnerne fik, og at han meget godt vidste dette, saavelsom at der blev betalt 5 Skilling for Brændevinet til Maren Olsen, der igjen leverede dem til ham, paa hvis Vegne Salget foregik. Han formente derfor ogsaa, at dette alene maatte blive at tilregne ham, og hans Medtiltalte blive at frifinde.

Retten delte dog ikke denne Anskuelse, men ansaa efter det Oplyste begge de Tiltalte, der ogsaa tidligere flere Gange have været dømte for lignende Lovovertrædelse, skyldige i ulovligt Brændevinssalg, for hvilket Kristian Olsen blev idømt en Straf af 6 Maaneders Strafarbeide og Maren Olsen 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

— Ved Politirettens Dom af 30te f. M. blev Skomagersvend Ole Larsen Aas ilagt en Mulkt af 50 Spd. for ulovligt Brændevinssalg, hvorhos 13 Potter hos ham forefundet Brændevin konfiskeredes. Tiltalte tilstod, at han i det sidste Aars Tid havde solgt Brændevin, hvoraf han efterhaanden havde indkjøbt et Kvantum af 5 a 10 Potter, og navnligen Søndag den 26de September sidstl. solgt mindst 2½ Flaske til 3 Personer, som opholdt sig hos ham fra Kl. 6—10 om Aftenen.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 11te—20de Oktbr. 1869.

Mileantal 557.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
5246 Passagerer	1287.	38.		
6 Voiturer	4.	52.		
86 levende Dyr	23.	110½.		
Pakker, Extratøi etc.	258.	76.		
Posten	33.	40.		
			1607.	76½.
Telegrafindtægter			23.	98.
Godstrafik:				
Strømmen	2459.	111.		
Dal, Eidsvold etc.	3291.	101.		
			5751.	92.
Summa			7383.	26½.
Den tilsvarende Tid i f. A.			5941.	73.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 220,386 Spd. 113 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 202,273 — 87 „

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 11te—20de Oktober 1869.

Mileantal 588.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
6131 Passagerer	1028.	26.		
8 Voiturer	4.	94.		
60 levende Dyr	15.	88½.		
Pakker, Extratøi etc.	77.	80.		
Posten	30.	„		
			1156.	48½.
Telegraf-Indtægter	15.	60½.		
Godstrafik	1779.	96.		
			1795.	36½.
Summa			2951.	85.
Den tilsvarende Tid i f. A.			2256.	19½.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 93,451 Spd. 13 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 94,446 — 60 „

Oversigt over Norges Indførsel af efternævnte Varer i det første Halvaar af 1869, sammenstillet med Indførselen af samme Artikler i det tilsvarende Tidsrum af 1868.

		I det første Halvaar af 1869.	1868.
Rug	Tdr.	414,421.	366,576.
Byg	„	209,383.	323,685.
Kaffe	Ctn.	31,582.	55,392.
Sukker i hele Toppe osv.	„	20,955.	27,684.
— hvidt	„	1,932.	2,217.
— gult og brunt	„	25,197.	25,848.
Tobaksblade	„	12,926.	12,227.
Brændevin og Spiritus paa Foustager	„	12,274.	14,130.
Vin paa Foustager	„	6,633.	6,054.

Theatret. Hr. Schibsted, som senest har opholdt sig i Berlin for at uddanne sig som Sanger, optraadte igaar paa Kristiania Theater og foredrog med Bifald et Par Numer. Om det er vel ingen Tvivl om, at han med Ihærdighed og Flid maatte kunne bringe det til noget, da han er en behagelig, fyldig og temmelig stærk Baryton.

Forestillingen bestod ellers af „En løs Haand", som Publikum nu for længe siden burde været befriet for at se oftere, da det ingensomhelst Betingelse har, som kan forsvare dets Plads paa Repetoiret uden for et Par Ganges Skyld, dernæst af „Indkvarteringen", som fremdeles slaar godt an og tillige faar en tilfredsstillende Udførelse, fornemmelig fra Fru Wolfs Vedkommende, der nu giver den unge Kone baade med Smag og med Lune. Hvad Hr. Selmer angaar, saa vilde det være ønskeligt, om han vilde give sin Udførelse mere Ro og Holdning og fornemmelig ikke, som han især i Forsikringen gjør, jage frem i et saa voldsomt Gallop, at man neppe kan følge ham; thi han har Evner til at give sin Rolle i dette Stykke meget tilfredsstillende, og hans Spil har ogsaa mange gode Momenter, og paa flere Steder faar ogsaa hans Lune glimtvis komme til Gjennembrud, saaledes t. Ex. i Repliken: „Aa, det gjør ingenting" — at den, han vil forelske sig i, er en Andens Kone. — Tilslut gik Hostrups „Soldaterløier", hvori Joh. Brun nu som altid før ved sit rige Lune og sin elskværdige Personlighed vækker en ustandselig Jubel tillive og aflokker Publikum den ene Lattersalve efter den anden. Forresten burde Hr. H. Brun give Løitnantens Rolle bedre end han nu gjør, og Hr. Abelsteds Udførelse af Mads er, skjønt den nok kan vække Munterhed blandt en vis Del af Publikum, altfor unaturlig og outreret og har vistnok intet tilfælles med Virkeligheden.

Kvægsyge. I England og Holland har man i Høst været hjemsøgt af en Sygdom paa Kvægbesætninger, der gaar under Navnet „Klov- og Mulesyge". I disse Dage er der indløbet Efterretninger fra Danmark, hvorefter samme Syge ogsaa der har vist sig. Da enkelte af vore Slagtere, baade her og i Laurvig, har begyndt at indføre Slagtekvæg fra Danmark, fra hvilket Sted for ganske kort Tid siden Kvæg indførtes til Kristiania, henledes Regjeringens Opmærksomhed herpaa, for om muligt at undgaa Sygdommen, der skal være baade ondartet og meget smitsom.

Indberetning fra Amtmanden i Akershus Amt angaaende Høstens Udfald:

I Forbindelse med min Indberetning af 4de August sidstl. har jeg den Ære at meddele Følgende angaaende indeværende Aars Høst.

Høhøsten, som foregik under gunstige Forhold, har i Aker og Follo samt i en Del af Romerige givet større Udbytte end i almindelige Aar, i den største Del af Øvre-Romerige derimod kun som i et Middelsaar.

Vinterfæden, som ogsaa fik en heldig Indhøstning, og som ikke berørtes af Nattefrosten, har i det hele Amt givet et godt Udbytte.

Som Følge af den lave Temperatur i Forsommeren stod Baarsæden og Poteterne ved Slutningen af August Maaned længere tilbage end sædvanligt paa den Aarstid; imidlertid vare Udsigterne i den senere Tid meget forbedrede, da der i de sidste Nætter af August og de første i September indtraf Frost, som rammede den største Del af Amtet; Aker og Follo Fogderi led mindst, hvorfor Udbyttet af Byg og Havre der i Almindelighed regnes som et Middelsaars, og kun enkelte Steder mindre. I den allerstørste Del af Romerige — kun Bredderne af Øieren, Vestsiden af Glommen i Næs og Feiring rammedes ikke af Frosten — anrettede derimod Frostnætterne Skade paa Baarsæden, især paa Erterne og Bygget. Om Udstrækningen af denne Skade er det for Tiden vanskeligt eller umuligt at danne sig nogen bestemt Mening; Beretningerne lyde forskjelligt, og det er først, naar Kornet er tærsket og formalet, at man kan dømme med Sikkerhed. Imidlertid synes man at nære Haab om, at Udbyttet af Byg- og Havre-Høsten i nogle Bygder vil naa op til et Middelsaars, medens det i andre antages at blive mindre.

Størst Skade anrettede Frostnætterne paa Poteterne; disse stode paa de fleste Steder endnu i Blomst, da Kulden indtraf, hvorved deres Udvikling standsedes. Udbyttet er derfor overalt blevet meget lidet, paa enkelte Steder siges det at være blevet saa ringe, at det neppe lønnede sig at tage Frugten op af Jorden. I Almindelighed antages Avlen at have givet 2 a 3 Fold, og kun ganske undtagelsesvis 4 a 5. Om nogen Sygdom paa Frugten høres hidtil intet. Turnips-Avlen anføres at have givet meget godt Udbytte i Aar.

Det befrygtes, at der til Vaaren paa mange Steder vil vise sig Mangel paa godt Sædefrø, ikke alene af Poteter, men ogsaa af Erter, Byg og Havre.

Indvandringen til de nordamerikanske Fristater har ifølge de officielle Indberetninger i Budgetaaret fra 1ste Juli 1868 til 30te Juni 1869 i det Hele beløbet sig til 352,569 Individer fra følgende Lande:

Tyskland	132,537
Irland	64,938
England og Skotland	60,286
Norge og Sverige	40,292
Engelske Besiddelser i Nordamerika	20,918
Kina	12,874
Frankrige	3,879
Schweiz	3,650
Danmark	3,649
Vestindien	2,234
Belgien	1,922
Italien	1,488
Holland	1,134
Spanien	1,123
Azorske Øer	420
Rusland	343
Mexiko	320
Polen	184
Forskjellige andre Lande	378
Tilsammen	352,569

Næsten alle disse Emigranter ere gaaede til Nordstaterne, et Forhold, hvormed man i Syden naturligvis ikke er synderlig fornøiet. Spørgsmaalet om Indvandringen kom saaledes nylig paa Tale ved et Møde i Louisville i Midten af Oktober, hvor det blev oplyst, at ifølge den første Folketælling i de Forenede Stater, i 1799, var Befolkningen omtrent lige fordelt mellem de nordlige og de sydlige Stater, medens Folketællingen af 1860 viste over 19 Millioner i Norden og 12 Millioner i Syden. Dette var en Følge af Indvandringen, idet fem Millioner mere Emigranter og deres Efterkommere havde søgt til Nordstaterne. Enhver fremmed Indvandrer, der slaar sig ned i Landet, anslaaes til at forøge Nationalformuen med 1,500 Dollars. Aarsagen til dette Forhold troede man især at finde i den Mangel paa Kjendskab til Sydstaterne, der hersker i Europa, hvorfor Mødet holdt for, at der burde ansættes en Indvandringsagent, der med Bidrag af de forskjellige Stater skulde søge at udbrede Kjendskab til Sydstaterne og de virkelige Forhold dersteds. Til denne Post foreslog man F. Maury. Ogsaa fra Kina ansaa man det for ønskeligt at befordre Indvandring af Kulier.

„Mississippisumpene", det Ord syntes de ikke om; det hørtes saa vaadt og usundt, og Ingen af dem havde indtil dette Øieblik i fjerneste Maade tænkt paa at have sin Eiendom i en Sump.

Nu forsikrede vistnok Folk i New-Orleans dem om, at man ved Ordet Sump eller swamp forstaar noget ganske Andet i Amerika end i Europa, men en Lavslette, som rigtignok indeholdt overordentligt frugtbart Land, men ogsaa havde mange Ubehageligheder. „De vilde finde fuldt op af Muskitofluer", mente Folk, „og det var ogsaa sandsynligt, at de vilde faa Koldfeber."

Dog, hvad hjalp det; Landet var kjøbt og maatte i hvert Fald blive taget i Besiddelse. Under alle Omstændigheder var det nødvendigt at reise derhen, og med det første Dampskib forlod da ogsaa det lille Selskab New-Orleans, for i Memphis ved Mississippi at gaa iland og lade sig sætte over til Arkansas. Det kostede atter mange Penge, men lod sig ikke mere ændre, og da Dampskibet kom til Færgebaaden ved Memphis, blev Folkene ombord paa denne til det Yderste forbausede, da man byggede en formelig Barikade af Kister paa deres Baad og de hørte, at alle disse Sager skulde skaffes ind i Arkansas.

Dette var umuligt. Hidtil havde vore tre Familier med sit vanvillige Pakgods kunnet benytte Vandveien, og om Transporten end kostede en vakker Slump Penge, saa havde de dog idetmindste sine Kjæmpekister med sig; men her ophørte endog Muligheden; thi Regntiden eller Vinteren var indtraadt og Veien gjennem Sumpene var bleven saa blød, at man ikke engang kunde tænke paa at sende Godset.

Hvad skulde man nu tage sig for med de unyttige Kister og Kasser? De maatte være glade ved at de fandt En, som, naturligvis mod god Betaling, tog hele Stasen i sit Hus. Men desforuden maatte der ogsaa pakkes om, da hver Familie idetmindste maatte have en Kiste med sig i Sumpen. Man leiede da for høi Betaling en Vogn, som skulde aflevere dem paa deres Bestemmelsessted, og allerede den følgende Morgen tiltraadte det hele Selskab sin Expedition for at trænge ind i de saakaldte „swamps".

Mændene havde vistnok allerede den første Time sin Glæde af de prægtige Trær, som stod paa Lavsletten. Især Tømmermanden kunde næsten ikke se sig mæt paa dem og brak næsten Nakken af sig for med Øinene at følge Stammen til Toppen. At gjøre saadant Land dyrkbart vilde vistnok være forbundet med uhyre Vanskeligheder, men de trøstede sig med, at deres Land laa længere ind og maatte være mere høilændt; thi her stod Vandet overalt.

Det var Stammer paa fire og fem Fod i Gjennemsnit og ikke hist og her, men overalt, hvor man saa hen, og de voxede saa lige i Veiret, at Grenene først viste sig otteti eller nitti Fod fra Jorden. Og hvilke kjæmpestore Slyngplanter, som snoede sig opad Træet, og hvilke Kroner Træerne selv havde! Naar en saadan gammel Skovkjæmpe faldt ned, maatte den jo dække en halv Acre. Det var forfærdelig lummert i Skoven, hvorhen intet Lufttræk kunde naa, og Millioner af Muskitos sværmede omkring dem og stak dem paa det Føleligste. Ogsaa Veien blev vaad og sumpig, og hvert Øieblik sank Hjulene ned i et eller andet Sumphul, saa at de havde megen Møie med at faa dem op igjen.

Men jeg har ikke til Hensigt at følge dem paa deres møisommelige og langvarige Marsch igjennem Sumpene, som bragte dem næsten til Fortvivlelse. De kunde heller ikke aa nogen Oplysning hos Oxedriveren, da han kun forstod Engelsk. Men han havde dog i Memphis faaet en Seddel, hvorpaa var anført, hvor Stedet laa, og han vidste derfor ialfald, hvorhen han skulde føre dem. Dette trøstede de sig imidlertid lidt ved og mente, at det lave Land jo heller ikke kunde vare evig, og at de dog endelig maatte naa høiere og tørrere Grund. At slaa sig ned her var fuldkommen umuligt, og derpaa tænkte heller Ingen af dem.

Men Lavlandet tog ingen Ende; jo længere de trængte frem, desto mere syntes det at sænke sig, og om de end nu og da kom over tørre Strimler, maatte de dog vade over mere og mere Vand. Da de midt i Sumpen paa et noget høiereliggende Sted saa et Hus foran sig, overraskede Oxedriveren dem med den Underretning, at „heromkring" maatte deres Land ligge, og at de vilde faa det Nærmere at vide i Huset. Vore tre Venner var vistnok allerede for længe siden komne paa det Rene med at de havde gjort en dum Streg, da de kjøbte Landet af Agenten; men de havde dog aldrig troet, at de havde handlet saa dumt, som det nu viste sig; thi Ingen af dem tænkte i det Fjerneste paa at bosætte sig i denne forfærdelige Sump og sætte sit Liv paa Spil i de sørgelige Omgivelser; thi alle de mennneskelige Væsener, som de traf i de forskjellige Hytter, saa saa blege og medtagne ud og mange af dem laa endogsaa tilsengs, rystende af Feberfrost.

Vognen havde imidlertid gjort Holdt foran Huset, og Tømmermanden, som dog underveis havde opfanget et Par Ord Engelsk, begyndte allerede at radbrække med den gamle Amerikaner, som kom ud i Døren, da en ung, kraftig Karl med den lange Bøsse over Skulderen og en nyskudt Dyrekalv ved Siden kom hen til dem og da han mærkede, at det var Tydskere, talte han til ham i en høist forunderlig Dialekt, men dog forstaaeligt.

(Fortsættes.)

Ulykker tilsøs. Aftenbl. meddeler, at ifølge den sidste Indberetning fra Bureau Veritas i Paris har Antallet af fuldstændig forliste Skibe i August og September beløbet sig til 381, nemlig 164 engelske, 49 franske, 23 nordtyske, 22 norske, 19 amerikanske, 13 hollandske, 9 italienske, 8 svenske, 7 danske, 6 russiske og 61 seilende under andre Flag.

Stockholms Folkebank har endnu ikke nydt den Interesse hos Almenheden, at den er kommet istand, uagtet Grundfondet, 50,000 Rdlr., er tegnet. Flere Folkebanker ere paatænkte i Sverige. Ørebro Folkebank viste 2det Regnskabsaar en Kapital paa 1,827,434 Rdlr. og gav 9 pCt. til Uddeling, og Gefle Folkebank havde allerede første Halvaar af sin Tilværelse en Kapital under Forvaltning af 132,553 Rdlr.

Kvindelige Læger. Det karolinske Institut i Stockholm vil aabne et Lærekursus for kvindelige Læger, og en høiere Undervisningsanstalt for Kvinder i nævnte By har 2 a 3 Elever, som have bestemt sig for medicinske Studier.

Den Slags Røgelsespapir, som saa skuffende ligner svenske Rigsbankssedler, og som ogsaa har været falbudt hertillands, har Kongen i Sverige ved en Rundskrivelse til samtlige „Befalingshavande" befalet, at der skal advares imod til Forebyggelse af Forvexling.

Sukkerpriserne ere i Stockholm og Gøteborg fra og med 1ste Novbr. forhøiede med 1 Øre pr. Skaalpund; denne Forøgelse gjælder alle Sukkersorter og ligeledes Sirup.

De af Svensken Lundin konstruerede Ovne begynde at tiltrække sig Opmærksomheden rundt om i Europa i de Egne, hvor Stenkul mangler, men hvor der er rigere Tilgang paa Sagspaan og andet Affald af Skogen.

Brudegaverne til Prinsesse Lovise fra det danske Folk overleveredes forrige Torsdag. De bestaa af en Bordservice af Sølv (21,207 Lod vægtig), nemlig en Bordopsats, 4 Kandelabre, 2 Terriner med tilhørende Fad, 8 Kasseroller, 12 Strøskaaler, 4 Sukkerskaaler, 2 Sukkerstrin, 2 Bordklokker, 30 Saltkar, 28 større og mindre Fade, 4 Bretter og 120 Tallerkener. Tegninger og Modeller ere gjorte af Prof. Peters og Arbeidet udført af Kjøbenhavns bedste Sølvsmede. — Fra det Möllenborgske Værksted i Stockholm bliver ligeledes med det Første færdigt et prægtigt Arbeide, der skal afsendes til Prinsesse Lovise som Foræring fra svenske Kvinder. Arbeidet bestaar af 2 Par massive Sølvkandelabre samt en Bordopsats modelleret af Prof. Molin. De 2 Par Kandelabre er af forskjellig Størrelse. Det største Par bestaar af noget over 3 Fod høie 7armede Stager, hver for 7 Lys. Det mindre bestaar af 2 3armede for 4 Lys og er 2 Fod 1½ Tomme høit. Tilsammen veier de 4 Kandelabre 70 Skaalpund. Medaljegravør Ericson har givet Ideen og Tegningen til disse Kandelabre. Grundformen af Postamentet, hvorfra Kandelabrene stiger op, er tresidig, og Orneringen bestaar af 3 Drager i gammelnordisk Stil, hvis Hoveder springer frem ved Triangelens Vinkler og hvis Vingespidser sammenflettede i fantastiske Former slutter paa Siden i et gammelnordisk Slangeornament. Over dette Postament begynder selve Kandelabren hvilende paa en sandalformet Basis. Kunstneren har nemlig benyttet en gammelnordisk Fodbedækning som Ornament paa Kandelabrenes Grund, og over denne hæver sig Kandelabren i en afvexlende, behagelig, men med sig selv altid konsekvent Form, sammenbundet og orneret med gammelnordiske Slangeornamenter. Fra Kandelabrene udgaar 6 Arme med Drageornamenter i samme Stil, medens Lyspiberne stiger op af Dragernes Gab. Det Hele afsluttes af en svævende Lyspibe, som fra Midtpunktet hæver sig nogle Tommer over de andre. De to mindre Kandelabrer er holdt i samme Stil som de store. Hele Arbeidet skal være et af de mest betydelige Værker, som er udgaaet fra noget svenskt Sølvarbeiderværksted.

Livingstone. Man har nu faaet en ordlydende Gjengivelse af det Brev, som Dr. Kirk den 30te Aug. sendte Regjeringen i Bombay. Ifølge dette var den 28de Juni en Karavane ankommen med Brev fra en muhamedansk Agent i Umjamwezi til hans Broder i Zanzibar, og hvori Livingstone omtales.

Undersøgelserne af Sinai Bjerg, der ere foretagne af den unge engelske Orientalist Palmer, ere nu offentliggjorte. Efter hans Beretning vise endnu den Dag i Dag Araberne en religiøs Ærefrygt for Berghamrene ved Wady, fordi det er de samme, som Moses slog paa med sin Stok for at faa Vand til at springe frem. Paa et Sted, som Araberne kaldte „Erveis el Ebeirig" viste man ham en udtørret Bækkeleie fuld af talløse Ringe af Sten, som Araberne sagde var Levninger af store Pilegrims-Karavaner, som havde slaaet sine Telte op der. Palmer nærer ingen Tvivl om, at dette er Levninger af en Leir, som Israeliterne have slaaet der paa sin Vandring fra Egypten. Palmer har ogsaa samlet en Mængde Legender efter Arabernes rige Sagn, og sammenstillet og fuldstændiggjort ikke mindre end 3000 sinaitiske Indskrifter, idet det har lykkedes ham at aftegne Indskrifter under den forskjelligste Belysning, medens Andre have ladet dem være ulæste. Derimod have Munkene paa Sinai med stor Uvillie mødt hans Undersøgelse angaaende Bibelen. Klosterets Øverste var ved hans Ankomst „flygtet" til Kairo og havde nedlæst de værdifuldeste Bog-Sjeldenheder af Mistro mod Palmers Hensigt og mod hans Ærlighed, og med Erindring om, at Dr. Tischendorff havde bortført den for nogle Aar siden i Klosteret fundne mærkelige codex sinaiticus.

Blandinger.

Tro og inderlig Forbøn. I det berygtede politisk-religiøse Blad Wäktaren, hvis Fiendskab til Norge har gjort det bekjendt ogsaa hos os, læses en Artikel om hvad en god Kristen bør bede om til hver Dag. Om Onsdagene skal der bedes „for alle gode kristelige Aviser og Tidsskrifter i Landet og særskilt for Bladet Wäktaren og dets mere almenvigtige Indhold og vigtige Stilling paa det Vagttaarn, hvorifra det ser ud over Stillingen inden baade Stat og Kirke samt advarer mod Fienden".

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Kjøbenhavn, 3die Novbr.

Den svenske og norske Dronning afreiste idag Kl. 12¼ til Helsingborg.

Paris, 3die Novbr.

Constitutionnel beretter, at Keiserens Befindende er særdeles tilfredsstillende.

Wien, 3die Novbr.

Et Telegram fra Cattaro melder, at Insurgenterne efter 3 Timers Kamp ere tilbagetrængte over Sultana. General Darinos er uden Modstand fremrykket til Poberdu.

Florents, 3die Novbr.

Ifølge Opinione vil Kongen af Italien møde Keiseren af Østerrige den 27de eller 28de Novbr. i Brindisi.

Wien, 4de Novbr.

Inat ere Forpleiningsmagasinerne afbrændte. Ilden antages paasat.

Konkurs. Kragerø Skifteret: Handelsborger Kristen Næss den 28de Oktober. Midl. Bestyrer Kjøbmand A. Natvig. Samling 15de November. Fordringer meldes inden 25de Decbr. og prøves 17de Januar førstk. Stavanger Skifteret: Handelsmand J. T. S. Greve den 27de Oktober. Midl. Bestyrer Sagfører Aamodt. Fordringer meldes inden 10de Januar og prøves 1ste Febr. førstkommende.

Skifteberetninger. Grimstad Skifteret: Samling i Jørgen Sivertsens Konkursbo den 20de Novbr. førstk. til Stadfæstelse af Akkordforslag. Follo Skifteret: Samling i Johan Røtters Konkursbo den 18de November til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Proklama. Dalernes Skifteret: I Boerne efter Toldrorskarl Sivert Hansen Alm og Skipper Hans Gabriel Møller. 3 Mdrs. Varsel fra 28de Oktober. Bamble Skifteret: I Boet efter Marie Mathea Eilertsen af Bergsvik indkaldes Sønnerne Andreas Peter Thorning og Thøger Thorning med Aar og Dags Varsel fra 30te Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt. Det staar ganske lidt høiere i Nordland end paa Vestkysten. Vinden er laber Landvind. Temperaturen er faldt; kun Skudesnæs og Oxø have Varmegrader. Meget tør Luft overalt. Tilstanden er utryg.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 5te Novbr. (Kl. 7—10¼) gives: **Mellem Slagene,** Drama i 1 Akt af Bjørnstjerne Bjørnson; derefter: Kavatine af Opr. „Zigeunerinden" af M. W. Balfe, foredrages af Hr. Otto Schibsted; derefter (for første Gang): **En fix Ide,** eller: „Vær saa artig, Hr. Møller", Lystspil i 1 Akt; derefter: a) „Das theure Vaterhaus", Romance for Baryton af Gumbert, b) „Ungeduld", Sang for Baryton af Fr. Schubert, foredrages af Hr. Otto Schibsted; til Slutning: **Soldaterløier,** Vaudeville i 1 Akt af Hostrup.

Dette er den 6te Abonnementsforestilling.

J. S. Larsen's Viin- og Cigarhandel

er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

Billige og gode Uldtrøier

i mange Mønstre anbefales af

P. E. Falch,
Brogaden No. 19.

I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. **En Haandbog for Hvermand,** 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende,** samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd,** — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget,** — Verellære, — Stempelpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser og Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf,** — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet,** — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner,** — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69,** — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Herved tillader jeg mig at bekjendtgjøre, at jeg hersteds under Firma:

Ulleberg & Co.

har oprettet et

Kommissionskontor

for **almindelige merkantile Kommissionsforretninger,** som Kjøb og Salg af Varer, Værdipapirer, Vexler i norsk og fremmed Mynt m. m.,
for **Inkassation** af Vexler, Anvisninger, Regninger etc.,
for **Speditioner,** Toldbehandlinger, Besørgelse af Bankforretninger osv.,
for **Leie og Bortleie** af Familiebekvemmeligheder, Butiker, Kontorer, enkelte Værelser, Pakboder, Tomter, Løkker, Landsteder etc.,
for **Engagement** af Handels- og Kontorfolk, Haandværkere, Maskinister og Tjenestefolk.,
for **Ombringelse** af Cirkulærer, Lister, Regninger, Pakker etc.,
for **Besørgelse** af alle Slags Byforretninger, saavel for inden- som udenbyesboende.

Mine Bestræbelser ville altid gaa ud paa at gjøre Forretningen saa praktisk nyttig og billig som mulig, hvorfor jeg paa det Bedste anbefaler samme til Publikums Velvillie.

Christiania, 1ste Novbr. 1869.

G. O. Ulleberg,
Kontor: Nedre Slotsgade No. 12.

Referencer:
Jac. Dybwad, Kristiania.
Alb. Cammermeyer, do.
J. B. Hagen, Drammen.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

En Bazar

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

E. Gamborg, Politikammeret.	Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26.	Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15.	Eilert Sundt, Omeyers Gaard Høgbeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18.	Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole.	A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Medlogerende.

En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.
Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß.

Udkommet er:

Erik Hoff: Harmonia. **Samling af flerstemmige Mandssange.** 2det Hefte. (3 Leveringer à 10 ß).

Tilsalgs.

Fotografiportræter

af Statsminister **Sibbern,** Statsraaderne **Stang, Bretteville, Meinichen, Manthey, Meldahl, Helliesen, Irgens** og **Broch,** af Biskop **Arup,** Stiftsprovst **Essendrop,** Præsterne **Kobro, Tandberg, Domaas, Sven Brun, Johan Nordal Brun, Anderssen, Hansen, Dop, Berg, Elstrand, J. M. Lund, Tannæs, Malchin, Thinn, Johnson, Christophersen, Stenersen,** af **Bjørnson, Ibsen, Jørgen Moe, Asbjørnsen, A. Munch, Wergeland, Welhaven, P. A. Jensen, Dølen, Landstad, Werels** m. m. Fl. faaes à 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stk. — hos

De Coninck,
Dronningensgade, ligefor Victoria Hotel.

Ved Indsendelsen af 6 Stkr. 4-Skillings Frimærker i frankeret Brev kan man faa det Fotografiportræt tilbage, som man ønsker, med omgaaende Post.

Schweitzer-Chocolade

med og uden Vanille, dansk og norsk Chocolade hos **Hans Gjessing.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Dagbladet.

No. 258. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 5te November 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Noget mere om Ligningsvæsnet i Modum.

Ved tilkaldt Assistence af en kyndig Jurist blev nye Regler for Fattigligningen enstemmig vedtaget af Repræsentantskabet f. M., hvilke i de væsentligste Punkter stemmer med de, hvorefter der er lignet for iaar. De ere saaledes:

1. Til Formue henregnes a) Jordeiendomme efter 1000 Spd. pr. Skylddaler, b) næringsdrivende Indretninger, der ikke ere skyldlagte, forholdsvis til sammes Værdi og Indbringelse, c) udestaaende Kapitaler, d) den Værdi, som ligger i Skove over 24 Fods 9-toms, hvorimod Afkortning gjøres for stærkt huggen Skov og misbrugt Jord.
2. Til Indtægt henregnes a) 5 pCt. af Skatteydernes samlede Formue, forsaavidt den giver Rente eller Afkastning, b) personlige Indtægter af Embede, Ombud, Handel eller Haandværk, samt den Fordel, næringsdrivende Indretninger eller anden Formue giver mere end 5 pCt., saavelsom al anden Biindtægt, i hvilken Anledning der blot tages Hensyn til sammes Nettoindtægt, efterat de for Indtægtens Erhvervelse forbundne Udgiftere er fratrukne, c) i Henhold til andre Næringsdrivendes Beskatning ansættes efter bedste Skjøn Skatteydernes personlige Virksomhed, saavelsom deres hjemmeværende Børn over 18 Aar, samt Tjenere, Indsiddere og enhver arbeidsfør Mand og Kvinde. Bestaar Indtægten i naturale Ydelser, bliver samme at taxere og anføre blandt Pengeindtægterne.

Paa Skatteydernes samlede Formue bliver at anføre som Afgang, Gjæld og for Løsøre et saa stort Beløb som Skatteydernes Gjæld deri er likvideret. Paa den igjen havende Formue bliver den paa samme bestemte Andel af Skatten at udligne. Paa deres Indtægt bliver at anføre som Afgang: a) for ethvert Barn under 15 Aar 10 Spd., b) for sygelige og byrdefulde Individer i Familien et efter Omstændighederne passende Beløb og c) paa enhver Skatteyders Indtægt afdrages, i Henhold til Fattiglovens § 44, 40 Spd. Paa den igjenhavende skatbare Indtægt bliver den paa samme bestemte Andel af Skatten at udligne.

Den mindste skatbare Formue bestemtes til 10 Spd. og den mindste skatbare Indtægt som anført 40 Spd.

Under Behandlingen fremsattes et Forslag, som blev oversendt Ligningskommissionen for at overveies til næste Aar. Det gik ud paa, at den Værdi, som ligger i Vaaningshuse, samt den Værdi, som ligger i Løsøre, undtagen Jorddyrkningsredskaber, skulde anføres som skatbar Formue, og at Taxten paa Jordskyld skulde nedsættes til 800 Spd. pr. Daler. De, der troede at kunne tiltræde Forslaget, angav som Grund, at de, som gjøre Gjæld ved at bygge kostbart, bliver aftrukket i Ligningen derfor, medens de, der finde sig i at have det trangt, simpelt og ubekvemt, ingen Afkortning erholde.

Vaaningshuse og Møbler paa Landet giver i Almindelighed ingen Indtægt, og at beskatte den Formue, som ligger deri, vilde have nogen Lighed med den Skyldbeskatning, man formedelst sammes Ubillighed har sløifet, dog, da jeg er af dem, som har tilbygget lidt og oppudset Væggene paa mit Vaaningshus, vil jeg finde mig i at blive straffet derfor, men at lette Skyldformuen isteden ved at ansætte 1 Daler Jordskyld til 800 Spd. istedenfor 1000 Spd., vilde stille sig rent galt og lette i for Maalestok den, der havde den største Formue. Et Vaaningshus paa 1 Skilling Skyld kan være mange Gange kostbarere end et paa 10 eller 20 Dalers Skyld. Den Førstes Formue vilde intet Værd faa formedelst den store Fattigskat, men de Sidstes ville faa stort Værd og liden Skat. Derimod er det noget mere rimeligt, at den Formue, som ligger i Fækreaturbesætningen, beskattes, da man formener, at den fordeler noget mere end det, som Foderet og Havnen koster, og dette mere maatte blive et Tillæg til de bestemte 8 pCt. af Skyldtaxtværdien paa et Jordbrug, da de 5 pCt. ansees som Nettoindtægten eller den Afgift, som kan faaes ved at bortleie Bruget uden Kreaturbesætning. At taxere Huse og Kreature samt andet Løsøre over hele Distriktet, vilde blive en stor Registrering, som vilde have en Mangfoldighed af Klager tilfølge, og ved at lægge Taxtværdierne til den skatbare Formue, vilde samme maaske blive næsten dobbelt saa stor.

Hvis det ikke skulde bære altfor galt afsted, maatte Formuen sættes i et meget mindre Værdiforhold til Intægten, og man vilde i det Hovedsagelige ikke opnaa Andet end at komme de Enkelte, som har ualmindelig kostbare Huse og Indbo, mere tillivs; men Administrationen vilde blive saa besværlig, at den umulig kunde paalægges hverken Ligningskommissionen eller nogen Anden uden Betaling, der vilde medtage den Skat, man fik Kagserne til at betale mere.

Da man lagde det Halve paa Skylden og det andet Halve paa Indtægten, maatte Embedsgaardenes Besiddere deltage i Skyld og Indtægt som enhver Anden; men nu, da Skylden blev omskiftet med Formuen, maatte det aabenstaaende Rum af Skyldformue for disse Gaarde fyldes med Andres Formue, og nu skulde det Hul, som deslige Gaardes Vaaningshuse efterlader, fyldes paa samme Maade, som en Følge af Forslaget.

At Formuen som Beskatningsgjenstand maa beskattes, om den ikke giver tilsvarende Fordel, er nok saa, men naar den i Ligningen for iaar falder saaledes ud, at de, som ikke har andre Beskatningsgjenstande end Formue, og den Rente — 5 pCt. — der følger samme som Indtægt, udreder for sin Formue 11/16 og for sin Indtægt 5/16, synes jeg Formuen er nok belastet. En Gaardbruger, som eier 1 Daler Jordskyld uden Gjæld, har en Formue af 1000 Spd., og med sammes Rente 50 Spd. som Indtægt udreder han efter Reglerne iaar lige stor Skat som den, der har 160 Spd. Indtægt uden Formue, samt som den, der har 1000 Spd. rentebærende Kapital. Den, som eier 1000 Spd., har en Nettofordel af 50 Spd. derfor, og maatte med sin personlige Virksomhed fortjene 110 Spd. for at have saameget at leve af som den, der har Løn eller anden Indtægt af 160 Spd. uden Formue. Dette kan Størstedelen ikke, og Formuen maatte i saa Fald angribes, hvorved den vilde komme an paa, hvilke af dem først vilde blive trængende, om de havde lige mange at forsørge. Nu har dette forandret sig noget, da der skal trækkes 40 Spd. fra enhver Størrelse af Indtægt, og om Gaardbrugere og Kapitalister blive lettede derved, et saadant Beløb som fradrages Renterne eller Afgiften, saa vil den samlede Indtægt blive meget mindre. Dette vil formentlig gaa for stærkt ud over Formuen, hvis det samme Værdiforhold mellem Formue og Indtægt skulde bibeholdes, hvilket er saaledes, at 1 Indtægtsdaler er tillagt 9 1/11 Gang større Skattekraft end 1 Formuesdaler. Forholdet mellem Formue og Indtægt er endnu ikke bestemt af Kommunebestyrelsen, og jeg formener, at Indtægtsdaleren burde tillægges 10 Gange større Skatteevne end Formuesdaleren, hvorved den, som har 1000 Spd. skatbar Formue og 50 Spd. skatbar Indtægt, kom til at staa i lige Skatteudredsel med den, som har 150 Spd. skatbar Indtægt uden Formue.

Efterat det, som i Reglerne omhandles, er fradraget, har jeg en Formening om, at den skatbare Formue vilde blive ca. 900,000 Spd. og den skatbare Indtægt 110,000 Spd. At lægge en Andel af Udligningsbeløbet, som er bestemt til 5000 Spd., paa de 900,000 Spd. i Formuesrubriken, og en Andel deraf paa de 110,000 Spd. i Indtægtsrubriken, er ikke noget andet end at bestemme Forholdet mellem disse tvende Beskatningsgjenstande. Kommunebestyrelsen er saaledes nødsaget til at bestemme et Forhold, og det kan intet være mere sikkert at tage til, end at sætte Formuesdaleren og Indtægtsdaleren i Værdiforhold til hverandre uden at sammenligne og bedømme disse 2de større Summer i hver sin Rubrik for at lægge en Andel paa hver.

Naar 1 Indtægtsdaler skal være 10 Gange bedre end 1 Formuesdaler, kan Formuen forkortes med 100 og Indtægten med 10 for at gjøre 1 Daler af hvert lige god i Udredsel.

900,000 Spd. Formue forkortet med 100 bliver	9000 Daler.
110,000 Spd. Indtægt forkortet med 10 bliver . .	11,000 —
Tilsammen	20,000 Daler.

Naar man derimod gaar ind i Udligningsbeløbet falder 30 ß pr. Daler.

30 ß pr. Daler af den til 9000 Daler forkortede Formue er . . .	2,250 Spd.
og 30 ß pr. Daler af den til 11000 forkortede Indtægt er	2,750 —
Tilsammen	5,000 Spd.

Man behøver kun at opsummere de forkortede Beløb for at faa ud, hvormeget der falder pr. Tal, hvorefter Ligningen foregaar simpelt og sikkert saaledes paa de skatbargjorte Formues- og Indtægtsbeløb:

No. 1. 1000 Spd. Formue forkortet med 100 til 10 Daler eller Tal a 30 ß	2 Spd. 60 ß.
50 Spd. Indtægt forkortet med 10 til 5 Daler a 30 ß	1 — 30 „
Tilsammen	3 Spd. 90 ß.
No. 2. 150 Spd. Indtægt uden Formue forkortet med 10 til 15 Daler a 30 ß	3 Spd. 90 ß.

Nu har disse to som sagt lige stor Skat at udrede.

No. 1. udreder for sin Formue 2/3 og for sin Indtægt 1/3 af 3 Spd. 90 ß og derefter vil Ligningen rette sig nøiagtig over det Hele, saaledes at 1000 Spd. Formue udreder 2 Spd. 60 ß og 10,000 Spd. Indtægt 25 Spd. eller 50 Spd. 1 Spd. 30 ß.

50 Spd. Indtægt 1 Spd. 30 ß og 1000 Spd. Formue 2 Spd. 60 ß, hvilket maa blive en for alle ligestor Procent paa de skatbargjorte Formues- og Indtægtsbeløb, som Ligningskommissionen efter § 47 har at fordele Skatten paa.

No. 1 og 2 vil ogsaa betale lige meget, om den første ingen personlig Indtægt har; thi naar 40 Spd. afkortes paa Indtægten for dem begge, vil hver have at udrede for 11 Tal, da No. 1 foruden sin Rente maatte have 40 Spd. for personlig Virksomhed, hvis der skulde falde 1 Spd. 30 ß paa ham, og No. 2 190 Spd., hvis der skulde falde 3 Spd. 90 ß paa ham; men No. 1 er Udgangspunktet for Ligningen, og derefter retter det sig, som sagt.

Naar jeg for saadanne Skatteydere som No. 1 har anført, at der falder 2/3 paa Formuen og 1/3 paa Indtægten, har Nogle forment, at det vilde være at lægge 2/3 paa Beløbet i Formuesrubriken og 1/3 paa Beløbet i Indtægtsrubriken, men det stiller sig langt anderledes, hvilket jeg skal søge at forklare ved at anføre 3 Alternativer under N. 1, 2 og 3.

No.	Andel af de 5000 Spd. paa Formuesrubr.	Paa fulde 1000 Spd. Formue. Sp.	ß	Andel af de 5000 Spd. paa Indtægtsrubr.	Paa fulde 50 Spd. Indtægt. Sp.	ß	Lige med den, der har Indtægt uden Formue.	1 Indtægtsdlr. bedre end 1 Formuesdlr. 10 Gange
1	9/20	2	60	11/20	1	30	150	8 2/11
2	1/2	2	93 1/3	1/2	1	16 4/11	172	4 1/2
3	2/3	3	84 4/9	1/3	„	90 10/11	294	

No. 1 er den Skatteyder, som ovenanført under No. 1 udreder 2/3 for sin Formue og 1/3 for sin Indtægt; men man ser af No. 3, hvor det vilde stikke hen med at lægge 2/3 paa Formuesrubriken og 1/3 paa Indtægtsrubriken. Man kan komme til det samme Resultat ved at bruge Tallene i sin fulde Størrelse saaledes:

No.	pr. Daler af de 900,000 Spd. Formue.	Gjør. Spd.	ß	pr. Daler af de 110,000 Spd. Indtægt.	Gjør. Spd.	ß	Tilsammen. Spd.
1	3/10 ß	2250	„	3 ß	2750	„	5000
2	1/3 „	2500	„	2 8/11 „	2500	„	5000
3	4/9 „	3333	40	1 9/11 „	1666	80	5000

For dem, der har baade Formue og Indtægt, gjør det ikke saameget, men mod dem som har det Ene og ikke det Andet, eller meget af det Ene og lidet af det Andet kan der begaaes stor Ubillighed. See paa No. 1, der for 50 Spd. Indtægt har 1 Spd. 30 ß og som for 1000 Spd. vilde faa 25 Spd. og paa No. 3, som for 50 Spd. Indtægt har 90 10/11 ß og som for 1000 Spd. kun vilde faa 15 Spd. 18 2/11 ß. Saaledes ogsaa med Formuen; thi naar den Ene belastes for meget, bliver den Anden lettet formeget.

Fra Aker anføres i Dagbladet No. 245, at i 1864 var de Understøttedes Antal 675, men i 1868 1494. I 1864 medgik til Fattigunderstøttelse 14,561 Spd. 60 ß, hvoraf til Lønninger 812 Spd. Budgettet for 1870 er opgjort til: 33,694 Spd., hvoraf til Lønninger 1696 Spd.

De Understøttedes Antal herfteds kan jeg ikke opgive, da en Andel af Skatten har været udlignet i Korn, som jeg ikke har havt med at gjøre, men Pengeudgifterne kan jeg som Regnskabsfører nøiagtig opgive efter de reviderede og deciderede Regnskaber, saavel som det samlede Kornbeløb omtrent.

Pengeudgiftene var i 1864	2896 Spd. 104 ß
og Kornet omtrent 1100 Tdr. Havre a 2 . .	2200 — „ „
Tilsammen	5096 Spd. 104 ß

Aarsagen til at Budgettet for 1869 kom op i 1750 Spd. har jeg i Dagbladet No. 225 forklaret den væsentligste Aarsag til.

Budgettet for 1870 er opgjort til 5000 Spd., som jeg dog maa befrygte bliver forlidet. Lønningerne har for 1864 til 1868 gjennemsnitlig været:

til Regnskabsføreren	38 Spd. 96 ß
til Ordføreren i Fattigkommissionen for Skrivematerialier og Medhjælp	15 — „ „
Revisionen	7 — „ „
og for Lokalet til Møderne .	6 — 24 „
Tilsammen	67 Spd. „ „

For 1869 er bevilget 300 Spd. i Løn for Bestyreren af Lægdsgaarden, men med den Forandring, som er indtraadt i Regnskabsførelsen, er Lønnen til Regnskabsføreren endnu ikke bestemt.

Med Budgettet mener jeg det Beløb, som maa udlignes.

Modum, i Oktbr. 1869. C. Hervig.

Eskimoerne paa Grønland.

Naar vi indskibe os i Kjøbenhavn, og blive ved at seile 5 a 6 Uger over Nordsøen og Atlanterhavet i nordvestlig Retning, komme vi endelig til en stor Halvø, fuld af nøgne, graa Klipper og hvide Snefjelde. Dette er Grønland, et koldt, øde udseende Land. Her varer Vinteren til Juni Maaned, og Kulden naar ofte en saadan Høide, at Stenene sprænges. Naar Kulden stiger til det Høieste, bliver Luften opfyldt af smaa Isnaale. Fra Havet hæver sig den raa Frosttaage, der efterlader ligesom Brandsaar paa det menneskelige Legeme, og Beboerne udsættes for Hungersnød, fordi de ikke som sædvanlig kunne søge sin Næring paa Havet. Høiere mod Nord, f. Ex. i Diskobugten, kommer Solen fra Slutningen af November og indtil Midten af Januar ikke over Horisonten, saa at alene Maanen, Nordlyset og Gjenskinnet af Sneen oplyser en Smule den uafbrudte Nat. I de varme Maaneder, Juni og Juli, gaar til Gjengjæld vistnok Solen slet ikke ned. Den vandrer om Natten, altid over Horisonten, tilbage fra Vest mod Øst og hæver sig der igjen i ny Pragt. Naturligvis vorer her ikke mange Planter, her findes kun Mosarter, forskjellige Bærsorter og lave Or- og Birkebuske. Til Baade og Husgeraad bruge Indbyggerne det Drivtømmer, som Gud gjennem Havets Strømme sender dem fra Nordasien og Nordamerika. Heller ikke mange Dyrearter findes her; foruden Havets Dyreverden, Rov- og Vandfugle, findes her saagodtsom kun Ryper, Sneharer, blaa og hvide Ræve, Hunde, som ikke kunne gjø, men blot knurre, Rensdyr og Isbjørne. — I dette ugjestmilde Land bo 6—7000 Mennesker af Eskimoernes Folkestamme. Deres Legemer ere af en skiddengul Hudfarve, Ansigtsfarven er noget mørkere. Deres Legemsbygning er undersætsig og bredskuldret. Deres Klædning bestaar af en Over- og Underklædning, som de trække over Hovedet som en Skjorte; Underklædningen er af Fugleham eller Rensdyrskind, med Fjærene eller Haarene vendte indad. Overklædningen er af Sælhundeskind med Haarsiden ud. Dertil kommer Benklæder, Strømper og Støvler, af ens Snit for Mænd og Kvinder, kun er Kvindernes Klædning i Almindelighed udsyet med Saffianskindsstrimler eller Perler. Sine Hytter bygge de af Sten eller Jord, tække dem med Skind og forsyne dem med Vinduer af fint sammensyede Sælhundetarme. Indgangen til Hytten dannes af en retvinklet, lavtliggende Gang, som er

særdeles skikket til at holde Vind og Kulde ude. Her sidde nu om Vinteren alle Hyttens Beboere samlede i et Rum. Midt i Rummet staar paa en Forhøining Tranlampen, hvis Væge bestaar af tvundet Mos, over den hænger Kjedlen, begge Dele ere forarbeidede af Klæbersten. Her ere Kvinderne beskjæftigede med at sy Klæder eller med at koge, medmindre de udbedre Hytten udvendig eller overtrække Baade med Sælhundeskind. Naar Mændene ere hjemme, ligge de gjerne udstrakte paa den lave Bænk, som strækker sig langs Væggen, her hvile de ud efter Dagens Anstrengelser, naar de i sine smaa Baade eller Kajaker have jaget Sælhunde eller været paa Fiskefangst. I de nævnte Hytter bo de dog kun om Vinteren. Om Sommeren forlade Alle jublende Vinterhytterne og bo under Telte af Sælhundeskind. Deres fornemste Næring er Smaafisk, Angmarsett, som i Juni og Juli indfinde sig saa talrige i Bugterne, at man i faa Timer kan fylde Baadene dermed; de tørres paa Klipper og tjene som Erstatning for Brød. Ved Siden deraf nydes Kjød af Søfugle og Rensdyr, men især af Sælhunde. Sælhunden er Grønlændernes Rigdom, saa at En, da man fortalte ham om Himmelens Salighed, strax spurgte: „Er der mange Sælhunde der?" Sælhunden giver dem nemlig sit Skind til Bedækning, sit Blod til Suppe, sit Kjød til Spise, sit Fedt dels til Fortæring dels til Belysningsmiddel, sine Ben til Redskaber, sine Sener og Muskler til Traad, sine Tarme til Poser, Sække og Vinduesruder. En særdeles Lækkerbidsken er friske, raadne eller halvdrugede Æg af Søfugle, som blandes med Krækling, Kvannerod og Tran og gjemmes i Skindsække til Vinterbrug. — Under saadanne Vilkaar leve disse Mennesker et ensformigt kummerligt Liv, til de blive omtrent 50 Aar gamle, da de gjerne af Brystsyge, og deres Legemer gjemmes under en Stenhob, at de ikke skulle blive opædte af Ravne, Ræve og Hunde.

Grønlænderne ere i sin Naturtilstand et sagtmodigt, stilfærdigt Folkefærd, som fører et stille og roligt Liv uden at staa under Love eller Øvrighed. Trætte, Strid og Skjældsord hører man næsten ikke hos dem, Fornærmelser hevne de alene ved en saakaldt Syngestrid (Stevkamp), som bestaar i, at Modstanderne vexle Spottegloser i Versform. Den, som da faar det sidste Ord og faar Latteren paa sin Side, har seiret. Da nogle vilde, tøileløse Matroser engang besøgte deres Land, sagde de foragteligt: „Disse Folk have mistet sin Forstand, Ildvandet (Brændevinet) har gjort dem rasende;" da de senere lærte at kjende stille, anstændige Kristne, hed det: „de ere næsten saa anstændige som vi; de begynde at blive Mennesker" d. v. s. Grønlændere.

Men med al sin ydre Ærbarhed er dog ogsaa Grønlænderne nedsunkne i Hedningelivets Synd og Vankundighed. Deres Religion er et Virvar af overtroiske, ofte barnagtige Anskuelser. En Hovedrolle spiller i deres Forestillinger Solen og Maanen. Maanen er en Mand, som forfølger sin Søster, Solen, paa Himmelen, ligesom han engang forfulgte hende paa Jorden, da de boede i Nord ved Diskobugten, og Broderen jagede sin Søster rundt om Huset.

Verden hviler efter deres Mening paa Støtter, disse raadne efterhaanden og maa undertiden udbedres; dette Arbeide udføre Præsterne, de saakaldte Angekoker, som overhovedet spille en stor Rolle, da de alene pleie Samkvem med de store Aander. Af disse gives der to, den ene, den gode Aand, Torngarsuk, bekymrer sig ikke om Menneskene, dertil er han altfor stor, det overlader han til de lavere Aander. Den onde Aand derimod er en gammel Kvinde, Torngarsuks Oldemoder. Hun sidder under Jorden i et stort Hus, til hvilket der fører en farlig Vei over Afgrunde, rullende Hjul osv. Foran Døren til hendes Hus staar en stærk Vagt af bidske Sælhunde. I Tranfadet under hendes Lampe svømme alle Slags Søfugle. Hendes Haar bestaar af Slanger, og disse Slanger ere Skyld i, at Hvalfiskene og Sælhundene forlade Grønlændernes Kyster og drage til dette Hus. Her maa Angekokerne hjælpe. De have nemlig en Skytsaand, en „Tornak". Denne hjælper dem, saa at de kunne komme over den farlige Vei og forbi Sælhundevagten ned til Torngarsuks Oldemoder. Her gribe de den gamle Kvinde ved Haaret og rive Slangerne af hende, saa at Sælhundene og Hvalfiskene slippe løs og atter kunne komme til Grønlændernes Kyster. Naar denne Bedrift er udført, stiger Præsten ved Tornakens Hjælp atter op paa Jorden.

Under Tornakens Ledelse kan Præsten ogsaa finde frem til en Hule ved Havets Kyst, hvor Torngarsuk sidder, for at raadføre sig med ham om Veiret, om Sælhundefangsten, om Sygdomme osv. Naar Angekoken er vendt tilbage fra ham, har han gjerne en Amulet eller et Trolddomsmiddel at give Folket f. Ex. et Ravnehoved, Kjævebenet af en Ræv, en Falkeklo o. desl. Egentlig staa Angekokerne i langt større Anseelse end hine store Aander, som man overhovedet ikke befatter sig synderlig med og heller ikke ærer ved nogen særlig stor Gudstjeneste. Saa stor Magt øve Angekokerne over Folket, at naar de f. Ex. udpege en Pige eller en Kone som Hex, saa bliver hun uden videre stenet, ihjelslaaet og styrtet i Havet.

Overhovedet staar Kvindekjønnet i liden Anseelse ogsaa hos disse Hedninger. Kvinderne maa udføre det meste Arbeide; bliver en Pige født, saa heder det: „Et unyttigt Kræ er kommet til Verden", og det kan nok hænde, at Forældrene græde af Ærgrelse; dør en Barselkone, og der ikke er nogen anden Moder i Nærheden, som ammer Børn, saa betænker man sig ikke paa at begrave Barnet levende tilligemed Moderen. „Det vilde dog do af Hunger eller skrige sig ihjel", saaledes lyder Undskyldningen.

Vi se da, hvor høilig ogsaa disse Hedninger trænge til Prædikenen om Jesus Kristus, som har vist os den eneste Vei til et evigt Liv, Han, som elskede os indtil Døden og lærte os, at ogsaa vi skulle elske hverandre af ganske Hjerte, uden Forskjel paa Stamme og Folkeslag.

Denne Prædiken om Jesus Kristus er ogsaa bleven bragt dem. I Aaret 1721 drog med den fromme Kong Fredrik den 4des Understøttelse den norske Præst, Hans Egede, til Grønland med Hustru og 4 Børn. Stærk i sin brændende Kjærlighed til de arme Hedninger prædikede han her under usigelige Besværligheder i 15 Aar Evangeliet efter vor Herres Jesu Kristi Befaling. 1783 fulgte Missionærer af Brødremenigheden efter. I 100 Aar have af dette Samfund netop 100 Personer ofret Liv og Kræfter til Bedste for Hedninger. Saa er det da nu kommet derhen, at den danske Mission paa Grønland, der styres fra Kjøbenhavn, i Aaret 1859 talte 8 Kirkesogne, hvoraf der i de 4 sydlige alene fandtes 3,845 Kristne, Brødremenighedens Mission talte i Aaret 1863 5 Kirkesogne med et Missionspersonale af 20 Medlemmer, under hvis aandelige Pleie stode 1907 Personer. Saaledes er hele Grønlands Vestkyst blevet et kristnet Land, kun paa Sydkysten træffer man endnu enkelte udøbte Hedninger. (Fdrl. & Emigr.)

Kristiania, 5te November 1869.

Det svenske Blad Dagl. Allehanda indeholdt for nogle Dage siden en Artikel om den svenske Kystfart, hvori der ganske ligefrem siges, at Sverige ikke bør indrømme Nordmændene fri Kystfart, saalænge Nordmændene ikke ville være føielige til at indgaa paa de svenske unionelle Fordringer, som vi kjende fra Statholderstridens Tid. Under al den Usands, som baade i Form af Udtalelser og i Form af Fortielser og halve Sandheder har omleiret Revisionssagen, var det ikke uventet, at ogsaa Repressalier bragtes i Forslag fra svensk Side for at tvinge os til at give Kjøb. I sin Iver har nemlig det svenske Blad glemt at undersøge, hvorledes det staar med Norges Indrømmelse af fri Kystfart for Svenskerne, og det har saaledes kommet til at overse, at Norge ogsaa i dette Stykke har forekommet Sverige med en ikke gjengjældt Liberalitet. I vor nye Toldlov af 17de Juni d. A. heder det nemlig i § 14:

„Fremmede Fartøier kunne lige med indenlandske føre Varer indtagne paa et indenrigsk Sted til et andet Sted her i Landet, medmindre det af Kongen maatte bestemmes, at denne Tilladelse ikke skal tilkomme nogen fremmed Nations Fartøier".

Men om Kystfarten saaledes ikke kan bruges som Lokkemad for at faa os til at opgive vor Ret som Folk og Stat, saa er det svenske Blads Ytring om, at der gives Forudsætninger, hvorunder den skulde kunne bruges, dog ikke mindre betegnende. I vort Aarhundrede, da Nationalitetstanken og Tanken om den rene Personal-Union som det eneste mulige Grundlag for en Forening mellem tvende Folk er kommen til Styrke og Klarhed, fremholder man for os Forbilleder fra forrige Aarhundrede, som saa Polens Deling og Skotterne sælge sin Selvstændighed for en Pengesum. Har da ikke Historien dømt Skotternes Adfærd? Og siger ikke den almindelige Samvittighed, at et Folks Ære er mere værdt end de Fragtepenge, nogle Skippere og Redere kunne faa af en Kystfartsfrihed i et andet Land?

Men vi skulde ladet Dagl. Allehanda's Udtalelse været uomtalt, da den kun har Værd som et nyt Exempel mellem de mange paa de Farer, Revisionssagen har ført ind imod, og den Forvakling i Begreberne, den har medført, og som der, for at bruge Morgenbladets Udtryk, kanske skal et „Dommedagsslag" til for at feie væk. Hvad der imidlertid har opfordret os til at røre ved denne Sag er det, at Morgenbl., der strax optrykte den svenske Artikel med vedføiede Redaktionsbemærkninger, men med Fortielse om vor Lovgivnings Stilling med Hensyn til Kystfarten, iforgaars fandt sig foranlediget til at komme tilbage til denne Sag, og da, med Forsigtighed, med Gjengivelsen af Artikelen „hovedsagelig av Hensyn til Ytringerne om Unionsforslaget, hvilke kunne tjene til at orientere den norske Almenhed lidt bedre om Partiernes Stilling i Sverige." Dette er meget priseligt af Morgenbl., at det vil bringe sine Læsere Besked om den Ting. Det skulde altsaa være for at underrette det norske Publikum om, at det af Regjeringen fremsatte Unionsforslag heller ikke smager Dagl. Allehanda! Det svenske Blad ytrer nemlig i nævnte Artikel, at „tiltalende er det heller ikke for os Svensker." Det kunde man imidlertid vide før, at Forslaget ikke tilfredsstiller vor svenske Kollega, og naar den norske Almenhed skulde meddeles nærmere Besked om den svenske Politik, forekommer det os idetmindste, at Morgenbladet burde have gaaet mere ind paa den Side af Sagen. Thi at Unionsforslaget ikke tilfredsstiller en Opfatning, som fordrer, at den samme Adgang til fri Kystfart i Sverige, som Svenskerne altsaa allerede have i Norge, først skal indrømmes os, naar vi ville indgaa paa et andet og nyt Unionsforslag, som bedre end det hvilende „tiltaler" Svenskerne, er jo selvsagt. Hvad Dagl. Allehanda har villet sige, er naturligvis ligefrem det, at det statsretlige Forhold mellem Sverige og Norge først vilde blive rigtig „tiltalende for os Svensker", naar Norge kom i samme Stilling til Sverige, som i sin Tid det svenske Generalguvernement Pommeren, til Vederlag for hvilket Norge jo efter en svensk Opfatning er afstaaet af Fredrik den Sjette.

Rygtet om Keiser Napoleons Upasselighed, som for nogle Dage siden satte Børsen i stærk Bevægelse, er ikke blevet stadfæstet, og man sysselsætter sig nu fornemlig med de Spørgsmaal, som ville blive Gjenstand for den lovgivende Forsamlings Forhandlinger. Oppositionen vil bringe Sagen om Urolighederne i Paris i Juni Maaned, som ved Amnestien dog synes at have fundet sin endelige Afgjørelse, Udsættelsen af den lovgivende Forsamlings Møder og Undertrykkelsen af Arbeiderbevægelsen i Aubin paa Bane, medens Regjeringen agter at benytte Ordskiftet om det sidstnævnte Anliggende til at erklære, at den vil gaa frem med den størst mulige Kraft, hvis nogen atter skulde prøve paa at forstyrre den offentlige Rolighed. At Forhandlingen vil blive meget stormfuld, kan betragtes som en afgjort Sag, og at det nuværende Kabinet ikke vil være i Stand til at holde sig længe, efter at den parlamentariske Diskussion er begyndt, er visinok ligesaa utvivlsomt. En Korrespondent i Paris skriver angaaende dette Spørgsmaal til „Köln. Zeit.", at Ollivier har meddelt, at Regjeringen vel ikke har tilbudt ham Justitsministeriet, saaledes som man har paastaaet, men at den dog har anstillet Forsøg paa at tilveiebringe et Forlig mellem høire Side og Mellempartiet ved at tilbyde det to Portefølier; Partiet har imidlertid neglet at gaa ind paa dette Forslag, da det ikke vil kompromittere sig ved at indgaa nøiere Forbindelse med et Kabinet, der er i Besiddelse af saa ringe Livskraft. Emile de Girardin har imidlertid benyttet den indtraadte Pause til baade at sige „Revolutionens og Reaktionens Ordgydere" Sandheden; hine tænke kun paa at revolutionere alt, siger han, og disse ville skyde enhver Modstander ned med Kardætsker. Han minder om, at Sværdet ikke formaar noget ligeoverfor et forfatningsmæssig

---

Den unge Læremester.

(Efter Fr. Gerstäcker.)

(Forts. fra No. 257.)

Han stammede fra Pensylvanien, hvis første Beboere var Tyskere. Englændere kom senere til, og saaledes dannede der sig af de to Sprog en forunderlig Blanding, det saakaldte Pensylvantysk.

Jægeren, en ung Mand paa fire eller fem og tyve Aar med blondt lokket Haar og røde Kinder, som tydelig viste, at han ikke havde sit Hjem her i Sumpen, og med venlige, godmodige Træk, lo lige ud, da han hørte, at de hjemme havde kjøbt et Stykke Land i Missisippisumpene; thi det kunde, mente han, nok hænde, at de var blevne Eiere af en Sumpsø, hvor de med en atten til tyve Fod lang Stang kunde søge efter deres Grund, men de vilde aldrig faa den at se.

Saa slemt var det vistnok ikke her, men da de viste frem Seddelen, hvorpaa Grændserne af deres Eiendom stod tydelig angivne, rystede den gamle Amerikaner, som kjendte hver Fodbred Jord deromkring, dog betænkelig paa Hovedet og sagde, at han meget godt vidste, hvor denne Sektion laa, han havde ogsaa nylig været der. Om Sommeren var Pladsen ganske tør som den største Del af „Swamps"; men otte eller ni Maaneder af Aaret stod den fuldkommen under Vand, og der kunde ikke være Tale om at dyrke det op. Forøvrigt skulde han gjerne ride med dem derhen engang, tilfods gik det ikke an, og det var maaske ogsaa vanskeligt nok tilhest.

„Der har I ladet Eder narre godt, I gode Folk", lo den unge Pensylvanier, „og hvad vil I nu gjøre?"

„Ja", sagde Tømmermanden, „Ulykken er nu skeet; men det faar ikke hjælpe, de to hundrede Daler faar vi anse som bortkastede. Men saameget er sikkert, at vi ikke tør slaa os til her i Sumpen med Kvinderne, de vilde blive syge for os. Der bliver ingen anden Raad end at vende tilbage og se at faa kjøbt os et sundt Stykke Land."

„Skal jeg sige Eder noget?" spurgte Pensylvanieren, „og vil I følge mit Raad, jeg mener det godt med Eder?"

„Og det var?" spurgte Tømmermanden.

„Jeg har nu allerede været to Aar her i Staten", sagde den unge Mand, „jeg har seet mig omkring og arbeidet dygtig. Her i Sumpene skulde jeg heller ikke ville bo, men ikke saa forfærdelig langt herfra kommer vi til White River og lidt bortenfor den til Bjergene. Der er herligt og sundt Land, og der har jeg udsøgt mig et Sted, hvor jeg vil grundlægge en Nybyggerkoloni. I hele Nabolaget der er der endnu en Mængde fri Plads og frugtbar Jord. I behøver ikke at kjøbe Land der, I tager, hvad I tænker at dyrke op, thi derfor har vi i Amerika Preemptionsretten, som ogsaa, naar Strækningen engang bliver budt ud til Salgs, giver Eder Forkjøbsretten, saa at I ikke behøver at betale mere end $1\frac{1}{4}$ Dollars for Akren. Følg med mig og se Eder om, og synes I om Eder, saa bliv der, hvis ikke, saa har I der gode og tørre Veie, paa hvilke I hvert Øieblik kan komme hvorhen I vil."

Forslaget var altfor fornuftigt til ikke at vinde Bifald, og Alle var ogsaa bange for Tilbageveien gjennem den afskyelige Sump. Man besluttede altsaa efter en kort Raadslagning at overnatte her og den følgende Morgen at bryde op med den unge Pensylvanier til Bjergene. Og de havde heller ikke Anledning til at træffe nogen bedre Ledsager og Tolk. Natten maatte de vistnok tilbringe her, da især Kvinderne ønskede lidt Hvile, og Pensylvanieren underholdt sig imidlertid med Mændene og lo høit, da han erfarede, at de kæmpestore paa Vognen liggende Kister kun var en liden Del af det Pakgods, de havde med sig, og som de havde maattet lade ligge tilbage i Memphis.

„I Godtfolk fra den gamle Verden er dog Alle lige og forunderlige upraktiske, naar det gjælder det virkelige Liv. Hvilken Masse Skrammel har I der ikke ført med Eder og betalt hvert Stykkes to- eller tredobbelte Værdi i Fragtpenge! Hvad faar Manden, som har kjørt Eder hid, og hvormeget tror I han vil have for at bringe Eder videre til Bjergene?"

„Ja, derom har vi endnu ikke spurgt", sagde Tømmermanden noget forlegen.

„Endnu ikke spurgt? Det er udmærket!" sagde Pensylvanieren. „Og om nu Karlen forlanger hundrede Dollars, saa maa I give ham det, ellers beholder han Eders Kister."

„Men vi ved jo endnu ikke, hvor langt det er."

„I maa være meget rige", sagde den unge Mand og rystede paa Hovedet, „ellers omgikkes I ikke saa letsindigt med Eders Penge. Skal jeg akkordere med ham?"

De bad ham derom og tilbød sig ogsaa at tage hans Bagage op paa Vognen; men han mente smilende, at det Pakgods, han førte med sig, kunde han ogsaa tage op paa Hesten, dertil behøvede han ingen Vogn, og gik saa ud for at akkordere med Amerikaneren. Denne forlangte vistnok en betydelig Sum, men da Hillmann, saa hed den unge Mand, erklærede, at i saa Fald vilde han selv tage en Vogn og kjøre Sagerne gjennem Sumpen, slog han endelig af betydelig, og da han tilsidst endog i sine Betingelser om en vistnok høi, men dog ikke rent ublu Pris.

valgt Flertal, der fuldt og fast har besluttet at gjøre Ende paa den vilkaarlige Styrelse, selv om det skulde tage sin Tilflugt til Skattenegtelse. Derfor bør Reaktionens Skrighalse ikke gjøre sig for meget til af den Seir, som de den 26de Oktbr. have vundet over Revolutionens Skrighalse. Le Constitutionnel slutter sig til disse Anskuelser og udbryder: Det Forbund, som de frisindede Blade nys have indgaaet mod de revolutionære, har gjort mere for Pressefriheden, end selv den Skarpsindigste kunde have forudseet; lad os blot være enige i Farens Stund, saa ville vi med Lethed kunne overvinde alle de Uforsonlige, „hvad enten de staa paa høire eller paa venstre Side".

Beskyttelsesmændene have i et i Rouen afholdt Møde, der var besøgt af henved 2000 Personer, udtalt sig for, at alle de bestaaende Handelstraktater, der hvile paa Frihandelsprinciperne, skulle opsiges. Men overalt i Frankrige hæve anseede Stemmer sig til Gunst for disse Traktater, og i Bordeaux have allerede 300 betydelige Kjøbmænd nedlagt en kraftig Protest mod deres Ophævelse.

„Köln. Zeit." meddeler, og et Telegram fra Berlin af 2den November bekræfter, at Grev Bismark ventes snarere tilbage, end man tidligere havde formodet, og at han maaske i de nærmest paafølgende Dage vil tage stadigt Ophold i Hovedstaden. Det lader til, at Finantsministerens Afgang har havt en gunstig Indflydelse paa Forbunds-Kantslerens Helbredstilstand.

Et Telegrom fra Madrid af 1ste Novbr. meddeler, at Hertugen af Genuas Tilhængere daglig forøges; man antager, at han vil faa over 180 Stemmer i Kortes, og at det vil lykkes Serrano og Prim at vedligeholde Enigheden mellem Unionisterne og de Radikale. Det er sandsynligt, at Serranos Regentskab vil vedvare, indtil den nyvalgte Konge bliver myndig. De franske Blade paastaa derimod, at Espartero skal stilles i Spidsen for Regjeringen, og de henlede Opmærksomheden paa, at Kongen af Italien har forlangt, at den unge Hertug af Genua skal kunne støtte sig til et stærkere Parti i Kortes, hvis han skal modtage den spanske Krone.

„Neue fr. Presse" lader sig tilskrive fra Athen: „Bag Kulisserne synes man at forberede mærkelige Begivenheder. Det er nu netop et Aar siden, at man talte om et Statskup, og siden den Tid nære de faa liberale Mænd, der ere frisindede af Overbevisning og ikke af Interesse, den mest levende Bekymring. For nogle Dage siden erklærede et af Regjeringen understøttet Blad sig aabenlyst for en stærk, personlig Regjering. Dette Sprog i et af Regjeringens Organer bragte atter Spørgsmaalet om en Forfatningsforandring paa Bane. Kampen i Pressen er heftig, og Regjeringens Haandlangere samle allerede i Smug Underskrifter paa en Adresse, der opfordrer til „at gjøre Ende paa den ulykkelige Tilstand i Kongeriget."

„Wiener Abendpost" meddeler fra Krigsskuepladsen i Dalmatien, at en østerrigsk Brigade, hvem det omsider lykkedes at forstærke Garnisonen i Grænsefortet Dragalj og forsyne den med Proviant, mistede i Kampen mod Oprørerne 3 Officerer og 19 Menige, medens tre Officerer og 64 Menige saaredes. „Der Wanderer" fremhæver, at den tyrkiske Regjerings Foranstaltninger i Herzegovina og Albanien ere af en saadan Beskaffenhed, at man ikke kan være i Tvivl om, at Begivenhederne i Dalmatien vække ligesaa stor Bekymring i Konstantinopel som i Wien. Hele den til Raadighed staaende Stridsmagt i Bosnien og Albanien sendes til Grænsen for at holde Montenegro i Skak og forhindre, at Gjæringen i Herzegovina kommer til Udbrud.

Le Memorial diplomatique paastaar, at det nu kan betragtes som en afgjort Sag, at Sultanen vil indtage Forsædet ved Indvielsen af Suezkanalen, og at han har indbudt alle de udenlandske Magters Affendinge til at ledsage sig paa et tyrkisk Krigsskib. Et Telegram fra den tyrkiske Hovedstad til Le Pays af 28de Oktober paastaar derimod, at Sultanen neppe vil besøge Ægypten, og „Köln. Zeit." opvarter sine Læsere med følgende Sensationsnyhed i Anledning af dette Spørgsmaal: „Sultanen synes at have opgivet sin Reise til Suez, der af Vicekongen ligefrem vilde være bleven betragtet som en Krigserklæring. Før sin Afreise fra Konstantinopel erklærede de Franskes Keiserinde, at hun vilde vende lige tilbage til Frankrige, hvis Sultanen fastholdt sin Plan, at begive sig til Suez (!) Hun har ligeledes afslaaet at lade sig ledsage af den tyrkiske Pantserslaade til Alexandrien. Nogle Stormagters Repræsentanter have søgt at paavirke Sultanen i en lignende Retning. Derimod har Vicekongen lovet at aflægge et Besøg hos Sultanen umiddelbart efter Suezkanalens Indvielse".

Høiesteret. Hr. Metz begyndte igaar sin Procedure under en stor Tilstrømning af Tilhørere. Da Retten blev hævet, havde han talt i henved 1½ Time og fortsatte han idag Kl. 9. Salen var ogsaa idag fuld af Tilhørere. Uagtet der idetmindste i Entreen var Plads for endnu en Del blev Døren dog aflaaset; dette burde formentlig ikke være skeet, da Proceduren er offentlig.

Sagen blev paadømt idag med det Udfald, at Metz frifandtes for Appellantens Tiltale med Ophævelse af Procesomkostningerne. Saavel Appellantens Advokat, Nicolaysen, som Metz ilagdes en Mulkt af 25 Spd. hver for usømmelig Procedure.

Kulden har nu indfundet sig for fuldt Alvor. Imorges viste Thermometret inde i Byen 11 Grader og op i Aker 14 Grader. Den indre Havn var aldeles islagt, og endnu Kl. 9 i Formiddag var Isen saa stærk, at Fiskere havde Vanskelighed ved at slaa sig igjennem med sine Baade.

Deputation. I Formiddag Kl. 11 samledes Deputerede fra Aker, Asker og Bærum sig i Akershus Brandforsikringskontor, fra hvilket Sted de begave sig ud til forhenværende Sorenskriver Egeberg for at komplimentere ham i Anledning hans Afsked.

Havnen. Dampskibet „Kronprinsesse Louise", der hidkom i Formiddag Kl. 9, medbragte fra Kjøbenhavn 60 større og mindre Foustager Smør. Dansk Bonde-Smør betales nu med 11 a 12 Spd., do. Herregaards-Smør 13 a 16 Spd. pr. Fjerding. — Dampskibet „Gustav Wasa", Kapt. Stiehl ankom hertil i Formiddag Kl. 10 fra London og Hull med en Ladning Maskineri og Jern bestemt til Norrland i Sverige. Det har ingen Varer hertil, derimod skal det her indtage et større Parti Maskineri. Det afgik fra Hull afvigte Lørdag Morgen, og har under en stærk Storm af NNV maattet holde Søen ligetil igaar, da det løb ind til Arendal. De i de sidste Dage hertil indkomne Fartøier have tildels lidt Skade under den stærke Storm, der har raset paa Søen i forrige og for endel i denne Uge, saaledes var paa en Skonnert Skandsekædningen alvorlig ramponeret, Kokhuset og begge Baade slaaet istykker og skyllet overbord. — Idag er indklareret 4 Fartøier, 2 fra England med Stenkul, 1 fra Stettin med Kornvarer og 1 fra Sverige med Linsæd.

Tyveri. En Hedemarking, der ligger her inde paa Handel, blev Mandags Aften, efterat han havde lagt sig, bestjaalet for et Pengebeløb af 210 Spd. Tyven, der var fra Solør, logerede paa samme Bondestue som Bestjaalne. Denne havde sine Penge forvarede i Vesten, som han havde taget af sig og lagt under Hovedpuden, hvorpaa han sov. Strax Manden var falden i Søvn, maa Angjældende have bemægtiget sig Vesten og udtaget Pengene og derpaa atter lagt den ind under Hovedpuden; thi knapt 1 Time, efterat Bestjaalne havde lagt sig, blev han vækket af en anden Handelsmand, der kom ind paa Stuen; men da var Angjældende forsvunden. Han blev igaar Aftes paagreben oppe paa Hammersborg, og fandtes han da i Besiddelse af 180 Spd. For Resten af Pengene havde han kjøbt sig et nyt Sæt Klæder.

Idag stededes Amtmand G. P. Blom til Graven, skriver „Dr. Bl." for 4de dennes. Lige fra Morgenen blev der paa de større private og offentlige Bygninger saavelsom fra Broen og Fartøierne flaget paa halv Stang. Kl. 11 lukkedes Butikerne. Strømsø Kirke, hvorfra Begravelsen foregik, og hvis Alter, Døbefond og Prædikestol var klædt med Sort, kunde ikke paa langt nær rumme den Menneskeskare, som indfandt sig. Omkring den af Blomster dækkede Kiste, der var stillet oppe ved Alteret, tog Amtmanden i Buskeruds Amt, Magistraten, Borgerkorpsets Officerer og Drammens kongelige ridende Garde Plads. I Kirken mødte forøvrigt in corpore Formands- og Repræsentantskabet, Borgerkorpset, Byens Præster, Latinskolens Lærere og forresten en stor Skare Mænd af alle Stænder. Residerende Kapellan Blessing holdt fra Prædikestolen en varm og gribende Tale, i hvilken han lagde Tilhørerne paa Hjerte vel at betænke Livets Flygtighed, al jordisk Storheds Forfængelighed og Forkrænkelighed og Dødens Vished og henviste Alle, men navnlig de sørgende Efterladte, til den ene, store Trøstermand. Til Slutning mindede han i Korthed om den Afdødes hæderlige Færd og gavnlige Virken i Livet. Kisten blev derpaa af Formandskabet Medlemmer baaret ud, og det lange Tog satte sig, idet Borgerkorpsets Musikkor spillede Sørgemarschen, i Bevægelse igjennem Strømsø Fremgade, over Broen op til Bragernæs gamle Kirkegaard. Sognepræst Deinboll forrettede Jordpaakastelsen.

Endelig bragte Sognepræst Jørgen Moe den Afdøde det sidste Farvel og den sidste Tak fra den talrige sørgende Venneskare og fra Drammens By. Han mindede om hans store Fortjeneste af vor By, i hvis Udvikling og Fremgang man kunde se mange og dybe Spor af Amtmand Bloms Virksomhed.

Til Slutning mindede Pastoren om hint Kjæmpeværk, som reistes paa Eidsvold den 17de Mai 1814, og i hvilket Amtmand Blom havde havt en ikke ringe Andel, — hvorledes han altid havde været sit Land til Nytte og Gavn, baade som Storthingsmand paa en Række Thing og ved sin øvrige Virken, — hvorledes han altid havde omfattet sit Fædreland med Kjærlighed og Varme, — og endelig, hvorledes det havde været en Glæde og en Lykke for den afdøde Hædersmænd i saa lang en Tid at kunne se, hvilke herlige Frugter Eidsvoldsværket havde bragt hans Landsmænd.

Derfor var man nu i talrig Skare mødt frem for at sige den Afdøde Tak og Farvel — ikke blot fra Venneskaren og Drammens Indvaanere, men fra det hele Land, — fra hele det norske Folk!

Om det norske Samlag, som oftere har nydt en velvillig Omtale i flere udenbys Blade, skriver en Korrespondent til „Krs. Stiftsavis": „Fra Skandinaverne og det skandinaviske Selskab vil jeg gaa over til det „norske Samlag", som man har villet betegne som det antiskandinaviske Selskab, men ganske med Urette, da det ikke optræder som nogen politisk Forening. Selskabets Formaal er at virke for Udgivelse af Bøger paa Landsmaal, som kunde virke til Landbefolkningens Oplysning og Underholdning, og det har hidtil arbeidet med meget Held. Efter et Par Aars Existence tæller det nu over halvfjerde Hundrede Medlemmer — og, hvad der især er tilfredsstillende, en stor Del — om ikke den største — er Bønder. Det synes saaledes at skulle blive langt heldigere i at finde sit rette Publikum end Folkeoplysningsselskabet, der jo i visse Stykker skulde have en lignende Tendents. For Tiden arbeides der paa Udgivelsen af en fortræffelig Eventyrsamling hentet fra vestre Telemarken og Sætersdalen." Der arbeides for Tiden ogsaa paa en Sangsamling for Folkehøiskolerne og paa historiske Fortællinger til Almenlæsning.

Norsk Folkeblad No. 45 indeholder: Professor Michael Sars (med Portræt). — Bankadministrator Svend Olaus Strav. — Fra Nordland og Finmarken (af Bjørnstjerne Bjørnson). — Branden paa Bordeaux's Havn (med Billede). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — Praktisk Skandinavisme. En Protest. II. (Udg.) — Nyheder. — Bekjendtgjørelser.

Kirkelige Traktater No. 2, „om Menighed og Embede", er udkommet og faaes hos Wm. Gram for 2 ß. Traktatens væsentligste praktiske Formaal er at vise, at Embedet tilhører Menigheden, og altsaa, at Menigheden selv har Retten og Pligten til at indsætte og afsætte sine Præster. Da disse Blade kaldes Traktater og derved, som ved den ringe Pris, tilkjendegiver sig nærmest at være bestemte for de Lægfolk, som ellers har liden boglig Læsning, bør Formen være let, folkelig og forstaaelig. En væsentlig Mangel ved nærværende Traktat er, at Stilen er temmelig tør og dogmatiserende; Bestræbelsen for at faa med hele den ordthodoxe Lære om den omhandlede Gjenstand synes flere Steder at have gaaet paa Tydelighedens Bekostning. Paa den samme Bestræbelses Regning kan maaske ogsaa skrives Fremstillingen af Naademidlerne som et Offer, som det er den Troendes Pligt at bringe Gud, — en Betragtning, hvis bibelske Værd vel er temmelig tvivlsom, og som lettelig fremmer den desværre altfor udbredte katholiserende Opfatning af Naademidlerne som en fortjenstfuld „gjort Gjerning". I en Traktat hører den idetmindste

---

2. Besøget.

Den følgende Morgen blev Afreisen noget forsinket ved at man maatte søge efter Dyrene. Hillmann kunde ikke strax finde sin egen Hest, som havde søgt sit Foder i Skoven, og to af Trækoxerne var ogsaa borte. Endelig fandt man dem, og Familierne rustede sig til Afreise.

Der var idethele elleve Personer, først tre, som hjemme havde lært Agerbrug, men ogsaa som almindeligt paa Landet drevet paa hvert sit Haandværk; dernæst to Koner, thi Garveren var ugift, fire Gutter paa mellem ti og fjorten Aar, hvoraf de to tilhørte Tømmermanden og to Mureren, og to Piger, som tilhørte Tømmermanden, den ene tolv og den anden sytten Aar gammel. Margarethe, den Ældste, var allerede voxet dygtig og saa ældre ud end hun var. Hun var meget smuk lysbrune med Fletninger og blaa Øine; hun havde noget Bestemt i sit Væsen og var den Eneste af Kvinderne, som endnu ikke havde klaget, men taalmodig havde baaret alle Reisens Ubehageligheder. I Raadslagningen om den Vei, som de herefter skulde reise, gjorde hun ogsaa egentlig Udslaget, da hendes Moder og Murerens Kone hellere var reist tilbage for at faa fat i sine Kasser.

Hun var ligeledes, da Vognen blev stikkende i Dyndet, leende sprungen ned i Sumpvandet og havde derved foregaaet de Andre med et godt Exempel. Denne Morgen sørgede hun ogsaa for Alt, som de muligens kunde behøve paa den besværlige Vei, og saa sig kun lidt ængstelig omkring, da Kjøreren satte Oxerne i Gang; thi deres Ledsager, Pensylvanieren, var intetsteds at se. Skulde han have ladet dem i Stikken? Nei, der kom han ridende om Huset, rystede endnu engang den gamle Amerikaners Haand og sluttede sig da, uden at sige et Ord, til Vognen.

Men hvor i al Verden havde han sit Pakgods, thi de vidste med Bestemthed, at han ikke havde lagt noget paa Vognen. Men han selv bar heller ikke andet end sin lange Bøsse og en Kuglepung med Krudthorn, bag paa Sadelen et sammrullet uldent Tæppe, medens paa den høire Side var fæstet en med ugarvet Skind omviklet Øxe, og paa den venstre et Bor og et andet Instrument, en saakaldt „Fro", hvormed Amerikanerne spalte Bord til Tagspaan. Det kunde dog umulig være hans hele Bagage.

Tømmermanden tænkte vistnok ikke herpaa, da han havde saa meget at gjøre med sine egne Sager, men da Margarethe gik hen til ham og gjorde ham opmærksom derpaa, sagde han:

„Men, Hr. Hillmann, hvad er det? Hvor har De Deres Kiste eller Deres Kuffert? Lader De den sende efter Dem? De havde dog virkelig havt det bekvemmere, hvis De havde lagt den her paa Vognen."

„Min Kuffert?" lo Amerikaneren og pegte paa det uldne Tæppe, som han havde bag paa Sadlen. „Der er den jo! Deri har jeg en ren Skjorte, en liden Pose med Salt og brændt Kaffe og et Stykke stegt Hjortekjød — og mere behøver jeg ikke."

„Mere behøver De ikke?" spurgte Tømmermanden forbauset, „men for Himmelens Skyld, dermed vil De dog vel ikke nedsætte Dem midt i Skoven og begynde Deres Husholdning?"

„Nu?" spurgte Amerikaneren forundret, „har jeg da ikke min Øx og min Fro hos mig?"

„Men dermed kan De dog ikke bygge noget Hus og rydde Skoven?"

„Kan jeg ikke?" lo Hillmann, „Mennesket kan Alt, hvad han vil, og den, som her i Skoven har sin Bøsse og sin Øxe, har nok."

Mændene rystede vistnok paa Hovedet; thi det vilde ikke blive dem rigtig indlysende; men de fik ham dog tilsidst til at lægge sit Værktøi paa Vognen, og han bandt endelig Øxe og Fro fast ved den ene Side af Vognen, men ikke afveien, thi han mente, at man aldrig kunde vide, hvad man trængte til efter Veien.

Veien igjennem Sumpen var meget lang, og de maatte endogsaa den følgende Nat leire sig i Skoven, hvor de tog Natteleie saa godt det lod sig gjøre paa Vognen. Men Hillmann lagde sig under et Træ og havde i mindre end en halv Time lavet sig et saa prægtigt Leie af Bark, at det var en Fornøielse at se det.

Den følgende Dag naaede de Færgestedet ved White River, opholdt sig en Stund paa den anden Side i et bekvemt Hus og vandrede saa gjennem den maaske frugtbareste Del af de Forenede Statter, den saakaldte Oiltrove bottom.

Vore Udvandrere forbausedes over den yppige Væxt og den mægtige Stengel paa Maisen, som her overalt endnu stod paa Markerne, og syntes ikke at have ilde Lyst til at blive der strax; men Pensylvanieren vilde ikke høre noget derom. Landet var vistnok frugtbart, sagde han, og gav maaske dobbelt Høst af hvad de kunde faa i Bjergegnene; men det var ogsaa usundt, især for Folk, som netop kom fra „det gamle Land". Han selv vilde ikke bo der, thi Nybyggerne blev ikke kvit Koldfeberen, og hvad Godt havde man af Livet, naar man ikke var frisk?

(Fortsættes.)

ikke hjemme. Naademidlerne er ikke til for Guds Skyld, men for Menighedens Skyld; altsaa væsentlig Opbyggelsesmidler, som skal virke fødende, nærende og fremmende for den Enkeltes kristelige Liv; følgelig at vække og drive den Troende i sit hele Levnet at frembære sit Legeme som et villigt og Gud velbehageligt Offer.

Maatte de følgende Traktater være mindre dogmatiske og mere simple og greie, turde de give mere Udbytte for den Kreds, for hvem de nærmest ere bestemte.

Artillerikaptein Heiberg og Marineløitnant Gade ere komne tilbage fra Finspong, hvor de have overværet de Prøveskydninger med svære Kanoner mod Pantser, som Dagbl. tidligere efter Stockholmsp. har indeholdt Meddelelse om.

Om Salmebogsagen skriver „Tunsb." bl. A.: Det var visselig i sin Tid en Vinding for Menighederne, at det lille vakre „Tillæg" kunde tages til gudstjenstligt Brug; dette har da ogsaa efterhaanden ganske fortrængt den saakaldte „Evangelist-kristelige Salmebog", der vel endnu i Navnet gjælder for Kirkebog, men hvis udvandede prosaiske Rim neppe mere kan synges af dem, der atter har faaet Smag paa de gamle Kjernesalmer. Men det kan ikke undgaaes, at en udelukkende Brug af det indskrænkede Salmeforraad, som „Tillægget" indeholder, i Længden falder i det trivielle, allerhelst naar man ved, at en saa righoldig Samling af kristelige Kvad fra alle Kirkens Tidsaldre foreligger som den, Provst Landstad har skjænket den norske Menighed. Omtrent samtlige Tilläggets Salmer forefindes desuden i Landstads Bog, saa at Menigheden ikke skal berøves, hvad den engang har faaet kjært, men, som sagt, kun bliver givet Adgang til gjennem et større Udvalg af Salmer at synge sig ind i Kirkeaarets Gang; — og naar — som vi har Grund til at vente — Salmerne bliver ledsagede af noget mere bevægelige Melodier end de stive Koraltoner, der aldrig har kunnet blive rigtig hjemme blandt det norske Folk — Melodier, som de, Lindemann har givet os Prøver paa, — turde det under de rette Forudsætninger forøvrigt kunne haabes, at Kirkesangen skal blive anderledes fuldtonende i vort Land end Tilfældet har været i de sidst forløbne 60 Aar.

Den russisk-kinesiske Telegrafledning. I „B. T." meddeles Hovedpunkterne af den Koncession, som under 23de Oktbr. er tilstaaet Etatsraad Tietgen o. Fl. paa Anlægget af en undersøisk Telegrafforbindelse mellem de russiske Telegrafliniers Endepunkt ved det stille Hav og Kina og Japan. Der er indrømmet Koncessionærerne betydelige Begunstigelser og hjemlet dem Monopol paa Telegrambefordringen i 30 Aar samt derefter Forret for alle Andre. Taxten for Rusland og Kabelet er fastsat til 100 Francs, hvoraf Rusland faar 40 Frs. og Kabelet 60 Frs. Hvad angaar Landingstilladelsen i Kina, har Chefen for det kinesiske Gesandtskab, Mr. Burlingame, besvaret en Forespørgsel derhen, at ingen særlig Tilladelse dertil er fornøden, da et amerikanst Selskab i 1865 har faaet en saadan Ret, og den samme Ret derefter tilkommer alle Nationer, der have Trakat med Kina.

Gotheborgs bekjendte Brændevins-Udskjænknings-Selskab har, uagtet det meget har virket til Indskrænkning af Brændevinsdrikken, dog givet et rent Overskud som nu med Renter er gaaet op til 31,000 Rdlr. 30,000 Rdlr. ere af Selskabet forærede Gotheborgs Arbeiderforening til Dannelse af en Folkebank.

Falmouth-Gibraltar-Malta-Telegrafkompagniet holder nu paa at faa sat en Telegrafkabel i Forbindelse med den britisk-indiske. „Great Eastern" løb den 23de Oktbr. ud med 2200 Mile Telegraftraad og efterfølges inden kort af 2 andre Dampskibe. Nedlægningen vil sandsynligvis være færdig i Marts næste Aar, og England og Indien da være forbundne ved en undersøisk Kabel.

Springflod Jordskjælv. I Aftbl. læses fra London den 28de Oktbr.: Den frygtede 5te Oktbr. med sin Flod er her, som forhen omtalt, gaaet over med svag Vind og uden sørgelige Følger, medens Nordamerikas Kyststrækninger har lidt betydeligt. Den største Ulykke har — dog ikke egentlig den 5te Oktober selv — hvorom vi endnu ikke kunne have Efterretning — men Frygten for samme anstiftet i Sydamerika. Tidligere Beretninger talte allerede om den „underjordiske Ebbe og Flod", om dens Virkninger, om Jordskjælv i Forening med usædvanlig oprørt Hav etc. De nyeste Efterretninger fra Peru, som det vestindiske Postdampskib bragte igaar, gaa til den 28de Septbr. Havnestaden Callao var allerede da ganske forladt. Soldater og Politi patruljerede i Gaderne for at forhindre, at ikke alt Slags Pak bemægtigede sig Byen. Alle Skoler havde lukket sine Døre, thi Forældrene turde ikke slippe sine Børn afsyne. Endog Krigsskibene i Havnen vare gaaede tilsøs for at undgaa den frygtede Katastrofe. Man antager, at denne paniske Skræk ikke vil ophøre forend langt efter den 5te Oktober. Til denne slemme Stilling kommer ogsaa, at den sydlige Del af Peru for Tiden er stærkt plaget af Jordstød. I Guadaquil havde man den 26de Septbr. 3 Stød, hvilket bevirker, at Folks Gemytter i Ecuador ogsaa ere ængstelige.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Stockholm, 4de Novbr.

Kongen og Dronningen ere iaften tilbagekomne. Foreningsdagen er festligholdt ved Kanonsalut og Flagning fra alle Fartøier.

Madrid, 4de Novbr.

Topete fastholder sin Dimission. Det antages sandsynligt, at Kabinettet opløses, og at det overdrages Prim at danne nyt Kabinet.

Athen, 4de Novbr.

Den østerrigske Keiser modtoges af Kongen i Piræus og af Dronningen i Residentsen.

Ægteviede i Oktober Maaned.

I Grønlands Menighed:

3die: Enkem. Tomtearb. Eduard Kristian Olsen Stenby og Pige Karoline Johannne Gulbrandsdatter. 10de: Enkem. Fyrbøder Johan Alfred Pettersen og Pige Kirsten Månsdtr. Skibstømmermand Knud Monsen og Pige Laura Pogalie Gaspara Paulsen. Murarb. Johan Eduard Johannesen og Pige Karoline Knudsen. Arb. Andreas Larsen og Pige Anne Helene Jensen. Tomtearbeider Ole Olsen og Pige Anne Kristine Andreasdtr. 17de: Skomager Martin Gulbransen og Pige Fredrikke Vilhelmine Kristine Davidsen. 23de: Enkem. Smedemester Ole Dahl og Jfr. Johanne Katrine Johannesen. 24de: Korskarl Johan Martin Andersen og Pige Anne Marie Jensen. 26de: Enkem. Thron Pettersen Skaugstad og Jfr. Marie Andersen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt i det sydlige Norge, hvor det staar jevnt høit. Vinden er laber Landvind med klart og tørt Veir, undtagen i Kristiansund, hvor det sneer. Temperaturen er sunket, stærkt paa Østlandet, hvor den er indtil 12 Grader under Normalstand. Udsigterne ere fremdeles nærmest til koldt og klart Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 5te November.

Foged Ostedahl og Doktor Juell fra Konsvinger, Doktor Bergh fra Solør, Pastor v. d. Lippe fra Sørum, N. Johannesen fra Ringsaker, Ingeniør Dahl fra Landet, Knudsen fra Drammen, E. Treu fra Holmestrand, Berggrav fra Fr.stad, Oberstløitn. Seierstad fra Hedemarken, Andersen fra Moss, E. & A Kjøsterud fra Drammen, Bentzen fra Moss Schlytter fra Horten, Rynning og Frue fra Kongsvinger, Sagf. Thilesen og Konsul Omsted fra Drammen, i Hotel Scandinavia.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Turistforeningen.

Bidrag til Turistforeningens Aarbog for 1869 bedes indsendt inden 20de November til Foreningens Sekretær, Kand. N. Dietrichson, General-Krigskommissærens Kontor.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Frimurerlogens

Restauration og Billarder

anbefales.

NB. Billarderne, der nu ere forsynede med nye **Kugler** og er godt istand i alle Henseeeder, anbefales det ærede Publikum paa det Bedste.

For Middagsselskaber, Festligheder, Baller etc. vil Lokale kunne erholdes efter nærmere Aftale.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,**
Kirkegaden No. 7.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 9de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.

(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift (9de Halvaargang), der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Rost, udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Expl. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Natursagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar have staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 18de Oktober 1869.

J. Chr. Abelsted.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Gode Herregaloger.

Et lidet Parti udsælges for 3 ₰ pr. Par hos **L. A. Nicolaysen.**

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Tollekníve, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tollekníve** med Skafte af **Træ, Rensdyr- og Elsdyrhorn,** smaa **Sprættekníve,** enkelte **Slirer,** beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et messingbeslaaet **Belte** med tilhørende **Tollekniv** med ligeledes meget god messingbeslaaet **Kniv** og **Slire** faaes for 1 Spd 60 ß.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens- og Raadhusgaden.

Smør. Ost.

Extra fint gudbrandsdalst Smør og fin Mysost, saltet Fjeldørret og Faarekjød i Tønder sælges i Jakobsens Gaard, Storgaden 15.

Citroner ankomne til **Hans Gjessing.**

Tjeneste søges.

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Flødning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

Tilkjøbs forlanges.

Frimærker, saavel brugte som rene, fra alle **europæiske** Stater, samt fra **Asien, Afrika, Amerika** og **Australien,** i over Tusind forskjellige Sorter, sælges billig. Udenbyes Ordres expederes hurtig. Brugte norske Frimærker af alle 4 Udgaver kjøbes eller tages i Bytte.

Wm. Gram.

Brugte **norske Frimærker** af alle 4 Udgaver kjøbes i hundred- og tusindvis pr. Contant eller mod **udenlandske Frimærker,** hvoraf over tusinde forskjellige Sorter haves.

Wm. Gram.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 259. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 6te November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa Allehelgens-Søndag:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Landberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldigheds-Kirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Kand. theol. Finch.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Østre Akers Kapel: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg;
Enerhougens Samfund: Missionsforedrag Kl. 5 af Hr. Kand. theol. Riddervold.
Bedehuset i Hausmansgaden: Missionsforedrag Kl. 6 af Hr. Missionær Dahle.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

L. K. Daa: Om Nationaliteternes Udvikling.

(Forts. fra No. 253).

Naar man gjennemlæser de Fremstillinger, hvoraf Prof. Daa udbringer disse mærkværdige Sætninger, vil man snart bemærke, at han ogsaa i den Betydning er en Samrøringsmand, at han rører forskjellige Begreber sammen. Han gjendriver det amerikanske ethnologiske System, der paastaar, at de naturligen forskjellige Menneskearter bør holdes afsondrede fra hinanden, ved at anføre den Erfaring, at vilde eller halvvilde Smaastammer, der kun tælle nogle ganske faa tusinde Individer og leve i en næsten fuldstændig Isolation, som t. Ex. Befolkningen paa adskillige af Oceaniens Øer, vise en kjendelig Vantrivsel og tildels endog holde paa at dø ud. Han indrømmer, at hine amerikanske Lærde ligesom overhovedet de forenede Staters Borgere vil fremfor andre sætte sin Storhed og Lykke som Folk i „den til saa stor Fuldkommenhed drevne Samfærdsel og derved bevirkede Tilknytning og Forbindelse mellem alle Europa's Folkefærd paa Amerikas Jordbund"; men desuagtet er han nærved at beskylde dem for at forsvare Blodskam. At de ublandede gæliske Irlændere ere smaa Folk, medens de blandede ansees for maaske at staa øverst blandt Europa's Folkeslag i Legemskraft og Høide, at de indfødte Islændinger angribes mandstærkt af herskende Smitsotter, medens i Almindelighed de Indflyttede forskaanes, at Kretiner og Byttinger ere hyppigere i Schweitz's mest afsidesliggende Fjelddale, anføres som Beviser for den Paastand, at de forskjellige Menneskeracer med Fordel for Afkommet kunne blandes med hinanden. Men her finder øiensynlig en utilstedelig Samrøring Sted. Spørgsmaalet om Blanding af Racer og Spørgsmaalet om Blanding af forskjellige til samme Race hørende Folkeslag eller om Blanding inden det samme Folkeslags forskjellige Slægter og Bygder maa holdes ud fra hinanden. Man kan meget vel erkjende, at flere af Europas mest oplyste og kraftige Folkeslag er dannet ved Blanding af beslægtede Stammer, eller at en længe fortsat „Indavl" inden de samme Familier har en skadelig Indflydelse paa Afkommet, uden derfor at være forpligtet til at hylde den Anskuelse, at Mestizer, Mulatter eller Zamboer i aandig og legemlig Henseende staa høiere end den hvide og de farvede Racer, fra hvilke de stamme, og kunne vedligeholde sig som en særegen kraftig og fremadskridende Mellem-Slægt. Hvad Prof. Daa anfører med Hensyn til dette sidste Punkt, er vistnok langtfra at være overbevisende. Der citeres et Par Ytringer af den „upartiske" Bory de St. Vincent, som priser Mulatterne for deres Skjønhed og Forstand, og af den „naturkyndige" Agora, som siger, at de i La Plataflodens Distrikter boende kreolske Blandinger ere baade i Skjønhed og Høide overlegne hans eget Folk, Spaniolerne. Men herimod kan stilles mangfoldige jevngode Vidnesbyrd, der gaa i modsat Retning. Den „upartiske" Tschudi t. Ex. sætter de blandede Folk i Sydamerika meget lavt, og anfører det som en Grund til at Chili og Argentina udvikle mere Kraft og Fremgang end de øvrige sydamerikanske Republiker, at Raceblandingen her ikke i samme Grad har øvet sin uheldbringende Indflydelse; den „naturkyndige" Livingstone fortæller, at de Indfødte etsteds i Sydafrika pleie at sige, at Gud har skabt den hvide Mand og at Gud ogsaa har skabt den sorte Mand, men at Fanden har skabt Mulatten, og mener, at Erfaringen kun i altfor høi Grad stadfæster, at der ligger en Sandhed til Grund for denne naive Udtryksmaade osv.

Det gjøres gjældende, at naar „Mulatter og Mestizer befinde sig paa et lavt Trin i Samfundet, saa kommer det af, at de møde saa store Hindringer i at tilegne sig Kulturen og i at benytte sin medfødte Overlegenhed, om de end besad den i noksaa høi Grad, at nødvendigvis de enkelte Exempler paa en heldig Seir over alle Hindringer og Fordomme maa blive saa faa, at de næsten faa Udseende af Undtagelser fra en modsat Regel". Nu, lad det være saa! men hermed er jo ikke sagt andet, end at man endnu savner de fornødne Beviser for hin „Overlegenhed" og at man derfor indtil videre gjør rettest i at udtrykke sig med større Forsigtighed om dette Punkt end Prof. Daa har gjort. Ganske anderledes begrundet er den Sætning, at Blandingen af flere til samme Race eller Æt hørende Folkestammer frembringer et godt Resultat. Her har man sikre og utvivlsomme Erfaringer at støtte sig til; men Prof. Daa kan ikke lade sig nøie med disse. Han skal strax have en praktisk og ubetinget Regel udaf enhver theoretisk og betinget Erkjendelse, og finder det derfor magtpaaliggende at gjennemføre den Sætning, for hvilken han har taget Parti, gjennem tykt og tyndt, medens dens Sandhed i Virkeligheden kun kan erkjendes samtidigt med at man erkjender dens Begrændsning. Det forholder sig nemlig vistnok saa, at flere af Europa's videst fremadskredne og kraftigste Folkeslag, som t. Ex. Franskmændene og Engelskmændene, ere stærkt opblandede (dog utvivl mindre end man engang var tilbøielig til at forestille sig: Franskmændene ialfald ansees nu for at være saagodtsom rene Kelter, deres nyeste nationale Historieskriver, Henri Martin, siger: Les Gaulois sont nos véritables ancêtres).

Men ogsaa Spanierne ere meget opblandede, ja, endog mere end hine, og Prof. Daa sætter dem dog aabenbar ikke høit, da han siger, at de ere „ligesaa raa og lidenskabelig vilde som Sydamerikas kreolske Befolkninger" Paa den ene Side ere de skandinaviske Folk saa temmelig ublandede (thi Prof. Daa's Lære om at Skandinaverne er en Blanding af Finner og Germaner, behøver man ikke at tage Hensyn til, saalænge der ikke er anført Noget, som kan tjene til at støtte den); men dem vil man dog vel ikke negte enten fysisk Kraft eller Evnen til at følge med i den fremadskridende Kulturudvikling. En Regel kan saaledes ikke her opstilles, og, naar Prof. Daa desuagtet opstiller den, saa er det i Egenskab af Partigjænger og ikke i Egenskab af Videnskabsmand. — Blandt Beviserne for de gavnlige Virkninger af en Blanding af forskjellige Folkefærd anfører vor Forfatter ogsaa Island, hvis Opblomstring og mærkelige Aandsliv i den første Tid efter Bebyggelsen forklares af, at det „blev besat af en Mængde forskjellige Ætter fra de fleste skandinaviske Bygder, ja endog af Irlændinger og Skotter.". Dette er en ganske god liden Prøve paa, hvorledes Prof. Daa omgaaes Kjendsgjerninger; thi det er jo noksom bekjendt, at Island bebyggedes fra Norge, næsten udelukkende fra dets vestlige Fylker, og at der blandt de flere hundrede Landnamsmænd kun fandtes et Par Svenske og ikke en eneste Dansk. Prof. Daa kan heller ikke være uvidende derom, ialfald maatte det have været ham let at skaffe sig sikker Kundskab, og hvad skal man da dømme om en saadan Unøiagtighed, naar man ser, at der gjøres Brug af den, og at der paa den bygges en hel Forklaring?

Ligesom Prof. Daa undlader at holde Spørgsmaalet om en Blanding af flere til samme Race hørende Folkeslag og Spørgsmaalet om en Blanding mellem forskjellige Racer tilbørligt ud fra hinanden, saaledes lader han Begreberne Clan, Stamme, Nationalitet flyde sammen i et Røre, hvilket ogsaa er en nødvendig Betingelse for at han kan udbringe sine amalgamistiske Følgeslutninger af Fortidens og Nutidens Erfaringer. Han anfører, som et Bevis for at den fremadskridende Kulturudvikling er en Sammensmeltningsproces, der vil bringe Nutidens Nationaliteter til efterhaanden at forsvinde i det store Folkehav, at „nogle Forfattere, før Romerne paatvang Gallien sin ensformige latinske Sprogart, regnede 400 Nationer der og 25 i England, at Ptolomæus opregnede 68 i Tyskland og Tacitus 36, medens der nuomstunder kun er en eller et Par i hvert af disse Lande. Som om de Nationer, Cæsar omtaler i Gallien og Tacitus i Germanien, vare Nationaliteter i samme Forstand, i hvilken Nutidens Tyskere, Franskmænd eller Engelskmænd ere det! Han skildrer de barbariske Folkeslags stedse videregaaende Adsplittelse i mange smaa Stammer, hvoraf hver ofte kun tæller nogle faa Tusinder, men som dog afvige kjendeligt fra hinanden i Udseende og tale indbyrdes uforstaaelige Tungemaal, medens Europas store Folkeslag ere saa lige hverandre, „at den fysiske Forskjel mellem Tyskeren, Franskmanden og Italieneren t. Ex. bliver noget ganske mikroskopisk eller vel endog kun indbildt og vilkaarligt." Og dermed tror han at have bevist, at Kulturen alene gaar ud paa at udjevne og ophæve alle Eiendommeligheder, medens den modsatte Proces, den udsondrende, adskillende alene tilhører Barbariet; og han spørger triumferende, om man da ikke efter dette vil erkjende, at ethvert Stræv, som gaar ud paa at fastholde en Nationalitet i dens Særegenhed, er en „Bagevje" eller rettere en „Helvedeshøl", og at derimod alene den Virksomhed fortjener Navn af en „historisk skabende", der gaar ud paa at gjøre en Nationalitet, et Sprog til herskende over store Landstrækninger og at ophæve de Grændser og Artsmærker, der endnu dele den kultiverede Menneskehed. Men dette Ræsonnement hviler paa en saa bedrøvelig Samrøring af Begreber, at man, naar man skal imødegaa det, alene sættes i Forlegenhed derved, at man er nødt til at komme med Almensætninger, hvem det ikke har faldt Nogen ind at drage i Tvivl. Thi Enhver vil jo hertil vide at svare, at om Europas Nationaliteter ikke adskille sig saa skarpt fra hverandre som Afrikas eller Amerikas vilde Horder ved ydre Særkjender, saa ere de til Gjengjæld desto dybere i aandig Forstand, og at deri netop Nutidens Nationaliteter ere forskjellige fra Oldtidens Stammer, at hine hvile paa en særegen Historie og Aandsudviklig, medens disse kun vare skilte ved udvortes Forhold. Franskmanden, Tyskeren og Italieneren kan ikke kjendes fra hinanden ved eiendommelige Prydelser eller særegne Maader at bære Haaret paa; men de ere skilte ved en dyb Kløft i Hensyn paa Smag, Livsopfatning, aandigt Indhold overhovedet, og denne Forskjel har de største og skarpsindigste Tænkere arbeidet paa at beskrive og bestemme, saa at den neppe kan være noget „Rus, indbildt eller vilkaarligt." Og hvoraf bevises det, at Kulturen, der udjevner de ydre Afvigelser, ogsaa udjevner de indre? Prof. Daa omtaler, at Naturen frembyder „de imponerende Syn af et stort Antal Menneskesamfunds Opløsning eller Tilintetgjørelse"; men Nutiden frembyder et andet ikke mindre „imponerende" Syn, som han ikke nogetsteds i sin Bog finder Leilighed til at omtale, skjønt det unegtelig mere end noget andet giver Tidsalderen dens eiendommelige Præg, og det er Synet af Nationaliteter, om hvilke Verden hidtil lidet eller intet har hørt, som have levet skjult og ubemærket under ydre og indre Fortryk, men som nu reise Hovedet og kræve sin Ret som selvstændige Folk og faa den af Europas oplyste Opinion. Dette hænger sammen med Tidsalderens demokratiske Karakter, der fører med sig et stærkere og i stedse videre Kredse udbredt historisk Liv. Medens fordum et Folks historiske Liv som oftest var sammentrængt hos dets Regjering eller hos en enkelt styrende Stand, saa at Kongehusets Uddøen eller andre tilfældige Begivenheder kunde faa en skjæbnesvanger Betydning for dets nationale eller politiske Selvstændighed, er denne nu bygget paa en bredere Grundvold. Folkene tage nu selv paa en eller anden Maade Del i at bestemme sin Fremtids Skjæbne, og Fortidens Skjæbner kan derfor ikke i samme Grad som før være dem ligegyldig eller ubekjendt. Tidligere var det mest kun Folkets Høvdinger og Stormænd, der syslede med dets Historie; nu bliver denne mere og mere et Fælleseie. Men derved vækkes og skjærpes Nationalfølelsen og den Enkelte knyttes med fastere Baand til det Samfund, hvorfra han er udgaaet. Et Folk, der besidder en egen Historie (og kun dette er en Nationalitet), er derfor nu mere sikret mod Tilintetgjørelse end nogensinde tidligere. Det kan overvindes i Krig af en mægtigere Nabo; men det vil fortsætte Kampen for sin selvstændige Tilværelse under det fremmede Overherredømme, fordi det ikke blot sammenholdes ved ydre Baand, men ved en Historie, der kjendes og elskes af Alle og i hvilken det efter Nederlaget drager sig tilbage som i et Kastel, hvorhen Fiendens Vaaben ikke kunne naa. Og denne de smaa Nationaliteters Sikkerhed voxer med den fremadskridende Udvikling; thi den fremad-

stridende Udvikling lægger nye Blade til deres Historie, og Kjendskabet til denne udbredes i samme Grad som Almenoplysningen stiger.

Deraf kan det ogsaa forklares, at det, som Prof. Daa siger, er „meget vanskeligt at danne en ny Nationalitet blandt civiliserede Mennesker". Thi Dannelsen af noget Nyt forudsætter Opløsningen af det Gamle; men de Nationaliteter, hvori Europa's oplyste Befolkning deler sig, er af et ganske anderledes fast To end Amerikas og Afrikas vilde eller halvvilde Stammer. Prof. Daa forklarer det deraf, at „Meningerne om det Hensigtsmæssige og Gavnlige i nationale Særegenheder er ganske modsatte hos Barbarer og oplyste Folkeslag", og at „vor Tids Kultur anser de adskillende Eiendommeligheder som Onder eller Daarskaber". Man skulde tro, at Professoren her behagede at skjemte, og at han ikke for Alvor kunde ville antyde den Mening, at en Nationalitet oprettes paa samme Maade som et Aktieselskab, i en Generalforsamling, hvor der voteres og diskuteres om det Hensigtsmæssige eller Fordelagtige ved at sætte en ny Forretning i Gang. Men det maa vel være Alvor, siden han paa flere Steder i sin Bog bruger lignende Udtryksmaader, uden at man kan se andet, end at han vil have dem forstaaet efter Bogstaven. Han roser t. Ex. Anglo-Amerikanerne, fordi „de have betragtet det som ufornødent at udfinde og udbilde et nyt Skriftsprog", saasom de „ved at spare sig dette uhyre Arbeide have faaet Tid til at granske den ydre Naturs Hemmeligheder med saa stor Kraft". Han fortæller, at Plattysken „er bleven henlagt som ufornøden" — „ved en mærkelig Overenskomst". Rigtignok udtaler han paa et andet Sted, at „Folkeeiendommeligheden er en Naturens Foreteelse, fremgaaet med Nødvendighed af Forholdenes Magt, saa at intet menneskeligt Vil eller Bør kan have synderlig Magt over den". Men denne forstandige Erkjendelse staar for sig selv, og Forf. ræsonnerer i Vest, naar den fører i Øst, idet han overalt forudsætter en Frivillighed og Vilkaarlighed i de nationale Bevægelser og bedømmer dem efter et Hensyn til det „Nyttige" og for det „Hensigtsmæssige", som om de ganske hørte hjemme i det daglige Forretningslivs Sphære. Han kan saaledes ikke forestille sig Muligheden af en Naturgrund for det Norske Maalstræv, hvorved Spørgsmaalet om det er hensigtsmæssigt eller ikke rent bortfalder. Maalstrævet er overflødigt, siger han, saasom Skriftsproget har været brugt og forstaaet af Folket i saa og saa mange Aar, og hvorfor skulle vi saa spilde vor Tid med at „lave os et aparte Skriftsprog?" Vi finde det iøvrigt ganske unødigt at indlade os paa en nærmere Imødegaaelse af hvad Prof. Daa anbringer imod Maalstrævet: det er den samme Opfatning af Nationalitet à vue de nez og det samme Ræsonnement à la Helvedeshol, hvilket man i det Foregaaende maa have faaet tilstrækkelig Prøve paa. Vi ville heller ikke opholde os videre ved de mange Enkeltheder i Bogen, der kunde give Anledning til Bemærkninger. Vi tro, at man af hvad der nu er anført vil kunne skjønne, at Bogen snarere bør betragtes som et Tillægshefte til det skandinaviske Selskabs Forhandlinger end som et selvstændigt videnskabeligt Værk.

Kristiania, 5te November 1869.

Vi have i de sidste Dage meddelt forskjellige Beretninger om, hvorvidt Sultanen skulde reise til Suez eller ikke. Vi skulle til dem, vi have meddelt, føie en ny. Fra Alexandria meddeles: „Der fortælles vistnok i Privatefterretninger fra Konstantinopel, at ogsaa Sultanen vil indtræffe for at deltage i de forestaaende Festligheder i Anledning af Suez-Kanalens Aabning; men i Regjeringskredsene ved man her Intet om, at Padischa'en har en saadan Hensigt. Under de forhaandenværende Omstændigheder, da Tvisten mellem Sultanen og Vicekongen endnu ikke er løst, er den Førstes Ankomst hertil saameget mere usandsynlig, som han nødvendigvis ved denne Leilighed, da Vicekongen optræder med en uafhængig Fyrstes Glands, vilde komme til at staa i Skyggen for sin Vasal. I de diplomatiske Kredse bliver derfor ogsaa Efterretningen betvivlet". Som man vil lægge Mærke til, er det altsaa ægyptiske og franske Beretninger, som i det Længste benegte en Reise, som vilde være dem imod.

Fra Wien berettes under 30te f. M.: Tyroler-Landdagen er bleven sluttet igaar, netop som den vilde til at vedtage en forfatningsfiendtlig Resolution. Den er ikke opløst, kun sluttet. Ogsaa i de øvrige Kronlande ender snart Landdagsmøder, som ikke har bragt Ministeriet altfor mange Roser. Vistnok har den bøhmiske Landdag vedtaget en Resolution, der er overensstemmende med Forfatningen og Ministeriets Ønsker, men det vil ikke sige stort. Thi den bøhmiske Landdag repræsenterer kun det tyske Parti, ikke det czechiske. „Neue freie Presse", som ikke vil give efter ligeoverfor Czeckerne, skriver: Den af den bøhmiske Landdag vedtagne forfatningstro Adresse forhaanes af „Vaterland" og den gamle „Presse", og naar det sidstnævnte Organ altid paany opfordrer Forfatningspartiet til at gjenoprette Forstaaelsen med Czekerne, saa citere vi for Bladet det nyeste „Narodni Listy", hvor det særdeles forsonlig heder: Den bøhmiske Nation har ingen Grund til at nære Tillid til Keiserreisen til Konstantinopel og de Forberedelser, som i Anledning af den ere trufne. Med de nuværende Ministre staa vi ikke i nogen anden Forbindelse end den, som det gjensidige Had og den øieblikkelige Magt bringer tilveie. Deres eneste organiske Forbindelse med den bøhmiske Nation opretholdes af et fremmed dem hengivent Bureaukrati og af et talrigt bevæbnet og ubevæbnet Politi. Paa Forfatningskampenes Mark møde vi kun med dem, forsaavidt som vi holdt Øie med det hos os mod Landets Rettigheder sig sammensværgende tyske Koteri paa Fünfkirchenpladsen og det herværende tyske Casinos Virksomhed, og forsaavidt som vi have at afværge de Angreb, som gjøres af journalistiske Jøder, der befinde sig i det nuværende cisleithanske Kabinets Tjeneste.

Om den nye preussiske Finantsministers Tale, hvoraf vi for et Par Dage siden meddelte et telegrafisk Udtrag, skrives fra Berlin til „Köln. Zeit.": Den Tale, som Finantsministeren Camphausen igaar holdt i Deputerkammeret, gjorde et ikke ugunstigt Indtryk. Man har faaet saameget ud, at den nye Minister omgaaes med Reformer i Finantsvæsnet, og i Betragtning af det Ord, som han har for Energi, er man tilbøielig til at tro, at han vil vide at realisere sin Tanke, at regjere i Overensstemmelse med Landdagens Flerhed. Dette har i Forbindelse med det nye Finantsprogram, som er stillet i Udsigt, indgivet Deputerkammeret Haabet om en venskabelig Samvirken. At mange som nødvendige anerkjendte Reformer ikke vil lade sig gjennemføre i en Hast, siger sig selv. Hvad Ministeren antydede om at Gjældsafbetalingernes Størrelse skulde afpasses efter Finantsernes Tilstand til enhver Tid, er et Spørgsmaal, som i de senere Aar oftere har været bragt paa Bane. En saadan Reform maa imidlertid forberedes lidt efter lidt og kan neppe allerede i denne Session faa store praktiske Følger. Til Dækkelse af det nuværende Underskud maa der vel skaffes andre Midler tilveie. At saadanne heller ikke fattes, lod sig ane af Ministerens Tale igaar, og man vil vel snart høre noget nærmere derom. I Deputerkammeret har man f. Ex. ofte ytret, at mange Bjergværker nu drives for Staten med et høist tvivlsomt Udbytte, medens deres Salg snart vilde forøge dette og samtidig bidrage til Gjenoprettelsen af Budgettets Ligevægt. Endog ganske nylig skal der paa den saakaldte Königshütte i Schlesien være gjort Bud, som efter Kyndiges Mening ikke ere at foragte. Forhen vilde Styrelsen ikke gaa ind paa at anvende slige Midler. At den nye Minister heri vil gjøre nogen Forandring, er vel ikke aldeles umuligt. Imidlertid har den af Camphausen udviklede Anskuelse, at vore Finantsers Tilstand trods det formelle Underskud bør vække andre Staters Misundelse, vundet Tilslutning fra alle Sider i Deputerkammeret, og Publikum vil være af samme Anskuelse.

Til „Corr. Slave" skrives fra Bosnien, at der ogsaa blandt Befolkningen der hersker stor Ophidselse, som kan blive meget farlig for de tyrkiske Embedsmænd. Siden den nye Lov om Indførelsen af det tyrkiske Sprog som administrativt Sprog og om Bosniakernes Udskrivning til tyrkisk Krigstjeneste, er Forbitrelsen voxet, navnlig i det bosniakiske Aristokrati. Alle ere vel forsynede med Vaaben, og man turde vente en snarlig Opstand, dersom Bevægelsen paa den dalmatiske Grændse ikke bliver undertrykt. En fransk Agent er ankommet fra Paris til Serajevo alene for at undersøge Stillingen og gjøre Indberetning til sin Regjering. Han lægger intet Skjul paa sin Sendelse.

Fyrsten af Montenegro skal gjennem sin Statssekretær gjentagende have forsikret, at hans Undersaatter ikke staa i nogen Forbindelse med Oprørerne i Bocche di Cattaro.

Hertugen af Newcastle, hvis Møbler og Effekter fornylig forauktioneredes, har paa Grund af en eiendommelig Mangel i den engelske Lovgivning undgaaet at sættes i Konkursstand. Efter Fallitloven af 1861 kan Lorder, som drive Handel, tvinges til Konkurs, men ingen Lov tilsteder dette, forsaavidt Lorden ikke driver Handel. Herpaa støttede han sig og fik Rettens Medhold.

Ifølge en Række Artikler i Times antages det, at den engelske Regjering har til Hensigt i Ordningen af de irske Landboforhold at virke for Indførelsen af langvarigere Forpagtningskontrakter og at sikre Forpagteren mod ubeføiede Udkastelser. Man vil først og fremst anvende indirekte Midler, men man vil dog ogsaa indsætte en Regjerings-Kommission med diskretionær Myndighed. (Hamb. Corr.)

Den paa det i Bladet tidligere omhandlede Folkemøde i Rouen vedtagne Resolution lød saaledes: Regjeringen opfordres til før den 4de Februar næste Aar at opsige Handelstraktaten med England samt derhos ogsaa at opsige de lignende Traktater med andre Magter, eftersom der dertil bliver Adgang, saaledes, at Landets Repræsentanter ved Beskyttelsestarifens Fastsættelse alene have at tage Hensyn til det nationale Arbeide, hvis Skjæbne er uadskillelig knyttet til Landet. I Lille er der afholdt 2 Forsamlinger, hvor man ligeledes vedtog at sende en Deputation til Ministerraadet for at anmode om Opsigelsen af Handelstraktaten med England.

Til Karakteristik af de liberale og nationale russiske Blade kan tjene nogle Ytringer af Golos, et af de største Blade i Petersburg. Efterat Tidningen har klaget over, at det ikke gaar godt nok med Polens Russifikation, finder den det skrækkeligt, at der i Retterne endnu altid forhandles paa Polsk, og at der endnu findes Polakker i alle Administrationsgrene. Det beklager, at der ikke blev anvendt tilstrækkelig Energi, da den sidste polske Opstand var kuet. „Dengang," lyde Ordene, „var det Tiden til med engang at gjøre Ende paa al polsk Embedsstand. Foran ethvert Embedskontor burde der have været opreist en Galge, hvori de Mennesker burde have været tilintetgjorte, som nu modvirke vore Bestræbelser."

Det græske Kammer har, efter hvad den franske Journal officiel beretter, vedtaget Lovudkastet om den korinthiske Landtunges Gjennemgravning.

Høiesteret. Den igaar af Høiesteret paakjendte Sag, Murmester H. Guttormsen mod Murmester Metz, angik et Erstatningskrav som Appellanten søgte at gjøre gjældende hos Indstevnte, Metz, i Anledning af, at denne havde foretaget Planeringsarbeider paa en i Pilestrædet beliggende Byggetomt, der oprindeligen eiedes af Appellantens Broder K. Guttormsen, af hvem Indstevnte havde erholdt Tilladelse til at stelle med Tomten, der imidlertid strax bagefter gik over i Appellantens Besiddelse, hvorom dog Indstevnte holdtes uvidende. Under Sagen blev det ikke oplyst, at de af Indstevnte foretagne Planeringsarbeider havde forringet Tomten, der snarere maatte antages at have vundet i Værdi. Da der under Proceduren gjensidigen blev benyttet ærerørige Beskyldninger,

---

Den unge Læremester.

(Efter Fr. Gerstäcker.)

(Forts. fra No. 258.)

De drog da videre indtil de om ikke længe kom til Høilandet, og der bragte deres Fører dem til en Landsmand, som havde bosat sig der og ikke nok kunde rose Egnen. Men her tog Georg Hillmann Afsked med dem, da han som han sagde skulde arbeide paa sin Eiendom i Nabolaget. Naar han var færdig, lovede han at komme over til dem og besøge dem. Han tog nu sine Sager til sig igjen, tog Alle i Haanden og Margarethe to Gange — thi han begyndte og endte hos hende, og travede lystigt fløitende afsted.

Afskeden fra ham gjorde vore Udvandrere virkelig ondt; thi de havde lært at elske den unge, muntre Mand — dog han havde jo sagt, at han var deres „Nabo". Men Begrebet Nabo er i de vestlige Skove meget vidtløftigt og ubestemt; thi Ingen tænker paa at bygge sit Hus ved Siden af en Andens. I disse endnu temmelig vilde Egne kan man ofte reise halve Dage i lige Retning uden at træffe en menneskelig Bolig; men de Nærmestboende kalder hinanden dog trods dette Naboer.

Forøvrigt viste det sig snart, at den fremmede Amerikaner — meget ærligere end deres egen Landsmand Udvandringsagenten — i hver Henseende havde sagt Sandheden, da han roste denne Egn for dem. De fandt fortræffelig Jord saavelsom sundt Klima, og deres Landsmand red allerede den følgende Dag med dem til en Amerikaner, som boede omtrent en norsk Mil borte, om hvem han havde hørt, at han vilde sælge sin Farm og reise til Kalifornien. De blev strax enig med Amerikaneren om Handelen, og kjøbte det saakaldte Improvement, ɔ: et Hus, omtrent otte Acres opdyrket og indgjerdet Land og Forkjøbsretten til Stedet, for omtrent 100 Dollars. De flyttede strax over og tog i Fælleskab fat paa Arbeidet. Til Pensylvanieren saa eller hørte de Intet, og da de ikke vidste, hvor han var, kunde de heller ikke opsøge ham. Han maatte ganske have glemt dem; thi ellers maatte han dog som Nabo have besøgt dem engang.

Tre Fjerdingaar var imidlertid gaaet hen, den første Høst var modnet og var faldt saa rigelig ud, at de kunde regne paa et godt Udbytte. Men desværre havde de ingen Lade, og de kunde heller ikke paa nogen Maade begribe, hvor den tidligere Eier havde havt sin Mais. De turde heller ikke lade den staa synderlig længere ude paa Marken, thi Spurvene og en liden Slags Pappegøier — saakaldte perroquets — var saa slemme, at de neppe mere kunde berge sig. Spurvene var især farlige; thi de havde hakket Huller i Spidsen af Kolberne, hvor nu Regnvandet samlede sig, saa at de begyndte at raadne.

Herpaa maatte man raade Bod, og naar man foreløbig idetmindste kunde bygge en Lade eller et Skur af tynde Spirer, saa kunde man lægge Maisen derind og havde om Vinteren Tid nok til at opføre en bedre Bygning.

De var Alle enige heri. Idag var de gaaede ud sammen og havde udsøgt sig to prægtige Stammer, som den tidligere Besidder mærkværdigt nok ikke havde taget, skjønt de stod temmelig nær Huset. De kunde være omtrent 80 Fod til den første Gren. De gjorde et Indsnit i det første, satte en stor Langsag til og sagede det igjennem. Da Træet faldt, begyndte de to af dem at maale det op i passende Længder til at kløve, medens de øvrige gav sig ifærd med det andet Træ. De var saa fordybede i sit Arbeide, at de ikke lagde Mærke til en Rytter, som kom ud af Skoven, før han tilraabte dem med et lydeligt Hallo!

„Hallo! Pensylvanieren!" jublede de, da de gjenkjendte ham; thi de glædede sig virkelig ved at se ham igjen efter saa lang Tids Forløb. „Hvorledes staar det til, Hillmann, hvad driver De paa med og hvor har De været den lange Tid?"

„Aa, med mig staar det godt til!" lo den unge Mand og vendte ikke Øinene bort fra det fældte Træ, hvori En af dem netop havde drevet en Kile for at kløve det — „men for Pokker, hvad driver da I paa? Hvad vil I gjøre med dette Træ?"

„Vi vil kløve det op i Spirer og bygge en Lade deraf", sagde Tømmermanden.

„Af Gummitræet der?" lo Pensylvanieren; „og I tror virkelig, at I fem Mennesker kan faa kløvet det i fem Uger?"

„Oho!" sagde Wohlers, „se engang paa Stammen, glat som et Rør og Barken løber saa lige; den maa flyve fra hinanden bare man kommer den nær."

„Saa?" nikkede den unge Mand med et eget Træk om Munden, „naa, saa lad den da flyve, det skulde jeg ogsaa have Lyst til at se"; og med disse Ord satte han sig magelig i Sadelen, medens Wohlers, der ansaa en Bekræftelse paa sit Ord for en Æressag, med fuld Kraft begyndte at slaa løs paa Kilen. Men saasnart den var kommen to Tommer ned, sprang den op igjen som om den var skudt ud med en Pistol, og da den endelig sad rigtig fast, kunde den ikke rokkes af Stedet.

Hillmann smaalo, men sagde Intet, og Mændene begyndte paa et andet Sted af Stammen, rigtignok med det samme Udfald; de kunde ikke engang trods det strenge Arbeide opdage saameget som en Sprække.

fandt Retten at burde give enhver af Parterne Medhold, forsaavidt angik deres Paastande om Mulkt.

Terrænundersøgelserne for en Jernbanelinie over Dovre ere nu ifølge Mrgbl. tilendebragte af Ingeniørerne. Det heder, at Resultatet ikke skal være gunstigere, end efter den første Undersøgelse.

Indtægterne af den for Lærerindernes Pensinsindretning afholdte Bazar udgjorde ca. 995 Spd.

Amtmanden i Finmarkens Amt har under 14de f. M. beskikket konstitueret Lensmand Morten Heggelund Stuwitz til Lensmand i Vardø Thinglag, Vardø Fogderi.

Monitorsagen. Advokat Heffermehl er beskikket til Aktor ved Høiesteret i Monitorsagen, og Advokat J. P. Andresen til Defensor for Lodsen. Kaptein Burchardt forsvares af sin privat engagerede Defensor Advokat Dunker.

Torsdag afholdtes Bal i Studentersamfundet. Under Festen indløb følgende Telegram fra Upsala:

„Christianiafararne samlade på årsdagen af Norges och Sveriges förening, att i flotligt lag fira studentmötets minnen, äro med de hjertligaste tankar midt blandt eder, våra värdar, bröder och vänner.

Lefve Christiania, Norge, Norden!

Ett bud flyr hän, trots storm och snö,
På minnets och längtans vingar,
En hälsning till dalar och fjäll och sjö,
Ett tack till de gamla, till yngling och mø,
Från svenska studenter det bringar. —
Du vän och broder med hjertat ibrand,
Du qvinna med känslor unga,
Vi jubla med eder för Norges land,
I bedjen med oss för Danmarks strand,
För Norden, för Norden vi sjunga.

På kamraternes vägner:
Hedenius. Monson. Forsman. Gödecke.
Exell. Geijer. Norblad. Fries.
Nordström. Lagergren.

Indførsel. Til Kristiania Toldsted er i Oktbr. Maaned indført: Smør, 55 Tdr., 279 Butter, 612 Dritler, 873 Fjerdinger, 50 Ottinger. Kaffe 635,346 Pd. Sukker, raffineret, 289,168 Pd., gult 253,855 Pd.

Udvandring. Med Dampskibet „Argo" afreiste igaar over Hull 14 Emigranter til Amerika.

Indberetning fra Amtmanden i Smaalenenes Amt, dat. 2den November.

Udfaldet af indeværende Aars Høst er stemmende med Indberetningen af 31te Juli om Udsigterne dertil, forsaavidt angaar Avling af Høstfæd og Hø, thi denne er bleven som i et Middelsaar, hvad Kvantitet angaar, og Kvaliteten er usædvanlig god.

De i September Maaned indtrufne Frostnætter have vistnok paa enkelte Eiendomme inden de forskjellige Præstegjelde beskadiget saavel Byg- som Havreagrene, der paa den Tid, Frosten indtraf, vare grønne; men i det Hele taget antager jeg dog, at ogsaa Avlingen af Vaarsæd er som i et Middelsaar, ligesom det Korn, der ikke tog Skade af Kulden, er usædvanlig godt.

Disse Frostnætter havde derimod stor Indflydelse paa Potetesagrene; thi de var lidet udviklede, Græsset frøs tilbunds og standsede Frugtens Vært aldeles. Potetesavlingen maa saaledes ansees mislykket. I enkelte nærmest Søkysten liggende Præstegjelde var Agrene mere udviklede, og i disse have ogsaa Poteterne givet et middels Udbytte; men i det Hele taget kan Avlingen neppe antages at være større end 3 a 4 Fold. Intetsteds har man derimod iaar sporet Tegn til den almindelige Potetessyge.

Halmfoderet er meget godt, og da Besetningerne efter forrige Aars mislige Foderavling ere blevne meget indskrænkede, vil her i Distriktet i denne Vinter Fodermængden være fuldkommen tilstrækkelig til Kreaturernes Fremfødning.

Om Søluftens lægende Kraft skriver Berg. Tid.: En 7 a 8 Aar gammel Gut, Søn af en Kjøbmand her i Byen, var overordentlig plaget af Kirtelsyge, saa at endog hans Øine tilsidst tillukkedes og han for ca. 3 Uger siden blev sendt til Kjøbenhavn med Dampskibet „Axelhus" for at underkastes en Operation af en der boende Øienlæge. Da imidlertid en af hans herværende Læger havde udtalt, at Søluften muligens vilde virke velgjørende paa ham, blev han, for stadig at kunne nyde godt af denne, saa meget som muligt holdt oppe paa Dækket. Forsøget lykkedes over Forventning. Dampskibet blev, hindret ved Storm, længere underveis end paaregnet, og den 6te Dag efter Afreisen herfra aabnede Patientens Øine sig pludselig af sig selv. Der er nu godt Haab om en ialfald delvis Helbredelse.

Skovrigdom i Namdalen. Namd. Tid. for 20de Oktober indeholder en Erklæring fra Forstmester Barth angaaende den formentlige Værdi af Grosserer O. G. Olsens Skoge i Namdalen, hvorefter disse efter et løseligt Skjøn antages at være værd mindst 300,000 Spd. Som de betydeligste nævnes de i Bjørnhurdalen, Tunsjødalen og Grondalen, Dalstrøg fra 1—2 norske Miles Længde og henved ½ Mils Bredde, for Størstedelen bevoxede med endnu urørt Urskog, bestaaende dels af Gran, dels af Furu af de største Dimensioner, og indeholdende en ikke ubetydelig Mængde af herligt Skibsbygningstømmer.

Fiske-Guano Fabrik. Romsdals Amtst. for 30te f. Md. skriver: Som et glædeligt Tidens Tegn ville vi omtale det af Kontrollør Bentzen fra Trondhjem anlagte Fiske-Guano Fabrik paa Gaarden Dahle i Kværnæs. Denne Fabrik har bestaaet i 2 Aar, og det er os bekjendt, at dens Produkt finder Anerkjendelse i Tydskland, hvortil der iaar er afskibet cirka 500 Sække. Det er at ønske, at dette Foretagende nyder Fremgang, saa at det Affald, som Fiskerierne her paa Kysten giver, kan blive nyttiggjort. Naar man betænker, hvilke Kapitaler, der i Aarenes Løb er gaaet tabt for Landet, idet dette rige Affald er bortkastet upaagtet, maa man glæde sig i, at Foretagsomheden har grebet fat saa vidt om sig, at den har kastet sig paa denne Bedrift, som forhaabentlig vil have en stor Fremtid for sig her i Landet.

Finlands Handelsflaade viser en Dalen i Antal fra 547 i 1868 til 544 i 1869, medens Læstedrægtigheden dog er gaaet op fra 84,588 til 86,847. Dampskibenes Antal er 75, hvoraf 8 af 100 Hestes Kraft og derover, og 23 af en Hestekraft mellem 30 og 100.

Seddelforfalskning i stor Stil har i den senere Tid været drevet i Hamborg. Det er især falske engelske Banknoter paa 5 £ og preussiske Thalersedler, som cirkulerer. En ung Haandværker er paagreben og har tilstaaet, at han har været Agent for en hel Bande Falsknere i Hanover.

Gjældsfængslets Ophævelse. Bestyrelsen for Fredericia Handelsforening har ifølge „Fr. Avis" ogsaa udtalt sig imod Gjældsfængslets Ophævelse, forinden der samtidig udkommer en tidssvarende Fallitlovgivning.

Svenske Forbrydere i Kjøbenhavn. Flk. Avis oplyser følgende: Tallet af Arrestanter, vedkommende Kjøbenhavns Jurisdiktion, har i 1868 været 2358 Mandfolk og 1024 Fruentimmer med henholdsvis 41,132 og 19,923 Arrestdage; heraf egentlige kriminelle Fanger: 999 Mandfolk og 519 Fruentimmer. Arrestanttallet er i stadig og stor Stigen. 2 Fanger ere døde i Arresthuset, den ene ved Selvmord. Ingen Undvigelse har fundet Sted. Af det hele Fangetal have 695, nemlig 522 Mandfolk og 173 Fruentimmer, med ialt 8057 Arrestdage, været Udlændinge. Af disse have igjen 436 Individer, med 5048 Arrestdage, været Svensker, og deraf 171 Individer med 4655 Arrestdage egentlig kriminelle Fanger.

Kongehusets Gjæster. Danske Dagblad skriver: Efter Bestemmelsen afholdt Hs. Maj. Kongen med Kong Karl, Kronprinsen, Landgreve Frederik m. Fl. igaar Formiddags Jagt i Hornbæks Plantage for derfra over Helsingør og Helsingborg at begive sig til Wrams Gunnarstorp. Kl. 12½ kjørte begge Dronninger og Kronprinsessen med Damer til Helsingør, for forinden Kongernes Afreise at deltage i en Dejeuner paa Kronborg Slot. Jagtselskabet afseilede Kl. 2½ fra Helsingør, der i Anledning af Besøget var smykket med Flag, til Helsingborg. Dronningerne returnerede til Fredensborg Kl. 4½.

Brændt Fartøi. Under 29de Oktbr. telegraferes der fra Newyork: Dampskibet „Stonewall", fra St. Louis paa Reise til New-Orleans, har brændt op. 200 Personer, deriblandt Kvinder og Børn, ere omkomne.

Om de frygtelige Storme paa Englands Kyster, skrives der fra London, at de har anrettet en uberegnelig Skade. Paa de berygtede Goodwin Sands, der i Themsens Munding har bragt saa mange Skibe i Fordærvelse, havde Bølgerne slynget det store Barkskib Frank Shaw fra Newcastle; førend Redningsbaaden kunde bringe Hjælp var 11 Mand druknede. I Mersey gik en stor Skonnert fra Glasgow under med Mand og Mus; fra Skibet Elefant blev der blot reddet 1 Mand, ved Redcar paa den Yorkske Kyst strandede Skibene John of Tain og Vesper. Dernæst beklages ogsaa Tabet af en preussisk Brig med hele sit Mandskab. Efter nogle Lodsers Udsagn skal ogsaa Passager-Dampskibet Britannia være gaaet under med Mand og Mus. Paa alle Punkter af den engelske Kyst holde Redningsbaadene sig beredt til at redde.

Fra Island heder det i et Brev, dateret Reykjavik den 17de Oktbr.: Da jeg sidst skrev Dem til, var det islandske Althing netop blevet færdigt med Behandlingen af de to forelagte Forfatningsudkast, og dets Opløsning stundede til. Der stod kun tilbage Slutningsbehandlingen af en Adresse til Kongen, temmelig tam og flau af Indhold, som væsentligst gik ud paa at bede om, at Forfatningssagen paany maatte blive forelagt Althinget, og at der da maatte blive givet dette besluttende Myndighed. Regjeringspartiet modsatte sig bestemt Indgivelsen af en saadan Adresse, og da det saa, at det absolut vilde komme til at ligge under ved Afstemningen, reiste det sig og forlod Thinget, hvorved dette blev ufuldtalligt, da der efter Althingsforordningen, for at Noget skal kunne foretages paa Thinget, fordres, at mindst tre Fjerdedele af Medlemmerne ere tilstede, hvorimod nu af Thingets 27 Medlemmer kun 20 vare tilstede. Formanden lod imidlertid desuagtet Adressen gaa til Afstemning, og den vedtoges da med 16 Stemmer (Midterpartiet stemte ikke). Den 13de September slog Althingets sidste Time for dennesinde. Efter en Tale af Kommissarius, som ikke lagde Dølgsmaal paa de Misgreb, Thinget havde gjort sig skyldig i, og efter en Tale af Formanden, erklærede Kommissarius Thinget for hævet. Hermed opløstes da det Althing, hvis Holdningsløshed og Umodenhed længe ville blive mindede i Island.

Siden Althingets Opløsning har Alt været roligt og stille heroppe, og de Mænd, som „slog djerve Slag", ikke blot i figurlig Forstand, men ogsaa i Bordene, gik tilbage til deres daglige Dont som Præster, Bønder eller Lærere for ikke at tænke stort over Islands Skjæbne, førend Althinget næste Gang kalder sine Medlemmer til atter at slaa Dommedagsslag for „Island i Personalunion."

Hvad den almindelige Tilstand heroppe angaar, da har Veirliget været koldt hele Sommeren, nærmest som en Følge af Polarisen, der har trykket Islands Nord- og Østkyst lige indtil allersidst i August Maaned. Her paa Sønderlandet har Kulden dog ikke været betydelig; Veiret var heldigvis gunstigt i Høbjergningstiden, saa at Høavlen i det Hele snarere staar over end under et Middelaar. I Midten af September fik vi pludselig temmelig stærk Kulde (indtil 2 à 3 Graders Frost); derefter blev Temperaturen atter mildere, men nu ere Fjeldene hvidklædte, medens den snedækte Jord, den skarpe, voldsomme Nordenblæst og Frosten tyde paa, at Vinteren staar for Døren. Fiskeriet, Islændernes andet Hovederhverv, drives paa Sønderlandet ikke med stort Eftertryk om Sommeren, idet der i Almindelighed kun fiskes til det daglige Forbrug; det har dog, fornemlig i den sidste Tid, givet et ikke ringe Udbytte ved Faxebugten. Handelen har derimod stillet sig meget ugunstig, idet Kornpriserne have været meget høie, medens Landets Produkter (Klipfisk, tør Fisk, Uld m. m.) have staaet lavt. Rugen har holdt sig i 11 Rdlr., indtil det sidste Dampskib bragte den ned til 10 Rdlr.; men det er alligevel en drøi Pris at give, naar man nede i Danmark sagtens ikke giver stort over 6 Rdlr. Forsyningen hos Kjøbmændene med Korn, som ifjor var saa slet, at det væsentlig kan tilskrives den daarlige Tilførsel, at der opstod Fare for Hungersnød, er iaar endel større, uagtet der kun er kommet Lidet op med dette Skib. Nogen Fare for Hungersnød synes dog ikke at true, især da Fiskeriet iaar har givet betydelig større Udbytte end ifjor.

Et og Andet.

Den 26de Oktbr. og Advokat Gagne. I Siecle skriver Oskar Cometant om den famøse Dag, og den endnu famøsere Advokat Gagne følgende:

Det kan aldrig blive for sent at bringe Hr. Gagne sin ærbødigste Hyldest: den elskværdige Opfinder af Filantropofagien. Vi vare ogsaa paa Place de la Concorde paa den skjæbnesvangre Dag og vi nøde ogsaa den Ære at se Hr. Gagne med sin lille Stok som Scepter.

Uden denne Advokat, trædende op blandt sine Meningsfæller i Anledning af sine sociale Opdagelser, opmærksomme for Tankens Dyb, hvilket dog ikke hindrer os i at finde den Lystige; uden ham sige vi, var den 26de Oktober ikke alene ikke blevet hvad han kalder en journée, en Mærkedag, men en sædvanlig, lidet paaagtet Dag. Det regnede hele Formiddagen, og Pariserne, som endnu ikke have opfundet et Middel til at passere tørskoede paa Macadam i øsende Regn, vare tilstænkede af Smuds langt op paa Benene. Men hvad

---

„Naa", brummede endelig Wohlers ærgerlig, „men det maa dog den Onde vide, hvad dette er for et Slags Træ!"

„Et Gummitræ!" lo Pensylvanieren, „har jeg da ikke sagt Eder før, at I havde meget igjen at lære her? Træet lader sig slet ikke kløve, om I endogsaa driver ind Kile paa Kile; hvor der er en Sag i Nærheden, kan man skjære det op til Bord, eller man kan ogsaa bruge det til Ved; thi brænde gjør det."

„Men se, hvor glat Barken er", sagde Wohlers noget modfalden. „Man havde maattet sværge paa, at det ingen Sag var at kløve det."

„Aa hvad", svarede Georg, idet han sprang ned af sin Hest, som han overlod til sig selv. „Barken er intet Bevis — giv mig en Øxe, saa skal vi se paa Træet under Barken.

Wohlers rakte ham en Øxe og Georg vilde netop hugge af et Stykke Bark med den, da han standsede forbauset og saa paa Værktøiet."

„Hvad i den sunde Menneskeforstands Navn er dette for en Tingest?"

„For en Tingest?" sagde Mureren, „det er jo en Øxe."

„En Øxe? det var —", lo den unge Mand, „det er jo en sleben Jernkile med et Hul i, — I tænker dog vel ikke at fælde Træer her i Skoven med den?"

„Til at fælde Træer", sagde Wohlers, „bruger vi heller ikke Øxen, men Langsagen."

„Ja", nikkede Georg, „for at to Mennesker kan gjøre det Arbeide, som en Mand mageligt kan udføre i samme Tid."

„Ja, men De vil dog vel ikke fælde et Træ ligesaa hurtig med en Øxe, som vi kan sage det over?"

„Med Eders Øxe vistnok ikke", sagde Amerikaneren, idet han foragtelig kastede Værktøiet tilside, gik hen til sin Hest og tog sin egen Øxe, som var fæstet til Sadelen, „men naar jeg faar bruge denne, saa indgaar jeg saa høit Væddemaal I vil, at jeg af to lige tykke Træer skal faa det ene hurtigere overende alene, end to eller tre af Eder."

„Top! lad staa!" sagde Wohlers, „det skal vi dog se paa."

„Men hvorfor har I da egentlig villet fælde Træer, skal I bygge et nyt Hus?"

„Nei", sagde Wohlers, „ikke et Hus, men en Lade eller et Skur, hvor vi kunde have vor Mais."

„Eders Mais?" sagde Amerikaneren, „hvorfor lader I den ikke staa paa Marken og tager af den eftersom I behøver?"

„Derude paa Marken? hvad? og de fordømte Spurve har allerede havt fat i den, saa at Halvdelen er raadnet bort."

„Da har I vel ikke brukket dem om?"

„Brukket den om?" sagde Martin forbauset.

„Ja, Folk; jeg ser nok, at jeg maa bringe Eder i Gang her, thi I gjør ellers den ene dumme Streg efter den anden. Se nu først engang paa Eders Gummitræ", vedblev han, idet han med sin Øxe slog et Stykke Bark af; „se engang, hvor bølgeformigt Trævlerne løbe, I kan ikke faa kløvet af et eneste Stykke uden først at hugge over hver eneste Trevle. Bøgetræet derborte, det lader sig kløve og af det kan I rive fingertykke Stykker, og den unge Hickorystamme længere borte lader sig trække i Trevler saa fine, at man kan flette Hatte deraf; men forgrib Eder ikke paa Gummitræet, uden saa var, at I vilde have en dygtig Kubbe for at holde Ilden vedlige i Ovnen. Men hvorledes gaar det Margarethe, har hun fundet sig tilrette med Arbeidet her?"

„Det gaar hende godt", sagde Wohlers tilfreds, „det er en Pokkers Pige, og hun finder sig tilrette i Alt."

„Skal vi ikke gaa bort til Huset?"

„Jovist — men det var bare Laden — og De tror, at vi ikke behøver nogen?"

„Til Eders Mais? Nei bevares, kom med mig paa Marken, saa skal jeg strax vise Eder, hvorledes man gjør det, Intet er lettere; men det siger jeg Eder, kast Øxen der strax bort i en Krog, den kan være god nok som Kile, men til at hugge med duer den ikke. Jeg synes dog erindre, at jeg saa en amerikansk Øxe hos Eder, hvorfor har I ikke taget den i Brug?"

„Jo, det har vi nok, men Skaftet er afbrukket."

„Og hvorfor gjør I da ikke et nyt Skaft?"

„Vi har ikke noget Bor til at bore Stumpen ud af Hullet med, og saa gaar det ikke."

„Men, Herregud, ved I da ikke at hjælpe Eder paa en anden Maade? Nu kom da; jeg tænkte blot at ride herover for at se til Eder, men jeg maa nok anvende et Par Dage for at faa Eder i Gang. I er akkurat lig Smaabørn, som førstegang faar Kniv og Gaffel i Haanden og heller ikke ved, hvorledes de skal bære sig ad dermed."

Han gik hen til sin Hest, sprang op i Sadlen og red hen i Retning mod Maismarken.

De Andre holdt sig ved Siden af ham, og det var just ikke nogen behagelig Følelse for dem, at en saadan ung Mand skulde komme og skrubbe dem igjennem for deres Klodsethed; men Pensylvanieren tog Tingen paa en saa godmodig Maade, at de heller ikke kunde blive rigtig vred paa ham.

(Fortsættes.)

gjorde vel det? De Nysgjerrige, som ei kjende til Hinder, satte sin Ære i at være paa Pletten i rette Tid med deres Ypperstepræst, og det uagtet rent Vand kom over dem og de stode og stampede i Sølen — Himmelens Manna og Seinepræfektens Vælling.

Denne elskværdige Mand (vi tale om Hr. Gagne) er Familiernes Glæde og Børnenes Fryd; han har det endog i sin Magt at faa dem, som storgræde, til at udbryde i stormende Latter; saadan er han. Man havde ikke glemt, at han i Bladene havde bekjendtgjort, at han den omspurgte Dag præcis Kl. 1 om Middagen vilde møde frem ved Monolithens Fod paa Pladsen de la Concorde for der at aflægge en høitidelig Ed, bevæbnet med sin lille Stok, hvilken, som han sagde, skulde være Folkets Scepter.

Kl. 1 Middag var denne Civilisationens nye Forløser paa sin Post.

Hr. Gagne havde i sit Manifest til Pariserne ved en Efterskrift tilføiet: „Glemmer ikke at tage med Eder en liden Stok, saa at jeg kan kjende Eder igjen og omfavne Eder som Brødre."

Virkelig kunde vi ogsaa opdage Trængslen om den nye Apostel, 4 eller fem Filosofer, i luvslidte Frakker, der vare igjenknappede lige op under Hagen, med sammentrykte Hatte og skjæve Sko og som alle vare forsynede med hver sin lille Stok. En gammel Kvinde forøgede Gruppen af de Troende; hun havde ogsaa en liden Stok, der bar Spor af at være tildannet af et gammelt Kosteskaft.

Saasnart alle de Troende vare samlede, sang Fremtidsmanden med dirrende Stemme og paa sin egen behagelige Melodi nogle nydelsesrige Strofer, af hvilke vi ulykkeligvis ikke erindre Andet end de 2 sidste Linier, der lød saaledes:

il faut extirper tous les cors,
à pas le corps - legislatif.

De fire Adepter i de gjenknappede Frakker og den gamle Kone lyttede med stor Opmærksomhed til Mesterens Ord. Publikum, som altid er strængt imod Profeterne — der gjerne vinde ved at sees paa langt Hold — brød ud i en skraldende Latter, som naaede en Politibetjents Øre. Magtens Repræsentant nærmede sig den inspirerede Poet, og følgende Samtale opstod mellem begge disse Mænd, som hyldede saa forskjellige Anskuelser og som vare saa utilbøielige til at forstaa hverandre:

Politibetj.: Hvad er det I har for Eder?

Profeten: I hører vel jeg synger Fremtidskantaten for mine Elever.

Politibetj.: Allons circulez, eller jeg arresterer Eder Allesammen.

Prof.: Saafremt I vil have mit Blod, saa tilbyder jeg mig som Slagtoffer.

Politibetj. (gribende ham i Kraven): Kom, følg mig og ræsonér ikke.

Kor af Latterne: Nei, slip ham, han er ikke farlig; det er jo bare Gagne!

Politib. (givende Slip paa Profeten): Da faar han gaa.

Prof.: Jeg viger for Magten, jeg retirerer, men jeg protesterer!

Og han begav sig bort, idet han med Foragt saa ned paa nogle Sous, som faldt ned ved hans Fødder. Han vilde derpaa med nogle Ord styrke sine Elevers Tro; men disse, som havde tabt Modet, havde allerede bortfjernet sig.

Saaledes endte den mindeværdige Dag den 26de Oktober, som Historien maaske vil komme til at kalde la journée de qui perd Gagne.

Blandinger.

Den allernyeste, men formodentlig ikke allersidste Udtalelse om Dagbladet. Efterat Jaabæk som bekjendt har slaaet ihjel sine Modstanderes Beskyldninger med Dagbl. for at være „jaabækiansk", idet han paastaar, at Dagbl. er „morgenbladisk", har en Korrespondent til „Trondhjems borgerlige Realskoles alene priviligerede Adresseskontors-Efterretninger" beæret Dagbl. med en ny Attest, som vel desværre vore to Kolleger „Dølen" og „Svein Urædd" ogsaa vil komme til at ødelægge for os.

„Det vil rimeligvis være de fleste bekjendt", skriver den ærede Korrespondent, „at der her i Landet findes et Parti, som især her i Hovedstaden har sine fleste Repræsentanter, hvis Organ „Dagbladet" for Tiden er, og som kalde sig „Maalmænd eller Maalstrævere".

Det engelske Admiralitet har den 24de Juni hævet Forbudet for Flaadens Officerer og Mandskab mod at bære Skjæg, dog paa den Betingelse, at Barberkniv aldeles ikke maa bruges; de Vedkommende skulle altsaa enten lade hele Skjægget staa eller rage det helt af. Skjægget maa, heder det i Admiralitetsbeslutningen, ikke være længere, end det er foreneligt med Renlighed.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Madrid, 5te Novbr.

Det forlyder, at Topete fastholder sin Dimission og at Prim overtager Marineministeriet. Som Følge deraf ingen Ministerkrisis.

London, 5te Novbr.

Peabody er afgaaet ved Døden.

Berlin, 6te Novbr.

I Deputeretkammeret er Afvæbningsforslaget forkastet med 215 Stemmer mod 99.

Konkurs. Kristiania: Handelsborger Chr. Hansen den 5te Novbr. Midlertidig Bestyrer Advokat Rubach. Samling den 16de ds. Fordringer meldes inden 15de Januar og prøves den 8de Februar førstkommende.

Skifteberetninger. Vestre Totens Skifteret: Gaardbruger Even Øverbyes Konkursbo. Samling den 26de Novbr. Sarpsborg Skifteret: Handelsborger Hans Jacob Hansens Konkursbo. Samling den 20de Novbr. Moss Skifteret: Handelsfirmaet Jomfru A. C. Olsen & Ko.s Konkursbo er tilbageleveret Opbyderskeu. Næs Skifteret: Andreas Jensen Wennevolds Konkursbo er sluttet den 3die Novbr. Flekkefjords Skifteret: Samling i J. B. Enersens Konkursbo den 22de Novbr. Drammens Skifteret: Kjøbmand H. C. Røhr er tilbageleveret Boet den 3die Novbr.

Proklama. Nordre Østerdalens Sorenskriveri: I Boet efter Christian Frederik Irgens. 3 Mdrs. Varsel fra 30te Oktober.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det sydlige Norge, steget i det nordlige, hvor det staar høiest. Vinden er laber fralands. Sne i Skudesnæs, Slud paa Oxø. Klarveir i Bodø, Kristiansund og Sandøsund. Temperaturen er sunket paa og nordenfor Dovre. Den er paa Vestkysten 6 Grader og paa Østlandet indtil 13 Grader under Normalstand. Et nyt Hvirvelcentrum gaar søndenom Norge, men dets Virkning vil neppe kunne hæve Kulden. Noget Nedbør vil maaske falde med Østlige til Nordlige Vinde.

Anmeldte Reisende.

Den 6te November.

Schwerin fra Namsos, Fru Kirkgaard fra Drammen, Kand. Sørensen fra Drøbak, Lensmand Andersen fra Ringsaker, Landhandler Reinert med Frue fra Tjømø, Kaptein Berg med Frue fra Fr.stad, Bache med Frue fra Svelvig, Kjøbmand Olsen med Frue fra Drammen, J. Stang fra Kongsvinger, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 7de November (Kl. 7—10¼) gives: **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Mandag den 8de November (Kl. 7—10¼) gives: **Tilfældet har Ret**, Lystspil i 3 Akter, oversat efter Goldonis: Un curioso accidente; derefter: „Das Erkennen" af Heinr. Proch, foredrages af Hr. Otto Schibsted; derefter: **En fix Ide**, eller „Vær saa artig, Hr. Møller", Lystspil i 1 Akt; til Slutning: Romance af Oper. „Das Nachtlager in Granada" af Kreuzer, foredrages af Hr. Otto Schibsted.

Tirsdag den 2den November (Kl. 7—10) gives, **til Indtægt for Fru Giebelhausen, den hende efter 35 Aars Tjeneste tilstaaede Beneficeforestilling**, bestaaende af: (for første Gang) **Hos Bedstemoder** eller **Smaa Skyer**, original Familiescene i 1 Akt; til Slutning: **Damernes Fee**, Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz.

For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen
tegner al Assurance til billigste Præmie ved
Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Den 1ste December 1869
Stor Gevinstrækning i det k. k.
Østerr.ske Statslaan
af 1864.
Hovedgevinst **250,000** Gylden.
Mindste Gevinst **160** —
Lovligt stemplede Lodsedler koste: 1 Lod 3 Spd., 7 Lodder 20 Spd., 15 Lodder 40 Spd., 30 Lodder 75 Spd. Imod Indsendelse af Beløbet i Banknoter.
Rothschild & Co.
Postgasse 14. **Wien.** (Østerrige).

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Billige og gode Uldtrøier
i mange Mønstre anbefales af
P. E. Falch,
Brogaden No. 19.
I Dusinvis tilstaaes betydelig Rabat.

P. J. Opsahl,
Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

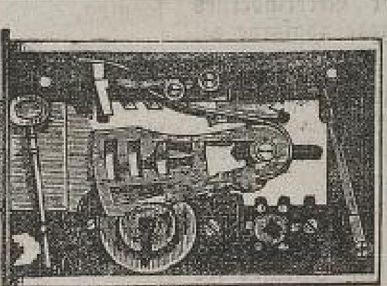

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter.
Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre.
Hængsler og Vindues-beslag m. m. m.
Bestillinger modtages

P. W. Christenson
(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)
anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum } til Fabrikpriser.
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**
Udenbyes Ordres expederes prompte.
P. W. Christenson.

Fra
Thorvald Endresens
Lager og Fabrik af Vinterpaletots
(M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)
anbefales:

Et godt Udvalg af **Pariser og Berliner Paletots** fra 6—15 Spd. Hjemmesyede Paletots i heluldne Doublestoffe med samme Udstyr og Façon som Modellerne, fra 5—7 Spd. Paletots med Atlaspynt i halvuldne Doublestoffe haves fra 9 ℞ til 4 Spd. 3 ℞.

Efter Bestilling leveres solide og smukt syede Paletots til rimelige Priser.

Ældre Vinterkaaber modtages til Omsyning og Modernisering.

Tilsalgs.

Vi tillade os herved at anbefale til Dagens billigste Priser vor velassorterede Handel med:

Uldgarn: Strømpegarn, Trøiegarn og Vævegarn samt Kastor-, Zephyr-, Shetlands-, Iis- og Gobelingarn.

Bomuldsgarn: Strikkegarn, hvidt og kulørt; Vævegarn, ubleget, bleget og farvet; Snellegarn, Chadwick's og Brook's, fra 50 til 500 Yards, voxet og uvoxet; Sygarn i Dukker og Nøster samt paa Vindsler; Brodeer-, Hækle-, Stoppe-, Patent- og Grundegarn.

Liingarn: Vævegarn, bleget og ubleget; Fiskegarn; Glandsegarn; Skogarn, Afnegarn og Spannegarn; Traad, ubleget, bleget og farvet i Pakker og paa Sneller, samt Strygarn.

Silke: Sy-, Maskin- og Knaphulsilke, sort og kulørt i Dukker og paa Sneller, samt Hæklesilke i mange Farver.

Naale: Brodeer-, Sy- og Stoppenaale; Hækle-, Filé og Maskinnaale; Knappenaale og Sikkerhedsnaale.

Bomuldsvarer: Bommesie, Twill og Lærred, Dimét og Brillante; Stout, Shirting, Jaconet, Calico og Lenon; Blaatøi og Kadettøi; Nankin; Fløiel; Bolster; Strømper for Damer og Børn.

Liinvarer: Lærred, bleget, ubleget og farvet i mange Fiinheder; Drill; Bolster; Lommetørklæder og Snøreliv for Damer og Børn.

Uldvarer: Flonel, rød og hvid i mange Kvaliteter, og Orleans, flere Sorter.

Diverse: Bændler, Baand, Snorer, Lidser, Hægter, Fiskebeen og Knapper; Blonder, Kniplinger og Bændelspidser; Blansjetter, Pager, Bælter, Haarnet og Vanter; Strikkepinder og Fingerbøller; Kamme, Tandbørster, Næglebørster og Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Blanksværte! **Sæbe og Lud.** Blanksværte!

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

No. 36. No. 36.
Smørkjælderen
(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)
anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch
anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Tjeneste søges.
Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 260. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 8de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabol, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnaker, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Hvem skal blive Foged i Varanger?

Dette er et meget vigtigt Spørgsmaal, et Spørgsmaal, som nu vistnok medrette bevæger mange Gemytter, og paa hvis Løsning man er meget spændt. Det er nemlig vist, at det er en vigtig Post, som kræver en Mand med et sundt Omdømme og med en god og fast Villiekraft og med bestemte Grundsætninger, en Mand, der ikke er for snar til at ville reformere, men som endnu mindre maa nøies med at følge gamle Traditioner, træde i slagne Spor eller seile i Andres Kjølvand. Man ved jo, at Varangerfjorden er et Punkt, hvorpaa Opmærksomheden fortrinsvis trænges rettet af Styrelsen: det støder op til et mægtigt Naborige, med hvilket vel Grændseforholdene ere bestemte, men hvor der dog ikke desmindre er mange Forhold, som ere uklare, og hvor der fra Øvrighedens Side visselig ofte kræves baade en bestemt og fast, men ogsaa en forstandig Holdning. Man ved, at til Varangerfjorden især, i høiere Grad end til andre Steder i Finmarken, strømmer hvert Aar en Skare af Fremmede, at der nu forlængst siden har slaaet sig fast en fremmed Befolkning, at denne idelig forstærkes, og at det er et stort Spørgsmaal, hvad der maa gjøres for at opdrage disse Fremmede til at blive fortrolige med vore Institutioner og vinde Sympathier for dem, om disse Fremmede skulle opdrages til loyale Borgere af det Land, hvor de søge sit Brød, eller om der i denne Krog af Landet skal udvikle sig et „Slesvigholsten". Man ved, hvorledes der i denne Egn idelig gjør sig gjældende en meget fortsynet Handelsinteresse, der vistnok er ganske ligegyldig med, hvorledes de borgerlige Forholde tilsidst ville udvikle sig, naar der blot kan vindes et stort Erhverv for Dagen ved at drage mange fremmede Hænder ind i det materielle Arbeide. Det kommer virkelig meget an paa, hvilken Holdning Øvrigheden tager ligeover for Alt saadant. Og det ved man vel ogsaa, at paa Steder, hvor der er saa megen Sammenstrømning, hvor to Byer i en kort Aarrække fast paa amerikansk Vis have voxet op som Sop, hvor paa mange Mennesker af saa mange forskjellige Nationaliteter, Nordmænd, Finner, Kvæner, Russer osv. tumles om hverandre, der maa en kraftig Retspleie til. Overveies alt dette og meget mere, som her for Rummets Skyld maa forbigaaes, saa maa det ikke ansees ubetimeligt at minde om Vigtigheden af, at det ledige Foged- og Sorenskriverembede i Varanger besættes med en mere end almindelig dygtig og retskaffen Mand, som kan være Situationen voxen uden at bindes af Sidehensyn til Høire eller Venstre.

Man ved ikke saa lige, hvordan Styrelsen kan have opfattet Forholdet under den Mand, som hidtil i lang Tid har beklædt Embedet, om den har anseet hans Forhold som det i alle Maader Ønskeligste, saa at det Nærmeste maatte være for Eftermanden i Et og Alt at træde i de gamle Spor, eller ikke. Men for Folk, som kjende Forholdet, har Sagen unegtelig stillet sig saadan, at der er Meget, som burde og skulde været anderledes. Dette er visselig en Mening, som har været temmelig almindelig, om den kun delvis er kommen til offentlig at udtales. Men idet dette Forhold her maa berøres, maa der her for det Første skjelnes skarpt mellem Sag og Person. Det maa da først og fremst fremhæves, at Foged og Sorenskriver Kjerschow, som nu er befordret til Stiftamtmand, har været anseet som en almen agtet og mere end almindelig elskværdig Personlighed, som en dygtig og driftig Arbeids- og Forretningsmand og som en særdeles flink Jurist. Man maa derfor anse det som et heldigt Valg af Styrelsen, at han blev sat paa den høie Post, han nu er udnævnt til. Men Alt dette indrømmet, maa man dog, Sandheden tro, hellerikke fortie, at Politimyndigheden i hans Tid har været betænkelig slap og at han ligeoverfor Grændseforholdene har optraadt med liden Fasthed og Holdning, og hans Fremgangsmaade idetheletaget vistnok været saadan, at man har faaet det Indtryk, at han helst vilde ladet Fem være lige.

Folk, som lede efter Modsigelser og tro at finde dem overalt, ville maaske spørge, om der ikke er Selvmodsigelse i, at Saadant siges om en Mand, om hvem det indrømmes, at han er en dygtig Forretningsmand og flink Jurist m. M. Men til saadant maa svares, at Theorien ikke hjælper, naar den ikke altid bliver fulgt i Praxis. Og saa skal der tilføies, at Varanger Fogderi med Vardø, som vistnok i sin Tid var et lidet Embede, ved Forholdenes hurtige Udvikling, paa Grund af de store Fiskeriers Opkomst, var nærved at voxe selv den dygtigste Mand over Hovedet. Naar en Mand skulde være Landsfoged, Sorenskriver og Byfoged i to 10 Mil fra hinanden adskilte Byer, Politimester i dem begge, Alt under vidtløftige og forviklede Forhold, saa maatte det snart ligge selv den dygtigste Mand over Kræfterne at skjøtte Alt paa rette Maade og i rette Tid. Kom saa hertil, at kanske han, som saamange Andre, er af den Overbevisning, at Alt helst maa tages mildt og med Lempe, saa vil det kunne skjønnes, at man kan gjøre de ovenstaaende Bemærkninger om Forhold, som vist burde været anderledes, uden i mindste Maade at ville en forresten agtværdig Mand noget tilnærs.

Embedet er nu delt. Vardø med omliggende Landdistrikt har faaet sin egen Foged. Vadsø med omliggende Landdistrikt paa begge Sider af Varangerfjorden venter nu paa sin; og det er, som anført, af megen Vigtighed, at den Post bliver godt besat. Man har det bedste Haab til Styrelsen — og man har Ret til at have det, fordi man har seet, den nylig har besat Nabodistrikter med dygtige Mænd — at den ser sig ud en fortrinlig dygtig Mand til denne Post.

Fredning af Elg.

Det er bekjendt, at Jægere i Ringsaker flere Gange har forsøgt ved Kommunebestyrelsens Medvirkning at faa Adgang til at fælde Elg i Ringsakers Alminding, og at disse Forsøg ere strandede, fordi Kommunebestyrelsen har fundet det rigtigt at frede Elgen i vore store Skovtrakter, de største paa Hedemarken. Elgen har ogsaa der formeret sig stærkt, og det er sikkerlig dens Fredning i Ringsaker, der har væsentlig bidraget til, at Jægere i de andre Hedemarkens Bygder har kunnet glæde sig ved ofte at fælde den i de mindre tilgrændsende Almindinger i Faaberg og Vang.

Men skal Ringsakers Alminding være et sandt Fristed for Elgen, hvor den uantastet af Bygdens egne Jægere kan formere sig, saa bør det ogsaa sørges for, at den der faar leve i Fred for dens Efterstræbere fra Furunæs og Vang.

Vi tillade os derfor at anmode Hr. Lensmanden i Ringsaker om at søge paatalt det Elgedrab, som nylig fandt Sted ved Nysæteren i Veldre, hvor en Elg i denne Maaned er fældet af en ivrig Elgskytter fra Furunæs. Elgen skal have opdrevet tæt ved Grændseskjellet mellem Ringsaker og Vangs Almindinger (uvist i hvilken), men da den er fældet i Ringsaker, formener man, at dens Drab er en Lovovertrædelse, som egner sig til Paatale og Straf.

27. 10. 69. Flere Jægere i Ringsaker.

Harmonia.

Samling af flerstemmige Mandssange med Bidrag af originale Kompositioner, udgivne af **Erik Hoff.**

Af denne Sangsamling har nu 2det Hefte forladt Pressen, og det vil sikkerlig paa Grund af sit i Sandhed ypperlige Indhold skaffe sig almindelig Udbredelse.

Da 1ste Hefte udkom, var der vistnok mere end en Sangelsker, der fandt, at Udgivelsen af en ny Samling flerstemmige Mandssange maatte betragtes som et utidigt Foretagende, da der i Mandssangliteraturen ikke gaves noget „Hul at udfylde" og saaledes intet berettiget Krav at efterkomme. Men saaledes stiller det sig ogsaa kun for den overfladiske Betragter af Forholdene. Ældre Sanginstruktører, der i større Mon har benyttet Sange, hentede fra den Behrenske Samling, har følt, at der klæber ikke faa og uvæsentlige Mangler ved den. Dette viser sig især tydeligt ved Manglen paa Enhed i hans Samling; der er ingen ledende Tanke i det Hele, ingen „rød Traad". At der dog ogsaa forekommer Guldaarer i Kvartsen, kan man overbevise sig om ved at gjennemse No. 301, 309, 312, 323, 333, 337, 338, 345, 349, 359, 360 362, 364, 380 o. m. a., men Ustøheden træder ogsaa her frem.

Ved at gjennemgaa samtlige No. i „Harmonia" vil man derimod føle sig ganske anderledes tilfredsstillet, og „den røde Traad", spundet af en dygtig Harmonist og kyndig Musiker, skinner klart igjennem. Heftet indeholder 16 Sange, nemlig „Vaarvise", Norsk Folkemelodi, harmoniseret af Ludv. M. Lindeman, (hvad Hr. Lindeman forstaar at bringe ud af vore Folketoner ved harmonisk Behandling, faar man et klart Begreb om ved at sammenligne denne Sang med No. 360 hos J. D. B., hvor den findes harmoniseret af F. A. Reissiger); „Søndag", Musik af Abt, Text af Ingemann; „Serenade" af Hampus Wetterling; „Trækfuglen" (ny) af Gløser og Chr. Wilster; „Nordisk Arbeidersang" (ny) af Erik Hoff og Jonas Lie; „Blommornas Undran" af Ivar Hallström og Oskar Fredrik; „Maisang" af Rastrelli og Chr. Nilsen; „Moderens Sang" (ny) af Aug. Abrahamsen og B. Bjørnson; „Rolig Hjerte" (ny) af Erik Hoff; „En Drøm" af A. Zöllner og Vilhelm von Braun; „Fædrelandssang" (ny) af Ludv. M. Lindeman og B. Bjørnson; „Solnedgang" af J. G. Conradi og F. J. Hansen; „Vaarsang" af J. Dyrner (har en vis indre Lighed med No. 463 hos J. D. B.); „Nordens Sommernat" af J. D. Eichhoff og J. Th. Nordam; „Eskilstuna Skarpskyttermarch" af C. F. Wikman; „En gammel Salmemelodi" arrangeret af Ludv. M. Lindeman.

Samtlige Sange have vakre og tiltalende Melodier med rige og fyldige Harmonier, ligesom ogsaa Stemmeførelsen er af den Beskaffenhed, at de fleste af dem med Lethed ville kunne benyttes selv af mindre øvede Sangforeninger.

Da nu Bogen, foruden ved sit tiltalende Indhold, ogsaa udmærker sig ved sin Prisbillighed (8 ß Arket Subskrpr., 10 ß Bogladepr.) og smukke Udstyr, vil den sikkerlig vinde Indpas i de fleste Sangforeninger, da man for lang Tid siden er kjed af Nodeskrivningen med alle dens Misligheder.

Fr. Rasmussen.

Kristiania, 8de November 1869.

Ifølge de sidste Telegrammer, der ere indløbne fra Madrid, heder det i det danske Dagblad for 4de ds., have Udsigterne til, at et Kongevalg kan bringes istand i Spanien, forbedret sig noget; men efter de nærmest foregaaende Efterretninger at dømme, maa der dog upaatvivlelig endnu herske stor Uenighed, og mange Hindringer maa paafaldende hurtig være blevne fjernede, dersom der allerede i den nærmeste Tid skal kunne ventes et tilfredsstillende Votum. Det gjælder nemlig her ikke blot om at opnaa en Majoritet, men Stemmetallet maa grændse nær til Enstemmighed, dersom et Resultat skal opnaaes. De Stemmer, der søge at komme til en Afgjørelse, have dog en mægtig Støtte i den offentlige, Mening, der mere og mere længes efter at faa Ende paa den provisoriske Tilstand. Fra Madrid skrives under 29de Oktbr. til L'Ind. belge: Der er nu kun Tale om to Kandidater, nemlig Hertugen af Montpensier og Hertugen af Genua. Partiernes Sammenkomster ere næsten permanente, og Majoritetens ledende Komite, der bestaar af fem Progressister, fem Demokrater og fem Unionister, har i de sidste Dage holdt lange Møder, som imidlertid kun have ført til et negativt Resultat. De Ministre, som ønske Hertugen af Genua valgt, led den 28de en Skuffelse, idet de havde haabet at tilveiebringe et definitivt Votum i et hemmeligt Møde, som Majoriteten samme Dag skulde have afholdt i Senatets Forsamlingssal. Mødet maatte udsættes, fordi det viste sig, at endel Progressister endnu vare uvillige til at stemme paa den italienske Prins. Uenigheden er saa stor, at Hertugen af Genuas Organ, el Imparcial, den 28de ytrede: „Vor Upartiskhed gjør os det til Pligt at tilstaa, at den herskende Stemning er fuldstændig imod Hertugen af Genua." Da Kongevalget staar paa Dagsordenen, kan det have Interesse at erfare nogle af de Ytringer, som ere faldne i de Deputeredes Møder. I Progressisternes og Demokraternes Forsamling ytrede Cantero, Chef for den revolutionære Junta, som endnu før Revolutionens Udbrud fungerede i Madrid, at alle Medlemmer af denne Junta, inklusive Prim og Olozaga, dengang havde forpligtet sig skriftlig til at tilbyde Hertuginden af Montpensier Kronen; af forskjellige Grunde var det senere blevet vedtaget at overdrage Kronen til Hertugen af Montpensier, og Taleren vilde staa ved sit Ord. Flere Deputerede tog derpaa med stor Iver Ordet for Esparteros Kandidatur, og efterat Prim og mange Andre havde anbefalet Hertugen af Genua, skredes der til Afstemning, hvorved 110 Stemmer afgaves for den Sidstnævnte. Unionisterne holdt deres første Møde den 27de. Poseda Herrara aabnede Debatten med den Erklæring, at Hertugen af Genuas Kandidatur slet ikke kunde taale nogen nærmere Prøvelse. Det var absurd at forudsætte, at man under Spaniens nuværende Tilstand kunde overdrage Kronen til et Barn, der ikke engang kjendte Landets Sprog, end sige dets Tænkemaade og Sædvaner. Taleren endte med at erklære, at Unionisterne ikke i dette Øieblik burde stille deres egen Kandidat, men indskrænke sig til at give tilkjende, at de aldrig kunde stemme for Hertugen af Genua. Næsten alle Unionister, der toge Ordet, udtalte sig i samme Retning. Finantsminister Ardanaz, der senere er gaaet af, rettede en eiendommelig Beskyldning imod sine Kolleger i Regjeringen. Efterat have bemærket, at Landet forkastede Hertugen af Genua, fordi han ikke repræsenterede Noget i Europa og udsatte Revolutionen for Fare, erklærede han, at ikke engang Tilhængerne af denne Kandidatur tog den alvorlig, idet de blot havde bragt den frem for at maskere deres sande Plan, som gik ud paa at overdrage Kronen til Dronning Isabellas Søn, Prinsen af Asturien. Ved Afstemningen voterede kun to Unionister for Hertugen af Genua. — Ifølge Beretninger fra Madrid til Patrie føres der for Tiden meget ivrig diplomatiske Forhandlinger med Hensyn til Kongevalget. Viktor Emanuel har endnu ikke givet sit Samtykke til, at hans Nevø bestiger Tronen, fordi han frygter for at lade et saa ungt og uerfarent Menneske staa overfor Partierne i Spanien. Kongen vilde hellere have havt den iberiske Union, som Italien og England havde billiget og vilde understøtte. Det var paa Grund af det Anførte blevet vedtaget i Madrid, at Hertugen af Genua ikke strax skulde overtage Regjeringen, men at Landet i nogen Tid skulde regjeres af en Regent eller et Regentskab; herover opstod der imidlertid stor Strid, idet ethvert Parti vilde have sin Fører til Regent eller Præsident for Regentskabet, og Planen maatte opgives. Nu har man besluttet, at Hertugen ufortøvet skal erklæres for myndig.

De franske Radikales Plan om at stille Valgkandidater i Paris, der ikke ville aflægge Ed paa Forfatningen, er allerede saagodtsom opgiven. Det er endnu kun Rappel, som holder paa denne Demonstration, men det forbereder sig allerede til et Tilbagetog, da det har Stemningen imod sig. De demokratiske Blade Avenir

nationale og Siècle stillede sig strax i den bestemteste Opposition til de Radikales Forehavende, og det har vist sig, at de ove større Indflydelse paa Vælgerne end de radikale Organer. Det er barnagtigt at vente, siger Siècle, at Regjeringen vil give efter og bryde Forfatningen, dersom der vælges Mænd, som have vægret sig ved at aflægge Ed paa Forfatningen. Skal der komme Noget ud af Demonstrationen, kan det altsaa kun ske ved en Revolution; men de samme Grunde, der bevægede de Deputerede og Pressen til at fraraade en Opstand den 26de Oktober, ville ogsaa være tilstede den 29de November. Folket har ingen Vaaben og er ikke organiseret til en Kamp, medens Regjeringen øieblikkelig kan stille 50,000 Mand imod ethvert Forsøg paa en Revolution. Naar man den 29de November udfordrer Regjeringen til Kamp, bemærker Siècle til Slutning, vil Resultatet ikke blive, at den politiske Ed afskaffes, men at Friheden gaar tilgrunde. — Af Telegrammer er det bekjendt, at den 1ste og 2den November ere forløbne i Paris uden nogensomhelst Forstyrrelse af Roligheden. Den 1ste November, Allehelgensdag, er en høi Helligdag, paa hvilken alle Forretninger hvile, medens dette ikke gjælder om den næste Dag, Allesjælesdag, og Mange foretrække derfor allerede den 1ste at foretage den høitidelige Vandring til Kirkegaarden, uagtet den 2den er den egentlige Dag for Udførelsen af denne Skik. I Mandags var der da ogsaa strømmet en betydelig Mængde ud til de forskjellige Kirkegaarde, men Roligheden blev intet Sted forstyrret trods den stærke Trængsel. Der blev lagt mange Krandse paa Brødrene Cavaignacs Grave, og de Besøgende gjorde sig megen Umage for at finde Baudins Grav, hvis Beliggenhed ikke er almindelig bekjendt, da den endnu savner sit Monument. Hertil indskrænkede Demonstrationerne sig. Efter Telegrammerne at dømme er der heller ikke forefaldet Andet den næste Dag. Réveil havde gjort sit Bedste for, at det Modsatte skulde blive Tilfældet, da det den 31te Oktober (den 1ste November udkommer der ingen Blade i Paris) gav Mode med Sørgerand og forkyndte, at Monumentet for Baudin skulde afsløres den 2den, til hvilken Høitidelighed alle Demokrater opfordredes til at give Møde. Den paagjældende Komite havde imidlertid udtrykkelig bekjendtgjort, at der ikke var fattet nogen Beslutning om, naar Afsløringen skulde foregaa, og det er saaledes ikke rimeligt, at denne Ceremoni har fundet Sted den 2den. Under alle Omstændigheder ere de to Dage, paa hvilke der forrige Aar herskede saa stor Bevægelse, hengaaede paa en Maade, der vidner om, at Indvaanerne i Paris ere trætte og kjede af den evindelige Agitation.

Fra Petersborg skrives under 30te Oktbr. til „Köln. Zeit.": „Den meget omtalte Tilnærmelse imellem Kabinetterne i Wien og Petersborg bliver endnu bestandig levende diskuteret i vor Presse. „Golos" ytrede, som tidligere omtalt, den Mening, at man kunde gaa ind paa, naar Østerrige vilde opgive Dualismen og tage behørigt Hensyn til sine slaviske Undersaatters Ønsker. Imod denne Opfattelse har den herværende „Berstidende" udtalt sig med stor Lidenskabelighed, og den har ligefrem beskyldt „Golos" for Forræderi imod den slaviske Sag. „Golos" erklærer i sit Svar, at det er blevet misforstaaet; da der ikke er kommet Meget ud af den panslavistiske Agitation i Østerrige, bliver der for Øieblikket intet Andet tilovers end at forsøge paa, om man kan hjælpe Slaverne i Keiserstaten gjennem deres egen Regjering og bevæge Østerrige til at opgive det dualistiske System. Dette klinger ikke meget opmuntrende for Alliancen, og naar man tager i Betragtning at vore øvrige Blade udtalte sig med endnu større Uvillie mod den, kan man med Sikkerhed paastaa, at Tanken om en russisk-østerrigsk Forstaaelse er ligesaa upopulær her som Ideen om den hellige Alliances Gjenoprettelse, hvorimod alle større Blade have nedlagt Indsigelse. Den eneste Kombination, der vilde kunne gjøre Regning paa det nationale Partis Understøttelse, er en Alliance med Frankrige, saaledes som „Mosk. Tid." gjentagne Gange har udtalt; men til en saadan Alliance udkræves, at Frankrige udtrykkelig opgiver alle Sympathier for Polens Sag".

Kristiania Byggeforening. Igaar Formiddag vare Medlemmerne samlede for at diskutere Foreningens Love. — Forhandlingerne ledodes af Kaptein H. Heyerdahl, der oplæste et af ham udarbeidet Forslag til Statuter, indeholdende 7 Paragrafer, hvoraf §§ 1, 2 og 3 vare de samme, som ere gjældende for Kjøbenhavns Arbeideres Byggeforening. Da Forslaget ikke var kjendt, forinden man kom sammen, kunde man ikke vente sig nogen udtømmende Gjennemgaaelse, og da det under Diskussionen viste sig, at flere ikke uvæsentlige Punkter vare undgaaede Forslagsstillerens Opmærksomhed, vedtoges, efter Forslag af Bankchef Frølich, at Forslagsstilleren, tilligemed et Par af ham tilkaldte Medlemmer af Foreningen, skulde tage de gjennemgaaede Paragrafer under fornyet Overveielse og derpaa forelægge Forsamlingen Resultatet. Valg af Direktører og Repræsentanter blev ligeledes udsat til næste Møde.

Efterat Forhandlingerne vare endte, optraadte Hr. Bankchef Frølich og meddelte Forsamlingen nogle Oplysninger med Hensyn til Bygningers Opførelse af tørret Ler, formet som almindelig Murstein. Taleren havde været tilstede ved det skandinaviske Arbeidermøde i Sommer, og havde han der hørt en Tale af Eilert Sundt, der var et dystert Billede af Arbeiderklassens Vilkaar hertillands, der vare saa fortrykte, at man endog havde tænkt paa Midler til at hjælpe en hel Del af vore Arbeidere over til Amerika. Denne fortvivlede Tanke havde bragt Taleren til at anspore sig for at udfinde et eller andet Middel til at lette Arbeidernes Kaar. At skaffe Arbeidsmanden et sundt, billigt og bekvemt Husly, fandt han maatte være en stor Vinding, og da han paa sine mange Reiser baade i Sverige og paa andre Steder havde havt Anledning til at se Huse opførte af Ler, besluttede han sig til hermed at gjøre et Forsøg; men medens han var i Færd med Bygningens Opførelse, blev han standset i Arbeidet ved en uventet Hindring fra Bygningskommissionen, der antog, at den af ham benyttede Bygningsmaade stod i Strid med Bygningloven. Han haabede dog ved Hjælp af Autoriteterne, der vare velvilligt stemte for Sagen, at faa ryddet denne Hindring afveien. Han var dog kommen saa langt med Huset, at han tilnærmelsesvis kunde beregne dets Kostende, der antageligen vilde blive ca. 200 Spd. billigere end et Hus af samme Størrelse opført af almindelig Murstein.

Denne Besparelse, som han fandt at være af stor Betydning for en Arbeidsmand, indvandtes alene ved det af ham anvendte Byggematerials Prisbillighed. Murstein koster nu omtrent 5 Spd. pr. 1000; Kalk og Sand til 1000 Sten anslaaes til 3 Spd., altsaa koster Materialierne paa Tomten 8 Spd. pr. Tusind. Paa de Tomter, der hvile paa Lergrund haves Materialet paa Stedet; og for at bearbeide Leren og forme Massen, betales kun 1 Spd. pr. Tusind. Til at mure med kan man ogsaa benytte Lere opblandet med noget Sagflis. Et Lerhus 15 Alen langt og 12 Alen dybt med Kjelderetage til Kjøkkenerne, indeholdende 4 Værelser i Hovedetagen og 2de Kvistværelser med 4 smaa Alkover, antog han vilde kunne erholdes for ca. 700 Spd. indbefattet Tomtens Kostende. Han havde bragt denne Sag paa Bane, forat Forsamlingen kunde tage under Overveielse, hvorvidt Kristiania Byggeforening burde gjøre et Forsøg med Opførelsen af deslige Huse.

Det Maskineri, som Dampskibet „Gustav Wasa" indtager i disse Dage, leveres af Brødrene Jensen ved Sagene, og er bestemt til en Saugfabrik i Sundswall. Maskineriet skal koste omkring 20000 Spd.

Kulden vedbliver og har idagmorges været 10 Gr. C., men Luften er overskyet og Nedbør synes saaledes at være ivente. Frognerkilen og Oslo Havn ere islagte og benyttedes igaar af Skøiteløbere. Paa Kongsvinger viste Gradestokken i Lørdags 16 Gr. R.

Feilen ved Undervandskabelen mellem Ekersund og Skotland skal ifølge de sidste Efterretninger ikke være farlig. Den skal være i Nærheden af den skotske Kyst og antages snart at kunne rettes paa.

Afskedsansøgninger ere indgivne af Foged Prydz i Søndre Helgeland og Foged Holst i Salten.

Jernbanen mellem Trondhjemsfjorden og Jemteland begynder, ifølge Efterretninger fra Østersund, ogsaa at tiltrække sig engelske Kapitalisters Opmærksomhed, saa at det maaske kan komme til at gaa lettere med dette Foretagende end man først ventede. Hvis dette forholder sig saa, bliver det saameget mærkeligere, at Laanet til Kristiania-Drammensbanen har været saa overmaade vanskeligt at tilveiebringe.

Havnen. Idag er hidkommet 3 Fartøier, 1 fra England med Stenkul og 2 fra Østersøen med Kornvarer. Af Rug findes for Tiden saagodtsom ingen Beholdninger her i Byen, og er som Følge heraf Prisen paa denne Artikel i de sidste Dage steget. Østersøisk Rug betales med 4 Spd. 36 ß, og dansk do. med 4 Spd. 24 ß. Nogen høiere Pris end den nærværende paa Kornvarer kan dog ikke befrygtes, da der med første gunstige Vind er ventendes hid mange kornladede Fartøier, ligesom Priserne i Udlandet ere nu de samme som tidligere i Høst; vistnok er Fragt og Assurance høiere paa denne Aarstid, hvorved Varen for endel vel fordyres.

Theatret i Møllergaden. Eierne af Huset No. 1 i Møllergaden har erholdt Øvrighedens Tilladelse til der at lade give theatralske Forestillinger, hvorom der underhandles med Direktør Hermann, der endnu opholder sig her i Byen.

Sygdomskonstitutionen og Dødeligheden i Kristiania i Oktober d. A. I denne Maaned anmeldtes af 35 Læger følgende epidemiske Sygdomme: Lungebetændelse 30, Katarrh 240, Kighoste 9, Diphtherit 13, akut Rheumatisme 6, Diarrhoe 106, Cholerine 7, simpel Feber 34, Nervefeber 2, Koldfeber 2, Vandkopper 10, Børnekopper 1, Mæslinger 3, Skarlagensfeber, 38, Rosen 13, Kusma 3. I samme Maaned indkom paa Rigshospitalet med Lungebetændelse 1, akut Rheumatisme 4, Nervefeber 4, Skarlagensfeber 1, Rosen 1; paa Garnisonssygehuset med Katarrh 6, Rosen 1, Kusma 4; paa Byens Sygehus med Katarrh 1. Da Skarlagensfeberen synes at vinde i Udbredning (i forrige Maaned anmeldtes 33 med 1 Dødsfald), er Sundhedskommissionen betænkt paa at anbefale flere præventive Forholdsregler, der i disse Dage kunne ventes offentliggjorte.

I Byens 4 Menigheder anmeldtes i s. M. 60 Dødsfald (i Oktober ifjor anmeldtes 97), deriblandt af Lungebetændelse 4, akut Bronchit 2, Kighoste 1, Diphtherit 1, Skarlagensfeber 4, Mæslinger 1, Lungetæring 7, Hjernebetændelse 2.

Fru Giebelhausens Beneficeforestilling. Opmærksomheden henledes paa, at Fru Giebelhausens Forestilling, som forrige Uge blev udsat paa Grund af Sygdomsforfald, gives imorgen Tirsdag den 8de November. Abonnementsliste er nedlagt i Steensballes Boglade.

Theatret. „Mellem Slagene", som er en af vor dramatiske Literaturs Mesterværker, og som ogsaa, hvad Udførelsen angaar, turde være en Pryd for vor Scene, har nu gaaet flere Gange i denne Sæson; men Forventningerne om, at det som Helhed skulde faa en udmærket Udførelse, ere blevne skuffede, hvilket er saa meget mere paafaldende, som det naturligvis er Skuespillernes Ønske og bør være den artistiske Direktørs Opgave at bære denne lille storladne Digtning frem saa skjønt og fyldigt som muligt. „Mellem Slagene" er fortrinlig skikket til at afspeile den artistiske Direktørs Dygtighed som Instruktør; det er netop et af de Digterværker, ved hvis Gjengivelse han skal træde til med alle sine Evner, ikke saa meget med Instruktion til den enkelte, som i en aandfuld Udvikling af Stykkets Grundstemning og de Midler, hvorigjennem den kan komme frem, og derigjennem hæve Digtets Gjengivelse til et harmonisk Hele. Det er vistnok saa, at Theatret for Øieblikket ingen har som kan spille Sverre; Hr. Isachsen, som nu har Rollen, fylder den ikke paa langt nær; hans Opfatning som hans Udførelse har intet af det storslagne, mægtige, som gjør, at alt og alle bøier sig for ham, den Personlighedens Vægt og den Aandens Overlegenhed, som uvilkaarlig maa afspeile sig i hans hele Fremtræden, ser man intet til; det er umuligt, naar vi ser Hr. Isachsen, at skjønne, hvorledes han kan beherske sine Omgivelser i den Grad, som han gjør. Hans Opfatning er saa liden, saa pedantisk; men fremfor alt mangler der ham den storslagne Begeistring, uden hvilken Rollen falder sammen, og Sverre bliver til en almindelig, hverdagslig Figur, som vi kan se i hvilkensomhelst Komedie. I hans Stillinger er der intet af den Værdighed og Kongehøihed, som aldrig maa forlade ham, selv om han udgiver sig for en anden, end den han er; hans Bevægelser er næsten ingensteds beaandet af den Inspirationens Indskydelser, som gjør, at hver Bevægelse, skjønt ingenlunde fremgaaet af stive og kunstige Regler for Plastik, dog fuldt ud ere plastiske -- saaledes som vi til Ex. kan se hos Fru Gundersen. Men ligesom hans ydre Væsen ikke har det rette Præg, saa-

---

Den unge Læremester.

(Efter Fr. Gerstäcker.)

(Forts. fra No. 259.)

„Se her", sagde Wohlers til Garveren, medens de gik ved Siden af Hesten, idet han pegte paa Amerikanerens Ben, som var dækkede med et Par prægtige myggarvede Leggins. „Saadanne Tingester vilde være nyttige her i Skoven, hvor Tornene river En Klæderne af Kroppen. Naar Du bare kunde gjøre saadanne til os; thi Hjortehuder kan vi vist faa nok af."

„Ja, hvormed skulde jeg gjøre det? jeg har jo ikke noget af mit Værktøi her? Hør engang, Hillmann, hvor har De kjøbt disse Kamascher!"

„Disse Leggins? Dem har jeg gjort selv."

„Men hvor har De faaet Materialet?"

„Skindene? Dem har jeg trukket af Dyr, som jeg har skudt."

„Men hvem har garvet dem til Dem?"

„Jeg selv. Hvem skulde ellers have gjort det?"

„Er De da Garver?"

„Nei, det er jeg ikke; men for at garve et Par Skind behøver man dog ikke at være nogen Garver; det kan enhver Jæger her i Skoven."

„Men med hvad da?"

„Med Hjernen af en Hjort."

Garveren rystede paa Hovedet; thi Tingen forekom ham dog altfor usandsynlig; men han kunde heller ikke for Øieblikket spørge videre; thi de havde netop naaet den første bag Huset liggende indgjerdede Mark, og her mødte de Margarethe, som kom dem imøde med en istykkerslaaet Melkepotte i Haanden og med et Ansigt, som var rødt af Bevægelse. Men hun blev endnu rødere, da hun gjenkjendte den unge Amerikaner; hun fattede sig dog hurtig, og idet hun strakte Haanden ud imod ham, sagde hun venligt:

„Det er smukt, at De engang lader Dem se hos os. Vi troede ganske sikkert, at De havde glemt os."

„Nei, det har jeg ikke", sagde han og sprang af Hesten, „jeg har altid tænkt paa Dig og hvorledes det gaar Eder Alle her; men jeg har havt haardt Arbeide, jeg har bygget et Hus, ryddet tre Acres Land, indgjerdet det og saaet. Det heder at være flittig, naar man skal gjøre alt dette alene."

„Og De har virkelig gjort det alene?"

„Ja, hvem skulde vel ellers have hjulpet mig? Men naar man holder paa fra om Morgenen til om Aften, saa moner det. Men hvad er det? Du ser saa anstrengt ud og Melkepotten er ogsaa istykker."

„O, den slemme Ko", udbrød Pigen ærgerlig, og kom atter til at huske paa alt det, hun havde glemt, da den Fremmede kom. „Se her, Fader, nu er det forbi med vor sidste Melkepotte — men den havde rigtignok heller ikke været til nogen Nytte; thi den lader mig ikke slippe bort til sig og slaar efter mig saasnart som den tror at kunne naa mig. Det er et ondskabsfuldt Dyr."

„Koen?"

„Javist -- og den har saa meget Melk; men jeg kan ikke faa nogen Raad med den, saa vi kan ligesaa godt jage den til Skogs igjen."

„Ja, men hvorfor binder I den da ikke?" spurgte den unge Mand forundret.

„Ak, den er jo bundet, men den spænder alligevel", sagde den unge Pige.

„Ikke naar jeg binder den", lo Pensylvanieren, „lad os engang gaa derhen."

Og hvorfor det?" Jeg har nu ikke længere nogen Potte, hvori jeg kunde melke den, selv om den stod stille."

„Da maa vi gjøre os en Kolle; hvem finder ogsaa paa at melke eu ustyrlig Ko i en Lerpotte?"

„Er De da Bødker?" spurgte Wohlers hurtigt.

„Ja paa samme Maade som jeg er Garver. I Skoven maa man drive paa Alt. Men vi vil først se, hvorledes I har indrettet Eder, og en af de første Dage maa I komme og besøge mig Allesammen. Jeg bor neppe fire engelske Mile herfra, og man kan bekvemt ride derhen paa halvanden Time."

„Og saa har De ikke ladet Dem se hos os i den lange Tid?"

„Jeg vidste slet ikke, at I havde kjøbt dette Sted af Johnson. Først igaar fik jeg vide det. Men nu kommer jeg nok oftere, det kan I stole paa."

3. Bare praktisk.

Ved Huset, som de nu naaede — en lang, lav Bygning, som egentlig bestod af tre tæt ved Siden af hinanden byggede Blokhytter, blev den unge Mand paa det Venligste modtagen af de ældre Koner og af Margarethes yngre Søster, Lisbeth, og Spørgsmaalene om, hvor han havde været saalænge og hvorfor han ikke havde besøgt dem, tog næsten ingen Ende.

Wohlers's Kone huskede nu paa Middagsmaden og sagde, idet hun slog Hænderne sammen:

„Ak, ser Du vel, Wohlers, hvor ofte har jeg ikke bedet Dig om at Du skulde reise med Hestene til Byen og hente en stor Jernkjedel, saa at vi dog idetmindste kunde slagte et af vore Svin og koge det; men bevares; Kjød og bare Kjød hele Aaret igjennem og nu ikke mere engang en Hjort eller en vild Kalkun til Afvexling."

„Heida, gaar da ingen af Eder paa Jagt?" lo Georg, „der er dog nok af Vildt."

ledes er der ogsaa i hans Diktion noget tørt og afstumpet, og i hans Fremsigen af Replikerne er der ingen Henførelse, ingen sand Afspeiling for det, som skal røre sig i hans Indre. Hovedanken mod Hr. Isachsens Udførelse bestaar da i, at han ikke har formaaet at hengive sig i sin Rolle, saa at den bliver Kjød af hans Kjød og Blod af hans Blod, at han ikke har kunnet forme sin individuelle Personlighed til et sandt Udtryk for den Karakter, han skal fremstille; thi Indtrykket, man faar, er, at det er Hr. Isachsen som hele Tiden siger, hvad Sverre skulde sige. Nu, at Theatret ingen Sverre har, det er til stor Skade for Stykket; men det er ikke dette alene, som gjør, at Stykket som Helhed ikke gaar, som det burde gaa. Kunstnere som Fru Gundersen, Joh. Brun og Gundersen samvirker, og alligevel gaar det ikke, skjønt hver for sig paa det nærmeste fylder; det er Harmonien som mangler. Hele Stykket er jo en Saga, et Eventyr, fortalt en Vinterkveld ved Arnens Skin. Men ligesom et Eventyr ikke gjør det fulde Indtryk, naar det bliver fortalt ved høilys Dag, saaledes er det ogsaa med „Mellem Slagene". Vinterkveldens Stemning maa være over hele Udførelsen, Figurerne maa saa at sige ikke træde ud i Dagslyset, Repliken maa ligesom være dagskræmt. I Gjengivelsen af det Sjælemaleri, som Digteren har tegnet, maa der være noget dæmpet, tilbagetrængt, men bagom skal man ogsaa se den Kraft og den Lidenskabens Vælde, som gjærer i Personernes Indre.

Rollebesætningen i „Damernes Fe", Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz (paany indstuderet), og „Hos Bedstemoder" eller „Smaa Skyer", original Familiescene i 1 Akt, der for første Gang opføres paa Kristiania Theater Tirsdag den 9de November, som 35 Aars Beneficeforestilling for Fru Giebelhausen, er følgende:

I „Damernes Fe": Enkegrevinden af Lesneven, Fru Giebelhausen; Greven af Lesneven, hendes Søn, Hr. Isachsen; Friston, Grevens Søn, Hr. Gundersen; Bertha, Grevindens Datterdatter, Frk. Solberg; Helene, Grevindens Niece, Fru Gundersen; Richard de Kerbriand, Hr. Wolf; Markisen af Menneville, Fru Ursin; Fru de Berny, Fru Wolf; Hertugen af Penn-Marr, Hr. Selmer; En ung Mand, Hr. Reimers; Josefine, Markisens Kammerpige, Frk. Anna Hansen; Corinna, Fru Døvle; Ester, Frk. Noverud; Pierre, Grevens Tjener, Hr. Kavli; Jean, Markisens Tjener, Hr. Simonsen.

I „Hos Bedstemoder" eller „Smaa Skyer": Bedstemoderen, Fru Giebelhausen; Sofie, hendes Datterdatter, Fru Gundersen; Karl, dennes Forlovede, Hr. Gundersen.

Den høitidelige Indvielse af Lungegaardsskolen fandt idag Sted, skriver „Bergensp." for 31te f. M. Det er den gamle Musæbygning, som nu fremtræder i en ganske ny Skikkelse som Arnested for Kundskabens og Oplysningens Udbredelse. Skolen har 10 store, lyse og rummelige Værelser til 40 Elever i hvert, — er altsaa beregnet paa at rumme en Skare af 400 Skolebørn — og har dertil et stort og godt Gymnastiklokale. Paa Mandag tages det allerede i Brug, skjønt der endnu staar nogle mindre væsentlige Ting tilbage at ordne og istandsætte før det Hele er i den Stand, som Planen fordrer.

I Anledning af, at A. O. Vinje efter en Notits i „Bergp." skulde have til Hensigt at holde sine Foredrag i Bergen paa det „almindelige Bogmaal", skriver en Indsender i nævnte Blad: Det maa antages, Hr. Redaktør, at De er feil underrettet, da Hr. Vinje nok ved, at en overveiende Del af Bergens Publikum ikke vilde mislike at faa høre ham i det Maal, der er hans Modersmaal og det, hvori han har skjænket os sine herlige Værker. Der findes sikkert den velgrundede Forventning inden Folket her, at Hr. Vinje netop er Manden til at vise, at dette Maal, „Dølens" Maal, ogsaa kan være Udtryksmiddel for Behandlingen af Emner, der ligge saa høit som de, vi have hørt, han agter at vælge.

Da vi desuden betragte det som en tom Affektation, om en eller anden Bergenser ikke „bedst" forstaar vort Landsmaal, naar det ikke skrives eller tales antikere end i „Dølen", saa skal vi i det Tilfælde, at der i „Bergensp." ikke skulde være ment Hr. Vinjes „almindelige Bogmaal", eller det skulde forvolde gjennemgribende Omskrivning af allerede færdigliggende Afhandlinger, bede Hr. Vinje om at lade Folket her, som han vel ved, ikke er saa „dansklyndt" enda, faa høre ham i „Storegutens" Maal. Vi antage forresten, at ligesaavel en norsk som en dansk eller svensk Digter maa have fuldkommen Ret og Adgang til i sin Fremstilling at benytte alle de Kunstord fra fremmede Sprog, som Emnet maatte kræve, især, da Hr. Vinje er den, der som oftest paa en saa mesterlig Maade ved at tilføie de fremmede Ord en norsk Oversættelse.

Som Exempel paa den Voldsomhed, hvormed Vestenstormen har raset paa Søen, anfører „Kr.sands St.", at en Skonnert fra Kr.sand, der den 15de f. M. afgik fra Kardiff til Middelhavet, er bleven fordreven helt hidop under Kysten ved Mandal, hvor den i Slutningen af forrige Uge praiedes af en Lodsbaad.

Udøverne af det dristige Hestetyveri i Meldalen, som vi for nogen Tid siden omtalte, ere nu paagrebne inde i Sverige, henved 16 Mile fra Røraas. Lensmanden paa Røraas var ifølge „Trhj. St." reist efter dem til Funisdalen, hvorfra han foranstaltede Paagribelsen og bragte dem fængslede til Trondhjem.

Oprettelsen af en Læreanstalt for dem, der ere bestemte til at ofre sig for Handelen, saavel som for dem, der ere indtraadte i den, men som savne den fornødne theoretiske Dannelse, har været under Overveielse i Bergens Handelsforening. Der faldt, skriver „Berg. Tid.", under Diskussionen derom temmelig skarpe Ytringer om hvorlidet man ved Organisationen af den Tankske Skole, der var grundlagt af en Kjøbmand med det Maal for Øiet, igjennem den specielt at bidrage til Handelsstandens Uddannelse, havde taget Hensyn til Undervisningen i de merkantile Fag; og hvad værre var, man mente, at den i denne Henseende aldrig vilde komme til at virke i Overensstemmelse med Grundlæggerens Mening, det maatte da være, at den fuldstændig reorganiseredes og stilledes under en anden Ledelse end den nuværende. Bladet antager at dette vil kunne ske, naar en saa kraftig og mægtig Korporation som Handelsforeningen vil anvende sin Indflydelse.

Den internationale Udstilling for Arbeidere, som agtes afholdt i London i 1870, vil, foruden de i Programet omhandlede Kunstflidsprodukter tillige komme til at omfatte Prøver af saadanne Landbrugsprodukter, som ikke ere udsatte for lettelig at bedærves, saasom Vin, Uld, Træ, Ris o. s. v., samt Produkter, som bruges i Manufakturvarer, især Prøver af nye Stoffe.

En liden Fattiggut har i Edsviken ved Ulriksdals Slot fundet en Brystnaal til en Værdi af 5—600 Rdlr. Ved Efterspørgsel paa Slottet befandtes den at tilhøre Prinsesse Louise, som engang isommer havde mistet den, men som for at spare sin Moder Dronningen, af hvem hun havde faaet den, for en Ubehagelighed, ikke havde fortalt hende det. Hds. Maj. lod nu Smykket oppudse, og tog det med sig til Kjøbenhavn og forærede Prinsessen det anden Gang.

Indbrevet Skib. Ved Solens Nedgang den 1ste Novbr. opdagede man ifølge „Hjørring Amtst." i Lønstrup i en Afstand af omtrent 2½ Mil NVV. for denne Handelsplads, formentlig ved Grunden „Bakken", et Fartøi, der syntes at være uden Master. Saavidt det kunde skjønnes, var der heiset Seil paa en Nødmast; men om Fartøiet drev eller laa til Ankers, kunde man ikke se. Kjøbmand A. N. Segelcke, der er meget opofrende og dristig ved slige Leiligheder, lod strax sin største Fladbaad bemande og sætte i Havet, men Søen gik saa høit, at Baaden blev halv fuld af Vand, og da Natten stod paa, maatte Forsøget paa at komme Fartøiet til Hjælp foreløbig opgives. Redningsbaaden skal ogsaa i Søen, men maatte vende tilbage igjen. Om Natten drev Fartøiet imidlertid paa Kysten, og det viste sig da, at det var en norsk Brig med kappede Master og uden levende Folks Medfølge. Saavidt skjønnes, er Skibet paa Grund af Lækkage forladt af Mandskabet, der vel saaledes forhaabentlig er bjerget af et andet Skib. Dækslasten er Spir. Nærmere Oplysninger savnes endnu.

Menneskevennen Georg Peabody i Amerika, der i de senere Aar er bleven saameget omtalt for sin storartede Godgjørenhed, var indtil Aaret 1851 en aldeles ukjendt Person. Det var først i dette Aar, at han ved at give 4000 Lst. til de forenede Staters Udstillingskommissærer i London, for at de amerikanske Sager kunde blive passende udstillede, at han gjorde sig bemærket. Paa samme Tid indførte han en i Handelsverdenen den Gang endnu ukjendt Skik. Han indbød nemlig Enhver, der havde Kreditiv paa hans Firma, til en Middag eller anden Festlighed. Han begyndte ligeledes med de saakaldte „Independance-dinéer", der gave hans Navn en usædvanlig Popularitet. Englands og Amerikas mest populære Personligheder, ja selv Hertugen af Wellington, gav Møde ved disse lukullske Gjæstebud, og det var vistnok ved disse gode Ideer, at han lagde Grunden til den uhyre Formue, der satte ham istand til at udøve sin storartede Godgjørenhed. Han skal i disse Dage være kommet fra New-York til London saa syg, at der kun var lidet Haab om hans Helbredelse, og som Telegrafen forleden Dag bragte Bud om, er han nu afgaaet ved Døden, sørget og savnet som en af vor Tids største Mænd. Hans Fortjenester lag ikke i udførte Bedrifter eller i glimrende Evner, men i den ædle Virksomhed, han udfoldede ved sin Iver for at afhjælpe Savn og lette Bekymringer og gjøre Tilværelsen skjær for saamange af sine Medmennesker, som muligt.

Sagen mod Redaktør Robert Batt i Kjøbenhavn er paakjendt af Høiesteret, der stadfæstede Kriminal- og Politiretten paa 8 Dages simpelt Fængsel lydende Dom. Vi tør forudsætte, at Sagens Faktum er i vore Læseres Erindring, og minde derfor blot om, at Hr. Batt i „Dagstelegrafen" var bleven sigtet for at have opført sig uanstændigt paa et Bal, der gaves i Odense i Anledning af Væddeløbet, og for ved samme Leilighed at have trængt sig paa Prins Hans, hvorhos der i Artikelens Slutning var opkastet det Spørgsmaal, om Maalet for denne Bestræbelse var at opnaa Pengefordel. Artikelen angaves at være skreven af „Dagstelegrafens" Referent ved Odense Væddeløb, og da det var Hr. Robert Batt bekjendt, at Bladets Redaktionssekretær, Hr. Alfred Meyer, havde fungeret i denne Egenskab, sendte han ham en Udfordring, som imidlertid ikke blev modtaget af den Paagjældende, hvorimod denne anlagde et Injuriesøgsmaal mod Hr. Batt i Anledning af de af denne mod ham under deres derom opstaaede Brevverling fremsatte Fornærmelser. I Anledning af Udfordringen blev Batt sat under Tiltale for „Forsøg paa Duel" og i begge Instanser funden skyldig heri.

Fiskeriet ved Skagen har ifølge Fredh. Av. i de senere Dage været særdeles betydeligt; der meddeles saaledes, at Skagens Fiskere forleden Dag have kunnet forsyne Dampkvasen „Samsø", en Seilkvase og 12 svenske Fiskerbaade med en god og bekvem Ladning af Flyndere. Flere Fiskeriselskaber have herved havt en Fortjeneste hver af 100 Rd. og derover, og det kan antages, at denne rige Fangst og gode Afsætning har indbragt Skagen et kontant Beløb af 5000 Rdl. Ogsaa ved Sæby har Fiskeriet i den senere Tid været meget godt.

Ny Telegrafledning. Det første heldig tilendebragte Forsøg paa at lægge et Telegraftoug over Atlanterhavet og saaledes sammenknytte den gamle og nye Verden, har virket opmuntrende. Med korte Mellemrum bringer Posten os Efterretninger om at nye Telegraftoug tænkes nedlagte ad nye Veie, og snart vil alle Verdens Lande være forenede ved Telegraftraade; nys er der ogsaa, som før meddelt, gjort Forberedelser til at trække en Telegraftraad overland gjennem Rusland til Kina. Idag meldes om en Telegrafforbindelse mellem New-York og Holland, som skal blive færdig om to Aar. Disse Telegraflinier interessere ogsaa os Nordmænd saameget mere, som vi i den iaar nedlagte Telegrafkabel mellen Ekersund og Skotland have gjort en Begyndelse til at komme i nærmere Forbindelse med vore vestlige Naboer, hvortil ogsaa vore Landsmænd i Amerika nu — takket være Telegrafen — kan regnes; dette Naboskab vil blive mere mærkbart alt eftersom flere nye Telegraflinier begynder at virke, og Forbedringer og Konkurance gjør Telegraferingen billigere, sikrere og lettere.

Et nyt Slags Skotøi med Træsaaler istedetfor Lædersaaler og som vil blive særdeles billigt og varigt, idet Prisen for et Par stærke og smukke Mandsstøvler alene bliver omtrent 1 Spd., skal nu forarbeides i stor Skala i Sverige. Opfinderne have taget Patent paa sine Skomaskiner og agte nu at begynde en Fabrikvirksomhed, som til en Begyndelse er beregnet paa Fabrikation af 18,000 Par aarlig.

En gal Ulv har, ifølge udførligere Beretninger i tyske Blade, anrettet frygtelige Ødelæggelser i russisk Lithauen. I Løbet af kort Tid dræbte den i forskjellige Landsbyer 3 Mennesker og saarede 21 samt beskadigede mere eller mindre 54 Stykker Kvæg. Ulvens Raseri skildres som forfærdeligt, og den viste tydelige Spor af at være besat af den Galskab, som undertiden ytrer sig hos denne Dyreslægt. Forskrækkelsen blandt Befolkningen var overordentlig, og først efter en stor Klapjagt lykkedes det at dræbe Bæstet. Størstedelen af de bidte Dyr ere dræbte, og man svæver i den største Angst for de Mennesker, der ere saarede.

Æg af den kaliforniske Silkeorm er i Høst for første Gang heldig overført fra San Francisko til Frankrige, efterat flere tidligere Forsøg have mislykkedes. Man venter sig store Følger heraf, ikke alene for Kalifornien, men ogsaa for Frankrige og Italien, som saaledes have Leilighed til at anskaffe sig en sund Stamme af Silkeorme.

„Ja, det er sandt nok", sagde Christian, Wohlers's ældste Søn, „og jeg har ogsaa allerede bragt hjem et Par Hjorte og Kalkuner, men nu har vi ikke flere Kugler."

„Jasaa — har I da intet Bly i Huset eller intet Krudt?"

„Jo, Bly og Krudt nok; men —"

„Men ingen Kugleform?"

„Jo, Kugleform har vi ogsaa."

„Nu, hvad er det da, som mangler?"

„Vi har ikke en eneste Jernske i hele vort Eie til at smelte Bly i", sagde Gutten.

„Saa?" sagde Georg, „og de voxer vel heller ikke ude i Skoven?"

„Hvilket? Jernskeerne?" spurgte Gutten forundret.

„Just ikke Jernskeer", lo Pensylvanieren, men dog Træskeer nok."

„Men i dem kan man dog ikke —"

„Jeg kommer sandsynligvis ikke herfra paa en Uge", sagde Georg og rystede paa Hovedet, „det indser jeg nok. Altsaa ikke engang Flesk har I, fordi I ikke har nogen Kjedel, og kan I da ikke faa Vandet til at koge paa en anden Maade?"

„Ih, Du Himmel!" sagde Konen, „det varer altid en Stund i den lille Potte, og da behøver man jo en hel Dag for at faa kogt Svinet."

„Hvad er det da for et Kar, som staar derude?"

„Vi har havt vore Sengklæder med deri, og bruger det nu til at samle Regnvand i."

„Saa. Hvor er da Svinene?"

„De er nok i Nærheden, men temmelig vilde. Hvis vi vil have et, maa vi skyde det."

„Og har ingen Kugler?"

„Nei, deri stikker det netop."

„Nu, saa faar vi vel ikke andet til Middag end Oxekjød", lo Georg, „men at vi til i Morgen skal have noget Andet, det skal nok jeg sørge for."

„Det var Ret", sukkede Konen, „saaledes som vi nu har det, er det et elendigt Liv; ikke engang en Slurk Melk har man til Kaffen, og Sukker har vi ikke havt paa længe; det, som vi havde med os, blev vaadt og smeltede, og ingen af os ved længere, hvorledes Smør smager."

„Ak, her faar jeg Arbeide", lo Georg, „men det Ene efter det Andet, ellers bliver man ikke færdig med Noget. Et er dog vist", sagde han og saa sig omkring, „I har indrettet det smukt hos Eder, det ser ordentlig fornemt ud. Hvidtede Vægge, et rigtigt Vindu og Gardiner, og Alt saa net."

„Ja", sagde Moderen, „det er Margarethes Arbeide, hun maa holde Huset i Orden."

„Og hvor Blikkanderne og Potterne glindse", vedblev den unge Mand. „Om saadant Noget har Folk som jeg ingen Ide, og om min salig Moder hjemme rigtignok ogsaa gjorde det, saa har jeg ikke seet sligt siden og har næsten ganske glemt det. Hos mig derborte ser det vistnok adskilligt mindre pudset ud, men det lader sig ikke forandre."

„O jo", sagde Margarethe, „det lader sig forandre, naar man bare vil, og smukt og rent kan man holde Alt."

„Ja, I har godt for at snakke. Her er der Folk nok, men naar en saadan stakkels Djævel som jeg sidder alene i Skoven, den hele Dag maa arbeide med Oxen, naar han er dødstræt om Aftenen endnu desforuden skal koge sin Mad, skal ud igjen om Morgenen for at skyde et Stykke Vildt, saa han har noget at leve af, da tænker man ikke paa at pynte op, og har man saa et Par Timer tilovers til at sove i, saa bruger man ikke Tiden til at hvidte Vægge eller pudse Bliktøi. — Men nu vil vi først se, hvorledes vi kan skaffe Gutten der Kugler; thi det er dog vel Hovedsagen og gaar hurtigst."

Hermed tog han sin Oxe, gik hen til en Krog, hvor endel Brænde var stablet op, tog et ikke for stort Stykke og begyndte at hugge det til i Form af en noget plump Ske. Han brugte heller ikke andet Værktøi end sin Oxe, og det varede neppe ti Minutter, førend han havde den færdig. Med sin Kniv skar han en liden Rende i den og bad en af Mændene give ham Bly og Kugleformen, saa vilde han støbe Kugler.

„I Træskeen der?" lo Wohlers.

„Javist", sagde Amerikaneren, „tror I da, at Nogen af os tænker paa at have med en Jernstøbeske i Skoven? Vi har nok med Kugleformen."

Rystende paa Hovedet bragte de ham Blyet, som han først hakkede i smaa Stykker, lagde dem i Skeen og gik med den hen til Kjøkkenilden. Men nu blev ogsaa Kvinderne nysgjerrige; thi naar han satte Skeen paa Ilden, maatte den vel brænde op førend han fik smeltet Blyet. Men saa gjorde han ikke; han skrabede sammen nogle glødende Kul, kastede dem ovenpaa Blyet og blæste paa dem. Det bløde Metal smeltede overordentlig hurtig under de glødende Kul, medens Træet neppe viste Spor af Ild, — saa heldte han Blyet i Formen, og inden ganske kort Tid havde han støbt nogle og tyve Kugler.

„Han ved, hvorledes man skal bære sig ad", sagde Margarethe, „af ham kan Du lære Noget, Fader."

„Staar Koen endnu bunden, Margarethe?" spurgte Georg.

„Javist, det slemme Dyr skal nu til Straf staa bunden."

(Fortsættes.)

Nilens Kilde. Et nyt Brev fra Dr. Kirk dateret 8de Septbr. omtaler, at han har faaet en Skrivelse fra Livingstone af 18de Juli f. A., hvori det heder: „Jeg tør vel sige, at jeg tror at have fundet Nilens Kilde mellem 10 og 12 Gr. sydlig Bredde, eller i Nærheden af det Sted, som Ptolemæus har ment". Dette bestyrker den Efterretning, man havde for nogle Uger siden, men som man da betvivlede, fordi de syntes at omstyrte Alt, hvad man før vidste om det indre Afrikas geografiske Forhold. Livingstone var ved Brevets Affendelse ved god Hilse.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

London, 6te Novbr.

Et Telegram fra Florents meddeler: Kongen har havt en urolig Nat. Feberen har tiltaget udover Natten og Morgenen, men Tilstanden er dog ikke foruroligende. Prins Humbert er reist for at besøge Kongen i St. Rossore.

Madrid, 6te Novbr.

En Forsamling af Radikale har besluttet at søge opretholdt Enighed med Unionisterne og at sende en Skrivelse til Topete, hvori de beklage hans Tilbagetrædelse.

„Imparcial" siger, at der er 10 nye Stemmer for Hertugen af Genua. Et Regjeringsdekret har forandret Orenses Fangenskab til Landsflygtighed.

I Telegram fra Madrid af 6te Novbr. er modtaget saadan Rettelse:

Ifølge et Regjeringsdekret skal Orense frigives og Serraclaras Fangenskab forandres til Landsflygtighed.

Madrid, 6te Novbr.

Kortes har idag gjenoptaget sine Møder.

Cattaro, 7de Novbr.

Insurgenterne have sprængt Fortet Stanjewich i Luften.

Wien, 7de Novbr.

„Neue Presse" melder fra Konstantinopel, at Østerrige og Tyrkiet har sluttet en Overenskomst om Grændsebevogtningen for eventuelt Udbrud af en almindelig sydslavisk Insurrektion, og at Østerrige har garanteret det tyrkiske Gebets Integritet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt paa Vestkysten. Et nyt Hvirvelcentrum gaar søndenom Norge. Vinden østlig i det nordlige Norge og paa Vestkysten, stærk til Storm af Nord i det Sydlige. Temperaturen er steget i Bodø og faldt paa Østlandet, hvor den er 10—13 Gr. under Normalstand. Udsigterne ere til nordlig Vind, tildels stærk, og koldt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 8de November.

H. Dahl fra Trondhjem, Søyland fra Flekkefjord, Hvitfeldt med Frue fra Fr.hald, Wiborg fra Telemarken, Bøckmann og Forseth fra Drammen, Stibl fra Sverige, Falch og Skattum fra Gjøvik, Svend Foyn fra Tønsberg, Hansen og Gaustad fra Søler i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Tirsdag den 9de November (Kl. 7—10) gives, **til Indtægt for Fru Giebelhausen, den hende efter 35 Aars Tjeneste tilstaaede Beneficeforestilling,** bestaaende af: (for første Gang) **Hos Bedstemoder** eller **Smaa Skyer,** original Familiescene i 1 Akt; til Slutning: **Damernes Fee,** Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz.

De tegnede Billetter bedes afhentede i Hr. Steensballes Boglade Tirsdag den 9de November.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

Onsdag den 10de November (Kl. 7—10¼) gives: **De Unges Forbund,** Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Akershus Brandassurranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. R. Aasgaard. K. Aster.

Chr. Kjelsen.

Damehatte

af udmærket **Kvalitet,** fra **42** Skilling, og **Herrehatte** fra **96** Skill. samt nye **Former** realiseres fra Fabriken i Nedre Slotsgade 4.

N. M. Hansen.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. **En Haandbog for Hvermand,** 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et Afsnit for **Søfarende,** samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd,** — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget,** — Vexellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf,** — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet,** — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner,** — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69,** — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg
2den Etage, Kirkegaden 34.
F. H. Frölich & Sön.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Advokat Berghs Kontor

er flyttet til **Fuldmægtig Rytteragers Gaard,** nederst i Kirkegaden (Hjørnet af Grev Wedels Plads).

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Et sundt og friskt Barn ønskes til Opfostring af en Kone paa Landet, som giver Die. Sognepræstens Anbefaling kan forevises. Billet mrk. „Samvittighedsfuld Behandling" modtages i Dagbladets Expedition.

Medlogerende.

En ung Student eller Skolediscipel, der vil dele Værelse sammen med en konfirmeret Dreng, som frekventerer en af Latinskolerne, kan erholde et i alle Henseender hyggeligt og billigt Logis. Vedkommende kan ogsaa erholde Alt i Huset. Dagbladets Expedition anviser.

Herved tillader jeg mig at bekjendtgjøre, at jeg herstedts under Firma:

Ulleberg & Co.

har oprettet et

Kommissionskontor

for **almindelige merkantile Kommissionsforretninger,** som Kjøb og Salg af Varer, Værdipapirer, Vexler i norsk og fremmed Mynt m. m.,
for **Inkassation** af Vexler, Anvisninger, Regninger etc.,
for **Speditioner,** Toldbehandlinger, Besørgelse af Bankforretninger osv.,
for **Leie og Bortleie** af Familiebekvemmeligheder, Butiker, Kontorer, enkelte Værelser, Pakboder, Tomter, Løkker, Landsteder etc.,
for **Engagement** af Handels- og Kontorfolk, Haandværkere, Maskinister og Tjenestefolk.,
for **Ombringelse** af Cirkulærer, Lister, Regninger, Pakker etc.,
for **Besørgelse** af alle Slags Byforretninger, saavel for inden- som udenbyesboende.

Mine Bestræbelser ville altid gaa ud paa at gjøre Forretningen saa praktisk nyttig og billig som mulig, hvorfor jeg paa det Bedste anbefaler samme til Publikums Velvillie.

Christiania, 1ste Novbr. 1869.

G. O. Ulleberg,
Kontor: Nedre Slotsgade No. 12.

Referencer:
Jac. Dybwad, Kristiania.
Alb. Cammermeyer, do.
J. B. Hagen, Drammen.

En Bazar

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

E. Gamborg, Politikammeret.	Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26.	Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15.	Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18.	Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole.	A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

J. S. Larsen's Viin- og Cigarhandel

er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

Tilsalgs.

Extra fin Myseost

hos O. Schjønneberg & Co.

Smør. Fint Meierismør i smaa Spand og extra fint dansk Smør i ¼ Tdr. og i mindre Dele billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Kjæx fra Huntley & Palmers billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Multegrød og oplandske Multer i Dunke sælges meget billig af
O. Schjønneberg & Co.

Chocolade, fransk, sweizer og norsk i flere Kvaliteter hos
O. Schjønneberg & Co.

Ny Kaffe, grøn og blaa Java à 26 ß, naar 5 ℔ tages, Lagueyra 25 ß og Brasil fra 20—24 ß pr. ℔ hos
O. Schjønneberg & Co.

Lys. Stearinlys, holl. og svenske, Parafinlys og Talglys i Kasser og mindre Dele sælges billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Ludesisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Fin, vasket **Brasil-Kaffe** sælges billig hos **Andr. Gulbransen,**
Jernbanetorvet.

Tollekniver, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tollekniver** med Skafte af **Træ, Rensdyr- og Elsdyrhorn,** smaa **Sprætteknive,** enkelte **Slirer,** beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et messingbeslaaet **Belte** med tilhørende **Tollekniv** med ligeledes meget god messingbeslaaet **Kniv** og **Slire** faaes for 1 Spd 60 ß.

De Coninck,
Hjørnet af Dronningens- og Raadhusgaden.

Smør. Ost.

Extra fint gudbrandsdalsk Smør og fin Mysost, saltet Fjeldørret og Faarekjød i Tønder sælges i Jakobsens Gaard, Storgaden 15.

Citroner ankomne til **Haus Gjessing.**

Tjeneste søges.

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Flødning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 261. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 9de November 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Honefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, østre Thoten, Fjeldhaug, Bardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Flyvemaskiner.

„Havde jeg Vinger! Kunde jeg flyve!" ønsker Elskeren, der er skilt fra sin Hjertenskjær, Skyldneren, der ingen Udvei ser til at slippe væk fra sine Rykkere, Ynglingen, der utilfreds med det nærværende enten af ideal Trang eller af Magelighed kunde ønske en Forandring i Omgivelser. „Fri som Fuglen i Luften", heder det, „med Vinger paa som en Engel", er den Forestilling, man uvilkaarlig forbinder med Evnen til at flyve, og med sin Higen efter at gjøre sig til Naturens Herre vil Menneskeaanden ikke slaa sig til Ro, førend den har udspekuleret Midler til at glide gjennem Luften med samme Lethed, som man farer hen over Jordkuglen eller seiler afsted over Havfladen.

Foreligger nu her virkelig et Problem at løse? Er den hele Sag mere end et Fantasistykke? Skal man kalde dette Indfald en blot og bart Flyvegrille?

Hvad man heftig attraar, tror man gjerne paa: i Tanken bliver enhver Mulighed let til Virkelighed. Lad os da tænke os Opgaven løst, lad os forestille os Flyvemaskiner opfundne.

To Venner møde hinanden paa Østergade.

„Hvor spiser du til Middag idag?"

„Jeg har tænkt i Palais Royal hos Véfour. Tag med! Flyvemaskinen gaar om en halv Time. Saa kunne vi med det samme se det nye Stykke i Théâtre français og være hjemme igjen imorgen Formiddag."

„Lad gaa! Jeg har netop Forretninger med en Mand i Paris."

Saa kjøbe de et Frimærke til fem Rigsdaler, klæbe det paa Panden, og afsted!

En Grosserer savner om Morgenen sin Kassebeholdning og sin Fuldmægtig. Hvor ere de blevne af? Ih, Fuglen er fløiet til New-York Aftenen i Forveien og har allerede sat Pengene overstyr.

Sligt ser ud som forfløine Tankeexperimenter og ere dog kun simple Konsekventser af de Resultater, Cand. polyt. Nees er kommen til i en Bog, han har udgivet „om Luftseilads, baseret paa Fugleflugt". Da Forfatterens matematiske Færdighed er ligesaa umiskjendelig som hans Fantasi er livlig, kan man ikke rent ud sige, at hans Paastand: at have løst Problemet om en Flyvemaskine, svæver i Luften, og hans Bog fortjener at kjendes baade for de videnskabelige Undersøgelsers Skyld og som Kuriositet. Naturligvis kan her kun Udbyttet af hans Beregninger meddeles — deres Rigtighed maa det blive Matematikernes Sag at kontrolere.

Han viser først det Uhensigtsmæssige for ikke at sige det Umulige ved at benytte Ballоner som Befordringsmiddel, og gaar derfra over til en Betragtning af Fuglenes Flugt for i Overensstemmelse hermed at løse Opgaven. Den første Betingelse for at flyve er at kunne holde sig svævende i Luften. Nu er det en bekjendt Sætning i Matematiken, som siger, at to Kuglers Indhold forholder sig som tredie Potens af deres Gjennemsnit, og Forfatteren slutter heraf, at det samme maa gjælde om Fugle, saaledes at deres Vægt svarer til Kuglens Indhold, deres Vingelængde til dens Gjennemsnit. Naar en Kugle har dobbelt saa stort Gjennemsnit som en anden, maa dens kubiske Indhold være 8 Gange saa stort — det kan bevises. Naar en Due med sine 1 Fod lange Vinger kan holde sin egen Vægt, der anslaaes til ½ Pd., svævende, maa en Flyvemaskine med 18 Fod lange Vinger altsaa kunne forhindre 2916 Pd. fra at synke til Jorden, forudsat, at de ellers ere stillede under samme Vilkaar, det vil sige, at Flyvemaskinen ikke er andet end en Due af en Størrelse, der er 18 Gange den naturlige, og er i Stand til at bevæge sine Vinger ganske paa samme Maade som en Fugl. Hvis Nogen drager Slutningens Rigtighed i Tvivl, viser Forfatteren, at Regelen gjælder, naar Talen er om Fugle alene, dog kun ved et enkelt Exempel, som endda kun giver et omtrentligt Udbytte. Men det kommer ikke an paa et Pund mer eller mindre overfor Opgavens praktiske Løsning. Desuden ere nogle Fugle klodset byggede, dem tager man altsaa ikke Hensyn til. Den næste Betingelse for at flyve er at kunne bevæge sig frem i Luften. Naar nu en Stenørn med Vinger, der ere 3 Fod lange, kan bevæge sig 12¹/₇ Mil i Timen, kan Flyvemaskinen med sine 18 Fod lange Vinger ventes at tilbagelægge 29¾ Mil i samme Tid, ifølge de Beregninger, Forfatteren ved Hjælp af den høiere Mathematik har anstillet over Luftmodstand og Flyvekraft.

Saa vidt er nu Sagen meget simpel og beror blot paa den Færdighed, hvormed man tumler med Funktioner, Ligninger, Proportioner og Formler. Dog maa her gjøres en Bemærkning. Hvor Talen var om den Bæreevne, Vingerne skulde have, tænktes Maskinen bygget som en Due, nu da Talen er om deres Bevægelseshastighed, forudsættes det, at den er konstrueret som en Stenørn. Men uheldigvis veier denne Fugl med sine 3 Fod lange Vinger kun 7 Pd., medens den efter den Regel, hvorfra vi ved Bestemmelsen af Vægten gik ud, skulde kunne bære 13½ Pd. Enten nu Feilen ligger hos Ørnen eller hos Maskinen, enten det nu er den første, der veier for lidt, eller den sidste, der veier for meget, synes her at være en Uoverensstemmelse. Men maaske det netop er det fine ved Flyvemaskinen, at den med Duens Vægtforhold forener Ørnens Hastighed; den vil da volde Ornitologerne noget Bryderi, da de ikke vide, om den skal henregnes til Hønsefuglene eller til Rovfuglene. Dog, det er sandt, sligt bestemmes hovedsagelig efter Næb og Klør, og dem kan man altid senere efter Aftale forsyne den med.

Nu kommer det imidlertid an paa at faa Maskinens Vinger til at virke. Forfatteren udregner, at der til Svævning paa Stedet kræves 1 Hestekraft for at holde 80 Pd. fra at dale. Men „de store Fugle svæve aldrig paa Stedet, hvortil for dem hører en uforholdsmæssig stor Kraftanstrengelse" — hvorfor skulde da Flyvemaskinen, som er en umaadelig stor Fugl, gjøre det? — „Et langt gunstigere Udbytte faaes, naar Fremadbevægelse er tilstede. Vi antage altsaa, at den samme Flyvemaskine med Vinger af 18 Fods Længde har en Fart af 20 Fod, foreløbig ligegyldigt, hvorledes den har erholdt den", og ved nye Beregninger findes, at 1 Hestekraft under denne Forudsætning kan holde 152 Pd. svævende. Som det endelige Udbytte faar man ved at tage alle Omstændigheder med i Betragtning og afrunde Tallene, „at en Flyvemaskine af 3000 Pd. Bruttovægt behøver en „Motor" af 20 Hestes Kraft for at holde sig i samme Høide og tilbagelægge 15 Mil i Timen. Nu kommer først den egentlige praktiske Vanskelighed. Hvorledes skal man faa en Motor konstrueret, der er let nok til at gaa til Veirs med? Det er allerede skeet. Stringfellow har i 1868 i London fremvist en Dampmaskine, der kun veiede 13 Pd. for hver Hestekraft. Forfatteren er ikke ubekjendt, naar han mener at kunne bygge en, der ikke kommer til at veie over 25 Pd. og som kun skal bruge 2 Pd. Brændsel i Timen for hver Hestekraft. Man faar da følgende simple Regnestykke:

Vingevægt	500 Pd.
Motor = 20 × 25	500 „
Krop og Overflade = Vingevægt =	500 „
Brændsel til 5 Timer = 20 × 2 × 5 =	200 „
I alt Tara	1700 Pd.

Der bliver altsaa 1300 Pd. til Personer, hvis Gjennemsnitsvægt kan sættes til 130 Pd., saa at 10 Personer med denne Maskine ville kunne tilbagelægge 75 Mil i 5 Timer uden at stoppe underveis. Hvad den nærmere Indretning angaar, er der ingen Anledning for Forfatteren til at omtale denne, da han selv vil være Bygmester, saasnart de pekuniære Midler ere tilstede. Maskinen skal bygges som en god Flyver med 2 Vinger og en Hale, de Reisende indelukkes i et Rum, saa lavt nede som mulig, med Vinduer og Klapper.

Men man vil mindes, at de anførte Forhold mellem Vingelængde, Vægt og Hastighed kun gjælde under Forudsætning af, at en vis Fart allerede er opnaaet. Hvorledes sker nu det? Aa jo, omtrent som naar en Dreng sætter en Snurrebas i Gang. Paa en vandret Kredsjernvei sættes en Vogn i Bevægelse. Ovenpaa den er Flyvemaskinen anbragt fritliggende, og man lader først Vingerne bevæge sig, naar Vognen har faaet den fornødne Hastighed. Saa gaar Ballonen. Den vil da fare afsted i Retning af Tangenten til Cirkelen og kunne klare sig selv, indtil den kommer til sit Bestemmelsessted. Her har man imidlertid holdt en lignende Vogn parat og haft Folk paa Udkig. Naar nu Maskinen nærmer sig, sættes Apparatet i Gang, og man søger at fange den som en Oldenborre og faa den til at sætte sig paa Vognen. Naar samtidig Styreren mindsker Farten og lader den følge Vognens Bevægelse, vil den omsider komme til Ro og med denne rende Hastigheden af sig ligesom paa en Karusselbane. Ulemperne ved denne Manøvre har Forfatteren tænkt sig mulig at afhjælpe ved 2 Vingesystemer, af hvilke det ene er i Nedslag, medens det andet er i Opslag. For Ligevægtens Skyld maa der da være mindst 6 Vinger, men ved en slig Maskine, som han kalder Heksalator, har han dog nogen Betænkelighed, da Naturen ikke frembringer flyvende 6-vingede Dyr.

Efterat Problemet er serveret i de her givne Hovedtræk, slutter Bogen med et Kapitel, som har til Overskrift: „Hors d'œuvre", og som yderligere skjærper Læserens Appetit til denne Luftsteg ved at kildre hans Fantasi med Overslag over Omkostningerne ved en regelmæssig Postbefordring mellem Kjøbenhavn og Paris ved Hjælp af det i det foregaaende beskrevne Luftkastel. Det siges udtrykkelig, at „Beregningen ikke kan gjøre Fordring paa endog kun tilnærmelsesvis Nøiagtighed", men har man en Gang givet sin Fantasi Vinger, holder man ikke af at lægge den Tøiler paa — lad den da flyve! Med 5 Flyvemaskiner i Brug, 10 i Reserve og 2 Endestationer kan hele Spilleværket sættes i Gang med en Anlægskapital af 650,000 Rd. De aarlige Udgifter ville beløbe sig til 287,000 Rd., men med en daglig Befordring af 90 Personer eller 11,700 Pd. Varer vil man, hvis der regnes halvt Personer til 25 Rd. for hver, halvt Varer til 20 Rd. for 100 Pd., aarlig faa en Bruttoindtægt af 405,000 + 421,200 = 826,200 Rd., hvilket giver et Nettoudbytte af 539,200 Rd. Vær saa artig, Hr. Sørensen, at gaa i Gyngen!

Mulig skulde en og anden være bange for at gaa tilveirs. Ganske vist vilde en Storm kunne blæse Maskinen til Hækkenfelt istedetfor til Paris, men Skibe paa Søen ere ikke synderlig bedre stillede — ja, man kan endog sige, at Luftskibet har et væsentligt Fortrin, thi, som Forfatteren saa træffende bemærker; „Alene den store Hurtighed forringer Faren, fordi Tiden til Uheld forkortes, forholdsvis som Hastigheden tiltager."

Er der fremdeles Nogen, som ikke tør flyve med? Saa er der endnu en Befordring, den mindst farlige af alle. Det er Tanken. Den farer endda hurtigere afsted end Hr. Nees's Flyvemaskine, men den giver rigtignok kun imaginære Resultater og intet Nettoudbytte. Dog, det er muligt, at „Luftseilads baseret paa Fugleflugt" selv kun er et Tankeexperiment, men det er som saadant ganske underholdende.

(C. M. i F. A.)

Suezkanalens Indvielse.

Reisebreve af Cabiro i d. „Dagblad".

I.

Paris den 3die Novbr.

At jeg aabner Beretningen om min afrikanske Expedition med et Brev fra Paris, er en naturlig Følge af den Omstændighed, at mit Ophold i Frankriges Hovedstad paa Reisen fra Kjøbenhavn til Suez er blevet af længere Varighed, end jeg oprindelig havde ventet og ønsket. Det var min Bestemmelse at afgaa fra Marseille med det Skib, der den 26de i forrige Maaned skulde overføre H. H. Khedivens Gjæster, blandt hvilke jeg har den Ære at befinde mig, til Ægypten; Hs. Høiheds Gjæstfrihed er imidlertid, som bekjendt, saa stor — eller for at bruge et Udtryk, der vel ikke kan være bedre anvendt, end naar det bruges om ægyptiske Forhold, saa „pyramidalsk" —, at Antallet af de Indbudne maa regnes i Hundredevis, og af disse Hundreder havde allerede saa Mange indtegnet sig til Afreise den nævnte Dag, at Pladsen paa Skibet var aldeles optagen. Der var saaledes intet Andet at gjøre end at vente til den næste Convoi skulde afgaa, hvilket Tidspunkt er ansat til den 9de Novbr.; om man nu end kan have Ret i den almindelig antagne Mening, at Ventetiden er lang, saa maa man dog indrømme, at dens Længde intetsteds falder mindre besværlig end i Paris, hvor ifølge Mikkels bekjendte Udsagn „slet ingen Ting er paa den vanlige Vis", og hvor der følgelig er saa Meget at se og høre, at man har fuldt op at gjøre hver Time paa Dagen med at tilegne sig saa fyldigt et Indtryk af det kraftig pulserende Liv, som den altfor korte „Ventetid" tillader.

Det er imidlertid ikke min Hensigt at opfylde Lakunen imellem Afreisen fra Kjøbenhavn og Ankomsten til Alexandrien med Billeder af Pariserlivet, hvis forskjellige Sider allerede ere tilstrækkelig belyste baade af smaa og store Lys. Jeg holder strengt paa min Egenskab som speciel ægyptisk Korrespondent og anerkjender ikke nogen Fordring om at skulle optræde tillige som Brevskriver fra Paris, undtagen maaske forsaavidt enkelte Ytringer af Pariserlivet kunne bringes i nogen særlig Forbindelse med min ægyptiske Mission. Men disse Ytringer ere ikke meget talrige. Ganske vist er en Vandring i Louvres ægyptiske Afdeling meget lærerig med Hensyn til dette Oldtidsfolks ældgamle Kultur, og det maa betragtes som en nødvendig Forberedelse til Studiet af de moderne Ægypteres Levevis og Sædvaner at dvæle nogle Timer imellem de mærkværdige Minder om deres Forfædres Liv og Virken, at gjøre et nærmere Bekjendtskab med den mere interessante end formskjønne Gudinde „Pacht", hvis Løvehoved siger Sparto til alle „lionnes" og deres Coiffure i vor Tid, og at supplere sine bibelhistoriske Kundskaber med den Illustration, som Louvre opbevarer i Form af en Sfinx, hvis Hoved er et Portræt af Jødernes Undertrykker Meneptah, den fra Moses's Historie bekjendte „Farao". Men ogsaa Louvres Samlinger af ægyptiske Oldsager høre til de permanente Sider af Pariserlivet, der maa antages at være tilstrækkelig skildrede og tilstrækkelig bekjendte, og det samme gjælder om Obelisken paa Konkordiepladsen, til hvis næsten firetusindaarige Historie fra Sesostris den Stores Dage og til vor Tid den berømte Advokat Gagne nylig har føiet et nyt Blad ved sin herlige Tale til Folket den 26de Oktober, hvori han imod sin Villie kom til at gjøre Propaganda for Ligtorneoperatørerne ved sin Ytring: „Il faut extirper tous les corps" — en Ytring, som den parisiske Folkevittighed strax opfattede som gjældende „tous les cors" og saaledes forvandlede til en Reklame, helliget hin for Menneskehedens smertefrie Fremadskriden ad Livets haarde Stenbro saa nyttige Klasse af Medborgere.

Men naar man saaledes ikke kan regne sine ærværdige Oldsager til Pariserlivets actualités og ikke engang kan henføre den velbekjendte Tyrk i Palais Royal under denne Kategori, uagtet hans orientalske Røgelse hver Middag dufter mig imøde med „en sød Lugt" og vækker Forestillinger om „Tusind og en Nats" Pragt og Herlighed, saa bliver der ikke Meget tilbage af saadanne Punkter, der kunde tilveiebringe en Sammenknytning imellem Paris og Suez. Vel har hin alvorsfulde Muselmand mange Stammefæller i Paris, hvor tyrkiske Kostumer ingenlunde vække Opsigt som noget Usædvanligt, og vel vender Tanken sig uvilkaarlig imod Afrika, naar man ser de brune Turcos og de raske Zouaver spadsere forbi i deres maleriske Dragter eller holde Vagt udenfor Tuillerierne som trofaste Efterkommere af den første Napoleons hengivne Mameluk Rustan; men disse forskjellige Fænomener, saa afrikanske de end kunne være, have ingen Forbindelse med Dagens store Begivenhed, den epokegjørende Verdenstildragelse, der nu skal fuldbyrdes nede ved Suez, og i hvis specielle Tjeneste jeg for Tiden staar.

I Virkeligheden mærker man, besynderlig nok, i Paris saare Lidet til den forestaaende Afdeling af det betydningsfulde Foretagende, som Franskmanden Ferdinand Lesseps har ledet, og som hovedsagelig er kommet istand ved fransk Beskyttelse og franske Kapitaler. Man kan i en Hovedstad omtrent slutte sig til, hvad der udgjør Dagens fremtrædende Themaer, ved at gjennemløbe Rækken af de Fotografiportrætter, der ere udstillede i Kunsthandlernes Vinduer. Nuvel, jeg har i disse Butiker seet Billeder af Dagens politiske Personligheder, lige fra Keiseren ned til Henry Rochefort, af alle Parisertheatrenes smukkeste Skuespillerinder og dristigste Dandserinder, af de literære Celebriteter med Sainte Beuve i Spidsen og af Gazette des Tribunaux's sørgelige Berømtheder, anførte af den

myrdede Familie Kinck — men jeg har intetsteds seet noget Portræt af Lesseps udstillet. Paris taler endel om Kamrenes forestaaende Sammentræden, mere om Gaîté's nyeste Tryllekomedie La chate blanche og særdeles meget om Kræmmersvendenes storartede grève, der bevirkede, at flere af de største og mest besøgte Udsalg maatte lukke i nogen Tid, indtil de enten fik anskaffet kvindelige Kommis'er eller gik ind paa Oprørernes Fordringer om større Løn og Frihed om Søndagen — men Paris taler meget lidt om Suezkanalens Inauguration. Vel have de illustrerede Blade begyndt at levere Billeder fra den første Journalistkonvois Reise med Dampskibet „Moeris" og dens Ankomst til Alexandrien, og vel er Rækken af de ægyptiske Korrespondancer begyndt i flere af Bladene, rigtignok med nogle temmelig tynde og lidet betydende Artikler, men til nogen almindelig Interesse for det storartede Foretagende mærker man endnu Intet i Paris, og man mindes kun nu og da om dets Tilværelse ved Opslag paa Gadehjørnerne fra et Selskab, der tilbyder Lystreisende en bekvem Tour til Suez og lover, at der „selv i Ørkenen" vil blive serveret af les frères Provençaux, eller ved Bekjendtgjørelserne om Théâtre Déjazet's Forestillinger, som i disse Aftener opvarter med Farcen Tout Paris à Suez, et Gallimathias, som ender med Memnonstøttens, Sfinxens og en Mumies Optræden som Kankandansere vis-à-vis Repræsentanter for Pariserlivets haute bicherie, og hvori Sfinxen har forladt sin gamle Profession som Gaadefabrikant — mulig i Følelsen af at være distanceret af Firmaet „s—r" — for at kaste sig over Calembourgproduktionen; som Prøve paa dens Arbeider i denne Branche kan det Svar tjene, som den, efterat have mødt en indfødt Parisers Lovtale over Haussmann's storartede Byggeforetagender med en Henvisning til det ligesaa kolossale Arbeide ved Suezlandtangens Gjennemskjæring, giver paa Pariserens medlidende Trækken paa Skuldrene: Mais, je ne comprends pas votre haussement! I min Egenskab af Ægyptolog følte jeg mig forpligtet til at se denne Aandsløshed i en Akt og to Tableauer, men jeg maa indrømme, at jeg netop i samme Egenskab havde større Udbytte af at se den gamle Madame Déjazet i det forudgaaende Stykke Vert-Vert; thi et bedre Exemplar af en Mumie kan vel neppe engang Ægypten opvise, og hvis den i Bladene omtalte svenske Professor nogensinde kommer til at anstille sit Forsøg paa at gjenopvække de velkonserverede og indbalsamerede Mumier, saa antager jeg, at deres Udtræden i Livet maa faa en vis Lighed med den halvfjerdsindstyveaarige Dames grimasserede Forsøg paa at spille ung Kavaleer, et Forsøg, som hendes bævende Stemme, stive Ben og stillestaaende, rynkede og trods Overmalingen gamle Ansigt haardnakket modsatte sig og gjorde til en uhyggelig Sammensmeltning af en Alderdom, som man maatte le ad, skjønt man ønskede at kunne agte den, og en Ungdommelighed, som man maatte græde over, skjønt man var kommen for at more sig over den. (Fortsættes.)

Kristiania, 9de November 1869.

„Köln. Zeit." siger: Den Deputation fra Nordslesvig, som skal overlevere Kongen den allerede omhandlede Adresse i Anledning af Pragerfredens Art. V, om Afstemning i og eventuel Tilbagegivelse af Nordslesvig til Danmark, er den 28de Oktber ankommen til Berlin. Adressen tæller 27,470 Underskrifter. I Strid med den Retsgrundsætning, at den Handling, for hvis Vedkommende der ingen Tid er fastsat, skal foretages strax, er det nu det 4de Aar, den preussiske Regjering lader udsført den i Pragerfreden befalede Afstemning i Nordslesvig. I Løbet af det sidste Aar er der fra de forskjelligste Sider, navnlig dog fra preussevenlig, udgaaet Opfordringer til den preussiske Regjering om dog ikke længere at tøve med at gjøre, hvad Æren byder og hvad der forlanges, ikke mindre af Hensynet til egen Fordel end af Hensynet til Europas Ro og Fred. Derfor er det imidlertid ikke nødvendigt at gjøre Alt, hvad Danmark ønsker, men blot det, som Europa anser for en tilstrækkelig Opfyldelse af Art. V i Pragerfreden. Efter denne Artikel skulle ikke blot nogle, men de nordslesvigske Distrikter, som ønske det, tilbagegives til Danmark, og igrunden hører hertil ogsaa Düppel og Als, hvor 90 pCt. ere Danske. „Allg. Z." bragte for nogen Tid siden en Artikel, hvori det ytrede, at Preussen aldeles ikke behøvede nogen militær Grændse ligeoverfor det lille Danmark, og at Preussen ikke behøvede at bryde sig om Besiddelsen af nogle Sandhøie paa Kysten, naar Fæstningsværkerne paa Düppel og Als bleve nedbrudte og Danmark forpligtet til ikke at opføre dem igjen. Denne Anskuelse deles af mange Militære og er maaske rigtig. Da imidlertid høie preussiske Militære ere af en anden Mening og ogsaa Bismark allerede har erklæret sig derimod, saa have vi stedse udtalt os mod at afstaa Düppel og Als, ja selv mod at afstaa Flensborg. Europa vil for den kjære Freds Skyld være tilfreds, om end Preussen gjør den Indskrænkning, at det ikke bortgiver, hvad der er af militær Vigtighed. Men med denne Indskrænkning maa Pragerfredens Art V udføres ærlig, jo før, des bedre. Ellers giver Slesvig tidlig eller sent Anledning til Udbruddet af en europæisk Brand, en Begivenhed, hvormed ingen vilde være slettere tjent end Hertugdømmerne selv.

Det preussiske Deputerkammer er begyndt paa Behandlingen af det kongelige Forslag om Kredsordningen. Oppositionen har allerede gjort 2 Forandringer i Forslaget, den ene, at Kredsgrændserne skulle fastsættes og forandres ved Lov, ikke ved kgl. Forordning, som forbundet i Proportionen, den anden, at Byer med over 20,000 Mennesker skulle staa udenfor Kredsinddelingen. Det sachsiske 2det Kammer har med Regjeringens Indvilgelse vedtaget, at Lokal- og Sikkerhedspolitiet for Eftertiden skal tilkomme Land- og Bykommunerne, og at Riddergodserne skulle indlemmes i Kommunerne. Denne sachsiske Begivenhed antages ikke at ville blive uden Indflydelse paa den nye preussiske Kredsordning.

Den preussiske Regjering har ladet udgaa en Opfordring til de øvrige nordtyske Regjeringer om ikke at samtykke i noget Præmielaan, da det af Hensyn til den almindelige Opinion vil være gavnligt at træffe en for Forbundet fælles Bestemmelse om denne Slags Laan. Dette er, som man ser, en Indrømmelse til den preussiske Landdag; en lignende Indrømmelse vil det være, om det bekræfter sig, at Regjeringen har taget under Overveielse om det ikke var gjørligt, at Finantsministeren for Aaret 1870 ved svævende Gjæld søgte at dække det omhandlede Underskud paa 5,400,000 Thlr.

Fra München meddeles under 30te f. M.: I en igaar afholdt Forsamling af Formændene for de uafhængige Liberale blev det af Komiteen foreslaaede Manifest til Vælgerne vedtaget med en betegnende Forandring. I Forslaget forekom nemlig følgende Sætning: „Vi ønske endelig snarest muligt, under Bibehold af vor berettigede Selvstændighed, en de nationale Interesser sikrende Forbindelse mellem Nord- og Sydtyskland; derfor ville vi trofast og ærligt holde de indgangne Toldforenings- og Alliancetraktater." Efter Ordet „Selvstændighed" besluttedes nu at indskyde „som vilde være udsat for Fare ved Indtrædelsen i det nordtyske Forbund med dets nuværende Forfatning." Forslaget blev sluttelig enstemmig antaget og undertegnet af mere end 200 Vælgere af alle Stænder. De uafhængige Liberale ere i Enhedsspørgsmaalet et Mellemparti, som kunde faa afgjørende Indflydelse.

I „Köln. Zeit." meddeles: Betingelserne for det meget omtalte Forlig mellem Galiziens Ruthener og Polakker, paa hvilket Lemberger-Landdagens Udvalg for Nationalitetsanliggender arbeide, ere endnu ikke offentliggjorte. En Krakauer-Korrespondent til Dnewnik Warczawski giver efterfølgende Oversigt over de Forslag, som dette Udvalgs ruthenske Medlemmer have stillet. Ruthenerne forlange, idet de give Afkald paa den tidligere foreslaaede Tvedeling af Galizien, 1. Anerkjendelse og Beskyttelse af deres Nationalitet, Sprog og Oldtidslevninger samt Ret til uden nogen Indskrænkning at udbrede russiske Bøger og Journaler. 2. De rutheniske Indvaanere forhandle med alle Embedsmænd og Retten i det russiske Sprog og erholde Afgjørelser i dette. 3. Overalt, hvor Befolkningen tilhører den rutheniske (russiske) Nationalitet, skal der ansættes Lærere og Embedsmand, som bruge denne Nationalitets Sprog, alle Love og Forandringer skulle offentliggjøres i det polske og det russiske Sprog. 4. Overalt, hvor den rutheniske Befolkning er den forherskende, skal der i Folke- og Middelskolerne meddeles Undervisning i det russiske Sprog. 5. Ved Universitetet og den tekniske Skole i Lemberg skal der i nogle Fag undervises paa Russisk. 6. Patronatsretten ophæves; Bispedømme-Forsamlinger foreslaa og Menighederne vælge Præsterne. 7. Af de 3 Landsdeputerede ved Provincial-Regjeringen maa en tilhøre den russiske Nationalitet og forestaa de Forretninger, som vedkomme den ruthenske Befolkning. 8. Alle offentlige Stipendier skulle deles mellem de 2de Nationaliteter. 9. Det Samme gjælder milde Stiftelser. 10. Det russiske Theater i Lemberg understøttes lige med det polske. Den storrussiske Journal „Slowo" erklærer allerede nu en Overenskomst for umulig paa Grund af de polske Deputeredes Holdning i Skolesagen; af de polske Komitemedlemmer viser kun Fyrst Sangusko en virkelig forsonlig Holdning. Skulde man mod Formodning komme til Forlig, maa man fremfor alt stræbe efter at styrte den nuværende Regjering. Af denne Grund havde Ruthenerne i Lemberg ved sidste Valg stemt mod Gulochowski og de øvrige ministerielle Kandidater.

Bethlens Ugeskrift meddeler, at der i Deakpartiet er indtraadt en Spaltning; den liberale Del af Partiet med Deak og Czengery i Spidsen vil danne et Reformparti og skille sig strengt fra Regjeringspartiet. „Pesti Naplo" vil blive Regjeringsorgan; det nye Parti grunder et nyt Organ under Czengerys Ledelse.

Fra Zara berettes den 2den November: Fra Zappa er der kommen en Deputation paa 30 Medlemmer til Guvernøren i Dalmatien. Den har ved Underkastelsen erklæret, at det ikke er Landeværnsloven, som har foranlediget Opstanden; de vare derimod gjennem Poper og Agenter ophidsede fra serbisk-slavisk Side, og der var lovet dem fremmed Hjælp. Nu er der, tilføiede de, en almindelig Modløshed blandt Oprørerne.

„Hamb. Corr." meddeler fra Paris den 31te Oktbr. Demagogerne i Provinserne have stadig været radikalere end de radikale Deputerede. Saaledes gaar det nu Gambetta, som fra Blomsten af sine Vælgere har modtaget Anmodning om, strax Kammeret aabnes, at andrage om at Statsoverhovedet maa blive sat under Anklage. Paa den anden Side vedbliver Triumviratet Rouher-Lavalette-Forçade i Compiegne med sine reaktionære Bestræbelser, og i Keiserens Raad sker der Intet uden Rouhers Bifald. Pouyer-Quertier er indtruffet i Paris for at lede det store Korstog, som Beskyttelsesmændene og de Ultramontane agte at gjøre mod Keiserens Handelspolitik. Quertier opstilles fra klerikal Side som Valgkandidat i Paris.

Danske Dagblad beretter: Den nordslesvigske Adresse-Deputation har forgjæves søgt Audients hos Kong Vilhelm i Berlin. Hofmarschallatet har henvist Deputationen til Indenrigsministeren, men da Hs. Maj. ikke har villet modtage de danske Slesvigeres Afsendinge, har nu ogsaa Minister Eulenburg „afbrudt alle yderligere Forhandlinger med Deputationen".

Et Telegram fra Rouen af 3die ds. til „Hamb. Corr." indeholder: Ved det idag afholdte Meething i Anledning af Handelstraktaterne var Ozenne, Statsraad og Direktør for den udenrigske Handel, tilstede. Man ventede Meddelelse om Ophævelsen af den provisoriske Toldfrihed for udenlandske Fabrikata. Ozenne meddelte, at dette Spørgsmaal skulde komme under Overveielse i Dagens eller Morgendagens Ministerraad. Med Hensyn til Opsigelsen af Handelstraktaterne afgav Ozenne ingen bestemt Erklæring, men gjorde opmærksom paa, at et almindeligt Tarifudkast vilde blive forelagt Kammeret saa betimeligt, at det kunde være gjennemgaaet før 4de Februar 1870, den Termin inden hvilken den engelskfranske Handelstraktat maatte opsiges. Imorgen modtager Ozenne de Industridrivendes Komite. Et Telegram af 4de tilføier, at Ozenne havde modtaget Komiteen og erklæret,

---

Den unge Læremester.

(Efter Fr. Gerstäcker.)

(Forts. fra No. 260.)

„Det hjælper Intet", sagde Pensylvanieren, „derved bliver den endnu mere trodsig. Hvad forstaar sligt et ufornuftigt Dyr sig paa Straf? det maa Du ikke gjøre, men kom nu, — vi skal engang gaa ud og melke den."

„Ja, i hvad — og den vil nok heller ikke finde sig deri."

„Den maa nok", mente Georg; „tag kun et af Fadene med, jeg skal hjælpe til."

„Naa, gjerne for mig, hvis De kan ligesaa let melke Koen, som De støbte Kugler." Hun tog en af Lerskaalene, og Wohlers fulgte med; thi ogsaa han var bleven nysgjerrig.

„Har I et stærkt Reb?" spurgte Amerikaneren endnu medens han stod i Døren.

„Intet andet end det, som den har om Hornene."

„Hm", brummede Georg, „Hickorien skaller ikke godt mere — men det gaar nok — den anden Saft maa dog staa i den nu"; og dermed tog han igjen sin Øxe og slentrede ud. Han brød sig for Øieblikket ikke mere om Koen, men gik ud i Skoven og udsøgte sig et ungt Hickorytræ; dette fældte han med et Par Hug, slængede den seie Bark af i Strimler, snoede et Reb deraf, knyttede det sammen, saa det fik den tilbørlige Længde, og gik da hen til Stedet, hvor Koen endnu stod bunden og ingenlunde syntes tilfreds med sin Behandling. Den kastede idetmindste et temmelig ondskabsfuldt Blik paa Georg, og da han gik forbi den, slog den efter ham med det venstre Bagben.

Men den unge Mand tog ingen Notits af den, og idet han kastede et Blik omkring sig, greb han sit Bastreb, slyngede det om dens Horn og bandt det fast til Træet. Nu løste han det andet Reb, gjorde en Slynge i den ene Ende og kastede den foran Koens Bagben, indtil den traadte op i den, trak den saa hurtigt og kraftigt til sig og slyngede Enden af Rebet omkring Grenen paa et Træ, saa at Koens Ben blev hævet i Veiret. Den anstrengte sig vel for at faa sit Ben frit, men det hjalp Intet.

„Se", sagde Georg, „nu kan Du rolig melke din Ko, Grethe; den gjør Dig Intet nu."

„Men den spænder, saasnart jeg kommer nær til den."

„Med hvad da?" lo Georg. „Det ene Ben har den svævende i Luften, og det andet kan den ikke løfte op fra Jorden; thi paa det staar den; nu maa den vel holde sig rolig."

Margarethe gik hen til Koen, endnu noget ængstelig; men Georg havde Ret; Koen brølede af Vrede, men den kunde ikke gjøre Modstand; og om et Kvarter var den melket, hvorpaa Pensylvanieren slap den løs.

Imidlertid var Maden bleven færdig, og da de Tre vendte tilbage til Huset, saa Georg den amerikanske Øxe ligge foran Døren i Smudset. Han tog den hovedrystende op, og idet han kastede Blikket omkring sig, bemærkede han ikke langt borte et Sted, hvor man pleiede at slaa Skyllevandet ud, Pladsen saa idetmindste fugtigere ud end den øvrige Jordbund, og uden at sige et Ord gik han derhen og trykkede Øxen med Eggen saa dybt ned i den bløde Jord, at kun trefjerdedele af Hullet, hvori det afbrudte Skaft sad, blev synligt. Nu gik han hen til Skorstenen, tog en Del Gløder og lagde dem omkring Øxen.

„Men", sagde Wohlers, som havde seet paa ham, „nu vil jo ikke Øxen kunne bruges, den bliver jo blød i Eggen."

„Mon det?" sagde Georg, „Ilden kan ikke trænge ned i Jorden, og medens Stumpen af Skaftet brænder ud, bliver den neppe varm til Midten, men der, hvor Staalet er, bliver den kold. Men jeg er dygtig sulten, lad os spise."

„Det er en stout Karl", sagde Margarethe leende, da de satte sig til Bords, „han staar aldrig fast."

Da de havde spist, lavede Georg, som aldrig syntes at kunne være ledig, sig til at gjøre istand Træ til en Melkekolle, og Wohlers troede, at han dog hertil idetmindste vilde bruge en Sag, men han vilde ikke høre noget derom. Han bad bare om en Skavkniv, hvorpaa han gik ud i Skoven og kom strax tilbage med et Stykke Træ, som han i begge Ender havde hugget saa glat, som om det virkelig var saget. Han lagde ogsaa Baand i Blød og gjorde alt færdigt til sit Arbeide.

Imidlertid hørte de et Skud ude i Skoven.

„Der har Christian skudt et Svin", udbrød Moderen, „de har været derborte mellem Hvidegene hele Dagen. Nu sidder vi der og har intet varmt Vand."

„Ei", sagde Georg og sprang op, „det havde jeg næsten glemt — og Øxen sidder ogsaa der endnu — nu, den er imidlertid bleven kold igjen. Ser Du", sagde han til Wohlers, da han nu tog den ud af Jorden og viste ham det udbrændte Hul, „nu kan vi iaften sætte et nyt Skaft paa."

„Men dermed faar vi intet kogende Vand", sagde Konen.

„Kun Taalmodighed, Moder, et ad Gangen. Kom Wohlers, grav et Hul her, saa vi kan sætte Fadet nedi."

„Et Hul til Fadet — hvorfor?"

„Fordi vi vil koge Vand deri."

„I Fadet?"

„Javist. Vi har jo ingen Kjedel eller

at Kammeret strax skulde beskjeftige sig med Tariffen, og at Regjeringen vilde slutte sig til Kammeret samt at Handelstraktaterne, forsaavidt Kammeret besluttede saadant, kunde opsiges den 4de Febr. 1870.

Kgl. Kundgjørelse. Vi Karl, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders, gjøre vitterligt:

At da Vi lykkeligen ere komne tilbage fra den i Vor naadigste Kundgjørelse af 21de forrige Maaned omhandlede Reise, saa have Vi nu igjen overtaget Rigets Styrelse. Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Stockholms Slot den 4de November 1869.

Under vor Haand og Rigets Segl.

Karl.

G. Sibbern.

Hos Sorenskriver i Hardanger og Vos Sorenskriveri, Skagen, er Kand. jur. M. A. Skagen autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den i saadan Egenskab tidligere autoriserede Kand. jur. K. J. Bergh.

Handlende Johan Feddersen er udnævnt til svensk og norsk Vicekonsul i Flensborg under Konsulatet i Kiel.

I Anledning af den her i Byen herskende ondartede Skarlagensfeber har Sundhedskommissionen idag ladet opslaa og omdele i Husene Plakater, hvori man opfordres til at vise Forsigtighed og til at holde de Syge saavelsom dem, der pleie dem, godt affondrede, da Smitten saa let overføres.

Havnen. Uagtet Kulden har gaaet op til 13 Grader er Havnen isfri. I Nat faldt lidt Sne, der har forbedret Føret paa Landeveiene. Idag er Temperaturen mild. Dampskibet „Oder" ankom hertil i Formiddag. Det afgik fra Kristiansand igaar under en stærk østlig Vind med Snetykke. „Uffo" ventes hertil iaften ifølge Ruten. „Express", der paa Nedturen til Moss i Lørdag fik en ubetydelig Lekage i Isen paa Mossesundet, og som afleverede sine Passagerer igaar til „Oslo", kom strax efter hid og afgik idag ved Middagstid atter i sin Rute. „St. Olaf" afgik igaar fuldladet fra Hamburg og kan ventes hid paa Torsdag, ihvilket Fald Fartøiet antages at blive færdig til at afgaa herfra Lørdag Eftermiddag. Idag er indklareret Skonnert „Herman Henrich", Kapt. H. Meyer fra St. Petersburg med en Ladning Hamp og Fjær, desuden er ankommet 1 Fartøi med Kornvarer fra Danzig.

Kongsberg Sølvværk. I 12te Bergmaaneds 1ste Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 128 Mk. og fra Gottes Hülfe Grube 82 Mk. 7 Lod gediegent Sølv.

Rollags Præstegjelds Kommune har ifølge Kbg. Adr. ogsaa for sin Del i Møde den 25de f. M. med 16 mod 3 St. vedtaget den af Amtsformandskabet forlangte Kontragaranti for Jernbanelaanet. Rollag har en Skyld af noget over 439 Skylddalere.

Oplag af ildsfarlige Vædsker. „Trhjs. Stiftsavis" skriver: Fra den herværende Børs- og Handelskomite er igaar til Stiftet indkommet et Andragende til Regjeringen om, at der udstedes en provisorisk Anordning angaaende Oplag af Parafin- og deslige Lysolier etc., samt at der for det førstafholdendes Storthing fremlægges Forslag til Lov i denne Anledning.

Guldbryllup. Den 4de ds. feirede, ifølge „Tr. Stiftsavis", forhenværende Snedker, nu Brændevinshandler Rønning og Hustru deres Guldbryllupsdag, i hvilken Anledning de Gamle hilsedes af en Mængde Gratulerende. Hr. Rønning og Kone er omtrent af samme Alder, nemlig begge mellem 77 og 78 Aar, og er de for deres Alder særdeles raske og rørige Folk. Blandt de Lykønskende var ogsaa Hr. Sognepræst Storm, der i et hjerteligt Foredrag hilste Jubelparret.

Det er mærkeligt, i hvilken Grad Ræv og andre Vilddyr iaar søge ned fra Fjeldet, heder det i „Tr.hjems Stiftsavis". Saaledes berettes, at Hvidræv sees daglig i de nærmeste Bygdelag. I Selbu, Stordalen og Orkedalen er Ræven let at træffe, og Harer findes der usædvanlig mange af. Inde i selve Byen saa man igaar en Hvidræv i Dronningens Gade, og af Røskatte ere flere bemærkede i Ihlen og endog inde i Byen. Forleden løb en Hare et længere Stykke foran Jernbanetrænet, der vilde have kjørt den over, dersom den ikke omsider havde sprunget tilside.

Embedsiver. Ifølge Telegram til Aftonbladet har Borgermester Glimstedt af Engelholm stevnet Grev Posse, Doktor Wendt, Rektor Borgstrøm og Handlende Carlson forat have foranlediget „Folkeforsamlinger" og for upassende Opførsel mod Borgermesteren. Anklagen er foranlediget ved et Oppositionsgilde, som for nogen Tid siden fandt Sted i Anledning af, at Hr. Krumlinde traadte af som Ordfører i Børskommissionen. I Laget havde Grev Posse holdt en Tale, som var myntet paa Hr. Glimstedt til Fordel for Krumlinde, der senere paa Aftenen fulgtes hjem af Selskabet.

Hurtig Postgang. Flk. Av. skriver: Et Brev, som den 14de Oktbr. blev indleveret paa Posthuset i San Francisko, kom den 21de Oktbr. til New-York, passerede via Atlanterhavet den belgiske By Vervier den 1ste Novbr. og udleveredes til Adressaten i Kjøbenhavn den 3die Novbr. om Formiddagen. Den store Pacifikjernvei har altsaa divideret Afstanden mellem det stille Havs og Øresundets Kyster med $4^1/_2$; før denne Jernvei aabnedes var et Brev nemlig hele 3 Maaneder underveis.

Jordskjælvene i Tyskland, hvorom Telegrafen har bragt gjentagne Meddelelser, have været saa stærke, at Skorstenspiber have ramlet ned. Folk flyttede tildels ud af sine Boliger af Skræk for at Husene skulde styrte sammen.

Sitha, Hovedstaden i vor Nordpol-Besiddelse, skriver „N.-Y. H. Z.", gaar raskt fremad i Civilisation. Folkemængden har forøget sig til 680 Mennesker og man har allerede 60 Brændevinsudskjænkningssteder, altsaa 1 paa hvert 11te Menneske, Skjænkeværten iberegnet!

Kvindelige Læger. Foruden i Sveriges Hovedstad sees ogsaa nu i Edinburgh særskilte Kursus at skulle aabnes for Kvinder, som ville ofre sig for Lægevidenskaben. Det er forsaavidt underligt, at dette Spørgsmaal ikke er kommen under Drøftelse her hos os, hvor man allerede tidligere end mange andre Steder har faaet praktisk Erfaring for Kvindens Dygtighed i mange borgerlige Stillinger, f. E. som Telegrafist, Lærerinder ved offentlige Skoler, Haandværks- og Handelsdrivende.

Ildsfarlige Olier og Sprængemner begynder nu i alle Lande, efter den skrækkelige Brand i Bordeaux og flere andre Ulykker fra senere Tid, at henlede Opmærksomheden paa det Uforsvarlige i, at der ikke fra Politimyndighedens og Lovgivningens Side træffes kraftige Forholdsregler til Forebyggelse af Tab paa Gods og Menneskeliv. I flere af vore øvrige Byer, f. Ex. nu sidst Trondhjem, har Pressen taget sig af Sagen, og man burde ialfald kunne vente, at vor Regjering ved provisorisk Anordning udfærdigede de fornødne Bestemmelser, forsaavidt ikke den nugjældende Lovgivning maatte indeholde tilstrækkelig Hjemmel for Politimyndigheden til at skride ind.

I Aftonbl. læses om flere Tilfælde, hvorved Menneskeliv har gaaet tilspilde eller været udsat for stor Fare ved den uvyrdne Maade, hvorpaa Svovlsyre forsendes paa skrøbelige Glaskrukker endog ombord paa Passagerfartøier. Et Dampskib, som i Torsdags afgik fra Stockholm til Sundsvall med 20 Krukker Svovlsyre, vilde, om ikke Lykken havde raadet, ufeilbarlig være opbrændt, idet en Krukke var begyndt at lække.

Mund- og Klovesygen. En dansk Mand, der opholder sig i Ungarn, meddeler i danske Dagbl. følgende:

Af danske Blade ser jeg, at Mule- og Klovesygen er optraadt blandt Kreaturerne paa forskjellige Steder i Danmark, og da her i Ungarn, der er et saa kvægrigt Land, Sygdommen er temmelig almindelig, skal jeg tillade mig at meddele nogle Oplysninger om den. Den har her sin Oprindelse i Urenlighed og Mangel paa tilstrækkelig Strøelse, idet Kreaturerne ikke staa tørt og blødt, og Exkrementerne foraarsage en skadelig Uddunstning, som fremmer Befængelsen. Altsaa ligger der i Bortrydelsen af disse to Mangler allerede en ikke ubetydelig Garanti for, at Sygdommen ikke udbreder sig til hidtil forskaanede Stalde. Symptomerne ere hovedsagelig et Slags Blegneudslet saavel paa Mulen som paa Hovene. Af Mulen flyder der tillige Slim, som paa Tungen, Tandkjødet og Læberne frembringer melkefarvede Blegner, der indeholde en klæbrig Vædske, som, naar Blægnerne springe op, fortære Huden paa Tungen. Et lignende Udslet viser sig paa Klovene. Som Forebyggelsesmiddel tjener, at man, naar Veirliget tillader det, lader de sunde Kreaturer et Kvarterstid staa i rindende Kilde- eller Flodvand, giver dem friskt Kildevand at drikke og oftere om Dagen vasker Kjæven og navnlig Tungen med Melk. Naar Sygdommen er kommen til Udbrud, maa man fremfor Alt sørge for blødt Foder, saasom kogte Poteter, Neper, Klid, og give Kreaturerne Vand blandet med Mel at drikke. Man maa oftere om Dagen vaske Mulen med en Blanding af Eddike og Vand, og give Klovene Leromslag, dygtig vædede med denne Blanding, som maa blive liggende 24 Timer, men oftere gjøres vaade med Blandingen. Er Sygdommen allerede i et høiere Stadium, maa man gribe til Aareladning og indgive Dyrene en Dosis af 2 Lod Salpeter og 10 Lod Glaubersalt, opløst i Vand. Mulen bliver da 4—5 Gange om Dagen afvasket og renset med en Pensel, vædet med en Blanding af 1 Lod Saltsyre, 1 Pund Vand, lidt Honning og Mel. Har der allerede samlet sig Materie i Klovene, anvendes en Vaskning med en Blanding af 2 Lod Alun og 1 Lod Kobbervitriol, opløst i 2 Pd. Vand. Sluttelig maa jeg bemærke, at den af befængte Kreaturer indvundne Melk er aldeles uanvendelig til nogetsomhelst Brug, selv til Svineføde, da den indeholder Smitstof, for hvilket alle andre Dyr ere modtagelige.

En Audients hos Vicekongen af Ægypten. Hr. O. v. K. skriver i et Brev til „Stockholms Dagblad", dateret Kairo d. 19de Oktober, blandt Andet:

I Kairo, som næst Konstantinopel er den fornemste Stad indenfor Muhamedanismens Omraade og hvis Indvaanerantal allerede overstiger 300,000, har som bekjendt, Vicekongen sin Residents, som han dog jevnligen vexler idet han opholder sig nogle Dage i hvert af sine mange store Paladser inde i Byen. Det er derfor nødvendigt for den, der vil søge Audients, først at undersøge, hvor hans Høihed for Tiden befinder sig, thi ellers kan man komme til at søge om fra det ene Palads til det andet. I Mandags havde en Del af de indbudne Gjæster sin første Audients; men da det ved saadanne Anledninger gaar noget forskjelligt til her fra hvad man er vant til paa andre Steder, turde det maaske interessere deres Blad Læsere at erholde en kort Beskrivelse over vort Besøg hos Vicekongen. Jeg og min Ven Ibsen stege, efter at „have pyntet os i vor bedste Stads", op i den aabne Kalesche, som ventede udenfor Hotellets Port. Det vil sige, vi stege vel neppe op; thi vi bleve halvt løftede og halvt puffede op af vor Dragoman og vor „Forløber", thi Læseren maa vide at til en Eqvipage comme il faut hersteds henhører ogsaa en Cursor eller Præsultator („Fordanser"), en barbenet og barhalset Araber klædt i Fezz og blaa eller hvid Skjorte med et Silkebelte om Livet og en lang Stav i Haanden. Denne stakkels Karl, som er et Appendix til Kudskene og Hestene, „springer" foran Vognen og gjør Veien ryddig for sit Herskab, om end Kudskene kjører i det stærkeste Trav. Han arbeider baade med Hals og Hænder, thi han skriger som en Tyrk og slaar om sig med Staven. Æseldrivere, Kjørende og Gaaende, saavel Folk som Fæ, med et Ord Alle og Alt maa vige Plads; og uden denne Forløber skulde det ikke lykkes at komme frem gjennem Vrimlen i de trange Gader hersteds. Men til at udholde et saa anstrengende Løb udfordres den herværende Befolknings stærke Lunger og atletiske Legeme. Med Løberen foran Hestene og med Dragomanen ved Siden af vor sorte Kudsk paa Kudskebukken, reiste vi ud (Kl. 9—10 Form.), først til Hs. Exc. Udenrigsministeren, Nubar Pascha, som dog allerede havde begivet sig til Vicekongen, til hvis storartede Palads lige ved Nilen og strax udenfor Kairo vi ogsaa tog hen. Veien førte os igjennem Lunder af Kaktusser, saa Palmer, Akacier og Sycomorer; og kom vi endelig frem til Slottet, som har flere Borggaarde. Slottets Forside har, som alle Bygninger her, fladt Tag. Det er 2 Etager høit og mod den indre Borggaard løber der aabne Svalgange rundt begge Etager, hvor Hoffets Herrer gruppevis spadsere. (Paa „Hofdamer" syntes der ikke at være nogen Ende). Ved Hovedtrappen modtoges vi mod europæisk Sædvane af en høslig Portvagt, klædt som alle de andre Hofmænd og Betjente i sort Bonjour og rød Fezz paa Hovedet. Derefter indførtes vi i en stor Sal med aabne Glasdøre ud til en Veranda mod Nilen, som bred og gulgraa skyllede op mod Slottets Fod.

En behagelig Opdagelse gjorde jeg ved denne Audiens. I sin Helhed gik her alt saa enkelt og paa samme Tid saa værdigt til. Her blev man ikke forulempet af fornemme Vagthavende og uforskammede Betjente. Vigtighed og Blæst stødte man intetsteds paa. En enkelt Salon med betrukne Sofar og Stole udgjorde Ventesalen, hvor flere af de ægyptiske Embedsmænd med deres Porteføljer og Indstillinger havde taget Plads. Kaffe blev ombuden i smaa forgyldte Koppe, og fra brændende Cigarer og Papirvaser dampede Røgen ganske ugenert omkring. Vi vare henved 30 Personer, som skulle have Audients. Efter en Stunds Forløb kom en som alle de Andre civilklædt middelaldrende Mand hen til os med et aabent og intelligent Blik, og med ligesom til et Smil halvtaabnede Læber, der vare overskyggede af nogle graasprængte Mustacher. Efterat han havde talt

---

Gryde, og det vilde vel blive noget sent at koge i Kaffekanden."

Wohlers kunde vistnok ikke forstaa, hvad han egentlig vilde med Fadet, men han begyndte dog at grave Hullet, og Georg slæbte imidlertid sammen en Mængde tør Ved, hvormed han tændte lige ved Hullet en saa vældig Ild, som om han vilde stege en hel Oxe; man behøvede jo heller ikke at spare Ved i Skoven. Mændene var imidlertid gaaede afsted for at hjælpe til at skaffe Svinet hjem og Georg udsøgte sig i Bækken et Antal Kiselstene, som han bar sammen og lagde i Ilden. Derpaa satte han Fadet ned i Hullet paa skraa, saa at det kun ragede lidet over Jorden og lod Pigen bære Vand i det. Imidlertid var nu ogsaa Stenene blevne gløende, og med en Skuffe kastede han dem i Vandet, saa det sprudede høit op, medens andre Stene blev ophedede. De, som han først kastede ned, tog han nu ud igjen, og da de bragte Svinet netop da han kastede den anden Ladning gloende Stene nedi, kogte Vandet allerede.

Fadet var stillet saaledes, at man let kunde skyde Svinet nedi først med Bagdelen og saa med Fordelen, og i utrolig kort Tid var Svinet skoldet, renset og opslaaret, og — da man dengang endnu ikke tænkte paa nogen mikroskopisk Undersøgelse — færdig til at bruges.

Da dette var færdig, gik Mændene ud paa Marken; thi Ingen af dem tænkte idag, da de havde seet saa meget nyt, paa sit sædvanlige Arbeide, og Georg vilde ogsaa se deres første Høst. Men da han gik med dem gjennem Rækkerne af de høit opskudte Maisstengler, rystede han paa Hovedet og sagde:

„Det ser jo fordømt rent ud her paa Marken."

„Nu", mente Wohlers leende, „vi skulde vel have ladet Ukrudtet staa? Det var et dygtigt Arbeide, men Fruentimmerne har ogsaa arbeidet godt og holdt Ageren saa ren, saa det er en Lyst at se."

„Ja", mente Georg, „det er godt nok, og bedre pyntet Land findes intetsteds; men hvorfor har I ikke dengang, I saaede Maisen, ogsaa lagt ned Bønner, Græskar og Vandmeloner? Hjemme hos mig ligger Alt saa fuldt, at man neppe kan faa Foden frem."

„Saa at Maisen kvæles og Jorden udsuges i to Aar?"

„Pyt, ikke i femti", lo Amerikaneren. „I tror vel, at I har med Eders gamle udmarvede Jord at gjøre? Bønnerne stikker I ned til Maisen: altid to eller tre Bønner for enhver Høi; de slynger sig op om Maisen og gjør den mere Nytte end Skade; thi de skaffer Stengelen Skygge og Fugtighed; Græskar og Vandmeloner planter I indimellem, og I skal se, hvad de bærer. Forsøg det kun paa mit Ansvar."

„Og Maisen skal vi lade staa her ude paa Marken?"

„Naturligvis, hvad skal man med en Lade her i dette Klima — saa", sagde han og knækkede Stengelen lige under Kolben, saa at Kolberne hang ned mod Jorden, „saa og saa — gjør saaledes med al Eders Mais; thi hver Kolbe har sin egen Lade i Hylsen, og om det regnede en hel Uge paa den, saa vilde dog den indre Del holde sig aldeles tør. Paa denne Maade kan heller ikke Fuglene saa hakke i den, og de smaa Vaskebjørne lader den ogsaa være i Fred paa denne Aarstid, da Kornene allerede ere blevne haarde. Men se der har I jo ogsaa Tobak; men den ser klein ud."

„Ja", brummede Wohlers fortrædelig; „men Pokker kan hver Morgen søge op de forbandede Larver, som hertillands sætter sig paa Bladene, og naar man bare forsømmer det en Dag, saa har de allerede den næste Dag ædt store Huller. Det faar imidlertid gaa som det kan, men det gjør mig ondt; thi vi havde meget godt kunnet avle vor Tobak."

„Bah", lo Amerikaneren, „intet er lettere end det; men det er hermed som med alle Ting i Amerika, man maa tage fat paa den rette Ende. Deres Nabo har jo en Mængde tamme Kalkuner, ikke sandt?"

„Jo mindst tyve Stykker."

„Nu godt, kjøb et halvt Dusin af ham, dyrk saa Eders Tobak saa nær til Huset som I kan eller hvor Kalkunerne gjerne opholder sig, og da kan I avle saamegen Tobak I har Lyst."

„Men hvad har Kalkunerne hermed at gjøre?"

„Hvad de har dermed at gjøre? De holder Tobaken ren. Saasnart de første Larver viser sig, gaar de hver Morgen ud paa Marken; hver af dem tager da en Række Planter, som om de var oplærte dertil, og dreier hvert Blad om, og naar de er færdig hermed, kan De være sikker paa, at ikke en eneste Larve har sluppet med Livet."

Wohlers rystede med Hovedet; han havde hidtil troet, at han forstod Alt, som vedkom Jorddyrkning; men nu kom den unge Karl, som kunde have været hans Søn, og gav ham Undervisning. Og det Værste var, at han altid havde Ret.

Da de kom hjem, tog Georg atter fat paa Melkekollen, og det var en Glæde at se paa, hvorledes han forstod at hjælpe sig. Førend Wohlers endnu ret vidste, hvad han skulde bruge, havde han af to Knive og et Par Træstykker gjort sig en Passer, hvormed han afmærkede Bunden, Stavene huggede han til med sin Øxe, og før Aften var Kollen færdig. Den saa vistnok noget plump ud, men den gjorde dog fuldkommen Tjeneste.

(Fortsættes.)

nogle Ord med et Par af Franskmændene, vendte han sig mod Eders Korrespondent, som var iført svensk Uniform, med Spørgsmaal om Formaalet for mit og min Reisekammerats Besøg. Jeg svarede ham kort og godt, at vi Begge søgte Hans Exc. Nubar Pascha; men at vi ei havde været saa heldige at træffe ham, hvorimod man havde vist os hen til dette Slot. Godt, ytrede den ægyptiske Konseilspræsident fordringsløst og i den mest forbindtlige Tone, jeg er just Nubar Pascha; det glæder mig at se Eder her; I skulle snart blive førte ind for Vicekongen, saa snart Franskmændene, som tidligere have meldt sig, har havt sin Audients.

En Stund derefter kom Nubar Pascha atter ud, og vi bleve nu af ham førte ind i en stor, smuk Søilesal, dekoreret i hvidt og Guld og ganske Renaissancestil. Indenfor denne Sal var der et Gemak, hvor Vicekongen modtog sine Gjæster. Saasnart Franskmændene vare aftraadte, bleve vi, det vil sige jeg og Nordmændene Ibsen og Lieblein førte ind ved Nubar Pascha selv, hvilket skete paa den Maade, at Hans Exc. tog mig som den Ældste og som den, der var iført Uniform, ved Haanden og førte mig frem for Vicekongen, som, efterat jeg var bleven ham forestillet, rakte mig og mine Kammerater hjertelig sin Haand, hvorpaa han hilsede os med det ægyptiske Hilsningstegn, som bestaar deri, at høire Haand føres til Hjertet og derifra til Hovedet og derpaa rækkes ud til høire Side. Vicekongen er en undersætsig Mand med et godmodigt Udseende og med et regelmæssigt Ansigt, over hvilket der hviler et vist Udtryk af sund, naturlig Forstand, som ogsaa ytrede sig ved den Lethed, hvormed han, efterat han havde indtaget Sæde paa en liden Forhøining og anvist os vore Pladse ved Siden af sig paa en Divan, indledede og underholdt os ved en længere Samtale, som hovedsageligen dreiede sig om den svenske Konge og adskillige nordiske Spørgsmaal.

Hans Høihed ønskede os velkomne til Expeditionen til Over-Ægypten, og udtalte han det Haab, at vi skulde faa Anledning til at være tilfredse med vort Ophold i Ægypten, og idet han i Samtalens Løb havde udtrykt sin særdeles Høiagtelse for den svenske Konge, steg han ned fra sin Plads og gik imod os og rakte os Haanden til Afsked. I den første Salon toge vi Afsked med Nubar Pascha, og dermed var Audientsen endt.

I en Efterskrift af 21de Oktbr. tilføies: Vi tiltræde vor Nilfart imorgen ved Solopgang. Keiserinden kommer med, saa at vi maa tage Livkjoler og hvide Halstørklæder med, da troligvis „stor Presentation" vil komme til at foregaa paa Nilen. Gjæsternes Antal er nu naaet op til 3 a 400 Personer. 4 Dampbaade og 2 store Pramme skulle føre os op ad Floden. Vicekongen afreiste idag paa Formiddagen for at møde Keiserinden i Alexandria. Idag ere de „Indbudne" indbudte til at bese de herværende militære og polytekniske Skoler.
— Vicekongens Gjæster, som ere indbudne til at overvære Suezkanalens Aabning resikere ikke at lide af Hunger. Franske Blade offentliggjøre lange Spisesedler over de Traktements, som venter dem paa alle Hoteller, hvor de skulle tage ind. Frokosten, som indtages Kl. 12, bestaar af 5 Retter foruden Desert og Kaffe, og Middagen, som indtages Kl. 7, bestaar af 10 Retter foruden Desert. Til Frokosten serveres 3 Sorter Vin og til Middagen ikke mindre end 5 Slags Vin med Champagne. Man anslaar Vicekongens Udgifter ved Kanalens Aabning til 60 Millioner Franks.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Madrid, 8de Novbr.

Montemar og Salamanca ere sendte til Florents for at knytte Underhandlinger angaaende Hertugen af Genua.

Stockholm, 8de Novbr.

Den herværende italienske Legation har idag fra Florents modtaget følgende Telegram af imorges: Kongens Tilstand er inat betydelig forbedret. Udslettet rigeligt og Sygdommens Gang regelmæssig.

Paris, 4de Novbr.

Efter Forlydende skal Traupmann have afgivet fuldstændig Tilstaaelse.

Florents, 8de Novbr. Aften.

Faren for Kongens Liv er overstaaet, men Bedringen bliver langvarig.

Ledige Embeder.

Solørs Fogedembede.

Indtægterne af dette Embede, til hvilket ikke hører Embedsgaard, har gjennemsnitlig i Aarene 1864—1868 udgjort 2338 Spd. aarlig (deraf 444 Spd. i fast Gage), nemlig:

i 1864	2867 Spd.
i 1865	3162 —
i 1866	2420 —
i 1867	1854 —
i 1868	1387 —

Udgifterne ved Embedets Bestyrelse have for samme Tidsrum gjennemsnitlig udgjort 598 Spd. aarlig. Det bemærkes derhos, at Indtægterne af Exekutionsforretninger for Beløb under 30 Spd., der ifølge Lov af 8de Mai d. A. ville bortfalde fra 1ste Januar 1870, i Aarene 1866, 1867 og 1868 have udgjort respektive 480 Spd., 223 og 91 Spd.

Den ansættendes Foged, der er pligtig til at tage Bopæl paa et Sted mellem Aasnæs og Grue Kirker, vil indtil Videre have at stille Sikkerhed til de under Kirke-Departementets Forvaltning staaende Fonds for et Beløb af 800 Spd. og vedkommende de øvrige under Fogedembedet henhørende Oppebørsler for et saa stort Beløb, som i Overensstemmelse med Lov af 8de Mai d. A. senere nærmere vil blive bestemt. Den hidtil stillede Kaution har været for 2200 Spd.

Ægteviede i Oktober Maaned.

I Trefoldighedskirken:

7de: Bankbud Hans Jensen og Pige Josefine Constance Julsen. 9de: Arb. Jørgen Larsen og Pige Johanne Johansdatter. 10de: Skræddermester John Finsen Norrin og Pige Jensine Johansdtr. 17de: Tjener Martin Olsen og Pige Maren Thomine Olsdtr.; Snedkersv. Olaf Hansen og Pige Amalie Sofie Christiansdtr.; Handelsmand Hans Adamsen og Pige Maren Johansdtr. 21de: Handelsreisende Johannes Lohman og Jfr. Anna Jensine Hansen. 22de: Skomagersv. Hans Chr. Halvorsen Nord og Kristine Marie Olsdtr.; Snedkersv. Carl Johan Hjelmberg og Pige Karen Gulbrandsdtr. 23de; Kontorbud Bernhard Junius Fredriksen og Pige Bergit Ingebretsdtr. 24de: Depotbud Roal Pedersen og Pige Rangdi Nielsdtr. 26de: Tjener Knud Knudsen og Jfr. Sofia Albertina Svenson; Brandkonstabel Severin Haakensen og Pige Reinhardine Sofia Andreasdtr. 27de: Tjener Ole Torstensen og Pige Maren Kirstine Olsdtr. 31te: Bagermester Johan Arnt Nielsen og Pige Lovise Hansen.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar høiest i Nordland, lavest i Skudesnæs. Vinden er laber Landvind. Temperaturen er faldt i Nordland, steget paa Østlandet. Klarveir i det Nordlige med tør Luft. Udsigterne ere nærmest til samme Veir, men ere ikke sikre.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 10de November (Kl. 7—10¼) gives: **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,**
Kirkegaden No. 7.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Auker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 9de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Doctor Gottfr. Conradi

er tilflyttet Gallus's Gaard, Store Grændsegade No. 9.

Frimurerlogens

Restauration og Billarder

anbefales.

NB. Billarderne, der nu ere forsynede med nye **Kugler** og er godt istand i alle Henseender, anbefales det ærede Publikum paa det Bedste.

For Middagsselskaber, Festligheder, Baller etc. vil Lokale kunne erholdes efter nærmere Aftale.

Turistforeningen.

Bidrag til Turistforeningens Aarbog for 1869 bedes indsendt inden 20de November til Foreningens Sekretær, Kand. N. Dietrichson, General-Krigskommissærens Kontor.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Rund** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter,

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Byggetomter & Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilsalgs.

Gode Herregaloger.

Et lidet Parti udsælges for 3 ₰ pr. Par hos **L. A. Nicolaysen.**

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Fra

Thorvald Endresens

Lager og Fabrik af Vinterpaletots

(M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)

anbefales:

Et godt Udvalg af **Pariser og Berliner Paletots** fra 6—15 Spd. Hjemmesyede Paletots i heluldne Doublestoffe med samme Udstyr og Façon som Modellerne, fra 5—7 Spd. Paletots med Atlaspynt i halvuldne Doublestoffe haves fra 9 ₰ til 4 Spd. 3 ₰.

Efter Bestilling leveres solide og smukt syede Paletots til rimelige Priser.

Ældre Vinterkaaber modtages til Omsyning og Modernisering.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Hoist & Co.

Fortrinlige engelske Staalskøiter

til samme Priser som forhen, tyske, i særdeles smukke og praktiske Mønstre, i alle Størrelser for Herrer, Damer og Børn samt i komplet Stand med Lædertøi, ere ankomne i stort Udvalg til

Fredrik Wang,
Kongensgade.

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Diverse.

Mærkeblæk uden Dynkevand a 18 ß, med Æske til 24 ß, **Pletvand (Benzole)** a 20 ß, **Edes Porcelaincement** a 20 ß, præmiebelønnet **Jernsværte** a 2 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stykker, i Stænger — Vægt af 8 Stk. — 40 ß, **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger — flere Sorter — a 8 ß, 12 ß og 32 ß, **Lazaronpiber** a 4 ß pr. Stk. — 36 ß pr. Dusin, **Tjæresæbe** a 8 ß, **Svovlsæbe** (til at borttage Rødt i Ansigtet) a 30 ß, **Cocusnødoliesodasæbe** (Middel mod Frost) a 8 ß, **Alizarin, Anilin, Taninblæk** m. fl. Sorter paa store og smaa Krukker, **Spillekridt, Paste** til Strygeremme m. m. faaes hos **De Coninck**, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tjeneste søges.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tabt Pung!

Fredag Aften tabtes mellem Svane-Apotheket og Tomtegaden en Pung, hvori Penge og en Regning fra Kjøbmand J. M. Nielsen. Finderen bedes at levere den mod **god Finderløn** i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 262. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 10de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Theatret.

„En fix Ide" hører igjen til de Arbeider, hvis Opførelse paa vor Scene burde være en Undtagelse. Det kan nemlig enda være nogen Mening i, at Stykker af den Slags engang imellem opføres, specielt naar det gjælder at understøtte en Begynder i vor egen Midte, men naar man, som i forrige og denne Sæson, skal faa en hel Hærskare af dem, saa beviser det de Styrendes Mangel paa Blik for et virkeligt Publikums og fornemmelig Kunstens retmæssige Fordringer. Vi vil hermed ikke have sagt, at „En fix Ide" er slettere end mange andre Godtkjøbsfarcer, man opvartes med, og at det **derfor** ikke burde opføres, vi vil kun have udtalt, at det nu ikke var nogensomhelst Mening i at optage det, da Repertoiret alligevel er utilbørlig indholdsløst. Det er ikke den eller den enkelte utilbørlige Bagatel, det eller det enkelte poesiløse Arbeide, som er det gale, men det er de enkelte smaa Ting summerede, som gjør Udslaget og præger Repertoiret saaledes, at der maa protesteres. Hvad nu „En fix Ide" angaar, saa er det i Begyndelsen virkelig ganske fornøieligt, men det holder ikke Interessen oppe til Slutningen; navnlig bliver det aldeles ikke morsommere ved „Peter Møllers" Fremtræden, hvis hele Komik — Komik i ret Forstand kan det forresten ikke kaldes — udelukkende bestaar i, at han har rødt Haar, at han læsper og — at han spiser paa et Æble. Sagen er nemlig den, at Peter Møllers Fremtræden vilde gjøre lige stor Virkning, om han ikke havde nogen af disse tækkelige Egenskaber; thi det morsomme ligger alene i Forvexlingen af de to Herrer Møller. Vi ved ikke, om det er Forfatterens, Direktørens eller Skuespillerens Paafund, men i ethvert Tilfælde burde slige Ting stryges; allermindst burde en uskjøn Læspen og derefter det, at Hr. Abelsted tager et Æble op af Lommen og spiser, aflokke Publikum en Bifaldsstorm. Dog, dette er ogsaa ganske betegnende for Sagernes nuværende Stilling; det har jo ikke været den nuværende artistiske Direktørs Sag, at skabe et virkeligt Publikum; thi det skabes sandelig ikke ved et Repertoire, som hentes fra Sekundtheatrene i Kjøbenhavn, et Repertoire, som giver Kunsten en god Dag, og som desuden fragter hid en hel Del „Kjøbenhavnialismer", uskjønne danske Vendinger og Udtryk og i det heletaget et Sprog, som ikke burde taales hos os, men som kommer i Kurs blandt Publikum, fordi det høres fra vor Nationalscene, eller fra den Scene ialfald, hvis Vært til virkelig Nationalscene burde være den artistiske Direktørs første Pligt. Vort Publikum er forhaabentlig i Grunden ikke saaledes beskaffen, at det i Længden vil taale, at vor Nationalscene vanvyrdes, og Theatret eier for mange alvorlige og begavede Kunstnere til, at de i Længden vil kunne føle sig tilfredsstillet ved at arbeide i et Repertoire, der ikke kræver Alvor, som den første Betingelse, og som derfor ikke er vor Scene værdigt. — Som Exempel paa Publikums Umyndighed kan saaledes — blandt mange andre — anføres, at medens Scener og Repliker i „Mellem Slagene" gaar aldeles upaaagtet hen, uagtet en eneste af dem, som f. Ex. Fru Gundersen der har, er mangefold mere værd, end alle tilsammen i f. Ex. „En fix Ide", saa finder vort Publikum sig tiltalt og opfordret til at give den en Bifaldssalve efter den anden til en søjg, en stammende, en læspende eller en med andre slige uskjønne Egenskaber begavet Person. Det er nu kommen saa vidt igjen, at Kristiania Theater saagodtsom intet Publikum har — en almindelig sammenløbet, forlystelsessyg Masse er intet Publikum. — Et Publikum maa altsaa opdrages, men hvis det skal ske, maa der først blive en anden Ordning ved Theatret.

Suezkanalens Indvielse.

Reisebreve af Cabiro i danske Dagbladet.

(Slutning fra No. 261).

Men naar altsaa, som paavist, Paris ikke for Tiden i nogen særlig Grad yder en Suezkorrespondent Emner og Stof, der paa en passende Maade kunde indlede hans Fortælling om Besøget hos „de gode, gamle Ægyptere", saa antager jeg, at den bedste Indledning til de efterfølgende Skildringer vilde være en kort Udsigt over det Foretagende, hvis endelige Afslutning har været Anledningen til selve Besøget. Lad os benytte Pausen til en summarisk Fremstilling af de Forhold, hvoraf jeg haaber snart at kunne modtage og give de Virkelighedens Indtryk; „det giver Forfundskaber", som det heder i et af Andersens Eventyr, „og de ere nyttige."

Jeg vil altsaa opfordre Læseren til at tage sine Skolekundskaber frem og bede ham erindre sig, hvorledes han ofte i sin Barndom har undret sig over Smalheden og Ubetydeligheden af den Stump Landstrækning, der sammenbandt de to vældige Jordkolosser Afrika og Asien, og hvorledes den Tanke uvilkaarlig har paatrængt sig ham, naar han betragtede Landkartet, at man ved at tage fat om Afrika med den venstre Haand og om Asien med den høire med Lethed maatte kunne vride dem fra hinanden ved at sønderrive det svage Forbindelsesled. Nuvel, det er just dette, som nu er skeet, skjønt paa en noget anden Maade; thi den ubetydelige Landtange, som forenede de to Verdensdele, er 18 Mile lang, og at gjennemgrave den saaledes, at Afrika blev til en Ø istedetfor at hænge sammen med det store [illegible] Fastland har medtaget en Tid af henved 10 Aar og udfordret en Kapital af tohundrede Millioner Franks.

Tanken om en saadan Adskillelse imellem Afrika og Asien paatrænger sig selv ved den mest overfladiske Betragtning af Landkartet saa naturlig, at den nødvendigvis maa være meget gammel, selv om den først i vore Dage er bleven fra Tanke til Virkelighed. At dette ogsaa er Tilfældet, sees der endnu tydelige Spor af paa selve Isthmen; her findes Levninger af tidligere Gjennemgravninger, der stamme fra ikke mindre end tre forskjellige Perioder; fra Ptolemæernes, fra Romernes og endnu fra Kalifernes Tidsalder. I flere Miles Strækning kan man forfølge Fordybninger og Digeanlæg, som vidne om, at man tidligere har kunnet seile fra Middelhavet til det røde Hav over Suez. Men om man end maa beundre denne meget tidlige Realisation af den saa naturlige Tanke om Isthmens Gjennemskjæring, og om man end kan være overbevist om, at dette Kanalanlæg har været et Foretagende af ikke ringe Storartethed, om end af mindre Varighed, end Reisningen af Pyramiderne, saa taaler det tidligere Anlæg dog ingen Sammenligning med det, der nu er fuldført: thi dets Dimensioner have kun lignet den nubyggede Kanals i samme Forhold, som et af Oldtidens smaa og flade Skibe ligner de vældige Kolosser, der nutildags besørge Forbindelsen imellem Europa og det fjerne Indien. De Spor, der endnu findes af den gamle Kanal, fortælle imidlertid den Dag idag om Anlæggets Omfang og Styrke; thi skjønt det i Tidernes Løb er ødelagt og gjort ubrugeligt efter sin oprindelige Bestemmelse, er allerede det en talende Omstændighed, at der efter saa mange Aarhundreders Forsømmelse og Ødelæggelse overhovedet endnu findes blot Spor tilbage; og de fortælle ikke mindre om det Sunde og Sande i Tanken, skjønt denne gjennem hele den nyere Historie har været forladt som uudførlig. Vasco di Gamas Opdagelse af Søveien Syd om Afrika ødelagde med et Slag de blomstrende Handelsstæder ved Middelhavet, og istedetfor at anspænde alle Kræfter paa at knække den ødelæggende Konkurrence i sin Rod netop ved at optage og gjennemføre Tanken om den nye og kortere Vei fra Middelhavet til de indiske Handelspladse, hensank baade Venedig og Genua i sløv Ligegyldighed og saa deres Anseelse formindskes Dag til Dag, uden at reise kraftig Modstand imod Dekadencen. Først den store Napoleon gjorde atter Skridt til at faa Tanken ført ud i Livet og lod til en Begyndelse sine Ingeniører nivellere Landtangen; men det Resultat, de kom til, var af en saadan Beskaffenhed, at det maatte afskrække fra ethvert yderligere Forsøg paa at gjenoplive Kanalprojektet; Undersøgelserne gav nemlig det Resultat, at der mellem Middelhavet og det røde Hav var en Niveauforskjel af tredive Fod — en Opdagelse, hvis Urimelighed var Enhver paafaldende, men som man ikke kunde komme bort fra til Trods for alle Beregninger. Først i vore Dage have de nye og nøiagtige videnskabelige Undersøgelser vist, at den omtalte Beregning hvilede paa en Misforstaaelse, og at de to Haves Vandflader ligge i samme Niveau. Tanken reiste sig til nyt Liv, optoges af energiske Mænd, støttedes af de mægtigste Kapitalisters Tillid, og er nu fra et Projekt forvandlet til en Kjendsgjerning, hvis endnu uberegnelige Indflydelse snart vil vise sig.

Kristiania, 10de November 1869.

„Neue fr. Presse" skriver: „Østerriges orientalske Politik har et eiendommeligt Karaktertræk. For enhver Feil, som Regjeringen begaar paa den Kant, paalægger Begivenhederne den den Bod, at maatte tilstaa dem selv, vistnok først, naar man er bleven klog af Skaden. De Feil, som Østerrige begik i de Aar, som gik forud for Krimkrigen og under denne, har det i den sidste Tid søgt at raade Bod paa. Der forekommer vistnok af og til Tilbagefald til den gamle vaklende Politik, og Grev Beust viste en betænkelig Halvhed, da han i de første Maaneder af sin Embedstid understøttede Rusland i Spørgsmaalet om Retten til at besætte de serbiske Fæstninger; men i det Hele har Østerriges Politik i Orienten siden Pariserfreden været en fortløbende Række af Bekjendelser af, at man tidligere har handlet daarligt, en Bod for gamle Synder. Hvor meget, hvor utilgiveligt tog man ikke Feil med Hensyn til Montenegro! Vi have der paa vor Sydgrændse en halvbarbarisk Røverstat, hvis Lyst paa Distriktet Cattaro hele Europa kjender. Østerrige, som allerede i 1814 maatte frarive Montenegrinerne Cattaro med Magt, som i 1838 med et lidet Felttog maatte tæmme deres Tilbøielighed til at trænge frem til Adriaterhavet, som i Aarene 1848 og 1849 saa de sorte Bjerges Sønner forstærke Oprørerne i Dalmatien, Østerrige havde let for at begribe sin Opgave ligeoverfor Montenegro. Den rigtige Politik var her klart betegnet. Man maatte yde den tyrkiske Regjering al mulig Hjælp til Landets fuldkomne Undertvingelse og virke for, at den unyttige Stat Montenegro aldeles forsvandt fra Kartet. Hvad har man istedet gjort? Man understøttede Montenegrinerne i deres Kampe mod Tyrkerne med Vaaben og Krudt, man gav dem Penge, ja man trykkede Øinene til, naar Bocheserne, som i Hjemmet vare befriede for enhver Militærtjeneste, løb over Grændsen for at hjælpe sine Stamfrænder med at afhugge Tyrkehoveder. Ikke tilfreds med denne hemmelige Hjælp tog Østerrige 2 Gange aabenbart Montenegro i Forsvar. Vi reddede det i 1853 for Omer Paschas Vaaben og hjalp det i 1862, da Tyrkerne stode for Cettinje, til en gunstig Fred. Hvad var det, som gav vor Regjering til Pris for saadanne Feiltagelser? Først den forrykte Ide i Cettinje at erstatte den russiske Indflydelse med den østerrigske.... Med virkelig øm Omsorg vaagede Østerrige over Montenegros Skjæbne, indtil de sidste Hændelser i Dalmatien forstyrrede dette skjønne Forhold. Ogsaa nu havde man i høie Kredse endnu Deltagelse for Vladikaen og Tiltro til hans Loyalitet, omendskjønt de czechiske Blade allerede for længe siden paa sin plumpe Vis havde udtalt Sandheden. Man behøvede Feltmarschal-Løitnant Wagners officielle Indberetning om fangne Montenegrinere, forinden man kunde beslutte sig til at opgive Troen paa Montenegros Taknemmelighed. Nu telegraferedes der til Konstantinopel, og Grev Beust androg strax om den tyrkiske Regjerings Tilladelse for østerrigske Tropper til at betræde tyrkisk-montenegrinsk Gebet. Tilladelsen blev strax givet, og allerede i dette Øieblik er vel den Kommanderende i Dalmatien underrettet om, at hans Kolonner ikke behøve at bekymre sig om nogen Grændsefesten."

Wienerbladet tager som man ser voldsomt paa Vei; men søger man efter Fakta, som skulde kunne begrunde den hele Udgydelse, saa finder man kun, at nogle Montenegrinere ere fangne i Oprørernes Rækker. Ifølge de Beretninger, vi have seet, synes dette dog ikke at have været mange. Fyrsten af Montenegro har forsikret, at han vil afholde sig fra at understøtte Oprøret, og har forøvrigt oplyst, at han savner tilstrækkelig Myndighed i et enkelt Distrikt, som tildels har befundet sig i en fiendtlig Stilling til ham og hans Folk, og at det maa være fra dette Distrikt, at Oprørerne have faaet Hjælp.

Hadet mod Montenegro deles af „Köln. Zeit.", som giver følgende glatte Lag: „Hvad der navnlig er at rose i Østerriges nærværende Politik, er den Aabenhed, hvormed det anerkjender Sultanens Overhøihed over Montenegro. Det er ogsaa en Narrestat, dette Montenegro, som ogsaa blot bestaar af den Grund, at Magterne, naar Tyrkiet vil gjøre Ende paa Mord- og Røver-Uvæsnet, til Gunst for „vore kristelige Brødre" holder Armen tilbage. Om Montenegros Souverænitet kan der ikke være Tale. Allerede i Freden til Sistowa, afsluttet i 1791 under Mægling af England, Preussen og Holland, heder det ordret: „Montenegrinerne skulle erholde fuldstændig Tilgivelse for den Forseelse, at de have erklæret sig mod sin Souveræn." Og i Freden til Cettinje i 1862 har Montenegro udtrykkelig anerkjendt Portens Overhøihed. Dermed er Retsspørgsmaalet afgjort. Med Ret bemærker „Neue fr. Presse": „Til Gunst for Montenegro, til Gunst for Fortsættelsen af dets faktiske Selvstændighed lader der sig ikke sige det Mindste. I det Høieste turde nogle kosmopolitiske Narre, en Slags Folk, hvormed vi endnu altid ere velforsynede i Tyskland, begeistre sig for Montenegrinernes „Frihed". Disse Uforbederlige anbefale vi til Overveielse følgende gemytlige Paragraf af den nye af Fyrst Danilo indførte Lovbog fra Aaret 1855: „Fyrstens Person er hellig. Den, der taler ilde om ham eller hans Handlinger eller angriber hans Karakter, bliver skudt." Om Montenegro idag forsvinder af Kartet, taber Friheden ligesaa lidet som Kulturen. Østerrige og Tyrkiet blive fri for en evig Fredsforstyrrer."

Om Forholdene i **Dalmatien** meddeler „Köln. Zeit.": Landets Beboere ere Slaver, som i 450 Aar have sat en stedse stærkere Modstand mod Forsøget paa at gjøre det Italienske til eneste Sprog. Kun i Hovedstaden har det italienske Sprog Overvægten. Den Adresse, som den dalmatiske Landdags Minoritet sendte til Keiseren, har til Hensigt at be[...] om national Beskyttelse. Embedssproget i [...]matien er Italiensk. De Nationale ford[...] fulde Brug af det slaviske Sprog i S[...] for Retten. De beklage sig over den [...] Skrifts Udelukkelse fra Middelskolern[...] at tale om de rent politiske Ønske[...] hvilke dem, som gjøres gjældende af d[...] Annexionister, som siden 1860 have [...] paa Landets Tilslutning til Kroatien. [...]garn ligeledes reiser Fordringer paa Dalm[...] er bekjendt, og ungarske Blade klage netop [...] over, at Regjeringen ved en kunstig Anordni[...] af Valgdistrikterne har bevirket, at den femdobbelte slaviske Befolkning kun repræsenteres af en Minoritet. Folkevillien kunde altsaa ikke gjøre sig gjældende paa Landdagen. I Oktbr.

f. A. takkede vistnok en Majoritet af 22 mod 10 kroatiske Stemmer i en Adresse Keiseren, fordi Dalmatien ikke var bleven lagt til Ungarn; nu er det nationale Parti allerede talrigere, som kan sees af de 15 Nationales Protest af 20de f. M. mod Landdagens Udsættelse".

Den nye preussiske Finantsminister har forelagt sin Finantsplan i Deputerkammeret. Han anbefaler et nyt Gjældsafbetalingssystem, og Regjeringen vil, saafremt hans Forslag i denne Henseende billiges — der indspares derved 3,400,000 Thlr. — tage tilbage sit Forslag om 25 pCt. Skattetillæg. Ved at afhænde Domæner, navnlig Bjergværker, vil den søge at forhøie Indtægterne. Underskuddet vil paa denne Maade forsvinde. Hvis Skatteforhøielser blive nødvendige, vilde man slaa ind paa at reformere det nuværende Skattevæsen. Finantsministeren ytrede bl. A.: Jeg er traadt ind i Kronens Raad for at bevare dens Rettigheder, men jeg vil ogsaa ære Folkerepræsentationens. Det er urigtigt at lægge en saa stor Vægt paa den formelle Skattebevillingsret. Ved at benytte Eder af Eders Ret til at negte Forhøielsen, have I ført mig til min Plads i Kronens Raad. Om I billiger mine Planer, faar staa derhen; negte I mig Eders Tillid, er jeg øieblikkelig beredt til at træde tilbage.

I Ungarn hersker en alvorlig Pengekrise. Regjeringen har allerede understøttet solide Pengeinstituter med flere Millioner Gylden. Paa en Forespørgsel i Underhuset den 4de ds. svarede Finantsministeren Lonyay, at Regjeringen ogsaa fremdeles vilde understøtte. Han udtalte sig dernæst til Fordel for Bankfrihed i Almindelighed, og androg paa Nedsættelsen af en parlamentarisk af Fagmænd bestaaende Komite, som skulde arbeide paa at hæve Landets Kredit ved at tilveiebringe et ordnet Pengevæsen.

Fra Berlin meddeles under 5te ds. til „Hambgr. Corr.", at Indenrigsministeren ikke angav nogen Grund, hvorfor han hverken vilde modtage den slesvigske Deputation, eller tage Ordet for at den skulde modtages af Kongen.

Under 4de ds. berettes fra Lemberg, at den galiziske Landdag efter flere Dages Debatter har antaget Komiteens Forslag om, at den ifjor vedtagne Resolution skulde gjentages. I den Resolution, hvortil der sigtes, har Galizien opstillet sine Fordringer paa Selvstændighed. De gaa saavidt, at Galizien, i Tilfælde af at de indrømmes, næsten ikke længer vil kunne regnes for en Del af Cisleithanien. Striden mellem Galizien og Regjeringen er imidlertid endnu ikke drevet til noget egentligt Brud; thi Landdagen har, saavidt vides, ikke besluttet, at Landets Repræsentanter skulle udtræde af Rigsraadet. Landdagen skulde sluttes den 6te.

Petersburg, den 5te Novbr. Emiren af Buchara's Søn er idag modtagen af Keiseren. Denne udtalte Ønsket om, at de fredelige Forbindelser mellem Rusland og Buchara maatte blive udviklede, og forsikrede, at Rusland var uden Skyld i det indtraadte Brud. Idet han modtog Emirens Forsikringer, saa han i Sønnens Sendelse et Pant paa hans Oprigtighed.

Ved Valgene til de lovgivende Forsamlinger i Newyork og Vest-Virginia have Demokraterne faaet Overmagten.

Kand. jur. S. O. Klingenberg er den 8de November sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne, og Kand. jur. P. O. B. Treschow autoriseret som Fuldmægtig hos Høiesteretsadvokat Ihlen.

Breve til Korvetten „Nordstjernen" kunne indleveres i Marine-Kommandoen inden 30te November.

Telegrafdirektør Nielsen oplyser, at Skaden paa Ekersundskabelen er paa grundt Vand lige ved Landingsstedet i Skotland, og vil antagelig let og snart kunne udbedres, saasnart hensigtsmæssige Redskaber kan skaffes tilveie og Veiret tillader at bruge dem.

Kirkedepartementet har den 4de Novbr., ifølge „Luth. Kirketid.", meddelt resid. Kap. til Strømsø Peter Blessing Ansættelse som Lærer i Homiletik, Liturgik og Pastoraltheologi ved det praktisk-theologiske Seminarium fra 1ste Januar 1870 med Fritagelse for at holde Forelæsninger og at examinere ved den praktisk-theologiske Prøve i Aarets første Semester.

Havnen. Dampskibene „St. Olaf" og „Uffo" ere begge forsinkede ved Storm. Ifølge Telegram afgik „St. Olaf" igaar fra Cuxhaven, og da det ikke kan ventes hertil før Fredag, vil det neppe blive færdig til Afgang herfra Lørdag Eftermid. „Uffo" afgik iforgaars fra Helsingør, men Kl. 12 idag var det endnu ikke ankommet til Langesund.

Forlist Skib. Idag hidkom over Drammen Mandskabet paa en i St. Malo hjemmehørende Skonnert „Alouette", Skipper Barbu, der paa en Reise fra Stockholm med en Ladning Træ og Jern til Hjemstedet sprang Læk i Nordsøen og var i synkefærdig Tilstand, da Mandskabet, ialt 7 Mand, blev bjerget af Kapt. Gram, Skib „Signe" af Drammen, der ankom til Hjemstedet afvigte Søndag.

Theatret. Fru Giebelhausens Forestilling igaar havde samlet fuldt Hus, og Beneficiantinden blev strax ved sin første Fremtræden hilset med stærk Applaus, ligesom hun ogsaa efter hvert af de givne Stykker blev fremkaldt og tilkastet Blomster. „Damernes Fe" lod som sædvanlig til at more godt, og det frembyder ogsaa flere virkelig smukke Ting og morsomme Situationer. Hvad det nye Stykke „Hos Bedstemoder" angaar, saa er det en ubetydelig tildels temmelig naiv Bagatel, hvis Sujet vistnok kan have nogen Sandhed i sig, men som i ethvert Fald er temmelig prosaisk grebet og behandlet. Stykket fremtræder imidlertid uden nogensomhelst Pretension, og er vistnok ogsaa kun bestemt for høtidelige Anledninger.

I Akers Sogneselskab holdt Formanden, Joh. Sverdrup, igaaraftes følgende Foredrag om Revision af Kommunallovgivningen:

Formandskabsloven er allerede en Menneskealder gammel, og den trænger allerede af den Grund til Udbedring, for at svare til Tidens Krav. Den berører saa mange og forskjellige Interesser, at det vilde været et Vidunder, om det første Forsøg paa en Lov om dette vigtige Anliggende skulde været aldeles heldigt. Desuden var Tidsrummet siden 1837 et overordentligt vigtigt i Henseende til politisk Oplysning og Interesse, som i denne Tid var vakt. Fra Regjering og Storthing vare Skridt trufne til at forandre Reglerne om den kommunale Beskatning; uagtet Beskatningen ikke meget berørtes i Formandskabsloven af 1837, saa stod den dog i nøie Forbindelse med den samme Materie. Ingen Tvivl herskede om at Skattereglerne tiltrængte Forandring. Taleren vilde kun nævne enkelte Punkter, og især holde sig til Kommunallovningen for Landet, da Bykommunallovgivningen desuden var mere passende for Byerne end den gjældende Landlovgivning for Landet. Han vilde saaledes især drøfte: 1) Organisationen af Kommunerne, derunder ogsaa Amtsformandskaberne. 2) Beskatning og Beskatningsmyndighedens Udstrækning saavel i de engere Kommuner som i Amtsformandskabet. Andre særdeles vigtige Punkter maatte han derimod lade uberørte. I dette Øieblik holder Regjeringen paa at nedsætte en Kommission til Behandling af den kommunale Beskatning.

Den første Organisation af Kommunerne var forskjellig fra nu, da man før havde de „kombinerede Formandskaber". Ved Fattigloven af 1863 blev dette forandret og ligesaa ved Skoleloven af 1860. Istedetfor det „kombinerede Formandskab" har man nu Formandskab, Repræsentantskab, Fattigkommission og Skolekommission, og desuden Sundshedskommission, som dog nærmest kun er en lovbestemt Komite med en Læge til Formand. Ved den nye Ordning ophævedes Forbindelsen mellem Formandskab og Fattig- og Skolevæsnet, saaat disse betydelige og økonomisk vigtige Sager ikke komme i nogen Berørelse med Formandskabets Medlemmer, uden forsaavidt tilfældigvis Formænd ere Medlemmer af de nævnte Kommissioner. Fattigudgifterne ere stigende, og her trænges især Mænd, som have Overblik over Sagerne. Var det nødvendigt at tage disse Forvaltningsgrene fra Formandskabet og henlægge dem til særskilte Kommissioner? Dette kunde neppe bevises. Formandskabet kan i de større Kommuner bestaa af høist 9 Medlemmer, og delte disse sig i Sektioner, maatte Formandskabet kunne magte det hele. Forandringen blev heller ikke i 1860 og 1863 gjort, fordi det var nødvendigt; man troede, at Formandskabsmedlemmerne vilde blive valgt ind i Fattig- og Skolekommissionerne. Man troede, at det blot var Navnet „kombinerede Formandskaber", som blev forandret. Med Hensyn til Skoleloven oplæste Taleren af den kgl. Proposition til samme en Tirade, som viste, at man ved den nye Ordning vilde koncentrere; men det blev det modsatte. Den Udstykning, som saaledes havde fundet Sted af de kommunale Myndigheder ved den senere Lovgivning, var saaledes ikke nødvendig, og den var meget uheldig. Splittelsen burde derfor give Plads for en større Centralisation af den kommunale Myndighed. Naar man overskuer den hele Kommunalhusholdning, er det klart, at Formandskabet burde have den bestemmende og afgjørende Myndighed og ikke blot exekverende. En saadan Ordning vilde skaffe et bedre Overblik, bedre Forberedelse og mere praktiske Beslutninger, Kontrol ved Gjennemførelsen og en skjærpet Følelse af Ansvar og Solidaritet hos Medlemmerne. En saadan Ordning er den eneste, som skaffer Harmoni, saaat den hele Kommunalhusholdning blev afpasset efter Kommunens Kræfter og Fremtidens Krav. Det er en praktisk Erfaring, at de, som skal have Myndigheden, maa have det første og sidste Ord, en udstrakt Myndighed; dette alene kan give Interesse for den hele Gjerning og drive dem til at lægge sig med Kraft ind i Sagerne. Der vilde da i Kommunerne lægges et Arnested for et kraftigt Samfundsliv.

Der foregaar en Udvikling — Sammenligningen med før viser det — i Kommunallivet, som hæver det op over den Tanke, at Kommunalanliggendernes Røgt kun skulde være til den daglige Nødtørst. Det kommunale Liv maatte hegnes om som en af de store Kilder, hvoraf den europæiske Civilisations Velgjerninger kunde strømme; Selvstyrelsens Spire skulde her bringes til at udvikle sig. Men hvor Befolkningen var saa spredt og Forholdene saa smaa som hos os, var dette endnu vigtigere at give Agt paa, end i andre rigere Lande. Mange Embedsposter ere overflødige og kunde betroes Tillidsmænd i Kommunen; men disse Bærere af de mange Stats- og Kommunekrav maatte man se at udvikle i Formandskabet ved en bedre og kraftigere Organisation af samme, saa de kunde forene i sig Nationens Kraft og Dygtighed. Kommunebestyrelsens Medlemmer maatte og kunde blive Arvtagere til Embedsmændenes Myndighed i stor Udstrækning. Nationens bedste Liv maatte findes der.

Taleren vilde ikke kaste Skygge paa Skole- og Fattigkommissionerne. Men han troede, man maatte indrømme, at det ikke var gaaet godt under denne „Splittelse": En større Centralisation og Simplifikation var det, som anbefalede sig. Og derved kunde ogsaa Klagen over de mange Ombudsposter bortryddes; man vilde ved den Ordning, Taleren havde tænkt sig, kunne magte de kommunale Anliggender med langt færre Kræfter, naar Kommunebestyrelsens Organisation blev heldigere.

Kommunebestyrelsen maatte altsaa omorganiseres. Formandsantallet maatte kunne forøges over det nuværende Maximum af 9, skjønt det for Forretningsordenens Skyld ikke var godt at forøge Antallet meget. Formandskabet burde spille Hovedrollen, ikke blot fordi der hos dem var den vigtigste Forvaltningsgren, men til Fremme af Samholdet i den hele Kommunebestyrelse. Skulde Repræsentantantallet forøges? Taleren troede, at vore spredte Befolkningsforholde og smaa økonomiske Forhold gjorde, at man burde bibeholde et valgt Repræsentantskab som nu, og ikke lade samtlige Stemmeberettigede være sidste Instants. Dog burde „Kommunemøder", hvor alle Stemmeberettigede mødte, ifølge Formandskabets Beslutning kunne afholdes, og i visse Sager have den endelige Beslutningsmyndighed.

Burde ikke Præsten være selvskrevet Medlem i Formandskabet? Taleren troede, man strengt burde holde paa Principet om, at Ingen kom ind uden at være valgt. Men Præsten burde vel være med i Fattig- og Skoleanliggender, da hans Virken der kunne være nyttig indtil Videre. Dog dette kunde jo endnu staa som et aabent Spørgsmaal.

Vi kunde lære adskilligt af fremmede Landes Erfaring og Kommunallovgivning. Danmark fik 1867 en ny Landskommunallov. Hvert Præstegjeld danner en Kommune. „Sogneraadet" (saaledes kaldes der Formandskabet) bestaar af 4 til 9 Medlemmer; Repræsentantskab haves ikke, men derimod haves en Kommunaloverbestyrelse, „Amtsraadet", som staar i en organisk Forbindelse med Kommunalbestyrelsen. Sogneraadet har en fuld Myndighed saavel i Fattig- som Skoleanliggender. „Sogneraadet" fastsætter ikke blot Budgettet, men det er ogsaa Ligningskommission. (I forefaldende Tilfælde vilde hos os Formandskabet kunne søge Hjælp hos Komiteer, nedsatte af Repræsentantskabet). Sverige har en eiendommelig Kommunalindretning, som dog snart vel vil undergaa indgribende Forandring. „Kommunal-Stemmer", der bestaa af alle Stemmeberettigede, udnævne en „Næmnd" eller Formandskab, der har det egentlige Administrative. Næmnden bestaar af 3 til 11 Medlemmer. Saavel i Sverige som Danmark er Stemmeretten særdeles ud-

---

Den unge Læremester.

(Efter Fr. Gerstäcker.)

(Forts. fra No. 261.)

4. Nye Hjælpemidler.

Om Aftenen sad de endnu længe oppe og snakkede, og Tyskerne fandt snart, at den unge Amerikaner var hjemme i saagodtsom alle Ting; thi han forstod ligesaagodt at hjælpe Kvinderne som Mændene. Men han sad ikke ledig, medens han talte; han havde bragt et Stykke Hickoryved [illegible] sig, hvoraf han kun med sin Øxe tilhuggede [illegible] hine praktisk krummede Yankee handles [illegible]skafter, som han pyntede lidt paa med [illegible] skrabte med et Flaskeskaar og satte ind i [illegible]

[illegible]talen kom nu ogsaa paa Garvningen af [illegible]g Garveren idetmindste troede, at i hans [illegible]ng kunde han ikke lære noget af den unge [illegible]

[illegible] „Egentlig", sagde Georg, „skulde jeg hjem [illegible]n i Morgen; thi jeg har meget at gjøre; men [illegible]a jeg just er her, kan jeg nok lave til et Par Skind. Har I da Huder?"

„Et Hjorteskind har vi nok", mente Wohlers, „da Gutten skjød et Dyr for fire Uger siden; men med Jagten heromkring er det kleint; man kan løbe i otte Dage efter en Hjort og endda ikke faa den."

Georg lo; men det var bleven sent, saa længe havde de ikke siddet oppe før, og de maatte gaa tilsengs. Kvinderne vilde nu rede op en Seng for Gjæsten, og Margarethe slæbte allerede frem en tyk Dyne; men Georg lo høit, da han saa det, og mente, at han dog helst vilde gjøre sig det bekvemmere; thi skulde han ligge i en slig Fjærhoug, vilde han ikke kunne aande. Neppe fem Minutter senere havde han ogsaa lagt sin Sadel paa Jorden og bredet Sadeldækket paa Gulvet som Madras; han viklede sig ind i sit Tæppe, lagde sig foran Ilden og erklærede, at han aldrig skulde ønske at sove blødere.

Men da Wohlers ved Solopgang forlod sit Leie, var Gjæsten forsvunden; Sadelen med Teppet laa imidlertid i en Krog, og de saa, at han, førend han forlod Huset, maatte have karret Ilden sammen og lagt frisk Ved paa; thi Ilden brændte lystigt, og de kunde sætte Kaffevandet over strax. Men de var endnu ikke færdig hermed, førend de hørte hans Stemme foran Huset, og da Margarethe sprang hen til Døren, kom han hende imøde med sit Gevær i venstre Haand og paa Skulderen en ung Hjort, som han kastede paa Jorden foran Huset.

„De løber jo rundt omkring Farmen", sagde han, „og man har i Grunden intet andet at gjøre end at skyde dem."

Til Kaffen blev færdig, havde han hængt Hjorten op, flaaet den, skaaret et Par saftige Stykker ud og lagt dem i Panden, og strax efter Frokosten erklærede han, at han vilde garve Skindene.

Han kløvede Hjortens Hoved og tog Hjernen ud, som han smurte paa en flad Sten og halvt bagte og halvt stegte ved Ilden. Han gik med sin Øxe ind i Skoven og kom snart tilbage med en ung Dogwood-Stamme, som han skallede af. En Kniv til at støde Narven af med gjorde han sig af et gammelt Knivsblad, som han med den skarpe Side satte ind i et bøiet Stykke Træ, og derpaa blødte han det tørrede Skind for at garve det sammen med det nye.

Garveren vilde ikke lade sig berøve Æren af at støde Narven af, og han undrede sig over, at det kunde gaa saa godt med saa daarligt Værktøi. Georg lavede imidlertid til Hjernen, som han syede ind i en liden Lærredspose. Han havde nu kogende Vand i en Potte og trykkede Hjernen ud deri, indtil Vandet blev melkefarvet, og nu arbeidede han de to afnarvede Skind omkring deri, indtil han kunde presse Luften igjennem overalt paa Skindene.

Nu kom vistnok det haardeste Arbeide. Begge Skind blev vredne og hængte op for at tørres paa Overfladen, men ganske tørre maatte de ikke blive, ellers havde man ikke kunnet faa dem myge igjen. Nu gjaldt det derfor at gnide og drage dem over en skarp Bordkant, indtil de var fuldkommen tørre, og da dette var gjort, var de snehvide og saa bløde som Fløiel. Nu saa de vistnok ud som om de var fuldstændig garvede, men den første Gang de bleve vaade, vilde de atter blive haarde igjen, og dette maatte forebygges ved at lade dem gjennemrøge. Georg gravede til denne Hensigt et Hul i Jorden, omtrent halvanden Fod dybt og otte eller ni Tommer bredt, syede saa de to Skind sammen, saa at de dannede en lang, nedentil aaben Sæk, antændte i Hullet en Ild, paa hvilken han kastede endel tørre Maiskolber og raaddent Træ, som kunde skaffe dygtig Røg, og hang saa Lædersækken over for at opfange Røgen deri.

Skindene maatte blive hængende saalænge, indtil den brunagtige Røgfarve havde trængt igjennem paa alle Steder, og nu var de færdige til at bruges og tabte aldrig igjen sin Smidighed.

Endnu længe før Kvelden var Georg færdig med Skindene og skuldrede sin Bøsse, for endnu engang at gaa ud i Skoven, men dog mere for at lære Egnen at kjende end for at skyde noget. Men dog hørte de snart Knaldet af hans Gevær, og da han kom hjem, bragte han med sig en Kalkunshane og forsikrede Wohlers's Kone, at

vidret; i Sverige ophæves dog dens Virkning derved, at de Rige have flere Stemmer end de mindre Rige. Andre Lande tilbyde i mindre Grad Parallel. Sachsen-Weimar har imidlertid faaet en ny Kommunallov, der har vundet megen Opmærksomhed og Anerkjendelse. De Stemmeberettigede vælger et Kommuneraad og ved Siden deraf beskikkes et Kommune-Forstanderskab, bestaaende af indtil 13 Medlemmer, som have alle løbende Forretninger. Repræsentantskab haves ikke; men der kan nok i visse Tilfælde skrides til almindelig Afstemning af samtlige Stemmeberettigede i Kommunen. Belgien har ogsaa en Kommunal-Ordning, som koncentrerer Kommunemyndigheden mere i Formandskabet end Tilfældet hos os. Og saa var Retningen i de fleste Kommunalordninger, Taleren havde havt Anledning til at gjøre sig bekjendt med.

Amtsformandskabet. Er det hensigtsmæssigt, at Ordføreren i Kommunerne er selvskrevet Medlem af Amtsformandskabet? Dette troede Taleren Erfaring havde vist ikke altid var Tilfældet. Det oprindelige Forslag til Formandskabsloven, der som bekjendt havde en trang og haard Fødsel og undergik gjentagne Omstøbninger, bestemte ogsaa, at Medlemmerne til Amtsformandskabet skulde vælges særskilt af Formandskabets Medlemmer; dog burde vel Repræsentantskabet ogsaa været med om Valget og Valget burde være ganske frit (ogsaa Ordføreren burde vælges af den samlede Kommunebestyrelse og ikke blot af Formandskabet blandt dets egne Medlemmer). Er det dernæst rigtigt, at alle Kommunerne uden Hensyn til Størrelse og Interesse, ere repræsenterede lige? I Sverige er ved „Landsthingenes" (vore Amtsformandskaber) Indsætning Hensyn taget til Folkemængden, ligesom Valget af Repræsentanter til Landsthinget er frit; Ordføreren i de engere Kommuner er ikke som hos os selvskreven. Vil man sætte Herredsbestyrelser i en organisk Forbindelse med Amtsformandskabet og gjøre dette sidste til en Over-Kommunebestyrelse, saa bliver det saameget mere nødvendigt, at Valget til Amtsformandskabet er frit (som i Danmark, hvor Medlemantallet er fra 7 til 11 og træder sammen regelmæssig 4 Gange om Aaret). Amtsformandskabet burde vælge en Komite af f. Ex. 5 Medlemmer til at være Overbestyrelse for de engere Kommuner og øve den Myndighed, som Amtmanden nu har. Følgen af en saadan Ordning maatte efter Talerens Formening vise sig heldig, og navnlig skulde man faa se Amtsformandskaberne indtage en værdigere og selvstændigere Stilling ligeoverfor Embedsmyndigheden, end nu ofte har været Tilfældet; i denne Henseende har Herredskommunerne i Regelen vist en fastere og værdigere Holdning end Amtsformandskabet. Fattigudgifterne beløbe sig til over 1 Million, Skolevæsenet nogle 100 Tusind og Alt i Alt løb Skatterne op til 2 Millioner. Ligeoverfor disse Tal opstod Spørgsmaalet om Beskatningsreglerne vare rigtige. Man har nu forskjellige Regler for de forskjellige Skatter, hvoraf opstaar Splittelse, Tidsspilde og større Udgifter. Men desto større er Kravet paa Forandring, forsaavidt der er Spørgsmaal om andre Skatter end til Fattig- og Skolevæsnet, da disse andre Skatter nu høist uretfærdig hviler paa Matrikulen alene. Det var paatrængende nødvendigt, at Kommunerne nu ogsaa fik Anledning til at udligne alle Skatter tillige paa Formue og Næring, og forresten overlade det til Kommunebestyrelsen selv, om den vilde foretrække at lade en Del af Kommuneskatterne udligne paa Matrikulen. Der var nemlig Kommuner her i Landet, hvor Vanen eller Forholdenes Simpelhed endnu gjorde Matrikulen til et brugbart Skattefundament; derfor burde det være frit. Man burde simplificere Kommune-Regnskabet ved at have kun 2 Kasser, nemlig en Fælleskasse for alle Udgifter med Undtagelse af Fattigvæsnets, som burde have sin egen særskilte Kasse.

Disse Spørgsmaal, som Taleren her foreløbig havde berørt, var virkelig „brændende" og maatte snart finde sin Løsning; thi Manglerne ved den nuværende Ordning vare paatagelige og videnom følte, og Forholdenes Udvikling, navnlig Fattigudgifternes Stigen, gjorde Reformer paa dette Felt uundgaaelige.

Amtskommunekassens Udredsler ere næsten alle kommunale, f. Ex. til Veivæsen, Sygevæsen osv., og disse Udgifter udredes alle af Matrikulen. Denne Ordning blev ved Formandskabslovens Udarbeidelse fastsat, fordi Lovgiveren dengang ikke var kommet videre i Opfindsomhed, end at man ikke fandt noget andet Fundament for Skatteligningen! Et kombineret System af Skat paa Matrikul og paa Formue og Næring var vel her ikke saa let; men det var dog gjørligt. Taleren havde tænkt sig, at 1/3 af Amtsformandskabets Udgiftsbudget kunde udlignes paa Matrikulen, medens de øvrige 2/3 udlignedes paa Kommunerne, hvis Formandskaber igjen fordelte denne Del af Amtsskatten efter eget Tykke inden sin Kommune. Saaledes vilde Formuen ogsaa komme til at bære Udgifter, som nu alene trykkede paa Eierne af matrikuleret Jord. Denne Ordning vilde være et Fremskridt og en Betingelse for videre Fremskridt; den havde ogsaa noget nær Forbillede baade i Danmark og Sverige.

Om Kommunebestyrelsens (saavel Amtsformandskabernes som de engere Kommuners) Myndighedssfærer maatte Taleren endnu gjøre nogle Bemærkninger. I 1837 var man ængstelig for den Magt, man gav Folket ved Kommuneindretningerne; Magthaverne fandt den særdeles vidtgaaende. Nu kunde man med de gyldigste Grunde forlange en videre Myndighedsudvidelse; Formandskabet var nu indeklemt af Loven paa den ene Side og Embedsmyndigheden paa den anden. Kommunebestyrelsen burde have Ret til at udnævne en hel Del Ombudsmænd for Kirken og Kommunerne; Politiet burde høre helt under Kommunen og altsaa Lensmændene udnævnes af Kommunebestyrelsen; endvidere Kirkesangere, Skolelærere osv. Dernæst burde Kommunens Selvbestemmelse være friere, saaat, naar Beslutning var fattet i betryggende Former, saa burde den ikke kunne standses eller hindres ved Øvrighedens Sanktion eller Negtelse af Sanktion. Man faar ikke noget kraftigt Kommunalliv, uden at man lægger Myndigheden helt i Kommunens egne Hænder. Kommunerne maatte bedre end Embedsmyndigheden forstaa sit eget Tarv.

Man hører ofte Klage over Huller og Skjævheder i vore Love, da det er umuligt at skrive alle Love saa, at de passe for alle Steder. I saadanne Tilfælde kunde man lade Kommunen give Vedtægter eller Love, med Adgang til at henvende sig til Storthinget. I England holdt man nu netop paa at anerkjende en mere lokal Lovgivningsrepræsentation, da man havde følt store Ulemper ved at have Parlamentet som Lovens eneste Kilde ved Ordningen af de mere lokale Forholde.

Andre Punkter skulde Taleren i Diskussionens Løb komme nærmere, da hans Foredrag allerede havde optaget lang Tid; hvad han havde anført var kun Antydninger og Holdepunkter for ham selv under hans Arbeide i Sagen, som han nu vilde opfordre Sogneselskabets Medlemmer til at udtale sig om. Efter et Par Bemærkninger af to Talere besluttede man imidlertid, da Tiden var langt fremskreden og mange af de i Foredraget berørte Ting vare nye, at udsætte den videre Diskussion til et senere Møde.

Ulykkeshændelser af Postvæsnets og Marinens Skibe. Kaptein Burchardts Forsvarer i Mjølnersagen, Hr. Regjeringsadvokat Dunker, meddeler ifølge Aftenbl. i sit Forsvar for Søretten bl. A. følgende Fortegnelse over Ulykkestilfælde, der ere truffne Postvæsnets og Marinens Fartøier:

1. Korvetten „Ørnen", Kaptein Falsen, stødte i 1858 eller 59 under en laber Kuling paa Grund ved Indseilingen til Gibraltar, ved den saakaldte „Ragged Staff". Den kom flot ved Bistand af et britisk Krigsdampskib. Straakjølen og lidt af Kobberhuden blev beskadiget.
2. Briggen „Statsraad Erichsen", Kapteinløitnant Bille, stødte i 1863 paa Hortens-Kraken uden at erholde nogen Skade.
3. Samme Fartøi, Kapteinløitnant Heyerdahl, stødte i 1864 paa Grund, formentlig i Nærheden af Langesund. Det kom flot ved egen Hjælp, og Skaden var ubetydelig.
4. Samme Fartøi, Kapteinløitnant K. G. Schmidt, stødte i 1866 i Nærheden af Kristiania og kom efter nogle Timers Forløb flot igjen med ubetydelig Skade.
5. Samme Fartøi, Kapteinløitnant H. J. Müller, stødte i 1867 paa Bastø ved Horten. Fartøiet kom snart flot igjen og med ubetydelig Skade.
6. Fregatten „Kong Sverre", Kommandør Valeur, og Korvetten „Nidaros", Kaptein Hagerup, havde i 1864 et Sammenstød udenfor Horten, hvorved begge Skibe lede betydelig Skade paa Skrog, Rundholter og Takkelage, saa at „Nidaros" uopholdelig maatte tages under Reparation, der var meget betydelig.

Fortegnelsen over Postdampskibenes Uheld fra 1846 til 1868 inkl. udviser, at disse ikke mindre end 49 Gange have været paa Grund under Anførsel af en Mængde forskjellige Søofficerer. Følgerne for Fartøierne have i Almindelighed været Beskadigelse af nogle Kobberplader, Straakjølen og Kriet; engang tabtes paa Gjeslingerne Anker og Kjetting for Dampskibet „Christiania", Chef Kaptein N. Bull; en anden Gang knustes Steven og Kjøl m. v. paa „Prins Gustav", Kapteinløitnant Lysholm, ved Saudesund; Ankerstok og Skovler knækkedes for „Vidar", Kapteinløitnant Th. Lund ved Hellesund.

Vestmannalaget i Bergen havde ifølge „Berg. Tid." den 2den ds. paa Holdts Sal sin første Sammenkomst for i Vinter. Der mødte saa Mange, som Salen kunde rumme, og vistnok de to Trediveparter af de Tilstedeværende vare Damer. Efterat Laget var sat, og gamle og nye Medlemmer vare hilste velkomne af Formanden Henr. Krohn, henvendte han sig med en speciel Hilsen til Hædersgjesten, Digteren Vinje, om hvem Alles Tanker i Øieblikket dreiede sig. Taleren ønskede, at han kunde faa stue ind i hver enkelts Sjæl, for, som Lagets Talemand, at kunne give Hilsningen sit rette Indhold.

Derpaa berørtes kortelig den forunderlige Digters forunderlige Livsførelse fra han som Gjetergut for 35 Aar siden laa op i Bakkerne ved Haukeland og gjette Fe og til nu han sad som Høvding for den nationale Flok i Landet, som havde hele det store Folk bag sig.

Hvem skulde, fortsatte Taleren, have spaaet, at den fattige Gjetergut i Tiden mellem før og nu skulde komme til at lægge saameget til Landets aandelige Kapital, som han nu allerede havde gjort. Han selv og vi alle maatte dog være glade, at Livet ikke var værre, end at Geniet kunde vinde sig frem gjennem Stakkarsdommen til et sligt Maal. Han og alle maatte være taknemmelige i høieste Grad.

Efterat han derpaa havde endt sin Hilsen, med Tak til Telemarksdigteren, for Alt hvad han havde gjort, Alt hvad han havde lidt og stridt, blev en smuk Sang til Vinje afsungen; Pladsen forbyder at anføre mere end sidste Vers deraf.

Djerve Kjempa, gakk som fyrr din Siktarsteg
beint mot Vind og Straum og Bylgja.
Inkje gjeng du lenger eine paa din Veg,
baade Aust- og Vestmenn fylgja.
Du deim vakte med ditt norske Harpeslag.
No vaar Fylking aukast støplegt Dag for Dag.
Tidi lagast til,
daa me alle vil
stemna fram i same Fylggje.

Derpaa optraadte Vinje. Efter at have takket for den ham vederfarede Ære, fortalte han Historien om Grækernes Tro paa Gudernes Misundelse, som ikke taalte, at det gik nogen enkelt Mand alt for godt. Det var naturligvis Menneskets egen Daarskab, der blev stolt af Lykken og derved glemte sig selv, det var dette, som var Gudernes Misundelse. Det var den samme og dybe Tanke, at Mennesket aldrig maatte opgive Idealet, men altid med sine bedste Gjerninger føle, at man aldrig kom op til dette. Derfor var altid den fornuftige Mand ligesom tungsindig, naar det gik ham godt, fordi han følte, at han igrunden ikke havde fortjent det. Han for sin Person havde altid været tryggere, naar det gik ham imod, fordi han vidste, at Modstanden skulde han nok overvinde.

Han fortalte dernæst i samme Anledning, at han altid svarede Folk, der forundrede sig over, at han kunde være kommen saavidt langt: „Det er ingen Sag at komme frem i Verden, naar man har for Lidet; værre er det, naar man har for Meget". Det er nemlig Menneskenes naturlige Dovenskab, som da dysser os i Søvn. „Vi maa drives frem." Og dette er den store Trøst for alle Fattige, ligesom det ogsaa er en Fremtid for vort magre Land. „Det bliver nok Folk af os. Vi har den rette Skolemester".

Han spurgte dernæst: Hvad er det vi ville? Hvad er Maalstrævet og Vestmannalaget? Det er, at Norge skal bruge sit eget Sprog. Den gamle Tid maatte i denne Henseende nødvendigvis komme igjen, og om det større Sverige og det federe Danmark trykte op flere Ark, saa maatte dog Originaliteten her blive størst. Det var ikke et nationalt Skryt dette, men et geografisk Forhold, et geologisk Faktum, noget rent Topografisk.

Det rette Navn paa den rette Ting, med andre Ord: det Naturlige i Sprog førte med Nødvendighed til Naturlighed i det mere Sammensatte, nemlig i Stilen og Digtning. Det var ingen „Sprikestakstil" og ingen usande Personligheder i Digtningen hos den nationale Mand, og national var alene den, der brugte det for Landet og Folket naturlige Sprog. Holberg var et godt Mønster, og Holberg var selv en Maalstræver. Han kommer altid tilbage til det: „For Folk ei ene, men og Sproget at polere." Sprogvidenskaben var i hans Dage i sin Barndom, og derfor blev meget af hans Maalstræv for os barnagtigt, men denne „makalause" Mand gjorde ligevel „makalause" Ting i dette Stykke med.

Fra det Naturlige i Ord, Stil, Digtning og Alt, hvad med Sproget stod i Forbindelse, paapegede han Sammenhængen mellem dette og Sandheden og Sundheden i Livets hele Optræden. Manden med den opskruede Stil er ogsaa opskruet i Væsen og Adfærd. Han

---

hun den næste Dag skulde faa Sukker til sin Kaffe.

„Sukker til Kaffen?" sagde hun forbauset, „men hvor vil De faa det?"

„Vi skal faa se", svarede den unge Amerikaner og indlod sig ikke paa nogen videre Forklaring. Men ved næste Daggry var han atter munter og vækkede nu ogsaa de Øvrige. Han bad om et Spand og opfordrede Mændene til at tage sine Øxer og gjerne ogsaa Sagen med; thi de maatte fælde et Træ, og han vilde gjerne se, hvor snart de kunde blive færdig dermed.

„Et Spand? men hvortil?"

„Til at have Sukkeret i", lo Pensylvanieren, stak sin Øxe i Beltet, hang Spandet paa Armen, skuldrede sin Bøsse og gik fulgt af de Øvrige ud i Skoven; Margarethe fulgte ogsaa med.

De havde forøvrigt ikke langt at gaa; thi neppe 400 Skridt fra Farmen gjorde Georg Holdt under en stor Eg, betragtede Træet, for omtrent at kunne bestemme, til hvilken Side det vilde falde, naar det blev hugget om, og satte saa Spanden og sin Bøsse paa et sikkert Sted.

„Saa", sagde han og tog sin Øxe frem, „nu skal vi engang prøve vore Værktøier; Træet her skal jeg fælde, og strax derborte har jeg fundet et andet af samme Tykkelse. Paa det kan nu I hakke omkring med Eders Øxer, to eller tre, med eller uden Sag, som I selv vil, og da skal vi se, hvis Træ først falder."

Mændene gik naturligvis med Glæde ind herpaa; thi vant til sine Redskaber haabede de idetmindste i dette Stykke at være Amerikaneren overlegne. Begge Træer viste sig ved Maaling at være lige tykke; det var desuden sammeslags Træ — Hvideg —, og om ikke længe lød Slagene af Øxerne lystigt i Skogen.

Wohlers arbeidede med sin ældste Søn og Garveren — Georg alene, og Margarethe holdt sig til Georg for at se ham arbeide, men undrede sig over, at han i Forveien slog Ild, antændte Løvet og lagde Kviste paa; da først begyndte han paa sit Træ.

Derborte faldt Øxehuggene hurtigere og altid to og to, og tilsidst kunde de blot høre en Øxe, medens den regelmæssige Lyd af Sagen naaede over til dem. Georg huggede ikke meget hurtigt, men, begunstiget af det lange elastiske Skaft, med et dygtigt Sving, saa at hvert andet Hug ogsaa bragte en dygtig Flis til at springe af. Et Par Gange standsede han ogsaa og saa ængstelig op til Træet, om det ikke i sit Fald skulde true Pigen; men han havde heldig truffet Stammens naturlige Helding; paa den Side, til hvilken den skulde falde, var ogsaa de tungeste og stærkeste Grene; og endnu sagede og hakkede de tre Mænd paa sit Træ, da Toppen paa hans pludselig begyndte at skjælve. Han sprang tilbage og saa op — endnu holdt maaske en eneste Spaan det i Ligevægt. Et Hug til, som traf det lige i Kjærnen.

„Vogt Dig, Margarethe! det kommer!" sagde Georg — og nu bøiede Toppen sig langsomt, og knusende Alt, som stod i Veien, faldt Træet med en tordnende Larm til Jorden.

Margarethe blev vel lidt forskrækket, men hun vidste ikke, hvorfor hun egentlig glædede sig over, at den Fremmede blev tidligere færdig med sit Arbeide alene, end hendes Fader, Broder og Onkel tilsammen; men førend hun kunde tænke mere herover summede, tet om hendes Øren, saa at hun bestyrtset udbrød:

„Hjælp, Himmel, vi maa være komne ind i et Hvepserede! hør, hvor det summer!"

„Hei, der kommer ogsaa det andet Træ", lo Georg, som imidlertid allerede havde lagt sin Øxe bort og var sprunget hen til Ilden; „men det er ikke Hvepser, Margarethe, det er Bier, og de skal nu skaffe os Sukker til din Moder."

Og uden at bryde sig videre om Insekterne, der fløi omkring som gale, samlede han brændende Kul, Løv og raaddent Træ sammen paa et stort Stykke Bark og sprang dermed hen til den øvre Del af Stammen, hvorfra Bierne strømmede ud i Tusindvis. Han søgte tillige ved Blæsen at frembringe saamegen Røg som muligt, og han bragte, medens han holdt sit Ansigt over Røgen, Barkestykket nær til Aabningen — et lidet Hul, hvori Bierne havde sin Kube. Han fik vistnok Stik nok, men han brød sig ikke derom, og ved at lægge friskt Løv paa frembragte han en saadan Røg, at han næsten forsvandt deri.

Men Bierne kunde ikke længere holde det ud; de, som allerede var komne ud af Hullet, søgte fri Luft og steg fordetmeste til Veirs for at søge den vante Indgang til deres Kube, og de, som endnu møisommelig krøb frem af Aabningen, fløi bedøvede af Røgen ind i Skoven. Wohlers kom nu ogsaa til og var ikke lidet forbauset ved at se Georg beskjeftiget paa denne Maade. Men det var snart forklaret, og Pensylvanieren greb atter sin Øxe, huggede store Spaaner løs paa begge Sider af Stammen, saa at de flittige Biers Skatkammer snart laa aabent for ham.

Nu gjaldt det at fylde Spandet, og med Øxen lagde han de prægtige Honning- og Voxkager nedi; men Christian maatte løbe hjem for at hente flere Kar; thi Kuben viste sig saa rig, at ikke engang Halvdelen af Honningen fik Plads i Spandet. (Sluttes.)

er usand i det, som i alt Andet, netop fordi hans Sprog, som er det Inderligste i hans Væsen, er usandt. Maalsagen vil altsaa virke for Naturlighed og Sandhed i det borgerlige som det literære Liv.

Og saa maa det med den samme nødvendige Følge virke for det Nationale i Politik. Det nytter lidet, at Jeg og Du ere nationale, naar Politik og Rigsstyre er unationalt. Vi ere Alle solgte, naar Politiken er solgt og Rigssværdet givet fra os. Vor egen Historie var et sørgeligt Exempel paa dette. Da Riget var selvstændigt, var Sproget og Literaturen det ogsaa; men da Rigsmagten gik over til et andet Land, fulgte Literaturen med som Grimen den folgte Hest.

Derfor modsætte Maalstræverne sig ganske naturligt alle Forsøg paa „Samrøring", og lige saa naturligt maa de, som ville laane et fremmed Sprog, tillige ville laane en fremmed Rigsmagt. Det slaar ind, dette. Der er talt om, at Valget ikke kan være tvivlsomt, naar der er Valg mellem at kaste sig i Sveriges eller i Bondens Arme. Det svenske Favntag er da bedre. Det er sagt, og Mændene kunde nævnes; men det er unødvendigt; thi Partiet med dets Organer kjende vi Alle. „Ja, det er en forunderlig Smag hos disse Folk," lagde han til. De fødes med Landsens Melk og klædes med Landsens Uld, lede den høiere Opdragelse, staa paa Præke- og sidde paa Domstole og om Kongens Raadsbord og ligesom glæde sig, naar de kunne afklæde sin gamle Mor og hænge paa hende Filler og Lapper. Folk maa lære fine Folk at kjende, og deres Dage maa snart være talte.

Efter flere Bemærkninger i denne Retning med skjemtefulde og godmodige Betragtninger, gik han over til den indre Politik og fandt da med samme Nødvendighed, at Maalstrævet var et Udtryk for Folkelighed ogsaa i denne. Ligesom vi vilde afskaffe fremmede Ord og Vendinger i Sproget, saaledes maatte vi ogsaa virke for Simplifikation af Ombudsværket og lade Folket saavidt muligt styre sig selv. Der er Fraser i Stilen og der er Fraser i Magistraturen, havde han nær sagt. Der er Ombudsperioder med sine Mellemsætninger ligesaavel som Perioder i Stilen. Det er laant Altsammen, vil kunne skjønnes. Han var ingen Rodhugger og Radikal, lagde han til, saa Ingen skulde frygte. Men Norsk maatte han være ogsaa i dette Stykke. Ved at fare langs Kysten og se paa de spredte Gaarde og de smaa Byer skjønte man strax, at der ikke trængtes til nogen stor Ombudshær for at holde dette Folk i Tømme.

Maalstrævet, endte han, maatte ligeledes ifølge sin Natur sambinde til Et Ombudsmand og Folk samt By og Land. Før var der Adskillelse mellem disse til lige stor Ulykke for dem begge. Det var et Land under fremmed Magt, som heri var synligt, idet Ombudsmændene vare sendte som Lærere med et fremmed Sprog til et undertvunget Folk, og Byerne spillede ligeledes den samme Rolle. Disse Forholde vilde, saavidt muligt, forsvinde og Alle sambindes til Et, naar det fælleds Sprog sambandt Alle, og det gik op for Enhver, Nationen var Et og udelelig."

Efter Vinjes Tale afsang man en af Vinje forfattet Sang.

Maleren Askevold fortalte dernæst en Regle i Søndfjordsmaal, der vakte meget Bifald, og til denne knyttede Vinje nogle Bemærkninger, idet han sagde, at den alene kunde sammenlignes med den homerske Poesi, hvoraf han gav en kort Fremstilling og stillede denne naive Poesi op imod Kunstpoesien gjennem en Lignelse mellem Ole Bulls og Møllargutens Fele, hvorpaa han endte med at udbringe et Leve for Ole Bull, der hilsedes med kraftige Hurraraab.

Ole Bull optraadte derpaa og dvælede paa sin sædvanlige gemytlige Maade ved sit Stræv og al Modgang med sin bergensk-nationale Scene, idet han, hyppig afbrudt af Bifald og Munterhed, gav en humoristisk Skildring af dens Stiftelse i 1850. Han endte med et Leve for det nationale Bergen, den By, hvor han paastod, at ogsaa Vinje maatte være født. Vinje svarede, at det Meste, han kunde drive det til, var at dø her. Under denne Skjemt endte Mødet med et Leve af Formanden for Maalstræverne Bull og Vinje.

Sangerne udførte under Mødet flere Nummere, der gave Vidnesbyrd baade om den Lyst, hvormed Sangen drives, og den Dygtighed, hvormed den ledes inden Laget.

Forslaget om en Jernbane over Jæderen er fremdeles Gjenstand for Sagkyndiges grundige Overveielse og lader til at vinde Stemningen mere og mere for sig, skriver „Stvgr. Amtstd." Paa Opfordring af Indredepartementet er der nemlig af Stavanger Amt opnævnt en Komite, der har at udføre enkelte af de nødvendige Forarbeider, saasom Optælling af den Færdsel, Udførsel af Varer m. m., som Aar om andet foregaar paa denne Strækning. Disse Forarbeider vil senere komme til at tjene som Grundlag for Beregningerne over Banens sandsynlige Rentabilitet o. desl. Siden Jernbanedirektør Pihl udtalte, at Jæderbanen, paa Grund af de gunstige Terrænforholde, vilde blive den billigste Bane i vort Land, d. v. s. fordre den forholdsvis mindste Anlægskapital pr. Mil, har Mange, som tidligere stillede sig ligegyldig ligeoverfor Sagen, nu sluttet sig til den; men ikke dette alene, men Mange have nu ogsaa faaet et andet Syn paa Sagen ved at tage med i Beregningen Udsigterne til, at den forbedrede Kommunikation vilde tvinge de udyrkede 9/10 af Jæderens Sletteland under Plogen og Harven, forøge Indbyggerantallet efter et lignende Forhold, samt gjøre Jæderen, hvor et Misværtaar næsten er en ukjendt Ting, til en af Norges første kornproducerende Provindser.

Ulykkestilfælde. 1869 synes rent at være skjæbnesvangert for vor By i Henseende til ulykkelige Hændelser, skriver „Stvgr. Amtst." Nylig indtraf atter en saadan beklagelig Begivenhed her paa Havnen, der gjaldt et Par Menneskeliv. Ombord paa Skibet „Protektor" var nemlig nogle af Mandskabet beskjæftigede med at nedtage Forremerseraa, da pludselig Bolten til Bagbords Toplænte brak, Raaen vippede paa Ende og de tvende paa samme værende Sømænd styrtede i Dækket. Paa den ene, en gift Skibstømmermand ved Navn Gustav Olsen Meling, knustes Hovedet i Faldet, og han døde uden at give Lyd fra sig, medens den anden, Ungkarl Theodor Torkildsen, vistnok fik adskillige voldsomme Beskadigelser, men var endnu i Live, da han ankom paa Hospitalet.

Trykfeil. I Opsatsen „Om Ligningsvæsnet paa Modum" er indløbet følgende Trykfeil: 2den Spalte, 16de Linie ovenfra staar 8 pCt., skal være 5 pCt.; 3die Spalte, 6te Afsnit staar 10,000 Spd., skal være 1000 Spd.; 4de Sp., 3die Afsnit staar 1750 Sp., skal være 7500 Sp.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget; forresten er Tilstanden og Udsigterne som igaar.

Anmeldte Reisende.

Den 10de November.

Fru Tønder fra Frederikshald, Sagfører Koren fra Holmestrand, Kjøbmand Piene fra Trondhjem, Wankel fra Moss, Pastor Moe og Pastor Blessing fra Drammen, Adjunkt Landstad fra Lillehammer, Kandidat Anker fra Hamar, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Vort hersteds etablerede

Kommissions-Kontor

for Agentur- og Kommissionsforretninger, Indkassationer, Speditioner, Leie og Bortleie, Engagements- eller Fæsteforretninger etc. tillade vi os at anbefale.

Christiania, i Novbr. 1869.

Ulleberg & Co.

Kontor: Nedre Slotsgade No. 12, ved Siden af Fr. Berghaus.

Bøger.

Udkommet er:

Erik Hoff: **Harmonia.** Samling af flerstemmige Mandssange. 2det Hefte, 30 ß.

Under Pressen er:

Erik Hoff: **Trestemmige Børnesange**, 2det Hefte; **Præludiebog** (korte og lette Koralforspil), 3die Hefte; **Hymne og Salmer** for blandet Kor.

Damehatte

af udmærket Kvalitet, fra **42 Skilling**, og **Herrehatte** fra **96** Skill. samt nye **Former** realiseres fra Fabriken i Nedre Slotsgade 4.

N. M. Hansen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

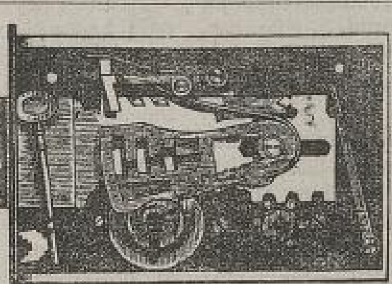

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum, **Cichorie,** smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder, } udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Tilsalgs.

Gode Herregaloger.

Et lidet Parti udsælges for 3 ꞵ pr. Par hos **L. A. Nicolaysen.**

Saltebaljer,	**Kulkasser,**
Kjødkværne,	**Kuløser,**
Marmormortere,	**Veedkurve,**
Hakkebrædt,	**Ildtøi,**
Hakkeknive,	**Ildtøistativer,**
Ruggebrædt,	**Fyrovne,**
Ruggeknive,	**Tendere,**
Rullepresser,	**Askespand,**
Pølsepinder,	**Pokere,**
Pølsehorn,	**Pustere,**

m. m. m. hos

Fredrik Wang,

Kongensgade.

Kaffe	20, 21, 22, 24	Skill.	pr.	Pd.
Raffinade	17	„	-	„
Sirup	6, 7	„	-	„
Riis	6, 7, 8, 10	„	-	„
Hvedemeel	4, 4½, 5, 6	„	-	„
Bygmeel	3, 3½, 4	„	-	„
Erter	4, 5, 6	„	-	Pot.
Stearinlys	18	„	pr.	Pakke
Smør	12, 13, 14	„	-	Mrk.

Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Fl., i 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,

Jernbanetorvet.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos

Bernhard Fischer,

Jernbanetorvet.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos

Bernhard Fischer.

Extra fin Myseost

hos O. Schjønneberg & Co.

Smør. Fint Meierismør i smaa Spand og extra fint dansk Smør i ¼ Tdr. og i mindre Dele billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Kjæx fra Huntley & Palmers billig hos

O. Schjønneberg & Co.

Multegrød og oplandske Multer i Dunke sælges meget billig af

O. Schjønneberg & Co.

Chocolade, fransk, sweizer og norsk i flere Kvaliteter hos

O. Schjønneberg & Co.

Ny Kaffe, grøn og blaa Java à 26 ß, naar 5 ℔ tages, Lagueyra 25 ß og Brasil fra 20—24 ß pr. ℔ hos

O. Schjønneberg & Co.

Lys. Stearinlys, holl. og svenske, Parafinlys og Talglys i Kasser og mindre Dele sælges billig hos

O. Schjønneberg & Co.

No. 36. **No. 36.**

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Tjeneste søges.

Mærk!

En ung Gut fra Landet ønsker sig anbragt enten ved Handelen eller ved et Kontor. Gode Anbefalinger kan tilveiebringes. Billet mrk. „Strax" bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør 34 Ark.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 263. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 11te November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Ireland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Mosß, Vaaler, Haabol, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Soløer samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Hoiland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Hvorledes kan det norske Hærvæsen blive til Værn og Beskyttelse for Folket, og samtidig hermed til Gavn og Nytte?

II.

Vi leve i en Overgangstid. Det Gamle er i Ruin; men det Nye er endnu ikke fuldført. En saadan Tid er altid ulykkelig. For enkelte Mennesker bliver den ulykkelig derved, at de store Formaal, den stiller dem, bringer dem til at forcere sin Aandsvirksomhed og hensætter dem i en bestandig Spænding, som berøver deres hele Væsen Ligevægt og Enhed, udtærer dem og bringer dem i Graven før Tiden. For andre bliver den igjen ulykkelig derved, at denne Mangel paa Harmoni i alle Forholde, denne Forvirring i alle Begreber, denne Mangel paa noget fast at holde sig til og nogen Autoritet at tro paa, hvilket en saadan Tid fører med sig, bringer dem til aldeles at opgive al Kamp, al Stræben i Aandens Verden, og driver dem til at søge Tilfredsstillelse for sin Aands Higen i Opnaaelsen af alle Livets sandselige Goder. Nydelsessyge og Trang til at omgive sig med alle de materielle og aandelige Behageligheder, al den Luxus, Menneskenes Opfindsomhed i Tidernes Løb har formaaet at skaffe til Veie, er derfor ogsaa et karakteristisk Træk for vor Tid. Blødagtighed og Sandselighed har endogsaa i de største Stæder, som Paris og London, naaet den samme Høide som paa Romerrigets sidste Tider.

Men netop fordi Menneskene i vor Tid enten driver sin Aand frem paa Legemets Bekostning, eller søger saa vidt muligt at tilfredsstille sine Øines og sit Kjøds Lyst paa baade Aandens og Legemets Bekostning, og saaledes i begge Tilfælde ender med at skabe sig selv en usund Aand i et usundt Legeme, netop derfor er alle disse krigerske Øvelser og Forberedelser, der i vor Tid drives mer end nogensinde før, saa nødvendige og nyttige. Thi den storartede Gymnastik, som nu foregaar rundt om i alle Europas Lande under Navn af militære Øvelser, den er den kraftigste og bedste Modvægt mod den almindelige Svækkelse og Raaddenhed. Den redder mangt et ødelagt Menneske fra at gaa til Grunde; den bringer mangengang Ligevægt og Enhed tilbage i det forstyrrede Forhold mellem Aand og Legeme. Det vilde derfor fra denne Side betragtet være den værste Tjeneste, Nogen i vor Tid kunde gjøre Menneskeheden, om han med en Gang fik al Aarsag til Krig fjernet. Endnu er Krig fornøden, og end mere er Forberedelserne til Krigen det.

Ogsaa for vort eget Lands Vedkommende gjælder disse Betragtninger. Og om det end ikke er kommet saa vidt med Luxus og Nydelsessyge her som i mange andre Lande; om end Livet, især i vore Landsbygder, har holdt sig nogenlunde friskt, saa er det dog saare langt fra, at vort Land er gaaet ganske fri for Tidens fordærvelige Virkninger. Klage over „den sig mer og mer omgribende Luxus" høres jo baade fjernt og nær, baade af Bonde og Bymand. Og paa den anden Side, den Overanstrengelse af de aandelige Kræfter paa de legemliges Bekostning, der ogsaa er en af Tidens Tegn, den er, om ikke mere, saa vel ligesaa fremtrædende i vort Land som i alle andre. Thi denne levende Trang til Kundskab, til Overblik og Klarning, og dette rastløse Arbeide for at virkeliggjøre sine Tanker, denne Fremskridtshigen, den er vel vort Folk, kanske fremfor andre, bleven velsignet med. Og at denne rastløse Stræben og Tragten saa saare ofte bringer Ynglingen til at overanstrenge sine aandelige Kræfter og vanskjøtte sine legemlige, derpaa har man jo det mest øiensynlige Bevis i vore Studenter og Seminarister. Og herom er der da ogsaa bleven talt og skrevet nok baade af Læg og Lærd.

Dette gjælder de høiere Lag i Samfundet. Men hvad Arbeidsmanden angaar, med Hensyn til de store Samfundsklasser i Landet, som ernære sig med legemlig og haandtlig Arbeide, skulde man fristes til at tro, at Forholdet stillede sig ganske anderledes. Thi hos Arbeidsmanden er der da hverken nogen synderlig skadelig Luxus eller for megen Læsning og Studering; han skulde da sagtens have en sund Aand i et sundt Legeme. Man skulde tro saa, ja. Men her kommer der andre Aarsager til, som gjør, at selv ikke for hans Vedkommende holder denne Sætning Stik.

For det første er det nu blevet temmelig trangt i Landet. En maa arbeide stridt her, skal En kunne ernære sig og Sine med legemlig Arbeide. Dog dette ikke saa at forstaa, at der ikke i vort Land skulde ligge Ernæringskilder, rigelige nok til at tilfredsstille mangfoldig flere Menneskers Behov, end deres, som nu bor i Landet. Men mange af disse Næringskilder er endnu ikke aabnede, og det er kun faa Mennesker, der har Mod og Begavelse nok til at begynde paa noget nyt. Næringsveienes Udvikling har ikke kunnet holde Skridt med Folkets Formerelse. Derfor er det bleven trangt i Landet. Og da nu vort Klima desuden forholdsvis er saare ugunstig, da Livet her i Norge har saa mange Behov, som man i sydligere Lande ikke kjender til, saa bliver Arbeidet, selv uden andre tilkommende Aarsager, tyngre og haardere end i andre af Naturen mere begunstigede Lande. Derfor maa denne Stræv og Slid til. Arbeidet gaar besværligere og kræver mere Tid end andetsteds. Men en Følge af dette er igjen, at Arbeidsmanden, hvad Slags Arbeide han nu end driver, maa se al sin Tid og alle sine Kræfter optagne af dette ene Slags Arbeide. Han har ingen eller liden Anledning til at udvikle sine legemlige Kræfter i andre Retninger end netop den ene, som hans særegne Arbeide giver ham. Følgen deraf er, at han bliver klodset, tung og besværlig. Der er ingen Lethed, ikke Spor af Ynde over hans Bevægelser. Men et saadant tungt og besværligt Legeme virker tilbage paa Aanden. Den bliver dorsk og sløv. Naar man kommer fra sydligere Lande, bliver man ogsaa strax slaaet af den Forskjel, der er mellem Arbeidsmanden der og her i Landet. Sydlændingen fører sig altid smukt og med Anstand; han er livlig og munter. Hvorimod man i vort Land kun i de øverste Fjelddale gjenfinder denne samme Lethed i Bevægelse og Liv i Talen; forøvrigt finder man kun altfor hyppig en træg og dorsk Aand i et trægt og dorskt Legeme.

Derfor er Legemsøvelser i vort Land næsten ligesaa nødvendige for Arbeidsmanden som for den bedre stillede i Samfundet. De udvikler alle Legemets bundne Kræfter og gjør Aanden til fuldkommen Herre over alle dets Bevægelser. Og derfor er den almindelige Værnepligt, selv under den nuværende Ordning, til sand Gavn og Nytte for vort hele Folk, ihvorvel dette ikke er trængt ind i dets Overbevisning. Men de Legemsøvelser, som den almindelige Værnepligt yder, ere ikke tilstrækkelige; Soldatertjenesten, saaledes, som den nu er indrettet, er ikke nok til at modvirke Tidens og Forholdenes skadelige Indvirkninger. Et Par Maaneders Excercitie et Par Gange i Livet er ikke tilstrækkelig til at udvikle og hærde Legemet, og slet ikke til at udvikle det harmonisk. Dette er vel ogsaa Grunden til, at Befalingsmanden, i den korte Tid, han har at befale over Soldaten, saa meget som muligt udsætter ham for allehaande Strabadser og Livets Ubekvemmeligheder, hvorover man saa ofte hører Klager. Naar Landets Ungdom møder frem paa de forskjellige Excercerpladse som Rekrutter, saa forefinder Officeren en Masse unge Mennesker dels med kuede og forkjælede Legemer, dels med plumpe og klodsede, og af sligt Stof skal han i Løbet af en 2, 3 Maaneder skabe en krigsdygtig Hær. Hvad Under, om han da driver dem frem saa haardt og strengt, han kan, om han af og til behandler dem en Smule ufolkelig. Han er i sin gode Ret. Og forsaavidt ere de fleste af de Klager, der reises mod Behandlingen af Soldaterne i de forskjellige Leirsamlinger, ugrundede. Men grundede ere de, og meget vel grundede, forsaavidt de angaa det hele Stel, den hele Ordning. Thi det er umulig for Officeren at skabe en dygtig Soldat i saa kort en Tid, hvormeget han end bestræber sig for at hærde og staalsætte ham; det er umuligt for Officeren at gjøre det med de Midler, med den Methode, han nu har til sin Raadighed.

At dette er almindelig erkjendt, viser sig i Oprettelsen af alle de Skytte- og Skarpskytte-Lag, som nu foregaar rundt om i Landet. Men der er den store Feil ved alle disse frivillige Vaabenøvelser, at de, som mest trænger dertil, holder sig borte fra dem.

Den samme Erkjendelse lægger sig ogsaa for Dagen i de Bestræbelser, der nu gjøres fra mange Hold for at indføre Vaabenøvelser i Skolerne.

Men disse Vaabenøvelser i Skolerne ere endnu i sin Barndom. Der er ingen Enhed, ingen Ordning i dem; ligesom de ogsaa drives som noget ganske underordnet. Og dog er den organiserede Indførelse af disse i vore Skoler, saavel i de lærde som Almu-Skolerne, det eneste mulige Middel til at skabe et vaabenført Folk i vort Land og under vore Forholde. Thi at den korte Tid, som nu anvendes paa vore Værnepligtiges militære Uddannelse, er aldeles utilstrækkelig til at skabe en krigsdygtig Soldat og ligesaa utilstrækkelig til at udvikle de legemlige Kræfter, derom kan der vel ingen Tvivl være. Men at paa den anden Side Folket ikke har Raad til at ofre mere af den voxne Ungdoms Tid og heller ikke flere Penge, og at det i ethvert Fald ikke *vil* ofre mere, derom kan der vel heller ingen Tvivl være. Men hvorledes skal man saa kunne skabe en krigsdygtig Ungdom, der kan opfylde sin Pligt mod sit Fædreneland, nemlig ved at værne om dets Frihed, *uden netop ved at benytte den aller naturligste og for Ungdommen selv mindst tidsspildende og mest gavnlige Maade, nemlig ved fra Barndommen af at oplære dem i Vaabenøvelser.* At lære at excercere, at lære de forskjellige Haandgreb og de simpleste Manøvrer, kort sagt at lære Soldatertjenestens ABC, det skulde fordres ligesaa strengt af Gutten, som at kunne læse og skrive. Det skulde ved Lov paabydes for alle vore Skoler. Thi i Barndommen læres alt det Maskinmæssige, som en Soldat maa være indøvet i, med stor Lethed, det gaar som en Leg. Naar Gutungen kom ud fra de kvalme Skolestuer for at excercere og (vi kan gjerne sige) lege Soldat, med hvilken Iver, men hvilken Lyst vilde han saa ikke lære alt det, som senere hen, naar han bliver voxen Kar, forekommer ham som idel Pedanteri og som uværdigt at spilde en voxen Mands Tid og Kræfter paa! Og først, naar En fra Barns Ben af blev opøvet og oplært i dette Maskinmæssige ved Soldatertjenesten, kunde dette blive ordentlig lært. Først da kunde der i Tidens Løb blive en rigtig snyg og letvindt Soldat af ham. Og fra Barndommen af vant til at lyde sine Befalingsmænd, vant til „Subordination og Disciplin," vilde han ikke som Voxen føle sig krænket ved at maatte bøie sig for Folk, der staa lavere end ham selv i Dannelse og Stilling i Samfundet. Orden og Lydighed i Soldatertjeneste vilde flette sig ind i hans tidligste Forestillinger som noget aldeles nødvendigt, som noget, der falder af sig selv for en Soldat. Og endelig først ved den organiserede Indførelse af Vaabenøvelser i Skolerne, og disse betragtede som en Del af Opdragelsen, først derved kan saavel vort Landsfolk som vort Byfolk faa sine legemlige Kræfter harmonisk udviklede, og al den Klodsethed og Sygelighed og Forkjelethed jages paa Dør.

Men hvis Gutten skulde have den fulde Gavn af Vaabenøvelserne, da maatte de ikke ophøre fra den Tid, da han forlod Skolen og indtil han fyldte sit 23de Aar. Vel er der stor Sandsynlighed for, at Vaabenøvelser vare blevne ham saa nødvendige, at han, naar han havde forladt Skolen, paa egen Haand vilde fortsætte. Men for Manges, og kanske netop for deres Vedkommende, som trængte mest dertil, vilde dette ikke være at vente. Derfor maatte Loven ogsaa her gribe ind, men saaledes, at Ynglingen havde Valget mellem at træde ind i Skytte- eller Skarpskytte-Lag og at excercere en fjorten Dages Tid paa nærmeste Excercer-Plads. Thi det gjaldt her mere at vedligeholde det allerede Lærte, end at lære noget Nyt. Derfor kunde ogsaa Skarpskytte-Sagen ordnes saa frit som muligt og have samme Farve som de nu existerende frivillige, ihvorvel de naturligvis maatte have en Officer til Befalingsmand, som kunde have Tilsyn med, at det dog gik nogenlunde ordentlig til. Og for den, som ikke havde Raad eller Tid til at deltage i disse og saaledes kom til at excercere en kortere Tid paa nærmeste Excercerplads, maatte det naturligvis ogsaa gjøres saa letvindt og lidet bekostelig som mulig: Ingen Uniform og ingen militære Tilstelninger.

Og naar saa efter disse Forberedelser Landets 23aarige Ungdom samledes paa de store Leirpladse, vilde det ske med ganske andre Følelser end nu. Legemlig udviklet og hærdet, opvoxet under militære Øvelser, og med mange af Barndommens lyseste Minder knyttede til Vaabenøvelser, vilde den unge Mand anse Leirtiden snarere som en Befrielse og Vederkvægelse ovenpaa sine dagligdagse Beskjæftigelser, end som en tung og trykkende Byrde. Leirlivet med alle sine Ubekvemmeligheder vilde saa noget friskt og tiltrækkende i hans Øine. Og da han kunde begynde der, hvor han nu som oftest ender, vilde de militære Øvelser ikke forekomme ham kjedelige og pedantiske, men nyttige og gavnlige for Aand og Legeme.

Og for Officeren var det da muligt at skabe en krigsdygtig Hær, der i Farens Stund ikke vilde svigte sit Kald.

Naar Værnepligten begyndte i Skolerne, kunde den Fordring, vi stillede til et frit Folks Hærvæsen, opfyldes. Naar Vaabenøvelser udgjorde en Del af Mandens Opdragelse, da vilde Værnepligten ikke blot blive en Pligt og en Byrde, men et Gode, ja næsten en Rettighed. Vort Hærvæsen vilde da blive, hvad det bør være, til Værn og Beskyttelse for Folket, og samtidig hermed til umiddelbar Gavn og Nytte.

I nøie Forbindelse med den organiserede Indførelse af Vaabenøvelser i Skolerne staar Forslaget om Almueskolelærer- og Underofficer-Bestillingens Forening. Dette Forslag, der blev gjort paa Skolelærermødet i Hamar, røber netop den begavede Mands sikre Blik paa, hvad der mangler baade vore Almueskolelærere og vore Underofficerer, vort Skolevæsen og vort Hærvæsen, og kan ikke noksom roses og anerkjendes.

Hvad der for største Delen mangler vore Almueskolelærere, er netop det friere Blik paa Livet, den stærkere og friskere Personlighed, som er aldeles nødvendig for en Lærer, men som vanskelig kan skabes ved den noget ensidige Opdragelse, han nu faar. Vor Almueskolelærer er i Almindelighed for ængstelig af sig, han har ikke nok Tillid og Tro paa sig selv. Men dette vilde netop Underofficerskolen give ham; den vilde danne en passende Modvægt mod vore Skolelærerseminariers noget svækkende og kuende Virkninger.

Og hvad der nu paa den anden Side, som oftest mangler vore Underofficerer, det er netop det som vore Almueskolelærere har: Dette rette Alvor, denne Personlighedens og Folkelighedens Aand, som ogsaa maa komme til for at give en Overordnet den rette Indflydelse paa sine Underordnede. Og dette ofte støiende og brutale Væsen vilde da falde bort.

Hvis dette Forslag blev gjennemført, vilde ikke blot vore Almueskoler vinde derved, nemlig at Vaabenøvelserne blev drevne med Kraft og Indsigt, men ogsaa hele vort Hærvæsen vilde vinde. Der vilde nemlig blive et ganske andet Sammenhold mellem Soldat og Underofficer, end nu er Tilfældet. Soldaten, fra Barndommen af vant til at se op til sin Befalingsmand med Agtelse og Kjærlighed, vilde slutte sig langt inderligere til denne. Underofficeren paa sin Side vilde stole ganske anderledes paa sine Folk, saasom han kjendte dem fra Barns Ben af. Soldaten vilde paa en og samme Tid blive langt mere lydig og slutte sig langt inderligere til sin Underofficer. Men Sammenhold er netop hvad der mangler i vor Hær, thi denne nødvendige Egenskab for en Hær kan ikke udvikle sig i nogle Maaneders Samvære, men først gjennem længere Tids Kjendskab og Agtelse.

End mere Styrke og Sammenhold vil vor Hær faa, naar Storthingets Beslutning om at aabne vore Underofficerer Adgang til de høieste Stillinger i Hæren gjennemføres. Naar den menige Soldat er sig bevidst, at han ved egen Flid og Dygtighed kan naa de høieste militære Poster, vil dette give ham langt større Lyst og Opfordring til at anspende sine Kræfter, og give ham langt større Selvtillid. Gjennemførelsen af denne Beslutning vil ogsaa i sin Rod kvæle al Stands- og Klasse-Forskjel saavel mellem Soldaten og den Overordnede, som inden Officerernes egen Midte.

Ved disse tre Foranstaltninger, Indførelsen af Vaabenøvelser i Skolerne, Underofficer- og Almueskolelærer-Bestillingens Forening, samt den menige Soldats Adgang til at rykke op til de høieste militære Poster, vil ogsaa den Ufolkelighed i Aand og Tone, som vi i den foregaaende Artikel klagede saa bittert over, af sig selv svinde bort. Hele vor Officerstand vil komme Folket nærmere, og alt smaat og smaaligt, som af Naturen er det norske Folk imod, vil blive afskaffet i vort Hærvæsen. Det vil komme til at ligge mere frem for Dagens Lys, at Hæren er til alene for Folkets Skyld, og at Folket selv opfylder en af sine store og nødvendige Pligter mod sit Fædreneland ved at holde sin Hær paa Benene.

Naar nu dertil kom Næringsfrihed for de lavere Grader af vor Officerstand, hvorved denne vilde tabe dette stærkt udprægede Standsmærke, tro vi at Norge kunde faa en saa god og folkelig Hær og Hærstyrelse, som det kunde ønske sig. Da vilde denne slette danske Mynt fra før 1814, der endnu er gangbar hos os, blive indfriet af Folkelighedens rene, klare Sølv.

Kristiania, 11te November 1869.

For nogle Uger siden blev den under Navnet „Essays and Reviews" bekjendte Samling af theologiske Afhandlinger oftere nævnt, idet der blev reist Anklage for Kjætteri mod 2 af Medarbeiderne, som dog tilsidst bleve frikjendte. Værket træder nu paany i Forgrunden, siden en anden af Medarbeiderne, Dr. Temple er bleven udnævnt til Biskop af Exeter. Times bringer Skriftets uskyldige Oprindelse i Erindring. I Midten af det forrige Aartiende faldt det nogle Medlemmer af Universiteterne i Oxford og Cambridge ind, at samle til Offentliggjørelse et Bind forskjellige Opsatser af politisk og videnskabeligt Indhold. Blandt Bidragene fandtes der ogsaa en Pakke theologiske Arbeider, som dog tilsidst bleve udelukkede, for at Samlingen kunde faa et fuldstændigt verdsligt Indhold. Da Forfatterne ikke vilde have anvendt Tid og Arbeide forgjæves, lode de sine Theologica udgaa i et fælles Bind for sig, og paa denne Maade kom da de bekjendte „Essays and Reviews" til Verden. Værkets Forfattere tændte uden at vide det en Brand, som endnu ikke er slukket og som i disse Dage igjen er flammet op i de engelske Aviser. Og blot fordi Dr. Temple var en af de 7 Medarbeidere i denne Bog, som efter kontinentale Begreber kan kaldes taalelig rettroende — vi gjengive „Köln. Zeit." Ord — er det Pusey, Lord Shaftesbury, Dr. M'Neile modsætte sig hans Kaldelse til Bispestolen.

Den italienske Regjering skal, og det allerede den 5te Oktbr., have udfærdiget en Rundskrivelse, hvori den gjør sine Betænkeligheder mod Konciliet gjældende og navnlig anfører: naar et frit Kirkemøde skulde afholdes, maatte først de franske Tropper fjernes fra Rom. Naturligvis er denne Rundskrivelse især bestemt for Paris, men den vil visselig ingen Følger have. I Rom begynde Biskopperne i stort Tal at indfinde sig til Konciliet. I Frankrige er der i Anledning af dette Kirkemøde udbrudt en skarp Strid mellem de strengeste Ultramontane (L. Veuillot) og de mere moderate Katholiker (Albert de Broglie, Montalembert).

„France" beretter, at Lovudkastet om Generalraadene med nogle Formforandringer er bleven bifaldt af Statsraadet. Dette Lovudkast giver Generalraadene (Amtsformandskaberne) Ret til at vælge sin Præsident og sit Bureau, at fastsætte sin Arbeidsordning og afstemme hemmeligt. Det giver tillige Vælgerne Ret til at forlange den Protokol, som er holdt i Generalraadet. „Mémorial Diplomatique" paastaar nu, at Sultanens Reise til Ægypten er endelig opgivet. „France" tror at kunne bekræfte denne Efterretning. Et Telegram fra Konstantinopel af 6te fortæller ligeledes det samme; og der maa vel altsaa nu være afgjort, at Sultanen ikke reiser.

Keiseren af **Rusland** lod sig den 2den ds. det bukariske Gesantskab forestille. Samtlige Repræsentanter for de fremmede Magter ere nu vendte tilbage til sine Poster i St. Petersburg; ogsaa Rigskantsleren, Fyrst Gortschakow, er kommen hjem. Den 2den ds. havde ogsaa den amerikanske Gesandt Audients. Han ytrede, at Regjering og Folk i de forenede Stater nære de inderligste Ønsker om den nuværende russiske Regjerings Langvarighed. Metropoliten af Serbien er ogsaa kommen til St. Petersburg, formodentlig i Anledning af den græsk-bulgariske Kirkestrid.

I „Köln. Zeit." heder det under 4de ds.: Det preussiske Deputerkammers Dagsmøde blev mærkværdigt ved den nye Finantsministers Optræden; Forelæggelsen af Undervisningsloven, som Minister v. Mühler gjorde til Gjenstand for en vidtløftig Karakteristik, gjorde lidet Indtryk, navnlig fordi ingen af Husets Partier ere i Tvivl om dens Skjæbne i Parlamentet. Noget besynderligt er det vistnok, at et Medlem af Ministeriet for en Uge siden fortæller, at Finantsernes Stilling er bedre i Preussen end i de fleste andre europæiske Stater, og at nu et andet Medlem af Regjeringen, Kultusministeren, for Alvor forsikrer, at den samme Stat ikke har Raad til at anvende 50,000 Thlr. til en Kasse for Almueskolelæreres Enker og efterladte Børn. Undervisningsloven bliver vistnok behandlet paa grundigste Maade; men allerede nu kan det med Bestemthed forudsees, at man neppe kan vente mere end at faa opstillet nogle Grundsætninger til Brug ved en vordende liberal Undervisningslov. Et ganske andet Indtryk gjorde Finantsministerens Tale og Optræden. En virkelig konstitutionel Ministers Sprog, en Optræden med bestemt Program, en Erklæring om at respektere saavel Repræsentationens som Kronens Ret og om Tilbagetræden i Tilfælde af Uenighed med Forsamlingen — et saadant Sprog, som paa saa lang Tid ikke er hørt, har næsten overrasket Huset og i ethvert Fald paa en behagelig Maade berørt alle liberale Partier ligetil yderste Venstre. Hvad den nye Finantsplan angaar, saa skal der i dette Aar ikke gjøres noget Tillæg i Skatterne, og Underskuddet for 1870 skal dækkes dels ved Nedsættelse i Gjældsafdragene, dels ved at anvende Summer, som indkomme ved Salg af Domæner. Vistnok er hermed ikke det Spørgsmaal besvaret, om hvorledes Forholdet vil stille sig i Fremtiden. Det ligger i Camphausens Plan ved frivillig Overenskomst at forandre Statsgjælden til en 4½ pCt. Rente, som ikke medfører nogen Afbetalingstermin for Staten og som, naar der haves Overskud, kan kjøbes tilbage. Dette er i og for sig en varig Forbedring af vor Statsgjældsforvaltning, men denne Foranstaltning er dog neppe tænkt at skulle medføre en varig Formindskelse i de Summer, som anvendes til Afbetaling. Hr. Camphausen holder med Rette fast ved den preussiske Finantsstyrelses gode Traditioner og saaledes ogsaa paa den meget væsentlige Grundsætning, at der paa den Gjæld, som er stiftet i Krigsaar, i ethvert Fredsaar maa afbetales en passende Del, naar ikke den sikre Ende paa Tingene skal blive en saare betænkelig finantsiel Svækkelse og en Ødelæggelse af Statens Kredit. For Fremtiden forlanger Camphausen, saavidt vi forstaa ham, en saadan Indtægtsforhøielse, som giver et tilstrækkeligt Overskud til Afbetaling af Gjæld; kun haaber han at skaffe denne Merindtægt tilveie ved Skattereformer — og forhaabentlig ogsaa ved Besparelser.

Erkebispen af **Paris** har ladet udgaa et Hyrdebrev, hvori han meddeler, at han staar paa Reisen til Rom for at deltage i Konciliet. Han forsvarer Konciliets Hensigtmæssighed og bekjæmper som falske adskillige udbrudte Meninger om denne Side af Sagen. Han erklærer, at Forholdet mellem Kirke og Stat maa opretholdes saaledes som det er bestemt i Konkordatet, trods de enkelte Mangler, som maatte klæbe ved den nuværende Ordning. I sin Patriotisme ville Bisperne holde fast ved dette vise Standpunkt, som beskytter alle væsentlige Rettigheder og Interesser. Den Antagelse, at Biskopernes Majoritet ved Akklamation vil forkynde Pavens Ufeilbarhed og saaledes anvende Tvang mod sine anderledes tænkende Kolleger, betegnes af Hyrdebrevet som absurd.

Siècle bringer sine Læsere følgende allarmerende Beretning: „Der kan ikke længere være nogen Tvivl om, at Opstanden i Cattarodistriktet er fremkaldt ved russisk Indblanding. Dette er ikke blot kommet for Dagen ved det store Antal Arrestationer, som den tyrkiske Regjering har foretaget i Herzegowina og Albanien, men fremgaar ogsaa af den Omstændighed, at de østerrigske Autoriteter i Dalmatien have beslaglagt Vaaben, der skrive sig fra Rusland. Rigskantsler Beust har derfor ikke taget i Betænkning at tilstille den østerrigsk-ungarske Chargé d'Affaires i Petersborg en overordentlig kategorisk Skrivelse, med hvis Indhold Fyrst Gortschakow skal gjøres bekjendt. I dette diplomatiske Aktstykke opfordres Rusland til at forklare sig fuldstændig om de Kjendsgjerninger, paa hvilke der støttes Beskyldninger imod det, og der skal tales om et „Brud" i det Tilfælde, at disse Forklaringer ikke ere tilfredsstillende. Jeg tror med Sikkerhed at kunne sige, at Forholdet mellem Wien og Petersborg er meget spændt, og at Gesandtskabsposterne, der længe have staaet ledige i disse to Hovedstæder, ikke ville blive besatte for det Første, saaledes som man har sagt. Det er ikke blot i Orienten, at Panslavismen fremkalder Uordener i Tyrkiets og Donaufyrstendømmernes Grændseprovindser, men ogsaa i Bøhmen, hvor det czechiske Parti er stærkt paavirket af dens Indflydelse. I Bøhmen, ja i Prag selv gives der russiske Emigrationskomiteer, som virke i Smug og søge at lokke de ulykkelige Bønder, hvem man lover Guld og grønne Skove, til Østersøprovinserne og det Indre af Rusland. At den militære Guvernør i Bøhmen, General Koller, har begivet sig til Wien, staar i Forbindelse med den Agitation, der uafbrudt udfoldes af moskovitiske Agenter, som gjennemstreife Landet."

Vi antage, at den hele Beretning i Almindelighed og alle Enkeltheder i Særdeleshed tiltrænge Bekræftelse.

De slesvigske Blade bringe Beretning fra den nordslesvigske Deputation, som har været i Berlin med den store Adresse. Vi have allerede meddelt Sendelsens Udfald.

I det preussiske Deputerkammer er der den 6te skeet en Forespørgsel til Regjeringen, om der var foretaget Skridt for at tvinge Danmark til at udlevere de slesvigske Arkivsager. Regjeringskommissæren svarede, at den fuldstændige Udførelse af den omhandlede Bestemmelse i Wienerfreden endnu ikke kunde finde Sted.

Befordringer og Afgang. Under 6te ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne administrerende Direktør ved Røraas Kobberværk H. Hansteen til Geschworner i Østre søndenfjeldske Bergdistrikt, hvorhos han er beskikket til 3die Direktør ved Kongsbergs Sølvværk paa de i kgl. Resolution af 16de Juli 1838 med Hensyn til Afskedigelse m. V. bestemte Vilkaar, samt Premierløitnant ved Bergens borgerlige Artilleri-Bataljon J. H. Kjeding til Kaptein og Chef for Nordnæs Kompagni af samme Bataljon.

— Under s. D. ere følgende Avancements og Forsættelser foregaaede i 1ste Akershusske Infanteribrigade: Chefen for det forrige Ringsakerske Kompagni af Hedemarkens nationale Musketerkorps, nu 2det Kompagni af Hedemarkens Bataljon, Kaptein C. J. Schultz, forsat til Chef for 1ste Kompagni af samme Bataljon; Chefen for forhenværende 4de Division af Oplands Landværns-Bataljon, nu 1ste Division af Gudbrandsdalens Bataljon, Kapt. C. F. Lowzow, til Chef for 2det Kompagni af Hedemarkens Bataljon; Kaptein og Kvartermester ved Gudbrandsdalens Bataljon N. J. F. Friis udnævnt til Chef for 1ste Division af Gudbrandsdalens Bataljon; surnumerær Kaptein i Brigaden J. J. Dahl — der igjen indtræder i virkeligt Nummer i Brigaden — ansat som Kvartermester ved Gudbrandsdalens Bataljon.

— Under s. D. ere Efternævnte ifølge Ansøgninger forundte Afsked i Naade, nemlig: Lærer ved Klæbo Seminarium H. Landstad, H. E. Sommerfeldt, pers. Kap. hos Sognepræsten til Østre Akers Præstegjeld under Akers Provsti i Kristiania Stift, H. G. Magelssen, samt Sognepræst til Hetlands Præstegjeld under

---

Den unge Læremester.

(Efter Fr. Gerstäcker.)

(Slutning fra f. No.)

Wohlers saa imidlertid med ikke ringe Opmærksomhed paa Øxen, som havde arbeidet saa meget hurtigere end de tre tilsammen, og derhos hugget Stammen saa glat af som om den var saget, medens deres Træ saa ud som Musene havde gnavet det af.

Georg forklarede ham hurtig de fordelagtige Egenskaber ved de amerikanske Øxer. „De er brede, tunge og tynde ved Eggen", sagde han; „men ikke jevntykke som Eders, der sidder fast ved et kraftigt Hug og maa rives ud igjen med Magt; men de har i Midten, omtrent tre Tommer fra Eggen, det høieste og tykkeste Punkt. Øxen gaar ind i Træet saa langt og bliver da blot hængende paa dette ene Sted, saa at den gaar løs igjen ved den sagteste Bevægelse med Haanden. Men vil I hugge ligesaa dybt ind med Eders Øxe, som desuden blot er Halvdelen saa bred, som jeg med min, saa maatte I altid have to Mand for at faa den ud igjen. — Men se, der kommer Christian med Fade. Lad os nu fylde Honningen i dem, saa at vi kan faa den hjem."

Da de var komne hjem, gik han, medens Margarethe smilende saa efter ham, ind i det lille Spiskammer, — thi han var allerede som om han hørte til Familien, tog frem en tom Flaske, som han tidligere havde fundet og renset, skummede Fløden af Melken, heldte den i Flasken og rystede denne indtil han fik Smør.

Margarethe saa hovedrystende paa ham, og det forekom hende mærkeligt, at Alt lykkedes saa fortrinligt for ham. Og Alt var saa naturligt for ham, at man tydelig kunde se det var Hverdagsarbeide, han udførte. Og i Virkeligheden gjorde han heller ikke mere end enhver Amerikaner, som fra Ungdommen af er opdraget i Skogen og henvist til at stole paa sig selv.

Imidlertid var det ikke saa ganske tilpas for den unge Pige, da han den følgende Morgen erklærede, at han maatte hjem og ikke kunde blive, da han egentlig havde opholdt sig meget længere end han fra først af havde havt til Hensigt. Men han gjorde Wohlers det Forslag at ledsage ham hjem. Underveis, thi han tænkte at tage den lige Retning gjennem Skogen, vilde han da mærke Træerne, for at de kunde finde Veien igjen.

„Jeg vilde ogsaa gjerne være med", sagde Margarethe trohjertig, „jeg vilde saa gjerne se, hvorledes I har indrettet Eder derborte saa ganske alene."

„Ja, bliv med", sagde Georg hurtig, „jeg sætter Dig paa min Hest; den Brune er taalmodig som et Lam, hvert Barn kan ride den, og saa gaar vi sammen over. Jeg skal ogsaa give Dig Frø af gode Vandmeloner, Græskar og Bønner, som I kan plante næste Aar."

Wohlers gik ind herpaa; han var fornuftig nok til at forstaa, at den praktiske, unge Mands Naboskab kunde være ham af største Nytte, og da Afstanden efter Georgs Forsikring ikke var mere end tre Fjerdinger, kunde Veien heller ikke være saa meget at snakke om. Han besluttede endogsaa at tage sin Søn med, for at denne paa Tilbageveien kunde afmærke Veien endnu bedre, saa de ikke kunde tage Feil af den.

De brød op om en halv Time, og Georg havde anslaaet Længden af Veien saa temmelig rigtig, skjønt han aldrig havde gaaet den før. Det var ogsaa mærkværdigt, hvor nøiagtigt han uden Kompas eller nogetsomhelst andet Hjælpemiddel holdt den Retning, som han havde slaaet ind paa. Han vandrede uafbrudt fremad med sin Øxe i høire Haand, hvormed han nu og da hug en Flis af de nærmeste Træer, og snakkede med Wohlers, medens Christian førte Søsterens Hest ved Tøilen.

Underveis spurgte han Wohlers, om de endnu ikke havde hentet sine Sager, som laa i Memphis, og da Wohlers svarede nei og sagde, at han vilde hente dem om sex eller otte Uger, raadede han ham til at gjøre det strax og ikke opsætte dermed en eneste Dag. Nu var Sumpen, hvorigjennem den korteste Vei gik, saa tør, som den nogensinde blev, men det var sandsynligt, at der vilde komme Regn om kort Tid, og da vilde han behøve ligesaamange Uger, som han nu behøvede Dage.

De traf endelig paa en liden Sti, som gik tvers igjennem Skogen; Georg gjenkjendte den øieblikkelig — ikke tusind Skridt derfra laa hans Hus, og snart opdagede de ogsaa den lille Lysning, som Oprydningen havde frembragt i Vildmarken.

Og hvor nyt Alt saa ud — de nykløvede Gjerdestave om Marken, det lille Hus med de endnu hvide Tagspaaner, den først for nylig opbyggede Skorsten — men ogsaa hvor vildt og øde.

Da de naaede Huset og Georg havde taget Pinden væk, som lukkede Døren, blev Margarethe staaende paa Tærskelen og udbrød forbauset, idet hun slog Hænderne sammen:

„Og her bor De — her har De været den hele Tid, og Alt, hvad jeg her ser, har De gjort med Deres to Hænder?"

„Ja, jeg har ikke havt Tid til at dovne mig meget, Grethe", sagde Georg halvt forlegen; thi nu, da han saa den unge smukke Pige staa paa Tærskelen, syntes han selv, at hans Bolig var forfærdelig ensom og trist; „men jeg maatte

Stavangers Provsti i Kristiansands Stift, M. A. Gjør, Sidstnævnte fra 1ste Januar 1870 at regne og med en aarlig Pension af 600 Spd.

Antal Fartøier*), indklarerede fra og udklarerede til udenrigske Steder i de 9 første Maaneder af Aaret 1869 til Toldstederne i

	Kristiania Stift. Indkl.	Kristiania Stift. Udkl.	Kr.sands Stift undtagen Stavanger Amt. Indkl.	Kr.sands Stift undtagen Stavanger Amt. Udkl.	Stavg. Amt og Bergens og Trhj.s Stifter. Indkl.	Stavg. Amt og Bergens og Trhj.s Stifter. Udkl.	Tromsø Stift. Indkl.	Tromsø Stift. Udkl.	Riget. Indkl.	Riget. Udkl.
Januar	58	38	125	45	87	40	2	2	272	125
Februar	30	136	57	242	38	95	—	7	125	480
Marts	169	598	190	436	141	251	12	11	512	1296
April	570	753	420	628	331	459	60	70	1381	1910
Mai	626	619	458	461	265	341	44	55	1393	1476
Juni	550	599	455	481	296	355	255	125	1556	1560
Juli	725	585	558	491	344	347	219	184	1846	1607
August	572	580	367	358	233	412	153	285	1325	1635
September	770	657	520	389	370	342	81	104	1741	1492
Summa	4070	4565	3150	3531	2105	2642	826	843	10151	11581

*) Ovenstaaende Opgave gjælder egentlig Antallet af Expeditioner til eller fra udenrigske Steder, hvilke Tal er noget større end Antallet af de ind- og udklarerede Fartøier, idet det hænder, at et og samme Fartøi har flere Expeditionsnummere. (Afgsb.)

Havnen. Dampskibet „Uffo" hidkom idag Kl. 12 og medbragte foruden Stykgods et større Parti Kornvarer. I Kjøbenhavn kom ombord, for at følge med til Laurvig, Mandskabet fra en Hr. Prebensen derstedts tilhørende Jagt, der forliste i Skagerak paa Rute til Hjemstedet. „St. Olaf" afgik ifølge Telegram fra Kristiansand Kl. imorges og ventes hertil tidlig imorgen. Idag er indklareret 3 Fartøier med Kornvarer, 1 med Linsæd og 1 med Hamp og Lin fra Riga.

Angaaende Indrømmelsen af fri Kystfart i Henhold til vor nye Toldlov af 17de Juni 1869 beklager Bergensp., at Loven først træder i Kraft fra 1ste Jan. 1870, og ønsker at en provisorisk Anordning vilde aabne svenske Dampskibe Adgang til fri Kystfart nu strax.

Storsildfisket i Nordland er nemlig skriver Bladet nu begyndt, men Fangstens Transport her til Bergen, Varens Hovedmarked, bliver paa Grund af manglende billige og hurtige Transportmidler dels fordyret dels umuliggjort. Kunde Sildehandlerne allerede nu befragte de letvindte svenske (Gøteborgske) Dampskibe, vilde det være til stor Fordel ikke alene for vor Handel, men især for de nordlandske Fiskere, som derved vilde opnaa en større Afsætning og forholdsvis bedre Priser. Forrige Aar vare Omstændighederne lidt gunstigere, men ogsaa da føltes Mangelen af billig Transport pr. Dampskib.

Iøvrigt imødegaar Bergensp. „Dagl. Allh.s politiske, unionsforstyrrende Tuskhandels-Tanke", som menes „at være fremmed for den oplyste Del af den svenske Nation".

A. O. Vinje mindede ifølge Bergensp. i sin Forelæsning den 4de Novbr. i en kort Tale om Dagens — 4de Novembers — Betydning og foreslog et Hurra for Dagen, hvilket istemtes af Forsamlingen.

Kulden har i Hamar naaet op til 18 Gr., i Elverum skal der have været 24 Gr. Mjøsen damper som en Følge heraf aldeles som midtvinter, skriver Hamar St., og vil utvivlsomt meget snart lægge sig, saafremt der ei bliver Omslag i Veiret.

I Fjeldene omkring Røraas findes mange skjulte Skatte, der vilde være til stort Gavn for Landet, skriver „Fjeldp." En Mand har nemlig paa sin Eiendom for nogen Tid siden opdaget en Metalanvisning af ædelt Slags (efter Mandens Udsagn skal det nok være Platina) og meget rig som det synes. Fjeldet er i en stor Vidde indsprængt af Metallet, der viser sig i smaa Korn, er temmelig tungt og haardt, saa det endog skal kunne skjære Glas og lader sig kun med stor Vanskelighed smelte. Manden, der opdagede Mineralet ved at et Stykke af Fjeldet rasede ud, har nu oprydded Stedet saavidt, at han derved nogenlunde kan se, hvor righoldigt det er, og efter hans Sigende viser det sig at gaa lige ned under Fjeldet. Stedet liger i Nærheden af en Bæk.

Til Førstelærer ved Røraas høiere Almueskole er ifølge Fjeldp. af Trhj. Stiftsdirektion udnævnt Kand. theol. Gerhard Andreas Overland.

Veiret vedbliver at vexle mellem Snefald og klar Luft med Kulde heder det i Trhj. Adr. Naar det sidste indtræffer et Par Dage, feie Landmændene Snen af nogle af sine Kornstør og søge at faa dem i Hus. Desværre synes der at være liden Mon deri ogsaa; thi efter hvad der er os meddelt, viser Kornet, der ved Indkjøringen synes nogenlunde tørt, sig dog fugtigt, naar det er aftærsket, og medens det henligeer i Dyngen mælter det sig, saa den Smule Kjerne, der er i det, spirer bort.

Nye Industrigrene. Arbetaren meddeler: Direkter Munktell paa Løvstafors i Vestmannland anlægger en storartet Fabrik for Tilvirkning af Papirmasse af Træ, hvilken Artikel nu begynder at indtage alt større og større Rum paa Sveriges Udførselslister. John Helmans Remfabrik i Norköping udvikler en vakker Virksomhed. Nylig er der blevet forarbeidet tvende 60 Fod lange 14 Decimaltommer brede Dragremmer med 3 Decimaltommers Kanter og kobbernaglede i hver Søm. Henved 40 Huder af det groveste og bedste Læder er medgaaet til dem, og de koste 1000 Rd. De skal anvendes ved Finspongs nye Valtseværk. Før skulde saadant tages darausen fra bevars. — Det er ikke fuldt 30 Aar siden Jönköpings verdensberømte Fyrstikfabrik anlagdes, og nu træffes dens Frembringelser i Jordens fjerneste Dele, medens flere andre lignende Fabriker ogsaa finder Afsætning i Udlandet. — I Kalmartrakten med dens høit opdrevne Havedyrkning er man nu betænkt paa at udbrede almindelig Kundskab om Kunsten at bevare Grønsager. Man tænker derigjennem at kunne udvikle en fordelagtig Industri. — For 2 Aar siden flyttede en fattig Farver ved Navn Lomell til Gislaved i Jönköpings Len. Ved Flid og Sparsomhed havde han bragt det dertil, at han nu har kunnet opføre et stort Damfarveri og saaledes bidrage til Nødens Afhjælpelse i en Trakt, hvor han selv kom med to tomme Hænder. Arbeide befordrer Helse og Velstand heder det i Katkesen.

En Bispevisitats i Østergötland d. 16de Oktbr. 1869. I Borgs og Söths Kirke havde den nævnte Dag samlet sig en hel Skare af Præster og der holdtes en Gudstjeneste med al den Pragt, som kunde tilveiebringes i en Landskirke. Menigheden, som mandgrant indfandt sig for at se paa(!) Stasen, vidste altfor vel, hvad herpaa vilde følge, og havde haabet at kunne fjerne sig efter Gudstjenestens Slutning. Men den blev da lurt, thi Kirkedøren stængtes, og nu spredte Præster sig med Katekesen i Haand langs Kirkens Gange, og medens paa den ene Kant Nyerne grandskedes hos Ungdommen, som havde gaaet til Gudsbord for første Gang nu i Sommer, nagelfores paa andre Hold Kæller og Kjærringer ubarmhjertigt med Katekesspørgsmaal. De fleste vare stumme som Fisken men somme vidste dog at give Svar paa Tiltale, hvorom Svedelius og Lindblom bestemt aldrig havde drømt. Resultatet blev, at det ansaaes at staa høist kleint til med Kristendommen inden Borgs og Löths Menigheder, idet Flertallet ikke kunde Katekesen udenad.

„Saaledes", bemærker Arbetaren, „vil disse Præster befordre det religiøse Liv. Vi skrive idag Aar 1869!"

Her i Norge er Præsterne ikke mindre nidkjære for det religiøse Livs Udvikling. Det gaar saavidt, at Præster fra Prædikestolene erklærer det for Synd at befatte sig med de offentlige Anliggender, noget man ikke er kaldet til at deltage i. Det maa nok spørges, hvem er ikke „kaldet" til at tage Del i de offentlige Anliggender hos os? Er det kanske Ikke-Stemmeberettigede? Det antages altsaa at være Synd at gjøre Indfald paa de Stemmeberettigedes Gebet. Det er altsaa en Grund til at skaffe Alle Stemmeret saa fort som muligt, for at de ikke skal ledes udi Fristelse til at forgribe sig paa Næstens Rettigheder. Saaledes mener dog formodentlig ikke Præsterne det. Meningen er vel, at Folk gjør Synd ved at fjerne Tankerne fra det ene Fornødne, ved at lade dem svæve om paa det politiske Omraade. Det vil imidlertid paa denne Maade komme til at se ilde ud med vort offentlige Liv, naar det skal gjøres til Synd at befatte sig med det. Mange omme Sjæle vil vist ikke lade sig sligt sige to Gange. Men nu Præsten selv. Hvorledes forener han sit dobbelte Kald? Han er jo aabenbart kaldet til at tage Del i de offentlige Anliggender, og forsømmer han Kaldet, hvad da? Synder han da? Det skulde være artigt at faa en Forklaring herpaa.

Om Sildefiskerierne paa Sveriges Sydvestkyst har vi fra Hr. Handelsmand Berge Nielsen, der af den svenske Regjering har været engageret for at undervise de svenske Fiskere i Sildesaltning efter norsk Methode, modtaget endel Oplysninger, der vil være af adskillig Interesse for de norske Sildehandlere.

Hr. Nielsen har nu i 3 Aar efter hverandre bereist de sydlige Kystdistrikter af Sverige. I 1867 var han i Blekinge i 12 Uger og havde Hovedstation i Karlskrona. Paa Kysten mellem Karlskrona og Silfversborg drives da et temmelig stort Fiske, som han antager beløb sig til ca. 100,000 Tdr.; af dette Kvantum blev ca. 35,000 Tdr. nedsaltet efter norsk Methode. Aaret derefter bereiste han i 9 Uger samme Distrikt og opholdt sig afvexlende paa forskjellige Steder i Distriktet; Udbyttet af Fisket og Kvantumet af den paa norsk Methode nedsaltede Sild var omtrent det samme som Aaret før.

Iaar har Hr. Nielsen i 12 Uger opholdt sig i Malmöhuslän og bereist Kystdistrikterne fra Kullen til Ystad, paa hvilken Strækning der antages at være fisket ca. 120,000 Tdr., hvoraf ca. 30,000 Tdr. ere blevne saltede paa norsk Vis.

Foruden de her nævnte Kyststrækninger findes ogsaa endel andre længere nord, hvor et Sildefiske af endel Betydning drives; saaledes ved Halmstad. (Bergp.)

Ridderskab uden Strømper. (Brg. Adr.) En Handelsbetjent fra Kristiania, der havde deltaget i begge de sidste danske Krige, og som efter Slaget ved Fredericia var bleven tildelt Dannebrogsordenen, stilledes igaar under Forhør paa Politikammeret for Tyveri, idet han Dagen iforveien havde stjaalet en Strømpe, der indeholdt 12 Spd. Det var en høi Grad af Nød, der havde drevet ham til denne Gjerning.

Salget af de vestindiske Øer. Ifølge et Brev fra Kjøbenhavn til Le Mémorial politique af 4de November er den danske Regjering gaaet ind paa den nordamerikanske Udenrigsministers Begjering om at faa Ratifikationsfristen for Traktaten om Kjøbet af St. Croix og St. Thomas forlænget indtil 15de April 1870. Brevskriveren antager derhos, at Mr. Fish har givet Danmark tilstrækkelig Oplysning om Senatets Villighed til at opfylde Nordamerikas folkeretlige Forpligtelser.

Ny Bagladeriffel. Fra Königsberg berettes om et af Meykösfer opfundet „Zündmessergewehr", der betegnes som non plus ultra af nyere Forbedringer af Riflen, da det paa 2000 Skridts Afstand slaar gjennem Skiven og tillige i et Minut kan præstere 40 Skud.

Om en Jernbane til det hvide Hav. Det inden det russiske Rige vakte Spørgsmaal, om en Jernbaneforbindelse med det vestlige Europa ved Anlægget af en Jernbane fra Petersburg til Hangøodden, har bragt en Korrespondent til den russiske Børstidende til at foreslaa en Jernbane, der skulde forbinde Hvidehavet med Østersøen. En Jernbane fra Byen Kem ved det hvide Hav og til Hangø antager Korrespondenten ikke vilde udgjøre over 500 Verster (10½ Mil). Frygten for at en saadan Jernbane ikke skulde finde fuld Sysselsættelse, imødegaar Brevskriveren med det Faktum, at der for noget over 2 Aar siden forliste over 200 fremmede Fartøier i Hvidehavet, hvilket antages at maatte godtgjøre, at Handelen paa dette Sted er meget betydelig. Banen vilde derhos komme til at gjennemskjære skov- og malmrige Distrikter, der af Mangel paa Kommunikationslinier hidindtil er forbleven urørte.

Et og Andet.

Tatovering. Herredsstyrelsen i St. Gallen har andraget om, at Kretinerne (Idioter eller Tomsinger) skulle tatoveres eller males, ligesom de italienske Vilde, for at de kan være kjendelige fra andre Folk. Denne sælsomme Ansøgning blev dog af den steiermarkiske Landskommission uden videre henlagt.

Grundlæggeren af den australiske Koloni Melbourne John P. Fawkner er død i en Alder af 76 Aar efter et yderst eventyrligt Liv. For 35 Aar siden grundlagde han dette Nybygge, som har voxet slig, at dets Lige ikke kjendes i Historien.

Det australiske Kjød, lufttæt, nedsmeltet i Talg, vinder stedse større Efterspørgsel. Et af de største Kjødforsynings-Selskaber leverer 40 Tons Kjød om Ugen til Udførsel til England.

For Kaffedrikkere. I „Kreuzzeitung" læses: Klagerne over daarlig Kaffe blive altid lydeligere i Nordtyskland; siden sidste Krig har Tilberedningen af Kaffedrikken i Bøhmen tilvundet sig stort Berøm. Men man kan koge ligesaa god Kaffe i Nordtyskland som i Bøhmen, da man ikke bruger daarligere Kaffesorter. Man skal brænde Kaffebønnerne i en aaben Pande og sætte en eller to Kokosbønner til ¼ Pd. Kaffebønner; derpaa skal man støde de let brændte Bønner i en Træmorter, istedetfor at male dem i en Kværn, og saa skal man endelig slaa koldt Vand paa Kjedelen og saa lade den koge, istedetfor at forjage Aromen med kogende Vand. Drikker man klogt, saa skal man bruge kogt og varm Fløde i Kaffen. Saa ligefrem, som denne Opskrift er, saa følger man den dog ikke. Kaffebrænderen, Kaffekværnen, det kogende Vand og den kolde Fløde øver et grundfæstet Herredømme i de tyske Kjøkkener; Kvadrupel-Alliancen er uovervindelig.

Jordskjælvene i Tyskland har foraarsaget mange sørgelige Scener, men ogsaa nogle morsomme. Saaledes blev en Mand i Bockenheim Kl. 4 om Morgenen skræmt derved, at hans Spadserstokke ude i Klædeskammeret ramlede overende med stort Rabalder ved Jordskjælvene. Han troede nu, at der var Tyve i Klædeskammeret og tager sin Pistol og skyder to Kugler gjennem Døren. Alle Husets Beboere styrtede nu til i Frygten for, at Nogen havde skudt sig. Da man nu aabnede Døren, fandt man ingen Tyv, men to Huller i en Yderfrak og et Par sorte Buxer. Nattevægteren, som havde hørt Skuddet, meldte Skytten for „Forstyrrelse af den offentlige Fred."

Dødsstraffen er nu faktisk afskaffet ogsaa i Preussen heder det i „Köln. Zeit." for 3die Novbr., idet en Mand, en Bogbinder, som med Arsenik havde dræbt sin Kone og to Børn uden at der var nogen formildende Omstændighed ved Forbrydelsen, ved Benaadning er bleven fritaget for den af Juryen tilkjendte Dødsstraf, og istedet derfor hensat til livsvarigt Tugthusarbeide.

---

holde mig til det allernødvendigste, et Tag over Hovedet; thi fremforalt maatte jeg arbeide paa Jorden."

Rummet derinde saa i Virkeligheden heller ikke ud som om Nogen boede der. Ved Kaminen stod to glat afhuggede Trækubber, som tjente til Stole, og i Hjørnet en Seng uden Madrasser, kun med et Par Hjorteskind med Haarene op. Det var hele Møblementet. Den unge Nybygger havde ikke engang endnu havt Tid eller Lyst til at tætte Væggene; thi saaledes som de raat tilhugne Bjelker var lagte over hverandre, laa de endnu, og gjennem Sprækkerne kunde man se i alle Retninger. Der var naturligvis ikke Tale om Gulv ligesaalidt som om et Vindu, men Døren sluttede tæt til og bevægede sig paa Træhængsler, som han havde hugget til med sin Øxe.

Men saameget bedre saa det ud paa Marken, hvorhen Georg strax førte dem; thi han følte vel, at hans Bolig ikke var indrettet til at modtage Gjæster. Hist stod Mais — alle Kolberne var allerede brukne om, og nærmest ved Huset slyngede Bønner sig overalt op over Stilkene. Men indimellem laa i rigeste Fylde store herlige Vandmeloner og kjæmpestore Græskar, af hvilke han skar af et Par og med Møie kastede dem over Gjerdet, hvor de, som han sagde, skulde tjene til Føde for Svinene. Han havde ogsaa anskaffet sig et Par Kjør, men disse løb omkring i Skogen, han vidste ikke ret selv hvor, saa at han maatte se til at finde dem op igjen.

De tog med sig et Par af de smukkeste Vandmeloner ind i Huset for at spise dem der, og de smagte fortræffelig efter den lange Marsch.

Georg ledsagede nu sine Gjæster et Stykke Vei tilbage, indtil de ikke mere kunde tage Feil af Veien, og lovede ret snart at besøge dem og se, hvorledes de havde det.

Wohlers fulgte forøvrigt hans Raad og hentede strax de Sager, som han havde ladet staa tilbage i Memphis. Han maatte rigtignok atter betale en hel Mængde Penge for de to Vognladninger, men hjalp det? Han havde nu engang taget med sig en Mængde unyttigt Kram, og han kunde jo ikke lade det ganske i Stikken.

Georg kom ofte over, men kun om Søndagene, og bad ikke en eneste Gang sine Venner besøge sig; hvad skulde de ogsaa paa det øde Sted? Men hele Vinteren var han flittig, og da Vaaren kom og Wohlers's Christian engang tilfældigvis var kommen derover paa Jagten, kunde han ved sin Tilbagekomst ikke fortælle nok om, hvorledes Farmen havde forvandlet sig.

Huset var tættet og rappet, et andet Hus bygget ved Siden af, der var lagt Gulv, sat ind Vinduer og bygget en Svalgang; der var anlagt en Have, Høns og Kalkuner gik omkring, og netop da han kom havde Georg siddet i en liden Indhegning, hvor der stod et Par Kjør, som han melkede.

Men hvormeget end Georg havde arbeidet for sig selv, saa havde han dog ogsaa hjulpet sine Naboer med Raad og Daad, og da disse først havde overvundet den ubehagelige Følelse ved at „gaa i Skole" hos en saa ung Mand, havde de Forstand nok til at indse, at Alt, hvad han sagde, var godt og praktisk, og naar det engang hendte, at de ikke fulgte hans Raad, kunde de være saa temmelig visse paa at blive kloge af Skade.

Herved var Georg allerede paa en Maade bleven et Medlem af deres Familie, og da han den næste Sommer havde faaet sin Mark færdig og indrettet sin Bolig saa hyggeligt som det lod sig gjøre i Skogen, vakte det ingen egentlig Forundring, da han en smuk Dag kom over til dem i sin Søndags-Jagtskjorte og — for første Gang i sit Liv forlegen — bad om Margarethes Haand.

Fra den Tid har der dannet sig en ordentlig Koloni i hine Egne, og deres Farmer er de bedst dyrkede i hele Arkansas.

Men Georg Hillmann har nu ogsaa Gardiner for sine Vinduer, og paa Væggen har han speilblankt Kjøkkentøi, netop som hans Moder var vant til at have det i Pensylvanien.

Ende.

En japanesisk Bog er kommen i Boghandelen og gjør efter Meddelelse fra London den 1ste Novbr. en uhyre Opsigt. Bogen heder „det engelske Parlaments Historie“ og er smukt udstyret og trykt paa et lysebrunt Papir. Af en japanesisk Kunstner er der efter Træsnittene i „Illustr. London News“ leveret omhyggelige Billeder af Parlamentsbygningen, seet fra Themsen, og af Parlamentssalen under Debatterne. Værket er et Udtog af Hallams og Mays Historie og offentliggjort af den japanesiske Regjering, nærmest til Brug for det nye japanesiske Parlament. Det eneste Exemplar, som hidtil findes, eies af Parlamentsmedlemmet Sir Charles Dilke.

En Duel mellem to Greifswalder-Studenter endte nylig med, at den ene skjød sin Kammerat og derfor blev idømt 2 Aars Tugthus.

Som et Kuriosum fortæller et engelsk Blad, at en Englænder har indgivet en Petition til det spanske Kortes om, at han er villig til at modtage den spanske Krone paa 10 Aar mod en aarlig Civilliste af 4½ Million Spd., af hvilken Sum han vilde anvende en Del til offentlige Arbeider.

Siden den nye Reformlov har de engelske Vælgeres Antal steget 90½ pCt. England og Wales havde nemlig i 1866 kun 1,056,659 Vælgere, ved Parlamentsvalget forrige Aar derimod 2,012,631.

Kvindens Emanicipation er nu kommen saa langt i de forenede nordamerikanske Stater, at de i Staten Jova endog anbetroes geistlige Forretninger. Saaledes saa man fornylig en ung Præstinde vie et ligesaa ungt Ægtepar, hvorpaa hun, overensstemmende med den dersteds herskende Skik, omfavnede Brudgommen.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 9de Novbr.

Gangen i Kongens Sygdom er regelmæssig. Feberen har ikke tiltaget, Prinserne Humbert og Carignan samt Menabrea reise iaften til Neapel. Prins Napoleon og Prindsesse Klotilde reise imorgen tilbage til Paris.

Brüssel, 10de Novbr.

Dumortier har anmeldt Interpellation om Detaillerne i den franske Jernbanetraktat.

Madrid, 10de Novbr.

Differensen med Portugal er udjevnet.

Konkurs. Lofotens Skifteret: Handelsmand F. Paasche den 18de Oktober. Midlertidig Bestyrer Lensmand L. M. Herness. Samling den 17de Novbr. Fordringer meldes inden 17de Januar og prøves den 13de Februar. Ringerigets Skifteret: Gaardeier Lars Amundsen Nakkerud af Hole den 4de Novbr. Samling den 16de ds. Fordringer meldes inden 5te Januar og prøves den 16de Januar. Stavanger Skifteret: Handelsmand Johannes J. Eugsen den 29de Oktober. Midlertidig Bestyrer Sagfører Backe. Samling den 9de Novbr. Fordringer meldes inden 13de Januar og prøves 4de Februar. Garvermester Tobias Thorsen den 2den Novbr. Midlertidig Bestyrer Sagf. Johnsen. Samling den 16de ds. Fordringer meldes inden 28de Januar og prøves 23de Februar. Lofotens Skifteret: Skrædder E. M. Larsen af Buksnæs den 14de Oktbr. Samling den 17de Novbr. Fordringer meldes inden 17de Januar næste Aar og prøves paa følgende 14de Februar. Mellem Gudbrandsdalens Sorenskriveri: Gaardbruger Iver Kristensen Løsnæs den 2den Novbr. Samling den 20de Novbr. Fordringer meldes inden 6te Januar næste Aar og prøves 29de f. M. Laurviks Skifteret: Enkemadame A. Heegaard af Staværn den 4de Novbr. Samling den 11te Novbr. Fordringer meldes inden 8de Januar næste Aar og prøves 10de f. M.

Skifteberetninner. Bergens Skifteret: Samling i Handelsmand Andr. Andersens Konkursbo den 25de ds. til Stadfæstelse af Akkordforslag. Haugesunds Skifteret: O. H. Shaglands Bo er sluttet den 29de f. M.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget, især paa Vestkysten, og staar temmelig høit over det sydlige Norge. Temperaturen er 6—11° under Normalstand; den er steget nordenfor Aalesund, sunket søndenfor. Snebyger i Bodø, klart og tørt Veir i det sydlige Norge.

Der er Udsigt til uroligt Veir i det nordlige Norge, medens Tilstanden i det sydlige for det Første nærmest har Udsigt til at vedvare.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 12te November (Kl. 7—10) gives: **Damernes Fee**, Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz.

Dette er den 7de Abonnementsforestilling.

Min idag i Herr H. Chr. Gregersens Gaard, Lille Vognmandsgade No. 6, aabnede Handel med Colonial- & Fedevarer, Mel, Gryn, Stentøi, Vine, Cigarer, Tobak &c. &c. tillader jeg mig at anbefale.

Christiania den 11te November 1869.

Ludvig Riis.

Akershus Brandassurancefornening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Asker.

Chr. Kjelsen.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. **En Haandbog for Hvermand**, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Brevets ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Somænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf**, — De nu **gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

Folkehøiskolen paa Sletner i Eidsberg,

der nylig er begyndt, optager Elever for 1ste Halvaar indtil denne Maaneds Udgang. Man melde sig hos

Sletner, den 6te Novbr. 1869.

D. Sæther,
Lærer ved Skolen.

J. S. Larsen's Viin- og Cigarhandel

er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

O. Paulsens Hotel i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

En Bazar

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

Fru Clara Gjerdrum, Møllergaden No. 9. Frk. Sophie Morgenstjerne, Universitetsg. No. 7, 4de Etage.
Fruerne Just, Hj. af Kirkegaden og Toldbodgaden. G. Stabell, Universitetsgaden No. 10. H. Nordan, Hj. af Raadhusg. og øvre Voldgade.
Emilie Juel, Øvre Slotsgade No. 9. Anne Nikolaysen, Langgaden No. 6, Rhodeløkken.
E. Gamborg, Politikammeret. Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26. Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seilbugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15. Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18. Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole. A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Turistforeningen.

Bidrag til Turistforeningens Aarbog for 1869 bedes indsendt inden 20de November til Foreningens Sekretær, Kand. N. Dietrichson, General-Krigskommissærens Kontor.

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

Et sundt og friskt Barn ønskes til Opfostring af en Kone paa Landet, som giver Die. Sognepræstens Anbefaling kan forevises. Billet mrk. „Samvittighedsfuld Behandling“ modtages i Dagbladets Expedition.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.

Af

Kristofer Janson.

Pris 66 ß.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Min Handel med Colonial- og Huusholdningsvarer samt Meel og Gryn anbefales til billigst mulige Priser. **H. P. Waaler,**

store Vognmandsgade No. 30.

Rødskjær, Storsei, Middelssei samt fed **Sild** sælges billig hos

H. P. Waaler.

Prima Parafinolie, 9 ß pr. Flaske, hos **H. P. Waaler.**

En Gasmaaler, saagodtsom ny, sælges billig af **H. P. Waaler,**

store Vognmandsgade No. 30.

Fortrinlige engelske Staalskøiter

til samme Priser som forhen, tyske, i særdeles smukke og praktiske Mønstre, i alle Størrelser for Herrer, Damer og Børn samt i komplet Stand med Lædertøi, ere ankomne i stort Udvalg til

Fredrik Wang,

Kongensgade.

Chr. Oleson

(Storgaden No. 2)

anbefaler:

Uldværkener. **Lærreder.**
Vadmel. **do.** haandvævede og blegede.
Uldtrøier. **Dreil.**
Floneller. **Bolster** og
Uldgarn. **Strie.**

Bleget, haandvævet Bomesie til 14 Skill. pr Alen hos

Chr. Oleson,

Storgaden No. 2.

Fra

Thorvald Endresens

Lager og Fabrik af Vinterpaletots

(M. Frey's Gaard, Carljohansgade, ligeoverfor Konsul Peter Petersen)

anbefales:

Et godt Udvalg af **Pariser og Berliner** Paletots fra 6—15 Spd. Hjemmesyede Paletots i heluldne Doublestoffe med samme Udstyr og Façon som Modellerne, fra 5—7 Spd. Paletots med Atlaspynt i halvuldne Doublestoffe haves fra 9 ℛ til 4 Spd. 3 ℛ.

Efter Bestilling leveres solide og smukt syede Paletots til rimelige Priser.

Ældre Vinterkaaber modtages til Omsyning og Modernisering.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tabt Pung!

Fredag Aften tabtes mellem Svane-Apotheket og Tomtegaden en Pung, hvori Penge og en Regning fra Kjøbmand J. M. Nielsen. Finderen bedes at levere den mod **god Finderløn** i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler“ (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 264. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 12te November 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Aslo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Leiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

At regjere er ikke at procedere.

I det ved kgl. Resol. af 9de Mai 1863 bifaldte Departementsforedrag om Indførelse af aarlige Storthing fastholder Regjeringen, at denne Reform ikke vil „medføre nogen Forrykkelse af den ifølge Grundloven bestaaende Myndighedsfordeling mellem Statsmagterne", og udtaler i samme Forbindelse mod et gjennemført Tokammersystem med et stærkt Førstekammer, et absolut Veto med Ret for Kongen til at opløse Storthinget og paabyde nye Valg, der alsammen efter Regjeringens Mening forudsætter eller fører til en parliamentarisk Styrelsesmaade. Hermed har Regjeringen dog ikke berørt Spørgsmaalet om, hvorvidt det af Ministeriums Fald eller Bestaaen er betinget af, at dets Meninger og Foranstaltninger ere i Harmoni med de Meninger og Foranstaltninger, som komme tilsyne hos den af Folket valgte Repræsentation. Og man har saaledes ikke nogen udtrykkelig Udtalelse i Ord fra Regjeringen om, hvorvidt den anser „Kabinetsspørgsmaal" for noget, hvorom der kun kan blive Tale under en parliamentarisk Styrelsesform som Englands, men ikke under en Statsform som vor. Det er ogsaa begribeligt nok, at Regjeringen nødig giver sit Ord med i Laget herom. Men at der ogsaa under vor Statsform gives „Kabinetsspørgsmaal", om de end ikke fremkomme i en saa bestemt og paatagelig Form, som under den parliamentariske Styrelsesmaade, er dog hævet over alle Tvivl i Theorien, om end Praxis ikke fuldt ud vil erkjende det. Idetmindste er der ogsaa efter vor Forfatning ligesom i alle Forfatninger en absolut Forudsætning om et Samhold og en Overensstemmelse mellem de Statsmagter, som Konstitutionen har anordnet. Thi da Folkets og Landets Vel skal være alle disse Statsmagters eneste Maal og Øiemed, maa deres Samarbeide til dette Maal ogsaa være Betingelsen for deres Tilværelse. En Splid og Uenighed mellem den udøvende og lovgivende Magt om Hovedgrundsætningerne i Landets Styrelse fører til et Anarki (Lovløshed) eller til en beklagelig Lammelse i hele Nationens Udvikling. Bliver Meningsforskjellen mellem Folket og dets Styrelse alvorlig, er det derfor under en fri Forfatning, som anerkjender Folkevilliens Herredømme, nødvendigt, at Ministeriet maa vige Pladsen, og naar der foreligger en Sag, som viser denne Grundforskjel i Opfatningen, opstaar saaledes af sig selv „Kabinetsspørgsmaal"; deres Aarsag ligger i Demokratiet og Civilisationen og ikke i de tilfældige Statsforfatningsformer.

Ældre og rigtige Grundsætninger have imidlertid tilsyneladende været paa Veie til at glemmes, idet vor Regjering og dens Tilhængere handler og skriver for den Grundsætning, at Regjeringen skal være hævet over Hensyntagen til den raadende Folkemening. Man søger at give det Skin af, at det er en konstitutionel og i vor Forfatning begrundet Garanti for Statsstyrelsens Godhed, at Regjeringen lever paa Krigsfod med Storthinget og farer i Øst ad reaktionære Veie, medens den folkevalgte Statsmagt stevner frem i Vest paa liberale demokratiske. Hvad Godt der skal flyde af denne Strid er vanskeligt at fatte for den, som ikke tror, at Grundloven har anordnet en norsk Regjering blot i den Hensigt, at Statsraadene skulle beholde sit Levebrød til sin Dødsdag eller saalænge Kongen er tilfreds med dem. Vist er det, at Udviklingen i det Store dermed taber Frugten af Anstrengelserne for at gjennemføre Tidsaandens og den oplyste Folkemenings Krav paa Udbedringer i de forskjellige Retninger. „Garantien" synes følgerigtig at ende i en „Levebrødspolitik". Med ægte farisæisk Hovmod søge imidlertid dens Forfægtere efter Skjæven i sin Broders Øie, men se ikke Bjælken i deres eget, naar de beskylde Folkepartiets mere fremtrædende Mænd, som Sverdrup og Meningsfæller, for at jage efter Levebrød og rige Giftermaal osv. Men hvis disse saaledes tilsmudsede Mænd vare stedte i den Nødvendighed, som deres Fiender, at de maatte granske Privatlivets Hemmeligheder for at berøve dem Almenhedens Agtelse og Tillid, vilde vore Farisæere visselig ikke komme til at staa med Palmer i Hænderne.

Skjønt vi ikke kunne tro om vore Statsraader eller alle dem, som tage deres Parti i Læren om at Regjeringens Medlemmer bør vedblive i sine Stillinger tiltrods for at deres Meninger ikke have Nationens Medhold, at de just holde paa den for sin private Fordel, „Levebrødets" Skyld, saa tro vi dog ikke med vore Modstandere, at Striden er afgjort med Besvarelsen af det Spørgsmaal, om den politiske Retning kan kaldes en Levebrødspolitik eller ikke. — Hvad vi først maa gjøre opmærksom paa, er den Besynderlighed, at den modsatte Lære under naturlige Forholde maatte synes at ligge saameget nærmere, som vor Regjerings første Medlem, Ministeriets Chef, Hr. Statsraad Stang, i sit berømte Værk om vor konstitutionelle Ret allerede i 1833 har udviklet den Lære, at vor Statsform ifølge Grundloven er „demokratiskmonarkisk," det vil overensstemmende med de nyere Statsretslæreres Udtryk sige: at under Nutidens Statsforfatninger er Folkets Mening og Villie den bestemmende og afgjørende, og at den udøvende Magt inden sit Styrelsesomraade maa finde sig i, at den lovgivende Statsmagt paa ethvert Punkt tilbagefører den til de rette Spor, hvor den maatte have fjernet sig derfra. Det er ogsaa denne Opfatning, som med Forholdenes uimodstaaelige Magt tvang Statsraad Haffner til at gaa af her ivaares; endog i Preussen har i disse Dage Finantsministeren von der Heydt omsider maattet forlade Taburetten, uagtet vel ingensteds større Anstrengelser have været gjorte paa at undvige og trodse Landets Opinion eller den folkevalgte Statsmagts Stemme; og man betragter i udenlandske Blade von der Heydts Udtrædelse af Ministeriet som et Forvarsel om, at det hele preussiske Ministerium snart vil gaa af for at give Plads for et konstitutionelt Ministerium, der vil regjere overensstemmende med Nationens Ønsker. Hvormeget man end steller med at udarbeide politiske Haandbøger, hvori Ordet „Kabinetsspørgsmaal" ikke findes, saa gjør nemlig Tingenes egen Magt alligevel det ene Kabinetsspørgsmaal efter det andet. Vor Regjering maa derfor ogsaa hver Dag føle Vægten af denne Kjendsgjerningernes Logik, idet enhver Sag bringer den i Berørelse med Meninger, som ere dens egne modsatte. Fra Thingsalen og den folkelige Presse blæser en Luftning ind i Regjeringskontorerne, som er barsk for de gamle brystsyge Mænd, der saaledes nok kan bringes til at ønske sig en tyk Væg, bag hvilken hverken Vinden blæser eller Lyden af de uheldspaaende Slag fra den haffnerske Sag naar dem.

Derfor har den længst opgivne Lære, som vil sondre Regjeringen ud fra Berørelse og Samvirken med Folkemagten, ogsaa en saa bedaarende Klang for Regjeringspartiet; man tror sig bag denne Læres Forskandsninger at være selv skudfri, medens man lader det næsten udtømmelige Forraad af morgenbladiske Smædeord hagle ned over „Lykkejægerne og Rodhuggerne", der naturligvis mangle alle Egenskaber ligeindtil „Formue" (og mægtige Ægteskabsforbindelser?) for at kunne være værdige til at sidde i Spidsen for Landets Styrelse, som de kun eftertragte af foragtelige private Grunde!

Doktrinen skriver sig fra Midten af forrige Aarhundrede, som endnu ikke havde formaaet at gjøre det saa klart for hver Mand, som det nu er, at Staten ikke er en Mekanisme med Vægter og Modvægter, men en Organisme, hvori de forskjellige Lemmer eller Institutioner (Konge, Statsraad, Storthing osv.) samvirke til det hele Samfunds Vel. Allerede Menenius Agrippa var inde paa den Tanke, da han i sin Tale til Roms Plebeier sammenlignede Staten med et Legeme, som alene trives, naar Hoved, Hænder og alle Lemmer beherskes af en Følelse og en Fornuft, men sygner og opløses, naar Hovedet finder det under sin Værdighed at tænke paa Mavens Krav, eller søger at tilfredsstille Stofverlingen paa den Maade, som vor Regjering har gjort ved Nedsættelsen af Gagekomiteen (høilovelig Ihukommelse) ved Statslaansforslaget, Unionsforslaget osv. osv.; thi næsten alle Regjeringsforanstaltninger ere gjennemsyrede af Anskuelser, som vort Samfund overensstemmende med dets Konstitution eller Natur ligesaalidt kan fordøie, som den politiske Kjøkkentheori, hvorefter Regjeringen indretter sit hele Stel. Det vil være forgjæves at betrygge Hovedet — Regjeringen — fra at komme til at hænge og falde af, ved at rekrutere Statsraadet med Pengemænd, saaledes som en Provindsavis i Konsekventse med den gamle Lære nylig søgte at begrunde. Thi det er ikke Landets Fattigdom eller Makinationer fra Storthingslederne, som gjør en Statsraads Stilling utryg, men den Grund, hvorpaa Regjeringen selv har bygget. Det er Statsraadens politiske Troesbekjendelse, hans Dygtighed og hans alvorlige samvittighedsfulde Bestræbelser for at imødekomme den oplyste Folkemenings Krav, som skaber hans Storhed og betrygger hans Stilling; Pengesækkene er Statsraadens private Eiendom, og de er hans offentlige Stilling aldeles uvedkommende; de kan ikke paa nogen Maade bruges til at styrke hans Fornuft eller Villie til at holde Stand mod Storthingets Virksomhed, hvis han betragter det som sit Kald at modarbeide det. Vi behøve her blot at minde om at Pitt trods sin yderlige Fattigdom og Gjæld var Englands Førsteminister i lange og vanskelige Tider. Man tager saaledes ganske feil, naar man skyder Skylden for at „Kabinetsspørgsmaal" opstaar over paa Storthinget, og betragter den hele Manøvre som motiveret af Næringsnid og gaaende ud paa at berøve en Statsraad hans Levebrød for at give det til en af Storthingets Ledere. Det var Haffners daarlige Stel, som bevirkede hans Fald, idet han selv havde berøvet sig den for en saa betroet Mand nødvendige Tillid hos Storthinget og Almenheden.

Det engelske Folk med sin praktiske Sands har forlængst indseet, at de konstitutionelle Garantier ligger ikke i, at Regjeringen gaar i Øst, naar Folkemeningen gaar i Vest, men deri, at de gaa sammen; og derfor er et Ministerium, som ikke hylder de Opfatninger, som have Medhold hos den overveiende Del af Nationen, en ren Umulighed. Det er hellerikke i Læren om, at Staten er en mekanisk Indretning med Vægter og Modvægter, at Engelskmændene søge Begrundelsen for at dele Parliamentet i et aristokratisk Overhus og et folkevalgt Underhus, men i rent historiske Forholde, som dog Engelskmændene selv for Tiden tvivler paa ere tilstrækkelige til at opretholde et System, der ikke svarer til Tidens Krav til en hensigtsmæssig Statsinstitution. Det reaktionære Parti har, som det vil mindes, hos os villet have den Lære, som man praktiserer i Henseende til Regjeringen, ogsaa anvendt som et Brækjern mod vort Storthings Sammensætning, og som man kunde vente, er det det skandinaviske Selskab, som ogsaa her har stillet sine Mænd i Marken. Men vi skulle ikke opholde os videre ved disse lærde Barnagtigheder.

For gamle og doktrinære Mænd, opdragne i Kontorlivets bureaukratiske Luft, hvor Folkets Meninger og Krav ikke læres og føres til Protokols, og hvor Embedsmyndighedens Praas lyser i uoverstraalet Glands af det store Dagslys udenfor, fremstiller det sig naturligvis ogsaa som et Brud paa Vedtægten, at Mænd fra det politiske Livs Kampplads, bedækkede med alle de Hug og alt det Smuds, som Tummelen giver, skal tage Sæde paa fine Fløielstaburetter om Kongens Raadsbord. Hvilken Forargelse var det ikke ogsaa for det snerpede engelske, høikirkelige Aristokrati at se Demokraten, Folketaleren og Kvækeren John Bright blive kaldt til Hds. Majestæt Dronningen for at tage Sæde i the queens council, og styre et saa stort og stolt Lands offentlige Anliggender! Vi have vanskeligt for at opvise en Mand, som efter aristokratiske Begreber havde fornedret sig mere i sin offentlige Virksomhed end John Bright; men den offentlige Mening løftede ham dog op og netop fordi han havde gjennemgaaet Kampens og Erfaringens Skole, hvor han ogsaa lærte baade at udvikle sin personlige Karakter og sine Evner og at kjende det engelske Folks Forhold og Veie bedre end i noget Departements- eller Amtmandskontor. Hans hele Liv anerkjendtes derfor ogsaa tilsidst for at have været den bedste Forberedelse til den høie og vanskelige Stilling i Englands Regjering. Men „de Gamles Forbund" ynde ikke slige Mænd, der ere Mænd i Ordets fulde Betydning, have Meninger og ere beredte til at falde og træde ud af Ministeriet, naar Landets offentlige Mening kommer i Strid med deres egen. Skjønt vi ikke have havt politiske Bevægelser og Kampe som Englands, saa have vi dog Mænd, der have gjennemkjæmpet en tung, men erfaringsrig politisk Bane, og som nu staa som dem, vort Folk ser op til med den høieste Tillid og Anerkjendelse. De have gjennemgaaet Alt, hvad der er istand til at udvikle offentlige Mænds Karakter, Evner og Kundskaber; de have mere end engang seet og gjentaget, hvad der skeede i Jurysagen, nemlig, at de bleve svigtede og bekjæmpede af dem, for hvis sande Gavn de med ubrødelig Troskab havde stridt, og ovenikjøbet seet Overbevisningsløsheden rost og belønnet af Magthaverne; de have maattet døie al den Spot og Tilsidesættelse, som kunde føies til den Terrorisering, Folkepartiet i lange Tider har lidt. Men nu tør det vel ogsaa siges, at Tiden snart er inde til, at de tage det høie Ansvar, som burde føles af Alle, der indtræde i den norske Regjering. Der er allerede og der maa fremdeles udvikles politiske Personligheder, som ikke kaldes til Statsraadet blot af „Kongens Naade", uden at eie Karakter, Erfaring og Dygtighed til sit Kald, men saadanne som ved disse sidste Egenskaber have samlet Folkets Tillid saaledes om sig, at der kan blive et sandt og frugtbart Samarbeide mellem Folkemagten og Kongemagten til Norges Fremgang. Thi saaledes, som det nu gaar, kan det ikke vel gaa længer. Ikke blot de ligefremme økonomiske Tab, som Spændingen mellem Storthing og Regjering medfører, men alt det forgjæves Arbeide, al den Skuffelse, Vakling eller For-

spildelse af det beleilige Øieblik opfordrer til engang at lade den offentlige Mening kræve en Forandring saa høilydt, at den omsider kan blive hørt. Der er ingen utaalmodig eller umoden Stemning, som giver dette Ønske Luft, men alene en rolig, fordomsfri Undersøgelse. Ikke blot i Revisionssagen, men næsten overalt i de indre Spørgsmaal har Regjeringen sluttet sig sammen til et Parti for at handle slik i Strid med, hvad Forholdenes Krav paa det stærkeste har paabudt. Man behøver ikke her atter at gjennemgaa sidste Storthings Forhandlinger for at finde Beviser paa, hvad her er sagt.

Det er Fremtiden forbeholdt at vise, om det norske Folk kan være heldig nok til at rede sig vel ud af de truende Farer, vor Regjerings Forbindelse og Svaghed ligeoverfor de svenske Fordringer have ført os ind paa, og som der skal Alvor og Kraft til at gjøre godt igjen. Det er ikke blot et enkelt Parti, der har udtalt sin Smerte over vor Regjerings fortvivlede Adfærd i denne Nationens Livssag. Og denne Sag er, som sagt, heller ikke et enestaaende Exempel. Thi den udøvende Magt viser en konsekvent Fiendtlighed ligeoverfor Alt, hvad der bæres frem af Folkevillien, og hvor den ikke længer formaar at negte en Storthingsbeslutning sit Samtykke, saa iværksættes Beslutningen dog stadig i en Aand, som gjør det Hele mere eller mindre frugtesløst; nedsættes Regjeringens Kommissioner for at fremme de Sager, Storthinget har ytret Ønske om at tage under Behandling, sker det stadig paa en Maade, som viser, at den gode Vilje til Samarbeide med Storthinget mangler. Vi ville ikke beregne de Tab, som en slig Tingenes Gang foraarsager, efter de Velgjerninger, vi gaa Glip af; alene det positive Tab, som kan paavises, er nok til at fælde Fordømmelsesdommen over et sligt Regjeringssystem; men ogsaa i denne Beregning skulle vi lægge mindre Vægt paa de enkelte Feil; thi der er Noget, som er værre end Summen af alle Feil, og det er det falske Princip, hvoraf de udlede sig.

Kristiania, 12te November 1869.

Fra Berlin skrives den 5te November: „Virchows og Fremskridtspartiets saakaldte Afvæbningsforslag forkastedes idag i Deputerkammeret med en Overvægt af 116 Stemmer. Ligeledes forkastedes et lignende af Katholikerne ved Windthorst stillet Forslag. Lasker's motiverede Dagsorden erholdt visinok heller ikke Flertallet for sig, men det beviser dog, at ogsaa det national-liberale Parti er gjennemtrængt af Fredsønsker, noget, som rigtignok ingen burde betvivle. Fremskridtspartiet havde forudseet Udfaldet; det havde egentlig kun til Hensigt at gjøre en Demonstration, og dets virkelige Øiemed blev krydset af Laskers motiverede Dagsorden. Det vil visselig ikke være muligt for Pariser-Journalisterne at paastaa, at det preussiske Deputerkammer er imod en Lettelse af Byrderne til Hærvæsnet. Mod en saadan Misforstaaelse med Villie har Laskers Tale idag beskyttet Deputerkammeret og Majoriteten". — For Laskers Forslag, der gik ud paa, at Kammeret, hvor meget det end billigede Tanken om en Nedsættelse i Hærbyrderne, ikke kunde befatte sig med Sagen, da den var en Forbundssag, stemte de National-Liberale, de frie Konservative og endel af Centrum. Fremskridtspartiet har altsaa ikke engang subsidiært villet eller kunnet slutte sig til dette Forslag, som vel ellers havde faaet Majoriteten.

Fra Wien heder det: Det galiziske Adressfeudkast udtaler klart og bestemt de Forhaabninger, som Landdagen nærer, idet den endnu engang sender Deputerede til Rigsraadet. De 38 galiziske Deputerede skulde for en kort Tid begive sig til Wien, for saa at forlade Rigsraadet for bestandig, enten fordi dette vedtager Resolutionen — da ville Polakkerne kun være ganske kort tilstede for at ordne nogle faa særlig cisleithanske Anliggender — eller fordi Resolutionen forkastedes — da ville Polakkerne trække sig ganske tilbage. „Presse" bemærker i denne Anledning: „Hvis vi ikke give Polakkerne den samme Selvstændighed, som Kroaterne besidde og som de inden et Aar er omme ville have benyttet til at indvikle os i en Krig med Rusland om det gamle polske Riges Gjenoprettelse, saa opsige de sin Tjeneste hos os og gjøre fælles Sag med Czecherne. Men fremfor alle Ting, det er det maadeholdne Parti, som optræder saaledes. Yderste Venstre med Smolka i Spidsen har en Vending til Hensigt, som vilde føre lige ind i Føderalismen — yderste Høire, alle Grever, Fyrster og andre Magnater venter ganske rolig, indtil Forfatningens Tilintetgjørelse fremtræder som Resultatet af den lidenskabelige Forvirring. I Galizien ser det ialfald slet ud for Regjeringen. Smolka, som har opstillet den Fordring: „Ikke et Gran mindre Uafhængighed end Ungarn", vinder stedse større Tilslutning; og Ruthenerne ere neppe mindre forbitrede paa Ministeriet end paa Polakkerne".

Det indrømmes nu, at Fyrsten af Montenegro gjør hvad han kan for at hindre sine Undersaatter fra at hjælpe Oprørerne i Dalmatien. Han er — siger man rigtignok — kommet til den Overbevisning, at han i modsat Fald ikke vilde kunne vente Understøttelse engang af Rusland.

„Presse" skriver: Den dalmatiske Deputerede og Borgermester af Castelnuovo, Georg de Vojnovich, har igaar overrakt Ministerpræsidenten en Fremstilling af Opstandens Opkomst i Cattaro. Vojnovich er selv et Landets Barn, og man kan umuligt vente, at hans Beretning i alle Punkter skulde bevare den strengeste Objektivitet. Meget er da ogsaa urigtigt, f. Ex. den Mening, at de sidste sørgelige Begivenheder ene skulde have sin Oprindelse i den nye Værnepligtslov. Om han ikke selv var bedre underrettet i disse Anliggender — som Fyrst Nikita's (Fyrsten af Montenegro) Ven skulde han være det — ville Bønderne fra Zuppa, som for et Par Dage siden vare hos Statholderen, kunne sige ham, at det var serbo-slavisk Ophidselse, som foranledigede Opstanden. I mange Punkter, f. Ex. med Hensyn til Embedsmændenes Forhold i Syddalmatien, indeholder derimod Beretningen vistnok Ting, som bør tjene til Eftertanke.

En Korrespondent fra Kroatien til „Ung. Lloyd" siger: Den, der har havt Leilighed til at betragte de panslavistiske og reaktionære Agitationer, som langsomt, men sikkert udbrede sig over hele det treenige Kongerige (Kroatien, Slavonien og Dalmatien) og Militærgrændsen, og hvis Traade strække sig langt ind i Bosnien og videre, forskrækkes over den Ligegyldighed eller Svaghed, som saavel Wienersom Pesther-Regjeringen lægger for Dagen. Jeg tror at kunne forsikre Dem med Bestemthed, at der allerede for længere Tid siden herfra stilledes Opfordringer til Wien og Pesth om at man maatte være paa sin Post. Dog trods Advarslerne lod Regjeringen i Wien sig overraske af den dalmatiske Opstand, medens den tyrkiske Regjering og dens Gouverner i Bosnien vidste paa en virksom Maade at befri sig for de urolige Elementer. Maaske vil det ikke vare længe, førend man herfra erfarer Ting, hvorom man i Ofen ikke har Anelse. En Agramer-Korrespondent gaar endog saavidt, at han paastaar, at Grændseregimenterne ikke vilde adlyde, om de udkommanderes, og at de vilde gribe til Vaaben, dersom man i dette Øieblik forsøgte paa at sætte Beslutningen om Militærgrændsens Udstykning igjennem.

Fra Konstantinopel berettes, at man der er mere bekymret for den dalmatiske Opstand end i Wien. Fyrsten af Montenegro har allerede længe været mistænkt, Luka Vukalovich er igjen dukket op i Herzegowina, og Albanien gjennemstreifes af smaa Bander Bevæbnede, som foreløbig lade sig nøie med Røverbedrifter. Befolkningen i Herzegowina tager Del i den dalmatiske Opstand, og Porten maatte stille et helt Armeekorps paa Grændsen, naar det ganske vilde undgaa Klager fra Wien. Flere Regimenter skulle nu sendes til Bosnien. Det Værste er, at Kasserne ere tomme, og at det er 5 Maaneder siden at Tropperne have faaet Sold.

Fra Paris skrives den 5te November til „Köln. Zeit.": Ved en Indiskretion fra Telegrafens Side er det bekjendt, at det — medens man her talte om, at Keiserinden paa Grund af Træthed ønskede at vende tilbage — var Keiseren, som paa Grund af et nyt Sygdomsanfald søgte at paaskynde sin Gemalindes Tilbagekomst. Man tror imidlertid ikke, at Keiserinden vil indtræffe i Paris før 25de Novbr. Det til idag bestemte Jagtparti blev afsagt; dog har Keiseren underholdt sig i lang Tid med Prins Napoleon. Der er ikke mere Tale om Indbydelsen til Compiegne. Skjønt det staar fast, at Fyrst Latour d'Auvergne ønsker sin Afsked, saa betegner man dog som falske de Rygter, som ere i Omløb om Ministerforandringer.

Patrie tror at kjende Hovedpunkterne i det nye Lovudkast om Almuundervisningen. Gratis-Undervisning skal være indført i alle Kommuner inden 1ste Oktbr. 1875. De nødvendige Pengemidler skal skaffes tilveie dels af Kommunerne, dels ved særegne Skatter. Staten bidrager engang for alle 25 Millioner Franks. Skolelærerne skulle have fra 700 til 1000 Frs. i fast Gage foruden anden Indtægt, som varierer efter Omstændighederne.

Valgbevægelsen i Paris er nu i fuld Gang, og der afholdes daglig flere Møder, i hvilke de Radikale alene føre Ordet. Det er nu kommet saa vidt, at Gambettas Folkelighed er Gjenstand for stærk Mistanke, og han har fundet det fornødent at rense sig i en Erklæring, hvori han oplyser, at det skyldes ham, naar Venstre i det Manifest, som det udstedte for at dække sit Tilbagetog i Anledning af den 26de Oktbr., proklamerede sig som „radikalt" Demokrati, ikke blot som „Demokrati". Det var unegtelig en storartet Bedrift af denne Handlingens Mand; han viser sig saa doktrinær, at han lægger Vægt paa et Udtryk, som Ingenting betyder, da Enhver kan fortolke det paa sin Maade. Men hvad om nu de radikale Vælgere opfattede dette lille Ord, hvoraf Frankriges Frelse skal afhænge, i den Forstand, at det kræver den umiddelbare Folkelighed repræsenteret i den lovgivende Forsamling, og gav sig til at udelukke Mænd som Gambetta i deres Egenskab af „intelligente" Aristokrater? I Valgmøderne holdes der for Tiden tragikomiske Lovtaler over Marat, og kunde man grave ham op, vilde han ikke savnes i Kandidatlisterne. Men han har efterladt sig en Tradition og mangler ikke Disciple. Der er en Underofficer, som med Vanære er bleven afskediget fra sit Regiment og i Paris har beriget sig ved Aager: der er en Skomager, som i et raat Pøbelsprog gjentager de Fraser, han har hentet fra den store Revolutions værste Dage, og der er en hel Skare af forulykkede Subjekter, opfyldte af Had imod det Samfund, der ikke har villet anerkjende dem. Disse Mænd, der føre det store Ord i Valgmøder og Klubber, vente paa en Leilighed til at stille sig selv frem og arbeide foreløbig paa at undergrave Alt, hvad der hæver sig over dem. De hade af inderste Hjerte Mænd som Jules Favre, Garnier-Pagès og Gambetta; thi disse Deputerede ere kunskabsrige, dannede og veltalende, og de udvikle deres mere eller mindre radikale Anskuelser baade i Form og Indhold paa en Maade, der giver Ordførerne i de lavere Regioner en ubehagelig Følelse af, hvor dybt de staa under dem. Jules Favre har ikke villet have noget med disse Pøbeltribuner at gjøre; men Gambetta og enkelte andre Deputerede søge endnu at holde det gaaende med dem. Det vilde være en ubehagelig Overraskelse for de radikale Førere, om de afløstes og efterfulgtes af slige Folk, og dog arbeide de trolig herpaa, om der end paa Grund af det franske Folks hele Tænkemaade heldigvis kun er ringe Udsigter til, at Frankriges repræsentative Forsamlinger ville blive trukne ned fra den høie Plads, som de næsten altid have indtaget. Endnu er det ikke kommet saa vidt, at Ultraradikalismen i Frankrige ser sin sande Repræsentation i Uvidenhed og Raahed, og de radikale Kandidater, om hvilke der hidtil har været Tale, ville være istand til at hævde deres Plads i det lovgivende Korps, ialfald maaske paa en Undtagelse nær, og ved Skjæbnens Ironi er denne Undtagelse netop Rochefort, som i denne Tid giver Telegrafen saa Meget at bestille. Han har skrevet nogle maadelige Vaudeviller, leveret Pariserpassiar til Figaro og endelig paa egen Haand udgivet La Lanterne, der var mere giftig end vittig. Som fransk Skribent mangler han selvfølgelig ikke en vis almindelig Dannelse; men til Frankriges Anliggender kjender han ikke det Allermindste, hvad han tydelig har vist i sine Manifester og Troesbekjendelser. Han kalder sig „Socialist", men er specielt paa det økonomiske Omraade saa uvidende, at hans egne Venner ikke have kunnet skjule deres Overraskelse herover. Dog er denne Døgnhelt for Tiden den eneste Kandidat, om hvilken der synes at herske fuldstændig Enighed hos de Radikale.

I de radikale Blade debatteres fremdeles om, hvorvidt der bør vælges Deputerede, som ville negte at aflægge Eden til Forfatningen.

Amtmanden i Nordre Trondhjems Amt har under 1ste d. M. beskikket Lensmand i Levangen, Johannes Iversen Thronæs, til Lensmand i Frostens Thinglag, Stør- og Værdals Fogderi.

Til extraordinære Dommere under forestaaende Vinters Vaarsildfiskeri ere beskikkede Kand. jur. Morten Beyer i det søndre, og Sagfører Hans Koefod i det nordre Distrikt, samt Sorenskriver i Søndre Søndmøres Sorenskriveri Tambs i Søndmøre Distrikt.

Havnen. Dampskibet „St. Olaf", der hidkom imorges Kl. 6 fra Hamburg, medbragte fuld Ladning Stykgods, hvoriblandt større Partier Sukker, Kaffe og Humle. I Hamburg kom ombord og fulgte med hertil Mandskaberne, ialt 13 Mand, fra 2de i Nordsøen forliste Fartøier, nemlig: Koff „de Vrede", Kapt. Næss, i Ballast fra Holland, bestemt til Fredrikstad, der efter at have bjerget Mandskabet paa en med Træplanker ladet Koff, led Havari den 26de Oktober og kom med kappede Master og i synkefærdig Tilstand ind til Cuxhaven; og Koff „Seefaar", Kapt. Andresen, ligeledes i Ballast fra London og bestemt til Fredriksstad, der efter at Mandskabet var bleven optaget af en hollandsk Skonnet gik tilbunds. I Cuxhaven laa ved „St. Olafs" Afgang en Mængde Havarister, og deriblandt 3 norske Fartøier med kappede Master, uden Baade og Skandsekledning.

Veiret. Et stærkt Snelag i Dag har mildnet Kulden, der i de sidste Dage har holdt sig temmelig streng.

Et i Sverige bortkommet Barn skal efter Rygtet være gjenfundet her i Byen i en Harpespillertrup.

Norsk Folkeblad No. 46 indeholder: Pater Hyacinth (med Portræt). — Fra Nordland og Finmarken (af Bjørnstjerne Bjørnson). — Brudekronen (Digt af Jonas Lie. Med Billede af Tidemand). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold for sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Bekjendtgjørelser.

Eidsvolds Bondeforening. (Meddelt fra Eidsvold). Den 4de November havde nævnte Forening Møde, hvor omtrent 40 Personer var tilstede. Diskussionen var meget livlig. Den første Sag var om Oprettelse af en Handels- og Forbrugsforening i Eidsvold. Efterat have samtalt om Grundtrækkene til en saadan Forenings Love, hvorunder der udtaltes Beklagelse over, at altfor mange befatte sig med Handel, enedes man om, at Bondeforeningen skulde stille sig i Spidsen for en Aktietegning til en saadan Forening, hvis Formaal væsentlig skal være at skaffe gode og billige Varer, og forøvrigt modarbeide Kreditvæsenet og den omsiggribende Luxus.

Den anden Sag angik Oprettelsen af en Nationalbank efter et derom oversendt Forslag. Efterat dette var refereret, foresloges, at Foreningen skulde henvende sig til Hr. J. Sverdrup med Bøn om hans Betænkning og Udtalelse om Sagen, da Forsamlingen vel maatte erkjende, at Pengesager, derunder ogsaa Rentespørgsmaalet indbefattet, er af de Sager, som den almene Mand mindst forstaar sig paa. Et kunde man vide, blev der ytret, og det var, at man gjerne kunde ville have Penge til saa billige Renter som muligt; men om det foreliggende Forslag egnede sig til at ophøies til Lov, og om det er udførbart, vilde vanskelig nogen af Forsamlingen kunne sige. De Fleste vare enige i den foreslaaede Fremgangsmaade; den mødte kun en svag Modstand, idet der blev erklæret, at Sagen ikke var vanskeligere, end at enhver Mand kunde have en Mening derom; det var desuden, mentes der, betænkeligt at oversende den til Sverdrup, da han som en bekjendt Modstander af det Parti, som vil mindre Rente, vel ogsaa vil velte Hindringer iveien for nærværende Forslag. Dertil blev ytret, at man havde Grund til at antage, at Hr. Sverdrup ene og alene vilde det Rette; han havde vist, at han var en Folkets Mand, og som saadan vilde han vist fremdeles baade tale og handle; man havde ingen bedre at henvende sig til. Man enedes da om at udbede sig hans Betænkning, og saa, naar den er indløben, foretage denne Sag i et senere Møde.

Som tredie og sidste Sag var et kort Foredrag om vort Forhold til Sverige, en Sammenligning mellem den gamle Rigsakt og Forslag til ny Rigsakt, for at sætte Forsamlingen istand til at dømme mellem disse. Dette gav Anledning til en Meningsudvexling, hvorunder det fremgik, at der nok findes adskillige Mænd, som mindre bekymre sig om Landets egentlige politiske Tilstand og Rettighed end om sine egne Interesser. De Ytringer, som faldt, vidnede om mindre Kjærlighed til Frihed og Selvstændighed, end man burde forudsætte hos en norsk Borger og særlig hos en Eidsvolds Borger, der burde staa som en selvkaldet Vagt om Friheden. Imidlertid tør man haabe, at ikke mange ere saaledes druknede i dette materialistiske Stræv.

Da disse Forhandlinger vare endte, samledes man til en liden festlig Tilstelning i Dagens Anledning. Der udbragtes Skaaler for Foreningen, for Kongen, for Norge, for Sverige, for Digteren Wergeland, som altid

mindes med Kjærlighed her i Eidsvold, hvor han virkede, digtede og sværmede; hans Ven, den gamle Storthingsmand Tønsager, glemtes heller ikke. Vinje blev erindret med en Skaal, som blev drukket med Varme for hans Opposition baade i Maalstræv og Politik. Det var ganske komisk at lægge Mærke til de forskjellige Personer. Medens nogle med Livsglæde sang „om Norges Hæder og Held", fattedes der heller ikke disse mørktudseende Mænd, der kun sutrede om mørke Udsigter og trange Tider. Jaabæks Skaal blev drukket; man erindrede denne Mand med Tak, for at han har bidraget til at vække Folk. Stemningen var belivet og mangt et kvikt Indfald blev givet tilbedste.

I Drammens Handelsforening fattedes ifølge „Dr. Tid." i Tirsdags Beslutning om, at Ophævelsen af Drammens Marked ikke ønskes.

Endvidere bemyndigedes Direktionen til at indgaa til Magistrat og Formandskab med Ansøgning om, at de Midler, som af Private ere subskriberede og af Kommunen bevilgede til Svelviksveien, anvendes til dette Øiemed, uagtet det af Staten forventede Bidrag endnu ikke af Storthinget er bevilget, samt at anmode de nævnte Autoriteter om paa det bedste at anbefale Sagen, for at det af Staten forventede Bidrag kunde blive bevilget af næste Storthing.

En gammel Tyvebande. Det er i disse Dage, skriver „J. og L. Amist.", lykkedes Politiet i Laurvik at komme paa Spor efter en Tyvebande, som igjennem en længere Aarrække synes at have drevet en temmelig omfattende Trafik. En i Bøgelien bosiddende Mand, som senest har arbeidet ved Fritzø Værks Sagbrug, er arresteret tilligemed en anden Person, der saavidt vides tidligere har været straffet for Tyveri, og som i forrige Uge blev greben som mistænkt for at have stjaalet en Brændevinsdunk i Kjøbmand Prebensens Gaard. Hos den først omtalte af disse to Personer har man fundet en hel Del Tyvekoster af forskjelligt Slags, som dels ere stjaalne i den senere Tid, dels for flere Aar tilbage. Det er rimeligt, at der er mange Deltagere i Komplottet, og Politiet skal være paa Spor efter flere af dem.

I **Storsildfisket ved Aasvær** vil iaar deltage flere stavangerske Fartøier, som ligge seilfærdige med Tønder og Salt for denne Expedition. Naar sees hen til, at Dampskibet „Bravo" i Fragt for 1500 Tønder fra Bergen til Aasvær (Tur og Retur) har erholdt 2200 Spd., synes det, skriver „Stv.", at der Nord maa være Forretninger at gjøre, og at Indkjøbsprisen for den ferske Sild der ikke staar i noget Forhold til hvad man er vant til paa disse Kanter.

Fra Orkedalen skrives i „Trhj. Stiftst.": Allerede i længere Tid har der — især blandt den yngre mandlige Del af Befolkningen heroppe hersket den forargelige Uskik, at de har begivet sig til Kirken paa Helligdagene alene med det Formaal for Øie, at træffe Kammerater og Kjendinge, for med disse, under Gudstjenestens Afholdelse og i Kirkens umiddelbare Nærhed, at tuske og handle med hverandre alskens Ting, saasom: Lommeure, Foldeknive, m. m., ja endog Hestehandel skal være afsluttet ved slige Sammenkomster. Til sine Kirketure ere de ogsaa i Almindelighed forsynede med Lommeflasker fyldte med Brændevin, og hvoraf de da traktere hinanden!!! Med Brændevinsdrikken, Banden, Sværgen og anden formastelig Snak tilbringe da disse Mennesker Tiden, indtil de mere rettænkende Lemmer af Menigheden kommer ud af Kirken, og saa — ja saa tiltrædes Hjemreisen under Kapkjøren, Hujen og Skrigen. Ved Konfirmationens Afholdelse i Mo Kirke Søndag den 3die Oktober sidstleden havde ogsaa nogle af disse Orkedalens kristne Banditter indfundet sig med sine velfyldte Brændevinsflasker, og hvoraf de da i Løbet af Dagen forsynede sig. Men som Ordsproget lyder: „Naar Krybben er tom, bides Hestene"; saaledes gik det ogsaa her. Ud paa Dagen begyndte de at yppe Klammeri med hverandre, der tilsidst udartede til Kampbrydninger og Slagsmaal, og hvorved en bekjendt Slaaskjæmpe ved Navn Ole Melbyevold lig en Rasende eller Besat slog og spændte alt, hvad som kom i hans Nærhed, saa at Flere reiste hjem fra dette Kirkemøde med „blaa Øine og ophovnet Næse", som det heder.

Folkebanken, som Gøteborgs Arbeiderforening er i Begreb med at oprette for Arbeidsklassen dersteds, har nu gode Udsigter. Grundfondet skal udgjøre mindst 50,000 Rdlr., fordelt i Aktier paa 10 Rdlr. Nu har Gøteborgs Udskjænkningsbolag af sit Overskud stillet 30,000 Rdlr. til Arbeiderforeningens Raadighed paa den Maade, at det tegner sig for 3000 Aktier i Folkebanken.

Sparebanker i Folkeskolerne. Saadanne ere nu indførte i Stockholms Folkeskoler. De skjøttes af 2 Lærere og 1 Lærerinde. Lærerne er turvis Kasserere eller Kontrollører. Lærere og Lærerinder tjenestgjøre 2 Uger, men har den 3die fri. Naar man kommer ind i Folkeskole-Banken modtages man af en liden Skolepige, som passer Døren, hvorfor hun faar 1 Rdr. om Ugen. Lærerne har 200 Rdr. om Aaret for 2 Timers Tjenestgjøring om Dagen, hver 3die Uge fri. De fleste Indsættere ere Skolebørn. Over 100 nye Bøger ere udtaget af disse i de sidste 3—4 Uger. De understøttes i Indsamlingen af Lærerinderne, som af Børnene for Bønnen om Morgenen modtager 1, 2, 3 Øre, indtil Summen er gaaet op til 25 Øre, da den indsættes i Sparekassen. Det er bleven en Mode i Skolen med at spare, og flere Børn indsætte Drikkepenge, Frokostpenge og al mulig Fortjeneste, som før sløsedes bort til Slikkerier.

Or ei Brevsending fraa Folkeskulen i Sel. (Av Kristofer Janson i „Svein Urædd"). „Kristofer Brun ynskte Gutarne velkomne til Skulen 14de Oktbr. Deretter greidde han ut, kvifyre han hadde tillyst i Blaadom, at Gutarne, som vilde koma til Skulen, laut taka med seg Bibelhistoria og Katekisma. Det saag nokot undarlegt ut detta, det saag ut, som vilde han tyggja uppatter det same som baade Skulemeistr og Prest hadde tyggt paa i Skulen og til Konfirmasjonen; men detta var inkje Meiningen. Vel var det so, at han vilde lesa Religion, for dei Tankarne, som mest av alle fekk Mannahjartat til skjelva og Vitet til at grunda, Tankarne um Gud og Syndi, um Frelse elder Daude, det var vel Tankar, som Folkeskulen borde taka med som fine, den Skulen, som heve sett seg til Uppgaava at læra Bonden at tenkje og greida fyre seg alt det, som liver inne i honom og kringum honom i hans daglege Liv. At han inkje fyrr hadde sett upp Religion som fast Læreemne paa Skolen, var inkje av di han i nokon Maate hadde vanvyrdt denne Læregrein elder tenkt at slike Skular slett inkje hadde med den Ting at gjera, men tvertum av di han trudde dette Emne so høgt og heilagt, at det inkje var kvar Manns Sak at tala um det. For naar han skulde tala um Kristendomen, vilde han inkje vere som dei mange Snakkarar, som Sundag etter Sundag, Dag etter Dag kunde remsa upp om Gud og hans Rike, nett som ein dreg upp ei Klokka, nett som eit annat Handverk. Detta trudde han snare var at spotta Kristendommen enn at læra Kristendom. Naar ein skulde tala um Kristendom laut det vera med Eld og Aand, og difyre hadde han sælt fyre det. Men no vardt Trongi for sterk, og han laut freista, for i Kristendomen laag han djupaste Tankaarbeid, laag hans Liv. Men det laut vera ein Freistnad; tjende han, at han inkje kunde magta Arbeidet, vilde han sloyga og venta. Han hadde mødt stor Motbyr av Prestarne heruppe i Dalen og det mest av di, at han inkje hadde viljat læra endefram i Religion. Det var dei, som trudde han var Fritenkjar, og dei som trudde han var Grundtvigianer; han var inkje nokot av detta, men han hadde gjenomtenkt deire Tankar. Og det kunde han fritt segja, at skulde leggja Magt paa nokot, saa var det at arbeide mot Fritenkjararne alt det han vann, for deira Tankar var korkje frie elder djupe." — — —

No er me komne i dagleg Laget, og Skulen heve no gjenget i meir enn 14 Dagar. Me er 34 Gutar, 9 gamle og 25 nye. Der er 4 av Sel, 7 av Fron, 5 av Ringebu, 6 av Gausdal, 1 av Øyer, 1 av Dovre, 1 av Vaage, 3 av Lom, 1 av Skiaker, 1 av Sunnmøre, 1 av Nordmøre, 3 av Heidemork. At her kjem so faae fraa Norddalen, som Skulen eigentleg skulde vera fyre, skriv seg kann eg tenkja, av di, at flestalle av Prestarne der arbeida somykt imot og avraada Folk at koma her. Skuletimarne er soleids lagade, at Brun les fraa 7½—9 Historia, og fraa 9—10 anten Jordlæra elder syng med deim, og i Timen 10—11 skifta Horne og eg dei tvo Klassar millom oss. Han les daa Naturfag, og eg Norsk, Danskt og sidan vil eg frista med Svensk. Fraa 11—12 driva Gutarne paa med Exsis. Um Efta fraa 2—3½ heve Horne Reikning elder Naturfag, og fraa 3½—5 talar daa Brun um kvat som best kan hova seg. No fyr Tidi er det dei politiske Spursmaal i vaart Land, han legg fram, um vaare Blaad og dei av vaare Menner, som hava den største Magt i Politiken sosom Schweigaard, Sverdrup, Jaabæk. Spursmaalet um „Embættesmenner og Bønder", um „Latindannelsen" heve og veret paa Bane. Sidan vil han i desse Timar tala um Kristendomen soleides, som han er og skulde vera her i Landet.

Tysdags Kvelden hava Gutarne seg imillom eit litet Ting, „Smaatinget", der dei no diskutera baade det eine og hitt, ettersom dei vilja og Torsdags Kvelden samnast me alle i Hop og halda „Storting". Daa leggja me daa ut um baade det eine og det andre, halda Fyredrag, Upplesingar og vil freista at faa Gutarne til at gjera det same." — — —

Vor Landsmand H. Solberg er i La Crosse County Konvention nomineret til Sheriff. „Fædr. og Emigr." skriver i denne Anledning: For os Norske maa denne Nomination betragtes som en Seier, da Enhver ved, hvor vanskeligt det er for os at faa en Landsmand nomineret. Men denne Konvention erkjendte det Rigtige i de Norskes Fordringer, og det saa meget villigere, da vi havde en saa god og vel prøvet Repræsentant at fremstille som Hilurius N. Solberg. Hvorledes han udførte sine Pligter som Sheriff i Aarene 1864 og 1865 var Konventionen i friskt Minde. Det staar nu til de stemmeberettigede Norske at komme talrigen til Valgurnen den 2den November, for der at sanktionere den gjorte Nomination. Ingen Norsk bør undlade at møde frem. Lad Amerikanerne se, at vi sætter Pris paa at faa en Landsmand valgt.

Blandinger.

Lægekunstens Fremskridt. Det i Florents udkommende Blad l'Italie fortæller efter Annales de la Médecine et de la Chirurgie étrangères følgende høist vidunderlige Historie. Den 18de April 1868 skulde to Forbrydere ved Navn Aveiro og Carines henrettes paa samme Tid i Byen Villarica, Provinsen Minas Geraes i Brasilien. Dr. Lorenzo Y'Carmo fra Rio Janeiro fik Tilladelse til i Videnskabens Interesse at prøve Galvanismens Virkninger paa de to Henrettede, og hans Forsøg gik ud paa intet Mindre end efter Halshugningen atter at forene Hovedet og Kroppen. De to Dødsdømte bleve halshuggede umiddelbart efter hinanden, og med kun faa Minutters Mellemrum faldt først Carines's og saa Aveiros Hoved i den samme Kurv. Strax efter blev der anvendt Kompression paa Halsarterierne af det ene Hoved for at standse Blodtabet. Kroppen blev lagt paa et Leie, og Hovedet sattes saa nøiagtig som muligt paa Stumpen og holdtes i denne Stilling. Derpaa anbragtes en meget kraftig galvanisk Strømning paa Hals og Bryst, og under dens Indflydelse mærkedes snart, som det saa ofte er prøvet med døde Legemer, Aandedrætsbevægelser. Hovedet syedes da fast til Halsen og holdtes ved et eget Apparat fast trykket til denne. Lægen ønskede navnlig at undersøge, hvor længe dette tilsyneladende Liv kunde kunstig vedligeholdes. Han forbausedes ikke lidet ved efter to Timers Forløb at se Aandedrættet vedblive og samtidig under Indflydelsen af den galvaniske Strøm mærke svage Pulseringer, som vidnede om et atter begyndende Blodomløb. Forsøget fortsattes med samme Kraft af Strømmen i 62 Timer. Lidt senere viste sig spontane Livstegn i Hoved og Lemmer, som hidtil havde været uden mindste Bevægelse. Man kaldte paa Fængslets Bestyrer for at vise ham dette mærkelige Fænomen, og han opdagede da ganske tilfældig, at man havde forbyttet Personerne og sat det Carines tilhørende Hoved paa Aveiros Krop. Imidlertid var det nu for sent at gjøre nogen Forandring, og man fortsatte stadig Galvaniseringen. Tre Dage senere vare Aandedrætsbevægelserne saa regelmæssige, at man gradvis kunde standse den galvaniske Strøm, uden at de ophørte. Dr. Y'Carmo søgte samtidig at fremme Arbannelsen, hvilket skete under de heldigste Betingelser. Gjennem et Kautschukrør bragtes flydende Næring ned gjennem Spiserøret, og Fordøielsen begyndte ganske langsomt igjen. Efter tre Maaneders Forløb var Saaret rundt Halsen helt lægt, og Bevægelserne bleve, skjønt endnu vanskelige og stive, mere og mere udbredte. Endelig efter halvottende Maaneds Forløb var Aveiro-Carines — thi saaledes maa man jo kalde det sammensatte nye Individ — istand til at reise sig og gaa, rigtignok med stiv Hals og noget svag i Lemmerne.

Det er i Grunden Synd at føie Noget til denne ypperlig sammensatte Historie. Man burde lade den gaa ud som en Prøve paa den Grad af tankeløs Lettroenhed, hvormed Mange lade sig indbilde, næsten hvad det skal være, naar det blot staar paa Tryk og citerer en lærd udseende Kilde. Men for Sikkerheds Skyld er det dog vist bedst at tilføie, at man her har for sig en Parodi paa de høist mærkelige Historier, der udgives med smaat Tryk.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 11te Novbr.

Fyrsten af Rumæniens Formæling finder Sted paa Mandag.

Rappel meddeler, at Beaumont, Frourens, Gambon og Rochefort reise til London for at bevæge Ledru Rollin til at komme til Paris. Carnot har afslaaet Kandidaturen.

Konkurs. Aalesunds Skifteret: Bagermester Peter Andreas Elias Nielsen den 3die November. Samling den 22de ds. Fordringer meldes inden 4de Januar næste Aar og prøves 29de s. M.

Skifteberetning. Kristiania: Samling i Handelsborger Lars Amundsens Konkursbo den 18de November.

Proklama. I Boet efter Oline Olsdatter Borgen af Tvets Sogn indkaldes de fraværende Arvinger med Aar og Dags Varsel fra 2den Novbr. Søndre Østerdalens Skifteret: I Boet efter Johan Kristensen Tenaasen; 3 Mdrs. Varsel for Kreditorerne og Aar og Dags Varsel for Arvingerne fra 3die ds. Nordfjords Skifteret: I følgende Boer: Af Stods Thinglag: Efter Tjenestedreng Severin Johannesen Ervik; Føderaadskone Marthe Pedersdatter Aarevik. Af Davigs Thinglag: Føderaadsmand Rasmus Pedersen Verpeide; Husmand Jakob Isaksen Husevaag og Anders Olsen Bortneskar.

Nei stop, ikke hos alle! Med lette Skridt bøier en kvindelig Skikkelse i dette Øieblik om Hjørnet ind paa en af Hovedgaderne. Den snaue Kaabe slutter sig tæt omkring hendes slanke Former, og tæt trykket mod Brystet bærer hun en gammel haarslidt Muffe, med hvilken hun holder fast Enderne af det nedhængende Slør, bag hvis sorte Masker to straalende ungdomsfriske Pigeøine glade ser frem gjennem Snefoget og fæster sig paa de halvt udsprungne Centifolier eller de mørke Violer i Butikvinduerne, og blot da skjuler sig under de lange Øienhaar, naar Isnaale blander sig med Snefokkene.

Den, som engang har hørt et Barn eller ogsaa en voxen Person tillidsfuldt begynde en velbekjendt Melodi paa Pianoet, men strax derpaa afklippe den musikalske Traad med en Dissonans og med falsk Fingersætning gribe ind i alle mulige Tonearter undtagen den rette, medens Læreren i Fortvivlelse sænker sin løftede, taktslaaende Fod, indtil endelig Melodien langsomt og livstræt dukker op, for i næste Øieblik gjennem nogle lette Takter at ile fremad ligesom over en vid Slette, — den, hvis Høreorganer engang har ligget paa en saadan Pinebænk, han vil let kunne begribe, at den unge Pige, som netop havde sluttet to Timers Pianoundervisning i en Pigeskole, saa glad byder sin varme Kind frem mod den brusende Stormvind ligesom til en kunstforstandig Mester, som forstaar at aflokke Orglerne og Wolsharperne underbare og gribende Melodier.

Let og hurtigt iler den unge Pige saaledes afsted gjennem Snedrev og Folketrængsel, og jeg tvivler ikke et Øieblik paa at hun, ifald jeg skulde præsentere hende for Læseren som Frøken Olivia Ferber, vilde paa de glatte Fortougstene og ombruset af Stormen gjøre det yndigste Buk for Læseren med samme fortryllende Smil, som om hun stod paa Gulvet i en Selskabssal. Men Præsentationen kan dog ikke finde Sted nu, og dette falder mig forsaavidt bekvemt, som jeg har til Hensigt først at gjøre Læseren bekjendt med Pigens forbigangne Liv.

Hr. Wolf von Gnadewitz var den sidste Ætling af en berømmelig Slægt, som kunde føre sine Aner tilbage langt

Det gamle Slot.

Fortælling

af

E. Marlitt.

Oversat af E.

Dagbladets Føljeton.

Kristiania.
Trykt hos H. J. Jensen.
1869.

Af Eid og Horningdals Thinglag: Gaardmand Ingebrigt Halkjeldsen Nor; Alle med 3 Mdrs. Varsel fra 27de Oktober. Varangers Skifteret: I følgende Boer: Af Vadsø og Nordvaranger: Efter Gunder Lorentsen Vigtel; Paul Mikkelsen Bæra Saltjern; Andreas Andersen Tydy. I Sydvaranger: Ole Persen Birgit og Enke Elen Henriksdatter Bugøfjord. 3 Mdrs. Varsel fra 16de Oktober. Ekers Skifteret: I Boet efter Aase Marie Olsdatter Temte af Ekers Thinglag. 3 Mdrs. Varsel fra 8de Novbr. Indre Sogns Skifteret: I Boet efter Ollegaard Johannesdatter Gravi af Lyster. Aar og Dags Varsel fra 6te November. Næs Skifteret: I Boet efter Føderaadsmand Samuel Christen Kyken. 3 Mdrs. Varsel fra 9de November.

Kristiania Torvpriser

den 11te Novbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	18
Do. Vold	1	72	1	96
Halm af Rug	„	72	„	78
Do. - Byg	„	96	„	„
Do. - Havre	„	96	„	„
Havremel	5	60	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72	„	84
Do. - Tønde	1	24	1	48
Rug	3	72	3	96
Byg	2	96	3	„
Havre	1	72	2	„
Smør pr. Bpd.	2	48	2	72
Flesk	1	24	1	48
Oxekjød	„	84	„	96
Kalvekjød	„	96	1	12
Faarekjød	„	96	1	„
Gaas pr. Stk.	„	96	1	12
Ryper	„	60	„	66
Røi	„	42	„	44
Aarfugle	„	30	„	32
Hjerper	„	16	„	18
Birkeved pr. Favn	2	84	2	108
Furuved	2	24	2	60
Granved	2	„	2	24

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt, stærkest ved Stat. Et nyt Hvirvelcentrum nærmer sig det nordlige Norge. Vinden er østlig i Bodø, sydlig til vestlig i det sydlige Norge. Temperaturen er steget overalt, undtagen i Kristiania og Bodø. Sne i Kristiansund, Regn i Oxø. Udsigt til mildere Veir med Nedbør.

Anmeldte Reisende.

Den 12te November.

Kurre fra Moss, Elleffen fra Spydeberg, Fru Nielsen fra Horten, Hansen & Barth fra Drammen, Gjems & Lunderby fra Kongsvinger, Ingeniør Størmer fra Frederikshald, Mr. Boll med Følge fra Cambridge, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie,** Fartøier i Havn eller **Vinteroplag,** Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Vort hersteds etablerede

Kommissions-Kontor

for Agentur- og Kommissionsforretninger, Indkassationer, Speditioner, Leie og Bortleie, Engagements- eller Fæsteforretninger etc. tillade vi os at anbefale.

Christiania, i Novbr. 1869.

Ulleberg & Co.
Kontor: Nedre Slotsgade No. 12, ved Siden af Fr. Berghaus.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 16de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York, Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**
Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

En Skrivepult

til at staa ved kjøbes. De, der have en saadan at sælge, kan i nærværende Blads Expedition nedlægge en Billet med Opgave af Pris, mærket „Pult".

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Undervisning i Tydsk og Engelsk ønskes. Billet med Opgave af billigste Pris pr. Time bedes nedlagt i Dagbladets Expedition, mrk. „Om Aftenen".

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos C. P. Larsen,
Kirkegaden No. 7.

Tilsalgs.

Saltebaljer,	Kulkasser,
Kjødkværne,	Kuløser,
Marmormortere,	Veedkurve,
Hakkebrædt,	Ildtøi,
Hakkeknive,	Ildtøistativer,
Ruggebrædt,	Fyrovne,
Ruggeknive,	Tendere,
Rullepresser,	Askespand,
Pølsepinder,	Pokere,
Pølsehorn,	Pustere,

m. m. m. hos

Fredrik Wang,
Kongensgade.

Kaffe	20, 21, 22, 24	Skill.	pr.	Pd.
Raffinade	17	„	-	„
Sirup	6, 7	„	-	„
Riis	6, 7, 8, 10	„	-	„
Hvedemeel	4, 4½, 5, 6	„	-	„
Bygmeel	3, 3½, 4	„	-	„
Erter	4, 5, 6	„	-	Pot.
Stearinlys	18	„	pr.	Pakke
Smør	12, 13, 14	„	-	Mrk.

Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Fl., i 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Cognac.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos

Bernhard Fischer.

Aqvavit

fra Jørgen B. Lysholm og H. Løcken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.

Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Fotografiportræter

af Statsminister **Sibbern,** Statsraaderne **Stang, Bretteville, Møinichen, Manthey, Meldahl, Helliesen, Irgens** og **Broch,** af Biskop **Arup,** Stiftsprovst **Essendrop,** Præsterne **Kobro, Tandberg, Domaas, Sven Brun, Johan Nordal Brun, Anderssen, Hansen, Dop, Berg, Elstrand, J. M. Lund, Tannæs, Malchin, Thinn, Johnson, Christophersen, Stenersen,** af **Bjørnson, Ibsen, Jørgen Moe, Asbjørnsen, A. Munch, Wergeland, Welhaven, P. A. Jensen, Dølen, Landstad, Werels** m. m. Fl. faaes a 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stk. — hos

De Coninck,
Dronningensgade, ligefor Victoria Hotel.

Ved Indsendelsen af 6 Stkr. 4-Skillings Frimærker i frankeret Brev kan man faa det Fotografiportræt tilbage, som man ønsker, med omgaaende Post.

Extra fin Myseost

hos O. Schjønneberg & Co.

Smør. Fint Meierismør i smaa Spand og extra fint dansk Smør i ¼ Tdr. og i mindre Dele billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Kjæx fra Huntley & Palmers billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Multegrød og oplandske Multer i Dunke sælges meget billig af
O. Schjønneberg & Co.

Chocolade, fransk, sweizer og norsk i flere Kvaliteter hos
O. Schjønneberg & Co.

Ny Kaffe, grøn og blaa Java à 26 ß, naar 5 ℔ tages, Lagueyra 25 ß og Brasil fra 20—24 ß pr. ℔ hos
O. Schjønneberg & Co.

Lys. Stearinlys, holl. og svenske, Parafinlys og Talglys i Kasser og mindre Dele sælges billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Blanksværte! **Sæbe og Lud.** Blanksværte!

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Tjeneste søges.

Mærk!

En ung Gut fra Landet ønsker sig anbragt enten ved Handelen eller ved et Kontor. Gode Anbefalinger kan tilveiebringes. Billet mrk. „Strax" bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

Mærk.

En ung, frisk Pige, der paa Grund af Arbeidsløsheden er uden Kondition, ønsker Tjeneste, for det Første blot mod Kost og Logis. Billet mrk. **„Uden Løn"** bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

I.

Der havde været jevnt Snedrev og Slud hele Dagen og Tage og Vindueskarmer laa skjulte under et tykt hvidt Dække. Mørket brød tidligt frem og ledsagedes af en heftig Storm, som jagede vildt omkring blandt de nedstyrtende Sneflag lig Høgen blandt en Flok fredelige Duer.

Lad Veiret end være slig, at en skikkelig Smaastadsboer ikke vil jage sin Hund ud, end mindre stikke sine egne værdige Lemmer udenfor Husdøren, saa mærker man dog ikke i den store Hovedstad Berlin mellem Klokken sex og syv om Aftenen nogen synderlig Forskjel med Hensyn til Færdselen paa Gaden. Gasblussene erstatter Himlelysene, som ikke vil indfinde sig, Vogne jager forbi Gadehjørnerne i en saa rasende Fart, at Fodgjængerne kun ved et hurtigt Sprang ind mod Husvæggen kan redde Liv og Lemmer; derfor følger en Styrtflod af kraftige Eder den pelsbebræmmede Kusk og den elegante Vogn, bag hvis nedslaaede Vinduer fortryllende Damer med Anstrengelse hæver sine Hoveder over de omfangsrige, svulmende Florsdragter og ikke har nogen Anelse om, at i dette Dieblik ønskes alle Ulykker over deres duftende Lokker. I den vel opvarmede Luft indenfor Butiksvinduerne staar eller bevæger sig i misundelsesværdig Tryghed velfriserede Voxhoveder midt imellem vederstyggelige blonde og sorte Skalper; stille og opmærksomt arbeidende Urmagere; de allersødeste Bodsvendes Ansigter bag vældige Tøistykker og forføreriske Mantiljer, samt gamle og krogryggede Kransebinderster mellem friske; blomstrende Roser; et blændende Lysskin strømmer gjennem Vinduerne ud over de glatte Fortouge og den udenfor bølgende Menneskesværm, hvorved blaarøde Næsetipper, taarevædede Dine og fortvivlede Bevægelser med Hoved og Arme kommer tilsyne hos alle, som iler forbi, baade hos gamle og unge.

Dagbladet.

No. 265. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 13de November 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 25de Søndag efter Trinitatis:
Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor Andersen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12′, og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7′ Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Kristiania, 13de November 1869.

Blandt de flere gode Sager, som der paa sidste Storthing ligesom blev udseet Tomt og lagt Grundstenen til, indtager Forslagene til Forandring i flere Dele af vor kommunale Ordning en fremtrædende Plads. Der skal neppe kunne paavises nogen Del af vor Lovgivning, som har et mere hullet og uharmonisk Udseende end Bestemmelserne om det kommunale Væsen. Efter megen Kamp og Tvivl fik man endelig en Kommunalforfatning grundlagt i 1837; men det kommunale Liv, som skulde blæse en Livsens Aande i de skabte Former, kunde ikke fremtrylles med et eneste Slag; der maatte gaa Tid hen, og denne Tid maatte være saa frugtbar paa Udvikling, som den senere, for at man skulde føle sig vel ved, hvad man havde faaet, og i denne Følelse af Tilfredshed finde et Tilknytningspunkt for Interessen i at gjøre det alt fuldkomnere og bedre. De Sider af Kommunalvæsnet, som ved det første prøvende Oiekast maatte vise sig uheldigst ordnet, var da naturligt Reglerne for Beskatningen og den kommunale Stemmeret. Disse Sager have nemlig en dybere Forbindelse med hverandre. Kommuneskattens udelukkende Udligning paa Landets matrikulerede Jord og Eiendomsret eller Bygselkontrakt paa matrikuleret Jord som eneste Betingelse for at optages blandt de Stemmeberettigedes Tal, viser sig nemlig begge at være en Arv fra en Samfundstilstand, som var saa enkel, at der egentlig ikke fandtes andre Folk, end den jordbrugende Klasse. Det Spil af krydsende Interesser, som Haandværk, Handel, Fabrikdrift og Industri, tilligemed den rastt udviklede Samfundsaand, som ogsaa en mere gjennemført Selvstyrelse har medvirket mægtigt til at give sit særegne Præg, kan man derfor ikke vente at finde tilbørlig taget i Betragtning af en Lovgiver, som i 1837 gjorde den første Prøve paa et Lovværk for de daværende mere enkle Tilstande. Men det er ikke blot Stemmeretsreglerne og Beskatningsvæsnet, som man er enig om at finde bagvendte og hinderlige for den Ordning, som det var Lovgiverens og fremdeles er Alles Hensigt at fremme. Vi staa paa vore Fædres Skuldre og kunne paa Grundlag af gjorte Erfaringer kaste et friere og mere samlet Overblik over det foreliggende Felt og saaledes ogsaa bedre opdage de fine Nerver, som sammenbinde til en Organisme, hvad der for et uøvet Blik syntes at kunne ordnes vilkaarlig for sig. Derfor vil det nu være nødvendigt at foretage en mere omfattende Undersøgelse af Kommunallovgivningen, saaat Delene føies tættere til hinanden, saa de bedre kan understøtte hverandre og lade den organiske naturlige Forbindelse træde istedetfor kunstige Mellemled.

Regjeringen skal for Tiden være ifærd med at nedsætte en Kommission, for i Henhold til Odelsthingets Beslutning af 4de Juni d. A. at tage de gjældende Regler for den kommunale Beskatning i By og Land og tillige Amtskommunerne under almindelig Revision. Udvidelsen af den kommunale Stemmeret staar ligeledes paa Dagsordenen, og begge disse paatrængende nødvendige Sagers Gang lettes desuden ved det Forslag, som J. Sverdrup, efter hvad han oplyste under det i „Dagbl." No. 262 refererede Foredrag i Akers Sogneselskab, er beskjeftiget med at udarbeide. Det Ene hænger saaledes her sammen med det Andet, at det vistnok vil findes lettere at ordne Alt underet end hvert for sig.

Som man vil have seet, har Sverdrup endnu kun fremsat Antydninger om, hvorledes han troede det kunde være heldigst at ordne: 1) Organisationen af Kommunebestyrelsen og Ombudene, deri ogsaa indbefattet Amtsformandskaberne; 2) Reglerne for Kommunebeskatningen og 3) Grændserne for Herreds- og Amtskommunernes Myndighed, saaledes som denne har været hjemlet enten ved Lov eller ved den Praxis, som under Formandskabslovens Udøvelse har udviklet sig. Sagen vil foreløbig blive drøftet i senere Møder i Akers Sogneselskab, hvor Sverdrup ogsaa selv, efter hvad han i forrige Møde ytrede, under Diskussionens Gang vil finde Anledning til at gaa nærmere ind paa Sagen, end der kunde gjøres i det indledende Foredrag. Og vi skulle derfor ikke nu paa dette Trin af Sagen forsøge at overflytte Diskussionen til Pressen. Hvad vi ville sige er for Tiden væsentlig kun dette, at det vilde være beklageligt, om der i Byerne ikke skulde vise sig en lignende Interesse for den kommunale Lovgivning, saa at den Revision, som øiensynlig ogsaa paakræves i Bykommunallovgivningen, samtidig kunde fremmes. Thi vistnok er i flere Henseender Byernes kommunale Forhold bedre ordnet end de tilsvarende paa Landet; et Slags — om end yderst ufuldkommen — kommunal Selvstyrelse havde ogsaa fra de norske Byers første Grundlæggelse ligesom i alle middelalderske Bykommuner vedligeholdt sig lige indtil Formandskabsloven af 1837 udkom, og denne fik saaledes paa en vis Maade mere at reformere det Forældede, end at skabe noget ganske Nyt, saaledes som derimod for Landets Vedkommende blev Tilfældet. Men Bykommuneloven af 1837, som afløste „de eligerede Mænd" med et Formandskab og Repræsentantskab, efterlod dog meget at ønske. Den benyttede de Emner, som allerede forefandtes, til kommunale Institutioner, uden at bearbeide Raastoffet til en tidsmæssig kommunal Organisme. Der har som Følge heraf været en Famlen, en Splittelse af Kræfterne og ofte en trøstesløs Forvirring i Begreberne om Kommunalmyndighedens Grændser. Og navnlig har denne utidsmæssige Ordning af Kommunalvæsnet været følt i de større Byer, især Kristiania*), hvor derfor ogsaa Trangen til Reform har været ligesaa stor som paa Landet, og ligesom der har ført til forberedende Skridt til Forandring. Som det vil mindes, indgik nemlig Kristiania Formandskab under 27de Juni 1866 med en Forestilling om de Mangler, som fandtes ved Bestyrelsen af denne Byes Kommunalanliggender, hvorefter Regjeringen den 8de Decbr. s. A. befalede Borgermester Fougstad, Professor Brandt, Havnedirektør O. Roll, Politimester Michelet og Fabrikeier K. Graah at sammentræde i en Kommission for at tage disse Forhold under Overveielse. Kommissionens temmelig vidtløftige Arbeide blev derpaa ivaares drøftet i Repræsentantskabet, hvor det imidlertid mødte megen Modstand. Vi skulle ikke her udtale os om dette Forslag, da Sagen vel ikke efter de Skridt, som ere tagne, vil blive opgivet, saameget mere som Revisionen af Kommunalvæsnet for Landet nu vel maatte være en forøget Opfordring til at arbeide videre. Det er nok ogsaa saa langt fra, at den Misfornøielse med Kommunalordningen, som i 1866 gav Stødet til den kgl. Kommissions Nedsættelse, har lagt sig, at den tvertimod maa antages at være i Stigende; thi efterhvert som Tiden gaar og Forholdene ved Byens Forøgelse og Andet forvikles, maa det Bestaaendes Uholdbarhed blive mere og mere indlysende. Den Mangel paa kommunalt Liv her i Byen, der ogsaa har givet sig tilkjende ved den paafaldende Vanskelighed for at finde Mænd til Storthingsrepræsentanter (som ved sidste Valg for ¾ maatte tages blandt Professorklassen) vidner hellerikke fordelagtigt for den nuværende Ordning, om den end ikke kan siges at være den væsentlige Aarsag til den raadende Interesseløshed blandt Hovedstadsbefolkningen for Kommunalanliggendernes Røgt. Men saameget tør vel med Sikkerhed siges, at Interessen naturlig maa sløves for et Valg, hvorved der paa en Gang skal vælges 6 Formænd og 18 Repræsentanter, da ingen Vælgers Kjendskab lettelig er saa udstrakt, at han kan finde et saa stort Antal til dette Hverv skikkede Mænd. Det viser sig ogsaa, at faa Vælgere finde det Umagen verdt at møde frem; og Slumpetræffet og gammel Vane eller Slendrian raader da for Udfaldet. Hertil kommer ogsaa, at Valget sker underet for den hele By og ikke distriktsvis, medens de forskjellige Bygddistrikter dog have hver sine Interesser at paase i Henseende til Brolægnings-, Vand-,

*) Kristianias raske Fremvært siden Formandskabslovens Tid vil kunne skjønnes af følgende Talopgaver: Ved Udgangen af 1835 havde Byen kun 23,121 Indb. samt 1236 Huse med en Brandassuranceværdi af 3,753,280 Spd., medens By- og Fattigbudgettet beløb sig til 61,863 Spd. og By- og Fattigskatten til 54,500 Spd. Ved Udgangen af 1867 udgjorde derimod Antallet af Indb. 61,510, af Huse 2588 med Assuranceværdi af 14,189,250 Spd., By- og Fattigbudgettet for 1868 til 401,010 Spd. og den samlede By- og Fattigskat 252,930 Spd.

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

Det maa utvivlsomt ansees som en Mangel hos os, der vidner om en lidet fremskreden politisk Udvikling, at der meget sjelden udkommer politiske Broschurer, som give en samlet Fremstilling af vore Storthings-Forhandlinger og de enkelte mere fremragende Mænds Deltagelse deri. Vore Storthings-Forhandlinger offentliggjøres vistnok og det kanske i overflødig Bredde, dels gjennem de officielle Meddelelser i de to Storthingstidender, som have Understøttelse af Statskassen, og dels i Aviserne. Men det er ikke at vente, at Flerheden af vort store Publikum med saa stor Opmærksomhed kan følge disse Beretninger gjennem den lange Samlingstid, at det til Slutning kan danne sig en klar Oversigt over det, som er forhandlet, og en motiveret Dom om de Mænd, som Nationens Tillid har kaldt til Storthingshvervet. I Udlandet er det ogsaa meget almindeligt, at der dels under Samlingstiden og dels senere gives Skildringer af de mere fremragende Repræsentanter, deres Holdning ligeoverfor de større Spørgsmaal, deres Maade at tale paa, ja selv deres Udseende. Slige Skildringer pleie at læses med Interesse og navnlig af dem, som ikke have Anledning til selv at overvære Storthingsforhandlingerne og se Nationens Repræsentanter samlede. Nærværende Forfatter tror derfor at „udfylde et Savn", ved at forsøge en saadan Skildring, som især vil gaa ud paa at bestemme de forskjellige Repræsentanters politiske Stilling, væsentlig efter deres Voteringer og Udtalelser paa dette Thing; men ogsaa — saavidt muligt — efter deres tidligere Forhold til vore offentlige Spørgsmaal. Det vil derhos af og til gives Skildringer af vore mest fremtrædende Repræsentanter, deres Maade at tale og være paa i det offentlige Liv, uden at der dog skal forsøges paa at gjøre „næsvise Bemærkninger om Folks Haar og Skjæg", som i sin Tid vakte Forargelse, da en Skildring af Storthinget i 1845 udkom.

Disse Skildringer have naturligvis sine Vanskeligheder og disse ere saameget større, som jeg aldeles ikke kan sige mig fri for at være partisk. Men Folk faar tage det tilbørlige Hensyn dertil, og forresten haaber jeg man til Slutning skal komme til Erkjendelse om, at jeg idetmindste har havt den alvorlige Hensigt, at ville træffe det Rette og give Enhver Sit.

Et godt Hjælpemiddel for disse Skildringer ville de udkomne Voteringslister være, og de skulle stadig blive benyttede ligesom ogsaa den officielle Storthingstidende.

Jeg vil altsaa begynde med

Kristiania By.

Vor Hovedstad har, som rimeligt er, i Tidens Løb skaffet mange af vore bedste Kræfter paa Thinget. Naar vi gjennemblade Fortegnelsen fra 1814 finde vi Navne som G. Sverdrup, N. Treschow, Hersleb, Sørensen, P. Motzfeldt, Maribo, Foss, Nye, P. Holst, U. Motzfeldt, K. Motzfeldt, Daa, Stang, Birch-Reichenwald foruden de Mænd, som paa sidste Thing toge Sæde der. Det er en Sum af Kræfter, som vor Hovedstad kan være stolt af og som vissselig hver for sig har havt megen Indflydelse paa Udviklingen af vort offentlige Liv. Men det er en Mærkelighed ved Hovedstaden, at den aldrig har kunnet opstille nogen virkelig Størrelse af Handelsstanden eller i det Hele af „de Næringsdrivendes Klasse". I den Retning er Hovedstaden oftere bleven overgaaet af andre Byer i Landet og navnlig af Bergen. I ældre Tider var dette forklarligt; thi Kristiania har ikke fra først af havt saa betydelige Interesser som Handelsstad som f. Ex. Bergen. Men i de senere Aar har jo disse Forhold forandret sig betydelig, og Hovedstaden er allerede nu omtrentlig Centrum for en stor Del af Landets merkantile og Penge-Rørelse og den gaar daglig fremad med Kjæmpeskridt. Den Tid maa vel derfor ikke være fjern, da Hovedstaden ogsaa i denne Retning kan blive værdig repræsenteret. At Universitetet oftere har skaffet Kristiania Repræsentanter, se vi ogsaa af

Kloak-, Veivæsen osv.; og disse naturlige Forholde har da ogsaa i enkelte Tilfælde været stærke nok til at lade Hensynet til at en Mand tilfældigvis bor i et vist Strøg af Byen være det bestemmende for hans Valg. Men nogen bestemt Regel eller noget Forholdstal med Hensyn til Repræsentationen af de forskjellige Bydistrikter kan der selvfølgelig ikke blive Tale om, forinden Byen lovmæssig inddeles i flere Valgdistrikter, som hver for sig stemmer paa et vist Antal Kommunalombudsmænd. Vi gjøre opmærksom paa disse Ting, fordi det ovennævnte Kommissionsudkast mangler Bestemmelser herom, hvilket er saameget mere mærkeligt, som Kommissionen dog var bleven enig om at foreslaa den kommunale Stemmeret udvidet; medens Valget allerede nu lider under Samrørets Vanskeligheder, vil Udvidelsen af Stemmeretten gjøre dem endnu større, dersom ikke Distriktsindelingen kommer til og aabner Adgang for en bedre Valgmaade.

Uagtet vi, som nys ytret, ikke for Dieblikket kunne indlade os paa en dyberegaaende Drøftelse af de Forslag, som ere fremkomne til Forandring i Kommunalvæsnet, saa er der dog een Ting, som ikke kan lades uomtalt allerede nu; thi Mange ville, navnlig med de senere Tiders Kommunebeslutninger for Die, være tilbøielige til at betragte en Forandring i det Bestaaende med Frygt, idet man allerede nu føler sig altfor meget voldgivet Kommunebestyrelsens Godtykke eller de Paavirkninger, hvorfor dens faatallige Medlemmer kunne være udsatte. Og man tror at have bemærket, at der hersker en Begrebsforvirring, naar Talen er om at udvikle det kommunale Liv stærkere, idet man søger at gjøre dette paa den individuelle Friheds Bekostning, derved at de lovbestemte Grændser for Kommunebestyrelsens Myndighed end yderligere skulde bringes til at forsvinde. Man spørger allerede med Ængstelse om, hvorlænge Lovgivningen vil tillade Kommunebestyrelsen at paabyrde Kommunens Indbyggere, og det endog uden Hensyn til om de havde havt nogen Stemme ved Valget af hin mægtige Korporation, Skatter til hvilketsomhelst Diemed. Der gives neppe længer nogen Grændse for Kommunebestyrelsens Myndighed, naar den kan forpligte Skatteyderne — og selv fattige Folk maa betale Skatten — til at holde sin Pung i Beredskab i Anledning af en Garanti for et Laan til Jernbane, som til og med ikke er en kommunal Indretning, eller i Anledning af en Rytterstatue i egen eller fremmed Kommune! I Konsekventse med slige Beslutninger maa Skatteyderne ogsaa være bundne til at staa Risikoen eller bære Byrderne, naar Kommunebestyrelsen finder for godt at optræde som Interessent i hvilketsomhelst industrielt, merkantilt, religiøst osv. Foretagende, f. Ex. som Bankier, Bergværkseier, ikke blot naar der endnu kun findes mindste Snev af kommunal Interesse deri, f. Ex. til Bergværksdrift i det Diemed at skaffe sig Byens Fattige af Halsen, men ogsaa til at bygge Kirker i Zululandet eller et Gravmæle paa hvilketsomhelst Sted over de Mænd, som Kommunebestyrelsens Mænd synes bør hædres. Spørgsmaalet er virkelig nu blevet brændende. Og det er fuldkommen betimeligt at minde om, at den individuelle Frihed dog er det Første, som skal værnes om af alle Statsmyndigheder; den kommunale og den folkelige Frihed hviler paa dens Grundlag. Det var alene Franskmænd af den gamle Skole, som satte Frihedsbegrebet deri, at Mængden tilrev sig den samme uindskrænkede Magt, som kaldtes Despoti, da den tilhørte Kongen, men dog vedblev i sit Væsen at være det samme, uagtet den ved Overgangen til Folkeforsamlingerne stiftede Navn og Eier. Det er dette ogsaa Franskmændene nu selv begynde at indse, og medens de tidligere søgte at drage den videst mulige Myndighed ind under de repræsentative Korporationer, saa begynder Strømmen nu at gaa i modsat Retning for at skaffe Individets Frihed og Eiendom et betryggende Værn mod Statens eller Kommunens Hang til at udvide sit Herredømme længere end det er nødvendigt og gavnligt. Idet vi senere skulle komme tilbage til dette, vil vi kun nu sige, at det visselig er paatrængende nødvendigt, at Loven drager en skarpere Grændse for den kommunale Myndigheds Omraade; inden dette Omraade kan den da være saa stærk, som behøves for at give Institutionen Kraft og Virksomhed.

Som det vil erindres, omtalte Sverdrup i det før nævnte Foredrag, at man i fremmede Kommunallovgivninger havde Exempel paa, at den afgjørende Myndighed til syvende og sidst var henlagt til et Møde af Kommunens samtlige Stemmeberettige. Dette er ogsaa i enkelte Kommuner, f. Ex. Modum, i Anledning af Kaldets Deling, skeet her hos os. Men det er klart, at man ikke engang ved at gjøre enhver Sag afhængig af en Votering af samtlige Kommuners Stemmeberettigede bortrydder de Betænkeligheder, man med Rette maa nære for at den kommunale Frihed vil indskrænke eller tilintetgjøre den individuelle. Thi en Mand er lidet hjulpen ved at faa Lov til at være med i at stemme om en Bevilling til f. Ex. et Bergværk i Østerdalen eller Forlængelsen af en Jernbane henne i et andet Amt, naar han alligevel er underkastet et Majoritetsherredømme, som er grændseløst, fordi man ser, at Paaskud aldrig mangler til at gjøre hvilkensomhelst Privat- eller Stats-Interesse til kommunal.

Af de Krav, som paakalde en Revision af vor kommunale Lovgivning, turde derfor neppe noget være saa stærkt, som det, der ligger i den nu saa heilig truede individuelle Frihed.

General Fleurys Udnævnelse til Gesandt i Petersburg giver den nationale Presse i Rusland Anledning til at udstøde stærke Trusler imod Preussen. „Moskau Tid." forsikrer, at Keiser Napoleons fortroligste Ven er bleven valgt til Frankriges Repræsentant for at stille Rusland fra Preussen og tilveiebringe en Forstaaelse imellem Hofferne i Paris og Petersburg om Løsningen af det orientalske Spørgsmaal, og saasnart denne Plan kommer til Udførelse, vil det være forbi med Tysklands Indflydelse ved Nedre-Donau og paa Balkanhalvøen. Til Slutning ytrer „Moskau Tid.": Østerrige og Italien ville slutte sig til Forstaaelsen imellem Kabinetterne i Paris og Petersburg, og derefter vil Preussen af Rusland og Frankrige i Forening med de nævnte to Magter blive nødsaget til at holde Maade med sine Fordringer, til at give Afkald paa Sydtyskland, løsne det stramme Baand, der sammenholder det nordtyske Forbund, og gaa ind paa Betingelserne for en almindelig Afvæbning. Keiser Napoleon har alene udsat Indkaldelsen af det lovgivende Korps, fordi han ved Sessionens Aabning vil give sine indre Fiender Banesaaret ved sin udenrigske Politiks glimrende Resultater, idet han forkynder Kvadrupelalliancen og proklamerer den nye europæiske Ligevægt paa Basis af Preussens Ydmygelse.

Ifølge en officiøs Korrespondent fra Wien til „Karlsruhe Zeit." har Tyrkiet forpligtet sig til at spærre Herzegowinas og Albaniens Grændse, og Østerrige vil kun yde sin Bistand hertil, naar det viser sig, at Tyrkiet ikke er istand til at udføre denne Afspærring paa en fyldestgjørende Maade. Porten giver endelig de østerrigske Tropper Tilladelse til at overskride Herzegowinas Grændse, dog ikke for at optræde imod en venlig Bevægelse i det tyrkiske Landsomraade, men for at lette Operationerne imod Opstanden i Dalmatien, og disse Operationer skulle iøvrigt begunstiges paa enhver Maade.

Til „Presse" skrives: Porten er fast overbevist om, at Vicekongen af Ægypten kun venter paa en Leilighed for at gjøre sig uafhængig, og den selv venter kun paa et passende Paaskud til at erklære, at han har forbrudt sit Embede og sin Rang. En oprigtig Forsoning mellem Sultanen og hans Vasal hører ikke mere til Mulighederne. Keiserinde Eugenie har ikke kunnet undgaa i Konstantinopel at udtale nogle velmente, men ubetænksomme Ord, som gjorde Stillingen endnu mere kritisk end den før var. Hun lagde ikke Skjul paa, at hun nærede Bevaagenhed for Khediven og at hun troede paa hans Oprigtighed, og denne Ytring var tilstrækkelig til at bringe den tyrkiske Regjering til den Overbevisning, at hun var paa Vicekongens Side. Paa Grund af denne Udtalelse og nogle Kvindeluner har Keiserinden i Konstantinopel ikke efterladt det gode Indtryk, hvorom officiøse Korrespondenter berette.

Den ruthenske Fraktion har gjennem sin Chef Vicemarschal Lawrowski paa Lemberger-Landdagen stillet 3 af samtlige 31 Medlemmer undertegnede Forslag om, hvad den anser nødvendigt til Beskyttelse for de ruthenske Nationalrettigheder, og har gjort disse Forslags Antagelse til Betingelse for en Udsoning med Polakkerne. Det ene Forslag gaar ud paa en Bevilling af 4000 Gylden aarlig til det ruthenske Nationaltheater, det andet fordrer Ophævelse af den de polske Godsbesiddere tilkommende Ret til at kalde Præster for de ruthenske græskunerede Menigheder og Kaldsrettens Overførelse til Menigheden. Det 3die fordrer, at de 2 Nationaliteter og de 2 Sprog skulle have lige Rettigheder. Forslagene ere henviste til Nationalitets-Kommissionens foreløbige Behandling. Næsten alle polske Partiorganer erklærer Forslagene for at være uantagelige.

Landdagen — heder det nu — skal først sluttes den 13de.

Det var den 2den Novbr. Ministerpræsidenten gav de spanske Kortes Underretning om den stedfundne Regjeringsforandring. Først oplæstes Regentens Dekret om at de af Finantsministeren Ardannaz og Udenrigsministeren Silvela indgivne Afskedsansøgninger vare indvilgede, den af Admiral Topete ansøgte Afsked derimod ikke bevilget. De nye Ministre Figuerola og Martos toge Plads paa Ministerbænken. Ministerpræsidenten Prim erklærede, at det havde været nødvendigt at danne et Ministerium af Meningsfæller. Han havde dog ikke villet indgaa paa, at Topete skulde trække sig tilbage, idet han ikke vilde, at der skulde komme nogen Uenighed tilsyne mellem Revolutionens 3 Hovedmænd Serrano, Topete og ham selv. Rios-Rosas erklærede, at den liberale Union havde trukket sig ud af Kabinettet for des bedre at kunne opfylde sine Forpligtelser mod Landet. Mødet var temmelig stormende. Som bekjendt har Uenigheden sin Grund i Kongevalget, idet den liberale Union (Serrano, Topete blandt Andre) holder paa Hertugen af Montpensier, medens Prim med Progressister og Demokrater vil have Hertugen af Genua. Det sidste Parti har Overhaanden over det Første, men det er dog usikkert, om det vil kunne sætte sin Kandidat igjennem.

Den engelske Forening for Arbeidernes Repræsentation i Parlamentet (labour representation league) er den 4de Novbr. traadt i Virksomhed. Odger, som man vil opstille i Layards Sted som Valgkandidat i Southwark, anbefalte de foreslaaede Statuters Antagelse og erklærede, at der var Udsigt til at bringe Arbeidere ind i Underhuset for Tower Hamlets, Lambet, Marylebone, Chelsea, Hackney, Southwark, Finsbury, Birmingham, Manchester, Liverpool, Bristol, Stafford, Leichester, Leeds, Sheffield, Bradford, Stoke on Trent, Northampton og Greenwich. En Opposition fra Youngs og Bradlaughs Side (den første bekjendt som Formand for det sidste internationale Arbeidermøde i Schweitz) gav Anledning til et frygteligt Spektakel. Selskabet blev imidlertid konstitueret.

Som det vil sees, begyndes idag i vor Feljeton paa „Skildringer fra Storthinget", der vil fortsættes udover Vinteren et Par Gange om Ugen. Idet vi ikke tvivle om, at vore Læsere ville modtage disse kvikt og let skrevne Skildringer fra en Forfatter, som allerede i et andet Blad har gjort sig bekjendt og særdeles yndet, med Paaskjønnelse, maa vi dog for vort eget Vedkommende paa Forhaand reservere os mod i alle Dele at hylde Forfatterens Opfatninger af Sager og Personer. Efter alt, hvad vi i den forløbne Tid have skrevet eller optaget i vort Blad, vil vore Læsere ikke kunne være i Tvivl om, hvilket Standpunkt vi antage for det rigtigste ved Bedømmelsen af Thingmændenes Færd. Naar vi udtale dette, tro vi ikke i nogen Maade at have forringet Skildringernes utvivlsomme Værd i og for sig.

De lærde Skoler. Under 6te ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. at resolvere:

1. At det i Overensstemmelse med Lov om offentlige Skoler for den høiere Almendannelse af 17de Juni 1869 § 67 naadigst bestemmes, at den nævnte Lov skal træde i Kraft for hver af de nævnte Skoler fra 1ste Januar næste Aar, dog med Undtagelse af de af dens Bestemmelser, som vedrøre Skolernes Undervisning og deres deraf betingede Ordning (Lovens første, andet og fjerde Kapitel), om hvilke Bestemmelsers suksessive Gjennemførelse for hver enkelt Skole senere vil blive afgivet naadigst Resolution;
2. At den i nysnævnte Lov omhandlede Overbestyrelse af de høiere Almenskoler henlægges til Departementet for Kirke- og Undervisningvæsnet, der tillige bemyndiges til at give de i samme Lovs § 29 omhandlede nærmere Bestemmelser om Disciplinen og Grændserne for de enkelte Læreres disciplinære Myndighed;
3. At det paalægges Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsnet, saasnart det med Sikkerhed kan forudsees, til hvilken Tid den nye Undervisningsordning vil være

---

Fortegnelsen over Repræsentanterne siden 1814; men at Hovedstaden paa et Thing har ladet sig repræsentere af hele tre Professorer, det er temmelig karakteristisk. Det kan bevise enten en Mangel paa Dygtighed i andre Klasser i Byen eller ogsaa en overdreven Forestilling om den absolute Lærdoms Brugbarhed for vort offentlige Liv — eller begge Dele. Naar vi nu tage Kristiania Repræsentanter for os, da er utvivlsomt Professor Schweigaard den Første ligesaavel i Ordenen som i den offentlige Mening.

Professor Schweigaard har været Repræsentant for Kristiania By lige siden 1842, og der er Faa, ja maaske Ingen af vore Repræsentanter, som gjennem et saa langt Storthingsliv har deltaget med den Iver og Dygtighed i dets Forhandlinger og paa samme Tid været saa ensidig lovprist af sit Parti, medens han selv hos Modpartiet har vundet almindelig Agtelse.

Det er vistnok endnu fortidligt at skrive Professor Schweigaards Historie, og nærværende Forfatter vilde ialfald ikke driste sig dertil. Men det synes dog ganske rimeligt, at Fremtiden ikke vil sætte Schweigaard saa høit som hans Samtid har sat ham. Det er en ganske naturlig Følge af den Partistilling, som Schweigaard har indtaget, thi hvad en aandsfuld Historieskriver altid maa lægge særdeles Vægt paa ved Bedømmelsen af Fortidens Mænd, det bliver dog hvorvidt de har forøget Landets aandelige Kapital, hvorvidt de har optaget i sig sin Tids nyere og friere Ideer og ført dem frem til Klarhed og Lys samt bragt disse Ideer ud i Livet som praktisk brugbare Reformer. At Historiens Dom maa bygges paa dette Grundlag er ialfald de Folks Anskuelse, som tro, at Menneskelivet er en evig fortsat Udviklingsproces, hvori de materielle Fremskridt kun blive Midler til Fremme af de høiere ideelle Interesser.

Professor Schweigaard har imidlertid bestandig indtaget en konservativ Holdning ligeoverfor de Spørgsmaal, som hos os har udgjort det liberale Fremskridtspartis Program, og hans Modstand har været saa iherdig og ofte saa lidenskabelig, at det ikke har gjort Indtrykket af at det har været den sindige, ældre Mand, der kun har villet holde igjen en Tid for at Reformen kunne vinde Tillid og modnes; men snarere den iherdige, principmæssige Modstander mod enhver Forandring og ethvert Fremskridt paa denne Bane. Og denne Opfatning vinder Bestyrkelse, naar man ser hen til at Hr. Schweigaard i flere af vore største Spørgsmaal f. Ex. om Statsraadernes Adgang til at deltage i Storthingets Forhandlinger og om aarlige Storthing ganske mærkelig og uden tilsyneladende ydre Foranledning har skiftet Mening. Dette kan alene forklares saaledes, at i Begyndelsen, da disse Reformer ialmindelighed kun betragtedes som „Forbedringer i Forretningsordenen", da kunde han ogsaa være med derpaa; men senere, da det blev klart, at heri laa Frøet til Fremskridt for de liberale Ideer, da opofrede han selv sin Konsekventse for ikke at medvirke dertil.

Det er i Virkeligheden noget tragisk ved en saadan Mands Virken og Kamp ligeoverfor Tidsaanden. Han maa naturligvis være overbevist om at den nyere Tids Stræben er fordærvelig for Samfundet, fordærvelig for vort Land, og overalt stiller han sig i Breschen for at byde Fienden Trods. Men Tidsaanden gaar ustandselig frem, den trænger ind overalt, og Skridt for Skridt maa den gamle Kjæmpe trække sig tilbage og indtage nye Forsvarsstillinger mod nye Angreb.

Det var en Anledning i Vinter, hvor det paa mig gjorde det Indtryk, som om Schweigaard selv med Mismod følte den dybe Betydning i den Kamp, som han har ført og fører mod den nyere Tids Samfundsbevægelser. Det var en stor Fest paa Klingenberg for Kristiania Arbeidere og deres Familier, og mange af Byens Borgere og deres Familier var tilstede. Der blev udbragt en Skaal for Storthinget og denne besvaredes af Hr. Schweigaard. Han var synlig stærkt bevæget og der gik gjennem hans Tale en besynderlig bævende Klang ligesom om det unge, stærke Liv, der her slog ham imøde i en af sine

fuldstændig gjennemført ved de offentlige Skoler, at indkomme med underdanigst Indstilling om, naar Loven om Examen Artium af 17de Juni 1869 bør blive sat i Kraft.

Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det tilladt Adjunkt ved Trondhjems lærde Skole, Meinich, paa Grund af svækket Helbred at være fraværende fra sit Embede indtil Udgangen af dette Aar, og at de med Befrielsen af hans Forretninger forbundne Udgifter fra 1ste Oktbr. d. A. blive at udrede af Skolekassen.

Kirkerne. Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det naadigst overdraget Stiftsdirektionen at tillade, at Kirkerne afbenyttes af „Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne" til Afholdelse af Gudstjeneste eller Foredrag vedkommende Foreningens Øiemed under lignende Betingelser som bestemt i den kgl. Resolution af 26de Juni 1846 angaaende Missionsgudstjenester.

Lensmænds Skydsgodtgjørelse. Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det bestemt, at den ved Lov angaaende Forandringer i Lov af 8de Septbr. 1842 om smaa Gjældsfordringers Inddrivelse m. V. af 8de Mai 1869 § 2 bestemte Skydsgodtgjørelse forhøies til 72 — syvti to Skilling — for Lensmændene i Hiterens, Bjørnørs, Aafjords og Ørlandets Thinglage, Fosens Fogderi i Søndre Trondhjems Amt.

Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det tilladt Sogneprest til Sande Præstegjeld under Nordre Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift, H. J. Knudsen, at forblive i sin hidtil havte Embedsstilling som Sogneprest til Borgunds Præstegjeld i Nordre Søndmøres Provsti i Bergens Stift indtil Udgangen af Juni Maaned førstkommende mod at han besørger Borgunds Præstegaards forsvarlige Drift indtil samme Tid uden anden Godtgjørelse end passende Erstatning af Eftermanden i Embedet for Udsæden og det dermed forbundne Arbeide.

Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det tilladt Sogneprest til Haabøls Præstegjeld under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift, H. Dahl, at forblive i sin hidtil havte Embedsstilling som Sogneprest til Lærdals Præstegjeld under Ytre Sogns Provsti i Bergens Stift indtil Udgangen af April Maaned næste Aar, dog under Betingelse af at han tilpligtes at besørge Præstegaardens Tilsaaning m. V. mod passende Erstatning herfor af Eftermanden i Embedet, saafremt denne maatte ønske en saadan Forsyning.

Kirurgiske Forelæsninger. Ved kgl. Resolution af 6te ds. er det akademiske Kollegium naadigst bemyndiget til i indeværende Semester at lade Foredrag og Examination i operativ Kirurgi samt i Hudsygdomme udføre henholdsvis ved Universitetsstipendiat J. Nicolaysen og Stadsfysikus Bidenkap, saaledes at den Godtgjørelse, der herfor bliver at tilstaa disse Mænd, og hvilken for Bidenkaps Vedkommende fastsættes til 120 Spd. for Halvaaret, udredes af Professor W. Boeck indtil 16de Oktober sidstl. og senere af den ledige Professorgage.

Professor i Meteorologi ved Universitetet, Mohn, er ved kgl. Resol. af 6te ds. naadigst fritaget for at holde Forelæsninger ved Universitetet i indeværende og næste Aar.

Kand. med. P. Jürgensen er ved kgl. Resol. af 6te ds. i Henhold til § 3 i Lov om Sindssyges Behandling og Forpleining af 17de August 1848 naadigst autoriseret til fra 1ste Januar 1870 af, i Kand. med. Rosenbergs Sted, at være Bestyrer af Bergens Byes Sindssygeasyl.

Lønsforhøielse. Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det bestemt:

1. At der til de for Kontrolofficeren, Rustmesteren og Materialforvalteren ved Kongsbergs Vaabenfabrik bestemte aarlige Afløninger tillaaes for den fra 1ste April 1869 indtraadte Budgettermin et Tillæg, beregnet i Lighed med den af Storthinget under 30te April 1869 fattede Beslutning.
2. At det dertil medgaaende Beløb bliver at udrede af hvad der til Vaabenfabrikens Drift er bevilget.

Det norske Theater i Møllergaden. Ved kgl. Resolution af 6te ds. er det bestemt: At der for et Tidsrum af 5 — fem — Aar fra 1ste Januar 1870 at regne forundes de nuværende Eiere af Huset No. 1 i Møllergaden i Kristiania — nemlig Kaptein Daae, Overretssagfører J. Gamborg, Høiesteretsadvokat D. Faye Hansen, Høiesteretsassessor C. Hansten, Grosserer A. Hesselberg, Høiesteretsadvokat K. D. B. V. Kildal, Kjøbmand P. W. W. Kildal, Ingeniørkaptein F. B. Klingenberg, Toldkasserer N. N. J. Klingenberg, Overlærer K. Knudsen, Ingeniørløitnant C. Lund, Kjøbmand C. E. Petersen — Tilladelse til paa det i nævnte Hus værende Theater at lade opføre dramatiske Forestillinger af enhver Art saavel med Indfødte som med Fremmede, paa Betingelse af:

1. At der til enhver Tid haves en for Theatrets Virksomhed ansvarlig Theaterbestyrelse, hvis Valg saavel oprindelig som senere, naar Omskiftning maatte foregaa, er underkastet Øvrighedens Approbation.
2. At fra den Tid, Theatret aabnes til Afbenyttelse, Forestillinger stadig gives i de 9 Maaneder September—Mai, og at Tilladelsen bortfalder, saafremt i den nævnte Sæson et Tidsrum af mere end 3 Maaneder hengaar, uden at Forestilling gives, og
3. at det, forinden Theatret tages i Brug, paa saadan Maade, som af Kristiania Politi findes tilfredsstillende, godtgjøres, at Theaterbygningens Benyttelse ikke vil være forbunden med Fare for den almindelige Sikkerhed.

I **Kunstforeningen** er udstillet et Genrebillede af Frøken Børjeson (svensk), der indeholder meget smukt og navnlig udmærker sig ved en elegant Behandling, nærmest i den franske Skoles Maner. — En liden Skitse af Thurmann synes at tyde paa en fremskridende og neppe heldig Tilbøielighed for det elegiske Stemningsmaleri. — Fire Akvarelstudier af Grønvold vise et alvorligt Naturstudium og en ikke ringe Øvelse i Brugen af det vanskelige Material, som dog i det Hele fordrer en friere og bredere Behandling end den, som den unge Kunstner her har brugt. Vi fremhæve den ene af de større Studier — med Huse i Forgrunden — som et smukt og vellykket Arbeide. — Smith, Elev af Eckersberg, har udstillet et Landskab fra Arendalskanten, klart og greit opfattet. — En anden ung Kunstner, Ross, udstiller paa Søndag sit første Billede, Genre med moderne Kostumer. Vi skulle maaske senere komme tilbage til dette, der synes at love ikke Lidet i et hos os hidtil udyrket Fag.

Theatret. „Damernes Fe" gik igaar for anden Gang og da med bedre Samspil end første Gang, skjønt der endnu er en Mangel ved det, som ikke lader sig dølge, og det er den, at her som ofte ellers træder de enkelte Figurer for meget i Forgrunden, idet de enkelte Personer ikke underordner sig og hengiver sig helt i det Heles Interesse. Totalindtrykket bliver herved naturligvis betydelig svækket, men dette er dog noget, som ikke saa meget kan lægges den enkelte Skuespiller til Last — naar han ikke aldeles bryder Lovene da og spiller, som om hele Stykket gaves for hans Skyld. Her er det, at Instruktoren har en vid Mark for sin Virksomhed, og en Instruktion, som ikke formaar at bringe Spillet op i et virkelig godt og sandt Ensemble, er og bliver derfor væsentlig mangelfuld. Ellers fortjener Udførelsen i det enkelte megen Ros. Fru Gundersen gav et smukt og sandt Billede af „Damernes Fe", og Hr. Gundersen gav sin Rolle med et Liv og en Sandhed i Opfatning og Udførelse, som fortjener megen Anerkjendelse. For at fremhæve, hvorledes han forstaar at bære frem to forskjellige Sider af sine Roller, skal vi kun minde om hans kvikke og lunefulde Spil i en Scene i 2den Akt — en Scene, for hvis Udførelse ogsaa Frk. Solberg fortjener stor Ros — og hans varme og hjertelige Udførelse i 4de Akt. Hr. Wolfs moderate og naturlige Udførelse af den stammende Elsker var helt igjennem beaandet af en Varme og Hjertelighed, som virkede velgjørende, og Frk. Solberg gav, skjønt hendes Stemme desværre var hende til synlig Hinder, sin Rolle med en Naturlighed og virkelig ungdomsfrisk Naivitet, som skaffede hende fortjent Paaskjønnelse. Endelig bør ogsaa Fru Giebelhausen nævnes.

Rollebesætningen i „Fruentimmerhaderen", Operette i 1 Akt af Bouilly, til Musik af forskjellige Komponister (paany indstuderet), som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Søndag den 14de November, er: Saint-Ernest, Oberst ved Kavalleriet, Hr. Reimers; Baronesse Ronsberg, en ung Enke, Fru Wolf; Marcel, Gartner, Hr. H. Brun.

Eugenias Stiftelse. Ved Aarsfesten den 8de ds. oplystes der, at Elevernes Antal for Nærværende er 57, nemlig 26 Voxne og 31 Børn. De betalende Elever ere for Tiden 46. De Øvrige have Fripladse, der dog vil blive indskrænkede paa Grund af Stiftelsens økonomiske Tilstand. Siden Stiftelsen i 1827 oprettedes, har den i det Hele optaget 763 Elever. Det i Forbindelse med Stiftelsen værende Asyl har dagligen været besøgt af 60 Børn. — Det vilde være beklageligt, om denne for Byen saa velgjørende Indretning af Mangel paa Midler maatte indskrænke sin Virksomhed.

Veiret. Snefaldet vedbliver ogsaa i Dag. Sneen ligger nu saa høit i Gaderne, at Sneplougen har maattet bane Vei. Luften er mild, og er der saaledes Tegn til Omslag.

Dampskibet „Cambria", som afgik fra Glasgow den 23de Oktober, er ifølge Telegram lykkelig ankommet til Newyork den 3die Novbr. efter 11 Dages Reise.

Havnen. Et mindre Dampskib, „Solied", der kom i Ballast fra Hjemstedet Fredriksstad, og bestemt hertil for at reparere sine Kjedler, stødte igaar Eftermiddag under stærk Snetykke paa Næsodtangen og blev staaende fast med hele Forenden. Dampskibet „Pluggen" fik det snart løs og buxerede det ind til Nylands mekaniske Værksted. — Dampskibet „Gustav Wasa", Kapt. Stiehl, afgaar idag til Sundsvall med fuld Ladning. Forrige Fredag paabegyndte det Indtaget af det vidtløftige Maskineri fra Myrens Værksted, hvormed det først blev færdig igaar Eftermiddag, saaledes er der medgaaet ikke mindre end 8 Dage.

Udførsel. Med Dampskibet „Uffo" udførtes igaar til Danmark fra Graah's og Nydalens Spinderier 5000 Pd. hvidt Bomuldsgarn.

Udvandring. Med Dampskibet „Oder" afgik igaar 19 Emigranter til Amerika.

Fra Finland skrives: I den senere Tid er Anbud paa større Tømmeropkjøb fra Statens Skove blevet gjort. Allerede ifjor afsluttedes Kontrakt med Nordmanden A. Holmsen, tidligere Eier af Evje Herregaard, om Leveranse af 284,000 Stk. Sagtømmer, at leveres i Løbet af 5 Aar ved Kymmene Elv Munding. Ved Modtagelsen forbinder Hr. Holmsen sig til at betale pr. Kubikfod Furu 6 Penni samt for Gran 4 Penni og desuden Kronens Bekostninger for Hugning, Fremkjøring og Flødning efter Regning. De første Flaader holder nu paa at gaa nedover Kymmene og afleveres til Vaaren. Siden har hollandske Firmaer tilbudt sig at tage 20—30,000 Stykker Tømmer aarlig i en længere Række af Aar fra Kroneskoven ved Kumo's Vasdrag. Om Betingelserne skal Underhandlinger endnu foregaa. Endvidere har en Finne gjort Anbud paa i 10 Aar at kjøbe 100,000 Stk. Tømmer aarlig ved Kymmeneelvens Munding, hvilke Underhandlinger heller ikke endnu er afgjorte.

Fra vore Landsmænd i Amerika. („Fdrl. og Emigr.") Fra Madison skrives, at tvende Nordmænd ved Navn Ole Heg og Andrew Andersen Rud, den sidstnævnte just ankommen fra Kalifornien, blev om Natten overfaldt midt paa Gaden af 3de Personer, hvoraf de to udgav sig for at være Politibetjente og have Ordre til deres Arrest. Da de ikke havde forbrudt sig i nogen Henseende, gjorde de Modstand, men nu bleve de slemt mishandlede. Rud blev tilsidst kastet omkuld og frataget en Lommebog, hvori 320 Doll.s og en Note paa 2000 Doll.s, og derpaa ladt løs. Gavtyvene bleve grebne den følgende Morgen, og Rud fik sine Penge tilbage.

Bryderen Kempf brødes nylig i Odense med „den norske Kjæmpe, Major Ole Andr. Hansen" fra Barnums Musæum i Newyork, en Mand paa sine halvfjerde Alen. Det var aldeles klart, heder det i „Fyns St.", at denne var Kempf betydelig overlegen i fysiske Kræfter, og det syntes ogsaa som om Kempf maatte opbyde al sin Kraft og al sin Behændighed for at undgaa at blive kastet, hvad han tilsyneladende flere Gange var paa Nippet til. Kampen blev, efter 4 lange Omgange og efterat de 15 Minuter rigelig vare forløbne, uafgjort.

Oldsagsfund. I Finland har man ved Gravning i et Tjern fundet en gammel Baad, bygget uden Jern- eller Trænagler; den er heller ikke som Nutidens Baade forsynet med Spanter.

Et Blad for svenske og norske Finner (Kvæner) skal, ifølge svenske Aviser, udkomme i Haparanda fra Nytaar af. Egentlig er det dog kun Tillægget til det svenske Blad Haparanda, som skal udkomme paa Finsk, men med egen Titel, nemlig Pohjolan Kureeri.

Den russiske Hær tæller ifølge officielle Opgaver i „Golos" 21,469 Stabsofficerer og 680,000 Menige. Af disse tilhørte 76 pCt. den græsk-katholske Troesbekjendelse og 84 pCt. den russiske Nationalitet.

Londons Folkemængde udgjør for Tiden 3,418,360 Mennesker. I det sidste Aar fødtes 115,744 Børn, hvoraf 58,883 vare Gutter og 59,906 Piger. I samme Tidsrum døde der 74,908, hvoraf 38,390 vare Mænd, og 36,578 Kvinder; altsaa oversteg Fødslernes Antal de Dødes med 40,836. I London findes 400,778 Huse, hvoraf hvert i Gjennemsnit beboes af 8 Mennesker. Byen har 1,700 Hoteller og der ankommer og afreiser daglig 250,000 Reisende.

Sundhedstilstanden i London er fremdeles meget betænkelig. Det er især Skarlagensfeberen, som raser, og den har i Løbet af de 3 sidste Uger krævet ikke mindre end 2347 Menneskeliv.

---

smukkeste Foreteelser, var ham for mægtigt, eller som det gik op for ham, at Nutiden har sine mægtige Bølgeslag, der ubønhørlig skyller hen over dem, som ikke forstaa at sætte sig i Spidsen for Bevægelsen. (Forts.)

testamenterer jeg hende Bjergslottet Gnadeck i Thüringen. Anna Maria Ferber bør ikke kunne tage Feil af den Velvillie, hvormed jeg tænker paa hende, naar jeg anviser hende en Bolig, hvor hun vil finde sig omgivet af saa talrige Vidnesbyrd om den ædle Familie, hun engang tilhørte. Da jeg vel ved, at Lykke og Velsignelse altid har hvilet over disse gamle Sale, og idet jeg nøie overveier denne ubestridelige Kjendsgjerning, har jeg anseet det ganske overflødigt at føie noget mere til denne min Gave. Skulde ikkedestomindre Anna Maria Ferber, idet hun ikke forstaar at sætte Pris paa min Gave, ville sælge eller paa anden Maade afhænde den, skal han derved have forbrudt sin Arv, som i dette Tilfælde gaar over til Børnehuset i Leipzig.

Hr. Wolf von Gnadewitz havde saaledes efterladt sig en bidende Satire inden han lagde sig paa sin fortklædte Paradeseng. Ferber og hans Kone havde vistnok aldrig seet det gamle Slot, men det var verdensbekjendt som en nedstyrtende Grushøi, der ikke var bleven repareret paa mindst femti Aar, og som ved Indredningen af det nye Slot i Dalen var bleven berøvet Alt, endogsaa Kobbertaget paa Hovedbygningen. Laas og Slaaer havde siden den Tid hængt forrustede paa de vældige Egeporte. De mægtige Træer, som omgav den gamle Bygning, havde uforstyrret flettet sine Grene sammen derover, og det gamle, forladte Slot laa nu bag den grønne ugjennemtrængelige Mur lig en Mumie i sin Ligkiste.

Den lykkelige Universalarving, som fandt sig besværet af saaledes at faa en fremmed Eiendom midt inde i sin Skov, skulde gjerne have kjøbt det gamle Hus for en anselig Sum, hvis ikke den snildt udtænkte Klausul i Slutningen af Testamentet havde gjort enhver Underhandling derom umulig.

Fru Ferber havde læst den Afskrift af Testamentet, som var bleven hende tilstillet, og nogle bittre Taarer var faldne derpaa; taus havde hun lagt den paa sin Mands Skrivebord, medens hun med fordoblet Iver tog fat paa sin Søm. Trods al Anstrengelse havde Ferber ikke kunnet erholde nogen ny Ansættelse, og han var nødt til at søge at ernære sig og sin Familie ved usselt betalte Oversættelser eller Renskrivning,

ind i det dunkle Halvmørke før den gyldne Tid, da den reisende Kjøbmand i en Hulvei temmelig ufrivillig fik aflevere sine kostbare Tøier og Varer som et Slags Junkerskat til Faner og glimrende Turnerjakker. Fra disse uforglemmelige Dage skrev sig ogsaa i Gnadewitzernes Vaaben en Steile, paa hvilken en af Anherrerne havde maattet opgive sin Aand, da han ved Udøvelsen af hint ridderlige Erhvervelsessystem havde udgydt altfor meget Kræmmerblod.

Hr. von Gnadewitz, den sidste af sin Æt, var Kammerherre i Fyrsten af H.s Tjeneste, dertilmed Indehaver af høie Ordener og adskillige Riddergodser; han var desuden i Besiddelse af alle de Karakterens Egenskaber, som efter hans Mening tilkommer en Høibaaren og som han kaldte „fornemme" af den Grund, at et sædvanligt Menneske af Moralens tarvelige Husmandskost samt af Forholdenes og Sædernes strenge Tugt er hindret fra at tilegne sig deres uefterlignelige Ynde og Elegantse.

Hr. Wolf von Gnadewitz var ogsaa pragtelskende ligesom sin Farfader, som havde forladt sin Æts Vugge, det gamle Bjergslot Gnadewitz i Thüringen, og i Dalen nedenfor ladet sig bygge et virkeligt Fepalads i italiensk Stil. Sønnesønnen lod det gamle Bjergslot forfalde, medens han derimod betydeligt udvidede og forskjønnede det nye Slot. Hr. Wolf von Gnadewitz havde vistnok havt en Søn, som allerede i Tyveaarsalderen var en saa fuldendt Gnadewitz, at selv det staselige Billede af Anherren paa Steile og Hjul maatte give tabt ved Sammenligning med ham. Men den unge Herre havde ved den første store Høstjagt givet en af Driverne et frygteligt Slag over Hovedet med sin Ridepisk, og dette, som samtlige Deltagere i Jagten erklærede, med fuldeste Ret, da Lømmelen havde traadt hans Yndlingshund saa ilde paa Labben, at Dyret var bleven uduelig for hele Dagen. Men en vakker Dag efter denne Hændelse fandtes Hr. Hans von Gnadewitz ikke blot hængende paa Stamtræet i det nye Slots Festsal, men ogsaa virkelig i egen høie Person ophængt i et Egetræ i Skoven med et Reb om Halsen. Den mishandlede Driver bødede vistnok for denne Ilgjerning, om end ikke paa

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 12te Novbr.

Kongen er fremdeles bedre. Kronprinsessen har født en Søn, der er bleven kaldt Prins af Neapel.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar lavest ved Stat. Østlig Vind nordenfor Stat, sydlig til vestlig søndenfor. Temperaturen er steget og er paa Vestkysten kommen over Normalstand. Regn i Oxø og i Sandøsund, Sne i Kristiania og paa Dovre. Udsigterne ere fremdeles til mildt Veir og Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 14de November (Kl. 7—10) gives: **En fir Ide**, eller „Vær saa artig Hr. Møller", Lystspil i 1 Akt; derefter: **Fruentimmerhaderen**, Operette i 1 Akt af Bouilly til Musik af forskjellige Komponister; til Slutning (for første Gang): **Deklarationen**, Vaudeville i 1 Akt af Chr. Richardt.

Mandag den 15de November (Kl. 7—10¼) gives: **De Unges Forbund**, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Den 1ste December 1869

Stor Gevinsttrækning i det k. k.

Østerr.ske Statslaan

af 1864.

Hovedgevinst 250,000 Gylden.

Mindste Gevinst 160 —

Lovligt stemplede Lodsedler koste: 1 Lod 3 Spd., 7 Lodder 20 Spd., 15 Lodder 40 Spd., 30 Lodder 75 Spd. Imod Indsendelse af Beløbet i Banknoter.

Rothschild & Co.

Postgasse 14. **Wien.** (Østerrige).

I Romsdalen

er Gaarden **Dalset** i Veo Herred, af Skyld 3 Daler 2 Ort 6 Skilling, underhaanden tilsalg. Lysthavende kan henvende sig til Eieren Knud Dalset eller Sønnen Ingebrigt Knudsen, der begge bor paa Stedet.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

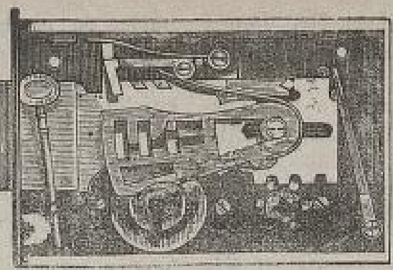

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

---

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum
Cichorie, smuk, god Vare,
} **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder,
} udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Tilsalgs.

Schweitzer-Chocolade

med og uden Vanille, dansk og norsk Chocolade hos **Hans Gjessing.**

Fortrinlige engelske
Staalstøiter

til samme Priser som forhen, tyske, i særdeles smukke og praktiske Mønstre, i alle Størrelser for Herrer, Damer og Børn samt i komplet Stand med Lædertøi, ere ankomne i stort Udvalg til

Fredrik Wang,

Kongensgade.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos

Bernhard Fischer,

Jernbanetorvet.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,

Lilletorvet.

Min Handel med Colonial- og Huusholdningsvarer samt Meel og Gryn anbefales til billigst mulige Priser.

H. P. Waaler,

store Vognmandsgade No. 30.

Rødskjær, Storsei, Middelssei samt fed **Sild** sælges billig hos

H. P. Waaler.

Prima Parafinolie, 9 ß pr. Flaske, hos

H. P. Waaler.

En Gasmaaler, saagodtsom ny, sælges billig af

H. P. Waaler,

store Vognmandsgade No. 30.

Vi tillade os herved at anbefale til Dagens billigste Priser vor velassorterede Handel med:

Uldgarn: Strømpegarn, Trøiegarn og Vævegarn samt Kastor-, Zephyr-, Shetlands-, Iis- og Gobelingarn.

Bomuldsgarn: Strikkegarn, hvidt og kulørt; Vævegarn, ubleget, bleget og farvet; Snellegarn, Chadwick's og Brook's, fra 50 til 500 Yards, voxet og uvoxet; Sygarn i Dukker og Nøster samt paa Vindsler; Brodeer-, Hækle-, Stoppe-, Patent- og Grundegarn.

Liingarn: Vævegarn, bleget og ubleget; Fiskegarn; Glandsegarn; Skogarn, Afnegarn og Spannegarn; Traad, ubleget, bleget og farvet i Pakker og paa Sneller, samt Strygarn.

Silke: Sy-, Maskin- og Knaphulsilke, sort og kuløret i Dukker og paa Sneller, samt Hæklesilke i mange Farver.

Naale: Brodeer-, Sy- og Stoppenaale; Hækle-, Filé og Maskinnaale; Knappenaale og Sikkerhedsnaale.

Bomuldsvarer: Bommesie, Twill og Lærred, Dimét og Brillante; Stout, Shirting, Jaconet, Calico og Lenon; Blaatøi og Kadettøi; Nankin; Fløiel; Bolster; Strømper for Damer og Børn.

Liinvarer: Lærred, bleget, ubleget og farvet i mange Fiinheder; Drill; Bolster; Lommetørklæder og Snøreliv for Damer og Børn.

Uldvarer: Flonel, rød og hvid i mange Kvaliteter, og Orleans, flere Sorter.

Diverse: Bændler, Baand, Snorer, Lidser, Hægter, Fiskebeen og Knapper; Blonder, Kniplinger og Bændelspidser; Blansjetter, Pager, Bælter, Haarnet og Vanter; Strikkepinder og Fingerbøller; Kamme, Tandbørster, Næglebørster og Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

No. 36. **No. 36.**

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Tjeneste søges.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Flødning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

En Seminarist

med særdeles gode Anbefalinger ønsker nogle Timer paa en af Byens Skoler eller i Mangel heraf at gjennemgaa Lektier med større eller mindre Børn. Expeditionen anviser.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Foljetonen: **Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Steile og Hjul, saa dog under Oxen. Desværre kunde hans Straf ikke kalde den sidste Gnadewitz tillive igjen; han var død, uigjenkaldelig død, som Lægerne forsikrede, og med hans dødelige Afgang tystnede den gamle Sang om Ridderbedrifter, Drikkelag, Klapjagter og Kapløbninger.

Efter denne skrækkelige Hændelse forlod Hr. Wolf von Gnadewitz strax Slottet i Dalen, ja hele Egnen, og trak sig bort til Schlesien til et af sine mange Godser. For at have Nogen til at pleie sig tog han til sig en fjern Slægtning, den sidste af en af Ættens Sidelinier. Denne Slægtning viste sig imidlertid at være en engleskjøn, ung Pige, og da den gamle Herre fik se hende, glemte han ganske og aldeles Hensigten, hvorfor han havde ladet hende komme til sig, og han syntes, at hans sextiaarige Ryg endnu var rak nok til at bære Brudgomskjolen. Men til sin dybeste Harme maatte han gjøre den Erfaring, at selv en saadan Tid kan komme, da til og med en Gnadewitz ikke er noget ønskværdigt Parti, og han blev rasende, da den unge Pige tilstod, at hun med en skammelig Forglemmelse af sine høie Aner havde skjænket sit Hjerte til en ung Officer af borgerlig Herkomst, der endogsaa var Søn af en af hans egne Skovbetjente.

Den unge Mand, som ikke eiede andet end sit Værge og sin mandigt skjønne Skikkelse, var elskværdig og af udmærket Karakter, ligesom han ogsaa havde erhvervet sig en grundig videnskabelig Dannelse. Da Hr. von Gnadewitz paa Grund af den afgivne Forklaring forskjød den skjønne Marie, førte den unge Ferber hende med Glæde hjem som sin Brud, og i de første ti Aar af sit Ægteskab skulde han ikke have villet bytte med en Konge. Det ellevte følte han sig vistnok mindre end nogensinde lysten paa et saadant Bytte; men dette Aar bragte ham haarde Kampe og en fuldkommen Forandring af hans Livsforholde. Det var nemlig Aaret 1848, og han kom i den brydsomme Stilling at maatte vælge mellem to Grundsætninger.

Den ene, som hans Fader havde indpræget ham allerede fra Vuggen af, lød: Du skal elske din Næste som Dig selv, og fremfor Alt dine tyske Brødre; den anden derimod, som

han rigtignok meget senere havde dannet sig selv, bød ham at drage Sværdet for sin Øvrighed. Den gamle Buggefang, som havde slaaet dybe Rødder i hans Hjerte, seirede visselig fuldkommen i denne Strid, — Ferber skjød ikke paa sine tyske Brødre, men denne Seir kostede ham hans trygge Livsstilling. Han tog Afsked og maatte som Følge af en Forkjølelse søge Sygesengen, som han først forlod efter flere Aars Forløb. Han flyttede da til Berlin med sin Familie, og var saa heldig at faa Plads som Bogholder hos et større Handelshus. Denne Ansættelse kom til rette Tid; thi hans Hustrus lille Formue var gaaet tabt ved et Bankierfirmas Fallit, og blot de jevne Pengeunderstøttelser, som Ferbers ældste og eneste Broder, der var Jægermester i Thüringen, havde sendt den trængende Familie, havde hidtil holdt den yderste Nød borte.

Desværre skulde denne Lykke ikke blive langvarig. Ferbers Principal tilhørte de Fromme i Landet, og hans Omvendelsesiver hjemsøgte hele hans Omgivelse. Ogsaa Ferber blev Gjenstand for hans Bestræbelser, men her mødtes Hr. Hagen, saa hed Kjøbmanden, af en Modstand, som vistnok var rolig og støttede sig paa fuldgyldige Grunde, men som dog var saa fast, at den fromme Sjæl var nærved at ærgre sig tildøde. At give en saadan Fritænker Beskyttelse og Brød og derved med beraad Hu bidrage til Guds Riges Undergang — den Tanke gav ham ikke Ro hverken Nat eller Dag, førend han ved en Afskedserklæring havde befriet sig for denne Byrde og jaget det skabbede Faar ud af Hjorden.

Paa samme Tid samledes Hr. Wolf von Gnadewitz med sine Fædre, og da han hele sit Liv strengt havde fastholdt sin Æts Grundsætning, aldrig at lade en Fornærmelse uhævnet, saa kunde han ikke ende sit Liv værdigere end ved det Testamente, han egenhændig nedskrev inden han traadte ind i det trange Blykammer, hvor hans Ben skulde opbevares til Efterverdenen. Dette Aktstykke, hvorved en fjern Slægtning af hans afdøde Kone udnævntes til Universalarving, endte med følgende Forføining:

„I Betragtning af de uafviselige Krav, som Anna Maria von Gnadewitz, gift Ferber, eier paa mit Efterladenskab,

Dagbladet.

No. 266. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 15de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm." til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenberg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Hølen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Folkeoplysningen.

Fra flere Kanter af Landet lyder den nedslaaende Efterretning, at den jaabækianske Retning i flere Bygder arbeider paa at indskrænke Almueskolelærernes Løn, at faa Skoletiden indskrænket og Skolevæsnet i det Hele berøvet den Understøttelse, det hidtil har havt, saavel i den offentlige Mening som i Statens og Kommunernes Bevilgninger. Det er ikke blot det høiere Skolevæsen, Latinskolerne og Universitetet, som er Gjenstand for Angrebet, skjønt ogsaa disse Institutioners Betydning for Folkedannelsen underkjendes af Jaabæk og hans nærmeste Venner, og derfor ogsaa allerede er udseet til næste Offer. Det er selve Grundvolden for Folkeoplysningen, det vigtigste af Alt, som her angribes.

Vi indrømme villigt, at Jaabæk i det Hele taget har Fortjenesten af at have vakt Folk op af Dvalen og at have taget sig af mange fortrinlige Reformer; vi ville i denne Henseende først og fremst nævne hans Forslag om at Gjæld under 100 Spd. ikke skal kunne inddrives ved Dom, men være „paa Tro og Love" — et virkelig praktisk godt Middel mod det Fordærvelige ved Kredit- og Svindelsystemet. Og vi tror ogsaa, at der kan være endel Berettiget i de Anker, Jaabæk har ført mod Bevilgninger til det lærde Skolevæsen. Men naar hans Agitation vælter sine herjende Bølger ind over Folkeskolen og dens Gjerning, da maa man gribes af Harme over „Bondevennernes" Uforstand. Thi ingen Ulykke kan vel være større for vort Folk end den, om det skulde synke ned i en Vankundighed og Uvidenhed, og det netop nu, da Alle som En og ikke mindst Bondens sande Venner burde være gjennemtrængte af en Aand, som anviste Kundskaben sin Plads som en af Livets største Magter; den er en Færdighed — ja mere end det — en Personlighedens Tilgift, som ikke kan skattes høit nok, og som det nu mere end nogensinde skulde indsees ikke let kan kjøbes for dyrt, selv om det skulde være for de sidste Kornskjepper paa Bondens Stabur. Her er det nødvendigt at møde den jaabækske Retnings Udskeielser med Alvor og Bestemthed; paa dette Felt var det ønskeligt, at hvert Blad og hver formaaende Mand i Landet mødte for at kjæmpe for Oplysningens Sag. Thi hvis det skulde lykkes Bondevennerne i selve Samfundet at slaa et Ulivsfaar, som de nu truer med, vilde Jaabæk være en farligere Mand for Samfundet end han er, naar han pønser paa Spørgsmaalet om Kongen gjør Ret for sin aarlige Gage. Medens Morgenbladet blæser i Krigsluren for at varsle Folk om, at Jaabæk i sin Folketidende har optaget nogle umodne og ufarlige Ytringer om Kongemagten, staar det derimod roligt og ser paa, at Folket i sin Forblindelse arbeider paa sin egen Ødelæggelse, idet det ødelægger den Oplysningens Sæd, som det skulde leve af og fremme med al sin Evne og Kjærlighed!

Saameget sørgeligere er den Krig, som aabnes mod Folkeskolens forsvarlige Underholdning, som Folkeoplysningen danner det eneste Grundlag for en bedre religiøs, social og politisk Udvikling i Fremtiden. Spørg Amerikanerne om, hvorledes deres Samfund har kunnet hæve sig til den Høide af Frihed og Velvære, som udmærker det fremfor andre Samfund, og de ville pege paa de Anstrengelser og Opofrelser, de have gjort for sine Folkeskoler, som den væsentligste Løftestang*). Dette burde Jaabæks Tilhængere saameget mindre glemme, da en Forkjærlighed for de amerikanske Institutioner altid har været et fremtrædende og agtværdigt Træk i deres Program. Men Oplysning og Arbeidsomhed er da ogsaa hos os de Veie, hvorpaa man maa fare frem. Skal Embedsmyndighedens Formynderskab og Indblanding i Folkets Anliggender kunne tilbageføres til rimelige Grændser, saaledes som Jaabæk arbeider for, saa maa man være beredt paa at lade Embedsmændene afløse af folkelige Mænd, der have Oplysning nok til at overtage hines Arbeide. Men Oplysning er da den første og sidste Betingelse for at det skal kunne lykkes; og man kan være vis paa, at Bureaukraterne ville gotte sig over den Ufornuft, hvormed deres Modstandere selv forspilde Virkningerne af sine Bestræbelser, idet de bortkaste de eneste Vaaben, hvormed Bureaukratiet kan fældes, nemlig en høiere Almendannelse.

Det er naturligvis de fortrykte økonomiske Forhold udover i Bygderne, som er Grunden til denne bedrøvelige Undervurdering af Folkeundervisningens Betydning. Livsvilkaarene er for Tiden saa trange, at man ganske vist er nødt til at se sig om for at finde Udgiftsposter, som kunde indskrænkes eller spares. Men om Sparsommeligheden end saaledes har sin Forklaringsgrund, saa mangler den dog endnu ganske sin Berettigelse, naar der er Tale om at spare nogle Skillinger eller Dalere til Almueskolens tilbørlige Røgt. Der er alligevel nok at hugge væk af Udgiftsposter paa andre Kanter, om man ikke ogsaa vil omhugge Oplysningens Træ.

Dette er en Fremgangsmaade, som alene har et Sidestykke i de Vildes Omhugning af det Træ, de vil høste. Man slipper da Umagen med at pleie det, men man gaar ogsaa Glip af de Frugter, det under en forstandig Pleie kunde have baaret. Man kan være Sparsomhedsmand uden at være Vildmand; baade i den private og kommunale Husholdning, for ikke at tale om Statshusholdningen, er det nok af Udgifter, som kan spares eller formindskes uden at de store Samfundsinteresser lider derved. Der er Luxus nok at modarbeide ligefra Fattigmandens Brændevinssup til Gesandternes „Taffelpenge". Og Fattigbudgettet, som sluger det meste af Skatteydernes Bidrag til det Almene, kan ligeledes uden Tvivl drives ned til mere rimelige Grændser, naar den kommunale Økonomi indrettedes bedre; men heller ikke dette kan ske, før Oplysningen er saa jevnt udbredt, at den er bleven en Samfundsmagt og derved en Kilde til nye Fremskridt. Thi er ikke Kundskab en af de bedste Gaver, hvormed et Menneske kan sættes i Stand til at arbeide sig op til en fri og selvstændig Stilling og til at bekjæmpe de Naturmagter, som vilde ødelægge ham, dersom ikke Fattigvæsnet nu var bleven den Havn, som maa modtage ham?

Den rette Sparsomhed, den som det er noget Forslag og varigt Gavn i, er ikke den, som Jaabæk sætter i at kunne negte en hel Del Bevillinger. Meget kan ganske vist spares; men naar han uden nærmere Begrundelse vil slaa en Streg over mange Bevillinger, f. Ex. til vort Hærvæsen, maa den fornuftige Sparsomhedsmand strax opkaste det Spørgsmaal: Vil ikke endog en saa dyr og byrdefuld Ting som vort Hærvæsen under de nuværende europæiske Tilstande være os en forholdsvis billig Ting, sammenlignet med de Skatter og Byrder, vi kunde komme til at maatte bære, om vor Svaghed i Forsvarsvæsnet fristede Nabomagter til fiendtlige Forholdsregler og tvang de norske Statsmyndigheder til at indrømme hvilkesomhelst af Fiendens Forlangender? Den rette Sparsommelighed er ikke den, som kun tager den daglige Udgiftsstilling i Betragtning, men som gjennemtænker alle Vilkaar og Muligheder, de nærværende som de tilkommende, som overveier Udviklingens Maal og dens Gang, og naar dette er gjort og de forskjellige Interesser efter et samlet Overblik ere veiede omhyggelig mod hinanden, da kan fremlægge et Indtægts- og Udgiftsbudget, hvor hver Post repræsenterer en Del af en omhyggelig opgjort Plan for det hele Folks fremtidige Økonomi. Det er disse fjernere Formaal, som Jaabæk ikke tager i tilbørlig Betragtning, idet han og hans Tilhængere altfor ofte overseer, at Forandring i en Udgiftspost kan blive en Forrykkelse i Forholde, som de ikke engang selv ønsker, naar de som Følge af de radikale Foranstaltninger fremtraadte i Virkeligheden. Naar Jaabæk dvæler ved de store Udgifter til Kongehusets Underhold, har han da tilstrækkelig overveiet, hvilke Omstændigheder det var, som medvirkede til at reise Harald Haarfagres Kongestol og som har værnet om den til denne Dag? og har han tænkt sig, hvilken Forandring Kongemagtens Afskaffelse vilde forudsætte og medføre i hele det norske Folks historiske Tilstande? Hvad Kongemagten angaar, har Jaabæk været altfor kortsynet til at kunne formaa noget; men anderledes Skade vil hans kortsynede Politik kunne anrette, dersom de begyndende Forsøg paa at berøve Almueskolevæsnet dets allerede nu tarvelige Understøttelse, skulde have videre Fremgang i større Distrikter af vort Land. Paa Uvidenhedens Marker kan der fremgro Ugræs, som vil kvæle alt det Gode, som Jaabæk, rigtignok ved Siden af det meget Uholdbare, har optaget i sit Program.

Man skulde snarere have ventet, at den politiske og sociale Bevægelse, som vi allerede have seet saa glædelige Frugter af i de mange Folkehøiskoler, som i Høst ere begyndte sin lovende Virksomhed rundt omkring i vort Land, skulde have ført til en bedre Vurdering ogsaa af Almueskolelærerens og Almueskolens store Gjerning. Og det saa meget mere, som man ikke mangler de glædeligste Vidnesbyrd om at Almueskolelærerne netop nu holde paa at træde ud af sit Afhængighedsforhold til de bureaukratiske Magter, og med den Kraft og Udholdenhed, som er denne stedmoderlig behandlede Samfundsklasse egen, slutter sig fastere end før til Folket og den nationale og liberale Retning paa alle Aandens Enemærker. Vi behøve kun at henvise til de Udtalelser, som faldt paa Skolelærermødet paa Hamar i Sommer, og disse Udtalelser ere ingenlunde enestaaende; i „Norsk Folkeblad" og næsten overalt, hvor Lærerstanden har Anledning til at vise, hvad den kan og hvad den vil, ser man, at den optræder som Frihedens og Nationalitetstankens varmeste Talsmand. Naar denne Retning faar arbeidet sig mere frem — og Almueskolelærerne selv faar her være de første og fornemste til at arbeide —, saa vil uundgaalig ogsaa Folket maatte faa et bedre Syn paa Almuskolens Betydning for Borgersamfundet. Og da vil visselig den Vildfarelse, vi her have søgt at bekjæmpe, enten strax falde væk af sig selv eller ialfald blive vanmægtig der, hvor den vil forsøge at gjøre sig gjældende. Naar Almueskolen bygges mere paa den hjemlige Grund, saaledes som Folkehøiskolerne i det Store har vist og vil komme til at vise Veien, vil den ogsaa komme til at betragtes med andre Øine end nu, da Oplærning i det fremmede Bogmaal og en tør, aandssløvende Puglæsning tidt er dens hovedsagelige Syssel. Men en Forandring til det Bedre har her været kjendelig i de senere Tider, saaat vi, om vi skulde nævne det, som skulde give det bedste Haab for det norske Folks Fremtid, ikke ved noget bedre at nævne, end den stigende Folkeoplysning. At angribe Folkeundervisningen er at angribe Samfundets Livsnerve; thi uden en selvstændig Skolelærerstand og en kraftig Folkeskole er en sand demokratisk Samfundsudvikling en Umulighed.

*) Der har nylig i Dagbladet staaet en Artikel om det amerikanske Skolevæsen efter et fransk Tidsskrift, som vi ikke noksom kunne anbefale til alvorlig Overveielse for dem, der overse Skoleundervisningens Betydning for Individet, Samfundet og Staten.

Suezkanalens Indvielse.

Uddrag af Reisebreve fra Cahiro i danske Dagbladet.

II.

Paris, den 5te Novbr.

Jeg standsede sidst ved at skulle beskrive forud og i store Træk det i Ægypten fuldførte Kjæmpearbeide, og jeg gaar idag videre uden nogen Indledning. Naar man paa Kartet trækker en paa den første Halvdel fra oven næsten lodret og for den sidste Halvdels Vedkommende lidt tilhøire bøiet Linie midt gjennem Landtangen, har man omtrent den nye Kanals Retning. Dens nordlige Endepunkt er Port Said, dens sydlige Suez, og midt imellem disse to Punkter ligger inde i Landet, som det tredie Hovedpunkt, den nye By Ismailia.

Ismailia ligger tæt ved Levningerne af en stor Sø Timsah, der i Aarhundreder kun har været en udtørret Fordybning i Sandet, men i Oldtiden havde Tilløb fra en nu udtørret Arm af Nilen, hvis frugtbargjørende Vand paa Veien dertil skabte det fra Jødernes Historie bekjendte „Gosen". Lige forbi Ismailia flyder Ferskvandskanalen og et kort Stykke borte den Kanal, som forbinder Middelhavet med det røde Hav. Anlægget af denne begyndte herfra og gik først Nord paa i næsten ganske lige Retning og med en Bredde af 75 Alen i Vandlinien og en Dybde af 13 Alen.

Fra Port Said, Kanalens nordlige Endepunkt, strække vældige Dæmninger sig ud i Middelhavet til Beskyttelse imod dets Bølgers ødelæggende Magt; et uhyre Bassin optager som en sikker Havn af større Omfang end Toulons Orlogshavn de Skibe, der agte at løbe ind i Kanalen, og et andet af mindre Omfang, omsluttet af Kompagniets talrige og storartede Værksteder, indeholder Værfter til Reparation af de Skibe, der trænge til Hjælp i denne Henseende, Bugserbaade, Pramme osv. I strengere Forstand end om de fleste andre Byer kan man sige om Port Said, at den er nyanlagt, thi Anlægget af selve den Grund, hvorpaa den staar, maatte danne Begyndelsen til Byens Opførelse. I det løse Sand maatte der nedrammes Pæl ved Pæl, og paa deres Endepunkter, som paa Felterne i et Skakbræt, maatte Bygningerne reises. De ere nu tilstede i et saadant Antal, at Byens 10,000 Indvaanere kunne have Plads i dem, og der opføres stadig flere og flere, for at Port Said — opkaldt efter Said Pascha — kan modtage den stedse voxende Befolkning, der strømmer til, og som efter Kanalens Aabning selvfølgelig vil voxe Aar for Aar.

Fra „Bittersøen" træder Kanalen atter ud i Ørkenen, gaar parallelt med Ferskvandskanalen og ender ligesom den ved Suez, denne By, der er bleven lædsket med Tilførslen af Nilvandet som en Febersyg, hvis Tunge kvæges af en kjølende Draabe, og som har drukket Sundhed og Kraft af det forfriskende Vand. Der kan hengaa Tidsrum af 5 til 7 Aar, uden at der falder en Regndraabe i disse udtørrede Egne, og hele Suez vilde være uddød af Tørst, hvis Jernbanen ikke hver Nat havde bragt ny Vandforsyning til Byen; Vandet kostede Suez aarlig 200,000 Spd. og en arabisk Familie havde hver Maaned en Udgift af 7 a 8 Spd. til denne uundværlige Livsfornødenhed. Det er saaledes en ganske net Gave, Kanalkompagniet

har forceret Byen Suez, ved at lede ferſk Vand i Overflodighed fra Nilen til det røde Hav, og Glæden herover kjendte næſten heller ingen Grændſer. Glimrende Feſter afholdtes til Ære for Ferſkvandskanalens Aabning, og den ſimplere Befolkning gav paa en ikke mindre betegnende Maade ſin Henrykkelſe Luft; man jublede, man dandſede, man ſølede ſig til med Vandet og dyppede Anſigt og Fødder deri ſom for paa haandgribelig Maade at overbeviſe ſig om dets Tilſtedeværelſe, hvorfra der vil begrundes en ny Tidsregning for denne By, ſom, allerede i Forveien betydelig, med Kanalens Aabning vil indtage ſin Plads ſom det røde Havs Marſeille.

Medens Verden i de ſidſte 10 Aar har gaaet ſin urolige Gang, og medens Livet har affødt ſine ſkjæbneſvangre Begivenheder, have Tuſinder af Menneſker Dag ud og Dag ind trodſet den glødende Sol, det ødelæggende Klimas Indflydelſe og Mangler og Savn af enhver Art, for til Trods for alle ildevarſlende Spaadomme om Foretagendets Umulighed at gjennemføre den ſtore Tanke, ſom nu har godtgjort ſin Berettigelſe. Lad os beundre den Villiekraft og den Jernudholdenhed, der har kunnet ſætte dette igjennem, og lad os paa disſe Ingeniører (der fra Ryggen af en Kamel have maattet affætte deres topografiſke Linier i Ørkenſandet, tidt nær ved at ſegne af Mathed og Tørſt, paa disſe Arbeidere, der have maattet ſlaa i Morads til Belteſtedet, medens Solen ſved deres Anſigter brune — lad os paa dem anvende General Duviviers, af en lang Erfaring fremgaaede Ytring, ſom gjælder om den imod Ørkenen kjæmpende Arbeiderhær ikke mindre end om de imod Kabylerne fægtende Zuaver: „Afrika er et Sold: de Smaa og Svage gaa igjennem det, men de, ſom blive tilbage, have Arme og Hjerter af Staal; med dem kan man vove Alt."

Naar vi ville perſonifiſere al den Energi, der er anvendt paa dette Arbeide, i en enkelt Skikkelſe, da er det **Ferdinand Lesſeps**, hvis Navn træder os imøde. Det er ham, der nu efter en bevæget Løbebane ſom Diplomat i Liſſabon og Algier, ſom franſk Konſul i Rotterdam, i Malaga og Barcelona, ſom Geſandt i Madrid, og ſom extraordinær Underhandler i Rom, har valgt Suezlandtangens Gjennemſkjæring ſom en værdig Afſlutning paa et daadrigt Liv; der er ialfald en Formodning for, at Lesſeps agter at unde ſig nogen Ro efter at have tilendebragt ſit Livs meſt ſtorartede Opgave, thi inden han den 17de November fuldbyrder Formælingen imellem Middelhavet og det røde Hav, agter han ſelv den 15de at formæle ſig i Kairo, i Overværelſe af den franſke Keiſerinde og paa det franſke Konſulats Kontor, med en Dame, hvis 16-aarige Ungdom ſkal forſøde ham hans 60-aarige Manddoms Hviletid. Stoltere Hvedebrødsdage end dem, Lesſeps gaar imøde, er det vel ikke faldet i nogen Dødeligs Lod at opleve, og en mere ſtorartet Lykønſkningshøitid end den, der ſkal ledſage Lesſeps's Bryllup, har vel ingen anden Privatmand havt Udſigt til, thi Jordens Mægtige have ſat hverandre Stevne paa Suez for at kunne bringe deres Lykønſkninger til det Baand, der er knyttet mellem de to Have — og mellem de to Ægtefolk.

Kriſtiania, 15de November 1869.

„Preſſe" ytrer: Striden mellem Øſterrige og Preusſen, der allerede i lang Tid har været en offentlig Hemmelighed i den diplomatiſke Verden, gjør ſig endnu langt mere gjældende i Intrigerne ved Petersburgerhoffet end i den rusſiſke Politik. Keiſer Alexander, denne milde Fyrſte, ſom nærer en vis Hengivenhed for ſin Onkel, Kong Vilhelm af Preusſen, og ſom ligeoverfor denne Stat holder faſt ved den traditionelle Familiepolitik, er bleven ſyg og træt af Regjeringen og agter maaſke at fraſige ſig Kronen. Thronfølgeren, ſom i ſaa Tilfælde bliver den herſkende, deler ingenlunde Faderens Følelſer for ſine Slægtninge i Berlin. Han gjælder for en ligeſaa ivrig Tilhænger af den panſlaviſtiſke Moſkauerſkole ſom Onkelen, Storfyrſt Konſtantin. Hans Antipathier mod Tyſkland og Preusſen næres af hans Gemalinde, den aandrige og energiſke Prinſesſe Dagmar af Danmark. Denne Prinſesſe, der for det fælles Formaals Skyld endog har forbundet ſig med orthodoxe Fanatikere, gjælder for at være Sjælen i det Parti, ſom for Fremtiden vil beſtemme det rusſiſke Riges Politik. Hun underſtøtter dette Parti i Alt mod at faa Leilighed til at tage Hevn for Slesvig-Holſten. „Köln. Zeit." bemærker i Anledning af disſe Udtalelſer: Vi kunne viſtnok ikke indeſtaa for ethvert Punkt i denne Fremſtilling, men den ſtemmer dog i det Meſte med de Meddelelſer, ſom vi have faaet fra andre Kanter. Hvad det ſidſte Punkt angaar, ſaa maa det ikke overſees, at der ogſaa paa Englands Throne ſkal ſidde en danſk Prinſesſe, der — ligeſom ſin Gemal — er uvenlig ſtemt mod Preusſen i Anledning af dets Fremgangsmaade i Slesvig. Og ſelv den nuværende engelſke Regjering, ſom er ſaa velvillig mod Preusſen, har i 1864 gjennem Rusſells Rundſkrivelſe paa det ſkarpeſte fordømt det danſke Slesvigs Løsrivelſe fra Danmark — altſaa endnu før Tilbagegivelſen i 1866 var bleven traktatmæsſig beſtemt. Med ſynlig Tilfredsſtillelſe anmærke alle Wiens preusſenfiendſke Blade — og i en vis Forſtand ere de alle fiendſke mod Preusſen — den beſtemte Afviisning, ſom de nordſlesvigſke Deputerede nys have mødt i Berlin, uagtet de ikke bade om andet end det, hvortil de vare berettigede. Hvad hjælper det at Bismark roſer Preusſens troe Opfyldelſe af Traktaterne, ſaalænge Pragerfredens Art. 5 ikke er bragt i Udførelſe? Hvis Preusſen ikke rydder denne Anſtødsſten afveien, ſaa kommer det i den Anledning tidlig eller ſent i en ſtor Krig. Hvorledes de politiſke Kombinationer da ville ſtille ſig, er ikke godt at forudſige; men — ganſke bortſeet fra Ret og Overenskomſt — ſaameget er viſt, at vi i dette Spørgsmaal ville have alle Regjeringers og alle Folks Sympathier mod os.

Den Tale, hvori Finantsminiſter Camphauſen udtalte ſig om ſin Stilling til Kronen og Kammeret, finder kun med Henſyn til det første Punkt Bifald hos „Kreutzzeitung" Ligeoverfor Kammeret gjør den nye Miniſter efter det konſervative Blads Mening en Vending, ſom truer den preusſiſke Forfatning. Med denne „Vending" mener „Kreutzzeitung" den Sætning, at v. d. Heydt har maattet vige paa Grund af den Strid, hvori han er kommen med Landdagen. Naturligvis, ſiger „Köln. Zeit.", er „Kreutzzeitungs" Dadel den bedſte Roes for Finantsminiſteren.

Det nye preusſiſke Udkaſt til Undervisningslov beſtemmer angaaende Lærernes Lønning, at Folkeſkolelærere i Byer med under 10,000 Menneſker ſkal have fri Bolig eller Husleiegodtgjørelſe og mindſt 200—250 Thlr., og at Rektorer ved Borgerſkoler foruden frit Hus ſkulle have mindſt 400—600 Thr. I Byer over 10,000 Menneſker kunne disſe Minima forhøies til det dobbelte. Ved Skoler med flere Klasſer ſkal Minimum være mindſt ⅓ høiere end ellers, dog kan ogſaa Forhøielſerne beregnes efter Lærernes Tjeneſtetid, og ſkal da en Lærer med 30 Tjeneſteaar have mindſt det dobbelte af det ellers faſtſatte Minimum. Lærerne paa Landet ſkulle foruden Hus og Brænde have en ſaadan Løn, ſom beſtemmes af Provincial-Landdagen med Statsregjeringens Approbation.

Til „Neue freie Preſſe" ſkrives fra Konſtantinopel: „Grev Beuſt har under ſit Ophold her havt Leilighed til perſonlig at overbeviſe ſig om, at det tyrkiſke Diplomati og Portens adminiſtrative Embedsmænd vide langt bedre Beſked om, hvad der foregaar i de ſydſlaviſke Provinſer, øſterrigſke ſaavelſom tyrkiſke, end det øſterrigſke Kabinet, trods de mange Konſuler og Agenter, ſom det har i hine Egne. De første Tegn til Opſtanden havde neppe viſt ſig, førend man i Konſtantinopel gav det øſterrigſke Kabinet Oplysninger, ſom kunde give det en rigtig Foreſtilling om denne Bevægelſes Omfang og Betydning; men i Wien toges der ikke ſynderligt Henſyn hertil, naar undtages, at den Krudtforſending, ſom man med ægte øſterrigſt „Gemytlighed" vilde expedere til Montenegro, endnu i det ſidſte Øieblik blev ſtandſet i Henhold til Tyrkiets Advarſler. De Beretninger, der ſiden den Tid ere indløbne til Grev Beuſt om Inſurrektionen og dens Aarſager fra Wien, Zara, Raguſa og Cattaro, have paa det Beſtemteſte ſtadfæſtet Portens Meddelelſer og ganſke gjort Ende paa den noget ſangvinſke Opfattelſe, ſom Grev Beuſt havde af Forholdene i Syd-Dalmatien. Det Indblik, ſom man her havde givet Grev Beuſt i den græſk-ſlaviſke Agitations Net, tjente til fuldſtændig at forklare de over Wien indløbne Beretninger, og ſaaledes ſkete det da, at de med Porten indledede diplomatiſke Underhandlinger lidt efter lidt antog et ſtørre Omfang. For Øieblikket vil kun en Del af disſe Overenskomſter, der her ere blevne trufne imellem Øſterrige og Porten, komme til praktiſk Udførelſe, og det fornemlig en Overenskomſt, der beſtemmer, at Porten ſkal foretage en betryggende Bevogtning af Grændſen langsmed Dalmatien. Vigtigere end dette ere de her trufne Aftaler, ifølge hvilke Øſterrige og Porten for det meget mulige Tilfælde, at der udbryder en almindelig ſydſlaviſk Opſtand, gjenſidig garantere hinanden deres territoriale Integritet. Om de nærmere Enkeltheder i disſe Overenskomſter er jeg endnu ikke iſtand til at give poſitive Meddelelſer."

Et Telegram fra Madrid af 8de meddeler: Marineminiſter Topete har udført ſin Beſlutning om at træde tilbage, og Miniſterpræſident Prim underrettede idag Cortes herom, idet han tilføiede, at han havde gjort ſit Yderſte for at afholde Topete fra at gjøre dette Skridt, men at alle hans Anſtrængelſer vare ſtrandede paa Topetes vidt drevne Betænkeligheder. Naar han ikke ſelv havde indgivet ſin Dimisſion, laa Grunden alene deri, at Septemberrevolutionens Fiender vilde drage Fordel af hans Afgang. Derefter reiſte Topete ſig for at afgive den Erklæring, at hans Stilling i Miniſteriet var bleven pinlig og uholdbar paa Grund af den Løsning af Thronſpørgsmaalet, ſom Miniſteriet attraaede, medens en anden Løsning (Hertugen af Montpenſier) efter hans Mening vilde være fordelagtigere. Han tilføiede, at han vilde blive Septemberrevolutionen og ſin Ven Prim tro, underſtøtte Regjeringen og anerkjende den Konge, ſom Majoriteten af Cortes valgte. Enigheden mellem Partierne maatte ikke lide ved, at han traadte af.

Det 2det pariſke Kammer har vedtaget et Andragende til Regjeringen om i det nordtyſke Forbundsraad at ſøge Militærbyrden formindſket. Et af de Nationalliberale foreſlaaet Tillæg om at Formindſkelſen kun ſkulde finde Sted, forſaavidt Henſynet til Tyſklands Sikkerhed og Magtſtilling tillod det, blev forkaſtet.

Kommunerepræſentationen i Wien har begyndt at drøfte Spørgsmaalet om, hvorvidt Byen burde udtræde af Nedre Øſterrige og gjøres til en umiddelbar Rigsſtad.

Et Telegram fra Paris af 10de meddeler, at Keiſeren har bifaldt et Forſlag af Finantsminiſteren, om at der ſkal præges 25 Franksſtykker af Guld. Det er, ſom bekjendt, denne Mynt, ſom har ſtørſt Udſigt til at blive international.

Kløſten mellem Nyczeckerne og de Klerikale udvider ſig ſtadig mere og mere. De førſtes Organ „Narodni Liſty" er i en Række Artikler: „den czeckiſke Nation og Hierarkiet" begyndt at udtale ſig mod den Politik, ſom Paven har til Henſigt at følge paa Konciliet. Artiklerne gjenkalder Huß i Erindringen.

Fra Prag fortælles, at endel adelige Stændermedlemmer den 1ſte ds. have havt et Møde i Pardubitz. Blandt de Tilſtedeværende nævnes Fyrſt Carlos Auerſperg, Fyrſt Schönberg, Fyrſt Lichtenſtein, Taxis og Kinſky. Man ſøgte at komme overens om de Betingelſer, paa hvilke den Del af den bøhmiſke Adel, ſom hidtil har ſtaaet det cisleithanſke Forfatningsparti fjernt, ſkulde nærme ſig til Regjeringen. Efter Rygtet ſkal man have bemyndiget nogle af Deltagerne til at pleie videre Underhandlinger med Regjeringen.

Et Telegram af 6te ds. fra **Kairo** til „Hbgr. Corr." indeholder: Den internationale Kongres, ſom er ſammentraadt her til Ordning af Spørgsmaalet om Konſularjurisdiktionen, blev aabnet idag. Der var 30 Medlemmer tilſtede; af Regjeringer ere Øſterriges, Englands, Frankriges, det nordtyſke Forbunds og Sveriges allerede repræſenterede. Repræſentanterne for de forſkjellige Stater bleve modtagne af Vicekongen.

Toldſkriver Sommerfeldt har idag tiltraadt ſit Embede ved Toldboden her i Byen.

Havnen. Lørdag Eftermiddag hidkom Skonnert „Hanna Chriſtenſen", Kapt. E. Wattne fra Amſterdam med fuld Ladning Stykgods, hvoriblandt 2 a 300 Fuſtager raffineret Sukker. Flere Stykgodsfartøier ventes hertil med førſte ſydlige Vind, et af disſe, Skonnert „Embla", Kapt. Gams fra Mallaga, er for nogle Dage ſiden indkommet til Ny-Hellesund, og maa ſaaledes ſnart være her. Dampſkibet „St. Olaf", der oppebier Dampſkibet „Ganger Rolfs" Ankomſt hertil i Eftermiddag for at indtage af dets Ladning omkring 600 Tdr. Sild og endel Fiſk, afgaar imorgen Formiddag til Hamburg. Ogſaa denne Gang udfører Frydenlunds Bryggeri til Braſilien over Hamburg 800 Kasſer Øl, hver Kasſe indeholdende 25 Flaſker. Igaar og idag er indklareret 7 Fartøier, 2 med Stenkul fra England, 1 med Rug fra Øſterſøen, 3 i Ballaſt fra Frankrige og 1 med Poteter og Frugt fra Stettin.

En koſtbar Spareſkilling! En af Byens Borgere havde i Lørdags paa Torvet kjøbt ſig en Gaas, der ſkulde bringes hjem til hans Bolig nede i Strandgaden. Han henvendte ſig til en liden Bærepige for at faa Erindet udført; men da Pigen forlangte 3 ß for at bringe den hjem, og Manden kun vilde ofre 2 ß, bleve de ikke forligte. En Mandsperſon, der havde hørt Samtalen mellem Kjøberen, erklærede ſig villig til for 2 ß at bringe Gaaſen hjem. Han modtog Gaaſen og gik; men da Eieren kom hjem, havde endnu ikke Manden med Gaaſen indfundet ſig og indfandt ſig heller ikke ſenere. Fruen, der havde gjort Regning paa Gaaſen, vilde ikke gaa tabt af ſin Steg, og Manden maatte derfor ſkaffe en anden.

Den norſke og ſvenſke Regjering har ifølge „Øſterr. Corr." afleveret en Promemoria til den tyrkiſke Regjering angaaende det fra den internationale Rets Standpunkt Ulovlige i den reglementerede Tvang, Tyrkiet paalægger den frie Søfart gjennem Dardanellerne. Det øſterrigſke Blad fortæller ogſaa, at de øſterrigſke, franſke og engelſke Regjeringer have ſluttet ſig til vor Regjerings Optræden, og i dette Øieblik ſamlede underhandle i Konſtantinopel om Ophævelſe af Søfartshindringerne i Dardanellerne. Det officielle Wienerblad ſiger ſig endvidere at være underrettet om, at Porten er tilbøielig til at opfylde disſe Fordringer.

Lommetyverier. At ikke blot Drenge og Piger giver ſig af med Lommetyveri, men at dette ogſaa drives af ældre Folk, kan ſees af følgende Juſtitsſag, hvorunder Konen Sofie Johannesdatter Lundberg, der er mellem 40 a 50 Aar gl. og ſiden 1864 3 Gange ſtraffet for Lommetyverier, atter tiltaltes for ſaadan Forbrydelſe.

Om Formiddagen den 8de Oktober ſidſtleden fulgte tre af de under Sagen afhørte Vidner — efter førſt at have iagttaget, at Tiltalte under et Ophold paa Youngstorvet forſøgte at øve Lommetyveri paa en Bondekone — efter Tiltalte gjennem Torvegaden hen til Stortorvet for at iagttage hendes videre Færd. Her ſaa de, at hun et Øieblik var henne ved en Bondevogn, hvorfra der ſolgtes Tyttebær, af hvilke hun tog nogle i Haanden og ſmagte paa, hvorpaa hun begav ſig lige hen mod den Indgangsdør til Vor Frelſers Kirke, der vender mod Brandvagten, og ſom da ſtod aaben. Ligeledes ſaa de, at hun paa Veien derhen ligeſom ſaa paa Noget, hun havde i Haanden, og at hun derefter dreiede ind i Kirkegangen, hvorfra hun dog ſnart efter kom ud igjen. Et Par af Vidnerne gik derpaa ind i Kirkegangen og fandt under en derværende Gulvmatte en graa Skindpung, der var tom. Tiltalte var imidlertid bleven anholdt af en Politibetjent paa Bazaren og fandtes da i Beſiddelſe af 1 Speciedaler 15 Skilling. Tiltalte benegtede ſaavel ved Anholdelſen, ſom under Transporten til Politikammeret og under Afhørelſen derſteds, at hun havde været henne paa Stortorvet eller i Kirkegangen. Efterat Pungen var bleven funden, gik et af Vidnerne hen til den Bondevogn, hvor man havde ſeet Tiltalte ſmage paa Tyttebær, og ſpurgte en derſtaaende Dreng, om der var Nogen, ſom havde miſtet Noget, hvorpaa en tilſtedeværende Kone erklærede, at hun var bleven fraſtjaalet en Pung. Under Sagen beedigede bemeldte Kone, at den i Kirkegangen fundne Pung var hendes, hvorhos hun forklarede, at den var bleven hende fraſtjaalet bemeldte Formiddag mellem Klokken 10 og 11 paa Stortorvet, medens hun var beſkjæftiget med at opmaale Tyttebær til en Kjøber. Pengene laa i hendes Kjolelomme. Hun havde kort før ſolgt 2 Snes Æg for 60 Skilling, hvilke Penge udgjorde Pungens Indhold, og hun havde ikke forladt ſin Plads fra hun lagde disſe Penge i Pungen og til hun ſavnede den. Forøvrigt havde hun ikke lagt Mærke til de omſtaaende Perſoner eller til Tyveriets Udførelſe.

Tiltalte benegtede ogſaa under Sagen at have begaaet bemeldte Tyveri, men blev efter det Oplyſte — hvortil kom, at Beſtjaalne ſkaffede flere Eiendomsvidner angaaende Pungen — af Retten anſeet overført ſamme og ved Dom af 5te ds. for 3die Gangs Tyveri dømt til 3 Aars Strafarbeide.

Kongsberg Sølvværk. I 12te Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 120 Mkr. 12 Lod gedigent Sølv og 2 Stkr. Haandſtene, vægtige tilſ. 9 Mkr. 3½ Lod, ſamt fra Gottes Hülfe Grube 51 Mrk. gedigent Sølv.

Ildsvaade. „Kgb. Adr." ſkriver: Forrige Mandag nedbrændte under en ſtærk Blæſt Udhuſene paa Gaardene Faaſen paa Eker, tilhørende Erik Ek. Avlingen og en Heſt indebrændte. Ilden ſiges at være opſtaaet derved, at Gniſter fra en af et 4 Aar gammelt Barn for Moro Skyld antændt Bundt Halm i Nærheden af Udhuſene var trængt ind i disſe og antændt den derværende Beholdning af Hø og Halm. Avlingen var asſureret, men ikke Bygningerne.

Nyt Skib. Veſtl. Tid. ſkriver: I Søndags ankom Dampſkibet „Svan" hertil bugſerende en Tilvæxt til Stedets Handelsflaade, en ny vakker Bark, bygget i Skiensfjorden og tilhørende Hr. Asſurancekasſerer Johan Hansſen m. Fl. Skibet fører Navnet „Firdar". Det Fartøi af ſamme Navn, der tilhørte det ſamme Rederi, er ſolgt til Skiensfjorden.

Aarveien. „N. Thj.s Amtst." beretter fra Levanger: Uagtet vi nu er et godt Stykke udi November, ſtaar dog endnu en Mængde

Havre ude paa Stør, og det, som værre er, adskillig Havre skal endnu være uskaaren og at Størsteparten af saavel den skaarne som uskaarne er frossen, og den almindelige Tale blandt Folket er, at dette Aar har sat Kronen paa alle foregaaende Naar. Poteterne er vel nu oppe af Jorden, men tildels baade faa og smaa. — Føret er fortiden et Skranglesøre — Slæderne og Hjulene bruges om hverandre Idag har vi 12 Graders Kulde i Solen.

Poteteshøst. „Gjeng." beretter: Kjøbmand N. C. Nielsen i Aasgaardstrand har om „Potetesdyrkning efter den Güllichske Methode" meddelt os Følgende:

Efter i „Morgenbladet" No. 134 for indeværende Aar at have læst en Afhandling om Potetesdyrkning efter ovenanførte Methode, lod jeg anstille et Forsøg i det Smaa.

Paa et temmelig høitliggende Terrain, hvis Areal udgjør ca. $1\frac{1}{2}$ Maal, med tør, sandig og stenig Jordbund, der i en Række af Aar har været benyttet til Potetes, blev den 31te Mai nedlagt $6\frac{1}{2}$ Skjeppe, uden speciel Sortering tagne lige fra Kjelderen; endel forefaldt derfor ufordelagtig store, Ageren var pleiet og opdrillet, og Gjødningen, hvortil benyttedes sammenblandet en Halvpart Hestegjødning med en Halvpart Tang, blev nedlagt i Furen netop paa det Sted, hvor Poteten agtedes sat, hvorpaa denne, under nøie Paaseende med Rodenden ned og Topenden op, blev lagt i Gjødning og igjen overgjødet. Furen blev derpaa dækket med et ca. to Tommer tykt Jordlag. Hypning foretoges 4 Gange med omtrentlig 3 Ugers Mellemrum; de tvende første Gange med Hakke og de tvende sidste med Spade, med hvilken Jorden østes op i Riset, saa dette efterhaanden blev kugleformigt.

Mærkeligt nok holdt Græsset sig lige friskt i Frostnætterne først i September Maaned, uagtet mere lavtliggende Agre toge Skade deraf.

Den 8de Oktober foregik Høstningen, der gav et Udbytte af 20 Tdr. store og $\frac{3}{4}$ Tønde smaa Potetes, tilsammen altsaa $20\frac{3}{4}$ Tønde eller $25\frac{7}{13}$ Fold.

Poteterne faldt store, endel endogsaa meget store, indtil en Vægt af $30\frac{1}{2}$ Lod, og vare allesammen ganske friske.

Foldrigheden viste sig temmelig ens over hele Stykket, uagtet endel var sat med en Alens Afstand paa hver Kant, og den øvrige Del med en Alen paa den ene Kant og to Alen paa den anden Kant imellem hver Sædepotetes.

Da Poteteshøsten i indeværende Aar ialmindelighed vel nærmere staar under end over et Middelsaar, maa Udbyttet af nærværende Forsøg kaldes meget tilfredsstillende.

Til Fangst paa Ishavet har fra Tromsø iaar været udrustet 24 Fartøier, drægtige ca. 350 K.-Læster, hvoraf 2de forliste ved Nowa Zemlia og 2 ved Spitsbergen. Mandskaberne, som reddede sig, bleve hjemførte af andre Fartøier. De øvrige 20 Fartøier, hvoraf flere have gjort 2 Ture, ere, ifølge „Tr. Stiftst.", i god Behold returnerede og have medbragt som Udbytte: $805\frac{1}{2}$ Stk. Hvalros a 18 Spd., 14,499 Spd.; 2302 Stk. Kobber a $4\frac{1}{2}$ Spd., 10,359 Spd.; 53 Stk. Bjørne a 8 Spd., 424 Spd.; 975 Stk. Ren a $2\frac{1}{2}$ Spd., 2437 Spd. 2 Ort 12 ß; $53\frac{1}{2}$ Vog Dun a 12 Spd. pr. Vog, 642 Spd.; 513 Stk. Hvidfisk a 16 Spd., 8208 Spd., hvilket tilsammen udgjør 36,569 Spd. 60 ß."

I forrige Aar udgjorde Udbyttet af 25 Fartøier tilsammen 19,438 Spd.

Foruden disse Fartøier, have 21 været udrustede til Haakjærringfiskeri paa Havbroen, udenfor Kysten og under Spitsbergen, hvilke have medbragt til Hjemstedet 1397 Tdr. Lever, som efter en Værdi af 5 Spd. 60 ß pr. Td. udgjør 7683 Spd. 60 ß. Et Fartøi har derhos solgt sin Last, 50 Tønder, i Hammerfest.

I forrige Aar var fisket af Fartøierne herfra og hjemført hertil 1196 Tønder, som dengang taxeredes a 5 Spd. 90 ß pr. Tønde til 6877 Spd.

Pressens Nytte. (Fr.halds Tilst.) „Brugen af den periodiske Presse" — siger Prevost-Paradol i sit Skrift „Det nye Frankrige" — har trængt saa dybt ind i de moderne Folks Sæder, at det ikke staar i nogen Styrelses eller i nogen Revolutions Magt at tilintetgjøre den. Endog den mod Pressen mest hadefulde og for Friheden mest ligegyldige kan ikke undlade hver Dag at have for sine Øine denne Samling af inden- og udenlandske Nyheder, ledsaget i det mindste af nogle Kommentarer, en mere eller mindre tilsvarende Gjenlyd af hans egne Reflektioner. Endelig kan Handelen og Industrien ikke undvære Pressens Offentlighed, da den fra dette Synspunkt er et af de uundværligste Redskaber for det nationale Arbeide.

Hvad angaar de Tjenester, som Pressen uophørligt yder os, selv naar den lader os betale sine Velgjerninger dyrt, saa hindrer Vanen os fra at se dem, men den løseste Eftertanke fremkalder dem dog for vor Bevidsthed. Den Frygt, som vore Ligemænds Kontrol og Omdømme indgiver os, udøver en Indflydelse paa vore Handlinger, der mindst er ligesaa stærk som Samvittighedens; der findes endog et stort Antal Mennesker, hos hvem denne gavnlige Frygt træder istedetfor Pligtfølelsen, der enten er bleven lidet udviklet gjennem Opdragelsen eller afstumpet i Livets Trængsler. Pressen er intet andet end denne offentlige Kontrol, denne Dom, der fremtræder med en Styrke og en Stadighed, der var ukjendt for de Slægter, som levede for os i Verden. Gjennem sin blotte Tilværelse bidrager Pressen til at gjøre de enkeltes Brøde sjeldnere, store Uretfærdigheder af Staten vanskeligere, Undladelse af at paatale Forbrydelser og Borgernes Lighed for Straffeloven næsten umulige. Med andre Ord, man kan ikke bedømme Pressen retfærdigt, naar man ikke under Betragtningen af det onde, som den foraarsager, stadigen har for Øie det onde, som den daglig forebygger eller holder i Tømme".

Smaafuglenes store Nytte navnlig for Landmanden, hvem de befrier for en utrolig Mængde skadelige Aamer og Insekter paa Eng og Ager, har ofte været paavist i Blade og Bøger, og det tør vel antages, at man i den senere Tid mere almindelig har søgt at frede dem. I Lund sees der af de svenske Blade at være stiftet en Forening til „Smaafuglenes Fredning"; den tæller allerede 600 Medlemmer og forøges daglig; et Reglement trykkes til Omdeling, og Foreningen har formaaet Folkeskolelærerne til at stille sig i Spidsen for at fremme Foreningens Formaal.

Politisk Fanatisme ytrer sig ogsaa i Sverige, idet det svenske Krigsvidenskabs-Akademi har afskediget den bekjendte liberale Kaptein J. Mankell, som i længere Tid med anerkjendt „Omhu, Orden, Upartiskhed og klog Takt" har redigeret Akademiets Tidsskrift. Aftonbladet omtaler denne Ytring af politisk Forfølgelse med Beklagelse.

Stort Guldfund fra Oldtiden. En Bonde under Lindenborg Grevskab, Gaardforpagter J. Kristensen i Fræer ved Aalborg, som i sin Tid forgjæves søgte efter Guld i Amerika, har ifølge „B. T." i disse Dage gjort et rigt Fund af Guld i sit eget Hjem i en Mose paa Nordremarken ved Fræer. Det er 5 massive dobbelte Halsringe, tilsammen af næsten 4 Pd.s Vægt. Da Guldet imidlertid er temmelig sølvholdigt, kunde Værdien ikke sættes høiere end til 1581 Rd. 24 ß, der udbetaltes Finderen af Musæet for de nordiske Oldsager. Halsringene ere rimeligvis fra det 6te eller 7de Aarhundrede efter Kristus, og have saaledes ligget omtrent 1200 Aar i Jorden. De ligne de store Guldhalsringe, som tilligemed en Mængde andre Guldsmykker, af Vægt tilsammen omtrent $8\frac{1}{4}$ Pd., i 1833 oppløiedes paa en af Stamhuset Broholms Hovmarker ved Svendborg. I de 36 Aar siden Broholmsfundet blev gjort, er dette Fund det betydeligste. Det giver et nyt og klart Vidnesbyrd om den paafaldende Rigdom og Pragt, der maa have hersket i vort Fædreland i hin fjerne Tid, da de store Vikingetog vel endnu ikke vare begyndte, men i hvilken livlige Handelsforbindelser synes at have bragt store Skatte til Norden fra fremmede Lande, især dog fra det østromerske Keiserrige og dets Hovedstad Byzans eller Konstantinopel.

Nyt Gjødningsmiddel. Nu, da Fugle-Guanoen paa de peruvianske Øer om ikke saa fjern Tid vil være udtømt, vil Jordbrugerne være nødte til at se sig om efter nye Gjødningsmidler. Den franske Agronom Laviniere har derfor foreslaaet, at man skulde opsamle den kjæmpestore Tangart, som bedækker en Flade, 7 Gange saa stor som hele Tyskland, i Atlanterhavet, vest for de azoriske Øer. Den skulde derefter tilberedes til Gjødning paa de azoriske Øer.

Kolera har i nogen Tid hersket i det russiske Guvernement Kiew.

Det engelske Admiralitet har med Overskrift: „Altfor store Vinregninger" ladet udgaa en Rundskrivelse til Marinens Officerer, hvori det beklages, at Officererne i mange Tilfælde indgive altfor store Regninger paa fortæret Vin. Skrivelsen er ledsaget af en Opgave over, hvormeget Vin, Brændevin og Øl de engelske Officerer kan drikke paa Statens Bekostning til Middag og Aften!

En ny Planet af de smaa er atter opdaget i Fiskens Stjernebillede mellem Mars og Jupiter, af Professor Peters i New-York. Dette er den 9de Planet han har opdaget. Planeternes Antal er saaledes steget til 117.

Kostbare Heste. Ved Auktionen over den afdøde Lord Glasgows 10 Væddeløbsheste blev „Knowley" betalt med 820 Guinier, „General Peel" som i sin Tid vandt Prisen ved „2000 Guinier-Væddeløbet", betaltes med 400. Tilsammen udbragtes de 10 Heste til 2770 Guinier.

Blandinger.

Et tillokkende Ægteskabstilbud. (F. A.) Vi henlede vore giftelystne Damers Opmærksomhed paa Chicago Tribune, i hvilken Indianerhøvdingen Ka-besh-ko-da-way har ladet indrykke et Frieravertissement for „ad denne ikke mere usædvanlige Vei" at faa sig en Kone. Den store Høvding har for Øieblikket kun tre Koner, og det er hans inderlige Ønske at forøge sine bedre Brøkdele med en hvid Skjønhed. Der bliver seet mere paa Huslighed og en behagelig Karakter end paa stor Formue. Den store Fader har bygget et stort, varmt Hus til den vordende fjerde Hustru, og han forsikrer, at han vil bære hende paa Hænderne og dele sin Formue med hende. Hans nuværende tre Koner har han altid behandlet godt og aldrig pryglet dem. Til yderligere Beroligelse for det kjærlige Hjerte, der vil afhjælpe den store Ka-besh-ko-da-ways Trang til en hvid Skjønhed, siger den civiliserede Høvding, at han og hans andre Koner altid vil give den ny udvalgte det Bedste at spise og i det Hele opbyde Alt for at gjøre hende lykkelig og tilfreds i hendes Vigvam.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Darmstadt, 14de Novbr.

Kl. 5 imorges meldes fra Groß-Geran, at der har været et Jordstød, som er paafulgt af flere Jordrystelser.

Florents, 13de Novbr.

Kongens Befindende er bedre og Sygdommens Gang normal.

Hertugen af Aosta og Gemalinde ere ankomne. Ombord i „Castel Fedardo", der førte Hertugparret, sprang iforgaars en Kjedel, hvorved 10 Personer dræbtes og 30 saaredes.

Madrid, 13de Novbr.

Topete er næsten med Enstemmighed valgt til Vicepræsident i Kortes.

Florents, 14de Novbr.

Staden Neapel skjænker den nyfødte Prins paa Vuggen ved hans Daab Gaver til en Værdi af 50,000 Frcs.

Kronprinsen har skjænket til de Fattige 100,000 Frcs.

Madrid, 14de Novbr.

Unionisternes Opposition mod enhver mindreaarig Thronkandidat er uovervindelig. Det forsikres, at Hertugen af Genuas Kandidatur ikke vil komme under Diskussion.

Florents, 14de Novbr.

„Nazione" tror, at almindelig Amnesti vil blive udstedt i Anledning af Prinsens Fødsel.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar jevnt lavt over Norge, lavest paa Vestkysten. Vinden er laber fralands med Klarveir nordenfjelds og overskyet søndenfjelds. Temperaturen er faldt nordenfor Stat og steget søndenfor. Udsigterne ere nærmest til samme Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 15de November.

Løvstad fra Drammen, O. Leegaard fra Fr stad, Baron Fleetwood fra Wermeland, Bang fra Moss, Sagfører Blix fra Kongsvinger, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Et sundt og friskt Barn ønskes til Opfostring af en Kone paa Landet, som giver Die. Sognepræstens Anbefaling kan forevises. Billet mrk. „Samvittighedsfuld Behandling" modtages i Dagbladets Expedition.

Folkehøiskolen paa Sletner i Eidsberg,

der nylig er begyndt, optager Elever for 1ste Halvaar indtil denne Maaneds Udgang. Man melde sig hos

Sletner, den 6te Novbr. 1869.

O. Sæther,
Lærer ved Skolen.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

„Men, Viva", sagde Moderen med taarefulde Øine og drog Datteren hen til sig; „Ernst har endnu ikke slidt ud sin gamle Vinterhue, og Du kunde have trængt bedre til at kjøbe Dig et Par varme Handsker."

„Jeg, Moder? Kjend bare om ikke mine Hænder er saa varme som om jeg havde holdt dem ved Ovnen, skjønt jeg kommer lige udenfra, — det vilde have været en overflødig Luxus. Ernst er bleven større siden ifjor, men ikke Huen, og denne Udgift var derfor den nødvendigste for Øieblikket."

„Tak, snille Viva!" raabte Drengen henrykt; „en saa vakker Hue har jo ikke engang lille Baronen! — Den skal man have, naar man gaar paa Jagt, — ikke, Fader?"

„Paa Jagt?" lo Olivia; „det bliver vel efter Spurvene i Haven, det?"

„Nei, Viva", jublede den Lille og tilføiede alvorligt, „nei, i Skogen, Du, i den virkelige Skog, hvor det vrimler af Hjorte og Herrer, saa at man ikke behøver at sigte, naar man skyder efter en."

„Naanaa, vi faar vel høre, hvad Onkel siger om den Ting", sagde Faderen leende, medens han tog et Brev fra Bordet og rakte det til Olivia.

„Læs dette Brev, mit Barn, det er fra Thüringen, fra Jægeronkel, som Du kalder ham."

Olivia gjennemløb de første Linier og læste saa høit:

„. . . Det ser ud som en Tallerken Surkaal med Flesk hos mig smager Fyrsten bedre end hans franske Koks Posteier, og i Forgaars standsede han flere Timer. Han var meget snaksom og sagde, at han vilde give mig en Mand til Hjælp, da han indsaa, at jeg havde altfor meget at passe. Jeg greb Tilfældet i Haaret, og da Vildtet var paa Skudhold, riskerede jeg i det høieste Bom og at det skulde slippe bort, noget, som jeg neppe under andre Forholde havde udsat mig for.

Jeg fortalte ham da, at Skjæbnen i mange Aar havde havt Dig paa Kornet og tvunget Dig til at sulte med alle dine vakre Talenter og store Kundskaber. Jeg snakkede rent Sprog, som jeg altid gjør, saa at Ingen endnu har misforstaaet

medens hans Hustru hjalp ham saa godt hun kunde ved at modtage alleslags Haandarbeider for Betaling.

Saa overskyet Ferbers Livshimmel end var, saa tittede der dog efterhaanden frem af Skymasserne en venlig Stjerne, som syntes at ville bringe Erstatning for, at den lunefulde Lykke havde været saa karrig med sine Gunstbevisninger. En Anelse om denne milde Straale, som en Dag skulde komme til at sprede Lys over hans dunkle Liv, fattede Ferber allerede, da han for første Gang stod ved sin lille førstefødte Datters Vugge og saa hendes vakre Øine le mod sig. Fru Ferbers Veninder havde alle været af den Mening, at den nyfødte Verdensborgerinde var en fortryllende Skabning, rigtigt en liden sød Engel, og saa ulig alle andre Menneskebørn, at man kunde fristes til at tro, at en eller anden Fe havde givet et Bevis paa sin hemmelighedsfulde Magt.

De var allesammen med om at bære det lille Underbarn til Daaben, kappedes om, hvem der kunde ødsle de fleste Ømhedsbeviser paa den lille Guddatter, samt forsikrede, at denne Dag skulde blive dem uforglemmelig — en Forsikring, som udentvivl var en altfor stor og forhastet Anvisning paa deres Hukommelse; thi da Ferber blev fattig, kom Egoismen og strøg over Anvisningen og slettede den ud, saa at intet Spor af den blev tilbage.

Den lille Olivia, som allerede i sit niende Aar maatte gjøre denne gamle Erfaring, brød sig imidlertid lidet derom. Blandt sine øvrige rige Gaver havde den formentlige Fe ogsaa givet hende et aldrig svigtende Gladsind og megen Villiekraft; ligesaa tilfreds og ligesaa taknemmelig som før, da hun bogstavelig overøstes med Slikkerier af sine Faddere, modtog hun nu den tarvelige Kveldsværd af Moderens Haand, og naar det kun svagt oplyste Juletræ nu blot frembød nogle Æbler og forgyldte Nødder, syntes hun ikke engang at at komme ihu, at hun fordum pleiede at finde en hel Rigdom af alle mulige gode og vakre Sager paa dets Grene.

Ferber underviste selv sin Datter. Hun havde aldrig gaaet i nogen Skole eller Pension, en Mangel, som desværre nu for Tiden maa ansees i flere Henseender som et Fortrin,

Akershus Brandassurancforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af $1/4$ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. **G. N. Aasgaard.** **K. Asker.**

Chr. Kjelsen.

Min idag i Herr H. Chr. Gregersens Gaard, Lille Vognmandsgade No. 6, aabnede Handel med Colonial- & Fedevarer, Mel, Gryn, Stentøi, Vine, Cigarer, Tobak &c. &c. tillader jeg mig at anbefale.

Christiania den 11te November 1869.

Ludvig Riis.

Damehatte af udmærket Kvalitet, fra **42** Skilling, og **Herrehatte** fra **96** Skill. samt nye **Former** realiseres fra Fabriken i Nedre Slotsgade **4**.

N. M. Hansen.

En Bazar

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

Fru Clara Gjerdrum, Møllergaden No. 9. — Frk. Sophie Morgenstjerne, Universitetsg. No. 7, 4de Etage.
Fruerne Just, Hj. af Kirkegaden og Toldbodgaden. — G. Stabell, Universitetsgaden No. 10. — H. Nordan, Hj. af Raadhusg. og øvre Voldgade.
Emilie Juel, Øvre Slotsgade No. 9. — Anne Nikolaysen, Langgaden No. 6, Rhodeløkken.
E. Gamborg, Politikammeret. — Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26. — Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Posementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15. — Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18. — Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole. — A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Tilsalgs.

Carl Stephenson

(Store Strandgade No. 13)

anbefaler sit Lager af:
Colmans Stivelse & Sennep, engelsk Drops & Pebermynte, Pickles, Soya, Capers, Carry, Cayenne, Gelatine, Bordsalt, brune & hvide Bønner, grønne & holl. Stuverter, Spliterter, The i $1/8$ & $1/4$ Pds. Pakker.

Kjeks fra Huntley & Palmers hos **Carl Stephenson.**

Porter, hjemkommen paa Flasker og her aftappet, sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Nye russiske Erter hos **Carl Stephenson.**

Engelsk Ost hos **Carl Stephenson.**

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Cognac.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos
Bernhard Fischer.

Aqvavit

fra Jørgen B. Lysholm og H. Løcken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Chr. Oleson

(Storgaden No. 2)

anbefaler:

Uldværkener. **Lærreder.**
Vadmel. **do.** haandvævede og blegede.
Uldtrøier. **Dreil.**
Floneller. **Bolster** og
Uldgarn. **Strie.**

Bleget, haandvævet Bomesie til 14 Skill. pr Alen hos
Chr. Oleson,
Storgaden No. 2.

Saltebaljer, Kulkasser,
Kjødkværne, Kuløser,
Marmormortere, Vedkurve,
Hakkebrædt, Ildtøi,
Hakkeknive, Ildtøistativer,
Ruggebrædt, Fyrovne,
Ruggeknive, Tendere,
Rullepresser, Askespand,
Pølsepinder, Pokere,
Pølsehorn, Pustere,

m. m. m. hos

Fredrik Wang,
Kongensgade.

Gode Herregaloger.

Et lidet Parti udsælges for 3 ₰ pr. Par hos **L. A. Nicolaysen.**

Norske Produkter.

Fra mit chemiske Sværte- & Blæk-Fabrik

(Nedre Slotsgade No. 10, nærved Karl Johans Gade)
anbefales ifølge nedenstaaende Attest:

Blanksværte, i $1/1$ og $1/2$ Trææsker en gros & en detail.
do. i Blikdaaser à 4, 6, 8, 12, 15 og 28 Sk.
do. à 12 Skill. pr. Pund og i mindre Dele.

Attest:

Undertegnede, der i længere Tid have benyttet Thomas Holters Blanksværte, have fundet, at den frembyder følgende Fordele: for det 1ste konserverer den Læderet i meget høi Grad, for det 2det er den meget letpudsende og efterlader en dyb sort Speilglands og for det 3die kan den opbevares i længere Tid uden at tørres, saa det er os en Fornøielse at kunne anbefale dette hans Fabrikat paa det Bedste.

O. Andersen, Handelsbgr.	Joh. Larsen, Handelsbgr.	F. Amundsen, Skomager.	O. B. Lundby, Skomager.
Chr. Benneche, —	O. Mikkelsen, —	N. Borgen, —	Carl Moe, —
G. Erikſen, —	N. Olsen, —	M. H. Bjørnstad, —	F. N. Møller, —
J. L. Erken, —	Bernt Olsen, —	N. E. Diesen, —	N. Olsen, —
O. M. Fremming, —	Joh. Olsen, —	Carl Fredlund, —	J. Olsen, —
P. Johannesen, —	Julius Pettersen, —	Chr. Hansen, —	M. Roberg, —
L. Kachelmacher, —	J. O. Pedersen, —	N. S. Hoel, —	M. Schibsted, —
Chr. E. Kolberg, —	J. F. Schackt, —	E. Hansen, —	E. J. Svanholm —
P. A. Larsen, —	O. Schjønneberg & Co. —	A. Johannesen, —	P. Trondsen, —
Larsen & Co., —	H. M. Steen, —	Joh. Johannesen —	Otto With, —
Lars Larsen, —	L. Thormodsæther, —	H. Kollerud, —	A. O. Waaler, —

Endvidere tillader jeg mig at anbefale:

Skosmørelse i Blikdaaser à 7, 10, 12, 20, 28, 52 Skill.; pr. Pund 40 Skill.
do. i Bundter à 4 Skill.; pr. Pund 40 Skill.
Jernsværte (**Garversværte**) à 4 Skill. pr. Pot.
Birsværte til Indsætning af Læder og Skind.
Lakeersmørelse for Sæletøi, i Krukker à 18—24 Skill.
Fedtsmørelse „ do. pr. Pund 16 Skill.
Lakeersværte for Sæletøi, paa Flasker 6, 12, 60 og 108 Skill.
Lakeerfernis for Gummigaloger, paa Flasker fra 6 Skill. til høiere Priser.
do. „ **Gummikapper,** „ — „ 6 — „ — —
Gummiopløsning for Gummikapper, paa Flasker à 36 Skill.
Alizarin Skrive- & Copie-Blæk, paa Flasker til 4, 7, 10, 20 og 30 Skill.; pr. Pot 48 Skill.
1ma Kulsort Skrive- & Copie-Blæk, paa Flasker til 4, 8, 12, 24 og 36 Skill.; pr. Pot 48 og 60 Skill.
2da do. Skriveblæk, pr. Pot à 24 og 36 Skill.
Blaat og rødt Blæk paa Blækhuse à 4 Skill. og 6 Skill.
Navne-Blæk for Lintøi, paa Flasker à 6—12 Skill.
Sværte-Blæk for Skomagere, Posementmagere og Bogbindere, pr. Pot 16 Skill.
Mærke-Blæk til Pakker m. m., pr. Pot 16 Skill.

Endelig anbefales:

Flere Sorter **Sko- og Pudsebørster,** flere Sorter engelsk og norsk **Stangsæbe** (Vadskesæbe), flere Sorter finere og simplere **Toiletsager** og fine **Røgelser,** et godt Udvalg af **Skrivematerialier.** Ligesaa alt til Skomageriet hørende smaa Materialier, saasom **Plugger, Nudder, Garn** osv. osv. med meget mere.

NB. Handlende tilstilles Priskuranter med en gros Priser paa Forlangende.

Ths. Holter,
Nedre Slotsgade No. 10 nær ved Karl Johans Gade.

---

naar man betænker, at mangen ung Pige forlader Skolen langt mere erfaren, end en omsorgsfuld Moder skulde ønske, som i Hjemmet har vogtet det unge Hjerte for at bevare dets Renhed og ikke aner, at det af de skabbede Faar, som daglig øges i Skolesalene, modtager Indtryk, hvis skadelige Følger senere træde frem under alle Forholde i Livet.

Olivias rige Naturgaver udviklede sig hurtig under Veiledning af hendes Forældre, som besad en usædvanlig Dannelse. Hun omfattede sine Studier med varmt Alvor og rastløs Iver. Hun ansaa det for en Samvittighedssag at lære Alt grundigt, saa det blev hendes Sjæls fulde Eiendom. Til Musiken hengav hun sig imidlertid med den brændende Iver, med hvilken Menneskesjælen altid omfatter det, som er dens egentlige Kald. Hun overgik snart Moderen, som var hendes Lærerinde, og ligesom hun fordum, naar hun som Barn saa en Sky paa Faderens Pande, forlod sin Legekrog og smøg sig op paa hans Knæ for at fortælle ham et eller andet guldglittrende Eventyr, saaledes forjagede hun ogsaa siden den Tungsindets Dæmon, som mangengang formørkede Ferbers Sjæl, med de underbare Melodier, som lig klare Perler steg op i hendes Sjæl og endnu aldrig havde lydt for et menneskeligt Øre. Men den unge Piges sjeldne Begavelse havde ogsaa ført med sig en anden Velsignelse. Det udmærkede Pianospil i Tagkammeret havde vakt nogle af Husbeboernes Opmærksomhed. Olivia fik efterhaanden Elever og blev anbetroet Undervisningen i Musik paa en Pigeskole, hvorved hun sattes istand til betydelig at lindre Forældrenes Næringssorger.

Vi optager nu atter Traaden i Fortællingen, idet vi følger den unge Pige, som i den stormfulde Vinterkveld skynder sig hjem.

II.

Under den lange Vandring gjennem mørke og oplyste, rette og krumme Gader nød Olivia allerede i Aanden den Følelse af Velbehag, som altid bemægtigede sig hende, naar

hun traadte ind i Hjemmet. Hun syntes at se Faderen sidde ved Skrivebordet, belyst af det svage Skin fra en liden Lampe; smilende hæver han sit blege Ansigt, naar han hører hendes Skridt. Han tager Pennen, som hele Eftermiddagen uophørlig har faret over Papiret, i den venstre Haand, medens han med den høire drager sin Datter ned til sig og trykker et Kys paa hendes Pande. Moderen, som for at komme det blege Lampeskin saa nær som muligt sædvanligvis pleier at sidde ved Siden af ham med Sykurven ved sine Fødder, hilser hende med et glad Smil og peger paa hendes Tøfler, som hun har baaret ind i det varme Kammer. Paa Kakkelovnen dufter nogle stegte Æbler og paa Bordet foran Sofaen i den dunkle, behagelige Kakkelovnskrog staar Themaskinen, i hvis glindsende Metal speiler sig et helt Kompagni Tinsoldater, som den sexaarige Ernst, Olivias eneste Broder, holder paa at exercere.

Olivia maatte stige lige op til fjerde Etage, inden hun befandt sig i den trange, mørke Gang foran Forældrenes Bolig. Her tog hun hurtig af sig Hatten, trak frem under Kaaben en ny Guttehue, kantet med Peltsværk, og satte den paa sit blonde Hoved. Nu traadte hun ind i Værelset, hvor den lille Ernst sprang hende imøde med et Glædesraab.

Men idag var den mørke Kakkelovnskrog klart oplyst og Skrivebordet stod i Mørke; Faderen sad i Sofaen med Armen omkring Moderens Liv; Begges Ansigt straalede af en eiendommelig Glands, og hvorvel Moderen saa forgrædt ud, kunde dog Olivia strax forstaa, at det var Glædestaarer, hun havde fældt. Forbauset standsede hun paa Tærskelen, og Udtrykket i hendes Ansigt maatte have været komisk; thi de lo høit. Olivia istemte hjerteligt Latteren og satte saa Huen paa sin Broders Hoved.

„Se her", sagde hun, tog hans Ansigt mellem sine Hænder og kyssede ham; „denne skal Du have; og her har jeg ogsaa lidt til Moder til Husholdningen", sagde hun med et lykkeligt Smil og lagde fire blanke Dalere i Moderens Haand; „jeg har idag faaet min første femdalers Gage paa Skolen."

Kaffe	20, 21, 22, 24	Skill.	pr. Pd.
Raffinade	17	„	- „
Sirup	6, 7	„	- „
Riis	6, 7, 8, 10	„	- „
Hvedemeel	4, $4\frac{1}{2}$, 5, 6	„	- „
Bygmeel	3, $3\frac{1}{2}$, 4	„	- „
Erter	4, 5, 6	„	- Pot.
Stearinlys	18	„	pr. Pakke
Smør	12, 13, 14	„	- Mrk.

Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Fl., i 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Mærk.

En ung, frisk Pige, der paa Grund af Arbeidsløsheden er uden Kondition, ønsker Tjeneste, for det Første blot mod Kost og Logis. Billet mrk. „**Uden Løn**" bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 267. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 16de November 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12′ Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7′ Efterm.

Et forhistorisk Pompeji.

(Af Gøteb. H. och S. Tidn.)

I det græske Arkipel ligger der Syd om Naxos en Krands af Øer, hvis storslagne Skjønhed slaar den Reisende med Forbauselse og Beundring. Maaske enkelte af vore Læsere erindre sig Fredrika Bremers mesterlige Skildring af Santerins, Therasias og Aspromis's paa engang farlige og rædsomme Natur? Skibet, kommer flydende ind i det azurblaa Bassin, som dannes af disse Øer, selv mere end 1000 Fod ovenover det indstyrtede og i Havets Dyb skjulte Krater af en Vulkan, som i en Tid, hvortill ingen Saga naar op, reiste sig til omtrent 3000 Fod over Havfladen. Øerne selv udgjøre endnu de høieste Dele af Kraterets tilbagestaaende Vægge, som mod Bassinet reise sig som sorte, lodret nedstyrtende Lava-Affatser, under hvilke Skibene forgjæves søge Ankerbund, medens den mod det aabne Hav vendende Yderside af Økrandsen stiger frem i vilde Fortoninger, fra hvilke smaa Stæder og Byer hist og her titte frem, ligesom flettede ind i Vinrankernes livlige Grønne.

Udenfor disse Vinhaver findes ingen Værtelighed. Deligne Buketter, henkastede over den hvide Tuffsten, som beklæder Øerne overalt, hvor ikke Fjeldet styrter lodret ned og viser i Dagen de sorte med rødagtigt Slags indsprængte Lavamasser.

Igjennem umindelige Tider have Tuffstenslagene paa Santarin og Therasia afgivet et fortræffeligt Byggemateriel. Blandet med Kalk yder den et udmærket Cement, som tørret erholder en saadan Haardhed, at man deraf kan opføre Mure og Buer af en saadan Styrke, at de modstaa Virkningerne af de her saa hyppige Jordskjælv. Dens Modstandsevne baade mod Luft og Vand tildrog sig de franske Ingeniørers Opmærksomhed, da Hr. de Lesseps for Suezkanalen skulde bygge Havnen Port Said. Følgen heraf blev, at Tuffstensbrudene paa Therasia og Santorin bleve meget benyttede under de sidste Aar, hvilket atter medførte den mærkværdige Opdagelse, vi her ville omtale.

Man har, for at sige Alt i faa Ord, under et 60 Fod dybt Lag af Tuff- og Pimpsten fundet et forhistorisk Pompeji, en Samling Bygninger, opførte af Menneskehænder paa en Tid, da Krateret, som nu ligger i Havets Dyb, endnu reiste sig majestætisk mod Skyerne og dets Sider bedækkedes af Olivenskove. Da Krateret forsvandt, blev der fra Vulkanens Indre udkastet en Mængde Tuffstene, som nu bedække de Levninger, der staa tilbage — de Dele, som nu benævnes Santorin, Therasia og Apronisi — og derunder begrov den forhistoriske Stad paa samme Maade, som Pompeji, Herkulanum og Stabiæ jordedes under Vesuvs Aske, saa pludseligt og uden Varsel, at Indbyggerne midt under deres Dagsgjerning bleve Ofre for den frygtelige Naturtildragelse, en af de mest voldsomme, som endnu Geologien har aabenbaret. Denne Omvæltning er foregaaet for saa lang Tid tilbage, at de Folkeslag, der møder os i Historiens Morgengry, som Kolonister paa de samme Øer, nemlig Fønikierne, intet havde hørt om Katastrofen, og rimeligvis ikke engang har havt nogen Anelse om de underjordiske Boliger, ovenpaa hvilke de selv lode sine Huse og Monumenter opføre.

Den Opdagelse, hvorom her skal berettes, føier saaledes et nyt Led til den Kjæde af Fakta, som Geologien og Arkæologien aabenbarer for os angaaende vor Slægts forhistoriske Skjæbne og de Omskiftelser, den har havt at gjennemgaa paa Veien fra den rene Naturtilstand til det første Trin af Civilisation. Man har først nylig begyndt med Udgravningen, som er forbundet med store Udgifter. I de Stenbrud, hvor den foregaar, opdager man de øverste Dele af talrige Mruvægge, som rage op af Tuffstensleiet. Til Dato har man kun fuldstændigen udgravet en Bygning eller rettere en Gaard, som omfatter tvende Huse. Hvad man allerede har fundet er dog tilstrækkeligt til at erholde et fuldstændigt Begreb om disse Urmenneskers Levesæt og Kulturliv.

Hovedbygningen bestaar af sex Rum af ulige Størrelse. Det rummeligste er 18 Fod langt og 15 Fod bredt. Det mindste, som er firkantet, er 8 Fod paa hver Side. Fra denne Bygning udgaar en Mur, der omslutter en 25 Fod lang Gaardsplads med Indgangs-Aabning. I Nærheden af den store Bygning ligger den mindre, som blot indeholder et Rum. Derfra udgaar en anden Mur, som fordyber sig i det mægtige Tuffleie. Husene ere opført paa en lagt forskjellig Maade fra de Bygninger, som forekommer under den historiske Tid paa Therasia og Santorin. De adskille sig lige saameget fra de Fønikiske og Gammelgræske som fra de nu brugelige. Man finder intet Spor af Bindemiddel, det være sig Puzzolona*) eller Kalk. Væggene ere dannede af uregelmæssige og ubearbeidede Lavablokke, lagte paa hverandre og forbundne med Olivengrene, der have et forkullet Udseende. Sammenføiningerne ere udfyldte med en rødagtig vulkansk Aske. De indvendige Vægge bære istedetfor Kalkrapning et Overstrøg af samme rødagtige Stof. Alene i det ene Hjørne af Muren finder man bearbeidede Lavablokke af en anselig Størrelse, lagte lodrette paa hverandre.

Façaden mod Nord har tvende Vinduesaabninger, som nu vende ind mod Tuffmassen, medens de oprindeligen maa have været bestemte til at yde Udsigt til nærmeste Gaard. Et tredie Vindu og en Port findes paa den modsatte Side.

De forskjellige Rum ere forenede ved Døraabninger, der ligesom Vinduerne vare overbyggede med Olivenbjælker. Taget er fuldstændig indstyrtet under Tyngden af det umaadelige Tuffstensregn. Af Spærrerne kan man dog slutte sig til dets Form. Det har bestaaet af Olivenbjælker, der i skraa Retning have været indpassede i Muren, og ovenpaa har der været lagt et Lag med Sten og Jord. Det største Rum har dog havt et særskilt og eiendommeligt Tag, som i Midten hviler paa cylindriske Lavastøtter, der ere forblevne urørte. Et af de mindre Rum har desuden havt en indvendig Plankeklædning, mellem hvilken og Taget der har været et Loft.

Af Alt fremgaar det, at Husene ere blevne opferte, forinden Tufflaget, der nu i mægtige Leier bedække Øen, havde dannet sig. Bygningerne hvile umiddelbart paa Lava, og i Murværket findes intet Spor af Tuff. Pimp- og Tuffstenen, som opfyldte Rummene, naar disse groves frem, ligge, som de under det vulkanske Udbrud ere faldne ned, og sees de at have de samme skarpe Former, som da de udslyngedes af Krateret.

I Rummene har man fundet forskjelligt Husgeraad, fornemmelig Vaser og Krukker af brændt Ler og af Lava samt en Mængde Værktøi, alt af Sten, noget af Lava, andet af Flint. Man har derimod ikke kunnet opdage det ringeste Spor af Bronce eller Jern. Forgjæves søger man efter en Spiger eller et eneste Spigerhul i de talrige Spærrer af Taget. Mangelen paa Metaller er fuldstændig og karakteristisk.

Idet vi gaa ind i den underjordiske Stad, træde vi med det samme ind i den reneste Stenalder, men i et Tidsrum, som viser os et forholdsvis langt tilbageliggende Kulturtrin.

En Del af Lerkrukkerne ere meget store. Naar de optages, finder man deres Indhold at være dels Korn, dels Koriander**) og Anis, dels Ærter og dels andre Varer, hvis Beskaffenhed det er yderst vanskeligt at afgjøre. I Form og Materie ligne disse Krukker de, som under hele den antike Tid benyttedes til Opbevaring af Kornsorter. De mindre Krukker ere forarbeidede af et finere Stof. De ere af en klar Farve og prydede med meget simple Ornamenter, bestaaende af cirkelformede Baand, adskilte ved lodrette Streger i lige Afstand fra hverandre. Disse Kar have ingen Lighed hverken med ægyptiske, fønikiske eller græske Pottemagerarbeider. De ere noget aldeles Særegent i sit Slags, naar undtages et i Louvre værende Lerkar, som skriver sig fra den syriske Ørken, og som har en træffende Lighed med dem.

Men foruden disse Sager har den skjulte Stads Indvaanere havt Luxus-Vaser af, man kan gjerne sige, kunstnerisk Værd. Man har i de udgravne Bygninger fundet Vaser af en klar, lysegul Farve, prydet med Ornamenter, som kun bestaar af Punkter og bugtede Linier, paa en sindrig Maade sammensatte til Blomsterguirlander og udførte med et umiskjendeligt Kunstnertalent.

Blandt Husgjenstandene af Lava forekommer der Trug og Kar for Husdyr. Nogle af dem vare endnu fyldte med Hakkelse. De ere tunge Tingester, som for største Delen findes anbragte i Gaardsrummet. Endvidere har man fundet Haandkværne og en Oliepresse, Vævskytler og Vægter af Lava, samt Knive, Sauge og Pilespidse af Flint.

I et af de mindre Rum fandt man ved Siden af et Hakkelsetroug Benraderne af tvende Husdyr — Gjeder eller Faar. I det største Rum laa et Menneskeskelet, der dog for største Delen var knust ved det nedfaldne Tag. Skelettet var af en ældre temmelig liden Mand. Ved Tagets Indstyrten syntes han at have siddet paa Gulvet med det ene Ben udstrakt og det andet forslagt. Hvilken Menneskerace han har tilhørt, kan ikke med Sikkerhed afgjøres; Hovedets og Kindbenenes Form falder imidlertid ikke sammen med de grove dyriske Former, som sædvanligvis findes ved Menneskeskeletter fra Urtiden.

Ude paa Gaardspladsen staar en tre Fod høi, udhulet Lavacylinder, om hvis Bestemmelse man endnu er i Uvished. Man har imidlertid overbevist sig om, at den ikke udgjør Afløbet for en underjordig Vandbeholder. Den franske Arkæolog Fouque, som overvar Udgravningen tror, at Cylinderen har tjent som Fodstykke for et Alterbord, for hvilket Husets Beboere forrettede sine religiøse Ceremonier. Denne Mening bestyrkes derved, at Cylinderen befinder sig i et afrundet Hjørne af Gaardsrummet og omgives af en Affats med tvende Trappetrin. De Opdagelser, man har gjort paa Therasia og for hvilke jeg her har redegjort, har ledet til Lignende paa Santorin. Jeg mangler Plads til ogsaa at opholde mig ved dem; men se her de interessante Slutninger, hvortil de lede: Længe efter at den rædselsfulde Tildragelse, som begrov Urbyen paa Therasia under et 60 Fods dybt Tufflag, er denne Ø tilligemed Santorin igjen bleven befolket af en Folkestamme, som byggede sine Boliger ovenpaa Tufflaget, og denne Menneskestamme befandt sig endnu dybt inde i Stenalderen. Man har blandt Levningerne ikke fundet noget Spor af Metal, naar undtages tvende Ringe af rent Guld og af meget ufuldkomment Arbeide — tvende Omstændigheder, som vidne om, at nogen Metallurgi i Ordets egentligste Forstand da endnu ikke var kjendt. Existerede denne anden Befolkning, da Fønikierne fjorten Hundrede Aar før Kristus indtoge Santorin og Therasia og indførte Brugen af Bronce? Man ved det ikke; man ved blot, at mange Aarhundreder maatte være gaaede hen mellem det store vulkanske Udbrud og til Fønikierne bosatte sig der; thi af de Monumenter, som Kjøbmændene fra Sidon efterlode sig paa Øernes Strandbredder, ere nogle byggede paa et Lag af Havskjæl, som har lagt sig ovenover Tuffstenslaget, medens Stranden langsomt hævede sig over Havet.

Endnu en mærkværdig Omstændighed maa paapeges. De fleste af de fundne Vaser ere ikke blevne forarbeidede paa Øen, thi hverken paa Therasia eller paa Santorin finder man det Material, hvoraf de ere dannede. Det samme er Tilfældet med Flint- og Obsidianværktøi*). Øen Milo er det nærmeste Sted, hvor Obsidian findes. Vaserne og Værktøiet bevise, at allerede under Stenalderen har der fundet Handelsforbindelser Sted mellem Middelhavsstæderne. De i Huset fundne Vægter godtgjøre det samme. Men da der ikke findes det ringeste Tegn til Bronce eller Jern i de udgravede Bygninger, kan det ansees som givet, at disse Metaller vare ligesaa ukjendte i de Lande, hvormed Therasia og Santorin stode i Handelsforbindelser, som paa selve disse Steder. Til Nabolandene høre Asien, Syrien og Ægypten. Nu ved man, at Bronceperioden i Ægypten stod i sin Blomstring allerede 4 a 5000 Aar før Kristus. Urbyen paa Therasia maa saaledes være bleven begraven, ja den efter det vulkanske Udbrud til Øerne indflyttede nye Befolkning maa endog være forsvunden længe forinden den ægyptiske Civilisation, hvilket endyderligere bestyrkes derved, at Vasernes Form og Ornamentering er forskjellig fra Alt, hvad man kjender af Pottemagerarbeide fra Broncealderen, det være sig fra Ægypten eller Syrien. Og desuagtet er det antageligt, at de Levninger fra Stenperioden, som her ere omtalte, ligge os meget nærmere i Tiden end de Spor af oprindelige Menneskestammer, som nu alt mere og mere opdages at have havt Bopæl i Mellem-Europa. Alt tyder hen paa, at da den underjordiske By paa Therasia byggedes, var Klimatet i Middelhavsegnene det samme som nu, og at dette „Stenfolks" Kultur alt var lengt fremskreden. Indvaanerne paa Therasia kjendte Agerbrug og Fædrift; de tilvirkede Brød og Olie, de byggede rummelige Huse, havde Overflod paa fortrinligt, næsten kunstmæssigt Bohave og Værktøi, samt stode i Handelsforbindelse med Beboerne hinsides Havet.

De levede saaledes under vidt forskjellige Forholde fra de Urbeboere, som befolkede Mellem-Europa paa en Tid, da Klima og Planteyært var ganske forskjelligt fra hvad det nu er. Disse Urfolk vare vilde Jægere og Fiskere, som beboede Bjerg- og Jordhuler, jagede Elefanter, Næshorn, Graabjørne og Ren, spiste Menneskekjød til en Afvexling, savnede alle Husdyr og havde intet andet Bohave eller Vaaben, end af aller tarveligste og simpleste Slags*).

Først lidt efter lidt og efter flere Aarhundreders Forløb udvikler Stenperioden sig ogsaa her i Harmoni med Klimatets Forandringer. En høiere Kultur tilkjendegiver sig ved Tilstedeværelsen af Husdyr, i polerede Stenvaaben og i Opførelse af Bygninger, t. Ex. Pælebygninger. Endnu længe forinden Historiens Morgenrøde trænger Broncen sig ind og fører Menneskeslægten endnu et Skridt frem paa sin Vandring mod det Maal, som Forsynet har sat vor Slægt.

*) Puzzolona er en vulkansk Jordart, der findes i Italien og benyttes istedetfor Cement til Vandbygnings-Arbeider. O. A.

**) Koriander er et Krydderi, der benyttes af Sukkerbagerne o. Fl. O. A.

*) Obsidian er et gjennemsigtigt, vulkansk Mineral. O. A.

*) For nogle Dage siden meddelte Bergassessor Baron Dücker i „Kölnische Zeitung", at han under sine Forskninger i Hulerne i Hønnedalen (Westphalen) har gjort nye Fund fra denne Tid. Ved Hohlenstein i Rødninghausen har man fundet Knive af Flint og simple Lerkar ved Siden af splintrede Benknoger og ituslaaede Tænder af Næshorn, Graabjørne og Elefanter. Ved Klusenstein fandt han i en Nische 8 Fod under et Kalkstenslag Skelettet af en Mand, tilhørende en liden Menneskerace, og nær derved en stor Samling af Rensdyrhorn.

Nordisk Konversationslexikon

skal nu undkomme i en ny Udgave i Kjøbenhavn, og Subskriptionsindbydelser paa dette Værk spredes videnom ogsaa hertillands, hvor man tiltrods for Værkets første Udgave endnu har følt Trang til et sligt Værk, der ved Siden af at give en kort og grei Besked om allehaande Ting ogsaa gav en mere udførlig og nøiagtig Besked om vort eget Lands Forholde. Den Garanti, man ved første Udgave af Værket troede at have for at norske Anliggender skulde blive behandlede saaledes, at Værket ogsaa kunde blive godt og brugbart for den norske Almenhed, idet Redaktionen af de norske Artikler var betroet Professor P. A. Munch, faldt imidlertid snart bort; Professor Munch fratraadte nemlig tidlig, efter Sigende, fordi man i Kjøbenhavn tillod sig at lægge hans Artikler paa en „nordisk" eller ialfald unorsk Prokrustesseng, og lod den „nordiske" Opfatning gjælde istedetfor den norske og videnskabelige. Redaktionen af de norske Artikler overdroges derpaa til Professor Munchs Modstander Lektor L. Kr. Daa, som bedre forstod at komme til Enighed med den kjøbenhavnske Redaktion. Efter Subskriptionsindbydelsen paa den nye Udgave skal Professor Daa fremdeles forestaa Bearbeidelsen af alle Artikler vedkommende norske Forhold, og ved at kaste et Øie paa den Prøve, der er aftrykt i Subskriptionsindbydelsen, vil man se at denne Bearbeidelse ikke er falden i saa gode Hænder, som ønskeligt kunde være for at gjøre anden Udgave mere smagelig uden idethøieste for et lidet Parti af det norske Publikum, da Daa heller ikke her kan afholde sig fra at ofre Sandheden for Partihensynene. Man sammenligne blot Artikelen „Ivar Aasen" paa den i Subskriptionsplanen meddelte Prøve med samme Artikel fra Munchs Haand i Værkets første Udgave;

I første Udgave lyder den:

Aasen (Ivar Andreas), en af Norges lærdeste og skarpsindigste Dyrkere af den germaniske Lingvistik, født paa Søndmøre i Norge d. 5te August 1813. Forældrene vare uformuende Bønderfolk, og A. selv fik kun den samme tarvelige Opdragelse som andre Bønderbørn der i Egnen. I sit 18de Aar blev han Omgangsskoleholder, men kom paa Grund af sine udmærkede Evner 1833 i Huset hos en Sogneprest i Nærheden, hvor han nød Undervisning i de almindelige Skolevidenskaber. Siden var han Huslærer paa Søndmøre 1835—42, i hvilken Tid han først med Forkjærlighed studerede Botanik og udarbeidede en fuldstændig Katalog over den søndmørske Flora. Nødvendigheden af at anføre det nationale Navn paa enhver Planteart bragte ham ind paa at underkaste Dialekten et nærmere Studium, og snart bleve de lingvistiske Studier hans Hovedfag istedetfor de botaniske. Han udarbeidede en Afhandling over den søndmørske Mundart, som indsendtes til det kgl. norske Videnskabernes Selskab, der fandt den saa fortrinlig, at det tilstod ham et Stipendium for at samle Materialier til en norsk Ordbog, for det første i Bergens Stift. Han begav sig 1847 til Kristiania og besatte sig der, for at bearbeide dette Stof og udvide sine Kundskaber i den germaniske Lingvistik. Frugten af hans Studier var tvende fortrinlige Værker: „Det norske Folkesprogs Grammatik", Kristiania 1847, og „Ordbog over det norske Folkesprog", Kristiania 1850. Disse Værker, der vidne om ligesaa megen Lærdom og Skarpsindighed som Talent og Smag, tiltrak sig fortjent Opmærksomhed baade i og udenfor Landet; den norske Regjering paaskjønnede ogsaa hans Virksomhed ved samme Aar at tilstaa ham en aarlig Løn, hvilken siden bevilges af Storthinget og ved sidste Storthing er betydelig forhøiet. Videnskabernes Selskab valgte ham 1852 til sit ordentlige Medlem. Han har siden udgivet flere mindre Værker, som „Søndmørsk Grammatik", „Prøver paa Landsmaalet i Norge", „Norske Ordsprog, samlede og ordnede", og tillige skrevet ikke faa heldige Digte i „Landsmaalet", nemlig „Haraldshaugen", et Sangspil, kaldet „Ervingen". En af Ivar Aasens Hovedbestræbelser er, ved fuldstændig Tilveiebringelse og kritisk Bearbeidelse af det nødvendige Stof at udsondre, hvad der kan siges at være det Fælles og Karakteristiske for alle Norges Folkemundarter, og opstille et fælles Landsmaal, forstaaeligt for enhver norsk Almuesmand. Prøver paa dette Landsmaal har han givet i nysnævnte lille Skrift.

I anden Udgave lyder den:

Aasen (Ivar Andreas), f. 1813 paa Søndmøre i Norge, hvor hans Forældre vare uformuende Bondefolk. I sit 18de Aar blev han Omgangs-Skoleholder, men kom 1833 i Huset hos en Præst, hvor han nød Undervisning i de almindelige Skolefag og blev derefter Huslærer. I denne Tid lagde han sig efter Botanik og skrev en Søndmørsk Flora, hvori han anførte Planternes norske Navne. Han skrev derpaa en Afhandling om den søndmørske Sprogart, der af Trondhjems Videnskabers Selskab forskaffede ham et Stipendium til at samle Bidrag til en Ordbog over det norske Folkesprog. Fra 1850 har han af Storthinget nydt et større aarligt Stipendium, som har sat ham istand til ganske at leve for sine Studier af de norske Dialekter, som han har dyrket med megen Grundighed og ligesaa stor Enthusiasme. Han har siden 1847 levet i Kristiania, men stundom gjort Reiser for at udvide sit Sprogstof. Disse sine Iagttagelser har han bearbeidet i „Det Norske Folkesprogs Grammatik" (2den Udgave, Kristiania 1864) samt „Ordbog over det Norske Folkesprog" 1850, Skrifter, der ikke blot vidne om nøie Kjendskab til Sprogarterne, men ogsaa til de andre ældre og nyere germaniske Sprog. Det Bifald, han herfor høstede, bragte ham paa den Tanke, at det skulde være muligt af det mest Antike i de mange forskjellige norske Dialekter at sammensætte et Normalsprog, der som Skriftsprog i Norge skulde kunne træde istedetfor det danske, hvilket efter hans Forestilling var Nationen fremmed. Dette saakaldte Landsmaal forsøgte han at vække Varme i adskillige Tidsskriftartikler og skrev nogle Sprogprøver, Læsebøger og Oversættelser deri med megen filologisk Konsekvents. Han udgav ogsaa nogle Digte, hvoriblandt Stuespillet „Ervingen", og „Symra". Vigtigere var det, at han fik en Skole af ungre Efterlignere, de saakaldte „Maalstræverε", som vistnok ere frugtbare Skribenter, men hvis Sprog dog hverken ganske er A.'s eller indbyrdes overensstemmende. De afvige nemlig Alle med Hensyn til den Grad, i hvilken de slutte sig til det gamle Sagasprog.

C. J.

Kristiania, 16de November 1869.

Fra Wien skrives under 8de November til „Köln. Zeit.": Den østerrigske Regjering betragter Morlachernes Opstand i Bocha di Cattaro — der forøvrigt synes at være i Aftagende — som et indre Anliggende, og paastaar paa ingen Maade, at nogen ydre Indflydelse har gjort sig gjældende. Af diplomatiske Forhandlinger er kun at mærke et aldeles uforanlediget Tilkjendegivende fra Regjeringen i St. Petersburg, hvorved Østerrige underrettedes om, at Rusland havde ladet Fyrst Nikita i Montenegro paa det Alvorligste foreholde, at han maatte iagttage den strengeste Neutralitet, samt en Meddelelse fra denne Fyrste om, at han ingen Del havde i Opstanden og at han følte sig krænket over de Beskyldninger, som Aviserne havde gjort ham. Efterat have omtalt, at Tyrkiet har givet Tilladelse til, at de østerrigsk-ungarske Tropper betræde tyrkisk Gebet, tilføier Korrespondenten, at det vel ikke behøves at forsikres, at Østerrige ikke tænker paa at forstørre sig paa Tyrkiets Bekostning. Grev Andrassy har i denne Henseende paa Foranledning af en Interpellation afgivet en aldeles tydelig Erklæring, og Grev Beust hylder de samme Grundsætninger.

„Presse" har fra Konstantinopel modtaget et Telegram af 7de ds., hvori det heder, at der til Vicekongen af Ægypten er afgaaet en peremtorisk Erindringsnote, som anmoder ham om paa en utvetydig Maade at udtale sig om de i Vizirens 2den Skrivelse opstillede Fordringer. Imorgen venter man Overbringeren af denne Note tilbage med Vicekongens Svar. Indrømmelser i de finantsielle Spørgsmaal ere ikke tilbudne, og man har heller ikke til Hensigt at tilbyde saadanne.

I Mesopotamien er der for Tiden en Opstand mod Sultanen. Den arabiske Stamme Montefilo i Irak el Arabi, 22,000 Mand stærk, begyndte; Beni Ulams har med sine 25,000 sluttet sig til Opstanden, som er foranlediget af den i Generalgouvernementet Bagdad paabegyndte Udskrivning. Staden Bagdad selv er i Fare. I Nærheden af Staden er der leveret et Slag, hvori flere høie tyrkiske Officerer ere faldne. Der er affendt Forstærkninger.

Ogsaa i Bulgarien dukker der op Bander paa forskjellige Steder. Flere offentlige Kasser i Distrikterne ere plyndrede. En Bande har endog vovet ved lys Dag at angribe Schumla. Der hersker almindelig Panik.

Om de Radikales Kandidater til de forestaaende Valg i Paris fortæller det danske „Dagbladet": De Radikales ledende Komite i Paris har opstillet følgende Kandidater for de ledige Valgkredse: Rochefort, Ledru Rollin, Barbès og Pyat. Af disse kan alene den Førstnævnte komme i Betragtning, da de tre Andre ikke ville aflægge Ed paa Forfatningen, hvoraf Følgen vil blive, at alle Stemmer, som afgives paa dem, blive kasserede. Ledru Rollin har et bekjendt Navn og er utvivlsomt en af det røde Demokratis mest fremragende Personligheder. Naar Journal des Débats nylig stillede ham i Klasse med Rochefort, var det kun berettiget, forsaavidt som den Enes Kandidatur er ligesaa urimelig som den Andens; iøvrigt forholde de sig til hinanden som Kong Salomon til Jørgen Hattemager. Ledru Rollin løftede allerede det republikanske Banner under Louis Philippe, og han var baade i Folkeforsamlingerne og i Deputeretkammeret det konstitutionelle Monarkis frygteligste Modstander. Under Reformbanketterne, som gik forud for Februarrevolutionen, brød han aabenlyst med Monarkiet, og efter Louis Philippes Fald var hans Popularitet umaadelig; han har i et Valgmanifest, som han i disse Dage har udstedt, med Selvfølelse mindet om, at han ved Valgene efter Republikens Proklamering fik et Par Millioner Stemmer. Han havde ikke glemt, da Omvæltningen bragte ham til Magten, at Oppositionens Hovedanke imod Louis Philippe havde været, at Kongen taalte den Stilling, som den seierrige Koalition havde anvist Frankrige efter Napoleons Fald, og han organiserede derfor ogsaa et frivilligt Korps, som rykkede ind i Belgien for at gjenforene det med Frankrige; men dette Forehavende mislykkedes fuldstændig, dels fordi det var slet ledet, dels fordi Udskeielserne i Paris, og det var Hovedgrunden, virkede afskrækkende paa det belgiske Folk, som søgte sin Frelse i det ikke synderlig populære Dynasti og det konstitutionelle Monarki. Den umaadelige Popularitet, som Ledru Rollin havde vundet, tabte sig imidlertid snart, og ved Præsidentvalget kom han kun lidet i Betragtning ved Siden af Prins Louis Napoleon og Cavaignac. Det var Systemet, der dræbte ham trods hans store Talent; han saa lidt efter lidt alle sine Illusioner forsvinde, han blev Vidne til, at det franske Folk fornægtede dem, som havde ført Slaget imod det foragtede Kongedømme, og af Frygt for Anarkiet kastede sig i Armene paa de gamle monarkiske Partier. I Republikens lovgivende Forsamling stod han i Spidsen for en Minoritet, der forgjæves søgte at kjæmpe imod Strømmen, og efterat han havde gjort et mislykket Forsøg paa at konstituere Venstre som Nationalkonvent, maatte han tage Flugten; thi Ledru Rollin er ikke bleven forvist af Keiserdømmet, men det var hans egen kjære Republik, som sendte ham i Landflygtighed. Siden den Tid har han levet i England, hvor han ikke er bleven klogere. Det mægtige DØrige, som han spaaede et hurtigt Fald, er tvertimod gaaet uhyre fremad i de forløbne tyve Aar, og det staar i Begreb med uden revolutionære Omvæltninger at bøie sig for Tidens demokratiske Retning. Fra Aar til Aar har Ledru Rollin levet i den Tro, at det franske Keiserdømmes Dage vare talte, og nu synes han mere end nogensinde at nære den Illusion, at det længselsfuldt imødesete Øieblik endelig er kommet. Barbès er en Sværmer, der har deltaget i Sammensværgelser imod Louis Philippe og tilbragt mange af sine Aar i Fængsel. Han omtales altid med Agtelse, og hans Tilhængeres Beundring for ham grændser nær til Tilbedelse; men hans politiske Ideer ere fuldstændig affindige. Dersom han fik Magten, vilde han af lutter Menneskekjærlighed drukne Frankrige i Blod. Da Socialister og Anarkister den 15de Mai 1848 søgte at sprænge den nylig valgte konstituerende Forsamling, tog Barbès midt under Tumulten Ordet for, at der skulde lægges en Skat af et tusinde Millioner Franks paa de Rige. Det er hans fixe Ide, at man alene ved Udplyndring kan raade Bod paa Pauperismen og løfte Arbeiderstanden op. Han vil gjøre de Rige fattige, og de Fattige rige, skjønt han ifølge sit System strax efter maatte gjøre det om igjen. Barbès maatte vandre i Fængsel, og det var Keiserdømmet, der trods hans Protester satte ham paa fri Fod, hvorpaa han frivillig gik i Landflygtighed. Felix Pyat vandt strax efter Februarrevolutionen stor Popularitet, hvorfor han forøvrigt mere havde en Skuespiller end sig selv at takke. Det var dengang Mode i Romaner og Theaterstykker, at Proletarierne skildredes som rene Dydsmønstre, som Engle i Pjalter, medens alle Bedrestillede i Samfundet gjordes til Kjeltringer og Slurke, der havde hævet sig op over Hoben ved de skammeligste Midler. Felix Pyat ofrede villig til denne Modestemning og skrev sit bekjendte Stykke „Kludesamleren", hvori man ser Helten komme ind med sin Kurv paa Ryggen og gjennemgaa Indholdet. Strax efter Februarrevolutionen fik Skuespilleren — det var visinok den berømte Lemaitre — den Ide, at han drog en Krone frem blandt det andet Skrammel, som han havde taget op af Snauset, og dette Indfald gjorde umaadelig Lykke. Fra dette Øieblik var Pyat en berømt Mand; den provisoriske Regjering, der stillede officielle Kandidater hele Frankrige over, sendte ham som overordentlig Kommissær til et af Departementerne for at bearbeide Vælgerne, og da han naturligvis ikke glemte sig selv, blev han valgt til den konstituerende Forsamling. Ogsaa af den lovgivende Forsamling var han Medlem; men han delte Skjæbne med Ledru Rollin og maatte vandre i Landflygtighed under Republiken. Som Landflygtig har Felix Pyat gjort sig bemærkelig ved, at han har sat sit Navn under de vildeste revolutionære Manifester, hvori der ikke sjeldent udstedtes Opfordringer til at myrde Keiseren, og tilsidst har han, som før anført, stiftet et Legat paa 50,000 Frs. til Fordel for den, der stiller Napoleon III. ved Livet. Ikkedestomindre blev han amnesteret den 15de August d. A. Efter sin Tilbagekomst til Paris har han skrevet en Masse Artikler i Rappel, hvoraf det sees, at han staar med det ene Ben i Daarekisten; han bevæger sig i lutter Dogmer, der ere aldeles meningsløse, og i Sammenligning med hvilke den socialistiske Apostel Fouriers Læresætninger ere Mønstre paa Klarhed.

I et Valgmøde i Paris er der forefaldet en karakteristisk liden Scene, som afgiver et Billede paa Tilstanden i det Hele. Præsidenten aabnede Forhandlingerne med Deklamationer imod det personlige Regimente, der overhovedet aldrig har været et mere yndet Stikord, end siden det afskaffedes, da han pludselig afbrødes af en Stemme, som raabte: Leve Keiseren! Herpaa fulgte skrækkeligt Spektakel, og Præsidenten for denne frihedsimægtende Forsamling appellerede til Næveretten. „Borgere", sagde han, „jeg anmoder Dem om at kaste det Individ ud, der udstødte dette oprørske (!) Skrig." Mange gav sig strax ifærd med at udføre denne Befaling; men den paagjældende „Oprører" var en modig, stærk Mand, som ikke saaledes lod sig kaste paa Døren. Han beraabte sig paa Principerne af 1789, som gav enhver Mand Lov til at mene, hvad han vilde, og slog ikke fra sig, men omklamrede med sine kraftige Arme en Pille, fra hvilken det ikke var muligt at rive ham bort. Tilsidst blev hans Forfølgere kjede af Legen, og han vendte rolig tilbage paa sin Plads.

Fra Petersborg skrives under 31te Oktober til L'Ind. belg.: „Uagtet det allerede er mere end en Uge siden, at Keiseren kom tilbage hertil, synes han endnu ikke oplagt til at gjenoptage alle sine sædvanlige Beskjeftigelser, og det paa Grund af en haardnakket Upasselighed, som ikke forlader ham. Man er endogsaa temmelig urolig her over en Omstændighed, der tilsyneladende er ubetydelig, men faar Betydning derved, at Indvaanerne i Petersburg paa det Nøieste kjende Suverænens Sædvaner. Denne Omstændighed bestaar i, at Keiseren efter sin Tilbagekomst kun viser sig i Stadens Gader i lukket Vogn, medens han altid før er kjørt ud i aaben Vogn. Man uddrager heraf Gisninger, som jeg vil tro ere overdrevne, men som dog forurolige den offentlige Mening."

I et Telegram fra Petersburg af 12te ds. heder det, at Keiser Alexanders Helbred er tilfredsstillende, men strax efter bekræftes Efterretningerne om hans Sygelighed, idet der tilføies, at han vil raadføre sig med Livlægerne, inden han tiltræder en Reise til Vesteuropa. Den sidste Bemærkning er ogsaa paafaldende; thi skjønt Efterretningerne om Czarens Abdikation endnu ere meget usikre, have de dog stemmet overens deri, at han vilde forlade Rusland og tage Ophold i et mildere Klima, naar han nedlagde Kronen.

„Nordd. Allg. Zeit." beretter fra Flensborg, at der ved det den 11te foretagne Valg af Kommunalbestyrelse for Byens sydlige Del viste sig en meget stor tysk Majoritet; der var 221—231 tyske mod 49—66 danske Stemmer.

Embedsjubilæum. Statsraad Riddervold feirede igaar sit Embedsjubilæum. I den Anledning blev han komplimenteret af Statsraadet, Universitetslærerne, Kirkedepartementets Personale m. Fl. — Riddervold, der er født 7de November 1795, blev Kandidat 1815 og den 15de Novbr. s. A. udnævnt til resid. Kapellan i Fredrikstad. Han var et meget fremragende Medlem af Storthingene fra 1827 til 1842. Allerede under Storthinget i 1830 blev han valgt til Storthingets Præsident, hvilken Stilling han beholdt under hele sin Storthingsfærd. I 1843 blev han udnævnt til Biskop i Trondhjem. Her var det, at han udgav sit opsigtvækkende Skrift mod Dronningens Berettigelse til at lade sig krone i Norge. I 1848 mødte han som Storthingsmand for Trondhjem og blev allerede samme Aar udnævnt til Statsraad.

Kand. jur. Gustav Marius Larsen er den 12te November sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Populære Forelæsninger. Publikums Opmærksomhed henledes paa Hr. Kaptein Schnitlers populære Foredrag over Krigen i Tyskland, hvilke Foredrag paabegyndes imorgen Aften Kl. 6 i Universitetets Festivitetslokale og fortsættes hver Onsdag. Adgangstegnet koster 1 Sp. og er at erholde hos Hr. Boghandler Cappelen og hos Universitetets Vagtmester.

Kommunesag. Kristiania Formandskab har paany nedsat en Komite til Behandling af Spørgsmaalet om paa hvilken Maade Salg og Udskjænkning af Brændevin hensigtsmæssigt bør ordnes for Fremtiden. Komiteen bestaar af Professor Schweigaard, Raadmand Mastrup, Politimester Michelet, Kjøbmændene Just og Becker, Bagermester Omsted og Brændevinshandler Andersen.

Drammen—Kristianiabanen. Efter Forlydende skal det have vist sig saa ulige kostbarere at lægge Banen over Brandskjærene til Ladegaardsøen, istedetfor langs Frognerkilens østlige Bred, at den af Løkkeeierne paa Ladegaardsøen indgivne Forestilling ikke vil blive tagen tilfølge. Efterat Kommunens Rente-Garanti for et 600,000 Spd.s Laan er tilveiebragt, antages der at ville komme nok af Laanetilbud inden 26de November, da de maa være indleverede. Der siges, at foruden Banker og private Pengemænd ogsaa Kirkedepartementet vil tilbyde 300,000 Spd. af Tiendefondet. Billighed taler vel imidlertid for, at Sidebanerne fra Drammen—Randsfjordbanen, hvortil samtidig søges et Laan paa indtil 400,000 Spd., nyder godt af Tiendefondets Overflod.

Havnen. Dampskibet „North Star" hidkom igaar Efterm. fra London med mange Varer. Idag indklareredes Skib „Barbarossa", Kapt. M. Olsen fra Pemboeuf med endel Stykgods, væsentlig bestaaende af 427 Fade Sirup og 96 Fade raffineret Sukker. Dampskibet „Kong Sverre", der afgik fra Hamburg iforgaars, ventes hertil imorgen Formiddag med fuld Ladning Stykgods. De idag hidkomne Fjord-Dampskibe berette, at en Mængde Fartøier ere under Opseiling hertil. 1 Fartøi ladet med Salt fra Spanien og 1 med Kornvarer fra Stettin indklareredes i Formiddag.

Arbeidshus i Aker. Det af Akers Kommunebestyrelse oprettede Arbeidshus er nu taget i Brug med et Belæg af 5 Personer, nemlig 4 Mandspersoner og en ung 16 Aars gammel Pige, der hidindtil kun har ernæret sig ved at betle.

Sogneprest Hansteen til Løiten har indgivet Ansøgning om Afsked, da han nu er 79 Aar gammel.

Skibsbygmester Paaske skal ifølge „Gjengangeren" være konstitueret som Skibsbygningsinspektør i Marinen efter Sommerfeldt.

Prins August, som ikke kom til at følge med den svenske Korvet til Alexandria for at overvære Suezkanalens Aabning, sees den 5te ds. at have passeret Florents under Navn af „Baron Dalesskjold". Derimod kommer en større Berømthed, nemlig Abdel-Kader til at være tilstede ved Aabningshøitidelighederne imorgen.

Pastor Lammers skal nu ifølge „Korresp." have begivet sig til Rom for at deltage i det store pavelige Kirkemøde.

Sidorows Expedition er ifølge „Köln. Zeit." efter Farten gjennem det nordlige Ishav til Obibugten lykkelig løbet ind i Petschoramundingen.

Ulovligt Brændevinssalg. En Maade, hvorpaa den saakaldte „Gaukehandel" drives her i Byen, er blandt andre den, at vedkommende Vært udleier et af Værelserne i sin Bekvemmelighed til en ham forøvrigt aldeles uvedkommende Person, hvori denne da, naturligvis paa Værtens egen Regning, driver den ulovlige Trafik. Især er dette Tilfælde, naar Værten allerede tidligere flere Gange har været dømt for ulovligt Brændevinssalg og Straffen saaledes i Gjentagelsestilfælde kan blive temmelig alvorlig. — At det imidlertid ikke altid lykkes at omgaa Lovgivningens Bud paa denne Maade, kan erfares af efterstaaende Politisag, hvorunder Ølhandler Johan Jensen Bayen tiltaltes for 4de Gangs ulovligt Brændevinssalg.

Søndagen den 12te September sidstleden gik Sagens 1ste og 2det Vidne ned i et Værelse, der vender ud til Gaarden i den af Tiltalte i Rødfyldgaden beboede Bekvemmelighed, hvor de forlangte og fik 2de Dramme af en svensk Rebslagersvend ved Navn Nils Peter Olson. Brændevinet fortæredes paa Stedet og betaltes med 6 Skilling. Tiltalte var ikke tilstede i Værelset, men der kom 2 a 3 andre Personer ind i Værelset under Vidnernes Ophold der, uden at de dog hørte, at der af dem forlangtes Brændevin.

Nils Peter Olson forklarede under Sagen, at han den 4de August sidstleden ved skriftlig Kontrakt for 2½ Spd. pr. Maaned leiede af Tiltalte et Værelse til Gaarden. Han paastod først, at han fraflyttede Værelset efter 3 a 4 Ugers Forløb og nægtede, at han i September opholdt sig hos Tiltalte, og at han havde solgt Brændevin til 1ste og 2det Vidne. Af hans senere Forklaringer fremgik det dog, at han havde benyttet det omhandlede Værelse til og med 19de September, og at han i denne Tid var der af og til især Lørdagene og Søndagene og undertiden om Nætterne. Da det oplystes under Sagen, at han samtidig som nygift Mand boede med sin Kone i en Bekvemmelighed i Aasengaden, angav han som Grund til, at han ogsaa leiede et Værelse hos Tiltalte, at han søgte Arbeide paa Timm's Reberbane.

Tiltalte benægtede, at han siden sidste Dom havde solgt eller ladet sælge Brændevin eller kjendte til, at der i hans Hus var solgt saadant. Han forklarede forøvrigt, at Olsen sidste Gang var hos ham den 12te September, ikke som Gjæst, men som Leier af det nævnte Værelse, som han udelukkende havde til sin Disposition. Tiltaltes Tjenestepige forklarede, at Olson flere Gange har holdt til hos Tiltalte, sidste Gang i Høst en Maaneds Tid eller noget længere, og at den sidste Dag, hun saa ham der, var Søndagen den 19de September. I de sidste 3 a 4 Uger før 13de September benyttede Olson Værelset, som Vidnet havde hørt at han havde leiet af Tiltalte, hver Lørdag og Søndag samt den mellemliggende Nat og derhos enkelte Gange i Ugen, uden at Vidnet vidste, om han da laa der. En eller to Gange udleverede Vidnet efter Olsons Begjæring til ham en Flaske Brændevin, som havde været indsat i Tiltaltes Oludsalg, uden at han dog vidste om Flasken tilhørte Olson eller ikke.

Retten fandt efter det Anførte, at det ikke kunde være Tvivl underkastet, at Brændevinssalg havde været drevet om Lørdagen og Søndagen i det ommeldte til Tiltaltes Bekvemmelighed hørende Værelse, efterat Tiltalte sidst var bleven domfældt for lignende Handel. Heller ikke ansaaes det tvivlsomt, at Tiltalte, der erkjendte at være vidende om, at Olsen var gift og havde sin Kone boende i et andet Logis, maatte have skjønnet, at Olsen ikke kunde tiltrænge at leie noget andet Logis i Byen, fordi han søgte Arbeide der. Ligesaalidt antoges der at være nogen Sandsynlighed for, at Tiltalte, under Forudsætning af, at Leieforholdet virkelig existerede, skulde have været uvidende om den Trafik, som blev drevet i det til hans øvrige Bekvemmelighed stødende Værelse. Retten fandt imidlertid Grund til at antage, at der ikke havde existeret noget virkeligt Leieforhold, men at Kontrakten var pro forma og kun istandbragt i Haab om derved at befri Tiltalte, der saamange Gange forhen havde været mulkteret for ulovligt Brændevinssalg, for Ansvaret for det nye Salg. Naar det derhos tages i Betragtning, at Tiltalte havde vist sig som en ihærdig Overtræder af Brændevinslovgivningen, og at Kontrakten med Olson var nedskrevet ved den Tid, da Tiltalte blev anmeldt for det Brændevinssalg, hvorfor han sidst domfældes, samt at Olson, som af Tiltaltes Tjenestepige forklaret, i Tiltaltes Oludsalg afhentede Brændevin, som det ikke var troligt at han for egen Regning havde beroende der, saasom at han selv havde et Værelse til Opbevarelse af sine Sager, antog Retten, at der forelaa tilstrækkelige Indicier for Tiltaltes Interesse i det omhandlede ulovlige Brændevinssalg.

Ved Dom af 6te ds. blev derfor Tiltalte for 4de Gangs ulovligt Brændevinssalg idømt 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød. — Der forefandtes hos Tiltalte intet Brændevin til Konfiskation.

Skarlagensfeber i Kristiania. Fra den 28de Oktober til Lørdag den 13de Novbr. inkl. er anmeldte 23 Skarlagensfeberpatienter, hvoraf 3 over 15 Aar; 4 døde, hvoraf 1 over 15 Aar. (I forrige Maaned anmeldtes 39). Sygdommen synes altsaa ikke at være tiltaget i nogen foruroligende Grad.

Indberetning fra Amtmanden i Buskeruds Amt angaaende Udfaldet af Høsten. dat. 11te November:

I August Maaned var Veirforholdene her i Amtet i det Hele gunstige for Aarets Høst og gave Haab om et bedre Udfald af denne, end der var at vente efter den Fremstilling af Forholdene, som er givet i min ærbødige Indberetning af 11te August. Men saa indtraadte mod Maanedens Slutning lavere Temperatur og Nætterne til 3die og 4de September endog stærk Frost, og denne Omstændighed har været afgjørende med Hensyn til Høstens Udfald. Det er dog i denne Henseende at bemærke, at Kulden — bortseet fra de egentlige Fjeldgaarde — virkede mest efter Bunden af Dalførene, hvilket igjen havde til Følge, at Virkningen blev mindre ødelæggende, fordi der Modningen var videre fremskredet og Skuren tildels allerede begyndt, da Frosten kom.

Efter de nu modtagne Indberetninger antages Resultatet af Høsten for dens 3 Hovedarter at kunne bestemmes saaledes:

Høavlingen har overhovedet i Amtet givet et Middelsaars og i de bedre Distrikter endog et godt Middelsaars Udbytte; mindst i Hallingdal, hvor Fjeldslaatterne have svigtet noget, formedelst Mangel paa tilstrækkelig Varme. Sæterudbyttet i Hallingdal antages af samme Grund noget ringere end sædvanligt.

Kornhøsten er meget god og tildels rig for Vinterfødens Vedkommende, undtagen i ytre Sandsvær, der har lidt noget af Isbrand ivaar. Vaarfæden har i hele Buskeruds Fogderi givet et Middelsaars Udbytte. men i de øvrige Fogderier derunder, dog i mere og mindre Grad. Uheldigst staar Numedal og Hallingdal, der antages at tiltrænge Forsyning udenfra, da ældre Beholdninger ere ryddede.

Poteteshøsten har i hele Amtet givet ringe Udbytte — i Hallingdal angives ligetil ⅓ Del mindre end det sædvanlige — og overhovedet neppe over 3 a 4 Fold. Intetsteds har dog vist sig Spor af Sygdom paa Frugten.

Svend Foyn. En af Tønsbergs større Forretningsmænd har tilstillet „Tunsb." følgende Meddelelse: Atter er denne virksomme Mand, der allerede tidligere har grundlagt 2 vigtige Næringskilder for Fædrelandet, ifærd med et nyt storartet Foretagende.

Det uhyre Kvantum Stof, som bliver ubenyttet ved Hvalbedriften, har han nemlig besluttet at tilgodegjøre som Gjødningsmateriale og vil i dette Øiemed opføre en storartet Fabrik i Finmarken. Alene Maskineriet, der er bestilt i England, skal koste 14,000 Spd., da der vel skal antagelige Redskaber til at knuse den kolossale Hvalfiskrygrad.

Hr. Foyn skal allerede paa Forhaand have havt Tilbud fra Tyskland om Leverance af Alt, hvad han kan producere; men ville vi haabe det maatte komme vort fattige Land tilgode, der vist tiltrænger alt, hvad kan tilveiebringes af Gjødning, og hvor Sandsen for denne Sags store Betydning synes vakt.

Om Kvantummet kan man danne sig en Ide, naar man har hørt udtalt, at Hr. Foyns Hvalfangst forrige Aar sandsynlig vilde have givet omkring 20,000 Tønder Raastof.

En Udvidelse af Grønlands-Expeditionerne finder, ifølge „Tunsb.", for nærværende Sted, idet ikke mindre end 3 større udenlandske Skibe til anstundende Vinter kunne ventes at indtræde i denne Fart. Et Seilskib, indkjøbt i England af Skibsfører Nils Bull, er saaledes allerede ankommet, Skibsfører L. Larsen ventes snart med et Dampskib, ligeledes fra England, og efter Forlydende er Skibsfører J. Melsom afreist til Bremen for at underhandle om Overtagelse af et Dampskib. 3 saadanne Fartøier kræver en Besætning af omtrent 150 Mand. Det er vistnok saa, at en saadan Tilvært kan falde noget ubeleilig for de tidligere Ishavsrederier, da Antallet af rigtig duelige Fangstmænd, navnlig Skyttere, neppe overskrider det hidtilværende Behov; men denne Ulempe maa betragtes som forsvindende ligeoverfor, hvad man vinder i det store. De udenlandske Sælfangere synes mere og mere at anerkjende Nordmændenes Overlegenhed i Ishavsbedriften, og de have i de senere Aar trukket sig tilbage i Mængde, hvorved Fangsten er bleven betydelig lettet for vor Flaades Vedkommende. Denne Kjendsgjerning, der bestyrkes ved de udmærkede Resultater, vi i de sidste Vintre have havt af Sælfangsten, kunde maaske fortjene at henstilles til enhver norsk Kapitalists Opmærksomhed.

En usædvanlig Mængde Fugl og Hval har i de sidste Dage ifølge „Krmsp." vist sig ved Røvær, hvilket man anser som sikkert Forbud paa et godt Vaarsildfiske. Endel Fedsild fiskes endnu hist og her i Bugterne; den 9de ds. solgtes ved Torvet Sild, som var fanget paa Garn ved Høievarde, og for kort Tid siden sattes ved Vigsnæs et Laas paa ca. 100 Tdr.

Bankkasserer Schirr, som plyndrede Banken i Zürich for uhyre Summer, er endelig bleven paagreben af en østerrigsk Politimand, idet han fra Italien vilde flygte ind i Østerrige. Han havde 38,000 Frcs. paa sig.

Blandinger.

Mordene i Pantin. L'Opinion nationale bringer fra „sikker" Kilde en Meddelelse om, at Traupmann har tilstaaet sig skyldig i alle Mordene. Den 25de Aug. har han myrdet den ældre Kinck paa en Mark ved Guebviller i Elsas og gravet ham ned paa et nu opgivet Sted. Den 28de September dræbte han den ældste Søn, 2 Dage før han myrdede hans Moder og Sødskende. Under hvilket Paaskud han imidlertid har faaet dem lokket ud paa den ensomme Mark ved den grønne Vei, ved Bladet dog endnu ikke Besked om.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 15de November.

En hos Jules Favre igaar afholdt Konference af 19 Medlemmer af Venstre var resultatløs.

Rochefort har i en offentlig Forsamling dementeret hans foregivne Forhold til Orleanisterne.

Konkurs. Lier Skifteret: Slagter A. Hansen Gilhusen af Lier den 12te Novbr. Samling den 16de Novbr. Fordringer meldes inden 11te Jan. førstk. og prøves 9de Febr. Flekkefjords Skifteret: Handlende Lovise Mørck den 10de Novbr. Samling 29de Decbr. Fordringer meldes inden 31te f. M. og prøves 18de Januar næste Aar. Nedre Romerikes Skifteret: Syprian Evensen Rosenlund af Høland d. 6te Novbr. Midl. Bestyrer Lensmand Paulsen. Samling d. 22de ds. Fordringer meldes inden førstkommende 24de Januar og prøves 8de Febr. Bottolf Kristiansen Egner af Sørum den 5te November. Fordringer meldes inden 20de Decbr. og prøves 12te Jan. førstk.

Skifteberetninger. Breviks Skifteret: Handelsmand Peter Nilsens Konkursbo. Samling d. 2den December til Stadfæstelse af Akkordforslag. Øvre Telemarkens Skifteret: Samling i Landhdlr. O. Halvorsens Konkursbo d. 15de Januar førstk. Saltens Skifteret: Handelsmand Edvard Pedersen Indyrs Konkursbo er sluttet med en Dividende af ca. 54 pCt. Tønsbergs Skifteret: Samling i Handlende Maren S. Bulls Konkursbo den 10de Decbr. til Stadfæstelse af Akkordforslag.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget, stærkest paa Østlandet; det staar lavest ved Studt. Vinden er østlig til sydostlig paa Vestkysten, stærk i Bodø og Skudesnæs. Temperaturen er steget, meget stærkt i Aalesund, Regn i Aalesund og Sandøsund.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 17de November (Kl. 7—10¼) gives: **Fruentimmer-Skolen**, Komedie i 4 Akter af Molière; Derefter: **En fix Ide**, eller „Vær saa artig Hr. Møller", Lystspil i 1 Akt; Til Slutning: **Fruentimmerhaderen**, Operette i 1 Akt af Bouilly, til Musik af forskjellige Komponister.

NB. I Fruentimmer-Skolen gaar Tæppet ikke ned imellem de 3 sidste Akter.

Vort hersteds etablerede

Kommissions-Kontor

for Agentur- og Kommissionsforretninger, Indkassationer, Speditioner, Leie og Bortleie, Engagements- eller Fæsteforretninger etc. tillade vi os at anbefale.

Christiania, i Novbr. 1869.

Ulleberg & Co.

Kontor: Nedre Slotsgade No. 12, ved Siden af Fr. Berghaus.

gode Aander, som beskytter et modigt Hjerte! — Forøvrigt faar Du nok gaa forbi det gamle Slot og banke paa i en eller anden Bondehytte i Skoven; thi det er vel vanskeligt, om vi finder et Fristed i den gamle Ruin."

„Det er ogsaa jeg bange for", svarede Moderen. „Naar vi har arbeidet os frem gjennem Busker og Krat ligesom den ulykkelige Befrier af den lille Tornebusk i Eventyret, da finder vi . . ."

„Poesien!" udbrød Olivia. „Ak, det vilde jo være at blæse bort den fineste Duft af vort Skogliv, hvis vi ikke kunde bo i det gamle Slot! Fire tætte Vægge og et stærkt Tag maa dog vel endnu findes i et eller andet Taarn, og det øvrige retter sig nok med lidt Eftertanke og med Hjælp af stærke og villige Hænder. . . . Vi putter Mose i Væggesprækkerne, spigrer Bord over Trækhullerne, og selv tapetserer vi Væggene. Paa de sprukne Stengulv lægger vi Halmmatter, som vi har flettet selv, erklærer en alvorlig Krig mod de smaa Lækkermunde i graa Fløielsjakker, som vil angribe vort Madskab, og gaar modigt løs med Feiekosten paa Spindelvævene, som hænger over vore Hoveder og i den skjønneste Ro spekulerer om de skulle slippe sig lige ned paa os."

Med straalende Øine og ganske og aldeles fordybet i sine Drømmerier om det Liv, hun snart skulde føre i den friske, grønne Skov, gik hun hen til Pianoet og aabnede det. Det var et gammelt slet Instrument, hvis hæse Toner fuldkommen harmonerede med dets forfaldne Udseende; ikkedestomindre lød den Mendelsohnske Sang: „Dybt i dunkle Skogen gaar" virkelig henrivende under Olivias Fingre.

Forældrene sad lyttende i Sofaen. Den lille Ernst var sovet ind. Stormens Rasen udenfor havde ophørt, men Sneen faldt fremdeles lydløst ned i tætte Masser. Skorstenspiberne paa Taget ligeoverfor havde holdt op at ryge og drog langsomt en tyk hvid Nathue paa sine Hoveder og saa stivt og koldt lig den vrede Alderdom ind i det lille Tagværelse, som midt under Snedrevet indesluttede Sollys og Vaarglæde; thi alle dets Beboere saa fulde af Haab Fremtiden imøde.

mig — med Undtagelse maaske af disse hersens fornemme Hrr. Hanekyllinger, som vimser omkring Husbonden og gjerne skulde ville lade ham forstaa, at det hæderlige Modersmaal er for simpelt for fyrstelige Øren, og at man alene skulde tale med ham à la française. Den gamle Herre forstod imidlertid hvorhen jeg vilde komme, og sagde, at han var villig til at antage Dig som Underjægermester, alvenstund han . . . ja her sagde han en hel Hob Ting, som Du ikke behøver at vide, men som gjorde mig, gamle Karl, ligesaamegen Fornøielse, som naar vor gamle Skolemester før i Verden sagde til mig efter Examen: Karl, Du har gjort dine Sager godt. Hans fyrstelige Høihed bad mig skrive til Dig og fremsætte hans Betingelser: trehundredeogfemti Daler i Løn og fri Ved. Tilbudet er ikke saa daarligt, og Du kan jo tænke paa det. For min Del finder jeg den grønne Skov tusinde Gange bedre end Eders fordømte Kvistværelser, hvor Naboernes Katter striger En Ørene ud og hvor man faar Øinene fulde af Røg fra Millioner sorte Skorstensgab.

Imidlertid maa Du nu ikke indbilde Dig, at jeg skulde være en saadan smidskende Stakkel, som benyttede sig af sin Husbonds Gunst for at skaffe en Slægtning en liden Fortjeneste. Jeg skulde hellere bide af mig Tungen end besvære min Husbond med Dig, hvis Du ikke var den, Du er, det vil sige, hvis Du ikke forstod Tingen; paa den anden Side skulde jeg have kunnet anbefale hvilketsomhelst vildfremmed Menneske med dine Kundskaber og din Tænkemaade ligesaa varmt som Dig. — Det er ikke ilde ment; men Du ved, at jeg aldrig har ladet Venskabet overfløie min Retsfølelse.

Men nu kommer en anden Sag, som ogsaa maatte tages i Betragtning. Egentlig skulde Du bo hos mig, og det kunde nok gaa for sig, hvis Du var Ungkarl og ikke behøvede mere end fire Vægge til dit eget Jeg og en Skuffe til dine Fadermordere og øvrige Eiendele. Men til en hel Familie er det aldeles umuligt at skaffe Plads i mit ensige gamle Rotterede, som allerede længe har behøvet en gjennemgribende Reparation; men derpaa tænker ikke de strenge Herrer deroppe, førend Bjælkerne ramler ned og strør Sand paa den ethundredeogfemtiende

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Bergens

Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Til 1ste Klasse i det 68de Braunschweiger Lotteri, som begynder den 9de December d. A. og hvor den største Hovedgevinst

100,000 Thlr.

bliver trukket, anbefales endvidere følgende Numere:

Hele Lod à 2²/₃ Spd. No. 3121, 3125, 24,834, 24,835.

Halve Lod à 1¹/₃ Spd. No. 6573, 6574, 6578, 6579.

Fjerdedels Lodder à ²/₃ Spd. No. 1918, 1921, 1930, 1933, 16,801, 16,805, 16,807, 16,815, 20,577, 20,580, 20,588, 20,600.

Direkte frankerede Ordres, ledsagede med Remisse, bedes snarest muligt tilstillet

Engers & Co.

Bank- og Statspapir-Forretning.

Hamburg.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,** Kirkegaden No. 7.

Undervisning i Tydsk og Engelsk ønskes. Billet med Opgave af billigste Pris pr. Time bedes nedlagt i Dagbladets Expedition, mrk. „Om Aftenen".

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib **„Scandinavia",** som afgaar fra Christiania Tirsdag den 23de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,** Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Et sundt og friskt Barn ønskes til Opfostring af en Kone paa Landet, som giver Die. Sognepræstens Anbefaling kan forevises. Billet mrk. „Samvittighedsfuld Behandling" modtages i Dagbladets Expedition.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 550 Maal, særdeles vel dyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vandbraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Usthye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Hoavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Rund** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter A. Hansen, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Bøger.

Udkommet er:

Norsk illustr. Familieblads

2det Hefte. Indhold: **Bondehøvdingen** (Forts.), **Fire og tyve Timer** (Slutning), **En Tragedie paa Prærierne** (med Billede), **Kathleen** (Forts.), **Johan Sverdrup** (med Portræt), **Ny Literatur.** Subskription tegnes i alle Boglader og paa alle Postkontorer mod Erlæggelse af 54 ß pr. Kvartal samt hos undertegnede Forlægger.

Wald. Kriedt,
Nytorvet 1.

Subskriptionsindbydelse
paa

En Physik af Dr. Otto Ule.

Undertegnede indbyder herved til Subskription paa en Oversættelse og Bearbeidelse af et physikalsk Verk af Dr. Otto Ule, betitlet „Hvorfor og Fordi". Bogen vil udkomme i tre Leveringer, hver Levering paa 64 Sider stort Oktavformat, og koste 48 Skilling eller 16 Skilling pr. Levering. Hele Verket udgjør saaledes omtrent 12 Ark eller 180 Sider og omhandler Naturlærens vigtigste Grundsætninger. Bogen bestaar af følgende Afsnit: a) **Om Legemernes Uigjennemtrængelighed,** b) **Porøsitet,** c) **Delbarhed,** d) **Kohæsion,** e) **Adhæsion,** f) **Haarrørskraft,** g) **Trægbed,** h) **Elasticitet,** i) **Tyngdekraft,** k) **Tyngdepunkt,** l) **Faste Legemers Ligevægt og Bevægelse,** m) **Vædskers Ligevægt og Bevægelse,** n) **Gasformige Legemers Ligevægt og Bevægelse,** o) **Luftens Tryk og Tyngde,** p) **Luftens chemiske og fysiologiske Virkninger,** q) **Om Lyden,** r) **Om Varmen,** s) **Legemers Udvidelse ved Varme,** t) **Forandringer i Legemernes Agregationstilstand ved Varme,** u) **Om Lyset,** v) **Om Farverne,** x) **Om Magnetisme og Elektricitet.**

Stoffet er behandlet paa en letfattelig Maade og fremstillet i Spörgsmaal og Svar.

Professor H. Christie har anbefalet Bogen til Oversættelse og udtalt sig saaledes derom:

„Efter Anmodning har jeg gjennemseet en svensk Oversættelse af et Verk af Dr. Otto Ule, betitlet „Hvarför och Derför". Jeg har gjennemlæst de 10 første Sider og gjennembladet Resten og finder, at Stoffet er ganske vel samlet og behandlet. Jeg tror, at en Oversættelse i vort Sprog vilde kunne gjøre adskillig Nytte, især dersom alle Vægt- og Maalstørrelser omsættes til norsk Vægt og Maal.

Kristiania den 25de Oktober 1869.

H. Christie."

Med Hensyn til Bogens Udstyr, da vil den blive trykt med Typer som i den omsendte Plan, og Texten forsynet med 87 Tegninger i Træsnit. De, som tage 10 Exemplarer, faar det 11te frit. Subskription modtages i Kristiania i Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgade No. 16.

Kristiania den 16de November 1869.

S. A. Ramsvig,
Skolelærer.

Udkommet er:

Erik Hoff: Harmonia. Samling af flerstemmige Mandssange. 2det Hefte, 30 ß.

Under Pressen er:

Erik Hoff: Trestemmige Børnesange, 2det Hefte; **Præludiebog** (korte og lette Koralforspil), 3die Hefte; **Hymne** og **Salmer** for blandet Kor.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ymse Smaastykke,

utgjevne av det norske Samlaget.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Min Handel med Colonial- og Huusholdningsvarer samt Meel og Gryn anbefales til billigst mulige Priser. **H. P. Waaler,**
store Vognmandsgade No. 30.

Rødskjær, Storsei, Middelssei samt fed **Sild** sælges billig hos
H. P. Waaler.

Prima Parafinolie, 9 ß pr. Flaske, hos **H. P. Waaler.**

En Gasmaaler,

saagodtsom ny, sælges billig af **H. P. Waaler,**
store Vognmandsgade No. 30.

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Fin, vasket **Brasil-Kaffe** sælges billig hos **Andr. Gulbransen,**
Jernbanetorvet.

Extra fin Myseost

hos O. Schjønneberg & Co.

Smør. Fint Meierismør i smaa Spand og extra fint dansk Smør i ¼ Tdr. og i mindre Dele billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Kjæx fra Huntley & Palmers billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Multegrød og oplandske Multer i Dunke sælges meget billig af
O. Schjønneberg & Co.

Chocolade, fransk, sweizer og norsk i flere Kvaliteter hos
O. Schjønneberg & Co.

Ny Kaffe, grøn og blaa Java à 26 ß, naar 5 ℔ tages, Lagueyra 25 ß og Brasil fra 20—24 ß pr. ℔ hos
O. Schjønneberg & Co.

Lys. Stearinlys, holl. og svenske, Parafinlys og Talglys i Kasser og mindre Dele sælges billig hos
O. Schjønneberg & Co.

Tjeneste søges.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tilkjøbs forlanges.

En Skrivepult

til at staa ved kjøbes. De, der have en saadan at sælge, kan i nærværende Blads Expedition nedlægge en Billet med Opgave af Pris, mærket „Pult".

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

14

Ansøgning derom. Den nærmeste Landsby ligger en halv og den nærmeste By en hel Times Vei fra Jægermesterboligen — det duger saaledes ikke; thi i sligt Hundeveir, som vi ofte her har, kan Du ikke rende saa langt.

Min Husholderske, gamle Sabina, som er født i den nærmeste Landsby, har imidlertid faaet et snurrigt Indfald. Omtrent et Bøsseskud fra Jægermesterboligen ligger, som jeg allerede har omtalt i et tidligere Brev, det gamle Slot Gnadeck, høistsalig Hr. von Gnadewitz's prægtige Efterladenskab. Medens hun endnu var en rask Jente, som i Forbigaaende sagt er betydelig over et Fjerdedels Aarhundrede siden, tjente hun som Kammerjomfru hos Gnadewitz. Det nye Slot var da endnu ikke fuldstændig indredet og var ikke tilstrækkeligt til de mange Gjæster, som strømmede did i Jagttiden. Den saakaldte Mellembygning paa Slottet Gnadeck — sandsynligvis en eller anden Bygning, som forbinder to af Slottets Fløie, — var da bleven oppudset og nødtørftig indrettet. Sabina skal selv have været med at gjøre istand Sengene, ved hvilket Arbeide hun var forskrækkelig ræd. Nu, det anser jeg heller ikke for utroligt, thi der bor en hel Del Hexehistorier under hendes gamle Hue, hvorvel hun forøvrigt er et meget agtværdigt Fruentimmer, som passer min Husholdning fortræffelig.

Hun paastaar nu med den største Haardnakkethed, at den nævnte Bygning ikke kan være saa aldeles forfalden. Den saa nemlig stærk nok ud paa hendes Tid, og maaske den endnu kan blive en ganske hyggelig Bolig for Dig og din Familie. Jeg anser det ikke for umuligt, forsaavidt ikke dine Børn er rædde for den vilde Jagt og Spøgeriet der, ifald det endnu skulde husere mellem de gamle Mure — hvad?

Du ved, hvorledes jeg ærgrede mig over „høisalig" Hr. von Gnadewitz's dumme Testamente, og at jeg derfor aldrig har kunnet bekvemme mig til at besøge det gamle Rede siden jeg kom hid. Paa Grund af Sabinas Paastand klattrede imidlertid en af mine Gutter igaar Eftermiddag op i et Træ paa det eneste Sted, hvorfra man kan se ind i Kraakeslottet; han siger imidlertid, at Alting derinde ligger hulter til bulter. Idag Morges var jeg inde i Byen til de Herrer Jurister,

15

men de vil ikke lade mig faa Nøglerne uden Fuldmagt fra Din Hustru, og de syntes overhovedet at være saa forsigtige om de gamle Skrabkammere, som om de gjemte alle Golcondas Skatte. Ingen af dem, som havde været tilstede ved Forseglingen, kunde sige mig, hvorledes det saa ud indvendigt; thi de havde forsigtigvis holdt sig udenfor i Tanke om, at et eller andet Tag kunde finde for godt at styrte ned over deres lærde Hoveder, hvorfor man havde nøiet sig med at smøre et Dusin kjæmpestore Embedssegl paa Porten. Imidlertid saa jeg helst, at vi fik se og raadslaa sammen; bestem Dig derfor saa hurtigt som muligt og begiv Dig paa Vei med Dine. . . ."

Her lod Olivia Haanden med Brevet synke og spurgte hurtigt, idet hun med ængstelig Spænding rettede sine straalende Øine paa Ferber:

„Nu, Fader, hvad har Du besluttet?"

„Ja, minsandten", svarede Faderen alvorligt, „bliver det ikke temmelig vanskeligt at meddele Dig min Beslutning; thi jeg ser tydeligt paa dit Ansigt, at Du ikke for Alt i Verden vil bytte bort det vakre folkerige Berlin med Skovens Ensomhed. Jeg maa dog underrette Dig om, at min Ansøgning om Pladsen allerede ligger forseglet derborte paa Skrivebordet. Men det er ikke mere end billigt, at vi ogsaa tager dine Ønsker i Betragtning, og derfor har vi ikke noget imod at lade Dig blive tilbage her, ifald . . ."

„Nei, nei! Hvis ikke Viva følger med, saa bliver jeg ogsaa her", raabte den lille Ernst og klyngede sig til Søsteren.

„Vær Du rolig, min Gut, jeg skal nok skaffe mig en Plads paa Vognen, og hvis ikke, saa ved Du jo, at jeg er modig som en Soldat og kan springe som en Hare. Som Veiviser skal jeg have min Længsel efter den grønne Skog, som jeg har elsket siden jeg var et bitte lidet Barn. Og saa skal jeg gaa modigt fremad, indtil jeg naar den gamle Borgport, og jeg undres over, hvad Fader vil gjøre, naar en Aften en fattig træt Vandrer staar udenfor med sønderrevne Sko og tomme Lommer og beder om at slippe ind?"

„Naturligvis maa vi lukke op", svarede Faderen leende, „forsaavidt vi ikke over vort Tag vil nedkalde Hævn fra alle

Dagbladet.

No. 268. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 17de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Loiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Sogn, til Hardanger, Sogn, Søndt- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetrænene til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10,12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Norges og Sveriges Udenrigspolitik

er for Tiden ikke ganske uden Interesse. Der er to Spørgsmaal paa Dagsordenen ude i Europa, som de forenede Riger ikke vil kunne stille sig ligegyldig overfor, og hvor det derfor gjælder at tage det rette Parti. Saa meget mere maa den norske Presse være opmærksom paa den udenrigske Politik, som Norge er i den Stilling, ikke at have andre end den svenske Udenrigsminister til at varetage dets udenrigske Interesser. Heldigvis falde dog Norges og Sveriges Interesser i de foreliggende Spørgsmaal sammen.

Som man vil have seet af de sidste Dages udenlandske Efterretninger (se navnlig Dagbl. for 15de ds.) er Pragerfredens Ikke-Opfyldelse fra Preussens Side en stedse mere urovækkende Kilde til europæiske Sammenstød. Danmark kan i sine Bestræbelser for at faa det danske Slesvig tilbage gjøre Regning paa Ruslands Hjælp mod Preussen; Rusland er nemlig Danmarks gamle Allierede og Preussens Rival, og en dansk Prinsesse, den russiske Thronfølgers energiske og formaaende Hustru, vil ialfald ved den nuværende Keisers Død eller Thronafsigelse gjøre sit for at hidse den russiske Ørn til Kamp mod den preussiske om Slesvig. I Frankrige og England vil Danmark ligeledes kunne vente Understøttelse; og Sverige og Norge have ligeledes sin Interesse i, at ikke Preussen hersker i Øresund og Kattegat.

Maaske dog kan det lykkes Frankrige at faa det slesvigske Spørgsmaal mindeligt bilagt paa en europæisk Kongres, som det er Keiser Napoleons gamle Tanke at faa istand; denne Kongres maatte da tage en samvittighedsfuld Gjennemførelse af Pragerfreden som Grundlag for den fremtidige europæiske Orden.

Men der er endnu et Spørgsmaal i vort Naboskab, som kan tvinge de forenede Riger, skjønt Stater af 2den eller 3die Rang, til at maatte erklære sig for det ene eller andet Parti. Østersøprovindserne er et gammelt Tvistens Æble mellem Preussen og Rusland; det maa engang løses; det kan ske sent eller snart, alt eftersom Omstændighederne fører det med sig. Et Thronskifte er maaske ikke fjernt i Rusland; den nye Thronfølger er en Mosfovit og Preussefiende. Og i Preussen anser man dette Spørgsmaals fremtidige Løsning ved Sværdets Hjælp saa sikker, at hele Felttogsplanen allerede i længere Tid har ligget færdig i den preussiske Generalstabs Arkiver; som bekjendt blev dette Faktum røbet af en Polak for et Par Aar siden. I denne Kamp mod Rusland vil Preussen vel kunne gjøre Regning paa Østerriges Understøttelse.

Men hvorledes bør Norge og Sverige stille sig ligeoverfor disse Spørgsmaal? Svaret kan gives i faa Ord. Vor Interesse i det slesvigske Spørgsmaal gaar saavidt, som til at faa Danmarks Selvstændighed opretholdt. Denne de forenede Rigers Interesse i det slesvigske Spørgsmaal har den forrige svenske Udenrigsminister, Manderstrøm, ytret sig om allerede før den sidste Slesvigske Krig. Men en langt større Interesse har de forenede Riger i Spørgsmaalet om Østersøprovindserne. Vinder Rusland i dette Spørgsmaal, har vor og Europas værste Fiende et „Barketak" paa os naarsomhelst. Alle mulige Grunde maa binde de forenede Riger til her at slutte sig til Preussen, som faar tage det væsentlige Stød for Europa. Naar det østersøiske Spørgsmaal reises, saa maa det polske Spørgsmaal uden al Tvivl ogsaa samtidig maatte komme op. Og der vil da paa Grund af Preussens Stilling til dette kunne opstaa en Forvikling, som vil kunne antage store Dimensioner og som i høieste Grad paabyder de forenede Riger en Agtpaagivenhed i sin udenrigske Politik, dersom de skulle undgaa at drages ind i en faretruende Hvirvel. Det gjælder da at man ikke har stirret sig blind paa Slesvig og Skandinavismen, saa man kommer til at stille sin Ryg bar for Østens Kolos. Thi fra den Kant er det, at Faren især vil true os. Vi have altsaa en Interesse i, idetmindste til en vis Grad, at understøtte Danmark mod Preussen til at faa sine statsretlige Forhold i Slesvig tilfredsstillende ordnet; men paa den anden Side ere vi ogsaa paa det stærkeste interesserede i at ikke dette Spørgsmaal binder os til at optræde ved vor naturlige Fiende Ruslands Side imod Preussen, naar det østersøiske Spørgsmaal en vakker Dag fremkalder en Kamp, hvis Udgang vil gribe saa stærkt ind i de forenede Rigers fremtidige Liv.

Hvorledes stiller nu den svenske Udenrigsminister sig til disse Spørgsmaal; til hvilken Side helder han? Han skylder ikke at gjøre Norge Rede derfor; vi kan Intet vide derom; vi faa nøie os med et Haab om at han forstaar at varetage Sveriges Tarv, der som sagt her falder sammen med Norges. Men der er i Høst forefaldt en Begivenhed inden Kongehuset, som man ikke kan undgaa at berøre i denne Forbindelse. Vi sigte til vor Kongedatters Formæling med den danske Kronprins, den russiske Thronfølgerindes Broder. Vi skulle imidlertid ikke indlade os paa Gisningernes usikre Omraade, men blot henlede Opmærksomheden paa Fakta, som ikke synes at være saa ganske tilfældige, men maa have en dybere liggende Aarsag. Ved denne Formælingsfest, som længe var det skandinavistiske Partis skjønneste Drøm, og som derfor blev fremstillet i det løfterigeste Lys som en Kilde til stor Lykke for de tvende Kongehus og de trende Folk, savnedes Hds. M. Enkedronningen; og øieblikkelig efter forlod H. k. H. Prins Oskar og Familie Stockholm for at begive sig til Norge, hvor de under et længere Ophold og hyppige Reiser til forskjellige Egne af Landet færdedes meget blandt Folket og vandt megen Popularitet. Var det Skandinavisternes Haab om ved en slig Forbindelse mellem de nordiske Kongehuse at faa de tre Riger samlede under en Konge — altsaa med Udelukkelse af Prins Oskars Ætlinge — som muligens gjorde denne Begivenhed mindre behagelig for enkelte af vort Kongehuses Medlemmer? Saa maaske Enkedronningen, som i Kong Oskars Tid jo antoges ikke at være uden Indflydelse paa Politiken, i den stedfundne Formæling et Tegn til at den for Sverige og Norge naturlige Venskabsforstaaelse ligeoverfor Preussen nu var paa Veie til at gaa tabt, for at give Plads for en preusserfiendtlig Holdning i det slesvigske Spørgsmaal? Hvorledes nu end Sammenhængen hermed kan være, saa er det vel ialfald tryggest at være paa sin Post. Norges Storthing vil dog neppe kunne være med paa at understøtte Regjeringen i en Udenrigspolitik, saa kortsynet, som den, der brød med Preussen.

Til Bedømmelseskomiteen ved Dyrskuet paa Kløften den 5te Juni sidstleden.

En Indsender har i dette Blads No. 137 optraadt som Anmelder af nævnte Dyrskue og efterat have omtalt Tilstelningen idetheletaget, angriber han Bedømmelseskomiteen paa en saadan Maade, at det for Udenforstaaende maa synes en Besynderlighed, at denne endnu ikke med et Ord har søgt at klare for sig. Nævnte Indsender sigter ikke alene Bedømmelseskomiteen for mindre god Konduite, naar han ytrer, „at den lagde mest Vægt paa Dyrenes Egenskaber som Slagt", hvilket han søger at bevise ved „at enkelte Præmiedyr paa Stedet blev solgte til Slagterne", men sigter den endog ligefrem for Partiskhed, idet han, efterat have omtalt, at hans ene ved Dyrskuet fremviste Ko var Førstepræmiedyr fra Dyrskuet i Silgjord, ytrer: „Det maa dog tjene Bedømmelseskomiteen i Silgjord til nogen Undskyldning, at den kun havde den uinteresserede Hr. Lindeqvist at konsulere, medens Bedømmelseskomiteen paa Kløften havde en langt mere i alle disse Greier interesseret Mand" o. s. v. At den ærede Bedømmelseskomite lader saadanne for Offentligheden udkastede Ytringer ubesvarede, kan jo være meget godt; thi vi ved jo, at Overbærenhed er en Dyd. Men Sagen har ogsaa en anden Side. Vi Landmænd har nu engang den Tro, at Dyrskuer har været en af de mægtigste Løftestænger, som har hævet vort Kreaturstel til den Høide, det allerede har naaet, og vi tror fremdeles, at de endnu vil være et kraftigt Middel til at hæve det endnu høiere — men vel at mærke, kun naar de bestyres paa saadan Maade, at de vinder Tiltro. Dyrskuer har jo et dobbelt Øiemed; for det første det, at vække Kappelyst; men for det andet (og det maa jo være det Vigtigste) at lære af Udseendet at bedømme et Dyrs Egenskaber; men dette Sidste kan umulig læres, medmindre Bedømmelseskomiteen bestaar af Mænd, som ikke alene forstaar sig paa Tingen, men som ogsaa samvittigfuldt gjøre hvad de anser for Ret. Indsenderen heraf skal derfor paa Grund af Sagens Vigtighed tillade sig at opfordre Medlemmerne af nævnte Bedømmelses-Komite til offentlig at fralægge sig ovennævnte Sigtelse, for at ikke Interessen for Dyrskuer altfor meget skal tabe sig; thi den tænksomme Landmand reiser ikke lange Veie til Dyrskuer kun for at se en Samling Dyr og Mennesker, eller for at se en hel Del Præmier uddelt, naar han ikke med det samme er forvisset om, at der læres noget Gavnligt baade for ham selv og for Almenheden i det Hele taget.

Sluttelig skal jeg tilføie, at denne Opfordring til den ærede Komite om at fremlægge Grunde for sin Handlemaade, neppe heller denne Gang var bleven fremsat, hvis det havde været første Gang Dyrskuet her i Amtet havde været underkastet offentlig Kritik; men det er ikke første Gang, man erindre blot den bekjendte Vise om Dyrskuet paa Blakerskandsen for nogle Aar siden. Denne Gang er der rigtignok ikke digtet nogen Vise; men den omskrevne Anmeldelse synes dog saa temmelig at sigte i samme Retning som Visen. Derfor tror jeg, at Bedømmelseskomiteen baade for sin egen Del, men især for Sagens Skyld, bør fralægge sig saadanne Beskyldninger, for at Dyrskuer ogsaa her i Amtet kan møde Tillid hos Folket og saaledes komme til, mere end hidtil, at virke til det Maal, man har tænkt sig med dem.

Eidsvold den 10de November 1869.

......e.

Kristiania, 17de November 1869.

Idag foregaar eller skulde der ialfald efter Bestemmelsen foregaa en Verdensbegivenhed: den høitidelige Aabning af Suezkanalen. En hel Flaade af Fartøier skulde fare igjennem den, først de fyrstelige Yachter med Keiserinde Eugenia i Spidsen, derpaa forskjellige Nationers Krigsfartøier og tilsidst de øvrige Skibe, tilhørende Kompagnier eller andre Private, som have indfundet sig i Anledning af Høitideligheden. Fyrstelige Personer fra fjerne Egne have indfundet sig til den store Begivenhed; foruden den franske Keiserinde er Keiseren af Østerrig, Kronprinsen af Preussen og Prinser af forskjellige europæiske Fyrstehuse tilstede. Sultanen af Tyrkiet holder sig derimod hjemme for ikke at forstyrre Glæden for sin Vasal, den ægyptiske Vicekonge, paa Landets Hædersdag.

Kanalen har alt i nogen Tid været færdig. Den har været befaret af den italienske Prinsesse, Hertuginden af Aosta, og et Krigsskib har foretaget nøiagtige Maalinger af Dybden. Det kan behøves; thi Ørkenens Flyvesand kan skabe en Grunding, hvor man ikke skulde ane den. Naar denne Dag er over, er den aabnet for Handelen.

Med den høitidelige Dag træder Ægypten ind i de Staters Tal, som danne den civiliserede Verdens Statssystem. De ægyptisk-tyrkiske Forviklinger har siden Mehemed Alis Tid spillet en betydelig Rolle i den europæiske Politik; franske og engelske Interesser har krydset hinanden. Ægypten eller rettere Landets Herskerslægt har i 40 Aar arbeidet paa at indføre europæisk Civilisation; men idag er det første Gang, at den tyrkiske Paschas Ætling er Vært ved en Fest, hvor Gjæsterne bestaa af Europas Fyrster. Og ligesom Kanalen allerede ved sit Endepunkt ved Middelhavet har skabt en By paa 10,000 Mennesker, — Port Said, opkaldt efter den ægyptiske Vicekonge, som først gav sit Samtykke til Udførelsen af den talentfulde og energiske Ferdinand de Lesseps's storartede Plan — saaledes vil den ogsaa af Nedre-Ægypten skabe et Landskab, hvor Handel og Vandel vil foregaa paa europæisk Maade; om ikke lang Tid vil det deltage i Europas Liv som dettes egne oprindelige Landskaber, og et rask Liv vil spire frem blandt de Gravminder, som tause have seet persiske, makedoniske og romerske Armeer drage sig forbi. Gravluften vil jages væk, og den Industridrivende og Handelsmanden vil forynge et Land, hvori Napoleons Soldater kun viste sig som et glimrende men hurtigt forbifarende Lyn.

Den nye Kanal vil give Anledning til en Omvæltning i Handelsforholdene. Tænke vi os tilbage i Middelalderen, da den indiske og i det Hele orientalske Handel gik over Middelhavslandene, saa finde vi, at Verdenshandelens Hovedstæder laa ved dette Hav: Venedig, Genua, Pisa og Barcelona. Opdagelsen af Amerika og af Søveien til Ostindien lod Atlanterhavet træde i Middelhavets Sted; Kadix, Lissabon, Antwerpen, Amsterdam og London gjorde Kjæmpeskridt, medens Venedig sygnede hen i sine Laguner. Handelen vil nu igjen optage Alexander den Stores gamle Vei, og om end Atlanterhavet, nu da Amerika er bebygget, altid vil vedblive at være en af Verdens store Handelsveie, saa vil dog nu Marseille, Triest, Alexandria komme til at indtage en Rang, hvorom ingen ved Aarhundredets Begyndelse drømte.

Lande, som hidtil have ligget saa godt som udenfor den almindelige Rørelse, ville nu drages ind i den. Hvor fjernt har ikke hidtil Arabia og Afrikas Østkyst ligget fra Europa, som kun har kunnet naa frem til disse Egne om det gode Haabs Forbjerg; — men nu er Veien til Mekka, til Aden, til Abyssinien, man kan gjerne sige til Zanzibar og Mozambique, en Kystfart, som tilsteder Brugen af mindre kostbart udrustede Fartøier og tager en forholdsvis liden Tid. Der er ikke mange Produkter, man hidtil har faaet fra disse Lande; det har væsentlig kun været Røgelser, Kaffe, Gummi, Elfenben, Strudsfjedre m. v., men Adgangen til Afsætning vil som sædvanlig mangfoldiggjøre Produktionen baade saaledes, at Massen forøges og saaledes, at Artiklerne forfleres. Det er visselig græske og italienske Smaafartøier, som vil komme til at spille den største Rolle blandt de Seilskibe, som komme

til Anvendelse; men ogsaa os kan Sagen komme til at interessere, forsaavidt som det maaske tør antages, at den stærke Anvendelse af Damp vil skabe en Stenkulsfart, hvori vore Skibe kan finde en god Sysselsættelse.

De fleste europæiske Nationer lade sig repræsentere paa Ægyptens Høitidsdag. Det er ogsaa Tilfældet med os; „Nordstjernen" bringer en Hilsen fra det fjerne Land, hvis snedækte Marker og stjerneklare Vinternætter danner den skarpest mulige Modsætning til de afsvedne gulbrune Ørkenvidder og den yppige Floddal, hvor Krokodilleægget udruges i Sanden af Solvarmen alene. For 5000 Aar siden var allerede Ægypten et Rige med verdenshistorisk Betydning; Natten bred ind og rugede længe over Landet. Nu træder det igjen ind i Historien, ligesom gamle Norge for 50 Aar siden; men hvor store Forskjelligheder er der ikke i denne Lighed! De fribaarne Odelsmænds første Værk var en af Verdens frieste Forfatninger; det Land, hvor „Fellahernes" Trællekaste sled og stræbede med at opføre Oldtidens Kjæmpeværker, Pyramiderne, for sine Herskere, gjør derimod sin Indtrædelse med et nyt Arbeidets Storværk, som fuldbyrder de gamle Faraoners Planer.

I den ungarske Rigsdags Møde den 8de ds. var Opstanden i Dalmatien Gjenstand for Diskussion. Paa en Forespørgsel af Ernst Simongi svarede Baron Eøtvøs paa den fraværende Grev Andrassys Vegne: „At de i Dalmatien opstaaede Uroligheder ingensteds havde antaget en saadan Skikkelse, at det fælles Ministerium for de ydre Anliggender havde kunnet finde sig foranlediget til hos den tyrkiske Regjering at gjøre Skridt for at skaffe vore Tropper Tilladelse til at drage gjennem tyrkisk Land." Formodentlig har denne forøvrigt lidt overraskende Erklæring kun til Hensigt at benegte, at det har været paatænkt at lade ungarske Tropper marschere gjennem Bosnien og Herzegowina.

Efterretninger fra Kairo gaa ud paa, at Ordningen af Konsularjurisdiktionen støder paa Vanskeligheder i den dersteds sammentraadte Kongres (hvor vi og Sverige ere repræsenterede af den konstituerede Generalkonsul i Alexandria Munch-Ræder). Kun England gjør vidtgaaende Indrømmelser.

Fra Schweitz meddeles, at den Folket i Urforsamlingerne nylig tilstaaede Lovgivningsret i denne og forrige Maaned første Gang er kommen til Anvendelse i de 2 største Kantoner Bern og Zürich. Samtlige af Embedsmænd og Folkerepræsentationen foreslaaede Love fik Urvælgernes Sanktion. De foreslaaede Love angik Valg og Afstemning, Tilberedning af stærke Drikke, Handel med saadanne, de Værnepligtiges Udrustning, Kantonal-Bankvæsnet, Reduktion af Saltprisen og Embedsmændenes Valg.

Fra Petersburg skrives den 7de d. M. til „Köln. Zeit.": Efter hvad det netop udkomne sidste Nummer af Golos vil have erfaret fra paalidelig Kilde, er den hidtilværende Kurator ved Universitetet i Dorpat Grev Kayserling for nogle Dage siden meddelt Afsked og hans Tilforordnede Statsraad Nikolitsch anbetroet Ledelsen af det baltiske Skolevæsen; fra andre Sider berettes dog, at en russisk Skolemand Solowjewitsch er bleven Kayserlings Eftermand. Dermed synes det at være principielt afgjort, at der skal begyndes paa en hensynsløs Russificeren af Skolevæsnet i Østersøprovinserne; thi Grev Kayserling var den eneste høiere Embedsmand, som satte sig mod Strømmen, og den eneste, som ved Hjælp af indflydelsesrige Forbindelser var istand til at standse den. Et herværende Blad har allerede forkyndt, at Administrationen af den baltiske Undervisning skal ske ved Russer og i det russiske Sprog; fra andre Sider gjøres der uafladelig opmærksom paa Nødvendigheden af at gjøre Ende paa Dorpater-Studenterlivets tyske Former og specielt paa Korporationsvæsnet. Tingene ere komne i en saa rask Gang, at der allerede i de nærmeste Maaneder lader sig forudse afgjørende Slag mod Østersøprovinserne, især da den nationale Presse i nogen Tid har behandlet dem fiendtligere end selve Polakkerne. Paa den anden Side skal Forbittrelsen navnlig i Lifland være saa stor, at Sammenstød vanskelig lade sig undgaa, og derved vil man da give Anledning til nye Beskyldninger fra den national-russiske Presses Side. Høist mærkværdig er den Gang, som Begivenhederne begyndte at tage i Guvernementet Wilna. Wilna-Kuratoren Geheimeraad Batuschkow, som Moskauertidenden ikke noksom kunde rose, og den af samme Blad stærkt bagtalte Civilguvernør i Provinsen Kontreadmiral Schestakow have samtidig faaet sin Afsked. Saaledes tiltager Mangelen paa System i den høiere Forvaltning, og denne Holdningsløshed bereder Veien for det energiske, men af Fanatisme forblindede, Nationalparti. Som dettes egentlige Hoved anser man den tidligere Direktør for Kongeriget Polens indre Anliggender, den talentfulde og ærgjerrige Fyrst Tscherkaskiy, en Mand, som ogsaa efter sin Udtrædelse af Statstjenesten spiller en stor Rolle. Valgt til Overborgermester af Staden Moskau, har han vidst at give denne hidtil betydningsløse Post en stor Betydning. Han staar ikke blot i nær Forbindelse med Katkow, men udøver endog en stor Indflydelse paa de høiere Embedsmænd; thi han gjælder for en af Ruslands populæreste Mænd. Da Keiserens Sygelighed og Apathi er i Tiltagende, vil det ikke vare længe, inden Nationalpartiet vil tale et afgjørende Ord med ogsaa i de udenlandske Sager. Det er Alverden bekjendt, at Gesandtskaberne i Moskau og Paris, trods Gortschakow, staa i Forbindelse med Moskauertidenden, og at Vicekanslerens designerede Efterfølger, General Ignatius, med Liv og Sjel hører til Fanatikerne. Hverken det keiserlige Hus's Familietradition eller den preussiske Gesandts Elskværdighed vil være istand til at holde Dagens antipreussiske, panslavistiske Strømning i Ave, i Særdeleshed, da Fyrst Gortschakow er en høit bedaget Olding.

„Wiener Zeit." skriver: Et herværende Blad fortalte for nogle Dage siden om nogle Forhandlinger, som af Fyrst Carlos Auersperg vare aabnede med forskjellige Medlemmer af den bøhmiske Adel i den Hensigt at drage dem over i de Forfatningstroes Leir, og at han havde gjort Regjeringen Meddelelser om disse Underhandlinger. Vi for vor Del, siger Bladet, kunne kun erklære, at Regjeringen ikke har modtaget nogensomhelst Underretning om disse Forhandlinger.

Fra Berlin meddeles, at Kredsordningens Skjæbne endnu ikke lader sig bestemme. Under enhver Omstændighed er imidlertid den Antagelse forkastet, at der ikke skulde komme noget ud af Forslaget. Allerede tidligere har man fortalt, at man paa høit Sted nærer levende Ønsker for, at Reformen maa blive drevet igjennem. Efter Forlydende skal nylig Hs. Maj. have udtalt dette til nogle Konservative, og man vil deraf slutte, at Herrehuset vil bøie sig for den Overenskomst, som kommer istand mellem Regjeringen og Flertallet i Deputerkammeret.

France fortæller, at Protektionisten Pouyer-Quertier har fattet den Beslutning at stille sig som Kandidat i Paris's 3die Valgkreds.

Den franske Regjering forbereder et Lovudkast om Gjenoprettelsen af Municipalraadet i Paris. Den keiserlige Municipal-Kommission skal afskaffes, og Medlemmerne af Municipalraadet skulle vælges af det lovgivende Korps. Ifølge den i sidste Session vedtagne Lov vil det lovgivende Korps votere Paris's overordentlige Budget.

Paastanden om, at serbo-slaviske Agitatiøner have foraarsaget den dalmatiske Opstand, har fremkaldt almindelig Forbitrelse i Belgrad. Journalerne paastaa, at denne Agitation er en Opdigtelse, og at det er slet Forvaltning, som er Skyld i Oprøret.

Om de galiziske Forholde skriver „Köln. Zeit." blandt Andet: Siden det polske Element af Rusland blev sat paa Proskriptionslisten, er Galizien bleven det vigtigste Punkt i den østrigsk-slaviske Verden. Det er ikke blot fordi Kampen mellem Russer og Polakker her sandsynligvis vil lede til et andet Resultat end i Rusland, og fordi Galiziens Stilling er en levende Protest mod den Politik, som man i Petersburg siden 1863 har slaaet ind paa — men ogsaa fordi der blandt dette Kronlands lillerussiske Beboere bestaar en Spaltning, som bevæger den hele slaviske Verden, og som vil være afgjørende for dens Fremtid. Medens man i Almindelighed tror, at samtlige Ruthenere staa i sluttede Rækker mod det polske Element, saa er Forholdet i Virkeligheden dette, at endel af de galiziske Lillerusser ere trukne ind i den russiske Stats Interesse og arbeide paa, at samtlige slaviske Stammer, og altsaa ogsaa den lillerussiske, skulle underkaste sig Czaren, medens en anden Del i sin Kamp mod de polske Fordringer kun forsvarer de ikke polske Galizieres Ret til national Existents. Paa Grund af den østerrigske Regjerings Ubehændighed har i de sidste Aar deres Tal stadig voxet, som følge Rusland gjennem Tykt og Tyndt. Den græsk-unerede Geistlighed har allerede i flere Aar drevet en planmæssig Agitation i denne Retning og udspændt sit Net over hele Landet. Størsteparten af Geistligheden og Skolelærerstanden hører til det storrussiske Parti. Med en forbausende Aabenhed griber Lembergerjournalen „Slawo" enhver Anledning til at prise det strengt nationale Ruslands Herlighed og paavise Wiener-Regjeringens mod Slaverne fiendske Holdning. Denne fra Rusland understøttede Propaganda driver ogsaa sit Spil i det østlige Ungarn, hvor Ruthener og Slowener kun vente paa det beleilige Øieblik for at reise sig mod Magyarerne. Det egentlige lillerussiske Parti, der er Storrusserne ligesaa forhadt som Polakkerne er det, har hidtil kun lidet kunnet modvirke disse Agitationer.

Den bekjendte Menneskeven Peabody er nylig død under et Ophold i London. Dronningen af England har bestemt, at hans Lig skal overføres til Amerika paa Krigsskibet „Inconstant".

Man vil vide, at der skal udnævnes 10 nye engelske Peerer. Blandt dem, som skulle udnævnes, nævner man Katholiken Sir Dalberg Acton og Bankiren Glyn, begge for Tiden Medlemmer af Underhuset.

Gaulois skriver: Man taler om et haardt Slag, som skal have rammet et af Frankriges første Livsforsikrings-Selskaber. Dersom de i Omløb satte Rygter ere sande, saa ere Direktørens 2 Sønner flygtede, medens deres Medskyldige Kassereren befinder sig i Fængsel. En Kommission er nedsat for at undersøge Forholdet, og den Deficit, som kjendes, overstiger 2 Mill. Frks. „Presse" bekræfter denne Efterretning med Bemærkning om, at det allerede i Juli havde hørt om Tingen, men at det paa Grund af Sagens Alvorlighed havde tiet, indtil Gaulois bragte den paa Bane.

Thinglagsforandring. Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det naadigst bestemt, at Gaardene nyt Mtr.-No. 280, L.-No. 381 og 382 Søndre og Nordre Næsset eller Svartodden, af Sollidens Præstegjeld, af Skyld hver 1 Ort eller tilsammen 2 Ort, hvilke Gaarde tidligere have henhørt til det samlede Frons Thinglag i det forrige Gudbrandsdalens Fogderi, skulle fra 1ste Januar 1870 at regne henhøre til Ringebo Thinglag, Søndre Gudbrandsdalens Fogderi, Kristians Amt.

Kjøbstadspolitilovgivningens almindelige Bestemmelser om Gadeuorden og Roligheds-forstyrrelse samt om offentlige til Dans, Kortspil eller anden Lystighed foranstaltede Samlingers Ophør til et bestemt Klokkeslet om Aftenen er ved kgl. Resolution af 6te ds. gjort gjældende for samtlige Gaarde med underliggende Husmandspladse og Strandsiddersteder i Gaupne Annex til Lysters Præstegjeld, Nordre Bergenhus Amt, med Undtagelse af Gaardene Raanum, Aabyrge, Belgen, Leirmo, Alfsmo og Leirdal.

Veivæsnet. Ved kgl. Resol. af 6te ds. er det i Henhold til Lov om Veivæsnet af 15de Septbr. 1851 naadigst bestemt:

A. At følgende Veie i Namdals Fogderi, Nordre Trondhjems Amt klassificeres som Hovedveie:
1. Veien paa nordre Side af Namsen-Elven fra Ladestedet Namsos til Tosland i Grongs Herred,
2. Veien over Høgnæsfjeldet mellem Bjørumsbrækken ved forannævnte Veilinie og Stendalen i Namsos Herred, og
3. Veien mellem Hammersøval-Bro og Landfoldvik i samme Herred.

B. At følgende Hovedveie i samme Fogderi nedlægges som saadanne:
1. Veien mellem Strømhylden i Namsos Herred og Skage i Overhaldens Herred samt mellem sidstnævnte Sted og Stendalen i Namsos Herred,
2. Veien mellem Hammersøval-Bro og Ytternæsset paa Hammersø i Namsos Herred,
3. Veien mellem Strand og Kolvereid i Kolvereids Herred, og
4. Veien fra Leer i Grongs Herred over Naaløifjeldet og Galguften til Kongsmo i Kolvereids Herred.

Overretssagfører Isak Simers er ved høieste Resol. af 9de ds. naadigst beskikket til Medlem af Laane- og Diskonteringskommissionen i Vadsø.

Cirkulære fra Departementet for det Indre til Amtmændene, dat. 15de November.

Den engelske Søfartslov af 1854 paalægger i dens § 448 vedkommende Vraginspektør („receiver of wreck") eller i hans Fraværelse Stedets Fredsdommer, naar der tilstøder et Skib nogen Ulykke paa Kysterne af det britiske Rige, snarest muligt at indhente edelig Forklaring af de til Skibets Besætning henhørende Personer, betræffende Fartøiets Navn og Takling, Skipperens, Redernes og Ladningseiernes Navne, Fartøiets Afseilings- og Bestemmelsessted, Anledningen til den indtrufne Ulykke, den Hjælp, som er ydet, samt endelig om saadanne andre Omstændigheder, vedkommende Skibet eller dets Ladning, som det ansees nødvendigt at erholde oplyste, hvorhos det er foreskrevet, at der af Forklaringerne skal tages tvende Udskrifter, hvoraf den ene skal tilstilles Board of Trade og den anden Lloyds Sekretær i London, for af denne at bringes til offentlig Kundskab.

Da denne Bestemmelse med Hensyn til Fremmede Fartøier alene gjælder, naar Ulykken er indtruffen inden britisk Jurisdiktion, har den storbritaniske Regjering gjennem sin Minister i Stockholm anholdt om den svenske og norske Regjerings Samtykke til, at der tilstaaes de i ovennævnte Paragraf af den engelske Søfartslov omhandlede Autoriteter Ret til at afkræve Personer hørende til Besætningen paa svenske og norske Fartøier, som ere strandede ved den britiske Kyst, edelige Forklaringer, selv om Ulykken er indtruffen i længere Afstand fra Kysten end de tre engelske Mile, der danne Grændsen for den britiske Jurisdiktion.

Da det i Handelens og Søfartens Interesse er af Vigtighed, at nøiagtige og fuldstændige Oplysninger angaaende Søulykker uden Vanskelighed kunne erholdes af vedkommende Myndigheder, og da den norske Søfartslov gjør det i Almindelighed til Pligt for norsk Skipper i indtræffende Ulykkestilfælde, uden Hensyn til hvor Ulykken er skeet, for vedkommende Øvrighed paa det første Sted, hvor Leilighed dertil gives, at foranledige afgivet saadanne edelige Forklariger, som i den engelske Søfartslov § 448 omhandlet, er der under 9 Juli sidstleden for norske Fartøiers Vedkommende bleven afgivet naadigst Bestemmelse overensstemmende med det af den storbritaniske Regjering fremsatte Ønske. Som Følge heraf ville norske Fartøiers Førere samt de til deres Besætning hørende Personer, naar der er tilstødt Fartøiet nogen Ulykke ved Kysten af det britiske Rige, have at afgive de omhandlede, i den engelske Søfartslov bestemte edelige Forklaringer for britiske Autoriteter, ogsaa naar Ulykken er indtruffen udenfor britisk Jurisdiktion.

Hvilket herved meddeles til videre fornøden Kundgjørelse i Hr. Amtmandens Distrikt.

(Rigst.)

Den morgenbladiske Kritik over „De Unges Forbund" har ude ved Jæderen kaldt tillive nogle Dønninger, som derfra gaa tilbage til sin store Moder Morgenbladet, hvor man nemlig idag „efter Opfordring" aftrykker en i „Stavanger Amtstidende" optagen Kritik over Arbeidet. Det kunde være lysteligt nok at fiske op nogle af disse grinagtige stavangerske Skabninger, for af Yngelens Egenskaber at vise „Udavlens" Fortrinlighed. Men da Publikum, som allerede kjender med hvilken ukritisk Appetit Morgenbladet gav sig til at sluge Ibsens sidste Arbeide, ikke kan tvivle paa, at Efterkommerne ei staa tilbage for Forbilledet i Henseende til Gabets og Fordøielsesredskabernes Størrelse og Udstyr, tro vi, at nogen Forevisning af Exemplarerne er unødig. Vi maa kun gjøre opmærksom paa, at „Stavangeren" banker paa en feilagtig Dør, naar han søger de „fornærmede Medlemmer af den stensgaardske Familie" i Dagbladets Leir. Dagbladets Anmelder holdt sig til de æstetiske Sider ved Ibsens Lystspil; og saa langt fra at blande Partihensyn ind i Bedømmelsen, advarede han tvertimod de paa Grund af de sidste Begivenheder ledige og misfornøiede Mandskaber af de Gamles Forbund mod at begynde Krigen i Tillid til at Ibsen var deres Vaabensmed. Anmelderen gjorde opmærksom paa, at Ibsens Opgave ogsaa i dette Arbeide havde været høit hævet over at tjene Døgnets elendige Partiformaal, og karakteriserede den private Brug, Morgenbladspartiet har gjort af Stykket, som „naiv". Et andet Ord kunde maaske nu, efter alt hvad der siden er skeet, været mere træffende; men hvem kunde vel dengang tænke, at man skulde opleve, hvad man nu har oplevet?

Havnen. Veiret er idag mildt med 3½ Graders Varme og et lidet Hæng af sydøstlig Vind. I Nordsøen har i de sidste Dage været Storm af vestlig Vind, der har ført en Flaade af Fartøier ind i Fjorden; saaledes skal der idag ved Drøbak være talt 40 a 50 Fartøier under Opseiling hertil. Dampskibet „Argo" hidkom idag Morges fra Hull med over halv Ladning Stykgods, det løb igaar ind til Horten, hvor det lossede 2 Kanoner til Monitoren, hver Kanon til en Værdi af 11,000 Spd. og en Vægt 36,000 Pund.

Traktat med Siam. Ratifikationerne af Handelstraktaten mellem de forenede Riger og Siam blev i Torsdags udvexlede i London mellem Magternes Befuldmægtigede, vor Gesandt i London Baron Hochschild og Sir John Bowring.

Premierleitnant N. J. Gregersen af Throndhjemske Brigade er bleven tilkjendt det svenske Krigsvidenskabsakademis anden Pris, en Bronzemedalje, for en Besvarelse af Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse det hurtigskydende Bagladningsgevær vil komme til at udøve paa Taktiken.

Lofotfisket. Fra Amtmanden i Nordlands Amt har Indredepartementet modtaget følgende Telegram, dat. Bodø den 14de ds.:

Efter sidst ankomne Post meddeles: siden min sidste Beretning af 3die dt. intet Storsildfiske af Betydenhed i Vesteraalen. Faa Kjøbere og fremmede Fiskere samlede.

Indberetning fra Amtmanden i Lister og Mandals Amt angaaende Høsten, dateret 4de November:

Høsten i Lister og Mandals Amt formenes gjennemsnitlig hellere at være over end under et Middelsaar. Den er dog meget forskjellig. Idethele bedst langs Kysten. I de øvre Bygder har Nattefrosten i Slutningen af August og Begyndelsen af September gjort nogen Skade, især paa Poteterne, tildels ogsaa paa Kornet.

Det egentlige Lister (Vanse) har et meget godt Aar, „henimod et Kronaar"; gjælder især Korn og Poteter. Bakke og Kvinesdal meget godt Aar. Hægbostad idethele under et Middelsaar; for Poteterne Misvæxt. Siredalen godt Heaar; Kornet for det meste godt, men paa enkelte Gaarde har Frosten gjort betydelig Skade; Poteteshøsten mindre god, ligeledes paa Grund af Frost.

I Mandals Fogderi er Høsten maaske jevnere, idet Beretningerne der mest gjælde om noget under eller over et Middelsaar. Omgivelsen af Kristianssand har et godt eller meget godt Aar. I Undalen og Mandalsdalen er det middels og nogle Strøg under. Avlingen kom dog gjerne godt i Hus, saa at den vel vil vise sig drøi.

Om Potetessygen høres kun lidt. Undtagelsesvis mærkes den hist og her.

Snemængde. Her har i de sidste Dage, skriver „Hamars Stiftst.", faldt saameget Sne, at her nu er fuldstændigt Føre, ligesom her ogsaa i alle andre Henseender er fuld Februarvinter. I Østerdalen skal Sneen, ifølge Reisendes Beretning, være faldt i saadan Mængde, at selv ældre Folk ikke kan mindes større Snemasser selv midt i den digreste Vinter.

Knivstik. I Arendal blev nylig ifølge „D. vestl. Tid." en Politikonstabel bibragt et meget slemt Knivstik i Ryggen af en noget beruset Person, som han skulde transportere ud af Byen. Fyren blev heldigvis strax arresteret og vil saaledes faa sin velfortjente Straf.

Fattig paa Gods, men rig paa Børn. (Fjeldp.) Etsteds paa Kvikneskogen i Nærheden af Landeveien, hvor Øiet falder paa en trist og øde Egn, bor en Inderstfamilie, bestaaende af Mand og Kone med 7 Børn i Alderen 8 Aar og derunder. Familien er saa fattig, at den ikke eier en Ko, en Sau eller det ringeste, uden hvad der indflyder gjennem Mandens ujævnt faldende Arbeidsfortjeneste, da Konens Pligter mod to Par Tvillinger og de øvrige Børn fængsler hende til Hjemmet og holder hende fast i dets daglige Sorger. Fattigkommissionen har derfor været nødt til at yde nogen Bistand til Familiens Underholdning og bevilger den en Understøttelse, som i 1868 bestod i 1 Vog Mel pro anno og for de 9 første Maaneder af indeværende Aar i 2 Vog, men som fra 1ste Oktober er forhøiet til 2 Spd. om Maaneden, da Manden kom under Justitiens Tiltale, fordi han, paavirket af en daarlig Kammerat, paa en nærliggende Sæter stjal en Del Madvarer til en Værdi af omtrent 1½ Spd. — For dette Lovbrud er han nu dømt til 6 Maaneders Strafarbeide, og hans Kone med 7 Børn skal imidlertid forsøge at leve af Bidraget, som er 1 Skilling daglig for enhver af dem. Det synes mig ikke ganske klart, at dette vil være muligt, og jeg er enig med de Lagrettesmænd, som under Justitssagen udtalte sig om Familiens Stilling, at det næsten er ubegribeligt, hvorledes disse Folk har kunnet friste Livet.

Da Tilfældet har afsløret disse Nødlidendes Tilværelse og Skæbne, og jeg ikke kan erindre, at menneskelig Nød er traadt mig imøde med større Krav paa Deltagelse, end ved denne Leilighed, har jeg troet at kunne tillade mig en direkte Opfordring til Almenheden i disse Bygder om her at stride ind med Hjælp og Bistand. Konen skildres som meget flink og stræbsom, og hvad Manden angaar, da fortalte Lagrettesmændene, at han hidtil altid havde været paalidelig og arbeidsom, og fra min egen Erfaring kan jeg bevidne, at han under Justitssagen viste sig meget bedrøvet, saa at paa ham kan anvendes, hvad vor store Digter engang skrev:

„han græd gudsjammerlig,
da man ham førte væk."

Dersom Nogen skulde føle sig opfordret til at yde lidt i Penge eller in natura til denne Familie, vil Bidrager blive modtaget af Landhandler Aasland i Tønset og Overrettssagfører Nynning paa Røros.

Nysted i Tønset den 8de November 1869.

F. Norgrenn.

Tøveiret har idag indfundet sig for Alvor og Frygten for Vandmangel er saaledes over. Inat regnede det alvorligt.

Rettelse. I Opsatsen om „Folkeoplysningen" i No. 266 staar i 3die Spalte: „Norsk Folkeblad", læs: „Norske Folkeskole".

Et og Andet.

Varselstelegrafer paa Jernbanetog. Saavel hos os som i andre Lande har de Reisende, indespærrede som de ere i Jernbanevognen, fundet sig foruroligede ved Tanken om, at de ikke kunne gjøre Lokomotivføreren nogen Melding om opkommende Fare. I Köln. Zeit. for 12te ds. læses imidlertid om en „Lufttelegraf", som i Sommer har været prøvet paa nogle tydske Jernbaner, og nu vil blive indført paa dem alle. Indretningen beskrives ikke nærmere, men den har vist sig ualmindelig god, og Passagererne ville blive gjorte bekjendte med, hvorledes de i paakommende Tilfælde skulle bruge den.

Som Følge af Jordskjælvet i Tydskland har en forlængst udtørret Saltkilde ved et hessisk Badested igjen begyndt at springe.

Da Kong Gustav den 3die en Gang reiste igjennem Byen P., havde Borgerskabet opnævnt en Deputation, bestaaende af 3 Personer, som skulde modtage Hs. Majestæt ved Stadsporten. Den Ældste havde som Ordfører belavet sig paa en lang og opskruet Tale. Da Kongen ankom til Stadsporten, steg den valgte Ordfører med en gravitetisk Mine et Trin frem og begyndte at udfolde det Papir, hvorpaa han havde Talen skrevet. Men Papiret rystede i hans Haand, og han kom efter mangen Kremtning og Harkning ikke ud med mere end: „Stormægtigste og allernaadigste Konge", hvilket han gjentog to a tre Gange. Den Deputerede No. 2, der ikke uden en Smule Avindsyge havde seet sig forbigaaet, syntes, at Kongen begyndte at blive urolig, hvorfor han puffede No. 1 tilside og bemægtigede sig, idet han traadte frem, Papiret og begyndte høitideligen at læse: „Stormægtigste, allernaadigste Konge" — — —, men No. 1 som ei kunde glemme den ham overgaaede Tort, hviskede den Anden fra og til i Øret: „Din s—kr—de Kanalie, din Skurk. Dette skal Du have betalt" etc. Kongen, som ikke længere kunde holde sig alvorlig, brød ud i en munter Latter, saa at Taleren No. 2 ogsaa kom ud af det og begyndte forfra igjen; men da traadte No. 3, der var Kobberslager og Finne, frem, tog Papiret fra Kammeraten, lagde det sammen og overrakte Kongen det med de Ord: „Eders Majestæt, vær saa god og læs selv".

Strikkemaskine. I de amerikanske Blade læses: I Chikago gjøres der af Dhrr. Brothers & Ko. Forsøg med en selvvirkende Strikkemaskine, der i 6 Minutter forfærdiger en Strømpe. Disse Strømper ere uden Søm, sidde fortræffeligt, kunne sælges for en Fjerdedel eller Sjettedel af den Pris, som nu betales for Strømper af hvilketsomhelst Slags, og afgive desuagtet god Fortjeneste for Manufakturisten. Eierne af denne Maskine, hvorpaa haves 17 Aars Patent, agte ved Salg af Halvdelen af Patentet, eller ogsaa ved Aktietegning at tilveiebringe en Driftskapital af 500,000 Dollars. Maskinen antages at ville fremkalde en stor Revolution i Strikke-Industrien. Chikago vil opnaa betydelige Fordele af Opfindelsen, ikke alene derved, at denne By vil blive Sædet for denne nye Industrigren, men ogsaa derved, at Raaproduktet paa dette Sted antageligen kan anskaffes billigere end paa hvilketsomhelst andet Sted inden de forenede Stater.

Høi Alder og lang Tjenestetid. Fra Asby i Sverige berettes: Den 26de Oktober afgik Orgnaist og Klokker Isak Isakson ved Døden i en Alder af henved 96 Aar og efter 70 Aars Tjenestetid inden samme Herred.

Apothekerske. Den russiske Keiser har, efter Forslag fra Medicinalraadet i Helsingfors, meddelt Raadmandsdatteren Hilda A. Brumberg Tilladelse til at underkaste sig farmaceutisk Examen, samt efter bestaaet Examen at forestaa et Apothek.

Haarhandel. I Nordamerika udgjør Handelen med Haar en betydelig Industrigren. Alene i Newyork findes der over 20 Handelsfirmaer, der alene afsætte Haarsager. Fletter af 20 Tommers Længde betales med 50 Dollars pr. Skaalpund, hvorimod Fletter af 40 Tommers Længde koste 120 Dollars. Denne overdrevne Pris har foranlediget Spekulationen til at udfinde et Middel, der kunde erstatte Haaret. Et Slags Hamp har man anvendt hertil, men da ogsaa denne Artikel blev for dyr, har man begyndt at benytte et Slags Bast, som naar det tørres, udkjemmes og olies bliver et brugeligt Material. Dette Fabrikat gaar under Navn af „japanesisk Haar". Frisørregningerne spille nu for Tiden ingen ubetydelig Rolle, da en Chignon betales med fra 2—5 Dollars og derover; enkelte Lokker, som falde nedover Skulderne, koste fra 2—6 Dollars, og en enkelt Frisering betales med fra 2—5 Dollars.

Bedøvende Middel for Bier. Birøgtere ere ofte ved deres Arbeide med Kuberne udsatte for de opirrede Biers Stik. Man har forsøgt flere Midler til at bedøve Bierne med, men dels ere de befundne farlige for Biernes Liv, dels udfordre de en særdeles Kunstforstandighed hos Birøgteren. En tænksom Bielsker paa Ringeriget anvender et ganske simpelt og uskadeligt Middeel, hvorved al Ulempe undgaaes saavel for Bierne som for Røgteren. Naar han vil arbeide med sine Kuber, fugter han et lidet Stykke Svamp eller i Mangel heraf lidt Bomuld med 1 Theske Nafta, som han bringer ind i Kuben igjennem dennes Aabning, som derpaa dækkes til. Faa Minuter bagefter falde Bierne bedøvede ned og kan man nu uden Fare behandle Kuben som man vil.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 16de November.

Baron Werther erklærede i Audientsen hos Keiseren, at han efter sin Konges udtrykkelige Ønske paa det kraftigste vil bestræbe sig for at befæste det venskabelige Forhold mellem Frankrige og Preussen samt Nordforbundet, hvilket er baseret paa gjensidige Interesser og levende ønskes af begge Lande. Keiseren svarede, at han forstaar at skatte dette Kongens Ønske, ligesom han selv ønsker det samme og at Gesandten skulde være forvisset om en velvillig Modtagelse.

Konkurs. Kongsvingers Skifteret: Brændevinshandler Ole Pedersen Herdahl den 10de ds. Samling d. 30te d. M. Fordringer meldes inden 31te Decbr. og prøves den 13de Januar næste Aar. — Trondhjems Skifteret: Handelsgartner Edvard Thoresen den 9de Novbr. Samling den 20de ds. Fordringer meldes inden 30te Decbr. og prøves den 22de Januar næste Aar.

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Handelsborger Anton Andresens Konkursbo. Samling den 26de ds. Østre Totens Skifteret: Gaardbruger Niels Alfstads Konkursbo. Samling den 13de Decbr. førstk. Romsdals Skifteret: E. Tellefsen & Ko.s Konkursbo. Samling 12te Decbr.

Proklama. Saltens Skifteret: I Boerne efter: Inderst Peder Pedersen Haafjeld af Ofoten; Gaardmand Josef Mathiesen Sørfjord af Lødingen; Gaardmand Jakob Kristiansen Førfjordskjærs Hustru, Elen Johanne Pedersdatter af Folden; Ungkarl Markus Johannessen af Bodø; Enkefru Lorine Bergitte Green af Skjærstad og Gaardmand Svend Hansen Østerkløft ligeledes af Skjærstad — med Aar og Dags Varsel fra 25de Oktober. Sands Skifteret: I Boet efter Skibsfører John Johnsen Brigsverds Hustru. 6 Mdrs. Varsel fra 11te Novbr. Gjerpens Skifteret: I Boet efter Christen Jensen Langjordet af Holden. 3 Mdrs. Varsel fra 12te Novbr.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar lavest nordenfor Stat. Vinden er SOlig i Bodø med Sne, SSVlig i det sydlige Norge, frisk til stærk nordenfor Stat, Temperaturen er steget stærkt paa Østlandet. Taaget øsenfor Næsset. Udsigterne ere til samme Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 17de November.

Grosserer A. Kiær fra Fredriksstad, Hagemann fra Tønsberg, Blix fra Kristianssand, Mustad fra Vardal, Østbye fra Hamar, Ingenier Lassen fra Ringerige, Toldbetjent Meydell fra Kristianssand, Toldinspektor Stang med Frue fra Kongsvinger, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

„Haahaa!" udbrød Jægermesteren overrasket og lo høit, „hvem er det, som ræsonnerer derinde i Krogen? Naa, kom frem Du Lille!"

„Jeg liden? Vent bare til jeg kommer ud, lille Onkel, saa skal Du faa se om jeg ikke er stor nok!"

Med disse Ord hoppede Olivia ned paa Marken, stillede sig paa Taaspidserne ved Siden af ham og strakte sig saa meget, som hun var istand til. Men hvorvel hendes slanke og smidige Skikkelse var over Middelshøide, saa hun dog ud som en Linerle ved Siden af den vældige Ørn.

„Ser Du", sagde hun lidt mindre stormende, „jeg rækker Dig næsten til Skulderen, og det er mere end nok for en respektabel Pige."

Rak som et Lys saa Farbroderen et Øieblik ned paa hende med en skalkagtig Mine og et godmodigt Smil; derpaa løftede han hende hurtigt op fra Marken lig en Fjær, tog hende paa den ene Arm og bar hende under de Øvriges Latter ind i Huset, hvor han med dundrende Stemme raabte:

„Sabina, Sabina! kom hid, saa skal Du faa se, hvorledes en Tommeliden fra Berlin ser ud."

Sagte og forsigtigt, som om det havde været et skrøbeligt Legetøi, satte han den forskrækkede Pige ned i Forstuen, tog hendes Hoved varsomt mellem sine grove Næver og kyssede hende flere Gange paa Panden, idet han udraabte:

„En slig liden Pusling, en slig Maaneskinsprinsesse, der tror at være ligesaa stor som sin store Onkel . . . Dit lille Skogtrold, Du ved nok, hvorledes Solen ser ud, som selv har hele Hovedet fuldt af Solstraaler!"

Medens Onkelen med Stormskridt bar den unge Pige op ad Trappen, havde hun mistet Hatten, og en usædvanlig Rigdom af blondt Haar var derved kommen tilsyne; den klare Guldglands af dette Haar forhøiedes endnu mere af de vakkert tegnede Øienbryn og de lange Øienhaar, som var aldeles sorte.

Et ældre Fruentimmer var imidlertid kommen ud gjennem en Sidedør, og øverst paa Trappen viste sig nogle Ansigter, som imidlertid hurtig trak sig tilbage, da Jægermesteren saa derop.

III.

Pintse! Saa længe et Træ blomstrer, en Lærke hæver sig kvidrende mod Skyen og en klar Vaarhimmel ser ned over os, vil dette Ord udøve en Tryllemagt over vore Sandser. Egoismens haardeste Isskorpe brister ved Klangen deraf og et Eko af flygtede Vaarglæder vaagner derved i det under Alderens Snekulde eller af Lidelse og Bekymring stivnede Hjerte.

Pintsen staar for Døren. En svag Vind blæser over Thüringerbjergene og jager bort fra deres Isse den sidste Sne, som stiger hvirvlende op lig lyse Vaarskyer. Fjeldtoppene smykker sig lidt efter lidt med spæde Bjørnebærranker og et rødlet og frodigt Tyttebærris. Dernede hopper den smale Bæk jublende ud af Skogsbrynet og frem over Sletten. Den enlige Sag har paanyt begyndt sit glade Bulder, og Frugttræerne strør sine Blomster over dens lave Tag.

Udefter Landeveien, som løber gjennem en vakker Dalsænkning i Thüringerskoven, ruller den fuldpakkede Postvogn, som skal føre den Ferberske Familie til dens nye Hjem.

Det var tidligt om Morgenen, og en liden Taarnklokke i Nærheden forkyndte med svage Slag at Klokken var tre. Den gamle Veistolpe og en Flok stadselige Hjorter, som viste sig ved Kanten af Skoven, var ogsaa de eneste, som nød Synet af et ungt, lykkeligt seende Menneskeansigt.

Olivia havde bøiet sig langt ud gjennem Vognvinduet og indsugede i dybe Drag den friske Skogluft, der, saa, forekom det hende, i et Øieblik havde befriet hendes Øine og Lunger fra Hovedstadens Støv. Ferber sad ligeoverfor hende. Ogsaa han nød Egnens Skjønhed, men betragtede med endnu større Glæde sin Datter; hendes Øine straalede af Henrykkelse ved Synet af den herlige Natur og af uudsigelig Taknemmelighed for Forandringen i deres Livsforholde. Hvor flittigt havde hun ikke arbeidet med sine Hænder, efterat den utaalmodigt ventede Udnævnelse endelig var kommen fra Fyrsten! Og hvor meget havde hun ikke havt at gjøre siden den Tid! Hvor iøvrigt havde hun ikke taget sin drøie Andel af Forældrenes Flytningssorger! Fyrsten havde vistnok bevilget sin

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Wichtig für Bücherfreunde!

Unter Garanti für neu, komplet, fehlerfrei, zu herabgesetzten Spottpreisen.

Der illustrirte Hausfreund, Scherz und Ernst zur Unterhaltung und Belehrung, 2 Bde. mit 140 saubern Stahlstichen und Illustrationen. 1869 nur 18 Sgr. **Die Kriege Preußens gegen Oesterreich** von 1740 bis 1866. 20 Theile, gr. Oktav mit 20 Stahlstichen. 35 Sgr. **Tetzner**, Geschichte Preußens von Anfang bis auf die neueste Zeit. 3 Bde., 1300 Seiten stark, mit 28 prachtvollen Stahlst. 35 Sgr. **Willibald Alexis**, Romane und Novellen. 6 Bde., gr. Oktav, Ladenpreis 10½ Rthlr., nur 45 Sgr. **Der große deutsche Anekdotenschatz** in 1000 humorist. Anekdoten, Erzählungen, Gedichten, Puffs ꝛc., 10 Bde., gr. Oktav, 1 Rthlr. **Lange**, Geschichte der Preuß. Landwehr, 6 Theile, 15 Sgr. **Capt. Chamier's** sämmtliche beliebte Seeromane, 15 Bd. Oktav, 58 Sgr. **Capt. Wilson's** sämmtliche beliebte Seeromane, 6 Bde., 1 Rthlr. **Ostindien**, malerisch-historische Beschreibung dieses höchst interessanten Erdtheils, großes Prachtwerk mit 24 Prachtstahlstichen, 1 Rthlr. **Okens** naturgeschichtlicher Bilder-Atlas zu allen Naturgeschichten mit 300 sauber kolorirten Abbildungen, Quart, 1 Rthlr. **Bibliothek historischer Romane** der besten deutschen Schriftsteller, 12 dicke, große Bände Oktav, Ladenpreis 18 Rthlr., nur 45 Sgr. **Die Justizmorde aller Länder**, interessant erzählt. 20 Theile, gr. Oktav mit sehr vielen Illustrationen, 1 Rthlr. Enthüllungen aus Klöstern aus der neueren Zeit, 10 Sgr. Polizeigeheimnisse und der Jesuit. Höchst interessanter Roman aus der Neuzeit. 5 Bde., 1 Rthlr. **Frauenschönheiten**. Beautés de femmes, mit 24 brillanten Photographien von Frauengruppen in reizendsten Positionen, eleg. gebd. mit Goldschnitt, 3 Rthlr. Neuer Venusspiegel mit Kupfern (versiegelt), 1 Rthlr. **Schönheits-Album**, 24 Photographien von Frauengruppen in reizendster Stellung, sehr elegant, 2 Rthlr. Die Kunstschätze Berlins, Prachtwerk mit 24 Photographien, eine Auswahl aus den Königl. Kunstanstalten Berlins, eleg. geb. mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Hogarths Bilder mit der ausführlichen Lichtenberg'schen Erklärung mit ca. 100 Stahlstichen, Prachtband, 3½ Rthlr. **Die Schweiz**, malerisch und romantisch, mit 78 feinen Abbild. 25 Sgr. 1) **Schiller's** sämmtliche Werke, vollständige Originalausgabe in 12 Bdn. 2) **Göthe's** Werke, 6 Bände. 3) **Menzel**, Classischer Hausschatz aller Nationen, 722 Seiten gr. Oktav, Prachtwerk, eleg. Alle 3 Werke zusammen nur 3 Rthlr. **Hamburger Novellen**, pikant, interessant, 3 Bde., 25 Sgr. **Bibliothek** der besten englischen Romane (Deutsch), 12 Bde., Ladenpreis 6 Rthlr. nur 1 Rthlr. **Zschokke's** humoristische Novellen, 3 Bde., 42 Sgr. Rafael-Album mit 24 prachtvollen Photographien Rafaelscher Meisterwerke, eleg. gebd. mit Goldschnitt 2½ Rthlr. Mexiko, Land, Volk und Reisen. Prachtwerk, gr. Oktav mit 18 Prachtstahlst. 1 Rthlr. **Sophie Schwartz**, Romane aus d. Schwedisch. 118 Bde., 3 Rthlr. 28 Sgr. 1) **Shakespeares sämmtliche Werke**, illustrirt, neueste Auswahl in 12 Bdn. mit Stahlst. in reich vergoldeten Prachtbänden. 2) **Shakespeare** und seine Freunde. 3 Bde. gr. Oktav. Dieses Werk allein kostet im Ladenpreis 4½ Rthlr. Beide Werke zusammen nur 3 Rthlr. **Alexander Dumas** Romane, hübsche deutsche Kabinetausgabe, 128 Bd., 4 Rthlr. **Feierstunden**, in 100 ausgewählten Erzählungen. Romanen, Novellen ꝛc. 2 Bde. Quart mit vielen Illustr., sehr elegant, 28 Sgr. Dr. Heinrich, vollständiger Selbstarzt für alle Geschlechtskranke, 1 Rthlr. 1) **Lessings** Werke, eleg. schöne Oktavausgabe. 2) **Körners** sämmtliche Werke, Prachtband. 3) Viktor Hugos Gedichte. Alle drei Werke zusammen 2 Rthlr. **Bibliothek** deutscher Original-Romane, 10 dicke Bde., gr. Okt. Ladenpreis 15 Rthlr. nur 35 Sgr. Malerische **Naturgeschichte** der 3 Reiche, 750 Seiten Text mit 330 prachtvoll. kolor. Kupfern, Prachtband, 50 Sgr. **Boz**, ausgewählte Romane, 43 Bde., 1 Rthlr. Casanovas Memoiren, vollständigste deutsche illustrirte Ausgabe, 17 Bde. Oktav. 7 Rthlr. **Das malerische Rheinland**, 400 Seiten stark, mit 100 feinen Abbild., 1 Rthlr. 1) **Cooper, Capt. Marryat** und **Ferrys** ausgewählte Romane. 80 Bde. 2) Die Kaiserbrüder, historischer Roman, 4 Bde. gr. Okt., 1200 Seiten stark, (einer der schönsten historischen Romane der Neuzeit), welcher allein im Ladenpreis 5 Rthlr. kostet. Alle 3 Werke zus. 2 Rthlr. **Mythologie illustrirte**, aller Völker, 10 Bände mit mehreren 100 Abbild. 35 Sgr. Das siebenmal versiegelte Buch der größten Geheimnisse, 1 Rthlr. Abentheuer des Chevalier **Faublas**, vollständigste Ausgabe, 2 Bände gr. Oktav, 2 Rthlr. Jettchen und Minner, 4 Bde. 1 Rthlr. Agnes und Huldes Memoiren, 4 Bd. 1 Rthlr. Neue Frauenschule, 3 Bde. 4 Rthlr. Grecourts Gedichte, 1 Rthlr. **Das Noviziat**, 3 Bd. 4 Rthlr. Leben einer Sängerin, 2 Rthlr. Die Verschwörung von Berlin, 2 Rthlr. Der Kreuzzeug der Schwarzen, höchst interess., 2 Bde. 18 Sgr. **Hamburger Broschüren** von 10 Sgr. bis 4 Rthlr., je nach Ordre. **Eugen Sue's Romane**, hübsche deutsche Kabinetsausgabe, 128 Bde., nur 4 Rthlr. 1) Meskewitz und Tscherkessen, 2 Bde. mit Kupfern. 2) Spanien und Portugal, malerisch-historische Beschreibung der Pyrenäischen Halbinsel mit **12** Prachtstahlstichen. Beide Werke zusammen statt 5 Rthlr. nur 1 Rthlr. Das weltberühmte echte **Düsseldorfer Künstler-Album**, Prachtkupferwerk ersten Ranges mit den vielen Kunstblättern (jedes Blatt ein Meisterwerk), nebst erklärenden Text. Quarto. Prachtbände mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Walter Scotts Romane (deutsch), 108 Bde. 4 Rthlr. Die Dresdener Gallerie mit 24 prachtvolle Photographien, elegant gebd. mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Die Fortpflanzung des Menschen und die heimlichen Gewohnheiten bei der Geschlechtern, mit 24 saubern Abbild., 45 Sgr.

Musikalien.

Der musikalische Hausfreund. Festgabe für geübte Spieler, 12 elegante Salon-Compositionen, enthaltend: **Groses Hamburger Tanz-Album**, das größte existirende, 60 Seiten stark, 1 Rthlr. **Walzer-Album**, 6 der beliebtesten brillanten Walzer von Godfrey, Faust ꝛc. enthaltend, 1 Rthlr. — **Opern-Album**, brillant ausgestattet, 6 Opern enth. nur 1 Rthlr. — 30 der neuesten beliebtesten **Tänze**, einzeln 2½ Sgr., zus. nur 1 Rthlr. Die beliebtesten **Opern** der Gegenwart: Robert, Norma, Stradella, Regimentstochter, Hugenotten, Troubadour, Traviata, Freischütz, Blaubart, Rigoletto, Faust, Martha. Alle 12 zusammen nur 3 Rthlr. — 12 der beliebtesten **Salon-Compositionen** für Piano von Ascher, Jungmann, Mendelssohn-Bartholdy, Richards u.s.w. Ladenpreis 4 Rthlr. nur 1 Rthlr. — **Jugend-Album**, 30 beliebte Compositionen, leicht und brillant arrangirt, prachtvoll ausgestattet, 1 Rthlr. — **Festgabe auf 1870**, brillantes Festgeschenk für Jedermann, 1 Rthlr. **Tanz-Album auf 1870**, 25 Tänze enthaltend, mit eleganten Umschlag, ½ Rthlr. — **50 ausführlichen Tänze** für Violine, zusammen 1 Rthlr. Dieselben mit Clavierbegleitung (orchester parisien), 2 Rthlr. — **Des Pianisten Hausschatz**; 12 brillante Original-Compositionen von den beliebtesten Componisten Godfrey, Kasta, Richards, Ascher u. s. w., Ladenpreis 4 Rthlr. nur 1 Rthlr. 64 der beliebtesten Ouverturen von Mozart, Weber, Rossini, Bellini, Donizetti, Beethoven ꝛc. Alle 64 zus. nur 3 Rthlr. **Mozart's** sämmtl. Sonaten für Piano 1 Rthlr. **Beethovens** sämmtliche Sonaten für Piano 1½ Rthlr. — **Volkslieder-Album.** 100 der beliebtesten Volkslieder enthaltend. 190 Seiten stark 18 Sgr. **Franz Schubert**: Müllerlieder (24), Schwanengesang (14), Winterreise (24), Erlkönig ꝛc. (22). Alle 84 Lieder zus. nur 1 Rthlr. — **Chopins** 6 berühmte Walzer, 1 Rthlr., dessen 8 berühmte Polonaisen 1½ Rthlr.

Gratis erhält Jeder außer den bekannten werthvollen Zugaben zur Deckung des geringen Portos bei Bestellungen von 5 und 10 Rthlr. noch neue Werke von Auerbach, Mühlbach, Classiker und illustrirte Werke gratis.

Jeder Auftrag wird stets sofort prompt ausgeführt. Man wende sich direkt an:

Sigmund Simon
in Hamburg,
Große Bleichen Nr. 31,
Bücher-Exporteur.

Damehatte

af udmærket Kvalitet, fra **42** Skilling, og Herrehatte fra **96** Skill. samt nye Former realiseres fra Fabriken i Nedre Slotsgade 4.

N. M. Hansen.

P. J. Opsahl,
Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

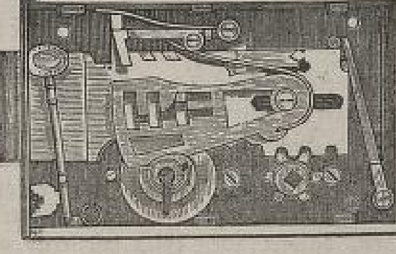

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

---

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum }
Cichorie, smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do. } udsøgte Huder.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere 57 Spd.
Do. „ do. „ Skræddere 52 —
Armmaskiner for Skomagere . . 46 —
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs) 10 —
Do. paa Stativer 14 —

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Byggetomter
&
Landsted

paa Vestkanten af Byen er tilsalgs ved Overretssagfører Dahl, Kirkegaden No. 26.

Tjeneste søges.

Mærk.

En ung, frisk Pige, der paa Grund af Arbeidsløsheden er uden Kondition, ønsker Tjeneste, for det Første blot mod Kost og Logis. Billet mrk. „**Uden Løn**" bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

18

nye Tjener en ganske vakker Sum til Reiseomkostninger, og fra Jægeronkelen var der ogsaa kommen Penge, men trods den mest ængsteligt beregnende Sparsommelighed vilde det ikke paa langt nær strække til, og Olivia benyttede derfor ogsaa de faa Hviletimer, som hun daglig havde, til at udføre Arbeider for en Hvidevarehandel; ja, hun sad ogsaa oppe flere Nætter og syede, medens Forældrene sov roligt uden at have nogen Anelse derom.

Under al denne rastløse Travlhed havde den unge Pige blot følt et Dieblik Sorg; men denne havde ogsaa kostet hende nogle bittre Taarer; det var, da to Mænd kom og tog hendes kjære Piano bort for at bære det til dets nye Eier. Man havde været nødt til at sælge det for nogle Daler, da det var gammelt og skrøbeligt og neppe havde været istand til at udholde den lange Transport. Men det havde dog været en saa gammel god Ven i Familien! Dets svage og ikke altid rene Toner havde lydt for Olivias Ører ligesaa kjært og fortroligt som Moderens Stemme! Kaade Barnehænder skulde maaske herefter fare over Tangenterne og plage det gamle Instrument, for at tvinge det til at anstrenge sin svage Stemme indtil det taug for bestandig . . . Men ogsaa den Sorg var nu overstaaet og laa bag hende ligesom saa meget andet, som hun havde havt at savne og undvære, og ikke et Spor efter de forløbne Ugers Besværligheder kunde mærkes i hendes ungdommelige Skikkelse, medens hun fuld af Mod og Livslyst sad og betragtede Dagbrækningen, hvorved hendes straalende Dine bag det graa Slør syntes at skimte et Varsel om kommende Lykke.

Endnu en halv Time færdedes de Reisende paa den jevne Kongevei, men bøiede saa ind i Skoven paa en vel vedligeholdt Kjørevei. Solen traadte allerede frem i sin fulde Pragt og saa med et undrende Smil ned paa Jorden, som i Nattens Løb havde skaffet sig et straalende Briljantsmykke, uden at Himlens Dronning vidste noget derom. Et heftigt Uveir havde efter Midnat draget over Egnen; der havde regnet meget, og store tunge Draaber hængte endnu paa Trær og Buske og faldt kladskende ned paa Vogntaget, naar Kusken kom til at

19

røre ved en nedhængende Gren med sin Pisk. Hvilken herlig Skog! Op fra det tætte Krat hævede sig vældige Trækjæmper og flettede sine tykke Grene broderligt sammen, som om det gjaldt fra det tause, stille Hjem at stænge Lys og Luft ude som to dødelige Fiender. Blot nu og da smøg sig en fin grønfarvet Solstraale fra Gren til Gren ned paa Græsset og Jordbærblomsterne, der i Overflødighed dækkede Marken ligesom Snefloker og nysgjerrigt lagde sine smaa hvide Hoveder paa Veikanten.

Efter en Stunds Reise lysnede det i Skogen og man fik se Jægermesterboligen, som laa midt paa en liden Skogslette. Kjørekarlen blæste i sit Horn, et heftigt Hundeglam lod sig høre og en stor Flok Duer fløi forskrækket op fra Husets Mønning.

I den aabne Dør stod en Mand i Jægerdragt, en virkelig Kjæmpeskikkelse med et vældigt Skjæg, som næsten naaede ham ned paa Brystet. Han skyggede med Haanden for Dinene og betragtede Vognen, som nærmede sig. Han styrtede imidlertid med et Udraab ned af Trappen, rev Vogndøren op og omfavnede Ferber, som sprang ud. De to Brødre laa et Dieblik tause i hinandens Arme, indtil Jægermesteren sagte skjød den Nykomne fra sig og med Hænderne paa hans Skuldre begyndte at mønstre hele den magre, blege Skikkelse.

„Stakkels Adolf", sagde han endelig med rørt Stemme. „Hvor det har taget paa Dig! Naanaa, vent bare, her skal Du snart kvikne til som en Fisk i Vandet . . . endnu kan Alt blive godt igjen — Tusindgange velkommen! Og lad os nu holde sammen indtil det sidste store Jagtraab lyder, da man ikke besværer sig med at spørge om vi vil skilles eller ei."

Han søgte at beherske sin Bevægelse og hjalp ned af Vognen sin Svigerinde og lille Ernst, som han kyssede.

„I har været tidligt paafærde, det maa jeg sige", vedblev han; „det er just ikke almindeligt, naar man har Kvindfolk ombord."

„Tak skal Du have, Onkel", raabte Olivia; „tror Du vi er Syvsovere, som ikke ved, hvorledes Solen ser ud, naar den gjør sit første Morgenbesøg til Jorden?"

Dagbladet.

No. 269. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 18de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederikstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Arneskog, Hosland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Eneback, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brottum, Biri, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Til Publikum.

Der berettes fra paalidelige Kilder, at flere af Byens mest anseede og mest videnskabeligt dannede Læger har fundet det nødvendigt at demonstrere imod Sundhedskommissionen i Anledning af dennes ubetimelige Foranstaltninger mod Skarlagensfeberen. For Publikums Skyld havde det været meget at ønske, at Protesten var bleven offentliggjort, men Konduitehensyn skal have hindret dette. Imidlertid trænger Byen og Tilreisende til at beroliges, og forhaabentlig vil saaledes En eller Anden faa Adgang til at offentliggjøre samme. Det er noget Usædvanligt, som her er skeet; nogen saadan Demonstration mod Sundhedskommissionen har for ikke været nødvendig. Betydningen heraf kan ikke være tvivlsom; maatte kun Stadsfysikus forstaa den! Os forekommer Sundhedskommissionens Fremgangsmaade mildest talt uforsvarlig. Skræmmebilledet fra hinsides Nordsøen afgiver kun en daarlig Dækning for det Ubesindige i Sundhedskommissionens Fremgangsmaade. Faktum er, at der i Oktober og November Maaneder (indtil den 15de), efter Stadsfysikus's egen Opgave, ikke er faldt mere end 1¼ Tilfælde af Skarlagensfeber om Dagen blandt 70,000 Mennesker, og ligeoverfor denne Kjendsgjerning kan Sundhedskommissionens Foranstaltninger ikke forsvares. X.

Theatret.

Den brede og grundfaste Basis, som ethvert mod høiere Formaal rettet Nationaltheater altid maa hvile paa, er de store Verdensdigteres Tragedier og Lystspil. De klassiske Værker blive altid de, som det maa være Theatrets Grundopgave at magte, og det er ved Udførelsen af dem at i dybeste Forstand et Publikum skabes. Der kan gaa mangt og meget over Scenen, Tilskuerbesætningen kan vexle frem og tilbage, og det kan synes som om Theatret ikke eiede noget egentlig Publikum, men hvad der i Grunden knytter det sammen til en Enhed og binder det til Theatret, det er den gjennem Theatrets Tradition erhvervede uvilkaarlige Respekt og Ærefrygt for de store Værker, der altid som Grundpiller ville bære Theatrets aandelige Virksomhed, medens Overfladen kan vexle i det Uendelige.

Denne Tradition maa ethvert Theater søge at oparbeide sig; thi det er blot om de mindre omfattende Værker, de, hvis Opførelse danne Theatrets løbende Gjerning, at man kan sige, at de opføres idag og imorgen, kanske i Vinter, men til næste Vinter ere de glemte; de store Digterværker gaa ikke saaledes sporløst hen over Scenen; det er dem, der dybest anslaa de aandelige Strænge hos Publikum, og det er ogsaa dem, hvis Udførelse vil fæstne sig i Traditionen, saa at de blive Theatrets faste Eiendom, og det er endelig gjennem dem, at Publikum faar den første Ret til Bedømmelsen af et Theaters hele Virksomhed. Med denne Tradition vil ogsaa de fleste Betingelser være givne til Theatrets heldige Virksomhed; med den følger Publikum, med den følger de dygtige sceniske Kræfter og med den følger endelig Bevidstheden om, hvorledes de store Roller skulle gives, hvorledes de klassiske Værker skulle gaa over Scenen.

Ved et saadant paa Traditionen hvilende Theater bliver den artistiske Direktørs Opgave forholdsvis let. Naar han har et frit Overblik over, hvad Tiden præsterer af dramatiske Arbeider, Kunstsands og nøie Kjendskab saavel til Artisterne som til Publikum, saa har han strengt taget det Nødvendige til Theatrets kunstneriske Ledelse; hans Opgave vil hovedsagelig bestaa i at opsøge Roller passende til Theatrets givne Kræfter, Stykker, hvori denne eller hin Skuespiller kan faa Anledning til at vise sin Evne, og han vil overalt føle sig støttet af Traditionen.

Anderledes stille Forholdene sig ved et Theater som vort, der ingen Tradition har, hvis korte Fortid er vekslet, og hvor baade Skuespillere og Publikum maa arbeides op fra Nyt af. Ogsaa her maa de store Værker være Grundopgaven, hvortil der arbeides hen, men det gjælder om noget mere end blot at faa dem opførte paa vor Scene, de maa blive **indførte**. Vi har ingen Fortid, der i saa Henseende kan lette Arbeidet for Skuespillerne; der maa begyndes ganske ud fra dem selv, og samtidigt maa Publikum arbeides op og dets Interesse knyttes ved aandelige Baand til Theatrets Gjerning. Under disse Forhold vil den artistiske Direktørs Virksomhed blive af en ganske anden Betydning end ellers; han vil i enhver Henseende blive Theatrets Hoved. Han er den, gjennem hvem de store Digteres Mesterværker skal indplantes paa vor Scene, og det forlanges derfor af ham, at han skal være en Personlighed, der med Berettigelse kan møde frem Ansigt til Ansigt med et sandt Digterværk, optage dets aandelige Sum og atter bære den op paa vor Scene. Det gjælder her ikke at se feil; thi den første Opførelse af et stort Værk vil altid efterlade sig Virkninger i Traditionen. Hovedsagelig forlanges der af ham, at han i Sandhed skal kunne opfatte Aanden og Tanken i et Digterværk og have Energi og Kraft nok til at „indblæse" den paa vor Scene. Det er for et klassisk Værks Vedkommende ikke nok, at der er en enkelt Skuespiller, som kan glimre i en Rolle; det kommer væsentlig an paa, om Stykkets totale Aand bringes frem, og ved et Theater som vort, som ingen Tilknytningspunkter har i Fortiden, beror dette næsten udelukkende paa den artistiske Direktørs Begavelse.

Dette er, hvad der fra den abstrakte kunstneriske Side kræves af den artistiske Direktør, men analoge Fordringer reise sig ogsaa fra Publikums Side. I Almindelighed skildres Publikum som „det mangehovede Uhyre", der aldrig bliver tilfredsstillet, og denne Betegnelse har vistnok sin Sandhed, men der gives dog ogsaa gode Sider ved Publikum, og de komme altid frem, naar der i Sandhed bliver appelleret til dem; men vi maa tilstaa, dette er ikke Tilfældet under vort Theaters nuværende Ledelse. For at vort Publikum i Sandhed skal være med Theatret, forlanger det en artistisk Direktør, som har dets Tillid, og som magter at lade Kunstens store helstøbte Billeder glide forbi det saaledes, at de træde frem i deres ædle og simple Storhed.

Folket forlanger af sit Nationaltheater, at Kunsten der virkelig dyrkes for Kunstens egen Skyld og ikke spilles over i Hænderne paa Hovedstadens høiere Selskabsliv; det forlanger, at den artistiske Direktørpost bliver besat med en Mand, hvis Virken hører Folket til, og som i sin Stilling føler sit Ansvar ligeoverfor de store Bevægelser i Folket, og hvis Arbeider i dettes Tjeneste han har aandelig Bemyndigelse til. En Ordning, som den nærværende, hvor den artistiske Direktør saa at sige er ganske Inkognito, vil ikke i Længden blive taalt. Der maa nødvendigvis være et Forhold mellem Publikum og den artistiske Direktør; de maa saa at sige kjende hinanden personlig; om de have havt mangen en Strid med hinanden, gjør Intet til Sagen, naar de kun kjende hinanden: hvad der forlanges er, at Publikum ikke skal føle sig fremmed i Theatret.

Da Hr. Brun var bleven engageret til artistisk Direktør, hørte man almindeligvis sige i Kristiania, at man ikke maatte udtale sig om Manden, før man havde seet, hvad han duede til; Ingen kunde jo vide, om han ikke var meget dygtigere end de øvrige, hvorom der var Spørgsmaal, og det er ikke frit for, at denne Tanke blandt meget Andet oftere er kommen til Orde gjennem Morgenbladets Spalter. Man skulde lade Manden have Ro til at vise, hvad han duede til, og det var blot personlige Nærgaaenheder, naar man paa Forhaand vilde udtale sig mod ham. Disse enten meget listige eller meget naive Talemaader slog Kristiania — det være ikke sagt til Hovedstadens Ros — sig til Ro med, uden at mærke de skarpe Vaaben, som laa skjult under denne tilsyneladende saa fredelige Betragtningsmaade. Det var nemlig meget listigt udtænkt, at hente frem en aldeles ukjendt Herre, og saa sige: vive la Concurrence! Det var meget listigt udtænkt, naar man prædikede den Lære, at man var uberettiget til paa Forhaand at dømme Noget om Manden; thi deraf fulgte jo, at Publikums Mening ialfald først skulde komme bagefter, og at man indtil videre skulde tro paa Theaterstyrelsens vise Raadslutninger. Denne Lære indesluttede kort og godt de Konsekventser, at det ikke er Publikum, men Theaterstyrelsen, der har den egentlige Myndighed over Theatret, og at den artistiske Direktørpost er en Embedspost ved Theatret ligesom Maskinistposten osv., og over hvis Besættelse, ialfald fra Begyndelsen af, kun Theaterstyrelsen har nogen Myndighed. At der ikke strax fra Publikums Side blev nedlagt en skarp Protest mod Theaterstyrelsens Foranstaltninger, kan kun forklares deraf, at det endnu ikke var vaagnet til klar Bevidsthed om Theatrets og dets Virksomheds Betydning for Nationens aandelige Liv; men jo længere man er skredet frem mod den nuværende Ordning, des mere har dens Uholdbarhed vist sig, og den ene Protest efter den anden har hævet Hovedet, og forhaabentlig vil Opinionen om ikke længe vide at klare sin Stilling ligeoverfor Theatersagen, saa at den klart kan se, i hvad Retning Udviklingen maa gaa.

Tjenestehestes Maaling.

I Forbindelse med den i „Dagbladet" for 3die ds. førte Anke over Behandlingen af Tjenestehestene ved Holandske Eskadron og sammes Udredere, tør det ikke være overflødigt at henlede Opmærksomheden paa den Maade, hvorpaa Heste, der forevises til Antagelse som Tjenesteheste, blive maalte af vedkommende Dyrlæger og Officerer.

Naar der handles om en Hest's Maal, skulde man tro, at der mentes norske Kvart og Tommer efter justeret Maal; men naar man forevises en Hest til Tjenestehest, da maa man altid være forberedt paa, at denne bliver mindst en Tomme mindre end efter justeret Maal.

Dette Uvæsen tror man at burde henlede Kavalleribrigadens Opmærksomhed paa, for at den kan give bestemt Instrux baade for Maalet og Maaden at maale paa, hvilken Instrux ogsaa maatte være bekjendt for Udrederne.

Idet man afholder sig fra at oprippe de Følger, det paaviste Uvæsen ofte har ledet til, skal man til Slutning fremsætte den Formening, at naar Udrederne maa bære saamange Byrder, maa Staten vel ogsaa kunne ofre saameget til deres Beskyttelse, som Anskaffelse af et justeret Hestemaal ved hver Eskadron og Batteri.

Den 7de Novbr. 1869.

En Udreder.

Om Dyrskuet paa Kløften den 5te Juni sidstleden.

Nærværende Indsender var ogsaa tilstede ved det nævnte Dyrskue, som vistnok var det mindst heldige af Amtets mange Dyrskuer. En Omstændighed var i sær Grad uheldig, nemlig den, at man, efterat Bedømmelseskomiteen havde besigtiget Dyrene, lod ved en Udraaber forskaffe sig Besked om disses Eiere. Da ethvert af de udstillede Dyr var forsynet med et Nummer, kan man ikke forklare sig denne overflødige Undersøgelse paa anden Maade, end ved, at man derved vilde undgaa at støde en eller anden Udstiller, som maatte og skulde have Præmie, hvad enten de udstillede Dyr fortjente det eller ei. Ligesaa uheldigt var det, at Dyr, der allerede flere Dage forud vare solgte til Slagtere, bleve præmiebelønnede. Forsaavidt er jeg altsaa enig med Indsenderen i Gaarsbladet; men naar han griber Anledningen til at hentyde paa, at det i sin Tid afholdte Dyrskue paa Blakjerskandsen var ligesaa uheldigt, da kan jeg ikke længere være enig med ham. Ved Dyrskuet paa Blakjerskandsen blev ikke alene ethvert fremstillet Dyr samvittighedsfuldt undersøgt og bedømt af aldeles uinteresserede Personer, hvoriblandt Hædersmanden, senere afdøde Landbrugsbestyrer Niels Wetlesen; men efterat Bedømmelseskomiteen havde endt sit Hverv ved Tilkjendelsen af Præmierne, gjorde Wetlesen i et længere Foredrag Publikum bekjendt med de Regler, som Bedømmelseskomiteen havde fulgt, samt Kjendetegnene paa et præmieværdigt Dyr og hvorledes Dyret burde røgtes og stelles for at være sin Eier til størst mulig Fordel. At G. N. Aasgaard dengang tog flere Præmier i alle Klasser, var efter udenforstaaende Mænds Dom ikke mere end hvad Retfærdighed og Billighed tilsagde; thi ingen af de øvrige Dyr kunde hverken enkeltvis eller i Grupper maale sig med de af ham udstillede Dyr, det være sig med Hensyn til ydre Kjendetegn, godt Huld og fortrinligt Stel. Ingen sandhedskjærlig Mand vil benegte, at Aasgaard har store Fortjenester af Dyrforædlingen inden Akershus Amt. Man tør endog gaa et Skridt videre og paastaa, at neppe nogen anden Mand inden Amtet kan maale sig med ham i denne Retning. Det skal imidlertid meget til for en Mand, der ved egen Dygtighed kan slaa sig op til en Stilling i Samfundet, at undgaa Misundere, hvorpaa der overalt findes Overflod; og det vilde være beklageligt, om det skulde lykkes Misundelsen at gjøre en dygtig Mand kjed af en Sag, for hvilken han med afgjort Held har virket i en lang Række af Aar. Man haaber dog, at han ikke vil lade sig paavirke af umotiverede Angreb, dog skal man henstille til ham, at naar han næste Gang lader Dyr udstille, dette sker med Tilkjendegivende om, at han ikke agter at konkurrere om Præmier.

For disse Linier tillader jeg mig, Hr. Redaktør, at udbede mig Plads i Deres Blad.

Aker den 18de November 1869.

—d.

Hr. Redaktør.

I Deres ærede Blad No. 260 er indtaget en Opsats med Overskrift: „Fredning af Elg". Da man i Furnæs i en talrig Forsamling har navngivet mig som Forfatter til ovennævnte Opsats og tillige har udtalt skarp Daddel over mig for denne Gjerning, skal jeg herved tillade mig at udbede Hr. Redaktørens Bevidnelse om, at jeg ikke har indsendt heromhandlede Opsats, og at denne ikke er skreven med min Haandskrift. Selv kan jeg forsikre ikke at være Opsatsens Forfatter.

Uagtet jeg er „reist" og „skamskudt" i Furnæs, gaar man dog saaledes glip af baade min Hud og mit Kjød. Dette er jo slemt for DHrr. i Furnæs, som ser Mon i hvert Pund Kjød, som de kan hente hjem fra Ringsakers Aasmark; men det er ikke min Skyld. Tabet er dog ikke stort for DHrr., der er ikke mange Pund Kjød paa min Skrot — det, som er, er gammelt og seigt — og min Hud er hullet som et Sold af alle de giftige Kugler, som man har sendt igjennem den fra Baghold.

Ærb.

Emil Stribolt.

Den forlangte Bevidnelse kan meddeles, da den omhandlede Opsats var sendt fra navngiven Mand og skreven med anden Haandskrift end Hr. Stribolts Erklæring.

Dagbl.s Red.

Kristiania, 18de November 1869.

Ledru Rollin har vægret sig ved at komme til Paris, hvortil de Radikale havde opfordret ham ved en Deputation, bestaaende af Rochefort og et Par Andre, som i dette Øiemed havde begivet sig til London. Hans Vægring forklares let deraf, at han ikke hører til de Amnesterede. Han blev i 1857 indviklet i en Proces angaaende et Attentat paa Keiser Napoleons Liv og dømtes in contumaciam til livsvarig Deportation. Ledru Rollin har altid protesteret imod, at han havde nogen Del i Attentatet, og der kan være Grund til at tvivle om Sandheden af de Vidnesbyrd, som fældede ham; men naar han vender tilbage til Frankrige, maa han lade sin Sag foretage paany og foreløbig underkaste sig det Arrestdekret, som Retten har udstedt imod ham. Ledru Rollin har negtet at gaa ind herpaa, idet han fremsatte meget nærgaaende Beskyldninger mod de franske Domstole, og den franske Regjering vil ifølge Gazette des Tribunaux ikke tilstaa ham et midlertidigt Leide, saaledes som den gjorde ved Rochefort, fordi der er saa stor

Forskjel mellem de Domme, der ere overgaaede dem. I Realiteten gjør det Intet til Sagen, om Ledru Rollin kommer til Paris eller ikke, da hans Valg er umuligt, fordi han negter at aflægge Ed paa Forfatningen. Det er iøvrigt et Spørgsmaal, om han, selv om han fjernede den legale Hindring, vilde have nogen Udsigt til at opnaa Majoriteten, idet hans Manifest til Vælgerne har gjort et overmaade slet Indtryk. Han er Gjenstand for stærke Angreb i Temps, Avenir national og andre Oppositionsblade. I et Dieblik, da Oppositionen anstrenger sig for at opnaa de mest omfattende konstitutionelle Garantier, og beskylder Regjeringen for ikke for Alvor at ville indføre det parlamentariske System, maa det unegtelig have gjort et eiendommeligt Indtryk, at Ledru Rollin udbryder i sit Manifest: Borgere, I svæve i en frygtelig Fare; naar I ikke ere paa Eders Post, saa faa I atter det parlamentariske System. Der er nu Tale om, at Louis Blanc skal opstilles istedetfor Ledru Rollin.

Fra et Valgmøde i Paris: I Rue Doudeauville har der i et kvalmt Lokale samlet sig en Masse Mennesker, som staa tæt sammenstuvede. De, der befinde sig udenfor, kunne ikke trænge sig ind, og de, der ere inde i Salen, kunne ikke komme ud. De Tilstedeværende ere meget utaalmodige; de vente paa Rochefort, og han kommer ikke. Præsidenten, Hr. Grandet, tager Ordet for at underrette Forsamlingen om, at der har meldt sig en ny Kandidat, Hr. Catherine eller Cathrine. Der hersker stærk Støi, og Kandidaten maa have Bureauets Bistand for at opnaa saa megen Stilhed, at han kan skaffe sig Ørenlyd. Endelig kan Hr. Cathrine tale: „Mine Herrer! Jeg vil udrydde Pauperismen ved at gjøre Ende paa Elendigheden. (Sensation. Bevægelse. Enkelte Raab antyde Ønsket om en nærmere Forklaring). Det Middel, hvorved jeg vil gjennemføre mit Program, bestaar i Afskaffelsen af alle Skatter. (Rasende Bravoraab). Jeg tænkte det nok (Kandidatens Stemme havde nu antaget en triumferende Tone); i Begyndelsen vilde De ikke høre paa mig, men nu indse De, hvad der er Tale om. Det er paa Afskaffelsen af alle Skatter, at det Hele beror. Jeg vil indføre en progressiv Indkomstskat. En Arbeider skal betale 3 Frs. om Aaret; en Fabrikant, der beskjæftiger 100 Arbeidere, skal erlægge 300 Frs.; Marschal Vaillant skal give 15,000 Frs., det er ikke for meget. (Nei, nei! Bravo!) Keiseren skal betale en umaadelig Sum om Aaret“. Til Slutning erklærede Kandidaten sig villig til at give alle yderligere Oplysninger, som man maatte ønske af ham. Diskussionen fortsattes, og den ene geniale Ide afløste den anden. Kl. 10½ kom der Bud fra Rochefort om, at han ikke kunde komme, da han holdtes tilbage i Belleville, og Forsamlingen opløste sig øieblikkelig.

Prim har den 11te meddelt Kortes, at to Deputerede, Caimo og Suner, ere blevne dømte til Døden. Efter Septemberrevolutionen var hele Spanien begeistret for Dødsstraffens Afskaffelse, og navnlig herskede der kun en Mening om, at den aldrig mere skulde idømmes for politiske Forbrydelser. Ifølge Patrie er det ikke lykkedes Prim at tilveiebringe nogen Tilnærmelse imellem Unionisterne og de Radikale (Progressister og Demokrater). De kommanderende Generaler ere delte i to næsten lige store Leire, og Prims Forsøg paa at „udrense“ Hæren ved at beklæde alle de høieste Poster med sine Tilhængere ere mislykkede, fordi Regenten, Marschal Serrano, vægrer sig ved at undertegne hans Forslag. I Marinen hersker der stor Misfornøielse; den nærer megen Hengivenhed for Admiral Topete og tilstiller ham Adresser, hvori den forsikrer, at den ikke vil lade ham og hans Parti (Unionisterne) i Stikken. „Dersom denne Situation vedvarer“, tilføier Patrie, „vil den føre til et aabent Brud, og Borgerkrigen begynder da igjen“.

Ifølge frankfurtske Aviser skal der nu være Tale om at ophæve det paa Kurfyrsten af Hessens Formue og Eiendomme hvilende Beslag. Man venter, at Sagen bliver forelagt den preussiske Landdag allerede i indeværende Session.

I det preussiske Deputerkammers Møde den 13de blev de foreslaaede Bevillinger til Handelsministeriet bifaldt. I Løbet af Debatten erklærede Handelsministeren, at Planen til Kanalen mellem Nord- og Østersøen var fuldstændig færdig. Omkostningerne ved Anlægget vare anslaaede til 34 Millioner. Dette Anlæg vil, saasnart Finantserne tillade det, gaa forud for andre Kanalarbeider.

Til Fyrsten af Rumæniens Bryllup have Keiserne af Frankrige og Rusland sendt særegne Befuldmægtigede.

Det engelske Parlament skal først aabnes den 10de Januar.

Fra Wien skrives den 11te: Keiseren af Østerrige — fortæller man fra Konstantinopel — viste sig oftere under sit Ophold dersteds i borgerlig Dragt, hvad der kan falde noget vanskeligt for Wienerne at forestille sig. I et Punkt er Keiser Franz Josef Sultanen afgjort overlegen, nemlig i Sprogkundskaber. Medens den tyrkiske Sultan ikke kan Andet end Tyrkisk og i det Høieste kan drive det til et „suis heureux“, kan den østerrigske Monark, Herskeren over et Rige med mange Sprog, ansees som en Mand, der bruger snart det Ene, snart det Andet. En af Talerne for Deputationen fra den østerrigsk-ungarske Koloni, Commendinger, mødte i ungarsk Nationaldragt og holdt en ungarsk Tale til Keiseren, som ligeledes svarede paa Ungarsk med den Erklæring, at han betragtede det som en behagelig Pligt at arbeide paa Udviklingen af Monarkiets Handelsforbindelser med Orienten. Ogsaa Keiserinde Elisabeth taler som bekjendt magyarisk, og det bedre, end Wienerne synes om. Men hvad er da ikke ogsaa de ungarske Ministre for charmante, opmærksomme, ridderlige Kavallerer! Derimod ere de cisleithanske Herrer, med Tugt at melde, Klodrianer. Dette ville dog ikke Wienerne indse, og de ræsonnere endog i Pressen over Keiserinden. Vistnok hersker der i Wien en større Pressefrihed end i Berlin; men i dette Punkt gjorde vel de wienske Journaler bedst i at vise større Tilbageholdenhed.

For nogle Dage siden ytrede Daily News, at det vistnok var bedst at forene Dalmatien med Ungarn. Bladet har i denne Anledning faaet et Svar fra Wien, som antages i det Væsentlige at udvikle den wienske Regjerings Anskuelser.

Det er ingen Tvivl, heder det, om at Ungarerne gjerne vilde forene Dalmatien med den hellige Stephans Krone; men det er ligesaa sikkert, at det vilde være uden saavel juridisk som historisk Hjemmel, naar man slog dette Land sammen med de sydslaviske Landskaber. Den korte Forbindelse under Gellalichs Banat kan umulig begrunde nogen retlig Forbindelse. Ligeledes erkjender Overenskomsten af 1867 og den dertil sig sluttende Lovgivning, at Dalmatien hører til det egentlige Østerrige. Forfatningen af December 1867 er antaget af Ungarn, og i Kraft af denne sender Dalmatien Repræsentanter til Wien. Økonomiske og politiske Grunde gjør Dalmatiens Besiddelse til et Livsspørgsmaal for Østerrige; thi dets 54 Havne danne Basis for betydelige maritime Forhold. Uden Dalmatien er Østerrige et Indland af 2den Rang. Gjennem Besiddelsen af dette Land holder Østerrige hele den sydslaviske Befolkning itomme. Østerrige vilde opgive sin Stilling som Stormagt i det Dieblik, det opgav sit frie og uindskrænkede Herredømme over de dalmatiske Havne. Befolkningen har ingen Sympatier hverken med Magyarer eller med Kroater; ¾ af Befolkningen ere Serber, 12,000 Italienere ere spredte omkring i Landet, og i det Sydlige findes nogle Albanesere. Ogsaa i Sæder adskille Dalmaterne sig fra Magyarerne; medens der i Ungarn paa 1000 Fødsler kommer 80 uægte, kommer der i Dalmatien kun 45. Kun som Besidder af Dalmatien kan den østerrigske Regjering tale et afgjørende Ord i det orientalske Spørgsmaal.

Det nye Universitet i Warschau er traadt i Virksomhed med 57 Lærere, hvoraf 17 russiske Professorer. Resten ere Polakker, som, hvis de ikke allerede kunne det, ere forpligtede til inden 3 Aar at holde Forelæsningerne i det russiske Sprog. Af de tidligere Lærere ere en stor Del forflyttede og en stor Del pensionerede. Grunden er i de fleste Tilfælde af politisk Natur. Det nye Universitet har til Hensigt at paavirke den polske Ungdom i panslavistisk Retning. Universitetets Rektor er den bekjendte Panslavist Lawrowsky, tidligere Lærer ved Universitet i Charkow.

Fra Amerika berettes, at Kongresmedlemmerne fra Vesten næsten samtlige skulle være for Hovedstadens Forflyttelse fra Washington til St. Louis. Spørgsmaalet antages at ville komme paa Bane i førstkommende Krongresmøde.

Folkehøiskolerne. Ifølge „Svein Urædd“ har den af Kand. Ingvar Løhn og Sognepræst Müller ihøst grundlagte Folkehøiskole i Ullensaker begyndt med 12 Lærlinge, og den af Pastor Aabel med Flere i Krødsherred ligeledes ihøst oprettede med 24 Lærlinge. I disse Dage har ogsaa Daniel Sæther aabnet en Folkehøiskole paa Gaarden Sletner i Eidsberg, Smaalenenes Amt.

Forhør optages idag i Anledning af nogle Optøier paa Tvangsarbeidsanstalten Mangelsgaarden, som dog Rygtet betydelig har overdrevet. Begyndelsen til Optøierne var, at et Mangelsgaardslem, „Sødsuppa“ kaldet, havde faaet Anledning til at beruse sig i Brændevin, der var smuglet ind i en Kulhob, og i Drukkenskaben tildelte en af Opsynsmændene et voldsomt Slag i Diet. Da han blev greben af Vagtmesteren, stormede endel af de øvrige Lemmer til for at befri ham, dog uden Anvendelse af Magt. De drog sig nu tilbage til en Spisebarakke, hvorefter Politiet blev tilkaldt. Efter at have slukket Gasen og sat Brandslangen ind i Rummet afkjøledes Ophidselsen og Urostifterne overgave sig nu. Dog maatte „Sødsuppa“ bagbindes og 7 Personer arresteres.

Havnen. Dampskibet „Kong Sverre“, der efter Ruten skulde have været her igaar Morges, ankom hertil først Kl. 1 i Nat, hindret ved Taage, der begyndte ved dets Afgang fra Kristianssand og senere blev saa tyk ude i Fjorden, at det dels maatte ligge stille og dels gaa med halv Fart. Det havde fuld Ladning fra Hamburg og maatte for endel benytte Salonen som Varerum for Gods til Smaabyerne. Igaar Aftes hidkom 12 Fartøier, hvoraf 5 med Kornvarer, 3 med Stenkul, 1 med Salt og 3 i Ballast. Klokken 4 imorges blæste det op med en Kuling af SV., der allerede til Middagstider har ført ind paa Havnen en Mængde Fartøier, hvoraf en stor Del ladede med Kornvarer. Flere Stykgodsfartøier ere ogsaa hidkomne igaar og idag, nemlig Skib „Alma“, Kapt. Lund, fra London, Brig „Einar“, Kapt. Arnesen, fra Bordeaux, Kof „Alida“, Kapt. Posh, fra Bremen, der blandt andet Stykgods har inde 34 Fade Tobak, 1900 Toppe Raffinade og flere Hundrede Sække Ris.

Dampskibet „Argo“, der afgaar herfra imorgen Efterm. til Hull, skal overtage Ruten fra Bergen, istedetfor „Scandinavia“, der skal dokfættes og faa nye Kjedler indsatte. Et af Willsons større Dampskibe skal indtil Videre indtage „Argos“ Rute paa Kristiania.

Udførsel. Med Dampskibet „North Star“ udføres idag til London 2000 Tdr. Havre og 50 Tdr. Medicintran.

Opgave No. 1 ved den skriftlige Del af den theologiske Examen: Genesis 35, 9—20.

I Opdragelsesanstalten „Hans Cappelens Minde“ i Skien afholdtes forrige Mandag den sædvanlige Aarsfest. Denne velgjørende Anstalt, som i mange Aar har virket til megen Velsignelse, bestyres nu, efter hans Hustrues Død, af Stifteren alene med Bistand af en Lærer og en Lærerinde. En gammel forhenværende Skibskaptein, O. N. Gundersen, der var en Ven af Stifteren og til sin Død iaar boede i hans Hus, betænkte ifølge „Korresp.“ i sit Testamente Stiftelsen med 1000 Spd. I Opdragelsesanstalten er for Tiden 28 ukonfirmerede Børn, hvoraf nogle af Tater- eller Fantefolket.

Kulleierne paa Andøen. Beretningerne om Kulboringen deroppe ere, som meddelt, ret tilfredsstillende. Flere Lag ere paatrufne, hvoriblandt et paa henved 30 Tommers Bredde. Dog har man Haab om bedre Resultater ved dybere Boring. Stenkullene ere af en særdeles god Sort; især antages de ifølge „Trhj. St.“ fortrinlig skikkede til Gaskul, af hvilken Grund Geschworner Dahll medbragte til Trondhjem ca. 40 Tønder, der skulle prøves paa Gasværkes der. Skjønt Gangen endnu er smal, er det utvivlsomt, at Driften vil svare Regning. I England drives Gruber med ikke stort bredere Gang. Rigtignok vil en stor Udgift udenfor selve Grubeomkostningerne her udfordres, nemlig til et Havneanlæg, der maaske vil gaa op til 50 a 60,000 Spd., om en sikker og billig Udfragtning af Stenkul vil kunne finde Sted.

Ulykkestilfælde. (L. Tilsk.). Søndagen den 11te ds. hændte i Larsen & Myhres Mølle hersteds den sørgelige Ulykke, at en Mand blev ihjelslaaet af den Læderrem, som driver Møllens Maskineri. Der var Ingen nærværende, som saa, hvorledes Ulykken foregik; men rimeligvis havde Manden, som var beskjeftiget med at feie Mel af Møllens Gulv, kommet Remmen for nær og denne taget fat i hans Buxe eller Ben og ført ham flere Gange rundt, hvorved han blev frygteligt forslaaet i Hovedet, Arme og Ben brukne m. m., saa Døden øieblikkelig maa være paafulgt. — Som en Mærkelighed fortælles, at Søndagen forud mistede en Due Livet paa samme Maade.

Indberetning fra Amtmanden i Tromsø Amt angaaende Storsildfisket i Trondenæs, dat. 27de Oktbr.:

Med Posten igaaraftes modtog jeg følgende Indberetning fra Lensmanden i Trondenæs om et dersteds begyndt Storsildfiske, dat. 25de d. M.:

Siden min forrige ærbødige Indberetning har Storsilden i forrige Uge søgt Land ved Grøtte, Elgsnæs og Kastfjorden. Mange Nøter ere satte; men ved et indfaldende Uveir den 22de d. M. sønderreves flere Nøter, hvorved en stor Del Sild tabtes. Imidlertid staar flere Tusinde Tønder indestængte og have allerede flere af de tilstedeværende Fartøier faaet Last. Fartøier og Baade ankomme daglig, og Antallet af Nøter, større og mindre, paa Strækningen fra Kastfjord, Elgsnæs, Grøtte og til Melø, udgjør nær Hundrede. Mange have ogsaa øst Sild, dels tæt ved Land og dels ude paa selve Havet, uden andet Redskab end den almindelige Sildhaav.

Prisen paa Sild har været indtil 96 ß pr. Tønde, men er nu betydelig mindre, da Sild og Hval sees i Mængde ude i Fjorden. Saafremt Veiret vedbliver at være saa roligt som idag, vil der antagelig inden megen kort Tid blive opfisket ligesaa meget, som i hele forrige Aar. I Sands Sogn er endnu kun ubetydeligt blevet fisket; men en Del Almue og Fartøier ere ogsaa forsamlede paa mange Steder der, saa at der endog er Mangel paa Husrum. En Baad fra Kvæfjord forliste den 15de d. M. paa Topsundet, hvorved 2 Mennesker omkom, hvilket jeg ikke undlader herved ærbødigst at indberette i Forbindelse med mit Telegram af idag til det kgl. Departement.

— Do. Do. af 1ste November.

Den 27de f. M. afgav jeg Indberetning til det kgl. Departement om det i Trondenæs Præstegjeld i Senjen begyndte Storsildfiske.

I Forbindelse hermed skal jeg meddele, hvad Lensmanden i Skrivelse af 25de f. M. har indberettet med Posten den 30te.

Den 25de ds. strømmede Silden i store Masser ind Topsundet og ligened til Roglen (1 Mil søndenfor Trondenæs) og er i de sidste Dage en betydelig Del fanget paa forskjellige Steder, dels med mindre Nøter og dels med Garn, foruden at en større Del er bleven stængt ved Trondenæs. I Kastfjorden er flere større Nøter udsat og en stor Del Sild fanget, ligesom ogsaa ved Elgsnæs, Grøtte og omliggende Steder. I de sidste Dage har man ogsaa formærket Sild inde ved Øerne i Sands Sogn, og næres ogsaa gode Forhaabninger om Fisket der. Baade og Fartøier ankomme daglig, ligesom Prisen paa løs Sild er nu 48 a 60 ß pr. Tønde.

Efter Modtagelsen af denne Indberetning, havde jeg Anledning til at tale med Chefen paa Dampbaaden „Tromsø“, som paa sin Tur nordover havde passeret Sand, og oplyste denne, at de fleste Nøter stod mellem Øerne i Grøttevær, men enkelte vare ogsaa de sidste Dage sat i Sundsvoldsundet og 1 lige ind paa Bugten ved Handelsstedet Nedergaardshavn i Sand. Telegrafen, som end Stationerne ere fjernede fra Fiskestedet 4 a 5 Mile, og Dampskibet „Tromsø“ har hjulpet til at bringe Tidningen Nord og Syd, saa der ikke alene var samlet stor Almue, men ogsaa en stor Del fremmede Kjøbere, af hvilke flere allerede havde Last.

Det er endnu ikke muligt at kunne danne sig nogen Mening om Fiskets Udstrækning, men som Beretningerne lyde ere Udsigterne lovende til et godt Fiske, naar kun et tilstrækkeligt Antal Kjøbere med Salt og Træer indfinde sig.

Om Gymnastiken i vore Skoler. Fra en Sagkyndig har „Bergp.“ modtaget følgende Artikel, der maa siges at være et Ord i rette Tid og sikkerlig tillige vil indeholde et velkomment Vink for rette Vedkommende ved Bergens lærde Skole, der fortiden søger en Lærer i Gymnastik; ogsaa for andre Skoler vil naturligvis en Belysning af denne vigtige Sag have stor Interesse. Artiklen lyder saaledes:

Al god Gymnastik er baseret paa nøie Kjendskab til Menneskets Anatomi og Fysiologi, og dens Udøvelse fordrer hos Læreren noget Kjendskab til disse Fag. Alle Muskler skulle ligeligt udvikles, hertil fordres, at man ved, hvor der er Muskler, hvorledes de ere grupperede og hvorledes de virke, endvidere hvilke Bevægelser de forskjellige Led tillade og hvilke der gjør Vold paa deres Bygning. Gymnastiken skal befordre Udførelsen af de vigtigste Funktioner for Livets Bevarelse: Blodomløb, Aandedræt og Fordøielse; hertil fordres, at man har Begreb om de heldigste Betingelser for disse Funktioners regelrette Gang. Hvor der findes Mangler, ere de Følge af medfødt Svaghed, Sygdom eller Stillesidden og anstrængt aandeligt Arbeide, og virke altid hemmende paa et sundt Aandsliv. Det er Gymnastikens Sag at hjælpe paa disse Mangler. Den skal give Legemet en harmonisk Udvikling, fremme dets Skjønhed og Sundhed. Ikke alle Individer have de samme Betingelser for denne Udvikling. Gymnastiken maa kunne skjelne mellem disse og give hver, hvad der er ham tjenligt.

Denne Opgave er hidindtil slet løst i vore Skoler, slettest, som det synes, i de lærde. Ikke i nogen Stand finder man forholdsvis saa mange forkrøblede, forknede, skutryggede og skakke Menneskeskikkelser som i den akademiske. Sammenlignende Statistik for Sygelighed og Dødelighed, særligt indtil 25 Aars Alderen, inden de forskjellige Stænder vilde være af Interesse. Vi frygte, at den akademiske Stand vilde have en bedrøvelig Overvægt af Elendighed. Men heller ikke de øvrige Borgere udmærke sig ved særligt udviklet Skjønhed og Kraftfylde, om de end lide mindre, — Slet Gymnastik i Skolerne

bærer Skylden herfor. — Alle Elever, stærke og svage, underkastes samme Behandling, og denne gaar væsentlig ud paa at bringe saa megen raa Kraft som muligt til at explodere; Hæsblæsen, Sitsved og Udmattelse ere Kriterier paa en vel anvendt Gymnastiktime. Dette er ikke Gymnastik, det er en Mishandling af det menneskelige Legeme, der gjør det uskjønt og uharmonisk Udvikling. Et sundt Legeme taaler ganske betydelig Mishandling uden at tage Skade, men den Svage lider derunder. Istedetfor at komme styrket og med Følelse af nye Kræfter fra hver Time, kommer han udaset og for længere Tid udygtig til baade legemligt og aandeligt Arbeide. Et Udtryk herfor er, at ikke saa ganske faa Elever ganske fritages for Gymnastik, fordi de ikke taale den. Netop disse skulle gymnasticeres, men under forstandig Ledelse med specielt Hensyn til deres Tilstand. — I den sidste Tid have enkelte Skoler i Landet begyndt at indse, hvad god Gymnastik er, men Flerheden synder groot mod Samfundet i dette Stykke; Skolerne have nemlig paataget sig vordende Borgeres fysiske saavelsom aandelige Opdragelse. — At vore klassisk dannede Skolemænd hidindtil baade for sit eget og for sine Elevers Vedkommende have flattet Udviklingen af legemlig Skjønhed saa ringe, er saa meget besynderligere, som Gymnastiken er klassisk; den gjorde en atheniensisk Borger kjendelig paa hans Gang.

Botemiddel er let at finde.

Vi have en god Gymnastik, den svenske, og vi have duelige Lærere i Faget. Unge Officerer uddannes paa Statens Bekostning dels i Stockholm, dels i Kristiania; de, der ville, kunne studere Fagets Theori, kunne faa en fuld Forstaaelse af hver gymnastisk Bevægelse, paa samme Tid som de blive Exekutorer. Saadanne Mænd ere de gode Lærere. Somme blive hovedsagelig Exekutorer alene, og i dette som i andre Fag er en Tæft af Forstaaelse utilstrækkelig. Allermindst due de til Lærere, der alene have gjennemgaaet Krigsskolen; man opdrages der til Gymnastikere, ikke til Lærere.

Hensigtsmæssigt vilde det være, om Skolerne engagerede sin egen Læge; til en saadan har en god Lærer ved Skolegymnastiken ofte Behov, og til denne kan Lægen give Besked og blive forstaaet. En Læge i en saadan Stilling vil ogsaa have Opfordring til at gjøre sig bedre bekjendt med Gymnastikens Detailler, end Lægerne i Almindelighed ere; hans Kundskaber vil gjøre ham dette let.

En Samvirken mellem Lægen og Gymnastiklæreren vilde blive til Helsebod for mangen vanfør Stakkar.

Pigeskolerne ere ikke undtagne i disse Bemærkninger; Piger trænge Gymnastik saavelsom Gutter. Danseskolegymnastik alene er ikke tilstrækkelig.

Om Træolien skriver „Thj.s Adr.": Blandt de fortrinlige Belysningsstoffer, som de senere Aars Industri har bragt paa Markedet, indtager i visse Henseender ingen en høiere Rang end den her i Landet fabrikerede Træolie. Den er ogsaa almindelig udbredt, skjønt der gives adskillige, som foretrække Paraffin- og Jordolie, dels fordi disses Lugt forekommer dem mindre ubehagelig, dels vel ogsaa fordi Træoliens rige Kulstofmængde gjør den noget vanskeligere forbrændelig, saa den maa have sine egne Lamper, naar den tilgavns skal vise sine gode Egenskaber. Om Smag og Behag i saadanne Ting lader der sig nu visselig ikke disputere. De, som finde Træoliens Lugt mere ubehagelig, ville selvfølgelig komme til at holde sig til de andre Lysolier. Den anden Feil, som man tillægger Træolien, at den brænder lidt vanskeligere, hænger netop sammen med den større Lysmængde, den giver af det samme Kvantum, imod Paraffin- og Jordolie og denne dens større Lysevne vil i økonomisk Henseende have Betydning for mange. Forholdet stiller sig saa, at det Lys, man ved Træolie faar for 13 ß (Prisen paa en Pot), koster ved Brugen af skotsk Paraffinolie $16^1/_4$ ß (1 Pot 13 ß), af Mandals Paraffinolie 15 ß (1 Pot 12 ß) og af Jordolie omtrent 19 ß (1 Pot 14 ß). — Disse Prisforholde fremgaa af endel Forsøg, der af Hr. Civilingeniør Dahl ere anstillede herssteds, og hvis Resultat foreligger i følgende af ham afgivne Erklæring:

Ifølge Opfordring fra herværende Træoliefabrik og Mandals Paraffinolie-Komp har jeg ved anstillet Undersøgelse erholdt følgende Gjennemsnitsresultater for de forskjellige Belysningsvæsker. (Vægebrede og Lysstyrke reguleredes ens for alle.)

I samme Tidsrum medgik der af

Mand. Paraffino.	20 a 25 %	mere end af Træolie	
Skotsk do.	25 a 30 -	—	do.
Jordolie	35 a 40 -	—	do.

Kvindelig Student. I Finland er Kvindernes Emancipation allerede kommet saa vidt, at en ung Pige i disse Dage holder paa at underkaste sig fuldstændig Examen Artium ved Helsingfors Universitet.

En eventyrlig Luftreise. I „Falkjøpings Tid." læses om en Møllergut, som uagtet han havde været ved Vindmøllen i 2 Aar dog var ufornuftig nok til at prøve et Sprang mellem Møllevingerne medens den var i fuld Fart. Men Møllevingen tog fat i ham og kastede ham over en 30 Fod høi og 60 Fod lang Bygning og 60 Fod forbi denne ned i en Grop, som var fyldt med Sne. Her laa han sandsesløs men dog uden alvorligere Beskadigelse, da Folk, som havde været Vidne til hans Luftreise, søgte efter ham.

Den bekjendte Kunstforsker C. G. Brunius i Lund er afgaaet ved Døden i en Alder af 77 Aar. Han udgav 1819 sammen med Liljegren „Nordiska fornlemningar" og har senere med utrættelig Iver virket for den svenske Kunstforskning, ligesom han som Arkitekt har givet Tegning til mange Bygninger. Isærdeleshed har han stor Fortjeneste af Istandsættelsen af Lunds gamle prægtige Domkirke. Som en Snurrighed kan bemærkes, at han i 1822 udgav et stort Digterværk paa 6 Bøger paa latinske Vers om de nordiske Guder! En af hans Sønner vikarierede i den første Tid af Aas Landbrugsskoles Virksomhed istedetfor afdøde Anton Rosing, medens denne paa Grund af sin Sygelighed maatte være fraværende.

En Skindød. Paa sidste Broaer Marked hændtes ifølge „Fl. Nachr." følgende eiendommelige Historie: En svensk Tjenestekarl og en Flensborgerinde faldt ved at spadsere i en Have ned i en Garvergrube. En Kurvemager fra Flensborg bemærkede Uheldet og trak først Pigen og saa Karlen op, hvilken sidste havde været helt under den ubehagelige Væskes Overflade. Medens man vaskede Karlen, faldt han i Afmagt; han blev bragt ind i en Stald, lagt paa noget Halm, og der sendtes Bud efter en Læge, som kom og erklærede Karlen for død. Nogle Markedsreisende vare imidlertid af en anden Mening og anstillede flere Gjenoplivelsesforsøg, der ogsaa tilsidst kronedes med Held; Karlen kom sig af sin Afmagt og blev pakket i en Seng. Næste Morgen kom en Gensdarm hen for at se efter Liget og skaffe det bort, men underrettedes af Svenskeren om, at han ikke var Lig mere og ikke ønskede at jordes endnu. Denne Erklæring lod imidlertid ikke til at have været fuldkommen beroligende, thi først efterat Karlen havde været for Retten og betalt 4 Thlr. for den Dødsattest, Lægen havde udstedt, blev han fri for Rettens Omsorg.

Bognyt. Paa Alb. Cammermeyers Forlag er udkommet: Om den gamle norrøne Literatur, Et Indlæg i Striden mellem Docent Grundtvig og den norske historiske Skole, af Kand. mag. G. Storm. Pris 12 ß. — Folkevennens 5te Hefte indeholder: Bidrag til Belysning af Nordlændingernes Folkekarakter (Slutning). Om Dyrenes Udbredelse paa Jorden. Om Luxus. — Nyzelænderne og deres Forhold til Europæerne i Nyzeland (af J. Mohn). — Passater og Monsuner. En Fremstilling af de regelmæssige Vindforhold paa Verdenshavene af Overlærer J. A. Bonnevie. 63 Sider 8vo. Trykt og forlagt af S. A. Steen Kristianssand. Denne Bog, der er særskilt aftrykt efter Kristianssands Latinskoles Indbydelsesskrift for iaar, er et Uddrag af en Række meteorologiske Foredrag, som Forfatteren har holdt ved Kristianssands Sømandsskole i den forløbne Vinter, og som Sømandsskolens Bestyrelse sees at have opfordret ham til at udgive i Trykken. Den er saaledes nærmest bestemt for Sømænd, men vil ogsaa interessere almindelige Læsere. — Toner til „Sange til Brug i Skolernes nederste Klasser", samlede og udgivne af Aug. Abrahamson. Første Hefte. Kristianssand. Berges Forlag. Pris 12 ß. Sangene er udkomne i et særskilt Hefte og koster 6 ß (med Rabat i Partier). — Af „Kong Sverre og Norge paa hans Tid", en historisk Skildring til Læsning for Folket af Biskop Darre, er 4de Hefte udkommet. — Fra Foreningen til norske Fortidsminders Bevaring er Aarsberetningen for 1868 udkommen. De 3 tilhørende lithograferede Plancher vil først blive færdige om en Maaneds Tid.

Blandinger.

Mangel paa Damer i Bergen. „Illustrirte Zeitung" af 23de Oktober indeholder følgende

Ægteskabstilbud.

En kraftig Mand af et behageligt Ydre, vel 40 Aar, Eiendomsbesidder i en smuk Stad, ønsker at gifte sig. Elskværdighed og Huslighed ønskes og loves. Strengeste Diskretion. Franko Breve med Portræt og Opgave af Alder og Formue under Mærke sub A. Z., poste restante, Bergen i Norge. (Berg. Tid.)

Ledige Embeder.

Lærdals Sognekald under Midtre-Sogns Provsti i Bergens Stift med en aarlig Indtægt af omtrent 620 Spd.

Paa dette Embede hviler tvende ved kongl. Resolutioner af 16de Februar 1867 og 6te November 1869 bevilgede Laan, henholdsvis paa 300 Spd. og 100 Spd., hvilke begge forrentes med 4 af 100 aarlig og afbetales i 20 Aar, beregnede fra nævnte Aars 11te Juni og 11te December.

Forøvrigt bemærkes, at det ved kongl. Resolution af 6te d. M. er tilladt den fratrædende Præst at forblive i Embedet indtil Udgangen af April næste Aar, dog med Forpligtelse til at besørge Præstegaardens Tilsaaning m. v. mod passende Erstatning af Eftermanden, om denne maatte ønske en saadan Forføining.

— Diestad Sognekald under Vestre Nedenæs Provsti i Kristianssands Stift.

Med Hensyn til dette Embede, hvis Indtægter kunne anslaaes til omtrent 1000 Spd. aarlig, bemærkes, at den vordende Embedsmand i Henhold til kongl. Resolution af 6te November d. A. vil blive ansat med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive naadigst trufne med Hensyn til Hiss Annexsogns Fraskillelse fra hans Embedsdistrikt, hvorom der for Tiden pleies Forhandlinger, og hvorved der i det oven angivne Indtægtsbeløb antages at ville fragaa omtrent 300 Spd.

Konkurs. Thrygstad Skifteret: Iver Hansen Ethougen den 11te Novbr. Samling den 29de November. Midlertidig Bestyrer Sagfører Parr. Fordringer meldes inden 31te December og prøves den 27de Januar næste Aar.

Skifteberetninger. Kongsbergs Skifteret: Samling den 8de December i Peder Halvorsen Moens og Enkemadame Marie Falcks Konkursboer. — Stavanger Skifteret: I Mortvedts Konkursbo er der foreløbig udloddet 5 pCt. den 9de Novbr.

Proklama. Kristiania Skifteret: I Boet efter Marie Hansen. 3 Mdrs. Varsel fra 17de Novbr. Næs Skifteret: I Boet efter Husmandsenke Berthe Hansdatter Sørli. 3 Mdrs. Varsel fra 15de Novbr. d. A. Nordre Gudbrandsdalens Skifteret: I Boet efter Gulbrand Christensen Harildstad. 3 Mdrs. Varsel fra 8de Novbr. Sands Skifteret: I Boet efter Skibsfører John Johnsen Brigsværd. 6 Mdrs. Varsel fra 11te Novbr. Gjerpens Skifteret: I Boet efter Christen Jensen Langjordet af Holden. 3 Mdrs. Varsel fra 12te Novbr. Søndre Søndmøres Skifteret: I Boerne efter Harald Hansen Tagset og Kaarmand Iver Gulliksen Skeide. 3 Mdrs. Varsel fra 8de Novbr. I Boet efter Rasmus P. Olsen Skrede af Herø. 3 Mdrs. Varsel fra 9de Novbr.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 18de Novbr.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Enigheden	Petersen	Trelleborg	Byg.
Julia	Olsen	Halmstad	do.
Lærken	Anderson	Gøteborg	Hvede.
Britania	Gude	London	Ballast.
Elisabeth	Petersen	Nestved	Kornv.
Hans Holmboe	Nielsen	Suham	Stenkul.
Adam	Næss	Rochester	Ballast.
Alexandra	Olsen	Bremerhaven	do.
Hebe	Moss	Sunderland	Stenkul.
Triton	Norup	Aloa	do.
Anne Marie	Thomsen	Greenaa	Kornvarer
Haughild	Hansen	Liverpool	Ballast.
Nordlyset	Christopheren	do.	Salt.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Hringhorn	Myhre	England	Trælast.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 17de Novbr.

Efter Behandling af Kommissionsindstillingen angaaende Krügers og Ahlmanns Skrivelse overgik man til Dagsordenen. Medstemmerne vare Polakkerne Mallinkrodt, Jakobi og nogle Slesvigholstenere. Ordføreren erklærede, at kun Østerrige havde Ret til at fordre Pragertraktatens Artikler udførte.

Brüssel, 17de Novbr.

I Regjeringens Svar paa Interpellationen oplyses, at Jernbanetraktaten med Frankrige intet Andet indeholder end de offentliggjorte Aktstykker.

Port Said, 17de Novbr. Efterm.

Kanalens Indvielse har idag fundet Sted efter den katholske Ritus. Abbed Bauer holdt Festprædikenen. Khediven og de tilstedeværende fremmede Fyrster, nemlig Keiseren af Østerrige, Keiserinden af Frankrige og Kronprinsen af Preussen hilsedes levende af den talløse Mængde.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige, Hvirvelcentrum nordenfor Stadt. Vinden er sydvestlig nordenfor Stadt, stærk til stormende, ellers sydlig frisk til stærk. Overskyet Himmel og mildt Veir overalt. Udsigterne ere til sydlig til vestlig Vind med opklarende Veir paa Østlandet.

og arbeide paa at blive bedre og bedre; thi da vilde hendes ydre Væsen aldrig kunne blive frastødende, hvilken Form saa end Naturen maatte have givet det.

Det tankefulde Udtryk i Olivias Ansigt undgik ikke Moderens Opmærksomhed. Hun kaldte hende til sig, og Olivia var i Begreb med at forklare hende Anledningen dertil; men hun havde ikke sagt mange Ord, førend Jægermesteren vendte sig om til hende. Hans buskede Øienbryn trak sig sammen i dybe Folder og gjorde hans Ansigt mørkt og bistert.

„Jasaa", sagde han, „Du har allerede seet hende? Nuvel, saa skal jeg ogsaa lade vide, hvem og hvad hun er. Jeg tog hende til mig for flere Aar siden for at skaffe Sabina nogen Hjælp i Husholdningen. Hun var en Slægtning af min salig Hustru og havde hverken Forældre eller Søskende. Jeg vilde gjøre en god Gjerning, men skaffede mig derved et Ris, som tugter mig uden at jeg har syndet . . . Allerede de første Uger mærkede jeg, at der ikke fandtes en sund Tanke i hendes Hoved . . . intet andet, end et Virvar af overspændte Ideer og en utrolig Hoffærdighed. Jeg havde god Lyst til at sende hende tilbage dertil, hvorfra hun var kommen; men Sabina tiggede og bad, skjønt hun allermindst havde Grund dertil; thi den unge Pige gjorde hende Livet ret surt ved sin Næsvished og den Spodskhed, hvormed hun som Husbondens Slægtning troede at kunne behandle den gamle Tjener. Jeg holdt hende i Ørene saa godt jeg kunde og lod hende arbeide dygtigt, for at drive Hovmodsdjævelen ud af hende, og det gik noksaa godt en Tid. Men for omtrent et Aar siden kom en vis Baronesse von Lessen og slog sig ned derborte paa Lindhof — det er som I ved den forrige Gnadewitzske Eiendom, som Universalarvingen har solgt til en Hr. von Walde, et Slags Fornforsker, som hverken har Hustru eller Børn, men reiser meget og derfor har stillet sin eneste Søster under den nævnte Dames Beskyttelse . . . Gud hjælpe os, siden er Alting bleven vendt op og ned der . . . Før i Verden nærede jeg Agtelse for den, som man sagde var gudfrygtig, og løftede paa Hatten for ham . . . men Tiden forandres, og nu knytter jeg Næven og skulde gjerne drage Huen

„Naa, spring nu ikke Eders Vei, jeg har jo allerede seet Eder", sagde han leende, og tilføiede, idet han vendte sig til sin Broder: „Gutterne er nysgjerrige som Spurvunger; naa, idag faar jeg vel ikke fortænke dem deri."

Og med et skalkagtigt Smil saa han skjaalent paa Olivia, som vendte Ryggen til ham og var beskjeftiget med at fæste op sine Haarfletter. Derpaa tog han det gamle Fruentimmer ved Haanden og præsenterede hende med komisk Høitidelighed saaledes:

„Mamsel Sabina Holzin, Minister for det Indre, Statholderske i Hønsehuset og Ladegaarden og desuden uindskrænket Herskerinde i Kjøkkendepartementet . . . et Orakel i Husholdningsspørgsmaal og et vandrende Arkiv af Sagn og Spøgelsehistorier — hvis hun truer med at diske op med noget af sit Forraad i den sidste Retning, saa spring alt hvad Tøiet kan holde; thi ellers tager det aldrig Ende. — Sesaa", ytrede han derpaa til den gladlynte Gamle, som idetheletaget var styg, men som alligevel indtog Alle ved det Drag af Skalkagtighed og Humor, som legte omkring hendes Mund og Øine, og ved sit aabne Blik og sin enkle klædelige Dragt, — „sesaa, skaf nu frem Alt, hvad Kjøkken og Kjælder formaar. Du har jo bagt Pintsekagen i saa god Tid, for at de Reisende skulde have noget ferskt at bide i — ikke saa?"

Han pegte mod Kjøkkenet og aabnede strax derpaa Døren til et lyst og rummeligt Hjørneværelse, hvorind de gik Allesammen med Undtagelse af Oliva, som ikke kunde undlade at kaste endnu et Blik ud over Gaardspladsen; thi gjennem det hvide Stakit, som paa to Sider omgav det af alle Slags Fjærkræ opfyldte Plads, skimtede hun brogede Blomsterrabatter og nogle sent blomstrende Æbletræer, som strakte sine rosenfarvede Grene langt ind paa Gaarden. Haven var stor og hævede sig terasseformig opad Bjerget. Den indesluttede ogsaa en liden Fortrop af Skoven, nemlig en vakker Gruppe af gamle Bøgetræer. Medens Olivia tankefuld stod i Forstuen, aabnedes Døren til en Fløibygning og en ung Pige traadte ud gjennem den. Hun var overraskende skjøn, hvorvel næsten liden af Væxt, et Misforhold, som Naturen syntes at have

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 19de November (Kl. 7—10¼) gives: **De to Døve**, Farce i 1 Akt af Jules Moinaux; derefter: **Fruentimmerhaderen**, Operette i 1 Akt af Bouilly, til Musik af forskjellige Komponister; til Slutning (for første Gang): **Deklarationen**, Vaudeville i 1 Akt af Chr. Richardt.

Dette er den 8de Abonnementsforestilling.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

Vort hersteds etablerede

Kommissions-Kontor

for Agentur- og Kommissionsforretninger, Indkassationer, Speditioner, Leie og Bortleie, Engagements- eller Fæsteforretninger etc. tillade vi os at anbefale.

Christiania, i Novbr. 1869.

Ulleberg & Co.

Kontor: Nedre Slotsgade No. 12, ved Siden af Fr. Berghaus.

Folkehøiskolen paa Sletner i Eidsberg,

der nylig er begyndt, optager Elever for 1ste Halvaar indtil denne Maaneds Udgang. Man melde sig hos

Sletner, den 6te Novbr. 1869.

D. Sæther,
Lærer ved Skolen.

En Bazar

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

agtes afholdt henimod Slutningen af November Maaned. Idet vi herom gjøre foreløbig Anmeldelse, henvende vi os til dem, der interessere sig for Sagen, med Anmodning om at yde Bistand til Bazarens Istandbringelse. Ethvert Bidrag, det være lidet eller stort, modtages med Taknemmelighed. Gjenstandene bedes tilstillet En af Undertegnede.

Fru Clara Gjerdrum, Mellergaden No. 9.
Frk. Sophie Morgenstjerne, Universitetsg. No. 7, 4de Etage.
Fruerne Juft, Hj. af Kirkegaden og Toldbodgaden.
G. Stabell, Universitetsgaden No. 10.
H. Nordan, Hj. af Raadhusg. og øvre Voldgade.
Emilie Juel, Øvre Slotsgade No. 9.
Anne Nikolaysen, Langgaden No. 6, Rhodeløkken.
E. Gamborg, Politikammeret.
Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26.
Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Posementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15.
Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18.
Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole.
A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Min idag i Herr H. Chr. Gregersens Gaard, Lille Vognmandsgade No. 6, aabnede Handel med Colonial- & Fedevarer, Mel, Gryn, Stentøi, Vine, Cigarer, Tobak &c. &c. tillader jeg mig at anbefale.

Christiania den 11te November 1869.

Ludvig Riis.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Vexellære, — Stempelpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf**, — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos

C. P. Larsen,
Kirkegaden No. 7.

Tilsalgs.

Chr. Oleson

(Storgaden No. 2)

anbefaler:

Uldværkener.	**Lærreder.**
Vadmel.	**do.** haandvævede og blegede.
Uldtrøier.	**Dreil.**
Floneller.	**Bolster** og
Uldgarn.	**Strie.**

Bleget, haandvævet Bomesie til 14 Skill. pr Alen hos

Chr. Oleson,
Storgaden No. 2.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Carl Stephenson

(Store Strandgade No. 13)

anbefaler sit Lager af:

Colmans Stivelse & Sennep, engelsk Drops & Pebermynte, Pickles, Soya, Capers, Carry, Cayenne, Gelatine, Bordsalt, brune & hvide Bønner, grønne & holl. Stuverter, Spliterter, The i ⅛ & ¼ Pds. Pakker.

Kjeks fra Huntley & Palmers hos **Carl Stephenson.**

Porter, hjemkommen paa Flasker og her aftappet, sælges billig hos **Carl Stephenson.**

Nye russiske Erter hos **Carl Stephenson.**

Engelsk Ost hos **Carl Stephenson.**

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Smør.

Fineste dansk Herregaardssmør i ⅓ og ⅙ Tdr. og mindre Dele. Mellemgaards i ¼ og ⅛ Tdr. samt Oplandsk Smør i Butter og fineste Bordsmør i Smaaspand anbefales af Paul H. Jevanord.

Ost. Ægte Ementhaler Schweizerost og norsk do., svensk Cheddarost samt holl. Stolzerost af sjelden Godhed sælges billigst muligt.

Norsk Røgelost samt Bergensk Gammelost, fin og velmoden, anbefales af

Paul H. Jevanord.

Præmie-Mysost fra Ifum i Fron og simplere til forskjellige Priser hos

Paul H. Jevanord.

Hedemarkens Pultost,
i Buttevis og mindre Dele, sælges billig af

Paul H. Jevanord.

Gudbrandsdalsk Faarekjød,
i Partier og mindre Dele, sælges billig af

Paul H. Jevanord.

Ansjovis i ½ Dunke og paa Glas, Thornes hermetiske i Daaser og Sardeller i ¼ Æsker anbefales af

Paul H. Jevanord.

Stearin- og **Talglys** hos

Paul H. Jevanord.

Røgesild, stor og fed, samt **Mettwurst** og **lübske Pølser**, extra gode, hos

Paul H. Jevanord,
Woxens Gaard, Karl Johans Gade.

Sæbe og Lud.

Blanksværte! Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2. Blanksværte!

Tjeneste søges.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

For Skoveiere og Lastehandlere!

En Mand, noget over 30 Aar gammel, som fra sin Ungdom har været vant med Tømmerhugning, Tømmerdrift, Dambygning, Fløtning osv., søger sig en Plads. Gode og paalidelige Vidnesbyrd kan skaffes. De, der maatte have Brug for en saadan Mand, bedes om velvillig at tilstille Dagbladets Expedition en Billet mærket „Bestyrer".

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

22

villet udjevne ved de store Øine, der flammede lig et Par sorte Sole. Det yppige, sorte Haar var bundet op med umiskjendeligt Koketteri, og nogle let krusede Lokker faldt ned paa den blege, plastisk formede Pande. Ogsaa i den unge Piges Dragt viste sig trods det simple Stof en Omhyggelighed, der forekom næsten pinlig, og en opmærksom Iagttager skulde ikke med den bedste Villie kunnet antage, at Kjolen var bleven heftet op i disse sirlige Folder alene for at beskytte den for Støv; thi man skimtede derunder et Par fortryllende smaa Fødder, der havde gjort et Toilet, som sikkerligen ikke var ment at skulle skjules under den lange Uldkjole.

Den unge Pige bar en Skaal med Korn og kastede en Haandfuld deraf ned paa Gaarden. Der opstod en forfærdelig Larm; Duerne styrtede ned fra Tagene, Hønsene forlod under en lydelig Kaglen sine Pinder og Reder, og Bandhunden syntes at burde tage Del i det almindelige Uvæsen ved en lydelig Gjøen.

Olivia var overrasket. Hun vidste meget godt, at Onkelen havde været gift; men hun vidste ogsaa, at han aldrig havde havt Børn; hvem var da denne unge Pige, som han aldrig havde omtalt i sine Breve? Hun gik ned ad Trappen, som førte til Gaarden, nærmede sig den unge Ubekjendte og spurgte venligt:

„Hører De ogsaa til Jægermesterens Husholdning?"

De sorte Øine fæstede et næsten brændende Blik paa den Spørgende og udtrykte et Øieblik en umiskjendelig Overraskelse; de fine Læber syntes derefter at lukke sig endnu fastere og et Træk af Hovmod spillede omkring dem; med sænkede Øine og med fravendt Blik vedblev hun taus som hun ikke vidste, at Nogen stod ved Siden af hende, at kaste Korn ud paa Gaarden.

I dette Øieblik gik Sabina med Kaffebrættet forbi Forstuedøren. Hun vinkede fortrolig til Olivia, greb hendds Haand og trak hende med sig, idet hun sagde:

„Kom, Barn, det der er Intet for Dig."

Da Olivia traadte ind, fandt hun Alle siddende saa fortroligt sammen, som om de havde været daglig sammen i

23

lang Tid. Moderen havde taget Plads i en stor Lænestol, som Jægermesteren havde skudt frem til Vinduet, hvorfra hun nød den vakre Udsigt mod Skoven. En stor Kat var fortrolig sprunget op i hendes Fang og syntes at føle et særdeles Velbehag ved at blive klappet af hendes bløde Haand. For den lille Ernst var Værelsets fire Vægge en rigtig Grube af alle mulige interessante Sager. Han klattrede fra Stol til Stol og havde netop standset i maalløs Forundring foran en stor Glaskasse, som indeholdt en prægtig Sommerfuglsamling. De to Mænd sad i Sofaen og forhandlede ivrigt om Familiens vordende Bolig, og da Olivia traadte ind, yttrede hendes Onkel:

„Naa, hvis I ikke kan indkartere Eder deroppe paa Bjerget, saa faar I vel blive i mit Kammer saalænge. Jeg faar vel flytte ned mit Skrivebord og mine øvrige Sager, og siden bombarderer jeg dem derinde i Byen saa længe, indtil jeg faar Lov til at bygge nogle Værelser til paa Fløien derborte."

Olivia tog af sig Reisehuen og hjalp Sabina med at dække Kaffebordet. Over den Lyksalighed, som havde opfyldt faldt hendes Hjerte, var nys den første Skygge falden. Endnu aldrig var hun bleven mødt med Uvenlighed. Det var aldrig hende ind, at dette kunde være en Følge af hendes egen Elskværdighed eller Renheden og Barnligheden i hendes Væsen, Egenskaber, hvis Indflydelse ofte gjør sig gjældende selv over de raaeste Naturer. Hun havde betragtet det som noget, der burde falde af sig selv, aldenstund hun selv mente det godt med Alle og aldrig tillod sig en Uhøflighed. Hendes Overraskelse og Glæde over i Onkelens Hus at finde en ung, jevnaldrende Pige havde været for stor til at hun ikke skulde føle sig dobbelt nedslaaet ved at finde sig stødt tilbage af hende. Den fremmede Piges vakre Ansigt havde ogsaa vakt hendes livligste Interesse. Det Tilgjorte i hendes ydre Væsen havde ganske og aldeles undgaaet Olivias Opmærksomhed, da hun selv aldrig havde følt noget Ønske om at forhøie sin ydre Skjønhed ved at gjøre Brug af Toilettets Hjælpemidler. Forældrene havde altid formanet hende til at dyrke sin Aand

Dagbladet.

No. 270. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 19de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Ulfo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Loiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Generalmajor Ohmes Mindestøtte.

Dette Øiemed burde vel ei heller blive upaaagtet. Mon der da ikke skulde være saamegen Omtanke mellem den yngre militære Slægt, at den kunde finde det passeligt ogsaa at erindre „Hædersmanden" fra det „gamle Halden".

Man kunde saaledes vente at se Øiemedet opnaaet gjennem direkte eller indirekte Henvendelse med Bidrag til „Samfundets Sekretær".

Keiser Napoleons Bestræbelser for at opdyrke Land i Frankrige.

Da vi læste nedenstaaende, kom vi uvilkaarlig til at tænke paa de store Strækninger i vort Land, der tiltrængte en lignende Hjælp af kraftige, villige og — hvad der er værst at finde — rige Hænder.

Vi maatte tænke paa Listers store Flader, paa mangt et goldt Sted langs vor udstrakte Kyst, paa Moerne i vore Høider og Myrene i vort Lavland. Her kan meget gjøres — her er Mark nok for Arbeidet — skjulte Rigdomme ligge ubenyttede af Mangel paa Flid og Iherdighed; vi ere desværre endnu ikke naaede saa langt, at vi har forsøgt at afværge Skovødelæggelsen. Før der sættes en stærk Dæmning her, kan man vanskelig gaa videre, hvis man ei skulde tænke som saa: Søg Erstatning ad andre Veie for det Tab og den Ødelæggelse, som ei kan afværges uden Indgreb i Eiendomsretten. Tænk herpaa, I Forstmænd.

Allerede paa Verdensudstillingen i Paris tog Keiser Napoleon den første Pris som Landmand. Nedenstaaende, der er et Uddrag af en Indberetning fra Direktøren for de keiserlige Domæner, Hr. E. Tisserand, vil vise, at den høitstaaende Jorddyrker virkelig fortjente Præmien.

1.

Sydlig for Orleans strækker der sig en ufrugtbar Landstrækning, der kaldes Sologne. Den bestaar dels af Sumpe, dels af tørre Sandmoer. Her begyndte Keiseren for 17 Aar siden sin Gjerning som Grøftegraver og Rydningsmand. Hans Agt var at vise de fattige Beboere Veien, ad hvilken de skulde skaffe sig sunde Boliger og større Indtægt af sit Arbeide. I den Hensigt blev vel 36,000 Maal kjøbte, for samlede at danne en offentlig Eiendom.

Først bleve Veie anlagte og Myrene afgrøftede, derpaa beplantedes Sandmoerne med Skovplanter og den ædlere Jord forvandledes ved Hjælp af Kalk, Mergel og Fosfater (Bengjødning, opløste i Koproliter osv.) til Eng og Agerland. I Særdeleshed blev den sidste Gjødning brugt, efterat M. de Molan i Departementerne Maas og Ardennerne havde opdaget de derværende i Grønsandsten forekommende Koproliter, der her strækker sig over en Flade af mer end 70 Kvadratmile. Udnytningen af denne Skat antog snart ved Keiserens Hjælp store Dimensioner.

For Øieblikket ere over 70 Stamper og Møller i Gang i de tvende nævnte Departementer. Det finmalede Mel sendes over hele Frankrig og Belgien. I England og Tydskland ere større Fabriker i Gang, der ved Hjælp af Svovlsyre forandrer det raa Fosfat til en lettere opløselig Gjødning.

Af denne Gjødning ere Tusinder af Centner anvendte i Sologne. Virkningen heraf, saavelsom af den samtidig anvendte Kalkning, Mergling og Afgrøftning, er i Sandhed forbausende. Foruden den største samlede Eiendom, Mizabran, ere 27 mindre Meierier opbyggede og forbedrede. I Omegnen ser man Exemplet virke kraftigt; mangfoldige Private have fulgt Monarkens Exempel, saaledes at Sologne for Nærværende er et Billede paa det mest blomstrende Jordbrug.

2.

De under Navn af „Landes" bekjendte, mellem Garonne og Pyrenæerne beliggende, Heidesletter og Sandmoer vare tidligere en Ørken, der omfattede et Fladerum af flere Millioner Maal. De fleeste Steder bare kun Lyng, de bedste leverede i det høieste et usselt Faarebeite. Fra Søen er Strækningen adskilt ved en Dynerække, der strækker sig 30 Mile fra Girondes Munding til Bayonne. Disse bestode for 50 Aar siden af ren Flyvesand. Ved Regjeringens iherdige Bestræbelser ere de nu bevoxede med selvstændig Skov. I den vaade Aarstid var Sandet en fuldstændig Myr, i den tørre en Ørken.

Efterat Chambrelents 1849 havde vist, at Jorden ved rationel Behandling kunde bringes til at bære Ege- og Naaletræer, fattede Keiseren den Plan at understøtte Frugtbargjørelsen paa det Kraftigste. I 1857 lod han indkjøbe ca. 70,000 Maal; heraf udlagdes ca. 47,000 Maal til Ager og England, Resten underkastedes en regelmæssig og rationel Forstbehandling.

Foretagendet satte sig flere Maal: Først var det at finde den enkleste og letteste Maade for Frugtbargjørelsen ved en Forbindelse af Mark- og Skovkultur, dernæst at oprette Mønsterbrug, der kunde være Exempler for Naboerne, og hvorfra desuden kunde udbredes gode Planter, godt Frø, Redskaber og Husdyrracer.

Forbedringens Begyndelse blev iværksat ved Anlægget af Grave, Damme, Kanaler og Veie. Efter 5 Aars Forløb var disse færdige, og nu havde Grøfter og Kanaler en Længde af henimod 30 løbende Mil, Gader og Veie strakte sig over 13 Mil og Gjærderne henimod 12. 3 store Planteskoler tjente til Dyrkning af forskjellige Forst- og landøkonomiske Væxter.

72,000 Maal af Eiendommen blev beplantet med Furruskov. I Midten af denne store Skovstrækning er 9 Mønstermeierier med sine Arbeiderboliger anlagte. Enhver af dem er omgivet af ca. 400 Maal Ager og England, der ved Tilførsel af Pudret, Kloakgjødning, Fosfater samt ved gjentagen Dybkultur i kort Tid er bragt op til en høi Grad af Frugtbarhed.

Senere blev Landsbyen Solferino anlagt. Denne forsynedes med en smuk Kirke, en Skole, Raadhus og desuden med 36 Arbeiderboliger. Da Fortjenesten ved Mark- og Skovarbeider var god, befolkedes disse sidste snart. En Dampsag, en Destilleranstalt for Harpix og flere andre industrielle Anlæg kom ogsaa i Virksomhed.

Hver Arbeiderfamilie leveredes til eget Brug 16 à 20 Maal Jord, foruden Udsædskorn og Hjælp af Eiendommens Trækdyr det første Aar. Jorden var i god Stand, og der medfulgte Redskaber, en Ko og nogle Svin. I Afgift heraf svares aarlig 75 Arbeidsdage, medens Brugeren den øvrige Tid af Aaret kan gjøre Regning paa en Fortjeneste af 2 Franks pr. Dag. Hertil kommer, at Kolonisterne har Løfte om, naar de i en Tid af 10 Aar har opfyldt sig til sine Foresattes fulde Tilfredshed, at Huset, de bebo, og Jorden, de dyrke, skal overgaa til at blive deres Eiendom.

Ved Hjælp af disse Forholdsregler, understøttede af hyppige Prisuddelinger for udmærket Dyrkning og Opførsel, holdes stedse Arbeidernes Husholdning og hele Stel i den bedste Orden.

De store Mo- og Myrstrækninger ere saaledes i kort Tid fra en ubeboet og ufrugtbar Ørken bragte til at frembringe herlige Skove og frodige Græsarter og gjort til et Hjem for flere Hundrede lykkelige Familier.

I Nærheden af Solferino ligger Sumpen ved Orx, der indtager et Fladerum af circa 12,400 □ Maal og som optager Overvandet fra store Strækninger.

Allerede Henrik IV forsøgte her en Udtørring, men forgjeves.

I 1858 bestemte Keiseren sig for at gjentage Forsøget. Han lod først afskjære Sumpen fra Høiderne ved en 20—50 Fod bred Grav, der havde en Længde af henimod 4 Mile.

Vandet i Myren hæves ved Hjælp af Turbiner, der satte 6 Pumper i Bevægelse, op i en gjennem Dynerne anlagt Afløbskanal. Da den var lagt tør, bleve Veie anlagte og Strækningen inddelt i Parceller. Nogle Aar endnu, og denne Myr, der forhen ved sin giftige Afdunstning kun affstedkom Sygdom og Død, vil danne en Mark, hvis Afkastning vil levere Føde for mange Munde.

3.

I det østlige Frankrig ligger det fattige Kridtdistrikt Champagne, hvis Ufrugtbarhed er saa vel bekjendt.

Her lod Keiseren paa de cataloniske Marker, hvor engang Kjæmpeslaget mod Attila blev udkjæmpet og vundet, den permanente store Leir ved Chalons indrette. Denne indtager en Strækning af 2½ □ Mil.

Samtidig lod han i Omegnen af Leiren anlægge 8 store Mønstermeierier. Tilegnelsen af Krigsvidenskaben skulde her tillige ophjælpe Fredens Sysler. Den satte Opgave indskrænkede sig ikke allene til at forbedre og berige Jorden, men man kan gjerne sige, at Jord maatte skabes; thi det forvitrede Lag havde paa mange Steder kun et Par Tommers Tykkelse.

Tilførsel af mineralske Gjødningsmidler var følgelig her ikke nok. Ved Hjælp af den i Leiren frembragte Hestegjødning, der paa Grund af Fordom hos Omegnens Landmænd stod i lav Pris, dannedes der Madjord, der, understøttet af rigelige Bearbeidninger, snart viste sin Evne til at bære rige Afgrøder. Nu bleve omboende Brugere opmærksomme paa Gjødningens Værdi, og dens Pris steg hurtig. Trods dette har de keiserlige Anlæg dog forrentet sig. Til Meierierne er aarlig anvendt 300,000 Ctn. Gjødning af egen Produktion, og desuagtet har man fra Leiren kjøbt Hævd for over 6000 Spd. aarlig.

Paa denne Maade er man i Løbet af faa Aar naaet derhen, at der er udlagt 5000 Maal til Græsland, hvortil Engvanding benyttes, medens der paa 14,000 Maal dyrkes Halmværter. For faa Aar tilbage fandt paa denne Strækning kun enkelte Faar daarlig Næring.

I 1866 kunde allerede afsættes 4200 Ctr. Hvede og Rug, 1200 Ctr. Kjød, 62,160 Potter Melk, 200 Ctr. fin Uld, et Dusin Føl af ædel Race m. m., medens der desuden til eget Forbrug høstedes 5500 Ctr. Havre, 800 Ctr. Byg og over 20,000 Ctr. Hø.

Af Husdyr fandtes ved Meierierne 254 Stkr. Hornkvæg og 8000 Faar, og har man Haab om i en ikke fjern Fremtid at kunne forhøie det til det Dobbelte.

4.

Da Vincennes-Skoven blev omdannet til en Park, havde man her mellem Fortet og Fasaneriet en stor Flade tilovers, der kun var bevoxet med Lyng og sparsomme Brombærbuske, og hvis Jordbund i Almindelighed blev betragtet som ufrugtbar.

Stedet var en Skamplet saa nær Paris og som umiddelbar Nabo til den henrivende Park.

Et Forsøg paa Jordens Dyrkning blev bestemt og det nuværende Meieri Ferme Napoleon anlagt.

Allerede efter 6 Maaneders Forløb, fra Novbr. 1858 til Mai 1859, vare 1250 Maal oparbeidede til Ager og henimod 1000 Maal afgrøftede og udlagte til Græsland, medens 20,000 □ Fod Grundflade vare bedækkede med fornødne Bygninger. Kulturen ved Ferme Napoleon havde sin særegne Interesse derved, at Paris's Affald her skulde forsøges anvendt som Forbedringsmiddel paa den fattige Jordbund. De militære Barakker og Kaserner, der forhen i dyre Domme havde betalt sin Renovation, overtoges nu gratis fra det anlagte Meieri.

Virkningen udeblev ikke. Samtidig som Staten spares for en Udgift af 30 à 35,000 Spd. finder man paa den forhen øde Steppe yppige Korn- og Rodfrugtagre og rigelige Græsgange. Besætningen er allerede naaet op til 7 Arbeidsheste, 100 Melkekjør af udsøgte Racer og 600 Faar af ren Southdover-Race. Kalve og Lam herfra udbredes til Racernes Forædling over hele Frankrige. Bygningernes Anordning og den hele Husholdning tjener som et Mønster og besøges derfor af en Mængde Landmænd, der herfra kan medtage mangen nyttig Lærdom.

Alle disse Anlæg, hvortil desuden Domænerne Pompadour og Touilleuse i St. Cloud høre, have, foruden at fremvise efterlignelsesværdige Jordbrug, ogsaa til Hensigt at udbrede gode Kvægracer, foruden at prøve, bedømme og forevise nye Maskiner og kunstige Gjødningsmidler. Trods alt dette har dog disse Anlæg i det vigtigste Punkt, Pengespørgsmaalet nemlig, vist sig at kunne taale Kritik, idet de næsten alle have forrentet sig. Ferme Napoleon har saaledes givet 5 pCt. af den anvendte Kapital. De 8 Meierier ved Chalons gave i 1866 8250 Spd. i Nettoudbytte, og Domænen Pompadour har endog leveret en ualmindelig høi Rente. Det ser saaledes ud til, at Regjeringen i Frankrige, ialfald i dette Stykke, forstaar at vælge sine Folk.

Elektriciteten.

Elektriciteten udøver en Troldmands Magt. Ved Hjælp af den og noget Talent for Mekaniken kan en Mand forvandle sit Hus til et fortryllet Slot. Den aandrige Hr. Appolt, bekjendt ved sin Opfindelse af Centrifugalpumpen, har leveret et Bevis herpaa.

Dørene til hans Værelser aabnede sig, saasnart man kom dem nær, og lukkede sig ligeledes ved Hjælp af Elektriciteten. Det samme var Tilfældet med Dørene til hans Stald. Berørte man en Fjær, saa lukkedes Vindueslemmerne og Gasrørene aabnede sig for at oplyse hans Værelser. I hans Værelse herskede der, som Følge af en eiendommelig hygrometrisk Fremgangsmaade, altid den samme Temperatur, med et Ord, hans Hus var fuldt af Undere, som hans sjeldne Opfindelsesevne havde skabt. Hvad havde han ikke kunnet sætte i Værk, hvis han var bleven i Live! Det var forbeholdt den berømte Robert Houdin at erstatte ham heri paa en værdig Maade. Hos ham maatte Elektriciteten erstatte en hel Sværm Tjenere og desuden gjøre Nytte som Natvægter. Den fordums Tryllekunstner lever paa et Landgods, Prioriet, tæt ved hans Fødested Blois i Frankrige, og der er det han har taget Elektriciteten i Brug paa en saa vidunderlig Maade. Ved Indgangsporten til hans Bolig finder Besøgeren Navnet „Robert Houdin" paa en over Porten anbragt Plade og ovenfor denne er der en liden Dørhammer. Sætter man denne i Bevægelse, gjenlyder en Klokke i hele Huset.

Nogle Minutter derpaa bliver Døren aabnet ved Elektricitet og paa den lille Plade viser sig ligesom ved et Trylleri Ordene: Kom ind (Entrez!) Den Besøgende følger Indbydelsen, og Døren lukker sig selv efter ham. Træder mere end en Person ind, saa gjør den usynlige Portner dette bekjendt derved, at den lader en liden Klokke ringe, som lyder saa længe indtil Porten er aabnet. Om Vognskurene, som ligger et Stykke fra, er aabne eller lukkede, viser sig i Forstuen ved en Indskrift, som indeholder Ordene: De er aabne! eller de er lukkede! saaledes som det virkelige Forhold fører det med sig. Brevkassen ved Indgangsdøren bekjendtgjør i Huset, hvormange Breve Postbudet kaster i den og efter Aftale med denne hvormange Breve, Aviser og Hefter af Tidsskrifter der findes deriblandt. Vil man bruge Postbudet til at tage Breve med sig til den nærliggende By, saa faar han vide dette ved Ringningen af en Klokke, hvis Betydning allerede er ham bekjendt. Hestene, som staar i en Stald, der er firti Alen fjernet fra Huset, bliver fodret i regelmæssige Mellemrum ved Hjælp af Elektriciteten. Paa bestemt Tid følger ved Hjælp af en Klokke en Strøm, som aabner en Beholder og lader den rigtige Mængde Mad falde derfra ned i Krybben. Denne Klokke staar i Forbindelse med to store udenfor Huset og med forskjellige mindre indenfor anbragte Klokker, saa at Bedstefader Tid har et Selskab af tjenende Aander, som arbeider med ubrødelig Troskab. Der er fremdeles Klokker, som kalder til Maaltiderne og andre huslige Forretninger, som om Morgenen vækker Tjenerne af Søvnen og om Natten underholder en galvanisk Strøm i Forbindelse med en Traad, som er anbragt ved alle Vinduer og Døre og strax giver Allarmtegn, i Tilfælde der skulde blive forsøgt Indbrud. Endelig telegraferer Drivhuset sin Temperatur til Troldmandens Studerværelse. Er den ikke reguleret efter Forskrift, bliver Gartneren krævet til Regnskab. Denne sidste ved selv, at han har feilet, men han gjætter ikke, hvorledes Eieren er kommen til Kundskab om Feilen; han maa mene, at han staar i Tjeneste hos en Troldmand, og dette er ogsaa Tilfældet i den eneste Mening, som man nutildags kan forbinde med Ordet Troldmand.

I det Foregaaende har vi omtalt nogle af de Indretninger, som er mulige med denne

til Menneskets Tjeneste tvungne Videnskab. Om dem, som finder offentlig Sted i den største Del af Europa, er det overflødigt at tale. Telegrafer er blevne saa almindelige, at man ikke kan tale om dem som Nyhed, selv ikke om dem, som gjengive et Budskab i Afsenderens Haandskrift eller som i Afstande af Hundreder Mile gjengiver en Tegning. Selv det elektriske Lys gjelder ikke mere som noget Overordentligt, skjønt man endnu er langt fra at fremstille det i sin Fuldkommenhed. Der har vist sig Vanskelighed for at forskaffe sig et godt og billigt Materiale til at frembringe Elektricitet, og heri laa den største Hindring for en mere udbredt Anvendelse af det elektriske Lys; men denne Hindring er nu for en Del ryddet af Veien, og der lader sig haabe meget af Fremtiden. En af de sterste Triumfer i vor Tid, maaske den største, bestaar i Evnen til at kunne forvandle en Kraft til en anden. Hede bliver forvandlet til mekanisk Kraft, mekanisk Kraft til Hede, mekanisk Kraft til Elektricitet og omvendt. Hede og Elektricitet lader sig forvandle paa samme Maade. En meget bekjendt Londoner Fotograf har til Hjælp ved fine Operationer, som fordrer et stærkt, klart Lys, opstillet en magnetisk elektrisk Maskine og paa denne Maade gjort sig uafhængig af Solen. I Birmingham betjener et Firma, som forarbeider elektriske Plader, sig af en ligedan Maskine til at aflagre Metallerne, som det arbeider, og en engelsk Sukkerfabrik en lignende Maskine for at frembringe Ozon til Blegning af Sukkeret. Den hovedsageligе Anvendelse af Elektricitet finder dog Sted til Fyrtaarne.

Den maaske interessanteste Anvendelse af det elektriske Lys er den, som nylig blev forsøgt paa et Pariser Theater. Skuespillerne havde straalende Kroner paa Hovedet. For at forhøie Glandsen af dem skulde en Krands af smaa elektriske Flammer omgive deres Top. Den elektriske Strøm, som udfordredes hertil, blev leveret af et skjult Batteri og ledet til Kronerne. Men her aabenbarede sig paa en ubehagelig Maade den gamle Erfaring, som Shakespeare havde udtalt, at med et Hoved, som bærer en Krone, er forbundet en ubehagelig Følelse; thi en af de kronede Personer blev stærkt beskadiget derved, at den elektriske Strøm blev ledet gjennem hans Hoved istedetfor gjennem Kronen. Ikke fuldt saa mærkværdige men dog altid interessante er de elektriske Juveler, som forfærdiges af DHrr. Trouvé og Cadet-Picard i Paris. De bestaar hovedsagelig af Brystnaale og Broscher med Dyre- og Menneskehoveder, som fordreier Øinene og spærrer Munden op. Man giver ogsaa disse Smykker Formen af Miniatur-Soldater, som slaar paa Tromme, af Kaniner, som slaar paa Tambourin, af Fugle, som flaxer med Vingerne eller vipper med Halen. Smaa elektriske Magneter er skjult i dem og ved tynde Traade forbundne med smaa Batterier, som man bærer i Lommerne eller i Klæderne.

Den nyeste „Nyhed" er et elektrisk Klaver. En af de vigtigste og værdifuldeste Egenskaber ved den elektriske Strøm er, at den virker uden Kraftanvendelse. Hvis vi uden Anvendelse af Elektricitet vilde bringe en Klokke, som var ophængt i nogen Afstand, til at ringe, maatte vi sætte i Bevægelse den hele Længde af den Snor eller det Reb, som fører til den. Dette kræver Kraft og Tid. Paa samme Maade fordrer Spillet af et Klaver et indviklet Maskineri og at dette sættes i Bevægelse. Men Elektriciteten trænger ikke noget af dette; Klapperne aabner sig ved Hjælp af den strax, uden at der behøves noget andet end et svagt Tryk paa Klaveret. En anden Fordel bestaar deri, at Tastelaget kan blive anbragt i nogen Afstand fra Klaverpiberne. Der har allerede længe været Tale om at anvende Elektriciteten paa Klaveret; men først en engelsk Instrumentmager, som bor i Paris, har sat det i Værk og bygget flere Instrumenter. Det ene af disse er opstillet i Krystalpaladset i Sydenham. Man driver Instrumenternes Konge med Damp, man spiller den ved Hjælp af Elektricitet — hvad vil man ikke i Fremtiden begynde med den?

Kristiania, 19de November 1869.

Fra Berlin skrives under 13de Novbr.: Grev Bismarks Ophold i Varzin giver ofte Anledning til Fortællinger af en besynderlig Art. For nogle Dage siden erholdt man nogle betænkelige Efterretninger om Grevens Sygdom. Disse Efterretninger stode i afgjort Modsætning til endnu bedre Beretninger og bleve officiøst benegtede. Nu fortalte Børsberetninger, at der er Tale om at lade Bismark udtræde af det preussiske Ministerium og at overdrage Ministerpræsidiet til Grev Eulenburg. Dette er en Gjentagelse af, hvad der allerede tidligere har været fortalt. I orienterede Kredse har lignende Beretninger været mødt med afgjort Mistillid, og heller ikke denne Gang er det sandsynligt, at Efterretningen skulde være sand.

Det wienske Blad „Vaterland" fortæller, at der dersteds er indtruffet en russisk Note. Den russiske Regjering skal i denne i Fortrolig-[illegible] sig over den officiøse Presses Udtalelser, som gaa ud paa, at der er en Forbindelse mellem den angivelige russiske Propaganda og Opstanden i Syddalmatien. Noten betoner, at der i denne Henseende ikke endnu foreligger det mindste Bevis. Paa Grund af denne Note skulle de officiøse Tidninger have faaet Anmodning om at optræde med mere Maadehold.

Beretninger fra Essegg meddele, at Portens militære Forberedelser ere af en meget beskeden Natur. Savfet Pascha har vistnok erholdt Befaling til øieblikkelig at begive sig til Herzegowina, og han er ogsaa indtruffen i Serajewo; men han vil ikke med sin Person kunne virke betydeligt, saalænge han ikke har de nødvendige Stridskræfter til sin Disposition. Saadanne mangle ganske i Herzegowina. De faa i denne Provins stationerede svage Batailjoner Nizams ere koncentrerede ved den dalmatiske Grændse og ville neppe engang være tilstrækkelige til at drage en Grændsekordon, som kan være istand til at hindre Insurgenternes Overgang fra Østerrige til Tyrkiet eller omvendt. Vistnok have flere rumeliske Regimenter faaet Ordre til at afgaa til Herzegowina, men mellem Ordren og Udførelsen pleier der i Tyrkiet at ligge en Tid.

Efter et Telegram fra Kairo er man ved Suezkanalens Rensning i Nærheden af Ismaila stødt paa en 80 Fod lang Klippe, som skaffes væk ved Sprængning. Malta Times for 4de Novbr. siger, at det efter de sidste Efterretninger fra Alexandria ikke længer er nogen Tvivl om, at store Dampere ville være istand til at gaa fra det ene Hav til det andet strax Kanalen er aabnet. Det smaleste og grundeste Sted ligger ved El-Guisr paa denne Side af Ismaila, men ogsaa der er Dybden 22 Fod og Bredden 60, medens Kanalens øvrige Dele have en ligelig Dybde af mindst 26 Fod. Til Lettelse for Skibsfarten er der langs begge Sider anbragt Flag, ved Bittersøerne bag Serapeum 2 Fyrtaarne og i Port Said et elektrisk Belysningsapparat. Et stort Antal Skibe vil deltage i Festfarten paa Kanalen, og Vicekongen tænker paa begge dens Bredder at opstille tætte Skarer af Fellaher, som skulle raabe Hurra.

Corr. Havas indeholder følgende Artikel i Anledning af de Radikales Orgier i Paris: „Spartanerne viste deres Sønner berusede Slaver for at give dem Afsky for Drukkenskab. Man kunde i dette Øieblik benytte de „Uforsonlige" i Paris paa samme Maade overfor Departementerne, for at bringe dem til at væmmes over denne Flok Intriganter, troskyldige Narre og Fanatikere. Vi have aldrig oplevet et skammeligere Skuespil end det, som de socialistiske Radikale, der have samlet sig om Rochefort, Barbès, Pyat og Ledru Rollin, nødsage os til at overvære. Der er ikke længere Tale om at udbrede mere eller mindre omstyrtende Ideer eller om at vinde Hoben for Utopier; selv den laveste Politik er skudt til Side. Hvad den Bande Barbarer, som har kastet sig over Paris, alene attraar, det er Vold og Ødelæggelse. Overfor disse splittergale Mennesker nytter Fornuften ikke til Noget, og forstandige, erfarne Mænd ere ikke alene afmægtige, men blive latterlige. I Belleville, la Redoute og de andre Steder, hvor de Radikale holde sine Sammenkomster, er Veltalenhed og Bevis paa aristokratisk Sindelag, og man spytter ad Logiken. De besatte Mennesker, som her føre det store Ord, ville ikke vide af noget Ræsonnement at sige, men vilde Hyl og Forbandelser ere for dem Kvintessensen af Talerkunsten. Hvad der dog gjør et endnu bedrøveligere Indtryk, det er, at de respektable Vælgere i fire Kredse, som skulle vælge Deputerede, ikke gjøre noget Forsøg paa at modsætte sig denne lille Hob af Sekterere, som neppe engang fortjene at sammenlignes med den gamle Revolutions Hebertister. De tie stille og lade Alt gaa sin skjæve Gang, idet de berolige sig med, at vor tapre Hær og Politisergeanterne nok skulle beskytte dem. Heri tage de visselig ikke feil, derom vidner Keiserdømmets Fortid, men man maa alligevel i høi Grad beklage denne moralske Desertion, som gjør et afskyeligt Indtryk. Man kan ganske vist sige, at man tydeligere og hurtigere har godtgjort Ondets hele Udstrækning og vore uforbederlige Revolutionæres Hensigter, idet der er givet Rocheforts og de andre radikale Kandidaters Tilhængere frit Spil; men denne Forklaring er ingenlunde tilstrækkelig. Keiseren nærede en helt anden Forventning, da han for to Aar siden tog Initiativet til et liberalt Regjeringssystem. Han tænkte, at Samfundet, som han i 1851 havde løftet op af Afgrunden, vilde have Evne til at forsvare sig selv; men i Paris er det ikke Tilfældet. Hvor vidt vil man drive en saa forkastelig Passivitet? Der forsikres, at de revolutionære Komiteer have kaldt Barbès til Frankrig, og at han allerede er underveies til Paris. Rochefort, hvis Fiasko som Taler anerkjendes af Alle, har for nogen Tid siden unddraget sig Folkemøderne og begivet sig til London for at udføre en Mission hos Ledru Rollin. Hvortil skal dette føre? Den revolutionære Magt sætter sig i Bevægelse, det er ubestrideligt, og naar den offentlige Mening ikke optræder bestemt imod den, vil den alene lade sig standse ved Udfoldelsen af en anden Magt. Det er aldeles nødvendigt, at Departementerne træde til og mere end nogensinde understøtte Keiseren og hans Regjering".

Af en anden Form, men i det Væsentlige af samme Indhold ere de Artikler, i hvilke de mest ansete Oppositionsblade udtale sig om de Radikales Optræden under Valgene. „Det Skuespil, som Valgmøderne frembøde", skriver Siècle, „er ligesaa bedrøveligt som grotesk". Men den offentlige Mening, der saa stærkt paakaldes, begynder utvivlsomt trods de mistrøstige Betragtninger i Pressen at benytte sin Ret og Magt, og der vil blive gjort alvorlige Forsøg paa at holde de Radikale Stangen. Da disse i tre af Kredsene fornemlig ville gjøre en Demonstration, koncentrere Anstrengelserne sig især paa første Kreds, idet baade det keiserligsindede og det demokratiske Parti ere enige om, at Rocheforts Valg vilde være en Skandale for Paris og en Plet paa den almindelige Valgret. Demokraterne have opfordret Carnot, der faldt igjennem ved Hovedvalgene, til at stille sig imod Rochefort, og dersom han ikke er villig hertil, hvad endnu synes uafgjort, ville de sørge for at skaffe Kredsen en anden Kandidat, som har et anseet Navn og nyder det demokratiske Parties ubetingede Tillid. Fra den anden Side har Terme, Redaktør af le Peuple français, meldt sig imod Rochefort; han indtager en anseet Stilling i Pressen, og Bladet hører til de mest udbredte (alene Figaro udgives i et større Antal Exemplarer), men han er temmelig ubekjendt for Vælgernes Flertal, og hans Valg er derfor tvivlsomt, navnlig naar han ikke staar ene overfor Rochefort. I tredie Kreds stiller den gamle, veltalende Crémieux sig imod Ledru Rollin, eller hvem det nu bliver. Flere ansete Mænd af det gamle republikanske Parti have ligeledes meldt sig, saaledes Emmanuel Arago, Pascal Duprat o. Fl., og i deres Valgtaler søge de at gjøre de demokratiske Vælgere indlysende, at disse ville opnaa det Modsatte af, hvad de ønske, naar de stemme paa Kandidater, som vægre sig ved at aflægge Eden. Der har endvidere meldt sig en keiserligsindet Kandidat foruden Terme, nemlig den forrige Deputerede Pouyer Quertier, der har stillet sig i Spidsen for en protektionistisk Agitation. Han staar i stærk Opposition til Regjeringen i Frihandelsspørgsmaalet, men er ikke fiendtlig stemt imod Dynastiet. Den Deputerede Ernest Picard, der altid har hørt til Venstre, bekjæmper med utrættelig Iver de Radikale i Bladet l'Electeur libre, der redigeres af hans Broder, og denne har meldt sig som Kandidat. Der begynder saaledes at røre sig en kraftig, sund Reaktion imod de Radikales Udskeielser, og det kan neppe være Andet, end at Valgene paavirkes heraf. Hvad Frankrige ønsker, det er en fri konstitutionel Regjering, som kan gjøre Ende paa Revolutioner, og saa stille de Radikale Kandidater, der ligefrem udtale sig for en ny Revolution. Det republikanske demokratiske Parti kan endnu ikke tilgive Keiseren, at han i det franske Folks Navn gjorde Ende paa Republiken, der truede med at blive et fortsat Anarki, og saa stille de Radikale Kandidater, der have begaaet en Række af mislykkede Statskoup. Louis Blanc, om hvem der nu er Tale istedetfor Ledru Rollin, er som bekjendt ligesaa lidt som denne, Pyat og Barbès sendt i Landflygtighed af Keiserdømmet. Republiken havde kun bestaaet et Par Maaneder, da han maatte redde sig ved Flugten, fordi han var indviklet i Attentatet paa den lovgivende Forsamling den 15de Mai 1848. Nu hykle de Radikale en stor Respekt for Folkesuveræniteten og den almindelige Stemmerets Udvalgte; der kan efter dem ikke tænkes nogen større Forbrydelse, end at Keiser Napoleon opløste Republikens lovgivende Forsamling og apellerede til Folket; men selv have de stadig søgt med Magt at drive Folkerepræsentationen fra hinanden, fordi de udgjorde Minoriteten i den. Journal des Débats fremhæver især stærkt det Forbausende i, at de Radikale ville indvie Lovens og Frihedens Herredømme ved at stille lutter Statskoupkandidater.

General Fleury, Frankriges nye Gesandt i St. Petersburg, er ankommet til sit Bestemmelsessted og har havt Audiens hos den russiske Keiser.

Hospitalsstiftelsen i Trondhjem. Ved kgl. Resol. af 6te d. M. er det naadigst bestemt:

1. At Forstanderposten ved Trondhjems Hospitalsstiftelse fra 1ste Januar 1870 adskilles fra Forstanderposterne ved de øvrige offentlige Stiftelser i Trondhjem, der hidtil i Forening med Hospitalet have havt en fælles Forstander.
2. At Hospitalsforstanderen tillægges en Løn af 500 Spd. aarlig af Stiftelsens Midler, hvorhos han har at holde og lønne en øvet Kontorbetjent, til hvis Aflønning i Forening med øvrige Kontorudgifter der af de nævnte Midler ydes ham et aarligt Bidrag af 200 Spd.
3. At den hidtilværende fælles Stiftelsesforstander fra den Tid, han alene bliver Hospitalsforstander, af Hospitalsstiftelsens Kasse erholder et personligt Lønstillæg af 150 Spd. aarlig, hvorhos der for den forløbne Tid af samme Kasse tilstaaes ham et Gratiale af 100 Spd.
3. At Forstander- og Sekretærforretningerne samt Regnskabsførelsen ved efternævnte Stiftelser og Legater, med den i 5te Post omhandlede midlertidige Begrændsning for Waisenhusstiftelsens Vedkommende, overdrages til en særskilt Forstander, der derfor tilstaaes en aarlig Løn af omtrent 500 Spd. foruden 24 Spd. til et Bud, og at Udredelsen af disse Beløb bliver at fordele saaledes: paa Waisenhuset 170 Spd., St. Jørgens Hus 100 Spd., Ludvigs eller de Husarmes Legat 35 Spd., Jensens Legat 34 Spd., Steimans Legat 10 Spd., Dameforeningens Legat 10 Spd., Karl Johans Stiftelse 60 Spd. samt af Testmanns og Schnitlers Legater ½ pCt. af deres Kapitalsformue, hvorhos Stiftelsesforstanderen ansættes med Forpligtelse til efter nærmere særskilt Bestemmelse mod eller uden Godtgjørelse at overtage Forstanderposten ved andre offentlige Stiftelser i Trondhjem undtagen Hospitalet.
5. At der af Trondhjems Waisenhusstiftelses Kasse indtil Videre tilstaaes Fattigforstanderen i Trondhjem 80 Spd. aarlig, mod at han overtager det Stiftelsesforstanderen hidtil paahvilende Arbeide med Forundersøgelserne i Anledning af Andragender om Bidrag af nævnte Stiftelse.

Havnen. Idag blæser der en svag Bris af sydlig Vind, som til Middagstider har bragt flere Fartøier ind paa Havnen. De i de 2 sidste Dage ankomne Skibe gaa op til et Antal af over 60 Stykker, og deraf over 20 Fartøier med Kornvarer. Meddelelsen i Gaarsbladet om at Brig „Einar", Kapt. Arnesen fra Bordeaux var hidkommet er feilagtig, derimod er indklareret idag Koff „Rosalia", Kapt. A. H. Buhr fra Bremen med en Ladning Stykgods, hvoriblandt 39 Fade Tobak, samt Skonnert „Astrid", Kapt. J. J. Hansen fra Rio de Janeiro med 2106 Sække Kaffe. Dampskibet „Uffo", der afgik igaar Efterm. fra Kjøbenhavn, ventes hertil imorgen Aften.

De sidste Dages Tøveir har taget Føret aldeles væk fra Gaderne.

Til søndre Bergenhus Amtmandsembede skal Expeditionssekretær Nye i Postdepartementet samt Auditør Wulfsberg have meldt sig.

Militæretaten. (Off. milit. Tid.) Armee-Kommandoen har under 14de Oktober approberet, at Oberstløitnant m. m. Vogt afgaar som Lærer ved den militære Høiskole fra dette Aars Udgang, samt at Kaptein og Kvartermester ved Kristiania Bataljon, D. S. Schnitler, der allerede er Lærer i Krigshistorie ved Høiskolen, tillige fra 1ste Januar næste Aar overtager Foredragene over Militæradministrationen og Generalstabslære ved samme.

— Armee-Kommandoen har under 23de Oktober bestemt i Anledning af det forestaaende Instruktionskursus i Gymnastik og Vaabenføring, hvilket skal tage sin Begyndelse den 1ste November førstkommende, at Premierløitnanterne i 2den Akershusske Brigade Bjørnstad og Lunde skulle fungere, den Førstnævnte som Bestyrer og 1ste Lærer og den Anden som 2den Lærer ved bemeldte Kursus.

— Armee-Kommandoen har approberet, at Kaptein i Generalstaben Th. Bang ansættes som Lærer i militær Topografi ved den militære Høiskole fra 1ste Januar næste Aar at regne.

Kapteinløitnant Bodum og Premierløitnant Juel ere af Marinekommandoen beordrede at tiltræde den Kommission, der i Karlskrona er sammentraadt for at udarbeide Forslag til et nyt Natsignalsystem for de forenede Rigers Eskadrer.

Den gule Feber har i Havanna angrebet hele Besætningen paa den i Stavanger hjemmehørende Skonnertbrig „Ørnen"; kun 2, nemlig en Matros og en Jungmand, ere komne sig igjen, medens de øvrige sex ere afgaaede ved Døden. Den norsk-svenske Konsul paa Stedet har antaget Føreren af et forlist dansk Fartøi med Mandskab til at bringe „Ørnen" videre.

Skibsforlis. Det mellem Jylland og England gaaende Dampskib „Horsa" er forulykket i Nordsøen, hvorom meldes fra Grimsby den 30te Oktbr.: „Horsa" kantret og Vrag; forladt Torsdag Eftermiddag den 28de dennes i synkefærdig Tilstand 150 eng. Mile fra Spurn (Indløbet til Humbern); Mandskabet paa 2 Mand nær bjerget og bragt hertil med Fiskerbaade". Skibet var assureret for 40,000 Spd. Ladningen, som tildels var assureret, bestod af Kreaturer, Smør, Fedevarer og Korn.

— Dampskibet „Hroar", paa Reise fra Danzig til Antwerpen med Sæd, er blevet forladt i Nordsøen den 28de Oktober. Hele Besætningen er reddet af en dansk Brig, som har landsat den i Fredericia.

— Barkskibet „Oluf Nickelsen", Kapt. Jens O. Nickelsen er ankommen til Helsingør den 2den November efter 35 Dages Reise fra Newyork. Under de forfærdelige Storme i Nordsøen er Kapteinen og 2 Matroser kommen noget til Skade.

Fra Ryfylke skrives den 6te dennes til „Dagbl.": Nu er det for det meste ogsaa forbi med Indhøstningen for dette Aar her i Ryfylke, undtagen det, som vel aldrig bliver indhøstet. Hvor man har truffet Folk paa Sø og Vei i Hvile eller Arbeide, har det gaaet løst med Snak om Veiret. Under det hele Høstarbeide har det næsten regnet hver Dag, og som en Følge heraf er Kornet kommet yderst daarligt i Hus. Endel Korn blev ogsaa meget beskadiget; Poteterne kan man ogsaa vente blive yderst daarlige paa Grund af det stadige Regn; en hel Del raadnede væk. I det Indre af Ryfylke staar det nok endnu daarligere til; thi der skal Vinteren have indfundet sig streng og bedækket baade Korn og Potetes, saa at Folk der imødeser et fuldkomment Uaar. Saadant Veir kan Folk ikke mindes.

I den politiske Verden her adskillig Røre. Jaabæk er ogsaa her en stor Mand, som man ser, og hans „Folketidende" læses af Mange. Sparsomhed skulde man da især lære af hans Blad; men selv dette faar man ikke rigtig Greb paa, for man begynder at spare i sin egen Husholdning baade paa Kaffe, Sukker, Tobak og anden Luxus. Men herom taler Jaabæk mindre end godt kunde være; han taler om Statshusholdningen, hvor der ganske vist baade kunde og burde spares mere; dog er det ikke nok her heller med at sige Nei til en og anden Udgiftspost. Den, som sparer sig rig, sparer ikke altid paa den Maade, at han holder Pengepungen lukket; der spares tidt gode Renter af de Penge, man lægger ud. Det gjælder altsaa at spare til rette Tid og Sted og give ud paa rette Sted og til rette Tid.

Folkeoplysningen er paa Grund af fordums daarlige Skoler helt ringe, og der er ikke stort Haab om lysere Dage heller, da man efter „Folketidendens" Sparsommelighedslære Lidet eller Intet vil afse til Skolen. Havde vi bare faaet os en Folkehøiskole ogsaa her, saa kunde vi have Haab om at faa ind i Folk lidt Lys og Liv; thi paa Grund af den skjæve religiøse Retning er Folk ogsaa paa disse Kanter blevet meget melankolske og mistænkelige mod folkelig Oplysning.

Nu begynder Folk her at stelle sig til Vaarsildfisket og hvad dermed staar i Forbindelse. Maatte det nu bare blive godt Fiske og god Fortjeneste, saa Folket maatte faa lidt Erstatning for den daarlige Høst! J.

Norsk Folkeblad No. 47 indeholder: Til Johan Sverdrup! (af B. Bjørnson). — Fra Sjøen (Fortælling af r.) — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — En norsk Bæverkoloni (med Billede). — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold for sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Bekjendtgjørelser.

Hestekjød. Mandals Landboforening feirede ifølge „L. & M. Amtst." den 4de Novbr. ved et Møde paa Svineslad, hvor man gjorde sig tilgode med Hestekjød. „Medens man i Kjøkkenet brasede lystig paa vor Middagssteg, samtalede vi inde i Stuen 1) om Faarealvl og 2) om Forholdet mellem Foderproduktionen og Kornproduktionen."

Advarsel. Fra Stavanger berettes, at en Politikonstabel Natten til den 12te ds. opdagede en mistænkelig Lysning inde i et Hus, og ved nærmere at undersøge Sagen befandtes et paa en Gang hensat Kar med Aske at have antændt Træværket og brændt et betydeligt Hul i Gulvet. Ilden blev dog strax slukket.

Den kommunale Stemmeret. I Anledning dette Spørgsmaal skriver det svenske Dagblad: Efter hvad der med Fordring paa Troværdighed berettes, har Kongen sidstleden Tirsdag bifaldt Rigsdagens Indstilling angaaende et forandret Maximum for den kommunale Stemmeret. Som bekjendt gaar denne Indstilling ud paa at indskrænke Stemmeretten til $^1/_{50}$ Del istedetfor som tidligere $^1/_{20}$ Del af Stadens (ɔ: Stockholms Valgkreds) samtlige Stemmeberettigede efter Mandtalslisterne, dog saaledes, at Ingen maa i nogetsomhelst Tilfælde tillades at udøve Stemmeret med flere Stemmer end som svarer til en Skat af en aarlig Indtægt af 10,000 Rdlr., det vil nu sige 100 Stemmer. For Kommunerne paa Landet har Rigsdagen endnu ikke besluttet nogen Forandring ved Stemmerettens Udøvelse. Hertil knytter G. H. och Sjöf.-Tidn. følgende Bemærkning:

Da vi haabe, at denne Dagbladets Meddelelse vil blive bekræftet, kunne vi ei Andet end udtrykke vor Glæde over denne af Regjeringen tagne Beslutning.

Væddeiridt paa Velocipeder. I Søndags Eftermiddag foretoge 7 unge Mennesker et Væddeiridt paa Velocipeder langs ad den gamle Jernveisvold, skriver „Folk. Avis". Turen gjaldt Valby og Prisen var en Flaske Champagne, som Seirherren ædelmodigt delte med de Overvundne. Vinen blev nydt siddende paa Jernhestene, og derefter tiltraadtes Tilbagetoget til Kjøbenhavn.

Suezkanalen. I et Brev fra Korvetten „Nordstjernen" til „Morgenbladet" berettes, at der endnu stod meget tilbage at gjøre, forat Kanalen, der vistnok allerede er farbar, kan blive fuldt aabnet for den regelmæssige Trafik, da Kanalen ikke overalt har den fastsatte Dybde. Til Alexandria var den 5te ds. ankommet ialt 24 Orlogsfartøier og flere ventedes. 3 norske Handelsskibe vare hver Dag ventendes.

Jordstødenes Antal angives fra Darmstadt til mindst 600. De tyske Aviser bringe fremdeles stadig nye Efterretninger fra de forskjellige Egne, hvor man har mærket Jordrystelsen. Den foraarsagede Skade er vistnok ikke liden; dog vides ikke noget Hus at være helt nedstyrtet; Skorstenspiberne har det selvfølgelig gaaet mest udover; i Groß-Gerau er saaledes 61 Skorstenspiber ramlede overende.

Konciliet i Rom. Vore Læsere, siger Times, turde mueligens i dette Øieblik interessere sig for, fra en paalidelig Kilde at erholde Oplysninger angaaende det romersk-katholske Præsteskab, der er bleven indkaldt, ikke indbudt til at overvære Kirkekonciet i Rom: Corr. de Rome" opgiver: Patriarker, Erkebiskoper og Biskoper i sine respektive Stifter 766; do. do. in partibus infidelium 228 — tilsammen 994. Af disse ere 12 Patriarker, 75 residerende Erkebiskoper af den latinske Ritus, 35 Erkebiskoper in partibus; 605 ere residerende latinske Biskoper, 45 ere do. do. af anden Ritus og 193 Biskoper in partibus. 3 af de høiærværdige Prælater ere 95 Aar gamle, 2 andre 90 Aar og 20 ere over 80. De 7 yngste Biskoper ere mellem 30 og 35 Aar.

Mandefald i Krigen. Sidste Hefte af preuss. Jahrb., som slutter den gjennem flere Numere løbende Fremstilling af Slaget ved Königgrätz, meddeler en sammenlignende Opgave over Mandefaldet i de betydeligste Slag i de sidste 200 Aar. Preussernes Tab ved Königgrätz udgjorde af Døde, Saarede og Forsvundne 359 Officerer og 8794 Mand; Østerrigernes og Sachsernes Tab var 1147 Officerer og 30,224 Mand; Preusserne mistede saaledes $^1/_{23}$ af sin 220,000 Mand stærke Hær og Østerrigerne $^1/_7$ af sine 210,000 Mand, gjennemsnitlig tabtes saaledes $^1/_{11}$ af begge Hære. I Slaget ved Malplaquet (1709), hvori som bekjendt ogsaa norske Regimenter deltog, var Tabet $^1/_5$; ved Rosbach $^1/_{25}$; ved Leuthen (1758) $^1/_{11}$; ved Zorndorff (1758) $^3/_8$; ved Austerlitz (1805) $^1/_4$; ved Eylau (1807) $^1/_4$; ved Wagram (1809) $^1/_8$; ved Borotino (1812) $^1/_8$; Leipzig (1813) $^1/_5$; ved Belle Alliane (1815) $^1/_3$; ved Solferino (1859) $^1/_8$. De 3 største af de nævnte Slag er det ved Leipzig, Königgrätz og Wagram, hvor 460,000, 430,000 og 320,000 Mand stod paa Valpladsene; de 3 blodigste ere: Leipzig (90,000 Mands Tab), Borodino (74,000 Mands Tab) og Belle Alliane (61,000 Mands Tab); begge de sidste er ogsaa forholdsvis de blodigste, dog overtræffes de i denne Henseende af Zorndorff, hvor af 80,000 Mand tabtes 33,000, nemlig $^1/_3$ Preussere og $^2/_3$ Russere. De forholdsvis mindst blodige ere Slagene ved Rosbach, Leuthen og Königgrätz.

Blandinger.

En usædvanlig Hyldest. En Kaptein von Mentzer, som i to Aar har været ansat ved Straffeanstalten paa Långholmen, er nylig bleven udnævnt til Direktør for Carlstads Cellefængsel. Aftenen førend han forlod Långholmen, indfandt der sig hos ham en Deputation af Fangerne, som overrakte ham en versificeret Afskedshilsen „fra taknemlige Fanger", hvortil en Fange havde sat Musik.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Berlin, 18de Novbr.

Ved de ny indtraadte Medlemmers Edsaflæggelse i Deputeretkammeret idag udebleve Kryger og Ahlmann. Præsidenten vil, naar de atter indfinde sig, opfordre dem til ubetinget at aflægge Eden.

Alexandria, 18de Novbr.

Indfarten i Ismailasøen afløb heldig. 30 Dampskibe ankrede der samtidig. 4 Dampskibe kom fra Suez, saa at Kanalens hele Længde er befaret. Kanalen har vist sig overalt at have god Bund.

Konkurs. Kristiania Skifteret: Skomagermester Emil Thorvald Werring den 17de Novbr. Samling den 23de ds. Fordringer meldes inden 22de Januar næste Aar og prøves den 11te Febr. Mellem Jarlsbergs Skifteret: Maren Andrea Mathisdatter Ulensjord den 15de Novbr. Samling den 3die December. Fordringer meldes inden 17de Januar og prøves 30te f. M.

Proklama. Kristiania Skifteret: I Boet efter Enke Marie Christensen. 3 Mdrs. Varsel fra 18de Novbr. — Follo Skifteret: I Boet efter Ungkarl Lars Olsen Hormark af Aas. Kreditorerne med 3 Mdrs. Varsel og Arvingerne med Aar og Dags Varsel fra 16de Novbr. I Boet efter Petra Nilsdatter-Granerud af Næsodden. 3 Mdrs. Varsel fra 16de d. M. Nedre Romeriges Skifteret: I Boet efter Gaardmand Ole Svendsen Rørvig af Høland. 3 Mdrs. Varsel fra 16de d. M. I Boet efter Selveier Thorkild Engebrethsen Bjørnebraaten af Høland. 3 Mdrs. Varsel fra 16de d. M.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt og staar fremdeles lavest nordenfor Stat. Vinden er SV.lig, Storm i Kristiansund, stærk i Aalesund og Sandøsund. Regn paa Vestkysten og klart paa Østlandet. Temperaturen er fremdeles steget og er paa Vestkysten 4 Grader og paa Østlandet indtil 8 Grader over Normalstand. Udsigterne ere til SV.lig til Vestlig Vind i det sydlige Norge med Klarveir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 19de November.

Gleditsch fra Odalen, Brugspatron Brostrøm fra Sverige, Gerard fra Berlin, Schrøder fra Drammen, Frøken Schiwe fra Vallø, A. Sæhlie fra Hedemarken, Mustad med Frue fra Vardal, Fru Bergh fra Aas, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Bank og Kreditkasse.

Indlaansrenten er fra idag af og indtil videre bestemt saaledes:

Paa Sparebankvilkaar eller 3 Maaneders Opsigelse	4 pCt. p. a.	
Naar Sparebankbøgerne paategnes, at Beløbet ikke udtages med kortere Varsel end 6 Maaneder, svares	4½	—
Indlaan paa bestemt Dag: 6 Maaneder og derover	4	—
Indlaan paa bestemt Dag: under 6 Maaneder ned til 1 Maaned	3	—
Indlaan paa 8 Dages og 1 Maaneds Opsigelse	3	—
Indlaan mod Anfordringssedler .	2	—
Indlaan paa Kassefolio	1½	—

Naar Norges Banks Disconto er 6 pCt. eller derover, er Indlaansrenten paa Sparebankvilkaar eller 3 Maaneders Opsigelse, samt for Indlaan paa 6 Maaneder og derover fastsat til 5 pCt.

Christiania den 1ste Januar 1869.

Christiania Bank og Kreditkasse.

F. H. Frølich,

adm. Director.

C. Broust.

Christiania

Bank & Kreditkasse

afgiver Vexler paa **New York, Qvebec, Montreal** og **Chicago**, betalbare i **Guld.**

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,

Raadhusgaden No. 5.

det fortryllede Slot? Nei, nu synes jeg vi kunne tiltræde vor Opdagelsesreise."

Man gjorde sig færdig. Jægermesteren bød sin Svigerinde Armen, og man begav sig paa Vei. Paa den anden Side af Haven sluttede sig endnu En til dem; det var en Murer, som Jægermesteren havde ladet komme fra den nærmeste By, for at han kunde være ved Haanden ifald man trængte til ham.

Veien opad Bjerget gjennem den tykke Skog var temmelig brat, smal og lidet banet, men den udvidede sig lidt efter lidt og udmundede endelig i en liden aaben Plads, bag hvilken en høi, graa Klippevæg syntes at hæve sig op.

„Her har jeg den Fornøielse", sagde Jægermesteren med et sarkastisk Smil til den forbausede Ferber, „at forestille Dig høisalig Hr. von Gnadewitz's Testamente i hele dets Glands."

De stod foran en uhyre Mur, der saa ud som en eneste Granitblok. Af de bagenfor liggende Bygninger kunde man ikke se det mindste, da Skogen trængte saa nær indpaa, at Besøgerne ikke kunde træde tilbage for at faa et Overblik. Jægermesteren gik frem langsmed Muren, hvis Fod omgaves af tæt Krat, og standsede endelig for en vældig Egeport, hvis øvre Del endte i et Gitterværk af Jern. Her havde han den foregaaende Dag ladet rydde bort Buskene og tog nu frem et Knippe store Nøgler, som Fru Ferber havde taget med sig fra Leipzig.

De to Mænd maatte anstrenge sig meget, førend de forrustede Laase og Skaader gav efter. De traadte ind gjennem Porten og befandt sig nu paa en Gaardsplads, som paa tre Sider var omgivet af Bygninger. Midt foran dem hævede sig Slottets imponerende Façade, til hvis første Stokværk førte en bred Stentrappe med tunge Jerngelændere. Langs Sidefløiene løb mørke Kolonader, hvis Granitpiller og Hvælvbuer syntes at trodse Tiden. Midt i Gaarden udbredte et gammelt Kastanjetræ sine tørre Grene over et uhyre Bassin, i Midten af hvilket man saa fire Stenløver med opspærret Gab. Fire stærke Vandstraaler var sandsynligvis i fordums Tider stegne op af Jorden her og havde fyldt Bassinet; men

baade over Øine og Øren . . . Baronesse von Lessen hører til disse Fromme, som af lutter Gudfrygtighed blive haarde, grumme og tranghjertede, og som altid haardnakket lig et Kobbel Jagthunde forfølger dem, der ikke bestandig gaar med Øinene hykkelsk sænkede mod Jorden, men løfte Blikket mod det Høie for der at søge sin Gud . . . Min prægtige Slægtning kom med i dette Følge; en prægtigere Jordbund for alt Ugræsset i hendes Hoved kunde ikke faaes, saa at vi nu ogsaa har faaet vor beskaarne Del. Hun havde gjort Bekjendtskab med en Kammerjomfru derborte og tilbragte hos hende al den Tid, hun havde tilovers fra sit Arbeide her. I Begyndelsen bekymrede jeg mig ikke derom, førend hun med engang begyndte at anstille adskillige Omvendelsesforsøg . . . Saa paastod hun, at Sabina ikke frygtede Gud, fordi hun ikke gik fra sit Arbeide mindst ti Gange om Dagen for at bede. Den gamle tro Sjæl gaar dog hver eneste Søndag, hvordan saa Veiret er og trods sin Gigt, til Lindhofs Kirke og har altid ført et arbeidsomt, pligtopfyldende Liv, som sikkerlig er ti Gange mere agtværdigt end det, som forspildes i Lediggang under Suk og Tænders Gnidsel . . . Den prædikesyge Mamsel vovede sig ogsaa paa mig, men der traf hun paa den rette . . . hendes Iver kjølnedes ogsaa ved det første Forsøg. Fra dette Øieblik forbød jeg hende al Omgang med Folket paa Lindhof. Det hjalp imidlertid lidet; thi hun vidste at benytte sig af hvert ubevogtet Øieblik for at snige sig did . . . Nogen Taknemmelighed mod mig, som sørger for hende, er der aldrig Tale om, der findes intet inderligere Baand mellem os, og det bliver mig derfor dobbelt tungt at vaage over hende. Gud ved, hvilken fix Ide hun nu har faaet i sit Hoved — siden et Par Maaneder holder hun sig aldeles stum og taler ikke et Ord til noget Menneske, hverken hjemme eller borte. Ikke en Lyd er kommen over hendes Læber i denne Tid, og hverken Forestillinger eller Strenghed har hjulpet noget. Hun udfører sit Arbeide som før, spiser og drikker som et almindelig sundt Menneske og er ikke det ringeste mindre forfængelig end før. Men da hun mistede sine røde Kinder og blev blegere, spurgte jeg en Læge tilraads, som havde behandlet

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med **„Anker" Liniens** 1ste Klasse Dampskib

„Scandinavia",

som afgaar fra Christiania Tirsdag den 23de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers,**

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Turistforeningen.

Bidrag til Turistforeningens Aarbog for 1869 bedes indsendt inden 20de November til Foreningens Sekretær, Kand. N. Dietrichson, General-Krigskommissærens Kontor.

J. S. Larsen's Viin- og Cigarhandel

er flyttet til Bager Bruns Gaard, Egertorvet.

Et sundt og friskt Barn ønskes til Opfostring af en Kone paa Landet, som giver Die. Sognepræstens Anbefaling kan forevises. Billet mrk. „Samvittighedsfuld Behandling" modtages i Dagbladets Expedition.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.

Af

Kristofer Janson.

Pris 66 ß.

1870.] **Subskriptionsplan.** [10 Aarg.

Børnenes Blad,

begynder med Januar 1870 sin **nittende Halvaargang** og udkommer ugentlig med et **16-spaltet Ark** (8 to-spaltede Kvartsider), smukt udstyret og indeholdende Digte, Eventyr, naturhistoriske og andre belærende Skildringer, større og mindre underholdende Fortællinger, Præmiegaader, Billedgaader o. s. v.

Abonnementsprisen er 48 ß Halvaaret foruden Postporto 8 ß, alt forskudsvis.

Fra Nytaar af vil Bladet **stadig** ledsages af gode **Billeder**, udførte af en af vore dygtigste Træskjærere, der tillige vil besørge Bladets Billedgaader, ligesom der for rigtig Løsning af de i Bladet fremsatte Præmiegaader i Aarets Løb vil blive uddelt

hundrede smukke Fotografibilleder.

Uagtet „Børnenes Blad" fremdeles i Forhold til Udstyr, Indhold og Format er de nordiske Rigers billigste Børneskrift, vil det fra Nytaar af endnu modtage en Udvidelse derved, at enhver Abonnent **gratis** vil erholde

en større **Præmie** i Løbet af hvert **Halvaar,**

bestaaende af en underholdende **Bog** eller en enkelt Gang et stort, godt udført **Billede.**

Tiltrædende Abonnenter erholde gratis **Julegaven** for 1867 (Bogladepris 36 ß), samt Lodseddel til **Bogudlodningen** (samlet Værdi 50 Spd., fordelte paa over 300 Gevinster).

Julegaven indeholder foruden Digte og Gaader tillige flere større Fortællinger, bl. A. „Den fangne Gut", „Onkel John ved det gode Haabs Forbjerg", „Hjemkomsten", „Skiløbet", o. Fl. med mange Billeder.

Abonnement modtages ved ethvert Postkontor og Postaabneri, i enhver Boglade samt i Kristiania i Expeditionen, Brogaden No. 3 b.

Plan over Udlodningen vil blive meddelt samt Lodsedler til samme omdelte i Løbet af Januar Maaned.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie,** Fartøier i Havn eller **Vinteroplag,** Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,

adm. Direktør.

Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af Decbr.), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition samt i DHrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faa 1 Friexemplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 19de November 1869.

Anthon Bang.

Efterskrift. Det er mig sagt, at Præster advarer mod at abonnere paa dette Blad, fordi jeg skal være Grundtvigianer. Hvoraf ved man det? Jo, det var paastaaet i det gamle Lørdags-Aftenblads sidste Leveaar, men ikke bevist; kunde heller ikke bevises, da jeg aldrig har skrevet et Ord, som kunde vidne om, at saa var Tilfældet, medmindre det skal gjælde for Bevis, hvad en halv- eller heltullet forhenværende Skolelærer engang vilde gjøre gjældende som saadant, nemlig at jeg skulde have „rost han Wexels!" Noget, som flere Ikke-Grundtvigianere end jeg har gjort. Men sæt nu, at jeg virkelig er Grundtvigianer: skulde det gjøre mig mindre skikket til at redigere dette Blad? Lørdags-Aftenbladet er ikke et „religiøst-politisk" Blad. Det er alene bestemt „til at drøfte Arbeidsklassens Anliggender i Almindelighed og Arbeiderforeningernes i Særdeleshed". Det vil endvidere ifølge sit Program søge at bidrage til at gjøre Arbeiderne til „gode Borgere", og jeg mener, at en Grundtvigianer maa ansees vel saa skikket til det, som en Pietist, der jo efter sine Anskuelser ikke har Syn for, hvad der hører denne Verden til. Men Sagen er, at jeg i al min Ubetydelighed er visse Folk „iveien" og blandt dem kanske Præster. „Dette vil ikke forbause Nogen", siger Buckle i sin 'Historie om Civilisationen i England', „der ved, hvor beredvillig den geistlige Stand altid er til at bedække endog ved den skammeligste Bagtalelse dem, som staar dem iveien". Da jeg nu fra gammel Tid er bekjendt for Frisindethed og for frygtløst at sige Sandheden uden Persons Anseelse, saa kunde der nok gives dem, som gjerne saa et Foretagende forpurret, der, om det lykkedes, kunde komme til at volde lysræde Folk Ubehageligheder. Og da nu Folk i den senere Tid systematisk er blevet opskræmt mod Grundtvigianismen, som noget rent Djævelskab, saa var det ikke saa daarlig udtænkt at fremstille mig for Arbeidsklassen som en Grundtvigianer. Det faar nu staa sin Prøve, hvem denne vil tro, enten mig eller mine „Bagtalere", skjønt jeg ikke ved, enten jeg skal le eller græde over formeligen at maatte frakægge mig et Navn, som saamange udmærkede Mænd anser for en Hæder; men saa forunderligt gaar det nu til i denne Verden, at man kan blive nødt til at gjøre, hvad man ellers ikke vilde, bare for at faa Lov til at gavne sine Medmennesker; thi det er ialfald min Hensigt med dette Foretagende.

Tilsalgs.

Gode Herregaloger.

Et lidet Parti udsælges for 3 ß pr. Par hos **L. A. Nicolaÿsen.**

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere 57 Spd.

Do. „ do. „ Skræddere 52 —

Armmaskiner for Skomagere . . 46 —

Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs) 10 —

Do. paa Stativer 14 —

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Et større Parti

Dækketøier samt **Lærreder** i alle **Bredder** sælges for **Fabrikantens Regning** til **Underpris** hos **Wilhelm Balle.**

Mærk.

En ung, frisk Pige, der paa Grund af Arbeidsløsheden er uden Kondition, ønsker Tjeneste, for det Første blot mod Kost og Logis. Billet mrk. „Uden Løn" bedes nedlagt i Dagbladets Expedition.

26

hende før. Han erklærede, at hun var fuldkommen frisk paa Legemet, men hun forekom ham at være i en meget exalteret Stemning, og da Tilfælde af Sindssygdom allerede tidligere er forekommet inden hendes Familie, raadede han til at lade hende være i Fred, da han troede, at hun nok tilsidst vilde blive kjed af at tie stille og en vakker Dag begynde at skvatre som en Skjære . . . Nu, for min Del vil jeg lade det bero dermed, skjønt Gud skal vide at det er haardt. Jeg har aldrig i mit Liv kunnet taale sure Ansigter omkring mig og vil heller leve paa Salt og Brød mellem glade Mennesker, end fraadse i de mest udsøgte Lækkerheder i Selskab med Surmulere."

Han taug og strøg sig med Haanden over Panden, for ligesom at jage bort alle ubehagelige Tanker, og vendte sig derpaa til Olivia med disse Ord:

„— Sesaa, Du Lille, skyd nu Mammas Lænestol hen til Bordet og knyt en Serviet omkring Halsen paa den lille Mand der, som gaber sig blind paa Geværerne derborte, og lad os saa spise Frokost sammen. Siden kan I saa Lov at stelle Eder selv og hvile ud efter den lange Reise. Men i Eftermiddag gaar vi op paa Slottet Gnadeck. Det kan være nødvendigt at styrke Øinene først med nogle Timers Søvn, saa at de ikke tager Skade af al den Herlighed, som troligen kommer til at møde dem deroppe.

Medens Forældrene slumrede efter Frokosten og lille Ernst i en stor Seng drømte om alle de underbare Sager, han havde seet, pakkede Olivia op det nødvendigste. Det var hende umuligt at sove; hun gik uophørligt frem til Vinduet og saa ud over det skogklædte Bjerg, som hævede sig bag Jægermesterboligen. En smal, sort Stang hævede sig over Trætoppene og skar skarpt af mod den dybblaa Himmel. Gamle Sabina havde sagt hende, at det var en ældgammel Jernstang paa Slottet Gnadecks Tag, og at Gnadewitzernes stolte Banner havde vaiet derfra i længst forsvundne Tider . . . Skulde hun kunne vove det Haab, at hendes Forældre bag disse Træer skulde finde det i Aarvis efterlængtede Fristed, hvor de kunde hvile ud efter en møisommelig Vandring paa fremmed Jord?

27

Nu og da kastede hun ogsaa et sørgmodigt Blik ned i Gaarden, men den stumme Pige viste sig ikke mere. Hun havde heller ikke været nærværende ved Frokosten og syntes at have foresat sig at undgaa enhver Berørelse med de nykomne Gjæster. Dette smertede Olivia. Onkelens Skildring havde vistnok gjort et ubehageligt Indtryk paa hende; men et ungt Sind forlader ikke saa let sine Illusioner og vil heller overbevises ved at se sine Sæbebobler briste end ved at lytte til Alderdommens Erfaringer. Den skjønne Pige, som saa ihærdigt stængte sin Hemmelighed indenfor sine Læber, indgjød hende en dobbelt Interesse, og hun udtømte sig i Gisninger om Anledningen til hendes Taushed.

Ved Middagstid saa Olivia Onkelen komme fra Skogen; hun ilte ud og tog imod ham i Forstuen. Allerede som Barn havde hun følt en livlig Hengivenhed for Jægeronkelen, som hun aldrig havde seet, men som, da Venner og Slægtninger drog sig bort fra Forældrene, var forbleven uforandret og havde søgt efter bedste Evne at understøtte den ulykkelige Familie. Nu, da hun saa for sig denne staselige, kjernefaste Mand, som aldrig afveg en Haarsbred fra den Vei, han ansaa for at være den rette, og som bag med den urokkelige Fasthed i sin Karakter forenede et blødt Hjerte, om han ogsaa søgte at skjule det under en Humor, som maaske lød noget raa — ja, nu først følte hun en ret dyb, barnlig Agtelse for ham.

Den unge Piges Opmærksomhed syntes behageligt at overraske hendes Onkel. Han klappede hende paa Hovedet og kaldte hende sin lille Solstraale. Hun støttede sig glad paa hans Arm, og da de kom ind, hentede hun den lille Røghue, som han havde baaret, da de kom om Morgenen.

Efter Middagen, som var særdeles munter, tog Sabina en stoppet Pibe fra Pibehylden og rakte den til Jægermesteren tilligemed en tændt Fidibus.

„Hvad tænker Du paa, Sabina?" sagde han afværgende og med komisk Fortrydelse; „tror Du jeg skulde have Hjerte til i al Ro at røge min Pibe, medens lille Bivas Fødder klør efter at springe op ad Bjerget og stikke sin Næse ind i

---

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 271. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 20de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 26de Søndag efter Trinitatis:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Kobro.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun. Aftensang: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Sørkedalens Kapel: Hr. Pastor Schmiler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor E. Dumahut Kl. 10. Katekisation og Velsignelse med d. h. Sakramente Kl. 5.
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Biri, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndre og Nordfjord, Voss og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumunddal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Biri og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Besparelse ved Amtsligningen.

Hurdalen 16—11—69.

Dagbladet indeholdt i Sommer Bebreidelser mod Ordførerne i Akershus, fordi de lode Amtsligningen stige over, hvad der i de foregaaende Aar har været lignet paa Amtets Matrikulskyld, og dette blev ogsaa modtaget med sure Miner, da Distriktets Indvaanere bleve vidende derom. I den sidste Time under Amtsformandskabsforhandlingerne forsøgtes vel at forebygge forøget Ligning paa den Maade, at Amtets Landbrugsskole skulde ophøre, hvilket i den Fart ikke var venteligt kunde gaa igjennem. Men herved vil jeg stille den Opfordring til Amtets Ordførere, at de allerede nu begynde at overveie og diskutere, hvilke Udgiftsposter der er rimelig Adgang til at indskrænke eller aldeles undgaa, og da gjennem Pressen fremføre sine Grunde. Tillad mig — om jeg end ikke er Ordfører — at henlede Opmærksomheden paa Veiinspektørernes Lønning. Kunde disse stryges ud med saa omtrent 1000 Spd. for Aaret, saa gjorde det allerede Mon i Ligningen. Og jeg synes de maatte kunne undgaaes, da der over Bygderne findes Lensmænd, som føre Tilsyn med det almindelige Veiarbeide, og naar han i andre Tilfælde henvender sig til Kommunebestyrelsen for at faa udført Faskinering og Pukstensfyld eller Broarbeider, saa maa der vel findes praktiske Mænd i hvert Distrikt, hvilke kunne baade udføre Arbeidet og have Opsyn dermed. Veiinspektørens Tilsyn med saadanne Arbeider er unødig kostbart og desuden kan nogle Lensmænd, Rodemestere og Skatteydere uden at blues sige, at hans Tilsyn paa mange Steder er — ligt med intet Tilsyn. I Sommer, da Amtmanden foretog Veibefaring her i Distriktet, var Veiinspektøren saa sikker i sin Sag, at han fulgte med ham for at paavise, hvad der var udrettet, og der lød Tilfredshed med Arbeidet baade paa de gamle Veie og de nye Broer — skjønt ingen Anden end Lensmanden forhen havde inspiceret. Ved da at se Amtmand, Veiingeniør, Veiinspektør samt Lensmand og Rodemester at fare henad Veien, foresatte jeg mig at skrive dette, som jeg først nu kommer, da der i Akers Sogneselskab sees udtalt, at Lovene om de kommunale Anliggender trænge til Forandring. Jeg tænkte paa, at for en Dags saadan Veibefaring betaler Amtet ca. 15 a 20 Spd.; dermed burde ogsaa ske en Forandring, hvorom Udtalelser fra andre Kanter ogsaa forventes inden Amtsformandskabet samles næste Aar.

Til Indsenderen om de militære Forretninger under Gudstjenesten.

Da De i Dagbl. No. 256 for 3die November d. A. har ladet indrykke en Anke over Hølandske Eskadrons Hjemmarsch fra Gardermoen og dens Indrykning ved Holands Telthus, finder jeg mig beføiet til at fremkomme med nogle Bemærkninger desangaaende.

De beskylder Kvartermestrene for at have bekommet af det reglementerede Foder til sine private Skydsheste, saa at Tjenestehestene ei fik, hvad de tilkom. De opfordres herved til offentligen at oplyse, hvilke Kvartermestere De mener, da jeg som Fourer ved Eskadronen aldrig har skydset hverken fra eller til Gardermoen, men den, der eiede de private Skydsheste, var, saavidt jeg ved, Kommandersergeant Krogh, og hvorvidt han har bekommet noget af det reglementerede Foder til sine Heste, er mig aldeles ubekjendt. Det var heller ikke min Pligt at vogte over Fouragen, naar jeg havde overleveret den til den ugehavende Underofficer, som dengang var Sergeant Aasnæs.

Haneborg i Urskoug, d. 16de Novbr. 1869.

Nordbye,
Fourer ved Holandske Eskadron.

Kristiania, 20de November 1869.

Nu da Spørgsmaalet om Revision af den kommunale Lovgivning er kommen paa Dagsordenen, fandt vi i en tidligere Artikel om denne Sag Anledning til at udpege som en af de groveste Misgreb, der er begaaet under den nuværende Formandskabslovs Herredømme, den Overskridelse af Myndighed, der stundom har fundet Sted fra de kommunale Autoriteters Side ligeoverfor Borgernes personlige Frihed. Uagtet vel den bestaaende Lovgivning neppe kan siges at have været den egentlige Aarsag til denne Myndighedsoverskridelse, saa tro vi dog, at den Erfaring, man nu har om Muligheden af, at Vilkaarligheder som de paapegede kan begaaes endog under Paaberaabelse af Loven, maatte gjøre det tilraadeligt ved dens Revision at sørge for, at Grændserne for de kommunale Autoriteters Myndighed bliver skarpere betegnet; idetmindste maa man ved den forestaaende Beskjeftigelse med Lovene om den kommunale Myndighed søge at gjøre sig det klart, af hvad Beskaffenhed og hvilken Udstrækning den er; det er nødvendigt, om ikke af anden Grund, saa fordi den Frygt, den stedfundne Praxis har fremkaldt, trænger til at beroliges. Man maa fjerne den Forestilling, at man ved at tage Ordet for en stærkere Kommunalmyndighed skulde have til Hensigt at aabne Døren endnu videre for Kommunalbestyrelsernes Indgreb paa Omraader, hvor de ikke hører hjemme. Ved en Omstøbning af Loven vil den beleilige Tid være kommen til at søge de vrange Meninger klarede, saa at de ialfald ikke fortsætte sig gjennem den nye Ordning og tilintetgjør Bestræbelserne for at gjøre Loven visere og bedre i sine enkelte Dele.

Bladet „Vestmar", der omtaler og gjengiver en liden Del af vor forrige Artikel, erklærer imidlertid ikke at kunne „dele Dagbladets vidtgaaende Fordringer til Beskyttelse af den individuelle Frihed eller den enkelte Skatteborgers Selvbestemmelsesret". „Saalænge nemlig Spørgsmaalet", heder det videre, „begrændses til økonomiske Anliggender, maa der, af Hensyn til Kommunens almindelige Formaal og Interesser, være Maade med Fordringen paa den individuelle Frihed. Naar man blot gaar saa langt, som rimeligt og billigt er, i at give Kommunens Skatteborgere den kommunale Stemmeret, saa faar man slaa sig til Taals hermed. Anderledes stiller Sagen sig, naar Spørgsmaalet angaar aandelige Interesser eller Formaal, thi her faar Kravet paa individuel Frihed en ganske anden Vægt og Betydning. Til Realisationen af det materielle Samfundslivs Krav og Behov maa vi antage, at det er hensigtsmæssigst at det engere som det større Samfunds Repræsentation har en omfangsrig Myndighed, og man har visselig intet hensigtsmæssigere og virkningsfuldere Middel mod Misbrug af denne Myndighed, end ved Valgene at bruge Stemmeretten til at udsondre de Elementer af Vilkaarlighed og Uforstand, der maatte være indkommen i det Kollegium, der har den legale Ret og Adgang til at handle paa Samfundets Vegne. — — Nærmere kan man ikke komme Tingen, og Enhed og Orden maa der være i de materielle Samfundsanliggender. Hvad der derimod tilhører det indre Menneskeliv og som kan tage sin Vært og Udvikling uden at forstyrre de ydre og økonomiske Samfundsformaal kan ikke og bør ikke paa denne Maade bringes ind under Fællesstyrelsens Myndighed, og af denne Grund anse vi det meget heldigt, at vi undgik det aandelige Formandskabsvæsen, i Skikkelse af Menighedsraad (Sogneraad), som sidste Storthing gjorde et Forsøg paa at istandbringe. Dette Felt maa vi samle os om at frede, thi her kan store Forstyrrelser og Skismaer fremkomme ved universelle Myndighedsforanstaltninger, der krænke Individets Ret og Frihed".

Som man ser, er man her inde paa vide Felter. Skjønt det vakte Spørgsmaal antagelig vil blive nærmere drøftet inden det Selskab, hvor Sagens Diskussion er begyndt, kunne vi dog ikke undlade allerede nu at gjøre nogle Bemærkninger i Anledning af „Vestmars" Imødegaaelse af vor forrige Artikel, idet det dog er os kjært ogsaa hos denne Kollega at have fundet et idetmindste delvis Medhold.

Naar man stiller sig Spørgsmaalet, om hvor langt Kommunalautoriteternes Myndighed rækker, kan man kun finde Svaret ved at undersøge, hvilken Trang der har bevæget Samfundet til at skabe sig denne nye Autoritet og underkaste sig dens Herredømme. Man maa da udentvivl blive staaende ved den Betragtningsmaade, at ligesom der i Samfundet findes almene Interesser, som deles af det hele Folk og derfor maa varetages af dets Centralautoriteter, (Storthing eller Regjering) og dels rent personlige Interesser, hvor ingen Mand kan anerkjende anden Autoritet end sin egen Samvittighed og sin egen Villie, saaledes findes der ogsaa „lokale Interesser", der udspringe af det nærmere Forhold, hvori en vis Bygds eller en vis Bys Indbyggere staa til hinanden. Veivæsen, Vandledningsvæsen o. desl. har kun Interesse for dem, der bo saaledes til, at de kan have Fordel af deres bedst mulige Indretning; og Intet er da naturligere, end at de, som have disse særskilte Interesser fælles, slaa sig sammen til en Kommune og forsaavidt optræde selvstyrende. Vistnok er Folket i det Hele eller Staten ogsaa interesseret i, at hvert Herreds Anliggender ere godt styrede, men denne Interesse gaar dog

Victor Rydberg*).

Efter Arbetaren.

Ethvert Land, ligesom enhver Tid har sin nye Slægt (Generation), som bereder sig til i sin Orden at føre Fosterlandets Runer og overtage det store Udviklingsarbeide, naar den gamle Tids Rækker begynder at tyndes og de Stemmer forstummer, som hidtil førte Fremadskridningens Tale. Mændene af den nye Slægt har en alvorlig Opgave at løse. Paa dem beror meget deres Lands Fremtid, og den Byrde, som vil blive lagt paa deres Skuldre, er tung. Det eneste, som letter den, er den glødende Frihedskjærlighed, den aldrig svigtende Hengivenhed for Fædrenelandet; disse Følelser er Ilden, som driver alle Aandens Hjul.

„Det er vor Hensigt", fortsætter Arbetaren, „nu og da at gjengive Billedet af de mere fremragende Medlemmer af det „unge Sverige", paa det at den store Mængde efterhaanden maa blive mer og mer fortrolig med disse Mænd og de Ideer, de har gjort til sine". Det gjør en Begyndelse med **Victor Rydberg**, født i Jönköping 1829. Han var Søn af en gammel Veteran fra 1808 og 1814 Aars Krige, Fanejunker Johan Rydberg og Moderen Hedvig Dücker. Han kom først i Jönköpings Skole, hvor han allerede tidligt gav Bevis paa Anlæg for Literaturen. Det var især de gamle nordiske Kjæmpesagaer, som tidlig sysselsatte hans Indbildningskraft. Paavirket af disse skrev han en Mængde nordiske Vikingtragedier samt italienske Røver- og Spøgelsesdramaer, hvilke spilledes paa et af nogle Jevnaldrende dannet Theater, under Ledelse af en Søn til den paa sin Tid saa bekjendte Theaterdirektør Djurström. Scenen var et rummeligt Loft og Publikum dannedes fordetmeste af indbudne Skolepiger.

Ikke længe tilfreds med dette Publikum, trods det rigelige Bifald, droges Rydberg over paa det journalistiske Omraade og blev Hovedredaktør for en skrevet Tidning i Skolen, kaldet „Odins Kaarper" (Ravne); naturligvis udmærkende sig ved sin ultraradikale Tendents i en Victor Hugos Maner. Republiken fremstilledes som „Sveriges Redning" og Kongedømmet taaltes bare. Der opstod alligevel et Modparti inden Skolen, der skaffede sig et eget konservativt Organ, kaldet „Svea", som ikke vilde vide af nogen Republik. Det havde ogsaa en liden Baron til Hovedredaktør.

Rydbergs Forældrehjem havde allerede opløst sig i hans Barndom, saa at han maatte kjæmpe med store økonomiske Vanskeligheder. Han maatte afbryde sine Skolestudier og fik Ansættelse ved Jönköpingsbladet, først hos den bekjendte Sandwall og siden, da denne havde overtaget „Göteborgs H. och Sjøfarts-Tidn.", ved denne i hvis Redaktion R. var samtidig med Herman Bjursten. Tilslut begav han sig dog til Lund for at fuldende sine Studier, og ernærede sig der under ofte til Nød gaaende Fornægtelser ved Korrespondentser til Blade, især „Handelstidningen", som da ofte indeholdt varmt frisindede og fortjenstfulde Opsatser fra hans Haand. Han boede her en Tid sammen med en anden ung paa Literaturens Felt virkende Student M. Lidberg fra Gøteborg, som allerede tidligt gjorde sig kjendt ved sine kvikke Smaastykker i Blade og Kalendere; men altfor tidligt gik han heden. Begge disse samlede snart om sig nogle samstemmige Kammerater, der dannede et literært Samlag, paa Spøg kaldet „Syvstjernen", som blev et Slags Midtpunkt for de unge Studenters Stræv. Man samledes en Gang om Ugen til literære Forhandlinger, hvorunder man kritisk skede paa hverandres Arbeider. Naar disse vare endte, sattes „Odets" (Skjæbnens) Hat paa Bordet for at modtage de Bidrag, som kunde komme til en Sexa med eller uden Bolle. Takket være en mere solid Kammerat savnede Selskabet sjeldent

*) Dette Navn er ikke ukjendt i Norge. Navnlig blev man bekjendt med det gjennem Referatet af Forhandlingerne ved det store Kirkemøde i Stockholm forrige Aar. Overs.

ikke videre end Statens almindelige Interesse for hver af dens Borgeres private Velvære. Man ser imidlertid, at Kommunerne have overtaget en stor Del, man kan gjerne sige en overveiende Del, af de offentlige Pligter, der henhøre under Landets almindelige Fællesadministration; og Kommunebestyrelserne optræde saaledes ved Lovens Bemyndigelse i hvert forekommende Tilfælde som administrative Autoriteter for sit Herreds eller sin Bys Vedkommende i Anliggender, som Nationen i sin Helhed er lige interesseret i, og derfor ifølge Grundloven henhører under Storthingets Lovgivningsmyndighed. Grunden til, at Storthinget overdrager Kommunerne en saadan, udover det „Lokale" gaaende, Myndighed, ligger deri, at Forholdenes Forskjellighed paa hvert enkelt Sted gjør det hensigtsmæssigt, at de almindelige Lovregler kan tillempes efter hvert Steds Tarv. Det er derfor, at Skolevæsen, Fattigvæsen, Fængselsvæsen osv. i større eller mindre Grad er lagt i de respektive Kommuneautoriteters Haand. Det er saaledes ikke blot de udelukkende materielle Interesser, som er Gjenstand for Kommunebestyrelsens Beslutninger. Det er endog umuligt at opstille Grændsen for Kommunebestyrelsernes Myndighed efter hvad der er materielt eller ikke, da ogsaa de aandelige Interesser fremmes ved materielle Foranstaltninger. Det er lige uretfærdigt og krænkende for den personlige Frihed, hvad enten den Skat, han efter Kommunebestyrelsens Beslutning udpantes for, skal anvendes til et Hædersminde over en Mand, som det er en lovlig Sag for Enhver at mene ikke burde hædres paa denne Maade, eller til Fremme af religiøse eller industrielle Formaal, som det ligeledes maa staa Enhver frit for at holde sig udenfor; det er og bliver et Misbrug af Myndighed at tvinge alle Kommunens Indbyggere til at indtræde som Interessenter i industrielle Foretagender, ligemeget om der, som ved Kristiania-Drammen-Banen, ogsaa kan tilflyde Kommunekassen Fordel af Spekulationen, om Alt gaar vel. Den hele Sag maa betragtes som Anvendelse af et Princip, der paa en farlig Maade rører ved den private Eiendomsret i vid Udstrækning; og det er deri, at vi have fundet en af de nærmest liggende Grunde til at bestride, at et Foretagende, som nævnte Jernbane, fremmedes paa Skatteydernes Resiko.

Idet vi ere beredte til at forsvare vore Anskuelser nærmere, naar vi, som anført, i Diskussionens Løb finde en mere passende Anledning, skulle vi denne Gang kun tillade os at afslutte denne Artikel med nogle Ytringer af den bekjendte engelske Tænker og Statsøkonom John Stuart Mill.

„En anden almindelig Indvending", siger han i sin Statsøkonomi, „er, at enhver Forøgelse af Styrelsens Myndigheder er en Forøgelse af dens Magt, baade i Henseende til Autoritet og endnu mere middelbart i Henseende til dens Indflydelse. Denne Betragtnings Vægt for den politiske Frihed har i Almindelighed været tilstrækkelig anerkjendt, idetmindste i England; men Mange have i den senere Tid været tilbøielige til at tro, at Begrændsningen af Styrelsens Myndigheder alene er af en væsentlig Betydning, naar Styrelsen selv er slet organiseret, nemlig naar den ikke repræsenterer Folket, men er et Redskab for en særskilt Samfundsklasse eller et Forbund af Samfundsklasser, og at en Styrelse af tilstrækkelig folkelig Karakter kunde udrustes med hvilkensomhelst Myndighed over Folket, siden dens Magt alene vilde blive Folkets Magt over sig selv. Dette kunde være sandt, dersom ikke Folket i saadanne Tilfælde praktisk talt var enstydende med alene en Flerhed af Folket, og dersom Mindretallet alene var istand til at undertrykke og ikke istand til at undertrykkes. Erfaring viser imidlertid, at Magthaverne, som ere Folkets, det vil sige Flertallets, ligefremme Fuldmægtige, naar de kun tro at kunne gjøre Regning paa dets Understøttelse, ere ligesaa tilbøielige til som et Organ for en Haandfuld Mænd (Oligarki) til at rive sig en vilkaarlig Magt og øve et utilbørligt Herredømme over det private Livs Frihed. En offentlig Forsamling er overordentlig tilbøielig til at paatvinge som den Enkelte forpligtende Love ikke alene sine egne Interessers i Almindelighed indskrænkede Synsmaader, men ogsaa de abstrakte Meninger, ja endog Smagsretninger. Og den nuværende Civilisation har en saa stærk Retning til at gjøre den Magt, som udøves af Personer, der optræde som Medlemmer af en Forsamling, til den eneste virkelige Magt i Samfundet, at den aldrig var en større Nødvendighed end nu til at reise det kraftigste Værn om den personlige Selvstændighed i Tanke, Tale og Handling, for at opretholde den Aandens Originalitet og Personlighedens Karakter, som er den eneste Kilde til noget virkeligt Fremskridt og allermest en af de Egenskaber, som gjør Menneskene overlegne over Dyrene. Derfor er det ikke mindre nødvendigt under en demokratisk end under nogen anden Slags Styrelse, at enhver Bestræbelse fra nogen af de offentlige Autoriteters Side efter at udvide sin Indblanding og tiltage sig en Myndighed, som man godt kan være foruden, maa blive betragtet med den stærkeste Mistænksomhed. Maaske er dette endog saa meget mere nødvendigt under en demokratisk Forfatning end under andre Forfatninger; thi hvor den almindelige Mening spiller Mester, der vil den Enkelte, som undertrykkes af Mesteren, ikke som ellers i de fleste Forhold finde en Medbeiler til Magten, til hvem han kan henvende sig for at finde Beskyttelse eller idetmindste Deltagelse".

Ogsaa i „Kreuzzeit." benegtes det af os igaar omtalte Rygte om, at Grev Eulenburg skulde overtage Ministerpræsidiet istedetfor Bismark. Den anden Del af Rygtet — om at Bismarks Helbredstilstand for Tiden skulde være bleven slettere — fastholdes fra flere Kanter.

Den officiøse „Wiener Abendpost" skriver: En Artikel i „Pesth Naplo", hvor der handles om den indre Sikkerhed i Ungarn, vækker megen Opsigt. Hundreder af Individer, som af den almindelige Mening med Bestemthed udpeges som skyldige i Tyveri, Røveri eller Hæleri, blive ikke straffede, fordi de offentlige Funktionærer ere i Ledtog med dem. Da den keiserlige Kommissær Grev Raday i Szegedin begyndte den store Proces mod Røverne (over 500 ere i Varetægtsfængsel for Tiden) vovede Folket ikke at aflægge Vidnesbyrd mod Røverne, medens de lokale Autoriteter til Fordel for Forbryderne hvervede falske Vidner og skjulte Aktstykker og aldeles aabenbart satte sig i Forbindelse med de Fængslede.

En Lembergerkorrespondent beretter, at der i Ministeriet for det Indre skal indrettes en særskilt galizisk Afdeling.

Keiseren af Østerrig har befalet, at man skal gaa frem paa den mest skaanselfulde Maade ligeoverfor de dalmatiske Oprørere, og navnlig at ingen Dødsdom indtil videre maa fuldbyrdes.

Den nylig i England dannede Forening, som gaar under Navnet „Gjenoplivere af den britiske Industri", har paa et Møde i London besluttet et Andragende til Dronningen om, at der maa blive nedsat en Kommission til Undersøgelse af den Skade, som Frihandelen har foraarsaget den engelske Industri. Et Amendement, som gik ud paa, at man skulde udtale, at Beskyttelsessystemet ikke var istand til at fjerne de forhaandenværende Ulemper, blev kraftig understøttet, men ikke antaget.

Fra Madrid meddeles under 11te: Hertugen af Genuas Udsigter blive med hver Dag mindre. Den offentlige Mening udtaler sig stedse bestemtere mod en mindreaarig Konge og et Regentskab, og Unionisternes aabne Erklæring om, at de ville bekjæmpe dette Kandidatur til det Yderste, har bragt Progressisterne til Besindighed. Om end Aviserne endnu ikke have ladet Frontforandringen komme tilsyne, tror jeg dog at kunne forsikre, at der om faa Dage ikke mere vil være Tale om Hertugen af Genua. Efter al Sandsynlighed vil Kong Fernando igjen dukke op. Regjeringens Stilling bliver stedse vanskeligere. Hr. Figuerola er paa alle Kanter ude efter Penge for at bestride Statens Udgifter. Nu forsikrer man, at han ingen Penge kan skaffe, og at Frankriges Bank har forlangt betalt et igaar forfaldet Laan paa 250 Mill. Realer eller Tilladelse til at sælge de for dette Laan udstedte Obligationer. Hvis en saadan Masse Papirer nu er kommen paa Markedet, kan man let forestille sig den Virkning, som dette vil have paa de spanske Statspirer.

Til „Wiener Presse" skrives fra Florents: Bladene melder, at Erkebispen af Pisa har negtet Kongen af Italien Absolution. Paa Kongens fornyede Forlangende gav imidlertid Kirken efter. Dernæst blev der Spørgsmaal om Kongens morganatiske Ægteskab med sin Veninde Rosine. Victor Emanuel erklærede, at han intet vilde foretage, forinden han havde hørt Prins Humberts Mening. Denne havde intet imod Ægteskabet. Den kirkelige Vielse har fundet Sted; men den borgerlige — og det er den, som i Italien gjør et Ægteskab juridisk gyldigt — er endnu ikke foretaget.

Ifølge „Presse" har den ægyptiske Vicekonges Svar paa den anden Veziralskrivelse, uagtet sin forsonlige Tone, ikke gjort noget godt Indtryk i Konstantinopel. Vicekongen er gaaet ind paa for Fremtiden at meddele Sultanen Underretning om ethvert Laan og ethvert Budget; men denne fordrer, at hans Samtykke skal indhentes paa Forhaand i saadanne Anliggender. I politiske Kredse tror man forøvrigt, at Striden vil blive udjevnet paa fredelig Maade.

Menabreas omfangsrige Rundskrivelse af 5te Oktober skal først offentliggjøres efter Kamrenes Sammentræden; men en Florentinerkorrespondent giver dog følgende, som han paastaar, paalidelige Uddrag: Efter den italienske Regjerings Anskuelse er Konciliet hovedsagelig sammenkaldt for at dømme om de Principer, hvorpaa Kongeriget Italien er bygget. Uden Hensyn til Forsamlingens religiøse Karakter har den italienske Regjering opfattet Sammenkaldelsen som en Handling af en fremmed Suveræn, med hvem Italien ikke staar i nogen Forbindelse, og Regjeringen har ikke længe kunnet være i Tvivl om, at denne Handling var en mod Italien fiendsk. Under en saadan Sagernes Stilling havde den italienske Regjering vistnok kunnet forbyde sine Biskoper at deltage i Konciliet, men man har dog foretrukket at lade dem have sin Frihed; dog reserverer Regjeringen sig allerede nu mod den ubetingede Anerkjendelse af alle Konciliets Beslutninger. Forøvrigt forsamles Konciliet under Forhold, som ikke indgyde Italien nogen Frygt; imidlertid kan man dog ikke undlade at betragte det som en Sag af stor Betydning, at Frankrige yder den mod Italien fiendske Forsamling sin Beskyttelse, idet de franske Tropper blive i Kirkestaten under Mødet. Den italienske Regjering afholder sig vistnok fra at stille Fordringer eller gjøre Forslag, saameget mere, som den ikke anser det passende at gjentage Skridt, som den allerede før har gjort; men den kan ikke undgaa at beklage sig over Tingenes Stilling, som paa ingen Maade er skikket til at bidrage til at oprette det gode Forhold mellem Frankrige og Italien.

Preussens nye Gesandt i Paris, Baron Werther, har den 15de overrakt sine Kreditiver.

Rochefort skal have bragt Louis Blanc med sig fra London som Erstatning for Ledru Rollin; men Udsigterne for de Kandidater, der negte at aflægge Ed paa Forfatningen, synes med hver Dag at forværre sig. Temps meddeler, at der har været afholdt en Sammenkomst af firehundrede ansete Vælgere, hvori Spørgsmaalet om at stille Kandidater af den omtalte Beskaffenhed underkastedes en alsidig Drøftelse, og Resultatet blev, at der ved Afstemningen kun afgaves sex eller syv Stemmer for at opretholde dem. Naar dette Udfald, siger Temps der er et systematisk Oppositionsblad, ikke kan bringe de Radikale til at opgive deres Illusioner, saa er der Intet, som kan aabne Dinene paa dem. Opstillingen af Kandidater, som ikke lovlig kunne vælges, tilføier Temps, kan kun have nogen Mening, naar man gaar til den sidste Konsekvents og eventuelt kalder Folket til Vaaben; ellers gjør man kun en barnagtig Demonstration. Forsamlingen, bemærker Temps til Slutning, bestod udelukkende af Republikanere, og skjønt den havde en privat Karakter, saa at Politiet var udelukket fra den og ikke lagde Baand paa Talefriheden, udtalte man sig med Besindighed og Maadehold; man talte kun lidt om Regjeringen, og der hørtes ingen af de voldsomme Ytringer, der ikke nytte til Noget, ligesaa lidt som de ere et Bevis paa en fast Overbevisning; der blev ogsaa mindet om, at Paris ikke er Frankrige, at Overrumplingernes Tid er omme, og at det republikanske Partis Opgave i Paris ikke blot bestaar i at faa Republiken gjenoprettet, men fremfor Alt i at vinde Tilhængere for Republiken ved at udbrede sine Anskuelser og indtage en fornuftig Holdning. Temps tager neppe feil, naar det i et saadant republikansk Møde ser en betydningsfuld Begivenhed. Med Republikanere, som alene bruge Diskussionens og Lovens Vaaben, kan Keiserdømmet godt have at gjøre; thi det frygter ikke Diskussionen, og disse Modstandere underkaste sig Majoriteten. Hovedsagen er, at det ikke paany kommer til Blodsudgydelse, og herom hersker der lykkeligvis Enighed imellem Keiserdømmet og det demokratiske Parti, medens de Radikale arbeide hen til en Borgerkrig. Af et Telegram sees det, at 27 Deputerede af Venstre have udstedt et Manifest, hvori de erklære, at den almindelige Stemmeret ikke blot skal befries fra monarkiske, men ogsaa fra demagogiske Indflydelser, som forfalske og nedværdige den. Man finder under dette Manifest Jules Favre og Picards Navne ved Siden af Gambettas og Bancels. De to sidstnævnte Deputerede vilde for otte Uger siden neppe have undertegnet et Manifest, hvori Folket advaredes imod demagogiske Udskeielser; men de have gjort en Erfaring, der, som man ser, ikke har været spildt paa dem. Da de valgtes, skete det, fordi man i dem saa de ultraradikaleste Kandidater; men de ere siden den Tid blevne overskøtede, og i de Radikales Forsamlinger beskyldes de for at have svigtet Folkets Sag. Gambetta har nylig fra 400 radikale Vælgere i Marseille modtaget en Erklæring, hvori de opsige ham Huldskab og Troskab. De demagogiske Udskeielser, som bidrog til at skaffe Gambetta og Bancel ind i det lovgivende Korps, fandt de ganske vist i god Orden; men siden

---

nogen af Delene. Og det var Høitidsstunder, hvorunder Skjemtet legede ved Bollens Rand, medens Sang og Poesi rigeligt smykkede Talen.

De Tider er nu forbi. Rydberg saavelsom de andre Kammeraterne i „Syvstjernen" er nu Handlingens Mænd, idetmindste de af dem, som ikke allerede har skattet til Forgjængeligheden.

Rydberg forlod dog snart Lund og traadte atter ind i „Göteborgstidningen" som fast Medarbeider, bestemt paa at øsle sig til Pressen, paa hvis Omraade han stedse med den største Warme førte Frihedens Sag; hans Pen har især været helliget Religionsfriheden og til et kraftigt Arbeide for gjennem videnskabelige Forskninger at bortrive de menneskeligt-egoistiske Tilsætninger, som Kristendommen i Tidernes Løb har faaet, og gjengive den dens oprindelige Skjønhed og Klarhed — dens Sandhed. I denne Aand har han udgivet Skrifter som: „Bibelens Lære om Kristus"; „Jehovatjenesten hos Hebræerne før det babyloniske Fangenskab" og „Middelalderens Magie". Dertil maa ogsaa regnes hans største og fornemste Arbeide: „Den sidste Athenienser", som har forskaffet sin Forfatter Verdensberømmelse. Denne Bog er en mesterligt udført Skildring af den helleniske (gammel-græske) Dannelse, forgjæves kjæmpende mod den seirende Kristendom, der igjen forfalsket og kuet af Kirken og Staten i Forening forfalder under aandeligt og verdsligt Tyranni. Det fremgaar af den, hvorledes Forfatteren vil frelse af Hellenismen dens Sandheder og af Kristendommen dens, det vil sige, han vil med det skjønne og gode bekjæmpe Statens og Kirkens undertrykkende Magter, for at gjenoprette saavel Individets som Folkets Frihed i alle gode Ting. Det er Demokrati; og disse Ideer har Rydberg altid forblevet tro. Han er derfor en Folkets Mand, som det all mere og mere skal lære at høiagte.

Af hans andre Skrifter maa nævnes: „Fribytteren i Østersøen", der skildrer Hexeriprocesserne i Sverige, og Broschuren „Hvorledes kan Sverige bevare sin Selvstændighed", hvori han med Talent taler til Forsvar for „et Folk i Vaaben".

Det er allerede flere Aar siden Gøteborgs Videnskabs-Literatur-Samfund indvalgte Rydberg til Medlem. Ved det første Kirkemøde var han en af Gøteborgs Stifts Repræsentanter, og nu nylig har Gøteborgs Kommune givet ham sit største Bevis paa Agtelse og Tillid ved at vælge ham til sin Repræsentant i Rigsdagens andet Kammer. Vi er forvissede om, at han paa denne Bane skal blive sine frisindede Ideer tro og vide at forfægte og udbrede dem til Fædrelandets Gavn og det Folks Bedste, som han elsker med en Kjærlighed, som ingen Tid kan udslukke.

Demagogerne have kastet sig over deres egne Personer, se de Sagerne i et andet Lys. Ifølge det omtalte Manifest vil Venstre fordre, at Hærloven skal afskaffes, at Folket skal have den afgjørende Stemme med Hensyn til Krig eller Fred osv. Det er det lovgivende Korps's Sag at dømme herom, og der er ikke Udsigt til, at Venstres Forslag vil komme i Betragtning.

Underretssagfører F. A. P. Ytter er den 18de November sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Ifølge Indberetning til Indredepartementet fra de forenede Rigers Konsul i Barcelona af 10de ds. vil det tidligere omhandlede Dekret om en ny Havneafgift i Tarragona blive sat i Kraft mellem 15de og 20de d. M.

Havnen. Veiret vedbliver at være mildt med sydlig Vind og klar Luft. Foruden flere andre Fartøier hidkom igaar 8 Jagter ladede med Kornvarer og 2 med Stykgods, nemlig Brig „Archimedo", Kapt. Dijon fra Nantes, hvis Ladning væsentlig bestaar af 215 Foustager Sirup og 59 Fade raffineret Sukker, samt Skonnert „Embla", Kapt. L. T. Gamst, fra Malaga fuldladet. Dampskibet „Scandinavia" hidkom fra Leith igaar Eftermiddag og medbragte et større Parti Varer, hvoriblandt 214 Foustager Parafinolie; det bliver neppe færdig til at afgaa herfra før Mandag Morgen, hvormed dets Rute paa Kristiania for iaar ophører. Ifølge Telegram afgik Dampskibet „Uffo" fra Fredrikshavn Kl. 3 imorges og kan ikke ventes hid før imorgen.

Udvandring. Med Dampskibet „Argo" afgik igaar over Hull 14 Emigranter til Amerika.

Det norsk-skotske Telegraftoug blev forrige Fredag ophalet ved den skotske Kyst, og Feilen viste sig da at være omtrent 200 Yards fra Udlægningsstedet, medens man ved at telegrafere fra Skibet til den norske Kyst overbeviste sig om, at Touget i dets hele øvrige Længde er i samme gode Tilstand som ved Udlægningen. Feilen er fremkommen ved, at man ved Udlægningen af Kysttouget havde givet formeget „slack", saa at Touget, førend det naaede Bunden, er ført af Brændingen ind imod en paa Brudstedet fremspringende Klippe og sønderslidt ved den fortsatte Rullen imod denne. Dette bliver nu forandret, og til yderligere Betryggelse anbringes der paa det omhandlede Sted Jernrør udenom Touget, der tillige bliver fastgjort til Bunden med Varp og Jernvægte.

Telegrafdepeschers Afsendelse fra Skibe. (B. T.) Ifølge den petersborgske Messager officiel er der truffet Overenskomst mellem Telegrafbestyrelserne i Preussen, Danmark, Belgien, Holland og Rusland om at bemyndige Stationerne ved Kysten til gratis at modtage Depescher, der afgives af Passagerer eller Mandskab paa forbigaaende Skibe, og at affræve Modtagerne Betalingen for disse Depescher. De skulle befordres i Land af Lodserne og kunne adresseres til alle Stationer i Rusland, Preussen, Danmark, Belgien og Holland. Adressaterne skulle have Underretning om Depeschernes Ankomst, men kunne ikke faa dem udleverede uden mod Forudbetaling. Som man vil mindes, er der allerede for længere Tid siden for Danmarks Vedkommende udstedt en Kundgjørelse angaaende saadanne Depeschers Befordring for Skagens Vedkommende.

Skuespiller G. Krohn skal efter Sigende, beretter en Korresondent til „Dr. Tid.", have modtaget Anmodninger fra Bergen om at komme did, for at stille sig i Spidsen for en ny national Scene, som man der tænker at grundlægge. Hvad Hr. Krohn angaar, da siges det med Vished, at det ikke skal være hans Agt at forlade Kristiania Theater, som ogsaa vilde tabe meget, om han nu skulde gaa fra igjen.

De nylig ankomne 2de Riflekanoner til Monitoren „Trudvang" ere, ifølge „Gjeng.", som de øvrige Monitorkanoner forfærdigede hos Armstrong & Ko. og af samme Sort, 8½toms, vægtig 37,000 Pd. Som før meddelt, ankom de i Tirsdags med „Argo".

Vandmangelen i Akerselven. Brugseierne ere blevne enige om at udligne 1 Spd. 24 ß pr. Tusinde af Brugenes Værdi, for derved at sættes istand til ved Mineringsarbeider paa Nordmarken at forøge Maridalsvandets Vandtilførsel. De paatænkte Arbeider ere beregnede at koste 2000 Spd. Uagtet de sidste Dages Nedbør og milde Veir, er Vandstanden i Maridalsvandet foruroligende.

Gave til Staten. Ifølge Aftonbl. skal Hs. Maj. i meget naadige Udtryk have modtaget den tidligere Udenrigsminister Frih. Ihres Tilbud om, som Gave at overdrage Staten 8 Stykker Oliemalerier i forgyldte Rammer, knyttede til Sagnet om Dronning Disa. Disse Malerier opbevares paa Kongsgaarden Wängarn, hvortil Folketroen og Sagnet henlægger en Del af Disasagnets Handelser. Friherre Ihre, som nu bruger Eiendommen, skal fratræde samme forskommende 14de Marts, hvorefter den skal bortforpagtes.

Theatret. Forestillingen igaar bestod af „De to Døve", som dog nu maatte antages at være mere end nok bekjendt selv for et Publikum, der ingen Fordringer havde, „Fruentimmerhaderen", som naturligvis alene kan skyde paa de enkelte smukke Melodier, men hvis Text er noget høist unaturligt og langtrukkent Vrøvl og endelig af „Deklarationen", Vaudeville af Richardt. Som man ser, var Forestillingen betydelig indholdsløs, og det var i ethvert Fald ikke til Gavn for „Deklarationen", at man fik de to andre Stykker iforveien. Det sidste Stykke er nemlig ogsaa temmelig let, ja vrøvlet, om man vil, men det har den Fordel, at det for det første er eller vistnok kan være et høist gemytligt og fornøieligt Vrøvl, og for det andet har to noget nær nye og morsomme Figurer i Præsten Jensen og Adjunkten. I sin Helhed var dog Udførelsen igaar langt fra, som den burde være, for at det skal kunne more ret. Her maa Scenerne gaa Slag i Slag med en Lystighed og et Lune, som ikke giver En Tid engang til at prøve det for æsthetiske Theorier. Stykket efterlader intet Indtryk, men momentant maa det kunne more fortræffelig ved et godt Spil. Af de enkeltes Udførelse fortjener Joh. Brun og Frøken Parelius at nævnes.

Kommuneforetagender. Ved Byens Sygehus ude ved Kroghstøtten har man for ganske nylig taget i Brug en saakaldet „Desinfektionsovn", hvormed er sat i Forbindelse tvende Badeværelser. Desinfektionsovnen er alene bestemt til at frigjøre befængte Klæder for Utøi og Smitstoffe. Den bestaar af et muret Kammer ovenover en indmuret Dampkjedel, hvis udstraalende Varme ledes ind i Kammeret, der kan ophedes indtil 120 Grader. Graderne aflæses paa et udenpaa Væggen hængende Termometer, der staar i Forbindelse med Kammerets Indre. Ved at hænge Tøi ind i det ophedede Rum, dræbes alt Utøi, og man antager, at Klæder, der paa denne Maade renses, frigjøres for hvilketsomhelst Smitstof, hvoraf de maatte have været befængte. Forsaavidt Badeværelserne ikke benyttes til Sygehusets Patienter, er der Anledning for Arbeidsfolk at benytte Badene, hvis Pris netop af Hensyn til Arbeideren er sat meget lavt, nemlig 4 Skill. for et Karbad og 12 Skill. for et Dampbad. For Gasarbeidere, Smede, Feiere og andre Folk, der sysle med lignende skiddenfærdige Arbeider, vil denne prisbillige Badeindretning være en sand Velgjerning. Bygningen med Inventarium skal have kostet Kommunen 1300 Spd., hvilket maa ansees at være meget billigt. Det var ønskeligt, om Arbeideren nu selv ved flittigen at benytte denne Indretning vilde paaskjønne de Opofrelser, Kommunen har gjort for ham.

Den bortrømte schweitzerske Bankkasserer Schörr, som nylig blev paagreben paa sin Reise fra Venedig til Wien, har tilstaaet, at han har bedraget Banken for 3,10st,000 Fcs. Han havde til Hensigt at spekulere paa Børsen i Wien og derpaa drage til Sydamerika.

Aabningen af Suezkanalen vil skriver „Hamb. Corr." for 16de ds. ogsaa blandt Andet bringe et Pragtværk for Dagen, som dog desværre ikke er bestemt for den profane Offentlighed. Den franske Keiserinde skal nemlig benytte de faa Dieblikke, som hun kan afse fra de offentlige Fester og den vigtige Omsorg for sin Gemals Politik og sin egen Pynt, til at optegne sine Reiseindtryk. Hun agter ved sin Tilbagekomst at lade denne interessante Dagbog trykke i en Luxusudgave og lade den udstyre med Tegninger fra Maleren Geromes Haand. Der skal kun trykkes et meget lidet Antal Exemplarer, som i det Høieste vil blive omdelt til „de Intimeste af de Intime."

Om den nye Folkehøiskole i Eidsberg heder det i et Brev til „Sarpen": Det er sjeldent, man hører noget fra Eidsberg, uagtet det dog kan siges, at vi ikke ligge agterud for Tiden. Folkehøiskolen har nu naaet os. En øvet og ældre Lærer, Seminarist Sæter, har oprettet en Folkehøiskole paa Gaarden Sletner. Den tog sin Begyndelse den 4de d. M. med nogle Elever, og man venter mange flere, thi dens Oprettelse var ikke synderlig kjendt inden Bygden. Denne Folkehøiskole er den første i Smaalenene, og man kan ikke noksom anbefale den paa det Bedste. Dens Formaal er det sædvanlige, at bibringe voxne Elever af Bondestanden en høiere Almendannelse.

Vor velmeriterede Sundhedskommission, skrives fra Kristiania til „Berg. Tid.", har i disse Dage udstedt et Dekret, der har vakt megen Uro i Leiren, nemlig et Manifest, der beretter, at Byen herjes af en ondartet Skarlagensfeber, og opfordrer til den yderste Forsigtighed for at forebygge Smitte. Man skulde virkelig efter dette tro, at man havde for sig en stærkt udbredt Epidemi omtrent som den, hvorom der stod at læse fra London fornylig, og som anstillede Herjinger værre end Kolera. Undersøger man imidlertid Sygdomskonstitutionen i Oktober Maaned, til hvilken Sundhedskommissionens Dekret formentlig er støttet, ser man, at der i den officielle Opgave er opført 38 Tilfælde af Skarlagensfeber, hvoraf 4 med dødeligt Udfald. Dette er da ikke en mere udbredt eller ondartet Epidemi, end vi tidt og jevnt have Aaret om. Under disse Omstændigheder synes et Dekret som det omhandlede at være temmelig ubeføiet og nærmest at skulle tjene til Sundhedskommissionens Forherligelse, hvis Epidemien ikke griber mere om sig, end vanligt er. Bekjendtgjørelsen virker ikke godt, forsaavidt den i utilbørlig Grad opskræmmer Folk, og Sundhedskommissionens Forholdsregler kan efter mange Lægers Formening ikke hjælpe til Noget, fordi der gives saamange Kanaler, ad hvilken Smitten kan overføres, som umulig kunne tilstoppes. Sundhedskommissionens Dekret indskrænker sig forøvrigt til at paabyde en Forholdsregel, nemlig at Læge strax skal hentes i Tilfælde af Skarlagensfeber, forøvrigt giver det bare gode Raad og Formaninger sigtende til Kvarantæne. Der fortælles, at Meningen havde været at fastsætte ogsaa andre Tvangsforholdsregler, men at disse bleve strøgne efter Forhandlinger med det medicinske Selskab. Sundhedskommissionen skal saaledes have foreslaaet, at der paa hvert Hus, hvor der var Skarlagensfeber, skulde opslaaes en Plakat, der underrettede Publikum derom. Hertil indvendtes der, at Epidemien dog maatte forudsættes mest at ville hærje den fattigere Befolknings Huse, hvor de sanitære Forholde ere de sletteste. Ved slige Plakater vilde man da berøve Arbeidsklassen den Smule Fortjeneste, den har i Vinter. Ja, saa mente Sundhedskommissionen, at Plakaten dog burde opslaaes paa Sovekammerdøren. Skjønt det kunde synes besynderligt, maatte Sundhedskommissionen da oplyses om, at Arbeidsklassen ikke er forsynet med egen Daglistue, Spisestue og Sovekammer. Nu saa gav da Sundhedskommissionen sig.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 19de Novbr.

Bladene omtale Rygter om Modifikationer i Ministeriet, idet de tilføie, at endnu intet Sikkert er afgjort.

Wien, 19de Novbr.

„Neue Presse": Porten agter efter Festlighedernes Slutning at tilstille Khediven et Ultimatum, hvori det heder, at dette enten maa ubetinget antages eller Khediven maa betragte sig som afsat.

Port Said, 19de Novbr.

Samtlige officielle Skibe ved Indvielsesfesten ere dragne videre og de øvrige afgaa Lørdag Formiddag til de bitre Søers Sydende, nær det røde Hav.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i det sydlige Norge og staar høiest paa Vestkysten. Vinden er vestlig i det sydlige Norge med Nedbør paa Vestkysten og Klarveir paa Østlandet. Stærk nordlig Vind i Bodø. Temperaturen er gaaet ned til Normalstand.. Udsigterne ere nærmest til samme Veir.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 21de November (Kl. 7—10) gives: **En liden Hex,** Folkekomedie i 5 Akter med Sange og Kor, efter George Sands Roman: „La petite fadette".

Mandag den 22de November (Kl. 7—10) gives: **Damernes Fee,** Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

32

en svag Solstraale trængte ind gjennem en smal Stribe, som viste, hvor Vinduet var. De i lange Tider urørte Vindueshasper gjorde stærk Modstand, og Jægermesteren maatte anvende hele sin Kraft for at faa dem op og aabne Lugerne, som ogsaa holdtes igjen af Grenene paa Træerne udenfor. Endelig gav de efter og et klart Sollys trængte ind gjennem et høit Buevindu og belyste et langt, hvorvel ikke bredt Værelse, hvis Vægge var dækkede med Gobelinstapeter. I alle fire Hjørner under Taget saa man Gnadewitzernes Vaaben malet i skrigende Farver. Til Alles Forbauselse var Værelset fuldstændig møbleret og indrettet til Sengekammer. Paa hver af Langvæggene stod en Seng med Himmel og Omhæng og med et fuldstændigt Sæt Sengklæder i fine Lærredstræk. De stukne Silketepper syntes ikke at have tabt noget af sin Farve eller Styrke. Alt, hvad der hører til fornemme Folks Bekvemmelighed, fandtes her, og Alt var brugbart, skjønt det var dækket med et tykt Lag af Støv. Ved Siden af dette Værelse var et andet langt større med to Vinduesaabninger; ogsaa dette var møbleret, hvorvel i en forældet Smag og med Møbler, som aabenbart var sanket sammen fra flere Hold. Et gammeldags Skrivebord med en kunstrigt arbeidet Skive og vredne Fødder af en besynderlig Form passede ikke rigtig til den mere moderne Sofa med sit røde Træk, og de forgyldte Rammer omkring nogle Jagtstykker, som ikke var saa ilde malede, passede ikke til den forsølvede Indfatning om det store Væggespeil. Imidlertid manglede der Intet, som kunde gjøre Værelset behageligt, Gulvet var endogsaa bedækket med et stort, hvorvel noget afbleget Teppe, og under Speilet stod et stort gammeldags Pendelur. Udenfor dette var et lidet, ligeledes møbleret Værelse, hvorfra man kom ud i Gangen. Bag disse Værelser laa tre andre af samme Størrelse, hvis Vinduer vendte ud mod Haven og af hvilke det ene at dømme efter Møblerne og de to Senge maatte have været bestemt til Tjenerværelse.

„Kors bevares!" raabte Jægermesteren og lo høit, „her er langt bedre end vi nogensinde kunde have forestillet os. Om hans Høisalighed vidste dette, vilde han bestemt vende

29

nu stod blot tilbage en, som flød frem fra det ene Udyrs Gab, vistnok med formindsket Kraft, men dog tilstrækkelig stærk til at naa frem til de næsvise Græsstraar, som stak frem mellem Sprækkerne i Bassinet, og til ved en sagte melankolsk Pladsken at give et svagt Skin af Liv i dette Øde. Bygningens Ydervægge og Søilegangene var det eneste, hvorved Blikket kunde dvæle uden en Følelse af Angst. Gjennem Vinduerne, som var berøvede alle sine Ruder, kunde man se Ødelæggelsen i det Indre. I nogle Værelser var Tagene allerede styrtede ned, og i andre bugtede Tagbjelkerne sig, færdige til at briste ved den mindste Berøring. Den ydre Trappe svævede halvt i Luften og nogle store mosbegroede Stene havde allerede løsnet sig og rullet frem til Midten af Gaardspladsen.

De Indtrædende saa sig omkring.

„Her er intet at gjøre", yttrede Ferber, „lad os gaa videre."

Gjennem en lang mørk Portgang traadte de ind paa en anden Gaardsplads, som var meget større end den anden, men ogsaa gjorde et langt mere ugjæstmildt Indtryk. En forfalden, mørk Bygning skjød langt frem paa Gaarden og dannede en mørk Krog, hvor ingen Solstraale formaaede at trænge ind; et afstumpet Taarn hævede sig et Stykke derfra og kastede en dyb Skygge over den bagenfor liggende Fløibygning. Nogle enkelte Græsstraar, som skjød frem hist og her mellem Stenene, og et gammelt Hyldetræ, der førte et usselt Liv i en Krog og hvis Blade dækkedes af Kalkstøv og Grus, gjorde Stedet endnu mere øde. Ingen Lyd afbrød den herskende Dødstaushed, selv en Flok Kajer, som kredsede gjennem Skyen, fløi lydløst forbi.

Greben af den Ødelæggelse, som mødte ham overalt, yttrede Ferber:

„Her har de nu hobet den ene Stenmasse paa den anden, disse gamle, mægtige Herrer, og troet, at deres Æts Vugge skulde staa urokkelig og forkynde deres Navns Ære. Den forskjellige Bygningsstil viser, at hver og en har indrettet sig efter sin egen Smag og Bekvemmelighed, ligesom om de havde tænkt at blive her for bestandig . . ."

Det gamle Slot.

Folkehøiskolen paa Sletner i Eidsberg,

der nylig er begyndt, optager Elever for 1ste Halvaar indtil denne Maaneds Udgang. Man melde sig hos

Sletner, den 6te Novbr. 1869.

D. Sæther,
Lærer ved Skolen.

Den 1ste December 1869
Stor Gevinsttrækning i det k. k.
Østerr.ske Statslaan
af 1864.
Hovedgevinst **250,000** Gylden.
Mindste Gevinst **160** —
Lovligt stemplede Lodsedler koste: 1 Lod 3 Spd., 7 Lodder 20 Spd., 15 Lodder 40 Spd., 30 Lodder 75 Spd. Imod Indsendelse af Beløbet i Banknoter.
Rothschild & Co.
Postgasse 14. **Wien.** (Østerrige).

Tilsalgs.

Vi tillade os herved at anbefale til Dagens billigste Priser vor velassorterede Handel med:

Uldgarn: Strømpegarn, Trøiegarn og Vævegarn samt Kastor-, Zephyr-, Shetlands-, Iis- og Gobelingarn.

Bomuldsgarn: Strikkegarn, hvidt og kulørt; Vævegarn, ubleget, bleget og farvet; Snellegarn, Chadwick's og Brook's, fra 50 til 500 Yards, voxet og uvoxet; Sygarn i Dukker og Nøster samt paa Vindsler; Brodeer-, Hækle-, Stoppe-, Patent- og Grundegarn.

Liingarn: Vævegarn, bleget og ubleget; Fiskegarn; Glandsegarn; Skogarn, Afnegarn og Spannegarn; Traad, ubleget, bleget og farvet i Pakker og paa Sneller, samt Strygarn.

Silke: Sy-, Maskin- og Knaphulsilke, sort og kuløret i Dukker og paa Sneller, samt Hæklesilke i mange Farver.

Naale: Brodeer-, Sy- og Stoppenaale; Hækle-, Filé og Maskinnaale; Knappenaale og Sikkerhedsnaale.

Bomuldsvarer: Bommesie, Twill og Lærred, Dimét og Brillante; Stout, Shirting, Jaconet, Calico og Lenon; Blaatøi og Kadettøi; Nankin; Fløiel; Bolster; Strømper for Damer og Børn.

Liinvarer: Lærred, bleget, ubleget og farvet i mange Fiinheder; Drill; Bolster; Lommetørklæder og Snøreliv for Damer og Børn.

Uldvarer: Flonel, rød og hvid i mange Kvaliteter; Bai og Multum samt Orleans.

Diverse: Bændler, Baand, Snorer, Lidser, Hægter, Fiskebeen og Knapper; Blonder, Kniplinger og Bændelspidser; Blansjetter, Pager, Bælter, Haarnet og Vanter; Strikkepinder og Fingerbøller; Kamme, Tandbørster, Neglebørster og Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

P. J. Opsahl,
Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

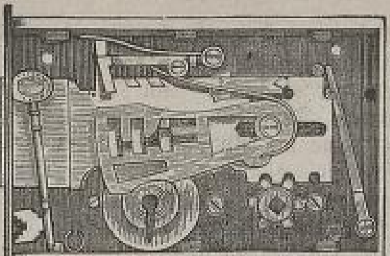

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter.
Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre.
Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m.
Bestillinger modtages

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)
anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum
Cichorie, smuk, god Vare, } **til Fabrikpriser.**

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder, } udsøgte Huder.

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Kaffe	20, 21, 22, 24	Skill.	pr. Pd.
Raffinade	17	„	- „
Sirup	6, 7	„	- „
Riis	6, 7, 8, 10	„	- „
Hvedemeel	4, 4½, 5, 6	„	- „
Bygmeel	3, 3½, 4	„	- „
Erter	4, 5, 6	„	- Pot.
Stearinlys	18	„	pr. Pakke
Smør	12, 13, 14	„	- Mrk.

Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Fl., i 5 og 10 Potvis billigere hos
Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Blankfværte!
Sæbe og Lud.
Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.
Blankfværte!

Ludefisk,
ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

No. 36. No. 36.
Smørkjælderen
(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)
anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Chocolade
af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Cognac.
Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos
Bernhard Fischer.

Aqvavit
fra Jørgen B. Lysholm og H. Løeken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Ny Portlands Cement, ildfast Steen og Leer
sælges hos *Carl Stephenson.*

Soda sælges billig hos *Carl Stephenson.*

Ny Forsyning med
Lamper.
Bordlamper.
Hængelamper.
Haandlamper.
Væggelamper.
Rowattslygter.
Alt nyt og moderne.

Lampe-Kupler,
— Glasse,
— Saxe,
— Skjærme.
— Brikker etc. etc.

— **billigste Priser** —
er idag udpakket hos
Axel Böckman,
Carljohansgade 16.

Godt forsynet Lager med
Tapeter
&
Rullegardiner
til **Fabrikpriser** hos
Axel Böckman,
Carljohansgade 16.

Peter C. Hansens
anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i Lille **Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Smør.
Fineste dansk Herregaardssmør i ⅓ og ⅙ Tdr. og mindre Dele. Mellemgaards i ¼ og ⅛ Tdr. samt Oplandsk Smør i Butter og fineste Bordsmør i Smaaspand anbefales af Paul H. Jevanord.

Ost. Ægte Ementhaler Schweitzerost og norsk do., svensk Cheddarost samt holl. Stolzerost af sjelden Godhed sælges billigst muligt.

Norsk Nøgelost samt Bergensk Gammelost, fin og velmoden, anbefales af
Paul H. Jevanord.

Præmie-Mysost fra Ifum i Fron og simplere til forskjellige Priser hos
Paul H. Jevanord.

Hedemarkens Pultost,
i Buttevis og mindre Dele, sælges billig af
Paul H. Jevanord.

Gudbrandsdalsk Faarekjød,
i Partier og mindre Dele, sælges billig af
Paul H. Jevanord.

Ansjovis i ½ Dunke og paa Glas, Thornes hermetiske i Daaser og Sardeller i ¼ Æsker anbefales af
Paul H. Jevanord.

Stearin- og Talglys hos
Paul H. Jevanord.

Røgesild, stor og fed, samt **Mettwurst** og **lübske Pølser,** extra gode, hos
Paul H. Jevanord,
Woxens Gaard, Karl Johans Gade.

„Dagbladet"
kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

„Og dog boede de her blot en kort Tid som Leiere", afbrød Jægermesteren ham, „og de maatte tilsidst finde sig i, at Husværten, Jorden, tog dem selv med baade Hud og Haar istedetfor Husleie . . . Men lad os gaa videre — huff — jeg fryser — her er Død, intet andet end Død."

„Kalder Du dette Død, Onkel?" udraabte pludselig Olivia, som hidtil havde været taus, idet hun pegte ind i en Porthvælving, som halvveis skjultes af en fremspringende Pille. Bag en Gitterport i denne Hvælving skimtede frem en solbelyst grøn Plads og unge Roser støttede sine Hoveder til Jernstængerne.

Olivia ilede frem til Porten, som hun aabnede med et kraftigt Stød. Hun stod foran en stor, fri Plads, som sandsynligvis før havde været en Have; men nu kunde man ikke med Grund anvende dette Navn paa den grønne Vildmark, hvor man ikke længere kunde opdage den smaleste Gangsti og blot hist og her øinede Stumpen af en Statue, som hævede sig over denne ugreie Masse af Krat, Buske og Snyltevæxter. Den vilde Vinranke slyngede sig lige op til Bygningens Tag, flettede sig omkring Vinduesskarmene og faldt atter, lig en grøn Regn, ned over de blomstrende vilde Roser og Hyldetræer. Der var en Summen og en Kvidren paa denne ensomme grønne Jordplet, som om Vaaren her havde samlet alle sine bevingede Hærskarer. Talløse Sommerfugle flagrede i Luften, og paa Bregnernes Blade, der udbredte sig for Olivias Fødder, sprang guldglindsende Insekter. Over alt dette hævede nogle Frugttræer og flere vakre Lindetræer sine Kroner, og paa en liden Bakke viste sig endnu Sporene af en Pavillon.

Haven var paa tre Sider omgiven af Bygninger paa to Stokværk, men den fjerde var dækket ved en Jordvold, over hvilken man saa Trætoppene i Skoven. Ogsaa disse Bygninger bar det tydeligste Præg af Forfaldenhed; de ydre Mure viste sig temmelig vel vedligeholdte, men det Indre aabenbarede en fuldstændig Forstyrrelse. En mellem to Fløie indeklemt Bygning paa et Stokværk tildrog sig særskilt deres Opmærksomhed ved sit mørke Ydre. Den blottede ikke sit Indre som

de øvrige dør- og tagløse Bygninger; det stolte Tag, som paa de to aabne Sider var forsynet med et groot Brystværn af Sten, ligesom ogsaa de graa Vindusluger, som skimtede frem hist og her mellem Slyngvæxterne, syntes at have trodset Veir og Vind. Jægermesteren betragtede Bygningen nøie og yttrede sin Formodning om, at det høist sandsynligt var Sabinas røste Mellembygning; han troede det muligt, at den indvendig befandt sig i bedre Stand end de øvrige, men han kunde ikke begribe, hvorledes man skulde komme derop. Idetmindste viste der sig ikke Spor hverken til Trapper eller Døre, som, hvis de fandtes, vare skjulte af det ugjennemtrængelige Krat. Man besluttede sig derfor til at vove sig op over en gammel Stentrappe, som førte op i den ene Fløi, for paa denne Maade at komme til Maalet. Det lykkedes, hvorvel ikke uden Anstrengelse, idet man bestandig maatte holde sig fast i den ujevne Mur. Man kom først gjennem en stor Sal, hvis Tag var den blaa Himmel og hvis eneste Prydelse var nogle grønne Buske øverst omkring Væggene. Søndersplittede Bjelker og Spærrer, nedfaldne Stykker af Taget med Levninger af Tagmalerier, dannede en Grusmasse, som de maatte arbeide sig over. Saa kom en Række of Værelser, som alle var i den samme usle Tilstand. Paa nogle af Væggene hang endnu Stykker af Familieportrætter, som paa engang skræmmende og komiske viste snart et Øie, snart et Par forslagte hvide Fruentimmerhænder eller et theatralsk udstrakt staalklædt Mandsben. Endelig naaede man det sidste Værelse og standsede foran en høi Dør, som var igjenmuret.

„Aha!" udbrød Ferber, „her har man søgt at skille Mellembygningen fra den almindelige Ødelæggelse. Skulde det ikke være fornuftigst at bryde sig igjennem her førend vi fortsætte vor halsbrækkende Opdagelsesreise?"

Forslaget vandt Bifald og Mureren begyndte sit Arbeide, han trængte ind i en dyb Nische og erklærede, at Væggen var dobbelt. De to Brødre hjalp ham, og snart viste sig en vældig Egedør bag det ødelagte Murværk, som hurtig ryddedes bort. Døren var ikke laaset og gav strax efter for deres Tryk. De traadte ind i et kvalmt, mørkt Rum. Kun

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Tryk hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 272. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 22de November 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Bergen over Hønefos, Hallingdal, Valders, Vos, Sogn over Bergen; til Aas, Helen, Soon, Moss, Sarpsborg, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

At prøve Melkens Godhed ved Hjælp af Melkevægt og Flødemaaler for at sikre sig mod Forfalskning.

Kundskab heri vil vel antagelig interessere saavel uden- som indenbyes Læsere, og vi skulle derfor meddele Nedenstaaende, der er et Uddrag af et i Aarau netop udkommet Skrift af Dr. R. T. Simler, som udelukkende behandler dette Emne. Vi maa tilføie, at de nedenfor nævnte Apparaters Besiddelse og Kyndighed i deres Brug synes os ikke alene at være nødvendig i ethvert Meieri og Melkeudsalg, hvor megen Melk opkjøbes, men ogsaa at de i enhver større Husholdning vil være til Nytte og Betryggelse.

Melken, saaledes som Koen leverer os den (i det følgende er der kun Tale om Komelk), er ingen enkelt, men en temmelig blandet Vædske. Hovedbestanddelen er, som hos alle andre dyriske Vædsker, naturligt Vand. I dette Vand ere 3 faste Stoffer opløste, og et svømmer deri i Form af usynlige smaa Kugler, der gjør Melken ugjennemsigtig, hvid eller svagt gul.

De 3 opløste Stoffe ere: Ostestoffet, Melkesukkeret og Saltene. Disse Salte bestaa omtrent til Halvten af fosforsur Kalk, fosforsur Magnesia og fosforsur Jernoxyd. Den anden Halvdel danner de alkaliske Salte, saltsurt Kali og Natron samt melkesurt Natron. Den i Vædsken svømmende uopløste Bestanddel er Fedt eller Smør. Medens alle de øvrige Bestanddele ere tungere end Vandet, er Smøret, som alle andre Fedtarter, lettere end dette, og ved Melkens rolige Henstaaen samler derfor de smaa Fedtkugler sig paa Overfladen, hvor de danne det gulagtige og klæbrige Lag, som vi kalde Fløde.

Efter et Middeltal af 60 Analyser, udført
30 af Bèquerel i Paris,
3 „ Müller i Bern,
3 „ Simler i Mure,
8 „ Völker i England. osv. indeholder almindelig Melk:

Vand	= 87,00	pCt.
Fedt	= 3,76	—
Melkesukker	= 4,62	—
Ostestof og Albumin	= 3,92	—
Salte	= 0,70	—
	100,00	

Man træffer naturligvis ofte Afvigelser heri: Grunden kan være Sygdom, Forfalskning eller deslige. Saaledes er f. Ex. den sidstmelkede Melk langt rigere paa Smør end den, der melkes først.

Melkens Forfalskning er meget almindelig, og ved en stor Del af den Melk, der sælges i Byerne, er enten noget tilsat eller noget borttaget; ved begge Fremgangsmaader bedrages Kjøberen.

Af mange Grunde er Vand som oftest den almindelige Tilsætning, der bruges. Forfalskningen beror altsaa her paa en Forøgelse af de faste Stoffes naturlige Opløsningsmiddel; der sker en kvantitativ og ikke kvalitativ Forfalskning. At eftergjøre Melken ved en kunstig Blanding, saaledes som ofte sker med Vin, vil paa Grund af dens lave Pris ei lønne sig. Denne Methode forekommer derfor kun i enkelte Tilfælde i de store Byer.

At borttage noget fra Melken kan ske saameget lettere nu, efterat man har lært ved Hjælp af Is at holde den sød i længere Tid. Det er i saa Tilfælde en Del af Fløden, som berøves den, og herved fremkommer den tynde, blaa Melk, som man ofte i Byerne maa tage tiltakke med.

Den menneskelige Aand har stedse været paa Jagt efter at kunne opdage og paavise Forfalskninger af de Ting, der høre til vort daglige Behov. Kemien har vel endnu mange Gaader at løse, men til at opdage Melkens Forfalskning har man nu en sikker Nøgle.

Man ved f. Ex., at Melken fra en frisk Ko, selv om den fodres med Turnips eller andre stærkt vandholdige Foderemner, høist sjelden indeholder mere end 90 pCt. Vand og følgelig ei mindre end 10 pCt. Tøremner.

Ved et mindre Indhold paa faste Stoffe er derfor Tilblanding med Vand eller en før Salget foretagen Skumning at befrygte.

Stille vi os paa Konsumenternes Standpunkt, da ville vi naturligvis gjerne have Forholdet sat saa gunstigt som muligt. Af Erfaring ved man imidlertid, at et Procentforhold mellem faste Stoffe og Vand i Melken af 13—87 meget godt kan præsteres og at man kan fordre leveret en Melk, der i dette Forhold har meget smaa Afvigelser. Støttet herpaa kan følgende Tabel for Forfalskning med Vand beregnes, den viser, hvor fristende Tilsatsen maa være og hvor vidt den kan gaa uden at man ved almindelige Midler kan opdage den.

Faste Stoffe i pCt.	Vandtilsats for borttaget Melk i pCt.
13 pCt.	0,00 pCt.
12 „	7,69 „
11 „	15,38 „
10 „	23,07 „
9 „	30,76 „
8 „	38,45 „
7 „	46,14 „

Nu er det imidlertid muligt, at Forfalskningen ei bestaar i den rene Melks Opblanding med Vand, men er iværksat ved Skumning.

Bestemmelsen af Tøremnets Mængde beviser da intet. Imidlertid ved man, at den midlere Fedtmængde i Melken er 3,76 pCt. Synker den derimod ned til under 2 pCt. kan man antage, at man har den anden Art af Forfalskning for sig. For at undersøge Melkens Indhold af faste Stoffe, har man Melkevægten, for at bestemme dens Fedtrigdom Flødemaaleren.

Melkevægten eller Laktodensimeteret er en Opfindelse af Quevennes. Det bestaar af en Svømmespindel (Aræometer) af Glas alene eller af Glas og Messing, den første Sort koste hos Glasblæser Kramer i Zürich 5 Frks. (ca. 100 ß norsk) de af Glas og Messing leveres af Doktor Müller i Bern for 6 Frks. (ca. 1 Spd.)

Hvorledes man ved dette Apparats Hjælp skal paavise Melkens Godhed, skal vi søge at klargjøre. Antager man f. Ex. som Enhed en bestemt Vandmængde, der veier 3 Pd., saa vil det samme Kvantum af enhver anden Vædske være enten tungere eller lettere. De Tal, der udtrykker de forskjellige Vædskers Vægtforhold til et ligestort Maal rent Vand, kaldes Vædskernes specifiske Vægt. Veier f. Ex. et Fluidum $\frac{2}{3}$ af det samme Maal Vand, da er dets specifiske Vægt $\frac{2}{3}$ eller i Decimalbrøk = 0,6667; veier et andet 4 Pd. er dets specifiske Vægt $\frac{4}{3}$ eller = 1,3333. Et og samme Fluidum kan imidlertid være af forskjellig Vægt i Forhold til sin Mængde, efter den Temperatur, det har. Varmen udvider og gjør lettere, derfor har man for de Instrumenter der tjener til Melkens Bestemmelse, antaget 15 Gr. Celcius som den Varmegrad, hvorved Sammenligningen sker og hvorfra altsaa Apparaternes Grader udledes. Da en Melk, naar den fortjener dette Navn, ikke vel kan have en lavere specifisk Vægt end 1,015 og den bedste Melk sjelden naar høiere op end til 1,041, saa finder man disse Tal anmærket paa Melkevægtens Skala, hvis mellemliggende Rum er afdelt i mindre Dele. Paa den Vægt, der fabrikeres i Bern, staar nederst kun Tallet 40 (istedetfor 1,040) og øverst 15 (istedetfor 1,015). Det vil sige: Naar 1 Litre (= 1,36 n. Pot) rent Vand veier 1000 Grammer (1 Gr. ca. $\frac{1}{500}$ n. Pd.) saa veier en Litre Melk efter Angivelse af Melkevægten enten i bedste Fald 1040 Gr. eller 1015 Grammer, naar den er tynd (ved middels god Melk falder naturligvis Vægten imellem Yderpunkterne).

Den saakaldte specifiske Vægt angiver saaledes en Grændse for Forfalskning ved Vandtilsats eller Skumning. Bliver Forfalskningen drevet videre, kan den opdages af det blotte Øie og saa uforskammet er neppe Nogen.

Da de smaa Smørkugler har — for at bruge et Malerudtryk — en stærkt dækkende Evne, saa kan en god Melk tilsættes indtil 50 pCt. Vand uden at det er mulig med Øiet at opdage dette, med mindre man sammenligner den med en uforfalsket Prøve. Melkevægten derimod angiver strax Forskjellen.

Ved en Mængde Forsøg, som Dr. Simler anstillede med Melk fra sine egne Kjør, viste denne i Gjennemsnit, naar den var frisk, 32 Grader paa Melkevægten; efterat Melken derpaa var tilsat med 50 pCt. Vand, vel blandet og bragt til samme Varmegrad, havde den endnu en Vægt af $14\frac{1}{2}$ Grad, og da var her kun det halve Kvantum naturlig Melk. Paa de i Bern fabrikede Melkevægter er paa Bagsiden mellem den 15de og 17de Grad indridset Brøken $\frac{5}{10}$, det vil sige at en Melk, der ikke viser høiere, ikke er naturlig, men en, der til Halvten af Rumfanget er tilsat med Vand.

Naar en Melk altsaa kun antages for uforfalsket, bør den ved Prøve med Melkevægten vise imellem 29 og 34 Grader. Viser den under 29 Grader, er en Forfalskning med Vand rimelig, og naar den høiere end 34 Grader, kan dette tyde paa tidligere Skumning. Ved Flødens Fjernelse bliver nemlig de faste Stoffes Procentindhold større og Melkevægten vil desaarsag ogsaa angive dette. Da man herved kan gjøre Folk Uret, der leverer usædvanlig god Melk, har man klandret Melkevægten herfor saameget mere, som den ei kan paavise Forfalskningen der, hvor man ved Tilsætning af letteregjørende eller faste Stoffer, og ved Hjælp af Vægten, efterat Forfalskningen er skeet, bringer Melken til netop at vise de fordrede Antal Grader; dette er ogsaa sandt, en saa rafineret Forfalskning kan den ei angive, men da man nøiagtig har bestemt Forholdet mellem Melkens faste Stoffer og dens Fedtrigdom, har man givet Melkevægten Flødemaaleren eller Crèmometret til Hjælp, og denne er istand til at paavise, hvorvidt Forholdet her er forrykket.

Dette enkle Instrument er konstrueret af Chevalier i Paris. Det bestaar af en omtrent 6 Tommer høi og 14 Linier tyk Glascylinder, der er anbragt paa en Fod. Paa Ydersiden er den inddelt med røde Streger. Inddelingen begynder med 0 omtrent 14 Linier nedenfor Cylinderens øvre Kant og fortsætter nedover til 50. Apparatet rummer, naar det er fyldt til 0 Punktet $1\frac{2}{5}$ Litres og indtil Stregen ved 50 netop det Halve heraf.

Da Cylinderen overalt har samme Gjennemsnit, vil Inddelingen angive Rumprocenter. Skal Instrumentet bruges, fyldes det med Melk til 0 Stregen og man lader det henstaa 12 a 24 Timer og læser da af den Streg, der viser den nederste Flødegrændse. En god Melk skal i Chvaliers Cremometer vise 13 pCt. Fløde.

Dersom der nu bydes os en Melk, der paa Melkevægten kun viser 28 Grader, kan man deraf ikke bestemme, om den indeholder meget Fedt — man maa derfor her ty til Flødemaaleren. Paa Grund af dens Lethed skulde man antage, at den indeholdt 12 pCt. Fedt; finder vi denne derimod at være 6 eller høist 10 pCt., da er det sikkert, at en Tilsats af Vand har fundet Sted, og vi kan beregne dennes Størrelse efter den forud anførte Tabel.

Alene en større eller mindre Skumning gjør en ellers normal Melk stedse vægtigere; den viser altsaa paa Melkevægten flere Grader end en almindelig god Melk skulde vise. Da Melkens Fedtmængde imidlertid i det Høieste udgjør 4 pCt. af Melkemængden, saa kan en delvis Skumning ikke have stor Indflydelse. En Melk, der viser 32 Grader naar den er normal, kan f. Ex. efter Skumningen kun vise en Forøgelse af 2 Grader, altsaa 34. For at være sikker, maa man altsaa atter her gribe til Flødemaaleren.

Melkevægten angiver altsaa en Forfalskning, naar den synker under 29 Grader, idet her da er skeet en Tilsats af Vand eller en delvis Skumning, naar den hæver sig over den 34te Grad. Flødemaaleren bekræfter den opdagede Forfalskning.

Har man derimod for sig en Melk, hvis Sælger først har skummet den og derpaa ved Tilsats af Vand atter bragt dens Vægt til at blive normal, da kan det dobbelte Bedrageri kun opdages ved Hjælp af begge Apparater.

Den leverede Melk viser 31 Grader. Man lader den henstaa sin Tid i Flødemaaleren og de 2 a 3 Flødeprocenter tyde her paa en stærk Skumning. Man fjerner nu med Haandtaget af en Theske den affatte Fløde og sænker Melkemaaleren ned i den blaa Melk. Dersom Melken foruden at være skummet ogsaa var blandet, saa har den blaa Melk en unaturlig lav specifisk Vægt. Er denne under 1,032, saa er Vandtilsatsen godtgjort og kan omtrent bestemmes efter Melkevægtens Skala.

Vi ser saaledes, at disse almindelige Forfalskninger kan opdages ved lette Prøver med billige Instrumenter.

De Melkeforfalskninger, der vanskelig kan opdages uden Kemiens Hjælp, og som dog ere lette at udføre, ville vi her ei omtale, da vi ingen Raad har at give mod disse.

Juridiske Meddelelser.

Enkefru Lehnhardt mod Murmester Metz.
(Om Forstaaelsen af Forligelseslovens § 54).

Under nærværende Sag, hvori Citantinden sagsøgte Indstevnte til Betaling af 9 Spd. 2 ß med Renter og Omkostninger, paastod Indstevnte principaliter Sagen afvist som ulovlig behandlet i Forligelseskommissionen og in subsidium Frifindelse samt for begge Tilfælde Procesomkostninger og Godtgjørelse for Tidsspilde, idet han bemærkede, at Klagen til Forligelseskommissionen lød paa Murmester „Meds" og ikke paa hans Navn, men at han, skjønt han saaledes ikke kunde antage, at det var ham, som var indkaldt, dog til Indkaldelsestiden Kl. 9 indfandt sig i Kommissionen, hvor han ventede til Kl. $10\frac{1}{4}$ uden at blive paaraabt, hvorfor han da gik sin Vei. Han benægtede derhos Citantindens Krav som opdigtet.

Retten fandt dog ikke i det af Indstævnte Anførte nogen Grund til Sagens Afvisning. Den fandt heller ikke, at Citantinden under Sagen havde fremskaffet Bevis for Paastandens Rigtighed, hvorfor Indstævnte i Hovedsagen maatte blive at frifinde for Citantindens Tiltale, og Spørgsmaalet blev saaledes kun om Indstævnte, som af Citantinden paastaaet, maatte blive at ilægge Proces-Omkostningerne som den, der var udeblevet fra Forligelseskommissionen. Det oplystes i saa Maade, at han ikke havde været tilstede, da Klagen omtr. Kl. $10\frac{1}{4}$ foretoges i Kommissionen, og at han i dennes Protokol fandtes noteret som Udeblivende. Men det oplystes tillige, at han, efterat have været tilstede i Kommissionen fra det i Indkaldelsen satte Klokkeslet (9), lidt over 10 henvendte sig til Kommissionens Sekretær, som i Venteværelset da paaraabte endel Indklagede, og med høi Røst spurgte, om der var leveret nogen Klage paa ham, hvortil Sekretæren svarede Nei, hvorpaa Instevnte sagde, at han ikke vilde opholde sig længere, da Ventetiden var forløben. Sekretæren betydede ham, at han maatte vente til Sekretæren havde faaet Besked hos Kommissionen paa Spørgsmaalet, og efterat have indhentet saadan, kom Sekretæren tilbage og underrettede Indstævnte om, at denne var indkaldt af Citantinden til Kl. 9 og gjorde ham bekjendt med, at Klagerinden var tilstede. Hertil replicerede Indstævnte, at han ikke havde Tid eller ikke vilde vente længere og gik sin Vei. Klagerinden var tilstede i Venteværelset under disse Forhandlinger, som hun antagelig hørte, men hun forholdt sig taus. Hendes Klage blev behandlet af Kommissionen strax efterat Indstævnte var gaaet.

Retten formente efter dette, at der talte saavidt til Undskyldning for Indstevntes Bortgang før Sagen blev paaraabt af Kommissionen, — især da det, saavidt vidstes, ikke skal være en ualmindelig Mening hersteds, at man overhovedet ikke er pligtig at vente i Kommissionen mere end 1 Time — at han ikke burde ansees for aldeles udeblivende og altsaa fritages for at betale Sagsomkostningerne, hvilke derfor af Dommeren blev ophævet. (Kfr. Retst. for 1836 P. 843—856).

Kristiania, 22de November 1869.

Pouyer-Quertier har modtaget det ham tilbudne Kandidatur i Paris's 3die Kreds. Ifølge Siecle er han ikke uden Udsigter, og Constitutionnel gjør visnok adskillige Forbehold

med Hensyn til mange af hans Meninger, men endog med at anbefale hans Valg, da det er ønskeligt, at der i den lovgivende Korps findes fremragende Repræsentanter for alle Anskuelser. Pouyer-Quertier er en af de anseeligste Beskyttelsesmænd. Naar Blade med Constitutionnels Anskuelser tage sig af Beskyttelsesmændene, saa maa Regjeringen nære lignende Ønsker, og da maa man ikke overraskes, om Protectionister og Klerikale gaa Haand i Haand. Det gjælder den med England afsluttede Handelstraktat af 23de Januar 1860. Den lyder paa 10 Aar, som udløbe 4de Februar 1870 og bliver siden kun i Kraft indtil 12 Maaneder fra den Dag, hvorpaa den er opsagt fra en af Siderne. I de 2 Departementer, hvor Bomuldsfabrikationen spiller den første Rolle, samt i nogle metaltilvirkende Kredse forlanger Beskyttelsesmændene, at Traktaten skal opsiges den 4de Februar 1870. Pouyer-Quertier er disse Mænds Organ. Ifølge Senatuskonsultet af 8de September 1869 er det lovgivende Korps, som for Eftertiden skal gjøre Forandringerne i Toldtariffen. Et af de første Spørgsmaal, som ville komme fore i Kammeret, dreier sig Benyttelsen af denne Ret, og Beskyttelsesmændene haaber at vinde Flertallet for sine Anskuelser. I det nordlige og østlige Frankrige have de mange Sympathier. Det Sydlige og Vestlige, som finder sig tjent med den engelske Traktat, er gunstig stemt for Frihandelen og rører sig visinok ogsaa, men er i det Hele mindre kampberedt end Bomuldsaristokratiet, der i Rouen har sit Centrum og i Pouyer-Quertier sin Fører, og som ogsaa i Paris har indflydelsesrige theoretiske Partigjængere f. Ex. Thiers. Det kommer meget an paa den Holdning, som Regjeringen indtager. Efter hvad der flittig udspredes, vil denne holde sig neutral i Sagen. Man maa imidlertid ikke glemme, at saavel Keiseren som Rouher ere overbeviste om, at den engelske Traktat og Frihandelen har været velsignelsesrig for Frankrige.

Med Hensyn til Pouyer-Quertiers Udsigter i Paris, maa det dog anføres, at man fra andre Sider mener, at Cremieux vil blive valgt i 3die Kreds. I 1ste og 8de venter man Carnot og Emanuel Arago valgt; 4de ansees for tvivlsom.

I et Telegram fra Paris af 16de ds. til „Köln. Zeit." gjengives temmelig udførlig Indholdet af det Manifest, som 27 franske Deputerede af Venstre have udstedt for at underrette Folket om, hvilke Interpellationer og Forslag til Reformer de agte at indbringe i det lovgivende Korpses næste Session. Det heder i det Væsentlige i Manifestet: „Venstre har stillet sig til Opgave at sætte igjennem, at Landet selv styrer sine Anliggender, og Friheden skal være baade Middel og Formaal. Disse Ord antyde en uundgaaelig Omorganisation, og Nødvendigheden af denne Omorganisation gjør sig hver Dag mere gjældende i den almindelige Bevidsthed under den frie Diskussion og ved Forholdenes og Sandhedens Magt. Med disse Vaaben have de Deputerede isinde at feire. De agte kun at gribe til andre Vaaben, dersom Magten skulde forsøge paa at undertrykke deres Stemme. Venstre vil interpellere Regjeringen om Kammerets Udsættelse, Urolighederne i Paris i Juni og Tildragelserne i Departementet Aveyron, hvor Tropperne skred ind imod Arbeiderne. Venstre vil forlange, at Forfatningens 75de Artikel, der beskytter Embedsmændene imod at drages til Ansvar for Domstolene for deres Embedshandlinger, skal afskaffes, at de kommunale Friheder skulle gjenoprettes, at den foreløbige Ed, som kræves af Valgkandidaterne, skal falde bort, at Hærloven af 1868 sættes ud af Kraft, at Kamrene faa Ret til at tage Beslutning om Fred og Krig, at Stempelafgiften og Kautionerne for Dagspressen afskaffes, og at Presseforseelser paakjendes af Juryen. Venstre bryder Staven over det „imperative Mandat" og erklærer, at Valgprincipet, der vedbliver at bestaa midt under Revolutionen, frembyder den eneste Garanti for Ordenen og er kaldet til at forandre alle Landets Institutioner fra øverst til nederst. For at beholde dette Princip uanstet maa man befri det baade fra de monarkiske Kompromisser og fra de demokratiske Voldshandlinger.

Det heder i Patrie: „Sammenkomsten imellem Keiseren af Østerrige og Kongen af Italien, der skulde finde Sted den 22de November i Ankona, er udsat, men ikke opgiven. De to Suveræner ville mødes i den sidste Halvdel af December, paa hvilket Tidspunkt Keiser Frants Joseph atter kommer til Triest. Kong Viktor Emanuel, som nu er i god Bedring, vil til den Tid være fuldstændig rask. Forholdet imellem Østerrige og Italien er nu udmærket, og Sammenkomsten imellem de to Monarker vil gjøre et godt Indtryk paa begge Landes Befolkning".

I Østerrige synes der ovenpaa de stormende Landdagsforhandlinger at være indtraadt en forsonligere Stemning. I „Wanderer" offentliggjøres fra czechisk Side et Forfatningsprogram. Czecherne ville lade de ydre Anliggender, Hæren, Finantserne og Handelen være fælles Anliggender; alle de øvrige skulle derimod være særlige Anliggender for de til den bøhmiske Krone hørende Lande. Ministeriet holder daglig Sammenkomster i Anledning af Throntalen til det sammentrædende Rigsraad og Valgloven.

Med Hensyn til de galiziske Anliggender skrives fra Wien den 14de, at man, hvis ikke alle Mærker skuffe, staar lige foran en Udsoning med Galizien paa Basis af den af de tvende sidste Landdage vedtagne Resolution. Man skulde derved ville søge at undgaa at Polakkerne forlade den Vei, som de hidtil have fulgt, den parlamentariske Oppositions. Man vil — heder det — indrømme, at Statholderposten altid skal beklædes af en Polak og oprette en særskilt Afdeling for galiziske Sager under Ministeriet for det Indre.

Den 13de er den galiziske Landdag sluttet. I Slutningstalen opfordrede Landmarschallen Fyrst Sapicha til Udholdenhed i Kampen for den videst mulige Autonomi. Indførelsen af det polske Sprog var et stort Fremskridt, og Administrationen havde opfyldt sin Forpligtelse i denne Henseende maaske mere samvittighedsfuldt, end man ønskede. En glædelig Begyndelse var gjort til Udsoning mellem de længe mod hinanden fiendtlige Folk (formodentlig sigtes her til de paabegyndte Underhandlinger mellem Polakker og Ruthener). Efter at der var udbragt et tre Gange gjentaget Leve for Keiseren, takkede den fungerende Statholder for den af Landdagen udviste Imødekommen og lovede, at Polsk fra Begyndelsen af næste Aar ogsaa skulde blive indført i Finantsadministrationen.

Foederalisterne søge at vinde Wien ved at love, at Partiet, naar det kommer til Roret, skal gjøre Byen rigsumiddelbar.

Kongen af Würtemberg, der, ledet af sin Dronning, en russisk Prinsesse, er en afgjort Modstander af alle preussiske Annexationer, har aflagt et Besøg hos Kongen af Bayern, efter hvad man fortæller i den Hensigt at styrte den bayerske Premierminister Fyrsten af Hohenlohe, hvis Politik at gaa sammen med Preussen, er den würtembergske Regjering imod. Man antager, at de forestaaende Valg til den bayerske Landdag vil være afgjørende med Hensyn til Ministerens Skjæbne.

„Pesther Lloyd" bringer en Meddelelse om, at Exkongen af Hannover, efterat have ladet Sydtyskland bereise af en Udsending, som skulde undersøge Folkestemningen, har havt en Sammenkomst med Exkurfyrsten af Hessen-Kassel. Den første staar i Underhandlinger om Kjøbet af en i Wien udkommende Avis.

Russificeringen af Warschauer-Universitetet strækker sig ogsaa til selve Bygningen, som har antaget et stærkt fremtrædende russisk Fysiognomi. Over Hovedindgangen pranger den store russiske Dobbeltørn, og paa begge Sider af denne staar der en russisk Indskrift „Keiserligt Universitet". Ogsaa i Bygningens Indre ere alle polske Inskriptioner overmalede og erstattede med russiske. I den store Aula hænger ligeoverfor Indgangen Universitetets Stifter Alexander II's Billede i Legemsstørrelse. Paa den sorte Tavle findes blot Bekjendtgjørelser i det russiske Sprog. En af de første Bekjendtgjørelser forbyder under streng Straf Studenterne at bære Bakkenbarter og Mundskjæg. Forbudet er udfærdiget af Universitets-Inspektøren. Pedeller og Universitetets øvrige lavere Tjenerskab blive Svar skyldig, naar man ikke spørger paa Russisk. Ogsaa Universitetets Læreplan har undergaaet mange Forandringer. Professoratet i polsk Sprog og Literatur er ganske ophævet, og istedetfor det hidtilværende Prosorat i kanonisk Ret er der oprettet et i byzantinsk.

De ved Universitetet i Dorpat stedfundne Uroligheder — som tidligere berettet rettede mod en servil og russevenlig Privat-Docent — have medført, at 2 Studenter ere blevne relegerede og 150 ilagte 2 Ugers Fængsel i Universitetsfængslet.

I „det russiske Undervisningsministeriums Journals„ Septemberhefte meddeles: For at udbrede Brugen af det russiske Sprog ved Læreanstalterne i Dorpater-Distriktet, har man til Hensigt at indføre Russisk som Forretningssprog; man vil derfor for Fremtiden fortrinsvis beskikke saadanne, som ere kyndige i dette Sprog, til Lærere.

Fra Konstantinopel meddeles den 16de: Den engelske og franske Gesandt have raadet Sultanen til „ikke at fastholde sin Fordring om at den ægyptiske Vicekonge ikke skal optage fremmede Laan uden hans Samtykke". Det heder dog, at Sultanen ikke er tilbøielig til at give efter.

Ved Valgene i München har Fremskridtspartiet (Embedsmændene) seiret med stor Overvægt.

Prins August, der har foretaget en længere Reise i Syden, ankom ifølge danske „Dagbladet" paa Hjemveien den 18de til Fredensborg for at aflægge et kort Besøg hos den danske Kongefamilie. Han reiste allerede videre med Aftentoget.

I det i Lørdags afholdte Statsraadsmøde i Stockholm skal efter Mgbl.s Beretning Stipendiat Daae være udnævnt til Universitetsbibliothekar. Ligeledes heder det, at Kapteinløitnant Oluf Petersen skal være udnævnt til Postmester i Sarpsborg, Statsraad Birch-Reichenwald udnævnt til Sorenskriver i Aker og Præsterne Stoltenberg og Esmark skulle være meddelte Afsked. Statsraad Riddervold er tildelt Medaljen for Borgerdaad i Guld.

Repræsentantmøde. Byens Formænd og Repræsentanter samles imorgen Eftermiddag Kl. 5 paa Børsen til Behandling af følgende Sager:

1. Angaaende Bevilgning til Opførelse af et Epidemi-Lazareth paa Sandtangen paa Hovedøen.
2. Angaaende den tekniske Bestyrelse af Havnevæsnets Arbeider.
3. Angaaende Sænkning af Løkkeveien forbi Skoletomten paa Ruseløkbakken.
4. Angaaende Anlæg af en Bade- og Svømmeanstalt ved Vippetangen for Byens kvindelige Almuebefolkning, og
5. Angaaende Overskridelse af Fattigkassens Budget for 1869.

Byfoged B. A. Meidell i Kristiansund er af Regjeringen indstillet til Sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalens Sorenskriveri.

Byfoged Berg i Fredriksstad har indgivet Ansøgning om Afsked.

Havnen. Idag er Luften desig med Vindstille og 1 Grads Kulde. Igaar ankom hertil Dampskibet „Uffo" fra Kjøbenhavn med fuld Ladning, hvoraf over 1300 Toppe Sukker, et større Parti Smør og henved 700 Sække Kornvarer. Idag indklareredes Brig „Einar", Kapt. Arnesen fra Bordeaux fuldladt med Brændevin og Vin samt Skonnert „Sophie", Kapt. Larsen fra Amsterdam ligeledes med fuld Ladning, hvoriblandt store Partier Sukker og Stearinlys. Havnen er fremdeles isfri, uagtet Kulden i de sidste Nætter har gaaet op til nogle Grader. Uagtet der i den sidst forløbne Uge er indført større Partier Kornvarer, holdes dette dog omtrent i samme Pris. Rug er senest betalt med 4 Spd. 12 ß og Byg med 3 Spd. 2 Ort pr. Td. Nogen Synken i Prisen paa disse Artikler vil neppe finde Sted, da Fragterne og Assurancepræmien nu staar meget høit.

Opgave ved juridisk Examen den 19de November: No. 1. Af den almindelige Retslære: „Om Virkningerne af Retsreglernes Tilsidesættelse, hvor Straf ikke er anvendelig". No. 2. Af Formueretten: „Hvorvidt bliver Skib ved Stiftelsen af tinglige Rettigheder at behandle som Løsøre eller som fast Gods?"
— Den 20de November. No. 3. Af Formueretten: „Om Reglerne for Kompensation af Fordringer, der ikke ere knyttede til Haandskrift." — No. 4. Af Processen: „Om forbrydersk Vandel som Grund til Vidners Inhabilitet."

Opgave ved theologisk Examen den 20de November: No. 2. Joh. 3, 16—21.
— Den 22de November. No. 3: „Den kristelige Lære om Djævelen."

Den norske Forening mod Brændevinsdrik, som har virket i 28 Aar og under Afholdssagens Blomstringstid i 1855 havde lige til 30,000 Medlemmer, har nu i disse Dage opløst sig. I de senere Aar har den mere og mere sygnet hen og sidste Storthing fandt det ogsaa paa Tide at lade det Statsbidrag, Foreningen hidtil havde nydt, falde bort.

Erika Lie er for Tiden i Stockholm for at give Koncert. Aftonbl. omtaler i den Anledning den europæiske Berømmelse, vor talentfulde Landsmandinde allerede har indlagt sig.

Handelstraktaten med Rusland. Ifølge Telegram fra den norsk-svenske Minister i St. Petersburg er der truffet Overenskomst om at sidste Del af § 10 i Traktaten af 8de Mai 1838 fra 17de d. M. sættes ud af Kraft. Den ophævede Bestemmelse er saalydende:

„Det er desuden Overenskomst, at i alle Tilfælde Pasfe for Skib og Fartøier, som seile direkte mellem Sverige og Finland, skulle være attesterede af det Lands Konsuler eller Vice-Konsuler, hvortil Fartøierne ere bestemte."

Reformen i den svenske kommunale Stemmeretslov, der, som før meddelt, i disse Dage endelig efter megen Tvivl og Nølen er bleven sanktioneret af Regjeringen, er bleven modtagen med megen Tilfredshed af den svenske Presse. G. H. och Sjøf.-Tidn. minder om, at denne Sag har foreligget de tre sidste Rigsdage og at den gamle Uretfærdighed endnu bestaar for Landets Vedkommende; det er hellerikke mere end det mindst mulige, den nu vedtagne Lovforandring gaar ind paa, idet fremdeles en Rigmand kan have saa mange Stemmer som indtil 1/50 af Byens samtlige Stemmeberettigede; og for Landets Vedkommende er endnu intet gjort for at afskaffe den Overvægt, Formuen har. G. H. och S.-Tidn. bemærker, at Regjeringen dog ved at sanktionere Rigsdagsbeslutningen har givet et Haab om, at den ved en klog Fremskridtspolitik vil berøve den ufornuftige Agitation sin Virkning. „En konservativ eller stillestaaende Regjering skulde ikke formaa at ramme den nye Rigsdagsforfatnings Opgave og Endemaal, og endog den høieste personlige Agtelse og Taknemlighed (mod det de Geerske Ministerium) for det store Værk, Repræsentationens Omdannelse, skulde ikke i Længden kunne opretholde en Regjering, hvis Venner — Fremskridtets Venner — skulde kjende sig modløse og forsvarsløse mod de forenede Angreb af Radikalismen og Reaktionen. I Virkeligheden trænger ogsaa vort Land i mange Henseende en Gladstone-Politik d. v. s. et System, som tilveiebringer alvorlige Reformer i Statshusholdningen; hermed tænke vi nærmest paa Nødvendigheden af, at Statsmidlerne blive fornuftigt anvendte; men vi mene ikke et absolut Sparsomhedssystem, som hindrer nyttige Indretningers Virksomhed. Vel anvendte Bevillinger gjengive i rigt Maal Skatteyderne deres Skattebidrag; men ilde anvendte, d. v. s. naar de bruges til unyttige Formaal eller paa urigtig Maade, ere de unyttige eller endog ligefrem skadelige". Bladet lægger derfor Regjeringen paa Hjerte, at den følger med Tiden, og haaber i Stemmeretslovens Sanktion at se et Tegn til, at dette ogsaa er dens alvorlige Hensigt.

Kværner Brugs Sangforening, der bestaar af Arbeidere ved Hr. Stadshauptmand Onsums Brug, havde i Lørdags en festlig Tilstelning i Anledning af sin Stiftelsesdag. I samme Lokale, hvor Sangforeningen har sine Møder, er ogsaa indrettet Læseværelse; her forefindes et Bibliothek paa omkring 6 a 700 Bind, som Hr. Onsum har skaffet til sine Arbeideres Afbenyttelse.

Kongsbergs Sølvværk. I 12te Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 115 Mrk. 14 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 36 Mrk. 3 Lod gediegent Sølv.

Stemmerettens Udvidelse. Høilands Landsogns Formandstab har nu, ifølge en Korresp. til „Stvg. Amtst.", udfyldt det fra Regjeringen gjennem vedkommende Øvrighed modtagne Schema angaaende Stemmerettens Udvidelse. Heraf fremgaar, at Høilands Landsogn, der tæller noget over 3000 Indvaanere, kun har 40 Personer, der ved Stemmerettens Udvidelse til 100 Spd. aarlig Indtægt vilde blive stemmeberettigede, som efter den nu gjældende Lovgivning ikke kunde blive det i sin nærværende Livsstilling. Af disse ere 3 Skolelærere, 3 Militære, 11 Haandværkere, 2 Skippere og Styrmænd, 3 Matroser, Fiskere og andre Sømænd, 9 Husmænd, 2 Føderaadsmænd, 2 faste Arbeidere, 3 Dagarbeidere og 2 Handelskarle. Paa Grund af Ladestedet Sandnæs's Nærhed, fortsætter Korresp., findes i Høilands Herred forholdsvis mange Livsstillinger, hvortil kommer, at vi paa Østraat have 2 Teglbrænderier med mange Arbeidere. Naar Stemmerettens Udvidelse desuagtet ikke vil have større Indflydelse end anført, maa det med Grund kunne antages, at Indflydelsen vil blive endnu mindre i de øvrige Distrikter paa Jæderen; ja den vil antagelig blive lidet mærkbar i noget Landdistrikt paa hele Vestlandet. Hvorledes Sagen stiller sig andensteds i Landet, kan man efter denne Fremstilling ikke have nogen grundet Mening om, thi Forholdene kunne jo være høist forskjellige paa de forskjellige Steder.

Den norske Hedningemission sees af „Stavanger Amtst." at have andraget hos Regjeringen om Oprettelsen af et Konsulat for de forenede Riger i Byen Tamatava paa Østkysten af Madagaskar, et Konsulat, som ved Siden af de Handels- og Søfarts-Interesser, der for de forenede Rigers Vedkommende kunne komme til at knytte sig til Stedet, ogsaa kunde træde i det Slags understøttende Forhold til den norske Mission paa Madagaskar, som synes at udkræves af den madagassiske Regjerings væsentlig i politiske Hensyn begrundede Holdning lige-

overfor vor Mission, saavelsom af de heldigere Vilkaar, hvorunder de paa Oen ved Siden af vor Mission arbeidende Selskaber i den nævnte Henseende ere stillede. Hs. Excell. Statsministeren for de udenrigske Anliggender har under 23de April d. A. afgivet til Departementet for det Indre en Erklæring om, væsentlig paa Grund af Udtalelser, som kort forud i det engelske Parlaments Overhus vare faldne imod Missionen og sammes Krav paa Statsmagtens Understøttelse, ikke at ville understøtte dette Forslag, „forend Sveriges eller Norges Handels- eller Søfarts-Interesser maatte gjøre saadant nødvendigt." „Hs. Excell. vilde," hed det, „ikke bidrage til Oprettelsen af Konsulater i andre Verdensdele, for at understøtte Missionærer, som maatte komme i Strid med det fremmede Lands Autoriteter eller Indvaanere."

Et Dampskib hovedsagelig til Fart paa Altenfjord skal anskaffes af et Interessentskab i Hammerfest.

Sildefisket. „Finmarksp." for 6te ds. skriver: Ifølge Meddelelse med „Hakon Jarl" skal der være Sild næsten overalt østenfor. I Varanger skal der være fuldt af Akker. Paa Grund af denne rigelige Tilgang paa udmærket Fiskeagn fiskes der ogsaa paa flere Steder med godt Torsk, tildels saa rigeligt som under et lidet Loddefiske. I Porsangerfjorden skal Silden endnu ikke have vist sig og heller ikke for Tiden være noget Torskefiske, men Almuens Forfatning der er som almindelig god og de fleste vel forsynet med Fødemidler.

Ulykkestilfælde. Postføreren Peder Johan Olsen, der bragte Posten over Senjen fra Gibostad til Berg, er, ifølge „Tromsø Stiftst.", den 26de f. M. forulykket ved at gaa sig ned i Lysbottenvandet, ikke langt fra hans Hjemsted. Nødraab hørtes fra Gaardene ved dette Vand, men ingen Hjælp kunde ydes. Enken sidder tilbage med 8 Børn i fattige Kaar. Postvæsken med alt Iværende blev ved Omsorg fra Postaabneren paa Gibostad opsøknet, og Alt er i Orden.

Indberetning fra Amtmanden i Søndre Trondhjems Amt angaaende Høsten, dat. 11te November:

Grunden til, at jeg endnu ikke har afgivet den befalede Indberetning om Høstens Udfald, er at søge i den Omstændighed, at vi endnu, uagtet Vinteren forlængst er indtraadt i al sin Barskhed, befinde os saa at sige midt oppe i Skuraannen, forsaavidt som det meste af Kornavlingen endnu staar ude, det vil sige, dels paa Stør og — for Havrens Vedkommende — dels endnu uskaaret, begravet under Sneen. Dette Sidste er ogsaa hist og her Tilfældet med Poteterne og med en ikke ringe Mængde nedslaaet Græs, især af Fjeld- og Markeslaatternes Produkt.

Fogdernes Indberetninger ere derfor ogsaa først i disse Dage begyndt at indkomme, men skjønt jeg endnu mangler en, nemlig fra Orkedals Foged, har jeg dog troet ikke længere at burde udsætte med Afgivelsen af min Indberetning, saasom jeg kjender Tilstanden i det nævnte Fogderi tilstrækkeligt til derom at kunne udtale mig, uden at afvente nogen Meddelelse fra Fogden, hvilken imidlertid, strax den indkommer, skal blive eftersendt.

Som min Skrivelse til det kgl. Departement af 14de August sidstl. lod formode, er den Beretning, jeg nu kan afgive om Høstens Udfald i dette Amtsdistrikt, kun sørgelig. Det varme og drivende Veir uden Frostnætter, som Resten af August og hele September Maaned maatte bringe, om Udbyttet af Agreren skulde kunne blive nogenlunde tilfredsstillende, er nemlig ikke alene ganske og aldeles udeblevet, men har endog slaaet om i sin Modsætning: vedvarende koldt og raat Veir, med næsten daglige Regnskyl, Slud og Slask, samt endelig Frostnætter allerede strax i Begyndelsen af September Maaned og hvid Vinter fra tidligst i Oktober.

Intet Under derfor, at Agerens Afgrøde næsten overalt i Distriktet maa siges at have slaaet aldeles feil, saavel Korn som Poteter, af hvilken især for Fattigmand umistelige Rodfrugt der kun er avlet hoist ubetydeligt, og dette endog af en saa slet Beskaffenhed, at den mangesteds er utjenlig til Menneskeføde. Noget Byg er visinok avlet og bjerget i enkelte Dalfører, hvor den tidlige Frost ikke gjorde Skade, saasom i Holtaalen og den nedre Del af Aalen samt i den nedre Del af Rennebo og i Meldalen. Men det er næsten for Intet at regne mod Produktet i de bedre Kornbygder, hvor Bygget, om det end ikke er frosset paa Roden og om det end tilsidst kan komme i Hus, dog vil have taget saa megen Skade af den langvarige Henstaaen paa Stør, først i stadig Væde og siden under fuld Vinterkulde og Vintersne, at det vil indsvinde til mindre end det Halve og afgive et mørkt og daarligt Mel og kun undlagelsesvis Sædefrø. Om Havren vil jeg ikke tale. Forsaavidt den ikke er aldeles bortfrosset eller henligger uskaaret under Sneen, er den skaaret grøn og uskikket ikke alene til Sædefrø, men ogsaa til Menneskeføde. Potetesavlen har jeg talt om. Med størt Besvær har man gravet op endel deraf under den dybe Sne; endel ligger endnu i Jorden og bliver vel neppe høstet, da Optagningen vil blive for vanskelig og kostbar til at lønne Umagen. Den

Del af Produktet, som tidligere blev optaget, havde ikke opnaaet Modenhed. Indhøstningen var ogsaa der besværlig, da den skede under stadigt Regn, og Udbyttet misligt baade hvad Beskaffenhed og Mængde angaar. Kort — vi har heroppe, hvad den egentlige Agerdyrknings Afkastning angaar, i det Hele taget havt et værre Aar end Misværtaarene 1864, 1865 og 1867, og det er saameget mere nedslaaende, som Udsæden overalt i Amtet var ualmindelig tor efter den forholdsvis rige Afkastning af Ageren, som Høsten 1868 bragte, og som havde fristet Befolkningen til at anvende, snart sagt, hver Tomme af dertil tjenlig Jord til Agerland, og som Modstands- eller Bæreevnen hos Befolkningen efter de tidligere tildels saa hinanden følgende Misværaar er saameget ringere.

Høhøsten har, uagtet den besværlige og tildels daarlige Indbjergning, og uagtet — som ovenfor bemærket — en Del af det rigtignok mindre værdifulde Hø er blevet liggende igjen under Sneen, givet et Udbytte som et Middelsaars, og Fodertrang vil, om næste Vaar kommer i nogenlunde rimelig Tid, neppe indtræde, saameget mindre som Besætningerne af Nød og Trang vel paa de fleste Steder vil undergaa en Formindskelse. Paa Sædefrø af ethvert Slags bliver derimod næsten overalt Mangel.

Høstberetning fra Amtmanden i Jarlsberg og Laurvigs Amt, dat. 13de Novbr.:

Under Henvisning til min ærbødige Skrivelse af 26de Juli sidstleden, har jeg den Ære at meddele Følgende om Udfaldet af dette Aars Høst:

I Slutningen af Juli og første Halvdel af August Maaned faldt saa megen Regn, at Korn og Poteter, som vare satte tilbage i Udvikling formedelst det tørre og kolde Veir iforveien, kom i rask Vært, men saa indtraf i de sidste Dage af August og de første Dage af September flere Frostnætter, hvoraf Potetesgræsset tog saa megen Skade næsten over det hele Amt, at Knoldernes videre Udvikling standsede. Ligesaa klages der over, at Havren i enkelte høiere liggende Strøg af Jarlsbergs Fogderi har taget Skade af Frosten.

Af Rug er avlet mer — af Hvede, Byg og Havre omtrent saa meget som i et Middelsaar. Men meget af Kornet er let i Vægt.

Poteterne havde kun paa faa Steder naaet sin fulde Udvikling, da Frosten indtraf, hvorfor de i Almindelighed ere smaa og have afgivet faa, formentlig ikke over 4 a 5 Fold i Gjennemsnit, men der høres ingen Klage over Potetessygdom.

Af Hø er Avlen i Kvantitet snarere over end under et Middelsaars og Kvaliteten er meget god; Rugen har givet en svær Halm, derimod har Straaet paa Vaarsæden været mindre. — Turnipsavlen har været ret god.

Overfald af Sørøvere. (Danske „Dagbl.") Barkskibet „Apenrade", Kapt. Davidsen, hjemmehørende i Aabenraa, blev den 23de September overfaldet af Sørøvere ved Makao. Kapteinen og anden Styrmand saaredes, og en Mand af Besætningen blev dræbt. Skibet selv blev berøvet alle mindre Gjenstande. Røverne vare endnu ikke paagrebne den 30te September, da Beretningen afgik.

Dyrelivet i Østersøen har undertiden sælsomme Luner, skriver „Flk. Avis". Det er ikke længe siden, at en Hvalfisk strandede i Flensborg Bugt, og at et helt Tog af Delfiner, som man kalder Tumlinger, tog Veien ind i Kiels Havn. I forrige Uge havde denne Havn en saadan Fiskerigdom, som der maaske ikke er forekommet siden St. Peters Tider. En liden Sildeart, som man i det holstenske Plattysk kalder for „Breklinge" og som i røget Tilstand kjendes som „Kieler Sprot", kom svømmende i en saadan Mængde, at man i Skuffer kunde øse dem op af Vandet. En Fisker fra Ellerbæk var den 13de ds. netop i dette Øiemed kommen til Kiel for at forberede de derværende Fiskehandlere paa denne kjæmpemæssige Sendelse af „Sprot".

Falske Indianere. I San Luis (Mexiko) har man paagrebet 5 Personer, som havde udklædt sig som Indianere og som røvede og myrdede hvem de traf. Før de henrettedes, tilstod den ene af dem, at han havde dræbt 98 Personer.

En af de største Jernbanetunneler er nu efter aarelange Anstrengelser endelig paabegyndt i Nevaada. „Calif. Stats-Tidn." beretter om dette uhyre Arbeide, som den utrættelige Adolf Satro har drevet igjennem; Tunnelen skal have en dobbelt Skinnegang og begynder i Carson Valley, omtrent 6 Mil østenfor Virginia. 3000 Fod fra dette Punkt løber den gjennem de rigeste Sølvminer, hvis Udbytte vil blive anvendt til Bestridelse af Jernbanekompagniets Omkostninger.

Blandinger.

Komisk Forvexling. I „Finmarksposten" læses: Forleden Aften blev der meldt til Sognepræsten, at et Stykke af et Lig var opdrevet paa Stranden ved Mollen. Byens Politibetjent fik strax Anmodning om at træffe fornøden Foranstaltning. Paa Veien derhen traf han heldigvis Sygehuskommissionens Formand, som ved Beretningen stillede en Ligkiste af Sygehusets Oplag til Disposition. Udrustet med Lygte med tændt Lys i — naturligvis for at faa rigtigt Lys i Sagen — begav man sig til Aastedet, hvor man efter nogen Søgen endelig fandt corpus delicti, men som imidlertid befandtes at være Bagbenet af en Hvidbjørn, som for en Tid siden var udkastet fra et Fartøi her paa Havnen.

En heldig Kur. En velhavende Dame, der led af stærk Tandpine, men savnede Mod til at lade den hule Fortand, som foraarsagede den, trække ud, søgte Raad hos en bekjendt Tandlæge. Denne var da heller ikke raadvild; efterat have betænkt sig et Øieblik, rakte han Damen „Folkets Avis" af 17de ds. og bad hende læse den sidste Udgang paa Bladets 3die Spalte saa høit, hun kunde. Da hun havde læst Ordet „Mistafloden" forlangte Lægen, at hun skulde udtale dette tydeligere, hvilket dog ikke vilde lykkes hende trods gjentagne Forsøg, men ved det tredie af disse fløi den slemme Tand ud af Munden, og den snilde Læge blev rigelig lønnet for sin heldige Kur. (Flk. Avis.)

Oldingen Gautier lever endnu! Den gamle bekjendte forhenværende Kunstberiderdirektør Didier Gautier ventes i disse Dage til Kjøbenhavn, hvor han agter at forevise en dresseret Dvergelefant. Oldingen har nu naaet den høie Alder af 94 Aar.

Konkurs. Thrygstads Skifteret: Dyrlæge Johan Frøshaug den 16de Novbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører Parr. Samling den 7de Decbr. Fordringer meldes inden 10de Januar og prøves førstkommende 7de Februar.

Skifteberetninger. Vardals Skifteret: Samling i Gaardbruger Lars Jabes Bo den 30te ds. — Mandals Skifteret: Samling i Gaardeier Edvard Martinius Kaspersen Hasseldalens Konkursbo den 9de December. Samling i Handelsborger A. T. Gundersens Konkursbo den 9de December. — Følgende Boer ere sluttede: Handlende Berte J. Bjellands Konkursbo; Skipper Guttorm Sæterhaugens do.; Handelsmand Hans M. Byes do. og Garver Jakob S. C. Amundsens do., alle af Bergen. — Gaardbruger Hans Christensen Gopperud af Thrygstad har erholdt sit Bo tilbageleveret.

Proklama. Bergens Skifteret: I Boet efter fraværende Arving Kristian Fredrik Riege, 3 Mdrs. Varsel fra 9de Novbr. I Boet efter den forsvundne Sivert Andreas Jensen, 3 Mdrs. Varsel fra 9de November. — Stør- og Verdals Skifteret: I Boet efter Husmand Lars Pedersen Næsbollen, 3 Mdrs. Varsel fra 12te Novbr.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Port Said, 19de Novbr.*)

Samtlige officielle Skibe ved Indvielsesfesten ere dragne videre og de øvrige afgaa Lørdag Formiddag til de bitre Søers Sydende, nær det røde Hav.

Paris, 20de Novbr.

„Journal officiel" erklærer alle Avisrygter om Forandringer i Ministeriet for ugrundede.

Düsseldorf, 21de Novbr.

Den under Bygning værende Rhinbro (den Bergisch-Märkische Jernbanes) er sammenstyrtet ved et Skibs Paaseiling.

Ismaila, 19de Novbr.

Gaarsdagens Bal var glimrende. De fyrstelige Personer og 3000 Indbudne deltoge. Ogsaa for de Indfødte afholdtes flere Festligheder, hvortil 20,000 Arabere fremmødte.

London, 20de Novbr.

„Times" meddeler, at Hertugen af Genua bestemt har erklæret nu og i Fremtiden at afslaa den spanske Krone.

Paris, 22de Novbr.

Keiseren og Keiserprinsen ere ankomne hertil igaaraftes. Valgene i vedkommende Kredse ere begyndte med Orden og Rolighed.

*) Ikke optaget i alle Expl. af Lørdagsbl.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt, især paa Vestkysten, og staar lavest nordenfor Stat. Sydlig Vind og mildt Veir i det sydlige Norge. Udsigterne ere fremdeles til sydlig Vind og mildt Veir med Nedbør.

Anmeldte Reisende.

Den 22de November.

Kjøbmændene Heffermehl og Nilsen med Følge fra Drammen, Jeremiassen fra Moss, Bakke fra Sveleig, Steenstrup fra Horten, Kamrer Blomén fra Vernesand, i Hotel Scandinavie.

gaaet der trods baade guddommelig og menneskelig Lov og Retfærdighed.

„Da jeg siden kom til det nye Slot og maatte gjøre rent og ordne i de store Sale, der var fyldte med Portrætter af alle disse Herrer og Damer, af hvilke der nu neppe findes saa meget som et Støvgran tilbage, standsede jeg ofte og undredes, hvorfor de, der dog saa ud som andre Menneskebørn, gjorde et Væsen af sig, som om de havde ført den gode Gud med sig ned paa Jorden . . . Damerne udmærkede sig mindre ved sin Skjønhed end ved sine Silkeslæb og sine Juveler.

„Blandt Mændene var der ikke mere end en, som jeg syntes om at betragte. Han havde et godt, aabent Ansigt og et Par Øine, sorte som Kul, og han maatte sande, at den Bedste maa lide mest her i Verden. Om alle de andre i den lange Række ved man intet andet, end at det altid gik dem vel hele Livet igjennem. Mange af dem har foraarsaget ikke saa lidet Ondt, medens de levede, og har alligevel lagt sig saa roligt ned paa Dødsleiet, som om de aldrig havde begaaet nogen Uretfærdighed . . . For nu at komme tilbage til Jost von Gnadewitz, saa var hans Skjæbne meget ulykkelig. Min Mormoders Mormoder kjendte ham, medens han var et lidet Barn. Han blev da almindelig kaldt den vilde Jæger, da han holdt til i Skogen saa lang Dagen var. Paa Portrættet bar han ogsaa en grøn Kjole og havde en lang, hvid Fjer i Hatten, som jeg syntes passede meget godt til hans kulsorte, lokkede Haar. Han skal have været venlig og god og aldrig gjort selv en Mark Fortræd. Under hans Tid skal Folket i Landsbyen have havt det meget godt og ønsket, at det altid maatte vedvare.

„Men pludselig forsvandt han for nogen Tid. Intet Menneske vidste, hvor han holdt til, før han endelig en mørk Nat kom tilbage uden at Nogen mærkede det. Fra den Tid var han aldeles forandret . . . Folket ved Lindhof blev vistnok ikke behandlet værre, men de fik ikke mere se sin Husbond. Han sendte bort alle sine Tjenere og boede ganske alene med en Yndlingstjener i det gamle Slot. Folk begyndte

sig i sin Blykiste. Det er vist en gammel Husholderskes Pligtforsømmelse eller en alderdomssvag Hovmesters Glemsomhed vi har at takke for dette."

„Men skal vi vove at beholde det?" spurgte enstemmigt Fru Ferber og Olivia, som hidtil havde været tause af glad Overraskelse.

„Naturligvis, kjære Kone", svarede Ferber; „din Onkel har jo testamenteret Dig Slottet med Alt, hvad det indeholder."

„Og det er endda lidet nok", brummede Jægermesteren.

„Men et virkeligt Fund af uskatterligt Værd i Sammenligning med hvad vi havde venter", yttrede Fru Ferber og aabnede et vakkert Glasskab, som indeholdt adskilligt Porcelæn, „og om min Onkel havde truffet en gavmild Forføining til mit Gavn paa den Tid, da jeg endnu kjækt og fordringsfuldt saa ind i Livet, skulde Indtrykket deraf neppe have været større end hvad jeg nu føler ved denne uformodede Opdagelse, som befrir os fra vore Bekymringer."

Imidlertid havde Olivia luret sig ud gjennem Vinduet i det Værelse, som de først var traadt ind i, og forsøgte med Hænderne at skille Grenene, som dannede en fuldkommen Barrikade udenfor Vinduet og hindrede Dagslyset fra at komme ind anderledes end som et grønagtigt Halvlys. Hun indsaa snart det afmægtige i sine Bestræbelser og yttrede:

„Hvilken Skade, jeg skulde saa gjerne have villet have nogen Udsigt til Skogen."

„Tror Du da", sagde Jægermesteren, „at jeg skulde lade Eder stænges inde bag disse grønne Forskandsninger, som hindrer ethvert friskt Luftdrag? Nei, det skal blive afhjulpet endnu idag, det kan Du lide paa."

De gik nedad Trappen, som ogsaa var i god Stand og førte til en stor Sal. I Midten af denne stod et uhyre Egebord omgivet af høibenede Stole. Gulvet var af rød Teglsten, men omkring Vægge og Tag saa man kunstfærdigt arbeidede Udskjæringer. Dette store Rum havde foruden fire Vinduer to Døre, som laa lige mod hinanden; en af disse førte ud i Haven, den anden, som kun med Vanskelighed lod

Bekjendtgjørelser.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital- og Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Damehatte

af udmærket Kvalitet, fra **42** Skilling, og **Herrehatte** fra **96** Skill. samt nye **Former** realiseres fra Fabriken i Nedre Slotsgade 4.

N. M. Hansen.

Bazaren

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

skal afholdes 1ste, 2den, 3die, 4de og 5te December førstk. De Bidrag, som Publikum maatte ville yde, bedes godhedsfuldt sendt en af Undertegnede senest den 28de November.

Fru Clara Gjerdrum, Møllergaden No. 9.	Frk. Sophie Morgenstjerne, Universitetsg. No. 7, 4de Etage.
Fruerne Just, Hj. af Kirkegaden og Toldbodgaden.	G. Stabell, Universitetsgaden No. 10.
H. Nordan, Hj. af Raadhusg. og øvre Voldgade.	
Emilie Juel, Øvre Slotsgade No. 9.	Anne Nikolaysen, Langgaden No. 6, Rhodeløkken.
E. Gamborg, Politikammeret.	Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26.	Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15.	Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18.	Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole.	A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Til 1ste Klasse i det 68de Braunschweiger Lotteri, som begynder den 9de December d. A. og hvor den største Hovedgevinst

100,000 Thlr.

bliver trukket, anbefales endvidere følgende Numere:

Hele Lod à 2 2/3 Spd. No. 3121, 3125, 24,834, 24,835.

Halve Lod à 1 1/3 Spd. No. 6573, 6574, 6578, 6579.

Fjerdedels Lodder à 2/3 Spd. No. 1918, 1921, 1930, 1933, 16,801, 16,805, 16,807, 16,815, 20,577, 20,580, 20,588, 20,600.

Direkte frankerede Ordres, ledsagede med Remisse, bedes snarest muligt tilstillet

Engers & Co.

Bank- og Statspapir-Forretning.
Hamburg.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.
(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift (9de Halvaargang), der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Røst, udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Expl. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar hane staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 18de Oktober 1869.

J. Chr. Abelsted.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Min Handel med Colonial- og Huusholdningsvarer samt Meel og Gryn anbefales til billigst mulige Priser.

H. P. Waaler,
store Vognmandsgade No. 30.

Rødskjær, Storsei, Middelssei samt fed **Sild** sælges billig hos

H. P. Waaler.

Prima Parafinolie, 9 ß pr. Flaske, hos

H. P. Waaler.

En Gasmaaler, saagodtsom ny, sælges billig af

H. P. Waaler,
store Vognmandsgade No. 30.

Ny Forsyning med

Lamper.

Bordlamper.
Hængelamper.
Haandlamper.
Væggelamper.
Rowattslygter.

Alt nyt og moderne.

Lampe-Kupler,
— Glasse,
— Saxe,
— Skjærme.
— Brikker etc. etc.

— billigste Priser —
er idag udpakket hos

Axel Böckman,
Carljohansgade 16.

Godt forsynet Lager med

Tapeter
&
Rullegardiner

til **Fabrikpriser** hos

Axel Böckman,
Carljohansgade 16.

Billigste Symaskiner.

Før Jul udsælges min Restbeholdning af de bedste og billigste Symaskiner til end yderligere nedsat Pris.

Reinert Birkeland,
Hjørnet af Kongens- og Raadhusgaden 24.

Læder, af det bekjendte Major & Co.'s Fabrik m. m., haves paa Lager i Storgaden 23.

Uld, fin og god, i større og mindre Dele i Storgaden 23.

Gode Støvleskafter kjøbes i Storgaden 23.

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

sig aabne, førte ud til en smal fri Plads mellem Bygningerne og den ydre Mur. Her trivedes Syringer og Hasselbuske i usædvanlig Frodighed, men det lykkedes de tre Mænd at trænge sig igjennem og med et Par Skridt stod de foran en liden Port, som gjennem Muren førte ud i Skogen.

„Sesaa", sagde Ferber glad, „her forsvinder ogsaa den sidste Vanskelighed. Denne Indgang er værd meget. Vi behøver saaledes ikke at gaa over Gaarden, en Vei, som i hvert Fald havde været besværlig og vel ogsaa farlig."

Endnu engang gik man gjennem Værelserne, raadslog om deres Indredning og leiede Mureren til den følgende Dag at sætte istand et af Sideværelserne til Kjøkken. Efterat man behørig havde stængt for Døren til den store Fløi, tiltraadte man Tilbageveien gjennem den lille Port paa Muren, et Foretagende, som vistnok for Øieblikket var temmelig vanskeligt ved det tætte Krat, men dog var at foretrække for den første halsbrækkende Vei.

Da man var kommen tilbage, kom Sabina tilligemed lille Ernst, som havde været anbetroet hendes Varetægt, dem imøde fulde af Nysgjerrighed. Sabina havde ordnet Kaffebordet under Egetræerne; men nu vilde hun ogsaa vide, hvorledes man havde fundet det deroppe paa Slottet. Da de fortalte hende, hvorledes det var, slog hun Hænderne sammen af glad Forbauselse og udbrød:

„Ak Herre Gud! Ser De, Hr. Jægermester, at jeg havde Ret? Ja, ja, Sagerne ere glemte der, og det er slet ikke underligt. Saasnart den unge Hr. von Gnadewitz blev lagt i Jorden, reiste den gamle Herre sin Vei over Hals og Hoved og tog med sig hele Tjenerskabet. Blot den gamle Intendant Silber blev tilbage . . . men han var i den senere Tid bleven lidt i Hovedet og havde mere end nok at gjøre i det nye Slot med at passe paa der. Paa den Maade har man tilsidst glemt alt deroppe og intet Menneske har tænkt mere paa det eller vidst noget af det. Herre Gud! jeg har jo selv havt hvert eneste Stykke i mine Hænder og støvet det af. Det gamle Pendelur var jeg altid ræd for; det spiller et sørgeligt Stykke, naar det slaar, og det lød saa rart gjen-

nem Værelserne medens jeg gik og stelte der ganske alene . . . Ja, det var, da jeg var ung . . . Herre Gud, hvor Tiden gaar!"

Nu overgav man sig til en Stunds Hvile og en behagelig Raadslagning medens man drak Kaffe. Da Olivia yttrede, at hun ikke kunde tænke sig noget herligere, end at vaagne deroppe første Gang paa Pintsemorgen ved Klangen af Kirkeklokkerne fra de omkringliggende Byer, et Ønske, som ogsaa deltes af Ferber, besluttede man at Arbeidet med at bringe Alt i Orden allerede skulde begynde den næste Dag, saa at man kunde flytte op Pintseaften.

Sabina havde taget Plads paa en Græsbænk i Nærheden for at være ved Haanden i Tilfælde man skulde behøve hende. For ikke at være ledig havde hun taget et Knippe friske Gulerødder, som hun rensede med megen Iver. Olivia satte sig ved Siden af hende og hjalp til.

„De er jo født her i Egnen", yttrede hun, „og De kjender saaledes det gamle Slots Historie. Fortæl mig noget derom."

„Meget gjerne", svarede den gamle Husholderske. „Jeg er født ved Lindhof, som siden ældgammel Tid har tilhørt Herrerne af Gnadewitz, og De kan vel forstaa, at paa et saa lidet Sted dreier Alting sig omkring den Øvrighed, man har at adlyde. Ikke en eneste af de mere vigtige Begivenheder inden den høie Familie gaar tabt; dette gaar i Arv fra Børn til Børnebørn, og naar det fornemme Herskab for længe siden er død, gaar dets Historie om blandt Ungdommen i Byerne.

„Min Moders salig Mormoder, som jeg husker meget godt, kunde snakke om Ting, som bragte Haaret til at reise sig paa Ens Hoved. Hun havde en hellig Ærbødighed for dem deroppe paa Gnadeck, og naar Herskabet kjørte forbi, pleiede hun at trykke mig dybt ned til Jorden med Hænderne; thi jeg var da endnu en liden Stakkar, som ikke kunde neie ordentlig . . . Hun kunde regne op Navnene paa alle de mægtige Herrer, som havde husereret deroppe for langt, langt tilbage i Tiden, og hun havde Rede paa meget, som var føre-

Dagbladet.

No. 273. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 23de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Honefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Henrik Ibsen og „De Unges Forbund".

(Se „Dagbladet" No. 244).

II.

Det vilde i Sandhed være et sørgeligt Tidernes Tegn, om den Ibsenske Digtning ingen andre Tilhængere og Beundrere skulde have end de, der i den seneste Tid have tilhylet ham deres Bifald i Morgenbladet og i Gjerningen vist, at de have fundet hans sidste Arbeide tjenligt til at bruge som et velforsynet Forraadskammer med Skjældsord. En Digter som Ibsen burde dog kunne vente, at han ikke paa den Maade blev draget ned i Døgnets Smaalighed og sat i Spand med alskens Avistravere, til Fornøielse for et høistæret Publikum og til Bedste for nogle elendige Personsangreb. Man skulde tro, at en Digter, hvis Standpunkt er saa klart og tydeligt angivet som i „Brand" og „Per Gynt", skulde forskaanes for den Slags naive Misforstaaelser, som det røber, naar man tror, at han skriver et femakts Lystspil til Indtægt for Hovedstadens lille politiske Parti. Det viser en Naivitet hos Kristianiaopinionen, som man ikke skulde tiltroet den, efterat den allerede flere Gange grundigt har brændt sine Fingre paa Ibsen (kfr. „Kjærlighedens Komedie" og „Brand"). Hvor liden sand Interesse for Ibsen der imidlertid er i den ophylede Forgudelse af „De Unges Forbund", det sees klart deraf, at medens de enkelte virkelig poetiske Momenter i Stykket gaa saagodtsom aldeles upaaagtede hen, saa bliver hvert eneste lille Ord, der paa en, om end nok saa udtværet Maade, kan tjene „Partiets" egne Formaal, fremtrukket som noget aldeles Glimrende, noget af det Bedste, vor Literatur har at fremvise.

Vi have allerede engang før i dette Blad udtalt os om „De Unges Forbund" og søgt at advare mod en profan Brug af de Vaaben, der kunne synes at ligge indsvøbte i Stykkets skarpe og pointerede Dialog; thi det var og er fremdeles vor Overbevisning, at man for en stor Del gjør Ibsen Uret ved det private Brug, man har gjort af hans Lystspil. Vi tro, at den, der nærer en sand Interesse for Digteren, først og fremst i sin Bedømmelse vil lade sig lede af Hensyn til Forfatterens digteriske Opgave og ikke ubetinget raabe Bravo til Alt, fordi om det passer med Ens egen Fordel. Havde ikke Ibsen i sit Lystspil leveret Andet, end hvad Morgenbladsopinionen har berømmet ham for, saa kunde der fra et æstetisk Standpunkt kun fældes en Dom over hans Stykke. Han maatte da finde sig i at blive tegnet Side om Side med Avisskrivere, politiske Witzmagere og andre specifike Kristianiastørrelser, og den høieste Berømmelse, man kunde give ham, vilde være, at han havde givet Hovedstadens ledige Hjerner en gavnlig Motion.

Enhver, der kjender lidt nøiere til den Ibsenske Digtning, vil imidlertid forstaa, at den er af for stor Betydning og staar for fast til, at den ikke skulde kunde taale, at man i det enkelte Værk paapegede og protesterede mod, hvad der i Sammenligning med den hele Digtervirksomhed maa siges kun at være af ringe Betydning. Der behøves ingen Anstalter fra Morgenbladets Side, Ibsens Digtervirksomhed staar sig nok, selv om man ikke umager sig med at forsvare, hvad der saavel for Digterens egen Skyld som for Publikums helst ikke bør gjøre formegen Lykke. Man beviser en Digter kun en slet Tjeneste ved over en lav Sko at skulle rose Alt; derved taber det i Sandhed Værdifulde sin Glands, og Opmærksomheden ledes bort fra Poesiens straalende Væld og hen mod Prosaens golde Ørk.

Men man kommer vel Sandheden nærmest ved at antage, at det egentlig ikke er til Bedste for Ibsen, at man søger at faa Opinionen skreget op til de skurrende Dissonancer, hvortil Morgenbladet har angivet Tonen; meget mere er det vel til sig selv man klapper, fordi man tror i Ibsens sidste Arbeide at vinde nyt Fodfæste, og fordi man tror at have hvervet en Kampfælle, hvor man dog er saa vant til at finde en Modstander.

Da Publikum nu sandsynligvis føler sig træt af Morgenbladets Fanfarer, og Stemningerne nogenlunde ere komne til Ro, vil det maaske ikke være afveien endnu at ytre nogle Ord om „De Unges Forbund", og søge at redde de faa Poesiens ægte Perler, som findes i Stykket, ud af den Dynge usaltet Bifald, hvori de i Morgenbladets Spalter næsten ere forsvundne.

Vi antydede i vor forrige Artikel i Korthed Ibsens digteriske Standpunkt og søgte at vise, at hans Digterbegavelse, ialfald paa det nuværende Stadium af hans Udvikling, hører hen under det Ophøiedes Ideal, at hans poetiske Kilde kun sprudler i Kraft af Idealets mægtige Brydninger med det idelløse, klogt beregnende Samfund. Naar man nærmere vil analysere Sjælen i hans Digtning, kan man ogsaa sige, at han er Kvindens Digter — Kvinden, saaledes som hun er, naar hun stilles Side om Side med Manden og faar sin lige Del af Samfundets Opgaver at løse, og den mægtige Satire, han har nedkaldt over Samtiden, kan i Korthed siges at gaa ud paa, at Samfundet er uden Idealitet, netop fordi det ingen Kvinde har. I „Kjærlighedens Komedie" begyndte Kampen med et dygtigt Nedrivningsarbeide over Tidens af de mange endelige Beregninger, Familievoteringer og snusfornuftige Hensyn ledede Forlovelsesliv, og Svøben slog en dyb Strime, hvor den traf. Derpaa fulgte „Brand", og her fik man det positive Element af Digterens Virksomhed. I „Agnes" fremstillede han Kvindeidealet i dets store og fulde Kraft og lod det føre Personlighedens Fylde op mod „Brands" abstrakte Regioner, saa høit som Personligheden kan løftes, før den brister. Paa samme Tid førte han gjennem „Brands" Person et Moment af den antike Tragedie ind i den dramatiske Literatur, idet hans Offerliv og tilsyneladende Unatur ligeoverfor den anden Kvinde, Hustruen, vinder sin dybe, tragiske Berettigelse som den skjæbnesvangre Goldhed, der følger ham fra hans absolute Brud med den første Kvinde, Moderen. Her møder vi Ibsen i hans sande Storhed, og fra dette Standpunkt skal man dømme hans Digtervirksomhed. Moderen og Hustruen ere de Former, hvorigjennem hans Ideal realiserer sig.

Gaa vi saa til det næste Værk, „Per Gynt", da træffer vi atter Kampen fortsat, men dennegang fra den negative Side. Hvad der her fremstilles, er netop det idelløse Liv, saaledes som det arter sig, naar Kvindeidealet vel har tændt Livsfunken i Sjælens Dyb, men den ikke magter at bryde gjennem til et sandt, formende Princip for Personligheden. Det Hele er karakteristisk betegnet fra Begyndelsen af ved Forholdet mellem „Per Gynt" og hans Moder Aase. Det er et Forhold, der hverken bliver til et Brud, som i „Brand", saaledes at „Per Gynt" gjennem Religionen kan hæves op til Offerlivets Høider, eller et sandt, paa Sjælens inderste Behov hvilende ethisk Forhold, der kan adle hans Karakter og give ham Livsens sande Daab, — det er et Forhold, der helt igjennem maa karakteriseres som det løgnagtige Forhold, det, der bestjæler Livet for dets bedste Eiendom og dets sande Fylde.

„Per Gynt" er fra Naturen af en begavet og livsfrisk Gut; han har Mulighederne i sig til et frodigt Sjæleliv; men gjennem Forholdet til Moderen eller rettere sagt gjennem det manglende Forhold til hende, er hans Udvikling bleven standset og hans Natur forkvaklet; hans Villie er sløvet, og hans Aandskraft arbeider kun i Fantasiens og Illusionens Tjeneste. Han har ikke Energi nok til et Personlighedens Gjennembrud, hvorved hans Karakter kan blive adlet, og hvorigjennem hans Villie kan faa sin Daabsindtrædelse i Handlingens Verden. Det manglende Forhold til Moderen har tændt en brændende Længsel i ham efter af sin fulde Sjæl at slutte sig til en Kvinde; men det bliver kun til øieblikkelige Opblusninger, hans Kraft og Tro er brudt. Digteren fører ham nu gjennem et høist bevæget Liv, hvori vi se ham i det Mangfoldige søge efter Gaadens Løsning, den Gaade, der er bleven ham stillet i Trolddenes Bolig; hvordan man skal være sig selv, — indtil han endelig efter et Liv uden Tro og uden Kjærlighed træffes igjen famlende omkring oppe i Taagerne paa Norges Fjeldvidder, hvor han forgjæves søger efter en Attest for, at han har været Noget i Verden, om ikke andet, saa dog en Synder. I denne grændseløse Tomhed, hvori han synes at skulle forsvinde til et Intet, vaagner imidlertid Mindet om Solveig hos ham, hende, som han forlod, fordi han ikke havde Mod nok til at tage Livets Ansvar ved hendes Side, og i dette Minde, der som en forglemt Skat har skjult sig i hans Indre, faar han Gaadens Løsning: At Mennesket kun vinder sig selv ved at give sig hen i Kjærligheden.

Saaledes er i store Træk Ibsens digteriske Standpunkt, og saaledes maa han opfattes, naar man vil forstaa hans Digtergjerning i dens fulde Storhed. Han har ved de her korteligt gjennemgaaede Værker erhvervet sig en Anseelse, der altid vil sikre ham en Plads blandt de solbestinnede Steder i Norges aandelige Høifjeld.

Naar vi i denne Sammenhæng fæste Opmærksomheden paa „De Unges Forbund", da ville vi i dette Ibsens sidste Arbeide gjenfinde de samme Grundtræk i Digterens Syn paa Livet, som ovenfor ere paapegede; men vi ville tillige, som i vor forrige Artikel vist, træffe en paafaldende Mangel paa Poesi i det Sujet, han har valgt at behandle. Medens i de foregaaende Værker Satiren har været rettet mod Tidens Tomhed og Mangel paa personlig Idealitet, og Samfundets Nedriven er skeet i Idealets Navn, saa er i det sidste Arbeide dette Forhold traadt i Baggrunden, og istedetfor den kraftige „Satire" mod Tidsalderen har man faaet „Parodien" over en enkelt mindre væsentlig Tidens Fremtoning, repræsenteret i Stensgaard.

Ogsaa i „De Unges Forbund" er det det idelløse Samfund, der ingen Plads har for Kvinden, som er gjort til Gjenstand for Fremstillingen, idet næsten alle de Handlende ere udsprungne fra Forhold, hvor Familielivet ikke er kommen til sin Ret. Stensgaards Far var et „vissent Drog", „en Pjalt". Hans Moder var „et grovslagent Fruentimmer", noget af „det mest ukvindelige", man kunde tænke sig. Det er da let forstaaeligt, at Sønnen kan være præget med Raahedens Mærke. I Monsens Hus har det ikke seet bedre ud. Monsen „har havt Skandale med sine egne Tjenestepiger", hans Kone „gik fra Forstanden" over hans „Udskeielser" og „raa Behandling". I Kammerherre Bratsbergs Hus har der da heller ikke været noget egentligt, udelukkende paa Personligheden hvilende Familieliv. Hans Søn har faaet sine Evner uddannet, men ikke sin Karakter grundlagt. Kammerherren har pukket paa sin Families nedarvede Hæderlighed, men har Intet gjort for gjennem Familielivet at indvirke saaledes paa sin Søn, at han kan være vis paa, at Familiens Hæderlighed vil staa sin Prøve. I Stykket er Doktor Fjeldbo den eneste, som staar paa Familielivets Grund.

Et Samfund, der saaledes har faaet Raaheden eller Formaliteten til Rod der, hvorfra Sjælens Adel skulde udspringe, er nu vistnok ikke direkte meget skikket til en poetisk Behandling, og efter Ibsens Fortid at dømme, skulde man ventet, at han i Idealets Navn havde nedkaldt en Ild- og Svovlregn over Samtiden, enten fra den positive Side, som i „Brand", eller fra den negative, som i „Per Gynt", og det er ogsaa gjennem „Selma" tildels skeet, men paa en saadan Maade, at det kun har faaet en underordnet Plads i Stykket. Om Selma skal forresten senere blive talt. I „De Unges Forbund" har Ibsen taget det idelløse Samfund som givet og søgt at skabe et Lystspil paa dets Grund; men Opgaven er, som i vor forrige Artikel vist, væsentligen glippet for ham. Til at skrive Lystspil udfordres Humor, men Humor forudsætter en vis godmodig Opfatning af Livet, hvori man vel kan se de kjæmpende Magters Lidenhed i Forhold til Idealet, men tillige deres relative Berettigelse ligeoverfor hinanden. I Nationalgalleriet i Kristiania hænger et Portræt af Holberg, og i det fine, lunefulde, halvt ironiske, halvt godmodige Smil, hvormed han ser ned paa Virkeligheden, har engang for alle den sande Humor faaet sit Udtryk. En saadan Livsopfatning er imidlertid, som paavist, vidt fjernet fra Ibsen. For ham er Samfundets Form det Uberettigede, og hvor Lystspillet kræver godmodigt Lune, der har han Bitterhed og Parodi. En anden Sag er det, at han tillige ser Aarsagen til Tidens Brøst, saa at han kan stille en Person som Doktor Fjeldbo forklarende op mellem de øvrige voldsomme Figurer, og paa en Maade lade ham gjøre Undskyldning for de Handlende, da deres Feil er en Frugt af Tidens Brøst.

Naar man derfor vil bedømme „De Unges Forbund" efter dets Hovedhandling, maa man gaa ud fra, at det ligger paa et lavere Trin end hans foregaaende Arbeider. Man maa ikke stille nogen høiere ideel Fordring til det, men undersøge, om den Parodi, Stykket indeholder, kan siges virkelig at give et Billede til Tidens Illustration. Nu kan det ikke negtes, at Stykket er klippet ud af Livet og at det indeholder en Brimmel af „Bonmots" og politiske Vitser, men Stykket taber sig paa Grund af den ubehagelige Virkning, Helten Stensgaard gjør paa Tilskueren. For det første rammer han slet ikke Tidsalderen paa det rette Sted; han rammer kun en uvæsentlig Side af vort offentlige Liv, hvilket blandt Andet kan sees af den ringe Sensation, den i Stensgaard indesluttede Parodi har gjort blandt dem, man har forsikret skulde føle sig trufne.

Der har været pebet ved Stykkets Opførelse, men ifølge Morgenbladets Referater har det indskrænket sig til „en Haandfuld pibende Personer", der senere karakteriseres som nogle unge umodne Bergensere, og naar dette er det hele Resultat af den voldsomme Opposition, Morgenbladet forsikrede Stykket vilde møde, da er man vel berettiget til at finde, at de har forgrebet sig paa Ibsen, naar de har villet benytte ham til fra Æstetikens Land at rette et Heitryk mod sine politiske Modstandere. Dertil kommer, at Stensgaard selv er en altfor ubehagelig Person at møde, til at man ikke snart skulde blive træt af at se ham bevæge sig gjennen fem lange Akter. Man har kaldt Stensgaard en politisk „Per Gynt", men denne Sammenligning passer kun ganske overfladisk. „Per Gynt" bærer i Sjælens Dyb et fordulgt Minde om den Kvinde, han stod i et begyndende Forhold til, og dette Minde danner det dybere Enhedspunkt i hans bevægede Liv, og fører Interessen for ham gjennem de mest brogede Situationer, fordi det er Dybets Opgave efterhaanden sjæleligt at afklæde ham, indtil han i al sin Elendighed staar nøgen overfor den golde Tomhed; thi i samme Dieblik vaagner Mindet om Solveig hos ham, og han er frelst i Kjærligheden. Med Stensgaard derimod forbinder der sig ingen saadan Interesse. Ved sit Forhold til Stykkets Kvinder er han i Bund og Grund Raahedens Repræsentant, og at se denne vælte sig gjennem Politikens intrigante og trumfende Verden uden nogen høiere personlig Drivkraft er en altfor støiende Fornøielse til i Længden at kunne smage.

Skjønt „De Unges Forbund" saaledes efter sin Hovedhandling staar langt under Digterens foregaaende Arbeider, saa er der dog i Stykket indkastet et Par Glimt af den ægte Ibsenske Poesi, der redde Forfatterens Digterære og vise, at de Feil, vi have paapeget i Stykket, ikke skrive sig fra nogen poetisk Afmatteise, men derfra, at Forfatteren har seet feil af de Opgaver, der paa det nuværende Punkt af hans Udvikling ligge for ham, og man maa kun beklage, at disse Poesiens ægte Perler maa sees i en saa profan Indfatning, som her er Tilfældet. Det er selvfølgelig „Selma", vi have i Tankerne.

Hvad der først og fremst er det Karakteristiske for Selmas Natur, er hendes musikalske Begavelse og kunstneriske Anlæg. I Kammerherrens stive og paa Familiens Tradition hvilende Husliv kan hun med sin rige og fyldige Natur ikke finde de Tilknytningspunkter, som hendes eiendommelige Aandsudvikling kræver, og hun er derved naturligen henvist til i sin Kunst gjennem Fantasien at erholde Næring for sin higende Aand. Derved erholder hun det tilsyneladende viltre og overgivne Væsen, den næsten hensynsløse Ligefremhed, som Stensgaard karakteriserer hende ved. Hun svæver omkring i Kammerherrens Hus, som tilhørte hun egentlig en anden, Fantasiens Verden; hun tangerer blot Virkeligheden og føler en Længsel mod noget Ubekjendt, som hun ikke kan betegne paa anden Maade, end at hun vil ud at reise, „bort til et fremmed Rige". Forholdet til hendes Omgivelser er ypperligt betegnet ved den Omsorgsfuldhed, hvormed Kammerherren passer paa, at hun ikke forkjøler sig. Hele Familien har en Følelse af, at der i Selma er en Magt, som deres traditionelle Liv ikke har noget Kjendskab til, og denne Følelse ytrer sig i den ængstelsesfulde Forsigtighed, hvormed de omgaaes hende og hvormed de lade hendes Fantasi have frit Raaderum. Man

behandler hende som et Væsen af et finere Stof, der ikke taaler det mindste af Livets Byrder; hun er for svag og zart, og derfor bliver hun og Thora sendt ud i Sideværelset, hvergang noget Alvorligt skal afhandles. Kammerherren og hans Familie har slet ingen Anelse om den stærke og daadskraftige Kvinde, der gjærer i hende, og som forlanger sin Del af Virkeligheden og dens Byrder, og derfor kan Forholdet mellem hende og Kammerherrens først blive klart, da Ulykken bringer dem Ansigt til Ansigt med den ubønhørlige Nødvendighed; og da Erik Bratsberg, efter at se sig ruineret, griber Selmas Haand og udbryder: „Selma, kom lad os gaa. Nu er Du det Eneste, jeg har igjen. Vi faar bære Ulykken sammen!" da slaaes pludselig den store Dør til Virkeligheden op for hende; nu forstaar hun, hvad det er, hun har savnet, og hvad det er for et usundt Liv, der har været hende budt i Kammerherrens Hus.

„O, hvorledes I har mishandlet mig! Skjændigt, Allesammen! Altid skulde jeg tage; aldrig fik jeg give. Jeg har været den Fattigste blandt Jer. Aldrig har I krævet et Offer af mig; Intet har jeg været god nok til at bære. Jeg hader Jer! Jeg afskyr Jer!"

„Hvorledes har jeg ikke tørstet efter en Draabe af Eders Sorger! Men bad jeg, saa havde I ikke Andet end en fin Spøg til at vise mig bort med. I klædte mig paa som en Dukke; I legte med mig, som man leger med et Barn. O, jeg havde dog en Jubel til at bære det Tunge; jeg havde Alvor og Længsel mod alt det, som stormer og løfter og høiner. Nu er jeg god nok, nu da Erik intet Andet har. Men jeg vil ikke være den, man griber til sidst. Nu vil jeg Intet have af dine Sorger. Jeg vil fra Dig! For skal jeg spille og synge paa Gaden —! Lad mig være; lad mig være!"

Det er en Alvorets Stund for Selma, og det er alvorlige Ord, der afpresses hende. Det er Kvinden, som reiser sig mod den bornerede Samfundsorden og forlanger sin Ret. Det er Personligheden, som forlanger at respekteres, i Kraft af sin egen Gyldighed og tiltrods for nedarvede Traditioner. Det er et Poesiens ægte Glimt midt i de farveløse Omgivelser, hvori hun er hensat, og det maa for alt beklages, at en Skabning som Selma kun har faaet Plads i en Krog af et femakts Lystspil. Hun har kun et Par Repliker, men gjennem dem redder hun Forfatterens Digterære og sanker gloende Kul over Samtidens Hoveder. Gjennem hende er der ført et Slag mod Tidsalderen, værdigt Ibsens foregaaende Arbeider; men „Stensgaard" og Stykkets Hovedhandling er og bliver forfeilet.

Kristiania, 23de November 1869.

Det Manifest, som de franske Deputerede af Venstre have udstedt, foreligger nu fuldstændig. Hovedsagen er, hvad ogsaa de franske Blade fremhæve med stort Eftertryk, at de demokratiske Repræsentanter fuldstændig have brudt med de Radikale og bestemt sig for en konstitutionel Opposition. Denne Omvendelse (for en ikke ringe Del af de 27 Deputerede kan man ialfald bruge dette Udtryk) finder Paaskjønnelse hos de keiserligsindede Blade. I Le Peuple Français heder det f. Ex.: „Manifestet af 15de November er ingen Krigserklæring, men en Tilkjendegivelse af Principer. Paa det Omraade, hvor Oppositionen stiller sig, har den ikke blot Ret til at udtale sine Meninger, men er forpligtet til at hædre dem med hele sin Veltalenhed og Kraft. Idet Oppositionen forsmaar at stige ned til Klubtalernes hule og irriterende Erklæringer, appellerer til den parlamentariske Diskussion og tager Senatskonsultet og de Prærogativer, der nylig ere blevne tilstaaede Kammeret, til Udgangspunkt, kan den vente, at Landet og den lovgivende Korps underkaste de Anskuelser, som den forfægter, en alvorlig og omhyggelig Undersøgelse. Den indtager nu igjen den Holdning, der saa godt lykkedes det lille Venstre, bestaaende af 5 Deputerede, den desavouerer høit og tydelig den revolutionære Theori om det „imperative Mandat", og den gjør Regning paa en fredelig Udvikling af de nuværende Institutioner. Man frygtede for, at Venstre kun havde Lidenskaber; men det har en Politik. De, der spekulere i Emeuter og Barrikader, vide nu, at de ikke kunne gjøre Regning paa Venstre, at de hverken vil følge dem eller gaa i Spidsen for dem". Patrie bemærker blandt Andet: „Naar vi blot skulde bedømme dette Aktstykke efter vore egne Anskuelser, maatte vi ganske visst tage væsentlige Forbehold og gjøre udtrykkelige Indsigelser. Uagtet man nemlig med en konstitutionel Samvittighedsfuldhed, for hvilken Forfatterne fortjene Paaskjønnelse, vogter sig for i Manifestet at nævne Ordet Republik, indeholder det ikkedestomindre endel republikanske Ideer, der maa tage sig ud som chimæriske for Tilhængerne af det konstitutionelle Monarki. Vi nævne exempelvis blandt disse Ideer, der ere uforenlige med ethvert monarkisk System, Fordringerne om, at Kronen ikke skal have Ret til at udsætte Kamrenes Møder, og at den staaende Hær skal afskaffes. Men vi bør som sagt ikke udelukkende lægge vore egne Anskuelser til Grund for en Bedømmelse af Ven'tres Manifest, men tage Hensyn til, fra hvilken Kreds det er udgaaet. Idet vi derfor kun tillægge den utopiske og republikanske Del af Aktstykket en forholdsvis underordnet Betydning, maa vi fremhæve, at Konklusionen for os er Hovedsagen. I denne Konklusion fordømmer Venstre utvetydig og energisk det „imperative Mandat", de demagogiske Agitationer, Klubbernes Udskeielser og alle de voldsomme Excesser, der udgaa fra en „usurpatorisk" Minoritet, saaledes som de Deputerede af Venstre selv betegne den. Dette er det vigtigste Moment i Manifestet, og skulde Nogen tvivle om dets Betydning, behøver han blot at se, hvilket Raseri og hvilke Hyl denne Erklæring har fremkaldt i Klubberne og de demagogiske Blade".

De italienske Kamre ere traadte sammen den 18de. Throntalen, der oplæstes af Justitsministeren, lød ifølge et Telegram i Ritzaus Bureau i det Væsentlige saaledes: „Forholdet til Udlandet er godt. Italien er beskjæftiget med sin indre Reorganisation og har derfor særlig Grund til at ønske Freden bevaret. Gid Konciliet maa føre til Forsoning imellem Tro og Videnskab, mellem Religionen og den nyere Civilisation! Men hvad der end sker, vil Kongen forstaa at værne om Statens Værdighed. Han venter af Parlamentet og Regjeringen, at Folkets Ønsker, som gaa ud paa en god Forvaltning, paa en god Ordning af Finantserne og fremfor Alt paa, at der kommer Ligevægt i Budgettet, maa tilfredsstilles, og at Ansvarlighedsprincipet i Administrationen maa komme til sin fulde Gyldighed".

Kabinettet i Wien har ifølge Journal des Débats under 7de ds. udstedt et Cirkulære, hvori det udtaler sig om Opstanden i Dalmatien. Dette Aktstykke, der paa Grund af Grev Beusts Fraværelse er undertegnet af von Hofmann, Departementschef i Rigskancelliet, er ganske konfidentielt og skal ikke meddeles de fremmede Regjeringer. „Det er", siger det nævnte Blad, „en Slags Instruktion, som skal veilede de østerrigske Gesandter, naar de udtale sig om Østerriges Forhold til Tyrkiet i Almindelighed og navnlig om den østerrigske Regjerings Holdning overfor de tyrkiske Grændseprovindser. Det bekræfter ikke blot, at der bestaar en Aftale imellem Østerrige og Porten med Hensyn til en fælles Optræden af de to Magter, men tillige, at den keiserlige Regjering er bleven bemyndiget til eventuelt at lade sine Tropper rykke ind i det tyrkiske Territorium. Cirkulæret paaviser, at de to Magter under de nærværende Forhold have været berettigede til at træffe en saadan Overenskomst, og tilføier derpaa, at der kun er Tale om de „rent tyrkiske" Provindser, men uden nærmere at udtale sig om, hvorvidt Kabinettet i Wien betragter Montenegro som et rent tyrkisk Territorium. Af den Omstændighed, at Serbien og Rumænien udtrykkelig nævnes som middelbare tyrkiske Besiddelser, som særlig ere beskyttede imod enhver fremmed Indblanding, kan man imidlertid indirekte udlede den Slutning, at Montenegro efter den østerrigske Regjerings Mening ikke indtager en saa uafhængig Stilling. Med Hensyn til Ruslands Holdning bemærker Cirkulæret, at Kabinettet i St. Petersborg uanmodet har opfordret Fyrsten af Montenegro til at iagttage den strengeste Neutralitet.

Fra Wien meddeles den 16de: General Auerspergs Optræden og de til den dalmatiske Opstands Undertrykkelse trufne Forholdsregler have gjort et godt Indtryk i den oprørske Del af Landet. For Øieblikket hersker fuldstændig Vaabenhvile. Veien mellem Cattaro og Budua er ganske aaben. I Cattaro indtræffer stadig Forstærkninger, og de nyankomne Tropper ere fortrinligt rustede for et Vinterfelttog. Kun Forpleiningsvæsnet lader endnu endel tilbage at ønske.

Den tyrkiske Gouverner Savfet Pascha er kommen til Cattaro for at overlægge om de fælles østerrigsk-tyrkiske Operationer. Grev Auersperg vil — saalænge det paa nogen Maade kan undgaaes — ikke gaa ind paa tyrkisk Gebet. Montenegro vil ikke blive betraadt.

Angaaende de bayerske Valg meddeles, at Urvalgene i Nürnberg, Augsburg, Bayreuth, Aschaffenburg, Erlangen, Hof, Passau, Rosenheim, Ansbach, Kempten, Lindau, Ingolstadt og Neuburg ere faldne ud til Fordel for Fremskridtspartiet (dette Parti er egentlig stemt for Tysklands Enhed under Preussen), i Bamberg, Landshut, Arnberg, Straubing og Diggendorf derimod til Fordel for de Ultramontane (Forsvarere af den bayerske Selvstændighed). I Kaiserslautern seirede det forenede Folke- og Mellemparti.

Mellem den ungarske Rigsdags venstre Centrum og det hidtilværende Deakspartis Reformfraktion (Deak selv hører som tidligere meddelt hertil) er der aabnet Underhandlinger om en Sammensmeltning. Partiførerne haabe ved Hjælp af denne Sammenslutning at holde det i Tal overlegne ministerielle Parti i Schak.

Et Wienertelegram af 18de fortæller, at Sultanen, efter hvad „Neue freie Presse" vil have erfaret, paa Grund af den ægyptiske Vicekonges utilfredsstillende Svar til Udenrigsministeren Aali Pascha, har befalet, at der, naar de i Anledning af Suezkanalens Aabning stedfindende Festligheder ere tilende, skal afgaa en Kommissær til Kairo med et Ultimatum, hvori Vicekongen opfordres til uden Forbehold at give efter for de tyrkiske Fordringer. I Tilfælde af Vægring skal han betragte sig som afsat. Denne Efterretning er dog vistnok ikke ganske sikker. Den staar ialfald noget i Strid med de mere beroligende Beretninger, som de sidste Dage have bragt. En saadan Fremgangsmaade fra Sultanens Side vilde visselig ikke skaffe ham Medhold hos nogen af Stormagterne, og da kan han intet Væsentligt vente at opnaa ligeoverfor Vicekongen.

Den internationale Handelskongres i Kairo er sluttet den 13de ds.

Telegram til Indredepartementet fra Amtmanden i Nordlands Amt angaaende Storsildfisket, dateret 21de:

Vesteraalsfisket fremdeles ubetydeligt. 10de Silden mængdevis underland Langenæs: Uveir hindrede stort Fiske. Tusinde Tønder fiskedes. Pris 48 til 102. Faa Fiskere, Kjøbere.

Amtmanden i Bratsbergs Amt har under 16de d. M. beskikket Kontorist Knud Jensen til Lensmand i Holdens Thinglag, Nedre Thelemarkens Fogderi.

Opgaver ved juridisk Examen den 22de November. No. 5. Af Personretten: „Hvorvidt kan en Fader ved sidste Villieserklæring indskrænke eller begrændse den Arveret, som efter Loven tilkommer hans Barn?" No. 6. Af Kriminalretten: „Om de Betingelser, under hvilke den for en Forbrydelse i Gjentagelsestilfælde bestemte forhøiede Straf indtræder."

Opgave ved filologisk Examen den 23de November (2 Kandidater). No. 1: „De carmine elegiaco Graeco ante Alexandrum magnum et praecipuis ejus auctoribus breviter disputetur."

Til Studentersamfundet indløb Lørdag Aften følgende Telegram:

Köpenhamnska och Lundensiska deltagare i Studentermötet, samlade att fira minnet af de herliga dagarne i Kristiania, senda eder tack och broderlig helsning.

Weibul. Christopher Møller. Gustrin.
Faartoft. Ljungmann. Tegnér.

Skarlagensfeber i Kristiania. Fra 14de til 20de November d. A. inkl. anmeldtes 29 Skarlagensfeberpatienter, hvoraf 25 Børn, og 3 Dødsfald af samme Sygdom, samtlige Børn. (Fra 28de Oktober til 13de November anmeldtes 23 med 4 Dødsfald).

Havnen. Igaar indklareredes 1 Fartøi med Stenkul, 3 i Ballast samt Dampskibet „Vikingen", Kapt. Øfverholm fra Danzig med en Ladning Rug. Dampskibet „Albion", der denne Tur har indtaget „Oders" Rute, hidkom imorges Kl. 4 fra Hull med en Ladning Stykgods. Idag er Veiret mildt med et Hang af SO.

Brand. Kl. 11 i Formiddag opkom Ild i nogle Filler og Træstykker, der laa inde i Ledningsrørene fra Varmeapparatet i den nye Latinskole. Rørene ere af Jern og omviklede med Pap; de ophededes saa stærkt, at denne antændtes og forbrændte et Stykke opover. Ilden slukkedes ved Paakastning af nogle faa Bøtter Vand inden videre Skade var anrettet.

A. O. Vinje har nu endt sine Forelæsninger over Kunstarbeidets Historie. „Taleren blev denne, saavelsom forrige Gang, hilset med Applaus ved Foredragets Slutning," heder det i „Bergensp."

Engelske Oversættelser af norske Forfattere. Af Bjørnsons Værker sees nu ogsaa „En glad Gut" at være oversat paa Engelsk. Ligeledes er Hanna Winsnæs's „Aftnerne paa Egelund" udkommet i England under Titelen „Norwegian stories, or evenings at Oakwood".

Sognepræst Gunnerus i Hevne skal, efter den i sidste Statsraad fattede Beslutning, nu suspenderes fra sit Embede og sættes under Tiltale i Anledning af Alterbogsstriden.

Eilert Sundt har blandt Andre meldt sig til det ledige Eidsvolds Sognekald.

De Unges Forbund skal nu med det Første opføres paa det kgl. Theater i Kjøbenhavn.

1ste Soirée for Kammermusik gives iaften Kl. 8 i Logens mindre Sal, hvorpaa vi henlede Publikums Opmærksomhed.

Frøken Gustava Neumann, Datter af Præsten Neumann i Hurum, giver paa førstkommende Tirsdag en Koncert. Hun har modtaget sin Sangundervisning i Stockholm, hvor hun har opholdt sig i flere Aar. Blandt dem, med hvem hun der har sunget, er Hr. Kammersanger Berg, hvortil Hs. Maj. Kongen ydede hende Hjælp. Sidst har hun nydt Undervisning af Fru Steenhammer, almindelig kjendt for at have den største musikalske Begavelse og Uddannelse ved Stockholms Opera, og fra hende medbringer Frøken Neumann fortrinlige Udtalelser. For at kunne tage sin videre Undervisning i Paris er det at hun nu begynder at give Koncerter; den paa Tirsdag i Frimurerlogen er hendes første offentlige. Hun har faaet Løfte paa frivillig Assistence af vor talentfulde unge Pianistinde Frøken Agate Backer, af et udmarket Herrekor og af Kristiania Orkester. Hendes Stemme skal være klangfuld og frisk og Foredraget livligt.

Rollebesætningen i „Dina", Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger, som opføres paa Kristiania Theater Onsdag den 24de November, er: Kong Fredrik den Tredie af Danmark, Hr. Isachsen; Corfitz Ulfeld, Rigshofmester, Hr. Wolf; Eleonora Kristina, hans Frue, Fru Gundersen; Walter, Geheimeraad og Oberst, Hr. Gundersen; Hofmarsken Lars Lykke, Hr. Nielsen; Dr. theol. Hennings, Hr. Bucher; Dr. med. Otho Sperling, Hr. Juell; Dina Vinhofer, en ung Pige, ***; Rudolf, hendes Broder, Hr. Selmer; Johanne, hans Kone, Fru Ursin; Lille Dina, deres Barn, — — —; Otho Krag, Slotsherre, Hr. Reimers; Paul Gebhard, gammel Mursvend, Hr. Brun; En Gartner, — — —; En Fangefoged, Hr. H. Brun; En Sergeant, Hr. Abelsted; En Page, Frk. Kristoffersen; En Tjener, Hr. Kavli.

NB. *** Dina Venhofers Rolle udføres som Debut af Frk. Malthe.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 1ste—10de Novbr. 1869.

Mileantal 542.

			Spd.	ß.
3793 Passagerer . .	942.	113.		
9 Voiturer	5.	64.		
68 levende Dyr . .	24.	107½.		
Pakker, Extratøi etc.	233.	67.		
Posten	33.	40.		
			1240.	31½.
Telegrafindtægter			16.	57½.
Godstrafik:				
Strømmen	1287.	45.		
Dal, Eidsvold etc. . .	3640.	61.		
			5827.	106.
Summa			7084.	75.
Den tilsvarende Tid i f. A. . .			7204.	119.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 234,710 Spd. 63 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 217,474 — 71 „

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 1ste—10de Novbr. 1869.

Mileantal 492.

			Spd.	ß.
2994 Passagerer . .	574.	37.		
5 Voiturer . . .	2.	36.		
45 levende Dyr . .	17.	51½.		
Pakker, Extratøi etc.	76.	5.		
Posten	30.	„		
			700.	9½.
Telegraf-Indtægter .	11.	72½.		
Godstrafik	1627.	55.		
			1639.	7½.
Summa			2339.	17.
Den tilsvarende Tid i f. A. . . .			2212.	112.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato. . . . 98,463 Spd. 46½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 99,333 — 97 „

Høstberetningen for Hedemarkens Amt, dateret 19de ds.:

Ved Afgivelsen af min Indberetning af 19de August sidstleden stod her i Amtet Aarsvæxten af Vaarsæd og Poteter meget frodig, men var endda saa lidet fremskredet, at Udbyttet maatte antages ganske at ville bero paa, hvorvidt man erholdt en lang og god Høst. Denne Forudsætning er desværre ikke indtraadt; de i Slutningen af August og i Begyndelsen af September indtrufne Frostnætter vare her usædvanlig strenge og anrettede overalt stor Skade paa den endnu for Størstedelen umodne Sæd. Dette gjælder især Distrikterne ved og omkring Glommen, hvor Korn- og Poteteshøsten maa ansees saagodtsom aldeles mislykket, dog med Undtagelse af Vintersæden, der ved Frostnætternes Indtrædelse var kommen saavidt til Modenhed, at Kulden gjorde den mindre Skade, hvorfor Udbyttet af denne Sædart ogsaa antages svarende til et godt Middelsaars. Hvad Hedemarkens Fogderi be-

træffer, anrettede Frosten visnok ogsaa her saa betydelig Skade, at Udbyttet især i kvalitativ Henseende maa sættes adskilligt under et almindeligt Middelsaar, men Høsten kan dog langtfra ansees for mislykket, da Avlingen i det Hele taget er tjenlig til Føde og kun for de høiere og mindre gunstigt beliggende Dele af Fogderiet kan ansees utjenlig til Sædefrø. Mindre og daarligere Udbytte har derimod Poteteshøsten ogsaa for dette Distrikts Vedkommende afgivet. Til nogen Sygdom hos denne Rodfrugt skal der imidlertid ikke have vist sig Spor.

Som Følge af det Foranførte vil Kornhøstens Udbytte for dette Amt blive utilstrækkelig for Behovet, og vil der især blive en følelig Mangel paa tjenligt Sædefrø.

Høhøsten antages derimod, som i min forrige Indberetning anført, næsten overalt at have givet et godt Middelsaars Udbytte, og naar hertil kommer, at Halmen i Høst var frodig og tildels blev skaaren i endnu grøn Tilstand, er der al Grund til at antage, at Fodermængden vil være tilstrækkelig.

En drabelig Karl. Under en mod Theodor Kristiansen, der bærer det betegnende Navn „Løva" anlagt Justitssag for Tyveri og Undsigelser, oplystes det, at Angjældende den 18de Oktober sidstleden efter et af ham selv i noget beruset Tilstand foranlediget Sammenstød med Sagens 1ste Vidne, Vognmand Jens Olsen, undsagde og truede denne ja endog trængte ind i hans Hus bevæbnet med en Øxe. Da han Ingen traf i Stuen, idet Olsens Kone og Datter havde trukket sig tilbage til et Sideværelse og aflaaset Døren, hamrede han med Øxen løs paa Porten. Førend han trængte ind i Huset havde han truet Olsen med at dræbe ham, og at der skulde blive en lystig Aften hos Olsen, saa at denne aldrig skulde have havt den lystigere i sit Liv. Foruden denne drabelige Opførsel oplystes det tillige om ham, at han havde truet Sagens 17de Vidne, Karl Ottersen med „at ville plukke ham saa smaa som Gryn", uden nogen anden Grund herfor end den, at Ottersen havde forbudt ham sit Hus. Selv paastod han paa Grund af Beruselse ikke at have nogensomhelst Erindring om det Passerede. Lensmanden i Østre Aker karakteriserede ham imidlertid i sin Anmeldelse som en bekjendt Løsgjænger, Drukkenbolt og i høi Grad voldsom Person, ligesom ogsaa flere af Sagens Vidner har skildret ham som en styg Person, der er en almindelig Skræk for Gaden, hvor han bor. Da Byretten ved Dom af 19de dennes tilkjendte ham 1 Aar og 3 Maaneders Strafarbeide, er der da imidlertid Udsigt for Gaden til i den nærmeste Tid at blive „Uhyret" kvit.

En dyr Spadserstok. Medens Snedkersvend Jensen den 14de Oktober omtrent Kl. 10½ om Aftenen stod udenfor Theatret i Møllergaden kom der en Person og nappede til sig hans Spadserstok, som han holdt under Armen, hvorpaa Personen løb nedover mod Torvet. Fra Grændsegaden løb han derpaa opover Grubbegaden, hvor han blev anholdt med Stokken af en Politikonstabel. Han viste sig da at være en allerede flere Gange tidligere tyvsdømt Person ved Navn Ole Andersen Tinsum. Da han, idet han løb meget stærkt, opdagede Konstablen paa Hjørnet af Møllergaden, spurgte han denne, om han havde seet den Person, „der løb opover"; men da Konstablen vidste, at der ikke kort før var løbet Nogen forbi, fandt han det mistænkeligt og holdt Øie med Personen, der paa flere Steder forsøgte at komme ind i Husportene, indtil Bestjaalne kom løbende og forklarede, at han havde frataget ham hans Stok. Denne er værdsat til 24 Skilling og Ole Andersen ved Byrettens Dom af 12te dennes for Tyveri dømt til 2 Aars Strafarbeide.

Den betydelige Flaade af hjemkomne Fartøier — omkring 60 — der laa tilankers paa Langgrunden Nat til Onsdag, er nu ifølge „Gjeng." strøgen afsted.

Stranding. Forleden Nat strandede ifølge „Fr.stads Ugebl." Skibet Eos, Kapt. Kristensen fra Tønsberg, udenfor Hvalerøerne. Mandskabet reddede sig i Baadene og kom ind hertil. Fartøiet var ladet med Trælast.

Saavel fra Strømstad som fra Svinesund berettes i „Fr.halds Tilsk.", at Skarpsildfisket iaar er begyndt. Der skal være en betydelig Mængde Sild under Land, men af Mangel paa Kjøbere har Fiskerne hidtil kun optaget smaa Kvanta.

Den tekniske Skole i Trondhjem haabes, efter en Meddelelse i „Trhj. Adr.", allerede at kunne begynde sin Undervisning i Begyndelsen af September næste Aar.

Udførselen af Øl til Brasilien og Hamburg herfra vedbliver, skriver „Trhj. Stiftst."; saaledes sendes idag fra Hr. E. C. Dahls Bryggeri med Dampskibet „Tordenskjold" til Hamburg 3000 Potter bayersk Øl.

Om Sildefisket ved Harstad meddeler „Trhj. Stiftst." følgende Telegram af 16de ds.: Det Kvantum Storsild, der er virket til Kjøbmandsvare, anslaaes til henved 50,000 Tønder. Fisket er vedvarende og i Laas ca. 20,000 Tdr. Pris 48 a 60 ß pr. Tønde løs Sild.

En elektromagnetisk Brems. I den svenske „Amerikaneren" for 26de f. M. læses: En Skandinav ved Navn Olmsted har gjort en meget vigtig Opfindelse, nemlig et elektromagnetisk Bremseapparat for Jernbanevogne. Afvigte Lørdag blev det prøvet paa et Chikago-Burl.-Quincy-Træn. I hver enkelt Vogn er der anbragt et galvanisk Batteri, der er sat i Forbindelse med en til Klokkesnoren fæstet Traad. Dieblikkelig som det galvaniske Batteri sættes i Virksomhed, kommer den Arm, som holder Bremsen oppe, i Bevægelse og slipper denne ned paa Vognhjulet. Ved det første Forsøg løb Toget med fuld Hurtighed og blev standset inden 20 Minutter. Fra Bremsen faldt ned, havde Toget kun bevæget sig 672 Fod fremad. Ved det andet Forsøg udgjorde Togets Hurtighed 55 engl. Mil i Timen og blev standset efter 19 Sekunders Forløb paa en Distance af 640 Fod. Ved det 3die Forsøg blev Lokomotivet afhægtet, og Toget havde en Hastighed af ½ Mil i 35 Sekunder; men inden 19½ Sekund var det standset. Det er indlysende, at denne Opfindelse vil være af stor Betydning for Passagerernes Sikkerhed. Opfinderen, Hr. Josef Olmsted, er en praktisk Mekaniker og arbeider i Colesburgs Jernbaneværksteder.

Blandinger.

Den blev opdaget. „Wiener Tageblätter" fortæller følgende ret komiske Historie. En Jordemoder i et af Wiens fattigste Kvarterer havde i sin Praxis paa en Dag to Koner, der fødte Tvillinger, den ene to Drenge og den anden en Dreng og en Pige. Der var den største Fattigdom hos begge Barselkoner og daarlige Udsigter til Fortjeneste for Jordemoderen. Hun spekulerede derfor paa at raade Bod paa disse Onder, og da hun af Erfaring vidste, at det ikke nyttede at ligge i Aviserne for Koner, der havde faaet Tvillinger, hvilket jo nuomstunder sker saa ofte, forsøgte hun Barselkonerne at lade en af dem faa alle fire Børn og derefter foregive, at hun havde født Firlinger til Verden. Fortjenesten skulde deles i 3 lige Dele, nemlig mellem Barselkonerne og Opfinderen. Forslaget blev antaget, Børnene samlede, og den spekulative Jordemoder fik Historien om Firlingerne proppet i et Par bekjendte Bladreferenter, og 2 Dage derefter læste man i et halvt Snes af Wiens mest udbredte Blade Artikler med Overskrifter som „Stor Velsignelse", „Sjelden Frugtbarhed", „Børnevelsignelse" osv., en mere eller mindre rørende Fremstilling om den ulykkelige fattige Kone, der var bleven velsignet med fire velskabte, deilige Børn paa en Gang. Fiffet hjalp. Huset, hvori Firlinge-Moderen boede, blev formelig beleiret, dels af nysgjerrige, dels af velgjørende Mennesker. Gaver af alle Slags strømmede ind, Gang- og Sengklæder, Møbler, deriblandt 52 Vugger, Penge og Spisevarer, som hver Aften deltes mellem de tre Paagjældende. Den sjette Dag var der en Slagter, der i sin Glæde over, at det ikke var hans Kone, der havde faaet Firlinger, endog sendte dem en hel slagtet Kalv. Denne Kalv var imidlertid ligesaa ulykkebringende for Triumviratet som Guldkalven i sin Tid for Jøderne. Ved Delingen kom man nemlig op at skjændes om Nyrestykket. Skjænderiet udartede i den Grad, at en Mand, der om Aftenen vilde bringe Barselkonen en Gave, hørte det udenfor Døren og derved fik hele Sammenhængen at vide. Han meldte Bedrageriet til Politiet, og hermed endte de glædelige Dage. De sammenbragte Børn bleve skilte ad og saavel Jordemoderen som Barselkonerne ere satte under Tiltale for Bedrageri.

Konkurs. Ringerikes Skifteret: Gaardeier Anders Johannesen Frøshaug af Hole den 17de ds. Samling d. 3die Decbr. Fordringer meldes inden 17de Januar næste Aar og prøves 28de s. M. Laurvigs Skifteret: Landhandler Th. Jakobsen den 17de ds. Samling den 25de d. M. Fordringer meldes inden 22de Januar næste Aar og prøves 24de s. M. Bergens Skifteret: Urmager Ole Frantzen d. 13de Novbr. Midlertidig Bestyrer Hans Dekker. Samling den 2den Decbr. Fordringer meldes inden 13de Januar og prøves 27de s. M. Numedals og Sandsværs Skifteret: Gaardmand Haldor Larsen Jarnæs d. 19de Novbr. Samling d. 3die Decbr. Fordringer meldes inden 15de Januar og prøves 29de s. M. Orkedals Skifteret: Gaardmand Sivert Andersen Dyndal d. 13de Novbr. Samling d. 3die Decbr. Fordringer meldes inden 14de Januar og prøves 25de Febr. Senjens Skifteret: Handelsmand Ole Petter Jensen Bredvold den 8de Novbr. Samling den 9de Decbr. Fordringer meldes inden 31te Januar og prøves 10de Februar.

Proklama. Tune Skifteret: I Boet efter de fraværende Arvinger 1) Gunder Olsen, 2) Edvard Sandberg og 3) Iver Gudmundsen. Aar og Dags Varsel fra 18de Novbr. for de 2de Sidste og fra 15de November for Førstnævntes Vedkommende. Kristiansands Skifteret: I Boet efter Erik Kristensen. Kreditorerne med 3 Mdr.s og Arvingerne med Aar og Dags Varsel. Hammerfest Skifteret: I Boerne efter Kaarmand Thomas Klemetsen Nordfjord og Nils Thomassen Høvigs Enke Kristine Isaksdatter af Hasvigs Thinglag, J. C. Parelius og Gaardbruger Nikodemus Johnsen Komagnæs af Hammerfest Thinglag og Martin Mathiesen Slaaten af Maasø Thinglag. 3 Mdr.s Varsel fra 6te Novbr.

Ledige Embeder.

Askers residerende Kapellani under Askers Provsti i Kristiania Stift.

Dette Embedes Indtægter udgjøre omtrent 400 Spd., hvoraf 96 Spd. i Løn af Sognepræstembedet, hvorimod Kapellanens hidtil havte Stilling og Indtægt som Bestyrer og Lærer ved Askers Skolelærerseminarium er ophørt.

Den vordende Embedsmand vil i Henhold til kongl. Resolution af 6te d. Md. have at finde sig i, at der af den nuværende Kapellangaard Bjerke mod en nærmere bestemmendes Godtgjørelse afgives det fornødne Stykke Jord til Askers Seminarie-Elevers Oplærelse i Havedyrkning, ligesom ogsaa i de Bestemmelser, som muligens maatte blive givne om denne Gaards Ombytning med en anden Embedsgaard.

Videre bemærkes, at der paa Embedet hviler et ved kongl. Resolution af 20de Februar 1849 bevilget Laan paa 300 Spd., der forrentes og afdrages med 6 pCt. aarlig i 28 Aar, regnet fra 11te December s. A.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 22de Novbr.

Keiseren besøgte igaaraftes Theatre Français. Det idag afholdte Konseilsmøde var endnu ikke ved Middagstider endt.

Florents, 23de Novbr.

Kongen har forbeholdt sig at fatte Bestemmelse om Menabreas Demission, naar Lanza har afgivet Svar.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget overalt og staar høiest paa Østlandet og lavest i Nordland. Lavt Lufttryk i Nordsøen. Vinden er SVlig i det nordlige og SO.lig i det sydlige Norge, tildels stærk. Regn i Bodø ellers overskyet. Temperaturen er steget i Nordland og ganske lidt paa Østlandet. Udsigterne ere nærmest til Østlig Vind i det sydlige Norge, tildels med Nedbør.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 24de November (Kl. 7—9¾) gives: Dina, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger.

NB. Dina Venhofers Rolle udføres som Debut af Frøken Malthe.

Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

Sabinas godlynte Ansigt og den friske Morgenluft beroligede øieblikkelig Olivias Nerver og førte den unge Piges Tanker tilbage til Virkeligheden, som nu viste sig saa lys og rosenfarvet. Hun skjændte grundigt paa sig selv, fordi hun trods Onkelens faderlige Formaninger havde lige til Midnat siddet ludet mod Vinduspostten og seet ud over den maanebelyste Slette i den tause Skog. Men ligeoverfor den ophidsede Følelse spiller Forstanden ofte en ynkelig Rolle. Midt under Undersøgelsen forsvinder pludseligt baade Anklagere og Vidner, Forstanden sidder alene paa sin Dommestol og maa endogsaa taale at blive skubbet bag Kulisserne, medens Fantasiens Skuespil udvikler sig omkring og ved Siden af. Olivias mismodige Selvbetragtninger forsvandt ogsaa snart foran det Billede, som i dette Dieblik rulledes op for hendes indre Øie og endnu engang lod hende erfare Tryllemagten af en Maaneskinsnat i Skogen.

Da hun havde klædt sig paa og drukket et Glas frisk Melk, ilede hun opad Bjerget. Himlen var bedækket med disse lyse, lette Skylag, som bebuder en vistnok ikke solglindsende, men desto friskere Vaardag. Fuglenes Morgenkonsert varede ogsaa idag meget længere end sædvanligt, og i Blomsterkalkene dirrede Dugdraaberne endnu saa fulde, som om deres Tilværelse for idag var uantastelig.

Da Olivia traadte ind gjennem den vidtaabnede Slotsport, blev hun strax var en stor grøn Høi ved Siden af Brønden. Den bestod af Tidsler, Ormegræs og Bjørnebærranker, som var rykkede op fra sit gamle kjære Rodfæste i Haven og nu maatte ende sit glade Liv her. Veien gjennem Hvælvporten til den anden Gaard lige frem til Grinden var bestrøet med Grønt, som om man ventede, at et muntert Bryllupstog skulde vandre gjennem Ruinerne; selv ved Frisen af et høit Vindu, i hvis Spidsbue man saa en prægtig gjennembrudt Stenroset med Stumper af brogede Glasmalerier, havde nogle Ranker i Forbifarten fæstet sig og slutede nu sit levende Grønne fortroligt til de i Stenen indhuggede Kløverblade, Treenighedens Sindbillede, som tilkjendegav, at det mørke Rum indenfor engang havde været Slottets Kapel.

at snakke om Sortekunst, som han drev deroppe, og Ingen vovede sig opover Bjerget lyse Dagen end sige om Natten. Men min gamle Stammoder har nok været en uforfærdet Jente, og hun havde sine Gjeder paa Græs lige under Slotsmuren. Engang sad hun aldeles stille og i Tanker under et Træ og tittede bort mod den høie Mur og undredes paa, hvad der fandtes derbag; paa engang saa hun en snehvid Arm stikke frem, derefter kom et Ansigt — min Stammoder paastod, at hun aldrig havde seet noget saa vakkert — og tilsidst og med et eneste Spring stod en Pige oppe paa Muren med udstrakte Arme og raabte til min Stammoder noget, som hun ikke kunde forstaa, og skulde netop styrte sig ned i Løbegraven, som den Gang strakte sig omkring hele Slottet. Men da viste sig paa engang Jost bag hende; han tog fat i hende og brødes med hende og tiggede og bad, saa det kunde have rørt en Sten, og det kulsorte Haar reiste sig af Angst og Fortvivlelse. Siden tog han hende paa Armen som et Barn, og de forsvandt fra Muren. Men Pigen havde tabt Sløret, som var faret hen til min Stammoder; det var overordentligt fint og hun tog det med sig hjem til sin Fader, men han kastede det i Ilden, da det var Djævelstøi, sagde han, og siden den Tid vovede min Stammoder sig aldrig mere opover Bjerget.

„Omtrent et Aar var forløbet siden Jost von Gnadewitz havde begyndt dette Eneboerliv, da han en Dag tidlig om Morgenen kom ridende nedover Bjerget; men Ingen kunde kjende ham igjen, saa ussel saa han ud, og hans Ansigt viste sig maaske endnu blegere derved, at han var sortklædt. Han red langsomt og nikkede sørgmodig til alle dem, han mødte. Og saa reiste han bort og kom aldrig mere tilbage — han faldt paa Slagmarken tilligemed hans gamle Tjener, som var med ham — det var endda under — Trediveaarskrigen."

„Nu, og hvad blev der saa af den skjønne Pige?" spurgte Olivia.

„Ja, hende hverken saa eller hørte man mere til siden. Jost lagde ned en stor, forseglet Pakke paa Raadhuset i Leipzig, inden han gik i Krigen, og sagde, at det var hans sidste Villie.

Emigranter til Amerika.

Den billigste, korteste og bedste Vei er fra Christiania over Skotland med „**Anker**" **Liniens** 1ste Klasse Dampskib „**Scandinavia**", som afgaar fra Christiania Tirsdag den 23de November og fremdeles hveranden Tirsdag.

Hver Emigrant, som gaar med dette vort fortrinligt indrettede Skib, faar **særskilt Sovekøie** ganske som paa vore atlantiske Skibe, saavelsom **fri Kost** af bedste Slags paa hele Reisen fra Christiania til New-York. Nærmere Oplysning meddeles og Billetter sælges hos **Henderson Brothers**,

Hjørnet af Prinsens og Skippergaden.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen**,

Kirkegaden No. 7.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og **Snekkenæs** med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Rund** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Moss.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Wichtig für Bücherfreunde!

Unter Garanti für neu, komplet, fehlerfrei, zu herabgesetzten Spottpreisen.

Der illustrirte Hausfreund, Scherz und Ernst zur Unterhaltung und Belehrung, 2 Bde. mit 140 saubern Stahlstichen und Illustrationen. 1869 nur 18 Sgr. **Die Kriege Preußens gegen Oesterreich** von 1740 bis 1866. 20 Theile, gr. Oktav mit 20 Stahlstichen. 35 Sgr. **Tetzner**, Geschichte Preußens von Anfang bis auf die neueste Zeit. 3 Bde., 1300 Seiten stark, mit 23 prachtvollen Stahlst. 35 Sgr. **Willibald Alexis**, Romane und Novellen. 6 Bde., gr. Oktav, Ladenpreis 10½ Rthlr., nur 45 Sgr. **Der große deutsche Anekdotenschatz** in 1000 humorist. Anekdoten, Erzählungen, Gedichten, Puffs rc., 10 Bde., gr. Oktav, 1 Rthlr. **Lange**, Geschichte der Preuß. Landwehr, 6 Theile, 15 Sgr. **Capt. Chamier's** sämmtliche beliebte Seeromane, 15 Bd. Oktav, 58 Sgr. **Capt. Wilson's** sämmtliche beliebte Seeromane, 6 Bde., 1 Rthlr. **Ostindien**, malerisch-historische Beschreibung dieses höchst interessanten Erdtheils, großes Prachtwerk mit 24 Prachtstahlstichen, 1 Rthlr. **Okens** naturgeschichtlicher Bilder-Atlas zu allen Naturgeschichten mit 300 sauber kolorirten Abbildungen, Quart, 1 Rthlr. **Bibliothek historischer Romane** der besten deutschen Schriftsteller, 12 dicke, große Bände Oktav, Ladenpreis 18 Rthlr., nur 45 Sgr. **Die Justizmorde aller Länder**, interessant erzählt. 20 Theile, gr. Oktav mit sehr vielen Illustrationen, 1 Rthlr. Enthüllungen aus Klöstern aus der neueren Zeit, 10 Sgr. Polizeigeheimnisse und der Jesuit. Höchst interessanter Roman aus der Neuzeit. 5 Bde., 1 Rthlr. **Frauenschönheiten**. Beautés de femmes, mit 24 brillanten Photographien von Frauengruppen in reizendsten Positionen, eleg. gebd. mit Goldschnitt, 3 Rthlr. Neuer Venusspiegel mit Kupfern (versiegelt), 1 Rthlr. **Schönheits-Album**, 24 Photographien von Frauengruppen in reizendster Stellung, sehr elegant, 2 Rthlr. Die Kunstschätze Berlins, Prachtwerk mit 24 Photographien, eine Auswahl aus den Königl. Kunstanstalten Berlins, eleg. geb. mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Hogarths Bilder mit der ausführlichen Lichtenberg'schen Erklärung mit ca. 100 Stahlstichen, Prachtband, 3½ Rthlr. **Die Schweiz**, malerisch und romantisch, mit 78 feinen Abbild. 25 Sgr. 1) **Schiller's** sämmtliche Werke, vollständige Originalausgabe in 12 Bdn. 2) **Göthe's** Werke, 6 Bände. 3) **Menzel**, Classischer Hausschatz aller Nationen, 722 Seiten gr. Oktav, Prachtwerk, eleg. Alle 3 Werke zusammen nur 3 Rthlr. **Hamburger Novellen**, pikant, interessant, 3 Bde., 25 Sgr. **Bibliothek** der besten englischen Romane (Deutsch), 12 Bde., Ladenpreis 6 Rthlr. nur 1 Rthlr. **Zschokke's** humoristische Novellen, 3 Bde., 42 Sgr. Rafael-Album mit 24 prachtvollen Photographien Rafaelscher Meisterwerke, eleg. gebd. mit Goldschnitt 2½ Rthlr. Mexiko, Land, Volk und Reisen. Prachtwerk, gr. Oktav mit 18 Prachtstahlst. 1 Rthlr. **Sophie Schwartz**, Romane aus d. Schwedisch. 118 Bde., 3 Rthlr. 28 Sgr. 1) **Shakespeares sämmtliche Werke**, illustrirt, neueste Auswahl in 12 Bdn. mit Stahlst. in reich vergoldeten Prachtbänden. 2) **Shakespeare** und seine Freunde. 3 Bde. gr. Oktav. Dieses Werk allein kostet im Ladenpreis 4½ Rthlr. Beide Werke zusammen nur 3 Rthlr. **Alexander Dumas** Romane, hübsche deutsche Kabinetausgabe, 128 Bd., 4 Rthlr. **Feierstunden**, in 100 ausgewählten Erzählungen. Romanen, Novellen rc. 2 Bde. Quart mit vielen Illustr., sehr elegant, 28 Sgr. Dr. Heinrich, vollständiger Selbstarzt für alle Geschlechtskranke, 1 Rthlr. 1) **Lessings** Werke, eleg. schöne Oktavausgabe. 2) **Körners** sämmtliche Werke, Prachtband. 3) Viktor Hugos Gedichte. Alle drei Werke zusammen 2 Rthlr. **Bibliothek** deutscher Original-Romane, 10 dicke Bde., gr. Okt. Ladenpreis 15 Rthlr. nur 35 Sgr. Malerische **Naturgeschichte** der 3 Reiche, 750 Seiten Text mit 330 prachtvoll. kolor. Kupfern, Prachtband, 50 Sgr. **Boz**, ausgewählte Romane, 43 Bde., 1 Rthlr. Casanovas Memoiren, vollständigste deutsche illustrirte Ausgabe, 17 Bde. Oktav. 7 Rthlr. **Das malerische Rheinland**, 400 Seiten stark, mit 100 feinen Abbild., 1 Rthlr. 1) **Cooper**, **Capt. Marryat** und **Ferrys** ausgewählte Romane. 30 Bde. 2) Die Kaiserbrüder, historischer Roman, 4 Bde. gr. Okt., 1200 Seiten stark, (einer der schönsten historischen Romane der Neuzeit), welcher allein im Ladenpreis 5 Rthlr. kostet. Alle 3 Werke zus. 2 Rthlr. **Mythologie illustrirte**. aller Völker, 10 Bände mit mehreren 100 Abbild. 35 Sgr. Das siebenmal versiegelte Buch der größten Geheimnisse, 1 Rthlr. Abentheuer des Chevalier **Faublas**, vollständigste Ausgabe, 2 Bände gr. Oktav, 2 Rthlr. Zettchen und Minner, 4 Bde. 1 Rthlr. Agnes und Huldes Memoiren, 4 Bd. 1 Rthlr. Neue Frauenschule, 3 Bde. 4 Rthlr. Grecourts Gedichte, 1 Rthlr. **Das Noviziat**, 3 Bd. 4 Rthlr. Leben einer Sängerin, 2 Rthlr. Die Verschwörung von Berlin, 2 Rthlr. Der Kreuzzug der Schwarzen, höchst interess., 2 Bde. 18 Sgr. **Hamburger Broschüren** von 10 Sgr. bis 4 Rthlr., je nach Ordre. **Eugen Sue's Romane**, hübsche deutsche Kabinetsausgabe, 128 Bde., nur 4 Rthlr. 1) Moskowiter und Tscherkessen, 2 Bde. mit Kupfern. 2) Spanien und Portugal, malerisch-historische Beschreibung der Pyrenäischen Halbinsel mit 12 Prachtstahlstichen. Beide Werke zusammen nebst 5 Rthlr. nur 1 Rthlr. Das weltberühmte echte **Düsseldorfer Künstler-Album**, Prachtkupferwerk ersten Ranges mit den vielen Kunstblättern (jedes Blatt ein Meisterwerk), nebst erklärendem Text. Quarto. Prachtbände mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Walter Scotts Romane (deutsch), 108 Bde. 4 Rthlr. Die Dresdener Gallerie mit 24 prachtvollen Photographien, elegant gebd. mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Die Fortpflanzung des Menschen und die heimlichen Gewohnheiten bei den Geschlechtern, mit 24 saubern Abbild., 45 Sgr.

Musikalien.

Der musikalische Hausfreund. Festgabe für gebildete Spieler, 12 elegante Salon-Compositionen, enthaltend: **Großes Hamburger Tanz-Album**, das größte existirende, 60 Seiten stark, 1 Rthlr. **Walzer-Album**, 6 der beliebtesten brillanten Walzer von Godfrey, Faust rc. enthaltend, 1 Rthlr. — **Opern-Album**, brillant ausgestattet, 6 Opern enth. nur 1 Rthlr. — 30 der neuesten beliebtesten **Tänze**, einzeln 2½ Sgr., zus. nur 1 Rthlr. Die beliebtesten **Opern** der Gegenwart: Robert, Norma, Stradella, Regimentstochter, Hugenotten, Troubadour, Traviata, Freischütz, Blaubart, Rigoletto, Faust, Martha. Alle 12 zusammen nur 3 Rthlr. — 12 der beliebtesten **Salon-Compositionen** für Piano von Ascher, Jungmann, Mendelsohn-Bartholdy, Richards u. s. w. Ladenpreis 4 Rthlr. nur 1 Rthlr. — **Jugend-Album**, 30 beliebte Compositionen, leicht und brillant arrangirt, prachtvoll ausgestattet, 1 Rthlr. — **Festgabe auf 1870**, brillantes Festgeschenk für Jedermann, 1 Rthlr. **Tanz-Album auf 1870**, 25 Tänze enthaltend, mit elegantem Umschlag, 1 Rthlr. — **50 ausführlichen Tänze** für Violine, zusammen 1 Rthlr. Dieselben mit Clavierbegleitung (orchester parisien), 2 Rthlr. — **Des Pianisten Hausschatz**, 12 brillante Original-Compositionen von den beliebtesten Componisten Godfrey, Kafka, Richards, Ascher u. s. w., Ladenpreis 4 Rthlr. nur 1 Rthlr. 64 der beliebtesten Ouverturen von Mozart, Weber, Rossini, Bellini, Donizetti, Beethoven rc. Alle 64 zus. nur 3 Rthlr. **Mozart's** sämmtl. Sonaten für Piano 1 Rthlr. **Beethovens** sämmtliche Sonaten für Piano 1½ Rthlr. — **Volkslieder-Album**. 100 der beliebtesten Volkslieder enthaltend. 190 Seiten stark 18 Sgr. **Franz Schubert**: Müllerlieder (24), Schwanengesang (14), Winterreise (24), Erlkönig rc. (22). Alle 84 Lieder zus. nur 1 Rthlr. — **Chopins** 6 berühmte Walzer, 1 Rthlr., dessen 8 berühmte Polonaisen 1½ Rthlr.

Gratis erhält Jeder außer den bekannten werthvollen Zugaben zur Deckung des geringen Portos bei Bestellungen von 5 und 10 Rthlr. noch neue Werke von Auerbach, Mühlbach, Classiker und illustrirte Werke gratis.

Jeder Auftrag wird stets sofort prompt ausgeführt. Man wende sich direkt an:

Sigmund Simon

in Hamburg,

Große Bleichen Nr. 31,

Bücher-Exporteur.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Lørdags-Aftenblad
for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af Decbr.), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkonterer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition samt i DHrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faa 1 Friexemplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 19de November 1869.

Anthon Bang.

Tilsalgs.

Et større Parti

Dækketøier samt **Lærreder** i alle **Bredder** sælges for **Fabrikantens Regning** til **Underpris** hos **Wilhelm Balle.**

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Smør.

Fineste dansk Herregaardssmør i ⅓ og ⅙ Tdr. og mindre Dele. Mellemgaards i ¼ og ⅛ Tdr. samt Oplandsk Smør i Butter og fineste Bordsmør i Smaaspand anbefales af Paul H. Jevanord.

Ost. Ægte Ementhaler Schweitzerost og norsk do., svensk Cheddarost samt holl. Stolzerost af sjelden Godhed sælges billigst muligt.

Norsk Røgeløst samt Bergensk Gammelost, fin og velmoden, anbefales af

Paul H. Jevanord.

Præmie-Mysost fra Isum i Fron og simplere til forskjellige Priser hos

Paul H. Jevanord.

Hedemarkens Pultost,
i Buttevis og mindre Dele, sælges billig af

Paul H. Jevanord.

Gudbrandsdalsk Faarekjød,
i Partier og mindre Dele, sælges billig af

Paul H. Jevanord.

Ansjovis i ½ Dunke og paa Glas, Thornes hermetiske i Daaser og Sardeller i ¼ Æsker anbefales af

Paul H. Jevanord.

Stearin- og Talglys hos

Paul H. Jevanord.

Røgesild, stor og fed, samt **Mettwurst** og **lübske Pølser**, extra gode, hos

Paul H. Jevanord,

Worens Gaard, Karl Johans Gade.

Tabt Pung!

Fredag Aften tabtes mellem Svane-Apotheket og Tomtegaden en Pung, hvori Penge og en Regning fra Kjøbmand J. M. Nielsen. Finderen bedes at levere den mod **god Finderløn** i Dagbladets Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit)**, (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør 34 Ark.

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

38

Da der kom Underretning om hans Død, skulde man aabne den. Men en stor Ildebrand var brudt ud i Leipzig og en stor Del Huse nedbrændte, deriblandt Kirken og Raadhuset med Alt, hvad der fandtes deri, og saaledes ogsaa Pakken. Pastoren i Lindhof skal ogsaa have været oppe hos Jost nogle Gange før han drog ud. Men den aandelige Herre var stum som en Rotte, og da han var gammel og kort efter forlod dette Jordiske, tog han med sig den Hemmelighed, som han maaske havde erfaret. Intet Menneske ved saaledes, hvad der blev af den fremmede Pige, og hendes Skjæbne forbliver vel ukjendt til den yderste Dag."

„Aa, gener Dig ikke, Du Sabina", raabte Jægermesteren bort til dem og bankede Asken af sin Pibe, „det er noksaa godt, at Oliva itide vænner sig til den forfærdelige Slutning paa dine Historier . . . syng bare ud; thi Du ved nok, at den skjønne Ubekjendte en vakker Dag reiste sin Vei gjennem Skorstenen paa en Sopelime."

„Nei, det tror jeg ikke, Hr. Jægermester, hvorvel jeg . . ."

„Skulde kunne sværge paa at hele Egnen vrimler af Troldkjærringer, som er modne for Baalet hvilken Dag som helst", afbrød Jægermesteren hende, og idet han vendte sig til de øvrige, sagde han: „ja, der hører I nu, at Sabina hører til den gamle Thüringerskole. Der mangler hende forøvrigt ikke sund Forstand, og Hjertet har hun paa det rette Sted; men naar Hexerigalskaben har faaet Magt med hende, mister hun baade det ene og det andet og er istand til at jage en gammel fattig Kvinde paa Døren uden at give hende saa meget som en Bid Brød, bare fordi hun har røde Øine."

„Aa, saa galt er det dog ikke, Hr. Jægermester", indvendte den Gamle fornærmet; „jeg giver hende Mad, men jeg trykker Tommelfingerne ind i Haanden og svarer hverken ja eller nei — og deri kan intet Menneske fortænke mig."

Man lo ad dette Beskyttelsesmiddel mod at blive forgjort, som aabenbart var alvorlig ment. Den gamle Husholderske rystede imidlertid Gulerodskallerne af sit Forklæde og gik op for at lave Aftensmaden til Arbeidsfolkene, som idag

39

skulde spise tidligere end sædvanligt, da man havde meget at gjøre i det gamle Slot før Nattens Frembrud.

IV.

Da Olivia slog Øinene op den følgende Morgen, tilkjendegav det store Vægur i Værelset nedenunder, at Klokken allerede var otte, og hun maatte til sin Sorg bekjende, at hun havde forsovet sig. Grunden hertil var ingen anden end den, at hun ud paa Morgenen havde havt en meget ubehagelig Drøm . . . Det poetiske Guldskjær, hvormed hendes Fantasi havde udpyntet Sabinas Fortælling, var i Nattens Løb forvandlet til en mørk Sky, som tyngede hende ned endnu i det Øieblik, da hun vaagnede . . . Hun havde i Dødsangst sprunget gjennem det gamle Slots store, øde Sale, uophørlig forfulgt af Jost, som med Haaret over den dødblege Pande betragtede hende med sine sorte glødende Øine, og med en Angst, som hun aldrig før havde følt, havde hun netop strakt Hænderne ud for at støde ham fra sig, da hun vaagnede . . . Hendes Hjerte bankede endnu, og hun tænkte med Rædsel paa den Ulykkelige paa Muren, der maaske blev jaget som hun i Drømme og fuld af Fortvivlelse søgte Døden, men i det frygtelige Øieblik blev grebet af sin Forfølger.

Hun sprang op og badede sit Ansigt i koldt Vand; derpaa aabnede hun Vinduet og saa ud paa Gaarden. Der sad Sabina under et Pæretræ, sysselsat med at kjærne Smør. Hele Hønseflokken havde samlet sig om hende og saa forventningsfuldt op til hende; thi nu og da kastede hun ned paa Marken nogle Bider af den store Smørgaas, som laa ved Siden af hende paa Stenbordet, hvorved hun ikke undlod at skjænde paa de Uforskammede og trøste dem, som led Uret.

Da hun fik se den unge Pige, nikkede hun til hende og sagde, at Alt, hvad der havde Liv og Aande i Huset, arbeidede oppe i det gamle Slot. Paa Olivias Bebreidelse for, at man ikke havde vækket hende, svarede hun, at det var skeet efter Moderens Ønske, da hendes Datter i de sidste Uger havde anstrengt sig langt over sine Kræfter.

Dagbladet.

No. 274. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 24de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen
(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Fra Bergen.

19de November 1869.

Det er saa sin Sag at skrive Korrespondentartikler, naar disse skulle omhandle Person og Forholde, der altid ville bedømmes forskjellig; og er Bedømmelsen grundet i Partistillinger, vil Fremstillingen lide af Skjævhed og Ensidighed.

En saadan Partistilling synes ogsaa „Morgenbladet" at have indtaget i dets Artikel om Hr. Vinjes Forelæsning her i Bergen, og det er ogsaa denne, der væsentlig giver mig Anledning til at fremsende Nærværende. Vistnok har vi ogsaa her i vor gode By vor gamle „Adresseavis", som ogsaa har havt sin Kritik om og lidt Referat af Vinjes Forelæsning fremme; dens løsrevne Tankeforbindelser maa vel være en Følge af Alderdomsskrøbeligheder.

Skulde „Morgenbladet" have øst af denne Kilde, beklager jeg det, saamegetmere som jeg selv holder Bladet, og nødig vilde at andre Artikler deri skulde lide af lignende skjæve Opfattelser til liden Baade saavel for dets Redaktion som Læsere. Naar jeg derfor nu giver Dem en kortfattet Beretning om Hr. Vinjes Optræden her, saa vil jeg paa Forhaand sige, at den er uden al Farve, fri for Tryk saavel af det norske Maalstræv som den danske Tunge.

Hr. V.s første Optræden altsaa var af en mere privat Natur i „Vestmannalaget". At Manden der blev feteret, faldt nu af sig selv; det lader til som Maalet har en magnetisk Kraft mellem Stræverne, og naar det paastaaes, at Rygtet om ham fra dette Lag bidrog til at Tegningen til hans Forelæsninger gik rasct for sig, saa kan det gjerne være; jeg for mit Vedkommende tog uanseet disse Rygter Billet; jeg har nu engang for Skik at tro mig selv bedst. Første Foredragsaften kom; et dannet Publikum havde samlet sig, og mange ventede maaske mere end de burde. For disse blev der da ogsaa Skuffelser, og hvad der ikke mindst bidrog dertil var den Blandingsdialekt, Foreløseren brugte. Ogsaa Deres Korrespondent havde glædet sig til at høre Forelæsningerne i Bogsproget, men gik selvfølgelig ogsaa glip deraf. Nu skal det ogsaa medgives, at Indledningen til hans Forelæsning, som hans første Foredrag hovedsagelig bestod af, just ikke ikke altid bliver det interessanteste, det, der tilfredsstiller et stort Publikum; og at dette ogsaa bidrog sit til at nedstemme Forventningernes altfor stramme Streng var sikkert. Fra Vinjes Venner hørte man at Manden var udisponeret; og efterat nu 2 Forelæsninger ere paafulgte hin første, synes dette at have været Tilfældet; thi hvad han muligens tabte i den første, har han rigelig oprettet i de tvende andre, hvorom de gjentagne Applaus fra Ikke-Maalstrævere bære Vidnesbyrd.

Af vore Dagblade vil De have erfaret, at Hr. Vinjes Maal, som han bruger i Forelæsningerne, fra visse Hold fik ilde Medfart, ja privat gik enkelte endog saavidt, at man paastod at være narret Penge af Lommen, da Aviserne først havde bekjendtgjort, at Foredraget skulde holdes i Bogsproget, men saa kom Vinje med sit Tilsvar og tilbød dem, der følte sig skuffet med hans Maal, Billetternes Indløsning uden Navns Nævnelse. Mere kunde jo ikke forlanges. Og hvor mange kom saa? spørger De vel; jo, hele 3 Billetter bleve ombyttede; og mærkelig nok, ikke destomindre har Folk senere taget Abonnement. Om „Morgenbladet" nu vil kalde disse 3 *fine* velsignede Smaa, som dog endnu har noget af dets egen dannede Smag tilbage, og alle os Andre for raabarkede, faar staa derhen. Prædikatet kunne vi ligefuldt ikke tilegne os, aldenstund vi ikke ere virkelige Maalstrævere.

Som sagt, Hr. Redakter, den 2den Forelæsning slog an, den 3die ligesaa, og som jeg for Hr. Vinjes egen som for hans Tilhøreres Skyld haaber, at hans øvrige 3 Foredrag maa løbe lige heldigt af, ønsker jeg ikke mindre at „Morgenbladet" maa blive heldigere i sine Meddelelser om Mandens Optræden her; thi man gavner lidet et læsende Publikum ved at give det skjæve Forestillinger, da disse gjerne vende tilbage mod deres Udspring.

Hvad her er udtalt, er enhver rolig og sindig Mands hidtidige Opfattelse.

Et brændende Spørgsmaal.

Joh. Sverdrups Foredrag i Akers Sogneselskab (Dagbl. No. 262) modtoges vistnok med Tilfredshed af Enhver, der har noget Begreb om, hvor urigtig det er gaaet til.

Under Behandlingen af Sagen om Stemmeretten ytrede han, at Thinget neppe kan forsvare at gaa fra hverandre, uden at gjøre noget for den ubillige Maade, hvorpaa Kommuneskatterne udlignes, og man ser, at han ikke har glemt det.

Denne Skatteudligning er en af Efternølerne fra Hoveriets Tider, og er maaske mere Aarsag i Fattigbyrdernes Forøgelse, end man gjør sig nogen rigtig Forestilling om, da disse store Udgifter har hvilet alene paa den Formue og Indtægt, som ligger i Skylden efter Skyldforholdet, uagtet en saadan Formue hos en stor Del har været liden eller ingen formedelst paahæftet Gjæld, der drager Skattekraften fra Eierne og overfører den til deres skattefrie Kreditorer.

Man har længe ventet, at Styrelsen vilde skride ind, og jeg har et Par Gange vovet at gjøre Forestilling til Storthinget derom, samt skrevet offentlig forhen og i Dagbl. No. 218 og 255. Angaaende Stemmeretten og denne Ligning har Dagbladets Redaktion bemærket, at det er ligesom der ikke skulde være andre Folk i Landet end Skyldeieren, hvilket ogsaa har forekommet mig saaledes. Jeg har intet imod Stemmerettens Udvidelse hos de forskjellige Samfundsklasser, men det vilde ikke hjælpe for det heromhandlede, saalænge Loven er til Hinder for at handle retfærdig og lade alle Kræfter deltage, naar det gjælder Landets Fremtarv og fælles Interesser; men jeg vilde, at Loven om Kommuneskattens Udligning paa Formue og Indtægt skulde udkomme samtidig dermed; thi naar en vis Størrelse af Formue eller Indtægt skal blandt Andet høre til Betingelserne for at være stemmeberettiget, kunde den bestaaende Udligning have til Følge, at Nogle gaves Adgang til at skjære brede Remme af Andres Læder uden selv at føle noget dertil, naar deres Formue eller Indtægt var skattefri. Det var Humaniteten, man skulde stole paa; men denne har jeg seet i forskjellige Skikkelser og har endog hørt Embedsmænd med gode Indtægter ytre, at det gjør ikke det mindste Gran at lægge nogle Mark eller Skillinger paa Skylddaleren, uden at tænke paa, at de kan have mere og bedre Brug for det, hvorfor Skylden lignes, end Størstedelen af Skyldeierne.

Hr. Sverdrup formener, at ⅓ af Amtsskatterne kunde vedblive at hvile paa Skylden og ⅔ fordeles paa Herrederne til Udligning hver for sig; men hvis denne Deling skulde foregaa efter Skylden, vilde det efter min Formening ikke gaa rigtig til, da den Formue og Indtægt, som ikke ligger i Skylden, kan være meget forskjellig forholdsvis dertil hos de engere Kommuners Indvaanere. Jeg formener, at Amtet burde udgjøre en Husholdning, for at den Formue og Indtægt, som befindes der, kom til at deltage ligelig over det Hele, samt at ikke Andet tilbageholdtes paa Skylden end det, som ikke specielt vedkommer Amtet, saasom Refusionerne til Statsveifondet m. V. Amtsformandskabet kunde bestemme Skylddalerværdien som sammes Formue og en vis Procent deraf som sammes eller Jordbrugets Indtægt. Opgaver, uddragne af Fattigligningsforretningen paa ethvert Sted, over Gjæld samt den Formue og Indtægt, som ikke ligger i Skylden, turde maaske være tilstrækkelig.

Dette vilde være et stort Slag med ganske betydeligere Følger, end de, der ere leverede her iaar om Fattigligningen, hvilke jeg antager heller ikke have været uden gode Følger med Hensyn til retfærdig og ligelig Fordeling af Byrderne, dog staar endnu en liden Batalje tilbage, som jeg anser for vigtig i sine Følger, nemlig at fordele Udligningsbeløbet paa Formue og Indtægt; men jeg skal ikke kjede Bladets ærede Læsere med mere derom.

Modum den 19de Novbr. 1869.

C. Hervig.

Foranlediget ved en i „Dagbl." for 8de d. M. indrykket Opsats, hvori jeg skildres som mistænkt for ulovlig Elgsdyrjagt, er det jeg udbeder mig Plads for nedenstaaende Skrivelse til Lensmanden i Ringsager, hvilken muligens vil tjene til Beroligelse.

Til Hr. Lensmand Andersen.

Jeg har i „Dagbladet„ læst en Opfordring til Dem om at undersøge, om det er gaaet til paa lovlig Maade ved Fældelsen af den Elg, som nylig skal være skudt af en Furnæsing ved Nysæteren i Veldre. Da Indsenderen formodentlig mener den Elg, som af mig og L. Berg blev skudt i Fløtaasen den 23de f. M., skal jeg herved tillade mig at give Dem en Beretning om Jagten, for at det Lovlige eller Ulovlige ved den kan blive opklaret.

Dyret blev den 22de Oktober reist paa Vangs Alminding, strax udenfor den saakaldte Elvstue, hvilket kan bevidnes af vor Ledsager O. Jakobsen, og blev derfra forfulgt lige ned mod Furnæs Nybygd, hvilket kan bevidnes af Flere, der samme Dag reiste Veien fra Elvstuen til Bygden. Dyret vendte derpaa vestover, og blev under Retiraden truffet af en Kugle i Bagdelen. Da det allerede led langt paa Aften, og vi ikke vilde udsætte os for at komme til at ligge i Skoven om Natten, maatte vi opgive Forfølgelsen for denne Dag, og begav os ned til Hvidemyren for at overnatte. Næste Dag fortsattes Forfølgelsen af Dyret, der gik i samme Retning som forhen, lige ned paa Fløtaasen, hvor en Kugle gjorde Ende paa dets Liv.

For saavidt mulig at fjerne al Mistanke om, at nogen Ulovlighed skulde være begaaet, fik jeg formaaet C. Hvidemyren til at følge mig til det Sted, hvor Dyret om Natten var gaaet over Grændselinien mellem Ringsager og Vang, hvorfra vi gik Blodsporet lige ned paa Fløtaasen, hvor Dyret laa.

Erklæringen fra O. Jakobsen og C. Hvidemyren følger vedlagt.

Leir, den 16de Novbr. 1869.

Ærb. P. Leir.

Kristiania, 24de November 1869.

Om den i Kairo fra 6te til 13de dennes afholdte Handelskongres har man nu modtaget nogle nærmere, om end uklare, Efterretninger. Der er fremmødt Repræsentanter for det nordtyske Forbund, Østerrig-Ungarn, Frankrige, England, Italien, Spanien, Belgien, Würtemberg, Norge og Sverige, samt Deputerede fra Handelsstanden i Hamburg, Stettin, Bremen, Altona, Manchester og Madrid samt fra Handelskamrene i Wien, Brünn og Olmütz, Fiume, Triest og Laybach. Indbydelsen til Kongressen blev udfærdiget af Leon Donnat i Paris i den ægyptiske Vicekonges Navn, men saa sent, at der ikke kunde være Tale om at faa noget Program fastsat paa Forhaand. Da de forskjellige Medlemmer i Slutningen af forrige Maaned stødte sammen i Paris og Marseille, for paa det sidstnævnte Sted at indskibe sig, kom man først underveir med, at Ingen egentlig vidste, hvad man skulde foretage sig. Man blev enige om ved Ankomsten til Alexandrien

---

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 265).

Den anden Side ved Schweigaards Storthingsvirksomhed er hans Advokatur for Regjeringen. Denne lader sig ikke benægte; men det er visselig nogen Overdrivelse, naar det almindelig heder, at Schweigaard følger Regjeringen i Tykt og Tyndt eller forsvarer enhver af dens Handlinger. Allerede de ovenfor nævnte to høist vigtige Spørgsmaal, der have været Regjeringsforslag og hvori han har forandret Mening, viser, at dette ikke er Tilfældet, og flere Sager kunne vistnok paavises, hvor han enten aabent har udtalt andre Meninger, end de, hvortil Regjeringen bekjender sig, eller ialfald har undladt at tage den i Forsvar, naar den har været angrebet. Idethele tror jeg man kan sige, at Schweigaards Konservatisme er større, end hans Interesse for at Regjeringen ikke skal ligge under, og at han derfor staar Regjeringen nærmere naar den optræder konservativt, end naar den vil reformere.

Det erkjendes vistnok af Alle nødvendigt, at Regjeringen maa have en Forsvarer i Thinget og det saameget mere, som Regjeringens Medlemmer ikke selv har Adgang til at forsvare sig. Det er derfor heller ingen fornuftig Mand, som bebreider Hr. Schweigaard dette Forsvar, om det end iblandt kan være lidt mindre vel begrundet i Sagen selv og mere har Præg af den talentfulde Advokats ensidige Fremstilling, end af den uafhængige Storthingsmands velovertænkte Overveielser.

Men medens Schweigaard for denne sin Optræden løftes til Skyerne af sit Parti og af Magthaverne i Landet, og prises som en omfrem ridderlig og høihjertet Mand, saa ved det samme Parti ikke hvorfra det skal finde Skjældsord nok til at betegne Oppositionen, naar den maaske undertiden bruger samme Taktik i sine Angreb paa Regjeringen. Og dog er det akkurat den samme Gjerning udført fra to forskjellige Sider. Hr. Schweigaard mener naturligvis, at vor Regjering er den bedst mulige og at den maa støttes, og forsvares i ethvert Punkt, og derfor gjør han det og gjør det med Rette; thi allerede Undladelsen af Forsvar fra hans Side er et Angreb og et direkte Angreb af ham vil have dobbelt Vægt. Oppositionen gaar derimod ud fra, at Regjeringen bør fjernes eller ialfald modarbeides, og da maa den ogsaa systematisk angribe Regjeringen i ethvert enkelt af de større omtvistede Spørgsmaal, selv om den enkelte Sag maaske i og for sig og revet ud af sin Sammenhæng kan være rimelig nok; thi Undladelse af Angreb i enkelte saadanne Spørgsmaal kan i Virkeligheden blive Forsvar for Regjeringen, og offentlig udtalt Anerkjendelse fra Oppositionen er den høieste Ros en Regjering nogensinde kan erholde, som den overhovedet aldrig kan vente at faa saalænge der findes saa udpræget Meningsforskjel i et Land, at der er politiske Partier.

Alt dette hører til de politiske Børnelærdomme i andre Lande; men saa stor er virkelig Uvidenheden eller maaske snarere Vrangvilligheden her hos os, at det engang imellem maa fremholdes, at det ikke med Anstændighed gaar an at rose Hr. Schweigaard for den samme Ting, som man dadler hans Modstandere for eller omvendt.

Vi have hidtil omtalt Hr. Schweigaards mere negative Sider, hvorved han vistnok har øvet betydelig Indflydelse i vort offentlige Liv paa den Maade, at Reformerne først har kunnet arbeide sig frem, naar de har været aldeles fuldmodne. Men ulige større Betydning har han dog havt for vort Land som den frisindede Forkjæmper for de liberale Ideer om Frigjørelse af Handel og Næring og hans Kamp for vort Kommunikationsvæsen og de materielle Interesser i det Hele. Allerede paa første Storthing, hvoraf han var Medlem, havde han betydelig Indflydelse paa Handelens Frigivelse ved Loven af 8de August 1842, som endog er konciperet af ham, og de Handelsborgere, som ved denne Lov skabtes,

at henvende en Anmodning til Vicekongen om, at han vilde overtage Præsidiet. Ismail Pascha erklærede sig villig hertil. Til Vicepræsident valgtes derpaa en af de østerrigske Befuldmægtigede Baron Max v. Gagern. Man enedes derpaa om et Program, som indeholdt en Række af Spørgsmaal til Vicekongen. Svarene skulde da tjene som Grundlag for videre Forhandlinger. Spørgsmaalene angik dels Toldtariffen, dels Konsulernes Stilling. Vicekongen afgav selv Svarene i et Møde den 8de. De fleste Svar lød tilfredsstillende. Paa Spørgsmaalet, om hvorvidt Kul skulde henregnes til de toldfrie Artikler, svarede han dog, at Indtægten af denne Artikel dannede en væsentlig Del af Toldintraderne, og at en Eftergivelse her vilde falde tungt paa den allerede stærkt beskattede Befolkning.

I det preussiske Herrehus's Møde den 17de motiverede den forrige preussiske Minister, Partikularisten Grev zur Lippe, sit Forslag til Protest mod Forbunds-Overhandelsretten i en længere Tale, hvori han med Heftighed angreb Forbundets Overskridelse af sin Myndighed. Han fremhævede, at den nordtyske Forfatning var en Forbundsforfatning, men at man prakticerede den, som om Forbundet var en Enhedsstat. Justitsministeren fastholdt, at ingen Myndighedsoverskridelse havde fundet Sted. Overhandelsretten dannede Udgangspunktet for en eneste tysk Høiesteret. Forbundsraadet og Rigsdagen vare ikke Gjenstand for Kritik i det preussiske Herrehus, men allermindst var Forslagsstilleren beføiet til at angribe Tilstande, som han selv i Egenskab af Minister havde været med at skabe. Grev Münster foreslog en simpel Dagsorden, som ogsaa blev vedtaget med 58 mod 42 Stemmer.

Samme Dag behandledes i Deputerkammeret et Andragende om Reformer i Presseloven. Ministeren for det Indre erklærede, at Regjeringen anerkjendte Nødvendigheden af en saadan Reform, og meddelte, at et Lovudkast allerede var under Arbeide. Ministeren vilde anstrænge sig for at faa Sagen frem allerede i denne Session. Som Følge af denne Erklæring blev det stillede Forslag taget tilbage.

En Korrespondance af 13de ds. fra München til „Köln. Zeit." giver endel Oplysninger om Tingenes Tilstand i Sydtyskland: I herværende Kredse underholder man sig endnu altid om de Hensigter, som Kongen af Würtemberg har havt med sit første Besøg ved det herværende Hof. Det har vist sig, at Besøget ikke gjaldt Kunstudstillingen, men at Hensigten var en personlig Tilnærmelse mellem de 2 Suveræner, som hidtil have staaet hinanden saare fjernt; denne Tilnærmelse skulde da være gunstig for de würtembergske Planer, at gjøre Modstand mod enhver Forøgelse af den nordtyske Indflydelse, navnlig i militære Anliggender. Den Sammensmeltning med den tyske Armee, som gaar for sig i Hessen og Baden, truer ogsaa med at gjøre sig gjældende i Würtemberg, om end meget langsommere. De dygtige Officerer ere Tilhængere af det preussiske System. Mod denne „Forpreusning" føler Varnbühler at han ikke længere med Held kan kjæmpe alene, og han søger Støtte i et partikularistisk Bayern. Det har vakt Opsigt, at Kong Karl af Würtemberg har vist sig ligesaa kold mod Fyrsten af Hohenlohe, som varm ligeoverfor Krigsministeren von Pranckh, som af alle Kræfter arbeider paa Opretholdelsen af alt gammel-bayersk i Armeen, og andre Partikularister. Vil Kong Ludvig af Bayern følge Friherre v. Varnbühlers Raad? Vi tro det neppe. Fyrsten af Hohenlohe kan falde paa Grund af Valgenes Udfald, men neppe paa Grund af, at Varnbühler ønsker det. Denne maa lægge stor Vægt paa Bayern; thi det maa vist have kostet ham stor Møie at sætte Kong Karl i Bevægelse, da denne ikke har stor Tilbøielighed for slige politiske Reiser. Et andet Tegn paa Varnbühlers Indflydelse er følgende: Man vil erindre, at der fra München beretedes, at ogsaa Storhertugen af Baden vilde komme hid. Det er ikke bleven noget af Besøget, og Grunden hertil laa i, at Storhertugen efter den effektfulde Scene mellem de 2 Konger ikke vel kunde reise inkognito. Da opstod der Spørgsmaal, om han kunde gjøre Regning paa ligesaa megen Opmærksomhed, som Kongen af Würtemberg. I denne Henseende kunde man imidlertid ikke være sikker, og Besøget blev der ikke noget af.

En Korrespondance fra München til „Hamb. Corr." af 16de Novbr. bringer nye Efterretninger angaaende Udfaldet af de bayerske Valg: Telegrafen vil have meldt Dem Fremskridtspartiets Valgseier her i Staden, forend disse Linier naaer Dem. Saavidt bekjendt hører af 427 Valgmænd, som skulle vælges, 227 til Fremskridtspartiet; 31 Valg ere faldne paa Mellempartiet og 105 paa Ultramontane; dette er for de sidste i Sammenligning med de 30 Valg, som de kunde sætte igjennem, et Fremskridt, som giver Anledning til alvorlige Bekymringer, især da af de 66 Valg, hvis Udfald endnu ikke er afgjort, ogsaa vist over Halvdelen ville faa et ultramontant Udfald. Ikkedestomindre er Fremskridtspartiets Seier sikret, ogsaa uden Hjælp af Mellempartiet, som i flere af Valgdistrikterne har sluttet Overenskomster med de Ultramontane. Iøvrigt har Valgkampen over det hele Land været ganske ganske usædvanlig heftig. Af Provindserne tør efter de indløbne Efterretninger Øvre-Bayern være at anse som ganske tabt (for Fremskridtspartiet nemlig) trods Seirene i Byerne Rosenheim, Ingolstadt, Pfaffenhofen og Tegernsee; ligesaa Nedre-Bayern med Undtagelse af Passau, hvor en glimrende Seier er vunden. Ogsaa Øvre-Pfalz er ganske tabt trods den uventede Seier i Regensburg, hvor Byen dog tilsidst vil blive overvældet af de klerikale Landboere. Derimod synes Fremskridtspartiet i Mellemfranken at have feiret over sin derværende Modstander Folkepartiet, navnlig i Erlangen og Nürnberg. Kun fra Fürth mangler Beretninger, hvilket nærmest leder til at tro, at Folkepartiet har seiret. Imidlertid vil dog denne By sandsynligvis blive overstemt af det nationale Landfolk i Omegnen. Slemmere staa Sagerne i Øvre-Franken, hvor Bamberg er falden i Hænderne paa de Klerikale. For Nedre-Frankens Vedkommende har man kun Efterretning fra Würtzburg, hvor Udfaldet endnu er tvivlsomt. Selv om man imidlertid vinder i denne By, er dog Kredsen fremdeles usikker. Bedre staa Tingene i Schwaben, hvor man tør haabe det Bedste. Det hele gjør man dog vel i ikke at juble fortidligt, da ved slige Leiligheder Seiersberetningerne altid gaa forud for Hiobsposterne. Overhovedet have Urvalgene idag snarere styrket end svækket Udsigten til en ultramontan Kammermajoritet.

I det østerrigske Ministerium skal der være Uenighed angaaende det Valglovudkast, der skal forelægges det om 3 Uger sammentrædende Rigsraad. Det er ikke afgjort, om Udkastet blot skal gaa ud paa at gjøre Rigsraadet dobbelt saa talrigt som nu, idet man forøvrigt bibeholder den nuværende Valgmaade, eller paa at indføre direkte Valg. Det sidste Forslag synes at have Ministeriets Flertal for sig.

Den Tale, hvormed Landmarschallen, Fyrst Leo Sapicha sluttede den galiziske Landdag, var mere fiendtlig mod Regjeringen, end man efter den første Telegrafberetning skulde tro. Fyrsten konstaterede med Tilfredsstillelse, at Landdagen i denne Session især havde havt den offentlige Undervisning for Øie, og føiede saa til: „Vi maa være forberedte paa, at nogle af vore Beslutninger ikke ville blive sanktionerede. Man kan ikke undre sig derover. Vi have Landskabets Vel og Selvstændighed for Øie; Regjeringen ønsker derimod at koncentrere Alt i Wien. — — Nogle betragte vor Virksomhed ifjor som et Nederlag. Jeg er ikke af den Anskuelse. Regjeringen kunde have ladet Resolutionen forkaste af sin Majoritet i Rigsraadet. Den har ikke havt Mod dertil; thi den følte, at der i denne Resolution laa Ting, som ikke kunde skaffes tilside ved Hjælp af en Overgang til Dagsordenen". Landmarschallen udtalte dernæst det Haab, at Resolutionen vilde trænge igjennem, og beklagede derpaa, at det polske Sprog var bleven indført ikke ved Lov, men ad administrativ Vei, som ingen Garantier tilbød. Tilsidst udtalte han om den polskruthenske Udsoning: „I Aarhundreder levede vi i Fred. Ulykken vilde, at det lykkedes vore Fiender i nogle Aartiender at gjøre os uenige. Og hvad var Følgen. Istedenfor et ved indre Enighed stærkt Folk bleve vi et indbyrdes uenigt — og vi gik tilgrunde. Lad os ende denne Tvist, og lad os basere vor Forstaaelse paa de 2 Grundpiller Frihed og Retfærdighed."

Den i Prag udkommende „Correspond. Slave" bringer græsselige Efterretninger om den Maade, hvorpaa de østerrigske Soldater gaa frem i Dalmatien. Hvad der kan være forefaldet, er ikke godt at vide, men en god Del af, hvad der fortælles, kan vistnok antages at have sin Rod i det slaviske Blads Had til Østerrige.

Det italienske Deputerkammer har valgt Venstres Kandidat Giovanni Lanza til Præsident med 169 Stemmer mod 129, som tilfaldt den ministerielle Kandidat Mari.

Den 3die November kom det første Jernbanetog til Taganrog. Dermed er Jernbaneforbindelsen mellem St. Petersburg og det azowske Hav færdig.

Fra Rom meldes: Stedfortræderen for Maltheserordenens Stormester har tilbudt med et Udvalg af Ridderne at danne en Garde, som med den pavelige Nobelgarde skulde deltage i Æresvagterne for Konciliet. Paven har modtaget Tilbudet.

Igaaraftes havde Kristiania Stiftskomite sammenkaldt et kirkeligt Møde i Missionshuset i Akersgaden til Drøftelsen af Spørgsmaalet: „Kræver Kirkens Tarv Opretholdelse af Grundlovens Bud: at Statens Embedsmænd skulle bekjende sig til den evangelisklutherske Religion". Mødet var talrigt besøgt og ledede af Hr. Stiftsprovst Essendrop. Hr. Prof. Aubert oplæste som indledende Foredrag et i Trykken foreliggende kort Uddrag af Storthingets Forhandlinger om denne Sag i Aarene 1860—69. Taleren gav en orienterende Oversigt over de fremsatte Forslag og deres Betydning, samt fremstillede i fem Punkter de Grunde og Modgrunde, som vare fremførte under Sagens Behandling i Storthinget. Af de tre Talere, som derefter havde Ordet, udtalte den ene sig mod Forandringen og to andre for Forandringen. Nærmere Referat imorgen. Mødet hævedes Klokken 9 og fortsættes næste Tirsdag Kl. 7.

Hos Byfoged i Haugesund, Nilsen, hvem det ved høieste Resolution af 14de Mai d. A. er tilladt for et Tidsrum af indtil 2 Aar ved sit Embedes Bestyrelse at benytte edsvoren Fuldmægtig, er Kand. jur. Karl Johan Ellingsen autoriseret som saadan.

Dødsfald. Kaptein og Kompagnichef ved 1ste Kompagni af Bergens Depotafdeling Fredrik Adrian Torp. Den Afdøde var født 1816 og Officer fra 1839.

— Brigadelæge Petersen, født 1796 og bosat i Fredrikshald.

— Provst Nissen i Gudbrandsdalen, født 1803. Den Afdøde mødte som Sognepræst til Øier paa Storthinget i 1857.

Havnen. Efter et lidet Snefald har vi idag mildt og roligt Veir. Igaar indkom paa Havnen 1 Fartøi fra Danmark med Kornvarer. Dampskibet „St. Olaf" kan ventes hertil Fredag Morgen.

Salamonsky's Beriderselskab, bestaaende af 35 Personer med 26 Heste, afreiste idag med „Uffo" til Kjøbenhavn.

Kristiania Byes Formænd og Repræsentanter samledes igaar Eftermiddag paa Børsen til Behandling af de tidligere bekjendtgjorte Sager. — Ved Sag No. 1, angaaende Bevilgning til Opførelse af et Epidemi-Lazareth paa Sandtangen paa Hovedøen, havde Magistraten under 1ste Septbr. d. A. indstillet paa saadan

Beslutning:

1. Til Opførelse af et Epidemi-Lazareth paa Sandtangen paa Hovedøen, i det Væsentlige overensstemmende med de fremlagte Tegninger og Overslag, bevilges af Bykassen 3200 Spd.
2. Til Dækkelse heraf bliver paa Bykassens ordinære Budgetter at opføre $1/10$ af Beløbet aarlig i 10 Aar, første Gang paa Budgettet for 1870.
3. Kommunen vedtager de for Tilladelse til Lazarethets Opførelse paa ovennævnte Sted af det kgl. Armee-Departement i Skrivelse af 31te Marts d. A. opstillede Betingelser, hvoriblandt at der for Grundens Benyttelse betales af Bykassen til Akershus Fæstnings Ingeniørdetachement en aarlig Afgift, stor 60 ß.

Formandskabet, der ikke for Tiden fandt Grund til at indgaa til Repræsentantskabet med Forslag om Bevilgning til dette Byggeforetagende, sendte Sagen tilbage til Magistraten under 22de Septbr. sidstl. — Efter paany at have indhentet Sundhedskommissionens Betænkning, forlangte Magistraten under 21de f. M. atter Sagen forelagt Repræsentantskabet.

Ved Sagens Behandling igaar ytrede Ordføreren, at Formandskabet ikke havde fundet denne Sag saa paatrængende nødvendig, at man nu, da der stilledes mange store og nødvendigere Krav paa Budgettet, saasom til en ny Kloak, Pudretvæsnet etc., skulde bebyrde dette med de heromhandlede 3200 Spd. Man har i Løbet af de 10 sidste Aar ikke havt Brug for et saadant Lazareth mere end i Tidsrummet fra August til September 1866, og han antog, at man indtil videre fik hjælpe sig med at leie et Lokale, om en Epidemi skulde true med at bryde ud. Taleren indrømmede Nytten af at have en saadan Indretning, men maatte han af økonomiske Hensyn for Tiden stemme imod Opførelsen af en saadan Bygning.

Raadmand Mastrup forsvarede Magistratens Indstilling. Tidligere har man ikke havt

---

kaldtes i lang Tid spotvis „Schweigaardsborgere" af den gamle Stok, der ikke kunde forlige sig med den nye Tingenes Tilstand. Senere har han bestandig været en liberal og stortænkt Mand, naar det har gjældt Landets materielle Fremkomst, og naar han er kommen ind paa sin Yndlingsmaterie, Søfarten, har hans Tanke hævet sig til Poesiens Høide og det har været ligesom et Vift fra det friske Hav, hvorpaa han tumlede sig i sin tidligste Ungdom, har fulgt ham langt ind i hans offentlige Liv. Hans statistiske og statsøkonomiske Lærdom har i disse Spørgsmaal gjort ham udmærkede Tjenester, og selv paa sidste Storthing besvarede han i et ypperligt Foredrag Bergsagers besynderlige Udfald mod Hypothekbanken og den offentlige Laanevirksomhed, samt tog alvorlig fat paa dem, som har for Skik altid at fremstille Tilstanden i Landet saa slet som muligt. I disse Spørgsmaal kan man dog gjøre Schweigaard den Bebreidelse, at han vel stærkt holder paa den ensidige Byinteresse ligeoverfor de ikke saa berettigede Krav fra Landdistrikternes Side. Men rimeligvis opfatter han Sagen saa, at her er eller bliver i den nærmeste Fremtid, efterhaanden som Landbefolkningen vaagner til Selvbevidsthed, en systematisk Angrebskrig fra Landets Side mod Byerne og at man derfor ogsaa strax maa møde den med systematisk Forsvar. Sagen bliver dog vel neppe saa farlig, som den ser ud til; men overdriver Landdistrikterne her sine Fordringer, skulde jeg snarere tro, at det bliver fordi der er nægtet dem Retfærdighed i Tide, end fordi de have nogen særdeles Lyst til Overgreb.

Ogsaa i en anden Henseende maa det siges, at Schweigaard er liberal, og det er i Religionssager. Det er neppe nogen Mand paa Thinget, som udtaler sig med større Harme mod Forfølgelse mod Anderledestroende eller uberettiget Indtrængen i Næstens Troesliv. Og dog er Schweigaard ogsaa her stærkt konservativ ligeoverfor vore kirkelige Spørgsmaal, eller Sagen er, at den Tilstand, som vi nu have, uagtet sine Mangler, med sin rummelige Statskirke dog i det Hele danner et stærkt Værn mod ensidige Partiudskeielser og yder Beskyttelse for Enhver, som officielt bekjender sig til Statskirken, hvormeget han end maatte afvige derfra i de enkelte Dogmer. Det kan derfor vist ogsaa siges, at begynde vi først at røre ved denne Statskirke, der aabenlyst angribes baade fra Pietisternes og Grundtvigianernes Side, ja tildels endog af vort yngre høikirkelige Præsteskab, saa kunne de Tider komme, da de, som staa udenfor Partierne, ja maaske selv de Partier, som blive i Minoritet, ville ønske den nuværende Tilstand tilbage. Det er unægtelig et Vovespil her at begynde paa at bryde Bygningen og i dette Vovespil vil ikke Schweigaard være med.

Schweigaards Stemmegivninger fremgaar af hvad der forhen er sagt. Af Grundlovsforandringer stemte han kun for Forandringen i § 92. I de kirkelige Sager var han mod Lovforslagene om Konfirmationen, om valgfrit borgerligt Ægteskab og om Sognebaandets Løsning; men paa den anden Side stemte han ogsaa for Sørenssens Forslag om Udeladelse af Bestemmelsen om Kirketugten i Loven om Menighedsraad. Derimod stemte han for Bevilgning til Kirkemøder, der forelaa som kgl. Proposition.

Ligesaa voterede han naturligvis mod Stemmeretsloven i de forskjellige Former, hvori Spørgsmaalet forekom; men han var heri konsekvent, saa at han heller ikke stemte for Aschehougs Forslag om at Reformen i den konstitutionelle Stemmeret skulde sættes i Forbindelse med andre Forandringer i Grundloven.

I Skolespørgsmaalene var han i det Væsentlige enig med Filologerne; men vilde dog ikke have den latinske Stil til Artium ind igjen, ligesom han ogsaa voterede mod den legemlige Revselse i Gymnasierne.

Af andre Voteringer om Lovsager kan mærkes, at han baade talte og voterede for 30 Dalers-Loven; medens han voterede mod begge Skydslove ved den endelige Behandling i Storthinget, uagtet den Ene, om Bidrag af Statskassen til faste Stationer, var et Retfærdighedskrav, som allerede altfor længe har været negtet Landdidistrikterne. (Forts.)

noget Lazaret, hvilket har forvoldt megen Uleilighed og Byen store Udgifter. Han indrømmede, at der i den nærmeste Fremtid paakrævedes store Summer til Sundhedsvæsenet, saasom til Kloaker osv., men store Udredsler vil der altid kræves, og skal man vente med Opførelsen af denne Bygning indtil Udgifterne blive mindre, vilde man komme til at vente meget længe og udsætte sig for at komme for sent. Kunde man ved at oprette dette Lazaret, hvis Hovedhensigt var, om muligt, at forebygge smitsomme Sygdommes Udbredelse, opnaa det tilsigtede Øiemed, antog han, at disse Penge vare vel anvendte og at de meget snart vilde være indsparede. Da han for sit Vedkommende ikke fandt Udgifterne særdeles store, tog han ikke i Betænkning at optage Magistratens Indstilling.

Ordføreren bad sig oplyst, om der var paaregnet et større Kvadratrum end 170 Alen. Var dette ikke Tilfældet, var Rummet forhaanende lidet; thi selv om man end sætter Høiden til 6 Alen, vil der dog kun blive 1000 Kubikalen Rum til 6 Senge, hvilket han fandt var altfor lidet.

Politimester Michelet forsvarede i et længere Foredrag Magistratens Indstilling, væsentligt fra samme Standpunkt som af Raadmand Mastrup allerede paavepet, nemlig at forsøge paa at forebygge Epidemier. Om Ulykkens Storhed i denne Retning havde man tilstrækkelig Erfaring fra Aaret 1853, da Budgettet paa Grund af Koleraen, der dengang indbragtes søværts, steg fra 21,000 Spd. til 33,000 Spd. Han oplyste derhos, at Resultatet af de mange nøiagtige og vidtløftige Undersøgelser, som af Videnskabsmænd vare anstillede, var det, at det stod i menneskelig Magt at tilintetgjøre Smittestoffet, og dette var for ham nok til at stemme for Sagen.

Ordføreren havde ikke bestridt Sagens Nødvendighed; han syntes kun at man fik for lidet for Pengene og at man af økonomiske Hensyn var bedre tjent med i indtrædende Tilfælde at leie et Hus eller Fartøi til Isolering af de Syge.

Professor Brandt kom til samme Resultat som Formandskabet. Han gjorde derhos opmærksom paa, at det ikke forholdt sig som Hr. Michelet havde sagt, at de Lærde nu vare komne til Vished om, at Smitten lod sig overføre ved personlig Berørelse. Herom herskede der endnu stor Uenighed. Han fandt heller ikke Faren at være saa overhængende stor, at man jo kunde give sig til at underkaste Spørgsmaalet en nøiagtigere Drøftelse. For sit Vedkommende fandt han Planen, som foreligger, saa uheldig, at han ikke paa nogen Maade kan give den sin Stemme. Rummet er forlidet og Bygningen for dyr. Beliggenheden kan i en Henseende være heldig, men er i en anden uheldig; thi at bygge et Lazaret paa et Sted, hvor Armeen har sit Oplag af Ammunition, fandt han ikke tilraadeligt. Vel var Faren ikke i saa Henseende synderlig stor, da Bygningen tænkes lagt paa den modsatte Side af Øen og han lagde heller ikke stor Vægt herpaa; men han troede, at naar man skulde bygge et Lazaret paa en Ø, da burde man kunne disponere over hele Øen, for at Rekonvalscenterne kunde gives Anledning til at bevæge sig i fri Luft; men hertil var der ikke Anledning paa Hovedøen. Han fandt det desuden uheldigt at bygge et Lazaret af Træ, uden engang at paneles og males. Skulde nogen Ting være egnet til at holde paa Smitten, maa det være saadanne Huse med deres Moselag mellem Tømmeret. Han opholdt sig derpaa ved flere enkelte Poster i Overslaget, som han fandt at være meget overdrevne.

Expeditionssekretær Kjerulf oplyste, at efter Loven af 1848 paalaa Opførelsen af Kvarantænebygninger mod søværts Smitte Staten og ikke Kommunen.

Raadmand Mastrup bemærkede hertil, at Staten anser sig at have opfyldt sin Forpligtelse ved at oprette Kvarantænebygninger i Kristiansand og Fredriksværn, hvortil den kan henvise mistænkelige Skibe. Ønsker Kommunen, for at sikre sig selv, saadanne Indretninger, da antog han, at den fik anskaffe sig dem selv; thi Staten vilde vistnok ikke gaa ind paa at gjøre det. Han holdt stærkt frem Vanskeligheden ved under Udbrudet af en Epidemi at skaffe hensigtsmæssige Lokaler. Herom havde man tilstrækkelig Erfaring fra 1867, da man forgjæves anstrængte sig for at finde et saadant.

Ordføreren holdt fremdeles paa Formandskabets Indstilling, og Politimester Michelet forsvarede atter Magistratens Forslag. (Forts.)

Et Telegram fra Tromsø til „Thjems Stiftsavis“ melder den 19de Novbr.: Storsildfisket ved Trondenæs er i Ophørende. Mangel paa Saltetønder. En Daler Baadfarmen. Masser udslippes af Noterne. Overordentlig Sildetyngde underland.

Arendals Bys Handelsflaade har i Løbet af de sidste Dage faaet en ikke ubetydelig Tilvæxt, idet der fra Chr. Stephansens Værft paa Svinodden er gaaet et stort Skib, Lorenzo, og fra Smith & Thommesens Værfter ikke mindre end 3 Fartøier paa Vandet. Dette sidste Forretningsfirma har, skriver „Vestl. Tid.“, i Løbet af de sidste Aar udviklet en ganske overordentlig Virksomhed ved sit Skibsbyggeri. I ganske faa Aar ere 7 Fartøier gaaede paa Vandet fra deres Værfter. Kjølen er allerede strakt til et større og et mindre Fartøi.

1ste Soirée for Kammermusik gaves igaar for aldeles fuldt Hus, et glædeligt Vidnesbyrd om, at disse udmærkede Koncerter omfattes med stigende Interesse af Publikum. En livlig Applaus blev ogsaa de dygtige Musikere tildel, og navnlig rev den Bethovenske Kvartet Tilhørerne ganske med sig. Kvartettens ypperlige Sammenspil er før bekjendt; men særlig bør udhæves det fine Foredrag, hvormed Andanten og den karakteristiske, af Liv sprudlende Finale blev spillet. Cherubinis Es-Dur-Kvartet er en storartet Komposition, hvorigjennem der gaar en eiendommelig vemodig Stemning, og Mozarts skjønne Kvintet, der vistnok fra før er de Fleste bekjendt, fulgtes ogsaa med levende Interesse.

Høstberetning for Søndre Bergenhus Amt af 18de ds.:

Hvad Høhøsten angaar, kan Aaret i Gjennemsnit regnes for et knapt Middelsaar. I Kvindherred og ytre Hardanger samt Røldal var Udbyttet over middels og i indre Søndhordland, Fitje og Sand middels, men i de øvrige Dele af Amtet under middels. Indbjergningen var god, naar alene fraregnes det senest nedslaaede Hø, hvis Indhøstning foregik under ugunstige Omstændigheder. Af Haa er høstet Lidet eller Intet. Derimod er Halmfoderet rigeligt, og, forsaavidt Kornet paa mange Steder maatte høstes, inden det var modent og medens Straaet endnu var grønt, tillige meget godt, hvorimod det vedholdende Regn under Indhøstningen ogsaa har skadet Halmfoderet. Vinteren har indfundet sig usædvanlig tidligt, og bliver den tillige streng og langvarig udover Vaaren, er der saaledes ikke liden Grund til at frygte for Fodermangel.

Kornavlen var i Vos og Røldal og langs Hardangerfjorden, saa langt ud som til og med Kvindherrrd, over middels, naar alene fraregnes en Del Fjeldgaarde, hvor Kornet ikke naaede Modenhed. Navnlig i Røldal og Vikør opgives Avlen endog at have været usædvanlig rig. I indre Søndhordland samt i Føyen, Sund og Fane ansættes Avlen i Gjennemsnit til middels, idet den ringere Kvalitet antages erstattet ved den større Mængde. I den øvrige Del af Amtet naar Avlen derimod ikke op til et Middelsaar. Paa Fjeldgaardene og langs Havet, hvor sent modnende Havre er saagodtsom den eneste Kornsæd, maatte nemlig Agrene skjæres, inden Kornet var modent, og da derhos vedholdende Regn i hei Grad nedslog Agrene og forsinkede Tørringen, saaledes at meget af det paa Stør optrukne Korn begyndte at gro, og endelig ikke liden Del af Kornet blev indkjørt i Laderne, forinden det endnu var bleven tørt, af Frygt for den i Midten af Oktober Maaned herskende Kulde og Storm, er en ikke ringe Del af Kornet let og paa flere Steder neppe engang tjenligt uden til Kreaturfoder.

Poteterne stode for en stor Del endnu i Jorden, da Kulden og strax derefter Sneen uventet indfandt sig. Derhos har den sædvanlige Potetessygdom, naar undtages Vos og indre Søndhordland, iaar vist sig mere ødelæggende end paa flere Aar, saaledes at Poteteshøsten i Gjennemsnit maa regnes ikke lidet under et Middelsaar. Over middels er Avlen ikke opgivet for andre Distrikter end Røldal, Vos, Ulvik, Føyen og Fane.

Den for Hardanger ikke uvigtige Dyrkning af Kaalrabi, Gulerødder og enkelte andre Rodfrugter har iaar givet et godt Udbytte. Det samme var ogsaa Tilfælde med Avlen af Kirsebær, ligesom Aaret for Kjærnefrugtens Vedkommende var — vistnok intet stort Aar — men dog heller intet slet Aar. Udenfor Hardanger kan Frugtavlen derimod ansees for paa det nærmeste mislykket.

Sæterbeiterne have været gode og Afdraatten af Kreaturene saaledes tilfredsstilende.

Brevportoen mellem Amerika og England vil forhaabentlig nu snart blive nedsat til 3 Pence for enkelt Brev, heder det fra Newyork under 6te ds. Den amerikanske Regjering har nemlig fremsat et Forslag herom for den engelske Regjering, og efter hvad det engelske Sendebud i Washington har meddelt, vil England gaa ind paa Forslaget.

Af de stemmeretssøgende Kvinder i Nordamerika forberedes i denne Tid et storartet Andragende til Kongressen om at Grundloven maa blive forandret saaledes, at Forskjellen mellem de to Kjøns Rettigheder udslettes af Valgretsbestemmelserne.

Hverving eller Udskrivning. Medens man fra et vist Hold hertillands i den senere Tid har begyndt i de stærkeste Udtryk at angribe Udskrivningssystemet i vort Hærvæsen, læser man fra England om Hvervingssystemets Forkastelighed. Det engelske Hærvæsens Grundonde, heder det, er Hvervingen; saa længe den bestaar, strømmer de største Udskud af Folket til i saadan Mængde, at skikkelige Folk vægrer sig fra at indtræde i Geledderne. Af de officielle Tabeller for 1868 fremgaar det, at Drukkenskab og Ulydighed har tiltaget i den engelske Arme. Af en Gjennemsnitsstyrke paa 150,508 Mand er ikke mindre end 26,612 bleve afstraffede, det vil sige over 13½ pCt.

Uhyre Falsknerier høre i Udlandet til Dagens Orden. Nylig berettedes om en Bande Falskmyntnere i Hannover. Nu berettes der fra Petersburg om et lignende Selskab, som har dannet sig til Udgivelse af falske Papirpenge i Rusland. Den russiske Regjering kom allerede i 1865 underveir hermed, og de anstillede Undersøgelser bragte for Lyset, at det havde til Formaal at underholde de polske Udvandrere og Svækkelse af det russiske Pengevæsen og Undergravelse af Krediten. Af enkelte af de Anklagedes Bekjendelser fremgaar det, at Selskabet er en Gren af de tidligere politiske Selskaber, som ere blevne bekjendte under Navn af „det unge Rusland“, „Land og Frihed“ og „den polske Centralkomite“. Fordetmeste blev, som det synes, de falske 50 og 10 Rubel-Sedler trykte i London. Mange af de Medskyldige har det lykkedes at flygte; de Fængsledes Antal skal dog beløbe sig til 24, hvoriblandt ogsaa Kvinder. Saavidt man ved, blev Fabrikationen i Udlandet ledet af en polsk Flygtning, en forhenværende russisk Officer.

Et Kjæmpeakvarium. Medens Engelskmændene ærgre sig over, at Franskmændene have taget Luven fra dem ved Suezkanalen, holde de paa at faa istand et Akvarium i Brigthon, som skal indtage samme Rang blandt Akvarierne, som Suezkanalen blandt Kanalerne. Et Aktieselskab opfører med Tilskud af 7000 £ fra Staden Brigthon en 700 Fod lang og 100 Fod bred Bygning, der skal rumme alskens Søplanter, Fiske og Søodyr. Aktiekapitalen er — 40,000 £.

Ogsaa en Suezfarer. For 2 Aar siden forærede et hamburgsk Handelshus, O'Swald & Ko., Sultanen af Zanzibar en meget smuk Dampbaad „Østens Stjerne“. Til at overbringe denne Foræring valgte Handelshuset en af sine Skippere ved Navn Thomsen, en dygtig og morsom Holsteiner, som nu er udnævnt til Admiral for den Dampflaade, Sultanen har skaffet sig fra Nordamerika. For Øieblikket befinder Admiralen med sin Sultan sig blandt de Berømtheder, som Suezkanalens Aabning har sammenkaldt i Ægypten.

Om den nys afdøde Menneskeven Peabody skriver Newyork Times: En af Peabodys Eiendommeligheder var den, at han aldrig vilde eie noget Hus. Han drog i det Hele liden Omsorg for sig selv, og ved de store Gjæstebud, han gav, nøiede han sig med en tarvelig Ret, medens hans Gjæster nød alskens Lækkerier. I London boede han paa et Kammer hos sin Ven Sir Sampson, hvor han ogsaa døde. Han levede altid stille og tilbagetrukkent, og lod sig sjelden bevæge til at raadspørge nogen Læge, og gjorde han det nogen Gang, fulgte han ikke deres Raad og gav Medicinen en god Dag. Den største Ærgrelse, man kunde gjøre ham, var at spørge til hans Hilse.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Stockholm, 23de Novbr.

Den svenske Fregat „Vanadis“ er bleven tilbage i Port Said og den norske Korvet „Nordstjernen“ er standset i Ismaila den 20de November, da Suezkanalen for dem endnu ikke er tilstrækkelig dyb.

Florents, 23de Novbr.

I sin Tale ved Kammernes Aabning opfordrer Lanza Partierne til Forsonlighed. — Lanza har overtaget Dannelsen af det nye Kabinet og der er de bedste Udsigter til at det vil lykkes.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa Vestkysten, hvor Vinden er sydlig til SOlig med Regn i Aalesund. Laveste Lufttryk i Bodø, høieste paa Østlandet, hvor Vinden er nordlig med Taage i Kristiania. Temperaturen er ganske lidt over Normalstand. — Udsigterne ere til roligt og noget koldere Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 24de November.

Holm fra Kløften, Flatstad fra Elverum, Dyring fra Hedemarken, Lærum fra Lillestrømmen, H. Wyken fra Hull, Feyer fra Ekersund, Sorenskr. Scherve fra Hamar, Forvalter Bissert fra Wermeland, Schabre fra Drammen, i Hotel Scandinavie.

læse. Olivia kunde ikke se hans Ansigt; thi han sad med Ryggen vendt mod hende. Han syntes ung, høi og smækker og havde et rigt, mørkebrunt Haar.

„Er den vakre Dame dernede Baronesse Lessen?“ spurgte Olivia.

Jægermesteren tog Kikkerten.

„Nei“, sagde han, „det er Frøken von Walde, Søster af Lindhofs Eier; hendes Ansigt er virkelig vakkert, som Du siger, men hendes Legeme har et stort Lyde — hun gaar paa Krykker.“

Fru Ferber sluttede sig nu til Gruppen ved Vinduet. Ogsaa hun saa gjennem Kikkerten og fandt den unge Dames Ansigt særdeles indtagende, idet hun deri særskilt beundrede dette Udtryk af Sjælsgodhed, som „forklarer Ansigtstrækkene“.

„Ja“, sagde Jægermesteren, „god og velgjørende skal hun ogsaa være. Da jeg flyttede hid, blev hun almindelig rost i hele Egnen. Men ogsaa i denne Henseende har Bladet betydeligt vendt sig siden Baronesse Lessen overtog Styrelsen i Huset. Siden den Tid giver man ikke de Fattige nogen Almisse, uden at man først har trakteret ham med Sparlagensprækener. Og ikke en Halvskilling til Hjælp, men vel spidse Fantord bliver den stakkels Nødlidendes Lod, om hvem det er bleven spurgt, at han hellere hører en Prædiken af Pastoren i Lindhof end i Slotskapellet, hvor en theologisk Kandidat — Baronessens Husprædikant — hver Søndag slynger Ild og Svovl og alle optænkelige Helvedeskvaler over de Ugudeliges Hoveder.“

„Saadanne Tvangsforanstaltninger er daarlige Midler til at gjenopvække den kristelige Sands blandt Folket“, mente Fru Ferber.

„De kvæler den ganske og aldeles, siger jeg, og føder blot Hykleri“, udbrød Jægermesteren. „Og hvilket Exempel de giver, disse Skinhellige! De læser bestandig i Bibelen om den kristelige Ydmyghed, og alligevel bliver de dagligmere og mere hovmodige og pukkende, ja de vil endogsaa indbilde os, at deres høivelbaarne Legemer er af et ganske andet Stof end deres ringere Brødre i Kristo. — Naar Du vil give en

Haven, hvor man igaar neppe kunde trænge frem to Skridt, forekom idag den unge Pige ganske forvandlet. Et anseeligt Stykke laa nu renset og viste Levningerne af vakre Anlæg. Paa en temmelig opryddet Vei, over hvilken de skræmte Firben ilede lynsnart afsted, kunde Olivia naa frem lige til den grønne Jordvold, som hun Dagen i Forveien havde seet paa Afstand. Paa begge Sider førte brede i Jorden indgravede Stentrapper op til et lavt Brystværn. Over dette kunde man se ind i Skoven og paa den Kant, hvor Træerne skilte sig noget fra hverandre, ogsaa ned i Dalen, hvor Jægermesterboligen med sit blaa Skifertag, fuldt besat med hvide Duer, smukt aftegnede sig mod det grønne Græs. Ved Foden af Volden og netop der, hvor Veien endte, fandtes et lidet Bassin, hvor en mosbegroet Overgestikkelse kastede en stærk, krystalklar Vandstraale i Veiret. To Lindetræer hvælvede sine Kroner over det pladskende Springvand og kastede sin behagelige Skygge over de spæde Forglemmigeier, som her skjød op af den fugtige Jord og omgav Bassinet med en mørkeblaa Ramme.

Ligeimod Volden laa Mellembygningen, som med sine aabne Vinduer og sin aabne Port havde et saa lyst og gjæstevenligt Udseende, at Olivia med Glæde overgav sig til Tanken om her at staa paa Hjemmets Grund. Hun saa ud over Haven og tænkte paa sine Barndomsaar og disse Øieblikke af uovervindelig Længsel, da hun under Forældrenes Spadserture pleiede at standse og titte ind i de fremmede Haver med Ansigtet trykket mod Havegjerdet. Hun havde seet lykkelige Børn tumle sig frit omkring paa Græsset derinde; de turde tage de udsprungne Roser mellem sine smaa Hænder og vederkvæge sig med deres Duft saa længe de vilde . . . Og hvilken Fryd maatte det ikke have været at skjule de smaa Legemer under en tæt Busk og sidde der saa ganske som voxne Folk i en Løvsal! Dengang havde hun blot næret Ønsker og Længsler. De lukkede Haveporte aabnedes aldrig for den lille Pige med det bønfaldende Blik, og dog skulde hun have været saa tilfreds, om man bare gjennem Grinden havde stukket nogle Blomster i hendes smaa Hænder.

Bekjendtgjørelser.

Skandias Contor

er flyttet til DHrr. Brødrene Thomsens Gaard (Kokkins forrige) i Toldbodgaden.

B. C. Antonisen.

Til en i længere Tid bestaaende Fabrikdrift, der aarligen har afkastet 15—20 pCt., ønskes en **Compagnon**, der kan indskyde 3 à 4000 Spd. Vedkommende maatte helst være en merkantilt dannet Mand, der selv kunde overtage Kontoret og de reisende Forretninger. Billet mrk. „1ste Januar" bedes nedlagt i Expeditionen.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Udvandrerens Veileder og Raadgiver.

Et Folkeskrift om

Staterne Minnesota, Jova, Nebraska, Kansas, Missouri, Texas og Sydstaterne; Agerdyrkning, Dyravl, Arbeidsfortjeneste, skandinaviske Nybygder m. m. samt Oplysninger om amerikanske Forhold, grundet paa egne og Andres fleraarige Erfaringer og nøiagtige Undersøgelser om, hvor og hvorved man lettest faar et sorgfrit Udkomme i Amerika;

ved

A. T. Boyesen,

forhen Premierleitnant i den norske Armee.

2det Oplag. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer.

Carl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Storm, G., Cand. philol. **Om den gamle norrøne Literatur.** Et Indlæg i Striden mellem Docent Grundtvig og den norske historiske Skole. 24 ß.

Alb. Cammermeyer,

Carl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Damehatte

af udmærket Kvalitet, fra **42** Skilling, og **Herrehatte** fra **96** Skill. samt nye **Former** realiseres fra Fabriken i Nedre Slotsgade 4.

N. M. Hansen.

P. J. Opsahl,

Smedemester.

Butik & Værksted

Grubbegaden No. 7.

Christiania.

Medaillebelønnet:

Stockholm 1866.

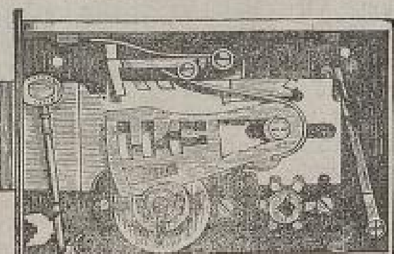

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

---

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder, }
Hollandsk do. } udsøgte Huder.
Vestlandsk do. }
Bindsaalelæder, }

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Som Hoved-Kommissionær for Norge er mig sendt til Forhandling og faaes i alle Landets Boglader:

Uffe Hjelm og Palle Løves

Bedrifter.

Af

Henrik Scharling.

Forfatter til „Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard".

2 Dele. 1 Spd. 111 ß.

Alb. Cammermeyer,

Carl Johans Gade 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Subskriptionsindbydelse

paa

En Physik af Dr. Otto Ule.

Undertegnede indbyder herved til Subskription paa en Oversættelse og Bearbeidelse af et physikalsk Verk af Dr. Otto Ule, betitlet „Hvorfor og Fordi". Bogen vil udkomme i tre Leveringer, hver Levering paa 64 Sider stort Oktavformat, og koste 48 Skilling eller 16 Skilling pr. Levering. Hele Verket udgjør saaledes omtrent 12 Ark eller 180 Sider og omhandler Naturlærens vigtigste Grundsætninger. Bogen bestaar af følgende Afsnit: a) **Om Legemernes Uigjennemtrængelighed,** b) **Porøsitet,** c) **Delbarhed,** d) **Kohæsion,** e) **Adhæsion,** f) **Haarrørskraft,** g) **Træghed,** h) **Elasticitet,** i) **Tyngdekraft,** k) **Tyngdepunkt,** l) **Faste Legemers Ligevægt og Bevægelse,** m) **Vædskers Ligevægt og Bevægelse,** n) **Gasformige Legemers Ligevægt og Bevægelse,** o) **Luftens Tryk og Tyngde,** p) **Luftens chemiske og fysiologiske Virkninger,** q) **Om Lyden,** r) **Om Varmen,** s) **Legemers Udvidelse ved Varme,** t) **Forandringer i Legemernes Agregationstilstand ved Varme,** u) **Om Lyset,** v) **Om Farverne,** x) **Om Magnetisme og Elektricitet.**

Stoffet er behandlet paa en letfattelig Maade og fremstillet i Spörgsmaal og Svar.

Professor H. Christie har anbefalet Bogen til Oversættelse og udtalt sig saaledes derom:

„Efter Anmodning har jeg gjennemseet en svensk Oversættelse af et Verk af Dr. Otto Ule, betitlet „Hvarför och Derför". Jeg har gjennemlæst de 10 første Sider og gjennembladet Resten og finder, at Stoffet er ganske vel samlet og behandlet. Jeg tror, at en Oversættelse i vort Sprog vilde kunne gjøre adskillig Nytte, især dersom alle Vægt- og Maalstørrelser omsættes til norsk Vægt og Maal.

Kristiania den 25de Oktober 1869.

H. Christie."

Med Hensyn til Bogens Udstyr, da vil den blive trykt med Typer som i den omsendte Plan, og Texten forsynet med 87 Tegninger i Træsnit. De, som tage 10 Exemplarer, faar det 11te frit. Subskription modtages i Kristiania i Larsens Bogtrykkeri, øvre Slotsgade No. 16.

Kristiania den 16de November 1869.

S. A. Ramsvig,

Skolelærer.

Tilsalgs.

Ny Portlands Cement, ildfast Steen og Leer

sælges hos *Carl Stephenson.*

Soda sælges billig hos *Carl Stephenson.*

Billigste Symaskiner.

Før Jul udsælges min Restbeholdning af de bedste og billigste Symaskiner til end yderligere nedsat Pris.

Reinert Birkeland,

Hjørnet af Kongens- og Raadhusgaden 24.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Sild og **Fisk** anbefales i Partier billig af **Bernt J. Olsen.**

Svensk Jern samt svenske og norske **Spiger** sælges til Fabrikpriser ved **Bernt J. Olsen.**

Alle brugelige Sorter **Tougværk** til Fabrikpriser hos **Bernt J. Olsen.**

Affalds-Tobak (Røgetobak) til 12 ß Pundet hos **Bernt J. Olsen.**

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

No. 36. **No. 36.**

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. „ do. „ Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste Haandmaskiner (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Medens Olivia stod oppe paa Volden, viste Jægermesteren sig i et af de øvre Vinduer i Mellembygningen. Da han fik Øie paa den unge Pige, hvis fine Skikkelse stod lænet mod Brystværnet med Hovedet vendt mod Haven, medens hun tankefuldt saa frem for sig, bredte der sig et umiskjendeligt Udtryk af Velbehag og stille Glæde over hans Ansigt.

Ogsaa Olivia blev snart var Onkelen, nikkede glad til ham og skyndte sig opad Trappen bort til Huset. Lille Ernst sprang imod hende fra Salen, og leende løftede hun ham op i sine Arme.

Efter den Lilles egen Fortælling havde han allerede udrettet utrolig meget. Han havde baaret Mursten til Mureren, som byggede Skorstenen, han havde hjulpet Mamma at viske Sengklæderne og paastod med megen Stolthed, at Herrerne og Damerne omkring Væggene saa meget vakrere og venligere ud efterat han havde børstet af deres Ansigter. Han slyngede sine Arme om Søsterens Hals, medens hun bar ham op over Trappen, og han blev aldrig træt af at forsikre, at han fandt det tusinde Gange smukkere her end i Berlin.

Jægermesteren tog imod Olivia i Forværelset. Han gav hende neppe Tid til at hilse paa Forældrene, førend han uden at sige et Ord førte hende ind i Værelset med Gobelinstapeterne. Hvilken Forandring! Det grønne Bolværk foran Vinduet var forsvundet og udenfor paa den anden Side af den ydre Mur udvidede Skogen sig og gav fri Oversigt over en Dal, der forekom Olivia skjøn som et Paradis.

„Der ligger Lindhof", sagde Jægermesteren og pegte paa en temmelig stor Bygning i italiensk Stil, der hævede sig tæt ved Foden af Bjerget, hvorpaa Gnadeck laa; „og her har jeg bragt med til Dig noget, som strax bringer Dig nærmere hen til hvert Træ deroppe paa Bjerget og hvert Græsstraa dernede paa Engen", vedblev han og holdt en god Kikkert foran den unge Piges Øine.

De vældige, dystre Bjerge traadte strax tydeligere frem, idet de hævede sine Granitisser over Skogen, medens hist og her et ensomt Træ strakte sig mod Himlen fra deres yderste Toppe. Bag de nærmeste Klipper optaarnede sig endeløse,

skogbevoxede Bjergrygge i en blaa Halvtaage, og fra en fjerntliggende mørk Dal, som ved en dyb Indskjæring skilte to Bjergjetter fra hinanden, dukkede to spidse gotiske Taarne utydeligt frem. En liden Flod, en af Popler omgiven Landevei og nogle vakre Landsbyer gav Dalens Baggrund Liv, medens Forgrunden blev optaget af Slottet Lindhof med sit storartede Parkanlæg. Under Slottets Vinduer udbredte sig en vid Flade af kortskaaret Græs, og over dette laa smaa, eiendommeligt formede Blomsterrabatter strøede om i lysende Farvepragt. Olivias Blik svævede hurtigt derover og fordybede sig derefter i det mystiske Mørke i en Allee af prægtige Lindetræer, som hvælvede sine tætte Kroner over de brune Stammer, medens nogle af de lavere og tunge Grene uhindret slæbte sine brede Blade i Sandet. Nu og da strakte en Svane nysgjerrig sin hvide Hals frem mellem Skyggerne i Alleen og stænkede et gnistrende Regn over de gamle Stenmure, ved hvis Fod laa en liden, klar Indsø, som i dette Øieblik saa temmelig trist ud; thi en skydækket Himmel afspeilede sig paa dens Overflade.

Hidtil havde Olivia ladet Kikkerten ile rastløs fra den ene Gjenstand til den anden; men paa engang søgte hun et fast Holdepunkt for den; hun havde nemlig gjort en Opdagelse, som i høieste Grad fængslede hendes Interesse.

Under det sidste Træ i Alleen stod en Hvilebænk, og paa denne laa en ung Dame. Hun ludede det vakre Hoved tilbage, saa at en Del af det lange kastaniebrune Haar faldt ned over Puden. Under Skoningen af den lange hvide Musselinskjole, der bedækkede hende lige op til Halsen, viste sig to smaa Fødder i guldglindsende Saffiansko.

Mellem de fine men til Gjennemsigtighed magre Hænder holdt hun nogle Aurikler, som hun tankeløst svingede frem og tilbage. Blot de tynde Læber farvedes af en svag Rødme, medens hendes Ansigt var saa blegt, at man skulde have følt sig fristet til at tro, at hun savnede al Livsvarme, hvis ikke de blaa Øine havde lyst med et Udtryk, som virkelig var underbart. Disse Øine var med dette Udtryk fæstede paa Ansigtet af en Mand, som sad ligeoverfor hende og syntes at

---

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 275. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 25de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Honefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kristiania, 25de November 1869.

Ved Valgene i Paris ere Rochefort, Cremieux og Arago valgte i 1ste, 3die og 8de Kreds. I 4de Kreds maa der skrides til fornyet Afstemning. Pouyer-Overtier er altsaa falden igjennem.

Ismailia, den 18de. Igaaraftes gav Lesseps en Fest for Medlemmerne af Handelskongressen, Handelskamrene og Suezkanalens Bestyrere. Han holdt ved denne Leilighed en Tale, hvori han gjorde gjældende, at der til en lykkelig Udvikling af det nu fuldførte Værk kræpedes en ordentlig Retspleie; thi de forskjellige Jurisdiktioner, som bestod i Ægypten, bevirkede, at der saagodtsom ingen Retspleie fandtes. En stor Del af Kompagniets Midler lammedes ved den nuværende Tilstand. Den ægyptiske Regjering var villig til at indføre Reformer i Overensstemmelse med Magterne; men han maatte til sin Beklagelse sige, at den franske Regjering gjorde den stærkeste Modstand imod disse Reformer, der vare saa nødvendige for Kompagniet, for de Fremmede og de Indfødte. Kompagniets Bestyrelsesraad havde besluttet at tilstille den franske Regjering et Andragende, hvori det bad den om ikke at modsætte sig den ægyptiske Regjerings Plan, der vilde give Alle gjensidige Garantier. Lesseps tilføiede, at Medlemmerne af Kongressen allerede havde udtalt sig for Planen, og han havde samlet dem tilligemed de øvrige Medlemmer af Handelskamrene for at give Andragendet større Eftertryk, idet de tilstedeværende Medlemmer, som Alle vare interesserede i Handelens Udvikling og Sikkerhed, sluttede sig til den. Denne Tale modtoges med enstemmigt Bifald. Præsidenten for det østerrigske Lloyd svarede, at han vilde støtte Andragendet.

I Italien har der i de sidste Dage hersket stor Glæde over Kong Victor Emanuels Helbredelse og Prinsen af Neapels Fødsel. Utallige ere de Vidnesbyrd, som Kongen har modtaget paa Deltagelse, og de hertil svarende Udtalelser i den italienske Presse gjøre Indtrykket af at være dybt følte. Victor Emanuel har paa en Maade oplevet sin Apotheose; han har kunnet forvisse sig om, hvor inderlig Folket er knyttet til ham, og at der ikke er Spor tilbage af den overfladiske Misstemning, som Ultrapartiet søgte at vække imod ham, da han i et skjæbnesvangert Dieblik endnu engang frelste Italiens Sag ved en ligesaa klog som redelig Politik.

Kong Leopold af Belgien er i England bleven modtagen med al den bebudede Glands. En Adresse skulde overleveres ham den 25de. Samme Dag tilstille sandsynligvis alle Cheferne for de frivillige Korpser i England Kong Leopold en af dem vedtagen Adresse. Endelig berettes, at Londons City vil give Kongen Diplom som Æresborger.

Et Münchener-Telegram af 20de ds. til „Hamb. Korr." meddeler, at man næsten med Sikkerhed kan vente en ultramontan Majoritet i det nye bayerske Kammer.

Det gammelrussiske Parti synes nu at ville udstrække sine Russifikations-Bestræbelser ogsaa til Finland. I den sidste Tid forsøger man i Skolerne at indføre Forordninger, som skulle styrke den russiske Religion og det „russiske Sprog. Man vil forøge Timerne i Russisk til det Dobbelte, ved Borgerskolerne og Gymnasierne skal der udelukkende ansættes Russere i Historie, Geografi, Mathematik og Naturvidenskaber, Universitetet i Helsingfors skal staa under et russisk Kuratorium, og Afhandlingerne om de akademiske Grader tænker man at forlange strevet paa Russisk. (Köln. Zeit.)

Ogsaa Irland har eller søger sine Rochefort'er og Pyat'er. Ved Valgbevægelsen i Waterford, hvor der gaar livligt til, have Fenierne formeret Kandidaternes Antal med den for Tiden fængslede Kaptein Mackay. Valgopraabet er affattet i de mest høitravende Udtryk. „Det anker over Jagten efter Embeder og Bestillinger, beklager at det irske Folk er saa dybt sunket, at den største Del af Grundbesiddelser befinde sig i cromwellske Eventyreres Hænder og gaar en Forvandling til Fæbeiter imod, at Irlands skjækeste og bedste Sønner smægte i engelske Fængsler, og slutter med følgende Ord: „O, naar den Almægtige ikke havde givet Waterfords Indvaanere Daarskab i Panden og Feighed i Hjertet, naar de ikke vare beslægtede med Æslet, som lader sig paalægge enhver Byrde, eller Stenene lige og følesløse mod enhver Krænkelse, saa vilde de paa denne Dag have Øie for Stillingen. De vilde erindre den Holdning, som Regjeringen har indtaget ligeoverfor de politiske Fanger, og den haanlige Tilbagevisning, hvormed Gladstone's „liberale" Regjering svarede paa de over hele Irland høit udtalte Bønner om deres Frigivelse. Saa stemmer da for Mackay! Vistnok kommer han neppe til at indaande Pandæmoniums kvælende Athmosfære. Den engelske Lovgivning vil ikke tillade ham i Underhuset at fremtræde som Kjæmper for vor Ret, men ikke desmindre vil Valget lade ham og Eder fremtræde i det rette Lys for Verden, den ridderlige Mackay og de uafhængige Vælgere ligeoverfor den fremmede Regjering."

Jernbanelaanet. Endnu Kl. 6 i Aften, da Bladet lægges under Pressen, er Intet afgjort med Hensyn til Jernbanelaanet. Der er indkommet en Mængde Anbudssedler, hvoraf dog antageligen de fleste paa Smaabeløb.

Befordringer. Under 20de dennes har det naadigst behaget H. M. Kongen at udnævne: Universitets-Stipendiat, Kand. philol. L. Daae til Universitets-Bibliothekar; forhenværende Statsraad C. Birch-Reichenwald, Stk. St. O. O. og N. O., til Sorenskriver i Akers Sorenskriveri; Distriktslæge i Lurø Distrikt i Nordlands Amt O. C. C. Eger til Distriktslæge i Øst-Lofotens Distrikt i samme Amt; Kaptein-Løitnant i Marinen C. O. Petersen til Postmester i Sarpsborg; Sekondløitnant ved Norske Jægerkorps, surnumeræer Sekondløitnant i 2den Akershusske Infanteri-Brigade P. J. Krefting til Premierløitnant i bemelte Brigade; Sekondløitnant i Throndhjemske Infanteri-Brigade C. Falsen til Premierløitnant i Brigaden; Sekondløitnant i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade A. J. Sooth ansat som Sekondløitnant ved Norske Jægerkorps og som Følge deraf i Henhold til Kgl. Resol. af 8de December 1866 Post II, Litr. a, Punkt 3, stillet surnumeræer i Brigaden med Behold af havende Officers-Anciennetet; Sekondløitnant i Kristianssandske Infanteri-Brigade C. A. Krefting forsat til Sekondløitnant i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade med Behold af havende Officers-Anciennetet af 12te August 1868; surnumeræer Sekondløitnant i Throndhjemske Infanteri-Brigade A. A. Balchen til virkelig Sekosdløitnant i samme Brigade med Behold af havende Officers-Anciennetet af 13de August 1868, og surnumeræer Sekondløitnant i 1ste Akershusske Infanteri-Brigade K. K. A. Olsen til virkelig Sekondløitnant i Kristianssandske Infanteri-Brigade med Behold af havende Officers-Anciennetet af 16de August 1868.

Under 20de ds. er Sognepræst til Bø Præstegjeld C. F. Daae naadigst meddelt Bestalling som valgt Provst i Vesteraalens Provsti i Tromsø Stift.

Under 20de ds. er Efternævnte ifølge Ansøgning meddelte Afsked i Naade: Sognepræst til Løitens Peæstegjeld under Hedemarkens Provsti i Hamars Stift J. M. Hansteen fra 1ste Januar 1870 med en aarlig Pension af 600 Spd.; Sognepræst til Ramnæs Præstegjæld under Søndre Jarlsbergs Provsti i Kristiania Stift H. M. T. Esmark fra 1ste Januar 1870 med en aarlig Pension af 500 Spd.; Sognepræst i Rollag Præstegjeld under Kongsbergs Provsti i Kristiania Stift C. B. Stoltenberg fra 1ste Mai 1870 med en aarlig Pension af 500 Spd.; Sorenskriver i Inderøens Sorenskriaeri B. O. Anker fra Udgangen af Mai Maaned 1870 med en aarlig Pension af 350 Spd.

Under 20de ds. er Handlende C. E. Gerner naadigst anerkjendt som Konsularagent for det Nordtyske Forbund i Moss.

Under 20de ds. ds. er Sognepræst i Hevne Præstegjeld under Fossens Provsti i Throndhjems Stift J. C. Gunnerus naadigst befalet suspenderet fra sit Embede og sat under Tiltale for vedholdende Negtelse af, paa Forlangende og uagtet erholdt Paalæg, at udføre Daabshandlingen efter den ved Forordningen af 7de Mai 1783 anordnede Formular.

Under 20de ds. har det naadigst behaget H. M. Kongen, i Anledning af Statsraad Riddervolds femtiaarige Embeds-Jubilæum og som en yderligere Anerkjendelse af hans lange og fortjenstfulde offentlige Virksomhed at benaade ham med Medaillen far Borgerdaad i Guld.

Følgende ere udnævnte til norske og svenske Vicekonsuler: I Alexandrette under Konsulatet i Smyrna, David Sombroso. I Purmerende under Generalkonsulatet i Amsterdam, H. Smith.

Kristofer Bruuns Folkehøiskole i Sell i Gudbrandsdalen kommer ifølge Privatefterretninger muligens til næste Aar at flyttes til Gausdal, da „Gausdal Folkesamlag" i Forening med Skolekommissionen og vedkommende Præster indtrængende skulle have anmodet Bruun derom. Fra Gausdal har i de sidste 2 Aar ikke mindre end nogle og tyve Gutter besøgt Bruuns Folkehøiskole, medens Tilstrømningen har været forholdsvis mindre fra den nordligere Del af Gudbrandsdalen.

Solmaskine. I 3die Hefte af Tidsskriftet „Theori og Praxis" meddeles efter Louis Figuier nogle Oplysninger om en i Frankrige opfunden Solvarmemaskine. Kort efterat John Ericsons Opfindelse var bleven bekjendt, erfarede man, at en H. Moucbot i længere Tid havde været sysselsat med at løse et lignende Problem, og at han i Januar Maaned d. A. havde meddelt det franske Videnskabsakademi Resultaterne af sin Forskning. Allerede i 1861 havde han faaet Patent paa en „Solvarmebeholder". I 1864 konstruerede han en liden Kjedel, som ophedet ved Solen udviklede en betydelig Kvantitet Damp. I 1866 forevisté han for Keiseren et saadant Apparat, ved Hjælp af hvilket en liden Dampmaskine arbeidede. Siden har han forsøgt Apparatet i andre Retninger. Saaledes har det lykkes ham at koge Kjød, destillere osv.

Om Bjørnstjerne Bjørnsons „En glad Gut", der som forleden Dag meddelt er oversat paa Engelsk under Titelen „Ovind" af Sivert og Elisabeth Hjerleid i London, udtaler et os tilstillet engelsk Blad sig i de mest rosende Udtryk. Anmelderen meddeler flere Brudstykker

---

Torturhistorier fra det kongelige Theater i Stockholm.

(Af Jo Jo.)

„Ja, mine Herrer, I sidder her og brouter med Eders storartede Reiseminder, med Eders Besøg i „Inkvisitionens Marterpaladser" i Spanien og Italien, med den „Hemmelige Domstols" Torturredskaber i de underjordiske Kammere i Sydtyskland osv.; men tror I ikke, mine Herrer, at der findes Tortur paa nærmere Hold, Tortur i det daglige Liv, Tortur under kjedelige Forelæsninger, eviglange Gjæstebud, elendige Theaterforestillinger, musikalske Soiréer m. m., tror I ikke, mine Herrer, at der findes Dieblikke af de mest forfærdelige Helvedespinsler for Skuespillerne, medens Publikum gjennem Theaterkikkerten kun ser deres udvortes smilende Ansigt! Tillad, at jeg løfter det sorte Forhæng og indfører mine Herrer i Bøddelkammeret. Nu tror I kanske, at her skal disses op med Historier om Theaterintriger og Kabaler og slige mere eller mindre pirrende smaa Skandalhistorier. Feilskudt, mine Herrer! Her skal tales om Kjendsgjerninger, om Dieblikke af legemlige og sjælelige Pinsler, som det kongelige Theaters Skuespillere virkelig har op — og gjennem — og overlevet. Lad os begynde med Historien om en Flue, siden kommer vi tidsnok til Historien om to Knappenaale, for derpaa for denne Gang at slutte med Historien om et Par Støvler.

Den yndede Skuespiller X — jeg kalder ham X for ikke at støde andre yndede Skuespillere — spillede for nogle Aar siden Helterollen „Axel" i Oehlenschlägers „Axel og Valborg". — Han har selv fortalt mig, at han var særdeles vel tilfreds med sit Dødsfald, han laa der falden saaledes, som Skjønhedens og Plastikens Love fordrer det, en værdig Model for en Billedhugger og Gjenstand for Valborgs hjerteskjærende Veklager. Tilslut afgaar ogsaa Valborg ved Døden, som mine Herrer ved, og der gaar endnu noget for sig, medens de Elskende herligt grupperede ligger Lig paa Scenen; dette noget — tilgiv mig, o Oehlenschlägers Skygge, men jeg har ikke seet eller læst din Tragedie paa 15 Aar — bliver imidlertid temmelig langdrygt, og det behager en Flue at tage sig en liden Aftenspadsertur paa Axels Læber, medens den nu og da hviler sig i hans Mundvige, for paa vanlig Fluevis at vaske sine Hænder og kjæmme sit Haar. Dette synes nu at være en uskyldig Bagatel, men jeg be'r mine Herrer bare lægge sig i den døde Axels Sted.

„Forgjæves — saa fortæller X endnu — forsøgte jeg at blæse ganske let, for at jage paa Dør det forbistrede Kræk, som foraarsagede en saadan Kløe paa mine Læber, at kun den kan gjøre sig et Begreb derom, som maa ligge død og ikke faar Lov til at røre en Muskel; men min Forfølgerske bytter kun Fodfæste. Jeg ønskede mig dybt ned i Theatrets Kjældere. Forgjæves! — Jeg ønskede, at mine kvalte Forbandelser maatte kunne forvandle sig til Fluegift. De blev kun „Livselixir" for min lille Plageaand. Endelig lykkedes det mig med et Vindstød fra mine Læber saa stærkt, som det gik an, for at ikke Publikum skulde mærke noget, at befri mig fra Vidunderet — ak! men blot for et halvt Sekund — thi jeg havde blæst min Ulykke lukt ind i mit ene Næsebor. Nu blev der en Strid paa Liv og Død. Hvert Dieblik var jeg nær ved at bukke under og nyse. Men et nysende Lig i Slutningsscenen af en Tragedie? Jeg skulde have givet hele min Aarsløn for blot et tiendedels Minut at kunne disponere over Manden i Eventyret, som kunde sætte Kværne igang ved at puste gjennem Næsen. Min Flue var utrættelig. Til al Ulykke havde Valborg med halvlukket Øie bemærket min skjæbnesvangre Stilling og begyndte nu at rykkes af krampagtig Lyst til at le. Axel nyse og Valborg le efter Døden! Oehlenschläger! Du ved ikke, hvor vi begge kjæmpede for at redde din Ære.

Endelig efter en evig lang Venten faldt Teppet; men det var endnu en Alen fra Gulvet, da mine Kræfter svigtede mig, og en vældig

af Fortællingen og knytter til ethvert sine Bemærkninger om Fremstillingens henrivende Simpelhed, Kraft og poetiske Harmoni, og udtaler til Slutning det Haab, at Oversætterne, som tilforn er det engelske Publikum bekjendte, ikke vil lade det blive ved dette ene Værk, men snart ogsaa meddele mere af samme Forfatter.

Præsten Lammers har ifølge Mgbl. fra Dresden meldt, at Skiens Korrespondentens Meddelelse om hans forestaaende Reise til det store Kirke-Koncilium i Rom er urigtig.

Theatret i Møllergaden er nu bortleiet til Direktør Hermann fra 1ste Januar 1870 for en aarlig Leie af 1400 Spd. Bygningen skal fra Eiernes Side overleveres i fuld brugbar Stand, og Reparationerne drives derfor nu med Klem.

Opgaver ved juridisk Examen den 23de November. No. 7. Af Fædrelandets offentlige Ret: „Om Kongens Myndighed med Hensyn til Skatter og Afgifter." No. 8. Af Indledningen: „Paa hvilke Maader kunne Love træde ud af Kraft?"

Opgave No. 4 ved den skriftlige Del af theologisk Embedsexamen: „Hvad er det, at være under Loven?"

Uddrag af Prof. Auberts Foredrag i det kirkelige Møde i Missionshuset Tirsdag den 23de Novbr.:

Siden 1857 er der fremkommen forskjellige Forslag til Forandring af Grundlovens § 92, ligesom der ogsaa nu foreligger to nye til Behandling paa førstkommende Storthing. Alle disse Forslag have stemt overens deri, at det skulde tillades Lovgivningsmagten at fastsætte ved almindelig Lov, at Embedsmænd ikke nødvendigvis skulle bekjende sig til Statskirken. Herved vil vindes, at den lovgivende Magt paa en lettere og hurtigere Maade kunde tillade visse Klasser Embedsmænd at staa udenfor Statskirken, nemlig ved almindelig privat Lov, medens et Grundlovsbud som bekjendtaltid maa foreslaaes paa et foregaaende Storthing, maa behandles i samlet Storthing, maa antages ordlydende, og udfordrer Totrediedele af Stemmerne.

Taleren udviklede derpaa i 5 Punkter, hvad der var fremført for og mod Forandringen.

1. For Forandringen siges: Grundlovens § 92 er en Krænkelse af Religionsfriheden og en Uretfærdighed. Thi ethvert Menneske maa have Ret til uden Hinder at vælge sin Religion og Tro: enhver Tvang er imod Troens eget Væsen. § 92 er en Uretfærdighed mod Dissenterne, som siden Dissenterloven af 1845 ere blevne agtede som norske Borgere, og derfor ikke bør udelukkes fra Statens Embeder, hvortil de kan være lige dygtige uanseet sin Tro. Herimod have Modstanderne af Forandringen indvendt, at ogsaa efter den foreslaaede Forandring vil man ligefuldt kunne paavise uberettiget Religionstvang, da ikke alle Embeder vil blive frie; der bliver saaledes i ethvert Fald kun en Gradsforskjel mellem det nuværende Forhold og det foreslaaede. Forresten er det ikke rigtigt at tale om Religionstvang her, da Dissenterne i Forveien vide, at de ikke kunne blive Embedsmænd; alt Andet kunne de blive med al ønskelig Frihed, saa her ingen Uretfærdighed begaaes, især naar tages Hensyn til deres forholdsmæssige lille Antal her i Landet.

2. Til Forsvar for Forandringen siges fremdeles: At vi have en Statskirke, gjør det ikke nødvendigt, at Statens Embedsmænd tilhøre den. Thi mange Embedsmænd staa i deres Embedsførelse i intetsomhelst Forhold til Kirken, og det kan ikke indsees, hvorfor disse mere bør høre til Statskirken end de mange Bestillingsmænd, som alle kunne vælges af Dissenter og hvoraf flere staa i et nærmere Forhold til Kirken og i deres Stilling kunne øve en større Indflydelse paa Almuen. Tvangen bør ikke opretholdes uden Nødvendighed; den gaar da videre, end det kræves for Diemedets Skyld, og det bør aldrig nogen Tvang gjøre. Det er heller ingen Fare for at mange Dissentere ville komme i Embede, om Grundloven forandres; idetmindste vil det ligge i Lovgivningens Magt at hindre det. Andre Landes Exempel, vise desuden, at Statskirken kan bestaa, om ikke alle Embedsmænd høre til den. Det beror paa en Sammenblanding af Stat og Kirke, naar der paastaaes, at alle Embedsmænd skal høre til den. Forslagets Modstandere bemærke herimod, at Grundlovens § 92 er ligefrem Konsekvens af § 2 og 4. Skal Kongen hævde den offentlige Religion, maa han gjøre det ved sine Embedsmænd. Begynder man at løsne Baandet her, vil man let komme til at gaa forvidt; Grændsen er vanskelig at sætte. Selv om Bestillingsmænd ere fri i dette Stykke, er det ikke urimeligt, at Embedsmændene ere bundne, da de ved sin større Dannelse og aandelige Overlegenhed kunne øve større Indflydelse paa Almuen.

3. Modstanderne af Grundlovsforandringen have endvidere sagt: Den evangelisk-lutherske Religion er Statens Religion, og Staten maa heri kræve Enighed af sine Embedsmænd. Religionen er det Høieste baade for den Enkelte og for Staten; Staten maa i al sin Gjerning gjennemtrænges af Religionen som den Enkelte. Det strider mod Religionens Hellighed, at Staten stundom udnævner nogle Embedsmænd, som hører til Religionen, stundom andre, som ikke gjøre det. Herimod har Forandringens Forsvarere indvendt: Statens Fordring, at Embedsmænd skulle bekjende sig til Statens Religion, er en Miskjendelse af Religionens Væsen. Den hele Fordring om Bekjendelse paa Statens Religion er kun et Skin, et Selvbedrag; man opnaar kun en ydre Tilslutning til Bekjendelsen; men Tvangen er aldrig istand til at skabe Tro. Og en troende Dissenter er dog en bedre Kristen og bedre Embedsmand end en vantro Lutheraner.

4. Forandringens Modstandere sige: Statskirken trænger Embedsmænd som et Værn. Først naar Kirken havde vundet større indre Styrke og Frihed, kunde den være sit eget Værge, og man kunde da tillade Embedsmændene at træde ud af den. Men nu er den afhængig af Staten og trænger Hjælp af dens Embedsmænd. Blev nu en Dissenter Embedsmand, vilde hans Indflydelse og hans Exempel drage mange med sig, og en større Partistrid vilde fremkaldes. Herimod indvendes, at Statskirken ikke trænger dette Værn, det er kun til Skade for Kirken. Dette sees af Kirkens Historie. De mange Tvangsbud, som vor Lovgivning har havt til Fordel for Kirken, have kun virket til den lange Død, som var i vor Kirke. Med Frihed kommer Liv, og Partistriden bør man ikke frygte; thi den er netop styrkende og rensende for Kirken.

5. Modstanderne af Grundlovsforslaget have endelig sagt: En saadan Grundlovsforandring vilde svække Almuens Tro paa den lutherske Religion og dens Tillid til Statskirken. Den blotte Forandring af en saadan Bestemmelse vilde opvække Tvivl og Bekymring hos Almuen, og end mere dens Følger, naar virkelig Mænd af en anden Tro bleve udnævnte til Embedsmænd. Følgen vilde blive Indifferentisme og Ligegyldighed. At vække Forargelse blandt de Svage i Menigheden bør mest af Alt undgaaes. Hertil have Forsvarerne af Forandringen svaret, at den virkelige Tro ikke spørger efter, hvad den eller den Embedsmand tror. Enhver Grund til Forargelse vil bortfalde, naar Almuen oplyses om Forandringens sande Grund.

Efter dette Foredrag opfordrede Dirigenten de Tilstedeværende til at ytre sig, og bad om, at man især vilde holde sig til, hvad Kirkens Tarv i og for sig krævede, og saavidt muligt holde borte Statens Tarv og Nutidens Fordringer. En Taler*) ytrede sig imod Forandringen; han troede ikke Kirken følte nogen Trang dertil. Den evangelisk lutherske Religion var anerkjendt som det bedste Udtryk for den kristelige Sandhed, derfor burde man ogsaa saameget som muligt værne om den og ikke give efter for Tidsaanden, som altid vil kræve større og større Frihed til Skade for Kirken og til Fordel for Dissentere. Desuden skal Kirken med Kjærlighed tage Hensyn til de svage og ubefæstede Lemmer af Kirkesamfundet; disse trænger Overbærenhed og ville tage Forargelse og Anstød af den foreslaaede Forandring. Et Bud kan vel ikke skabe Tro; men det ligger i den menneskelige Natur, at den gjerne vil lade sig lede af en høiere Myndighed. To Talere udtalte sig derpaa i længere Foredrag for Forandringen. Den første ytrede: Hvis der skulde være nogen Mening i, at en Fordring om Bekjendelse stilles til Embedsmænd, saa maa der dog være noget i deres Embede, som sætter dem i Forhold til Kirken (f. Ex. Dommere, Amtmænd). Er ikke dette Tilfældet, men det er blot verdslige Grunde, som har dikteret Fordringen, saa er den hele Bestemmelse meningsløs og principløs. Den vil for Embedsmanden selv være til Forargelse og Anstød, og binde ham i hans egen oprigtige Sandhedssøgen. Bevidstheden om, at hans verdslige Stilling afhænger af hans Overensstemmelse med den offentlige Religion, vil bevirke, at han afviser enhver Tvivl, idet han vil frygte for, at enhver alvorlig Granskning af Kirkens Tro vil føre til et andet Resultat. Tvangsbaandet vil i dette Tilfælde virke Indifferentisme og Vantro. Ogsaa den Embedsmand, der er fast overbevist om den lutherske Kirkes Sandhed, vil under den nuværende Tvang mangle den glade Bevidsthed om, at det ikke er de verdslige Interesser, som binder ham til Kirken. Jo større Oprigtigheden er, desto nærmere ligger Anledningen til Tvivl om sin egen Uafhængighed af verdslige Fordele. — I vore Tider, hvor flere Studerende ikke høre til den lutherske Kirke, vil Baandet kunne tænkes at udestænge Muligheden for at drage Oprigtige ind i Kirken, idet altid en Overgang vil have Skin af, at Hensynet er verdslige Interesser. Tvangsbaandet er altsaa et Baand paa den frie kirkelige Udvikling og bør derfor fjernes. — Den anden Taler gik ud fra Kirkens Væsen. Kirken er en Samling af Troende, der med Frihed personligt have sluttet sig til den; at ville fremkalde Tro ved Tvang er altsaa en Modsigelse; der opnaaes alene en udvortes Bekjendelse. Den Frihed, som Dissentere fordre og have opnaaet indenfor vort Kirkesamfund, maa ogsaa denne Kirke selv kunne gjøre Fordring paa. Statskirken har vistnok sine Lyssider; Kirkens Herre er ogsaa med Kirken under Formynderskabet; det Gode ved den er, at den sætter saamange under Ordets Tugt. — Men Skyggesiderne ere dog større; Kirken har faaet et andet Værn end Herren. Statskirken savner de Sporer, som Kampen giver, og de Frugter, som følger af en ecclesia pressa, en Kirke under Forfølgelse. Taleren tror derfor ikke, at Kirkens Tarv kræver Opretholdelsen af § 92, men at dens Tarv vil tjenes, hvis den ydre Styrelse betydelig reduceres. Han frygter ikke meget Embedsmændenes Indflydelse paa den ubefæstede Mængde; i ethvert Fald er en aaben Fiende bedre end en skjult. Taleren kan heller ikke indse, at Statens Tarv skulde kræve Opretholdelsen af Grl.s § 92. Statens Maal er at udvikle alt godt, alt som kan fremme den sande Humanitet, den sande Ideens Udvikling. Naar Staten dertil har anerkjendt Kristendommen og den lutherske Religion som det bedste Middel dertil, saa er det saa langt fra, at den opnaar sit Formaal ved Tvangsbestemmelser, at den derved netop fjerner sig derfra. Staten rammer netop sit Tarv ved Religionsfrihed, ved Kirkens fri Udfoldelse af sine Kræfter og Gaver. Tvangen med sit Lokkemiddel i Embedet og Trusler om Affættelse virker jo Ligegyldighed og Uvillie, altsaa det Modsatte af Statens Maal. Hvad nu endelig angaar den befrygtede skadelige Indflydelse af denne Forandring paa Almuen, saa troede Taleren, at den ikke var farlig. Det er vistnok Skyldighed, at skaane Almuen for Alt, hvad der kan forarge; dette er Kjærlighedens Bud. Men Modstanden mod Forandringen kommer ikke saameget fra den virkelig troende Del af Folket, som fra de Indifferente, fra dem, der netop ville have Kristendommen fra Livet, som frygte den Uro og Splid, der vil blive Forandringens Følge. Men disse Rystelser vil netop vække Liv og fremme det virkelige Liv.

Da Tiden nu var saa langt fremskreden, sluttedes Forhandlingerne, der som igaar meddelt fortsættes næste Tirsdag Kl. 7.

*) Dirigenten udtalte Ønsket om, at Navnene paa dem, der deltoge i Diskussionen, ikke offentliggjordes, da han i andet Fald frygtede for, at flere vilde faa mindre Mod til at udtale sig.

Møde af Kristiania Byes Formænd og Repræsentanter. (Slutn. fra Gaarsbl.)

Bankchef Frølich vilde ikke være med at bære Ansvaret for at Lazarethet ikke kom istand. Han kunde ikke forstaa sig paa Brandt, der selv erklærer sig at være usagkyndig og dog drister sig til at angribe Sagkyndigheden.

Løkke og Lambrechts talte ligeledes for Magistratens Indstilling. For Lambrechts var Spørgsmaalet om hvem der skulde betale af ikke nogen Vægt. For ham var det at gjøre at faa Lazarethet oprettet. Det havde tidligere vist sig uopnaaeligt at faa et bekvemt Lokale, og herfor burde man ikke igjen udsætte sig.

Brandt fremholdt atter, at der her kun var Spørgsmaal om at udsætte Sagen, der nu var aldeles uforberedt; derimod var der ikke tænkt paa Intet at gjøre, og Faren var ikke saa overhængende, da man jo efter L. af 1848 havde det i sin Magt, naar en Epidemi udbrød, at sætte sig i Besiddelse af hvilketsomhelst Lokale efter Taxt. Man fik altid Tid til at omraade sig, thi „Epidemierne komme ikke listende som en Tyv om Natten".

Christie talte for Magistratens Indstilling.

Lambrechts imødegik Brandts Fortolkning af L. af 1848, der kun kom til Anvendelse, naar en Epidemi allerede havde „grebet om sig" og da kunde det være for sent.

Raadmand Mastrup ønskede, at Brandt vilde oplyse ham om i hvilket Punkt Indstillingen var „uforberedt". Efter de frugtesløse Forsøg, som tidligere vare gjorte paa at faa leiet Lokale, fandt han det paatrængende nødvendigt at faa det foreslaaede Lazareth istand.

Efterat Ordføreren under Debatten havde oplyst, at han havde taget feil i Beregningen af Rumindholdet, som han ved neiere Undersøgelse havde fundet fuldkommen tilstrækkelig for 6 Senge, optoges Sagen til Votering med det Udfald, at Magistratens Indstilling forkastedes med 24 mod 16 St.

Sag No. 2. Angaaende den tekniske Bestyrelse af Havnevæsnets Arbeider.

Havnekommissionens, af Formandskabet tiltraadte Indstilling er saalydende:

1. Fra 1ste Januar 1870 henlægges den tekniske Bestyrelse af Havnevæsnets Arbeider under Stadsingeniøren.
2. Til samme Tid ansættes hos Stadsingeniøren en Assistent, der har at bistaa ved Udførelsen af Havnevæsnets Arbeider, overensstemmende med den Instrux, som for ham udfærdiges af Havnekommissionen.
3. Assistenten, der beskikkes af Havnekommissionen efter Indstilling fra Stadsingeniøren og erholder en Løn af Havnekassen stor 600 Spd. aarlig, der efter 5 Aars Tjeneste stiger til 700 Spd. aarlig, har at fravige Posten efter 3 Maaneders Opsigelse fra en af Siderne, og maa ikke paatage sig andet lønnet Arbeide uden Havnekommissionens Samtykke.

Ordføreren oplyste, at Stadsingeniørens Argumentation havde været overbevisende saavel for Magistraten som Formandskabet.

Oberstløitn. Ræder havde som Medlem af Havnekommissionen ikke kunnet være med paa Indstillingen, da han ikke ønskede Havnevæsnets Arbeider slaaede sammen med Stadsingeniørens. Havnelovens § 6 paalægger Havnekommissionen at vaage over Havnevæsnets Økonomi og er den gjort ansvarlig for Havnevæsnets Midler. Saalænge dette var saa, troede han

---

Nysen, lykkeligvis blot bemærket af Orkestrets Medlemmer, aflokkede disse en Skoggerlatter, som sandsynligvis opvakte den største Harme blandt Oehlenschlägers Beundrere. Jeg var reddet, og hvad bedre er — jeg var hevnet, thi det lykkedes mig at gribe min Plageaand med Hud og Haar. Behøver jeg vel at tillægge, at den med sin Død maatte undgjælde for mine forfærdelige Pinsler". — Dette kan X fortælle mine Herrer naarsomhelst, og efter al Sandsynlighed vil han tillægge: „Hellere lader jeg som Mucius Scævola opbrænde min ene Haand, end jeg lader en Flue gjæste min Næse, naar jeg skal spille død paa Scenen". Og mine Herrer vover at tale om Pinebænkene i Innsbruck eller Knibtængerne i Barcelona!!

Lad os nu gaa til vore Knappenaale. Jeg stod en Aften mellem Kulisserne og hørte paa et Stykke af en Opera. De Elskende havde en glødende Kjærlighedsscene og forsikrede derunder mangfoldige Gange med halsbrækkende Triller, at de elskede hinanden høiere end Livet. For mit umusikalske Øre syntes det alligevel, som om de høieste Toner nu og da udartede til Skrig, og, da jeg er begavet med en god Hørsel, syntes jeg ogsaa høre et sagte „Dj—n annamme" fra Elskeren samtidig med et gribende, men mere angest — end kjærlighedsfuld „Jeg elsker dig" fra Elskerindens Mund. Duoen var tilende, og det kjærlige Par styrtede ud bag Kulisserne. Der faldt den Skjønne næsten afmægtig om paa en Græsbænk — Theatergræs naturligvis — ganske i Nærheden af min høie Person og udraabte: „Knap op min Klædning, jeg dør!" „Giv mig en Graapapirslap eller en Klud, jeg forbløder mig aldeles. F—n annamme alle Fruentimmernaale!" skreg Elskeren, medens han altimellem sang nogle Takter, som Rollen foreskrev. I F—s Skind og Ben, hvor kan Fru X ha' saa grove Naale; det er en Skandal! „Hulde, jeg elsker dig! Hulde, jeg tilbe'—e—e—er dig," sang han pligtskyldig som for at udsone sin Uartighed. „Ak, det er forfærdeligt, den har vist gaaet en Tomme ind i Livet!" stønnede Elskerinden, indtil begges Røst derefter harmonisk smeltede sammen til et: „Jeg elsker dig i Livet og i Døden!" Begge de forfulgte Elskende, som maatte dølge sin Kjærlighed bag en Theaterbuske, fremkaldtes af det jublende Publikum, og den skjønne Elskerinde vaklede ind med halv opknappet Klædning, medens Helten skjulte sin blødende Finger i Folden af sin Kappe. Bare to Knappenaale, mine Herrer! Primadona'en havde mistet en Krampe paa sit Bælte, og Paaklædersken reddede Toilettet og Entreen ved to svære Knappenaale. Under den anstrengende Arie svigtede de troløse Naale og bøiede sig, den ene indad og den anden udad. Ved den hjertelige Omfavnelse under Duoen satte Tenoristen sin Finger fast i Bæltet, og nu sad den spiddet paa Naalen under hele Kjærlighedsscenen. For at dølge sin Smerte trykkede han med fordoblet Varme den Skjønne til sit Hjerte og klemte derved den anden Naal, Knappenaalsdolken, dybt ind i hendes Side. Under disse Pinsler skulde Ansigterne straale af Kjærlighed og Læberne hykle en Lykke, som var undermineret af — — to Knappenaale. Og mine Herrer taler om Mariabilleder, som under Omfavnelsen trykker Dolken i Delinkventens Side!

Lad os saa tage fat paa vore Støvler. Mine Herrer mindes vist alle Skuespiller X? Atter igjen X? Aanei, han er jo død for flere Aar siden — ham kalder vi altsaa P.

Skuespiller P. mine Herrer, havde egentlig et eneste Maal, det at optræde som „Fra Diavolo". Hvordan det nu end gik for sig — „spørg Skjæbnen" — siger Calchas — nok er det, det lykkedes ham tilsidst baade at faa en Recet og sin Yndlingsrolle. Han gav den — i bare Arme, thi han havde særdeles velbannede Arme — og for at give Karakteren lidt mere end røveragtig, for at give den lidt slagteragtig, vare Armene brun- og rødmalede. Her er ikke Stedet at afgjøre, hvorvidt der var noget mere end Armene, som skilte hans Spil og Sang fra Sällströms eller Arnoldsons; nok er det, Publikum havde en fornøielig Aften, ja en meget fornøielig. (Forts.)

ikke at Havnekommissionen burde frafkrive sig Retten til selv at vælge sin tekniske Bestyrer. Man kunde vistnok tænke sig, at der mellem Havnevæsnets Bestyrer og Stadsingeniøren kunne opstaa Forviklinger; men disse havde hidindtil ikke været mange, og saavidt han vidste, var det kun om Ballasten, man havde været uenige, idet de begge ønskede at disponere over denne. Han troede derhos, at man ikke vilde erholde nogen dygtig Mand til at paatage sig Arbeidet for de fastsatte 600 Spd., naar det ikke tillodes ham at have anden Beskjæftigelse, og han fandt desuden, at Loven tilraadede at holde disse Poster ud fra hinanden. Til den Ende optog han sit inden Havnekommissionen fremsatte Forslag om at der bevilges 600 Spd. til en under Havnekommissionen ansat teknisk Bestyrer.

Bygmester Binneballe foreslog en midlertidig Ordning indtil videre, og henstillede til Magistrat og Formandskab at tage under Overveielse, hvorledes Sagen fremtidigen burde ordnes.

Roll og Kapt. Klingenberg talte for Ræders Forslag, hvorimod Brandt, Egeberg og Jensen holdt paa Havnekommissionens Indstilling. Thomle talte derimod for Binneballes Forslag.

Ved den endelige Votering forkastedes Binneballes Forslag mod 9 St.; Oberstløitn. Ræders Forslag blev forkastet mod 10 St. og Formandskabets Indstilling bifaldtes mod 5 St.

Sag No. 3, angaaende Sænkning af Løkkeveien forbi Skoletomten paa Ruseløkbakken foranledigede ingen Debat og Formandskabets Indstilling, der var saalydende:

1. Til Sænkning af Løkkeveien forbi Skoletomten paa Ruseløkbakken i 12 Alens Bredde og til yderligere Udbedring af samme samt dens Forbindelse med Nedre Ruseløkvei ved Grundingen bevilges forskudsvis udredet af Bykassen 1350 Spd.
2. Beløbet bliver at opføre paa Bykassens Budget for 1870 under 3die Hovedpost IV Veivæsnet, — blev enstemmig bifaldt.

Sag No. 4, angaaende en Bade- og Svømmeanstalt ved Vippetangen. I Anledning denne Sag havde Formandskabet indstillet:

1. Til Anlæg af en Bade- og Svømmeanstalt ved Fæstningsstranden (Vippetangen) for Byens kvindelige Almuesbefolkning i det Væsentlige overensstemmende med vedlagte Tegning bevilges 1615 Spd., der tilveiebringes ved Laan og amortiseres i Løbet af 4 Aar fra indeværende Aars Udgang at regne med 1/4 Part aarlig.
2. Kommunen overtager at udrede den ovenomhandlede Grundafgift til Kommandanten paa Akershus Fæstning med 15 Spd. aarlig.

Vedtoges mod 3 St. (Birkeland, Eger og Christie).

Sag No. 5. Angaaende Efterskudsbevilgning til Fattigkassen havde Formandskabet indstillet:

Sagen behandledes i Formandskabets Møde den 17de November 1869 og besluttedes forelagt Repræsentantskabet overensstemmende med Komiteens Indstilling af 15de November 1869, dog saaledes, at Efterskudsbevilgningen paa Grund af en senere indløben Skrivelse fra Fattigkommissionen af 16de November 1869 forhøies til 10,000 Spd.

Indstillingen blev uden Debat enstemmig vedtaget.

Theatret. Igaar debuterede Frk. Malthe som Dina i Øhlenschlägers tragiske Drama af samme Navn. Som bekjendt gjorde dette Stykke i sin Tid en overordentlig Lykke, hvilket fornemmelig maa tilskrives den Omstændighed, at Digteren med dette betraadte et nyt Omraade, idet det nemlig betydelig nærmer sig det moderne Drama, med dets fra den antike saa høist forskjellige moderne Karaktertegning og Diktion, Noget, der for Øhlenschlägers hele Retning var saa overraskende, at man med stor Glæde hilsede denne Aabenbaring af hans Aands skabende Kraft og med Grund ventede, at han i den nye Retning vilde vinde nye Seire paa sin Digterbane. Betragtet i Sammenhæng med og i Forhold til hans øvrige saakaldte Tragedier — man misforstaa ikke dette Udtryk; det har kun Hensyn til Terminologien — var det derfor ganske rimeligt, at Dina vakte stor Opmærksomhed og Interesse, saameget mere som Hovedrollen fik en ypperlig Fremstillerinde i den Fru Heiberg, for hvem Rollen siges at være skreven, — men betragtet fra Nutidens Standpunkt og i dets Forhold til, hvorledes det moderne Drama nu har udviklet sig til større og større Bestemthed, er det ogsaa ganske rimeligt, at det ikke længere formaar at frembringe nogen synderlig Virkning eller Interesse, hvormeget end Begrebet „interessant" kan anvendes her i Modsætning til Øhlenschlägers Tragedier i Almindelighed. Thi den historiske Baggrund, hvori Stykket er indklædt, og som desuden i og for sig er for mat og for lidet fremtrædende, er for Nutiden end mere usmagelig, fordi man nu har faaet ganske andre og større Oplysninger, end der i hin Tid var tilgjængelige for Digteren, hvortil kommer, at foruden andre Mangler, som kunde fremhæves, Stykkets Enhed betydelig forstyrres ved Sceneforandringerne i 4de og 5te Akt; — Sceneforandringen i 3die Akt gjør derimod ingen Skade, da Kontinuerligheden her ikke afbrydes derved. Hvad nu Fordringen paa historisk Sandhed angaar, saa kan den have nogen Berettigelse ligeoverfor Skildringen eller rettere Udviklingen af Korfitz Ulfeld og Eleonore Kristina — skjønt heller ikke her i sin fulde Udstrækning, da Stykket ikke udgiver sig som historisk Drama. — Men derimod har den intet at gjøre med Udviklingen af Dina. Det kommer ikke os ved, om hun (Dina) i Virkeligheden har været saa eller saa; thi Dina er ingen historisk Personlighed, om hun end er nævnt i Historien; hvad der kommer os ved er, hvorledes Digteren har tegnet og udviklet Dinas Karakter, saaledes som han nu engang har villet give den. Med dette for Øie ligger hele Dramaets Interesse næsten udelukkende i Udviklingen af denne Karakter. Allerede denne Omstændighed alene gjør, at denne Rolle er meget farlig for en Debutant; thi af dens Udførelse beror hele Stykket, som vil falde igjennem, hvis ikke Skuespillerinden formaar at holde Dina oppe helt igjennem. Men ogsaa af mange andre Grunde er denne Rolle overordentlig vanskelig for en Debutant. Imidlertid anse vi det ikke for retfærdigt idag at give nogen nøiere Anmeldelse af Frøken Malthes Udførelse, skjønt den frembyder flere Ting af megen Interesse, vi skal opsætte hermed indtil hun ved 2den Gangs Opførelse af Stykket maa antages at have faaet lidt mere Fortrolighed med Scenen og nogenlunde overvundet de rent ydre Vanskeligheder, som uundgaalig følger med den første Optræden. Vi skal kun bemærke, at hun, efter det Indtryk vi fik af enkelte Scener — det var forresten netop Scener, som afgjort syntes at tyde paa, at hun ikke hører hjemme i Tragedien, men derimod i et ganske andet Fag, som tilnærmelsesvis maaske kan betegnes Subrettefaget, hvorom mere siden — synes os at røbe et afgjort Talent, at hun jevnlig især i de første Akter fik levende Applaus og endelig tilslut blev fremkaldt sammen med Fru Gundersen. Vi skal ogsaa næste Gang komme tilbage til de øvrige Rollers Udførelse; paa Forhaand maa vi dog nævne Joh. Brun som den gamle Murmester, en liden, ubetydelig Rolle, men som i hans Hænder bliver aldeles mesterlig.

Om Kristiania-Drammensbanen skriver „Dr. Bl." for 23de ds.: Kristiania-Banens Overgang over Dramselven er en for vor By meget vigtig Sag, som i et Par Avisartikler tidligere har været omhandlet. Saavidt vi have kunnet forstaa, har der hidtil kun været Tale om følgende 3 Projekter: 1) Bro fra Bragerøen til Holmen og derfra til Jernbanegaarden; 2) Bro fra nedre Sund til Jernbanegaarden, og 3) Bro fra et Sted i Nærheden af Parken over til Grønland. Af disse 3 Overgange tiltaler den sidste os mest, navnlig fordi derved ingen Hindringer lægges iveien for Færdselen paa Elven nedenfor den gamle Bro, og ovenfor denne er jo Færdselen forholdsvis liden, navnlig med større Fartøier, som maa passere Broerne.

Bladet forestaar ogsaa en 4de Overgangslinie og fortsætter derpaa saaledes: Hvorledes Kristianiabanen skal føres over Elven uden at skade vor Færdsel, er dog til syvende og sidst en Sag, der maa være høist magtpaaliggende for Entreprenørerne, i dette Tilfælde Kristiania Kommune, som under Forudsætning af, at Drammens Borgere lide noget Tab eller paaføres nogen Skade ved Anlægget af Banebroen, vil blive tilpligtet at svare fuld Erstatning efter Skjøn. Og da Kristiania Kommune maa ansees for vederhæftig ligeoverfor et hvilketsomhelst Tab, der ved et saadant Anlæg kan paaføres Drammen, kunne vi være ganske rolige med Hensyn til Udfaldet af denne Sag.

Det forekommer os derimod at være en Sag af langt større Vigtighed for vor By, hvordan Banerne sammenknyttes i Kristiania; thi for den Skade, som ved en uheldig Forbindelse her kan overføres Drammen, kunne vi ikke fordre Erstatning. Vi skulle ved en senere Anledning komme tilbage til dette Punkt.

Indebrændt. „Smaal. Amtst." for 23de skriver: Natten mellem Lørdag og Søndag i næstforrige Uge nedbrændte en liden Stuebygning paa Vesterøerne i Hvaløerne. Bygningen bestod af Kjøkken og Stue med eneste Indgang gjennem Kjøkkenet. Manden i Huset vaagnede Kl. 12 om Natten af Røg og Ildens Spragen, sprang op af Sengen og slog op Kjøkkendøren, men i det samme han gik over Tærskelen faldt Taget ned over ham, saa at han blev liggende og dels kvaltes, dels brændte op. Mandens Søster og en Arbeidsmand sov ogsaa i Stuen; af Larmen vaagnede disse, og Arbeidsmanden havde Aandsnærværelse nok til øieblikkelig at slaa ud Stuevinduet og igjennem dette frelse sig og Pigen. De sørgelige Levninger af den indebrændte Mand begravedes isøndags.

Manden havde Aftenen før Branden været beskjeftiget udenfor Væggen med at forfærdige Hummertiner, og til dette Arbeide brugt Ild for at gjøre Baandene bøielige. Man formoder, at denne Ild har været Aarsag til Branden.

Den nationale Undervisningsforening i England, som vil virke for tvungen Skolepligt og Religionsundervisningens Afskaffelse i Almuskolen, idet Religion alene skal læres i hver Kirkes Søndagsskoler, har mødt megen Modstand hos de forskjellige protestantiske Religionssekter. Nylig har ogsaa en stor katholsk Forsamling i Birmingham udtalt sig mod Foreningens Grundsætninger. Biskop Ullathome, som førte Forsædet, beklagede sig i en lang Tale over den gudløse Opdragelse, som vilde blive Børnene tildel i de bekjendelsesfrie Skoler, da Søndagsskolerne ikke vilde være tilstrækkelige til at redde Ungdommen fra Verdslighed og religiøs Fortabelse.

Brevportoen. Vor tidligere Meddelelse om, at den engelske Regjering vil nedsætte Portoen til Amerika til 3 Pence (henimod 7 ß norsk), kan ifølge de idag ankomne udenlandske Aviser suppleres med den Oplysning, at man i England arbeider paa at faa Brevportoen til alle Lande nedsat til 3 Pence.

760 Millioner Breve er fra 1 Juli 1868 til 30 Juni 1869 expederede gjennem de nordamerikanske Fristaters Postkontorer. Dette er 40 Mill. mere end i forrige Aar. Gjennemsnitlig kommer der aarlig 20 Breve paa hver Person.

Forbud mod Indførsel af visse Varer til de Forenede Stater i Nordamerika. Svensk Aftonblad meddeler Følgende: Paa Foranledning fra det nordtyske Forbunds Generalpostamt har den svenske Poststyrelse meddelt de under den henhørende Postkontorer, at der til de Forenede Stater ikke maa indføres Cigarer i et mindre Antal end 3000 Stykker, ligesom ei heller Brændevin og andre spirituøse Drikke i mindre Kvantiteter end 30 Gallons eller af Øl mindre end 40 Gallons.

Blandinger.

Lidt Statistik. En lærd Englænder har udregnet, at en Mand i Almindelighed taler 3 Timer daglig. Han regner 100 Ord pr. Minut eller 28 Oktavsider pr. Time, og derefter taler ethvert Individ omtrent 600 Sider om Ugen eller 32 store Bind aarlig. En Spøgefugl spurgte Statistikeren, om denne Beregning ogsaa kunde anvendes paa Damer. „Aa, ja!" svarede den flegmatiske Britte, „man behøver kun at multiplicere med 10".

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Wien, 24de November.

Ifølge „Presse" har Grev Auersperg standset al Fremrykken af Tropper til Crisvoscia som unyttig og for Øieblikket umulig.

Florents, 24de Novbr.

I flere af Italiens Byer ventes Folkedemonstrationer i Anledning af Konciliets Aabning.

Madrid, 24de Novbr.

Dulce er afgaaet ved Døden. I Løbet af de 3 sidste Maaneder ere 24,000 Mand afgaaede til Kuba.

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Samling i Handelsborger Lars Amundsens Konkursbo d. 7de Decbr. Flekkefjords Skifteret: Samling i O. Beers Enkes Konkursbo d. 14de Decbr. Ryfylkes Skifteret: Kari Haugens Konkursbo sluttet d. 10de Novbr.

Proklama. Ryfylke Skifteret: I følgende Boer: Efter Folgemand Nils Tollessen Stenbro af Guldal; efter Gaardmandskone Guri Pedersdatter Rangervig af Jælse, 3 Mdr.s Varsel fra 17de Novbr. Søndre Hedemarkens Skifteret: I Boet efter Karen Omang, 3 Mdr.s Varsel fra 22de November.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget undtagen ved Stat, hvor det er faldt; det staar lavest mellem Stat og Bodø, høiest i Sandøsund. Vinden er Østlig i Bodø, Sydlig frisk til stærk paa Vestkysten. Temperaturen er steget ved Stat og faldt paa Dovre. Udsigterne ere til mildt Veir med Sydlig Vind paa Kysten og tildels Nedbør.

Anmeldte Reisende.

Den 25de November.

Holther fra Soon, A. Bing og Egg fra Fr.stad, Kaptein Dyberg med Frue fra Gotheborg, Londmark fra Bestby, Løitnant Gaarder fra Hadeland, Barth fra Drammen, Forvalter Sandberg fra Hakedalen, i Hotel Scandinavie.

fangers hele Misundelse at overdøve Skogens Sangere med sine kunstige Triller.

Medens man holdt paa at indrede Værelset, og medens Fru Ferber hvert Øieblik bragte derhen ny Gjenstande, som skulde bidrage til dets Prydelse og Bekvemmelighed, gik Faderen hen til den ene Langvæg, bredte Armene ud derover og banlyste den lille Divan, som man netop agtede at sætte der, tilbage til Værelset ved Siden af, idet han leende sagde:

„Holdt! denne Plads forbeholder jeg mig."

Han hentede nu en stor Konsol af mørkt Træ og slog den fast paa Væggen, som netop paa dette Sted var forsynet med en temmelig bred Trælist.

„Her", vedblev han og stillede op en Byste af Beethoven, „her skal han, den Eneste, trone alene."

„Men det ser jo forfærdeligt ud", mente Fru Ferber.

„Ja, vent bare, i Morgen eller iovermorgen skal Du blive overbevist om, at det ikke er saa dumt, og at det kommer til at medføre en særskilt Fordel for Olivia."

Den følgende Dag, Pintseaften, reiste han til Byen med Jægermesteren, og da han vendte tilbage om Aftenen, kom han ikke ind gjennem Porten paa Muren. Den store Port maatte aabnes paa vid Gab, og fire stærke Karle bar en stor, glindsende Gjenstand gjennem Ruinerne. Olivia stod netop ved Kjøkkenvinduet, for første Gang i det nye Hjem sysselsat med at lave Kveldsmaden, da Karlene kom gjennem Haven med sin Byrde.

Hun raabte høit af Glæde; thi det var et vakkert taffelformigt Piano, som blev baaret ind og stillet under Beethovens Byste i Gobelinsværelset. Olivia græd og lo paa engang og slyngede jublende sine Arme omkring Faderens Hals. Han havde anvendt sin eneste lille Kapital — Betalingen for Møblerne i Berlin — for at skaffe hende det, som udgjorde hendes Livs Glæde. Hun aabnede Instrumentet, og snart gjenlød mægtige Akkorder indenfor de trange Vægge, hvor Dødens Taushed havde hersket saa længe.

Jægermesteren havde ogsaa fulgt med; thi han vilde være Vidne til Olivias Glæde og Overraskelse. Han støttede

Almisse, saa lad ikke din høire Haand vide, hvad den venstre gjør, staar der skrevet . . . men en Høne gjør ikke mere Væsen af sit nyværpede Æg, end disse Mennesker af sine gode Gjerninger. Man steller til Indsamlinger, Bazarer og deslige og griber dermed uophørligt i sin Næstes Pung; men naar det gjælder at tage noget af egen Pung, som, naar Alt kommer til Alt, dog er den rigeste, da er det Ende paa Legen som man siger . . . Dernede i Huset kalder Klokken til Gudstjeneste flere Gange om Dagen og saa heder det i Egnen — thi det høres naturligvis baade vidt og bredt — „nu beder de i Slottet". Lønkammeret, hvor de ifølge Guds Bud skal tale til ham, er for lidet for dem og naturligvis ikke i deres Smag . . . Men denne Tvang synes mig ikke blot vederstyggelig, nei, det er rentud ugudeligt at ville trække det allerhelligste midt ind i Hverdagslivet . . . Jeg vil bare spørge, om det er muligt, at Tjenestepigen, som netop har haandteret et gløhedt Strygejern, eller Kokkepigen, som har en Steg paa Spiddet, kan glæde sig, naar Klokken paa engang kalder dem til Bøn?"

„Ja, denne Andagt, synes mig noget tvivlsom", sagde Fru Ferber leende og tilføiede: „Hr. von Walde bifalder vel Baronesse Lessens Reformer?"

„Efter Alt, hvad jeg har hørt om ham, er det ikke særdeles sandsynligt; men hvad hjælper det? Han holder maaske nu som bedst paa at grave i Pyramiderne for at sprede Lys over de gamle Tider, og han kan jo ikke vide, at hans Fru Kusine imidlertid i sin kristelige Iver gjør alt muligt for at slukke det Nærværendes rygende Tande . . . Forøvrigt turde han ogsaa have sin behørige Andel af adeligt Hovmod. Fyrsten af L., med hvem han staar i Venskabsforhold, har for adskillige Aar siden lagt sig ud for en Forbindelse mellem Baronen og en ung Dame ved det fyrstelige Hof, men efter hvad man fortalte afslog Hr. von Walde Partiet, da Fæstemøen ikke havde det nødvendige Antal Aner. Jeg tror forøvrigt ikke, at han kommer til at gifte sig", tilføiede Jægermesteren. „Han er ikke længere ung og er altfor indtaget af sit Turist-Liv og skal idetheletaget aldrig have været nogen Damernes

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 26de November (Kl. 7—9¾) gives: Dina, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger.

NB. Dine Venhofers Rolle udføres som Debut af Frøken Malthe.

Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.

Dette er den 9de Abonnementsforestilling.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Uddeling af Understøttelse foregaar ved November Maaneds Udgang. Andragender indsendes inden 15de November gjennem et af Bestyrelsens Medlemmer. Forøvrigt henvises til Opslag i Studentersamfundet.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Bazaren

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

skal afholdes 1ste, 2den, 3die, 4de og 5te December førstk. De Bidrag, som Publikum maatte ville yde, bedes godhedsfuldt sendt en af Undertegnede senest den 28de November.

Fru Clara Gjerdrum, Møllergaden No. 9. — Frk. Sophie Morgenstjerne, Universitetsg. No. 7, 4de Etage.
Fruerne Just, Hj. af Kirkegaden og Toldbodgaden. — G. Stabell, Universitetsgaden No. 10. — H. Nordan, Hj. af Raadhusg. og øvre Voldgade.
Emilie Juel, Øvre Slotsgade No. 9. — Anne Nikolaysen, Langgaden No. 6, Rhodeløkken.
E. Gamborg, Politikammeret. — Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26. — Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15. — Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantzgaden No. 18. — Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole. — A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. **G. N. Aasgaard.** **K. Aster.**

Chr. Kjelsen.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. **En Haandbog for Hvermand**, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel** for **Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Vexellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf**, — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Folkehøiskolen paa Sletner i Eidsberg,

der nylig er begyndt, optager Elever for 1ste Halvaar indtil denne Maaneds Udgang. Man melde sig hos

Sletner, den 6te Novbr. 1869.

D. Sæther,
Lærer ved Skolen.

Den 1ste December 1869
Stor Gevinsttrækning i det k. k.
Østerr.ske Statslaan
af 1864.
Hovedgevinst **250,000** Gylden.
Mindste Gevinst **160** —
Lovligt stemplede Lodsedler koste: 1 Lod 3 Spd., 7 Lodder 20 Spd., 15 Lodder 40 Spd., 30 Lodder 75 Spd. Imod Indsendelse af Beløbet i Banknoter.
Rothschild & Co.
Postgasse 14. **Wien.** (Østerrige).

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.
Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Kaffe	20, 21, 22, 24	Skill.	pr. Pd.
Raffinade	17	„	- „
Sirup	6, 7	„	- „
Riis	6, 7, 8, 10	„	- „
Hvedemeel	4, 4½, 5, 6	„	- „
Bygmeel	3, 3½, 4	„	- „
Erter	4, 5, 6	„	- Pot.
Stearinlys	18	„	pr. Pakke
Smør	12, 13, 14	„	- Mrk.

Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Fl., i 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Cognac.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos
Bernhard Fischer.

Aqvavit

fra Jørgen B. Lysholm og H. Løcken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,
anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Bronceering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos
C. A. Borge.

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed“** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

„Dagbladet“

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler“ (L'homme qui rit), (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Ridder. Jeg vil til og med vove min Lillefinger paa, at han dernede med Bogen i Haanden deler den samme Anskuelse, og i sit Indre allerede betragter Lindhof og alle de andre vakre Eiendomme i Sachsen og Gud ved hvor ellers som sin umistelige Eiendom.“

„Har han nogen Ret dertil?“ spurgte Ferber.

„Ja det har han; han er Baronesse Lessens Søn, og foruden dem har Søsterdenne von Walde ingen Slægtninger. Baronessen var første Gang gift med en Hr. von Hollfeld, og fra dette Ægteskab skriver sig den unge Mand dernede, som ved sin Faders tidlige Død er bleven Herre til Odenburg, et stort Gods paa den anden Side af Leipzig. Den vakre Enke syntes formodentlig, at hun maatte benytte sin Frihed saa snart som muligt til idetmindste at komme nogle Trin høiere paa den menneskelige Lyksaligheds og Fuldkommenheds Stige; dette Trin kunde naturligvis ikke være noget andet end friherrelig Rang, og Fru von Hollfeld blev derfor en vakker Dag Baronesse von Lessen. Det nye Navn var vistnok ikke aldeles pletfrit, da nogle Handlinger af det Slags, som man i simplere Kredse og paa almindeligt Spidsborgersprog kalder uhæderlige, klæbede derved, men det havde intet at betyde. Baronen var jo ogsaa Kammerherre, og Nøglen paa hans Frakkeskjød aabnede jo Hoffets Paradis for ham. Forøvrigt gjorde Baronen efter et tiaarigt Ægteskab sin Frue til Enke og efterlod hende en liden Datter og en uhørt Masse Gjæld . . . Siden den Tid spiller hun uindskrænket Herskerinde paa Lindhof; thi hun har, som jeg har hørt sige, hverken Sæde eller Stemme paa sin Søns Gods.“

Her blev Samtalen afbrudt ved en af Jægermesterens Piger, som, bevæbnet med en Bøtte og en Kost, utvetydigt gav tilkjende, at nu var det hendes Tur at regjere. Kikkerten blev hurtig skudt sammen, og medens Jægermesteren gik ned i Haven for ganske og aldeles at befri Vinduerne fra Slyngplanterne, angreb Fru Ferber og Olivia Møblerne med Pudseklude og Børster for at gjengive dem deres oprindelige Glands.

V.

Pintsen var forbi. Malmklokkerne taug og tittede nu mørkt og ubevægeligt frem gjennem Taarngluggerne ligesom mørke Ligkister, der indesluttede det melodiske Liv, som havde ladet sig høre i Helligdagene. Men Blaaklokkerne i Skogen, som vuggede paa sine grønne Stengler i fuld Bevidsthed om sin høitidelige Pligt, kunde ikke glemme Festen.

Paa det gamle Slot Gnadeck herskede fremdeles en høitidelig Stemning, som stod i Samklang med Omgivelserne, hvorvel Ferber havde tiltraadt sit Embede og desuden som Følge deraf maatte gjøre adskillige Besøg i Leipzig. Fru Ferber og Olivia havde ved Hjælp af Sabina faaet betydelige Bestillinger for en Modehandel i Leipzig og havde desuden travlt med Haven, som allerede i Aar skulde vise sin Frugtbarhed. Trods denne Virksomhed hvilede dog altid et Helligdagspræg over den lille Husholdning i Mellembygningen. Dette maatte man tilskrive den ophøiede Sindsstemning hos de enkelte Familielemmer, som vedvarende erfarede den usvækkede Indflydelse af det lykkelige Vendepunkt i deres Liv, og hvert Øieblik følte sig opfordrede til en Sammenligning mellem fordum og nu. Livet i Skogen, der var saa nyt og uvant for dem, virkede næsten berusende.

De ømme Forældre havde overladt Værelset med Gobelinstapeterne til Olivia, da dette Værelse havde den vakreste Udsigt og strax ved den første Undersøgelse af Mellembygningen af den unge Pige var bleven erklæret for det vakreste og hyggeligste. Den triste Dør, som førte til Fløibygningen, var atter bleven gjenmuret; de store Egedøre med Messinglaas og Skaader blev tildækkede, for at skjule ethvert Spor af den Forstyrrelse, som tog sin Begyndelse bag denne. I Baggrunden af Værelset stod det gammeldags Skrivebord med et ligesaa gammeldags Skrivetøi og de fornødne Skrivematerialier, samt to smaa vakre Vaser fyldte med Blomster; paa den brede Stenkarm udenfor Vinduet stod et Fuglebur af Messing, og i dette søgte en Kanarifugl med en bortskjæmt Bravour-

Dagbladet.

No. 276. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 26de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Ødemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lunner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 2 Efterm. og fra Kl. 5—7 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 2 til 5 Efterm.)

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kristiania, 26de November 1869.

Efter det danske „Dagbladet" meddele vi en Korrespondance fra München til det franske Blad „Patrie" af 11te ds.: „Man har i den sidste Tid beskjæftiget sig meget med et Forslag til en Afvæbning, der stilledes i det preussiske Deputeretkammer af Fremskridtspartiet, men forkastedes af denne Forsamling med stor Majoritet. Jeg frygter meget for, at man i Frankrige har ladet sig fire Sand i Øinene af vore preussiske Utopister. Et Par Ord om denne Sag vilde derfor ikke være paa urette Sted her. Jeg skal ganske afholde mig fra at gaa nærmere ind paa Afvæbningsspørgsmaalet i Almindelighed. Der kan kun være en Mening om, at jo for de militære Byrder, som tynge paa Nationerne, kunde blive lettede, desto bedre vil det være. Ethvert Initiativ hertil bør derfor modtages med Glæde, hvorfra det end kommer, forudsat naturligvis, at det har en virkelig praktisk Betydning, og hertil kræves der fremfor Alt, at det er ærlig ment. Oprigtigheden af det Forslag, som for ikke længe siden fremkom i Berlin, forekommer mig imidlertid i høieste Grad uomtvistelig. Det var som bekjendt alene den polske Fraktion og Fremskridtspartiet, der stemte for Andragendet. Lad os først omtale den polske Fraktion. Dersom man spurgte Medlemmerne af dette Parti, hvilket politisk Maal de efterstræbe, vilde de uden Betænkning svare: „Idealet for vor Politik, det Maal, som vi eftertragte og uforanderlig ville eftertragte, er det gamle polske Kongeriges Gjenoprettelse." Da dette Maal alene kan naaes ved en frygtelig Krig, gives der sikkerlig intet mindre Fredeligt end den Politik, som forfægtes af den parlamentariske Gruppe, der har skrevet Polens Gjenoprettelse paa sin Fane. Det vigtigste polske Blad i Preussen, „Dziennik Posnanski" har iøvrigt ganske nylig erklæret i Anledning af Opstanden i Dalmatien, at det eneste Middel, hvorved Østerrige kan forhindre Gjentagelsen af slige Opstande, bestaar i at udrydde den moskovitiske Propaganda ved en Krig paa Liv og Død med Rusland og gjenoprette Kongeriget Polen. Jeg skal afholde mig fra at diskutere, hvorvidt dette Middel vilde svare til sin Hensigt, og jeg vil ligesaa lidt undersøge, hvorvidt det med Lethed lader sig bringe til Anvendelse. Hvad der er afgjort, det er, at Fred og polske Forhaabninger ere aldeles uforenelige. Lad os et Øieblik tænke os, at Posens Deputerede, som forleden Dag stemte for en Afvæbning, kom til Roret. Er der Nogen, som tror, at de da vilde foretage en Afvæbning? De vilde uden Tvivl sige ligesom Victor Hugo paa Fredskongressen i Lausanne: „Endnu en Krig; men det skal være den sidste!" Disse Herrer have med Hensyn til Afvæbningen en Doktrin, der ganske svarer til Indskriften paa Barberens Skildt: „Her barberer man gratis imorgen". Men, vil man maaske spørge, naar den polske Fraktions Program gaar ud paa Krig, hvorfor har den da udtalt sig for et Projekt om en Afvæbning? Grunden ligger i, at denne Fraktion er „uforsonlig", for at jeg skal bruge et Ord, der i den sidste Tid er kommet i Kurs i Frankrige. Polakkerne betragte sig kun som midlertidige Undersaatter af Preussen, og de undgaa derfor Alt, hvad der kunde se ud som en Tilslutning til det Bestaaende; de votere stadig med Oppositionen, og saalænge jeg har fulgt Debatterne i Preussen, kan jeg ikke huske, at de nogensinde have stemt anderledes; gives der Undtagelser herfra, maa de ialfald være meget sjeldne. Saasnart Regjeringen og Majoriteten i Deputeretkammeret tog Ordet for en Afvæbning — hvortil det ganske vist har lange Udsigter — er det meget sandsynligt, at den polske Fraktion endnu vilde befinde sig i Oppositionen. Jeg kan næsten sige det samme om Fremskridtspartiet. Dettes Program indbefatter ganske vist ikke med en saa uundgaaelig Nødvendighed en Krig som den polske Fraktions. Jeg vilde iøvrigt komme i stor Forlegenhed, dersom jeg skulde angive dets Program. Ved det selv, hvad det vil? Med Sikkerhed kan man ikke sige det. Det opponerer som oftest blot for at opponere, næsten ganske som yderste Venstre i Deres lovgivende Korps. Man vilde tage i høi Grad feil, dersom man troede, at dets Tilhængere af Princip vare Fredsapostle og holdt Traktaterne i Ære. Naar man gaar et Par Aar tilbage i Tiden, naar man stiller sig Begyndelsen af den danske Krisis for Øie, naar man i Beretningerne om det preussiske Deputeretkammers Møder læser de Diskussioner, der i 1863 og 1864 fandt Sted om det slesvigholstenske Spørgsmaal og Hertugen af Augustenborgs Kandidatur, saa ser man, at Virchow og hans Venner paa en Tid, da Bismark selv endnu anerkjendte Londonerprototokollen og Kongen af Danmarks Suverænitet over Elbhertugdømmerne, allerede erklærede Kong Kristian IX's Rettigheder til Slesvig-Holsten for bortfaldne og udtalte sig for Nødvendigheden af at forene disse danske Provinser med Tyskland. En mærkelig Episode bragte denne Forskjel imellem den preussiske Regjerings og Fremskridtspartiets Anskuelser til at træde klart frem. Da Krigen var bleven overhængende, da Ministeriet forlangte Subsidier af Kammeret og erklærede, at den preussiske og den østerrigske Hær stod i Begreb med at rykke i Felten, ikke for at rive Slesvig-Holsten fra Danmark, men for at tvinge dette til at respektere de Privilegier, som det tidligere havde tilstaaet Tyskerne i Hertugdømmerne, saa erklærede Fremskridtspartiet, der dengang var almægtigt i Kammeret — og det var, om jeg ikke tager feil, netop i Henhold til et Forslag af Virchow —, at det ikke vilde bevilge Regjeringen en Groschen, medmindre den forpligtede sig til at bemægtige sig Slesvig-Holsten og annektere det til Tyskland. Undskyld denne Digression i Fortiden. Den vil vise deres Læsere, hvad man skal tænke om Virchows fredelige Anskuelser og hans Agtelse for Traktaterne. Navnlig hvad de tyske Anliggender og de sydtyske Staters Interesser angaar, kan dette Parti ikke indgyde os den mindste Tillid. Er Fremskridtspartiet mindre begjærligt efter Tysklands Enhed end de Nationalliberale? Paa ingen Maade. Er det villigere end disse til at respektere de enkelte tyske Stammers lokale Autonomi? Ligesaa lidt. Hver Gang der i den nordtyske Rigsdag er Tale om at forandre den bestaaende Tilstand saaledes, at Centralmagtens Prærogativer forøges, kan man være sikker paa at møde Fremskridtspartiet i forreste Række blandt slige Forslags Tilhængere. Der er isærdeleshed en Omstændighed, som maa bringe os til at nære Mistillid til disse preussiske Demokrater, og det er deres mere eller mindre vedkjendte Heldning til det republikanske Parti. Intet er efter min Mening farligere for Bevarelsen af de sydtyske Staters Selvstændighed end de republikanske Tendentser. Saalænge man ikke kan røre ved denne Selvstændighed uden tillige at antaste de regjerende Fyrsters Rettigheder, ville Befolkningerne, der hidtil have vist sig stærkt monarkisksindede, med dobbelt Kraft forsvare den. Tager man Monarkerne bort, saa vil den vigtigste Grund til at holde paa Selvstændigheden være forsvunden i Massens Øine. Republikanerne og alle de Partier, der nærme sig mere eller mindre til dem, bør derfor behandles som Modstandere af alle dem, der ikke ville have, at alle de tyske Stater smeltes sammen til en Stat. Jeg har sagt tilstrækkeligt, haaber jeg, for at oplyse Deres Læsere om Betydningen af det Forslag til en Afvæbning, der udgik fra Virchow og hans Venner. Dette Andragende var slet ikke Andet end en Oppositionsmanøvre. Fremskridspartiet vilde ligesaa lidt som Polakkerne foretage en Afvæbning, dersom det kom til Magten. Det er hverken mere eller mindre fredeligsindet end de Nationalliberale og de øvrige Fraktioner, hvoraf det preussiske Deputeretkammer bestaar. De franske Blade, der i høie Toner lovprise Virchow og Løwe i Anledning af deres sidste parlamentariske Felttog, have taget for Alvor, hvad der i Grunden kun var et parlamentarisk Kneb. Dersom Jules Favre og Garnier-Pagès foreslog det lovgivende Korps en Afvæbning, som forkastedes, hvad vilde man da sige i Frankrige, naar den tyske Presse heraf uddrog den Slutning, at det i det franske Kammer alene var Venstre, som besjæledes af fredelige Følelser? Herved er det sikkerlig langt fra min Mening, at jeg vil drage nogensomhelst Parallel imellem Majoriteten i det lovgivende Korps og Majoriteten i det preussiske Deputeretkammer, hvad Kjærlighed til Freden angaar; men hvad jeg endnu engang bestrider, det er, at de preussiske Demokrater i denne Henseende fortjene de Lovtaler, som flere af Deres Kolleger have holdt over dem."

Troen paa, at der i Frankrige forestaar en Ministerkrise, har ikke ladet sig rokke ved Benegtelsen i „Journal officiel"; man paastaar fremdeles, at det ikke vil vare længe inden Emil Ollivier træder ind i Ministeriet som sammes Leder. Det er Organer som France og Moniteur, som stærkest udtale denne Anskuelse. Sikkert er det nok imidlertid, at ingen Forandring finder Sted, forinden det lovgivende Korps er traadt sammen.

Beslutningen om at Hudsonsbay-Landene skulle træde i nærmere Forbindelse med Kanada, har bevirket en Opstand ved Red River og Winnipeg. Den franske Del af en i 1812 af Lord Selkirk anlagt Koloni har erklæret, at den ikke vil lade sig afstaa uden at spørges, og har forjaget sin Gouvernør. Den urolige Koloni tæller alt i alt 7000 Mennesker.

Prins August, som af ukjendte Aarsager i Brindisi forlod den til Suez bestemte svenske Orlogsfregat „Vanadis", har fra i Torsdags opholdt sig her og paa Fredensborg for at gjæste vor Kongefamilie, skriver „Folkets Avis". Idag reiser han hjem over Helsingør.

Jernbanelaanet til Kristiania-Drammensbanen. Ved idag at søge Oplysninger paa Jernbane-Direktionens Kontor om Udfaldet af de igaar Aftes afgjorte Laane-Anbud, blev der svaret, at ingen yderligere Oplysninger kunde

---

Torturhistorier fra det kongelige Theater i Stockholm.

(Af Jo Jo.)

(Slutning fra f. No.)

Jeg har omtalt „Fra Diavolo" kun for at antyde paa Forhaand, at vor Ven P. som alle andre Dødelige, havde sin lille Portion af — Forfængelighed. Denne Forfængelighed ytrede sig i Overbevisningen om, at han af Forsynet havde faaet til Faddergave, foruden en høist mærkværdig, men tillige høist miskjendt Sangstemme, ogsaa den specielle Naturgave at „falde død" bedre end nogen anden Dødelig. Ingen kunde naturligere end vor P. ramle saa lang han var overende og dunke Hovedet som en Stangjernshammer mod Scenegulvet, til stor Forskrækkelse for alle Omkringstaaende, som altid frygtede en høist tragisk Ende paa dette Vovestykke; ingen kunde bedre end P. seire eller lide Nederlag i en Theaterfegtning. Den humoristiske Regissør Kjellberg spurgte ved saadanne Tilfælde altid den sceniske Gymnastiker: „Hør nu Bro'r P., sig mig af hvad Slags Materie dit Hoved bestaar. Er det af Træ, Sten eller Bly? K a a l h o v e d kan det vel ikke godt være. „Vogt dig for mine N æ v e r, du, de er B l y!" gjensvarede den forbitrede Kjæmpe, idet han henvendte sig til en Forsamling, som bedre forstod at sætte Pris paa hans „Plastik", som han kaldte det. Dette ensidige Studium af „Plastiken" gjorde imidlertid, at P. stundom med mindre Grundighed studerede Deklamation og Accent. Som Bevis herpaa kan gamle Theatergjængere fortælle om hans naive Feiltagelse, da han spillede Kasper i Friskytten. Idet Kasper i Ulvesvælget opvartes af de smaa tjenestgjørende Kavallerer fra Afgrunden udbrød P. med vældig Røst: „Jeg er vel B e t j e n t!" Paa Direktionens Spørgsmaal om hans Mening med dette Udtryk, trak P. paa Skuldrene med en vis Stolthed og svarede: „Jeg forsikrer, at jeg k a n min Rolle". Og Vedkommende havde stor Møie med til næste Forestilling at formaa ham til at sige: „Jeg er v e l betjent. Læserne vil lægge Mærke til, at „B e t j e n t" paa Svensk skrives „betjent".

Men jeg kommer nu rent fra min Torturhistorie, Historien om Støvlerne. For et Par Decennier siden herskede ikke paa den kongelige Scene den embedsmæssige og snart sagt puritanske Strenghed og Orden, som nu for Tiden gjør denne Kunstanstalt høitidelig som Vaabenhuset til en Landskirke. Man var glad og ungdommelig stemt under sine Tjenestepligter, stundom næsten gutagtig og fuld af gale Streger uden dog at forstyrre Scenens Hellighed; og var det saa uheldigt, at dette hendte en eller to Gange, saa irettesattes strax den eller de Brødefulde af Regissøren med et vældigt: „Tyst, tyst der bag! Lev som Engle, I Bengle!" Men sjelden eller aldrig vankede Mulkter eller sligt noget for disse smaa Barnagtigheder; og vi Veteraner ved Theatret, vi kan ikke huske, at Forestillingerne gik hverken daarligere eller bedre end nu for Tiden. Vist er det, at naar man med Munterhed og godt Humør udøver sine Pligter, saa gaar det meget lettere, end naar Ordenens Opretholdere hvert Minut lægger Reglementet som Sten paa Byrden. Det være dog langt fra mig at prædike en Tilbagegang til det gamle. Jeg siger kun med Ovidius: „In medio tutissimus ibis". — — Torturhistorien! Torturhistorien! Gudbevares, mine Herrer, det glæder mig at høre, at I er saa interesserede. Vor Ven P. havde af „Skjæbnen" faaet sig tildelt Polonius's Rolle i Hamlet, og han indstuderede den med synlig Forkjærlighed. Det anstaar imidlertid ikke en efterlevende Kammerat at opkaste sig til Dommer over den Maade, hvorpaa Plastikeren udførte det Hele, han beretter derfor kun om den Maade, hvorpaa man i hine gamle, glade Tider k o r r i g e r e d e Skuespillerne. „Du falder jo aldeles ad H—e til", brummede Kjellberg, som aldrig blandede sig i Skuespillernes Opfatning, naar den blot ikke kom i Strid med Scenearrangementet. „Du falder f r e m m e n f o r Døren istedetfor b a g e n f o r, idet du — til Publikums Glæde — dræbes af Hamlet. Ikke skal

gives, end hvad som allerede er meddelt i Morgenbladet idag. Efter Morgenbladet besandtes Anbudene, der alle vare indenlandske, at gaa op til et Beløb af 1,233,150 Spd. Følgende Anbud antoges:

22,250	Spd.	til	100	pCt.
14,900	—	„	99	„
3,000	—	„	$98\frac{3}{4}$	„
77,400	—	„	$98\frac{1}{2}$	„
23,000	—	„	$98\frac{1}{4}$	„
460,000*)	—	„	98	„
600,000	Spd.			

Egersundskabelen er atter taget i Brug.

Stipendiat Fr. Petersen endte igaar sine interessante Foredrag over Søren Kierkegaard. De have, som før meddelt, været besøgte af en saadan Mængde Tilhørere og Tilhørerinder, at Universitetets Festivitetssal har været fyldt. Disse Foredrag ville blive trykte i Theologisk Tidsskrift. Da imidlertid kun faa holde dette lærde Tidsskrift, vil formentlig en stor Del Tilhørere gjerne se, at Foredragene ialfald som særskilte Aftryk kunde komme i Boghandelen.

Havnen. Igaaraftes blæste det op med en Bris af sydlig Vind, der bragte ind paa Havnen 11 Fartøier, hvoraf 8 ladede med Kornvarer fra Østersøen og Danmark. Idag er det Regn med SV., der forhaabentlig snart vil bringe hertil de mange Ladninger med Rug, der ere underveis, da der skal være Mangel paa denne Artikel. Idag er hidkommet omkring 20 Fartøier med Kornvarer.

Udvandring. Med Dampskibet „Albion" afreiser idag over Hull til Amerika 14 Emigranter.

Opgave ved den skriftlige Del af theologisk Embedsexamen den 26de Novbr. No. 5. „Apostlenes Gjerningers Formaal og Anordning".

Opgaver ved juridisk Examen den 25de November. No. 9. Af Processen: „Hvorvidt er der under en offentlig Straffesag Adgang til at gjøre private Paastande gjældende?"

— Den 26de. No. 10. Af den romerske Ret: „Om Modsætningen mellem falden og erhvervet Arv. Hertil føies en Sammenligning med den norske Ret".

Opgave ved filologisk Examen den 25de November. No. 2. „De formis nec non de vi & usu futuri exacti Latinorum".

Høstberetning fra Kristians Amt af 20de ds.: Udbyttet af Foderavlen antages i det Hele taget neppe at være som et Middelsaar. Det blev nemlig i Valders Fogderi ikke ubetydeligt mindre, idet de for de vigtige Sæterslaatte gav meget ringe Udbytte; dette gjælder ogsaa, dog i mindre Grad, de lignende Slaatte i Hadeland og Land samt Søndre Gudbrandsdalen, i hvilke Fogderier ogsaa Efterslætten angives at være bleven ringe, hvilket antagelig ogsaa forøvrigt i Almindelighed er Tilfældet. Imidlertid ansees Avlingen i de tvende sidstnævnte Fogderier overhovedet at staa kun ubetydeligt under et Middelsaars. I Totens og Nordre Gudbrandsdalens Fogderier antages Udbyttet i Almindelighed at være som i et saadant. Indbjergningen foregik for største Delen under heldigt Veirligt, og Foderet er i Regelen af god Kvalitet.

Udfaldet af Kornhøsten blev overhovedet lidet tilfredsstillende, idet Frost, navnlig Nætterne til 30te August og 3die September, anrettede betydelig Skade paa den da i Almindelighed saa lovende Kornavl. Alene i Hadeland og Land, med Undtagelse af endel høiere liggende Strøg, samt i Søndre Fron blev Udbyttet i det Hele som i et godt Middelsaar saavel med Hensyn til Kvalitet som Kvantitet, ligesom det ogsaa i enkelte andre Distrikter af Søndre Gudbrandsdalen samt Nordre Fron antages at naa op til et saadant Aars, men forøvrigt i Amtet blev det, især hvad Kvalitet angaar, i Regelen i større og mindre Grad derunder, navnlig i de høiere og mindre heldig beliggende Egne, saasom i Østre Slidre, Vang, Svadsum i Gausdal, Sollien og Vennebygden i Ringebo, Skabo i Nordre Fron, Hedalen i Vaage, Braaten og Galde Annexer i Lom samt Lesje, i hvilke Trakter, samt tildels ogsaa i Toten og til Høiderne i Hadelands og Lands Fogderier, Kornet for en større Del ansees utjenligt til Sæd og enkeltvis endog til Menneskeføde. Dette Sidste gjælder navnlig endel Gaarde i Vang, samt Lesje Thinglag, i hvilket Kornavlen ansees saagodtsom ganske mislykket, idet kun en Ubetydelighed ikke blev ødelagt ved Frost.

Ogsaa Udbyttet af Potetes blev, navnlig paa Grund af førnævnte Frostnætter, hvorunder Græsset blev i den Grad beskadiget, at Poteterne standsede i videre Fremvæxt, ringe, i Regelen omkring Halvdelen af et almindeligt Aars, undtagen i Vaage og Lesje samt enkelte andre Strøg, hvor Avlen angives at have slaaet aldeles feil. Kvaliteten er i Almindelighed mindre god, men Spor til Sygdom har ikke vist sig.

Udbyttet at Kreaturene i Sætrene angives for Valders at være meget, og for Gudbrandsdalen noget mindre end sædvanligt.

*) hvoraf 134,850 ved Kirkedepartementet for Tiendefondet.

Høstberetning fra Amtmanden i Stavanger Amt af 20de November:

Som i min forrige ærbødige Beretning af 9de August sidstleden bemærket, havde den usædvanlig kolde Forsommer sat Aarsvæxten her i Distriktet betydelig tilbage. Det gode Veir, der indtraf i Juli og August Maaneder, gav imidlertid Forhaabninger om et sjeldent godt Aar, men disse Udsigter tabte sig igjen betydeligt, da September Maaned indtraadte med Kulde og vedholdende Regnveir, der vanskeliggjorde Kornets Modning paa de frodige Agre og standsede, ved et Par Frostnætter, Poteternes Væxt, ligesom Indbjergningen forsinkedes og for en Del blev mindre god. Udfaldet af Høsten vil dog, — forsaavidt Kornet, det vil for dette Distrikt væsentlig gjælde Havren, der for en Del er staaret umoden og bragt vaad i Hus, — ikke skulde i Laderne tage betydelig Skade, formentlig stille sig saaledes:

Høhøsten vil udgjøre omtrent et Middelsaar. Visnok har Kvantiteten i en Del Distrikter været under et Middelsaar, men Kvaliteten er god og Høet er næsten overalt kommet godt i Hus. Fra flere Steder erklæres Høhøsten for særdeles god, kun fra et enkelt Distrikt klages over mindre god Indbjergning.

Som allerede bemærket var Kornet rigeligt i Mængde, men blev for den største Del mindre velbjerget. I de fleste Herreder antages det dog at ville give et Middelsaar, medens Beretningerne fra Torvestad, Vigedal, Hjelmeland, Jelse, Thime, Gjesdal og Hetland lyde mindre tilfredsstillende, men saa antages paa flere andre Steder igjen, at Aaret vil give over et Middelsudbytte.

Potetesavlen har paa de fleste Steder været god, ihvorvel det har faldt vanskeligt at faa dem godt i Hus, og Indbjergningen endnu ikke var fuldendt, da flere af Beretningerne indgaves. Af Raaddenhed har der vist sig Spor, men ikke i betydelig Grad. Herfra gjør dog Torvestad Herred en Undtagelse, da Raaddenhed dersteds har vist sig i stort Omfang, ligesom Høsten var ringe.

Som anført vil det imidlertid i væsentlig Grad bero paa, hvorledes Kornet og Poteterne vise sig efter nogen Tids Opbevaren, om Høstens Udfald kan kaldes tilfredsstillende.

Folkemængden i Drammen. „Dr. Tid." skriver: Efter de nu i Anledning af Skatteligningen optagne Rodelister udgjøre Drammens Indvaanere, deri indbefattet dem, der efter Lov af 22de Mai d. A. fra 1ste Januar 1870 ville blive indlemmede i Byen, 16,548 Personer. Heraf kommer paa Bragernæs 8,435, paa Strømsø 4,320, Kobbervik og Hedensrudtangen m. V. og paa Tangen 3,793. Antallet af dem, der ved den nye Grændseregulering kommer ind i Byen, vil saaledes udgjøre 3,078. Af disse ere visnok overmaade Mange Folk ikke alene i smaa Kaar, men endogsaa trængende, medens Antallet, selv af middels Skatteydere, er forholdsvis lidet. Imidlertid tro vi, som en foreløbig Slutning, neppe, at Byens Skatteydere derved ville blive væsentlig forøgede, da man, foruden nogle enkelte større Skatteydere, tillige vil erholde en ikke ubetydelig Tilvæxt af skattepligtig fast Eiendom i de Bygninger og større Jordstrækninger, som især paa Strømsø ere lagte indenfor de nye Grændser.

Sildefiskeriet ved Island, hvortil det Mandalske Kompagni ogsaa iaar havde gjort store Udrustninger, er dennegang mislykket, da ingen Sild til Udgangen af forrige Maaned havde vist sig ved den islandske Kyst, ligesom Veiret havde været ugunstigt. Forrige Torsdag ankom, ifølge „Karmsundsp.", et af Kompagniets Fartøier, en Jagt til Karmsund med største Delen af de Folk, som have været forhyrede til Island for at fange og tilvirke Sild.

Dampskibet „Dalerne" indbuxerede, ifølge „Karmsundsp.", forrige Mandag til Farsund en engelsk Skonnert, bestemt fra Queenstown til Charlestown med Mais. Skonnerten havde drevet om i Nordsøen i næsten 3 Uger og var noget ramponeret ovenvands. Dampskibet tjente 50 Spd. ved denne Leilighed.

Til Dokanlægget i Laxevaag er af Regjeringen bevilget 5000 Spd. mod Forpligtelse til at Dokken bygges saa stor, at den kan optage Marinens Skibe. „Berg. Tid." beretter dette ifølge Telegrafmeddelelse.

Juleliteratur i Landsmaalet. Et nyt Epos, „Svein og Gudveig", af Henrik Krohn er i disse Dage lagt under Pressen, samtidig med, at en smukt udstyret Samling af nye Eventyr forlader Pressen paa det norske Samlags Forlag.

Redning i Havsnød. „Bergensp." for 20de skriver: Det bergenske Dampskib „Saga", Kapt. Wolff, var igaarmorges Kl. 8 paa sin Tur fra England hertil ca. 6 Mil vest af Espevær, da man der ombord saa en Skonnert, der drev for Vinden halvt synkefærdigt, uden Kommando, med Ræerne slængende og Seilene dels borte, dels fastgjort. Veiret var overhændigt, Orkan fra Vest, altsaa Paalandsvind, og Søen var meget oprørt. Da „Saga" kom nærmere Skonnerten, opdagedes 2 Mand ved dens Stormast, og Kapt. Wolff forsøgte da under vanskelige Manøvrer i det svære Veir at komme nær op under Skonnerten for at redde Mandskabet. Men alle Tegn til dette om at benytte de udkastede Liner og Livbøier, bleve ikke forstaaede eller tagne til Følge, uagtet „Saga" 6 Gange gjorde Turen rundt om Skonnerten. Det viste sig da, at de 2 Mænd vare surrede fast til Skonnertens Stormast og halvt bevidstløse.

Da alle Forsøg paa at redde dem med Liner viste sig forgjæves, idet de ikke kunde røre sig, besluttede Kapt. Wolff at ville sætte Livbaaden ud, saafremt Mandskabet vilde gaa i den. Styrmanden, Stewarden og 3 af den øvrige Besætning erklærede sig strax villige. Baadens Udsætning var dog vanskelig i den svære Søgang; ved at kappe Taljerne, fik man dog Baaden lykkelig ud. Den blev da slæbt op til Skonnerten og der sluppet i Læ af samme, da det var umuligt at ro den op. Under de vanskelige Omstændigheder lykkedes det dog at bringe de fastsurrede 2 Mænd ombord i Livbaaden; men at faa de Reddede og Baadens Besætning atter ombord i Dampskibet, der under Redningen ved dygtig Manøvrering havde holdt sig ganske nær hos, viste sig at være overmaade vanskeligt, og syntes umuligt paa Grund af Storm og Søgang.

Efter forskjellige forgjæves Forsøg besluttede Kapt. Wolff at dampe Fordevind ned mod Baaden, for da kun at prøve paa at „fiske" Folkene op fra Baaden ved en hel Del Tougender fra Dampskibets begge Sider, medens selve Baadens Redning opgaves som umuligt. Manøvren udførtes paa bedste Maade. Dampskibet gik lige paa Baaden, der passeredes langsomst muligt; Mand for Mand fakkede de udkastede Liner, de fæstede ogsaa et Toug omkring hver af de Reddede og kastede derpaa baade sig selv og de Reddede i Havet for at hales op ombord i Dampskibet; den sidste, der kastede sig ud, var Styrmanden, der var aandsnærværende nok til at tage Baadens Fangeline i Haanden med sig, hvorved man ogsaa fik fat i Baaden. Alle Mand bleve lykkelig halede ombord; men at heise Livbaaden op var umuligt, den maatte derfor slæbes i 30 Favne Toug.

Da de reddede to Mænd fra Skonnerten var komne ombord, var de saa medtagne, at de neppe kunde tale. Senere forklarede de, at Skonnerten var „Familien", Kaptein A. C. Jacobsen, fra Sandefjord, der var udmønstret 8de Oktober og drevet omkring i Nordsøen under Storm og Uveir, de havde tre Gange været under den engelske, to Gange under den jydske og en Gang under den norske Kyst. I „elleve" Dage havde de været uden Mad og Drikke; for at slukke Torsten og holde lidt Varme i Kroppen havde de i sin Fortvivlelse drukket Søvand og sin egen Urin. Udmattet og forkomne havde de, for ikke at skylles overbord, surret sig til Stormasten, hvorfra de under Redningen var blevne baarne ned i Baaden. Disse to Reddedes Navne var Styrmand B. Hansen og Matros Mathias Nielsen, begge fra Sandherred. Af Udmattelse og Sløvhed havde de ikke kunnet efterkomme Opfordringen fra „Saga" om at gribe Redningslinen; de havde maattet vente til Baaden kom.

Den øvrige Besætning, nemlig Kapteinen, den anden Matros ved Navn Johan fra Bergen, Kokken Holtan fra Brevig og en Jungmand Peder fra Helsingborg, — disse, sagde de, laa tilbage i Ruffet og var formodentlig døde, maaske der endnu kunde være lidt Liv tilbage i Kapteinen. Denne Forklaring fik man ombord i „Saga", efter at Fartøiet allerede var ud af Sigte i det stormende Veir, og da „Livbaaden", hvis Slæbetoug senere var brukket, ogsaa var borte, vilde ethvert Forsøg paa at redde de Tilbageværende have været forgjæves; man havde desuden Storm, Uveir og snart indtrædende Mørke.

Skonnerten var bestemt til Leithfjorden med Trælast og havde ugevis drevet omkring i Nordsøen, tabt Roret, endel Seil og var forøvrigt halvt fuld af Vand. I den orkanagtige Storm af Paalandsvind, som blæste igaar, er Skonnerten formodentlig drevet iland, og der er vel neppe Haab om, at Fartøiet eller de tilbageværende af Besætningen kan være reddet. De to Mænd, der kom hertil idag med „Saga", har afgivet nærmere Forklaring for Øvrigheden hersteds.

Kapt. Wolffs raske Handling, hans dygtige Manøvrering under Redningsforsøgene og hans Mandskabs Mod og Udholdenhed i Farens Dieblik maa vække Alles Beundring.

Den Mani for at hjemføre Alting fra Udlandet, som har ligget og fremdeles i betydelig Mon ligger vor indenlandske Industri i Veien, var ogsaa skriver „Berg. Tid.", gjennem lange Tider en tung Anstødssten for vore mekaniske Værksteders Bygning af tidssvarende Dampskibe. Det var Lidet, som gjordes for at ophjælpe vore egne med Slid og Møie fødte Værksteder. Til England var det dengang Kapitalerne gik, og England skulde levere Alt, hvad der behøvedes drevet med Damp. Da Værkstederne endelig toge Mod til sig og begyndte at bygge Dampskibe, mødtes de første Exemplarer med Mistro, og man fik atter høre den gamle Vise, at de engelske Fabrikata dog vare noget ganske Andet. Værkstedernes Udholdenhed i at staa imod overvandt dog tilsidst alle Fordomme, og selv de ivrigste Modstandere af indenlandsk Industri maatte give Kjøb ligeoverfor de Arbeider, der leveres f. Ex. af Nylands mekaniske Værksted i Kristiania og Solheimsvigens Værksted her ved Bergen. Skibe, som „Kong Sverre" fra det første og „Stavanger", „Hardangeren", „Haukelid", „Laurvig" m. fl. fra det sidste ere talende Vidnesbyrd om, at den norske Industri paa dette Felt med

---

du hele Tiden ligge som et Kadaver til Skue for Tilskuerne, som er inderlig fornøiede over at slippe for at se dig". Polonius P. blev rød lige op til Parykken. „Jeg falder som jeg vil, og som jeg har studeret. Hvor i Stykket staar det, at Polonius skal falde bagom Døren?" „Fordi han dræbtes som en Lurer bagom Døren, og aldrig har jeg se't noget Lig ha' særskilt Entre blot for at vise sig som Lig." „Saa—aa! End Ofelias Lig da, som bæres ind midt i femte Akt?" indvendte Polonius med stigende Hidsighed. „O alle Proppes Prop, o Propstrøm, Propman, Proplund!" deklamerede Regissøren. „Jeg falder som jeg vil!" brølede Polonius P. færdig til at explodere. „Og jeg vil se den i Synet, som kan hindre mig!" „Du skal faa se mig i Synet, din Tyrskalle!" mumlede Kjellberg, halvt forarget, og halvt gottende sig over den Gavtyvside, som allerede gik op i hans frugtbare Hjerne. Ved næste Forestilling af Hamlet havde den glade Spøgefugl, tro og punktlig i sin Tjeneste som en Bækkerklokke, men aldrig besuagtet forsømmende en eneste Leilighed til at skaffe sig eller andre en god Latter, samlet omkring sig nogle af Sujetterne — blandt hvilke ogsaa jeg befandt mig, mine Herrer — for at paase, hvordan han „kurerede" P. for hans Syndefald, som han kaldte det. Polonius stod bagom Døren, ventende paa at blive expederet; vi Indbudne befandt os bag Kulisserne. „Fald nu pent ikveld, lille P." sagde Regissøren advarende. „Direktionen og Publikum har lagt Mærke til det mislykkede Fald." „Jeg skulde have Lyst til at se Direktion eller Publikum falde som jeg!" svarede P. med ædel Kunstnerstolthed. Et Kaarbestød afbrød Samtalen, og Polonius faldt — faldt kunstnerisk, atletisk, „plastisk". Gulvplankerne dirrede ved Kroppens tunge Fald, og Damerne fik Nerverystninger. Men han faldt som forrige Gang med to trediedele af Legemet fremmenfor, og Benene nedenfor Knæerne bagom Døren. Publikum kunde uforstyrret beundre hans Dødskrampe ved hans sidste Dødsuk. „Til Værket" hvislede Kjellberg og begyndte at aftrække hans Ridestøvler. Forgjæves sparkede den ulykkelige Døde imod, Støvlerne svigtede sin Eier. Nu begyndte Torturen. Halvkvalt af Latterlyst begyndte Skjelmen sin Rolle som Straffens Dæmon. „Vil du falde bagom Døren næste Gang, lille Polonius", hvislede Plageaanden til den døde, medens han sagte kildede ham under Fødderne. „Lad bli' mig" fræste Polonius sagte fra den anden Side af Døren. „Hvem er det? Jeg myrder den Nidding, var han end min egen Søn! Hvem er det? Jeg myrder, jeg myr— —yr—yr—der". Han trak krampagtig paa Fødderne, men ikke en Muskel rørtes paa den for Publikum synlige Del af Kroppen. Atleten bestod sin Ildprøve med Ære. „Vil du i Vidners Paahør love at falde ordentlig og bagom Døren?" gjentog Plageaanden. „Nei, nei, nei!" fræste paany Polonius. „Jeg myrder, jeg myr—yr—der!" Og hans Mordlyst døde bort i en dyb Murren. „Falder du bagom eller ikke?" fortsatte den Ubevægelige, og Kildningen blev livligere, hans Sprællen med Fødderne stærkere. „Jeg myrder dig, myrder — myr— nei, jeg falder — myrder — falder — falder — bagom! stønnede Ofelias snedige Pappa. „I er Vidner, mine Herrer", hvislede Inkvisitionsmanden, „vi har saget Hornene af Tyrskallen!"

Men Exekutøren, Ordenens Opretholder, skyndte sig viseligen ved Slutningen af Akten at stænge Døren til sit Arbeidsværelse; thi udenfor rasede Polonius i en Fart forvandlet til Othello. „Jeg har svoret at myrde ham", brølede han, skjælvende af Vrede, idet han rystede Polonius's Kaarde og tilslut stak den dybt ind i Nøglehullet. „Men da kan du ikke falde bagom Døren næste Gang", indvendte de omkringstaaende Kammerater, som forgjæves søgte at berolige ham. „Da sidder du fast som Morder." „Du lovede at myrde først, men at falde bagom siden, ytrede en af hans nærmere Venner. „Et senere Løfte er altid helligere end et foregaaende." „Det faar saa være da", svarer P., til hvis Æresfølelse man aldrig appellerede forgjæves; derpaa stak han Mordvaabnet i Skeden. „Jeg skal nøie mig med at foragte den Usling. O, om mine Herrer vidste, hvilke Pinsler, det var. Men jeg rørte ikke paa et Lem, jeg gjorde min Tjeneste,

Stolthed kan stille sig i Række med de længst fremskredne udenlandske Staters.

Det mangler imidlertid ikke paa dem her hjemme, der endnu betragte vor norske Fabrikdrift med Mistro. Og det undrer os saa meget mindre, som Bergens mekaniske Værksted (vi tale her specielt om dette, fordi det ligger os nærmest), paa Grund af særegne Omstændigheder for Tiden virkelig ikke kan holde Konkurrencen med Gøteborgs tvende mekaniske Værksteder, fordi det ikke arbeider under lige Vilkaar med disse.

Den delvise Reaktion, som er indtraadt mod de uindskrænkede Frihandelsprinciper, har paa mange Kanter vakt den Tanke til Live, at vi ikke altid sørge i tilbørlig Grad for vore egne. Vi skulle her ikke komme ind paa dette vidtløftige Thema; vi ville blot have slaaet fast, at vore norske Værksteder kunne mere end tilfredsstille det under Dampskibenes stedse stærkere Konkurrence med Seilskibene tiltagende Behov for den første Slags Fartøier, at de under almindelige Omstændigheder levere sit Arbeide i alle Henseende ligesaa godt og billigt som Udlandets, og at det derfor er billigt og retfærdigt, at norske Dampskibsrederier ogsaa henvende sig til norske Værksteder fremfor til de udenlandske.

Trondhjems-Jemtelandsbanen. „Trhj.s St." skriver: Ifølge „Jemtlands Tidning" for 13de November fattede „Allmännakomiteen för Norrlands jarnvägssystem" i det den 30te Oktober i Sundsvall afholdte Møde den Beslutning, at indgaa til Regjeringen med Andragende om at Detailundersøgelse maatte blive iværksat om Jernbaneanlæg saavel nordover fra Storvik som mellem den botniske Bugt og Trondhjemsfjorden, og at Kommunen inden visse Dele af Norrland skulde anmodes om hver for sig at nedsætte Filialkomiteer til at optælle og redegjøre for Distrikternes Trafikforhold, hvilke Forhold derefter skulde ordnes til et Helt af den almindelige Komite. Desuden foretoges Valg paa Suppleanter. — Idet Bladet forøvrigt ikke kan give nogen yderligere Besked om Rygtet om, at engelske Kapitalister skulde have gjort Skridt til Medvirkning til Planens Realisation, paapeges Nødvendigheden af, at al Kraft udvikles af de i Sagen interesserede Landsdele ved pekuniære og materielle Offere; som ved Jords Afstaaelse gratis eller til den lavest mulige Pris og ved i det Hele at yde Sagen al den Tjeneste, som en levende Interesse kan fremmane. At varetage og belive denne Interesse, heder det sluttelig, turde være et Formaal saavel for den almene Komite som for Lokalkomiteerne for Norrlands Jernveissystem, og denne Opgave tør man haabe de paa en tilfredsstillende Maade vil komme til at løse, ligesom at Spørgsmaalet om Jernveisanlægget mellem den botniske Bugt og Trondhjemsfjorden, som utvivlsomt for de nordlige Dele af Broderrigerne maa betragtes som et Livsspørgsmaal, maa finde en snar og bestemt Løsning.

Forøvrigt udtaler Bladet sig mod Banens Udstrækning til Sollefteå.

Den Traupmanske Mordsag. Den 20de ds. har Anklagekammeret i Paris afgivet sin Kjendelse og anordnet videre Undersøgelser. Den i Elsas anstillede Søgen efter den ældre Kincks Lig ere dog nu antagelig opgivne som frugtesløse. 60 Vidner ville blive afhørte.

Den nordamerikanske Flaades Skibe ere nu forsynede med fuld Rig, da det for Eftertiden kun skal tillades Orlogsskibene at bruge Damp ved Ud- eller Indløb af Havn, for at spare paa Marinebudgettet. Som Følge deraf skal de forenede Staters Kulstationer i Udlandet nu inddrages. Marineministeren spaar sig store Resultater heraf, og ikke mindst i Henseende til at gjøre Sømandsskabet dygtigere. Hvad der kan spares herved fremgaar af et Exempel: Dampskibet „Alaska", som bruger 20 Tons Kul daglig, hvilket udgjør 87,000 Doll. aarlig, er i det Budget, som skal forelægges den snart sammentrædende Kongres, kun ansat med et Kulforbrug af af 6000 Spd. aarlig. — Hvad om vor nye Marineminister Broch fulgte Exemplet!

En frygtelig Orkan har ifølge Efterretninger med et til Falmouth ankommet engelsk Dampskib raset ved La Plata, Buenos-Ayres og Montevideo den 12te Oktbr. I Buenos-Ayres laa 14 Skibe paa Grund, og mange beskadigede, og ved Mundingen af Elven gik blandt Andet et Udvandrerskib under. Om der blandt de forulykkede Skibe har været noget norsk, oplyses ikke.

Om Sopavlen i Frankrige meddeler et tysk Landbrugsskrift flere meget interessante Oplysninger, hvoraf vi skulle meddele følgende, da der neppe er nogen Tvivl om at Sopavlen, dreven paa fornuftig Maade, ogsaa i vort Land kan blive en indbringende Næringsvei: Den bedste Sop (Champignons) voxer helst paa mager, gjerne kalkholdig Grund paa høiere liggende, kjøligere Steder. I forrige Aar høstedes der i Frankrige 3 Mill. Pund, hvis Salgsværd i anslaaes til 10 Thl. (7⅔ Spd.) pr. Pund. Sopsamlingen oplyses at indbringe hvert Individ 200 til 230 Spd. aarlig.

Hvad den amerikanske Kongres koster Landet er, efter hvad en Forfatter i Atlantic Monthly oplyser, ikke ringe. Nøiagtigt har det ikke været ham muligt at beregne Summen, men han forsikrer, at det ikke er formeget at anslaa den til 4 Mill. Dollars aarlig, det vil sige, naar Sessionen beregnes til 6 Maaneder, hver med 20 Arbeidsdage, til over 33,000 Doll. daglig. Kapellanens Bøn, der sædvanlig varer 1 Minut, optager en Tid til en Værdi af 138 Doll. daglig. Listen over Udgifter til Kongresmedlemmernes personlige Fornødenheder optager et Bind paa 220 Sider og har en Uendelighed af Poster, saasom 200 Portemonnæer, 100 Penneknive til 3 Doll. Stykket, Blækhuse, Saxe, Haarbørster, Tobak, Aviser osv. Naar et af Medlemmerne dør, er det en meget kostbar Affære; Transporten af et Lig fra Washington til Easton i Pensylvania kom Kongressen paa 2,144 Doll. Da Lincoln var død, indkom der en Uendelighed af Kondolenceskrivelser; disse bleve efter Kongressens Beslutning trykte i et Bind paa 962 Sider, der kom Staten paa 18,000 Dollars.

Redningsvæsnet. („Folk. Av.") Ifølge den nu gjennem det danske Indenrigsministerium udkomne Beretning om Redningsvæsnets Virksomhed i 1868—69 er der i Aarets Løb paa de danske Kyster forlist ialt 91 Skibe, heraf ere 61 totalt forliste og 30 senere komne af Grund. Af de strandede Skibe vare 23 nordtyske, 20 danske, 13 norske, 10 engelske, 9 hollandske, 7 svenske, 5 franske, 1 russisk, 1 nordamerikansk. 2 Skibes Nationalitet er ikke bekjendt. Fra 31 af disse Skibe reddedes Besætningerne ved egen Hjælp, fra 22 ved privat Hjælp fra Land, fra 3 dels ved egen, dels ved privat Hjælp, fra 2 dels ved egen Hjælp, dels ved Redningsapparaterne, fra 1 dels ved privat Hjælp, dels ved Redningsapparaterne, fra 1 dels ved egen Hjælp, dels ved privat Bistand og dels ved Redningsapparaterne, fra 9 ved Redningsapparaterne alene. 8 Skibe inddreve uden levende Folks Medfølge, og fra 10 Skibe, der kort efter at være grundstødte kom flot igjen, kom Besætningerne ikke i Land. Paa 3 Skibe omkom hele Mandskabet. Ved de nævnte 91 Strandinger ere 20 Mennesker omkomne (foruden Besætningerne paa de 3 Skibe) og 379 reddede (foruden et Skibs Besætning, hvis Størrelse ikke har kunnet oplyses), nemlig: 190 ved egen Hjælp, 103 ved privat Bistand fra Land, 16 dels ved egen Hjælp, dels ved privat Bistand og 70 ved Hjælp af Redningsapparaterne. Siden 1ste Januar 1852 ere ialt 1943 Mennesker blevne reddede, og med de 30, der i 1850—51, medens Redningsvæsenet indrettedes, bleve reddede fra forskjellige Skibe, er der saaledes ved Hjælp af de paa de danske Kyster anbragte Redningsapparater blevne frelste 1973 Mennesker. Saa ofte Redningsapparaterne i det forløbne Aar have været i Virksomhed, ere de paa en tilfredsstillende Maade blevne betjente af Mandskaberne, paa hvis Forhold i Tjenesten der intet har været at udsætte.

Blandinger.

Ægyptisk Plage. Ifølge til London indløbne Efterretninger blive i denne Tid Ostindiens frugtbareste Egne, de vestlige Provindser, herjede af uoverskuelige Græshoppesværme, som true hele Landet med Hungersnød. Disse ødelæggende Gjæsters Komme har allerede drevet Risen 25 pCt. op i Prisen. Nærmere Efterretninger ventes med første Overlandspost.

I et parisisk Blad læses følgende Annonce: „En ung Mand, der staar i Begreb med at gifte sig, søger — en forstandig, erfaren Mand, der kan snakke ham disse Nykker ud af Hovedet.

Ledige Embeder.

Et Lærerembede fornemmelig i Realfagene ved Stordøens Skolelærerseminarium.

Den ansættendes Lærer vil blive aflønnet enten i Overensstemmelse med Gageregulativet af 25de Juni 1866 med Adgang til senere i Henhold til Tillæg til nævnte Gageregulativ, vedtaget ved kgl. Resol. af 29de Mai 1869, at blive aflønnet i Lighed med Overlærere ved de lærde og Middelskolerne, eller ogsaa ligefra Ansættelsen af i Overensstemmelse med sidstnævnte Tillæg, idet det vil bero paa Ansøgernes Kvalifikationer, efter hvilket af de anførte Lønningsalternativer Gagen for den ansættendes Lærer vil blive fastsat.

Læreren vil blive forpligtet til, naar det forlanges, mod særskilt Godtgjørelse at meddele Veiledning i Havedyrkning.

I Ansøgningerne bedes opgivet om Vedkommende vil kunne undervise i Gymnastik og Vaabenøvelser, hvorhos bemærkes, at der til Lærerne heri er bevilget 60 Spd. aarlig for indeværende Budgettermin.

Embedet vil blive at tiltræde fra 1ste Juli n. A.

Reservelægeposten ved Gaustad Sindssygeasyl er ledig. Reservelægen ansættes paa 3 Aar, men kan, naar han viser Nidkjærhed og Dygtighed, gjøre sig Haab om fornyet Ansættelse paa 3 Aar ad Gangen. Foruden fri Familiebolig med Lys og Brænde er der tillagt ham en aarlig Aflønning af 500 Spd., der efter 3 Aars Tjenestetid forøges til 600 Spd. og efter 6 Aars Tjenestetid til 700 Spd.

Ansøgninger om denne Post, som bliver at tiltræde 20de Februar næste Aar, og for hvilken der er bestemt en gjensidig Opsigelsesfrist af 3 Maaneder, stiles til Departementet for det Indre og indsendes til Asylets Direktør inden dette Aars Udgang.

— Ved Bergens Fødselsstiftelse og Jordemoderskole vil der fra 1ste Mai næste Aar af blive at ansætte en Underlæge og Andenlærer, der vil blive lønnet med 300 Spd. aarlig og fri Ungkarlsbolig med Lys og Brænde i Stiftelsen, hvor han vil blive tilpligtet at tage Bolig.

Andragender om denne Post, stilede til Departementet for det Indre, indgives inden 6 Uger til Overlæge Heyerdahl i Bergen. (Rigstd.)

Skifteberetninger. Drammens Skifteret: Samling i Handelsmand Frithjof Wingaards Konkursbo den 15de December. Handelsmand Oskar Hansens Konkursbo er sluttet med en Dividende af 30½ pCt.

Proklama. Tune Skifteret: I Boet efter Enke Sophie Gøthesdatter Kjelvigen af Hvalsøers Thinglag. Aar og Dags Varsel fra 23de November. Orkedals Skifteret: I Boet efter Husmandsfolkene Anders Andersen Hafvalsbak og Hustru Ragnhild Halvorsdatter, 3 Mdr.s Varsel fra 18de November.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 26de Novbr.

Kongen har modtaget Lanza, men Kabinettets Dannelse er endnu uafgjort.

London, 26de Novbr.

Prinsessen af Wales har født en Datter.

Kristiania Torvpriser

den 25de Novbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	12
Do. Vold	1	60	1	96
Halm af Rug	„	60	„	84
Do. - Byg	„	84	„	96
Do. - Havre	„	84	„	96
Havremel	5	60	6	„
Poteter pr. Centner (⅓ Td.)	„	72	„	78
Do. - Tønde	1	24	1	36
Rug	3	72	3	96
Byg	2	96	3	24
Havre	1	72	1	96
Smør pr. Vpd.	2	48	2	72
Talg	1	24	1	36
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	84	„	108
Kalvekjød	„	96	1	12
Faarekjød	„	96	„	108
Gaas pr. Stk.	„	96	1	12
Tiur	„	60	„	66
Røi	„	36	„	42
Aarfugle	„	30	„	32
Hjerper	„	16	„	18
Birkeved pr. Favn	2	96	3	„
Furuved	2	„	2	48
Granved	2	„	2	12

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt, staar lavest nordenfor Stadt og høiest paa Østlandet. Sydlig Vind paa Østlandet, tildels med Regn, og sydlig til SVlig paa Vestkysten. Mildt Veir.

jeg fyldte min Rolle." „Du har gjort dig værdig til Hæderskrandsen", deklamerede Regisseren høitidelig, idet han traadte ud af Fæstningen med en vældig Krands i Haanden. „Polonius, du har overtruffet dig selv, du har spillet bedre efter Døden, end i Livet." Den hidsige, men gjennemhæderlige P. overvældedes af et nyt Krampeanfald. „Jeg indbyder dig og Vidnerne paa et Glas Punsch!" hviskede Regisseren formildende. „Aldrig, aldrig!" skreg Martyren. „Jeg tilgiver dig for dette Liv og foragter dig; men træffer jeg dig engang i Himmelen eller H—e, saa myrder jeg dig; thi der staar vi udenfor Tjenesten og Reglementet." Og Polonius gik med plastisk-tragiske Skridt til sit Paaklædningsværelse. Begge har nu i nogle Aar staaet udenfor „Tjenesten og Reglementet", men hvorvidt det forfærdelige Løfte om Mordet er gaaet i Opfyldelse eller ei, det ved man ikke af Mangel paa Telegraf til de overjordiske eller underjordiske Verdener. Vist er det, der gik ikke mange Dage her i Livet, inden Dødsfienderne, Offeret og Bøddelen, sad i al Gemytlighed sammen ved et Glas Punsch, den ene endnu klagende over sine forfærdelige Pinsler, den anden over den strenge Pligt, han som Ordenens Opretholder havde, ved hvilkesomhelst Midler at holde Skik og god Orden oppe inden den sceniske Kunst. Men kom nu ikke her, mine Herrer, og tal om Vandringer paa glødhedt Jern og slige smaa Bagateller, naar I har hørt Polonius's Martyrhistorie. Og hermed faar jeg for denne Gang pakke ind min „Flue", mine „to Knappenaale" og mine „Støvler", de tre vigtigste Ingredientser i mine „Torturhistorier fra det kongelige Theater i Stockholm."

hun nærmede sig Slottet, og hun kunde ikke andet end undre sig over, at denne lydløse Taushed med engang kunde gjøre hende saa forsagt.

Endelig naaede hun Hovedtrappen og fik se det første Menneskeansigt. Det var en Tjener, som syslede i en Forhal, men saa lydløst som muligt. Da hun havde sagt ham, at hun ønskede at blive meldt for Baronessen, tassede han opad den brede, midt imod Døren liggende Trappe, ved hvis Fod stod to store Statuer, som til Halvten skjulte sine hvide Former under flere Orangetræers mørke Løv. Han kom snart tilbage og sagde, at hun var velkommen, hvorpaa han atter ilte foran hende med lette Fjed, saa han neppe rørte ved Trappetrinene med Taaspidserne.

Olivia fulgte ham med beklemt Hjerte. Det var ikke den Pragt, der omgav hende, som virkede nedtrykkende paa hende, nei, det var Følelsen af at staa alene i denne nye, ubekjendte Omgivelse. Tjeneren førte hende gjennem en lang Gang, hvor man gjennem de aabne Døre kunde se ind i flere overordentligt rigt og elegant møblerede Værelser, som indesluttede disse Smaasager, som kunde bringe et uerfarent Menneskebarn paa den Tanke, at det var en Industriudstilling, som her udbredte sine omvexlende Frembringelser.

Tjeneren aabnede endelig taus og forsigtig en Dør og lod den unge Pige træde ind.

Tæt ved Vinduet lige for Olivia laa paa en Hvilesofa et efter Udseendet at dømme meget sygt Fruentimmer. Hendes Hoved hvilede paa en hvid Pude, varme Tepper indhyllede hele Skikkelsen, som dog — saameget kunde man se — maatte være temmelig fyldig. I Haanden holdt Damen en liden Flaske.

Hun reiste lidt paa sig, saa meget, at Olivia kunde se hendes Ansigt. Det var fyldigt og blegt og syntes ved første Øiekast ikke ubehageligt. Men naar man betragtede det nøiere, kunde man ikke undgaa at finde, at de store blaa Øine, omgivne af lyse Øienhaar og liggende under ligesaa lyse opad trukne Øienbryn, saa med et Blik saa koldt som Is, et Ud-

taus mod Væggen og lyttede til de underbare Melodier, som strømmede frem under den unge Piges Fingre. Den stærke, glødende Sjæl, som skjulte sig under hendes elskværdige Ydre, tiltalte ham i dette Øieblik for første Gang med hele sin Magt. Hvor sjælfuldt og tankerigt hævede ikke hendes fint formede Hoved sig over den slanke Skikkelse, der omgaves af Jomfrueligheedens hele Fortryllelse! Hun syntes aldeles at gaa op i de Toner, hun frembragte.

Da Olivia havde endt, strakte hun sine Arme ud over Pianoet, som om hun vilde omfavne sin nye Eiendom, og lo lyksaligt; Jægermesteren nærmede sig hende sagte, kyssede hende paa Panden og gik taus ud.

Fra nu af kom han hver Aften op paa det gamle Slot. Saasnart Solens sidste Straale var sluknet over Trætoppene, maatte Olivia sætte sig til Pianoet. Den lille Familie slog sig ned i den store Vindusfordybning og fordybede sig i det Hav af Tanker, som var udstrømmet fra Mesteren, hvis Billede alvorlig saa ned paa den unge Pige. Ferber tænkte derved ofte paa, hvorledes Olivia havde udmalet sig deres blivende Liv, da Onkelens Brev kom til dem i Berlin.

Familien sad en Eftermiddag ved Kaffebordet. Jægermesteren var ogsaa kommen og havde taget med Piber og Aviser; han vilde netop til at læse op en interessant Artikel, da det ringede paa Porten. Da Ernst havde aabnet, indtraadte til Alles Forbauselse en Tjener fra Slottet Lindhof og leverede et Brev til Olivia. Det var fra Baronesse Lessen. Hun begyndte med at ytre nogle smigrende Ord om Olivias udmærkede Dygtighed paa Piano, som hun havde havt Anledning til at lære at kjende, da hun under en Spadsergang i Skogen for nogle Aftener siden havde hørt hende spille. I Forbindelse hermed spurgte hun, om Olivia ikke skulde være villig til paa Vilkaar, som man burde aftale i Forveien, nogle Gange i Ugen at spille à quatre mains med Frøken von Walde.

Brevet var affattet i meget høflige Udtryk; men da Jægermesteren havde læst det gjennem to Gange, kastede han

Udsigterne ere fremdeles til sydlig til SVlig Vind med Regn.

Anmeldte Reisende.

Den 25de November.

Hilditsch og Kaptein Vogt fra Moss, Dons fra Eker, A. Grønvald og A. Gjems fra Kongsvinger, Helliesen fra Stockholm, Direktør Sørensen fra Kjøbenhavn, Klingworth fra Trondhjem, Kandidat Sørensen fra Drøbak, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Til Medlemmerne af Christiania Totalafholdsforening.

Da det er Bestyrelsen meget om at gjøre at se Foreningens **Medlemmer** samlede paa en Gang, anmodes **samtlige** om at møde i dens Lokale (Kirkegaden No. 1) Søndag den 28de ds. Kl. 6 Eftermiddag. Da Sager af Vigtighed vil blive sat under Diskurs, haabes Mødet fuldtalligt.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.

(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift (9de Halvaargang), der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Nøst, udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Expl. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar have staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 18de Oktober 1869.

J. Chr. Abelsted.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,**
Kirkegaden No. 7.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af Decbr.), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition samt i DHrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faa 1 Friexemplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 19de November 1869.

Anthon Bang.

Et sundt og friskt Barn ønskes til Opfostring af en Kone paa Landet, som giver Die. Sognepræstens Anbefaling kan forevises. Billet mrk. „Samvittighedsfuld Behandling" modtages i Dagbladets Expedition.

Tilsalgs.

Ny Portlands Cement, ildfast Steen og Leer

sælges hos *Carl Stephenson.*

Soda

sælges billig hos *Carl Stephenson.*

Billigste Symaskiner.

Før Jul udsælges min Restbeholdning af de bedste og billigste Symaskiner til end yderligere nedsat Pris.

Reinert Birkeland,
Hjørnet af Kongens- og Raadhusgaden 24.

Et større Parti

Dækketøier samt **Lærreder** i alle **Bredder** sælges for **Fabrikantens Regning** til **Underpris** hos **Wilhelm Balle.**

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blankværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. „ do. „ Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Vi tillade os herved at anbefale til Dagens billigste Priser vor velassorterede Handel med:

Uldgarn: Strømpegarn, Trøiegarn og Vævegarn samt Kastor-, Zephyr-, Shetlands-, Iis- og Gobelingarn.

Bomuldsgarn: Strikkegarn, hvidt og kulørt; Vævegarn, ubleget, bleget og farvet; Snellegarn, Chadwick's og Brook's, fra 50 til 500 Yards, voxet og uvoxet; Sygarn i Dukker og Nøster samt paa Vindsler; Brodeer-, Hækle-, Stoppe-, Patent- og Grundegarn.

Liingarn: Vævegarn, bleget og ubleget; Fiskegarn; Glandsegarn; Skogarn, Afnegarn og Spannegarn; Traad, ubleget, bleget og farvet i Pakker og paa Sneller, samt Strygarn.

Silke: Sy-, Maskin- og Knaphulsilke, sort og kuløret i Dukker og paa Sneller, samt Hæklesilke i mange Farver.

Naale: Brodeer-, Sy- og Stoppenaale; Hækle-, Filé og Maskinnaale; Knappenaale og Sikkerhedsnaale.

Bomuldsvarer: Bommesie, Twill og Lærred, Dimét og Brillante; Stout, Shirting, Jaconet, Calico og Lenon; Blaatøi og Kadettøi; Nankin; Fløiel; Bolster; Strømper for Damer og Børn.

Liinvarer: Lærred, bleget, ubleget og farvet i mange Fiinheder; Drill; Bolster; Lommetørklæder og Snøreliv for Damer og Børn.

Uldvarer: Flonel, rød og hvid i mange Kvaliteter; Bai og Multum samt Orleans.

Diverse: Bændler, Baand, Snorer, Lidser, Hægter, Fiskebeen og Knapper; Blonder, Kniplinger og Bændelspidser; Blansjetter, Pager, Bælter, Haarnet og Vanter; Strikkepinder og Fingerbøller; Kamme, Tandbørster, Næglebørster og Svamp m. m. m.

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Blankværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blankværte!

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Poteter,

extra gode, sælges hos **Joh. Olsen,**
Grønland No. 21.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

50

det alligevel med et Udtryk af Misfornøielse paa Bordet og yttrede, idet han betragtede Olivia skarpt:

„Nu, Du siger vel Nei, haaber jeg?"

„Hvorfor det, kjære Karl?" svarede Ferber i hendes Sted.

„Fordi Selskabet dernede slet ikke passer for Olivia", udbrød Jægermesteren temmelig heftigt. „Vil Du se Frosten ødelægge, hvad Du saa omhyggelig har plantet, saa — gjør som Du synes."

„Hidtil", svarede Ferber roligt, „har jeg visselig selv haandhævet mit Barns Opdragelse og, som det var min Pligt, bestræbt mig for at vække hvert ædelt Frø og understøtte hvert godt Skud, som holdt paa at spire frem. Men det har paa ingen Maade været min Mening at opelske hende til en svag Væxt, og jeg beklager derfor baade mig og hende, om alt dette, som jeg saa utrættelig i atten Aar har udsaaet, ikke har slaaet fast Rod, men kunde rykkes op af det første Vindpust . . . Jeg har opdraget min Datter for Livet; thi hun som enhver Anden skal vel en Dag begynde Kampen derimod. Om jeg allerede i Dag skulde lukke mine Øine, saa maatte hun være istand til at lede sig selv som jeg hidtil har ledet hende. Hvis Herskabet dernede paa Slottet ikke er noget Selskab for Olivia, saa vil det snart vise sig. Enten finder begge Parter strax at de ikke passer for hverandre, og da opløses deres Forhold af sig selv, eller ogsaa glider Olivia let over det, som strider mod hendes Grundsætninger, og i saa Fald skal intet deraf fæste sig ved hende. Og ved vel Du, om Olivia i Fremtiden kan faa nogen anden Støtte end sig selv, en ydre Kraft, som overtager noget af Ansvaret for hende?"

Jægermesteren kastede et hurtigt Blik paa den unge Pige, som holdt sine straalende Øine fæstede paa Faderen. Han talte ud af hendes egen Sjæls Dyb, han, som for hende var Indbegrebet af Ufeilbarhed og Visdom; dette laa umiskjendeligt udtrykt i hendes Ansigtstræk.

„Fader, sagde hun, Du skal finde, at Du ikke har taget feil, at jeg ikke er svag . . . Jeg har aldrig kunnet lide

51

den udslidte Lignelse om Egen og Ranken, og allermindst skal jeg gjøre den til Sandhed for mig selv. Vær ikke ræd for at lade mig komme til Slottet, lille Onkel", sagde hun med et skalkagtigt Smil til Jægermesteren, mellem hvis Øienbryn de bistre Rynker havde glattet sig. „Er Folkene dernede hjerteløse, saa følger ingenlunde deraf, at jeg strax maa blive en Kannibal og søndermale mit eget Hjerte under Grumhedens Møllestene. Vil de saare mig og træde mig i Støvet med sit Hovmod, da stiller jeg mit indre Menneske paa et saa ophøiet Standpunkt, at alle deres Pile forgjæves afskydes paa mig, og er de Hyklere, velan, da ser jeg Sandheden saameget fastere ind i det sollyse Ansigt og indser da saameget tydeligere, hvor stygge disse sorte Masker er."

„Vra talt, min prægtige Viva, og tillige uhyre let udført, om bare Herskabet vilde have den Godhed aabenbart at forevise sine Masker. Det skal nok forbause Dig, om Du en vakker Dag finder Slagg der, hvor Du havde villet sværge at der var det rene Guld. Nu, det skal for mig blive en, rigtignok for Dig ubehagelig, Tilfredsstillelse en vakker Dag at faa se den heltemodige Kylling forskræmt krybe tilbage under Forældretagets beskyttende Vinger."

„Aa", lo Fru Ferber, „Du kommer nok til at vente. Du kjender kun slet vort lille Jernhoved! . . . Men lad os fatte en Beslutning. Jeg synes det var bedst, om Olivia i Morgen gjorde et Besøg hos Damerne."

Den følgende Dag henimod Klokken 5 om Eftermiddagen gik Olivia ned ad Bjerget. En vel vedligeholdt Vei førte gjennem Skoven, som gik lige til Parken. Intet Stængsel skilte mellem Skogen og den omhyggelig pleiede Park.

Olivia bar en nyvasket lys Musselinkjole, og en hvid rund Halmhat sad løst paa hendes Hoved. Faderen fulgte hende et Stykke, siden gik hun alene. Hun mødte intet Menneske paa den lange Vei gjennem de fortryllende Anlæg, ja det syntes, som om en dybere Hviskning hørtes her mellem Træplantningernes Løvværk end derude i Skogen, og som om Fuglene selv vogtede sig for at være altfor høimælte. Hun blev skræmt af Sandets Knirken under hendes Fødder, da

Dagbladet.

No. 277. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 27de November 1869. | Bekendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 1ste Søndag i Advent:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Andersen. Aftensang: Hr. Pastor J. N. Brun.
Garnisonskirken: Hr. Kand. theol. Normann. Kommunion Fredag ferstk.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop. Kommunion Onsdag den 1ste.
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Katekisation og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 5.
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
I Enerhaugens Samfund holdes Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Thinn.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen. Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Innmed Land.

I.

Paa Baaror som fjellhøge Gavlar
i Stormen Baaten min smaug.
Upp yver dei brjotande Skavlar
eg greidde paa flokutte Avlar
igjenom eit fyssande Laug.

Som Maasen i Roket seg slengjer
og hiver paa Skakke seg fram,
slog Baaten med snjokvite Vænger
og balad seg lenger og lenger
innunder mot Stortindens Kam.

Paa Tofta sat Guten og ansad
paa Styrvol, Auskar og Skaut;
med' Brimhestar kvite seg kransad,
paa Topparne Baaten min dansad,
og lett som Fuglen han flaut.

Takk, Far min, som søver i Jordi!
Ein høveleg Baat du meg fann.
Det kunde nog sannast dei Ordi,
han riser væl myket med Bordi;
men Halsen er bergeleg, han.

So tarv du 'kje sitja med Taara,
du Mor, fyr din einaste Gut!
Vist veit du, den brattaste Baara
vil Augat og Tanken hans klaara,
so Myrker og Skodda driv ut.

No kann eg mot Strondi daa beina,
um Odden i bukande Byr.
Eg skulde væl sakta det meina,
so fjelg som paa Havet aleina
eg kjende meg aldri so fyr.

Derute det gjekk som i Villa
med Skvetting og Slingring og Smell;
men Havet vil ingen Mann illa;
no siig det i stavande Stilla
i Livd millom megtuge Fjell.

Kristiania, 27de November 1869.

„Den sunde Fornuft" er ofte de Lærdes Stedbarn, medens de abstrakte Theorier og Systemer faa Hæderspladsen og bæres med lange Lovtaler. Den sunde Fornuft tilsiger f. Ex., at der er en stor Forskjel mellem en Ole Høiland og en fattig Mand, som tager en Høbot til et Par Skillings Værdi til sit udhungrede Øg. Men de lærde Jurister sige Nei: „Tyveri er Tyveri, enten det er stort eller lidet". Og det er sandt nok; men praktisk talt, er der dog en stor Forskjel mellem at stjæle Tusinder af Bankens Kjelder og at tage Hodotten. Efter vor bestaaende Lovgivning skal ikkedestomindre Politiet uopfordret af Bestjaalne med samme Iver efterspore begges Gjerningsmænd, som Forbrydere mod samme Lovbud; og Dommeren skal dømme dem begge efter samme Paragraf i Kriminalloven, efter Omstændighederne til Vand og Brød eller til Strafarbeide paa indtil 3 Aar. Og dog vil Alle indrømme, at den første er en farlig Mand, som det interesserer Samfundet at faa paagrebet og eftertrykkelig straffet, medens den anden kan være en lidet farlig Mand, som Hodottens Eier og hele Grandelaget gjerne vilde have forskaanet for Justitiens Klør, og alene straffet efter „Heimaretten", som O. G. Ueland kaldte det; det vil sige, lade ham slippe med den i mange Forhold ikke saa virkningsløse Straf, som ligger i Tabet af den moralske Agtelse hos sine Naboer og Kjendinger.

Man læser næsten hver Dag i vore Blade om slige Tilfælde, hvor den abstrakte (tyske) Regel i vor Kriminallov uden Forskjel kommer til Anvendelse, hvad enten den Stjaalne er stort eller lidet, eller de Omstændigheder, hvorunder Bemægtigelsen af det fremmede Gods er foregaaet, er saa eller saa. Nylig læste man i dette Blad endog et Opraab til barmhjertige Medmennesker fra Dommeren selv (Sorenskriver Norgrenn), som havde maattet tyvsdømme en fattig Familieforsørger, fordi han havde forgrebet sig paa nogle Madvarer af ubetydeligt Værd.

Den abstrakte Læres Overherredømme over den sunde Fornuft har i dette Stykke for længere Tid siden vakt Protest; men Ordet „Reform" har som bekjendt ingen sød Klang havt i mange Folks Øren her tillands, og det var saaledes ikke mere end venteligt, at det første Forsøg i denne Retning paa at faa en Forandring i vor Tyvslovgivning blev frugtesløst.

Efter forudgaaende Anmodning fra Storthinget i 1863 om at undersøge, om man ikke kunde faa en særegen Straf og Paatale for Tyverier, hvis Gjenstand var ubetydeligt, fremsatte Regjeringen nemlig paa Storthinget 1865 et Forslag, om at Tyverier af Ting under 1 Spd. Værdi skulde straffes med Fængsel eller Bøder og kun paatales, naar Bestjaalne forlangte det. Efter lange Debatter i Odelsthinget faldt imidlertid dette Forslag, medens derimod et Forslag om Nedsættelse af den rent meningsløst strenge Straf for 2den, 3die, 4de Gangs Tyveri osv. heldigvis blev vedtaget af Storthinget og sanktioneret. I Thinget blev der gjort mangehaande Indvendinger mod at opstille Tyverier af Ting under 1 Spd.s Værdi som en egen Klasse af Tyveforbrydelser med mildere Straf og uden ubetinget Paatale af det Offentlige; men af disse Indvendinger lod det til, at den, som hentedes fra at Sagen ikke var tilstrækkelig drøftet, var det, som bidrog væsentlig til at Forslaget faldt.

Det forekommer os imidlertid, at denne Sag ikke er vanskeligere, end at den for et praktisk Blik let maa kunne opfattes og oversees i sine Følger, uden at gjøres til Gjenstand for en ængstelig og lærd Granskning. Der er Tider, da Menneskenes Sind er mere tilbøieligt til at lade sig beherske af theoretiske Tvivl og ikke vove at gaa Tingene paa Livet i Tillid til den praktiske Sands; i denne Henseende turde der imidlertid nu siden 1865 være indtraadt et lidet Omslag, saa man antagelig nu vil finde, at flere Talere, som dengang paa det Heftigste bekjæmpede Forslaget, lod sig lede vel vidt i sine Tvivl og Indvendinger. Ialfald vil man vist ikke nu længer i Forslaget se noget saa overvættes Farligt. Det er ikke Meningen; at Smaatyverier skulle gaa ustraffede; Bestjaalne skulde efter Forslaget have det i sin Magt, om han enten vilde gjøre Brug af „Heimaretten", eller om han vilde anmelde det for Politiet og lade det Offentlige siden tage sig af Sagen som en almindelig Tyvssag. Det kan hellerikke siges, at der er noget nyt og uprøvet heri, skjønt Forslaget i hin Form første Gang fremlagdes for vort Storthing i 1865. I vor ældre før 1842 bestaaende, man kunde gjerne sige n a t i o n a l e, Kriminallovgivning var der opstillet en egen Klasse af Tyverier, naar deres Gjenstand var ringe; og det samme er i stor Udstrækning endnu Tilfældet i udenlandske Lovgivninger, som man ikke kan undgaa at opstille som Mønstre til Efterligning i dette Punkt. Det er saaatsige et europæisk System, at man ikke anvender Tyvsbegrebet i sin fulde Strenghed paa mindre betydelige Handlinger. Den sunde Fornuft siger, at dette er uretfærdigt og den kræver en Forandring heri, hvormeget der end fra enkelte Hold vil raabes paa, at det vil bringe Forvirringer i de logiske Systemer. Og saa stor er Tingenes egen Magt, at selv den bestaaende Lovgivnings udtrykkelige Bud ikke formaaar Lovens Haandhævere til at randsage alle Smaatyverier og fakke alle Smaatyve, som opdages; det er ialfald sjeldnere, at Politiet stikker sin Næse ind af Døren for at forhøre sig, „om ikke Tjenestepigen har stukket Fingeren ned i Fruens Pomadekrukke." Men desuagtet er Retsforfølgelser i Smaating ikke saa sjeldne; det overveiende Antal af Tyvssager angaar gjernest kun Ubetydeligheder. Dette er visselig til liden Baade for Samfundet og i mangfoldige Tilfælde til endnu mindre Glæde for den Forurettede, navnlig gjælder dette, naar det er Tjenere eller Arbeidsfolk, som komme i Skade for at forgribe sig paa Husbondens Mad, Redskaber eller andre Smaating, de have under Hænderne; her vil „Heimaretten" være fuldkommen tilstrækkelig til Eiendomsrettens Betryggelse. Men Loven er, som sagt, slig, at Politiet ikke alene har Adgang til, men strengt s k a l blande sig op i det; men i slige Tilfælde, som de nævnte, vil det være til klart og ublandet Gavn, om det lagdes i Bestjaalnes Haand at afgjøre, om han finder Sagen af den Betydenhed, at han ved en Anmeldelse til Øvrigheden vil paakalde den til at haandhæve Loven.

Fordelene ved en saadan Valgfrihed vil være indlysende nok; og for det Offentlige selv maa det ialfald være en stor Vinding, at Delinkventfondet spares for de ofte betydelige Omkostninger ved Justitssag, Transport og

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 274).

I Bevilgningssager var naturligvis Schweigaard som sædvanlig liberal, og han var ogsaa heri konsekvent, da han f. Ex. voterede for Bentsens Forslag om Stipendier for Almuskolelærere, for Eftergivelse af Mad. Mengshoels Kautionsansvar og rimeligvis ogsaa for Eftergivelse af Sagsomkostningerne for Østersfiskerne ved Ellinggaard. Ligesaa voterede han for begge Komiteforslag, samt for Sæhlies og Aalls Forslag i Jernbanesagen.

En Sag kan jeg ikke undlade til Slutning at omtale, da den i særdeles Grad belyser Schweigaards konservative Standpunkt. Der var af Statsrevisor Johnsen ved Sverdrup fremsat Forslag om Dødsstraffens Afskaffelse. Justitskomiteen No. 2 vilde ikke indgaa paa Forslaget, men foreslog en Henvendelse til Regjeringen om at den skulde tage under Overveielse, om ikke den lovmæssige Adgang til at idømme Døden kunde indskrænkes, og om hvorvidt Henrettelserne fremdeles bør foregaa offentlig og med Øxe (Forslag fra Krognæs).

Schweigaard udtalte sig imidlertid med Heftighed og paa en meget spydig Maade mod denne Indstilling og voterede mod hver enkelt af dens Poster.

Og dog er Tanken om Dødsstraffens Ophævelse ingen Opfindelse af Demokratiet og specielt ikke af det norske. Det er et Spørgsmaal, som staar paa Dagsordenen i alle civiliserede Lande og drøftes af alle Menneskevenner, fordi man finder det mere og mere tvivlsomt, om denne Straf overhovedet nytter noget. Men om man ogsaa er uenig derom, saa synes dog den Mening at vinde almindelig Indgang, at disse blodige Skuespil af offentlige Henrettelser, som gives til Bedste for Pøbelen — thi til Pøbel synker ethvert Menneske ned i det Dieblik, han gaar hen for at se paa slige Ting for sin Fornøielses Skyld — hverken virke til Menneskeslægtens Forbedring eller til at formilde Sæderne. Som Formand i Næringskomiteen No. 2 har Schweigaard den Tilfredsstillelse at se de fleste af sine Indstillinger gaa igjennem Thinget uden videre Klander. Og bliver der Opposition, saa rettes denne ialfald ikke mod Indstillingernes Form, men mod Lovforslagenes Principer, og derom er det naturligvis oftere Dissents.

Som Taler staar Schweigaard egentlig ikke høit. Hans Foredrag er utydeligt og lider af hyppige Gjentagelser. Ofte synes det næsten som om han staar og taler med sig selv, og mellem mange dybsindige Betragtninger kan undertiden falde enkelte naive Bemærkninger, som gjøre et uimodstaaeligt komisk Indtryk.

Naar Schweigaard kommer rigtig i Aande, voxer han mægtig som Taler og det er et af de smukkeste Syn, jeg har seet, naar den gamle Mand med de graa Haar, men med lynende Øine og det haanlige Drag om den krummede Læbe udkaster sine Sarkasmer. og søger ved sin Aandsoverlegenhed at knuse sin Modstander. Det er den levendegjorte Indignation i sin smukkeste Form. Men — besynderligt nok — han gjør dog ikke Indtryk som Statsmanden, der fra sin rolige Høide leder de parlamentariske Kampe, men snarere som den lidenskabelige Folketaler, der giver sig hen for Øieblikkets Indskydelser.

Schweigaard staar i liden Berørelse med sine Medrepræsentanter, og det maa være med en besynderlig Følelse han ser den ene Flok nye Repræsentanter komme og den anden gaa. De Fleste blive hans Modstandere; men Mange af dem kjender han vel neppe engang af Udseende — om han senere ser dem igjen. Meget maa derfor ogsaa blive uforstaaeligt for ham, som let opfattes af dem, der leve Storthingslivet med ogsaa i den Betydning, at de omgaaes med sine Kolleger og i den private Samtale søge Oplysninger og drøfte de Sager, som foreligge.

2den Repræsentant for Kristiania var Professor og Dr. O. J. Broch, der tredie Gang indtog den samme Plads for Hovedstaden.

Arrestomkostninger m. m., som paavæltes det ved Justitiens unødige Indskriden i Smaasager. Alene dette sidste er et meget væsentligt Moment.

Det er her Tale om en af Retfærdighed og praktisk Fornuft paakrævet Forbedring i vor Straffelovgivning, som er at betragte fra samme Synspunkt, hvad enten Sagen procederes i den ene eller anden Form, og hvad enten den Domstol, som skal bringe Loven i Udøvelse, beklædes af en kongelig udnævnt Sorenskriver eller Byfoged eller den beklædes af Jurymænd, tagne blandt Folket selv. Men ihvorvel ikke det oven Udviklede, ligesaalidt som andre Forslag til Forandringer i vor Straffelov, umiddelbart har nogetsomhelst med Juryforslaget at skaffe og saaledes kan bedømmes og afgjøres ganske uanseet Spørgsmaalet om Juryprocessens Indførelse, saa tvinger dog det til næste Storthing utvivlsomt fremsættendes Juryforslag Tanken hen paa enkelte Reformer i selve Straffebestemmelserne og Reglerne for Paatalen. Og dem, som anse Juryer som ønskelige, uagtet de vel i Regelen blive kostbarere end vor nuværende Retspleie, maa det da særlig interessere, at deres Yndlingstanke ikke skal strande paa en praktisk Hindring som den, at vor nuværende Kriminallov ved at gjøre alle ubetydelige Tyvssager til Gjenstand for den samme Forfølgning, skaffer en saadan Mængde med offentlige Tyvssager, at deres Talrighed alene kan gjøre Juryens Indførelse til en betænkelig Sag for Mange, som ellers kanske ansaa den for fuldt ønskelig.

Fra Kairo skrives den 12te d. M.: Den internationale Handelskongres har igaar Aftes holdt sit sidste Møde, efterat den siden Aabningen næsten uafbrudt har været i Beskjæftigelse. Paa Grund af Særinteressernes Forskjellighed var det ikke let at komme til snar Enighed, og Protokollerne udvise ogsaa, at der har været ført heftige Debatter. Imidlertid opnaaede man dog at faa fastsat visse almindelige ledende Sætninger, som rigtignok kun for det meste lagdes Khediven eller Suezkompagniet paa Hjerte; paa den anden Side modtog man dog ogsaa i Løbet af Forhandlingerne nogle bestemte Forsikringer af Khediven selv eller hans Minister, Nubar Pascha. Kongressens Beslutninger ere følgende:

1. Det er ønskeligt, at alle Varer, som passere gjennem Kanalen — overensstemmende med den af Ægyptens nærværende Regjering givne Erklæring — blive fri for enhver Transittold eller lignende Afgift.

2. Det er ønskeligt, at samtlige europæiske Magter anerkjende Kanalens Neutralitet.

3. Det er ligeledes af høieste Interesse, at den i Krigstider gjældende Søret, hvis Bestaaen endnu beklages, bliver reformeret, og at alle Magter anerkjende Privateiendommens Uantastelighed paa Havet — lige meget under hvilket Flag den befinder sig —; dog Krigskontrabande undtaget — samt ligeledes, at de erklære, at Blokader skal indskrænkes til faste Pladse.

4. Den Udvikling af den internationale og den ægyptiske Handel, som er en Følge af Suezkanalens Aabning, fordrer, at den i Ægypten faktisk gjældende Handelsret og de ligeledes gjældende Coutumer bygges paa et nyt og stærkt Grundlag. Kongressen forlanger især denne Forandring for at Selskaber for Handel, Industri og Kredit skulle kunne opstaa og udvikle sig frit. Kongressen haaber, at den internationale Kommission, som siden nogen Tid beskjæftiger sig med dette vigtige Spørgsmaal, snart vil komme til glædelige Resultater.

5. Da Handelen mellem Europa og de østlige Kolonier for en stor Del vil gaa over Suez, er det ønskeligt, at de forskjellige Magter ville endelig opgive de Privilegier, som endnu opretholdes i deres Kolonialsystem.

6. Spørgsmaalet om Enhed i Skibsmaalet maa i Handelens Interesse finde en snar Løsning. Indtil dette sker, anbefales Benyttelsen af de Reduktionstabeller, som det franske Veritas har antaget. Man anbefaler ogsaa, at det Rum, som i Dampskibe optages af Maskine og Kul, fradrages i Drægtigheden.

7. I Betragtning af, at den første Betingelse for Skibsfartens Udvikling paa Kanalen er en Reduktion af Kulprisen, anbefaler man, at Skibe, som ere ladede med Kul, fritages for alle Læsteafgifter.

8. Det er ønskeligt, at de til et Sted paa Landtungen bestemte Skibe betale en lav Havneafgift, og at denne Afgift bestemmes efter den Længde af Kanalen, som de have gjennemløbet.

9. Det er ønskeligt, at den ægyptiske Regjering letter Kolonisationen af Landtungen saavelsom Anlægget af Bazarer, Magasiner, Frilagere og Markeder.

10. Det er vigtigt, at man ved nye Undersøgelser, som foretages af de mest interesserede Magter i Fællesskab, fuldstændiggjør det hydrografiske Bekjendtskab til det røde Hav og udgiver et Kart over samme. Det er ogsaa vigtigt, at man i dette Hav anlægger nogle nye Fyrtaarne, til hvilke billige Afgifter bør erlægges.

11. Det er ogsaa vigtigt, at Regjeringerne ved alle mulige Midler letter Studiet af levende Sprog og Handelsgeografi.

12. Det er ønskeligt, at Ægypten antager det metriske Maal- og Vægtsystem.

13. Det er ligeledes ønskeligt, at den ægyptiske Regjering udarbeider periodiske Beretninger om Landets produktive Kræfter. De blive at meddele andre Stater gjennem Bytning.

Lesseps har som bekjendt strax ved Suez-Kanalens Indvielse reist et af de mange vanskelige Spørgsmaal, som Tilstandene i Orienten frembyde. Han vil have, at de europæiske Stater skulle give Afkald paa den deres Konsuler tilkommende Jurisdiktion i Ægypten, idet han særlig angreb den franske Regjering, fordi den modsatte sig en saadan Ordning. Patrie misbilliger stærkt denne Optræden, dels fordi Lesseps ved at indblande Politik i sit Foretagende har betaget dets kommercielle og industrielle Karakter, dels fordi han har ganske har seet bort fra de Grunde, som bevæge den franske Regjering til at holde fast ved sine Rettigheder. Naar Frankrige i Henhold til de afsluttede Kapitulationer opretholder sin Jurisdiktion i Orienten, siger Patrie, sker det kun for at beskytte de franske Undersaatter og sikre dem en Retfærdighed, som de vanskelig vilde finde ved de ægyptiske eller tyrkiske Domstole. Det er muligt, at en eller anden fransk Agent undertiden overdriver de Privilegier, som han paa Landets Vegne udøver; men Ingen, som kjender Justitsvæsenet i Orienten, kan være i Tvivl om, at de Fremmede vilde være udsatte for utallige Chikanerier og Ubilligheder, naar de ikke kunde finde Beskyttelse hos deres Konsul. Ved at ophæve Kapitulationerne vilde man desuden gjøre Orienten en slet Tjeneste, da Følgen heraf vilde blive, at alle formuende Handelsmænd drog bort derfra. Til Slutning fremhæver Patrie, at Lesseps manglede enhver Kompetence til at reise et saa vigtigt politisk Spørgsmaal. Han har glemt, siger det, at han ikke længere er diplomatisk Agent eller Konsul, og naar han vil tænke sig om, maa han kunne huske, at han i denne Egenskab oftere forløb sig stærkt paa Grund af sin Ilsindethed og Taktløshed. — Ifølge en Korrespondance fra Paris til L'Ind. belge sættes det i Forbindelse med denne Strid imellem Lesseps og den franske Regjering, at den bebudede Udnævnelse til Hertug af Suez er udebleven.

Et Telegram fra Konstantinopel af 22de melder, at „La Turqvie" offentliggjør en heftig Artikel mod Khediven. Hans sidste Svar er utilstrækkeligt, Forsoningens Tid er forbi; Porten maa gjøre Alvor af sine Ord. Det mener ogsaa, at Khedivens Svar ikke burde have været overleveret gjennem Konsulen, men direkte.

Nu, da Prim og hans Tilhængere udelukkende raade i Spanien, er det intet Under, at Telegrafen fra Madrid stadig bringer Efterretninger, som ere gunstige for deres Kandidat, Hertugen af Genua. Antallet af de Deputerede, som ville stemme paa ham, siges at være i jevnt Tiltagende, og der paastaaes tillige, at der mere end nogensinde kan gjøres Regning paa det italienske Hofs Samtykke. Unionisterne ville imidlertid ikke opgive deres Modstand imod Hertugen af Genua, og de erklære sig overbeviste om, at de have den offentlige Mening paa sin Side. Et temmelig afgjørende Vidnesbyrd om, at Spørgsmaalet om Thronens Besættelse endnu bestandig befinder sig paa samme fortvivlede Standpunkt, synes man at have i den Omstændighed, at Regjeringen tøver med at indfrie sit Løfte om Beleiringstilstandens Ophævelse. I Patrie heder det: „Vi kunne i Henhold til paalidelige Beretninger forsikre, at der i de spanske Provindser hersker en meget fiendtlig Stemning imod den italienske Prinses Kandidatur, og at man i Florents holder fast ved de Erklæringer, som man strax afgav. Samtykket er fremdeles knyttet til de samme Betingelser som tidligere, nemlig at Prinsen mindst skal have 300 Stemmer af 360 i Kortes, og at Repræsentationens Valg derefter skal godkjendes af Folket ved en almindelig Afstemning. Under disse Omstændigheder hersker der hos Alle, som have Kjendskab til Forholdene i Spanien, kun en Mening om, at Prinsens Valg umulig lader sig sætte igjennem". Paa den anden Side erklærer Times sig „bemyndiget" til at meddele, at Hertugen af Genua „hverken nu eller nogensinde vil modtage den spanske Krone".

Kong Leopold af Belgien har i Mandags forladt Windsor og begivet sig til London; Dronning Victoria havde stillet Buckinghampaladset til hans Raadighed, men han foretrak at tage ind i Claridgehotellet. I London vil den tidligere omtalte Adresse blive overleveret til Kongen, som derefter vender tilbage til Belgien.

Fra Marseille telegraferes den 22de: Det herværende Handelskammer og det frie Selskab for Handelsinteressernes Forsvar offentliggjøre Udtalelser om Handelstraktaterne, som ere gunstige for Frihandelen. Det første ytrer dog, at det er nødvendigt at gjøre det muligt for de franske Fabrikanter at konkurrere; det andet erklærer: visse Forholdsregler bleve tagne over Hals og Hoved; Friheden udad maa ledsages af Friheden i det Indre.

Ordensudnævnelse. Under 19de d. M. har det naadigst behaget Hans Majestæt i St. Olafs Orden at udnævne:

til Ridder:

Slotsforvalter ved Christiansborgs Slot, Kgl. Dansk Kammerraad J. T. Zeltner.

Fredrikshalds Sundhedsforskrifter. Ved kgl. Resol. af 20de dennes er naadigst Approbation i Henhold til § 4 i Lov om Sundhedsvæsenet m. M. af 16de Mai 1860 meddelt paa den Kjøbstaden Fredrikshalds Kommunebestyrelse under 4de Oktbr. d. A. fattede Beslutning til Forandring i de ved kgl. Resol. af 16de Juli 1864, jfr. kgl. Resol. af 18de Mai 1867, naadigst approberede almindelige Forskrifter med Hensyn til Sundhedsvæsenet inden bemeldte Kommune.

Kristianssands Børs. Under 20de ds. er det naadigst bestemt, at den ved kgl. Resol. af 12te Februar 1841 indtil Videre suspenderede Børs i Kristianssand igjen skal træde i Virksomhed fra 1ste Jan. næste Aar at regne, hvorhos naadigst Stadfæstelse i Medhold af Lov af 14de April 1860 § 1 er meddelt paa en af Kristianssands Formænd og Repræsentanter under 24de Septbr. sidstl. fattet Beslutning om, at den Børsen ifølge Lov af 8de Septbr. 1818 § 14 Litr. c tilkommende Afgift af ethvert fra Stedet til Udlandet uderpederet Skib nedsættes til 1 Skill. pr. Kommercelæst.

Borgerdaadsmedalje. Under 20de ds. er der, som Anerkjendelse af udvist menneskekjærligt Forhold ved Redningen af Besætningen paa en den 5te Aug. sidstl. ved Øsel forlist Brig „Vesta" af Stavanger, ført af Skipper Johan Bore, naadigst tilstaaet Fører af den russiske Skonnert „Matvey" af Narva, Kapt. L. Rasmussen, Medaljen for Borgerdaad i Sølv, samt Styrmand paa samme Fartøi, Kjøller, en Kikkert til en Værdi af 20 Spd.

Kristiania Auktionsfond. Under 20de ds. er det naadigst bestemt:

1. At Renterne af Kristiania Auktionsfonds Midler blive at oplægge, indtil Fondets Midler udgjør 20,000 Spd., hvilket Beløb skal danne et fast Grundfond, hvoraf alene Renterne anvendes — i Forbindelse med det muligens udenfor de 20,000 Spd. Opsparede — til Nytte og Forskjønnelse for Kristiania By, overensstemmende med kgl. Resol. af 3die Januar 1818, jfr. Lov om Auktionsindtægterne i de Byer, hvor disse Indtægter ikke udelte tilfalde vedkommende Auktionsforvaltere, af 4de Juni 1866 § 2;
2. At Justitsdepartementet bemyndiges til at lade Fondets nuværende og fremtidige til Grundfondet hørende Kapitalformue sikre og gjøre frugtbringende ved Udlaan mod Pant i fast Eiendom mod Erlæggelse af 5 pCt. aarlig Rente, samt paa 3 Maaneders Opsigelse mod Sikkerhed og iøvrigt paa Vilkaar, som for Udlaan af Umyndiges Midler er bestemt.

Til at tage under Overveielse, hvilke Lovbestemmelser der maatte være hensigtsmæssige til Forebyggelse af Ulykker ved exploderende og ildsfarlige Stoffe og Gjenstande, samt til at udarbeide Forslag til saadanne Bestemmelser, er der ved Resol. af 20de ds. nedsat en kgl. Kommission.

Til Medlemmer af denne Kommission er beskikket Borgermester i Kristiania Chr. Jensen, R. St. O. O., som Formand, samt Professor H. C. Christie, Major i Ingeniørbrigaden, konst. Vei-Direktør Chr. W. Berg, R. St. O. O., konst. Branddirektør O. M. Andersen, R. W. O., Grosserer J. H. Andresen, R. W. O., og Kjøbmand H. F. Løkke.

Professor Broch hører til den Kreds af unge, varmhjertede Mænd fra Trediveaarene, som sluttede sig til Henr. Wergeland. Men medens den Trop, der sluttede sig til Welhaven, meget tidlig kom ind i Statstjenesten og næsten snart er udslidt i den efterat have naaet op til de høieste Poster, er Broch den Første af det Wergelandske Parti, som er kommen ind i Kongens Raad.

Allerede tidlig deltog Broch ivrig i Studentersamfundets Forhandlinger, og disse Forhandlinger havde dengang, paa Grund af Splittelse i Studenterverdenen, et næsten politisk Præg, som meddelte sig til de unge Studenter, som deltoge deri. Det var dog neppe Nogen dengang, som drømte om, at den lange, opløbne Student i det ikke altid meget elegante Antræk, der hver Lørdagskveld stod i Røg og Damp og debaterede eller som ved Samfundets Fester med komisk Høitidelighed arrangerede Spisebordet og beregnede, hvor mange hele Flasker Vin, der skulde gaa til i et Halvflaskelag — at han engang skulde blive kaldet til Hove og til Kongens Raad.

Men Broch havde faaet særlig Begavelse for Mathematik, og Mathematiken er en Videnskab, der ikke alene kan skabe store Generaler, som under Napoleon, men som endnu mere i vor praktiske Tidsalder overalt paakræves og overalt bærer sin Mand frem, og den har gjort Broch til Doktor — en Titel, som han synes at elske fremfor alle andre — til Professor, til Lærd med europæisk Anseelse, til Storthingsmand og nu sidst til Marineminister.

Men saa har han ogsaa arbeidet. Foruden hvad hans Studium og hans Stilling som Universitetslærer har krævet af ham, har han været Jernbanedirektør, Hypothekbankdirektør og Direktør i mange andre offentlige og private Kasser og Indretninger og overalt hvor der har været Spørgsmaal om Beregninger, har han maattet holde for*) Broch synes heller ikke at skulle ville lægge sig paa Ladsiden efter at have naaet op til Taburetten; thi Aviserne have stadig indeholdt Beretninger om at han har forbauset Horten ved at være paa Værftet Kl. 7 om Morgenen og Departementet ved at komme i Kontoret Kl. 9.

Det er vel ikke frit for, at dette rastløse Arbeidsliv og denne bestandige Syslen med Livets praktiske Gjøremaal har havt betydelig Indflydelse paa Brochs politiske Opfatning, og at meget staar anderledes for ham nu, end det gjorde i hans Ungdom. Hans Optræden paa Storthinget har ogsaa baaret Mærker deraf; thi en helt ud liberal Mand har han aldrig været, men han maa snarere sættes ind i Klassen: „Høire Centrum", hvis vi havde nogen saadan hos os.

Paa dette Storthing fratraadte Broch saa tidlig, at han ikke kom til at deltage i mange Voteringer af Betydenhed, og efter de Materialer, som Storthingstidenden indeholder, er det kun faa Stemmegivninger, som kan gjengives.

I Storthinget voterede han baade for Forandringer i Grundlovens § 92 og for Forandringen i Repræsentationen (væsentlig af Interesse for de finmarkske Byer). Ligesaa voterede han for Jaabæks og Aschehougs Forslag om Komite, for Forandring i den konstitutionelle Stemmeret; men i Odelsthinget voterede han mod Jaabæks Forslag i samme Retning og for Lagthingets Henlæggelsesforslag af Stemmeretsloven. Ligesaa voterede Broch for Bevilgning til Kirkemødet og mod Sørenssens Forslag om at Bestemmelsen om Kirketugten skulde udgaa af Loven om Menighedsraad og var altsaa i dette sidste Punkt ikke saa frisindet som Schweigaard.

(Forts.)

---

*) Ifjor Vinter stod en Opsats i „Handelstidningen", hvor alle hans Bestillinger vare opregnede og hvor der ankedes over, at han tog Betaling for alt sit Arbeide. Denne Anke var saa taabelig som nogen; thi Ingen forlanger, at Nogen skal give Staten eller offentlige Indretninger rede Penge — men en arbeidsfør Mands Tid og Arbeide er jevngodt med rede Penge. Broch paaviste forøvrigt ogsaa, at han havde gjort Meget for Intet.

Kristiania Drammens-Banens Laanet. Under 20de ds. er Departementet for det Indre naadigst bemyndiget til at tilkjendegive Vedkommende, at de i Kristiania Kommunebestyrelses Beslutning af 28de Oktbr. d. A. under Bogstav a, c, d og e opstillede Vilkaar for Kommunens Overtagelse af Garanti for et Laan, stort 600,000 Spd. til Udførelse af Jernbaneanlæg mellem Kristiania og Drammen, vedtages som forbindende for Staten og bemeldte Jernbaneanlæg i Forhold til Kristiania Kommune.

Under 20de ds. er Amtmanden i Buskeruds Amt naadigst bemyndiget til fra Begyndelsen af Aaret 1870 og indtil Videre at lade Maanedsthingene for Norderhov, Haug og Hole Maanedsthings-Distrikt af Ringeriges Sorenskriveri afholde i Kjøbstaden Hønefos.

Thinglagsinddeling. Under 20de er det naadigst bestemt:

1) At følgende Forandringer i Jurisdiktions- og Thinglags-Inddelingen i Sønd- og Nordfjords Fogderi, Nordre Bergenhus Amt, skulle indtræde:
   a. Eid og Hornindals Thinglag deles i 2 Thinglage, det ene, Eids Thinglag, bestaaende af Eids Præstegjeld, og det andet, Hornindals Thinglag, bestaaende af Hornindals Præstegjeld, saaledes at der til sidstnævnte, Eid og Hornindals Lensmands-Distrikt, henlægges Gaardene Løbe-No. 205 a og b samt 206, Maursæter, af samlet Skyld 7 Daler, hvilke for Tiden henhøre til Stryns Thinglag og Lensmands-Distrikt;
   b. fra det nuværende Brandsø Thinglag fraskilles Bremangers Præstegjeld, for at udgjøre et eget Thinglag under Navn af Bremangers Thinglag.
2) At Amtmanden i Nordre-Bergenhus Amt bemyndiges til at bestemme, fra hvilken Tid disse Forandringer skulle træde i Kraft, og til at fastsætte Antallet af Thingdage ved Sage- og Skattethingene i de nye Eids, Hornindals, Brandsø og Bremangers Thinglage.
3) At fra den Tid, da de ovenfor bestemte Forandringer træde i Kraft, skulle Sage- og Skattethingene inden Sønd- og Nordfjords Fogderi indtil Videre afholdes først i Brandsø Thinglag og derefter i Bremangers, Stadt, Davigs, Eids, Hornindals, Stryns, Indvigens, Gloppens, Bredems, Askevolds, Ytre-Dale, Indre-Dale, Jølsters og Førde Thinglage i den her nævnte Orden.

Stevnevidners Gebyhr. Under 20de ds. er det naadigst bestemt, at den ved Sportelloven af 13de Septbr. 1830 §§ 104 og 105 for Lensmænd og Stevnevidner bestemte Godtgjørelse af henholdsvis 32 ß og 16 ß for Forkyndelse af Indkaldelser til Forligelseskommissionen, Stevninger med flere Dokumenter, private Anliggender betreffende, for Lensmanden og medfølgende Stevnevidne i Kolvereids Præstegjeld, Nordre-Trondhjems Amt, indtil Videre forhøies til 48 ß for den Første og 24 ß for den Sidste eller, i det i fornævnte Lovs § 106 omhandlede Tilfælde, til 36 ß for hver af Stevnevidnerne.

Under 20de ds. er der i Medhold af Lov om Fredning af Lax og Søørret af 23de Mai 1863 § 11 meddelt naadigst Stadfæstelse paa de i et Møde den 12te August d. A. fattede Beslutninger om Dannelse af Forening til Ansættelse af fælles Opsyn i Sogndals-Elven i Stavangers Amt, samt om denne Forenings Organisation og Virksomhed.

— Under s. D. er det i Henhold til Lov om Fredning af Lax og Søørret af 23de Mai 1863 § 3 naadigst bestemt, at der paa den Strækning ved Udløbet af Agne-Elven i Egersunds Præstegjeld, Stavangers Amt, der ligger indenfor en ret Linie fra Peers-Odden ved Elve-Mundingens søndre Side til Lille Agne-Holmens ydre Pynt og herfra til Barpe-Skjær, begge sidstnævnte Steder paa Mundingens nordre Side, ikke maa bruges Not med mindre Masker end $2\frac{1}{4}$ Tommer mellem Knuderne.

Drammen—Kristianiabanen skal nu snarest paabegyndes, væsentlig med Sprængarbeider, da Grundafstaaelsen først kan finde Sted til Vaaren. De antagne Laan ere gjennemsnitsvis tegnede til $98\frac{175}{1000}$ pCt.

Hr. Værkmester Stenstrup paa Horten, der har overværet Forarbeidelse og Prøvning af Kanoner i England, hjemkom ifølge „Gjengangeren" i Tirsdags.

Havnen. Dampskibet „St. Olaf" hidkom igaaraftes Kl. 7 og medbragte fuld Ladning Stykgods fra Hamburg. Det havde med til Valls et forlist Mandskab fra Skonnerten „James White", hjemmehørende i Drammen, der paa en Reise med Trælast fra Hjemstedet til Holland, sprang Læk i Nordsøen og i synkefærdig Tilstand forlodes af Mandskabet, der blev optaget af en Preusser og bragt til Lübeck.

Uagtet den livlige Indførsel af Kornvarer i den foregaaende og i denne Uge, har ingen synderlig Forandring i Priserne paa disse Artikler fundet Sted, da de høie Fragter og den høie Assurancepræmie holder Priserne oppe. Idag noteres Kornvarer saaledes: Østersøisk Rug 4 Spd. 6 ß a 4 Spd. 12 ß, Byg 3 Spd. 48 ß a 3 Spd. 60 ß, Hvede 5 Spd. 24 ß, Erter, store, 6 Spd., mindre do. 4 Spd. 60 ß a 4 Spd. 72 ß.

Opgave ved filologisk Examen den 27de November. No. 3. a) For den ene Kandidat: E dramate Sophoclis, qvod Antigone inscribitur, v. 582—619 vertantur et enarrentur. Ponderetur lectionum varietas v. 614 *πάμπολυ — πάμπολις — παντελές*. b) For den anden Kandidat: E dramate Sophoclis, qvod Ajax inscribitur, v. 362—410 vertantur et enarrentur. Ponderetur lectionnm varietas v. 406 *τοῖςδ' ὁμοῦ πέλας — τίσις δ' ὁμοῦ πέλει.*

Kunstforeningen. „Ved Pianoet", Kabinetstykke af Carl Hansen, tilhørende Foreningen. Dette Billede er meget smukt malet, men maa med Hensyn til Indhold mere betragtes som en Studie. Ligesaa har Foreningen indkjøbt det saavidt vides først udstillede Arbeide af en ung Landskabsmaler, Hr. Rummelhoff. Det forestiller et bergensk Fjordparti.

Nylig udstillede Sager ere endvidere: Et stort Genrebillede, Interiør fra Sætersdalen, af Isachsen, Kystbillede af Skari og et lidet Landskab af en norsk Kunstner, der opholder sig i Düsseldorf, Hr. Normann.

Fra Eker. (Brev til Dagbladet). Eker er omtrent som de fleste andre Bygder søndenfjelds heldigere stillet paa Grund af Tømmertrafik og Sagbrug langsefter Vasdragene. Vi har lidt Fabrikdrift her ogsaa, som f. Ex. et Par Bomuldsspinderier, Papirfabrik, Spiger- og Valseværk, Træsliberi, nogle chemiske Fabriker osv.

Afgrøden herstedes var iaar ikke saa ilde endda, naar undtages Poteterne; disse vare baade faa og smaa; men af enkelte Kornsorter, saasom Rug, avledes der en hel Mængde. Dog kan Bygden paa langt nær ikke brødføde sig. Vi spiser nok ikke mer end Folk flest, men Sagen er, at de førnævnte Brug og Fabriker har trukket en hel Del flere Folk hid end vi kan brødføde. Men hvad vi trænge, kan vi saa let faa fra Drammen med Drammen-Randsfjordsjernbanen, der gjennemskjærer hele Eker. Kommer nu hertil Sidebanen til Kongsberg, saa tror jeg ingen Ekværing vil mangle Befordring, hverken til sig selv eller sin Ind- og Udførsel. Man holder paa at stikke op Linien mellem Hougsund og Kongsberg nu igjen, og formodentlig bliver vel den Ting op- og afgjort denne Gang. Det er rent en Fornøielse at se hele Opstikningstroppen foretage sine Springmarscher frem og tilbage baade paa rimelige og urimelige Steder. Undertiden komme de ansættende lige mod Folks Huse, saa det ser ud som om de vilde indtage dem med Storm, eller de gaa endog rundt om samme og leder efter gamle Mærker i Lafter osv.; ja hvem kan beregne alle de Skridt, som de gjør om Dagen — jeg havde nær sagt til Unytte — men det tør jeg nu ikke. Nogle liker Kongsbergbanen. Andre ikke. For dem, som fortiden har sin væsentligste Fortjeneste af Plankekjøring fra Kongsberg, er den en Forargelse saa stor, at det ikke engang kan udsiges. Men de stakkars Hestene deres vil komme til at faa rigtig godt af den. Jeg synes Skaden ikke kan blive saa stor endda, naar man ved, at Kjøringen i Almindelighed har indbragt 60 a 72 ß pr. Dag, og dette fordelt paa Hest, Redskab og Mand bliver just ikke meget paa hver; men endda har Riften efter Plankerne ofte været saa stor, at man har reist hjemmefra Aftenen forud for at faa Læs den næste Dag.

Man sporer noget af Jaabækismen her ogsaa, skjønt baade Jaabæk og hans „Folketidende" knapt kjendes af Navn. Vistnok har vi selv nogle Jaabæk'er, som — om ikke af hele Landet — dog er kjendt inden Kommunebestyrelse og Skolekommission. Noget Bondevennemøde har her dog aldrig været. Det behøves heller ikke; thi Arbeidere saavelsom Bønder faar ofte tilfældigvis Anledning til at drøfte omtrent det samme som i disse. Foruden Embedsmændene er det nu især Skolen, de nævnte Tilhængere af Jaabæk — enkelte af dem da — vil tillivs. Alle Fag, som læses paa Skolen, undtagen „Udenad- og Indenadlæsning" samt lidt Skrivning, regner de for aldeles overflødige, ja endog skadelige.

Norsk Folkeblad No. 48 indeholder: Sang for Norden, Digt (af Jonas Lie). — Ole Richter (af Jonas Lie. Med Portræt). — Ferdinand de Lesseps og hans Storværk (med to Billeder). — Naboens Besøg (efter Maleri af Adolf Tidemand). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — Kristiania. — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold for sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Bekjendtgjørelser.

Det engelske Redningsbaadselskab har ydet en gammel Søulk af Tynelodserne, som i 25 Aar har havt Overopsynet med Redningsbaadene, en Anerkjendelsesadresse og en Sum af 70 £. Den kjække Gamling har i sin Tid med egen Livsfare reddet 207 Skibbrudne og ydet virksom Bistand med at redde 1,001 Menneske.

Af den bekjendte Franskmand Prévost Paradols Foredrag i Edinburgh, som har vakt den største Opmærksomhed overalt, skulle vi meddele nogle Brudstykker. Han skildrer saaledes den franske Bonde i følgende Ordelag: „Dette Landbrugsfolk bestaar af arbeidsomme Gaardeiere; men de ere smaa Gaardbrugere og følgelig modløse og uden Kraft til at modstaa Regjeringen. (Hvor minder ikke dette den norske Bonde om at sørge bedre for at holde Aasædet mere samlet end hidtil!) Regjeringens Indflydelse er almægtig hos de franske Bønder. Punktlig Betaling af Skatterne, Værnepligt, villieløs Lydighed mod den udøvende Magts samtlige Embedsmænd, de store som de smaa; alt dette har rodfæstet sig saa dybt i Bondens Sind, at han ikke engang ser nogen Mulighed i at kunne indrette sig anderledes. Det er Staten, som udvælger Fredsdommeren til Bonden, som vælger Skolemesteren i hans By (eller Grænd), som opfostrer og underviser hans Barn for en Ubetydelighed og sædvanlig for Intet, og som endelig nogle Aar senere kalder dette Barn til sig, undersøger om det duger til Soldat og da tager det paa 9 Aar. (Saalænge staar den franske Soldat i Linien).

Det er Staten, som sender Foged og Lensmand paa ham og undertiden eftergiver en liden Del af Skattebeløbet, naar Hagelveiret eller Flommen har ødelagt formeget for ham. Det er Staten, som repræsenteres af de to Soldater, som daglig tilhest streife om fra Grænd til Grænd og spørger efter, hvad Bonden tænker og hvad han har fore, idet de lade, som de ere hans bedste og virksomme Beskyttere i rolige Tider; men de ere altid færdige til at skræmme ham op og drive ham til Valgurnen, naar Valgkampene begynde.

Den moderne centraliserede Stat, der har sin Oprindelse fra den franske Revolution, har faaet i Arv en Beholdning af Lydighed og Frygt, som har samlet sig i Bondens Hjerte under flere Aarhundreders Lensdespoti. Det er denne Almue, som Revolutionen i 1848 pludselig kaldte til politisk Liv og drev frem til Valgforsamlingerne gjennem Indførelsen af den almindelige Stemmeret. De heldige Virkninger heraf har allerede vist sig. Den første var, at man gjennem Valgagitationen satte lidt Liv i denne døsige Del af Nationen, den anden var, at man for første Gang gjorde de oplyste Klasser fortrolige med Almuens Tilstand i Oplysning og Sædelighed og lærte dem at indse Nødvendigheden af at løfte Landsfolket op til Medborgeres Rang. Den Valgstrid, som den almindelige Stemmeret medfører, har afsløret den ene Halvdel af Frankrige for den anden; og det er først fra det Øieblik, da man begyndte at eftertragte Bondens Stemme som Vælger, at han har kunnet vise, hvad han er. Til Jordbrugerens naturlige Tilbagetrukkenhed som Vælger maa man lægge hans overordentlige Uvidenhed og hans meget almindelige Ligegladhed for Udfaldet af Valgene. Denne Ligegladhed grunder sig paa en gammel Erfaring, der understøttes af en arvelig Hang til at give Slip paa sin Ret. En Bonde, som En bad om at stemme paa ham, svarede: „Jeg er gammel, og jeg kjender godt Loven. Naar min Søn bliver 20 Aar, tilhører han ikke længer mig; jeg ved, at han tilhører Staten som Soldat. Om Slumpetræffet skulde lade mig beholde ham, anser jeg dette som en uventet Lykke; men jeg ser ikke deri nogen Pligt mod mig."

Taleren vilde ikke — tilføgde han — dadle denne Aandsretning, som betrygger Landets ydre Sikkerhed; men slige Anskuelser hos Bønderne angaaende almindelige politiske Spørgsmaal og Udfaldet af Valgene ere lidet forenlige med et forstandigt og gavnligt Brug af den almindelige Stemmeret. Imidlertid foregaar en Forandring, som allerede lader sig mærke i nogle af Valgene ude i Landsbygderne. Det demokratiske Parti hugger uforfærdet ind paa Skatterne og Hærordningen. Det har begyndt at reise den Tanke hos Gaardbrugerne, at han selv maa gjøre Noget for helt og holdent at afryste eller idetmindste lette paa det gamle Aag; og om denne Mening faar Magt over Almuens Sind, skulde den almindelige Stemmeret true Landet med en ny og hidtil ukjendt Fare: Vanskeligheden ved at varetage Statens Tarv skulde forøges. Om Bonden vidste, at han var Herster, saaledes som efter Loven og i Virkeligheden er, skulde han visselig blive den gjerrigste Husbonde, og han skulde faa Lyst til at behandle Staten som Manden behandlede sin Hest, da han vilde vænne den af med at æde.

Idet Paradol derefter gaar over til at tale om de smaa Byer i Frankrige, ytrer han om Byerne af 2den og 3die Rang, at de have den Eiendommelighed, at hver Klasse lever for sig, udestængt fra Andre og uden at være fæstet til dem ved nogen af de Baand, som Vanen i at sysselsætte sig med offentlige og politiske Hverv skaber mellem de forskjellige Samfundsklasser i England. Findes der nogen Arbeider-

heftig Tuden, hævede hun truende Fingeren mod den lille Vanartige og sagde: „Jeg maa nok kalde paa Miß Mertens."

„Aa", svarede den Lille, „hun tør ialtfald ikke understaa sig til at straffe mig; Du har jo selv strengt forbudt det."

I dette Øieblik gik Tapetdøren op og et blegt ældre Fruentimmer traadte ind. Hun neiede ydmygt for Damerne og sagde med ængstelig Stemme:

„Hr. Kandidaten venter paa Bella."

„Men idag vil jeg ikke have nogen Time!" sagde den Lille, medens hun rykkede til sig et Nøste fra Bordet og kastede det efter den nys Indkomne.

„Jo, mit Barn, det maa Du nok", sagde Baronessen. „Gaa nu vakkert med Miß Mertens og vær snil, Bella."

Bella satte sig, som om Tingen ligesaalidt vedkom hende som Ali, der havde taget sin Tilflugt under Sofaen, i en Lænestol og drog Fødderne op under sig. Guvernanten syntes at ville nærme sig, men et fortørnet Blik af Baronessen viste hende tilbage til Døren.

Sandsynligvis vilde det modbydelige Optrin have fortsat sig længere, hvis ikke Baronessen havde ladet Hjælpetropper rykke frem i Form af Gotter. Da den Lille havde stoppet Munden og Lommerne fulde, gik hun ned af Lænestolen, stødte bort Guvernantens Haand, som denne rakte hende, og sprang ud.

Olivia sad ubevægelig af Forbauselse. Ogsaa Frøken von Waldes blide Træk udtrykte et stærkt Mishag, men hun sagde ikke et Ord.

Baronessen sank tilbage mod Puderne. „Disse Guvernanter tager Livet af mig", sukkede hun. „Hvis bare denne hersens Miß Mertens vilde lære sig til at behandle Bella saaledes som det følsomme Barn med sine svage Nerver maa behandles! Men man tager ikke det ringeste Hensyn til Livsstilling, Temperament og Legemsbeskaffenhed. Alt skjæres over en Kam, ligegodt enten det er Kræmmer- eller Pairsdøttre, om det er fine Væsener eller grove Arbeidsmandsnaturer. Miß Mertens er en ubehagelig, pedantisk Skolemesterske.

tryk, som et Træk af Hovmod omkring Læberne og Næseborene og en stærk fremskydende bred Hage ingenlunde mildnede.

„Ak, det var meget snilt af Dem, Jomfru, at De kom", sagde Baronessen med svag, men desuagtet haard og skarp Stemme, idet hun med en Haandbevægelse pegte paa en tæt ved hende staaende Lænestol og bad den unge Pige sætte sig. „Jeg har bedet min Kusine træffe Aftale med Dem her hos mig, da jeg desværre er altfor svag til at kunne følge hende op til Dem."

Modtagelsen var i alle Henseender høflig og forekommende, hvorvel man ikke kunde andet end i Baronessens Tone og Bevægelser iagttage en betydelig Portion Nedladenhed.

Olivia satte sig og agtede netop at besvare Spørgsmaalet om, hvorledes hun trivedes i Thüringen, da Døren blev revet heftig op. En liden Pige paa omtrent otte Aar med Lokker, som faldt noget i det rødagtige, styrtede ind og trykkede i sine Arme en liden Hund, som knurrede og peb.

„Ali er saa ustikkelig, Mama, han vil slet ikke være hos mig!" raabte den Lille næsten andpusten og kastede Hunden ned paa Teppet.

„Formodentlig har Du atter været slem mod det lille Dyr", sagde Mamma. „Jeg kan forøvrigt ikke have Dig herinde, Bella; Du holder et saa forfærdeligt Spektakel, og jeg har Hovedpine. Gaa op paa dit Værelse."

„Ak, der er saa kjedeligt. Miß Mertens har forbudt mig at lege med Ali; aldrig er det andet end at læse de velsignede gamle Fabler, som jeg ikke kan udstaa."

„Nu saa bliv da her, men hold Dig rolig."

Den Lille gik lige hen til Olivia og mønstrede hendes Dragt fra Øverst til Nederst. Hun steg derpaa op paa en broderet Skammel lige ved Speilbordet, for bedre at kunne naa en Vase med friske Blomster. I et Nu var den fortryllende lille Bukett forvandlet til et Kaos mellem de smaa Hænder, som var ivrigt beskjæftigede med at stille enkelte Blomster i Hullerne paa det fine Bordklæde. Herved faldt store Draaber af det grumsede Vand, hvori Blomsterne stod,

befolkning i disse Byer? Den lever for sig selv, under Indflydelse af republikanske Ideer, og Høkerne danne ogsaa en Klasse for sig og udgjør den medgjørligste, roligste og mest vetskræmte Del af Befolkningen. Med slige Emner kan der hverken dannes Foreninger eller nyttige Foretagender eller Møder komme istand; der er intet Spor af dette offentlige Liv, som saa uafladelig er i Bevægelse i de engelske Byer."

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 27de Novbr.

Patrie tror ikke, at nogen Ministerforandring vil finde Sted før Valgprøvens Slutning. Handelskammerne i Rouen og Roubaix protestere mod Oprettelsen af Overhandelsraad og vægre sig for at sende Deputerede.

Det meteorologiske Institut.

Barometeret staar lavt, især i Nordland. Vinden er SOlig med Sne nordenfor Stat, NOlig i Skudesnæs, Vestlig i Skagerak, Kattegat og det sydlige Sverige. Temperaturen er faldt. Udsigterne er til Klarveir og nogen Kulde paa Østlandet.

☞ Bekjendtgjørelser

til Indrykkelse i Dagbladet kunne indleveres hos Boghandlerne Cammermeyer, Karljohansgade, og Nils Lund, Torvet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 28de November (Kl. 7—9¾) gives: Dina, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger.

NB. Dina Venhofers Rolle udføres som Debut af Frøken Malthe.

Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.

Mandag den 29de November (Kl. 7—9¾) gives: Dina, Tragedie i 5 Akter af Oehlenschläger.

NB. Dina Venhofers Rolle udføres som Debut af Frk. Malthe.

Ved Sceneforandringen i 4de Akt gaar Tæppet ned.

Christiania Theater.

Fra Onsdagen den 1ste December vil Billetkontoret være aabent for Salg af Billetter til Overpris fra Kl. 9 til 11 Formiddag paa alle Søgnedage og fra Kl. 9 til 10 paa Søn- og Helligdage samt til ordinær Pris fra Kl. 12 til 2 Middag. Aftensalget uforandret.

Direktionen.

P. J. Opsahl,
Smedemester.
Butik & Værksted
Grubbegaden No. 7.
Christiania.
Medaillebelønnet:
Stockholm 1866.

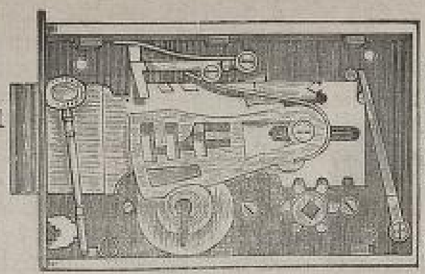

Dirkefrie Laase af alle brugelige Sorter. Brand- og dirkefrie Jernskabe og Døre. Hængsler og Vinduesbeslag m. m. m. Bestillinger modtages

P. W. Christenson

(Kontor: Byens forrige Vagt ved Børsen)

anbefaler fra sit Kommissionslager for **Poulssons Tobaks- & Dampcichorie-Fabriker i Drammen:**

Poulssons anerkjendte Petum } **til Fabrikpriser.**
Cichorie, smuk, god Vare, }

Endvidere anbefales:

Pariser Saalelæder,
Hollandsk do. } udsøgte Huder.
Vestlandsk do.
Bindsaalelæder,

samt **lakerede Skind** til **billigste Priser.**

Udenbyes Ordres expederes prompte.

P. W. Christenson.

Til 1ste Klasse i det 68de Braunschweiger Lotteri, som begynder den 9de December d. A. og hvor den største Hovedgevinst

100,000 Thlr.

bliver truffet, anbefales endvidere følgende Numere:

Hele Lod à $2\frac{2}{3}$ Spd. No. 3121, 3125, 24,834, 24,835.

Halve Lod à $1\frac{1}{2}$ Spd. No. 6573, 6574, 6578, 6579.

Fjerdedels Lodder à $\frac{2}{3}$ Spd. No. 1918, 1921, 1930, 1933, 16,801, 16,805, 16,807, 16,815, 20,577, 20,580, 20,588, 20,600.

Direkte frankerede Ordres, ledsagede med Remisse, bedes snarest muligt tilstillet

Engers & Co.
Bank- og Statspapir-Forretning.
Hamburg.

Til en i længere Tid bestaaende Fabrikdrift, der aarligen har afkastet 15—20 pCt., ønskes en **Compagnon**, der kan indskyde 3 à 4000 Spd. Vedkommende maatte helst være en merkantilt dannet Mand, der selv kunde overtage Kontoret og de reisende Forretninger. Billet mrk. „1ste Januar" bedes nedlagt i Expeditionen.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Til Medlemmerne af Christiania Totalafholdsforening.

Da det er Bestyrelsen meget om at gjøre at se Foreningens **Medlemmer** samlede paa en Gang, anmodes samtlige om at møde i dens Lokale (Kirkegaden No. 1) Søndag den 28de ds. Kl. 6 Eftermiddag. Da Sager af Vigtighed vil blive sat under Diskurs, haabes Mødet fuldtalligt.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.
Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:
Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Tilsalgs.

Billige Julepræsenter.

Theduge i stort Udvalg fra 60 ß Stk. og Dækketøier i afpassede Sæt til 6 Personer fra 1 Spd. 90 ß pr. Sæt er udlagt hos

Wilhelm Balle.

Et større Parti

Dækketøier samt **Lærreder** i alle **Bredder** sælges for **Fabrikantens Regning** til **Underpris** hos **Wilhelm Balle.**

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Sild og **Fisk** anbefales i Partier billig af **Bernt J. Olsen.**

Svensk Jern samt svenske og norske **Spiger** sælges til Fabrikpriser ved **Bernt J. Olsen.**

Alle brugelige Sorter **Tougværk** til Fabrikpriser hos **Bernt J. Olsen.**

Affalds-Tobak (Røgetobak) til 12 ß Pundet hos **Bernt J. Olsen.**

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, &c. Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Poteter,

extra gode, sælges hos Joh. Olsen,
Grønland No. 21.

Tilleie.

En Kadet eller ung Studerende kan erholde et meget smukt og billigt Logis med Alt i Huset sammen med en 17 Aar gammel Dreng, der gaar paa Gjertsens Skole. Dagbladets Expedition anviser.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

ned paa Olivias Kjole, saa hun saa sig nødt til at træde tilbage; thi det saa ikke ud som den lille Vandal selv eller et Forbud af Mamma saa snart skulde gjøre Ende paa Fornøielsen.

Olivia havde netop havt Tid til at trække sig tilbage og paa Baronessens gjentagne Spørgsmaal svare, at hun allerede fandt sig fuldt hjemme og lykkelig i Thüringen, da Baronessen temmelig hurtig reiste sig op fra sin liggende Stilling og med et forbindtligt Smil paa Læberne nikkede mod en Tapetdør, som lydløst havde aabnet sig. Paa Tærskelen viste sig de unge to, som Olivia kort i Forveien havde betragtet gjennem Kikkerten; men hvor anderledes og sælsomt tog de sig ikke ud ved Siden af hinanden! Hr. von Hollfeld, en næsten uforholdsmæssig lang, smal Skikkelse, maatte lude sig langt ned mod den ene Side for at kunne tjene til Støtte for den lille Haand, som hvilte paa hans Arm. Dette sylfideagtige Væsen, som dengang havde ligget paa Hvilebænken, var en fuldkommen vanfør Barneskikkelse. Det ogsaa i dette Øieblik fuldendt skjønne Hoved sad dybt nede mellem Skuldrene, og Krykken i hendes Haand viste, at der ogsaa maatte være en Feil i Fødderne.

„Tilgiv, kjære Helene", sagde Baronessen til de Indtrædende, „at jeg blev nødt til at bryde Dig med at komme herover; men som Du ser er jeg atter bleven den stakkels plagede Lazarus, paa hvem Du altid ødsler din Englegodhed. Jomfru Ferber", vedblev hun og præsenterede den unge Pige, som reiste sig rødmende, „har havt den Godhed at komme selv i Anledning af min Billet igaar."

„Og derfor er jeg Dem af Hjertet taknemmelig", sagde den unge Pige til Olivia med et fortryllende Smil og rakte hende Haanden. Hendes Blik gled derved ligesom i beundrende Forbauselse over den unge Piges Skikkelse og dvælede endelig ved de blonde Lokker, som vældede frem under Hatten. — „Ak ja, Deres skjønne Guldhaar har jeg allerede seet igaar under en Spadsertur gjennem Skogen. De ludede Dem over en Mur deroppe i det gamle Slot."

Olivia rødmede endnu dybere.

„Men just fordi De var der", vedblev den unge Dame, „fik jeg den Nydelse, hvorfor jeg egentlig var gaaet op paa Bjerget — ene og alene for endnu en Gang ligesom Aftenen i Forveien at faa høre Dem spille . . . Saa ung, næsten endnu Barn, og dog en saa dyb Opfatning af den klassiske Musik, hvorledes er det muligt! . . . De vilde gjøre mig meget lykkelig, hvis De ofte vilde spille med mig."

Der for ligesom et misbilligende Udtryk over Baronessens Ansigt, og en skarp Iagttager vilde sandsynligvis ogsaa have opdaget den lette Spot om hendes Mund; men det hele Udtryk gik ganske tabt for Olivia; thi hendes hele Interesse var optaget af den unge ulykkelige Dame, hvis bløde Sølvstemme syntes at vælde umiddelbart frem af Hjertet.

Hr. von Hollfeld havde imidlertid skudt frem til Sofaen en Lænestol for Frøken Walde, og derpaa anbefalede han sig uden at have talt et eneste Ord. Men det kunde ikke undgaa Olivia, at da han gik ud af den Dør, som var ligeoverfor hende, hvilede hans sidste, nølende Blik inden han lukkede Døren paa hende. Hun blev næsten skræmt derved; thi det Blik, hvormed han havde betragtet hende, havde været saa eiendommeligt, at hun taus mønstrede sin Dragt for at undersøge, om den hændelsesvis skulde være saadan, at den gjorde et ubehageligt Indtryk.

Frøken von Walde afbrød hendes Undersøgelse med det Spørgsmaal, hvilken Lærer Olivia havde at takke for sit fuldendte Spil. Hun svarede, at Moderen ganske paa egen Haand havde undervist hende, ligesom overhovedet Forældrene selv havde lært hende, hvad hun havde faaet lære.

Under denne Meddelelse, som syntes at interessere den unge Dame meget, havde Bella ludet sig ned paa Teppet og legte med Hunden. Det vilde have udgjort et indtagende Billede, hvis ikke den lille Hunds Piben og heftige Bevægelser havde vist, at hun pinte den. Efter hver stærkere Piben af Hunden, hvorved Frøken von Walde stedse sprat op af Forskrækkelse, raabte Baronessen ligesom mekanisk: „Vær ikke uskikkelig, Bella!" Men endelig, da Dyret brød ud i en

Dagbladet.

No. 278. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 29de November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Vestlandet indtil Kr.sand, til Hønefos, Nykirke, Kongsberg, og Jevnager; til Aas, Hølen, Soon, Mess, Sarpsborg, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandesjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Forholdene i Italien.

(Af „Köln. Zeit.s" romerske Korrespondent).

Den, der som vi i Løbet af dette Aar havde Anledning til i nærmeste Nærhed at betragte de offentlige Anliggenders Gang i Italien og Folkets Stemning, vilde altid erindres om en Anekdote, som en ærværdig florentinsk Krønike fra det 15de Aarh. har bevaret. Efterat nemlig Arnulph Lapo, Florentinerdomens Bygmester, var død før Tiden og Kjæmpebygværkfragmentet allerede i 123 Aar havde ventet paa sin Fuldendelse, indbød den skjønne Arnsstads Signorer de berømteste Arkitekter fra alle Herrers Lande, for at de skulde afgive sin Mening om den Maade, hvorpaa Kronen skulde sættes paa Værket ved Opbyggelsen af den store Kuppel. Blandt dem, som mødte inden den bestemte Tid, var der en viis Mester, som gjorde det Forslag, at man skulde opkaste en Jordhaug saa høi, som Kuppelen skulde være. Det vilde da være let at bygge Kuppelen over Haugen. I den saaledes ophobede Jord skulde man blande Qvattrini; da vilde der, naar Bygningen var fuldendt, være Hænder nok, som uden Betaling skaffede den væk igjen. Manden var uden Tvivl større som Menneskekjender end som Bygmester. Han blev udleet, men han kjendte sine Italienere; han vidste, hvad de vare istand til at gjøre for Qvattrini. Og som det var da, er det ogsaa nu. Naar det gik an at stikke Qvattrini ind i Alt, som er skjevt og ujevnt i Staten, saa vilde i en Nat Alt være gjort lige og udjevnet, og man kunde sætte 10 mod 1 paa, at ved en saadan Leilighed vilde selv det surmulende klerikale Parti træde ud fra sit afsides Sted for at arbeide i Endrægtighed med Aktionens kraftige Mænd. Der ligger en bitter, skjæbnesvanger Sandhed i denne Spøg. Den, der med et opmærksomt Øie følger de offentlige Anliggenders Gang i Italien, den, som giver sig den Møie at forfølge det politiske Livs Saar og Skavanker til deres mest forborgne Rødder, han vil ikke kunne undgaa den Tanke, at Italienerne have sat sig i Hovedet for enhver Pris for Verden at bevise Sandheden af Thiers's Ord, „at i en Revolutions Morgen er Frihed en Umulighed". I Sandhed, den italienske Friheds begeistrende Morgenrøde er forbi; Solen staar høiere, og nu gjælder det i Ansigtets Sved med opofrende og forsagende Udholdenhed at opdyrke Forvaltningens og Lovgivningens tornede Mark, at føre de indbyrdes saa uendelig forskjellige, i Sæder, Meninger og Ønsker paa saa mange Maader diametralt modsatte Beboere af denne skjønne Halvøes sig fra hinanden sondrende Dele henimod en Lovlighed, social Orden og Enhed, der ikke som nu blot staar paa Papiret, men realiserer sig i sikrede og levedygtige Tilstande. Men det synes som om denne Ildprøve skal gjøre italiensk Statskunst tilskamme. Og desværre Hindringen ligger, som vi alt have antydet, ikke i mægtige politiske Lidenskaber, som storme imod Statsskibets Kurs, ikke i Modsætninger mellem store Ideer, som undertiden lade sine Bærere og Forkjæmpere forglemme foruden de personlige Interesser ogsaa Statens Vel. Vistnok har Italien til sin Lykke havt den Tid, da det var det forundt at vise Verden, at Forsagelsens og Hengivelsens Evner ikke ere det negtede, hvor det gjælder at arbeide for en stor Folkeaanden optagende Ide, men denne Løftningens Tid er forbi, og nu, da Nationens ethiske Side skulde vise sig i Oprettelsen og Bevarelsen af rolige ordnede Tilstande, fremtræde hos Italienerne andre mindre elskværdige Sider, som gjør enhver optimistisk Opfattelse af Halvøens Forholde til en Umulighed, og en saadan gjør man gjældende, naar man søger Aarsagen til den indre Forvirring i Aspromonte, September-Konventionen og Mentana. En simpel Luftforandring, en Flytning fra Arnoens Bred til Tiberens vilde visselig ikke helbrede Sygdomme, som have sin Rod i Nationens Egenskaber; de personlige Interessers Overvægt over de almindelige, den personlige Forfængeligheds smaa Motiver, Mangelen paa Ære og Sandhed, Tilbøielighed for Frasen og Ulysten til ethvert alvorligt og udholdende Aandsarbeide vilde nedværdige Kapitolet, som de nu nedværdige Piazza della Signoria; hist som her vilde de hemme Statsmaskinens Gang og opfylde Landet med Ulyst, Utilfredshed og Apathi, hvor det gjælder de offentlige Anliggender. Man behøver kun at udhæve faa Ting for at godtgjøre, at denne Dom, saa haard som den klinger, ikke er overdreven. Allerede Betino Ricasoli syntes at have en Anelse om, hvad der vilde komme, da han i det nationale Opsvings skjønneste Tid i Slutningen af Decbr. 1861 følte sig foranlediget til det Udbrud: „Lad os være Mænd af Ære, mere forlanger jeg ikke." Og 7 Aar efter kaldte en anden af Landets Politikere Italien „Tyvenes Fædreland," og tænkte høit nok til nogle Maaneder efter at levere Beviset for sit eget Vedkommende. Lad et vist Parti med modbydelig Tilfredshed dvæle ved saadanne Tilfælde — det nævnte er ikke det eneste — hvor Folkerepræsentanters personlige Redelighed lider Skibbrud; den upartiske Betragter kan ikke overse dem for det slemme Indtryks Skyld, som de foraarsage. Et Folk, der har bragt og endnu bringer sin Stats Gjenfødelse saa dyre Ofre, har visselig Ret til at forlange, at dets Repræsentanter holde sine Hænder rene for ulovlig Vinding. Man kan være af forskjellig Mening om den personlige Retskaffenheds Indflydelse paa den politiske Virksomhed, men hvorledes vil man maale den Demoralisation, som den Væv af Svindel, Bedrageri, Intriger og Falskhed, der i Løbet af det sidste Aar er kommen for Dagen i de saakaldte Cointeressat-Processer, har maattet udøve paa et saa intelligent og med Fantasi saa begavet Folk? Et Ministerium, som aabent og ustraffet beskyldes for Solidaritet med Statsformuens Snyltedyr — som lader sig det sige „at det i Tjeneste hos en foragtelig Fraktion af Cointeresserede indleder en fanatisk Forfølgelse mod den frie Presse, at det forstyrrer Justitiens Gang ved sine Misbrug af Magten"; offentlige Anklagere, som af Regjeringen tilholdes at lade sig beherske af Terrorismen paa Stedet; Deputerede, om hvem man paastaar, at de have beriget sig i Statens Tjeneste, et Kammer, som ikke kan beskytte sig mod den Beskyldning, at det er en Protektionsanstalt for Venner og Bekjendte, og som gjennem Undersøgelser er nødt til at konstatere sine Medlemmers Redelighed; Retsforhandlinger, som ikke have anden Hensigt end den, moralsk at ruinere Regjeringen eller enkelte Deputerede, og hvis eneste Resultat er, at der kastes mørke Slagskygger paa begge Partier; dertil en Presse, som ved uforskammet Forvanskning af Kjendsgjerninger og bundløs Løgnagtighed bringer enhver Læser til Fortvivlelse, som stedse fører Landets Interesser i Munden uden den ringeste Kjendskab til disse og uden anden Hensigt end at tjene sit Partis slette Planer — det er et Register over Jammerligheder, for hvilket selv de mest bombefaste Patrioter maa forskrækkes. Og hin Undersøgelse med Resultat var kun en af de 4, som Kammeret fandt det fornødent at anordne, og hine 4 tilsammen vare endnu langt fra at tilfredsstille den offentlige Mening og Publikums Mistanke, saaledes som det viste sig af Klagen over, at Ministeren med Hensigt hindrede Undersøgelser om, hvad der var forefaldet inden Bestyrelsen for den kalabrisk-siciliske Jernbane, for ikke at kompromittere den indviklede høitstaaende politiske Personligheder. Kan man forundre sig over, at der i Landet klages over, at Love og Friheder overholdes med en stedse større Iver, jo mere det viser sig, at de udnyttes til privat Fordel? Har det ikke under saadanne Omstændigheder sin Betydning, at man har forsøgt ligeoverfor Regjeringen at stille en Forbindelse af „Mænd af Ære", uagtet man gjorde Fiasko med Planen? Og tør man forundre sig over, at et Land, hvor der ingen politiske eller dynastiske Modsætninger er, under saadanne Omstændigheder bliver splidagtigt og modløst?

Lidt om Publikums Bifaldsytringer i Theatret.

Det synes næsten, som om der hersker en Mani hos vort theaterbesøgende Publikum for Fremkaldelser. Naar det i flere Timer har maattet sidde stille og se paa Forestillingen, er det, som om det selv tilsidst faar Lyst til at „agere" en Smule, og denne Lyst tilfredsstiller det da ved at klappe, trampe og raabe paa En eller Flere af de Spillende, indtil Vedkommende viser sig og gjør det sin Kompliment. Allerede for 29 Aar siden udtalte J. L. Heiberg i en Række Bladopsatser om Theatret, at Direktionen for det kgl. Theater i Kjøbenhavn havde vist en rigtig Takt ved at bestemme, at Ingen af Personalet maatte fremtræde paa Publikums Opfordring, hvilket naturligvis havde tilfølge, at Opfordringen udeblev. Om denne Mening imidlertid ubetinget bør gives Medhold, kan dog maaske være tvivlsomt. Ihvorvel det vistnok maa antages, at den dannede og for sin Kunst begeistrede Skuespiller, som ved, at hans Spil gjøres til Gjenstand for en indsigtsfuld Kritik, i denne vil søge den rette Maalestok for sit Spils sande Værd og tillægge Bifaldsytringerne i Theatret en underordnet Betydning, saa vil dog disse Bifaldsytringer paa Grund af den dramatiske Kunsts ephemere Livsvilkaar baade have sit Værd for og eftertragtes af Kunstneren, saameget mere, som de naturligvis ingenlunde kan frakjendes enhver Betydning. Men netop af denne Grund bør Publikum paa den anden Side ikke ødsle med sine Bifaldsytringer. Hvad specielt Fremkaldelse angaar, da er jo en saadan med Rette anseet for det største Bifaldstegn, Publikum kan skjænke en Skuespiller. Men derfor bør ogsaa et saadant Bifald kun ydes som Tak, naar vedkommende Kunstner virkelig har skjænket en sand Kunstnydelse. Heraf følger, at det næsten umulig kan blive nogen Debutant tildel; thi ved en Saadans Spil vil og maa der nødvendigvis være Mangler tilstede, der bevirke, at dette ikke kan blive et helt og fuldendt Kunstværk. Naar nu Publikum ikkedestomindre — saaledes, som ogsaa Tilfældet var i Onsdags — fremkalder Debutantinden, saa tyder dette hen paa, enten at Publikums æsthetiske Syn ikke strækker til for at se de Mangler, som klæbe ved Begynderens Spil, eller ogsaa paa en Undervurderen af dets Fordringer til Kunsten og Kunstneren. Publikum selv pleier forresten ved saadanne Leiligheder at have den Grund paa rede Haand for sin Fremkaldelse, at man maa opmuntre den begyndende Kunstner og styrke ham i hans Tro paa sig selv. Det er imidlertid temmelig sikkert, at den begyndende Kunstner — og ikke mindst den dramatiske — almindeligvis er i Besiddelse en god Del Selvtillid, og denne bør Publikum være meget varsom i at drive for høit. Det er bedst baade for Publikum og Kunstneren, at den Sidste alt mere og mere arbeider sig frem, end at han efter i fuldt Maal allerede at have indhøstet Bifaldet ved den første Fremtræden senere alt mere og mere skal tabe det.

Tilsvar

i Anledning „Bemærkninger til det politiske Brev fra Eidsvold" i Dagbl. for 1ste Oktbr.

Det var ikke min Hensigt med Brevet at fremkalde Strid. Jeg vilde blot udtale mine Erfaringer om, at Formandskabsloven under de forhaandenværende Omstændigheder neppe gjøres fyldest. Denne kunde med nogle Ændringer være den Lov, som er bedst skikket til at give os vor Friheds bedste Velsignelser. Man kan gjerne betragte mine Udtalelser som et Nødraab over, at jeg ved anstillede Undersøgelser har fundet, hvor saare langt det er fra at Maalet er naaet. Det er muligt, at andre Formandskaber kan have Synder paa sig, om ikke saa mange og iøinefaldende som Eidsvolds. Mange, for ikke at sige de fleste, have Vidnesbyrd imod sig. Man hører idelig Tale om Oprettelse af Bondeforeninger og andre slige Landet rundt.' Dersom Kommunebestyrelserne havde gjort sin Pligt efter Lovens fulde Mening, vilde slige Foreninger være overflødige, da den lovmæssige Institution isaafald vilde være den sande, nødvendige Oppositions Mund; men Kommunebestyrelserne befatter sig i Regelen kun med den tvungne, pligtmæssige Expedition af de løbende Sager og gaar ikke en Streg udenfor. Da nu mit Brev er gjort til Stridsemne, saa nødes jeg til at tage fat paa Eders Bemærkninger i et Par Punkter. I fremhæve til Formandskabets Ros, at dets Bestræbelser gaar ud paa at bringe i Orden den Ugreie, som er forvoldt ved tidligere Styrelse. Det er vistnok rosværdigt, dersom det er sandt. Jeg ved ikke rettere, end at den tidligere Styrelse ogsaa nødtørftigt expederede de løbende Sager. Det er sandt, at adskillige Tab er forvoldt, saaledes har Sparebanken tabt betydeligt. Men dette kan neppe lægges den tidligere Styrelse tillast, og selv om saa var, mon derfor det nuværende Formandskab kan sige sig brødefri? Saavidt jeg ved, hørte de fleste af det nuværende Formandskabs Medlemmer med til den gamle Styrelse, Ordføreren in specie; hvorfor søgte ikke disse da saavel som nu at ordne Sagerne til Kommunens Bedste? Med Hensyn til Sparebanken bedes bemærket, at denne Indretnings Regnskaber hvert Aar jo bleve reviderede og en lang Aarrække af de samme Personer, den nuværende Ordfører G. Frilseth og en anden gammel Kommunemand, om hvem man troede, at de gjorde sin Pligt. Naar nu disse ingen Antegnelser gjorde, kunde saa de, som stod ved Styret, antage, at der var nogen Fare for Tab? Naar nu Formandskabet er nødt til at bringe Orden i denne Ugreie, saa har da Ordføreren især at takke sig selv herfor, som ikke tidligere har kunnet se. Det samme kan noget nær siges om de andre Kassers og Indretningers Regnskaber, uagtet der, hvad Kommunens samtlige Kasser, Skole-, Fattig-, Kommune- og Kirkekasser betræffer maa siges til Revisorens og Formandskabets Undskyldning, at vedkommende Regnskabsfører i flere Aar aflagde et Regnskab af en saa mystisk Beskaffenhed, at alle Anstrengelser for at revidere det strandede, ja selv en Revisionskomite af Bygdens bedste Mænd kom ikke tilbunds i det*). Denne samme Regnskabsfører fik endog i sit ugreie Regnskab udslettet Beholdningsposter til et Beløb af omkring 900 Spd. Skulde man klage over tidligere Stel, saa var det beføiet at klage over en for slap Revision. Det kan hænde, at jeg senere ytrer mig mere uforbeholdent om disse Revisionssager, og da vil det vise sig, hvem er mest skyldig.

Med Hensyn til Kirkens Restauration er man opsat paa at vide, om Formandskabet rigtig kan sværge paa sin Uskyldighed i denne Sag. Her er et Tab forvoldt og det et stort Tab. Man spørger ikke saameget efter, hvem Tabet kommer til at ramme, som hvem der er skyldig i det. Hvad I har meddelt herom kan være udenpaa sandt; men I har forbigaaet den Omstændighed, at Formandskabet, istedetfor at antage en eller flere bygningskyndige Mænd til at kontrollere Arbeidet, paatog sig selv denne Kontrol, og i denne Gjænge gik det, til Kirken begyndte at ramle ned. „Det vilde være formeget at fordre af Formandskabet, at dette skulde besidde den fornødne Sagkundskab til et saadant Arbeides Udførelse", sige I. Det var heller ikke fordret af det, førend det frivillig paatog sig at erstatte Arkitektens eller andre foreslaaede bygningskyndige Folks Kontrol.

Skjønt der vel kunde være et og andet ved Eders „Bemærkninger", som kunde tiltrænge en yderligere Drøftelse, saa faar det for min Del være nok med dette. Det kan heller ikke tiltrænges; thi mit Brev staar endnu i sin inderste Grund uimodsagt.
R. S.

*) Det har først lykkes den nuværende Revision at bringe fuld Rede i den gamle Regnskabsføle. Med Hensyn til denne bemærkes, at Medlemmerne af samme aldrig før har været Revisorer og er heller ikke Medlemmer af det nuværende Formandskab.

Kristiania, 29de November 1869.

Strax efter det italienske Parlaments Aabning den 18de ds. er der som bekjendt indtraadt en Ministerkrisis. Throntalen, der for første Gang ikke oplæstes af Kongen personlig, modtoges ifølge Korrespondancerne fra Florents med en Kulde, der vidnede om en stærk Misstemning, og det var tilmed kun et ringe Antal Deputerede og Senatorer, som havde givet Møde. Baade for Regjeringen og for Parlamentet er det finantsielle Spørgsmaal Hovedsagen, og det var ogsaa herom, at Throntalen især dreiede sig; men Oppositionen

foretrak ufortøvet at give Ministeriet et Mistillidsvotum fremfor at vente, indtil Budgettet for 1870 indbragtes. Menabrea, der i de to Aar, han har staaet i Spidsen for Regjeringen, jevnlig har rekonstrueret sit Kabinet og blandt Andet havt fem Indenrigsministre, havde i den sidste Tid søgt at styrke ved Hjælp af det piemontesiske Parti; men nogen virkelig Enighed var ikke tilstede, de sidste Forandringer i Ministeriet havde vakt Utilfredshed hos en Del af Majoriteten, og han er nu falden for en Koalition, som benyttede Præsidentvalget til at vise sin Styrke. Ministeriets Kandidat var den tidligere Præsident Mari, men han opnaaede kun 129 Stemmer, medens Koalitionens Kandidat Lanza, tidligere Præsident og Chef for et lidet oppositionelt Centrum, fik 169, og Menabrea tog heraf Anledning til at indgive sin Demission. Venstre hilste Udfaldet med Bifaldsraab, men Lanza, til hvem Kongen paa Menabreas Anbefaling har overdraget at danne et nyt Kabinet, hører ingenlunde til dette Parti, og man betvivler, at han vil være istand til at regjere med det nuværende Deputeretkammer. Et Ministerium af venstre Centrum vil ikke tilfredsstille Garibaldisterne og neppe vække Tillid hos det afgaaede Ministeriums Tilhængere. Det heder iøvrigt, at nogle af de vigtigste Medlemmer af det afgaaede Kabinet mulig ville gaa over i det nye, navnlig Finantsministeren Cambray-Digny; men dette er rimeligt, da den konservative Opposition netop har bekjæmpet Menabrea paa Grund af den nævnte Ministers uheldige Finantsplaner. I Pressen tales der allerede om en Opløsning af Deputeretkammeret. „Aabningen af en Parlamentssession i Italien", skriver Perseveranza, „er sikkert aldrig før bleven betragtet med saa stor Ligegyldighed og Mangel paa Fortrøstning af Folket. Hverken Regjeringens Venner eller Fiender ventede nogetsomhelst Godt af den nye Session, Mange frygtede tvertimod for, at den alene vilde blive til Landets Skade. Træthed, Mistillid og Modbydelighed have endogsaa bemægtiget sig de Bedste. Hvorledes skal Landet kunne vente Frelse af Repræsentanter, som paa enhver Maade have søgt at bringe sig i Miskredit ved de lidenskabeligste Angreb og Beskyldninger. Dersom Kammeret ikke omsider vil høre Fornuftens Stemme, hvortil der imidlertid kun er ringe Udsigt, bliver der intet Andet tilovers end at opfordre Landet til at frelse sig selv ved at vælge et nyt Kammer". Venstres Organer erklære, at der nu skal gjøres det „sidste" Experiment med det konstitutionelle System, og opfordre de radikale Deputerede til i Masse at udtræde af Kammeret, dersom Oppositionen ikke kommer til Roret. Corr. italienne misbilliger i høi Grad, at Deputeretkammeret har begyndt Sessionen med en Demonstration, og betegner denne som „et Attentat paa det konstitutionelle System". Der gives Lande, siger det nævnte Organ, i hvilke politiske Hensyn holdes borte ved Valget af en Præsident, idet man blot tager i Betragtning, at den Deputerede, som kaldes til Forsædet, nyder sine Kollegers Agtelse og Tillid og giver Garantier for Upartiskhed. I Italien har det derimod altid været anderledes, og Præsidentvalget er blevet benyttet som et Middel til at maale de forskjellige Partiers Styrke. Der kan herske forskjellige Meninger om, hvilket System der er det bedste; men skal Præsidentvalget være en Partisag, saa kræves der ogsaa, at enhver Fraktion stemmer paa den Kandidat, som repræsenterer dens Anskuelser. Saaledes har man ogsaa hidtil baaret sig ad i det italienske Deputeretkammer, og man har efter de Stemmer, som hver Kandidat fik, næsten med mathematisk Nøiagtighed kunnet angive de forskjellige Partiers Styrke. Regjeringen kunde saaledes strax se, om den repræsenterede den talrigste Gruppe eller ikke, og derefter tage sin Beslutning. „Kan man sige det samme om den Afstemning, der fandt Sted den 19de?" bemærker Corr. italienne til Slutning. „Har Venstre, hvis Anskuelser stadig ere blevne bekjæmpede af Lanza, lagt politisk Klogskab for Dagen ved at overføre sine Stemmer paa ham? Det staar dette Partis Organer frit for at udraabe som et patriotisk Offer, hvad der i Virkeligheden kun er en parlamentarisk Manøvre. For os, som vide, at Lanza aldrig vil samtykke i at spille Venstres Fører, foreligger der kun en Abdikation af dette Parti under Paavirkning af en øieblikkelig Interesse. Ved at tilbyde sine Stemmer til den iøvrigt meget lidet talrige Fraktion, som alene var berettiget til at lade sig repræsentere af denne Statsmand, har Venstre anerkjendt, at det ikke ved sine egne Kræfter alene er istand til at maale sig med den Gruppe, som understøtter Ministeriets Politik."

Corr. Havas gjengiver følgende Korrespondance fra Warschau om en Forandring i Ruslands Politik overfor Polen: „For ikke længe siden forkyndte Bladene paany, at Benævnelsen „Kongeriget Polen" skulde falde bort fra Nytaar 1870, og at de sidste Rester af den polske Selvstændighed fuldstændig skulde tilintetgjøres ved en Ukas, der i Et og Alt satte Polen paa samme Fod som Rusland. Vi erfare fra god Kilde, at den russiske Regjering virkelig havde isinde at gjøre et saadant Skridt, men at de paatænkte Forholdsregler i den allersidste Tid have givet Anledning til mange Forestillinger fra de officielle Kredse i Warschau, hvortil der er blevet taget Hensyn i Petersborg. Man sætter dette Omslag i Tendentserne overfor Polen i Forbindelse med Statssekretær Nabokoffs Reise til Petersborg, hvor denne Embedsmand skal have givet udførlige Oplysninger om den politiske Situation i Polen. Hvorledes det end forholder sig hermed, er det under alle Omstændigheder afgjort, at der ikke mere i Warschaus Regjeringskredse er Tale om den til Nytaar bebudede „Inkorporation af Polen". I Ruslands militære Kredse beskjæftiger man sig meget med Anlæggelsen af en Fortifikationslinie, der skal tjene til Støttepunkt for en Hær, som opererer i Polen. Der forsikres, at den berømte russiske Ingeniørgeneral Totleben allerede har udkastet en omfattende Plan til Befæstningen af Rigets vestlige Grændse, og at denne Plan er bleven sanktioneret af Keiseren."

Det østerrigske Rigsraad tænkes sammenkaldt den 11te December. Throntalen skal ville gjøre Galizierne en Kompliment, fordi de fremdeles sende Repræsentanter, hvorimod man ligeoverfor Czeckerne vil give en alvorlig Erklæring om, at det er Hensigten at opretholde den bestaaende Rigsraadsforfatning. Valglovudkastet bliver ikke forelagt strax; thi man ønsker med Hensyn til endel Punkter at raadføre sig med endel ansete Rigsraadsmedlemmer. Der gaar forøvrigt forskjellige Rygter om Uenighed inden Regjeringen.

Porten har havt en skarp Strid med det græske Gesandtskab. Tyrkiet havde nemlig ladet paagribe og overlevere til det græske Konsulat endel hellenisk Pak, som bragte den offentlige Sikkerhed i Fare. Istedetfor efter Løfte at sende Fangerne til Grækenland, lod Konsulatet dem snarest mulig løbe. Porten har erklæret, at det for Eftertiden vil forstaa at tage sig tilrette. — Nevres Pascha, Sultanens Kammerherre, som havde den Opgave at underholde Hs. Maj. ved Frokosten, er pludselig bleven jaget fra Hoffet, fordi han indfandt sig for seent. Sultanen antages ikke længe at kunne undvære sin Ungdomsven. Ved en tidligere Leilighed blev Sultanen saa vred, at han gjorde ham til Undervisningsminister.

Constitutionnel meddeler, at Emil Ollivier den 23de havde Audients hos Keiseren. Denne billigede de Grunde, som den Deputerede anførte for at han burde møde i det sammentrædende Kammer som Deputeret og ikke som Minister.

Klage over Professor Schübeler. 55 af de medicinske Studerende have i Fredags indgivet en Klage over Prof. Schübeler til det akademiske Kollegium, som har sendt den til vedkommende Fakultets Erklæring. Efter Forlydende skal Klagerne (der paa 2 nær udgjør alle de Studerende, som skulle høre de botaniske Forelæsninger for Medicinere) især deleshed have paaanket Professorens usømmelige Tiltale til sine Tilhørere, Misbrug af Embedsmyndighed, Urimelighed ved Examinationen m. V. Professoren har været nødt til at slutte sine Forelæsninger, da Studenterne ikke længere vilde besøge dem.

Havnen. Iløverdags og igaar hidkom paa Havnen fra Udlandet 9 Fartøier, hvoraf 4 med Kornvarer og 1 med Fedevarer, hovedsagelig bestaaende af 80 Foustager Kjød og 70 Foustager saltet Flesk. Dampskibet „Oder" fra Hull og „North Star" fra London ventes hertil imorgen Formiddag, og „St. Olaf" afgaar herfra til Hamburg imorgen Eftermiddag. Idag have vi nordlig Vind med 6 Graders Kulde.

Opgave No. 6 ved den skriftlige Del af theologisk Embedsexamen: „Den kristelige Mystiks Historie i Middelalderen."

Opgave ved filologisk Examen den 29de November. No. 4: Exposito Juvenalis Satirae undecimae argumento, enarrentur et in nostrum sermonem vertantur v. 21—55.

Praktisk Opgave ved juridisk Examen Mandag den 29de November: „I Aaret 1854 døde Gaardbruger Johan Markerud af Røken Thinglag og efterlod en 5 Aar gammel Søn af første Ægteskab, Martin, hvem Faderens Odelsgaard Markerud paa Skiftet blev udlagt til Eiendom. Stedmoderen, Anne Olsdatter, vedblev imidlertid Gaardens Brug og afsluttede i Juli Maaned 1866 en Kontrakt med sin Nabo, Ole Jakobsen, hvorved hun til denne for en kontant betalt Kjøbesum af 500 Spd. solgte 100 Tylter svært Tømmer af den Markerud tilhørende Skog. Disse Træer vare forud i Sommerens Løb mærkede paa Roden, og Hugsten blev af Kjøberen paabegyndt i Vinteren 1866—1867.

I Februar Maaned 1867 døde imidlertid Anne Olsdatter, og Stedsønnen, Martin Johansen, som nu overtog Gaarden Markerud for egen Regning, gjorde strax Indsigelse mod Opfyldelsen af den med Ole Jakobsen sluttede Kontrakt. Da denne imidlertid ansaa sig berettiget til at fortsætte Hugsten af de allerede udviste og mærkede Træer, nedlagde Martin Johansen med Kurator under 25de Februar samme Aar Forbud saavel mod Bortførelsen af de før Anne Olsdatters Død af Ole Jakobsen aavirkede 50 Tylvter Tømmer, der endnu henlaa i Skoven, som mod at Jakobsen foretog videre Hugst, hvilket Forbud han forfølger med Søgsmaal.

Det erkjendes, at omhandlede Tømmersalg ikke oversteg, hvad Skoven uden Skade kunde taale, og at Martin Johansens Værge i sin Tid havde været vidende om Handelens Afslutning, men ikke gjort nogen Indsigelse derimod, Herover forfattes Stevning, Indlæg fra begge Sider og Dom.

Ifølge Telegram fra Newyork til Henderson Brothers er Dampskibet „Caledonia", som seilede fra Glasgow den 5te November, ankommet til Newyork den 20de. Alt vel.

Indberetning fra Amtmanden i Nedenæs Amt angaaende Høstens Udfald, dateret 22de November:

Høhøsten staar i Sætersdalen (Byglands og Valle Præstegjelde) noget under det Almindelige, men ansættes for det øvrige Amtsdistrikt i det Hele taget til et godt Middelsaar.

Ogsaa Kornhøsten har i Sætersdalen været noget under det Almindelige, naar undtages Bykle Sogn, hvor den har været god; heller ikke i Evje og Veigusdals Sogne har den ganske naaet op til et Middelsaar. Derimod antages den i Amtsdistriktet forøvrigt at kunne sættes lig et saadant, snarere over end under.

Poteterne have i enkelte Strøg, navnlig langs Kysten, givet et særdeles godt Udbytte, men bleve i de indre Distrikter standsede i Væxten ved Frost sidst i August og først i September. Til Sygdom har man hidtil Intet mærket. Udbyttet anslaaes for Nedenæs Fogderi til et Middelsar, men er i Sætersdalens Fogderi overalt tildels endog betydelig under et saadant.

Vedforsyningen fra Kongsvingerkanten. „Hedem. Amtst." skriver: Det glæder os at kunne berette, at Jernbanebestyrelsen i en Beslutning af 24de ds. har tilladt Brugen af de 18 Fods Kassevogne til Vedforsendelse uden dog at beregne den for disse bestemte høiere Betaling. Da disse efter Forlydende skal rumme omkring 9 Favne er hermed Hindringen for med Rimelighed at kunne forsende Brænde herfra til Kristiania Marked i det Væsentligste hævet. At der herved ogsaa er fremskaffet en Anledning til Fortjeneste for arbeidsløse Folk heroppe, vil vistnok være kjærkomment saavel for Kommunen som den private Mand, hvis Godgjørenhed i Vinter vistnok vil sættes paa en haard Prøve.

Jernbanetogenes Afgangstid. Efter Forlydende skal det, skriver „Hedem. Amtst.", under det Besøg, som Generaldirektørerne Troilius og Roos nylig aflagde i Kristiania, være bleven bestemt, at det Træn, som nu afgaar fra Arvika Kl. 11, 45' Formiddag og med hvilket Udenrigsposten sendes, fra 15de December skal afgaa fra Arvika allerede Kl. 4 Morgen. Som Følge heraf vil formentlig Morgentrænet til Kristiania ikke komme til at afgaa fra Kongsvinger førend Kl. 6½.

Kongsberg Sølvværk. („Kgb. Adr."). I 12te Bergmaaneds 4de Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 170 Mk. 11 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 46 Mk. 9 Lod gedigent Sølv.

De udstukne Jernbanelinier mellem Haugsund og Kongsberg eftergaaes i disse Dage af Ingeniører, skriver „Kbg. Adr."

Generalkonsul H. Tottie. Aftonbladet for 24de ds. beretter, at Rygtet om at den engelske Generalkonsul har søgt om Afsked fra næste Aars Begyndelse, har stadfæstet sig. Bladet tager heraf Anledning til i en længere Artikel at fremhæve Ønskeligheden af, at der nu begyndes med at indføre de længe attraaede Forandringer i vort Konsulatvæsens Aflønninger og Besættelser.

Nordisk Studenterkalender. En Korrespondent fra Lund skriver til Snäll-Posten. Det har ofte været omtalt, at en nordisk Studenterkalender skulde udgives til Jul af Lunds og Kjøbenhavns Studenter. Planen er nu bleven forandret derhen, at de fleste Bidrag blive af ældre Forfattere eller ældre akademiske Medborgere. Kalenderen skal bære Navnet Ydun.

Arendal reiser sig stadselig og stolt igjen af sin Aske, skriver „Vestl. Tid.", og til de vakre Husrækker i dens øvre Del knytter sig snart lignende paa Friholmen og udover Langbryggerne. Det kan ikke nægtes, den gjør et meget fordelagtigt Indtryk. Men jo prægtigere og stadseligere Byen bliver, desto uanseligere og vi kunne gjerne sige uanstændigere komme enkelte af Byens vigtigste offentlige Bygninger baade hvad ydre og indre Udstyr angaar, at tage sig ud ved Siden af al denne Pragt og Herlighed. Bladet nævner f. Ex. Middelskolebygningen; men endnu værre er det med Almueskolens Bygninger, der beskrives som værende under al Kritik.

Negtelsen af Sanktion paa en Storthingsbeslutning om Næringsfrihed nærmest omkring Byerne har ifølge „Stvg." været under Diskussion i den tekniske Forening. Den blev ført mellem Formanden (Adjunkt Hougland), Lærer Jespersen, Kjøbm. Loss, Murmester Lehmann, Smed Bendixen, Smed Andersen og Flere; den dreiede sig væsentligst om Virkningen af, at Haandværkere nedsatte sig udenfor Bygrændsen for at faa mindre Skatter og andre Lettelser. I Begyndelsen vare Meningerne meget forskjellige, men i Samtalens Løb vandt den Erkjendelse mere og mere frem, at Næringsfrihed udenfor Bygrændsen ikke alene var høist billig, men ogsaa at den ikke vilde samle saamange dygtige og mægtige Haandværkere udenfor Byen, at deres Virksomhed meget vilde skade de Næringsdrivende, som havde sin Bedrift omkring Trafikens Centrum. — Tilsidst udtalte Forsamlingen sig enstemmig i følgende af Jespersen formede Resolution:

„Stavanger tekniske Forening, der anser en Lov som den omhandlede for tidsmæssig, antager ikke, at den (i nogen væsentlig Grad) vil virke skadeligt for Stavanger Haandværksstand".

En rask Skibsmanøvre. Gjennem „Bgp." er man tidligere bleven bekjendt med en ypperlig Manøvrering af Dampskibet „Saga", Kapt. Wolff, for i Storm og oprørt Sø at redde to Mand fra Skonnerten „Familien". En lignende ligesaa rask og dygtig Manøvre er nylig udført i Middelhavet, ligeledes af en bergensk Skibskaptein, nemlig Kapt. Mortensen, førende „Ludvig Holberg". Det gjaldt at redde Besætningen fra et fransk Fartøi. Veiret var saa haardt, at „Ludvig Holberg" kun gik for Undersmersseilene, og det var derfor overmaade vanskeligt at komme Franskmanden tilhjælp. Kapt. Mortensen forsøgte at lægge sig til Luvart og at lade en Baad i Line drive ned til det franske Fartøi, for at dets Besætning saaledes kunde redde sig i Baaden, men paa Grund af Uveiret lykkedes det ikke. Efter omtrent den hele Dag at have manøvreret med Stormseil og seilet rundt om Franskmanden uden at kunne redde Besætningen, besluttede Kaptein Mortensen at foretage den vanskelige og vovelige Manøvre at „klappe" paa Side af det franske Fartøi, for at Besætningen muligens saaledes kunde springe ombord fra det ene til det andet Skib. I den høie Søgang krydsede Kapt. Mortensen op paany til Luvart, styrede derpaa ned paa Franskmanden og forsøgte at lægge Bredsiden til; det lykkedes ogsaa at „klappe" paa Siden af ham, men 6 a 8 Planker sloges ind i „Ludvig Holberg", endel af Riggen brækkedes, og den hele „Klapning" syntes at skulle blive vel intim; hele den franske ombordværende Besætning blev dog reddet ved ligesaa dristigt at springe ombord i det bergenske Skib. Paa Grund af den Skade, „Ludvig Holberg" fik ved Sammenstødet, maatte den søge Havn, nemlig Algier. Rederiet har nu modtaget Efterretning om, at Skaden udbedres paa den franske Regjerings Bekostning, som en Erkjendtlighed mod Kapt. Mortensen for hans kjække og sømandsmæssige Handling.

En Husholdningsskole for Piger omtales i en Meddelelse fra Gøteborg til et stockholmsk Blad paa følgende Maade: I denne Skole optages unge Piger, der ere udgaaede fra Almueskolerne, for der at modtage en praktisk Uddannelse til dygtige Tjenestepiger og gode Hustruer for Mænd af Arbeiderklassen. Den understøttes saavel af Privatmænd som af Byens Sparekasse og bidrager selv til at dække sine Driftsomkostninger ved at modtage og besørge Vask for en billig Betaling. Et større Antal Drenge i Almueskolerne faa Middags- og Aftensmad, ved hvis Tilberedning Smaapigerne indøves i daglig Madlavning; et Bageri er ligeledes indrettet i Skolen, og nylig er der indrettet et Asyl i den, hvori dens Elever øves i at passe Smaabørn under en erfaren Dames Tilsyn. De Fremmede, der have gjæstet og beseet Skolen, og blandt disse særlig en amerikansk Præst og en rig hollandsk Dame, have fundet dens hele Indretning saa nyttig og formaalstjenlig, at de med Iver have taget sig den til Mønster for lignende Anstalter i deres Hjemstavne. Tanken

er unegtelig ogsaa baade god og praktisk udforlig og fortjener sikkert ogsaa at blive prøvet herhjemme, hvor grundede Klager over daarlige Tjenestepiger stadig lyde høiere og høiere.

Sveriges Handelsflaade udgjør ifølge den i disse Dage paa Albert Bonniers Forlag udkomne Skibsliste for 1869 1808 Skibe med en samlet Drægtighed af 81,836 Nylæster. Bohus Len har det største Antal Fartøier, nemlig 178, men Gøteborgs Handelsflaade har den største Drægtighed, nemlig 13,812 Nylæster. Stockholm, som for 15 Aar siden var Rigets 5te By i Rækken, hvad Skibstallet angik, og den 2den med Hensyn til sine Skibes Drægtighed, er nu gaaet tilbage til at være henholdsvis No. 14 og 8. Dampskibsflaaden, som stadig voxer, tæller nu, naar man medregner 100 Dampsluper paa mindre end 10 Hestes Kraft, 341 Dampere med 10,289 Hestes Kraft og af 4651 Nylæsters Drægtighed.

Sildefisket. Fra Amtmanden i Nordlands Amt telegraferes ifølge „Trhj. St." til Stiftamtmanden i Trondhjem under 21de Novbr.: Vesteraalsfisket fremdeles ubetydeligt. Den 10de Silden mængdevis under Land Lagenæs. Uveir hindrede stort Fiske. Tusinde Tønder fiskedes. Pris 48 til 102. Faa Fiskere, Kjøbere.

Telegrafens Vigtighed for Sildefisket vil sees af følgende Beretning fra Trondenæs i „Tr. Stiftst." for 13de ds.: Silden stod fremdeles i kompakte Masser og udbødes af Noteierne for 12 ß Tønden, men fandt kun faa Kjøbere, da de fleste havde faaet saameget de havde kunnet modtage, og der var Mangel paa Tøndetræer og tildels Salt. Flere Nøter ere blevne optrukne og Silden udsluppet, og Fisket vil af sig selv slutte, hvis der ikke indfinder sig nye Kjøbere. Havde man havt Telegrafstation i Trondenæs, vilde den have medført uberegnelig Nytte og større Udbytte, men antagelig vil idetmindste en Feltstation foreløbig bringes istand der inden næste Aars Høst.

Stenskred. En Nat i forrige Maaned hændte det, ifølge „Tr. Stiftst.", paa Gaarden Ramsfjordnæs i Tromsøsundet, at en Del af et Bjerg løsnede op i Ramsfjordnæs-Klubben, hvoraf et Stykke gik lige ind i Sommerfjøset igjennem Døren og Væggen og blev liggende i det forreste Rum (Saufjøset). Alle Faarene og Gjederne vare i Fjøset, men Intet blev ihjelslaaet; thi til al Lykke var Døren til Kofjøset aaben, saa Faarene have løbet derind og bjerget Livet. Flere store Stenblokke have gaaet tæt forbi Fjøset uden at gjøre nogen Skade.

Nye Kulleier i Norge. En Brevskriver fra Kvæfjord til „Tromsø Stiftst." beretter: Lang Tid er ikke forløben, siden det Utrolige skede, at man havde fundet Kul paa Andøen. Nu er det samme hændt her! Paa Handelsstedet Hemmestad i Gullisfjorden var man i Sommer beskjæftiget med at bryde op en ny Ager; under dette fandt man store sorte Stykker, der for Uindviede saa ud som forstenede Levninger af en Hval. Stykkerne bleve forevisste Sognepresten. Han tog et af dem og sendte det ned til Professor Kjerulf i Kristiania, om der skulde være noget Afsædvanligt ved dem. Professoren har nu tilskrevet Præsten, at det Fundne er Kul, og at han gjerne vilde opbevare det tilsendte Stykke i Mineralkabinettet, idet han beder om at maatte blive tilsendt et eller to lignende Stykker til Undersøgelse. „Der kan," ytrer Professoren, „ikke være Tvivl om, at her findes Kullag — og det af meget værdifuld Slags!!" Sneen dækker nu Marken, men et Par Stykker Kul haves formodentlig endnu i Behold, der om kort Tid ville blive sendte ned til Kristiania. Stykkerne bleve fundne paa Gaardens Indmark, nogle hundrede Skridt fra Bygningerne. Skulde det senere vise sig, at her findes Kul af nogen Betydenhed, vilde det i Sandhed være en Velsignelse for disse Egne, hvor Skoven mere og mere svinder. Det vilde derfor ikke være afveien, om Hr. Geschworner Dahll til Vaaren paa en af sine Ture til Andøen vilde se indom til den gjæstfri Eier af Stedet, Hr. Svanem, og nærmere undersøge Lokaliterne.

Dampskibet „Fiskeren", som i eller ved Tromsø havde indtaget en Ladning Sild til Bergen og allerede deroppe havde det Uheld at miste den ene Vinge af sin Propel, stødte, ifølge „Trhj. Adr." for 24de ds., i Lørdags Aftes under Tykke, og medens det gik i fuld Fart for Maskine og Seil, paa Grund paa Granvigen i Seilledet vestenfor Orlandet, hvorved Folkelugaret løb fuldt af Vand og foraarsagede megen Forskrækkelse ombord, saa at allerede endel af Besætningen var betænkt paa at forlade Fartøiet og havde bragt sit Tøi ned i Baaden; men heldigvis kom det af og fortsatte Farten til Kristiansund, hvor 400 Tdr. af Ladningen skulle være oplossede, medens Skibet af Sørætten skal være kjendt dygtigt til at afgaa til Bergen for at repareres.

Den nedstyrtede Rhinbro. Forrige Lørdag styrtede, som Telegrafen har meldt, en under Bygning værende Jernbanebro over Rhinen ovenfor Düsseldorf mellem Havnen og Neußz ned; men Ulykken er ikke saa stor, som først antaget. Der omkom ikke, som det hed, mellem 50 og 70 Personer, men kun 19 og 6 bleve haardt saarede. Et Øienvidne fortæller i „Köln. Ztit.", hvorledes det gik til. Et med 5400 Centner Jernsten ladet Flodskib kom om Formiddagen Kl. 10 med Strømmen ned imod Broen og kunde ikke blive taget paa Slæb af den Dampbaad, der gjør Tjeneste som Slæber, medens Brobygningen foregaar, fordi den var ifærd med at slæbe en Tømmerflaade. Dette blev meldt Skipperen en 1000 Alen før han naaede Broen, og det blev tillige betydet ham, at han skulde ankre; men han blev ved at drive, drev imod Tømmerværket om Broen, mellem den anden og tredie Strompille og knuste dem, hvorpaa de $1\frac{1}{2}$ Mill. Pd. tunge Jernbroer styrtede ned i Vandet. Skibet gik tilbunds med dem og med det Skipperen samt hans Kone og Børn, der vare ombord. Af Jernarbeiderne var der omtrent 40 sysselsatte paa den nedstyrtede Brodel, men 15 af dem havde i Tide seet Faren og reddet sig over paa den næste Brodel; de Øvrige styrtede ned med, og af dem ere 2 fundne som Lig og 6 haardt saarede, 12 savnes. Flere ere stupne derfra med saa lette Saar, at de kunne vedblive at arbeide. 5 Pramme, der laa under den nedstyrtede Brodel, gik tilbunds med den, men Mandskabet paa dem reddede sig i Baade.

Et og Andet.

Skat paa Koner. Regjeringen i Port Natal (Syd-Østkysten af Afrika) har seet sig nødsaget til at tage Forholdsregler mod det overhaandtagende Flerkoneri. De gamle Zulu-Kaffere, der besidde store Kvæghjorde, opkjøbe nemlig alle giftefærdige Fruentimmer til stor Sorg for de unge Mænd, der ikke er i Stand til at overbyde dem. For at sætte en Stopper for denne Trafik har Regjeringen bestemt Prisen for en Kone til 20 Kjør, oprettet et Ægteskabskontor og fastsat temmelig høie Ægteskabsafgifter. Det bliver dog et Spørgsmaal, om ikke de høie Priser og Afgifter netop ville forøge de gamle, rige og forelskede Kafferes Lyst til Koner.

Patriarkernes Alder. Ved sidste Møde i Gøteborgs Videnskabssamfund holdt Forfatteren af „Den sidste Athenaren", **Viktor Rydberg**, et Foredrag om de astronomiske og kronologiske Elementer i Patriarkrækkerne i 1ste Mosebog. Han gjorde Rede for en Opdagelse, han allerede for et halvt Aars Tid siden havde gjort af disse Tals rette Betydning for Patriarkernes Alder, der har været Gjenstand for saa mange Grublerier saavel fra de Lærdes som fra Publikums Side. Som bekjendt findes der ved hver enkelt af de nævnte Patriarker tre Tal anførte: hans Alder, da den Førstefødte fødtes, Levealderen efter dette Tidspunkt, samt hans samlede Leveaar, da han døde. Disse Tal give f. Ex. Enok 55, 300 og 365, Metusalem 187, 782 og 969, Lamek, 182, 595 og 777 osv. Gjennem nogle simple Sammenlægninger og Sammenstillinger af Tallene er Hr. R. kommen til fuld Vished om, at hele Patriarkrækken i Virkeligheden kun er et ældgammelt Kalanderium, der vidner om megen Dygtighed i astronomiske Beregninger hos den, der har opstillet det, og hvori hvert Patriarknavn maa antages som en Betegnelse for et vist Tidsrum. Dette er ingen løs Gisning, men en Kjendsgjerning, som uimodsigelig bevises ved Tallenes egen Beskaffenhed og indbyrdes Overensstemmelse. Om man saaledes paa den ene Side maa forlaste deres Anskuelser, som i disse Tal have villet se virkelige historiske Data, saa falder paa den anden Side ogsaa den Mening bort, der har villet frakægge dem al Betydning. Tvertimod faa de nu saa meget større Vægt for den historiske Forskning, idet de tillige give en Nøgle til den gamle Tidsregning, især for Ægyptens Historie.

Stenalderen i Italien. Professor G. **Cappellini** i Bologna, der i Sommer deltog i den arkæologiske Kongres, har i Gazetta dell' Emilia meddelt Udbyttet af en Række Undersøgelser i en hidtil næsten utilgjængelig Grotte paa Palmaria. Han har der sammen med Flintflækker og bearbeidede Stene fra en tidlig forhistorisk Periode fundet talrige Ben af Dyr og Mennesker, de sidste i en saadan Tilstand, at de umiskjendelig er Levninger fra Menneskeæderes Maaltider. Den ældre Stenalders Italienere har altsaa været Menneskeædere ligesom deres samtidige i Belgien, Frankrige og visse Egne af Tyskland. Kykloperne i Odysseen vare jo ogsaa baade Hulebeboere og Menneskeædere.

En mærkværdig Mand. Maleren F. Overbeck afgik ved Døden den 12te ds. i Rom, henved 80 Aar gammel. Overbeck var, siger „D. P.", en af Malerkunstens Reformatorer i Tyskland. Ligesom Cornelius brød han Malerkunsten en ny Bane ved at behandle nationale Emner, samt ved at tilføre Kunsten mere Inderlighed og Liv. Forøvrigt bevægede hans Kunst sig mest indenfor det religiøse Omraade, og han endte med at gaa over til Katholicismen. Han begav sig til en Celle i Klosteret St. Isidoro i Rom, hvor han tilbragte sit Liv fra Aaret 1810. Blandt hans mange berømte Værker omtale vi kun „Kristi Indtog i Jerusalem" og „Kristi Begravelse" begge i Mariakirken i Lübeck, hans Fødested, samt de berømte Freskoer af Tassos „Befriede Jerusalem" i Villa Massini i Rom.

Telegrafstatistik. Efter preussiske Kilder er Forholdet mellem Antallet af Telegrafstationerne og Indbyggerantallet i de forskjellige europæiske Stater følgende: Der kommer i

Schweitz	1	Station paa	8000	Indb.
Belgien	1	—	12,000	—
England	1	—	13,000	—
Holland	1	—	18,000	—
Italien	1	—	24,000	—
Preussen	1	—	28,000	—
Frankrige	1	—	31,000	—
Portugal	1	—	32,000	—
Østerrige	1	—	24,000	—
Spanien	1	—	77,000	—
Rusland	1	—	185,000	—

Aarlig kommer 1 Telegram paa

3	Personer	i Holland.
4	—	i Belgien.
4	—	i Schweitz.
6	—	i England.
7	—	i Italien.
9	—	i Portugal.
12	—	i Preussen.
13	—	i Frankrige.
17	—	i Østerrige.
21	—	i Spanien.
69	—	i Rusland.

Ulvehistorie. Forrige Søndag Morgen viste en Ulv sig ved „Södra Tullen" i Udevalla. Paa de Tilstedeværendes Anskrig, som han ikke syntes at tage sig synderlig nær, lunkede han af og han var allerede i Sikkerhedda,| Jægerne indfandt sig for at søge ham.

Flyvende Pistolkugler. En Bekjendtgjørelse i Richmond i Kentucky opfordrer de Reisende til „at holde skarp Udkig efter Pistolkugler, der ved Nattetid flyver omkring paa Gaderne".

Rensning af Flasker. Flasker, der har indeholdt Olie eller Fedt, ere ofte vanskelige at rense. Et simpelt og let anvendeligt Hjælpemiddel er ren Sagflis, der fyldes paa Flaskerne sammen med lidt Vand og omrystes en Tid vel. Selv saadanne, der have indeholdt ildelugtende Vædsker, blive efter gjentagen Behandling med ny Sagflis rene.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 27de Novbr.

Det siges, at Lanzas Betingelser ere: Menabreas, Cambray-Dignys og Gualterios Fjernelse og en Reduktion i Militærbudgettet af 30 Millioner. Man tror, at Kammerst paa Mandag vil erholde Meddelelse om det nye Kabinets Dannelse.

Wien, 28de Novbr.

Ifølge „Presse" er Afsendelsen af Portens Ultimatum til Khediven umiddelbart forestaaende.

Hamburg, 28de Novbr.

Et Wienertelegram til „Nachrichten" melder, at der fra Konstantinopel er meddelt Hobbard Pascha Ordre til med en Pantserflaade at krydse i de ægyptiske Farvande.

Madrid, 28de Novbr.

Kortes har med stor Majoritet ($\frac{3}{4}$ af Stemmeantallet) forkastet det foreslaaede Mistillidsvotum.

Det meteorologiske Institut.

Barometeret staar lavt, lavest nordenfor Stat og i Nordland, høiest ved Lister. Frisk Sydlig Vind nordenfor Stat, Vestlig til Nordlig i det sydlige Norge. Sne i Skudesnæs og Sandøsund. Temperaturen er fremdeles lav. Udsigterne ere til samme Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 29de November.

Norstrøm fra Wermeland, Kjøbmand Espensen med Frue fra Vadsø, Fru Anker og Frk. Smith fra Hamar, Strøm fra Trondhjem, Løitnant Jakobsen fra Kongsvinger, Lensmand Poulsen fra Høland, Kaptein Geelmuyden fra Horten, Møller med Frue fra Moss, Hoffgaard fra Fredriksstad, Farmaceut Lie fra Land i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fra Onsdagen den 1ste December vil Billetkontoret være aabent for Salg af Billetter til Overpris fra Kl. 9 til 11 Formiddag paa alle Søgnedage og fra Kl. 9 til 10 paa Søn- og Helligdage samt til ordinær Pris fra Kl. 12 til 2 Middag. Aftensalget uforandret.

Direktionen.

umærkeligt Nik. Helena havde sagt Mærke til dette Blik. Hun gik hen til hende og hviskede beroligende:

„Jeg har bedet min lille Veninde at blive, da hun ved min Skyld er bleven opholdt over Tiden."

Disse undskyldende Ord undgik ikke Olivias fine Hørelse. Hun fandt sig fornærmet og skulde gjerne have sprunget ud gjennem Vinduet, hvor hun sad, hvis ikke hendes Stolthed havde budt hende at standse og holde Stand mod Baronessens Hovmod. Denne syntes imidlertid tilfreds med den Afbigt, hun havde faaet for den bag hendes Ryg begaaede Forbrydelse. Hun omfavnede Helena, klappede hende med Omhed paa Hovedet og sagde hende alle mulige Artigheder. Derpaa anmodede hun Selskabet om at gaa ind i Værelset ved Siden af, hvor Theen var serveret. Hun var Værtinde ved Bordet og udviklede derved en ubestridelig Evne til at underholde. Med beundringsværdig Dygtighed vidste hun desuden at stelle det saa, at Helena altid udgjorde Hovedgjenstanden for hendes Opmærksomhed uden at give de Øvrige Grund til at klage over Forsømmelse.

Fru von Lehr talte meget, og ved hvert nyt Bevis, som hun anførte paa Verdens Ondskab, endte hun med en Mine, som om hun var Lammet, der bar Verdens Synder. Hvilken Modsætning mellem hende og Helenas Madonna Ansigt, hvis ungdommelige Træk idag straalede af en eiendommelig Glans! Det Udtryk af Lidelse, som sædvanligvis hvilte derover, var vistnok ikke ganske forsvundet, men i hendes Øine straalede en Lykke, og et lyst Smil spillede om hendes blege Læber, saa ofte hun fra sit Skjød tog op den rige Buket af Roser, som Hr. von Hollfeld havde trykket hende i Haanden. Han sad ved Siden af hende og blandede sig nu og da i Samtalen. Saa ofte han ytrede Noget, taug samtlige Damer og hørte paa ham med synbar Opmærksomhed og Interesse, hvorvel han hverken udtrykte sig med Lethed eller, efter Olivias Mening, ved sin Tale forraadte nogen Originalitet i Tanken.

Han var en vakker ung Mand paa omtrent fireogtyve Aar. Hans ædelt formede Ansigtstræk udmærkede sig ved en Ro, som i første Øieblik syntes at vidne om Sjælsstyrke og

Desuden er hendes Engelsk afskyelig; Gud ved, fra hvilken Afkrog i England hun stammer."

„Det kan jeg dog slet ikke finde, gode Amalie", sagde Frøken von Walde, og i hendes Tone laa der et saa uendeligt godt, forsonende Udtryk.

„Ak ja, saa taler Du med din Englegodhed; men hvorvel jeg selv ikke forstaar Engelsk, saa hører jeg dog strax, naar Du, min Engel, taler med hende, hvor uendelig mere elegant din Udtale er."

Olivia betvivlede hos sig selv Rigtigheden af denne Dom, og Frøken von Walde gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden, medens hun rødmede let. Men Baronessen vedblev ganske rolig:

„Bella synes ogsaa ret godt at føle dette. Hun tier haardnakket, naar hendes Guvernante taler til hende paa Engelsk; derimod kan jeg ikke andet end føle en ubeskrivelig Harme, naar dette Menneske paastaar, at det blot er Stivsind og Uskikkelighed af Barnet."

Baronessens i Begyndelsen saa svage og medtagne Stemme var bleven mærkværdig stærk under Udgydelsen af hendes Fortrydelse. Dette syntes hun ogsaa pludselig at mærke selv og lukkede mat Øinene. „O min Gud", sukkede hun, „nu spiller mine ulyksalige Nerver mig atter et slemt Puds. Jeg bliver heftig, naar jeg burde være rolig; disse Kjedsommeligheder er en rigtig Gift for Legeme og Sjæl."

„Jeg skulde raade Dig til i de Tilfælde, da Du er saa angreben som nu, at anbetro Bella til Hr. Möhrings og Miss Mertens's Tilsyn. Om jeg ogsaa fuldkommen fatter din rørende Uro og Omsorg for Barnet, saa maa jeg dog til din Beroligelse sige, at Miss Mertens er altfor sagtmodig og altfor dannet til at hun skulde gjøre Andet end hvad der er til Barnets Gavn. Du ser udmattet ud", tilføiede Frøken von Walde deltagende. „Det er bedst at jeg nu lader Dig være alene. Jomfru Ferber vil sikkert være saa venlig at følge mig til mit Værelse."

Dermed reiste hun sig, ludede sig ned over Baronessen og aandede et Kys paa hendes Kind. Hun lagde nu sin

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Bazaren

til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond

skal afholdes 1ste, 2den, 3die, 4de og 5te December førstkommende.

Fru Clara Gjerdrum, Møllergaden No. 9. — Frk. Sophie Morgenstjerne, Universitetsg. No. 7, 4de Etage.
Fruerne Just, Hj. af Kirkegaden og Toldbodgaden. — G. Stabell, Universitetsgaden No. 10. — H. Nordan, Hj. af Raadhusg. og øvre Voldgade.
Emilie Juel, Øvre Slotsgade No. 9. — Anne Nikolaysen, Langgaden No. 6, Rhodeløkken.
E. Gamborg, Politikammeret. — Iversen, Tomteformand, egen Gaard, Svendengen.
Knudsen, Skomager, Bazaren No. 26. — Chr. Nikolaysen, Arbeidsformand, Seildugsfabriken.
Possementmager Sommer, Nedre Slotsgade No. 15. — Eilert Sundt, Omeyers Gaard Hegdeh.
Maler Krogh, Rosenkrantsgaden No. 18. — Thorning, Smed, Møllergaden No. 32.
Skjægstad, Skolelærer, Hammersborgs Skole. — A. Johannesen, Kaffehuset i Bakken ved Youngstorvet.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Døvhed kan helbredes.

Efterat jeg i over 30 Aar har lidt af tiltagende Døvhed og uden Nytte raadspurgt de berömteste Læger for denne skrækkelige Lidelse, har jeg faaet min Hörelse fuldkommen igjen ved et Middel, som jeg har en vidtbereist Søkaptein at takke for. Ikke alene paa mig selv opnaaede jeg ved Brugen af dette Lægemiddel den gunstigste Virkning, men jeg har ogsaa den store Tilfredsstillelse at modtage utallige Takkeskrivelser fra dem, som jeg har givet det, og for hvem det ligeledes har gjort god Nytte. — Jeg er fremdeles villig til at oversende dette anerkjendt fortrinlige Middel til alle dem, som lider af Tunghørthed imod Franco-Indsendelse af 2 Spd.

Louis Oelsner. Berlin,
Neue Schönhauserstrasse No. 12.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.

(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift (9de Halvaargang), der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Røst, udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Expl. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar hane staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 18de Oktober 1869.

J. Chr. Abelsted.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos C. P. Larsen, Kirkegaden No. 7.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Bøger.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.

Af

Kristofer Janson.

Pris 66 ß.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Storm, G., Cand. philol. **Om den gamle norrøne Literatur.** Et Indlæg i Striden mellem Docent Grundtvig og den norske historiske Skole. 24 ß.

Alb. Cammermeyer,
Carl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Lørdags-Aftenblad

for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af Decbr.), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition samt i DHrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faa 1 Friexemplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 19de November 1869.

Anthon Bang.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovsamlingen for 1868—69,

forsynet med Henvisninger af kgl. Fuldmægtig J. H. Thoresen. Pris 24 ß heftet.

H. J. Jensen, Brogaden 3 b.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudstikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Nye Varer

direkte

fra Malaga.

Almeria Vindruer i 1/4 Foust. og i Pundevis,
Granatæbler,
Citroner i 100-vis og mindre Dele,
Konfektrosiner i 1/1, 1/2 og 1/4 Kasser,
Sultanarosiner,
Muskatelrosiner,
Figen i Kasser, 1/2 og 1/4 Matter,
Figenkager og
Johannisbrød anbefales billig af

Frugthandler **Carl Witt,**
Carl Johans Gade No. 7.

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Ny Portlands Cement, ildfast Steen og Leer

sælges hos *Carl Stephenson.*

Soda sælges billig hos *Carl Stephenson.*

Billigste Symaskiner.

Før Jul udsælges min Restbeholdning af de bedste og billigste Symaskiner til end yderligere nedsat Pris.

Reinert Birkeland,
Hjørnet af Kongens- og Raadhusgaden 24.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Hoist & Co.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontoret og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Feljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: **H. E. Berner.**

Kristiania. Trykt hos **H. J. Jensen.**

Haand paa Olivias Arm, og da denne af Baronessen var bleven afskediget med en naadig Bevægelse med Haanden, forlod de Værelset.

„Det skal blive til stor Glæde for min Broder, som nu er langt herfra, naar han faar høre, at jeg atter har begyndt med Musiken", yttrede Frøken von Walde, da hun tog Afsked med Olivia. „Han pleiede ofte at sidde flere Timer i en mørk Krog og lytte, naar jeg spillede. Mine svage Nerver tvang mig senere til at forsage den kjære Fornøielse; men nu begynder jeg at føle mig meget stærkere, og Lægen har atter tilladt mig at spille; jeg skal nu ogsaa øve mig flittigt for at overraske min Broder, naar han kommer tilbage."

Som bevinget ilede Olivia gjennem den ensomme Park og opad Bjerget, og da hun havde meddelt de længselsfuldt ventende Forældre sine Indtryk af dette Besøg, sluttede hun med Ordene:

„Ifølge din Mening, kjære Fader, burde jeg egentlig ikke idag have dannet mig en bestemt Mening om mine nye Bekjendte; Du siger jo, at man bør mistro det første Indtryk, som let kan bedrage. Men jeg raader ikke for, at min Fantasi i denne Henseende er lidt gjenstridig. Saa ofte jeg tænker paa de to Damer, synes jeg at se en ensom spæd Hængebirk, som villieløs giver sine Grene til Pris for et af Stormen fremdrevet Uveir."

Ifølge en Overenskomst, som allerede blev truffet den følgende Dag, gik Olivia siden to Gange om Ugen til Lindhof. Disse Musiktimer blev snart en Kilde til virkelig Nydelse for den unge Pige. Naar de hvilede sig imellem Øvelserne, pleiede Helena at helde sig tilbage i sin Lænestol og Olivia satte sig da paa en Skammel ved hendes Fødder og lyttede henrykt til den fløiterene, melankolske Stemme, hvormed det stakkels vanskabte Væsen fortalte sin Skjæbne. Den fraværende Broders Billede traadte derved altid frem i Forgrunden. Hun kunde ikke nok rose den Omhed, hvormed han sørgede og tænkte for hende, og, hvorvel betydelig ældre og af et meget alvorligt Sind, bestræbte sig for at opfylde hendes smaa Ønsker og føie sig efter hendes Egenheder. Hun fortalte

videre, at han havde kjøbt Lindhof blot fordi hun under et længere Besøg ved Hoffet i L. havde fundet, at Klimatet i Thüringen havde havt en særdeles velgjørende Indflydelse paa hendes svage Helbred. Af Alt, hvad hun sagde, fremgik det, at han elskede Helena paa det Ømmeste.

En Eftermiddag, da man havde sysselsat sig usædvanligt længe med Musiken, traadte en Tjener ind og meldte et Besøg.

„Drik The her i Aften", bad Frøken von Walde; „min Læge fra L. er kommen hid, og nogle Damer blandt Naboerne har ogsaa meldt, at de agter at gjøre os et Besøg. Jeg skal sende Bud til Deres Moder, saa hun ikke er urolig over at De bliver borte. Min Samtale med Doktoren bliver ikke langvarig, og jeg skal snart være tilbage."

Hun gik, men kom tilbage om et Par Minutter tilligemed en Herre, hvem hun forestillede som Doktor Fels. Det var en stafelig Mand med sjælfulde Ansigtstræk. Da han hørte Olivias Navn, vendte han sig hurtig om til hende og fortalte skjæmtende, hvorledes han selv som hele den ærede Befolkning i Byen var bleven ude af sig selv, da de fik høre, at det gamle Slot Gnadeck atter blev beboet af virkelige Menneskebørn.

Paa engang hørtes en svag Larm i Værelset ved Siden af, og to kvindelige Skikkelser, en ældre og en yngre, af noget besynderligt Ydre viste sig strax derpaa i Døren. Ligheden i deres Ansigtstræk tilkjendegav strax, at de Indtrædende var Moder og Datter. Helena von Walde hilsede dem som Fru og Frøken von Lehr, og Olivia fik siden vide, at de var bosatte i Hovedstaden, men pleiede at tilbringe Sommeren i Lindhof, hvor de havde leiet sig ind i en Bondegaard.

Umiddelbart efter dem kom Baronesse von Lessen ved sin Søns Arm og fulgt af en Herre, hvem Selskabet titulerede Kandidat Möhring. Baronessen var klædt i Sort, men med udsøgt Elegantse og saa godt ud. Hun standsede et Øieblik paa Tærskelen og syntes høist ubehageligt overrasket ved Olivias Nærværelse. Hun maalte den unge Pige med et hovmodigt, spørgende Blik og besvarede hendes Hilsning med et næsten

No. 279. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 30te November 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Dagbladet.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Kvikne samt til Bergen gjennem Ringerike indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Til rette Vedkommende.

Da nu sidste Oplag af O. A. Lindemans Koralbog siges at være udsolgt, vilde det vist stemme bedst med Tidens Fordringer, om ingen ny Udgave udkom, men at det overdroges Hr. Organist Ludv. M. Lindeman at udarbeide et Udkast til en ny Koralbog, der i større Grad end den hidtil havte kunde tilfredsstille de Krav, der i den senere Tid har gjort sig gjældende ligeoverfor Kirkesangen.

Desuden har vi jo nu ogsaa faaet en ny Salmebog (Landstads), saa Tiden for det ovenfor paapegede Arbeide vel maa kunne siges at være ret beleilig.

Fr. Rasmussen.

Fra Landsbygden.

Romsdalen i Novbr.

Hr. Redaktør! Som Telegraf og Brevskrivere allerede for længe siden har meldt, have vi alt i over en stiv Maaned havt barsk Vinter ude paa Landsbygden, og denne Vinter kom i bogstavelig Forstand over os som Julekvælden paa Kjærringen, idet næsten hele vor Avling af Korn som Potetes endnu stod ude. Og De kan tro, at det er nedslaaende at se Sneplogen gaa mellem Kornhesjerne og Havreagrene og Vinteren rase i al sin Vælde, medens Avlingen staar under bar Himmel. At saa og netop saa maatte blive Enden paa denne bedrøvelige Sommer uden Sol, var man vistnok ikke uforberedt paa. Høsten er stedse utryg i vort Land, og naar vi ikke havde Sommer, da vi baade efter Almanakken og gammel Erfaring skulde have den, saa var det mindre at vente Sommerveir, naar vi skulde have Vinter. Blev ikke Høsten rent aparte, saa maatte Grøden sne ned og Folk „høste ude", som vi sige i Bondemaalet.

Jeg skulde have god Lyst til at skildre Eder, gode Hovedstadsfolk, hvad en norsk Snestorm har at betyde, naar Stabur, Lade og Kjelder staa tomme, Kornet enten staar paa Stør eller ligger frossent under Sneen og med en rautende Bøling paa Baasen, en Hob hungrige Børn omkring Skorstenen og Lensmand og Stevnevidner, ja kanske Futen med, er i Sigte ude paa Landsvegen. Da Tanker ere toldfri, saa er det kanske tilladt at ønske, at vi Landsfolk kunde faa bytte Livsvilkaar med Eder Hovedstadsfolk i Paradis et Aar eller saa; jeg er næsten vis paa, et en slig Skole ude paa Landsbygden skulde helbredet Eder for adskillige Hovedstadsnykker, Jernbanefebre og Pensionsfebre.

O, hvem bør undres paa, at I gode Hovedstadsfolk betragter Landes økonomiske Evne fra et andet Synspunkt end vi Landsfolk. Sandelig, I vare ikke Mennesker som os Andre, om I ikke gjorde det. Alle Veie føre jo til Eders By, en betydelig Del af de 5 Millioner, som Staten koster om Aaret, gaar jo igjennem Eders Hænder, derfor maa jo alle Ting være større og gjildere hos Eder. Naar man nu ser al den Rigdom, som er nedlagt rundt omkring Byen, og saa selv staar midt op i det rige Liv, som al denne Herlighed tilbyder, saa kan man ikke fortænke Eder i, om I tilsidst tror, at saaledes, som man lever i Hovedstaden, saaledes kan man leve i det ganske Land. Ak, hvilken Forskjel paa Livsvilkaarene i og omkring Hovedstaden og for den Befolkning, som maa søge sit Brød i vore magre Fjeldbygder og langs den nøgne, haarde, graa Kyst fra Svinesund til Varangerfjorden? Og dog er det denne Befolkning, som maa tilveiebringe Broderparten af de Midler, hvormed vort Samfund sustineres og Hovedstaden florerer.

Betragtet fra en Byboers, især en Kristianiamands, Standpunkt, maatte det fremstille sig som en „bondeagtig Dumhed", da man ude paa Landsbygden sidstleden Vaar forsede sig ved vor velvise Regjerings Forslag om et nyt Statslaan til Jernbaner; men nu viser det sig dog, hvor velgrundet denne Landsfolkets Frygt var, og hvor farligt det er at lade Hovedstadsopinionen raade altfor meget. Det er vel og bra, at man har en god Villie til at ville deltagtiggjøre vort Land i Civilisationens Velsigninger, for at vi ikke skulle blive liggende længere nord for Folkeskikken end nødvendig, men endnu bedre er det at stikke Fingeren i Jorden og lukte, hvor man er, og „sætte Stævne efter Evne". Havde man ikke gjort dette i Jernbanesagen, trods al den Spot og Haan, som haglede ned over os, og alt det Spillefægteri med Sandheden, som daglig opvartedes med, saa havde vi nu foruden et almindeligt Uaar næsten over det ganske Land og megen Forarmelse før, ogsaa havt et nyt Statslaan paa 5 Millioner at forrente, og det samtidig som vore Statsindtægter er i stadig Synkende.

Hvor skulde et saadant Rentebeløb kommet fra? Ved nye Skattepaalæg, vil man kanske svare? Sligt kan man tale om, hvor man selv lever som Blommen i Ægget; men kom ud paa Landsbygden, og I skulle se, at her er Skatter nok før. Man har jo vaandet sig under disse i den gode Tid, hvorledes ville de ikke føie nu, da Pengetrangen øges med hver Dag og Fattigbyrderne fordobles formedelst Uaaret. Nye Skatter nu, det være sig til Jernbaner eller Andet, vilde været omtrent som at gjøre Nar af Folket og spotte det i dets Nød. At Kristiania Pengemænd og kommunale Matadorer selv sørger for Midler til Jernbanen til Drammen, er saa ligetil som nogen Ting kan være; thi de og ingen Anden vil ogsaa høste Fordelen.

Den mislige Tilstand i mange af vore Byer, den fortrykte Stilling, hvori Landbefolkningen i mange Landsdele før befandt sig, det totale Misværaar næsten overalt i Landet vil have til Følge, at Folket maa gjennemgaa et strængt økonomisk Prøveaar. Hvad Følger det vil have, er ikke godt at sige. Fortiden taler alle Folk om Amerika, hvortil alle de Amerikabreve, som stadigen ankomme fra Slægtninge og Kjendinger, meget bidrager. At den vil standse vor Udvikling noget, er der al Grund til at antage, men den vil vel ogsaa bringe gavnlige Lærepenge i mange Retninger. Hidtil har vi jo indrettet os efter udenlandske Mønstre. Kan Nøden tvinge os til først og fremst at indrette os efter vore egne Vilkaar, saa gjør den en god Gjerning. Misværaar og trange Tider vil alle Tider indtræffe, herefter som før.

De er ikke egne for vort Land, men indtræffe ogsaa i bedre og frugtbarere Lande. Vort Naboland Sverige har nu fristet den samme Skjæbne. Det gjælder om ikke at tabe Modet, men at staalsættes af Nøden.

Det gaar ganske spagfærdig med Ministerkrisen inde hos Eder, Hr. Redaktør, og dette tyder vel hen paa, at Krisen er af en saare mild Natur. Heller ikke har den rose sig af ret megen Sympathi ude blandt Landsfolket; thi fra den Stund af at man blev vidende om, at vort Ministerium agtede at fremme det nye Udkast til ny Unionsakt, har det vel tabt næsten al Tillid blandt Landsfolket. At Omskiftet af en enkelt Statsraad ikke vil bringe noget nyt Program istand for vor Styrelse, det ved man jo, og derfor har man heller ingen Interesse for det eventuelle nye Medlem af Raadet. At Hr. Høiesteretsadvokat Kildal er den af de paakaldende Emner, man helst saa paa Taburetten, er der neppe Tvivl om.

Om den nye Skylddeling i Aker.

(Indsendt).

Jeg har liggende for mig „Beskrivelse over de matrikulerede Eiendomme i Akers Herred med Forslag til ny Skylddeling." Dette Arbeide har ladet vente paa sig i over 3 Aar og er først nu bleven Offentlighedens Eiendom.

Ifølge § 15 i Lov af 6te Juni 1863 skal Forslaget ledsages af en Forklaring over, „hvorledes Komiteen er gaaen frem ved Sammenlægningen af Eiendommenes forskjellige Herligheder og Mangler." Dette Paalæg har Komiteen efterkommet paa den Maade, at den i faa Ord har forklaret, at „Prisen pr. Maal er bestemt efter Jordens antagne Nettoafkastning, og herved er, foruden selve Jordens Beskaffenhed, Afstanden fra Kristiania taget i væsentlig Betragtning;" at „de bymæssigt bebyggede Grunde i Herredet og de i Nærheden af disse beliggende Grunde, som kunne ventes at blive bymæssigt bebyggede, ansættes til samme Værdi som bedste Sort Jord; at indhegnede Havnegange ere værdsatte dels efter Maal dels efter antaget aarligt Udbytte," og at man har sat Havnegang i Skov ud af Betragtning. For Skovenes Vedkommende har den søgt at udfinde," hvad der ved forstandig Brugsmaade aarlig burde kunne aavirkes i dem efter deres Størrelse og Skovbundens Beskaffenhed, og er Hensyn ikke taget til deres nuværende Bestand." Endvidere oplyser den, at den ikke paa egen Haand har vovet at værdsætte Vandfaldene, hvis Værdsættelse er bleven udført af en Bymand og tvende Eiere af større Vandfald ved Akerselven. Slutteligen gjør Komiteen opmærksom paa, at den har faaet ud en Skyld af noget over 2547 Spd. (ɔ: Dalere) medens den nuværende Skyld kun udgjør 2532 Daler 1 Ort og 3 Skill.

Da jeg fik dette Arbeide i min Haand, slog det mig ved sin ydre Pragt; men det gode Indtryk, som det gjorde paa mig forinden jeg endnu havde aabnet Bogen, svandt lidt efter lidt eftersom jeg bladede frem i den. Feilene bleve tilsidst saa mange og af saadan Betydning, at de forbausede mig.

Hvad der først fængslede min Opmærksomhed var Komiteens Erkjendelse af, at den, efter dens Anførsel, har faaet et Overskud af 15 Daler ved den foretagende Skylddeling. Dette vil med andre Ord sige, den har udlignet 1 Skyldskilling mere paa hvert enkelt Brug end som Loven hjemler. For en anden Kommunes Vedkommende vilde man maaske indvende, at dette er en smaalig Anke; men naar jeg nu oplyser, at flere Hundrede af de skyldlagte Eiendomme kun har en Skyld fra 1 op til 12 Skillings Skyld og at det overveiende Flertal af Herredets skyldlagte Brug ikke naar op til over 1 Dalers Skyld, saa haaber jeg det skal befindes, at Anken hverken er ubeføiet eller af saa liden Betydning. Denne Feil maa efter § 15 i Matrikulloven være en Ulovlighed. Gaar man ud fra, at Komiteen har befulgt den i nysnævnte § foreskrevne Fremgangsmaade ved Værdsættelsen, havde det været en yderst simpel Sag, at faa det ældre Skyldbeløb ud paa Skillingen. Hertil havde der ikke udfordres andet, end at man havde opsummeret Eiendomsværdien og divideret denne med den ældre Skyld, hvorved man paa en Prik havde fundet Skyldskillingens Værdie, og herved var Feilen bleven undgaaet. En anden Feil, som upaatvivleligen maa medføre, at Arbeidet maa tilbagesendes Komiteen til „ny og lovligere Behandling" er den, at Forretningen ikke er opsummeret. Et saadant Arbeide kan umuligt paahvile Fogderikommissionen. Komiteen har opgivet, at den foreslaaede Skylddeling andrager til „lidt over 2547 Daler", hvilket efter almindelig Sprogbrug vel maa betegne, at Skylddelingsbeløbet ikke kan overstige 2548 Daler. Ved at opsummere Forretningen turde maaske et noget større Beløb udkomme; ialfald er jeg kommet til noget forskjelligt Resultat fra Komiteen.

Forinden jeg gaar over til den mere specielle Del af Arbeidet, skal jeg gjøre opmærksom paa, at det havde været ønskeligt om „Akers Herredskommissions forberedende Komite" havde fulgt Gausdals Herreds Exempel i at meddele Opgave over saavel Ager- som Engelandet, Udsæd og Avling, Heste- og Kreaturantal osv. Herved havde den gjort Sit til at berige vor statistiske Literatur med et uskatterligt Material. Gausdals Herredskommission har ikke alene meddelt de ovenpaapegede Oplysninger; men den har ogsaa oplyst om, hvor mange Maal dyrket og udyrket Jord der falder paa hver Skylddaler, samt Gjennemsnitsbeløbet af Udsæd, Avling og Besætning paa 1 Dalers Skyldværdi. Man behøver ikke at have befattet sig meget med statistiske Arbeider forinden man fatter Betydningen af deslige Oplysninger. Jeg maa tilstaa, at jeg havde ventet mig dette af Komiteen efter den lange Tid, den har syslet med sit Arbeide; thi efter denne at dømme, maa Komiteen sammenlignet med andre Herredskomiteers Arbeide, have havt Tid nok. Vel viser Forretningen 155 Pagina, stort Folio, og andrager de skyldsatte Brug rimeligvis til ca. 13 a 1400; men herved er det at mærke, at flere hundrede Numere ere af den Beskaffenhed, at deres Skyldsætning ikke kan have medtaget længere Tid end nogle Dage eller i det Høieste faa Uger.

Jeg skal ogsaa i Forbindelse hermed opholde mig lidt ved den Fremgangsmaade, Komiteen har befulgt ved at skyldlægge Byggetomter og Skoveiendomme. Hvad Nybyggerbyerne angaaer, da erkjender jeg, at det ved første Øiekast synes at have noget for sig at behandle disse udenfor den almindelige Regel. Men ved en nærmere Betragtning er det ikke alene ulovhjemlet, men ogsaa i ikke liden Grad ubilligt. Man maa nemlig ikke forglemme, at Nybyggerne alene med Hensyn til Brandkontingent er mange Gange værre stillet end Gaardbrugerne, samt at de for ganske nylig imod sin Villie og sit Ønske ere blevne beskattede med 1 pro mille til Brandvæsnet i Kristiania, og at den Tid sandsynligvis ikke er meget fjern, da de ogsaa faar at udrede Bygningsskat etc., altsammen Udredsler, som Gaardbrugeren ikke kjender noget til. Det er derhos en bekjendt Sag, at Nybyggerbyerne i Regelen besidde en yderst liden Skatteevne, og at derfor 1 a 2 Skillings forøget Skyld paa disse Smaalapper af Byggetomter vil være et ikke ubetydeligt Tillæg i Byrde under de bedrøvelige Skatteforholde, hvori vi befinde os. Loven af 6te Juni 1863 har paalagt Komiteen at holde sig § 28 i L. 17de Aug. 1818 efterrettelig; men denne Lovbestemmelse indeholder Intet om, at Byggetomter skulle være undergivne nogen særskilt Behandling. Den ældre Matrikuleringskommission gjorde heller ingen Undtagelse for Byggetomters Vedkommende, men behandlede disse som Jord i Almindelighed.

Vanskeligheden ved at skyldsætte Skoveiendomme er jeg meget villig til at indrømme. Den Fremgangsmaade, Komiteen har brugt, finder jeg dog ikke at være tilfredsstillende. Komiteen erklærer, at den intet Hensyn har taget til Skovens „nuærende Bestand". Denne Undladelse af at tage Hensyn til det faktisk Bestaaende forekommer mig baade at staa i Strid med Lovens Forudsætninger i sin Almindelighed, der stærkt knytter sig til Forholdene saaledes som de træde frem i Virkeligheden, og til en retfærdig og ligelig Skylddeling. Schemaet til § 15 i L. 6te Juni 1863 viser, at man for Jordbrugets Vedkommende har at tage Hensyn til Udsæd og Avling, til Besætningens Størrelse, til om Gaarden er mere eller mindre end almindelig godt dyrket etc. etc. Hensigten hermed kan fornuftigvis ikke være nogen anden end den, at en godt dyrket Eiendom sættes høiere, end en mindre godt dyrket og omvendt. Dette Hensyn har ogsaa Komiteen forsøgt at gjøre gjældende, idet den har tildelt Karakterer for Driften, saasom Meget godt, Godt, Mindre godt, Maadeligt, Slet og yderlig Slet. Men at en godt dyrket Eiendom kan komme i slette Hænder, og at en udpint Gaard kan blive Gjenstand for en ypperlig Dyrkning, staar dog vel ikke til at negte. Hermed ansees det givet, at man ikke, idetmindste for Gaardbrugets Vedkommende, er berettiget til at fixere et Forhold, der er forskjelligt fra, hvad som faktisk finder Sted. Det samme forekommer det mig i en endnu høiere Grad maatte gjøre sig gjældende for Skovens Vedkommende. En udpint Gaard kan om nogle faa Aar gjengives sin tabte Produktionsevne; men en plyndret Skov reproduceres ikke førefter en meget lang Aarrække.

Kristiania, 30te November 1869.

Igaaraftes overraskedes man ved i „Rigstidenden" at læse følgende officielle Artikel:

„Under 26de ds. har det naadigst behaget Hans Majestæt Kongen at forunde Statsraad Erik Røring Møinichen, K. St. O. O og Stk. N. O., Afsked i Naade med en Pension af 2000 Spd. samt med Bevidnelse af Høistsammes naadigste Tilfredshed med hans lange og nidkjære offentlige Tjeneste. Derefter behagede Hans Majestæt naadigst at udnævne Amtmand John Collett Falsen, N. St. O. O., til Statsraad. I Forbindelse hermed behagede Hans Majestæt naadigst at bestemme, at afskediget Statsraad Møinichen, som dertil har erklæret sig villig, vedbliver at fungere som Statsraad og Chef for Finants-Departementet, indtil Statsraad Falsen kan tiltræde sin nye Stilling, fra hvilken Tid Statsraad

Manthey indtil Videre overtager Finants-Departementet og Statsraad Falsen indtil Videre Justits-Departementet."

Det længe ventede Statsraadsskifte er saaledes for denne Gang over, og som man kunde vente fandt Regjeringen dog tilsidst, at det ikke kunde nytte den at tænke paa Mænd som Assessor Løvenskjold eller Professor Aschehoug. „Morgenbladets" Beretning for nogen Tid siden om, at der ikke skulde være Spørgsmaal om Andre end Løvenskjold, var saaledes, som vi antog, falsk. Regjeringens Stilling er saaledes, at den ikke tør tænke paa at møde næste Storthing med æggende Trods, og den har derfor søgt det nye Medlem af Statsraadet blandt de mere moderate Mænd.

Amtmand Falsens Valg er der i Grunden Lidet at sige om. Han hører ikke til de mere fremtrædende offentlige Personligheder og kan efter sin Fortid ikke opvække hverken stort Haab eller stor Frygt hos Nogen. Der har nærmest kun fundet en Personalforandring Sted i Regjeringen, som saaledes vil bibeholde sin tidligere Karakter. Falsen har et Navn som dygtig Forretningsmand og har været Thingmand paa flere Storthing, først fra Drammen og senere, efter hans Udnævnelse i 1861 til Amtmand i Nordre Bergenhus Amt, fra dette Valgdistrikt. Hans Befordring fra Amtmandsembedet til Statsraadsposten er nærmest kun at betragte som en almindelig Befordring paa Embedsveien, saaledes som vort Styrelsessystem altid har søgt at gjøre Statsraadsposternes Besættelse til. At en Regjering som vor, der har sat sig til Opgave at opretholde de gamle Vaner, skulde give Slip paa sine Befordringsregler, var ikke at vente under disse Tider. Og man kan næsten være fristet til at gratulere Regjeringen med deres Valg, især da man ved, at den har havt megen Møie med at faa det istand. Men man faar dog ogsaa huske, at hellerikke dette Valg er skeet i den sande konstitutionelle Aand, som ønsker et oprigtigt Samarbeide mellem vore Statsmagter til det hele Folks Vel. Det vil være kommende Tider forbeholdt, naar Folkets politiske Oplysning er bleven større end nu og den herskende moralske Slaphed i vort offentlige Liv har veget Pladsen for bedre og renere Grundsætninger, at lade en saa vigtig Sag for Nationen som en Udnævnelse af et Medlem af dets Styrelse foregaa under en stærkere Indflydelse af en berettiget Folkemening.

Den nationale russiske Presses Forbitrelse over at den hohenzollernske Fyrste i Rumænien har vovet at ægte en tysk istedetfor en russisk Prinsesse — i Forbigaaende sagt er Partiet sandsynligvis et af de i fyrstelige Slægter saa sjeldent forekommende Inklinationspartier; den nye Fyrstinde er Datter af en ubetydelig mediatiseret Fyrste, der var Chef for det preussiske Regiment, hvor i sin Tid Brudgommen stod som Løitnant — har givet Times's preussisksindede Berlinerkorrespondent Anledning til at udtale de Bekymringer, han paa Preussernes Vegne føler under den forhaandenværende Situation. Det lader til, at man i Berlin frygter intet mindre end en Alliance mellem Frankrige, Rusland og Østerrige, rettet mod Preussen og navnlig gaaende ud paa at tilintetgjøre den preussiske Indflydelse i Sydtyskland og paa at løsne det nordtyske Forbunds Organisation. Selv den herlige Krigshær synes ikke at indeholde tilstrækkelig Trøst, man tyr til Haabet om at dog Østerrige, naar alt kommer til alt, skal ville være enig med Preussen i at opretholde et stærkt Central-Europa. I sin Nød griber man efter et Halmstraa, og Korrespondenten anfører et langt Stykke af et Krakauerblad, der for at faa Polen gjenoprettet anbefaler en Forstaaelse mellem Preussen og Østerrige og udtaler den Overbevisning, at Frankrige har altfor stærk Interesse i at støtte sig til Rusland til at man kan antage at det vil virke for Polens Gjenoprettelse. Korrespondenten er ærlig nok til at sige, at han just ikke tror, at en Forstaaelse mellem Østerrige og Preussen vil lede til Gjenoprettelsen af det polske Rige; men han haaber dog, at denne Mening vil udbrede sig blandt Polakkerne.

Han gjør opmærksom paa, at Hoffet i Würtemberg, navnlig Dronning Olga — en Søster af den russiske Keiser — er ivrig paafærde for at reise Modstand mod Preussen. Navnlig er det da Bayern, som er Skuepladsen for disse Bestræbelser. Vi have allerede tidligere omhandlet denne Sag, og vi skulle idag meddele en Korrespondence fra München til „Hamb. Corr." angaaende de bayerske Forholde.

„Siden den i Allgau forefaldne Omvæltning har sikret de Ultramontane Overvægten i det nye Kammer", heder det i denne Korrespondence, „beskjæftiger man sig i de herværende politiske Kredse igjen mere levende om Bayerns nærmeste politiske Fremtid. Til hvilken Side de afgjørende Sympatier ved Hoffet helder, er vistnok bleven en endnu større Hemmelighed for de Fleste, efterat Kong Ludvig fra Hohenschwangau har ladet gratulere Nabobyen Füssen med dens liberale Valg, men paa den anden Side er Ministeriets Stilling ligeoverfor Landet ved det lidte mere moralske end materielle Nederlag aabenbart bleven meget prekær. Man vil visselig heller ikke i Kongens nærmeste Omgivelser undlade indtil Parodi at gjentage Kong Maximilian den 2dens berømte Ord: „Jeg vil have Fred med mit Folk". Her er det en fuldkommen bekjendt Sag, at ikke blot Prinsernes, men ogsaa Kongens Tjenerskab massevis har afgivet ultramontane Stemmesedler ved Valgene. Om Kongen under saadanne Omstændigheder vil være i Besiddelse af tilstrækkelig Standhaftighed, er i det Mindste et stort Spørgsmaal. Man antager i velunderrettede Kredse, at den egentlige Ophavsmand til den strax før Valgene foretagne Omlægning af Kredsene, Indenrigsministeren v. Hörmann, vil indgive sin Dimission, men muligens vil denne Dimission ikke blive modtagen og muligens vil den blot lede til en Forandring af Person, ikke af System. Om der vil ske flere Personalforandringer, vil først og fremst være afhængigt af de Ultramontanes parlamentariske Taktik".

Efterat Korresp. derpaa har anstillet nogle af Medlemmer af slagne Partier almindelig anvendte Betragtninger om at de Ultramontanes Terrorisme vil give Regjeringen Anledning til paany at udskrive nye Valg, at et ultramontant Regimente dog vil være til Gavn for den nationale Sag, med mere, som er uden egentlig Interesse, fortæller han, at det nationalliberale (preussiske) Parti selv i München ikke længer er sikker paa Seiren. Det har vistnok faat 207 Valgmænd igjennem — Valgene ere indirekte — men Mellempartiets 34 og de Ultramontanes 188 have dog tilsammen Majoriteten, og Mellempartiet har altsaa Sagen i sin Haand. Korrespondenten haaber, at de Liberale ved at ofre et Par af sine Kandidater vil kunne vinde Mellempartiet.

Man har tidligere været tilbøielig til at anse det for en given Sag, at Fyrsten af Hohenlohes Stilling vilde være afhængig af de Valg, hvoraf den afgjørende Del nu er tilende. Skulde dette blive Tilfældet, vil sandsynligvis Bayern og Würtemberg i Forening i Tyskland aabne en partikularistisk Kamp. Hessen-Darmstadt er mere end villigt, og selv i Baden paastaaes Folkets Masse at være uenig med Regjering og Kamre.

Som Exempel paa den Heftighed, hvormed Partierne have optraadt under de bayerske Valg, citere vi følgende Opraab fra de Ultramontane: „Urvælgere! Ville I se Eders Konge nedværdiget til en hohenzollernsk Vasal, til en ubetydelig preussisk Regjerings-Vicepræsident? Ville I opofre Bayerns Selvstændighed ved at foretage et Betlertog til det preussiske Norden? Ville I, at fortjenstfulde, patriotiske Officerer skulle fjernes fra og berygtede Karle, saakaldte Preussere, indsættes i Eders Armee, ligesom i Eders ulykkelige Nabolande Baden og Hessen? Ville I, at i Fremtiden, efter Indførelsen af den preussiske Lyksalighed, Eders Sønner i de bayerske Regimenter skal sendes til Bagpommern — med Forlov at sige — eller til det fattige, forhungrede Østpreussen, medens preussiske Pikkelhue-Regimenter forlægges til vort kjære, fede Bayern for at mædskes og for at befordre den preussiske Utugt med Eders Koner og Døttre? Ville I, at vor lykkelige, konstitutionelle Folkefrihed skal afløses af preussisk Militærvæsen og den preussiske Stok? Ville I, især I Borgere i München, at efter Opnaaelsen af den preussiske Lyksalighed Eders Kunsttempler, Eders Gallerier skulle tømmes og Kunstskattene slæbes til Berlin? Ville I, at Eders Bavaria og alle de øvrige Monumenter, som nu pryde München, skulle omstøbes til preussiske Kanoner? Ville I, at München skal synke ned til en ganske almindelig Provindsby, der, forladt af alle Fremmede og berøvet sit Hof og sine Kunstsamlinger, hjemfalder til Nød og Elendighed? Ville I, at Eders herlige Kirker engang skulle nedværdiges til sande Prostitutionsanstalter for saakaldte Fornuftens Gudinder?"

Opgjørelsen af Valgene i Paris viser, at der i to af Kredsene er faldt Stemmer paa Kandidater, som ikke havde aflagt Ed paa Forfatningen, men begge Steder kun et ringe Antal, nemlig 1500 paa Barbès og 1214 paa Félix Pyat. Rochefort valgtes i første Kreds med 17,922 Stemmer imod Carnot, som fik 13,391, medens Redaktør Terme, der havde stillet sig som det keiserligsindede Parties Kandidat i denne Kreds, kun opnaaede 2807 St. I tredie Kreds seirede Crémieux med 20,788 St. over den keiserligsindede Kandidat Pouyer Quertier, som havde 9675; de øvrige Kandidater kom næsten slet ikke i Betragtning, idet Pascal Duprat, som stod øverst iblandt dem, ikke opnaaede mere end 380 St. Hvad de to andre Kredse angaar, da førtes Valgkampen her imellem Radikale og Demokrater eller imellem Demokrater indbyrdes. I ottende Kreds valgtes Emmanuel Arago med 21,681 St., og af de øvrige Kandidater stod Gent ham nærmest. I fjerde Kreds skal der finde en ny Afstemning Sted, idet ingen af Kandidaterne opnaaede absolut Majoritet. De fleste Stemmer havde Glais-Bizoin, nemlig 13,353, efter ham kom Allou med 7816 og Brisson med 6910 St. Da begge de Sidstnævnte have erklæret, at de trække sig tilbage, synes der ingen Tvivl at kunne være om, at Glais-Bizoin vil blive valgt. I første Kreds stemte 34,151 af 47,197 indskrevne Vælgere, i tredie 31,758 af 44,029, i fjerde 32,041 af 42,540 og i ottende 32,452 af 50,178.

For en Tid siden fortaltes der i International, at Keiser Alexander og Keiser Napoleon skulde have en Sammenkomst i Nizza. Presse for 22de erklærer, at dette Møde nu er en aldeles afgjort Sag. Keiserinde Eugenie skal desuden have overbragt en Indbydelse til Keiseren af Østerrige om ligeledes at indfinde sig i Nizza. I den diplomatiske Soiree, som den 21de fandt Sted hos Fyrst Latour d'Auvergne, ansaaes det for vist, at Sammenkomsten imellem de tre Keisere vilde finde Sted.

Det heder i Patrie: Uagtet Porten har erklæret, at den ikke længere vil taale nogen fremmed Indblanding i sin Strid med Ægypten, har den ifølge vore Depescher fra Konstantinopel alligevel gjort de venskabelige Magters Gesandter den Indrømmelse, forend de reiste til Suez, at Affendelsen af et Ultimatum skal udsættes til den 5te Decbr. Efter hvad vi have erfaret, gaa Diplomaternes Bestræbelser for Øieblikket ud paa at bevæge den ægyptiske Regjering til at gjøre Tyrkiet større Indrømmelser, end den tidligere har erklæret sig villig til. Man vil fremfor Alt forebygge, at Porten gjør Alvor af den Plan, som den har vedtaget. Denne Plan gaar nemlig ud paa, at Tyrkiet skal afbryde alle Underhandlinger med Vicekongen og tilstille ham en Sommation, for hvilken han skal falde tilføie inden fjorten Dage. Dersom Sagerne kom til en saadan Yderlighed, kunde det let medføre alvorlige Forviklinger. Gesandterne nære imidlertid Haab om at opnaa et tilfredsstillende Resultat, forend de vende tilbage fra Kairo til Konstantinopel.

Til Søndre Østerdalens Sorenskriveri have følgende Ansøgere meldt sig: Bureauchef Sem, Sagførerne L. S. Dahl, Strand, M. V. Holby og H. R. Kofoed, Byfoged Meidell, Auditørerne Wulfsberg og Hansteen, Byfoged Krogh, Sorenskriverne Astrup og Tambs, Politimestrene Christie og Magelssen samt Sagførerne J. Dahl og H. Heyerdahl. Ansøgningstiden udløb idag.

Arbeidersamfundets Bazar aabnes imorgen i Byens Festivitetslokale i Frimurerlogen. Med særdeles Imødekommenhed har Hr. Kapelmester Hennum og Theatrets Orkesterpersonale, saavelsom Kristiania Hornkvartet, tilbudt sig at foredrage forskjellige Musiknummere de Dage, Bazaren holdes aaben, nemlig Onsdag, Torsdag, Fredag, Lørdag og Søndag. For kun 6 Skilling vil Publikum nu ikke alene have Anledning til at nyde nogle behagelige Øieblikke; men det bidrager ogsaa ved sit Besøg til at fremme et stort og betydningsfuldt Foretagende, hvorfor Bazaren anbefales til Publikum.

Selskabet for Kristiania Byes Vel. Dette Selskab har tidligere udfoldet en gavnlig Virksomhed saavel ved Oprettelsen af Søndagsskolen, som ved forskjellige Foretagender til Byens Nytte og Forskjønnelse. Selskabet har nu til sine Medlemmer udstedt en Rundskrivelse, hvorefter det agter at foranstalte afholdt offentlige Foredrag for Menigmand, hovedsagelig af historisk, naturvidenskabeligt og økonomisk Indhold.

Skolebygningen paa Russeløkbakken. Efter Forlydende skal Opførelse af denne Bygning være overdragen til Hr. Murmester C. Mortensen for Anbudssummen 2700 Spd., der skal være betydeligt under Overslagssummen.

Skarlagensfeber i Kristiania. I Ugen fra den 21de til den 27de Novbr. anmeldtes 12 Tilfælde, hvoraf 11 Børn, ingen død; fremdeles hyppigst i Treføldigheds Menighed, 5. (I den foregaaende Uge anmeldtes i Alt 29 Tilfælde).

Dampskibet „Uffo's" Rederi i Kjøbenhavn sender Onsdag Efterm. et Extra-Dampskib hertil, nemlig „Fylla", Kaptein Philipsen, da det har vist sig, at Uffo de sidste Ture ikke har havt tilstrækkeligt Lasterum til de mange Varer for Kristiania.

Udførsel. Med „St. Olaf" udføres idag til Hamburg 2000 Potter Øl, 66 Skpd. Kobbermalm, 53 Tdr. Karve, 10,000 Pd. Nikkel.

Kasserer- og Bogholderposten ved Drammensbanen er ifølge „Morgenp." forundt Hr. Kand. jur., forhenværende Lastehandler i Sarpsborg, Wegener.

Solgte Skibe. Skibet „Minerva" er ifølge „Smaal. Amtst." i disse Dage solgt for 7000 Spd. Samme Rederi har kjøbt et Skib i Drammen for 22,000 Spd.

Norges Bank. „Trhj. St." for 25de ds. skriver: Igaar afholdtes Overbestyrelsesmøde i Norges Bank, hvorved bestemtes, at i Henhold til Lov af 17de Juni d. A., der tillader Norges Bank fremtidigen at have en saa stor Del af sin Kassebeholdning, som Bestyrelsen bestemmer, henliggende i Guld, dette Beløbs Størrelse fastsættes til 500,000 Spd.

En Hvidræv fangedes i Torsdags paa Gaden i Nærheden af Jernbanestationen i Trondhjem.

Den danske Biskop Monrad agter ifølge „B. T." først i December Maaned at holde et Par politiske Forelæsninger paa Universitetet.

Theatret. De Fordringer, som stilles til den, der skal kunne spille „Dina" helt, er af den Beskaffenhed, at de ikke kan fyldestgjøres selv af den mest begavede Debutant, og det saameget mere, som hele Stykket staar og falder med Hovedrollen. Dina er en Kvinde, hvis Fantasi har slaaet Rod i de gamle Minder om det korte Samliv med Ulfeld og siden voxet sig større og større i Mindet om den smukke Ridder, der for altid har fæstet sig i hendes Erindring. Hendes hele Liv er fra hin Tid en fortsat eventyrlig Sværmen, en Drøm, hvori Ulfeld stadig viser sig for hende, et Liv helliget Mindet om hendes Kjærligheds og Tilværelses skjønneste Øieblik. Derfor er det ogsaa naturligt, at hun føler en glødende Kjærlighed til Kunst og Poesi og navnlig elsker Eventyret, fordi det nærmest kan give Udtryk for og samstemmer med hendes hele Fantasiliv. Men Dina er ogsaa en Kvinde, som holdes oppe af en stærk Villie, hun er en Kvinde med Præg af stor Finhed og Aandrighed; derfor tilhyller hun som i et Slør, der dog stundom kan gjennemskues, sit egentlige, sande Væsen. Paa Overfladen spiller Ironi, Letsind, Skjælmeri og Overgivenhed; stundom løftes Sløret, og hendes sande Følelser faa da Udtryk gjennem en Begeistring og Pathos, som netop paa Grund af Modsætningen er af stor Virkning; dog, for hver Gang hun saaledes har blottet sig, træder hun strax tilbage i sit Skjul og giver sine Nærmeste nye Gaader at løse. Dina er derfor i og for sig en overordentlig vanskelig Rolle, men den er ogsaa af to mere ydre Grunde vanskelig, først fordi den kræver en Skuespillerinde, der ikke maa bindes af Ubehjælpelighed i nogensomhelst Form, og dernæst fordi selve Stykket er saa trættende og kjedeligt, at det naturligvis har sin Indflydelse paa Hovedrollen, der kommer til at staa saa ene midt i disse kjedelige Omgivelser. Det er som tænker man sig en smuk Statu opreist paa et Sted, hvor Omgivelserne ere af den Beskaffenhed, at de idelig forstyrre Indtrykket og forspilde Nydelsen. At Frk. Malthe nu skulde kunne bære noget helt Billede frem af „Dina", og navnlig et, der kunde bringe Publikum saaledes i Aande, at det glemte det kjedelige Stykke, er noget, man hverken kunde eller burde vente. Men hun gav dog Rollen en Karakter, om end i svage og stundom udviskede Omrids. Imidlertid var det dog fordetmeste kun den ene Side af „Dina", hun holdt frem i et anskueligt Billede; alle de Scener og Repliker, hvori hun skjuler sit sande Væsen ved Skjælmeri og Overgivenhed, lykkes hende bedst, og i disse Scener er det ogsaa, at man har det første Udgangspunkt for den foreløbige Bestemmelse af hendes Evners Beskaffenhed; thi her kunde man skimte, hvad der allerede er store Ting for en vordende Kunstnerinde, Lune og en vis Originalitet; her fik man den første Tro paa, at hun har Talent. Men var der saaledes end denne Side, hun væsentlig forstod at holde frem, saa var der dog ogsaa andre Ting ved hendes Spil, som gav Løfter; det skeede dog momentvis; saaledes saa man ofte en udpræget Evne for det Trodsige, Vilde og Kjække, Noget, som

bedst fik sit Udtryk gjennem Repliker som: „Intet forekommer mig saa utaaleligt som Baand og Tvang," ligesom hun ogsaa efter dette burde kunne give den til Bestemmelsen af „Dinas" Karakter væsentlige Replik: „Jeg vil ei skurre med i Melodien osv." mere Udtryk. Fornemmelig var det dog i Scenen for Otto Krag, at hun udviklede mest af disse Egenskaber. Derimod syntes hendes Evner ikke at slaa til, hvor den dybe, inderlige Kjærlighed og den deraf baarne Begeistring skal give Replikken dens Særmærke; Beskyrkelsen herfor kan man bedst tage af den store Scene med Walter, hvori hendes Kjærlighed til Poesien og den deraf følgende Indignation mod den, som ringeagter den, skal faa sit Udtryk; men her kan man dog ikke sige noget med nogen Sikkerhed, da det her maaske kun endnu brister paa ydre Midler; thi hendes Stemme er smuk og endogsaa stærk og fyldig til en vis Grændse, men bliver til Skrig i det pathetiske Udbrud. Der er endnu en Side af Dina, som kunde holdes stærkt frem, og det er den stille, men dybe og rørende Kjærlighed og Omhu for hendes Slægtninge, som især da kommer tilsyne i sidste Akt; men her forekom det os, at Replikkerne, skjønt de blev fremsagte forstandigt og paa en vis Maade korrekt, dog ikke var baarne af den ægte Varme; det var som vilde hun gjennem Ordene tvinge sig op til den tilsvarende Stemning, istedetfor at Stemningen og hendes indre Bevægelse naturligvis skal bære Ordene frem i det rette Udtryk. Momentvis saa man dog ogsaa i slige Scener noget, som tydede paa en varm Opfatning, men det lykkedes hende ialfald ikke at gjøre den anskuelig. Holdepunktet for Dina's Karakter faar man dog egentlig i 3die Akt, da hun i sin Fortvivlelse og Hjælpeløshed efterat have stødt Walter bort iler til sin Ulfeld. Den første Scene med Gartneren falder særdeles vellykket ud for Debutantinden, derimod kun delvis Scenen med Ulfeld, og det af den samme Grund, som vi ovenfor har nævnt, at hun væsentlig kun formaar at holde den ene Side af Karakteren frem; hun er kjæk, modig og spøgende, som altid, — og dette kommer meget godt til sin Ret — men derimod mærker man ikke, hvad der er meget vigtigt, at der bag de overgivne Ord er et dybt og bevæget Sjæleliv; thi Kjærligheden til Ulfeld er og bliver den egentlige Kjærne, som indesluttes i Skallen, en Kjærlighed, som hun nok søger at skjule, men som dog ikke lykkes hende; men ogsaa her ser man noget af det samme trodsige, stærke og energiske, hvorfor ogsaa den sidste Del af Scenen lykkes hende bedst.

Saavidt man nu kan dømme efter denne enkelte Rolle, gaar Debutantindens Evner i to Retninger. Enten maa hun, som for sagt, høre hjemme i Subrettefaget i vid Forstand, og tillige, som af Aftenbladet allerede fremholdt, i det saakaldte Konversationsstykke; thi man mærker overalt en forstandig Opfatning, mange fine Overgange og en skarp og pointeret Fremsigen af Replikerne; — eller ogsaa kan hun maaske, hvad der efter denne Rolle dog er mindre sikkert, give den stærke, af sin egen Villie baarne og af alle andre Hensyn ubundne energiske Kvinde, hvis Lidenskab og Begeistring er af den Beskaffenhed, at den nok kan ryste og forfærde, men ikke røre og bevæge. Hvad Debutantindens Sprog angaar, saa er det umuligt at henføre det til nogen bestemt Dialekt, da det er en forunderlig Sammenblanding af forskjellige Elementer; men navnlig er det stødende at høre den næsten rent danske Udtale af mange Ord, en Udtale, som hun af al Magt maa søge at rette paa. En Ting fortjener Debutantinden megen Ros for, og det er hendes Mimik og stumme Spil, som sommetider er udmærket; hendes Gestikulation slaar ogsaa undertiden godt til, men stundom er den dog hul og kommer ikke som et umiddelbart Udtryk for hendes indre Bevægelse. Ofte er det, som har hun studeret Rollen for sig og Gestikulationen for sig, saa tillært og — vi havde nær sagt — dansk er den, istedet for, at det Ene maa komme som ren, umiddelbar Følge af det Andet. Dette er imidlertid mindre væsentlige Ting, som nok retter paa sig med Tiden. Hvad Debutantindens Udvortes angaar, saa er det heldigt for Scenen; hun bevæger sig frit og utvungent.

Alt i Alt sammentaget, er det vistnok saa, at hun er langt fra at kunne spille „Dina"; men Hovedsagen ved en Debut er jo heller ikke, om Vedkommende magter den enkelte Opgave; Hovedsagen er, om man kan spore Talentet bag de famlende Forsøg, og det er efter vor Mening utvivlsomt i dette Tilfælde. Man maa derfor, naar man tager alle de mange Hensyn, som baade bør og maa tages ligeoverfor en Debutant, anse Debuten for vellykket; kun tro vi, at den næste Debut maa blive i et andet Rollefag, og da maaske helst i den første ovenfor antydede Retning. Efterat Ovenstaaende var nedskrevet, er Stykket gaaet for 3die Gang, og det glæder os at kunne sige, at Debutantinden nu har vundet i mange Henseender. Specielt skal vi dog fremhæve hendes Udførelse af Scenen ligeoverfor Otto Krag; der var et energisk, slaaende Udtryk i hendes Minespil og en Kraft og Bestemthed i hendes Udførelse, som var af megen Virkning og som holdt sig ligetil det sidste Udbrud; men der glippede det for hende, maaske dog mest paa Grund af, at hendes Stemme her svigtede. Dersom vi ikke feile, saa var der her udeladt en Replik, som vistnok ikke burde udelades; thi den indeholder en dyb Sandhed og indeholder ogsaa næsten det eneste tragiske Moment i Dinas Karakter, fordi den peger paa noget Større, mere Alment; den peger hen paa Kilden til hele Samfundets Ulykke, vi mene Repliken: „Aanden er villig — Kjødet skrøbeligt!" hvis denne Replik er streget — hvilket vi dog ikke tør paastaa — saa er dermed ogsaa det sidste Udbrud vanskeliggjort for Debutantinden, og er den ikke udeladt, saa forstod hun ikke at benytte den.

Høstberetning fra Amtmanden i Nordre Bergenhus Amt af 23de Novbr.:

Angaaende Udfaldet af Høsten skal jeg, efter de modtagne Beretninger fra Fogden i Sogn, dateret 29de forrige Maaned, og fra Fogden i Søndre & Nordfjord, dateret 12te og indløbet 17de d. M., give mig den Ære at meddele, at det i de indre og lavere Dalfører i Gjennemsnit har givet et middels Udbytte saavel af Korn og Potetes som af Hø, dog har Høavlingen i Sogns Fogderi været noget mindre, medens omvendt Kornavlingen noget større. I de nær og ved Kysten liggende Distrikter saavelsom i Fjeldbygderne og paa de høiere liggende Gaarde har Kornet ikke opnaaet Modenhed, og dets saavelsom Poteternes Indhøstning været vanskeliggjort ved vedvarende Uveir. Tildels har Frost gjort Skade. Potetessygen har vist sig de fleste Steder under Optagningen, men dog i Almindelighed ikke i nogen foruroligende Grad. Frugtavlen har i de indre Bygder i Sogns Fogderi givet et ganske godt Udbytte med Hensyn til Kvantitet, men fuld Modenhed har Frugten ikke opnaaet. I Søndre og Nordfjord er den derimod mislykket. Lensmændenes Beretninger ere tildels afgivne, inden Indhøstningen, navnlig i de ydre Dele af Distriktet, endnu ret var begyndt, og medens man endnu havde Forhaabning om Omslag i Veiret til det bedre; andre ere derimod fra en senere Tid, da Udfaldet af Høsten sikrere lod sig bedømme. Fra Selø Herred berettes det saaledes under 15de Oktober, at Ageren dels er skaaret umoden, dels endnu uskaaret, at Poteterne have lidt mere og mindre Skade af Naadenhed og for største Delen ikke optagne, at Høet paa enkelte Steder endnu ikke var afslaaet og det indbjergede Hø kraftløst og daarligt. Det er at befrygte, at denne Skildring passer for alle de ved Havet liggende Distrikter.

Blandinger.

For Musikere er Alt i Livet Musik. I Brevigs Avis for 26de ds. læses: Da en her i Fjorden boende Mand, der ligesom Faderen hører til Landets Musikgenier, fornylig underrettede denne om, at hans Kone var nedkommet med Trillinger, skal han have ledsaget denne Familienyhed med de Ord: „Nu er Kvarteten fuldstændig".

Ledige Embeder.

Flekkefjords Sognekald under Flekkefjords Provsti i Kristiansands Stift.

Med Hensyn til dette Embede, hvis aarlige Indtægter kunne anslaaes til omtrent 950 Spd., henvises til kgl. Resol. af 4de August 1863 — indtaget i Departements-Tidende for s. A. Side 549 — hvorefter Sognepræsten indtil videre ikke erholder Husleiegodtgjørelse af Kjøbstaden, og derhos bliver at ansætte med Forbehold om Anneret Hiterøes Fraskillelse fra Præstegjeldet, hvorom der for Tiden pleies Forhandlinger, og hvorved omtrent 200 Spd. vil afgaa i Embedets Indtægter.

Lurø Distriktslæge-Embede med aarlig Gage 400 Spd.

Distriktet indbefatter Luro og Rødø Herreder i Nordlands Amt.

Den vordende Distriktslæge vil ifølge kgl. Resol. af 30te Marts 1836 være forpligtet til at tage Bopæl paa et af vedkommende Amtmand med Indredepartementets Approbation nærmere bestemmende Sted, samt til at finde sig i mulige Forandringer med Hensyn til Distriktets Størrelse m. V. Endvidere bemærkes kgl. Resol. af 11te December 1861 angaaende hans Forpligtelse til at deltage i Lægetilsynet under Lofotfiskeriet m. m.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 30te Novbr.

Patrie siger, at Keiseren aldrig før ved Kammernes Aabning har erholdt en saa enthusiastisk Modtagelse som igaar. Ved den Tirade i Throntalen, hvor det heder „for Orden borger jeg" etc., stormede Bifaldsytringer fra alle Kanter.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum paa Kysten af Helgeland, frisk østlig Vind i Bodø med Klarveir, frisk vestlig med Sne nordenfor Stat. Jevn Barometerstand med svage nordlige Vinde og Kulde i det sydlige Norge. Uroligt Veir i Nordsøen. Udsigterne ere til østlig Vind med Sne paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 1ste December (Kl. 7—10) gives: Damernes Fee, Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Til en i længere Tid bestaaende Fabrikdrift, der aarligen har afkastet 15—20 pCt., ønskes en **Compagnon**, der kan indskyde 3 à 4000 Spd. Vedkommende maatte helst være en merkantilt dannet Mand, der selv kunde overtage Kontoret og de reisende Forretninger. Billet mrk. „1ste Januar" bedes nedlagt i Expeditionen.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Faste Eiendomme.

Landeiendomme tilsalgs.

De for sin smukke Beliggenhed ved Glommen bekjendte Gaarde:

Brække og Snekkenæs med Vandfald, Sagbrug, Teglværk og øvrige Herligheder, samt i Forbindelse dermed

Gabestad Vandfald med Mølle, Vadmelstampe og Jordvei,

samtlige Eiendomme af foreslaaet ny Skyld 20 Daler 4 Ort 14 Skilling, og af Udstrækning omtrent 600 Maal, særdeles veldyrket og frugtbar Jord, sælges paa favorable Vilkaar. Med Salget af disse Eiendomme kan efter Kjøberens Ønske følge større eller mindre Strækninger vel fredet Tømmerskov. Vanddraget er sjelden godt, Vandfaldet tilbyder den bedste Anledning til udvidet Fabrikdrift, Møllen og Teglværket ere meget søgte og afgive ikke ubetydelige Indtægter. Til Bruget hører værdifulde Inventariesager, der gaa med i Handelen.

Foruden ovennævnte Eiendomme, som sælges samlede, afhændes ogsaa særskilt:

Stemme Brug, bestaaende af Mølle og Sag med 2 Pladse og særdeles vel fredet Tømmerskov, af samlet Skyld, 3 Daler 1 Ort 17 Skill.

Gaarden **Nordre Ustbye** af Skyld 3 Daler 4 Ort 14 Skilling med 450 Maal Jord, hvor Høavlingen kan følge med i Handelen.

Gaardparten **Lille Ruud** af Skyld 1 Daler 2 Ort 1 Skilling med omtrent 60 Maal veldyrket Jord.

Med sidstnævnte 2de Eiendomme kan ogsaa følge passende Skovparter.

Der staar ca. 8000 Spd. i faste Penge fordelt paa de forskjellige Eiendomme.

Samtlige Eiendomme ere beliggende i Rakkestad Thinglag i Smaalenene. Om Pris og øvrige Konditioner vil man behage at henvende sig til Forvalter **A. Hansen**, Solie Brug pr. Mosś.

Samtlige Eiendomme og nøiagtige Karter derover forevises paa Brække.

Bøger.

Wichtig für Bücherfreunde!

Unter Garanti für neu, komplet, fehlerfrei, zu herabgesetzten Spottpreisen.

Der illustrirte Hausfreund, Scherz und Ernst zur Unterhaltung und Belehrung, 2 Bde. mit 140 saubern Stahlstichen und Illustrationen. 1869 nur 18 Sgr. **Die Kriege Preussens gegen Oesterreich** von 1740 bis 1866. 20 Theile, gr. Oktav mit 20 Stahlstichen. 35 Sgr. **Tetzner**, Geschichte Preussens von Anfang bis auf die neueste Zeit. 3 Bde., 1300 Seiten stark, mit 23 prachtvollen Stahlst. 35 Sgr. **Willibald Alexis**, Romane und Novellen. 6 Bde., gr. Oktav, Ladenpreis 10½ Rthlr., nur 45 Sgr. **Der große deutsche Anekdotenschatz** in 1000 humorist. Anekdoten, Erzählungen, Gedichten, Puffs &c., 10 Bde., gr. Oktav, 1 Rthlr. **Lange**, Geschichte der Preuß. Landwehr, 6 Theile, 15 Sgr. **Capt. Chamier's** sämmtliche beliebte Seeromane, 15 Bd. Oktav, 58 Sgr. **Capt. Wilson's** sämmtliche beliebte Seeromane, 6 Bde., 1 Rthlr. **Ostindien**, malerisch-historische Beschreibung dieses höchst interessanten Erdtheils, großes Prachtwerk mit 24 Prachtstahlstichen, 1 Rthlr. **Okens** naturgeschichtlicher Bilder-Atlas zu allen Naturgeschichten mit 300 sauber kolorirten Abbildungen, Quart, 1 Rthlr. **Bibliothek historischer Romane** der besten deutschen Schriftsteller, 12 dicke, große Bände Oktav, Ladenpreis 18 Rthlr., nur 45 Sgr. **Die Justizmorde aller Länder**, interessant erzählt. 20 Theile, gr. Oktav mit sehr vielen Illustrationen, 1 Rthlr. Enthüllungen aus Klöstern aus der neueren Zeit, 10 Sgr. Polizeigeheimnisse und der Jesuit. Höchst interessanter Roman aus der Neuzeit. 5 Bde., 1 Rthlr. Frauen-

ikke engang forsvandt, da Schuberts „Erlkönig" for fire Hænder og mesterligt udført af de to unge Damer brusede frem i kraftigt malende Harmonier. Tonerne slog mod hendes Bryst uden at finde Gjenklang derinde, ligesom naar Bølgerne slaar mod Klippen.

Da de sidste Akkorder var døet hen, reiste de to Damer sig, og Doktoren, som havde lyttet med tilbageholdt Aandedræt, ilte hen til dem. Hans Øine straalede, og han takkede henrykt for den Nydelse, de havde forskaffet ham, en Nydelse, som han forsikrede ikke at have havt paa flere Aar; han talte derpaa udførligt med dem om Schuberts herlige Toneskabelse, og hans Samtale aabenbarede ikke blot et fint og sikkert Omdømme, men ogsaa den grundigt dannede Musikelsker.

Pludselig blev der med tung Haand anslaaet en stærk Akkord paa Pianoet. Forskrækkede vendte de Samtalende sig om. Kandidaten sad ved Flygelet med høitbaaret Hoved og udspilede Næsebor; begge hans Hænder faldt ned paa Tangenterne og aftvang dem en ny skrigende Akkord, hvorpaa han med snøvlende Stemme begyndte at synge Melodien til den skrækkeligt mishandlede Koral. Det var for meget. Doktoren greb sin Hat og bukkede til Afsked for Helena og Baronessen. Den sidste ludede Ansigtet mod Vinduet og vinkede skjødesløst Farvel med Haanden.

Paa Doktorens Ansigt spillede et uforligneligt Udtryk af Humor. Han trykkede hjerteligt Olivias Haand, bukkede høfligt for det øvrige Selskab og fjernede sig.

Saasnart Døren var lukket efter ham, reiste Baronessen sig og gik hen til Helena, som taus havde taget Plads i et Hjørne af Sofaen.

„Utaaleligt!" udbrød Baronessen, og hendes skarpe Røst klang saa dump, som om Vreden havde snøret hendes Strube sammen; med sine Øine uafladeligt fæstede paa den unge Pige, som beklemt og næsten sky saa op til hende, vedblev hun:

„At Du, Helena, saaledes uden al Modstand kan taale, at man i dine egne Værelser træder under Fødder vore Stands-

Karakterfasthed, men hvis man stadigt og forskende saa ham i Øinene, forsvandt dette rent plastiske Indtryk. Hvorvel store og af upaaklagelig Farve, savnede disse Øine alt Dyb og viste aldrig Spor af denne Opflammen, som ofte lader En ane Snillet førend der endnu er ytret et Ord. Denne Mangel kan forøvrigt erstattes ved den milde, varige Glans, som har sin Grund i et dybt Sind, og som har noget tiltrækkende og fængslende.

Imidlertid var der maaske høist Faa, som gjorde denne Iagttagelse; man var nu engang for Alle og især deleshed ved Hoffet i L. kommen overens om, at Hr. von Hollfeld var en Original, hvis tause Mund var Laaset til et saa meget dybere Indre; og allermindst skulde Damerne paa Lindhof have ladet sig omvende til en anden Mening. Fru von Lehrs korpulente Datter beviste dette i Særdeleshed, da hun, saasnart Hr. von Hollfeld aabnede Munden for at tale, heldte sig frem over Olivia, som om det gjaldt Forkyndelsen af et Evangelium. Men ogsaa hun syntes gjerne at ville lade sit lille Lys skinne.

„Er ikke ogsaa De henrykt over den herlige Prædiken, med hvilken Hr. Kandidat Möhring vederkvægede os Pintsedagen?" spurgte hun Olivia.

„Jeg beklager, at jeg ikke fik høre den", svarede denne.

„De bivaanede altsaa ikke Gudstjenesten?"

„Jo, men jeg var tilligemed mine Forældre i Lindhofs Sognekirke."

„Saa—aa", sagde Baronesse von Lessen, idet hun for første Gang under Samtalen vendte sit Hoved mod Olivia med et haanligt Smil — „og jeg formoder, at De fandt Dem meget opbygget af Besøget i Lindhofs Sognekirke?"

„Ja, naadige Frue", svarede Olivia roligt og saa den stolte Dame fast ind i hendes haanfuldt plirende Øine; „jeg var dybt rørt af Prædikantens simple men gribende Ord; forøvrigt holdt han ikke sit Foredrag i Kirken, men under Egetræerne udenfor. Da Gudstjenesten skulde begynde, viste det sig, at Kirken ikke paa langt nær kunde rumme den Masse Tilhørere, som var strømmet til. Man opstillede et Alter under Guds

schönheiten. Beautés de femmes, mit 24 brillanten Photographien von Frauengruppen in reizendsten Positionen, eleg. gebd. mit Goldschnitt, 3 Rthlr. Neuer Venusspiegel mit Kupfern (versiegelt), 1 Rthlr. **Schönheits-Album,** 24 Photographien von Frauengruppen in reizendster Stellung, sehr elegant, 2 Rthlr. Die Kunstschätze Berlins, Prachtwerk mit 24 Photographien, eine Auswahl aus den Königl. Kunstanstalten Berlins, eleg. geb. mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Hogarths Bilder mit der ausführlichen Lichtenberg'schen Erklärung mit ca. 100 Stahlstichen, Prachtband, 3½ Rthlr. **Die Schweiz,** malerisch und romantisch, mit 78 feinen Abbild. 25 Sgr. 1) **Schiller's** sämmtliche Werke, vollständige Originalausgabe in 12 Bdn. 2) **Göthe's** Werke, 6 Bände. 3) **Menzel,** Classischer Hausschatz aller Nationen, 722 Seiten gr. Oktav, Prachtwerk, eleg. Alle 3 Werke zusammen nur 3 Rthlr. **Hamburger Novellen,** pikant, interessant, 3 Bde., 25 Sgr. **Bibliothek** der besten englischen Romane (Deutsch), 12 Bde., Ladenpreis 6 Rthlr. nur 1 Rthlr. **Zschokke's** humoristische Novellen, 3 Bde., 42 Sgr. Rafael-Album mit 24 prachtvollen Photographien Rafaelscher Meisterwerke, eleg. gebd. mit Goldschnitt 2½ Rthlr. Mexiko, Land, Volk und Reisen. Prachtwerk, gr. Oktav mit 18 Prachtstahlst. 1 Rthlr. **Sophie Schwartz,** Romane aus d. Schwedisch. 118 Bde., 3 Rthlr. 28 Sgr. 1) **Shakespeares sämmtliche Werke,** illustrirt, neueste Auswahl in 12 Bdn. mit Stahlst. in reich vergoldeten Prachtbänden. 2) **Shakespeare** und seine Freunde. 3 Bde. gr. Oktav. Dieses Werk allein kostet im Ladenpreis 4½ Rthlr. Beide Werke zusammen nur 3 Rthlr. **Alexander Dumas** Romane, hübsche deutsche Kabinetausgabe, 128 Bd., 4 Rthlr. **Feierstunden,** in 100 ausgewählten Erzählungen. Romanen, Novellen ꝛc. 2 Bde. Quart mit vielen Illustr., sehr elegant, 28 Sgr. Dr. Heinrich, vollständiger Selbstarzt für alle Geschlechtskranke, 1 Rthlr. 1) **Lessings** Werke, eleg. schöne Oktavausgabe. 2) **Körners** sämmtliche Werke, Prachtband. 3) Viktor Hugos Gedichte. Alle drei Werke zusammen 2 Rthlr. **Bibliothek** deutscher Original-Romane, 10 dicke Bde., gr. Okt. Ladenpreis 15 Rthlr. nur 35 Sgr. Malerische **Naturgeschichte** der 3 Reiche, 750 Seiten Text mit 330 prachtvoll. kolor. Kupfern, Prachtband, 50 Sgr. **Boz,** ausgewählte Romane, 43 Bde., 1 Rthlr. Casanovas Memoiren, vollständigste deutsche illustrirte Ausgabe, 17 Bde. Oktav. 7 Rthlr. **Das malerische Rheinland,** 400 Seiten stark, mit 100 feinen Abbild., 1 Rthlr. 1) **Cooper, Capt. Marryat und Ferrys** ausgewählte Romane. 30 Bde. 2) Die Kaiserbrüder, historischer Roman, 4 Bde. gr. Okt., 1200 Seiten stark, (einer der schönsten historischen Romane der Neuzeit), welcher allein im Ladenpreis 5 Rthlr, kostet. Alle 3 Werke zus. 2 Rthlr. **Mythologie illustrirte,** aller Völker, 10 Bände mit mehreren 100 Abbild. 35 Sgr. Das siebenmal versiegelte Buch der größten Geheimnisse, 1 Rthlr. Abentheuer des Chevalier **Faublas,** vollständigste Ausgabe, 2 Bände gr. Oktav, 2 Rthlr. Jettchen und Minner, 4 Bde. 1 Rthlr. Agnes und Huldes Memoiren, 4 Bd. 1 Rthlr. Neue Frauenschule, 3 Bde. 4 Rthlr. Grecourts Gedichte, 1 Rthlr. **Das Noviziat,** 3 Bd. 4 Rthlr. Leben einer Sängerin, 2 Rthlr. Die Verschwörung von Berlin, 2 Rthlr. Der Kreuzzeug der Schwarzen, höchst intereff., 2 Bde. 18 Sgr. **Hamburger Broschüren** von 10 Sgr. bis 4 Rthlr., je nach Ordre. **Eugen Sue's Romane,** hübsche deutsche Kabinetsausgabe, 128 Bde., nur 4 Rthlr. 1) Moskewiter und Tscherkessen, 2 Bde. mit Kupfern. 2) Spanien und Portugal, malerisch-historische Beschreibung der Pyrenäischen Halbinsel mit 12 Prachtstahlstichen Beide Werke zusammen statt 5 Rthlr. nur 1 Rthlr. Das weltberühmte echte **Düsseldorfer Künstler-Album,** Prachtkupferwerk ersten Ranges mit den vielen Kunstblättern (jedes Blatt ein Meisterwerk), nebst erklärenden Text. Quarto. Prachtbände mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Walter Scotts Romane (deutsch), 108 Bde. 4 Rthlr. Die Dresdener Gallerie mit 24 prachtvolle Photographien, elegant gebd. mit Goldschnitt, 2½ Rthlr. Die Fortpflanzung des Menschen und die heimlichen Gewohnheiten bei der Geschlechtern, mit 24 saubern Abbild., 45 Sgr.

Musikalien.

Der musikalische Hausfreund. Festgabe für geübte Spieler, 12 elegante Salon-Compositionen, enthaltend: **Großes Hamburger Tanz-Album,** das größte existirende, 60 Seiten stark, 1 Rthlr. **Walzer-Album,** 6 der beliebtesten brillanten Walzer von Godfrey, Faust ꝛc. enthaltend, 1 Rthlr. — **Opern-Album,** brillant ausgestattet, 6 Opern enth. nur 1 Rthlr. — 30 der neuesten beliebtesten Tänze, einzeln 2½ Sgr., zus. nur 1 Rthlr. Die beliebtesten **Opern** der Gegenwart: Robert, Norma, Stradella, Regimentstochter, Hugenotten, Troubadour, Traviata, Freischütz, Blaubart, Rigoletto, Faust, Martha. Alle 12 zusammen nur 3 Rthlr. — 12 der beliebtesten **Salon-Compositionen** für Piano von Ascher, Jungmann, Mendelssohn-Bartholdy, Richards u. s. w. Ladenpreis 4 Rthlr. nur 1 Rthlr. — **Jugend-Album,** 30 beliebte Compositionen, leicht und brillant arrangirt, prachtvoll ausgestattet, 1 Rthlr. — **Festgabe auf 1870,** brillantes Festgeschenk für Jedermann, 1 Rthlr. **Tanz-Album auf 1870,** 25 Tänze enthaltend, mit elegantem Umschlag, 1 Rthlr. — **50 ausführlichen Tänze** für Violine, zusammen 1 Rthlr. Dieselben mit Clavierbegleitung (orchestre parisien), 2 Rthlr. — **Des Pianisten Hausschatz,** 12 brillante Original-Compositionen von den beliebtesten Componisten Godfrey, Kafka, Richards, Ascher u. s. w., Ladenpreis 4 Rthlr. nur 1 Rthlr. 64 der beliebtesten Ouverturen von Mozart, Weber, Rossini, Bellini, Donizetti, Beethoven ꝛc. Alle 64 zus. nur 3 Rthlr. **Mozart's** sämmtl. Sonaten für Piano 1 Rthlr. **Beethovens** sämmtliche Sonaten für Piano 1½ Rthlr. — **Volkslieder-Album.** 100 der beliebtesten Volkslieder enthaltend. 190 Seiten stark 18 Sgr. **Franz Schubert:** Müllerlieder (24), Schwanengesang (14), Winterreise (24), Erlkönig ꝛc. (22). Alle 84 Lieder zus. nur 1 Rthlr. — **Chopins** 6 berühmte Walzer, 1 Rthlr., dessen 8 berühmte Polonaisen 1½ Rthlr.

Gratis erhält Jeder außer den bekannten werthvollen Zugaben zur Deckung des geringen Portos bei Bestellungen von 5 und 10 Rthlr. noch neue Werke von Auerbach, Mühlbach, Classiker und illustrirte Werke gratis.

Jeder Auftrag wird stets sofort prompt ausgeführt. Man wende sich direkt an:

Sigmund Simon
in Hamburg,
Große Bleichen Nr. 31,
Bücher-Exporteur.

Tilsalgs.
Vinkjeks og Frokostkjeks
i forskjellige Sorter hos
Hans Gjessing.

Spanske Vindruer
ankomne til *Hans Gjessing.*

Nordlandske Multer
hos *Hans Gjessing.*

Sild og **Fisk** anbefales i Partier billig af Bernt J. Olsen.

Svensk Jern samt svenske og norske **Spiger** sælges til Fabrikpriser ved Bernt J. Olsen.

Alle brugelige Sorter **Tougværk** til Fabrikpriser hos Bernt J. Olsen.

Affalds-Tobak (Røgetobak) til 12 ß Pundet hos Bernt J. Olsen.

Slædestænger
af Staal anbefales. O. H. S. Fegbt.

Svensk Jern
i de fleste Dimensioner, samt Axler, Spet og Blemmestaal billig hos O. H. S. Fegbt.

Uldtrøier, Beste, Kapper og Skjærf
billig hos O. H. S. Fegbt.

Chocolade
af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Cognac.
Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos
Bernhard Fischer.

Aqvavit
fra Jørgen B. Lysholm og H. Løcken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Poteter,
extra gode, sælges hos Joh. Olsen,
Grønland No. 21.

Dagbladets væsentligste Indhold i November Maaned.

Opsatser m. V. — No.
Byggeforeninger . . . 254
Om Akers Sparebank (af —s) . . . 254
Fra Svelvig (af —t) . . . 254
Renovationsspørgsmaalet . . . 255
Fattigondet er nok ikke saa let at læge (af 6) 255
Fra Tromsø . . . 256
Atter om Statsraadsvalg og Revisions-Forslaget . . . 256
Lidt mere om de militære Forretninger under Gudstjenesten . . . 256
Hvorledes kan det norske Hærvæsen blive til Værn og Beskyttelse for Folket, og samtidig hermed til Gavn og Nytte? 257, 263
Noget mere om Ligningsvæsnet i Modum (af C. Hervig) . . . 258
L. K. Daa: Om Nationaliteternes Udvikling. (Fortsat fra No. 253) . . . 259
Hvem skal blive Foged i Varanger? . . . 260
Fredning af Elg . . . 260
Harmonia (af Fr. Rasmussen) . . . 260
Theatret . . . 262, 269
At regjere er ikke at procedere . . . 264
Folkeoplysningen . . . 266
Nordisk Konversationslexikon . . . 267
Om Dyrskuet paa Kløften (af —e) . . . 268
Til Publikum (af X) . . . 269
Tjenestehestes Maaling . . . 269
Om Dyrskuet paa Kløften (af —d) . . . 269
Fra Emil Stribolt . . . 269
Generalmajor Ohmes Mindestøtte . . . 270
Keiser Napoleons Bestræbelser for at opdyrke Land i Frankrige . . . 270
Elektriciteten . . . 270
Besparelser ved Amtsligningen . . . 271
Om de militære Forretninger under Gudstjenesten (af Nordbye) . . . 271
At prøve Melkens Godhed . . . 272
Henrik Ibsen og „De Unges Forbund" . . . 273
Fra Bergen . . . 274
Et brændende Spørgsmaal . . . 274
Til Hr. Lensmand Andersen fra P. Leir . 274
Innmed Land (Digt) . . . 277
Lidt om Publikums Bifaldsytringer i Theatret 278
Tilsvar i Anledning „Bemærkninger til det politiske Brev fra Eidsvold . . . 278
Til rette Vedkommende . . . 279
Fra Landsbygden . . . 279
Om den nye Skylddeling i Aker . . . 279

Kristiania.

Referat af Repræsentantskabets Forhandlinger 254
Udenlandsk . . . 254 flg.
Kristiania Arbeidersamfund . . . 255
Generalforsamling i Akers Sparebank . . 257
Theatret . . . 257, 260, 275, 275
Kristiania Byggeforening . . . 260
Sygdomskonstitutionen og Dødeligheden i Kristiania i Oktbr. Maaned . . . 260
Akers Sogneselskab . . . 262
Ulykkeshændelser af Postvæsenets og Marinens Skibe . . . 262
Befordringer og Afgang . . . 263, 275
Om Kommunallovgivningen . . . 265
I Anledning Storthingsskildringerne . . . 265
Kunstforeningen . . . 263, 277
Havnen 266, 269, 270, 272, 276, 277, 278
Statsraad Riddervolds Embedsjubilæum . . 267
Norges og Sveriges Udenrigspolitik . . . 268
Om Aabningen af Suezkanalen . . . 268
Den morgenbladiske Kritik over „De Unges Forbund" . . . 268
Optøierne paa Mangelsgaarden . . . 269
Kulleierne paa Andøen . . . 269
Om Træolien . . . 269
Om Revisionen af den kommunale Lovgivning 271
Kommuneforetagender . . . 271
Juridiske Meddelelser . . . 272
Stemmerettens Udvidelse . . . 272
Forhandlingerne i Repræsentantmødet den 23de November . . . 274, 275
1ste Soirée for Kammermusik . . . 274
Referat af Forhandlingerne i Menighedsmødet 275
Jernbanelaanet . . . 276
Om vort Retsvæsen . . . 277
Om Statsraadsskiftet . . . 279

Forskjelligt.

Politinotitser . . 255, 256, 258, 265, 273
Ulovligt Brændevinssalg . . . 257, 267
Opgave over Jernbanetrafiken fra 11te til 20de Oktober . . . 257
Eskimoerne paa Grønland . . . 258
Om det norske Samlag . . . 258
Om Søluftens lægende Kraft . . . 259
Fra Island . . . 259
Menneskevennen George Peabody . . . 259
Ny Telegrafledning . . . 259
Flyvemaskiner . . . 261
Suez-Kanalens Indvielse . . 261, 262, 266
Mund- og Klovesygen . . . 261
En Audients hos Vicekongen af Ægypten . 231
Vestmannalaget i Bergen . . . 262
Forslaget om en Jernbane over Jæderen . . 262
Nye Industrigrene . . . 263
Om en Jernbane til det Hvide Hav . . . 263
Eidsvolds Bondevenforening . . . 264
Or ei Brevsending fraa Folkeskulen i Sel . 264
Kgl. Resolutioner . . . 265
Et forhistorisk Pompeji . . . 267
Den norske Hedningemission . . . 272
Frøken Gustava Neumann . . . 273
Menighedsmøde i Missionshuset . . . 274
Hverving og Udskrivning . . . 274
Om Bjørnstjerne Bjørnsons „En glad Gut" 275
Om Kristiania—Drammensbanen . . . 275
Redning i Havsnød . . . 276
Om den indenlandske Industri . . . 276
Trondhjems—Jemtelandsbanen . . . 276
Redningsvæsnet . . . 276
Fra Eker . . . 277
Forholdene i Italien . . . 278
Klage over Professor Schübeler . . . 278
En rask Skibsmanøvre . . . 278
Nye Kulleier i Norge . . . 278
Et og Andet 255, 256, 259, 263, 268, 278
Boganmeldelser . . . 258
Blandinger 257, 259, 264, 266, 267, 270, 272, 273, 275, 276 279

Føljeton.

Kvindernes og de Frigivnes Opdragelse i Amerika . . . 254—56
Den unge Læremester . . . 257—63
Det gamle Slot . . . 264—79
Skildringer fra Storthinget . 265, 274, 277
Victor Rydberg . . . 271
Torturhistorier fra det kongelige Theater i Stockholm . . . 275, 276

„Dagbladet"

kan tinges paa alle Rigets Postkontorer og Postaabnerier samt i Bladets Expedition, Brogaden No. 3, fra 1ste eller 15de hver Maaned, og koster 1 Spd. 60 ß halvaarlig med Tillæg af 30 ß i Porto for Udenbyesboende.

☞ **Tiltrædende Abonnenter kunne endnu gratis erholde Føljetonen: Victor Hugos nyeste Roman, „Manden, som ler" (L'homme qui rit),** (en Skildring af det engelske Aristokrati omkring Begyndelsen af forrige Aarhundrede).

Værket er trykt i Bogformat og udgjør **34 Ark.**

De, der samle Abonnenter, faa for 6 betalte Exemplarer det 7de frit.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

frie Himmel, som det allerede flere Gange før skal være skeet. Da Orgeltonerne paa den herlige Pintsemorgen trængte ud gjennem de aabne Kirkevinduer og Døre, og den ærværdige gamle Mand hævede sin rørte Stemme under Træernes friske Grønne, da erfarede jeg en Følelse som da jeg første Gang i mit Liv betraadte Guds Hus."

„De synes at have en fortræffelig Hukommelse, min Frøken", bemærkede Fru von Lehr. „Hvor gammel var De, om man tør spørge?"

„Elleve Aar."

„Elleve Aar! . . . O min Gud, kan det være muligt!" udbrød den gamle Dame med et Udtryk af Rædsel. „At kristelige Forældre kan have det paa sin Samvittighed! . . . Mine Børn kjendte Guds Hus allerede i deres spædeste Aar, det kan De bevidne, Hr. Doktor!"

„Ja, det kan jeg virkelig, min Naadigste", svarede denne alvorligt. „Jeg erindrer ogsaa, at den Sygdom, ved hvilken De desværre mistede Deres toaarige Søn, tilskrives et Besøg i den kolde Kirke."

Olivia saa forskrækket paa sin Nabo. Doktoren havde hidtil deltaget i Samtalen blot ved et eller andet skarpt og tørt sarkastisk Indfald, der syntes Olivia saameget morsommere, som Baronessen altid besvarede dem med et tilrettevisende Blik. Da Olivia selv begyndte at tale, havde hun ikke mere givet Agt paa ham, og da det øvrige Selskab blot havde havt Øie for det ulykkelige Hedningebarn, havde Ingen mærket, at han var nærved at le sig ihjel over den unge Piges frimodige Svar og den Virkning, det havde havt paa de Tilstedeværende. Den Maade, hvorpaa han besvarede Fru von Lehrs Ytring, syntes Olivia grusom og umenneskelig; imidlertid maatte han have kjendt sine Folk tilstrækkeligt; thi Fru von Lehr forblev rolig og sagde salvelsesfuldt:

„Ja, Herren tog den lille fromme Engel til sig; han var for god for denne Verden."

Og idet hun vendte sig til Olivia vedblev hun:

„Saaledes var og forblev Guds Rige lukket for Dem i de første elleve Aar af Deres Liv?"

„Blot hans Tempel, naadige Frue. Allerede som lidet Barn kjendte jeg Kristendommens Historie, og med mine første Tanker lærte jeg at kjende og dyrke det høieste Væsen; thi saa langt som min Erindring strækker sig har jeg eiet Forestillingen om Gud. Min Fader har den Grundsætning, ikke at lade sine Børn for tidligt betræde Guds Hus; han mener, at saa unge Sjæle ikke er istand til at fatte den høie Betydning deraf, at de blot kjeder sig under Prædikenen, som de ikke med sin bedste Villie kan forstaa, og at de saaledes kommer til en falsk Betragtning af Religionen . . . Min lille Broder, som er syv Aar gammel, har endnu ikke været i Kirke."

„Lykkelige Fader", udbrød Doktoren, „som kan og faar gjennemført dette!"

„Nu, hvad hindrer Dem da fra i aandelig Henseende at lade Deres Børn skyde op som Svampe?" spurgte Baronessen haanligt.

„Det kan jeg sige Dem med faa Ord, naadige Frue. Jeg har sex Børn og er ikke rig nok til at holde Huslærer til dem. Mit Kald hindrer mig fra at undervise dem selv, og jeg er saaledes tvungen til at sætte dem i en almindelig Skole, i hvis Regler jeg maa føie mig — til disse Regler hører ogsaa Kirkegangen og Bibellæsningen. Bibelen er alligevel efter min Mening ikke nogen Bog for Børn."

Baronessen reiste sig med en utaalmodig Bevægelse. Hendes blege fyldige Kinder var lidt efter lidt blevne farvede af to Pletter, som for Alle, der kjendte hende, tilkjendegav en skjult Harme. Frøken von Walde, som ikke med et Ord havde blandet sig i denne Samtale, bød sin Slægtning Armen og førte hende hen til Vinduet, idet hun spurgte, om hun havde Fornøielse af at høre Musik.

Denne Lynafleder blev vistnok antaget med et Nik paa Hovedet, men Baronessen trak sig bort i en Vinduesfordybning og saa ud over Egnen, over hvilken den frembrydende Nat svøbte sine første Skygger. Hendes Blik antog dette haarde, kolde Udtryk, som man saa ofte finder i et vist Slags vandblaa Øine med lyse Øienhaar. Hendes Mundvige drog sig sammen i dybe Folder, Tegn paa en stærk Fortrydelse, som

Dagbladet.

No. 280. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Onsdag den 1ste December 1869.** | Bekendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Valls, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tust, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Bardal, Biri, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brunnundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Voss, til Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kristiania, 1ste December 1869.

Den Vækkelse, som nu gaar igjennem vort Samfund og navnlig er rettet paa de politiske og sociale Feil, som ere nedarvede fra Tider, da de sande demokratiske Grundsætninger ikke vare komne til Magt, er ikke noget særeget for vort Land. Bevægelsen spores overalt og er rettet mod det Udlevede i det europæiske Samfund. Det er, snart sagt, maaske alene Kineserne, som længere ville vedblive med ydmyg Underdanighed at se op til et Bureaukrati, hvis høiere Visdom tidt, naar det kommer til Stykket, kun bestaar i at kunne sætte en Blækklat paa et Stykke Papir, og som vil anse det for den høieste Lykke at naa op til Embedsstigens Trin, selv om det skulde være dens laveste. Vi meddele blandt de flere Udtalelser i lignende Retning i udenlandske Blade følgende Artikel efter Göteporgstidningen:

„De fleste Mænds Livsbane er bleven og bliver endnu bestemt af især to Grunde: Anseelsen og Udkommet. Den første gjælder mest inden de velstaaende Samfundsklasser, den anden inden de eiendomsløse. Evnerne og Lysten, det som tilsammen danner det indre Kald, blive derimod satte i anden Rang, uagtet de burde være de første.

De Samfundssysler, som i de senere Aarhundreder i næsten alle europæiske Lande have givet mest Anseelse, have ligget paa Embedsmandslivet Omraade: det militære, kirkelige og det saakaldte borgerlige (civile). Disse Regjeringsmagters Tjenere have hver inden sin „Grad" betragtet sig som lydende i sit Forhold til de Overordnede, men som styrende ligeoverfor de Underordnede, og alle tilsammen som raadende og befalende over hele den store Mængde af Folket. Saaledes have de været aflønnede, mere efter Tjenesterangen end efter Ombudets Ansvar og Byrde; saaledes have de en „Rang", der har hævet dem over alle andre Samfundsmedlemmer; og saaledes have de og ved særskilte og mere og mindre udpyntede Klædninger (Uniformer) skilt sig ud fra Folket og hævet sig over det i sin Almindelighed.

Enhver, som har villet vinde den høiere Anseelse, har saaledes maattet søge den paa Embedsbanen. I visse Embedsgrader har dertor Hensynet til Indtægten maattet vige, idet Lønnen i nogle Ombud ikke har staaet i noget Forhold til det kostbare Levesæt, som man har anseet det nødvendigt at føre. I andre Grader har atter Lønningerne været passelig lokkende, idet de have givet en sikker, om end liden Indtægt, som har været attraaet saameget mere, som Embedsforretningerne ikke have krævet store Anstrengelser.

Saaledes have de mere formuende Klassers Sønner uafladelig strømmet ind paa Embedsbanen, som tilbød Poster i Overflod, da det laa i Embedsmændenes Interesse at faa saamange Betjente som muligt, og da mange Embedsposter oprettedes til Fordel for Mænd, som skulde begunstiges, og siden bleve faste. Men i samme Mon, som Velstand og Skoledannelse er bleven almindeligere, er Embedernes Mængde i ethvert Fald bleven utilstrækkelig ligeoverfor Ansøgernes Mængde, og saaledes er „Surnumerærer" og „Extraordinærer" opkomne, og disse have da dannet et Embedsproletariat af en sørgelig Beskaffenhed.

Mange gode Kræfter ere herved gaaede tilspilde for Samfundet og gjør det endnu den Dag idag. Og det i dobbelt Henseende. Først og fremst idet unge Mænd med Kundskaber dels erhvervede med egen Opofrelse og dels paa Statens Bekostning, ingen Brug faa for sine Evner, intet Feldt for sin Virksomhed, men maa henslænge sine bedste Aar i Lediggang og tvungne til at sætte Gjæld for at friste Livet. Og endvidere idet de, naar de endelig have faaet en Post, sættes til Forretninger, som aldeles ikke udkræve slige Kundskaber, som de have erhvervet sig. De første Grader af den civile Embedsmandsbane kræve alene et saa enkelt og mekanisk Arbeide, at det kan udføres af Folk, Mænd eller Kvinder, som kan skrive en god og flydende Haandskrift og har nogenlunde Kjendskab til Sproget. Saaledes spildes Kræfterne ogsaa her, og naar saa den ulykkelige Embedsansøger endelig som graahaaret Olding har naaet op til en Embedsgrad, hvor en høiere Evne behøves og kan gjøre sig gjældende, er hans Aandskraft og Energi borte. Han er i bedste Fald bleven en Vanens og Slendrianens Mand med sløvet Blik baade for Embedets og Samfundets høiere Krav. Alene meget kraftige og begavede Naturer gjøre en Undtagelse herfra.

De Tab af aandelige Kræfter, intellektuelle og moralske, som herved har rammet Europas gamle Stater, ere umaadelige, og de veie langt mere end de økonomiske Tab, som tyngde paa Statens Budget.

I den seneste Tid har alligevel en Del af det industrielle Livs Virksomhed begyndt at komme til nogen Hæder; det er Jordbruget, Handelen og Fabrikerne. Her ligger ogsaa Haabet om en bedre Fremtid. Mangen en Gaardbrugers Søn foretrækker nu efter erhvervede Indsigter i Landhusholdningen at blive en fri Mand paa egen Odel, fremfor at trænges paa Embedsbanen. Det samme gjælder ogsaa om den formuende Kjøbmands og Fabrikants Sønner, naar de ikke af et indre Kald drages til andre Sysler, som er fuldt berettiget og naturligt. Men saa begynde disse unge Mænd ogsaa at trænges paa disse Baner, og saa er det Kontoristposterne i de større Byer, som de kappes om i saadan Mængde, at der ogsaa her bliver „Overtallige" i Overflod. Og dog er ogsaa Forretningerne inden de lavere Grader af disse Leveveie ganske mekaniske og underordnede.

Derimod findes der andre Sysler, som kunde tilbyde en Yngling med Flid og Indsigt Anledning baade til Udkomme og til sine Evners Udvikling. Her maa først og fremst Haandværket nævnes. Her kan den unge Mand udvikle sine tekniske Evner og sine Tilbøieligheder, som ere tilstede hos ethvert Menneske, der er begavet med det herlige Redskab, han har faaet i sine Hænder. Her udvikles gjennem det legemlige Arbeide hans Legemskraft, her oplives hans Sind, her kan han ogsaa ved Flid, Orden og Duelighed temmelig tidlig vinde en tarvelig men selvstændig Stilling og stifte Familie i den Alder, da det efter Naturens Orden bør ske, langt tryggere end i Kjøbmandsstillingen.

Naar unge Mænd med Dannelse, Dygtighed og nogen Kapital — som ikke behøvede at være saa stor som den, der gaar med til nogle faa Aars Universitetsstudier — gik ind paa denne Levevei, skulde Haandværkerne igjen blomstre op og gjenerhverve sig den agtelsesfulde Plads, som de engang havde, inden det tvungne Laugsvæsen bragte dem i Forfald.

Hvad er det, som hindrer de bedre stillede Samfundsklassers Sønner at vælge denne stærke, gode Bane? Hvad er det, som driver den velbjergede Haandværker til hellere at opdrage sine Sønner for Embedslivet end for sin egen Levevei? Aarsagen er — Anseelsen. Haandværkerne ere ikke anseede nok, synes man; og saa finder den unge Haandværkerson sig for god til at træde ind i sin Faders hæderlige Levevei, endog om han ikke ellers skulde savne baade Lyst og Evne dertil. Saa synes ogsaa Forældrene inden de Klasser, som fortrinsvis ville kalde sig „de Dannede", at det er en altfor underordnet Forretning for deres Sønner, især om de have gjennemgaaet et Studiekursus, at ofre sig for et Haandværk.

Maaske skal det ogsaa her først blive Nøden, som skal bringe Menneskene paa bedre Tanker. Thi hvormeget høiere staar ikke Haandværket end Renskriverarbeidet paa Embedsmandsbanen; ja end at skrive en Expedition eller at føre en Protokol! Der fordres i Sandhed en større Dygtighed til at gjøre et Par Sko ordentlig, end til at udføre de fleste Forretninger i de lavere Grader i Embedsværket eller paa Kjøbmandskontoret.

Fordommen og Hovmodet er de onde Magter, som hindre os i at lade vore Sønner og Døtre forberede sig til og ofre sig for de Livssysler, som stemme med deres Anlæg og som skulde gjøre dem til nyttige og lykkelige Mennesker. Mangen en Fader og Moder har bittert faaet angre denne Tilsidesætten af Naturens helligste Lov og Samfundets Krav.

Som en ydre, mægtigt virkende Omstændighed staar dog her den falske Opfatning af Embedsmandslivets Værdighed og Anseelse fremfor de borgerlige Sysler, som føder disse Statens Forretningsmænd.

En Forandring af Embedsmændsvæsnet er altsaa for os ikke bare et Spørgsmaal om Besparelse af Statsudgifter, men ogsaa, og det i langt høiere Grad, et Kulturspørgsmaal; i sit Skjød bærer det Anvendelsen af Samfundets dannende Kræfter inden rigtige og gavnlige Grændser til Personernes egen Lykke og til Løftelse og Styrkelse af det praktiske Livs Sysler, der udgjør den brede og dybe Grundvold for Samfundets Sundhed, Trivsel og Friskhed".

Frankriges lovgivende Korps træder i disse Dage sammen, og den nye Æra skal begynde. De 116's Interpellation opstillede Fordringen om, at det personlige Regimentes Tid maatte være forbi; Senatuskonsultet af 8de Septbr. vedtog den fornødne Forandring i den franske Konstitutions Paragrafer; det for første Gang efter Systemskiftet sammentrædende Kammer skal føre det nye System ud i Livet.

Men hvad er det nye System? Det kan beskrives paa mange Maader, men den mest træffende Karakteristik er den, som indeholdes i nogle Ord, som tillægges Keiseren: Regjeringen skal føres af Ministrene i Overensstemmelse med Kammerets Beslutninger. Selv vil jeg kun gjøre min Mening gjældende paa et enkelt Punkt: jeg vil have Fred paa Gaden.

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 277).

I Marinedebatten deltog Broch med Liv og Energi og udtalte sig i Virkeligheden næsten ligesaa skarpt mod Stellet paa Horten som Oppositionen, men gav dog ikke sin Stemme til Mistillidsvotumet, „fordi han ansaa det unødent".

Mathematik og Statistik ere meget nærbeslægtede Videnskaber, og Professor Broch har store Fortjenester af denne sidste Videnskab hos os, hvilket enhver Storthingsmand med Taknemmelighed maa erkjende, som har let for af disse Tabeller og Beregninger at finde Rede i det store indviklede Statsmaskineri.

Men der kan ogsaa bedrives Afguderi med Tal og Faren er her dobbelt. Det paastaaes nemlig først, at det ogsaa gaar an at poetisere i Tal og navnlig naar det gjælder Fremtiden. Det blev saaledes undertiden ytret Frygt for, at Brochs Kalkuler af Indtægterne ved Jernbanerne ikke skulde slaa til, og man paaberaabte sig Kongsvinger og Hamarbanen, medens Alle maatte erkjende, at Overslaget for Hovedbanen havde været mærkværdig forudseende. Ligesaa med Indtægten af Toldintraderne, som efter dette Aars Opgaver ialfald synes anslaaede for høit.

Det maa erkjendes, at det kan være slemt nok, hvis slige Overslag skulde slaa Feil; thi enhver usagkyndig Forsamling vil af Naturen være ængstelig for store Bevilgninger og denne Ængstelighed vil fordobles, naar Overslagene vise sig ikke at holde Stik.

Men ulige større er dog en anden Fare, som en Statistiker ex professo er udsat for, og det er den, at han over Tallene kan komme til at glemme Menneskene. Ved denne bestandige Syslen med Gjennemsnitsberegninger kan han komme til at glemme, at Gjennemsnitstallet kun giver et gauske uklart Begreb om de menneskelige Forhold. Thi Menneskene lade sig ikke reducere til Decimaler. De staa der bag Tallene hver med sin fulde Personlighed, sine Krav og sine Savn ligefra Rigmanden med den høieste Komfort til det useligste Fattiglem. Gjennemsnitstallet kan se glimrende ud; men Tusinder af disse Individer, hvis fysiske Fornødenheder adderes, divideres og slumpes sammen med Rigmandens, figurere i Livet ganske ynkeligt ligeoverfor Gjennemsnitstallet.

En Statistiker maa derfor altid supplere sin Viden ud af selve Livet, ellers vil han til Slutning selv ikke blive stort bedre, end en Regnemaskine, der producere Gjennemsnitstal og ikke formaar at opfatte Menneskelivet i al dets Fylde og Mangfoldighed.

Professor Broch har været heldigere, end de fleste andre lærde Mænd, der have studeret Statistiken og videnskabelig bearbeidet den, forsaavidt som hans mange praktiske Gjøremaal har bragt ham i nær Forbindelse med Livet og Menneskene. Men der er en Mangel ved ham, som ved næsten alle vorr andre lærde Mænd, der deltage i vort offentlige Liv, at de kjende altfor lidet til vore egentlige Landsforholde og vor Almue. I det engelske Samfund er det utvivlsomt en af de stærkeste Støtter for en rolig og national Udvikling, at de engelske Statsmænd og Lærde, naarsomhelst de have Anledning dertil, trække sig tilbage paa Landet, dyrke sin Jord og sætte sig ind i de mange forskjellige Krav og Anskuelser, som gjør sig gjældende hos den engelske Almue. Men vore offentlige Mænd flytte altid saasnart som muligt sammen i Byerne og drive det i det Høieste til at dyrke en Haveslæk. Derved tabe de Interessen for Landboeren og han igjen Interessen for dem, og disse to, som dog ere skabte til at arbeide sammen, hvis der endelig skal blive noget af vort lille, fattige Folk, de blive hinanden fremmede og forstaa hinanden ikke.

Professor Broch staar heller ikke høit som Taler, da han ikke sjelden stammer og kommer med Gjentagelser. Men naar han blev ivrig, talte ogsaa han ulige bedre. Der var blandt

Den almindelige Opinion er i en evig Bevægelse. Den Mening, som hersker idag, er aldrig uforanderlig den samme, som herskede igaar. Den ene Retning bliver stærkere, medens den anden bliver svagere — indtil Reaktionen indtræder og den beseirede Mening igjen træder op, men i en ny Skikkelse, for efter sin Tur at herske og atter at afløses. Denne den almindelige Menings Bølgegang er det, som danner det historiske Livs Indhold, og Statsmagterne — absolute Regjeringer og Parlamenter — ere i sine Handlinger et Udtryk for denne Bevægelse — hvormange Forskjelligheder der end i andre Henseender ere imellem disse forskjellige Slags Forfatninger. Hvor denne Brydning mellem Meningerne ikke leder til større Voldsomheder end i det høieste nogle blaa Dine paa et Meeting og hvor de egentlig bestemmende Magter ere enige om, at de Forandringer, som skulle ske, skulle ske ad lovlige Veie — der har man Forfatning; hvor dette ikke er Tilfældet, bryder baade Fremskridt og Reform frem gjennem en Revolution.

Det er dette sidste, som har været Tilfældet i Frankrige. Forkjæmperne for de nye Ideer have i sin store Utaalmodighed ikke kunnet oppebie den Tid, da de kunde faa Statsmagterne med sig paa den Del af det nye, som Folkets ledende Klasser kunde billige. De have valgt at revolutionere — og en fransk Regjering har heller ikke paa sin Side pleiet at være bange for et Statskup — et Ord, som for en Englænder eller Nordmand er næsten uden Mening.

Det er Moderation, som Frankrige trænger til, Moderation fra begge Sider. Regjeringen maa være stærk, for at kunne tvinge Opositionen til Maadehold ved at vise den, at en lykkelig Revolution er en Umulighed, og den maa være selvbeherskende nok til at undlade at misbruge en Magt, som igrunden er en Overmagt. Den maa ikke sætte for høi Pris paa sine egne Ideer; den maa lade Folket gjennem sine lovlige Organer styre Landet, medens den holder Revolutionen nede.

Det er dette man maa haabe, at Keiseren har fattet klart og vil gjennemføre konsekvent. Men Tingen er vanskelig, saa uhyre vanskelig, at en lignende maaske aldrig er lykkets. Sæt, at Kammeret forlanger de med fremmede Magter afsluttede Handelstraktater hævede, saasnart dertil er Adgang, og Beskyttelsessystemet indført. Kammeret fordrer ifaafald, at Keiseren skal være med at kuldkaste et Værk, som han regner sig til Ære, og være med paa en Foranstaltning, som han ved er forkastelig. Den „stø Overbevisningsmand" vil sige, at Keiseren saa langt han lovligen kan, skal følge sin Overbevisning om det Rette; men Keiseren vil visselig se, at det er en større Sag at opdrage Frankrige til et forfatningsmæssigt Liv, og han vil forhaabentlig kunne tilbagetrænge berettigede Følelser. Kammeret vil ikke undlade at blande sig op i de udenrigske Anliggender. „Chefen for den latterlige Opposition", Hr. Rochefort, vil ikke usandsynligen optræde for at belære Napoleon om Frankriges ydre Politik, og Kammeret vil maaske i stormende Møder fatte Resolutioner om, hvorledes Frankrige bør gaa frem — og Keiserens skarpe Blik vil maaske se Daarskab i Beslutningerne. Vil han kalde Majoritetens Chefer til Roret, om det saa er selve Rochefort — denne maatte naturligvis forpligte sig til at iagttage fornøden Høflighed ligeoverfor Keiserinden?

„For den offentlige Fred gaar jeg i Borgen" lyder Throntalens Ord efter Gaarsaftenens Telegrafdepesche. De franske Omvæltninger ere blevne gjennemførte paa den Maade, at de Urolige have bemægtiget sig Paris med et coup de main, og Frankrige har bøiet sig for, hvad Paris har villet. Heri skulde der nu ske en Forandring. Selv de sidste Agitationer synes at have fundet den gamle Modløshed hos de Moderate til i Folkeforsamlingerne at optræde mod de Revolutionære. Men hvis Keiseren er istand til at opretholde „Gadefreden", saa er en Revolution i Frankrige en Umulighed.

Man skulde altsaa staa ligeoverfor Begyndelsen til en parlamentarisk Styrelse. Friheden skulde være tilstede. Et andet Spørgsmaal er: hvad skal den benyttes til? Hvilke Ideer ville stræbe at reformere Frankrige efter sig?

Man kan her ikke undgaa at tænke paa Socialismen; socialistiske Kandidater ere valgte i de største Byer. Ved Socialisme forstaar man ikke længer som i Saint-Simonismens Dage et konsekvent udarbeidet System; der forstaaes ved dette Navn kun en Retning, som for at realisere Ligheden ofrer Friheden. Der er Hundreder af Forslag og Projekter, som udspringe fra denne Rod, mange vilde og forstyrrede, mange ikke; og Jordbunden er modtagelig for denne Retning, som i de øvrige europæiske Lande saa i Frankrige; man nærer ikke længer den gamle Begeistring for Friheden; Ordet har en hul Klang mod hvad det havde før.

Frankrige er formodentlig det Land, hvor den nye demokratiske Retning — der langt fra er saa tiltalende som den gamle liberale — vil bryde kraftigst frem. Det vil blive en haard Torn for Keiseren; men den franske Konstitution er i Besiddelse af Midler, som her vil komme ypperligt med. En Lov, der strider mod Revolutionens store Grundsætninger, kan kasseres af Senatet, og dettes Handling er i et saadant Tilfælde af en mere juridisk end politisk Karakter. Keiseren har ingen Ret til at forhindre Senatet i at gjøre sin Overbevisning gjældende. Hvad han kan gjøre, er at lade Sagen afgjøre i Urforsamlingerne, fordre et Plebiscit af Folket. Med et saadant Vaaben kan han trodse baade pariske Urostiftere og Corps legislatif — og den franske Forfatning kommer ad den naturlige Udviklings Vei ind i en ny Bane, ind paa det samme, som alt er indført i enkelte Schweizerkantoner og amerikanske Stater, paa den Sætning, at de betydeligste Lovforandringer skulle sanktioneres af Folket i Urforsamlingerne.

Vi indtage efter andre Blade et udførligt Telegram til det norske Telegrambureau om Indholdet af den franske Throntale: Paris, 29de Novbr. Throntalen ved Kammernes Aabning idag siger om de omstyrtende Tendentser, som af Pressen konstateres at have fremtraadt gjennem de sidste Maaneders Forsamlinger, at den sunde Folkeaand allerede ytrer Tilbageslag derimod, og at hine Angreb kun have bevist Fastheden i den paa almindelig Stemmeret grundede Bygning. Dog, ytrer Keiseren, Uvished og Forvirring maa ikke længere vedvare. Frankrige vil Orden forenet med Frihed. For Orden borger jeg, og hjælper I mig med at redde Friheden. Reaktion saavelsom revolutionære Ideer maa ligeledes holdes borte. Det i September udkomne Senatskonsult havde til Maal en ny Æra, at bane Veien til Forsoning og Fremskridt. Nu heder det, at virkeliggjøre de deri opstillede Grundsatser. Mairerne skulle blive at vælge af Municipalraadene undtagen for Lyons og Paris's Forstadskommuners Vedkommende, hvor Municipalraadenes Dannelse vil blive overladt til den almindelige Stemmeret. I Paris vil Municipalraadet vælges af den lovgivende Forsamling, som allerede har at fastsætte Hovedstadens overordentlige Budget. En ny Lov vil udvide den Kreds, hvori den almindelige Stemmeret bevæger sig, og bestemme, hvilke offentlige Embeder der ere forenelige med Deputeretvalg. Desuden vil forelægges Love angaaende fri Folkeundervisning, Nedsættelse i Retsomkostninger og Ordning af Gebyrer, Regulering af Børnearbeidet i Fabrikerne og Forbedring i smaa Gager. Videre anmeldes Udkast til Toldlov, hvori de Tarifer, der ikke kunne frembringe Tvistigheder, ville blive optagne, medens Regjeringen med Hensyn til dem, der give Anledning til Reklamationer, først vil fremkomme med Forslag, naar den har modtaget nødvendig sagkyndig Veiledning af vedkommende Autoriteter. Talen konstaterer Keiserdømmets Situation som tilfredsstillende idethele, saavelsom en betydelig Stigning i de indirekte Statsindtægter. Som Følge deraf har Budgettet et anseligt Overskud. Det er dog nødvendigt, at der indføres Besparelser, og at der med de liberale Reformer hersker Overensstemmelse mellem Myndighederne og af disse vises fast Holdning og Beslutsomhed ligeoverfor alle Angreb, for at Samfundets Interesser og Forfatningens Grundsatser kunne bevares. Talen betoner det venskabelige Forhold, som finder Sted mellem Frankrige og alle udenlandske Magter. Saavel Folk som Fyrster ønske Fred og ere beskjæftigede med Civilisationens Fremskridt. Af Konciliet er et Visdommens og Forsoningens Værk at vente. Keiseren udtaler sluttelig Haabet om et heldigt Resultat af nærværende Kammersession. Landets umiddelbare Deltagelse i Ordningen af dets Anliggender vil yde Keiserdømmet ny Kraft. Maatte al Meningsforskjel ligeoverfor de almene Interesser forsvinde. Maatte Kammeret ved Patriotisme og Visdom vise, at Frankrige, uden at falde tilbage i beklagelige Udskeielser, formaar at taale de frie Institutioner, som udgjør alle civiliserede Landes Hæder.

Resultatet af de bayerske Valg angives nu til 80 Ultramontane og 74 Liberale; af de sidste henhøre efter en Beretning 9 efter en anden 12 til Mellempartiet.

Prinsessen af Wales er Natten til den 26de bleven lykkelig forløst med en Prinsesse. Grevskabet Tipperary har valgt en af de fængslede Feniere, Rossa, til Medlem af Underhuset.

Den franske Regjering har for nogen Tid siden besluttet Oprettelsen af et Overhandelsraad, hvis Medlemmer dels skulde vælges af Keiseren dels af Handelskamrene. Handelskamrene i Rouen og Roubaix — de Steder, hvor Beskyttelsesmændene ere stærkest — have nedlagt Protest mod Overhandelsraadets Sammensætning og negtet at sende Deputerede til samme. I Bordeaux har der under Mairens Forsæde været afholdt et af 4000 Mennesker besøgt Meeting til Fordel for Frihandelen. 4 Deputerede fra Gironde talte under stort Bifald. Jules Simon forsvarede med Styrke Handelstraktaterne og den fulde Handelsfrihed saavel i Indland som med Udlandet. Hans Tale gjorde et betydeligt Indtryk paa Forsamlingen.

Flere udenbyes Blade have i sin Helhed aftrykt de i vort Blad paabegyndte „Skildringer fra Storthinget" af H. Under almindelige Omstændigheder skulde vi kun have været taknemlige for den Opmærksomhed, der saaledes er vist vort Blad fra vore Kollegers Side. Men da det hører til Mulighederne, at Skildringerne senere udkomme som et særskilt Skrift, og da vi selvfølgelig ikke have kunnet skaffe vort Blad et saa værdifuldt Bidrag fra en anerkjendt Forfatter uden større Opofrelser, maa vi anmode vore Kolleger i Pressen om, forsaavidt de ville gjøre sit Publikum bekjendt med nævnte Skildringer, da velvilligst kun at aftrykke Brudstykker af dem. Hensynet til den literære Eiendomsret tro vi paa denne Maade vil kunne ske Fyldest uden at Nogens Interesse lider derved.

Som det vil sees af Bekjendtgjørelserne angaaende Abonnement paa Dagbladet, ville disse Skildringer fortsættes udover næste Aar, og de tiltrædende Halvaars-Abonnenter gratis faa den i forrige og indeværende Maaned meddelte Begyndelse.

Den afgaaede Statsraad Erik Røring Møinichen er efter norsk Forfatterlexikon Søn af Byfoged i Trondhjem, senere Sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen, Thomas Møinichen, og er født 15de Decbr. 1797 i Trondhjem. Han blev Student fra Trondhjems Skole 1816 og juridisk Kandidat 1824; blev 1827 Kopist, 1829 Fuldmægtig og 1831 Bureauchef i Justitsdepartementet; i 1837 konstitueret og i 1839 virkelig Expeditionssekretær i Revisionsdepartementet, samt 1855 Statsraad. Som saadan har han i Almindelighed bestyret Justits- og Finantsdepartementet. I 1846 foretog han paa offentlig Bekostning en Reise til Tyskland for at gjøre sig bekjendt med de nyere Fængslers Indretning og i 1850 til England i Anledning af Jernbaneanlæggene. Han var i 1851 Storthingsmand for Kristiania. Han er Ridder af forskjellige Ordener.

Den nye Statsraad, J. C. Falsen, er født i Bergen 1817 af Forældrene Stiftamtskriver i Bergen Hagbard Falsen og Aletta Fleischer. Efterat have taget juridisk Examen i 1841, praktiserede han i længere Tid som Sagfører i Drammen, hvor han erhvervede sig stor Anseelse, ligesom han altid har udmærket sig som en dygtig og karakterfast Mand i sit Privatliv. I 1861 udnævntes han til Amtmand i Nordre Bergenhus Amt, der paa de sidste to Storthing har sendt ham som Repræsentant; i 1859—60 mødte han som Thingmand fra Drammen. Paa sidste Storthing var han Medlem af Justitskomiteen No. 2, hvor Advokat Kildal var Formand.

Kand. jur. J. C. P. Brandt er den 29de November sidstleden af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Forhenværende Apotheker Peter Møller er i disse Dage afgaaet ved Døden i en Alder af omtrent 77 Aar. Han var ifølge „Rigst." født 26de April 1793 paa Røraas og var Søn af Bygmester Jochum Møller († 1842) og Petronelle Kolbeinsson Aas († 1806). Han tog 1822 farmaceutisk Examen, var fra 1821 Provisor ved og fra 1829 i en lang Aarrække Eier af Svaneapotheket i Kristiania. Han var i 21 Aar Medlem af den farmaceutiske Examens-Kommission og tillige Medlem af forskjellige kongelige Kommissioner, som har deltaget i Udarbeidelsen af Pharmacopoea Norvegica og Medicinal-Taxten. Den Afdøde havde megen Fortjeneste af Fabrikationen af Medicintran og

---

Andet en Sag, af liden Betydning forresten, om Adgang til at drive Haandværk og Handel i Nærheden af Byerne, hvor han kom op i en ivrig Debat med Schweigaard, som i Byinteressen holdt paa de gamle Indskrænkninger. Her talte Broch sig varm og hans Foredrag om Lappeskræddere og anden Usseldom, som sidde ved Bygrændsen og ikke har Lov til at ernære sig med det Arbeide, de kunne faa, var saa skydende, og saa skarpt og vel begrundet, at det ikke var mange Foredrag i Thinget, der blev hørt med større Interesse.

Der var faa Mænd i Thinget, som var saa almindelig afgjort som Broch, og dette skyldte han især den aabne, ligefremme Maade, hvorpaa han omgikkes sine Medrepræsentanter og hans godmodige Lune, som villig gik ind paa en Spøg. Da han derfor var bleven udnævnt til Statsraad, gik hele Storthinget ned i Departementet for at tage Afsked med ham, og der var vistnok Faa, som ikke med virkelig Rørelse rakte den høie, statselige Mand Haanden til Afsked.

3die Repræsentant for Kristiania, Høiesteretsadvokat Kildal, har allerede trende Gange før været Storthingsmand for Kristiania, nemlig i 1857, 63 og 66.

Naar man sammenstiller Kildal med de øvrige Kristianiarepræsentanter baade paa dette og tidligere Thing, da synes det at fremgaa, at Kildals Valg maa være fremkommet gjennem et Kompromis mellem det liberale og konservative Parti i Kristiania Valgkorporation. Thi Kildal har altid tilhørt det liberale Centrum paa Storthinget, og sidste Gang stod han endog det egentlige Venstre meget nær.

Kildal stemte saaledes paa sidste Thing for aarlige Storthing, for Stemmerettens Udvidelse og for Richters Forslag om Forbehold ved Embedsmænds Ansættelse. Ligesaa stemte han i de kirkelige Sager: for Forandring i Grundlovens § 92, mod Bevilgning til Kirkemødet, for Sørenssens Forslag om Kirketugten, for valgfrit borgerligt Ægteskab og for Sognebaandets Løsning. I Skolesagen voterede han vistnok mod Bentsens og Sverdrups Forslag om Græsk og Latin; men paa den anden Side voterede han dog mod Indførelsen af latinsk Stil ved Artium og mod legemlig Revselse i Gymnasierne. I de andre Lovsager var han i det Hele fuldstændig liberal, og det skyldes vistnok for en ikke liden Del ham og hans Stilling som Formand i Justitskomiteen No. 2, at Tredive-Dalers Loven gik saa glat, at der endelig blev Lov af det gamle Forslag om Forligelseskommissionernes dømmende Myndighed i Smaasager og af Forslaget om Smaagjælds Inddrivelse ved Udpantning, samt at de to Forslag om Gjældsfængslets Ophævelse og Dødsstraffens Afskaffelse bleve bragte et Stykke paa Vei ved Oversendelsen til Regjeringen.

Det var egentlig kun to Sager af større Betydning, hvori Kildal skilte sig fra Venstre, og det var i Voteringerne om Statholderposten og om Mistillidsvotumet til Marineministeren. Ligesaa er det en Selvfølge, at han som Byrepræsentant voterede mod Overførelse af de 30,000 Spd. paa Statskassen af Veivæsnets Udgifter og mod Forandringen i Fattigloven; men det maa dog bemærkes, at han med den endelige Votering i Storthinget om Skydsloven No. 1, voterede for denne. I Bevilgningssager var Kildal liberal, ligesom han stemte for de fire Alternativer i Jernbanesagen.

Det er en Selvfølge, at Kildals Stilling som liberal i Modsætning til hans Kolleger fra Hovedstaden, har gjort ham vel anseet hos Fremskridtspartiet. Men den har ogsaa udsat ham for det konservative Parties Forbitrelse, og i Vinter, da Partikampen stod som skarpest, nød han den Ære i Morgenbladets Spalter at blive betitlet som den „afblegede Republikaner". Det høres derhos jevnlig den Bebreidelse mod ham, at han ikke er grundig nok. Dette er en Bebreidelse, som meget jevnlig fremføres mod dem af vore offentlige Mænd, som i en nogenlunde rimelig Tid kunne expedere sine Forretninger, og som derhos har den Evne paa en klar og forstaaelig Maade at kunne fremsætte sin Mening mundtlig og skriftlig. Man skulde tro, at dette

har skrevet en Afhandling om Tilvirkningen af Torskelevertran i Almindelighed og om en ny Maade for Tilvirkningen af Medicintran. Han var dekoreret med St. Olafs Ordenen og Wasa Ordenen.

Studenternes Selvhjælpsforening, hvis Stiftelse vi for nogen Tid siden meddelte, har nu begyndt sin vakre Gjerning. Studenterne har saaledes i Novbr. Maaned kunnet hjælpe 6 Kammerater med ialt 24 Spd. At man allerede nu har kunnet uddele en saa pas stor Sum, har sin Grund deri, at, foruden de maanedlige Bidrag, er ogsaa endel Aarsbidrag indbetalt med sit fulde Beløb, der altsaa iaar fordeles paa en forholdsvis kort Tid; men man haaber, at Interessen for Foreningen vil gjøre det muligt ogsaa til næste Aar at kunne uddele en lignende Sum maanedlig.

Opgave ved filologisk Examen den 1ste December. No. 5: „Sulla, qvomodo ad dictaturam pervenerit, quaegue dictator in republica mutaverit, breviter exponetur."

Havnen. Den nordlige Vind vedvarer med indtil 9 Graders Kulde; Havnen samt Skibsløbet er fremdeles saagodt som isfri. Igaar hidkom 6 Fartøier, nemlig 3 med Kornvarer, 1 i Ballast samt Jagt „Helene", Kapt. B. Johnsen fra Hamburg fuldtladet med Stykgods og Skonnert „Hilda", Kapt. O. Mauritzen fra Itzeho med 315 Fade Sirup. Alle Bryggepladse rundt hele Havnen ere optagne af Fartøier. Ved Langbryggen ligge omkring 40 kornladede Fartøier, 7 a 8 i hvert Lag, og ved Toldbodbryggen losse 6 Stykgodsfartøier. Paa Havnen er en Mængde Fartøier, der vente paa Bryggeplads, og deriblandt 5 ladede med Stykgods. Brig „Einar", der hidkom den 21de forrige Maaned, er endnu ikke begyndt at losse af Mangel paa Plads. Igaar Eftermiddag ankrede paa Havnen Dampskibet „Oder" fra Hull, og ud paa Aftenen hidkom ligeledes Dampskibet „Carlsund", Kapt. Smith fra Stettin med mange Varer, hvoriblandt 53 Piber Spiritus, 5040 Toppe Raffinade og 600 Sække Hvedemel. Dampskibet „Uffo" fra Kjøbenhavn og „North Star" fra London ventes hertil idag. „Kong Sverre" afgik igaar Formiddag fra Hamburg med fuld Ladning, antagelig vil den være her Fredag.

Indførsel. I November Maaned er indført følgende Partier Kornvarer og Salt: Rug 33,721 Tdr., Byg 42,123 Tdr., Hvede 3,694 Tdr. Erter 2,807 Tdr., Salt 13,900 Tdr.

Skøiteklubben har ladet Isen undersøge. Den kan ikke gaaes hverken paa Frognerkilen eller paa Pipervigsbugten.

Menighedsmødet i Missionshuset fortsatte igaar Forhandlingerne om Grundlovens § 92. De holdte Foredrag fulgtes tilsyneladende med megen Interesse af den tilstedeværende Forsamling. Det er glædeligt at høre, at Embedsmænd og især deleshed Præsterne tage Ordet for Religionsfrihed og med Kraft og Overbevisning fremholder, hvor lidet sandt Gavn, Kirken har af Tvangsbestemmelsen, og paa den anden Side hvilke skadelige Følger, hvilken Slaphed og Falskhed den medfører for Kirkens indre Liv. Imidlertid fremkom igaar fra et Par Kanter gode Forsvar for det Bestaaende; den ene Taler var en militær Embedsmand og den anden en Præst; medens de Begge udtalte, at ingen Tvang bør herske i Religionssager, saa kunde de dog ikke finde, at § 92 paalagde nogen særdeles Tvang. Til disse Taleres Ros maa der siges, at de holdt sig mere til Sagen selv og søgte at paavise, at under Kirkens Stilling nufortiden var Opretholdelsen af § 92 en Nødvendighed, medens paa den anden Side den virkelige Trang til Forandring ikke var saa stor, som man fra Modkantens Side vilde gjøre det til. Her ligger vistnok Sagens Kjernepunkt for Tiden, og det vilde være at ønske, at Forsvarerne af den modsatte Anskuelse mere vilde henvende sin Opmærksomhed herpaa, paa den mere praktiske Side af Sagen, end argumentere fra Religionsfrihedens Standpunkt; thi heri er, som det lader, Alle saa noget nær enige. — Nærmere Referat af de vigtigste Udtalelser i næste Nummer.

Jernbaneanlægget fra Glengsholen til Alvimlandet er ifølge „Sarpen" enstemmig vedtaget af Sarpsborgs Kommunebestyrelse i Møde den 26de f. M.

Ulovligt Brændevinssalg. Vi meddelte for en Tid siden en Politiretsdom angaaende ulovligt Brændevinssalg, foregaaet paa den Maade, at den egentlige Udsælger havde leiet et Værelse hos vedkommende Vært og derfra om Søndagene udsolgt Brændevin. Under 27de ds. har Politiretten paakjendt en Sag af lignende Beskaffenhed. Tiltalte under denne, en Arbeidsmand Karl Hansen, erkjendte, at han Søndagen 31te Oktbr. og Søndagen 24de næstfør fra et Værelse, som han efter en under Sagen fremlagt Leiekontrakt havde leiet i Gaarden No. 4 i Fjerdingen, havde udsolgt i det Hele 12 a 13 Flasker Brændevin. Det blev tillige oplyst, at det omhandlede Værelse — som Tiltalte nu forresten var fraflyttet — laa ved Siden af en bekjendt, flere Gange for ulovligt Brændevinssalg straffet Ølhandler Pedersens (Flue-Pedersens) Ølbutik, dog uden at staa i Forbindelse med denne, samt at det, før Tiltalte flyttede ind, var beboet af en Person, der nogle Dage før Kontraktens Oprettelse med Tiltalte, vedtog en Mulkt af 25 Spd. for lignende Lovovertrædelse. Retten antog det derfor ikke usandsynligt, at Tiltalte havde handlet som Fuldmægtig for Andre, men da han selv benegtede dette, blev han ilagt en Mulkt af 50 Spd. for 1ste Gangs ulovligt Brændevinssalg.

Samme Dag blev ogsaa Konen Thorine Johnsen for 3die Gangs ulovligt Brændevinssalg idømt en Mulkt af 150 Spd. Ogsaa hun havde solgt Brændevin om Søndagen. — Denne Trafik synes saaledes at være meget lønnende. Det er jo rimeligt, at Folk, der gjerne vil have sig en Dram, allermindst vil undvære denne om Søndagen, og naar de da ikke have været saa betænkte at forsyne sig med Brændevin om Lørdagen inden den for Udsalget bestemte Tid, er det sandsynligt nok, at „Gaukene" i Løbet af Søndagen have god Fortjeneste. Mulkterne ere vistnok adskillig høie, men de fleste udsones naturligvis med Vand og Brød.

Norges 737 Missionsforeninger have en aarlig Indtægt af ikke mindre end 27,000 Sp., medens Danmarks Missionsvirksomhed viser sig at være meget mindre, idet der kun findes 30 Missionsforeninger med en aarlig Indtægt af 6000 Spd.

Betydelige Transporter af Smør og Vildt etc. foregaar i Den Tid herfra nedover til Kristiania, skriver Røraasbladet „Fjeldp."

Hr. Rektor Müller i Trondhjem har gjort Begyndelsen til ogsaa der at faa istand offentlige Forelæsninger. Han fees saaledes ifølge „Trh. Stiftsavis" at ville holde Foredrag over Emnet: „Nogle Træk af det keiserlige Roms Fysiognomi".

Ogsaa Bjørnen maa jeg henregne blandt dem, der bleve overraskede af Vinteren og skuffede i sine Forventninger, skriver der fra Helgeland til „Trh. Adr." Man pleier her sige, at ved Mikaeli Tider bliver det Opholdsveir, for at Bjørnen kan faa tørret sig Mose til Vinterleiet. Men dette vilde i Aar ikke slaa ind, og Bjørnen, som den hele Sommer har huseret slemt inde i Melø-Fjordene, ventede vistnok ogsaa paa Tørveir; thi dens hele Familie var endnu vaaferde, efterat Sneen og Vinteren var kommen. Men dette blev ogsaa Anledning til dens Undergang. Man saa dens Spor i Sneen og fandt da lettelig dens Opholdsted, en 10 a 12 Alen dyb Berghule inderst i Holandsfjorden i Melø. Der havde den, trods Regnen, indsamlet sig Mose og med Sne tildækket næsten hele Indgangen. Den ventede vist at faa en lang og sød Slummer derinde efter Sommerens fugtige og blodige Dage; men den blev bitterlig skuffet. En vakker Dag, sidst i Oktober, kommer 10 Mand, væbnede med 2 Rifler, med Øxer og Ljaer m. m., hen til dens Bolig for at fordre den ud. Men den negter at gaa ud med en Brummen, der var saa skrækindgydende, at ingen af de udenforstaaende vovede at komme ind. Først ved at forsyne den med tændt Lys derinde, som ved en lang Stang blev stukket ind, kom der en stor Binne ud, som strax blev fældet; ogsaa dens Familie, 3 mindre Bjørne, bleve skudte derinde. Denne Forstyrrelse af Husfreden og Familielivet var dog kun en retfærdig Straf, da denne Bjørnefamilie i den sidste Sommer har dræbt 80 a 90 Faar og 1 Hest.

Den nys afdøde Lord Derby har, ifølge Record, efterladt sig en Formue, som giver 190,000 £ aarlig Rente. Da den Afdøde ved sin Faders Død kom i Besiddelse af Formuen, skal Indtægterne ikke engang have beløbet sig til en Trediedel heraf. Den hurtige Forøgelse skal hidrøre fra Udvidelsen af Fabrikanlæggene i Lancashire og den hermed i Forbindelse staaende Opbyggelse af nye Huse.

Blandinger.

Jaabæk meddeler i sin „Folketidende" følgende fornøielige Bidrag til Bestemmelse af politisk Maal og Vægt.

„Det længste Foredrag, jeg er bleven var, at Sverdrup har holdt, bestaar af 1408 Linier, eller en samlet Linie af 826 Fod 6 Tommer. Det længste Foredrag, jeg er bleven var selv at have holdt, bestaar af 261 Linier, tilsammen af den beskedne Længde af 60 Fod 5 Tommer. Lignende er det i det „samlede Storthing" i det Hele taget, der har Sverdrup talt 17,831 Linier af Længde 4136 Fod 8 Tommer; jeg kun 2659 Linier af Længde 610 Fod 9 Tommer. Selv blandt Gaardbrugere staar jeg ikke øverst, idet der er En, som har talt 146 Linier mere end jeg. Jeg tænker saaledes, at jeg bør frifindes for at have ført „det store Ord" paa dette Thing".

Storthingstidendens Omfang for 1868—69. Den bestaar af følgende Dele:

Thing.	No. Antal.	Sider.	Spaltelinier.	Bogstaver.
1. Storthinget .	156	1245	145,000	11,810,000
2. Odelsthinget .	152	1210	140,300	10,943,000
3. Lagthinget . .	89	711	82,470	6,433,000
4. Register, Love, Afstemninger .	13	105	10,680	820,000
Tilsammen . .	410	3271	378,450	29,006,000

Tidendens Navn etc. ovenpaa Skregen paa hvert No. er her ikke medregnet. Liniernes samlede Længde udgjør $2^1/_4$ Mil. Tidenden er skreven 2 Gange, først som Hurtigskrift, dernæst i almindelig Skrift, som er leveret til Trykkeriet. Et Exemplar veiede $10^1/_3$ Pund paa min gamle Bismer. Det er fortalt, at der afhændedes omtrent 1200 Expl., altsaa tilsammen 38 Skippd.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 30te Novbr.

Efter Forlydende overtager Lanza-Præsidiet og Finantserne samt interimistisk, de udenrigske Anliggender, Castagnola det Indre og Gavone Armeen og Marinen.

Hamburg, 30te Novbr.

„Nachrichten" vil vide, at Vestmagterne og Preussen billige Portens Standpunkt og at Rusland forholder sig passiv.

Paris, 30te Novbr.

I Mandags afholdtes et Møde af 80 Deputerede, Majoriteten af Thierspartiet, under Olliviers Forsæde. Forsamlingen udtalte, at man uden Bagtanker maa betræde Forsoningens Vei og det den brede, uden principielle eller personlige Hensyn, for at redde Friheden.

Rettelser i Stykket om Bifaldsytringer i Theatret i No. 278, sidste Punktum: Det er bedst, læs: Det er bedre; — frem, læs: op til Bifald.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget paa alle Stationer og staar lavest i Nordland og høiest paa Østlandet. Vinden er frisk sydlig med Sne ved Stat, ellers laber nordlig.

Anmeldte Reisende.

Den 1ste December.

Normann fra Fredriksstad, Proprietær Jølsen fra Enebak, Ingeniør Lasfen fra Ringerike, Holm fra Tønsberg, Væringsaasen fra Elverum, Wankel med Frue fra Moss, Overlærer Holth fra Trondhjem, Galaung fra Drammen, i Hotel Scandinavie.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 16de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Feuilletoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler".
2) „Det gamle Slot". } (Tilsammen 43 Ark).
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder,** Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fra Onsdagen den 1ste December vil Billetkontoret være aabent for Salg af Billetter til Overpris fra Kl. 9 til 11 Formiddag paa alle Søgnedage og fra Kl. 9 til 10 paa Søn- og Helligdage samt til ordinær Pris fra Kl. 12 til 2 Middag. Aftensalget uforandret.

Direktionen.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

var en Evne, som snarere skulde fortjene Ros, end Dadbel; men vi er uheldigvis saa paavirkede af den tyske Kulturretning, at den taagede, kjedsommelige Fremstillingsmaade, især naar den fremkommer med en høitidelig Mine og udvortes Salvelse, gjør et stærkt Indtryk som noget overmaade dybtænkt og grundigt. Kildal har ikke denne Evne til at omgive sig med Grundighedens Nimbus, og han gjør vistnok heller ikke Fordring paa at være nogen særdeles lærd Mand — hans praktiske Forretningsvirksomhed har altfor meget optaget hans Tid dertil. Men Indstillingerne fra Justitskomiteen No. 2 vare vel udarbeidede, og der var anstillet saamange Undersøgelser i fremmede Lovgivninger, som det for Sagernes Skyld kunde være nødvendigt. (Forts.)

„Naa ja, lad os ikke plage vor Hjerne med det", sagde Fru Ferber. „Skulde det imidlertid nogen Gang falde ham ind at tilbyde Dig sit Følge paa Hjemveien, saa maa Du under enhver Omstændighed vise hans Tilbud tilbage; hører Du det, Olivia?"

„Bevares, Moder, hvad tænker Du paa?" svarede den unge Pige leende. „Det vilde aldrig kunne falde ham ind. Naar han lod Fru og Frøken Lehr, som dog maa regnes til de Fornemme, gaa hjem alene, saa vil han sikkert ikke nedlade sig til at vise min ubetydelige Person en saadan Nedladenhed."

VI.

Omtrent otte Dage efter sine Slægtninges Ankomst havde Jægermesteren udstedt en ny Husholdningsforordning, som — saa sagde han — var bleven hilset med megen Glæde af hans Minister, og i Kraft heraf paalaa det Familien Ferber at spise til Middag i Jægermesterens Hus hver Søndag. Disse Dage var virkelige Glædesdage for Olivia.

Længe før Klokkerne ringede begav man sig i Almindelighed paa Veien til Kirken. Hvidklædt og med Hjertet opfyldt af Ungdommens lyse Drømme, ligesom om en skjøn, klar Dag blot kunde medføre Lykke, gik Olivia foran Forældrene og glædede sig stedse til det Øieblik, da det gyldne Spir paa Lindhofs lille Kirke traadte frem mellem de grønne Træer i Dalen, og naar Kirkegjængerne kom hende imøde fra alle Kanter paa de mørke, skjulte Skovstier og sluttede sig til hende med en hjertelig Hilsen og Haandslag, indtil hun i et talrigt Selskab under Klokkernes Klang naaede den store Græsplan foran Kirken, hvor hendes Onkel sædvanlig ventede hende.

Han hilsede hende allerede paa lang Afstand med straalende Blikke, idet han muntert svingede sin Hat. Hver Bevægelse i hans kraftige Skikkelse og hele hans Holdning vidnede om denne urokkelige Sandhedskjærlighed, som ikke bæver tilbage for den Fornemste, dette Mod og denne Villiekraft, som føder store Beslutninger og djerve Handlinger, men som sjelden lader ane blidere Følelser. Olivia syntes ogsaa, at

forrettigheder, vort Kvindeværd, ja det, som vi agter og pleier som det Helligste, vi eier."

„Men, kjære Amalie, jeg indser ikke . . ."

„Du vil ikke se, Barn, i din uudtømmelige Godhed og Overbærenhed, at denne Doktor gjør alt, hvad han kan, for at fornærme mig. Nuvel, jeg faar vel underkaste mig det, eftersom det ikke sker i mit eget Hus, og det er min Pligt som god Kristen hellere at lide og taale Alt, end at væbne mig for at udøve Hævn . . . Men naar man angriber vor Herre selv i hans Bud, da maa det være forbi med Taalmodet. Da skal vi stride og ikke blive trætte . . . Er det ikke rentud ugudeligt, at dette Menneske uden videre tager sin Hat og gaar sin Vei med et forfærdeligt Væsen, medens vore Sjæle er dybt rørte ved den musikalske Tanke i en ophøiet Koral?"

„Ak, Du maa ikke tage det saa ilde op", sagde Frøken von Walde. „Doktoren er bunden af sin Tid; han havde maaske endnu et Sygebesøg at gjøre i L. og agtede jo egentlig at bryde op allerede før vi begyndte at spille."

„Medens Erlkönigs ukristelige Larm alligevel bragte Hædersmanden til at glemme sine Patienter", afbrød Baronessen hende haanligt. „Nu, jeg siger Intet om det . . . I vor onde Tid er det jo saa naturligt, at Vantroens Forsvarere bliver de Raadende."

„Men min Gud, Amalie, hvad vil Du da jeg skal gjøre! Du ved jo meget godt, at Fels er uundværlig for mig . . . han er den første og eneste Læge, som har været istand til at lindre mine legemlige Plager!" udbrød Helena, medens en fugtig Glans glimrede i hendes Øine og hendes blege Kind farvedes af Harmens Rødme.

„Jeg troede, min Frøken", bemærkede langsomt og høitideligt Fru von Lehr, som hidtil havde siddet taus og lurende som en Edderkop i en Krog, „at man først og fremst burde tænke paa Sjælens Velfærd, og Omsorgen for det legemlige Velbefindende først maatte indtage den anden Plads. Forøvrigt findes der i L. flere fortræffelige Læger, som kunde paatage sig Omsorgen for Dem med ligesaamegen Indsigt som

Arbeidersamfundets

Bazar

i

Byens Festivitetslokale

(Frimurerlogen)

holdes aaben

Torsdag, Fredag, Lørdag

(Formiddag Kl. **11—2**, Efterm. Kl. **4½—8**)

og

Søndag

Eftermiddag Kl. **4—9**.

Torsdag, Fredag og **Lørdag Eftermiddage** udføre **Theatrets Orchester** og **Christiania Hornsextet** forskjellige Musiknummere.

Søndag Eftermiddag

slutter

Bazaren

med

Tombola.

Adgangen betales med **6** Skilling.

Christiania Bank og Kreditkasse.

Indlaansrenten er fra idag af og indtil videre bestemt saaledes:

Paa Sparebankvilkaar eller 3 Maaneders Opsigelse	4 pCt. p. a.	
Naar Sparebankbøgerne paategnes, at Beløbet ikke udtages med kortere Varsel end 6 Maaneder, svares	4½	—
Indlaan paa bestemt Dag: 6 Maaneder og derover	4	—
Indlaan paa bestemt Dag: under 6 Maaneder ned til 1 Maaned	3	—
Indlaan paa 8 Dages og 1 Maaneds Opsigelse	3	—
Indlaan mod Anfordringssedler .	2	—
Indlaan paa Kassefolio	1½	—

Naar Norges Banks Disconto er 6 pCt. eller derover, er Indlaansrenten paa Sparebankvilkaar eller 3 Maaneders Opsigelse, samt for Indlaan paa 6 Maaneder og derover fastsat til 5 pCt.

Christiania den 1ste Januar 1869.
Christiania Bank og Kreditkasse.

F. H. Frølich,
adm. Directør.

C. Broust.

Christiania

Bank & Kreditkasse

afgiver Vexler paa **New York, Qvebec, Montreal** og **Chicago**, betalbare i **Guld**.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. R. Aasgaard. K. Aster.

Chr. Kjelsen.

De bekjendte

Favorit-

Symaskiner

for Skræddere

sælges **alene**

hos

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Familie-

Maskiner

af

Wheeler, Wilson

og

Haandmaskiner

af allerbedste Sorter

sælges hos

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Engelske **Armmaskiner** for Skomagere, særdeles hensigtsmæssige derved, at de foruden at sy en smuk og stærk Søm, kan anvendes til **Indsætning af Spring i gamle Støvler samt andre Reparationer**, sælges **alene** hos **Peter Petersen**, Skippergaden 31.

Amerikanske **Empire** Symaskiner. En ny opfunden Symaskine for Skomager- og Sadelmagerarbeide, der formedelst sin solide og hensigtsmæssige Konstruktion og lydløse Gang har vundet stor Omsætning, sælges **alene** hos **Peter Petersen.**

☞ Undervisning, Tilsyn og Reparationer af de hos mig kjøbte Maskiner gratis. Tegning af Maskinerne og Prøve af Søm sendes paa Forlangende. Ærbødigst

Peter J. Petersen.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos C. P. Larsen,
Kirkegaden No. 7.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Tilsalgs.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. „ do. „ Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Billige Julepræsenter.

Thedugge i stort Udvalg fra 60 ß Stk. og Dækketøier i afpassede Sæt til 6 Personer fra 1 Spd. 90 ß pr. Sæt er udlagt hos

Wilhelm Balle.

Speil. Speil.

Mit store Oplag af Speil fra elegante, store ned til smaa Speil, Konsolborde og Konsolskabe samt Sopha- og Toilet-Speil anbefales til bekjendte billige Priser.

Balchens Speillager
ved Torvet.

Indgang gjennem min Udstyrshandel.

Et større Parti

Dækketøier samt **Lærreder** i alle **Bredder** sælges for **Fabrikantens Regning** til **Underpris** hos **Wilhelm Balle.**

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Tilleie forlanges.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed“** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Tilleie.

En Kadet eller ung Studerende kan erholde et meget smukt og billigt Logis med Alt i Huset sammen med en 17 Aar gammel Dreng, der gaar paa Gjertsens Skole. Dagbladets Expedition anviser.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Hr. Doktor Fels. Tro mig, bedste Frøken, de Troende i vor gode Stad har ofte fundet det smerteligt at se sin aabenbare Modstander optræde som Ven og Raadgiver i Deres Hus.“

„Om jeg ogsaa vilde gjøre den Opofrelse at tage en anden Læge“, svarede Helena, „skulde jeg dog ikke vove at tage et saadant Skridt uden min Broders Samtykke. Og jeg ved, at han vilde sætte sig derimod; thi Rudolf stoler meget paa Doktoren, som han har skjænket hele sin Tillid.“

„Ja desværre“, udbrød Baronessen. „Det er virkelig en svag Side ved Rudolfs Karakter, som jeg aldrig har kunnet begribe! Hr. Fels har imponeret ham ved sin saakaldte Frimodighed, som egentlig burde kaldes Frækhed . . . For min Del tøer jeg mine Hænder, men agter for Fremtiden at frabede mig Hr. Doktorens Besøg, og Du maa undskylde, kjære Helena, om jeg for Fremtiden bliver borte, naar Du ser ham hos Dig.“

Frøken von Walde svarede ikke et Ord. Hun reiste sig op og lod sit bekymrede Blik fare gjennem Værelset ligesom om hun savnede Nogen; det forekom Olivia, som om dette søgende Blik gjaldt Hr. von Hollfeld, som for en Stund siden ubemærket havde forladt Værelset.

Baronessen greb efter sin Kniplingsmantilje, og Fru von Lehr og hendes Datter lagede sig ogsaa til at gaa. De to sidstnævnte sagde nogle Artigheder til Kandidaten, som havde endt sit musikalske Foredrag og nu stod og gned sine Hænder med en forlegen Mine, hvorpaa de tilligemed Baronessen tog Afsked fra Helena, som med mat Stemme bød dem Godnat.

Da Olivia gik ned af Trappen, saa hun Hr. von Hollfeld staa i den svagt oplyste Gang. Under Udbruddet af Moderens Vrede havde han bladet i et Album uden med et eneste Ord at deltage i den heftige Samtale. Denne Ligegyldighed var forekommet Olivia afskyelig; hun havde nemlig ønsket, at han skulde bistaa Helena og med et Ord af mandigt Alvor gjøre Ende paa Baronessens Snak. Hun havde følt sig endnu mere misfornøiet, da hun fik se, at han uafladelig

betragtede hende over Bogen. Maaske havde han i hendes Ansigt læst den Fortrydelse, hun følte over hans Opførsel; men det forekom hende, som om han ogsaa i saa Fald havde stirret længe nok paa hende. Endelig havde hun følt, hvorledes hun rødmede dybt under hans Blik, og hun harmedes saameget mere, som det samme havde været Tilfældet nogle Gange før, hvorvel meget mod hendes Villie. Et besynderligt Træf vilde nemlig, at hun paa Hjemveien fra Lindhof altid mødte Hr. von Hollfeld enten paa Gangen eller paa Trappen eller idet han dukkede frem i Parken. Hun vidste ikke selv, hvorfor dette endelig blev hende pinligt og gjorde hende forlegen. Hun grublede heller ikke synderlig derover og havde sædvanligvis glemt disse Møder forend hun kom hjem.

Nu stod han dernede i den mørke Gang. Hans Ansigt skjultes halvt af en sort Hat, som var trykket dybt ned i Panden, og i Stedet for den lyse Sommerfrak bar han en mørk Overkjole. Han syntes at have ventet paa noget, og da Olivia var kommen ned af det sidste Trappetrin, ilte han frem, som om han vilde sige noget.

Men i samme Dieblik viste Fru og Frøken von Lehr sig øverst paa Trappen, og den gamle Dame raabte:

„Ah, Hr. von Hollfeld, agter De virkelig at gjøre en Tur?“

Den unge Mands Ansigtstræk, som havde forekommet Olivia usædvanligt livlige og udtryksfulde, antog strax et roligt og ligegyldigt Udtryk.

„Jeg kommer fra Haven“, sagde han med en eiendommelig skjødesløs Tone, „hvor jeg har spadseret en Stund i den milde Aftenluft. Følg Frøken Ferber hjem“, sagde han til Tjeneren, som kom ud fra Tjenerværelset med en Lygte, og med et Buk for Damerne gik han atter ind i Gangen.

Da Olivia en Time senere sad ved sin Moders Seng og afgav Beretning om Dagens Hændelser, fortalte hun ogsaa om Hr. von Hollfelds besynderlige Opførsel og sluttede med den Bemærkning, at hun umulig kunde forestille sig, hvad han havde villet hende.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 281. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 2den December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Soløer samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Haandværksdriftens Fortid og Fremtid.

I.

Vor Tid er de frie Foreningers Tid ogsaa paa Næringsveienes Felt. Den sidste Rest af Laugsvæsnet, som allerede Haandværksloven af 1839 gjorde stærke Skridt til at udslette Sporene af, synger i disse Dage paa sit sidste Vers, idet Loven af 14de April 1866 bestemmer, at alle Haandværkslaug (med Undtagelse af Bagerlauget i Bergen, som endnu nogen Tid vil komme til at bestaa) skal ophøre fra 1ste Januar 1870. Vor Haandværksdrift har, sammenlignet med den udenlandske Industries forbausende Udvikling, hidtil indtaget en i det Hele taget altfor beskeden Plads blandt vort Lands Næringsveie, til at ikke den indtrædende Forandring skulde bevirke følelige Virkninger baade for Almenheden, som nærmest tænker paa sin Interesse i at faa godt og billigt Arbeide uden Hensyn til om det er inden- eller udenlandsk, og tillige ogsaa for mange Haandværkere selv. Vi have havt for faa og lidet benyttede tekniske Uddannelsesmidler og altfor liden Kapital i Haandværksdriften til at den i det Store taget kunde have hævet sig til nogen stor eller anerkjendt Høide. Den har ikke engang for mange Haandværks Vedkommende været tilstrækkelig til at tilfredsstille det tarvelige indenlandske Behov, og medens vi derfor selv ikke have kunnet optræde som Konkurrenter paa Udlandets Industrimarkeder, have vore Haandværkere allerede nu maattet se Udlandet drive en Konkurrence paa vore egne indenlandske Markeder; og denne Konkurrence med Udlandet vil nu blive saa meget større, da hvérsomhelst fra By eller Bygd, Udland eller Indland uden nogen forudgaaende Mester- eller Svende-Prøve kan begynde at tilvirke og forhandle hvilkesomhelst Gjenstande, Folk trænger. Udenlandske Kapitalister, som kunne drive Tilvirkningen i det Store og fabrikmæssig, ville visselig benytte sig heraf. Thi den fabrikmæssige Tilvirkning, der kræver Kapitaler, hvorover den indenlandske Industri ikke for Tiden i Almindelighed raader, vil kunne levere billigere og bedre Arbeide. Et oplysende Exempel blandt flere paa Fabrikdriftens Forhold til Haandværksdriften tilbyder den engelske Bomuldsindustri, Spinderi og Væveri. Ved Overgangen fra den tidligere haandværksmæssige Tilvirkning til Fabriksdrift med den dertil hørende Arbeidsdeling, Brug af Maskiner og store Kapitaler sysselsatte den i 1856*) 380,000 Arbeidere, fordelte paa 2210 Spinderier og Væverier med henimod 100,000 Hestes Kraft, og udviste en Tilvirkningsmængde, som paa Haandspinderiets og Haandvæveriets Tid i 1770 vilde have udkrævet 91,380,000 Arbeidere, eller ligesaa mange Mennesker, som Frankriges, Englands, Østerriges og Preussens Folkemængde tilsammen udgjør! Men tiltrods for den uhyre Forøgelse i Tilvirkningen sysselsætter den dog ikke flere Arbeidere end i 1770; det er de senere opfundne Maskiner, som arbeider istedetfor de menneskelige Hænder.

I disse Dage staar der ogsaa en ganske heftig Kamp i Bergen, hvor det netop gjælder Haandværkernes Livsbetingelse, nemlig Adgangen til i større Udstrækning at kunne erstatte Haandkraften med Dampkraften; Nogle have nemlig der udtalt sig mod, at Dampmaskiner skulle tillades i enkelte Strøg, medens Haandværkerne med Assistance af den liberale bergenske Presse strider for, at der ikke skal lægges dem nogen Hindring iveien for med Kraft at møde den store Konkurrence, de fra Nytaar vil have at udstaa. Det er tildels Grundsætninger, som vedrøre Haandværkerne i alle Byer, man her er inde paa, og forhaabentlig vil de, som baade i bogstavelig og figurlig Forstand kjæmpe for „sin Arne", ogsaa vinde en Seier, til Minde om hvilken Dampkjedelen hver Dag paa Haandværkerens Arne vil synge det frie Arbeides Seierssang over de gamle Indskrænkninger i Næringsfriheden og over de gamle Fordomme, som have voxet i saa broderligt Samfund med Laugsvæsnet.

Man læser eller hører omtale, at den nye Ordning paa mange Maader vil blive følelig nok for en stor Del af de nuværende Haandværkere. Saaledes vil sandsynligvis ikke faa saa Haandværkere fra de Landdistrikter, hvor enkelte Industrigrene staa høiest, som f. Ex. Snedkeriet i Høland, Smed- og Gjørtlerarbeidet paa Toten, Voss o. fl. St. flytte til Byerne, hvor de vente at finde et bedre Marked for sine Arbeider. Ihvorvel disse Landshaandværkere vel ikke i Længden kan konkurrere med de i Almindelighed mere kyndige Byhaandværkere, saa vil Konkurrencen dog blive mærkbar nok til at trykke Priserne ned og formørke mangen en ældre Byhaandværkers Udsigter. Men de lavere Arbeidspriser vil antagelig igjen gjøre det lettere for Kapitalisten at samle de ved de enkelte Haandværk beskjæftigede Arbeidere til en fast, fabrikmæssig Arbeidsstok, og ved Forarbeidelsen i det Store saaledes skaffe tilsvarende Forholde til de, hvorunder Industrien har gjort saa store Fremskridt udenlands. Og at vore Byhaandværkere ikke selv opfatte sin Stilling som truet ved Konkurrencen fra Landsbygderne, turde fremgaa af den ikke lidet mærkelige Demonstration, Haandværkerne i Stavanger i de sidste Dage have gjort mod Regjeringens Negtelse af Sanktion paa sidste Storthings liberale Lovforslag til Udvidelse af Haandværksfriheden. Hvad vore Haandværkere derimod have større Grund til at frygte, er de ufornuftige Toldsatser, som gjør det ligefrem umuligt for vor indenlandske Industri, idet Tolden paa Raastofferne ofte er større end paa det indførte færdige Arbeide. Dette maa forandres, da Frihandelslæren praktiseret paa denne Maade bliver en Uting. Efter Forlydende skal ogsaa flere Haandværkere saavelsom Fabrikanter af denne Grund have ganske maattet indstille sin Bedrift.

Forøvrigt vil den nye Lov af 1866 medføre, at Benævnelsen Haandværkere vil forsvinde. Da nemlig Lovens § 2 bestemmer, at Haandværksborgerskab kan forenes med Handelsborgerskab og anden borgerlig Næring (undtagen Brændevins Udskjænkning og Udsalg i Smaat), vil selvfølgelig alle Haandværkere løse Handelsborgerskabs-Brev, som hjemler dem større Næringsfrihed.

Vi skulle i det Følgende give en Oversigt over Haandværkslaugenes Oprindelse og Historie for at vise deres Betydning og de Grunde, som have været virksomme til at tilintetgjøre dem og bane Overgangen til de Arbeidsformer, som nu afløser dem. Til Slutning skal vi berøre Forholdene særskilt for vort Land.

Først vil det dog være hensigtsmæssigt at faa lidt Rede paa, hvad der egentlig menes med Haandværk, for at man ikke skal forledes til feilagtige Slutninger af, hvad vi nedenfor anføre, naar vi sammenligne dem med Fabrikdriften. Juristen og Historikeren vil da strax komme med Forklaringer om, at Haandværk er „en Næringsvei, der er beregnet paa at være en regelmæssig Livsopgave, som hverken har Kunsten, Videnskaben eller Handelen til Formaal, men som bestaar i det personlige Arbeide af Fornødenhedsvarer til Andre" osv. osv. Men paa denne Maade er det dog baade lidt vanskeligt og desuden lidet oplysende at give Godtfolk rigtig Greie paa, hvad Haandværksdrift er og hvori den adskiller sig fra Fabrikdriften. I det daglige Liv gaar Fabrik og Haandværk ofte over i hinanden. Og da Fabrikvæsnet er en af Tidens Kjepheste, som Alle gjerne vil ride paa, ser man, at mangen Mand, uagtet han virkelig driver sin „Forretning" (det er ogsaa en af Tidens „noble Passioner" at benævne alt muligt og umuligt for „Forretninger"!) haandværksmæssig, kalder det Fabrik f. Ex. „Gardinfabrik", „Kaabefabrik", „Stolefabrik" osv., vil en foreløbig Dvælen ved dette Punkt være saa meget mere nødvendig. De hele Kantoner i Schweitz, som sysselsætte sin Befolkning med at gjøre Uhre, Spinderierne i Manchester med sine ti Tusinder af Snelder, „Klædningsakademikeren", som forfærdiger Klæder i Massevis efter „trigonometrisk Maal", Skomageren, som syr op tusindvis af Sko til Udførsel eller deslige, drive allesammen sin Bedrift fabrikmæssig. De arbeide nemlig alle i store Masser og en enkelt Ting og med en Arbeidsfordeling, hvori Kapital, Arbeide og Ledelsen af Arbeidet optræder som særskilte Ting, medens Haandværkeren i sin Arm paa en Gang repræsenterer baade Kapital, Arbeide og Arbeidsindsigten. Ved Ordet "Fabrik" vendes Tanken strax hen paa store Værksteder, hvor Dampen eller Vandkraften knader Jernet som det skulde være Deig, og dreier Staalet i Spaaner som det skulde være Grantræsliser, hvor Hundreder af Arbeidere passe hver sit Hjul eller sin Hammer eller enkelte Maskindele, og hvor de tilvirkede Stoffe dynges op i dertil opbyggede Magasiner. Haandværkeren finder man derimod i sin Stue, som inden sine 4 Vægge indeslutter en Haandfuld Arbeidere, „Lageret" og altsammen! Istedetfor Maskinernes Larm og Naturkræfternes Magt i Fabrikerne, ser man et forholdsvis stille Rum, hvor Arbeidernes Muskelkraft alene er sysselsat med at forfærdige et Par Sko til Student N. eller et Skab til Fru M. Alt sker mere efter Bestilling og enkeltvis, og hvert Stykke tilmaales, tilskjæres eller udføres helt af en enkelt Arbeider, medens den fabrikmæssige Drift udmærker sig ved den størst mulige Arbeidsdeling, saaat en Mængde Arbeidere kun udføre hver sin enkelte lille Del af det Arbeide, som skal til for at frembringe det Hele. Dette er ialfald saa omtrentlig de mere øinespringende Forskjeller mellem det haandværksmæssige og det fabrikmæssige Arbeide, skjønt de selvfølgelig i det daglige Liv ofte gaa umærkelig over i hinanden; Skrædderhaandværket foregaar saaledes f. Ex. nu efter Symaskinernes Opfindelse tidt paa en saadan Maade, at man efter den ovengivne Beskrivelse af Fabrikdriftens Eiendommeligheder vel maa kalde det en „Fabrikation" af Klæder; allerede slige Bekjendtgjørelser i Aviserne som „Vort med flere tusinde Klædningsstykker vel assorterede Lager" osv. vidner om en Tilvirkning, som i Almindelighed overstiger Haandværkets Kræfter. — Hermed skulle vi først gaa over til at tale lidt om Laugene og deres Historie. Nu, da deres Tid er forbi, er Tiden til at skrive deres Historie inde.

*) Senere Opgave har det ikke lykkedes os at faa. Fors.

Kristiania, 2den December 1869.

„International" for den 24de f. M. indeholder under Overskriften „Et Paaskud" en ledende Artikel af følgende Indhold: General Fleurys Mission gaar ud paa at tilveiebringe en Overenskomst imellem Frankrige, Østerrige, Italien og Rusland om i Forening at optræde for en almindelig Afvæbning. Der maa imidlertid haves en bestemt Anledning hertil. Det er ikke nok, at det lykkes Frankrige og Østerrige at bringe Kvadrupelalliancen istand, hvilket vi i høi Grad ønske og ikke ville tvivle om; for at Forbundet skal have sin Virkning maa der foreligge Et eller Andet, som bemyndiger de fire Magter til at intervenere i Preussens Anliggender. Der maa, kort sagt, være et Paaskud, og man haaber ogsaa at finde det. Medens de fire Magter nærmede sig til hinanden, skulde Danmark slutte den nøieste Alliance med Norge og Sverige. I det aftalte gunstige Øieblik skal Danmark da rette en bestemt Fordring til Kongen af Preussen om at opfylde Pragerfredens 5te Artikel. Kongen af Preussen negter selvfølgelig at indlade sig paa nogensomhelst Ordning, og Danmark henvender sig da med en Protest til Østerrige og Frankrige, idet det tillige anmoder dem om Bistand. Danmark tilføier selvfølgelig, at en Konflikt alene kan undgaaes ved de to Magters Mellemkomst. Frankrige og Østerrige kunne ikke afvise Danmarks Anmodning, og da de ere sikre paa Ruslands og Italiens Neutralitet, om ikke paa deres Bistand, ville de ufortøvet opfordre Preussen til at udtale sig klart og tydeligt en Gang for alle. Naar Preussen ser sig fuldstændig isoleret, vil det være nødsaget til at give efter; thi der er al Grund til at tro, at det ikke under saadanne Omstændigheder vilde driste sig til at begynde en Kamp, som maatte have den sørgeligste Udgang for det. Denne Vending ville Sagerne sandsynligvis tage, dersom Intet modsætter sig Frankriges og Østerriges Planer, og da har man den stærkt attraaede Afvæbning, en virkelig Fred istedetfor den bevæbnede Fred. — Til Grund for denne Fremstilling ligger der neppe Andet end International's Formodninger. I det Væsentlige stemmer iøvrigt dette Blad overens med „Köln. Zeit.", der ofte har udtalt stor Frygt for, at det nordslesvigske Spørgsmaal, hvori Preussen ogsaa efter det rhinske Blads Mening staar ganske isoleret, ikke blot hvad den offentlige Mening angaar, men ogsaa overfor de andre Stormagter, kan blive Udgangspunktet for europæiske Forviklinger.

Ifølge et Telegram meddeler Opinione, Hovedorganet for det oppositionelle Centrum, der skilte sig fra Majoriten under Ministeriet Menabrea, at Lanza har paataget sig at danne et Kabinet. Vanskeligheden i denne Opgave bestaar i, at et Ministerium, for hvilket han skal staa i Spidsen, kun kan være konservativt og liberalt ligesom det foregaaende, medens det fornemlig var Venstre, som styrtede Menabrea. Af de Stemmer, som Lanza fik ved Præsidentvalget, skal han som Minister kun kunne gjøre Regning paa ca. en Trediedel. Af den Tale, som Lanza holdt i det italienske Deputeretkammer, da han indtog Præsidentsædet, fremhæve vi Følgende: „Jeg nærer en fast Tillid til de patriotiske Egenskaber, paa hvilke De allerede have givet saa mange smukke Beviser. Som Italiens Repræsentanter, hvis første Tanke er vort kjære Fædrelands Vel, ville De Alle uden Betænkning være rede til at ofre det ethvert personligt Nag, hvor berettiget det end kan være, for alene at virke for vor ædle Nations Interesser og Ære. Jeg har med Forsæt sagt Interesser og Ære; dersom vi nemlig ikke enstemmig anvendte al vor Omhu og alle vore Anstrengelser paa at bringe Orden i Finantserne, vil vort Land rammes af en stor Ulykke, af den værste Ulykke; thi det vil da være ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser. De sørgelige Følger, som et saadant Feiltrin vilde have i økonomisk, politisk og moralsk Henseende, baade for Staten og for de Private, ere uberegnelige. Vi bør derfor modig lægge Haanden paa Værket for at besværge denne alvorlige og overhængende Fare, og vi ville være istand dertil, naar vi stride frem i Enighed, viribus unitis. Det vilde være en Ulykke, om man ved ubetimelige Diskussioner og Beskyldninger forbitrede Stemningen endnu mere, om man paa denne Maade spildte en yderst kostbar Tid, maaske den sidste Time, som endnu er levnet os til at skaane vort Land fra en Ulykke og en Skjændsel. Hvad kunde det desuden nytte, at vi nu gav os til at undersøge og strides om, hvem der er Skyld i vor sørgelige Stilling? Naar Faren er der, maa man fremfor Alt søge at finde Midler, som kunne fjerne den, og derefter bringe dem til Anvendelse. Naar der udbrød en stor Ildebrand, naar en Bygning truede med at falde sammen, vilde man jo anse dem for afsindige, der gav sig til at søge efter Aarsagen eller Ophavsmanden istedetfor at ile til for at raade Bod paa Ulykken. Mine Herrer, Forsynet har hidtil beskyttet vort Fædreland. Italien har under umaadelige Vanskeligheder været istand til at erobre sin fuldstændige Uafhængighed og næsten hele sin Enhed. Der er nylig indtruffet Begivenheder, som glæde Nationen og bevise, at den endnu bestandig beskyttes af sin gode Stjerne . . . Men vi have endnu en stor Opgave at løse, hvorved det italienske Folks brændende Ønsker ville blive opfyldte; vi skulle

bringe Orden i Finantserne og den offentlige Administration, idet vi bortskyde de Spørgsmaal, som mest adsplitte os". Hvor ofte er der ikke blevet rettet saadanne veltalende og patriotiske Opfordringer til Partierne om at glemme deres Stridigheder for Fædrelandets Vel, og hvor ofte have de ikke lydt forgjæves! Navnlig har dette været Tilfældet i Italien. Corr. italienne støtter især sit Haab om bedre Tider paa Victor Emanuel. Kongen blev ved sin Ankomst til Florents modtagen med en Jubel og Begeistring, som vidner om, at hans Popularitet ingenlunde er aftagen. „Italien", siger det nævnte Organ, „har endnu bestandig Tillid til den Konge, som det gav Hædersnavnet galantuomo. Det stoler ikke blot paa hans Redelighed som konstitutionel Konge og paa hans Tapperhed som Kriger, men ogsaa paa hans sunde politiske Sands, hvorved han hidtil har været istand til at finde den bedste Vei i alle kritiske Situationer. Man kan være forvisset om, at Kongens sunde Blik ogsaa vil veilede ham under den nuværende Krisis til Held for Italien".

Ifølge de i de sidste Dage indløbne Telegrammer har Chefen for de østerrigske Tropper i Dalmatien, General Auersperg foreløbig standset Felttoget baade af militære og af politiske Grunde. „Nordd. Allg. Zeit." meddeler efter „Moskau Tid.", der naturligvis nu, da det udtaler sig imod Preussen, kaldes et „Hietzing'sk" Organ, Indholdet af en Instrux, som Grev Beust under sit Ophold i Konstantinopel skal have tilstillet Udenrigsministeriet i Wien. Det heder heri, at Krigsministeren vil gjøre klogt i ikke at vente nogen alvorlig Understøttelse af Tyrkiet, bl. A. fordi det ingen Penge har til militære Operationer. De tyrkiske Regimenter, som staa i Grændseprovindserne, have vel faaet Befaling til at gjøre alt Muligt for at understøtte Østerriges militære Operationer; men dette „Mulige" vil sikkert indskrænke sig til en mere eller mindre omhyggelig Bevogtning af Grændsen. „Vi ville derfor", skriver Beust til Slutning, „gjøre rigtig i at forstærke vore egne Tropper og benytte Tilladelsen til at betræde tyrkisk Territorium". Er denne Meddelelse rigtig, synes de politiske Betænkeligheder for Operationernes Fortsættelse i Dalmatien at have mindre Betydning; men Generalen sigter maaske i sin Rapport til en Okkupation af Montenegro, som ikke uden videre kan henregnes til tyrkisk Territorium. De wienske Blade vedblive at rette meget nærgaaende Beskyldninger imod Fyrsten af Montenegro.

Fra Paris skrives under 25de ds. til „Köln. Zeit.": „Efterretningen i Presse om, at det var lykkedes Keiserinde Eugenie at bevæge Keiseren af Østerrige til at tage Del i den Sammenkomst, som Keiser Napoleon og Keiser Alexander efter Foregivende ville have i Nizza, ansees i Keiserens Omgivelse for en Fabel. Iøvrigt kan Sammenkomsten imellem Keiserne af Frankrige og Rusland endnu ingenlunde betragtes som en afgjort Sag; indtil dette Øieblik er den ikke bleven bragt officielt paa Bane."

Fra Berlin skrives under 22de ds. til Corr. Havas: Kongen havde havt isinde at afholde et Jagtparti i det Lüneborgske, men denne Beslutning er igjen bleven opgiven, fordi han allevegne kunde vente en kold Modtagelse, da saavel Befolkningen som især de store Grundeiere ere fiendtlig stemte imod det preussiske Herredømme. Man fortæller f. Ex. følgende Anekdote for Lüneborg: Da der nylig forkyndtes fra Prædikestolen, at en almindelig Bededag „paa Hs. Maj. Kongens Befaling" skulde afholdes den 10de November, gik en Bonde hen til sin Præst og sagde til ham: „Hr. Pastor! Er den almindelige Bededag foreskreven til Ære for Luther eller blot paa Kongen af Preussens Befaling?" „Begge Dele, min gode Ven," svarede Præsten. „Ja, saa komme vi ikke i Kirke," sagde Bonden, og Kirken stod virkelig ogsaa tom den 10de November.

I det preussiske Deputerkammer har der været levende Debatter i Anledning af et Forslag om at ophæve det hannoveranske Provincial-Consistorium. Miquel dvælede navnlig ved den Modstand, som Biskopen af Osnabrück havde gjort i Anledning af Oprettelsen af Simultanskolen dersteds, og ved at Regjeringen ikke havde grebet ind mod denne Modstand. Han udviklede, hvilke Farer Staten var udsat for paa Grund af de separatistiske Bevægelser, som gjorde sig gjældende i Synoden. Kultusministeren gav Taleren Ret i meget og glædede sig over, at Sagen var bragt paa Bane, men maatte dog modsige en Del af hvad der var anført. Synoden vilde emancipere sig fra Kultusministeriet; de af Kongen udnævnte Synodemedlemmer vare i Minoritet. Efter den endnu bestaaende hannoveranske Kirkeforfatning har kun Provincial-Konsistoriet, ikke Statsregjeringen, Indflydelse paa Besættelsen af Præsteembederne. Regjeringen har forsøgt alle Midler for at fjerne Biskopen af Osnabrücks Betænkeligheder, men den mangler Adgang til at tvinge ham. For at erholde en saadan maatte man hæve Forfatningens Art. 15 og indføre en Despotisme paa kirkeligt Gebet. Ministeren haabede, at Sandhedens Aand ogsaa her vilde seire. Bennigsen mente, at Regjeringen var forpligtet til ved Lovgivningens Hjælp at bekjæmpe den afgjort antipreussiske Retning.

„Bayrische Landeszeit." vil vide, at det bayerske Ministerium paa Grund af Valgenes Udfald skal have indgivet sin Dimission. Det nyvalgte Kammer antages at skulle træde sammen den 16de.

De rumæniske Kammere ere den 27de Novbr. aabnede af Fyrst Karl, som i Throntalen meddelte, at Forholdet til Udlandet var venskabeligt. Navnlig var Grændsestriden med Ungarn afgjort paa en tilfredsstillende Maade.

Arbeidersamfundets Bazar i Frimurerlogens store Sal aabnedes igaar Eftermiddag under en stor Tilstrømning af Mennesker. Udstillingen var smagfuldt ordnet (skjønt naturligvis fremmede Landes Flag efter den her i Staden herskende latterlige Uskik ogsaa ved denne Leilighed var parret sammen med det norske). I det forreste Rum af Salen holdtes paa den ene Side Udsalg af Kjøkkentøi og deslige nyttige Gjenstande og paa den anden Side af Bøger, Billeder m. m. I selve Salen var der opstillet en Række lange Bord, fyldte med en Mængde forskjellige Ting af nydeligt Broderiarbeide, hæklede, filerede og strikkede Sager og desuden en hel Del smukke Gjenstande, passende til Julegaver, der dels ere tilsalg og dels bortloddes. I Salens nederste Ende, der er afdelt med Blomsterguirlander, haves Udsalg af Kager, Kaffe og Forfriskninger. Theatrets Orkester spillede fra Balkonen. Den hele Tilstelning maa i Forbindelse med den lave Entre af 6 ß antagelig gjøre Udstillingen talrig besøgt af Publikum, som saaledes vil have Anledning til at fremme et veldædigt Øiemed.

Havnen. Dampsk. „North Star" fra London og „Uffo" fra Kjøbenhavn hidkom idag Morges. Igaar ankom 2 Ladninger Kornvarer og 1 Ladning Salt. „Uffo" medbragte flere hundrede Sække Mel og 2 a 3 hundrede Fustager Flesk og Kjød. Det er idag overskyet med sydostlig Vind.

Paa Turistforeningens Generalforsamling redegjorde Formanden, Konsul Heftye, for Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar. Gaarden Krokan ved Rjukanfossen er som tidligere meddelt indkjøbt for 400 Spd. og skal nu indrettes til Herberge for Reisende. Foruden den ifjor bevilgede Sum til Opførelse af en Hytte ved Thyen, omtrent 1½ Mil fra Nystuen paa Filefjeld, bevilgedes iaar til Opførelse af en lignende ved Gjendin. Forøvrigt fik Bestyrelsen iaar ligesom ifjor Bemyndigelse til at anvende mindre Beløb til Udbedring af Rideveie og Nattekvarterer paa Steder, som hyppigere besøges af Turister, til Sadler, Anskaffelse af Karter samt til at forsøge anlagt en Ridevei op til Toppen af Gausta, hvilket antagelig kan gjøres for 1 a 2 ß pr. Alen. Foreningen har nu 300 Medlemmer og en Indtægt af 872 Spd. 98 ß.

Trondhjem-Sundsvallbanen har nu lysere Udsigter, skriver Landshøvding Asplund i Jemtlands-Tidningen, idet et engelsk Jernveisfirma, der anlægger en smalsporet Bane i Sverige, har tilbudt sig ogsaa at ville overtage Bygningen af nævnte Bane med Tilskud af Halvdelen eller Totrediedele af Anlægsomkostningerne, om gode Vilkaar forøvrigt kunde gives. Firmaet er, siger Asplund, bekjendt for at bygge paa billige Vilkaar, og Staten kan ventes at ville bidrage med et afdragsfrit Laan for en Fjerdedel af de 10—12 Mill. Rdlr., som Banen vil koste indtil den norske Grændse. Med enigt Samarbeide vil denne vigtige Sag saaledes forhaabentlig kunne gjennemføres, ytrer Landshøvdingen sluttelig.

Pianistinden Erika Lie har, ifølge Aftbl., ved sin Operakoncert i Stockholm sidste Lørdag feiret en Triumf, som svarede til det store Ry, der havde gaaet forud for hendes Ankomst.

Ugebladet „Svein Urædd" vil ved Indtrædelsen i sin 2den Aargang fra næste Aar træde i nærmere Forbindelse med Folkehøiskolerne og jevnlig bringe Meddelelser fra disse. Derhos vil Bladets Pris blive nedsat til 30 Skill. halvaarlig.

Amtmanden i Stavanger Amt har under 20de d. M. beskikket Kontorist Tjerrand Larsen til Lensmand i Suledals Thinglag, Ryfylke Fogderi.

I Kreditbanken er i November Maaned

indsat:		udtaget:
Sp. 562,033. 78	paa Folio	Sp. 488,206. 41
» 202,441. 92	øvrige Indlaan	» 260,188. 112
Sp. 764,475. 50		Sp. 748,395. 33

Saldo 30te Novb. af Folio	Sp. 207,124. 39
øvrige Indlaan	» 1,429,667. 12
Aktionærernes Konto	» 708,155. "
	Sp. 2,344,946. 51
I Norges Bank og i Kassa	» 206,324. 44

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 11te—20de Novbr. 1869.

Mileantal 555.

			Spd.	ß.
3103 Passagerer . .	794.	91.		
12 Voiturer	4.	112.		
74 levende Dyr . .	37.	31.		
Pakker, Extratøi etc.	226.	73.		
Posten	34.	28.		
			1097.	95.
Telegrafindtægter			18.	114.
Godstrafik:				
Strømmen	2072.	26.		
Dal, Eidsvold etc. . .	4036.	92.		
			6108.	118.
Summa			7225.	87.
Den tilsvarende Tid i f. A. . .			7309.	19½.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 241,936 Spd. 21 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 224,783 — 90½ »

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 11te—20de Novbr. 1869.

Mileantal 535.

			Spd.	ß.
2577 Passagerer . .	525.	93.		
3 Voiturer . . .	1.	46.		
28 levende Dyr . .	10.	45.		
Pakker, Extratøi etc.	71.	117.		
Posten	35.	48.		
			644.	109.
Telegraf-Indtægter .	13.	63½.		
Godstrafik	2153.	64.		
			2167.	7½.
Summa			2811.	116½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . . .			2250.	42.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato. . . . 101,275 Spd. 33 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 101,584 — 19 »

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende" i

	Oktb. 1868. Spd.	ß.	Oktb. 1869. Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	13,582.	40	10,956.	28
Do. af andre Varer	3,549.	83	4,227.	98½
Indførselstold .	597,860.	16½	434,445.	88
Oplæggelsesafgift	280.	96	126.	12½
Laste- og Fyrpenge	29,972.	60	25,108.	2
Forskj. Indtægter	286.	99	579.	112
Tils.	645,532.	34½	475,443.	101

og i de 10 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	142,764.	98½	145,958.	94½
Do. af andre Varer	28,139.	77½	29,783.	105
Indførselstold	2,546,546.	94	2,308,192.	86½
Oplæggelsesafgift	3,425.	22½	2,444.	100½
Laste- og Fyrpenge	263,687.	85	260,368.	24½
Forskj. Indtægter	1,933.	48	2,749.	70
Tils.	2,986,497.	65½	2,749,498.	1

Referat af Forhandlingerne i Menighedsmødet den 30te November:

Den første Taler gik ud fra, at naar det her spurgtes om Kirkens Tarv var det ligt med Statskirkens, og da kunde han ikke skjønne andet, end at Staten maatte kræve den Garanti af sine Embedsmænd, som ligger i § 92. Statens Forhold til sine Embedsmænd er ligt en Husfaders, der altid, især hvis han har Børn, vil vælge sine Tjenere blandt dem, som ere af samme Religion. Taleren kunde ikke forstaa, at det kaldtes Tvang, at Staten vil vælge af Omsorg for alle sine Undersaatters Vel sine Tjenere blandt den offentlige Religions Bekjendere. Taleren paaviste derpaa, hvor høist vigtigt det var, at Søofficerer hørte til Kirken; Staten sender ud paa Togt hvert Aar en hel liden Menighed af Søfolk; for deres religiøse Pleie kan Menigheden i Hjemmet ei være uden Omsorg, og da er det høist nødvendigt, at Chefen, som efter Reglementet skal paase, at der holdes ordentlig Gudstjeneste ombord, er forpligtet paa Bekjendelsen. Om disse reglementerede Gudstjenester vel for mange blive noget rent mekanisk og uden Velsignelse, saa er de dog vigtige for de Meniges religiøse Liv. Det samme gjælder da ogsaa for de Militære af Landetaten.

En anden Taler ytrede, at han gjerne kunde være med at stemme for Forandringen, da han var en Hader af al Tvang i Troessager og en Ynder af Religionsfrihed. Men saa vilde han dog ikke undlade at fremkomme med endel Betænkeligheder. Han syntes at altfor meget Sentimentalitet og Føleri var blandet ind i denne Sags Behandling, og Sagen selv var tillagt altfor megen Betydning. Der var draget Konsekventser og talt om al den Uro og Tvivl, Bestemmelsen i § 92 gjør Embedsmænd, men alt mere indbildt end virkeligt. Taleren tror meget mere, at Forandringen nu for Tiden ingen faktisk Anvendelse vil have, og følgelig, at der heller ingen virkelig følt Trang dertil findes. Det, som kan vække Bekymring hos nogle, er ikke den evangelisk-lutherske Kirke, men Statskirken i det Hele med dens mange Mangler og hemmende Baand. For Tiden er Statskirkens Stilling saaledes, at den maa holde paa alle sine Rettigheder, ligesom Storthinget ikke vil give Slip paa sine. Med Hensyn til de to nu foreliggende Forslag til Forandring af § 92, saa har Taleren mest Betænkelighed mod det, som giver den private Lovgivning frie Hænder ligeoverfor alle Slags Embeder; thi da kan man ikke vide hvor og naar man vil ende, og det kommer da an paa Tidens Retning og den Vind, der blæser paa Høiderne; og hvilken Retning Tiden gaar i, viser f. Ex. Pater Hyazinthes Optræden i Frankrige, Unionsbestræbelserne i England og Tyskland og Bevægelserne i Danmark; man kan hos os da ikke være sikker paa, om man ikke tilsidst vil gjøre Bekjendelsen ogsaa fri for Præsterne.

For det Bestaaende talte endvidere en Lægmand, dog væsentlig intet Andet, end hvad han havde ytret forrige Møde, kun fremførte han nu sine nedskrevne Tanker en Smule mere ordnet og klargjort.

Efterat en anden Lægmand havde oplæst et, som det lod til med tilsyneladende megen Omhu udarbeidet Forsvar for den fuldeste Religionsfrihed, for hvilken han førte et historisk Bevis lige fra Peter og Pauli Dage til vor Tid, optraadte som Forsvarer for Tolerance Hr. E. Sundt, hvis Navn det vel ikke kan være indiskret at nævne, da han opfordrede Komiteen om at tage Forbudet mod Offentliggjørelsen af de Talendes Navne tilbage, og Dirigenten dertil svarede, at det stod enhver Talende frit for at give en saadan Tilladelse. Taleren fandt en Mangel ved denne Sags Behandling deri, at man var bleven staaende ved den norske Kirke alene, og ikke betragtet den som en Del af den store evang.-luth. Kirke; først da vinder man det rette Syn paa Sagen. Han er enig med en foregaaende Taler i, at Forandringen ikke vil have stor praktisk Anvendelse hos os, men dog er Sagen af vigtig Betydning. Ser man hen til Udlandet, hvor de forskjellige Konfessioner findes blandede om hverandre, og hvor der hersker fuld Religionsfrihed, vil man forundres over, og Taleren har selv havt Anledning til at anstille Undersøgelser, at saa faa Overgange fra en Bekjendelse til en anden Sted; Slægt lever efter Slægt indenfor det samme Kirkesamfund; man kan støde paa en Landsby med udelukkende Katholiker ved Siden af en anden med Protestanter, som begge urokkelig holder paa sin Tro. Skal denne Kjendsgjerning tilskrives den personlige Overbevisning eller sløv Vane? Gjennem Overveielse og Samtale med Mænd af forskjellige Konfessioner var han kommen til det Resultat, at det er Følgen af den religiøse Intollerance paa begge Sider. Denne Intollerante har vistnok paa den protestantiske Side givet sig noget, ligesom den protestantiske Kirke efter sit Væsen har lettere for at hæve sig til en liberalere Tænkemaade ligeover Anderledestroende. Men den protestantiske Kirke skulde gaa videre i samme Retning; den vilde vinde i Styrke og Fasthed, naar den svarede alle den katholske Kirkes Indvendinger med den størst mulige Tolerance, og affastede alle de Lænker, som den katholske Kirke kan finde hos den. Herigjennem er os anvist den Retning, alle vore Overveielser og Betænkninger bør gaa. Tilslut vil Taleren fremsætte nogle Ønsker til Komiteen, som han troede vilde være til Sagens Fremme: at Komiteen klart vilde fremlægge sin Mening og opsætte et Program, hvorom man kunde samle sig som en Fane; at den vilde indbyde til Deltagelse i disse Møder Dissentere med deres Præster, for at de kunne udtale sin Mening i en Sag, som for endel gjælder dem selv; at Komiteen vilde udgive et populært Skrift, som statistisk skulde vise, hvorledes Toleranceprincipet staar i andre Lande, baade katholske og protestantiske, samt et andet Skrift, som skulde give en Oversigt over de øvrige Steder i Grundloven, hvor en lignende Tvang fremdeles hersker.

Dirigenten svarede paa Komiteens Vegne paa disse Sundts Henvendelser med at Komiteen selv var for talrig til at kunne blive enig om et Program, og at den ikke have Kræfter til at udarbeide de af Sundt paapegede Skrifter. Meningen med disse Møder har kun været, at de skulde være diskuterende og forberedende for andre Møder, for derigjennem at bringe Oplysning om Sagen. At indbyde Dissentere har ikke Komiteen tænkt paa; her gjælder blot Spørgsmaalet om vor Kirkes Tarv.

Dernæst holdt en fremragende geistlig Embedsmand et greit og tiltalende Foredrag, hvori han dog for ikke at foregribe Diskussionen blot vilde fremholde en Side af Sagen, foranlediget ved en anden Talers Udtalelse. Han var enig med dem, der holde paa Bekjendelsestvangen, at der ligger en stor Betydning i denne Bestemmelse. Fordringen til Bekjendelse ligger dybere begrundet end man tænker. Man er gaaet ud fra, at der ligger et kirkeligt Moment i enhver Embedsmands Stilling; i hvilketsomhelst Embede staar han i Forhold til Kirken og ansvarlig ligeover dem, han træder i Forbindelse med; man er gaaet ud fra, at den

lutherske Kirke er et Liv, som skal gjennemtrænge Alle. Men Sagen er den, at Fordringen stilles for høit, naar den i det Hele er af den Beskaffenhed, at den ikke kan foreskrives. Man kan vel fremtvinge en Bekjendelse som Lyd, men ikke Sagen selv; hvad Kirken maa sætte høiest er Sandheden; men Hykleriet, det falske Væsen, er det mest fordærvelige af Alt. Sandheden først og fremst, „om ogsaa Sandhederne skal prelle mod hinanden." Om det end vistnok er saa, at Almuen kan tage Forargelse af en Embedsmand, der er Dissenter, saa ved vi dog, at en evangelisk-luthersk Kristen ikke skal grunde sin Tro paa saadanne Authoriteter, men alene paa Guds Ord; hvis Tvang var mulig, burde den beholdes, men den er umulig, fordi den strider mod Sandheden.

Den sidste Taler, som endnu udtalte sig, fremførte ikke noget væsentlig Nyt, men imødegik nærmere de Betænkeligheder, som man fra Almuens Side havde gjort mod den paatænkte Forandring. Disse Betænkeligheder skrev sig dels fra Almuens Mangel paa Oplysning, hvortil man da maa virke, dels af en feilagtig Betragtning af Forholdene. En vitterlig vantro Embedsmand kan vække mere Forargelse end mangen tro Dissenter, og Mange gjøre det faktisk nu; Anledning til Forargelse er nu saa stor, at den kan ikke blive større efter Forandringen af § 92.

Da Klokken nu var over 9, besluttedes Forhandlingerne fortsatte næste Tirsdag Kl. 7, hvorpaa Dirigenten fremsatte følgende Punkter, hvorpaa han vilde henlede deres Opmærksomhed, som agtede at ytre sig: 1) Bestemmelse af, hvad Kirke og Stat er; 2) kræver Kirken Statens Hjælp; 3) de Goder, Kirken nu har; 4) er det Værn, de nuværende Institutioner nu yder Kirken, et virkeligt eller blot indbildt. Dirigenten vilde imidlertid bemærke, at han fremsatte disse Punkter alene til Veiledning, uden at binde Nogens Frihed. Det vil sikkerlig baade være lærerigt og interessant at behandle disse Punkter i Menighedsmødet; imidlertid vil vistnok disse mange vidtgaaende og forskjelligartede Punkter føre Spørgsmaalet ind paa et mere almindeligt og vidt Feldt, som snarere vil danne Forudsætningerne for en klarere Opfatning af et fuldt gjennemført Toleranceprincip eller for Spørgsmaalet om Kirkens fuldstændige Adskillelse fra Staten, medens det mindre vilde kunde kaste Lys over det her foreliggende specielle Spørgsmaal om Embedsmændenes Bekjendelsesfrihed. Man kan være, og det har vist sig at være Tilfælde efter faldne Udtalelser i Menighedsmødet, fuldkommen overbevist om at hylde Religionsfrihed som Princip, men alligevel holde paa Embedsmændenes Tilpligtelse paa Bekjendelsen. Paa Diskussionens nærværende Standpunkt vilde det derfor være ønskeligt, at man fremdeles holdt sig til Sagens praktiske Side, da det er herfra Modstanden viser sig at komme.

Folkehøiskolen i Todalen i Stangvik har ifølge et Brev til Red. nu 17 Elever. „Da man for Størstedelen har faaet Naar her omkring", heder det i Brevet, „saa er ikke dette saa lidet til en Begyndelse".

Træsliberi i Fredrikshald. (Sml. Amtst.) For noget over 2 Aar siden nedbrændte, som bekjendt, Møllebruget ved søndre Fossen. Da Eierne, DHrr. N. & C. Anker, have været i Beraad med, hvortil Tomten skulde bruges, har den hidtil lagt ubenyttet. Efter indhentet høieste Tilladelse om at benytte Tomten til anden Fabrikdrift, have Eierne nu bestemt sig til at opføre et Træsliberi paa samme, og holdes der nu paa med at lægge Grundmur til et saadant.

Rollebesætningen i „Det lykkelige Skibbrud", Komedie i 5 Akter af L. Holberg, som for første Gang opføres paa Kristiania Theater Fredag den 3die December, er: Jeronimus, Hr. Nielsen; Magdelone, hans Hustru, Frk. Parelius; Eleonora, hans Datter, Frk. Solberg; Pernille, deres Pige, Fru Wolf; Philemon, forlovet med Eleonora, Hr. Gundersen; Henrik, hans Tjener, Hr. Brun; Magister Rosiflengius, Philemons Medbeiler, Hr. Isachsen; Gottfred, Magisterens Tjener, Hr. Juell; Leander, Eleonoras Broder, Hr. Selmer; Oldfux, Hr. Bucher; en drukken Mand, Hr. Abelsted; en Dommer, Hr. Wolf; en Skriver, Hr. Kavli; en Skjærsliber, Hr. Bucher; en Kavaler, Hr. Abelsted; en Pige, Fru Gundersen; en Skolemester, Hr. H. Brun; to Piger, Fruerne Ursin og Døvle; en Frue, Fru Giebelhausen; en Officer, Hr. Reimers.

Suezkanalen er ifølge Telegram fra Port Said den 25de f. M. allerede befaret af to store Fragtdampskibe.

Fra San Francisko meldes om en skrækkelig Begivenhed. Paa et Skib, som skulde føre kinesiske Arbeidere til San Francisko, udbrød blandt de sidste, som saa tidt sker, et farligt Mytteri, hvorunder 2 af Skibets Befalingsmænd dræbtes. Skibskokken sprang da ned i Lasterummet og fik en Tønde Krudt rullet frem til Trappen og lagde en Svovltraad til Tønden, hvorpaa han lokkede Kineserne til sig. Derpaa tændte han Minen an; en stor Del dræbtes ved Explosionen, og Resten sprang i Forfærdelsen overbord. Skibet løb derefter ind til Taiti, hvor det hørte hjemme.

Duelraseriet blandt Redaktørerne i Amerika overgaar de Franskes. Udgiveren af „Chicago Tribune" har i Spidsen for sit Blad ladet indrykke en Bekjendtgjørelse om, at han paa Grund af den overhaands Mængde Udfordringer har seet sig nødsaget til at underrette sine „ærede politiske og andre Modstandere" om, at han ikke kan modtage flere Udfordringer indtil Trefoldigheds-Søndag.

Tunelen gjennem Mont Cenis er nu færdig paa den italienske Side. Et Telegram fra Florents meddeler, at sidste Skud løsnedes den 23de f. M. Tunelens Længde er paa denne Side henimod 18,900 norske Fod.

Den traupmannske Mordsag i Paris, som saalænge har beskjæftiget Politiet og Bladene, vil antagelig nu snart komme til Slutning, idet man endelig har fundet den ældre Kincks forraadnede Lig i Elsas. Navnene havde begyndt at sønderhakke det, da det kun var tildækket med et tyndt Sandlag i Skogen, hvor Traupmann, som han nu selv har tilstaaet, dræbte ham. Der fortælles ogsaa, at Traupmann først havde givet ham Blaasyre, før han dræbte ham. Morderen søger fremdeles at udhale Tiden for sin Domfældelse, idet han nu foregiver at have Medskyldige; men antagelig vil dette ikke bevirke nogen videre Udhaling med Paadømmelsen af hans Sag.

Grunden til den opstaaede Splittelse blandt Mormonerne ved Saltsøen skal, ifølge en Meddelelse til et Newyorkerblad, skrive sig derfra, at Overprofeten Brigham Young skal have forkyndt, at Gud havde aabenbaret sig for ham og befalet ham at udtage 25 Mill. Doll., som indestaa i Englands Bank, og grunde et nyt Rige paa Sanwichsøerne. Denne Aabenbaring har ikke vundet stor Tiltro, som rimeligt nok kunde være.

Indberetning om Udfaldet af Høsten 1869 i Nordre Trondhjems Amt, dat. 20de Novbr.

Det mildere Veir, som efter en regnfuld, raa og kold Forsommer med fast uafbrudt overskyet Himmel indtraadte ved Hundedagenes Begyndelse og vakte Haab om en bedre Eftersommer, blev kun af kort Varighed, idet Veiret allerede ved Juli Maaneds Udgang igjen antog samme Karakter som tidligere, og bibeholdt denne indtil det ved Midten af Oktober gik over til Slud og Sne, som afvexlende med Regn vedvarede indtil November Maaned indtraadte med snedækket Mark og almindelig Vinterkulde. Som Følge af disse baade for Vegetation og Indbjergning uheldige Veirforholde i Forbindelse med Nattefrost i Begyndelsen og Slutningen af September og imellem 2den og 3die Oktober har i dette Amt alene Høhøsten givet et nogenlunde tilfredsstillende Udbytte, medens Amtet for Korn- og Potetesavlens Vedkommende atter er rammet af et Uaar, som efter de derom modtagne Oplysninger ialfald i Stør- & Værdalens og Inderøens Fogderier maa ansees for adskilligt værre end noget af de flere nærmest foregaaende.

Som anført i min Indberetning af 31te Juli d. A. om Udsigterne for Høsten, var Græsset i Sommer saagodtsom overalt i sjelden Grad tæt og frodigt, og vilde derfor have afgivet et usædvanligt rigt Udbytte, hvis Indbjergningen var blevet begunstiget af et tjenligere Veir, men det vedvarende Regn, fornemmelig i Slutningen af Slaataannen, bevirkede, at en stor Del Hø i mere og mindre Grad blev beskadiget, og i Fjeldtrakterne, hvor Slaatten først kunde paabegyndes meget senere end sædvanligt, skal adskilligt være nedsneet inden Indbjergningen kunde foregaa, og saaledes være aldeles ødelagt. I det Hele taget kan Høhøsten dog betegnes som et Middelsaar, og Fodermangel er ikke at befrygte.

Af de her sædvanlige Kornsorter led fornemmelig Bygget af det vedvarende Regn, som allerede tidligt nedlagde Agrene, og fremkaldte Rust paa Kornet. Det naaede kun undtagelsesvis Modenhed, idet man af Frygt for Nattefrosten, af hvilket det ogsaa for en Del blev beskadiget, fandt sig nødt til at skjære det inden det naaede Fuldmodenhed. Havren blev næsten overalt skaaret grøn, kun paa enkelte Steder var den begyndt at lysne i Toppen. Paa Støren led begge Kornsorter baade af Frost og af det før Indbjergningen mislige Veir, som bevirkede, at man først paa Vinterføret kunde bringe Kornet i Lade, hvor det i endnu utørret Stand aftærskes saa hurtigt som muligt, for at redde, hvad der af Frugten endnu er ubeskadiget, og for at faa Anledning til at opgive Halmen inden den yderligere bedærves. En Del staar endnu paa Stør, og enkelte Agre ere nedsneede i uskaaret Stand.

Poteterne skulle efter Fogdernes Opgaver gjennemsnitlig have givet i Stør- & Værdalen, 4 a 6 i Inderøen og Namdalen 2 a 4 Fold; dog er det mig berettet, at man paa enkelte veldrevne Gaarde paa Inderøen har faaet indtil 10 Fold. Paa andre Steder skal det ikke engang have svaret Regning at tage dem op. De indhøstede Poteter skulle have vist Tilbøielighed til at raadne i Kjælderne, formentlig paa Grund af den vaade Tilstand, hvori de bleve indbragte i samme efter en Optagning, som foregik i alslags Uveir, tildels efterat Marken allerede var bedækket med Sne, og det er at befrygte, at de tillige have lidt Skade af Frost under Optagningen.

At den stedfundne Misvæxt i høi Grad vil forværre den allerede før mislige økonomiske Tilstand i Amtet, og bevirke megen Trang, er desværre altfor vist, men jeg har dog Grund til at haabe, at der i den Anledning ikke vil paakræves extraordinære Forføininger fra Statsstyrelsens Side. Ved Namdalens Kyster er forefaldt et rigt, og for Distriktets Almue særdeles fordelagtigt Sildefiske, og i de øvrige Trakter af Grongs Præstegjeld, hvor Tilstanden er mest betænkelig, skal der efter Fogdens Beretning være Udsigt for Almuen til nogen Fortjeneste ved Skovdrift. Ogsaa i Trondhjemsfjorden er fanget Sild, men kun høist ubetydeligt og langtfra tilstrækkeligt for de omliggende Bygders eget Behov.

Konkurs. Hardanger og Vos Skifteret: Jægteskipper Anders Eriksen Espe af Hardanger den 18de Novbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører Schumann. Samling den 2den Decbr. Fordringerne meldes inden 15de Januar næste Aar og prøves paafølgende 3die Februar. Nordre Romeriges Skifteret: Peder Simensen Padderud af Enebak den 24de Novbr. Samling den 13de Decbr. Fordringer meldes inden 5te Februar næste Aar og prøves 19de f. M. Kristiania Skifteret: Hattefabrikant N. M. Hansen den 29de Novbr. Samling den 4de Decbr. Fordringer meldes inden 12te Februar og prøves 4de Marts. Snedkermester Johan Gudmundsen den 26de Novbr. Samling den 2den Decbr. Fordringer meldes inden 26de Januar og prøves 17de Februar. Fosens Skifteret: Proprietær Anders Gravraak den 22de Novbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører Emil Aars. Samling den 8de Decbr. Fordringer meldes inden 9de Februar og prøves 2den Marts. Laurviks Skifteret: Kjøbmand E. A. Gundersen den 26de Novbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører Ferry. Samling den 6te Decbr. Fordringer meldes inden 7de Februar og prøves den 18de f. M. Bamble Skifteret: Gaardmand Ole Stiansen Holte af Drangedal den 25de Novbr. Midlertidig Bestyrer Sagfører Juliussen. Samling den 13de Decbr. Fordringer meldes inden 22de Januar og prøves 17de Februar.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 1ste Decbr.

Schneider er med 151 Stemmer valgt til Præsident i Kammeret; Leroux havde 53 St. og Segris 37 St. 26 Valgsedler manglede Underskrifter.

Wien, 1ste Decbr.

Sultanen har igaar sendt Vicekongen af Ægypten et Firman, der deklarerer de ved tidligere Firmaner bevilgede Privilegier og fordrer dette sidste Firmans uopholdelige Publicering.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget og staar temmelig høit, noget lavere paa Vestkysten. Laber til frisk Landvind og koldt Veir; skyet paa Østlandet ellers klart. Udsigterne ere fremdeles til koldt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 3die December (Kl. 7—10) gives (for første Gang): **Det lykkelige Skibbrud**, Komedie i 5 Akter af L. Holberg; til Slutning: **Intriguerne**, Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Dette er den 10de Abonnementsforestilling.

Concert.

Mandag den 6te December Kl. 8
giver
Arbeidersamfundets Sangforening
i Forening med omkring
200 af Almueskolens Børn
(Gutter og Piger)
Concert i Logens store Sal
til Indtægt for
Samfundets Byggefond.

mesteren. „Hver eneste Bid bliver bitter i Munden, bare jeg tænker paa disse Historier, og vor vakre Søndag, som jeg glæder mig til hele Ugen, maa ikke formørkes af andre Skygger end de, som kommer fra de uskyldige hvide Skyer deroppe."

Strax efter Middagen rullede det lille Kjøretøi frem paa Gaarden. Jægermesteren steg op og Olivia var som et Lyn ved hans Side. Da hun endnu en Gang nikkede Farvel, fløi hendes Blik op til anden Etage, og hun blev forskrækket, da hun saa det Blik, hvormed et Par Øine stirrede ned paa hende fra et af Værelserne. Vistnok forsvandt Hovedet strax, men Olivia havde alligevel gjenkjendt den stumme Bertha, og hun havde seet, at dette hadske, ondskabsfulde Blik ikke gjaldt nogen Anden end hende, skjønt hun ikke kunde forklare sig Grunden til denne Fiendtlighed. Med Hensyn til den Ferberske Familie havde Bertha hidtil altid iagttaget den strengeste Tilbageholdenhed, og hun havde altid holdt sig borte, naar Olivia var kommen. Efterat Jægermesterens Slægtninge havde begyndt at spise hos ham hver Søndag, lod hun Maden bringe op paa sit Værelse. Man havde føiet hende i denne Henseende, og Olivias Onkel var ret tilfreds med at de to Piger aldrig traf sammen.

Ogsaa Fru Ferber havde engang gjort Forsøg paa at nærme sig den unge Pige. Med sin sunde kvindelige Betragtning ansaa hun det umuligt, at blot Trods og Uvillie kunde være Drivefjeren til Berthas besynderlige Opførsel. Hun troede, at hun led af en dyb indre Nedslagenhed, en eller anden Kummer, som gjorde hende ikke blot ligegyldig, men som Følge af hendes heftige Natur ogsaa opirret paa sin Omgivelse, saa at hun undgik at tale med dem for at undgaa Strid. Hun havde haabet, at en mild Tiltale og en venlig Imødekommen skulde løse hendes Tunge; men det var ikke gaaet hende bedre end Olivia, og den unge Piges Opførsel havde saaret hende saa dybt, at hun alvorlig forbød sin Datter alle videre Forsøg paa en Tilnærmelse.

Efter en liden Stund naaede de Maalet for Reisen. Byens Beliggenhed var unegtelig indtagende. Midt i en

det var ubeskriveligt rørende at se en eneste liden Stjerne stikke frem sit mildt straalende Ansigt mellem Skyerne, og Onkelens rolige faste Blik, naar han blev greben af en blødere Følelse, forekom hende netop som en saadan Stjerne. Og hun havde ofte nok Anledning til at iagttage disse Forvandlinger; thi hun var bleven hans Diesten. Han havde aldrig havt Børn, og al den faderlige Ømhed, som hans rige Hjerte var istand til at føle, havde han overført paa sin Broderdatter, med hvem han i flere Henseender og med virkelig Stolthed følte sig ogsaa aandelig beslægtet, om ogsaa alle de Karaktertræk, de havde fælles, hos hende aabenbarede sig, dækket af en ren Kvindelighed.

Hun gjengjældte ogsaa hans Kjærlighed med en barnlig Hengivenhed og en omsorgsfuld Ømhed. Hun var snart kommen under Veir med, hvad der hørte til hans huslige Velbefindende, og hvor Sabinas Skarpsindighed eller Evne ikke længere strak til, greb hun umærkelig og med saa megen Takt ind, at den gamle tro Tjenerinde ikke kunde finde sig saaret, medens et nyt, behageligt Liv opblomstrede omkring Onkelen, paa hvis smaa Egenheder hun forstod at gaa ind og lade dem komme frem i et vakkert Skin.

Paa Hjemveien fra Kirken, som de altid tiltraadte sammen, pleiede Onkelen sædvanligvis at lede Olivia „som en liden Skolepige", som han sagde, og som det næsten ogsaa saa ud til.

Ved den yderste Ende af den lange, smale og mørke Skovsti, som fra Lindhof førte til Jægermesterens Bolig, laa lig et glimrende Punkt den solbelyste Slette, paa hvilken det gamle Hus var bygget. Med hvert Skridt, man nærmede sig, traadte det lille Billede klarere og tydeligere frem, lige til man kunde kjende den i Døren ventende Sabina, som med den ene Snip af Forklædet hegtet op og med Haanden for Øinene speidede efter de Hjemkommende, og, saasnart hun fik Øie paa dem, skyndte sig ind i Huset; hun maatte jo røre paa sig for ved deres Ankomst at være paa sin Plads derborte under Bøgetræerne bag en rygende Suppebolle lig en pligttro Kommandant paa sine Volde.

Det gamle Slot.

Arbeidersamfundets Bazar

i

Byens Festivitetslokale

(Frimurerlogen)

holdes aaben

Torsdag, Fredag, Lørdag

(Formiddag Kl. 11—2, Efterm. Kl. $4\frac{1}{2}$—8)

og

Søndag

Eftermiddag Kl. 4—9.

Torsdag, Fredag og Lørdag Eftermiddage udføre **Theatrets Orchester** og **Christiania Hornsextet** forskjellige Musiknummere.

Søndag Eftermiddag

slutter

Bazaren

med

Tombola.

Adgangen betales med **6** Skilling.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:

1) „Manden, som ler". } **(Tilsammen 43 Ark).**
2) „Det gamle Slot". }
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

De **Fattigkommissioner** og **Private**, der have subskriberet paa E. Sundts Bog om **„Renlighedsstellet i Norge"**, som endnu ikke have betalt Regningsbeløbet, anmodes herved om at indsende samme med det Første.

De øvrige **Fattigkommissioner**, som Bogen er tilstillet, tillader man sig at erindre om Meddelelsen i Fortalen, Side XV—XVI.

Kristiania d. 2den Decbr. 1869.

J. Chr. Abelsted.

O. Paulsens Hotel

i Sannesund, Sarpsborg

anbefales som honet og billigt til de ærede Reisende, som maatte besøge Stedet.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. **En Haandbog for Hvermand**, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et **Afsnit for Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — **4, 5, 6** og **7** pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel** for **Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser** og **Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf**, — De **nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovsamlingen for 1868—69,

forsynet med Henvisninger af kgl. Fuldmægtig J. H. Thoresen. Pris 24 ß heftet.

H. J. Jensen, Brogaden 3 b.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Fra Norge.

Af

Kristofer Janson.

Pris 66 ß.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Storm, G., Cand. philol. **Om den gamle norrøne Literatur.** Et Indlæg i Striden mellem Docent Grundtvig og den norske historiske Skole. 24 ß.

Alb. Cammermeyer,

Carl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Tilsalgs.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. „ do. „ Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Billigste Symaskiner.

Før Jul udsælges min Restbeholdning af de bedste og billigste Symaskiner til end yderligere nedsat Pris.

Reinert Birkeland,

Hjørnet af Kongens- og Raadhusgaden 24.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Nye Varer

direkte

fra Malaga.

Almeria Vindruer i ¼ Foust. og i Pundevis,
Granatæbler,
Citroner i 100-vis og mindre Dele,
Konfektrosiner i 1/1, ½ og ¼ Kasser,
Sultanarosiner,
Muskatelrosiner,
Figen i Kasser, 1/1 og ¼ Matter,
Figenkager og
Johannisbrød anbefales billig af

Frugthandler **Carl Witt,**

Carl Johans Gade No. 7.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17,

anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos

C. A. Borge.

Slædestænger

af Staal anbefales. **D. H. S. Feght.**

Svensk Jern

i de fleste Dimensioner, samt Axler, Spet og Blemmestaal billig hos **D. H. S. Feght.**

Udtrøier, Veste, Kapper og Skjærf

billig hos **D. H. S. Feght.**

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Skotøi! Skotøi!

Elegant og solid Skotøi, saavel hjemført som norsk Fabrikat, af alle Slags sælges meget billigt af

Peter J. Petersen,

Skippergaden 31.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Ny Portlands Cement, ildfast Steen og Leer

sælges hos *Carl Stephenson.*

Soda sælges billig hos *Carl Stephenson.*

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i **Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Tabt.

Onsdagen den 1ste December tabtes et **Selvcylinderuhr** paa Veien mellem Gullik Smed ved Liabroveien til Kjøbmand Halvorsen i Storgaden i Kristiania. Hvis det skulde komme til en redelig Finder, bedes han godhedsfuld om at nedlægge det paa Politikammeret i Kristiania eller paa Gaarden Asper i Spydeberg, hvor vedkommende Eier er villig til at betale en passende Dusør.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Men idag havde Sabina lavet til en overordentlig god Middag; ved Siden af Suppeskaalen lyste nemlig en purpurrød Pyramide af røde Jordbær, de første, Sommeren havde budt frem, og som hilsedes med Jubel saavel af den lille Ernst som af den store Olivia. Jægermesteren lo baade af det store og det lille Barns Henrykkelse og syntes, at han ikke vilde staa tilbage for Sabina i Overraskelser; han vilde derfor spænde for Hesten og som han før havde lovet skydse Olivia til L., hvor han forøvrigt havde et Ærinde, et Forslag, som den unge Pige modtog med Lyst.

Ved Middagsbordet fortalte Olivia den foregaaende Aftens Hændelser, og Onkelen holdt paa at le sig fordærvet deraf.

„Ja", udbrød han leende, „det var godt gjort af Doktoren; men saa kan han ogsaa stole paa, at det var sidste Gang, han drak The paa Lindhof."

„Umuligt, Onkel! en saadan Fornærmelse vil Frøken von Walde aldrig tillade, men sætte sig derimod af alle Kræfter."

„Naanaa", sagde han, „jeg skulde bare ønske, at vi strax idag kunde spørge Frøken von Walde, hvad hun tænker om Doktoren . . . jeg er ræd for Du skulde faa Baronessens store Dine. Forøvrigt kan man ikke fordre, at en stærk Sjæl skulde bo i et saa skrøbeligt Legeme som hendes . . . hun er en Vold for Baronessen, og nogen anden Tøile findes ikke for den herskelystne Kvinde; thi „Himlen er for høit oppe og Czaren er for langt borte", siger Russen. Ikke sandt, Sabina, vi har allerede været Vidne til mange besynderlige Ting, siden Baronessen greb Tøilerne paa Lindhof?"

„Jojo, men, Gud bedre os, Hr. Jægermester", svarede den Gamle, som holdt paa at sætte frem en ny Ret, „jeg behøver bare at tænke paa den stakkers Schneider . . . Det er en fattig Husmandskone under Lindhof", vedblev hun og vendte sig til de Øvrige, „som altid har søgt at kravse sig retskaffent frem ved sit Arbeide, og ingen har nogensinde havt noget Ondt at sige om hende; men hun har fire Børn at forsørge, stakkers Menneske, og hun kan ikke tjene mere end fra

Haanden til Munden, som man siger . . . Engang ifjor Høst stod det rigtig ilde til med hende, og hun vidste ikke, hvor hun skulde faa Mad til Børnene, og da gjorde hun sig skyldig i noget, som vistnok ikke var saa ganske rigtigt, idet hun plukkede Forklædet fuldt af Poteter fra en af Herskabets Potetsagre. Inspektør Linke stod bag en Busk og saa, hvad hun havde for sig, og paa Øieblikket var han fremme og slog hende. Jeg skulde ikke have sagt noget om det, ifald han havde nøiet sig med at give hende en Skrabe, men han overøste hende med Grovheder, ja endogsaa sparkede hende. Jeg havde netop været i Lindhof i et Ærinde, og da jeg paa Hjemveien gik forbi Rognetræerne nede i Byen, saa jeg et Menneske ligge paa Marken, det var Mor Schneider. Hun blødte stærkt, kunde ikke røre et Lem, og der var ingen Mennesker. Jeg raabte paa Folk, som kom og hjalp mig at bære hende hjem. Hr. Jægermesteren var for Øieblikket bortreist, men jeg tænkte, at han ikke vilde have taget mig det ilde op om han havde været hjemme, og derfor hjalp jeg det stakkels Menneske saa godt jeg kunde. Folk i Byen var rasende mod Inspektøren, men hvad skulde de gjøre? Man sagde vistnok, at Sagen skulde komme for Retten; men det fik man vente paa . . . Linke er Læser og Baronessens høire Haand og gjør naturligvis Alt i Guds Navn, medens han vrænger med Dinene. Det gik ikke an at Folk skulde faa vide, at en saa gudfrygtig Mand kunde bære sig saa umenneskeligt ad, og Fru Baronessen reiste derfor en Tid daglig til Byen og gjorde forfærdelig Kruus; kort og godt: Historien blev neddysset, og den stakkers Mor Schneider, som endnu ikke kan gaa rigtig, har faaet lide sine Plager uden at hun eller hendes Børn har faaet saameget som en Bid Brød eller en Drik Vand fra Slottet under hendes lange Sygdom. Jo, denne herskens Inspektør og Baronessens gamle Kammerjomfru farer vakkert frem paa Lindhof, skal jeg sige! Der sidder de under Bibellæsningerne og lurer paa hvem der er borte, og mangt et ordentligt Menneske har paa denne Vis for deres Skyld mistet sit Arbeide paa Slottet."

„Sesaa, lad os ikke ærgre os længere nu", sagde Jæger-

Dagbladet.

No. 282. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 3die December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne rekommanderede Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Indbydelse.

„Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne" blev stiftet i Bergen den 31te August 1864.

Dens Formaal er, som Navnet antyder, at udsende Ordets Tjenere til de af skandinaviske Sømænd mest besøgte fremmede Havne.

I dens Tjeneste virke for Tiden 5 af den ansatte ordinerede Udsendinge, der er stationerede i Leith, Shields, Antwerpen, Cardiff og London, fra hvilke Byer de dels regelmæssigt, dels leilighedsvis besøge Glasgow, Grangemouth, Alloa, Dysart, Hartlepool, Newcastle, Bristol, Swansea, Gloster, Newport, Gent og Rotterdam. Ved Siden af de ordinerede Udsendinge ere Lægmænd ved 4 af de nævnte Stationer ansatte som Assistenter. Endvidere giver Foreningen Præsten ved den norsk-luth. Menighed i New-York et aarligt Bidrag, for at han skal antage sig de til denne By kommende nordiske Sømænd, saa at ogsaa denne Stad kan betragtes som en af Foreningens Stationer.

Ved Stationerne Leith og Shields opføres og indviedes i forrige Aar to Sømandskirker, i indeværende Maaned antages en tredie at blive færdig til Indvielse ved Stationen Cardiff, og i en nær Fremtid haabe vi, at man ogsaa ved Stationerne Antwerpen og London kan skride til Opførelse af Kirker. I Forbindelse med de saaledes opførte Kirkebygninger, til hvilke Foreningen dels har udelukkende Brugsret dels fuld Eiendomsret, saavelsom med de herefter opførendes, er der eller vil der blive indrettet Læseværelser med dertil hørende smaa Bibliotheker.

Medens Foreningens ordinerede Udsendinge afholde Gudstjenester og Bibellæsninger for Sømændene, dels iland, dels ombord i Skibene, samt øve privat Sjælesorg for dem, virke Assistenterne som Kolportører ved Bogsalg og Samtale med dem, som Kirkesangere ved Gudstjenesterne og som Præsternes Medbestyrere af Læseværelserne.

At der for disse Udsendinge, nordinerede saavelsom ordinerede, er en stor Arbeidsmark, vil man let kunne danne sig en Forestilling om, naar man hører, at ovennævnte Havne aarlig besøges af tilsammen ca. 33,000 norske Sømænd, hvortil kommer omtrent det halve Antal svenske og danske. Desuden er der ved samtlige Stationer ikke faa bosiddende Skandinaver, af hvilke der i Leith, Shields og Antwerpen ere dannede faste Menigheder med Foreningens Udsendinge som Præster.

Erfaring har vist, at mange af Sømændene i høi Grad paaskjønne Foreningens Gjerning. Gudstjenesterne er i Regelen godt besøgte; det gjennemsnitlige Tilhørerantal ved Høimessegudstjenesterne kan anslaaes til omtr. 90, medens det dog ikke sjelden er gaaet op til 200 og derover. Den hellige Nadver er hidindtil uddelt til omtrent 500 aarlig ved samtlige Stationer. Læseværelserne have navnlig til enkelte Tider af Aaret været godt besøgte, og have Sømændene her benyttet Anledningen saavel til Læsning og Brevskrivning som til at overvære de Andagter, hvormed der sluttes om Aftenerne, og til at komme i nærmere Samtale med Præsterne. Ikke faa Bøger ere udlaante fra Bibliothekerne til langveisfarende Sømænd, men end flere ere solgte, ligesom mange Traktater ere uddelte.

Som man kan vide, er der for Foreningens Præster hyppig Anledning til at bistaa de syge Sømænd, der indlægges paa Hospitalerne. Navnlig er dette Tilfælde i London, hvor der i et halvt Aar var 220 skandinaviske Sømænd paa Hospitalsskibet.

At der gjennem denne Foreningens Virksomhed er udrettet meget godt, derom have vi et fast og grundet Haab. Ikke alene er ved den mange af vore Sømænd dragne fra Lediggang iland og de dermed forbundne Farer hen til gavnlig og nyttig Underholdning, men det er ved tillidsfulde Forvisning, der og er styrket ved mangt et glædeligt Vidnesbyrd, vi har modtaget, at det Guds Ord, som er dem forkyndt til Formaning og Trøst, og det hellige Naademaaltid, som er dem rakt, af Mange er annammede til deres Vækkelse og Troes Befæstelse.

Til Fremme af denne Virksomhed er der i næsten alle Norges Sjøsteder og nogle faa Landsdistrikter stiftet Afdelinger af vor Forening, der søge at vække Deltagelse for den og understøtte den med aarlige Pengebidrag. Ligeledes udgiver Hovedbestyrelsen i Bergen ved sin Sekretær en Maanedstidende, „Bud og Hilsen", der tilligemed et hvert Kvartal medfølgende Tillægshefte koster 36 Skill. aarlig. Denne Tidende indeholder Beretninger fra Foreningens Udsendinge, Meddelelser fra Hovedbestyrelsen samt Fortællinger og Stykker af opbyggeligt Indhold, særligt afpassede for Sømandsstanden.

Foreningens Indtægter her i Landet udgjorde i forrige Regnskabsaar ca. 3400 Spd. Denne Indtægt er dog ikke tilstrækkelig til at dække Udgifterne, der paa Grund af forskjellige Omstændigheder, Assistenters Ansættelse o. s. v. i de sidste Aar er betydelig forøgede. Alene de aarlige Lønninger til 6 Præster og 4 Assistenter udgjøre nemlig omtrent 4500 Spd., hvortil saa kommer Administrationsomkostninger m. m. Foreningen vilde derfor allerede for længere Tid siden have arbeidet under Gjæld, hvis den ikke fra de første Aar havde havt en liden opsparet Beholdning, som dog nu næsten er medgaaen. Hvad der ved Stationerne indkommer fra Sømændene, medgaar til Dækkelse af de med Gudstjenesterne og Udsendingernes Reiser forbundne Udgifter.

Til Foreningens Kirker er fra 1867—1869 her i Landet indkommen omtrent 5500 Spd., af hvilke til Kirkerne i Shields og Leith er betalt ca. 3850 Spd., ca. 1600 Spd. haves i Behold til Kirke i Antwerpen og omtrent 50 Spd. ere bestemte til Kirke i London; Kirken i Cardiff er opført uden Tilskud herfra. Kirkerne i Leith og Shields, der kostede tilsammen ca. 12000 Spd., og til hvilke betydelige Bidrag indkom ved Stationerne, have endnu en Gjæld, den første af ca. 1700 Spd., den anden af ca. 200 Spd. Til Kirken i London, hvortil derstedes er samlet ca. 4500 Spd. og til Kirken i Antwerpen, som eier omtrent 2200 Spd., vil endnu tiltrænges Adskilligt.

Vi have villet forudskikke disse Oplysninger om vor Forenings Virksomhed og Stilling, idet vi nu, efter 5 Aars Forløb, vove paany at udstede Indbydelse til at yde denne Sag virksom Bistand. Vi kunne ikke tilfulde takke Kirkens Herre for den Deltagelse, der allerede er vakt for Foreningens Gjerning blandt vore Landsmænd, og for den velsignede Fremgang, der er bleven den tildel. Men, medens vi, efterat flere Aars Erfaring yderligere har godtgjort dens store Betydning, saameget stærkere maa føle Forpligtelsen til efter Evne at søge den vedligeholdt og givet en stedse større Udbredelse, viser et Blik paa Foreningens nuværende Stilling, at, skal dette kunne ske, maa den kristelige Broderkjærlighed i rigere Maal, end hidtil er skeet, træde kraftigt understøttende til. Overbeviste om, at det her gjælder et Anliggende, der angaar vort hele Folk og Kirkesamfund, anbefale vi da Gjerningen igjen til vore Medkristne i det tillidsfulde Haab, at denne vor Opfordring i de videre Kredse, hvortil den vil finde Vei, vil mødes af samme Deltagelse, som hidtil er vist Foreningens Sag.

Det gjælder at skaffe vore Sømænd, der under sin ligesaa hæderlige og vigtige som farefulde Kaldsgjerning lange Tider ere berøvede den offentlige Gudstjenestes og private Sjælesorgs Velsignelser, en rigere Adgang til Kirkens Goder. Savnet af disse er for Sømanden saameget føleligere og i sine Følger saameget betænkeligere, som han fjernet fra Hjemmet og berøvet Familielivets Velsignelser er omgiven af mange og særegne Fristelser, mod hvilke han fremfor Alt behøver Guds Ords Formaning og Styrkelse. Maatte da vi, der er i fuld og rig Besiddelse af de Goder, vore Brødre maatte undvære, findes villige til, Enhver efter den Anledning, han dertil maatte have, at bidrage Sit til at afhjælpe deres Savn, til Guds Navns Ære, hans Riges Udbredelse.

Bergen i Hovedbestyrelsen for „Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne" d. 1ste Oktbr. 1869.

Joh. Nielsen, Adjunkt.	H. Blaauw, Kjøbmand.	Daniels, Præst.
B. K. Dietrichson, Kjøbmand.	A. M. Hille, Præst.	O. E. Holch, Kand. theol.
H. Lous, Kapt.-Løitn.	O. Vollan, Kand. theol.	B. E. Bedeler, Kjøbmand.

Idet vi paa det Bedste anbefale ovenstaaende Indbydelse, meddeles, at her i Byen kunne Medlemmer tegne sig hos Kapt. Stranger, Adr. Winge & Ko.s Kontor, Prinsens Gade No. 3, hos Foreningens Kasserer herstedes, Kand. theol. Holtermann, Adr. Skippergaden No. 30, samt hos Boghandler Niels Lund paa Torvet, hos hvilken Sidstnævnte ogsaa kan tegnes Abonnement paa Foreningens Maanedstidende, „Bud og Hilsen".

Kristiania i Bestyrelsen for den herværende Afdeling af „Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne", den 26de Novbr. 1869.

G. Hansen,
p. t. Bestyrelsens Formand.

S. Broch. J. N. Brunn. S. Brun.
H. Chr. Gregersen. N. Hesselberg.
Lorents Holtermann. Ihlen. O. Knudsen.
Hans Lund. Thv. Schjelderup.
Plade Stranger.

I Anledning af den i Rigstidenden for 29de November optagne Beretning fra Tromsø Stiftstd. om „Nye Kulleier i Finmarken" maa jeg bemærke, at den tilsendte kullignende, brændbare og rigt flammende Substants, der af mig i Erkjendtligheds-Skrivelse paa Mineral-Kabinettets Vegne erklæredes strax og kort for Kul, dog indtil videre maa betragtes som værende af tvivlsom Natur, hvorfor jeg ogsaa udbad mig flere Stykker tilsendt til Undersøgelse. Disse Stykker ere endnu ikke ankomne. Sagen forekom mig ved første Betragtning vistnok saa trolig, og Veien til Findestedet er saa lang, at jeg hastede med Anmodning om ny Tilsendelse, for at fuldstændig Undersøgelse kunde anstilles. Mine anførte Udtryk i Brevet have foreløbig ikke større Fordring paa Tiltro, end en øieblikkelig Formening fortjener. Det formodede Kul — hvis det er naturligt Kul — er af ganske usædvanligt Slags, og jeg forbeholder mig, saasnart ske kan, at afgive nærmere Erklæring.

Jeg tør maaske anholde om, at de Blade, der optoge Beretningen om nye Kulleier i Finmarken, ogsaa vil vedføie denne min foreløbige Erklæring.

Kristiania, den 30te Novembrr 1869.

Ærbødigst
Dr. Th. Kjerulf.

Lidt om Jordskjælv.

(Kölniche Zeitung.)

De Rystelser, som i de sidste Tider har gjennembævet vor ellers saa faste, tyske Jordbund, har atter engang henvendt Opmærksomheden paa det, som paa en forfærdende hemmelighedsfuld Maade bevæger sig under vore Fødder og saagodtsom hvert andet Aar med nogle lette Stød sørger for, at man ikke skal føle sig altfor sikker paa denne tilsyneladende saa vel grundfæstede Jord. Da de overraskende og efter vore Begreber ikke ganske svage Stød sikkert endnu vil lyde igjen i allehaande eventyrlige Formodninger og Ængstelser, kan det ikke være ganske unyttigt i Korthed at sammenfatte det Vigtigste, som den nuværende Videnskab ved om Jordskjælv; er det ikke meget, saa er det dog nok til at tilintetgjøre mangt graat i graat malet Fantasibillede om vældige Katastrofer, om Vulkansvælg, som pludselig aabner sig og deslige, og i Stedet herfor sætte den Sikkerhed, hvormed man ser en Ting i Ansigtet, som man ikke er ganske fremmed for.

Om ogsaa Tyskland ligesom overhovedet Mellem- og Nordeuropa (med Undtagelse af Island) ikke hører ind i en Kreds af heftige vulkanske Virkninger, saa ligger det dog for nær det sydeuropæiske Vulkan- og Jordskjælvomraade til at det ikke nu og da skulde føle et eller andet Stød, og skjuler vel ogsaa i sit eget Skjød paa nogle Steder vrede Aander, som rigtignok har været fængslede i Aartusinder, men som dog fra Tid til anden ryster sine Lænker med en uhyggelig Larm for at minde om, at der, hvor nu Rhinen flyder mellem de mest henrivende Bredder, har Vulkan havt sine rygende Esser og rundt omkring overdænget Landet med Lava og Aske. Men ogsaa Tysklands geologiske Beskaffenhed lærer, at det ingenlunde hører til de bedst grundfæstede Dele af Europa; dets paa mangfoldige Maader delte og omkastede Bjerge fortæller om mangen Hæven og Synken af Jordbunden, og de hede Kilder, hvorpaa især deleshed Mellem- og Sydtyskland er saa rig, staar vel i mange Tilfælde i inderligt Sammenhæng med Rester af tidligere vulkansk Virksomhed, ligesom jo kraftige varme Kilder overalt findes ved virksomme og udslukkede Vulkaner. Lag, der i Millioner Aar er forblevne uforstyrrede i det horizontale Leie ganske paa samme Maade som Silur- eller Kulformationens Hav har aflagret dem, finder vi vel i Rusland eller Nordamerika, men intetsteds i Tyskland. Overalt, hvor saadanne Lag forekommer, maa man antage, at Landet ikke er sat i Bevægelse af underjordiske Kræfter, da man ellers sikkerlig vilde have opdaget Forskydninger og Indstyrtninger. Mere end engang har man i Tyskland maattet være med at føle betydelige Jordrystelser i Sydeuropa, men disse udstrakte da sine Virkninger i større Afstande. Saaledes har til Exempel Lissabonner Jordskjælvet den 1ste November 1755 ikke alene ladet Töplitzer Kilderne først tørre ind og dernæst farvet dem okkergule, men det bevirkede ogsaa i Loch Lomond (Skotland) en Forandring i Vandstanden af over to Fod. Lyell bemærker meget rigtig, at paa Grund af saadanne Stød kan man ligesaa lidt regne England, Sydfrankrige eller Tyskland til det sydeuropæiske Vulkanomraade som Shetlandsøerne til Island af den Grund, at Heklas Aske af Vinden føres over til dem fra Island. Egentlige Jordskjælv, som kan ledes tilbage til de samme Aarsager som de store Jordskjælv i Sydeuropas, Sydamerikas og de indiske Øers Vulkanomraade, holder sig i Mellemeuropa indenfor Grændserne af lette Rystelser. Indstyrtning af underjordiske Hulninger, som vistnok ofte bevirkes af Vandet, kan meget let, selv i en stor Omkreds, føles som Jordskjælv. Man maa ikke glemme dette, da man er saa tilbøielig til at stille enhver Jordrystelse i Forbindelse med vulkansk Virksomhed.

De store Jordskjælv, som man kjender fra Sydamerika, Sydeuropa og de øvrige Vulkanomraader, er næsten altid forbundne med vulkanske Forekomster og i de fleste Tilfælde har de ogsaa begge en fælles Kilde. Det er Jordskjælv, som melder Vulkanernes truende Udbrud, og forud for det første fordærvelige Udbrud af Vesuv i Aaret 79 før Kristus gik saaledes til Exempel flere Aar igjennem de heftigste Jordrystelser, ligesom ogsaa det stærke Lavaudbrud paa Ischia 1302 var forberedt ved meget stærke Stød. Ved de sydamerikanske Jordskjælv iagttog man ogsaa meget ofte en Forbindelse med vulkanske Forekomster, idet disse enten ledsagedes eller blev forberedte af dem. Meget ofte synes det, som et vulkansk Udbrud skaffer Luft for de onde Kræfter, som ryster Jorden, og af denne Grund er det, at Humboldt har kaldt Vulkanerne for Jordens Sikkerhedsventiler; imidlertid maa dette Udtryk tages i sin store Almindelighed.

Videnskaben er endnu ikke idag istand til at kunne sige noget ubetinget Sikkert om de vulkanske Forekomster, men nøier sig med at stille sammen Iagttagelser og haaber paa denne Maade at naa til funde, almindeligere Slutninger, og først naar dette er skeet, vil man ogsaa kunne finde en Forklaring over Jordskjælv. Vi ser smeltede Stenmasser eller i stærk Grad ophedet Dynd og Støv i en forfærdelig Mængde kastes ud af Vulkanerne og lægger Mærke til store Mængder af gasformige Stoffer, der bliver fri paa samme Tid. Men hvorledes disse Masser komme i denne ophedede Tilstand, om de selv frembringe denne Varme ved kemiske Processer, eller om de modtage den fra Jordens Indre, som man antager for at være en glødende, smeltet Masse, er et Spørgsmaal, som endnu ikke har faaet et tilfredsstillende Svar. Da den store Kemiker Davy havde opdaget Alkalimetallerne Natrium og Kalium og iagttog, hvorledes disse i Berøring med Vand forbrændte under en stærk Varmeudvikling, troede han i dem at have fundet Aarsagen til de vulkanske Varmeudviklinger; man behøvede blot at antage, at større Mængder af saadanne Metaller vare skjulte i Jordens Indre og at de vare komne i Berørelse med Vand, og paa den Maade kunde man forklare

sig de større Varmevirkninger, som ytrede sig under Jordskorpen og i de ildsprudende Bjerge. Men da Davy havde iagttaget et Udbrud af Vesuv, vendte han tilbage fra sin Mening. Senere kom man under de Kraftytringer, der har sin Oprindelse fra elektriske og magnetiske Aarsager, til den Anskuelse, at disse ogsaa maatte spille en Rolle ved Vulkanudbrud og Jordskjælv, en Anskuelse, som man endnu ikke hverken kan bekræfte eller benegte, da den hertil kun har fundet en theoretisk Begrundelse.

Det er bedst at opfatte Jordens indre Hede som noget givet, da denne paa Grund af Aarsagernes Mangfoldighed ikke er saa simpel at forklare, som man ofte har troet. Men paa hvilken Maade den bliver istand til de heftige Ytringer, som optræde i Form af vulkanske Udbrud, lader sig lettere forklare. Undersøgelse af de af Vulkanerne udkastede Stoffe beviser, at der i mange Tilfælde maa have trængt større Mængder af Vand, og det Havvand, ind til de glødende Stenmassers Arnested. I saadanne Tilfælde finder der naturligvis en meget stærk Dampdannelse Sted, og naar den saaledes opstaaede Damp har at overvinde et Tryk, vil den foraarsage Explosioner og Jordskorpen lide Jordskjælv; en Dampudvikling i betydelig Mængde vil kunne bevirke, at de smeltede Masser flyde over eller at Aske og Stenstykker kastes ud, og paa denne Maade faar man et Udbrud. Denne ligesaa simple som rimelige Forklaring er den, som nutortiden finder de fleste Tilhængere og som blandt Andet gjentagne Gange blev prøvet og fundet rigtig ved de nyere Udbrud af Ætna og Vulkanerne paa Santorni. Hermed stemmer ogsaa den Kjendsgjerning, at den overveiende Del af Vulkanerne findes i Nærheden af Havet. Betragter man til Exempel Europas Vulkaner, saa er det dog vel mere end tilfældigt, at det største Antal findes paa Øer, og at den eneste paa Fastlandet ligger nær ved Strandbredden. Og se vi, hvorledes Asiens Fastland er forholdsmæssig fattigt paa Vulkaner, medens dets Øgrupper har en kun altfor stor Rigdom paa dem; hvorledes Syd- og Mellemamerikas Vulkaner aldrig fjerne sig langt fra Havet, hvor rigt de kanariske Øer og Azorerne ere udstyrede med Vulkaner i Sammenligning med Afrikas Fastland, saa vil man ikke kunne undgaa i dette Forhold at maatte erkjende Noget, der staar i Forbindelse med en Naturlov. Den længst fra Havet fjernede Vulkan ligger i Tartariet nærved den store Indsø Issikul og synes at have været i Hvile siden det syvende Aarhundrede af vor Tidsregning.

Jordskjælvenes Statistik har bragt for Dagen visse Forholde, som vende oftere tilbage, men som dog ikke kan lægges til Grund for bestemte Udsagn og allermindst for Spaadomme. Maanens og Solens Nærhed skal have en befordrende Indflydelse paa Jordrystelserne, da Jordens flydende Indre ligesaa godt som Havet skal have sin Ebbe og Flod. Men saalænge det ikke er bevist, at en saa stor Del af Jordens Indre, som denne Mening antager, er flydende, maa man indskrænke sig til at gjøre flere og flere Iagttagelser og slutte fra dem; thi om Jordens Indre ved vi slet intet Andet, end hvad Bjergmændenes Gruber og Vulkanerne fortælle os, og det er meget, meget Lidet.

Kristiania, 3die December 1869.

Ansættelsen af en ny engelsk Minister (Layard) i Spanien har givet Times for 24de f. M. Anledning til at anstille endel Betragtninger over Omkostningerne ved det engelske Diplomati, og til at fremsætte Spørgsmaalet om den Nytte, man har af samme, staar i noget rimeligt Forhold til Udgifterne. Følgende korte Uddrag af Artiklen i Times turde fortjene Opmærksomhed ogsaa hos os, hvor Udgifterne til Gesandtskabsvæsenet er kommet paa Dagsordenen ved Joh. Sverdrups ifjor ved disse Tider af Storthinget bifaldte Forslag om, at Regjeringen skulde anmodes om at forelægge næste Storthing et specificeret Budgetforslag. De heftige og vidtløftige Debatter om denne Sag og de Oplysninger, som derunder fremkom, vil endnu være i friskt Minde.

„Varetager ikke andre Lande sine diplomatiske Forbindelser paa en bedre og billigere Maade end vi? spørger Times. Svaret paa dette Spørgsmaal maa afhænge af Hensigten med disse offentlige Funktionærers Ansættelse og det Arbeides Natur, der paaligger dem. Det Første, der bør tages i Betragtning, er Arbeide — Forretninger. Der gives Lande, som enten af Tilbøielighed eller Nødvendighed nødte holde sine udenlandske Forbindelser paa en streng økonomisk Fod. Den schweizerske Forbundsstat f. Ex. er et strengt demokratisk Samfund, der maa føre en fuldkommen neutral Politik; det har ikke mange Penge, og synes bedst om at holde de faa, som det er i Besiddelse af, i sin egen Lomme. En Chargé d'affaires med en Afslønning af 1000 £ i Paris, og af til en i Wien eller Florenz, udgjør denne Republiks hele diplomatiske Korps. Respektable Kjøbmænd i de fleste Hovedstæder og større Søsteder føle sig lykkelige ved at kunne heise Republikens Flag, at tjene den som Agenter og at tjene den vel, ikke alene uden Aflønning eller saa meget som en „Stump Baand", men meget mere selv bære Byrden af officielle Udgifter, og saaledes af deres egen Pung betale for Æren.

De nordamerikanske Stater begyndte med at være ligesaa tarvelige i denne Retning; de gjorde sig til af deres republikanske Simpelhed og tragtede efter Indflydelse hos Hofferne ved at vise Ringeagt for disses Luxus og Etikette. Men efterhaanden som de tiltog i Magt og Rigdom, lærte Amerikanerne at erkjende Rigtigheden af at gjøre i Europa som Europæerne gjøre; og da Kongressen ikke var rundhaandet nok, fandt de paa det Middel at vælge sine vigtigste Diplomater blandt dem, som havde ikke alene Hovedet, men Pungen bedst spækket, og Saadanne viste ofte sit Land vigtige Tjenester, paa samme Tid som de tilsatte sine egne Penge for dets Vel.

Vi ere dog af den Formening, at en Gesandt bør aflægges saa rundelig, at han ikke skal sættes i den Nødvendighed at anvende egne Midler, og naar vi antage, at Besparelser bør finde Sted, gjælder dette ikke vore Ambassadører hos de større Stater, men vore Legationer ved de mindre.

De idelige Omskiftninger i Folkenes Skjæbner har i flere Tilfælde forandret Forholdene i forskjellige europæiske Samfund i meget høi Grad, uden at de selv ere opmærksomme paa eller ville erkjende saadant. Uagtet saaledes Danmark og Sverige, f. Ex. ikke vanslægte fra deres fordums Tapperhed, tør det dog ansees afgjort, at de aldrig ville komme til at spille den Rolle, som under Kristian den Fjerde og Gustav Adolf. Ligeledes er der i Tyskland Kongeriger og Hertugdømmer, som kalde sig selv uafhængige, men som for stedse have forspildt Retten til at slutte militære Konventioner eller Handelstraktater. Et diplomatisk Korps for disse skandinaviske og tyske Stater burde ansees som en Overflødighed; men de klynge sig til Skyggen af deres svundne Anseelse, og det er beklageligt at se, ved hvilke Midler de søge at lette Byrden af denne unyttige Udgift. Det er kun af Sympathi for denne ruinerende Forfængelighed, og til Gjengjæld for tilsigtet Artighed, at vi beskikke Diplomater ved saadanne Hoffer. Der gives neppe mere end 7 a 8 Stater i Europa, hvor virkelige internationale Forretninger ere at varetage, og det er sørgeligt at se, hvorledes diplomatiske Excellencer i Hovedstæder af 2den og 3die Rang søge at dræbe Tiden; Nogle forsøge sig i musikalske Compositioner, Andre tage slette Kopier af slette Malerier, og atter Andre fare omkring for at opsnuse gammelt Porcelæn og Skrammel.

Vi erkjende, at Diplomatien har sin Nytte, og vi maa ikke lade skorte paa Midler til at holde det i fuldkommen effektiv Stand. Men for at Træet skal kunne leve og trives og bære Frugt, maa vi afskjære dets syge og unyttige Grene. Vi ville have Diplomater, som andre af Statens Tjenere, i Forretningsposter, men ikke Sinekurer. Ti tusinde Pund er maaske ikke formeget for vor Ambassadør i Paris, men vi ville brumme over, at en Tiendedel heraf gives til en Pumpernikel-Legation".

Den ægyptiske Vicekonges sidste Skrivelse til Storvizirен lyder, efter „Turqvie", saaledes:

„Af en til den engelske Konsul rettet Meddelelse fra Hs. Ex. den engelske Gesandt — om hvilken Meddelelse jeg har erholdt Underretning — har jeg seet, hvad Deres Høihed egentlig tænker om de Agenter, som jeg sender til Europa for at besørge Underhandlinger, i hvilke jeg inden Privilegie-Firmanets Grændser indtræder med de europæiske Magter. For at Deres Høihed skal komme til Kundskab om dette Aktstykke, sender jeg det til min Kapu Keaya med Anmodning til ham om, at han vil forelægge Dem det. Deraf fremgaar, at den høie Port kun vil give sig tilfreds, naar mine Agenter blive forestillede for vedkommende Udenrigsminister af den høie Ports Gesandter, uden at disse forøvrigt blande sig ind i deres Forretninger. Endskjønt siden Firmanet af 1284 de ægyptiske Agenter forestille sig selv uden Mellemmænd for Udenrigsministrene, saa iler jeg dog med at bevise min Hengivenhed for Hs. Majestæts ophøiede Person og med at udtale, hvormeget jeg ønsker at imødekomme Sultanens Regjerings Hensigter; jeg antager den opstillede Regel og føier mig deri. Gud ved, hvor taknemlig jeg er Deres Høihed, fordi De har oplyst ogsaa dette Punkt.

Jeg har endvidere af troværdige Personer erfaret, at jeg ikke skal forpligtes til at forelægge mit Budget for Porten. Jeg haaber, at denne Efterretning er begrundet. Da forøvrigt Deres Høihed har meddelt mig den behagelige Efterretning, at Hs. Maj. har til Hensigt at opretholde de siden 1841 ved keiserlige Firmans lidt efter lidt givne Privilegier, saa stiger mit Haab til Vished.

Der bliver nu kun et Punkt igjen: Fordringen om Laanenes Aprobation. Jeg nærer den faste Overbevisning, at dette Punkt ligeledes skal blive løst overensstemmende med de keiserlige Firmans udtrykkelige Ord paa den Maade, som Deres Høiheds over al Verden bekjendte Billighed tilsiger. Dersom man gjør dette Punkt til Gjenstand for opmærksom Overveielse, saa vil det sees, at Ægypten, hvis Forvaltning alene ved Hs. Majestæts Velvillie er overdraget mig, og som kun vilde lide Skade af en Afhængighed i store og smaa Sager, vilde finde sine Privilegie-Firmans værdløse, naar det i denne Sag skal give efter. Naar Tingen ikke forholdt sig saaledes, saa vilde jeg — jeg ved det — ikke have havt nogen anden Pligt end at underkaste mig Deres Høiheds ligefremme Anvisning. I Forvisningen om, at alle Deres Høiheds Meddelelser ere besjælede af den fuldkomneste Oprigtighed og af aldeles rene Hensigter, taler ogsaa jeg til Dem med fuld Oprigtighed, idet jeg støtter mig paa den behagelige Forsikring, at Hs. Maj. ikke engang vil formindske de tilstaaede Privilegier, saavelsom paa den fuldkomne Billighed og den høie Visdom, hvoraf Deres Høihed i en saa fremtrædende Grad er i Besiddelse. Jeg haaber, at De ogsaa opfatter dette Punkt paa den ovenfor udviklede Maade og at De venskabeligen vil opbyde Deres Kræfter for til min Gunst at bestyrke Hs. Maj. i hans høie Velvillie, som er mig dyrere end Verden og Alt, hvad der er i den".

For tilfulde at forstaa denne Skrivelse, maa man erindre, at Ægypten er en tyrkisk Provinds og Vicekongen en Pascha, der kun har en større Magt end de andre tyrkiske Paschaer og er forsynet med visse særlige Privilegier, hvoraf det Væsentligste er, at Paschaværdigheden er arvelig i Mehemed Alis Familie. Den i 1867 Paschaen tilstaaede Khedive- eller Kongetitel forhøier vistnok Paschaens Rang, men forandrer forøvrigt ikke hans retlige Stilling. Sultanen er fremdeles absolut Hersker saavel i Ægypten som i sine øvrige Lande og har saaledes formel Adgang til at kalde de udfærdigede Firmans tilbage. Praktisk talt er derimod Sultanen forhindret fra en saadan Yderlighed. Vicekongen er en mægtig Mand, der har Hær og Flaade. Han vilde naturligvis sætte sig til Modværge, og Krigen vilde strax reise det orientalske Spørgsmaal. Det europæiske Diplomati vilde blande sig op i Sagen. Sultanens juridiske Ret vilde ikke blive den afgjørende; hvorimod Striden vilde blive afgjort under Paaberaabelse af Tyrkiets, Ægyptens og Stormagternes Interesser. Som man ser, fægter ogsaa Vicekongen i det egentlige Tvistepunkt paa de ægyptiske Interessers Standpunkt.

Striden maa imidlertid efter de sidste Telegrammer formodes at være bilagt. Et Pariser-telegram har meddelt, at Vestmagterne ikke ville intervenere, og et Wienertelegram af 1ste ds. beretter, at Porten har tilstillet Vicekongen et Firman, hvori den deklarerer alle tidligere Privilegier, og fordrer dette sit Firman uopholdelig offentliggjort. Porten har altsaa undgaaet at faa Forholdet til Ægypten ordnet ved Traktat (Sultanens — juridisk talt — absolute Myndighed opretholdes) og har udstedt et nyt Firman, som skal træde istedetfor alle de ældre. I dette har da Porten formentlig nærmere fortolket og begrændset de Vicekongen tidligere tilstaaede Rettigheder. Hvorledes Spørgsmaalet om Sultanens Approbation paa de Laan, som Vicekongen optager, er ordnet, er rigtignok ikke omtalt i Telegrammet, men den Form, som Sultanen har valgt, synes at forudsætte, at der ikke er stillet Vicekongen uantagelige Betingelser. Under enhver Omstændighed har vel ialfald Striden mistet sin akute Karakter.

Flere franske Blade meddele, at General Fleury har fundet den mest udmærkede Modtagelse i Petersburg; efter den officielle Audients havde Keiser Alexander og Gesandten en privat Samtale, som varede over en Time.

Times erklærede sig nylig, som det vil erindres, „bemyndiget" til at meddele, at Hertugen af Genua hverken nu eller nogensinde vilde modtage Spaniens Krone. Det officiøse spanske Blad Imparcial bestred imidlertid, at Times havde havt nogen Bemyndigelse til at afgive en saadan Erklæring. Times svarede herpaa ved endnu bestemtere at gjentage, hvad det havde sagt, og det assisteredes af Hertugens Stedfader, Markis Rapallo, med hvem Hertuginden af Genua har indgaaet et morganatisk Ægteskab. Herved kaldtes Prim selv frem, og han ytrede, at det aldeles Intet havde at betyde, hvad den unge Prinses Stedfader mente eller ikke mente; Markien af Rapallo var en privat Person, med hvem den spanske Regjering ikke havde Noget at gjøre, det var Kong Victor Emanuel, der var Overhoved for den savoyiske Familie, og hans Samtykke havde man opnaaet. Nu har man ogsaa fra italiensk Side blandet sig i Sagen, og her giver man Prim Medhold. De af ham fremsatte Bemærkninger ratihaberes ganske af Gazetta d'Italie, der dog ikke, saavidt vi vide, er noget officielt Blad, men Organ for Kong Victor Emanuels personlige Ven, den noget upopulære Statsmand Gualterio. Markien af Rapallo, siger dette Blad, har ingen officiel Karakter, som kan bemyndige ham til at stadfæste eller modsige Noget, som vedrører Hertugen af Genuas Søn; han er ikke Medlem af den kgl. Familie, og kan ikke tage Ordet paa Hertuginden af Genuas Vegne. Den italienske Chargé d'Affaires i London, Maffei, har tilstillet Times en Skrivelse, hvori han i sin Regjerings Navn erklærer, at Markien ikke har mindste Kompetence til at sige, hvad Kongehusets Medlemmer ville beslutte sig til eller ikke. For Prim taler endvidere den Omstændighed, at Corr. italienne har støttet Hertugen af Genuas Kandidatur i flere Artikler, og at det i disse Dage har begyndt Offentliggjørelsen af en Række Breve, hvori der udvikles, at Hertugens Thronbestigelse i Spanien vil medføre store Fordele baade for dette Land og for Italien. Med særligt Eftertryk fremhæves, at Hertugen af Genuas Valg for bestandig vilde forebygge en Restauration af det bourbonske Hus, som altid vilde være fiendtlig stemt imod det savoyiske Hus og støtte Modstanderne af Italiens Enhed. Der er imidlertid senere indtraadt et Ministerskifte i Italien, og flere spanske Blade have villet sætte dette i Forbindelse med Hertugen af Genuas Kandidatur til Spaniens Krone; men Corr. italienne erklærer, og sikkert med Rette, at denne Formodning er greben ud af Luften.

Fra Wien skrives under 25de ds. til „Nat. Zeit.": „Den kommanderende General, Grev Auersperg har indberettet hertil, at han er nødsaget til at standse de militære Operationer og trække sig tilbage til Kantonnementerne ved Kysten, dels fordi han har et meget betydeligt Antal Syge blandt sine Tropper, dels fordi der ikke kan være Tale om at underkue Opstanden, saalænge Montenegro udgjør det egentlige Rygstød for den. Fyrsten af Montenegros høit priste Neutralitet underkastes en skarp Kritik af Generalen, og han anfører gyldige Beviser for, at Opstanden for længe siden vilde være undertrykt, naar den ikke fik Understøttelse fra Montenegro". Korrespondenten tilføier, at denne Rapport staar i fuldstændig Strid med den østerrigske Cirkulærdepesche af 7de November, hvori Fyrsten af Montenegro toges varmt i Forsvar. Selv om Grev Beust skulde have lukket Øiet i af Hensyn til Rusland, forekommer det Korrespondenten ubegribeligt, at Rigskantsleren vildleder sine egne Repræsentanter. Til Slutning udtaler Korrespondenten den Mening, at Grev Beust efter sin Tilbagekomst vil gjøre Sagen til Gjenstand for diplomatiske Forhandlinger, da der næsten ikke længere kan være nogen Tvivl om, at en Konflikt med Montenegro er nær forestaaende. Ogsaa „Köln. Zeit." og Corr. Havas indeholde Korrespondancer fra Wien, i hvilke Fyrsten af Montenegro stærkt angribes og beskyldes for den tvetydigste Holdning. Der paastaaes bl. A., at han vil benytte Øieblikket til at afpresse Porten en territorial Afstaaelse, uagtet han tidligere har givet Afkald paa al Ret til det paagjældende Territorium imod en Pengesum. Serbiens Holdning bliver derimod omtalt med den største Anerkjendelse.

Landmarschallen i den sidste polske Rigsdag, der i 1831 var samlet i Warschau, Grev Ladislav Ostrowski, er ifølge de wienske Blade død i Krakau den 21de ds. Han var født 1790, traadte 1809 ind i den polske Hær og blev paa Valpladsen dekoreret med Æreslegionens Kors. I 1830 valgtes han enstemmig til Landmarschal, og da de Deputerede efter Rigsdagens Opløsning begav sig til Krakau, blev han arresteret af de østerrigske Autoriteter, som internerede ham i Groz, hvor han boede indtil 1862. Først i indeværende Aar havde han faaet Tilladelse til at vende tilbage til Galicien.

Drammen-Krøderen-Banen. Ifølge Dags-Telegram til Indre-Departementets Chef fra Laanekomiteen i Drammen faldt Laanetilbudene saaledes:

500 a 100 pCt.,
22,300 a 99 =
2,000 a 98½ =
50,000 a $98\frac{1}{20}$ =
317,500 a 98 =
= 392,300 Spd., hvilke Bud antoges.
Følgende Anbud forkastedes:
50,000 til 97½ pCt.
3,000 = 97 =
405,000 = 96 =

Paa de antagne Laan falder Gjennemsnitsprisen saaledes meget nær 98,051 pCt.

Toldintraderne ved Kristiania Toldsted udgjorde i November 23,427 Spd.; i samme Maaned f. A. 33,066 Spd.

Udførsel. Med Dampskibet „Carlsund" udføres idag til Stettin 200 Tdr. Sild.

Dampskibet „Carlsund" er fragtet herfra til Stettin for der at indtage en Ladning hovedsagelig bestaaende af Mel og 2 a 300 Piber Spiritus. Det ventes hertil i Midten af denne Maaned.

Opgave ved filologisk Examen den 3die Decbr. No. 6. „Om den Kyrenaiske Filosofi og dens Udvikling".

Kristiania Byggeforenings Bestyrelse har igaar udstedt en Opfordring til alle Samfundsklasser af begge Kjøn om at indtræde i Foreningen. Opfordringen er ledsaget af Love og en Grundtegning til Husene. Vi skulle senere nærmere omtale denne Sag, da Rummet idag forbyder det. Foreløbig skal vi kun bemærke, at Foreningen paa en Gang virker som Sparekasse samtidig med at de opførte Huse overgaa til Medlemmernes Selveiendom. Efter 10 Aars Forløb udsteder nemlig Foreningen Skjøde paa Huset, der er anslaaet til en Pris af 850 Spd. I de første 10 Aar betaler Medlemmet gjennemsnitlig 39 Spd. aarlig, medens han bor frit, og efter de 10 Aar vil han kun skylde 300 Spd. paa Huset og foruden fri Bolig have en aarlig Indtægt af 15—20 Spd. Indsamlingen af de tegnede Lodder vil paabegyndes i Begyndelsen af Febr. 1870. Efter hvad vi for have ytret om denne Sag, vil det være overflødigt nu igjen at anbefale den til Almenhedens fortsatte Opmærksomhed.

Til Indtægt for Arbeidersamfundets Byggefond giver Arbeidersamfundets Sangforening førstkommende Mandag i den store Logesal en Koncert, hvorunder omtrent 200 af Almueskolens Børn (Gutter og Piger) skulle afsynge 3-stemmige Sange. Vi henlede Publikums Opmærksomhed herpaa.

Juleliteraturen. En Eventyrsamling er under Titel „Ein Soge-Bundel" udkommet paa det norske Samlags Forlag. Bogen er, som Udstyret viser, væsentlig bestemt til Julegave for Børn. Pris 24 ß. — Smaastykker af H. Schulze er idag udkommet paa Cammermeyers Forlag og indeholder det iaares første Gang opførte Enakts Lystspil „Petter og Inger" med Prolog eller Fortale, Fotografier, „Bruden paa Stabburet", Vaudevillemonolog paa Landsmaalet (ligeledes opført paa Theatret), Noserne samt Brudstykker af et større satirisk Digt.

Et af Akerselvens største Møllebrug „Nedre Voien Mølle" er i disse Dage solgt til et Interessentskab bestaaende af Brugets forrige Bestyrer Fuldmægtig Nord og endel af „Mølleeierforeningen". Det har i længere Tid tilhørt General Glad og nu siden hans afdøde Søn Kand. jur. Glad og skal være i udmærket Stand — ret et „Mønsterbrug". Prisen 40,000 Spd. skal være billig.

De før omtalte, af Selskabet for Kristiania Byes Vel foranstaltede populære Forelæsninger i Missionshuset afholdes i Regelen hver Søndag og Onsdag Kl. 7. Indgangen aabnes en halv Time i Forveien. Søndag den 5te d. M. begynder Hr. Universitets-Bibliothekar L. Daae Foredrag over udvalgte Punkter af Nordens Historie i de senere Aarhundreder, der fortsættes 4 følgende Søndage. Onsdag den 8de d. M. begynder Hr. Doktor Arntzen en Oversigt over de magnetiske og elektriske Kræfter med særligt Hensyn til deres praktiske Anvendelse, hvormed fortsættes 5 følgende Onsdage. Disse Foredrag ville oplyses ved Experimenter. — Det bemærkes, at Foredragene ville saavidt muligt indrettes saaledes, at hver enkelt Forelæsning danner et afsluttet Hele. — Paa Grund af den Bazar, der i Missionshuset skal istandbringes til Fordel for Diakonisseanstalten, vil intet Foredrag blive afholdt Onsdag den 15de og Søndag den 19de December.

Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Lande har, som det vil sees af den foran i vort Blad optagne Indbydelse, ladet udgaa Opfordring til Almenheden om at komme den kraftigere tilhjælp med Pengeunderstøttelse end hidtil er skeet. Vi tro ikke, at denne Opfordring vil være forgjæves. Vor Søfart og vor Sømandsstand omfattes med altfor stor Interesse og Stolthed af hele Nationen, til at man skulde nære nogen Tvivl om, at der vil strømme rigelige Gaver ind til en Forening, som har sat sig et saa ædelt Maal, naar den opfordrer til Understøttelse. Antallet af den norske Handelsflaades Skibe beløber sig nu til henimod halvsyvende Tusinde og vor Sømandsstand kan vel antages at tælle henimod 40,000 Mand, hvis Liv for Størstedelen henleves udenfor Fædrelandet og som tidligere savnede enhver Adgang til i fremmede Havne at høre Religionens trøstende og opmuntrende Ord. Der foreligger tilstrækkelig nok Beviser paa den Erkjendtlighed, hvormed vore Sømænd omfatte Foreningens Gjerning, og det er neppe noget, som vilde føles tungere af enhver rettænkende Mand, end om denne Gjerning nu af Mangel paa Understøttelse skulde indskrænkes eller sygne hen. Indbydelsen oplyser, hvor Bidragene modtages.

Bergens mekaniske Værksted leverede i Novbr. f. A. efter Kontrakt med et Dampskibsselskab Dampskibet „Laurvig", der ved Besigtigelsen blev fundet at være et udmærket Skib og derfor ansattes i Norsk Veritas for 9 Aar i Klasse A, 1, medens det efter Kontrakten kun skulde garanteres for 8 Aar. Imidlertid blev det i Marts d. A. dokfat paa Horten, hvor Statens Skibsbygmester Paaske ved Besigtigelsen afgav en Erklæring om, at dets Jernplader og Nagler vare saa daarlige, at Veritas's Direktion ikke vilde lade Skibet blive staaende i Klasse længere end til henimod Aarets Udgang, og selv da kun betingelsesvis. I denne Anledning har Bestyrelsen for Bergens Værksted ladet Skibet paany besigtige i Tørdok af Veritas's egne Agenter, og Resultatet heraf er, at Besigtigelsesmændene vedblive sin tidligere Erklæring om Skibets Fortrinlighed og tilføie, at Dampskibet „Laurvig" saavel med Hensyn til Arbeide som Materiel fuldkommen kan stilles ved Siden af vore bedste Jerndampskibe. Værkstedet har i „Berg. Tid." ladet offentliggjøre samtlige denne Sags mærkelige Dokumenter, hvoriblandt ogsaa en Skrivelse til Marine-Departementets Chef, hvori denne opfordres til „at paalægge sine Underordnede ikke at forsøge ødelagt den vigtige Industri", Værkstedet repræsenterer. Værkstedet formener Skibsbygmester Paaskes Erklæring at være fuldkommen tilintetgjort, og hans Mangel paa Kyndighed i de Ting, han ifølge sin Stilling skulde have Greie paa, oplyses at være ganske mærkelig, idet han f. Ex. ikke engang kjender et af de ældste og mest bekjendte engelske Valseværkers Fabrikstempel. Efter disse Oplysninger vil formentlig „Laurvig" vel blive optaget igjen i samme Veritas-Klasse paa den først satte Termin af 9 Aar. Men det Tab, som er foraarsaget Bergens mekaniske Værksted og vor unge Jerndampskibs-Industri ved en „Autoritets" usagkyndige Erklæring, vil efter Værkstedets Mening vanskeligere kunne erstattes. „Berg. Tid." ofrer Sagen en ledende Artikel, hvori den skarpt dadler Bestyrelsen af Hortens Værksted, som Bladet for sit Vedkommende dog ikke tror med Villie lægger Hindringer i Veien for den private Virksomhed, og udvikler, hvor ilde den begyndende norske Jernskibsindustri alligevel er stillet, da Svenskerne ved Reklame for sine Dampskibe holde Nordmændene udenfor Konkurrencen endog hertillands, uagtet det norske Arbeide i denne Retning er ligesaa godt og billigt som det svenske.

Efter et stærkt Snefald i Fredags have vi skriver „Lilleh. Tilst." for 29de f. M. faaet Kulde, som er gaaet op til 14 Gr. Isen har lagt sig sydover, saa Reisende idag Morges maatte drage over Land til Frengstuen for at naa Dampskibet. Bliver denne Kulde ved, vil vi miste Dampskibsfarten hertil for i Vinter.

Norsk Folkeblad No. 49 indeholder: Georg Peabody (med Portræt). — Ferdinand de Lesseps og hans Storværk II. — Fra Sjøen (Fortælling af r.). — Præmiedyr fra en engelsk Landbo-Udstilling (med Billede). — De sidste Begivenheder (af Ernst Sars). — Kristiania (Udg.). — De skandinaviske Blades vigtigste Indhold for sidste Uge (af Jonas Lie). — Nyheder. — Lidt af Hvert. — Bekjendtgjørelser.

Den franske Journalist Emile de la Bédollière har sendt følgende Brev fra Suez til „National" i Paris.

I Sigte af Alexandrien,
Mandag Middag den 15de Novbr.

Stadigt Uheld! Paaseiling, haardt Veir, Modvind, Søer ind over Dækket — Intet har manglet paa denne sidste Halvdel af Turen med „Guienne". I Torsdags Middags, da alle vi Korrespondenter sluttede vore Breve, havde vi paa Bagbord Vulkanen Stromboli, hvis Revner udsendte Skyer af blaalig Røg; om Styrbord var Salina og de øvrige liypariske Øer. Alle disse Smaaøer antage de mest fantastiske Former; snart ere de en Samling af Spidser og Takker, der minde om gothiske Domkirker, snart runde de sig til uhyre Dyreskikkelser, som de Ichtyosaurer, Plesiosaurer og andre Uhyrer, man ser i Sydenham Paladsets Have. Der gik endnu en stærk Dønning, men da vi kom rundt Kap Faro, blev Havet glat som et Speil, og hverken Scylla eller Charybdis, mellem hvis Skjær vi passerede, voldte os nogen Men. Kl. 8 om Aftenen havde vi tilvenstre Kalabriens, tilhøire Siciliens Kyster, og snart skimtede vi Messinas gasstraalende Brygger, fulde af Vogne og Fodgjængere. Her var det, at Lodsen skulde komme for at tage vor store Korrespondance iland; „Guienne" mindskede Fart, og snart se vi et lidet Lys danse paa Bølgerne. Det var Lodsbaaden, men den var ligesom ængstelig for at nærme sig vort store Skrog. Efter nogle Raab frem og tilbage lagde den endelig til, fik sine Pakker og sin Betaling og stak saa ind til Messina. Medens den slæbte med os, raabte En: „Hvordan er det med Kongen?" — „Non sapiamo, signor" — lød Svaret — „non é la nostra causa" (det kommer ikke os ved).

„Guienne" fortsætter sin Vei forbi Messinas Havnemunding og passerer Kl. 9 Reggio. Havet er stille, Himlen er bedækket med hvide Makrelskyer, som dæmpe Maanens Skin. Kapteinen staar agter i Samtale med nogle Passagerer. Pludselig lyder der et Nødraab fra Forstavnen. En Brig, som man ikke havde kunnet skjelne (i Maaneskinnet!), fordi den for sent havde tændt sine Lanterner, kommer drivende tvers for vor Boug, og om et Øieblik ville vi tørne lige midt paa den. „Bagbord med Roret!" raaber Kapteinen, idet han selv springer hen til Rattet og hurtig faar Hjælp af de nærmeste Passagerer; Damperen gjør en lille Dreining, men Briggen skraber langs med vor Side og knuser med Brag vor ene Hjulkasse, medens dens Master knage, knækkes og styrte ned under Besætningens jamrende Raab: „Madonna, siamo perduti!" Vi stoppe, og Kapteinen lader en Baad sætte i Vandet; det tager Tid, da Daviderne vare bøiede. Briggen kommer imens atter henimod os; der er ingen Dræbte eller Saarede, men den er slemt ramponeret, og den gjør Fordring paa Erstatning. Det bliver en Proces.

Endelig gaa vi an igjen for fulde Seil og med fuld Kraft. Vi gaa tilkøis, men vækkes snart ved en forfærdelig Rullen. Vinden var frisket op, Søen var oprørt, og mens vi gyngedes, tænkte vi paa, hvad Horats siger:

Illi robur et æs triplex
Circa pectus erat,
Qui primus fragilem truci
Commisit pelago ratem.

Om Fredagen den 12te maatte vi nyde vore Maaltider aux violons, det vil sige, at Tallerkener, Flasker og Glas maatte holdes fast paa Bordet i Snore, der vare spændte som Strenge. Dækket ligger fuldt af matte, ufølsomme Syge, der ikke gide røre sig af Pletten, perinde ac cadavera. Om Natten tager Stormen til. En Passager, som trænger til Luft, aabner ubesindig et Kahytvindu og bliver slaaet til Jorden af den Vandstraale, som staar ind ad den i Kahytten. Først henad Aften løier det af. Lørdagen den 13de havde vi atter jevn Sø, i hvilken om Aftenen Maanen spiller; paa Dækket improviseres der Foredrag, i hvilke navnlig Duruy, den aftraadte Kultusminister, glimrer. Om Natten tager Stormen til, og den holder sig hele Søndagen med Kulde, graa Himmel, næsten nordisk Vinter, indtil vi endelig Mandag Middag Alle udbryde i Jubel ved at se Alexandrias Havn, Vindmøller og Minaretter tegne sig i Horisonten. Vi blive kun en Time og gaa da strax, stadig tilsøs, til Port Said.

(Forts.)

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 2den Decbr.

Rygterne om Ministerforandring opdukke atter.

Florents, 3die Decbr.

Ifølge „Nazione" har Lanza opgivet Kabinettets Dannelse. Beust er ankommen hertil.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i det nordvestlige Europa, stærkest i Norge, hvor det staar meget høit. Vinden er Østlig til Nordlig i Norge, Nordsøen, Kanalen og Irlands Vestkyst. Koldt Veir overalt. Udsigterne ere til det samme Veir i Norge.

Anmeldte Reisende.

Den 3die December.

Agent Raber fra Hamburg, Kapt. Lorentzen fra Tønsberg, Frøken Horn og Jeremiassen fra Moss, Sagfører J. Stang fra Kongsvinger, Ellefsen fra Spydeberg, Christensen fra Høland, Fru Gjesvang med Datter fra Hedemarken, Randers og Frøken Thorne fra Drammen, Stabelsberg fra Landet, Blom fra Ringerige, i Hotel Scandinavie.

dag hvilket Verden er saa tilbøielig til at formode en gjennemtrængende Forstand, Originalitet og strenge Grundsætninger. Der fandtes ingen Mand i Verden, som kunde rose sig af at staa paa en fortrolig Fod med Hr. von Hollfeld; han var klog nok til ikke at lade Nogen se ind i sit Inderste og undveg med megen Forsigtighed enhver udførlig Samtale med Mænd; hvad Fruentimmerne angik, saa nøiede de sig fuldkommen med det grove Skal for at kunne tillempe Ordsproget om „den søde Kjerne". Hr. von Hollfeld forstod at beregne. Han blev en Gjenstand for tause Ønsker og stille Længsler, saasom Erobringslysten anspores af Vanskelighederne. Hvad hans Sjæl savnede i Ild og Kraft, erstattedes fuldkommen indenfor de onde Lidenskabers Omraade, hvor Gjerrigheden og den sandselige Nydelse indtog Hovedsædet. For at skaffe sig en glimrende og behagelig Stilling i Samfundet skyede han ingen Krogveie, og som Kammerjunker ved Hoffet i L. havde han en taknemmelig Jordbund at dyrke dem i. Han løi og bedrog og var saa meget farligere, som Ingen, ikke engang Mænd, under hans tørre ligefremme Ydre kunde ane en saadan Fiende, og Fruentimmerne, overbeviste om at Kjærlighedens herlige Frø endnu slumrede urørt i hans Sjæl, kunde aldrig drømme om, at en uren Lue herjede derinde.

Med Glæde saa Olivia Onkelen bøie om Hjørnet og nærme sig. Med et dybt Aandedræt satte hun sig endelig ved hans Side i Vognen. Hun havde taget Hatten af sig og kjølede sin hede Pande i den svale Aftenluft, som sagte drog hende forbi. Paa Poplernes skjælvende Blade glimrede de sidste Solstraaler og over de blomstrende Potetesagre hvilede endnu et gyldent Skjær; men Skogen, som indesluttede Olivias elskede Hjem, laa mørk og taus derborte ligesom om den allerede havde glemt det Solliv, som i Dag havde gjennemstrømmet den og trængt ind i dens inderste Hjerte.

Jægermesteren havde et Par Gange skjaalent betragtet den tause unge Pige. Pludselig greb han Tømmerne og Svøben i den ene Haand, medens han med den anden tog Olivia under Hagen og vendte hendes Ansigt mod sig, idet han yttrede:

temmelig trang Dal ved Enden af en Bakke, hvor det fyrstelige Slot hævede sig, laa den indesluttet af vakre, gamle Lindealleer, og om Vaaren ombølget af et sandt Hav af blomstrende Frugttræer.

Jægermesteren førte Olivia til sin Ven Assessorens Hus, hvor hun skulde vente til han havde udført sine Ærinder. Trods den hjertelige Modtagelse vilde den unge Pige dog helst have vendt om strax og fulgt med Onkelen, som ilede ned ad Trappen; thi hun kom midt op i en Kreds af Damer. Assessorinden fortalte hende med nogle flygtige Ord, at man agtede at feire hendes Mands Fødselsdag ved levende Billeder af Mythologien, og at de Damer, som skulde være med, allerede havde indfundet sig. Otte til ti Damer, alle kostumerede som mythologiske Figurer, pratede livligt ved Kaffebordet i et vakkert møbleret Værelse og mønstrede nu den Nykomnes simple Dragt fra Top til Taa.

En Vogn, som langsomt rullede henad Gaden, trak paa engang hele Fruentimmerskaren hen til Vinduet. Fra den Plads, hun indtog, kunde Olivia se Gjenstanden for den almindelige Nysgjerrighed. I den elegante Vogn sad Baronesse von Lessen og Frøken von Walde. Den sidste vendte Ansigtet mod Assessorens Hus og syntes beskjeftiget med at tælle Vinduesruderne. Hendes Kinder farvedes af en svag Rødme, der altid var Tegn paa, at hun var oprørt. Baronessen derimod sad skjødesløst lænet tilbage i det ene Hjørne af Vognen, ligesom om hun ikke havde det ringeste Syn for, hvad der omgav hende.

„Damerne paa Lindhof", udbrød Ceres, en temmelig fyldig Blondine med en hel Kornager i Haaret. „Men, min Gud, hvad vil det sige? De lader jo ganske og aldeles som om de ikke ser Doktor Fels's Vinduer. Der staar jo Doktorinden . . . Ha, ha, se bare, hvor hun ser flau ud; hun forsøgte at hilse, men de naadige Damer har ikke Øine i Nakken."

Olivia kastede et Blik paa Huset ligeover. Ved det ene Vindue stod en ganske vakker Kvinde med et lyslokket Barn paa Armen. De smukke Øine saa vistnok efter Vognen med

Kristiania Torvpriser

den 3die Decbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	12
Do. Vold	1	48	1	60
Halm af Rug	„	60	„	72
Do. - Byg	„	84	„	96
Do. - Havre	„	72	„	96
Havremel	5	„	5	60
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72	„	78
Do. - Tønde	1	24	1	36
Rug	3	72	3	96
Byg	2	72	2	96
Havre	1	48	1	96
Smør pr. Bpd.	2	48	2	72
Talg	1	24	1	36
Flesk	1	42	1	48
Oxekjød	„	96	„	114
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	„	96	1	12
Gaas pr. Stk.	„	96	1	48
Tiur	„	60	„	66
Røi	„	48	„	54
Aarfugle	„	36	„	„
Hjerper	„	16	„	18
Birkeved pr. Favn	2	84	3	„
Furuved	2	24	2	60
Granved	2	„	2	24

Bekjendtgjørelser.

Concert.

Mandag den 6te December Kl. 8
giver
Arbeidersamfundets Sangforening
i Forening med omkring
200 af Almueskolens Børn
(Gutter og Piger)
Concert i Logens store Sal
til Indtægt for
Samfundets Byggefond.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Arbeidersamfundets
Bazar
i
Byens Festivitetslokale
(Frimurerlogen)
holdes aaben
Torsdag, Fredag, Lørdag
(Formiddag Kl. 11—2, Efterm. Kl. 4½—8)
og
Søndag
Eftermiddag Kl. 4—9.
Torsdag, Fredag og Lørdag Eftermiddage udføre **Theatrets Orchester** og **Christiania Hornsextet** forskjellige Musiknummere.
Søndag Eftermiddag
slutter
Bazaren
med
Tombola.
Adgangen betales med 6 Skilling.
☞ **Lørdag** holdes Bazaren aaben til Kl. 9 Aften.

Skoiens
Café
&
Restauration,
Fabritius's Gaard, Øvre Slotsgade No. 20,
der efter Reparationen og Oppudsningen nu er i komplet Stand, anbefales det bedre Publikum paa det Bedste, samt et udmærket godt Billard. Særskilte Værelser til mindre Selskaber, 12—14 Personer, forefindes. Tillige anbefales fra min Café & Restauration alle Sorter Spirituosa til Servering paa Stedet, og, om forlanges, finere Brændevine til Udsalg. Ligeledes anbefales ægte Schweitzer Extrait d'Absinthe.
E. A. Skøien.

Bortlodning

af **C. A. Printz's** Maleri: **„Aabent Taffel"** eller **Hønsegaard**, 47 og 39 Tommer, i forgyldt Ramme og værdsat til 300 Spd. Lodder à 60 ß tegnes i Hr. Wm. Grams Boglade, hvor ogsaa Maleriet er udstillet.

Trondhjems Brandforsikringsselskab
tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Skibe i Vinteroplag.
Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.
B. C. Antonisen.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,**
Kirkegaden No. 7.

Til en i længere Tid bestaaende Fabrikdrift, der aarligen har afkastet 15—20 pCt., ønskes en **Compagnon**, der kan indskyde 3 à 4000 Spd. Vedkommende maatte helst være en merkantilt dannet Mand, der selv kunde overtage Kontoret og de reisende Forretninger. Billet mrk. „1ste Januar" bedes nedlagt i Expeditionen.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Bøger.
Svein Urædd
gjeng ut kvar Onsdag og er aa finna paa alle Posthus og her i Kristiania hjaa Bokprentar H. E. Larsen, Øvre Slotsgata No. 16. **Kostar fraa Nyaar 1870 berre 30 ß Halvaaret og Postpengar 5 ß. Bitaling fyreaat, elles nyttar det inkje aa tinga.**

„Den norske Folkeskole"

No. 49 indeholder: Prøver af en Naturlære for den lavere Skole (af S. A. Haugland, Reallærer); Nogle Ord om Straf og Tvang (af P. Eilertson); Udenadslæsning af „Forklaringen".

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:

Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Tilsalgs.
Vinkjeks og Frokostkjeks
i forskjellige Sorter hos
Hans Gjessing.

Symaskiner
til **Familiebrug,**
- **Skræddere,**
- **Skomagere** og
- **Hattemagere** anbefale
Heidenreich & Co.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blankskværte sælges i større og mindre Dele i Lille Grændsegade No. 2. Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Symaskiner.
En **aldeles ny** dobbelttraads Symaskine, Wheeler & Wilsons System, der udmærker sig saavel ved sin Konstruktion som ved den Lethed, hvormed den arbeider og kan haandteres, er ankommen og sælges **yderst billig** hos **Heidenreich & Co.**
Kongensgade 12.

Spanske Vindruer
ankomne til *Hans Gjessing.*

Sild og **Fisk** anbefales i Partier billig af **Bernt J. Olsen.**

Svensk Jern samt svenske og norske **Spiger** sælges til Fabrikpriser ved
Bernt J. Olsen.

Alle brugelige Sorter **Tougværk** til Fabrikpriser hos **Bernt J. Olsen.**

Affalds-Tobak (Røgetobak) til 12 ß Pundet hos **Bernt J. Olsen.**

Nordlandske Multer
hos *Hans Gjessing.*

Billigste Symaskiner.
Før Jul udsælges min Restbeholdning af de bedste og billigste Symaskiner til end yderligere nedsat Pris.
Reinert Birkeland,
Hjørnet af Kongens- og Raadhusgaden 24.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Tjeneste søges.

Mærk!
En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tilleie.

En Kadet eller ung Studerende kan erholde et meget smukt og billigt Logis med Alt i Huset sammen med en 17 Aar gammel Dreng, der gaar paa Gjertsens Skole. Dagbladets Expedition anviser.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December
ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i **Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Tabt.

Onsdagen den 1ste December tabtes et **Sølvcylinderuhr** paa Veien mellem Gullik Smed ved Liabroveien til Kjøbmand Halvorsen i Storgaden i Kristiania. Hvis det skulde komme til en redelig Finder, bedes han godhedsfuld om at nedlægge det paa Politikammeret i Kristiania eller paa Gaarden Asper i Spydeberg, hvor vedkommende Eier er villig til at betale en passende Dusør.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

74

et Udtryk af Forbauselse, men nogen „Flauhed" kunde man dog ikke blive var i hendes Ansigt. Foranlediget ved en Bevægelse af Barnet, som strakte sine smaa Hænder op mod de fælsomt udpyntede Damehoveder hos Assessoren, saa hun derover og nikkede med et skalkagtigt Smil til Fruentimmerne, som besvarede hendes Hilsen med Slængkys og alle mulige Tegn paa Venlighed.

„Jeg forstaar ikke", sagde Assessorinden, „hvad der gik ad de to Damer, da de reiste forbi uden at hilse. Før pleiede de altid at standse, naar de kjørte forbi, og Doktorinden stod undertiden hele halve Timen ved Vogndøren og talte med Frøken von Walde, som syntes at føle sig særdeles tilfreds med hendes Samtale, skjønt Baronessen undertiden gjorde sure Miner. Det er virkelig mærkværdigt; men Fremtiden kommer vel til at vise, hvad der ligger skjult derunder."

„Hr. von Hollfeld standsede sandsynligvis i Odenburg. Han var forøvrigt sammen med Damerne i Morges, da Vognen kjørte forbi hos os", sagde Diana.

„Stakkels Frøken von Walde, hvor Skilsmissen maa have været haard", bemærkede Flora med et spottende Smil.

„Staar det saaledes til mellem dem?" spurgte Assessorinden.

„Kors, ved Du ikke det!" sagde Ceres. „Vistnok har man ikke fuld Rede paa, hvad han tænker og føler, men at hun elsker ham rasende, det er udenfor al Tvivl. Forøvrigt kan man næsten med Sikkerhed antage, at denne Følelse er ensidig; thi jeg spørger bare, hvorledes er det muligt, at et saa vanskabt Væsen skulde kunne indgive Nogen Kjærlighed; allermindst et saa iskoldt Menneske som Hollfeld, der gaar forbi de mest anerkjendte Skjønheder med den fuldkomneste Ligegyldighed?"

„Nu, da er det vel Rigdommen, han fisker efter", sagde Flora. „Han er jo efter al Sandsynlighed de to Søskendes Arving."

„Søsterens, mener Du", rettede Assessorinden; „Hr. von Walde er jo endnu ikke for gammel til at gifte sig."

„Aa, det vil jeg ikke høre Snak om", sagde Ceres for-

75

trædeligt; „den Kvinde, som han skulde fri til, er endnu ikke født, eller rettere sagt stegen ned fra Himmelen. Han er ligesaa hjerteløs som sin Fætter og hovmodig til det Yderste. Ak, hvor mange Gange jeg som Pige har ærgret mig paa Hofballerne, naar han stod lænet mod Døren med Armene i Kors, som om de var sammenvoxne, og saa ned paa de øvrige med sin fornemme Mine! Aldrig rørte han sig fra Stedet, førend Fyrstinden eller nogen af Prinsesserne lod ham byde op til Dans, og ikke engang da ansaa han det Umagen værd at skjule, at han ikke brød sig det ringeste om denne Ære. Hvad angaar hans Fordringer til den, som han vilde skjænke det stolte Navn Friherreinde von Walde, saa har han jo, som man ved, erklæret rent ud, at hun maatte have Aner, som om muligt baade paa Mands- og Kvindesiden naaede lige op til Noahs Ark."

Alle lo; kun Olivia forblev alvorlig. Frøken von Waldes Opførsel havde gjort et dybt Indtryk paa hende. Hun harmedes derover og følte sig ydmyget i sin Mening om den menneskelige Karakter. Hun spurgte sig selv, hvorledes en saadan Forvandling kunde være mulig i faa Timer. Andre, som ikke havde en saa idealistisk Opfatning, skulde i Damernes Yttring om, at den unge Pige elskede Baronessens Søn, have havt en Forklaring af den Troldmagt, som Baronesse von Lessen udøvede over Frøken von Walde. Olivia derimod ansaa det for umuligt, at denne ophøiede Følelse, som alle Tiders og alle Folkeslags Skalde havde besunget med den høieste Henrykkelse som den herligste paa Jorden, skulde blive en Drivefjeder til usle Handlinger, og ligesaa lidet kunde hun forstaa, hvorledes Hr. von Hollfeld kunde indgyde en saadan Følelse. Han var paa ingen Maade istand til at virkeliggjøre det Ideal, en skjøn Kvindesjæl har kunnet drømme sig. Han var hverken kvik eller klog. Alligevel var han umaadelig forfængelig og vilde ikke vække Interesse blot ved sin vakre Figur; han vidste meget godt, at Damer i Almindelighed lettere undskylder Mangel med Hensyn til et smukt Udvortes end Mangel paa indre Værd. Han havde derfor intet andet Valg end at antage dette indesluttede og tilbageholdne Væsen,

Dagbladet.

No. 283. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Lørdag den 4de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Prædikanter paa 2den Søndag i Advent:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Domaas. Aftensang: Hr. Kand. theol. Paus.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Hansen. Aftensang: Hr. Pastor Andersen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Sognepræst Jul. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kapel: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Dumahut Kl. 10. Katekisation og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
Bedehuset i Hausmansgaden: Missionsforedrag Kl. 6 af Hr. Missionsemissær Amble.
Enerhaugens Samfund: Missionsforedrag Kl. 5.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Er det til Armeens Tarv, at dens Kompagnichefer som gjennemført Regel bo i Distrikterne?

Blandt de mange vigtige Spørgsmaal, som den til Revision af Administrations-Reglementet af 2den Febr. 1867 nedsatte Kommission vil have at tage under Overveielse, er ogsaa det, som vi ovenfor have fremsat, og om hvilket vi ikke kunne afholde os fra at udtale en Mening.

Om Spørgsmaalets Betydningsfuldhed ikke alene ligeoverfor den store Klasse af Armeens Officerer, som det specielt gjælder, men ogsaa ligeoverfor Armeen selv, kan der kun være een Mening, og er det først paa Dagsordenen, saa maa ethvert nok saa ubetydeligt Bidrag til dets Belysning være berettiget.

Der har i længere Tid været talt om, at en Forandring i de nu bestaaende Forholde skulde være paatænkt, og det har været sagt, at vor nuværende Armee-Styrelse nærmest hælder til den Anskuelse, at Kompagnicheferne som strengt gjennemført Regel skulle tage Bopæl inden Kompagnikommandodistriktet.

I Armeen er sikkerlig Meningen delt i saa Henseende. Vi for vor Part kunne, efter at have ofret Sagen en samvittighedsfuld Overveielse, ikke komme til andet Resultat, end at det for Armeens Tarv vilde være saare uheldigt, om en saadan Anskuelse ogsaa skulde blive den raadende inden Kommissionen, og som Følge deraf rimeligvis komme til Gjennemførelse.

I det Efterfølgende skal det være vor Opgave saa kortfattet som muligt at redegjøre for det Ræsonnement, som har bragt os til et saadant Resultat.

Vor Tids Krigsførelse sætter store Fordringer til Kompagnicheferne og ganske andre end i de Tider, som man hos os saa ofte henpeger til og desværre hyppig alfor ubetænksomt.

Det er en alvorlig Pligt for ethvert Land, der finder at burde holde en Armee, og som er lykkeligt nok til ikke at kunne drage Slutninger eller høste Lærepenge af egen Krigserfaring, at drage sig til Nytte, hvad der i saa Henseende kan læres af Andre fra de sidste Krige, hvis Karakter utvivlsomt skal blive den samme, om vor Armee bliver kaldet til Deltagelse, og det er dog vel med en saadan Eventualitet for Øie, man drøfter og ordner Forholde inden den.

Ingen, der med Eftertanke har fulgt Taktikens Udvikling i de sidste Krige, kan det have undgaaet Opmærksomheden, at der af mindre Afdelinger — Kompagniet ikke undtaget — kræves en Evne til selvstændig Optræden, der, for at denne kan ske fyldest, forudsætter hos Cheferne en i ikke ringe Grad forøget militær Uddannelse. Vi se saaledes langt hyppigere end før har været Tilfældet Bataljonerne paa Slagmarken efter Omstændighederne for længere eller kortere Tid at opløse sig i Kompagnier, der selvfølgelig inden begrændset Omraade tildeles en vis Selvstændighed. Og Grunden hertil er ikke vanskelig at indse. Ildvaabnenes stærkt forøgede Udvikling giver nemlig det taktiske Hensyn til Dækning en Betydning, som ei ustraffet lader sig overse, med andre Ord: som mere end nogensinde før gjør Kravet til en fornuftig Benyttelse af Terrænet i Taktikens Tjeneste gjældende. Og paa samme Tid som dette tvinger Bataljoncheferne til at tildele Kompagnicheferne en vis større Grad af Selvstændighed, saa nødvendiggjør det ogsaa hos disse en taktisk Uddannelse, der giver tilbørlig Garanti, for at denne Selvstændighed skal komme til den Nytte, som derved er tilsigtet.

Sikkerlig med Rette regnes det som en stærkt medvirkende Aarsag til Østerrigernes forholdsvis svære Tab i sidste Krig, at Bataljonerne, udsatte for Fiendens heftige Ild, kun nødig opløste sig i Kompagnier, hvilket ofte frembød sig som det eneste Middel til at forringe Ildvirkningen, rimeligvis en stiltiende Erkjendelse af, at Kompagnierne hertil savnede den fornødne Evne, at kun Bataljonerne følte sig i Besiddelse af den fornødne Selvstændighed. Netop heri havde Preusserne en Overlegenhed ligeoverfor sin Fiende, som de ikke undlode at gjøre sig frugtbringende. Kun Gardebataljonerne gjorde i denne Henseende paa Østerrigernes Side en Undtagelse paa Grund af deres større Uddannelse, og derfor se vi ogsaa disse i overdreven Grad anvendte og som Følge deraf godtsom oprevne.

Dette er en Erfaring, som her ikke stærkt nok kan fremholdes; thi gjælder den, hvor saa store Masser føres mod hinanden paa de store Slagmarker, saa gjælder den uimodsigeligt i end stærkere Grad for en liden Armee, der nærmest maa tænkes at blive kaldet til Kamp paa Terræn, der giver de mindre Afdelinger en forøget Betydning.

Derfor skal det ikke kunne benægtes, at dette er en Sag af overordentlig Betydning for vor Armees Kampdygtighed, og derfor bliver det et moralsk Ansvar, som man paatager sig, om der træffes Foranstaltninger, der saa langt fra hos Officeren at vække Interessen for hans Kald og lette ham Anledningen til at erhverve sig denne nu i høiere Grad end før fornødne taktiske Uddannelse meget mere med Rette kunne siges at hemme den.

Der er her ikke Tale om en Dygtighed eller Færdighed, der ligesom almindelig Exercitie kan erhverves og indøves under vore kortvarige Øvelser, men her gjøres Krav paa Kundskaber, som ikke alene nu mere end forhen forudsætte et godt Grundlag fra den første Militæropdragelse af, men ogsaa og fornemmelig et fortsat Studium, med andre Ord, som fordre, at Officeren følger sin Tid, holder sig à jour i Krigskunstens raske og karakteristiske Udvikling. Det er meget mere Kundskaber, som han maa bringe med sig til Øvelserne og der bringe i Anvendelse, prøve og slaa fast, som der her gjøres Krav paa.

Ustraffet lukker man ikke Øinene for denne Nødvendighed, som i de større Armeer er vaagnet til Bevidsthed og gjør sit Krav gjældende, men som der med de ganske anderledes vedvarende Øvelser bedre end hos os kan ventes fremmede under disse.

Vi nære imidlertid det Haab, at man ogsaa hos os er kommet langt nok frem til at erkjende Nødvendigheden heraf, og at man ei vil undlade ogsaa at tage denne Side af Sagen med ved en alvorlig Drøftelse af saadanne Forandringer i vort Militærvæsen, som ei kunne Andet end have en stærkt medvirkende Indflydelse paa Kompagnichefernes tidsmæssige Uddannelse.

I denne Tro opkaste vi her det Spørgsmaal: Tør det forudsættes, at det Krav, som vor Tids Krigsførelse i nævnte Henseende stille til tidsmæssigt uddannede Kompagnichefer, kan ske Fyldest, naar de tvinges til at tage Bopæl inden Kompagnikommandodistrikterne?

Med mangfoldige bedrøvelige Exempler fra en ikke saa langt tilbageliggende Tid for Øie tilstaa vi oprigtigt, at vi have anseet det for en af de heldigste af alle Forandringer, som de sidste Aar have været saa rige paa, at ei noget strengt gjennemført Paabud i denne Henseende har været gjort gjældende, og vi tør tro, at det i flere Henseender har havt særdeles heldige og tildels stærkt iøinefaldende forandrede Forholde tilfølge.

Om vi end maatte være berettigede til ogsaa for en Del at søge en Støtte for vor Mening i disse Exempler, ville vi dog kun nævne dem forbigaaende, idet vi vel ved, at man vil møde os med den Indvending, at de i saa høi Grad forandrede Forholde i vore Nationaldistrikter, forbedrede Kommunikationer, en mere garanterende Militær-Opdragelse og en bedre Tone i Almindelighed talt i vor Tid vil gjøre saadanne Exempler, som de, vi her sigte til uden nærmere at nævne, til Sjeldenheder, som maaske heller ikke tør siges at være en Følge af Opholdet i Distriktet.

At Forholdene heldigvis ere betydelig forandrede og forbedrede indrømmes villigt, og vi nære heller ikke Frygt for en Tilbagekalden af saa bedrøvelige Forholde, som de gamle i visse Henseender vare, men den Isolerthed, som mange Kompagnichefer ved et saadant Paalæg vil blive henvist til, kan dog ikke Andet end virke uheldigt. Ethvert Menneske trænger til en vis Grad Omgjængelse med Ligestillede, trænger en ydre Paavirkning og Tilskyndelse, om han ikke skal gaa tilbage i sin Udvikling; dette gjælder naturligvis ogsaa Officeren, og denne Mangel afhjælpes kun delvis ved Adgang til Bøger, Tidsskrifter og Blade, om dertil ogsaa er Adgang. Savnet af disse Betingelser for Udvikling tvinger ufrivilligt og ubevidst Manden til lidt efter lidt at tabe Interessen for det Militære, tvinger ham udelukkende til Sysler, der ere hans Stilling som Officer uvedkommende og snarere maa siges at hemme end fremme hans Uddannelse som saadan. Et saadant Forhold vil ialfald gjennem Aarene ei blive sjeldent, ligesaavist, som det i forrige Tider var saanær almindeligt.

Der kan vistnok nævnes Exempler paa, at Officerer, bosatte i Nationaldistrikterne, paa en agtværdig Maade følge sin Tid, ja, det kan næsten siges paa en beundringsværdig Maade, fordi det altid maa ske med større Anstrængelser og større pekuniære Opofrelser, end man billigvis kan vente, og som skriver sig fra en Interesse, som desværre vist kun kan paaregnes som Undtagelser og i den yngre Alder. Saadant tyder netop hen paa den samme Erkjendelse af Tidens Krav, hvorfra vi ere gaaede ud, men forudsætter her en Evne og en Villie til at gjennemføre, hvad man erkjender at være nødvendigt, en Energi og Karakterens Styrke, som man desværre vist kun tør antage meget Faa i Besiddelse af, og som vel vanskeligt vil kunne vedvare usvækket gjennem en Aarrække, men maaske ubevidst lidt efter lidt svinder eller tager andre Retninger, eftersom Opholdet i

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 280).

Kildal nød ogsaa paa dette Thing den Ære at være Odelsthingets Præsident, vexlende med Sverdrup, og han forstod klart og tydeligt at opstille Voteringsthemaerne, hvorpaa det i denne Afdeling især kommer an, samt er vistnok i det Hele meget velskikket for Præsidentposten.

Kildal har i Storthinget medbragt Øvelsen fra Skranken som Taler; men han har ogsaa Advokatens Skjødesløshed i Form. Overhovedet maa der vistnok stilles forskjellige Fordringer til Veltalenhed i de forskjellige Forhold, og navnlig udkræver den fuldkomne parlamentariske Veltalenhed mere Liv, mere Personlighed, om jeg saa maa sige, end den forretningsmæssige Udvikling ved Høiesteret. Kildals Foredrag mangler noget af dette Liv og er forlidet pointeret til egentlig at gjøre noget slaaende Indtryk; men han høres dog altid med Opmærksomhed.

Professor Aschehoug, 4de Repræsentant.

Dette Valg for Kristiania var forsaavidt mærkeligt, som Professor Aschehoug blev udkaaret til dette Tillidshverv uagtet han hverken var Valgmand eller Suppleant. Han kan derfor visselig ikke siges at have havt den offentlige Opinion for sig, og under et direkte Valgsystem vilde hans Valg have været umuligt.

Blev Aschehoug saaledes ikke bragt ind i Storthinget ved Folkemeningen fra hans Valgdistrikt, saa blev han visselig heller ikke modtaget i Storthinget med særdeles Tillid og Velvillie af den store Flerhed. Hans Stilling i det skandinaviske Selskab, der — med eller uden Grund vil jeg ikke her afgjøre — beskyldes for amalgamistiske Tendentser, hans Befatning med Morgenbladet og hans offentlige Stilling forøvrigt, havde allerede fra først af bestemt hans politiske Stilling, og det liberale Parti maatte være forberedt paa i ham at møde en ihærdig Modstander. Dette bekræftede sig ogsaa fuldkommen, og de Sammenstød, som Aschehoug havde med det liberale Parti, var hverken smaa eller faa. Allerede strax i Begyndelsen af Samlingstiden led Aschehoug et Nederlag. Der var oversendt til Storthinget et Par Andragender fra endel Østersfiskere ved Ellinggaard, som havde været under Justitiens Tiltale, men var frifundne ved Høiesteret mod at betale Omkostninger, om at slippe for at betale disse Penge, og fra en Mad. Mengshoel om at slippe for at betale et Kautionsansvar, som hun temmelig uforskyldt var kommet i. Disse Sagers juridiske Stilling var ikke tvivlsom; men Storthinget pleier ikke at tage saa stort Hensyn til den strenge Ret, naar det har Anledning til at øve sin Benaadningsret i saadanne Pengesager, og det eftergiver gjerne slige Ansvar, naar nogen Billighed taler derfor. Som Formand i Justitskomiteen No. 1 havde Aschehoug behandlet disse Sager; men da han udelukkende var gaaet ud fra den juridiske Side og maaske — ialfald blev det opfattet saa af Enkelte — vilde vise sig som den Sparsommelige, gik hans Indstilling ud paa, at disse Andragender skulde afslaaes. Men Indstillingen i den første Sag faldt mod 12 Stemmer, og selv Jaabæk optraadte her mod ham som den liberale, og i den anden Sag blev hele Ansvaret eftergivet efter Forslag af Hammerstad. Disse Sager var altsaa paa en Maade Sidestykker til Hvidehavssagen; men de vakte ikke saamegen Opmærksomhed, fordi Indstillingerne faldt i Thinget.

Professor Aschehoug skulde imidlertid i langt vigtigere Sager komme til at indtage en fiendtlig Holdning ligeoverfor Majoriteten.

Loven om Udvidelse af Adgang til Stemmeret i kommunale Sager var behandlet, og efter en skarp Debat antaget i Odelsthinget den 3die Decbr. og den 14de Januar som Loven til Behandling i Lagthinget.

Stemningen var imidlertid udenfor Thinget meget agiteret, og Morgenbladet indeholdt jevnlig de skarpeste Angreb paa Fremskridtspartiet, som dem, der omtrentlig vilde omstyrte hele den be

Bygden og de dermed følgende Bygde-Interesser blive de raadende. Men selv disse enkeltstaaende Exempler kunne ikke undgaa den uheldige Indflydelse af deres afsondrede Stilling, selv bortseet fra den, som Tidens Gang medfører, og de erkjende dette; de kunne ikke fri sig for en Ensidighed i Opfatning og Udvikling, der ikke giver de velmente Anstrængelser det Værd, som de burde have, saavel for Individet selv, som for den Armee, det tjener og interesserer sig saa varmt for. Det er ogsaa her Paavirkningen udenfra, som savnes, det er Omgangen med Standsbrødre, der interessere sig for den samme Sag og ligesom han gjør den til et Studium, det er Mangelen paa Anledning til at verle Meninger med Saadanne om de forskjellige Ting, der her mere end i alle andre Livsstillinger tiltrænges, som savnes og bliver Grunden til den ensidige Udvikling. I saa Henseende er det vistnok allerede et stort Gode, naar der er Anledning til Omgang med dannede Mennesker, om disse ikke netop ere, som han selv, Officerer; thi Militæruddannelsen har ogsaa sin almindelige Side, der finder Næring og udvikles ogsaa i Samtale med enhver fornuftig Mand, og desto mere, naar han tillige er en dannet Mand, men ved Drøftelse af mere specielt og intenst militære Spørgsmaal, hvis Diskussion kræve Sagkundskab, vil dog altid Savnet af Anledning til Omgang med Officerer gjøre sig gjældende; ligeoverfor Andre bliver den Ene da selv Authoriteten, vil ialfald finde en berettiget Grund til at betragte sig som saadan, og dette avler Ensidigheden.

(Forts.)

Kristiania, 4de December 1869.

Kornhøsten fik et meget misligt Udfald i mange Bygder i vort Land, navnlig nordenfjelds. Væde og Frost skjæmte bort en stor Del af Kornet endnu før det var modent, og senere faldt flERE steds i det Trondhjemske et dybt Snelag over de uskaarne Agre. Det skal ogsaa, efter hvad vi have bragt i Erfaring, have vist sig, at selv meget af det Korn, som kommer i Handelen fra Østlandsbygder, som dog i det Hele klarede sig nok saa godt, er saa let i Vægten, at det antagelig maa være bleven snertet af Frosten forinden det var fuldt udviklet, og saaledes er utjenligt som Sædekorn til næste Aar. Som bekjendt har flere Herreder, især fra Glommadalen, allerede tidligt i Høst ladet indkjøbe flere Tusinde Tønder Korn til Vinterforbruget og til Sædekorn for kommende Aar; for Størstedelen foregik nok dette Indkjøb saa tidligt i Høst, at kun det før Frostnætterne modnede Korn endnu var kommet i Handelen. Men for senere Kjøbere af Sædekorn antages det at ville blive vanskeligere at faa hjemavlet Korn, som er fuldkommen skikket til Udsæd. Under disse Omstændigheder turde det være forsigtigst at hente Sædekorn fra Sverige, hvor Høsten slog usædvanlig heldig til, og hvorfra der allerede, ifølge de svenske Blade, er udskibet til Udlandet temmelig betydelige Ladninger Kornvarer.

Men for mange korntrængende Bygder vil Uaaret have gjort det vanskeligt nok at opdrive Penge til Indkjøb af, hvad de tiltrænge. Loven af 1857 aabner vistnok Kommunerne Adgang til at optage Laan med ubunden Rente. Og der vil vel altsaa altid kunne være Adgang til at faa Laan, om end paa dyre Vilkaar. Men der turde ogsaa være en nærmere Udvei til at faa slige Laan, og det paa billigere Vilkaar.

Som det lader til, sidder Regjeringen nemlig inde med ikke saa ubetydelige Beløb, tilhørende de under dens Forvaltning staaende Fonds. Kirkedepartementets Chef har i disse Dage frembudt paa Laanemarkedet ikke mindre end 300,000 Spd. af Tiendefondets Midler, hvoraf imidlertid kun en Del optoges af Laanekomiteen for Kristiania-Drammensbanen, da Størstedelen af det udforderlige Laan anbødes paa billigere Vilkaar af de private Spekulanter. Disse Sidste tilbød Laanet til pari eller henimod pari, medens Kirkedepartementet gik saa langt ned som til 98 pCt. Om Resten af den nævnte Sum er anbudt og modtaget til Sidebanerne til Kongsberg og Krøderen vides endnu ikke. Men selv om saa rimeligvis er Tilfældet, er det dog antageligt, at Tiendefondet eller andre Fond har eller faar flere ledige Penge, der ønskes udlaante, da Regjeringen vel selvfølgelig efterat have modtaget Amtmændenes Høstindberetninger maa have været forberedt paa, at mange Bygder vilde være i stor Trang til Penge for at indkjøbe Korn. Statsraaderne kan saaledes ikke antages at have lenset de offentlige Fonds til Jernbanerne, saa at de nu skulde staa med tomme Kasser, naar de haardt trykkede Kommuner andrage om de fornødne Laan til Livsophold og Sædekorn. Under saa haarde Tider er det jo baade sædvanligt og rimeligt, at Regjeringen er den nærmeste at henvende sig til og den nærmeste til at yde Hjælp. De offentlige Penge kan i saadanne Tilfælde ventes at ville blive udlaante paa billigere Vilkaar, end man kan vente at private Pengemænd skal gjøre; thi ligeoverfor korntrængende Kommuner maa vedkommende Statsraad eller Statsraader naturligvis vise en større Liberalitet, end de behøve at gjøre, naar de, som nu sidst Kirkedepartementets Chef, tilbyde de offentlige Penge, de have at raade over, til industrielle Spekulationer.

Det officiøse wienske Blad „Presse" indeholder følgende Meddelelser om Opstanden i Dalmatien: „Efter de i de sidste Træfninger gjorte Erfaringer har Sagernes Stilling i Dalmatien taget en saadan Vending, at der blot gives to Veie at vælge imellem, naar man ikke igjen vil tage sin Tilflugt til Experimenter af tvivlsom Nytte. Enten maa Operationerne fuldstændig standses til gunstigere Tider, eller ogsaa kan der, dersom de dog skulle fortsættes, alene være Udsigt til et gunstigt Resultat, naar vore Tropper besætte Grahowo i Montenegro og derved afskjære Insurgenterne i Distriktet Crivoscie fra at trække sig tilbage til Fyrstendømmet. Til at besætte Grahowo og aabne Fiendtligheder imod Montenegro udkræves der en Hær paa 50,000 Mand, og heraf vilde der aabenbart udvikle sig meget alvorlige Begivenheder, som vilde strække sig langt ud over det oprørske Gebet, idet Krigen kort og godt vilde bryde ud i lys Lue. Og dog er det en urokkelig Overbevisning, at det er en fuldstændig Umulighed at gjenoprette Roligheden i Distriktet Crivoscie ad anden Vei end over Grahowo. Efter Forlydende vil der strax efter Keiserens Tilbagekomst til Wien blive taget afgjørende Beslutninger i dette høist vigtige Anliggende. Et Brev fra Fyrsten af Montenegro til den russiske Konsul i Ragusa, med hvem Fyrsten stadig korresponderer, fremstiller Situationen saaledes: Det er øiensynligt, at det østerrigske Militære ikke kan faa Bugt med Opstanden, ikke engang Distriktet Zuppa har man underkastet, da der endnu bestandig staar 1600 Insurgenter der. Fyrsten er med den bedste Villie ikke istand til at forhindre, at hans Undersaatter sætte sig i Forbindelse med Insurgenterne og slutte sig til dem, ligesaa lidt som han kan forhindre disse i at gaa over paa hans Gebet. Han er gaaet saa vidt i sine Forholdsregler, at han langsmed Grændsen har oostillet — Tropper? Nei — en Række Galger (!), paa hvilke der er anbragt Tavler med følgende Indskrift: „Enhver Mand, som gaar ud over denne Galge, bliver hængt op i den." Lader han sine Undersaatter have deres Villie, trues han af Østerrige; giver han Østerrigerne Tilladelse til at rykke ind, saa skyde hans Undersaatter ham, og hans Stilling er derfor fortvivlet. De østerrigske Militærautoriteter anerkjende selv, at han gjør Alt, hvad der staar i hans Magt; de kunne imidlertid ikke lukke Øiet i for, at han i Længden vil være ude af Stand til at modstaa sine Undersaatters indstændige Fordringer, da de baade af Sympathi og nationalt Slægtskab drages hen til Insurgenterne, eller at det idetmindste ikke vil kunne nytte Noget, at han holder igjen."

Af et Telegram er det bekjendt, at der i Tipperary er blevet beredt den engelske Regjering en liden Overraskelse, idet den arresterede Fenier O'Donovan Rossa her er bleven valgt til Medlem af Underhuset. Gladstone og hans Kolleger kunde nu efterligne det Exempel, som Napoleon III. gav, da han lod Rochefort gaa paa fri Fod; men der hersker kun en Mening om, at de engelske Ministre ingenlunde tænke paa Sligt. Spørgsmaalet dreier sig kun om, hvorvidt der skal gives Rossas uheldige Medbeiler i Tipperary, Advokat Heron, Sæde i Underhuset, eller hvorvidt der skal udskrives et nyt Valg. Den engelske Regjering har aabenbart den juridiske Ret paa sin Side, naar den erklærer Rossas Valg for ugyldigt; men det er dog tvivlsomt, om det er politisk klogt at gjøre denne Ret gjældende i dette Tilfælde. Et nyt Valg vilde let have til Følge, at Rossa gjenvalgtes, og dersom Minoritetens Kandidat tog Sæde i Underhuset for Tipperary, vilde Forbitrelsen i Irland aabenbart i høi Grad forøges. Lidt politisk Høimodighed vilde neppe skade, efterat det har vist sig, at den engelske Regjering forgjæves vil forsøge paa at vinde Stemningen i Irland ved liberale Reformer. Gladstone har selv dybt nedslaaet aflagt Bekjendelse om, at Forholdet er blevet værre end nogensinde, siden den protestantiske Statskirke afskaffedes i Irland. Det er den nationale Modsætning, som det gjælder om at udsone.

Kong Leopold af Belgien er nu vendt tilbage til sine Fædres eller rettere sin Faders Rige. Adressen fra de 300 Mayorer, Lordløitnanter o. s. v. overraktes ham den 25de i Buckinghampaladset, og der holdtes ved denne Leilighed Taler med et sentimentalt Sving, som gjør et pudsigt Indtryk, da den rørende Genre slet ikke ligger for Englænderne. Efterat Adressedeputationen og Kongen havde knust det behørige Antal Taarer, kom Turen til de Frivillige, repræsenterede af 400 Officerer, som takkede for den Gjæstfrihed, de havde mødt i Belgien under de aarlige Skyttefester. Det er en Selvfølge, at Kongen ved begge Leiligheder ogsaa af ydre Grunde havde ondt ved at faa sine Følelser udtrykte, idet hvert andet Ord afbrødes af Bifaldsraab. Udenfor Buckinghampaladset havde der samlet sig en Hob, som raabte Hurra, da Kong Leopold tog bort derfra. Festlighederne endte den følgenge Dag med et Gilde i Mansion-House, hvor Kongen indfandt sig i Selskab med Hertugen af Cambridge, Prins Kristian af Augustenborg m. Fl. Prinsen af Wales synes ikke at have turdet udsætte sig for den stærke Rørelse, i hvilken hans høie Familie og de hyper-loyale Mayorer og Lordløitnanter i denne Tid have svælget.

I International og Le Mémorial politique fortælles, at den danske Gesandt i Paris i disse Dage har havt en længere Konference med Fyrst Latour d'Auvergne angaaende det nordslesvigske Spørgsmaal.

Et Telegram fra **München** af 28de f. M. bekræfter, at det bayerske Ministerium Aftenen i Forveien har indgivet sin Dimission paa Grund af Valgenes Udfald.

I det **ungarske** Underhus's Møde den 29de f. M. gjordes der flere Interpellationer om de dalmatiske Anliggender. I Svaret blev der sagt, at det var umuligt at give Oplysning om de af Regjeringen trufne Forholdsregler, idet Udfaldet i saa Tilfælde vilde blive sat paa Spil. De ungarske Regimenter blive anvendte i Dalmatien, eftersom Forsvar mod en indre Fiende efter den pragmatiske Sanktion og Overenskomsten af 1867 var et Fællesanliggende.

Den 28de f. M. — altsaa Dagen før det **franske** Kammers Aabning — holdtes det af de 116 Interpellanter sammenkaldte Møde. 165 Deputerede vare tilstede. Daru førte Forsædet og indledede Mødet med nogle Ord, hvori han udtalte, at Keiserdømmet og Friheden maatte opretholdes. Segris udviklede lignende Anskuelser. Efter nogen Debat vedtoges med 102 St. mod 23 et Forslag af Olivier om, at man ikke skulde stille nogen Interpellation, forinden Prøvelsen af Valgene var tilende. Patrie for 29de ytrer: Aldrig blev Keiseren ved Aabningen af Kammeret modtaget med saadan Enthusiasme som idag. Hans Ord: „For Orden borger jeg", fremkaldte Bifaldsraab fremkaldte Bifaldsraab fra alle Kanter. Ligeledes hørtes Bifald efterat Throntalen var tilende.

Den **preussiske** Finantsministers Konsolidationsplan møder afgjort Misbilligelse hos „Kreuz-Zeit." — et Faktum, der ligesom Grev zur Leppes Optræden i Herrehuset viser, at Kreuzzeitungspartiet staar i en temmelig afgjort Opposition til den nuværende Regjering.

Arbeidersamfundets Bazar bliver flittig besøgt af Publikum, der her har en god Anledning til at forsyne sig med Gjenstande, passende til Juleklap. Bazaren holdes i Aften aaben til Kl. 9 og slutter imorgen med Tombola. Udlodningen af de til særskilt Lodtagning udstillede Gjenstande foregaar Mandag Formiddag Kl. 9. — Billetter til den før omtalte store Koncert faaes i Bazaren.

Til norsk og svensk Vicekonsul i Barcelona er udnævnt Manuel Casagemas.

Ifølge Indberetning fra Amtmanden i Nordlands Amt til Indredepartementet er Langenæsfisket fremdeles uden Betydning, idet der til den 25de f. M. kun var et samlet Udbytte af 5500 Tønder Handelsvare; der var liden Almue og intet Kjøbefartøi.

Havnen. Igaar Eftermiddag hidkom en Ladning Byg fra Danmark og en Ladning Jern og Lin fra Sverige. Med Dampskibet „North Stars" Afgang i Eftermiddag ophører dets Fart paa Kristiania for iaar. Det skal anløbe Skaane for at indtage en Ladning Havre til London. Veiret er idag mildt med overskyet Luft og et Hæng af NO.

Udførsel. Med Dampskibet „Uffo" udføres idag fra Graah's og Nydalens Spinderier ca. 10,000 Pd. hvidt Bomuldsgarn.

---

staaende Tingenes Orden og arbeide for et Masseherredømme. Og dog var det yderlig Faa, som ikke indrømmede, at Forholdene nu er saa forandrede siden 1814, at en Udvidelse af Betingelserne for den aktive Borgerret baade i kommunale Anliggender og i konstitutionel Henseende kun er en simpel Konsekvents af Grundlovens Bestemmelser.

I Lagthinget optraadte imidlertid Aschehoug som den ivrigste Modstander mod Odelsthingets Beslutning; men han gjorde mere end det; thi han fremlagde et selvstændigt Forslag, der paa den ene Side gik meget videre, end Odelsthingets Beslutning, idet Forslaget bestemte, at enhver voxen Mand, som betalte Skat, skulde være stemmeberettiget; men paa den anden Side ogsaa inddelte de Stemmeberettigede i to Klasser, saaledes, at de mere Formuende i By og Bygd bestandig særskilt skulde vælge Halvparten af Formænd og Repræsentanter. Dette Forslag var altsaa paa den ene Side fuldstændig radikalt, da det vilde almindelig Stemmeret; men paa den anden Side fuldstændig aristokratisk, idet Forslaget paa Forhaand overlod Halvparten af Magten i Kommunen til et Mindretal af de mest Formuende — en Deling, som hidtil har været aldeles ukjendt hos os, og som nødvendigvis maa skabe to stendtlige Partier inden Kommunen.

Men dette Forslag smagte naturligvis ikke og blev især bekjæmpet af Byfoged Christensen og Stiftamtmand Motzfeldt, indtil det ved endelig Votering kun vandt 6 Stemmer for sig foruden Forslagsstillerens egen.

Senere under Behandlingen af Stemmeretsloven voterede Prof. Aschehoug stadig naturligvis mod Odelsthingets Beslutning og fremsatte ved 2den Behandling i Lagthinget paany Henlæggelsesforslag, som dog blev forkastet. Den samme Sag kom senere igjen i Storthinget i en anden Form. Odelsthinget havde nemlig efter Forslag af Jaabæk fattet Beslutning om at henstille til Storthinget at nedsætte en Komite, som skulde tage under Overveielse Udvidelse af den konstitutionelle Stemmeret og fremsætte Grundlovsforslag derom til næste Thing. I Storthinget voterede Aschehoug mod dette Forslag, men fremsatte selv et andet, men videregaaende Forslag om at Komiteen skulde tage under Overveielse, „hvorvidt den konstitutionelle Stemmegivning bør udvides, og hvilke Forandringer i Grundlovens Bestemmelser der i denne Anledning bør finde Sted".

Hvilke „**Forandringer**" Professor Aschehoug her sigtede til, er ikke godt at vide, da han kun ytrede, at han ikke vilde være med at forrykke det ved Grundloven bestemte Magtsystem. Men sammenholder man denne Udtalelse med hans Ytringer i Lagthinget under Stemmeretsdebatten og i Storthinget under Debatten om aarlige Storthing, synes det klart, at han idetmindste tænkte paa et Tokammersystem som en Modvægt mod den Tilvæxt i Folkemagten, som de senere Tiders Reformer og friere Tankesæt har skabt. Med andre Ord, vil man for Fremtiden søge at udvikle vor Forfatning i frisindet Retning, skal man for hver Lettelse og hver Reform paa et Sted lægge en passende Tyngde eller Indskrænkning paa et andet, for at det Hele ikke skal springe i Veiret. Dette er en Betragtningsmaade, som i sin Konsekventse leder til det mest udvidede Demokrati paa den ene Side og et absolut Keiserdømme paa den anden.

Under Marinesagerne deltog Aschehoug ikke i Realitetsdebatten; men han vilde her korrigere Sverdrups Udtalelser om Marineministeren og Bestyrelsen for det sømilitære Korps, idet han protesterede mod den Maade, hvorpaa fraværende Embedsmænd bleve omtalte, uden at have havt Anledning til at forsvare sig. Aschehoug havde visselig Uret i selve Sagen her; thi Storthingsmændene maa under Debatterne have Ret til at udtale sig aabent og frit om Alt, hvad der vedkommer en offentlig Mand som saadan, og i mange Tilfælde, som f. Ex. naar man som Komitemedlem har speciel Opfordring til at udtale sig om saadanne Forhold, bliver det en aabenbar Pligt. Det gaar heller ikke an, at en Storthingskomite sender sine Indstillinger omkring til Erklæring før de behandles i Storthinget; men Korrektivet mod

Udvandring. Med Dampskibet „Oder" afreiste 12 Emigranter over Hull til Amerika.

Opgave ved Filologisk Examen den 4de December. No. 7.

a) for den ene Kandidat:

Vaticiniorum Michae caput Vtum enarretur & in nostrum sermonem vertatur.

b) for den anden Kandidat:

Efterat der er givet en Oversigt over Indholdet af Digtet Rigspala, oversættes og fortolkes V. 26—35 inkl.

Om Udvandringen til Amerika skriver „Fædrl.": „Skjønt der endnu i de sidste Uger er afreist endel Udvandrere over Kristiania med de engelske Dampskibe, maa dog Udvandringen i det Hele taget siges at være afsluttet for iaar. Den har ikke i noget tidligere Aar været saa stor som i det nu snart forløbne. Ifølge Indberetning fra vor Konsul i Kvebek af 2den September var der nemlig til denne Tid ankommet dels med Seilskib, dels med Dampskib 11,356 norske Emigranter; til New-York var der efter en anden Opgave indtil 1ste Oktober ankommet 5411 Norske. Naar hertil lægges de, der efter denne Tid er udvandret, antage vi, at den samlede norske Udvandring iaar kan ansættes til henimod 18,000. Til Sammenligning kan anføres, at der i 1868 udvandrede ikke fuldt 14,000, i 1867 henimod 13,000 og i 1866: 15,450, men i Tiaaret 1856—1865 kun 4,000 aarlig.

Da der her i Landet pleier at fødes omtrent 25,000 flere, end der dør, og der desuden hvert Aar indvandrer over 1000 Mennesker, vil Folkemængden, trods den overordentlig stærke Udvandring, alligevel stige ogsaa iaar, om end ikke saa stærkt, som vi have været vante til. Udvandringen i de forskjellige Amter i Aaret 1866 vil sees af nedenstaaende Tabel:

Amter.	Landdistr.	Bydistr.	Ialt.
Smaalenene . . .	46	79	125
Akershus	763	3	766
Kristiania	—	568	568
Hedemarken . . .	1,189	40	1,229
Kristians	2,864	138	3,002
Budskerud	908	116	1,024
Jarlsberg og Laurvig	129	68	197
Bratsberg	844	152	996
Nedenæs	102	58	160
Lister og Mandal .	107	109	216
Stavanger	616	61	677
Søndre Bergenhus .	1,245	—	1,245
Bergen	—	119	110
Romsdal	32	25	75
Søndre Trondhjem .	551	94	645
Nordre Trondhjem .	1,397	46	1,443
Nordland	591	26	617
Tromsø	197	3	200
Finmarken	140	35	175
Ialt	13,724	1,731	15,455

Med Hensyn til Aarene 1867 og 1868 haves endnu ikke fuldstændige Opgaver over Udvandringen fra de forskjellige Distrikter; kun saa meget kan man se, at Udvandringen har været betydelig mindre i Nordre Trondhjems Amt, i Tromsø Stift, i Stavangers og Kristians Amter, hvorimod den er tiltaget for Smaalenenes, Jarlsberg og Laurvigs, Nedenæs, Lister og Mandals og Romsdals Amter, d. v. s. netop de Dele af Riget, som hidtil have været forholdsvis uberørte af Udvandringsstrømmen.

Theatret. Det er længe siden man kunde glæde sig saameget til en Forestilling som til den igaar, der bestod af Holbergs „Det lykkelige Skibbrud" og Hostrups morsomme Vaudeville „Intrigerne". Publikum var ogsaa i synlig Feststemning, maaske dog nærmest i Dagens Anledning — Stykket gaves nemlig til Minde om Holberg — og tilslut blev Hr. Isachsen fremkaldt, en Fremkaldelse, som var vel fortjent, men som vistnok ogsaa gjaldt Brun og Fru Wolf. Skjønt Hovedrollen blev tilfredsstillende udført, var dog Fremstillingen igaar for uens til, at vi kan give nærmere Anmeldelse idag. Intrigerne blev modtaget med det samme Bifald som altid før, hvilket vistnok især maa tilskrives Joh. Bruns Skoleholder, der er udmærket morsom, skjønt ogsaa Spillet for de Øvriges Vedkommende var meget tilfredsstillende.

Brand. Nat til Onsdag i forrige Uge udbrød ifølge „Sarpen" Ild hos Nordby paa Hafslundsøen, hvorved nedbrændte en Udhusbygning med iværende Aarets Avling, samt 2 Kjør, 1 Oxe og 1 Gris. 3 Sauer og 1 Ko bleve udslupne, men saa forbrændte, at de strax maatte slagtes. Udhusbygningen var forsikret for 800 Spd. og Aarets Avling samt Løsøre for 1200 Spd. i Akers Brandassurancesefskab. Aarsagen til Ildens Opkomst er ubekjendt.

De Fartøier, som fra Mandal seilede til Island for at fiske Sild, ere igaar, skriver „L. og M. Amtst." for 27de f. M., vendte tilbage med uforrettet Sag, hvilket man tilskriver den usædvanlige Masse Is, som antages at have hindret Sildens Indsig.

Misbrug ligger i den Offentlighed, hvormed Sagerne blive behandlede i Thinget, og det moralske Ansvar, som den paatager sig, der optræder som Anklager. (Forts.)

Hr. Vinje holdt den 26de f. M., ifølge „B. T.", sin 4de Forelæsning over komparativ Mythologi for et talrigere Publikum end nogensinde tidligere, uagtet „De Unges Forbund" samtidig blev givet for første Gang i Theatret, og Repræsentantskabet var samlet til Behandling af en for Byen overmaade vigtig Sag, som havde trukket ogsaa dettes Lokale fuldt af Tilhørere. — Ligesom hans Publikum var talrigere end før, saaledes lønnedes ogsaa det overordentlig interessante og poetisk skjønne Foredrag med en Applaus, der var endnu stærkere end de tidligere Gange.

Direkte Dampskibsfart mellem Bergen og Amerika. Efter Forlydende ere, ifølge „Berg. Tid.", endel af Bergens første Forretningsmænd i disse Dage ifærd med at danne et Aktieselskab til Anskaffelse af et stort Dampskib, der skal sættes i direkte Fart paa Amerika.

Ved Bryggen paa Bragernæs ligger nu, skriver „Dr. Tid.", et større Dampskib og laster med huggen Granit til Udskibning.

Mule- og Klovesygen skal, ifølge svenske Aviser, have vist sig i Malmø.

Ordensdekoration. Posttidn. oplyser, at det ikke forholder sig som i Aviserne omtalt, at Kongen i Anledning Suez-Kanalens Aabning skulde have uddelt norske og svenske Ordener til Vicekongen af Ægypten og andre ægyptiske Embedsmænd. Kun Hr. Lesseps er i denne Anledning bleven dekoreret med Nordstjerne-Ordenens Storkors.

Kongelig Gave. Enkedronningen har skjænket en aarlig Gave af 1000 Rdlr. til Selskabet „De Fattiges Venner" til Indkjøb af Brænde, der bliver at uddele paa Oskarsdagen blandt Stockholms Fattige.

Bog paa Lappisk. Borenii Lærebog i Arithmetik oversat paa Lappisk af Aslak Laiti har forladt Pressen i Kuopio.

Salget af St. Thomas. Ifølge danske Dept. har den danske Assending i Washington, Kaptein F. Bille, efter forudgaaende Aftale derom med de forenede Staters Regjering, den 14de Oktbr. i Forening med den nordamerikanske Statssekretær Hamilton Fish undertegnet en Tillægsartikel til Konventionen af 24de Oktbr. 1867, hvorved Fristen for Traktatens Godkjendelse forlænges 6 Maaneder.

Den franske Journalist Emile de la Bédollière har sendt følgende Brev fra Suez til „National" i Paris. (Slutn. fra Gaarsbl.)

Port Said, Tirsdagen den 16de Novbr.

En stor og stolt Dag! Alle vore Møisommeligheder ere glemte, og vi beklage os ikke over at have saa flygtig berørt Alexandrien eller tilbragt endnu en sørgelig Nat ombord, nu da vi kunne være tilstede ved Kanalens høitidelige Indvielse. Denne Red er overfyldt af Skibe under alle Flag: franske, engelske, preussiske, østerrigske, italienske, danske, norske osv.; disse Tusinder af Matroser, som mande Ræer og fylde Luften med deres Hurraer; denne kosmopolitiske Skare af Tilskuere, som have samlet sig for at hilse Morgenrøden til en ny Æra for Handelen og Samfærdselen — alt dette afgiver et ubeskrivelig storartet Billede, og der er ikke en blandt alle de Tilstedeværende, hos hvem ikke dette vil efterlade Mindet om den største Begivenhed, hvortil han har været Vidne.

Port Said, som for ti Aar siden kun var en øde Sandkyst, vil hurtig blive en Verdenshavn af første Rang. En stor Havn er udgravet, mægtige Dæmninger, som kappes med Cherbourgs, strække sig ud i Havet og beherske Bølgerne, og ved dem voxer en ny Stad, der henter sine Indvaanere fra alle Folkestammer, frem af Jorden. Ved første Diekast tager den sig ud som om en Æske Nürnbergerhuse var hældt ud paa Sandet; disse improviserede Skur eller Hytter i Schweitzerstil se ikke videre solide ud, og Vegetationen omkring dem er kummerlig. Men vent blot! Jordbunden er her ubeskrivelig frugtbar, naar den kun ikke savner ferskt Vand, og intet Offer spares for at bringe dette uundværlige Element tilstede i Overflødighed. Den nye Stads Befolkning har i sin Spidse Dygtigheder af første Rang; hidtil har den levet af Kanalarbeiderne, fra nu af skal den leve af Kanalen selv.

Til den kirkelige Velsignelse, som skulde foregaa, var der paa Kysten reist tre Kiosker: den ene, prydet med pragtfulde Læenestole, til de fyrstelige Personer; den anden til den muhamedanske Geistlighed; den tredie til de katholske Præster. Ægyptiske Regimenter gjorde Æresvagt. Kl. 3 kom Khediven og tog Plads mellem Keiserinden af Frankrige og Prinsessen af Holland, omgiven af Keiseren af Østerrige, Prinserne af Preussen og af Oranien, Prins Amadeus af Italien og Flere; i Baggrunden saa man Abd-el-Kaders strenge og alvorlige Ansigt. En ærværdig Præst, der indtager en høi Rang i den muhamedanske Geistlighed, læste en Bøn, hvorpaa Erkebiskopen af Alexandrien, Monseigneur Ciurcia, i den tredie Kiosk udførte den katholske Troes Ceremonier. Abbed Bauer, Keiserindens Hofpræst, holdt til Slutning, ikke en Prædiken, men en Tale; han talte kun lidt om Religionen, meget om Khediven, mest om de høie fyrstelige Gjæster; han opbyggede maaske Ingen, men han oplyste Mange, og det var meget fornøieligt engang at høre en katholsk Præst tale om Civilisation og Fremskridt.

Kanonerne have tordnet hele Dagen lige fra imorges, saa man er ganske døv. Nu, da Aftenen falder, ere Byens Gader og Skibene paa Rheden illuminerede med Guirlander af venetianske Lygter og farvede Glas, medens Raketterne fare hen i store Buer over den mørkeblaa Himmel. Iland, ombord, overalt rører sig et elektriceret Liv, gjennemstrømmet af store Tanker. Det er i Sandhed en af Menneskehedens store Fester!

Under et Telt i Ismaila,
Torsdagen den 18de November.

Igjen afgjort Uheld! Den hele Flaade af alle Nationers Skibe, som igaar har befaret Kanalens første Halvdel, har tilbagelagt Veien med majestætisk Anstand og ligger nu for Anker i Timsah Søen. Kun et Skib af dem alle er løbet paa Grund, og det er vort! „L'Aigle", som gik forrest, kom afsted to Timer for sent igaar Morges, og Følgen heraf var, at vor Damper, „Péluse", først ved Mørkets Frembrud naaede isigte af Ismailia. En liden Damper, som var sendt ud for at anvise den sin Ankerplads, ledte os vild; vi kom paa Grund, og der maatte anvendes sex Timers strengt Arbeide for at bringe os flot, saa at vi først imorges naaede hertil og kom iland.

Hvilket Vidunder! I ti Aar er en Sump (Navnet Timsah betyder Rør eller Siv) bleven til en rummelig og bekvem Havn, som ved fortsatte Uddybninger vil kunne tilfredsstille alle Fordringer. Den parallelt med den store Gjennemskjæring løbende Ferskvandskanal har ført Nilens Vande hen til Pladsen for den nye By; der er plantet store Alleer, bygget smilende Huse og anlagt friske Haver. Men denne fremtryllende Stad mægter ikke at rumme de Skarer, som hidlokkes ved Aabningsfesten. Fra alle Kanter i Ægypten strømmer man til; vi have for vore Øine Typer paa alle Ørkenens Folkestammer, i Gaderne trænges en broget Mængde, iført de mest maleriske og harmoniske Dragter, og gjennem den søge de høie Dromedarer, de smaa arabiske Heste og livlige Æsler at bane sig Vei. Himlen straaler i Lys, en frisk Luftning bringer Kjøling. Den folkelige Lystighed, der opflammes ved Tamburinernes og Trommernes Toner, vil vistnok inden Aften faa Bugt selv med den arabiske Gravitet.

Der er bygget Leire for de fremmede Gjæster. En af Khedivens Agenter har anvist Macé, min trofaste Reisefælle, og mig et Telt. En vild og kjæmpemæssig Nubier, som imidlertid taler fortræffelig Fransk, bevogter dets Tærskel, medens jeg under Lærredsvæggen nedkradser disse Linier.

Idag skal der være stor Revue, og Keiserinden gjør en Kjøretur til et af Vicekongens Lystslotte i en med 7 Dromedarer forspændt Vogn. Iaften Bal i Khedivens Palads. Jeg maa hen at klæde mig paa!

I Pompeji har man den 24de f. M. under Udgravningerne truffet en stor Samling af Guld, Sølv og Perler samt 782 Stykker sjeldne Guld- og Sølvmynter.

Blandinger.

Med Borddans og Bankeaander vil det nu snart være forbi, da en Londoner-Instrumentmager meget rolig oplyser i et Blad, Standard, at han har arbeidet en Mængde Magneter, elektriske Batterier m. v. til at indlægge i Vinduer- og Dørkarme, under Gulvtæpper, i Borde osv. med Tilbehør af Staaltraad- og Kobbertraad-Ledninger. Ved Hjælp af disse Ledninger blive da Bankeaanderne livlige, og Bordene gribes af Danselysten. — I samme Blad læses under Bekjendtgjørelser: „Til Eiere af Huse, hvor det spøger!" en Opfordring til at melde sig, da nogle Herrer ønske Anledning til at anstille „videnskabelige" Undersøgelser angaaende Spøgelser!

Et Kor af fromme (?) Damer har den 8de November i en amerikansk By ved Henrettelsen af en Morder efter dennes Ønske været tilstede og afsunget en Kjærlighedshymne.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar meget høit i Norge, især østenfor Dovre, og temmelig høit i Skotland; paa begge Steder er det steget, hvorimod det er faldt i det sydlige England og søndenfor Norge. Temperaturen er steget lidt i det sydlige Norge. Vinden er fremdeles østlig nordenfor Stat, NOlig i det sydlige Norge, svag vestlig i Skotland og frisk østlig i Yarmouth, meget stærk NO i Skagerak. Sandsynlig Overgang til sydlig Vind.

---

at tænke paa at min Fremtræden i denne skjønne Verden isaafald havde været høist tvivlsom; forøvrigt synes jeg altfor godt om mit vakre Navn til at ville bytte det bort . . . Ikke destomindre følte jeg mig underlig tilmode, da jeg for første Gang steg over Tærskelen, hvor det lille udsatte Barn havde maattet tilbringe de hjælpeløseste Øieblikke i sit Liv; dets naturlige Beskyttere havde forladt det, og Medlidenheden var endnu ikke traadt i deres Sted. Den dybt nedtrampede Sten er udentvivl den samme, paa hvilken Barnet har ligget, og saa længe jeg lever eller har noget at sige i Huset, skal den ikke røres."

Pludselig ludde Jægermesteren sig forover og pegte paa en Gjenstand mellem Grenene; thi man var allerede kommen ind i Skogen.

„Ser Du det hvide Punkt?" spurgte han.

Det hvide Punkt var Sabinas Hue; hun sad i Vinduet og saa efter de Hjemvendende. Da han fik Øie paa Vognen, reiste hun sig hurtigt, rystede Indholdet af sit Forklæde, som siden viste sig at være Forglemmigeier, ud i en Kurv, som stod ved Siden af hende, og gik de Ankommende imøde.

Denne Aften standsede Olivia endnu en god Stund hos Onkelen.

En Mængde Erindringer var kaldt tillive hos Jægermesteren. Ved at fortælle den tohundreaarige Familiehistorie var han kommen til at tænke paa mange af sine Ungdomsbeslutninger, Planer og Indtryk, og med et medlidende Smil kaldte han dem nu tilbage i sin Erindring; de var alle tilsammen blevne til Intet, adspredte af Virkeligheden som Avner for Vinden. Han havde en behagelig Maade at fortælle paa som den, der staar paa fast Grund og blot i det Fjerne hører Støien af Brændingerne, som ikke mere naar frem. Nu og da indflettede han et Indfald eller Udfald mod Olivia eller Sabina, som blev slaaet tilbage og gjengjældt af den, mod hvem det var rettet.

Stor og fuld var imidlertid Maanen steget op over Skogen, og det blev paa Tide at tænke paa Hjemveien.

„Lad se, lille Viva! For Pokker! . . . Du har jo et Par Rynker i Panden, saa dybe som Furerne mellem Sabinas Havesenge. Har der hændt Dig noget derinde? Bare ud med det. Man har ærgret Dig, eller hvorledes?"

„Nei, Onkel", svarede Olivia, medens en dyb Rødme spredte sig over hendes Ansigt, „ærgret blev jeg ikke, men det smertede mig, at Du skulde faa Ret i din Dom."

Hun skildrede Helenas Opførsel og fortalte ham ogsaa Damernes Formodning. Jægermesteren lo.

„Men, Onkel", vedblev hun, „tror Du virkelig, at en saadan Tilbøielighed skulde kunne bringe et Menneske til at afvige fra sit ædlere Tænkesæt?"

„En saadan Tilbøielighed har affstedkommet mere end det, kjære Barn, og hvorvel jeg ikke billiger Frøken von Waldes Svaghed og Eftergivenhed, tvertimod, saa dømmer jeg hende dog nu skaansommere . . . hun staar under Indflydelse af en Magt, som bringer os til at glemme baade Fader og Moder for en anden."

„Men det er noget, jeg aldeles ikke kan begribe, hvorledes man kan holde mere af et fremmed Menneske end af sine egne Forældre", bemærkede Olivia livligt.

„Hm!" mumlede Jægermesteren og gav Hesten et let Slag med Svøben for at faa den til at gaa lidt hurtigere; dette „Hm" og en let Hoste, som fulgte derpaa, blev det eneste Svar paa Olivias Bemærkning.

Efter en Stunds Taushed, hvorunder han havde siddet hensunken i sine egne Erindringer, pegte han med Svøben paa de mere og mere fremtrædende Bjerge og spurgte:

„Ser Du den sorte Stang over Skogen?"

„Ja, det er Flagstangen paa Slottet Gnadeck. Jeg havde allerede opdaget den før og jeg følte mig i dette Øieblik uudsigelig glad ved Tanken om at derborte ligger en Jordflæk, som er vor egen, og et Hus, hvorfra Ingen i Verden har Ret til at drive os bort. Gud være lovet, vi har et Hjem!"

„Og hvilket Hjem!" sagde Jægermesteren, idet hans straalende Blik for over Egnen. „Allerede medens jeg var

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 5te December (Kl. 7—10¼) gives: **Det lykkelige Skibbrud**, Komedie i 5 Akter af L. Holberg; til Slutning: **Deklarationen**, Vaudeville i 1 Akt af Chr. Richardt.

Mandag den 6te December (Kl. 7—10) gives: **Damernes Fee**, Lystspil i 5 Akter af Scribe og Legouvé, oversat af H. Arentz.

Concert.

Mandag den 6te December Kl. 8

giver

Arbeidersamfundets Sangforening

i Forening med omkring

200 af Almueskolens Børn

(Gutter og Piger)

Concert i Logens store Sal

til Indtægt for

Samfundets Byggefond.

Billetter sælges i Arbeidersamfundets Bazar i Logen.

Arbeidersamfundets Bazar

i

Byens Festivitetslokale

(Frimurerlogen)

holdes aaben

Torsdag, Fredag, Lørdag

(Formiddag Kl. **11—2**, Efterm. Kl. **4½—8**)

og

Søndag

Eftermiddag Kl. **4—9.**

Torsdag, Fredag og **Lørdag Eftermiddage** udføre **Theatrets Orchester** og **Christiania Hornsextet** forskjellige Musiknummere.

Søndag Eftermiddag

slutter

Bazaren

med

Tombola.

Adgangen betales med **6** Skilling.

Lørdag holdes Bazaren aaben til Kl. **9** Aften.

1870.] Subskriptionsplan. [10 Aarg.

Børnenes Blad,

begynder med Januar 1870 sin **nittende Halvaargang** og udkommer ugentlig med et **16-spaltet Ark** (8 to-spaltede Kvartsider), smukt udstyret og indeholdende Digte, Eventyr, naturhistoriske og andre belærende Skildringer, større og mindre underholdende Fortællinger, Præmiegaader, Billedgaader o. s. v.

Abonnementsprisen er 48 ß Halvaaret foruden Postporto 8 ß, alt forskudsvis.

Fra Nytaar af vil Bladet **stadig** ledsages af gode **Billeder**, udførte af en af vore dygtigste Træskjærere, der tillige vil besørge Bladets Billedgaader, ligesom der for rigtig Løsning af de i Bladet fremsatte Præmiegaader i Aarets Løb vil blive uddelt

hundrede smukke Fotografibilleder.

Uagtet „Børnenes Blad" fremdeles i Forhold til Udstyr, Indhold og Format er de nordiske Rigers billigste Børneskrift, vil det fra Nytaar af endnu modtage en Udvidelse derved, at enhver Abonnent **gratis** vil erholde

en større **Præmie** i Løbet af hvert **Halvaar,**

bestaaende af en underholdende **Bog** eller en enkelt Gang et stort, godt udført **Billede.**

Tiltrædende Abonnenter erholde gratis **Julegaven** for 1867 (Bogladepris 36 ß), samt Lodseddel til **Bogudlodningen** (samlet Værdi 50 Spd., fordelte paa over 300 Gevinster).

Julegaven indeholder foruden Digte og Gaader tillige flere større Fortællinger, bl. A. „Den fangne Gut", „Onkel John ved det gode Haabs Forbjerg", „Hjemkomsten", „Skiløbet", o Fl. med mange Billeder.

Abonnement modtages ved ethvert Postkontor og Postaabneri, i enhver Boglade samt i Kristiania i Expeditionen, Brogaden No. 3 b.

Plan over Udlodningen vil blive meddelt samt Lodsedler til samme omdelte i Løbet af Januar Maaned.

Fra 1ste Januar 1870 har Udgiveren af „Børnenes Blad" besluttet at tilstaa DHrr. Kirkesangere og Skolelærere, der ville uleilige sig med at samle Abonnenter paa Bladet, den samme Rabat som for Boghandlere, nemlig 16⅔ pCt. eller 20 ß af hver indbetalt Speciedaler, dog kun under Betingelse af, at Beløbet indsendes ved hvert Halvaars Begyndelse inden 1ste Februar og 1ste August. De, der ville paatage sig at samle Abonnenter, kunne gratis faa sig tilstillet Subskriptionsplaner ved Henvendelse til Expeditionen.

De ved Arbeidersamfundets BAZAR

kjøbte Gjenstande afhentes Mandag d. **6te** December Kl. **12½** til **3** Efterm.

Udlodningen

af de til særskilt Lodtagning udstillede Gjenstande foregaar **samme** Dag Kl. **9** Morgen

i

Frimurerlogens lille Sal.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Brandforsikringsselskabet Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Tobakspiber

modtages til **Rensning** og **Reparation** billig hos T. Larsen, Storgaden No. 23.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Billige Julepræsenter.

Theduge i stort Udvalg fra 60 ß Stk. og Dækketøier i afpassede Sæt til 6 Personer fra 1 Spd. 90 ß pr. Sæt er udlagt hos

Wilhelm Balle.

Et større Parti

Dækketøier samt **Lærreder** i alle **Bredder** sælges for **Fabrikantens Regning** til **Underpris** hos **Wilhelm Balle.**

Kaffe	18, 20, 22, 24, 26, 28 ß	pr. Pd.
Raffinade	17, 18 -	—
Havanna	13, 14, 15 -	—
Hvedemeel	3½, 4, 5, 6, 7 -	—
Rugmeel	3, 3½, 4 -	—
Bygmeel	2½, 3, 3½, 4 -	—
Hele Gryn	5, 6, 7, 8 -	pr. Pot
Halve Gryn	4, 5, 6 -	—
Erter	5, 6 -	—

hos **Bernhard Fischer,**
Jernbanetorvet.

Slædestænger

af Staal anbefales. D. H. S. Feght.

Svensk Jern

i de fleste Dimensioner, samt Axler, Spet og Blemmestaal billig hos D. H. S. Feght.

Uldtrøier, Veste, Kapper og Skjærf billig hos D. H. S. Feght.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.
Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Sæbe og Lud.

Blanksværte! Blanksværte!

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Tilleie.

En Kadet eller ung Studerende kan erholde et meget smukt og billigt Logis med Alt i Huset sammen med en 17 Aar gammel Dreng, der gaar paa Gjertsens Skole. Dagbladets Expedition anviser.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4, Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i **Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „**strax**" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: „**Leilighed**" med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dreng følte jeg en Længsel efter Thüringens Skoge, takket være min Farfader og hans Fortællinger. Han havde tilbragt sin Ungdom i Thüringen og kjendte saa mange Sagn og Historier derfra, at han bogstavelig kunde ryste dem ud af Ærmet. Da jeg havde erhvervet mig de nødvendige Kundskaber, begav jeg mig hid. Hele Skogen tilhørte da Gnadewitzerne; men jeg havde ikke Lyst til at tjene dem; thi jeg havde gjennem min Fader faaet tilstrækkelig Kjendskab til disse Menneskeplagere. Jeg var den første Ferber i umindelig Tid, som havde vægret sig for at træde i deres Tjeneste, og tog Ansættelse hos Fyrsten. Universalarvingen efter den sidste Gnadewitz har solgt en Del af sine store Skoge, da Fyrsten ønskede at udvide sin Skogeiendom og for dette Lune opoffrede en ganske vakker Sum. Og paa den Maade er et af min Ungdoms ivrigste Ønsker blevet opfyldt, thi jeg bor nu i det Hus, som egentlig er den Ferberske Families Vugge. Du ved jo, at vi nedstammer fra Thüringen?"

„Ja, det har jeg allerede hørt som Barn."

„Ved Du ogsaa, hvilke Omstændigheder der er forbundne med vor Byrd?"

„Nei."

„Historien er visselig noget gammel og jeg er maaske den Eneste, som kjender den; imidlertid bør den ikke gaa ganske og aldeles tabt; thi Erindringen er jo det eneste Taknemmelighedsbevis, vi har at byde vore Forfædre for en storsindet Handling; Du skal derfor faa høre Historien og kan ved Leilighed lade den gaa videre.

„For omtrent to hundrede Aar siden — Du ser, at vore Aner ogsaa gaar et Stykke tilbage i Tiden, hvorvel vi desværre ikke med Sikkerhed ved, hvem der var vor Stammoder; men om Nogen skulde spørge Dig derom, f. Ex. Baronesse von Lessen, saa kan Du trygt svare, at vi tror det har været, om ikke netop en von Blasewitz, thi Begivenheden foregaar under Tredivaarskrigen, saa idetmindste en Marketenderske.

„Maaske var det ogsaa en eller anden modig og kjæk Kone, som trofast havde fulgt sin Mand i Krigens Besværlig-

heder . . . i hvert Fald kan jeg ikke tilgive hende, at hun har kunnet forlade sit Barn. Altsaa for tohundrede Aar siden saa Jægeren Ferbers Hustru, da hun tidligt en Morgen aabnede Døren — den samme Dør, som endnu lukker for Alt, hvad jeg eier og har — et lidet Barn, som laa paa Tærskelen. Hei! hun slog Døren igjen; thi en Flok Zigeunerpak pleiede at drive omkring i Skogene, og hun troede, at det var et saadant lidet urent Væsen. Men hendes Mand var mere barmhjertig og tog ind Barnet, som neppe var en Dag gammelt. Paa Brystet havde ligget en Papirstrimmel, som indeholdt den Bøn, at man maatte tage sig af den lille Gut, som var ægtefødt og i Daaben havde faaet Navnet Hans; man skulde senere faa nærmere Underretninger om Barnet. I Svøbet fandt man en liden Pung med nogle Penge.

„Jægerens Kone skal forøvrigt have været en god Kvinde, og da hun hørte, at Gutten var født af kristne Forældre og sandsynligvis var et ærligt Soldaterbarn, som Forældrene havde forladt for ikke at udsætte det for Krigens Farer, pleiede hun Barnet og opfostrede det sammen med sin lille Pige, som om de havde været Søskende. Det var ogsaa Guttens Lykke; thi ingen af hans Slægtninge spurgte mere efter ham. Hans Fosterfader antog ham endelig som sit Barn og gav ham sit Navn, og for at gjøre hans Lykke fuldstændig fik han sin vakre lille Diesøster til Kone. Han saavelsom hans Søn og en Sønnesøn har været Jægere hos Hr. von Gnadewitz, har boet i det Hus, som jeg nu bor og er ogsaa døde der. Min Farfader var den første af Familien, som flyttede til Eiendommene i Schlesien.

„Som Gut ærgrede det mig mange Gange ubeskrivelig, at ikke en grevelig Mamma kunde have dukket op efter nogle Aars Forløb og gjenkjendt Hittebarnet som sin lille Yndling, der var bleven røvet af onde Mennesker, men nu triumferende førtes tilbage af hende. Det Savn, som jeg følte ved Mangelen af denne romantiske Vending i min Stamfaders Skjæbne, er vistnok gaaet bort, især deleshed efterat jeg var kommen til

Dagbladet.

No. 284. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 6te December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 8 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenberg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Vestlandet indtil Kr.sand, til Hønefos, Nykirke, Kongsberg, og Jevnager; til Aas, Hølen, Soon, Mos, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Udenbyes Abonnenter, som staa til Rest med Kontingent for dette Halvaar, anmodes om at indsende samme inden denne Maaneds Udgang.

Brev fra Trondhjem.

Det er et gammelt Mærke og gammelt Snak blandt Bønderne det, at der hver Høst tidlig eller sent kommer en Tørveirsbolk før Sneen, „for at Bjørnen kan faa tørret Mosen sin"; men der blev ikke noget Tørringsveir af iaar, saa Bjørnen kanske faar finde sig i at ligge lidt haardere, end han er vant til. Det vilde imidlertid ikke have været afveien, om det havde ladet sig gjøre ogsaa for andre end Bjørnen at friste Livet paa den Maade Vinteren over; thi her vil blive Mangel paa det Nødvendigste til Livsophold rundt omkring i Landdistrikterne. Uaaret kan paa fine Steder fuldkomment maale sig med 1812. Slig Nød som da vil her, Gudskelov, ikke blive, thi Tilførselen af Korn er iaar rigelig; men den, der Intet har at kjøbe for, ja — for ham ser det mørkt ud. Mangen Fader og Moder ser med bekymrede Blikke paa sine Smaa, efterat have længe nok seet og ventet paa, at der skulde blive lidt Mad til dem. Kulden og Sneen har for længe siden taget Brødet fra dem og deres. Forhaabentlig vil Direktionen for Norges Bank i Lighed med, hvad Strindens, Stods og Stenkjærs Sparebanker sees at have gjort, og i Lighed med, hvad den selv gjorde for et Par Aar siden, lade Bankens Kapitaler i Jordegods staa uden videre Afdrag dette Aar, ialfald her i Stiftet. Uaaret vil ogsaa, om end mere indirekte, skade Bybefolkningen. Her vil saaledes naturligvis blive Spørgsmaal om at komme de Nødlidende i Landdistrikterne tilhjælp, foruden at her vil blive mere end almindelig Tilstrømning af Personer, der dels virkelig søger Arbeide, dels angiver dette som Grund for desto lettere at kunne betle. Ellers er ikke Tilstanden saa særdeles glimrende i selve Trondhjem heller. Foruden en talrig Arbeiderklasse, der vanskelig erholder Sysselsættelse især i Vintertiden, er her ogsaa en forholdsvis stor Haandværksstand, hvoraf mange leve i fortrykte Kaar. Disse vil visselig ikke blive bedre i de første Aar efterat den nye Haandværkslov er traadt i Kraft. Loven er vistnok tidsmæssig, eftersom den simpelthen gaar ud paa at hjemle Folk den naturlige Rettighed at erhverve sig sit Brød ved sine Hænders Arbeide; men den vil dog for det første virke forstyrrende paa de bestaaende Forholde og omtrent tilintetgjøre Haandværksstanden som Borgerstand betragtet. De allerfleste Svende ville naturligvis begynde paa egen Haand, foruden at en hel Del Bygdehaandværkere vil prøve sin Lykke i Byen, hvor det heder, at Arbeidet betales bedre. Har det hidtildags kanske været for lang Læretid (4 a 5 Aar) for Haandværksgutter, bliver den nu sikkert desto kortere; thi hvem vil ikke gjerne blive sin egen Herre jo før jo heller. Ved den mindste Anledning til Misfornøielse vil Gutten tage bort fra Mesteren og forsøge en anden eller begynde at prakke paa egen Haand. Som sagt, her er ikke gyldne Tider for Haandværkerne i Almindelighed. Fabrikarbeider, baade inden- og udenlands fra, gjør blandt Andet sit til denne Haandværkernes Stilling. Snedkerne ere blandt de uheldigst stillede.

Naar der ved et Bygningsforetagende som Sindsygeasylet paa Rotvold (en knap ½ Mil fra Byen) arbeides Døre og Vindueskarmer af Landssnedkere, kan man skjønne, at den private Bygherre i Byen — hvor der i Forbigaaende sagt bygges lidet eller intet, da Trondhjem har Huse nok — ikke undlader at skaffe sig nævnte Sager fra Landet, da det er en Umulighed for en Snedkermester i Byen at skaffe dem til samme lave Pris. Han gaar saaledes glip af den Smule Bygningsarbeide, der hidtildags har været hans. Hvad Møbler angaa, saa kan det vel hænde, at rigtig finfine Folk forskrive disse fra Udlandet, istedetfor at lade dem arbeide paa Stedet. Et Møblement varer jo desuden — skikkelig behandlet — Mand efter Mand, saa, naar ingen større Ildebrand hjælper til at ødelægge noget, bliver det lidet at udrette for Snedkerne. Vort gode og velindrettede Brand og Vandvæsen gjør imidlertid Udsigterne til en saadan temmelig usandsynlige.

Den mindre Handelsstand skal heller ikke kunne prise sin Tilværelse som særdeles glimrende. Den nye Lov for Landhandel har gjort, at den saakaldte Bondehandel er aftaget betydeligt. Der gives jo nu en Frihandler i nærsagt andenhver Gaard omkring i Bygderne, og dette maa selvfølgelig gjøre Næringen mindre for Detaillisten i Byerne. Dette faar være nok for denne Gang om vore materielle Forholde. Hvad her er ytret om Haandværks- og Handelsstanden, gjælder formentlig ogsaa mange andre Byer i vort Land.

Her var et Assessorembede ved Stiftsoverretten ledigt forleden. Dette blev besat med Hr. Prokurator Timme. Dette Udfald kom ikke uventet, men vakte just ikke nogen særdeles Tilfredshed blandt os. Hr. Timme var vel den Ældste af Ansøgerne og er bekjendt for at være en dygtig Jurist og ligesaa Forretningsmand, og vistnok ogsaa tilfredsstillende røgte sit Embede, saa man forsaavidt ikke har skjellig Grund til at anke over Regjeringens Valg; men — skulde der ikke være andre Hensyn en at tage ved Besættelsen af et Embede? At ikke andre Hensyn er taget ved dette Embedes Besættelse, naar undtages, hvad Kjendskab og Venskab muligens har bidraget, synes ligetil for den Uindviede. Hr. Timme har aldrig interesseret sig for andet end sin Prokuratorgjerning og sin Virksomhed som administrerende Direktør for Privatbanken. Denne vil han rimeligvis vedblive at bestyre, da Intet vides derfor at være ivejen. Byen havde Timme og har Timme; nogen aandelig Kapital blev den ikke tilført ved dette Embedes Besættelse. Det havde slet ikke været overflødigt, om der var kommet en Mand, som havde medbragt en saadan. Her er nemlig ikke ret mange Embedsmænd, der gjøre mere end sin snaue Embedspligt med at bringe sine aandelige Skatte i Cirkulation blandt os, der besidde mindre af disse. Regjeringen kunde gjerne tage lidt Hensyn til, hvorledes og hvad vedkommende Embedsansøger vilde virke ogsaa udenfor sin afmaalte Embedsgjerning, og lade dette komme i Betragtning. Havde den gjort det i nævnte Tilfælde, vilde Hr. Timme næppe saa blevet den sidste, som der kunde blive Tale om. Hr. Bureauchef Fr. Roll vilde da have været selvskreven. For Stiftsoverretten kunde det kanske være det samme, enten den havde Timme eller Roll, men for de mange Interesser, som ogsaa her paakalder Støtter og Bærere, var det ikke det samme. Og — muligens er slige Hensyn Noget, som staar udenfor eller nedenfor Regjeringens Horizont.

Det gaar ikke ofte paa, at der her i Trondhjem er Anledning til at høre andre offentlige Foredrag end religiøse. Bestyrelsen for „Det kgl. norske Videnskabs-Selskab" og Bestyrelsen for „Søndre Trondhjems Landhusholdnings-Selskab" har iaar søgt at afhjælpe Trangen til at faa høre saadanne Foredrag, ved at formaa nogle dertil skikkede Mænd til at holde en Række af 6 til 8 i Vinterens Løb. De ville tage sin Begyndelse endnu for Jul og betales med 48 ß pr. Tilhører. Trods den billige Adgang har Bestyrelserne uddelt en hel Del Adgangstegn gratis til Personer med Interesse af at faa høre, men med liden Leilighed til at betale. Dette er vakkert handlet og værd at blive bekjendt. At Videnskabernes Selskab understøtter rent videnskabelige Øiemed er dets simple Pligt; men naar det saaledes som nu tillige gjør Noget for det ikke videnskabelige, men aandelig interesserede Publikum, fortjener det saamange Fleres Tak, og det skal neppe med Sandhed kunne siges, hvad der er sagt etsteds og af en mere fremragende Mand, at det „er en Ko, som ikke malker".

Det sidste meget omskrevne og omtalte Arbeide af Digteren Ibsen, „De Unges Forbund", er sat paa Repertoiret og bestemt til Opførelse ogsaa paa vor Scene i den nærmeste Fremtid.

Er det til Armeens Tarv, at dens Kompagnichefer som gjennemført Regel bo i Distrikterne?

(Forts. fra No. 283.)

Af disse Grunde anse vi det for særdeles ønskeligt, at Officererne og i Særdeleshed Kompagnicheferne have sine Bopæle saaledes, at de kunne finde den Anledning til Omgang, som vi her have fremhævet.

Kun de færreste Kompagnikommandodistrikter kan siges at frembyde tilfredsstillende Anledning hertil. Man maa i saa Henseende vel vogte sig for at drage Slutninger fra saadanne heldigere stillede Egne af vort udstrakte og tyndt befolkede Land, hvor Forholdene snarere maa siges at være exceptionelle end almindelige. Det er her nødvendigt at have samtlige vore 80 Kompagnidistrikter for Øie og vel mærke sig, at den Opfordning, som der er til at give Kompagnicheferne denne Anledning, gjælder alle ligemeget. Det er en Selvfølge, at vi alene kunne vente at finde vore Fordringer tilfredsstillede, hvor Bopæl kan vælges enten i en By eller undtagelsesvis i enkelte bedre befolkede Strøg; andre Fordele, som ogsaa maa tillægges en vis Betydning, som f. Ex. Anledning til Skolegang for Børnene, gjør naturligvis i saa Henseende Byerne til de i Regelen fordelagtigste.

Lad os engang se lidt nærmere paa de Forholde, som man kan vente at finde i vore Nationaldistrikter. Dr. O. J. Brochs statistiske Aarbog laaner os hertil det bedste Material samlet ved Siden af et Kart, der viser os Distriktsinddelingen. Vi vil heraf finde, at vore 20 Bataljonsdistrikter variere i Udstrækning fra 33 til 172 norske Kvadratmile (saavel her som senere bortseet fra Kristiania Bataljon, hvis Distrikt kun optager 2 Kvm., og hvis Forholde ogsaa forøvrigt ere exceptionelle); 18 af disse indeslutte tillige en eller flere Byer. De 80 Kompagnikommandodistrikter variere i Udstrækning endnu langt stærkere, fra 4—106 n. Kvm. Af samtlige indeslutte kun de 33 tillige en By, og disse ere høist ulige fordelt paa de forskjellige Bataljoner. Medens saaledes den heldigst stillede nemlig Numedals Bataljons samtlige 4 Kompagnier kan siges at tælle hver en By (idet Kongsberg, beliggende midt i 4de Kompagnies Distrikt, dog henhører til 3die), saa tæller ingen af Sogns eller Østerdalens Bataljoners Kompagnier nogen By, og i 8 Bataljoner omfatter kun 1 Kompagni af hver tillige en By. Ogsaa med Hensyn til Udstrækning vise Forholdene sig inden en og samme Bataljon høist varierende; medens saaledes de 3 Kompagnier af Numedals Bataljon udgjør resp. 5, 6 og 4 Kvm., saa indtager 4de Kompagni 37.

At Indbyggerantallet pr. Kvadratmil, der ved Bedømmelsen af disse Forholde er en særdeles oplysende Omstændighed, varierer med Kompagnierne ligesaa stærkt som det Areal, de indtage, er en Selvfølge. Sammenligne vi saaledes exempelvis atter Numedals Bataljon, der i de fleste Henseender er en af de bedst stillede Bataljoner i Armeen, med Østerdalens Bataljon, saa finde vi for den førstes Vedkommende, hvis Distrikt optager et Areal af ca. 51 Kvm. med ca. 87,350 Indbyggere, altsaa gjennemsnitlig pr. Kvm. 1700, at 1ste Kompagni tæller pr. Kvm. ca. 5600 Indbyggere, 2det ca. 5000, 3die ca. 4200, medens 4de Kompagni kun tæller 360. I alle Kompagnier vil der for Cheferne være Anledning til at tage Bopæl i en By inden Kompagnidistriktets Omraade.

Inden Østerdalens Bataljon, hvis Distrikt udgjør 172 Kvm., med 52,500 Indbyggere, altsaa gjennemsnitlig 305 pr. Kvm., tæller 1ste Kompagni pr. Kvm. 150, 2det Kompagni 330, 3die Kompagni 920 og 4de Kompagni 950 Indbyggere. Intet af Kompagnierne giver Chefen Anledning til at tage Bopæl i en By inden Distriktet.

Vi skulle ikke føre disse Samstillinger videre. Det Anførte faar være nok til at godtgjøre, hvad vi have tilsigtet, nemlig at det ikke lader sig gjøre at drage Slutninger fra enkelte bedre stillede Distrikter, men at man først ved at holde sig samtlige for Øie faar det rette Overblik.

Naar det trods disse Hensyn, som vi i det Foregaaende have søgt at fremhæve, og som visselig ikke kunne have været overseede ved denne Sags Overveielse, ikkedestomindre holdes saa stærkt paa Nødvendigheden af, at Kompagnicheferne ere bosatte inden sine resp. Distrikter, saa ved vi vel, at der til Grund herfor ligger flere Hensyn og først og fremst det saare vigtige til Sambaandet inden Kompagniet, grundet paa Erkjendelsen af det Ønskelige i, at Soldaten kjender sit Befal og dette Soldaten, at denne lærer at kjende, respektere og agte den Mand, hvem Omsorgen for hans Ve og Vel nærmest er betroet i Farens Stund. At dette er en nødvendig Betingelse for, at Kompagniet skal blive et solid og sikkert virkende Led i det Hele, hvori det er bestemt at indordnes, staar fuldstændig klart for vor Bevidsthed, og saa vi i Opholdet i Distriktet, i den stadige og umiddelbare Nærhed af de Underordnede det eneste og sikreste Middel til at opnaa dette, skulde vi ikke forsøge at forfægte vor Sag; thi det er alene i Sagens Interesse vi skriver. Men det er netop denne Erkjendelse, vi ikke har kunnet komme til, og det er vor fulde og faste Overbevisning, støttet paa egen og Andres Erfaring, at en saadan Opfatning er vrang.

Hvad det kommer an paa er, at Chefen har tilstrækkelig Anledning til at lære sine Undergivnes Soldater-Egenskaber og Eiendommeligheder forøvrigt f. Ex. Levemaade og Karakter i Almindelighed at kjende, for at være sig bevidst, hvad der kan præsteres af Kompagniet, hvorvidt det kan stoles paa, samt den rette Maade at behandle sine Undergivne paa. Paa den anden Side er det af ligesaa stor Vigtighed, at Mandskab og Befal faar Anledning til at vinde det fornødne Kjendskab til sin Chef, men det maa vel fastholdes, at det er Kjendskabet til Chefen som saadan, og den paa hans militære Dygtighed i de forskjellige Retninger byggede Respekt og Agtelse og den deraf flydende Tillid, som i saa Henseende har Værd, og ikke Kjendskab til Chefen som det mere eller mindre gode og fuldkomne Menneske.

Disse tvende Sider af det menneskelige „Jeg" staar desværre ofte i Modstrid, og ligesaavist som det ikke kan andet end forhøie Agtelsen og Tilliden, naar Dygtigheden som Chef og Hæderligheden som Menneske findes forenede, ligesaavist er det, at naar disse Egenskaber ikke ere forenede, saa vil den, som det skorter paa, bidrage til at svække Tilliden, og er det Hæderligheden, som man kan have Noget at sige paa, er det Mennesket, som ikke er, som det burde være, medens Dygtigheden som Chef er tilstede i ønskelig Grad, saa langt bedre om Manden kun var kjendt som den dygtige Chef inden det Kompagni, han er betroet.

Under vore Forholde, hvor den militære Virksomhed ikke kommer synderlig tilsyne ligeoverfor Soldaten uden paa Exercerpladsen, under Vaabenøvelserne, er det en Selvfølge, at det er fra disse Soldaten medbringer sin Mening om Manden som Officer, som Chef, det er under disse, hvor han er revet ud af sine vante, hjemlige Forholde, at han lærer at fatte Godhed og Kjærlighed til den Chef, der med Omhu og Omtanke sørger for hans Velvære, bistaar ham med Raad og Hjælp, og det er her han lærer at se op til ham som militær Chef, og naar Kompagniet atter samles under hans Kommando, medbringes det Indtryk, som engang er modtaget, og som Soldaten ikke let glemmer.

I Distriktet derimod er det som Menneske, man væsentligst lærer ham at kjende, og vi ved Alle, at det især er de svage Sider, som lettest springe i Øinene og indpræge sig i Erindringen, det er især de Egenskaber ved Manden, som man maatte ønske, fra den militære Side betragtet, var Soldaten og Underbefalet ubekjendt. Erfaring taler ogsaa her mod, og gjør det desværre ei usandsynligt, at Opholdet under Forholde, hvor den militære Beskjæftigelse kun optager forholdsvis liden Del af Ens Tid, ogsaa ofte bidrager Sit til at udvikle de Svagheder, hvortil Spiren er der, men maaske under gunstigere Forholde aldrig vilde været fremskudt. Ogsaa den Beskjæftigelse, som frembyder sig for Officeren udenfor hans Stilling, er hyppig af den Slags, som er rig paa Fristelser.

En sørgelig Sandhed er det ogsaa, at de økonomiske Forholde faa en væsentlig Indflydelse; økonomisk Uafhængighed giver et mærkeligt Herredømme over Mængden og dækker mangen Skrøbelighed; men denne Betingelse for at vinde Mængdens Respekt savnes hos

altfor Mange, og selv om den er tilstede, er det neppe den Slags Respekt, som det her gjælder om at vinde. Men vist er det, at denne Mangel paa Uafhængighed berøver mangen hæderlig Mand den Overlegenhed og den deraf flydende Tillid, som vi ønske ham i Besiddelse af. Er Manden ovenikjøbet ingen Klypper paa Pladsen, saa stiller Sagen sig end værre. Det synes os derfor uimodsigeligt, at det stadige Ophold i Distriktetrne lettelig kan komme til at berøve Manden den Tillid, som vi ere enige om at ønske ham i Besiddelse af, naar han skal optræde som Chef for det opsatte Kompagni og selvfølgelig nærmest, naar han maatte blive kaldet til at føre det i Felt. Ligesaavist som vi vel ved, at det i saa Henseende mangen Gang har været misligt, ligesaavist er det at befrygte, at det ogsaa herefter vil kunne blive det; thi den menneskelige Natur frigjøres ikke fra de Skrøbeligheder, der avle saadanne Misligheder, trods de forbedrede Kommunikationer og alle andre Betingelser, som i vor Tid skulde gjøre dem mindre sandsynlige.

Vi spørge derfor med fuld Berettigelse: er det rigtigt at udsætte Individet og Armeen for Følgen heraf? Var det ikke bedre, at Soldaten kun lærte sin Chef at kjende som saadan i den fornødne Udstrækning; Kjendskabet stiftet i den første Vaabenøvelse, vedligeholdt udenfor denne gjennem Underbefal og gjennem aarlige i tilstrækkeligt Antal afholdte Mønstringer og udvidet under hver ny Samling? Vinder Chefen ikke sine Undergivnes Agtelse, Kjærlighed og Tillid under sin militære Virksomhed, under Øvelserne, saa bliver dette ført paa hans Regning som Officer, og saadanne Tilfælde er uundgaaelige, saa bærer ingen Anden Ansvaret derfor, og hvor megen Agtelse han end maatte vinde som hæderlig Mand i Bygden, Soldaten vil dog altid erindre, hvad han var paa Pladsen; men taber han den Anseelse, som han paa Pladsen maaske har vundet, gjennem den uafbrudte Iagttagelse, han er hjemfalden ved det stadige Ophold blandt sine Undergivne, saa bliver Ansvaret ikke blot hans eget, men maa deles af dem, der har tvunget ham ind i Forholde, som han maaske selv har indseet og erkjendt vilde medføre Tabet af, hvad han har vundet, medens han ved at undgaa dem netop vilde som Kompagnichef været kommet i det Forhold, som er ønskelig, om han kaldtes til at føre sit Kompagni i Felten.

Det er endvidere nødvendigt, at Kompagnicheferne bo i Distrikterne for at kunne føre det fornødne Tilsyn og den ønskelige Kontrol med Mandskaberne, siger man.

Hvor stort Antallet af de af Kompagniets egne-Mandskaber, der udenfor Øvelserne gjennemsnitlig kan antages at forblive i Distriktet og altsaa kunne underkastes denne Kontrol, er det vanskeligt at have nogen bestemt Formening om, men vi nære en vis Formodning om, at Tallet er mere reduceret, end man tænker sig. Men bortseet herfra, fører dette Hensyn os ind paa en anden ikke mindre vigtig Side af Sagen.

Mellem Chefen eller rettere mellem Kompagniets Officerer og dets Menige staar Underbefalet, Underofficererne og Korporalerne, dette vigtige Led, for hvilket vi frygte, der er gjort og gjøres for Lidet, og hvis Stilling som Mellemled maa haandhæves. Gjennem denne Klasse af Befal skal Sammenknytningen mellem Officeren og den Menige ske. Officeren og først og fremst Chefen maa ei gaa dette forbi, men maa i al sin Optræden ligeoverfor den Menige til enhver Tid lade denne forstaa, at han i Underbefalingsmanden har sin Overmand og sin nærmeste Foresatte. Officeren maa ikke gjøre sig til Korporal, det bliver ingen Æretitel for ham.

Som oftest udgaaet fra den samme Klasse som de Menige, bosat mellem dem i den samme Bygd, i Regelen i daglig Omgang med dem, vil Underofficeren og Korporalen være fuldt fortrolig med Soldatens Eiendommeligheder og Levemaade og derfor bedst forstaa den rette Behandlingsmaade og bliver saaledes baade det bedste og det rette Middel, hvorigjennem Chefen skal opnaa det fornødne Kjendskab til sine Folk uden selv at træde i for nær Berørelse med dem.

Dette vigtige Mellemled maa altid føle sig som saadant, som Soldatens Overmand og Foresatte ikke blot paa Pladsen, men ogsaa i Distriktet, hvor han har det direkte Tilsyn og den stadige Kontrol med Mandskabet inden sin Afdeling. Men netop her bliver det paa Grund af hans ligestillede private Vilkaar vanskeligt at sutinere den overordnede Stilling, om han ikke løftes af sine Officerer. Dette er saa meget mere fornødent, som det i modsat Fald vil falde vanskeligere for ham at gjenindtage denne, naar han samles med de Menige og med sine Officerer til de aarlige Øvelser, og mangen en Gang har kanske her været fordret, at han skal vide at forsvare en Stilling, som man selv udenfor Øvelserne har bidraget sit til at umuliggjøre ham.

Der bør være en gjennemgaaende og vel overveiet Bestræbelse for at det rette og ønskelige Forhold i saa Henseende bevares og konsolideres istedetfor at svækkes. Medens et saadant Forhold under Øvelserne fra Officerernes Side fordres som nødvendigt og derfor naturligt, vil det, fordi det i Distriktet ikke altid føles som nødvendigt, heller ikke paatrænge sig som naturligt, saameget mindre som Underbefalingsmanden i sin daglige Syssel et er synderlig fremhævet for den menige Soldat. Ubevidst vil Mellemledet forsvinde og Meddelelsen fra Chefen til den Menige og omvendt blive mere umiddelbar, end den bør være.

Idet paa denne Maade Chefen vinder Kjendskabet til sine Soldater, sker det altsaa med Opgivelse af Noget, som ei maa opgives, og Samværet under Vaabenøvelserne, hvor fra først af noget, kanske meget af det saaledes Opgivne maa gjenvindes, er for kort til at gjøre varig Forandring heri. Af denne Grund anse vi det for ønskeligt, at Chefen stilles under Forholde, der ganske naturligt medfører, at Underbefalet benyttes til, hvad det skal være, til Mellemled.

Paa den anden Side vil det ogsaa ofte kunne hænde, at en Underofficer er en i Bygden i mange Henseender større Mand end Kompagnichefen, anbetroet kommunale Tillidshverv, ofte ogsaa i en mere uafhængig økonomisk Stilling end denne. I saa Tilfælde vænnes Soldaten udenfor Vaabenøvelserne lidt efter lidt til at betragte ham som en betydningsfuldere Størrelse end Chefen, hvilket ikke er let at undgaa og heller ikke skal bidrage til at etablere det rigtige og heldige Forhold.

Her at gjøre Rede for alle de Tilfældigheder, der, om Cheferne som gjennemført Regel anvises Bopæl i Distrikterne, let kan gribe forstyrrende ind i det rette militære Forhold mellem Chef, Underbefalingsmænd og Menige er ikke vor Mening og heller ikke muligt. Vi nære det Haab, at de Sider, som vi i Ovenstaaende have belyst, ville tilstrækkelig godtgjøre, at det Kjendskab, som derigjennem tilsigtes grundlagt mellem Chefen og hans Underordnede, kan blive for dyrekjøbt, ligesom det Anførte maa tjene til at vise det Begrundede i, at vi heller vende os mod en Ordning, der ei underkaster det af mange andre Omstændigheder allerede før svage militære Forholde Indflydelsen af Tilfældigheder, der kunne svække det end mere eller i al Fald virke mere hemmende paa dets Udvikling end nødvendigt.

(Sluttes).

Kristiania, 6te December 1869.

Forleden Dag bragte vi Debatten om Udgifterne til vort Diplomati paa sidste Storthing i Erindring, idet vi i Uddrag meddelte en Artikel af Times, som gaar i samme Retning som Sverdrups og Storthingsmajoritetens Udtalelser om det Sløseri med Statens Penge, som efter gammel Vane finder Sted til Lønning af de diplomatiske Sendebud ved fremmede Hoffer. Svenske Aftbl. gjør ligeledes i Anledning af samme Times-Artikel denne Sag til Gjenstand for en alvorlig og skarp Udtalelse til Fordel for vort Storthings Optræden og mener, at det skulde være Sverige og Norge værdigt at give andre Stater et godt Exempel, om vi til en Begyndelse f. Ex. sløifede vore Diplomater i Spanien, Portugal, Italien, Tyrkiet, Nordamerika, Holland og Belgien, hvor vi kunde nøie os med at have dygtige og virksomme Generalkonsuler, der for paakommende Tilfældes Skyld kunde gives Fuldmagt til at aflevere diplomatiske Meddelelser. Bladet spotter disse Regjeringsmagtens Repræsentanter, som gribes af en sand Rædsel (ligesom hos os baade i Thinget og i „Morgenbladet"), hver Gang man inden Folkerepræsentationen lader falde et Ord om, at disse Kongemagtens pralende Don Ranudoer ingen Nytte gjør for Landet til Trods for sin Stads og de store Udgifter, de sluge. Nu da England maaske begynder at gaa i Spidsen, kan det ialfald ikke være nogen Skam for mindre Lande at slutte sig til Reformen. Den almindelige Mening vil overalt være for den.

Keiseren Napoleons Throntale ved Kamrenes Aabning den 29de November lød ifølge et Telegram fra Paris til „Köln. Zeit." fuldstændig saaledes: „Mine Herrer Senatorer, mine Herrer Deputerede! Det er ikke let at gjenindføre den regelmæssige og fredelige Brug af Friheden i Frankrige. I de sidste Maaneder har det seet ud, som om Samfundet var truet af ødelæggende Lidenskaber, Friheden af Pressens og de offentlige Forsamlingers Udskeielser. Enhver gjorde sig det Spørgsmaal, hvorvidt Regjeringen vilde drive sin Langmodighed. Men Folkets sunde Sands har allerede vendt sig imod de forbryderiske Overdrivelser; afmægtige Angreb har kun tjent til at godtgjøre Fastheden af den ved Nationens Afstemning grundlagte Bygning. Den Uvished og Forvirring, som bemægtigede sig Stemningen, maa imidlertid ikke vare længere, og Stillingen kræver mere end nogensinde Frimodighed og en bestemt Villie. Det gjælder om at tale uforbeholdent og at sige aabent, hvad der er Landets Villie. Frankrige vil have Frihed, men i Forening med Orden. For Ordenen indestaar jeg; hjælp De mig, mine Herrer, at beskytte Friheden. Lad os for at naa dette Maal holde os lige langt borte fra Tilbageskridtet og de revolutionære Theorier. Imellem dem, som stræbe efter at opretholde Alt uforandret, og dem, som gaa ud paa at omstyrte Alt, lader der sig indtage et hæderligt Standpunkt. Da jeg androg paa Senatskonsultet af afvigte September, der var en logisk Konsekvents af de tidligere Reformer og af den Erklæring, Statsministeren den 28de Juni afgav i mit Navn, var det min Hensigt med Bestemthed at aabne en ny Forsoningens og Fremskridtets Æra. Idet De paa Deres Side understøttede mig paa denne Vei, var det hverken Deres Villie at fornægte Fortiden eller at afvæbne Regjeringsmagten eller at ryste Keiserdømmet. Vor Opgave bestaar nu i at bringe de opstillede Grundprinciper til Anvendelse, idet vi lade dem gaa over i Lovene og i Sæderne. De Forholdsregler, som Ministrene ville forelægge Dem til Sanktion, have alle en oprigtig liberal Karakter. Naar De antage dem, ville følgende Forbedringer indtræde i det Bestaaende: Mairerne ville blive valgte blandt Kommunalraadenes Medlemmer, naar undtages Lyon og Paris's Forstadskommuner, saaledes som anført i Loven. Det skal overlades til den almindelige Valgret at danne Kommuneraadene. I Paris, hvor Stadens Interesser staa i Forbindelse med hele Frankriges, skal Kommuneraadet vælges af det lovgivende Korps, der allerede er udrustet med Ret til at ordne Hovedstadens overordentlige Budget. Der skal indsættes Kantonalraad, fornemlig for at udvikle Kommuernes Kræfter og lede disses Anvendelse. Der skal tilstaaes Generalraadene nye Forrettigheder. Kolonierne skulle ligeledes tage Del i denne decentraliserende Bevægelse. Endelig vil en Lov, som udvider de Grændser, indenfor hvilke den almindelige Valgret bevæger sig, angive de offentlige Embeder, som ere forenelige med en Deputerets Mandat. Til disse Reformer af administrativ og politisk Beskaffenhed vil der komme legislative Forholdsregler af umiddelbar Interesse for Befolkningen: en hurtig Udvikling af Friskolerne for Almuen, Formindskelse af Retsomkostningerne, Eftergivelse af en Afgift i Arvesager, uhindret Benyttelse af Sparekasserne og lettere Adgang til dem for Landbefolkningen under Medvirkning af Finantsministeriets Embedsmænd, en humanere Ordning af Børnenes Arbeide i Fabrikerne og Forbedring af de smaa Gager. Andre vigtige Spørgsmaal, hvis Løsning endnu ikke er beredt, skulle tages under Overveielse. Undersøgelsen angaaende Agerbruget er heldig ført til Ende, og nyttige Forslag ville i Henhold hertil fremkomme, saasnart det øverste Raad for Agerdyrkning, Handel og Industri har afgivet sin Betænkning. En anden Undersøgelse, der dreier sig om Oktroien, har taget sin Begyndelse. Der vil blive forelagt Dem et Lovforslag om Toldafgifterne, i hvilket de almindelige Tariffer, der ikke give Anledning til alvorlige Indsigelser, paany opstilles; med Hensyn til de Tariffer, som have fremkaldt en levende Kritik fra forskjellige Industrigrenes Side, vil Regjeringen først gjøre Dem Forslag, naar den har skaffet sig alle de Oplysninger, som ville kunne veilede Dem under Diskussionen. Fremstillingen af Landets Tilstand viser glædelige Resultater. Handelsrørelsen har ikke staaet stille, og de indirekte Afgifter, hvis naturlige Foregelse er et Tegn paa Velvære og Tillid, have indtil dette Øieblik indbragt 30 Millioner Frks. mere end i det foregaaende Aar. De løbende Budgetter udvise betydelige Overskud, og Budgettet for 1871 vil tilstede, at der indføres Forbedringer i flere af Administrationens Grene og anvises passende Beløb for de offentlige Arbeider. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at foreslaa Reformer, foretage Besparelser i Finantserne og føre en god Forvaltning; de offentlige Myndigheder maa ogsaa i Forstaaelse med Regjeringen godtgjøre ved en klar og fast Holdning, at vi med samme Bestemthed, som vi udvide de liberale Institutioner, ville vaage over Samfundets Interesser og Forfatningens Grundprinciper og sikre dem ukrænkede imod alle voldsomme Angreb. En Regjering, som er et sandt Udtryk for Nationalvillien, er forpligtet til og har Magt til at skaffe den Agtelse; thi den har Retten og Styrken paa sin Side. Naar jeg fra det Indre kaster mit Blik ud over vore Grændser, priser jeg mig lykkelig over at se de fremmede Magter vedligeholde et venskabeligt Forhold til os. Fyrsterne og Folkene ønske Fred og beskjæftige sig med Civilisationens Fremskridt. Hvilke Bebreidelser man end kan gjøre vor Tidsalder, have vi dog Grunde nok til at være stolte af den. Den nye Verden afskaffer Slaveriet, Rusland befrier de Livegne, og England øver Retfærdighed imod Irland. Middelhavet synes igjen at erindre sin gamle Glands, og af den Forsamling, som alle den katholske Kirkes Biskoper ville afholde i Rom, kan man kun vente et Visdommens og Forsoningens Værk. Videnskabens Fremskridt bringe Folkene nærmere til hinanden. Medens Amerika forener det stille Hav med Atlanterhavet ved en Jernbane af tusind Miles Længde, slutte Kapital og Intelligents sig allevegne sammen for at forene Jordens mest fraliggende Lande med hinanden ved elektriske Telegrafer. Frankrige og Italien staa i Begreb med at række Haanden til hinanden gjennem Alpetunnelen, og Middelhavets og det røde Havs Vande blande sig allerede med hinanden gjennem Suezkanalen. Hele Europa har ladet sig repræsentere i Ægypten ved Indvielsen af dette Kjæmpeværk, og naar Keiserinden ikke idag overværer Kamrenes Aabning, sker det, fordi jeg lagde Vægt paa, at hun ved sin Nærværelse i et Land, hvor vore Vaaben engang bedækkede sig med Hæder, viste Frankriges Sympathi for et Værk, som skyldes en Franskmands Udholdenhed og Geni. De staa i Begreb med, mine Herrer, at gjenoptage den overordentlige Session, der afbrødes ved Fremlæggelsen af Senatskonsultet. Naar Valgbrevenes Prøvelse er endt, vil den ordentlige Session ufortøvet begynde, og den vil, derom tvivler jeg ikke, føre til lykkelige Resultater. De nøiere forbundne store Statskorporationer ville komme til Forstaaelse om at bringe de sidste Forandringer, som ere foretagne i Forfatningen, til Udførelse paa en oprigtig Maade. Landets umiddelbare Deltagelse i Styrelsen af dets Anliggender vil give Keiserdømmet ny Styrke. De lovgivende Forsamlinger bære fra nu af en større Del af Ansvaret; gid de ville benytte sig heraf til Bedste for Nationens Storhed og Vel, gid de afvigende Meninger ville forsvinde, naar den almindelige Interesse kræver det, og gid Kamrene ved deres Indsigt og Fædrelandskjærlighed ville bevise, at Frankrige uden at henfalde til beklagelige Udskeielser er istand til at leve under de frisindede Institutioner, som udgjøre de civiliserede Landes Ære".

I det lovgivende Korps's Møde den 30te fremsatte Jules Favre følgende Interpellationer: 1) angaaende Udsættelsen med Kammerets Indkaldelse, 2) om hvorvidt de officielle Kandidaturer fremdeles skulle opretholdes, 3) angaaende Autoriteternes Forhold under Opløbene i Ricamarie og Aveyron. Favre indbragte desuden et Forslag om at Kammeret udelukkende skulde have den konstituerende (grundlovgivende) Myndighed. Raspail fordrede, at Ministeriet skulde sættes under Anklage for Mord af uskyldige Personer. Andelarre indbragte ligeledes en Interpellation angaaende Udsættelsen med at indkalde Kammeret.

I Mødet den 1ste foretoges Præsidentvalg, hvorved den tidligere Præsident Schneider valgtes med 151 Stemmer. Derpaa foretoges Valg paa Vicepræsidenter, Talhouet med 244, Chevandier med 141, Jerome David med 137 og Dumerail med 144 Stemmer.

Det preussiske Deputeretkammer har den 30te antaget Forslaget om, at Forvaltningen af Skolerne i Hannover skal fratages Konsistorierne og overdrages til ikke-geistlige Autoriteter. Ligeledes vedtoges et Forslag om Ophævelsen af de hannoveranske Provincial-Konsistorier.

Den berlinske „Staatsbürgerzeit." indeholder under Overskriften „Tysklands Nordgrændse" en ledende Artikel, der begynder saaledes: „Naar Pragerfredens 5te Artikel skaffes ud af Verden, hvortil vi nylig igjen have anvist Midlet, og naar Nordslesvig altsaa bliver hos Preussen, resp. Tyskland, vil den nødvendige Følge heraf være, at ogsaa Halvøen Jylland om kortere eller længere Tid falder til Tyskland, dels paa Grund af den tyske Kulturs ustandselige Fremtrængen, dels fordi Jydernes Interesser trække dem langt mere til Syd end til de østlige danske

Øer". I Anledning heraf bemærker det danske „Dagbl.": Det kan dog vistnok endnu henregnes til de sjeldne Undtagelser, at Preusserne allerede beskjæftige sig med Erobringen af Resten af Danmark; foreløbig lader man sig nøie med at holde fast paa Nordslesvig. Det anførte Blad har dog utvivlsomt Ret i den Opfattelse, at det Spørgsmaal, der almindelig blot kaldes det nordslesvigske, i Virkeligheden dreier sig om selve Danmarks Selvstændighed og Bestaaen. Nordslesvigs uigjenkaldelige Indlemmelse i Preussen vilde give dette rigeligt Paaskud til Indblanding og Klager, da ingensomhelst Tvang vilde kunne forhindre de Danske i Danmark og de Danske i Preussen i at række hinanden Haanden, og var det danske Folks Sønderlemmelse først blevet taalt, vilde en yderligere Udvikling af denne Politik neppe sætte Europas en Gang slovede Samvittighed i synderlig Bevægelse. For en saadan fortsat Erobringspolitik anføres der baade geografiske Grunde og foregivne materielle Interesser. Dertil kommer det preussiske Nationalitetsprincip. Tyskerne have allerede længe skjelnet mellem Jyder og „Insel-Dänen", og tyske Sprogforskere have paastaaet, at Jydsk ikke er Dansk; herfra til at erklære Jydsk for Tysk er der ikke noget langt Spring, og Tyskerne havde da lempet Nationalitetsprincipet efter Forholdene.

Udnævnelser. I Statsraad i Lørdags skal ifølge Mgbl. Expeditionssekretær Rye være udnævnt til Amtmand i Søndre Bergenhus Amt, Byfoged Meidell i Kristiansund til Sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen samt Kaptein Gill til Oberstløitnant og Chef for Søndmørske Bataljon.

Bj. Bjørnson valgtes i Lørdagsaftes til Studentersamfundets Formand.

Arbeidersamfundets Bazar. Til igaar Aftes var der ialt indkommet 2160 Spd. Koncerten i Aften antages at ville give saameget i Kassen, at dermed Udgifterne paa det nærmeste dækkes. Nettoudbyttet af Bazaren og Koncerten vil antageligen blive mindst 2000 Spd. Med Lodtrækningen, der paabegyndtes over Middag, venter man at blive færdig sent ud paa Eftermiddagen.

Havnen. De mange Kornladninger, som hidkom i Slutningen af forrige Maaned, ere nu udlossede; men det viser sig at Beholdningerne af Rug og Byg her i Byen ere i Forhold til Vinterbehovet meget smaa og paa faa Hænder. Flere Seilfartøier ventes hertil, men den største Indførsel vil herefter foregaa med Dampskibe, da der skal være stor Mangel paa passende Seilfartøier i Fragtfart fra Østersøen, Danmark og det sydlige Sverige. Priserne paa Kornvarer noteres for Tiden saaledes: Rug 3 Spd. 108 ß a 4 Spd. pr. Td., Byg 3 Spd. 36 ß, Hvede 5 Spd. 24 ß, Erter, store, 7 Spd., do., smaa, 4 Spd. 60 ß a 4 Spd. 72 ß. Der er imidlertid Sandsynlighed for, at Prisen paa Kornvarer vil hæve sig paa Grund af høie Fragter og Tendents til Stigning paa de udenlandske Markeder.

Dampskibet „Fylla" hidkom Lørdag Eftermiddag og afgik herfra idag Kl. 12. „Kong Sverre" afgaar til Hamburg imorgen tidlig. Skonnert „Dannevirke" fra Rio Janeiro med 2540 Sække Kaffe, samt Dampskibet „Urania" fra Danzig med 6000 Tdr. Rug ere idag hidkomne.

Til Stadsveierposten, hvortil Ansøgningstiden udløb i Lørdags, har meldt sig 26 Ansøgere.

Programmet for den første af de 4 Abonnementskoncerter, som i denne Vinter, med Understøttelse af Orchesteret og alle Byens musikalske Kræfter, gives af Hr. Otto Winter Hjelm, er bestemt saaledes: 1) „Symfoni" af vor Landsmand Johan Svendsen. Denne Symfoni er med stort Bifald givet i Berlin og er ogsaa her givet en Gang før. 2) „Das Paradies und die Peri" af Robert Schumann, Damekor med Tenor- og Altsolo. 3) „Polonaise" af Weber, arrangeret af Liszt, udføres af Frk. Backer. 4) Romance af Gades „Elverskud", synges af H. Brun, og endelig den prægtige „Tannhäuser-Marsch" med Kor. Vi minde Publkum om, at man kan tegne sig som Abonnent for alle 4 Koncerter for 1 Spd. 60 ß. Enkelt Billet koster 60 ß. Første Koncert afholdes i Logens store Sal paa Lørdag.

Brand. Kl. 1¼ Nat til Søndag opkom Ild i Seildugsfabrikens Tørrehus, der ligger adskilt fra selve Fabriken ved den mellemliggende Fosvei. Ilden, der sandsynligvis er kommen fra Varmeapparatet, opdagedes først ved at Taget som ved en Explosion løftedes iveiret med en Knald. I Tørrehuset var ophængt en Mængde Garn og Kl. 6½ Lørdag Aften var sidste Gang fyret i Varmeapparatet. I Løbet af en halvanden Times Tid var Ilden slukket, efterat en stor Del af Tagværket var ødelagt. — Brandskaden er paa Huset omtrent 2000 Spd., og for det ødelagte Materiale, der var ophængt til Tørring, omtrent 1500 Spd. Det Sidste var assureret i „Store Brand".

Til Theaterdirektionen skal efter „Intell." være indleveret en stor norsk Tragedie „Hakon Adelstensfostre" af en Forfatter, som ikke tidligere har leveret noget større Værk. Om Bjørnsons Forfattervirksomhed heder det, at han har lagt det moderne Lystspil „Klokkerfamilien", som man glædede sig meget til, paa Hylden til bedre Tider, men at han derimod snart skal være færdig med sit store Epos „Arnljot Gellina". Som Debutanter, der skulle optræde i den nærmeste Fremtid, nævnes Student Hammer fra Bergen og Frøken Nielsen her fra Byen. En anden Frøken Nielsen fra Laurvig, som læste med Michael Brun, og hvis Debut for længere Tid siden bebudedes i Bladene, skal derimod have trukket sig tilbage. Blandt de unge Mennesker, som uddanne sig for Theatret, skal der være flere, som have god Sangstemme, og man ved, at Theatrets dygtige Sanglærer, Hr. Meyer, interesserer sig meget for Oprettelsen af en lyrisk Scene, saa der tør maaske være noget Haab om, at man atter kan faa Operaer opført paa Kristiania Theater; men det følger af sig selv, at en saadan Plan ikke kan udføres i en Hast.

Dampskibet „Columbia", som afseilede fra Glasgow den 12te November med Emigranter, er ifølge Telegram til Henderson Brothers ankommet til New-York den 28de f. M. Alt vel.

Den i Anledning en paatænkt Omorganisation af Søkadetinstitutet nedsatte Kommission skal efter Forlydende i „Gjeng." ikke være kommet til noget Resultat endnu. Der skal nok foreløbigen være opstillet et Program, som Medlemmerne nu hver for sig skulle gjennemgaa, hvorefter endelig Behandling først vil komme til at foregaa i det nye Aar.

Kongsbergbanen. „Kongsb. Adr." beretter, at efter Forlydende skal Bestyrelsen have besluttet allerede strax over Nytaar at sætte i Gang endel Mineringsarbeider paa Kongsberglinien.

Nyt Dampskib. En af vore større Forretningsmænd staar i Underhandling med et engelsk Dampskibskompagni om Kjøb af et Dampskib, der laster ca. 800 Tons svært Gods eller omkring 6000 Tdr. Sild, skriver „Berg. Tidende".

Til de danske Folkehøiskoler har Regjeringen begjæret 8500 Spd., altsaa 15,00 Spd. mere end ifjor, dels for at sætte Folkehøiskolelærerne istand til at skaffe sig en videre Uddannelse, dels til Skolernes Forsyning især med kemiske og fysiske Apparater, og dels til lignende Apparater til fortjente Lærere. Til begavede og fattige Elever ved Folkehøiskolerne er der iaar som ifjor beregnet 3300 Spd.

En skrækkelig Ugjerning er ifølge „Tunsbergeren" begaaet den 30te f M. paa Gaarden Bæggestad i Sandeherred. Denne Gaard, der ligger lige ved Landeveien omtrent en halv Mil fra Sandefjord, beboedes kun af Eieren, en ældre Enkemand og en Tjenestepige. I Sommer havde der arbeidet paa Gaarden en 22aarig Svenskegut, der i Høst blev afskediget. Denne Gut, der utvivlsomt er Forøveren af Forbrydelsen, havde havt Anledning til at blive bekjendt med, at Gaardmanden pleiede at have Kontanter i sit Skatol, og da han den nævnte Dag havde seet Manden i Sandefjord og antog, at Pigen var alene hjemme, har han antagelig begivet sig paa Veien til Bæggestad. Han er seet underveis dertil Kl. henimod 2 om Middagen. Manden kom hjem i Mørkningen, og idet han traadte ind i Kammeret, snublede han over Noget, der viste sig at være hans Tjenestepige, som laa død paa Gulvet med en Rendesnare om Halsen. Enderne paa Snaren var vel sammenvredne. Skatollet var opbrudt med en Øxe og af en Skuf var bortstjaalet 20 Spd. En af Pigens Ørenringe var afreven og laa igjen paa Gulvet. Ugjerningsmanden maa være bleven overrasket ved Mandens Hjemkomst, saa at han ikke har vovet sig ud gjennem den almindelige Udgangsdør, men har aabnet Lemmen til Kjælderen og krøbet ud gjennem Kjældergluggen. Pigens Skjørter var idet han lukkede Lemmen efter sig, klemte ind mellem denne og Gulvet. Svenskegutten har ikke senere været at finde.

Den svenske Geolog Professor Axel Erdmann, som i mere end 10 Aar med stor Dygtighed har ledet de saavel i theoretisk som praktisk Henseende vigtige geologiske Undersøgelser i Sverige, er død i en Alder af 55 Aar.

Mälaren, saavelsom en Del af den ydre Skjærgaard ved Stockholm, er allerede tillagt med Is.

Eiendommelig Doksætning af Fartøi. I Dagl. Alleh. læses: Det fortaltes for nogen Tid siden, at Bugserfartøiet „Færdig" kom hertil med den russiske Skonnert „Tissetschetschve Russi" paa Slæb fra Strandingsstedet ved Gilloiet i Stockholms Skjærgaard, strax sydenfor de svenske Høider, hvor Skonnerten, der var lastet med Rug og Rugmel, sank efterat Fokkemasten var kappet og Bunden indslaaet. Men da den løse Rug var runden ud, hævede Fartøiets Dæk sig over Vandfladen og bares oppe af de indesluttede Melmatter. I forrige Uge indtoges dette Fartøi i den herværende Dok for at losse den endnu i Behold værende Last af Mel. Fartøiets Bund fra foran Fokkemasten og helt agterud var bortskaaren eller rettere bortstødt af Stene paa Strandingsstedet. Fartøiet blev ved Støtter saa at sige hængt op, kun den splintrede Forstavn hvilede paa en Blok. I Lasterummt fandtes 210 Matter Rugmel. Hele Partiet havde oprindelig været 211 Matter, altsaa var kun 1 Matte gaaet tabt. Derimod fandtes af 1500 Tdr. Rug kun fra 80 til 100 Skaalpund, som laa forud. Da Fartøiet udtoges af Dokken, maatte man ved Hjælp af tomme Tjæretønder, der lagdes under Dækket, holde det flydende. Saavel Fartøiet som det bjergede Melparti, der formedelst Matterne kun er forholdsvis lidet beskadiget, vil om kort Tid blive solgt ved offentlig Auktion. Dette er første Gang, siger det nævnte Blad, at et Fartøi i en saa ramponeret Forfatning og under saa eiendommelige Forholde her er bleven doksat.

Fra Baden-Baden skrives i „Hambg. Corr.": Som Enhver ved er Baden-Baden rig paa varme Kilder; man har hidtil havt 12 saadanne, som tilsammen have givet omtrent 880,000 Litres Vand om Dagen. Skjønt disse Kilder alle findes paa et lidet Rum ved den sydlige Skraaning af Statsbjerget, saa er dog deres Vand og Varmegrad ikke lige. For at istandbringe et nyt storartet Dampbad har man foretaget Sprængninger og Udgravninger, og herunder har man i ringe Dybde truffet paa en ukjendt varm Kilde og en Vandbeholder fra den romerske Tid. For at komme til det Punkt, hvor antagelig alle Kilderne har sit Udspring, fortsætter man Sprængningsarbeiderne, og man har herunder truffet en ny varm Kilde, hvis Vand er 69 Gr. R. 1ste November tiltog Vandmængden pludselig saa stærkt, at man antager den maa være bevirket ved et strax forudgaaende Jordskjælv, som ogsaa Storhertugen af Baden bemærkede paa sit i Nærheden liggende Slot.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 4de Decbr.

Beust har erholdt Annunciataorden. Han har gjort Aftale om en snarlig Sammenkomst mellem begge Monarkerne. Udenrigsporteføljen er tilbudt Markis Caracciolo, der er Gesandt i Petersburg.

Florents, 5te Decbr.

„Opinione" meddeler, at Lanza har frasagt sig det nye Kabinets Dannelse og at Cialdini har modtaget dette Hverv.

Berlin, 6te Decbr.

Bismark er ankommen hertil. Han modtog igaar den svensk-norske Minister Hr. Due.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt i det nordlige Norge, stærkest i Bodø. Et Hvirvelcentrum nærmer sig Finmarken. Sydlig Vind tildels stærk fra Stat og nordefter. Høit Lufttryk, roligt Veir i det sydlige Norge og Skotland. Østlig Vind i Kanalen. Mildt Veir. Udsigterne ere til mildt Veir med SVlig Vind; uroligt Veir sandsynligt i det nordlige Norge.

Anmeldte Reisende.

Den 6te December.

Fru Wedel fra Fornebo, Monsieur Kissner fra Paris, A. Kiær fra Fredriksstad, Hagemann fra Fredrikshald, Lorentzen og Ingeniør Støren fra Drammen, i Hotel Scandinavie.

Lodtrækningen

ved Arbeidersamfundets Bazar idag havde saadant Udfald:

No.	
17.	Maaneskinsstykke. H. E. Bottolfsen.
28.	1 Skib. Thor Baggerud.
15.	Edv. Storm. H. E. Bottolfsen.
17.	Et lidet Landskabsmaleri. Kjøbmand Samson.
10.	En Modedukke. Bureauchef Ousum.
37.	Et Par Tøfler. Gullifsen, Jernbanen.
1.	Et Forklæde. A. Bendixen, Akersveien 9.
79.	En Kjødkværn. H. Olsen, Motala.
88.	En Kage. Johan Lund, Nedre Voldgade 14.
75.	En Kapott. Solga Olsen, Kirkegaden 4.
23.	Fotografi af Asbjørnsen. Bankassistent Eriksen.
60.	Et Selvarmbaand og Medaillon. Chr. Olsen.
28.	En Hat. Inga Gustavsen, Fredensborgv. 28.

84

„Vogt Dig — Hr. von Walde . . ."

„Graver nu i Pyramiderne."

„Men han kan pludselig komme hjem og kræve visse næsvise Mamseller til Regnskab."

„Naa ja, for mig maa man gjerne opreise Monumenter for ham og bekranse ham med Laurbær; jeg kan alligevel aldrig tilgive ham, at han for dette døde Kram glemmer de Fordringer, som Livet er berettiget til at stille til ham, at han maaske lever efter en Lucults Madseddel eller søger at udforske, om Romerne virkelig fødede sine Fiske med Slavekjød, medens de Fattige paa hans Gods sulter og under Baronessens Svøbe segner under det moderne Slaveaag."

„Haa haa! Det var rene Ord for Pengene. Skade, at han ikke kan høre din Troesbekjendelse. Her har Du da din Mark, da det ikke kan være anderledes. Du skal vel kjøbe Dig noget Dukkestas, en Fjer eller noget til din Hat, kan jeg forstaa", sagde han leende.

Hun holdt sin Hat frem foran sig med udstrakt Arm og betragtede de to hvide Torneroser, som hun havde stukket indenfor det sorte simple Fløielsbaand.

„Tager det sig ikke fortræffeligt ud?" spurgte hun.

„Og tror Du, Onkel, at jeg frivillig skulde vælge Fjere, naar jeg kan faa Torneroser, friske Torneroser? Her har Du dit Insekt, og nu skal Du ogsaa faa vide, hvorfor jeg brandskattede Dig. Imorges var en fattig Vævers Kone fra Lindhof hos min Moder og bad om lidt Understøttelse. Hendes Mand har brukket den ene Arm og den ene Fod, saa at han ikke har kunnet fortjene noget paa flere Uger. Moder gav hende lidt gammelt Linned og et Brød; mere har hun ikke Raad til at give, som Du ved. Se her har jeg en Mark og sex Skilling af min Sparebøsse, mere fandtes ikke der; sex Skilling fik jeg af Ernst, som gjerne havde solgt sine Tinsoldater for at hjælpe den fattige Kone; dertil kommer nu din Mark, Summa en hel halv Daler, og den skal gaa lige til Væverens Kone."

„Det kan lade sig høre. Her er en halv Daler til, og — Sabina!" raabte han ind gjennem Døren, „hent en

81

„Tusind Tak for Turen og godnat, kjære Onkel", sagde hun, medens hun spøgende trykkede Forglemmigei-Krandsen, som den gamle Sabina havde bundet, paa sit Hoved og ilede ud og bort over Gaarden; snart stod hun oppe paa Bjerget paa den anden Side af Haven, hvis Port hun slog igjen efter sig. Hun fløi fremad paa den smale, maanebelyste Skogsti. Deroppe i Kammeret brændte Lampen, og dens Skin kunde trods Maanelyset iagttages langt borte, medens Mellembygningens Forside laa nedsænket i et dybt Mørke.

Da hun traadte frem af Skogranden, faldt en sælsom Skygge tvers over hendes Vei. Det var hverken af et Træ eller en Stok, men Skyggen af en fremmed Mand, som havde staaet lidt afsides og nu til hendes Forskrækkelse nærmede sig. Synet tog Hatten af sig, og strax forsvandt Olivias Frygt; thi hun saa foran sig en ældre, velklædt Mands leende og godmodige Ansigt.

„Tilgiv, min Naadige, om jeg skræmte Dem", sagde han og saa over Brillerne venligt ind i hendes Ansigt; „men jeg har ingen Hensigter hverken mod Deres Liv eller Deres Pung; jeg er helt simpelt en til Hjemmet tilbagevendt fredelig Reisende, som gjerne vil vide, hvorledes det hænger sammen med Lysskinnet deroppe blandt Ruinerne. Nu indser jeg forøvrigt, at det var aldeles unødvendigt at gjøre dette Spørgsmaal . . . Feer og Alfer holder Fest der, og den skjønneste af dem streifer om i Skogen for ikke at lade Nogen ustraffet passere den Vei, som deres lette Fødder har betraadt."

Denne hoflige Lignelse, saa udslidt den end var, var i dette Øieblik dog ikke ilde anvendt; thi den slanke, hvidklædte Kvindeskikkelse med den blaa Krans over det engleskjønne Ansigt og omstraalet af Maanens Skin kunde meget vel tages for en Aabenbarelse fra Eventyrverdenen, naar hun med lette Trin ilede frem mellem Buskene.

Men hun lo ved sig selv over den tomme Kompliment og tænkte tillige med et lidet Anstrøg af Harme, at hun dog alligevel ikke saa ud som en liden Alf, og det havde hun Lyst til at gjøre den gamle Herre begribeligt.

„Det gjør mig ondt", sagde hun let, „at jeg maa føre

Det gamle Slot.

74. En Busserul. Sander Jensen, Skippergaden 2.
94. Vandstandsmaaler. M. C. Hansen.
70. En brun Klædning. Kjøbmand Hesster.
86. Et Bord med Kirke. Karl H. Olsen.
141. Do. Anna Hagen, Kirkegaden.
71. Klædning. A. Seiersted, Bazaren.
168. Et Maleri. Løitnant J. Nielsen.
156. Do. Oskar Hansen, Bernt Ankers Gade.
154. En brun Skammel. Fru Hanna Bergersen.
120. En Bonde æbende Grød. Jakob Nielsen.
49. En Sortkridtstegning. Løitnant Borchgrewinck.
22. En Glasvase. Løitnant Kolderup.
84. En Bordkniv. Kand. F. Heiberg.
231. Et Speil. Snedker A. Pedersen, Lakkeg. 47.
219. En Rorstol. T. Olsen, Hypothekbanken.
258. En blaa broderet Stol. Tangen, Hofapotheket.
193. En Paraffinlampe. S. Amundsen.
148. En Kjælke. Stud. Selmer, Torvgaden No. 20.
259. En Symaskine. Anna Rød, Torvet.
125. En Parasol (grøn). B. Hessler.
81. En do. (violet). Bentzon.
7. En do. (brun). Georg Hansen.
102. Et Maleri af Fru Nordan. Kjøbm. Samson.
124. En rød Dukke. Fru Holmbo.
146. Et Uhr. Emil Eriksen, Grønlandsleret 25.
284. To Dukker. P. J. Lieungh.
108. En Symaskine. Kand. Faye.
73. En Stol med Klædeshænger. J. C. Larsen.
258. Et forgyldt Speil. Sina Olsen, Theaterg. 2.
218. En Kaabe. Marie Johansen, Parkv. 7.
157. En Vase. Snedker Olsen.
281. En Sølje og Sax. Jens Rohne.
13. Et Armbaand og Brosche. A. G. Olstad.
153. En Kageske. Fru Preuthun.
180. Et kulørt Tæppe. Fru Sofie Lorentzen.
448. Et Sengetæppe. Eng, Akersgaden 10.
258. En Sofapude. Kand. B. Schmidt.
502. En Feldtstol. Saatvedt.
183. En Dukke i Vogn. Fru Hesselberg.
634. Et Maleri af Schelderup. Tøihusskriver Olsen.
694. En Vedkurv. Frøken Frich.
219. En Dukke i Kurvstol. Fru Jensen, Saugene.
1013. En Parafinlampe. Brün, Bodsfængslets Udsalg.
369. En Kaminstol med grønt Broderi. Maler Krogh.
242. En Moderatørlampe. Fru S. Berg, Akersv. 9.
37. En Parafinlampe. Thea Leganger, Grændseg. 4.

Bekjendtgjørelser.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler".
2) „Det gamle Slot". } **(tilsammen 43 Ark).**
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab,

(oprettet 1847)

Grundfond 900,000 Species og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.

overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige og under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades-Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet
IDUN

(oprettet 1861)

Grundf. 100,000 Spd., Forsikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.

overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital- og Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Døvhed kan helbredes.

Efterat jeg i over 30 Aar har lidt af tiltagende Døvhed og uden Nytte raadspurgt de berömteste Læger for denne skrækkelige Lidelse, har jeg faaet min Hörelse fuldkommen igjen ved et Middel, som jeg har en vidtbereist Søkaptein at takke for. Ikke alene paa mig selv opnaaede jeg ved Brugen af dette Lægemiddel den gunstigste Virkning, men jeg har ogsaa den store Tilfredsstillelse at modtage utallige Takkeskrivelser fra dem, som jeg har givet det, og for hvem det ligeledes har gjort god Nytte. — Jeg er fremdeles villig til at oversende dette anerkjendt fortrinlige Middel til alle dem, som lider af Tunghørthed imod Franco-Indsendelse af 2 Spd.

Louis Oelsner. Berlin,
Neue Schönhauserstrasse No. 12.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:
Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Svein Urædd

gjeng ut kvar Onsdag og er aa finna paa alle Posthus og her i Kristiania hjaa Bokprentar H. E. Larsen, Øvre Slotsgata No. 16. **Kostar fraa Nyaar 1870 berre 30 ß Halvaaret og Postpengar 5 ß. Bitaling fyreaat, elles nyttar det inkje aa tinga.**

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.

(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift (9de Halvaargang), der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Rost, udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Explr. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar have staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 18de Oktober 1869.

J. Chr. Abelsted.

Tilsalgs.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Cognac.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos
Bernhard Fischer.

Aqvavit

fra Jørgen B. Lysholm og H. Løcken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Skotøi! Skotøi!

Elegant og solid Skotøi, saavel hjemført som norsk Fabrikat, af alle Slags sælges meget billigt af
Peter J. Petersen,
Skippergaden 31.

Symaskiner

til **Familiebrug,**
- **Skræddere,**
- **Skomagere** og
- **Hattemagere** anbefale

Heidenreich & Co.

Symaskiner.

En **aldeles ny** dobbelttraads Symaskine, Wheeler & Wilsons System, der udmærker sig saavel ved sin Konstruktion som ved den Lethed, hvormed den arbeider og kan haandteres, er ankommen og sælges **yderst billig** hos **Heidenreich & Co.**
Kongensgade 12.

Endel fin Uld er indlagt tilsalgs for billig Pris i større og mindre Dele i Storgaden No. 23.

En god Guitar er tilsalg i Storgd. 23.

Bedste Sort Blanksværte i Storgd. 23.

Nye Varer

direkte

fra Malaga.

Almeria Vindruer i 1/4 Foust. og i Pundevis,
Granatæbler,
Citroner i 100-vis og mindre Dele,
Konfektrosiner i 1/1, 1/2 og 1/4 Kasser,
Sultanarosiner,
Muskatelrosiner,
Figen i Kasser, 1/1 og 1/4 Matter,
Figenkager og
Johannisbrød anbefales billig af
Frugthandler **Carl Witt,**
Carl Johans Gade No. 7.

Tjeneste søges.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i **Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dem tilbage til den prosaiske Virkelighed; men jeg forstaar sandeligen ikke, hvorledes det kan falde Nogen ind i Lysskinnet der at se andet end Flidens Lampe i en Jagtbetjents hyggelige Kammer."

„Aha! og bor Manden ganske alene i den spøgelseagtige gamle Ruin?"

„Det kunde han trygt vove; thi over den, som vandrer paa ret Vei, har Spøgelserne ingen Magt. Forøvrigt har han ogsaa nogle levende Væsener til Selskab, blandt andet to nydelige Gjeder og en sød Kanarifugl, ikke at tale om Uglerne, som dog høiligen harmes over at være nødte til at trække sig tilbage til Privatlivet, aldenstund glade Menneskebørns livlige Snak ikke passer ret vel sammen med disse strenge Herrers alvorlige Verdensbetragtning."

„Eller ogsaa fordi de er lysrædde og ikke taaler at . . ."

„At de Nykomne holder Sandheden i Ære?"

„Ogsaa muligt. Egentlig mente jeg dog, at de flygtede for de to Sole, som pludselig er staaede op mellem Ruinerne."

„To Sole paa engang? Ja, det vilde jo ogsaa være vel stærkt for de stakkels Ugleøine og kunde vel ogsaa være for meget for en Ilddyrker", svarede Olivia leende, idet hun med en let Hilsen ilte forbi ham; thi Forældrene kom netop nu ud af Porten og gik hende et Par Skridt imøde. De var blevne urolige, da de hørte Olivias og en fremmed Mands Stemme, og gav hende nu, efterat hun havde fortalt dem sit lille Eventyr, en liden Tilrettevisning, fordi hun saa frit havde indladt sig i en Samtale.

„Din Spøg kunde have havt ubehagelige Følger for Dig, mit Barn", sagde Moderen; „til al Lykke var det dannede Mænd."

„Mænd?" afbrød den unge Pige hende forbauset; „det var jo blot en."

„Se Dig om da", sagde Faderen, „Du kan endnu se dem derborte."

Og virkelig dukkede to lyse Herrehatte endnu engang frem der, hvor Veien begyndte at gaa brat udover.

„Der ser Du, Moder", mente Olivia, „hvor lidet

farligt Mødet var. Den Ene vovede sig ikke engang frem af Buskene, og i den Andens gamle hæderlige Ansigt skjulte sig vist ikke det mindste Spor af en Banditsjæl."

Da hun kom op paa sit Værelse, tog hun Kransen af Hovedet, lagde den forsigtig paa en Tallerken og stillede Alt under Beethovens Byste.

VII.

„Holla, lille Viva, løb da ikke saa urimelig fort!" raabte Jægermesteren, da han den følgende Dag Klokken tre om Eftermiddagen med Bøssen paa Skulderen kom ud af Skogen og tog Veien hjemover straas over Engen.

Olivia fløi nedover Bjerget med sin Straahat i Haanden istedetfor paa Hovedet, hvis Lokker straalede i lang Afstand, og sprang, da hun var kommen hen til Jægermesterhuset, i Onkelens Arme, som han havde strakt ud mod hende.

„Onkel, Onkel! kan Du gjætte, hvad jeg har her?" raabte hun og drog forsigtig en liden Æske op af Lommen.

„Det er noget for Dig", vedblev hun med glædestraalende Ansigt, idet hun aabnede Laaget paa Æsken, hvori Jægermesteren paa et grønt Blad fik se et stort citrongult Insekt med sorte Prikker.

„Tusind Granater! En Sphinx Atropos!" raabte han glad.

„Men Du faar ikke Skatten for Intet", erklærede Olivia afværgende, da Onkelen allerede strakte Haanden ud, „Du maa betale mig en Mark derfor."

„En Mark?"

„Jeg kan ikke gjøre det billigere. Hvor mangt et gammelt stygt Pergament, som man neppe kan bekvemme sig til at røre ved, saa stygt ser det ud, bliver ikke opveiet med Guld; skulde da ikke et af Naturens levende Pragtexemplarer være værd en Mark?"

„Gammelt stygt Pergament! Ja sig det saa lærde Øren hører det, saa er Du ilde faren."

„Aa her i den friske, frie Skog findes ingen Lærde."

Dagbladet.

No. 285. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Tirsdag den 7de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brettum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Kvikne samt til Bergen gjennem Ringerike indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Postrøveriet i Solør.

Medens Posten for nogen Tid siden i en bælmørk Nat paa Turen fra Elverum til Kongsvinger var kommen frem til Ole Overbyes Jorde, blev Postgutten, som var gaaet ud af Kariolen fordi det bar opover en temmelig brat Bakke, bibragt et Slag i Hovedet, og derpaa, idet han vendte sig om, et dito i Nakken. Karlen blev naturligvis forskrækket, men ikke værre end at han greb til sine Vaaben og raabte: „No kan du koma, for no er je fælu (færdug)".

Den hele Ulykke opkom derved, at Gaardens Eier havde opsat en „Raje" over Veien til Stængsel for Kreaturerne; men om Aftenen trak han den noget tilside, saaledes at Stangen blev hængende i Ligevægtstilling med den ene Ende i Mandshøide. Uden at ane nogen Fare midt inde i den tætte Bygd terner Postkjøreren med Hovedet mod „Rajeenden", som derved blev sat i en svingende Bevægelse; derpaa bibragtes han et Slag i Nakken i det samme han vendte sig om. „Røveren", som derpaa viste sig for ham, var — en i Nærheden staaende Bjerk. Stakkel — end om han havde studt „hende".

Posten vil imidlertid for Eftertiden være sikret mod lignende „Rajeulykker", da Postdepartementet nu har ansat 2de Postbefordrere mellem Elverum og Kongsvinger med en samlet Udgift for Postkassen af 288 Spd. foruden Klæder til 2de Personer, hvoraf 2 Pelse til den ene. K.....

Er det til Armeens Tarv, at dens Kompagnichefer som gjennemført Regel bo i Distrikterne?

(Slutning fra Gaarsbl.)

Vi kunne saaledes heller ikke Andet end ogsaa anse enhver Foranstaltning, der, uden at tilbyde overveiende Fordele, maatte medføre som en nødvendig Følge Iværksættelsen af den Tanke, vi her søge at bekjæmpe, som uheldig i saa mange Henseender.

Som saadan kan det ikke undgaaes ogsaa at berøre Etableringen af Kompagnidepoter, der jo ligeledes er paatænkt og staar i nær Forbindelse med vort Hovedspørgsmaal. En saadan Forandring vilde vanskelig kunne tænkes gjennemført, uden at samtidig eller som en umiddelbar Følge alene deraf Kompagnichefen maatte knyttes til Depotet for den stadige Kontrols og Tilsynets Skyld. Allerede af denne Grund anse vi en saadan Flytning af Depoterne for mindre heldig, dersom den ikke af utvivlsomt vigtige Hensyn maa erkjendes nødvendig eller i overveiende Grad ønskelig.

At underkaste dette Spørgsmaal en nogenlunde udtømmende Behandling, vilde her føre os for langt bort fra vort Hovedemne; vi indskrænke os derfor kun til at gaa saavidt ind paa det, som her ansees absolut fornødent. De væsentligste Grunde, som anføres for en saadan Flytning af Depoterne til Kompagnierne, er formentlig for det Første den Fordel, som forventes opnaaet derved, at Ansvaret for hvert Kompagnies Beklædningsgjenstande overføres paa Kompagnichefen, hvorved Effekterne i mindre og derved mere overkommelige Portioner bringes under sikrere Kontrol og et stadigere Tilsyn; for det Andet, fordi man derved opnaar at kunne uniformere Mandskabet i selve Kompagnidistriktet, og fra dette marschere som militær Afdeling til Bataljonens Samlingsplads. Begge Grunde ville ved nærmere Betragtning vise sig at være af ringere Betydning, end de ved første Oiekast synes at være.

Hvad en Deling af Bataljonsdepotet angaar, saa ligger det klart i Dagen, at en saadan maa være forbunden med ikke ubetydeligt forøgede Udgifter paa Beklædningskontoen, idet det er en Selvfølge, at hvert Kompagnidepot maatte have sit særegne Reserveoplag, uden at Bataljonen derfor kunde undgaa at holde sit Hovedreserveoplag. En saadan Anvendelse af den for Militæretaten bevilgede Sum til Noget, der kunde bespares, vil kun blive forsvarlig, om det i nogen Henseende medfører en tilsvarende Fordel. At denne skulde være at søge i en mere garanterende Kontrol, kan neppe med tilbørlig Berettigelse paastaaes, saalænge det ikke viser sig som et uoverkommeligt Arbeide for Bataljonens Kvartermester under Chefens Kontrol paa en forsvarlig Maade at føre Tilsynet.

Naar vort Storthing har gaaet i den Retning at udpege Bataljonen som administrativ Enhed, synes det ogsaa berettiget at antage, at det derved vil have betegnet denne Afdeling som den, hvem det finder, at Midlerne hensigtsmæssigt bør overdrages, og naar det har givet Bataljonerne sine Kvartermestere, har vel ogsaa det været i fuld Harmoni med en saadan Tanke og er fleet for at garantere sig, at Forvaltningen kan ske paa en forsvarlig Maade. Under saadanne Forholde nu at opgive Bataljonsdepoterne og gaa over til Kompagnidepoter i Distrikterne, forekommer os derfor at være et stærkt Brud paa den Tanke, der rimeligvis har været gjort gjældende, naar man ved Armeen disse saa vigtige og i høi Grad nødvendige Poster.

Lægger man saa særlig Vægt paa den større Garanti, som ligger deri, at Kompagnicheferne føre det specielle Tilsyn under Bataljonschefernes Kontrol, saa kan det jo lettest ske ved at dele Bataljonsdepotet i 5 Rum, 1 for hvert Kompagni og 1 for Bataljonen i en eller flere Bygninger, kun paa samme Sted og da rimeligst ved Bataljonens Samlingsplads. En saadan Deling vilde af flere Grunde være hensigtsmæssig (f. Ex. for at gjøre Mandskabernes I- og Afklædning mindre tidsspildende) og vilde med tilbørlige Forholdsregler lede til samme Garanti som en Flytning til Distrikterne, uden at medføre den Forøgelse paa Beklædningens Budget, som en saadan Flytning nødvendigvis maatte medføre.

Mere tiltaler os den anden Grund, at Mandskaberne skulde kunne samles i Kompagnidistriktet, uniformeres her og allerede herfra marschere som militær Afdeling til Bataljonens Samlingsplads.

Men for at dette skal blive af reelt Værd, satte vi som Betingelse, at Marschen skal kunne foregaa under fuldstændig militær Kommando; thi uden denne Betingelse vil den saa langt fra at være ønskelig, tvertimod blive en fordærvelig Uting; det er vel Ingen, som kan mene det ønskeligt at se en uniformeret Hob forlade Kompagnidepotet med Bataljons Exercerpladsen som Bestemmelsessted.

Vi nære i saa Henseende en berettiget Frygt; thi hvor vil man tage Befalet hertil fra? Har en stor Del af Bataljonens Underbefal før været stærkt optaget i Rekrutskolen, saa vil det i end høiere Grad blive Tilfælde herefter, hvor det nye Reglement gjør saa langt stærkere Fordringer i denne Retning, og det kan neppe af denne Grund forsvares at knibe paa fornødent Underbefal under Rekrutskolen. For at kunne udføre Marschen paa en forsvarlig Maade, vil det blive nødvendigt at dimittere et ikke ubetydeligt Antal af Rekrutskolens Underbefal i dens sidste Dage, altsaa netop i den Tid, da den sidste Haand skal lægges paa det hverken lette eller betydningsløse Arbeide: Rekrutternes Uddannelse, altsaa netop paa en Tid, da man mindst bør kunne undvære dem. Ligesaalidt som vi tro, at nogen Chef for et Rekrutkompagni med Følelse af sit Ansvar vil eller kan uden Bataljonens Ordre give Slip paa det ham tildelte Underbefal, ligesaalidt tro vi, at nogen Bataljonschef skulde af et saadant tjenstligt Hensyn finde sig beføiet til at udstede Ordre i saa Henseende og endnu mindre undlade at kommandere det fornødne Personale i Skolen, og et af to maa der øiensynligt gribes til under vore nuværende Forholde, dersom man vil se Kompagniet sat i Marsch fra Kompagnidepotet under tilbørlig Kommando. Det kunde vel ogsaa træffe herefter, som det hidtil saa ofte har truffet, at samtidig saavel Kompagniets Chef som Premierløitnant vare kommanderede i Rekrutskolen.

Vi kunde saaledes heller ikke af denne Grund finde tilstrækkelig Berettigelse til at træffe en Forføining med Hensyn til Kompagnichefernes Bopæl, der i saa mange Henseender maa ansees for høist uheldig.

Gjennem det ovenfor førte Ræsonnement tro vi os berettiget til at drage den Slutning, at de Fordele, som vindes ved at Kompagnicheferne **bindes** til Distrikterne, ei kunne opveie den Resiko, som løbes saavel med Hensyn til Opfyldelsen af det Krav, vor Tids Krigsførelse stiller til deres Uddannelse og Feltdygtighed i det Hele paa den ene Side, som med Hensyn til Opnaaelsen af det rigtige og ønskelige Forhold mellem Chef, Officerer, Underbefal og Menige paa den anden Side.

Hensynet til fornøden Kontrol, til Administration og Kommando af Kompagniet udenfor Vaabenøvelserne fyldestgjøres efter vor Formening i den ønskelige Grad, naar Chefen har sin Bopæl paa et for Korrespondencen saavel med Overordnede som Underordnede bekvemt beliggende Sted (hvilket hyppigt netop ikke er Tilfælde i Distriktet) og derfra foretager de Mønstringsreiser til Distriktet, som ansees fornødne.

Alene ved en saadan Ordning er der gjort, hvad der kan og bør gjøres for at give Officeren i denne ansvarsfulde Stilling saavidt muligt Anledning til at søge og finde den videre Uddannelse, som vi med en uafviselig Ret have fremhævet som en Hovedsag, og først da gaar Ansvaret for Forsømmelse i saa Henseende over paa Officeren selv.

Man kunde nu spørge: hvor skal Grændsen være for en saadan Tilladelse? Vi tro ikke, det vil være saa vanskeligt for den bestemmende Authoritet efter Bataljonens og Brigadens Erklæring for det specielle Tilfælde at trække den rette Grændse, naar man veier disse Hensyn, som vi have fundet at tale for en Tilladelse til at bo udenfor Distriktet, mod Bataljonens og Kompagniets Tarv.

Skulde vi her udtale os for noget almindeligere ledende Princip, der i saa Henseende kunde siges at tilfredsstille Armeens Tarv uden at fjerne Cheferne for meget fra de respektive Afdelinger, saa skulde det maaske være for det Ønskelige i at se Bataljonens Officerer og specielt dens Kompagnichefer saavidt muligt samlede omkring et fast Bataljonskvarter, som under en saadan Forudsætning igjen bestemtes med de før udtalte Hensyn for Oie, specielt i Nærheden af eller i let Forbindelse med Bataljonens Depot, og som da igjen kunde vælges desto mere centralt. Af Armeens 20 Bataljonsdistrikter indeslutte, som før nævnt, de 18 en eller flere Byer inden sit Omraade, og i disse Tilfælde tør det vel forudsættes, at Cheferne skulde ville foretrække at søge sin Bopæl i eller ved en af disse, naar fornøden Tilladelse tilstaaes. Omkring Bataljonskvarteret vilde under en saadan Forudsætning som Regel kunne paaregnes, foruden Chefen med de Kompagnichefer, der søge Bopæl her, tillige Kvartermesteren og Adjutanten, ofte en eller begge Divisionschefer, foruden hyppig maaske ogsaa en Officer af de andre Vaaben. Hvor Forholdene tillod at forene tvende Bataljonskvarterer, maatte det ansees desto ønskeligere.

Er Bataljonschefen hvad han skal være og maa forudsættes at være, saa kan det ikke Andet end virke til Bataljonens Tarv, at dens Officerer saaledes ere samlede. Den Vagt, som man i større Armeer tillægger Regimenterne med Hensyn til Kammeratskabets Konsolidering, gjensidig Udvikling, Chefens gavnlige Paavirkning og Indgriben, skulde man her i det Smaa vente at se overført paa vore Bataljoner; thi i et saa udstrakt og tyndt befolket Land som vort med de vidtløftige Brigadedistrikter kan man ikke overføre disse Regimentets private Egenskaber paa vore Brigader, der forøvrigt hvad Styrke angaar nærmest skulde blive at samstille med de større Armeers Regimenter.

Dette har imidlertid kun været et Tankeexperiment, som vi i Forbindelse med det Fore-

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 283).

Det var derhos uheldigt, at Protesten kom fra Aschehoug, der som Statsretslærer ved Universitetet burde antages at have bedre Greie paa slige Ting, og som desuden var altfor ung Storthingsmand og havde altfor liden Anseelse til at hans Protest kunde have nogen Vægt. Men han fik ogsaa Svar. I Slutningen af sit lange Foredrag om Marinesagerne, der konkluderede med et Mistillidsvotum til Marineministeren, tog Sverdrup blodig Hevn for alle de Fornærmelser, som Morgenbladet i Aarenes Løb havde indeholdt imod ham, og han sammendyngede paa Aschehougs Hoved al den Harme og al den Foragt, som han naturligen maa føle for det Parti og den Presse, som Aschehoug repræsenterer, og det var kun med et meget mat og famlende Forsvar, at Professoren trak sig ud af denne ulige Kamp.

Aschehougs Voteringer fremgaa af det Foregaaende.

Af Grundlovsforandringer voterede han kun for Forandringen i § 92. Ligesaa voterede han for Bevilgning til Kirkemødet. Derimod voterede han mod Mistillidsvotumet til Marineministeren, mod Jaabæks Forslag om Nedsættelse af en Stemmeretskomite (men fremsatte som før anført et videre gaaende Forslag i samme Retning), mod begge Skydslove ved den endelige Votering i Storthinget, mod Overførelsen af de 30,000 Spd. af Veiudgifterne paa Statskassen, mod Richters Forslag om Forbehold ved Embedsbesættelserne og mod Fattigloven. I Bevilgningssager og i Jernbanesagen faldt hans Stemmegivning i det Væsentlige sammen med Schweigaards.

I Lagthinget deltog Aschehoug med Iver og visselig med ikke ringe Dygtighed i Debatten; og han stod ofte som Forslagsstiller. Men det var ligesom ingen Lykke ved hans Forslag. De to Love om valgfrit borgerligt Ægteskab og om Sognebaandets Løsning kom saaledes tilbage til Odelsthinget med Anmærkninger efter hans Forslag; men disse bleve ikke antagne og Loven gik istykker ved den endelige Behandling i Storthinget.

Ligesaa bleve flere af Lovforslagene fra Justitskomiteen No. 1 nægtede Sanktion, fordi de i Thinget bleve forandrede, og navnlig Loven om Adgang til at give dramatiske Forestillinger og Kvaksalverloven. Af vigtigere Love fra denne Komite, som gik igjennem, kan derimod nævnes Lov om Nedsættelse af Myndighedsalderen, som Aschehoug udtalte sig varmt for, om Samfrændeskifte i mindre Boer, om Auktionsvæsenet (hvor Aschehoug fremsatte Henlæggelsesforslag) og om Forfattelse af Skjøder og Kontrakter, hvor han ligeledes havde dissenteret i Komiteen, men som han stemte for i Lagthinget.

Et Forslag fra Aschehoug om visse Brugsrettigheder over fast Eiendom (usynbare Servituter) faldt allerede ved første Behandling i Odelsthinget.

Jeg har opholdt mig saalænge ved Professor Aschehoug, fordi han idethele indtog en ikke ubetydelig Stilling paa Storthinget. Og han kommer nok igjen; „thi det er det Stof, hvoraf man kan danne Politikusser", som Daniel Heire siger.

Hr. Aschehoug har Mod, Energi, mange Betingelser for at blive en duelig Storthingsmand. Han har Kundskaber og har været inde i praktiske Forhold, som har givet ham Indblik i mange Ting, der ellers pleie at være Universitetslærerne fremmede. Hans Foredrag er derimod ikke heldigt, da han jevnlig hakker i Talen. Men hvad han siger, kan dog godt høres og forstaaes, og enkelte Gange kan han endog hæve sig op til Veltalenhed. Saaledes f. Ex. i den forresten ubetydelige Sag om Bevilgning til en arkæologisk Samling. Der bragte han Sagen ind i et ganske nyt Stadium ved sit klare, praktiske Foredrag, og Forslaget manglede kun nogle faa Stemmer for at gaa igjennem.

gaaende ikke have villet tilbageholde; skulde vi opnaa at se vort Ønske i Realiteten opfyldt, ville vi anse de nærmere Bestemmelser, som maatte blive knyttet dertil, for mindre væsentlige ligeoverfor vort Hovedhensyn, hvor derfor det for Staten mest Økonomiske for en stor Del maa blive afgjørende.

Vanskelighederne ved at træffe en Ordning, som paa den heldigste Maade formaar at tilfredsstille alle de Krav, som man rimeligvis er enig om bør stilles, hvor væsentlig uenig man end kan være om at udvege de rette Midler, ligge klart for Dagen. Hvad man end bestemmer sig for, saa vil man kunne paapege Et og Andet, der kunde ønskes anderledes. Det gjælder at vælge den, der bedst opfylder Kravet, og herunder ikke lade sig forlede ved en snæver Synsmaade.

Vi beklage netop med Hensyn til den Ordning, som her omhandles, oprigtigt, at Storthinget ei gav Forslaget om 6 Maaneders Indkommando sit Bifald; thi vi saa deri det bedste og sikreste Middel ikke alene til Soldatens tidsmæssige Uddannelse, men ogsaa til Underbefalets og Officerspersonalets. Ved et saadant længere Samvær umiddelbart efter Rekrutskolen skulde man paa samme Tid ogsaa ved en fornuftig Ordning af Systemet netop kunne opnaa det gjensidige Kjendskab mellem Befal og Menige og de deraf flydende store militære Fordele, som man nu famler efter Midler til at opnaa, og til hvis Opnaaelse man staar i Begreb med at gjøre et Skridt, som efter vor Mening kun kan betegnes som et Tilbageskridt og ret et beklageligt. Imidlertid viste dog Udfaldet paa sidste Thing, at Sagen havde gjort god Fremgang, og vi nære det Haab, at den tilsidst vil seire, idet Erkjendelsen af, at man her har stridt mod en god Sag, ja god for det hele Land, ligesaavist vil gjøre sig gjældende i denne som i enhver Sag, der har Oplysning og Fremskridt til Formaal, det være sig specielt eller almindeligt; men først maa Fordommen vige for det Nyes egen overbevisende Magt, og dette kræver Tid. Vi nære i dette Stykke ligesaalidt nogen Tvivl om det endelige Resultat, som vi have næret Tvivl om, at den sunde Nation vil indse Nødvendigheden af at have en Armee til Disposition ogsaa udenfor Landet, til hvis Trivsel og tidsmæssige Uddannelse vi tro Indkommanderingen at være det sikreste og billigste Middel.

Kristiania, 7de December 1869.

Det lovgivende Korps's Møde den 30te oplivedes af Raspail, der under stor Latter og Støi indbragte et Forslag om at sætte Ministeriet under Anklage. Som Kuriosum anføre vi her efter Journal officiel nogle Brudstykker af den Tale, hvormed den radikale Ypperstepræst motiverede sit Forslag. „Jeg kommer, mine Herrer", sagde Raspail, „og forelægger Dem et Forslag, der gaar langt videre end Hr. Jules Favres. (Støi). Jeg kommer for at foreslaa Dem, at De sætter det Ministerium, der har givet Dem et Drefigen, under Anklage. (Latter). De le, mine Herrer, men det er ikke destomindre sandt, at man i al Stilhed satte Dem paa Døren, og De have med den største Føielighed fundet Dem deri, med Undtagelse af mig og nogle andre Deputerede. Jeg sætter altsaa Hr. de Forcade under Anklage (Latter), fordi han har forfalsket Valgene. De have oplevet skrækkelige Begivenheder den 7de Juni og de følgende Dage (Gadespektaklerne i Paris efter de almindelige Valg). Hvem arrangerede dette? Var det ikke Dem, Hr. Forcade? (Indenrigsministeren: De ved sikkert bedre end jeg, hvem der satte disse Optrin i Værk). Det var Dem, som anmodede Hr. Pietri om at arrangere disse Optrin. (Støi). Der er flydt Blod; dette Blod anklager Dem. (Stærke Afbrydelser). Skrig saa meget De ville, jeg skal skrige endnu høiere. Jeg har fremstillet mig her for at bede Dem om at udstede en Anklageakt imod Morderne. (Latter). De le! Men ogsaa Deres Folk bleve myrdede paa Gaden; der var tre Grever, som bleve slaaede fordærvede af Politistaven. (Støien tiltog mere og mere). De vilde ikke høre mig; men jeg kan lade Dem vide, at hele Frankrige vil give mig Medhold, og at de ville staa ene som et Mordregiments føielige Følgesvende." Præsidenten spurgte Raspail, om han havde opsat sit Forslag skriftlig; det havde han ikke, men han skulde strax gjøre det. Efter nogen Tids Forløb meddelte Præsidenten Forsamlingen dette Forslag, der gik ud paa, at Forcade de la Roquette skulde sættes under Tiltale for Mord i Henhold til Straffeloven. Der opstod stærk Støi herover, og Raspail søgte forgjæves at overdøve Larmen.

Medens den systematiske Opposition og de radikale Anarkister arbeide paa at bringe sig selv i den fuldstændigste Miskredit, er der i det lovgivende Korps foregaaet en Forandring i Partistillingen, der er af største Betydning. Den Fraktion, der i den sidste Tid har spillet en saa stor Rolle under Navn af Thierspartiet, er som bekjendt en Afslægger af Majoriteten, hvorfra den kun skilte sig, fordi den mente, at Kammeret ikke burde forholde sig passivt i Forfatningsspørgsmaalene, men saa vidt muligt fremskynde den liberale Udvikling, hvortil Keiseren havde taget Initiativet. At Dannelsen af et saadant Parti var berettiget, fremgaar allerbedst af de Resultater, som det har tilveiebragt. Dekretet af 19de Januar 1867 og de Reformer, som det affødte, vare for en stor Del Thierspartiets Værk, og det er i friskt Minde, at de Interpellationer, som det bebudede, da det lovgivende Korps traadte sammen første Gang efter de almindelige Valg, gav Stødet til det keiserlige Budskab af 12te Juli. Thierspartiets Opposition gjaldt imidlertid ikke Keiserdømmet, men Ministeriet, især Statsminister Rouher, og paa Grund heraf ligger der et Svælg imellem det og Venstre. Alligevel var det en almindelig Taktik efter Valgene uden videre at slaa Thierspartiet i Hartkorn med den systematiske Opposition, hvorved man vilde regne ud, at Keiserdømmet havde lidt et Nederlag ved Valgene, medens det i Virkeligheden havde vundet en afgjørende Seir. Nu, da Thierspartiet har sat igjennem, hvad det forlangte, er der øiensynlig ikke længere nogen Grund til, at det indtager en oppositionel Stilling. Det misbilliger Ministeriets Holdning i flere Retninger, navnlig Udsættelsen af det lovgivende Korpses Indkaldelse; men det kan paa den anden Side ansees for afgjort, at Thierspartiets meste ansete Ledere ville faa Sæde i Regjeringen, saasnart Valgbrevenes Prøvelse er endt. Det Naturlige er, at Thierspartiet atter gaar op i Majoriteten, med hvem det stemmer overens i det store Hovedspørgsmaal: Keiserdømmets Opretholdelse og Befæstelse. Denne Sammensmeltning er nu virkelig ogsaa foregaaet. Man kan gjerne, om man vil, bruge den Vending, at det er Majoriteten, som er gaaet op i Thierspartiet; men Resultatet bliver det samme, nemlig at den gamle, kompakte Majoritet har rekonstrueret sig, og det paa den nu givne Basis, nemlig Senatskonsultet af 3die September og det parlamentariske Keiserdømme. Det er Ollivier, der har Hovedfortjenesten af denne Forening, og man kunde ogsaa allerede i det ovenfor omtalte Møde i det lovgivende Korps mærke, at han optraadte som Majoritetens Leder. En liden Fraktion af Thierspartiet har endnu holdt sig tilbage; men der synes ikke at være nogen Tvivl om, at ialfald Majoriteten af den vil følge Lederne. I alle Spørgsmaal, hvor det gjælder Keiserdømmet, Regjeringsformen og fornuftige konstitutionelle Principer, vil der saaledes staa et imponerende Flertal imod den systematiske Opposition i det lovgivende Korps.

Ministerkrisen i Italien trækker ogsaa denne Gang længe ud; der var endnu ikke dannet noget nyt Kabinet den 3die ds., og Nazione antog, at Lanza nu havde givet tabt. I en Korrespondance fra Florents af 27de November til Patrie gives der en udførlig Skildring af Situationen, og vi uddrage heraf Følgende: Det er ikke nogen let Opgave, som Lanza har at løse. Naar det blot gjaldt om at danne et Ministerium, som skulde opløse Kammeret og udskrive nye Valg, var Sagen ikke saa vanskelig; men man ønsker helst at beholde det nuværende Kammer nogen Tid endnu, og Lanzas Bestræbelser gaa derfor ud paa at danne et Ministerium, som kan gjøre Regning paa at have en Majoritet for sig. Dette er imidlertid et yderst vanskeligt Problem. Af de 169 Stemmer, som Lanza fik ved Præsidentvalget, kom 100 fra Venstre. Han maa derfor se at komme til en Forstaaelse med dette, og han har da ogsaa havt Konferencer med Natazzi og flere piemontesiske Deputerede. Han har endvidere meget bestemt erklæret sig for Venstres Finantsplaner, og han har endelig udelukket Høire fra Kommissionsvalgene. Denne Imødekommen har gjort Venstre dristigere og mere fordringsfuld. Det har sikret sig en overveiende Majoritet i Finantsudvalget, og det staar i Begreb med at indvikle Kammeret i en Konflikt med Domstolene i Anledning af Lobbias Domfældelse, da det vil have nedsat en parlamentarisk Kommission, som skal undersøge, om Dommerne ikke have krænket Forfatningen. Ved Valget af Bureauet toges 11 Medlemmer heraf fra den radikale Opposition. Lanza er altsaa nødt til at tage Hensyn til de Fraktioner, som ledes af Natazzi og Crispi; men paa den anden Side er han en moderat Politiker i Ordets fuldeste Betydning, og blandt dem, som nærmest slutte sig til ham findes General Lamarmora, hvorfor han indser Umuligheden af at støtte sig til Venstre. Kronen, som helst havde beholdt Ministeriet Menabrea, udøver naturligvis et Tryk til Fordel for høire Centrum og den forrige Majoritet. Det her Anførte forklarer tilstrækkelig, at der ved Dannelsen af et nyt Ministerium er store Hindringer at overvinde.

Ved de den 29de f. M. foregaaede Kommunevalg i Byen Hannover for de næste 6 Aar har det separatistiske Parti sat alle sine Kandidater igjennem. For dets Kandidater afgaves ialt 636, for den national-liberale Valgkomitees kun 284 Stemmer. De nationalliberale, som indtil for nylig havde Overvægten, ere saaledes aldeles fjernede, og Valgenes Udfald vise, hvormegen Ret Bennigsen havde, da han for kort Tid siden udtalte, at hans Parti gaar stærkt tilbage selv i de mest trofaste Stæder.

Den bayerske Ministerkrise vedvarer endnu. Man ved endnu ikke, hvorledes det nye Ministerium skal sammensættes.

Det nordtyske Forbundsraad skulde træde sammen igaar.

I November Maaned har den nordamerikanske Union afbetalt 7,571,000 Dollars paa sin Gjæld.

Prins Oskar og Gemalinde gav ifølge „Posttidningen" i Torsdags en Souper, til hvilken den kgl. Families Medlemmer, Hoffet m. Fl. vare indbudne. Den norske Pianistinde, Frøken Erika Lie, optraadte med nogle Pianonumre, og et Par af Konservatoriets bedste Elever fik ogsaa Leilighed til at lade sig høre.

Ifølge et til Marinekommandoen den 5te ds. indløbet Telegram ankom „Nordstjernen" den 3die ds. til og afgik den 4de fra Port Said. Korvetten vil anløbe Malta for at fylde Kul. Alt vel ombord.

Videnskabs-Stipendier. De af Storthinget i Overensstemmelse med Universitetsfundatsens § 48 bevilgede Stipendier til yngre Videnskabsmænds fortsatte Ophold ved Universitetet ere ifølge „Rigstd." den 4de ds. af det akademiske Kollegium uddelte for Aaret 1870 paa følgende Maade:

Kand. med. Jonas Axel Boeck (Stip. fra 1864) 300 Spd. aarlig i Zoologi og Fysiologi;
Kand. jur. Markus Pløen Ingstad (St. fra 1865) 300 Spd. aarlig i Lovkyndighed;
Kand. mag. Jan Christian Johanssen (St. f. 1867) 300 Spd. aarlig i latinsk Filologi;
Kand. med. Julius Nicolaysen (St. f. 1867) 240 Spd. aarlig i Kirurgi, Akiurgi og Oftalmiatrik;
Kand. theol. Fredrik Petersen (St. fra 1868) 240 Spd. aarlig i Theologie;
Kand. mag. Jens Daniel Carolus Lieblein (St. f. 1868) 240 Spd. aarlig i Ægyptologi;
Kand. mag. Johan Fredrik Breda Storm (St. fra 1ste Oktober 1869) 240 Spd. i de romanske Sprog;
Kand. filos. Georg Ossian Sars 240 Spd. aarlig i Zoologi;
Kand. filos. Johan Ernst Welhaven Sars 240 Spd. aarlig i Historie.

Samtlige Stipendier udbetales med 1/12 maanedlig.

Foruden de 9 Ansøgere, som have erholdt Stipendier for 1870, havde meldt sig 5, hvoraf 2 i Mathematik, 1 i græsk Filologi, 1 i Historie og 1 i Æsthetik og Literaturhistorie.

— Det Munchske Legat er paa samme Tid tildelt Stud. jur. Ebbe Carsten Hornemann Hertzberg med 120 Spd. aarlig, fra 1ste Januar 1870 at regne; Stipendiet udbetales med 1/12 maanedlig.

Arbeidersamfundets Koncert i den store Logesal gaves igaar Aftes for fuldt Hus og under den mest levende Bifaldsstorm til de forskjellige Sangnummere. Selvfølgelig var Publikums Interesse stærkest hestet ved de 3-stemmige Sange, der udførtes af 200 af Almueskolens Børn, ikke alene fordi det var første Gang, man her i Byen har havt Anledning til at høre en saadan Sang, men ogsaa fordi Udførelsen overtraf alle rimelige Forventninger. Man skylder Instruktøren, Hr. Organist Hoff, Anerkjendelse for den Iver og Dygtighed, hvormed han har ledet Korets Indøvelse.

Juleliteratur. Idag er paa Alb. Cammermeyers Forlag udkommet: „Erotik og Idyl" i Digte af norske, danske og svenske Forfattere, særdeles smukt udstyret og med Portræter af J. S. Welhaven, Chr. Winther og Runeberg.

Prisen for Voiens Mølle skal have været 50,000 Spd. istedetfor som tidligere anført 40,000 Spd.; de udestaaende Fordringer gik nemlig ogsaa med i Kjøbet.

Fredriksstads Apothek er — uden at fast Eiendom gaar med i Kjøbet — i disse Dage solgt for 18,000 Spd.

Det er ikke usandsynligt at Hr. Aschehoug engang, naar Schweigaard træder bort fra den politiske Skueplads, vil komme til at overtage hans Plads som Høvding for det konservative Parti; men han vil visselig aldrig fylde sin Plads i Thinget saaledes, som den gamle Veteran, og heller ikke udover Landet vinde op til den samme Anseelse.

Da Professor Broch under Storthingets Sammenvær blev udnævnt til Statsraad, indtraadte i hans Sted som 1ste Suppleant for Kristiania

Justitiarius Lambrechts. Hr. Lambrechts tog Sæde i Thinget samme Dag, som Behandlingen af Grundlovsforslaget om aarlige Storthing begyndte, og i de Dage, da Stemmerne for og mod denne vigtige Reform paa begge Sider tælledes med ængstelig Nysgjerrighed, var man meget ivrig efterat faa vide, hvorledes Hr. Lambrechts vilde stemme. Han ytrede sig imidlertid ikke under Debatten, men ved den endelige Votering viste det sig at han var mod, og ved denne Stemmegivning blev det liberale Parti saameget mere skuffet, som det sikkert havde regnet paa hans Formands, Professor Brochs Stemme for Sagen.

Ved denne Votering var ogsaa Hr. Lambrechts's Partistilling bestemt som konservativ, og hans senere Voteringer i Storthinget faldt omtrent sammen med Schweigaards.

I Odelsthinget derimod faldt hans Voteringer i flere Sager anderledes, og deriblandt kan mærkes, at han i Skoleloven voterede mod Religionsundervisningen i Gymnasierne, men for Indførelse af latinsk Stil ved Artium. Ligesaa voterede han baade for Forslaget om valgfrit borgerligt Ægteskab, for Sognebaandets Løsning og for Komiteindstillingen om Dødsstraffen.

I Odelsthinget deltog Hr. Lambrechts af og til i Debatterne væsentlig ved Behandlingen af de enkelte §§; men det maa dog bemærkes, at han havde en væsentlig Del i, at den kongelige Proposition om en Firmalov ikke blev antaget.

Nogen egentlig parlamentarisk Begavelse synes ikke Hr. Lambrechts at have; men hans Fremstilling er grei og tydelig.

Kristianssand.

1ste Repræsentant, Stiftamtmand N. P. Vogt, var tredie Gang Repræsentant for Kristianssand.

Vogt maa nærmest siges at tilhøre det konservative Parti. Han voterede nemlig kun for en Grundlovsforandring (i § 92), mod Stemmeretsloven, mod Mistillidsvotumet til Marineministeren, mod Richters Forslag om Forbehold ved Embedsbesættelser, mod Overførelse af de 30,000 Spd. paa Statskassen og mod Sognebaandets Løsning; men paa den anden Side voterede han ogsaa i flere Sager med Fremskridtspartiet, saasom for Skydsloven No. 1 i Storthinget og Lagthinget, for den liberaleste Redaktion af Loven om borgerligt Ægteskab, i hvilken Sag han udtalte sig varmt for denne Reform, mod Aschehougs Forslag til § 3 i Kvaksalverloven og mod Baggers Henlæggelsesforslag i Diætloven. Ligesaa voterede han sammen med Smith-Petersen og Aall mod Optagelse af noget Statslaan til Jernbanerne og faldt forsaavidt sammen med Venstre; men denne Votering er nu af dem, hvori man ikke kunde beskylde Oppositionen for at være paa Fremskridtsveien. Af Voteringer i Toldsagerne kan mærkes, at Vogt voterede mod Paalægget paa Sukkeret og mod at Rugtolden skulde gaa ned til 6 Skill. I Bevilgningssager voterede han omtrent som Kristianiarepræsentanterne.

Vogt fungerede ogsaa paa dette Thing som Præsident i Lagthinget, vexlende med Christensen, og skjønt det vel ikke er saa vanskeligt at styre „de Gamles Raad", maatte han dog under Debatten om Diætloven minde DHrr. Bagger og Aschehoug om, at man i den offentlige Ordvexel fik gaa ud fra, at alle Repræsentanter — selv dem af Modpartiet — handlede efter sin Overbevisning — „ellers kom vi ikke ind paa en god Skik og Orden". Dette var en Tilrettevisning,

Havnen. Igaar hidkom 3 Fartøier med Kornvarer, 1 med Stenkul og 1 med 11 a 1200 Tdr. Salt. Dampskibet „Albion" ankom hertil i Formiddag omkring halvladet med Stykgods fra Hull. Veiret er idag mildt med stærk Taage og Vindstille.

Udførsel. Med Dampskibet „Fylla" udførtes igaar til Danmark 3222 Pd. hvidt Bomuldsgarn.

Legeplads for Børn. Vi henlede Opmærksomheden paa den i vort Blad indtagne Bekjendtgjørelse om Tegning af Bidrag til Istandbringelsen af Legepladsen bag Universitetet.

Ole Bull reiste, ifølge „Berg. Adr.", den 3die ds. med Dampskibet „Argo" til England og derfra til Amerika. Hans flere Maaneders Ophold iblandt os har desværre ikke forskaffet vort Publikum den Nydelse at høre ham, og det vil nu atter vare en lang Tid før Anledning dertil kan gives.

Sild tilvirket som Tran. „Trhj. St." oplyser, at Silden kan tilvirkes til Tran og saaledes udbringes til mangedobbelt Pris; navnlig maa dette være fordelagtigt, naar der mangler Kjøbere, Tønder eller Salt og Silden ikke kan omsættes paa sædvanlig Maade.

Kongsbergs Sølvværk. („Kgb. Adr.") I 13de Bergmaaneds 1ste Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 166 Mrk. 15 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 43 Mrk. 15 Lod gedigent Sølv.

Under Vaarsildefisket vil Opsynet ifølge Skrivelse fra Departementet have Indseende med, at de Kjøbere og Saltere, der have tiltraadt Overenskomsten om Sildemaal, overholde samme; Opsynet skal derhos, skriver „Stav." til den Fattigkasse, hvem Mulkten vil tilfalde, besørge Anmeldelse om Overtrædelse af Kontrakten.

Bergens mekaniske Værksted har ifølge „Bergensp." sluttet Overenskomst om Bygningen af et nyt Jerndampskib for Regning af Kjøbmand Gerdt Meyer i Bergen. Skibet skal være færdigt om 7 Maaneder, laste 2000 Tønder Sild, gjøre 8 Mils Fart i lastet Tilstand med et Forbrug af høist $2\frac{1}{4}$ Tønde Kul. Maskinen skal være Høi- og Lavtryk med Surface condenser. Kjøbesum omtrent 25,000 Spd. Efter Forlydende er det Hensigten at sætte det i Fart paa Nordland. — Fra Stavanger drives Underhandlinger om et andet nyt Dampskib fra Bergens mekaniske Værksted.

Milde Gaver. Fra Stenkjær skrives den 30te November: Forrige Søndag afgik ved Døden Gartner Ole Halvorsen paa By, hvor han har havt Tjeneste i en Række af omtrent 20 Aar. Denne Mand har hidtil været anseet for uformuende, ialfald har man ialmindelighed ingen Tanke gjort sig om, at en Mand i hans beskedne Stilling skulde kunne efterlade en Arv, som kunde være værdt at tale om. Imidlertid viser det sig nu ved hans Død, at han har lagt sig tilbedste en efter vore Forholde ganske anseelig Sparestilling, som han derhos har disponeret paa en baade nyttig og skjøn Maade, hvorunder han med megen Liberalitet ogsaa har betænkt Stenkjær, uagtet han neppe stod i nogensomhelst Forbindtlighed til Stedet. Han har nemlig ved Testamente fordelt sit Efterladenskab saaledes: 1000 Spd. til fattige Børns Opdragelse i Stenkjær og Egge Sogne, 100 Spd. til en Altertavle eller anden Prydelse i Stenkjær Kirke, 100 Spd. til det nylig oprettede Børneasyl her paa Stedet og 200 Spd. til hans Søskende eller deres Børn. Hvad som endnu maatte blive tilovers i Boet, skal tilfalde Fattige i Stenkjær og Egge, som ikke nyde offentlig Fattigunderstøttelse.

De to sidste Dage har Passagerdampskibene paa Mjøsen standset ved Frengstuen, $1\frac{3}{4}$ Mil herfra, skriver „Lilleh. Tilst." for 2den ds. Mandag Aften slog „Skibladner" sig igjennem Isen op til Hagesetten og Tirsdag Formiddag arbeidede „Dronningen" sig derop med 5 Baade paa Slæb og drog om Eftermiddagen sydover igjen; dermed var Dampskibsfarten hertil sluttet for i Vinter. -- Kulden har været vedholdende og streng; idag Morges havde vi saaledes 17 Grader, men i Eftermiddag er Himlen bleven overskyet og Kulden saaledes mindre.

2 Dødsfald i et Bryllup. (Trhj. Stiftst.) I Aafjorden feiredes efter Forlydende for nogle Dage siden et Bryllup, hvori ikke mindre end 2 Dødsfald fandt Sted. En af Gjæsterne, der kom tilgaards, skulde paa almindelig Vis ytre sin Glæde ved Salut, men idet han affyrd Pistolen, sprang denne og et Stykke traf en gammel Kone, der sad ved Vinduet, saaledes, at hun strax døde. Uagtet denne Ulykke skulde der dog danses i Brudehuset, og under denne indtraf det andet Dødsfald, idet en Kone, der nylig havde været oppe at danse, under en ny Dans pludselig faldt død til Gulvet.

Sildefiske. Fra Namsos berettes: I Hammersøbotnet foregik i de sidste Dage af forrige Uge et særdeles rigt Garnfiske. Da Sildetyngden var overmaade stor og, som det lod til, at blive vedvarende, sendtes Expres hertil for at faa Noter udover; men da disse efter et Døgns Forløb endelig naaede frem, var Silden strøgen bort. I Lyngen har ogsaa Garnfisket slaaet godt til, og det lader til, at Fisket vil holde sig udover Vinteren.

Forliste Søfolks Hjemsendelse. Vor Søfartslov indeholder, skriver „Bergp.", en uheldig Bestemmelse, der medfører, at forliste Søfolk blive betragtede som Fattiglemmer, idet Omkostningerne ved deres Hjemsendelse søges refunderet af vedkommende Fattigkasse. Da den bekjendte Hvidehavssag paa sidste Storthing foranledigede Diskussion i Bergens Skipperforening, kom man ogsaa til at tale om forliste Søfolks Stilling til Fattigkassen; man fandt, at den blotte Tanke, „at man befordres for Fattigkassens Regning er krænkende for den frie norske Sømand", og i Henhold til endel vel begrundede Betragtninger herover, foreslog Skipperforeningen en Forandring i Søfartsloven. Forslaget, der dog kun angik de i Udlandet forliste Søfolk, kom ikke til Behandling i Storthinget; men Bestræbelserne for at skaane forliste Søfolk fra det Krænkende i at betragtes som Fattiglemmer, fortsættes og har netop i disse Dage havt Anledning til at fremtræde i Handling. De 2 fra Sandefjordsskonnerten „Familien" Reddede, som Dampskibet „Saga" bragte hid i forrige Uge, har man nu søgt at faa hjemsendt ved privat Hjælp og Sammenskud; et Par Dampskibsexpeditører (Ellertsen og Smith) har nemlig dels paa Børsen og dels ellers samlet en saapas stor Sum, at de ulykkelige Forliste vil kunne undgaa at stifte et ydmygende Bekjendtskab med Fattigkassen. Maatte dette Exempel blive efterfulgt af flere, og maatte den sunde Tanke, der ligger til Grund for det, vinde almindelig Tilslutning!

Hammerfest. Ifølge „Finmarksposten" skal Byen efter sidste Skattemandtal have 1916 Indvaanere. Den 1ste Januar 1866 udgjorde Folkemængden 1547. Den er altsaa i dette Tidsrum forøget med ca. 23 pCt.

Ifølge en nylig bekjendtgjort Statistik over Fabriker og Arbeidere i Storbritanien udgjør Bomuldsfabrikerne i Antal 2405 og de anvender 152,656 mandlige og 204,396 kvindelige Arbeidere. Af Uldfabriker findes 1420, ved hvilke 52,000 Arbeidere og næsten 50,000 Arbeidersker er ansat. De 587 Silkefabriker sysselsætter næsten 12,000 Arbeidere. Hele Antallet af Fabriker udgjør i England og Wales 5698 med 278,788 Arbeidere og 390,880 Arbeidersker, i Skotland 507 med 30,000 Arbeidere og 82,000 Arbeidersker samt i Irland 198 med 22,622 Arbeidere og 50,301 Arbeidersker.

Vesuv er ifølge Efterretninger fra Neapel den 28de f. M. igjen begyndt at udstøde hvide, askeblandede Røgskyer.

Ægteskaber indgaaes og ophæves som bekjendt let i Amerika. Efter en nylig afsagt Dom af en Domstol i Newyork gjælder det endog for lovligt Ægteskab, naar en Mand tillader et Fruentimmer at kalde sig med hans Navn, uden at nogen Forlovelse eller Vielse har fundet Sted!

Antallet af Frimurere i de nordamerikanske Stater beløber sig til 454,355, hvoraf de 74,079 findes i Staten Newyork.

Høstberetning fra Amtmanden i Romsdals Amt, dat. 27de Novbr.:

Om Udfaldet af Aarshøsten her i Amtsdistriktet giver jeg mig, i Forbindelse med min Skrivelse af 7de August sidstl., herved den Ære at afgive Indberetning.

Som en Følge af den regnfulde Høst blev Høet, for en stor Del ialfald, mindre godt indbjerget, hvorhos meget af Udmarkhøet raadnede. I det Hele taget maa Høhøsten siges en god Del under et Middelsaars, og det saameget mere, som Aarshøet er ualmindelig kraftløst. At Fodernød paa mange Steder her i Distriktet vil indtræde henimod Vaaren, anser jeg hel rimeligt, hvorvel det vistnok er Tilfældet, at Halmfoderet, der faldt i rig Mængde, for en Del vil erstatte Høimangelen. Ogsaa Kornet blev paa de fleste Steder — en Følge af det kolde og raa Veirlig i Løbet af Sommer og Høst — mindre godt indbjerget, og er det vistnok at frygte for, at en ikke ringe Del deraf „vil komme til at tage Skade i Laden, hvorvel man søger at bøde derpaa, hvad man kan, ved at aftærske det saasnart som muligt. I Regelen blev Kornet først bragt i Hus længe efterat Markerne vare bedækkede med dyb Sne; ja i enkelte høitliggende Strøg overrumpledes man i den Grad af Snefaldet, at man neppe endnu har faaet eller kan faa sit Korn skaaret. Den største Del af Kornet opnaaede desuden langtfra den fulde Modenhed, hvorhos heller ikke en saa ganske ringe Del deraf frøs paa Marken. En Undtagelse i nysnævnte Henseende danner vistnok Bygget, men ligesom denne Sædart ikke dyrkes her i Distriktet i videre Udstrækning, saaledes er det ogsaa Tilfældet, at Aarsbygget for en Del har taget Skade af Rust. Paa ikke saa faa Steder har man lidt ikke saa ringe Skade ved voldsomme Storme, der nedkastede det hesjede og størede Korn, spredte og bortførte det. For en væsentlig Del antages det høstede Korn at være ubrugeligt til Menneskeføde; tjenligt til Udsæd vil det ialfald kun blive undtagelsesvis, især hvad angaar Havre, Distriktets Hovedsædkorn.

At det høstede Korn i ganske usædvanlig Grad vil blive utilstrækkeligt til Distriktets Behov kan med største Sikkerhed forudsiges.

Af Potetes har man i Regelen kun faaet halv Fold mod i almindelige Aaringer, i Gjennemsnit maaske en 4 a 5 Fold. Frugten naaede i Almindelighed ikke Fuldmodenhed, den er derhos for en stor Del blød og i det Hele taget af mindre god Beskaffenhed. Endel Potetes tog ogsaa Skade af Frost, hvorhos man paa enkelte Steder, som det synes, allerede har sporet Tegn til, at Frugten ikke er fri for den almindelige Potetessygdom. Potetesoptagningen var, skal jeg bemærke, iaar forbunden med megen Besvær, da den i Almindelighed taget først fandt Sted efterat Agrene vare bedækkede med tykt Snelag.

At efter Omstændighederne mange af Distriktets Indvaanere iaar ville blive udsatte for haard Nød og endog komme til at mangle det Nødvendige til Livsophold, er at forudse, og vilde sikkerligen Tilstanden i mange Strøg være bleven mislig i en ganske overordentlig Grad, om ikke var, at Udbyttet af Sommersildfisket, der har slaaet godt til i mange af Distriktets Fjorde, maa kunne yde en ikke uvigtig Erstatning for den daarlige Høst, Jorden har givet.

Konkurs. Kristiania: Handelsborger M. J. Ellingsen den 3die December. Samling den 9de ds. Fordringer meldes inden 15de Februar og prøves 4de Marts. Porsgrunds Skifteret: Enkemadame Kirsten Wiersen den 29de. Samling den 10de December. Fordringer meldes inden 30te Januar og prøves 15de Februar.

Skifteberetninger. Kristiania: Handelsfirmaet Knoph & Blichfeldts Konkursbo er sluttet den 4de ds. Arendals Skifteret: Samling den 18de December i N. C. Sanders Konkursbo. Kongsvinger Skifteret: Bager Hans Peter Jensens Konkursbo og Karen Johannesen Qvales Dødsbo er sluttede.

Ægteviede i November Maaned.

I Vor Frelsers Kirke.

2den: Handelsmand Ole Kristoffersen Sletten og Pige Anne Kristine Thorsdatter Leine. 4de: Skræddersvend Hans Hansen og Pige Sofie Nystrøm. 6te: Bogtrykkersvend Peter Ludvig Henriksen og Jfr. Anne Marie Torgersen. 7de: Handelsborger Mikael Hansen og Jfr. Anne Elise Larsen; Gaardskarl Johan Amundsen Blixrud og Pige Karen Pedersdatter; Enkemand, Skræddersvend Severin Olsen Sarlund og Pige Marie Iversen; Skomagersvend Sven Magnus Pettersson og Pige Konstance Olava Theodora Olsen; Skomagersvend Johan Peter Hansen Nordli og Pige Ferdinandine Kristine Petersen. 11te: Gaardbruger Hans Mathisen og Pige Anne Marie Thoresdatter. 14de: Gaardskarl Jørgen Hannibalsen Solberg og Pige Anne Marie Larsdatter. 26de: Dampskibsrestaurater Hans Jacob Andersen og Pige Randine Johansdatter. 27de: Høiesteretsadvokat Laurits Birkeland og Frk. Elen Louise Augusta Kildal. 29de: Kand. theol. Gerhard Andr. Overland og Frk. Cathrine Cecilie Margrethe Johanne Wisløff.

I gamle Akers Kirke:

5te: Gaardbruger Ole Olsen og Pige Oline Lagertha Larsdatter. 6te: Kontorist Harald Magnus Halvorsen og Jfr. Emilie Gustava Engebretsen. 7de: Brandkonstabel Thorer Johannesen og Jfr. Cathinka Christiane Gabrielle Melbye; Stenhugger Patrik Emanuel Arfwidson og Pige Mathæa Christiansdatter; Arbeider Carl Gustav Johansen og Pige Maren Kristine Johannesen; Murarbeider Oluf Magnus Olsen og Pige Caroline Sophie Svendsen. 16de: Mursvend Joachim Nicolaus Henrich Liesberg og Pige Elen Marie Thorersdatter. 19de: Snedkersvend Christen Christophersen og Pige Anne Helene Andreasdatter. 21de: Bryggeriarbeider Iver Olsen og Pige Beata Mathilde Svendsen; Snedkersvend Hans Larsen og Pige Susanne Laurentze Larsdatter. 28de: Bryggearbeider Gullik Gulliksen og Pige Pauline Larsdatter; Enkemand, Murarbeider Hans Olaus Andersen og Pige Anne Mathæa Hansdatter.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 6te Decbr.

Keiserinden er igaaraftes kommen tilbage.

Brüssel, 6te Decbr.

I katholske Kredse berettes fra Rom, at Paven har besluttet at opgive Proklameringen af sin Ufeilbarlighed.

---

som Flere, end de gode Herrer, og navnlig endel af vor Presse kunde have godt af at lage til sig. (Forts.)

fugtige Hænder paa den unge Piges Arm, „jeg har havt stærke nervøse Anfald. Intet Menneske har mærket, at jeg ligger her saa syg, og jeg følte mig saa forfærdelig ensom i det mørke Værelse. Vær saa snil og aabne Vinduerne — jeg behøver Luft, den varme Himmelluft."

Olivia opfyldte strax hendes Ønske, og da Dagslyset faldt paa den Syges blege Ansigt, saa Olivia strax, at hun havde grædt.

De indstrømmende Solstraaler vakte mere Liv og Bevægelse i Værelset, end Olivia havde anet; hun for forskrækket sammen, da en hvæsende Lyd lod sig høre i en Krog. I en Ring vuggede sig der en Kakadue med snehvide Fjere og gul opretstaaende Krone.

„Gud, hvor uhyggeligt!" sukkede Helena og satte de tynde Hænder for Ørene. „Det utækkelige Dyr sønderslider mine Nerver."

Olivia kastede et forbauset Blik paa den lille Fremmede og gik derpaa frem gjennem Værelset, der saa ud som en Bazar. Paa alle Borde og Stole laa rige Tøier, Shawler, kostbart indbundne Bøger og alle mulige Slags Toiletsager. Frøken von Walde opfangede Olivias Blik og sagde kort:

„Alt Gaver fra min Broder, som uventet kom hjem igaar."

Hvor kold hendes Røst lød, da hun sagde dette! Og ikke det mindste Spor af Glæde viste sig i de forgrædte Træk; i de ellers saa milde Øine viste der sig nu Nag og Bitterhed.

Olivia bukkede sig ned og tog taus op en pragtfuld Kameliabuket, som laa halvvisnet paa Gulvet.

„Ak ja", sagde Helena og reiste sig op, medens en svag Rødme fløi over hendes Ansigt; „det er min Broders Morgenhilsen; den faldt ned fra Bordet og er bleven glemt. Vær saa snil og sæt den i Vasen der."

„De stakkels Blomster", sagde Olivia halvhøit og betragtede den visne brune Rand paa de hvide Blomsterblad; „de anede sikkert ikke, da de aabnede sine Knopper, at de skulde behøve at aande i en saa kold Omgivelse."

Helena saa truffen ud og kastede et forskende Blik paa

dygtig Bid salt Kjød af Tønden og læg det mellem grønne Blade . . . det tager Du ogsaa med", sagde han og vendte sig atter til Olivia.

„Du kjære, prægtige Onkel!" jublede Pigen, idet hun tog hans grove Haand mellem sine Fingre og forsøgte paa at trykke den kraftigt.

Den gamle Husholderske kom nu ud, og medens hun paa Jægermesterens Vink rakte Olivia Kjødet, hviskede hun til ham, at Hr. von Walde, som sent igaaraftes var kommen tilbage fra sin Reise, allerede havde ventet paa ham en god Stund.

„Hvor?" spurgte han.

„Her inde i Forværelset."

De stod lige udenfor det aabne Vindu. Olivia vendte sig overrasket om, men kunde ikke opdage nogen; en glødende Rødme trak sig over hendes Ansigt.

Uden at se sig om trak Onkelen med en uendelig komisk Mine Hovedet ned mellem Skuldrene, strøg mumlende sit Skjæg og hviskede med undertrykt Munterhed:

„Jo nu har vi stelt det vakkert til; Du har kogt Dig en deilig Suppe . . . han har hørt Alt."

„Saameget bedre", svarede den unge Pige og hævede næsten trodsigt Hovedet; „det er vel ikke saa ofte han faar høre Sandheden."

Hun rakte Sabina og Onkelen Haanden og gik langsomt gjennem Skogen til Lindhof.

I det første Øieblik havde den Tanke været hende pinlig, at Hr. von Walde saa mod hendes Villie havde hørt hendes Omdømme om ham; men siden tænkte hun, at hun paa samme Maade vilde have sagt ham Sandheden lige i Ansigtet. Men da det ikke var sandsynligt, at han nogensinde vilde spørge om hendes Bifald eller Daddel, saa kunde det virkelig ikke skade ham, at Tilfældet havde ladet ham høre en upartisk Dom om sig selv — om ogsaa bare af en ung Piges Mund . . . Men hvoraf kunde det komme sig, at han var kommen saa pludselig og uventet hjem? Frøken von Walde havde altid talt om sin Broders Fraværelse i flere Aar som en afgjort

Hamburg, 7de Decbr.

Et Wienertelegram til „Hamburger Nachrichten" meddeler, at Rusland har erklæret Konferencen uberettiget, saalænge den ikke er foreslaaet af Ægypten eller Tyrkiet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget lidt i Bodø, hvor Vinden er frisk Nordlig, faldt lidt i det sydlige Norge og de Britiske Øer. SVlig Vind i Norge, NOlig laber i England og Irland, stille i Nairn. Udsigterne ere fremdeles til SVlig Vind paa Kysten.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 8de December (Kl. 7—10) gives: Det lykkelige Skibbrud, Komedie i 5 Akter af L. Holberg; til Slutning: Intrigerne, Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbysboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa gratis de i sidste Halvaar udkomne Feljetoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler".
2) „Det gamle Slot". } (tilsammen 43 Ark).
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere „Skildringer" af fidste Storthings Personligheder, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

De, som

interessere sig for Istandbringelse af Legepladse bag Universitetet, anmodes om at tegne Bidrag paa Lister, nedlagte hos DHrr. H. Horn & Co., Cappelen, Cammermeyer, Dybwad, Tostrup og C. Ludv. Johansen. DHrr., til hvem Lister ere omsendte, anmodes om velvilligen at sende Listerne med de muligens tegnede Bidrag til Kgl. Fuldm. Falck Ytter, 3 Kirkeg. 3die Etage.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af 1/4 pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Asker.

Chr. Kjelsen.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev=, Regnskabs=, Beregnings= og Formularbog.

En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den **nyeste Lovgivning** rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et Afsnit for **Søfarende**, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — 4, 5, 6 og 7 pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Vexellære, — Stempelpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser og Beregningsregler** for den norske **Statstelegraf**, — **De nu gjældende Bestemmelser** om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos C. P. Larsen, Kirkegaden No. 7.

Skøiens

Café & Restauration,

Fabritius's Gaard, Øvre Slotsgade No. 20,

der efter Reparationen og Oppudsningen nu er i komplet Stand, anbefales det bedre Publikum paa det Bedste, samt et udmærket godt Billard. Særskilte Værelser til mindre Selskaber, 12—14 Personer, forefindes. Tillige anbefales fra min Café & Restauration alle Sorter Spirituosa til Servering paa Stedet, og, om forlanges, finere Brændevine til Udsalg. Ligeledes anbefales ægte Schweitzer Extrait d'Absinthe.

E. A. Skøien.

Tobakspiber

modtages til **Rensning** og **Reparation** billig hos T. Larsen, Storgaden No. 23.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovsamlingen for 1868—69,

forsynet med Henvisninger af kgl. Fuldmægtig J. H. Thoresen. Pris 24 ß heftet.

H. J. Jensen, Brogaden 3 b.

Tilsalgs.

No. 3. Stortorvet No. 3

anbefaler:

Hjemmevævede Bomuldsværkener i mange Mønstre og Farver, Lærreder, Bomesi og Twill til de billigste Priser, hjemmevævede, hvide Uldtøier i hel og halv Uld. Tillige anbefales et stort Parti store norske Uldtrøier til Dusinpriser. Uldveste, Uldkapper og Strømper, hjemmespundet Uldgarn i mange Farver, hvilket anbefales til de billigste Priser ved **Aug. Nuß.**

No. 3. Stortorvet No. 3.

Skotøi.

Stort Udvalg af solid, billigt og tidsmæssigt udstyret Skotøi for Herrer, Damer og Børn hos ***Carl Fredlund,*** Brogaden 2.

Franske Gummigaloger hos ***Carl Fredlund,*** Brogaden 2.

Til Forhandling er mig tilsendt et Parti ualmindelig billige Støvler, passende for Arbeidsfolk. ***Carl Fredlund,*** Brogaden 2.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Slædestænger

af Staal anbefales. O. H. S. Feght.

Svensk Jern

i de fleste Dimensioner, samt Axler, Spet og Blemmestaal billig hos O. H. S. Feght.

Uldtrøier, Veste, Kapper og Skjærf billig hos O. H. S. Feght.

Endel fin Uld er indlagt tilsalgs for billig Pris i større og mindre Dele i Storgaden No. 23.

En god Guitar er tilsalg i Storgd. 23.

Bedste Sort Blanksværte i Storgd. 23.

Et større Parti

Dækketøier samt **Lærreder** i alle **Bredder** sælges for **Fabrikantens Regning** til **Underpris** hos **Wilhelm Balle.**

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Tilleie.

En Kadet eller ung Studerende kan erholde et meget smukt og billigt Logis med Alt i Huset sammen med en 17 Aar gammel Dreng, der gaar paa Gjertsens Skole. Dagbladets Expedition anviser.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4, Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i **Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

86

Sag og havde endnu ikke iforgaars havt den fjerneste Anelse om hans snare Tilbagekomst. Pludselig kom hun til at tænke paa Mødet den foregaaende Aften. Den gamle Herre havde jo sagt, at han var en hjemkommen Reisende; men han med sit glade, godmodige Ansigt og hoflige Opførsel kunde dog umulig være den alvorlige, stolte Eier af Lindhof; snarere da den anden, som taus havde ventet blandt Buskene, indtil hans Ledsager havde faaet den ønskede Besked om Lysstinnet i det gamle Slot. Men hvad kunde Hr. von Walde ville hendes Onkel, som, det vidste hun, aldrig havde staaet i nogen Forbindelse med ham?

Disse og lignende Tanker beskjeftigede hende paa Veien til Vaverens Hus. Mand og Kone græd af Glæde over denne uventede Gavmildhed, og Olivia forlod Huset ledsaget af de fattige Folks varmeste Velsignelser.

Olivia gik til Lindhof til en af sine sædvanlige Musiktimer, som ikke var blevne indstillede trods Hr. von Waldes Ankomst. Med Godsherrens Hjemkomst havde Slottet faaet et ganske anderledes Udtryk. Alle Vinduer i første Etage mod Syd, som saa længe havde været hemmelighedsfuldt skjulte bag de hvide Lemmer, speilede sig i Solskinnet. Inde i Værelserne holdt Tjenerne paa omkaps og fejede og luftede. En Glasdør, som førte ind til en stor Sal, stod vidaaben, paa et af Trappetrinene, som førte ned til Haven, laa en snehvid Windspiller; med det smukke Legeme ubevægelig udstrakt i hele sin Længde paa den solbelyste varme Sten saa den paa Olivia saa venligt, som om hun havde været en gammel Bekjendt. Ved et aabent Vindu ordnede Gartneren et Blomsterbord, og den gamle Hovmester Lorenz vandrede med en Politimesters forskende Blik gjennem Værelset.

Det var mærkværdigt at se, hvorledes alle Mennesker, som den unge Pige mødte, ligesom ved Trolddom havde faaet et ganske nyt Ansigtsudtryk. Havde en Stormvind blæst frem gjennem den kjølige Atmosfære og bragt ny Luft ind i Værelserne, saa at Stemmerne lød klarere og de undertrykte Menneskelikelser rettede sig op i ny Kraft? Selv den gamle Lorenz, hvis Ansigtsmuskler hang saa slappe og tunge, som

87

om de droges ned af en Blyvægt, havde idag et rigtigt Solskin i sine Øine, hvorved han et Øieblik var ærgerlig paa den, som holdt paa at støve; hans Stemme lød saa klar, at Olivia overraskedes faa op; thi hun kjendte den gamle Mand blot som den, der lydløst og paa Taaspidserne traadte ind i Damernes Værelse og smilende og halvt hviskende anmeldte de Besøgende.

Forbauset over dette saa pludselig opblomstrede nye Liv og denne travle Virksomhed kastede Olivia et Blik bort til den Fløi, som Damerne beboede. I Baronessens Værelser var alle Rulgardinerne nede. Ikke en Lyd trængte gjennem de Døre, som Olivia maatte gaa forbi. Luften i den smale Gang var blandet med den gjennemtrængende Lugt af stærke Valerianadraaber, og da endelig en Dør aabnede sig længst fremme i Gangen, fik Olivia vistnok Øie paa et Menneskehoved, men i hvilken Tilstand! Det var Baronessens gamle Kammerjomfru, som formodentlig vilde se, hvem der var forvoven nok til at forstyrre den høitidelige Stilhed i Gangen. Hun sad skjævt paa Loshaaret, hvoraf en Del viste en betænkelig Tilbøielighed til at falde af. Ansigtstrækkene saa forstyrrede ud, og to cirkelrunde Flækker paa de udstaaende Kindben vidnede enten om Feberhede eller stærk indre Bevægelse. Hun besvarede Olivias Hilsen kort og tvært og trak sig atter bag Døren.

Da Olivia traadte ind i Frøken von Waldes Værelse — paa hvenden gjentagne Banken var der ikke fulgt noget „som ind" — saa forekom det hende, som om man her spillede sidste Akt i det hemmelighedsfulde Drama, som var begyndt i Baronessens Værelse. Ikke blot Rulgardinerne var nede, men de tykke Silkeforhæng var ogsaa trukne tæt til. Den dybe Skumring og Tausheden holdt hende fra at træde ind, og hun vilde netop gaa ud igjen, da Helena med svag Stemme kaldte paa hendes Navn. Den unge Dame laa i en Lænestol længst fremme i Værelset; hun havde trykket Hovedet ned i en hvid Pude, og Olivia kunde høre, hvorledes hendes Tænder skjalv let.

„Ak, min kjære Veninde", sagde hun og lagde sine kolde

Dagbladet.

No. 286. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 8de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Mosś, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Mosś, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndre og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Om Beskatningsforholdene, navnligen ligeoverfor Jordbruget.

En Sag af særdeles Betydning i ethvert Samfund er Fordeling af Skatterne, eller de Byrder, de enkelte Individer have at udrede som Vederlag for Rettigheder og Fordele, som Samfundets Anordninger medfører. Og jeg behøver blot at nævne Sagen for at bringe i Erindring de mangfoldige Stridigheder, som Beskatningsspørgsmaalene have vakt til enhver Tid, ei blot af Hensyn til stridende Interesser, men ogsaa formedelst ulige Anskuelser om Valget af forskjellige Beskatningsmidler m. V. Enhver vil for sin Person eller Distrikt nyde de høieste Fordele af Samfundet imod de ringest mulige Byrder. Nogle forfægte Gjennemførelsen af den størst mulige Ligelighed i Skatteydelser — bestemt væsentligen af Hensyn til Skatteevnen, Andre anse ulige Fordel ved Benyttelsen af Samfundets Anordninger som rettere Skattefundament, medens atter Andre lægge en afgjørende Vægt paa Beskatningsformerne, under Bevarelse af et vist Skin af Ligelighed i Beskatningen, eller af Frihed til at bære eller unddrage sig for en større eller mindre Andel af denne. Ved Beskatningen i det Hele taget gjør sig derhos gjældende Hensyn ikke blot til Individernes Interesser efter deres indbyrdes Forhold til hverandre som Medlemmer af samme Samfund, men ogsaa efter den særskilte Stilling, de enkelte Individer eller det hele Samfund indtager i Forhold til fremmede Samfund. Man vil altsaa letteligen indse, at Gjennemførelsen af en retfærdig Beskatning er ligesaa vanskelig som den er betydningsfuld.

Vi praktisere som bekjendt alle Slags Former for Beskatningen, idet den indirekte Skat er raadende med Hensyn til Statsøiemed, medens den direkte hovedsageligen anvendes for de engere Kommuner. Vi praktisere ogsaa alle Slags Principer for Beskatning (Skatteydelser i Forhold til ulige Fordele dog kun i ringe Udstrækning) gjennem forskjellige Grader af Tvang eller (tilsyneladende) Frihed, ved hvilken ulige Skatteevne enten ligefrem er tillagt, eller ved Omstændighedernes Magt faar en større eller mindre Betydning, alt uden at der i det hele Beskatningsvæsen synes at herske nogen klar, bevidst Ordning. Kun i en Retning synes der efterhaanden med stedse stigende Styrke at trænge frem visse Tendenser. Medens man nemlig tidligere har tillagt Toldbeskatning indirekte Betydning til en ønskelig Fremme af Arbeide inden Landet, begynder man at betragte enhver saakaldt Beskyttelse som forkastelig. Enhver Told paa Varer, som ere Gjenstand for indenlandsk Tilvirkning, skal, siges der, indeholde en dobbelt Beskatning. Og vi ere i det Hele paa gode Veie til hellere at ville „beskytte" hottentottisk end indenlandsk Industri.

Idet Indf. imidlertid anser den hidhørende Opfatning af Toldbeskatningsforholdene som skjæv i overveiende Grad, om den end indeholder nogen Sandhed, og jeg især deleshed finder dens Gjennemførelse betænkelig med Hensyn til Jordbruget, fordi den med særdeles Iver og Styrke gjøres gjældende netop ligeoverfor dettes Produkter, tror jeg at burde gjøre samme til Gjenstand for offentlig Diskussion, haabende at det ialfald skal lykkes at rokke Noget ved den nunærende Fremfærd i Beskatningen, hvilken jeg i enkelte Dele anser fordærvelig, ikke blot i og for sig, men ogsaa formedelst dens voldsomme Indgriben i tidligere bestaaende Forholde.

Jeg tør herved gaa ud fra den Forudsætning, at Statsstyrelsen ønsker at gjennemføre en Beskatning, som saavidt muligt skal være ligeligere fordelt imellem alle Landets Borgere i Forhold til deres Evne eller til de ulige Fordele, Enhver maatte nyde af Samfundet.

Arbeide og Kapital, eller Udbyttet deraf, bliver altsaa Fundamentet for en billig Beskatning. Og theoretisk taget vilde denne formentlig kunne gjennemføres med den høieste Grad af Retfærdighed ved Ligning af direkte Skatter paa de enkelte Individer, som overhovedet maatte antages at have Evne til at svare nogen Skat.

Det vil imidlertid indsees, at de praktiske Ulemper ved en saadan Beskatningsmaade vilde blive saa særdeles betydelige, at der uden Tvivl er god Grund til i Realiteten at gjøre nogen Opofrelse med Hensyn til Ret og Billighed, for at opnaa hensigtsmæssigen Formen for Beskatningen. Det kan derfor ikke ansees forkasteligt, at man opstiller Konsumtion som Maalestok for Beskatning, om sammes Betydenhed ligeoverfor de enkelte Individer ikke ganske nøiagtigt svarer til Udbyttet af Arbeide og Kapital eller i det Hele taget til Skatte-Evnen og en fuldkommen billig Fordeling. Det tør ogsaa ansees heldigt, at man benytter flere Beskatningsmaader, som samlede kan tjene til at regulere den enkeltes Afvigelser fra streng Retfærdighed. Men derfor maa det dog ligeledes være ubestrideligt, at i samme Grad, som man forvikler Beskatningen, maa man iagttage større Varsomhed ved at søge opnaaet den størst mulige Retfærdighed i Fordelingen.

Skjønt vi, som sagt, kjender alle Slags Beskatningsformer, kan vi i Forholdet til Statskassen egentligen kun siges at anvende den enkelte Form — Beskatning paa Forbruget (Konsumtion), hvorved der med et rundt Tal erlægges en Skat af 4 Millioner Spd., medens den manglende 1 Million til Bestridelse af Statens Udgifter for Størstedelen indløber ved Indtægter, som ikke kan henregnes til nogen Slags Beskatning, — Skatten paa Konsumtion, saaledes som den forefindes hos os, tilsigter altsaa, eller burde tilsigte, Beskatning af alt Arbeide og Kapital, eller overhoved af enhver Skatteevne i Landet.

Men skal denne Beskatningsform, udelukkende benyttet, være retfærdig, saa maa den komme af Konsumtion, fordi enhver Art uomtvisteligen repræsenterer et Udbytte af Arbeide eller Kapital. Undtagelser danner principielt en Afvigelse fra Ret og Billighed, og kan alene finde sit Forsvar forsaavidt som den fuldstændige Gjennemførelse maatte fremkalde Omkostninger eller andre Uleiligheder, der staa i Misforhold til Beskatningens Udbytte.

Det er imidlertid ved videregaaende Afvigelser fra velgrundede Principer for indirekte Beskatning, at vor Statsstyrelse nu holder paa at bringe selve Beskatnings-Formen i Miskredit, ved at berøve samme den Grad af Billighed og Retfærdighed, som derved kan opnaaes, og uden hvilken den ingenlunde bør bestaa som den vigtigste, end sige som den eneste Form for Beskatning. Idet man nemlig medtager paa betydelige Konsumtions-Gjenstande som de allervigtigste Næringsmidler for Beskatning, fritager man et stort Antal skatpligtige Individer for en rimelig Skat paa Udbyttet af deres Arbeide, medens Andre ikke blot maa udrede den samme Skat, men selvfølgeligen ogsaa faar et ubilligt Paalæg i deres samlede Beskatning. Saaledes maa den norske Jordbruger svare Skat af alt sit Arbeide eller sin hele Produktion, hvad enten han selv konsumerer den eller ikke, medens ethvert andet Individ i Landet paa det Nærmeste maa siges at være aldeles fri for en lignende Beskatning til Statskassen paa det Arbeide, der udfordres til Erhvervelse af samme Konsumtions-Gjenstande. Derimod svarer de nok Skat til andre Statskasser, om dette skulde kunne trøste os for deres partielle Fritagelse her. Ophævelsen af Told paa Korn og Fedevarer er altsaa i Korthed sagt et Brud paa Principerne for lige Beskatning, men ikke, hvad den udgives for, en lempelig Fordeling af Konsumtions-Beskatningen til Fordel for de mere Ubemidlede. Den afgiver en Skjelnen mellem Næringsveie, ikke mellem Individer. Derimod vilde f. Ex. Nedsættelse af Tolden paa Kaffe være en Lettelse for samtlige Individer — uden Hensyn til Næringsvei — og især deleshed for de mindre Bemidlede, som med Ret eller Uret anse Kaffe ligesaa nødvendig som Korn. Men — siges der — enhver Beskatning ved Told paa Varer, der ere Gjenstand for indenlandsk Produktion, medfører tillige en indirekte Beskatning, der, ved ikke at komme Statskassen tilgode, virker utilbørligen trykkende paa Konsumtionen ialmindelighed. Og denne Betragtningsmaade kan til en vis Grad have sin Berettigelse.

Ser man imidlertid nøiere paa Sagen, vil det vise sig, at den forøgede Produktion i Landet aldrig er ligegyldig for Statskassen eller de enkelte Skatteydere. Og om det end principielt ligger nær at anse hvilketsomhelst Prispaalæg for indenlandske Produkter som trykkende for Medborgere, saa kan alene Beregninger vise, om de vedkommende Toldsatser i Virkeligheden ere trykkende eller fordelagtige for enkelte Borgere eller for Samfundet i det Hele taget. Jeg skal derfor søge at fremstille saadanne, saa meget mere som de vil tjene til at belyse mine Udtalelser om Skatteforholdene i sin Helhed.

Jeg gaar som anført ud fra, at den indirekte Beskatning indbringer 4 Millioner, og at Tolden paa vore Jordbrugsprodukter er bortfaldt, da disse Forudsætninger ere tilstrækkeligen paalidelige eller nøiagtige for Paavisningen af de praktiske Resultater. Ligesaa beregner jeg Folkemængden til 1,700,000, som formentlig ligger Sandheden meget nær. Det gjennemsnitlige Beløb af indirekte Skatter til Statskassen udgjør saaledes pr. Individ 2 Sp. 42 ß. Det er imidlertid en selvfølgelig Sag, at denne Beskatning hverken falder ligt paa de enkelte Individer eller paa de forskjellige Næringsveie i Forhold til Folketallet osv. Og da hellerikke Opgaver vil kunne tilveiebringes over Antallet af de Næringsdrivende af hver Klasse, skal det indrømmes, at Beregningen af Skat paa hvilkensomhelst Næring hovedsageligen beror paa Skjøn og altsaa indenfor visse Grændser kan være Gjenstand for Tvivl.

Folkemængden kjendes særskilt for By- og Landdistrikter; men saadanne Opgaver vil her ikke have nogen Betydning, da Næringsveiene tildels ere ensartede, uden Hensyn til Opholdsstedet. Dette gjælder navnligen Fiskeri, Skibsfart, Handel, Haandværk, Virksomhed i Embede eller Bestilling osv.; det er ogsaa bekjendt, at flere af disse Næringer tilligemed Skov- og Bergværksdrift foregaar ved Siden af eller i Forening med Jordbruget, saa at det i det Hele tør befindes usikkert at angive, hvilket Antal af Rigets Beboere der nærer sig ved Jordbrug. Man kommer imidlertid neppe langt fra Sandheden ved at tillægge det halve Antal af Rigets Beboere fuldstændig Næring ved Jordbruget (Agerbrug og Fædrift).

Da Konsumtionen er afhængig af Udbyttet ved Kapital eller Arbeide, og de fleste øvrige Næringsveie giver et større Udbytte end Jordbruget, er der Grund til at antage, at de ved dette sysselsatte Individer gjennemsnitligen vilde svare ringere Skat end Rigets andre Beboere. Men da Jordbruget særskilt maa tage Del i alle Skatter, som paaligger hvilketsomhelst Arbeide til Produktion af Korn- eller Fedevarer (hvilke andre Næringsdrivende kan indkjøbe fra Udlandet frit for indenlandsk Beskatning), feile vi neppe ved at antage, at Jordbrugsdriften svarer Halvdelen af det ved den indirekte Beskatning indkommende Beløb eller omtr. 2 Mill. Spd. Denne Kalkule tør saameget mere ansees fuldkommen paalidelig imod Overdrivelse, som det jo staar i Skibsfartens Magt for sit eget Vedkommende paa det Allernærmeste at frigjøre sig for enhver Konsumtions-Skat til vor Statskasse. (Sluttes).

Kristiania, 8de December 1869.

Det kan neppe være tvivlsomt, at Udfaldet af de bayerske Valg vil have en betydelig Ind-

Kunst.

I.

Naar vi i det Følgende ytre nogle Ord om Kunstforeningens Virken og dertil knytte en kort Oversigt over dens i Aarets Løb anskaffede Billeder, da er det, fordi vi tro, at det baade er ønskeligt og passende, at vor Kunstvirksomhed af og til underkastes nogen Drøftelse, der, hvor ufuldstændig den end kan blive, dog gaar noget længere end den, der kan bydes i de almindelige Bladreferater.

Vi tro, at det netop nu kan være saameget mere passende at bryde den lange Taushed, der i denne Retning har hersket, som det synes klart, at vi i flere Henseender med Hensyn paa kunstnerisk Opfatning og Kunstens Trivsel staar paa et Vendepunkt. Vi tillade os herom et Par foreløbige Bemærkninger.

Hvad der væsentlig betegner den nærværende Tid som Begyndelsen til en ny Periode for den norske Kunst, er den Tilbøielighed, som mere og mere fremtræder hos vore Kunstnere til at fæste Bopæl i Hjemmet. Antallet af de Kunstnere, som bo i Landet, forøges Aar for Aar, og navnlig i Hovedstaden er der allerede bosat en Stok af Kunstnere, respektabel baade med Hensyn til Dygtighed og Antal. Det maatte være en naturlig Tingenes Gang, at det engang vilde blive saaledes, men de Færreste havde vel troet, at det saa snart skulde ske. De hjemlige Forhold vil altid blive den Grundvold, paa hvilken en Kunstudvikling maa hvile, og de har en Magt, som rækker langt ud over Anvendelsen af nationale Emner, hvor stor Vigtighed disse end maa tillægges som de, med hvilke en Kunstner i Regelen bedst kan omgaaes, og ligeoverfor hvilke hans Personlighed lettest og kraftigst kan gjøre sig gjældende. Det er utvivlsomt, at Følelsen herfor mere og mere udvikler sig hos vore Kunstnere, og det tør være, at den Tid ikke er fjern, da de, som foretrække at bo under fremmede Forhold, kun blive enkelte.

Et af de mest virksomme Aarsager til denne Forandring har uden tvivl været en hos Publikum stærkere vakt Sands for Kunstens Betydning og det deraf følgende Resultat, en større Tilbøielighed til at anskaffe Kunstværker. Det er mærkeligt, hvor mange saadanne der nu kjøbes og bestilles i Forhold til for kun faa Aar tilbage. Dette materielle Hensyn er af saa stor Vægt, hvor usandsynligt det endog er, at Kunstnerne i det Hele her skulde kunne søge sit hele Marked, hvilket neppe i en lang Fremtid og maaske aldrig vil kunne ske. Men det vil heller ikke blive nødvendigt. De forbedrede Kommunikationsmidler, den hyppigere Samfærdsel vil gjøre det muligt, at der her kan skabes en Markedsplads ogsaa for Udlandet, tildels er det allerede saa. Det er desuden neppe Tvivl om, at Forbindelsen mellem de forskjellige Nationer i denne Henseende, der allerede er temmelig udviklet, imødeser en endnu meget fuldkomnere Ordning, og det er vel ikke utænkeligt, at kun faa Aar vil gaa hen, før det er lidet magtpaaliggende, hvor en Kunstner bor, naar hans Bopæl ikke er udenfor de større Ruter.

Et andet Hensyn, som ofte er omtalt, som vistnok har havt Betydning netop hos os, og som fremdeles maa tages i Betragtning, naar det gjælder Spørgsmaalet om Kunstnernes Ophold inden vore Grændser, er den Mangel af Paavirkning i kunstnerisk Retning, som har været og for en stor Del er raadende hos os. Uden saadan Paavirkning kan visselig ingen Kunstner i Længden arbeide tilfredsstillende for sig selv og Andre. Men det er klart, at denne Mangel vil svinde netop i Forhold til Udviklingen af den hjemlige Kunstvirksomhed, der er betinget af, at Kunstnerne samle sig om Arnen. Og det tør vel ogsaa være, at den i noget Mon kan opveies ved Indflydelsen af Hjemmets Kreds, en ikke mindre væsentlig Faktor.

Naar vi, førend vi tage fat paa vort egentlige Emne, til nærmere Orientering kaster et Blik paa Udviklingen af vor Malerkunst, da ved vi ikke, om vi hos Alle vil finde Medhold. Det

flydelse paa den tyske Politik. Dette Udfald er nemlig det første betydningsfulde Nederlag, som med tyske Hænder har været tilføiet det System for Ordningen af de tyske Anliggender, som siden Sadowaslaget har været det raadende, og dette første Nederlag kan efter Sagens Natur ikke undlade at drage flere efter sig.

Der eksisterer nu som før et Tyskland og en tysk Nationalitet, og denne Enhed fordrer nu som før at komme tilsyne i bestemte Institutioner af statsretlig Natur. Hvorledes disse Institutioner i Enkelthederne skulle være, er noget, hvorom Tyskerne stadig have været uenige. Man har søgt Maalet naaet ad forskjellige Veie, nu sidst har Bismark søgt at danne et Tyskland under preussisk Hegemoni. Men denne Plan er strandet. Allerede hvad der foregik i 1866 var i og for sig ikke gunstigt for den tyske Enhedstanke. De i Østerrig boende Tyskere — 7 Millioner — bleve aldeles løsrevne fra enhver politisk Forbindelse med Tyskland og i sin isolerede Stilling udsatte for et i Tidens Løb overmægtigt Tryk fra Magyarers og Slavers Side. Den første Følge af Sadowa var Indførelsen af den østerrigske Dualisme, hvorved Ungarn opnaaede den længe efterstræbte Selvstændighed. I den forløbne Tid er denne yderligere udviklet, saa at det vistnok allerede nu er kommet derhen, at det ungarske Ministerium har et næsten afgjørende Ord i den ydre Politik. Og samtidig reise Slaverne Hovedet i Tyskernes egne Lande, og Polakkerne ere blevne et overordentlig betydningsfuldt Element.

Nu, denne Østerriges Udelukkelse var da ialfald overensstemmende med Kleindeutschlands Program. Den havde unegtelig sine ubehagelige Sider for Tyskerne, baade af den ovenfor angivne Grund og fordi der skabtes en naturlig Alliance mellem Frankrige og Østerrige — men Udskillelsen kunde dog maaske tjene til at gjøre Resten af Tyskland des inderligere forenet.

Foreløbig skede imidlertid dette ikke. Sydtyskland blev ikke indlemmet i det nye Forbund. Man fik et Toldparlament istand; men om end dettes nationale Betydning i visse Henseender nødvendigvis maatte blive større end den forrige Toldforenings, saa var dog Antallet af de Anliggender, hvormed det skulde befatte sig, ikke større end de, som før vare ordnede ved Toldforeningens Hjælp. Man fik ogsaa afsluttet nogle Alliancetraktater mellem Preussen og de sydtyske Stater; men istedenfor at det gamle Forbund havde medført en ubetinget Forpligtelse, var de nye Traktaters Opfyldelse afhængig af de sydtyske Staters Forgodtbefindende. Og desuden, hvilken Mængde Institutioner af anden Slags var ikke fælles i den gamle Forbundsdags Tider?

Man fik saaledes ikke engang et Lilletyskland. Det ufuldkomment organiserede Stortyskland var bleven ombyttet med en Deling i 3 Dele. Tyskland havde tabt, og det var kun Preussen, som havde vundet.

Den nye Tilstands bedste Side var de Forhaabninger, som den vakte. Preussen var blevet en meget stærkere Magt. Den herlige Krigshær, som ved Sadowa havde tvunget Østerrige til Fred for næsten enhver Pris, kunde ventes at ville være istand til at annektere Sydtyskland, maaske ogsaa det tyske Østerrige. Men disse Forhaabninger svandt hurtigt. Preussen vidste, at Mainliniens Overskridelse af Østerrige og Frankrige vilde blive opfattet som en Krigserklæring — og Mainlinien er ikke bleven overskredet.

Imidlertid, den tunge Skodde kunde maaske drage væk. En Revolution i Frankrige, en panslavisk Reisning, en fast knyttet Alliance med Rusland kunde tillade Preussen at fortsætte sit Værk. Men ogsaa dette er slaaet feil. „Il n'y a un seul faute à commettre" er en Sætning, hvorom man i Frankrige er fuldkommen paa det Rene, og de nationale Moskoviter ere dog, naar det kommer til Stykket, mere forbitrede paa Tyskerne end paa noget andet Folk. Forholdet i Østersjøprovindserne umuliggjør enhver inderlig Forstaaelse mellem Preussen og Rusland; thi det sidste Land ved, at det første vil gribe til Vaaben for den baltiske Tilværelses Helligdomme, saasnart Stillingen tillader det. Situationen ligner af alle mest den, som medførte Syvaarskrigen — og Frankrige regjeres ikke af en Markis af Pompadour, Preussen ikke af en Fredrik den 2den.

Kort og godt, Bismarks Værk kan ikke fuldføres, og det mislige Udfald er i dette Tilfælde en absolut Fordømmelsesdom; den for moralske Betænkeligheder usædvanlig frie Statsmand og hans elskværdige Preussere ere kun akcepterede af Tyskerne for det forventede glimrende Udfalds Skyld; der er Intet ved ham og hans Værk, som fængsler i Modgangens Dage. Naar Enheden ikke kan realiseres ad Bismarks Vei, saa er der ingen Modsigelse i paa engang at være Tysker og at fastholde sin lokale Selvstændighed ligeoverfor det preussiske Væsen. Den Kjærlighed til det fælles tyske Fædreland, som findes ved Siden af den provinciale Patriotisme, er saa langt fra at værenen Hindring mod en fiendtl Optræden mod det hohenzollernske Hegemoni, at den meget mere maa virke sammen med den provinciale Patriotisme. Enheden maa søges realiseret ad en anden Vei.

Hvilken denne Vei vil blive — det er Noget, hvorom Stillingen endnu ikke giver Anledning til at sige noget. De forskjelligste, indbyrdes stridende Anskuelser stikke Hovedet frem. I Bayern er det de Ultramontane, det er dem, der ønske at opretholde Bayern som et selvstændigt katholsk Land — de katholske Interesser holdes stærkt frem, thi det er Præsterne i Landsegnene med deres Sognebørn, som danner Hovedmassen — altsaa en konservativ Retning; i Würtemberg er det først og fremst Fyrstehuset, der ikke vil mediatiseres, og den gamle schwabiske Landsfølelse; i Baden søges Regjeringen og Kamrene at være preussiske, fordi de i Preussen søger Støtte mod de truende, voldsomt demokratiske Udbrud, der naturligvis vil vise sig som en afgjort Modstander af Alt, hvad der er preussisk; i Nordtyskland reises Modstand saavel fra konservativ Side som fra demokratisk, den hannoveranske Geistlighed og indtil en vis Grad selve Kreuzzeitungspartiet paa den ene Side og „Berliner-Volkszeitung" paa den anden; men de nordtyske Modstandere kunne dog — naar undtages de hannoverske Separatister — ikke siges at være komne videre end til en Modstand mod en videre Udvikling af det System, hvis Grundvold er lagt. —

— „Köln. Zeit." indeholder en længere Artikel om de Bevægelser, der i England og Frankrige have ytret sig i de sidste Tider til Fordel for Beskyttelsestoldens Gjenindførelse. Bladet dvæler navnlig ved Forholdene i det første Land, hvor det forøvrigt ikke tror, at den nye Bevægelse vil opnaa synderlig Betydning. Ligeoverfor Klagerne over, at den britiske Industri er gaaet tilbage paa Grund af Frihandelen og den med Frankrige afsluttede Handelstraktat, gjør det gjældende, at den engelske Velstand har været i stærk Stigende — hvilket flyder af, at de Fattiges Antal end ikke nu er saa stort som i 1836, uagtet Befolkningen er steget, af at Forbruget af The og Sukker i det samme Tidsrum er steget til det Dobbelte, medens det i Sparekasserne indestaaende Beløb er steget fra 28 til 50 Mill. £ — og at Indførselen fra Frankrige til England siden 1860 kun er steget fra 10,6 til 14,8 pCt. af den samlede Indførsel, medens Udførselen til Frankrige samtidig er stegen fra 10,8 til 13,6 pCt. Bladet indrømmer, at det vistnok er enkelte Industrigrene, som have lidt ved Traktaten, saaledes navnlig den franske Bomuldsindustri og den engelske Silkeindustri, men paa samme Tid have andre Grene udviklet sig netop paa Grund af Traktaten; Udførselen af engelske Bomuldsvarer til Frankrige er steget med 355 pCt., af Linnedvarer med 217 pCt. og af Uldvarer endog med 431 pCt. Af ganske anden Betydning, end den stigende Indførsel til England af nogle franske Artikler, er for den engelske Industri Konkurrencen med Fastlandsindustrien paa fremmede Markeder, i Amerika, Indien og Levanten. Her er det imidlertid ikke Frankrige men Tyskland, som er den farlige Konkurrent, f. Ex. Krupp i Jernindustrien. Aarsagerne til den engelske Industris mindre heldige Stilling søger Bladet i den amerikanske Krig og de dermed sammenhængende Arbeidsindstillinger, i Pengekrisen i 1866, men først og fremst i Arbeiderforeningernes Virksomhed, idet disse ved sine hensynsløse Strikes ikke have kunnet undgaa tilsidst at skade Arbeiderne selv. Det lægger ogsaa megen Vægt paa de skadelige Følger af den af disse Foreninger opstillede Sætning om at Arbeidslønnen skal være lige for den mere og den mindre duelige.

Den spanske Minister Martos har udfærdiget en energisk Protest mod Konciliets eventuelle Erklæring, hvorved Pavens Ufeilbarhed og de i Syllabus indeholdte Sætninger ophøies til Dogmer. Ministeren tiltræder det allerede tidligere af den baierske Minister Hohenlohe udfærdigede Cirkulære i samme Retning. Ogsaa den franske Keisers Trontale indeholdt, som man vil erindre, en Passus, hvor Meningen var en lignende. Forøvrigt har man et Romertelegram, hvori det fortælles, at Planen om at proklamere Pavens Ufeilbarlighed skal være opgiven.

I det franske Kammers Møde den 3die foreslog Rochefort, at det skulde være Nationalgarden, som for Fremtiden skulde besætte Vagtposterne omkring Kammerets Forsamlingssal. Han ytrede, at man havde seet, at Forsamlinger vare blevne forraadte af sine Præsidenter. „Vogt Dem for nye Overraskelser!"

Til Marinekommandoen kan indleveres Breve til Korvetten „Nordstjernen" ved Madeira inden den 21de December, til do. ved Buenos Ayres inden den 31te December.

Havnen. Igaar hidkom 1 Fartøi med Rug og 1 med Poteter fra Stettin. Idag er det 2 Graders Kulde med et Hæng af NO.

Frøken Neumans Koncert igaar havde næsten fyldt Logens store Sal, og Koncertgiverinden viste sig i Besiddelse af et Talent, der berettiger til de største Forventninger. Hendes ganske usædvanlig klare og omfangsrige Stemme, i Forening med et sjælfuldt, næsten dramatisk Foredrag vakte det mest levende Bifald hos Tilhørerne, der øiensynligt fulgte Koncertgiverindens Udførelse af de forskjelligartede Nummere med den største Interesse. Hun havde ogsaa sikret sig særdeles heldig Assistence af Frøken Backer og en Mandskvartet, der, saavidt vides, første Gang og med meget Held lod sig høre offentlig. Frøken Backer foredrog dennegang Sager, som man her ikke før har havt Anledning til at høre, og hvis Udførelse af vor yndede Pianistinde derfor fulgtes med forhøiet Interesse. Hendes Valg af Rubensteins D-mol-Koncert og Fantasi af Schumann var i særdeles Grad skikket til at vække den største Beundring, idet saavel Foredrag som Virtuositet havde Anledning til at fremtræde paa den mest glimrende Maade. At saavel Koncertgiverinden som Frk. Backer efter hvert Nummer blev fremkaldt, følger af sig selv.

Udfaldet ved den theol. Examens skriftlige Del:

A. T. Bjørnstad	2 14/24.
A. O. Daae	3 1/24.
B. B. Gjeldaker	2 18/24.
C. A. Isaachsen	2 14/24.
S. G. D. v. F. Krogh . . .	2 15/24.
O. O. Lassen	2 11/24.
S. M. Nielsen	2 7/24.
J. L. Qvisling	2 3/24.
G. S. Schjelderup	2 12/24.
S. S. Vemmestad	2 12/24.

Brand. Kl. 6¾ igaar Efterm. var Ild udbrudt i Murmester Schenckes Gaard ved Rosenkrantzgaden i en Stald, der benyttedes af en fattig Snedker som Værksted. Ilden var opkommen ved, at Lyset i en paa Væggen hængende Lygte havde smeltet Loddingen i denne og saaledes var falden ned paa Gulvet og antændt Høvlspaanen, idet Snedkeren havde forladt Værkstedet uden at slukke det. Heldigvis opdagedes den saa betids, at ingen videre Skade anrettedes.

Oversigt over Norges Indførsel af efternævnte Varer i de første 9 Maaneder af Aaret 1869, sammenstillet med Indførselen af samme Artikler i de tilsvarende Maaneder af Aarene 1868 og 1867.

		I de første 9 Maaneder af 1869.	1868.	1867.
Rug . .	Tdr.	650,447.	626,900.	446,380.
Byg . .	"	316,868.	452,643.	270,602.
Kaffe . .	Ctr.	63,546.	73,294.	85,681.
Sukker i hele Toppe osv.	"	33,088.	33,408.	34,108.
Do. hvidt .	"	3,137.	3,735.	4,616.
Do. gult og brunt . .	"	35,806.	44,844.	50,712.
Tobaksblade	"	17,606.	16,030.	20,435.
Brændevin paa Foustager	"	15,471.	20,363.	8,721.
Vin paa Do.	"	13,078.	11,262.	12,733.

Høstberetning fra Amtmanden i Nordlands Amt, dat. 24de Novbr.

I min Indberetning til det kgl. Departement af 10de August d. A. omtaltes Udsigterne for dette Aars Høst som lidet lovende. Et pludseligt Omslag i Veirliget med varmt, godt Veir i 2 a 3 Uger af August forandrede imidlertid disse og gav Haab om et godt Aar, idet baade Korn, Græs og Poteter da fik god Vært. Men ved et nyt Veiromslag, der bragte Regn og Kulde, som vedvarede saagodtsom uafbrudt gjennem hele September og Oktober, forandredes atter Tilstanden, saa at paa mange Steder selv de smaa Forventninger, man ved Sommerens Begyndelse havde om Jordens Udbytte, skuffedes.

En heldig Undtagelse danner dog Saltens Fogderi. Her er Kornhøsten i Regelen bleven som i et Middelsaar, Potetesbøsten som i et godt Middelsaar og Høhøsten, der tildels er

---

er muligt, at den Mening, som har uddannet sig hos os under Betragtningen af de norske Kunstneres Arbeide fra den Tid, da vor Kunstvirksomheds betydeligere Udvikling begyndte, er feilagtig, men det er dog ogsaa muligt, at den i enkelte Henseende kan have Berettigelse. Dette er vi saameget mere tilbøielig til at tro, som den sidste Tid synes at vise en Følelse hos Kunstnerne selv af, at der i vor Kunst har været et fremmed Element.

Det er omtrent 30 Aar siden, at vore nu mest fremragende Malere drog til Düsseldorf. Nogle Aar senere efterfulgtes de af endel Landsmænd, og i Aarene før 50 var der allerede samlet et forholdsvis ikke saa lidet Antal Nordmænd i denne Kunststad, hvor den for Stedet og Skolen eiendommelige frie Kunstvirksomhed da som bedst blomstrede. Düsseldorf var dengang et populært Navn her hjemme, og det er neppe frit for, at denne By af Mange betragtedes som Kunstens rette Hjem, og Studium der som uundværligt for en Kunstner.

Det vilde have været mod Lovene for kunstnerisk Udvikling, om ikke den Skole, hvori disse Malere dannedes, og som fremdeles gjennem mange Aar traf vore Kunstemner, skulde have vist sine Eiendommeligheder i deres Arbeider.

At gaa nøie ind paa den da virkende Düsseldorferskoles Retning og Karakter vilde føre for langt, og vil muligens ligge over vore Kræfter. Men vi tro det nødvendigt at fremhæve nogle Momenter, som dannede Hovedtræk i dens Kunstøven, for at den daværende og den nærværende norske Kunst kan stilles i den Belysning, i hvilken vi se den.

Det er bekjendt, at en af denne Skoles mest fremtrædende Eiendommeligheder var dens Stræben mod en naturtro Gjengivelse af Gjenstandene. Denne Tendents fremtraadte som en Modvægt mod en i Tyskland forudgaaende Periodes mere idealistiske Retning, under hvis Herredømme Naturligheden ofte ikke havde faaet sin fulde Ret. Hos Düsseldorferne viste den sig stærkt udpræget som en Tilbøielighed til at fremstille Gjenstandene ikke alene i deres egen bestemte Form og Farve, men ogsaa i deres rette Forhold til sine Omgivelser. En overveiende Betydning blev herved tillagt Farven, baade den lokale og den, som frembragtes ved forskjellig Belysning og Afstand.

Dette Element, i Virkeligheden ikke før med saadan Fuldstændighed gjennemført, grebes med stor Kraft, men slog saameget mere, som det for en stor Del syntes ikke at have været støttet ved gjennemgaaende kunstnerisk Dannelse, snart over i sin Modsætning. Der udviklede sig en stærkt koloristisk Retning, man fandt, at Farven var et bekvemt Middel til at frembringe en slaaende Virkning, og en stor Skare Malere søgte at gjøre denne til det nær væsentligste i Billedet. Tilbøieligheden til en saadan dekorativ Behandling kan maaske i større eller mindre Grad spores hos de Fleste, der ere udgaaede fra denne Skole. Betragter man vore egne Kunstneres Billeder fra den Tid, og endnu er der Flere, om hvilke det samme kan siges, saa vil man stadig se denne Tilbøielighed for den stærke Virkning, denne Lyst til at betone en ofte uvæsentlig Ting, naar den kunde virke effektfuldt, eller at drive et koket Spil med Lys og Farve. Om mange af de saaledes malte Billeder kan man næsten sige, at de have sin største Interesse som Dekorationsarbeider, men de smage saaameget mindre, som de gjøre stærke Fordringer ud over Dekorationens Gebet. Det kunde ikke undgaaes, at den Naturlighed, som man fra først af søgte herunder, for en stor Del svandt hen.

I ikke fjern Forbindelse med den nævnte Retning stod en Tilbøielighed til Føleri, ofte som det synes forbunden med en uklar Fornemmelse af, hvad man vilde fremstille. I Landskabet, der indtog en stor Plads i Skolens Produktion, blev Stemningen tillagt en ensidig Indflydelse, og der uddannede sig en dunkelt følt Natursymbolik; ogsaa i den maaske endnu stærkere dyrkede Genre raader den meget, og selv i det forøvrigt lidet bearbeidede historiske Maleri kan den ofte spores. Denne Retning mod det Stemningsfulde

bleven rig, er i det Hele i dette Fogderi meget god.

I Lofotens Fogderi og i de Helgelandske Fogderier er Høstens Udfald derimod i det Hele misligt. Høet faldt vistnok ogsaa i disse Distrikter i Almindelighed i god Mængde, men fik daarlig Bjergning, og det samlede Udbytte blev derfor kun som i et Middelsaar, i enkelte Præstegjælde som i et godt Middelsaar. Kornhøsten og Poteteshøsten maa i disse Fogderier og maaske fornemmelig i de Helgelandske Fogderier ansees for de fleste Præstegjeld at være ganske mislykket. Kornet blev dels ødelagt af Frosten, dels skaaret grønt, dels blev det endelig bjerget under meget uheldige Omstændigheder. Følgen heraf blev Uaar for Præstegjeldene Hatfjelddalen og Vægø og tildels Vendalen, Brønø, Vessen og Hemnæs, medens de øvrige Præstegjelde kun naaede en Kornhøst som i et knapt Middelsaar. Poteteshøsten blev ogsaa, som Følge af det kolde, regnfulde Veir, mislig, og naaede i Regelen ikke op til et Middelsaars Udbytte.

Dette Aars Sommersildfiske har for Nordlands Amt, naar undtages for Saltens Fogderi, hvor der er fisket omtrent 20,000 Tdr. god, fed Sild, ikke været af noget Betydenhed. Der er dog ud over Høsten paa de fleste Steder fisket saavidt, at Behovet for Husbruget for nogen Del er tilfredsstillet.

Nyt Blad. Af „Bratsbergs Amtsavis" er No. 1 udkommen i Porsgrund. Af Bladets Program hidsætte vi følgende:

„Den senere Tids politiske Bevægelser i Retning af Folkets Frigjørelse fra bureaukratisk Formynderskab og Fordring paa fri Udøvelse af sine konstitutionelle Rettigheder have ogsaa naaet os og fundet en stærk og almindelig Tilslutning navnlig hos Landbefolkningen. Men her, som saamange andre Steder, har Pressen, istedetfor gjennem en forstandig delvis Imødekommen at lede og formidle Bevægelsen, i mere eller mindre Grad mødt den med aabenbar Modstand eller fornem Overseen og det i — Folkefrihedens Navn!

Som Følge heraf har de nye politiske Synsmaaders Talsmænd været negtet Adgang til de herværende Avisers Spalter, — navnlig har dette været Tilfældet med Skiens ældste offentlige Blad, — uden paa Betingelse af, at alle indsendte Stykker, som havde en noget mistænkelig „folkelig Lugt", af Redaktionen blev underkastet en saadan Rensningsproces, at de kunde serveres for et aristokratisk lækkert Publikum.

Vort Program og derigjennem vort politiske Standpunkt vil formentlig blive klart, naar vi herved udtale, at vi i det Hele og Store erkjende fuldstændigt Berettigheden af de Ideer, som den bekjendte vestlandske Agitator har søgt at gjennemføre, forsaavidt de gaa ud paa at overføre den politiske Magtfordeling mere end før har været Tilfældet fra Bureaukratiet til Folket.

Hermed vil vi dog ikke have sagt, vi i Tykt og Tyndt ville styre i „Folketidendens" Kjølvand. Vi ville saaledes som en Modsætning exempelvis fremholde, at vi tillægge en god Folkeoplysning og et velordnet Skolevæsen med en selvstændigere Lærerstand — en overordentlig stor Betydning for vort Folks politiske Udvikling og Selvstændighed baade ind- og udadtil. I denne som i flere andre Henseender ville vi heller styre den Kurs, som Kristiania „Dagblad" sees at holde".

Fra Vestnæs. (Den 27de Novbr. 1869). Her som overalt nordenfjelds blev Høsten som Følge af en raa og kold Sommer ualmindelig sen, og som Følge af en ualmindelig tidlig indtrædende Nattekulde, hvorved Korn og Potetes paa de fleste Gaarde tog større og mindre Skade af Frost, blev Aarveien meget daarlig. Kornet blev baade grønt og frosset og afgiver under Tærskningen i Almindelighed en Trediedel mindre Fold end sædvanligt, og under Tørringen, førend det males, indsvinder det ogsaa en Trediedel, ligesom det er en Trediedel lettere i Vægten end sædvanligt. Kornavlingen her har saaledes ikke stort mere end halvt Værd mod i sædvanlige Aar, hvorfor her antagelig bliver et saa stort Kornkjøb i 1870, som ikke har været i Mands Minde eller siden 1812. Værst bliver det om Sædekorn til Vaaren, saasom Avlingen faa eller ingensteds er ganske frostfri. Og med Hensyn til Potetesavlingen, saa gav ogsaa den i Almindelighed kun halv og tildels kun en Trediedel Fold mod ellers, og hvortil kommer, at den hellerikke er saa god, som i almindelige Aar. Mad af Nyaaringen er ogsaa merk og usmagelig og neppe ganske sund, hvilket i mange Familier allerede har vist sig ved adskillig Sygelighed, især blandt Børnene.

Naar man har sammenlignet 1869 med 1812, saa er Ligheden vistnok slaaende, dog havde Sommeren 1812 paa disse Kanter flere Solskinsdage end sidste Sommer. Dengang havde Kornet faat Kjerne og fros bort allerede i August, nu derimod først i Septbr. Dengang fros Kornet overalt i Romsdalen, iaar var dog en og anden heldigt beliggende Gaard ialfald delvis forskaanet. Hertil kommer, at man nu har en Del Poteter til at drøie Melet med, medens man dengang kun havde lidt Kaalrabi og Næper og forresten maatte drøie Melet med Barkemel m. m. Endelig bliver det en stor Forskjel, at da laa engelske Kapere og rovede de Kornskibe, som sendtes herop fra Danmark, medens vi nu ere sikre ikke alene for Sligtnoget, men ogsaa visse paa, at vor virksomme Handelsstand og livlige Søfart nok vil sørge for den fornødne Korntilførsel. Maatte saasandt Midlerne til at kjøbe for kunne blive at opdrive og Kornpriserne saa lave som muligt! Et Trængselsaar bliver det vistnok for en stor Del iaar, men saa galt som i 1812 kan det ikke blive. Forraadene ere ikke saa udtømte som dengang, hvortil kommer, at Kommunikationsmidlerne og Forholdene i det Hele ere bedre og mere udviklede end da. Men Riset fra Herren vil ogsaa have sin velsignede Nytte iblandt os. Et større kristeligt Alvor ligeoverfor Herrens Gaver og et mere opadvendt Sind turde vel komme tilsyne i Folkelivet, ligesom det luxuriøse Liv, man mangesteds var slaaet ind paa, turde muligens nu faa en Knæk, paa samme Tid, som man vel tør haabe, at man betænker sig noget, førend Landets Fødemidler styrtes i Brændevinskjedelen og Maltbaljen.

Som Exempel paa, hvor traat det gik at faa Avlingen i Hus iaar her for dem, som kvide sig for at skjære Ageren kaalgrøn, men lod den staa over de Godveirsdage, som indfaldt i Slutningen af September, kan anføres, at det sidste Korn først blev bart for Sne og kunde skjæres den 7de, medens det først i denne Uge blev tørt og indtaget, men aldeles bortfrossent.

Den tidlige Frost satte Tæle i Jorden; nu i de sidste 14 Dage have vi derimod havt saa mildt Veir, at Sneen er gaaen af til langt op i Lierne, ligesom Tælen er gaaen saavidt væk, at man har kunnet udføre de fornødne Høstpløininger.

Menighedsmødet i Missionshuset. Igaar Aftes fortsattes Forhandlingerne fra forrige Tirsdag. Dirigenten aabnede Forhandlingerne med den Bemærkning, at en Taler i et tidligere Møde havde ytret sig om det Ønskelige i, at Komiteen (ɔ: for Indbydelsen til Mødet) skaffede tilveie en Oversigt over nærværende Spørgsmaals (d. e. Indholdet af § 92) Stilling i den øvrige europæiske Verden. I denne Anledning mente Taleren, at det var tilveiebragt det Fornødne*), og Resultatet viste sig at være, at de fleste andre Lande kunde rose sig af at være længere fremme paa Frihedens Vei i dette Stykke end vi.

Fremdeles, ytrede Dirigenten, havde den samme Taler henstillet til Komiteen at skaffe en Oversigt over de Grundlovens Steder, som stode i Sammenhæng med nærværende Spørgsmaals Afgjørelse. Hertil havde han nu at meddele, at en af de tilstedeværende Herrer velvillig havde paataget sig dette Hverv og i samme Sags Anledning nu agtede at ytre sig.

Derpaa optraadte da denne (Prof. Aschehoug) og udviklede i et længere Foredrag Forholdet mellem Stat og Kirke, saaledes som det lod til at være bleven opfattet i Grundloven.

Det vigtigste Stykke i denne Sag var, at Grundloven siger, at den lutherske Bekjendelse skal være Statens Bekjendelse. Man har sagt, mente Taleren, at Staten her har tiltaget sig en Myndighed, der ei tilkommer den; men i Kraft af sin Souverænitet har Staten Ret til at ordne sine Anliggender ved Lov. Staten har nemlig Myndighed over ethvert Samfund inden sit Omraade, saavel Dissenter som Lutheranere, og det selv om § 92 ikke var. Den har Ret til at ordne Kirken ved Lov.

Det lutherske Bekjendelses Opretholdelse er nu en Statshensigt. Dette ligger ogsaa i Grundlovens § 4, som bestemmer, at Kongen skal bekjende sig til den lutherske Religion og haandhæve og beskytte denne. Staten sørger saaledes for Præst og Lærer etc. og øver saaledes sin Magt i høiere Grad over Lutheranere end Dissenter.

Men det ligger ikke heri, at Statens Embedsmænd nødvendigvis skulle bekjende sig til den lutherske Bekjendelse; thi § 92 kan lige godt overholdes, selv om ikke Embedsmænd bekjende sig hertil — efter sit Princip nemlig; men for en kraftig Gjennemførelse af Statens Hensigt kan det være nødvendigt at saa sker.

Ligesaalidt er det en nødvendig Følge af Principet for § 92, at vi skulle være forpligtede til at opdrage vore Børn i den lutherske Bekjendelse. Derfor er der ogsaa Frihed i denne Henseende. Smlgn. blandede Ægteskabers Børn.

Derimod et andet Spørgsmaal er det, om det stemmer med Grundloven, at Staten iagttager andre inden dens Omraade existerende Kirkesamfunds Tarv. Vel kan den private Lovgivning stille Katholiker paa lige Fod med Lutheraner, men neppe Staten.

Men saa spørges der: hvilken Myndighed Staten har i kirkelige Sager og i hvilke Autoriteters Hænder ligger denne Statens Myndighed?

Staten har samme Myndighed over Kirken, som over de øvrige borgerlige Indretninger; den eneste særlige er den, som flyder af § 92, det nemlig, at Staten i Embedsanliggender maa fremme Kirkens Tarv.

Men med Hensyn til de Autoriteter, i hvis Hænder Magten er lagt, saa er Principet det, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Storthinget i Forening — den udøvende Magt hos Kongen alene; saa er det ogsaa i kirkelige Anliggender.

I et Punkt derimod har Kongen større Magt paa det Kirkeliges Omraade end paa de borgerlige Forholds Omraade. Grundlovens § 16 hjemler nemlig Kongen Ret til at anordne Alt angaaende Religionssager, saaledes f. Ex. angaaende Kultus og Ritus, Daab, Konfirmation, Vielse og Begravelse etc. Er nu Indholdet af § 16 for det Kirkeliges Vedkommende at forstaa ligesom § 3 for det Borgerliges Vedkommende, saaledes nemlig, at kun den udøvende Magt er hos Kongen? Eller har Kongen Eneraadighed i kirkelige Sager? Dette Sidste er vel det Rigtigste. § 16 siger altsaa noget Mere end § 3. Dette bestyrkes ogsaa derved, at Grundlovens § 16 Ord til andet er hentet fra Kongeloven af 1665 — dette Enevoldsmagtens Hjemmelsbrev. Denne Kongelov gjældte indtil 1814 og dens § 7 svarer til Grundlovens § 16, og har villet give Kongen fuld Myndighed og ikke blot administrativ. Saaledes er det og almindelig bleven forstaaet. Dog den private Lovgivning har flere Gange streifet denne Kongens Myndighed efter § 16, om end med Kongens Tilladelse, f. Ex. ved Lov om Henrettedes Begravelse. Kongen er altsaa ubunden i kirkelige Sager og kan forandre uden Storthingets Medvirken. Smlgn. saaledes Forandringen 29de September 1829 af Ritualet af 1685 i Anledning af Provsteed.

Denne Undtagelse fra det almindelige Fordelingsprincip har sin gode Grund: Storthingsmænd kunne nemlig være Dissenter; men Kongen og Raadet maa være Lutheraner — derfor kommer Kongens Magt her tilgode.

Hvad nu Storthingets Lovgivningsmagt angaar, saa er nu Grundlovens Princip det, at ingen Lov kan uden ved Storthingets Medvirkning indskrænke Individets personlige Rettigheder; og dette maa ogsaa gjennemføres paa det kirkelige Omraade. Derfor maa nødvendigvis Storthinget være med ogsaa ved kirkelige Loves Affattelse. Saaledes f. Ex. hvor det gjælder Befaling til Kirkers Opbyggelse eller Kirkers Indløsning eller Præsters Lønninger etc.

Det forstaar sig, dersom Forbindelsen mellem Stat og Kirke blev løst, saa vilde Kirken gjennem sine Autoriteter have Ret til at bestemme, hvad Medlemmerne skulde yde etc. Men denne Forpligtelse maatte da hvile paa Frivillighedsprincipet.

I nær Forbindelse med det ovenfor Berørte staar den Sag, at Lovgivningsmyndigheden med Hensyn til Kirkens Eiendele hviler ogsaa under Storthinget; thi Staten har nemlig Økonomien at varetage. Disse Myndigheds Arter kan Staten aldrig give fra sig, saalænge der er Statskirke.

Men hvem har nu Myndigheden i det kirkelige Organisationsvæsen, saaledes f. Ex. med Hensyn til Menigheders Dannelse og Embeders Indretning og Sammensætning? § 16 hjemler Kongen ogsaa denne Magt, og desuden Ret til i slige Sagers Anledning at sammenkalde Forsamlinger; men han har selv den afgjørende Stemme. Ogsaa i dette Stykke bærer § 16 Præget af at være tagen ud af den gamle Kongelov, og det uden synderlig Kritik. Selv paa Eidsvold synes man ikke at have reflekteret synderlig herover. Derfor er vel ogsaa § 16 at forstaa i Samklang med Grundlovens Princip, som henlægger enhver Lovgivningsmyndighed under Storthinget. Vel kan Kongen dele Præstedømmer etc., men dette betragtes som Administration. Ved større kirkelige Forandringer derimod f. Ex. ved tyske Menigheds Spørgsmaalet i Bergen, henvendte Kongen sig gjerne til Storthinget.

Og i Anledning af Bestemmelsen i Lovens 2—3—9, der handler om, at Ingen maa ordineres uden til et bestemt Embede, der, hvor det gjaldt Præster i Amerika, der forandrede ikke Kongen Loven, men benyttede kun sin Dispensationsret. I Menighedsraads-Sagen kom ogsaa Kongen til Thinget for at faa Lov

*) I Konstitutionskomiteens Indstilling fra sidste Storthing, Storthingsforhandlingerne og Bladene findes forskjellige Oplysninger herom.

---

hænger vel i særegen Grad sammen med bestemte Træk i den tyske Folkeeiendommelighed, og holdtes tillige stærkt oppe ved den Tilbøielighed, som netop i Düsseldorfsskolens første Tid var saa fremherskende i Tyskland, for Følelsesliv og Romantik. I den düsseldorfske Kunstretning passede dette Element fortrinligt, og det udmyntedes i den mest udstrakte Maalestok istedetfor at anvendes med kunstnerisk Begrændsning. (Forts.)

man slutte, at han af en eller anden Ven var bleven underrettet om Uordenen paa hans Gods, og at denne Underretning havde bragt ham til strax at tage Veien til Thüringen."

„Og hans Udseende?" spurgte Fru Ferber.

„Behager mig, skjønt jeg neppe nogensinde hos et Menneske har fundet saa megen Afvisen og utilgjængelig Fornemhed i ydre Fremtræden. Jeg forstaar fuldkommen godt, at man anser ham for grændseløs hovmodig, og alligevel kan jeg paa den anden Side ikke faa i mig, at en saa taabelig Fordomsfuldhed kan faa Fodfæste under de mærkværdig sjælfulde Ansigtstræk. Hans Ansigt har bestandig det Udtryk af kold Ro, som jeg nævnte, blot mellem Øienbrynene ligger et om jeg saa maa kalde det ubevogtet Træk; en flygtig Betragter vilde høist sandsynlig kalde ham dyster; men jeg finder ham melankolsk, sørgmodig."

Olivia hørte tankefuld paa denne Skildring. Hun havde allerede gjort den Erfaring, at denne kolde Ro sommetider kunde komme betydelig ud af Sporet, og hun fortalte Faderen det Optrin, hvortil hun havde været Vidne.

VIII.

Neppe en Uge var forløben siden denne Aften. Men disse faa Dage havde efter hvad man sagde fremkaldt en gjennemgribende Omvæltning paa Slottet Lindhof. Den afskedigede Inspektør havde allerede faaet en Eftermand, for hvem der dog var bleven trukket op temmelig snevre Grændser, da Godsherren selv forbeholdt sig det øverste Tilsyn. Nogle Arbeidere, som man egenmægtig havde afskediget, da de holdt sig til Sognepræsten og sommetider havde forsømt Bibellæsningerne paa Slottet, fordi de havde nødvendige Arbeider, eller ogsaa fordi de ikke havde Lyst til at høre Guds Ord af Kandidat Möhrings Mund, arbeidede atter ligesom før paa Herregaarden. Igaar, som var Søndag, havde Hr. von Walde, ledsaget af Baronesse Lessen og den lille Bella, bivaanet Gudstjenesten i den lille Sognekirke. Kandidat Möhring

den unge Pige; et Øieblik saa det ud som om hendes Øie smeltede i Anger.

„Stil Blomsterne i det aabne Vindu; der har de Luft og det vil gjøre dem godt", hviskede hun hurtig. „O, min Gud!" udbrød hun og sank tilbage mellem Puderne; „han er vist et fortræffeligt Menneske . . . men hans Ankomst sønderslider Samklangen i et lykkeligt Samliv."

Olivia saa med et tvivlende Udtryk paa den unge Dame, medens hun laa der og vred Hænderne og stirrede op i Taget, som om Skjæbnen havde paalagt hende den tungeste Prøvelse. Savnede Olivia allerede igaar Nøglen til Frøken von Waldes Handlemaade, saa stod hun nu aldeles raadvild ligeoverfor denne besynderlige Karakter. Hvorhen havde nu i en saa hurtig Vending den varme Taknemmelighedsfølelse taget Veien, som fik sit Udtryk i hvert Ord, saa ofte Helena talte om sin fraværende Broder? Havde et eneste Øieblik kunnet lade hele den søsterlige Omhed, som syntes at opfylde hendes Hjerte, sporløst forsvinde, saa at hun beklagede, hvad der at dømme efter hendes tidligere Yttringer maatte være en for hende lykkelig Begivenhed? Og om den Hjemkomne end ikke kunde samstemme med den Kreds, hvori hun alene følte sig lykkelig, ja selv om han krydsede hendes kjæreste Ønsker, var det da vel muligt, at Kulde og Nag strax kunde indtræde mellem to Væsner, hvem Skjæbnen havde forenet saa nær og som burde slutte sig saa meget inderligere til hinanden, som den ene trængte saa meget til en Beskytter og den anden stod saa alene i Verden?

Olivia følte pludselig en dyb Deltagelse for denne Mand, som havde seilet over fjerne Have, alene gjennemstreifet fremmede Lande og nu efter lang Omvanken blot hilsedes som en Fredsforstyrrer i sit eget Hus. Efter alt Udseende havde han blot det eneste varme Punkt, Kjærlighed til Søsteren, i sit stolte Hjerte; hvor dybt maatte det da ikke saare ham, at netop hun ikke havde noget Velkommen til ham, at netop hendes Hjerte med Kulde drog sig fra ham!

I dette Øieblik stødtes Døren heftigt op og en kvindelig Skikkelse viste sig paa Tærskelen. Det var med Neppe at

istand. Synodalforfatningen maatte ogsaa ske ved Lov — kun Midlerne talte man om, og Kongen mente efter § 16 selv at kunne sammenkalde. Ingen Indvendinger kunde efter Talerens Mening gjøres herimod. (Forts.)

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

London, 7de Decbr,

Der er anordnet Troppeforstærkning for Irland.

Paris, 7de Decbr.

Constitutionnel siger, at der er hidført en Tilnærmelse mellem Centrumets Fraktioner, hvorved en betydelig Majoritet er tilveiebragt.

Ved Omvalget i 4de Distrikt valgtes Glais-Bizoin med 16,680 Stemmer. Barbis havde 3,197 St.

Florents, 7de Decbr.

Ministerkrisen vedvarer fremdeles. Det heder, at Sella har afslaaet Finantsporteføljen og at Cialdini nu vægrer sig for at overtage Dannelsen af det nye Kabinet.

Det forlyder, at Ratazzi vil danne det nye Kabinet.

London, 8de Decbr.

Hertuginden af Aumale er igaar afgaaet ved Døden.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i Nordland og faldt i det vestlige Europa. Det staar fremdeles høit over det sydlige Norge, lavest i Frankrige. NVlig Vind med Sne i Nordland, SOlig i det sydlige Norge, østlig i Nordsøen. Udsigterne ere til østlig til NOlig Vind i det sydlige Norge med noget koldere Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 8de December.

Statsraad Helliesen fra Stockholm, B. Graff med Følge fra Østerdalen, Vaudtler fra Kr.sand, Kaptein Castberg fra Tønsberg, Kandidat Larsen fra Vermeland, Grønvold fra Kongsvinger, Møistad fra Elverum.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Otto Winther-Hjelms

1ste Abonnements-Koncert

gives i **Frimurerlogens Festsal** Lørdag den 11te Decbr. Kl. 7½ (med velvillig Medvirkning af Frk. **Agathe Backer**, Hr. **H. Brun**, Abonnements-Koncerternes Damekor m. Fl.).

1. **Johan Svendsen:** Symphoni (D-Dur. Opr. 4).
2. **Rob. Schumann:** Af „Das Paradies und die Peri" Damekor med Tenor- og Altsolo.
3. **Weber:** Polonaise, arr. af **Liszt**, udføres af Frk. **Agathe Backer**.
4. **Gade:** Romance af „Elverskud", synges af Hr. **H. Brun**.
5. **Wagener:** Marsch og Kor af „Tannhäusser".

Billetter à 60 ß faaes hos DHrr. Warmuth og Røsholm samt ved Indgangen, der aabnes Kl. 7. — **Abonnenter** paa alle 4 Koncerter kunne tegne sig indtil Fredag Efterm. Kl. 5.

Diakonisseanstaltens Bazar.

Den paatænkte Bazar til Fordel for Diakonisseanstalten vil blive afholdt i Ugen 12te —19de d. M. paa Tid og Sted, som nærmere vil blive bekjendtgjort. Som Følge heraf kunne Gaver til Bazaren fremdeles indleveres til efternævnte Damer:

Fru Berg, Akersveien No. 9,
— Lindboe, St. Olafs Plads No. 4,
— Essendrop, Møllergaden No. 17,
— Riddervold, Incognito,
— Lützow, Fæstningen,
Frk. Dop, Akersveien,
— T. Mariboe, lille Parkvei No. 9,
— Lunde, Kirkegaden No. 23.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

De **Fattigkommissioner** og **Private**, der have subskriberet paa E. Sundts Bog om **„Renlighedsstellet i Norge"**, som endnu ikke have betalt Regningsbeløbet, anmodes herved om at indsende samme med det Første.

De øvrige **Fattigkommissioner**, som Bogen er tilstillet, tillader man sig at erindre om Meddelelsen i Fortalen, Side XV—XVI.

Kristiania d. 2den Decbr. 1869.

J. Chr. Abelsted.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Nyt Blad.

Fra Nytaar vil et nyt Blad udkomme i Kristiania hver Søgnedag under Titel:

„Daglige Nyheder"

til en Pris af 96 ß **halvaarlig**, hvortil for Udenbyes kommer Porto 16 ß. Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer og Postaabnerier, hvor et Prøvenummer forefindes, og i Kristiania i Cappelens og Cammermeyers Boglader samt i Bladets Expedition, Pilestrædet 31.

NB. Abonnementet gjælder kun for **1ste Kvartal**.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Smaastykker

af

H. Schulze.

111 Sider 8vo. Pris 40 ß, smukt indb. 60 ß.

Indhold: **Prolog eller Fortale.**
Petter og Inger, Lystspil med Sange.
Fotografier.
Bruden paa Staburet.
Baserne.
Brudstykker af et større satirisk Digt.

Alb. Cammermeyer,

Karl Johans Gade 4.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ein Soge-Bundel,

utgjevne av

det norske Samlaget.

89 Sider 8vo. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer,

Karl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Svein Urædd

gjeng ut kvar Onsdag og er aa finna paa alle Posthus og her i Kristiania hjaa Bokprentar H. E. Larsen, Øvre Slotsgata No. 16. **Kostar fraa Nyaar 1870 berre 30 ß Halvaaret og Postpengar 5 ß. Bitaling fyreaat, elles nyttar det inkje aa tinga.**

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:

Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Tilsalgs.

Billige Julepræsenter.

Theduge i stort Udvalg fra 60 ß Stk. og Dækketøier i afpassede Sæt til 6 Personer fra 1 Spd. 90 ß pr. Sæt er udlagt hos

Wilhelm Balle.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Skotøi.

Stort Udvalg af solid, billigt og tidsmæssigt udstyret Skotøi for Herrer, Damer og Børn hos *Carl Fredlund,* Brogaden 2.

Franske Gummigaloger hos *Carl Fredlund,* Brogaden 2.

Til Forhandling er mig tilsendt et Parti ualmindelig billige Støvler, passende for Arbeidsfolk. *Carl Fredlund,* Brogaden 2.

Blod-Igler sælges billig hos **P. Gunnestad.** Østregade.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. „ do. „ Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

C. A. Borge,

Lakerer og Skriftmaler, Storgaden 17, anbefaler sig til Udførelse af Lakering og Broncering paa Jern, Blik og Træ.

Gamle Presenterbrette, Gyngestole etc. omlakeres som nye.

Nye Do. Do. leveres efter Bestilling.

Alle Slags Skildter og Inskriptioner udføres af **C. A. Borge.**

En Restbeholdning Gynge- og Kaminstole, finere saavelsom simplere, realiseres hos **C. A. Borge.**

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser **i Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „**strax**" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Olivia kunde overbevise sig om, at denne Aabenbarelse i en yderst skjødesløs Dragt og med alle Tegn paa en heftig Sindsbevægelse var Baronesse von Lessen. Det tynde, ellers med næsten pinlig Omhu ordnede Haar faldt under en Morgenkappe ned i Panden, der, i Almindelighed saa bleg og elfenbenshvid, nu flammede med en mørk Rødme. Af Øinene var den store, stolte Selvbevidsthed forsvundet, og hvor ubetydelige saa de ikke ud nu, da hun sky og forskræmt saa ind i Værelset.

„Ak, Helena!" raabte hun fuld af Angst og uden at lægge Mærke til Olivia, og bevægede sin korpulente Skikkelse med usædvanlig raske Skridt — „Rudolf har nylig ladet den ulykkelige Linke kalde op paa sit Værelse. Han larmer og raser saa mod det stakkels Menneske, at man kan høre det over Gaarden lige til mit Soveværelse. Gud, hvor jeg føler mig ulykkelig! Denne Morgen har angrebet mig saa, at jeg neppe kan holde mig paa Benene, — jeg holdt ikke ud med længere at høre disse Urimeligheder, men tog min Tilflugt hid. Og disse usle Sjæle, disse Tjenere, som under Rudolfs Fraværelse ikke vovede at blinke med Øinene, de staar nu frækt under Vinduerne og ler skadefro ad den Ulykke, som truer en trofast Tjener. Alt styrter nu sammen, som jeg møisommeligen har opbygget i Herrens Tjeneste og til Husets Gavn. Og at Emil netop nu skal være i Odenburg! Hvor beklagelsesværdige og fortabte vi er, kjære Helena!"

Hun slog sine Arme om Halsen paa den unge Dame, som havde reist sig forvirret og ligbleg. Dette Øieblik benyttede Olivia til at gaa sagte ud.

Da hun traadte ud paa Gangen, lød høit udtalte Ord hende imøde. Det var en dyb, klangfuld Mandsstemme, som undertiden blev stærkere i heftig Forbittrelse, men aldrig aabenbarede det ringeste Spor af Skarphed. Hvorvel hun ikke kunde høre, hvad der blev sagt, saa bævede hun dog allerede ved den blotte Lyd af denne Stemme; der laa noget Ubevægeligt, Jernhaardt i den Maade, hvorpaa de enkelte Sætninger betonedes.

Gjenlyden i den lange Gang forvildede. Olivia vidste

ikke, fra hvilken Kant, Stemmen kom, og hun ilede derfor lige frem, for snart at komme ud i det Fri. Men allerede efter nogle faa Skridt hørte hun saa tydeligt, som om hun havde staaet ved Siden af den Talende, disse Ord:

„De forlader Lindhof inden i Morgen Aften."

„Naadige Herre", svarede en Stemme.

„Det var mit sidste Ord, gaa!" lød Befalingen, og i samme Øieblik befandt Olivia sig til sin Forskrækkelse lige ved en aaben Dør.

En høi, mandig Skikkelse stod midt i Værelset med den venstre Haand paa Ryggen, medens han med den høire pegte paa Døren. Et Par ildsprudende mørke Øine mødte hendes Blik, som hun forstyrret vendte bort, idet hun hurtigt ilte ud i Haven. Hun indbildte sig at være forfulgt af dette Blik, og hun ilte uden Ophold videre.

Da Familien Ferber sad ved Kveldsbordet, omtalte Faderen med livlig Interesse, at han i Dag i Jægermesterens Hus havde gjort Bekjendtskab med Hr. von Walde.

„Nu, hvad syntes Du om ham?" spurgte hans Kone.

„Ja, min Ven, det er et Spørgsmaal, som jeg muligens kan besvare om et Aar, forudsat at jeg faar Anledning til daglig at være sammen med Godsherren, og alligevel kan der være stort Spørgsmaal om, hvorvidt jeg bliver istand til at afgive noget paalideligt Omdømme. For mig er han interessant derved, at man uophørlig maa spørge sig selv, om han virkelig er, hvad han synes at være, en kold, lidenskabsfri Natur. Han kom til min Broder for at høre noget nærmere om Optrinnet mellem hans Inspektør og den fattige Arbeidskone, da man havde fortalt ham, at Sabina skulde have seet paa Mishandlingen. Hun blev kaldt ind og fik fortælle, i hvilken Tilstand hun havde fundet Mor Schneider. Han spurgte efter de mindste Omstændigheder, men altid kort og bestemt. Hvilket Indtryk Sabinas Fortælling gjorde paa ham, derom blev man i fuldkommen Uvidenhed, saa uigjennemtrængeligt var hans Blik; ikke den mindste Bevægelse i hans Ansigtstræk forraadte hans Tankegang. Han kommer lige fra Spanien. Af de saa Ytringer, hvortil han nedlod sig, kunde

Dagbladet.

No. 287. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 9de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Valle, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Om Beskatningsforholdene, navnligen ligeoverfor Jordbruget.

(Slutning fra Gaarsbl.)

Nu beløber Værdien af Jordbrugets samlede Produktion sig omtrent til 25 Mill. Spd., faldende noget nær ligt paa Agerbruget og Fædriften, saaledes at Avlingen af Korn og Poteter neppe repræsenterer 4 Mill. Tdr. Kornværdi.

Om end Beskatningen antages at falde ligeligen (den er i Virkeligheden større for Kornet) paa Fedevarer og Korn, vil man dog efter det Anførte kunne regne sig til, at den norske Landmand ikke producerer 1 Td. Kornværdi under ringere Beskatning end 30 ß pr. Tønde til Statskassen, hvad enten han producerer til egen Konsumtion eller til Salg. Et lignende Forhold raader med Hensyn til Fedevarer. Det er derfor en klar Sag, at det indenlandske Jordbrug, sammenlignet med andre Næringsveie, er trykket ved vore nuværende Beskatningsforholde, som om ikke de i Landets karrige Natur liggende Vanskeligheder ved Konkurrence med Udlandet skulde være store nok! Naar hertil kommer de kommunale Byrder, som i Betydenhed nærme sig Skatterne til Statskassen, kan man vel forklare sig, at Landets Jordbrug staar omtrentligen stille, og at Konkurrencen fra Udlandet trænger længere og længere frem med de forbedrede Kommunikationer, medens det omvendte Forhold turde være ønskeligt for alle Skatteydere.

Feilen ligger deri, at man betragter enhver Toldsats for Produkter, som ligeledes ere Gjenstand for indenlandsk Tilvirkning, som „Beskyttelse." — Først naar Toldsatsen overskrider Beløbet af den indenlandske (direkte eller indirekte) Beskatning, afgive de, hvad man med Sandhed kan kalde „Beskyttelse" for den indenlandske Industri, om det end ikke kan negtes, at Tolden virker afværgende imod Overlast — selv naar den er mindre end den paa vedkommende indenlandske Produkt iøvrigt hvilende Beskatning.

For den Del af Nationen, som ikke befatter sig med Jordbrug, kan det vel være nogen Vinding at kaste en Andel af sine Byrder over paa den talrige Jordbrugerklasse. Men Vindingen er dog for en væsentlig Del et Blændværk, naar man tager i Betragtning Muligheden af Jordbrugets Udvikling og andre Forholde, som derved berøres. Thi det Kvantum Jordbrugsprodukter, som nu indføres saagodtsom toldfrit, vilde, om det blev produceret i Landet, afgive en Skatindtægt af 6 a 800,000 Spd. Og kunde man ved en Told af 30 ß pr. Td. osv. opnaa en forøget Tilvirkning, svarende blot til den halve Indførsel, vilde Konsumenterne med Hensyn til Beskatningen endnu staa sig vel ved at betale de Skatter til vor egen Statskasse istedetfor til fremmede, da Tolden paa vore Konsumtionsgjenstande derved selvfølgeligen kunde formindskes. Dette paakræves ikke blot af Billighed ligeoverfor indenlandske Producenter, men ogsaa af Hensyn til Samfundets Betryggelse ligeoverfor Udlandet, idet det vel maa erkjendes, at Fædrenelandet ingensinde tidligere har været saa afhængig af Udlandet for Livets høieste Fornødenheder som under de senere Aar. Ved en anden Fordeling af Beskatningen paa Kaffe, Sukker, Tobak, Korn, Fedevarer osv., er der dog en Mulighed for at bane Veien for Næringsveienes Udvikling under ligelig Beskatning for en indenlandsk og udenlandsk Produktion, uden at Beløbet af Beskatning enten forøges eller formindskes; hvorimod jeg med et ganske udstrakt Bekjendtskab til vore Jordbrugsforholde som de nu ere, tør udtale, at ingen væsentlig forøget Produktion lader sig paaregne, undtagen muligens gjennem et Nedslag i Eiendomspriserne, der maatte gaa langt under Værdien af det Arbeide, der er nedlagt i samme — en sørgelig Udsigt for de nærværende Indehavere af Jordeiendomme.

Af Hensyn til den tilsyneladende Mulighed af Fritagelse for indirekte Beskatning, kunde man vel fristes til at tilraade Jordbrugerne at indskrænke Brugen af beskattede Artikler, en Indskrækning, som selvfølgelig vilde bidrage til at formindske den samlede Skat. Men Gjennemførelsen vil støde paa de afgjørende Hindringer, — den første, at vore Fordringer til Livet er steget ud over den strengeste Nødtørft med saadan Styrke, at de Fleste heller opgive Fædrenelandet end Brugen af Tobak, Kaffe, Sukker o. s. v.; den anden er Betænkelighed for, at Beskatningen vilde fremtræde i andre Former, i samme Grad som nogen overveiende Del af Nationen maatte unddrage sig for den indirekte Beskatning. Mere ubillig for Jordbruget kunde den visseligen ikke blive.

At den kommunale Beskatning ogsaa hviler uforholdsmæssigen tungt paa Jordbruget (Skyldadaleren) tør nu efterhaanden mere og mere blive Gjenstand for almindelig Erkjendelse, uden at vi her nærmere behøve at paapege det bestaaende Faktum. Vi skal løseligen nævne, at Amtsligningen foregaar udelukkende paa Skyldadaleren, uagtet Udgifterne ganske utvivlsomt tildels burde henhøre under andre Skatteydere.

Naar man erindrer, at vort Jordbrug efter Adskillelsen fra Danmark blev ligefrem beskyttet ved høie Toldsatser eller endog ved Forbud imod Indførsel, kan det ikke vække Forundring, at Jordbrugerne under de nærværende Skatteforholde maa føle sig stærkt trykket, maa angre Kapital eller Arbeide, som derpaa er anvendt, og tabe Modet for Fremtiden. Vi kan derfor ikke noksom indprente det som en Sag af høieste Vigtighed for Statsstyrelsen, at vor nuværende Beskatning i sin Helhed tages under grundig Overveielse, for at Skatterne efter Ret og Billighed kan blive regulerede saaledes, at de falde ligeligen paa alle Næringsveie og tage mere Hensyn til Evnen, end det er muligt at gjøre alene ved en saagodtsom udelukkende Anvendelse af indirekte Skatter. Det kan nemlig heller ikke bestrides, at vor Beskatning til Statskassen falder uforholdsmæssigen tungt paa de mindre Bemidlede eller den egentlige Arbeidsklasse. For dem, som muligens antage, at Trykket paa Jordbrugerne maa tilskrives afhjælpelige Mangler ved Driftsmaade m. V. vil vi tillade os at hidsætte endel Momenter til Sammenligning mellem indenlandske og udenlandske Jordbrugsforholde med hvilke man nu er udsat for overvældende Konkurrentse:

	Indlandet.	Udlandet.
1. Jordsmon.	Den gode Jord hyppigen stærkt besat med Sten.	Gjennemsnitligen formentlig bedre eller mere fri for Impedementer.
2. Terræn-Forhold.	Almindelig bakket.	Mere jevnt.
3. Temperatur.	Ofte for ringe Varme og stor Risiko for Frostskade.	Tilstrækkelig Varme uden Risiko for Frost.
4. Veirforholde.	Den herskende ulige Fordeling af Regn og Tørke falder ved Sammenligningen neppe ud til Fordel for Norge, hvor især deleshed Græsværten hyppigen hæmmes ved altfor tørre Sommere.	
5. Arbeidstid for de egentlige Jordarbeider.	5 a 6 Maaneder.	9 Maaneder eller mere.
6. Fordeling af Dagslys.	Korte Arbeidsdage gjennem en stor Del af Aaret.	Ulige gunstigere Stilling.
7. Udgifter til Trækdyr.	Stor efter Arealet.	Forholdsvis meget ringere.
8. Do. til Bygninger, Belysning og Opvarmning.	—	Ligesaa.
9. Udbyttets Kvalitet.	—	Bedre.
10. Dets Paaregnelighed.	—	Sikrere.
11. Mulig Indførelse af besparende Maskin-Kraft.	—	Ulige mere anvendelig.
12. Drifts-Kapital.	—	I Regelen billigere.
13. Arbeidspriserne.	Nominelt nogenlunde ligelige, men i Virkeligheden større hos os efter det Arbeide, som gjennemsnitligen lader sig udføre.	
14. Havnegange.	Tildels større Udstrækning.	Længere Værttid.
15. Indre Kommunikationer.	I Regelen kostbarere for norske end udenlandske Forholde, fordi Udstrækningen er stor og tyndt befolket.	
16. Adgang til Vinterarbeide.	Ulige lettere i Udlandet, formedelst kortere Vintre. Dette Forhold forrykkes dog for flere Egne ved Adgang til Fiskeri, Skovdrift ell. dsl.	
17. Eiendommens Betydenhed i Forhold til Udstrækningen.	Terrænforholdene tillade kun paa enkelte Steder hos os at samle Jordvei af saadan Betydenhed, som udenlandske Forholde hyppigen tilstede til Besparelse af Administrationsomkostninger m. V.	
18. Gjerdehold.	Mere besværlige her end i Udlandet.	

Jeg har hermed opstillet fast alle Momenter af Betydning. Og om der end angaaende enkelte kan herske mere Tvivl, end jeg har antydet, synes det dog desværre ubestrideligt, at vi i det Hele taget kun er berettiget til at nære ringe Forventninger til Jordbrugets Udvikling under en fri, end sige under en trykket Konkurrence med Udlandet. Det skulde være mig inderligen kjært at se Beviser paa Feiltagelse i saa Henseende; men jeg frygter for, at de ikke letteligen vil indløbe. Og jeg anser mig forpligtet til at udtale denne Frygt for Jordbrugets fremtidige Udvikling i de allerbestemteste Ordelag, saa meget mere som de nuværende Beskatnings-Satser ogsaa synes at have fundet Anklang i Rigets betydeligste Jordbrugs-Distrikter.

Jeg beder enhver Fædrenelandsven nøie iagttage, hvorledes Indførselen stiger meget stærkere end Befolkningens Tilvært og trænger ind i de inderste Dele af Landet med de forbedrede Kommunikationer, medens man for Betaling i væsentlig Mon formindsker Landets Skov-Bestand. Om end flere af Rigets andre Næringsveie skride fremad i en heldig Udvikling, saa er det dog Spørgsmaal af meget alvorlig Betydning, jeg her har bragt paa Bane. Maatte de kun blive grundigen og upartisk overveiede i den allernærmeste Fremtid!

I December 1869. En Jordbruger.

Kristiania, 9de December 1869.

Danske „Dagblad" udtaler sig paa følgende Maade om Partistillingen i Frankriges lovgivende Korps: Valget af Præsidenten og Vicepræsidenterne i det lovgivende Korps giver interessante Oplysninger om Partiernes Styrke. Schneider valgtes til Præsident med 151 Stemmer, medens der paa Venstres Kandidat Grévy faldt 37 og paa Alfr. Leroux 57 Stemmer. Der afgaves endvidere 25 blanke Stemmesedler, alle fra yderste Høire, der fandt en Fornøielse i paa denne Maade at protestere imod den foregaaede Forandring i Regjeringssystemet, og

---

Kunst.

(Forts. fra No. 286).

Vi har omtalt disse efter vor Opfatning mindre heldige Sider af Skolens Virksomhed maaske noget skarpt og ensidigt, men vi har gjort det, fordi vi tro at have seet, at de blandt vore Kunstnere har faaet en større Indflydelse end gavnligt kunde være.

Vi er ingenlunde blinde for Skolens gode Egenskaber, og tro ligesaavel paa dens kunstneriske Mission som paa det Gavnlige i, at den er blevet et Hjem for vor begyndende Kunst; Ingen kan mere end vi have Agtelse for den Maade, paa hvilken den ligetil de sidste Tider har bevaret et Fond af sprudlende Humor og sund Realisme, der ved en Knaus og Vautier og mange Andre, vore Egne tildels ikke at forglemme, paa en saa glimrende Maade er kommet til Udtryk. Der findes Momenter i dens Liv og Udvikling, som vi ikke nærmere har omtalt, fordi de ikke hos os har havt videregaaende Indflydelse.

Vore Kunstnere har vistnok under Indflydelsen af disse Forhold udviklet sig meget forskjelligt. Nogle er mere eller mindre fuldstændigt gaaede op i det Liv, som omgav dem, Andre, mere selvstændige, har væsentlig beholdt sin Eiendommelighed og hævet sig til et Standpunkt, som har bragt dem Europas Beundring og Hyldest. Vi agte ikke at nævne levende Kunstnere som Exempler, men vi kan anføre to af vore afdøde, hvis Arbeider stærkt oplyser Skolens Indflydelse paa de Gebeter, hvor denne var stærkest. Cappelen optog maaske i høiere Grad end nogen anden norsk Kunstner begge de Momenter, som fra først af dannede dens Eiendommelighed, Realisme i Fremstillingen og romantisk Opfatning, og hans Talent var stort nok til at lade begge komme til sin Ret, uden at han kom hen paa de Afveie, paa hvilke Andre tabte sig selv. Anderledes gik det Mordt. Han begyndte som en usædvanlig sundtfølende Realist, men udviklede sig senere, maaske tildels paa Grund af langvarig Sygelighed, der bandt hans Opfatning, til den mest ensidige Farveidealist.

Af vore i Düsseldorf opdragne Kunstnere har i Løbet af de senere Aar de fleste forladt Stedet. Nogle faa drog snart hjem og søgte at uddanne sig paa egen Haand fjernt fra kunstnerisk Paavirkning. Andre søgte forskjellige Steder i andre Lande, Paris, Rom, England, Danmark. Indflydelsen af Skolen syntes tildels brudt.

I den allersidste Tid er der i Hjemmet optraadt en Skare af fremstræbende unge Kunstnere, af hvilke de fleste synes at have Betingelser for en videregaaende Udvikling, og saameget større Grund har man nu til at haabe, at vor Kunst efterhaanden vil uddanne sig paa en selvstændigere Basis, og at den for os lidet brugbare Tilsætning af fremmed Opfatning efterhaanden vil svinde.

En stor Betydning med Hensyn til den yngste Del af Kunstnerne har som bekjendt Eckersbergs Undervisning. Eckersberg var maaske den af vore Malere, der tidligst begyndte at frigjøre sig fra Indflydelsen af den düsseldorfske Kunstretning, idet han ved et nøiagtigt Detailstudium og Udprægen af det Eiendommelige i Gjenstandene søgte at bringe en strængere Realitet ind i sine Billeder og at hævde denne som noget Uundværligt. Denne Side af hans Kunstvirksomhed har i Forbindelse med hans grundige Kunstnerdygtighed gjort ham meget skikket til at lede begyndende Kunstnere, navnlig i hans eget Fag, og hans Undervisning har, støttet ved samtidig Fremstræben af flere talentfulde unge Mænd, baaret megen Frugt. At sige, hvorledes denne Kunstnerstok vil udvikles, er endnu vistnok umuligt, da de færreste af dem har naaet til et bestemtere Præg. Alle vise dog en alvorlig Stræben efter sand Fremstilling, og hos mange af dem synes der at være Tendentser til en høiere ideel Retning.

Meget vil vel afhænge af den Anledning til videre Udvikling, som kan gives disse unge Kunstnere, hvad der vil blive af dem. Det er ikke

fem Stemmer vare splidte. Det betragtes som en afgjort Sag, at baade de 59 og 5 Stemmer vilde være gaaede over til Schneider, dersom et Omvalg havde været nødvendigt, og den Opposition, som Schneider mødte, reducerer sig saaledes til de 25 Stemmer fra yderste Høire og de 37 Stemmer fra yderste Venstre. Naar Majoriteten er rekonstrueret, hvilket ifølge de sidste Telegrammer nu fuldstændig er skeet, vil altsaa den Opposition, hvormed et nyt liberalt Ministerium faar at kjæmpe, beløbe sig til 62 Deputerede. Rigtigheden af denne Beregning stadfæstes ved Valget af Vicepræsidenterne; her stemte alle Fraktioner imellem yderste Høire og yderste Venstre paa Talhouët, der stadig nævnes som Kandidat til Udenrigsministeriet i et Ministerium Ollivier, og han valgtes med 244 St. Til Vicepræsident valgtes endnu et andet Medlem af Thierspartiet, nemlig Chevandier de Valdrôme, og til Gjengjæld stemte Pluraliteten af dette Parti paa den gamle Majoritets Kandidater, Jérôme David og Du Miral. Af disse Valg sees det tillige, hvor stor den Fraktion af Thierspartiet var, der skilte sig fra Ollivier, fordi han forlangte, at alle Interpellationer skulde udsættes, indtil Prøvelsen af Valgbrevene var endt. Denne Fraktion stemte i Forening med Venstre paa Buffet, der fik 75 Stemmer, og naar herfra drages Venstres 37 Stemmer, faar man altsaa ud, at Dissidenterne i Thierspartiet raadede over 38 Stemmer. Ifølge et Telegram er den indtraadte Spaltning imidlertid nu saagodtsom ganske hævet, idet Ollivier og Segris have opstillet et meget liberalt Program, hvis Indhold findes angivet i den paagjældende Depesche. Herved er den misfornøiede Fraktion bleven tilfredsstillet. Marquien af Andelarre, som nævnes i Telegrammet, havde stillet sig i Spidsen for denne Fraktion, og han indbragte i det lovgivende Korpses Møde den 30te November en Interpellation om Grunden til Udsættelsen af Kammerets Indkaldelse. Det Parti, der anerkjender Ollivier som Fører, udgjør nu 98, hvilket kun er en ringe Tilbagegang fra Thierspartiets oprindelige Styrke (116). Ollivier har i Kammerets 2den Afdeling, som valgte ham til Præsident, udtalt sig stærkt for Enighed og Sammenhold imellem Keiserdømmets liberale Tilhængere. Han beklagede sig over, at en Del af hans tidligere politiske Venner havde forladt ham, ja forraadt ham for at danne et venstre Centrum. „Jeg er i høi Grad bekymret herover", sagde han; „men det er en Grund mere for mig til at holde ud paa den Vei, som jeg har foreskrevet mig. Folkelidenskaberne voxe os over Hovedet, og vi maa samle os om Keiserdømmet". Til Gjengjæld beskyldte en af hans frafaldne Tilhængere ham for, at han havde sluttet sig til Majoriteten. Men denne Strid maa nu, som sagt, ansees for bilagt.

I et Telegram fra Florents af 4de meddeles efter Opinione, at Victor Emanuel nu har overdraget til General Cialdini at danne et nyt Kabinet. Det var ikke et saadant Ministerium, som foresvævede Venstre, da det styrtede Menabrea; kommer det istand, har Venstre vundet en Pyrrhusseir, og det vil faa rigelig Anledning til at savne Menabrea, der med en Utrættelighed og et aldrig svigtende Maadehold, som havde fortjent en bedre Skjæbne, arbeidede paa at forebygge alvorligere Konflikter imellem Partierne, idet han søgte at udjevne de skarpe Modsætninger. Lykkes det Cialdini at danne et Kabinet, vil han neppe være tilbøielig til at følge sin Forgjænger i dette Punkt.

Om Striden imellem Tyrkiet og Ægypten meddeler Patrie Følgende: Porten har ikke forandret sin Mening med Hensyn til det Væsentlige i Sagen. Den har afbrudt enhver Korrespondance og Diskussion med Vicekongen og besluttet at tilstille ham Sultanens Befalinger, idet den betyder ham, at han har at rette sig efter dem; men i et forsonligt Øiemed, som ikke noksom kan paaskjønnes, har den forandret Beskaffenheden af det Aktstykke, hvori Suverænens Villie indeholdes, og de, som kjende Orienten, ville indse, hvilken overordentlig Betydning denne Indrømmelse har. Uagtet Medlemmerne af det diplomatiske Korps i Konstantinopel ønskede at standse en beklagelig Konflikt, ere de fra Begyndelsen af optraadte uden Enhed og have følgelig „ufrivillig" fremkaldt Ægyptens Modstand. Siden er der foregaaet en Forandring, og ihvorvel de betydeligste Magter ikke have forenet sig for at optræde i Fællesskab, virke de dog i samme Retning. Frankrige, England og Østerrige have efter venskabelige Forklaringer vedtaget de Punkter, om hvilke deres Raad skulle dreie sig, og disse Raad ere med Nytte givne i Cairo. Italien støttede i Førstningen Vicekongens Interesser, men det har nylig skiftet Holdning og optræder nu i Overensstemmelse med de andre tre Magter. Saaledes stille Sagerne sig i dette Øieblik. Sultanen kan ikke give efter; han har Retten og Traktaterne for sig. Naar Vicekongen laaner Øre til Magternes Raad, sikrer han sig Europas Velvillie, og et Europa, der har skabt den Magt, hvoraf han er i Besiddelse.

Ifølge et Telegram fra Kairo er Portens Afsending, Sever Effendi, den 4de indtruffet dersteds med Sultanens Firman.

Fra Warschau skrives den 1ste: Det konservative „Wiestj" gjør det siden Opstanden i 1863 i Anvendelse bragte Regjeringssystem til Gjenstand for en fordømmende Kritik og angiver Systemets Resultat paa følgende Maade: „De sidste 6 Aar af vort i Polen udøvede Regimente har skabt en uoverstigelig Kløft mellem os og Polakkerne. Midt i den polske Befolkning danner Regjeringen og dens Embedsmænd et særeget isoleret Samfund, hvis fiendtlige Karakter tvinger den første til at indeslutte sig i sig selv. Fremtiden vil vise, om det anvendte Regjeringssystem har været nyttigt for os; os Samtidige maa det i det Mindste være tilladt at beklage og fordømme den sociale Desorganisation, som er bleven bevirket ved Fanatikernes umenneskelige Handlemaade. Det eneste Raad, som vi kunne give Regjeringen, bestaar deri, at den giver Forvaltningen i Kongeriget Polen en ganske anden politisk Retning. En hurtig Systemforandring vilde i Sandhed være til stor Fordel for os". Ogsaa det russisk-konservative Partis andet store Organ „Nowoje Wremia" gjør uophørligt opmærksom paa, hvorledes de russiske Interesser lide under det i Polen herskende slette Regjeringssystem og fordrer ligeledes en hurtig Forandring.

Det paa det russiske Budget til den offentlige Undervisning opførte Beløb, der hidtil for det hele Rige kun har udgjort 100,000 Sølvrubler aarlig, er for Aaret 1870 forhøiet til det tredobbelte.

Wien, 30te Novbr. „Ved Siden af det böhmiske og bochesiske Spørgsmaal opstaar der ogsaa et Militærgrændse-Spørgsmaal, et Spørgsmaal, som maaske kan blive farligere for Rigets indre Ro end de 2de andre, saafremt ikke Regjeringen er opmærksom paa, at den maa skaane enkelte Landsdeles berettigede Eiendommeligheder. Jeg tænker her ikke paa den politiske Selvstændighedssvindel, der gjør sig saa bred, men paa de sociale Indretninger, som kun med skaansom Haand kunne forandres. Militærgrændsen beboes i en Udstrækning af 227 Mil af 1½ Million Mennesker, koloniserede Bønder, som gjøre Militærtjeneste og derfor besidde Jorden med en Slags Brugsret. Retten er i Aarhundreder nedarvet fra Fader til Søn i Familier, som fremdeles bebo sit gamle Grundstykke. De udgjøre 14 Regimenter i 47 Bataljoner. En væsentlig Del af den disse Folk tilstaaede Brugsret danner Rettighederne med Hensyn til Skovene, som tilhøre Staten og alene i Brooder, Peterwardeiner og Gradiscaner Regimenterne have en Værdi af 60—80 Mill. Gylden. Disse skulle nu sælges, og da Militærgrændsens Beboere ikke kunde existere uden at de beholde sin Ret til at tage Ved og øvrige Rettigheder med Hensyn til Skovene, skulde det synes nødvendigt ved Afhændelsen at sørge for deres Ret. Men man kan ikke forestille sig med hvilken Bornerthed denne Sag behandles af Centraladministrationen. Den tænker kun paa at skaffe Penge og tager intet Hensyn til om de Berettigede komme til at lide . . . . Regjeringen kan i denne Sag gaa saaledes frem, at den støder tilbage trofaste østerrigske Hjerter, som siden ikke mere kunne vindes tilbage."

Fra forskjellige Stater i Amerika er der følgende Efterretninger: I Valparaiso arbeidede man ivrig paa en grundig Reform af den indre Forvaltning paa Grundlag af fuldkommen individuel Frihed og Lighed for Loven. Handelen var i Opsving. I Chili var Høsten usædvanlig god. Indianergesandter vare traadte i Fredsunderhandlinger med Regjeringen. I Lima har en af Pariserhuset Dreyfuß afsluttet Guano-Kontrakt vakt stor Ophidselse. Man søger at faa den annulleret, men Regjeringen er bestemt paa at overholde den. I Nicaragua er der fremdeles Vaabenstilstand mellem Insurgenterne og Regjeringen. Honduras og Costarica bestræbe sig, som det synes med Held, for at hidføre en endelig Fred. Pressen dersteds afhandler med Ivrighed Planen om Anlægget af en Kanal mellem de 2 Oceaner.

Befordringer og Afgang. Under 4de ds. har det naadigst behaget Hs. Maj. Kongen at udnævne personel Kapellan i Vestre Thotens Præstegjæld under Thotens Provsti i Hamar Stift V. C. Magelssen til Sognepræst i Bergs Sognekald under Senjens Provsti i Tromsø Stift, Byfoged i Kristianssund V. A. Mejdell til Sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalens Sorenskriveri og Byfoged i Lillehammer, Expeditionssekretær i Marine- og Postdepartementet N. M. Nye, R. St. O. O., til Amtmand i Søndre Bergenhus Amt fra 1ste April næste Aar at regne, J. M. Jensen af Tønsberg til Dispacheur, samt surnumerær Kaptein i Bergenske Infanteribrigade, for Tiden Chef for Kadetkompagniet ved den kgl. Norske Krigsskole, C. K. Gill, R. S. O., til Oberstløitnant og Chef for Søndmøre Bataljon under Trondhjemske Infanteribrigade.

— Under s. D. ere følgende Avancements og Udnævnelser foregaaede i den kgl. Norske Ingeniørbrigade: Surnumerær Stabskaptein J. J. Engelstad, R. W. O., udnævnt til Kaptein i Brigaden og tilladt som saadan at henstaa surnumerær indtil Udløbet af den ved kgl. Resol. af 7de Marts 1868 bestemte Tid af 2 Aar, med Forpligtelse til efter denne Tid at indtræde i virkeligt Numer i Brigaden, saasnart dertil gives Anledning; Stabskaptein H. v. K. Heyerdahl udnævnt til Kaptein i Brigaden, surnumerær Premierløitnant J. T. Thams udnævnt til Stabskaptein i Brigaden samt tilladt som saadan fremdeles at henstaa surnumerær, dog med Forpligtelse til at gjenindtræde i virkeligt Numer, saasnart der ved Avancement i Brigaden dertil aabnes ham Adgang; Premierløitnant P. H. Hertzberg udnævnt til Stabskaptein i Brigaden; Sekondløitnant L. Grøntvedt udnævnt til Premierløitnant i Brigaden, og Premierløitnant i Bergenske Infanteribrigade J. A. Wille udnævnt til Sekondløitnant i Ingeniørbrigaden med Bibehold af sin Grad som Premierløitnant i Armeen.

— Under s. D. ere følgende Avancements og Forsættelser foregaaede i den kgl. Norske Kavaleribrigade: Chefen for Sparboske Eskadron under Trondhjemske ridende Jægerkorps, Ritmester C. C. Møller forsat til Chef for Vardalske Eskadron under Oplandske ridende Jægerkorps, Premierløitnant i Brigaden P. F. G. Berg, der for Tiden bestyrer Staldmesterposten ved Brigadens Manège, udnævnt til Ritmester i Brigaden, i hvilken han derhos fremdeles i Henhold til kgl. Resol. af 28de Decbr. 1868 forbliver staaende surnumerær; Premierløitnant i Brigaden J. H. S. Fougner udnævnt til Ritmester og Chef for Sparboske Eskadron, Sekondløitnant i Brigaden H. A. Brock udnævnt til Premierløitnant i Brigaden, og surnumerær Sekondløitnant i Brigaden C. A. Larsen udnævnt til virkelig Sekondløitnant i Brigaden.

— Under s. D. ere Efternævnte ifølge Ansøgninger meddelte Afsked i Naade: Residerende Kapellan til Strømsø og Tangens Menigheder i Drammens Provsti, Kristiania Stift, P. Blessing, fra 1ste Januar 1870, Sognepræst i Kristianssund og Provst i Ytre Nordmøres Provsti i Trondhjems Stift, J. C. F. Schaaning, fra Provsteembedet samt Overtoldbetjent i Risørs Tolddistrikt G. J. S. Birch, sidstnævnte med aarlig Pension 400 Spd.

(Rigst.)

Havnen. Idag er der nordlig Vind med 1 Grads Kulde. Flere Skibe ventes hertil med første sydlige Vind, deriblandt Skonnert „Psyche" fra Rio Janeiro med Kaffe, og „Scandinavia" fra Bordeaux med Brændevin. Igaar hidkom en Skonnert og idag en Jagt med Kornvarer. Dampskibet „St. Olaf" afgik ifølge idag indløbet Telegram fra Hamburg igaar Efterm., det har ikke fuld Ladning hertil. Dampskibet „Uffo" ventes hid fra Kjøbenhavn Lørdag.

Orgelbygger og Fortepiano-Fabrikant Brantzæg her af Byen har i Udlandet begyndt at tiltrække sig en hædrende Opmærksomhed for nogle til Brug ved Forelæsninger over Lydlæren bestemte Instrumenter, som han udstillede paa Naturforskermødet i Kristiania ifjor. Han har i disse Dage modtaget Bestillinger paa en Samling af slige Instrumenter fra Upsala Universitet og fra en Læreanstalt i Eskilstuna, ligesom han ogsaa ifølge en Meddelelse i et andet Blad har modtaget smigrende Vidnesbyrd fra Ørebro tekniske Skole om særdeles Tilfredshed med en Samling lignende Instrumenter, som han nylig har leveret til denne Skole.

Vore smalsporede Jernbaner er blevne Gjenstand for Udlandets særdeles Interesse paa Grund af deres billigere Anlæg, Drift og flere øvrige Fordele, især deleshed da man ogsaa i Udlandet har begyndt at gjøre mange bitre Erfaringer om de ældre Jernbaners utilstrækkelige Udbytte af Trafiken. Vi har de sidste Par Aar endog havt Besøg af Folk fra Kanada og Indien, for at studere Jernbanedirektør Pihls Bygning af smalsporede Baner, og i udenlandske Blade og Tidsskrifter holder Systemet ligeledes nu paa at kjæmpe sig frem

---

nogen let Sag for en Kunstner i den nærværende Tid at faa god Veiledning, vistnok for en stor Del fordi Kunsten nu, trods den Fuldendthed, hvortil den i flere Henseender har naaet, dog de fleste Steder savner det kraftige Liv, som betegner Fremskridtsperioderne. Nogle af dem er allerede reiste ud, og alle maa de naturligvis før eller senere ud i Verden, for at lære at kjende sit Maal og for at undgaa Ensidighed. Det er imidlertid ikke vor Mening, at de begyndende Kunstnere i Regelen meget tidligt burde søge fremmede Forhold. Det maa nu mere end nogensinde fastholdes, at det gjælder for vore Kunstnere at gaa den Vei, som vor egen Nationalitet og vore egne Forhold naturligt vil anvise, og vi har Erfaring nok for, hvad en for tidlig fremmed Indflydelse kan virke.

Men desværre er der endnu herhjemme ikke Anledning for andre end Landskabsmalere til at erhverve mere end et tarveligt Kjendskab til Kunstens Begyndelsesgrunde. Vi holde os overbeviste om, at den Tid ikke er saa fjern, at den Tanke, som allerede er brudt frem, vil blive levende, Tanken om akademisk Undervisning i Hjemmet.

Den Rolle, som Kristiania Kunstforening har spillet i Udviklingen af vor Kunst, kan ikke anslaaes lavt, og det tør vel være, at den uden denne Forenings Medvirken ikke var kommet til det Standpunkt, som den indtager.

Foreningen blev som de tyske Foreninger, der var dens Mønstre, stiftet dels for at give begyndende Kunstnere Understøttelse ved Indkjøb af deres Arbeider, dels for at skaffe Medlemmerne en forholdsvis let Adgang til at se Kunstværker og erholde saadanne til Eie. Sin væsentligste Betydning har den maaske i Tidens Løb faaet, som et direkte Dannelsesmiddel i kunstnerisk Retning. Og hvor stor Lettelse det end kan være for en begyndende Kunstner at kunne paaregne Arbeider afsatte til en Kunstforening, saa er det dog klart, at den nødvendigste Betingelse for Kunstproduktion er vaagnet Sands for Kunstens Værd hos Publikum og navnlig hos dem, der har Anledning til at anskaffe Kunstværker. Mest er dette Moment af Betydning i smaa Forhold, i hvilke Kunstværker forøvrigt kun sjelden kunne komme til Betragtning. Det er os bekjendt, at ikke denne Mening om Kunstforeningers Formaal deles af Alle herhjemme; vi ialfald tro, at Kunstnerne selv ville blive de vindende, om man ved Siden af den meget vigtige Hensigt at yde de yngre af disse en direkte Haandsrækning, tillige fastholdt denne Opfatning af Foreningens Opgave, der vistnok ikke er forenlig med en for indskrænket Anskaffelse af Begynderarbeide.

Vor Forening virker nu med en aarlig Indtægt af mellem 4 og 5000 Spd., og denne kan stadig paaregnes tiltagende. I de næst foregaaende Par Aar har denne betydelige Indtægt, der i Virkeligheden stiller den i Klasse med de større Kunstforeninger i Europa, været anvendt udelukkende til norske, svenske og danske Billeder. Iaar er der gjort en liden Forandring heri, idet et Par franske Billeder er anskaffede.

Vi tro, at man bør holde ved i denne Retning, saameget mere som den synes at have Publikums Sympathi. Vort Publikum har en billig Fordring paa, at et Institut af den Betydning som vor Kunstforening ogsaa byder Anledning til, saavidt Midlerne tillade, at gjøre det bekjendt med udenlandsk Kunst, thi de er forholdsvis faa, som har Anledning til at betragte denne paa Stedet selv. Et Hensyn, som Foreningen heller ikke bør lade sig være uvedkommende, er, at dens Publikum ikke hildes i den Ensidighed, som en udelukkende Beskuelse af vore egne og nogle faa svenske og danske Kunstværker nødvendig vil medføre, og som i Virkeligheden har hersket hos os i en ikke ringe Grad. Det er selvfølgelig ikke vor Mening, at udenlandske Billeder skulde danne den større Del af dens Samling, eller at svensk og dansk Kunst ikke skulde indrømmes en passende Plads. Det Sidste er os saameget mere magtpaaliggende, som vi tro, at de norske Kunstnere har særdeles meget at lære af sine Naboer.

(Forts.)

til Anerkjendelse. Svenske Aftonbl. tager nu ogsaa tilorde for smalsporede Jernbaners Anlæg og haaber, at de mange Jernbaneplaner, som siden sidste Rigsdag er fremkaldte ved Haabet om Statskassebidrag, maa blive prøvede med den Forudsætning for Øie, at Banerne vil blive byggede med smal Sporvidde.

Ivar Aasen er nu færdig med Bogstav Ø i sin nye helt omarbeidede norsk-danske Ordbog, der i Manuskriptet udgjør ikke mindre end 3453 Kvartsider. Den nye Udgave bliver omtrent dobbelt saa stor som den ældre paa Bekostning af Videnskabsselskabet i Trondhjem i 1850 udkomne. Trykningen af Værket vil antagelig først kunne begynde til Vaaren, da mange senere tilkomne Ord blive at tilføie, siden Aasen for omtrent 3 Aar siden begyndte den gjennnemgaaende Omarbeidelse af 1ste Udgave. Det beror paa en Misforstaaelse, naar „Aftenbladet“ beretter, at det nye Sprogstof er tilkommet „navnlig fra Hallingdal“. Alle Bygder have leveret store Bidrag, selv Smaalenene, som efter en Morgenbladsforfatter staar saa høit „i Kultur og Matrikul!“ Fra Telemarken, Nordland og Solør er ligeledes tilkommen meget, ligesom den siden 1850 fremblomstrede Landsmaalsliteratur har bragt mange Sprogskatte for Lyset.

Indbrudstyverierne. Med de mørke Nætter har atter Tyvene begyndt at indfinde sig. For nogle Dage siden skal der være begaaet et meget frækt Tyveri hos en Brændevinshandler her i Byen, og Nat til afvigte Fredag blev der begaaet et meget dristigt Tyveri paa Gaarden Økern i østre Aker, hvor Tyven var brudt ind i en Kjælder, der var beliggende lige under et Værelse, hvor flere Personer havde sit Natteleie. Tyven havde gjort en rigelig Fangst af Vin og Fedevarer.

Stranding. I Torsdags Morges Kl. 4 indstrandede, ifølge „Bornh. Amtst.“, Syd for Allinge Barkskibet „Alma“, drægtig 212½ norske Læster, ført af Kapt. Thomas Eilertsen af Kragerø, paa Reisen fra Riga til Kork med en Ladning Bjælker og Planker. Mandskabet, 12 Mand, er reddet ved Hjælp af Redningsstolen, men Skibet er Vrag.

Sørøver-Uvæsnet. Kapteinen paa Barken „Apenrade“ meddeler i „W. Z.“, at den kinesiske Sørøverdjonke, der angreb hans Fartøi, er bleven tagen af en portugisisk Kanonbaad. Sørøveren blev besat med Portugisere, der skulde føre den til Macao, men den sank paa Veien. To Koner, tre Børn og en Dreng paa 14 Aar, Anførerens Søn, bleve tagne til Fange, medens de fleste, der ikke faldt i Fægtningen, sprang overbord og svømmede i Land.

Menighedsmødet i Missionshuset. (Slutning fra Gaarsbl.) Store Vanskeligheder vilde Myndighedens Overførelse fra Staten og til en anden Autoritet medføre. Skulde nogen anden Autoritet have denne Myndighed, saa vilde hertil ogsaa slutte sig Kirketugt; men den indifferente Mængde vilde aldrig taale denne, naar hermed kunde følge Tab af timelige Goder. Talerens Mening er derfor den: Hver, som vil Kirkens Frihed i sin Organisation, maa arbeide imod § 92; men Borttagelsen af § 92 er ikke nok, thi Mængden vilde endnu længe forblive i Statskirken, og Utilbøieligheden til Kirkerepræsentationens Ordning vilde vise sig. Men hvad der er vigtigere end Organisationsspørgsmaalet er Kirkens Lære og Bekjendelse. Myndigheden herover er derfor ømtaaligst; men ei heller dette Spørgsmaal er saa farligt, som det synes. Nu er Myndigheden over Kirkens Lære hos Grundloven; men hermed er Lidet sagt. Enhver tilsigtet Forandring i Læren vil naturligvis gjøre sig gjældende som ægte luthersk og vil saaledes let kunne harmonere med Grundloven. Men man har ment, der er nogen Vaklen i Grundloven med Hensyn til Bekjendelsesskrifterne. Etsteds anføres nemlig den hellige Skrift som Troesnorm, et andetsteds den „Augsburgske Konfession“, og i 1ste Artikel af vor Landslov om Kirken anføres den hellige Skrift, de tre Symboler, Konfessionen og Katekismen som Troesnorm; senere Love anføre blot „Skriften“ og Konfessionen. Men denne Vaklen er kun tilsyneladende; thi alle de opregnede Skrifter ere Bekjendelsesskrifter (sml. 2, 1) — de og ingen andre. Før 1814 forpligtede den ældre „Kongelov“ Kongen til Bekjendelse og Haandhævelse af Lutherdommen. Kongen skulde være luthersk og kunde ikke forandre „Bekjendelsen“. Grundloven siger: „den lutherske Religion forbliver“, følgelig ogsaa Konfessionen. Ogsaa efter Arvefølgeloven kan der ikke ske Forandring med Konfessionen. Og Sagen er vel ogsaa den, at om man end i 1665 (d. e. Kongelovens Datum) kunde sige, at Kirkens Bekjendelse ei var afsluttet, saa kunde dette vel neppe siges i 1814; thi efter 150 Aars Forløb maatte vel Bekjendelsen siges at være afsluttet. Og endelig i Grundloven er der ingen Autoritet nævnt, som kan forandre Læren, ikke engang Kongen kan dette. Hertil maa Folkemagt; men neppe vil Ikke-Lutheranerne kunne have nogen Myndighed over Kirkens Lære; dette var Talerens Mening. Men paa Grundlovens Affattelsestid faldt Ingen paa denne Forandring; man har derfor, som det synes, betragtet Spørgsmaalet som upraktisk. De praktiske Spørgsmaal opstaa anderledes, de spørge ikke om, hvad der bør være, men hvad der er. Hvad nu Bekjendelsesskrifterne angaar, saa ere de affattede i fremmede Sprog. Originalerne saavelsom Oversættelserne kunne derfor være Gjenstand for praktisk Tvist og Tvivl. Først og fremst ere nu disse Spørgsmaal videnskabelige, men de kunne ogsaa være praktiske, og kunne derfor løses af Autoritetens Magt, d. e. Kongen. Autoritetens Forpligtelse er saaledes at skaffe rette Oversættelser. Kongen afgjør saaledes Ordets Lydelse, saavel hvad Bibelen som Bekjendelsesskrifterne angaar. Dette gjælder ogsaa Lærebøger og Ritualet. § 16 hjemler Kongen denne Ret, og Kongen kan forandre Ritus nu som før. Med Hensyn til Bekjendelsesskrifterne staa dog ikke alle paa samme Trin. F. Ex. Katekismen vil som Lærebog kunne forandres, naar den derved bliver mere brugbar som saadan. Sml. hermed Storthinget i 1842, der indrømmede Kongen Ret til denne Gjerning, og det uagtet Loven forudsatte endel Stykker, som borttoges.

Efterat nu Dirigenten havde tilkjendegivet Hr. Prof. Aschehoug Forsamlingens Tak for de meddelte Oplysninger, ytrede en Embedsmand sig. Denne søgte nu at faa Spørgsmaalet bragt mere paa det Rene, ved først at gaa ud fra Statens og Kirkens Begreber hver for sig, og derpaa nærmere betragte dem efter sine forskjellige Formaal og endelig i sin Forbindelse. Hvad der „konstituerer“ Kirkens Begreb er, mente han, Ordets rette Forkyndelse og Sakramenternes rette Forvaltning; Statens Begreb derimod er et ganske andet; saavel ved Midler som i Væsen er den høist forskjellig fra Kirken. Kirken tilhører man i Troen ved Barnedaaben, men man har Frihed til at blive i den eller forlade den. Og Kirkens Midler ere Ordet og Sakramenterne, og dens Formaal ere evige Ting — Liv og Salighed. Staten derimod betragter os — nolens volens — som den tilhørende. Staten binder til Territoriet, den aabenbarer sig ogsaa dens jordiske Beskaffenhed. Den fremmer Kultur og Civilisation etc., men ikke evige Ting — den evige Salighed. Altsaa Kirke og Stat ere forskjellige i Oprindelse og Væsen, Virkemidler og Øiemed. Men der kan nok derfor være Forbindelse mellem Kirke og Stat. Dog Kirken behøver ikke denne Forbindelse mellem Staten, om den end nok kan taale den. Som Statsborger ønskede Taleren en slig Forbindelse, og det med en særegen Bekjendelse. Hensigtsmæssig kan det saaledes blive for Staten ved Undervisning at fremtvinge en Bekjendelse, og da den, som efter Statens Skjøn er den reneste og bedste Religionsbekjendelse. Paa Undervisningens Omraade kommer nemlig Autoritetsprincipet til sin Ret. Men med Hensyn til denne her foreliggende Sag kan vel neppe Forbindelsen mellem Kirke og Stat siges at være heldig. Vel er det saa, at efter Grundlovens Paragrafer maa Kongen være en Lutheraner; thi ingen Anden kan styre den lutherske Kirke. Dette maa ogsaa gjennemføres ved Kongens Raad, ved Dommere i kirkelige Sager, Stiftamtmænd (nemlig som Medlemmer af Stiftsdirektionerne og Konsistorialretten) og endelig ogsaa ved Høiesteret. Men i Almindelighed ikke. Ikke enhver Autoritet gjælder dette. Neppe en Chef paa Krigsskib — som oftest vil der vel her være Anledning til at faa Præst ombord. Dersom Indflydelsesprincipet skulde gjøres gjældende, saa vilde der jo blive Troestvang i nte Potents; thi hvor findes ikke Overordnede. Man bør opstille det Spørgsmaal, hvorvidt det er praktisk at ophæve § 92, og hvorvidt der virkelig er Tvang tilstede? Vel troer Taleren neppe, at Nogen vil handle mod sin Samvittighed, og at den religiøse Udvikling kan under normale Omstændigheder gaa harmonisk og rolig for sig paa den barnlige Grund; men i bevægede Tider, navnlig ligeoverfor Dissenter, kan Sagen faa megen praktisk Betydning. Man har anført Almuens Forkjærlighed for Statskirken som et Motiv til at holde paa Paragrafen; men Almuen bør nøie sig med sin tvungne Undervisning i luthersk Lære og sin tvungne Konfirmations-Undervisning og saa fritage kirkelige Embedsmænd fra denne Tvang. En af Hovedgrundene til Ophævelsen af § 92 er den, at dens Bestaaen forvirrer Stats- og Kirke-Begrebet. Forøvrigt havde Taleren følt sig tiltalt af den skjønne Aand, der havde gaaet igjennem deres Udtalelser, der holdt for Bibeholdelse af § 92. Dog for den kirkelige Uklarheds Skyld, den bør hæves. Følgen vil ikke blive farlig. Man havde Exemplet for sig, f. Ex. med Lensmænd. Taleren kjendte ingen saadan, der var udtraadt af Kirken. Men godt er det i hvert Fald frit at kunne slutte sig til Kirken. Og Forbindelsen vil endda godt kunne bestaa, men da med særskilt Organisation for Kirken. Frikirke bør visselig ikke komme istand; derved vilde man aldeles slippe Taget i de store Masser. Og Kirken kunde ogsaa gjerne under denne Forbindelse opgive Adskilligt af sine principielle Rettigheder, naar kun ingen Tvang øves.

Derpaa udtalte en anden Lægmand sig for den Anskuelse, at ingen Embedsmand kunde fritages fra § 92; thi som Kongens Embedsmænd skulde de hjælpe Kongen til at varetage hans Pligt efter Grl.s § 4 (ɔ: Kongen skal varetage Religionens Tarv). Statskirken syntes ham altsaa at kræve, hvad der stred mod Troens Væsen, nemlig Tvang. Disse, tilligemed andre Betænkeligheder, som i Løbet af Forhandlingernes Gang vare fremførte, søgte nu Dirigenten at imødegaa.

Dem, der frygtede, at Ophævelsen af § 92 vilde drage Adskillelse mellem Kirke og Stat efter sig, trøstede han med, at denne Mulighed havde man ikke tænkt sig. Meget mer, han troede, at Staten altid vilde vide at sætte tilbørlig Pris paa Kirken ved sin Side, som en dygtig Deltager i Udviklingen mod Ret og Humanitet. Men Kirkens Øiemed maa være at holde Stats- og kirkelig Begrebsforvirring borte. Til nærmere Belysning af, hvorledes Forbindelsen mellem Stat og Kirke burde være, foredrog han af den augsburgske Konfessions 28de Artikel et Stykke, der just klarligen tjente til at belyse Forskjellen mellem Kirkens og Statens Formaal. Hvorledes Kirkens Formaal er et rent aandeligt, medens Statens derimod er et legemligt, hvorledes Kirken skal beskjærme Sjælene og Staten de legemlige Ting, og endelig hvorledes de hver sig under Iagttagelse af sit Maals Fremme godt kunne være forenede, uden derfor at sammenblandes. Paa Grundlag nu af dette Konfessionens Indhold paaviste Taleren det Berettigede i denne Stræben efter uden Løsrivelse at ville afhjælpe den Sammenblanding, der blot afføder Forvirring. Dog, det var langtfra Taleren at ønske nogen Løsning, som ikke Forholdene selv krævede, ligesaalidt som han mente, der var Tale om at rokke Statskirken. Men Spørgsmaalet var, om Staten kræver § 92. Dette kunde ikke være saa; thi Kirken kunde da ikke være Herrens Kirke længer. Men dette er og bliver den dog. Den behøver derfor ikke, at alle Embedsmænd bekjende sig til den. Men kanske § 92 er et Gode? Visselig er det et Gode, at alle Embedsmænd med Liv og Sjæl ere Lutheranere; men dette kan intet Lovbud bevirke. Herrens Aand er det, som frembringer Sligt. Frihed maa der til, hvis der skal være Sandhed i Tingen. Men Paragrafen maa dog vel siges at være et Gode, saasnart Kirken skal styres af Statens Embedsmænd? Ja vel, men da ogsaa kun forsaavidt som disse virkelig have med Kirken at bestille. Men som det nu er, maa alle Embedsmænd underkastes § 92's Myndighed. Enten skulde Alle eller saa Ingen være under Loven, havde man sagt, men Taleren protesterede derimod. De, som skulde styre Kirken, maa jo dog være Lutheranere, og dette maa jo Lovgivningen afgjøre. Dernæst var der ytret Tvivl, om der virkelig var Tvang tilstede i § 92. I denne Anledning mente Taleren, at hverken de frivillige Lutheranere, ei heller de Indifferente kunde klage herover; men en anden Sag var det for deres Vedkommende, som endnu ere under religiøs Udvikling, i det Uafgjorte, og som skulle indtræde i Embedsstilling. Og dernæst, ogsaa Dissenterne maa have Lighed for Loven, ligesom de Andre. Byrder maa de bære, som de Andre, men gjælder det Embedsstillinger, saa skal det være en anden Sag. Hvad der nu var ytret om § 92 af Hensyn til Almuesmanden, det lagde Taleren megen Vægt paa. Men de, som elske Kirken, vide jo, at det er ad Frihedens Vei, de selv ere komne til den paa; derfor skulde de ogsaa gjerne ville række Broderhaand til Dissenterne. Men de, som af Indifferentisme ikke ville have Forandring, de bør ikke tages Hensyn til. Taleren sluttede endelig med at udtale sin Glæde over den skjønne Kjærligheds-aand, der var gaaet gjennem alle de fremførte Betænkeligheder. Sagen var nemlig i sig selv betænkelig, og af megen Bærevidde.

Saa ytrede en anden Taler, at, da han troede, Stat og Kirke, adskilte, vanskelig vilde kunne bestaa uden gjensidig Skade — det vilde visselig være det Bedste, naar Stat og Kirke i skjøn Harmoni, som f. Ex. Sjæl og Legeme, kunde drage tilsammen; thi adskilte kunne de ikke undvære hinanden. Taleren mente, at Feilen under nuværende Omstændigheder laa i Overgreb fra den ene eller anden Side; men han troede dog, at saalænge Staten ikke griber Initiativet til en Forandring, Kirken nok kunde være tjent med det Bestaaende.

Men en ny Side ved Sagen bragtes nu frem ved en anden Taler. Denne saa Spørgsmaalet væsentlig i Statens Lys. Kirken tvivlede han ikke om godt kunde undvære § 92; men ikke saa med Staten. Staten havde antaget den lutherske Bekjendelses Rets- og Sandheds-Principer, og under den lutherske Aands-Vinger fremmedes nu Udvikling og timelig Lyksalighed. Dette sit Klenodie var det derfor Statens Pligt at værne om, hvilket ogsaa Grundlovens § 4 tydede paa. Og naar nu Staten ifølge § 92 fordrer luthersk Bekjendelse af sine Embedsmænd, saa har dette ikke saa-

Da Baronessen havde forladt Værelset, aabnede Olivia Flygelet.

„Nei, nei, ingen Noder!“ udbrød Helena, da hun saa, at den unge Pige begyndte at blade i Musikalierne. „Vi vil høre Deres egne Indgivelser; vær saa snil og spil ex tempore.“

Olivia satte sig uden Nølen. Hun havde snart aldeles glemt den ydre Verden. En Melodirigdom vældede frem i hendes Indre og førte hendes Sjæl op i høiere Regioner. I saadanne Timer erfor hun altid med en salig Følelse, at hun var særlig begavet fremfor Tusinder af andre Dødelige; thi hun havde faaet den Gave at kunne give Udtryk for sine vexlende Følelser. Klarheden i hele hendes indre Verden gjenspeilede sig i Tonerne; endnu aldrig havde hun behøvet at søge efter den legemliggjorte Form for sine Følelser, den laa færdig i hendes Indre i og med Følelsen selv. Men idag blandede der sig ind i Tonerne noget, hun ikke kunde forstaa; det havde aldeles ingen egen Stemme; hun vilde paa ingen Maade have kunnet forfølge og gribe det; thi det fløi blot som et nyt, ubekjendt Vindpust over Tonebølgerne. Det forekom hende, som om Smerte og Fryd ikke mere vandrede ved Siden af hinanden, men flød sammen til Et.

Men denne Søgen efter den ufattelige Tones Væsen lod hende stige alt dybere og dybere ned i sine Følelsers Verden. Hele den fortryllende Hemmelighed i en ung og ren og kydsk Kvindesjæl udviklede sig for Tilhørerne; de saa ned i en underbar Brønd, fra hvis Dyb den unge Piges ydre Personlighed dukkede op dobbelt forklaret; thi der var en uopløselig Overensstemmelse mellem hendes ydre og indre Menneske.

Den sidste, sagte bortdøende Akkord havde ophørt at lyde. I Helenas Øine trængte to tunge Taarer, og Blegheden i hendes Ansigt var bleven næsten spøgelsesagtig. Hun kastede et Blik paa sin Broder, men han havde vendt Ansigtet bort og saa ud gjennem Vinduet.

Da han endelig vendte sig om, var hans Træk rolige som altid, kun en let Rødme farvede hans Pande og Kinder

havde til Menighedens Forbauselse indfundet sig som Tilhører, og Præsten havde spist til Middag paa Herregaarden. Doktor Fels kom daglig til Lindhof; thi Frøken von Walde var syg. Dette var idetmindste Grunden, hvorfor Olivia endnu ikke havde faaet nogen Indbydelse til at fortsætte Musikøvelserne og ligeledes Grunden, mente Jægermesteren, til at Baronesse Lessen var undsluppen Forvisning til Sibirien; „thi“, sagde han, „Hr. von Walde er ingen slig Barbar, at han gjør sin syge Søster endnu sygere ved at berøve hende hendes kjæreste Omgang, og om det just ikke er Baronessen, saa vil med hendes Afreise hendes Søns jevne og lange Besøg ophøre.“ Det kunde være mindre pent sagt, indrømmede han, men det var „urokkelig Sandhed“.

I Landsbyen vidste man, at frygtelige Storme havde raset paa Slottet førend Luften blev renset. Hr. von Walde havde de tre første Dage spist alene paa sit Værelse og afvist alle Billetter fra Baronessen, med hvilke den gamle Kammerjomfru indfandt sig ved hans Dør, indtil endelig hans Søsters tiltagende Sygdom havde ført ham sammen med hendes Naade i Sygeværelset. Fra den Dag var Omgangen tilsyneladende atter kommen i det gamle Spor, hvorvel Tjenerne sagde, at neppe et Ord blev vexlet ved Bordet. Hr. von Holfeld var ogsaa kommen engang for at hilse paa Godsherren; men man vilde have bemærket, at han efter et meget kort Ophold var redet tilbage med et betydelig forlænget Ansigt.

En trist og regnfuld Augustdag havde Olivia faaet Anmodning om at komme til Frøken von Walde. Den ensomme Dame var ikke alene, da Olivia traadte ind. Hr. von Walde sad ved Vinduet. Den høie Skikkelse, som sad bøiet tilbage i Lænestolen, berørte let med Hovedet den hvide Væg, mod hvilken hans mørkebrune Haar skarpt aftegnede sig. Hans høire Haand hængte med Cigaren mellem Fingrene skjødesløst ned, medens han holdt den venstre opralt, som om han nylig havde holdt op at tale. Ved Siden af ham sad Baronesse von Lessen med Overkroppen ludet forover og syntes at have lyttet til hans Ord med et yderst forbindtligt Smil, hvorvel Talen aabenbart havde været rettet til Helena.

meget med den lutherske Religions Ide at gjøre, som med dens Rets- og Sandheds-Principer; thi Statens Ide er timelig, Religionen derimod er det evige Livs Ide. Staten kan derfor ikke fordre dette Evige af sine Tjenere, men det er kun det Borgerlige, som den borgerlige Lov bestemmer. Derfor maa ogsaa, mente Taleren, den Fordring, man har ment efter § 92 med Rette at kunne gjøre gjældende imod i alle Fald en Del Embedsmand ɔ: de, i hvis Virksomhed, der ligger et kirkeligt Moment — forstaaes med en Smule Salt. Statens Formaal er nemlig et det evige Liv. Den lutherske Læres Princip er Statens Villie; og Staten fordrer udvortes Bekjendelse, fordi denne garanterer, hvad Staten vil. § 92 medfører altsaa, at luthersk opdragne Mænd ere i Besiddelse af et fornødent Moment til at kunne varetage Statens Tarv. At i § 92 ikke ligger Noget for Staten farligt eller for dens Frihed og Ret krænkende — det var Talerens Overbevisning. Man havde ment, at en Dissenter kunde være ligesaa god en Borger, som en vantro Lutheraner. Dette kunde være vel nok, hvis det var det Religiøse, som var det Fundamentale, men ei saa: det er det lutherske Principielle. Vantro kunde forøvrigt godt bidrage til Statens Udvikling. Men Sekter — med et andet Rets- og Sædelighedsfundament end Statens, ere farlige for Staten, og maa holdes borte fra Statens Embeder. Hovedsagelig bør dette ogsaa gjælde Katholiker. Historisk Erfaring viser nemlig, hvorledes Katholicismen staar den folkelige Udvikling imod. Taleren mente blot at behøve at minde om dens Intollerance, dens krænkede Rets- og Sædelighedsprinciper (smlgn. Jesuitisme og Coelibat), for at kunne godtgjøre dens Farlighed for Staten. Religionsfriheden holdt Taleren paa, men man burde dog have lidt Øie med Katholicismens lumske Propaganda. Kirken er Fædrelandets Kirke, og den bør derfor ogsaa tage Hensyn til Staten. Vel er det saa, at Kirken ikke frygter Katholicismen, men Staten gjør det saa meget mere. Kirkens Tjenere burde derfor tænke paa Statens Tarv.

Hermed endte Forhandlingerne om § 92, dog først efterat en af de Tilstedeværende havde reist sig for at nedlægge Protest imod slige uretfærdige Beskyldninger, som den katholske Kirke havde været Gjenstand for.

Til Slutning underrettede Dirigenten Forsamlingen om, at disse Møder i Betragtning af den almindelige Interesse, man havde vist Sagen — rimeligvis vilde blive fortsatte, og da til Behandling af andre kirkelige Spørgsmaal, som maatte være paa Dagsordenen. Dog herom skulde man blive nærmere underrettet.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Stockholm, 8de Decbr.

Det meddeles officielt, at Dronningens Søster, Prinsesse Marie af Nederlandene, er bleven forlovet med Fyrst Vilhelm af Wied.

Paris, 8de Decbr.

Moniteur universel meddeler et Rygte om at Ministeriet har forlangt sin Demission.

Rom, 8de Decbr.

Konciliet er efter en høitidelig Aabningsfest begyndt. 700 Geistlige begave sig til Vatikanets Basilikarium, hvor Paven modtog dem. En uhyre Menneskemasse i Gaderne; Tribuner og Vinduer fulde af Diplomater, den romerske Adel og Fremmede.

Det meteorologiske Institut.

Barometret falder fremdeles langsomt over det nordvestlige Europa, det staar høiest i Sverige. Østlig Vind i det sydlige Norge, stærk i Skagerak, svag SOlig i Skotland og Irland, svag NOlig i Kanalen og den sydlige Del af Nordsøen. Temperaturen er faldt i det sydlige Norge, steget i Storbritannien. — Udsigterne ere fremdeles til samme Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 10de Delbr. (Kl. 7—9¾) gives: **Naar Enden er god, er Alting godt**, romantiseret Lystspil i 5 Akter af W. Shakespeare, oversat af E. Lembcke.

Dette er den 11te Abonnementsforestilling.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler".
2) „Det gamle Slot". } **(tilsammen 43 Ark).**
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere „**Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Tobakspiber

modtages til **Rensning** og **Reparation** billig hos T. Larsen, Storgaden No. 23.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

De, som

interessere sig for Istandbringelse af Legeplads bag Universitetet, anmodes om at tegne Bidrag paa Lister, nedlagte hos DHrr. **H. Horn & Co., Cappelen, Cammermeyer, Dybwad, Tostrup og C. Ludv. Johansen. DHrr., til hvem Lister ere omsendte**, anmodes om velvilligen at sende Listerne med de muligens tegnede Bidrag til Kgl. Fuldm. Falck Ytter, 3 Kirkeg. 3die Etage.

Til en i længere Tid bestaaende Fabrikdrift, der aarligen har afkastet 15—20 pCt., ønskes en **Compagnon**, der kan indskyde 3 à 4000 Spd. Vedkommende maatte helst være en merkantilt dannet Mand, der selv kunde overtage Kontoret og de reisende Forretninger. Billet mrk. „1ste Januar" bedes nedlagt i Expeditionen.

De **Fattigkommissioner** og **Private**, der have subskriberet paa E. Sundts Bog om **„Renlighedsstellet i Norge"**, som endnu ikke have betalt Regningsbeløbet, anmodes herved om at indsende samme med det Første.

De øvrige **Fattigkommissioner**, som Bogen er tilstillet, tillader man sig at erindre om Meddelelsen i Fortalen, Side XV—XVI.

Kristiania d. 2den Decbr. 1869.

J. Chr. Abelsted.

Tilsalgs.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mark.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Sandpapir og Smergellærred.

Et større Parti Sandpapir og Smergellærred realiseres yderst billigt.

J. H. Bøe,
Storgaden No. 12.

Spanske Vindruer

ankomne til *Hans Gjessing.*

Nordlandske Multer

hos *Hans Gjessing.*

Fineste Konditor-Hvedemel, Do. Rugmel, Rosiner, Korender, Sukkade og **Specerier** } sælges billigt af **Fischer & Rustad**, Jernbanetorvet.

Vinkjeks og Frokostkjeks

i forskjellige Sorter hos *Hans Gjessing.*

94

Gruppen saa i det Hele meget fredelig ud. Frøken von Walde laa paa en Sofa. En vid Morgenkjole omsluttede den spæde Skikkelse, og de vakre brune Lokker var stukne ind under en liden Morgenkappe, hvis rosenrøde Baand endnu stærkere fremhævede Ansigtets Blegched. Paa hendes udstrakte Finger sad Kakaduen; nu og da lagde hun den kjærtegnende ind til sit Kind. Det „utækkelige Dyr" hed nu „min Søde", fik skrige saameget det havde Lyst, og blev i det høieste med et medlidende „Hvad fattes Dig?" anmodet om at tie — saaledes var ogsaa her Forsoning og fuld Fred.

Da Olivia traadte ind, vinkede Helena venligt til hende med Haanden; det undgik dog ikke den unge Pige, at hun ikke kunde frigjøre sig for et Spor af Forlegenhed.

„Kjære Rudolf", sagde hun og greb Olivias Haand, „Du ser her den elskværdige Kunstnerinde, som jeg har at takke for saa mange nydelsesrige Timer, — Frøken Ferber spiller saa henrivende, at jeg vil bede hende lade os glemme den skyfulde, mørke Himmel. Som De ser, min Kjære", vendte hun sig til Olivia, „saa er jeg endnu ude af Stand til at gjøre Dem Selskab ved Pianoet; vil De være saa snil at spille noget alene?"

„Gjerne", svarede Olivia; „men jeg kommer til at blive meget ængstelig; thi De har selv stillet op mod mig to uovervindelige Magter, Skyerne derude og den gunstige Tanke om mit Spil, som De nys har opvakt."

„Kan jeg nu faa en Times Permission?" spurgte Baronessen, idet hun lagde sammen sit Arbeide og reiste sig. „Jeg skulde kjøre lidt ud med Bella, det stakkels Barn har ikke paa lang Tid været ude i den friske Luft."

„Aa, den synes jeg hun ikke har saa langt efter her, hvis hun bare vil gjøre sig den Umage at stikke Hovedet ud gjennem Vinduet", svarede Hr. von Walde tørt og rystede Asken af sin Cigar.

„Herre Gud, Rudolf, har Du noget imod at jeg kjører ud — — jeg bliver gjerne hjemme."

„Jeg ved ikke, hvorfor jeg skulde hindre Dig. Kjør saa ofte og saameget Du synes", var det ligegyldige Svar.

95

Baronessen pressede Læberne sammen og vendte sig til Helena:

„Det bliver da saaledes, at vi drikker Kaffe paa mit Værelse? Jeg bliver i hvert Fald ikke længe borte; om en Time er jeg her igjen og tænker ikke at lade mig berøve den Fornøielse, kjære Helena, at føre Dig til mit Værelse."

„Den Fornøielse faar Du nok alligevel give Slip paa", sagde Hr. von Walde. „Dette har i mange Aar været min Forret, og jeg vil ikke tro, at min Søster skulde finde, at jeg er bleven udygtig dertil medens jeg har været borte."

„Vist ikke, gode Rudolf . . . jeg er Dig meget taknemmelig, hvis Du vil være saa venlig!" udbrød Helena livlig, medens hendes Blik fór uroligt frem og tilbage mellem dem Begge.

Baronessen havde dog allerede tappert kuet sin Ærgrelse. Med det forbindtligste Smil paa Læberne rakte hun Hr. von Walde Haanden, kyssede Helena paa Kinden og fór ud af Døren med et: „Au revoir!"

Under denne korte Ordvexel iagttog Olivia Ansigtstrækkene hos den Mand, hvis Blik og Stemme nylig havde gjort et saa dybt Indtryk paa hende. Hendes Forskrækkelse — thi det havde uden Tvivl ene og alene været denne Følelse, som havde grebet hende saa mægtig — var dog bleven fornyet, da hun ved at træde ind ad Døren uformodet havde seet Hr. von Walde.

Hvor roligt var ikke idag hans Øine, fra hvilke der dengang syntes at lyne Gnister; ja de blev endogsaa iskolde saa ofte de rettedes paa Baronessen. Den øverste Del af hans Hoved, hvis Linier i og for sig havde noget ubeskrivelig strengt, fik ved dette Udtryk i Blikket noget virkelig Jernhaardt. Et velpleiet, kastanjebrunt Skjæg omgav Hage og Kinder og strakte sig ned paa hans Bryst.

Hr. von Walde saa ikke ung ud, og om ogsaa hans slanke Skikkelse havde bibeholdt megen Spænstighed, saa gav dog den ubeskrivelige Selvbeherskelse og Ro i hans Holdning og Bevægelser hele hans Ydre denne respektindgydende Værdighed, som er eiendommelig blot for den modne Mand.

Symaskiner

til **Familiebrug,**
- **Skræddere,**
- **Skomagere** og
- **Hattemagere** anbefale

Heidenreich & Co.

Symaskiner.

En **aldeles ny** dobbelttraads Symaskine, Wheeler & Wilsons System, der udmærker sig saavel ved sin Konstruktion som ved den Lethed, hvormed den arbeider og kan haandteres, er ankommen og sælges **yderst billig** hos **Heidenreich & Co.**, Kongensgade 12.

Skotøi.

Stort Udvalg af solid, billigt og tidsmæssigt udstyret Skotøi for Herrer, Damer og Børn hos *Carl Fredlund*, Brogaden 2.

Franske Gummigaloger hos *Carl Fredlund*, Brogaden 2.

Til Forhandling er mig tilsendt et Parti ualmindelig billige Støvler, passende for Arbeidsfolk. *Carl Fredlund*, Brogaden 2.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Ny Portlands Cement, ildfast Steen og Leer

sælges hos *Carl Stephenson.*

Soda sælges billig hos *Carl Stephenson.*

Sæbe og Lud.

Blanksværte!

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Tilleie.

En Kadet eller ung Studerende kan erholde et meget smukt og billigt Logis med Alt i Huset sammen med en 17 Aar gammel Dreng, der gaar paa Gjertsens Skole. Dagbladets Expedition anviser.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4, Opgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser **i Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „**strax**" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Fra Vaaren

ønskes leiet en sundt beliggende Bekvemmelighed paa 3 Værelser, Kjøkken og udvendige Rum, ligemeget om i en af Byens Udkanter. Billet mærket: **„Leilighed"** med Opgivende af **Pris** bedes nedlagt i dette Blads Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 288. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 10de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Udenbyes Abonnenter bringes i Erindring, at Bladet maa betales forskudsvis, og at saaledes Kontingenten for 1ste Halvaar 1870 maa indsendes i denne Maaned.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Usso"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Postgangen til Solør.

Efter hvad man hører, skal der fra 15de Decbr. gaa Post med Morgentrænet til Kristiania og ligeledes Post fra Kristiania med Eftermiddagstræn, som afgaar Kl. 3 og vil saaledes ankomme til Kongsvinger Kl. mellem 6—7 Efterm.

Solørs-Posten bør da ikke afgaa fra Kongsvinger om Aftenen, men den paafølgende Morgen Kl. 5 hver Mandag, Onsdag og Fredag, og fra Elverum bør Posten afgaa om Morgenen Kl. 5 hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag. Dette passer godt for Korrespondencen, og derved opnaar man, at een Postillion kan bestride denne Rute; thi det er virkelig altfor flot dette, at betynge denne Rute med Udgift for to Postilloner.

Skulde de foreslaaede Dage ikke passe af Hensyn til Trondhjems-Postens Ankomst til og Afgang fra Elverum, saa kan der jo vælges de Dage, som passer bedre; men fastholdes bør det, at Posten afgaar om Morgenen baade fra Kongsvinger og Elverum; thi her indsees ingensomhelst Fordel for de Korresponderende, at Posten gaar om Natten længer.

Solør, den 4de December 1869.

n.

Gjenmæle til Amtsdyrlægen i Romsdal.

I No. 249 af „Dagbladet" har Amtsdyrlæge Schmidt imødegaaet min Opsats i nævnte Blads No. 222 om „Faareskabsygen i Romsdalen" med en Redegjørelse, som for Udenforstaaende synes nok saa grei, men som for vedkommende Faareeiere i Romsdalen og for Indsenderen heraf lader meget tilbage at ønske. Amtsdyrlægens Opfatning af min Opsats nøder mig til nærværende Gjenmæle.

Naar han siger, at jeg har lagt an paa at „stemple ham som en konduitløs og barbarisk ubarmhjertig Funktionær, og givet Amtsformandskabet ilde Ord, fordi man lønner en saadan Mand og understøtter hans Virksomhed ligeoverfor Skabsygen", saa er dette hans Ord og ikke mine og faar staa for Amtsdyrlægens egen Regning. Jeg har sagt, at „Foranstaltningerne til Udryddelsen af Faareskabsygen i Romsdals Amt have sat mere ondt Blod blandt Folk, end nogen anden offentlig Foranstaltning, som Følge af Amtsdyrlægens Fremgangsmaade, og at Misnøien gaar ikke alene ud over Amtsdyrlægen, men ogsaa ud over Amtsformandskabet, som bevilgede ham Løn og Lønstillæg, samt Midler til hans Saukure". Og jeg har sagt frimodigt, som sandt er, og gjentager det endnu en Gang. Jeg har sagt det i Sandhedens Navn og som Følge af den almindelige Misnøie, haabende derved at give Opinionen Afløb og Amtsdyrlægen en god Anledning til at klare for sig.

Amtsdyrlægens Redegjørelse maa jeg dog se lidt nærmere i Sømmene. Han siger blandt Andet: „Siden Vinteren 1867 er ingen Anmeldelse sendt fra mig til Fogderne". Vel, men hvorfor? Antagelig fordi, at Amtsformandskabet da, drevet af den almindelige Misnøie, blandt Andet enstemmig besluttede: „— — — at Amtsdyrlægen, ved opstaaet Spørgsmaal om Forelæggelse af Mulkt, har at træde i Konference med Kommunebestyrelsen, samt at han ved Indsendelsen til Øvrigheden af Mulkforslag, lader medfølge den i saa Henseende fra Kommunebestyrelsen erhvervede Betænkning". (Se de trykte Amtsformandskabsforh. for 1867, Pag. 109). Vilkaarlig Mulktering var Aarsag til denne Beslutning, og det samme er udtrykt i „Skrivelsen fra Tilsynskomiteen i Hareids Sogn paa Søndmøre af 10de Mai 1868". (Se de trykte Amtsformandskabsforhandl. for 1868 Pag. 126). Og dette erkjender jo Amtsdyrlægen selv, naar han siger: „for at tilfredsstille de uafladelige Klager over, at nogle Skyldige bleve mulkterede og andre slap fri," — — — „gjordes de næste 2 Vintre Forsøg med at anmelde nogle enkelte, særdeles halstarrigt Opsætsige, antagende dette vilde skræmme de Øvrige." Nei, Sagen er den, at her trængtes mindre til Skræmsler, men derimod saa meget mere til Belærelse og Overbevisning om Sygens Tilstedeværelse, samt en retfærdig Anvendelse af Mulkt for dem, som ikke gjorde efter Anvisning. Men hvor gale Anmeldelserne mangengang vare, turde tydelig fremgaa af efterfølgende Exempel. Efter en saakaldt Totalundersøgelse i B..... bleve en Masse Faareeiere mulkterede. Enkelte betalte Mulkten, men Flertallet protesterede og leiede en Sagfører til sit Forsvar. Og — Alle dømtes fri, endog En, som Folkemeningen troede burde mulkteres. Men hvad alle de, som baade nu og tidligere godvillig havde betalt Mulkten, maatte tænke, naar de sammenlignede sit Forhold til Skabsygen ligeoverfor hine, som bleve frikjendte, og kom til Bevidsthed om, at de vare ligesaa uskyldige som hine, det kan ikke siges her; men kom med dem i „Fær og Følge" og lyt til deres Samtaler om den Sag, og du skal fande mine Ord, at „Foranstaltningerne til Faareskabsygens Udryddelse i Romsdals Amt har sat mere ondt Blod blandt Folk end nogen anden offentlig Foranstaltning som Følge af Amtsdyrlægens Fremgangsmaade." Med det samme vil du faa at høre, at Amtsdyrlægens Antagelse af, „at Faareskabsygen forvoldte Amtsdistriktet et aarligt Tab af henimod 30,000 Spd.", er seet i Forstørrelsesglas. Skabsygen var vistnok mangesteds tilstede og er det vel endnu, ja bliver det muligens til Verdens Ende, saavist som Skab vil findes af og til blandt alle levende Skabninger paa Jorden, hvor de klimatiske Forholde ere tilstede; men det er ligesaavist, at enhver fornuftig Faareeier indser det Skadelige ved den, vil indskrænke dens Virkninger og gjerne vil blive den kvit. Men var Tabet saa stort, som af Amtsdyrlægen antaget, vilde man for Mandsaldre siden være gaaen fra Gaard og Grund, eller for længe siden have ophørt med Faareavlen. Men de tunge Skatter, Folket har taalt at bære i Rækker af Aar, Amtsdistriktets store og glædelige Jordforbedringer og den Masse af solide og smukke Bygninger fra Stad til Veiholmen, fra øverst i Sundalen til yderst i Harham synes blandt Andet at vidne om, at Amtsdyrlægens Antagelse ikke holder Stik. Et er dog vist, at Faareskabkuren har forvoldt Folket et uendeligt Bryderi, indædt Harme og — forfærdelig ørkesløse Udgifter.

Fremdeles siger Amtsdyrlægen, at jeg har forsømt at oplyse i de to af mig anførte Exempler, at Vedkommende skulde have været advarede med Hensyn til Mulkten, og at dette „er visselig en ligesaa karakteristisk Maade at lyve paa, som at sige en ligefrem Usandhed." Ianledning denne Paastand har jeg forelæst begge Vedkommende saavel min Opsats i No. 222 som Amtsdyrlægens Tilsvar i No. 249, og kan nu efter disses eget Sigende oplyse, at Fakta er netop som af mig anført, hvorhos Manden paa D..... endvidere erklærede, at han ved hin Anledning for første Gang blev vidende om, at hans Saud havde Skab og kom til Kundskab om, at det var strafbart at have den blandt friske Faar, hvorfor han øieblikkelig slagtede den og endog grov den ned for at være saameget sikrere for Smitte, men at han alligevel blev mulkteret paa 2 Spd.; og han betalte Mulkten, som han troede uskyldig, hellere end at paadrage sig selv og Grænden Bryderi og Tidsspilde under en Proces, uagtet dette nogetnær vel var som Ordsproget siger: „at miste Liv og bløde til." Og med Hensyn til Exemplet fra L...., saa forholder det sig aldeles som af mig anført. Man havde aldrig vidst af Skabsyge før, men blev opmærksom derpaa under Høstklipningen, hvorfor Eieren øieblikkelig henvendte sig til vedkommende Tilsynsmand, hvorpaa Sauden toges i Kur, men liden eller ingen Forbedring var indtraadt, da Amtsdyrlægen kom og erklærede, „at Eieren skulde blive mulkteret, saafremt han ikke inden 24 Timer enten slagtede eller tog de syge Faar i Kur." Manden bad om Amtsdyrlægens Veiledning om Fremgangsmaaden og fik den, hvorpaa han faa Timer efter samvittighedsfuldt efterkom det givne Paalæg. Den daarligste blev slagtet og de andre omhyggeligt behandlede efter Amtsdyrlægens Anvisning og bleve snart fri for Sygen. Men Ingen kom for at efterse om Ordren adlødes, men længe, længe efterat Saudene baade der og i Grænden vare blevne friske igjen, blev Manden og Flertallet af hans Naboer uden videre mulkterede. Saa er Faktum. Her er ingen Fortielse, hvorfor jeg herved ligefrem tilbageviser „den karakteristiske Maade at lyve paa."

Med Hensyn til, at Amtsdyrlægen erklærer for „Løgn" mine Ord: „at han selv burde foregaa Andre med et bedre Exempel ved Behandlingen af sine egne Dyr," da nøder han mig her til at sige rent ud, at jeg ikke sigtede hverken til hans Kat eller øvrige Husdyr paa hans Gaard i Nesset, men til de Faar han forleden havde gaaende en Vinter paa et Par af Moldeholmene, og af hvilke flere vitterlig ynkelig omkom.

Naar endelig Amtsformandskabet i 1864 bevilgede Amtsdyrlægen 100 Spd. Lønstillæg, saa skede dette dels og især i Haab om at han under sine hyppige Reiser inden Amtsdistriktet paa en Maade kunde erstatte den nys ophævede Reiseagronoms Virksomhed, hvorved adskillig Besparelse i Udgifter kunde ske tillige, dels som vedkommende Komite har udtrykt det i Amtsformandskabsforhandlingerne til Paaskjønnelse af hans Stræv med Faareskabsygens Udryddelse og endelig og maaske væsentligst af Hensyn til hans store Familie. Men det var visselig ikke for at han bagefter skulde fare om og anmelde til Mulkt baade Ligt og Uligt, og derved ophidse Folket baade mod ham selv og mod Faareskabkuren samt mod Amtsformandskabet indtil den Yderlighed, som jeg sagde i Slutningen af min forrige Opsats.

Amtsdyrlægens Tale om „uklart Syn" hos mig m. m. er noget, som jeg rolig hæver mig over, og det skulde for hans egen Skyld glæde mig, om jeg hørte til Minoriteten i denne Sag som han antager; seet paa nærmere Hold er det nok omvendt.

Men Et vil jeg sige, førend jeg lægger Pennen ned, og det skal siges høit, at Amtsdyrlæge Schmidt er en baade vel oplyst og i mange Maader rigt begavet Mand, som har overordentlig let for at udtrykke sine Tanker baade med Mund og Pen og at det navnlig falder ham særdeles let at tale offentlig. Det maa derfor høilig beklages, at han tog afsted som han gjorde med Faareskabmulkteringerne, og derved ødelagde den Tillid, han engang havde, og ubodeligt skadede en Virksomhed, som i saa mange Maader kunde blevet Amtsdistriktet til Gavn og Bedste.

Jeg har taget fat paa denne Sag, ikke for at komme Hr. Amtsdyrlægen tillivs — mig har han desuden aldrig personligt fornærmet —, men fordi jeg ikke efter mit Forhold til Folket kunde tie og samtykke, naar frie norske Mænd behandledes vilkaarlig, og endelig fordi jeg Gang paa Gang saa saart har faaet lide for, at jeg som Medlem af Amtsformandskabet var med at bevilge Amtsdyrlægens Lønstillæg.

Hermed beder jeg mig fritaget for videre Tiltale i denne Sag.

Har „Moringen" optaget Amtsdyrlægens Tilsvar, ville den behagentlig tillige optage nærværende Gjenmæle.

Romsdalen den 26de Novbr. 1869.

rd.

Kristiania, 10de December 1869.

Den 8de ds. sammentraadte der i Rom et almindeligt katholsk Kirkemøde, det første siden

Kunst.

(Forts. fra No. 287).

Vi ville ikke undlade, da Leilighed her byder sig, at omtale en Virksomhed, som de større skandinaviske Kunstforeninger burde søge fremmet, da den synes at stemme med saadanne Foreningers Maal og tillige vilde være af praktisk Nytte for disse selv; saameget heller gjøre vi det, som det sees, at en lignende Foranstaltning har været paa Bane inden Kunstforeningens Direktion. Vi mene hermed Istandbringelse af aarlige Udstillinger af norske, svenske og danske Billeder (andre udenlandske kunne vel ialfald i Begyndelsen kun undtagelsesvis paaregnes). Saadanne Udstillinger, hvis direkte Udgifter antagelig kunde dækkes ved Entreafgift, vilde give Publikum en vid Anledning til Kunstnydelse og tillige Kunstforeningerne i Landet, som nu i Regelen bestille sine Billeder, Leilighed til at gjøre sit Indkjøb med frit Valg. Bestilling af Billeder er i det Hele for en Kunstforening en mindre heldig Sag. Ved vor Forening gaar Bestillingerne til indenlandske Kunstnere under Form af Anmodning om at indsende, og dette giver vistnok noget friere Hænder end naar der bestemt gjøres en Bestilling, men det kan dog ikke undgaaes, at man ogsaa paa denne Maade er temmelig bunden. I det Hele vil Bestillinger for en Kunstforening kun blive til Fordel, naar enhver Kunstner, hos hvem de gjøres, anser det som en magtpaaliggende Sag, at levere særlig gode og prisværdige Billeder.

Det vilde have været ønskeligt, om et Spørgsmaal i denne Retning havde været forhandlet ved Kunstnermødet i Gøteborg, men saavidt os bekjendt kom det ikke paa Bane.

II.

Vi begynde altsaa vor Oversigt over Kunstforeningens Billeder, og vende os først til de norske Arbeider, blandt hvilke som sædvanligt Landskaber er i stærk Overvægt. Af Figurmalere er kun Hansen, Bergslien, Lorck, Frøken Schreiber og Wergeland repræsenterede.

Vi standse først ved Carl Hansens Billede. Han har kaldt det „Ved Pianoet" og det forestiller en ung Dame, iført Kjole, som sidder foran et Piano og ser i et Nodeblad. Det er et med stor Omhu udført Kabinetstykke, i hvilket vi maaske endnu mere end i Hr. Hansens tidligere Billeder kunne beundre den smukke Behandling og den smagfulde Sammenstilling. Figurens Hoved, Draperi, Omgivelser er gjengivne med en til det Yderste gaaende Nøiagtighed, uden at denne virker ødelæggende for Indtrykket af det Hele.

Dette Billede slutter sig til de, som vi før har seet af Hr. Hansen, idet det nærmest er at betragte som en Naturstudie, men staar maaske over disse i elegant Udførelse. En dybere Mening kan man vel endnu vanskeligere faa lagt i denne Figur, end i de, Kunstneren før har vist os. Det synes i det Hele, som om Hr. Hansen endnu viger tilbage for Tanken om et større Indhold i sine Billeder.

Det tilhører nærmest en naturalistisk Retning i Figurmaleriet, som for Tiden i Paris er stærkt uddannet, en Kunst, som stræber hen til at fremstille det naturlige Fænomen skjønt, men kun i ringere Grad bekymrer sig om det Sjælelige. Denne raffinerede Naturalisme, der i Frankrig optræder i mange Nuancer og tæller store Navne blandt sine Dyrkere, kan utvivlsomt have meget Tiltrækkende ved sig baade for Kunstneren og for Beskueren, men kan aldrig tilfredsstille paa den Maade, som de Billeder gjøre, i hvilke det psykiske Element er mere forherskende.

Vi har seet, at Hansen kan beherske ogsaa dette, og vi glæde os til at se ham optræde i større og betydningsfuldere Arbeider, hvortil hans kunstneriske Trang sikkert vil drive ham.

Bergslien har leveret to Genrebilleder, der høre blandt de, som danne Afslutningen af hans Virksomhed i Düsseldorf. Af de to Billeder skal vi fremhæve det større, „Den tamme

Tridentinermødet i Midten af det 16de Aarh. Over 1000 høie Geistlige have modtaget Indbydelse til Mødet, og om end en stor Del sende Undskyldningsskrivelser, saa vil der dog blive en talrig og glimrende Forsamling. Hovedmassen vil være Biskoper og Erkebisper, og Resten vil være Kardinaler, Patriarker, Abbeder — 29 saadanne have modtaget Indbydelse — og pavelige Embedsmænd. Den Nation, som vil blive stærkest repræsenteret, er den italienske, ikke blot fordi Italienerne have den korteste Vei, men ogsaa fordi der i Italien findes en stor Mængde smaa — omtrent 250 — Bispedømmer. Af den anglo-amerikanske Nation er der indbudt omtrent 70 Prælater, noget mindre er Antallet af franske, spanske og østerrigsk-tyske. Selv fra Jordens allerfjerneste Egne venter man Deltagere; af Europas katholske Nationaliteter er der kun en, som ikke vil blive repræsenteret, nemlig den polske; Keiseren af Rusland har forbudt Polens Biskoper at afgive Møde. Hvorfor, er ikke godt at sige; Rusland har mindre Grund til at frygte Mødet end Kongeriget Italien og Spanien. Aarsagen ligger maaske deri, at Paven er den, som skarpest har dadlet Russernes Færd i Polen og Lithauen.

De katholske Regjeringer imødese Mødet med en vis Misstemning; man frygter, at de strengt-kirkelige, de saakaldte Ultramontane, skulle erhverve en afgjort Overvægt paa Mødet og benytte sig af denne til at proklamere Sætninger, som nødvendigvis maa bringe Stat og Kirke i en alvorlig og aaben Strid med hinanden. Der har vistnok i mere end et Statsraad været under Overveielse, om man ikke allerede paa Forhaand skulde forsøge at gjøre Indflydelse gjældende paa Kirkemødet; men saadanne Overveielser have kun paa et Par Steder ledet til noget Skridt. Den bayerske Udenrigsminister, Fyrsten af Hohenlohe, har i et Cirkulære til de øvrige katholske Magter foreslaaet en fælles Optræden, og Spanien har i de sidste Dage paa Forhaand reserveret sin nye Konstitutions Gyldighed uden Hensyn til Kirkemødets Beslutninger. Men de store Magter have dog anseet det unødigt at tage noget Skridt allerede nu.

Der kan ganske vist være god Grund til at nære en vis Frygt. Kirkemødet er sammenkaldt af Paven, og denne vil sandsynligvis, især i Begyndelsen, være den, som afgjør, hvilke Gjenstande der skulle komme til Forhandling; men Pavens Meninger ere altfor udpræget ultramontane til at man ikke fra den Side skulde frygte det Værste. Det saakaldte Encyklikon, som han for nogle Aar siden udfærdigede, viser os en Mand, der fastholder det strengeste katholske Standpunkt i dets yderste Konsekventser og fordømmer den hele moderne Civilisation, forsaavidt som den direkte eller indirekte virker mod Katholicismen. Hele det Grundlag, hvorpaa Europa siden den franske Revolution hviler, erklæres for et Djævelens Værk. Hertil kommer, at det saa at sige er en offentlig Sag, at et af Hovedøiemedene med Mødet er at faa Pavens Ufeilbarhed ophøiet til Dogme, og Ingen kan være i Tvivl om, at et saadant Skridt vilde have de allerbetænkeligste Følger. At Ultramontanismen er overordentlig stærkt repræsenteret, er ogsaa en sikker Sag, og allerede Sammenkaldelsen af et almindeligt Kirkemøde i det Øieblik, da et Par katholske Regjeringer — den østerrigske, italienske og spanske — ligge i en voldsom Feide med sin Geistlighed, er betænkeligt nok.

Imidlertid kan dog Stillingen lettelig ansees for mørk. Der findes for det Første i Forsamlingen en sluttet Magt, som vistnok ikke er stærk i Antal, men som har Adgang til at indtage en næsten uangribelig Stilling, og som allerede længe er vant til Feide med de Ultramontane, nemlig de franske Erkebiskoper og Biskoper. At denne Magt hverken tør eller vil taale et Angreb paa den gallikanske Kirkes Rettigheder saaledes som disse ere sikrede ved Konkordater, er en utvivlsom Sag — og hvad der ikke kan ske i Frankrige, kan heller ikke med fuld Kraft gjennemføres andensteds. Den franske Geistlighed støttes af sin i det Paven saa personligt berørende romerske Spørgsmaal saa mægtige Regjering, og bag den moderate Opposition staar Trudselen om at oprette en særegen uafhængig gallikansk Kirke i Lighed med den i sin Tid oprettede anglikanske. Dernæst er der i selve Kardinalkollegiet en moderat Fraktion, som vistnok ellers er i et beklageligt Mindretal, men som ved denne Leilighed tør vente en usædvanlig Bistand. Selve Kardinal Antonelli siges at være en Modstander af det hele Møde, og det kan være rimeligt, at den fine Diplomat har aabent Øie for de Uklogskaber, som den velmenende, men i al sin Elskværdighed noget naive Pius IX staar i Begreb med at begaa. Hvad de talrige italienske Biskoper føre i sit Skjold, vover ingen at have nogen Mening om, blandt andet af den Grund, at det er noget tvivlsomt, om de Herrer selv ere fuldkommen paa det Rene med hvad de ville. Under alle Omstændigheder maa Forsamlingens Masse i betydelig Grad kunne ledes af de fine Underhandlere og talentfulde Taktikere, som altid findes paa et katholsk Kirkemøde, og som visselig se Faren ved at aabne en Kamp med det 19de Aarhundrede.

Udfaldet af en saadan Kamp er i Længden ikke tvivlsomt. Det kan forsaavidt være en ligegyldig Sag, om det 19de Aarhundredes Civilisation skriver sig fra Himmel eller Helvede. Den er nu engang en Jordens Magt, og det er disse, som føre Spiret herneden. Den Aand, som har forjaget Jesuiterne og lukket Klostrene, som har erobret Religionsfriheden og slukket Kjætterbaalene, som seirede i aabent Hovedslag mod Katholicismens Hovedmagt, den Aand vil ogsaa knuse en halvt opløst Arriergarde, forsaavidt denne virkelig vil lade det komme til Kamp.

I Wien er der udkommet en længe ventet Brochure: „Østerrige og Garantierne for dets Bestaaen", hvori Forfatteren Fischhof tager Ordet for Østerriges Konstituering som Forbundsstat efter schweizisk og nordamerikansk Mønster. Han finder, at navnlig de tyske Østerrigere bør gribe Initiativet til en saadan Ordning.

I Preussens parlamentariske Kredse antager man, at Camphausens Konsolidationslov vil blive vedtaget af Deputerkammeret, uagtet den konservative Fraktion gjør alt muligt for at lægge den nye Finantsminister Vanskeligheder iveien.

Suezkanalens Aabning er ifølge Corr. Havas bleven feiret paa en høist eiendommelig Maade i Rusland. I den russiske Domkirke i Kiew, fortæller det nævnte Organ, har en Pope af høi Rang holdt en Prædiken, hvis Indhold i Korthed angives saaledes: „Rusland er helligt; men de Ugudelige have sammensvoret sig imod Czaren, fordi han staar Slaverne bi. Tyrkerne ere de værste Modstandere, derefter komme Østerrigerne, Englænderne og Franskmændene samt andre Uslinge som Italienerne og Spanierne. Czaren vil hjælpe de undertrykte Russere i Galicien, Serberne og Dalmaterne, hvis Blod flyder i dette Øieblik. Men Czarens Fiender stifte en Sammensværgelse imod ham, og for bedre at kunne træffe en Aftale have de samlet sig ved Suezkanalens Bredder, og i Spidsen for dem staar Sultanens Rige. Suezkanalen er bleven anlagt, for at man kan angribe Czaren fra Asien; men Gud vil tilintetgjøre hans Fiender i det røde Hav, ligesom han gjorde ved Pharaos Hærskarer, og Czaren vil slaa dem ned med sit Sværd." Denne mærkelige Prædiken, tilføier Corr. Havas, endte med en Bøn for Slaverne i Almindelighed og for Dalmaterne i Særdeleshed, som først havde grebet Sværdet, og lignende Bønner ville blive afholdte i alle Ruslands Kirker.

I Nordamerika er der i den sidste Tid blevet foretaget betydelige Sørustninger, og hele Pressen hengiver sig til Gisninger over, hvad der tilsigtes hermed. Hvor forskjellige Formodningerne end ere, hersker der dog Enighed i det Punkt, at Rustningerne gaa ud paa Annexioner; men medens nogle Blade henvise til Kuba eller ialfald til hele Republiken San Domingo, hvorefter Republiken Haiti da snart skulde følge, antage andre, at der kun er Tale om at tage Samanabugten i Besiddelse. Korrespondenten i Newyork til L'Ind. belge knytter hertil følgende Bemærkninger: „Jeg har ogsaa min Mening, og den kan nok maale sig med de andre. Alle disse Rustninger — og de ere langt større, end man formoder — have kun en eventuel Betydning. Dersom Kongressen retter den Opfordring til Præsidenten — og jeg kjender Ingen, som tvivler om, at den vil gjøre det, — at han ikke alene skal anerkjende Insurgenterne paa Kuba som krigsførende Part, men ogsaa den nye Republiks Uafhængighed, vil Regjeringen være rede til at træffe alle de fornødne Forholdsregler, uden at den behøver at frygte for, at de forenede Staters Havne ere udsatte for Overumplinger af en spansk Eskadre, hvormed man med rene Ord truer os i Bladene i Madrid og andetsteds. Min lille Profeti har kun to Kapitler: Første Kapitel. Anerkjendelse af Kubas Uafhængighed. Sidste Kapitel. Annexion af Den Kuba i Kraft af den samme Uafhængighed".

Hos Sorenskriver i Hallingdals Sorenskriveri, Poppe, er Kand. jur. Thomas Henrik Jørgen Krohn fra 1ste Januar 1870 autoriseret som edsvoren Fuldmægtig istedetfor den i samme Egenskab forhen autoriserede Kand. jur. M. V. Malling.

Forhenværende Distriktslæge Christian Wisbech er i disse Dage afgaaet ved Døden i en Alder af 68½ Aar.

Huseiernes Assuranceforening. Ved det igaar Eftermiddag paa Børsen afholdte Møde oplyste Dirigenten, Direktør J. Gjerdrum, at de anmeldte Bygninger kun androg til et Beløb af 1,800,000 Spd.s Værdi. Dette Resultat troede han godtgjorde, at Planen ikke omfattedes med synderlig Interesse, og at Tiden saaledes ikke antages at være kommen til at sætte Sagen i Gang. Bankchef Frølich antog imidlertid, at det ikke manglede paa Interesse for Sagen; men efter egen Erfaring at dømme var det snarere Publikums Mangel paa Fremfærd, der havde gjort, at Indmeldelsen ikke udviste et bedre Resultat. Han antog, at man ved at sende Mænd omkring i Husene med Lister til Paategning vilde komme til et langt heldigere Resultat. Han opfordrede derfor Indbyderne og specielt Hr. Gjerdrum, der havde saa store Fortjenester af denne Sag, til fremdeles at virke for, at den kom istand. — Derefter vedtoges enstemmig følgende af Hr. Gjerdrum fremsatte Resolution: „Forsamlingen anmoder Indbyderne om at fortsætte Opfordringen til Kristiania Huseiere om foreløbigen at indmelde sig i den paatænkte særlige Forening til Brandforsikring af Kristiania Huse, og forsaavidt der opnaaes en indmeldt Værdi af mindst 4 Millioner, da at udarbeide Plan for en saadan Forening, og derpaa at søge kongelig Stadfæstelse".

Postmester Oppen agter ifølge Mgbl. at træde tilbage i sin tidligere Stilling som Expeditionssekretær i Postdepartementet. Hr. Oppen har megen Fortjeneste af vort Postvæsen, og hvad som mere er, han har vist sig at være en uegennyttig Mand.

Brand. Kl. 8¼ igaar Aftes nedbrændte et ved Tyskestranden liggende Lade, tilhørende Torgersen paa Skøien. Ladet, der ligger isoleret, indeholdt en Del Avling og er sandsynligvis antændt ved Uforsigtighed fra Løsgjængeres Side, som der have havt Tilhold. Fra Byen sendtes en Sprøite med Mandskab til Hjælp, men da Lidet stod til at redde, vendte den strax tilbage.

Juleliteratur. Paa Cappelens Forlag er udkommen: „Digte" af Oskar Stillaug; „Et Kornbaand til Jul (1869)", (indeholdende: „Brødrene", Skitse af H. Schulze; „Om vore gamle Minder" af X.; „To Skitser" af Alfr. Larsen; „Magnus Heinessøn" af Ludv. Daae og „En Flytning" af Falck Ytter), samt „Brands Døtre", et Livsbillede af Lilli.

Afskediget Jernbanebetjent. Afvigte Lørdag gjæstedes Kongsvinger af en Politifuldmægtig og en Politibetjent, der vare udsendte fra Hovedstaden for at anstille Undersøgelser angaaende en Bagatelsag, vedrørende en dersteds boende Jernbanekonduktør. „Hdm. Amtst." finder, at man vilde have kunnet ordne Sagen ved at henvende sig til Stedets Politi, og at den gjorte Anstrengelse for at rette Misligheden har været unødig.

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen i Tidsrummet 21de—30te Novbr. 1869.

Mileantal 536.

			Spd.	ß.
2916 Passagerer . .	726.	73.		
13 Voiturer	4.	50.		
83 levende Dyr . .	27.	29½.		
Pakker, Extratøi etc.	209.	33.		
Posten	34.	82.		
			1002.	27½.
Telegrafindtægter			16.	12.
Godstrafik:				
Strømmen	1774.	25.		
Dal, Eidsvold etc. . .	4030.	52.		
			5804.	77.
Summa			6822.	116½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . .			6032.	34½.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 248,759 Spd. 17½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 230,816 — 5 „

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 21de—30te Novbr. 1869.

Mileantal 544.

			Spd.	ß.
2534 Passagerer . .	450.	97.		
5 Voiturer . . .	1.	50.		
68 levende Dyr . .	29.	77.		
Pakker, Extratøi etc.	64.	111.		
Posten	38.	12.		
			584.	107.
Telegraf-Indtægter .	10.	9½.		
Godstrafik	1842.	43.		
			1852.	52½.
Summa			2437.	39½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . . .			2008.	22½.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato. . . . 103,712 Spd. 72½ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 103,592 — 41½ „

Skjære", som fortjenstfuldt med Hensyn til Farve og Behandling. Denne Kunstner har siden sin Hjemkomst vendt sig mod en ny og større Kunstart, og man tør have den Tro, at han i denne vil yde dygtige Arbeider. Det kan synes underligt, at vor egen ældre Historie med saa mange forskjellige Motiver for Fremstilling, saa lidet har lokket vore Kunstnere til at forsøge sig i mere omfattende Arbeider (af tidligere saadanne kjende vi kun Tidemands „Hakon Jarls Død"), men vi har maaske nogen Grund til at haabe, at Tiden for den er kommen; om vi ikke tage feil, har ogsaa en anden af vore ældre Figurmalere Arbeider af dette Slags paa Staffeliet.

Blandt de Billeder, som udloddes iaar, findes ogsaa et saadant Forsøg, den unge Kunstners første Arbeide. Det forestiller Haakon Haakonsøns Overleverelse til Skiløberne. Wergeland har her vist, at han har Sands for historisk Komposition, og videre kan man ikke stille Fordringerne til en Begynder. Figurerne staa godt sammen, der er Ro og Samling i det Hele, ogsaa i de enkelte Figurer findes adskilligt godt. At Kunstneren ikke har forstaaet at vælge et i strengere Forstand kunstberettiget historisk Moment, kan man saameget mindre gaa irette med ham for, som der i denne Henseende ofte syndes selv af gamle og fremragende Malere.

Det er klart, at den Fordring, som altid kan stilles til det virkelige Historiemaleri (ikke det historiske Anekdotmaleri), at Begivenheden skal afspeile sig i og bæres af Personligheden, kun i ringere Grad kan finde Sted, og blot hvad Bipersonerne angaar, naar Hovedpersonen er et Spædbarn, som ovenikjøbet neppe sees.

Lorcks Genre „En vordende Admiral" har denne Kunstners sædvanlige behagelige Farve, men Kompositionen i det lille Billede er spredt og Figurerne kunde have havt større Liv og Bevægelse.

Mere tiltalende er Frøken Schreibers Portrætgenre, „Pige, som skræller Æbler", der viser, at Kunstnerinden har formaaet at arbeide sig op til et meget respektabelt Standpunkt. Den lille Piges Hoved er særdeles smukt og delikat malet, og det hele Billede røber stor Flid og Omhyggelighed.

Vi forlade Figurmalerne med Beklagelse over, at der iaar ikke har været Anledning til at se flere af den repræsenterede, og give os iførd med Landskabsbilledernes Skare. De er imidlertid for mange til at Rummet skulde tillade os at gjennemgaa dem alle paa en nøiagtigere Maade, det faar være nok, naar vi fremhæve hvad der synes væsentligst og mest fremtrædende.

Askevolds „Morgen ved et Skovkjærn", maa utvivlsomt sættes i første Række af disse Billeder. Som i de fleste af A.s senere Arbeider er Landskab og Staffage tildelte omtrent samme Betydning og behandlet med samme Mesterskab. Maaske staar dette Billede over hvad vi før have seet af denne Kunstner, en saadan Friskhed, en saa klar Stemning, fri for al Overdrivelse, vide vi neppe at have seet i noget tidligere Billede af ham. Ligeoverfor de fremragende Fortrin vil vi ikke lægge stor Vægt paa de Mangler, som maaske kan findes. Men vi kan dog ikke undlade at omtale en, der er synlig i alle Askevolds Landskaber, nemlig den mindre behagelige blaalige Farve, som er stærkt fremherskende i de grønne Partier. Denne Farve er vel ligesaalidt Naturens som den af mange yndede brunlige. Hans Behandling af Landskabsgjenstandene er forøvrigt fri og kraftig, og de faa trods dens ofte noget vidtdrevne Bredde stor Realitet. Kjøerne, som komme gaaende ned ad Sæterveien over den i den nærmeste Forgrund liggende Kavlebro, er fortrinligt malede og virke fint mod den disige Baggrund,

Fra vore i Düsseldorf bosatte Malere har vi iaar fire Billeder.

Det mest fremragende af disse er Munthes Vinterlandskab. Der er megen Elegants i hans Billede. En brillant Luft med stærke Lys, mindende om Andreas Achenbach, en harmonisk Komposition, smukke, vel karakteriserede Detailler findes i dette Arbeide, der vistnok maa ansees for det bedste, vi her har seet af Kunstneren. (Forts.)

Havnen. Igaar hidkom Jagt „Constantine", Skipper A. Nielsen fra Laurvig med 40 Foustager Vin og Brændevin; Slup „Hjalmarline", J. Isachsen ligeledes fra Laurvig med 213 Sække Kaffe og nogle andre Varer. Den sidstnævnte Ladning er indført fra Havre med Skib Ragna, Kapt. Mo, der indkom til Laurvig i Slutningen af forrige Maaned. Uagtet Skibet var bestemt hertil, har det oplosset sin Ladning i Laurvig, Resten af denne er underveis hertil i en større Jagt. Endvidere indkom igaar paa Havnen 1 Jagt fra Danzig med Kornv., samt Jagt „Søblomsten" fra Riga med Stykgods. Dampskibet „Urania", der for nogle Dage siden ankom hertil fra Stettin med en Ladning Rug, er nu udlosset, og afgik idag i Ballast til Malmø. Ifølge Telegram afgik Dampsk. „Ulfo" fra Kjøbenhavn igaar Eftm. Kl. 3. I Formiddag er indklareret et Fartøi fra Riga med Linsæd og en Skonnert fra Danzig med Rug, samt Dampskibet „Staffa", Kaptein A. Howling fra Danzig med ca. 8000 Tdr. Rug og Ærter. Dampskibet „St. Olaf" afgik fra Kristianssand imorges Kl. 3 og ventes hertil imorgen. Veiret er idag mildt med sydvestlig Vind.

Udvandring. Med Dampskibet „Albion" afgik idag Kl. 12 over Hull 12 Emigranter til Amerika.

Almanach de Gotha for 1870 er i disse Dage bleven os tilstillet fra Forlæggeren Justus Perther. Denne bekjendte Almanak indeholder iaar flere nye statistiske og andre Oplysninger samt Portræter af Grev Bismarck, Prinsesse Lovise (af Konges Datter) og Kronprins Fredrik af Danmark, samt af Prinsesse Lovise af Storbritanien og Irland og de nordamerikanske Staters Præsident Grant. De Opgaver, hvormed Almanaken for 1870 er udstyret, vedkomme især Amerikas Midt- og Sydlande, Japan og Ægypten. Istedetfor de tidligere Udgavers Oversigt over de enkelte Staters Indvaanerforøgelse, er i den nye Udgave kommen en sammenlignende Statistik for Byebefolkningerne; af denne Oversigt fremgaar det bl. A., at medens f. Ex. i Holland 80 pCt. af Folkemængden bor i Byer, er i Norge kun 14,8 pCt. af Indbyggerne Byfolk; til Grund for denne Beregning er rigtignok lagt den Forudsætning, at Kommuner med over 2000 Indbyggere ere henførte blandt Byerne. Angaaende Pengevæsen og Handel findes ogsaa flere nye og interessante Sammenstillinger.

En ny Udgave af Berghaus's Verdenskart (i Mercators Projection) er tilsendt os fra Gotha. Dette udmærket smukke og praktiske Kart, som følger Kremers (Mercators) 300 Aar gamle for Skibsfartsøiemed særdeles heldige Fremstilling af Jordens Overflade i sammenhængende Tegning, foreligger nu fuldstændiggjort lige op til de sidste Dage, saa at man vil, foruden de forskjellige store Telegrafledninger og betydeligste Dampskibsruter Verden rundt, ogsaa f. Ex. finde den store Pacific-Jernbane og Suezkanalen afsatte. Vi anbefale dette Kart som et navnlig for Sømænd og Handelsmænd særdeles hensigtsmæssigt; af videnskabelig Interesse er ogsaa de mange Angivelser angaaende Strømningsforholde, Opdagelsesreiser m. m.

Til Indtægt for den paatænkte Istandsættelse af Walkendorffstaarnet agter Hr. Vinje, ifølge „Bergp.", i Løbet af kommende Uge at holde et Foredrag, efter Forlydende over det Nationale.

Af det forhen omtalte Metal (Platina?) er nu, skriver „Fjeldp.", indsendt en ny og renset Prøve. „Det forekommer os", heder det videre, „saa mærkværdigt i Sammenligning med andre Arter, vi har havt Anledning til at se, at vi tror den er værd at tages i Diesyn og undersøges en grundig Prøve. Berget, hvori Metallet findes, er temmelig løst og ligner Ler, naar det bliver sønderknust".

„Ingen Papirpenge mere!" hed det for nogle Dage siden i danske og svenske Aviser. En Fotograf eller Lithograf i Kjøbenhavn havde nemlig efter Opfordring af Direktionen for den danske Nationalbank prøvet ved nye Fremgangsmaader at fotografere Papirpenge, hvilket omsider lykkedes ham saa godt, at de falske Sedler ikke kunde skjelnes fra de ægte. Imidlertid oplyses det nu, at norske og russiske Sedler ikke lade sig fotografere med saadant Held, som andre Landes. Vi behøve saaledes endnu ikke at afskaffe vore Pengepunge og indrette vore Lommer saa store og stærke, som det vilde tiltrænges, naar Papirsedlerne skulde afløses af bare Kobber- og Sølvmynt!

6000 Svensker have ifølge „Köln. Zeit." udvandret til Mecklenburg Schwerin, hvor de fordetmeste har søgt Tjeneste som Tyende. Flere af dem begyndte dog at reise hjem igjen.

Dryg Skadeserstatning. Et Jernbanekompagni i Baltimore i Amerika er bleven dømt til at betale en Enke og 4 Børn en Skadeserstatning paa 17,000 Dollars for Tabet af Ægtefælle og Fader. Manden omkom nemlig ved Uforsigtighed af en Banebetjent.

Til den internationale Industriudstilling i London i 1871 har man, ifølge en Korrespondance af 19de Novbr. fra London til „Köln. Zeit.", for faa Dage siden begyndt at opføre den Bygning, hvori den skal finde Sted. Den skal ligge i Nærheden af Udstillingsbygningen fra 1851. Da slige Udstillinger skulle have en blivende Karakter og i Modsætning til Verdensudstillingerne mindre glimre ved Massen af de udstillede Gjenstande end ved disses gedigne Beskaffenhed, vil Bygningen ikke blive meget stor, men mere solid end de andre Bygninger af denne Art.

Den gamle Tunnel under Themsen overleveredes i Tirsdags til Jernbanetrafiken, idet en ny Tunnel er istandbragt for den forholdsvis billige Sum af 16,000 £, medens den gamle af Brunel anlagte kostede ikke mindre end 454,000 £ (2,143,000 Spd.) Den nye Tunnel vil paa en Omnibus, der ruller nedover af sig selv og drages ved et Toug opover paa den modsatte Side, for en billig Penge skaffe Londonnerne fra den ene Flodbred til den anden paa 1 Minut. Ved begge Ender af Tunnelen er Jernbanestationer. Den nye Tunnel er gjort af Jern og tildækket med et tykt Cementlag.

Brev fra Bergen til „Dagbladet". (4de December 1869). Min forrige Beretning til „Dagbladet" omhandlede Vinjes 3 første Forelæsninger; igaar holdt han sin 6te og sidste. Om vi endnu faa høre en til, hvorom der er ymtet, er usikkert, men mange ønske det, især hvis Emnet blev f. Ex. vor Tids Nationalitetsbestræbelser; og hertil opfordres han ogsaa idag i to af vore Dagblade. De, der kjende Vinje, paastaa, at han i de afholdte Foredrag ikke saa ganske har været som han vanlig er, hvortil Grunden ikke saalidet skal ligge i Tryk fra Vestmannalagets Bestyrelse, der i maaske vel stor Ængstelighed vaager over at han ikke kommer ind paa vor Tids Stridspunkter. Ligeoverfor et unationalt Parti kan det maaske være klogt at faa Vinje til at lægge Baand paa sig, om det er ret er et andet Spørgsmaal, aldenstund Hensynsløshed i Modstanden mod deres nationale Bevægelse skader Partiets egen Sag. Men med det nu afsluttede 6te Foredrag maa vel ogsaa Vestmannalagets berettigede Censurtid være forbi og Vinje bevæge sig med fuld Frihed.

Den 4de Forelæsning omhandlede „Klimatismen", og det kan ikke negtes at — om ikke alle ubetinget kan dele hans Opfattelse af Klimatets Paavirkning — i Et maa Alle være enige, nemlig at hans Foredrag aandede en dyb Fædrelandskjærlighed, som jeg tror ikke finder mindst Anklang hos Bergenserne.

„Sammenlignende Gudelære" var Gjenstand for hans 5te Forelæsning; idet han gik ud fra, at Mythe egentlig betød „i Ord", klargjorde han dette med Exempler og dannede saaledes en etymologisk Overgang til de forskjellige Folkeslags Gudelære. 1 Time var altfor kort til Behandlingen af dette rige og interessante Emne, som Vinje maa have sat sig godt ind i og hvoraf mange gjerne havde hørt meget mere. Jeg kan her ikke undlade at fortælle et Par Smaahistorier, som indtraf ved denne Forelæsning. Nogle unge Havbønder (Striler) havde hørt, at Vinje (som formodentlig af Navn har været dem før bekjendt) holdt Forelæsninger og fik ogsaa Lyst at høre ham. De gik derfor til hans Logi, men traf desværre ikke Vinje, men hans Vært. Hos ham forespurgte de sig hvad det skulde koste at høre Vinje, hvortil de havde slig overhændig Lyst. 24 Skilling var Svaret. Ja dette var nu svært og Pengene smaa, men saa mente de, at da de var 5 a 6 i Lag, maatte de vel faa Afslag i Prisen. Aa ja, svarede Værten, var Lysten saa stor, saa tænkte han de slap for 12 Skill. Ja saa vilde de tale med Kammeraterne, og snart efter kom de ogsaa Alle, og nu var Vinje selv kommet tilstede. Nu blev der Overraskelse, Billetterne fik de for intet, „sligt Kjøb havde de endnu aldrig gjort". Til denne samme Forelæsning havde et Par af Stends Landbrugsskoles (1½ Mil fra Bergen) Elever indfundet sig, og at Vinje i disse havde fundet taknemmelige Tilhørere, viste den følgende Søndag Aften, da Vinje holdt Foredrag for Arbeiderne. Uagtet nemlig Veiret da var mindre end behageligt, idet det blæste og sneede saa det føg om Ørene, saa kom dog uanseet Vind og Veir hele Skolen (12 a 14 Elever) traskende til Byen for efter endt Foredrag atter at fare afsted den samme Vei. Slig Anbefaling havde de Par første givet Forelæsningerne.

Saa havde vi igaar den 6te og sidste Forelæsning om Kasteforskjellen. Forelæseren dvælede ved det indiske Folk, hos hvem Kastevæsnet havde sit oprindelige Hjem, belyste det i dets forskjellige Retninger og drog Paralleler mellem dette og hvad man maatte henregne til Kastevæsen hos Middelalderens Folkeslag og i vor Tid. Vinjes bekjendte Humor kom her flere Gange frem og gjorde sit til Foredragets Belivelse. Hermed var saaledes den bebudede Forelæsningsrække tilende; Forelæseren takkede sit Publikum for, at det vilde høre ham, og dette gav ved sin Applaus sin Gjentak tilbage. I det Hele taget tror jeg ogsaa, at saavel Forelæseren som Tilhørerne maa være gjensidig tilfredse; thi ser man hen til, at Vinje stadig har samlet 5 a 600 Tilhørere om sig, er dette Antal ikke lidet opmuntrende for ham, og det samme stadige Antal tyder ogsaa paa, at man har fulgt ham med Interesse. V. har desuden holdt 2 Foredrag for Arbeiderne, og den store Liberalitet disse have vist ved at give Folk udenfor Foreningen Adgang, har gjort, at disse have været rigt besøgte, navnlig den sidste, hvor Salen*) var saa at sige pakket.

Førend jeg slutter dette Brev, maa jeg endnu engang pege paa denne Fremtoning, at den før saa træge Havkystbonde saavelsom Gaardmandssønnen søger hen at lytte til og glæde sig i, hvad der tidligere var ham ligegyldigt. Maalmændene vil vel gjerne sige, at det er Maalsagens Gjerning, og jeg skal hellerikke benegte, at ogsaa den kan have sin store Del deri; thi at mange Bønder heromkring have faaet mere Agtelse for sit Landsmaal er vist, og at dette skyldes Maalsagen, er upaatvivleligt; men Svaret synes nærmest givet i den store Trang til Løftelse, der gaar igjennem Folket, og navnlig synes det i den senere Tid at være mere og mere opgaaet for Landsfolket, hvad vi bør være: et helt Folkeliv med et helt Folkehjerte, og hændes kan det nok, hvad en Forfatter nylig har udtalt, at fra Landsbygderne vil en Strømning udgaa, der som Bølge paa Bølge vil rulle over det hele Land.

*) Den skal kunne rumme indpaa 2000 Mennesker.

Blandinger.

Col Drake, Opdageren af Jordolie-Kilderne i det nordvestlige Pensylvanien, døde i forrige Maaned i Fattighuset i Konnektikut. Man kan endnu den Dag i Dag se det af ham opstillede Pumperedskab i Titusville. Den Mand, der ved sin Kraft og Udholdenhed hjalp saa mange til Rigdom, og som aabnede sit Folk en Kilde til, som det synes, udtømmelige Rigdomme, maatte dø i Fattighuset.

Lamartines Billedstøtte, der skal opstilles paa Raadhuspladsen i Paris, er nu fuldendt af Billedhuggeren Adam Salomon. Digteren er fremstillet staaende med et Skjærf om Livet. Kunstneren har tænkt sig ham i det Øieblik, da han udtalte de berømte Ord om den trefarvede Fane. Paa Piedestalens fire Hjørner staar der Statuer af „Digtekunsten", „Historien", „Veltalenheden" og „Enigheden". Hele Monumentet er 30 Fod høit.

Konkurs. Dalernes Skifteret: Jakob Petersen Damsgaard. Midlertidig Bestyrer Lensmand Salvesen. Samling den 23de ds. Fordringer meldes inden 12te Februar og prøves 5te Marts.

Skifteberetninger. Kristiania Skifteret: Samling i Handelsborger Lars Amundsens Konkursbo den 20de Decbr. til Stadfæstelse af Akkordforslag. Samling i Barber Peder Gunnestads Konkursbo den 14de ds. Akers Skifteret: Samling i Kristian Larsen Padderuds Konkursbo den 18de ds.

Kristiania Torvpriser

den 10de Decbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	2	„	2	12
Do. Vold	1	48	1	72
Halm af Rug	„	72	„	„
Do. - Byg	„	84	„	96
Do. - Havre	„	84	„	96
Havremel	5	„	„	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	72	„	84
Do. - Tønde	1	24	1	48
Rug	3	72	3	96
Byg	2	72	2	96
Havre	1	48	1	96
Smør pr. Bpd.	2	48	2	72
Talg	1	24	„	„
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	„	96	1	24
Faarekjød	„	96	1	„
Gaas pr. Stk.	„	96	1	48
Liur	„	60	„	72
Røi	„	42	„	48
Aarfugle	„	36	„	„
Ryper	„	24	„	„
Hjerper	„	18	„	20
Birkeved pr. Favn	2	84	3	„
Furuved	2	24	2	60
Granved	2	„	2	12

Ægteviede i November Maaned.

I Trefoldighedskirken:

3die: Handelsmand Simon Larsen og Pige Helene Larsdtr. 4de: Dampskibsexpeditør Peter Nielsen Wiborg Christensen og Frk. Emilie Josefine Riis. 5te: Overretssagfører Ole Roal Ryning og Frk. Milla Kornelia Rye Harris. Bagersvend Fredrik Wilhelm Damm og Jfr. Hanna Therbora Larsen. Skibstømmermand Niels Chr. Christensen og Pige Grete Marie Nielsdtr; Arbeider Ole Olsen og Pige Ancke Lovise Larsdtr. 14de: Arbeider Andreas Eriksen og Pige Anne Christiansdtr.; Skræddersvend Niels Nielsen og Pige Ancke Nielsdtr.; Arbeider Lars Haagensen og Pige Marte Marie Michaelsdatter. 15de: Snedkersvend Andreas Larsen og Pige Mensine Gustava Olsdtr. 17de: Skolebestyrer Hans Emil Eriksen og Frk. Jacobine Karine Hovland. 21de: Kontorbud

sig. Det Blik, som hun kastede paa Olivia, viste imidlertid, at hendes Uvillie ikke gjaldt det uskikkelige Barn.

„Nu, Barn, har Du ikke Maal i Munden?" spurgte Hr. von Walde og reiste sig.

„Men Mamsel Ferber sad ogsaa saa nær", undskyldte Baronessen istedetfor den haardnakket tiende Bella.

„Ja, jeg burde virkelig have flyttet mig bort. Ulykken er jo ogsaa ubetydelig", sagde Olivia venlig og greb med et Smil efter Bellas Haand. Men den Lille lod som hun ikke saa denne Bevægelse og skjulte Hænderne under Mantiljen.

Uden at sige et Ord gik Hr. von Walde lige hen til hende, tog hende i Armen og førte hende lige til Døren, som han aabnede.

„Du gaar strax op paa dit Værelse", befalte han, „og vis Dig ikke for mine Øine før jeg kalder paa dig."

Baronessen var yderst opbragt. Hendes Ansigtsmuskler arbeidede nogle Øieblikke heftigt; men hvad kunde hun gjøre? Hun havde ikke et eneste Vaaben mod denne Mand, som var Hersker her og nu med en saa oprørende Ro atter indtog sin Plads, som om han ikke havde den fjerneste Anelse om, hvor grusomt han efter Baronessens Mening havde handlet. Endelig seirede hendes Naades Klogskab.

„Jeg haaber, kjære Rudolf", sagde hun med en Stemme, som skjælvede lidt, „at Du ikke nærer nogen Uvenlighed mod Bella for hendes lille Uartighed. Jeg beder Dig tage Hensyn til at hendes Guvernante er saa tølperagtig."

„Miß Mertens? Ja med hendes medfødte Sagtmodighed og fine Takt maa hun gjøre usigelig Vold paa sig selv for at opdrage Bella saaledes som hun nys viste sig!"

Paa Baronessens Pande flammede paanyt en mørk Rødme. Men hun betvang sig.

„Min Gud!" udbrød hun for at give Samtalen en anden Vending, „har jeg ikke for denne dumme Histories Skyld glemt at fortælle, at Emil er kommen fra Odenburg. Han har redet, er bleven meget vaad og holder nu paa at skifte Klæder. Faar han gjøre sin Opvartning?"

var gledet ud af hans Fingre og laa paa Gulvet. Til Olivia, som imidlertid havde reist sig fra Pianoet, yttrede han ikke et Ord om hendes Spil. Helena, som fandt denne Taushed pinlig, udtømte sig i Ros for at bringe den unge Pige til at glemme eller idetmindste til at føle mindre Broderens Kulde og Ligegyldighed.

„O, hvor genialsk!" udbrød hun. „Berlinerne havde ganske vist ingen Anelse om den gyldne Tonekilde hos Dem, ellers havde de vel ikke ladet Dem udvandre til Thüringerskogene?"

„Har De hidtil opholdt Dem i Berlin?" spurgte Hr. von Walde og vendte Blikket paa hende. Hun saa ham et Øieblik i Øinene; Isen var smeltet, og en sælsom Glans straalede i dem.

„Ja", svarede hun.

„Pludselig at blive flyttet hen i den tause Skog paa et ensligt Bjerg fra en stor, vakker By, som tilbyder alle tænkelige Nydelser, det er et lidet behageligt Bytte — De var naturligvis trøstesløs over denne Forandring?"

„Jeg betragtede den som en ufortjent Lykke", var det ukunstlede Svar.

„Hvorledes? . . . Underligt! . . . Jeg tror dog ellers ikke, at man griber efter Tisteln, naar man kan faa Rosen."

„Jeg kan naturligvis ingen Mening have om Deres Tilbøieligheder."

„Ganske rigtig, da De ikke kjender mig. Den Mening, jeg udtalte, er imidlertid temmelig almindelig."

„Men den er ensidig i Tillempningen."

„Nu, jeg vil ikke længere angribe Deres Smag, for hvilken De vel neppe blandt Deres Jevnaarige vilde finde en ligestemt Sjæl. For Deres egen Skyld vil jeg dog tro, at det ikke faldt sig ligesaa let for Dem at skilles fra Deres Venner."

„Jo, mere end let; thi jeg havde ingen."

„Er det muligt?" udbrød Frøken von Walde. „De omgikkes ikke med Nogen?"

„Aa jo, men det var Personer, som betalte mig."

Halvor Andersen og Pige Alette Olsdtr.; Jernbanebetjent Martin Johannessen Hagen og Pige Kristine Paulsdtr. 28de: Tobaksspinder Julius Andreas Iversen og Pige Alette Margrete Larsdatter; Sergeant Otto Jørgensen Kirkeby og Pige Anne Marie Iversen.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 9de Decbr.

Den hidtilværende Regjering har tilraadet Kongen at overdrage Sella Kabinettets Dannelse.

Konstantinopel, 8de Decbr.

Indtrufne Efterretninger fra Kairo melde, at Khediven har antaget Portens Ultimatum; han anerkjender fuldstændigen sin Lehnspligt og afslutter ikke Laan uden yderste Nødvendighed og Sultanens Tilladelse. Han reiser selv til Konstantinopel.

Alexandria, 8de Decbr.

Her verserer det Rygte, at Khediven ubetinget har antaget Sultanens Firman og at han agter at give Antagelsesakten en høitidelig Form. Man tror derfor, at Differencerne kunne ansees udjevnede.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt temmelig stærkt. Et Hvirvelcentrum er ved Færøerne. Frisk østlig Vind paa Vestkysten, sydlig i Kattegat og Yarmouth, vestlig i Irland og Skotland. Udsigterne ere til sydlig til vestlig Vind med mildt Veir og tildels Nedbør paa Vestkysten, og med opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Tirsdag den 10de Decbr. (Kl. 7—10½) **gives til Indtægt for Hr. Nielsen den ham efter 35 Aars Tjeneste tilstaaede Beneficeforestilling,** bestaaende af: **Kongs-Emnerne,** historisk Skuespil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade fra Lørdag den 11te December.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Otto Winther-Hjelms

1ste Abonnements-Koncert

gives i **Frimurerlogens Festsal** Lørdag den 11te Decbr. Kl. 7½ (med velvillig Medvirkning af Frk. **Agathe Backer**, Hr. **H. Brun**, Abonnements-Koncerternes Damekor m. Fl.).

1. **Johan Svendsen:** Symphoni (D-Dur. Opr. 4).
2. **Rob. Schumann:** Af „Das Paradies und die Peri“ Damekor med Tenor- og Altsolo.
3. **Weber:** Polonaise, arr. af **Liszt**, udføres af Frk. **Agathe Backer.**
4. **Gade:** Romance af „Elverskud“, synges af Hr. **H. Brun.**
5. **Wagener:** Marsch og Kor af „Tannhäusser“.

Billetter à 60 ß faaes hos DHrr. Warmuth og Røsholm samt ved Indgangen, der aabnes Kl. 7. — **Abonnenter** paa alle 4 Koncerter kunne tegne sig indtil Fredag Efterm. Kl. 5.

Bortlodning

af **C. A. Printz's** Maleri: **„Aabent Taffel“** eller **Hønsegaard**, 47 og 39 Tommer, i forgyldt Ramme og værdsat til 300 Spd. Lodder à 60 ß tegnes i Hr. Wm. Grams Boglade, hvor ogsaa Maleriet er udstillet.

Brandforsikrings-Selskabet NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie,** Fartøier i Havn eller **Vinteroplag,** Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Diakonisseanstaltens Bazar.

Den paatænkte Bazar til Fordel for Diakonisseanstalten vil blive afholdt i Ugen 12te—19de d. M. paa Tid og Sted, som nærmere vil blive bekjendtgjort. Som Følge heraf kunne Gaver til Bazaren fremdeles indleveres til efternævnte Damer:

Fru Berg, Akersveien No. 9,
— Lindboe, St. Olafs Plads No. 4,
— Essendrop, Møllergaden No. 17,
— Riddervold, Incognito,
— Lützow, Fæstningen,
Frk. Dop, Akersveien,
— T. Mariboe, lille Parkvei No. 9,
— Lunde, Kirkegaden No. 23.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **E. P. Larsen,**
Kirkegaden No. 7.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,
forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Svein Urædd

gjeng ut kvar Onsdag og er aa finna paa alle Posthus og her i Kristiania hjaa Bokprentar H. E. Larsen, Øvre Slotsgata No. 16. **Kostar fraa Nyaar 1870 berre 30 ß Halvaaret og Postpengar 5 ß. Bitaling fyreaat, elles nyttar det inkje aa tinga.**

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et foruddskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:

Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Tilsalgs.

Nye Varer

direkte

fra Malaga.

Almeria Vindruer i ¼ Foust. og i Pundevis,
Granatæbler,
Citroner i 100 vis og mindre Dele,
Konfektrosiner i 1/1, ½ og ¼ Kasser,
Sultanarosiner,
Muskatelrosiner,
Figen i Kasser, 1/1 og ¼ Matter,
Figenkager og
Johannisbrød anbefales billig af

Frugthandler **Carl Witt,**
Carl Johans Gade No. 7.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere 57 Spd.
Do. „ do. „ Skræddere 52 —
Armmaskiner for Skomagere . . 46 —
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs) 10 —
Do. paa Stativer 14 —

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

500 Dusin Handsker,

hvide, kulørte og sorte friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:

Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par.
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -

fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.

A. Hennig.

NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Mrk. **L. Riis.** **Brød.** Mrk. **L. Riis.**

Stort, godt og velbagt Brød fra eget Bageri anbefales af

Ludvig Riis,
Lille Vognmandsgade No. 6
(nær ved Jernbanetorvet).

Parykmagerarbeide,

saasom: Større og mindre Paryker med og uden Metaliquer, Toupéer, Pandehaar og Fletter, sælges billigst mulig hos

P. Gunnestad,
Østregade.

No. 3. Stortorvet No. 3

anbefaler:

Hjemmevævede Bomuldsværkener i mange Mønstre og Farver, Lærreder, Bomesi og Twill til de billigste Priser, hjemmevævede, hvide Uldtøier i hel og halv Uld. Tillige anbefales et stort Parti store norske Uldtrøier til Dusinpriser. Uldveste, Uldkapper og Strømper, hjemmespundet Uldgarn i mange Farver, hvilket anbefales til de billigste Priser ved **Aug. Nuß.**

No. 3. Stortorvet No. 3.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Tjeneste søges.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i **Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax“ 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

98

„De gav Undervisning?“ spurgte Hr. von Walde.

„Ja.“

„Men følte De aldrig Trang til at eie en Veninde?“ spurgte Helena livlig.

„Aldrig; thi jeg har min Moder“, svarede Olivia med dyb Bevægelse.

„Lykkelige Barn!“ hviskede Helena og sænkede sit Hoved.

Olivia følte, at hun her havde berørt et saart Sted i Helenas Hjerte. Det gjorde hende ondt, og hun ønskede levende at kunne udslette Indtrykket. Hr. von Walde syntes at læse denne Tanke i hendes Ansigt; thi uden at agte paa Helenas Nedslagenhed spurgte han:

„Var det særskilt Thüringerskogen, De ønskede at bo i?“

„Ja.“

„Hvorfor det?“

„Fordi man allerede i min tidligste Barndom fortalte mig, at vi nedstammede fra Thüringen.“

„Aa! fra Gnadewitz'slægten?“

„Saa hed min Moder før . . . Jeg er en Ferber“, svarede Olivia bestemt.

„De siger dette med et sligt Eftertryk, som om De var rede til at takke Gud, fordi De ikke behøver at bære dette Navn?“

„Jeg er ogsaa virkelig glad derover.“

„Hm . . .! det Navn har dog paa sin Tid havt en vakker Klang.“

„Men ingen ren.“

„Naa, hvad saa? — Ved alle Hoffer gjaldt det som uforfalsket Guld; thi det var meget gammelt, og især deleshed blev de, som sidst bar det, derfor stedse overhobede med de største Værdigheder.“

„Undskyld, men dette er noget, som jeg umulig kan fatte, at . . .“

Hun afbrød sig selv og rødmede.

„Naa? De har begyndt Meningen, og jeg maa gjøre Paastand paa ogsaa at høre Slutningen.“

99

„Jo, at Synderne skal belønnes fordi de er gamle“, sagde hun nølende.

„Stop lidt; der fortælles om flere af Gnadewitzernes Forfædre, at de har været tapre og trofaste.“

„Lad saa være; men der ligger en Uretfærdighed ogsaa i den Tanke, at de, som ikke er tapre og trofaste, endnu i Aarhundreder skal aagre paa denne Fortjeneste.“

„Skal da ikke store Handlinger virke i Fremtiden?“

„Jo, vistnok; men hvis vi forsmaa at efterligne dem, er vi heller ikke værdige til at nyde de gode Følger af dem“, svarede Olivia bestemt.

En Vogn rullede dundrende ind gjennem Porten. Hr. von Walde rynkede Panden og strøg sig med Haanden over Øinene, som om han paa en ublid Maade var bleven vakt af en ubehagelig Drøm. Strax derpaa aabnedes Døren og Baronessen traadte ind. Hun havde ligesom Bella, der idag ved Mamas Side gik frem med en ung Dames sikre Holdning, endnu ikke taget af sig Hat og Mantilje.

„Endelig er vi da lykkelig og vel hjemme igjen“, udbrød hun. „Hvilken afskyelig Luft idag! Jeg har tusinde Gange angret, at jeg vovede mig ud, og jeg faar sandsynligvis bøde med en dygtig Snue for min moderlige Omhed . . . Bella vilde gjerne se, hvorledes Du befinder Dig, kjæreste Helena; jeg har derfor tilladt mig at tage hende med mig ind.“

Den Lille gik med sikre Skridt hen til Sygesengen. Hun syntes ikke at lægge Mærke til Olivia, som sad lige ved, og da hun bøiede sig ned for at kysse Helenas Haand, fæstede en Knap i hendes Mantilje sig i den tynde Garnering paa Olivias Kjole og rev den istykker. Bella løftede Hovedet og skjelede til Siden paa den Skade, hun havde foraarsaget; derpaa vendte hun sig om og gik hen til Hr. von Walde for at række ham Haanden.

„Nu“, sade denne og drog Haanden bort, „skal Du ikke bede om Forladelse for din Klodsethed?“

Hun svarede ikke et Ord, men trak sig tilbage til Mamas Side, paa hvis Kinder de to stormsvangre røde Pletter viste

Dagbladet.

No. 289. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 11te December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 3die Søndag i Advent:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Taudberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Messefald paa Grund af Reparationer, dog kan Daab foregaa.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun. Aftensang: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Østre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Paus.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
Sørkedalens Kapel: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub Kl. 10. Katekisation og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11. Torsdag Kl. 7 norsk Prædiken.
Enerhaugens Samfund: Bibellæsning Kl. 5.
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Sønd- og Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Innmed Land.

II.

Aldri Hamni fyr meg fagnad
i so fint eit Sumar-Tjeld.
Aldri Gaare-Spelet tagnad
slik um Stamnen som i Kveld.

Dagen glimar ljos i Skyenn',
blinkar vænt aat Jordi ned.
Medan Skuggen stryk paa Flyenn',
raudnar Nuten inn i Fred.

Smaatt dreg Skyming ned i Lidom;
Skogen tek sitt myrke Skrud.
Med den milde Skygd paa Sidom
smilar Grendi upp mot Gud.

Dimma sviv nedyver Dalen,
just som Duva linn og lett,
svalar um den store Salen
Kveld og Kvild aat Mansens Ætt.

Elvi gløymer av i Svingom
allt, som gav i Fjellet Ljom,
fer no stillt i Garde-Ringom
og vil dogga Eng og Blom.

Fuglen løyner seg paa Greinom,
drøymer paa sin Leik og Laat.
Men paa Vorr' og Fjøresteinom
kjem det Sukk fraa Havet aat.

Vist det høver her aa stiga
utav Romet litet Grand.
Lat det fram i Stødi siga,
fær eg sjaa mitt eiget Land.

Lunden giddrar burt med Vegen
yver Dagsens Ljos i Vest.
Nett i Dag i Regnet tvegjen
held han Helg og Sumarfest.

Ingen umfram dit seg snike
i det skire Blomeskin!
Det er Frøy sitt ljose Rike;
der hev' Alvar Heimen sin.

Undarlegt d'er lel aa vita,
Alvheim tok so traust ein Grunn.
Ingen kunde sunder slita
Garden kring den stille Lund.

Fagre Dal, so tarv du hysa
fridsæl Von med Lukka di.
Sumargull og Song vil lysa,
der ein Alv set' Stova si. —

Stigen slær i Bakken Krokar,
lyfter upp um Hamn og Bygd.
Millom harde Berge-Knokar
hev den kvite Kyrkja Skygd.

Aar ho reiknad satta hundrad
lika fraa Sankt Olavs Dag.
Folk fortel', kor Gygri dundrad,
best ein Syllmur kom i Lag.

Kvar ein Sundag tidla strøymde
Vigsla ut med „Bing-om-bang".
Sjeldan ung og gamall gløymde,
kven som gav den sæle Klang.

Ned fraa Høgdi stødt ho sende
Frelsa med i Mannsens Naud.
Dei som kom og foor, dei kjende
Heil og Helsebot ho baud.

Naar det kvitnad vidt um Leidi
Segl i Segl baad' Sud og Nord,
saag ho paa den haale Skeidi
og gav Freden med um Bord.

Kyrkja bad: As Herren fare
med deim paa det ville Hav.
Det kom med, naar Tang og Tare
dreiv ikring den vaate Grav.

Guten heim fraa Langferd traadde.
Glad han streik paa Seglet att.
Sælt hans Auga Gudshus naadde,
som bad Velfar, daa han vatt.

Gamall Eldhug song i Dagen.
Kyrkja, som vart trong og tung,
voks paanyo fram or Hagen,
upp mot Himlen ljos og ung.

Fagre Dal, so kann du kvila
trygg paa slik ein Sumarkveld.
Væn og stærk lyt Dagen smila
av ein heilag Altar-Eld.

Kristiania, 11te December 1869.

Blandt den Mængde vidtgaaende Reformer paa det økonomiske Feldt, Jaabæk med Pen og Mund har sat sig til Formaal at virke for, findes der Guldkorn, som imidlertid tidt oversees i de ubearbeidede Forslags Masser. Men Tiderne ere saadanne, at man tvinges til at underkaste sig Arbeidet med at drage dem frem og bearbeide dem til de komme i Kurs og fortrænge den ældre, daarligere Skillemynt, som ikke bærer Tidens rette Stempel. Vort Gjælds- og Kreditvæsens mindre sunde Tilstand aabenbarer sig ved de talrige Fallitter udover i By og Bygd, — den aalesundske Krise er ikke mange Uger gammel —. Det er en Kjendsgjerning, at Kreditsystemet eller Laanesystemet hertillands har været drevet udover rimelige Grændser og har ført til en moralsk Slaphed i Handel og Vandel. Begrebet om at Laan er Andenmands Eiendom, et betroet Gods som Laantageren skal være ansvarlig for, er bleven betydelig uklart. Laansøgernes Gridsthed efter at faa Penge at rutte med imødekommes ved Udlaanernes Gridsthed efter at faa høie Renter; den første stoler paa, at han skal klare sin Gjæld ved Konkurs, og den anden paa, at han dog tilsidst skal faa sine Penge igjen ved Hjælp af Lovens mangehaande Midler: Gjæsteretssag, Exekution, Gjældsfængsel osv. Saaledes er det gaaet videre og videre, og under den Svindelens Aand, som engang har fæstet Bo i Samfundet, har Lovgivningen, for at holde det forgudede Kreditsystem oppe, fulgt med i Trangen til nye Konkurslove osv. At denne Tilstand ikke endnu paa langt nær er bleven forbedret i det Store taget, viser den hensynsløse Iver, hvormed man fremdeles reiser Laan paa Laan og forsvarer eller besmykket denne Fremgangsmaade.

Ligeoverfor denne Tidsaandens Slaphed, som næres i Samfundets høiere Lag, og hvorfra Smitten udbredes videre nedover, gjør det godt at vende Blikket mod den sunde Retning, hvori flere af Jaabæks Forslag sigte.

Som bekjendt fremsatte Jaabæk paa sidste Thing ikke mindre end 5 Forslag, alle gaaende i Retning af Indskrænkning af de juridiske Tvangsmidler fra Kreditors Side og alle begrundede i Hensigten „at Fordringshavere mere maa stole paa egen Forsigtighed end paa Lovene". For dem, der altid ere mistænkelige mod, hvad der affødes af vore „lokale Forholde", vil det maaske være beroligende at erfare, at de Lovforslag, Jaabæk fremsatte, ikke ere anseede som Skampletter i de amerikanske Staters Lovbøger, hvorfra Jaabæk har hentet dem. Vi er fuldkommen enige i, at Folks økonomiske Velvære eller rettere den økonomiske Selvstændighed vil betrygges ved at slaa ind paa den af Jaabæk antydede Retning. Man vil opnaa en Fasthed og Nøgternhed i alle Livets Handler; og om der end vil blive mindre af den tilsyneladende Blomstring, som det udstrakte Kreditsystem med Endossementskjæder m. m. foregjøgler ved en livlig Spekulation og Omsætning, saa skal man dog ikke ved Betragtning af alle de Ofre, den letsindige Tiltro til Kreditens Mirakelkraft har krævet, føle sig fristet til at beklage, at man endelig bytter en Tilstand, som er „udenpaa blank og indvortes krank", med den sunde og naturlige, hvor man i sin Handel og Vandel tager til Udgangspunkt sin egen Evne til at betale istedetfor Andres Lyst til at give paa Borg, og Kjendskab og Tillid til sin Medkontrahents Person istedetfor den ubetingede Tillid til de juridiske Sikkerhedsmidler. Af Jaabæks ovennævnte 5 Forslag gik dog kun et igjennem paa sidste Thing, nemlig Loven om Indskrænkning i Adgangen til at søge Udlæg for Gjæld (30 Dalers Loven; nærmest fulgte man her et af Schulze fremsat Forslag). Jaabæks øvrige Forslag om Smaagjæld, om Ansvar efter Forløfte, om Gjæld for berusende Drikke og om Gjældsfængsels Afskaffelse blev dels ikke indstillet til Vedtagelse i Komiteerne og dels forkastet allerede i Odelsthinget, og for Gjældsfængselsforslagets Vedkommende oversendt til Regjeringen. Den antagne Lov om Udlæg er en Udvidelse af den ældre „12 Dalerslov fra 1851", hvis Grundtanke man atter paa sidste Thing med Erfaringen om dens Gavnlighed og Rigtighed for Øie ikke havde saa vanskeligt for at forsvare mod reiste Angreb. Efter den seirrige Kamp, som her førtes, tør det haabes, at man vil gaa videre i samme Aand. Der blev fra flere Talere af Folkepartiet med Styrke fremhævet, at Kreditten, som kun er et Gode, naar den bruges med Fornuft, ikke stiger, men daler med Skjærpelse af Retsmid-

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 285.)

Stiftamtmand Vogt har faaet sin Udvikling i Justitsdepartementet og er i Besiddelse af alle en Departementsmands gode Egenskaber: Orden, Nøiagtighed og megen Respekt for en korrekt Form. Men han synes heller ikke at have gaaet fri for den Feil, som gjerne pleier at hænge ved Departementsfolk: At Betænkelighederne ved enhver Sag antage for store Dimensioner. Han synes derhos at mangle den Hurtighed i Opfatningen og Evne til skarpt at præcisere sine Tanker, som er saa nødvendig i det parlamentariske Liv. Og det er besynderligt, hvis Departementslivet skulde have havt nogen kuende Indflydelse paa Hr. Vogt; thi han gik ikke og sled sig ud i de underordnede Poster; men fik meget snart et overordnet Embede og senere kom han i den uafhængige Stilling som Amtmand.

Vogts Foredrag er tydeligt og uden Afbrydelser; men stivt og uden Liv.

I Welhavens Pensionssag viste han en ganske mærkelig Mangel paa Takt ved under Debatten at citere det sidste Vers af „Dæmringen*). Verset er smukt; men at citere Stridsskriftet Dæmringen under saadanne Omstændigheder, det var Salt i sure Øine. Og naar nu dertil kom, at Gjengivelsen af Digtet omtrent lød som Oplæsning af en Regjeringsindstilling, saa kan man vide, at dette Citat ikke skaffede mange Stemmer.

2 den Repræsentant, Toldinspektør **Olrog**, har tidligere været Repræsentant for Kristianssand i Aarene 1860 og 63.

Olrog var Formand i Toldkomiteen og gjælder som en Autoritet i disse Sager; men ytrer sig sjelden ellers. Han var desuden under sidste Thing sygelig, saa at han oftere var fraværende.

I sine Voteringer faldt han meget sammen med Schweigaard; men af Afvigelser kan mærkes, at han stemte for Aschehougs Forslag om Stemmeretskomite og for Skydsloven No. 1 i Storthinget og i Odelsthinget mod Komiteindstillingen om Religionsundervisningen i Gymnasierne, samt for valgfrit borgerligt Ægteskab og Sognebaandets Løsning*).

Bergen.

1ste Repræsentant, Bankchef **Faye**, var allerede i 1854 og 57 Repræsentant for Bergen; men saa kom Revolutionen derborte, og paa Storthingene i 1860 og 63 maatte Faye vige Pladsen for andre Kræfter, indtil han paa forrige Storthing igjen kom paa Thinget.

Af Hr. Fayes Voteringer kan mærkes, at han i Storthinget var for Forandringen i § 92, for Statholderpostens Ophævelse, for Bevilgningen til Kirkemødet, for Jaabæks og Aschehougs Forslag om Stemmeretskomiteer, og for Jernbaneforslagene (dog ikke Komiteens Pluralitets Forslag). Derimod var han mod de øvrige Grundlovsforandringer, mod Mistillidsvotumet til Marineministeren, mod begge Skydslove, mod Overførelsen af de 30,000 Spd. af Veiudgifterne paa Statskassen og mod Richters Forslag om Embedsmændene. I Told- og Bevilgningsspørgsmaalene faldt hans Votering i det Væsentlige sammen med Schweigaards.

I Odelsthinget voterede Hr. Faye for Henlæggelse af Stemmeretsloven og 30 Dalers Loven, mod Sørenssens Forslag om Kirketugten, mod Veldes Forslag om Indhentelse af Erklæringer om Renteloven, mod Henlæggelse af Forslaget om

*) Det karakteriserer i Grunden Vogt særdeles godt, naar han under Debatten oplyser, at han for dennes Skyld havde anskaffet et Exemplar af „Dæmringen". Det var et „Aktstykke", hørte til „Dokumenterne" og derfor, men af ingen anden Grund maatte han læse det.

*) Det kan dog være muligt, at Hr Olrog var fraværende under disse to Sagers Behandling. I Storthingstidendens Voteringslister staar nemlig kun de anførte, som voterede mod og deriblandt er ikke Hr. Olrog.

lerne, og at Personlighedens Betydning maa træde mere i Forgrunden for det Tinglige i Gjeldsforholdet. Og ligesom vi i saa mange Forhold maa give Agt paa de frie demokratiske Samfund, der føre Civilisationens Banner, saa har man ogsaa paa dette Felt som sagt gode Forbilleder i de amerikanske Stater og flere Lande, hvor den folkelige Udvikling, som endnu er i sin Begyndelse hos os, er naaet længere frem. Vi skulle med disse mere indledningsvis fremsatte Synspunkter senere komme tilbage til denne for Samfundet saa vigtige Sag, saameget mere som den vil blive Gjenstand for nye Forhandlinger paa kommende Thing, og vel ogsaa i de Folkemøder, der vil gaa forud for Storthingsvalgene.

Frankriges lovgivende Korps har siden den 3die ds. beskjæftiget sig med Prøvelsen af Valgbrevene, hvoraf der stod ca. 50 tilbage, da den overordentlige Session afbrødes. Der er længe blevet paastaaet, at de allerfleste af disse Valg led af Mangler, som maatte gjøre dem ugyldige; men det har atter ved denne Leilighed vist sig, hvor stærkt der overdrives, naar der er Tale om Frankriges indre Forhold. I Mødet den 3die undersøgte Kammeret 6 Valg, af hvilke kun 1 erklæredes for ugyldigt, og det endda med en ikke stor Majoritet, nemlig med 119 Stemmer mod 90. I det følgende Møde tog det lovgivende Korps Beslutning om 3 Valg, deriblandt Granier de Cassagnacs, og de godkjendtes alle. Ved de her omtalte Valg dreiede Diskussionen sig især om, hvorvidt Præfekterne ved ulovlige Midler havde søgt at paavirke Vælgerne til Fordel for de officielle Kandidater. Et Spørgsmaal af en anden Natur, der truede med at fremkalde lidenskabelige Debatter, er blevet ordnet, inden det kom frem i Kammeret. Ved de sidste Valg stillede flere af Keiserens Kammerherrer sig, og de fik Majoriteten for sig; men der ytredes strax Tvivl om, at deres Stilling ved Hoffet lod sig forene med en Deputerets Mandat. Paa denne Strid er der gjort Ende derved, at de paagjældende Deputerede have taget deres Afsked som Kammerherrer. For Dieblikket synes Interessen især at dreie sig om, hvorvidt Hovedredaktøren af Le Peuple Français, Clement Duvernois, vil gaa igjennem Skjærsilden. I den paagjældende Afdeling er der afgivet 13 Stemmer for Valgets Godkjendelse og 11 derimod, medens 3 Deputerede have udtalt sig for, at hans Valg gjøres til Gjenstand for en nærmere Undersøgelse. Det Forhold, hvori Duvernois staar til Keiseren, gjør det let forklarligt, at Kammerets Beslutning imødesees med endel Spænding. Da Præfekten og de underordnede Embedsmænd ogsaa have udfoldet stor Virksomhed ved dette Valg, antage Nogle, at Sagen maa ansees for afgjort ved Afstemningen over det Valg, der kasseredes den 3die; men her gjorde Ollivier Udslaget ved at stemme med Oppositionen, medens dette ikke vil blive Tilfældet, naar der er Tale om Duvernois, der i Pressen forfægter den samme Politik som Ollivier i Kammeret.

Ved Omvalget i Paris's 4de Kreds har den forhenværende Deputerede Glais-Bizoin, saaledes som man almindelig ventede, med meget betydelig Majoritet seiret over de Radikales Kandidat Barbès.

Af en Skrivelse fra Rom til L'Ind. belge uddrager danske „Dagbl." Følgende: Alle ere her optagne af Konciliet, og selv saadanne Begivenheder som Valgene i Paris og Ministerkrisen i Italien, der til andre Tider vilde have gjort et stærkt Indtryk paa den offentlige Mening, tildrage sig kun en underordnet Opmærksomhed. Romerne have nu udsonet sig med Konciliet, imod hvilket der i Begyndelsen herskede en fiendtlig Stemning; men den religiøse Følelse har Intet at gjøre med dette Omslag, der alene har sin Grund i Overbevisningen om, at de hellige Fædres og de mange Fremmedes Nærværelse vil give Indvaanerne rig Leilighed til at tjene Penge. Jesuiterne have tabt meget af den Sikkerhed, hvormed de længe ere optraadte, og de begynde at frygte for, at de kunne tabe Slaget. Det er dem, der ere Ultramontanismens fasteste Støtter, det er dem, der ere de egentlige Forfattere af Pius IX's sidste Syllabus og de egentlige Ophavsmænd til Konciliet, hvor disse Opfindere af nye Dogmer vente at finde kraftig Støtte; men nu angribes Ultramontanismen fra alle Sider, og selv de troeste Biskoper vise sig vaklende. Loyolas Disciple have hidtil søgt at hjælpe sig ved at behandle enhver Indsigelse med Haan og Ringeagt; men Biskop Dupanloup af Orleans, der i det sidste Dieblik gav dem det værste Stød, lader sig ikke afvise paa den Maade. Dupanloup har altid været en af Pavemagtens ivrigste Tilhængere, og han har utrættelig taget den i Forsvar; men selv han anser det for ubetimeligt og farligt, at Konciliet proklamerer Dogmet om Pavens Ufeilbarhed, og det er sandsynligt, at hans Ord vil øve en afgjørende Indflydelse paa mange franske Biskoper, som ingenlunde skjøtte om at nedlægge hele deres Magt i den romerske Biskops Hænder. Tilhængerne af den absolute Regjering i Kirken se sig herved stærkt skuffede i sine Beregninger. Man tror her, at Pius IX, som stadig har levet i det Haab, at hans Yndlingsdogme vilde blive voteret med enstemmig Akklamation, er bleven bange for denne Opposition og slet ikke vil lade Sagen komme under Forhandling. I dette Tilfælde vilde Hensigten med Konciliet være fuldstændig forfeilet, og da Forsamlingen nu kun vilde komme til at befatte sig med underordnede Spørgsmaal, der kunde afgjøres uden dens Medvirkning, er det under den angivne Forudsætning ikke usandsynligt, at den opløses efter faa Ugers Forløb, medmindre Jesuiterne endnu have Noget i Baghaanden, hvormed de ville overrumple Konciliet. Det er i dette Dieblik meget morsomt at iagttage Roms Fysiognomi. Medens de fremmede Prælater kjøre omkring i den hellige Stad, strømme store Flokke af Præster igjennem Gaderne, hvor de kun kaste et flygtigt Blik paa Oldtidens Mindesmærker og Ruiner, medens de begive sig ind i hver eneste Kirke og med Sønderknuselse kysse alle de Billeder eller Relikvier, som man viser dem. Murene ere bedækkede med Plakater med Avertissementer om theologiske eller mystiske Skrifter, f. Ex. „Den hellige Jomfrues legemlige Himmelfart". Man træffer ligeledes paa Bekjendtgjørelser om nye Blade, saasom „Den guddommelige Frelser", „Ekkoet fra Skjærsilden" osv. Man er i Vatikanet bleven særdeles glad over Ministeriet Menabreas Nederlag. Man finder herved et fortræffeligt Paaskud til at anstille sig ængstelig for, at Rom skal blive angrebet, medens Konciliet afholdes, og man vil i den Anledning rette indstændige Opfordringer til den franske Regjering om en ny Okkupation af Rom. De franske Officerer og Soldater, der i to Aar have kjedet sig i Civita-Vecchia, Viterbo og andre smaa Garnisonsbyer, ønske vistnok Intet hellere end at besætte Rom, som de neppe have seet; men det franske Militær kan ikke rykke ind i en By uden som Herre, og en af dets første Betingelser vilde være, at Fortet St. Angelo udleveredes til det, og de pavelige Zouaver vilde ikke let give efter i dette Punkt.

Hessen-Darmstadts andet Kammer har protesteret mod Forbundsraadets Forordning om, at de nordtyske Militære ere fritagne for alle kommunale Afgifter, og opfordret Regjeringen til at sætte sig ud over denne Bestemmelse.

Den bayerske Ministerkrise er drevet over for denne Gang. Kultusministeriet og Ministeriet for det Indre have faaet nye Chefer, men forøvrigt ere Ministrene — navnlig ogsaa Regjeringspræsidenten, Fyrsten af Hohenlohe — blevne staaende.

Den 4de ds. have 28 protektionistiske Medlemmer af det franske Deputeretkammer indbragt en Interpellation, hvori forlanges Opsigelsen af den engelsk-franske Handelstraktat af 1860.

Befordring. Under 4de dennes er Kand. theol. J. C. B. Schaaning naadigst beskikket til personel Kapellan hos Sognepræst til Kragerø P. W. Schjelderup.

Embeders Tiltrædelse. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det naadigst tilladt, at den under 4de Oktober d. A. udnævnte Amtmand i Kristians Amt Meinich udsætter indtil 1ste April næste Aar med at fratræde sit hidtil havte Embede som Amtmand i Søndre Bergenhus Amt, mod at førstnævnte Embede fremdeles bestyres uden forøget Udgift for det Offentlige af den under Ledigheden konstituerede, Foged i Søndre Gudbrandsdalens Fogderi, Horster.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det naadigst tilladt national Korpslæge i Trondhjemske Brigades Distrikt Tycho Lange indtil Videre at blive boende i Kristiania, dog under Betingelse af, at det Offentlige ikke derved paaføres forøgede Udgiftar ved hans Embedsreiser.

Orlogsfartøierne. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er der til Øvelse for Officerer, Kadetter og faste Mandskaber naadigst befalet udrustet til Tjeneste i Aaret 1870:

Korvetten „Nornen" til et 12 Ugers Togt i Nordsøen og Atlanterhavet fra omtrent 15de Juni,

Briggen „Statsraad Erichsen" til et 3 Maaneders Togt i Kristianiafjorden og langs den norske Kyst fra 1ste Juni,

Monitoren „Thrudvang" med et mindre Dampskib som Tender til et 2 Maaneders Togt i Kristianiafjorden og langs den norske Kyst fra omtrent 15de Juni,

Dampkanonbaaden „Lougen" til et omtrent 8 Maaneders Togt, nemlig i Maanederne fra Slutningen af Januar til Midten af April til den søndmørske Kyst og fra Midten af April til Udgangen af September til Finmarken.

Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det tilladt Premierløitnant O. Krag i den kgl. norske Artilleribrigade, der ved kgl. Resol. af 31te Juli d. A. erholdt naadigst Tilladelse til at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende 3 a 4 Maaneder, fremdeles at opholde sig 1 Maaned i Udlandet paa de i ovennævnte kgl. Resol. fastsatte Betingelser.

Ved kgl. Resol. af 4de ds. er der tilstaaet Overtoldbetjent i Kristiania Tolddistrikt, W. C. Lied, Tjenestefrihed for et Tidsrum af 4 Maaneder fra 1ste Januar næste Aar, under Betingelse af, at hans Embede imidlertid uden forøget Udgift for det Offentlige bestyres af en Konstitueret.

Ved kgl. Resolution af 4de dennes er det tilladt Premierløitnant i Bergenske Infanteribrigade H. H. W. Hagelsteen at foretage en Reise til Udlandet og derunder at være fraværende indtil Vaabenøvelsernes Begyndelse næste Aar, med Behold af Embedsindtægter, under Betingelse af, at han under Fraværelsen besørger sin Tjeneste udført ved en anden Officer uden forøget Udgift for det Offentlige.

Lodsvæsnet. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det naadigst bestemt:

1. At det naadigst maatte behage Deres Majestæt, i Henhold til Lov om Lodsvæsnet af 17de Juni 1869 § 1, at bifalde vedlagte Forslag om Anordning af Lodsstationer, Lodsningsdistrikter og Lodsoldermandskaber i de tvende Overlodsdistrikter paa Kysten fra Grændsen mod Sverige til Nordlands Amt, samt om Fastsættelse af Grændsen mellem, hvad der i disse Distrikter med Hensyn til Lodsvæsnet bliver at henregne til de inden- og udenskjærs Farvande, og ligeledes at fastsætte de fornødne Instruktioner for Overlodser, Lodsoldermænd, Lodsformænd og Lodser overensstemmende med vedlagte Udkast.
2. At det naadigst bestemmes, at det Lyssignal, hvorved Fartøierne ifølge Lodslovens § 17 kunne tilkalde Lods, naar det er mørkt, skal bestaa i samtidigt at vise 2 Blus i omtrent lige Høide, hvilket Signal gjentages med passende Mellemrum.
3. At det paalægges Marinedepartementet at udgive de fornødne Distancetabeller til Bestemmelse af Distancen ved Milepengenes Beregning.
4. At Departementet bemyndiges til efterhanden, hvor det findes hensigtsmæssigt og dertil er Anledning, at ordne Oppebørselen af Lodsunderstøttelseskassens Tilkommende og Udbetalingen af Pensioner af denne Kasse saaledes, at Lodsoldermændene indbetale Kassens Andel af Lodspengene direkte til dens Kasserer istedetfor til nærmeste Toldkasse, samt besørge den hidtil ved Toldkasserne foretagne Udbetaling af Pensionerne. For Udførelsen af de hermed forbundne Forretninger blive Vedkommende at tilstaa en passende Godtgjørelse af Lodsunderstøttelseskassen.

De nærmere fornødne Forskrifter angaaende Regnskabsførselen for Kassens Midler blive at udfærdige af Marinedepartementet efter Samraad med Revisionsdepartementet.

Otto Winther-Hjelms 1ste Abonnements-Koncert i Logens store Sal Kl. 7½ tillade vi os at henlede det musikelskende Publikums Opmærksomhed paa. Frøken Backer og Hr. H. Brun assistere.

Til Halfdan Kjerulfs Mindesmærke har den danske Studentersangforening indsendt 25 Spd., som Anerkjendelse af den afdøde Musikers store Fortjenester. Den norske Studentersangforening har tidligere ydet 50 Spd. Indsamlingen fortsættes formentlig fremdeles.

Theologisk Professor Jakob Fredrik Dietrichson skal have indgivet Ansøgning om Afsked. Han er 63 Aar gammel.

Ankerliniens Dampskib „Europa", som seilede fra Glasgow den 19de Novbr., ankom ifølge Telegram til Henderson Brothers til New-York den 2den Decbr. Alt vel.

Havnen. Efter Storm af SV., der blæste inat, have vi idag Regn med sydlig Vind. Flere Fartøier ere ankomne, nemlig 1 Skonnert med Jern og Cinders, 6 Fartøier med Kornvarer og Skibet „Ellida", Kapt. O. Jørgensen, fra Newcastle med Stykgods. Jagt „Enigheden", Kapt G. Petersen, er hidkommet idag fra Laurvig med Resten af Skibet „Ragna"s hertil bestemte Varer. Dampskibet „St. Olaf" hidkom imorges K. 6 med noget over halv Ladning Stykgods. Dets Rute paa Hamburg er ophørt for i Vinter; Dampskibet „Kong Sverre" afgaar til Hamburg sidste Gang omkring den 20de ds. „Carlsund" ventes hertil idag eller imorgen.

Konfirmation, mod Bentsens og Sverdrups Forslag om Latin og Græsk i Skoleloven, for latinsk Stil ved Artium, mod legemlig Revselse ved Gymnasierne, men for Religionsundervisning ved samme, for Henlæggelse af Fløtningsloven, for Oversendelse til Lagthinget af Lov om borgerligt Ægteskab, mod Sognebaandets Løsning og Diætloven, samt for Komiteindstillingen om Dødsstraffen.

Hr. Faye deltog ikke særdeles meget i Debatterne. Hans Foredrag var let og behageligt og røbede altid den dygtige, kundskabsrige Mand.

2den Repræsentant, Skoleinspektør Irgens, var første Gang Storthingsmand og vakte som saadan ikke ringe Forhaabning; thi han deltog med megen Iver i Debatten, især i kirkelige Sager, og uagtet han som oftest havde Thingets bedste Kræfter imod sig, klarede han sig dog godt derfra.

De kirkelige Spørgsmaal hørte i det Hele til de mest omtvistede paa dette Thing, og de ville vistnok komme igjen; thi det staar ikke til at nægte, at der i den Retning er megen Gjæring i Landet. Det første Spørgsmaal, som i den Henseende behandledes, var om Bevilgning til et Kirkemøde, der forelaa som kongl. Proposition, men hvortil under Debatten blev knyttet flere private Forslag.

Hr. Irgens hørte til den Flerhed i Komiteen, som havde indstillet paa, at det nødvendige Beløb skulde bevilges, og under Debatterne var han en af Sagens ivrigste Forsvarere.

Forslaget om Bevilgningen til Kirkemødet var væsentlig bygget paa følgende Grunde:

Vor Kirkeforfatning lider af mange Brøst og Mangler, og navnlig er det en stor Feil, at Menighederne har forlidet at sige baade med Hensyn til Valget af sin Præst og i mange andre Stykker, ligesom det hele Menighedsliv ikke har den Fylde og Inderlighed som i Apostlernes Dage eller saaledes, som Luther har tænkt det, og deri er vor Kirkeorganisation væsentlig Skyld. Men før indgribende Reformer kan ske i disse Henseender, er det ønskeligt, at Kirken — d. v. s. Menighederne og Præsterne — faa Anledning til at udtale sig gjennem en egen Repræsentation, og denne Repræsentation skulde da Kirkemødet være, der skulde bestaa af 40—50 Medlemmer, hvoraf en tredjedel Præster og totrediedele Lægmænd. Thi — sagde man, og betonede det meget stærkt — Kirken har ingen Mund, Kirken har ingen Adgang til at ytre sig og før den faar et saadant Organ, hvorigjennem den kan udtale sig, før vil heller aldrig den verdslige Myndighed — Regjering og Storthing — lytte til de Raad om Reformer og Forbedringer, som enhver kirkeligsindet Mand ønsker.

Dette Ræsonnement er imidlertid bygget paa en dobbelt Misforstaaelse, for ikke at sige Tilsnigelse. Thi for det Første har vi her i vort Land Tale-, Skrive-, Forsamlings-, Forhandlings- og Petitionsfrihed i den videste Udstrækning, og Kirken — enten man betragter den som en Helhed eller mere opløser den i sine enkelte Dele — kan derfor forhandle, udtale sig og petitionere saameget som den vil og i alle mulige Retninger.

Og dernæst er Storthinget selv Repræsentant for Kirken ligesaavel som for enhver anden aandelig eller materiel Interesse i Landet, og det er Storthingets Ret ligesom dets Pligt at varetage dens Tarv og sørge for de Krav, som rører sig inden Menighederne. I Storhinget har der heller aldrig manglet Præster, som har kunnet paase Geistlighens Tarv, og hver eneste Lægmand i Storthinget maa betragtes som Menighedernes Repræsentant, aldenstund de Alle tilhøre den lutherske Kirke.

(Forts.)

Brand. Kl. 5 igaar Eftermiddag var Ildløs i Fru Gamborgs Gaard No. 9 i Akersveien. Ilden var begyndt i et Aflukke ved et af Kvistvinduerne i Træbygningen inde i Gaarden og havde, inden Hjælp fra Brandvagten blev tilkaldt, allerede grebet vidt om sig. Hele Loftetagen i Bygningen er indredet til Bekvemmeligheder og saaledes afdelt i mange større og mindre Rum, som ere forsynede med dobbelte Panelvægge. Det var derfor vanskeligt at komme til med Straalerne og det medtog en halvanden Times Tid, inden Ilden var fuldstændig slukket. Bygningen led derved forholdsvis mer Skade ved Vand end ved Ilden, idet kun den halve Loftetage brændte med alt deri værende Indbo. Bygningen er assureret i Rigets almindelige Brandkasse for 3800 Spd. og en Del af Indboet i „Storebrand". Aarsagen til Ilden er ubekjendt.

Af Efterretninger om geistlige Embeder i Norge, af Kand. jur. Th. Boeck, er paa Dybwads Forlag idag udkommet 1ste Hefte (Kristiania og Hamar Stift). I dette Værk vil Embedsansøgere finde de ellers vanskelig erholdelige Oplysninger om Embedernes Indtægter, Præstegaardenes Størrelse, Afkastning osv., Sognekaldenes Folkemængde m. v. Forfatteren sees foruden andre mere bekjendte Kilder som at have benyttet Kirkedepartementets Arkiv, hvortil han har havt uhindret Adgang.

Julefest for fattige Børn. Ifølge Hamars Stiftstidende skal man inden Hamar By være betænkt paa at foranstalte en Julefest for fattige Børn, til hvilket Øiemed man allerede har begyndt at samle Bidrag. Denne menneskekjærlige Tanke har allerede i en Række af Aar været praktiseret af Enerhougens Samfund, der hvert Aars Hellig-Trekongers Aften har bespist lige op til et Par Hundreder Børn, der desforuden ere blevne glædede ved Juletræ. Denne prisværdige Skik kan ikke noksom anbefales til Efterligning.

Forøveren af det skrækkelige Mord paa Baggestad ved Sandefjord er ifølge „F. og L. Amtst." nu paagreben og viser sig at være en 22½ Aar gammel Svenske ved Navn Emanuel Jonasson fra Dalsland. Bladet meddeler følgende Udskrift af Angj.s Forhørsforklaring; den er som det vil sees afgivet med en sorgløs Rolighed over den skrækkelige Forbrydelse:

„Lørdag den 6te December blev en Extrarret sat i Underfoged Frantzens Hus i Sandefjord.

Nu fremstod i fri Tilstand Emanuel Jonassen. Han tilstaar nu her for Retten, at han Tirsdagen den 30te f. M. Kl. omtrent 2—3 Eftermiddag dræbte Pigen paa Baggestad, ved at kvæle hende med Touget. Han forklarer nu i denne Anledning Følgende. Han var paa Baggestad i sidstafvigte Sommer fra April til sidst i September. Han kom da efter, at Manden paa Stedet, Ole Hansen, var ved Penge, og at saadanne maatte være i hans Skatol. En 8 Dages Tid forinden Misgjerningen begyndte han at tænke paa, at det skulde være godt at faa fat i Ole Hansens Penge. Tirsdagen den 30te opholdt Angjældende sig i Sandefjord. Gjennem Vinduet, der hvor Angjældende skulde spise til Middag, fik han se Ole Hansen kom kjørende. Nu bestemte Angjældende sig til at gaa op til Baggestad for, om muligt, at tage Pengene. Han kom derop Kl. omtrent 2 Eftermiddag. Han tænkte, at Pigen paa Gaarden muligens kunde være ude, men da ogsaa det Modsatte kunde være Tilfældet, bestemte han sig nu til, om hun var der, da at dræbe hende forinden Tyveriet forsøgtes. Til den Ende, og uden at han endnu havde seet Pigen, eller været inde, søgte han og fandt en Tougende i Fjøsgangen, idet han ogsaa vilde se, om Pigen muligens skulde være i Fjøset eller i Fjøsgangen. Nu gik han med Touget eller Tougenden, der, som han antager, var ikke fuldt to Alen lang, ind i Kjøkkenet, hvor han traf hende. Han hilsede og spurgte om „Gammelen" var hjemme, hvortil hun svarede: „Nei, han er paa Sandefjord." Nu spurgte hun, om det var Angjældende, som havde været der i Sommer. Hertil svarede Angjældende Ja. Hun spurgte videre, om det var længe siden han saa den Pige, som var der i Sommer. Hertil svarede han, at han ikke havde seet hende siden hun flyttede. Dette sagde Pigen maatte være Tøv, „Du skulde jo være forlovet med hende." Angjældende svarede Nei; men hun blev ved, at hun havde hørt det. Nu tog hun i Kjøkkenet et Trug og gik med det ud i Gangen, men kom strax ind igjen, gik gjennem Kjøkkenet og ind i Stuen ved Siden af, hvor hun med sit Strikketøi satte sig paa en Stol. Nu sagde hun fremdeles, det maatte være sandt, at Angjældende var forlovet, thi hun havde hørte det ude og der paa Baggestad. Angjældende stod imidlertid og varmede sig ved Komfuren i Kjøkkenet, nu gik han hen til Vinduet og saa ud over Gaardsrummet, for at erfare, om der var Nogen. Da han Ingen saa, gik han gjennem den aabentstaaende Dør ind til Pigen. Her tog han hende og kastede hende paa Gulvet. Hun gjorde her lidt Modstand, kom igjen paa Benene og gik ud i Kjøkkenet. Angjældende fulgte hende her, idet han holdt hende i Klæderne bagentil. I Kjøkkenet kastede han hende igjen overende. Han kom ovenpaa og laa saaledes med et Knæ paa hver af hendes Arme, hvorved han holdt hende fast og havde hende i sin Magt, medens hun derimod ingen Modstand gjorde, ei heller, saavidt han mærkede, forsøgte derpaa. Hun spurgte nu, hvad Angjældende vilde, og Angjældende svarede hertil: „Nu skal Du dø." Idetsamme tog han Touget, som han havde under Kjolen, frem, og bandt det — en eller to Gange — om hendes Hals, hvorpaa han tog fat i dets Ender og „af alle sine Kræfter" trykte eller klemte til, i den Hensigt derved at dræbe hende. Det varede nu ikke længe, førend hun døde; da han reiste sig op, mærkede han ikke Tegn til Liv. Nu gik han ud for at søge en Øre til dermed at opbryde Skatollet. Han fandt Øren i Staldgangen. Med denne gik han igjen ind, passerede gjennem Kjøkkenet, hvor Pigen laa død, derfra gjennem Stuen og videre ind i det ved Siden deraf værende Kammer, hvor Skatollet stod. Ved Hjælp af Øren brækkede han nu op dets Klap. Han saa der strax Penge; han tog en 10 Dalerseddel, en 5 Dalerseddel og 4 eller 5 Endalersedler, samt nogle Sølvpenge, hvilke sidstes Beløb han ikke kjender. Han brækkede ogsaa op Hængeskabet, men tog Intet, „for der var ikke Noget". Nu gik han den samme Vei tilbage og kom igjen i Kjøkkenet, hvor den Døde laa i samme Stilling lige ved Kjælderlemmen. For at komme bort i Skjul, lukkede han Lemmen op og gik ned ad Kjældertrappen og ud igjennem Kjælderdøren. Han saa fremdeles Ingen. Han begav sig nu fra Gaarden den samme Vei som han var kommen, indtil han var kommen til Svinæs, en kort ⅛ Mil derfra, og derfra tog han den Vei, som han omforklarede her iforgaars, til Fævang med flere Steder. Han havde aldrig før seet Pigen, som han dræbte, og havde Intet imod hende; særligen var han ikke fornærmet over eller utilfreds med, hvad der blev talt mellem dem angaaende en Forlovelse. Til Angjældendes Forklaring: at Pigen skulde dø, sagde hun Ingenting, „det han kunde høre". Hun havde, det tror han, faaet den ene Haand opunder Touget, eller begge Hænder. Han mærkede ikke, at hun spændte med Fødderne. Da han kom ind igjen med Øren og saa hende død, „gjorde det ham ingenting", han følte ingen indre Frygt eller Anger; det samme var Tilfældet, da han saa den Døde efter Udførelsen af Tyveriet. Han havde den Dag, da Misgjerningen forøvedes, i Sandefjord drukket op over en Pægl stærkt Brændevin. Han kjøbte og drak en Dram hos Brændevinshandler Johnsen strax om Morgenen; han kjøbte hos Brændevinshandler O. Naastad en halv Pægl, og tillige havde han noget staaende i en Flaske paa Spisestedet, en Kjælder nærved Naastad. Han drak Brændevin, som sagt, men ikke for at faa Mod. Han følte dog Virkningen deraf endnu, da han udførte Misgjerningen paa Baggestad, henved ¾ Mil herfra, saaat „han var ved godt Mod." Den saaledes tilførte Forklaring blev langsomt og tydeligt oplæst for Angjældende, der erklærer, at det Tilførte er rigtigt.

Præst Lange har været tilstede her under Examinationen og oplyser, at han som Præst handlede med Angjældende vel en Time igaar Aftes, da Angjældende tilstod tilstod for foranført og vilde, at det skulde meldes Øvrigheden, da han vilde udsige og bekjende det for Retten. Dette vedkjender Angjældende nu her at være rigtigt.

Angjældende forklarer, at hans Forældre ere Gaardmand Jonas Olsen og Lena Karlsdatter, kun Faderen lever, han har nu Stedmoder.

Sygdomskonstitutionen og Dødeligheden i Kristiania i November. I denne Maaned anmeldtes af 28 Læger følgende epidemiske Sygdomme: Lungebetændelse 40; Katarrh 502; Kighoste 11; Diphtherit 9; akut Rheumatisme 10; Diarrhoe 81; Kolerine 3; simpel Feber 35: Nervefeber 2; Vandkopper 15; Børnekopper 2; røde Hunde 3; Skarlagensfeber 75; Rosen 21. Paa Rigshospitalets medicinske Afdeling indkom med Lungebetændelse 10; Katarrh 1; akut Rheumatisme 1; simpel Feber 3; Nervefeber 1; Skarlagensfeber 6; Rosen 2; paa Garnisonssygehuset med Lungebetændelse 1; Katarrh 10; akut Rheumatisme 2; simpel Feber 2; Kusma 8.

I Ugen fra 28de Novbr. til 4de Decbr. anmeldtes af Skarlagensfeber 21, hvoraf 11 i Trefoldigheds Menighed, 1 død.

I Byens Menigheder anmeldtes ialt 87 Dødsfald, hvoraf 17 i Vor Frelsers, 32 i Trefoldigheds, 21 i Grønlands, 17 i Gamle Akers; af disse døde 6 af Lungebetændelse, 1 af akut Bronchit, 1 af Kighoste, 2 af Nervefeber, 8 af Skarlagensfeber, 6 af Hjernebetændelse, 9 af Lungetæring, 2 af Kramper.

Paaseiling. Det russiske Dampskib „Dyna", der ankom til Kjøbenhavn i Mandags og indtog Kul, lettede Tirsdag Morgen for at fortsætte Reisen til Riga. Det kom imidlertid ikke længer end til Yderrheden, hvor det paa Grund af Taage maatte ankre op. Det engelske Dampskib „Irwell", der samme Dag kom syd fra, seilede i Tykningen med en saadan Kraft paa „Dyna", at de begge fik betydelig Skade og maa istandsættes.

Ministerskifte i Sverige. Statsraad Thulstrup, som i næste Maaned er „pensionsmæssig", siges at ville gaa af før Rigsdagens Sammentræden, og skal imidlertid efterfølges i Søforsvarsdepartementet af Generalmajor Leijonhufvud.

Falske En-Rigsdalersedler, meget daarligt eftergjorte, ere i større Antal i Omløb i Stockholm.

Keiser Napoleon har paa en Auktion efter Hertug Urach, Greve af Würtemberg, kjøbt 3 Gobelins- (vævede) Billeder for en Sum af 11,000 Gylden. De ere oprindelig forærede Prins Eugen Beauharnais af hans Stedfader Keiser Napoleon den Første og forestille Keiseren og Keiserinden. Ved samme Auktion solgtes ogsaa Prins Beauharnais Vugge, samt en Mængde Malerier og Kunstsager, som fandt villige Kjøbere blandt Grever og andre mægtige Folk.

Storsildfiskeriet saavel i Senjen som Vesteraalen er, skriver „Trhj. Adr.", ifølge de med Dampskibet „Jupiter" igaar ankomne Meddelelser, nu ophørt. De til Trondenæs sidst ankomne Fartøier have paa Grund deraf ikke faaet Ladning, men været nødte til at gaa sydover igjen, hvorhen Sildemasserne nu trække. I Trondenæs betaltes Silden til Slutning med 1 Spd. pr. Tønde. Fiske var begyndt i Salten, hvor Silden var stødt under fra Fleinvær ned til Meløvær. Paa denne Strækning vidstes imidlertid kun Notsæt at være gjorte i Fuglevær, medens Rygtet talte om, at Stæng ogsaa skulde være foregaaet ved Rævskindsøerne. Udenfor Lovunden viste Hval og Fugl, at Silden var i Nærheden, saa der var al Udsigt til, at den snart vilde gjøre Landgang der og i Aasvær. En Mængde Fartøier mødtes fremdeles for nordgaaaende. I Skilbotten, ind af Brønø, skulde der være gjort endel Notsæt af Fedsild, men forresten foregik intet Fiskeri, Omtale værd, af denne Sildsort.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 9de Decbr.

Sella har, forinden han overtager Kabinettets Dannelse, forlangt at konferere med Cialdini, som ankommer iaften.

London, 11te Decbr.

Regjeringen har som Forsigtighedsregel ligeoverfor en befrygtet orangistisk Demonstration proklameret Beleiringstilstand i en Del af Grevskabet Londonderry i Irland.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er fremdeles faldt, stærkest ved Stat; det stiger atter i Skotland. Sydlig Vind med mildt Veir og Regn i Norge, Vestlig i Skotland, Sydlig i Nordsøen. Udsigterne ere fremdeles til mildt Veir, SVlig Vind paa Vestkysten og senere opklarende Veir paa Østlandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 12te December (Kl. 7—10) gives: **Det lykkelige Skibbrud**, Komedie i 5 Akter af L. Holberg; til Slutning: **Intrigerne**, Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Mandag den 13de December gives **ingen Forestilling.**

Tirsdag den 14de Decbr. (Kl. 7—10½) gives **til Indtægt for Hr. Nielsen den ham efter 35 Aars Tjeneste tilstaaede Beneficeforestilling**, bestaaende af: **Kongs-Emnerne**, historisk Skuespil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

For dem, der ønske at tegne sig for Billetter, er Liste nedlagt i Hr. Stensballes Boglade fra Lørdag den 11te December.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

Søndag den 12te Decbr. gjentages den i Mandags af

200 Børn og en **Sangforening**

givne

Koncert

i Frimurerlogens store Sal.

Da hun kom tilbage, havde Bella allerede lagt bort Parasol og Mantilje. Hun sad med straalende Ansigt i en Rebgynge, som Ferber havde sat op mellem to Træer. Ernst gyngede hende og syntes at være ikke lidet stolt af sin nye Legekammerat.

„Sandelig", sagde Reinhard og pegte paa Bella, som jublende fløi høit i Luften; „den, som saa Barnet i Morges, med hvilken ubarnlig Holdning hun traadte ind i Hr. von Waldes Værelse for at bede om Forladelse for sin Opførsel igaar, og hvor ond- og trodsig hun saa op til ham, da han erklærede, at han ikke vilde se hende, førend hun personlig havde bedet Frøken Ferber om Forladelse, han skulde neppe kjende hende igjen i den lille Pige derborte, hvis Ansigt straaler af den varmeste Barneglæde."

Det var en nydelsesrig Time, som nu fulgte. Miss Mertens viste sig at være mere end sædvanlig belæst og dannet, og Reinhard fortalte paa en meget interessant Maade om sine Reiser og Forskninger.

„Der vilde sandsynligvis ikke paa længe endnu have været Spørgsmaal om at vende hjem igjen" — saaledes sluttede han en interessant Række af Meddelelser — „men adskillige høist ugunstige Underretninger fra Thüringen, som kom den ene efter den anden, bragte Hr. von Walde til at slaa en Streg over den neppe udkastede Reiseplan . . . det hænder mangengang de Herskelystne, at deres Lidenskab forblinder dem . . . det uforsigtigt yttrede Ønske af en svag, kvindelig Pen, at Hr. von Walde maatte pensionere den hæderlige, men nu alderdomssvage Sognepræst i Lindhof, da han var sløv og ikke længere istand til at opbygge sin Menighed, satte Kronen paa de ubehagelige Underretninger og blev Anledning til at vi strax begav os paa Hjemreisen. Da vi sent om Aftenen i Nærheden af Lindhof forlod Vognen og Landeveien og tilbagelagde den sidste Del af Veien tilfods, stødte vi paa et fortræffeligt Eventyr. — „Mærkværdigt, se did, Reinhard; hvad anser De Skinnet derborte paa det gamle Gnadeck for?" spurgte Hr. von Walde. „For et Lys", svarede jeg. „Det maa vi nærmere undersøge", mente han og begyndte at stige

En varm Glød drog over Helenas Kinder, og fra hendes Øine skjød en Glædesstraale ud.

„Javist", svarede Hr. von Walde. „Agter han at blive her noget længere?"

„Nogle Dage, hvis Du tillader."

„Godt . . . Nu ja, vi faar jo se ham hos Dig, naar vi drikker Kaffe."

„Det vil gjøre ham meget lykkelig. Hvis Du synes, kan vi gaa strax; min Kammerjomfru meldte mig, da jeg steg ud af Vognen, at Alt er færdigt til mine kjære Gjæsters Modtagelse."

Olivia reiste sig nu og lavede sig til at gaa. Hr. von Walde, som mærkede dette, rettede et spørgende Blik paa Baronessen. Uden Tvivl ventede han, at hun skulde bede den unge Pige at følge med; men den naadige Dame fandt i dette Øieblik, at Gartneren havde ordnet Blomsterbordet ved Vinduet paa en fortryllende Maade og fordybede sig i Betragtningen af en Gruppe Azaleer, hvorved hun vendte Ryggen til den unge Pige.

Olivia tog Afsked med et dybt Buk efter at Helena med noget usikker Stemme, men paa en hjertelig Maade havde takket hende.

Ude i Gangen kom Hr. von Hollfeld imod hende. Da han fik se hende, paaskyndede han sine Skridt; paa samme Tid for hans Blik hurtig omkring til alle Sider, som vilde han forvisse sig om at ingen Lytter fandtes i Nærheden. Inden Olivia forstod hans Hensigt, havde han grebet hendes Haand, trykkede et glødende Kys paa den og hviskede:

„Hvor jeg føler mig lykkelig ved at gjense Dem!"

Olivia var saa bestyrtset, at hun i det første Øieblik ikke kunde finde Ord. Men hurtig, som om hun var bleven stukket, drog hun bort sin Haand, og han syntes at være ret tilfreds dermed; thi dette Øieblik aabnedes Døren til Helenas Værelse, og Hr. von Walde kom ud derfra. Hollfeld tog, ligesom om han nu først havde faaet Øie paa Olivia, skjødesløst Hatten af for hende, hvorved hans Træk atter havde et fuldkomment fremmed og ligegyldigt Udtryk, og gik.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:

1) „Manden, som ler".
2) „Det gamle Slot". } **(tilsammen 43 Ark).**
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Studenternes Selvhjælpsforening.

Andragende om Understøttelse for December Maaned indleveres inden 15de d. M.

Brandforsikringsselskabet Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Bogkjøberforeningen.

Indmeldelser og Bestillinger modtages hver Eftermiddag Kl. 5—6 i Studentersamfundets Kassererkontor. Bestilling afgaar til Tyskland i Regelen hver Fredag.

Tobakspiber

modtages til **Rensning** og **Reparation** billig hos

T. Larsen,
Storgaden No. 23.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:

Kong Sverre

og Norge paa hans Tid. En historisk Skildring til Læsning for Folket af H. J. Darre. Pris heftet 1 Spd., indb. i Originalbind 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Paa mit Forlag har forladt Pressen:

Et Kornbaand

til

Jul 1869.

Indhold: „Brødrene", Skitse fra Solør af H. Schulze; „Om vore gamle Minder" af X.; „Tolderen", „Fridthjof og Ingeborg", to Skitser" af Alfred Larsen; „Magnus Heinessøn" af Ludv. Daae; „En Flytning" af Falck Ytter. — Pris heftet 48 ß, indb. i Originalbind 84 ß.

J. W. Cappelen.

Fra Pressen er udkommet paa mit Forlag:

Brands Døtre.

Et Livsbillede
af
Lili.

Pris heftet 1 Spd., indb. i Originalbind 1 Spd. 36 ß.

J. W. Cappelen.

Paa mit Forlag er udkommet:

Digte

af

Oskar Stillaug.

Pris heftet 48 ß, indb. 72 ß.

J. W. Cappelen.

I Turistforeningens Aarbog

for 1869, der trykkes i et Antal af 1000 Expl., hvoraf 300 strax omdeles til Foreningens Medlemmer og som nu er under Trykning og vil udkomme til Julen, kan Avertissements modtages hos

Alb. Cammermeyer,
Carl Johans Gade No. 4.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Erotik og Idyl

i

Digte af norske, svenske og danske Forfattere

med Portrætter i Lithografi af

J. S. Welhaven, Chr. Winther og J. L. Runeberg.

Priis 108 ß, elegant indbunden med Guldsnit 1 Spd. 24 ß.

Alb. Cammermeyer,
Carl Johans Gade No. 4.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ein Soge-Bundel,

utgjevne av

det norske Samlaget.

89 Sider 8vo. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Smaastykker

af

H. Schulze.

111 Sider 8vo. Pris 40 ß, smukt indb. 60 ß.

Indhold: **Prolog eller Fortale.**
Petter og Inger, Lystspil med Sange.
Fotografier.
Bruden paa Staburet.
Baserne.
Brudstykker af et større satirisk Digt.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade 4.

Faste Eiendomme.

Solide og for bedre Folk tidsmæssig indrettede Gaarde med Have og smuk Beliggenhed i og ved Homansby, paa nedre Hjortnæs, i og ved Pilestrædet, ved Akersgaden samt i det nye Byggestrøg nedenfor Nytorvet sælges yderst billig, om Handel kan ske inden 30te dennes. Herom alle forønskede Oplysninger ved

A. Guttormsen.

Større og mindre Handels- og andre Forretningsgaarde samt Leiegaarde i meget stort og godt Udvalg til meget billige Priser tilsalgs ved

A. Guttormsen,
Kirkegaden 32, 3die Gaard fra Torvet.

Tilsalgs.

Juleudstilling.

Min idag aabnede Juleudstilling med **Sukkertøi** og **Chocoladevarer** af **Reese & Wichmanns** Fabrik, saavel **Figurer** som i **Æsker** m. m., til at hænge paa **Juletræ** og passende til **Julepræsenter** i et Udvalg af mange tusinde Gjenstande, samt de fineste Sorter **Dessert-Bonbons** anbefales paa det Bedste af

Carl Witt,
Carl Johans Gade No. 7.

Fineste Konditor-Hvedemel,
Do. Rugmel,
Rosiner,
Korender,
Sukkade og
Specerier
} sælges billigt af

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

For Handlende!

Alleslags

Liintraad og Sygarn

samt

Skogarn, Støvlelidser,

og

Uldgarn

sælges billigst muligt hos

Hermansen & Jørgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Stettiner-Poteter.

Med Dampskibet „Carlsund", der ventes i næste Uge, faar jeg et Parti Poteter til Forhandling. Udleveringssedler hos

H. Conrad Ohlchers,
Dronningensgade No. 26.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Kaffe	18, 20, 22, 24, 26, 28 ß	pr. Pd.
Raffinade	17, 18 -	—
Havanna	13, 14, 15 -	—
Hvedemeel	3½, 4, 5, 6, 7 -	—
Rugmeel	3, 3½, 4 -	—
Bygmeel	2½, 3, 3½, 4 -	—
Hele Gryn	5, 6, 7, 8 -	pr. Pot
Halve Gryn	4, 5, 6 -	—
Erter	5, 6 -	—

hos **Bernhard Fischer,**
Jernbanetorvet.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos

Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Cognac.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos

Bernhard Fischer.

Aqvavit

fra Jørgen B. Lysholm og H. Løcken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.

Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Billige Julepræsenter.

Theduge i stort Udvalg fra 60 ß Stk. og Dækketøier i afpassede Sæt til 6 Personer fra 1 Spd. 90 ß pr. Sæt er udlagt hos

Wilhelm Balle.

Til Jul! Til Jul

anbefales friske grønne Vindruer, Citroner, Granatæbler, Konfektrosiner, Smr. Konfektfigen, Malagafigen, Figenkager, Dadler, Krakmandler, Valnødder, Paranødder, Hasselnødder, Kokusnødder, Kastanier m. m. samt sylteds Frugter paa Glas og i Pundevis af

Carl Witt,
Carl Johans Gade No. 7.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mark.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Sandpapir og Smergellærred.

Et større Parti Sandpapir og Smergellærred realiseres yderst billigt.

J. H. Bøe,
Storgaden No. 2.

No. 36. **No. 36.**

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i Torvegaden eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Olivia var ude af sig selv over denne Komedie. Først denne oprørende Fortrolighed, som bragte hendes Blod til at koge af Harme, og siden Fornægtelse deraf lige over for tredie Person! Hendes kvindelige Stolthed var dybt saaret. Hun var forbittret paa sig selv, fordi hun ikke paa Stedet havde ladet ham bøde for sin Dristighed. Hun rødmede af Undseelse over at en Mand havde rørt ved hende paa den Maade... hun syntes, at det endnu brændte paa det Sted, hvor han havde trykket sine hede Læber; hun ilte med at lade Straalen fra et Vandspring i Parken sprude over Haanden for at skylle bort den formente Plet.

I heftig Bevægelse kom hun hjem og klagede under Taarer for Moderen over den Skam, som var hændet hende. Fru Ferber var en forstandig Kvinde og havde et roligt og sikkert Blik. Hun fandt strax af Olivias Fortrydelse, at her ikke var den mindste Fare at frygte for hendes Barns Hjerte og beroligede sig. Mod ydre Angreb kan man værge sig, men ikke mod den Elendighed som en ulykkelig Kjærlighed fremkalder.

IX.

Den følgende Eftermiddag stod Olivia netop i Begreb med at gaa ned i Haven med sin Sykurv, da det ringede paa Porten.

Naar man tog i Betragtning Gaarsdagens Optrin, var hendes Forundring fuldt beføiet, da hun ved at aabne Porten saa Bella for sig. Bag Barnet stod Miss Mertens og den samme Herre, som hun nogle Aftener før havde mødt i Skogen. Bella rakte hende strax Haanden, men saa sky og forlegen ud og sagde ikke et Ord. Olivia anede nu høist forbauset Anledningen til hendes Komme, og hun søgte at hjælpe hende ud af det Pinlige i hendes Stilling ved at udtrykke sin Glæde over at hilse den Lille i sit eget Hjem og indbød hende til at følge med sig ned i Haven. Men Miss Mertens traadte imellem.

„De maa ikke gjøre det saa let for Bella, Frøken Ferber",

sagde hun. „Det er udtrykkelig paalagt hende at bede Dem om Forladelse for sin Uartighed igaar; jeg maa derfor fordre, at hun taler."

Disse med megen Bestemthed udtalte Ord, men maaske endnu mere det beskyttende Halvmørke i Salen løste endelig Bellas Stemme. Hun bad sagte om Forladelse og lovede aldrig at være saa uskikkelig mere.

„Nu, endelig er det lykkelig og vel overstaaet!" udbrød den fremmede Herre, idet han traadte frem ved Siden af Miss Mertens og med et skalkagtigt Smil gjorde et dybt Buk for Olivia.

„Det vil maaske synes Dem noget usædvanligt", sagde han, „at jeg, som ingenlunde har noget dermed at skaffe, har sluttet mig til denne Deputation i et Forsonings- og Bodsfærdigheds Anliggende; men jeg holder for, at man ved en Forsoning mere end ellers er tilbøielig til at lukke et ene Øie, og dette synes mig netop det rette Øieblik at smugle sig ind. Jeg heder Ernst Reinhard, er Hr. von Waldes Reisekammerat og Sekretær og har i otte Dage ikke næret noget heftigere Ønske end at lære at kjende den interessante Familie paa Slottet Gnadeck."

Olivia rakte ham venligt Haanden.

„De gamle Mure", svarede hun, „har allerede været Vidne til ridderlige Røverbedrifter; vi har saaledes slet ingen Grund til at fordømme Smugleri. De vil være hjerteligt velkommen hos mine Forældre."

Hun gik i Forveien og aabnede den høie Egeport, som førte ind til Haven. Hr. Reinhard og Miss Mertens standsede et Øieblik stumme af Overraskelse.

„Hvilken liden, fortryllende, sollys, skjult Plads!" udbrød han endelig. „Hvem søger vel, naar han staar der ude for de stumle Mure, dette unge, friske Hjerte bag det gamle, strumpede Ydre?"

Forældrene og Onkelen, som tilligemed den lille Ernst sad under Lindetræerne, reiste sig, da de fik se de Indtrædende, og gik dem imøde. Olivia forestillede dem og forsvandt saa, for efter et Vink af Moderen at sørge for nogle Forfriskninger.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 290. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 13de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Ejdsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Virid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Vestlandet indtil Kr.sand, til Hønefos, Nykirke, Kongsberg, og Jevnager; til Aas, Holen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Haandværksdriftens Fortid og Fremtid.

II.

Det var karakteristisk for den ældre Tid, at Staten eller dens Overhoved gjennem sin Lovgivningsmyndighed blandede sig ind i alle mulige private Forhold; den vilde beskytte snart dette og snart hint og „reguleerde" Borgernes Gjøremaal, Tanker, ja selv deres Samvittighed (gjennem Troestvangen) paa alle mulige og umulige Maader. Den stræbede med at sætte Betalingen for Smør, Ost, Salt osv., gav Regler for Bryllupsskikke, for Klædedragt, den foreslaar — og gjør det desværre endnu den Dag idag i stor Udstrækning — hvem Folk skulde henvende sig til og lade sig betjene af i alle mulige Livsens Forholde, baade i Sjælenød og i legemlig Sygdom, i Retstvistigheder og i privat Drift; Alt i den misforstaaede Hensigt derved at fremme Redelighed, Sædelighed, Tarvelighed og desl. blandt Borgerne. Det var derfor heller ikke saa underligt, at man faldt paa at kunne fremme Vindskibelighed og Industri ved at anordne alt muligt vedkommende Haandværksdriften. Loven tog sig derfor til at bestemme, hvor mange der paa hvert Sted skulde have Lov til at sy Sko, smide Jernredskaber, forfærdige Klæder, gjøre Tønder osv.; og den anordnede ofte temmelig nøie, hvorledes Skomageren, Smeden eller Bødkeren skulde indrette sin Drift; saaledes ordnede den ved mange for vor Tids Opfatning høist snurrige Regler Forholdet med Svende og Drenge, disses Prøveaar og snart sagt hele deres Levesæt. De Haandværkere, som dreve ens Næring, bleve for det meste ligefrem eller dog indirekte tvungne til at slutte sig sammen i en Forening eller et Laug, der havde en Oldermand i Spidsen for sig og egne Vedtægter for at varetage sine fælles Interesser paa Stedet; og disse Interesser gik hovedsagelig, ialfald tidt, ud paa at forfølge Næringsfrihed, som vi i vor Tid prise som Løftestangen til økonomisk Fremgang og til Industriens Udvikling. Men for i Tiden laa den laugsmæssige Ordning ligesom saaledes i Luften, at Lovgivningens Indskriden ikke opfattedes som nogen uberettiget Tvang; og ofte dannede Haandværkerne ogsaa paa egen Haand sine Laug og gav sine Laugsartikler eller „Skraaer", som tildels siden anerkjendtes af Kongen eller i Praxis antoges som virkelig gjældende Retsregler.

Dette Laugsvæsen har i mange Lande sin første Spire langt tilbage i hvad man kunde kalde den graa Oldtid. Hos os skriver Laugsvæsnets Oprindelse sig derimod fra forholdsvis senere Tider, navnlig fra Kristian den 4des Tid (1621), og laaner, som saa meget andet fra hin Tid, sine Former fra Tyskland, hvorfra ogsaa Haandværkerne ligesom Bergmændene for en stor Del flyttede ind til os. For at studere Laugsvæsnet i sin Oprindelse nødes man derfor til at søge til tydske Kilder.

Det tyske Laugsvæsen, eller Ordningen af Haandværksvæsnet, har fra Middelalderens Dage og til Begyndelsen af Revolutionstiden egentlig gjennemløbet 2 Slags Udviklinger; den ene endende ved Trediveaarskrigens Tid (1648) og den anden fra denne Tid af ned til Begyndelsen af vor Tid. I det 13de og 14de Aarhundrede var Haandværkerne ved sin Bedrifts høiere Udvikling komne saaledes til Magten, at de i Bykommunerne kunde gjøre sig gjældende sideordnet eller overordnet over de øvrige Stænder. Laugsforsamlingerne bleve de Værksteder, hvorfra de herskende Grundsætninger i Stad, Stat og Kirke udgik. Laugene bleve et Slags politisk-sociale Foreninger af betydelig Magt. Men deres Betydning laa ikke alene i Politiken; Hensynet til Næringen og Moralen var ogsaa med i Spillet. Laugsdannelsen var oprindelig et Fremskridt; det bevirkede en Deling af det forskjellige Slags Haandværksarbeide, og dette øvede i hine Tider en mægtig Indflydelse til at uddanne den Dygtighed, som man trods den iøinefaldende Mangel paa teknisk Kyndighed tidt maa beundre ved Synet af Husgeraad, Kirker og andre Bygninger fra Middelalderen. Lauget skabte ved sine faste Regler angaaende Svende- og Mesterskab en vis Betryggelse for Arbeidets Udførelse paa en Maade, som baade var i Almenhedens Interesse og gav Laugsmedlemmerne en selvstændigere Tilværelse; de sørgede for ulykkelige Haandværksbrødre og overtog Fattigpleien paa den Vis, som bedst faldt i den da herskende Tidsaands Smag. Og denne faste Ordning, som senere rigtignok gik over til at blive Privilegernes og Monopolernes yndede Jordbund, mærkedes ikke dengang som nogen følelig Tvang hverken for den Enkelte eller for Samfundet; mindst var dette Tilfældet i de store Byer med en levende Handelsaand. Laugsordningen var ikke bare en for hin Tid heldig Ordning til Haandværkernes Fremme og Haandværkernes økonomiske Betryggelse, men den virkede ogsaa særdeles godt til Fremme af Gudsfrygt og Sædelighed. „Haandværket skal være saa rent, som om Duer havde gjort det" var en staaende Sætning, om den end ikke altid praktiseredes paa den humaneste Maade, f. Ex. naar Laugene stængte sine Døre for Børn af „uærlige" Haandværkere o. desl. („uærligt" var i hin Aristokratiets Blomstringstid mangehaande Arbeider og langt mere end selv nu i Europa, hvor „alt Arbeidets Hæder" er et nyere fra Amerika indført Begreb). Igjennem sin Laugsordning udøvede Haandværkerne en Slags Selvstyrelse, og allerede derved var den i hin raa Tidsalder en samfundsopdragende Magt af høit Værd; Laugene var en Slags offentlige Institutioner, og tjente som Skoler til Almendannelse, til tidsmæssig Selvregjering, til selvstændig Optræden saavel paa det politiske som paa det sociale Felt. Derfor blomstrede ogsaa Kunstfandsen i Laugenes dannende Jordbund; Laugene var ikke alene rettede paa at være en blot og bar Haandværksordning og paa at være Politimyndighed inden denne eller hin Næringsvei. De havde en større Opgave i Kulturudviklingen.

Men da Reformationens Aarhundrede gav Tanken en anden og friere Retning, da Opdagelsen af Amerika aabnede ukjendte Kilder for Handel og Erhverv, og da blandt Andet ogsaa Trediveaarskrigen havde medvirket til at give Forholdene en anden Skikkelse, traadte Haandværket ind i nye Tilstande, som ikke kunde blive uden Indflydelse paa den laugsmæssige Ordning. Den nye Tidsaand og Kultur gav Haandværkerne en alvorlig Advarsel om at følge med paa de almene Fremskridts Baner; men de misforstod den eller paaagtede den ikke. De var endnu ikke komne langt nok til i sine Foreninger at se de hovedsagelige Midler til ved Samvirken mellem Laugene at fremhjælpe Haandværket; tvertimod afsluttede de enkelte Laug sig som fiendtlige ligeoverfor de andre, da Tidens Omskiftelser havde ophævet det Fælleskab, som Kampen mod de andre Stænder tidligere havde skabt mellem Haandværksstandens Medlemmer, og da der nu var kommen politiske og kirkelige Stridsemner nok til at virke splittende selv paa stærke Organismer. Politik og Religion var som det vil mindes fra gammel Tid ikke ubekjendte eller usædvanlige Forhandlingsemner inden Laugene. En Følge af den Splittelse, som saaledes opstod mellem de enkelte Haandværkslaug, var at hvert Laug søgte at faa sine Forrettigheder til dette eller hint Arbeide fremfor og imod de øvrige Haandværk, og Privilegieaanden besatte dem tilsidst saaledes, at alskens Tvang og Privilegier endog trængte ind i hvert Laugs indre Ordning. Fra denne Tid skriver sig Bestemmelserne om, at der ikke maatte være mere end et vist Antal Haandværksmestere, at en afdød Mesters Enke skulde have Forret til at blive gift med hendes Mands Efterfølger inden Lauget, at Ingen maatte have mere end et vist Antal Svende og Drenge, at Byhaandværkerne skulde have Forrettigheder paa Arbeide ikke alene inden Byerne, men ogsaa udover Landet osv. osv. Denne Splittelse mellem de forskjellige Laug avlede igjen en Raahed og Forfølgelseslyst mellem de enkelte Laug og deres Medlemmer, mellem Skræddere og Snedkere, mellem Smede og Skomagere osv.; og snart blev Tonen inden Laugets egne Medlemmer ligesaa raa. Frimandagen og de barbariske Skikke, som fandt Sted ved Aflæggelsen af Svende- eller Mesterprøven, idet Svenden f. Ex. blev „høvlet", „slaaet", „slebet", overøst med Øl osv. før han traadte ind i sin nye Værdighed, tilhører alt denne Tid. En Svend præsenterede gjerne en nye tilreisende Gesell for sin Mester i følgende smukke Ord: „Nu Mester! her bringer jeg Dig en Svend. Han sover gjerne længe, spiser tidlig til Aftens, gjør gjerne lidet Dagværk, forlanger høi Ugeløn, og holder sig gjerne til Vens med Din Tjenestepige." — „Duerenheden" var forbi, og den sædelige Fordærvelse virkede naturligvis sørgelig tilbage paa Haandværkets egen Udvikling. I et Skrift fra forrige Aarhundrede heder det, „at Hunden aldrig har været saa fuld af Lopper, som Haandværket nu er af Misbrug." Regjeringerne begyndte derfor omsider at betragte Laugsvæsnet med ugunstige Øine og søgte endog at ophæve det og fratage det sine Privilegier.

Man begyndte efterhaanden i forrige Aarhundrede, da ogsaa Statsøkonomien dukkede op som en ny epokegjørende Videnskab, og Samfundsforholdene i det Hele stedse blev Gjenstand for en dybere gaaende Undersøgelse, at faa Øinene op for at ogsaa Haandværket krævede en Reform efter nyere statsøkonomiske Forudsætninger. De engelske Samfundsforhold og Institutioner stode ogsaa paa Haandværksdriftens Feldt ligesom paa saa mange andre som lysende Exempler for det øvrige Europa. Thi af Laugsvæsen har England kun havt saare lidet; det strider for meget mod den engelske Frihedsfølelse. I den uhindrede Næringsfriheds sunde Luft er det, at den engelske Industri i de store Fabrikstæder har kunnet naa den blomstrende Tilstand, den nu i vore Dage har. I Frankrige maatte derimod en blodig, det hele Europa befriende, Revolution til for at afskaffe Laugsvæsnets trykkende Baand; Dekretet af 1791 gav enhver Franskmand Ret til at ernære sig som han vilde mod at løse en aarlig Bevilling. Siden have ogsaa de øvrige Lande fulgt med, dels hurtigere og dels langsommere.

Kristiania, 13de December 1869.

Det er bekjendt nok, hvorlunde en ægte bureaukratisk Borgermester L. i en af vore Stiftsstæder engang afviste en Stemmeberettiget, der fremmødte med sin Stemmeseddel ved et Valgmandsvalg med den Ytring: „Nei, Din Stemmeseddel vil vi ikke have, for Du er død, ser Du!" „Nei, men Hr. Borgermesteren ser dog, at jeg lever!" gjenmælede den forbausede Borger. „Sludder Fa'r, det staar jo tydelig i min Protokol, at Du er død. Gaa bare med Dig!" var den hæderlige Borgermesters Svar. Denne Historie rinder os i Hu, idet vi idag gjøres opmærksom paa, at et Medlem af den raadne Presse, „Trondhj. borgerlige Realskoles **alene privilegerede** Adressekontors-Efterretninger", tiltrods for Bekjendtgjørelserne i alle større Hovedstadsblade om, at „**Dagbladet**" vil begynde sin 2den Aargang fra Nytaar, lader sin „morgenbladiske" Kristianiakorrespondent udsprede det Rygte, „at „Dagbladet" skal gaa ind til Nytaar." For den „privilegerede" Rygtesmed og Ligesindede forstaa vi nok, at det maa være et levende Ønske, at „Dagbladet" ikke møder frem ved de forestaaende Storthingsvalg og afgiver en uafhængig, frisindet og national Stemmeseddel; og da „Dagbladets"

Kunst.

(Forts. fra No. 288).

Hr. Munthe maa sikkert være en usædvanlig begavet Kunstner, og det er saameget mere at beklage, at han saa ganske synes at have hengivet sig til de fremmede Indflydelser, under hvilke han lever. Vi erindre ikke paa mange Aar at have seet noget Billede af ham, som ikke fuldstændig bærer Præg heraf. Vistnok har han af og til behandlet fædrelandske Motiver, men paa en Maade, som temmelig tydelig har betegnet den exilerede, for al hjemlig Indflydelse fremmet Kunstner.

Vi udtale ikke denne Beklagelse, fordi vi tro, at en Fremstilling i nogen væsentlig Henseende taber sin Betydning af den Grund, at den er fremmedartet, men fordi det dog altid er bedrøveligt at se en af dem, som vi er vante til at betragte som Tolke for Nationens Liv, saa ganske vende sig bort fra den, og mest, naar det er Evner og Talent, som paa denne Maade tabes.

Jakobsen, der, saavidt vi vide, har anvendt mange lange Aar paa fornemmelig at male Maaneskinsstykker og Vinterbilleder, har dennegang sendt os et Billede fra den lyse Dag og Sommeren; men Maaneskinnet har været i hans Tanker. Det blev hverken Dag eller Nat. I Luften er det Dag, men paa Jorden Nat, der er ingen Lokalfarve, intet af dette Lysets og Farvens Spil, som giver Gjenstandene Liv. Væsentligst er det at betragte som Stemningsbillede, men det har ikke den Sandhed i Farve og Virkning, der gjør Stemningsbilledet til et Stykke af den Verden, i hvilken vi leve.

Og dog er det smukt, Jakobsens Talent har ikke kunnet fornægte sig; fornemmelig udmærker det sig ved en Ligevægt i Sammenstillingen og ved en Dygtighed i Behandlingen, som er al Ære værd. Desværre gjælder om Jakobsen tildels det Samme, som er sagt om Munthe. Han har fortabt sig i fremmede Elementer, indtil han tildels er gaaet op i dem. Vi skulde intet heller ønske, end at se disse to talentfulde Kunstnere paa hjemlig Bund.

Rasmussen har malet en Fjord i Regnveir. Luften er temmelig jevnt graa, paa Baggrundsfjeldene falder en let Lysning, Mellemgrund og Forgrund ligge i Skygge. Billedets Hovedtone er et fint behagelig virkende Graat, mod hvilket de store Staffagefigurer staar meget kraftigt. Billedet, der tyder paa ikke ringe Fremskridt hos Kunstneren siden ifjor, viser adskilligt Naturstudium, men er dog i sin Helhed holdt i en noget tom Dekorationsstil.

N. Müllers Billede fra Thunersøen er et fordringsløst Billede, som vilde have været smukkere, om Kunstneren havde givet det en mindre haard og livløs Luft.

Johan Nielsen har altid vist sig som en alvorligt stræbende Kunstner, og det Billede, han iaar har leveret til Kunstforeningen, er et nyt Bevis paa hans Flid og Iver. Naar man imidlertid ligeoverfor dette Billede ikke kan føle sig tilfreds, da er det ikke, fordi det i og for sig er mindre godt, thi man maa vel endog indrømme, at det er meget tiltalende og vel udført deri, men mere, fordi det i en stærkere Grad end rimeligt bør være, naar der er Tale om en saa gammel Kunstner, viser Afhængighed af hans Lærer. Det kan neppe undgaa Nogens Opmærksomhed, at Gudes Opfatning baade med Hensyn til Komposition og Farve gaar gjennem det hele Billede. Vi har den Tro, at denne Efterlignelseslyst, der ikke er mere at anbefale, fordi dens Mønstre er Mesterværker, vil være snart overgaaende, og at Kunstneren vil udvikle sig saameget kraftigere i den Retning, som hans egen Individualitet anviser.

Om **Bagges** Billede tør vi desværre ikke udtale nogen Ros.

Det er et med stærk Maner udført Arbeide, der ikke kan siges at have noget høiere kunstnerisk Præg. Denne haardtbehandlede Luft, disse graablaa Fjelde, disse som udklippede Mellem- og

raske Fremgang desuden vel ogsaa kan være forskjellige Bladeiere ubehagelig nok, er det ikke saa underligt, at „Dagbladet" sættes paa Dødslisten, saaledes som „Aftenbladet" og „Aftenposten" have gjort med andre levende Personer, hvis Død vilde have været Andres Brød.

Den amerikanske Kongres traadte overensstemmende med Forfatningen sammen den 6te Decbr. Præsidentens Budskab anbefaler, at Betalingen i Guld skal optages lidt efter lidt, og at Skatterne nedsættes. Budskabet udtaler Sympathi for de for sin Selvstændighed kjæmpende Indbyggere af Øen Kuba, men erklærer dog samtidig, at de endnu ikke kunne gjøre Fordring paa at anerkjendes som krigførende Magt. Med Hensyn til Alabama-Spørgsmaalet afgiver Præsidenten den Erklæring, at det er bedre, at Sagen bliver uafgjort, end at der ratificeres en utilfredsstillende Overenskomst; han nærer forøvrigt det Haab, at Sagen kan bringes til en tilfredsstillende Afslutning. Forholdet til de fremmede Magter skildres som i Almindelighed godt. Præsidenten foreslaar, for at Fluktuationerne i Papirpengenes Værdi skulle blive indskrænkede, at Kongressen skal bemyndige Skatkammeret til at indløse dem til en fast Pris. Han erklærer, at Statsgjælden kan afbetales i Løbet af 10 Aar uden Forhøielse i Skatterne. I indeværende Aar have Indkomsterne været 371 og Udgifterne 321½ Mill. Dollars. Der skal foreslaaes nogle Nedsættelser i Skatterne.

Fischofs forleden Dag omtalte Brochure om, at Cisleithaniens Forfatningsforholde bør søges ordnede paa Føderalismens Grundlag, har vundet megen Anklang i Pest.

I Mexiko har en delvis Ministerforandring fundet Sted. Kongressen beskjæftiger sig med Jernbaneanliggender. Mindre Opstande forstyrre den offentlige Rolighed. Paa nogle Steder have de Gendarmer, som skulde sørge for Veifreden, plyndret Postvognen og de Reisende. Loven om at Udskrivningen til Armeen skulde foregaa ved Lodtrækning, har flerested stødt paa saamegen Modstand, at den ikke har kunnet sættes i Kraft.

Majoriteten i Frankriges lovgivende Korps er nu rekonstitueret under Ollivier som Leder. Efterat Thierspartiet havde sat sine Fordringer igjennem i Forfatningsspørgsmaalet, ansaa den nævnte Deputerede det for sin Hovedopgave at sætte igjennem, at dette Parti igjen forenede sig med den gamle Majoritet, forsaavidt denne vilde gaa ind paa en liberal Politik, og der skulde da kun blive tilbage et yderste Høire og et yderste Venstre. Denne Reorganisation var efter Olliviers Overbevisning en uundgaaelig Betingelse for, at der kunde dannes et nyt Ministerium, som havde nogen Udsigt til at holde sig ved Roret, og da han selv skal indtage en vigtig Plads i dette Ministerium, er det intet Under, at han utrættelig har anstrengt sig for at naa sit Maal. Fra den gamle Majoritets Side lagdes der ingen synderlige Hindringer i Veien for en saadan Sammensmeltning, efterat Keiseren saa øiensynlig havde nærmet sig Thierspartiet; derimod mødte der Vanskeligheder fra en Del af dettes Medlemmer, som nærede Frygt for, at Ollivier vilde gjøre den gamle Majoritet altfor store Indrømmelser paa de liberale Principers Bekostning. Medens Flertallet af Thierspartiet gik med Ollivier, dannede der sig derfor af Minoriteten (henved 40 Medlemmer) en særskilt Fraktion, der kaldte sig „venstre Centrum" og forbeholdt sig efter Omstændighederne at gaa sammen med Hovedstyrken eller stille sig fra den. De Betænkeligheder, som fremkaldte denne Udsondring, synes imidlertid saagodtsom ganske at være fjernede ved det af Ollivier udstedte, i et Telegram omtalte Program, idet de 37 Medlemmer af venstre Centrum i den Anledning have udstedt en Erklæring, hvori det heder, at Ligheden imellem dette Program og det, som venstre Centrum specielt havde udkastet, er saa stor, at de, naar man sammenholder de to Aktstykker Paragraf for Paragraf, „næsten ere identiske i de fleste Punkter". „Vi kunne derfor kun med fuldstændig Tilfredsstillelse", heder det derpaa i Erklæringen, „at et saa stort Antal af vore Kolleger hævde den parlamentariske Regjerings Princip, nemlig Landets Regjering ved Landet selv, et Princip, som altid har været vort, og det vil glæde os at bringe det til Anvendelse paa en omfattende og loyal Maade i Forening med dem". Der gjøres nogle Forbehold med Hensyn til de Reformer, som vedrøre Valgkredsenes Inddeling og Mairernes Udnævnelse, idet der fordres, at de blive alvorlig gjennemførte, hvortil nye Forandringer i Forfatningen ville udkræves; men derefter hedder det til Slutning, at Fraktionen ikke nærer noget høiere Ønske og ikke anser Noget for mere nødvendigt, end at alle Elementer af det liberale og konservative Parti slutter sig sammen. Det af Ollivier foreslaaede Program, der er tiltraadt af 114 Deputerede, hvoriblandt Talhouet og Segris, gaar ud paa Følgende: Udadtil: Fred. Indadtil: Sikkerhedsloven ophæves. (Denne Lov udkom som bekjendt i Anledning af Orsinis Attentat paa Keiser Napoleons Liv.) De store Embedsindtægter maa ikke samles paa en Haand. Der skal gjøres forberedende Undersøgelser for at gjennemføre en Decentralisation, der giver Kommunerne, Kantonerne og Departementerne den størst mulige Selvstændighed, og foreløbig skulle Mairerne vælges blandt Medlemmerne af Municipalraaderne. Forend der atter udskrives Valg til det lovgivende Korps, skal der være indført en Valgreform, som fornemlig har til Opgave ved Lov at fastsætte Valgkredsenes Antal og deres Grændser samt at sikre Valgenes Frihed. Den 75de Artikel i Forfatningen (Embedsmænd kunne kun drages til Ansvar af Borgerne ved Domstolene for deres Embedshandlinger, naar Statsraadet giver sit Samtykke dertil) skal forandres, forsaavidt der er Tale om Embedsmænds Optræden under Valgene, om Indgreb i den individuelle Frihed eller i Boligens Ukrænkelighed. Alle Pressesager skulle paakjendes af Juryen. Stempelafgiften paa Dagblade skal ophæves. Præfekterne skulle miste Retten til at udpege de Blade, i hvilke de retslige Bekjendtgjørelser skulle indrykkes. Den høiere Undervisning skal være fri. Der skal foretages en parlamentarisk Undersøgelse om Følgerne af Handelstraktaten med England. Der skal gjøres Alt, hvad der praktisk lader sig udføre, for at forbedre Almuens moralske, intellektuelle og materielle Stilling.

Korvetten „Nordstjernen" ankom til Malta den 10de December. Alt vel ombord.

Telegram fra Amtmanden i Nordlands Amt til Indre-Dept., dateret Bodø den 9de ds.: Om Storsildefisket berettes: Ved Langenæs og Andøen til 1ste ialt opfisket omtrent 10,000 Tønder og i Fugløvær til idag omtrent 10,000 Tønder. Ved Fleinvær er til idag stængt 6 a 8,000 Tønder og i Meløvær til 4de 3,000 Tønder, hvorhos Garnfisket der har slaaet godt til. Priserne paa de forskjellige Steder fra 60 til 96 ß. I Lovunden og Skibaadsvær har Silden stødt under Land 7de. Gode Udsigter der, men endnu intet Fiske.

Hr. Peter Nielsens 35aarige Beneficeforestilling. Hr. Nielsen, som nu har været ved vort Theater i 35 Aar, skal i den Anledning imorgen, Tirsdag den 14de Decbr., have en Forestilling, som saameget mere har Krav paa levende Interesse hos Publikum, som han i hele denne lange Tid har arbeidet i Theatrets Tjeneste med en sjelden Dygtighed. Skal det siges om Nogen, saa maa det siges om Hr. Nielsen, at han har været sin Gjerning og sin Opgave tro som Faa; han har arbeidet med en Interesse for sit Kald og en Samvittighedsfuldhed og Ihærdighed, der har skaffet ham ikke alene Kollegers, men ogsaa det hele theaterbesøgende Publikums fulde og udelte Agtelse baade som Kunstner og som Menneske. Som Kunstner har han nemlig, og gjør det endnu den Dag idag, virket med en Dygtighed, der, trods de uheldige Omstændigheder, hvorunder vor unge Scene i mange Henseender har uddannet sig, har baaret mange rige Frugter, som Kunstner har han virkelig i de mest forskjelligartede Roller — vi minde blot om, at han har optraadt henved 3600 Gange i omtrent 500 Roller — udfyldt en Plads, og saa ofte, han har faaet en Opgave at løse, gjort sin Begavelse gjældende i høi Grad, og som Menneske har han bidraget meget til den voxende Interesse og Agtelse, som mere og mere bliver Skuespilkunsten tildel. Hr. Nielsen har til denne Forestilling valgt et af vor nationale dramatiske Literaturs mest storladne Værker, hvori han selv har en Rolle, hvis Udførelse er noget af det bedste, han har leveret, og ved dette Valg har Kunstneren formentlig ogsaa villet vise, at, hvad der er Hovedsagen for ham nu, det er som i en Sum at faa se Frugterne af sit Arbeide og se sin Gjerning i Kunstens Tjeneste paaskjønnet af det Publikum, han saa længe har staaet lige overfor. Vi anbefaler derfor denne Forestilling paa det varmeste og gjør det i den Overbevisning, at Publikum vil forstaa, at det her pligter at give den gamle Kunstner den Anerkjendelse, han i saa fuldt Maal fortjener. — For dem, der ønsker at sikre sig Pladse, er Abonnementsliste nedlagt i Hr. Steensballes Boglade.

Otto Winther-Hjelms første Abonnements-Koncert i Lørdags gaves for saagodtsom fuldt Hus. Johan Svendsens Symfoni, hvis „Scerzo" og „Andante" isærdeleshed er af megen Skjønhed, lod fra Orkestrets Side i flere Henseender adskilligt tilbage at ønske. Schumanns deilige Komposition „Das Paradies und die Peri" var meget omhyggeligt indstuderet og vandt stort Bifald, ligesom Frøken Backers Udførelse af Lißt's brillante Udsættelse af Webers „Polonaise". Glandspunktet var efter vor Formening Wagners prægtige Komposition „Tannhäuser-Marschen", der nu som tidligere modtoges med særdeles Bifald. Man tør efter denne Koncert i Vinterens Løb kunne vente sig megen musikalsk Nydelse af de tilbagestaaende 3 Koncerter.

Havnen. Den sydlige Vind, der har blæst i de sidste Dage, bringer daglig flere Fartøier paa Havnen. Siden Lørdag Efterm. er ankommet ialt 14 Fartøier med Kornvarer og 1 i Ballast. Ved Langbryggen er der atter meget Liv og Virksomhed, thi der losses foruden fra det store Dampskib „Staffa" ogsaa fra 14 a 16 større Seilskibe. Paa Markedet her ere Kornpriserne næsten uforandrede og noteres for Tiden saaledes: Østersøisk Rug $^{212}/_{214}$ Pd. 19 Mk. 12 ß a 4 Spd., Byg $^{193}/_{194}$ Pd. 16 Mk. a 16 Mk. 12 ß, Hvede $^{218}/_{220}$ Pd. 4 Spd. 108 ß a 5 Spd., Erter, store østersøiske, 7 Spd., do. smaa 4 Spd. 84 ß, Malings do. 4 Spd. 48 ß a 4 Spd. 60 ß. Paa Markederne i Udlandet har Kornvarer en stigende Tendents, som Følge af store Efterspørgsler for England. Fragterne fra Danmark, det sydlige Sverige og Østersøhavnene staa fremdeles meget høit, og da der paa Udskibningsstederne er Mangel paa Seilfartøier, vil den største Indførsel af Kornvarer foregaa med Dampskibe, hvoraf flere ventes i de første Dage. — Dampskibet „Carlsund" hidkom fra Stettin imorges Kl. 8, det havde kun 5 Piber Spiritus med sig, medens dets væsentligste Ladning bestaar af omkring 1900 Sække Mel, flere Hundrede Tdr. Poteter og et større Parti Smør. Formentlig vil det større Parti Spiritus, som ventedes hid med „Carlsund", blive afsendt hertil fra Stettin med et andet Fartøi. Dampskibet „Uffo" ankom hertil ikke før idag Kl. 10½ Formiddag; det har paa denne Tur overnattet for Storm og Mørke i Laurvig og Moß. Det medbragte foruden en hel Del Mel og andet Stykgods henved 200 Foustager saltet Kjød og 60 større Kasser og nogle Foustager saltet Flesk. Idag er hidkommet paa Havnen 6 Kornladninger og 1 Fartøi med Stenkul.

Anthon Bangs Arbeiderblad. Den vestlandske Tidende minder sine Læsere om, at den Tid nu er inde, da det skal afgjøres om Bladet vil udkomme eller ei, — men Redaktionen føler sig overbevist om, „at et Blad som det af Anthon Bang paatænkte vil gjøre overmaade meget godt, og at det mægtigt vil bidrage til at hæve vor Arbeidsklasse, til at bringe Orden og Plan i dens hæderlige Selvvirksomhed og ikke mindre til at bringe Kundskab og Oplysning ind i de Samfundsklasser, hvor Skoledannelse ofte mangler og ifølge Sagens egen Natur vil komme til at mangle. Er der Alvor i de talrige Deklarationer om Frygt for Pøbelherredømme, for revolutionære og socialistiske Tendentser, saa bør man sandelig gjøre sit for, at der ingen Pøbel findes. Er man bange for nivellerende Tendentser, saa imødegaa dem paa den eneste rigtige, den eneste gjørlige Maade, vær med paa Arbeidet; men hæv og træk ikke ned. Nu findes Anledningen her; der er Trang til et Blad som det paatænkte Arbeiderblad; nu tilbyder der sig en kyndig Haand til at lede det fra en Kant, hvor man aldrig nogensinde har seet andet end inderlig Interesse for Almuens Oplysning i Forbindelse med ganske usædvanlige Evner til at skrive for Folket, og nu gjælder det at sikre sig den tilbudte Hjælp. Naar Trangen til Bladet bliver stærkere, tør det komme i andre Hænder og Resultatet turde maaske da ikke blive fuldt saa tilfredsstillende for det almindelige Vel. Vi gjentage derfor vor allerede tidligere udtalte Opfordring til selv i den ellevte Time at støtte dette gavnlige Foretagende, og vi rette den navnlig til vore Arbeidsherrer".

Idet vi i et og alt tiltræde foranstaaende Opfordring, skulle vi, idet vi henvise til vore tidligere Ytringer om dette Bladforetagende, specielt anmode Medlemmerne af Kristiania Arbeidersamfund og Enerhougens Samfund om at støtte Foretagendet ved at tegne sig som Abonnenter paa Bladet.

Om Frøken Dahl og Fru Isachsens Aftenunderholdning i Drammen heder det i „Dr. Bl.": God Musik, navnlig paa Pianoforte, have vi i den senere Tid oftere havt Anledning til at høre, saa at denne ikke havde Nyhedens Interesse; men et mundtligt Foredrag saa sjælfuldt, fyldigt og fint nuanceret, som det, Fru Isachsen præsterede, have vi ikke paa Aar og Dag havt Anledning til at overvære her i Byen. Dette vakte derfor i høi Grad Tilhørernes velfortjente Bifald, der, efterat hun har fremtraadt i sin smukke Nationaldragt og havde endt sine Foredrag og Folkeviser paa bergensisk Bygdedialekt, steg til Begeistring og gav sig tilkjende ved gjentagne Fremkaldelser.

Skøiteklub. I Kristianssand har der dannet sig en Skøiteklub.

Brev fra Dier til „Dagbladet". (Den 4de December 1869). Som paa Gaarsdagen den 3die December, har Diers Hovedkirke vel

---

Forgrundsgjenstande give intet Indtryk af Natur. Hr. Bagge synes at være gaaet tilbage siden vi sidst for saa mange Aar siden saa Noget af ham; men maaske er dette Billede ikke nogen Maalestok for hans nuværende kunstneriske Standpunkt, og det skulde glæde os, om vi kunde faa Anledning til at se et Billede af ham, i hvilke vi kunde gjensinde hans gamle Natursands.

Af de Landskaber, som er malede af herværende Kunstnere, bør først nævnes Eckersbergs.

Det lille, smukke „Parti fra Thelemarken" af Eckersberg, fremstiller med den Natursandhed, som udgjør et af de mest fremtrædende Træk i denne Kunstners Arbeider, et venligt Dalparti med Baggrund af Fjelde, over hvilke trækker en Regnskur. Solvirkningen i Luften og Baggrunden med Glittret paa de vaade Fjelde er fortrinlig gjengivet.

A. Nielsens Kystlandskab er et kraftigt og stemningsrigt Billede, der afgiver et nyt Vidnesbyrd om, hvormeget der bor i denne Kunstner, som vistnok endnu ikke synes at have kunnet vinde fuldt Udtryk for hvad han vil fremstille. Hr. Nielsen har altid optraadt som Realist og staar i denne Henseende paa den Grund, som den Skole, fra hvilken han er udgaaet, har givet ham. Men der har i hans Fremstilling tillige vist sig et stærkt Anstrøg af en Idealisme, kraftigere og sundere end den, der søger sit Udtryk i Farvemodsætninger og ensidigt Stemningsmaleri. Der er ofte i hans Malerier en vis Storhed, som vel altid ikke kommer til sin Ret, men som man dog tydelig nok ser gjennem den ofte noget besynderlige Behandling.

Vi vil kun minde om et af hans første her udstillede Billeder, et Vrag efter Storm, samme Motiv, som han har benyttet i et nu udstillet Billede, men af større Dybde i Opfatning end dette, som tydelig bærer Spor af fremmed Indvirkning. Hr. Nielsen har i den sidste Tid nydt godt af Gudes Veiledning, og dette synes at have havt en heldig Indflydelse paa ham med Hensyn til Farven. Videre kan og bør Indvirkningen vel ikke gaa hos en fra Gude saa fuldstændig forskjellig Natur.

Det Kunstforeningen tilhørende Billede fremstiller Huse paa en Bakke ved Kysten, ved Stranden et Par Jægter, udenfor Havet. Forgrunden staar kraftigt mod den rødlige Aftenluft, som reflekterer i det blikstille Hav. Solen er gaaet ned og stærk Skygge hviler allerede over Landskabet. Behandlingen, om end bedre end i tidligere Arbeider af N., lader dog mangesteds adskilligt tilbage at ønske, navnlig mangle ogsaa her Forgrundsgjenstandene Blødhed i Form og Farve.

Af Barlag findes et Landskab fra Aadalen, karakteristisk opfattet og tildels smukt malet, men af en noget kold, blaalig Tone.

Wexelsen har malet en interessant Gjenstand i sit Billede fra Størdalen, men hans Arbeide taber meget ved den virkelig ikke smukke Forgrund. Wexelsen viser i dette Billede, som næsten altid, en stor Begavelse i Retning af Farve og Stemning, saameget mere bliver det Ønske levende, at se ham skjænke Gjenstandenes Form en større Opmærksomhed.

Thurmann giver en anskuelig og i mange Henseender fortrinlig Fremstilling af Pipervigsbugten med Skøitebanen i Aftenbelysning. En anden liden Skitse af ham hører til en Klasse af sentimentale Stemningsbilleder, som en tidligere Tid vistnok fandt mere Behag i, end den nuværende.

Denne Kunstner er maaske den største Idealist af vore nuværende Landskabsmalere. Der ligger altid stor poetisk Dybde i hans Billeder, men han synes at have mere end almindelig vanskeligt for at finde et reelt Udtryk for sine Ideer.

Foruden de nævnte Billeder findes flere Landskaber af yngre Kunstner, der endnu ikke har arbeidet længe nok til at de kunne have erhvervet selvstændigere Udvikling. De fleste af disse Arbeider røber utvivlsomt Talent.

(Forts.)

aldrig nogensinde været saa aldeles overfyldt af Tilhørere, og ligesaavist som Tilhørerantallet aldrig før har været saa stort, ligesaavist har her aldrig ved nogen enkelt Grav flydt saamange Taarer, som netop da; thi — da var det ikke blot en enkelt Familie, som græd, det var ikke alene kun nogle faa Paarørende, som sørgede, men en hel Menighed, Smaa og Store, Gamle og Unge. Ja! det var i Sandhed en Sorgens Dag for Øiers Menighed at ledsage sin saa høitagtede Sjælesørger Niels Kristian Nissen til det sidste Hvilested, og ved den Opmærksomhed og Deltagelse som den viste ved denne sin 33aarige Hyrdes Jordefærd, havde man det skjønneste og mest utvetydige Bevis paa, med hvilken Agtelse og Kjærlighed han var omfattet af sine Sognebørn. Indbydelsen til hans Begravelse foregik ved en almindelig Bekjendtgjørelse paa den Maade, at enhver Mand, som ønskede at følge ham til Graven, havde at møde i Sørgehuset Kl. 12, og til denne Tid indfandt sig antageligen omkring 150 Personer i forskjellige Livsstillinger, deriblandt 7 af Omegnens Præster. Efterat derpaa Stedets Kapellan, Hr. Skavang, havde holdt en rørende Tale i Sørgehuset og nogle Salmevers vare afsjungne, satte Toget sig i Bevægelse igjennem en grøntbestrøet og af Grantræer plantet Allee op til Kirken, hvor der ved Indgangen til Kirkegaarden var opført en smuk Æresport af Gran, i hvis Bue saaes et N med et † over. Ogsaa Kirkens Indre var tilsmykket med Grønt, idet nemlig Bygdens Damer hertil havde sendt sine rigelige Bidrag. Kordøren var ligeledes smykket med Grønt og den Afdødes Navnetræk, hvorhos det baade paa Alteret og flere andre Steder saaes brændende Lys. Efterat den tæt bekrandsede Kiste var bleven henbaaret paa sit bestemte Sted i Koret og de 2de første af Salmen No. 332 i Guldbergs Salmebog vare afsjungne, besteg Hr. Provst Hald fra Ringeboe Prædikestolen, og i en gribende Tale skildrede den Afdødes Værd og Virken hernede, hvorpaa de 2de sidste Vers af samme Salme bleve afsjungne og Kisten udbaaret og nedsænket i Graven. Derpaa fremtraadte den ældste af de tilstedeværende Geistlige, Hr. Sognepræst Lyng fra Faaberg, og sagde den Afdøde det sidste Farvel i nogle hjertelige Ord, hvorefter man afsang Salmeverset: „Kom Mennesker betragte mig“.

Graven blev derpaa af de unge Damer smykket med Krandse og tildækket, og et Salmevers afsjunget, hvorefter Ligfølget gik tilbage til Sørgehuset.

Med Længsel kommer nu Øiers Menighed til at imødese Udnævnelsen af sin nye Sjælesørger, men hvor heldige vi end maatte blive i dette Stykke, vil det dog komme til at hengaa længe før den Tiltrædende kan blive knyttet til Menigheden med et saadant Inderlighedens og Kjærlighedens Baand, som den nu Afdøde, og derfor vil hans Minde ogsaa blive bevaret længe i en kjærlig Erindring. —e.

Inddragen Skillemynt. At alle Kobbertoskillinger og de ældre Halvskillinger ikke gjælder som gangbar Mynt længere end til 1ste Januar 1870 har visnok i sin Tid været bekjendtgjort, men det er sandsynligvis glemt af de Fleste. Det vilde dog være godt, om Alle erindrede dette og fik nævnte Myntsorter ud i rette Tid, saa at man bagefter kunde undgaa at forvolde sig selv og Andre Bryderi.

(„Fr. Ugebl.“)

Vinjes Forelæsninger i Bergen. „Bergp.“ for 8de ds. udtaler sig i en længere Artikel meget rosende i Anledning af de af A. O. Vinje nu afsluttede Forelæsninger i Bergen. Artikelen slutter saaledes: I Sandhed, det skulde være altfor vemodigt, om en Mand, der har kjæmpet sig saaledes frem gjennem Livet, der har viet sig saa udelt til Aandens Gjerning og ejer saa meget Talent for Dagen, ved at gjæste en af Fædrelandets større Byer ikke skulde vække levende Deltagelse og skulde paadrage sig anden Miskjendelse end den, som kommer af Uvidenhed og Misforstaaelse. Det har han heller ikke; Hr. Vinje forlader Byen med sine Tilhøreres Erkjendtlighed og med gode Ønsker ei blot fra den Kreds, som man kunde tro var partisk stemt for ham, men fra alle forstandige og oplyste Folk.

Fræk Indbrudstyv, som faar læse Ordren til sin egen Paagribelse! „Hedm. Amtst.“ for 11te ds. skriver: Nat til igaar begikkes et frækt Indbrud paa Grue Postkontor; Tyven havde banet sig Vei gjennem dobbelte Vinduer, og da han ikke fandt synderlig Penge, idet Postaabneren forsigtigvis havde taget Dagens Bankopost til et Beløb af omtrent 500 Spd. med sig, havde han moret sig med at bryde alle Breve, som fandtes paa Kontoret. Pudsigt nok havde han ogsaa blandt disse Breve truffet en fra Fogden til Lensmanden sendt Ordre til hans egen Paagribelse for en anden Sags Skyld.

Skibssammenstød. Den 9de ds. ankom den engelske Damper „Gnome“ til Kjøbenhavn. Den havde paa Reisen fra Kristiansand stødt sammen med en hollandsk Skonnert, der var ladet med Havre og som strax sank. Mandskabet blev reddet ombord i „Gnome“.

Lysende Skildte. En fransk Kemiker skal have opfundet en Slags Fosforedig, som gnedet een Gang om Maaneden paa Metal-Bogstaver bringer dem til at lyse et helt Aars mørke Nætter igjennem. Her er en Opgave for vore spekulative Skildtemagere.

Svenske Skøiere. Tunsbergeren skriver: I Fredags gjæstedes Byen af et veritabelt svenskt Skøierfølge, bestaaende af en halt Tusindkunstner paa Krykker, Hr. Johan Frederik von Silk og Kjæreste med et aarsgammelt Barn og en trettenaarig Jentunge, som de havde havt med sig fra Wärmland og benyttet dels til Barnepige og dels til at sende halvnøgen omkring paa Tiggeri i de Bygder, de have passeret igjennem. Høsten havde ikke været saa gal endda, da von Silk foruden endel Smaapenge fandtes i Besiddelse af en Femdalerseddel.

Paa Veien hertil havde en anden omvandrende Ridder slaaet sig til Følget. Da v. Silk troede at have bemærket, at hans Kjæreste kastede forlibte Blikke paa den nye Vens tvende hele Ben, blev han gal i Parykken, drak sig ved Ankomsten hertil fuld og benyttede sin Krykke saa lysteligt paa Forførerens Rygstykker og fornemmelig paa hans Ben, at Politiet maatte lægge sig imellem og arrestere begge Herrerne. Den paafølgende Morgen blev hele Følget med Undtagelse af Värmlandspigen, der blev besørget tilbage til Forældrene, ledsaget ud af Byen, meget fornærmet over den Medfart, det havde nydt.

Ved Selvantændelse i Mel skulde der ifølge „N. Trhj. A.“ en Morgen forrige Uge næsten have hændt en større Ulykke paa Gaarden Hammer i Aasen. Melet var hjemkjørt fra Kværnen og sat ind i Staburet Dagen forud. Ingen saa did mere den Dag; Uraad kunde nemlig Ingen ane. Den paafølgende Morgen var man ved et Tilfælde oppe usædvanlig tidlig, og da bragte en Lysning fra Staburet gjennem Nøglehullet tilstrækkelig Skræk i Blodet paa de opkomne Personer. 3 Melsække og 1 Kornsæk var fortæret, Gulvet beskadiget og Indredningen og Loftet var allerede stærkt angrebet af Luerne. Ilden blev heldigvis, og der kan gjerne lægges til tilfældigvis, slukket; men Ulykken hang dog som i et Haar over hele Gaarden, og det saameget mere som der hin Morgen blæste en stærk Søndenvind. Der medgik næsten et Døgn fra at Melet blev pakket i Sækkene og til Varmen opdagedes. Tilføies maa det, at det var Havremel, som gav Anledning til Antændelsen. Tildragelsen offentliggjøres ikke saameget for dens Følger i hint Tilfælde, som til Advarsel mod at hensætte nymalet Mel i et saadant lukket Rum uden nøiere at efterse det. I et Aar som dette er det saameget vanskeligere, fordi Kornet indeholder forholdsvis saa lidet Kvælstof og Melet derfor antændes meget lettere. Kornet kan være meget tørret, Kværnen lægges meget sammen for at man kan faa det smale Korn tilstrækkelig knust; derved ophedes hin stærkt, og dette har naturligvis Indflydelse paa Varmen i Melet. Pakkes nu dette haardt i en Sæk, saa kan Varmen udvikles til Brand. Derimod er det ikke let tænkeligt, at Antændelse i et saadant Tilfælde kan ske derved, at en Gnist eller et andet lidet glødende Legeme falder i Melet.

Kornpriserne. Under det Uaar, som har rammet en Del af vort Land, er det en Lykke, at Kornhøsten slog saa godt til i Sverige. Efter hvad der oplyses i Göteborgstidningen vil Kornpriserne i Sverige, hvorfra ogsaa vi for en ikke ringe Del forsyne os, antagelig nu falde; det engelske Marked, som modtager den største Del af det Korn, som udskibes fra andre Lande, er nemlig nu overfyldt, da Høsten slog godt til i England selv og Tilførselen af Hvede fra de nordamerikanske Stater har været ganske usædvanlig stor.

De Unges Forbund skulde i Lørdags opføres paa det dramatiske Theater i Stockholm.

Om den romerske Trolddomskunst i Keisertiden har Doktor Centervall holdt en Forelæsning i Stockholm. Forelæseren paaviste, heder det i Aftonbl.., at de magiske Kunster mægtigt havde indvirket paa den romerske og græske Kultur, og at de havde faaet Indgang i det romerske Rige, eftersom Romernes Erobringer gik østerover og bragte dem i Forbindelse med Grækenland. Fra sit Hjemland Persien havde de saaledes middelbart udbredt sig vesterover og øvet en ligesaa stor som fordærvelig Indflydelse paa den græske og romerske Kultur.

Gjældsfængslets Afskaffelse. Den Erklæring, som Sagførerforeningen i Kjøbenhavn nylig har afgivet om Afskaffelsen af Gjældsfængsel, udtaler sig, ifølge „B. T.“, for det principrigtige og ønskelige i, at Gjældsfængsel afskaffes, men tilraader af Hensyn til den bestaaende Retstilstand kun, at dette sker, naar der samtidig iværksættes en omfattende Reform af vor Fallitlovgivning. Hvis Ministeriet imidlertid vil forelægge et Forslag om Gjældsfængsels Afskaffelse, forinden en saadan Reform kan iværksættes, anser den det i alt Fald for nødvendigt, at der samtidig træffes forskjellige Forandringer i Lovgivningen, især saaledes, at kontraktmæssigt Underpant i Løsøre i det væsentlige ophæves, og at Exekution i Løsøre i intet Tilfælde skal kunne gjøres i et Fallitbo, ligesom der samtidig maa foreskrives saadanne Bestemmelser om Retsvirkning af Udlæg, at Bestemmelsen om Afskaffelsen af Underpant i Løsøre ikke udsættes for Elusion.

Blandinger.

Dame-Emancipationens Fremskridt i de forenede Stater kan sees af følgende „Personal-Efterretninger“ i en amerikansk Avis: Frøken Ella Yates har ved Pistol-Præmieskydningen i Danville vundet 1ste Præmie. Frøken Mary Hovey er bleven ansat som Professor ved Landbohøiskolen i Kansas. Frøken Julia C. Addington er bleven udnævnt til Superintendent ved Menighedsskolen i Mitchell-County. Zara Amy Wilkinson af Benton-County har af Fortvivlelse over, at hun paa Grund af sit Kjøn ikke kan udøve sine Rettigheder, hengivet sig til Brugen af Skraatobak i den Grad, at hun har tabt sin Forstand og er bleven indlagt i en Sindssygeanstalt.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Florents, 12te Decbr.

„Correspondence Italienne“ meddeler et Telegram fra Neapel om at Antikonciliet er opløst af Politiet, fordi der i et Møde blev raabt: „Død over den franske Keiser og Leve den franske Republik“.

Madrid, 12te Decbr.

I Kortesmøde igaar afviste Prim Beskyldningen mod Regjeringen for tilsigtet Statskup, erklærede, at Hertugen af Genuas Kandidatur af Nationen er bifaldt med betydelig Majoritet, dementerer Efterretningen om Hertugens Vægring og meddelte, at hans Proklamation snart vilde finde Sted.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt, meget stærkt i Skotland, hvor det staar meget lavt. Frisk til stærk Sydlig Vind i Norge, SVlig i Nordsøen og paa de Britiske Øer. Mildt Veir tildels med Regn. Udsigterne ere til mildt Veir og Sydlig Vind. Stormvarsel sendt til Stationerne paa Kysten af det sydlige Norge.

Anmeldte Reisende.

Den 13de December.

Frøken Brun fra Kr.sand, Jeremiassen fra Moss, Agent C. Rader fra Hamburg, Doktor Didrichsen fra Modum, Ove Leegaard fra Fr.stad, Proprietær Holmsen fra Smaalenene, i Hotel Scandinavi.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Tirsdag den 14de Decbr. (Kl. 7—10½) gives til **Indtægt for Hr. Nielsen den ham efter 35 Aars Tjeneste tilstaaede Beneficeforestilling**, bestaaende af: **Kongs-Emnerne**, historisk Skuespil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

De tegnede Billetter bedes afhentede i Hr. Steensballes Boglade Tirsdag den 14de December fra Kl. 11—4.

Til denne Forestilling gjælder ingen Fribilletter.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,

Raadhusgaden No. 5.

Diakonisseanstaltens Bazar.

Den paatænkte Bazar til Fordel for Diakonisseanstalten vil blive aabnet **Tirsdag** den 14de December Kl. 11 Formiddag i **Studentersamfundets Lokale** og holdes aabent til Kl. 8 Aften, samt Onsdag den 15de og Torsdag den 16de fra Kl. 10 Formiddag til 8 Aften. **Fredag Tombola.**

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Olivia og Ernst fulgte dem til Parken.

„Vi har været forlænge“, sagde Miss Mertens og saa urolig ud, efterat de ved Porten havde taget Afsked med Hr. og Fru Ferber og var komne ud i Skogen. „Jeg maa være forberedt paa Storm og Uveir den øvrige Del af Dagen.“

„De tror, at Baronessen er misfornøiet med Deres lange Fraværelse?“

„Ja.“

„Nu, De bør i hvert Fald ikke angre derpaa. Vi har jo tilbragt en rigtig fortræffelig Eftermiddag“, mente Reinhard muntert.

Børnene gik et Stykke i Forveien Haand i Haand og forsvandt undertiden mellem Buskene ved Veien for at plukke Blomster. Hektor, som var bleven sin Husbond utro og havde sluttet sig til Selskabet, sprang muntert hid og did med dem, men forsømte dog ikke Tid efter anden at vende tilbage til Olivia — dens Hjertes Dame, som Onkelen altid sagde — for at faa et Kjærtegn af hende.

Pludselig studsede den og blev staaende midt paa Veien. Man var allerede i Nærheden af Parken; gjennem Buskene kunde man skjelne det grønne Græstæppe, og man hørte Susen af et nært Springvand.

Hektor havde opdaget noget, og dette Noget var en kvindelig Skikkelse, som med hurtige Skridt kom dem imøde. Olivia gjenkjendte strax den stumme Bertha, hvorvel hele hendes ydre Menneske syntes mærkværdig forandret.

Den unge Pige maatte ikke have havt nogen Anelse om at Mennesker var i Nærheden; thi hun gestikulerede heftigt med Armene medens hun gik; en mørk Rødme bedækkede hendes Kinder, Øienbrynene var trukne sammen ligesom under de bittreste Sjælesmerter og Læberne bevægede sig og udtalte usammenhængende Ord. Den hvide med Blomster smykkede Hat var gledet ned fra Hovedet og blev holdt fast om Halsen ved Halsbaandet; men ved hendes heftige Bevægelser løstes ogsaa Baandet og Hatten faldt ned paa Marken uden at hun mærkede det.

Hun skyndte sig stedse fremad, og først i det Øieblik, da

op. Lyspunkterne blev større og større og viste sig endelig til vor Forbauselse at være to høie, klart oplyste Vinduer . . . Da tripper lette Skridt bag os op ad Bjerget, noget Hvidt flagrer mellem Buskene og pludselig svæver frem paa den maanebelyste Plan et Noget, som jeg ansaa for et høiere Væsen. Jeg er den Modigste af os to, jeg gaar nærmere under stadig Frygt for at Lysskikkelsen skal opløses ved mit Aandedrag — da aabner dens Læber sig og taler om to velartede Gjeder og en sød Kanariefugl.“

En almindelig Latter fulgte paa denne Skildring.

„Da vi atter gik nedover Bjerget“, vedblev Reinhard, „yttrede min Herre ikke et eneste Ord, men visse Tegn lod mig frygte, at jeg dengang blev udleet ikke blot af Dem. Det vilde sandelig ikke have været ilde, om De havde villet ledsage os som en god Fe, men alt Maanelys, alt Godt blev tilbage deroppe paa Fjeldryggen, mens vi maatte vandre dernede i den mørke Dal, hvor en fugtig Kulde herskede, og hvor Ingen, ikke engang et opfriskende Vindpust, hilsede os velkommen hjem. Paa Slottet Lindhof fløi talløse Lys ligesom hurtige Lygtemænd forbi Vinduerne. Vognen med vort Pakgods var kommen før os og maatte med sine raslende Hjul have fremkaldt næsten den samme Virkning som man tilskriver Tordenen paa den yderste Dag; thi der herskede en saadan Forvirring i Huset, da vi kom ind, at jeg helst var gaaet bort igjen og lagt mit trætte Hoved til Hvile under Beskyttelse af den første den bedste Busk.“

„Nu ja, det var godt, at der endelig kom En, som havde Kraft og Villie nok til at byde: Herhid og ikke længere! . . . For Tusind, det kom over Somme lig en brusende Syndflod!“ sagde Jægermesteren.

„Men Hr. von Walde eier ogsaa en Energi, en moralsk Kraft som Faa“, sagde Miss Mertens. „Han har ingen talende Tunge, men et aabent Blik, og for dette Blik viger Sladderen tilbage, og Ondskaben og Hykleriet taber Modet og kryber i Skjul.“

Imidlertid havde Reinhard med Opmærksomhed betragtet den gamle forfaldne Slotsfløi, som begrændsede Haven mod

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 16de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler". } **(tilsammen 43 Ark).**
2) „Det gamle Slot". }
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder,** Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Anbud

paa Leverance af nedenstaaende Materialier til **Akershus Ingeniørdetachement** modtages i lukkede Sedler mærket „Anbud" inden **31te dennes.**

1. Tømmer.

2 Stykker	7 Alen langt,	14 Toms Top.
8 —	11 — —	14 — —
4 —	5 — —	14 — —
8 —	10 — —	13 — —
3 —	9½ — —	13 — —
6 —	8¼ — —	13 — —
2 —	12¾ — —	13 — —
8 —	10 — —	13 — —
4 —	14 — —	11 — —
56 —	14½ — —	11 — —
10 —	12¾ — —	11 — —
8 —	10 — —	11 — —
24 —	9½ — —	11 — —
8 —	8½ — —	11 — —
4 —	24 — —	10 — —
4 —	11 — —	10 — —
4 —	10 — —	10 — —
5 —	18 — —	9 — —
4 —	15 — —	9 — —
4 —	9½ — —	9 — —

Furu eller god Gran.

samt 12 Tylvter fra 9 til 16 Alens Længde (12½ Alen gjennemsnitlig) af 8 Toms Top. Af dette maa mindst Halvparten være Furu.

Tømmeret leveres i Januar og Februar n. A., enten paa Fæstningen, paa Kristiania Jernbanestation eller en anden ligesaa tilgjængelig Tomt i Kristiania. Det maa være ret, vinterhugget, frit for Raaddenhed og skadelig Kvist samt af god Bonitet. Det modtages eller vrages af Ingeniørdetachementet, hvis Dom i denne Henseende er inappellabel.

2. Mursten.

5,000 pressede velbrændte Sten	9" l.,	4¼" br.,	2½" t.		
15,000 facede	do.	do.	do.	do.	do.
580,000 alm.	do.	do.	do.	do.	do.

Stenen leveres i Juni og Juli n. A. paa det Sted paa Fæstningen, som af Detachementet paavises, og gjælder forøvrigt de samme Regler for Modtagelsen som ovenfor anført.

3. Bord og Planker.

40 Tylvter	Planker	3 × 9", 3die Sort.	Furu og Gran, halvt af hver Sort.
150 —	do.	2½ × 6½", 3die Sort.	Do. do.
100 —	do.	2 × 6", 2den Sort.	Do. do.
500 —	Bord	1¼ × 6½" Furu, 2den Sort.	Risp.
500 —	do.	1¼ × 6½" Gran,	do.
100 —	do.	1¼ × 6½" Vrag,	do.

Bordene og Plankerne leveres i Marts eller April næste Aar paa det Sted paa Akershus, som af Detachementet bestemmes, og gjælder de samme Bestemmelser for Modtagelsen som ovenfor.

Akershus, den 13de December 1869.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghsløtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Julegaver til Fattige.

Bøsser til Indsamling af Julegaver til Fattige er udsatte hos:

Hr. Jeremiassen — Peter Petersens Gaard, Kongensgade.

Hr. Andresen — Worens Gaard, Kirkegaden.

DHrr. Møller & Magelsen — Schreiners Gaard, Kirkegaden.

Hr. Platou — Storgaden.

De indkomne Gaver uddeles ved Fattigforstanderne.

Døvhed kan helbredes.

Efterat jeg i over 30 Aar har lidt af tiltagende Døvhed og uden Nytte raadspurgt de berömteste Læger for denne skrækkelige Lidelse, har jeg faaet min Hörelse fuldkommen igjen ved et Middel, som jeg har en vidtbereist Søkaptein at takke for. Ikke alene paa mig selv opnaaede jeg ved Brugen af dette Lægemiddel den gunstigste Virkning, men jeg har ogsaa den store Tilfredsstillelse at modtage utallige Takkeskrivelser fra dem, som jeg har givet det, og for hvem det ligeledes har gjort god Nytte. — Jeg er fremdeles villig til at oversende dette anerkjendt fortrinlige Middel til alle dem, som lider af Tunghørthed imod Franco-Indsendelse af 2 Spd.

Louis Oelsner. Berlin,
Neue Schönhauserstrasse No. 12.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Tillæg til Geistlig Stat og Kalender for Kongeriget Norge,

udgivet af
Thorvald Boeck
cand. jur.

Afsluttet 1ste Novbr. 1869. Pris 12 ß.

Alb. Cammermeyer.

Svein Urædd

gjeng ut kvar Onsdag og er aa finna paa alle Posthus og her i Kristiania hjaa Bokprentar H. E. Larsen, Øvre Slotsgata No. 16. **Kostar fraa Nyaar 1870 berre 30 ß Halvaaret og Postpengar 5 ß. Bitaling fyreaat, elles nyttar det inkje aa tinga.**

Som Hoved-Kommissionær for Norge er mig sendt til Forhandling og faaes i alle Landets Boglader:

Uffe Hjelm og Palle Løves Bedrifter.

Af
Henrik Scharling.

Forfatter til „Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard".

2 Dele. 1 Spd. 111 ß.

Alb. Cammermeyer,
Carl Johans Gade 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:

Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.
(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift, der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Rost, begynder fra Nytaar 1870 sin 10de Halvaargang og udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Explr. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere og Andre, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar har staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 13de December 1869.

J. Chr. Abelsted.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Lasson, Dr. juris, Justitiarius i Høiesteret. **Om Appel i civile Sager** ifølge den norske Lovgivning, med et forudskikket Grundrids af vor Civilproces ved Underretten og med et Anhang om Retsmidlerne ifølge fremmede Love m. V. 419 S. stor 8vo. 1 Spd. 60 ß, indb. 1 Spd. 100 ß. **Alb. Cammermeyer.**

Tilsalgs.

500 Dusin Handsker,

hvide, kulørte og sorte friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:

Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par.
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -

fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.

A. Hennig.

NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Symaskiner

til **Familiebrug,**
- **Skræddere,**
- **Skomagere** og
- **Hattemagere** anbefale

Heidenreich & Co.

Symaskiner.

En **aldeles ny** dobbelttraads Symaskine, Wheeler & Wilsons System, der udmærker sig saavel ved sin Konstruktion som ved den Lethed, hvormed den arbeider og kan haandteres, er ankommen og sælges **yderst billig** hos **Heidenreich & Co.**
Kongensgade 12.

Skotøi! Skotøi!

Elegant og solid Skotøi, saavel hjemført som norsk Fabrikat, af alle Slags sælges meget billigt af

Peter J. Petersen,
Skippergaden 31.

Sæbe og Lud.

Blanksværte! Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2. Blanksværte!

Barberknive

slibes og opsættes hos

P. Gunnestad,
Østregade.

Stettiner-Poteter.

Med Dampskibet „Carlsund", der ventes i næste Uge, faar jeg et Parti Poteter til Forhandling. Udleveringssedler hos

H. Conrad Ohlchers,
Dronningensgade No. 26.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Tjeneste søges.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tilleie.

En Kadet eller ung Studerende kan erholde et meget smukt og billigt Logis med Alt i Huset sammen med en 17 Aar gammel Dreng, der gaar paa Gjertsens Skole. Dagbladets Expedition anviser.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i Torvegaden eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax" 5. nedlægges i Dagbladets Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Syd. Det var en høist uregelmæssig Bygning. Tre uhyre Spidsvinduer af en daddelløs Form hævede sig omtrent sex Fod over Marken og strakte sig gjennem to Stokværk. Tæt indtil stak et Udstud frem langt ind i Haven og dannede en skarp Vinkel; en vældig Jerneg reiste sig mellem de to Mure og strakte nogle af sine Grene gjennem de glasløse Vinduer ind i det svale, luftige Rum, som før havde dannet Slotskapellet, og hvor man maatte have regnet paa talrige Tilhørere, da det optog Fløiens hele Dyb. Midt imod disse tre Vinduer laa tre ganske lignende; de var ikke fuldt saa medtagne af Storm og Uveir og havde endnu nogle Glasstumper tilbage i de fint udhugne Stenrosetter. Bag dem viste sig den mørke Gaard med sine sammensynkende spøgelseagtige Mure. Den Side af Fløien, som vendte ud mod Haven, saa temmelig broget ud. Den største Vilkaarlighed havde her kastet Vinduesaabningerne og andet hulter til bulter; at dømme efter dette Ydre maatte den store Bygning indeslutte en virkelig Labyrint af Værelser, Gange og Trapper. Det var især delesheb det før nævnte Udstud, som gjorde, at denne Fløi saa saa livsfarlig ud. Det heldede betænkeligt mod den ene Side og syntes at lure paa det Øieblik, da det kunde begrave den blomstrende Eg under sine Stenmasser. Det havde forøvrigt behagsyg nok kastet en livsfrisk Kappe over sine skrøbelige Lemmer. En uigjennemtrængelig Væv af Murgrønt dækkede det fra Marken lige op til den revnede Tagstol og skjulte baade Vinduer, Revner og Sprækker i Murværket. Enkelte Ranker klattrede opad de løsnede Murstene i Hovedbygningen og omfavnede dristigt de tæt anbragte Stenvaaben, som tittede harmfulde frem under den paatvungne Prydelse.

„Jeg har", sagde Ferber, „strax efterat jeg kom hid saavidt muligt søgt at gjennemforske netop denne Fløi der; thi dens eiendommelige Bygningsstil interesserer mig; men jeg kom ikke længere end i Kapellet, og det syntes mig ogsaa farligt at standse der. Som De ser er hele den øvre Del styrtet ned; Grusshobene har trykket den lille Kirkes Tag stærkt ned, saa det ser ud som om det skulde ramle overende ved det mindste Vindstød. Udskuddet er først i de sidste Uger

bleven saa brøstfældigt paa Grund af flere Storme. Det maa rives ned; thi ellers bliver en Del af Haven utilgjængelig. Hvis jeg havde kunnet faa Arbeidere, havde det allerede været gjort."

Efter denne Skildring følte Reinhard, som han udtrykte sig, ikke længere nogen Appetit til at vandre om mellem Ruinerne. Men saa meget mere følte han sig tiltrukken af Mellembygningen, og Ferber reiste sig for at vise sine Gjæster Værelserne.

Men først besteg man den bagenfor liggende Jordvold. Ferber var meget flink og arbeidsom; han anvendte hver ledig Time paa at forskjønne sin nye Eiendom. Trappetrinene, som førte op til Jordvolden, havde han selv gjort istand; de hævede sig nu hvide og jevne over det afmeiede Græsdække, som bedækkede Voldens Fod med sit duftende Grønne.

Deroppe var den temmelig store Flade bestrøet med hvid Sand og midt oppe, tæt foran Lindenes sammenflettede Grene, som dannede et Hvælv over Vandspringet derunder, stod en Del af ham selv forarbeidede Havemøbler.

Man gik nu ind i Huset. Paa Trappen kom Bella springende hen imod Miss Mertens; hun holdt i den ene Haand nogle Billedbøger og med den anden drog hun sin Guvernante ind i Olivias Værelse.

„Ved De, Miss Mertens, her oppe ser man vort Slot!" raabte hun.

Dette Begreb om Eiendom sad rodfæstet i hendes lille Hoved; og det var intet at undres over; thi den Maade, hvorpaa hendes Moder hidtil havde ført Scepteret, lod jo ikke engang hos voxne Folk nogen Tvivl tilbage om at hun betragtede sig som uindskrænket Herskerinde paa Lindhof.

„Ser De Veien dernede", vedblev Bella, „der red Onkel Rudolf netop forbi. Han kjendte mig og vinkede til mig med Haanden; Mama vil blive glad over at han er blid paa mig igjen."

Miss Mertens formanede hende til ogsaa at vedblive at være snil, men nu at gaa efter Hat og Mantilje, da det var Tid at bryde op.

Dagbladet.

No. 291. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 14de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med $2\frac{1}{2}$ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Haugsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Mosß, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.; til Trondhjem over Kvikne samt til Bergen gjennem Ringerike indtil Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Folkehøiskole.

I Jaabæks „Folketidende" læses følgende Stykke, som det er os en Glæde efter Opfordring at indtage: „Trindt om i Landet sees den ene Folkehøiskole oprettet efter den anden; kun i Landets sydligste Del synes Tanken om saadanne Skoler endnu ikke vakt. Og dog findes ogsaa der tilvisse Egne, hvor de baade ville trives og virke til Velsignelse. I Tved ved Kristianssand, en af Vestlandets bedste Bygder, er saaledes efter Indsenderens Tanke netop Stedet for en Folkehøiskole: Befolkningen har Attraa efter at erhverve almennyttige Kundskaber, og den er i det Store taget i Besiddelse af materielt Velvære. Fra de nærmest tilstødende Strøg af Lister og Mandals samt Nedenæs Amter vil Skolen med Lethed kunne søges, og dette troes ogsaa forvist i betydelig Grad at ville blive Tilfældet.

November 1869. u."

Kristiania, 14de December 1869.

„Morgenbladet" for idag lader en Korrespondent fra Bergen holde nogle af disse bekjendte „morgenbladiske", med forlærskede Vittigheder, spækkede Betragtninger over Amtmand Falsens Udnævnelse til Statsraad og „Dagbladets" Ytringer i den Anledning.

Disse Korrespondenter har „Morgenbladet" selv saa tidt og eftertrykkelig betegnet som henhørende til Bladliteraturens Proletarer, at man gjerne kunde lade det bergenske Exemplar af samme ædle Race i Morgenbladet fare uændset. Men da Morgenbladet for 30te f. M. i „Overraskelsens" Jubel med de mest ha-stemte Toner har udgydt sig om Regjeringens overraskende Visdom ved Valget af Falsen, og om Falsens Betydning for den efter Morgenbladets Mening nødvendige Dannelse af „et stærkt konservativt Parti", og om den Glands, den nye Statsraad laaner fra Eidsvoldsmanden Kristian Magnus Falsens Navn, ville vi benytte Leiligheden til et Forsøg paa at bringe Morgenbladet lidt i Fatning efter dets Glædesstorm. For det første er det betegnende for Beskaffenheden af denne overraskende Visdom, at man i Brist paa indre indlysende Grunde maa hævde den ved lave personlige Angreb paa os; allerede derved har Morgenbladet forskjærtset sit Forsvar for Falsens Udnævnelse. Men naar Morgenbladet taler om Dannelsen af et stærkt konservativt Parti, og i denne Forbindelse ophøier Kristian Magnus Falsen til Norges store Helgen, kunne vi ikke undlade endvidere at ruske lidt op i Morgenbladets Hukommelse.

I Vaar fantaserede Morgenbladet nemlig ogsaa, som det grant vil mindes, om Dannelsen af dette konservative Parti; men da det nærmere maatte redegjøre for, hvilke Mænd dette morgenbladisk-konservative Parti skulde bestaa af, nævnte Bladet som Sjælen deri nogle Mænd, det selv kort forud havde betegnet som — „Knæhøner". Slige „Konservative" have vel ingen uden Morgenbladet Brug for. Naar Morgenbl. nu igjen er ude med sin fixe Ide om Dannelsen af et stærkt konservativt Parti, som det til yderligere Illustration af sin komplette Begrebsforvirring i samme Artikel (for 30te f. M.) kalder baade „liberalt-konservativt"(!) og „konstitutionelt"(!), og paakalder Kristian Magnus Falsens Aand, har Bladet i Sandhed kun skaffet et nyt Bevis i Form af egen Tilstaaelse for, at det, som egentlig er dets og Regjeringens Program, er den forfærdeligste Radikalisme. Thi at en Regjering og et Blad, som hylder Tanken i det hvilende Unionsforslag, maa vise en stor Beundring for Kr. M. Falsen, vil findes mere end rimeligt for Enhver, som kjender denne Mands næsten morderisk radikale Forslag til „Grundlovens Sønderlemmelse" *). Men naar det er den Falsenske Politik og Regjeringens Unionspolitik, som Morgenbladet vil skaffe Indpas hos vort Folk under Navn af „stærk-konservativ", „liberalt-konservativ" eller „konstitutionel", vil man se Nødvendigheden af paa det stærkeste at fjerne sig fra Morgenbladet, dersom man har nogen Ærefrygt for Eidsvoldsmændene og noget Ønske om at bevare deres Værk.

*) Om Kr. M. Falsens Forslag og deres Skjæbne se Storth.-Forh. for 1824 No. 4 S. 208. For Korthedsskyld anføre vi disse Forslag efter Aftenbladet No. 283, saalydende:

„at Storthingsrepræsentanternes Fuldmagter skulde gjennemgaaes af Høiesteret i Forbindelse med Universitetets juridiske Professorer;

at Storthingets foreløbige Præsident, saalænge indtil det var bleven aabnet af Kongen, skulde udnævnes af denne;

at Statsraaderne skulde have Ret til at møde saavel i Storthinget som i dets Afdelinger og deltage i Debatterne over de der forekommende Sager, men uden Stemme;

at Lovpropositioner skulde indbringes til Odelsthinget af vedkommende Statsraad i hans eget Navn og ikke som kgl. Lovpropositioner;

at Storthinget ikke som hidtil skulde selv bestemme, hvilke af dets Medlemmer skulde udgjøre Lagthinget og Odelsthinget, men Repræsentanter til de tvende Afdelinger særskilt vælges i dertil indrettede Valgforsamlinger;

at Tallet paa Repræsentanter fra de forskjellige Distrikter skulde bestemmes en Gang for alle og ikke afhænge af Folkemængden;

at kun en Bonde skulde vælges for hvert Amt til Odelsthinget;

at til Medlem af Lagthinget ikke nogen Bonde skulde vælges;

at Lagthinget skulde erholde tre selvskrevne Medlemmer, nemlig Justitiarius i Høiesteret, Biskopen i Akershus Stift og Generalauditøren;

at Lagthingets Medlemmer skulde fungere i 9 Aar;

at naar et Forslag to Gange havde været Lagthinget forelagt og anden Gang derfra var bleven tilbagesendt med Afslag, skulde det betragtes som henlagt;

at der skulde foretages adskillige Forandringer med Hensyn til Statsraadernes Ansvarlighed".

Af de **italienske** Blades Udtalelse sees det, at de overordentlige Vanskeligheder, som Dannelsen af et Kabinet møder, ikke blot have sin Grund i den stærke Partiudstykning i Deputeretkammeret, hvorved det næsten bliver umuligt at udfinde en Kombination, som kan gjøre Regning paa en Majoritet, men ogsaa hidrøre fra et Spørgsmaal, der frembyder sig i Italien som næsten allevegne. De italienske Finantser ere i den misligste Tilstand, og de Forholdsregler, hvorved det afgaaede Ministerium søgte at raade Bod herpaa, ere dels uheldige, dels i høi Grad upopulære. For at komme ud af denne Stilling ansees det for nødvendigt, at der foretages Besparelser, og skulle disse Besparelser have Noget at betyde, maa de foretages paa Krigsministeriets og Marineministeriets Budgetter. Men strax møder den Indvending: Hvorledes er det muligt, at Italien under de nuværende Forhold i Europa kan svække sin Hær og Flaade? Man har her en af de mest fortvivlede Følger af den bevæbnede Fred; de militære Udgifter overstige Staternes finantsielle Kræfter, og dog gjøre Forholdene det nødvendigt, at de fortsætte dette System, hvis ødelæggende Følger bestandig blive mere følelige. Det var paa denne Hindring, at Lanza strandede. Da han fornemlig havde stillet sig i Opposition til det aftraadte Ministeriums finantsielle Administration, maatte han paa dette Omraade møde med et nyt Program, og hans Plan var, at der skulde foretages betydelige Formindskelser i de to Krigsbudgetter. Den 2den ds. saa han sig imidlertid, ifølge Opinione, nødsaget til at underrette Kongen om, at han maatte opgive sit Hverv, fordi han ikke kunde finde nogen Krigs- og Marineminister, der vilde gaa ind paa de Besparelser, som han ansaa for uundgaaelig nødvendige. Kongen bad imidlertid Lanza om at fortsætte sine Forsøg, og denne satte sig da paany i Forbindelse med Krigsministeren, General Bertole-Viale, og Marineministeren, Viceadmiral Riboty, som han ønskede at beholde i det Kabinet, for hvilket han skulde træde i Spidsen. Riboty havde tidligere været villig hertil og lovet at foretage Besparelser til et Beløb af $5\frac{1}{2}$ Mill. Frs.; men Bertole-Viale erklærede, at der ikke kunde foretages nogen Indskrænkning i Krigsministeriets Udgifter. Riboty viste sig dog kort efter vaklende, og i en Konference, som Lanza den 3die om Aftenen havde med de to Krigsministre i Overværelse af Cialdini, kom han til den Overbevisning, at han definitivt maatte opgive at danne et Ministerium. Corr. italienne udtaler sig kategorisk imod enhver Reduktion af de militære Udgifter. Italien, siger det, har utallige Interesser i Orienten, det har et Ord at sige under alle de Begivenheder, som indtræde der, og en vigtig Mission at opfylde. Der gives ikke en eneste Italiener, som mener, at hans Land i Tilfælde af en Konflikt, der heldigvis i dette Øieblik er lidet sandsynlig, skal se rolig til. Alene Udsigten til en Konflikt har været tilstrækkelig til at forurolige den offentlige Mening og gjøre Ministerkrisen mere følelig. „Aarsagen eller Paaskuddet til denne Krisis," siger Corr. italienne til Slutning, „er som bekjendt, at man vil foretage Nedsættelser i Krigs- og Marineministeriets Budgetter. Saadanne Nedsættelser ere ganske vist ønskelige, og de vilde ogsaa indenfor passende Grændser være mulige under almindelige Forhold, ligesom man da i alle Partier eller Fraktioner kunde finde Mænd, som vare villige til at paatage sig Ansvaret herfor; men lad der et eller andet Sted vise sig Tegn til Strid, og da ville alle Statsmænd, som virkelig fortjene dette Navn, føle sig urolige og betænke sig paa at bære Ansvaret. I et saadant Tilfælde bliver det vanskeligere at finde et Ministerium, som vil lægge Haand paa den Krigsmagt, der i et givet Øieblik kan frelse Italiens Interesser. Det er paa Grund heraf, at Ministerkrisen har forværret sig, og de Rygter, der ere indløbne fra Orienten, paavirke i en mærkelig Grad vore indre Forhold. Er det en forudseende Politik at gaa vor Hær og vor Flaade altfor stærkt tillivs? Det vilde uden Tvivl være meget ærefuldt for os at gaa i Spidsen med Afvæbningen og blive et væsentlig fredeligt Land; men Politiken bevæger sig ikke i Idealet. Virkeligheden er en forstyrret Situation, gjennemkrydset af alt Andet end fredelige Strømninger. Vi have ikke blot vore indre Strømninger, vi maa ogsaa tage Hensyn til dem, som komme udenfra. Man slaar ikke sit Telt ned, naar det truer med Uveir."

Kunst.

(Slutn. fra No. 290).

Skulde noget enkelt af dem fremhæves, saa antage vi, at fornemmelig **Schøiens** Skovinteriør og **Smiths** Landskab fra Risørs Omegn vilde fortjene at nævnes. Begge disse Billeder vise en i Forhold til den Tid, de unge Kunstnere har arbeidet, ikke liden Dygtighed, og fornemmelig Schøiens en temmelig betydelig teknisk Færdighed.

Diesens Skovbillede, malet for et Aar siden, afgiver neppe nogen Maalestok for hans nuværende Udvikling, hvorvel det er tilfredsstillende som Begyndelsesarbeide og vidner om en stor Sands baade for Form og Farve.

Vi nævne endvidere **Melvolds** poetisk beaandede Aftenlandskab, **Sindings** med en vis Dristighed komponerede Skov, **Hammerstads** Fjordlandskab, i hvilket Luften fortjener Opmærksomhed.

Af **Rummelhof** sees et Fjordbillede, der viser, at Maleren ikke er uden Anlæg. Et omhyggeligt Studium vil maaske kunne befri ham fra at falde ind i den Paletmaner, som hans Arbeide røber Tilbøielighed til.

Foruden de nævnte Arbeider af yngre Kunstnere har Foreningen kjøbt 4 Landskabsstudier i Akvarel af **Grønvold**, en ung Mand, som nogen Tid har studeret i Kjøbenhavn, men nu er reist til München for der at fortsætte sine Studier. Som Arbeider af en begyndende Kunstner maa disse Studier ansees for ret lovende, de give tilkjende megen Sands for det Smukke og Eiendommelige i Naturen. At Behandlingen tildels er noget haard og ikke har den Frihed, som Akvarellen fordrer, kan man billigvis ikke gaa strængt i Rette med den unge Kunstner for. Forøvrigt er det, saavidt vi har hørt, nærmest Hr. Grønvolds Hensigt at gjøre Figurmaleriet til sit Fag.

Af Marinebilleder findes to af Bennetter og et af Boll.

Hvad **Bennetters** Billeder angaar, da maa vi tilstaa, at vi ikke kan komme til Rette med dette slimede Vand, med disse smudsige Baggrunde; hvad der altid maa beundres hos B., er hans simple og klare Fremstilling og en Opfatning, som ikke er uden Storhed. I hans Slagbillede er Liv og Bevægelse, og man føler Kamptummelen i den klare Morgenstund, i Aftenstemningen er Ro og Hvile.

Bolls Linieskibe tiltaler mindre. Det er for lidet Indhold for dette store Lærred, og vi har seet Boll male bedre Luft og Sø. Idethele synes Fremstillingen med mere udtalt Stemning at passe bedre for Hr. Boll, der ofte har vist, at han i denne Retning kan yde Noget, som har blivende Interesse.

Lerche optræder som en Kunstner af stor Dygtighed, baade i Oliebilledet og i Akvarel. Man kunde maaske ønsket noget interessantere Gjenstand i hans „Indre af Lambertuskirken", hvori det mest Fremtrædende er det vistnok pragtfulde, men lidet maleriske Tabernakel. Udførelsen er tildels fortrinlig. Kunstneren viser overalt den samme virtuosmæssige Lethed.

Idet vi kaste et Blik paa **S. Dahls** „Ræv paa Morgenpromenade", et Billede fuldt af Liv og Naturlighed, paa v. **Hannos** smukke Arkitekturakvarel og **Bøes** fint komponerede Frugtstykke, gaar vi over til de fremmede Kunstneres Arbeider.

Danmark er iaar stærkt repræsenteret paa vor Udstilling, og man maa tilføie, godt repræsenteret.

Vi tro, at det ganske specielt er godt og lærerigt, at man her af og til faar Anledning til at se Arbeider af de mere fremragende danske Malere. Den danske Kunst indeholder saa mange interessante Elementer, staar saa selvstændig og bærer en saa kraftig Spire i sig til videre Udvikling, at den visselig fortjener at være kjendt mere end den virkelig er, og navnlig tør maaske vore egne Kunstnere kunne have Nytte af at

Nazione anfører endnu en Grund til, at Lanza ikke kunde danne noget Ministerium, nemlig hans odiøse Fordring om, at der skulde forbydes Menabrea, Cambray-Digny og Gualterio, de tre betydningsfuldeste Medlemmer af det afgaaede Ministerium, Adgang til Kongens Slot. Da Lanza anmodede Visconti Venosta om at overtage Udenrigsministeriet, erklærede denne saaledes, at han først vilde give Svar herpaa, naar Lanza havde hævet det omtalte Forbud. I et Telegram fra Florents af 8de meddeles som Rygte, at Kongen har overdraget til Ratazzi at danne et nyt Kabinet.

Præsident Grants Budskab til Kongressen indeholder en fiendtlig Udtalelse imod England, idet der heri erklæres, at „Regjeringen ikke anser det for fordelagtigt at fornye Reciprocitetstraktaten med Kanada". De forenede Staters Handel kan undvære de Fordele, som denne Traktat sikrede den, men i Kanada har Traktatens Opsigelse, hvorved Regjeringen i Wahington hævnede sig paa den engelske Koloni for dens Sympathi for de konfødererede Stater, medført stor materiel Forstyrrelse. Efter længe forgjæves at have ventet paa, at de forenede Stater vilde sætte Traktaten i Kraft paany, tænker man nu i Kanada at tage Repressalier, og herved kan der let opslaa betænkelige Forviklinger. Det heder, at der skal lægges Indførselstold paa Kul, hvormed det vestlige Kanada hidtil er blevet forsynet fra Minerne i Pennsylvanien og Ohio, og paa amerikansk Korn, medens der samtidig lægges Udførselstold paa Tømmer. Af størst Betydning ansees det dog for at være, at Kanada har isinde at opsige Fiskeritraktaterne; thi de Fordele, som heri ere tilstaaede den amerikanske Union, gjør den Fordring paa som en Ret, og den vil derfor ikke give Afkald paa dem, fordi Traktaterne opsiges.

Fra Florents skrives under 4de ds. til „Nat. Zeit.": „Grev Beust har kun opholdt sig kort Tid i Forents; han ankom i Tirsdags Aftes, besøgte Kongen den næste Dag og reiste igjen bort om Torsdagen. Dersom Grev Beust kom hertil i et politisk Øiemed, var Tiden ikke heldig valgt. I det Øieblik, da det gamle Ministerium var faldet, uden at et nyt Kabinet havde afløst det, kunde han ikke vente noget Resultat af sine Samtaler med politiske Personligheder. Det heder, at Beust har følt sig meget smigret over den Modtagelse, som han fandt hos Kongen, og over den Udmærkelse, som vistes ham, da han ved sin Afreise modtog Annunciataordenen. Den egentlige Hensigt med Rigskantslerens Besøg er endnu ikke klar; men vist er det, at Sammenkomsten imellem Keiseren af Østerrige og Kongen af Italien kun er udsat, og man tror endogsaa, at den allerede vil finde Sted i næste Maaned."

Bismark har siden den 4de ds. opholdt sig i Berlin. Han forlod Varzin for at begive sig til Bonn, hvor en af hans Sønner laa betænkelig syg; men da han kom til Berlin, hørte han, at der var indtraadt en afgjørende Forandring til det Bedre i Sønnens Tilstand og opgav derfor Reisen, hvorpaa han besluttede at blive i Hovedstaden med det Samme. Mange troede, at han nu igjen vilde overtage sine Forretninger; men ifølge „Prov. Korr." kan han ialfald ikke strax gjøre det i det fulde Omfang, da han efter det gunstige Udfald, som en Kur med Karlsbadervand har havt paa hans Befindende, endnu maa underkaste sig en Efterkur, som gjør nogle Ugers Ro ønskelig; dog har han allerede flere Gange konfereret med Kongen.

Ved Universitetet i **Moskau** have Demonstrationer fra de medicinske Studerendes Side mod en Professor, der gjentagne Gange havde ført sine Tilhørere vild ved falske Diagnoser, foranlediget, at 18 Studenter ere relegerede for en Tid af 1—4 Aar. Denne Strenghed har bragt en Mængde Studenter til frivillig at forlade Universitetet for at begive sig til andre.

En kgl. Kommission skal ifølge Rygtet nedsættes af Regjeringen til at udarbeide Lovforslag om **Embedsmænds Skydsgodtgjørelse**. Der forlyder, at Storthingsmændene R. Krognæss, Færden og Riisnæs skulle være udnævnte til Medlemmer af denne Kommission, der skal sammentræde allerede i Januar Maaned næste Aar. Desuden have vi hørt Amtmand Smith nævne som Medlem af denne Kommission.

Medalje for Borgerdaad. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er der naadigst tilstaaet Distriktslæge i Sydvaranger, Johan Theodor Salomon Østberg, Medaljen for Borgerdaad i Sølv, som Anerkjendelse af udvist hæderligt Forhold ved med Fare for eget Liv at have reddet et Barn fra at indebrænde.

Finantsdepartementet har under 13de ds. konstitueret Toldkaserer i Vadsø, Johan Rye, som Kontrollør ved Toldkrydsningen i Kristianiafjorden.

Korvetten „Nordstjernen" ankom til Malta den 10de December. Alt vel ombord.

Sagsanlæg. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det naadigst bestemt, at Indrulleringschef i Drammens Distrikt Diriks befales undergivet Justitiens Tiltale for i Juli 1869 at have negtet at godkjende eller opgive, hvad han ansaa for Feil ved de af Briggen „Tvende Brødres" Fører til Undersøgelse og Attestation ved Mandskabernes Paamønstring paa Drammens Indrulleringskontor indleverede Bemandingslister med tilhørende Hyrekontrakter og Kontrabøger, samt for derefter at have modtaget Betaling for omskrive vedkommende Dokumenter, og for i Oktober 1869 at have forholdt sig paa lignende Maade med Hensyn til Briggen „Elisabeth", forsaavidt angik de af dennes Fører fremleverede Hyrekontrakter og Kontrabøger.

Postvæsen. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det naadigst bestemt: 1) At der oprettes et Postaabneri i Tyldals Annex til Tønsets Præstegjeld, Nordre Østerdalens Fogderi, Hedemarkens Amt. 2) At Postaabnerens Løn bestemmes til 16 Spd. aarlig.

Herman Smith Thorvildsen, der under 8de September sidstl. blev udnævnt til Sognepræst i Rendalens Sognekald under Nordre Østerdalens Provsti i Hamar Stift, er ved kgl. Resol. af 4de ds. naadigst tilladt at forblive i sit tidligere Embede som Lærer ved Stordøens Skolelærerseminarium indtil 24de Juni næste Aar, mod, at han fra den Tid, da Formandens Naadesaar udløber, besørger Rendalens Sognekald uden Udgift for det Offentlige bestyret paa en af vedkommende Biskop godkjendt Maade.

En Begyndelse til en Folkehøiskole er gjort i Faaberg, hvor 2de Mænd hveranden Dag læse med Bygdens Ungdom, og i Tilfælde af, at Bruns Folkehøiskole ikke bliver flyttet til Gausdal, saaledes som flere Mænd, hvoriblandt Skolekommissionens Medlemmer (ikke som før i Dagbl. nævnt Skolekommissionen som saadan) har ytret Ønske om, vil denne Skole muligens gaa over til en virkelig Folkehøiskole. Trangen til en saadan er nemlig i disse Bygder meget stærk; dog beror det paa en Misforstaaelse, naar det i en tidligere Meddelelse i Dagbl. er ytret, at allerede nu saa mange som 20 Mænd fra Gausdal havde været ved Folkehøiskolen i Sell.

Udfaldet af den juridiske Examens skriftlige Del:

1. Carl Fred. Sophus Lorck Haud illaud.
2. Hans Jørgen Wetlesen kan vel faa Laud.
3. Oscar Ludvig Stoud Platou staar til Laud.
4. Christian Constant Stoud Platou —
5. Adolf Salicath Haud illaud.
6. Morten Hakon Berner kan vel faa Laud.
7. Carl Ludvig Johan Hjort staar til —
8. Svend Busch Schmidt kan vel faa Haud.
9. Thor Anton Engelbrethsen kan vel faa Laud.
10. Andreas Hornbeck Haslund staar til —
11. Edvard Sverdrup Frøstrup staar til Haud.
12. Martin August Christensen —
13. Martin Christian Norbye kan faa Laud.
14. Albert Karentius Irgens staar til Laud.
15. Carl Johan Heiberg Haud illaud.
16. Oskar Collett Haud illaud.
17. Otto Magnus Brynie staar til Haud illaud.
18. Gregers Winther Gram staar til Laud.
19. Christian Dørum kan vel faa Laud.

Havnen. Inat blæste det op med en orkanlignende Storm, der endnu i Formiddag ikke havde aftaget synderlig i Styrke. Heldigvis har ingen af de mange klods til hverandre beliggende Fartøier taget Skade; havde Stormen istedetfor sydlig været mere vestlig, vilde det neppe være løbet af uden Uheld. Over Middag er Veiret blevet noget roligere. Idag er hidkommet flere Fartøier, hvoraf 4 med Stenkul, 2 i Ballast, 1 med Kornvarer og 1 med Stykgods fra Newcastle. „Oder", der afgik fra Kr.sand, ankom hertil ikke før Kl. 2½ i Eftermiddag. Inat seilede en ladet Brig sig op paa Tuftholmene ved Drøbak. Et af Fjorddampskibene beretter, at det imorges laa kantret med Styrbordside under Vand. Rygtet vil vide, at det er en engelsk Brig, ladet med Stenkul.

Undvegne Tugthusfanger. Igaar Aftes Kl. henved 7½ fik tvende Fanger Anledning til at undvige ved at krybe over Tagene, hvorfra de firede sig ned ved Hjælp af en Jerntrodse, som de havde faaet fat paa. Komne ned i Stenhuggeriet, der vender ud mod Torvgaden, benyttede de en dersteds forefunden gammel Slæde og et Bordstykke til at komme over Ringmuren og ud paa Gaden. Af Rømlingerne var den ene en Nordmand ved Navn Martin Nielsen Borger, den anden en Svenske ved Navn Jonas. Komne op til vestre Akers Kirke skiltes de ad, idet Martin vendte tilbage til Byen, hvor han blev paagreben efterat han selv havde anmodet en demiteret Tugthuskvinde, „Folkevilla" om at melde for Tugthusets Inspektør, hvor han var at finde. Svensken er endnu ikke paagreben.

Lommetyveri forøvet af en Ølvært i eget Hus. Nat til den 26de Juli sidstleden begav Skolelærer Elling Berge sig i en noget opræmt Stilling opover Fossveien, hvor han traf paa Ølhandler Ludvig Thorning, der foreslog ham at gaa ind i Øludsalget „Laden", uden at Berge dog vidste, at dette var Thornings eget Øludsalg, idet denne kun betegnede Udsalget som et Sted, hvor han var kjendt. Inde paa Øludsalget optraadte han heller ikke som Vært, idet han bad en anden der tilstedeværende Person om at skaffe Øl frem, medens han selv klængte sig ind paa Berge, der sad i en Sofa, og holdt ham dels over Brystet og dels over Ryggen. Da den Sidste, som den hele Tid havde været i en uhyggelig Stemning, og alene for paa en lempelig Maade at trække sig ud af Sagen havde givet efter for Anmodningerne om at traktere, endelig havde givet den formentlige Vært Betaling for Ølet, sagde han til denne, at han nu maatte faa gaa uden at Nogen fulgte efter ham. Efterat han var kommen udenfor, savnede han imidlertid strax sin Tegnebog, der indeholdt 2 Spd. i Penge. Han gjorde da ikke selv videre ved Sagen, men nogle Personer, som hændelsesvis paa samme Tid sad og drak Øl i et Lysthus i en til Øludsalget stødende Have, bemærkede, at Ludvig Thorning gik hen til Havegjærdet og kastede Noget over samme. De gik derfor samtlige hen til Gjærdet og saa, at der paa den anden Side af dette laa en Tegnebog, som de hentede op og som befandtes at være tom. Tegnebogen overleveredes derpaa til Politiet og er senere af Bestjaalne gjenkjendt som hans. Thorning benegtede under den mod ham anlagte Sag at have forøvet bemeldte Tyveri, men blev dog efter de oplyste Omstændigheder af Retten anseet overført samme og ved Dom af 3die ds. idømt 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød samt at betale Sagens Omkostninger, hvoriblandt 20 Spd. til Delinkventfondet for Referat og Forsvar.

Spørgsmaal om Forsørgelse af Udvandrere. Den 12te April 1868 afseilede Skibet „Hanna Parr", tilhørende Skibsreder Søren A. Parr, fra Kristiania med 400 Emigranter ombord, bestemt til Kvebek, men maatte den 7de Mai næstefter paa Grund af i Søen lidt Skade løbe ind i Limericks Havn for at reparere. Den 27de Mai næstefter afgav Kapteinen for Vicekonsulen i Limerick en Forklaring, hvori han oplyste, at Emigranterne vare pligtige til selv at forsyne sig med Proviant for Reisen, men at Forraadet paa Grund af det lange Ophold i Søen var næsten sluppet op, og at mange af Familierne vare ude af Stand til at forskaffe sig ny Forsyning. Han anmodede derfor Konsulen om at forsyne de Trængende med de fornødne Levnetsmidler for den hele tilbagestaaende Del af Reisen „for dens Regning, hvem det maatte vedkomme". Under 29de Mai næstefter henvendte Parr sig til Generalkonsulen i London med en Skrivelse, hvori han udtalte, at han indsaa Nødvendigheden af ikke at lade Skibet gaa tilsøs uden at de trængende Emigranter bleve forsynede med et passende Kvantum Provisioner for Resten af Reisen, medens det paa samme Tid var ham magtpaaliggende, at hans Skib ikke blev opholdt i denne Anledning. Han bemærkede derhos, at han ikke antog, at Omkostningerne ved den nævnte Foranstaltning paahvilede ham som Skibets Eier, og han anmodede Konsulatet om at foretage det Fornødne for dens Regning, hvem det maatte vedkomme, idet han erklærede sig ansvarlig for enhver Forpligtelse, der som Følge af den trufne Foranstaltning maatte blive ham paalagt. Som Følge heraf samtykkede Generalkonsulen i, at Vicekonsulen i Limerick indkjøbte Proviant, som efter Aftale mellem Generalkonsulatet og Parr blev overleveret Kapteinen for, naar de fra Norge medbragte Levnetsmidler vare opbrugte, i Portioner at uddeles til de trængende Familier. Efter Forslag af Parr blev det tillige aftalt, at hvad der af den indkjøbte Proviant var tilovers ved Ankomsten til Kvebek, skulde overtages af Skibet til Indkjøbspris. I den omhandlede Anledning havde Generalkonsulen et Udlæg af 270 £ 19 Sh. 6 Pence, som efter Indredepartementets Foranstaltning blev ham forskudsvis refunderet af Statskassen, hvorefter Departementet afkrævede Parr Beløbet. Da denne imidlertid negtede at have nogen Forpligtelse til at erstatte Statskassen det havte Udlæg undtagen forsaavidt angik Værdien af den ved Skibets Ankomst til Kvebek igjenværende Del af de i Limerick indkjøbte Levnetsmidler, anlagde Indredepartementet efter forgjæves prøvet Forligsmægling Sag mod ham, hvorunder det paastod ham tilpligtet at betale Departementet paa Statskassens Vegne principaliter de ovennævnte 270 Lstrl. 19 Sh. 6 Pence og in subsidium Værdien af den ovennævnte Rest af Levnetsmidlerne med 41 Lstrl. 3 Sh. 6 Pence med Renter fra Paaklagen den 22de December 1868, hvorhos Departementet for begge Tilfælde paastod sig tilkjendt Sagsomkostninger.

Indstævnte derimod paastod sig frifunden mod at betale den ovenomhandlede Rest med Fradrag af 2½ pCt. Godtgjørelse for Tab, som han havde lidt ved Provisionernes Udveining i Smaat, samt hos Indstævnte tilkjendt Procesomkostninger.

---

studere denne, om end ofte tørre og undertiden lidt smagløse, dog sunde og kraftige Behandling af Kunsten.

Af de 6 danske Malerier paa den nuværende Udstilling er 2 Mariner, af A. Melby og Neumann, 2 Dyrbilleder af Bache og Mackesprang, et Landskab af Lacour og 1 lidet Figurbillede af Frøken Engelhardt.

De to Mariner er begge fortrinlige Billeder, og man kan virkelig være i Tvivl om, hvilket man skal sætte øverst.

A. Melby, der er kjendt her fra tidligere Tider, har sendt os en liden Komposition, — en tyrkisk Brig under Indseiling i Bosporus — som har Naturfriskhed i hvert Penselstrøg; fornemmelig maa man beundre, hvor sandt og anskueligt Bevægelsen i Søen og Fartøiet er udtrykt. Kritiken kunde maaske indvende, at Billedets Farve er tung, at Skyerne have nogen Lighed med Røg, og at Bølgerne ikke har Havets Klarhed, men disse Mangler svinde ligeoverfor den kraftige og sande Virkning.

En klarere Farve har „Parti ved Genua" af Neumann, ogsaa en af Danmarks dygtigste Marinemalere. Hans Luft er malet med en i al dens Simpelhed stor Finhed, og den store Bølge, som vælter ind over Stranden mod den graa Stenmur, bag hvilken man ser nogle af Stadens Bygninger, er fortrinlig saavel i Tegning som Farve. Billedet har en Fuldendthed i Udførelsen, forenet med en Simpelhed i Fremstillingen og Mangel paa al Effektsøgen, som gjør det høist tiltalende.

Om Baches Heste kan der kun være en Mening. Hver Linie i disse Hestehoveder er studeret og følt, og den paa det nøiagtigste Studium grundede Udførelse har ogsaa givet dem et Liv, som er forbausende.

J. Lacours Billeder fra Sorrento (vundet i Kjøbenhavns Kunstforening), er meget smukt, navnlig er Komposition og Udførelse af den store Trægruppe tilhøire elegant. Der er en stærk Solvirkning i Landskabet, saaledes som man kan se den i Syden en klar Sommerdag. Maaske kan det siges, at det Hele er noget for lyst og let, og at der i Forgrunden er Mangel paa de Dybder, som give Gjenstandene legemligt Præg, og som findes saavel i Syd som i Nord. Billedet viser en smagfuld og fint dannet Kunstner.

De 2 øvrige danske Billeder er i mindre Grad fremtrædende, om end begge ret fortjenstfulde Arbeider. Vi skulle henlede Opmærksomheden paa Dyrene i Mackelsprangs Stykke, der er vel tegnede, medens de, ligesom det hele Billede, lide under tør og mindre behagelig Behandling.

Ogsaa fra de svenske Kunstnere har Foreningen tildels udmærkede Billeder. Jernbergs Frierscene udmærker sig ved en sikker og næsten virtuosmæssig Behandling. Det har megen Bestemthed i Tegning og Penselføring, forbundet med stor Lethed. De brede Lyspartier synes noget at mangle naturmæssig Aftoning, hvorved Figurerne komme til at modellere sig mindre godt.

Lønroths Hestestald med 2 opsadlede Heste, en Herre- og en Damehest, har større Interesse ved Udførelsen end ved Sujettet. Fornemmelig er den brune Hest udmærket tegnet og malet. Mere Liv og Indhold end i de to nævnte Billeder findes i Eskildsons lille Kneipescene, der fremstiller en Samling af fortrinligt udprægede Figurer.

Foruden disse bestilte Malerier har Foreningen indkjøbt en Genre af Frøken Borjeson, et meget smukt og tiltalende Billede, et Billede „Tegneundervisning" af Fru J. Møller samt en større udmærket Akvarel af den afdøde svenske Maler Andersson. Et i Gøteborgs Kunstforening vundet Genrebillede af Brusewitz hører til de mere underordnede Sager.

Før vi forlade de svenske og danske Billeder tro vi at burde fremhæve den fortjenstfulde Omhyggelighed, med hvilken de Kunstnere, der iaar har modtaget Foreningens Bestillinger, har søgt at opfylde sine Forpligtelser. Der findes intet af disse bestilte Billeder, uden at man maa have den fuldeste Grund til at være tilfreds med at have erhvervet det.

Endelig har vi de to franske Smaastykker. Foreningen maa være de norske Kunstnere, som har valgt disse, meget taknemmelige for den Tjeneste, de har vist den, thi Billederne er baade i

Citanten anførte væsentligst som Støtte for sin principale Paastand, at Søfartsl. af 24de Marts 1860 § 11 jfr. L. om Udvandringsskibe af 23de Mai 1863 § 7 viser, at det altid er et Rederi eller Skipperens Pligt at sørge for, at et Skib, inden det gaar tilsøs, er tilstrækkelig forsynet med Proviant for de Ombordværende; en Pligt, hvorfor de ikke kunne fritages ved den Omstændighed, at Passagererne skulle holdt sig selv Kosten, naar det var givet, at disse ikke havde Midler dertil. Det antages ikke at Staten var forpligtet til at understøtte Personer, der som Emigranterne i det foreliggende Tilfælde havde expatrieret ved at afgaa med Skibet fra Norge. Udlægget til Proviant var saaledes ikke begrundet i nogen Erkjendelse af den norske Stats Pligt isaahenseende, men alene af Indstævntes Skrivelse af 23de Mai, ligesom Foranstaltningen idetheletaget maatte siges at have været til Indstævntes Fordel. Fremdeles at Provianten ikke blev leveret til Emigranterne, men til Skipperen, og under enhver Omstændighed formentes det, at Indstævntes Brev til Generalkonsulen maatte forpligte ham til Erstatning, da det af dette syntes at fremgaa, at Indstævnte vilde have Udlægget gjort for sin Regning og ansaa sig forpligtet dertil, saafremt ikke nogen Anden og navnlig Statskassen maatte være forpligtet til at yde Forstrækningen.

Ved Byrettens Dom af 30te f. M. forkastedes Citantens principale Paastand, hvorimod den subsidiære, dog med Ophævelse af Omkostningerne, blev taget tilfølge.

Retten bemærkede i denne Henseende, at der ikke af de fra Departementets Side paaberaabte Lovsteder kunde udledes nogen Forpligtelse for Indstævnte til at forsyne de trængende Emigranter med Proviant. Det var in confesso, at Emigranterne, efter de angaaende Befordringen afsluttede Kontrakter, skulde sørge for sin Underholdning paa Reisen, og det var ikke engang paastaaet, at deslige Kontrakter ikke lovmedholdeligen skulde kunne indgaaes, ligesaalidtsom det Indstævnte utilregnelige Ophold kunde begrunde nogen Forpligtelse for ham til for egne Midler at anskaffe Emigranterne den Proviant, som de paa Grund af Opholdet kom til at mangle. Under disse Omstændigheder antages Bestemmelserne i de nævnte Lovsteder og navnlig Søfartslovens § 11 ikke at lede videre, end at Skipperen, saasnart han tog Emigranterne ombord til Befordring fra Limerick, var pligtig til ikke at gaa tilsøs uden et forsvarligt Forraad af Proviant. Heraf fulgte derimod ikke, at Skipperen var pligtig til at tage dem med, skjønt de manglede den fornødne Proviant. Spørgsmaalet blev derfor, om Skipperens eller Indstævntes Henvendelse til Konsulen maatte have bragt Indstævnte i en saadan Stilling, at han derved havde paataget sig Ansvaret for de ved den Emigranterne ydede Bistand forvoldte Udgifter. Men dette kunde Retten ikke antage. Det formentes tilstrækkeligt at fremgaa baade af Skipperens og Indstævntes Udtalelser, at de ikke ansaa sig forpligtede til at skaffe Emigranterne Proviant eller at ville paatage sig noget Ansvar i Anledning af den skete Anmodning. Naar Indstævnte i Slutningen af sin Skrivelse havde erklæret sig ansvarlig for enhver Forpligtelse, der som Følge af den truffne Fremgangsmaade maatte paalægges ham, kunde dette i Forbindelse med hans Negtelse af at være pligtig til at skaffe Proviant kun betragtes som en Generalkonsulen given Forsikring om, at Indstævnte, saafremt det i sin Tid ved Dom eller anden kompetent Afgjørelse maatte vise sig, at han var rette Vedkommende, ikke vilde unddrage sig Opfyldelsen af det ham saaledes tilkommende Ansvar. Maaden, hvorpaa Provianten blev overleveret Skibet, og den angaaende dens videre Behandling truffne Aftale talte efter Rettens Opfatning snarere mod end for Citantens Paastand. Den viste nemlig paa det klareste, at Provianten ikke var bleven overladt som et Rederiet gjort Forskud, i hvilket Fald enhver Overenskomst om, at det ved Ankomsten til Kvebek tiloversblevne skulde overtages af Rederiet efter Indkjøbspris, vilde have været overflødig.

Retten kunde saaledes ikke give Citanten Medhold i, at Indstævnte havde paataget sig at betale Staten Forskuddet tilbage, saafremt det maatte blive antaget, at denne ikke havde nogen juridisk Pligt til at understøtte Emigranterne, hvorimod den antog, at Indstævnte kun havde erklæret sig villig til at betale, forsaavidt som det maatte blive afgjort, at han som Reder var pligtig til at hjælpe Emigranterne under de anførte Omstændigheder, og Spørgsmaalet om Staten havde nogen juridisk Pligt behøvedes saaledes egentlig ikke at afgjøres her.

Denne mærkelige Sag vil blive paaanket til Høiesteret.

Brandhjælp. Af den udkomne Beretning om Anvendelsen af de til de Brandlidte efter Ildebranden i Drammen den 12te og 13de Juli 1866 indkomne Bidrag erfares, at disse ialt har udgjort 36,138 Spd. 63½ ß, nemlig fra Udlandet 12,034 Spd. 80 ß og fra Indlandet 24,103 Spd. 103½ ß. Af større Beløb fra Udlandet udhæves:

Fra en Komite i Kjøbenhavn .	5065 Spd.
Ved Subskription i Hamburg .	2001 —
Ved en Bazar i Kjøbenhavn . .	1000 —
Generalkonsul Tottie i London .	669 —
Ved Subskription i Newcastle .	449 —
Fra en Komite af Danske i Sandefj.	383 —

Af større indenlandske Bidrag mærkes:

Ved Subskription i Drammen .	4674 Spd.
Do. i Kristiania .	2621 —
Fredrikstads Formandskab . .	430 —
Fredrikshalds Do. ved Subskription	500 —
Stavanger By ved Subskription	1443 —
Trondhjems Do. Do.	590 —
Kristiania ved Subskription hos Boghandler Dybwad . . .	483 —
Holmestrand ved Subskription .	400 —
Fra Bergen	1181 —
Kristianssund ved Subskription .	467 —
Tromsø ved Subskription . .	359 —
Kristiansand	308 —
Hs. Maj. Kongen	200 —
Hds. Maj. Enkedronningen . .	100 —
Proprietær A. O. Borgen . . .	100 —
Frøken Nikoline Collett . . .	100 —
Gerner & Søn	100 —

Kongsberg Sølvværk. I 13de Bergmaaneds 2den Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 179 Mk. 2 Lod og fra Gottes Hülfe Grube 45 Mk. 11 Lod gediegent Sølv.

Dynamit. Som Bevis paa den store Anvendelse, man i Sverige gjør af Dynamit ved Jernbaneanlæg, kunne vi, skriver „Vestmar", anføre, at der fra 15de Septbr. til 15de Novbr. d. A. er afsendt fra Kristiania ikke mindre end 6050 Pd. norsk Vægt til Brug ved Banen Karlstad-Arvika, medens der før fra Stockholm var leveret til samme Anlæg 12000 Pd. svensk Vægt.

Kaptein Bodtker har ifølge „Romsdals Amtst." overtaget sin Post som Stadsingeniør i Kristianssund.

Om Diskussionen om Brændevinsdrikken og Skjænkestederne paa Fredrikshald skriver „Smaal. Amtst.": Forat bringe Overensstemmelse istand mellem den foregaaende og denne Aftens Diskussion gav først Dirigenten, Hr. Pastor Frits, et kort Resumee af det første Mødes Forhandlinger og hvor langt man var kommen da. Derpaa gjentog Kand. Andersen ligeledes kortelig hvad han i Tirsdags havde meddelt om Gøtheborgs Bränvins-minuteringsbolag, dets Stiftelse, Indretning og det heldige Udfald, som dets Kamp med de andre Kneiper havde faaet. Her i Byen, mente Taleren, maatte man nu faa et lignende Bolag istand, og han var forvisset om, at da skulle snart Kneiperne her blive ruinerede; thi han fastholdt fremdeles, at Folket ikke gik paa Skjænkestederne forat drikke, men fordi de intet andet Sted havde, hvor de kunde træffe Kammerater og faa sig en Passiar. Med Hensyn til Maaden, hvorpaa man skulde faa sig Brændevinsret, saa troede han, man kun havde to Veie at vælge imellem, enten kunde man ansøge Kommunebestyrelsen om at faa en eller flere Rettigheder, eller man kunde associere sig med nogle af de ældre Brændevinsberettigede og faa leiet deres Ret. Til Slutning meddelte Taleren nogle statistiske Beregninger af Statsraad Broch, hvorved han godtgjorde, at Fattigbyrderne ere meget større i de Byer, hvor der er mange Skjænkesteder, end i de, hvor der er faa eller ingen.

Den sidste af Andersen foreslaaede Maade at forskaffe sig Brændevinsret paa gav Anledning til nogle Meningsytringer, da enkelte nærede Tvivl om, at det var lovmæssigt saaledes at leie Brændevinsret for et Bolag, medens andre troede, at heri intet lovstridigt kunde være, naar man fik Kommunestyrelsens Bevilling; forresten fandt man det nødvendigt at lade den nedsættendes Komite nærmere undersøge dette. Derpaa vedtoges et af Kand. Andersen fremsat Forslag saalydende: Forsamlingen foreslaar, at Arbeidersamfundets Bestyrelse opnævner en Komite, som har at undersøge, hvorvidt man her i Byen kan faa istand et Bolag i Lighed med det i Gøtheborg, og i bekræftende Fald udstede Indbydelse til Dannelsen af et saadant. Dermed erklæredes Diskussionen for endt, og Mødet sluttedes.

Et og Andet.

Et Kompagni Ørkentropper. I et Brev til det svenske Dagblad fra O. v. K., dat. Assuan den 4de Novbr., berettes blandt Andet: I Edfu, hvor vi iforgaars standsede nogle Timer, bemærkede jeg et ret eiendommeligt Optrin. Der var nemlig ankommet et Kompagni Tropper fra Ørkenen paa 100 Mand, anførte af en arabisk Effendi i fodsid Kjole og høi Turban, samt bevæbnet med et stort Slagsværd med ciseleret Sølvfæste. Denne vilde „Kaptein" saa nogenlunde menneskelig ud, men hans respektive Mandskab, hvoraf de fleste vare halvnøgne og saagodtsom alle af forskjellige Racer — Nubier, Negre, Sudaner m. m. — saa fuldstændigen ud som Skovtatte. Omtrent hveranden Mand var bevæbnet med et langt Træspyd med Jernspids; En og Anden havde Sabel, et Slags Sværd, hvis Klinge mindede om den Hafströmske Sabelklinge, var noget bøiet og bredere mod Spidsen. Nogle havde kun Knive og et Par vare forsynede med Pistoler. En og Anden bar et stort Skjold, som bestod af et tørret og udspændt Nilhesthoved. Musikanterne, hvis Antal udgjorde 3 eller 4, havde smaa triangelformede Træcitharer med 5 Strenge, som hvilede paa en Træstol af en halvrund og skindbetrukket Ramme. Nogle af dette tapre Kompagnies respektive Medlemmer havde uldagtigt Haar, som paa et Par af dem bagtil faldt ned i lange, krøllede, men uredte Lokker; Nogle havde stridt Haar, Andre saa ud som om de bare skalperede Negerhoveder osv. Under Marschen tog man det ikke saa nøie med „Roder og Afdeling", men derimod udførte de Krydsfegtning med Sabel og Landse paa en „rædselsskjøn" Maade. Det var en sand Fornøielse at se, hvor de listede sig paa hverandre og hvor sikkert de rettede sine Hug og Landsestød, hvilke de dog vare saa kavalermæssige ikke at fuldføre; thi naar Modstanderne ikke vare hurtige nok til at afparere med sine Skjolde, kastede de sine egne imellem. Deres Skrig saavel under Fegtningen som under den forfærdelige Skjold- og Sværddans vare utaalelige; det lignede Hylen af Schakaler, af hvilke de syntes at have lært sin Stridsmaade. Vore Fegtemestre i Hjemmet vilde sikkerligen have faaet Vand i Munden ved at overvære denne „Opvisning". Disse Ørkenens Krigere vare nu tilfods, men vare ankomne hid paa Kameler fra et Kongerige inde ved den „blaa Nil", en af Nilens Bifloder. Med alt det Vilde og Trodsige, som udmærkede disse for endel barhovede Athleter, fandtes der dog et vist godmodigt Udtryk i enkelte Ansigter, og nogle af dem saa endog godt ud. Morsomt var det at se, hvorledes de efter endt Opvisning som en Flok Dyr begave sig ned til Strandbredden for at vaske sig og drikke af de hule Hænder, den ene ved Siden af den anden uden at bekymre sig om Strømmens Retning.

Mon ogsaa tredie Gang? Et engelsk Tidsskrift meddeler: En Matros, som havde lidt Skibbrud ved Øen Wight og var i den yderste Fare, blev reddet af en Kystvægter. Han blev bragt til Kystvagthuset, og da han havde gjenvundet sin Bevidsthed opdagede han, at den samme Mand havde reddet ham engang før, da han for nogle Aar siden led Skibbrud paa samme Sted.

Slavesalg i England. Hvem skulde vel have troet, at det kun er lidt over hundrede Aar siden man i England offentlig solgte Slaver? Og dog er det saa. I Public Ledger for 31te Decbr. 1761 kan man læse følgende Avertissement: „Tilsalgs en sund, ung Pige omtrent 15 Aar gammel; hun taler godt Engelsk, flink til at sy og vaske og øvet i alt Arbeide Husholdningen vedkommende og har havt Kopperne."

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Wien, 13de Decbr.

Af en talrig Arbeiderforsamling er til Ministerpræsidenten indgivet en Petition om Tilsikring af Forenings- og Forsamlingsfrihed, Pressefrihed, Reform i Valgvæsnet og Ophævelse af staaende Armeer. Ministerpræsidenten lovede at forelægge Ministerraadet disse Fordringer.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum med meget lavt Lufttryk udenfor Stat. Barometret stiger i Skotland, hvor det ved Midnat var nede i 715 Millimeter. Frisk til SOlig Vind nordenfor Dovre, Storm af Syd og SSV. søndenfjelds. Vestlig

---

og for sig udmærkede og tillige gode Prøver paa fransk Nutidskunst. Det større Billede af Worms fremhæver sig ved sikker Behandling i den detaillerende Maner, som for Tiden i Paris har saa mange Dyrkere. Ikke mindre udmærket er den lille Guillemin. Her er Behandlingen mere bred, Karakteristiken mindre fremtrædende, men til Gjengjæld har det maaske en større Ro i Komposition og Farve. Vi skulde ønske, at disse Billeder ikke blev de sidste, man anskaffer fra Paris, hvor Kunstlivet for Tiden er mere mangfoldig udviklet og Antallet af udmærkede Malere maaske større, end noget andet Sted i Europa.

Fra Billedhuggerne faar Foreningen gjerne først sent de bestilte Sager, og heller ikke iaar er endnu Andet tilstede, end et Par Smaasager af en ung Kunstner, der saavidt vides arbeider i Kjøbenhavn, Hr. Jakobsen. Vi slutte saaledes denne Oversigt med at fremhæve den Skjønhedssands, der aabenbarer sig i hans „Fiskerpige", og som synes at love noget mere end Almindeligt. Hans Kopi efter Bissens Tordenskjold er et med stor Omhu udført Arbeide. Cr.

Hun saa den lille Broder ømt i Ansigtet og strøg med Haanden over hans mørklokkede Hoved.

„Og hun er min eneste Søster", bemærkede den lille Ernst med stort Eftertryk."

„Jasaa — naa, det ser ud som om Du skulde komme meget godt overens med denne eneste Søster", sagde Hr. von Walde.

„Ja da, jeg synes saa godt om hende, saa . . . Hun leger med mig aldeles som en Gut."

„Gjør hun?"

„Ja, og naar jeg vil exercere, saa sætter hun paa sig Magen til den Papirhat, hun gjør til mig, og trommer i Haven saa længe jeg vil. Og inden jeg gaar i Seng fortæller hun mig Historier, og hun smører meget tykkere Smør paa Brødet end Mama."

Et muntert Smil gled over Hr. von Waldes Ansigt. Olivia saa det for første Gang og fandt, at det gav hans Ansigtstræk, hvis dybe Alvor hun havde forestillet sig som uudsletteligt, et saare behageligt Udtryk. Det syntes hende som den klare Solglands, der uventet bryder frem paa en skyet Himmel.

„Du har Ret, min Gut", sagde han og trak den Lille over til sig, „det er virkelig overordentlig vakre Egenskaber; men bliver hun aldrig vred?" spurgte han videre og pegte paa Olivia, der lo som et Barn; thi Ernsts Meddelelser forekom hende yderst komiske.

„Nei, aldrig vred", svarede Gutten, „bare alvorlig sommetider, og da spiller hun altid paa Pianoet."

„Men, Ernst . . ."

„Jo, Viva", afbrød Gutten hende ivrigt, „Du husker vel i Berlin, da vi var saa fattige?"

„Ja, i dette Tilfælde kan Du have Ret", svarede den unge Pige ukunstlet; „men det var kun paa den Tid, da Fader og Moder maatte trælle alene for det daglige Brød, siden blev det jo bedre."

„Men De spiller endnu Piano?"

hun stod tæt foran Olivia, slog hun Øinene op. Hun for forfærdet tilbage som om hun havde traadt paa en Hugorm. Men i samme Øieblik blev ogsaa det smertefulde Udtryk i hendes Ansigt forvandlet til den dybeste Forbittrelse. Hendes Øine slyngede Lyn af Had, Hænderne knyttede sig krampagtigt, medens en hvislende Lyd kom frem fra hendes Læber og det syntes som om hun agtede at styrte sig over den unge Pige i fuldt Raseri. Reinhard stod øieblikkelig ved Olivias Side og trak hende et Skridt tilbage. Da Bertha fik se ham, udstødte hun et let Skrig og styrtede blindt ind imellem Buskene, gjennem hvilke hun brød sig voldsomt Vei, hvorvel Stykker af hendes Klæder blev hængende paa Tornebuskene og Grenene slog hende i Ansigtet. Inden faa Øieblikke var hun forspundet.

„Det var jo Bertha i Jægermesterhuset!" sagde Miss Mertens forbauset. „Hvad kan der være hændet hende?"

„Ja, hvad kan der have hændet?" gjentog Reinhard. „Pigen var i et forfærdeligt Oprør, men hun syntes først at komme i fuldt Raseri, da hun fik se Dem", tilføiede han og vendte sig til Olivia. „De er jo i Slægt med hende?"

„Egentlig ikke", svarede den unge Pige, „selv med Onkel er hun blot langt ude beslægtet. Jeg kjender heller ikke noget til hende. Hun har fra første Time stadig undveget mig, hvorvel jeg længe og ivrig har ønsket en venskabelig Omgang med hende. Det er klart, at hun hader mig, men hvorfor, det ved jeg ikke; det burde egentlig bedrøve mig, men hendes Karakter behager mig altfor lidet til at jeg skulde lægge nogen synderlig Vægt paa hendes Sindelag mod mig."

„Aa, kjære Barn, her kan ikke bare være Tale om Sindelag! Den lille Furie havde gjerne revet Dem sønder med sine Tænder."

„Jeg skulde dog ville raade Dem til at være forsigtig", mente Miss Mertens. „Det lille Menneske har noget Dæmonisk i hele sit Væsen; . . . men hvor mon hun kom fra nu?"

„Efter al Sandsynlighed kom hun fra Slottet", bemærkede Olivia, idet hun tog op Berthas Hat og strøg bort nogle visne Blade og Mosstengler, som havde fæstet sig paa den.

1 SVlig Vind i Nordsøen og de Britiske Øer. — Udsigterne ere til SVlig til Vestlig Vind med aftagende Styrke. Opklarende Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reisende.

Den 14de December.

Wankel fra Moss, Berger fra Holmestrand, A. Kiær med Frue fra Fredrikstad, Solberg og Skabo med Frue fra Drammen, Henriksen fra Horten, Gleditsch fra Odalen, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 15de December (Kl. 7—10¼) gives: **Declarationen**, Vaudeville i 1 Akt af Chr. Richardt; derefter: **Fruentimmerhaderen**, Operette i 1 Akt af Bouilly, til Musik af forskjellige Komponister; til Slutning: **Intrigerne**, Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:

1) „Manden, som ler". } **(tilsammen 43 Ark).**
2) „Det gamle Slot". }
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Diakonisseanstaltens Bazar.

Den paatænkte Bazar til Fordel for Diakonisseanstalten vil blive aabnet **Tirsdag** den 14de December Kl. 11 Formiddag i **Studentersamfundets Lokale** og holdes aabent til Kl. 8 Aften, samt Onsdag den 15de og Torsdag den 16de fra Kl. 10 Formiddag til 8 Aften. **Fredag Tombola.**

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Kaaber for Vinteren,

nyeste Façons og Udstyr, af solide, krympede Stoffe, forefindes i stort Udvalg fra 2 Spd. til 12 Spd. samt

Børnekaaber, Kufter fra 1½ Spd. til 5 Spd.

Ligeledes anbefales mit Lager af sort og kulørет

Düffild, Cassimir, Klæde, Velour &c.,

alt i krympede Stoffe . . . . fra 3 ß til 2 Spd. Alen.

Naar Tøi kjøbes, klippes gratis.

Pynt i nyeste Smag i stort Udvalg,
Min Fabrik udfører Bestillinger paa alleslags Tøi for Damer smukt og billig.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Afslidte Pletsager

og andre Metalgjenstande forsølves, forgyldes og repareres hos **C. P. Larsen,** Kirkegaden No. 7.

Studenternes Selvhjælps-forening.

Andragende om Understøttelse for December Maaned indleveres inden 15de d. M.

Skøiens

Café

&

Restauration,

Fabritius's Gaard, Øvre Slotsgade No. 20,

der efter Reparationen og Oppudsningen nu er i komplet Stand, anbefales det bedre Publikum paa det Bedste, samt et udmærket godt Billard. Særskilte Værelser til mindre Selskaber, 12—14 Personer, forefindes. Tillige anbefales fra min Café & Restauration alle Sorter Spirituosa til Servering paa Stedet, og, om forlanges, finere Brændevine til Udsalg. Ligeledes anbefales ægte Schweitzer Extrait d'Absinthe.

E. A. Skøien.

Tobakspiber

modtages til **Rensning** og **Reparation** billig hos **T. Larsen,** Storgaden No. 23.

P. Gunnestad

(Østregade)

anbefaler sig med at sætte Blodkopper og skjære Ligtorne.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Udvandrerens Veileder og Raadgiver.

Et Folkeskrift om

Staterne Minnesota, Iova, Nebraska, Kansas, Missouri, Texas og Sydstaterne; Agerdyrkning, Dyravl, Arbeidsfortjeneste, skandinaviske Nybygder m. m. samt Oplysninger om amerikanske Forhold, grundet paa egne og Andres flerаarige Erfaringer og nøiagtige Undersøgelser om, hvor og hvorved man lettest faar et sorgfrit Udkomme i Amerika;

ved

A. T. Boyesen,

forhen Premierløitnant i den norske Armee.

2det Oplag. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer.

Carl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

I Turistforeningens Aarbog

for 1869, der trykkes i et Antal af 1000 Expl., hvoraf 300 strax omdeles til Foreningens Medlemmer og som nu er under Trykning og vil udkomme til Julen, kan Avertissements modtages hos

Alb. Cammermeyer,

Carl Johans Gade No. 4.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Erotik og Idyl

i

Digte af norske, svenske og danske Forfattere

med Portrætter i Lithografi af

J. S. Welhaven, Chr. Winther og **J. L. Runeberg.**

Priis 108 ß, elegant indbunden med Guldsnit 1 Spd. 24 ß.

Alb. Cammermeyer,

Carl Johans Gade No. 4.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovsamlingen for 1868—69,

forsynet med Henvisninger af kgl. Fuldmægtig J. H. Thoresen. Pris 24 ß heftet.

H. J. Jensen, Brogaden 3 b.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Gulvtepper

af Uld i tykke og solide Kvaliteter anbefales i stort Udvalg fra 32 til 44 ß Alen.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Fineste Konditor-Hvedemel,
Do. Rugmel,
Rosiner,
Korender,
Sukkade og
Specerier
} sælges billigt af **Fischer & Rustad,** Jernbanetorvet.

Sandpapir og Smergellærred.

Et større Parti Sandpapir og Smergellærred realiseres yderst billigt.

J. H. Bøe,

Storgaden No. 2.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mark.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,

Jernbanetorvet.

No. 3. Stortorvet No. 3

anbefaler:

Hjemmevævede Bomuldsværkener i mange Mønstre og Farver, Lærreder, Bomesi og Twill til de billigste Priser, hjemmevævede, hvide Uldtøier i hel og halv Uld. Tillige anbefales et stort Parti store norske Uldtrøier til Dusinpriser. Uldveste, Uldkapper og Strømper, hjemmespundet Uldgarn i mange Farver, hvilket anbefales til de billigste Priser ved **Aug. Ruß.**

No. 3. Stortorvet No. 3.

Juleudstilling.

Min idag aabnede Juleudstilling med **Sukkertøi** og **Chocoladevarer** af **Reese & Wichmanns** Fabrik, saavel **Figurer** som i **Æsker** m. m., til at hænge paa **Juletræ** og passende til **Julepræsenter** i et Udvalg af mange tusinde Gjenstande, samt de fineste Sorter **Dessert-Bonbons** anbefales paa det Bedste af

Carl Witt,

Carl Johans Gade No. 7.

Til Jul! Til Jul

anbefales friske grønne Vindruer, Citroner, Granatæbler, Konfektrosiner, Smr. Konfektfigen, Malagafigen, Figenkager, Dadler, Krakmandler, Valnødder, Paranødder, Hasselnødder, Kokusnødder, Kastanier m. m. samt sylteds Frugter paa Glas og i Pundevis af

Carl Witt,

Carl Johans Gade No. 7.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blod-Igler

sælges billig hos **P. Gunnestad.** Østregade.

Tilleie forlanges.

Fra 15de December

ønsker en rolig Logerende, som har næsten fuldt Møblement selv, 2 hyggelige Værelser i **Torvegaden** eller i Nærheden af samme. Billet med Opgivende af Pris og mærket „strax" **5.** nedlægges i Dagbladets Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

110

„Det tror jeg ikke", indvendte Miss Mertens. „Siden hun gjorde sig stum har hun mærkværdigt nok ogsaa indstillet sine Besøg paa Lindhof. Før var hun daglig paa Slottet, besøgte Bibellæsningerne og stod meget godt anskrevet hos Baronessen. Alt dette endte pludselig uden at Nogen kan sige hvorfor. Blot en enkelt Gang har jeg paa mine ensomme Spadserture seet hende smyge sig gjennem Parken, hurtig og let som en Orm og for mig ligesaa ubehagelig som alle Krybdyr."

De Talende var allerede komne ind paa den første med Grus bestrøede Parkvei; det var Tid at skilles, og man tog en hjertelig Afsked fra hverandre.

„Hør, Viva", sagde Ernst, da de øvrige tre var forsvundne bag det nærmeste Krat, „lad os forsøge, hvem der først naar Hjørnet derborte."

Dette Hjørne var Mundingen af en smal Skogvei, som gik langs med Foden af Bjerget.

„Lad gaa!" lo Olivia og begyndte at springe. I Begyndelsen holdt hun jevne Skridt med de smaa Ben, som trippede ved Siden af hende; men da hun var kommen nær Maalet, fløi hun for at tirre den Lille som en Pil fremad og stod i et Nu midt paa Skogveien, men til sin Forskrækkelse ogsaa lige foran et Hestehoved, som heftigt fnyste mod hende. Hektor, som var sprungen ved Siden af hende, begyndte at gjø stærkt. Hesten gjorde et frygteligt Sæt bagud og stod i næste Dieblik paa Bagbenene saa ret som et Lys.

„Tilbage!" raabte en kraftig Stemme.

Olivia rykkede til sig Drengen, som imidlertid var naaet frem, og sprang til Siden med ham; næsten i samme Dieblik styrtede Hesten frem af Skogen og for som en Hvirvelvind skraas over Marken. Hr. von Walde red paa det rasende Dyr, som gjorde de voldsomste Anstrengelser for at kaste sin Rytter af; men han sad fast som en Mur; blot engang ludede han sig ned og truede med Ridepisken til Hektor, som jagede frem og tilbage i vilde Spring og ved sin Gjøen gjorde Hesten endnu ustyrligere. En liden Stund rendte Hesten frem

111

paa den vide Græsmark, men bøiede saa pludselig til Siden og forsvandt i Skogen.

Olivia følte, hvorledes hendes Tænder skjælvede i uudsigelig Angst; thi nu tvivlede hun ikke et Dieblik om at en Ulykke maatte indtræffe. Hun tog Ernst ved Haanden og vilde ile til Slottet for at hente Hjælp; men hun havde blot taget nogle faa Skridt, da hun saa Rytteren vende tilbage. Dyret var roligere. Skummet flød fra Bidslet, og Olivia saa, hvorledes Hestens Ben skjælvede. Hr. von Walde klappede den paa Halsen, hoppede af og bandt den ved et Træ, hvorefter han gik hen til Olivia.

„Tilgiv mig!" sagde den unge Pige med skjælvende Røst, da han stod foran hende.

„For hvad da, mit Barn?" svarede han mildt. „De har jo intet Ondt gjort . . . Kom og sæt Dem lidt her paa Bænken. De blev saa skræmt, at De er bleg som Døden."

Han gjorde en Bevægelse som om han vilde gribe hendes Haand og lede hende, men hans Arm sank strax ned igjen. Olivia fulgte mekanisk hans Ønske, og han satte sig uden Krus ved Siden af hende. Lille Ernst ludede sig mod sin Søster og saa Hr. von Walde lige i Ansigtet med sine store, klare Dine. Gutten havde blot et Dieblik været forskrækket, da Hesten saa uformodet kom frem fra Skogen; men den vilde Jagt over Græssletten havde moret ham; thi han havde ingen Anelse om Faren.

„Hvad havde De fore, da De nys forsøgte som en Stormvind at trænge ind i Skogen?" spurgte Hr. von Walde Olivia efter en kort Taushed.

Et skjelmsk Smil svævede omkring den unge Piges endnu blege Læber.

„Jeg var forfulgt", svarede hun.

„Af hvem?"

„Af ham der", sagde hun og pegte paa Ernst. „Vi sprang omkap."

„Er Gutten Deres Broder?"

„Ja."

Dagbladet.

No. 292. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 15de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Uddrag af Kristiania Lærerforenings Forhandlinger

angaaende Skolekommissionens Forslag til Kommunebestyrelsen om Bevilgning af Løn til Overlærere ved Kristiania Almueskole.

Lærerforeningen blev i sin Tid, efter derom stillet Anmodning, meddelt Afskrift af ovennævnte Forslag, der nu foreligger Kommunebestyrelsen til Afgjørelse. I et Par Møder blev derpaa Forslaget diskutteret, og et Uddrag af disse Udtalelser har Foreningen troet ikke at burde tilbageholde, da den foreslaaede nye Institution af Overlærere er en Sag af ikke liden Betydning, og vilde, saafremt den tages tilfølge, komme til at have temmelig indgribende Følger for Skolens fremtidige Trivsel.

Der ytredes ingen Tvivl om, at Skolekommissionen ved den foreslaaede Foranstaltning har ment paa bedste Maade at bidrage til at hæve og fremme Skolevæsnet; men naar man dog udtalte sig om Forslaget, skede det i den Hensigt at se Sagen belyst fra flere Sider.

Af Motiverne til dette Forslag sees, at ved den nye Ordning af Kristiania Almueskolevæsen 1856 „gav man en af Lærerne ved hver Hovedskole noget Tilsyn med Skolen imod, at han fritoges for nogle Timers Undervisning ugentlig. Denne Indretning blev senere noget udvidet, og Tilsynslærerne fik sin formelige Instrux som saadanne. Indretningen bestaar endnu og har gjort meget Gavn; vistnok have Tilsynslærerne ikke kunnet erstatte egentlig Første- eller Overlærere, men deres Hjælp dels med Tilsynet med Skolens ydre Ordning, dels og især med Bogførselen har været uundværlig."

Hvori det Mangelfulde ved denne Indretning bestaar, siges imidlertid ikke; dog kunde man vistnok her have ventet paavist, hvori det Utilfredsstillende ved Tilsynslærerinstitutionen bestaar, og hvorvidt Skolens nuværende Brøst væsentlig eller for endel maa tilskrives denne, førend der siges, „at det vil være indlysende, at saa store Skoler, som Kristiania nuværende 4 Almueskoler, ikke i Længden kunne undvære Overlærere." At disse skulde være saa særdeles nødvendige, kunde man ikke indse. Det er ganske vist saa, som der i Motiverne er anført, „at de nuværende Tilsynslære aldrig have været tænkte som Overlærere, eller have havt nogen Udmærkelse, Myndighed eller Forpligtelse fremfor de andre Lærere, undtagen den, deres Instrux som Tilsynslærere tildeler dem"; men deri mente man ingen Skade skeet. Det blev paapeget, at der i sin Tid af en af Skolens nærmeste Foresatte blev gjort opmærksom paa, at man kaldte disse Lærere, der skulde være ligesom det forbindende Led mellem vedkommende Skole og dens Inspektør, „Tilsynslærere" — ikke „Første- eller Overlærere" — af den Grund, at en saadan Overlærerinstitution eller Rangordning lettelig kunde have en skadelig Indflydelse paa den ønskelige Samvirken mellem Skolens Lærere, der samtlige skal arbeide i Fællesskab til det samme Maal. Man troede, at denne Side af Sagen er af den Betydning, at den ingenlunde burde oversees.

Det blev indrømmet, at disse Lærere, enten de nu fik Navn af Første- eller Overlærere, aflagte med en saadan Løn, at de kunde ofre sin Tid udelukkende for Skolen, maatte kunne virke adskilligt Gavn i den; men der mentes dog, at man venter sig for meget af dem, naar man tror, at de skulle blive istand til at „have en belivende Indflydelse paa det Hele og i væsentlig Grad bidrage til at løfte Hovedstadens Skolevæsen til den Stilling, det bør have". Og dette skulde de, som det synes, kunne udrette uanseet, hvorledes det øvrige underordnede Lærerpersonale er stillet; thi der antydes endog, at man for at faa Løn til Overlærere er betænkt paa end yderligere end hidtil at økonomisere og at benytte de billigste Lærerkræfter, for at ikke Lønningsbudgettet skal blive for stort. Dersom Overlærerne kunde fyldestgjøre saadanne Forventninger, var de vissélig ikke for dyrt betalte; men der blev med megen Styrke udtalt, at disse Lærere, om end nok saa udmærkede, dog kun lidet vilde kunne udrette, dersom ikke de øvrige i Skolen arbeidende Kræfter er dygtige og staa i et nogenlunde harmonisk Forhold til dem baade hvad Dygtighed og Løn angaar. Man troede derfor, at det Maal, man først og fremst burde arbeide hen til, maatte være at sørge for at skaffe jevnt dygtige Lærere Skolen helt igjennem og sætte disse istand til mere end hidtil at kunne ofre sin Tid og sine Kræfter i Skolens Tjeneste.

Saa man dernæst hen til den Virksomhed, Overlærerne tænktes tildelte, fandt man, at den hovedsagelig vilde komme til at bestaa i at føre Tilsyn med den enkelte Skole, altsaa ved Siden af Inspektøren en kontrollerende Virksomhed. Herved troede man kun lidet vilde være vundet fremfor det Bestaaende. Inspektøren vilde paa denne Maade i Reglen komme til at faa enhver Underretning og Oplysning, den enkelte Skole vedkommende, paa anden Haand, nemlig ved Overlæreren, og ikke umiddelbart. Det sidste troede man maatte være det bedste og rigtigste; thi kun derved, at det indre Tilsyn og Ledelse lægges i een Mands Haand, kan denne ret sættes istand til at have den tilbørlige Oversigt over det Hele og saaledes kunne bidrage til Enhed i Undervisningen, lige Bedømmelse af Lærerne og planmæssig Samvirken mellem de forskjellige Lærere og Skoler. Kunde man da ogsaa være istand til at vække Almenhedens Interesse for Almueskolen og dens Gjerning, saa at man ved Siden af Inspektøren ogsaa kunde faa mere og mere frivilligt Tilsyn i Skolen af Forældre og Andre, saa troede man, at dette vilde være heldigere og mere belivende end formegen lovbefalet og betalt Kontrol. Denne forudsætter Mistillid, og det ligger i Sagens Natur, at jo mere man støttes og kontrolleres, jo mindre Ansvar føler man. Ved nogen Forsigtighed ved Ansættelsen af Lærere maa man vel ogsaa kunne faa Mænd, som i Reglen ved hvad og hvorledes, de skal arbeide i sin Skole, — og der udtaltes den sikre Formening, at der heller ikke vil skorte paa god Villie, især dersom Lærerne faa arbeide saavidt selvstændigt, at de føler, at de har Tillid og bærer Ansvar. Det indrømtes naturligvis, at Kontrol og Inspiceren er nødvendig og gavnlig, men der mentes dog, at der heller ikke maa gives formeget Væsen af denne Virksomhed; den kan ogsaa blive af den Art og i den Grad, at den langt fra „løfter og beliver" Skolen, at den tvertom dræber Livet i den og opdrager Lærerne til Maskiner, der bevæger sig eftersom man trækker i Snoren. Dette leder til et Form- og Skinvæsen, der umulig i Længden kan føre til noget heldigt Resultat.

Foruden denne kontrollerende Virksomhed tænkes Overlærerne ogsaa at komme til at undervise nogle Timer ugentlig omtrent som de nuværende Tilsynslærere; men man kunde heller ikke indse, hvad der med Hensyn til Undervisningen skulde gjøre Oprettelsen af disse Poster nødvendig eller saa særdeles anbefalende.

Det heder i Motiverne, „at disse Poster skulle blive besatte med Landets mest fremragende Seminarister eller med ældre og erfarne akademisk dannede Mænd." Men ser man hen til, hvilken Betragtningsmaade, der hidtil har gjort sig gjældende hos vedkommende Autoriteter og ved hvilken Betydning Examensvæsnet har hos os, kan man neppe være i Tvivl om, hvem der ved denne Konkurrence kommer til at trække det korteste Straa; og ser man dernæst hen til det betydelige Tilsprang i Lønnen, der for de nye Poster er foreslaaet at skulle være omtrent det Dobbelte af, hvad Tilsynslærerne nu have, saa bestyrkes man end mere i den Formening, at disse Poster i Reglen vil blive for Kandidater. Vel erkjendtes Rigtigheden af, at Konkurrencen bør være fri, og at Dygtigheden bør komme til sin Ret; men der udtaltes stærk Frygt for, at den middelmaadige Kandidat nok vilde komme til at blive foretrukken en dygtigere Seminarist. Konkurrencen er desuden ogsaa under de bestaaende Forholde med Tilsynslærere fri; thi som bekjendt er der Anledning til at konkurrere om de bedst lønnede Poster her ved Almueskolen, saa at man heller ikke for den Sags Skyld behøver nogen ny Institution af Overlærere. Det er naturligvis heller Intet at sige derpaa, at Kandidater fik Plads i Almueskolen ogsaa, naar de kun havde arbeidet i dennes Tjeneste og der vundet den nødvendige Dygtighed og Kjendskab til dens forskjellige Trin; men at der endog skulde oprettes særegne Poster med omfremt Løn, for at faa dem ind i Skolen, og at de saaledes med Et skulde stupe ind i den, kan ikke Andet end vække den stærkeste Tvivl om, hvorvidt deres Virksomhed vilde øve en løftende og belivende Indflydelse paa Skolen. Det blev ogsaa fremhævet som noget ubilligt, om Mænd, der særlig have uddannet sig for Lærergjerningen og i en lang Aarrække viet Skolen sine bedste Kræfter, nu skulde se sig tilbagesatte eller skubbede tilside for at give Plads for en Myndighed, der maa betragtes som overflødig og som en utidig Indgriben.*) Lysten, den ædle Drivfjeder, vilde under saadanne Omstændigheder uden Tvivl betydelig slappes, og det skulde visselig en meget stor Dygtighed til hos Overlærerne for at opveie dette.

Hvad der maaske stærkest begrunder Oprettelsen af Overlærerposter er, „at Inspektørens Forretninger forøges mere og mere, saa det bliver nødvendigt at skaffe ham Hjælp." Denne troede man paa den hensigtsmæssigste Maade maatte kunne tilveiebringes ved at bringe i Udførelse en Tanke, som der mentes Skolekommissionen tidligere har været inde paa, nemlig at fritage Inspektøren for det økonomiske eller ydre Tilsyn ved Skolerne, saa at han udelukkende kunde virke for den indre Ordning og Ledelse. En saadan Ordning troede man vilde være langt gavnligere for Skolens fremtidige Udvikling end den foreslaaede med Overlærere.

Man udtalte derhos, at som Forholdene nu stiller sig, vil dog denne eller hvilkensomhelst Foranstaltning kun lidet frugte, saalænge Lærerpersonalet ikke har erholdt en nogenlunde tilfredsstillende Forbedring i sin Løn. Den nuværende Lærerløns Utilstrækkelighed, og at Lærerne som Følge heraf maa dele sin Tid og sine Kræfter mellem Skolen og Privatarbeide i den Grad, at de aandelig og legemlig kues af Overanstrængelse, fandt man for Tiden at være den værste Brist ved Kristiania Almueskoler og den, der fremfor Alt trænger at afhjælpes. Dette antog man maatte være Skolekommissionen tilstrækkelig bekjendt, da der gjentagende Gange er indgivet Andragende om Lønsforbedring; men Kommissionen har hidindtil ikke fundet det tilraadeligt at fremkomme til Kommunebestyrelsen med nogen Indstilling desangaaende, men henskudt denne Sag, der paa en Gang saa stærkt berører Lærernes og Skolens Velvære, til Fremtiden. Det kunde derfor ikke andet end overraske, at Kommissionen netop nu fandt det tilraadeligt at fremkomme med Forslag om Løn til Overlærere, saameget mere, som der af Indstillingen synes at fremgaa, at Lærernes Kaar herved saalangtfra sees at blive bedre, at de tvertom snarere vil blive værre; thi ved den foreslaaede Foranstaltning vil Oprykning til bedre Poster blive, om ikke en Umulighed, saa dog en Sjeldenhed.

Fra hvilken Side man end betragtede Sagen, kunde man saaledes ikke finde, at der ved den foreslaaede Overlærerinstitution vilde opnaaes, hvad der tilsigtes.

*) Ved Overlærernes Ansættelse skal de nuværende Tilsynslærere, ifølge Forslaget, træde tilbage og igjen overtage det fulde Antal Undervisningstimer.

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 289.)

Men her viser sig netop den inderste Tanke hos det kirkelige Parti — en Tanke, som kom endnu skarpere frem under de senere Debatter om Kirketugten i Menighedsraadsloven — de ville en Udstillelse, en Bortkastelse af „de døde Lemmer i Kirken", som de kalde dem, der ikke ser saa stærkt interesserede, at de anse Kirkegang, Opbyggelser og deslige som det „ene Fornødne" her i Verden. Med andre Ord: Kirkemødet maatte blive et Konventikkel for Pietisterne og de Præster, som sluttet sig dertil. Dette blev ogsaa udtrykkelig sagt af Bentsen, og at Følgen vilde blive den, kunde ikke være tvivlsomt og heller ikke kunde det være tvivlsomt, at Præsterne i denne Forsamling vilde faa en ganske overveiende og utilbørlig Indflydelse.

Nu var det vistnok saa, at det ikke kunde have været saa farligt at lade en saadan Forsamling diskutere og petitionere, og heller ikke var den Sum, som blev forlangt, af saa overveiende Betydning; men satte først Staten sit Stempel paa denne Forsamling, da vilde det heller ikke gaa an i Længden at nægte at tage særdeles Hensyn til hvad denne Kirkeforsamling besluttede. Dette var en Selvfølge, og naar saa Beslutningerne blev et Udtryk for disse stærkt kirkelige Folks Anskuelser, saa havde man til Slutning kun Valget mellem enten at give det lille ivrige Parti al Magt og Myndighed i kirkelige Anliggender, eller ogsaa at skille Kirken fra Staten.

Dette Forslag maatte derfor imødegaaes af det liberale Parti, og det blev angrebet med overlegen Dygtighed især af J. Sverdrup, O. Velde, Bentsen og Adv. Kildal.

Men det kan heller ikke nægtes, at Hr. Irgens paa den anden Side førte Hovedforsvaret med megen Dygtighed og Overbevisningens Varme, medens han dog ogsaa fik god Hjælp hos Thingets Præster og væsentlig U. Sverdrup.

Forslaget faldt, som bekjendt, men af de Forsamlinger, der senere har været holdt, og den Iver, hvormed der senere er agiteret, er det klart, at Forslaget vil komme igjen.

Hr. Irgens stod ogsaa selv som Forslagsstiller for tvende Lovforslag i kirkelig Retning, nemlig om Menighedsraad og valgfrit borgerligt Ægteskab, der begge vakte megen Strid.

I den første Sag var Tvistens Gjenstand Menighedsraadene, Organisation og især Spørgsmaalet om Kirketugten, og det endelige Resultat blev, at den skarpeste Bestemmelse i denne Henseende — Menighedsraadets Ret til at udelukke fra Nadveren — udgik efter Forslag af Sørensen og efter en haard Kamp med ham, Schweigaard og Hammerstad. Forslaget gik senere igjennem begge Thing, men blev ikke sanktioneret af Regjeringen.

Under denne Debat blev det klart nok, at det kirkelige Parti, hvortil Hr. Irgens hører, lægger særdeles Vægt paa denne Ret til at øve Kirketugt og til at udelukke sine Medmennesker fra den Kirke, hvortil de selv høre — eller, som det heder — til at rense sig. Og det har igrunden altid været alle stærkt religiøse Folks baade Styrke og Svaghed denne Iver for at omvende Andre, trænge ind i Næstens Troesliv og gjennem kirkelig Tugt at tvinge dem ind under deres egne Former. Det har været deres Styrke, forsaavidt det er denne Iver, som har udbredt de forskjellige Religioner over Verden, skabt Missionærerne og ofte holdt det religiøse Liv oppe, naar det synes at skulle sygne hen. Men paa den anden Side har det ogsaa været deres Svaghed, fordi Iveren ofte har optraadt selvisk og farisæisk ligeoverfor Næsten, ofte har hængt sig i ydre Tilfældigheder, som i Virkeligheden har overmaade liden Betydning og har skabt Intolerance og Troesforfølgelse. At et kirkeligt Samfund til en vis Grad maa have en saadan Tugt over sine Medlemmer, er visselig sandt; men i et ordnet Samfund maa slig Ret benyttes med megen Varsomhed, fordi man ellers risikerer det utaaleligste Tyranni under Religionsiverens

Kristiania, 15de December 1869.

„Köln. Zeit." bringer en Korrespondence fra Liefland. Bladet ytrer, at det har formildet endel af de stærkeste Udtryk. „For nogle Dage siden" (Brevet er skrevet i Slutningen af November) „har Kuratoren i Dorpat, Grev Keyserling, forladt Staden efterat have erholdt den ansøgte Afsked. Med ham afgaar fra Embedet den sidste af de Indfødte, som for nogle Aar siden erholdt de høieste Poster i de baltiske Provindser. Dengang blev Baron Lieven Generalguvernør, v. Oettingen Guvernør i Liefland, Grev Keyserling Kurator i Dorpat. I Esthland stod v. Ulrich, i Kurland v. Bevern i Spidsen for Regjeringen. Og nu? Lieven har alt forlængst traadt tilbage, Oettingen faldt, fordi han ikke vilde være med paa Russificeringen og blev erstattet med en vis Lysander, en overbevisningsløs, paa Grund af sin Vandel berygtet Embedsmand. I Esthland maatte v. Ulrich vige for en Hr. Galkin, en Russer, som ikke forstod noget af Administration, som besidder endnu mindre af Værdighed og Visdom og som synes at betragte Ruineringen af den ham betroede tyske Provinds som et Middel til at gjøre end bedre Kariere. I Kurland regjerer Hr. v. Lilienfeldt, en russificeret Tysker, som personlig er en Hædersmand. Om Generalguverneren Albedinsky er det nok at vide, at Lysander og Galkin ere hans Kreaturer. I lang Tid havde han allerede agiteret mod Grev Keyserling, og endelig er det da lykkets at bringe den tyske Kurator til at vige. Hr. Galkin i Reval udfærdigede, som bekjendt paa Grund af en forældet aldrig i Kraft traadt Rundskrivelse fra den i saadanne Sager ikke altfor vel betænkte Fyrst Suvarow af 1853 et Paalæg om, at alle Embedsmænd i Provindsen paa de saakaldte Kronfestdage skulde være tilstede i de græsk-ortodoxe Kirker ved Bønnen for Keiseren. Paa denne Befaling fulgte strax en energisk Protest fra Staden Reval og det esthlandske Ridderskab. Rektoren ved det revalske Gymnasium havde ligeledes erholdt Befalingen og udbad sig strax Forholdsordre fra sin nærmeste Chef, Kuratoren. Grev Keyserling gav strax Undervisningsministeriet Underretning om, hvad Guvernøren uden lovlig Hjemmel havde anordnet, udviklede det Uværdige i at forsøge at twinge Embedsmænd til at besøge de græske Kirker, og udbad sig Meddelelse om Ministerens Anskuelse. Imidlertid havde Generalguvernøren blandet sig op i Sagen og støttede den esthlandske Guvernørs Wühlerier af bedste Evne. Overensstemmende med hans Ønsker udfærdiges der da fra Ministeren til Grev Keyserling et Svar, som i Tydelighed ikke efterlod noget at ønske. Ministeriet fandt intet at udsætte paa den Galkinske Befaling og foreskrev Kuratoren, at han skulde anmode sine Embedsmænd om at efterkomme Guvernørens Ordre og selv indfinde sig i den græske Kirke. At være tilstede i den orthodoxe Kirke ved Bønnen for Keiseren var en Tjenestepligt for alle Embedsmænd. Under saadanne Omstændigheder saa Kuratoren sig nødsaget til at udbede sig sin Afsked. Denne blev indvilget, og Forretningerne midlertidigen overdragne til den hidtilværende Kurator-Assistent i Riga, en vis Nikolitsch, tidligere Lærer i det russiske Sprog ved Gymnasiet i Dorpat, en underordnet Personlighed.

Skrækken over disse Begivenheder er stor og almindelig. Det er lykkets den paa det tyske og protestantiske Livs Udryddelse arbeidende Propaganda ved Universitetet og Skolerne at bane Veien for sine Russifikationsplaner. Landet ser med Bæven Fremtiden imøde..... De spørger maaske: Er der da ingen, som kan tale og behørigen forklare disse Forhold. Nei, Ingen! Censuren har lukket Munden paa den baltiske Presse; den tyske St. Petersburger-Tidning tier ganske efterat have modtaget sin anden Advarsel, og den bedre sindede russiske Presse vover ikke at tage de forhadte Provindser i Forsvar.

Efterat Korrespondenten derpaa har leveret en Skildring af Provindsernes Generalguverner, som han opfatter som en Mand, der vil være et føieligt Redskab for det nye System, udbryder han: „Hvad skal der blive af et Land, hvor de høieste Embedsmænd ikke tænke paa andet end Russifikation? Om Skolerne, Landet, Kirken trives, derpaa kommer det ikke an, naar de kun blive russiske! Men russiske kunne de aldrig blive, om de end selv vilde det. Man kan aldrig gjøre et Land, hvori der kun bor Esther, Letter og Tyskere, hvor russiske Selskabskredse kun forekomme ganske spredt og hvis hele Kultur nu engang er tysk, til en russisk talende og russisk levende Provinds ved Hjælp af Befalinger, ved at indsætte nogle faa Lærere og ved at lade Embedsmændene møisommelig bemale nogle Papirer med Russisk. Man kan ruinere Landet, dets Skoler, dets Embedsværk, dets Kirke, man kan ved evindelige hensigtsløse Plagerier undergrave den tro og loyale Tænkemaade, men ad Tvangens Vei at gjøre et tysk Kulturland til et russisk; det kan man ikke. Og hvorfor skal en Provinds af det russiske Rige, som aldrig har gjort sig skyldig i Forræderi eller Utroskab, ruineres og drives til Had og Bitterhed? Naar Keiseren blot fik Sandheden at vide, vilde det blive anderledes!"

I **Ungarn** hersker der selv i Regjeringspartiets Skjød megen Utilfredshed med Ministeriet. Saaledes skrives det i „Allg. Zeit.": „Ikke blot, at Centraladministrationen trods de 84 Sektioner og 1600 Embedsmænd, som danne Regjeringsbureauerne i Pesth-Ofen, lader meget om ikke Alt tilbage at ønske med Hensyn til Punktlighed, Hurtighed og Sagkyndighed, men Ministeriet har ogsaa i sin lovgivende Virksomhed, i sit Forhold til Parlamentet gjort sig skyldig i en daddelværdig Sendrægtighed. Det har ladet sig nøie med i Throntalen at love en Række Reformforslag og har ikke engang ladet foretage de nødvendigste Forarbeider. Ikke engang de løbende Forretninger blive udførte; endnu mangler 150 Bilage ved Regnskabet for 1868, og nu i Slutningen af November forelægger man Budgettet for 1870 i Brudstykker. Naar tilsidst den offentlige Mening bliver for paatrængende, giver man Underhuset Brudstykker af den nye Justits-Anordning at forhandle og kommer med en af fremmede Love sammenflikket Næringslov, som en Fagmand havde kunnet bringe istand paa 48 Timer. Ligeoverfor denne Udygtighed og Ladheden i andre Henseender (Usikkerheden i Landet, Uordenen i Postvæsnet) har der altid hævet sig Stemmer i Deakpartiet, og i den sidste Tid lydeligere end ellers. Ogsaa fra liberalt Standpunkt af har man meget at indvende mod Ministeriet, navnlig mod Kultusministeren Eøtvøs's næsten ultramontane Holdning. Alle Tegn tyde paa, at der af disse uafhængige Deakister vil danne sig et nyt Parti. Til dette vil af de mere fremragende Repræsentanter høre Czengery, Pulszky, Zsedenyi, Grev Ferdinand Zichy og Trefort. Deaks Understøttelse ere de sikre paa, hvor det gjælder Frihed og Reform. Med Hensyn til den statsretlige Ordning ere de enige med Deakpartiets 2den Halvdel, de Ministerielle. Overenskomsten med Rigets vestlige Halvdel skal blive staaende urokket.

I **Konciliets** Møde den 8de oplæste Paven en kort Homilie, hvori det bl. A. hed, at det var nødvendigere end nogensinde at optræde mod den menneskelige Videnskab; Biskoperne maatte sammen med Paven arbeide for Klostrenes, Ordenernes og Kirkernes Ro samt sørge for Disciplinen blandt Geistligheden. Det næste Møde finder Sted den 6te Januar, indtil da arbeides der i de enkelte Kongregationer paa Dekret-Udkastene.

Ifølge Telegrafefterretninger maa Tvisten mellem **Sultanen** og **Vicekongen af Ægypten** antages lykkeligen udjævnet, idet den sidste har publiceret Storherrens nye Firman. Angaaende dettes Indhold ere Efterretningerne endnu ufuldstændige. Et Telegram til „Hamb. Corr." meddeler, at Sultanen deri har udtalt, at alle Skatter og Afgifter i Ægypten skulle opkræves i hans Navn, samt at ingen ny Skat for Eftertiden maa paalægges uden hans Samtykke. En anden Beretning indeholder, at Vicekongen skal afholde sig fra enhver selvstændig diplomatisk Forbindelse med Udlandet.

Den **russiske Keisers** Befindende skal nu være tilfredsstillende. Fyrst Orlows Udnævnelse til russisk Gesandt i Wien er nu en afgjort Sag. Man har ved underhaands Henvendelse erfaret, at denne Udnævnelse vilde være det wienske Hof kjærkommen.

Kand. jur. O. A. Norbye er den 13de December sidstl. af Justitsdepartementet meddelt Autorisation som Sagfører ved Overretterne.

Reistipendier. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det naadigst bestemt: At der udenfor det Beløb af 300 Spd., som i den kgl. Proposition af 20de Juni f. A. og den dertil knyttede Bevilgning til det saakaldte Firmafond er anslaaet til Reisestipendium til Andenlærer ved Tromsø Skolelærerseminarium Killengreen for under en 4 Maaneders Reise til Finland at studere det kvænske Sprog, samt til Bestyrelse af hans Embede under hans Fravær, endvidere tillades udredet af nævnte Fond et Beløb af 220 Spd. for at sætte Seminarielærer Killengreen istand til at forlænge sit Ophold i Finland til 8 Maaneder eller Udgangen af April Maaned næste Aar, hvorhos de med Bestyrelsen af hans Embede under hans forlængede Fravær forbundne Omkostninger ligelides tillades udredede af samme Fond.

Lax og Sørret. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det i Henhold til Lov om Fredning af Lax og Søørret af 23de Mai 1863 § 3 naadigst bestemt:

a. At der paa den Strækning ved Udløbet af Gaula- eller Ousenelv i Indre Holmedals Herred, Nordre Bergenhus Amt, der ligger indenfor en ret Linie fra den yderste Pynt af Espenæsset paa Dalsfjordens nordre Side til Baadvikshammeren paa dens søndre Side, ikke maa udstilles Sættegarn eller lignende Redskaber.

b. At der i en Strækning ved Udløbet af fornævnte Elv, der ligger indenfor en ret Linie fra Hvidenæsset paa bemeldte Fjords nordre Side til Stykkeelv paa dens søndre Side, heller ikke maa bruges Not med mindre Masker end 2¼ Tomme mellem Knuderne.

Tørdok i Bergen. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det bestemt:

1) At der af de til tilfældige og uforudseede Statsudgifter bevilgede Midler tilstaaes et Tilskud af 5000 Spd. til et paa Aktier grundet privat Tørdokanlæg i Bergen ved Skibsbygmester J. Grans Skibsværft ved Laxevaag paa følgende Betingelser:

A. Dokanlægget gives efternævnte Dimensioner:

Længde i Bunden . . .	213	Fod.
Do. i Overkant . . .	225	—
Bredde i Bunden . . .	44	—
Do. i Overkant . . .	64	—
Dybde paa Blokkene ved almindeligt Høivand . . .	14	—
Sætportens Bredde i Bunden	36	—
Do. Do. i Overkant	56	—

B. Marinen har Fortrinsret til Dokkens Benyttelse for sine Fartøier, naar den er eller kan gjøres ledig, for en Dokleie, beregnet efter samme Regler, som for Private, eller efter nærmere Overenskomst mellem Marine- og Postdepartementet samt Dokbestyrelsen.

C. Ovennævnte Tilskud udbetales, naar Dokanlægget er fuldført og ved Besigtelse befundet at have de betingede Dimensioner.

2) At der i sin Tid bliver at fremsætte Proposition for Storthinget om at Beløbet kan passere til Udgift for Statskassen.

Vadsø. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det naadigst bestemt: At det i Overensstemmelse med den af Vadsø Byes Formænd og Repræsentanter under 16de Marts dette Aar fattede Beslutning naadigst bestemmes, at Post 1 i den kgl. Resol. af 28de Oktober 1848, hvorefter den Del af Kjøbstaden Vadsø, der ligger østenfor Kirken, indtil Videre skal være undtagen fra de i den almindelige Bygningslov af 6te September 1845 indeholdte Bestemmelser angaaende Bygningers Opførelse og Indretning, sættes ud af Kraft.

Veivæsnet. Ved kgl. Resol. af 4de ds. er det i Medhold af Lov angaaende Veivæsnet af 15de September 1851 naadigst bestemt, at Bygdeveien gjennem Loms Herred i Nordre Gudbrandsdalens Fogderi, Christians Amt, fra Garmo til det Punkt paa Loms Præstegaards Grund, hvor den forgrener sig til Bæverdalen og til Skedager, klassificeres som Hovedvei fra 1ste Januar 1870 at regne.

— Ved kgl. Resol. af s. D. er det i Henhold til Lov om Veivæsnet af 15de Septbr. 1851 §§ 2 og 3 naadigst bestemt, at Veien fra østre Ende af den Drammen-Randsfjordjernbanen tilhørende Bro over Randselven til Hovedveien ved Hadelands Glasværk i Hadelands og Lands Fogderi, Kristians Amt, klassificeres som Hovedvei.

Havnen. Ovenpaa Stormen har vi idag faaet en mild klar Luft med et Hæng af SV. Igaar Eftermiddag ankom hertil Dampskibet „John Middelton", Kapt. Hodyson fra Stettin med 5120 Tdr. Rug, 2075 Sække Mel, endel Erter og Poteter og et stort Parti Egeplanker. „Uffo" afgik imorges Kl. 7 og medbragte ogsaa dennegang til Danmark ca. 13,000 Pd. hvidt Bomuldsgarn fra Graah's og Nydalens Spinderier. — Ifølge senere indhentet Underretning er det Skonnertbrig „Havmand" Kapt. H. Abrahamsen, hjemmehørende i Sandefjord, fra Newcastle med Stenkul, der har seilet sig op paa Tuftholmene. Fartøiet, der er fuldt af Vand, skal være totalt Vrag. Dampskibet „Kong Sverre" afgaar ifølge Telegram iaften fra Hamburg og kan ventes hertil Søndag.

Udforsel af Sølv. Med Dampskibet „Uffo" affendtes idag til Kjøbenhavn 95,018 Spd. i Sølv, hvoraf 29,618 i Barrer.

Diakonisseanstalten aabnede igaar sin Bazar i Studentersamfundets Festsal. Lærerinderne havde nylig en Bazar for sit Pensionsfond og Arbeidersamfundet fik ligeledes nylig ind 2000 Spd. til at bygge sig et Forsamlingslokale. Vort Publikum kunde saaledes være

---

Masse. Præsterne har en saadan Ret til at øve Kirketugt nu; men den benyttes i Regelen med meget Maadehold og i al Stilhed; men det er ikke sagt, at dette vilde blive Tilfældet, naar denne Myndighed kom i et Menighedsraads Hænder.

Det andet Forslag fra Hr. Irgens om valgfrit borgerligt Ægteskab, var i sin Helhed fuldkommen liberalt og tidsmæssigt, men strandede desværre paa Grund af Modstand i Lagthinget.

Ligesaa voterede Irgens for Forandringen i Grundlovens § 92 og for Provst Jensens Forslag om Konfirmationen, men modsatte sig ivrig Forslaget om Sognebaandets Løsning. Og dette synes igrunden inkonsekvent; thi naar det under Kirkemødesagen blev sagt, at Menighederne burde have mere Indflydelse paa Valget af sin Præst, saa synes det ogsaa naturligt at indrømme hvert enkelt Menighedslem Ret til at henvende sig til den Præst, som det liker bedst. Det var netop en praktisk og moderat Maade, hvorpaa denne Indflydelse paa Valget af Præst kunde gives Menighederne.

I Storthinget voterede Hr. Irgens forresten for aarlige Storthing, men mod Forslagene om Forandring i Repræsentationen og om Statholderposten, for Mistillidsvotumet til Marineministeren, for Jaabæks og Aschehougs Forslag om Stemmeretskomiteer, for Skydsloven No. 1, mod de 30,000 Spd. til Veiudgifterne og for Richters Forslag om Forbehold ved Embedsbesættelser. I Told-, Bevilgnings- og Jernbanesagerne faldt hans Votering i det Væsentlige sammen med Fayes.

Af Voteringer i Odelsthinget kan mærkes, at Hr. Irgens stemte for Henlæggelse af Stemmeretsloven, for Komiteindstillingen om Dødsstraffen og for Tredivedalersloven. Hans Voteringer i de kirkelige Lovsager er før anførte, og i Skoleloven voterede han med Filologerne.

Hr. Irgens taler med megen Lethed og Ro og hørtes i Almindelighed med Opmærksomhed, skjønt det ikke kan nægtes, at hans Foredrag undertiden var vel lange og vel specifik theologiske for en saadan Forsamling som Storthinget.

3die Repræsentant, Konsul **Michelsen**, deltog ogsaa første Gang i Storthingets Forhandlinger.

Af hans Voteringer i Storthinget kan mærkes: For Forandring i § 92, aarlige Storthing og Forandring i Repræsentationen, mod Forslagene om Statholderposten, for Bevilgning til Kirkemødet, mod Mistillidsvotumet til Marineministeren, for Jaabæks og Aschehougs Forslag om Stemmeretskomiteer, for Skydsloven No. 1, mod Forslaget om de 30,000 Spd. og Richters Forslag om Embedsmændene og i Told-, Bevilgnings- og Jernbanesagerne som Irgens.

I Odelsthinget voterede han mod Henlæggelse af Stemmeretsloven og Tredivedalersloven, mod Sørenssens Forslag om Kirketugten, for Henlæggelse af Konfirmationsloven, for Henlæggelse af Loven om borgerligt Ægteskab, mod Forslaget om Sognebaandets Løsning, for Komiteindstillingen om Dødsstraffen, mod Fattigloven og mod Henlæggelse af Firmaloven. I Skolespørgsmaalene voterede han som Irgens.

Hr. Michelsen talte undertiden, især i Sager vedkommende Protokolkomiteen, og hans Foredrag var let; men han havde en svag Stemme og stærk bergensk Akcent, saa flere Repræsentanter havde vanskelig for at forstaa ham.

4de Repræsentant, Rektor **Gelmuyden**, var ogsaa forrige Gang Repræsentant for Bergen og i 1857 Repræsentant for Fredrikshald.

Af hans Voteringer i Storthinget kan mærkes: I Grundlovssagerne som Michelsen samt videre: for Bevilgning til Kirkemødet, for Mistillidsvotumet i Marinesagen, for Jaabæks Forslag om Stemmeretskomite, mod Aschehougs do., mod begge Skydslove samt forøvrigt som Michelsen.

I Lagthinget voterede han mod Myndighedsloven, mod Henlæggelsen af Stemmeretsloven, mod Henlæggelsen af Lov om Menighedsraad, mod Vogts Forslag om Examen Artium, mod Aschehougs Forslag til Lov om valgfrit

kjed af Bazarer; men vi vilde dog minde om, at Diakonissanstalten har et særeget Krav paa Understøttelse, fordi den arbeider for de Syge og Forladte.

Theatret. Som rimeligt var, havde Hr. Nielsens Beneficeforestilling igaar samlet et talrigt og begeistret Publikum, der saavel ved Beneficiantens første Fremtræden som flere Gange ud igjennem Stykket gav ham de mest levende Tegn paa sin Sympathi og Anerkjendelse, hvorefter han til Slutning blev fremkaldt under stor Jubel. Til Stykkets Udførelse, der igaar som næsten altid ved en første Forestilling led af adskillige Mangler, skal vi senere komme tilbage. Kun skal vi foreløbig bemærke, at Hr. Wolf blev fremkaldt ligesom at ogsaa Hr. og Fru Gundersen havde fortjent det samme. Af de øvrige Rollehavende fortjener Frøken Parelius og Hr. Selmer at nævnes med Ros.

Læsebog. Den af DHrr. Cand. mag. A. E. Eriksen og P. A. Paulsen udgivne Læsebog, der har vundet en udbredt Anerkjendelse, vil, efter hvad der fortælles, fra næste Aar ogsaa til en Begyndelse blive indført ved Kristiania Kommunes Betalingsskole.

I Akers Sogneselskab fortsattes igaar Aftes Forhandlingerne fra forrige Møde om Revision af Kommunallovgivningen. Formanden, Joh. Sverdrup, mindede om, hvad han i sit indledende Foredrag havde ytret om Hensigten med disse Forhandlinger, idet nemlig Regjeringen allerede var sysselsat med Overveielse af enkelte herhen hørende Punkter, som igjen maatte føre til videre Revision af Kommunallovgivningen. Hans Foredrag havde især dvælet ved Beskatningsvæsnet og Kommunebestyrelsens Organisation (det administrative). Dette sidste vilde Formanden navnlig ønske diskuteret i dette Møde for at man kunde have et mere begrændset Felt for Diskussionen. Gaardbruger Frøn ansaa en saadan Centralisation af Skolekommission, Fattigkommission og Kommunebestyrelse, som Sverdrup havde anbefalet, for mindre heldig. Navnlig vilde han fremhæve, at Fattigvæsnet var en saa stor Sag, at den fuldkommen krævede Fattigkommissions-Medlemmernes Tid og Kræfter, saa Fattigvæsenets Anliggender ikke kunde ventes tilborlig varetagne, naar disse Anliggender skulde varetages af Mænd, som tillige havde Skolevæsen og Formandskabsanliggenderne at fysle med. Ligeledes troede han, at Skolevæsnet var en saa stor Sag, at den krævede sin Mand eller sin Autoritet for sig. Derimod var Taleren enig med Formanden i, at Ligningskommissionen som særegen Kommission kunde ophæves. Taleren gik derpaa over til at behandle Beskatningsvæsnet, hvorom han ytrede sig i Overensstemmelse med Sverdrup, idet han ansaa Skatten paa Matrikulen urimelig, aldenstund Kapitalisten slap med Fattig- og Skoleskat, men forøvrigt, efter Talerens Formening, var fri for Skattebyrde. Gaardbruger Grimelund erklærede sig i det Hovedsagelige enig med Sverdrup, idet han som gammelt Medlem af Kommunen troede at have nogen Erfaring om de kommunale Anliggender. Taleren holdt paa den af Sverdrup antydede Centralisation (af Skolekommission, Fattigkommission og Formandskab til en Korporation med sine Udvalg), men troede ikke, at Formandskabet skulde gaa saa særdeles i det Smaa; det blev da Sektioner eller Udvalg af Formandskabet, som skulde med de løbende Forretninger, medens de samlede Udvalg, der dannede Formandskabet, havde Oversigten. Taleren ansaa et Repræsentantskab for fremdeles nødvendigt, saaledes som det nu er organiseret i Formandskabsloven. Frøn: Forsaavidt der ankedes over, at der ikke nu var nogen af de kommunale Autoriteter, som egentlig havde den samlede Oversigt over alle Kommunens Anliggender, troede Taleren, at denne Mangel kunde rettes ved at aabne en mere regelmæssig Meddelelse mellem de kommunale Autoriteter, uden at man behøvede at gaa saa langt som Sverdrup, at slaa alle disse Autoriteter sammen til een. Den ene vilde faa formange og forskjellige Gjøremaal til at de kunde skjøttes vel, uden en Deling af Arbeidet mellem de forskjellige kommunale Autoriteter. Sverdrup udviklede nærmere, at man ved at lægge alle de kommunale Anliggender i Formandskabets Haand og dele dette i Udvalg (Sektioner), vilde opnaa mange Fordele, hvoriblandt ogsaa den, som Hr. Frøn tilsigtede; det var en prøvet Erfaring, at en kollegial Styrelse ikke gik godt med mange Medlemmer. Det var Talerens Tanke, at mange Ting kunde overdrages til underordnede Ombudsmænd (Rodemestere), medens den samlede Bestyrelse blev hos Formandskabet. En Fattigkommission paa 11 Medlemmer, som nu, var et altfor tungvindt Maskineri til at det kunde gaa vel. Et Formandskab var ingen virkelig Myndighed, saalænge man tog Fattigvæsnet og Skolevæsnet, som var de allervigtigste Sager, fra det. Der kunde ikke blive nogen grundig Forberedelse, noget kommunalt Liv og nogen skarp Kontrol, saalænge Splittelsen af Arbeidet hindrede hver enkelt Autoritets Overblik og sløvede de Enkeltes Ansvarsfølelse. Taleren udviklede nærmere de i forrige Møde fremsatte Betragtningsmaader af Kommunallivets Betydning. Det gjaldt at gjøre Formandskabet til en kraftig Institution; om den grupperede sig en væsentlig Del af de Faktorer, som var vor Forfatnings Forudsætninger. Det havde som han forrige Gang paastod egentlig været Tanken i Fattigloven af 1845, at Fattigkommission og Formandskab fremdeles skulde høre sammen; saa var Tanken, men saa blev det ikke i Virkeligheden. Ved Skolelovens Givelse har man derimod gjort en bevidst reaktionær Retning gjældende, idet man virkelig vilde have Skolevæsnet skilt ud fra Formandskabets Raadighed. Taleren dvælede derpaa ved den nu herskende Bebyrdelse med Ombud paa Kommunens Indvaanere, og saa ingen anden Udvei til at raade Bod paa denne Byrde end ved den af ham foreslaaede Ordning. De udenlandske Lovgivninger, Taleren i forrige Møde havde redegjort for, maatte han fremdeles minde om, idet han nærmere vilde omtale den svenske og danske Kommunallovgivning. Det var Tanken i disse, at en administrerende Forsamling burde være faatallig, medens en raadslaaende og bevilgende, som Repræsentantskabet, burde være talrig. De udenlandske Forbilleder vare meget lærerige at holde sig for Øie, og de, han sidst omtalte, havde tildels nydt en almindelig Opmærksomhed og Anerkjendelse; men ingensteds havde man fundet det hensigtsmæssig at decentralisere Forvaltningen og gjøre de enkelte Kommissioner talrige. Nu var Tilfældet, at man følte sig trykket ved Overtagelsen af de mange Ombud; og man lammede saaledes Ombudsvæsnet, som dog var af en saa stor Betydning for at det politiske Liv kunde ledes i den ønskelige Retning, saaledes at meget af hvad der nu henhører under Embedsværket kunde overtages af det selvstyrende Folk. Frøn var Formanden meget taknemlig for hans oplysende Foredrag, men troede, at Sverdrup havde taget for lidet i Betragtning, at man ikke i Almindelighed i Kommunerne besad Mænd med saa udstrakt Indsigt i forskjelligartede Ting og den store Dygtighed, som efter Sverdrups Formening vilde udkræves for at Formandskabet skulde kunne magte en saadan Sammenhobning af nu adskilte Forretninger. Han vilde ogsaa have tiltraadt Sverdrups Forslag, dersom han kunde tro at alle Kommuner vare saa heldige at have en Mand som Sverdrup i sin Midte. Taleren troede desuden, at de underordnede Funktionærer, Sverdrup havde tænkt sig staaende under Formandskabet og til Lettelse for dette, kunde tjene til at afhjælpe den Mangel paa Sammenhæng, man nu klagede over og som Sverdrup desuagtet vilde afhjælpe ved en Centralisation, som han fremdeles var imod. Gaardbruger Young gjorde nogle muntre Bemærkninger om, at han som Rodemester havde fundet sig bedst tjent med at Formanden i Fattigkommissionen stellede med det altsammen.

Da Ingen flere forlangte Ordet erklærede Formanden Forhandlingerne for sluttede om Organisationen af Kommunebestyrelsen, som dog senere kunde tages op igjen. Derefter foreslog han, at Forhandlingerne om det kommunale Beskatningsvæsen skulde udstaa til næste Møde. Dette Punkt vilde Taleren ytre sig udførligere om, og kunde i næste Møde lettere gjøre det, da han da ikke længere vilde være Formand. Regjeringen holdt nu paa at nedsætte en Kommission til at tage Beskatningsvæsnet under Overveielse, og denne Kommissions Arbeide vilde visselig blive forelagt Akers Kommunebestyrelse til Betænkning. Taleren troede, at der da senere kunde blive Anledning til at fatte Resolutioner angaaende de forskjellige Poster, naar man havde diskuteret dem.

Efter et Rygte, der er meddelt i et andet Blad, antages den Kommission, som vil blive nedsat, at komme til at bestaa af Borgermester Strøm, Bureauchef Kjær, Kirkesanger Riisnæs, Lensmand Enge og Konsul Michelsen i Bergen.

Ved den nu tilendebragte theologiske Embedsexamen have O. O. Lassen, S. M. Nielsen, J. L. Qvisling og S. S. Bemmestad erholdt Karakteren Laudabilis, A. T. Bjørnstad, A. O. Daa, B. B. Gjeldaker, C. A. Isaaksen, S. G. O. d. Fine Krogh og G. S. Schelderup Haud illaudabilis.

Skarlagensfeber i Kristiania fra 5te til 11te December. I denne Uge anmeldtes 17, samtlige Børn; fremdeles flest i Trefoldigheds Menighed, 10.

Romt til Amerika. Den forhenværende Lensmand i Froland, Berget, skal, ifølge „D. vestl. Tid.", over Hull og Liverpool have absenteret sig til Amerika, medhavende en efter vore Forhold ikke ubetydelig Pengesum. Den Bortrømte var anseet for en meget velholden Mand, og dette har rimeligvis været Grunden til, at han har kunnet reise saa mange kontante Penge uden at vække nogen Mistanke. Der er telegraferet efter ham; og da man har nogenledes Rede paa, med hvilket Dampskib han er afgaaet fra Liverpool, tør det være muligt, at man faar nappet ham. Han efterlader sig hjemme Kone og Børn.

Boringerne paa Andøen ere nu ifølge en privat Meddelelse til „Berg. Td." tilendebragte, og Resultatet skal være særdeles tilfredsstillende. Kullene vise sig, som før meldt, at være af fortrinlig Kvalitet og tilstede i „enorme Masser". De fleste Lag bestaa af Gaskul, og Trondhjems Gasværk har allerede modtaget en Prøve af et halvt Hundrede Tønder, dog skal man ogsaa have stødt paa et Lag med gode Huskul. I Kullene har man fundet Levninger af Palmer og andre tropiske Værter i forstenet Tilstand, Minder fra hin forhistoriske Tid, Aartusinder tilbage, da Urtidens mægtige Palmer og yppige Vegetation skyggede ogsaa over disse nordlige Egne.

Ole Bull og Harald Haarfagers Monument. Komiteen for et Mindesmærke paa Harald Haarfagers Grav tilskrev, ifølge „Kp.", Ole Bull saaledes:

Hr. Ole Bull!

Idet vi indesluttet tillade os at sende Dem en Subskriptionsindbydelse til et Monument paa Kong Harald Haarfagers Grav, have vi stolet paa, at De, som en Forkjæmper for alt Nationalt, ogsaa med vanlig Varme vil omfatte dette vort Foretagende. Dersom vor Plan tidligere kunde være bleven bragt i Udførelse, havde vor Tanke været at ty til Deres Bistand for om mulig at kunne have faaet Dem til at anvende Deres store Indflydelse iblandt Landsmænd i Amerika, men vi have desværre været forsent ude. Imidlertid have vi det Haab, at Sagen vil gaa, og kunne vi gjøre os Haab om, at De ogsaa her i Landet ville virke til vor Plans Udførelse, vilde det støtte betydelig.

Herpaa svarede Ole Bull i Brev, dateret Valestrand, 30te November:

Til

Komiteen for et Mindesmærke paa Harald Haarfagers Grav.

Jeg takker Komiteen for den Tillid, den har vist mig ved at oversende mig en Indbydelse til Oprettelsen af et Mindesmærke for vor tusindaarige nationale Selvstændighed som et samlet Rige. Vi bør haabe, at vore Landsmænd i Amerika ville vide at sætte Pris paa Selvstændigheden i sit Moderland, og efter Evne bidrage til at styrke den, og dette kunne de saa meget bedre gjøre, som de ikke længere staa under det Tryk i national Retning, hvorunder vistnok altfor Mange af dem her i Hjemmet have lidt. Der er neppe heller nogen Tvivl om, at det er denne Bestræbelse fra enkelte Kanter for at faa det norske Folk til at glemme sig selv og sin Fortid og bortkaste sin Nationalitet, som har været en medvirkende Grund til Udvandring for mangen omtænkt Mand. Idet jeg gaar ud fra dette, har jeg derfor Haab om, at en væsentlig materiel Hjælp til dette Mindesmærke vil blive ydet af gamle Landsmænd. Idetmindste kan Komiteen være forvisset om, at der af yderste Evne skal blive virket for Sagen af Deres ærbødige

Ole Bull.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 15de Decbr.

„Journal officiel" anser den ægyptiske Konflikt fuldkommen udjevnet.

Florents, 15de Decbr.

Rygtet holder sig om, at Lanza skal overtage Kabinetspræsidiet.

Det meteorologiske Institut.

Nyt Hvirvelcentrum i Nord for Skotland. Sydlig Vind paa Vestkysten, Regn i Skudesnæs, SVlig Vind med Klarveir paa Østlandet. Sydlig til SVlig i Nordsøen, vestlig i Irland og Skotland. Temperaturen er faldt. Udsigterne ere til sydlig Vind, senere vestlig. Klarveir paa Østlandet.

---

borgerligt Ægteskab, mod Henlæggelse af Odelsthingets Beslutning om samme Gjenstand, for Henlæggelse af Fattigloven, mod Smith-Petersens Forslag om Oversendelse til Storthinget af Stemmeretsloven, mod Aschehougs Stemmeretsforslag, for Henlæggelse af Lov om Sognebaandets Løsning, mod Aschehougs Forslag i Kvaksalverloven og for Baggers Henlæggelsesforslag i Diætloven.

I Skolesagerne var han som Filolog for Optagelse af Græsken under Skolelovens § 11 Litr. B. og for at Realstudenter skulle aflægge Prøve i Latin før de tage medicinsk og juridisk Examen.

Hr. Gelmuyden deltog ivrig i Debatterne i Lagthinget og talte ogsaa undertiden i Storthinget. Hans Fremstilling er klar og grei.

(Forts.)

116

min Onkel og det lille Menneskebarn her" — hun tog Ernst ved Haanden —, som tager meget stor Plads og med hvert Aar en større. . . . Men nu maa vi gaa", sagde hun til Drengen, „ellers bliver Mama urolig."

Hun gjorde en let Afskedshilsning for Hr. von Walde, og det forekom hende, som om Skyggen paa hans Pande pludselig var forsvundet igjen. Han tog høflig Hatten af for hende og rakte Ernst Haanden; derpaa gik han langsomt bort til sin Hest, som stampede utaalmodigt, greb Tøilen og førte den med sig.

Da Olivia kom hjem, lagde hun tilside Berthas Hat, som endnu hængte paa hendes Arm. Hun vilde endnu ikke omtale Mødet for Forældrene, da hun med Grund antog, at de vilde blive urolige og fortælle hendes Onkel Sagen. Men denne var netop i de sidste Uger atter bleven meget heftig og bitter, naar han kom ind paa det Kapitel, saa Olivia var overbevist om at han efter en saadan Meddelelse vilde skride til det Yderste og forskyde den, som forstyrrede Freden i hans Hus. Ernst havde hverken lagt Mærke til Hatten paa Olivias Arm eller hendes Bestræbelse for at skjule den, og han kunde saaledes ikke forraade hende.

Efter Kveldsverden gik Olivia ned til Jægermesteren. Hun traf Sabina i Haven og hørte med Tilfredsstillelse, at Onkelen var gaaet til Lindhof. Da hun leverede den gamle Husholderske Hatten, fortalte hun hende paa samme Tid Berthas besynderlige Opførsel og spurgte endelig om hun var kommen hjem. Sabina var ude af sig selv.

„Ja, De kan tro mig, Barn", sagde hun, „at hvis De havde været alene, saa havde hun kloret Øinene ud paa Dem. Jeg ved ikke, hvilken Ende det skal tage, i de sidste Dage i Særdeleshed er det blevet altfor galt. Hun sover ikke mere nogen eneste Nat, men løber op og ned og snakker ved sig selv. Hvis jeg bare kunde overvinde mig til engang, naar hun farer saaledes omkring om Natten, at aabne min Dør; men det kan jeg ikke, om De ogsaa vilde give mig Hobe af Guld. De ler ad mig, det ved jeg . . . men med hende der staar det aldrig rigtig til! Se bare engang ind i hendes

113

„Ja", svarede Olivia, „dog ikke længere i den Forstand, Ernst tager det; Mine er jo nu forsørgede."

„Og De?" spurgte Hr. von Walde.

„Jeg? jeg har Mod til at vove en Dyst med Livet og aftvinge det hvad der er nødvendigt til min Uafhængighed."

„Hvorledes tænker De da at bære Dem ad?"

„Jeg agter næste Aar at modtage en Plads som Guvernante."

„Afskrækker ikke Miss Mertens' Exempel Dem?"

„Nei vist ikke . . . Jeg er ikke svag nok til at ønske mig et dagligt Brød uden Arbeide, da jeg ser Tusinde i samme Livsstilling som jeg modigt tage paa sig en Tjeners Stilkelse."

„Men her gjælder det ikke blot at arbeide, men ogsaa at lide og taale. De er stolt, ikke blot Deres Ansigt i dette Øieblik beviser det, men ogsaa Deres Ord igaaraftes."

„Nu ja, det kan være Stolthed, at jeg stiller Menneskeværdet høiere end disse ydre Tilfældigheder, som Egoismen har opfundet og opretholder; men netop derfor tror jeg ogsaa, at det ene Menneske blot forsaavidt kan ydmyge det andet, som han ved et høit moralsk og intellektuelt Standpunkt synes det uopnaaelig . . . men aldrig ved en fornedrende Behandling."

„Og De tror Dem ved denne Anskuelse staalsat mod alle disse store og smaa Lidelser, som en lunefuld, hjerteløs Husmoder kan bringe over Deres Hoved?"

„Aanei; men jeg skal bære mit Hoved høit ligeoverfor hende."

Der opstod nu en liden Pause, under hvilken Ernst nærmede sig Hesten og betragtede den med stor Opmærksomhed.

„Af Deres Ytringer i Gaar drager jeg den Slutning, at De elsker Deres nuværende Hjem", begyndte Hr. von Walde atter.

„Ja, ubeskriveligt."

„Jeg kan nok forstaa det; thi vi har her det skjønneste Stykke af Thüringen. Men hvorledes er det da muligt at tage Tanken om atter at forlade dette Sted saa let?"

Det gamle Slot.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Bank og Kreditkasse.

Indlaansrenten er fra idag af og indtil videre bestemt saaledes:

Paa Sparebankvilkaar eller 3 Maaneders Opsigelse	4 pCt. p. a.	
Naar Sparebankbøgerne paategnes, at Beløbet ikke udtages med kortere Varsel end 6 Maaneder, svares	4½	—
Indlaan paa bestemt Dag: 6 Maaneder og derover	4	—
Indlaan paa bestemt Dag: under 6 Maaneder ned til 1 Maaned	3	—
Indlaan paa 8 Dages og 1 Maaneds Opsigelse	3	—
Indlaan mod Anfordringssedler .	2	—
Indlaan paa Kassefolio . . .	1½	—

Naar Norges Banks Disconto er 6 pCt. eller derover, er Indlaansrenten paa Sparebankvilkaar eller 3 Maaneders Opsigelse, samt for Indlaan paa 6 Maaneder og derover fastsat til 5 pCt.

Christiania den 1ste Januar 1869.
Christiania Bank og Kreditkasse.
F. H. Frølich,
adm. Directør.

C. Broust.

Christiania Bank & Kreditkasse

afgiver Vexler paa **New York, Qvebec, Montreal** og **Chicago**, betalbare i **Guld.**

Brandforsikringsselskabet Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved
Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Diakonisseanstaltens Bazar.

Den paatænkte Bazar til Fordel for Diakonisseanstalten vil blive aabnet **Tirsdag** den 14de December Kl. 11 Formiddag i **Studentersamfundets Lokale** og holdes aabent til Kl. 8 Aften, samt Onsdag den 15de og Torsdag den 16de fra Kl. 10 Formiddag til 8 Aften. **Fredag** Tombola.

L. Fehr & Co.'s lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Akershus Brandassuranceforening

overtager Forsikring mod Ildsvaade paa Indbo og Løsøre, Avling og Besætning overalt i Landdistrikterne mod en aarlig Præmie af $\frac{1}{4}$ pCt. eller 30 Skill. aarlig af hvert forsikret 100 Spd.

Forsikring kan tegnes hos Foreningens Agenter samt ved Hovedkontoret, Akersgaden No. 63 i Kristiania.

H. Grimelund. G. N. Aasgaard. K. Aster.

Chr. Kjelsen.

Nye Kjolestoffe.

Et smukt og stort Udvalg af nye og moderne Kjolestoffe tillader jeg mig at anbefale til følgende billige Priser:

$^5/_4$ **Poplins, Velour, Sateens,** ensfarvede og mønstrede,	fra 26 ß til 48 ß	Alen.
$^5/_4$ **Linsay, Grosgrains** i solide Kvaliteter	„ 24 - „ 32 -	—
$^4/_4$ **Cord, Linsay** og mange andre Stoffe	„ 12 - „ 20 -	—
$^5/_4$ **Skjørtetøier** i mange Mønstre	„ 28 - og	
Skjørter i forskjelligt Udstyr	„ 6 ß til 3 Spd.	

En Restbeholdning af ældre Kjolestoffe, gode og solide for Vinteren, realiseres fra 10 ß Alen.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Julegaver til Fattige.

Bøsser til Indsamling af Julegaver til Fattige er udsatte hos:

Hr. Jeremiassen — Peter Petersens Gaard, Kongensgade.

Hr. Andresen — Worens Gaard, Kirkegaden.

DHrr. Møller & Magelsen — Schreiners Gaard, Kirkegaden.

Hr. Platou — Storgaden.

De indkomne Gaver uddeles ved Fattigforstanderne.

Bøger.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Nyt Blad.

Fra Nytaar vil et nyt Blad udkomme i Kristiania hver Søgnedag under Titel:

„Daglige Nyheder"

til en Pris af 96 ß halvaarlig, hvortil for Udenbyes kommer Porto 16 ß. Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer og Postaabnerier, hvor et Prøvenummer forefindes, og i Kristiania i Cappelens og Cammermeyers Boglader samt i Bladets Expedition, Pilestrædet 31.

NB. Abonnementet gjælder kun for 1ste Kvartal.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Smaastykker

af

H. Schulze.

111 Sider 8vo. Pris 40 ß, smukt indb. 60 ß.

Indhold: **Prolog eller Fortale.**
Petter og Inger, Lystspil med Sange.
Fotografier.
Bruden paa Staburet.
Baserne.
Brudstykker af et større satirisk Digt.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade 4.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ein Soge-Bundel,

utgjevne av
det norske Samlaget.

89 Sider 8vo. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

.Tilsalgs.

Billige Julepræsenter.

Theduge i stort Udvalg fra 60 ß Stk. og Dækketøier i afpassede Sæt til 6 Personer fra 1 Spd. 90 ß pr. Sæt er udlagt hos

Wilhelm Balle.

500 Dusin Handsker,

hvide, kulørte og sorte friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:

Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par.
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -

fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.

A. Hennig.

NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Gardintøier.

Filé-Gardiner i elegante Mønstre og solide Kvaliteter til 16, 18, 24, 28, 32 og 40 Skill. Alen.

Lenon og **Jaconets Gardiner** i stort Udvalg fra 10 til 32 Skill. og **malede Rullegardiner** fra 54 Skill. til 1 Spd. anbefales af

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Holstensk Mjød,
Konfekt-Rosiner,
Figener,
Chocolade fra And. Urbye i Trondhjem, hos **Hans Udnæs,**
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Hvedemel, fint Flormel og **Helgesens** i Pakker,
Rosiner, store og smaa,
Korinder, Sukade,
Mandler, søde og bitre,
Kardemomme og andre Specerier
hos **Hans Udnæs.**

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. „ do. „ Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Tilkjøbs forlanges.

En Pantobligation

paa **1000** Spd. **kjøbes** ved Overretssagfører **Døvle**, Torvgaden 9.

Tilleie forlanges.

Bekvemmelighed ønskes.

En tarvelig, men pen Bekvemmelighed, bestaaende af 3 Værelser, helst beliggende i Storgaden eller i Nærheden af Youngstorvet, ønskes tilleie fra Paaske Flyttetid eller tidligere. Billet mrk. **A.** bedes nedlagt i Expeditionen.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

114

„Let bliver det vist ikke — tvertimod; men min Fader har lært mig, at man altid bør stille det Nødvendige over det Behagelige, og det forstaar jeg meget godt. Mindre klart er det mig derimod, hvorledes man kan forlade det Behagelige uden at Nødvendigheden byder det."

„Aha! der fik jeg! De forstaar ikke, at et Menneske frivilligt fordyber sig i de kvalme Pyramider, naar han kan faa indaande Thüringens varme Solluft?"

Olivia følte en brændende Rødme paa sit Ansigt. Hr. von Walde berørte her med let Humor den spøgende Samtale mellem hende og hendes Onkel, hvortil han havde været en ufrivillig Tilhører. Han vedblev efter et Øieblikś Taushed:

„Om jeg ogsaa vilde gjøre dette begribeligt for Dem, saa skulde De endda ikke forstaa mig; thi det forekommer mig som om De intet savner i Deres Familiekreds?"

De sidste Ord sagdes i en spørgende Tone. Han havde ludet sig forover og ridsede mekanisk med sin Ridepidsk i Sandet ved sine Fødder. Han talte i en dyb Tone, som altid havde noget Gribende for Olivia.

„Men der kommer en Tid", vedblev han, „da man flygter ud i Verden for at glemme derhjemme, at Lykken savnes i Hjemmet. Et smerteligt følt Hul i sin Tilværelse kan Manden, om end ikke fylde, saa dog bedst trænge i Baggrunden ved at fordybe sig i Videnskaben."

Her havde hun altsaa for sig det saarede Sted i hans Hjerte. Han følte dybt, at han ikke i Hjemmet blev modtagen med den Kjærlighed, som han tragtede efter og hvorpaa han ogsaa med den fuldeste Ret kunde gjøre Fordring, da han uafladelig viste sin Søster den reneste, mest opoffrende Kjærlighed.

Denne Sorg havde jo Olivia forstaaet allerede inden hun kjendte Hr. von Walde. Men i det Øieblik, da han saa aabent udtalte sine Tanker, blev hendes Hjerte grebet af det mest levende Ønske efter at trøste ham. Deltagelsens Ord trængte sig næsten frem til hendes Læber; men paa samme Tid følte hun en uforklarlig Sky for at udtale det, som rørte sig hos hende, og da hendes Blik svævede til Siden over de

115

faste Linier i hans Profil, over Panden, som forblev befalende og stolt, medens Stemmen klang blød og sorgfuld, kom pludselig den foruroligende Forestilling over hende, at han et Øieblik havde glemt, hvem der sad ved Siden af ham, at hans aristokratiske Stolthed vilde bringe ham til bittert at angre den Selvforglemmelse, hvorved en ubetydelig Pige havde faaet kaste et Blik ind i hans stærkt lukkede Indre. Denne Tanke drev Blodet til hendes Kinder, hun reiste sig hurtigt og kaldte paa Ernst.

Hr. von Walde vendte overrasket Hovedet mod hende og hans Blik hvilte et Øieblik forskende paa hendes Ansigt; derpaa reiste ogsaa han sig fra Bænken og stod, som om han vilde bekræfte hendes Forudsætning, pludselig i hele sin stolte og ligegyldige Ro foran den unge Pige; men det dystre, tungsindige Træk mellem Øienbrynene, som hendes Fader allerede havde lagt Mærke til, traadte nu for første Gang frem for hende og gjorde det samme Indtryk paa hende som tidligere hans Stemme havde gjort.

„De er meget flink til at tænke", sagde han og bestræbte sig aabenbart for at slaa om i en lettere Tone, medens han langsomt gik ved Olivias Side, — hun gik for at hente Ernst, som ikke havde hørt hendes Raab; — „allerede inden man fuldt har endt sin Mening ser man i Deres Øie, at De har Svaret paa Læberne. Deres Taushed i dette Øieblik lader mig saaledes vide, at jeg havde Ret, naar jeg antog, at De ikke skulde forstaa mig, da De endnu intet savner."

„Begrebet Lykke fattes saa høist ulige, at jeg virkelig ikke kan vide . . ."

„Dette Begreb har vi Alle tilfælles", afbrød han hende. „Hos Dem slumrer det blot endnu."

„O nei!" raabte hun og glemte al Tilbageholdenhed, — „jeg elsker Mine af hele mit Hjerte, og jeg har den glade Bevidsthed, at jeg ogsaa er gjenelsket!"

„Ah, De har dog ikke forstaaet mig ganske og aldeles falsk", sagde han. „Nu, og Deres Slægtninger — det er vel Mange, som De saaledes maa indeslutte i Deres Hjerte?"

„Nei", udbrød hun, „de er snart talte! Mine Forældre,

Dagbladet.

No. 293. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Torsdag den 16de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Udenbyes Abonnenter bringes i Erindring, at Bladet maa betales forskudsvis, og at saaledes Kontingenten for 1ste Halvaar 1870 maa indsendes i denne Maaned.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabel, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallø, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Ejdsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Bataljonscheferne og Kompagnicheferne bør bo i Distrikterne.

Naar man kun tager Hensyn til det Offentliges Tarv og vore lokale Forholde, saaledes som de nu ere ordnede, saa kan der vel neppe opstaa nogen Tvivl om at disse militære Funktionærer, ligesom andre Lignende, bør bo i deres respektive Distrikter. Derpaa var vistnok ogsaa Storthingets Opmærksomhed henvendt, da det tilstod disse Funktionærer saa liberale Gageringer.

Hvad der end kan blive fremført tilsyneladende til Forsvar for den modsatte mere individuelle Anskuelse, maa man kunne vente af den nu nedsatte Kommission, at den vil søge saameget muligt at raade Bod paa Følgerne af de for vort Militærvæsen i de senere Tider mindre heldige Foranstaltninger.

Vi ere nu komne til Bataljons-Distrikter. Vi bør forsøge at ordne Forholdene saaledes, at vi omsider kan komme tilbage til Kompagni-Distrikter og tidsmæssige Lægder.

At samle Bataljonscheferne og Kompagnicheferne i Stæderne, fjernede fra deres egentlige Virkekreds og Kald, kan dog vel ikke være overensstemmende med billige Fordringer. Det vilde være det samme som at drage Fogderne, Præsterne, Sorenskrivere og Lensmænd ind fra Landet til Byerne. n.

Til vore Skippere og Skibsredere.

Vor Tid er en Vækkelsens og Oplysningens Tid ikke alene i politisk og social, men ogsaa i kirkelig og kristelg Henseende. Paa Grund heraf er det nu ikke alene en Trang for, men ogsaa et Krav til hver enkelt Stand og Samfundsklasse at gaa frem paa Oplysningens Bane som „Frendar i fredliga Kappstig". Oplysning maa nu til, hvis Manden skal komme frem. Denne Fordring gjøres allerde gjældende, og den vil med Tiden blive strengere og strengere.

Et af de Midler, hvorved Oplysning, Aandsudvikling og Dannelse bedst erhverves, er Læsning af gode og kristelige Bøger. Den Stand, som imidlertid befatter sig mindst med Læsning, er Sømandsstanden og da navnlig Matrosstanden. Dette burde ikke være saa; thi har Nogen Anledning til boglige Sysler, saa er det Sømanden. Frivagten „i Søen" bliver naturligvis ikke altid benyttet til Søvn; ofte benyttes den ikke alene til usømmmelig Spøg og Prat, men til Trætte og Kjævleri, og sommetider til det, som endnu værre er.

Et godt og forstandigt Udvalg af Bøger og Blade tror jeg derfor vilde være paa rette Sted ombord og bringe stor Nytte og Velsignelse. Læsningen vilde ikke alene forebygge det Onde, men ogsaa bibringe og understøtte det Gode. Jeg maa derfor paa det Indstændigste bede Dhrr. Skippere og Skibsredere, at de, naar der provianteres for Reisen, ogsaa ville erindre, at Matroserne — ligesaavel som andre Folk — bestaa af Sjæl og Legeme, og at man derfor tillige maa komme dem ihu med Føde for Sjælen.

Det skal vist indrømmes og paaskjønnes, at mangt et Fartøi er forsynet med en Bogsamling, bestemt til Mandskabet; men det maa blive mere almindeligt; thi Sagen er stor og god.

Ingen bør derfor affærdige denne vigtige Sag med den Bemærkning, at „Matrosen ikke har Lyst til at læse"; thi „Intet gjælder uforsøgt". Det er forresten min fuldeste Overbevisning, at en Skipper, med det rette Hjertelag for Mandskabets timelige og evige Vel, ikke alene vil kunne vække Læselyst blandt Matroserne, men ogsaa Sands for Oplysning i det Hele. Hvis saaledes Skipperen eller Styrmanden en vakker Dag satte sig ud paa Dækket til at læse høit vore norske Digtere, er jeg vis paa, at Mandskabet strax samlede sig om ham og lyttede til med Liv og Lyst. Men dermed var ogsaa Knuden løst og Veien brudt. Altsaa — en Bogsamling ombord i hvert eneste norsk Fartøi!

Eidbo pr. Tvedestrand, den 10de Decbr. 1869.

Kristiania, 16de December 1869.

Den 10de foretoges i det preussiske Deputerkammer sidste Behandling af det Miqvel-Laskerske Forslag, om at Civilretten for Fremtiden skulde være et Forbundsanliggende. Forslaget blev vedtaget, som man kunde vente efter de tidligere Afstemninger i Sagen. Nogen Overraskelse vakte derimod de Ytringer, hvormed v. Lingenthal fremkom paa de Konservatives Vegne. Han erklærede nemlig, at denne Fraktion ikke var en principiel Modstander af at Forbundets Myndighed udvidedes. Dette var mere Forbundsvenlighed end Enhedsmændene havde ventet. De notere ogsaa Høires Holdning som en moralsk Seier for sig. Fremskridtsmændene med Virchow i Spidsen stemte for Forslaget, ligesaa den afgaaede Minister v. d. Heydt.

Der er opdukket nye Rygter om Forandringer i det preussiske Ministerium. Et af dem gaar ud paa at Skolevæsnet skal fratages Kultusministeriet og henlægges til et særskilt Ministerium. De Liberale ere vel tilfredse med denne Udsigt til at blive v. Mühler kvit som Chef for Landets Skolevæsen.

Camphausens Konsolidationsforslag modarbeides paa forskjellige Maader fra konservativ Side. Blandt Andet har man ogsaa udspredt det Rygte, at Bismark skulde være dets Modstander. Rygtet synes ikke at finde Tiltro, og i parlamentariske Kredse antages det nok fremdeles, at Forslaget vil gaa igjennem.

I Wien antager man, at Føderalismens Aktier ere i Stigende. Det cisleithaniske Ministerium lider af indbyrdes Uenighed, og om Rigskantsler Beust tror man, at han er beredt til at søge Redningen der, hvor han haaber at finde den, og at han antager, at en Forstaaelse med Nationaliteterne vil kunne lede til en lykkelig Ordning af Forholdene. Nu heder det, at der ved Siden af Rigsraadet skal sammenkaldes et Møde af fremragende Parlamentsmedlemmer og politiske Partiførere fra alle Kronlande, og at den Ordning, hvorom disse blive enige, skal forelægges det næste Rigsraad. Landdagene skulle til Vaaren sammenkaldes for at vælge dettes Medlemmer. Det er Meningen at gjøre dette nye Rigsraad til en konstitueret Forsamling, og man haaber paa denne Maade at faa endog Czecherne til at sende Deputerede.

Narodni Lesty, Czechernes Organ, er meget tilfreds med Dr. Fischhofs Brochure, og erklærer den for at være det eneste ærlige Ord, som endnu er sagt fra tysk Side.

Gladstone er nylig vendt tilbage til London, og der skal nu afholdes en Række Kabinetsmøder til Vedtagelse af det Forslag til Landbolov for Irland, som skal forelægges det sammentrædende Parlament. Man tvivler vistnok ikke paa, at Gladstones Forslag vil blive bifaldt af hans Kolleger, men man er dog paa den anden Side paa det Rene med, at hans Stilling langt fra er saa stærk som tidligere. Foruden at Spørgsmaalet om Ordningen af det irske Landvæsen er et af dem, hvori ikke 2 kunne blive enige, saa hersker der selv blandt Ministerens eget Parti Misfornøielse, saavel med endel Befordringer som med en Sparsomhed, som man er tilbøielig til at betragte som overdreven. Urolighederne i Irland bidrage ogsaa sit til at svække Stillingen for et Ministerium, som har lagt an paa at forsone. Ved Valget i Tipperary stemte kun 2200 af 8000 Vælgere. Resten har manglet tilstrækkeligt Mod til at optræde mod de fanatiske Feniere. Ved Valget i Kings Lynn (hvor Sædet blev ledigt ved Lord Stanleys Overgang til Overhuset) har den konservative Kandidat seiret med 19 Stemmers Overvægt; af 2450 Stemmeberettigede stemte 2083. — Paa Værfterne ved Tyne er man begyndt at bygge Skibe, som skulle indrettes specielt til Fart gjennem Suezkanalen. — Telegrafvæsnets Ordning overensstemmende med den nye Parlamentsakt blive under ingen Omstændigheder fuldført før Udgangen af Januar Maaned.

I det franske Kammers Møde den 8de stod bl. A. Dréolles Valg paa Dagsordenen, og Venstre gjorde sig her større Uleilighed end nogensinde for at opnaa Majoriteten; thi Dréolle har som bekjendt været Talsmand i Pressen for Rouhers politiske System, først i Patrie og derefter i Public, hvor han endnu forsvarer den afgaaede Statsministers Grundsætninger, og han var officiel Kandidat i Ordets egentligste Betydning. Det var paa en Maade Rouher, der stillede ham, og alle Embedsmændene i Kredsen gjorde selvfølgelig deres Yderste for at støtte ham. Besynderligt er det iøvrigt at se Oppositionen ved denne som ved andre Leiligheder paastaa, at det er Præfekterne og deres underordnede Embedsmænd, som have afgjort Valgene; thi forholdt det sig virkelig saaledes, at et langt overveiende Flertal af Vælgerne lod sig drive til Afstemningen som en Flok Faar, vilde det jo se ynkelig ud med den almindelige Valgret, for hvilken Venstre selv er meget begeistret, og alle Bestræbelser maatte isaafald fornuftigvis gaa ud paa at indføre et andet Valgsystem. De Angreb, som Oppositionen under Diskussionen om Dréolles Valg rettede paa Keiserdømmets indre Regjeringssystem i det Hele taget, bevægede Indenrigsminister de Forcade til at tage Ordet, og han begyndte med at gjøre opmærksom paa, at der under alle foregaaende Regjeringer i Frankrige var blevet stillet officielle Kandidater. Et andet Spørgsmaal var det, om Keiserdømmet fra nu af vilde bibeholde dette System; men vist var det, at det kun havde fulgt sine Forgjængeres Exempel. Efter derpaa at have forsvaret den Brug, som den keiserlige Regjering havde gjort af denne nedarvede Skik, bemærkede de Forcade til Slutning: „Hvad der har givet Valgene i 1869 deres karakteristiske Præg, det er Friheden, som vi ønske i ligesaa høi Grad som De (Venstre), og som vi ville grundlægge med eller uden Dem. (Stærkt Bifald). Vi vide godt, at den er udsat for Farer, men vi gjøre os ikke overdrevne Forestillinger om disse Farer, fordi vi have en bestemt Villie og Tillid. (Bifaldet gjentager sig med samme Kraft). „Keiserdømmet ligger for Døden," have vi nu i et Aar hørt sige af Folk, som ikke vove at angribe det. Vi

---

Ægypten.

Ægyten er Modsætningernes Land. De Fremmede, som Suezkanalens Indvielse i talrige Skarer har lokket hen til den gamle Nildal, synes at mangle Ord til at tolke sin Beundring over hvad de der se og opleve. Forsvundne Aartusinder, de mest forskjellige Folkestammer og de mest forskjellige Kulturbilleder møde saa at sige Haand i Haand den forventningsfulde Tilskuer. Ei langt fra det Storværk, som den moderne europæiske Ingeniørvidenskab har istandbragt, mødes man af Ramasfidernes og Tutmosernes Tempel, Mindesmærker fra den forægyptiske Storheds Dage; og Pyramiderne, Urtidens Kongegrave, der idetmindste i Aarhundreder havde „skuet ned" allerede forinden Moses førte Israels Børn ud af Fangenskabet.

Paa Kairos Gader, mellem Husrækker, som minder om de Hausmannske Boulevarder og Stederne fra „Tusind og en Nat", vrimlede der af Arier, Semiter, Turanier og Negere. Europæerne, de være fra Stockholm eller Neapel, fra Paris eller Petersburg, fra London eller Athen, sluttede sig her sammen som Landsmænd og trængte sig frem gjennem Vrimlen af disse saa ulige Folkeslag — af Fellahs, som Hovedstammen for Landets Urindvaanere, Faraonernes Folk; af Arabere, som talte sine Slægtled fra Muhameds Krigerskarer; af Tyrkere, hvis Fædre en Gang tumlede sig omkring paa Mellem-Asiens Stepper; af Beduiner, som regne sig i Slægt med Ammon og Moab; af Jøder, som i Fader Abraham saa sin Stamfader; af Ethioper og Abyssinier, samt af Negere fra Sudan, Negere fra Nigritien, fra Nyanzas og Tanganyikas Kyster, førte til Ægypten af arabiske Handelsreisende, som endnu den Dag i Dag drive samme Forretninger, som paa den Tid, da de af Jakobs Sønner kjøbte Josef og førte ham til Nilens Land. Pariser-Toiletter, hvide Beduinerkaaber, farvepralende moriske Dragter og fuldstændig Nøgenhed — Alt synes blandet om hverandre paa Gaderne, ligesom i Bazarerne den europæiske Industries Frembringelser med den østerlandske Kunstflids. Over alt dette raader en Hersker, hvis Stamfader var Søn af en Vægter i en albanesisk Kjøbstad og som føler sig stolt ved at være Landsmand af Alexander den Store. Men de skarpeste Modsætninger viser sig dog i de forskjellige Kulturtrin, som træffe sammen i det gamle og navnkundige Rige. Vicekongen, som er opdragen i en fransk Krigsskole, er en Mand af den moderne Civilisation. Ligesom Faraonen Amasis, firti Aarhundreder før ham, aabnede Ægypten for Grækerne, saaledes har Khediven Ismail trukket Europæerne til sit Land, for at gjenføde det. Men Gjenfødelsens Værk ligger endnu kun paa Yversiden, ja berører ikkun nogle Punkter af denne. Jernbanerne, Havnen og Kanalerne, Museerne, Høiskolen, Theatrene, Koncertsalene, de gasbelyste Boulevarder, den ordnede Forvaltning, den disciplinerede Hær; Alt dette staar endnu som fremmede Elementer midt inde i det ægte østerlandske Liv, saaledes som dette uforandret har bevaret sig ned igjennem Aarhundrederne og som det antageligen længe vil vedblive at vise sig. Latterligst er det imidlertid at høre Kairos Gadegutter, naar de møde en Franskmand, raabe: „Leve Frankrige og det 19de Aarhundrede!" eller, naar de udbyde et Asen til en eller anden tysk Turist, forsikrende ham, at det er et „Brugsch-Esel", for derved at give tilkjende, at Dyret var værdigt at rides af Professor Brugsch, den udmærkede tyske Forsker i Ægyptens Fortid. Men hvor liden den europæiske Indflydelse endnu er og hvor Middelalderens Barbari er sig fuldkommen ligt i sine dybeste Drag, derpaa fik Enhver, som færdedes i Kairo den 1ste dennes, Profeten Mahomeds Fødselsdag, det haandgribeligste Bevis, og Læseren kan faa det samme ved at gjennemlæse nedenstaaende, af en engelsk Pen nedskrevne Skildring af den besynderlige Fest, som paa denne Dag feiredes i Ægyptens Hovedstad: Den store muhamedanske Aarsfest er i Dag bleven feiret. Vi har havt

vide, hvad disse Skryderier have at betyde, vi se dem lige i Dinene og gjøre dem afmægtige. Alle Regjeringer have følt sig hendragne til denne store Opgave, og alle ere efterhaanden bukkede under, fordi Friheden udartede til Emeute. Restaurationen bukkede under trods Royer-Collards Geni, Lainé's og Martignacs Veltalenhed. Julireggjeringen bukkede under trods Thiers's og Guizots Veltalenhed, trods Casimir Périers Fasthed. Den republikanske Regjering bukkede under, uagtet den i sine Rækker talte store Karakterer, som jeg høiagter (Bifald.) Vi gjøre Fordring paa at være lykkeligere, dygtigere og bestemtere (Bifald). Keiserdømmet har nu bestaaet i atten Aar. Denne Fortid bedømme De (Venstre) strengt; men vi se tilbage paa den med Agtelse, fordi den har givet Landet Tryghed og Velvære. Keiserdømmet har for at grundlægge den villet gaa progressivt tilværks, det har ikke hastet ilfærdig imod den med den Naivetet, der udmærkede Bevægelsens Ledere i 1789 og 1790. (Indsigelser fra Venstre). Nu vil Landet — det fremhæver jeg til dets Ære — betænksom og i afmaalte Skridt, men tillige med Bestemthed og Tillidsfuldhed gaa henimod Friheden, ja, med Tillid til de offentlige Sæders Fremskridt; thi dette store Land, der har været indblandet i saa mange Agitationer, har erhvervet sig Erfaring, og naar det nu ser Revolutionen vise sig, afværger og fordømmer det den i Taushed. (Bifald). Det har seet Blade proklamere Republiken, ja endogsaa datere deres Numre efter den republikanske Tidsregning, ligesom Pater Loriquet slog en Streg over det første Keiserdømme til Fordel for Ludvig XVIII.'s Regjering. Landet gjør Modstand, men det vil ikke have nogen Reaktion. Heri ligger dets Kraft, og det vil ligeledes have en stærk Regjering, som er rede til at beherske alle disse Agitationer ved en energisk Haandhævelse af Loven. Det var dette, som Landet fik Løfte om i de smukke Ord: „Ordenen indestaar jeg for; hjælp De mig at frelse Friheden"." (Bifald).

Flere af Frankriges større Stæder, navnlig Bordeaux og Marseille, have feiret Konciliets Aabning med Illuminationer. Paa sidste Sted kom det i denne Anledning til et Opløb. 1500 Personer deltoge i dette. Man slog de illuminerede Vinduer ind.

Fra Rom meldes: Om Partistillingen paa Konciliet lader der sig endnu kun opstille Formodninger; dog kan det sikkert forudsættes, at den gallikanske og imperialistiske Fraktion i Forbindelse med de meget talrige „Liberal-Katholiker" — hertil hører de tyske Biskoper — vil gjøre Alt for at hindre Erklæringen om Pavens Ufeilbarhed. Man tror, at den Heftighed, hvormed Oppositionen vil optræde, vil tillade at gribe en Middelvei, bestaaende deri, at man fordømmer den Pavens Ufeilbarhed negtende gallikanske Lære, medens man lader selve det paatænkte Dogma falde. De oppositionelle Fraktioner have udkaaret sig Syllabus som Gjenstand for Angreb, for detmindste at faa den saaledes svækket, at den mister sin Mening og sin Betydning. I intet Tilfælde vil Oppositionen tillade, at der røres ved de franske Konkordater.

Den klerikale „Köln. Volkszeit." paastaar, at Spørgsmaalet om Pavens Ufeilbarhed ikke vil blive forebragt for det Første, om det overhovedet kommer frem.

Ifølge Efteretninger fra Petersborg af 6te ds. er Fyrst Gortschakoff kommet sig saavidt, at han igjen har kunnet overtage Ledelsen af Forretningerne. Der er derfor for det Første ikke Spørgsmaal om nogen Eftermand. — Det ultrarussiske Parti har tilkjendegivet sin Sympati for de oprørske Slaver i Dalmatien, navnlig ved Afholdelsen af Kirkebønner om at deres Foretagende maatte lykkes. Disse Bønner have været hyppigst i St. Petersburg, Moskau og andre større Stæder, hvis Befolkning allerede er gjennemtrængt af de panslavistiske Ideer. Festerne have været talrigt besøgte, og da de derved fik Karakteren af Demonstrationer, har Regjeringen nylig forbudt dem. — Kongeriget Polens Deling i russiske Guvernementer vil efter de sidste Efterretninger kun finde Sted, forsaavidt som Grev Berg skulde ville nedlægge sit Embede som Statholder.

De sidste Efterretninger om Opstanden paa Kuba ere ikke gunstige for Insurgenterne. De have ikke mere en eneste By i Besiddelse.

Hendes Majestæt Dronningen har skjænket til Diakonisseanstaltens Bazar 25 Spd.

I Kristiania Kunstforening afholdes Generalforsamling Fredag den 17de ds. Kl. 5 Eftermiddag.

Premierleitnant Brodtkorb og Sekondleitnant Horn er ansatte som Opsynsbetjente under forestaaende Lofotfiskeri.

Da Bazaren for Diakonisseanstalten ikke som oprindelig paatænkt afholdes i Missionshuset, vil Bibliothekar Daae's Foredrag fortsættes allerede Søndag den 19de og Doktor Arentsens Onsdag den 22de.

Ifølge Telegram fra New-York have Henderson Brothers modtaget Underretning om at Ankerliniens Dampskib „India", som seilede fra Glasgow den 27de Novbr., ankom til New-York den 8de Decbr., medhavende Passagerer fra Dampskibet „Scandinavia", som afgik herfra den 23de Novbr., hvilket altsaa er 15 Dage fra Kristiania. Alt vel.

Til Stadsveierposten her i Byen skal være indstillet: Konstitueret Stadsveier Karl Olsen, Politibetjent Barnholdt og Bagermester Omsted.

Havnen. Igaar hidkom 3 Kornladninger samt Brig „Fortuna", Kapt. H. Hansen fra Amsterdam fuldladet med Stykgods. Dampskibet „Carlsund" afgik igaar til Stettin for der at indtage en Ladning væsentlig Kornvarer for Ordre Kristiania eller Moss. Dampskibet „Staffa" bliver færdig til Afgang imorgen, og „John Middleton" skal efter endt Udlosning afgaa til Gotheborg for at lade med Havre for London. Veiret er idag klart med 1 Gr. Kulde og nordlig Vind. Idag er ankommen Brig „Scandinav", Kaptein J. Nielsen fra Bordeaux med omkring 3/4 Ladning Brændevin og Vin.

Bjørnsons Sang for den norske Sømand ved Baadstevnet i Stavanger forrige Aar staar fremdeles paa hine Kanter i høi Yndest; ifølge „Stv. A." har Lodsoldermand og Indrulleringsbetjent Th.s Natvig ladet aftrykke et Par Tusinde Exemplarer af denne prægtige Sang, af hvilken han uddeler et Exemplar til hver eneste Sømand, der expederer gjennem hans Kontor.

Bøger og Blade ombord. Vi henlede vore Skippers og Rederes Opmærksomhed paa, hvad en Indsender skriver herom foran i vort Blad. Det har længe været vor Agt at virke for denne Sag, som efter Sjøfolks eget Vidnesbyrd har været sørgelig vanskjøttet.

Indberetning fra de forenede Rigers Konsul i Bilbao til Indredepartementet, dat. 7de Decbr. 1869: Med Dampskibet „Concordia" fra Bergen have vi atter her siden min sidste Indberetning af 30te f. M. havt en Tilførsel af 25,500 Voger Klipfisk. Beholdningerne i Santander beløbe sig til ca. 6000 og her til ca. 11,000 Kvintaler. Usædvanligt er det, at Afsætningen paa denne Aarstid vedbliver at være flau; men Grunden ligger deri, at Konsumenterne finde Priserne for høie, hvilke fremdeles holdes i 180 a 184 R. V. pr. Kv. 1ste Sort, med Afslag af 6 R. V. for 2den Sort.

Vinjes Foredrag om „vort nationale Stræv" gik, skriver „Bergens Tid.", ud paa gjennem Exempler af vor Literaturhistorie at oplyse, at det Nationale i Literaturen eller, om man vil, „Maalstrævet" stadig gik fremad fra Generation til Generation lige til den nuværende Tid, da det egentlige Maalstræv var fremkommet som en naturlig Følge af de foregaaende og uden noget saadant Sprang i Udviklingen, som mange Folk mente. Han godtgjorde saaledes, at vi Alle vare Maalstrævere med eller mod vor Villie, idet Nationens „historiske Logik" stadig drev os Alle videre paa denne Bane. Han imødegik, ligeledes med Exempler, de fleste Indvendinger, som have været gjorte mod denne Sprogbevægelse, og efterviste, i Henhold til et Udtryk, brugt af Hr. L. Daae fra samme Talerstol ifjor, at vort Folkesprog ikke, som Daae mente, var „fossile" Levninger, men tvertimod de Mennesker, der stillede sig udenfor Bevægelsen i sit Folk, maatte være „fossile", idet de tilhørte et tilbagelagt Udviklingsstadium. Foredraget blev stærkt applauderet.

Efter hvad vi have erfaret, vil dette Foredrag om kort Tid i sin Helhed trykt blive forelagt Publikum.

Ulovligt Brændevinssalg. Under en mod Skomagersvend Ole Larsen Aas for anden Gangs ulovligt Brændevinssalg anlagt Politisag oplystes det, at endel Arbeidere for et ved Tiltaltes Hus i 3/4 Dag forrettet Dovningsarbeide efter Overenskomst med Tiltaltes Hustru blev betalt paa den Maade, at hun tilveiebragte Mad og endel Brændevin, som Arbeiderne fortærede ved det saakaldte Krandselag. Det oplystes tillige, at Arbeiderne i noget over 14 Dage havde været beskjæftiget med Reparationsarbeide for Tiltalte og erholdt under dette af Tiltaltes Hustru Mad og Kaffe samt derhos af og til Brændevin, dels i Drammevis, dels i Halvpæglevis, hvilket Alt betaltes i Likvidation, naar Opgjør fandt Sted. Tiltalte indrømmede, at han var vidende om, at hans Kone havde skaffet Arbeiderne Mad og Brændevin som Betaling for det udførte Dovningsarbeide, ligesom han selv var med at nyde af Brændevinet. Han sagde sig ligeledes vidende om, at hans Kone havde leveret Arbeiderne Mad, Kaffe og Brændevin og erkjendte, at have foretaget Opgjør med dem, og efter en af hans Kone ført Bog bragt i Likvidation, hvad der var leveret dem af Mad og Drikkevarer, men han negtede, at der i Bogen var anført Brændevin. Hans Kone paastod ogsaa, at Brændevinet var leveret som Gave.

Politiretten ansaa det imidlertid utvivlsomt, at i sidste Tilfælde en Handel havde fundet Sted og det med Tiltaltes Samtykke, hvorfor han ved Dom af 11te ds. ilagdes en Mulkt af 80 Spd. Derimod antog ikke Retten, at der efter de foreliggende Oplysninger var Grund til at fælde ham med Hensyn til det for Dovningsarbeidet leverede Brændevin.

Ulovlig Haandværksdrift. Efterat Politisag tilfølge Politimesterens Ordre af 25de f. M. var anlagt mod Guldsmedsvend Holger Laurentius Molberg for ulovlig Haandværksdrift i Guld og Sølv, erkjendte Tiltalte under Sagen, at han hovedsagelig ernærede sig ved at forsølve ved Galvanisation, samt at han tildels havde udført Reparationsarbeide i Guld og Sølv. Siden forrige Høst havde han derhos arbeidet og solgt Ringe af Guldblik, fyldt med Kobber eller Sølv, hvilke Ringe han mærkede med Stempler (K. B. og 14 K.), som han angav for nogle Aar siden at have kjøbt af en svensk Guldsmedsvend. Han indrømmede, at Guldet ikke havde holdt 14 Karat — men til Gjengjæld havde han gjort Guldpladen tykkere. Han antog forøvrigt, at Arbeide i Sølv og Guld var tilladt for Enhver, naar man ikke benyttede Medarbeider, og undskyldte sig iøvrigt med, at han maatte finde paa Noget, hvormed han kunde ernære sin Familie, der bestaar af Kone og 5 Børn.

Da imidlertid den ved Lov af 14de April 1866 § 7 aabnede Adgang for Enhver til i Byerne uden Medarbeider at ernære sig ved Haandværksdrift, ikke omfatter Arbeide i Guld og Sølv (jfr. Haandværksl. 15de Juli 1839 § 43) fandt Retten, at Tiltalte ikke kunde undgaa Straf efter sidstnævnte Lovs § 87, der ved Dom af 11te ds. bestemtes til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Om Guldforekomsten i Finmarken har Hr. Geschworner Tellef Dahll under 3die ds. afgivet en Indberetning til Indredepartementet, hvoraf vi skulle meddele det Væsentlige i Uddrag. Dahll har iaar gjennemreist Distriktet fra Alten til Kautokeino og derfra i Sydvest til Taberdasjokkens Dalføre i en Strækning af 12 a 14 geogr. Mile, men forefandt ikke Guld uden i Altenelv og i Eibyelven, hvor det ogsaa før var fundet. Gaardbruger Lynum, der før har vasket Guld paa Ny-Zeeland, har faaet Tilladelse til at søge efter Guld, og havde med fire af et Interessentskab i Trondhjem udrustede Mænd faaet færdig en Vandledning i Tanaelven nedenfor Utsjokmundingen, og søgte senere efter Dahlls Anvisning efter Guld ved Bautajok, der er den sidste større Sideelv til Karasjok. Men her fandt Lynum ikke Guld, hvorimod han 2 a 3 Mil nedenfor fandt nogle Guldkorn, hvoraf det største var som et Knappenaalshoved. Ved en anden liden Sideelv til Bautajok, som han afdæmmede, fandt han derimod i et 6 Fod dybt gravet Hul grovt Guld til alle Sider „næsten i hver Dish", og et andet Hul viste samme Udfald. Men da han ikke var tilstrækkelig udrustet, kunde han ikke fortsætte Driften her. Dette Distrikt er en Del af den Fjeldstrækning, som kaldes Javris duodde, hvor Tanaelven og Karasjok samt Altenelven have sine Kilder, og hvor ogsaa de finske Elve Vaskajok og Ivalajok udspringe i Nærheden af Grændsefjeldet Bildovado. I denne sidste finske Elv fandt ifjor en af den russiske Regjering udsendt Expedition efter Dahlls Anvisning grovere Guld end hidtil er fundet i Tanaelven, ligesom Expeditionen paa sin Reise til nævnte Elv, idet den et Stykke for over norsk Grund, paa dette fandt grovt Guld indtil 10 Milligrams Vægt. Iaar har to Sømænd, der i sin Tid have gravet Guld i Kalifornien, havt Tilladelse til at fortsætte Guldsøgninger ved Ivalojok, og have der gjort „overordentlig godt Fund"; de have fundet Guldstykker til en Værdi fra henimod 72 ß til 5 a 6 Spd., hvoraf et Par ere indsendte til vort Universitets Mineralsamling. Dette Findested er, bemærker Dahll, neppe mere end 1 a 2 Mile fra den norske Grændse. Fjeldvidden har her en Udstrækning af henimod 16 Kvadratmile, og er fuldstændig ubeboet, hvorfor man efter Dahlls Mening maa forberede Expeditionerne hertil næste Aar ved Oprettelse af Fjeldstuer eller Gammer. Dahll antager nemlig, at Udfaldet af de finske Sømænds Guldvaskning kraftig opfordrer til at fortsætte Undersøgelser i det tilstødende norske Distrikt, som Dahll ikke har faaet undersøgt paa Grund af, at de Karasjok-Finner, der fulgte ham, af Mangel paa Kjendskab i denne Fjeldegn, ikke turde eller vilde følge ham. Dahll arbeider paa et Kart over Gulddistriktet, og udtaler sig sluttelig for, at der paa nærmere fastsættendes Betingelser fremdeles gives Private Adgang til Guldvaskning paa Statens Grund i Finmarken.

Den statsborgerlige og kommunale Stemmerets Udvidelse har i Grue Landmandsforening været paa Bane. Forslagsstilleren til dette Forhandlingsemne mindede i sit Foredrag om, at dette for en Tid siden var et af de mest brændende Spørgsmaal. Men inden dette Distrikt havde han idetmindste ikke lagt Mærke

---

Anledning til at se en Scheik, som nedstammer fra en af Muhameds Apostler, ride hen over menneskelige Legemer; vi har seet levende Orme blive spiste, Glas tygget og nedsvælget; Menneskelemmer skaarne med Sværd; Bryst og Kinder gjennemborede med skarpe Metalvaaben, som lodes tilbage i Saarene, samt i hundredevis af Mænd og Drenge vride sig konvulsivisk i det religiøse Vanvids Raseri. Alt dette har vi seet paa aabne Gader, ved det klare Dagslys og i Nærværelse af saa mange Tilskuere, som kunde rummes i de trange Gader eller paa de flade Hustag, fra Vinduer eller bagom Jerngittret til Mosken, hvor Festen naaede sit Høidepunkt.

Denne Fest, som kaldes Dose, og indstiftedes af Sultan Murad III til Minde om Profetens Fødselsdag, imødesees af den Rettroende med Længsel i hele Aarets Løb. Skuespillet, som bydes, er i høi Grad modbydeligt for den Fremmede, som færdes her og er bleven vant til de franske Kvarterers europæiske Udseende og ved de smukke moderne Ekvipager, som rulle hen over den akaziabeskyggede Schubra-Vei langs Nilen.

Vi befinde os midt inde i det tiende Aarhundrede i samme Stund, som vi betræde den udvalgte Gade og indtil vi forlade Moskeens Gaard, i hvilken hylende og dansende Derwischer og Galninge, der saare sig med Sværd og Knive, holde sine Saturnalier.

Min Egenskab af literær Gjæst og mine Bekjendtskaber paa Stedet sætter mig istand til at meddele Høitidelighedens interessante Grundtræk. Særskilt var jeg bleven underrettet om at Scheiken skulde forlade sit Hus Klokken 11 og til Hest over fromme Tilbederes Legemer begive sig til sin store og hellige Stamfaders, Abu Bekr's Moskee. I god Tid gjorde jeg mig desaarsag færdig og kjørte til Moskeegaden, ledsaget af væbnede Ryttere, der rede foran, og af en Tolk og Lakeier, der bærende lange Kapper fulgte bagefter.

Forriderne var Vicekongens Korrossaer og rede paa hvide Asener; Lakeierne banede Vei gjennem Trængslen ved høie Raab, der advarede Ekvipager og Ryttere mod at komme i Veien for min Storhed.

I de af Fremmede mest besøgte Dele af Kairo fornam man neppe noget Tegn til den forestaaende Fest. Man kunde gaa omkring i Bazarerne, Theatret, Operahuset og Hotellerne uden at have nogen Anelse om, at det var Profetens Fødselsdag, og at en af de besynderligste Scener, Kairo kan opbyde, skulde foregaa i Nærheden. Først da jeg kom ind i de trange Smug, hvor den indfødte Befolkning holder til, og der traf paa Væsner, som i Dragt og Udseende mindede om det gamle Testamente, først da var Forberedelserne til Høitideligheden at opdage. Gademusikanterne, Brødsælgerne, Vandbærerne (som uddele Vand af en ugarvet Hud, ved hvilke dens forrige Eiers fire Ben endnu hænge fast); Kokusnødsælgerne og hele Massen af deres rygende, pratende og muntre Kunder i Turban, Fezz og Tøfler og som havde foresat sig at feire Profetens Dag og forskaffe sig gode Tilskuerpladse. Vi høre ofte Tale om den alvorlige Musselmand; men i Ægypten findes han dog ikke. Her findes næsten udelukkende livsglade Mennesker, hvis smilende Aasyn, venlige, behagelige og værdige Omgangstone synes at gjøre dem aldeles fremmede for religiøst Sværmeri. Og under selve Høitideligheden modtoges vi dog, saa franske vi var, paa den mest forekommende Maade af Forsamlingen, uagtet den vel vidste, med hvilke vantro Blikke vi betragtede den tilstundende Ceremoni.

Vi fik os en Plads, fra hvilken vi havde et fortrinligt Overblik over Alt. Lige imod os er en aaben Kaffee, opfyldt af Ægyptere af den lavere Klasse, klædte i snevre blaa Bomuldskjoler, rene hvide Underbenklæder af Lin, røde Tarbuscher med hvide Turbaner, som bryde sig mod deres mørke Ansigter og gjøre dem usædvanligt maleriske. (Forts.)

til eller hørt Nogen beklage sig over, at han ikke var i Besiddelse af Stemmeret. De eneste, han troede der kunde være Tale om, var kanske Sagførere, Kandidater og Skolelæreee. Heller ikke hos disse, ialfald ikke hos de første, kan man sige Trangen havde noget at betyde; han for sin Part var tilbudt at faa kjøbt Stemmeret for 2 Spd. 16 ß. Med Skolelærerne var det en anden Sag, da de hidtil havde virket under saadanne Forholde, ja havde endog ondt forat føre saapas, hvorfor han følte, at de vare i sin fulde Ret, om de ønskede Forandring; men heller ikke for Lærerne troede han denne Trang var tilstede her, hvor nok de Fleste allerede vare i en saadan Stilling, at de kunde udøve Stemmeret.

Skolelærerne, der vare tilstede, bleve nu opfordrede til at ytre sig om Trangen blandt deres Stand. Det lod til, at de for endel holdt med Forslagsstilleren; dog Flere af dem ytrede sig i en mere frisindet Retning, ligesom ogsaa flere Bønder ønskede dens Udvidelse.

Der blev talt om, at det norske Folk for i Tiden havde havt Stemmeret, saavidt Taleren vidste, var det blot Trælerne, der manglede den. At Folket da satte stor Pris paa den, kan vi skjønne af Haakon den Godes Saga. Naar Folket den Tid kunde prise sig lykkelige ved at have den, saa synes det i vor Tid at være urimeligt at tale om, at der ikke er nogen Trang. Folket maa nu være meget modent end da til at tage Del i det offentlige Liv. Er det kommet saalangt, at enhver Mand, der ikke var i Besiddelse af dette Gode, skulde skrige og raabe til hver Tid om dens Udvidelse, da var man kommen forsent med Reformen. Der har gaaet og gaar en vis Luftning igjennem Folkene ogsaa her i Norge; lad det ikke komme saa langt som t. Ex. i vort Naboland, hvor der i Folkemøderne raabes paa Republik. Mon ikke det norske Folk er ligesaa vel skikket til at udøve Stemmeret, som f. Ex. Franskmændene, som Englænderne og Amerikanerne?

Der blev nu af Forslagsstilleren fremhævet med sorte Træk, hvorledes det vilde gaa vort Folk, naar det fik mere udstrakt Stemmeret; især fremhævede han Englands Valgkampe, hvilke han skildrede med de mørkeste Farver, ligesaa Bestikkelserne ved Valgene. Ligesaa omtalte han de fæle Scener, som i Bladene (Morgenbladet) skildres fra Amerika, hvis frie Institutioner han afmalede som de skrækkeligste, der kan findes hos et Folk. Modparten fremhævede, at vare disse Skildringer sande, saa maatte det engelske Parlament være sammensat af Komedianter, men at dette ikke var Tilfældet, troede man at burde oplyse de af Forsamlingen, som ikke for vidste det, om. Den engelske Nationalforsamling var den mest agtede Forsamling i Verden, og at man der havde strenge Love om Bestikkelser ved Valgene. Endel troede ogsaa, at det var visse Blades Praxis at fremdrage Historier forat bestyrke sine Læsere i den salige Tro, at Magthaverne burde beholde Magten for sig selv og gjøre de liberale Bevægelser inden Folket saa lidet tiltalende eller rettere saa latterlige som muligt. Mon ikke Stemmerettens Udvidelse vilde være en Stopper for den store Udvandring til de amerikanske Stater? og mon den ikke vilde gjøre Folket mere tilfredse med, hvad de havde her hjemme? mon den ikke vilde løfte vore Medborgere, saa at ikke Madstrævet blev deres Et og Alt? mon den ikke vilde anspore og ophjælpe saavel deres aandelige som legemlige Evner.

Da Diskussionen var kommen ind paa Ønskeligheden og ikke Trangen til Stemmerettens Udvidelse, blev der af Formanden spurgt, om Nogen troede at det var noget Galt eller nogen Fare i at den blev udvidet. Dette var kun 2de Mænd saavidt man kunde skjønne bange for, nemlig en større Eiendomsbesidder og en ældre Kommunemand. Den ene troede nok Muligheden af, at en Godseier med 16 a 20 Husmænd, der fik Stemmeret, vilde kunne beherske Valgene; thi Fristelsen troede han her blev stor. Den anden troede der da vilde være forbi med de „lokale Forholde", og deri havde han nok, som det allerede nu viser sig, Ret.

De Fleste troede, at der var flere Husmænd og tildels Dagarbeidere, der havde langt bedre Skjøn og som man med større Tryghed kunde lade faa Stemmeret, end Mange, som paa en eller anden Maade vare komne i Besiddelse af den. Det politiske Liv og en almindeligere Tilstedeværelse ved Valgene vilde, dersom de fik Stemmeret, da blive langt anderledes end nu var Tilfældet.

Der blev nu mindet om Folkets Uvidenhed, som var saa stor, at de selv i Hovedstaden kunde troppe op med „Tryntyrken". Hertil blev svaret, at dette er just Bevis for, at vi trænge til Stemmerettens Udvidelse. Lad os bortkaste al Standsforskjel og se at faa den simplere Mand med os! Løft ham op, saa skal vi faa se, at ogsaa han faar friere Syn paa Tingen, faar mere Videbegjærlighed og bliver nok snart kvit sin Skræk for „Tryntyrken". Mon ikke mange Andre end den simple Mand er ræd den, men i en anden Skikkelse? Lad os se til at blive fri for Spøgelsefrygten allesammen. Det at ikke Folk, uagtet der var Trang, søgte at faa sig Stemmeret ved at betale 2 Ort og 16 ß, fandt en Taler var baade godt og rigtigt; thi de, der omgaar Grundloven paa den Maade, maatte være nogle Opviglere eller „Lykkejægere", og at ikke vort Folk opviser mange slige i denne Tid, fandt man var meget pent og Bevis for, at Folket venter paa en Forandring. Man gik nu over til at tale om Loven som den var gaaen ud fra Storthinget, og det lod til at Alle vilde have den udvidet, men Flere troede, at det vilde blive en meget upraktisk Lov, især her i Egnen, hvor Livsvilkaarene vare saa forskjellige og verlende. En Taler mente, at man godt kunde udvide den, men ikke sætte nogen Takst paa Vedkommende. Lad enhver uberygtet Mand, der ikke er andres Tjener, Fattiglem eller har været under Tiltale, faa Stemmeret. Han troede ikke det vilde afstedkomme større Ulykker her end i andre Lande. Vi maatte jo erindre, at vi vare udsprungne af den samme Rod og følgelig maatte jo ogsaa vore Brødre komme til den Bevidsthed, at de ikke vare af en lavere Race eller mindre begavede end vi. Der blev nu af Forslagsstilleren fortalt, at St. Mariæ Kirkesogn i Bergen bestod af 26 Medlemmer. Sæt nu, at der her bliver oprettet et Fabrik med 100, ja 50 Arbeidere, saa vilde disse komme til at blive de Styrende i Sognet.

Dette syntes at være et lidet holdbart Exempel ligesaavist som det ogsaa var enestaaende i Landet.

„De Unges Forbund" opførtes i Lørdags i Stockholm, og anmeldes i flere af de igaar ankomne svenske Blade. Dagl. All. siger: Vi betvivle, at Nysgjerrighedens Interesse — den eneste, som kan vækkes og tilfredsstilles af dette Stykke — herefter kan lokke sammen et saa talrigt Publikum. (Det gaves nemlig første Aften for fuldt Hus). Det forekommer os nemlig, som der ikke kan være to Meninger om, at dette Arbeide, naar det sees og bedømmes fra Poesiens og den dramatiske Digtnings Fordringers Standpunkt, er meget utilfredsstillende". Bladet opfatter Stykkets Stof som hentet fra Dieblikkets politiske Stilling, men siger, at „dette hverken gjør til eller fra" ved Bedømmelsen. Posttidningen finder at Stykket har Fortjenester, men at der ogsaa er Misgreb og Grund til Daddel. Dagens Nyheter siger: „Ibsen har givet os et Stykke Poesi, som er realistisk i høi Grad, naturtro indtil Skuffelse, men ikke indtagende". Stockholmsposten finder Stykket at være „af stor Mærkelighed" og vil ligesom flere Blade senere give en nærmere Kritik. Aftonbladet finder meget at dadle, og dets Dom lader til nærmest at falde sammen med det norske Aftenblads. — Forøvrigt har Stykkets Fortjenester i scenisk Henseende ogsaa i Stockholm revet Publikum med sig og vakt dets tildels stormende Bifald. Stockholmsp. spaar det en pen Fremtid paa den svenske Scene, medens Aftonbl. derimod holder det for umuligt, at man skulde ville se et sligt Stykke op igjen flere Gange.

Det Bergenske Dampprammelag vil ifølge „Trhj. St." fra Nytaar sætte tvende Dampprammе i ugentlig Fart mellem Bergen og Trondhjem. Efter Forlydende vil Fragten reguleres i Lighed med den sædvanlige Seilskibsfragt. Der er ogsaa Tale om, at Wilson i Hull i Sommer vil sætte Dampskibet „Scandinavien" i ugentlig Fart mellem Bergen og Trondhjem.

Bognyt. Paa Johannesens Forlag i Kommission hos P. T. Malling er som ifjor udkommet: 1) „Noteringsbog for Hvermand" til alle Dage i Aaret med Oplysning om Post- og Telegrafvæsen, Jernbaner, Dampskibe, Mynt-, Maal- og Vægtforhold, Tabeller for Rente- og Procentberegninger m. V.; efter det forskjellige Udstyr i Priser fra 32 til 80 ß. 2) „Noteringsbog for Damer" til alle Dage i Aaret, indeholdende Almanak, nogle Digte, Anvisning til enkelte Danse, Taxter, Oplysninger om Mynt, Maal og Vægt, Beregningstabeller for Kjøb og Salg m. m., til Priser fra 32 til 48 ß. Beregningstabellerne ere desuden udkomne særskilt. Begge disse Bøger ere praktisk indrettede og anbefales. 3) „Nordiske Sange og Rim". Forandret og lidt øget Udgave af Skandinaviske Sange og Rim.

Et og Andet.

Maanen. I sit bekjendte humoristiske Digt „Min Fødselsdag" har A. O. Vinje, idet han sammenligner sig med Maanen, med stor Dristighed modsagt Astronomernes Paastand om, at Maanen nu var ganske udbrændt, og derimod skildret denne interessante „Drabant" som endnu glødende af en indre Ild, der af og til blusser op igjen. Vinje siger i et Vers:

Som Maanen er jeg sønnerbrændt
af underjordisk Ild.
Paa Dybet var i Essen tændt
en Ungdomsflamme vild.
Den længe brann med Braken den
med Glimt og Farvespil,
den slukner af, men op igjen
den blinker af og til.

Denne Mening har ikke altid de lærde Stjernekigere delt. Men det lader dog som om Vinje har kjendt sin Kamerat „Maanen" bedre, og at de Lærde ogsaa nu maa give vor gode Digter Ret. Skade kun, at Vinje sandsynligvis ikke har faaet Underretning herom, da han i Bergen holdt sine geologiske Forelæsninger, saa han strax kunde have dokumenteret sit grundige Kjendskab til sit Emne ligeoverfor „Morgenbladets" Paastand om Overfladiskhed. Vi hidsætte efter „Presse" et Uddrag af en Forelæsning over Maanen, som Direktøren ved Athens Observatorium, Hr. F. Schmidt, har holdt i Videnskabsakademiet i Wien den 29de f. M. for en talrig Tilhørerkreds: „Hidtil har man, sagde Forelæseren, nærmet sig til den Forestilling, at Maanens Overflade frembød Billedet af utallige udbrændte Vulkaner, hvis fremstaaende Kratere i Kikkert viser sig som ringformige Bjerge med vidt gabende Afgrunde. Forfærdelige Udbrud maa have fundet Sted, for at have kunnet give Maanens Overflade dette sælsomme Udseende, som giver den Lighed med den evige Hviles Grav, uden Spor af Liv, Vand, Luft eller Planteliv. I Løbet af 3 Aar har imidlertid fortsatte Jagttagelser, understøttede ved Optikens Fremskridt, godtgjort en overraskende Kjendsgjerning, der beviser, at Naturen paa Maanen aldeles ikke er gaaet saaledes til Hvile, som man før har været vant til at tro. Blandt de mangfoldige Kratere var især „Linéos" bekjendt, da det ved sin heldige Beliggenhed paa en Slette tjente Observatoriene som et trigonometrisk Punkt af første Rang. Krateret var 3 geografiske Mile i Tværmaal og omtrent $9\frac{1}{2}$ i Omkreds, og Kraterdybet 1000 Fod til Bunden. Fra dette Krater maalte man de øvrige Kraterbjerges Nærhed og Beliggenhed. Nu er imidlertid det store Krater „Linéos", pludselig forsvundet uden at man har seet noget til, hvorledes eller hvorlænge denne Forandring har gaaet for sig. Observatorierne bleve ikke lidet forundrede ved denne sin Yndlings Forsvinden, og fra alle Kanter rettede man Kikkerterne paa det Sted, hvor Krateret tidligere saa majestætisk havde hævet sig i Veiret. Af de tidligere Skygger, som Fjeldet havde kastet, var intet at opdage; tvertimod viste der sig i Stedet en hvid, skyagtig Flade med en ganske liden Fordybning i Midten, i Maal $^1/_{30}$ af det tidligere Kraters Omfang. Hvad Grunden til denne Forsvinden kan have været, er Astronomerne langtfra enige om. Antager man, at et stort Askeudbrud har fundet Sted, og hvorved Linéos er bleven skjult, saa maatte man have bemærket Dampsøilen; thi af ildsprudende Bjerges Udbrud her paa Jorden ved man, at de opstigende Ildsøiler blive staaende i flere Dage og kaste en Skygge, som ogsaa maatte blive saameget mere mærkbar paa Maanen, hvor intet Luftlag er, og hvor som Følge heraf Skyer ikke kan danne sig. Men til Sligt har man ikke seet et Gran. Vilde man antage, at Krateret Linéos var sunket, saa maatte der være fremstaaet en endnu større Afgrund, som strax maatte kunne bemærkes ved store Skygger; men dette er ikke Tilfældet. Det Sandsynlige er, at en flydende Masse har fyldt Krateret fuldstændig og har flommet over dets Bredder, saaat Hulningen er forsvunden, og at den saaledes heller ikke længer har kunnet kaste nogen Skygge. Slige skyagtige Dannelser, som man bemærker ved Linéos, har man allerede opdaget i et Antal af 20 til 25, og der er ingen Tvivl om, at der er undergaaede eller udfyldte Kratere. Uafbrudte Jagttagelser vil forhaabentlig snart skaffe os Forklaringen til disse Forvandlinger.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Petersburg, 15de Decbr.

I Moskau og nogle andre Byer er opdaget et Selskab, der havde til Hensigt paa Emancipationens Aarsdag at ophidse Befolkningen til voldsomme Demonstrationer. Nogle Arrestationer have fundet Sted.

Paris, 15de Decbr.

„France": Kabinetsspørgsmaalet kommer først fore efter Valgenes Prøvelse. Ministeriet afventer positivt Votum af Kammeret.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentret fra igaar har passeret det sydligste Norge. Stærk Nordlig til Vestlig Vind i Skagerak og Kattegat, SVlig Storm i Ystad. I Norge høiest Lufttryk paa Dovre, Frisk Østlig Vind nordenfor Stat. Barometret falder atter i det NVlige Europa; SVlig Vind i England og Irland, Vestlig i Skotland. Udsigterne ere til variabelt Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 16de December.

Conradi fra Kristianssand, Forvalter Sandberg fra Hakedalen, Kand. Grundt fra Eidsberg, Urdahl fra Amsterdam, Frk. Nielsen fra Drøbak, Andersen og Borch med Følge fra Fr.stad, Sagf. Beck fra Soløer, A. Gjems fra Kongsvinger, i Hotel Scandinavie.

hvormed Hollfeld søgte at naa sit Maal. Hun gjorde tættere Pauser og samtalede livligt med ham, det vil sige, hun talte næsten altid alene, og for det meste lagde hun sine Ord vel. Hvert af hans Enstavelsessvar, saa hverdagslige de end var, optog hun som en Gunst, som et Orakelsprog, hvori man altid maatte søge en dybere Mening.

Han fjernede sig altid nogle Minuter før Musiktimens Slutning. Allerede første Gang havde dog Olivia opdaget ham, da hun skulde gaa hjem, nemlig fra et Vindu i Gan- i første Etage, hvorfra man kunde overse en hel Del af Parken. Han gik frem og tilbage ved Begyndelsen af Skogveien, som hun maatte tage.

Men hun krydsede hans Plan ikke uden en hemmelig Tilfredsstillelse ved at gjøre et Besøg hos Miß Mertens og blive hos hende. Der blev hun altid modtagen med aabne Arme og begyndte lidt efter lidt at holde saameget af Guvernanten, at hun aldrig kunde gaa forbi hendes Dør uden at gaa ind og passiare en Stund.

Miß Mertens var fordetmeste sørgmodig og nedslaaet. Hun følte, at det blev hende mere og mere umuligt at blive paa Lindhof.

Baronessen, som pludselig var bleven berøvet sin Herskermagt og den dermed forbundne Virksomhed, var nu som oftest nær ved at dø af Kjedsommelighed. Hun maatte beholde en venlig og tilfreds Mine; hun var altsaa nødt til at lade sit onde Lune blive igjen bag Døren til hendes Værelse; men her tog hun ogsaa sin Mon igjen og blev rent utaalelig; for sin gamle Kammerjomfru havde hun, man vidste ikke hvorfor, en stor Respekt, som Hovmesteren Lorenz udtrykte sig, og det lavere Tjenestetyende kunde hun ikke tyrannisere uden at støde mod Herren i Huset, følgelig fik den ulykkelige, værgeløse Guvernante bære den hele Styrtflod af hendes tilbagetrængte Galde.

Ofte sagde hun bittert grædende, at blot Kjærlighd til hendes gamle uforsørgede Moder kunde bringe hende til fremdeles at underkaste sig denne Plage. Den gamle Moder havde næsten intet andet at leve af, end hvad Datteren sendte hende, derfor var hun nødt til at undgaa at flytte ofte, da

Dine, om de ikke gnistrer og lyner, som om al Ilden fra Bloksbjerg fandtes derinde. Nu, jeg holder mig stille, jeg siger Intet; Jægermesteren sover godt, og de Andre med; men jeg vaagner, bare en Rotte rører paa sig, og derfor ved jeg ganske godt, at Bertha streifer omkring ude, og hver Gang er ogsaa Gaardshunden forsvunden af sit Hus. Den er den Eneste i hele Huset, som hun holder af, og hvor sint den end er, saa gjør den dog aldrig hende noget ondt."

„Ved Onkel det?" spurgte Olivia.

„Aa nei da! Jeg vogter mig vel for at sige noget, det kunde bekomme mig ilde."

„Men, Sabina, betænker De vel, at De ved Deres Taushed kan foraarsage Onkel stor Skade? Huset ligger saa ensomt; om ingen Hund findes paa Gaarden . . ."

„Saa staar jeg deroppe ved Vinduet og vaager indtil hun endelig kommer tilbage over Bjerget og binder Hunden igjen."

„Dette er jo et overmenneskeligt Offer, som De bringer Deres Overtro. Man burde da hellere lade Bertha . . "

„Tys! tal ikke saa høit, der sidder hun!"

Sabina pegte paa Pæretræet nede i Gaarden. Olivia gik sagte nærmere. Paa Stenbænken under Træet sad Bertha tilsyneladende rolig og rensede Bønner. Den af en indre Bevægelse fremkaldte Rødme paa Pande og Kinder havde givet Plads for en sygelig Bleghed. Olivia saa nu, at den unge Pige i den senere Tid var bleven betydelig magrere. Den tynde Næse traadte skarpere frem af Ansigtet og Kinderne havde mistet sin indtagende Runding. Mørke Ringe laa omkring Dinene og mellem Dienbrynene gravede der sig tvende Furer dybt i den fine Hud og gav Ansigtet et mørkt og ulykkespaaende men tillige i Forening med visse Træk omkring Munden et uudsigelig sørgmodigt Udtryk.

Dette Syn skar Olivia dybt i Sjælen. Paa Berthas Skuldre hvilede et eller andet tungt Kors, der maatte føles saa meget tungere som hun bar det taus. Olivia glemte al den Fiendtlighed, som Bertha hidtil havde vist hende, og gik hurtig nogle Skridt nærmere for at trykke dette sorgbetyngede

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Fredag den 17de December (Kl. 7—10½) gives: **Kongs-Emnerne**, historisk Skuespil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Dette er den 12te Abonnementsforestilling.

Anbud

paa Leverance af nedenstaaende Materialier til **Akershus Ingeniørdetachement** modtages i lukkede Sedler mærket „Anbud" inden **31te dennes.**

1. Tømmer.

Stykker		Alen langt		Toms Top	
2 Stykker	7 Alen langt,			14 Toms Top.	Furu eller god Gran.
8	—	11	— —	14	— —
4	—	5	— —	14	— —
8	—	10	— —	13	— —
3	—	9½	— —	13	— —
6	—	8¼	— —	13	— —
8	—	12¾	— —	13	— —
8	—	10	— —	13	— —
4	—	14	— —	11	— —
56	—	14½	— —	11	— —
10	—	12¾	— —	11	— —
8	—	10	— —	11	— —
24	—	9½	— —	11	— —
8	—	8½	— —	11	— —
4	—	24	— —	10	— —
4	—	11	— —	10	— —
4	—	10	— —	10	— —
5	—	18	— —	9	— —
4	—	15	— —	9	— —
4	—	9¼	— —	9	— —

samt 12 Tylvter fra 9 til 16 Alens Længde (12½ Alen gjennemsnitlig) af 8 Toms Top. Af dette maa mindst Halvparten være Furu.

Tømmeret leveres i Januar og Februar n. A., enten paa Fæstningen, paa Kristiania Jernbanestation eller en anden ligesaa tilgjængelig Tomt i Kristiania. Det maa være ret, vinterhugget, frit for Raaddenhed og skadelig Kvist samt af god Bonitet. Det modtages eller vrages af Ingeniørdetachementet, hvis Dom i denne Henseende er inappellabel.

2. Murstén.

5,000 pressede velbrændte Sten 9" l., 4¼" br., 2½" t.
15,000 facede do. do. do. do. do.
580,000 alm. do. do. do. do. do.

Stenen leveres i Juni og Juli n. A. paa det Sted paa Fæstningen, som af Detachementet paavises, og gjælder forøvrigt de samme Regler for Modtagelsen som ovenfor anført.

3. Bord og Planker.

40 Tylvter Planker 3 × 9", 3die Sort. Furu og Gran, halvt af hver Sort.
150 — do. 2½ × 6½", 3die Sort. Do. do.
100 — do. 2 × 6", 2den Sort. Do. do.
500 — Bord 1¼ × 6½" Furu, 2den Sort. Risp.
500 — do. 1¼ × 6½" Gran, do.
100 — do. 1¼ × 6½" Brag, do.

Bordene og Plankerne leveres i Marts eller April næste Aar paa det Sted paa Akershus, som af Detachementet bestemmes, og gjælder de samme Bestemmelser for Modtagelsen som ovenfor.

Akershus, den 13de December 1869.

Diakonisseanstaltens Bazar.

Den paatænkte Bazar til Fordel for Diakonisseanstalten vil blive aabnet **Tirsdag** den 14de December Kl. 11 Formiddag i **Studentersamfundets Lokale** og holdes aabent til Kl. 8 Aften, samt Onsdag den 15de og Torsdag den 16de fra Kl. 10 Formiddag til 8 Aften. **Fredag** Tombola.

Balchens nye Forsyning

af alle Varesorter til Husbrug og Salonpryd anbefales til meget billige Priser.

NB. Ældre Beholdninger, Butik-Prøver af de forskjellige Gjenstande, samt Rester af Varesorter af enhver Slags, hvoriblandt mange smukke og nyttige Ting, realiseres til betydeligt nedsatte Priser.

Lauritz Balchen.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

Bøger.

Udkommet er og tilkjøbs i **P. T. Mallings Forlagsboghandel,** Nedre Voldgade No. 25, samt snarest mulig at erholde i Rigets øvrige Boglader:

Noteringsbog for Hvermand

til **alle Dage i Aaret,** tillige indeholdende: Oplysninger om Post- og Telegrafvæsen, Jernbaner og Dampskibe, Mynt-, Maal- og Vægt-Forhold; Tabeller for Rente- og Procentberegninger; kortfattet Beskrivelse af Norges Kjøbstæder og Ladestæder; udførligere do. af Kristiania med Taxter for Bybud, Vognmænd og Færgemænd m. V.

No. 1. Indb. i Voxdug 32 ß, do. i Shirting 40 ß, do. med Kalender for 1870 og Blyant 48 ß, do. med Guldsnit 56 ß, do. i Brevtaskeform 80 ß.

No. 2 (med udvidet Noteringsschema, mere beregnet paa egentlige Forretningsmænd). Indb. i Voxdug 40 ß, do. i Shirting 48 ß, do. med Kalender og Blyant 56 ß.

Noteringsbog for Damer

til **alle Dage i Aaret,** tillige indeholdende nogle Digte; Anvisning til Française og the Lancers; Taxter for Breve og Telegrammer, Passagerfragter paa Jernbaner og Dampskibe; Oplysninger om Mynt, Maal og Vægt; Beregningstabeller for Kjøb og Salg; kortf. Beskrivelse af de vigtigste Seværdigheder &c. i Kristiania og Omegn med Taxter for Bybud, Vognmænd og Færgemænd m. m. Indb. i Shirting 32 ß, do. med Kalender og Blyant 40 ß, do. med Guldsnit 48 ß.

En Pakke paa 3—4 Expl. kan sendes med Posten til hvilketsomhelst Sted i Landet for 8 ß, en enkelt Bog 6 ß, hvilket Portotillæg, ved Bestillinger, indsendes samtidig med Bøgernes Kostende.

G. Kr. Johannesen.
(P. T. Mallings Forlagsboghandel).

Fra Pressen er udkommet paa mit Forlag:

Brands Døtre.
Et Livsbillede
af
Lili.
Tilegnet Henrik Ibsen.

Pris heftet 1 Spd., indb. i Originalbind 1 Spd. 36 ß. **J. W. Cappelen.**

Paa mit Forlag er udkommet:

Kong Sverre

og Norge paa hans Tid. En historisk Skildring til Læsning for Folket af H. J. Darre. Pris heftet 1 Spd., indb. i Originalbind 1 Spd. 36 ß. **J. W. Cappelen.**

Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af December), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition, samt i Hhrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges **forskudsvis.** Subskribentsamlere faa 1 Frieremplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 10de November 1869.

Anthon Bang.

Paa mit Forlag har forladt Pressen:

Et Kornbaand
til
Jul 1869.

Indhold: „Brødrene", Skitse fra Søler af H. Schulze; „Om vore gamle Minder" af X.; „Tolderen", „Fridthjof og Ingeborg", to Skitser" af Alfred Larsen; „Magnus Heinessøn" af Ludv. Daae; „En Flytning" af Falck Ytter. — Pris heftet 48 ß, indb. i Originalbind 84 ß. **J. W. Cappelen.**

Paa mit Forlag er udkommet:

Digte
af
Oskar Stillaug.

Pris heftet 48 ß, indb. 72 ß.
J. W. Cappelen.

Faste Eiendomme.

Solide og for bedre Folk tidsmæssig indrettede Gaarde med Have og smuk Beliggenhed i og ved Homansby, paa nedre Hjortnæs, i og ved Pilestrædet, ved Akersgaden samt i det nye Byggestrøg nedenfor Nytorvet sælges yderst billig, om Handel kan ske inden 30te dennes. Herom alle forønskede Oplysninger ved

A. Guttormsen.

Større og mindre Handels- og andre Forretningsgaarde samt Leiegaarde i meget stort og godt Udvalg til meget billige Priser tilsalgs ved **A. Guttormsen,**
Kirkegaden 32, 3die Gaard fra Torvet.

Tilsalgs.

Fineste Konditor-Hvedemel, Do. Rugmel, Rosiner, Korender, Sukkade og **Specerier** sælges billigt af

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Sandpapir og Smergellærred.

Et større Parti Sandpapir og Smergellærred realiseres yderst billigt.

J. H. Bøe,
Storgaden No. 2.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mark.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Stettiner Rugmel,

fortrinlig Bagervare, sælges i Partier billig af **Andr. Gulbransen.**
Jernbanetorvet.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Symaskiner

til **Familiebrug,**
- **Skræddere,**
- **Skomagere** og
- **Hattemagere** anbefale

Heidenreich & Co.

Symaskiner.

En **aldeles ny** dobbelttraads Symaskine, Wheeler & Wilsons System, der udmærker sig saavel ved sin Konstruktion som ved den Lethed, hvormed den arbeider og kan haandteres, er ankommen og sælges **yderst billig** hos **Heidenreich & Co.**
Kongensgade 12.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.

Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.

Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Tilleie forlanges.

Bekvemmelighed ønskes.

En tarvelig, men pen Bekvemmelighed, bestaaende af 3 Værelser, helst beliggende i Storgaden eller i Nærheden af Youngstorvet, ønskes tilleie fra Paaske Flyttetid eller tidligere. Billet mrk. **A.** bedes nedlagt i Expeditionen.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Hoved mod sit Bryst og sige: „Hvil ud her! ryst af din Jammer, med hvilken Du kjæmper saa alene, i mit Hjerte, jeg vil redelig hjælpe Dig til at bære den" — men Sabina greb hende haardt i Armen.

„De maa ikke gaa did!" hviskede hun heftigt. „Det tillader jeg ikke, — hun var istand til at støde Kniven i Dem!"

„Men hun er saa ulykkelig. Det lykkes mig dog maaske at overbevise hende om, at det blot er den varmeste Deltagelse, som fører mig til hende."

„Nei, nei, vent, De skal strax faa se, hvor langt man kommer med hende."

Sabina gik ned paa Gaarden. Bertha lod hende komme hen til sig uden at slaa Øinene op.

„Olivia har fundet den", sagde hun og holdt Berthas Hat frem; derefter lagde hun sin Haand paa den unge Piges Skuldre og vedblev venligt: „Du burde vel sige hende nogle Ord."

Bertha for op som om hun var bleven fornærmet haardt. Hun rystede heftigt afværgende Haanden og slyngede et forbittret Blik til det Sted, hvor Olivia stod, et Beviis paa at hun før havde lagt Mærke til den unge Piges Nærværelse. Hun kastede Kniven paa Bordet, væltede Kurven, saa at Bønnerne for til alle Sider og gik ind i Huset. Man hørte gjennem det aabne Vindu, hvorledes hun lukkede Døren til sit Værelse og slog Skaaden for.

Olivia stod stum af Overraskelse, men ogsaa af Smerte. Hun skulde saa gjerne have villet nærme sig den Ulykkelige, men hun fandt nu, at dette ikke kunde være at tænke paa.

I en hel Uge havde hun dagligen gaaet ned til Slottet. Frøken von Walde var kommen sig mærkværdig hurtig fra og med den Eftermiddag, da hun, som Baronessen ømt betonede, havde fundet Lægebod i den af hende egenhændig tillavede Kaffe, og samme Dag som Hr. von Hollfeld var kommen.

Hun indøvede af alle Kræfter et Stykke à quatre mains og betroede endelig Olivia, at hendes Broders Fødselsdag var en af de sidste Dage i August; hun vilde denne Gang

feire den mere end almindelig høitideligt, da hun paa samme Tid agtede at feire hans lykkelige Hjemkomst fra sin lange Reise. Den Dag skulde han for første Gang paa længe atter høre hende spille; hun vidste, at hun derved vilde berede ham en glad Overraskelse.

Olivia imødesaa altid disse Musiktimer med en Blanding af Glæde, Uro og Modvillie. Hun vidste ikke selv hvorfor, men Slottet og Parken var pludselig blevne hende kjære og fortrolige, ja hun følte endogsaa et Slags øm Hengivenhed for den Bænk, paa hvilken hun havde siddet med Hr. von Walde, ligesom for en gammel Ven, saa at hun altid tog en liden Omvei for at komme tæt forbi den.

Hr. von Hollfelds Opførsel indgjød hende derimod Uro og Uvillie. Efterat hun nogle Gange ved hurtig at bøie ind paa en anden Vei havde tilintetgjort hans Anstrengelser for at møde hende, kom han en Eftermiddag uden videre op paa Frøken von Waldes Værelse og bad om Tilladelse til at overvære Musiktimen. Til Olivias Forskrækkelse forsikrede Helena ham med glædestraalende Øine, at hun hilsede ham dobbelt velkommen som en Nyomvendt, der hidtil aldrig havde følt den ringeste Tilbøielighed til Musik. Han indfandt sig nu regelmæssig hver Dag, lagde ved sin Ankomst taus nogle nyplukkede Blomster paa Pianoet ved Siden af Helena og slog sig ned i en Vindueskrog, hvorfra han kunde se de Spillende lige i Ansigtet. Saa længe der blev spillet, holdt han Haanden over Øinene, ligesom om han ganske og aldeles vilde unddrage sig Indtrykkene af den ydre Verden for at fordybe sig i Tonernes Rige.

Olivia mærkede dog snart til sin store Harme, at han bedækkede sit Ansigt blot saa meget, at det ikke kunde sees af Helena; men bag Haanden stirrede han uafladelig paa hende selv og fulgte alle hendes Bevægelser. Hun bævede under hans Blik, som, ellers saa intetsigende og aandsfattigt, naar det rettedes mod hende glødede af en eiendommelige Ild, saa at hun maatte opbyde hele sin Selvbeherskelse for ikke at komme ud af Spillet.

Helena havde aabenbart ingen Anelse om den Sluhed,

Dagbladet.

No. 294. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 17de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Holen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Usso"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Haandværksdriftens Fortid og Fremtid.

III.

Den Reform i vor Haandværkslovgivning, som fandt Sted for 30 Aar siden ved L. 15de Juli 1839, gik hovedsagelig ud paa at Laugene engang i Fremtiden (ved den sidste Laugsmesters Død osv.) skulde afskaffes, og at Haandværksdriften skulde være fuldstændig fri paa Landet. Siden 1839 er Haandværkslovgivningen ikke undergaaet nogen væsentlig Forandring før i 1866, da den tidligere omtalte Lov, der i sin Helhed træder i Kraft fra Nytaar af, endelig udkom; Spørgsmaalet om Næringsfrihedens Udvidelse vaktes dog allerede paa Storthinget i 1863, idet Storthingsmand Enge og Fl. paa Storthinget i dette Aar fik drevet igjennem en Anmodning til Regjeringen om at tage den forældede Lov af 1839 under Gjennemsyn. Og den var ogsaa bleven dygtig forældet; den Menneskealder, som siden den Tid er forløbet, har været overordentlig rig paa nye Fremtoninger, som gribe stærkt ind i Næringsforholdene. Paa det politiske Feldt saavelsom i Samfundet har Folkefrihed, Selvstyrelse og Lighed i Rettigheder gjort sig gjældende; i Handelsverdenen har Jernbaner, Dampskibe, Telegrafer og kjæmpemæssige Foretagender af enhver Art været istandbragte til Lettelse af Samfærdselen mellem Jordens mest fjerntliggende Lande; i Kunst og Videnskab (navnlig maa vi her nærmest tænke paa Naturvidenskaberne, Fysiken og Kemien) er der gjort forbausende Fremskridt, der have vist en stor Virning til at skabe nye og omdanne gamle Næringsveie; og, hvad der ikke er det mindst vigtige — Dampkraften har afløst Haandens Kraft. Samfundet har ved disse Fremskridt om ikke netop antaget et nyt Præg, saa dog gjennemgaaet en Udvikling, som maatte medføre Reformer i en Virksomhedsgren, som i vor Tidsalder spiller en saa fremragende Rolle, at man har kaldt det 19de Aarhundrede „Industriens Aarhundrede". Fra det almindelige Kulturstandpunkt betragtet, maatte Loven af 14de April 1866 saaledes siges ikke at være kommen for tidligt. Medens Norge i saa mange Retninger før havde Ordet for at gaa foran for sine Nabolande paa Fremskridtenes Baner, har Bladet, navnlig siden Begyndelsen af forrige Aarti, paa en mærkelig Maade vendt sig. Vore Nabolande have i denne vor Dorskhedsperiode gaaet os forbi paa Næringslovgivningens Omraade, som ogsaa i mange andre Henseender. I Danmark har man allerede ved en Lov af 1857 (der dog først fuldstændig traadte i Kraft ved Udgangen af 1861) og i Sverige ved en Forordning af 1864 ganske tilintetgjort Laugsvæsnet og i sine Grundtræk vedtaget de samme Reformer, som hos os først skede ved Loven af 1866.

Hvor lidet frisindet man hos os endog har været, fremgaar af Regjeringens og dens raadspurgte Autoriteters Forslag, som fremkom fra en i 1853 nedsat Komite til Undersøgelse af Fattigvæsnet. Dette Forslag gik simpelthen ud paa, at Folk i Byerne skulde have Lov til at ernære sig af sine egne Hænders Arbeide, naar de ikke brugte Svende og Drenge tilhjælp; thi „Svende og Drenge" var nu engang Laugsmesternes hellige Privilegium, som man dengang ikke turde røre ved! Men uagtet Forslaget ikke gik videre, og uagtet det oplystes, at Arbeidsklassens Vilkaar vare vanskelige, at det mangengang i Byerne var ondt for at faa Arbeider ordentlig udførte af Laugsmesterne, samt at Betalingen var saa høi, at den fattigere Del af Folket led derunder, saa havde dog Regjeringen ikke Omtanke og Skjøn nok til at gjøre noget derved. Den sendte — hvilket glimrende Exempel paa bureaukratisk Aand! — Forslaget ud til Autoriteternes Betænkning; og langt om længe svarede da de kjære Amtmænd og Magistrater eller en stor Del af dem idetmindste, at hint Forslag vakte deres Betænkeligheder; det smagte for meget af Frihed. Paa vise Hold mener man fremdeles, at Frihed ikke er andet end Mundsveir, som farlige Demagoger bruger til at opvigle den uvidende Masse med; Arbeiderne ere farlige Folk, endog for de blive nogen Samfundsmagt og faa Stemmeret; Folk, som ere paa Fattigkassen, kan man derimod have saameget mere Medlidenhed med, som man her er fri Frygten for deres Magt. Saaledes ræsonneres der vel ikke ligefrem; men dette bliver dog den historiske Tanke i Forholdsreglernes Række. — Men for at vende tilbage til vort Emne — Regjeringen lagde altsaa Hænderne rolig i Skjødet; Næringsufriheden forøgede Fattiglemmernes Antal, demoraliserede Arbeiderklassen og var heller ikke Laugsmesterne selv til noget sandt Gavn.

Men i 1864 meldte en for den selvvise Regjering vistnok høist uventet Samling Mennesker sig udenfor dens Porte. Det var Kvinderne. De klagede over at Staten i sin Uretfærdighed forholdt dem de mest ligefremme Menneskerettigheder, nemlig Retten til at leve af sine Hænders Arbeide; og de spurgte Regjeringen, hvorfor Mennesker i Buxer og Frak alene skulde have Ret til at ernære sig af Haandværksdrift, medens Kvindernes Hænder vare belagte med Lovens Tvangstrøie, saa de maatte sidde uvirksomme og sulte. Men da Storthinget som nævnt efter Enges Forslag havde henvendt sig til Regjeringen og erklærede, at nu gik det ikke længer an, saa maatte Regjeringen nu endelig slaa sine Amtmænds „Betænkeligheder" ud af Hovedet og forelægge et liberalt Reformudkast. Saa kom da Regjeringen endelig med det oftnævnte Udkast til den lille Lov af 1866. Noget udførligere Forslag til en hel ny Haandværkslov havde Regjeringen, som den selv siger i sit Foredrag, ikke i alle disse Aar siden 1853 faaet Tid til at istandbringe. En ganske god Lærepenge om, hvad Laugsvæsnet var for et Uvæsen, havde Regjeringen ogsaa heldigvis faaet i den nærmest forudliggende Tid; den maatte nemlig til Kristiania Skrædderlaug for en hel Del Klæder til Hæren i Anledning af Krigsrustningerne i 1864 betale 16,806 Spd. 108 ß, medens en Mand, der ikke hørte til Lauget, og derfor var uberettiget til at paatage sig Arbeidet, tilbød sig at gjøre det for 9,078 Spd. 24 ß. Statskassen forvoldtes saaledes en Forøgelse i Udgiften af 85 pCt., som Regjeringen kunde have sparet, om den tidligere havde betragtet det som sit Hverv at følge med Tiden. Men som Ordsproget lyder: „den, som ikke holder Øinene aabne, maa holde Pungen aaben". Men endnu iaar har Regjeringen leveret et nyt Bevis for, hvorledes den forstaar Tiden, og hvor ganske den er bort fra sund Fornuft, naar det gjælder at modsætte sig frisindede Reformer. Regjeringen forkastede nemlig et af Jaabæk oprindelig fremsat Forslag, som Løberg og Provst Jensen optog i en anden Form, hvorved den Latterlighed, som uheldigvis klæbede ved J.s Forslag, hævedes. Dette Forslag, som vakte en hel liden Storm, især fra den konservative og ministerielle Leir i Thinget (Schweigaard), gik ud paa at hæve de Bestemmelser i Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift, hvorefter Handel ikke ubetinget kan drives inden 1 Mil fra Kjøb- og Ladested, og Haandværkere, bosatte inden ¼ Mil fra samme, skulle betale Byskat, forsaavidt de arbeide for Byindvaanerne. Forslaget vedtoges af Storthinget, hvor navnlig Statsraad Broch optraadte kjækt; men Regjeringen — forkastede det. Endog de Byer, hvis Interesser Regjeringen opkastede sig til Ridder for, ere ikke alene udeblevne med sin Tak, men man har endog her taget Ordet mod sin Beskytter. I Stavanger har man nemlig i disse Dage drøftet Storthingsbeslutningen i et Møde af de i samme interesserede Næringsdrivende, som med stor Enighed have misbilliget Regjeringens Forkastelse. Det vil maaske være overflødigt at tilføie, at Regjeringen ogsaa i Anledning af dette Forslag indhenter Amtmændenes Betænkning eller „Betænkeligheder".

Den nye Lov af 1866 har slettet ud af Haandværkslovgivningen de bureaukratiske Bestemmelser, som gav „Øvrigheder" af forskjelligt Slags Adgang til at stikke sin Næse ind for at se efter, om min Skomager eller Snedker havde Bevis for at han havde gaaet paa Tegneskole og om han havde aflagt „Prøve for Duelighed". Naar man betænker alt det Spilfægteri og alle de Intriger, som fandt Sted, især i ældre Tider, ved disse Svende- og Mesterprøver, og fremdeles husker, hvor uhyre vanskeligt eller endog umuligt det ofte har været at faa Plads paa de offentlige Tegneskoler i de forskjellige Byer, og desuden betænker, hvor liden Garanti man i Virkeligheden havde for en Snedkers Duelighed til at gjøre et Skab deri, at han paa Tegneskolen havde tegnet en Dør og til sin Prøve gjort et Vindu, saa vil man ogsaa fatte, at den nye Lov har sprængt en af de mest taabelige Lænker af den gamle bureaukratiske Indgriben i den private Bedrift, som nu heldigvis gradvis mere og mere befries fra Statens Formynderskab. Det er nu en latterlig Tanke, at Staten har nogetsomhelst med sligt Posekigeri, som at randsage, om den Mand er duelig til at gjøre Borde, som jeg vil have til at bordklæde mit Hus! Og den ældre Lovgivning var saameget uretfærdigere, som den ligefrem lagde Hindringer iveien mod, at selv den dygtigste Landhaandværker kunde erhverve Borgerskab i Byen; thi var han noget tilaars, kunde det være ugjørligt for ham at erhverve den Slags specielle Færdighed, som Svende- eller Mesterprøve-Reglementerne krævede, uagtet han ellers kunde være den dueligste, paalideligste og billigste; derfor har ogsaa saamange Landshaandværkere udvandret til Amerika, hvor slige Baand paa Næringsfriheden have været ukjendte. Det eneste, som nu derimod efter den nye Lov kræves for at være berettiget til Haandværksdrift med Svende og Drenge i Byerne, er at være 21 Aar gammel, at være bosat i Kjøbstad eller en Fjerding fra samme, at være uberygtet og at have taget Borgerskab. Den sidste Bestemmelse var ikke god at komme undaf, fordi Grundloven knytter sine Regler om Stemmeret til Kjøbstadsborgerskab, hvilket saaledes den private Lov ikke endnu tør forandre. Men uden fremmede Svende og Drenge kan, som før bemærket, nu Enhver ernære sig som Haandværker ogsaa uden at løse Borgerskab. Næringsfriheden er saaledes i stor Udstrækning gjennemført; og de Indskrænkninger, som endnu bestaa, falde vel ogsaa med Tiden bort.

Den ældre Haandværkslovgivning var bygget paa en Grundsætning, som maa siges at være mere end latterlig, nemlig den, at Haandværksdriften i Byerne skulde forbeholdes en egen Stand. Loven holdt Udkig med, at hver Haandværker indøvedes i de velvise Reglementspaabuds „Fodslag og Haandgreb", og paa disse gav Staten ham da Privilegium; ingen Anden maatte gjøre dem efter under Trudsel med Straf for „ulovlig Haandværksdrift". Men en Haandværker var og blev en Haandværker; han maatte ikke faa Lov til at være Handelsmand, Embedsmand eller deslige ved Siden af. Og hvad var Følgen af dette taabelige Bud? Jo, blandt Andet ogsaa den, at en formuende Fader næsten aldrig satte sin Søn i Haandværkslære. Thi efter den Maade, hvorpaa Haandværket hidtil er drevet, var der ikke saa stor Anledning til at lægge Kapital deri; skulde Kapitalen gjøres frugtbringende, var Handel, Skibsrederi osv. langt naturligere Næringsveie for den unge Rigmandssøn. Og sjeldnere har det ogsaa været i vore Dampens og de store Foretagenders Tid, at en Haandværker med sin Armskrafts indskrænkede og forholdsvis kostbarere Virkeevne har kunnet samle videre Kapital. Og havde en Haandværker Kapital og vilde bruge den til en fabrikmæssig Tilvirkning (altsaa i det Store og efter Grundsætningerne for den moderne Arbeidsdeling), kom Lauget i Veien og forbød det! Og uagtet Fabrikanten ikke har Brug for og Kjendskab til de haandværksmæssige „Fodslag og Haandgreb", men derimod til mekaniske og tekniske Indsigter, som Haandværkerne før ikke behøvede, var han dog, selv i Tilfælde af at kunne undgaa Lovens Straf for fabrikmæssig

Ægypten.

(Slutn. fra No. 293.)

Værten og Opvarterne bære om Kaffe og Piber til sine Kunder, som enten sidde paa Gulvet med korslagte Ben eller strække sig paa Ryggen i hele sin Længde, eller ogsaa har de sin Plads paa meget lave Rørstamler udenfor Dørtærskelen. Kaffehuset hører til den simplere Sort, som savner Divaner og Matter, men den tillavede Drik bliver ombragt i smaa Porcelæns-Kopper paa skinnende Metalfade.

Kunderne er i alt andet end en høitidelig Sindsstemning. Nu hører du dem udbryde i skvaldrende Lattersalver over at en fuld Olding, lig en veirbidt Satyr, stiger ind til dem efterabende en Danserindes Fagter. Oldingen, som er Humorist og Sagafortæller af Fag, belønnes af Tilhørerne med stormende Bifald. Paa alle Sider af Huset er der Bazarer, fra hvilke Varerne nu er bragt bort for at skaffe Tilskuerpladse, der er udleiede til tilslørede Fruentimmer, hvis hvide Hovedbedækning falder ned over deres blaa og violette Silkedragter. Nogle velklædte Børn er i deres Selskab. Ogsaa Husenes Tage er bortleiede og saa fuldpakkede af Nysgjerrige af den fattigere Klasse, at man hvert Øieblik kan frygte for at se nogle af dem falde ned paa Gaden. For at forhindre dette gaa Politibetjentene omkring bevæbnede med lange Stokke, hvormed de fra og til trænge Tilskuerne tilbage fra Tagranden og hvorved der uddeles et og andet lemfældigt Stokkeslag, der modtages ligesaa velment som det tildeles. Bagom os har vi Mosfeen, som strækker sig langs hele Gaden og nylig er bleven malet med vandrette Streger i hvidt og rødt. Det Selskab vi tilhøre befinder sig paa en med Stoler forsynet tre Fod høi Platform, som støder op til Moskeens Mur, der giver os Rygstød. Til høire har vi en rig Ægypters paladslignende Hus, i hvis aabne Vinduer man ser Eierens standsmæssigt klædte Harem. Sorte, brune, gule og hvide Ansigter titte frem under Slørene, som hyppigt ved en koket Bevægelse kastes tilbage, saa at de snarere tjene til at forskjønne end til at skjule.

Scheiken lader vente paa sig. Han er aldeles ikke punktlig. Alt eftersom Tiden iler stiger Nysgjerrigheden. Endelig Klokken halv tolv indfinder de foreløbige Tegn sig. Den trange Gade fyldes af en Hob næsten nøgne Mænd og Drenge af et besynderligt Udseende. De stille sig i en lang Rad, Skulder ved Skulder, ligt en Rytterskare, og kommanderede af ældre Muhamedanere, der forestiller et Slags Officerer og hvis fine Klædesmantler angive deres bedre Stilling, medens deres grønne Turbaner betegne deres Rang som Mekka-Pilegrime. Spændingen stiger — urolige Bevægelser i Vinduerne og paa Tagene; Piber og Cigaretter kastes væk af Kaffehusets Gjæster, som alle reise sig op; selv den bestjæftigede Vært og hans kulsorte nubiske øverste Opvarter reise sig paa Taaspidserne. Alle Ansigter er vendte mod Gadehjørnet, ved hvilket Scheiken skal komme frem. Raabet, Allah! Allah! begynder at blande sig med Ceremonimesternes Kommandoraab. Raadgivende Venner tale til de halvnøgne Figurer, som staa færdige til at kaste sig under Hovene af Scheikens Hest. Næsten alle synes at tilhøre Byens laveste Befolkning, ihvorvel hist og her sees en Person af bedre Stand, som opflammer sig med Skrig og Bønner for at faa Mod til at deltage i „Aabningen". Der indtræder nogle Øieblikke en ubeskrivelig Forvirring. Gaden er saa fuldpakket at et Menneske, liggende tversover den, berører til begge Sider Tilskuernes Fødder. Nu kaster den halvnøgne Skare paa 2 à 3 hundrede Mennesker sig til Marken. Ceremonimestrene, som frit benytte Stokke paa deres Lemmer, mumlende noget, der hørtes som arabiske Eder ordnede dem saaledes, at alle Hoveder bleve liggende i en Rad og alle de nøgne Ben i en anden. Spændingen tiltog stadigt. Nogle af Tilskuerne begyndte at stamme Bønner; Andre søgte at afholde sine fanatiske Venner fra at kaste sig ned paa den levende Brolægning; atter Andre derimod lagde kun Nysgjerrighedens Interesse for Dagen. De liggende Figurer er saa nære, at vi fra vort ophøiede Sæde kunne berøre dem med vore Solskjærme. De ligge paa Maven og takket være de hellige Grønturbaner, som ordnede dem, thi de er saa vel pakkede som Sardiner i en Daase. En Karl, klædt alene med et brunt Belte om Lænderne og brølende som et vildt Dyr, kaster sig paa Hovedet ned iblandt dem, og det lykkedes ham, trods Trængslen, at kile sig ind der, hvor det neppe syntes muligt at vinde en eneste Tommes Plads. Musik, som forkynder Scheikens Komme, høres, og eftersom Tonerne blive stærkere, begynde de Liggendes Lemmer at

at øve en Næring, som af Loven kun var hjemlet Haandværkeren (hvilket ved Proformaværk idetmindste lod sig gjøre, naar Haandværket i vedkommende By var uden Laug), saa var han dog nødt til at kaste sin Tid og sine Penge bort paa en Haandværkslære, som ingensomhelst Nytte bragte ham. Hvad den nye Lov derfor fremfor Alt havde at gjøre, og hvad den har gjort, er at **tillade Haandværkere samtidig at være Handelsmænd og Fabrikanter**; eller rettere sagt, den har omgjort Haandværkere til Handelsborgere; thi næsten alle eller dog de fleste Haandværkere eller Fabrikanter ville naturligvis fra Nytaar tage Handelsborgerskab, for at de ogsaa kan drive **Handel** med de Gjenstande, de have erhvervet sig Kyndighed i at behandle.

Næringsfriheden vil skabe en livlig Konkurrence, der først og fremst vil blive det forbrugende Publikum til Gavn derved, at Varerne ville faaes billigere og vel ogsaa tidsmæssigere og bedre. Den nye Tingenes Ordning vil ogsaa hindre selve Traditionerne om Ufriheden fra at flytte ind i de nye Udsalgssteder og store Fabriker, hvor Dampens Sus og de larmende Hjul alene vil fortælle om den nyeste Tids Kjæmpeværker og den Tankens og Haandens Frigjørelse, som vort Aarhundrede har hævdet. Efterhaanden som de tekniske Kundskaber ogsaa hertillands udvides og Kapitalerne ikke længer i Haandværksloven lægges Hindringer iveien for fri Anvendelse, vil nemlig Maskinerne mere og mere komme til at omdanne Haandværksdriften til en Fabrikdrift; og istedetfor de traditionelle „Geseller" vil der antagelig skabes en Arbeidsstok, som endnu i vort Land har været for liden til at den har kunnet gjøre sig bemærket som en slig Samfundsmagt, som den er i de industrielt mere udviklede Lande, t. Ex. England, hvor den allerede har det i sin Haand ved organiserede Arbeiderforeninger at optræde som sideordnede og ofte overmægtige over Verdens første Pengefyrster.

Som i vor første Artikel berørt vil Overgangen til den nye Ordning vel virke forstyrrende paa mange af vore Haandværk. Men vi haabe at have klargjort, at denne Forstyrrelse har været uundgaaelig og at den vil være gavnlig; den er kun den Forstyrrelse, som altid sker, naar Befrielsens Time slaar og Lænkerne springe. Skulle vi beklage Noget, maa det alene være, at den ældre Tilstand har varet altfor længe og at der er gjort saa lidet for den tekniske Uddannelse, som fra nu af visselig vil komme til at spille en stor Rolle. Det er derfor vi med Glæde erfare, at Trønderne med vanlig Iherdighed drive paa at faa sin af sidste Storthing bevilgede tekniske Læreanstalt i Trondhjem aabnet allerede fra næste Sommer af. Og forhaabentlig vil denne tekniske Læreanstalt snart efterfølges af lignende i andre Byer, og navnlig her i Kristiania.

Ogsaa for Kunstens løftende og udviklende Indflydelse paa Haandværksdriften har man lige til den sidste Tid hertillands været sørgelig blind. Men da dette Blad tidligere i Sommer i en ledende Artikel nærmere har paavist, hvad der i denne Retning maa og kan gjøres for at hæve Industrien, er det overflødigt her atter at dvæle nærmere derved. Det faar være nok atter at minde om, at det er de skjønne Kunster, Maleriet og Billedhuggerkunsten, som har udviklet de danske, schweizerske og franske Haandværkeres og Fabrikanters Smagsretning, saaledes at deres Frembringelser ved sin Formskjønhed og Nethed har skaffet sig Indgang i alle Lande. Det er harmeligt at se vore Handelsmænd indføre fra Udlandet alskens mulige Ting, som vi med største Lethed skulde kunne gjøre ligesaa godt og billigt som Udlændingen, dersom man ikke saa sørgelig havde forsømt at udvikle vore Haandværkeres Kunstsmag. Dog ogsaa i denne Retning gaar det fremad. Og Kunstens Betydning for Haandværkere og Fabrikanter er ogsaa anerkjendt ved den efter Rektor Vibes Forslag iaar gjorte Bevilgning af Kristiania Sparebanks Midler til Anskaffelse af et Billedhuggermusæum for Byen.

Kristiania, 17de December 1869.

I det lovgivende Korpses Møde den 9de har Rochefort givet en ny Scene tilbedste. Han beklagede sig over at Indenrigsminister de Forcade i det forrige Møde havde tilladt sig en spøgende Ytring om hans og Raspails Forslag. Rochefort, der har gjort sin Lykke som Publikums Bajads, føler sig nu trykket af denne Berømmelse og vil absolut gjælde for en „alvorlig Mand"; men hans Bestræbelser i denne Henseende ere ikke heldige, skjønt han gjør sig megen Umage for at agere Jakobiner. Han indviklede sig i en Ordvexling med Præsidenten, fordi han talte om allehaande uvedkommende Ting, bl. A. om Expeditionen til Kina, et Indfald, der iøvrigt kan gjøre Krav paa Originalitet, da Oppositionen ellers holder sig til Expeditionen til Mexiko, naar den vil Keiserdømmet tillivs. Han forsikrede under Afbrydelser og Latter, at hans og Raspails Forslag var alvorlig ment, og følte sig krænket over, at Indenrigsministeren havde taget det fra den komiske Side. Det var en overraskende Indsigelse fra en anden Kant, og den gjorde da ogsaa et eiendommeligt Indtryk paa Kammeret. Latteren blev imidlertid til Indignation, da Rochefort ogsaa drog Keiseren ind i Diskussionen og beklagede sig over, at Hs. Majestæt havde trukket paa Smilebaandet, da hans Navn ved Kamrenes Aabning var blevet opraabt, for at han skulde aflægge Ed til Keiseren. Vi meddele her Slutningen af denne Episode. **Rochefort**: „Ministeren har søgt at gjøre vort Lovforslag latterligt. Denne Maner, at gjøre Alt til Gjenstand for Latter og Ironi . . . (Rolle: Men De har jo ikke selv nogen anden Maner!) Denne Maner er kun en Fortsættelse af det System, som Statens Overhoved indviede ved Sessionens Aabning. Statens Overhoved fandt for godt at le haanlig . . . . (Støiende Afbrydelser). **Præsident Schneider**: De maa ikke blande Keiseren ind i denne Diskussion. **Rochefort**: Jeg er bleven insulteret af ham. (Indsigelser). Jo, jeg kalder det en Insult imod den almindelige Valgret at le, naar der bliver kaldt paa den Deputerede for Paris's første Valgkreds. Hvor latterlig jeg end kan være, har jeg dog aldrig spadseret langsmed Stranden med en Ørn paa Skulderen og et Stykke Flesk oveni min Hat. (Udbrud af Indignation). Efter denne Genistreg fandt Præsident Schneider det passende at tage Ordet fra Rochefort. I samme Møde aflagde Rochefort, som ikke var tilstede ved Kamrenes Aabning, Ed paa Forfatningen, efterat hans Valg var blevet godkjendt, og han gjorde det uden at fremkalde nogen af de Skandaler, som han havde lovet sine Venner i Folkemøderne.

I det lovgivende Korpses følgende Møde, den 10de, kom Oppositionens Harme over at Kammeret anerkjender alle de Valg, hvis Gyldighed den med de største Kraftanstrengelse bestrider, til et voldsomt Udbrud. Under Diskussionen om et Valg forlangte Gouyot-Montpairoux, at Minister de Forcade skulde sættes under Anklage, og denne Fordring, efterat Ministeren to Dage i Forveien ved Anerkjendelsen af Dréolles Valg havde faaet et eklatant Tillidsvotum med 171 Stemmer imod 71, vakte selvfølgelig stor Bevægelse i Kammeret. Der blev fra Majoritetens Side indbragt Forslag om Debattens Afslutning, og i den Anledning gjorde Venstre saa stærkt Spektakel, at det varede en Time, inden Nogen kunde faa Ordlyd. Resultatet blev, at Valget af den paagjældende Deputerede (Cavré-Kerisouet) erklæredes for gyldigt.

Ifølge en Skrivelse fra Wien til „Pesther Lloyd" vil Erkehertug Albrecht med det Første begive sig til Berlin for at besvare Kronprinsen af Preussens Besøg i Wien og derefter reise til Petersburg i en politisk Mission, som gaar ud paa at føre konfidentielle Forhandlinger med Rusland angaaende Spørgsmaalet om Montenegros Besættelse.

Wien, den 13de December. Throntalen ved Rigsraadets Aabning idag lyder i Udtog saaledes: Keiseren haaber, at den bevæbnede Modstand i Dalmatien imod Gjennemførelse af Værnepligtsloven snart vil være endt, beklager Følgerne af denne sørgelige Vildfarelse og lover en mild Fremfærd, naar den lovlige Tilstand er gjenoprettet. Keiseren omtaler dernæst Spørgsmaalet om de enkelte Landes Autonomi. Forfatningen selv frembyder en passende Vei til at udføre de Forandringer i Forfatningen, der ere ønskelige. Rigets Begreb drager en Grændse for de enkelte Landes Autonomi, hvilken Grændse Hensynet til Rigets Kraft og Magt bydende fordrer at iagttage. Keiseren haaber, at det vil komme til en Forstaaelse i denne Henseende. Keiseren har paa sin Reise i Orienten overalt fundet Sympathier for Østerrige og dets Fremtid. Østerrige er særlig kaldet til at vedligeholde et voxende Samkvem med disse Egne; Keiseren omtaler med Anerkjendelse Suezkanalen, der aabner et nyt Omraade for den østerrigske Handel og Industri. De fredelige Forhold i Udlandet opfordre til uforstyrret at hengive sig til denne Opgave. Forholdet til Udlandet antager i alle Retninger, ogsaa der, hvor forbigaaende Omstændigheden synes at formørke det, en venskabelig beroligende Skikkelse.

Grev Beust's Besøg i Florents vil efter Forlydende medføre gode Resultater. Han kom hertil i det Øieblik, da der var Tale om, at General Govone skulde overtage Krigsministeriet. Han var ikke saa enfoldig som nogle Blade i Wien, at han forbausedes over, at der var Tale om at overdrage en Portefølje til den Mand, der i sin Tid førte Forhandlingerne i Berlin om Alliancetraktaten imellem Italien og Preussen. Saa kunde man jo ligesaa godt i dette Øieblik tage Forargelse af, at der er Tale om et Ministerium Cialdini-Bixio, der begge kjæmpede imod Østerrige i 1866. Alle italienske Statsmænd og Militære have desuden været Fiender af Østerrige; men siden 1866 er der foregaaet en radikal Forandring i denne Henseende, og Alliancen imellem Frankrige, Østerrige og Italien, hvorom der saa ofte har været Tale, vilde ogsaa hos Govone finde en ubetinget Tilhænger, naar der blev Anledning til at afslutte den. De Bekymringer, som de wienske Blade have røbet i denne Henseende, og deres Formodninger om, at Lanza og Govone vare mindre venskabelig sindede imod Østerrige end de afgaaede Ministre, have her vakt almindelig Munterhed. De wienske Blade ere langt tilbage i Tiden, naar de ikke vide, at de italienske Diplomater nu stille Østerrige i lige Linie med de andre europæiske Magter i deres Forhaabninger og Fremtidsberegninger.

I et Telegram fra St. Petersburg af 10de til „Köln. Zeit." gjengives Keiser Alexanders Ytringer om Kong Vilhelm ved St. Georg-Ordenens Hundredaarsfest saaledes: „Jeg har særlig udvalgt denne vigtige Dag til at skjænke Kong Vilhelm St. Georg-Ordenens første Klasse, fordi jeg ikke alene er knyttet til ham ved Slægtskabets Baand, men ogsaa ved personligt Venskab og nærer den dybeste Høiagtelse for ham." Ved Taffelet blev der udbragt en Skaal for den eneste Ridder af St. Georg-Ordenens første Klasse, Kong Vilhelm.

Fra Newyork skrives under 26de November til „Köln. Zeit.": „Det er Gjenstand for megen Omtale, at den amerikanske Regjering har beslaglagt 30 Kanonbaade, som byggedes her for spansk Regning. Da Sagen først kommer under Forhandling for Retten otte Dage efter Kongressens Sammentræden, nærer man sikkert ikke med Urette den Anskuelse, at der forinden skal gives Kongressen Leilighed til at anerkjende Kubanerne som krigsførende Magt, dersom den finder det for godt. Præsidenten synes nu at ville hidføre en Afgjørelse. Fra Washington meldes, at han paa Efterretningen om at Spanien har sendt en Eskadre hertil har givet tre Krigsskibe Ordre til at krydse i Newyorks Havn. Fra Kuba selv lyde Efterretningerne imidlertid mere modsigende end nogensinde".

Havnen. Siden sidste Beretning er ankommet hertil Skib „Asora" Kapt. C. Pedersen fra Bordeaux med 50 Foustager Brændevin og Vin og endel Kasser Vin, forresten Ballast, Brig „Expedit", C. Waaler fra Nieuwediep i Ballast, Skonnert „Axel", W. Pedersen fra Dysart med Stenkul, Skib „Jenny" A. Nielsen fra Hartlepool med Stenkul. — Drammensfjorden er tilfrossen. Dampskibet „Drammen" har efter 2 Timers forgjæves Arbeide, opgivet Forsøget at slaa sig gjennem Isen.

Indførsel af Kaffe og Sukker. I November Maaned er indført til Kristiania Toldsted ca. 437,000 Pd. Kaffe, 253,000 Pd. raffineret Sukker, og 440,000 Pd. gult Sukker.

Udvandring. Med Dampskibet „Oder" afreiste idag 3 Emigranter over Hull til Amerika.

Studentersamfundets Theater. Vi tillade os at henlede Opmærksomheden paa den Forestilling, som imorgen Lørdag den 18de Decbr. vil blive givet paa Studentersamfundets Theater. Forestillingen fortjener saameget mere Opmærksomhed, som den for det første gives til Indtægt for Studenternes Selvhjælpsforening — altsaa i et meget smukt Øiemed — og for det andet optages af et godt og fornøieligt Program. Saaledes vil „Upsalastudenten" blive gjentaget, en Studenterfarce, der paa Grund af de kvikke og morsomme Sange vil sees med Fornøielse; dernæst vil Hr. Reimers fremsige et Digt, og „Grand duetto" af Oper. „Il Humbugo" blive udført i Kostume.

Veiret. I Nat har Kulden været 9 Gr. R. og har den indre Havn saa smaat begyndt at krave. Det Par sidste Dages Regn og milde Veir har dog skaffet os saameget Vand, at man haaber at undgaa Manglen paa Driftsvand. — Den bekjendte Stenleverandør Marthin Vorbækken har i længere Tid med en Arbeidsstyrke af 20 Mand været sysselsat med storartede Mineringsarbeider paa Nordmarken, for at bringe Vand ned fra Hakklo- og Helgerudvandene til Skjærsøen, der er udtømt for at forbedre Maridalsvandets Vandstand.

Generalkonsulatet i London. Under 14de ds. har det behaget Hs. Majestæt at indvilge Generalkonsul C. Tottie's Afskedsansøgning med Tilkjendegivende af Hs. Majestæts særdeles Tilfredshed med Generalkonsulens lange og tro Tjeneste. Samtidig hermed er Vicekonsul H. Tottie konstitueret til at forestaa det norske og svenske Generalkonsulat i London.

For A. O. Vinje har der i Bergen været et gemytligt Afskedslag, ved hvis Slutning han ledsagedes til Bryggen „under rungende Hurraraab, som ikke vilde tage nogen Ende".

---

røre sig med en vis konvulsivisk Uro. Vi Europærere holde vort Aandedræt tilbage og blegne; de indfødte Tilskuere derimod tage Sagen lunt, nogle endog skjemtsomt. Processionen nærmer sig mer og mer. Nu er den ved Gadehjørnet og nu betræder den den levende Brolægning. Vi se Musikanter, som spille paa besynderlige enstrengede Instrumenter, Cymbler og Tamburiner og akkompagnere sig med græsselige Hyl. De gaa fire Mand i Bredde, marschere meget langsomt, med bare Fødder paa de Liggendes Rygge og Ben. Imellem Processionens Afdelinger gaa Flagbærerne, hvis Flag repræsentere de forskjellige Derwischordener. Ogsaa de hyle af alle Kræfter. Endelig opdager man ved Gadehjørnet en stor hvid Hest og paa den en bleg Rytter, som synes at være omkring 45 Aar gammel. Det er Scheiken. Paa hver Side af ham gaar der en Tjener. Man skulde tro, at han var drukken; han sidder saa tungt i sin Sadel, som om han var en Potetessæk og ikke et levende Væsen. Hans Øine er tillukkede; hans Ansigt er ligblegt og Legemets slingrende Bevægelser minde os virkelig om et Lig, der holdes i opreist Stilling. Han er klædt i barbarisk Pragt og bærer en umaadelig stor grøn Turban. Hænderne holde mekanisk Tøilerne, men synes at være følelsløse. Hesten ledes af tvende Tjenere. Det er et staseligt og vakkert Dyr — og se, hvor net og forsigtigt det sætter sine Fødder paa Galningerne, som bedække Gaden. Hesten er tilsyneladende det menneskeligste og frommeste Væsen af alle Fromme, som deltage i denne Gudsdyrkelse. De liggende Legemer skjælve konvulsivisk. Hesten vælger den kjødrigeste Del af deres Legemer til at sætte Hoven paa og gaar saaledes stadigere fremad, hædrende tre og tre efter Tur og Orden til at bære dens og Scheichens Tyngde. Ingen af de nedtrampede Personer syntes at være komne til Skade. Den Omstændighed at de laa saa tætpakkede gav den levende Masse en vis Elasticitet. Efterhvert som Scheiken red frem, sprang de op, og gik som det syntes i epiletiske Trækninger. En Stakkel, som havde lagt lige indtil os, havde tabt Bevidstheden; han slog vildt om sig med Armene og Fraaden stod ham om Munden. Medlidende Venner bragte ham atter til Besindelse ved at — bide ham i Ørene. I nogle faa Minutter — det vil sige indtil Scheiken var naaet frem til Mosteens Port — var alt i vild Forvirring. Venner og Bekjendte omfavnede Bodsøverne, der skrege og vaandede sig som Besatte. Hvad de havde opnaaet var Æren og Udseendet af Fromhed, og det er jo et stort Udbytte, naar det kan erholdes for nogle Skrammer og mørke Pletter i Huden. — Vi Europæere, omgivne af Vicekongens beskyttende Korossaer (Livvagt), som skaffede os Vei gjennem den skrigende og dansende Hob, fulgte Scheiken til Mosteen og fik se ham endnu engang ride over en Række af levende Legemer. Derefter løftedes den hellige Mand ned af Hesten og opstilledes mod Væggen, hvor han, støttet af tvende kraftige Tjenere, stod med vaklende Hoved og lukkede Øinene. I Mosteen opførtes uhyggelige Scener lige for vore Øine. Derwischer gjennemborede sine Kinder med Knive og Syle, uden at der kom Blod, og kastede sig aldeles nøgne paa i Kors stillede Sværd, uden at skade sig livsfarligt. Forklar det den som kan. For mit eget Vedkommende tror jeg, at meget mere Taskenspilleri end Fantasi her var med i Spillet. Saaledes ogsaa naar de saaes at tygge og nedsvælge Glas, hvorimod det kunde gaa naturligt til, naar de med en levende Hugorm i Haanden saaes at passe det beleilige Øieblik til at bide dens Hoved af og nedsvælge det. Vi udholdt ikke længe at se paa disse Uhyggeligheder og begave os derfor fra Mosteen saa snart vi havde seet Scheiken blive baaren ind i det indre Kapel, hvor Derwischerne kunne opbygge sig med at betragte ham, medens de fortsatte med sine Kunster.

Samme Dag dette fandt Sted aabnedes det nye Operahus i Kairo med Opførelsen af Rigoletto. Jeg saa Khediven i sin Stadsloge, samtalende med sin Gjæst, Hertugen af Aosta, og paa de øvrige Pladse en straalende Forsamling af Ægyptere og berømte Europæere — Statsmænd, Videnskabsmænd, Litterater og Militære. Salonen er holden i Guld og Hvidt og prydet med Portrætmedaljoner af Mozart, Beethoven, Verdi og andre Mestere. Hvilket forskjelligt Skuespil mod det jeg overvar om Formiddagen! Den europæiske Civilisation er endnu ganske ny i Landet; men den Tid kan ikke være fjern, da det Vildmandskab bliver baaren til Graven, som kan muliggjøre en saadan Fest, som den i Kairo paa Profetens Fødselsdag.

Bergens Slaveri skal efter Forlydende nu med det første nedlægges, da Fangebelægget er sunket ned til 40. Den nye Lov om Formildelse i Straffen for gjentaget Tyveri har nemlig medført, at nu langt færre end tidligere idømmes over 6 Aars Strafarbeide, hvorimod til Gjengjæld flere indsættes paa Tugthusene. Det skal være Tanken at overføre Straffanger fra Bergens Stift, der skal udstaa Slaveristraf, til det herværende Slaveri, hvis Fangebelæg ligeledes for Tiden kun er det Halve mod, hvad det før til enkelte Tider har været. Foruden Akershus Slaveri har man nu kun en lignende Strafanstalt tilbage i Trondhjem, idet man i det sidste Tiaar har nedlagt Slaverierne paa Fredrikshald og Vardøhus.

Trondhjems Kunstforening er ifølge „Trhj. Stiftstd." i Aarets Løb gaaet betydeligt fremad, idet der skal være tilkommen mere end 100 nye Medlemmer. Som Følge heraf kan der anvendes betydelig større Beløb til Indkjøb af Kunstsager end de foregaaende Aar.

Ildslukning. Det har længe været en kjendt Sag, skriver „Köln. Zeit.", at Vand under visse Omstændigheder gjør Ild livligere istedetfor at slukke den, og man har derfor prøvet forskjellige ildslukkende Midler. Nu anbefaler man at have almindelig Kogsalt i det Vand, man bruger ved Brandslukning, da Saltoplosningen forøger Vandets Slukningskraft til det Tredobbelte.

Justitssagen mod Morderen Traupmann vil først begynde den 28de ds. Anklageordren er meget lang. Traupmann skal fremdeles være ved fuldkommen Sindsro, og da han endog var ude i Fængselsgaarden for at lufte sig, morede han sig med at kaste Snebold med sine Medfanger!

En ny Slags Bomber med en frygtelig ødelæggende Virkning siges at være indført i det russiske Artilleri. Hvorledes stemmer dette med Ruslands Underhandlinger med de europæiske Magter om at faa afskaffet Sprængstykket.

Om Trondhjems-Jemtelandsbanen skriver „Trhj. Adr.", efterat have gjengivet et Stykke af en Artikel i Sundswallsp. for 4de dennes: Det fremgaar af denne Artikel, ligesom af flere andre i det samme Blad, af hvilke vi tidligere have gjengivet nogle Uddrag, at vore Brødre ved Bottenhavet aldeles ikke deltage i den Iver, hvormed det vestligere liggende Jemteland omfatter Anlægget af en Bane tversover Halvøen. Vi finde ogsaa dette ganske naturligt og skatte den aabne Ligefremhed, hvormed det udtales. Det er aabenbart, at Østersunds og det vestre Jemtelands Interesser paa den ene Side og Sundswalls og Distrikternes langs Bottenhavet paa den anden Side her staa i en idetmindste foreløbig Strid med hinanden. Thi unægtelig maa det være Sundswall om at gjøre først at sikre sig et tilstrækkeligt Handelsherredømme i de omliggende Distrikter, før disse komme under Paavirkning af den Konkurrence, som Østersund vil kunne opstille mod det, naar det ved en Jernbane faar en let Adgang til Nordsøen. Derhos er ogsaa en Bane til Norge det eneste Haab, Østersund har, til at kunne svinge sig iveiret, medens den vestgaaende Bane er af forholdsvis ringe Betydning for Sundswall, naar Stambanen forlænges nordover til den møder den lille ovenfor omtalte Linie. Derfor betones ogsaa Stambanens nordlige Forlængelse som det første Foretagende, der for Sundswalls Vedkommende ønskes af Staten, og der er vel lidet Haab om at faa Sundswall og det øvrige Norrland til at dele Jemtelands Interesse i denne Sag, ialfald før hint nærmestliggende Maal er naaet. Om de norske og vester-norrlandske Interesser ville kunne formaa at drive noget Statsbaneanlæg igjennem tiltrods for den Modstand, der synes at ville reise sig fra det østre Norrland, er saaledes vistnok en tvivlsom Sag, og skulde Banen ende i Østersund, som Sundswallsp. i sin ovenfor anførte Artikel sees at fremholde, saa er der vel berettigede Grunde til Tvivl, baade om en saadan Banes Bæreevne og om, hvad Fordele den for Norges Vedkommende vilde bringe. Tilvisse vilde den ikke blive uden Gavn, men Spørgsmaalet er, om det vilde staa i rimeligt Forhold til Driftsomkostninger og Anlæg. — Vi støtte disse Bemærkninger selvfølgelig kun til de kjendelige Tegn paa Modstand mod en direkte og fuldstændig Forbindelse mellem Trondhjemsfjorden og den botniske Bugt, som jevnligen komme tilsyne i Sundswallsp., og som ogsaa stemme med den Redegjørelse, vi tidligere have givet af de i Sverige raadende Meninger derom. Men skulde disse Tegn tillægges nogen Vegt, da frygte vi for, at de 10—15 Aar, som man fra svensk Side har troet vilde medgaa, før der kunde være at tænke paa nogen Statsbane i de omhandlede Trakter, let kunne komme til at udstrække sig til et endnu længere Tidsrum. Om det samme ogsaa vilde være Tilfældet med en Bane fra Røros, er ikke let at vide; thi med Undtagelse af Hr. Thomées Planer i denne Retning og de Udtalelser, man paa Jernbane-Mødet her i August Maaned fik at høre fra Herjedalen, have vi ingen nærmere Kundskab om Stemningen, hvad et saadant Anlæg angaar. Den lille Banestump fra Sundswall til Hemgrafven peger imidlertid mod denne Kant.

Noget heldigere vilde denne store Sag unegtelig stille sig, hvis der bliver noget Alvor af, hvad man har hørt om, at engelske Entreprenører have taget Sigte paa denne Bane. Foruden hvad Jemtelandstidende i en kort Notits har meddelt derom, er det os ogsaa bekjendt, at der fra Landshøvdingen i Jemteland er indløben en Meddelelse til den her nedsatte Komite om, at Englænderne have henvendt sin Opmærksomhed paa Sagen. Vi have imidlertid ikke havt Adgang til nærmere at blive bekjendt med Indholdet af denne Meddelelse, men have dog nogen Grund til at tro, at Sagen endnu kun staar paa Forespørgselens Stadium; dog skal det kunne ventes, at der fra engelsk Side til næste Sommer vil blive anstillet Undersøgelser om Terræn- og Trafikforholde. Men heller ikke i denne Stilling forekommer Spørgsmaalet om Banens Realisation os at være uden Vanskeligheder. Norge har betalt altfor dyre Lærepenge ved at overlade Anlægget af Hovedbanen i Englænderes Hænder til, at Regjering og Storthing under Forudsætning af Statens Deltagelse skulde være villige til nok engang at give engelske Entreprenører en overveiende Indflydelse paa et Anliggende af saa overordentlig Vigtighed, og ligesaalidt vil vistnok Sverige indlade sig paa en saadan Ordning. Den eneste Maade, hvorpaa engelske Kapitaler i saa Fald vilde blive modtagne i noget af Rigerne, er formentlig den, at de Fremmede indtraadte som almindelige Aktietagere og forresten, saaledes som det ellers er skeet her i Landet fra private Aktietageres Side, overlode til Staten baade Anlægget og Driften af Banen. Men heri vilde Englænderne neppe finde sig, selv om der indrømmedes dem en Stemme med i Administrationen. At overlade et Jernbanetog helt og holdent i Fremmedes Hænder kan tilvisse ogsaa have sine Betænkeligheder. Dog, herom er det endnu for tidligt at sige noget Mere, saalænge det ikke er almindelig bekjendt, hvad det er, Englænderne have i Sinde.

Heldigst vilde Sagen unegtelig staa, naar Banen kunde blive bygget og dreven som norsk og svensk Statsbane, om end med Tilskud af Private, paa de hos os sædvanlige Betingelser, og vi fæste ogsaa et Haab til, at dette vil komme istand, naar Svenskerne paa sin Side først kunne blive enige om en Linie lige til Bottenhavets Kyster. For at standse i Østersund, om end kun for endel Aar, kunne vi ikke tro, at 12—1500000 Spd. fra norsk Side vilde være vel anvendte.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

London, 16de Decbr.

„Times" meddeler, at Victor Emanuel paa Grund af fransk Indflydelse nægter sit Samtykke til, at Hertugen af Genua modtager den spanske Throne.

Det meteorologiske Institut.

Nyt Hvirvelcentrum mellem Skotland og Norge. Frisk til laber Landvind i Norge med Klarveir, undtagen i Oxø, hvor Regn. Vestlig tildels stærk Vind i Nordsøen, SVlig i Skotland og Irland, Kulde paa Østlandet. Udsigterne ere til Østlig til Nordlig Vind med koldt og klart Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 17de December.

Kjøbm. Røsholm fra Hønefos, Ramm fra Drammen, Mr. Abraham fra London, Kapt. Dahl fra Land, Andword fra Kr.sand, Ugland fra Arendal, i Hotel Scandinavie.

Lørdag Aften Kl. 7½ holdes Bibellæsning i Smed Sørensens Gaard paa Galgeberg.

Bekjendtgjørelser.

Studentersamf. theater.

Lørdag den 18 december kl. 7½
gives
til indtægt for studenternes selvhjælpsforening:

1.
Ouverture til „**Othello**" af Rossini,
udføres af en kvintet.

2.
„**Et kys**", digt af **Carl Ploug**,
fremsiges af hr. **Reimers.**

3.
Grand duetto af operaen „**Il Humbugo**",
udføres i kostume.

4.
Ouverture til „Titus" af Mozart,
udføres af kvintetten.

5.
Upsalastudenten,
original studenterkomedie med sange
i 1 Akt.

Adgang for Alle.

Billetter à 48 ß for numererede og 30 ß for staaende pladse erholdes paa forestillingsdagen i samfundet fra kl. 12—2 og 6 efterm.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved
J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Bortlodning

af **C. A. Printz's** Maleri: „**Aabent Taffel**" eller **Hønsegaard,** 47 og 39 Tommer, i forgyldt Ramme og værdsat til 300 Spd. Lodder à 60 ß tegnes i Hr. Wm. Grams Boglade, hvor ogsaa Maleriet er udstillet.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.
B. C. Antonisen.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.
Christiania i Febr. 1869.

Julegaver til Fattige.

Bøsser til Indsamling af Julegaver til Fattige er udsatte hos:
Hr. Jeremiassen — Peter Petersens Gaard, Kongensgade.
Hr. Andresen — Worens Gaard, Kirkeg.
DHrr. Møller & Magelssen — Schreiners Gaard, Kirkegaden.
Vollmanns Bazar.
Hr. Platou — Storgaden.
De indkomne Gaver uddeles ved Fattigforstanderne.

L. Fehr & Co.'s

lithografiske Officin
fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Diakonisseanstaltens Bazar.

Den paatænkte Bazar til Fordel for Diakonisseanstalten vil blive aabnet Tirsdag den 14de December Kl. 11 Formiddag i Studentersamfundets Lokale og holdes aabent til Kl. 8 Aften, samt Onsdag den 15de og Torsdag den 16de fra Kl. 10 Formiddag til 8 Aften. **Fredag Tombola.**

Tobakspiber

modtages til **Rensning** og **Reparation** billig hos
T. Larsen,
Storgaden No. 23.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader:

Svein og Gudveig.

Av
Henrik Krohn.
Pris 24 ß.

Af samme Forfatter er tidligere udkommen:
„Fraa Vestlandet". Pris 24 ß.
„Gjeirstad-Trond". Pris 12 ß.
„Ei liti Ferd fraa Sogndal til Fjerland". Pris 24 ß.
„Smaakvæde". Pris 20 ß.
„Minne fraa ei Stokkholmsferd". 40 ß.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:
Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Helena, idet hun reiste sig op og rakte ham Haanden, „at vi i Dag ganske og aldeles skulde miste dit Selskab."

„Jeg fandt i L. mere at udrette, end jeg havde ventet", svarede han og satte sig ikke paa den Stol, man tilbød ham, men ved Siden af sin Søster i Sofaen. Herved blev Olivia nødt til at se ham i Ansigtet, naar hun hævede Øinene, da han sad lige imod hende. „Forøvrigt", vedblev han, „har jeg allerede været hjemme over en halv Time; men Reinhard havde et Anliggende at meddele mig og ønskede en øieblikkelig Afgjørelse — derfor havde jeg saanær gaaet tabt af Fornøielsen at drikke Kaffe hos Dig, kjære Helena."

„Den kjedelige Reinhard", knurrede Frøken von Walde, „kunde vel have ventet lidt, Verden skulde vel ikke være kommen i Ulave derfor."

„Ak, kjære Barn", sukkede Baronessen „dette er Ting, som vi aldrig kan forandre. Vi er hele Livet igjennem dømte til at være vore Undergivnes Slaver."

Hr. von Walde vendte roligt Hovedet mod hende og lod sit Blik langsomt glide hen over hendes hele Skikkelse.

„Kors, hvorfor ser Du saa paa mig, kjære Rudolf?" spurgte Baronessen og var ikke istand til at skjule sin Forlegenhed.

„Jeg vilde blot forvisse mig om, hvorvidt Du virkelig er skikket til at udføre en af de sørgelige Roller i „Onkels Toms Hytte"."

„Altid Haan, hvor jeg søger Deltagelse", gjenmælte den naadige Frue og søgte at give sin tynde Røst en blød, sørgmodig Klang. „Jeg kunde nok have vidst det i Forveien, men . . . Det er forøvrigt ikke givet Alle at have din misundelsesværdige Sindsro, som lader de uundgaaelige Onder i Livet glide forbi sig. Vi stakkels Kvinder har desværre vore ulyksalige Nerver, som gjør hver Sindsbevægelse dobbelt følelig for os . . . Havde Du seet mig i Morges, i hvilken trøstesløs Tilstand jeg var . . ."

„Saa—aa?"

„Jeg blev forfærdelig rystet . . . Naa naa, min kjære Miss Mertens skal nok ogsaa faa betale mig det!"

dette altid medførte Omkostninger. Men saa bedrøvet hun endogsaa som oftest var, saa klarnede dog hendes milde Træk sig altid op, saasnart Olivia stak Hovedet ind igjennem Døren og med sin venlige friske Stemme spurgte om hun fik komme ind. Med den unge Piges Indtrædelse flygtede Bekymringer og Sorger, og naar de sad ved Siden af hinanden paa den lille Sofa ved Vinduet, foregik der mellem dem en Udvexling af Tanker, hvorved Guvernanten atter forekom sig hensat til sin egen Ungdom og Olivia samlede mangen Skat af den ældre Venindes rige Kundskaber og Livserfaringer.

Men disse smaa Eftermiddagsbesøg havde endnu en hemmelig Tillokkelse for den unge Pige, som hun ikke for nogen Pris i Verden vilde have tilstaaet for sig selv, hvorvel hun som Følge af denne Følelse allerede udenfor Døren maatte kjæmpe med en stærk Hjertebanken og erfarede en uforklarlig Blanding af Fryd og Bæven.

Vinduerne i Miss Mertens' Værelse vendte ud til en stor Gaardsplads, som laa saa stille og afsondret mellem de fire høie Mure. Nogle storgrenede Lindetræer bredte en grøn Halvskygge over den saftige Græsvold, som kun her og der var gjennemskaaret af en Grusgang.

Midt paa Pladsen var en Brønd, som forsynede Huset med det ypperligste Drikkevand; ved Randen af det vældige Bassin hævede sig nogle hvide Sandstensfigurer, der omstraaledes af det grønfarvede Lys fra Trækronerne ovenfor. Naar Eftermiddagssolen faldt glødende og tung som smeltet Bly paa Grusveien, herskede der under Træerne en opfriskende Kjølighed. En Dør, som fra Hr. von Waldes Arbeidsværelse førte umiddelbart ud til denne Gaardsplads, stod derfor ogsaa fordetmeste aaben. Han selv kom sommetider ud og vandrede frem og tilbage med korslagte Arme.

Hvilken Strøm af Tanker maatte der ikke røre sig bag denne skjønne, blege Pande, naar han efter en Stund at have gaaet med sænket Hoved pludselig rettede sig op som om han var skræmt af en ubehagelig Drøm! Miss Mertens sagde ofte, at hun syntes han var kommen meget forandret hjem.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader:

De ti Guds Bud

af
C. O. Rosenius.
Oversat fra Svensk
ved Sognepræst C. M. Eckhoff.
Andet Oplag.
Pris indb. 54 ß, indb. i Shirtingsbind 66 ß.

Salighedens Vei

eller
Raad til den Vakte.
Af
Ashton Oxenden.
Oversat fra Engelsk
Efter Originaludgaven i **136,000** Expl.
Pris 40 ß, indb. 48 ß, indb. i Shirtingsb. 60 ß.

I alle Boglader faaes:

Fra Norge.

Af
Kristofer Janson.
Pris 66 ß, smukt indb. 96 ß.

Tilsalgs.

500 Dusin Handsker,

hvide, kulørte og sorte friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:

Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par.
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -

fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.
A. Hennig.

NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Kaffe	18, 20, 22, 24, 26, 28 ß	pr. Pd.
Raffinade	17, 18 -	—
Havanna	13, 14, 15 -	—
Hvedemeel	3½, 4, 5, 6, 7 -	—
Rugmeel	3, 3½, 4 -	—
Bygmeel	2½, 3, 3½, 4 -	—
Hele Gryn	5, 6, 7, 8 -	pr. Pot
Halve Gryn	4, 5, 6 -	—
Erter	5, 6 -	—

hos **Bernhard Fischer,**
Jernbanetorvet.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.
Søren Holst & Co.

Kaaber for Vinteren,

nyeste Façons og Udstyr, af solide, krympede Stoffe, forefindes i stort Udvalg fra 2 Spd. til 12 Spd. samt

Børnekaaber, Kufter fra 1½ Spd. til 5 Spd.

Ligeledes anbefales mit Lager af sort og kuløret

Düffild, Cassimir, Klæde, Velour &c.,

alt i krympede Stoffe . . . . fra 3 ℔ til 2 Spd. Alen.

Naar Tøi kjøbes, klippes gratis.

Pynt i nyeste Smag i stort Udvalg,
Min Fabrik udfører Bestillinger paa alleslags Tøi for Damer smukt og billig.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Oluf Gudmundsens Pølsemageri & Fedevarehandel

(Hjørnet af Møller- og Hospitalsgaden)
anbefaler til Jul:

Udsalg af røgede og saltede Skinker, røget, saltet og speget Flesk, Ribbensteg, Coteletter, Skinkerul, kogt Skinke, Knakpølse, lybsk Pølse (Spegepølse), Schweizerpølse, Rul, Fleskepølse, Medisterpølse, Pressesylte, Smult, Ister, Fedt, Sylte, Lungemos, Lever m. m. m.
Soucisser laves efter Bestilling.
Røgning og Tillavning af Pølser modtages for Fremmede.

Joh. Henr. Skramstad

(Hjørnet af Kongens- & Raadhusgaden) anbefaler:

Kaffe: Java, Costarica, Lagueyra, Brasil fra 20 Skill. pr. Pd. og opover. **Sukker:** Raffinade i Toppe, Klumper, skaaret og finknust. **Havanna:** hvidt og gult samt Kandis og kogt Sukker til laveste Priser. **The:** fin Kongo, blandet og Grønthe af bedste Kvaliteter; Chocolade fra Carl Kraft, i alle Kvaliteter. **Mel, Gryn** og **Erter:** Hvedemel, kun af bedste Kvaliteter, fra Stettin og Kjøbenhavn, løst og i Pakker paa 1/1 og 1/2 Bpd., Bygmel, Grynmel, Rugmel, Potetesmel, Sagomel, Rismel samt Maismel til 14 Skill. pr. Pd. i fortrinlig Kvalitet; 1/1 og 1/2 Byggryn, bedste Nummere, Ris, Java Taffel, Carolina og Aracan, bedste Kvaliteter, til 8, 10 og 12 Skill. pr. Pd., i 5 Pundvis billigere. **Erter:** store og smaa gule, samt grønne Stuveerter til 8 Skill. pr. Pot, 6 Skill. pr. Pd, Brune og hvide Bønner, Spliterter og russiske do. **Speceerier:** Allehaande, Peber, Nelliker, Ingefær, Cardemomme, Muskatblomme, Muskatnødder, Kanel, Humle og Laurbærblade. **Confecturer:** Rosiner, Figen, Mandler, Blommer, Valnødder, Paranødder, Hasselnødder, Svedsker, Korinder, Kirsebær, Sukade. **Kjex.** flere Sorter. **Diverse Sager:** Sardeller, Champignons, Kjødextrakt, Florentinerolie, Vanille og Safran, Gelatine, hvid og rød samt opskaaret i Pakker, Capers, Carry, Cayenne, Soya, Agurker, Pickles, Sennep, fransk, engelsk og norsk tillavet, samt løs og i Daaser af bedste engelsk Sennep, Maccaroni, Nudler, Vermicelli, Bordsalt, Stivelse, blaa og hvid Patent. **Ost:** Ægte Schweizer, Stolzer, Nøgel, norsk Schweizer- og Gjedeost. **Smør:** fineste Røraas, samt grønsaltet Flesk. **Sild** af fineste Kvalitet, Ansjos samt Rødskjærtorsk. **Lys og Olie:** Stearinlys, svenske og hollandske, Parafinlys, riflede og glatte, Talglys, Natlys; **Lampeolie, prima Parafin-, Jordolie, Træolie,** Lampeglas og Væger, Alt til aller laveste Priser og bedste Kvaliteter. **Cigarer og Tobak:** Ægte Havanna og Hamburger Cigarer i udmærkede Sorter, Røgetobak fra Justus i Hamburg, Moe i Kristianssand samt Tidemands Fabrik. **Vine,** gamle aflagrede, fuldstændig assorteret.

Priskuranter udleveres. Ligeledes leveres Varerne frit hvorsomhelst i Byen og nærmeste Omegn, samt frit pakkede ombord paa Dampskib eller Jernbane.

Joh. Henr. Skramstad.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Cognac.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos
Bernhard Fischer.

Aqvavit

fra Jørgen B. Lysholm og H. Løcken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.
Bernhard Fischer,
Jernbanetorvet.

Gulvtepper

af Uld i tykke og solide Kvaliteter anbefales i stort Udvalg fra 32 til 44 ß Alen.
L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

No. 3. Stortorvet No. 3

anbefaler:

Hjemmevævede Bomuldsværkener i mange Mønstre og Farver, Lærreder, Bomesi og Twill til de billigste Priser, hjemmevævede, hvide Uldtøier i hel og halv Uld. Tillige anbefales et stort Parti store norske Uldtrøier til Dusinpriser. Uldveste, Uldkapper og Strømper, hjemmespundet Uldgarn i mange Farver, hvilket anbefales til de billigste Priser ved **Aug. Nuß.**

No. 3. Stortorvet No. 3.

Holstensk Mjød,
Konfekt-Rosiner,
-Figener,
Chocolade fra And. Urbye i Trondhjem, hos **Hans Udnæs,**
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Hvedemel, fint Flormel og **Helgesens** i Pakker,
Rosiner, store og smaa,
Korinder, Sukade,
Mandler, søde og bitre,
Kardemomme og andre Speceerier
hos **Hans Udnæs.**

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.
Gratis Undervisning.
Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.
Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere 57 Spd.
Do. „ do. „ Skræddere 52 —
Armmaskiner for Skomagere . . 46 —
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs) 10 —
Do. paa Stativer 14 —

Gratis Undervisning.
Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Tilkjøbs forlanges.

En Pantobligation

paa **1000** Spd. **kjøbes** ved Overretssagfører **Døvle,** Torvgaden 9.

Tilleie forlanges.

Bekvemmelighed ønskes.

En tarvelig, men pen Bekvemmelighed, bestaaende af 3 Værelser, helst beliggende i Storgaden eller i Nærheden af Youngstorvet, ønskes tilleie fra Paaske Flyttetid eller tidligere. Billet mrk. **A.** bedes nedlagt i Expeditionen.

Miss Mertens fortalte, at førend Hr. von Walde reiste bort, havde hans Ansigt forekommet hende saa alvorligt og ubevægeligt som en Statues, og hvorvel hun allerede da var kommen til den Erkjendelse, at han maatte være et fra Grunden af godt Menneske, saa havde hun dog altid i hans Nærhed ligesom følt en isnende Kulde. Nu forekom det hende som om en belivende Haand var gaaet over hele hans Væsen; selv hans Gang var spænstigere og raskere, og hun var nærved at sværge paa, at under hans enlige Vandringer paa Gaardspladsen gled ofte et Smil over hans Træk, som om der dukkede op for hans Erindring et Væsen, der gjorde ham lykkelig.

Ved denne Bemærkning lo Miss Mertens selv og mente hemmelighedsfuldt, at han bestemt havde ført med sig hjem behagelige Minder, og hun kunde ikke frigjøre sig for den stille Formodning, at inden kort Tid vilde Alt komme til at se anderledes ud paa Lindhof.

Men hun mærkede aldrig, at hendes unge Veninde altid ved denne Formodning tog sig med Haanden til Hjertet, og selv mærkede hun det endnu mindre; thi det Sting, som skjærende gjennemtrængte hendes Indre, lod hende aldeles glemme at beherske sine udvortes Bevægelser.

Idag var Olivia gaaet en halv Time tidligere end sædvanligt ned i Dalen. Hendes Fader havde nemlig, da han ved Middagstid kom tilbage fra Jægermesteren, mødt Miss Mertens i Skogen. Hun havde seet ganske forgrædt ud, havde blot vinket en Hilsen til ham og var hurtig gaaet videre. Denne Meddelelse lod ikke Olivia faa nogen Ro; for ingen Pris i Verden vilde hun have kunnet opsætte sit Besøg hos Guvernanten til Musiktimens Slutning; thi det stakkels ensomme Væsen behøvede sikkert Trøst.

Vagenfor den store Eng, som stødte lige til Skogkanten, laa en overordentlig smuk liden Pavillon. Mørkegrøn Smaaskog omgav den vakre Bygning paa tre Sider og lod den lyse Forside træde saameget klarere frem. Den lille Bygning havde hidtil været stængt, skjønt Lemmerne ikke havde været for Vinduerne, og Olivia havde gjennem en liden Aabning mellem

Rulgardinerne seet, at den indvendig var elegant møbleret. Da hun idag traadte ud af Skogen, saa hun strax, at Dørene stod aabne. En Tjener med et tomt Bræt i Haanden kom ud og vinkede paa hende, at hun skulde komme derhen. Da hun kom nærmere, gjenkjendte hun snart Frøken von Walde, Baronessen og Hr. v. Hollfeld, som sad og drak Kaffe i det eneste Værelse, hvoraf Pavillongen bestod.

„De kommer idag lidt tidligere end sædvanligt, min Ven", sagde Helena, da Olivia traadte ind ad Døren.

Olivia svarede, at hun først agtede at gjøre et Besøg hos Miss Mertens.

„Aa, lad det være idag", sagde Helena livlig men høist forlegen, medens Baronessen saa op fra sit Haandarbeide med et ubeskrivelig ondskabsfuldt Smil. — „Imorges kom en stor Pakke nye Musikalier fra Leipzig", vedblev Frøken von Walde. „Jeg har allerede bladet lidt i dem, der findes prægtige Sager. Maaske finder vi ogsaa et glimrende Stykke for vor Koncert. Sæt Dem, vi følges siden ad op til Slottet."

Hun bød Olivia en Kurv fuld med Bakkelse og lagde en prægtig Pære paa hendes Tallerken.

Hr. von Waldes Hund sprang i dette Øieblik over Tærskelen. Øieblikkelig skyndte begge Damer sig med at indtage en mindre skjødesløs Stilling. Helena saa med spændt Forventning til Døren og stræbte aabenbart at se saa glad og venlig ud som muligt. Baronessen stak hurtig sit Arbeide ned i Kurven igjen, hun følte paa Sølvkaffekanden, om den endnu var varm, satte en Kop ved Siden af Sukkerskaalen og drog en Stol frem til Bordet. Smilet var forsvundet, og istedet derfor trak der sig et vist Alvor over hendes Pande og hun forberedte sig paa ved sit hele Væsen at gjøre et værdigt Indtryk.

Da Hollfeld fik se Hunden, skyndte han sig strax ud i Haven og kom efter nogle Minuter tilbage med Hr. von Walde, der som det syntes kom hjem fra en Udflugt, da han havde paa sig en lysegraa Overkjole og en rund Filthat.

„Vi begyndte allerede at frygte, gode Rudolf", sagde

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 295. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Lørdag den 18de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 4de Søndag i Advent:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Landberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Treføldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Anderssen. Aftensang: Hr. Kand. theol. Klavenæs.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun. Aftensang: Hr. Kand. theol. Riddervold.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Østre Akers Kirke: Hr. Stud. theol. Siegwarth Bjerke.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Dumahut Kl. 10. Katekisation og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tydsk Prædiken Kl. 11.
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valls, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Iovermorgen

(Mandag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvoldbbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Bergen gjennem Nittedal og Valders, til Hakedal, Jevnaker, Gran, Land, Snertingdal, Torpen, Aurdal, Slidre, Vang og Lærdal samt til Sogn, Søndog Nordfjord, Vos og Hardanger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Kongsberg og Hønefos, til Drøbak, Hvitsten, Soon, Horten, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Valls, Tønsberg, Sandefjord, Laurvik, Frederiksværn og videre til Vestlandet indtil Haugesund samt til Telemarken over Skien; til Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Kongsvinger og Sverige samt Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, til Hurdalen, Hamar, Næs paa Hedemarken, Ringsaker, østre Thoten, Brumundal, Vardal, Fjeldhaug, Brøttum, Birid og Lillehammer indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12' Form. og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7, 7' Efterm.

Kristiania, 18de December 1869.

„Dette Ene skulle vi Alle stille os klart for Die: at hvad der er Almennyttigt, er ogsaa hver Enkelts Fordel."

Disse Ord af en „Vismand" satte Henrik Wergeland i Spidsen for en Artikel, han i 1830 skrev i et Almueskrift, hvori han opfordrede til at stifte Sogneselskaber udover i Bygderne. Vi optage den og sætte den foran denne vor Artikel, fordi vi ville opfordre til noget lignende.

Det var en vaagen Almenaand, som skabte Sogneselskaberne og virkede gjennem dem. Det var Formaalet med hine Selskaber at skaffe den Tanke Indgang, at der inden hver Mands Erfaringskreds — hans Stilling eller Stand være hvilkensomhelst — fandtes en vid Rydningsmark for et sandt, folkeligt Samarbeide; det var Tanken om en Opvelse i de Kundskaber og Dyder, der danne Forudsætningen for en Folkets Selvstyrelse, som laa til Grund for Wergelands patriotiske Bestræbelser ved Sogneselskabernes Stiftelse. Det var den Dæmringens Tid, som gik forud for Formandskabsloven af 1837. Det var dengang gaaet indpaa en Mandsalder hen, før man fik ret Syn paa, hvilket Krav en fri Forfatning stiller til et frit Folk, og hvilke Midler dette har til at opfylde dem med. Nu i 1869 er atter en ny Mandsalder gaaet — en kort Tid i et Folks Historie — og vi staa ligesom ved den næste Milepæl i vor Udviklingsgang.

I denne Mellemtid, siden Formandskabsloven gaves, har Samfundets Vært i alle Retninger stillet Kravet til en mere almen og kraftig Deltagelse i det offentlige Liv. Og om end den Tilvært, man ved Stemmerettens Udvidelse vil faa af nye Kræfter, vel ikke nu med det første Skridt vil blive meget stor og mærkbar, saa vil dog allerede Tanken om den nødvendig forestaaende Udvidelse af Stemmeretten indeholde en Opfordring til at overveie, om der ikke kan træffes Forberedelser til at bortrydde de Hindringer, Nogle ville finde for et saadant Fremskridt, idet de mene, at Mængden af Folket endnu mangler den Følelse af Ansvar, Oplysning, Sædelighed og Fædrelandskjærlighed, som kræves af en god og dygtig Borger; og navnlig har man næret Frygt for, at enkelte Klasser inden Samfundet, som Husmands- og Arbeiderklassen, endnu skulde ligge for langt tilbage til, at de uden Skade for det Heles Vel kan optages i de frie og myndige Statsborgeres Rækker.

Vi tro, at kun Faa ville benægte, at den nærmest foregaaende Tid har været en Reaktionens Tid, som har lagt Slaphed over Folks Sind. Det var først ved sidste Storthingsvalg, at en ny Aand syntes at have grebet Folket, og navnlig Gaardbrugerstanden. „Bondevenforeningerne", „Folkesamlagene", „Folkeforeningerne" eller hvilke Navne de nu endog nævnte sig ved, bidrog ganske vist mægtig til at udvikle det frisindede Program, hvormed Thingmændene sidste Gang mødte sammen, og til at skabe den Dygtighed i Debatten, som særlig udmærkede Repræsentanterne af Gaardbrugerstanden paa sidste Thing. En fri Presse, som i større Udstrækning kunde drøfte og lede Tankerne, manglede nemlig, og Adgangen til at komme sammen til mundtlig Drøftelse i mindre Bygdesamlag var derfor af uvurderlig Betydning. I hine Foreninger var det ikke Foredragenes henrivende Form eller klingende Talemaader, men Overbevisningens Dybde og Tanken om Handlingens Ansvar, som gav Forhandlingerne sin Magt, sin Værdighed og sin Tillid. Disse politiske Foreningers Gavn har nu ogsaa staaet sin Prøve, og flere og flere slige Foreninger ere i den senere Tid stiftede; alene af „Bondevenforeninger" kjendes over 80; men det er visselig mange flere Foreninger, som have lignende Formaal, om de end have andre Navne. Men det har saavidt vides mestendels kun været Gaardbrugere, som hidtil have været disse Foreningers Medlemmer; det har nok for det Væsentlige ogsaa kun været de politiske Sager, der netop staa paa Dagsordenen, f. Ex. Matrikulskatten, Renteloven og forskjellige Reformer i Lovgivningen, som fortrinsvis har været drøftet. Herom er naturligvis Intet at sige; vi bifalde det ganske. Men naar man stiller sig for Øie, at der i By og Bygd voxer op Samfundsklasser, som med Tiden ville blive anerkjendte som Deltagere i de nuværende Stemmeberettigedes politiske Magt, bør der ogsaa gjøres noget mere. Det vil til en vis Grad være Tilfældet med slige Samfundsklasser, der længe have været forholdte sine naturlige Rettigheder, ligesom med Nationer, der længe have været berøvede Friheden og Selvbestemmelsen, at de i den første Tid, naar Befrielsens Time slaar, ville være uvante i Forholdene, raadvilde om hvad de skulle tage fat paa, uerfarne om, hvorledes de skulle udføre sin Dont og dertil ogsaa tidt forharmede over, at deres Interesser saalænge har været tilsidesatte. Derfor tro vi, at det vil være „almennyttigt og til hver Enkelts egen Fordel", om man netop nu i denne Tid forinden Optagelsen af de nye Statsborgere, i hvis Lod det ikke mindre vil falde end i de ældre Stemmeberettigedes at tage Sæde i Herredsstyrelse, Amtsformandskab og Storthing, arbeidede paa at forbedre disse Samfundsklassers Kaar, saa de kunde indtræde i de politisk myndige Medborgeres Rækker under mere lige Vilkaar med dem, som allerede have sin personlige Erfaring og sine egne Fædres, eller idetmindste sin egen Samfundsklasses, Traditioner at støtte sig til.

Vi mene altsaa, at de allerede bestaaende Foreninger bør virke særlig i den Retning, at de ikke stemmeberettigede Medborgere komme med, saaat de saa tidlig og almindelig som muligt lære de Opgaver at kjende, som stilles til dem. Eller der bør dannes flere nye Foreninger for Husmands- og Arbeidsklassen ogsaa udover Landet, saaledes som der allerede med Held er gjort i en Flerhed af vore Byer. Ulykkesprofeter, som tro, at det vil bringe Land og Herred i Fordærvelse, om de privilegerede Stemmeretsklasser gaa med paa en liden Reform og skabe flere i Statens Vel interesserede Borgere end før, ville da mere mangle Paaskud til at ægge til Strid om en saadan Sag. Vi frygte ikke for at mistænkes som farlige Agitatorer, naar vi derfor stille den Opfordring til de Mænd, som have nogen Indflydelse i By og Bygd, at fremme den Sag, vi her have taget Ordet for; og det skal være os en Glæde at modtage Underretning om Sagens Gang, ligesom ogsaa senere at bidrage vort til, at den kan nyde den Understøttelse, som ligger i Drøftelsen i de offentlige Blade. Det er hermed ikke vor Tanke, at man skal lægge an paa at trække Udenforstaaendes Opmærksomhed paa disse Foreninger, hvis opdragende Gjerning vil ligge mere i den stille Virken. Men paa den anden Side skal man hellerikke ved lyssky Unddragelse for offentlig Opmærksomhed vække de Mistænkeliges Frygt for at der drives en Virksomhed, som ikke tør se Dagens Lys. Hvorledes disse Foreninger i sine Grundtræk bør indrettes og hvad der nærmest skal være deres Maal, vil, efter hvad vi allerede have ytret, ikke kunne være stor Tvivl om. Det synes os, som man gjerne kunde optage det gjengse Navn „Arbeiderforeninger" paa disse nye Samlag og indrette dem nogenlunde efter hine. Dog maa der vel paa Grund af, at Folk bo mere spredt paa Landet, dannes flere Kredse med fælles Overbestyrelse i Bygderne. Paa Landet tro vi, at særlig Anskaffelsen af Bogsamlinger og Afholdelsen af belærende Foredrag af enhver Art vil være noget af det første, man bør tænke paa.

Angaaende de forestaaende Forhandlinger om den østerrigske Forfatning ytrer danske „Dagbladet" blandt Andet: „Keiseren af Østerriges Throntale bebuder en Revision af Forfatningen for de cisleithanske Lande. „Keiseren", heder det i det i forrige Numer meddelte Telegram, „omtaler Spørgsmaalet om de enkelte Landes Autonomi. Forfatningen selv frembyder en passende Vei til at udføre de Forandringer i Forfatningen, der ere ønskelige." Denne Forfatningsrevision, der nu officielt er bleven bragt paa Bane, har længe været Gjenstand for en heftig Diskussion i Pressen, og da dens Nødvendighed forsvares af alle de Organer, som paavirkes af Beust, ansees det for en afgjort Sag, at Rigskansleren er bestemt

---

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 292).

Trondhjem.

1ste Repræsentant, Konsul Lorck, var Repræsentant for samme By paa forrige Storthing og mødte tillige som Suppleant ved Storthinget i 1863, da 4de Repræsentant, Overlæge Høegh, afgik ved Døden under Storthingstiden.

I Storthinget voterede Hr. Lorck for Forandringen i § 92, for aarlige Storthing og for Forandringen i Repræsentationen men mod Statholderpostens Ophævelse.

Videre voterede han mod Bevilgning til Kirkemødet, for Mistillidsvotumet til Marineministeren, for Jaabæks Forslag om Stemmeretskomite, mod Aschehougs Forslag i samme Retning, for Skydsloven No. 1, mod Skydsloven No. 2, mod Overførelsen af de 30,000 Spd. paa Statskassen og for Richters Forslag om Embedsmændene. I Toldsager voterede han for Forhøielse paa Brændevinet og for Nedsættelse af Rugtolden til 6 ß, men mod Forhøielsen paa Sukker. I Bevilgningssager voterede han mod Bidrag til Afholdssagen, for Bidrag til Sømandsmissionen, for Sundts Gage, mod Stipendier til Almueskolelærere, for Budgetkomiteens Indstilling i Hvidehavssagen (Hr. Lorck var Medlem af Komiteen), mod Forslaget om Bidrag til arkæologisk Samling og for Fougstads og Welhavens Pensioner. I Jernbanesagen voterede han for Optagelse af Statslaan, men mod Komiteens Pluralitets og Aalls Forslage.

I Odelsthinget voterede Hr. Lorck mod Henlæggelse af Stemmeretsloven og 30-Dalersloven, for Sørenssens Forslag om Kirketugten, for Jaabæks Forslag om Stemmeretskomite, for Henlæggelse af Lov om Konfirmation, for Bibeholdelse af Religionsundervisningen i Gymnasierne, mod Bentsens og Sverdrups Forslag om Græsk, Latin og den latinske Stil, mod legemlig Revselse, for Henlæggelse af Flødningsloven, for Oversendelse til Lagthinget af Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab og for Sognebaandets Løsning, mod Diætloven, for Komiteindstillingen om Dødsstraffen, mod Fattiglovens Oversendelse til Lagthinget og for Henlæggelse af Firmaloven.

Som det af ovenstaaende Voteringer vil sees, hørte Hr. Lorck i de fleste væsentlige Sager til det liberale Parti, og det var kun i Skolesagerne, hvori han afveg derfra, ligesom han naturligvis som Byrepræsentant i forskjellige Voteringer afveg fra Landrepræsentanterne i flere Spørgsmaal, hvor Interesserne for Land og By stode mod hinanden.

Hr. Lorck deltog ikke meget ofte i Debatten og det var egentlig kun i Jernbanesagen, hvor han udviklede noget særdeles Talent. Men der optraadte han ogsaa med megen Kraft og Iver, og hans Foredrag var klart, bestemt og oplysende.

Det er imidlertid ikke frit for, at han her næsten var for ivrig; thi i Debattens Hede kastede han Tanken om „bygdepolitiske Interesser" ind, og slige Insinuationer bør vistnok i det Længste holdes borte fra en saadan Forsamling som Storthinget. Og mindst burde denne Tanke komme fra en Repræsentant fra Trondhjem, der i Jernbanesagen stod saaledes interesseret for sin Valgkommune, at Beskyldningen godt kunde vendes om og til en saadan Retorsion gav Hr. Lorck ikke liden Anledning, da han ikke voterede for andre Forslag end dem, der slog Røraaslinien fast og indeholdt Bevilgning til at begynde Arbeidet ogsaa nordenfra.

2den Repræsentant, Bankdirektør Gram, har tidligere været Repræsentant for Trondhjem i 1860 og 63.

Hr. Gram voterede i Storthinget omtrent som Hr. Lorck, dog med enkelte Afvigelser. Saaledes var han for Statholderpostens Ophævelse, for Aschehougs Forslag om Stemmeretskomite, mod Forhøielsen af Brændevinsafgiften, for Paalægget paa Sukkeret, mod Bevilgning til Sømandsmissionen, mod Komiteindstillingen i Hvide-

paa at føre den igjennem. Paa den anden Side tage alle de Blade, der ere Organer for de specifikt tydske Ministre, og for hvilke „Neue fr. Presse" gaar i Spidsen, med Iver Ordet for, at Forfatningen skal opretholdes uforandret, og man slutter heraf, at et Ministerskifte er nær forestaaende. Hvorledes det end forholder sig hermed, maa det under alle Omstændigheder nu ansees for afgjort, at Østerrige er indtraadt i en ny Forfatningskrisis; denne har ogsaa længe været forudseet og fremgaaet med Nødvendighed af Forholdene. Da Udsoningen med Ungarn bragtes istand paa Basis af Dualismen, vare Tyskerne i det Hele nogenlunde tilfredse hermed. „Vi overlade Magyarerne Herredømmet i den ene Halvdel af Riget," sagde de, „og til Gjengjæld herske vi i den anden Halvdel." Men for at en saadan Ordning skulde vinde Fasthed, maatte Tyskerne have været i Besiddelse af samme Evne som Magyarerne til at vise andre Nationaliteter Retfærdighed eller Imødekommen, men hertil have de ligesaa lidt været istand i Østerrige som andetsteds. Resultatet er derfor blevet, at medens det reorganiserede ungarske Monarki vinder større Fasthed, har der i den anden Halvdel af Keiserstaten vist sig en stadig voxende Opløsning og Splid. I Ungarn er det for Øieblikket kun de indvandrede Tyskere i Siebenbürgen, som ytre stærk Misfornøielse over det Bestaaende, og da Tyskerne altid klage, naar de ikke kunne herske uindskrænket, selv om de udgjøre en nok saa liden Majoritet, kan der ikke af de tydske Siebenbürgeres Veeraab udrages nogen Slutning imod det politiske System i Ungarn. I de cisleithanske Lande staa derimod alle Nationaliter med Undtagelse af Tyskerne i afgjort Opposition til det Bestaaende. Tyskerne kunne ikke løsrive sig fra de Forestillinger, som herskede hos dem paa den absolutistiske Helstats Tid, da der var givet dem Løfte om, at hele Østerrige skulde blive germaniseret, naar det bestaaende System opretholdtes og fik Tid til at virke. De maatte give Slip paa den ungarske Krones Lande, men dette skede under den Forudsætning, at de desto sikrere kunde raade over Resten. Uagtet de cisleithanske Lande ere et Konglomerat af de mest forskjellige Bestanddele, vilde Tyskerne gjøre dem til en centraliseret Stat; hertil skulde Forfatningen hjælpe dem, og deraf kommer den store Veneration, som de bære til Skue for denne Forfatning. Men det har mere og mere vist sig, at et saadant System ikke lader sig gjennemføre, og Diskussionen om, hvad der skal træde istedetfor det, har længe været i fuld Gang.

Det er, som vi allerede oftere have bemærket, de føderalistiske Tendentser, som nu ere i Tiltagende. Det er derpaa den af Dr. Fischhof udgivne Brochure gaar ud, og dette Skrift har vakt en uhyre Opsigt og megen Tilslutning. Til nærmere Belysning af Stillingen meddele vi en Korrespondence fra Wien til „Köln. Z." af 11te ds., hvori det heder: „Naar Rigsraadet er traadt sammen og ved sine Udtalelser har bragt større Klarhed i Forholdene, vil Rigskansleren sikkert gribe Leiligheden til at udføre sin Yndlingsidee om et Forlig med de forskjellige Nationaliteter og omgive sig med Mænd, hvis Understøttelse han ikke kan undvære. At en stærk Haand maa gribe ind i de nationale Bevægelser og søge at koncentrere dem paa de lokale og provindsielle Forhold, er aldeles nødvendigt, naar Riget ikke skal gaa i Stykker. „Østerriges Helvetisering" er et Stikord, der gjentages af Alle, som ere komne til Indsigt om, at de cisleithanske Landes Centralisering er uudførlig. De Tysk-Nationales Forening i Gratz har taget Ordet for, at Dalmatien skulde forenes med Ungarn, og at der skulde indrømmes Gallicien og Bukowina en selvstændig Stilling; men til Gjengjæld forlangte den, at den „tyske Politik" (ɔ: Germaniseringen) da ogsaa skulde drives med hensynsløs Energi i de andre slaviske Territorier (!). Til at germanisere Czecher, Slovener og Italienere er Tiden nu imidlertid forbi. Dertil kommer, at den storrussiske Propaganda blandt Rigets 3,104,000 Ruthener griber mere og mere om sig, ikke blot i Gallicien, men ogsaa i de østlige Komitater af Ungarn, hvor Pressen vænner den ruthenske Befolkning til det storrussiske Sprog. I Militærgrændsen er Agitationen i Tiltagende. Der var givet Befolkningen officielt Løfte om, at de Summer, der indkom ved Salget af Skogene, skulde blive anvendte til en Jernbane og til en Kanal imellem Donau og Save samt til Oprettelsen af Skoler, og et Brud paa disse Løfter maa have de betænkeligste Konsekventser.

Angaaende Ungarns Holdning ligeoverfor den paatænkte Føderalisme ytrer Grev Nikolas Bethlen i det sidste Nummer af sit diplomatiske Ugeskrift: Programmet for det nye Parti, som allerede er dannet og som nu i Østerrige skal forsøge det sidste Experiment, den konstitutionelle Føderalisme, er udkommet i Form af en af Dr. Fischhof udgiven Brochure, og har i alle politiske Kredse gjort stor Opsigt. Vi ville oftere have Leilighed til at udtale os om dette Programs Principer, og vi skulle isteden derfor idag kun gjøre opmærksom paa et enkelt Faktum. Alle Partier i Ungarn, med Undtagelse af en Fraktion af Deakpartiet, ere gunstigt stemte for det nye Experiment, men der gives i Ungarn ikke en Politiker (endsige et Parti), som vilde opretholde Overenskomsten af 1867 med Forbundsstaten Østerrige. Spørgsmaalet er simpelt og klart: „Ville I give os den rene Personal-Union eller ikke?" En Forbundsstat Østerrige kan ikke staa i nogen anden Forbindelse med Kongeriget Ungarn end Personalunionens. Det nye Parti vil ikke i Ungarn finde en Mand, som vil samtykke i, at Dualismen forandres til en Pluralisme. Ungarn vilde efter Overenskomsten af 1867, naar Østerrige blev en Forbundsstat, ikke blive andet end en Provinds af de „forenede Stater". Skulde Grev Beust have en saadan Anskuelse, saa ville vi, uden at befrygte nogen Modsigelse, erklære ham, at vi ville jage den nye Forbundsstats Soldater over Grændsen — trods deres nye Bagladningsgeværer. Dette være sagt engang for alle. Personalunionen eller Dr. Giskra — et 3die gives der ikke for Ungarn. Det vilde derfor være ønskeligt, om der til den Sammenkomst, som skal afholdes af cisleithanske Partiførere, ogsaa blev indbudt ungarske Politikere, for at det nye Parti kunde faa Sort paa Hvidt for, hvilken Holdning Ungarn agter at indtage".

I Prag er der forefaldt en Begivenhed, som er karakteristisk, forsaavidt som den viser, at selv smaa Ting for Tiden antager store Dimensioner i de østerrigske Lande. I Byraadet kom det til stormende Debatter i Anledning af en nyczeckisk af 4000 undertegnet Petition om, at Navnet „Dominikanergaden" maatte forandres til „Hußgaden". Trods de Klerikales og Gammelczeckernes Modstand blev Forslaget antagen. Beslutningen hilstes af de overfyldte Gallerier med dundrende Slavaraab.

I Paris gaar det paany Rygter om Forandringer i Ministeriet. Denne Gang er det „Public", som bringer dem tiltorvs. „Journal officiel" offentliggjør en Beretning fra Finantsministeren Magne. Ifølge denne skal den svævende Gjæld, som i Juli 1868 udgjorde 1050 Millioner Francs, nu være gaaet ned til 818 Millioner. Indtægterne af de indirekte Skatter overstiger i de første 11 Maaneder iaar det samme Tidsrum af Aaret 1868 med 32 Millioner; Totaloverskuddet anslaaes til 55 Millioner. De Overskud, som ventes i 1870 og 1871, skulle hovedsagelig anvendes til offentlige Arbeider samt til Nedsættelse i virkelige Skatter.

Hds. Maj. Enkedronningen har skjænket 25 Spd. til Diakonissestiftelsens Bazar, ligesom tidligere til samme Stiftelses Byggefond et lignende Bidrag. Hds. kgl. Høihed Prinsesse Eugenie giver aarlig et Bidrag af 12½ Spd.

Ved Generalforsamlingen i Kunstforeningen igaar oplystes det, at Foreningen iaar har faaet den ikke ubetydelige Tilvæxt af 143 nye Medlemmer, og at 4,555 Spd. 90 ß har været anvendte til Indkjøb af Kunstsager. Foreningen omfattes med stigende Interesse. Til Medlemmer af Direktionen gjenvalgtes: Prof. Th. Kjerulf, Fyrdirektør Diricks, Eckersberg, Antikvar Nicolaysen og Arkitekt v. Hanno. Udfaldet af den derpaa foretagne Udlodning er meddelt paa et andet Sted i Bladet.

Konstitution. Bureauchef C. Voss i Postdepartementet, der efterat være tilbudt Konstitution som Postmester, i nogen Tid har været i Tvivl om han burde overtage Bestyrelsen af denne besværlige Administration, har ifølge Aftbl. iforgaars for Postdepartementets Chef erklæret sig villig dertil. Til Konstitution i den ledige Bureauchefspost i nævnte Departement siges Fuldmægtig Bärnholdt designeret.

H. M. Kongens ægyptiske Staldmester. For nogle Dage siden læstes i vore Blade et Telegram fra Stockholm om at den officielle Posttidn. indeholdt en Benegtelse af, at den ægyptiske Staldmester Demirgian af Hans Majestæt Kongen havde faaet noget politisk Ærinde til Vicekongen af Ægypten i Anledning af Suezkanalens Indvielse. Et Par Brevskrivere have nemlig tildels meget udførligt beskrevet, hvorlunde Hs. Maj. Kong Karls bekjendte ægyptiske Staldmester, Demirgian, under Festlighederne i Kairo havde tilladt sig at spille en Komedie, som baade er morsom og forargelig, idet han i et storartet Optog, ledsaget af den norske og svenske Vicekonsul, Cheferne for Fregatten „Vanadis" og „Nordstjernen" m. Fl., en vakker Dag begav sig til Vicekongens Palads, hvor han i en bombastisk Tale paa vor Konges Vegne udtalte sin Tilfredshed med Vicekongens Politik, lovede ham Hjælp og uddelte Ordener saavel til ham som til andre ægyptiske Storheder, deriblandt ogsaa Vasaordenen til Vicekongens Moder! De tilstedeværende norske og svenske Autoriteter have naturligvis ikke kunnet tiltænke Hs. Majestæts Staldmester den Frækhed at foretage slige Hokuspokus paa egen Haand. Efter dette vil vel den ægyptiske Staldmester maatte falde i Unaade ved Hoffet.

Et norsk Dykkerkompagni er i disse Dage stiftet her i Byen med Agenter i de fleste af vore Kyststæder.

Blindeinstitutet er atter betænkt med en Gave fra Hr. forhenv. Sognepræst Sverdrup, nemlig en Hypothekbankobligation paa 500 Spd. Fondet er nu steget til 6,545 Spd., hvoraf Renterne skal anvendes til Fripladse ved Institutet, hvis Elevantal for Tiden er 27.

Hamar Stiftstidende skriver i Anledning af det gjennem „Trhj. Adr." udspredte Rygte om, at Dagbladet skulde gaa ind til Nytaar: „Vi for vor Del ville ogsaa være med og haabe, at Dagbladet fremdeles maa virke og vinde Udbredelse, og vi kan til Bestyrkelse i vort Haab oplyse, at det paa disse Kanter har et stort Publikum".

Tre Indbrudstyverier ere atter foretagne i Nat, nemlig hos Dhr. Blichfeldt & Ko., A. Hiorth i Skippergaden og Willumsen i Dronningens Gade. Men det har ikke lykkedes Tyvene paa noget af Stederne at gjøre Fangst. Man antager, at det har været samme Person eller Personer, som har forsøgt sig paa alle tre Steder, da samme Slags Redskaber sees at være brugte.

Statsraad Broch har i disse Dage opholdt sig paa Horten. Hans Ophold skal ifølge „Gjeng." have staaet i Forbindelse med Ordning af Arbeidsforholdene.

Overtoldbetjent Stephani i Sandefjord er i Mandags afgaaet ved Døden.

Rygtet om, at forhenværende Lensmand Berget af Frolands Sogn skulde være dragen afsted til Amerika stadfæster sig ikke, skriver „Vestl. Tid.", idet der nu fra Gaustad Sindssygeasyl er bleven kundgjort hans Familie, at han paa eget Begjær er indlagt paa denne Anstalt.

Guld i Lapland. Den svenske Professor Nordenskiöld foreviste i Selskabet „Idun" nogle smaa Stykker gediegent Guld, som vare fundne i Lapland, og Professoren oplyste, at 3 finske Guldsøgere havde fundet saameget af det ædle Metal, at enhvers Andel udgjorde en Værdi af omtrent 2000 Mark finsk (omtr. 330 Spd).

En Postkart over udenlandske Blade og Tidsskrifter, som i Stockholm er udkommen i Trykken, optager 107 norske daglige Aviser, Ugeblade og Tidsskrifter, 193 danske samt under Rubriken Finland 17 paa svensk og 14 paa finsk udkommende Tidender.

Fra Smaalenene. Under Overskrift: „Bondevennerne og Jaabækianisme — næste Aars Storthingsvalg" — har Mgbl. for 30te Novbr. en Korrespondance fra Smaalenene, der udmærker Forfatteren som en ualmindelig skarpsynet og framsynt Person, som, uagtet han bor „paa de lyse og sunde Steder, hvor Snylteplanter som bekjendt ikke kan trives, dog fra sin solbeskinte Høide har trængt med sit Falkeblik ind i det Taageland, Rakkestad Fogderi"; og hvad ser han der? Jo, han ser med Gru, at „her hvæsser man sine Vaaben til den forestaaende Valgkamp". Han fortæller nu, hvorledes det gik til ved forrige Valg, om hvorledes Bondevennerne da havde flokket sig om „et Par Gaardbrugere" for at faa udestængt fra Thinget Amtmand Sibbern og Kandidat Sørenssen. Dog her kommer den ærede Korrespondent til at tage feil en Smule med Hensyn til Sørenssen, der havde Stemningen for sig ved Valget. Hvad derimod Sibbern angaar, saa holder det Stik; det var kun fra de „lyse og sunde Steder", hvor man staar høit i „Kultur og Matrikul", at han havde sine Vælgere; men nu kan man se, at den usunde Taage faar mere og mere Overhaand over Korrespondenten, saaat han endog begynder at fantasere og tale i Vildelse om det, som forestaar, ligesom Præstinden i Oraklet i Delfi, naar hun kom i Berørelse med den skjæbnesvangre Trefod. Han kommer først med en Klagesang over den østlandske Gaardbrugerstands Indskrænkethed og Kortsynthed og beklager, at de ikke med hans Øine kan se de frygtelige Ting, som vil komme efter sligt „Opvigleri". Han har Markus Thrane i friskt Minde, og det Sidste vil blive værre end det Første, tænker han; dernæst oplyser han om, hvorledes Hr. Hypothekbankdirektør J. Sverdrups Aktier staar paa disse Kanter blandt Bondevennerne: At Jaabæk og Sverdrup er to Alen af et Stykke, det er nok ikke saa ganske gaaet op for de Fleste, mener han, skjønt han nok selv har fundet ud for længe siden, at saa er;

---

havssagen og for Bevilgningen til den ærkæologiske Samling.

I Odelsthinget voterede han for Henlæggelse af Stemmeretsloven og mod Jaabæks Forslag om Stemmeretskomite, mod Sognebaandets Løsning og mod Komiteindstillingen om Dødsstraffen. Forøvrigt voterede han ogsaa her omtrent som Lorck, men var oftere fraværende.

Hr. Gram ytrede sig sjelden i Thinget, og næsten kun naar Sager behandledes fra Bankkomiteen, hvori han indtog en agtet Stilling som Formand.

Under Behandlingen af Revisionen af Lønninger for Hypothekbankens Betjente, tilføiede Bankkomiteen Hr. J. Sverdrup et lidet Nederlag, eller — som man siger — den fik Anledning til at dyppe ham i hans eget Fedt.

Under den stærke Tale om Besparelser paa dette Thing ytrede nemlig Hr. Sverdrup sig ogsaa oftere derom og udtalte, at offentlige Funktionærer hos os fik nøie sig med at dele de øvrige Statsborgeres tarvelige Kaar. Men da det kom til Hypothekbankens Funktionærer, havde Bankkomiteen indstillet paa et Regulativ af 1000 Spd. for Kasserer og 700 Spd. for Sekretær og Bogholder, med en Stigning af 200 Spd. for den Første og 100 Spd. for de to Sidste efter 5 Aar.

Hr. Sverdrup foreslog imidlertid et Regulativ af 1200 Spd. for Kassereren og 700 Spd. for de to Andre, med Stigning af 100 Spd. for det 5te, 10de og 15de Aar, men vandt kun 23 Stemmer derfor, og det var kun med en temmelig kneben Majoritet og ved Hjælp af Høire, at et andet Forslag af Sverdrup om 200 Spd. personligt Tillæg til den nuværende Kasserer gik.

Sagen var naturligvis ubetydelig, og Hr. Sverdrup fuldt overbevist om, at Hypothekbankens Folk fortjente de af ham foreslaaede Lønninger. Men den omtales, fordi det viser, hvor skarpt Besparelsesmændene se selv sine Egne paa Fingrene, og hvor varsom man maa være i sine Udtalelser, for ikke at komme i Modsigelse med sig selv.

3die Repræsentant, Stiftamtmand Motzfeldt, i 1857 Repræsentant for Tromsø.

Hr. Motzfeldt voterede i mange Sager saa liberalt, at han var et rent Særsyn til Amtmand at være. I Storthinget stemte han saaledes for alle Grundlovsforandringer, mod Bevilgning til Kirkemødet, for Jaabæks Komiteforslag, mod Aschehougs do., for begge Skydslove, for Stipendier til Skolelærerne og for de fire Alternativer i Jernbanesagen (begge Komiteindstillinger samt Sæhlies og Aalls Forslag).

I Lagthinget var han en af de ivrigste Forsvarere for Stemmeretsloven, ligesom han voterede mod Aschehougs Forslag i Kvaksalverloven og mod hans Forslag om Latin for Realstudenter i Jus og Medicin.

Af Voteringer i konservativ Retning kan mærkes: I Storthinget mod Mistillidsvotum til Marineministeren, mod Forslaget til de 30,000 Spd. til Veiudgifterne og mod Richters Forslag om Embedsmændene. I Lagthinget voterede han mod Myndighedsloven, for Henlæggelse af Loven om Menighedsraad, for Henlæggelse af Lov om borgerligt Ægteskab og om Sognebaandets Løsning.

I Storthinget talte Hr. Motzfeldt kun i enkelte større Sager og i Sager vedkommende Bankkomiteen, hvoraf han var Medlem. I Lagthinget deltog han derimod ivrig i Forhandlingerne og havde derunder mangen skarp Strid med Aschehoug og navnlig i Stemmeretsloven.

(Forts.)

og han tror, at medens Jaabæk er forgudet, saa har derimod Sverdrup faaet Stemningen mod sig for sine „Grundlovs-Sønderlemmelser“. Det havde vist ikke været af Veien, om Korrespondenten havde undersøgt Stemningen lidt nøiere, førend han fældte nogen Dom derom, og jeg tror da, han havde fundet ud, at Sverdrups Aktier stod en Smule høiere, end han kunde synes om. Trods vor Indskrænkethed ser vi dog, hvad vi have at takke den Mand for, der holder frem det Sande og Rette, som ser Tidens Krav og kjæmper for det, trods Nid og Haan fra dem, som ei kan taale Sandhed og Lys, uagtet de paastaa selv, at de ere Intelligensens og Oplysningens Bærere her i Landet.

Vi tro dog, at J. Sverdrups Navn vil mindes, saalænge Nordmænd raader i Norge, naar forlængst disse intelligente Kinesere er overantvordet til Forglemmelsen. Vi tør derfor frit paastaa, at Morgenblads-Korrespondenten faar slaa af paa sin Fordring om at være Extrakten af den offentlige Mening i Smaalenene i det Stykke. Hans „offentlige Mening“ er omtrent som Departements-Lars's i „Peter og Inger“.

Til Slutning vil vi sige til den ærede Morgenblads-Korrespondents Trøst, at han trods sine foruroligende Syner kan læse sit Morgenblad og røge sin Pibe uden Fare; men skulde han i det „alexandrinske Bibliothek“ finde „Tusinde og een Nat“, saa ville vi raade ham til at brænde den øieblikkelig, da den ellers vil give hans før saa rige Fantasi ny Næring.

W.

Et og Andet.

En gammel Anekdote om gamle Prædikener og om Røverkjøb, af Erik Bøgh i „Flk. Av.“

„Alle andre Mennesker end Journalisterne betragte sig som berettigede til at sige om igjen, hvad de have sagt en Gang før, naar det ikke er blevet hørt af Vedkommende. Lærerne holde Aar ud og Aar ind de samme Foredrag om og om. Skuespillerne opføre et og samme Stykke uforandret jo tiere jo bedre, og Mesteren siger daglig til sin Dreng: „Har jeg ikke tusinde Gange sagt dig . . .“ osv.

„Over i Irland klagede en Gang en Menighed over sin Præst, fordi han et helt Aar igjennem havde holdt den samme Prædiken hver Søndag. Bispen lod ham kalde til sig og spurgte ham om Aarsagen til denne Adfærd. „Sagen er slet og ret den“ — svarede Præsten — „at min Formand i Embedet før sin Forflyttelse forudsagde mig, at alle mine Prædikener vilde blive frugtesløse, saa længe jeg ikke kunde faa min Menighed til at gaa i Kirke. Jeg udarbeidede derfor en Prædiken, hvori jeg sagde alt, hvad jeg vidste at sige om denne vigtige Sag, men der kom kun et halvt Snes Mennesker hen og hørte den; jeg ventede næste Søndag at se Kirken fuld af Folk, og for dem vilde jeg da gjentage Prædikenen, men der kom blot et havlt Snes Stykker ligesom sidst, og saaledes blev det ved. Da tænkte jeg som saa: En Gang om Aaret maa dog vel hver af de Syndere gaa i Kirke, og for at de alle kan faa denne Prædiken at høre, maa du gjentage den hver Søn- og Helligdag Aaret rundt. Hjælper det saa ikke, er det aabenbar et Tegn paa, at de trænge til at høre den en Gang til, og saa maa du begynde forfra næste Aar. Først naar den har gjort sin Virkning, er det Tid at tænke paa noget Nyt.“

„Der var Logik i dette Svar. Om hans Menighed lod sig belære af hans Udholdenhed, ved vi ikke, men man paastaar, at en Mængde af hans Embedsbrødre af ham have lært, at de Prædikener, som ikke have gjort tilbørlig Virkning, bør holdes om igjen. Ogsaa vi, der i verdslige Sager flere end en Gang have maattet prædike for døve Øren, have lagt os den velærværdige Irlænders Ord paa Sindet og skal idag vise det i Gjerning.

„Der er ingen Dyr, som inderligere kan have sine Parasiter (det Utøi, som lever af deres Blod), end Forfatterne i Nutid og Fortid have havdet Eftertrykkerne.

„Da Blumauers Æneas gjør sin Reise gjennem Underverdenen, lader Digteren ham etsteds i Helvede faa Øie paa en Flok graadige Kjøterhunde, der ere ifærd med at æde den varme Hjerne ud af Pandeskallen paa en ulykkelig Synder:

Wer sind denn diese Bestien,“
— Begann der Held zu fragen —
„Die hier zu ganzen Dutzenden
An einem Schädel nagen?
Und ach, wer ist der arme Tropf,
Der den Kanaillen seinen Kopf
Zu Futter geben mußte?“
„Nachdrucker sind“ — erwiderte
Sybille — „diese Hunde,
Das allerunverschämteste
Gezücht im Höllenschlunde,
Das stets nur nach Autoren jagt,
Die Armen bei dem Köpfen packt
Und ihr Gehirn verzehret.

„Det er et stygt Skudsmaal, den gamle Østeriger her giver Dhrr. Eftertrykkere, og dog levede han i et Land, der var stort nok til at betale sine Forfattere et klækkeligt Honorar, selv om Eftertrykkere berøvede dem det Udbytte, der kunde ventes fra Nabolandene. Hvor meget mere oprørende maa da ikke Eftertryk være under Forholde som vore, der neppe ere store nok til, at selv de flittigste og frugtbareste Forfattere have kunnet leve af deres literære Virksomhed uden at søge andet Erhverv eller — offentlig Understøttelse. Naar en fransk Forfatter, der i sit Fædreland sik en hel Formue i Honorar for et enkelt Arbeide, blev eftertrykt i Belgien, beklagede han sig saa bittert derover, at Regjeringen tilsidst blev nødt til at slaa paa Sværdet for at faa Nabolandet til at respektere Eiendomsretten. — Hvorledes maa da ikke en stakkels skandinavisk Forfatter, der ikke kan gjøre Regning paa en Tiendedel (stundom ikke en Hundrededel!) af det Honorar, som de franske Forlæggere betaler, blive tilmode, naar hans fattige Arbeidsløn bliver beskaaret af eftertrykkende Fribyttere?“ —

Saavidt Erik Bøgh i „Folkets Avis“! Nu ville vi ovenpaa dette bede de Bladudgivere, som trods vor Advarsel i „Dagbl.“ No. 280, om ikke, i sin Helhed idetmindste, at aftrykke „Skildringer fra Storthinget“ af H., dog vedblive dermed, endnu engang at betænke, om de handle ret ved at betragte vor Anmodning som uskreven!

Udlodningen i Kristiania Kunstforening Fredag den 17de December 1869.

No.		Værdi. Spd.	ß.	Tilfaldt:
1.	Askevold — Morgen ved et Skovkjærn .	150		Assessor J. Scheel.
2.	Bagge — Parti fra Hvideseid, Eftermiddag	70		Bureauchef C. Rygh.
3.	Barlag — Motiv fra Aadalen	60		Toldkasserer Blichfeldt (Drammen).
4.	Benetter — Parti af en Søbatalje . .	75		Admiral Konow.
5.	Do. — En Red — Eftermiddagsstemning	25		Professor Voss.
6.	Bergslien — Den tamme Skjære . . .	60		Do. Aschehoug.
7.	Do. — Alene hjemme	20		Artillerikaptein Frølich.
8.	Boll — Engelske Linieskibe under Norge	100		Læge Adam Øvre.
9.	Bø — Granatæble og Druer	100		Kjøbmand N. Frost.
10.	Calmeyer — Fra Vang i Valders . . .	30		Fuldmægtig Th. Hesselberg.
11.	O. Dahl — Landskab, Aftenstemning . .	30		Kaptein Jens Nicolaysen.
12.	S. Dahl — Rævens Promenade . . .	65		Kbm. W. L. Nicolaysen (Bilbao).
13.	Disen — Skovlandskab fra Telemarken .	70		Fuldmægtig Bjelke.
14.	Grønvold — Parti fra Vos (Akvareller)	12		Kjøbmand. B. H. B. Berg.
15.	Do. — Parti fra Hallingdalselven . . . . (Akvareller)	12		Fru B. Cappelen (Skien).
16.	Do. — Granskov . . . . (Akvareller)	8		Kjøbmand Woxen.
17.	Do. — Hoifjeld . . . . . (Akvareller)	8		Do. Otto Bjelke.
18.	Hammerstad — Fjordbillede	23		Foged Baade (Stavanger).
19.	von Hanno — Indgang til et Kloster .	15		Fru Tandberg (Aker).
20.	Do. — Motiv fra Hamburg	65		Minister F. Wedel-Jarlsberg.
21.	C. Hansen — Ved Pianoet	80		Statsraad Irgens.
22.	Jakobsen — Norsk Fjordbillede	70		Fru H. Kallevig.
23.	Lerche — Interiør af Lambertuskirken i Düsseldorf	80		Carl A. Hauge.
24.	Do. — Scene af den pantsatte Bondedreng, Akvarel	20		Statsraad Møinichen.
25.	Lorck — En vordende Admiral . . .	60		Handelsfuldm. H. Johnsen (Kr.sand).
26.	Melvold — Aftenstemning	30		F. Mikkelsen (Rødenæs).
27.	Munthe — Vinterbillede	80		Præst Anderssen.
28.	M. Müller — Sandbugten mellem Drøbak og Kristiania	100		Konsul Thomas Heftye.
29.	N. Møller — Motiv fra Thunersøen i Schweitz	70		Skuespiller Fredrikson (Stockholm).
30.	C. A. Nielsen — Aften ved Kinn . . .	100		Enkefru Eleonore Heftye.
31.	Do. — Maaneskinsaften ved Stavenæs .	100		Sorenskriver Sørensen (Tønsberg).
32.	Joh. Nielsen — Motiv fra Kristianssand	80		Boghandler Steensballe.
33.	Rasmussen — Motiv fra Djømne i Hardanger	70		Handelsmand Schøning (Grøte).
34.	Rummelhoff — Fra Utne i Hardanger .	35		Instrumentmager Gallus.
35.	Frøken Schreiber — En Pige, som skræller Æbler	75		Statssekretær Aall.
36.	Schøien — Løvskovinteriør	50		Kjøbmand Julius Petersen.
37.	Sinding — Skovinteriør	50		Fru Louise Arntzen (Grimstad).
38.	Frithjof Smith — ved Trondalskilen ved Risør	35		Fuldmægtig Laur. Bronn.
39.	Do. — Motiv fra Gjeløen	10		Kasserer Borchgrevink.
40.	Thurmann — Kristiania Skøitebane . .	45		Murmester C. Unger.
41.	Do. — Aftenstemning	25		Statsminister Sibbern.
42.	O. Wergeland — Inga Kongemoder betror Haakon Haakonsen til Birkebeinerne . .	35		Kand. jur. Dahl (Eidsberg).
43.	Wexelsen — Parti fra øvre Størdalen .	100		Skoleinspektør Jespersen.
44.	O. Bache — Holdepladsen ved Charlottenlund Skov	100		Professor C. Bang.
45.	J. la Cour — Kystparti fra Sorrent (vundet i Kjøbenhavns Kunstforening)	[200]		Hotelvært Ribbes Enke.
46.	Frøken Engelhardt — En liden Pige med en Dukke	20		Generalkonsul Crowe.
47.	Mackeprang — Kvæg ved Stranden paa en varm Sommerdag	50		Kjøbmand J. N. Schjøth.
48.	Profess. A. Melby — et tyrkisk Koffardiskib i en stiv Kuling under Indseiling i Bosporus	100		Kand. jur. H. Ingier (Ljan).
49.	Neumann — Parti af Genua	100		Ritmester Thorvald Meyer.
50.	O. Andersson — En Akvarel	40		Statsraad Helliesen.
51.	Brusevitz — Genrebillede (vundet i Gøteborgs Kunstforening).			Kjøbmand Peter Seest.
52.	Frøken A. Børjesson — God Nat . .	100		Boghandler Dybwad.
53.	Eskilson — Amatører	100		Agent Hvistendahl.
54.	Jernberg — Frieri ved Spinderokken . .	80		Kaptein L. Dahll.
55.	Lønroth — En Hestestald	100		J. P. Crawfurd (Grimstad).
56.	Fru Joh. Møller — Tegnelektion . . .	75		Joh. Zimmermann.
57.	Guillemin — Den døde Hundehvalp . .	127	73	Kand. jur. N. Holmsen.
58.	Worms — Kjævleri	273	53	Fru A. Bertelsen.
59.	Thetwall — Parti fra Glouchestershire, Akvarel	10		Fru Sofie Brambani.
60.	Do. — Parti ved Oxford, Akvarel . .	10		Præst Elstrand.
61.	Hds. kgl. Høihed Prinsesse Eugenie — En bedende Engel (i Porcellæn	4	24	Kjøbm. H. Nielsen (Kr.sand).
62.	Budal — „I Arbeide“ (ikke ankommet) .	150		Konsul Fuhr.
63.	Fladager — Büste af Aristoteles (ikke ankommet	150		Kand. theol. P. Ebbell (Aker).
64.	Glosimodt — Bjørnsons Marmorportræt i Relief	110		Kand. Birch-Reichenwald.
65.	Jakobsen — Tordenskjold, Statuette i brændt Ler, Kopi	40		Kand. jur. N. G. Dietrichson.
66.	Do. — En fattig Pige, som sælger Fisk (i brændt Ler)	25		Kjøbm. Ernest Frølich.
67.	Middelthun — Büste (i Gibs) af afdøde Jakob Aall	100		Assessor Hallager.
68.	Ritter — Album	26	80	Kand. C. Keyser.
69.	Kristus paa Veien til Golgatha efter Rafael	13	40	Kand. B. Schmidt.
70.	Transfigurationen efter Do.	10		Bogtrykker Gundersen.
71.	Overleverelse af den Augsburgske Konfession efter Martersteig	5	40	Fyrdirektør Diriks.
72.	Madonna Aldobrandini efter Rafael . .	5	40	Overretssagfører J. Heidenreich.
73.	Ludvig den 14de og Molière efter Gérome	10	80	Skibsbygm. Jergensen (Drammen).
74.	Kjælkeparti efter Girardet	4	53⅓	Bogtrykker Abelsted.
75.	Kvaksalveren efter Don	4		A. Gjems (Kongsvinger).
76.	Moses efter Murillo	10	80	Kjøbenhavns Kunstforening.
77.	Bryllupsmaaltidet efter Brion Efter Bordet efter Meyerheim	4	106⅔	Søløitnant Gasmann.
78.	Reformationens Tidsalder, efter Kaulbach	7	66⅔	Statsminister Sibbern.
79.	Nadverens Indstiftelse efter Leonardo da Vinci	6	80	Hs. Maj. Kongen.
80.	En bedende Munk ved Henrik den 4des Kiste efter Lessing . . . . . . Richelieu efter Delaroche	6	26⅔	Oluf Tostrup.
81.	Mazarin efter Do. . . . . Aabning af Testamentet efter Willie .	5	66⅔	Adjunkt Magnus (Aker).
82.	Lord Strafford efter Delaroche . . Det slet betalte Portræt efter Girardet	6	80	Skibskaptein Harbitz (Tønsberg).
83.	Zigeunere for Politiet efter Knaus . .	4		Baron Harald Wedel-Jarlsberg.
84.	Cromwell efter Delaroche . . . . Landskab*med Kamp paa Kirkegaarden efter Lessing	6		Kjøbmand G. Becker.
85.	Spisetid efter Siegert	5	40	Doktor Wisbeck.
86.	Syskole — Vautier	5	40	Kjøbmand S. Amundsen.
87.	Man skal til Dans efter Knaus . . Dagen efter Gjæstebudet efter Do. . Hittebarnet efter Salentin	4	66⅔	Apotheker Stillesen (Drammen).
88.	Korsang i en svensk Kirke efter Nordenberg . . . . En Sang fra gammel Tid efter Scheurenberg . . . . En Duet efter Vautier . . . . . Distraktion efter Do.	4		Kand. H. H. Brodtkorb.
89.	En Flaske Champagne efter Hidemann Hemmelig Brevvexling efter Vautier . I Landsbykirken efter Salentin . . Paa Studiereisen efter Sondermann .	4		Handelsfuldm. M. Hals.
90.	Haugianerne efter Tidemand	7	13⅓	Værftseier Landgren (Gøteborg).
91.	Do. — Do.	7	13⅓	Toldkasserer Hoff (Tønsberg).
92.	Do. — Do.	7	13⅓	Redaktør D. Meydell.
93.	Madonna del granduca efter Rafael . .	4		Læge Gjør.
94.	Napoleon efter Meissonier . . . . Tabt Spil — Do. . . . . Kavalleren — Do.	7	13⅓	Grosserer S. Parr.
95.	Søkadettens Prædiken efter Ritter . Forelæsn. hos Diderot eft. Meissonier Et Kortparti efter Do.	6	40	J. G. Conradi.
96.	Skattens Mynt efter Tizian . . . Fadervor i Farvetryk af Fru Schrødter 1 Blad efter Rethel	gratis.		Louise Ihlen.
97.	Skattens Mynt efter Tizian . . . Fadervor i Farvetryk af Fru Schrødter 1 Blad efter Rethel	gratis.		Læge Uchermann (Lillesand).
98.	Illustrationer til Tegnérs Frithjof — Album af Malmstrøm	4		Artilleriløitn. Thommesen.
99.	7 Raderinger af Kyhn	2	40	Overtoldbetjent Nielsen.
100.	Europas Bortførelse efter Genelli. Ved Klosterporten efter Siegert. (Præmieblade fra den rhinlandske Kunstforening og fra Albrecht-Dürer — Verein.)			Kjøbmand L. Bentzen (Bergen).
101.	Mater dolorosa, Ved Klosterporten efter Siegert. (Præmieblade fra den rhinlandske Kunstforening og fra Albrecht-Dürer — Verein.)			Toldinspektør Wiesener (Bergen).
102.	Illustrationer til Røde Robin — Album — modtaget fra Kunstforeningen i Edinburg.			Dr. A. S. Guldberg.
103.	„Disputa“ (en af Rafaels Freskoer i Vatikanet) Kobberstik	38 Spd.		Stockholms Kunstforening.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

London, 17de Decbr.

Hertugen af Genua er afreist til Italien.

Florents, 17de Decbr.

Finantskomiteen har vedtaget Budgetforslaget.

Rom, 17de Decbr.

Kardinal Mathieu er pludselig afreist fra Rom. Aarsagen vides ikke.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i Norge, men falder i Irland og Skotland. Frisk Østlig i Bodø og Vestlig paa Vestkysten, SOlig i Yarmouth, frisk SVlig i Irland. Koldt Veir paa Østlandet, klart i det sydlige Norge. Udsigterne ere til sydlig Vind med mildere Veir og tildels Nedbør.

Anmeldte Reisende.

Den 18de December.

Prokurator Lyche fra Fr.hald, Sagf. Wulfsberg fra Drammen, Brugspatron Brostrøm og Ingenier Wessel fra Wermeland, Nielsen fra Stavanger, i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 19de December (Kl. 7—10½) gives: **Kongs-Emnerne**, historisk Skuespil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Mandag den 20de December (Kl. 7—9¾) gives: **Naar Enden er god, er Alting godt**, romantisk Lystspil i 5 Akter af W. Shakespeare, oversat af E. Lembcke.

Bekjendtgjørelse

fra

Telegraf-Direktøren.

Under de forestaaende Vinterfiskerier aabnes i indeværende og næste Maaned efternævnte Telegrafstationer:

I det sydlige Vaarsildfiske-Distrikt aabnes idag Stationen **Utsire** og omkring den 10de næste Maaned efter nærmere Opslag Stationerne **Espevær, Kulleseid** og **Røvær**, hvoraf Espevær holdes aaben som Station af 2den Klasse fra Kl. 8 Formiddag til Kl. 1 Eftermiddag og fra Kl. 3 til 9 Eftermiddag; de øvrige nævnte Stationer derimod ligesom tvende Feltstationer, der anbringes, hvor Fiskets Tarv maatte kræve det, holdes aabne som Stationer af 3die Klasse, nemlig alle Søgnedage fra Kl. 9 til 12 Formiddag og fra Kl. 4 til 7 Eftermiddag samt Søn- og Helligdage fra Kl. 4 til 6 Eftermiddag, hvilken Aabningstid dog efter Fiskets Behov kan forlænges 1 à 2 Timer.

I det nordlige Fiskedistrikt aabnes ligeledes omkring den 10de næste Maaned efter nærmere Opslag Stationerne **Tansø, Skorpø, Kinn, Batalden, Kallevaag** og **Sandshavn**, af hvilke Kinn, Batalden og Kallevaag holdes aabne som Stationer af 2den Klasse, hvorimod Stationerne Tansø, Skorpø og Sandshavn holdes aabne som Stationer af 3die Klasse; desuden udvides fra samme Tid Tjenestetiden ved Stationerne Kopervik, Florøen, Moldøen og Flaavær til, hvad der er bestemt for Stationer af 2den Klasse,

I Lofoten aabnes, efterat Opsynet er traadt i Virksomhed, i sidste Halvdel af næste Maaned Stationerne **Skroven, Vaagen, Henningsvær, Stamsund, Reine** og **Sørvaagen**; desuden haves en Feltstation, som efter Opsynschefens nærmere Bestemmelse vil blive benyttet vexelvis i **Hopen, Østnæsfjorden** og **Sund**; af disse Stationer er Skroven, Vaagen, Henningsvær og Stamsund aabne som Stationer af 2den Klasse, hvilket ligeledes er Tilfældet under Fisket med Stationerne i Svolvær og Balstad. Stationerne Reine, Sørvaagen og Lofotens Feltstation have derimod indskrænket Dagstjeneste.

Christiania, 18de December 1869.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Kroghstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Balchens nye Forsyning

af alle Varesorter til Husbrug og Salonpryd anbefales til meget billige Priser.

NB. Ældre Beholdninger, Butik-Prøver af de forskjellige Gjenstande, samt Rester af Varesorter af enhver Slags, hvoriblandt mange smukke og nyttige Ting, realiseres til betydeligt nedsatte Priser.

Lauritz Balchen.

Nye Kjolestoffe.

Et smukt og stort Udvalg af nye og moderne Kjolestoffe tillader jeg mig at anbefale til følgende billige Priser:

5/4 **Poplins, Velour, Sateens**, ensfarvede og mønstrede, fra 26 ß til 48 ß Alen.
5/4 **Linsay, Grosgrains** i solide Kvaliteter „ 24 - „ 32 - —
4/4 **Cord, Linsay** og mange andre Stoffe „ 12 - „ 20 - —
5/4 **Skjørtetøier** i mange Mønstre „ 28 - og
Skjørter i forskjelligt Udstyr „ 6 ℳ til 3 Spd.

En Restbeholdning af ældre Kjolestoffe, gode og solide for Vinteren, realiseres fra 10 ß Alen.

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Idag har forladt Pressen og erholdes indbunden for 48 ß i Landets Boglader:

Nyeste og fuldstændigste Brev-, Regnskabs-, Beregnings- og Formularbog. En Haandbog for Hvermand, 6te forøgede og efter den nyeste Lovgivning rettede Oplag, indeholdende Veiledning til Affattelse af alle Slags Breve, hvoriblandt et Afsnit for Søfarende, samt om Breves ydre og indre Form, — Handelsgeografi, — Kvadrat- og Kubikberegninger, med oplysende Tegninger, — 4, 5, 6 og 7 pCt.s Rentetabeller, — Tabel over alle Landes Mynt, Maal og Vægt samt Kursnoteringer, — Beregningstabeller ved Kjøb og Salg, — **Regnskabsførsel for Land- og Sømænd**, — **Regnskabsførsel med endel Tabeller vedkommende Jordbruget**, — Verellære, — Stempletpapirs-Tarif, — **Nye Bestemmelser og Beregningsregler** for den **norske Statstelegraf**, — De nu gjældende Bestemmelser om **Postvæsenet**, — Tabel, udarbeidet for **Ligningskommissioner**, — Uddrag af **Lovgivningen om Handel og Haandværksdrift** samt **Love af 1868—69**, — Om Banker, — Alfabetisk Fortegnelse over fremmede Ord samt **Formularer til forbindende Dokumenter, Ansøgninger, Andragender om Poster og Laan, Attester og Bekjendtgjørelser.**

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Smaastykker

af

H. Schulze.

111 Sider 8vo. Pris 40 ß, smukt indb. 60 ß.

Indhold: **Prolog eller Fortale.**
Petter og Inger, Lystspil med Sange.
Fotografier.
Bruden paa Stabburet.
Baserne.
Brudstykker af et større satirisk Digt.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade 4.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ein Soge-Bundel,

utgjevne av

det norske Samlaget.

89 Sider 8vo. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Lørdags-Aftenblad
for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af December), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition, samt i Hhrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges **forskudsvis**. Subskribentsamlere faa 1 Frieremplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 10de November 1869.

Anthon Bang.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Tillæg til
Geistlig Stat og Kalender
for Kongeriget Norge,

udgivet af

Thorvald Boeck

cand. jur.

Afsluttet 1ste Novbr. 1869. Pris 12 ß.

Alb. Cammermeyer.

Paa mit Forlag har forladt Pressen:

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Tilsalgs.

Billige Julepræsenter.

Theduge i stort Udvalg fra 60 ß Stk. og Dækketøier i afpassede Sæt til 6 Personer fra 1 Spd. 90 ß pr. Sæt er udlagt hos

Wilhelm Balle.

For Handlende!

Alleslags

Liintraad og Sygarn

samt

Skogarn, Støvlelidser,

og

Uldgarn

sælges billigst muligt hos

Hermansen & Jørgensen,

Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Rugmeel,
Bygmeel,
Grynmeel,
Ertemeel,
Havremeel,

sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Svensk Stangjern & Spiger

sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Madviin 12 ß Flasken

sælges af **Berg & Gabrielsen.**

Norsk Liin

sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Smult,

extra godt, hos **O. Gudmundsen,**
Hjørnet af Møller- & Hospitalsgaden.

Ferske Ribbenstege, Skinker og Griselabber hos

O. Gudmundsen,
Hjørnet af Møller- og Hospitalsgaden.

Sandpapir og Smergellærred.

Et større Parti Sandpapir og Smergellærred realiseres yderst billigt.

J. H. Bøe,
Storgaden No. 2.

Gardintøier.

Filé-Gardiner i elegante Mønstre og solide Kvaliteter til 16, 18, 24, 28, 32 og 40 Skill. Alen.

Lenon og **Jaconets Gardiner** i stort Udvalg fra 10 til 32 Skill. og **malede Rullegardiner** fra 54 Skill. til 1 Spd. anbefales af

L. Falkenberg, Kirkegaden 32.

Fineste Konditor-Hvedemel,
Do. Rugmel,
Rosiner,
Korender,
Sukkade og
Specerier

sælges billigt af **Fischer & Rustad,** Jernbanetorvet.

Ludefisk,

ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mark.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Skotøi! Skotøi!

Elegant og solid Skotøi, saavel hjemført som norsk Fabrikat, af alle Slags sælges meget billigt af

Peter J. Petersen,
Skippergaden 31.

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Stettiner Rugmel,

fortrinlig Bagervare, sælges i Partier billig af **Andr. Gulbransen.**

Jernbanetorvet.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Parykmagerarbeide,

saasom: Større og mindre Paryker med og uden Metaliquer, Toupéer, Pandehaar og Fletter, sælges billigst mulig hos

P. Gunnestad,
Østregade.

Tjeneste søges.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tilleie.

Pelts, Tulup og Støvler

er billig tilleie for længere og kortere Ture. Dagbladets Expedition anviser.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 296. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Mandag den 20de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenberg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Vestlandet indtil Kr.sand, til Hønefos, Nykirke, Kongsberg, og Jevnager; til Aas, Holen, Soon, Moss, Sarpsborg, Vaaler, Haabol, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Vallø, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Eidsvold Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Hr. Redaktør.

I Dagbladet for 29de f. M. staar et Tilsvar fra R—s i Anledning „Bemærkninger til det politiske Brev fra Eidsvold", som forsaavidt det vedrører herværende Formandskab og in specie mig, ikke ganske bør gaa uimodsagt. Uagtet jeg ingen Lyst har til og ingenlunde vil indlade mig i Aviskrangleri med anonyme Skolemestre og Partigjængere, finder jeg dog at burde nærmere belyse enkelte Tirader i nævnte Tilsvar, der ere skikkede til og formentlig beregnede paa at fremkalde skjæve Forestillinger hos Udenforstaaende, saasom: „Saavidt jeg ved, hørte de fleste af det nuværende Formandskabs Medlemmer med til den gamle Styrelse, Ordføreren in specie; hvorfor søgte ikke disse da saavelsom nu at ordne Sagerne til Kommunens Bedste?" Det er Noget, Enhver ved, og behøver derfor ingen nærmere Forklaring: at naar man staar ligeoverfor et stærkere Parti, kan somoftest intet udrettes, endskjønt der opponeres nok saa meget.

Med Hensyn til Sparebankens Revision har R—s, for at tilfredsstille sin Lyst til at klandre den Uskyldige og saameget som muligt besmykke den Skyldiges Sag, debiteret Løgn, han bl. A. anfører, at Revisionen „ingen Antegnelser gjorde". Det er imidlertid Faktum, at Revisionen gjorde Antegnelser ved Alt, hvad den fandt Anledning til, og deriblandt blev Opmærksomheden henvendt paa de flere og flere henstaaende uberigtigede Beløb. Ingen anede da, at en større Del af disse kun existerede paa Papiret.

Angaaende Formandskabets Forhold til Kirkens Restauration har R—s bl. A. anført følgende: „I har forbigaaet den Omstændighed, at Formandskabet istedetfor at antage en eller flere bygningskyndige Mænd til at kontrollere Arbeidet paatog sig selv denne Kontrol". Hvorvidt R—s ogsaa her har maattet ty til Løgn for at tilfredsstille sin Forfølgelses-Mani, vil følgende oplyse: Under 11te Januar f. A. indstillede Formandskabet til Repræsentanterne at træffe Overenskomst med en forhen valgt Bygningskomite om Honorar for Tilsyn med Kirkens Restauration. Dette Arrangement blev i Repræsentantmøde næst efter forkastet, hvorimod et Forslag om, at Formandskabet skulde føre nævnte Tilsyn og i fornødent Fald tilkalde teknisk kyndig Hjælp, blev antaget med 8 Stemmer. Om det var en af Formandskabet, som fremsatte dette Forslag, erindres ikke, og skal derfor være usagt, det gjør heller intet til Sagen; denne afgjordes af Repræsentanterne paa den Maade, som anført, trods jeg baade talte og stemte derimod.

Aldrig har jeg gjort Fordring paa at ansees som bygningskyndig Mand og indrømmer derfor villig, at jeg i Egenskab af Tilsynsmand ikke har handlet med Sagkundskab. Et ved jeg, og det er, at jeg i dette som i alt Andet har handlet efter bedste Skjøn og Overbevisning, og det faar være mig nok. Om Hr. R—s er klogere, forundrer mig ikke, da jeg ved, at bagefter behøves ikke at være Filosof for at blive vis.

Eidsvold, den 13de December 1869.

G. Frilseth.

Stadsveierposten.

Det var virkelig med Forundring, at vi i „Dagbladet" for Torsdag læste Indstillingen til Stadsveierposten.

Det er langtfra vor Mening ved disse Linier at betegne, hvem der burde tages eller ikke tages, men vi finder dog, at der med Hensyn til denne Indstilling kan være Et og Andet at sige, og vi kan heller ikke saa for Haand undlade at bemærke, at vi haaber et andet Resultat, naar det kommer til Stykket.

Det er i Almindelighed to Momenter, som pleier at gjøre sig gjældende saavel ved Embedsbesættelser som ved Besættelser af Poster inden Kommunen: Anciennetetet og Dygtigheden.

Med Hensyn til det Første, da maa vel den konstituerede og nu som No. 1 indstillede Stadsveier være den ældste Bestillingsmand inden Kommunen og saaledes fortrinsberettiget til Posten, hvis man skal tage Hensyn til en Udtalelse i et af vore Blade for en Tid siden. Der hedte det nemlig, at han havde været i Kommunens Tjeneste ligesiden han var 15 Aar gammel. Men hvis man vil henregne den Post, en 15 Aars gammel Gut indehaver, til en Bestilling eller idetheletaget regne Enhver til Bestillingsmand, der tilfældigvis oppebærer sin Løn af Kommunen, da vilde man nok faa mange Folk af den Sort, og kanske Enkelte kunde opvise en endnu længere Tjenestetid end Hr. Olsen ogsaa.

Men selv om det virkelig var saa, at han var en saa gammel Bestillingsmand, saa maa der dog ogsaa tages noget Hensyn til selve Bestillingen. Thi det vilde dog være høist besynderligt, naar En, der har indehavt en besværlig og byrdefuld Stilling inden Kommunen og kanske slidt op sine bedste Aar der, ikke kunde gjøre sig Haab om en bedre Post blot fordi han ikke havde saamange Tjenesteaar at opvise. I dette Tilfælde er det nu forresten høist tvivlsomt, om det forholder sig saa.

At Folk, der ere gaaede ind i de mere besværlige Stillinger i Kommunen, har tænkt sig Muligheden af Forfremmelse, det er en Selvfølge, og det maa rimeligvis gjøre et besynderligt Indtryk saaledes uden videre og uden særegne Omstændigheder at blive forbigaaede.

Men er det ikke Anciennetetet Hr. Olsen kan opvise, saa maa det altsaa være Dygtigheden. Paa denne har vi ikke det ringeste at udsætte. Vi har tvertimod hørt ham omtale som en særdeles teknisk dygtig Mand. Men til denne Post udfordres, saavidt vi kan skjønne, ingen speciel Dygtighed, og da mener vi, at den Ene kan være ligesaa brav som den Anden, naar Konkurrenten ikke i sin tidligere Stilling har vist sig at være uduelig. Hvad Hr. Olsens tekniske Dygtighed angaar, da viser jo det, at han maa være særdeles vel skikket for den Post, han indehavde, forinden han blev konstitueret Stadsveier.

Med Hensyn til Konstitutionen, da vilde det unægtelig trække forunderlige Resultater efter sig, om Enhver, der blev konstitueret i et Embede — vi nævner her Embedsbesættelser, da vi finder dem at være aldeles stemmende med dette Tilfælde — derfor skulde være selvskreven til dette Embede. Tvertimod, yngre Folk pleier i Regelen at være vel fornøiet med at blive konstitueret i større Embede, og især, naar det er paa længere Tid.

Om den Anden af de Indstillede maa det vistnok siges, at hans Bestilling slet ikke er den letteste, den kan sikkerlig være besværlig nok; og der kan vist heller ikke være noget at udsætte paa hans Dygtighed. Men da ogsaa han er adskilligt yngre — det vil sige som Bestillingsmand — end andre Ansøgere, der indehave ligesaa om ikke mere besværlige Stillinger, saa synes det høist paafaldende, at han skulde foretrækkes. Hvis det skulde blive Tilfældet, saa maa man fristes til at tro, at man nu gaar ud fra den Forudsætning, — modsat den gamle — at en Mand bør trækkes frem netop fordi han er yngre i Tjenesten. At der ellers skulde være noget, som skulde tale for ham fremfor andre, synes her ikke at være tilstede.

Med Hensyn til Hr. Omsted, da er det en ganske anden Sag. Gaar man ud fra den Anskuelse — en Anskuelse, vi forresten ikke kan dele — at Posten bør overlades til en Kommunemand, da skal det ikke i ringeste Maade forundre os, om han bliver antagen; thi det er en meget brav og dygtig Mand, der har vist saavel Iver som Interesse for Kommunens Anliggender gjennem en lang Række af Aar.

Forøvrigt maa vi atter gjentage, at vi haaber, den samlede Magistrat og Formandskab vil komme til et andet Resultat, end den Komite, der har indstillet til Posten.

Det bemærkes, at Indsenderen heraf ikke er Ansøger. D.

Bogavl.

Henrich Scharlings Navn er allerede for længe siden fordelagtig bekjendt ogsaa hertillands, specielt gjennem den morsomme Fortælling: „Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard", en Bog, som i sin Tid blev modtaget med stor Interesse, og det uagtet den ikke i mindste Maade efter Læsningen efterlod noget dybt og varigt Indtryk eller hører til de Bøger, der erobre ved dybe poetiske Greb; tvertom, den fremtraadte fordringsløs, man blev strax orienteret og vidste øieblikkelig fra hvad Standpunkt den skulde bedømmes; det var Forfatterens eiendommelige Lune, som gav Bogen dens Særpræg; man blev fuldstændig revet med af hans Maade at male morsomme Situationer og hans Evne til at opfatte og gjengive deres komiske Point. Mange af disse Egenskaber karakteriserer ogsaa „Uffe Hjelms og Palle Løves Bedrifter" men Forf. har dog her i flere Henseender paa en Maade betraadt et nyt Omraade, især derved, at han paa Grund af Bogens hele Anlæg maatte føres hen mod den historiske Roman. Det er det gamle Sagn om „Uffe hin Spage", som har givet Forf. det oprindelige Stof til denne Fortælling, idet han har fundet megen Lighed mellem Uffe og det danske Folk. Men Uffe maatte omklædes, iføres vor Tids Sæder og Skikke — kun Aanden i ham blev den samme. I „Uffe Hjelm" har Forf. altsaa søgt at skildre den danske Folkekarakter, dens Dorskhed og Træghed, dens Ligegyldighed og Aandssløvhed indtil Farens Øieblik kommer, da den slaar om i sin Modsætning og bliver til Tapperhed, Energi og Aandsdygtighed. Men der er ogsaa en anden Side ved den danske Folkekarakter, som man maa indrømme er meget fremtrædende, og er karakteristisk ved en taabelig Opblæsthed, Selvgodhed og en altfor tryg selvbehagelig Stolen paa egen Storhed, Egenskaber som især have let for at uddanne sig overalt, hvor et ungt Frihedsliv bryder kraftig frem i et Folk efter lang Tids aandelig Afhængighed." Denne Side er da søgt skildret i „Palle Løves" Person: „Han er Karikaturen, som Uffe er Idealet". At Bogen har flere Mangler, lader sig ikke nægte. Saaledes brister det undertiden paa en jevn, fremadskridende Handling, idet Enheden ofte bliver afbrudt ved den noget ubehændige Maade, hvorpaa den danske Folkekarakter er gjengivet i de to Hovedfigurer „Uffe" og „Palle"; fremdeles brister det undertiden paa Sandhed i Karakterudviklingen af „Uffe" — specielt seet i Forhold til hans Fremtræden i Bogens 2den Del, fremdeles kunde man indvende noget mod den temmelig afstumpede Slutning, som ikke efterlader et roligt og fuldt harmonisk Indtryk; men naar man ser bort herfra, saa har Bogen saa mange virkelig gode Sider, at den fuldt ud fortjener Publikums Opmærksomhed. Den er skreven med en varm og sand Fædrelandskjærlighed, og naar han svinger Svøben over sine Landsmænd, saa sker det med en vis Godmodighed og gemytlig Godslighed og i det Hele taget paa en Maade, der er fri for al ilter Bitterhed. Den historiske Baggrund, hvori Fortællingen er indklædt, er ogsaa godt malet; man faar et smukt om end kun skitseret Billede af Krigen 1848—50 med dens mange Exempler paa Mod og Selvopofrelse, men ogsaa Exempler paa Feighed og ussel Stortalenhed — noget, som er skildret med stor komisk Effekt i Palle Løves Person, og hvad Karaktertegningen angaar, saa synes os især flere af Bipersonerne at være givet med virkelig Humor. Fortællingen vrimler af vittige Skildringer, komiske Situationer, af Humor og sprudlende Lune; der gaar gjennem hele Bogen en vis elskværdig Lystighed, saa det er umuligt andet end at rives med i en hjertelig Latter; paa den anden Side, hvor det er Forf. om at gjøre at tegne alvorlige og gribende Scener, saa lykkes det ham mange Gange saa godt, at maaske Bogens bedste Sted optages af en saadan gribende og i al sin Simpelhed virkelig rørende Skildring, vi mene Beskrivelsen af Mødet mellem Uffe og hans faldne Ven Viggos elskelige Familiekreds, hvori dog Nanna staar øverst som en Kvindeskikkelse af en sjelden Sandhed og Skjønhed. Bogen er udkommen i Kommission hos Alb. Cammermeyer og koster (2 Dele) 1 Spd. 111 ß.

Paa Alb. Cammermeyers Forlag er udkommet: Smaastykker af Schulze, (Pris 40 ß, indb. 60 ß) hvis Indhold for den største Del er bekjendt fra før. Men skjønt „Peter og Inger", som og for sig er en liden Bagatel, fornemmelig havde den geniale Fremstiller af Hovedrollen at takke for den Lykke, det gjorde paa Theatret, saa tro vi dog, at det endnu vil kunne læses med nogen Fornøielse, hvilket tildels ogsaa er Tilfældet med „Bruden paa Staburet". Bogen optages forøvrigt af „Fotografier" og „Baserne", to fordringsløse, men ganske kvikt skrevne Smaastykker, hvoraf det første er en morsom Betragtning over det Stof, som de Tusinder af Fotografibilleder i kommende Tider vil afgive til Granskningen af Menneskehedens Historie, og det sidste er en humoristisk Skildring af de for Glommedalens Strøg typiske Figurer blandt Tømmerhandlerne. Bogens sidste Stykke „Brudstykker af et større satirisk Digt", burde ikke være kommet med i denne Samling.

Paa Cappelens Forlag er, i Lighed med hvad der skede ifjor, udkommet: „Et Kornbaand til Jul". Ligesom denne Samling nu vistnok ikke fremtræder med store Pretensioner, saaledes indeholder den heller ikke meget, der formaar at fængsle udover Øieblikket, eller har noget blivende Værd; men Bogen kan dog godt forsvare sin Plads blandt Juleliteraturen, og vil kunne læses med Fornøielse som en behagelig Adspredelse. Af de forskjellige Bidrag maa man vistnok sætte „Magnus Heinessøn" af Ludvig Daa øverst og som det, der har den største Interesse og det største Værd, dels fordi denne Beretning har det fyldigste Indhold, og dels fordi den giver et godt og greit Billede af en Episode i Historien (Sørøvertiden), hvis Enkeltheder tildels er meget lidet kjendte. Bogens andet ikke æsthetiske Bidrag er et lidet Stykke „Om vore gamle Minder" af X, nærmest at betragte som en meget varmt skrevet Opfordring til at frede om vore gamle Minder. Saa enig man end maa være med Forf. om Interessen og Nødvendigheden af at samle og opbevare alt, hvad der kan oplyse vor Oldtidshistorie, og saa taknemmelig man maa være Enhver, som med Lyst og Kald befatter sig hermed, saa kan vi ikke nægte for, at Forf. i sin Iver er kommen til at beskylde sine Landsmænd for alt formegen Interesseløshed i denne Retning. Interessen kunde naturligvis uden Skade være større og maa saa blive, men den vaagner dog nu mere og mere, saa det er klart, at der er godt Haab om, at vi snart vil komme efter ogsaa paa dette Felt. Af de øvrige rent æsthetiske Bidrag er Alfred Larsens ene Fortælling „Fridthjof og Ingeborg" en raskt henkastet og tillige ganske smuk og underholdende liden Skitse, medens den anden Fortælling „Tolderen" derimod fortjener mindre Ros. Schulzes Skitse fra Solør „Brødene" og Falck Ytters: „En Flytning" er to aldeles ikke betydelige, men dog for en Gangs Læsning ganske fornøielige Fortællinger, skjønt ingen af dem har Krav paa nogen større Interesse. Tilslut en liden Bemærkning. Uagtet altsaa nærværende Samling vil kunne læses med adskillig Fornøielse, saa vilde det dog være ønskeligt om flere af vore betydeligere Forfattere vilde give Bidrag til en Bog som denne, der dog skulde være beregnet paa at give en behagelig, men ogsaa virkelig god Julelæsning. Forresten udmærker Bogen sig ved det samme smukke Udstyr som ifjor og koster heftet 48 ß., inb. i Originalbind 84 ß.

Af „Udvandrerens Veileder og Raadgiver" et Folkeskrift af Boyesen, er udkommet 2det Oplag. Den er imidlertid aldeles ikke skikket til Folkeskrift, dels fordi den aander liden eller ingen Fædrelandskjærlighed og derfor let vil indsmugle falske Forestillinger om vort Lands sande Forholde, og dels fordi der er smurt altfor tykt paa, naar det gjælder at give veiledende og faktiske Oplysninger om de forskjellige Landsdeles Beskaffenhed i den nye Verden, hvoraf Følgen er den, at den mindre oplyste Læser faar den ubetingede Tro, at alt er godt og vel derover, og at der ingen Hindringer vil lægge sig iveien for at komme til Velstand og Lykke derover.

Lesebok i Landsmaalet. Af Olav Paulson. Bergen. Gjertsens Forlag. Pris indbundet 36 ß. Denne Bog, som udkom i Høst, burde vel rettest have baaret Titelen „Norsk Lesebok", da Ingen nu vil gjøre Landsmaalet Retten stridig til at kaldes „norsk". Denne vor Anke imod Titelen er dog lidet væsentlig, skjønt vi ikke forstaa, hvorfor det norske Maal skal være saa bestedent at møde frem i slig Forklædning, ligesom Fridtjof hos Kong Ring.

Om Indholdet maa det siges at det er tilfredsstillende; thi vistnok burde Lydmethoden ikke være overseet, og Valget af Stykker synes at smage noget af den Retning, som fældte en saa skarp Fordømmelsesdom over Jensens Læsebog. Forresten ere Stykkerne valgte dels fra de bedste Forfattere i Landsmaalet og dels oversatte af Udgiveren fra anerkjendte Læsebøger paa Bogmaalet. Noget i alle Dele fortrinligt Værk vilde det være formeget allerede nu at vente, da den norske Bogavl endnu er i sin Begyndelse; men den foreliggende Bog fortjener dog efter vor Mening den Anbefaling, den allerede har faaet, og den vil vistnok være kjærkommen for de Skolelærere, som have det rette Syn for Modersmaalet, og i det lille Udvalg af den norske Literatur i „Jensens Læsebog for Folkeskolen og Hjemmet" har savnet hyggelige Stykker og ABC-Øvelser for de yngste Børn. Men ogsaa for Ældre vil Bogen frembyde en Samling af letfattelige belærende og gode Stykker. Man maa saaledes i det Hele taget yde Udgiveren Tak for Arbeidet og haabe, at han ved et senere Oplag vil rette paa de Mangler, som vi have paapeget eller som Lærere under Brugen af Bogen muligens ville blive opmærksomme paa.

Kristiania, 20de December 1869.

Wien, 12te Decbr. Fyrst Auerspergs Udnævnelse til Præsident i Herrehuset betragtes i Almindelighed som et Pant paa, at ingen Fare truer Forfatningen. Han glemte ikke ved sin Tiltrædelse at udtale sine almindelig bekjendte Anskuelser og bemærkede blandt Andet: „Vor Fædrelandskjærlighed vil have at forsvare Forfatningen imod den Loyalitet, som anlægger den personlige Smags Maalestok paa vore statsretlige Forhold". Fyrst Auersperg formaner forøvrigt til Udholdenhed og er ingenlunde nogen Modstander af Forfatningens videre Udvikling. En saadan Udvikling er efter „Presses" Mening nødvendig for at Wiener-Rigsdagen skal kunne blive et virkeligt Parlament for Cisleithanien. Bladet vil Forsoning og forstaar derved for Tiden Indrømmelser til Nationaliteterne. Af en saadan Forsoning vil „Neue fr. Presse" intet vide at sige og tordner i en selvgjort Throntale løs paa de slaviske Folkeslags forfatningsfiendske Bestræbelser. Ministrene selv ere ikke enige med hinanden i Forfatningsspørgsmaalet, og derfor er det intet Under, at den imidlertid bekjendtgjorte virkelige Throntale ikke tilbyder noget Holdepunkt for den, der ønsker at faa deres Standpunkt at vide. Aabenbarligen sidder det liberale Ministerium ikke altfor fast i Sadelen, og saaledes opfattes ogsaa dets Stilling andensteds. Saaledes ytrer den i Berlin udkommende national-liberale Korrespondenz: „Det er interessant af og til at kaste et Øie paa det østerrigsk-ungarske Monarki. Det er nu næsten 2 Aar siden (21de Decbr. 1867) at dersteds udkom en Række af Grundlove, som medførte en fuldstændig Omvæltning i de statsretlige Forhold og beseglede Rigets Deling i 2 Halvdele, Ungarn og Østerrige i indskrænket Forstand. Paa samme Tid (30te Decbr. 1867) kom et nyt Ministerium til Roret, bestaaende af det liberale Partiets Førere i Underhuset, Giskra, Herbst og Berger; i Spidsen for dette forfatningstro Ministerium stilledes „Østerriges første Kavaller" Fyrst Carlos Auersperg for ligesom at udtrykke det høie Aristokraties Udsoning med Forfatningsstaten Østerrige. Dette Ministerium har nu staaet i 2 Aar uden at opfylde de Forventninger, som man nærede til det. Der er vistnok udkommet en Række Love, som er bestemte til at føre de i Grundloven udtalte frisindede Grundsætninger ud i Virkeligheden, men de faktiske Forhold er saa omtrent blevne de gamle. Det har manglet paa Organer, som var egnede til at praktisere disse Love. Dog derfor kan ingen dadle Ministrene; thi det er altid en meget vanskelig Sag at bringe frisindede Love i Anvendelse ved Hjælp af Embedsmand, som er opvoxede i en ganske modsat Skole. Men de liberale Ministre staar blottede ligeoverfor en anden Anke; de har ikke formaaet at forsone den statsretlige Opposition, der i Landene med blandet Nationalitet støtter sig paa den slaviske Befolkning, med de bestaaende Forfatningstilstande, og de have tilsidst ved en uforstandig Behandling af et Land, som vistnok er vanskeligt at regjere (Dalmatien), paa Rigets Grændser foranlediget en Opstand, hvori Regjeringstropperne have lidt en hel Del og tilsidst trukket det korteste Straa. For en Stat, hvis Anseelse endnu lider under Trykket af et frygteligt Nederlag, maa det være dobbelt føleligt, naar dens Tropper ved sin første Optræden blive holdte i Schak af en Hoben Insurgenter. Det liberale Ministerium, som efter Fyrst Auerspergs Udtræden præsideres af Grev Taaffe, en Bureaukrat af tvivlsom Liberalisme, er paa Grund af disse Uheld rystet i sin Grund, saa at enkelte Wienerblade allerede holde Ligtalen og regne dets Dage for talte. Hvad der skal komme efter det, kan man let forudse i et Overgangsministerium, hvor de Liberales Førere ere erstattede af meningsløse Bureaukrater, der med Fornøielse ville forekomme det reaktionære Hofparties Ønsker. Det vil da snart vise sig, hvormegen ægte Liberalisme der findes hos Majoriteten i det wienske Deputerkammer samt hos visse Landdage, hvor de store Grundeiere nu stemme liberalt, fordi det er sagt dem, at det er Keiserens Ønsker".

En ledende Artikel i „Pesther Lloyd" (det ungarske Ministeriums Organ) gjør gjældende, at Østerrige staar i Fare for igjen at blive udleveret til Politikere af den gamle Skole. Da ville ogsaa det ungarske Ministeriums Dage være talte. „Den ungarske Landdag maa protestere energisk mod den paatænkte Systemvexel".

Keiseren af Østerrige har fra Konstantinopel hjembragt en videnskabelig Skat. Sultanen har nemlig foræret ham de paa Tøihuset opbevarede kostbare Levninger af Kong Mathias Corvinus's Bibliothek i Ofen. Det blev i det 16de Aarhundrede taget af Tyrkerne, som dengang havde den største Del af Ungarn i Besiddelse. Keiseren har strax overdraget de i Guld indbundne og med Corvinernes Navn smykkede Bøger til det ungarske National-Museum. Ungarerne have tidligere forgjæves forsøgt at faa Bibliotheket udleveret.

Fra Berlin skrives under 12te dennes til „Köln. Zeit.": „Det har i de politiske Kredse vakt stor Opsigt, at Keiseren af Rusland har skjænket Kongen af Preussen St. Georg-Ordenens Storkors. Ordenen tæller 180 Riddere. Storkorset bliver som bekjendt kun tilstaaet den, der som høistkommanderende General har vundet et afgjørende Slag. Wellington havde saaledes faaet Storkorset i Anledning af Slaget ved Waterloo, og det blev sidst skjænket Radetzky efter Slaget ved Novara. At Kong Vilhelm nu har faaet det, har sin Grund i Sadowa, og denne Dekoration bliver herved af en nærliggende politisk Betydning. Denne Tildragelse vil bringe de skarpsindige Herrer i Nærheden af Wien eller Stuttgart, der have skrevet hele Kommentarer om General Fleurys Mission og den russisk-franske Alliance, i ikke ringe Forlegenhed. Keiseren af Rusland har ved at tildele Kong Vilhelm det nævnte Storkors høitidelig lykønsket Preussen til dets Seire i 1866 og ved sine Ytringer, der telegraferedes hertil, givet denne Følelse et klart Udtryk. At det netop skete i dette Øieblik og under en østerrigsk Erkehertugs Nærværelse i St. Petersborg, har en Betydning, som ikke kan misforstaaes. Man er begjærlig efter at se, hvorledes de Organer, der ere bestilte til at anfalde Preussen, ville bringe alt dette i Samklang med Forberedelserne til en Alliance imellem Rusland og Frankrige imod Preussen og det nye Tyskland. At der for hele Europa udtales en Anerkjendelse af Seiren ved Königgrätz, stemmer dog ikke rigtig med, at Rusland sammensværger sig med Frankrige for at holde Preussens Overmod itømme. Keiserens Demonstration i Petersborg er tillige et tydeligt Fingerpeg for nogle Partier i Rusland om, at deres Angreb paa Preussen mulig støttes af Ex-Kongen af Hannover, men ingenlunde af det russiske Hof. Keiseren af Ruslands Optræden har vakt saa meget større Opsigt, som Preussen ved sin seneste Holdning i det orientalske Spørgsmaal, i Rumænien, i Grækenland og endelig i det ægyptiske Spørgsmaal, ikke havde lagt Skjul paa, at det i sin Politik sluttede sig til Vestmagterne."

Fra Petersburg skrives under 9de ds. til „Köln. Zeit.": „Til Ære for de her forsamlede St. Georgsriddere holdtes der idag stor Parade over alle de Regimenter, som ligge i Garnison i St. Petersburg og den nærmeste Omegn, nemlig 46½ Bataljon, 34½ Eskadron og Batterier med 92 Kanoner. Paraden kommanderedes af Storfyrst Nikolaus. Keiseren bar for første Gang den preussiske Orden pour le mérite, som Kongen af Preusen den foregaaende Aften havde skjænket ham ved et Telegram. Da han kom igjennem Vaabensalen, gik han hen til de preussiske Generaler Grev Brandenburg, von Rauch og von der Schulenburg og viste dem Telegrammet. Allerede tidligere havde han, iført preussisk Generalsuniform, begivet sig til Prins Albrecht for at takke for Dekorationen og udtale sin Glæde herover."

Trods de ved St. Georgs-Ordenens Fest forefaldne Demonstrationer for Preussen, tager den russiske Presse Anledning af Bilæggelsen af Striden imellem Tyrkiet og Ægypten til paany at udtale sig for en Alliance med Frankrige. Det heder saaledes i et Telegram fra Petersburg af 12te ds. til L'Ind. belge: „De russiske Blade indeholde flere Artikler om Striden imellem Tyrkiet og Ægypten. De vigtigste af dem tillægge dette Spørgsmaal en overordentlig Betydning og paastaa, at det er afgjørende for Ægyptens Fremtid. Dette Spørgsmaal, sige de, kan for en Tid skydes til Side, men det maa uundgaaelig opstaa paany, da det udgjør en Del af det orientalske Spørgsmaal. Rusland og Frankrige maa stille sig og ville stille sig paa Ægyptens Side. Dette Spørgsmaal frembyder utallige Bevægrunde til en Tilnærmelse imellem disse to Magter. England og Østerrige staa uden Tvivl paa Tyrkiets Side. Preussen er ikke direkte interesseret i Sagen."

En Warschauerkorrespondent fortæller: De herværende officielle Kredse ere ikke lidet alarmerede ved den fra St. Petersburg indtrufne Underretning, at Keiseren omgaaes med den Plan at sende Krigsministeren Meliutin til de kaukasiske Lande som Statholder istedenfor Storfyrst Michael. Generalguverneren i Østersøprovindserne Albedinsky skulde da blive Krigsminister. Ved denne Forandring vilde det ultrarussiske Parti, som i Miliutin har en trofast Tilhænger, tabe meget i Indflydelse.

Det nye italienske Ministerium bestaar af Lanza, Konseilspræsident og det Indre, Sella Finantserne, Raeli Justitsen, General Govone Krigsministeriet, Gadda de offentlige Arbeider, Correnti den offentlige Undervisning, Visconti Venosta de ydre Anliggender, Castagnola Handelen og indtil Videre tillige Marinen.

I det franske Kammers Møde den 14de forlangte Cazelles og 22 for Frihandelen gunstige Deputerede at interpellere Regjeringen om Nødvendigheden af at den lovede parlamentariske Undersøgelse af Handelstraktaternes Virkninger strax blev anstillet. Brâme og 42 Deputerede, som hylde Beskyttelsessystemet, forlangte Adgang til at interpellere Regjeringen om Nødvendigheden af at Handelstraktaten med England opsagdes 4de Februar 1870 og om Udfærdigelsen af en ny fuldstændig Tarif.

Det britiske Parlament er sammenkaldt til 8de Februar.

Det bayerske Ministerium har endnu ikke været istand til at erhverve sig nye Chefer for Kultusministeriet og for det Indre. Det har faaet Afslag hos dem, hvortil det henvendte sig. Saavel de Liberale som de Ultramontane er paa det Rene med, at ingen af Parterne endnu er istand til ganske at slaa den anden af Marken, og det Ministerium, som dannes — ligemeget hvordan det bliver — ansees af alle for provisorisk.

I Anledning af en Artikel i „Times" har Lesseps erklæret, at han vil kunne fuldende Suezkanalen uden flere Penge og uden Afbrydelse for Skibsfarten.

Debatten om Konsolidationsloven er begyndt i det preussiske Deputerkammer. Det kinesiske Gesandtskabspersonale var tilstede i Diplomatlogen.

Til den nu afsluttede Examen philosophicum havde anmeldt sig 295 Examinander, hvoraf 77 fuldendte Examen med følgende Udfald: 12 erholdt Laudabilis præ ceteris, 38 Laudabilis, 25 Haud illaudabilis og 2 Non contemnendus. Præceteristernes Navne ere: Amundsen, O. E., (8 F. 9 P.), Aubert, F. L. A. V., (8. 9.), Brun, G. A., (7. 8.), Bugge, J. M., (7. 8.), Dahl, B. A., (8. 9.), Getz, B., (7. 7.), Heyerdahl, H. O. F., (8. 11.), Holst, E. B., (7. 8.), Kvale, E. T., (8. 10.), Sommerfeldt, Th., (7. 10.), Sørensen, S. A., (8. 12.), Wiese, C. B. U., (7. 10.). 6 Examinander havde meldt sig til Prøve i Latin, 19 i Græsk, 24 i Oldnorsk, 23 i Historie og 48 i Chemi. 11 bestode ikke Prøven. Af de anmeldte Examinander vare 186 Studenter fra 1869, 89 fra 1868, 12 fra 1867, 3 fra 1866, 4 fra 1865 og 1 fra 1864.

Havnen. I den sidst forløbne Uge har der været en livlig Indførsel af Kornvarer, hvoraf en stor Del Mel, da Formalingsomkostningerne i Udlandet skal være billigere end her. Her ventes fremdeles flere Ladninger, især Rug, da Beholdningerne for Vinterbehovet neppe kan ansees at være tilstrækkelige. I Priserne er der foregaaet liden Forandring siden de sidste Noteringer. De høie Assurancepræmier og Fragter holde Kornpriserne oppe trods de forholdsvis lave Priser i Østersøhavnene. Fragten med Dampskibe, hvormed Indførselen væsentlig herefter vil foregaa, er fra 60 til 65 ß norsk pr. Td. og Assurancen 2 a 2½ pCt. Priserne for Nærværende ere satte saaledes: Rug vægtig 212 a 214 Pd. 4 Spd. a 4 Spd. 6 ß pr. Td., Byg vægtig 193 a 194 Pd. 3 Spd. 24 ß a 3 Spd. 36 ß, Hvede 4 Spd. 108 ß a 5 Spd., Erter store 7 Spd., do. mellemstore 6 Spd., do. koge 4 Spd. 72 ß, do. Foder 4 Spd. 48 ß a 4 Spd. 60 ß.

Studentersamfundets Theater. Forestillingen paa Samfundstheatret i Lørdags havde samlet aldeles fuldt Hus og indbragte „Selvhjælpsforeningen" den vakre Sum af ca. 100 Spd. Præstationerne blev fulgt med synlig Interesse af det taknemmelige Publikum, og især lod man til at more sig over den nye Farce „Upsalastudenten", noget, som væsentlig skyldes de indlagte kvikke Sange. Grand Duo af Opr. „Il Humbugo" blev ogsaa modtaget med meget Bifald.

Skibsforlis. Dampskibet „Bergen", der laa her paa Havnen Lørdag, bragte den sørgelige Underretning, at et af Bergens største Skibe „Pettersen", Kapt. Hans Pettersen, paa en Reise fra Trapani til Hjemstedet med en Ladning Salt ca. 10,000 Tdr., havde under Stormen Natten til afvigte Tirsdag stødt paa Holmen Rauna udenfor Lister. Stødet var saa voldsomt, at det fuldladede Skib i de frygtelige Brændinger snart blev slaaet istykker, og sank derpaa øieblikkelig. Skibets Besætning, ialt 20 Mand, omkom i det oprørte Hav med Undtagelse af Jungmanden, der fik fat i en Planke, hvorpaa han i den stormfulde, mørke Nat heldigvis drev iland og blev funden ved Stranden i en udmattet og forkommet Tilstand. En af Skibets Styrmænd gik fra Fartøiet ved Afreisen fra Trapani og undgik saaledes at dele den øvrige Besætnings ulykkelige Skjæbne.

— Skonnerten „August" Kapt. Amundsen af Haugesund er forlist, og er det at befrygte at hele Mandskabet er forulykket. Vraget er i Slutningen af forrige Maaned fundet inddrevet paa den jydske Kyst, hvor det øieblikkeligen søndersloges. — Fra Espevær berettes ligeledes om Vraget af en Skonnert, hvormed der anstilledes forgjæves Bjergningsforsøg. Fortøiet, der var ladet med Bjælker og Spirer, blev kastet op paa et Skjær og søndersloges. Fartøiets Navn er ukjendt; men man kan af et ilanddrevet Flag slutte, at der har været norsk Eiendom. Noget Mandskab var ikke at opdage ombord.

Ved Rigshospitalets kirurgiske Afdeling er fra 1ste Januar n. A. Distriktslæge Middelfart ansat som Kandidat for 3 Aar.

Krigsskolen. Premierløitnant Flood og Sekondløitnant Langberg ere fra 15de n. M. af Armeekommandoen beordrede til at tjenstgjøre som Repetenter. Til den ved Kaptein C. Gills Befordring ledigblevne Kompagnichefspost ved Krigsskolen skal ifølge et andet Blad være udseet Kaptein og Kompagnichef ved 1ste Brigade Otto Ruge.

Fra Horten heder det i „Gjeng." at man inden Søetaten er mindre fornøiet med Statsraad Broch, da han blander sig formeget ind i Enkelthederne og betragter Forholdene dernede med Mistillid. Der klages ogsaa over Arbeidsløsheden.

Norske Skibsbyggere. Ifølge svenske Blade har Konsul Habicht i New-York i en Skrivelse af 23de f. M. underrettet det svenske Kommercekollegium om at der i de nordamerikanske Søstæder nu for Tiden stræves med at faa ophævet Forbud mod Indkjøb af fremmede Fartøier. Konsulen opfordrer derfor Skibsbyggere, som denne Sag kan interessere, om at indsende til Konsulatet eller Andre Opgaver over Bygningsomkostninger paa Skibe af forskjellig Drægtighed, Tegninger, Modeller m. m. for at henlede Amerikanernes Opmærksomhed paa vore Skibsbyggerier.

Udenlandske Videnskabsselskaber have optaget et Par yngre Nordmænd som Medlemmer, idet Kand. R. Collet er blevet korresponderende Medlem af „Ornitologen-Gesellschaft" i Berlin, der ogsaa har optrykt hans Afhandling om Fuglene i Kristianias Omegn, og Konservator Axel Blytt er blevet Medlem af den naturvidenskabelige Forening „Pollichia" i Rheinpfalz.

Om den berygtede Staldmester Demirgian, som paa en saa beklagelig Maade har kompromiteret Hs. Maj. Kongen ved at optræde som Norges og Sveriges Gesandt hos Vicekongen af Ægypten, uden dertil at være beskikket af lovlig Øvrighed, skriver svenske Aftonbl.: For nogle Aar siden kom en ung Mand ved Navn Ohan Demirgian fra Ægypten hid for paa Vicekongens Vegne at overrække nogle Fuldblodsheste. Hr. D., som efter sin Fader, en Armenier, havde arvet en stor Formue, skal have havt den Naade (sic) paa egne Vegne at forære Kongen nogle gjilde Heste og andre Gaver og blev vel seet ved Hove. Allerede ved sit første Besøg fik han Titel af kgl. svensk

Underftaldmefter og blev Ridder af Sværdordenen. Da han fenere kom tilbage igjen, forbedredes hans Titel til Staldmefter og han blev Ridder af Wafaordenen. I Sommer erfarede man, at han havde forpagtet Krongodfet Ofver-Järfva ved Ulriksdals Slot for at anlægge et Stuteri. Da Hoitideligheberne i Anledning af Suezkanalen ftundede til, var det naturligt, at han gjerne vilde beføge fit tidligere Hjem, og han modtog da, efter hvad man har erfaret af Poftidn., et privat Brev fra Kong Karl til Khediven Jsmail Pafcha (Vicekongen af Ægypten)". Vi fkulle anføre, hvad Aftonbladet forbigaar, at der engang fit foruroligende Rygter om, at Hr. Staldmefteren fkulde være udfeet til norft og fvenft Konful i Alexandrien, hvilket heldigvis dog ikke blev noget af, og nu efter den fidfte Skandal felvfølgelig er en Umulighed for Fremtiden. Thi Demirgian maa vel nu have berøvet fig Adgangen til at opnaa nogen Værdighed, felv ved Hoffet, efter at han har kompromitteret de forenede Riger ved at tilfige Vicekongen Underftøttelfe i den da foreftaaende Konflikt mellem Vicekongen og hans Herre Sultanen af Tyrkiet, og Hs. Maj. Kongen ved at uddele Ordener til Perfoner, fom oplyfes endog for flere Aar fiden at have faaet dem af Kongen felv, med Undtagelfe naturligvis af Viceongens Moder. Thi dette Fruentimmer, fom Demirgian har udnævnt til Kommandør af Wafaordenen, kan ikke efter Ordensftatuterne faa nogen Orden; hun oplyfes til og med i Aftbl. at indehave en Stilling fom Odalisk i Ibrahim Pafchas Harem! Man er fpændt paa at faa vide Indholdet af Kongens Privatbrev til Vicekongen, da man ikke kan tro, at dette fkulde indeholde Noget. der hjemler D. nogenfomhelft Ret til at uddele Ordener og love en politifk Underftøttelfe, fom bringer i Erindring „de 22,000 Mand og ham felv" fra den fidfte danfk-tyfke Krig.

Den berømte tyfke Billedhugger Edv. v. Launitz er død i en Alder af 74 Aar.

Virkningen af Handels- og Søfarts-Traktaterne med Frankrige. Poftidn. indeholder en Opgave over Udførfelen fra Sverige til Frankrige i 1868 fammenlignet med 1864, hvoraf fees, at den er forøget med nære 80 pCt. og Værdien af den direkte Indførfel fra Frankrige med nære 79 pCt. Udførfelen fra Sverige til Frankrige fyffelfatte 475 Fartøier eller i Læftedrægtighed 72 pCt. De Fartøiers Læftedrægtighed, fom afgik fra Sverige til Frankrige med Laft, har i 1868, fammenholdt med Læftedrægtigheden for 1864, foroget fig for Sveriges Vedkommende med 123 pCt., for Norges med 87 pCt., hvorimod den for Frankriges Vedkommende er minket med 12 pCt. Importen fra Frankrige til Sverige er i 1868 mod 1864 foroget med 85 pCt. i Læftedrægtighed. De Fartøier, der ankom fra Frankrige til Sverige med Laft i 1868, havde for Sveriges Vedkommende foroget fig med 150 pCt. i Læftedrægtighed mod 1864, for Norges Vedkommende til 69 pCt. og for Frankriges Vedkommende til 19 pCt. — De paa Stockholms Børs gjorte Vexelomfætninger i franft Mynt udgjorde i 1864 18,420,339 Franks. I Aaret 1868 derimod udgjorde de 27,049,226 Franks. — I de fire Aar, fom gik nærmeft forud for Traktaterne, forøgedes Værdien af Sveriges Export til Frankrige fra 7,705,000 Rdlr. i Aaret 1860 til 9,405,000 Rdlr. i Aaret 1864 eller 22 pCt., og Værdien af Importen fra Frankrige fra 1,792,000 Rdlr. i 1860 til 2,261,000 Rdlr. i 1864 eller 26 pCt. Med Henfyn til Exporten, faa forøgedes de fvenfke Fartøiers Læftetal med 8 pCt., de norfke med 3 pCt. og de franfke med 171 pCt. Og hvad Importen angaar, da gik denne for fvenfke Fartøiers Vedk. nedmod 30 pCt., for Norge med 4 pCt., hvorimod den hævede fig for Frankriges Vedkommende med 98 pCt.

Blandinger.

I Mangel af Tobak kan man røge andre Blade. Der er viſt ikke mange Tobaksrøgere, fom ikke have ønsket fig over de høie Prifer paa Tobak og Cigarer. Ifølge en Avis, der udkommer i Kalkutta, fkal det nu endelig være lykkedes at finde Raad for Uraad. Den for nogen Tid fiden gjorte Opdagelfe, at Bandkaffe er en fikker Modgift mod Nikotin (Tobaksgift), ledede en Mand paa den Tanke at forføge at røge denne Kaffe. Han tørrede en Del Vandkaffe i Solen, og da den var aldeles tør, ftoppede han den i fin Pibe, og fe — den fmagte og lugtede fom den bedfte og kraftigfte amerikanfke Tobak.

Ledige Embeder.

Kriftianssunds Byfogedembede. Anføgninger om dette Embede, angaaende hvilket henvifes til de i den almindelige Lovfamling indtagne Kongelige Refolutioner af 7de Mai 1857, 20de Februar 1858 og 21de Marts 1860 kunne indfendes til Juftitsdepartementet inden 6 Uger fra Dato.

Det antages at ville blive gjort den anfættendes Byfoged til Pligt at finde fig i, om Saadant fenere maatte blive beftemt, atter at overtage de med Auktions- og Licitationsvæsnet forbundne Forretninger mod at oppebære de efter gjældende Lovgivning dermed forbundne Indtægter.

Embedets Indtægter have i de 3 Aar 1861—68 udgjort omtrent 1550 og i de 5 Aar 1864—1868 omtrent 1640 Spd. gjennemfnitlig aarlig, og Udgifterne udgjort til Embedets Beftyrelfe henholdsvis omtrent 340 og 350 Spd. aarlig famt i Lønningsbidrag til Kriftiansfunds Politimefterembede 104 Spd. aarlig.

— Til det ved Udgangen af indeværende Aar ledigblivende norfke og fvenfke Generalkonfulat i London, hvis Diftrikt indtil Videre fkal beftaa af Havnene i Storbritannien og Irland, kunne Anføgninger in duplo inden to Maaneder fra den 14de ds. indleveres til det Kongelige Udenrigsdepartement i Stockholm. Generalkonfulen, fom ikke maa have Handelsetabliffement eller være intereſſeret i faadant, fkal oppebære en aarlig Løn af fextufinde Rdl. Hbg. Bco., hvorimod af Generalkonfulen efter Konfulsinftruxen tilkommende Læfteafgift af norfke og fvenfke Fartøier tilfalder de forenede Rigers fælles Konfulsfond. Udgifterne til Kontorperfonale m. m. ved Generalkonfulatet beftrides af offentlige Midler efter derom faftfatte Regler.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 20de Decbr.

Idag er indklareret: Skib „Hanna Selma", H. C. Andersen, fra Havre i Ballast og lidt Stykgods, Skonnert „Psyche", Valentin, fra Rio Janeiro med 2940 Sække Kaffe til DHrr. O. M. Hauge og P. A. J. Berg, Skonnert „Veranda", H. Larsen, fra Grangemouth med 950 Tdr. Parafinolie, Brig „Activ", Christensen fra Middelsbro med Jern og Stenkul. I denne Uge kommer intet Hullerdampskib. — Ifølge Telegram afgik Dampsk. „Kong Sverre" fra Kristianssund igaaraftes og ventes hertil imorgen. — Veiret er idag mildt med en Grads Varme og et Hæng af NV.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Hanna Selma	Andersen	Havre	Stykgods.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Susana	Nielsen	Rudkjøbing	Ballast.
Hilda	Larsen	Drøbak	Trælast.
Hebe	Eriksen	England	do.
H. Holmbo	Poulsen	do.	do.
Elisabeth	Husfeldt	Præstø	do.
Elfrida	Nielsen	Kjøbenhavn	do.
Prøven	Hanke	Tønsberg	Stykgods.
Constantine	Nielsen	Laurvig	do.
Rovenklippe	Jelsø	Stavanger	ufort. Varer.

Konkurs. Nedre Romerikes Skifteret: Frihandler Kriftian Anderfen Tærud den 9de Decbr. Samling den 8de Januar. Fordringer meldes inden 1fte Marts og prøves den 9de f. M. Søndfjords Skifteret: Landhandler Niels Olfen Ørdal den 6te December. Midlertidig Beftyrer Lensmand J. Landmark. Samling den 22de ds. Fordringer meldes inden 8de Marts og prøves 1fte April. Stør og Værdals Skifteret: Handelsfirmaet H. J. Engelfens Enke den 8de Decbr. Fordringer meldes inden 7de Februar og prøves 21de f. M. Haugefunds Skifteret: Bager Lars Johnfen den 4de ds. Midlertidig Beftyrer Sagfører Vofs. Fordringer meldes inden 25de Januar og prøves 10de Februar. Skrædder O. Janfen den 6te ds. Midlertidig Beftyrer Sagfører Nielfen. Fordringer meldes inden 25de Januar og prøves 11te Februar. Næs Skifteret: Gaardbruger Hans Pederfen Lodding af Ullensaker den 9de ds. Samling den 20de ds. Fordringer meldes inden 14de Februar og prøves 25de f. M. Kriftiania Skifteret: Bundtmagermefter Carl Chriftianfen Strøm og Enke den 15de ds. Samling den 20de Decbr. Fordringer meldes inden 28de Febr. og prøves den 15de Marts. Aalefunds Skifteret: Kjøbmand Hans E. Sødring den 1fte Decbr. Samling den 20de ds. Fordringer meldes inden 1fte Februar og prøves 26de f. M. Mofs Skifteret: Maler Anton Holftad og Enke den 8de Decbr. Samling den 23de ds. Fordringer meldes inden 12te Februar og prøves 5te Marts.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norfke Telegrambureau).

Paris, 19de Decbr.

National meddeler, at Ollivier har overtaget det Indre, Segris Juftitsvæsnet, Buffet Finantsvæsnet, Leboeuf Armeen, Rigault Marinen, Maurice Richard Undervisningsvæsnet, Duru de offentlige Arbeider og Statsraadspræfidiet. Parieu og Thiers have afflaaet de dem tilbudte Porteføljer, og Talhouet har endnu ikke akcepteret.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum ved Stat. Sydlig til østlig Vind i Norge, sydvestlig paa Vestkysten og i Nordsøen, vestlig paa de britiske Øer. Mildt Veir i Norge, kjøligere i England. Udsigterne ere til sydvestlig til vestlig Vind med kjøligere Luft og opklarende Veir paa Østlandet.

Anmeldte Reifende.

Den 20de December.

Kjøbm. Rosholm fra Hønefos, Grosferer Hegmann fra Hamburg, Sorenſkr. Alfing med Frue og Ingeniør Oraal fra Eidsvold, Lensmand Anderfen, Hjelmeftad og Hergberg fra Hedemarken, Zernikow fra Walls, Sven Foyn med Frue fra Tønsberg, E. Naden fra Hamburg, Løitnant Poppe fra Drammen, Sagfører Bornholdt fra Drammen.

Bekjendtgjørelfer.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

L. Fehr & Co.'s
lithografiske Officin
fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Handfker vafkes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Chriftiania almindelige Brandforfikringsfelfkab,
(oprettet 1847)
Grundfond 900,000 Species
og Reservefond 31 Decbr. 1868 108,000 Spdl.
overtager til billigste Præmier og paa de liberaleste Vilkaar alle Slags Forsikring imod Ildebrand paa **Huse, færdige** og **under Bygning, Husleie, Skibe** i Havn og paa Stabel, **Skove, Indbo** og andet **Løsøre** samt **Varer.**

I Skades Erstatninger er siden Selskabets Oprettelse paa 915 Opgjør betalt ialt 540,000 Spdlr. **I alle Erstatningssager, som ikke i Mindelighed ordnes, vedtager Selskabet Afgjørelse efter Voldgift af upartiske Mænd.**

Man kan i Regelen gjennem gode Reassuranceforbindelser med de bedste udenlandske Selskaber imødekomme enhver Forsikringsordre uden Hensyn til dens Størrelse.

Hovedkontor No. 5, Prindsensgade, Christiania.

Livsforsikringsselskabet
IDUN
(oprettet 1861)
Grundf. 100,000 Spd., Forfikringsf. 38,622 Spd. og Reservefond 12,350 Spd.
overtager til de billigste Præmier og Betingelser alle sædvanlige Forsørgelser, saasom **Livrenter,** saavel simple som opsatte og ophørende, **Overlevelsesrenter** eller **Pensioner,** saavel almindelige som ophørende, og **Livsforsikringer,** baade almindelige for Livstid og for kort Tid, samt **Kapital-** og **Udstyrs-Forsikringer.** Ved Indskud antages solide Vexelobligationer som Betaling.

Det bemærkes navnlig, at Selskabet altid er villigt til at kjøbe sine Policer tilbage imod et passende Vederlag, samt at Policerne ved Ophør med Betaling af de stipulerede Præmier **ikke blive ugyldige,** men blot **reduceres** til deres mathematisk beregnede Værdi.

D. Kildal. Tho. Joh. Heftye. B. Dybwad. Joh. H. Andresen. Jørgen Gjerdrum.

Julegaver til Fattige.

Bøsfer til Indfamling af Julegaver til Fattige er udfatte hos:

Hr. Jeremiasfen — Peter Peterfens Gaard, Kongensgade.

Hr. Andrefen — Worens Gaard, Kirkegaden.

DHrr. Møller & Magelfen — Schreiners Gaard, Kirkegaden.

Vollmanns Bazar.

Hr. Platou — Storgaden.

De indkomne Gaver uddeles ved Fattigforftanderne.

Tobakspiber

modtages til Renfning og Reparation billig hos T. Larfen,
Storgaden No. 23.

han i den Henfeende ogfaa kunde bringe Damer til at fkamme fig."

Baronesfen rullede hurtig fit Arbeide fammen og reifte fig.

„Det er bedft, at jeg tilbringer den øvrige Del af Dagen paa mit enlige Værelfe", fagde hun med fkjælvende Læber til Helena. „Der gives Øieblikke, da man med de venligfte Henfigter og Ord ftøder Folk og til fin dybe Beklagelfe finder fig misforftaaet. Jeg beder, at min Udeblivelfe fra Thebordet maa undfkyldes."

Efter en fkjødesløs Bøining med Hovedet for Broder og Søfter nærmede hun fig fin Søn, fom faa meget forlegen ud, tog hans Arm og for ud af Døren.

Helena reifte fig med Taarer i Øinene og vilde følge hende, men hendes Broder greb med mildt Alvor hendes Haand og trak hende ned til fig igjen paa Sofaen.

„Vil Du ikke idetmindfte holde mig med Selfkab faalænge jeg drikker Kaffe?" fpurgte han venligt og faa utvungent, fom om ingenting var hændet.

„Jo, hvis Du ønfker det", fvarede hun nølende og med bortvendt Anfigt; „men faa ondt det end gjør mig, maa jeg dog bede Dig fkynde Dig lidt, thi Mamfel Ferber er kommen for at fpille fammen med mig, og hun har allerede maattet vente utilbørlig længe."

„Nu, faa gaar vi ftrax, men jeg gjør en Betingelfe, Helena."

„Og den er?"

„At jeg faar høre paa."

„Nei, nei, det gaar virkelig ikke an. Jeg er endnu altfor uøvet: dine Øren vilde ikke holde ud at høre min Klimpren."

„Stakkels Emil! — Han aner fikkert ikke, at han har fine udannede Øren at takke for den Gunft at faa høre paa."

Helena blev blodrød. Hun havde af let forklarlige Grunde aldrig omtalt Hollfelds Beføg for fin Broder. Forøvrigt havde hun troet, at det fkulde være ham fuldkommen ligegyldigt, og nu lagde han dog, fom det fyntes, Vægt derpaa. Hun forekom fig felv fom en opdaget Løgnerfke og

„Har hun fornærmet Dig?"

„Hvilket Udtryk, kjærefte Rudolf! Hvorledes fkulde vel en Perfon i hendes Stilling kunne fornærme mig! Ærgret mig, i høiefte Grad forbittret mig har hun."

„Nu, jeg fer med Tilfredsftillelfe, at Du ikke fkal bøie Dig faa let under Slaveaaget."

„Jeg har i den fidfte Tid havt uudfigelig meget at udftaa af det enfoldige Menneſke", vedblev Baronesfen uden at agte paa fin Fætters Bemærkning. „Idag Morges til Exempel, hvad faar jeg vel høre? Jo, hvorledes den dumme Mifs Mertens figer til Barnet, at den indre Adel ftaar langt over Byrdsadelen — ligefom om disfe to kunde fkilles ad, — hun ftillede Tiggeren, fom har et rent Hjerte, høiere end det kronede Hoved, fom fynder, og mere fligt. Naar jeg nu figer Dig, at Bella efter Herrens alvife Raad kommer til at færdes ved Hoffet — jeg har en Hoffrøkenplads i Berlin faagodtfom i Lommen til hende — faa kan Du let forftaa, at jeg afbrød den frække Guvernantes Prækener. Du maa dog nok vel indrømme, gode Rudolf, at Bella med faadanne Meninger maatte komme til at fpille en bedrøvelig Rolle ved Hoffet og meget fnart gjøre fig umulig."

„Derimod lader fig intet indvende."

„Nu, gudfkelov!" udbrød Baronesfen med et dybt Aandedrag. „Jeg har virkelig været urolig for, hvorledes Du vilde optage, at jeg har affkediget Mifs Mertens, fom Du virkelig har fkattet høit over Fortjenefte. Mennefket blev til den Grad uforfkammet, da jeg afbrød hendes Foredrag, at der ikke var Andet for mig at gjøre, end at vife hende Døren."

„Jeg har aldeles ingen Ret til at give Dig Forfkrifter med Henfyn til dine Folk", fvarede Hr. von Walde koldt.

„Men jeg føger at rette mig faa meget fom muligt efter dine Ønfker, bedfte Rudolf. Jeg kan forøvrigt ikke finde Ord for at udtrykke, hvor glad jeg er over, at jeg ikke mere fkal behøve at fe dette utaalelige engelfke Anfigt."

„Det gjør mig ondt, men ganfke undgaa det vil Du dog vel neppe kunne, da hun kommer til at bo under famme Tag

Døvhed kan helbredes.

Efterat jeg i over 30 Aar har lidt af tiltagende Døvhed og uden Nytte raadspurgt de berömteste Læger for denne skrækkelige Lidelse, har jeg faaet min Hörelse fuldkommen igjen ved et Middel, som jeg har en vidtbereist Søkaptein at takke for. Ikke alene paa mig selv opnaaede jeg ved Brugen af dette Lægemiddel den gunstigste Virkning, men jeg har ogsaa den store Tilfredsstillelse at modtage utallige Takkeskrivelser fra dem, som jeg har givet det, og for hvem det ligeledes har gjort god Nytte. — Jeg er fremdeles villig til at oversende dette anerkjendt fortrinlige Middel til alle dem, som lider af Tunghørthed imod Franco-Indsendelse af 2 Spd.

Louis Oelsner. Berlin,
Neue Schönhauserstrasse No. 12.

Hesteskoning

modtages daglig og udføres hurtig, godt og billig af Smed S. A. Opsahl, Raadhusgaden No. 16.

Til Eidbo pr. Tvedestrand.

Hvilken flinhellig Landkrabbe er det, der taler om vore Skibskapteiner og Styrmænd, at vi Matroser skal være Selskabskarer eller Læsekammerater til Kapteinen og den næstkommanderende Officer? Det viser, at den Herre ikke er Sømand, ellers vilde han ikke tale saa; han kan fortælle Soldaterne saadant Tøv eller Sludder, thi Matroserne ville ikke tro saadan Gauk.

En Matros, der forhyres paa Hans Kongelige Majestæts Indrulleringskontor, han forhyres ikke som Selskabskar eller Læsekammerat til Kapteinen eller Styrmændene, men for at gjøre sit Arbeide, — ikke for at høre Forelæsninger af Officererne.

Et ordentlig udrustet norsk Koffardi-Fartøi, hvor der er Kommando ombord, har Matroserne indtil Læregutten sin levbestemte Salmebog og Bibel i sin Kiste. Jeg har været 40 Aar til Sjøs, saa jeg ved, hvad Sjøen er. Det er et slemt Element for en Landkrabbe at dømme om Matrosens Læselyst. Der er Matroser, som har Lyst til at læse, naar de har Tid, ja mere end hvad Landkrabberne har. Hvis disse Gauker vil vide noget om Sjøen, saa kan jeg fortælle dem det. Alle Skibe i Sjøen — det blæser haardt eller ikke — holde Gudstjeneste hver Søndag Formiddag 4 Glas eller Klokken 10 efter Kronometrets Tid.

Ærbødigst
Oceanets Søn
i den norske Koffardi-Flaade.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader:

Janson, Kr. „Marit Skjølte". Pris 48 ß, indb. 72 ß.
— „Han og Ho". Pris 60 ß, indb. 84 ß.
— „Jon Arason", Syrgespil. Pris 60 ß, indb. 96 ß.
— „Norske Dikt". Pris 60 ß, indb. 90 ß.
— „Fraa Bygdom". Andra Upplaget. Pris 60 ß, indb. 90 ß.

Souvenir 1870 (Juleklap).

Denne lille elegante Bog, der i 3 Aar har været en yndet Julegave, er atter udkommet med Bidrag af **C. Hauch, P. Hansen, Carl Andersen, H. Hertz, Mads Hansen, H. C. Andersen, A. Munch, Erik Bøgh** og **Ludvig Bødtcher** og faaes indbunden i Maroquin, Ruslæder, Silkefløiel, Perlemoder, Mosaique, Morqueterie, Skildpadde osv. hos **De Coninck**, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:
Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Literair Juleudstilling!

I godt Udvalg den nu til Julen udkomne saavelsom ældre Literatur. De fleste Bøger kan faaes elegant indbundne.

Fotografier i forskjellige Formater i løse Blade og indbundne i elegante Albums, efter forskjellige Kunstnere, blandt andre Kaulbach's i Kul til Schiller og Goethe udførte Væggemalerier.

Alb. Cammermeyer,
Carl Johans Gade No. 4.

Oluf Gudmundsens
Pølsemageri
&
Fedevarehandel
(Hjørnet af Møller- og Hospitalsgaden)
anbefaler til Jul:

Udsalg af røgede og saltede Skinker, røget, saltet og speget Flesk, Ribbensteg, Coteletter, Skinkerul, kogt Skinke, Knakpølse, lybsk Pølse (Spegepølse), Schweizerpølse, Rul, Fleskepølse, Medisterpølse, Pressesylte, Smult, Ister, Fedt, Sylte, Lungemos, Lever m. m. m.
Soucisser laves efter Bestilling.
Røgning og Tillavning af Pølser modtages for Fremmede.

Joh. Henr. Skramstad

(Hjørnet af Kongens- & Raadhusgaden) anbefaler:

Kaffe: Java, Costarica, Lagueyra, Brasil fra 20 Skill. pr. Pd. og opover. **Sukker:** Raffinade i Toppe, Klumper, skaaret og finknust. **Havanna:** hvidt og gult samt Kandis og kogt Sukker til laveste Priser. **The:** fin Kongo, blandet og Grønthe af bedste Kvaliteter; Chocolade fra Carl Kraft, i alle Kvaliteter. **Mel, Gryn** og **Erter:** Hvedemel, kun af bedste Kvaliteter, fra Stettin og Kjøbenhavn, løst og i Pakker paa 1/1 og 1/2 Bpd., Bygmel, Grynmel, Rugmel, Potetesmel, Sagomel, Rismel samt Maismel til 14 Skill. pr. Pd. i fortrinlig Kvalitet; 1/1 og 1/2 Byggryn, bedste Nummere, Ris, Java Taffel, Carolina og Aracan, bedste Kvaliteter, til 8, 10 og 12 Skill. pr. Pd., i 5 Pundvis billigere. **Erter:** store og smaa gule, samt grønne Stuveerter til 8 Skill. pr. Pot, 6 Skill. pr. Pd. Brune og hvide Bønner, Spliterter og russiske do. **Specerier:** Allehaande, Peber, Nelliker, Ingefær, Cardemomme, Muskatblomme, Muskatnødder, Kanel, Humle og Laurbærblade. **Confecturer:** Rosiner, Figen, Mandler, Blommer, Valnødder, Paranødder, Hasselnødder, Svedsker, Korinder, Kirsebær, Sukade. **Kjex**, flere Sorter. **Diverse Sager:** Sardeller, Champignons, Kjødextrakt, Florentinerolie, Vanille og Safran, Gelatine, hvid og rød samt opskaaret i Pakker, Capers, Carry, Cayenne, Soya, Agurker, Pickles, Sennep, fransk, engelsk og norsk tillavet, samt løs og i Daaser af bedste engelsk Sennep, Maccaroni, Nudler, Vermicelli, Bordsalt, Stivelse, blaa og hvid Patent. **Ost:** Ægte Schweizer, Stolzer, Nøgel, norsk Schweizer- og Gjedeost. **Smør:** fineste Røraas, samt grønsaltet Flesk. **Sild** af fineste Kvalitet, Ansjos samt Rødskjærtorsk. **Lys og Olie:** Stearinlys, svenske og hollandske, Parafinlys, riflede og glatte, Talglys, Natlys; **Lampeolie, prima Parafin-, Jordolie, Træolie**, Lampeglas og Væger, Alt til aller laveste Priser og bedste Kvaliteter. **Cigarer og Tobak:** Ægte Havanna og Hamburger Cigarer i udmærkede Sorter, Røgetobak fra Justus i Hamburg, Moe i Kristianssand samt Tidemands Fabrik. **Vine**, gamle aflagrede, fuldstændig assorteret.

Priskuranter udleveres. Ligeledes leveres Varerne frit hvorsomhelst i Byen og nærmeste Omegn, samt frit pakkede ombord paa Dampskib eller Jernbane.

Joh. Henr. Skramstad.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader:

Svein og Gudveig.

Av
Henrik Krohn.
Pris 24 ß.

Af samme Forfatter er tidligere udkommen:
„Fraa Vestlandet". Pris 24 ß.
„Gjeirstad-Trond". Pris 12 ß.
„Ei liti Ferd fraa Sogndal til Fjerland". Pris 24 ß.
„Smaakvæde". Pris 20 ß.
„Minne fraa ei Stokkholmsferd". 40 ß.

Allehaande.

Penneteguinger af Tegneren til Reiseskizzerne, Bergens Fisketorv, Badeliv i Sandefjord osv. osv. er udkommet og indeholder **de konstig modnede Multer** (Christiania), **et drukkent Pøblicums Befordring** (Trondhjem), **Och Du Tjue-Striil!** (Bergen), **Christiania Fiskebrygge, den tandløse Dames Besøg, Skomageren**, — i Omslag a 36 ß hos **De Coninck**, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Tilsalgs.

Fra Butiken i No. 16

i **Raadhusgaden** anbefales: **Husholdningsvarer: Kaffe** til forskjellige Priser samt brændt do. alle Sorter, **Sukker, Erter Mel** og **Gryn** af forskjellige Sorter; **Specerier**, hele og malede, **Flesk, Smør** samt forskjellig Slags **Ost** og lybsk **Pølse**, god **Fedsild, Stearin-** og **Talglys**, prima skotsk **Parafin-** og **Lampeolie**, gode **Poteter, Brød**, stort (2 Pd. 10 Lod), nysiet og skummet **Melk** samt raa og kogt **Fløde** m. m. m., Alt til billige Priser.

En Restbeholdning
Kamin- & Gyngestole

realiseres hos **C. A. Borge.**
17. Storgaden 17.

Til Julepræsent.

Musikalier, smukt udstyrede.
Pianoforter fra 210 til 300 Spd.
Klaveerudtog, indbundne, til 66 ß.
Albums for Piano.
Albums for Sang &c. &c.

V. Molard,
Akersgaden, Egers Gaard.

Tolleknive, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tolleknive** med Skafter af **Træ, Elgsdyrhorn**, enkelte **Slirer**, beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget foreget.

Et **messingbeslaaet Belte** med tilhørende **Tolleknív**, hvis **Holker** og **Slire** ere **messingbeslaaede**, faaes for 1 Spd. 60 ß hos **De Coninck**, Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden ligefor Victoria Hotel.

Holstensk Mjød,
Konfekt-Rosiner,
Figener,
Chocolade fra And. Urbye i Trondhjem, hos **Hans Udnæs,**
Mortvedts forr. Gaard, Fjerdingen.

Hvedemel, fint Flormel og **Helgesens** i Pakker,
Rosiner, store og smaa,
Korinder, Sukade,
Mandler, søde og bitre,
Kardemomme og andre Specerier
hos **Hans Udnæs.**

Skotøi! Skotøi!

Elegant og solid Skotøi, saavel hjemført som norsk Fabrikat, af alle Slags sælges meget billigt af

Peter J. Petersen,
Skippergaden 31.

Tilleie forlanges.

Bekvemmelighed ønskes.

En tarvelig, men pen Bekvemmelighed, bestaaende af 3 Værelser, helst beliggende i Storgaden eller i Nærheden af Youngstorvet, ønskes tilleie fra Paaske Flyttetid eller tidligere. Billet mrk. **A.** bedes nedlagt i Expeditionen.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

---

med Dig her paa Lindhof; thi min Sekretær Reinhard har for en halv Time siden forlovet sig med hende."

Arbeidet sank ud af Baronessens Hænder. Denne Gang viste sig ikke blot de bekjendte to Pletter i forstørret Skikkelse, men ogsaa Panden blev overtrukket af en mørk Rødme.

„Har han da mistet Forstanden?" udbrød hun endelig og vaagnede af sin Forstening.

„Det tror jeg ikke; han har jo netop bevist det modsatte", svarede Hr. von Walde roligt.

„Nu, det maa jeg sige, han viser sig ogsaa i dette Tilfælde som Antikvitetselsker! Hvilken ungdommelig, blomstrende, skjøn Brud!" udbrød Baronessen og holdt paa at le sig ihjel. Hollfeld istemte Latteren og gav derved det første Tegn til at han deltog i Samtalen. Helena gav ham et skarpt Blik, men denne Munterhed skar Olivia dybt i Sjælen, og hun følte noget lig Vrede i sig.

„Nu, jeg haaber", tog Baronessen atter tilorde, „at Du ikke vil formaa mig, min bedste Fætter . . ."

„Til hvad?"

„— Længere at være sammen med dette Menneske?"

„Tvinge Dig kan jeg vist ikke, Amalie, ligesaalidt som det staar i min Magt at forbyde min Sekretær at gifte sig."

„Men afskedige ham kan Du, naar han træffer et Valg, som gjør Opholdet i dit Hus ubehageligt for dine nærmeste Slægtninge."

„Heller ikke det kan jeg gjør; thi han er ansat hos mig paa Livstid, og jeg har nys sikret hans tilkommende Kone en Pension i Tilfælde af hans Død. Forøvrigt er det en Misforstaaelse, bedste Kusine, naar Du tror, at Noget i Verden kunde bringe mig til at slippe fra mig et Menneske, jeg engang har lært at kjende som trofast og paalidelig. Jeg bifalder fuldkommen Reinhards Valg og har anvist ham den vakre rummelige Bekvemmelighed i nordre Fløi for Livstid . . . han skal ogsaa tage sin Svigermoder til sig."

„Nu, jeg gratulerer ham til denne fortræffelige Akvisition", svarede Baronessen, og hendes skarpe Røst skjælvede af en undertrykt Vrede. „Blot en Ting tillader jeg mig at anmærke;

jeg kan ikke formaa mig til at taale dette Menneske en eneste Dag længere om mig; hun faar se sig om, hvor hun kan faa Tag over Hovedet til Bryluppet. Jeg haaber Du indser, bedste Rudolf, at det interessante Brudepar under de nærværende Forholde ikke kan blive under samme Tag."

„Med Deres Tilladelse", sagde Olivia og vendte sig til Helena, „saa skal jeg bede mine Forældre tage imod Bruden hos sig. Vi har Plads nok."

„Ak ja, gjør det; bedre Løsning af Sagen kan ikke faaes", svarede Frøken von Walde og rakte Olivia Haanden. Baronessen slyngede et rasende Blik paa Olivia.

„Nu, da bliver jo Sagen ordnet til gjensidig Tilfredshed", sagde hun og bibeholdt med Møie sin Fatning. „Jeg føier mig deri og vil i al Ydmyghed afvente, hvorvidt den tilkommende Fru Sekretærinde vil behage at lade mig beholde en Plet, hvor jeg er beskyttet mod hendes modbydelige Aasyn. . . . A propos, Mamsel Ferber", vedblev hun efter en liden Stund i en utvungen Tone, „det falder mig netop nu ind, at Deres Betaling for Musiktimerne allerede i nogle Dage har været i min Kammerjomfrues Hænder — bank paa hos hende i Forbigaaende, saa faar De Deres Penge tilligemed Regningen, som jeg dog maa bede om at faa tilbage kvitteret."

„Men, Amalie!" raabte Helena og reiste sig forskrækket fra Sofaen.

Hun havde mærket, hvorledes et Vredeslyn hastigt flammede i Hr. von Waldes Øine, og det saa ud som om en mørk Sky samlede sig paa hans Pande; men allerede i det næste Øieblik havde disse Vidnesbyrd om en indre Bevægelse givet Plads for et ubeskrivelig sarkastisk Udtryk.

„Hvis De vil lyde mit Raad, Frøken Ferber", sagde han til den unge Pige, „saa vov Dem ikke alene ind i Fru Baronessens Værelser . . . det spøger der . . . ja le De, jeg ved det med Vished. Onde Aander viser sig der midt paa lyse Dagen, og deres Huseren har stiftet meget Ondt . . . Bryd Dem ikke mere om den af Baronessen berørte Sag; min Hovmester skal bringe den i Orden; han er paalidelig og behandler saadanne Anliggender med saamegen Takt, at

Dagbladet.

No. 297. Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 21de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brettum, østre Thoten, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Kvikne samt til Bergen gjennem Ringerike indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Ejdsvold Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Kirkeklokkeklangen i den norske Dal.

En Fortælling af Vilhelm Birkedal.
Pris 44 ß.

Denne Fortælling skildrer paa en livfuld Maade og i indholdsrige Træk, under Fortællingens Form, enkelte Hovedsider af det norske Folkeliv, saaledes som dette viser sig, hvor det vender sig imod Kirken og Kristendommen. Den Begivenhed, som danner Rammen for Fremstillingen, foregaar i Gudbrandsdalen (jeg tilføier dette, fordi jeg antager, at Andre ligesom jeg interesserer sig mest selv for en digtet Begivenhed, naar den er knyttet til et bestemt Sted). Hovedpersonerne er Gaardmandsgutten Thorolf og Gaardmandsjenten Eli, der under deres Livsudvikling saavelsom under deres Forhold til hinanden indbyrdes drages og føres af de forskjellige religiøse Livsretninger i Landet. De forskjellige handlende Personer forøvrigt er paa den ene Side Bodsprædikanten Øivind, der reiser om og gjør Opstyr i Dalen, og paa den anden Høiskolelæreren Magne, der fører Ordet for den kirkelige Oplysning. Personerne ere naturligvis alle digtede, men Sagen er ikke digtet; den fører i temmelig skarpe Træk Virkeligheden frem, saaledes som enhver af os kjender den, og saaledes som Forfatteren har oplevet den ved sine Reiser i Norge. Man vil saaledes uden Vanskelighed gjenkjende Lovprædikanten Øivind, hvis Hovedthema til enhver Tid er Lov og Dom, med Kristendom og Naade hængt bagpaa som nødvendige Attributer til den „rene Lære". Man vil ogsaa gjenkjende Pietismens Disciple baade saa gammel-bitre og dømmesyge som den gamle vilde Kvinde Ingierd og saa ungdommelig selvtillidsfulde, kjæmpende og uregjerlige som den kraftige Thorolf i hans første Lovvækkelsesdage, før endnu Naadens Solskin havde mildnet hans Blik og klarnet hans urolige Tanker. Man tør nok endvidere ogsaa gjenkjende den brave, men diplomatisk-forsigtige Præst, der kjender Vorherres Kirkevei og ser, at den saakaldte Vækkelse i saa Meget farer vild og fører vild, men mener, at man dog ikke bør tale Sandheden bent ud, da man derved saa let kan komme til at støde denne og hin bort. Ogsaa den gamle fromme Even tør vi Alle kjende, — denne dybe, stilfærdige Natur, som gaar der og gjemmer paa sine kristelige Barneminder og hører idelig Klangen af den gamle Kirkeklokke, som er bleven solgt bort fra Bygden, men er uklar i sine Anelser om, hvorledes det Gamle fornyet skal vende tilbage. Kort, jeg tror, at de Fleste tør finde Beskrivelserne træffende, maaske med Undtagelse af den om Magne; thi nogen Magne har vi desværre nok endnu ikke uden i Haabet. Dog tør vi nok takke Gud for, at vi dog, naar vi samler alle vore bedste Kræfter tilsammen, maaske deraf kan lave en Magne, som isaafald kan gjælde for den, som Forf. har digtet os.

Pastor Birkedal har imidlertid ladet mange og mangeslags Ting ud af sin norske Kirkes Virkeligheder afbilde sig indenfor Forestillingens Ramme. Saaledes har vore skrifttheologiske Professorers og Bispers Optræden — den Preus-Domaas'iske Affære — Forhandlingerne ianledning den Gunnerus'ske Sag samt Kirkeforfatningsiveren maattet finde sig i nu og da at blive temmelig skarpt belyst under Fortællingens Ordskifte.

Det er vistnok ingen Tvivl om, at mangen En af det saakaldte pietistiske Parti vil „forarges" over Bogen, skjønt det dog er sikkert nok, at Birkedal i Virkeligheden har behandlet Pietisterne langt smukkere, end disse i Regelen pleier behandle Folk; thi han har dog, som enhver Retsindig skal indrømme, kun angrebet deres O p l y s n i n g som feil og vildførende, men ikke rørt ved deres H j e r t e l a g. Man kan den hele Tid se, at han tror de Fleste af dem nok m e n e r det baade ærligt og godt. Og det skal man dog tilstaa, at der er en himmelvid Forskjel paa at dømme H j e r t e t, som er Livets Kilde, og at dømme H o v e d e t, som er Oplysningens Redskab. Vil Nogen sige, at hans Skildring af Vækkelsen er karrikeret og forvrængt, da tror jeg tvertom man skal indrømme, at vi har den v æ r r e — skjønt vi visselig ogsaa har den b e d r e. Hos den studerede Del af Pietismen er saaledes Dygtigheden i at kjæmpe for Systemet adskilligt større end B. i sin Fremstilling har faat Anledning til at skildre den. Paa enkelte Steder af Landet er desuden Pietismen nu i den senere Tid baade noget lysere i sin Livsbetragtning og medet modigere paa at b r u g e Livet end den fremtræder hos Forfatteren. Men for det Første skal vi huske paa, at B. væsentlig har malet L æ g m a n d s-Pietismen og ikke den studerte, og dernæst skal vi endvidere lægge vel Mærke til, at hvad han heltigjennem har trukket frem, det er „Vækkelsens" F e i l s y n paa det G r u n d k r i s t e l i g e og G r u n d m e n n e s k e l i g e i det Hele og paa disse Magters indbyrdes Forhold til hinanden. Og i dette Stykke lider isandhed Pietismen o v e r a l t og hos A l l e af den dybe Grundskade, som han har skildret, idet den som bekjendt nægter, at der er det Ringeste af Guds tilbage i Mennesket.

Jeg tillader mig efter disse Antydninger at anbefale Bogen til alvorlig Læsning og alvorlig Overveielse; den vil visselig hos Mange kunne aabne Øiet baade for adskilligt Skjævt og adskilligt Ret i Tidens Livsbetragtning og Kristendomsforkyndelse.

Sagatun den 12te Decbr. 1869.

O. A r v e s e n.

Om Fedning af Kreaturer til Salg m. V.

Naar den norske Landmand klager over Tidernes Pinagtighed — stigende Byrder, usikre Aaringer, Indskrænkning eller Ophævelse af beskyttende Toldsatser m. V. — hører han jevnligen det Svar, at han har sig selv at takke for Tilstanden, som letteligen skal staa til at forbedre ved Tilegnelse af større Kyndighed, Anvendelse af mere Kapital, Arbeide o. s. v. Navnligen ansees det som et ufeilbart Raad, at man skal indskrænke Kornavlen og lægge sig mere efter Produktion af Fedevarer, som nu skal være steget til særdeles lønnende Priser.

Theoretikeren anser sit Raad for ganske udmærket, medens den praktiske Jordbruger, under Erkjendelse af visse Fordele derved, i det Hele taget betvivler Muligheden af dets Gjennemførelse, væsentligen af Hensyn til bestaaende Prisforholde. Det turde derfor være af ganske almindelig Interesse at fremsætte nogle Bemærkninger om hvad der med nogen Rimelighed kan ventes udbragt i vort Jordbrug ved t. Ex. at kaste sig paa Fedning af Kreaturer efter kunstmæssige Principer. Indsenderen skal derfor tillade sig at fremsætte saadanne, idet jeg derved benytter nøiagtige Opgaver over endel i Skotland foretagne Forsøg, hvis Resultater efter engelske Forholde ere saa fordelagtige, at de neppe her vil kunne ventes opnaaet. Disse Forsøg vil da vise Forholdet imellem Foderværdi og levende Vægt af Kreaturer under en god Fedningsmethode, medens jeg til Bedømmelse af de mulige praktiske Resultater for vort Jordbrug skal tilføie efter Skjøn Priserne paa de anvendte Raamaterialier saavelsom paa de tilveiebragte Fedevarer.

Altsaa der blev opstillet til Fedning i 3 forskjellige Afdelinger 18 Oxer af Korthorn-Racen, gjennemsnitligen i Alderen mellem 2 a 3 Aar, idet den forskjellige Anvendelse af hele eller raspede Turnips, med eller uden Selvbedning i Forbindelse med Halmhakkelse, dannede Grundlaget for de forskjellige Afdelinger. Fedningen vedvarede i 152 Dage eller 5 Maaneder fra Begyndelsen af November til Begyndelsen af April.

Samtlige Dyrs levende Vægt var ved Fedningens Begyndelse 16,350 Pd. og ved dens Slutning 23,271 Pd., saa at Tilværten i det Hele udgjorde 6,921 Pd. Der blev af Fodringsmidler anvendt 304 Voger Mel (rimeligvis af Havre) 17 Skpd. Linkager, 190 Tdr. Poteter, 1050 Skpd. Turnips og saa megen Halm, som Dyrene vilde æde. Som særskilt Udgift for de 2 Afdelinger, til hvilke Turnipsen blev raspet m. V., er opgivet 43 Spd. 110 ß; derhos er der til Dampkogning anvendt Kul, hvis Værdi ikke er anført. Udgifterne for de anvendte Raamaterialier vil efter norske Forholde stille sig saaledes:

300 Voger Havremel a 84 ß	212 Spd.	96 ß
17 Skpd. Linkager a 6 Sp. 60 ß	100 —	60 „
190 Tdr. Poteter a 90 ß .	135 —	„ „
1050 Tdr. Turnips a 30 ß .	262 —	60 „
150 Skpd. Halm og Hakkelse	125 —	„ „
Udgift ved særskilt Stel . .	43 —	110 „
Brænde til Dampkogning antageligen mindst . . .	50 —	„ „
Tilsammen	934 Spd.	86 ß

eller med en rund Sum ni hundrede Speciedaler.

Tilværten i levende Vægt vilde altsaa efter vore Forholde have medført en Udgift af ca. 16 ß pr. Pd., selv naar man sætter ud af Betragtning Bygninger, almindelig Arbeidsløn, Renter, Resiko og Drift. Hvorledes vilde Balancen i Virkeligheden stille sig her, naar man saa nær som muligt søgte at følge det skotske Exempel?

For at opnaa den anførte Sum af levende Vægt for Fedningen, maatte der indkjøbes 30 Oxer med en Middelvægt af ca. 544 Pd. hver. Dette Indkjøb vilde ikke kunne gjøres for ringere Betaling end 4½ ß pr. Pd. eller over 20 Spd. pr. Stk., eller en samlet Sum af 600 Spd. (Man kunde muligens ogsaa sætte Antallet af Dyr til 25 med forholdsvis høiere Indkjøbpris).

Naar Dyrene var fedede, vilde hvert af dem gjennemsnitligen veie 770 Pd. og i det Høieste kunne ventes afsat for en Pris af 6½ ß pr. Pd., eller ca. 41 Spd. 60 ß pr. Stk., eller 1245 Spd. for den hele Besætning. Dette vilde for Tilværten ifølge Fedningen give en Betaling af 11⅙ pr. Pd. levende Vægt, eller et Tab af ca. 4½ ß pr. Pd., eller i det Hele af ca. 250 Spd. Og dog har jeg af Hensyn til Kjødets Kvalitet paaregnet en meget høiere Betaling end den, der nu almindeligvis erlægges for efter vore Forholde vel fedet Slagtekvæg!

Medregner man derhos ikke de oven beregnede Udgiftsposter, som almindeligen ansees for at modsvare Gjødselens Værdi, er det aabenbart, at lignende Forsøg til Fedning af Kreaturer her maa medføre direkte Tab, eller — om man saa vil — overdrevent store Udgifter til Anskaffelse af Gjødsel. Skulde man under lignende Betingelser tillige producere de indkjøbte Dyr, tør jeg anføre det som en given Sag, at Tabet vilde blive meget betydeligen forøget.

Der spørges altsaa videre for vort Vedkommende, om det skulde være os muligt at tilveiebringe enten bedre Kreaturer (mere modtagelige for Fedning) eller en bedre Fednings-Methode, eller billigere Midler?

De 2 første Spørgsmaal maa for Tiden ubetinget besvares benægtende. Man kjender ingen bedre Fednings-Race end Korthorn; og om man end tør antage, at der kan gjøres Fremskridt i Fednings-Methoden, vil Virkningerne deraf dog neppe blive af synderlig mærkbar Betydning ligeoverfor den anførte store Underballance. Med Hensyn til det 3die Spørgsmaal skal jeg bemærke, at Summen af de anførte Fødemidler (Værdi 800 Spd.) omtrentligen svarer til 400 Skpd. Høværdi. Men om man end rimeligvigvis kan paaregne at producere Hø noget billigere end 2 Spd. pr. Skpd., er dette uskikket til alene at fremkalde nogen stærk Fedning. Jeg skulde derfor tro, at der i saa Henseende snarere vil være noget yderligere at tabe end at vinde ved Spekulationer under vore Forholde.

Men — vil Læseren spørge — hvorledes er det da muligt, at vi kan faa kjøbt almindeligen godt Oxekjød meget billigere end her beregnet og det fede ialfald noget billigere?

Det kommer deraf, at her i Regelen haves billig Tilgang paa 3 Slags Fodermidler — Enghe, Halm og naturlige Havnegange. Her kan altsaa billigen produceres simpelt — eller om man vil nogenlunde godt — Kjød. Men naar der fordres extra godt Kjød — saadant som skal komme i Sammenligning med det engelske —, er det nødvendigt at anvende intensivt Kreaturstel med særskilt dyrkede eller kjøbte Fodermidler. Og det er disse — om jeg saa maa sige kunstige — Fodermidler, som er kostbarere at tilveiebringe her end i England, medens det med Hensyn til Betalingen for Kjødet (og andre Fedevarer) forholder sig omvendt. Det billigste Fedningsmiddel, vi her anvende, er Drank, hovedsageligen fordi Konkurrentsen er liden, idet Transporten medfører betydelig Udgift i Forhold til Nærings-Værdien, og Adgangen til samme kun findes paa enkelte Steder, hvor derhos Anvendelsen af det fuld producerede Kvantum ofte medfører visse Vanskeligheder. Leilighedsvis kan der vel ogsaa blive bragt godt Kjød i Handelen af Folk, som har Vanskeligheder ved at realisere sin Avling i anden Form, eller som ikke anstiller synderlige Beregninger over Indtægt og Udgift.

Saa meget tør ialfald Indsenderen efter forskjellige Jagttagelser forsikre, at vore Jordbrugere snarere maa gjøre Regning paa Tab end Fordele, ved at lægge sig efter Fedning af Kreaturer til Salg ved Anvendelse af særskilt dyrkede eller kjøbte Fodermidler. Der kan alene tvistes om Tabets Betydenhed. Sikrere Fremskridt maa Landets Jordbrug i det Hele taget paaregne ved en rationel Benyttelse af de allerede foreliggende Fodermidler gjennem en mere rigelig og jevn Fodring af Kreaturene. Det forøgede Udbytte vilde herved dog hovedsageligen fremtræde i Form af Melk, eller deraf tilvirkede Varer, idet saadan Produktion ikke blot har Fordelen af billigere Transport og forholdsvis høiere Priser, men ogsaa i det Hele taget maa siges at falde bedre til for vore Landboforholde.

Der tilraades videre Indskrænkning af Korn-Dyrkningen og Udvidelse af Foder-Dyrkning. Dette Raad er ganske vist godt, forsaavidt man derved ikke tilsigter noget Videre end at fremme vor stærkere Gjødsling af Agerarealet, idet en saadan efter kort Tids Forløb baade vil lede til større Produktion af Korn paa et mindre Areal end det nu brugelige, og derhos fremkalde større Udbytte af Kreaturholdet. Derimod vil Beregningen paa det Bestemteste udvise, at Raadet ikke holder Stik anvendt i en videre Udstrækning, naar ikke særskilte Forholde gjør Avlingen af Korn aldeles usikker, navnligen formedelst Frostskade, hvilken Omstændighed giver Anledning til at opstille forskjellige Klasser af Jordbrug for Beregningen, omtrent paa følgende Maade:

1. Jordbrug med Adgang til sikker Avling af Korn, frit for Frostskade. Herved vil man under rationel Drift med lige Sikkerhed kunne gjøre Regning paa at avle pr. □ Maal 2 Tdr. Korn og 1½ Skpd. Halm eller 2 Skpd. Hø. Værdien af disse Avlinger kan omtrent antages at udgjøre respektive 6 Spd. og 3 Spd. 60 ß Brutto pr. Maal. Udgiften ved Korn-Dyrkningen maa omtrentligen ansættes til Halvdelen af Avlingens Værdi, af Hø-Dyrkningen til en Trediedel; og Beregningen vil altsaa som Netto-Udbytte af Kornavlen beholde 1 Td. Korn og ¾ Skpd. Halm, eller af Høavlen 1⅓ Skpd. Hø.

Tænker man sig disse Avlinger konsumerede paa Gaarden, er det en given Sag, at Kornavlen vil afgive den største Nærings-Værdi, navnligen til Menneskeføde; skal Avlingerne realiseres in natura vil (uden Hensyn til de omtrentlige lige Transportomkostninger) Kornavlingen give et Netto-Udbytte af 3 Spd. 80 ß imod 2 Spd. 60 ß for Høavlen. Det største Misforhold i Udbytte vil Høavlingen give, om Brugeren realiserer samme til Fedevarer, og nødes til at indkjøbe Korn for Salgsbeløbet. Thi han vil da, selv under et forsvarligere godt Kreaturstel, neppe (naar Transport tages i Betragtning) kunne udbringe mere end 1 Spd. 60 ß pr. □ Maal eller omtrent to Femtedele af den Udgift, som vil være forbunden med Anskaffelsen af det Kvantum Korn, han kunde nydt i Netto-Udbytte af en Korn-Avling.

2. Anvender man en lignende Fremgangsmaade ved Beregninger af Jordbrugsforholde, der er mindre sikre, vil det antageligen vise sig, at Vexelbrugets eller Kobbelbrugets Regler ikke bør fraviges til Skade for Kornavlen, medmindre denne mislykkes ved Frost hvert tredie Aar eller oftere. Skjønt Udgifterne ved Kornavlen er ulige større end ved Høavl, bliver det ogsaa at tage i Betragtning, at samme for en stor Del udbetales i Form af Arbeidsløn til Folk, som efter vore Forholde maa underholdes med eller uden Anvendelse af deres Arbeide, og at man i det Hele taget er inde paa et Felt for Forandringer, hvor den enkelte Gaardbruger kun tilsyneladende eller ufuldstændigen er Herre over Valget af Brugsmaade. I det Hele taget er der ogsaa ved Siden af Kornavlens større eller mindre Sikkerhed adskillige andre Omstændigheder, som udøve stor Indflydelse paa Valget af Korn- eller Høavl, uden at saadanne vil kunne gjøres

til Gjenstand for almindelige Beregninger. Jeg behøver i saa Henseende blot at nævne ulige Behov for selve Brugeren, Prisforholde, Transport-Omkostninger, Arbeidsløn eller Tilgang paa Arbeidere.

3. Der drives paa adskillige Steder i Landet Kornavl, hvor denne ved Frostskade mislykkes endog hyppigere første eller andet Aar. Men selv under saadanne Forholde maa man vel vogte sig for ubetinget at forkaste Forsøget paa Kornavl. Det er nemlig derved i Regelen Tilfælde, at der forefindes store Udstrækninger af naturlig Eng eller Havnegange ved Siden af et forholdsvis ringe Areal vel gjødslet Agerland, samt at Tilgangen paa Korn er meget kostbar formedelst afsides Beliggenhed, vanskelige Transportforholde eller desl. Lykkes nu Kornavlen under saadanne Forholde, saa kan den blive lige saa rigelig som andensteds og Værdien flere Gange større end Udbyttet af Hø paa et tilsvarende Areal. Mislykkes Avlingen af Korn, saa at den ikke bliver tjenlig til Menneskeføde, vil den dog for Kreaturerne afgive et Kvantum Foder, som svarer til Værdien af det Hø, som kunde have været avlet paa samme Areal. Der tabes altsaa blot Differentsen i Driftsudgifter. Ved Afgjørelsen af Valget mellem en partiel Korn-Dyrkning eller udelukkende Hø-Avl paa saadanne Steder, maa der — ved Siden af Forholdet mellem Antal af gode og mislige Aaringer for Kornavlen — tages væsentlig Hensyn til den mulige Anledning, som maatte forefindes til Besparelsen af Hestekraft ved Kornavlingens Indskrænkning eller Ophævelse. Hvor der Intet kan vindes i sidstnævnte Retning, eller hvor Kornavlingen ikke ganske almindeligen slaar feil, maa man snarere beklage vedkommende Brugere, fordi de virke under mislige Forholde, end tro, at de stelle sig paa en uforstandig Maade. Naar man paa enkelte Steder skal finde sig vel tjent med Ophævelse af Korndyrkningen og en udelukkende Drift paa Produktion af Fedevarer, tør det vel ansees rimeligt, at de vundne Fordele mere ere at tilskrive et skjønsommere Kreaturstel end den anden Forandring i og for sig. I ethvert Tilfælde vil Vedkommende vistnok have erfaret, at det falder kostbart — med Hensyn til Udbyttet pr. Areal — at forskaffe sig Korn ved Tilvirkning og Salg af Fedevarer. Hver enkelt Jordbruger bør dog, under Forholde af omhandlet Art, tage Spørgsmaalet om Forandringer under Overveielse efter særskilte Erfaringer og Beregninger. Det er altid betænkeligt saavel at give som at modtage Raad, der ikke støtte sig til nøiagtigt Kjendskab til foreliggende Forholde, om de end kan være byggede paa almengyldige Theorier. Specielt gjælder det for mange af vore agronomiske Raadgivere at betænke, at selv der, hvor de største — maaske tilsyneladende let afhjælpelige — Mangler forefindes i vort Jordbrug, findes der Mænd, som har Sands for Fremskridt, og som maaske har veget tilbage for eller ere blevne beseirede af Vanskeligheder, hvis Betydenhed kun Erfaringen lærer at vurdere rigtigen.

Og nu Nok for dennesinde. Er det lykkedes mig at nedstemme høitflydende Forventninger om Fremskridt for vort Jordbrug uden at undertrykke Haabet om, at man dog ved Anvendelse af Oversigt og flittigt Arbeide vil lidt efter lidt kunne kjæmpe sig fremover, saa er min Hensigt med disse Linier opnaaet.

Oplandet i December 1869. M.

Zur Einführung in das Buch Daniel von Dr. C. P. Caspari.

(180 Pag. 8vo 68 ß).

I 1860 blev denne vort Universitets berømte Lærer hædret med den theologiske Doktorgrad, og ved den Leilighed hilset som en af de skarpsindigste Granskere i det profetiske Ord („verbi prophetici sagacissimus investigator"). Det var det dengang blomstrende Universitet i Erlangen, som paa denne Maade stillede ham i Række blandt den lutherske Kirkes første Theologer. Videnskabelige Arbeider over forskjellige Dele af Profetien havde skaffet ham saadan Anseelse. Denne Virksomheds Art har hidtil spærret Veien for den store Læseverden til at lære ham nærmere at kjende. Samvittighedsfuldhed i Embedsgjerningen og Iver i videnskabelige Granskninger har ikke givet ham stor Tid tilovers. Des større Glæde er det os, at Caspari iaar har seet sig Stunder til Udgivelsen af en Bog, som ligger en Smule udenfor det strengt videnskabelige Øiemed. Saavidt os bekjendt, er dette Skrift over Profeten Daniel det første med en mere almindelig folkelig Bestemmelse fra hans Haand. Ogsaa i den Henseende er det en Nyhed. Vi maa imidlertid beklage, at Bogen er affattet i det tyske Sprog, og vi kan ikke indse nogen gyldig Grund, som kunde bevæge den ærede Forf. til at vende sig bort fra det hertillands almindelige Bogsprog; om han blandt Tyskerne vilde ramme skjæve Retninger, kunde dette være gjort ved en Oversættelse. Saadan som den nu foreligger, bringer den en væsentlig Hindring for at faa den Udbredelse blandt os, som den fortjener. Baade selve Emnet, der dreier sig om en af de store Epoker i Gudsrigets Historie i den gamle Pagt, den dybe Indtrængen i det historiske Stof, den skarpsindige og i udmærket Forstand aandrige Behandling af Begivenheder og Profetier, den lette og behagelige Fremstilling, — alt i Forening vil sikre den en stor Betydning som Folkebog.

I første Afsnit fører Forfatteren ind i de historiske Omstændigheder, som nødvendig førte til, at en saadan mægtig Personlighed fremstod som Daniel, og at en saadan Aabenbarelses- og Trøstebog blev til som Daniels Bog. Noget saa klart orienterende faar man sjelden i Haand. Med en beundrende Tryghed følge vi den kjendte Veiviser; han giver os et klart Overblik over Jødefolkets ydre og indre Historie før og under den babyloniske Landflygtighed; vi se den pragmatiske Sammenhæng mellem de forskjellige Perioder og Gudsfolkets Forhold til den hedenske Verden; vi faa et klart Indtryk af, hvad Jødedom egentlig vil sige, og hvad det lille Jødefolks store Mission var. Den hellige Historiens Personer, som Skoledagene stillede frem for os, møde vi her igjen; men deres Optræden og Handlinger sees her i en klar Belysning af Historiens Maal; det har en Liv og en Fylde, som gjør alt nyt igjen. — Vi skal her pege paa Profeten Jonas Optræden i Tistammeriget og Sendelsen til den assyriske Hovedstad (Pag. 4 og 24) og Esaias's tilsvarende Virken i Broderriget (Pag. 8). — De forskjellige Begivenheder knyttes saa tæt og fast sammen, der er en organisk Forbindelse i dette, en høiere Nødvendighed, som er det ledende. — Det kan vistnok med Rette siges, at der ikke kunde leveres noget bedre Forsvar for Ægtheden af Daniels Bog, og det uagtet Forf. ikke nærmest har havt til Hensigt at levere noget apologetisk Indlæg.

I andet Afsnit gives en Udsigt over den store Profets Liv og Personlighed, og i Bogens sidste og største Afdeling fører Forf. os ind i det profetiske Skrift, dets historiske og profetiske Del, idet de forskjellige Afsnit gjengives efter Indholdet og forklares, saaledes at man her faar et fortrinligt Middel til at se ind i de dunkle Syners Betydning, og herfra gaar Blikket langt, langt ind i Fremtiden.

Rummet tillader os ikke at tage med noget af det ualmindelig skjønne og storartede, som dette Afsnit byder. Vi tillade os at henvise til Skriftet selv. Glædeligt skulde det være, om Bogen fik Plads paa mange Julebord. Enhver, som er en Smule hjemme i Tysk, vil læse den med Lethed. Og der, hvor den finder Husrum, vil den klare det længtende Syn, støtte de alvorlige Interesser og løfte det matte Sind.

S. G.

Kristiania, 21de December 1869.

Det Storsultanens Firman, ved hvis ubetingede Antagelse af den ægyptiske Vicekonge Striden mellem Tyrkiet og Ægypten er endt, lyder som følger:

„Det er overflødigt at sige, hvor stor min Omsorg er for Ægyptens Trivsel og Velfærd og dets Indbyggeres Sikkerhed. Med al den alvorlige Opmærksomhed, som jeg vier Opretholdelsen af de den ægyptiske Forvaltning tilstaaede Privilegier, er det dog min Pligt samtidig at sørge for Opfyldelsen af de Forpligtelser, som denne Forvaltning skylder saavel min Krone som Provinsens Indbyggere. Som Følge heraf har jeg modtaget de Forklaringer, som Du har givet, og de Forpligtelser, Du har indgaaet med Hensyn til Vaaben og Krigsfartøier og med Hensyn til Provinsens udenrigske Forhold — saaledes som de indeholdes i det Brev, som Du har skrevet i Gjensvar paa min Storvezirs Skrivelse. Imidlertid er Finantsernes Stilling et Livsspørgsmaal for det hele Land. Naar Skatterne overstige de Skatteydendes Evner og naar Indkomsterne anvendes til ufrugtbare Udgifter istedenfor til Landets virkelige Fornødenheder, saa udsætter man sig uden Tvivl for uberegnelige Farer og Tab. Deraf udspringer for Souverænen den hellige Ret at føre et omhyggeligt Opsyn med denne Gjenstand, og for at der i denne Henseende ikke skal herske nogen Tvivl eller Misforstaaelse har jeg besluttet at udtale Følgende, som skal blive bragt til Alles Kundskab. Overensstemmende med de fundamentale Betingelser, som danne Grundvolden for Ægyptens nuværende Forvaltning, skulle alle Skatter og Afgifter opkræves i mit Navn. Jeg kunde derfor paa ingen Maade samtykke i, at Skatterne anvendtes til Andet end til Landets virkelige Fornødenheder eller at Indvaanerne uden retmæssig Grund og anerkjendt Nødvendighed belastedes med nye Paalæg. Det er derfor min absolute Villie, at Din uafladelige Opmærksomhed skal være henvendt paa disse 2de Punkter, ligesom ogsaa paa Nødvendigheden af, at mine ægyptiske Undersaatter altid behandles med Retfærdighed og Billighed. Ligeledes kan jeg, da udenlandske Laan forpante Landets Indkomster for lange Tider, ikke tillade at noget af disse Indkomster anvendes til Forrentning af et Laan, uden at Grundene for en saadan Forholdsregel i alle Enkeltheder blive udviklede for min keiserlige Regjering og uden at min Indvilgelse er meddelt i Forveien. Min Villie er altsaa, at intet Laan skal blive optaget uden absolut Nødvendighed og mit Samtykke. Du vil altsaa for Eftertiden indrette Dit Forhold efter de bestemte Forskrifter i nærværende keiserlige Firman, som stemmer overens med de gjensidige Pligter og Rettigheder og de tidligere Firmans."

Den 15de gjorde de nye italienske Ministre sin Indtrædelse i Deputerkammeret. Ministerpræsidenten Lanza betonede i den Tale, hvori han udviklede Ministeriets Program, den absolute Nødvendighed af at indføre Besparelser i alle Statsforvaltningens Grene. Finantsspørgsmaalet var det mest paatrængende af alle Spørgsmaal. For at Italien skulde vedblive at være istand til at opfylde sine indgangne Forpligtelser, var det imidlertid ikke nok at indføre Besparelser; der maatte ogsaa midlertidig finde en eller anden Forhøielse Sted i Skatterne. Ministeriets Hensigt var at reducere det forhaandenværende Deficit paa 70—80 Mill. Lire. Ministeriet sætter sit Haab til Landets Selvfornegtelse og regner paa Kammerets Medvirkning. Regjeringen vil forelægge et Lovforslag om Besparelse i Armee- og Marinebudgettet. Den ønsker at opretholde, ikke at desorganisere de nationale Stridskræfter. Man vil ogsaa forelægge et Lovudkast, som har en raskere og mere direkte Oppebørsel til Hensigt.

Festlighederne i St. Petersburg have fundet en livlig Gjenklang i Berlin. Efterat Keiser Alexander havde forkyndt, at St. Georgs-Ordenens Storkors var blevet skjænket Kong Vilhelm, sendtes Generalmajor Nostits til Berlin for at overbringe den preussiske Konge Ordenens Insignier, og i den Anledning gaves der i det kgl. Slot et Middagslag, hvortil Medlemmerne af den hohenzollerske Familie, den russiske Gesandt Oubril samt et Par russiske og mange preussiske Generaler vare indbudne. Den preussiske „Staatsanzeiger" meddeler de Taler, som Kong Vilhelm og den russiske Gesandt holdt.

I et Telegram fra Berlin af 14de til L'Ind. belge heder det: „I vel underrettede Kredse betragtes det Telegram fra Petersborg, hvori det ægyptiske Spørgsmaal erklæredes for en alvorlig Tildragelse og for et Middel til at nærme Rusland og Frankrige til hinanden, som fuldstændig uhjemlet."

Medens det lovgivende Korps fortaber sig i Valgbrevenes Prøvelse, synes man i Paris kun at beskjæftige sig med Ministerkombinationer. Den i forrige Numer meddelte Liste, som Publikum havde sat sammen, var dannet af høire og venstre Centrum og stemmer med, hvad der længe er blevet ventet. Kløften imellem Olliviers Tilhængere og venstre Centrum er som bekjendt ikke stor, og Keiseren har i den sidste Tid oftere konfereret med Daru af venstre Centrum, der findes paa Listen. — Buffet, venstre Centrums Ordfører i Kammeret, der ligeledes nævnes som eventuel Minister, har i den sidste Tid hyppig været Gjenstand for Lovtaler i den officiøse Presse.

Camphausens Konsolidationslov er vedtagen af det preussiske Deputerkammer.

Amtmanden i Nordlands Amt har under 4de ds. beskikket Lensmand i Hemnæs Kristofer Imanuel August Wang til Lensmand i Alstahoug og Herø, Søndre Helgelands Fogderi, fra 1ste Januar 1870 at regne.

I Statsraad i Stockholm i Lørdags skal Toldkasserer Hjorth i Lillesand være udnævnt til Overtoldbetjent i Fredrikshald, Eilert Sundt til Præst i Eidsvold, Sognepræst J. Lampe til Præst i Bamble, Provst Haslund til Præst i Drøbak, Pastor Ugland til Præst i Nissedal, Præsten Heyerdahl i Nærø til Præst i Spydeberg, Præsten Staalesen til Præst i Søgne samt Postmester Oppen til Expeditionssekretær i Postdepartementet.

Korvetten „Nordstjernen" ankom til Gibraltar den 19de ds. Alt vel ombord.

Til extraordinære Dommere under forestaaende Vinterfiske i Lofoten ere beskikkede Kand. jur., Underretssagfører C. H. Mathiesen og Kand. jur., Overretssagfører N. Theisen.

Havnen. Imorges viste Thermometret 2 Graders Kulde, Luften er disig med et Hæng af SO. Dampskibet „Kong Sverre" hidkom inat Kl. 12 fra Hamburg, det medbringer hertil mange Varer og deriblandt 30 a 40 Piber Spiritus og større Partier Vin. I Kristianssand lossede det 80 Foustager Spiritus og Brændevin for Ordre Bergen, Stavanger og Trondhjem. Ifølge Telegram afgik „Uffo" fra Kjøbenhavn Søndag Efterm. og ventes hertil iaften, det vil formentlig blive færdig til Afgang Torsdag Formd. „Carlsund" afgik fra Svinemünde iforgaars og vil antagelig være her i Løbet af Dagen. Foruden den væsentligste Ladning Kornvarer, medbringer den et større Parti Sukker. Idag er indklareret: „Brig Æolus", H. T. Hansen, fra Rouen med Stykgods, hovedsagelig bestaaende af Gibs og 163 Fade Sirup.

Indførsel af Smør. I Novbr. Maaned er til Kristiania Toldsted indført 105 Foustager. 102 Butter, 57 Dritler, 324 Fjerdinger og 2 Ottinger Smør, tilsammen omkring 30,000 Pd.

Byens Kommunerepræsentanter sammentræder med Formændene i Børslokalet imorgen Kl. 5 Eftermiddag til Behandling af følgende Sager: 1) Angaaende Kristiania Havnekasses Budget for Aaret 1870. 2) Angaaende Gadeanlæg over Stenersgaarden m. V. 3) Angaaende Valg af 4 nye Medlemmer af Fattigkommissionen. 4) Angaaende Tillæg til Stadskonduktørens Løn og Bevilgning til bygningskyndigt Tilsyn med Byens Bygninger. 5) Angaaende Valg af 3 Medlemmer af Forstanderskabet for Kristiania Latingymnasium.

Æggespeil. I svenske Landbrugsakademiets sidste Møde omtaltes og forevistes Æggespeil, der allerede i Sommer omtaltes i Dagbladet. Vi kunne oplyse, at de ere at faa tilkjøbs hos Blikkenslager S. Johannesen i Grændsen, og kunne ogsaa anbefale dem som praktiske, idet de sikkert og letvindt viser om Ægget er friskt eller raaddent.

Skarlagensfeber. I Ugen fra 12te til 18de Decbr. anmeldtes af Skarlagensfeber i Kristiania 18, hvoraf 2 døde; af de Angrebne vare 6 i Vor Frelsers Menighed, 8 i Trefoldigheds.

Fredrikshalds Marked er af Kommunebestyrelsen besluttet ophævet. Ikke en Mand reiste sig til dets Forsvar, skriver „Fr.halds Tilsk.", uagtet Kommunebestyrelsen tæller baade Handelsmænd og Haandværkere i sin Midte, og den fattede Beslutning maa saaledes betragtes som et Udtryk for en almindelig Opinion, der er bleven fremkaldt ved Markederne selv, da det har vist sig, at de er en ganske utidsmæssig Indretning, som bringer Byen „meget Skrig, men lidet Uld", idet de kun kommer ganske enkelte Næringsdrivende tilgode.

I Proprietær Gloersens Have ved Horten blomstrer for anden Gang iaar Levkøier, hvilket synes saameget mærkeligere, heder det i „Gjeng.", som Stedet er noget vindbart.

Kongsberg Sølvværk. I 13de Bergmaaneds 3die Uge er fra Armen og Kongens Gruber til Smeltehytten indleveret 203 Mk. 10 Lod gediegent Sølv og 2 Haandstene vægtige tilsammen 6 Mk. 10¼ Lod samt fra Gottes Hülfe Grube 62 Mk. 4 Lod ged. Sølv.

Legat. Ved et i Februar 1866 oprettet — nu i Høst konfirmeret — Legat har Hans Kjær og Hustru Elise K. Kjær testamenteret den Sum 61,000 Spd. hovedsagelig til Drammens By. 50,000 Spd. af disse vil dog først efter længere Tid (Børnebørns Børns Død) blive disponible for Kommunen, hvilke da blive at anvende til forskjellige i Legatet udhævede milde Stiftelser eller tidsmæssige Indretninger, der ved Siden af at afhjælpe timelig Nød kunde befordre sand Kristendom i Menighederne.

Stemmerettens Udvidelse. „Lilleh. Tilsk." meddeler, at det af Justitsdepartementet omsendte Schema nu for Lillehammers Vedkommende er udfyldt, men kan dog ikke komme til noget bestemt Resultat om, hvad Indflydelse den af Regjeringen forkastede Storthingsbeslutning vilde have havt. Derimod anstiller Bladet en „Beregning", hvorefter Antallet efter Storthingsbeslutningen skulde blive 169 Stemmeberettigede i Lillehammer, medens Antallet af Stemmeberettigede og Valgbare nu er 149, hvoraf Stemmeberettigede efter Grundloven 134.

Paraffinolielamper. „Trhj. Adr." skriver: Forleden Aften havde en Mand forladt et Værelse og ladet en Paraffinolielampe brænde, medens han var ude i Byen et Ærinde. Før han gik ud, skruede han Lampen lidt ned, men da han kom tilbage, var der gaaet Ild i Beholderens Indhold, og var han bleven borte nogle Minuter længere, vilde der sandsynligvis være opstaaet en alvorlig Ildebrand. — Vi anføre dette som en Advarsel mod at skrue disse Lamper ned, enten det nu er Jordolie eller Parafin eller Træolie, man brænder. De taale ikke en liden Flamme uden Fare for Antændelse i Beholderen. Vil man forlade dem for et Øieblik uden at blæse dem ud, hvilket er det bedste, saa maa man lade dem vedblive at brænde med fuld Flamme.

En farlig Brand synes at have truet Trondhjem, idet man i en Søbod tæt ved et betydeligt Oplag af Parafinolie forrige Mandag opdagede Forberedelser til Ildspaasættelse. Frisk Hovlspaan var nemlig paa 3 Steder stukket under Gulvet paa en Knudtzon & Søn tilhørende Bod.

En af Maskinens Dampcylindere paa Dampskibet „Nidelven" sprang ifølge „Trhj. St." pludselig, idet Skibet den 8de ds. foer over Lophavet, hvorved adskillig og temmelig

betydelig anden Skade i Maskinen forvoldtes. Ved Hjælp af Seil hjalp „Nidelven“ sig omsider ind til Bergsfjorden, hvorfra „Nordstjernen“ buxerede det til Skjervø, hvorfra det igjen ved Dampskibet „Tromsø“'s Hjælp buxeredes til Tromsø, hvor det sandsynligvis for det f rste vil blive henliggende. Heldigvis kom Ingen, hverken af Mandskab eller Passagerer, tilskade ved denne Leilighed.

Angaaende Udbyttet af det iaar stedfundne Makrel- og Laxefiskeri i Lister og Mandals Amt har Amtmanden under 10de ds. indberettet Følgende:

1. Makrelfiskeriet vedk. Ifølge de fra Lensmændene modtagne Indberetninger er der fisket af Makrel for en Værdi af tilsammen 90,618 Spd.

I 1868 var Udbyttet omtrent 78,000, i 1867: 130,000 Spd.

Fra de forskjellige Toldsteder i Amtet er til Udlandet udskibet af fersk Makrel, nedlagt i Is:

fra Kr.sand	2,048,457 Stk.	til Værdi	45275½ Sp.
= Mandal	14,640 —	= —	298½ —
= Farsund	1,328,535 —	= —	32106 —
= Flekkefjord	1598 Kasser til	—	4845 —
		Tilsammen	82425 Sp.
Lægger man hertil, hvad Isen, Kasserne og Arbeidet ved Nedlægningen beløber sig til, bliver Makrelens Værdi i færdig Udskibningsstand			18263 —
I 1869 udgjorde altsaa Værdien af det Kvantum Makrel, der fra dette Amt udskibedes til Udlandet, i færdig Udskibningsstand			100788 Sp.

I 1868 blev der udskibet for 61,339 Spd., i 1867 for 93,217 Spd., men i de 2 sidste Summer er ikke indbefattet Omkostningerne ved Nedlægningen.

Makrelfisket iaar har altsaa givet et bedre Udbytte end i 1868, men ikke saa godt som i 1867. I det Hele taget naar det neppe et Middelsfiske. Forøvrigt har det, som ogsaa fremgaar af ovenstaaende Oversigt, været meget forskjelligt i de forskjellige Distrikter. Medens det nemlig har slaaet meget godt til langs den østlige Kyststrækning udenfor Kristianssand, er det modsatte Tilfældet vestover forbi Næsset. I forrige Aar var det omvendt. Fisket var da bedst udenfor Listerlandet, men derimod mindre godt udenfor Oddernæs og Sogne. At Udbyttet i den vestlige Del af Amtet har været mindre, hidrører væsentlig fra stormende Veir og høi Søgang, der bevirkede, at Fiskerne kun i omtr. 12 Døgn kunde holde Søen.

581 Baade med 3 a 4 Mands Besætning paa hver, altsaa tilsammen omtrent 2000 Mand har fra hele Amtet deltaget i dette Fiske. Dæksbaade vinder mere og mere Indpas, især i den vestlige Del af Amtet, mindre derimod i den østlige, navnlig Oddernæs. Forøvrigt er ogsaa i denne Del af Amtet Interessen vakt for Forbedringer med Hensyn til Baadene. Herpaa hentyder blandt Andet en mindre Kapseilads, der blev afholdt i Ny-Hellesund i Sommer. Under denne blev der ogsaa bragt paa Bane Oprettelsen af en Assuranceforening for Baade og Garn, hvilken til næste Aar antages at ville begynde sin Virksomhed.

Fra Kristianssand har et mindre Hjul-Dampskib paa 15 Hestes Kraft deltaget i Makrelfisket. Saavel paa Udturen om Aftenen som paa Hjemturen om Morgenen tilbød det at tage Makrelbaade paa Slæb mod en Betaling af 20 Stykker Makrel for Baade ud og ind. Men trods denne billige Betaling har dets Hjælp været lidet benyttet. Hvad Udbyttet af dets Deltagelse i selve Fisket angaar, havde dets Eier ingen Fordel, men heller intet Tab.

Det maa imidlertid bemærkes, at han ikke selv eiede de Garn, der benyttedes, og at Garnene skulde have været af en daarlig Beskaffenhed, saa at meget af Fangsten under Indhalingen gik tilspilde.

Da Dampskibet senere er solgt, er det uvist om man for det Første vil faa Anledning til at erfare om Dampfartøier skulde kunne lade sig anvende med Fordel i dette Fiskeri. Da dette foregaar om Nætterne fra 3 til 6 Mil, ja længere, fra Kysten, er det klart, at Anvendelse af Damp skaffer mange Fordele, men, om ikke de forøgede Omkostninger ville blive for store i Forhold til Nytten, er vel Spørgsmaalet. Som Fisket nu foregaar, er det forbundet med ikke lidet Besvær for Baadenes Besætninger. Om Eftermiddagene, i Almindelighed Kl. 3 a 5, maa Baadene, efterat Garnene ere indtagne, seile afsted for at kunne naa ud til den Tid, da Solen gaar ned. Garnene sættes derpaa. Nu hengaar Natten med at passe paa, at disse ere strakte og i Orden og at holde Udkig med andre Fiskere og Skibe. I Daggry trækkes Garnene, og det gjælder derpaa saa hurtigt som muligt at komme ind igjen. Men selv om det er Vind, vil dette ikke tage liden Tid, da Afstanden fra Land er stor, og Strømmen ofte forsætter Baadene langt ud. Garnene skulle derpaa tages op for at tørres, efterat Fangsten er udtaget. Efter en kort Søvn begyndes igjen paa det samme Arbeide. Forhen bragte Fiskerne ogsaa selv Fisken ind til Kristianssand, altsaa seilede lige fra Fangststedet dertil. Nu hænder dette sjeldnere. Det er almindeligt, at Fisken bringes paa Markedet af Folk (helst ældre Mænd eller Kvinder), hvis Hverv i Fisketiden bestaar i at føre Makrelen fra Udhavnene til Byen, og som saaledes bringe Fangsten underet fra flere Fiskerbaade.

Udførselen fra Kristianssand foregaar fornemmelig til Hull og London med de engelske Dampskibe, som ugentlig anløbe dette Sted, eller ogsaa med engelske Fiskersmakker. Af disse har der dog været færre iaar end forrige Aar. Fra Farsund, som er Hovedudskibningsstedet for den vestlige Del af Amtet, udskibes Makrelen fornemmelig i sidstnævnte Fartøier. Dog skal det blive mere og mere almindeligt, (ogsaa fra Kristianssand) at norske Fartøier benyttes.

Prisen har i den østlige Del været lavere, men den vestlige høiere end ifjor, og har holdt sig mere jevn end i forrige Aar. Forøvrigt har den iaar varieret fra 36 til 96 ß pr. Snes, og gjennemsnitlig været 54 ß i Kristianssand og 58 ß i Farsund. I 1868 led Fiskeudskiberne adskillige Pengetab, fordi Fisken indkjøbtes for dyrt. Iaar skal Udskibningen have givet dem et godt Udbytte.

Af det opfiskede Kvantum er kun lidet anvendt til Husbrug, efter ovenstaaende Opgave for omtrent 7500 Spd.

Under Fisket gik en Skøite fra Næs Sogn med sin 4 Mand stærke Besætning under, ligesom ogsaa en aaben Makrelbaad fra Grebstad Sogn blev fyldt af en Braadsø og sank, hvorved 2 Mand omkom. Ialt er altsaa 6 Mennesker gaaet tabt under dette Aars Fiske. Garntabet skal have været ringe.

Hvad Fangstmaaden angaar, henvises til de forrige Aars Beretninger, idet der ikke vides at være foregaaet nogen væsentlig Forandring heri.

2. Laxefiskeriet. Af Lax skal der iaar efter de modtagne Opgaver være fisket til Værdi af tilsammen 31,520 Spd.

I 1868 var Udbyttet 20,800 Spd., i 1867: 35,048 Spd.

Til Udlandet er iaar udskibet af Lax

fra Kr.sand	147,461 ℔	af Værdi	25,780 Spd.
= Mandal	8,486 ℔	af Do. . .	1,300 —
= Farsund	26,773 ℔	af Do. . .	3,346 —
= Flekkefjord	140 Kasser	. . . .	1,423 —
			31,849 Spd.
Tillæg for Is, Kasser og Nedlædningsarbeide omtrent		. . .	1,900 —
		Tilsammen	33,749 Spd.

I 1868 udskibedes for 18,684 Spd., i 1867 for 29,292 Spd.

I de 2 sidste Summer er imidlertid ikke Nedlægsomkostningerne medregnede.

Naar det af foranstaaende Opgaver synes at fremgaa, at der er udskibet for mere end der er opfisket, kommer det deraf, at fra Kristianssands Toldsted udskibes ogsaa Lax, der kommer fra Bergen og Trondhjam eller Byer udenfor dette Amt.

Laxefiskeriet har saaledes givet et jævnt godt Udbytte, vel saa godt som et Middelsaars. Det tog sin Begyndelse i Mai Maaned (paa enkelte Steder i April), og vedvarede til sidste Halvdel af August, undtagen i Torrisdalselven, hvor det sluttede i Midten af Septbr.

Prisen har varieret fra 2 Spd. 12 ß a 3 Spd. 72 ß pr. BW for store Lax og 1 Spd. 36 ß a 2 Spd. for smaa.

Fra Udklækningsapparatet paa Gaarden Boen i Tvedt skal i Vaar være sluppet 30 a 35,000 Laxeyngel i Topdalselven.

3. Revfiskeriet. 23 Skøiter herfra Amtet skal iaar have deltaget i dette Fiskeri. Deraf var de 15 fra Spangereid. Udbyttet, der bestaar af Torsk, Lange og Sei (fornemmelig førstnævnte Fiskesort), kan ansættes til omtrent 750 Stykker pr. Skøite, altsaa ca. 17,000 Stykker i det Hele. Udbyttet kan maaske anslaaes til omtrent 1500 Spd.

Nyeste geografiske Opdagelser. Petermanns geografiske Meddelelser indeholder en Beretning om de sidst bereiste Strækninger i Sydafrika, og navnlig om Kolonien Transvaal-Republiken, med hvilken den portugisiske Regjering holder paa at afslutte en Traktat. Diamantudbyttet i denne Koloni anslaaes til en Værdi af 100,000 £.

— Fabelagtige Opdagelser skal ogsaa ifølge Torento Globe iaar være gjorte i Nordamerika, idet en Professor Bell, som var udsendt af den kanadiske Regjering for at undersøge Superiorsøen, har opdaget en ny stor Indsø, større end Eriesøen og opfyldt med en Mængde Øer; ikke mindre end 12 Elve udmunde i denne nyopdagede Indsø, som kaldes Nipigonsøen.

Blandinger.

Fra Paris heder det, at alle Nilflodens stygge Dyr, især Krokodiller, siden Suezkanalens Aabning ere blevne det smukke Kjøns mest yndede Prydelser paa Brystnaale, Ringe og anden Stads.

Reisende, som like Eventyr, anbefales at fare paa den nordamerikanske Pacifikbane, hvor de ville have Udsigt til at overvintre, begravede under Sneen. Jernbanedirektionen har ladet sine Vintertog forsyne med tilstrækkeligt Forraad af Ved og Fødevarer for at sikre Passagererne fra at dø af Kulde og Sult om de skulde sne ned, saa det ingen Fare har.

Ledige Embeder.

Øier Sognekald under Gudbrandsdalens Provsti i Hamar Stift.

Paa dette Embede, hvis Indtægter kunne anslaaes til omtrent 750 Spd. aarlig, hviler et ved Kongelig Resolution af 4de Februar 1850 bevilget Laan, stort 400 Spd., der forrentes og afbetales med 6 af Hundrede aarlig i 28 Aar, regnede fra 11te December nævnte Aar.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 21de Decbr.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Alpha	Torkildsen	Trondhjem	ufort. Varer.
Calla	Olsen	Tønsberg	Trælast.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 29de Decbr.

Efter sikkert Forlydende bliver Duvergier Justitsminister istedetfor Delangle, hvis Sundhedstilstand er haabløs.

„France“ og „Patrie“ sige, at endnu Intet er afgjort med Hensyn til Forandringerne i Ministeriet.

Rygtevis berettes, at dette Aars Kontingent bliver 80,000 istedetfor 100,000 Mand.

London, 20de Decbr.

Ifølge et Berlinertelegram til „Times“ har Frankrige i Petersburg, Wien, Berlin og Florents foreslaaet almindelig Afvæbning.

Det meteorologiske Institut.

Barometret stiger og staar kun lidt høiere ved Irland end ved Stat. Sydlig Vind i Norge og Nordsøen, nordlig i Valencia, klart Veir i Norge undtagen i Kristiania. Udsigterne ere til roligt Veir med nogenlunde mildt Veir.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 23de December (Kl. 7—9½) gives (for første Gang): **Kongens Yndling,** Skuespil i 4 Akter af C. Hauch.

Dette er den 13de Abonnementsforestilling.

Onsdag den 22de December gives **ingen Forestilling.**

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Anbud

paa Leverance af nedenstaaende Materialier til **Akershus Ingeniørdetachement** modtages i lukkede Sedler mærket „Anbud“ inden **31te dennes.**

1. Tømmer.

2	Stykker	7	Alen	langt,	14	Toms	Top.
8	—	11	—	—	14	—	—
4	—	5	—	—	14	—	—
8	—	10	—	—	13	—	—
3	—	9½	—	—	13	—	—
6	—	8¼	—	—	13	—	—
3	—	12¾	—	—	13	—	—
8	—	10	—	—	13	—	—
4	—	14	—	—	11	—	—
56	—	14½	—	—	11	—	—
10	—	12¾	—	—	11	—	—
8	—	10	—	—	11	—	—
24	—	9½	—	—	11	—	—
8	—	8½	—	—	11	—	—
4	—	24	—	—	10	—	—
4	—	11	—	—	10	—	—
4	—	10	—	—	10	—	—
5	—	18	—	—	9	—	—
4	—	15	—	—	9	—	—
4	—	9¼	—	—	9	—	—

Furu eller god Gran.

samt 12 Tylvter fra 9 til 16 Alens Længde (12½ Alen gjennemsnitlig) af 8 Toms Top. Af dette maa mindst Halvparten være Furu.

Tømmeret leveres i Januar og Februar n. A., enten paa Fæstningen, paa Kristiania Jernbanestation eller en anden ligesaa tilgjængelig Tomt i Kristiania. Det maa være ret, vinterhugget, frit for Raaddenhed og skadelig

med en let Bevægelse med Bogen havde ladet Rosen falde paa Gulvet. Miss Mertens, som udentvivl stod bag hende, tænkte hun, skulde ikke have nogen Glæde af sin Spøg. Men hurtigt udstødte hun et let Skrig – en velformet, hvid Herrehaand kom tilsyne og lagdes sagte paa hendes egen. Hun vendte sig om . . . Ikke Miss Mertens, men Holsfeld stod bag hende og bredte leende ud sine Arme, som om han i dem vilde fange den forskræmte Pige.

Øieblikkelig blev hendes Forskrækkelse forvandlet til Harme og Vrede; men inden hun endnu havde kunnet faa frem et Ord, raabte en streng, befalende Stemme tæt ved hende:

„Emil, man leder efter Dig i hele Huset. Din Inspektør fra Odenburg har noget meget Magtpaaliggende at meddele Dig. Gaa op til ham.“

Olivia stod lige ved Vinduet — det var aabent. Udenfor stod Hr. von Walde, støttende sig med begge Arme paa Vinduesbrættet og saa ind i Værelset. Det var ham, som havde udtalt det Ord, der jagede bort Hr. von Holsfeld lig en Hob Avner. Hvilket bistert Udtryk hvilede der ikke i dette Øieblik paa den ubedækkede Pande, de sammenpressede Læber og i det gnistrende Øie, som endnu en Stund stirrede paa Døren, gjennem hvilken Hr. von Holsfeld var forsvundet.

Omsider faldt hans Blik atter paa Olivia, som havde staaet ubevægelig, men som nu, da hun var kommen sig lidt af sin Forskrækkelse, gjorde en Bevægelse, som om hun vilde træde tilbage i Værelsets Baggrund.

„Hvad gjør De her?“ spurgte han barskt.

Den unge Pige følte sig dybt saaret af denne Tone og stod i Begreb med at give et trodsigt Svar, da hun hurtigt huskede paa, at hun jo endnu befandt sig paa hans Omraade. Hun svarede derfor roligt:

„Jeg ordner Miss Mertens' Bøger.“

„De havde et andet Svar paa Læberne . . . , jeg saa det, og jeg vil høre det.“

„Nuvel . . . jeg havde til Hensigt at sige, at jeg ikke har noget Svar paa en saa uvenlig Maade at spørge.“

„O, hvorfor holdt De inde med denne Tilrettevisning?“

kunde ikke sige et Ord. Olivia anede, hvad der foregik i hende; hun blev forlegen paa hendes Vegne og følte, hvorledes en Purpurrødme steg op i Kinderne.

I dette Øieblik vendte Hr. von Walde Hovedet mod hende, et skarpt, forskende Blik for over hendes Ansigt og en tordensvanger Rynke lagde sig mellem hans Øienbryn.

„Spiller Mamsel Ferber ogsaa i disse saakaldte Øvelsestimer sine egne Fantasier?“ spurgte han sin Søster med usædvanlig Skarphed.

„O nei“, svarede hun glad over at have gjenvundet sin Fatning, „tror Du jeg da vilde have talt om at klimpre. Jeg har ogsaa derfor givet Emil Adgang fordi jeg synes, at man bør pleie den vaagnende Kjærlighed til Musik, hvorsomhelst man finder den.“

Et hurtigt Smil gled over Hr. von Waldes Ansigt, men det var ikke samme Smil, som nys saa eiendommelig havde indtaget Olivia. Den truende Rynke forsvandt ikke, og selv hans Øie var mørkere, da han kastede et gjennemtrængende Blik paa den unge Pige.

„Du har Ret, Helena“, sagde han endelig koldt og ikke uden et Anstrøg af Haan. „Men hvilken Magnet maatte der ikke ligge i disse musikalske Øvelser for at kunne frembringe saadanne Undere! — Endnu for ganske nylig hørte Emil hellere Dianas Gjøen end en af Beethovens Sonater.“

Helena taug og slog Øinene ned.

„Men nu kommer jeg til at tænke paa den stakkels Miss Mertens igjen“, tog hendes Broder pludselig Ordet i en ganske og aldeles forandret Tone. „Var det ikke bedst, at Mamsel Ferber fremfor noget andet bragte den Sag i Orden?“

„Jovist“, svarede Helena og greb ivrigt denne Tanke, da det gav Samtalen en anden Vending. „Vi lader heller Musikøvelserne være for idag, saa at De, min Ven“ — her vendte hun sig til Olivia — „kan foranstalte det Fornødne. Gaa derfor nu til Deres Forældre og bed dem ogsaa fra mig at modtage Miss Mertens i sit Hus.“

Olivia stod op. Helena reiste sig ogsaa paa samme Tid.

Kvist samt af god Bonitet. Det modtages eller vrages af Ingeniørdetachementet, hvis Dom i denne Henseende er inappellabel.

2. Mursten.

5,000 pressede velbrændte Sten 9" l., 4¼" br., 2½" t.
15,000 facede do. do. do. do. do.
580,000 alm. do. do. do. do. do.

Stenen leveres i Juni og Juli n. A. paa det Sted paa Fæstningen, som af Detachementet paavises, og gjælder forøvrigt de samme Regler for Modtagelsen som ovenfor anført.

3. Bord og Planker.

40 Tylvter Planker 3 × 9", 3die Sort. Furu og Gran, halvt af hver Sort.
150 — do. 2½ × 6½", 3die Sort. Do. do.
100 — do. 2 × 6", 2den Sort. Do. do.
500 — Bord 1¼ × 6½" Furu, 2den Sort. Risp.
500 — do. 1¼ × 6½" Gran, do.
100 — do. 1¼ × 6½" Vrag, do.

Bordene og Plankerne leveres i Marts eller April næste Aar paa det Sted paa Akershus, som af Detachementet bestemmes, og gjælder de samme Bestemmelser for Modtagelsen som ovenfor.

Akershus, den 13de December 1869.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet:

Digte
af
Oskar Stillaug.
Pris heftet 48 ß, indb. 72 ß.
J. W. Cappelen.

Som Hoved-Kommissionær for Norge er mig sendt til Forhandling og faaes i alle Landets Boglader:

Uffe Hjelm og Palle Løves
Bedrifter.
Af
Henrik Scharling.
Forfatter til „Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard“.
2 Dele. 1 Spd. 111 ß.
Alb. Cammermeyer,
Carl Johans Gade 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader:

De ti Guds Bud
af
C. O. Rosenius.
Oversat fra Svensk
ved Sognepræst C. M. Eckhoff.
Andet Oplag.
Pris indb. 54 ß, indb. i Shirtingsbind 66 ß.

Salighedens Vei
eller
Raad til den Bakte.
Af
Ashton Oxenden.
Oversat fra Engelsk
Efter Originaludgaven i **136 000** Expl.
Pris 40 ß, indb. 48 ß, indb. i Shirtingsb. 60 ß.

Paa mit Forlag er udkommet:

Kong Sverre
og Norge paa hans Tid. En historisk Skildring til Læsning for Folket af H. J. Darre.
Pris heftet 1 Spd., indb. i Originalbind 1 Spd. 36 ß.
J. W. Cappelen.

Juleklap.

12 diverse Gjenstande for 60 Sk. hos
De Conninck.
Dronningens Gade, ligef. Victoria Hotel.

500 Dusin
Handsker,
hvide, kulørte og sorte, friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:
Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par,
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -
fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.
A. Hennig.
NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Pynt til Juletræ.

De fra forrige Jul bekjendte gode og smukt forgyldte Valnødder tilligemed forgyldte Confekturposer i Form af Æbler samt Juletrælys anbefales fra min Butik, Nedre Slotsgade No. 10.
Ths. Holther.

Fint gudbrandsdalsk **Smør**, fedt, saltet **Faarekjød**, samt **Snarerypner** og andet Vildt sælges i H. Jakobsens Gaard, Storgaden 15.

For Bagere.

God **Gjær**, saavel presset som blød, af egen Fabrikation anbefales fra idag fra vor Butik.
Waaler & Co.,
ligeoverfor Slagterboderne.
Udenbyes Ordre effectueres prompte.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mß.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos
Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Paa mit Forlag har forladt Pressen:

Et Kornbaand
til
Jul 1869.

Indhold: „Brødrene“, Skitse fra Soløer af H. Schulze; „Om vore gamle Minder“ af X.; „Tolderen“, „Fridthjof og Ingeborg“, to Skitser“ af Alfred Larsen; „Magnus Heinessen“ af Ludv. Daae; „En Flytning“ af Falck Ytter. — Pris heftet 48 ß, indb. i Originalbind 84 ß.
J. W. Cappelen.

Fra Pressen er udkommet paa mit Forlag:

Brands Døtre.
Et Livsbillede
af
Lili.
Tilegnet **Henrik Ibsen.**
Pris heftet 1 Spd., indb. i Originalbind 1 Spd. 36 ß.
J. W. Cappelen.

Julegave for Børn!
Ugeskriftet
For Ungdommen,
udgivet af **Falck Ytter** m. Fl.

1ste Aargang 1868 nogle fuldstændige Expl. tilbage a 96 ß.
2den Aargang 1869 sluttes med dette Aar, a 96 ß.

Af Indholdet mærkes: **Haakon Haakonsen, en norsk Robinson.** Paa Aarg. 1869 kan endnu subskriberes. Præmiebogen **Gullivers Reise til Lilleput** (med Tegninger) følger gratis.

3die Aarg. 1870, Subskriptionspris 48 ß halvaarlig og 8 ß Porto. Af Indholdet mærkes: **En Gjæterguts Erindringer** fra hans Liv inde i Norges Storskove sammen med Bjørn, Ræv og andre Skovens Dyr. **Peder Frisk's Luft-Reise** til den kinesiske Mur (med Billeder) osv.

Præmiebog: **Gullivers Reise** til Kjæmpernes Land (med Billeder).

Nye Subskribenter, der ere saa tidlig ude, faa Jule-No. gratis.

Ugeskriftet bestilles paa alle Posthuse og i Bogladerne, i Kristiania i Gundersens Bogtrykkeri, Storgaden 18, hos J. W. Cappelen og i Kirkegaden 3, 3die Etage.

Tilsalgs.

Sandpapir og Smergellærred.

Et større Parti Sandpapir og Smergellærred realiseres yderst billigt.
J. H. Bøe,
Storgaden No. 2.

En Restbeholdning
Kamin- & Gyngestole
realiseres hos **C. A. Borge.**
17. Storgaden 17.

Til Julepræsent.

Musikalier, smukt udstyrede.
Pianoforter fra 210 til 300 Spd.
Klaveerudtog, indbundne, til 66 ß.
Albums for Piano.
Albums for Sang &c. &c.
V. Molard,
Akersgaden, Egers Gaard.

Fineste Konditor-Hvedemel,
Do. Rugmel,
Rosiner,
Korender,
Sukkade og
Specerier
sælges billigt af
Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

No. 3. Stortorvet No. 3
anbefaler:

Hjemmevævede Bomuldsværkener i mange Mønstre og Farver, Lærreder, Bomesi og Tivill til de billigste Priser, hjemmevævede, hvide Uldtøier i hel og halv Uld. Tillige anbefales et stort Parti store norske Uldtrøier til Dusinpriser. Uldveste, Uldkapper og Strømper, hjemmespundet Uldgarn i mange Farver, hvilket anbefales til de billigste Priser ved **Aug. Ruß.**

No. 3. Stortorvet No. 3.

Stettiner Rugmel,
fortrinlig Bagervare, sælges i Partier billig af
Andr. Gulbransen.
Jernbanetorvet.

Rugmeel,
Bygmeel,
Grynmeel,
Ertemeel,
Havremeel,
sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Uldtricotage.

Veste og Skjerf i godt Udvalg hos
Chr. Oleson,
Storgaden No. 12.

Ragsokke hos **Chr. Oleson,**
Storgaden No. 12.

Svensk Stangjern & Spiger
sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Madviin 12 ß Flasken
sælges af **Berg & Gabrielsen.**

Norsk Liin
sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Sæbe,
saasom: **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger, **Mandelsæbe, Cocusnødoliesodasæbe** (et fortrinligt Middel mod Frost i Hænderne), almindelig **Toiletsæbe** — Savon des deux mondes — a 8 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stykker, 40 ß i Stænger (til Vaskning af coulorte Tøier), **Svovlsæbe** a 80 ß, mod Rødt i Ansigtet, **Tjæresæbe, Windsorsæbe, Barbersæbe** (Shaving soap), **Palmesæbe** &c. &c. er jeg nu forsynet med.
De Coninck,
Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Fotografiportræter

af den kongelige Familie (fra **Carl Johan** og **Desideria, Oscar** og **Josephine** m. fl.), **Statsraaderne, Storthingsmændene, Landets Biskoper, Christiania Geistlighed, Missionærerne i Afrika, de bekjendteste Universitetslærere, Læger, Videnskabsmænd, Skuespillere** og **Skuespillerinder, Musikere, Komponister, Malere, Billedhuggere, Digtere** med mange Flere, f. Ex. af **Geistligheden, afdøde Lærde** (Prof. Munch, Sars, Keyser osv.) faaes a 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stkr. — hos **De Coninck**, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Da hendes Broder mærkede, at hun agtede at forlade Pavillongen, slyngede han pludselig sin Arm om den spæde Skikkelse, løftede hende som en Fjer fra Marken og bar hende ud i Vognen, som stod udenfor.

Efterat han havde ordnet Puderne til Ryggestød for hende og omhyggelig svøbt hendes Fødder ind i et Shawl, løftede han let paa Hatten for Olivia, hvorved det ikke undgik dennes Opmærksomhed, at Skyen mellem Øienbrynene endnu ikke var borte, og skjød Vognen afsted paa den nærmeste Vei til Slottet.

X.

Forældrene erklærede sig strax villige til at opfylde Olivias Bøn, og hun ilte tilbage til Slottet for i Forældrenes Navn at indbyde Miss Mertens. Da hun kom ind i Guvernantens Værelse, stod denne med foldede Hænder ludet mod Væggen. Ved hendes Fødder stod en halvt pakket Kuffert, alle Skuffer stod aabne, og Stolene var fulde af Bøger, Klæder og Linned. Den unge Pige ilte frem til Guvernanten, sluttede hende i sine Arme og løftede hendes taarevædede Ansigt i Veiret. Under Taarerne straalede Lykken.

„Jeg er saa overrastet af den pludselige Vending i min Skjæbne“, sagde Miss Mertens, da Olivia havde fremført sin Lykønskning, „at jeg lange Stunder maa lukke Øinene for at samle mig. I Morges var Alt mørkt omkring mig, og jeg vidste bogstavelig ikke, hvorhen jeg skulde rette mine Skridt. Jorden svigtede under mine Fødder. Og nu, midt i denne Nød, aabner sig pludselig et Hjem for mig. Et Hjerte, som jeg høiagter, men hvis Tilbøielighed for den fattige Guvernante hidtil havde været mig aldeles ubekjendt, vil trofast staa ved min Side, og mit Livs varmeste Ønske opfyldes; thi jeg faar nu selv pleie og huse min gamle Moder. Hvad vil vel hun sige, naar hun erfarer dette, hun, som føler den dybeste Moderuro, fordi jeg er i et fremmed Land, en Bold i Skjæbnens ublide Hænder, og som dog ikke vover at kalde mig tilbage til sit Hjem og sit Hjerte.“

Hun fortalte Olivia, at Reinhard selv om nogle Uger skulde reise til England og hente Moderen. Hans Herre havde besluttet og saaledes lovet at betale Reiseomkostningerne. Saa ofte Miss Mertens nævnede Hr. von Waldes Navn, vædedes hendes Øine, og hun gjentog flere Gange, at Alt, hvad Baronessen havde forbrudt mod hende, var tusindgange godtgjort af ham, som ikke kunde lide, at i hans Hus en eneste Uretfærdighed blev uforsonet. Olivias Indbydelse bragte Miss Mertens paa Glædens Høide. Hun havde ellers tænkt at flytte til det lille Værtshus i Lindhof, indtil hun havde kunnet finde en passende Bolig i Byen selv.

„Men nu vil vi ogsaa op paa Bjerget saa hurtigt som muligt. Baronessen har nys sendt mig min Løn og ladet mig bede om ikke at besvære hende med min Person. Bella er gaaet gjennem mit Værelse uden at værdige mig et Blik; dette gjorde mig ondt, meget ondt, thi jeg har pleiet hende som min Øiesten. Hun var før meget sygelig, og medens hendes Moder besøgte Hoffesterne, sad jeg hjemme mangen lang Nat og vaagede over Barnets Feberdrømme . . . Jeg vil nu lade Alt være glemt . . . Jeg vilde egentlig blot sige, at jeg ikke faar tage Afsked med nogen af dem.“

Medens Miss Mertens gik til Frøken von Walde og nogle andre Personer, som havde vist hende Velvillie, for at tage Afsked, fortsatte Olivia Indpakningen. Den nye Beboerske af Gnadeck tog blot det nødvendigste med sig, alt det øvrige blev flyttet ned i hendes tilkommende Bolig.

Det morede Olivia dernede at stille op alle Guvernantens Bøger i et Glasskab; thi Hr. von Walde havde bestemt, at hele Møblementet skulde blive staaende. Bøgerne bestod af Værker, som levende fængslede hendes Interesse; hun nøiede sig ikke med at slaa op Titelbladet, men hele Kapitler blev hurtig læste gjennem paa staaende Fod, for aabne Døre og Vinduer.

Miss Mertens og hendes Afskedsbesøg blev ganske glemt; da faldt pludselig over hendes Skulder en vild Tornerose ned i Bogen, som hun holdt paa at læse i. Olivia for op, men i næste Øieblik lo hun og læste endnu ivrigere, efterat hun

Dagbladet.

No. 298. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 22de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Valls, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Loiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brottum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Orkedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Sønd- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Ejdsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Ejdsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Ejdsvold Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Om Religion og Religionsfrihed.

I.

Grundlovens § 92. Statens Forhold til Kirken.

Blandt de mange Spørgsmaal, der i vort Fædreneland længe har staaet paa Dagsordenen og endnu vente paa Løsning, er ogsaa Religionens Forhold til Statsstyrelsen. Er Staten forpligtet eller har den Ret til at beskytte nogen bestemt Religion og til at udøve noget Tryk paa Landets Indbyggere til Fordel for denne? det er dette Spørgsmaal, som ligger til Grund for den foreslaaede Forandring i Grundlovens § 92. Og for at besvare det paa en tilfredsstillende Maade, er det nødvendigt, ikke at lade sig lede af nedarvede Anskuelser, af Følelser og Kjærlighed til den i vort Land herskende Religion, men samvittighedsfuldt at undersøge, hvad Statens Diemed er, hvad Menneskene har til Hensigt at opnaa, idet de slutte sig sammen i et Statssamfund, og om Staten ifølge dette sit bestemte Diemed, med de Midler, som til dette Diemeds Opnaaelse er lagt i dens Haand, kan og bør sætte sig som Opgave Beskyttelsen og Udbredelsen af en bestemt Religion. Det er nødvendig at undersøge, om Staten ikke kommer til at modvirke sit egentlige første Formaal, idet den virker for nogen bestemt Religion, samt om nogen Religion i Grunden er tjent med den Hjælp, Staten kan yde den.

Thi det gaar ikke an, som visse Folk gjøre, uden videre at besvare Spørgsmaalet saaledes: „Intet af alle de Formaal, Menneskene kan sætte sig, er saa vigtigt som det at virke for Menneskenes evige Velfærd. Det er langt vigtigere for Menneskene, at de komme til Omvendelse og Tro, og derigjennem faa Del i et evigt Liv, end at de, i den korte Stund, de vandre her paa Jorden, blive sikrede alle de legemlige og aandelige Goder, som udgjør Betingelsen for Menneskets timelige Velvære. Derfor, ligesom det er det enkelte Menneskes første Pligt at arbeide frem til Samfund med Gud, saa skal det og være Statssamfundets første Opgave at virke for sine Medlemmers Tilegnelse af de evige Sandheder". Thi med samme Ret, som dette siges om Staten, kunde det siges om enhver anden Sammenslutning af Menneskene for at udføre et bestemt Foretagende. Det er langt vigtigere, kunde der siges, at den rette og sande Tro udbredes blandt Landets Indbyggere, end at der skaffes lette og billige Kommunikationer, end at der er Orden og Tilid i vort Pengevæsen, end at Videnskab og Kunst blomstrer, følgelig skulde Direktionerne for vore Jernbaner, for vore Banker, for vore Videnskabsselskaber og vort Theater stille det som sit første og vigtigste Formaal at udsende Prædikanter og at bygge Kirker. Men Enhver ser nok, hvorhen et saadant Ræsonnement vilde føre, og derfor falder det heller ingen ind at handle derefter.

Hvis ikke Arbeidet deltes, kunde intet Arbeide blive udført. Og ethvert Forehavende lykkes des bedre, jo mere de, der have sluttet sig sammen for at faa det i Gang, samler al sin Arbeidskraft mod dette ene Maal, og ikke samtidig driver paa ethvert Andet, selv om dette Andet kunde være af langt større Betydning for Menneskene. Dette gjælder om alle menneskelige Forhold, og det gjælder ogsaa om Staten. Hvad er der dens Formaal, det skal den virke for, og ikke andet, selv om dette andet var nok saa vigtigt.

Da Menneskene sluttede sig sammen i Statssamfund, var deres Hensigt dermed at skabe en Magt, der kunde vaage over at Medlemmerne af dette Samfund tilfredsstillede sine Fornødenheder ved Arbeide og ikke ved Ran og Rov, at de Tvistigheder, som opstod inden samme, løstes, ikke med voldsom Haand, men efter Overenskomst, og endelig at fremmede Magter ikke udøvede nogen Uretfærdighed mod Medlemmerne. At beskytte Statens Borgere paa Person og Formue, at sikre alle og enhver ligestor Frihed til at rette sine aandelige og legemlige Kræfter mod ethvert Foretagende, men just fordi alle skal have ligestor Frihed, at indskrænke hver enkelt Borger saaledes, at den enes Frihed ikke bliver den andens Tvang; Se dette er Statens allerførste og største Pligt. Men dernæst er Staten fortrinlig skikket til at udvikle og understøtte alle de Foretagender og Virksomheder, der har almindelig Interesse for alle Statens Borgere, men som uden Statens Haandsrækning ikke vilde komme i Gang. Derfor ophjælper den Næringsveiene, derfor understøtter den Kunster og Videnskaber. Men heri vil en fornuftig Regjering altid gaa frem med den yderste Varsomhed, idet den dels, hvor et Foretagende kan komme i Stand ved privat Virksomhed, altid trækker sig tilbage, dels aldrig indlader sig paa noget, der ikke er af uomtvistelig Gavn og Nytte for det Hele. Thi Staten skal ingen Næringsdrivende være, men den skal kun sørge for, at de Næringsveie, Landet har, kan blive tilgjengelige for Borgerne.

At Staten virker mod dette Formaal, at den søger at befordre alle Borgeres timelige Velvære, se deri er alle lige interesserede og lige enige. Men Menneskets Aand stilles ikke tilfreds med de timelige Goders Opnaaelse. Der er noget i ethvert Menneskes Indre, som higer og tragter efter noget mere og større end dette, efter noget evigt og uforgjengeligt. Menneskene har af Naturen Trang til at staa i Samfund med Gud, til at have en Religion, og først saaledes føle de med sig selv at have opnaaet sin Bestemmelse paa Jorden. At der gives Religion indenfor et Statssamfund, deri er alle Borgere ogsaa lige interesserede, og derfor synes Staten ogsaa at maatte være i sin fulde Ret, naar den virkede for og værnede om Religionen. Men hvilken? Thi der gives mange; og enhvers Tilhængere tro om sin, at den er den bedste og sande. I gamle Dage, i Enevældets Tid, da Fyrsten var den eneraadende i Statens Styrelse, skulde dennes Religion ogsaa være Statens. Og med Sværd og Baal søgte Regenterne at beskytte og udbrede sin egen religiøse Opfatning. Senere, da Folket selv kom til Styret, skulde Majoritetens Religion være Statens. Men da samtidig med Forandringen i Styrelsessættet større Oplysning og større Menneskelighed havde udbredt sig, forkastede man saa voldsomme Midler som Sværd og Baal, og greb til andre mer humane. Man negtede dem, der havde en anden Mening om Forholdet mellem Gud og Mand, de største og bedste borgerlige Rettigheder. Thi ligesom det i Almindelighed er Menneskets største og bedste Gode selv at kunne bestemme sin Skjebne, saa er det ogsaa Statsborgerens største og mest værdifulde Ret, at kunne deltage i Bestemmelsen af Statens Skjebne, enten nu dette sker paa en direkte Maade i den lovgivende, eller indirekte i den dømmende og udøvende Magt. Men alt eftersom Folkets Magt steg og Oplysningen trængte ned i Dybderne, begyndte man mer og mer at drage i Tvivl, om Staten virkelig ogsaa havde Ret til at værne om og virke for en bestemt Religion paa denne Maade. Og tilslut ophævedes al Indskrænkning fra Statens Side i Borgerens Frihed paa det religiøse Felt. Kun Norge staar endnu med sin 92de Paragraf i Grundloven, der forbyder Enhver, der ikke bekjender sig til den luthersk kristelige Religion, Adgang til Statens Embeder.

Men hvorfor er det blot Adgang til Embeder, den norske Stat forbyder anderledes Troende! Thi de samme Grunde, som taler for § 92, de taler dog ogsaa for Anvendelsen af alle de andre Midler, Staterne i Tidernes Løb har benyttet sig af, for at udbrede den sande og rette Tro og beskytte de umyndige Rettroende mod Djævelens og den falske Læres Snarer. Hvorfor tilsteder man Dissenter, Katholiker og Jøder at samle sig Rigdomme i Landet, da dog den Magt, den Rige har over den Fattige, og den Glands, Guldet spreder om Rigmandens Person og Meninger, er langt anderledes stor og bedaarende end den, en stakkels Embedsmand har iblandt sine Omgivelser! Hvorfor tillader man falske Lærere at optræde midt iblandt Folket og med Ordets Magt virke paa de umyndige Sjæle! Og hvis det er for de Vildfarendes egen Skyld, man har beholdt § 92 i vor Grundlov, og man tror, at Staten ved de Midler, der staar til dens Naadighed, kan bringe sine Mennesker paa de rette Veie, hvorfor anvender man saa ikke de stærkeste og mest overbevisende, den har! Hvorfor fængsler man ikke hine Mennesker, hvorfor lægger man dem ikke paa Pinebænken, hvorfor steger man dem ikke ved en sagte Ild! En saadan Fremgangsmaade vilde paa en ganske anderledes kraftig Maade omvende Størstedelen af vore Jøder, Katholiker og Dissenter, end naar man blot stænger dem ude fra Embederne. Og hvordan vilde ikke vor „Almuesmand", denne stakkels Umyndige, som vore Præster har saadan Omsorg for, faa Afsmag paa den falske Lære, naar han saa, hvordan Herrens Redskab, Øvrigheden, straffede de Ugudelige og Vantro! Men se, for saadanne Forholdsregler gyser selv de kraftigste Forkjæmpere af § 92 tilbage, og dog fører denne Paragraf konsekvent did. Thi enten skal og kan Staten ved legemlige og udvortes Forholdsregler beskytte og udbrede en bestemt Religion, og da faar den benytte alle de Midler, der staar til dens Naadighed, eller den hverken bør eller kan det, og da maa § 92 udslettes, forsaavidt den angaar Staten.

Men Staten bør det ikke, fordi den derved virker lige imod sit første Formaal, som var at sikre Alle og Enhver lige stor Frihed til at rette sine aandelige og legemlige Kræfter mod ethvert Foretagende. Den har derfor kun da Ret til at anvende de Midler, der staar til dens Naadighed, naar den enkelte Borger ved sine Handlinger forgaar sig mod Andenmands Frihed, og kun da er dens egne Handlinger berettigede, naar de har til Formaal det almindelige Bedste, Alles Interesse.

Staten har saaledes Ret til at fratage

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 295).

4de Repræsentant, resid. Kapellan Schawland, ogsaa paa forrige Thing Repræsentant for Trondhjems By.

Hr. Schawland var en af de mest konservative Repræsentanter paa Thinget. I Storthinget voterede han saaledes mod alle Grundlovsforslag, for Bevilgning til Kirkemødet, mod Mistillidsvotum til Marineministeren, mod Jaabæks Forslag om Stemmeretskomite, for Aschehougs do., mod Brændevinsafgiftens og Sukkertoldens Forhøielse og Nedslag paa Rugen til 6 ß, mod Stipendier til Almueskolelærerne og mod Bevilgning til arkæologisk Samling. Derimod voterede han for Skydsloven No. 1, for Richters Forslag om Embedsmændene og i Bevilgnings- og Jernbanesager som Kristiania Repræsentanter.

I Odelsthinget voterede han for Henlæggelse af Stemmeretsloven samt af 30-Dalersloven (her fremsatte han selv Forslaget), mod Sørensens Forslag om Kirketugten, mod Jaabæks Forslag om Stemmeretskomite, mod Henlæggelse af Konfirmationsloven, for Religionsundervisning og legemlig Revselse i Gymnasierne, mod Sverdrups og Bentsens Forslag om Græsk og Latin, for Sognebaandets Løsning (Minoritetens Indstilling), for Henlæggelse af Lov om valgfrit borgerligt Ægteskab, for Diætloven, mod Komite-Indstillingen om Dødsstraffen, for Fattigloven og mod Henlæggelse af Firmaloven.

Hr. Schawland deltog ikke ofte i Debatten. Hans Foredrag var meget tydeligt, men langsomt og ensformigt.

Aalesund.

Handelsmand J. Aarflot, Repræsentanten fra Aalesund, har altid det første Ord paa Storthinget, da det er ham, som anmoder den, der sidst fungerede som Præsident ved forrige Storthing, om paany at overtage dette Hverv. Hr. Aarflot var altsaa den, hvis Stemme først skulde høres i Thinget, og skjønt denne Aabnings-Pligt maa være lidt generende for en ny Repræsentant, saa skilte Hr. Aarflot sig godt derfra og gjorde idethele senere som Taler et godt Indtryk som en varmhjertet og frisindet Mand.

I sine Voteringer faldt han i det Væsentlige sammen med Venstre. Han voterede saaledes for samtlige Grundlovsforandringer, for Mistillidsvotumet i Marinesagen, for Jaabæks Forslag om Stemmeretskomite, mod Aschehougs do. og for Richters Forslag om Embedsmændene. Derimod voterede han for Bevilgning til Kirkemødet og mod Overførelsen af de 30,000 Spd. paa Statskassen samt mod Fattigloven. I Bevilgningssager var han liberal, ligesom han ogsaa voterede for Komiteens Pluralitets, Sæhlies og Aalls Forslag i Jernbanesagen.

Af Voteringer i Odelsthinget kan mærkes: mod Stemmeretslovens Henlæggelse, mod Sørensens Forslag om Kirketugten, for Lagthingets Forslag om at ⅔ Dele af Udgifterne ved faste Stationer skal udredes af Statskassen, mod Henlæggelse af Konfirmationsloven, for Oversendelse til Lagthinget af Loven om borgerligt Ægteskab og om Sognebaandets Løsning, for Indstillingen om Dødsstraffen og i Skolesagerne væsentlig som Filologerne.

Arendal og Grimstad.

Skibsreder Smith-Petersen har tidligere i 1857, 60 og 66 været Repræsentant for samme Sted.

Hr. Smith-Petersen maa efter sine Voteringer nærmest siges at tilhøre Centrum. I Storthinget voterede han for alle Grundlovsforslag undtagen det om Forandringer i Repræsentationen. Videre voterede han for Bevilgning til Kirkemødet, mod Mistillidsvotumet i Marinesagen, for Jaabæks Stemmeretsforslag, mod Aschehougs do., mod begge Skydslove, mod Sverdrups Forslag om de 30,000 Spd., mod Richters Forslag om Embedsmændene, mod Fattig-

Tyven stjaalet Gods og straffe ham for en saadan Gjerning. Staten har Ret til at fordre af sine Embedsmænd visse Kundskaber, der ere nødvendige til at røgte Embederne. Thi i at Embederne bliver vel bestyrede, deri er alle Borgere lige interesserede, og derved tilsikres alle Borgere lige Frihed. Men Staten har ikke Ret til at fordre, at alle Embedsmænd skal have sort Haar, da dette er noget ganske ligegyldigt for Embedets Bestyrelse, og derved forthaarede Borgeres Frihed vilde udvides paa alle andre Haarfarvers Bekostning. Ligeledes har Staten Ret til at forhindre Dissenter fra at forstyrre Gudstjenesten i vore luthersk-kristelige Kirker og omvendt til at forhindre Lutheranerne fra at forstyrre Dissenternes Gudstjeneste. Den har Ret til at forhindre, at Katholiker paatvinger en af den lutherske Kirkes Menigheder en katholsk Præst og omvendt. Men ligesaalidt som Staten har Ret til at udelukke alle forthaarede Borgere fra Statens egne Embeder, ligesaalidt har den Ret til at udelukke alle Ikkelutheranere fra disse Embeder, naar de forresten er skikkede dertil. Thi herved udvides Statens lutherske Borgeres Frihed paa Ikkelutheraners Bekostning. Herved begaar Staten den Forbrydelse at befordre et enkelt Partis Interesser, istedetfor samtlige Borgeres, og virker derved lige imod sit første og egentlige Øiemed. Det er vistnok saa, at denne Uretfærdighed fra Statens Side næsten ikke føles som nogen Tvang i vort Land, da der er saa faa Ikkelutheraner. Men Uretfærdigheden bliver dog vel ligestor for den Sags Skyld, og naar Folk af den Grund ikke vil udslette § 92 af vor Grundlov, da ved vi sandelig ikke, hvad Slags Logik hine Folk er i Besiddelse af. Ret som om Staten ikke begik en Forbrydelse mod Landets Indbyggere, naar den f. Ex. bestemte, at et bestemt Slags Mord skulde gaa ustraffet hen, selv om der i Mands Minde ikke var forekommet mer end et Exempel paa et saadant Mord. Et uretfærdigt Princip er uretfærdigt, selv om man ikke kan se saa mange direkte Følger; for indirekte Følger vil der altid være. Og desuden netop den Omstændighed, at § 92 har saa liden praktisk Betydning for vort Land, er dog vel en ligesaa vægtig Grund for dens Ophævelse som for dens Bibeholdelse. (Fortsættes).

Kristiania, 22de December 1869.

Fra München skrives under 15de ds. til „Hamb. Corr.": „De fritager mig vel for at skrive om Ministerkrisen. Det er isandhed karakteristisk for den forhaandenværende Situation og overhovedet for Tilstanden her, at endog de „bedst underrettede Kredse" ere henviste til Gjetninger, og at man, naar man endelig den ene Dag erholder en Meddelelse, den næste Dag erfarer, at den er urigtig. Ogsaa med Hensyn til Landdagens Indkaldelse afvige de „bedste Kilder" fuldstændig fra hinanden; snart skal den sammenkaldes i de sidste Dage før Jul, snart i de første efter Jul og snart heder det — og det turde være det rigtige — at Dagen ikke kan fastsættes, forinden der er udnævnt en Indenrigsminister. Aabenbart har Regjeringen, naar den udsætter med at sammenkalde Landdagen, til Hensigt at støtte sig paa den Forfatnings-Paragraf, som i Nødstilfælde tillader Regjeringen at opkræve Skatterne i 6 Maaneder uden Bevilling af Landdagen. At ikke desto mindre Forholdene fremtvinge en Afgjørelse, er ligesaa klart, som at det klerikale Partis Udsigter voxe med hver Dag, eftersom det viser sig ugjørligt at rekonstruere Kabinettet ved Hjælp af maadeholdne Liberale. Forhaabentlig beslutter man sig snart til at gjøre, hvad der bør gjøres, nemlig til at lade det ultramontane Parti komme til Roret. At det ikke vil blive staaende længe, følger foruden af meget andet ogsaa af dets Lidenskabelighed og af at det vil blive umuligt at opfylde de til Bønderne givne Løfter om Skattenedsættelse. Saavidt menneskelig Beregning strækker sig i Politiken, er Experimentet uden Fare og ganske forbigaaende. Hvorfor det saa ikke sker, er ikke let at opdage.

Fra Wien meddeles den 15de: Situationens Tyngdepunkt er for Tiden at søge i Ofens Kongeborg. Keiseren har begivet sig til Ungarn og vil der hente Naad hos sit ungarske Ministerium. Ikke blot Grev Andrassy, ogsaa Deak selv skal høres. Efter hvad der forlyder, erklærer den første sig for en Udsoningspolitik, dog under Betingelse af, at Dørene ikke aabnes paa vid Væg for den Ungarn saa farlige Føderalisme. Grev Andrassy ønsker derfor, at et fortrinsvis tyst og liberalt Ministerium gjør Forsoningsforsøget, og han vil ganske fraraade en fuldstændig Kabinets- og Systemforandring. Efterretningen i „Presse" om at Ministeriets Pluralitet har indgivet sin Afskedsansøgning, er falsk. Sandheden er, at denne Majoritet har til Hensigt at forelægge Keiseren et af den forfattet Memorandum, af hvis Antagelse den vil gjøre sin Vedbliven afhængig. Det tør forøvrigt ventes, at Krisen ikke vil komme til egentligt Udbrud før den 15de Januar, eftersom Rigsraadet vil beslutte at udsætte sine Møder indtil da. Om et Statskup vil man under enhver Omstændighed intet høre; selv Grev Beust er Modstander af et saadant.

Wien synes forresten at være opfyldt af de eventyrligste Rygter. Et af dem gaar ud paa, at den ungarske Premierminister har til Hensigt at forhindre, at der dannes et cisleithansk Ministerium, som er istand til at regjere. Hans Mening skulde da være derved at bane sig selv Veien til Rigskantslerposten.

„Ostsee Zeit." fortæller: De ultrarussiske Aviser meddele med stor Tilfredsstillelse, at den serbiske Metrolit Michael ved sin Tilbagekomst fra Rusland til Belgrad har tilstillet Banen i Kroatien Baron Rauch en Protest mod Agramer-Landdagens Beslutning, hvorved Brugen af det gammelslaviske eller cyrilliske Alfabet forbydes i Schreiner-Komitatet. Det gammelslaviske Alfabet har stor Lighed med det russiske, og da af denne Grund de russiske Panslavister lægge megen Vægt paa at det beholdes, saa vil man neppe tage meget feil, naar man antager, at den serbiske Metropolit under sit Ophold i Moskou og Petersburg er bleven opfordret til at fremkomme med sin Protest. — To nylig for Østersøprovindserne udfærdigede Anordninger bevise paa Nyt, at Regjeringen har den alvorlige Hensigt at gjøre dem russiske. Ministeren for det Indre har bevilget 8500 Sølvrubler til hvert af de 3 østersøiske Guvernementer til Fremme af Russificeringen, og Generalguvernøren Albedinsky har erholdt betydelige Pengemidler for derved at opføre russiske Kirker. En saadan skal opbygges paa alle de Steder, hvor der gives Mennesker, der bekjende sig til den orthodoxe Tro. Den for sin Russificeringsiver bekjendte Guvernør i Suwalki (Augustowo i Polen) de Gervais er udnævnt til Universitetskurator i Dorpat. Det konservative Blad Nowoje Wremia fortæller, at man har til Hensigt at afskaffe det lieslandske Guvernement som selvstændig Forvaltningskreds og at slaa det sammen med det tilgrændsende Guvernement Pskow. Andre fortæller, at de baltiske Provindser skulle sønderstykkes.

Det preussiske Herrehuses Justitskommission har enstemmig indstillet det af Deputerkammeret antagne Lovforslag om Juryens Indførelse i politiske Sager og Pressesager til Forkastelse. 2 Medlemmer have dog principaliter foreslaaet en motiveret Dagsorden, hvori det udtaltes, at intet burde foretages, forinden den nye Proceslov kunde komme under Forhandling. Kommissionen udtaler, at den bestaaende Procesorden yder alle fornødne Garantier.

Fra 1870 vil Preussen foruden sine Skibsværfter i Danzig, hvor der kan bygges 3 Krigsfartøier paa engang, erholde nye i Jahdebugten, hvor der samtidig vil kunne bygges 2. Fra 1871 eller senest 1872 vil man ogsaa i Kiel kunne bygge 2 eller 3 ad Gangen. De nye Værfter ere tjenlige til Bygning af de største Pantserfartøier.

Efter Meddelelser, som den engelske Gesandt i Peking har tilstillet sin Regjering, har den kinesiske Regjering til Hensigt at aabne flere nye Havne for den udenlandske Handel. Samtidig skulle forskjellige Vandveie, som føre til det indre Land, aabnes for fremmede Seilskibe.

„Köln. Zeit." Newyorker-Korrespondent ser sig istand til at give nærmere Meddelelser om et Traktatudkast, som for Tiden er under Arbeide i Udenrigsdepartemente i Washington, og som har til Øiemed at forskaffe Emigranter større Beskyttelse mod Optrækkerier af enhver Art. Udkastet bestaar af 25 Artikler og et Anhang. I alle betydeligere Havne, hvor Udvandrerskibe løbe ind og ud — de i de Forenede Stater ere opregnede ved Navn — skal til Gjennemførelse af Traktatens Bestemmelser ansættes en egen Autoritet. Det er ikke sagt, hverken hvordan denne skal dannes eller om Ordningen deraf skal overlades de kontraherende Magter eller fastsættes ved en senere Overenskomst. Den paafaldende Mangel i Udkastet har aabenbart sin Grund deri, at alle Retter i de Forenede Stater maa skabes ved en særegen Kongreslov. Denne Autoritets Virkekreds er bestemt saaledes: „udøve Jurisdiktion i det i denne Traktat omhandlede Øiemed over de kontraherende Parters Skibe, Kapteiner, Eiere, Agenter, Mandskab og Passagerer i Anledning af Forbrydelser mod denne Traktat, begaaede paa aaben Sø eller i Havn, med andre Ord fuldstændig Admiralitets-Jurisdiktion, forsaavidt den er nødvendig for at faa anvendt de Straffe, som ere bestemte for Forbrydelser mod Traktatens Bestemmelser." Bøderne skulle tilfalde den Stat, i hvilke de inddrives, for at anvendes til at dække Omkostningerne ved den nye Ordning. Resten skal anvendes til Emigrant-Hospitaler. Blandt Traktatudkastets Bestemmelser udhæver Korrespondenten en, som fastsætter, at Folk, der ere understøttede af det offentlige Fattigvæsen, uformuende Afsindige eller Idioter samt dømte og anklagede Forbrydere ikke skulle sættes iland i Amerika. Hvis dette sker, skal Skibets Eier, hans Agent eller Skipperen betale en Mulkt af 1000 Dollars.

Danmarks Premierminister under sidste Krig Biskop Monrad har i Kjøbenhavn holdt 2de Foredrag om „politiske Drømmerier." Han udtalte, at Danmark efter hans Mening ikke for Tiden kunde paaregne fransk Hjælp, og ligesaalidt kunde Danmark sætte noget Haab til nogen af de andre Stormagter. Danmark maatte foretage en Afvæbning og ved Besparelser i Udgifterne til Armee og Marine lyse som en finantsiel Mønsterstat. Et Forsvarsforbund med Norge og Sverige var vistnok ønskeligt, men han ventede ikke et saadant. Danske „Dagbladet" drager skarpt tilfelts mod Monrads Udtalelser.

Befordringer og Afgang. Under 18de dennes har det naadigst behaget Hs. Majestæt Kongen at udnævne Kand. theol. E. L. Sundt til Sognepræst i Eidsvolds Sognekald under Øvre Romerikes Provsti i Kristiania Stift, Kand. theol. W. T. S. Alver til Katechet samt Førstelærer ved Borgerskolen i Risør, Sognepræst i Tysnæs Præstegjeld under Midthordlands Provsti i Bergens Stift J. F. Lampe til Sognepræst i Bamble Præstegjeld under Bamble Provsti i Kristianssands Stift, Provst i Indre Sogns Provsti og Sognepræst til Legangers Præstegjeld i Bergens Stift J. D. Haslund til Sognepræst i Drøbaks Præstegjeld under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift fra 1ste Januar førstkommende, Stiftskapellan i Kristianssands Stift O. Ugland til Sognepræst i Nissedals Præstegjeld under Øvre Thelemarkens vestfjeldske Provsti i samme Stift, Sognepræst i Nærø Præstegjeld under Namdals Provsti i Throndhjems Stift H. Heyerdahl til Sognepræst i Spydebergs Præstegjeld under Øvre Borgesyssels Provsti i Kristiania Stift, resid. Kapellan i Størens Præstegjeld under Søndre Dalernes Provsti i Trondhjems Stift S. B. Staalsen til Sognepræst i Søgne Præstegjeld under Torrisdals Provsti i Kristianssands Stift, Toldkasserer ved Lillesands Toldsted F. W. Hjorth til Overtoldbetjent i Fredrikshalds Tolddistrikt og Postmester i Kristiania C. Oppen til Expeditionssekretær i Marine- og Post-Departementet fra 1ste Januar 1870 at regne.

— Under s. D. ere Efternævnte, ifølge Ansøgninger, meddelt Afsked i Naade, nemlig Sognepræst til Davigens Præstegjeld under Nordfjords Provsti i Bergens Stift Chr. Meyer med aarlig Pension 500 Spd., Byfoged i Fredriksstad J. H. Berg med aarlig Pension 500 Spd. og Foged i Saltens Fogderi H. Holst fra Udgangen af Aaret 1869 at regne med aarlig Pension 400 Spd.

— Under s. D. er Ritmester og Chef for Drammens ridende Borgergarde W. Melbus naadigst anerkjendt som britisk Vicekonsul i Drammen.

— Under s. D. er Premierløitnant i 1ste Akershusske Infanteribrigade A. B. Overgaard beordret til fra 1ste Januar 1870 indtil Videre at forrette Tjeneste som Premierløitnant i Generalstaben.

Hos Sorenskriver i Akers Sorenskriveri Birch-Reichenwald, der ved høieste Resolution af 3die December sidstleden har erholdt Tilladelse til at benytte edsvoren Fuldmægtig, er Kand. jur. Frithjof Rosing Heiberg autoriseret som saadan.

Til Stadsveier her i Byen valgtes igaar Aftes i Formandskabsmødet den konstituerede Stadsveier Hr. K. Olsen.

Som Assistent ved Jernbanens Hovedkontor er ifølge Mgbl. ansat Artilleriløitnant Steen, paa Betingelse af at han udtræder som surnumerær af Armeen.

Et politisk Folkemøde for nedre Romerike skal, efter hvad „Aftenbl." vil have erfaret, afholdes paa Gaarden Fosser i Høland den 8de Januar n. A. Af Spørgsmaal, som kan ventes at ville blive diskuterede ved denne

---

loven, for Brændevinsafgiftens Forhøielse til 12 ß og Rugtoldens Nedsættelse til 6 ß, mod Sukkertoldens Forhøielse, og i Bevilgningssager som Kristianiarepræsentanterne, idet han dog var mod yderligere Bevilgning til Afholdssagens Fremme. I Jernbanesagen voterede han mod Optagelse af noget Laan.

I Lagthinget voterede Hr. Smith-Petersen mod Myndighedsloven, mod Henlæggelse af Menighedsraadsloven, for Gelmuydens Forslag om Græsk og Oldnorsk i Skoleloven, for Vogts Forslag om Examen Artium, mod Aschehougs Forslag om Latin for Realstudenter, for Henlæggelse af Skoleloven, for Aschehougs Forslag om borgerligt Ægteskab, mod Henlæggelse af samme Lov, for Henlæggelse af Skydsloven No. 2 og Fattigloven, for Henlæggelse af Lov om Sognebaandets Løsning, mod Aschehougs Forslag i Kvaksalverloven og mod Baggers Henlæggelsesforslag af Diætloven. I Stemmeretsloven fremsatte han ved første Behandling selv et Forslag, der blev antaget, om Stemmeretslovens Oversendelse til Storthinget, for at den statsborgerlige Stemmeret kunde blive ordnet samtidig med den kommunale. Men da denne Anmodning blev imødekommet paa den Maade, at Storthinget nedsatte en Stemmeretskomite, som fremsatte Grundlovsforslag i udvidende Retning, voterede Hr. Petersen ved 2den Behandling i Lagthinget for Odelsthingets Beslutning, og da tillige Hr. Harbitz i denne Sag forandrede sin Stemmegivning, fik Lovforslaget Pluralitet.

Hr. Smith-Petersen er en af Storthingets mest udprægede Mænd, og gjør idethele ved sin Fremtræden Indtrykket som den kraftige, bestemte Personlighed. Paa Storthinget har han især været ivrig som Tilhænger af Frihandelssystemet, og som Medlem af Toldkomiteen har han vistnok ikke liden Andel i de Nedsættelser i Toldsatser paa Nødvendighedsartikler og Udslettelse af forskjellige Toldpaalæg paa Artikler, som indbragte Staten lidet eller intet, som efterhaanden har fundet Sted. Men det er et stort Spørgsmaal, om ikke paa samme Tid slige Artikler, som Kaffe, Sukker og Tobak, ja maaske endog Spirituosa — Kasseartikler som de kaldes — ere blevne utilbørlig betyngede, saaledes at Toldbeskatningen i Virkeligheden endnu falder forholdvis ligesaa trykkende paa den Fattige som før. Frihandelsmændene har søgt at komme fra denne Bebreidelse ved at sige, at anførte Artikler er Luxus, og at Enhver, som vil bruge dem, ogsaa faar finde sig i at betale Afgiften. Dette Ræsonnement kan maaske gjælde Brændevinet, eller man faar lade det gjælde denne Artikel, fordi billigt Brændevin vil medføre megen Drik, og megen Drik er et Statsonde (man kunde dog ogsaa modvirke dette Onde ved at lægge en større Del af Beskatningen paa Udsalget, hvorved man ogsaa vandt, at det Sted, som havde Ulemperne ved Konsumtionen, ogsaa fik Indtægterne derved). Men hvorledes det nu end forholder sig med Drikkevarer, saa er det sikkert, at Kaffe, Sukker og Tobak snartsagt bruges af Enhver og af den Fattige næsten i samme Forhold som den Rige. Og da er det en Beslutning saa uretfærdig, at kun rent financielle Grunde og den praktiske Bekvemhed ved denne Beskatning hidtil har kunnet forsvare den. Vil man imidlertid af disse Grunde beholde disse høie Toldsatser, maa de mere Formuende paa anden Maade have en Beskatning, svarende til deres Skatteevne, og en Reform i denne Retning synes for Fremtiden at maatte blive Frihandelsmændenes Opgave.

(Forts.)

Leilighed, kan nævnes Stemmerettens Udvidelse. Man venter, at flere af Amtets Storthingsmænd ville indfinde sig til Mødet.

Havnen. Idag er det 4 Graders Kulde med Snetykke og et Hæng af NO. Dampskibet „Uffo" hidkom igaar Eftm. Kl. 6 fra Kjøbenhavn og medbragte fuld Ladning, hvoriblandt større Partier Smør, Kjød og Kornvarer; Dampskibet „Carlsund" ankom hertil fra Stettin ligeledes igaar med 3,200 Tdr. Rug, 500 Tdr. Erter og 40 Centner Sukker foruden endel andre Varer. Desuden er indklareret Jagt „Familien", Kapt. A. Mattson, fra Gøteborg med en Ladning Lin, og Brig „Sophie", H. Hansen, fra Hartlepool med Stenkul. — Dampskibet „Kong Sverre" skal afgaa herfra imorgen Eftm. til Hamburg; det medtager blandt andre Varer 200 Tdr. Sild. I Hamburg siges at være en Mængde Varer bestemt hertil; viser det sig, at „Kong Sverre" ikke kan tage dem alle, er det sandsynligt, at dette Dampskib eller „Ganger Rolf", der ventes hertil fra Bergen, vil komme til at gjøre en Extra-Tur til Hamburg.

Lønnet Ordfører i Fattigkommissionen. Igaar Aftes besluttede Formandskabet, overensstemmende med Magistratens Indstilling, at indgaa til Repræsentantskabet med Forestilling om, at der for et Tidsrum af 3 Aar bliver at ansætte en lønnet Ordfører for Kristiania Fattigkommission. Med 6 mod 5 Stemmer antoges Lønen at burde bestemmes til 1200 Spd. aarlig. Efter hvad man forhen har berettet, har en Privatmand tilbudt sig at udrede det første Aars Løn.

Hestekjød. Tugthusinspektøren hersteds har Fortjenesten af at Hestekjød er bleven opført paa Spisereglementerne for vore Strafanstalter. Hans Forsøg vakte i Begyndelsen megen Modstand; men man fandt snart, at hans Forslag var hensigtsmæssigt. Man skal nu være betænkt paa end yderligere at benytte Hestekjød ved Bespisningen i Tugthuset istedetfor Flesk. Ved at uddele Hestekjød istedetfor Flesk venter man at indspare 1000 Spd. aarlig.

Rollebesætningen i „Kongens Yndling", Skuespil i 4 Akter af C. Hauch, som for første Gang opføres paa Christiania Theater Torsdag den 23de Decbr., er:

Kristian den Fjerde, Hr. Isachsen; Fru Kirstine Munk, Frk. Parelius; Frøken Elisabeth, Kongens og Fru Kirstines Datter, Frk. Solberg; Van Linden, Hr. Gundersen; Henrik Rosensparre, Adelsmand, Hr. Reimers; Jørgen Vind, Kongens Sekretær, Hr. Nielsen; Jonas Klyver, Matros, Hr. Brun; Mester Daniel, Skibsbygger, Hr. Bucher; Dorothea, Fru Kirstines Jomfru, Fru Døvle; Villumsen, Tjener hos Fru Kirstine, Hr. Selmer; To Pager, Frkn. Christophersen og Røverud.

En af de i Antwerpen virkende Skibsmæglere, en ung Nordmand ved Navn Brodahl, har ifølge paalidelige Privatefterretninger til „Vestl. Tid." for kort Tid siden forladt Stedet og efterladt sig en betydelig Gjæld. Der fandtes ved hans Afreise kun et Skib til hans Kontor, et Stavangerfartøi, der ligger under Reparation, og der hos ham havde staaende et Beløb af 10,871 Frcs., der rimeligvis bliver Tab for Rederiet. Adskillige af de fra hans Kontor tidligere i Vinter expederede Skibsførere lide rimeligvis ogsaa Tab ved ham, idet de have modtaget Papirer paa Hamburg, der skulle være af tvivlsom Værd. Man antager, at hans Gjæld i det Hele gaar op til mindst 120,000 Frcs. Mægler Brodahl, der havde virket i Antwerpen henved 5 Aar, nød adskillig Tillid, og denne Efterretning tør derfor adskillige Steder vække Opmærksomhed. Rimeligvis vil den vel ogsaa for adskillige af vore Skibsredere give et Varsko om for Fremtiden at være forsigtige ligeoverfor Personer, for hvis Soliditet man ikke har tilstrækkelige Garantier. Mæglernes Antal i Antwerpen er siden Skibsmægleriet dersteds blev givet frit steget fra 10 til 26, og iblandt saa stort et Antal slaar det vel aldrig feil, at der overalt vil findes Personer, hos hvem man riskerer dyrt at maatte betale det Afslag i Klareringsudgifter, man igjennem den forøgede Konkurrence har kunnet opnaa.

Forlis. Nat til 11te ds. strandede ved Haslo i Nærheden af Grimstad Brig „Fortuna", Kapt. Nielsen af Kragerø, bestemt til Hjemstedet i Ballast. Mandskabet reddedes; Fartøiet er Vrag. — Samme Nat forliste ved Homborgsund Skib „Nor" af Tønsberg, dr. 112 K.-L., kommende fra Gent i Ballast og bestemt til Hjemstedet. Besætningen blev reddet, Skibet er totalt Vrag. — Det før omtalte ved Mandal Nat til 14de forliste Skib var Bark „Tjalf" af Skien, dr. 187½ K.-L. Fartøiet var under den svære Paalandsstorm og Søgang i Tykket kommen indenfor Ryvingens Fyr, inden dette observeredes, og idet der nu dreiedes af, stødte Skibet paa nogle Boer, som det huggede sig over; kort efter faldt Masterne og Skibet gik istykker, hvorved 8 af Besætningens 12 Mand bjergede sig paa Dækket, paa hvilket Hytten blev staaende. Dækket drev ind mod Skjærene, og da de naaede disse, forsøgte de at springe iland, hvorved Føreren og 1 Mand omkom. Paa Skjæret sad nu de Tilbageblevne indtil om Morgenen, da Baade kom ud og med meget Besvær fik dem bjerget en for en. — Ved Tvedestrand er samme Nat strandet et engelsk Dampskib, kommende fra Hull i Ballast; det er sunket paa saa dybt Vand, at kuns Mastetoppene sees over Vandfladen. Besætningen, 15 Mand, reddedes. — „Bergensp." for 16de ds. omtaler, at blandt de mange forliste Skibe skal ogsaa være Norges største Skude Fregatskibet „Hanna".

Arbeiderforeningens „Udstilling af Husflidsgjenstande" i Bergen, som blev aabnet i Søndags, har siden været besøgt af flere tusinde Mennesker, skriver „Bergensp." Den vakre Tilstilling, den brogede Samling af de mest forskjelligartede Ting og den Dygtighed og Smag, som flere Arbeider vidner om, har tilsammen vundet Publikums store Interesse.

Ved Vinjes Forelæsning til Indtægt for den paatænkte Restauration af Taarnet paa Bergenhus indkom netto 14 Spd. 108 ß.

Trynytyrke-Frygten sees af „Sarpen" nu ogsaa at have vundet Udbredelse i og omkring Sarpsborg, hvor en Mand udlover en Præmie for den, som angiver Udsprederen af dette taabelige Rygte.

Efterretningerne om Storsildfisket ved Aasvær er til Dato ikke meget gunstige. Den seneste, vi har seet, skriver „Trh. Stiftsavis" for 17de ds., afgik pr. Telegraf fra Sannesøen igaar Eftermiddag og er saalydende: Stort Garnfiske. Idag mindre. Nogle Laase. Dagpris 1 Spd.—96 ß. Saltet 1100 Tønder.

— Ifølge Telegram fra Amtmanden i Nordlands Amt til Indredpt. af 20de ds. er det samlede opfiskede Kvantum til Dato antagelig 15,000 Tdr. i Vesteraalen, i Fugløvær og Fleinvær 30,000, Helgelandsværene 20,000. Prisen er 48, 60, 96 ß indtil 1 Spd. Vesteraalsfisket, Fugløvær- og Fleinværfisket er aftagende. For Helgelandsfisket haves de bedste Udsigter.

Kirkeligt Menighedsmøde afholdtes igaar i Missionshuset. Det foreliggende Behandlingsthema var om den kirkelige Stemmeret.

Expeditionschef Broch foredrog et af ham forfattet, i Trykken foreliggende Foredrag om den kirkelige Stemmeret. Efter en kort Fremstilling af Kirkens Væsen og dens Forhold til Staten paaviste han, hvorledes der overhovedet kan blive Spørgsmaal om en særskilt kirkelig Stemmeret, forskjellig fra den borgerlige. Han gik dernæst over til at give en Fremstilling af Sagens Stilling for vort Land, Sagens Ordning i de udenlandske Kirkeforfatninger og de Betingelser, som under Sagens forskjellige Behandlinger har været fremsatte for Udøvelse af kirkelig Stemmeret. Til Orientering for den følgende Diskussion i Menighedsmødet skal vi efter Foredraget uddragsvis aftrykke, hvilket Krav til Menighedslemmernes Tro og Vandel man kan gjøre praktisk gjældende ved Fastsættelse af Stemmerettens Betingelser. For det første kan Dissentere selvfølgelig ingen Ret have til Deltagelse i den lutherske Menigheds Anliggender. Dernæst er det heller ikke tvivlsomt, at saadanne Personer, som vel i Navnet tilhøre Menigheden, men som i Liv eller Lære give aabenbar Forargelse, maa negtes Stemmerettens Udøvelse, saalænge denne Tilstand varer. Det er derfor Spørgsmaal om det ikke maa opstilles som Regel, at denne Ret ikke kan tilkommer Saadanne, som benytte Kirkens Naademidler. Kirken synes at kunne forudsætte, at de, der ikke lægge nogen saadan Trang for Dagen, heller ikke i Virkeligheden ere dens Medlemmer, men ere at betragte som Udenforstaaende. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilket Modenhedstrin Menighedens Medlemmer skulle have naaet for at tildeles Stemmeret, bemærkes, at dertil udentvivl udkræves en større Modenhed end den almindelige Konfirmationsalder. I Almindelighed opstilles derfor her mindst den samme Alder, som gjælder den borgerlige Myndighed. Heller ikke kan det ansees for kirkelig berettiget at give Kvinder Stemmeret i Menigheden ifølge 1 Kor. 14, 34 og 35. Det er ikke usædvanligt, at lutherske Kirkeordninger kun tilstaa Husfædre eller dem, der føre en egen Husholdning, eller overhovedet indtage en selvstændig Stilling, kirkelig Stemmeret, idet de øvrige til Familien eller Huset hørende Personer, navnlig Børn og Tyende, forudsættes at være afhængige af Familiefaderen og saaledes at ville lade sig lede af ham i deres Stemmegivning, ligesom der ogsaa gives ialfald eet kirkelig Anliggende, der nærmest er af Betydning for Husfædre, nemlig Valg af Religions-Lærebøger. Med Hensyn til dem, der efter sin Stilling for Tiden intet Bidrag formaa at yde til Kirkens Udgifter, kan det derhos anføres, at en Regel, der berøver dem Stemmeretten, ikke synes at have tilstrækkelig Grund, forsaavidt den gjennemføres yderligere end til at udelukke Vedkommende fra Stemmeret i rent økonomiske Anliggender. Fremdeles opstaar det Spørgsmaal, om de, der agte at udøve kirkelig Stemmeret, skulle tilpligtes at begjære sig indført i Mandtallet, før Stemmeretten benyttes. Denne Betingelse var opstillet af et af Kirkekommissionens Medlemmer og optaget i det af sidste Storthings Kirkekomite indstillede Forslag til Lov om Menighedsraad. Storthingets Kirkekomite har i sin Indstilling hertil føiet, at denne Regel „stemmer med, hvad der opstilles som Betingelse for borgerlig Stemmeret og desuden kræves af andre let begribelige Hensyn". Endelig kan det spørges, om ikke den, der vil udøve Stemmeret i Menigheden, bør aflægge en udtrykkelig Bekjendelse til dens Tro, eller et Løfte om at ville bruge Stemmeretten overensstemmende med Kirkens Troesbekjendelse.

Efter Foredraget paapegede Dirigenten Pastor S. Brun to Punkter, hvorom han syntes Diskussionen først skulde dreie sig, nemlig 1) Bør Kirken søge at faa nogen Indflydelse paa sine egne Anliggender, og har den som Statskirke Ret til at kræve kirkelig Stemmeret; 2) Hvorledes skal Kirken faa Garanti for, at de, der faa Anledning til at øve saadan Indflydelse, udøver denne paa den bedste Maade, saaledes at det kan blive til Fremme og ei til Skade for Kirkens Gjerning.

Fra to Kanter blev der imidlertid gjort Indsigelse mod Hensigtsmæssigheden af nu at indlade sig paa disse fremsatte Spørgsmaal. En Taler ytrede, at han ikke troede der var nogen Tvivl om, at der var Trang til Indflydelse paa Kirkens Anliggender. Og forsaavidt man var enig i, at Kirken skal have om endog den mindst mulige Indflydelse paa sine egne Anliggender, vil Spørgsmaalet om Ret til Stemmeret være afgjort. Desuden ytrede en anden Taler, at der paa Grund af det holdte Foredrag maatte være ønskeligst ikke at indblande nye udenforliggende Spørgsmaal, men gaa lige paa Sagen og diskutere Spørgsmaalet, om hvilke Egenskaber bør man kræve af den, der skal give sin Stemme i Menighedens Sag. Ved Spørgsmaalet om Antagelsen af en ny Salmebog vil der ogsaa snart blive Spørgsmaal om Udøvelse af Stemmeret.

Dirigenten gjorde herimod gjældende, at han ikke troede man var saa enig i, at der bør gives Menigheden Indflydelse paa kirkelige Sager, men at der var mange, som helst ville stille sig til Ro med det Nærværende. Men vil imidlertid Forsamlingen gaa ud fra den anden Mening, havde han intet imod, at man gik over til Sagen selv.

Derpaa ytrede en af Kirkekommissionens Medlemmer Assessor Hansten sig noget om de foreslaaede Betingelser for Opnaaelse af kirkelig Stemmeret. Han fandt det misligt at gjøre Deltagelse i Gudstjenesten og Nadveren bestemmende for Stemmerettens Udøvelse; dette vil alene fremme Hyklere; denne Betingelse findes derfor heller ikke i de udenlandske Kirkeanordninger. Derimod fremhæves især offentlig Forargelse i Liv og Lære som en Grund til Udelukkelse. Taleren vilde nu ogsaa slutte sig til den Betingelse, som var foreslaaet af et af Kirkekommissionens Medlemmer, at den, der vilde udøve sin Stemmeret, skulde forud for Mødet indføre sig i Mandtallet; ja han syntes at Fordringen, i Lighed med Erhvervelsen af borgerlig Stemmeret, burde udstrækkes til, at han personlig mødte for at indføres. Han tænkte sig Præsten som den naturlige Mandtalsfører; denne kunde da, hvis han nærede Tvivl om Vedkommendes Kirkelighed og kristelige Liv, nærmere undersøge dette, og maatte, hvis han fandt sine Tvivl begrundede, afholde ham fra at udøve sin Stemmeret. Herved vilde være den Fordel, at Antallet af dem, der kom til at deltage i Behandlingen af kirkelige Sager, saavidt muligt indskrænkedes til de virkelig kirkelig interesserede.

En anden Taler ytrede derimod, at man burde gjøre saa faa Indskrænkninger som muligt til Opnaaelse af Stemmeret. Han troede, at ved at opstille Fordring om Indførelse i Mandtal vilde mange holde sig borte, som burde være med.

Da nu ingen flere begjærede Ordet og Dirigenten ikke endnu fandt Sagen tilstrækkelig drøftet, besluttedes Mødet fortsat næste Tirsdag, 4de Juledag, Kl. 7.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 22de Decbr.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Mariane	Nielsen	England	Trælast.
St. Pierre	Hansen	Strømstad	Ballast.
Anna	Schmidt	Danmark	Trælast.
Agil	Jørgensen	Svelvig	Do.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er steget i Norge og det vestlige England og staar lavest i den sydlige Del af Nordsøen. Østlig Vind paa Vestkysten, nordlig paa Østlandet og NVlig paa de Britiske Øer. Regn og Sne i det sydlige Norge. Udsigterne ere til østlig til nordlig Vind, tildels med Nedbør.

Ja ganske sikkert, kun paa denne Maade kunde hans Opførsel forklares.

Hun skulde træde istykker den stakkels Blomst og derved tilintetgjøre Beviset for at Hr. von Hollfeld et Dieblik havde glemt sine høie Aner. Derfor blev hun saa pludselig tiltalt i en stiv, befalende Tone, en Tone, som sikkert blot de, som skulde bøde for en Forseelse, var vante til fra hans Mund; og derfor skulde hun ogsaa sige, hvilket Indtryk Hr. von Hollfelds pludselige Fremtræden havde gjort paa hende.

I dette Dieblik skulde hun have villet træde frem og aabent sige ham, hvor forhadt hans høibaarne Fætter var hende, at hun aldeles ikke fandt sig hædret af hans Hyldning, men altid vilde anse den som en Ydmygelse. Men det var nu for sent

Hr. von Walde talte med Miss Mertens om Reinhards Reise til England saa roligt og omstændeligt, at det vilde have været rent ud latterligt atter at begynde paa den forrige stormende Samtale. Heller ikke faldt der mere noget Blik paa hende, skjønt hun stod temmelig nær Miss Mertens.

„Jeg har virkelig halvveis besluttet selv at følge med paa Reisen", sagde han endelig til Guvernanten. „Reinhard vender tilbage med Deres Fru Moder, thi jeg agter herefter at stille Lindhof ganske og aldeles under hans Opsigt; jeg bliver i London Vinteren over og reiser til Vaaren til Skotland."

„Og kommer ikke hjem igjen paa flere Aar", afbrød Miss Mertens ham paa engang forskrækket og bedrøvet. Har da Thüringen slet ingen Tiltrækningskraft for Dem?"

„Aa jo, men jeg liver her, og De ved maaske, at ofte nok et modigt Snit hurtig og lykkelig helbreder et Saar, som under en altfor efterladen og feig Behandling kan blive farligt. Jeg venter mig meget godt af den skotske Luft."

De sidste Ord havde han yttret i en Tone, som skulde være skjemtsom, men det velkjendte Træk mellem Dienbrynene traadte skarpere frem end nogensinde og bragte Olivia til at drage hans muntre Sindsstemning stærkt i Tvivl.

„Fordi jeg huskede paa, at De her har Ret til at befale."

„Det er rosværdigt, at De indser det; thi jeg har i dette Dieblik isinde fuldeligen at benytte mig af denne min gode Ret . . . Træd istykker Tornerosen, som ligger saa smægtende for Deres Fødder."

„Det agter jeg ikke at gjøre; thi den har intet forskyldt."

Hun tog op Tornerosen, en vakker halvtudsprungen Centifolia, og lagde den i Vinduet. Hr. von Walde greb den og kastede den langt bort i Græsset.

„Der dør den en poetisk Død", sagde han ironisk; „Græsset dækker den, og i Kveld kommer en medlidende Dug og græder sine Taarer paa det stakkels Offer."

Spændingen i hans Ansigtstræk havde givet efter, men hans Die havde endnu det samme inkvisitoriske Blik som nys, og selv hans Stemme lød ikke meget blødere, da han spurgte:

„Hvad læste De, da jeg havde den Ulykke at komme og forstyrre?"

„Goethes „Wahrheit und Dichtung"."

„Kjender De den Bog?"

„Blot enkelte Dele deraf."

„Nu, hvad synes De om Gretchens rørende Historie?"

„Den kjender jeg ikke."

„Det er jo netop den, som De har opslaaet."

„Nei, jeg læste om Josef den Andens Kroning i Frankfurt."

„Lad mig se."

Hun gav ham den aabne Bog.

„Ja, virkelig! . . . Men se, hvor afskyeligt! Netop her, hvor Goethe lader Keiseren vandre op til Raadhuset, er en styg, saftgrøn Flek . . . De har udentvivl trykket Tornerosens Blade altfor inderligt derpaa; det skal Keiseren, Goethe og Miss Mertens sikkerligen ikke tilgive Dem."

„Flekken er gammel, jeg har ikke rørt ved Tornerosen."

„Men De lo, da De fik se den."

„Fordi jeg troede, at den kom fra Miss Mertens."

„Aa, hvilket rørende Venskab! . . . Det var ialfald en

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Wien, 21de Decbr.

Ifølge et Telegram til „Presse" fra Dalmatien er Braicianer-Insurgenternes Underkastelse refuseret, fordi de stille nye Betingelser.

Madrid, 21de Decbr.

Det forsikres, at Regjeringen, naar Kortes er sammentraadt, vil fastsætte en Frist, inden hvilken Hertugen af Genua har at bestemme sig. Modtages ingen Bestemmelse ved Fristens Udløb, ansees hans Kandidatur opgivet.

Anmeldte Reisende.

Den 20de December.

Løitnant Zeiner, Kand. Larsen og Ingeniør Stormer fra Fredrikshald, Ingeniør Sæthren fra Arendel, Heidecker fra Hamburg, E. Kjøsterud fra Drammen, Sagfører Blix fra Kongsvinger, Landstad fra Sandefjord, Grosserer Borch fra Paris, Skibskaptein Borch fra Drammen, Kristiansen fra Brevig, Sødring fra Aalesund.

Bekjendtgjørelser.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

L. Fehr & Co.'s

lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Skole.

Skolen, som holdes i 2den Etage paa Bedehuset i Hausmansgaden, modtager Børn af begge Kjøn, saavel Begyndere som Viderekomne. — Vedkommende ville behage at henvende sig til Hr. Pastor Joh. Berg, Frimansgaden No. 16, Meyerløkken, hvor nærmere Oplysning erholdes.

Bøger.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ein Soge-Bundel,

utgjevne av

det norske Samlaget.

89 Sider 8vo. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer,

Karl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Et stort Udvalg af **Kobberstik, Lithografier** og **Olietryk** til særdeles billige Priser hos *H. Bosse.*

Storgaden 18. Storgaden 18.

Emanuel Lunds

Juleudstilling af alle Sorter inden- og udenlandske Parfumerier anbefales i alle Kvaliteter til allerbilligst beregnede Priser.

Eau de Cologne, Extraits.

Pomade, Haarolie, Sæber.

Tandpulver, Kongerøgelse, Røgelseessents, Røgtopper.

Literair Juleudstilling!

I godt Udvalg den nu til Julen udkomne saavelsom ældre Literatur. De fleste Bøger kan faaes elegant indbundne.

Fotografier i forskjellige Formater i løse Blade og indbundne i elegante Albums, efter forskjellige Kunstnere, blandt andre Kaulbach's i Kul til Schiller og Goethe udførte Væggemalerier.

Alb. Cammermeyer,

Carl Johans Gade No. 4.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader:

Svein og Gudveig.

Av

Henrik Krohn.

Pris 24 ß.

Af samme Forfatter er tidligere udkommen:
„Fraa Vestlandet". Pris 24 ß.
„Gjeirstad-Trond". Pris 12 ß.
„Ei liti Ferd fraa Sogndal til Fjerland". Pris 24 ß.
„Smaakvæde". Pris 20 ß.
„Minne fraa ei Stokkholmsferd". 40 ß.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Smaastykker

af

H. Schulze.

111 Sider 8vo. Pris 40 ß, smukt indb. 60 ß.

Indhold: **Prolog eller Fortale.**
Petter og Inger, Lystspil med Sange.
Fotografier.
Bruden paa Staburet.
Baserne.
Brudstykker af et større satirisk Digt.

Alb. Cammermeyer,

Karl Johans Gade 4.

Nyt Blad.

Fra Nytaar vil et nyt Blad udkomme i Kristiania hver Søgnedag under Titel:

„Daglige Nyheder"

til en Pris af 96 ß **halvaarlig,** hvortil for Udenbyes kommer Porto 16 ß. Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer og Postaabnerier, hvor et Prøvenummer forefindes, og i Kristiania i Cappelens og Cammermeyers Boglader samt i Bladets Expedition, Pilestrædet 31.

NB. Abonnementet gjælder kun for **1ste Kvartal.**

Bøger.

Som særdeles passende til Juleklap anbefales: Marryats samlede Skrifter, Spøg og Alvor, Onkel Toms Hytte, Lommebog for Kjøb og Salg, forskjellige Eventyrbøger, Fortælleren, Christianialiv, Miss Mulochs samlede Skrifter samt et stort Udvalg af mange andre forskjellige Bøges hos

H. Bosse.

Ønsker.

Flere Tusinde forskjellige Nytaarsønsker til billige Priser hos *H. Bosse.*

Tilsalgs.

Til Jul.

Et overordentlig rigt og smukt Udvalg af forskjellige Gjenstande, passende til Julepræsenter, forefindes til billige Priser hos

H. Bosse,

Hj. af Skipper- og øvre Vognmandsgade.

En Restbeholdning

Kamin- & Gyngestole

realiseres hos **C. A. Borge.**

17. Storgaden 17.

Til Julepræsent.

Musikalier, smukt udstyrede.
Pianoforter fra 210 til 300 Spd.
Klaveerudtog, indbundne, til 66 ß.
Albums for Piano.
Albums for Sang &c. &c.

V. Molard,

Akersgaden, Egers Gaard.

Fint gudbrandsdalsk **Smør,** fedt, saltet **Faarekjød,** samt **Snarerypper** og andet Vildt sælges i H. Jakobsens Gaard, Storgaden 15.

For Bagere.

God **Gjær,** saavel presset som blød, af egen Fabrikation anbefales fra idag fra vor Butik.

Waaler & Co.,

ligeoverfor Slagterboderne.

Udenbyes Ordre effectueres prompte.

Uldtricotage.

Veste og Skjerf i godt Udvalg hos

Chr. Oleson,

Storgaden No. 2.

Ragsokke hos **Chr. Oleson,**

Storgaden No. 2.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. " do. " Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,

31 Skippergaden 31.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Nysiet Melk

kan bekommes daglig hos **Erichsen** i Pipervigens Bakkegade No. 1.

Tilleie.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4, Indgang fra Revierstrædet.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Skuffelse for Dem, da De istedetfor Veninden fik se min Fætters vakre Ansigt bag Dem?"

„Ja."

„„Ja" — hvor det tager sig godt ud! . . . Jeg elsker den lakoniske Korthed; men De maa ikke lade mig være i Tvivl . . . Hvorledes skal jeg nu tyde dette „ja"? — Det klinger hverken sødt eller surt, og Deres Ansigt da! Hvorfor kommer saa pludselig det trodsige Træk mellem Øinene?"

„Derfor, at jeg anser enhver Rettighed for at have sine Grændser."

„Jeg vidste ikke, at jeg i dette Øieblik havde gjort Brug af nogen Rettighed."

„Det turde maaske blive Dem klart, naar De spørger Dem selv, om De skulde have behandlet mig ligesaa uhøfligt i min Faders Hus?"

En dyb Bleghed drog over Hr. von Waldes Ansigt. Han pressede Læberne sammen og traadte et Skridt tilbage. Olivia tog Bogen, som han havde lagt paa Vinduesbrættet, og gik til Bogskabet for at sætte den op.

„Jeg skulde have talt til Dem ganske paa samme Maade i Deres Faders Hus", sagde han efter en Stunds Forløb noget roligere og nærmede sig atter Vinduet. „De har gjort mig utaalmodig . . . hvorfor svarer De saa ubestemt? . . . Hvorledes skal jeg af denne ene Stavelse kunne vide, om Skuffelsen var behagelig eller ubehagelig? . . . Nu?"

Han bøiede sig langt ind gjennem Vinduet og saa hende fast ind i Ansigtet, som om han havde villet læse Svaret paa hendes Læber; men hun vendte sig med Uvillie bort fra ham. . . . Afskyeligt! hvorledes var det muligt at tro, at Hollfeld kunde være hende velkommen? Maatte ikke hendes Ansigt, hendes hele Væsen altid og overalt bevise hendes dybe Afsky for det forhadte Menneske?

I samme Øieblik, som Hr. von Walde skarpt fixerede Olivia gjennem det aabne Vindu, traadte Miss Mertens ind i Værelset for at hente den unge Pige; hun havde udført, hvad hun skulde, og var færdig til at forlade Slottet. Olivia skyndte sig med et Suk af Lettelse imod hende, medens Hr.

von Walde forlod Vinduet og gjorde nogle Skridt frem og tilbage.

Da han atter kom nærmere, neiede Miss Mertens dybt og gik glad frem til ham. Hun sagde, at hun allerede flere Gange forgjæves havde søgt ham, og at det glædede hende inderlig endelig at kunne faa udtrykke sin Taknemmelighed for al hans Godhed og Venlighed.

Han vinkede afværgende med Haanden og ønskede hende Lykke til hendes Forlovelse.

Han talte fuldkommen roligt. Ligesom ved et Trylleslag var hele hans Væsen atter omgivet af Høihed og Utilgjængelighed, saa at Olivia ikke mere forstod, hvorfra hun havde faaet Mod til at henføre denne Mand under Lovene for almindelig Høflighed. De Øine, som nys flammede, hvilede nu med roligt Alvor paa Miss Mertens' Ansigt. Den bløde, dybe Klang i hans Stemme lod ikke mere ane, at den endnu for faa Øieblikke siden havde været hvæsset til bidende Ironi, at hvert af hans Ord havde været et Udbrud af en tirret Sindsstemning og lydt som om det vilde straffe og saare.

Hr. von Walde var fuld af Bitterhed mod sin Fætter, det havde jo Olivia mærket engang før idag. Men hvorfor skulde hun undgjælde for at den Forhadte kom for hans Øine? Og dertil blev hun nu Offer for en Harme, hvortil dog kun Helena var Aarsagen.

En stikkende Smerte gjennemfor hende, da hun huskede paa, hvor ømt og tilgivende Hr. von Walde havde taget Søsteren i sine Arme, hvorledes ikke engang et Blik af Bebreidelse var faldet paa hende, da Hollfelds Besøg blev omtalt.

Men hun, den fattige Pianospillerske, som nødtvungen maatte taale Hollfelds Nærværelse, hun skulde nu tjene som Lynafleder for den broderlige Fortrydelse! Eller havde han maaske seet paa, at Hollfeld kastede Tornerosen i Bogen til hende, og fandt han sig i sin aristokratiske Stolthed dybt saaret over at hans Fætter viste en borgerlig Pige sin Hyldest? Denne Tanke var for Olivia et Lyn, som belyste Alt,

Dagbladet.

No. 299. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 23de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Irland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallo, Tønsberg, Sandesjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Eidsvold Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Om Religion og Religionsfrihed.

(Fortsættelse fra Gaarsbl.)

Men vil man fra den praktiske Betydning, fra de Følger, et saadant Princip kan have, der paabyder Staten det som Pligt at beskytte og søge at udbrede en bestemt Religion, vil man herfra slutte til dets Berettigelse, da maa man tage Hensyn til ikke blot, hvordan Forholdene stille sig i et enkelt Land, men hvad Følgen vilde blive, om alle Stater fulgte det samme Princip. I Frankrige og England for Ex., hvor der gives flere Millioner, der ikke høre til den der herskende Kirke, hvilken Uretfærdighed, om man der vilde forsøge at gjennemføre Principet i § 92, om man i Frankrige udelukkede alle Reformerte og Protestanter, hvor dygtige, hvor begavede, hvor velskikkede til Embeder de end vare, og om man i England udelukkede alle Katholiker og fra den biskopelige Kirke Afvigende! Men den franske og den engelske Stat kjender alt for vel sine Pligter mod Statens Borgere til at begaa en saadan Dumhed. Den franske og engelske Stat tager i Besættelsen af Embeder kun Hensyn til Dygtigheden, og derved ved Staten sig at have varetaget alle Borgeres Interesser.

Om en Mand bekjender sig til den katholske eller den protestantiske Religion, det vedkommer ikke Manden som Embedsmand, det har ingen Indflydelse paa hans Embedsgjerning. En Foged er ligesaa dygtig til at indkassere Statens Penge, og en Dommer kan ligesaa godt henføre det enkelte Tilfælde under det almindelige Lovbud, naar han er katholsk som naar han er Protestant; ligesom en katholsk Skrædder kan sy ligesaa gode Klæder som en protestantisk Skrædder. Og ligesom Folk ikke foretrække en Skrædder for en anden, fordi han bekjender sig til den Augsburgske Konfession, men foretrækker den, der leverer det bedste og smukkeste Arbeide, han være nu Katholik eller Muhamedan eller hvad han være vil, saaledes bør Staten foretrække et katholsk Geni for en protestantisk Dumrian, om to saadanne søgte samme Embede. Og vi for vor Part tro, at f. Ex. et Amt vilde være bedre tjent med en dygtig og kundskabsrig Katholik end et udueligt Drog af en Protestant, selv om denne sidste kunde hele Johnsons „Luthersk kristelig Dogmatik" paa sine Fingre.

Fremdeles tro vi, at Staten ved at sætte Katholiken til Amtmand bedre varetog det almindelige Bedste og Alles Interesser, end om den gav det Protestanten. Men maaske tror man, at alle Protestanter ere Genier, og alle Katholiker Dosmere? Eller, hvad der i Grunden bliver det samme, at en Protestant, fordi han er Protestant, absolut maa kunne bestyre et Embede bedre end en Katholik, fordi Protestanten skulde have strengere og klarere etiske Begreber og derfor maa antages at være mere samvittighedsfuld.

Men med Hensyn til Samvittighedsfuldhed i Embedets Bestyrelse kommer det ikke an paa, om Embedsmanden er Protestant eller Katholik, men det kommer an paa, om Vedkommende i Sandhed er, hvad han udgiver sig for at være. En sand troende Embedsmand vil bestyre sit Embede mere samvittighedsfuldt end en vantro, og det enten han er Katholik eller Protestant. Men da det er umuligt for Staten at afgjøre, hvorvidt et Menneske er en sand Kristen eller blot en Navnkristen, saa indlader den sig ikke paa at udnævne sine Embedsmænd efter et saadant Princip, hvor gavnlig og ønskelig det end kunde være, at alle Distrikter fik sande, gode Kristne til Embedsmænd, og ihvorvel et saadant Princip vilde være langt mere fornuftigt end det nugjældende.

Skal Staten fylde sin Opgave, skal den være den Magt i Samfundet, der varetager Alles Interesser og sørger for, at Alle faar samme Ret, da skal den ikke virke for nogen bestemt Religion, selv om denne Virksomhed er af saa liden Betydning, som § 92 i Norge er. Den skal tvertimod sørge for, at alle dens Borgere faar lige Ret og Frihed til at udøve den Religion, som efter deres Overbevisning er den sande. Den skal sørge for, at den ene Religions Bekjendere ikke øver noget Tryk paa den anden. Vel kan der inden Samfundet opstaa religiøse Retninger og Sværmerier, som Staten maa gribe ind i; men da sker det, ikke fordi disse religiøse Retninger afviger fra den herskende Kirke, men fordi de forstyrrer den offentlige Orden, fordi de prædiker en Lære, der er farlig for den almindelig borgerlige Frihed og Ret, som f. Ex. Mormonismen.

Naar nu hertil kommer, at Staten med de Midler, der staar til dens Raadighed, intet kan udrette for Religion ved at handle i den Retning, som Grundlovens § 92 antyder, at tvertimod Religionen er bedst tjent med at være fri for en saadan Haandsrækning, saa ved vi sandelig ikke, hvad der skulde bevæge os til at holde paa den Paragraf.

Religion, Livssamfund med Gud er nemlig en Frugt af Hjertets Overbevisning. Aldrig har derfor noget Menneske naaet frem til sand og uskrømtet Tro enten ved Frygt eller ved det Tryk, Autoriteten udøver over Mennesket. Vel kan Pinsler og Dødsstraf, Vanære og Foragt, Udelukkelse fra timelige Goder bringe et Menneske til med Læberne at ramse op en Religionsbekjendelse, men ved ingen af disse Midler kan dets Hjerte overbevises. Kun Sandhed og Kjærlighed kan overbevise et Menneskehjerte, kun disse tvende Magter kan bringe et Menneske til virkelig at tro paa en Religion. Og naar et Menneske gaar over fra en Religion til en anden, da sker dette, naar han gjør det af fuldt Hjerte, fordi denne Religion for ham havde større Sandhed og større Kjærlighed. Men nu gives der i Verden mange Mennesker, hvis fulde Hjerte ikke slaar for nogen Religion, som ikke staar i noget Samfund med Gud, og om disse Mennesker bekjender, at de er Lutheranere eller Reformerte, Katholiker eller Muhamedanere, Dissenter eller Jøder, hvad gavner det enten dem selv eller Kirken eller Staten! En vantro Mand bliver ikke salig hverken i dette Liv eller efter det, fordi han siger sig at tilhøre den i Norge herskende Kirke. Men se disse Mennesker, som ingen sand Religion har, af dem kan der vistnok i en Haandevending skabes Lutheranere, naar Staten truer dem med Baal og Sværd eller Udelukkelse fra verdslig Magt og Ære; og saadanne Folk kan nok bevares fra at blive Katholiker eller Dissenter, naar Staten, som her i Norge, kommer og siger til dem: „Se, den luthersk-kristelige Religion er Statens Religion. Alle Fogder, alle Sorenskrivere, alle Amtmænd, ja Kongen selv bekjender sig til den. Alle de, der har Kundskaber og Magt og Ære her i Landet, er Lutheranere. Bøi dig derfor, du umyndige Bonde og du Høker og du Haandværker; vær ikke hovmodig, tro ikke, at du skjønner dig bedre paa Religion end baade Skriver og Amtmand! Vær Lutheraner som din Øvrighed og som de Store i Landet; du kan være forvisset om, at de skjønner sig bedre paa slige Ting end du". Som sagt, Mennesker uden nogen sand Religion kan Staten nok bevare fra Katholicismen, eller om de med Munden bekjender sig dertil, omvende til Protestanter ved at bestemme, at ingen Katholik skal have Adgang til Statens Embeder. Men hvad gavner det! En sand Katholik eller en sand Protestant gaar dog ikke over fra den ene til den anden Religion, fordi om Staten sætter som Betingelse for sine Embedsmænd, at de skulle bekjende sig til den luthersk-kristelige Religion, eller fordi den undlader at sætte en saadan Betingelse. Thi deres Hjerte bliver ikke overbevist derved. Men gaar en sand Protestant over til Katholicismen, da sker det, fordi der for ham er mer Sandhed og Kjærlighed i Katholicismen end i Protestantismen, fordi hans Opfatning af og Forholdet til Gud bliver mere sandt og inderligt som Katholik end som Protestant; og det Samme vil være Tilfældet, naar det Omvendte sker. Hvilken Religion, Staten bestemmer for sine Embedsmænd, vil ingen Indflydelse have paa hans Valg. Og dog var det vel for hans Skyld, Staten troede at burde optage en saadan Bestemmelse i sin Grundlov. Det var for hans Bedstes Skyld, men den bedste Religion vil for ham ikke være enten den lutherske eller den katholske, men det vil være den, hvori han ifølge sit Standpunkt kan kjæmpe sig frem til størst Kjærlighed og Sandhed. For at stille i klart Lys, hvad vi mene hermed, vil vi ty til et Exempel. Sæt at en sand troende luthersk Kristen, af den Slags Folk, som man med Rette kalder Pietister, en Mand med mørke, stenhaarde Forestillinger om Gud og hele hans Forhold til Menneskene, men en Mand, som dog søgte efter Sandhed, sæt at en Saadan kom i Berørelse med en sand Katholik. Og sæt, at denne Katholik havde et langt klarere Blik for al den uendelige Kjærlighed og Naade, der ligger i Kristendommen, at han var kommet til et langt inderligere Samfund med Gud og langt større Syn paa det Evige og Guddommelige end Protestanten. Katholiken virker ved sin Omgang saaledes paa Protestanten, at hans Hjerte atter bliver mildt og godt, at han atter faar Fred og Fryd derinde og kommer til en sandere Tro og en sandere Erkjendelse, men samtidig gaar over til Katholicismen, fordi denne Religion, saadan som han opfatter den, indeholder langt mere Sandt og Inderligt, end den Opfatning, han nu engang havde faaet af Protestantismen. Var det saa ikke til hans Bedste, at han gik over til Katholicismen! Og tror man, at § 92 kan hindre en saadan Mand fra at gaa over! Men hvorfor da holde paa en Bestemmelse, som Intet kan udrette, og som, om den kunde udrette Noget, vilde forhindre oprigtige Sjele i at sørge for sit eget Bedste.

(Forts.)

Kristiania, 23de December 1869.

Det af den preussiske Finantsminister Camphausen foreslaaede og af Deputerkammeret allerede vedtagne Lovforslag om Statsgjældens

Kortspil, Kortspillere og Spillekort.

„Lediggang er Fandens Hovedpude", siger det gamle Ordsprog. Da Grækerne laa ledige foran Troja, opfandt de Terningespillet; og mens de gode gamle Ægyptere laa i Sommerdvale og forberedte sig til at blive Mumier, fandt de paa at spille Kort. Efter nyere Sagn var det derimod den tullede franske Kong Karl den sjette, der kjedede sig selv og sine Omgivelser saa utaalelig, at man maatte benytte ethvert Adspredelsesmiddel, der ikke gjorde Fordring paa fri Tankebevægelse. Derved dreves Maleren Gringonneur til at opfinde en Krigsled med malede Blade, ved Hjælp af hvilken det skjøre kronede Hoved kunde skaffe sine svagelige Tanker fornøden Motion.

Hvor megen Fornøielse har ikke Spilledjævelen havt af denne Opfindelse? Hvor mange Tusinder af nyttige Mennesker er ikke blevne aandelig forfaldne og fordærvede, legemlig udmarvede og pekuniært ødelagte ved Kortspil? — Ja hvor mange Tusinder af Forbrydere har ikke ved Spillebordet gjort den første Afvigelse fra Ærens og Lovlighedens Vei?

Vil man overtyde sig om den helvedske Forførelsesspire, der er nedlagt i Kortspillet, behøver man blot at sætte fire unge uskyldige Piger til at spille Whist „for Løier". Det vil da ikke være længe, før en af dem tvertimod Spillets Love paa en underfundig Maade søger at underrette sin Makkerske om, hvilke Kort hun ønsker udspillede; herimod prosterer naturligvis de andre, og naar det ikke hjælper, gjør de ligesaa. Indretter man i et Børneselskab en Hazardbank med Pebbernødder, ser man strax Spillesygens første Mærker hos de smaa Spillere, og faar man istand et Sorteper-Spil i et Selskab, vil man forbauses over, hvor hurtig Damerne kan lære saadanne Falskspiller-Kneb som at stikke to Gange med samme Trumf, bytte Kort under Bordet osv.

„Det gjør jo ikke noget" — „Det er kun Løier" — Ganske vist! Og Herrerne er endogsaa saa galante, at de lader, som om de ikke saa „Fusket" — men: „Det er kun det første Skridt, der er svært" — sagde Franskmanden, da man fortalte ham, hvor langt St. Denis havde baaret sit afhugne Hoved.

Men vi vil overlade Moralisterne og Forbryderromantikerne at behandle Spillehusenes Mysterier; det er betegnende nok, at naar de sidstnævnte vil opstille et Ideal af Forslagenhed, Nederdrægtighed og alle andre Forbryder-Egenskaber, opkalder de ham efter den bedste Stikker i Kortspillet: Rocambole*)

Lad os derimod betragte Kortspillets Virkning i Selskabslivet mellem dannede og hæderlige Folk.

Det er en ofte hørt Sætning, at naar man har spillet Kort med en Mand en Gang i Held og en Gang i Uheld, kjender man ham bedre, end om man i lang Tid har staaet i Forretningsforhold til ham. Denne Paastand er dog pessimistisk, thi Kortspillet bringer kun det slette og svage, ikke det gode for Lyset. Det sporer vor Egoisme, fjerner enhver Samfølelse, al Poesi, og samler hele Tanken paa den lave Opgave, hvorledes man bedst skal nytte sine Papirer, for ved Hjælp af dem at opnaa den størst mulige Vinding og tilføie sine Medspillende det størst mulige Tab — lige meget om disse ellers er Ens bedste Venner. „Der er intet Broderskab i Spil" — heder det aldeles rigtig.

Hvor tydelig ser man ikke hos mangen en Lhombrespiller den Nærighed, Misundelse, Vaklevorenhed og Hidsighed, som ikke hos ham kommer frem i Forretningslivet, fordi han der har Tid til at bekjæmpe disse Feil! Hvor uforbeholdent viser ikke her mangen tilsyneladende betænksom Mand, at han, saa snart Fristelsen tibød sig, vilde være udsat for at sætte alt paa Spil!

Hvor fuldstændig er ikke de Personer, der bliver anbragte ved et Spillebord, tabte for det øvrige Selskab, og hvor totalt er ikke hos enhver af dem alle Interesser samlede i hans egen Interesse? Næst efter den virkelige Træfning i Krigen er der ingen Syssel, hvorved Tiden gaar saa hurtig som ved Kortspil — især naar man spiller høit — man har her som paa Valpladsen Kamp og Spænding, men Krigen er trods al sin Umenneskelighed et ædelt Tidsfordriv i Sammenligning med Kortspillet, thi Grundlaget for dens Moral er, at enhver bør opofre sig for det Heles Vel, mens Spillet øver enhver Deltager i at ofre alle sine Nærmestes Interesse for sin egen.

*) Hvis det interesserer nogen af vore Læsere at følge denne saameget yndede og efterspurgte Forbryders Stamtræ ned til Roden, kan vi oplyse, at Rocambole oprindelig er en Forvanskning af det tyske „Rockenbollen". Det betyder fra først af Hvidløg — derfra blev det nyttet som Betegnelse for alt, hvad der var mest pikant og kraftigst i sit Slags — saa fik Kløverknægt ved Spillervittigheden dette Hædersnavn, og efter ham opkaldte Ponson du Terrail sin Helt.

delvise Konsolidation er nu ogsaa mod 6 Stemmer — hvoriblandt den strengt konservative Grev zur Lippe, indtil for nylig Justitsminister — antagen af Herrehuset. I Deputerkammeret støttedes Forslaget af de National-Liberale og de frie Konservative, medens Høire — ligesom Venstre — gjorde Modstand, og man kunde derfor have Grund til at frygte for Lovens Skjæbne i det konservative Herrehus. Dette har vistnok heller ikke været glad om Hjertet, da det gav sit Samtykke, men maa antages at have fundet det nødvendigt at vige ligeoverfor den af Deputerkammeret støttede Minister. En Forkastelse vilde efter Ministerens Erklæring havt hans Fratrædelse tilfølge, og naar man fra konservativ Side ikke har fremtvunget dette Resultat, saa er det vistnok fordi yderste Høire ikke længer er istand til at føre Regjeringen i Preussen.

Medens den preussiske Regjering stadig om end langsomt nærmer sig de National-Liberale, synes Opinionen at vende sig noget bort fra dette Parti. Ialfald paastaa Berlinerkorrespondenter til sydtyske og partikularistiske Blade i en hoverende Tone, at der er begyndt at indtræde Opløsning i Partiets Rækker. I de nordtyske Blade benegtes disse Efterretninger, og det kan gjerne hænde, at Tegnene endnu ikke ere meget tydelige.

Blandt det wienske Rigsraads Deputerede fortælles det, at Rigskantsleren Beust har udtalt sig derhen, at Keiseren er gunstig stemt for en Udsoning med de udenfor Forfatningen staaende Partier. Skulde Deputerkammerets Adresse staa i Strid med dette Ønske, vil Keiseren gjøre Brug af sin konstitutionelle Myndighed, lade indtræde store Forandringer i Ministeriet og i Nødsfald opløse Underhuset. I det umiddelbart før Keiserens Afreise til Pesth afholdte Ministerraad erklærede Dr. Giskra, at han og hans Meningsfæller i Ministeriet vistnok, naar de tog Hensyn til sin nuværende Stilling til Kronen, vilde anse det Øieblik for kommet, da de skulde udbede sig sin Afsked, men som Medlemmer af et parlamentarisk Ministerium antoge de sig forpligtede til at iagttage sit Partis Interesser, og de troede derfor først at burde indgive sin Dimission, naar den parlamentariske Situation var bleven klar. Keiseren erklærede sig enig i dette sidste uden at udtale sig om sin personlige Stilling til Ministrene. I Deputerkammerts Adressendvalg erklærede Giskra ifølge et Telegram af 17de paa Rechbauers Forespørgsel angaaende Rygterne om Ministerkrisen, om Regjeringens Forhold til Valgreformen og om de paatænkte Forfatningsforandringer, at der endnu ikke var indgivet nogen Afskedsansøgning og at Regjeringen vilde holde fast ved Forfatningen. I det samme Udvalg udtalte han senere, at Deputerkammeret i sin Svaradresse paa Throntalen efter dennes Exempel burde lægge Hovedvægten paa, at den forfatningsmæssige Vei var den eneste hensigtsmæssige, naar Hensigten var at bringe de modstræbende Elementer til at deltage i Forfatningslivet. Ifølge et senere Telegram har Giskra og 4 andre Ministre indgivet til Keiseren det i Gaarsbladet omhandlede Memorandum. Som Følge heraf have de 3 øvrige Medlemmer af det cisleithanske Ministerium Grev Taaffe, Potocki og Berger ansøgt om deres Afsked.

Grev Beust, der i Rigsraadet og den bøhmiske Landdag repræsenterer Handelskammeret i Reichenberg, har fra sin Valgkreds modtaget et meget tydeligt Fingerpeg. Handelskammeret har nemlig besluttet at udtale for sin Repræsentant, at han bør negte Bevilling til andre Ministerier end et saadant, som vil være trofast mod Forfatningen.

„Fyrsten af Montenegros Forlegenheder voxe," skriver en Korrespondent fra Belgrad til „Presse". „Hans Serdarer og Hovedsmænd melde, at Befolkningen overalt, selv i de fjerneste Distrikter, ere bestemte paa at tage Del i Kampen i Dalmatien. Regenten selv er ikke bleven overrasket ved disse Efterretninger; thi han har allerede i sin Note af 20de Oktbr. og senere flere Gange sagt, at en længere Varighed af Kampen paa den montenegrinske Grændse vilde foranledige Neutralitetsbrud. Da nu Opstanden er bleven meget langvarig, kan Fyrsten neppe vente Andet, end at Montenegrinerne massevis deltage i Kampen. Fyrsten kan dog neppe se rolig herpaa; thi Magternes Sprog er altfor bestemt. Lederen af Frankriges Udenrigspolitik har erklæret, at Montenegro selv faar bære Ansvaret for et Brud paa Folkeretten; Tyrkiet har i Albanien koncentreret et Armeekorps og vil i Herzegowina stille 10,000 Mand, og fra Serbiens Side kan for Tiden ingen Understøttelse ventes.

De imellem Keiser Alexander og Kong Vilhelm udvexlede Telegrammer foreligge nu fuldstændig. Telegrammet fra Keiser Alexander lød saaledes: „Til Kongen af Preussen. Jeg takker Dem hjertelig for Deres venskabelige Skrivelse, som er bleven overleveret mig ved Prins Albrecht. Ifærd med at feire vor militære Fest beder jeg Dem i alle St. Georgsridderes Navn at modtage den første Klasse af denne Orden, som medrette tilkommer Dem, og som vi med Stolthed ville se paa Deres Bryst. Modtag den som et nyt Bevis paa det Venskab, der knytter os sammen, et Venskab, der er grundet paa Erindringen om den store, for os altid mindeværdige Tidsalder, da vore forbundne Hære kjæmpede for vort fælles hellige Maal. Tillige tillader jeg mig at belønne Deres Fløiadjudant von Werder med denne Ordens 4de Klasse. Alexander". Kong Vilhelm svarede: „Til Keiseren af Rusland. Dybt bevæget, med Taarer i Øinene (!) takker jeg for den mig viste Ære, som jeg ikke havde ventet. Men endnu mere glæde mig de Udtryk, i hvilke De har bragt mig Budskabet herom. Jeg ser i Sandhed i disse Udtryk et nyt Bevis paa Deres Venskab og paa Bevarelsen af Minder om den store Tidsalder, da vore forenede Hære kjæmpede for et helligt Maal. I dette Venskabs og den erindrede Tidsalders Navn tager jeg mig den Frihed at bede Dem modtage min Orden „Pour le mérite". Min Hær vil være stolt af at se Dem som Ridder af denne Orden. Gud bevare Dem! Vilhelm".

Det økumeniske Koncilium har kun været samlet et Par Dage, og der tales allerede om heftige Rivninger mellem de ærværdige Fædre. Paven har paa egen Haand fastsat Forretningsordenen og indrettet Alt saaledes, at intet Forslag kan bringes frem uden med hans Billigelse. Medlemmerne af de faste Kommissioner ere blevne valgte af ham, og han har herved sørget for, at det ultramontane Parti bliver eneraadigt over Konciliets Virksomhed. Ved disse Valg har Pius IX desuden væsentlig taget Hensyn til de Paagjældendes Føielighed og forbigaaet store Mænd, som havde Krav paa at komme i Betragtning; navnlig skal den franske Geistlighed føle sig tilsidesat. Det heder, at der har dannet sig en kraftig Opposition, og som dens Chef nævnes Biskopen af Orleans, Monseignør Dupanloup. Der blev i Mødet den 10de gjort Indsigelser imod Forretningsordenen, som simpelthen sattes i Kraft ved at et trykt Exemplar af den omdeltes til Medlemmerne, og en høi Prælat tog Ordet for at Kommissionerne skulde dannes paa en anden Maade. Prælaten blev imidlertid kaldt til Orden, idet man lod ham vide, at han var uberettiget til at gjøre Udsættelser paa en Ordning, som var indført ifølge Pavens Beslutning, og i Taushed skulde underordne sig den. En af Hovedgrundene til, at en Opposition har dannet sig strax ved Konciliets Begyndelse, skal være Frygt for, at det ultramontane Parti holder fast ved sin Plan om at faa Pavens personlige Ufeilbarhed proklameret som Dogma. I Konciliet er der nemlig som bekjendt slet ikke Tale om Menighederne; 200 Millioner katholske Kristne ere ikke blevne anseete for værdige til at have en eneste Repræsentant i den hellige Forsamling. Der hersker hos Alle, som følge nøie med Forholdene i Rom, stor Frygt for, at Paven udelukkende har sammenkaldt de ærværdige Brødre i en egoistisk Interesse, hvor mange smukke Talemaader om Kirkens og Kristenhedens Vel der end findes i de pavelige Dekreter, som gik forud for Konciliet. Antallet af de Prælater, som deltage i Kirkeforsamlingen, angives til ca. 700.

Fra Alexandria telegraferes den 16de, at den angaaende Konsular-Jurisdiktionen nedsatte Kommission er gaaet ind paa Ægyptens Forslag om en Undersøgelse af de specielle Punkter.

I Paris gaar der forskjellige Rygter om Forandringer i Ministeriets Sammensætning. Vore Telegrammer have omtalt den paatænkte Liste. At et Ministerskifte i liberal Retning inden lang Tid maa finde Sted, er vistnok temmelig sikkert; men det er ikke sagt, at det vil foregaa netop nu. Rygterne synes at savne bestemte Holdepunkter.

Den norske historiske Forening. Igaaraftes havde efter forudgaaende Bekjendtgjørelse samlet sig omtrent 70 indtegnede Medlemmer i den theologiske Examenssal paa Universitetet. Rigsarkivar Birkeland, der var en af Indbyderne, oplyste Forsamlingen om, at der allerede var indtegnet over 800 Medlemmer. Allerede strax ivaares var Indbydelsen bleven modtaget med stor Velvillie, navnlig blandt Storthingsmænd, til hvilke man først havde henvendt sig, og først, da der var indmeldt 100 Medlemmer, henvendte man sig til Almenheden. Med 600 Medlemmer havde man antaget, at Foreningen kunde træde i Virksomhed. Efterat Lovene for Foreningen derpaa vare vedtagne og Foreningen saaledes stiftet, skred man til Valg af Bestyrelse. Fra Stipendiat E. Sars var indløben en Skrivelse, hvori han, paa Grund af, at hans Kræfter for Tiden vare optagne med et større historisk Arbeide, maatte bede sig fritaget for Valg til Medlem af Bestyrelsen, hvortil han i „Aftenbladet" var foreslaaet. Valget paa de 5 Bestyrelsesmedlemmer havde saadant Udfald, at Prof. Rygh fik 43 Stemmer, Rigsarkivar M. Birkeland 42, Prof. Bugge 37, Antikvar Nikolaysen 35 og Universitetsbibliothekar L. L. Daa 22. Næst disse havde Professorerne Brandt og L. Kr. Daa hver 14 Stemmer; de øvrige Stemmer vare spredte paa Forskjellige. Foreningen træder i Virksomhed fra 1ste Januar 1870 med Udgivelse af allehaande Bidrag til Fædrelandets Historie. Den aarlige Kontingent er 1 Spd.

Den medicinske Embedsexamens sidste Afdeling er bleven taget af følgende: Bull, Boysen, Dørum, Randers, hvilke have erholdt Karakteren Laudabilis; Aamodt, Agersborg, Holst, Kahrs, Losting, Qvale, Sigveland med Haud.

Ved den under 23de d. M. tilendebragte juridiske Examen er Karakteren Laudabilis tilkjendt: O. L. S. Platou, C. C. S. Platou, M. H. Berner, C. L. J. Hjort, T. A. Engelbrethsen, A. H. Haslund, M. K. Norby, A. K. Irgens, G. W. W. Gram og C. Dørum, samt Karakteren Haud illaudabilis tilkjendt: K. F. S. Lorck, H. J. Betlesen, A. Salicath, E. S. Frostrup, M. A. Christensen, C. J. Heiberg, O. Collett og O. M. Brynie.

Til Mindesmærket paa Harald Haarfagers Grav var ved November Maaneds Udgang til Komiteen i Haugesund indkommet 1011 Spd. 46 ß.

Havnen. Idag har vi smukt Vinterveir med 6½ Graders Kulde og nordlig Vind. Imorges viste der sig Isskrav paa den indre Havn og nær ved Bryggen, uden dog at være til Hinder for Færdslen med Baade og Pramme. Med Dampskibet „Uffo", der afgik herfra imorges, udførtes fra Graah's og Nydalens Spinderier 24,597 Pd. hvidt Bomuldsgarn.

Udførsel af Sølv. Med Dampskibet „Uffo" og „Kong Sverre" udførtes til Kjøbenhavn og Hamburg 113,500 Spd. i Sølv.

Forlis. Den tidligere omtalte, i Kristianssund hjemmehørende Skonnertgaleas „Sigurd Slembe", der laa kantret ude i Smørvigvaagen, blev, efterat den var bragt paa ret Kjøl, indbugseret til Hjemstedet af Dampskibet „Kristianssund". I Lugaren fandtes ifølge „Romsd. Amtst." Styrmanden og 2 af Matroserne.

Forleden Dag afbrændte Baanegaarden med alt derivørende paa Gaarden Hjøringvaag paa Tustern. Intet var assureret. Det var, striver „Romsd. Amts.", med Nød og Neppe Beboerne undgik at indebrænde.

Byens Formænd og Repræsentanter vare igaar Eftermiddag samlede paa Børsen. Den 1ste Sag, der forelaa til Behandling, var Havnebudgettet. Til Havnevæsenets Udgifter i 1870 havde Havnekommissionen opført 22,300 Spd., til hvis Dækkelse den foreslog bevilget et Tillæg til Toldindtrædene ved Byens Toldsted af 2 pCt. Dette Forslag, der var tiltraadt af Formandskabet, vedtoges mod 2 Stemmer. Sag No. 2. Angaaende Valg af 4 Medlemmer af Fattigkommissionen istedetfor Apotheker Haanshuus, Murmester Schøyen, Stadsfysikus Bidenkap og Høiesteretsadvokat Stang, der stode for Tur til at udtræde. Af de Udtrædende havde Murmester Schøyen erklæret ikke at ville modtage Gjenvalg. Ved det foretagne Valg erholdt Apotheker Haanshuus 39 St., Stadsfysikus Bidenkap 38 St., Advokat Stang 35 St. og Tømmermester Maurer 24 St. Efter Forslag fra Ordføreren foretoges derefter Sag No. 5. Angaaende Valg af 3 Medlemmer af Forstanderskabet for Kristiania Latinskole. Hertil valgtes Prof. Mohn med 37 St., Kjøbm. Amlie med 35 St. og Prof. Aschehoug med 26 St.

Sag No. 3, angaaende Gadeanlæg over Stenersgaarden m. V., foranledigede nogen Debat. Formandskabet havde indstillet paa Vedtagelse af Magistratens Indstilling saalydende:

1. Kommunebestyrelsen vedtager den af Reguleringskommissionen i Møde den 31te Mai 1869 opgjorte principale Plan for Gjennembrud af det Kvartal, der omgives af Nygaden, Storgaden, Brogaden, Lilletorvet og Store Vognmandsgade, hvilken Plan er aflagt paa det Magistratens Indstilling medfølgende Kart mærket C No. 5.
2. Til det i Anledning af denne Regulering fornødne Indkjøb af Gaarden Matr.-No. 16 i Brogaden samt Grundafstaaelser af Matr.-No. 5, 7, 9 og 10 i Stenersgaden og 34 i Storgaden bevilges indtil 13,100

Krigeren plyndrer kun sin Dødsfiende; Spilleren optrækker sin bedste Ven.

Men det er ikke blot Hjertet, der sløves ved Spillebordet. Lytter man til Samtalen under et lystigt Spilleparti, vil man snart blive overbevist om Kortenes fordummende Indflydelse. Endogsaa Mennesker, der i daglig Omgang kan være ret vittige, nedsynker, saasnart de faar Kortene i Haanden, til det lavere Dannelsestrin, paa hvilket man slaar om sig med de saakaldte „staaende Vittigheder". Hvor mange Gange maa man ikke i hvert eneste Parti høre de samme og de tarvelige Vittigheder: „Ruder ud! sa' Glasmesteren" — „Spar! sa' Mor til Far" — osv. Alene den Forhærdelse i Ørehinderne, der udfordres for uden Kvalme at høre et saadant Udraab gjentage 50 Gange i Løbet af nogle faa Timer, er et tilstrækkeligt Vidnesbyrd om Kortspillets ødelæggende Indflydelse paa den gode Smag.

„Men hvortil hele denne Filippika mod Kortspillet? Er der fornylig skeet nogen opsigtvækkende Ulykke paa Grund af Spil? Griber Spillesygen netop nu om sig paa nogen betænkelig Maade?" — spørger de Læsere, der har fulgt os saa langt.

Ikke det vi ved! Hensigten med denne lange Indledning er kun at overtyde dem af vore Læsere og Læserinder, der ikke forud er enige med os i dette Punkt, om, at Kløverknægt og hans Familie er en lumpen Bande, der har en utrolig Mængde Forbrydelser paa sin Samvittighed. Vi venter naturligvis ikke paa nogen Maade, at de ærede samstemmende derfor skulde forvise dette Taterslæng fra deres agtede Huse — saa overtroiske er vi ikke — nei, vi ønsker blot Erkjendelsen af, at samtlige Spillets Konger, Knegte og Damer mildest talt er tvetydige Personer.

Hvis vi er enige derom, bliver vi let enige om Resten. Det kunde maaske smigre den stakkels sindssvage franske Konge, at man opkaldte de fire Kortkonger efter ham, David, Alexander og Cæsar, thi den Gang var Kortspillet nyt, og havde følgelig ikke gjort sig berygtet, men nu stiller Sagen sig anderledes. Selv om Folk holder aldrig saa meget af at være populære, er der Væsener og Ting, som de ikke kan ønske opkaldte efter sig, Brugsgjenstande, som de ikke ønsker at illustrere, og Steder, hvor de ikke ønsker deres Portræter anbragte.

Ingen muhamedansk Fyrste tør anbringe sit Billede paa nogen Mynt. Bevæggrunden hertil er naturligvis Forbudet mod Billeder i Almindelighed, men da man spurgte en Tyrk om Aarsagen, spurgte han til Gjengjæld Spørgeren: „Siges der ikke i Eders Land ligesom i vort „de forbandede Penge?" — Hvorfor vil da Fyrsterne være saa gridske paa at faa deres Hoveder under Forbandelsen, at de anbringer dem paa enhver Styver?" — Det er allerede saa sin Sag, at de kongelige Personer maa finde sig i, at alle mulige Skibsredere tillader sig at opkalde deres Barkskibe og Dampbaade efter dem, hvorved Folket vænnes til at høre slige Talemaader som: „Prins Karl" er løbet læk paa Veien til Kiel" — „Prinsesse Clotilde" er bleven paaseilet og skamfilet af „Kapudan Pascha" — osv. Meningen med slige Opkaldelser kan være ligesaa loyal og venlig, som den er, naar Røgterne paa Herregaardene opkalder deres Koier efter Frøken Antonette og Frøken Lisette, men de Navne, der anbringes saavel paa Fartøier som paa Kreaturer, kommer meget let til at figurere i ubehagelige Sætninger!

Vi nærer saaledes aldeles ingen Tvivl om, at den svenske Kortfabrikant, der fornylig har faaet det snilde Indfald at lave Spillekort med Portræter af de to nordiske Kongefamiliers Medlemmer, har udført det i den loyaleste og mest skandinaviske Hensigt af Verden; han har maaske endogsaa troet, at det var ganske smigrende for Kristian den Niende at blive Cæsars Efterfølger, og der laa et fint Galanteri i at udnævne Karl den Femtende til Kong David — begge er jo Digtere; men han har ikke husket paa at de to Konger — tvertimod deres venlige Forhold i Virkeligheden — her in effigie idelig vil blive kastede i Hovedet paa hinanden og kun førte sammen for at „stikke" hinanden; han glemmer rimeligvis, at han har gjort Prins August til „Spids" og „Rocambole", at vor Kronprins jevnlig vil komme til at figurere som „Sorte-Peer", og at det vil blive overladt til Kortblanderens Forgodtbefindende, hvilken af de fire Prinser der skal være „. . . . . .-Mads." Om de fire høie og allerhøieste Damer, hvis Portræter man har benyttet, vil vi slet ikke tale. Vi har allerede hentydet til, hvor daarlig det staar til med Vittighederne ved Spillebordet, og hvis den ærede svenske Jakob Holmblad blot et Øieblik vil tænke sig de Talemaader, som under forskjellige Sammensætninger i Spillets Gang vil falde, hver Gang en af Damerne kommer paa Bordet, saa haaber vi, at Haarene vil reise sig paa hans loyale Hoved. (Af „Flk. Av.")

Spd., Alt i Overensstemmelse med det i Magistratens Indstilling derom Anførte.

3. Kjøbmand Chr. Olsens Tilbud i Skrivelser af 2den Juni, 9de Oktbr. og 17de Novbr. 1869 angaaende Indrykning af hans Gaard No. 14 i Brogaden i den for nævnte Gade regulerede Linie vedtages.

4. Til Tomt for en Almueskole udlægges de paa det Magistratens Indstilling ledsagende Kart, mærket No. 8, afsatte Tomter No. 2 a og b, tilsammen af Fladeindhold 7,407 □ Alen.

5. Magistraten og Formandskabet bemyndiges til i Afdrag paa den heromhandlede Regulerings Kostende, efterat Reguleringskommissionens Betænkning derom er indhentet, at afhænde de Tomter, som efter de i Magistratens Indstilling omhandlede Mageskifter med No. 9 og 10 i Stenersgaden, 34 i Storgaden samt 12 og 14 i Brogaden og efter Udlæggelse til Lilletorvets Udvidelse, til Gader og Skoletomt blive tilbage af Kommunens Eiendomme No. 17 i Store Vognmandsgade, No. 10 og 16 B i Brogaden samt det i Henhold til Post 2 indkjøbte Matr.-No. 16 i sidstnævnte Gade, tilligemed — dels sammen med Tomterne dels til Bortflytning — de paa samme staaende Bygninger.

Ordføreren fandt det overflødigt for sig at opholde sig ved denne Sags Detaljer. Den var saa udtømmede og vel forberedt af Magistraten, at han fandt det tilstrækkeligt at henvise til sammes Indstilling.

Politimester Michelet fandt sig ikke tilfredsstillet ved noget af Magistratens 3de Reguleringsforslag. Han holdt fremdeles fast ved den oprindelige Tanke med at indkjøbe Stenersgaarden, nemlig derved at forskaffe Byen forøget Torvplads. Ved forskjellige statistiske Data søgte han at godtgjøre, at der allerede nu ved forskjellige Leiligheder viste sig at være Mangel herpaa. Torvene var desuden ingen død Kapital, de gave antageligen en større Indtægt, end den man vilde forskaffe Byen ved Salg af Tomter. Afgiften af Byens Torve udgjorde nu for Tiden 2168 Spd. Det var derhos en stor Fordel at have Torvene i Nærheden af hinanden. Et Torv, som var saa stort, at det kunde optage den hele Trafik, fandt han ikke hensigtsmæssig i vor By med sine mange trange Gader, der aldeles vil blive overfyldt med Færdsel. Selv om han opgav Tanken om Torv, vilde han endda ikke stemme for Litr. C. Spørgsmaalet om Brogadens Udvidelse fandt han ikke at have nogen stor Betydning; thi denne Gades Udvidelse har aldrig været mindre paatrængende nødvendig end nu, da man har besluttet Osloveien, der vil komme til at optage Halvdelen ja maaske 2/3 Parter af den Trafik, som findes der nu. Han foreslog Sagen udsat og Magistraten og Reguleringskommissionen anmodet om paany at tage den under Overveielse.

Ordføreren fandt ikke noget Bevis i de af Michelet meddelte Oplysninger. Han erkjendte nemlig, at Politimesteren i Sager af denne Beskaffenhed maatte have det bedste Skjøn; men han kunde ingen Bevisligheder finde i hvad Politimesteren havde sagt, og Bevisligheder maatte til i en Sag som denne. Han kunde ikke fatte, hvorfor man nu vilde have Sagen udsat, efterat den 5 a 6 Gange havde været hos Reguleringskommissionen.

Ritmester Egeberg troede, at Tragten om Jernbanen maatte være det Strøg, hvor man nærmest maatte søge en Udvidelse for vor Torvtrafik. Ved at gjennemføre den paatænkte Plan om Bazarer paa Youngstorvet, vilde man ogsaa indvinde ikke ubetydelig Plads for Torvtrafiken.

Ordføreren gjorde opmærksom paa, at Jernbanetrafiken havde liden Indflydelse paa Torvpladsene, da de Varer, som fremsendtes med Banen, i Regelen blive tagne paa Oplag. Han erkjendte de Fordele som vare forbundne med store og rummelige Torvpladse, men han holdt fremdeles fast paa, at man ikke for Tiden havde nogen Mangel herpaa og allermindst i det heromhandlede Strøg.

Grosserer J. H. Andresen vilde stemme for Reguleringsplanen Litr. B. som den billigste og som den, der tiltalte ham mest.

Professor Brandt indrømmede, at Litr. B. gav de største økonomiske Fordele; men de indirekte Fordele ved Formandskabets Forslag vare saa overveiende, at han ikke tog i Betænkning at stemme for det.

Frølich vilde gjerne være med paa at spare; men at spare i Utide, det vilde han ikke være med paa. Han fandt, at vi her havde stor Mangel paa aabne Pladse, og for om muligt at forflere disse vilde han stemme for Michelets Forslag.

Kjøbmand P. W. W. Kildahl vilde stemme for Litr. C.

Ved den derpaa følgende Votering blev Michelets Udsættelsesforslag forkastet mod 12 Stemmer; hans Reguleringsforslag blev forkastet med 7 Stemmer. J. H. Andresens Forslag forkastedes mod 11 Stemmer. Derpaa blev Formandskabets Indstilling enst. bifaldt.

Sag No. 4 angaaende Tillæg til Stadskonduktørens Løn m. v. havde Formandskabet indstillet:

1. Som Tillæg til Stadskonduktørens Løn bevilges indtil Videre 200 Spd. aarlig, at regne fra 1ste Januar 1870, og under Betingelse af, at Stadskonduktøren sikrer sig en aarlig Livrente, stor 200 Spd., fra sit 65de Aar.

2. Til bygningskyndigt Tilsyn med Byens Bygninger bevilges indtil Videre og fra 1ste Januar 1870 at regne 300 Spd. aarlig.

Efter nogle korte Bemærkninger af Frølich, hvorved han søgte at tilbagevise Bureauchef Egers Angreb paa Stadsingeniøren, blev Sagen bifaldt mod 1 Stemme (Eger).

Theatret. Det har været et Særsyn i den senere Tids Theaterhistorie at faa se et gediegent og sandt Digterværk, og endnu sjeldnere at faa se det fremstillet skjønt og harmonisk, som Helhed betragtet. Theaterplakaterne har just ikke saa ofte været prydede med store Digteres Navne, eller annonceret Opførelse af Stykker, der kunde paaregne noget Liv udover Døgnet, endnu mindre har Udførelsen nogensinde været af den Beskaffenhed, at den kunde gjøre nogen Epoke i Theatrets Gjerning. Det ene Stykke efter det andet er gaaet, og det ene Stykke efter det andet er igjen glemt. Direktionen har punktlig hver Uge bragt en Nyhed, og Publikum — specielt det store Fredagspublikum — har ligesaa punktligt indfundet sig og pligtskyldigst ved hver Forestillings Slut klappet — de nye Stykker „til Graven“. Man har virkelig faaet et uhyggeligt Indtryk af, at der blev spillet Komedie dernede paa Bankpladsen af gammel Vane — intet Andet — og at Publikum iligemaade af gammel Vane har indfundet sig, taget imod og taalmodig, som det sømmer sig et dannet og velopdragent Publikum, fundet sig i alt, hvad der blev serveret. Hvad kommer det ogsaa Publikum ved, enten Stykkerne ere gode eller ikke? Hovedsagen er jo, at der **bliver spillet**, og at der kommer Penge i Kassen. Men Kunsten da? Aa, Blæs i den, — Direktionen har gjort sin Pligt som gode og tørre Forretningsfolk, den vasker sine Hænder og erklærer sig ren — og saa er den ren og skyldfri. I de sidste tre Uger er der dog gaaet ligesom en frisk Luftning ind over Scenen. Der er Smitte i Luften, Julebordet skal dækkes — og det lader til at blive overflødigt dækket — og saa maa jo ogsaa Kristiania Theater være med, og man maa indrømme, at det virkelig følger med. Med det første Stykke har saaledes Direktionen realiseret en ny Ide. Til almindelig Opbyggelse er Plakaten nu fyldt med Avertissementer, hvis Læsning i Mellemakterne — og stundom kanske ogsaa under selve Stykket — vil berede Publikum en væsentlig Nydelse, den nemlig at faa fine Tanker paa en behagelig Maade beskjeftiget, om Forestillingen til en Afverling ikke skulde byde Stof nok til Eftertanke. Nok er det, Direktionen har gjort en Frontforandring, og det synes at være paa høie Tid; thi det er sandelig umuligt at fatte, hvorledes Theatrets Kunstnere kan holde ud med at arbeide i et Repertoire, der byder dem saa Opgaver af virkelig Interesse. 3 Uger i Træk har man paa Plakaten seet Holbergs, Shakespeares og Ibsens Navne, i 3 hele Uger har vor Scene været Skuepladsen for virkelige Digterværker. Sæsonen begyndte ikke rart, desbedre skal Slutningen være; det gamle Theateraar skal endes værdigt for Nationalscene, og man maa jo indrømme, at saa er Tilfælde; thi „naar Enden er god, er Alting godt“, hvilket omtrent bliver det samme som, at man skal glemme de gamle Synder over de sidste nye Bedrifter. Mon det er gjørligt?

„Kongsemnerne“ er allerede saa godt bekjendt, dets Fortrin og Mangler har saa ofte været paapeget, at det vilde være unødigt her i en kort Anmeldelse at give nogen Recension over dette Digterværk, hvorved Ibsen for bestandig har vundet sit Navn som dramatisk Digter. Vi skal kun bemærke, at ligesom det er ganske rigtigt, at enkelte Ting er strøget ved Opførelsen, saaledes kunde der til Gavn for Stykkets Totalvirkning godt være strøget endnu mere. Sagen er nemlig den, at Ibsen i dette Stykke endnu ikke har lært at begrændse sit Stof ganske; specielt er det til stor Skade for Stykket, at Digteren saa ofte med Vold og Magt har indsmuglet almindelige, abstrakte Meninger og Sætninger, som i og for sig kan være overordentlig smukke og dybttænkte, men som paa ingen Maade tjener til at udvikle Karakteren, fordi de lige godt passer her som der. Men vi skal ikke opholde os ved dette; det er i ethvert Fald glædeligt, at Stykket efter Nielsens Forestilling igjen er optaget paa Repertoiret. Udførelsen fortjener ogsaa al Anerkjendelse. Ligesom man i „Det lykkelige Skibbrud“ maatte glæde sig over, at Fru Wolf endelig engang fik en virkelig Rolle at udføre, saaledes maa man ogsaa her glæde sig over at Fru Gundersen igjen har faaet en af disse Opgaver, hvis Løsning Ingen magter som hun. Det er ligesom det skulde være givet Fru Gndersen at tolke Ibsens Kvindekarakterer i al deres Skjønhed og Dybde, og forat godtgjøre dette, behøver vi blot at minde om hendes „Agnes“, der maaske er det Største, denne Kunstnerinde har skabt. Saaledes er ogsaa hendes „Margarethe“ fuld af Ynde og Poesi. Med Hr. Gundersens „Haakon“ har man al Grund til at være tilfreds, uagtet Virkningen stundom betydelig svækkes paa Grund af hans endnu i enkelte Henseender mangelfulde Organ, ligesom ogsaa Hr. Wolf har megen Fortjeneste af Udførelsen af Hertug Skules Rolle. Det kan imidlertid ikke nægtes, at han undertiden bliver trættende og ensformig, især i Enetalerne, der i og for sig er mesterlige, hvad sin psykologisk Udvikling angaar, og at hans Stemme til sine Tider bliver til Skrig i de stærkt pathetiske Udbrud, Noget som er en Følge af Mangel paa finere Nuancering; men store Strøg af Rollen giver han dog saa godt og virkningsfuldt, at den hører til Hr. Wolfs bedste i denne Genre. Hr. Nielsen fortjener megen Ros for Udførelsen af Bisp Nikolas's Rolle, som er saa meget vanskeligere, fordi Bispen mere er en fin og aandrig Udvikling af Begrebet „djævelsk og ondt“ i sin Almindelighed, end et bestemt, konkret Menneske. Dødsscenen lykkes ham maaske bedst. Ogsaa de øvrige Rollehavende, hvoraf flere fortjente særskilt Omtale, bidrager hver i sin Mon til Stykkets gode Virkning, saa det er at haabe, at det ikke saa snart bliver henlagt igjen.

— Repertoiret for Julengen er foreløbig bestemt saaledes: Søndag: „Det lykkelige Skibbrud“ og „Soldaterløier“; Mandag: „Kongsemnerne“; Tirsdag: „Kongens Yndling“ og „Intrigerne“; Onsdag: „De Unges Forbund“; Torsdag: „En løs Haand“, „En fix Ide“ og „Soldaterløier“ som Børneforestilling.

Staden Stettin laante i det 17de Aarhundrede den svenske Konge Karl Gustav 50,000 Thlr. og har senere flere Gange fordret denne Sum tilbagebetalt. Efter ligesaa mange Gange at være bleven afvist med den Besked, at Sagen er for gammel, har Staden nu ifølge „Köln. Zeit.“ henvendt sig til Bismarck for at faa sin Ret sat igjennem. Bismarck har nu, efterat have samraadet sig med den preussiske Gesandt i Stockholm, gaaet ind paa at indhente Betænkning hos Advokat Beckmann i Stockholm, om hvorvidt den fra svensk Side gjorte Indvending er grundet.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 23de Decbr.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Svalen	Christensen	Strømstad	Ballast.
Carl XI	Pay	do.	do.
Hoffnung	Andresen	Arüis	do.
Søblomsten	Svendsen	Stavanger	ufort. Varer.
Johanne	Tønnesen	England	Trælast.
Frey	Nærup	Svelvig	do.
G. Halvorsen	Hansen	Sandefjord	do.
Spekulation	Bjerke	Holmestrand	do.
Delphine	Nielsen	Danmark	do.
Orion	Ourdal	Drøbak	do.

Telegrammer til „Dagbladet“.

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Hamburg, 22de Decbr.

Dagens „Børsenhalle“ mener, trods Dementi fra Wien, at „Times“'s Efterretning om det franske Afvæbningsforslag ikke er ugrundet.

Paris, 22de Decbr.

Ollivier betragtes som fremtidig Minister og er allerede den ledende Aand i Tuillerierne.

Wien, 23de Decbr.

De Personer, som havde foranstaltet de nylig stedfundne Arbeider-Forsamlinger, ere fængslede.

Rigsfinantsministeren, Baron de Becke er døende.

Det meteorologiske Institut.

Barometret staar høit over det nordvestlige Europa. Landvind i Norge med koldt og klart Veir, nordøstlig i Nordsøen, England og Irland. Udsigterne ere til koldt og klart Veir med Landvind.

Bekjendtgjørelser.

Julegaver til Fattige.

Bøsser til Indsamling af Julegaver til Fattige er udsatte hos:

Hr. Jeremiassen — Peter Petersens Gaard, Kongensgade.

Hr. Andresen — Worens Gaard, Kirkegaden.

DHrr. Møller & Magelsen — Schreiners Gaard, Kirkegaden.

Vollmanns Bazar.

Hr. Platou — Storgaden.

De indkomne Gaver uddeles ved Fattigforstanderne.

XI.

Med Miss Mertens' Indtog i den gamle Borg var det Ferberske Familieliv blevet om muligt endnu mere venligt og fredeligt end før. Guvernanten følte sig for første Gang efter en lang trøstesløs Tid atter omviftet af Hjemmets Luft og omgiven af Kjærlighed.

Hendes varme Følelse, som hidtil ængstelig var bevogtet og undertrykt, brød nu frem og lod hende i Forbindelse med hendes rige Viden vise sig høist elskværdig. Hun forsøgte at gjøre sig nyttig, hvor hun kunde.

Især deleshed sysselsatte hun sig med den lille Ernst, som under hendes Veiledning flittig maatte lære Fransk og Engelsk; og selv Olivia søgte at drage al mulig Fordel af Miss Mertens' Ophold paa Gnadeck. Hun studerede ivrigt; thi det var jo den bedste Afleder for alle tungsindige Grublerier.

Musiktimerne hos Frøken von Walde fortsattes imidlertid regelmæssig. Hollfeld, som blot paa en Dag var reist over til Odenberg, indfandt sig nu som før som ivrig Tilhører og opbød Alt for at kunne være et Øieblik alene med Olivia. Han havde allerede nogle Gange forstaaet at lave det saaledes, at Helena under Hviletiderne var gaaet ud for at hente en eller anden Ting, som man nys havde talt om; men han opnaaede ikke sin Hensigt; thi Olivia gik ud paa samme Tid og lod Tjeneren bringe sig et Glas Vand. Paa et Møde under Hjemveien kunde der ikke engang være Tanke; thi Miss Mertens kom regelmæssig med den lille Ernst for at hente den unge Pige.

Denne uophørlige Tilintetgjørelse af hans Ønsker gjorde ham endelig utaalmodig og mere hensynsløs. Haanden sank ned fra Ansigtet, han forraadte aabent sin Lidelse, og Helena havde blot sin Nærsynthed at takke for at hun indtil Videre blev sparet for en smertelig Opdagelse. Olivia takkede Gud, da endelig den saa længe forberedte Fest nærmede sig; thi med den ophørte idetmindste de daglige Musiktimer.

Det var Dagen før Hr. von Waldes Fødselsdag, da

Han rakte Miss Mertens Haanden og gik langsomt ned ad Gangen, hvor han snart forsvandt bag Buskene.

„Der har vi det“, sagde Guvernanten bedrøvet. „Istedetfor, som jeg haabede, at føre til os en vakker ung Frue paa Lindhof, drager han atter ud i den vide Verden og lader hverken se eller høre fra sig paa Aar og Dag. Der er noget fredløst hos ham; ikke saa underligt, naar man tænker paa de uhyggelige Forholde her. Baronesse Lessen er ham utaalelig, og alligevel er han tvungen til hver Dag og hver Time at omgaaes med hende i sit eget Hjem, thi Søsteren, som han elsker ømt, har jo erklæret ham, at hun i Omgangen med dette Fruentimmer glemmer det mørke og glædeløse i sin Tilværelse. Ogsaa hans Fætter er en ubuden Gjæst i hans Hus . . . Hr. von Walde er en altfor aaben Natur til at det skulde lykkes ham at skjule sin Uvillie, og alligevel er disse Mennesker ligesom af Jern og Staal; den temmelig hensynsløse Behandling, som de er underkastede af Herren i Huset, glider ganske forbi dem; de har hverken Øine eller Øren, naar han hentyder til en Skilsmisse. Og Hr. von Hollfeld, — han er efter min Mening et rigtig jammerligt Menneske; jeg kan endnu ikke i dette Øieblik forstaa, hvorledes han har kunnet vinde Frøken von Waldes Hjerte.“

„Kjender ogsaa De til den Historie?“ spurgte Olivia.

„Ak, kjære Barn, det har jo længe været en offentlig Hemmelighed. Hun elsker ham saa dybt og inderligt som en Kvinde nogensinde kan elske. Men denne ulykkelige Tilbøielighed, hvori hun nu lever og aander ligesom i Sollyset, skal engang kaste de mørkeste Skygger over hendes allerede før saa tungt hjemsøgte Liv. Hr. von Walde gjennemskuer hele dette sørgelige Forhold og aner dets fremtidige Opløsning; men da han ikke kan aabne sin Søsters Øine uden at sække hende dødeligt, saa bringer han sin Broderkjærlighed de tungeste Offre og gaar hellere ud blandt Fremmede, da Opholdet i hans eget Hus bliver ham altfor utaaleligt.“

Under denne Samtale havde Miss Mertens og Olivia for længe siden forladt Slottet og begyndt Vandringen opad Bjerget. Reinhard, som havde været i Byen, stødte snart

Tobakspiber

modtages til Rensning og Reparation billig hos T. Larsen, Storgaden No. 23.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Hesteskoning

modtages daglig og udføres hurtig, godt og billig af Smed S. A. Opsahl, Raadhusgaden No. 16.

Tilsalgs.

500 Dusin Handsker,

hvide, kulørte og sorte, friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:

Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par,
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -

fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.

A. Hennig.

NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Til Julepræsent.

Musikalier, smukt udstyrede.
Pianoforter fra 210 til 300 Spd.
Klaveerudtog, indbundne, til 66 ß.
Albums for Piano.
Albums for Sang &c. &c.

V. Molard,
Akersgaden, Egers Gaard.

Fint gudbrandsdalsk **Smør**, fedt, saltet **Faarekjød**, samt **Snarerypper** og andet Vildt sælges i H. Jakobsens Gaard, Storgaden 15.

Storgaden 18. Storgaden 18.

Emanuel Lunds

Juleudstilling af alle Sorter inden- og udenlandske Parfumerier anbefales i alle Kvaliteter til allerbilligst beregnede Priser.

Eau de Cologne, Extraits. Pomade, Haarolie, Sæber.

Tandpulver, Kongerøgelse, Røgelseessents, Røgtopper.

Joh. Henr. Skramstad

(Hjørnet af Kongens- & Raadhusgaden) anbefaler:

Kaffe: Java, Costarica, Lagueyra, Brasil fra 20 Skill. pr. Pd. og opover. **Sukker:** Raffinade i Toppe, Klumper, skaaret og finknust. **Havanna:** hvidt og gult samt Kandis og kogt Sukker til laveste Priser. **The:** fin Kongo, blandet og Grønthe af bedste Kvaliteter; Chocolade fra Carl Kraft, i alle Kvaliteter. **Mel, Gryn** og **Erter:** Hvedemel, kun af bedste Kvaliteter, fra Stettin og Kjøbenhavn, løst og i Pakker paa 1/1 og 1/2 Bpd., Bygmel, Grynmel, Rugmel, Potetesmel, Sagomel, Rismel samt Maismel til 14 Skill. pr. Pd. i fortrinlig Kvalitet; 1/1 og 1/2 Byggryn, bedste Nummere, Ris, Java Taffel, Carolina og Aracan, bedste Kvaliteter, til 8, 10 og 12 Skill. pr. Pd., i 5 Pundvis billigere. **Erter:** store og smaa gule, samt grønne Stuveerter til 8 Skill. pr. Pot, 6 Skill. pr. Pd. Brune og hvide Bønner, Spliterter og russiske do. **Specerier:** Allehaande, Peber, Nelliker, Ingefær, Cardemomme, Muskatblomme, Muskatnødder, Kanel, Humle og Laurbærblade. **Confecturer:** Rosiner, Figen, Mandler, Blommer, Valnødder, Paranødder, Hasselnødder, Svedsker, Korinder, Kirsebær, Sukade. **Kjex**, flere Sorter. **Diverse Sager:** Sardeller, Champignons, Kjødextrakt, Florentinerolie, Vanille og Safran, Gelatine, hvid og rød samt opskaaret i Pakker, Capers, Carry, Cayenne, Soya, Agurker, Pickles, Sennep, fransk, engelsk og norsk tillavet, samt løs og i Daaser af bedste engelsk Sennep, Maccaroni, Nudler, Vermicelli, Bordsalt, Stivelse, blaa og hvid Patent. **Ost:** Ægte Schweizer, Stolzer, Nøgel, norsk Schweizer- og Gjedeost. **Smør:** fineste Røraas, samt grønsaltet Flesk. **Sild** af fineste Kvalitet, Ansjos samt Rødskjærtorsk. **Lys og Olie:** Stearinlys, svenske og hollandske, Parafinlys, riflede og glatte, Talglys, Natlys; **Lampeolie, prima Parafin-, Jordolie, Træolie**, Lampeglas og Væger, Alt til aller laveste Priser og bedste Kvaliteter. **Cigarer og Tobak:** Ægte Havanna og Hamburger Cigarer i udmærkede Sorter, Røgetobak fra Justus i Hamburg, Moe i Kristianssand samt Tidemands Fabrik. **Vine**, gamle aflagrede, fuldstændig assorteret.

Priskuranter udleveres. Ligeledes leveres Varerne frit hvorsomhelst i Byen og nærmeste Omegn, samt frit pakkede ombord paa Dampskib eller Jernbane.

Joh. Henrik Skramstad.

Tapeter og Border

i nyt og stort Udvalg, **Vægpap, Strie** og **Guldlister** anbefales til billige Priser.

En Del Rester og ordinære Glands-, Guld- & Fløielstapeter sælges til indpaa **à tout prix** i

Christiania Tapetfabriks Udsalg

2den Etage, Kirkegaden 34.

F. H. Frölich & Sön.

For Bagere.

God Gjær, saavel presset som blød, af egen Fabrikation anbefales fra idag fra vor Butik. **Waaler & Co.,** ligeoverfor Slagterboderne.
Udenbyes Ordre effectueres prompte.

Uldtricotage.

Veste og Skjerf i godt Udvalg hos *Chr. Oleson,* Storgaden No. 2.

Ragsokke hos **Chr. Oleson,** Storgaden No. 2.

Fra Butiken i No.16

i Raadhusgaden anbefales: **Husholdningsvarer: Kaffe** til forskjellige Priser samt brændt do. alle Sorter, **Sukker, Erter Mel** og **Gryn** af forskjellige Sorter; **Specerier**, hele og malede, **Flesk, Smør** samt forskjellig Slags **Ost** og lybsk **Pølse**, god **Fedsild, Stearin-** og **Talglys**, prima skotsk **Parafin-** og **Lampeolie**, gode **Poteter, Brød**, stort (2 Pd. 10 Lod), nysiet og skummet **Melk** samt raa og kogt **Fløde** m. m. m., Alt til billige Priser.

Rugmeel,
Bygmeel,
Grynmeel,
Ertemeel,
Havremeel,
sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Svensk Stangjern & Spiger sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Madviin 12 ß Flasken sælges af **Berg & Gabrielsen.**

Norsk Liin sælges billigt af **Berg & Gabrielsen.**

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemeel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmeel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmeel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremeel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mℓ.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos
Fischer & Rustad, Jernbanetorvet.

Simers & Co.'s Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik. **Søren Holst & Co.**

Kaffe	18, 20, 22, 24, 26, 28 ß	pr. Pd.
Raffinade	17, 18 -	—
Havanna	13, 14, 15 -	—
Hvedemeel	3½, 4, 5, 6, 7 -	—
Rugmeel	3, 3½, 4 -	—
Bygmeel	2½, 3, 3½, 4 -	—
Hele Gryn	5, 6, 7, 8 -	pr. Pot
Halve Gryn	4, 5, 6 -	—
Erter	5, 6 -	—

hos **Bernhard Fischer,** Jernbanetorvet.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.
Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.
J. Klute.

Tjeneste søges.

En juridisk Kandidat med Laud ønsker Ansættelse enten hos en Sorenskriver eller hos en Advokat eller Sagfører. Billet mrk. „Januar 1870“ bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

138

til dem. Miss Mertens omtalte sit Sammentræf med Hr. von Walde og hans Yttring om at han skulde reise.

„Han har endnu ikke nævnt noget til mig herom“, sagde Reinhard; „men han saa nys ud, som om han helst skulde ønske at forlade Lindhof strax. Skjønne Tilstelninger! Herren i Huset er det femte Hjul under Vognen, han maa underholde det fornemme Herskab, og til Tak derfor lokker de hans Søsters Hjerte fra ham. Herre Gud! Om jeg bare i to Dage fik være i hans Klæder, jeg skulde sandelig drive den urene Aand ud, saa der ikke blev Spor tilbage! Forøvrigt haaber jeg, at idetmindste Hr. von Hollfeld om nogle Dage drager hjem igjen. Hans Inspektør har nylig været her med Underretning om, at Husholdersken pludselig er løbet fra ham; Ingen kan være der, den vakre naadige Herre er en altfor stor Gnier. Der skal ogsaa være indtruffet adskillige andre Ubehageligheder.“

Man var nu kommen frem til Borgen Gnadeck, og Gjæsten blev modtagen med et hjerteligt Velkommen. Hvor fortroligt og hyggeligt Miss Mertens' Værelse var! Det vinkede saa indbydende; paa Seng og Bord laa nye, hvide Lagen og Duge; et vakkert Schwarzwalderuhr pikkede sagte ved Siden af det smukt ordnede Skrivebord, og nogle Resedaer og Roser udsendte sin Duft gjennem Værelset. Gjennem den aabne Dør saa man ind i Familiens Dagligværelse. Paa det dugede Bord derinde tændte Olivia Spirituslampen under Themaskinen, medens Miss Mertens hurtig pakkede sine Sager ned.

Imidlertid havde ogsaa Onkelen indfundet sig i Selskab med Hektor og den lange Vibe. Ogsaa Reinhard blev, og saaledes sad snart et glad Selskab sammen.

Jægermesteren var rigtig i Festlune. Olivia sad ved Siden af ham. Hun bestræbte sig af alle Kræfter for at holde Skridt med hans Spøg; men endnu aldrig var det gaaet saa tungt for hende, og han, som havde et særdeles fint Øre for de letteste Skiftninger i hendes Stemme, mærkede det meget snart.

139

„Holla, Viva, hvorledes er det fat?“ udbrød han pludselig; „der er noget i Ulave.“

Han tog hende under Hagen og saa hende ind i Øiet.

„Rigtigt, hun har en Sky over Øinene og Sjælen! . . . For Tusind, Du er jo i Hast bleven et ganske andet Menneske! . . . Hvad skal Du med dette jammerlige Nonneansigt?“

Olivia blev blodrød under hans forskende Blik. Hun opbød hele sin Kraft for ved munter Skjemt at undgaa et strengt Skriftemaal; men det lykkedes hende kun ilde, og endelig var der intet andet for hende at gjøre, end at sætte sig til Pianoet, hvor han aldrig spøgte med hende eller forstyrrede hende.

Hvor det gjorde hendes beklemte Hjerte godt, da det fik udgyde sig i fulde, brusende Akkorder, da Tonerne vemodigt klang i den begyndende Aftenslumring, et Gjenlyd af den dybe Smerte, som opfyldte hende, da hun havde faaet høre, at Hr. von Walde atter agtede at forlade Thüringen. Forbi var det nu med al Famlen efter det uklare, ubekjendte Noget; det talte nu med egen, sikker Stemme i mægtigt gribende Toner.

Sløret, under hvilket hendes Sjæl hidtil havde slumret i lykkelig Uvidenhed, var revet istykker; hun følte med Fryd og uudsigelig Smerte, at hun elskede.

Hvor længe hun havde spillet, vidste hun ikke. Men hun vaagnede pludselig af sin fuldkomne Forglemmelse af den ydre Verden, da et stærkt Lys strømmede ind fra Forværelset og faldt lige paa Beethovens Byste.

Moderen havde tændt den store Lampe, og Olivia saa nu, at Onkelen sad i Vinduesfordybningen tæt ved Siden af hende; han maatte have sneget sig ind aldeles lydløst. Da hendes Hænder gled fra Tangenterne, strøg han sagte med Haanden over hendes Haar.

„Ser Du, Barn“, sagde han endelig med rørt Stemme, — „om jeg ikke allerede før havde mærket, at der foregaar noget ganske usædvanligt i Dig, saa vilde dit Spil have sagt mig det; det var jo Taarer, bare Taarer.“

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 300. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Fredag den 24de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2¼ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Prædikanter paa 1ste Juledag:

Vor Frelsers Kirke: Froprædiken: Hr. Pastor Tandberg. Høimesse: Hr. Stiftsprovst Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Froprædiken: Hr. Pastor J. N. Brun. Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Første Høimesse Kl. 6. Anden Høimesse, Prædiken af Hr. Pastor Stub og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 10. Høitidelig Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tysk Prædiken Kl. 11, norsk Prædiken Kl. 5.
Enerhaugens Samfund: Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Pastor Thinn.
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 6 Morgen, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Prædikanter paa 2den Juledag:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Tandberg. Aftensang: Hr. Pastor Domaas.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Pastor Anderssen. Aftensang: Hr. Pastor Hansen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
Sørkedalens Kapel: Hr. Sognepræst Fangen.
Østre Akers Kapel: Hr. Sognepræst Magelssen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken paa Fransk (sermon en français) af Hr. Pastor C. Dumahut Kl. 10. Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11.
Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr Sognepræst Dop.
Enerhaugens Samfund: Bibellæsning Kl. 5 af Hr. Kand. theol Riddervold.
Bibellæsning i Smed Sørensens Gaard paa Galgeberg Kl. 7½ Efterm.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Uffo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10. 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valls, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.

Glædelig Jul!

Hellige Nat, da vor Frelser blev fød!
Nu om hans Seir over al vores Nød
Budskabet lyder!
Høitid berede
vi for vor Glæde.
Hvad det betyder,
hvordan det klinger? —
Englene bringe paa susende Vinger
glædelig Jul!

Svagt vi kun Julenatsglæden forstaar,
dertil vort syndfulde Sind ei forslaar.
Stjernehvælv straale
festtændt' i Kvælden,
Menneskesjælen
magter ei maale
Glæden, som vælder
udover Jord, idet Budskabet melder
glædelig Jul!

Vindverne skinne til Fest over Jord,
hilse saa vide, som Mennesket bor,
Herren velkommen.
Folkenes Tunge
love og sjunge:
„Frelsen er kommen!"
Jorden sig fryder,
thi af dens dybeste Mørke frembryder
glædelig Jul!

Hellige Nat, o indvie Du mit Sind,
og lad din Stjerne nedstraale paa min
ydmyge Bolig!
at det kan skinne
festligt derinde.
Stille og rolig
vil den da bære
ogsaa sit Lys til den himmelske Ære,
Glædelig Jul!

Jonas Lie.

Kristiania, 24de December 1869.

Svenske Aftonbladet for 21de ds. har med en Del indledende Ord erklæret sig enig i og gjengivet en Artikel af „Norsk Folkeblad", som atter forsøger at bringe de paa Storthingene i 1857 og 1866 forkastede Forslag til gjensidige Love om norske og svenske Gjælds-Dommes Exekution paa Bane igjen. Artikelen ender med følgende Tirade: „Som det nu er, staa de tre nordiske Lande med Hensyn til dette Forhold (om gjensidig Exekution af hvert Lands Domme) hverandre fjernere endog end europæiske Nationer i Almindelighed. — — At vi tre nordiske Frændefolk ikke indbyrdes skulde vove at gaa ind paa, hvad vildfremmede Nationer overalt længst har antaget uden Betænkning, bliver ikke Selvstændighedsfølelse, men Selvstændighedssyge, og vil tillige af Verdensmeningen blive dømt som saadan".

Der synes liden Grund til nu at rippe dette Spørgsmaal op igjen; men skal det endelig frem igjen, saa burde man dog se at holde det frit for skandinaviske Festfraser og Talemaader om „Frændskab" og Broderskab. Her gjælder det alene om Forholdsregler i Handelens og Samfærdselens Interesse; Spørgsmaalet har intet med Frændskabet, Broderskabet, Skandinavisme eller Unionsforhold at skaffe. Vi henstille derfor til vor svenske Kollega og Meningsfæller at holde sig til det faktiske Grundlag, naar en angivelig saa praktisk Sag skal drøftes, da der ellers Intet kan komme ud af Drøftelsen. Foreningen mellem Norge og Sverige omfatter visse militære og diplomatiske Interesser; og den Omstændighed, at vi have en Konge tilfælles, medfører ikke, at Fællesskabet skal gaa videre. Sverige har sine Love og Norge sine, og disse Love ere som naturligt efter begge Folks historiske Udviklingsgang ikke saa lidet afvigende, hvilket ogsaa Rettergangsmaaden er. Og hvad dette sidste angaar, saa have vi dog fra den ankerske Sag for en 10 Aar siden i friskt Minde, hvorledes denne Forskjellighed skabte en Misforstaaelse, der paa begge Sider af Kjølen gav sig tilkjende i en temmelig bitter Stemning. Og dog laa det, som den Gang vakte Forargelse i den svenske Retsforfølgning mod Grosserer Anker, ikke fjernere fra vor egen Retsudvikling, end at vi meget let i forrige Aarhundrede ved Afskaffelsen af „Laugdagen" kunde være blevet fortrolige med den Procesmaade, som nu bruges i Sverige, men i Norge synes meningsløs og forargelig.

Naar det paastaaes, at vi holde os udenfor det „europæiske System" ved ikke at anerkjende en svensk eller anden fremmed Dom for jevngod med en norsk Dom, saa er dette ikke saa gánske rigtigt. Thi efter Retslæren, som nok ogsaa anerkjendes i Praxis, tillægges en fremmed Domstols Kjendelse eller Retsafgjørelse fuld Vægt som faktisk Opgjør, og den maa alene ind for de norske Domstole for at tillægges Exekutionskraft. De forskjellige Stater have særegne Bestemmelser og Retssædvaner i dette Punkt; nogle tage Tingen mere ligefrem, andre mere forsigtigt; men om vi end høre til de sidste, saa staa vi dog ikke udenfor dem, som følge det „europæiske System".

Med dette System har vi ogsaa godt hjulpet os i vor Handel og Vandel med Folk, som er ligesaavel vore Naboer som Svenskerne og som vi staa i et langt livligere Handels- og Søfarts-Forbindelse med. Gik vi ind paa noget nyt i Forhold til Sverige, kunde vi vel ikke vægre os for, at gjøre det ligeoverfor vort andet Grændseland, Rusland.

Lad os fastholde, at hvad der i dette Anliggende pleier at berøres som en Bisag, som en mere eller mindre ligegyldig Bi-Garanti, er Hovedsagen. Vi sigte til den Revision, som almindelig gaar forud for en fremmed Doms Exkution i Lande, hvor nærmere Bestemmelser i saa Henseende ere givne.

Denne Revision gaar ud paa at undersøge, om Faktum, bedømt efter Landets egen Lov, medfører Adgang til at anvende Tvang og Magt (derpaa gaar jo al Exekution ud) mod Landets Borgere.

En Stat kan ikke give et andet Samfund Blankofuldmagt paa at slippe „Rettens Middel" løs paa sine Borgere. Hvert Samfund søger efter Evne at naa Retmæssighedens Gjennemførelse paa sin Vei. Uden videre at erklære hvilkensomhelst Opfatning af denne Retmæssighed for lige god, er det samme som at fornegte Retmæssigheden selv og ligefrem at erklære al Jurisprudents og retlig Behandling for intetsigende og overflødigt Opstyr.

Den engelske Regjerings Agent i Rom Odo Russell er bleven Gjenstand for en Tilsidesættelse, som har sin Grund i at han ikke er ansat som fuldtberettiget Diplomat. Han blev nemlig tilligemed sin russiske Kollega, der befinder sig i samme Stilling, ved Konciliets Aabning udvist af Diplomatlogen, og det af den franske Gesandt, Marquien af Bonneville, Diplomatiets Hoved i Rom. Vistnok har Bonneville senere gjort Undskyldning for den haarde Optræden, hvortil han har været nødt, men Odo Russell har bedet den utrøstelige Excellence at glemme den Sag; thi han havde jo kun fulgt Pavens Exempel, som ogsaa har udelukket Kjettere og Frafaldne fra Konciliet. Det er forøvrigt at mærke, at den pavelige Regjering gjennem Kardinal Antonelli havde givet sin Tilladelse til at Russel var tilstede i Diplomatlogen.

Fra Konciliet fortælles ogsaa en anden Historie. Biskopen af Aleppo blev Kl. 5 om Eftermiddagen paa Hjemveien fra Kirken St. Apostoli, hvor han havde overværet en Kirkekoncert, overfaldt. Før han kunde komme sig af Overraskelsen, havde Angriberen taget hans Uhrkjede og løbet sin Vei, og inden Prælaten kunde faa fat i Uhret, som var faldt ned paa Gaden, blev han forekommet af 2de af Tyvens Hjælpere. Biskoppen — siger vedkommende Korrespondent — vil vistnok danne sig høie Begreber om den romerske Censurs Fortræffelighed; thi ikke tilfreds med paa det

---

Ægyptens Pyramider.

(Af Cabiro i b. „Dagbl.")

Vi ere vel omtrent et Snes Mennesker fra vort Hotel. I den tidlige Morgen, endnu førend Solen er staaet op, drager vor Karavane gjennem Kairos Gader tilvogns eller tilæsels; forbi Operahuset og det nye engelske Hotel gaar det ad Gammel-Kairo til, en af Forstæderne, hvis snevre Gader og tæt sammenpakkede Basarer minde om den tyrkiske Del af Hovedstaden. Solen er imidlertid kommen over Horisonten, og Livet begynder at vaagne i Byen. Butikerne aabnes, Kjøberne trænges omkring dem, hvor der sælges Grønsager, Frugt eller Brød, eller beleire de mørke og smudsige Kafeer for at begynde Dagen med en lille Æggekop kulsort Kaffe. Haandværkerne tage fat paa deres Arbeide; som sin europæiske Kolega sidder Skræderen med korslagte Ben og fortsætter Lapningen af Ulema'ens sorte Kaftan, Hattemageren presser Effendi'ens røde Fez, og Sadelmageren skynder sig at faa Scheikens nye guldbroderede Sadel færdig. Den Tummel og Støi af snakkende, raabende og skjændende Stemmer, som høres fra Morgen til Aften, begynder at bruse i Luften; Naboer skjændes, Børn brøle, Æsler skryde, Kameldrivere varsko, Handlende udraabe deres Varer, Vexellererne rasle med deres Mynter. — Dagen begynder saaledes, at den lover at blive alle sine Forgjængere lig.

Imidlertid fortsætte vi vor Vei gjennem Gammel-Kairos krumme, snevre og smudsige Gader, forbi Musselmænd, der stille forrette deres Morgenbøn med Ansigtet vendt mod Mekka, forbi Muselmænd, der høirøstet forrette deres daglige Tiggerdont med Tanken vendt mod saa mange bakschisch som muligt. Vi naa snart den lille Baadhavn, hvor Alt er Liv og Bevægelse. Færgemændene slaaes om at bemægtige sig deres Bytte; ved Arme og Ben blive vi trukne ombord i Baadene og have kun den Trøst, at vore Æsler nyde en endnu ublidere Behandling, idet En letter dem ved Hovedet, en Anden ved Halen for at faa de modstræbende Dyr til at vove Springet fra Landjorden over i Baaden. Endelig er denne pakket fuld; 18 Passagerer staa opret Side ved Side — 6 Esler, 6 Drivere og 6 Mennesker — og med det store Seil heiset paa den høie, svaiende Mast styre vi ud paa Nilen, der her er bred som en Sø og strømmer afsted med rivende Fart, idet dens graa, mudrede Vand har formet sig til hoppende, toppede Bølger.

Overfarten til Gizeh varer kun et Kvarter. Den er overordentlig smuk i den friske Morgenstund, da Solen kaster sit Lys over de fjerne Pyramider, der sees tydelig herfra, og over den nære Kyst med den yppige tropiske Vegetation, de lave Fiskerhytter og de hvide, skinnende Paladser, der ligge hist og her paa Bredden, omgivne af de deiligste Haver med viftende Palmer og Orangetrær, fulde af den gule Frugt i det mørke Løv. Efterat Udskibningen har budt os det samme forvirrede Skue som Indskibningen, finde vi omsider hver sit Æsel og komme lykkelig og vel op paa dets Ryg. Veien fører gjennem Gizeh, en meget stor og vidtløftig Landsby ved Nilens Bred med flere Mosketer og en stor Mængde Huse, der imidlertid ikke som hjemme hos staa hver for sig, men er sammenbyggede til lange Gader. Jeg kalder dem Huse, thi jeg ved intet andet Navn at give dem, skjønt jeg føler, at dette Ord giver et ufuldstændigt Begreb om en ægyptisk Landsby, der med sine graa, af Ler eller Sten sammenklinede Bygninger mest ligner en uhyre Fæstningsmur, hvori de lave Døre og Potte danne Skydeskaarene. Ud af disse Skydeskaar tumle de elendigste Skabninger af smaa Børn og lalle deres: Bakschisch! — uden Tvivl det første Ord de lære, — medens Mødrene kjøbslaa paa Torvet, og Mændene drive deres Bøsler og Kameler til Arbeide i Marken. Paa enkelte Mure ser man naive Freskomalerier, der imidlertid hverken have Interesse for Kunstneren eller Oldgranskeren; thi dels er deres Tegning ligesaa barnlig som deres brogede røde, gule og blaa Farve, dels kan man af deres Emner slutte sig til, at de er ikke af nogen meget gammel Oprindelse, thi som man oftest fremstille de det Fænomen, der i den nyere Tid mest har forbauset den ægyptiske Fellah — et Jernbanetog.

Langs Nilen gaar det ad en knudret og næsten ufarbar Vei, hvor kun et Æsels forsigtige Fod træder sikkert, indtil man naar den prægtige brede Fladvei, der i en lige Linie fører til Pyramiderne, som viste sig for os hele Veien og synes langt nærmere, end de i Virkeligheden er. Veien er fuld af Ryttere, der agte sig sammesteds hen som vi. Den livlige Færdsel synes at anspore Æslet; naar

strengeste at undertrykke enhver offentlig Meddelelse af saadanne Begivenheder, har man gjennem alle klerikale Blade ladet udsprede de mest glimrende Beretninger om den offentlige Sikkerhed i Byen.

Under Overskrift: „Konciliet og den unerede Kirke" ytrer „Köln. Zeit.": „Den russiske Agitation i Galizien og de af Ruthener beboede ungarske Komitater har fra sin første Tid af været ledsaget af en kirkelig Strømning, som væsentlig har til Maal at fjerne den græsk-unerede Kirke fra den katholske og bringe den i nærmere Forhold til Ruslands „Orthodoxe". Under Paaberaab af Troskab for historiske Traditioner arbeider man paa en pludselig Afskaffelse af katholske Skikke, som har bestaaet i Aarhundreder, paa at erstatte den latinske Liturgi med den slaviske, paa at fjerne Orgelerne fra Kirkerne, ophæve Patronatsretten osv. Heftig har Kampen mod „Latinervæsnet" især været i de sidste Uger. Anledningen er givet af den græsk-unerede Erkebiskop af Przemysl's Død — Przemysl ligger i Galizien, (nogle Uger før er Landets unerede Kirkes Primas Erkebispen af Lemberg ogsaa afgaaet ved Døden) — og Striden om Erkebispedømmets midlertidige Forvaltning. Domkapitlet i Przemysl valgte under Paaberaab af gamle Priviligier en russiskfindet Administrator, medens Kurien vilde betro sin Kandidat Sembratowitsch med Bispedømmets Forvaltning. Medens det i Begyndelsen saa ud som om Domkapitlet skulde gaa af med Seieren, er der nylig truffet en Afgjørelse, som udtaler sig for Sembratowitsch og erklærer Domkapitlets Valg for ugyldigt.

Begribeligvis er Forbitrelsen stor blandt det russiske Parti i Galizien og dets østungarske Tilhængere. Da Polonisme og Katholicisme i det første Land falder sammen, opfatter man Sagen væsentlig som en Seier for det polske Element over det russiske, og man fører nu bitre Klager over Keiserens Partiskhed for det ruthenske Folks Undertrykkere. Ruthenernes Hovedorgan Slowo erindrer gjentagende om, at Overhyrdens Udnævnelse af en kirkelig Autoritet er en katholsk Opfindelse, som man uden al Ret har udvidet til den unerede Kirke, og slutter regelmæssigen med Opfordring til at gjenindføre den gamle russiske Menighedsfrihed.

De sidste Dage have bragt Agitationen til pludselig Modenhed. Det sidste Nummer af Slowo bringer en Artikel, hvori det nu forsamlede Koncilium opfordres til at gjengive den unerede Kirke dens oprindelige Karakter, og den russiske Sags Venner i Galizien anmodes om at undertegne en Adresse i dette Øiemed. Adressen, der er forfattet af den Klostergeistlige Wladimir Terlezki i det russiske Sprog, og hvorpaa der nu samles Underskrifter, lyder saaledes:

„Petition. Tre Aarhundreder ere forløbne, siden vor russiske Kirke har forenet sig med den romerske. Historien leverer talrige Beviser for, at vor Kirke i denne Periode har lidt meget. Alle de Undertrykkelser og Nedværdigelser, som ere den tilføiede, har den fundet sig i. Dens storartede Ritus er bleven forvansket ved nye Paafund, som ere uforenlige med dens Aand, og som netop fordrive det, som udgjorde dens Skjønhed. Ligeledes ere denne Kirkes Skikke forandrede paa en Maade, som ikke svarer til dens Væsen; derved er Kirken kommen i Foragt. Det hellige Koncil vil bedst vide, hvormegen Skade vor Kirkes Velfærd og Udvikling derved har lidt, og hvormeget vanskeligere en Forening med den orientalske Kirke er blevet. Hans Hellighed Pave Pius IX har taget vor Kirkes bedrøvelige Stilling under Overveielse, ligesom han ved at tildele vor salige Metropolit Lewizky Kardinalsværdigheden indtil en vis Grad har stillet vor Geistlighed paa lige Fod med den latinske, ja han har endog udtalt den Hensigt at danne et Patriarkat af alle vore galiziske og ungarske Bispedømmer. Men alle disse Forsøg formaar ikke at hjælpe vor Kirke og belive den paany, saalænge dens Ritus bliver saa forvansket, som den nu er, og saalænge den nuværende med Kirkens Aand uforenlige og skadelige Organisation bestaar. Derfor bede vi, som alene have Kirkens Held for Øie og som ikke kunne taale, at den lider, det hellige Koncilium som Kristi Kirkes høieste Autoritet om at der maa træffes følgende Bestemmelser: 1) At den græsk-russiske Ritus saa snart som muligt skal gjenindføres i de med Rom forenede Eparkier i Galizien og Ungarn i sin oprindelige Renhed og overensstemmende med de Sætninger, som ere udtalte af Kirkefædrene og de almindelige Koncilier. 2) At i alle disse Eparkier den orientalske Kirkes oprindelige Skik og Orden skal indføres, saaledes, at Menighederne vælge sine Præster blandt de Kandidater, som foreslaaes af Biskopen, at de af Geistlige og Verdslige bestaaende Eparkial-Synoder vælge Bisperne og de øvrige Prælater og Patriarkal-Synoden Patriarken. 3) At den græsk-russiske Kirkes Biskoper og Geistlige for Fremtiden skulle have de samme Rettigheder og Fortrin, som de latinske Biskoper og Geistlige. 4) Af alle de med Rom forenede græsk-russiske Eparkier i Galizien og Ungarn dannes et Patriarkat. Sammes Sæde skal være i Lemberg; og Patriarken skal have alle de Rettigheder og Priviligier, som de gamle Patriarker har besiddet.

Tyrkiet har besluttet, at Sulina-Havnen fra Marts 1870 skal erklæres for en Frihavn, undtagen med Hensyn til Salt og Tobak.

Fra Kairo telegraferes den 16de: Lord Clarendon har paa den engelske Regjerings Vegne lykønsket Lesseps med Suezkanalens Udførelse. Lesseps har givet den franske Keiser Underretning herom og fra denne erholdt følgende Svar: „Jeg glæder mig over den britiske Regjerings Lykønskning. Med Fornøielse ser jeg, at man lader et med et saa glimrende Udfald kronet Arbeide vederfares Retfærdighed."

Som Bidrag til Bazarerne for Arbeidersamfundets Byggefond og for Lærerindernes Pensionsfond har Hs. Maj. Kongen skjænket 50 Spd. til hver, ligesom Hs. Maj. har givet 25 Spd. aarlig til Diakonisse-Stiftelsen.

Den for omtalte Skydslovkommission. Ved kgl. Resol. af 18de d. M. er det bestemt:

1) At der naadigst befales nedsat en Kommission for at tage under Overveielse Lovgivningens Bestemmelser om Skydsgodtgjørelse paa Reiser i offentlige Anliggender og paa Forretningsreiser for Private saavelsom om Diætpenge, og fremkomme med Forslag til nye Bestemmelser desangaaende.
2) At der til Medlemmer af denne Kommission naadigst beskikkes: Amtmand i Nordre Trondhjems Amt C. Smith, Brigadeintendant ved Trondhjemske Infanteri-Brigade P. H. B. Brun, Kapteinløitnant T. Lund, Brugseier, Storthingsmand J. R. Krogness, Gaardbruger, Storthingsmand O. O. Færden.
3) At Kommissionens Medlemmer paa de Reiser og under det Ophold udenfor deres Hjem, som det heromhandlede Hverv maatte udfordre, tilstaaes saadan Skyds- og Diætgodtgjørelse, som for Storthingsmænd bestemt.

Skattelovkommission. Ved kgl. Resol. af 18de ds. er det bestemt:

1) At der nedsættes en Kommission, som har at sammentræde i Kristiania, til at tage de gjældende Lovbestemmelser angaaende det kommunale Skattevæsen saavel for By som Land og, forsaavidt Landet angaar, saavel for Amts- som Herredskommuner, under Revision og, forsaavidt nye Lovbestemmelser om denne Gjenstand maatte findes nødvendige eller hensigtsmæssige, at udarbeide Forslag til saadanne.
2) At til Medlemmer af denne Kommission beskikkes: Borgermester i Trondhjem S. C. Strøm som Formand, Bureauchef i Departementet for det Indre A. R. Kjær, Kjøbmand i Bergen, Konsul J. A. Michelsen, R. St. O. O., Lensmand og Gaardbruger R. R. Enge og Kirkesanger og Gaardbruger C. A. Riisnæs.
3) At Kommissionen bemyndiges til ved direkte Brevvexling med eller personlig Henvendelse til vedkommende Embeds- eller Bestillingsmænd at indhente de Oplysninger, som til Øiemedets Fremme maatte ansees ønskelige.
4) At Kommissionens udenfor Kristiania boende Medlemmer paa de Reiser, de som saadanne foretage, samt under Opholdet paa Kommissionsstedet tilstaaes saadan Skyds- og Godtgjørelse, som for Storthingsrepræsentanter er bestemt.

Udskiftningskommissionen. Ved kgl. Resol. af 18de ds. er det naadigst bestemt:

1) At der i Henhold til Lov om Jords og Skovs Udskiftning af Fællesskab af 12te Oktober 1857 § 21 bliver at nedsætte en Kommission til at foretage Udskiftning af et paa Fosenøen i Lindaas Præstegjeld, Søndre Bergenhus Amt, bestaaende Sameie i Udmark.
2) At som Formand i denne Kommission beskikkes Overretssagfører Jan Arntsen Greve og som Medlemmer Udskiftningsassistent Ole Nilsen samt Gaardbrugerne Jakob Laastad, Johan Kristoffer Arnesen Riisnæs og Kristen Tordsen Bergsvik af Lindaas Præstegjeld.
3) At som Suppleanter i Forfaldstilfælde beskikkes for Formanden, Sagfører Greve, Kand. jur. og edsvoren Fuldmægtig i Nordhordlands Sorenskriveri Christopher Benedict Bøgh, for Udskiftningsassistent Nilsen Udskiftningsassistent Hagelsteen samt for Kommissionens 3 øvrige Medlemmer Agronom Ole Arnesen Hope og Gaardbrugerne John Bastesen Faneboft og Johannes Johannesen Onæs — samtlige af Lindaas Præstegjeld.
4) At der tilstaaes Kommissionens Formand og dens udskiftningskyndige Medlem hver 2 Spd. og hvert af dens øvrige Medlemmer 96 ß i Salar for hver Dag, som for Vedkommende medgaar til Reiser eller Arbeider i Udskiftningens Anliggender, og samtlige paa Reiser derhos Skydsgodtgjørelse, som for Udskiftningsformænd bestemt, og
5) At de ved Kommissionen foranledigede Udgifter blive at udrede af de til Storskifter og andre tilfældige Udgifter ved Udskiftningsvæsnet for indeværende Budgettermin bevilgede Midler.

Veivæsnet. Ved Kgl. Resol. af 18de ds. er det i Medhold af Lov om Veivæsnet af 15de Septbr. 1851 naadigst bestemt, at Veien fra Ladestedet Mandal til Hofmoen ovenfor Kaddeland i Mandals Fogderi, Lister og Mandals Amt, klassificeres som Hovedvei.

Pakkepost. Ved Kgl. Resol. af 18de ds. er det bestemt:

1) At den Marine- og Post-Departementet ved naadigst Resolution af 25de Januar 1866 givne Bemyndigelse til i alle Postruter med visse Indskrænkninger at lade befordre Pakkepost alene til Fremskaffelse af Bøger og andre trykte Sager i Forbindelse med Brevpost udvides til at gjælde med Hensyn til Smaapakker i Almindelighed.
2) At der aabnes Adgang til Pakkepostforsendelse i sædvanlig Udstrækning i Kystruten mellem Kristiania og Hammerfest det hele Aar og mellem Hammerfest og Vadsø i den Tid af Aaret, da Postdampskibsfart derstеds underholdes.

Kongetiende. Ved kgl. Resol. af 18de ds. er det naadigst bestemt, at af Størdalens Præstegjelds Kongetiende, der ifølge kgl. Resolution af 8de August 1842 har været tilstaaet Bispinde Bugge som Pension, bliver fra hendes Dødsdag den 14de Januar sidstleden og indtil Videre 200 Spd. aarlig at udbetale til Tromsø Biskop og Resten til det Nordlandske Kirke- og Skolefond.

Havnen. Efter en streng Kulde inat, der gik op til 11 Grader, viste den indre Havn sig imorges næsten overalt belagt med et tyndt Islag; fra Hovedøen og udover var Fjorden derimod isfri. Igaar hidkom Skib „Ariel" fra Tønsberg med Skibsprovisioner og Skib „Baron Holberg", T. Legaard fra London i Ballast. Dampskibet „Farmanden" ankom hertil inat; det har losset sin Ladning fra Stettin, omkring 900 Sække Mel, i Svelvig. Dampskibet „Carlsund" bliver færdig til Afgang i Eftermiddag; det er bestemt til Kjøbenhavn, hvorfra det returnerer hid, saafremt det kan erholde en passende Fragt.

Indbrudstyveri. I denne Uge er der bleven begaaet et meget frækt Indbrudstyveri paa Frydenberg i Aker. Tyvene vare komne ind paa Stolpeboden, hvorfra de borttoge en ikke ringe Mængde Madvarer af forskjelligt Slags. Tyve have lagt en særdeles Elsk paa Stedets Eier, hvis Kontor i Byen de for nogle Dage siden besøgte, og han har tidligere et Par Gange været hjemsøgt af Indbrudstyve i sit Hjem.

I den i Onsdags afholdte Generalforsamling af Aktieeierne i Greffen Vandkuranstalt blev Kand. med. H. Steffens antaget til Badets Læge efter Doktor M. Skjelderup, der har frasagt sig denne Post.

Guldbryllup. I Onsdags høitideligholdt Foged Jørstad og Hustru i Rakkestad sit Guldbryllup. Fogden er født 1794 og er altsaa 75 Aar gammel, Hustruen er lidt yngre, og begge ere ved god Helbred. Der var samlet en talrig Skare af Slægt og Venner. Pastor Lassen i Askim overrakte en større Gave fra Venner og Bekjendte i Fogderiet.

Dyrt Makulaturpapir. Medens Konerne Oline Andersdatter Thorsen og Kristine Jobsdatter Knudsen, af hvilke den Første er 50 Aar og den Anden 41 Aar gammel og Begge tidligere flere Gange domfældte for forskjellige Forbrydelser, den 15de Oktober sidstleden vare beskjæftigede med at rengjøre et af Bogbinder Sogn fraflyttet Værksted i Nedre Slotsgade, bemægtigede de sig efter forudgaaet Samraad en derliggende sammenlagt Pakke trykt Papir, som dog kun havde Værd som Makulaturpapir. Under Arbeidet blev der nemlig Tale imellem dem om at skaffe Penge tilveie til Øl og Kristine foreslog nu at tage Papiret, hvilket Forslag hun ogsaa iværksatte og fik Papiret solgt for 24 ß, hvilke hun leverede til Oline, som anvendte en Del af Pengene til Øl, som de i Fællesskab fortærede. Den næstpaafølgende Søndag den 17de stjal Oline atter fra det samme Værksted en Del i Bunker sammenlagt trykt Papir, der vedkom nogle uindbundne Exemplarer af det offentlige Tabelværk, og som en Søster af hende efter hendes Anmodning solgte

---

en galopperende Kollega kommer paa Siden af det, bevæges det for et Øieblik af en ædel Kappelyst til at forstærke sin Fart, men snart falder det atter hen i sit rolige Trav, som det endog ytrer stor Lyst til at forvandle til Skridtgang, hvilken Fristelse Driveren dog hjælper det til at modstaa, dels ved sine idelige opmuntrende Tilraab, dels ved nogle velanbragte Rap af Kjæppen. Som oftest driver Fellah'en sit Dyr frem ved at prikke det temmelig kraftig i det blodige Saar, som Seletøiet har slidt paa dets Kryds; jeg har endog seet En bide Dyret i Øret for at faa det til at bevæge sig lidt livligere, og dog staar det fortræffelige, udholdende og nyttige afrikanske Æsel ligesaa høit over de stridige og dovne europæiske Dyr, som den arabiske Hest staar over den europæiske.

Paa begge Sider af den ophøiede Vei have vi et ægte Nillandskab med Palmeskove i den fjerne Baggrund og frugtbare Marker ved vor Fod. Nogle af dem ere endnu oversvømmede, andre ligge tørre, og af deres velgjødede Jordbund titte allerede de unge Skud af Maisplanten eller Sukkerrøret frem med Foraarets friskeste, lysegrønne Farve. Hvor Jordfladen hæver sig mest, ligger en Landsby som et Fort, der behersker Omegnen. Man er just ifærd med at føre en Ladning Grøntsager over til Veien for derfra at føre dem ind til Kairo; da Landsbyen ligger midt i Oversvømmelsen som en Ø, foregaar Færdselen paa den Maade, at man sætter Kurvene ud i Strømmen paa en Tømmerflaade, som to Fellah'er drive frem ved at skyde til den, medens de svømme ved Siden af den; kun deres brune Hoveder ere synlige over Vandfladen. Paa Veien møde vi Skarer af Kameler og Æsler, der bære Agerdyrkningsprodukter til Torvet i Kairo. Vor Vandring gaar i modsat Retning. Som afgrændset ved en Linie, trukken efter en Lineal, ophører nu pludselig det frugtbare Land, og den gule Sandørken begynder. Vi ere nu Pyramiderne saa nær, at vi kunne se den Mængde af sorte Fluer, der kravle omkring paa dem, som om det kunde være i Ansigtet paa et snavset Barn i Kairos Gader. Endnu nogle Hundrede Skridt, og vi opdage, at de sorte Punkter ikke ere Fluer, men Mennesker, der ere ifærd med Bestigningen. Op ad den store Pyramide og ved dens Fod bevæge sig Besøgende i Hundredevis, og Scenen er saa livfuld, som om vi stod ved Triumfbuen i Paris istedetfor ved de ældgamle Pyramider midt inde i det ældgamle Ægypten.

Først naar vi staa tæt ved den store Pyramide, overraskes vi ret af dens vældige Masse, der i Afstand ikke er forekommen os saa overvældende. Vi knuges næsten af det overordentlige Indtryk, denne Kjæmpeblok frembringer, og som er saa meget stærkere, fordi det ligesom virker med et massivt Slag, som en vældig, sammenhængende Helhed, medens vi ved andre store Bygninger kunne adskille Enkelthederne og saaledes fordele Virkningen. Ikke saaledes med Pyramiden. Fra sin brede Basis stiger den i simple og usammensatte Linier op, til den naaer sin Top i en Høide af 450 Fod. Hvad vil dette Tal sige? Pyramiden, som fra Toppen af stiger skraat ned omfatter med sin Basis en saa vældig Flade, at der af dens Sten kunde bygges en sex Fod høi og en Fod tyk Mur omkring hele Frankrige, og hvis den var hul, vilde den kunne skjule Peterskirken i Rom omtrent efter den samme Maalestok, som Taskenspillerens Bæger skjuler en Muskatnød, og at Strasburger-Taarnet kunde staa opreist derinde.

Vi staa altsaa her foran det eneste af Oldtidens syv Underværker, som Tiden endnu har levnet, fordi Tiden er bleven træt af at kjæmpe imod det, foran den Bygning, fra hvis Top, efter Bonapartes bekjendte Dagsbefaling, „fyrgetyve Aarhundreder skuede ned" paa den kjæmpende franske Armee. Havde Bonaparte dengang kjendt Resultaterne af de nyere og omhyggeligere historiske Forskninger, vilde han mindst have sagt 60 istedetfor 40 Aarhundreder, thi man kommer Sandheden nærmere ved at sætte Pyramidernes Alder til sextusinde end til firetusinde Aar. Sextusinde Aar! Mere end firetusinde Aar før Kristus, mere end tretusinde Aar før de første Spor af græsk Kultur, levede her altsaa i disse Egne et Folk, der kunde reise et saa kjæmpemæssigt Mindesmærke om en Dannelse, der allerede dengang maatte hvile paa endnu andre Aartusinders Grundvold for at kunne beregne Arbeidet theoretisk og udføre det praktisk!

(Sluttes).

som Makulatur for 40 ß. For disse Tyverier er de Tiltalte ved Byrettens Dom af 17de ds. idømte No. 1 to og No. 2 tre Aars Strafarbeide.

Nye Bøger. Paa Ed. B. Gjertsens Forlag i Bergen er udkommet: Svein og Gudveig, et længere Digt af Henrik Krohn. 107 Sider 8vo Pris 24 ß. — Salighedens Vei, af Ashton Oxenden. Oversat fra det Engelske efter Originaludgaven i 136,000 Explr. 235 S. 8vo, Pris 40 ß. — De ti Guds Bud. Oversat fra Svensk af Sogneprest C. M. Eckhoff, 2det Oplag. Pris indb. 54 ß.

Blade for Ungdommen. Ugebladet „For Ungdommen", udgivet af Fuldm. Falck Ytter. Det sidste Nummers Udstyr viser, at Udgiverne har baade Villie og Evne til at holde sit Løfte om at levere smukke Billeder i den kommende Aargang. Da Bladet nærmest synes at henvende sig til Skoleungdommen, navnlig maaske i Mellemklasserne, tro vi, at gode Tegninger er et ikke uvæsentligt Fortrin ved et saadant Blad, ligesom det er os bekjendt, at det allerede er en kjærkommen Gjæst i mangt et Hus. Ligesaalidt som vi undervurdere de Krav, som denne Art literær Virksomhed stiller til Redaktionens Evner, Fortrolighed med Opgaven og Interesse for Arbeidet, saaledes tro vi, at man heller ikke bør undervurdere dens Nytte, selv om denne ikke bestod i andet, end at et saadant Skrift bringer en naturlig og bekvem Anledning til gjensidig dannende Samtaler mellem Forældre og Børn.

„Børnenes Blad" anbefaler sig ligeledes som et godt og smukt Blad for Børn og Ungdom, hvorom vi i det Væsentlige maa gjentage det ovenanførte om Bladet „For Ungdommen". „Børnenes Blad", der egentlig er grundlagt af Anthon Bang og har vedligeholdt sin Anseelse fra hans Tid, begynder fra næste Aar sin 19de Halvaargang. Vi skulle gjøre opmærksom paa, at Tegningerne ere gode og Indholdet afvexlende og med adskillige originale Bidrag, samt at „Børnenes Blad" henvender sig saavel til de ældre Børn som til de yngre. — Prisen for begge Blade er den samme, nemlig 48 ß Halvaaret, hvorhos Præmier uddeles til Abonnenterne.

En opsætsig Matros. Matros ombord i Skibet „Sylvia", Ole Terjesen, blev ifølge Stiftets Ordre af 6te ds. undergivet Justitiens Tiltale for Opsætsighed ombord og for at have stjælet, forhaanet, ja endog forgrebet sig paa Skipperen. Da bemeldte Skib „Sylvia" paa sin Tur hertil kom udenfor Færder, befalede Styrmanden Tiltalte at tage Storstjerten, der hang løs, hvortil Tiltalte uden at røre sig svarede: „Ja, tag den". Da Skipperen gjentog samme Befaling, fik ogsaa han det samme Svar. Efterat Styrmanden derpaa selv havde taget Stjerten, gav han den til Tiltalte med Befaling at bringe den forover, hvortil Tiltalte gjentagende Gange svarede „Ja", uden dog at røre sig. Opbragt herover tog Skipperen ham i Nakken og puffede ham fremover samt opsagde ham paa Stedet af Skibets Tjeneste og beordrede ham ind i Folkelugaren, hvorhen Tiltalte ogsaa begav sig. Her blev han imidlertid siddende hele Dagen, indtil Skipperen blev gjort opmærksom derpaa og befalede ham at forlade Kabyssen. Hertil svarede Tiltalte, at det skulde han gjøre, naar han blev færdig. Da Skipperen derpaa ved Haanden vilde føre ham ud, greb han ham i Brystet og trak ham flere Gange voldsomt frem og tilbage, saa at han blev stødt saavel mod Kabyssen som mod Kabysbænken. Da Skipperen derpaa opfordrede det øvrige Mandskab til at binde Tiltalte — uden at dette dog blev efterkommet — erklærede denne, at de kunde komme Allesammen og truede Skipperen med, „at han skulde kaste ham saa høit, at han ikke skulde se Solen paa 14 Dage", hvorhos han tillige brugte forskjellige Skjeldsord mod ham. For denne sin Adfærd — som Skipperen forlangte paatalt og som Tiltalte under Sagen i det Væsentligste indrømmede at have gjort sig skyldig i — blev han af Søretten for Forbrydelse mod Søfartsl.s §§ 114 og 115 dens 1ste og 2det Led idømt Fængsel paa Vand og Brød i 30 Dage samt Udredelse af Sagens Omkostninger.

Følgende Rævefangst berettes fra Valders: Her hændte for nogle Dage siden et sjeldent Tilfælde. En Rævejæger havde nemlig en Aften lagt ud sin Rævesax. Men da han den følgende Dag ikke havde Tid at se til Saxen, bad han en 13 Aars gammel Visergut paa Gaarden om at gaa hen og se til den. Gutten gik. Han kom til Stedet, hvor Saxen var udlagt, men den var borte. Han begyndte da at se sig om og fik endelig et Stykke borte Øie paa Noget, som rørte sig, og han gik lidt nærmere. Men hvor forskrækket blev han ikke, „da der var Noget i Saxen, som var saa stygt, at han aldrig havde seet Magen til det." Han gloede paa det, men det blev styggere og styggere, og da der tilslut begyndte at skrige borte i Saxen, blev han saa forskrækket, at han „smurte Haser" hjem til Gaarden det forteste, han kunde. Han kom da hjem saa forpustet, som en engelsk Jagthund og fortalte, at der var kommet „noget rent Fælt i Saxen, da det var saa stygt, saa stygt saa! Det var loddent, havde to Rumper, men noget Hoved kunde han ikke se, og dog skreg det saa forfærdelig fælt." Paa Gaarden var Gutten selv Tredie hjemme, foruden ham nemlig en gammel Mand og en Kone, men det var forlidet, „de vare altfor lidet mandstærke til at gaa paa et saadant Uhyre". Gutten blev da sendt afsted efter Jægeren selv, fik langt om længe fat paa ham og fortalte ham det Hele. Jægeren begav sig øieblikkelig tilbage til Gaarden og derfra — efter Moderens udtrykkelige Befaling med Bøssen paa Nakken — til Saxen. Da han kom til „Uhyret", blev han ligesaa forundret som Gutten forskrækket; thi hvad andet var der i Saxen end 2 — siger og skriver to — vorne Ræve!

Opgave over Trafiken ved Hovedjernbanen
i Tidsrummet 1ste—10de Decbr. 1869.
Mileantal 580.

	Spd.	ß.
2909 Passagerer . .	718.	57.
5 Voiturer	1.	70.
51 levende Dyr . .	18.	19.
Pakker, Extratoi etc.	245.	102.
Posten	34.	46.
	1018.	54.
Telegrafindtægter	21.	114½.
Godstrafik:		
Strømmen	2602.	116.
Dal, Eidsvold etc. . .	5060.	65.
	7663.	61.
Summa	8703.	109½.
Den tilsvarende Tid i f. A. . . .	6460.	95.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato . . . 257,463 Spd. 7 ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 237,276 — 100 =

Opgave over Trafiken ved Kongsvinger-Lillestrøm-Jernbane i Tidsrummet 1ste—10de Decbr. 1869.
Mileantal 569.

	Spd.	ß.
2498 Passagerer . .	512.	68.
3 Voiturer . . .	1.	10.
29 levende Dyr . .	12.	3.
Pakker, Extratoi etc.	65.	71.
Posten	36.	36.
	627.	68.
Telegraf-Indtægter . .	12.	27.
Godstrafik	2277.	10.
	2289.	37.
Summa	2916.	105.
Den tilsvarende Tid i f. A. . . .	2390.	58.

Samlet Indtægt i Driftsaaret fra 1ste Januar 1869 til Dato. . . 106,629 Spd. 57¼ ß.
Do. i samme Tidsrum f. A. 105,982 — 99¼ =

De Ulemper, som Sammenstød mellem Baad- og Skøitefiskerne (Garn- og Linefiskere) udenfor Søndmøres Kyster har foraarsaget, har, skriver „Moringen", givet Anledning til høilydte Klager fra Baad- (Garn-) Fiskernes Side. Disse Klager ere ogsaa komne for Regjeringen, som derfor nu en Tid har granskset Sagen, for om muligt at raade Bod paa de stedfindende Vanskeligheder. Som første Frugt af denne Granskning er fremkommet en kgl. Resolution om Rigsgrændsen til Søs (se „Moringen" No. 44) : hvorlangt ud fra Kysten Landets egne Indvaanere har Eneret til at drive Fiskeri. Indenfor dette Omraade har man Adgang til at foreskrive Love for Bedriften og sætte den under Opsyn, forat forebygge, at den Ene forulemper eller forulemper den Anden. Efter Forlydende skal der inden Regjeringen nu arbeides paa midlertidige Bestemmelser, hvorefter Opsyn skal anordnes ogsaa ved Søndmøres Kyster under Torskefisket. Det skal være Meningen at faa Sagen ordnet saa betids, at Opsynet kan træde i Virksomhed allerede denne Vinter.

Det midlertidige Opsyn vil da rimeligvis ogsaa faa det Hverv under sin Virksomhed at indhente og samle alle fornødne Oplysninger og Materialier, hvorpaa en fremtidig fast Ordning af Fiskeriforholdene herude i antydede Retning kan grundes.

En ny Kanal. Engelskmændene tænke paa at stille Suezkanalen i Skyggen ved et Kanalanlæg fra Bristol til Mundingen af Exe-Elven i en Længde af 59 eng. Mil. Anlægget er beregnet at koste 3,500,000 Lstrl.

Koleraen. Ifølge officielle Efterretninger er Koleraen, der i nogen Tid har hersket i Kiew og Tula, i Aftagende. Sygdommen synes nu at trække sig vestover, saaledes have flere Tilfælde vist sig i Guvernementet Pultava, ja endog oppe i St. Petersburg.

Den fastende Pige i Wales. For nogle Maaneder siden omtalte „Dagbl." den fastende Pige Sarah Jacobs i Wales, som i mere end to Aar ikke skulde have taget Næring til sig, og som derfor var Gjenstand for en Mængde Bladartikler, ligesom hendes Sygestue var et Valfartssted baade for Troende og for Tvivlere. Dette Vidunder er nu død. Forældrene gik ind paa at lade Barnet blive Gjenstand for en alvorlig Undersøgelse; der sammentraadte en Komite af Læger, fire øvede Sygevogtersker hentedes fra London, hele Sygestuen, alle dens Møbler, først og fremmest Patientens Seng, blev nøie undersøgt, og saa begyndte Vagten. Den varede i otte Dage, saa døde Pigebarnet under netop de Tegn paa Delirium, som Hungersdøden medfører. Man kan nok begribe, at Lægerne ikke selv vilde drive Forsøget saa vidt, de anvendte endog alle Overtalelser for at faa Barnet til at tage Føde til sig, men baade hun og Forældrene modsatte sig det bestemt, og til Anvendelse af Tvang var man ikke berettiget.

At der her har foreligget et Bedrageri, synes saaledes utvivlsomt. Sarah Jacobs fik for lidt over to Aar siden en Blodbrækning; efter denne forlod hun ikke mere sin Seng, undtagen naar hun løftedes ud af den, og havde Besvær med at synke, saa at hun tilsidst fik Krampe ved Synet af Mad, ligesom hun ogsaa kun daarlig taalte at flyttes. Hun laa i Sengen, smykket som en Brud med Roser i Haaret, omgiven af gaeliske Bøger, en Gjenstand for sine Forældres Tilbedelse og for Nysgjerrighed hos de mange Besøgende, der gjerne efterlod Noget i den fattige Bondestue. I to Aar laa hun saaledes hen uden at spise eller drikke, som det forsikredes, og kun hver fjortende Dag vædedes hendes Læber med Vand. Alle Forsøg paa at opdage Sammenhængen med det Bedrageri, som enhver forstandig Jagttager maatte forudsætte, ere i disse to Aar mislykkede; paa en aldeles ubegribelig Maade vidste det trettenaarige Barn at skuffe alle Efterforskninger og undgaa alle Snarer. Forældrene synes selv at have været i god Tro og uden Del i Bedrageriet. I et katholsk Land vilde ufeilbarlig denne fastende Pige være bleven erklæret for et Mirakel, og en eller anden Madonna eller Helgen vilde have faaet Æren for det.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 24de Decbr.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Henriette	Bull	Tønsberg	Skibsprov.
Sjofna	Aubert	Hartlepool	Stenkul.
Deodata	Simonsen	Liverpool	Salt.
Ariel	Sørbye	Tønsberg	Skibsprov.
Baron Holberg	Leegaard	London	Ballast.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
4de Novbr.	Walle	Frankring	Trælast.
Kathrine	Michelsen	Danmark	do.
Ørnen	Storm	England	Oliekager.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

London, 23de Decbr.

Fra Ottawa meldes, at Rebellerne ved Red-River have indtaget et Fort og at Regjeringstropperne retirerede.

Paris, 23de Decbr.

Agence Havas: Antydninger af Udenrigsministeren ved Diplomat-Modtagelsen igaar lade forvente snarlig Forandring i Kabinettet. Magne, Chasseloup, Leboeuf og Rigault antages at blive staaende.

Anmeldte Reisende.

Den 24de December.

Blom fra Ringerike, Sylow og Prokurator Lyche med Familie og Tjenerskab fra Fr.hald, Kand. Ormsrud fra Sandesjord, Sagfører Jensen og Kand. Forseth fra Drammen, Lund fra Horten, Kand. Rynning fra Kongsvinger, Ingeniør Blom og Frk. Zeiner fra Hamar i Hotel Scandinavie.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Søndag den 26de Decbr. (Kl. 7—10¼) gives: **Det lykkelige Skibbrud**, Komedie i 5 Akter af L. Holberg; til Slutning: **Soldaterløier**, Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Mandag den 20de Decbr. (Kl. 7—10½) gives: **Kongs-Emnerne**, historisk Skuespil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Brandforsikrings-Selskabet
NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie**, Fartøier i Havn eller **Vinteroplag**, Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,
adm. Direktør.

Skjænd. I samme Dieblik opdagede hun Hr. von Hollfeld i Vinduesfordybningen.

„Hvad ser jeg? Hollfeld?" raabte hun; „er det Dem selv eller Deres Gjenfærd? Hvad gjør De her?"

„Jeg hører paa som De ser."

„De hører paa? Ha ha ha! . . . Og nyder slige haardtfordøielige Sager som Mozart og Beethoven . . . Har De da glemt, at det ikke er mere end fire Uger siden De paa den sidste Hofkoncert forsikrede mig, at De fik mig Mavepine hvergang De maatte høre klassisk Musik."

Hun holdt sig i Siderne af Latter.

„Ak, lad disse Optog være, bedste Caroline", sagde Baronessen, „og hjælp mig hellere med Deres opfindsomme Hoved til at ordne Festprogrammet. . . . Og Du ogsaa, kjære Emil, vilde gjøre mig en stor Fornøielse om Du vilde følge med. Du ved jo, at jeg er i den sørgelige Nødvendighed at maatte have en mandlig Støtte ved min Side, hvis mine Befalinger skal blive respekterede."

Hollfeld reiste sig med synlig Uvillie.

„Nu, saa tag da ogsaa mig med Eder! Vil I være grusomme nok til at lade mig være alene hele den lange Tid?" sagde Helena i en bebreidende Tone og reiste sig. Hun saa forstemt ud, og for første Gang forekom det Olivia, som om hun fæstede et misundeligt Blik paa Carolines flinke Fødder, da denne uden Krus havde taget Hollfelds Arm og var hoppet hen til Døren. Olivia slog Pianoet igjen og blev i største Hast afskediget.

I Gangene, som den unge Pige maatte gaa igjennem, herskede Liv og Bevægelse. En Hob Tjenere slæbte Kurve af Sølv og Porcellæn ind i Værelset ved Siden af den store Sal. Gjennem Kjøkkenvinduerne strømmede en stærk Duft af alleslags stegte og bagte Lækkerier, og i et Tjenerværelse, hvis Dør stod aaben, laa hele Bjerge af grønt Løv og færdige Kranse.

Og han, for hvis Skyld alle Hænder idag arbeidede, red alene i den dybe Skog med sorgbetynget Sjæl og grun-

Reinhard ved sit Eftermiddagsbesøg paa Gnadeck omtalte, at en Gjæst allerede var kommen til Slottet.

„Vipstjerten manglede endnu", tilføiede han but.

„Hvem er det da?" spurgte leende Fru Ferber og Miss Mertens paa engang.

„Aa, en saakaldt Veninde af Frøken von Walde, en Hoffrøken fra L. Hun vil hjælpe til med Anordningen af Festen; Gud naade de Mennesker, som skal udføre alle hendes Indfald."

„Ah, Frøken von Quittelsdorf!" udbrød Miss Mertens fremdeles leende. „Nu ja, hun har visselig Kviksølv i Aarerne, hun er forskrækkelig overfladisk, men vist ikke ond."

Senere gik Olivia i Reinhards Selskab ned til Lindhof. Da de kom nær Slottet, blev Hr. von Waldes Ridehest netop ført frem til den store Trappe midt paa den søndre Façade. Strax derpaa kom han selv ud gjennem Glasdøren med Ridepisken i Haanden og gik nedad Trappen. Olivia havde ikke seet ham siden den Eftermiddag, da han havde behandlet hende saa hensynsløst; han forekom hende usædvanlig bleg og trist.

I det Dieblik, da han svingede sig op paa Hesten, traadte en ung, hvidklædt Dame ud paa Trappen. Hun var meget vakker og skyndte sig med graciøs Lethed ned for at klappe Hesten paa Halsen og byde den en Bid Sukker.

Frøken von Walde, som var kommen ud samtidig, støttet paa Hollfelds Arm, blev staaende oppe paa Trappen og viftede med Haanden en Hilsen til sin Broder.

„Er den unge Dame Frøken von Quittelsdorf?" spurgte Olivia.

Reinhard bekræftede dette med en but Mine.

„Hendes Ydre behager mig", sagde den unge Pige. „Hr. von Walde synes gjerne at samtale med hende", tilføiede hun sagte.

Rytteren bøiede sig i dette Dieblik ned fra Hesten og syntes med Opmærksomhed at høre paa den unge Dames Prat.

„Kors, han vil ikke være uhøflig, men hellere for nogle Dieblikke holde tilgode med hendes Sladder", svarede Rein-

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

L. Fehr & Co.'s
lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Bøger.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader:

Svein og Gudveig.

Av
Henrik Krohn.
Pris 24 ß.

Af samme Forfatter er tidligere udkommen:
„Fraa Vestlandet". Pris 24 ß.
„Gjeirstad-Trond". Pris 12 ß.
„Ei liti Ferd fraa Sogndal til Fjerland". Pris 24 ß.
„Smaakvæde". Pris 20 ß.
„Minne fraa ei Stokkholmsferd". 40 ß.

Bøger.

Som særdeles passende til Juleklap anbefales: Marryats samlede Skrifter, Spøg og Alvor, Onkel Toms Hytte, Lommebog for Kjøb og Salg, forskjellige Eventyrbøger, Fortælleren, Christianialiv, Miss Mulochs samlede Skrifter samt et stort Udvalg af mange andre forskjellige Bøges hos

H. Bosse.

Et stort Udvalg af **Kobberstik, Lithografier** og **Olietryk** til særdeles billige Priser hos *H. Bosse.*

Ønsker.

Flere Tusinde forskjellige Nytaarsønsker til billige Priser hos *H. Bosse.*

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Smaastykker

af
H. Schulze.

111 Sider 8vo. Pris 40 ß, smukt indb. 60 ß.
Indhold: **Prolog eller Fortale.**
Petter og Inger, Lystspil med Sange.
Fotografier.
Bruden paa Staburet.
Baserne.
Brudstykker af et større satirisk Digt.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade 4.

Julegave for Børn!

Ugeskriftet

For Ungdommen,

udgivet af **Falck Ytter** m. Fl.

1ste Aargang 1868 nogle fuldstændige Expl. tilbage a 96 ß.
2den Aargang 1869 sluttes med dette Aar, a 96 ß.

Af Indholdet mærkes: **Haakon Haakonsen, en norsk Robinson.** Paa Aarg. 1869 kan endnu subskriberes. Præmiebogen **Gullivers Reise til Lilleput** (med Tegninger) følger gratis.

3die Aarg. 1870, Subskriptionspris 48 ß halvaarlig og 8 ß Porto. Af Indholdet mærkes: **En Gjæterguts Erindringer** fra hans Liv inde i Norges Storskove sammen med Bjørn, Ræv og andre Skovens Dyr. **Peder Frisk's Luft-Reise** til den kinesiske Mur (med Billeder) osv.

Præmiebog: **Gullivers Reise** til Kjæmpernes Land (med Billeder).

Nye Subskribenter, der ere saa tidlig ude, faa **Jule-No. gratis.**

Ugeskriftet bestilles paa alle Posthuse og i Bogladerne, i Kristiania i Gundersens Bogtrykkeri, Storgaden 18, hos J. W. Cappelen og i Kirkegaden 3, 3die Etage.

Den norske Folkeskole

No. 51 og 52 indeholder: **Folkehøiskolens Maal og Virksomhed** (af P. Bossen); **Mere om Brugen af Pontoppidans Forklaring** (af J. K.); **Juletræ i Skolerne** (af Th. Hornbæk); **Kristiania:** Beretning om Bergens Almueskolevæsen; Reisestipendier for Almuskolelærere; Bekjendtgjørelser.

Lørdags-Aftenblad
for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af December), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition, samt i Dhrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges **forskudsvis.** Subskribentsamlere faa 1 Frieremplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 10de November 1869.

Anthon Bang.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Ein Soge-Bundel,

utgjevne av
det norske Samlaget.

89 Sider 8vo. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer,
Karl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Tilsalgs.

Min Handel med Colonialvarer, Meel og Brød fra eget Bageri anbefales som vel assorteret til billigst mulige Priser.

Frithjof Rasmussen,
Lilletorvet.

Til Julepræsent.

Musikalier, smukt udstyrede.
Pianoforter fra 210 til 300 Spd.
Klaveerudtog, indbundne, til 66 ß.
Albums for Piano.
Albums for Sang &c. &c.

V. Molard,
Akersgaden, Egers Gaard.

For Handlende!

Alleslags
Liintraad og Sygarn
samt
Skogarn, Støvlelidser,
og
Uldgarn

sælges billigst muligt hos

Hermansen & Jorgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Sæbe,

saasom: **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger, **Mandelsæbe, Cocusnødoliesodasæbe** (et fortrinligt Middel mod Frost i Hænderne), almindelig **Toiletsæbe** — Savon des deux mondes — a 8 ß, **Gallesæbe** a 8 ß i Stykker, 40 ß i Stænger (til Vaskning af coulerte Tøier), **Svovlsæbe** a 30 ß, mod Rødt i Ansigtet, **Tjæresæbe, Windsorsæbe, Barbersæbe** (Shaving soap), **Palmesæbe** &c. &c. er jeg nu forsynet med.

De Coninck,
Dronnigensgade ligefor Victoria Hotel.

Fotografiportræter

af den kongelige Familie (fra **Carl Johan** og **Desideria, Oscar** og **Josephine** m. fl.), **Statsraaderne, Storthingsmændene, Landets Biskoper, Christiania Geistlighed, Missionærerne i Afrika, de bekjendteste Universitetslærere, Læger, Videnskabsmænd, Skuespillere** og **Skuespillerinder. Musikere, Komponister, Malere, Billedhuggere, Digtere** med mange Flere, f. Ex. af **Geistligheden, afdøde Lærde** (Prof. Munch, Sars, Keyser osv.) faaes a 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stkr. — hos **De Coninck,** Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Stettiner Rugmel,

fortrinlig Bagervare, sælges i Partier billig af **Andr. Gulbransen.**
Jernbanetorvet.

For Bagere.

God **Gjær,** saavel presset som blød, af egen Fabrikation anbefales fra idag fra vor Butik.

Waaler & Co.,
ligeoverfor Slagterboderne.

Udenbyes Ordre effectueres prompte.

Til Jul.

Et overordentlig rigt og smukt Udvalg af forskjellige Gjenstande, passende til Julepræsenter, forefindes til billige Priser hos

H. Bosse,
Hj. af Skipper- og øvre Vognmandsgade.

Strikkemaskiner.

Et æret Publikum indbydes til at se Lambs ny forbedrede Strikkemaskine i Virksomhed. Alle Slags Mønstre strikkes og Strømper gjøres helt færdige paa Maskinen; en flink Strikkerske kan strikke 15 Par Strømper daglig. Maskinerne sælges under Garanti.

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

Strikning modtages.

Symaskiner.

Indtil Nytaar sælges følgende Sorter til vedføiet nedsat Pris:

Singers ægte amerikanske med Rullefod for Skomagere	57	Spd.
Do. „ do. „ Skræddere	52	—
Armmaskiner for Skomagere . .	46	—
Bedste **Haandmaskiner** (Willcox & Gibs)	10	—
Do. paa Stativer	14	—

Gratis Undervisning.

Peter J. Petersen,
31 Skippergaden 31.

No. 3. Stortorvet No. 3

anbefaler:

Hjemmevævede Bomuldsværkener i mange Mønstre og Farver, Lærreder, Bomesi og Twill til de billigste Priser, hjemmevævede, hvide Uldtøier i hel og halv Uld. Tillige anbefales et stort Parti store norske Uldtrøier til Dusinpriser. Uldveste, Uldkapper og Strømper, hjemmespundet Uldgarn i mange Farver, hvilket anbefales til de billigste Priser ved **Aug. Ruß.**

No. 3. Stortorvet No. 3.

Tolleknive, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tolleknive** med Skafter af **Træ, Elgsdyrhorn,** enkelte **Slirer,** beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et **messingbeslaaet Belte** med tilhørende **Tolleknív,** hvis **Holker** og **Slire** ere **messingbeslaaede,** faaes for 1 Spd. 60 ß hos **De Coninck,** Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden ligefor Victoria Hotel.

Fineste Konditor-Hvedemel, Do. Rugmel, Rosiner, Korender, Sukkade og **Specerier** } sælges billigt af **Fischer & Rustad,** Jernbanetorvet.

Kaffe	18, 20, 22, 24, 26, 28	ß	pr. Pd.
Raffinade	17, 18	-	—
Havanna	13, 14, 15	-	—
Hvedemeel	3½, 4, 5, 6, 7	-	—
Rugmeel	3, 3½, 4	-	—
Bygmeel	2½, 3, 3½, 4	-	—
Hele Gryn	5, 6, 7, 8	-	pr. Pot
Halve Gryn	4, 5, 6	-	—
Erter	5, 6	-	—

hos **Bernhard Fischer,**
Jernbanetorvet.

Nysiet Melk

kan bekommes daglig hos **Erichsen** i Pipervigens Bakkegade No. 1.

Tilleie.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4, Indgang fra Revierstrædet.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

hard og gik videre. „Hun prater om dit og dat og er i Stand til at hugge Tag i Tøilen, om han vil gaa førend hun faar talt ud."

Imidlertid var de komne ind i Vestibulen. Olivia skiltes her fra Reinhard og gik op paa Musikværelset, hvor ogsaa Frøken von Walde og Hollfeld strax efter indfandt sig. Den Første gik endnu engang ind i Toiletværelset for at ordne lidt paa sit Haar; dette Øieblik benyttede Hollfeld og nærmede sig hurtig Olivia, som var gaaet bort i en Vindueskrog og bladede i et Nodehefte.

„Sidst blev vi forstyrrede paa en afskyelig Maade", hviskede han.

„Vi?" sagde hun alvorligt og med Eftertryk og traadte et Skridt tilbage. „Jeg havde visselig Grund til at beklage mig over at være bleven forstyrret, og jeg maa tilstaa, at jeg var ganske harm over at se min Læsning afbrudt.

„Aa, hver eneste Tomme en Fyrstinde!" udbrød han spøgende, men med dæmpet Stemme. „Det var forøvrigt slet ikke min Hensigt at saare Dem, tvertimod. Ved De ikke, hvad Tornerosen betyder?"

„Aa, den mente ganske sikkert, at det er tusinde Gange skjønnere at dø paa Grenen end at blive brukket af i en saa unyttig Hensigt."

„Grusomme! De er haard som Marmor. Aner De da slet ikke, hvad der daglig drager mig hid?"

„Utvivl Beundring for vor store Toneskald."

„De tager Feil."

„Til Deres Fordel skulde jeg tro."

„Ak, Musiken er for mig blot Broen . . ."

„Fra hvilken De meget let kan falde ned i det kolde Vand."

„Og skulde De have Hjerte til at lade mig omkomme der?"

„Ja ganske vist. Jeg er ikke ærgjerrig nok til at skulle ville fortjene en Redningsmedalje", svarede Olivia tørt.

Frøken von Walde kom nu ind igjen. Hun saa forundret ud ved at finde dem i Samtale; thi hidtil var aldrig

et Ord blevet vexlet mellem. Hendes Blik for forskende over Hollfelds Ansigt, som endnu ikke ganske og aldeles havde formaaet at udslette Udtrykket af en levende Harme; derpaa satte hun sig taus ved Pianoet og præluderede, medens Olivia søgte sammen Noderne. Hollfeld indtog sin sædvanlige Plads og støttede melankolsk Hovedet i Haanden.

Men endnu aldrig havde hans Blik hvilet saa glødende og fortærende paa Olivia som i dette Øieblik. Hun angrede paa at hun havde indladt sig i Samtale med ham; hendes Bestræbelse for at afvise ham med Kulde syntes at have havt en ganske modsat Virkning.

Frygt og Afsky bemægtigede sig hende ved Synet af hans usædvanligt oprørte Ansigt, og ihvorvel Onkelens triumferende Smil fremstillede sig for hende, vandt dog Beslutningen om Hellere at frasige sig Musiktimerne end længere at udsætte sig for disse uforskammede Blikke, mere og mere Herredømme i hendes oprørte Sjæl.

Timen nærmede sig sin Slutning, da Baronessen, fulgt af Frøken von Quittelsdorf, traadte ind og gik hen til Olivia.

„Frøken von Walde har maaske endnu ikke sagt Dem", sagde hun i en temmelig naadig Tone til den unge Pige, „at alle de til Morgendagens Fest Indbudne vil indfinde sig Klokken fire i den store Sal, . . . jeg beder Dem, bliv ikke borte. Koncerten slutter vel henimod Klokken sex; jeg omtaler dette blot for at Deres Forældre ikke maa vente Dem hjem før."

Helena saa ved disse Ord forlegen ned paa Tangenterne, medens Frøken von Quittelsdorf tog sin Post ved Siden af Baronessen og nysgjerrig stirrede Olivia i Ansigtet. Saa vakre ogsaa de sorte Øine var, som fæstedes paa hende, saa følte dog den unge Pige sig saaret ved denne uafladelige Stirren. Hun bøiede let paa Hovedet for Baronessen og forsikrede, at hun skulde indfinde sig punktligt, og derpaa fæstede hun et fast, alvorligt Blik paa den nærgaaende Skjønhed.

Virkningen deraf var lynsnar. Frøken von Quittelsdorf vendte Hovedet bort og saa surt som et Barn, der har faaet

Dagbladet.

No. 301. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Mandag den 27de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Tirsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Fenstad, Næs paa Romerige, Nordre Odalen, Kongsvinger, Sverige over Charlottenborg, Stange, Romedal, Fjeldhaug, Thoten, Hamar og videre over Østerdalen og Kvikne til Trysild, Røraas, Trondhjem, Levanger og Namsos, Næs paa Hedemarken, Vardal, Ringsaker, Birid, Brottum, Lillehammer og videre over Gudbrandsdalen til Romsdalen; til Vestlandet indtil Kr.sand, til Hønefos, Nykirke, Kongsberg, og Jevnager; til Aas, Holen, Soon, Moss, Sarpsborg, Baaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Rødenæs, Aremark, Ødemark, Rakkestad, Trygstad, Høland og Urskoug, Frederiksstad, Frederikshald og Sverige over Svinesund; til Drøbak og Horten med „Halden" eller „Oslo"; til Aasgaardstrand, Valle, Tønsberg og Sandefjord med „Bjørn Farmand"; til Sandvigen, Asker, Drammen, Kongsberg, Hønefos, Hole, Jevnager, Søndre Land og Nordre Land og Brandbo indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetrøn til Eidsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Eidsvold Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Om Religion og Religionsfrihed.

(Fortsættelse fra No. 299.)

Men vi tro ikke alene, at Staten intet gavner ved en Bestemmelse som den i Grundlovens § 92, men at den sande Religion tvertimod helst ser sig fritaget for en saadan Hjælp fra Statens Side. Thi er det sandt, at Religionen kun finder Vei til Menneskehjertet ved Sandhedens og Kjærlighedens overbevisende Magt, da maa selvfølgelig, naar der var fuld Religionsfrihed i Landet, den Religion være bedst stillet, der har størst Sandhed og mest Kjærlighed at byde Menneskene. Naar Kirkens egne Tjenere derfor gaar hen og forsvarer § 92, da har de med det samme erklæret, at de tvivler paa sin egen Religions Sandhed.

Den sande Religion faar ikke større Magt over Menneskene derved, at Statens Embeder kun bliver gjort tilgjængelige for dens Tilhængere, men den faar mindre. Thi det er jo klart, at et Menneske har langt større Opfordring til kun at lade sig overbevise af Sandheden selv, naar Bekjendelsen af denne Sandhed hverken gavner eller skader ham i det borgerlige Liv, og der heller ikke hviler noget andet udvortes Tryk paa hans Overbevisning, som f. Ex. Autoritet. Det er klart, at den Mand, der ved at Statens Embeder kun gives til den herskende Kirkes Medlemmer, er mere udsat for at lade sig lede af Autoritetens Tryk og personlige Fordele i sin Tilslutning til denne Kirke, end om en saadan Paragraf ikke fandtes i Lovene. Kort sagt, det er klart, at Staten og Kirken ved en Bestemmelse som den i Grundlovens § 92 virker for Autoritetstroens Udbredelse. Men en saadan Tro er jo netop den største Hindring for en sand og fyldig Tilegnelse af enhver Religion. Den Tro paa de guddommelige Sandheder, som frembringes ved den Glands og Anseelse, Kirken spreder om sine Tilhængere, er jo netop den farligste Vantro: Sløvhedens, den ubevidste Vantro. Og det Menneske, der bekjender sig til den protestantiske Religion, blot fordi hans Fædre gjorde det, og Staten gjør det, og den gode Tone fører det med sig, det Menneske er jo saa langt fra Sandheden, som han kan komme. Men det er som sagt netop ved at benytte saadanne Lokkemidler til Sandheden som de i § 92, Autoritetstro vinder og Sandhed taber sin Magt over Menneskene. Thi dette tager Lokkemidlet, og lader Sandheden ligge urørt. Ja, en Paragraf i Grundloven som den to og nitiende tager sig jo nesten ud, som om Stat og Kirke havde sluttet en Slags hemmelig Overenskomst om hver paa sin Leid at agitere for Autoritetstro (Fordom), ret som om vi ikke havde nok af den Sort alligevel. Ret som om der ikke var nok af disse Halvmennesker i vort Land, der er for magelige til at gjennemgaa den Kamp, der er nødvendig for at komme til nogensomhelst sand Tro og Erkjendelse, men som blindt hen følger efter, hvor denne Jordens Mægtige gaar foran; der aldrig har vidst, hvad det var at have Personlighedens Ret i sin Tanke og Tro, i sin Virken og Færd, men som i alt, hvad de gjør, kun stræber efter at opfylde, hvad Samfundslivets Former, hvad Konveniensen byder og anse det som sit Maal og sin høieste Lykke engang, naar Gravklokkerne slaar over deres Ligfærd, da at kunne blikke tilbage paa et Liv uden Prostitution. Sandelig, der gives nok af dem i vort Land, der hader Liv og Udvikling, fordi alt Liv og enhver Udvikling fører Kamp og Smerte med sig; der vilde ofre alt, blot de kunde faa de gode, magelige Dage tilbage. Og for at skabe end flere saa danne sørgelige Tilværelser, for at udbrede en saadan Tro i end videre Kredse, tror den norske Stat at have Lov til at overskride sin egen Ret og virke lige imod sit første og egentlige Formaal, og for samme Sags Skyld tror Kirken at maatte fornegte sine egne Vaabens Styrke og benytte sig af Midler, der mildest talt er den uværdige. Thi Kirken forekommer os just ikke at spille den smukkeste Rolle, naar den siger til Statens vordende Embedsmand: „Se, Magt og Ære, gode og fede Embeder skal du faa, hvis du vil falde ned og tilbede mig"; eller naar den siger til den store Hob: „Se, Magt og Ære, store og fede Embeder faar mine Tilhængere, derfor fald ned og tilbed mig".

Men hvordan bør efter dette Statens Forhold til Religionen og den i Landet herskende Kirke være! Hvad bliver der af Statskirken! Først og fremst skylder Staten sig selv og Religionen at vaage over almindelig Religionsfrihed; dermed vil alle Parter være bedst tjent. Dernæst ingen Indblanding eller Overgreb af nogen Religion — det være nu den i Landet herskende eller nogen anden — i Statens egne Bestemmelser og Love. Staten skal i sine Love som i sine Handlinger hverken være luthersk eller katholsk, ligesaalidt som en Hypothekbank eller en Jernbanebestyrelse er nogen af Delene i sine. Staten har sit eget Formaal, og den skal i alt, hvad den gjør, kun søge dette opnaaet. Forsaavidt er enhver Statskirke umulig og kun opstaaet ved en Begrebsforvirring.

Men er et Land saa heldig stillet, at saagodtsom hele dets Befolkning eller i al Fald den overveiende Del deraf bekjender sig til en og samme Religion, tilhører en og samme Kirke, og denne Kirke finder sig tjent med at Staten overtager den øverste Bestyrelse af dens Ordning og Midler, hvad skulde der saa være i Veien for at Staten gjorde dette? Enhed og Orden paa ethvert Omraade ligger det i Statens egen Interesse at tilveiebringe. Det maa derfor ogsaa ligge i dens Interesse at tilveiebringe Enhed og Orden i Kirken og en fornuftig Anvendelse af dens Midler. Men naturligvis, Staten maa i denne sin Bestyrelse af Kirken og dens Midler kun lade sig bestemme af denne Kirkes egne Interesser. Ligesaalidt som Staten skal tillade, at Kirken griber ind i Statens Virksomhed, ligesaalidt skal Staten tillade sig selv at befordre sine egne Interesser, naar den handler i Kirkens Navn og til dens Tarv. Intet Sammenrøre fra nogen af Siderne. Saaledes bør Staten, naar den ansætter Præster i den luthersk kristelige Kirke, fordre af disse Præster alle de Garantier, som kan fordres, for at Kirkens Lære kan prædikes purt og rent. Men Staten bør ikke fordre af denne Kirkes Embedsmænd, at de skulle forrette Tjenester, der strider mod denne Kirkes Lære. Den norske Stat begaar derfor en stor Uretfærdighed mod vor Kirkes Præster, naar den befaler, at de skulle lyse Kirkens Velsignelse over Fraskilte, som denne Kirke selv lærer forbryder sig mod Gud i det Øieblik de modtager Velsignelsen. Den norske Stat begik ligeledes en Uretfærdighed mod Kirken, naar den fortog Kirkens Jordegods, og udlagde det til Chefsgaarde. Thi Kirken har sine egne Midler, sine egne Fonds, som derfor ogsaa kun maa anvendes til Kirkens eget Gavn og Tarv.

En saadan Statskirke, hvor Staten med Kirkens eget Samtykke har overtaget den øverste Bestyrelse af dens Ordning og Midler, en saadan Statskirke, som den, vi i Virkeligheden har i Norge, er ikke alene under visse Forholde ønskelig, men endogsaa nødvendig. Thi der, hvor det kirkelige Liv ikke er ret meget udviklet og hvor Kirkens Embedsmænd saaledes vilde blive de eneste Styrende i dens Anliggender, der vilde vistnok Menighederne være ilde tjent med, at Kirken styrede sig selv. Thi det er en gjennem lange Tider prøvet Erfaring, at naar en enkelt Stand efter Behag kan skalte og valte med et helt Samfunds Interesser, da bliver vistnok Standens Interesser varetaget paa det omhyggeligste, men Samfundets bliver forsømt. Med al Anerkjendelse af vore Præsters Dygtighed og Retskaffenhed tro vi derfor, at en Ophævelse af Statskirken nu vilde være det værste, der kunde ramme vort Kirkesamfund. Først maa Folket komme til et ganske andet modent Standpunkt i kirkelige Sager, før det kan være at tænke paa at fratage Storthing og Regjering den øverste Myndighed i Kirkestyrelsen. Medens vi derfor af vort ganske Hjerte slutter os til vor gjæve Bondestand, naar den af al Magt modsætter sig Statskirkens Opløsning, kan vi paa ingen Maade være med den, naar det gjælder at stemme imod Forandringen i Grundlovens § 92. Thi det vilde være det samme som at sige om det norske Folk: „Det norske Folk kan ikke af sig selv kjende Forskjel mellem sandt og falskt, mellem en fuldkommen og en ufuldkommen Religion. Derfor maa dets Embedsmænd med sit Exempel vise det Veien. I det politiske Omraade er det norske Folk et frit Folk, med Selvbestemmelsens Ret, men i det religiøse er det aldeles umodent og umyndigt, der maa Staten handle med det ligesom en Fader med sit Barn."

Vi tro, at den Tid nu endelig er forbi, da Embedsmændene snarere var Folkets Formyndere end dets udøvende Magt, da hele Landets Ve og Vel, Virken og Handling, Tro og Tanke beroede paa en eneste Samfundsklasse. Men blandt de Beviser, vi gjerne vilde have i Hænde for Rigtigheden af denne vor Formening, er ogsaa Forandringen i § 92.

(Indsendt).

Grundset Marked, som længere tilbage i Tiden holdtes paa Glommen Elv ved Gaarden Grundset, havde nok oprindelig „gjort sig selv"; men efterat Trafiken mere havde vundet i Udstrækning, blev Samlingsstedet forandret og flyttet til Gaarder, efter hvad Traditionen fortæller. Da var Markedet af Betydning som et bekvemt Sted til Omsætning af den betydelige Mængde Produkter, som tilgrændsende Distrikter baade i Sverige og Norge havde til Forhandling, og formaaede end ikke at fyldestgjøre Behovet; thi paa Hoffaas, Skytteren, i Gjesaasen, Trysil og flere Steder foregik ogsaa en Sammenkomst til Markedstrafik, enten strax før eller efter Grundsetmarkedets Tider. Til Markedet paa Grundset, hvor en betydelig Folkemængde hvert Aar kom sammen, blev Militærvagt afgiven, ligesom et kongeligt Privilegium af 24de April 1767 forundtes Eiendommen Gaarder, til hvis Underliggender Markedspladsen hører. Som en naturlig Følge af de senere Tiders Fremskridt har dog Grundset Marked nu ganske tabt sin Betydning som Omsætningssted for den mere reelle Handel, efterat Kjøbstæder ere oprettede paa Hamar, Kongsvinger og Gjøvik og efterat Handelen blev mere frigiven og en Mængde Landhandlere og Frihandlere ere fremkomne. Dette, i Forbindelse med den Udbedring, som vore Kommunikationsmidler i de senere Aar have modtaget, har bevirket, at fast alle omliggende Distrikter have fundet bekvemmere Marked for sine Produkter. Men ikke saa som Samlingssted; thi paa Grund af den heldige Beliggenhed vil den altid længe endnu dertil findes bekvem. Trafiken har, især i de senere Aar, antaget en Karakter, som ikke fortjener at opretholdes; thi den bestaar fornemmelig i Omsætning af Luxusvarer og i Kommers i en Grad, som vækker Afsky blandt skikkelige Folk og hidfører Forargelse og Udgifter baade for Justits og Kommune. Dette har Mange for længe siden indseet og følt, og der næredes Haab om, at Nytten af Markedets Ophævelse nu var trængt ind i Folkebevidstheden saavidt, at de Hindringer, der stillede sig mod Nedlæggelsen, kunde beseires. Som Følge heraf indgaves i Marts d. A. en Forestilling til Elverums Herredsstyrelse om, at underdanigst Ansøgning maatte ske om Markedets Ophævelse. Denne Forestilling, hvori de skadelige Følger, som Markedet medfører, især for de nærmest liggende Distrikter, ere greit og overbevisende udviklede, tiltraadtes paa enkelte Undtagelser nær af Embeds- og Bestillingsmænd i Elverum, Aamot og Storelvedalen samt af en Mængde Gaardbrugere i nysmeldte Bygder og af Borgere paa Hamar, og havde til Følge, at en saadan Ansøgning blev udfærdiget og, bilagt med Erklæringer fra angrændsende Distrikters Herredsstyrelser, forelagt Hedemarkens Amtsformandskab til Anbefaling. Af denne Korporations Skolekomite blev Ansøgningen ogsaa indstillet til Approbation med Forbehold af, at det Erstatningskrav, som muligt kunde gjøres gjældende for det før omtalte gamle Privilegium, blev Amtskommunen uvedkommende. Dernæst blev Sagen den 11te Juni d. A. i Amtsformandskabet afgjort derhen, at 14 stemte for og 7 mod Anbefaling af Ansøgningen. Dette Udfald vakte Forbauselse. Nytten af Markedet er tvivlsom og bestridt, medens det uimodsigelig fører med sig Tyveri, Drukkenskab, Drab og flere Vederstyggeligheder, som det er overflødigt nøiere at benævne. Da nærværende Indsendere ikke har til Hensigt at fornærme Nogen personlig, skal man derfor afholde sig fra ethvert svævende Ræsonnement. Men for Sagens Skyld bede vi om, at Ansøgningen, hvis senere Skjæbne vi ikke kjende, af de Autoriteter, som herefter maatte faa den til Behandling, maa blive expederet paa en Maade, der saa meget muligt kunde give Haab om et heldigt Udfald.

Den 6te Decbr. 1869.

Nogle Østerdøler.

Kristiania, 27de December 1869.

Et af vore Telegrammer har allerede for flere Dage siden meldt, at Frankrige efter en Meddelelse i Times ved de andre Stormagters Hoffer skulde have stillet et Afvæbningsforslag. Denne Times's Beretning bliver fra flere Sider modsagt.

I et Telegram fra Berlin af 21de ds. heder det: „Efter hvad man hører fra paalidelig Side, har Frankrige aldeles ikke gjort noget Forslag om Afvæbning. I de herværende, bedst underrettede Kredse er det heller ikke bekjendt, at der har været ført diplomatiske Underhandlinger om denne Sag." I Overensstemmelse hermed telegraferes fra Wien under s. D.: „I Strid med Depeschen til Times forsikres, at et Forslag om Afvæbning hverken er blevet modtaget eller stillet af nogen Regjering." Fra Berlin skrives under 20de ds. til „Köln. Zeit.": „Efterretningen om, at Frankrige uden videre havde foreslaaet de europæiske Kabinetter en Afvæbning, maa sikkert opfattes med det bekjendte grano salis. I herværende politiske Kredse betvivler man, at et udtrykkeligt Skridt af en saadan Betydning har fundet Sted fra Kabinet til Kabinet. Diplomatiske Samtaler om Afvæbningen have oftere fundet Sted, og man har mulig ogsaa i den seneste Tid underholdt sig herom; men selv indenfor disse Grændser trænger Sagen til nærmere Forklaringer, og Andet er der neppe skeet. For nogle Dage siden indeholdt Bladene et Telegram fra Paris, hvori der meldtes, at Fleury havde gjort Fiasko i St. Petersburg i Anled-

ning af sin Forespørgsel om Afvæbningen, og der tilføiedes, at man fra russisk Side havde henvist til den Kjærlighed til Freden, som Keiser Alexander havde lagt for Dagen siden sin Thronbestigelse, hvorfor det syntes passende, at Initiativet til en Afvæbning toges fra fransk Side. Dette er uden Tvivl Oprindelsen til den nu indløbne Efterretning. Man (ɔ: den preussiske Presse) har i Almindelighed ikke behandlet Fleurys saakaldte Mission meget alvorlig. Dertil kommer, at det franske Ministerium, som synger paa det sidste Vers, neppe in extremis har besluttet sig til at gribe ind i de europæiske Forhold ad diplomatisk Vei."

Af Korrespondancer fra Petersburg sees det, at Spørgsmaalet om Alliancerne er Gjenstand for lidenskabelige Diskussioner i alle Kredse og ofte fremkalder bitre Sammenstød, ja der er endogsaa anført et Exempel paa, at en varm Lovtale over Preussen gav Anledning til en Duel, idet en af Tilhørerne erklærede, at han ikke vilde taale slige Ytringer. „Nordd. Allg. Zeit." meddeler, at „Moskau Tid." i den allersidste Tid har indeholdt en Artikel, hvori der udvikles, at Ruslands Existents i en betænkelig Grad trues af Preussen. Det russiske Forsvarssystem i Polen, siger „Moskau Tid.", er blevet gjort illusorisk ved de Jernbaner og Fæstninger, som Preus'en har anlagt i sine østlige Provindser. Rusland kan ikke hævde sin Stilling som Stormagt imod Preussen, medmindre „de preussiske Grændsefæstninger i Østpreussen, der ere saa farlige paa Grund af deres offensive Karakter, blive ophævede." Hvad „Moskau Tid." her siger om Preussens Fæstninger i Østen, have mange franske Blade ofte ytret om dets vestlige Fæstninger, og her er der altsaa unægtelig et Berøringspunkt. Af en Korrespondance fra Petersburg til „Köln. Zeit." sees det, at de Demonstrationer, som ledsagede St. Georgs-Ordenens Hundredeaarsfest, ogsaa have gjort et stærkt Indtryk i Rusland, hvor de betragtes som et direkte Svar til det nationale Parti, der er fiendtlig stemt imod Preussen, og som en yderligere Stadfæstelse paa, at de Nederlag, som det i den sidste Tid har lidt i indre Anliggender, have stor Betydning. Keiseren har nemlig i flere Spørgsmaal handlet stik imod det nationale Parties Ønsker og Fordringer, og der kan derfor mindre end nogensinde være nogen Tvivl om, at han i den udenrigske Politik vil støtte sig til de „Konservative", ɔ: det tyske Parti. „Moskau Tid." erklærer ogsaa nu, at Forholdene ere saa ugunstige for Afslutningen af en formelig Alliance imellem Rusland og Frankrige, at der for Tiden maa gives Afkald herpaa; men Bladet tilføier, at de to Magter nødvendigvis engang maa gaa sammen, naar de blot hver for sig udelukkende lade sig lede af hvad deres nationale Interesser kræve.

France har modtaget en Skrivelse fra St. Petersburg, ifølge hvilken Keiser Alexander saa ivrig skal have grebet Leiligheden til at skjænke Kong Vilhelm St. Georg-Ordenens Storkors, fordi han vilde give Preussen et Bevis paa sit hjertelige Venskab, hvorved han desto bedre vilde være istand til at modsætte sig Preussens Bestræbelser i det slesvigske Spørgsmaal. Rusland, siger France, „vilde vise Preussen, at det, naar det raadede det til Maadehold, alene lededes af Ønsket om at befæste Freden".

Corr. Havas og andre officiøse franske Blade have indeholdt Beretninger om at General Fleury indtager en fremragende Plads i St. Petersborgs høieste Kredse. Da han første Gang aabnede sine Sale i Gesandtskabshotellet, havde næsten alle russiske Notabiliteter samlet sig her, og flere Medlemmer af den keiserlige Familie fandtes blandt hans Gjæster. Journal officiel for den 19de meddeler følgende Skrivelse fra Petersborg, som er direkte stilet til det: „Frankriges nye Gesandt og hans Gemalinde vedblive at være Gjenstand for den velvilligste Opmærksomhed fra den keiserlige Families Side. Igaar, Søndag, aflagde Keiseren, Storfyrst-Thronfølgeren og alle Storfyrsterne samt Hertugen af Mecklenborg-Strelitz Besøg hos Mme. Fleury".

De Ministerlister, som i den sidste Tid have cirkuleret i Paris, bero ifølge de bedst underrettede franske Blade paa løse Gisninger. Journal des Débats citerer saaledes Ytringer af Daru og Buffet, de to Medlemmer af venstre Centrum, der gaa igjen paa alle Ministerlister, hvoraf det fremgaar, at de slet ikke have modtaget nogen Anmodning om at modtage en Portefølje. Daru har erklæret, at der under den Samtale, som han fornylig havde med Keiseren, aldeles ikke var Tale om Dannelsen af et Ministerium eller om hans Indtrædelse i det, og Buffet har oplyst sine Venner om, at Ollivier slet ikke har henvendt sig til ham for at erfare, hvorvidt han var villig til at indtræde i et nyt Kabinet. Naar hertil endnu kommer, bemærker Journal des Débats til Slutning, at flere Medlemmer af høire Centrum, der ligeledes figurere paa Ministerlisterne, endnu i de allersidste Dage have udtalt sig paa samme Maade, kan man heraf slutte, at det nye Ministerium ikke vil komme slet saa hurtig istand, som Mange forestille sig; med nogen Sikkerhed formodes kun, at Ollivier bliver Medlem deraf. Patrie bekræfter Rigtigheden af Bemærkningerne i Journal des Débats, og ifølge et Telegram erklærer France, at Keiseren først vil overdrage til Ollivier at danne et Ministerium, naar det lovgivende Korps har endt Prøvelsen af Valgbrevene. Om nogen lang Udsættelse af Ministerkrisen kan der dog ialfald ikke være Tale.

Kgl. Nederlandsk General-Konsul i Kanagawa (Yokohama) W. M. van den Tak er den 18de ds. udnævnt til Ridder af St. Olafs Orden.

Trods Skøiteklubbens Advarsler havde adskillige Skøiteløbere indfundet sig paa Isen igaar. Efter idag, Mandag, anstillet Undersøgelse er Isen 4 Tommer i Trekanten mellem Vippetangen, Østre Hovedvolde og Hovedøens Brygge ved det røde Materialhus; udenfor dette Strøg indtil en Lænse fra nævnte Brygge og til Pipervigens Baadforenings Brygge er den kun 3 Tommer og kan ikke gaaes til Akers mekaniske Værksted eller til Ladegaardsøen. Efter dette er Isen endnu svag og farlig ikke Sammenstimlen af mange Skøiteløbere. Den bedste Nedgang er fra Vippetangen.

Havnen. Kulden vedvarer endnu og Natten til 1ste Juledag gik den op til 15 Grader. Som Følge heraf er Havnen og Bjørvigen lige til Hovedøen belagt med fast Is, der paa fine Steder skal være temmelig tyk. Imidlertid har det igaar og idag lykkes Dampsk. „Vestfold" og „Bjørn Farmand" at bryde sig igjennem Isen, uagtet det sidstnævnte er et Hjulskib. Længere ude i Fjorden har Isen kravet uden dog endnu at være til Hinder for Skibsfarten. Flere Skibe ligge paa Havnen færdig til Afseiling, men kan ikke komme ud formedelst Is. Isbryderne „Pluggen" og „Basken" have endnu ikke begyndt deres Virksomhed, enkelte Fartøier, der har begjært deres Assistence til at komme ud i aabent Vand, har fundet den forlangte Betaling for høi; at blive udbureret af nævnte Dampskibe skal være en meget kostbar Historie; der skal derfor være Tale om at faa en udenbys „Isbryder" hid for ved Konkurrance at twinge Prisen ned.

Ved Bryggerne, med Undtagelse af Toldbodbryggen, hvor der endnu ligge 4 Stykgodsfartøier under Losning, findes faa Fartøier, saaledes losser ved Langbryggen kun et Fartøi Salt og en Skonnert Kornvarer. Priserne paa Kornvarer er siden sidste Beretning næsten uforandrede, de noteres for Tiden saaledes: Østersøisk Rug vægtig 212—214 Pd. 19 ℔ 12 ß a 4 Spd. pr. Td., Byg 193—194 Pd. 16 ℔ a 16 ℔ 12 ß, Hvede 218—220 Pd. 5 Spd., Hvedemel 192 Pd. 7 Spd. a 7 Spd. 30 ß, Erter store østersøiske 7 Spd., do. do. Koge- 4 Spd. 72 ß, do. Malings- 4½ Spd. Beholdningerne af Kornvarer, især af Rug, er ikke tilstrækkelige for Vinterbehovet, flere Ladninger, saavel med Seil- som Dampskibe, ventes i en nær Fremtid hertil. Ifølge privat Efterretning var der i Østersøen aabent Vand med stærkt Regn den 24de ds., og Fragterne, især med større Dampskibe, skulle i sidste Dage være faldt 5 a 10 ß pr. Td. Holder Isen vor Havn fremdeles lukket, er det sandsynligt, at Priserne her vil stige, da Losning paa Isen og Transport til Byen fordyrer Varen adskilligt. Dampsk. „Staffa" er løbet ind til Kjøbenhavn for at faa en Skade paa sin Skrue udbedret. Det er bestemt til Danzig og kommer efter Forlydende hertil med Kornvarer. Dampsk. „Oder" afgik fra Hull 1ste Juledags Morgen og kan ventes hertil imorgen; næste Uge hidkommer fra Hull Dampsk. „Nero" og dermed afsluttes Farten paa Hull for vinter. Dampskibet „Ganger Rolf" afgik fra Bergen Lørdags Morgen og ventes hertil idag. Skonnert „Andreas", Kapt. Dahl, afgik omkring den 13de Decbr. fra Antwerpen med Ladning Stykgods, bestemt hertil.

Folketheatret. Opmærksomheden henledes paa, at Hr. Direktør Herrmann har engageret det svenske Ballet- og Vaudeville-Selskab — det samme som gjæstede Kristiania isfjor — til at give nogle Forestillinger paa Folketheatret. Selskabet, der bestaar af lutter unge Folk paa 14 a 15 Aar, er godt sammenspilt og tæller et Par i Forhold til Alderen flinke og rutinerede Skuespillere og ligeledes flere dygtige Balletdansere.

Skarlagensfeber. I Ugen fra 19de til 25de December angrebes 17 af Skarlagensfeber, flest i Vor Frelsers Menighed, 9; 4 døde.

Billedhugger Middelthun skal levere en Marmorbuste af Sanginstrukter J. D. Behrens til næste Aars November Maaned, da Studentersangforeningen feirer sin 25aarige Stiftelsesdag.

Hr. Billedskjærer Laulo i Trondhjem har fuldført et nyt smukt Arbeide, nemlig en Døbefont til Levangers Kirke.

Kongens Staldmester Dimirgians Bedrifter i Ægypten synes ifølge svenske Blade i det Væsentlige at bekræftes af et Øien- og Ørenvidne, Oberstløitnant Leijonancker; kun lader det til at bero paa en Misforstaaelse, naar det har været sagt, at Staldmesteren ogsaa gav Odalisken ved Ibrahim Paschas Harem Wasa-Ordenens Kommandørkors.

„Morgenbladets" Bestræbelser for at komme „Dagbladet" tillivs har skaffet os en upaaregnet Juleglæde, idet flere udenbys Blade strax have fundet sig opfordrede til at bevidne, at vort Blad er meget godt anskrevet hos Publikum og sandsynligvis har en lang og lovende Fremtid i Vente. Saaledes skriver blandt Andet „Vestmar", efterat have mindet om „Mrgbl.s" ligesaa skamløse som frugtesløse Forfølgelse mod „Norsk Folkeblad", Følgende: „Nu har Morgenbladet derfor modfaldent opgivet sin Kamp mod Folkebladet, ialfald indtil videre. Men dets Lossenatur kan ikke finde sig i denne Passivitet; nu har det derfor udseet sig et nyt Offer. Denne Gang er det Dagbladet, der skal ødes. Det er en god Attest for Dagbladet, at Morgenbladet har gjort det til Gjenstand for Efterstræbelse; thi det siger saameget som, at Dagbladet efter Morgenbladets Opfatning er et skadeligt Blad, hvilket ligefrem betyder, at Dagbladet gjør Godt og altsaa er et gavnligt Blad. Det ser ud til, at denne nye Jagt skal falde ligesaa uheldig ud for Morgenbladet. Det attesteres idetmindste nu af Dagbladets Venner, at Bladet nyder Fremgang i Opinionen, faar stadig flere Abonnenter og derfor har gode Udsigter til at kunne leve. Vi ville haabe, at Dagbladet til Ærgrelse for Morgenbladet og til Glæde for alle brave Blade og Avislæsere maa gaa en lang og lykkelig Fremtid imøde."

Indbrudstyveri. Et frækt Indbrudstyveri er i disse Dage begaaet paa en Løkke strax ovenfor Tøien. Tyvene havde brudt ind i en Faarestald, hvor de havde erholdt 4 voxne Faar, som de derpaa havde bragt hen i et i Nærheden værende Hus, hvor Dyrene bleve fuldstændig slagtede. Senere bleve Skrottene bragte ned i Vaterland, hvor de alle solgtes for 16 Ort. Disse Tyve, hvoraf den ene var en Svenske, der nylig er sluppen ud fra en Strafanstalt, og den anden en Nordmand, lykkedes det Politiet at paagribe.

Tyverier. Vi meddelte fornylig Referat af en ved Kristiania Byret afsagt Dom mod en Ølhandler for et af ham i hans eget Udsalg begaaet Tyveri. Under 17de dennes har Byretten afsagt Dom i en Justitssag af lignende Beskaffenhed, hvorved Ølhandler Martin Olsen for Tyveri (2den Gangs) blev idømt 6 Maaneders Strafarbeide. Tiltalte tilstod under Sagen, at han Nat til 26de November sidstleden inde i det af ham selv bestyrede Øludsalg frastjal en Bonde et til 10 Spd. værdsat Gulduhr, som han tog ud af Eierens Vestelomme og løste fra Uhrkjeden, som blev hængende igjen om Bestjaalnes Hals. Bestjaalne var stærkt beruset og Tiltalte — efter hvad han paastod — halvfuld. Han vilde, sagde han, ellers ikke have begaaet Tyveriet, og om Morgenen angrede han Gjerningen og søgte Eiermanden for at bringe ham Uhret tilbage uden dog at finde ham. Han havde samme Morgen, da en Politibetjent indfandt sig i Øludsalget og bad ham følge med paa Politikammeret uopfordret fremleveret Uhret, idet han dog da løgnagtig opgav at have Dagen forud holdt det i Pant af Bonden for 8 Flasker Øl.
— Under en mod en 15½ Aar gammel Pige Valborg Nicolaisdatter Vold anlagt Justitssag for Tyveri tilstod Tiltalte, at hun af Politiet var bleven tilstaaet Adgang til at bære hjem for Torvkjøbende og som saadan havt Nummer, havde ved den Adgang, hun saaledes havde faaet til forskjellige Steder, fundet Anledning til at stjæle tilsammen 10 Stykker Sølvtheskeer, hvoraf de 6 fra Sadelmager Johannesens Kaffehus. De stjaalne Skeer havde hun pantsat. De kom under Sagen tilstede og værdsattes til 48 ß pr. Stkr. samt udleveredes til Eierne forsaavidt disse vare bekjendte. For disse Tyverier blev Tiltalte ved Dom af 17de dennes idømt 48 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Jonas Svensson, der for nogen Tid siden fik Anledning til at undvige fra Tugthuset hersteds, sees nu at gjæste de vestlandske Byer, hvor han fra tidligere Dage er vel kjendt. Han mistænkes for Juleaften at have besøgt Laurvigs Kirke, hvor han var brudt ind gjennem Vinduet til et Værelse ved Siden af Sakristiet, hvorfra han er kommen ind i Kirken, hvis Fattigblok han forgjæves har forsøgt paa at bryde op. Samme Nat har han aflagt et Besøg i „Herregaarden", hvor han, ligesaa lidt som i Kirken har gjort noget Bytte, som han dog endeligen erholdt hos Middelskolens Pedel, fra hvis Kjøkken han medtog et Par Støvler. Den 23de Decbr. har han aflagt et Besøg hos forhenværende Depotforvalter Glørsen paa Horten, hvor han har sat sig i Besiddelse af nogle Pletsager og to Saltkar af Sølv. Paa Horten har han taget en Pram, hvormed han har begivet sig over til Bastø, hvor han hos en af Opsidderne har stjaalet endel Værktøi og en Skjægte. Denne berygtede Forbryder sætter alle de Egne i Skræk, som han finder forgodt at besøge.

Efter Forlydende har Sogneprest til Frosten O. Berg indgivet sin Afskedsansøgning skriver „Trhj. Adr." Hr. Berg er født 1793 og altsaa en af Landets ældste Præster.

Folkehøiskole i Jarlsbergs og Laurvigs Amt. „Gjeng." tager Ordet for Oprettelsen af en saadan og ytrer, at man vel maatte kunne gjøre sig Haab om Bidrag af Amtskassen, dersom Skolen i Førstningen ei skulde kunne bære sig selv.

I Generalforsamling i Drammens Husholdningsforening fremlagdes ifølge „Dr. B." revideret Regnskab for Halvaaret fra 14de April til 14de Oktbr. d. A. der blev Forsamlingen forelagt og af denne vedtaget. Af dette Regnskabsopgjør skulle vi hidsætte følgende:

Vareomsætningen har i bemeldte Halvaar beløbet sig til 29,883 Spd. 43 ß. Den samlede Bruttofortjeneste udgjør 3032 Spd. 36 ß hvoraf 530 Spd. er Nettoindtægt af Foreningens Bageri. Over denne Bedrift har nemlig været ført særskilt Regnskab, for at kunne afgjøre om det var til nogen Fordel for Foreningen, at den havde sit eget Bageri. Samtlige Udgiftsposter, saasom: Lønninger, Husleie, Revision og Kontorarbeide, Skatter, Renter til Medlemmerne af disses Indskud, og fornødne Rekvisita til Forretningen m. m., beløbe sig til 1559 Spd. 27 ß. For de afhændede Varer indkom ved Opgjøret Kjøbesedler for ca. 25,720 Spd., der bleve honorerede med 5 pCt. af Kjøbesummen, tilsammen 1285 Spd. 109 ß., der altsaa tilfalder Medlemmerne som Udbytte, hvorhos Grundfondet blev forøget med 273 Spd. 38 ß. Dette Fond eier nu ialt 1108 Spd. 100 ß, og Medlemmernes samlede Indskud udgjør 3521 Spd, 49 ß.

Foreningen begyndte sin Virksomhed i Mai 1867 med ikke fuldt 300 Medlemmer, medens Medlemmernes Løbe-No. nu gaar op til 1524; af disse ere dog flere i Mellemtiden udmeldte, vel hovedsagelig paa Grund af Bortflytning fra Byen. Tilvæxten har i de forløbne Halvaar lige til Dato været temmelig jævn, og deraf tør man slutte, at Foreningen efterhaanden vinder Tiltro og Tilslutning i større Udstrækning. Følgende Fortegnelse over, hvad der er udbetalt i Udbytte til Medlemmerne ved hvert Halvaars Opgjør tør maaske være af Interesse for Foreningens Velyndere:

1867:	Oktober 14de . . .	412	Spd.	70	ß.
1868:	April 14de . . .	667	—	„	„
	Oktober 14de . . .	956	—	5	„
1869:	April 14de . . .	955	—	15	„
	Oktober 14de . . .	1285	—	109	„
	Tilsammen	4276	Spd.	79	ß.

En mærkelig Ege. Man hører nok ofte skriver „Fr.halds Tilsk." at Faar, Gjeder og andre Husdyr, som er komne paa Vildspor, finder hjem igjen, ledede af et eiendommeligt Instinkt; men at en Farkost gjør det samme, er vistnok blandt de sjeldne Tilfælde. Dette har dog nylig hendt med en Ege, tilhørende Skib August af Fredrikshald, hvoraf sammes Styrmand tilligemed en Del af Mandskabet benyttede sig til at ro over i Skib Olaf af Tønsberg, der i Sommer var forladt i Nordsøen, men af Besætningen paa August indbjergedes til Grimstad. Under Redningsarbeidet blev Egen fyldt med Vand og overlodes til sin Skjebne 25 Mil vestenfor Lindesnes, da man ikke havde Tid til at offre den nogen Opmærksomhed. Ligervis som Ulysses fra Ithaka drev den omkring paa det vilde Hav og bestod mange Farer, men Længselen efter Hjemmet har været stærk hos den lille forladte Farkost, og med en beundringsværdig Sikkerhed naaede den efter ni Dages Forløb, trods Skjærgaardens Klipper og trange Sund, tilbage til sin Fødestavn. Forleden fandtes den noksaa pent ilanddreven i en liden Vig ved Sponvik, hel og ubeskadiget, kun i det ydre lidt medtagen af de mange Lidelser, den paa sin Omflakken har maattet udstaa.

Af det norske Missionsselskabs 27de Aarsberetning, som i disse Dage er udkommen, erfares, at Selskabet nu tæller 661 Foreninger omkring i Landet, og at „Norsk Missions-Tidende" trykkes i 5,500 Expl., hvoraf 5,300 Expl. sættes i Omløb. Selskabets Indtægter fra 1ste April 1868 til 1ste April 1869 have udgjort 17,180 Spd. 42 ß, medens Udgifterne ere gaaede op til 20,759 Spd. 99½ ß.

Fundet Navnebræt. I Nærheden af Batalden er fundet et Skibsnavnebræt, mærket OCEAN MAID.

Petroleum. Firmaet O. F. Asp har ifølge „Berlingske Tid." opfundet en forandret Fremgangsmaade ved Oliens Rensning, hvorved dens Brandfarlighed næsten kan siges at være ophævet. Det skal nemlig være lykkedes at

fremstille Petroleum, som end ikke antændes efter at være ophedet til 60—70 a 80 Gr. Celsius. En saadan Forbedring af dette gode og billige Belysningsmiddel har naturligvis den største Betydning.

En liden Dampmaskine. Paa Arbeiderforeningens Udstilling findes, skriver „Bergp.", udstillet en oscillerende Dampmaskine paa ca. 1/25 Hestes Kraft; den gjør 200 Slag i Minutet, men kan drives op til 400 Slag, og dens Kjedel er prøvet med 50 Pd. Koldtvandstryk pr. Kvadrattomme, hvilket svarer til 25 Pd. Damptryk. Det er ingen Model, men en virkelig brugbar Maskine, arbeidet med adskilligt Talent af Mekanikus Jens Sjursen Foss i Laxevaags Værk; han har efter Sigende anvendt halvandet Aars Fritimer paa dette nette Arbeide. Dampmaskinen med tilhørende Kjedel ser ud som en liden Cylinder-Ovn, hvorpaa der er hensat noget „Mekanik". Fyrgangen er ret og slet en Del af en liden Koksovns Underdel med almindeligt Ilæg og en Askeskuffe; herfra gaar 8 Rør af 3/4 Tommes Diameter op og igjennem Kjedlen, der er opretstaaende og arbeidet af 3/16 Tommers norske Jernplader. Selve Kjedlen kan skrues fra i sine Bestanddele, og tilligemed Rørene rengjøres med samme Lethed som andet Kjøkkentøi. De almindelige Kraner og Ventiler findes ogsaa; foruden Sikkerhedsventilen sees to Prøvekaner for at kontrollere Vandets Høide i Kjedlen, desuden en „Paaslipningskrane" for Dampen og en „Fødekrane" for Vand ind til Kjedlen. Naar det Hele betjenes med ikke altfor stor Uhyndighed eller utilgivelig Skjødesløshed, er det en Umulighed at Kjedlen kan springe. Maskinen og Kjedlen er tilsammen en god Kars Løfte. Selve Maskinen kan løftes med en Haand; men desuagtet er den kraftig nok til at drive en Snusmølle, Chokolademølle, Kaffekværn, Symaskine eller lignende Indretning, der skal have en jevn, sikker Bevægelse, medens den til samme Tid som et Slags Ovn tjener til at opvarme Værelset eller Værkstedet, hvori den benyttes. Som Apparat ved Skoleundervisning i Fysik er den ogsaa meget brugbar. Den paa Udstillingsfedlen opførte Pris er 30 Spd.

Angaaende „J. Petersens" Forlis paa Lister i forrige Uge er fra paalidelig Kilde meddelt „Berg. Tid.", at Ulykken som formodet fandt Sted i den orkanagtige Storm, som rasede forrige Tirsdags Nat langs vor Kyst, og at Skibet i den mørke Nat løb lige i Land østenfor Naunen paa Lister med 11 Mils Fart og knustes øieblikkelig. Den hele Besætning omkom sandsynligvis strax, paa den omtalte Jungmand nær, der sammen med en Ulykkeskammerat havde klamret sig fast til en Planke. Den anden havde sluppet Taget, men Jungmanden holdt fast og blev kort efter kastet i Land, hvor han af Udmattelse faldt bevidstløs om og blev liggende til han om Morgenen fandtes af nogle i Nærheden boende Folk og ved deres Pleie snart igjen kom til Kræfter. Skibet, der paa flere Dage ingen Observation havde faaet, skal Dagen for Strandingen have forandret Kurs og holdt 3 Streger af efter en Brig, der feilede forud, og dette kan vel for en Del tilskrives Ulykken.

Kobbertoskillingerne og de ældre Halvskillinger gjælde til 1ste Juli 1870, som er den sidste Indløsningstermin.

Om Forlis paa Kysten i forrige Uge beretter Dampskibet „Stavanger", at 4 Brigger vare gaaede iland østenfor Næsset og et engelsk Dampskib paa 500 Tons paa Reise fra Østersøen til England er totalt forlist i Nærheden af Tvedestrand. (Berg. Tid.)

Følgende sørgelige Tildragelse fra Bjørnør læses i „Trhj. Stiftsavis": I Slutningen af September d. A. gik Torris Pedersen en 72 Aar gammel Kaarmand fra Aafjorden i Følge med tvende andre Personer ogsaa fra Aafjorden fra Gaarden Balken derstēds til Bjørnør. Torris var Veiviser, men underveis tog han feil af Veien og kom da til Haavikfjeldet, hvor Selskabet spredte sig, da de blev var Vildfarelsen. De tvende Personer kom ned til Gaarden Haavik, efterat de forgjæves havde søgt efter Gamlingen, der var bleven forladt, da han ikke var saa rask tilfods som de Andre. Om Natten fik man Folk ud for at søge efter ham, man hørte hans Raab, men det var ikke muligt at finde ham, heller ikke de tre følgende Dage lykkedes det at blive ham var, uagtet man ogsaa da hørte hans Nødraab. Endelig kastede han en Votte og noget Andet, som han bar med sig, udover Fjeldet, og derved fik man Anelse om hans Opholdssted, hvilket ogsaa ved nærmere Undersøgelse bekræftede sig. Den Ulykkelige var i Mørket gledet nedover Fjeldsiderne i Haab om at komme ned til Gaards, men omtrent midt i Fjeldet blev han optaget af en Fordybning, udfor hvilken den bratte Afgrund strakte sig, som han ikke kunde komme udover ligesom det var umuligt for ham at komme opad den steile Vei, som han var gleden nedad. Omsider blev tvende Mænd, bundne i et 70 a 80 Favne langt Toug, heiset ned i Fordybningen og der fandtes han i den Grad forkommen af Hunger og Kulde, at han døde, inden han blev heist op. Fra sit Opholdssted kunde han se Folket, der søgte efter ham, men kunde ikke nøiagtig betegne Stedet, hvor han fandtes.

Forfærdeligt var det for de Søgende, hvoriblandt hans eneste Søn, at høre ham den sidste Dag inderlig bønfalde om at skaffe sig Mad, uden at man kunde finde eller hjælpe ham.

Høiskoleforeningen i Stockhalm. Af Forhandlingerne i et den 22de ds. afholdt Møde fremgaar det, at der er indkommet betydelige Pengebeløb til Høiskolen. Foruden de af Fabrikant J. Michaëlsson skjænkede 50,000 Rd. var desforuden tilflydt Foreningen 10,316 Rd. 50 Ører og ikke en eneste af de udstedte Indskydelseslister var endnu indkomne. Blandt de indkomne Beløb fandtes der Summer fra 4000 Rdlr. og ned til 60 og 80 Ører. Enken efter en Militær havde skjænket Foreningen den Guldmedaille for Tapperhed i Felt, som hendes Mand havde baaret. Kontingenten for indeværende Aar bestemtes til 10 Rd.

Bergmester i det nordenfjeldske Bergdistrikt, Ellefsen, har afgivet følgende Beretning over Befaringsreiser i Distriktet i 1869:

Gruber paa Smølen.

Smedhaugens Grube har nu været i Drift i ca. 1½ Aar, men Belægget har i det Hele været lidet. Det synes, som det afbyggede Rum udgjør omtr. 50—60 Favne, hvoraf er udskeidet 450 Tdr. eller ca. 1400 Skπ Kobbermalm, hvorefter 1 Kubikfavn omtr. har givet 25,5 Skπ. Den skeidede Malm var oplagt i 3 Hobe og ansat til at holde fra 3—8 pCt. Ved at undersøge det vundne Malm, fandt jeg, at Skeidningen var udført meget daarligt, og at Gjennemsnitsgehalten ikke kunde sættes høiere end 3 pCt. Skal saa fattig Malm tilgodegjøres, maa den være tilstede i stor Mængde og haves for billig Pris. Da ingen af disse Forudsætninger er tilstede, maa denne Grube ansees som lidet værd.

Nøsthaugens Grube aabnedes for ca. ¾ Aar siden, og man knyttede store Forhaabninger til den, da Leiet anstod ædelt og ikke af liden Mægtighed. Men, efterat være afsynket med 2,5 Favners Længde i 1,5 Favns Dybde, gjenstod kun en smal Stribe af Malmen. Hvad der her ikke var Bjergart, var Magnetjernsten.

Tafjord Jernmalmanvisninger. Bunden af Nordalsfjorden, en Arm af Storfjorden, kaldes Tafjord. Her er 4 Gaarde beliggende i en Dal, som paa alle Kanter er omgiven af 3—4000 Fod høie Fjelde. I en Urd blev her for et Par Aar siden funden Jernmalm. Ved at undersøge Fjeldet, fandt man den i fast Berg. Denne Anvisning kaldes Kamben, hvor 2 a 3 Kubfv. blev udskudt. Af disse havde man ventet at faa 60—70 Tons Malm, men kun 15 opsamledes. Resten er knust under Nedstyrtningen eller gjenliggende hist og her paa Affaldet eller skjult i Urden. Disse 15 Tons sendtes til England og blev der analyserede af Pattinson, som fandt at Malmen holdt

Jernoxyd . . .	24,11.
Jernoxidul . . .	40,36.
Manganoxyd . .	0,40.
Lerjord	9,40.
Kalkjord	0,78.
Talkjord . . .	5,03.
Titansyre . . .	16,87.
Kisel	3,26.
Svovl	0,01.
Fosfor	0,00.
Vand	0,04.

Riby og Webb i England have analyseret Malmen fra Lied Gruber i Ørskaug. De har opgivet:

	Riby.		Webb.	
	No. 1.	No. 2.	No. 1.	No. 2.
Kiselsyre . .	14,12.	23,00.	14,80.	11,3.
Metallisk Jern .	41,10.	32,85.	41,00.	32,5.
Svovl . . .	0,46.	0,12	0,59.	0,81.
Fosfor . . .	0,14.	0,13.	0,96.	1,06.
Titan . . .	c. 8.			

Denne Anvisning synes at være et mindre Nyre i Gneisen. Stedet var saadan beliggende, at jeg ikke vovede mig didhen.

Noget senere fandt man over paa den anden Side af Dalen i Qvithammeren en anden Anvisning, som med vexlende Mægtighed fra 9" til 7 Fod kunde forfølges fra Fjeldets Fod op mod Snegrændsen. Paa et bekvemt Sted i Affaldet havde man ca. 1000' over Havet udslaaet 20—25 Kubfv., som med Undtagelse af nogle faa pCt. synes at være Magnetjernsten, der i det Ydre havde Lighed med den fra gl. Milak i Næskil pr. Arendal. Af det Udbrudne er der udskeidet ca. 120 Tdr. eller knapt 1/9. Resten er ved Nedstyrtningen slaaet til Støv, henkastet til Siderne eller begravede i den under Fjeldet værende Urd. Forudsat at 6—8 Fods Mægtighed findes i en længere Udstrækning, synes det at være Anledning til en lønnende Bedrift, da man i England er buden 18 Sh. pr. Tons, og 1 Kubfv. kan faaes udskudt for 4 a 5 Spd.

Bjergarten i Tafjord er Gneis med vexlende Strøg og Fald. I Kamben er Strøget nærved N. og S., med steilt Fald c. 70° mod Øst, i Qvithammeren er Strøget nærved Øst og Vest med Fald af 50—60° mod Nord. Længere op i Dalen var Strøget NO.—SV. med 50—60° til SO.

Svanø Anvisning er i det sidste kun bearbeidet svagt. Efter Omstændighederne har 2 Mand været sysselsatte og have leveret 1 Td. Malm, noget kobberholdig Svovlkis, for 1 Spd. pr. Tønde. Gesænket er ca. 3 Favne dybt og 1½ langt. Malmen er af variabel Mægtighed.

Grimle. Øvre Grube er fremdeles fuld af Vand. Den vil blive lænset ved Knud Stol som ved September Maaneds Udgang endnu manglede ca. 3 Favne.

Nedre Grube. Arbeidet her har været delt i 1) Afbygning over Johannes Stol, 2) i forberedende Arbeider til Afbygning af det over Nedre-Stol staaende Middel og 3) et Undersøgelsesgesænk paa Sohden af sidstnævnte Stol, hvorfra en Ort bliver at drive mod Vest for at komme til Underretning om det glaciale Grus findes i dette Dyb. Malmens Mægtighed synes at være omtrent som før, idet den alene vexler mellem 6"—9" og 24". I Gesænk IV er det vestre Parti afbygget. Mægtigheden her har været fra 12"—36" og Fortsættelsen af Gesænk III har leveret en Mægtighed paa 3"—5". Efterat dette Arbeide var fortsat ca. 5 Favne, blev Malmen saagodtsom aldeles borte, idet en Haardkub fra Hængende sammentrykkede den til 3—4".

Hytten. Under mit længere Ophold i Grimli var det især 3 Gjenstande, som optog min Tid, nemlig 1) at finde en passende Beskikning, for Malmen, 2) Venderøstningen og 3) Gahringen.

I Anledning af den første anstillede jeg flere Analyser og Prøver af Malmene og Slaggene, hvoraf det fremgik, at de sidste holdt meget Kobber og lidet Kiselsyre, hvorfor de baade vare tunge og stivnede let. Ved at undersøge Bjergarten og især den saakaldte Haardsten fandt jeg, at denne holdt ca. 70 pCt. Kiselsyre og at en større Del af den paa Skeidepladsen oplagte holdt ½—1½ pCt. Kobber. Af denne Aarsag foreslog jeg, at man skulde tilsætte ca. 10 pCt. af den og anvende det fra Vandværket faldende Smaagods, som før faldsattes, som Dække paa Koldrøsterne. Idet dette Forslag optoges og befulgtes, har man siden havt meget kobberholdige Slagge, og de Malme, som før gav 1,75—2 pCt., give nu 4 pCt. Venderøstningen i de store Stadler viser sig meget besparende med Hensyn til Vedforbrug og Arbeidsbekostning, hvorimod Afrostningen forlanger noget mere Tid end i de mindre.

Ved Gahringen er Resultatet det samme som jeg omtalte i min sidste Indberetning, da Herden ikke uden stor Bekostning kan ombygges. Dette Aars Produktion vil omtrent blive 200 Skπ. (Forts.)

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 27de Decbr.

Indklarerede:

Skib	Kapt.	fra	med
Najaden	Nielsen	Dysart	Stenkul.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
2de Brødre	Brun	Danmark	Trælast.
Pacific	Johnsen	England	do.
Therese	Albrectsen	do.	do.

Ledige Embeder.

Borgunds Sognekald under Nordre Søndmøres Provsti i Bergens Stift med en aarlig Indtægt af 1200 Spd.

Betræffende dette Embede henvises til kongl. Resolution af 12te Januar 1858 om det forrige Borgunds Sognekalds Deling, i Henhold til hvilken den ansættendes Sognepræst blandt Andet vil have at finde sig i, at 7 paa Grytestranden beliggende Gaarde muligvis henlægges til Skeie Præstegjeld, hvilket Forbehold antageligen vil blive udvidet til ogsaa at omfatte den paa samme Strand liggende Gaard Engset. Indtægterne af de 7 førstnævnte Gaarde ere anslaaede til omtrent 62 Spd.

Videre gjøres opmærksom paa kongl. Resolution af 31te Juli sidstleden, hvorefter enhver Embedsmand, der herefter ansættes i noget til en Kjøbstad grændsende Landdistrikt, skal være pligtig til uden Erstatning at finde sig i de Forandringer af hans Embedsdistrikt, som maatte bestemmes i Anledning af, at vedkommende Kjøbstads Grændser ved Lov udvides, — et Forbehold, som i nærværende Tilfælde antagelig vil faa Betydning med Hensyn til det bebyggede Strøg Buholmstranden, Yslenæs og Skaret, der ligge ved Aalesunds Bygrændse og hvoraf Indtægterne have udgjort i tidligere Aar omtrent 150 Spd., men i Aaret 1868 87 Spd.

Fremdeles bemærkes, at den vordende Sognepræst vil have at overtage Indfrielsen af 2de Embedet ved kongl. Resolution af 6te August 1864 og 4de December 1869 bevilgede Laan, henholdsvis paa 750 og 250 Spd., hvilke forrentes med 4 af 100 aarlig og tilbagebetales i 20 Aar, regnede fra de nævnte Aars 11te December.

Slutteligt tilføies, at det ved kongl. Resolution af 6te November 1869 er bleven tilladt den fratrædende

Miss Mertens fortalte, at da hun vidste, hvilken Vei Olivia vilde ga hjem paa, var hun gaaet hende imøde paa den smale Skogsti. Medens hun langsomt gik nedad Bjerget, havde hun gjort den samme Opdagelse som Olivia. Hun forstod strax den Elendiges Hensigt, men Forskrækkelsen havde overvældet hende saaledes, at hun i første Øieblik ikke var istand til at røre hverken Haand eller Fod. Hun var saaledes bleven staaende i dødelig Angst, ligesom fastvoxet, da hun pludselig bag Morderen fik Øie paa Olivia, som hun før ikke havde seet. Forfærdet over den Fare, hvori den unge Pige havde styrtet sig, havde hun udstødt det Nødraab, som man havde hørt samtidig med Skuddet.

Alt dette fortalte hun i flyvende Fart.

„Men hvor fik De Mod fra, Olivia", udbrød hun endelig, „til at gribe Mennesket i Armen? Jeg gyser endnu ved den blotte Tanke derpaa, og jeg vilde nok have ladet det bero med at skrige."

„Om jeg havde skreget", sagde Olivia, „saa kunde en af Skrækken fremkaldt ufrivillig Bevægelse af den Elendige netop have foraarsaget Ulykken."

Hr. von Walde hørte roligt og opmærksomt efter. Kun da Miss Mertens beskrev, hvorledes Olivia lynsnart havde grebet Morderen i Armen, vexlede han hurtig Farve og kastede et langt, uroligt forskende Blik paa den unge Pige, som om han havde villet forvisse sig om at hun uskadt havde undløbet Faren.

Han bøiede sig ned til hende, greb hendes Haand og førte den til sine Læber; hun følte, hvorledes hans Haand skjælvede let.

Miss Mertens, som mærkede, at denne Yttring af Taknemmelighed gjorde Olivia høist forlegen og drev en Purpurrødme op i hendes Kinder, forlod sin Plads, tog op Pistolen, som Linke ved sin Flugt havde kastet fra sig, og rakte den til Hr. von Walde.

„Den Nedrige", sagde han ved sig selv, „har benyttet et Vaaben, som tilhører mig."

Olivia reiste sig nu og forsikrede som Svar paa Miss

dede paa Udvei til at kunne undfly det fredløse og glædetomme Liv i sit Hjem.

Olivia gik til Byen for at udrette et Ærinde for sin Fader. Kort før havde nemlig en stærk Nattestorm saa ilde behandlet det brøstfældige Udskud i Haven, at man maatte frygte for at det skulde falde ned og under sine Ruiner begrave de med saa megen Møie gjorte Haveanlæg. To Murere i Lindhof havde omsider lovet Ferber at rive Ruinerne ned den paafølgende Mandag, men da man ikke kunde være sikker paa deres Ordholdenhed efter hvad Jægermesteren forsikrede, saa skulde Olivia endnu engang minde dem om deres Løfte og foreholde dem Nødvendigheden af at holde Ord.

Resultatet af hendes Vandring var tilfredsstillende. En af Arbeiderne havde endogsaa svoret ved Alt, hvad der var ham helligt, at han skulde komme, og hun vandrede nu hjem gjennem den tause, enslige Skog.

Omtrent halvveis paa den Vei, som førte fra Byen til Jægermesterens Bolig, bøiede en smal Sti af til Borgen Gnadeck. Den blev sjelden betraadt, og et uvant Øie vilde ikke have opdaget den; thi den var paa flere Steder overvoxet af Dvergbuske, og det raadnende Løv laa saa løst lagret mellem Trærødderne, som om det aldrig var bleven betraadt af en Menneskefod. Olivia holdt af denne Sti og valgte den ogsaa nu.

Hun havde aldrig mødt noget menneskeligt Væsen her, men idag var hun ikke kommen langt, førend hun lagde Mærke til at omtrent tyve Skridt foran hende, til Høire fremme ved Klippeskrænten og ved Stammen af en vældig Bøg, blev noget, som lignede en Arm, rakt frem og sank atter ned. Hun kunde saameget tydeligere se denne Bevægelse, som Træerne paa dette Punkt stod noget fra hverandre og begrændsede en liden fri Plads, der laa lige bag en grøn Oase midt i Skogørkenen. Olivia sneg sig lydløst og langsomt fremad og kom saaledes alt nærmere til det store Bøgetræ, indtil hun pludselig standsede forfærdet.

Mod Træets Stamme lænede sig en Mand. Han vendte Ryggen mod hende; hans Hoved var ubedækket og viste en

Sognepræst at forblive i Borgunds Sognepræstembede indtil 1ste Juli 1870 mod at han besørger Præstegaardens forsvarlige Drift indtil samme Tid uden anden Godtgjørelse end passende Erstatning af Eftermanden for Udsæden og det dermed forbundne Arbeide.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 26de Decbr.

Det siges idag almindelig, at Kabinettet efter et afholdt Ministerraad har indgivet Dimission og at samme er modtaget af Keiseren, der har overdraget Ollivier at danne det nye Kabinet. Constitutionnel siger ikke at ville indestaa for Efterretningens Sikkerhed, men anser den heller ikke ganske ubegrundet.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket i Norge, stærkest i det Trondhjemske, vestlige Vinde nordenfor Stat med stigende Temperatur og Nedbør, ellers østlig til nordlig med smukt Veir og noget lav Temperatur. I Skotland og Irland nordostlig Vind med meget stærkt Snefald i det østlige Skotland. Mildere Veir kan endnu ikke ventes paa Øslandet.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Tirsdag den 28de December (Kl. 7—10) gives: **Kongens Yndling**, Skuespil i 4 Akter af C. Hauch; til Slutning: **Intrigerne**, Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,
Raadhusgaden No. 5.

L. Fehr & Co.'s
lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Julegaver til Fattige.

Bøsser til Indsamling af Julegaver til Fattige er udsatte hos:

Hr. Jeremiassen — Peter Petersens Gaard, Kongensgade.

Hr. Andresen — Woxens Gaard, Kirkegaden.

DHrr. Møller & Magelssen — Schreiners Gaard, Kirkegaden.

Vollmanns Bazar.

Hr. Platou — Storgaden.

De indkomne Gaver uddeles ved Fattigforstanderne.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:

1) „Manden, som ler".
2) „Det gamle Slot". } **(tilsammen 43 Ark).**
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Brandforsikringsselskabet
Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,
Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Hesteskoning

modtages daglig og udføres hurtig, godt og billig af Smed **S. A. Opsahl**, Raadhusgaden No. 16.

Døvhed kan helbredes.

Efterat jeg i over 30 Aar har lidt af tiltagende Døvhed og uden Nytte raadspurgt de berömteste Læger for denne skrækkelige Lidelse, har jeg faaet min Hörelse fuldkommen igjen ved et Middel, som jeg har en vidtbereist Søkaptein at takke for. Ikke alene paa mig selv opnaaede jeg ved Brugen af dette Lægemiddel den gunstigste Virkning, men jeg har ogsaa den store Tilfredsstillelse at modtage utallige Takkeskrivelser fra dem, som jeg har givet det, og for hvem det ligeledes har gjort god Nytte. — Jeg er fremdeles villig til at oversende dette anerkjendt fortrinlige Middel til alle dem, som lider af Tunghørthed imod Franco-Indsendelse af 2 Spd.

Louis Oelsner, Berlin,
Neue Schönhauserstrasse No. 12.

Den norske Folkeskole.

Et Ugeskrift for Lærere og andre Venner af Oplysningen.
(Tredie Række.)

Nærværende Skoleskrift, der udgives af Kirkesanger S. Knutsen og Skolelærerne A. Johnson og Olaf Røst, begynder fra Nytaar 1870 sin 10de Halvaargang og udkommer paa Undertegnedes Forlag hver Uge med et 8-sidigt Ark i Kvartf. og koster 60 ß halvaarlig (med Porto 70 ß). — Betalingen erlægges forskudsvis. Subskribentsamlere faar ved Aflæggelse af rigtigt Regnskab hvert 7de Expl. frit. — Bladet kan tinges foruden hos Undertegnede ved alle Posthuse og Boglader i Riget, Sverige og Danmark.

Bladet er et frit Diskussionsblad og staar som saadant aabent for enhver „Anskuelse", saalænge det gjælder Skolens og Folkeoplysningens Sag. Det vil som hidtil arbeide for en levende, frugtbringende Oplysning paa hjemlig Grund og tillige, saavidt det staar i dets Magt, hævde Skolelærerstandens Selvstændighed og i det Hele have dens Tarv for Øie. Det vil som hidtil indeholde: Afhandlinger og Opsatser vedkommende Skolens indre og ydre Stel, Beretninger fra Lærermøder, Brevsendinger, Boganmeldelser, Skolenyheder fra Ind- og Udlandet, navnlig fra Nabolandene, Meddelelser om det høiere Skolevæsen, saavidt det kan være af Interesse for Folkeoplysningen, Bekjendtgjørelser om ledige Poster osv. — En af dets tidligere Udgivere, Hr. Adjunkt og Kand. real. Haugland, har lovet at meddele, hvad der kan være af Interesse Naturfagene vedkommende, ligesom Bladet forresten har flere Medarbeidere baade i og udenfor Almueskolelærerstanden, hvis Organ det hovedsagelig er.

Bladet er i Aarets Løb særdeles fordelagtigt anmeldt i „Nordisk Tidsskrift" og „G. H. og Sjøfartst." (af den bekjendte dygtige svenske Skolemand Olaf Eneroth), i „Norsk Folkeblad" af B. Bjørnson, i „Jarlsbergs Tidende", i „Hamar Stiftstidende", i „Finmarksposten", i „Tromsø Stiftstidende" og i „Aftenbladet".

Det forventes derfor, at de Skolelærere og Andre, der interessere sig for et Blad, hvori den norske Skolelærerstand frit kan faa udtale sine Meninger, ligesom for en fri folkelig Oplysning i det Hele, ville bidrage sit til nærværende Blads Udbredelse blandt Lærerne og det mere end hidtil, for at de Mænd, der nu i flere Aar har staaet som Ledere og derved gjort store Opofrelser for dets Bestaaen, maatte kunne sættes istand til fremdeles at vedblive at røgte dette Hverv.

Kristiania, 13de December 1869.

J. Chr. Abelsted.

Nyt Blad.

Fra Nytaar vil et nyt Blad udkomme i Kristiania hver Søgnedag under Titel:

„Daglige Nyheder"

til en Pris af 96 ß halvaarlig, hvortil for Udenbyes kommer Porto 16 ß. Abonnement kan tegnes paa alle Postkonterer og Postaabnerier, hvor et Prøvenummer forefindes, og i Kristiania i Cappelens og Cammermeyers Boglader samt i Bladets Expedition, Pilestrædet 31.

NB. Abonnementet gjælder kun for **1ste Kvartal.**

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Tillæg til
Geistlig Stat og Kalender
for Kongeriget Norge,

udgivet af

Thorvald Borch
cand. jur.

Afsluttet 1ste Novbr. 1869. Pris 12 ß.

Alb. Cammermeyer.

Fra Butiken i No. 16

i **Raadhusgaden** anbefales: **Husholdningsvarer: Kaffe** til forskjellige Priser samt brændt do. alle Sorter, **Sukker, Erter Mel** og **Gryn** af forskjellige Sorter; **Specerier**, hele og malede, **Flesk, Smør** samt forskjellig Slags **Ost** og lybsk **Pølse**, god **Fedsild, Stearin-** og **Talglys**, prima skotsk **Parafin-** og **Lampeolie**, gode **Poteter, Brød**, stort (2 Pd. 10 Lod), nysiet og skummet **Melk** samt raa og kogt **Fløde** m. m. m., Alt til billige Priser.

Rugmeel,
Bygmeel,
Grynmeel,
Ertemeel,
Havremel,

sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

Svensk Stangjern & Spiger

sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

Madviin 12 ß Flasken

sælges af Berg & Gabrielsen.

Norsk Liin

sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. M℔.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,
Jernbanetorvet.

Simers & Co.'s
Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Nysiet Melk

kan bekommes daglig hos **Erichsen** i Pipervigens Bakkegade No. 1.

Tilleie.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4, Indgang fra Revierstrædet.

Tilleie forlanges.

Bekvemmelighed ønskes.

En tarvelig, men pen Bekvemmelighed, bestaaende af 3 Værelser, helst beliggende i Storgaden eller i Nærheden af Youngstorvet, ønskes tilleie fra Paaske Flyttetid eller tidligere. Billet mrk. **A.** bedes nedlagt i Expeditionen.

Pelts, Tulup og Støvler

er billig tilleie for længere og kortere Ture. Dagbladets Expedition anviser.

Tjeneste ledig.

En paalidelig, opvakt Gut kan strax faa Beskjæftigelse en Del af Dagen som Bud med en Løn af 3 a 4 Spd. maanedlig. Billet mrk. **„Paalidelig"** nedlægges i Dagbl.s Expedition.

Tjeneste søges.

En juridisk Kandidat med Laud ønsker Ansættelse enten hos en Sorenskriver eller hos en Advokat eller Sagfører. Billet mrk. „Januar 1870" bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

146

Masse af ukjæmmet, tusset Haar. Et Øieblik stod han ubevægelig, som om han lyttede efter en eller anden Støi; derpaa traadte han et Skridt frem, hævede den høire Arm og rettede Mundingen af en Pistol frem, som om han agtede at skyde paa et Træ midt imod, og lod strax derpaa Armen synke.

Han skyder til Maals, tænkte Olivia; men hun tænkte saa blot for at berolige sig; thi en ubeskrivelig Angst havde pludselig bemægtiget sig hende; hun vidste ikke om hun skulde ile frem eller tilbage for at undgaa at blive seet, og blev netop derfor staaende som fastvoxet.

Da traf Lyden af Hestehove hendes Øre. Manden foran hende rettede sig op. Nogle Øieblikke senere kom en Rytter tilsyne. Manden med Pistolen traadte hurtig et Par Skridt frem, løftede Armen og sigtede paa Rytteren, hvorved han bøiede Hovedet noget til Siden.

Olivia gjenkjendte strax i de dødblege af Had og Raseri vansirede Træk den forhenværende Inspektør Linke, og den Anden, hvis Hest førte ham alt nærmere Mundingen af det dødbringende Vaaben, var Hr. von Walde.

I dette Øieblik foregik der en mærkværdig Forvandling hos Olivia. Havde hun endnu strax før med en ung Piges naturlige Angst skjælvet for at træffe sammen med det uhyggelige Menneske, saa kom nu paa engang et underbart Mod over hende, en uforklarlig Ro og Selvbeherskelse i og med den Tanke, at hun var udseet til at redde.

Lydløst gled hun frem og stod pludselig ligesom voxet op af Jorden ved Siden af Linke, som med Blikket stift rettet paa sit Offer ikke anede hendes Nærhed.

Med al den Styrke, hun var i Besiddelse af, greb hun ham i Armen og rykkede ham tilbage. Skuddet gik af med et skarpt Knald og Kuglen for hvinende ind i en Træstamme, medens den Elendige forfærdet faldt ned paa Marken. Paa samme Tid lød et høit, kvindeligt Nødskrig gjennem Skogen. Morderen reiste sig og flygtede.

Rytterens Hest steilede i den første Forskrækkelse, men for derefter, sporet af sin Herre, hen til Olivia, som dødbleg

147

holdt sig fast i Bøgetræet; thi nu, da Faren var over, gjorde den kvindelige Natur sig gjældende. Den unge Pige skjælvede over hele Legemet; men et lykkeligt Smil forklarede hendes Ansigt, da hun saa Hr. von Walde reddet foran sig.

Da han fik se hende, sprang han bestyrtset af Hesten; men hun, som nys havde vist en saa overordentlig Selvbeherskelse, skreg og vendte sig dødelig forskrækket om, da to Hænder bagfra blev lagte paa hendes Skuldre; hun saa ned i Miss Mertens' dybt bevægede Ansigt.

„For Guds Skyld, Olivia", raabte Guvernanten aandeløs, „hvad har De gjort? Han kunde have myrdet Dem?"

„Er De saaret?" spurgte Hr. von Walde hurtigt og med Heftighed.

Hun rystede paa Hovedet.

Uden at sige et Ord mere løftede han hende op fra Marken og bar hende hen til en omblæst Stok, hvorpaa han satte hende. Miss Mertens satte sig ved Siden af og støttede den unge Piges Hoved mod sin Skulder.

„Sig mig nu, hvad der er hændet", sagde Hr. von Walde til Guvernanten.

„Nei, nei!" raabte Olivia ængstelig; „ikke her! Lad os gaa herfra; Morderen er undkommen . . . han lurer maaske i nærmeste Krat og kan endnu udføre sit Forehavende."

„Linke vilde myrde Dem, Hr. von Walde", sagde Miss Mertens med skjælvende Stemme.

„Den Elendige! . . . Skuddet gjaldt altsaa mig?" svarede han roligt.

Han gik dybt ind i Krattet, hvorhen Linke efter Miss Mertens' Erklæring var flygtet. Olivia skjælvede, da han blev borte mellem Buskene, og hun var nær ved at miste al Selvbeherskelse og løbe efter ham, da han vendte tilbage til dem.

„De kan være rolig", sagde han til den unge Pige; „der er ikke Spor at opdage af ham; han skyder sikkerlig ikke for anden Gang idag. Nu, — fortæl nu, hvorledes det gik til, Miss Mertens?"

Dagbladet.

No. 302. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | **Tirsdag den 28de December 1869.** | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | **1. Aarg.**

Imorgen

(Onsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen til Kl. 3 Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Hougsund, Modum, Nykirke, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg, til Næsodden, Aas, Drøbak, Hvitsten, Soon, Mos, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Horten og videre til Vestlandet indtil Haugesund; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, østre Thoten, Fjeldhaug, Bærdal, Biri og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Sverige, Elverum og Kongsvinger indtil Kl. 7½ Efterm.; til Trondhjem over Kvikne samt til Bergen gjennem Ringerike indtil Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Eidsvold Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Bognyt.

Om man vilde samle Alt, hvad der er strevet om, for og imod Ibsens „Brand", vilde vi faa en hel liden Literatur for sig, rigtignok af høist forskjellig Værd, men dog betegnende nok for den Spænding, den har vakt. Det er ogsaa et meget glædeligt Tegn, at et Digt som „Brand", der ved første Diekast skulde synes ikke at kunne samle den store Masse om sig, dog har været Gjenstand for saa megen Omtale, saa megen Meningsforskjel og saa megen Kritik; det viser da, at der ikke herster en saa fuldkommen død Tilstand i vort Folk, som mange ere tilbøielige til at tro. Og sandelig Ibsen har ogsaa i dette Digt anslaaet saa mægtige Strenge og grebet saa kraftigt ind i en af vor Tids mange og store Bevægelser, at det maa give et Sæt i hver den, der læser det. Hidtil har imidlertid alt det om „Brand" strevne holdt sig inden Kritikens Omraade, man har holdt sig til det Givne og bedømt dets Værd; men heri er der nu gjort en Forandring ved det af Lilli strevne Livsbillede „Brands Døtre". Det er unegtelig en egen Ide, som har gjort sig gjældende hos Forfatterinden af denne Fortælling, og den fortjener endog blot for dens Originalitets Skyld Publikums Opmærksomhed. Bogen optager imidlertid næsten 500 Sider, den har altsaa et betydeligt Omfang, og det kan derfor ikke være Tale om nu at give nogen gjennemgaaende Kritik af den. Vi skal kun i korte Træk angive Forf.s Opgave og den Maade, hvorpaa hun har søgt at løse den. Forf. fører os først ind i et kritiklystent Selskab af Damer og Herrer, hvor man faar en meget livlig og morsomt strevet Gjentagelse af alle de forskjellige Meninger, som gjorde sig gjældende om Ibsens Digt, strax det udkom. I dette Selskab fatter da en ung Pige, Lilli, den Tanke at omdigte „Brand", eller som Forf. selv siger: „forhale Brands Endeligt, indtil Lyset er opgaaet i hans Hjerte, og istedetfor ynkelig og fuld af Tvivl og Uro at begraves ved Sneskred, at lade ham i Tro og Fred ende sin Kamp og udaande i sine Døtres Arme."

Til den Ende har da Forf. ladet „Brand" beholde tilbage efter Agnes's og Alfs Død to Døtre, af hvilke den ene „Helga" nærmest er et Udtryk for de mere forsynede og mindre tænkende Menneskers almindelige Dom, at „Brand" er „haard og grusom", intet andet, og den anden, „Maria", er Udtryk for den anden, baade dybere og inderligere Opfatning, at der bagom denne Haardhed og Grusomhed er et stort, inderligt og dybt bevæget Sjæleliv, som fortæres af Tvivl og Uro, som vil det bedste, men ser feil af Midlerne. Endvidere har hun til sit dobbelte Diemeds Opnaaelse tildigtet en ny Person i Stiftskapellan Ording, en ung, begavet og varmhjertig Pietist, og, hvad der maaske vil forundre Mange mest, omdigtet „Einar" saaledes, at han fra at være en mørk, fanatisk og selvklog Bodsprædikant er bleven en stille, kjærlig og sand gudfrygtig Pietist. Gjennem en Række af Scener og ved Beviser hentede i rig Mangfoldighed fra Bibelen føres vi nu Skridt for Skridt hen mod Maalet, „Brands" Omvendelse, hvortil Maria, Einar, eller som han her kaldes, Thorkild Thorkildsen og Ording er de medvirkende Led. Omvendelsen sker dog ikke for han er Døden nær; da er det, at han i saa Ord gjør Rede for sit Liv, der har været helliget det store Maal: „Slægtens, Menneskets evige Frelse", men for har seet feil af Veien. Af de øvrige Personer gjenfinde vi fra „Brand" Doktoren, Fogden og Provsten, hvis Karakterer dog er ikke blot delvis forandrede, men ogsaa meget afblegede under den nye Behandling. Vi skal imidlertid ikke nærmere fæste os hermed, da Bogen i ethvert Fald ikke maa betragtes fra et rent æsthetisk Standpunkt. Den er derimod, hvilket ogsaa har været Forf.s Mening, nærmest at betragte som et religiøst Skrift og derigjennem som et Forsvarsskrift for den sunde Pietisme. Som saadan maa den betragtes, og da vil man læse den med Interesse, saa meget mere som den helt igjennem aander af en inderlig og sund kristelig Livsopfatning, en dyb Kjærlighed til Sagen og en stor og varm Opfatning af og Interesse for baade Ibsens Digt og dets Hovedperson „Brand". Vi tage derfor ikke i Betænkning at anbefale denne Bog, som ikke alene vil forsvare sin Plads ved Siden af al den Lekture, som udkommer i denne Tid, men ogsaa — og naturligvis fornemmelig derfor — som religiøst Skrift synes os at fortjene en mere end almindelig Opmærksomhed paa Grund af dens idetheletaget sunde og friske Opfatning af en bestemt kristelig Troesretning. — Bogen, der er tilegnet Henrik Ibsen, er udkommet paa Cappelens Forlag og koster heftet 1 Spd., indbunden i Originalbind 1 Spd. 36 ß.

Oscar Stillaug indbød Læseverdenen til at gjøre en liden Tur ind i hans lille, nys opdyrkede Have. Vi takkede for Indbydelsen, modtog den og gik derind — dog med de mest rimelige Fordringer, saa Skuffelsen i ethvert Fald ikke kunde blive stor; Forf. erklærer nemlig selv i sit Indledningsdigt, at der er faa Blommer af nogen Skjønhed og at han kun er en maadelig Gartner. Vi fulgte, som sagt, Strømmen og gik ind, men vi havde dog ikke gaaet langt, førend vi fik stor Lyst til at vende om igjen; men da vi nødig vilde støde vor venlige Vært, gik vi Haven ud skjønt med meget Besvær og store Anstrengelser. Det er ogsaa aldeles umulig at kunne finde sig vel tilmode i denne evige Uendelighed af sygelig „Længsel" og sentimentalt „Savn", i dette umaadelige Hav af den mest hastemte Weltschmerz og i denne Rigdom paa affekteret Sorg og Smerte og den sidstes stadigt rimede Følgesvend Hjerte. Da vi havde læst Bogen igjennem, kom vi derfor til et alt andet end Forf.s trøstefulde Resultat:

> „Men hvis Lyst du dog har til at titte derind
> saa velan! Det kan hænde du finder,
> om kun een, saa dog een, der vil trøste dit Sind,
> der tilhvisker dig hjemlige Minder."

Her er rigtignok at lægge Mærke til, at man har en Begynder, og det efter al Sandsynlighed en overordentlig ung Begynder for sig, at man altsaa maa speide nøie og varsomt og se igjennem Fingre med mangt og meget. Dette har vi ogsaa vel husket paa, og vi har læst Bogen med de mest velvillige Øine. Hvad der nu nærmest skulde være at lægge Mærke til, var da dette, om man bag en famlende, eller endog stundom uskjøn Form kunde spore et dybt og bevæget Gemyt med rige, varme og fremforalt sande Følelser, om man bag de famlende Forsøg kunde spore Evner, der endnu ikke havde vundet Klarhed over sig selv og derfor ikke magtede at bære de friske Stemninger frem i harmonisk Skjønhed. Endvidere kunde man prøve paa af det Givne at drage nogen Slutning om, i hvilken Retning den unge Forf.s Evner gaar. Men Intet af dette har været gjørligt af den foreliggende Digtsamling. Man mærker ingensteds, at Forf. har virkelig følt, hvad han har strevet; her er intet følt, intet oplevet, ingen Stemning aander op af de strevne Digte; alt er forunderlig goldt og stemningsløst, alt er kolde Reminiscentser af en vistnok flittig Læsning. Den hele Samling forekommer os i den Grad blottet for Poesi, at vi ikke kan finde et eneste Digt at opstille som Prøve paa en maaske spirende Begavelse. — — Med den ovenudtalte Dom vil vi dog ikke have udtalt, at der ingensomhelst Mulighed kan være tilstede for en vordende digterisk Virksomhed; af disse Digte kan man imidlertid Intet skimte. Det er derfor klart, at den unge Forf. enten maa forsøge sig i en anden Retning og se, om Veien gaar der, eller at han endnu en god Tid maa styre sin Lyst til at være Digter og optage i sig en større Livserfaring og en større Modenhed, inden han udgiver sin næste Digtsamling. Bogen, der er smukt udstyret, er udkommet paa Cappelens Forlag og koster, heftet 48 ß, indb. 72 ß.

Af A. M. Feragen's Regne-ABC for Begyndere tilligemed Facitbog til samme er 5te Udgave udkommen. Bogen synes derved at anbefale sig selv, saameget mere, som den nye Udgave af Regne-ABCen er forøget med omtrent 300 nye Øvelsesopgaver. (Kristianssand, K. C. Grøntofts Forlag). (Forts.)

Kristiania, 27de December 1869.

Det lader til at skulle blive en temmelig fast Praxis, at Regjeringen bruger Kommissioner som Mellemmand mellem sig og Storthinget ved Udarbeidelsen af Lovforslag. I disse Dage er disse Kommissioners Antal forøget med to nye, nemlig en Skydslovkommission og en Kommunalbeskatningskommission. Nu skal det vistnok indrømmes, at det vel ikke altid er saa let en Sag at udarbeide Lovforslag, og at det derfor stundom kan synes nok saa rimeligt, at Regjeringen opnævner dygtige Mænd til at være sig behjælpelig, naar der er Spørgsmaal om store og vidtgribende Reformer i vigtige Dele af Lovgivningen eller angaaende Forhold, hvor specielle Indsigter kræves. Men dette synes ikke altid at være de eneste Grunde til, at Regjeringen nedsætter Kommissioner til at udarbeide Lovforslag for sig. Ofte, og kanske oftest, lader det til, at Regjeringen nedsætter Kommissioner „til at tage under Overveielse og fremkomme med Forslag" til dette eller hint, simpelthen for at skaffe sig Sagerne fra Halsen.

Storthinget ytrer et Ønske om, at Regjeringen vil anvende sin Tid og sine Kræfter til at forelægge et følgende Storthing et Forslag i den eller den Retning. Regjeringen ønsker derimod, at det skal blive ved det Gamle; men da den af mange og gode Grunde ikke ønsker at staa paa en aabenbar Krigsfod med Storthinget og hellerikke vil vise dette nogen utvetydig Imødekommen, nedsættes en kgl. Kommission, som er samlet i aarevis og endelig langt om længe afgiver et Forslag, som da i Regelen oversendes til Amtmændenes eller andre Autoriteters Betænkning; og endelig, naar Sagen har tabt sin Interesse, kommer da Regjeringen med et Forslag til Storthinget, men i en Form og efter Grundsætninger, som gjør dets Forkastelse uundgaaelig eller sandsynlig. Imidlertid er mange, mange Penge bortkastede, Forventninger skuffede, den beleilige Tid tabt — men Regjeringen, som altid vil have en stor Magt sammenlignet med Storthinget derved, at den har det sidste Ord i de fleste Sager, den har vundet og det paa en saa stille og lun Maade, at den Tabende, Folket og Storthinget, ikke opægges til Harme ved Nederlaget. Regjeringen anvender med stor Snildhed Kommissioner paa samme Maade, som Lægen anvender feberstillende Midler; med Tiden forsvinder „Reformsygen" af sig selv; Kommissionen arbeider, heder det, og Utaalmodigheden stilles ved dette Svar, og naar Kommissionen saa endelig er forbi, er de Aarsager eller Stemninger, som bevirkede dens Nedsættelse, ogsaa forbi! Naar det derfor berettes, at Regjeringen nedsætter en Kommission til at behandle et Lovforslag, har man strax de Ord paa Læberne: „Nu skal altsaa den Sag begraves." Det tør ialfald siges at være et Særsyn, at Regjeringen nedsætter en Kommission for at en Sag kan blive bedre og hurtigere ordnet, end Tilfældet vilde blive, om Regjeringen selv skulde taget sig af den; det sædvanligste er, at Kommissionerne sidde Aar efter Aar og endelig nedkomme med et Foster, som enten er dødfødt eller ulevedygtigt.

Ægyptens Pyramider.

(Af Cabiro i d. „Dagbl.")

(Slutn. fra No. 300).

Den store Pyramide har formodentlig i ældgamle Dage været beklædt med en glat Overflade ligesom den mindre, hvis Top endnu er bedækket med et jevnt Lag af Granit. Denne Beklædning, som nogle Oldgranskere antage for at have været af Marmor, er nu sporløst forsvunden, og Pyramidens Sider stige opad i en Række Trappetrin, dannede af de uhyre Stene, som næsten alle have en Høide af halvanden Alen. Det er altsaa en noget besværlig Trappe at bestige, men ved Hjælp af et Par Arabere, en ved hver Haand, lettes Opstigningen, om den end paa den anden Side besværliggjøres af deres idelige Underhandlinger om en „bon bakschisch" (Gode Drikkepenge). Man stiger op ad den ene af Kanternes Linier og staar efter omtrent ti Minutters strengt Arbeide, der lader hvert Minut synes ti, stakaandet og pustende, paa den lidt afstumpede Top. Atter her modtages man af det velbekjendte Raab paa bakschisch, af Drenge, der tilbyde En Vand og Oranger, af Arabere, som sælge Mynter, Skarabæer og smaa Afgudsbilleder, for Størstedelen Efterligninger, og man maa med barske Miner og hævet Stok skaffe sig Ro til at nyde det storartede Skue ud i Egnen: over den frugtbare Markstrækning ind til Kairo med dets Paladser og Minaretter, over Ørkenen til de fjerne Pyramider i Sakkara og lige ved sin Fod til de to andre Pyramider, Kongegravene og Sfinxen, der ligger halvt begravet i Sandet og kun hæver sit Hoved op, skuende ind mod Hovedstaden som en speidende Forpost, fremskudt af Ørkenen som for at sige til det dyrkede Land: Hertil og ikke videre!

Naar man har seet sig mæt paa dette Syn og fremmumlet det gamle Vers: Nomina stultorum semper parietibus insunt (Taabernes Navne findes stedse paa Væggene), som en stille Hevn over de Mange, der har travlt med at sikre deres Navne Udødeligheden ved at indgrave det i Stenblokkene, tager man fat paa Nedstigningen, der gaar lettere for sig end Opstigningen, det vil sige, naar man ikke lider af Svimmelhed; thi den er unægtelig ubehagelig i denne Høide og paa denne Trappe uden Rækværk. Atter begynde Veiviserne deres Prellerier om bakschisch; med Stokken i Haanden og et dundrende „mafisch!" jage vi dem fra os og foretage med Lethed Nedstigningen alene. Men nu forestaar der et Arbeide, som er langt besværligere end Besøget paa Pyramiden, nemlig Nedstigningen i den store Kongegrav i dens Indre. En Araber gaar foran ind ad den mørke Aabning med et tændt Lys i Haanden, en anden gaar bagved for at understøtte Vandringen. Det kan ogsaa nok behøves. Først glider man ned ad en skraa og glat, med Alabast belagt Gang uden Fæste for Foden, saa gaar det opad en anden ligesaa glat Skraaning, hvor man maa famle sig frem med krumbøiet Ryg, saa lavt er der til Loftet; derpaa løftes man nogle Trin op af Arabernes kraftfulde Arm, saa nogle Trin ned igjen, atter skraat ned og skraat op, indtil man endelig, efter adskillige smaa Uheld med Lysets Slukning og den besværlige Passeren af andre Mødende i den smale Gang, staar i det rummelige Gravkammer ved Sten-Sarkofagen, der har rummet Levningerne af den Første, over hvem det kolossale Monument er reist, og ved Lysets usikre Glimt betragter de mystiske Hieroglyfer paa Væggene, der fortælle den sene Efterslægt om hans Bedrifter.

Vort næste Besøg gjælder Sfinxen, der, udhugget i Klippen kun nogle hundrede Alen fra Pyramiderne, rager frem af Sandet med sit kolossale Ansigt, der fra Hagen til Issen maaler tretten Alen, en Høide, der er forsvindende, saa længe man ser Sfinxen i Frastand ved Siden af dens uhyre Naboer, men som virker storartet, naar man staar tæt ved den og beskuer dens forunderlige alvorlige, endnu i Lemlæstelsen majestætiske Ansigt med det sørgmodige Smil om Munden. Der ligger en mærkelig Fortryllelse i at betragte denne Figur, som den ligger der,

dygtigt. Det hænder vel ogsaa, at Regjeringen nedsætter Kommissioner ikke just, fordi den vil snigmyrde en Sag og derpaa — for at fri sig fra Eftermaalsmænds Hevn for Drabet, — faa den hæderlig begravet, men fordi Regjeringens egne Medlemmer savner de Evner og den Arbeidsdygtighed, som kræves. Man kunde tidt fristes til at søge Grunden til Kommissioners Nedsættelse i disse sidste Hensyn; thi saavidt vi kjende til fremmede Landes Styrelsesæt, føler Regjeringernes Medlemmer i andre Lande det mere end her at være en Pligt og en Æressag at vise Folket, at de besidde Indsigter og Kraft nok til selv at forberede Sagerne uden at ty til Nedsættelsen af Kommissioner, hvorved de ligesom vilde synes at erkjende sin Underlegenhed eller Middelmaadighed.

En anden Mislighed ved dette Kommissions-Væsen er ogsaa den, at man til Kommissionsmedlemmer tager offentlige Tjenestemænd, til hvis Embede netop hører de Hverv, Kommissionen skal gjøre, og som maa antages at være forpligtede til for den oppebaarne Gage at udføre, hvad der inden Kredsen af deres Embedsforretninger paalægges dem. Paa den Maade faa vedkommende Embedsmænd som Kommissionsmedlemmer en Extrabetaling, som de ikke skulde have, og det uagtet deres Arbeide øiensynlig lettes ved Kommissionen. Det tager sig ilde ud at Indredepartementet, der har en Jernbanedirektør og Amtmændene at raade over til Jernbanernes Anlæg og Bestyrelse, desuagtet nedsætter Jernbanekommissioner, hvori Jernbanedirektøren og vedkommende Distrikts Amtmand faar Plads med Extraløn.

Fremdeles er der ved Valget af Medlemmerne til de ovennævnte Kommissioner en Del særskildte Bemærkninger at gjøre. Et Blik paa Medlemmernes Navne viser strax, at Regjeringen her som ellers ved Kommissioners Nedsættelse har sikret sig, at Kommissionen eller dens Majoritet vil holde sig saa nær som muligt til Regjeringens Anskuelser og Ønsker. Dette er en Modsigelse, aldenstund Kommissionens Nedsættelse er begrundet i Storthingsmajoritetens, Oppositionens, Ønske om at se Sagen fremmet, altsaa i dens Aand. Naar Regjeringen ikke vover at sætte dette Storthingets Ønske ud af Betragtning, burde det opfyldes fuldt og helt; ellers burde det aldeles været overseet. Thi der kommer sandelig (— husk Gagekomiteen, høilovelig Ihukommelse!) intet ud af en Sags Behandling, naar den vrides om til noget andet end det, som fra først af var ment. Ved slig Handlemaade opnaar man kun, at Penge sløses væk i Faanytte og at Regjeringen undergraver sin Agtelse. Skal der komme noget ud af Regjeringens Foranstaltninger til Storthingssagers Fremme, siger det sig selv, at der maa herske en oprigtig Bestræbelse efter Samarbeide mellem begge Statsmagter, og følgelig maa, naar en Sag skal fremmes ved Nedsættelse af Kommissioner, disses Medlemmer vælges blandt dem, som have fremsat Forslaget eller før gjennemtænkt og bifaldt det. Der maa gaa den samme Aand gjennem Iværksættelsen som gjennem den første Behandling af Sagen; ellers er alt Arbeide og al Bekostning forgjæves. Vi kunne imidlertid ikke andet end finde det loyalt handlet af Mænd som f. Ex. Krogneß og Enge, med Tilsidesættelse af deres private Ønsker, at erklære sig villige til at indtræde i de nedsatte Kommissioner. Men det turde være et Spørgsmaal, om det ikke for Sagernes Skyld vilde været rigtigere, om Mænd med liberale Anskuelser negtede at yde en Regjering, som vor nuværende, en saadan Understøttelse. Og det er desuden ogsaa kun skikket til at bringe Forvirring ind i de politiske Begreber, at en bureaukratisk Regjering staar paa en saadan Fod med liberale Mænd, at de udføre Kommissioner for den, efterat have ført Krig med den.

I sidste No. (51) af Folketidende erklærer Hr. Jaabæk sig „saa inderlig gjerne enig" i Dagbladets Udtalelser om Almueskolen i en ældre Opsats om „Folkeoplysningen", hvis Betydning paavises og hævdedes ligeoverfor det Kniberi, som fra enkelte Bondevenners Side havde fundet Sted i Bevilgningerne til Almueskolen og dens Lærere. Da Jaabæk saaledes har tiltraadt den Mening om Sagen, som Dagbladets Artikel forfægtede, og ovenikjøbet tilføier sin Artikel med det bodsfærdige Udraab: „Gud høre det!" finde vi os ikke opfordrede til at gaa i Rette med ham for hans og hans Meningsfællers tidligere Udtalelser og Gjerninger. Og heller ikke skulle vi efter denne Omvendelse gaa i Rette med Jaabæk for de, trods hans „gamle Bismer", ilde overveiede Ord, hvormed han begynder sin Artikel, saameget mere som han, i Lighed med Morgenbladet, betjener sig af saadanne Udtryk, at den videre Skriftvexel fra vor Side maatte føres i Indlæg for Retten og ende med Paastand om Domfældelse og Mortifikation af de brugte Injurier. Os er det nemlig kun Sagen (Folkeoplysningen) om at gjøre, og vi tilgive derfor gjerne for denne Gang Jaabæk hans Ilterhed og de i denne hans Sindstilstand fremførte Ukvemsord og Sigtelser. Thi vi have mere Glæde af en Synder, som tilsidst omvender sig, end af 10, som ikke have Omvendelse behov. Vi haabe fra nu af i Hr. S. Jaabæk at have en fast og paalidelig Forbundsfælle i Kampen for Folkeoplysningens store Sag.

Fra Wien meddeles den 21de: „Keiseren er bestemt paa at forholde sig strengt parlamentarisk og paa først at træffe sin Afgjørelse, naar Rigsraadets Udtalelse foreligger. Det er derfor mere end sandsynligt, at Ministrene slet og ret maa finde sig tilrette med hinanden, indtil Rigsraadets Adresse er Monarken overrakt. I dette Tilfælde vilde de have at levere hinanden det afgjørende Slag ikke i Kabinettet men for Offentlighedens Øine i Rigsraadets Deputerkammer. Hvis disse Efterretninger bekræftes — og man har al Grund til at haabe dette — saa vil Østerrige og Europa erfare, at Monarkiet regjeres parlamentarisk. Da ville vi ogsaa erfare, om Rigsraadet staar paa Situationens Høide, om det begriber Stillingen og er tilgjængeligt for statsmandsmæssige Tanker".

Om Mødet den 20de i Adresseudvalgets Komite fortælles: Dr. Rechbauer forelagde et Adresseudkast, hvori han betonede Forfatningens Opretholdelse og den strenge Gjennemførelse af Lovene, men tillige udtalte, at Regjeringen maatte se at komme til Enighed med den nationale Opposition. Debatten herom blev levende. Grocholski bemærkede blandt Andet, at Czecherne, naar de ikke tilfredsstilledes, vilde slaa sig sammen med Russerne og gjøre Opstand. Ministrene deltoge i Debatten, men man iagttager Taushed om deres Ytringer. Dr. Rechbauer blev gjort opmærksom paa, hvorledes de af ham udtalte Principer stred mod hinanden og tog sit Udkast tilbage. Imidlertid blev det dog overdraget til ham at forfatte Adressen. Det forfatningstro Parti beregnes at ville have en Majoritet af 70 eller 90 Stemmer ved Adresse-Debatten i Plenum. Den betydelige Minoritet er fremkommen ved en Koalition mellem Høire og Venstre.

Regjeringsbladene i Pesth benegte paa det Bestemteste de af Wieneraviserne udspredte Efterretninger om at Grev Andrassy skulde have blandet sig ind i den cisleithanske Ministerkrise.

Fra Ægypten skrives under 9de Decbr. til „Triester Zeit.": Arbeiderne paa Suezkanalen bliver nu igjen optagne og Ingeniørerne paastaa, at Kanalen om 3 eller høist 4 Maaneder overalt vil have opnaaet den bestemte Dybde af 8 Metres; med Hensyn til Bredden, der oprindelig var bestemt til 100 Metres, er endnu intet besluttet, da der vilde udfordres nye Pengemidler. Man vil altsaa endnu i en længere Tid maatte lade sig nøie med Indretninger af et tilstrækkeligt Antal Mødepladse.

Et Telegram fra Florents af 23de indeholder, at den kongelige Familie vil afholde et Familieraad, hvori det skal afgjøres om Hertugen af Genua skal modtage den spanske Krone; den spanske Gesandt skal bivaane Sammenkomsten.

Den 22de endte ved Queens Bench Forhandlingerne i Processen mod de 6 Direktører af Bankselskabet Overend Gurney & Co. Juryen frifandt de Anklagede. Anklagen gik ud paa, at Direktørerne havde bedraget Aktionærerne ved Udfærdigelsen af en falsk Prospektus.

Fra Ottawa (Kanada) telegraferes den 21de, at Oprørerne ved Red River have indtaget et Fort og fanget de Regjeringen tro Kanadiere. De mod dem afsendte Tropper maatte trække sig tilbage.

I det lovgivende Korps's Møde den 20de rettede Rochefort en Interpellation til Regjeringen i Anledning af, at en spansk Deputeret ved Navn Paul y Angelo, der havde taget Del i den republikanske Opstand i sit Fædreland og var flygtet til Frankrige, var bleven vist ud af dette Land. Paul y Angelo, sagde Rochefort, havde gjort, hvad en ærlig og loyal Deputeret maatte gjøre, naar hans Land truedes af et Statskoup; han havde grebet til Vaaben. Herved er der dog den lille Hage, at det som bekjendt var Republikanerne, der vilde gjøre et Statskoup i Spanien, medens Regjeringen og Tropperne kjæmpede for Forfatningen og Lovene. En anden uheldig Omstændighed for Rochefort var det, at den Lov, i Kraft af hvilken den spanske Deputerede blev udvist, stammer fra 1849 og altsaa kom ud under den ene saliggjørende Republik. Til Slutning udbrød Rochefort pathetisk, idet han vendte sig til Ministrene: „Der er kun een Ting, som De frygte, og det er Republiken; den er nær, og den vil hævne os Alle, baade Franskmænd og Spaniere". Forcade de la Roquette svarede, at Regjeringen kun havde gjort Brug af den Myndighed, som Loven gav den. Frankrige øvede nu som altid Gjæstfrihed imod politiske Flygtninge; men det var til Gjengjæld Gjæsternes Pligt at respektere dets Love. Paul y Angelo var optraadt offentlig som republikansk Agitator og havde bebudet en Revolution. Med Hensyn til Rocheforts latterlige Trusler ytrede Ministeren med Selvfølelse: „Man siger, at Republikens Time nærmer sig, og det sagde man jo allerede for flere Maaneder siden; men Regjeringen er bestemt paa, saasnart man skrider til Handling, at lade dem, der angribe den, føle deres Afmagt".

Præsident Grants Budskab til Kongressen ledsages af Patrie med følgende Bemærkninger: Budskabet fylder denne Gang fire Spalter i New York Tribune, trykte med smaa Typer, og i Ordgyderi er der saaledes blevet sparet omtrent Halvdelen af, hvad der ellers præsteres ved slige Leiligheder. I Stortalenhed giver Budskabet imidlertid fuldt Vederlag herfor, idet Grant har seet sig istand til at overgaa den almindelige amerikanske Deklamation. Det er et prægtigt Billede, som han giver af Landets Stilling i det Hele taget, og vi anerkjende gjerne, at der er meget Sandt heri; men han smører altfor tykt paa, og hans Paastande ere just ikke af den strengeste Nøiagtighed. Det er saaledes næsten ufatteligt, at Grant i høie Toner kan prise Fabrikernes og Agerbrugets Tilstand, naar den officielle Opgjørelse af det sidste Finantsaar har godtgjort, at Udførslen af amerikanske Produkter er aftagen, medens Indførslen er tiltagen. For de udenrigske Anliggender er det beklageligt, at der i Budskabet findes følgende Ytringer: „Efter et Oprør af kjæmpemæssige Dimensioner, der begunstigedes og understøttedes af Nationer, med hvilke vi levede i Fred . . . ." Det vilde have været politisk klogere og værdigere ikke at bære dette gamle Nag offentlig til Skue; men ialfald burde Præsidenten have passet omhyggeligere paa sin Pen, da det som bekjendt udelukkende var fra England, at der udgik Skibe med Vaaben og Munition, bestemte til at understøtte de konfødererede Stater.

Grant omtaler Forhandlingerne om Alabamasagen i bitre Udtryk; i Budskabet heder det: „Et Folk, som har Følelse for sin Værdighed og Tillid til sin Kraft, er bedre tilmode overfor en alvorlig Uret, hvorpaa der aldeles ikke er raadet Bod, end overfor de indskrænkende Bestemmelser i en Ordning, der hverken tilfredsstiller dets Forestillinger om Retfærdighedens Krav eller dets dybe Følelse af den Uret, som man har tilføiet det."

Ordensudnævnelse. Ifølge „Posttidn." er Amtmand i Søndre Bergenhus Amt M. Nye naadigst udnævnt til Kommandør af Nordstjerneorden.

Julegave. Ogsaa iaar har Hr. Hans Lossius og Frue betænkt Kristiansunds Fattige med en Gave af 100 Spd., skriver „R. A."

Havnen. Kulden vedvarer fremdeles og varierer mellem 12 og 15 Grader. Idag er Isen paa Havnen saa tyk, at Dampskibe neppe vil kunne bryde sig igjennem. „Expedit" har forgjæves forsøgt derpaa. „Pluggen" er begyndt udenfra at gjøre Raak i Isen for „Ganger Rolf", der ventes hid idag. Dampskibet „Laurvig" skal begynde en ugentlig Rute til Kristiansand. Igaar hidkom Jagt „Augusta", P. Michelsen, fra Rudkjøbing med Kornvarer. Dampskibet „Oder" afgik fra Kr.sand Kl. 10 i Formiddag og ventes hertil imorgen.

Folketheatret. Åbjørnsons Selskab optraadte igaar for 2den Gang og gav „Pariserdrengen" og „hans 3die Kone". Forestillingen lod til at more Publikum, og Spillet blev modtaget med Bifald, hvilket især gjaldt Selskabets Primadonna Hilma Schagerlund og de to unge Skuespillere William Åbjørnson og Gustav Siverts. De imellem Stykkerne indlagte Balletnummere udførtes ogsaa tilfredsstillende og modtoges med meget Bifald. Naar man ser bort fra det, absolut talt, forkastelige og selvmodsigende i, at Børn optræder som Kunstnere, saa kan nok Publikum more sig ved disse Forestillinger, naar det ikke kommer med urimelige Fordringer; Kunsten er ligesaagodt faren der som paa mange andre Steder. Hr. Åbjørnson agter kun at give nogle faa Forestillinger.

Storsildfisket. Ifølge de hidtil modtagne Opgaver kan Udbyttet af Storsildfisket for Vesteraalens, Senjens og Saltens Vedkommende, efter „Bergensp."s Beregning, anslaaes til omkring 80,000 Tønder som virket til Handelsvare, nemlig: Vesteraalen til 1ste ds. ca. 10,000 Tønder, Senjen til 13de ds. ca. 40,000 Tdr. og Salten ca. 30,000 Tdr. Efterretningerne i forrige Uge fra Helgeland vare derhos gode, og det tør antages, at de sidste Dages Fangst ved Lovunden og Skibbotsvær har givet ovennævnte Kvantum en ikke ubetydelig Tilvæxt. Til Bergen var for 8 Dage siden ialt indklareret ca. 21,000 Tønder Storsild. Den gunstige Stemning vedvarer, og de tilførte Partier finde rask Afsætning til uforandrede Priser 4 Spd. 12 ß for ganet og 4 Spd. for rundsaltet.

— Ifølge privat Telegram i „Trhj. St." over Ranen af 21de Decbr. er Storsildfisket ved Aasvær for Nærværende at anse som sluttet. Opfiskede Kvantum lidet. Notsilden solgt. — Et andet Privattelegram over Bodø af 18de Decbr. meddeler fra Fugløvær, at til 11te ds. var opfisket 20,000 Tdr., og i paafølgende Uge stængt 10,000 Tdr. Pris 60 a 72 ß. Ved Fleinvær opfisket 8000 Tønder.

Fra Havet. I September d. A. seilede 4 Unggutter fra Gaarden Sandset i Ørnæs ud paa Søen for at fiske. Veiret var godt, frisk Bris af Syd, og man blev enig om at søge Havgrunden for der at sætte Linerne.

Ud bar det ogsaa, Linerne sattes, og medens disse skulde staa et Par Timer for at fiske, seilede Gutterne en Trip opunder Land for at søge en bekvem Plads for Dybsagnet. Men hvordan det gik til eller ikke, saa kulseilede de nokssaa vakkert ½ Mil udenfor Kysten i rum Sø og ingen Baad i Nærheden. Et Seil saaes 1 Mil nordligere — fra denne Seiler altsaa ingen Hjælp at vente. Her laa nu disse 4 Gutter paa Kjølen, vistnok ikke i nogen gemytlig Stemning, men langtfra ikke forsagt. Baadens Inventarium begyndte at flyde bort, — og her var ikke lang Tid at betænke sig paa. En af dem, Alexander, en

---

begraven i Ørkenens Sand, der har tilhyllet dens Krop og dens Lemmer og kun skaanet dens Hoved; man fængsles af dens ubevægelige Blik, der har seet saa mange Tider og Slægter rulle forbi sig og ligesom stirrer ind i Fremtiden, medens dens Øre lytter til Nutidens Larm.

Hvad den hører idag, maa i Sandhed forbause den. Champagnepropperne knalde, lystig Sang og Tale lyder fra de Besøgendes glade Klynger, der er leirede om den medbragte Frokost og forføre Profetens Efterkommere til at overtræde Koranens Bud ved at friste dem med Vinflaskernes Levninger. Det letsindige Europa har sendt sine Børn midt ind i Ørkenen til et flygtigt Besøg ved Pyramiderne, som det ellers pleier at samle dem i lystig vandrende Skarer paa Rigi eller Bastai, eller ved Rhinens og Comosøens Bredder. Her er en Støi som paa et Marked, en Munterhed som paa et Karneval, og imorgen vil Sandsletten omkring Pyramiderne være bedækket af Smørrebrødspapir og Æggeskaller. Men da vil den fortørrende Orkan sende sin gløende Samumvinde hen over Sletten og sprede de omkringflagrende Avispapirer fra England, Frankrig og Tydskland for at tilintetgjøre de frække Spor af de moderne Ideers ukaldede Indtog i Verdens ældste og mest konservative Land. Kun et Spor vil selv den gløende Samum ikke kunne udviske, thi det staar at læse med store, sorte Bogstaver paa selve Pyramidens graa Væg og ser saaledes ud:

O. Goedsche,
23/11. aus 1869.
Berlin.

Det er „Kreuzzeitung"'s Korrespondent, der har villet, at Efterverdenen om andre fex Tusinde Aar skal kunne vide, at Preussen endnu Anno 1869 eiede er saadant Organ for det ægyptiske Mørke som det berlinske Regjeringsblad.

Maa Sfinxen ikke have Lov til at se alvorlig ud?

Svømmer, sprang af Kjelen, dukkede ned, kappede Vanterne, fik Masten væk, og saa rundt med Baaden paa ret Kjøl. Der hang de nu igjen, et Par paa hver Side; nu gjaldt det at faa den læns. Alexander efter en Stamp, som „rat" et Stykke fra Baaden, saa han og En til ind i Baaden, medens de To hang sig paa Agterstevnen, hvorved Baaden sank agter, og Vandet strømmede ud. Ved passe Tid entrede de To inde i Baaden forover, de udenfor samme ligesaa, og man fik Riven fri, hvorpaa lænsedes, Kammeraterne haledes ind, Inventariet fiskedes op, Masten reistes, Seil sattes til og saa ud paa Havgrunden efter Linerne. Disse bleve trukne med god Fangst, og saa hjemover, hvor de landede i god Behold, i fortræffelig Stemning — uden at omtale med et Ord for Forældrene den Hændelse i Dagens Løb. Det var raske Gutter. (Nordl. Amtst.)

Udstillingen af Husflidsgjenstande i Bergens Arbeiderforening er nu sluttet og skal have været besøgt af omkring 5,000 Personer. Den samlede Entre, indkommet i Firskillinger, udgjorde ca. 150 Spd.

Ordensvæsnet. I Anledning af Hs. Maj. Kongens Staldmesters Ordensuddelinger skriver bl. A. „Berg. Tid.": Man vil maaske erindre, at da vi i sin Tid tilbøde os at drive en Smule Spas med Hr. Dimirgian og hans talrige Ridderordener, fik vi høre ilde af et andet Blad, der ikke kunde lide disse „Angreb paa Autoriteten". Man ser nu, hvilken Prostitution denne mahognifarvede „Autoritet" har bragt over de forenede Riger, og man vil vel med os være enige i, at de Narrestreger med Hoftitler, Ordener etc., som trives saa frodig ved det norske og det svenske Hof, her har havt en Parodi paa sig selv, som burde være høie Vedkommende en Lærepenge for Fremtiden.

Sygdom paa Kvæget i Guldalen. Herom skrives i Brev til „Berg. Tid.": Hvad der især trykker Befolkningen her i Bygden og betager saaatsige baade Mod og Evne til ethvert for Landbruget nyttigt Foretagende, er en slem Sygdom, som nu i en Række af Aar stadigt har hjemsøgt Storfæet her i Sognet. Denne ødelæggende Sygdom, der Aar for Aar griber mere og mere om sig, har ifandhed anrettet ubodelig Skade for Bygden. Her findes flere Gaardbrugere, fra hvem den i en eneste Vinter har bortrevet deres hele Besætning. Og naar de med store Opofrelser atter har anskaffet sig ny Besætning, da er denne ofte allerede Aaret efter gaaet tabt paa samme Maade. Enkelte Mænd har saaledes i de sidste Aar mistet over 70 Kreaturer; andre mellem 50 og 60, nogle mellem 30 og 40 osv. Af Besætninger paa 20 a 30 Kreaturer har det hændt, at 20 Stkr. er døde i kortere Tid end en Maaned.

Sygdommen mærkedes først for omkring 10 Aar tilbage paa Gaarden Gallefos og har senere hjemsøgt 12 Gaardbrugere og tillige nogle Husmænd. I næaste Tidsrum har den bortrevet mindst 280 Dyr, hvoraf omtrent $\frac{3}{4}$ har været Melkedyr, de øvrige Ungfæ. Dette Onde ser virkelig ud til at kunne blive Bygdens totale Ruin, dersom det ikke kan standses, — hvorom den efter Dyrlægens Udsagn neppe tør næres noget Haab. Ondet trykker paa Befolkningen med stedse mere knugende Vægt; thi foruden den stadige Angest, man lever i for at se sine Dyr angrebne af Sygdommen, maa de Gaardbrugere, hvis Besætninger den endnu har skaanet, anstrenge sig langt over Evne for at hjælpe de Stakler, som ved dens Ødelæggelse er kommen i den største Nød.

Som før nævnt har vi havt lidet Haab om Sygdommens Standsning; men da nu det Offentlige har taget sig af Sagen og i Sommer hidsendte DHrr. Lindeqvist og Landbrugsskolebestyrer Wilson til en grundig Undersøgelse af bemeldte Sygdom, tør vi haabe, at hvis den kan afhjælpes, vil det Offentlige, efterat det først har undersøgt Sagen, ogsaa gjøre, hvad gjøres kan til dens Forebyggelse.

Vi imødese derfor med stigende Længsel Beretning om Resultatet af Undersøgelserne, der, om de maatte have ledet til Opdagelse af Aarsagen, eller til videre Forebyggelse mod samme, atter vilde indgyde os Mod til med fordoblet Iver at arbeide os frem i den Stilling og det Sted, hvor Herren har givet os at virke. For Udenforstaaende kan det maaske synes som om rigtig Tilfredshed aldrig kunde bo paa et saa afsondret Sted; men vi, der ere vante til Forholdene, vil ikke bytte i det herligste Slot; thi her leve vi saa roligt og sorgfrit, naar kun vi maa se vor Gjerning nogenlunde at lykkes.

Dødsfald. Den svenske Kontre-Admiral Annerstedt er den 22de ds. afgaaet ved Døden.

Republikanske Rørelser i Sverige. Bladet Fäderneslandet ytrer i sit Program for det kommende Aar bl. A.: „Tvende Magter kæmpe om Herredømmet, nemlig Kongedømmet og Folkeviljen. Hvilken af dem det bliver, der kommer til at gaa seierrig ud af Striden — derom kan der ikke være nogen Tvivl. Overalt udgjør Monarkiets Forhold til Folket en mere eller mindre aaben Krigstilstand. Det er taabeligt at indbilde sig, at nogen alvorlig Forsoning for Eftertiden kan blive mulig mellem disse tvende i og for sig uforsonlige Magter. Dertil er Folkeoplysningen overalt, trods alle kunstlede Skranker, allerede for stor. Det konstitutionelle Monarki kan have været berettiget som en Overgangstilstand, men det har vist sig mere og mere at blive, hvad det fra Begyndelsen var, en blot og bar Indbildning. Nogen varig Fredstilstand inden Samfundene og mellem Smfundene kan dette ikke skabe, men i det høieste en væbnet Neutralitet."

Mule- og Klovsygen er ifølge svenske Blade ogsaa udbrudt paa Alnarp og har udbredt sig paa Landsbygden deromkring. Som et Bevis paa Sygdommens Smitsomhed berettes, at en Selveier i Naboskabet af Alnarp, som havde hørt Rygte om, at Sygdommen var udbrudt der, havde begivet sig derhen for at gjøre sig bekjendt med Sygdommens Kjendetegn. Han havde beseet de syge Dyr og derefter begivet sig hjem og formodentlig lige til Fjøset, hvilket havde til Følge, at Sygdommen ogsaa der indfandt sig efter et Par Dages Forløb.

Fattigdommen i det rige England. Naar man hører, at Antallet af dem, som fik offentlig Understøttelse i Arbeids- og Fattighusene i London i første Uge af indeværende Maaned udgjorde 147,418 (af en Folkemængde, som rigtignok er over 3 Millioner), og at dette Tal er 6000 mere end i den tilsvarende Uge i forrige Aar, vil man kunne skjønne, at Fattigvæsnets Vedkommende have et haardt Stykke Arbeide, og at det selv ikke med gjentagne Overveielser har været muligt at faa nogen Orden paa denne Røre. Det sidste Møde, som overvares af en Mængde Præster af forskjellige Troesbekjendelser, er saa meget mere interessant, som Statsraaden for Fattigvæsnet, Hr. Göschen, i en længere Tale begrundede et Forslag om, at Fattigpleien og de forskjellige veldædige Stiftelser og Foreninger skulde forene sig om at handle i Fællesskab og saaledes udvide Fattiglovens Virkekreds, medens den uvillige Fattig-Understøttelse uden Forskjel skulde bortfalde. Dette Forslag drøftedes derpaa og bifaldtes.

Om Holberg findes en Beretning, som vistnok er de fleste af Læserne ubekjendt. Den findes indtagen i den Levnetsbeskrivelse over Oliver Goldschmidt, som findes foran i Massons Oplag (London 1869) af Goldschmidts „Blandede Skrifter". Goldschmidt havde opholdt sig 10 Maaneder i Leyden, da han besluttede sig til, næsten uden Reisepenge, at gjøre en Reise gjennem Fastlandet. Herom fortæller Biografen: „Som det synes, var det alene Tilfældet, som bragte ham paa den Tanke, næsten aldeles blottet for Penge at foretage denne Reise. Kort forinden han ankom til Leyden, var den berømte danske Humorist Baron Holberg afgaaet ved Døden, og det ser ud som om der i Leyden har været megen Tale om denne mærkværdige Mand, Skaberen af den moderne danske Literatur og i Særdeleshed om hans Ungdomsbedrifter og Eventyr. Han var født i Norge og kom efterat have henlevet sin Barndom i Fattigdom og Nød til Kjøbenhavn, hvor han nødsagedes til at kjæmpe sig frem saa godt det lod sig gjøre. „Men hans Ærgjærtighed", siger Goldschmidt, „hans Tørst efter Kundskaber gav ham ei Ro førend han havde seet sig om i Verden. Uden Penge, Anbefalinger og Venner, begav han sig paa Reisen med det Forsæt, at gjøre en Fodtur gjennem Europa. En god Sangstemme og nogen musikalsk Færdighed vare de eneste Hjælpekilder, ved hvilke han haabede at sætte sit vigtige Forehavende igjennem. Han reiste om Dagen og om Aftenen sang han udenfor Bondens Dør, hvorved han forskaffede sig Mad og Husly. Med megen Beundring fortæller Goldschmidt, hvilke Lande den unge Holberg besøgte, og hvorledes han endelig tilsidst, da han vendte tilbage til Kjøbenhavn, blev hyldet som Forfatter, hædret med en Titel og af sin Konge forlenet med Rigdom, saa at et Liv, der var begyndt i Fattigdom, endte i Rigdom og Ære. — Hvad Holberg havde gjort, besluttede Goldschmidt ogsaa at gjøre; og den Beskrivelse, han har efterladt sig om Holbergs Reiser og den Maade, hvorpaa han forskaffede sig Underhold, er tilnærmelsesvis en Beskrivelse af hans egen Reise og de Midler, hvormed han foretog den. Han forlod Leyden i Februar 1755, og efterat have opholdt sig nogen Tid i flere belgiske Byer kom han til Frankrige, hvor det synes som om han ved sin Fleite har forskaffet sig Midler til at besøge endel franske Provindsbyer, omtrent paa samme Maade, som Holberg tidligere havde gjort.

En funken Stad. Fra Konstantinopel skrives: De for længere Tid tilbage i uafbrudt Virksomhed værende underjordiske vulkanske Kræfter i den nordøstlige Del af Middelhavets Bassin har fremkaldt flere forfærdelige Begivenheder. Byen Ula i Provindsen Aidin nær Smyrna findes ikke mere; den er i Ordets fulde Forstand funken ned i Afgrunden. Onsdagen den 1ste ds. Kl. 6 Eftermiddag bleve Stadens Indvaanere pludseligen overraskede af et stærkt underjordisk Drøn; et andet, lignende Tordenskrald og ledsaget af et stærkt Jordskjælv, fulgte strax efter og foranledigede lykkeligvis, at Beboerne flygtede ud i det Frie. Et tredie Jordskjælv kom tilsidst med et endnu forfærdeligere Drøn og tilintetgjorde Staden aldeles. Tre Personer, som befandt sig inde i sine Boliger bleve derved dræbte. Marmaditza og Mula, Smaabyer i samme Distrikt, have lidt betydeligt ved denne Naturbegivenhed.

Et og Andet.

Traupmann har tilbagekaldt de Tilstaaelser, som han har gjort, og det skal ikke være umuligt for ham at forsvare sig, selv med Hensyn til det Punkt, at han har dræbt Jean Kinck med Blaasyre. Den Mængde Blaasyre, man har fundet hos Jean Kinck er navnlig for ringe til at man med Bestemthed kan paastaa, at den har bevirket Døden.

Jordskjælv. Aaret 1868 vil være fremragende i Jordskjælvenes og Vulkanudbruddenes Historie. Europa blev efter et omtrentligt Overslag i denne Tid hjemsøgt af mere end tyve større og mindre Jordskjælv, hvoraf fem falde paa de nordligere Dele og det, som den 28de November rystede Sicilien og Kalabrien, var det stærkeste; heldigvis har intet været af synderlig ødelæggende Virkning. Af Vulkansudbrud er bekjendt: Ætnas 26de September, Suraces (Nygranada) 4de Oktober og Cotoparis 3die August. Jordskjælvene fordele sig saaledes paa Maanederne: Januar 1, Februar 4, Marts 4, April 1, Mai 1, Juni 2, August 3, September 7, Oktober 1, November 2.

Afskogning. Professor Dove, skrive „Köln. Zeit.", er af den Mening, at den planløse Udryddn af Skogen ikke har nogen væsentlig Indflydelse paa Regnmængden, fordi denne i det Store taget betinges af den uligemæssige Fordeling af Land og Vand paa de to Halvkugler, men at den vel kan have Indflydelse paa den Tid, hvori Regnen falder. Jo mere vi nemlig udsletter Jordbundens naturlige Forskjelligheder ved en ligemæssig Dyrkning, desto sjeldnere blive de stedlige Nedslag, desto mere indskrænkes de til bestemte Tider. Europa har ved sin Kultur arbeidet sig ind i alt mere regelmæssige Regntider, som foranlediger, at Floderne en lang Tid igjennem er næsten vandløse, medens de til andre Tider ikke er istand til at rumme de tilstrømmende Vandmasser.

En Vedhugger. I Berlin er der nylig hændet en Historie, som hvor utrolig den end maa klinge, dog er bogstavelig sand og leverer tilstrækkelig Stof til Eftertanke. En Vedhugger var anklaget for under en Strid at have givet en af sin Kollegaer et Par Ørefigen. Under Forhøret talte han det reneste Høitysk og anbragte rigtig og i bedste Sammenhæng med Sagen Citater af Goethe og Schiller o. s. v. Rettens Medlemmer rystede sine Hoveder, afbrød Forhandlingerne, raadslog og besluttede — at lade Vedhuggeren undersøge af Retslægen angaaende hans Tilregnelighed; thi en Vedhugger, som taler rent Sprog og citerer sit Lands Digtere, kan umulig være ved sine fulde Sandser. Men Lægen afgav den Erklæring, at den Anklagede ikke blot var fuldkommen tilregnelig, men at han var en heltigjennem dannet Mnnd, som med sin fuldeste Bevidsthed havde læst sine Klassikere og var istand til at afgive en rigtig Dom over deres Skrifter. Vedhuggeren havde boet sammen med en Actuar i omtrent 20 Aar og havde benyttet sine Fritimer til sin Uddannelse.

Blandinger.

En doven Embedsmand. „Wiener Tagespost" fortæller følgende Krønike: At de østerrigske Embedsmænd blandt deres øvrige Udyder ogsaa tælle Dovenskab, er en kjendt Sag. Intet at bestille og dog at trække Løn er saa tillokkende for dem, at de gjerne lægge deres Hoved i Blød for at naa dette Maal. Et af de opfindsomste Hoveder i denne Retning var en Kasse-Embedsmand. Denne gode Mand kjedede sig gyselig i Kontortimerne, men morede sig derimod fortræffelig ved at spadsere. For at blive fri for den kjedelige Kontortjeneste anstillede den vakle Statstjener sig syg den meste Tid af Aaret, dog saaledes, at han i Slutningen af hver Maaned viste sig i Kontoret for at hæve sin Løn. Hans Kollegaer gjennemskuede ham tilsidst og besluttede at fange ham. Han foregav nemlig at lide af Gulsot, men man troede nok at kunne kurere ham med Sæbe og Vand. Da han i Slutningen af forrige Maaned som sædvanlig indfandt sig paa Kontoret, gul i Ansigtet som en Citron, faldt hans Kollegaer over ham, vaskede ham ren og se, Vandet blev aldeles gult af Safran, men den saa hurtig helbredede gulsottige Herre fik sin Afsked.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Wien, 27de Decbr.

Braicianer-Insurgenterne have underkastet sig i Søndags.

XII.

Den følgende Morgen Klokken fem vaktes man paa Gnadeck af stærke Skud.

„Aha", sagde Ferber til sin Kone, „Herligheden begynder."

Olivia for op af en forfærdelig Drøm. Den Ulykke, hun igaar havde hindret, gjorde Drømmen til Sandhed; hun saa Hr. von Walde falde døende netop i det Øieblik, da Skuddene i Dalen bragte hende til at fare op af Søvne. Der forløb en god Stund inden hun fik besindet sig rigtig. Unævnelige Smerter havde trængt sig sammen i et Øieblik.

Det havde forekommet hende som om Himmel og Jord maatte styrte sammen med denne høie Skikkelse og knuse ogsaa hende, og selv nu, da hun havde overbevist sig om at den straalende Morgensol faldt ind i hendes lille Værelse og ikke paa en blodbedækket Mark, følte hun en Efterdønning af de stormende Følelser.

Ikke engang igaar, da hun vovede sit Liv for ham, havde hun havt en saa klar Bevidsthed om, at hun i et saadant Øieblik maatte dø med ham.

Atter og atter tordnede Skuddene nede i Dalen. Vinduesruderne i Mellembygningen klirrede let, og Kanariefuglen fløi forskrækket op og slog sine Kløer krampagtigt fast omkring Pinderne i Buret.

Olivia for sammen for hver Gang, og da den bekymrede Moder, som endnu ikke havde kunnet komme til Ro efter Gaarsdagens Hændelser, skjønt hun havde faaet sit Barn tilbage uskadt og i god Behold, kom hen til Datterens Seng og spurgte, hvorledes hun havde sovet, slyngede denne heftigt Armene om hendes Hals og brød ud i en ustandselig Taarestrøm.

„For Guds Skyld, Barn!" raabte Fru Ferber forskrækket, „Du er syg. Jeg vidste vel, at Nerverystelsen igaar ikke vilde løbe af uden Følger . . . og nu skyder de ogsaa saa ufornuftigt dernede!"

Det kostede Olivia megen Møie at overbevise Moderen

Mertens' Spørgsmaal, at hun aldeles ikke følte nogen Men af den udstandne Forskrækkelse, men meget godt var istand til at gaa hjem. De vilde tage Afsked med Hr. von Walde, men han bandt sin Hest ved det skjæbnesvangre Træ og sagde i en spøgende Tone:

„Linke er, som vi har seet i Dag, meget hævngjerrig; det kan let hænde, at han i dette Øieblik hader mit Livs Redderinde endnu mere end mig selv. Jeg kan derfor ikke tillade, at De udsætter Dem for at møde ham uden mandlig Beskyttelse."

De gik opad Bjerget. Miss Mertens ilede foran for at mane Hr. von Walde til ogsaa at paaskynde sine Skridt; thi der maatte jo tages Forholdsregler for at gribe Forbryderen; men hendes Bestræbelser var forgjeves. Han gik langsomt og taus ved Siden af Olivia, som en Stund kjæmpede med sig selv; men endelig bad hun ham med sagte og forsagt Stemme ikke at gaa alene tilbage til sin Hest, men at lade den hente.

Han lo.

„Min Belisar er vild og egensindig, De kjender den jo", svarede han. „Den gaar ikke med nogen Anden end mig, og den vilde tage det meget ilde op, hvis nogen Anden end dens Herre vilde bringe den hjem. Det feige Menneske vil desuden, som jeg allerede har sagt Dem, ikke vove noget nyt Angreb paa mig idag. Og i hvert Fald er jeg jo skudsikker! Er ikke idag en god Stjerne gaaet op for mig?"

Han standsede.

„Hvad mener De", spurgte han pludseligt med dæmpet Stemme, medens hans Øie straalede og forskende søgte hendes, „faar jeg fastholde den fortryllende Indbildning, at denne Stjerne skal ledsage mig gjennem hele mit Liv?"

„Hvis De agter at udføre saadanne Bovestykker, er det sikkert bedst, at Deres Tro paa denne Stjerne ikke er saa ubetinget."

„Det største Bovestykke var vel netop denne øieblikkelige Indbildning", sagde han ligesom for sig selv, idet en mørk Skygge gled over hans Ansigt.

Petersburg, 28de Decbr.

Ministeriet er forelagt et Kanalprojekt til Forbindelse mellem Aralsøen og det kaspiske Hav.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er sunket i det Sydlige og Skotland, steget lidt i Irland og England, laveste Lufttryk udenfor Stadt. Temperaturen er steget paa Vestkysten og i Skotland. Sydlig Vind paa Dovre, vestlig i Skotland og England, ellers nordlig til østlig. Himmelen for det meste overskyet.

Udsigt til sydlige Vinde, mildere Veir og Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Onsdag den 29de Decbr. (Kl. 7—10¼) gives: De Unges Forbund, Lystspil i 5 Akter af Henrik Ibsen.

Bergens Brandforsikrings-Selskab

(Grundfond 500,000 Spd.)

tegner Assurance mod Ildsvaade til billige Præmier ved **Schreiner & Norsted.**

Byens Sygehus's Husflidsskole.

Udsalget af Husflidsskolens Arbeider foregaar fra Byens Sygehus ved Krogbstøtten. Flere Sorter billige Convolutter fra 4 ß pr. 100 Stkr. anbefales.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Tobakspiber

modtages til Rensning og Reparation billig hos **T. Larsen,**

Storgaden No. 23.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 16de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler". } **(tilsammen 43 Ark).**
2) „Det gamle Slot". }
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Skøiens Café & Restauration,

Fabritius's Gaard, Øvre Slotsgade No. 20,

der efter Reparationen og Oppudsningen nu er i komplet Stand, anbefales det bedre Publikum paa det Bedste, samt et udmærket godt Billard. Særskilte Værelser til mindre Selskaber, 12—14 Personer, forefindes. Tillige anbefales fra min Café & Restauration alle Sorter Spirituosa til Servering paa Stedet, og, om forlanges, finere Brændevine til Udsalg. Ligeledes anbefales ægte Schweitzer Extrait d'Absinthe.

E. A. Skøien.

Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af December), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition, samt i Dhrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 3 og 6 ß i Porto, der erlægges **forskudsvis**. Subskribentsamlere faa 1 Frieremplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 10de November 1869.

Anthon Bang.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovsamlingen for 1868—69,

forsynet med Henvisninger af kgl. Fuldmægtig J. H. Thoresen. Pris 24 ß heftet.

H. J. Jensen, Brogaden 3 b.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Udvandrerens Veileder og Raadgiver.

Et Folkeskrift om

Staterne Minnesota, Jova, Nebraska, Kansas, Missouri, Texas og Sydstaterne; Agerdyrkning, Dyravl, Arbeidsfortjeneste, skandinaviske Nybygder m. m. samt Oplysninger om amerikanske Forhold, grundet paa egne og Andres flerarige Erfaringer og nøiagtige Undersøgelser om, hvor og hvorved man lettest faar et sorgfrit Udkomme i Amerika;

ved

A. T. Boyesen,

forhen Premierløitnant i den norske Armee.

2det Oplag. Pris 24 ß.

Alb. Cammermeyer.

Carl Johans Gade No. 4, ligeoverfor Peter Petersen.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:

Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Tilsalgs.

Fotografiportræter

af den kongelige Familie (fra **Carl Johan** og **Desideria, Oscar** og **Josephine** m. fl.), **Statsraaderne, Storthingsmændene, Landets Biskoper, Christiania Geistlighed, Missionærerne i Afrika, de bekjendteste Universitetslærere, Læger, Videnskabsmænd, Skuespillere** og **Skuespillerinder, Musikere, Komponister, Malere, Billedhuggere, Digtere** med mange flere, f. Ex. af **Geistligheden, afdøde Lærde** (Prof. Munch, Sars, Keyser osv.) faaes à 24 ß pr. Stk. — 1 Spd. for 6 Stkr. — hos **De Coninck**, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelssens Anschovis m. m. m.

Allehaande.

Pennetegninger af Tegneren til Reiseskizzerne, Bergens Fisketorv, Badeliv i Sandefjord osv. osv. er udkommet og indeholder **de konstig modnede Multer** (Christiania), **et drukkent Poblicums Befordring** (Trondhjem), **Och Du Tjue-Stril!** (Bergen), **Christiania Fiskebrygge, den tandløse Dames Besøg, Skomageren,** — i Omslag à 36 ß hos **De Coninck**, Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

500 Dusin Handsker,

hvide, kulørte og sorte, friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:

Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par,
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -

fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.

A. Hennig.

NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Madvin

til 10 Skilling Flasken hos

Gunerius Pettersen.

Chocolade

af **A. Urbyes Fabrik** i Trondhjem hos **Bernhard Fischer,**

Jernbanetorvet.

Cognac.

Ægte 9 Graders **Fransk** Cognac til 42 & 48 ß pr. Flaske hos

Bernhard Fischer.

Aqvavit

fra Jørgen B. Lysholm og H. Løeken i Trondhjem, Gerner & Søn i Moss, Allum og Brodersen i Drammen anbefales fra min Boutik.

Bernhard Fischer,

Jernbanetorvet.

Peter C. Hansens

anerkjendt gode Blanksværte sælges i større og mindre Dele i **Lille Grændsegade No. 2.** Handlende og Udsælgere tilstaaes Rabat efter Partiets Størrelse.

Sæbe,

saasom: **Glycerinsæbe** i Stykker og Stænger, **Mandelsæbe, Cocusnødoliesodasæbe** (et fortrinligt Middel mod Frost i Hænderne), almindelig **Toiletsæbe** — Savon des deux mondes — à 8 ß, **Gallesæbe** à 8 ß i Stykker, 40 ß i Stænger (til Vaskning af couleurte Tøier), **Svovlsæbe** à 30 ß, mod Rødt i Ansigtet, **Tjæresæbe, Windsorsæbe, Barbersæbe** (Shaving soap), **Palmesæbe** &c. &c. er jeg nu forsynet med.

De Coninck,

Dronningensgade ligefor Victoria Hotel.

Sæbe og Lud.

Blanksværte! Blanksværte!

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Tilleie.

Løkken „Granbakken"

ved Siden af Overretssagfører Sæthrens Løkke er fra Vaaren tilleie.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4, Indgang fra Revierstrædet.

Pelts, Tulup og Støvler

er billig tilleie for længere og kortere Ture. Dagbladets Expedition anviser.

Tilleie forlanges.

Bekvemmelighed ønskes.

En tarvelig, men pen Bekvemmelighed, bestaaende af 3 Værelser, helst beliggende i Storgaden eller i Nærheden af Youngstorvet, ønskes tilleie fra Paaske Flyttetid eller tidligere. Billet mrk. **A.** bedes nedlagt i Expeditionen.

Tjeneste ledig.

En paalidelig, opvakt Gut kan strax faa Beskjæftigelse en Del af Dagen som Bud med en Løn af 3 a 4 Spd. maanedlig. Billet mrk. „**Paalidelig**" nedlægges i Dagbl.s Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

150

„Jeg forstaar Dem ikke", sagde Olivia forbauset.

„Det er ganske naturligt", svarede han bittert. „Deres Tanker og Ønsker har jo en ganske modsat Retning . . . Med al Strenghed mod sig selv hænder det undertiden, at man lader sig indvugge i en lys Drøm . . . Nei, nei, sig Intet mere! . . . Jeg er jo allerede straffet; thi jeg er vaagnet."

Han paaskyndte nu sine Skridt og gik ved Miss Mertens' Side, medens Olivia fulgte stum efter og brød sit Hoved med, hvorfor han vel atter pludselig var gaaet over til denne stive Tone, som altid saarede hende saa dybt.

Han talte ikke et Ord videre, og da endelig Murene paa det gamle Slot skimtede frem gjennem Smaaskogen, tog han en kort Afsked og gik hurtig nedad Bjerget igjen.

Miss Mertens saa forbauset efter ham.

„Besynderlige Menneske!" sagde hun endelig og rystede paa Hovedet. Om ogsaa Livet virkelig har et meget lidet Værd for ham, som jeg i dette Øieblik maa antage, saa synes jeg dog, at et Ord til Tak ikke havde været for meget, idet han skilles fra os, naar man betænker, at De har vovet Deres Liv for at frelse hans."

„Jeg kan ikke fatte, hvorfor det skulde være saa nødvendigt", svarede Olivia. De lægger overhovedet altfor stor Vægt paa min Andel i Hændelsen . . . Jeg har simpelthen gjort min Pligt mod et Medmenneske, og jeg skulde" — tilføiede hun med en eiendommelig Trods i Tone og Mine — „have handlet ganske paa samme Maade, om Forholdet havde været omvendt og Linke den truede . . . Jeg synes ogsaa allerbedst om, at ogsaa han opfatter Sagen paa den Maade; thi med hans Hovmod maatte Følelsen af en Gjæld til et andet Menneske, som han aldrig kunde betale, naturligvis være høist pinlig, og jeg vilde ikke for nogen Pris i Verden være dette Menneske."

I dette Øieblik kjæmpede om Uro og Bitterhed hos hende. Hun fulgte i Tankerne den Bortgaaendes Skridt for Skridt og gyste af Rædsel, da hun tænkte paa, at han maaske nu gik forbi det Sted, hvor den Hævngjerrige lurede paa ham.

151

Men saa tænkte hun, idet hun paaskyndede sine Skridt, at det dog alligevel var yderst taabeligt at spilde sine Tanker og Følelser paa en Mand, som med Forsæt viste hende den ubehageligste Side af sit Væsen.

Til og med imod Baronessen, som han dog inderligt afskyede, tabte han ikke sin Ro, tilsidesatte han aldrig den vanlige Høfligheds Former, om han ogsaa altid sagde sin Mening rentud.

Hele hans Omgivelse kjendte ham ikke anderledes, end omgivet af en Nimbus af Ro og Værdighed, — blot i Samtalen med hende ansaa han det ikke Møien værd at beherske sig. Hvor heftig kunde han ikke da blive! Hvor flammede ikke hans Øine og hang med fortærende Utaalmodighed ved hendes Læber, hvis hun ikke svarede hurtigt eller bestemt nok!

Dertil fordrede han, at hun om muligt skulde forstaa ham forinden han talte, og alligevel var han hende ogsaa da ubegribelig, naar han syntes at have sagt nok.

Maaske var alle Andre skarpsindigere end hun og fandt sig hastigere i hans Tale og Tænkemaade, som nu engang forblev en uopløselig Gaade for hende.

Kunde vel Nogen fortænke hende i, at hun besluttede for Fremtiden at undgaa lignende? . . . Visselig ikke. Nu, heldigvis var hans Afreise nær forestaaende . . . heldigvis?

Den af Trodsen og den saarede Stolthed opførte Selvbedrageriets Bygning ramlede pludselig overende for denne ene Tanke; ja den blev saa sporløst blæst bort, at hun til Miss Mertens' Forundring pludselig bøiede ind paa den Vei, som førte ned til Slottet. Hun maatte se efter, om Hr. von Walde var kommen hjem uskadt.

Miss Mertens fulgte hende villig til et Sted, hvorfra Udsigten var fri, og en Sten faldt ogsaa fra hendes Hjerte, da Hr. von Walde strax efter sprængte ud af Skogen.

Dagbladet.

No. 303. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Onsdag den 29de December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Thorsdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Drøbak, Moss, Horten, Vallø, Laurvik og Udlandet pr. „Kong Sverre" fra Kl. 7—8 Form.; til Arendal, Kr.sand indtil Bergen til Kl. 9 Form.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand og England indtil Kl. 4 Efterm.; til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvig, Holmestrand, Hof, Laurdal, Tuft, Hønefos, Jevnaker og Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen Nannestad, Thoten, Vardal, Birid, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs, Ringsaker, Brøttum, Brumundal, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Østedalen til Trondhjem; til Bergen gjennem Ringerike, Valders og Vos, til Hardanger, Sogn, Søndre- og Nordfjord samt til Lunder, Krødsherred, Næs i Hallingdal, Flaa, Gol, Aal til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Eidsvold Kongsvinger og Arvika Kl. 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Til Dagbladets Redaktør!

Da det ser ud til at være af „Dagbl."s Referat om Udbyttet af min Forelæsning til Fordel for Taarnet paa Bergenhus, at „Morgenbladet" har taget Anledning til den Bemærkning, at dette Resultat ingenlunde kan tjene som Bevis for Bergens Mangel paa Patriotisme, saa skal jeg her tillade mig at komme med nogle Oplysninger, der iøvrigt for hver den, som har læst de bergenske Blade fra den Tid, maa være temmelig overflødige. Det var nemlig saa, at de saakaldte Natursangere kom til Bergen under mit sidste Ophold der, og at tillige da den store Arbeidersal just skulde bruges til en Industriudstilling, saa vi maatte dele Aftenerne imellem os. At det ikke var Forelæsningens egen Skyld, at der ikke kom flere Folk denne sidste Aften, maa vel fremgaa deraf, at den blev stærkere applauderet end nogen af de andre, om hvilke Aviserne sagde, at de bleve stærkt applauderede, og det vitterligt af andre Folk end Vestmannalagets, der i Regelen afholdt sig fra at klappe.

Og saa burde Folk, der vilde drage noget ufordelagtigt ud af den Omstændighed, at denne Forelæsning ikke indbragte mange Penge, have mærket sig, hvad der gik forud for den i de bergenske Blade. Jeg blev nemlig opfordret til en Aften at tale om vort nationale Stræv og lægge dette ud til Oplysning for Alle i denne Stridens Tid. Dette lovede jeg da, ligeledes paa Prent, og sagde tillige, at jeg saameget hellere skulde gjøre dette, som Modpartiets Autoriteter paa den Maade vilde faa Anledning til at komme frem med sine Modbemærkninger, da jeg vidste, at de fleste af disse, i Lighed med saamange af den ældre Embedsstok overhovedet, vare imod dette vort nationale Stræv og vilde, som i gamle Dage, staa udenfor sit Folk i fornem Afstand, uden Kjendskab til dets Tungemaal og uden at være lykkelige og ulykkelige med det. Det er netop dette som er Antimaalstræv, og dette var meget ivrigt under mit Ophold i Bergen.

Dets Virksomhed blev godt skildret af „Berg. Tid." i en halvt skjemtefuld Artikel, hvormed den ledsagede min „Udfordring". Det var i Grunden ogsaa en saadan. Jeg kjendte nemlig mine Folk og vidste, at de ikke godt kunde være andet end negative, noget, som de ogsaa ganske rigtig viste sig at være, idet de anstændigvis ikke kunde gjøre andet end undlade at møde frem, da de vel maatte føle, at de intet forsvarligt havde at anbringe ligesom de vel heller ikke indlade sig paa at gjendrive skriftlig denne min Forelæsning, som jeg til det Øiemed efterlod mig trykt i Bergen. Disse Herrer skulde naturligvis være fornemme, og en god Del af det større Kjøbmandskab med dem. Dette skal endnu ligesom laane sig lidt Kultur ved at slutte sig til kongelig udnævnte Folk. Forsaavidt jeg kunde finde ud, bestod nemlig mange af disse Handelsherrers Kultur væsentlig i den Ting, at de kjøbte udenlandske Møbler til sine fine Huse. I Sands for det Nationale og de nationale Mindesmærker bestod den idetmindste ikke. „Bergensp." læste dem godt Texten for deres Mangel paa Almeenaand i en velskreven Artikel, hvor den med Fakta efterviste deres ringe Deeltagelse for sit gamle Slot og Taarn, og iøvrigt sammenlignede deres Bidrag med Bidragene fra andre større Byer til „Selskabet for Fortidsmindesmærkers Bevaring", til Mindesmærket over Harald Haarfagre og flere slige Sager. De tage disse Ting som fine Embedsmænd, af hvilke en af de største sagde til en Mand, der bad ham om at interessere sig for en slig Subskriptionsindbydelse: „Det hører ikke til mit Embede". Det skulde være rart at vide, hvad det er, som hører til slige Folks Embede, og det maa være en Trøst at tænke, at Embederne snart ikke længere vil høre dem til heller, idet Nationen maa faa Ombudsmænd med en anden Opfatning af sin Stilling.

Det var et udvalgt Knippe af disse Folk, som ifjor gav nuværende Universitetsbibliothekar L. Daae en saa god Attest, for han stod der og slængte Skarn i Nationens Ansigt. Det er i Stilen og betegnende for vor hele Stilling, at Ministeriet fortrinsvis synes at forfremme slige Folk, og det klarer Situationen, at disse samme Folk have sit udprægede Organ, nemlig „Morgenbladet". De turde imidlertid snart finde denne Situation noget farefuld; rigtignok vil dette da, som vanlig i slige Tilfælde, være noget vel seent.

Det er mærkeligt, at Folk med saavidt Boglærdom skulle være saa enfoldige. Se nu her et Exempel! Politifuldmægtig Hekleberg redigerer nemlig Organet for dette Parti, „Bergens Adresse", og han, som af Naturen er en rimelig Mand, kom til at rose min første Forelæsning. Men, da dette ikke stemte med Partiets Hensigter, saa blev han nødt til at trække sig ud af Rosen, og siden taug han stille, da det antageligt vilde have seet noget underligt ud i selve Bergen offentlig at rive ned paa mine senere Forelæsninger. Det gaar, som Morgbl. har vist, bedre an at lyve paa Afstand, uagtet jeg har vanskelig for at tro, at dets Anseelse i Bergen kan være stegen ved dette; idetmindste syntes jeg at bemærke, at nogle af dets ivrigste Tilhængere kjendelig generede sig over det.

Bergen kan i Grunden ikke komme frem med sit rette Sindelag, paa Grund af dens mange østlandske Embedsmænd. Der er naturligvis mange Bergensere ogsaa, som skulle hoppe efter disse Folk, og dette pleier da gjerne at være de mere Formuende. De skulle, som sagt, laane sig lidt Kultur. Saaledes var det med Maalstrævet der. Det store Folk er i Bergen, som andensteds, nationalt, naar det ikke faar Griller og skal være kultiveret ved at være unationalt. Dette tror jeg at kunne sige efter min Erfaring. Bergenserne vilde gjerne høre paa mine, som jeg vover at kalde nationale, Taler, idetmindste som Modsætning til dem, der bleve budte det store Publikum af Forelæsningskomiteen gjennem Hr. Daae. Mit Publikum var ogsaa, sagde kjendte Folk mig, i Virkeligheden større end Hr. Daaes, ihvorvel jeg ikke saaledes opfyldte Salen med Fribilletter til Skoleungdommen, der skulde oplæres i at betragte det Norske Folk som Hr. Daae. Og Hovedsagen var, at mit Publikum bedre holdt ud med mig til Enden. Damer sagde mig nemlig, at det blev dem uforderageligt at høre al den Tale om beneficeret Jordegods t. Ex. Min sidste Forelæsning regner jeg nemlig ikke med efter det her Oplyste. Der blev fra Forelæsningskomiteen, saavidt jeg har Grund til at tro, udfoldet en større Virksomhed for at Folk ikke skulde besøge denne, end ved de andre; Komiteen var naturligvis helt igjennem virksom i den antydede Retning, da det ikke saa godt ud, at Vestmannalaget indkaldte sin egen ligesom uautoriserede Mand. Byen blev paa denne Maade ligesom delt i to Leire, og, naar nu saa Maalstrævet kom til denne Spaltning, saa vil det skjønnes, at der maatte være Strid, og jeg tør frit sige, at det nationale Parti var mindre ivrigt i sine Hvervninger end det andet i sine, da det har større Tro paa sin Sag, og derfor mere taalmodigt kan overlade Tingen til sin naturlige Gang.

Og Modsætningen mellem disse Partier blev end mere skjærpet til denne min sidste Forelæsning, hvortil jeg havde udmanet Modpartiets ledende Mænd, og været, som de naturligvis sagde, „uforskammet". Jeg syntes det var pikant at være ogsaa det engang imellem, da der var saa liden Risiko med det. Vort Parti, det ved jeg med Vished, mødte ogsaa med Villie mindre talrigt frem den Aften, da det her maatte gjaldt om at se, hvorledes Modpartiet vilde tage denne Sag, der blev stillet paa personlig neutral Grund, idet Indtægten skulde tilfalde noget Offentligt. Patriotismen kan saaledes for ingen af Parterne blive blandet med op i denne Sag, som efter Alt alene kunde blive et Partispørgsmaal, og „Mrgbl." har forsaavidt Ret, naar det bare tyder Sagen paa en anden Maade, end det har gjort.

Uagtet jeg ingenlunde hører til dem, der bedømme Godheden af en Bog eller et Blad efter den forhaandenværende Afsætning, eller Fortrinligheden af en Tale efter Tilhørernes Antal, saa maa jeg dog, da jeg synes at have imod mig Folk, der værdsætte Alt efter det brutale Resultat for Øieblikket, sige, at jeg gjennemsnitlig havde mellem 5 og 600 Tilhørere. „Bergp." sagde, saavidt jeg kan erindre, mellem 4 og 500, og dette maa „Mrgbl." have seet, da det dog vel efter sit store Mønster maa „studere Modpartenes Papirer."

Kristiania den 24de Decbr. 1869.

A. O. Vinje.

C. S. Det henstilles til de bergenske Blade at optage dette Stykke, uagtet det kanske kunde være noget riskabelt; for om man just ikke, som „Mrgbl.", med større Lethed kan lyve paa Afstand, saa kan man dog længere borte fra Skueplatsen tale mere frit.

Kristiania, 29de December 1869.

Fra Berlin skrives til „Hamb. Korr.": Det kan ansees som temmelig sikkert, at Grev Bismark, som tænker at indtræffe her paa Aarets sidste Dag, vil overtage sine Forretninger igjen i Januar. Deputerede paastaa med Fordring paa Tilforladelighed, at han vil tage Del i Debatterne om Kredsordninger og navnligen optræde for Loven i Herrehuset. Den Antagelse, som ved Sessionens Begyndelse var almindelig, at Loven om Kredsordningen ikke vilde komme istand, møder man nu ikke mer; det heder, at Regjeringen vil gjøre Alt for at Forhandlingerne ikke skulle blive uden Frugt.

Den berlinske „B. u. H. Z." skriver: Det Sande i Afvæbnings-Efterretningen er, ifølge gode Kilder, at de franske Gesandter ere blevne instruerede om at gjøre de Regjeringer, hos hvilke de ere ansatte, opmærksomme paa, at en Indskrænkning i Militærbyrderne er en Nødvendighed for alle Fastlandets Stater, og at Frankrige altid vil være tilbøielig til at diskutere Forslag, som kunne føre til et saadant Resultat. Dette er udtalt saavel af Fleury i St. Petersburg som af Benedetti i Berlin. Som det synes, har man paa begge Steder troet, at der stak Noget bag det franske Forslag. „Nordd. Allg. Zeit." holder Afvæbningsrygterne for upaalidelige, men knytter til denne Ytring følgende Bemærkning: „Naar Spørgsmaalet om en Armeereduktion i Virkeligheden ikke af nogen Magt er gjort til Gjenstand for Forhandling, saa har dette vel sin naturlige Grund deri, at en saadan Reduktion vil indtræde af sig selv, naar Fredstilstanden viser sig at blive varig, medens ensidige Bestræbelser let kunde føre til et Resultat, modsat hvad der var tilsigtet. Hvor opfyldte forøvrigt Magterne ere af fredelige Tilbøieligheder, giver sig tilkjende ved enhver Leilighed, hvorved deres Repræsentanter tage Ordet." Morning Herald og Standard bringe den 22de følgende ligelydende Erklæring: „Vi have god Grund til at tro, at Tanken om en Afvæbning for nogen Tid siden blev gjort til Gjenstand for en Korrespondence mellem den britiske, franske, russiske, preussiske og italienske Regjering. Men det er ikke korrekt at sige, at Tanken har sit Udspring fra den franske Regjerings Initiativ. Forøvrigt aabner den mellem Regjeringerne førte Korrespondence kun liden Udsigt til at give Tanken en fastere Form."

Ifølge Beretninger fra Wien af 23de ds.

Skildringer fra Storthinget.

(Af H.)

(Forts. fra No. 298).

Hr. Smith-Petersen talte ogsaa dennegang for forskjellige Nedsættelser og navnlig var han en ivrig Talsmand for Reduktion i Korntolden. Men det kan ikke nægtes, at han kom i en meget komisk Situation ved Vigs bekjendte Forslag om Nedsættelse af Tolden paa Rug og Byg til 6 ß; thi denne Nedsættelse gik meget videre, end Hr. Petersen nogensinde havde vovet at haabe, medens den paa samme Tid var betinget af en Forhøielse i Sukkertolden, som han efter sine Principer heller ikke kunde finde rigtig. Efter at Sukkertolden var afgjort, voterede imidlertid Hr. Petersen for de 6 ß, Korntold og det maatte han efter sine Anskuelser ogsaa kunne gjøre, om han end tildels derved kom i nogen Strid med sin Debat. Men nu kan vel heller ikke Hr. Petersen og de øvrige Frihandelsmænd komme med yderligere Nedsættelsesforslag for denne Artikel, og hvad skulle de saa gjøre?

Det er noget af Uveiret i Hr. Smith-Petersens heftige Foredrag, og naar han undertiden slaar ned med sine kraftige Udtryk, farer han ikke altid ganske lempelig frem. Men Torden renser Luften — siger man, og i en debatterende Forsamling bør heller ikke Alt være for slikket og hensynsfuldt; thi ellers resikerer man at Folk af lutter Høflighed tilslut ikke tør sige hverandre sin Mening.

Brevig.

Handelsborger **Wiborg** var første Gang Repræsentant og deltog ikke meget i Debatten. Hr. Wiborg maa ogsaa nærmest siges at tilhøre Centrum, skjønt han i flere Sager voterede sammen med Venstre, end forrige Repræsentant. Blandt hans Voteringer i Storthinget kan mærkes: for aarlige Storthing, mod Statholderpostens Ophævelse, for Mistillidsvotumet i Marinesagen, for Jaabæks og Aschehougs Komiteforslag, for begge Skydslove, mod Sverdrups Forslag om de 30,000 Spd., Richters Forslag om Embedsmændene og Fattigloven, i Toldsagerne som forrige Repræsentant, i Bevilgningssagerne væsentlig som Kristianiarepræsentanterne og for de to Alternativer i Jernbanesagen, men mod Komiteens Minoritets Indstilling.

I Odelsthinget voterede han mod Henlæggelse af Stemmeretsloven og 30-Dalersloven, for Sørenssens Forslag om Kirketugten, for Uelands Henlæggelsesforslag af Konfirmationsloven, mod legemlig Revselse i Gymnasierne, mod Oversendelsen til Lagthinget af Loven om borgerligt Ægteskab og Sognebaandets Løsning, mod Diætloven, mod Komite-Indstillingen om Dødsstraffen og for Ophævelse af Skoledirektørposterne.

Kristianssund,

Handelsborger **Flor**, ogsaa forrige Gang Repræsentant for samme Sted. Hr. Flor voterede i de fleste Sager sammen med Venstre og var idethele en af de mest liberale Repræsentanter fra Byerne. I Storthinget stemte han saaledes for alle Grundlovsforandringer, mod Bevilgning til Kirkemødet, for Mistillidsvotumet i Marinesagen, for Jaabæks Komiteforslag, mod Aschehougs do., for Skydsloven No. 1 og for Richters Forslag om Embedsmændene, medens han som Byrepræsentant voterede mod de 30,000 Spd. Overførelse paa Statskassen og mod Fattigloven. I Toldsagerne voterede han for Paalægget paa Brændevinet og Sukkeret og for Nedslaget paa Kornet. I Bevilgningssager voterede han mod Anslaget til Maadeholdssagen og Sømandsmissionen, for Sverdrups Forslag om Sundts Gage og Bentsens Forslag om Stipendier til Almueskolelærerne, mod Komiteindstillingen i Hvidehavssagen og Aschehougs Forslag om arkæologisk Samling, for Fougstads og Welhavens Pensioner og i Jernbanesagen som Smith-Petersen.

I Odelsthinget faldt Hr. Flors Stemmegivninger ligeledes sammen med Venstres, og som

have samtlige tyrkiske Tropper i Bosnien faaet Ordre til i Ilmarscher at afgaa til Herzegowina.

I det londonske Valgdistrikt Southwark begynder Valgbevægelsen at blive yderst levende. Arbeiderkandidaten Odger forstærker sin Stilling paa mange Maader, og paa forskjellige Steder foranstalte Arbeiderforeningernes Medlemmer Sammenskud for at bidrage til Dækkelsen af Valgomkostningerne. Ved sidste almindelige Valg søgte Odger sammen med de nuværende Repræsentanter for Chelsea Charles Dilke og Henry Hoare at blive Repræsentant for den nævnte Plads, men traadte efter Anmodning tilbage. Begge disse hans Medkandidater have i disse Dage gjengjeldt den dem viste Tjeneste ved hver at tegne sig for 30 £ til Dækkelse af Omkostningerne ved Odgers Valg. Kredsens irske Vælgere, 3000 i Tallet, have hidtil holdt sig tilbage og talt om at opstille en egen Kandidat; dog skal det være Ledernes Hovedhensigt ved Hjælp af den egne irske Kandidat at holde de irske Stemmer sammen for i sidste Øieblik at kunne disponere over den hele Masse. De to andre liberale Kandidater have endnu ikke gjort nogen Mine til at romme Marken.

Londons Sundhedstilstand er nu som sædvanlig. Dødsfaldene i sidste Uge oversteg kun Gjennemsnitstallet med 25.

I det franske Senat behandledes den 21de en Petition af en usædvanlig Beskaffenhed. Siècle havde nemlig for nogen Tid siden bragt paa Bane en Subskription til Oprettelsen af et Monument for Voltaire, og Forslaget var forekommet Indvaanerne i en Landkommune saa umoralsk, at de androge paa at Senatet vilde forbyde Mindesmærkets Anbringelse. Silvestre de Sacy greb som Ordfører for vedkommende Senatskomite Anledningen til under visse paa Tilhørerne beregnede Forbehold at levere en Apologi for Voltaire. „I Petitionisternes Øine", sagde han, „gives der kun en Voltaire, en gudløs, umoralsk, alle Religioner fiendtlig Voltaire, som har konspireret med alle Frankriges Fiender for at fornedre sit Fædreland, Preusser ved Roßbach med Fredrik den Anden, Russer mod Polen med Katarina den Anden, vort Rygtes Besudler i sit Digt om Jomfruen fra Orleans, Frihedens og Lighedens Fiende, som man kan bevise med 100 Citater af hans Skrifter og Korrespondence, Kongernes Smigrer. Derimod taler Petitionen ikke et Ord om „Henriadens" Forfatter, Mahomets Digter, om den beundringsværdige Historieskriver, som i sin Charles XII og sin Siècle de Louis XIV har leveret uforlignelige Mønstre paa en levende Fortælling, om den frugtbare og skarpsindige Aand, som har udkastet Tanken om mange nu iværksatte Reformer i Retspleien, Dissenterlovgivning, Forvaltning og Politi, hin Voltaire, som man ikke kunde glemme uden at berøve den franske Literatur Halvdelen af dens Ry." Petitionen blev henlagt af Senatet.

Et Telegram fra Washington af 23de Decbr. meddeler, at Kongressen har taget Ferie til 10de Januar. Korrespondencen mellem den engelske og den amerikanske Regjering i Alabama-Anliggendet er bleven den forelagt. Ifølge denne har Statssekretæren Mr. Fish forlangt en Gjenoptagelse af Forhandlingerne i Washington, men Lord Clarendon har dertil svaret, at den engelske Regjering, som siden den sidste Overenskomst i flere Punkter har forandret Anskuelser, ikke vil udsætte sig for at fornyede Underhandlinger slaa feil og at den altsaa først maa vide, paa hvilken Basis Amerika vil underhandle. England er beredt til at modificere sine Love for at ikke lignende Tilfælde paany skulle indtræffe.

Jernbanelaanene. Ved kgl. Resolution af 18de December sidstl. er det bestemt:

„At der af eventuelle Laan til Udførelse af de i Storthingets Beslutning af 16de Juni d. A. omhandlede Anlæg af Sidejernbaner fra Hougsund til Kongsberg og fra Vikersund til Kroderen kan tilstaaes Laangiverne en Kapitalrabat af indtil 3 — tre — Procent af det samlede Laanebeløb."

Kommunelaans Optagelse. Ved kgl. Resolution af 18de Decbr. sidstl. er det bestemt:

„At for Eftertiden Betænkning bliver at indhente fra Departementet for det Indre, forinden Sager, angaaende Meddelelser af naadigst Approbation paa Kommunebestyrelsers Beslutninger om Optagelse af Laan for vedkommende Kommunes Regning, fra andre af Regjeringens Departementer foredrages til naadigst Afgjørelse". (Aftbl.)

Havnen. Dampskibet „Ganger Rolf", der hidkom Kl. 3½ igaar Eftm., beretter, at Fjorden var islagt til Ringene, og at der var Isfrav lige til Steilene; fra Ringene slog det sig igjennem med megen Besvær, indtil det ved Sandtangen mødte „Pluggen", som hjalp det frem til Bryggerne. Dampskibene „Expedit" og „53", som ikke vilde benytte „Pluggens" Bistand for at komme ud i aabent Vand, uagtet en meget moderat Godtgjørelse blev forlangt, arbeidede sig fra igaar Morges med megen Møie, Tidsspilde og stort Kulforbrug, og ikke uden at bruge Isvækkere, saa langt frem paa Bjørvigen, at begge naaede den Raak, som „Pluggen" havde brudt, hvorigjennem de dampede ud Fjorden. Hvor „Pluggens" Raak slap, havde „Ganger Rolf" banet Vei, og paa den Maade er det sandsynligt lykkedes dem at naa aabent Vand, dog ikke før Mørket begyndte at falde paa. Igaar blev indbugseret af „Pluggen" Skonnert „Harmonia", H. J. Hansen, fra Dysart med Kul.

Theatret. Naar man ser, hvilket Misforhold der i den senere Tid altid er mellem første og anden Gangs Opførelse af et Stykke, saa vil man kunne forstaa, at en Tilreisende nylig, efterat have overværet en Forestilling, kunde finde sig aldeles skuffet i sine Forventninger om at faa se et vor Scene værdigt Spil, og at en Anden derimod, som saa det samme Stykke, men nogle Dage senere, kunde finde netop det Modsatte. Det samme Misforhold var der ogsaa mellem 1ste og 2den Gangs Opførelse af „Kongens Yndling". Det er visnok saa — det skal vi villigt indrømme — at den første Opførelse næsten altid i nogen Grad maa blive som et Slags Generalprøve paa vor Scene, hvor man hver Uge faar en Nyhed, men det bør dog ikke kunne gaa saavidt, at Forestillingen bliver en Generalprøve i en saa utilbørlig Grad, som forrige Gang var Tilfældet, da Samspillet var saa sønderrevet og den hele Fremstilling saa halvfærdig og lidet forberedt, at det næsten er usatteligt, hvorledes den artistiske Direktør turde vove at byde Publikum en slig Udførelse. Man faar da sandelig huske paa, at hvad der gjælder om noget mere, end at faa et Stykke frem — samme paa hvilken Maade, naar det blot bliver opført —, man faar da huske paa, at vor Scene er eller bør være en virkelig Kunstanstalt, der som saadan har til Opgave at bære ethvert Digterværk frem saa skjønt og fyldigt som muligt og fremfor alt saaledes, at ikke Illusionen forstyrres i den Grad, som forrige Gang var Tilfælde. Og om end Direktionen glemmer dette, saa faar Publikum ikke glemme det; thi det maa det nu snart være kommen til den Erkjendelse, at det har et Ansvar ligeover for sit Theater, et Ansvar, som bliver desto større, jo mindre Direktionen fatter sin Opgave som Styrere for en Nationalscene.

Igaar fik imidlertid „Kongens Yndling" en i alle Dele en saa heldig Udførelse, at Publikum med udelt Interesse fulgte Stykket, som med alle dets Mangler dog, og fornemmelig i det sidste Aars Repertoire, ikke blot fortjener, men ogsaa virkelig hævder en Plads. — Hr. Isachsen fortjener megen Anerkjendelse for den Maade, hvorpaa han igaar gav Kongen, Kristian den 4de. Især har han vundet i Naturlighed, og om det end ikke kunde skade, om han i Slutningen af 3die og hele 4de Akt spiller med lidt mere Varme og lidt mindre Deklamation, saa maa man dog sige, at han bidrog i væsentlig Mon til at holde Interessen for Stykket oppe. Hr. Brun var mesterlig som Sømanden Jonas Klyver, baade i de rent komiske Scener og kanske end mere i sidste Akt, da han beder Kongen om Naade for Van Linden. Frk. Solberg gav ved Udførelsen af Elisabeths Rolle ny Prøve paa sin smukke Begavelse; hun lagde saa megen sand Følelse og Varme for Dagen og gav sin Opfatning et saa rørende Udtryk, at hun fuldt ud fortjente det Bifald, som Publikum skjænkede hende. Endelig maa ogsaa nævnes Frk. Parelius og Hr. Gundersen, der begge to skilte sig overmaade godt fra sine Partier, ligesom ogsaa Hr. Reimers var ret heldig og fornemmelig i 3die Akt spillede med rosværdig Moderation. — Stykket gik for meget tyndt Hus.

Et tyndt Snelag inat har forbedret det noget slidte Føre, men bortskjemt Skøiteisen. Skøiteklubben vil vel imidlertid nu snart have sin Bane istand.

28 Tønder modne Valnødder ere iaar høstede paa en Gaard i Skaane.

Kommunelaan. Arendals Kommunebestyrelse har ifølge „Vestl. Tid." antaget Byens Sparebanks Tilbud om at overtage Kommuneobligationer for 50,000 Spd. a 98 pCt.

— Haugesunds Repræsentantskab har antaget et Tilbud fra Kristiansands Sparebank om at overtage hele Beløbet, 12,000 Spd., til 98½ pCt. og 5 pCt. Rente, mod at Obligationerne og Koupons blive lydende paa Kristiansands Sparebank, hvilket Tilbud blev antaget.

Taterfølge. (Adrbl.) Til Gaarden Skrætteberg i Modum ankom en Aften i forrige Uge et Taterfølge, bestaaende af 11 Personer med 3 Heste. Manden og hans ældste Søn var uheldigvis ikke hjemme, og da de saa Konen alene, tog de sig Hus til. Man tænke sig Konens Forskrækkelse ved disse ubudne Gjæsters Komme. De anbragte sine Heste i Stalden, men da der ei var tilstrækkeligt Rum, bleve 2 hensatte i Vinterfjøset, og Mandens Lader bleve frygteligt hjemsøgte.

— Den 14de ds. ankom til en Husmandsplads under Gaarden Gubberud i Snarum en 18-aarsgammel Dreng af Taterslægten, Søn af En, der benævnes med Tilnavnet „Læpapræsten". Han havde begaaet et Tyveri oppe i Krydsherred, hvor han havde været hos en Mand i nogle Dage og arbeidet, idet han havde bemægtiget sig et Par Yderstøvler, en Undertrøie og endel Faareskjød m. m.; Støvlerne solgte han i Sundvolden til en Halling for en halv Spd. Manden fulgte hans Spor og traf ham i bemeldte Plads, hvor han grebes og transporteredes til Krydsherred for at sættes i Forvaring. Nævnte Person har før været arresteret for Tyveri og er nylig sluppen ud. Der siges, at han har gjort sig skyldig i flere forskjellige Smaatyverier. Rygtet fortæller ogsaa, at han er undsluppen; formodentlig er han rømt.

Egersunds Ladesteds Kommune har kjøbt Sorenskriver Feyers Bygninger i Egersund, brandforsikrede for 4960 Spd. med til- og underliggende Grund (hvoriblandt Have) for 3000 Spd. Huset afgiver Plads for Borgerskole, Bolig for Kateketen, de fornødne Rum for Sparebanken, Kommunelokale m. V. Stedets Sparebank har skjænket 1500 Spd. til Indkjøb af Eiendommen og Resten staar efter Obligation i Norges Bank. Kommunen har saaledes skriver „Stvg. Amtst." gjort en brillant Forretning.

Paa Kongsberg har Thermometret den 28de Decbr. vist 21 Gr. Kulde, hvilket ifølge „Kbg. Adr." er den høieste Kuldegrad, man har havt denne Vinter der paa Stedet.

Arbeidet i Trondhjems Domkirke afsluttedes forleden Dag for Vinteren skriver „Trhj. Adr.", forsaavidt Murerarbeidet angaar, idet man da var færdig med Kjælderen og Varmeapparatet under Kapitlet; Muringen paa den ydre Væg er allerede tidligere standset. Derimod fortsættes Stenhuggerarbeidet fremdeles, saavel ude i det vestre Kors, som inde i Kirken i Rummet foran Koret, hvor der er indlagt Gasledning, saa der ogsaa arbeides udover Aftenen.

Sandefjords Bad. De faste Badendes Antal ved Badeanstalten i Sandefjord var i Aar i det Hele 466 Personer. Af disse vare 389 fra Norge, 74 fra Danmark og 3 fra Sverige. Den samlede Indtægt for de tagne Bad udgjorde 4156 Spd. 62 ß. og Brøndafgiften m. V. udgjorde 645 Spd. I forrige Aar var de Badendes Antal 615 Personer, og Indtægten for Badene 5908 Spd. 30 ß og i Brøndpenge 863 Spd. — Aarsagen til at Søgningen til Badet var saameget mindre i Aar end i forrige Aar, antager „Sandefj. Tid." for en Del laa deri, at enkelte Koppetilfælde (i det Hele kun 6) viste sig der just paa den Tid, Badet skulde aabnes. Rygtet herom udbredte sig hurtigt og skræmte visnok Adskillige fra at komme. Imidlertid tør det vel være de trykkende Pengeforhold, som have øvet den største Indflydelse paa Frekventsen, thi denne var visnok i Aar mindre end sædvanlig ved de fleste norske Badesteder.

De Sindssvage i Norge ved Udgangen af 1865. I sidste Hefte af „Magasin for Lægevidenskab" har L. Dahl i Tilslutning til flere tidligere Arbeider meddelt endel Resultater af den sidste Tælling af Sindssvage i Norge, ved hvilken man for første Gang, for at opnaa større Sikkerhed i Resultat, opskrev hver Enkelts Navn. Antallet af Sindssvage fandtes ved denne Tælling at være 5195 i en Befolkning af 1,701,756; Forholdet var altsaa 1 Sindssvag for 327,6 Indbyggere. Naar man sammenligner dette med de tidligere Tællinger, viser der sig for første Gang et Fremskridt til det Bedre, idet der i 1835 kom 1 Sindssvag paa 334 Indbyggere, i 1845 1 paa 309, i 1855 1 paa 293 og nu som før nævnt 1 paa 327. Denne Fremgang beror dog udelukkende paa at Idioternes Antal har aftaget, og Aarsagen hertil søger Forf. deri, at de yngre Aldersklasser, der nu voxe op, og imellem hvilke den forholdsvis større Mængde af Idioterne findes, ere bragte til Verden af en Befolkning, som i Ædruelighed stod høit over de nærmest foregaaende Perioders Slægter. Er denne Forklaring rigtig, da er det efter Forfatterens Mening ingenlunde sandsynligt, at en følgende Tælling vil vise en i samme Forhold fortsat Fremgang; thi om Ædruelighedstilstanden senere end ikke er gaaet tilbage, saa er den neppe gaaet frem, og noget egentligt Omslag, saaledes som for en 20—30 Aar siden, har ialfald ikke fundet Sted.

Om de kirkelige Spørgsmaale skriver Aftbl.s Korrespondent fra Kristiania den 18de December: Ihvorvel det kanske nu er noget sent at henvende Opmærksomheden paa de Forsamlingsmøder, som diskuttere Spørgsmaalet om Embedsmændenes Religionsfrihed, da det allerede er forløben halvanden Uge siden de afholdtes, saa turde det dog undskyldes mig at omtale den Fremstilling af Grundlovsbestemmelserne vedrørende Forholdet mellem Kirke og Stat, som Professor Aschehoug meddelte og hvori han i Korthed gjorde Rede for hos hvem Myndigheden over den norske Statskirke er nedlagt. Det fremgik af hans Foredrag — hvilket dog ved en nærmere Granskning ikke i alle Punkter vilde holde Stik, noget han ogsaa selv antydede — at Magten over Kirkens Ritus udelukkende laa i Kongens Haand, hvorimod Retten til at udgive almindelige Love for Kir-

---

enkelte Afvigelser kan mærkes, at han var mod Veldes Forslag om Indhentelse af Amtsformandskabernes Erklæringer om Renteloven, mod Lagthingets Forslag om at ⅔ af Udgifterne ved faste Stationer skal overføres paa Statskassen og mod Diætloven.

Hr. Flor deltog hyppig i Debatterne, især om Sager fra Næringskomiteen No. 1, hvoraf han var Medlem. Hans Foredrag var let og behageligt og meget oplysende for en stor Del af Thingets Medlemmer, der naturligvis mangle Sagkundskab i mange af de Spørgsmaal, som denne Komite har at behandle.

Drammen.

Handelsmand B. Broch, 2den Gang Repræsentant for Drammen.

Hr. Broch maa nærmest siges at tilhøre det konservative Parti, men af Voteringer i liberal Retning i Storthinget kan mærkes: for Forandring i Grundlovens § 92 og aarlige Storthing, for Jaabæks (og Aschehougs) Forslag om Stemmeretskomiteer og for Skydsloven No. 1, samt i Odelsthinget: mod Henlæggelse af 30-Dalersloven, mod Henlæggelse af Konfirmationsloven, mod legemlig Revselse i Gymnasierne, for Oversendelse til Lagthinget af Lov om borgerligt Ægteskab og for Komiteindstillingen om Dødsstraffen.

Hr. Broch deltog kun lidet i Debatterne.

Statshauptmand J. Schwartz har tidligere været Repræsentant for Drammen ved Storthingene i 1857, 60 og 63.

Ogsaa Hr. Schwartz maa henregnes til det konservative Parti, hvorfor det kun er nødvendigt at anføre de Voteringer, som gik i en anden Retning. I Storthinget voterede han saaledes for alle Grundlovsforandringer undtagen for Forandringen i Repræsentationen for de finmarkske Byer. Ligesaa voterede han for Jaabæks og Aschehougs Forslag om Stemmeretskomiteer. Af liberale Voteringer i Lagthinget kan mærkes, at Hr. Schwartz stemte for Myndighedsloven og mod Henlæggelse af Menighedsraadsloven, samt mod Aschehougs Forslag til Lov om borgerligt Ægteskab og mod Harbitz's Henlæggelsesforslag for samme Lov.

Hr. Schwartz har allerede fra tidligere Storthing Ordet paa sig som en ualmindelig duelig Mand, og han modtog af sin Kommune for nogle Aar siden et storartet Erkjendtlighedsbevis for sin Virksomhed for Drammensbanen.

Ogsaa paa dette Storthing indtog Hr. Schwartz en saa fremragende Stilling, som hans politiske Stilling overhovedet kunde tillade, og han var visselig en af de Repræsentanter, hvis Foredrag og Optræden i det Hele fulgtes med særdeles Agtelse og Opmærksomhed. Men især var det dog Jernbanesagen, hvori han fik Anledning til at udvikle sin Dygtighed, og uagtet han var saa hæs, at han havde den største Vanskelighed for at tale, var hans Debat saa klar og overbevisende og viste en saadan Kjendskab til de Spørgsmaal, som her kom i Betragtning, at han utvivlsomt var den, som i denne Sag indlagde sig den største Ære. Og hans djærve og kraftige Optræden i denne Sag var saameget mere rosværdig, som en stærk Opinion i hans egen Kommune syntes at skulle gaa imod Kristiania—Drammensbanen, som var optaget paa de Forslag, hvorfor Hr. Schwartz kjæmpede.

Flekkefjord.

Handelsmand Maartmann var anden Gang Repræsentant for sin Kommune.

Hr. Maartmanns Voteringer faldt i det Væsentlige sammen med Venstres. Af Voteringer i Storthinget kan mærkes, at han voterede mod Forandringen i Repræsentationen og mod Statholderpostens Ophævelse, men for Forandringen i § 92 og aarlige Storthing. Ligesaa voterede han baade for Jaabæks og Aschehougs Stemmeretsforslag, og som Byrepræsentant mod Overførelsen af de 30,000 Spd. paa Statskassen og mod Fattigloven, men for Skydsloven No. 1. Af Bevilgningssager kan mærkes, at han voterede mod Bentsens Forslag om Stipendier for Almueskolelærerne og mod Komiteindstillingen i

kens Forfatning og Organisation tilkommer Konge og Storthing tilsammen og udøves paa samme Maade, som naar det gjælder at ordne almindelige medborgerlige Forholde. Angaaende det omfindtlige — om ogsaa hidindtil i Præxis betydningsløse — Spørgsmaal, hos hvem Magten over Kirkens Lære og Bekjendelse ligger, saa syntes dog Taleren mest tilbøielig til at søge denne hos Kongen. Det er her ikke Stedet at levere nogen Kritik over denne Talerens Paastand; men det bør dog bemærkes, at Storthinget de jure maa være berettiget til at forandre Kirkens Konfession. Grundloven udtaler kun i Almindelighed, at den evangelisk-lutherske Religion forbliver Statens Religion, og der anføres ikke, hvilke andre Skrifter end Bibelen skulle ansees som autoriserede for vort Kirkesamfund. For at skaffe sig Oplysning herom maa man gaa tilbage til Lovbogens 2—1, hvor følgende Bekjendelsesskrifter opregnes som den norske Kirkes symbolske Bøger: Det apostoliske, nicæniske og athanasiske Symbolum; videre den uforandrede augsburgske Bekjendelse og Luthers lille Katekismus. Den herigjennem fastsatte Trosnorm staar det naturligvis i Storthingets Magt at forandre, ligesaavist som det kan forandre hvilketsomhelst andet Lovbud; ja da det omhandlede Lovbud ikke er noget Grundlovsbud, kan en saadan Forandring endog enstidig vedtages af Storthinget, saafremt 3 paa hverandre følgende Storthing tilkjendegiver dette at være sin Villie. Det kongelige Veto er i dette Tilfælde kun suspensivt, og det kan derfor neppe være rigtigt at tillægge Kongen den afgjørende Myndighed paa dette Felt. En anden Sag er det, at der hidindtil ikke har været Spørgsmaal om nogen Forandring i Troesbekjendelsen, men blot om denne og den hellige Skrifts rette Fortolkning, i hvilken Henseende den udøvende Magt har paataget sig Afgjørelsen. Men det vilde dog kanske være altfor sangvinskt, om man paa Forhaand vilde føle sig forvisset om, at der aldrig kunde blive Spørgsmaal om nogen Forandring i Bekjendelsen. Det er alvorlige Kræfter, som i vore Dage røre sig paa det kirkelige Omraade; de Anskuelser, som ere eller som idetmindste i den nærmeste Fremtid skulle blive raadende, ere alt andet end konservative, og man behøver blot at tænke paa, hvad andre Landes nyere Kirkehistorie viser os, for at indse, at den ikke udelukker Muligheden af at man fra høiere Hold skulde fremkalde og beskytte kirkelige Unionsbestræbelser, hvilket letteligen kunde lede derhen, at et bekjendelsesløst Storthing, hvis Medlemmer ikke med Nødvendighed behøve at tilhøre Statskirken, heller ikke engang behøve at have nogen ydre Bekjendelse eller Religion, afgjør hvorledes Kirkens Bekjendelse skal være.

Det er især deleshed denne Mulighed, som gjør, at man virkelig maa have Deltagelse for de Selvstændighedsbestræbelser, som i de sidste Aar saa stærkt have gjort sig gjældende inden vort Kirkesamfund, selv om man i sin Almindelighed ikke kan billige den Aand, som fremkaldte dem.

Det synes nok at være en billig Fordring, at Kirken vil have Ret til at ordne sig efter sin egen Natur og Interesse, og at den ikke ønsker at synke ned til en borgerlig Institution til Fremme af verdslige Gjøremaal og betjenende sig af verdslige Midler. Men skulle det kunne være nogen Mulighed herfor, maa Kirken ogsaa være bered paa at betale den Pris, for hvilken den alene kan kjøbe sin Selvstændighed; den maa opgive Statens Beskyttelse i alle Henseender. Det var ogsaa dette, som Professor Aschehaug — dog blot i Forbigaaende — holdt frem; men oprigtigt talt er jeg bange for, at hele denne Tankegang er saa fremmed for de kirkeligt interesserede Lægmænd og at de føle en saa instinktmæssig Skræk for alt hvad som kan have Lighed med en konsekvent Skilsmisse mellem Kirke og Stat, at Forholdet bliver det gamle og at Kirken ikke vil afstaa en eneste af de Rettigheder, den nyder af Staten, men samtidigt hermed vil fortsætte med at raabe paa Frihed og Selvstændighed for sig selv. Udsigterne for en rimelig Løsning af de kirkelige Reformspørgsmaale ere i saa Fald ikke lyse; men det er klart, at Staten her ikke kan afstaa en eneste af sine Rettigheder over Kirken, forinden den selv har stillet sine Tilhængere fuldkommen frie fra hvilkensomhelst ydre Tvangsforpligtelse om at tilhøre et bestemt Kirkesamfund.

Bergmester i det nordenfjeldske Bergdistrikt, Ellefsens Beretning over Befaringsreiser i Distriktet i 1869. (Forts. fra No. 301).

Sørdals Grube i Ytre Holmedal har ikke været bearbeidet i d. A.

Buelands Svovlkisgrube i Størdal er indstillet i d. A., da Konjunkturerne for Kisen vare saa mislige, at Driften bragte Tab.

Det samme er Tilfældet med Anvisningerne i Mostamarken og Selbu.

Lerdals Svovlkisanvisninger. Af disse have et Par været ganske svagt belagte, men ere i den sidste Tid indstillede, da især Transportomkostninger bleve store. Man venter, at en ny Vei snart vil være bygget.

Hasdals Grube i Meldal synes at være udtømt, idet begge Langsider have nærmet sig hverandre, saa den Kis, som gjenstaar, kun er meget smal. Kun i vestre Koss anstaar en Mægtighed af 3—4 Fod. Dette Resultat er sørgeligt, idet Gruben for faa Aar siden kjøbtes for 30,000 Spd., og der siden er udlagt 12—15,000 Spd. til Dampmaskine og en Skraa Jernbane.

Aamodt Grube var kun lidet belagt. Man er væsentlig sysselsat med at tilgodegjøre de fattigere Godser fra den ældre Tid, hvilke dels blive vaskede, dels knuste og saldsatte.

Bestyreren anholdt om Tilladelse at bortage en Del Malm, som var gjenstaaet i det Parti, som var nærmest Dagen, men da dette antages at have skadelige Følger for Gruben, negtedes det.

Kaafjord Værk. Driften her gaar i det Hele i samme Spor, som tidligere. Da det synes som Værket mangler de nødvendige Kapitaler til de fornødne Foranstaltninger, har det vanskeligt for at bestaa. Udsigterne i Gamle Grube synes omtrent at være som forhen, kun forekommer det mig, at de Malme, som udbringes i det søndre Felt, ere meget kvartsholdige, og som Følge heraf er Beskikningen meget strengt flydende, hvilket saameget mere føles, som Nulvad Grubes kalkholdige Malme ikke mere føres til Hytten.

Ytterø Svovlkisgruber.

1. Storgruben har aftaget ganske betydeligt i Rigdom i det nordre Felt og er her at anse som afbygget. Derimod gjenstaar ren og ret mægtig Kis i det søndre Felt, hvor man har Opfordringsskakt gjennem Dagaabningen (Kabhullet). Den nærværende Bestyrelse borger for, at de nødvendige Undersøgelsesarbeider ville blive udførte, NB. derfom den ikke hindres ved Ordres fra England.

2. Øvre eller Brettans Grube er den, som Ytterø Minning Comp. for nogle Aar siden afkjøbte Lerens Chromfabrik. Her anstaar ren Malm efter Strøg og Fald, men hvis Afbygningen falder baade vanskelig og tildels kostbar, da den ikke lidet kobberholdige Kis er overdækket med Ler, der indtager mere end 30 Fods Mægtighed. Hvorlænge dette Forhold — at Malmen ikke har fast Berg til Hængende — vil vedvare, er man endnu uvis om.

3. Salbekkan Grube var for et Aars Tid siden i stort Ry. Men Svovlkisen herfra har alletider været kvarts- og brunkisholdig, hvilket den fremdeles er og altid synes at blive. Gruben er bearbeidet i en Længde af ca. 15—20 Fod, dels efter Strøg, dels efter Fald. Saavidt vides har Mægtigheden ikke været over ½ Fod.

4. Falstad Gruber eller rettere Skjærp er 3—4 Arbeidspunkter paa samme Leie. De ere endnu kun lidet bearbeidede, men synes at have liden Fremtid, idet Kisens Egenskaber ere de samme som ved den foregaaende.

Undals Grube i Rennebu viser sig fremdeles med sin store Mægtighed af udmærket Svovlkis. Affynkningen er kostbar paa Grund af dens Vandsyge. En Forbindelsesort No. 2 er udsogt mellem begge Skakter. Det gjensatte Parti indeholder mest en euritisk Bjergart, som kom ind fra Hængende og i en større Strækning afskar Malmen. Den ringe Pris paa Svovlkis og den lange Landtransport tynger stærkt paa denne Grubes Produkt.

Kvikne Gruber og Værk. I de 2de sidste Aar har et Interessentskab i og i Nærheden af Hamar paabegyndt en mindre Drift i Øvre Vangsgruben, en af de Gruber, som forsynede det nedlagte Kvikne Værk med Malm. Arbeidet, som her nu er udført, er foretaget paa et gjenstaaende Middel, og vi faa ved dette lidt Kjendskab til de Malmforekomster, hvorpaa de nævnte Kvikne Gruber ere drevne. Gaar man ind i den Ort, som fra gammel Tid er dreven og som udmunder sig i Dagen, træffer man 12—15 Favne fra Mundloch det Sted, paa hvilket Driften i den sidste Tid er foregaaet. — Bjergarten er den sædvanlige Ler Glimmerskifer, der her stryger omtrent N. og S. med Fald ca. 45 Grader mod Øst. I denne findes kvartsholdige Lag, hvortil Kobberkisen synes at være bunden. Ved at undersøge disse Lag i Grubens tilgjængelige Rum og i Dagen, finder man, at deres Antal mindst er 6—8, hvoraf Vangsgruben synes at være afbygget paa de vestligste og Gabe Gottes eller Storegruben paa den østligste. I den omtalte Drift i Gruben vare de 2de Paralleller hverandre saa nære, at de begge kunne afbygges med en Drift af 1¼ Favn, og viste de sig paa forskjellige Steder i Driften af en Mægtighed af 12—15 Tommer. Fortsætter man sin Gang mod Syd finder man i Ortens Førft, at disse Leier ere meget smalere og ved 20—25 Favne fra Mundloch anstaar næsten kun Kvarts. I Hængende eller østre Side, have de nærværende Eiere indrevet et Tverslag ca. 1½ Fv., og stødte de her paa en Paralleldrift, hvor man atter kunde observere, at 2de lignende Leier vare afbyggede. I Dagen findes nogle mindre Skjærp og længst mod Øst have vi Storegruben, hvori ligeledes Kvarts udgjør Gangmassen. Det synes, at de vestligere Drifters Malme ledsages mere af Brunkis, hvorimod Svovlkis er mere fremtrædende i Storgruben.

(Fortsættes.)

Dampskibsfarten paa Mjøsen er standset for i Vinter.

Blandinger.

En sjelden Ligfærd. Ved Ume i Sverige begravedes i forrige Maaned paa en Dag tvende Ægtefæller, som begge vare 82 Aar og 6 Maaneder gamle. Manden var 7 Dage ældre end Konen, men han døde ogsaa akkurat en Uge tidligere end hende. Begge vare de til sin Dødsstund ved sine Sandsers fulde Brug og raske og rørige.

Ledige Embeder.

Hetlands Sognekald under Stavangers Provsti i Kristiansands Stift, hvis aarlige Indtægt efter Fradrag af 320 Spd. Løn til den i Præstegjeldet ansatte Kaldskapellan kan ansættes til omtrent 1650 Spd., deri indbefattet Afgifter af Arvefæster under Præstegaarden.

Paa dette Embede hviler fire særskilte ved kongl. Resolutioner af 12te Juli 1850, 27de Marts 1851, 28de Mai 1852 og 24de November 1860 bevilgede Laan paa henholdsvis 2000, 100, 200 og 230 Spd., hvoraf de tre første forrentes og afbetales med 6 af 100 aarlig i 28 Aar, beregnede fra de nævnte Aars 11te December, medens det sidste forrentes med 4 af 100 og tilbagebetales med lige store aarlige Afdrag i Løbet af 8 Aar, regnede fra 11te December 1864. Videre har den vordende Sognepræst ifølge kongl. Resolution af 19de August 1848 Post 7 at deltage med ⅖ Dele i Indfrielsen af et det tidligere Stavanger Sognekald ved kongl. Resolution af 14de Juli 1843 paaheftet 28-aarigt Laan paa 230 Spd., og ifølge førstnævnte Resolutions Post 8 at udrede en aarlig Erstatning af 20 Spd. til Kantor Forvald i Stavanger, hvorhos han ifølge kongl. Resolution af 6te November d. A. vil have at udrede 300 Spd. aarlig med en Fjerdedel kvartaliter i Pension til den fratrædende Sognepræst.

Iøvrigt henvises til kongl. Resolution af 9de Februar 1859 (indtagen i Departements-Tidende for s. A. S. 124) om at den vordende Sognepræst skal forpligtes til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive afgivne om Opførelse og Betjening af en egen Kirke for Distriktet Riskekværven og Den Usken samt om begges saavelsom en Del af Om-Øens Fraskillelse fra Hetlands Sognekald.

Endelig gjøres opmærksom paa kongl. Resolution af 31te Juli sidstleden, hvorefter enhver Embedsmand, der ansættes i noget til en Kjøbstad grændsende Landdistrikt, skal være pligtig til uden Erstatning at finde sig i de Forandringer af Grændserne for hans Embedsdistrikt, som maatte bestemmes i Anledning af, at vedkommende Kjøbstads Grændser ved Lov udvides.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 28de Decbr.

Ministrenes officielle Dimission antoges af Keiseren imorges. En keiserlig Skrivelse overdrager Ollivier Kabinetsdannelsen og regner paa Olliviers Iver for den af Keiseren besluttede Opgave at bringe et konstitutionelt Regime i Anvendelse.

Paris, 29de Decbr.

Den lovgivende Forsamling: Schneider er valgt til Præsident med 190 St. (af 230) og Talhouet til Vicepræsident med 176 Stemmer. Chevandier fik 141 og David 140 St.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt paa Østlandet, Skotland og Irland. Vinden er sydlig i Kristiansund og de britiske Øer, vestlig i det sydvestlige Norge, ellers østlig til nordlig. Temperaturen er steget lidt paa Østlandet og de britiske Øer, Regn i Irland, ellers godt Veir. Udsigterne ere til mildere Veir.

Anmeldte Reisende.

Den 24de December.

Fischer og Holtpagen fra Hamburg, Jeremiassen fra Moss, Horenburg fra Drammen, Andreassen fra Fredriksstad, i Hotel Scandinavie.

Hvidehavssagen, men for Bevilgning til arkæologisk Samling samt for Fougstads og Welhavens Pensioner. I Jernbanesagen voterede han mod Optagelse af Laan.

I Odelsthingets var Hr. Maartmanns Votering i det Hele liberal; dog kan mærkes, at han voterede mod Sverdrups Forslag om Latin i Realgymnasierne og mod Bentsens Forslag om den latinske Stil. (Forts.)

Da Kaffen var drukket, tog Gjæsterne Afsked. Onkelen kastede Bøssen over Skulderen, fulgte dem til Porten af deres Hjem og fordybede sig derpaa i Skogen, der, som han sagde, altid beroligede ham og gjengav ham Ligevægten.

Olivia klædte sig paa til Koncerten, det vil sige, hun tog paa sig en simpel hvid Mousselinskjole og fæstede en frisk Buket af Skogblomster paa Brystet. Moderen kom med en Medaljon paa et sort, smalt Fløielsbaand og hængte den om hendes Hals — dette var Koncert-Pynten, som vistnok enhver anden ung Pige vilde have iført sig med Beklemthed, naar hun havde tænkt paa at hun skulde optræde i et straalende Selskab.

Moderen havde idag selv ordnet det rige Væld af Løkker, som faldt ned fra Olivias Hoved og ved sin Guldglands lod de mørke Øienbryns fine men faste Buer træde underbart frem som et aldeles eiendommeligt Behag. Hun kunde ikke modsige Miss Mertens, som, da Olivia havde begivet sig paa Veien til Slottet, henrykt ytrede, at Synet af den unge Pige havde noget Overjordiskt; thi Moderen havde idag overrasket gjort den Bemærkning for sig selv, at hendes Barn var blomstret op til en usædvanlig Skjønhed.

Da Olivia traadte ind i Vestibulen i Slottet Lindhof, fik hun Øie paa Doktor Fels, som med sin Kone under Armen netop holdt paa at bøie ind i en Gang.

Hun skyndte sig foran og hilste paa ham med Glæde; thi hendes Hjerte havde hele Veien banket uroligt ved Tanken om at hun skulde være nødt til at træde alene ind i den store Sal, hvor formodentlig allerede en stor Del af de Indbudne var forsamlede.

Doktoren rakte hende strax venligt Haanden, og forestillede hende for sin Kone med halvhøi Stemme som „Heltinden fra Gaarsdagen". Begge to tog hjertelig gjerne den unge Pige paa Slæbetoug.

Den høie Fløidør til Salen blev slaaet op.

Olivia takkede i dette Øieblik sin gode Stjerne, som lod hende ganske og aldeles forsvinde bag Doktorindens mægtige Skikkelse; thi Indtrykket af det store, festligt smykkede Rum,

om at hun følte sig fuldkommen frisk og paa ingen Betingelse vilde blive liggende, men spise Frokost med de Andre. For strax at afskjære enhver Indvending, var hun paa Øieblikket i sine Klæder, vaskede det forgrædte Ansigt i friskt Vand og stod snart ude ved Skorstenen for at lægge den sidste Haand paa den af Moderen tillavede Frokost.

Skuddene havde pludselig hørt op, og det varede ikke længe, førend Sporene af Taarerne var udslettede af Olivias Øine. Hun saa atter med klart Blik ind i Verden; thi om hun ogsaa saa for sig et Liv af Forsagelse, saa levede han jo dog, og denne Tanke havde som Følge af det skrækkelige Drømmesyn en beroligende Virkning paa hendes Hjerte . . . og om han ogsaa reiste . . . langt bort . . . og lange Aar skulde gaa hen inden hun fik se ham, — engang vilde han dog vende tilbage.

Og hun kunde jo elske ham og tænke paa ham; thi han tilhørte ikke nogen Anden.

Siden gik hun med sin Fader og Moder og Miss Mertens ned til Jægermesterens Bolig, hvor Allesammen som det var Skik om Søndagene var budne til Middags.

Der laa tunge Skyer paa Jægermesterens Pande, da han kom dem imøde. Olivia mærkede snart, at det var Bertha, som foraarsagede ham store Bekymringer.

„Jeg skal og vil ikke længere taale dette Uvæsen!" raabte han heftigt. „Skal jeg nu ogsaa paa mine gamle Dage blive Fangevogter og Dag og Nat staa paa Lur i mit eget Hus, for at hindre en ung, egensindig Tingest, med hvem jeg i Grunden ikke har det Ringeste at bestille, fra at gjøre de værste Streger?"

„Onkel, husk paa, at hun er ulykkelig!" sagde Olivia forskrækket.

„Ulykkelig? . . . En Komediespillerske er hun! . . . Jeg er ingenlunde nogen Kannibal, og da jeg ansaa hende for virkelig ulykkelig, det vil sige, da hun paa engang mistede begge sine Forældre, da blev jeg hendes Stav og Støtte saameget det stod i min Magt . . . Men da var hun ikke ulykkelig; neppe to Maaneder efter Dødsfaldet slog hun Triller

Bekjendtgjørelser.

Christiania Theater.

Torsdag den 30te Decbr. (Kl. **6**—$8^3/_4$) gives som **Børneforestilling: En løs Haand**, Farce i 1 Akt af Labiche & Martin; derefter: **En fix Ide**, eller „Vær saa artig Hr. Møller," Lystspil i 1 Akt; til Slutning: **Soldaterløier**, Vaudeville i 1 Akt af C. Hostrup.

Billetpriserne til denne Forestilling er: Parquet 48 ß, 2det Parquet 36 ß, Parterre 24 ß, 1ste Logerad 48 & 36 ß, 2den Logerad 24 ß, 3die Logerad 12 ß.

NB. Forestillingen begynder Kl. **6**.

Nytaarsdag Kl. 6

giver

Erik Hoff

med velvillig Bistand af

Arbeidersamfundets Sangforening

m. Fl. og omkring

200 Børn

(Gutter og Piger)

KONCERT

i Fæstningens Gymnastiklokale.

Entrée 24 ß.

Nedre Romeriges Landmandsforening

afholder det sædvanlige Aarsmøde paa Gaarden Fossen i Høland den 10de Januar førstkommende Kl. 10 Formiddag, hvortil Medlemmerne anmodes om at møde.

Bestyrelsen.

Brandforsikringsselskabet

Gamle Bergen

tegner al Assurance til billigste Præmie ved

Henrik Dons,

Hj. af Prindsens & Dronningensgade.

Julegaver til Fattige.

Bøsser til Indsamling af Julegaver til Fattige er udsatte hos:

Hr. Jeremiassen — Peter Petersens Gaard, Kongensgade.

Hr. Andresen — Worens Gaard, Kirkegaden.

DHrr. Møller & Magelsen — Schreiners Gaard, Kirkegaden.

Vollmanns Bazar.

Hr. Platou — Storgaden.

De indkomne Gaver uddeles ved Fattigforstanderne.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Føljetoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler". } **(tilsammen 43 Ark).**
2) „Det gamle Slot". }
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

L. Fehr & Co.'s

lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Hesteskoning

modtages daglig og udføres hurtig, godt og billig af Smed S. A. Opsahl, Raadhusgaden No. 16.

R. R. Bergs

Commissions-Lager af Sild og Fiskevarer samt Korn og Meel anbefales DHrr. Handlende til Dagens billigste Priser.

Christiania i Febr. 1869.

Bøger.

Paa mit Forlag er udkommet og faaes i alle Landets Boglader:

Tillæg til Geistlig Stat og Kalender for Kongeriget Norge,

udgivet af

Thorvald Boeck

cand. jur.

Afsluttet 1ste Novbr. 1869. Pris 12 ß.

Alb. Cammermeyer.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,

forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Subskriptions-Indbydelse.

Der er gjentagende gjort Opfordring til undertegnede Bestyrelse om at udgive en Afholdstidende. Saa gjerne vi havde ønsket at kunne imødekomme disse Opfordringer og den Trang til et Tidsskrift for Afholdsreformen, som derigjennem har udtalt sig, have vi dog hidtil ikke seet nogen Udsigt til at se dette Ønske og denne Trang tilfredsstillet. Det er imidlertid i disse Dage lykkedes os at faa Løfte af tre Mænd, der vil danne Redaktion af et saadant Tidsskrift og saaledes overtage Bladets Udgivelse, og vi have derfor troet at burde sætte vore Betænkeligheder tilside. Vi skulle saaledes herved indbyde til Subskription paa

Norsk Afholdstidende,

der vil udkomme med et No. eller ½ Ark hver Maaned i Format som Bud og Hilsen. Indholdet vil blive: Fortællinger, Foredrag og Smaabemærkninger til Belysning af Afholdsreformen og til Vidnesbyrd om Drukkenskabens Magt og Brændevinets skadelige Indflydelse, samt Meddelelser om Afholdsagens Stilling her i Landet. Betalingen bliver 24 ß Aargangen iberegnet Porto, der forskudsvis indbetales til Hr. Bogtrykker J. D. Beyer eller nærmeste Postkontor.

Paa 5 betalte Exemplarer gives et frit.

Bergen i det norske Afholdsselskabs Bestyrelse den 10de December 1869.

Hersl. Birkeland. J. B. Faye. L. Wesenberg.
Selsberg. G. Paulsen.

Tilsalgs.

Chr. Enger,

Instrumentmager,

boende i Dronningensgade ligeoverfor Hotel Scandinavie, anbefaler til billige Priser: **Briller, Lorgnetter, Theaterkikkerter, Thermometre, Barometre, Skibskikkerter, Skibskompasser** i forskjellige Størrelser, **Kompashuse** med Lygter af forskjellig Konstruktion m. m. **Bestillinger og Reparationer modtages og udføres hurtigt.**

Nysiet Melk

kan bekommes daglig hos **Erichsen** i Pipervigens Bakkegade No. 1.

Fra Butiken i No. 16

i **Raadhusgaden** anbefales: **Husholdningsvarer: Kaffe** til forskjellige Priser samt brændt do. alle Sorter, **Sukker, Erter Mel** og **Gryn** af forskjellige Sorter; **Specerier**, hele og malede, **Flesk, Smør** samt forskjellig Slags **Ost** og lybsk **Pølse**, god **Fedsild, Stearin-** og **Talglys**, prima skotsk **Parafin-** og **Lampeolie**, gode **Poteter, Brød**, stort (2 Pd. 10 Lod), nysiet og skummet **Melk** samt raa og kogt **Fløde** m. m. m., Alt til billige Priser.

Fra Fr. Berghaus's Papirhandel

realiseres til Underpriser følgende Sorter Trykpapir:

14½"	×	18"	10 ℔.
15½"	×	19"	10¼ -
16½"	×	20"	11½ -
20"	×	24"	17 -
17¾"	×	29"	17 -
17¾"	×	28"	17½ -
18"	×	22½"	19 -
21¼"	×	28"	21½ -
24"	×	42½	52¾ -

Post-, Skriv-, Tryk- & Pakpapir fra Rosendahls Fabrik i Gøteborg anbefales fra

Fr. Berghaus's Papirhandel.

Gulv-, Væg- & Tagpapir, Halmpapir fra **Munksjø Fabrik i Jønkøping** i

Fr. Berghaus's Papirhandel.

Protokoller fra Herrer **König & Ebhardt** i **Hannover**, smukt og billigt Arbeide, haves i godt Udvalg i

Fr. Berghaus's Papirhandel.

Kontor- & Skolerekvisiter

anbefales fra

Fr. Berghaus's Papirhandel,

Papirposer leveres efter Bestilling med og uden Firmastempling fra

Fr. Berghaus's Papirhandel.

No. 36. No. 36.

Smørkjælderen

(Dronningens Gade, ligeoverfor Bazaren)

anbefaler sit Udsalg af fineste Ellinggaards Bordsmør samt extra godt gudbrandsdalsk Sætersmør. Endvidere anbefales de fleste Sorter Oste, Pølser, Tunger, Æg, Fru Schmidts & Frøken Magelsens Anschovis m. m. m.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. M℔.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedsle skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,

Jernbanetorvet.

Tjeneste søges.

En juridisk Kandidat med Laud ønsker Ansættelse enten hos en Sorenskriver eller hos en Advokat eller Sagfører. Billet mrk. „Januar 1870" bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

Mærk!

En Mand, der er beskjeftiget med at ombringe Regninger, ønsker sig Plads som Bud hos en Boghandler, ved en Avis eller ved et Kontor. Han regner og skriver godt og er vel anbefalet. Dagbladets Expedition anviser. Billet kan ogsaa nedlægges mærket: C. H.

Tilleie forlanges.

Bekvemmelighed ønskes.

En tarvelig, men pen Bekvemmelighed, bestaaende af 3 Værelser, helst beliggende i Storgaden eller i Nærheden af Youngstorvet, ønskes tilleie fra Paaske Flyttetid eller tidligere. Billet mrk. **A.** bedes nedlagt i Expeditionen.

Tjeneste ledig.

En paalidelig, opvakt Gut kan strax faa Beskjæftigelse en Del af Dagen som Bud med en Løn af 3 a 4 Spd. maanedlig. Billet mrk. „Paalidelig" nedlægges i Dagbl.s Expedition.

---

hele Dagen igjennem som en Lærke, saa det rigtig sved i Hjertet paa mig over saa megen Letsindighed og Hjerteløshed. Hvad har hun at være ulykkelig af, he? . . . Jeg bryder mig forøvrigt ikke saa særdeles meget om at faa vide den store Statshemmelighed; har hun ingen Fortrolighed til mig, saa kan hun gjerne slippe . . . For mig maa hun gjerne gaa hele Aaret gjennem og sture, naar hun finder Fornøielse deri; men at anstille sig stum, om Natten løbe omkring i Skogen som en Forrykt og en vakker Dag maaske tænde Ild paa Huset over mit Hoved, det er Sager, hvorom jeg ogsaa gjerne vil have et Ord med i Laget."

„Har Du da ikke fulgt mit Raad?" spurgte Ferber.

„Jovist . . . Jeg gav hende strax et andet Værelse ligeover mit, saa jeg kan høre hvert eneste Skridt, hun tager. Om Natten sætter jeg ikke blot Skaader for begge Forstuddørene, som jeg ogsaa har gjort før; men jeg laaser dem og tager Nøglen med ind i mit Værelse . . . Men Kvindelist . . . nu ja, det er en gammel Historie. Vi har ved disse Forsigtighedsregler idetmindste havt en Stund Ro. Men i Nat kunde jeg ikke sove ind — Hændelsen med Linke spøgte endnu i mit Hoved — da hører jeg Skridt deroppe, saa sagte som om en Kat var gaaet over Gulvet. Aha, tænkte jeg, skal Nattevandringen nu begynde igjen, og stod op, — men da jeg kom op ad Trappen, var Fuglen allerede fløien; paa Bordet ved det aabne Vindu brændte et Lys, og da jeg aabnede Døren, viftede Gardinet over Luen. Herre Gud, havde jeg ikke strax sprunget frem, saa var der bleven Ildebrand, hvortil de gamle Bjelker i Huset sikkerlig havde hjulpet godt . . . Og hvorledes var hun kommen ud, tror I? Gjennem Kjøkkenvinduet. Nei, da vil jeg heller passe paa en Myretue end sligt et listigt Kvindfolk."

„Jeg er fuldt og fast overbevist om at Pigen har en eller anden Kjærlighedshandel føre", mente Fru Ferber.

„Ja, det har De sagt mig engang før, Fru Svigerinde", svarede Jægermesteren noget spidst; „men om De ogsaa vilde have den Godhed at sige mig med hvem, saa skulde jeg være Dem meget forbunden . . . Se Dem omkring, om der findes

Nogen, som saaledes skulde kunde fordreie Hovedet paa en Pige. Mine Medhjælpere? De er ikke paa langt nær gode nok til hende, dem har hun alt fra den første Time holdt i tilbørlig Afstand . . . og den Skurk Linke er vel heller ikke kommen længere med sine krogede Ben og sin rødbrune Paryk, og dermed er Listen fuld."

„En har De glemt", sagde Fru Ferber og saa sig om efter Olivia, som var bleven nogle Skridt tilbage for at skjære en Pidsk til Ernst.

„Hvem da?" spurgte Jægermesteren.

„Hr. von Hollfeld."

Jægermesteren standsede forbløffet.

„Hm", sagde han endelig, „det skulde da aldrig have faldt mig ind . . . Nei, nei, det tror jeg ikke; thi for det første er Pigen ikke stokdum nok til at indbilde sig, at han skulde gjøre hende til naadig Frue paa Odenberg."

„Maaske har hun dog haabet det og ser sig nu skuffet", bemærkede Fru Ferber.

„Hoffærdig og forfængelig nok dertil er hun", mente Onkelen betænksomt; „men han . . . han bryder sig jo ikke det ringeste om Fruentimmerne."

„Han er en kold Egoist", sagde Miss Mertens.

„Det Sidste tror jeg, men det Første ikke", sagde Fru Ferber, „og just denne Opfatning forklarer mig Berthas hele Opførsel."

„Uf! det vilde jo være en gemen Historie!" udbrød Jægermesteren vred. „Og jeg skulde da i min Godtroenhed og Efterladenskab have ladet mig trække ved Næsen som en gammel dum Papa i Komedien . . . Jeg skal nu uden al Skaansel rykke Sagen ind paa Livet, og ve Pigen, hvis hun virkelig har vovet under mit ærlige Tag at indlade sig i en Kjærlighedshandel, som blot kan bringe Skam ned baade over hende og mig."

Middagen var meget stille. Jægermesteren var og blev forstemt og skulde helst have taget Bertha i Forhør strax, hvis Fru Ferber ikke havde bedet ham huske paa at det var Søndag.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

Dagbladet.

No. 304. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Torsdag den 30te December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Imorgen

(Fredag) indleveres Breve paa Postkontoret til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen indtil Kl. 3 Efterm.; til Kr.sand, Storbritanien og Ireland pr. Hullerdampskib indtil Kl. 4 Efterm.; til Sandviken, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Kongsberg, Hønefos og Jevnaker; til Drøbak, Horten, Moss, Vaaler, Haabøl, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Vallo, Tønsberg, Sandefjord, Laurvig, Frederiksværn, Sverige over Gøteborg og Udlandet pr. Dampskib; til Sarpsborg, Frederiksstad og Frederikshald pr. „Halden" eller „Oslo"; til Kongsvinger og Solør samt til Postaabnerierne ved Kongsvingerbanen, Urskoug, Høland, Thrygstad, Rakkestad, Fenstad, Næs paa Romerike, nordre Odalen og Sverige; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Enebak, Hamar, Hurdalen, Vardal, Fjeldhaug, Næs, Ringsaker, Brøttum, Birid, Lillehammer, Løiten og Elverum til Kl. 7½ Efterm.

Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8 Form. til Kl. 3 Efterm. og fra Kl. 6—8 Efterm.

Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:

Kontoret for alm. Breve og for Aviser fra Kl. 8 Form. til Kl. 8 Efterm.

Kontoret for Pengebreve og rekom. Breve fra Kl. 8 Form. til Kl. 6 Efterm. (Dog kunne **rekommanderede** Breve leveres paa Kontoret for almindelige Breve i Tidsrummet mellem Kl. 6 til 8 Efterm).

afgaar Jernbanetræn til Eidsvold Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. og Kl. 5 Efterm., og ankommer fra Eidsvold Kongsvinger og Arvika Kl 10, 12' Form. og Kl. 7, 7' Efterm.

Ogsaa om Besparelse i Amtsligningen.

I „Dagbl." No. 271 har en æret Indsender fra Hurdalen udtalt sig for — hvad der naturligvis er Alles Ønske — en Besparelse i Amtsligningen, og især anker han over for store Udgifter til Veivæsnets Funktionærer. Jeg er aldeles enig med den ærede Indsender i, at der kunde i flere Amter adskilligt bespares; derimod kan jeg ikke ganske godkjende den Maade, hvorpaa dette af ham foreslaaes at skulle ske; man maa ikke spare paa Skillingen og lade Daleren gaa, heder det, og det vilde man ved at følge Indsenderens Raad, der gaar ud paa, at Lensmændene skulde overtage Veivæsnets Bestyrelse direkte under Amtmændene, let fristes til; vi skulle nemlig stadig have for Øie, at gode og vedligeholdte Kommunikationslinier ere saavel i det store som i det smaa uundværlige Ting og det ikke mindre i knappe end i gode Tider. Jeg vil ikke her gaa ud fra, at vedkommende Indsender selv er Lensmand og saaledes vurderer disse Funktionærers Virksomhed i Veivæsnet meget høit, men kun antage, at han ei er saa ganske inde i Veiofficianternes Pligter og Forretninger, hvorfor jeg som noget bevandret deri vil søge at paavise en anden Maade, hvorpaa saavel Amts- som Statskasserne og Veiene sikkerligen ville være bedre tjente. Der findes vist i enkelte Amter overflødigt Personale i Veivæsnet, og jeg giver den ærede Indsender Medhold i, at det i vore knappe Tider tager sig vel storartet ud at se Amtmænd, Veiingeniører, Veiinspektører, Lensmænd og Rodemænd paa engang i Aktivitet med at inspicere en Vei eller en Bro. Lader os nu tage Veiingeniøren og Lensmanden væk, lad Veiinspektøren med Hjælp af Rodemesterne (hvilke Folks Løn som bekjendt ei er stor, da den i det høieste bestaar af Ros engang imellem af sine Foresatte) besørge Veie og Broer holdte i Stand, og lad saa Amtmanden engang imellem personlig forvisse sig om, at hans Amts-Veinet er i Orden, det vil da sige, saavidt hans Skjøn paa disse Sager strækker sig; dette maatte tage sig bedre ud.

Jeg maa dog, inden jeg gaar videre, ile med at udtale, at jeg tilfulde anerkjender den tekniske Kyndigheds store Værd, og at jeg gjerne ser en Ingeniør som Amtmandens nærmeste Raadgiver i Veivæsnets Anliggender; men da en virkelig flink Ingeniør er kostbar, — jeg holder nemlig ikke for, at man her skal nøie sig med en Titel, erhvervet paa en overfladisk Maade i Udlandet, efterat Vedkommende har strøget det tilstrækkelige Antal Gange ved Krigsskolen eller andre Examiner — saa tror jeg, han maa undværes. Istedetfor vilde jeg da sætte efter Amtets Størrelse 1 a 2 Veiinspektører, der, om ei fuldt uddannede som Ingeniører, dog vare i Besiddelse af den fornødne tekniske Færdighed til Opførelse af de almindeligst forekommende Broer, til Udstikning og Afgivelse af Overslag over mindre Veiomlægninger og — hvad der ingenlunde er det mindste — som havde et sundt Skjøn paa de Veipligtiges Byrder som Pligter, altsaa være praktiske Folk. Vi se i mange Amter f. Ex. Officerer, der ofte ikke have Ingeniørexamen, paa en særdeles tilfredsstillende Maade udfylde en saadan Plads; i Besiddelse af de fornødne Forkundskaber erhverve de sig ved Selvstudium og navnlig ad praktisk Vei, nemlig som Assistenter hos Veiofficianter, den fornødne Færdighed. De have uden for korte Exercitie lidet at bestille i Distriktet og liden Gage og tage altsaa en saadan Biindtægt med Glæde, om end Lønnen ei er saa stor; der gives naturligvis ogsaa andre end Officerer, der hertil ere skikkede, men ovenanførte er kun hidsat som Bevis for, at man kan faa billige Folk med fornøden Rutine. Større Vei- og Broanlæg udføres jo for det meste med Tilskud af Staten og af dennes Ingeniører, og indtræffer det Tilfælde, at et Amt skulde alene opføre en Bro saa storartet, at Veiinspektøren ei paa egen Haand kan give sig af med den, saa vilde det vel ogsaa lønne sig at tage kyndigere Assistence, og hvilken Anledning til som oftest vilde være tilstrækkelig at erholde en erfaren Ingeniørs Tegning og Forholdsregler for Arbeidets Udførelse, hvorefter i Regelen Veiinspektøren vilde kunne udføre Tilsynet.

En saadan passende aflønnet Veiinspektør tilligemed Lensmændene afgiver et fuldkommen betryggende Veiopsyn og er forholdsvis billigt ligeoverfor Sagens store Vigtighed; skal imidlertid absolut en end yderligere Reduktion finde Sted, da maa det ialfald være Lensmændene og ikke Veiinspektørerne, som skal ud. Er det i nogen Branche, at en Skade maa udbedres med Hurtighed og Skjønsomhed forat forebygge Opofrelsen af større Summer, saa er det her. Naar vi fremdeles have Besparelserne for Øie, saa kan det ikke negtes, at Inddragelsen af Lensmændenes Gratialer og Skydsregninger, vilde formindske saavel Stats- som Amtsbudgetterne med en ganske pen Sum. Det ligger jo ogsaa i Sagens Natur, at Folk, der ere uddannede enten som Jurister eller som Kontorister — og med saadanne besættes jo som oftest Lensmandsombudene — ikke kunne være selvskrevne som dygtige Veiofficianter uden at staa under kyndig Ledelse. Den Omstændighed, at de virke i et engere Distrikt, saavelsom deres Forretningers Beskaffenhed bringer dem til at staa i et temmelig nært Forhold til de Veipligtige og leder vist ofte til Undladelsen af den upartiske, men vel maadeholdne Strenghed, som en Veiinspektør, der virker i et helt eller halvt Amt, og som ei paa anden Maade staar i Forretningsforhold til Veiskylhaverne, kan udøve. Før i Tiden overlodes ofte ogsaa Opførelsen af større Mure, Broer etc. til Lensmændene; men jeg tror ei, der skal mangle paa Exempler paa, at saadanne Arbeider ere blevne temmelig kostbare, idet de længe før Tiden ere nedfaldne som slet konstruerede og fundamenterede. Det er saaledes min Formening, at en Ordning, hvorved Amternes Veivæsen overlades til Lensmændene, ei vilde være billig, ligesom jeg ei heller kan tilbageholde min Frygt for, at disse Funktionærers øvrige Forretninger fremkalder flere Veiinspektionsreiser end høist nødvendigt, idet det jo falder saare let at slaa en Exekutions- eller anden Forretning, hvorfor Skyds beregnes, sammen med en Veireise. Hvad angaar Indsenderens Henpegen til et enkelt Amt og Antydning af, at Veiinspektøren der ei skulde have gjort sin Pligt, da er dette en lokal Omstændighed, hvortil i ovenstaaende Linier intet Hensyn er taget.

V.

Nok en Kjendsgjerning fra Eidsvold.

Eidsvolds Kommunebestyrelse foreslog for kort Tid siden 3 Mænd, hvoraf En Søndagen den 5te dennes skulde udkaares til Forligelseskommissær. Disse 3 vare Ordfører G. Frilsvik, Paul Nyning og Andreas Berger. Imidlertid fremkom Klage til Amtet fra en af Repræsentanterne over den Forretningsorden, som Ordføreren havde befulgt ved denne Leilighed. Sagen er nemlig den, at Ordføreren havde undladt at opføre paa de til Repræsentanterne omsendte Cirkulærer, at der den Dag skulde foretages Forligelseskommissærvalg, og saaledes var dette for dem noget aldeles ukjendt. Desuagtet fremmedes Sagen som den sidste i Rækken, efterat en hel Del af Repræsentanterne havde begivet sig hjem. Amtet fandt, efter de i den indkomne Klage fremkomne Oplysninger, at Valget ikke var gaaet lovformeligt til, og sendte Klagen tilbage til Formandskabets Erklæring. Denne behøver man ikke at tvivle paa blev til dets egen Fordel; men desuagtet fandt Amtet sig beføiet til, hvormeget end Formandskabet havde bemøiet sig for sin Sag, at sende Klagen tilbage til rette Vedkommende med Resolution, at Valget maa gaa om igjen. Jeg tillod mig i mit politiske Brev at berøre adskillige Misligheder ved vort Kommunevæsen her i Eidsvold; bl. A. berørte jeg ogsaa Besættelsen af Forligelseskommissærposterne; men det Hele blev senere af „Flere Stemmeberettigede" i dette Blad stemplet som de skumleste Usandheder.

R. S.

Pengenes synkende Værdi.

Næst efter Fruentimmer er der ingen Ting i Verden, som det er saa vanskeligt at komme paa det Rene med som Penge. Med forførerisk Glans lokke de En, man sælger sin Sjæl for at besidde dem, og flygtige, glatte, runde, som de ere, smutte de væk mellem Hænderne paa den Daare, som ikke holder fast paa dem, eller de fortrylle saa ganske deres Besidder, at han rugende over dem Dag og Nat rent glemmer deres Natur, som er at gaa fra Haand til Haand, og bliver deres Træl i Stedet for deres Behersker. Den velnærede Borger, som i Bevidstheden om at kommandere Tusinder af dem og at kunne høre dem klinge, naar han slaar paa Lommen, triumferende paastaar: „Alt man for Penge kan faa", skal let overbevise sig om, at han overvurderer dem, og nødes til at indrømme, at mangfoldige simple, gammeldags Ting, som for Exempel Nøisomhed og Hjertefred, ikke kunne opveies med Guld — den unge, uprøvede Idealist, som, fordi han af Andre modtager Alt, hvad han behøver til at opholde Livet, nok saa flot forsikrer, at han ikke „regner Penge mere end det Snavs, han træder paa," behøver blot at sulte en halv Dag for at komme til den Erkjendelse, at han har forregnet sig. Vil man ikke stille sig i et positivt Forhold til dem og erhverve dem, skal man nok nødes til at komme i et negativt Forhold til dem og skylde dem. Forstaar man ikke at bruge dem, skulle de nok snart vise En, at man misbruger dem. Har man for faa af dem, er man ulykkelig, har man for mange, er man aldrig lykkelig — ingen Dødelig har nogensinde villet indrømme, at han havde nok af dem.

Hvori bestaar da egentlig deres Væsen? Statsøkonomien giver herpaa et meget tørt og nøgternt Svar, idet den lærer, at Penge ere en Vare og ret en Vare og som andre Varer udsatte for at tabe i Værdi. Men Værdi er et tvetydigt Begreb. Enhver Ting har i og for sig som værende af et bestemt Stof, som det har kostet et vist Arbeide at skaffe tilveie og give den Form, hvori det foreligger, en absolut almindelig Værdi, og i den Henseende staa de ædle Metaller høit. Men en Ting kan være af en saa særlig Beskaffenhed, at den kun har Betydning for ganske enkelte Individer — saaledes har et Par Briller kun Værdi for den Nærsynede, et Par Krykker for den Halte — dette kaldes Tingenes Brugsværdi. Og endelig vil enhver Ting i Handel og Vandel snart gjælde mer, snart mindre, alt eftersom den er mere eller mindre efterspurgt og tilstede i større eller mindre Mængde. Dette kaldes Tingens Bytteværdi.

Man vil let indse Rigtigheden heraf ved at undersøge Pengenes Oprindelse.

Al Handel begynder som Tuskhandel. A. har Huder, men savner Korn, B. har fuldt op af Korn, men trænger til Vaaben, hvormed til Gjengjæld C. er godt forsynet. Saa bytte de. Men det er ikke altid sagt, at den, som har Brug for en Vare, netop kan faa den hos den, til hvem han kan afsætte, hvad han selv er forsynet med. Han lader sig da nøie med at modtage en anden almindelig efterspurgt Vare, som han kan gjemme til han træffer En, der netop har det, han skal bruge. Da nu de ædle Metaller have den Egenskab at bevare sin almindelige, en Gang givne, af Efterspørgslen uafhængige Værdi uforandret — de ruste ikke som Jern, svinde ikke og fordærves ikke som Korn — da de endvidere let lade sig transportere fra Sted til Sted og endelig med Lethed lade sig dele i mindre Partier, finder man paa at bruge dem som almindeligt Omsætningsmiddel, og en vis Vægt af Guld eller Sølv bliver den Enhed, der kommer til at tjene som Værdimaalestok. Man begynder da at angive denne Vægt ved et særeget Præg og faar Benævnelserne Pund, Mark (mærket Pund), Livre,

Breve til „Dagbladet" fra en Nordmand i Udlandet.

Paris, i December 1869.

Reisen hertil fra Kristiania — ja den var naturligvis som enhver lignende Reise kan være denne Tid i det kolde, taagede Norden, spækket med sine Lys- og Skyggesider, sine Behageligheder og Ubehageligheder — alt i passende Afvexling — og tror jeg næsten, at Minussiden havde Overvægten. Men alt dette er jo Noget som finder sin Anvendelse paa det hele Menneskeliv, hvorfor da vente at forskaanes derfor paa en Reise.

Til de ovennævnte Skyggesider som jeg finder du først bør opvartes med — Lyssiderne kan du faa atpaa som Desert — maa jeg da først og fremst regne en meget brysom Taage, som havde den Næsvished at holde os fængslede ialt ikke mindre end 3 Døgn, og som igjen havde til Følge en Kjedsomhed og et Humør, som bedst kan betegnes ved Prædikaterne ærgerligt — fortvivlet — rasende osv. osv. ikke det mindste for stærkt, forsikrer jeg dig.

Som Medicin anvendtes Kortspil — men Medicin er altid kostbar — saa ogsaa her — igjen en Skyggeside.

Og nu Lyssiderne! — Hertil maa da først og fremst regnes, at Taagen dog hver Gang adspredte sig saavidt, at vi fik Lys nok til at komme frem, og for det Andet, at den gav Anledning til et Par Diskussioner og Disputter, der hver for sig danner rene Glandspunkter i Reisen. Den første angik direkte Skat contra indirekte eller Toldbeskatningen og blev ført med megen Iver og Energi mellem en Øst- og en Vestlænding.

Jeg ser mig naturligvis ikke istand til at referere Diskussionen i sin Helhed, ligesom dertil heller ikke er Plads.

Den anden Diskussion var af en aldeles forskjellig Karakter. I Reisefølget befandt sig nemlig endel Tyskere samt en Danske. Dansken syntes allerede fra Begyndelsen af at befinde sig saare ilde, og holdt sig bestandig saa langt fra Tyskerne, som muligt. Jeg spurgte ham engang, hvorfor han gjorde dette. Hvorfor? det er nødvendigt for min egen Skyld, thi naar jeg kommer de Slyngler altfor nær, begynder mit Blod at koge over, og jeg ved ikke, hvad jeg kunde finde paa at gjøre. Imidlertid kom jeg noksaa godt udaf det med Tyskerne. Vi passiarede i al Gemytlighed saa om Et, saa om et Andet Men engang, just som vi passerede Holsten, kom jeg til at sige: Hvilken skjøn Egn — hvad er det for et Land? Det er Holsten, svarede En — det er Preussen, svarede en Anden, som jeg ofte havde bemærket er en stor Patriot og Beundrer af Bismark og das große Vaterland. Alt hvad De ser her rundt omkring er Preussen, tilføiede han stolt.

Heraf udspandt sig en Samtale om Preussen og dens sidste Bedrifter, som den patriotiske Stortysker hævdede til Skyerne, medens jeg holdt paa, at Preussen havde gjort Brug af de gamle barbariske Nationers Maade at gjøre sig store paa, nemlig ved Sværd og Blod, Vold og Undertrykkelse, og at det havde været langt hæderligere og mere stemmende med Nutidens Civilisation, om det var blevet stort med gode Love og liberale Institutioner — kort sagt, med en Forfatning og Regjeringsform, som muligens kunde have bevæget de nu med Vold erobrede Lande til at slutte sig til Preussen som den Stat, der havde de fleste Betingelser i sig, for at samle det hele Tyskland ind under en Styrelse og gjøre det stærk og lykkeligt ikke alene som Krigerstat, men ogsaa som Folk. Min Modstander var aabenbart i stor Vaande. Han vidste ikke enten han skulde blive ved eller lade det passere.

Havde jeg været en Tysker, vilde han maaske været enig, men en Fremmed — næsten en Danske — nei det gik ikke an, og han begyndte da at læse op — prale og skryde paa alle Kanter, saa jeg tilsidst ærgerlig udbrød: „Ved De hvad, min Herre — det er nu engang den almindelige Mening, at Preussen i den sidste Tid har opført sig som komplette Røvere, og at den har mere Skam end Hæder af sine sidste Bedrifter!" — Men nu skulde du bare have seet Løier. — Han blev ganske hvid og kunde næsten ikke faa et Ord frem — „Raüber, Raüber! — mere Skam end Hæder — osv. — — og nu fulgte da en Udladning af tyske Haans- og Skjældsord, som jeg heldigvis ikke forstod Halvparten af, hvorfor jeg tog Sagen ganske koldblodigt og bare lo — dog dette var det Værste af Alt, — Raseriet steg i den Grad, at jeg ikke ved hvad Enden var bleven, hvis de Andre ikke havde lagt sig imellem og taget ham bort. Efter den Tid var jeg Danskens inderligste Ven, men Tyskeren saa neppe paa den Side, hvor jeg var. Dette var da de 2 Luftninger, som tjente til at oplive den ellers kjedsommelige Reise.

og disse blive nu efterhaanden fra blotte Vægtbetegnelser til Mynter. Nu vænner man sig til blot at se paa Metalstykkets Præg uden at veie det eller ridse i det med Proberstenen, og det bliver fra „en Vare" til „Penge". Der spørges ikke om dets Lødighed, men om dets Stempel; det gaar altsaa med det, som med En, der har taget en Examen.

Hvis nu Myntmesteren modtager Ordre til at smelte mindre Sølv og mere Kobber i sine Dalere, end der svarer til den Værdi, de lyde paa, vil man i Begyndelsen intet mærke, og de slette Penge ville gaa og gjælde i Handel og Vandel jevnsides med de gode. Men saasnart Forfalskningen opdages, ville Nabostaterne negte at modtage den daarlige Mynt til dens paalydende Værdi, de gode Penge ville holdes borte fra Omsætningen og indsmeltes; det vil blive nødvendigt at sætte Kursen ned. En Daler er altsaa ikke længere en Daler, men en Sletdaler.

Men er de gode Penge da ikke lige saa gode nu som før? Har en ægte uforfalsket Daler ikke samme Værdi nu som for 300 Aar siden? Nei, det er saa langt fra, at en Forfatter endogsaa er tilbøielig til at anslaa Pengenes Forringelse i Værdi siden Amerikas Opdagelse til ikke mindre end næsten 1/8 af, hvad de før dette Tidspunkt gjaldt. Herom har man en instinktmæssig Forestilling, idet man er enig om, at Alting er blevet dyrere. Men det vil netop sige, at Penge ere blevne billigere, eller med andre Ord: ere sunkne i Værdi. Dette trænger til nærmere Forklaring.

Naar man ved Paaskelider kan kjøbe et Snes Æg for henved 20 ß og om Vinteren maa betale dem med det Dobbelte, er det da ikke Æggene, der ere stegne i Værdi, medens Pengene uforandret have beholdt deres? Jo ganske vist. Men for 20 Aar siden kunde man kjøbe Æg hele Aaret rundt for en gjennemsnitlig Pris af henved 15 ß pr. Snes, og naar alle de Ting, der kunne faaes for Penge, i et større Tidsrum viser en Stigen af Priserne, saaledes at de indbyrdes i Gjennemsnit have beholdt samme Værdi, men i Forhold til Penge, den fælles Værdimaaler, ere blevne dyrere, med andre Ord, naar man for en længere Aarrække tilbage for 1 Daler fik mere Smør, Kjød, Korn, flere Æg, Bønner og Erter, end man nu gjør, saa er det aabenbart, at Daleren har mistet noget af sin Kjøbeevne eller er sunken i Værdi, og man kan tilnærmelsesvis ved Beregninger godtgjøre, hvormeget.

Nu bliver Spørgsmaalet: hvorfra kommer denne Forringelse? Her kan Videnskaben ikke være ganske enig med den populære Antagelse.

Strax, da man begyndte at blive opmærksom paa de stigende Priser og ikke kunde indse den sande Grund dertil, gav man Menneskenes Ondskab Skylden. „Folk ere ikke saa tarvelige nu som før — nei, i gamle Dage var det anderledes." Om hundrede Aar ville vi, der nu leve, blive nævnede som Mønstre paa Nøisomhed, og vor Tid hede de gode gamle Dage; for Øieblikket er det vore Oldefædre, der prises for deres Tarvelighed. Men naar man ser nøiere til, talte de paa samme Maade. Holbergs Jeronimus'er kunne altid huske, at i deres Ungdom var det meget bedre, og man bliver nødt til at gaa meget langt tilbage i Tiden for at komme til den egentlige Guldalder, og saa viser det sig endda, at den netop var den mest overdaadige af alle Tider, eftersom Floderne da fløde med Melk og Honning og stegte Duer fløi omkring i Luften. (Sluttes).

Kristiania, 30te December 1869.

Understatssekretæren i det engelske Udenrigsministerium, Mr. A. J. Otway, har i disse Dage havt et Møde med sine Vælgere i Chatham, i hvilket han udtalte sig om Englands indre og ydre Anliggender. Hans Foredrag var ganske holdt i den Stil, som de engelske Statsmænd i de sidste Aar have adopteret. Det første Afsnit af hans Tale dreiede sig om Irland, og han søgte at trøste sine Tilhørere med den Betragtning, at det endnu var for tidligt at dømme om den irske Kirkelovs Virkninger. Sine Bemærkninger om de ydre Forhold indledede Understatssekretæren med en Lovtale over Lord Clarendon, som havde bidraget til, at England stod paa den venskabeligste Fod med alle Nationer. „Regjeringen," ytrede Otway derpaa, „har i sit Forhold til Frankrige vedligeholdt den hjertelige Forstaaelse, der er af saa væsentlig Betydning for de to Landes Velvære. England og Frankrige ere Medbeilere, og de ville vedblive at være det, men alene som Civilisationens Forkjæmpere, og jeg haaber, at de aldrig mere ville møde hinanden som Fiender. Med de andre europæiske Stormagter staa vi paa en ikke mindre venskabelig Fod. Regjeringen har nylig havt Leilighed til at vise sit venskabelige Sindelag imod et andet Land, til hvilket vi altid have ønsket at staa i det allerbedste Forhold, nemlig Preussen. Ved Jahdehavnens Aabning affendte vi et af vore smukkeste Skibe for at hilse paa den unge tyske Marine, og Kongen og Kronprinsen af Preussen indbød et stort Antal engelske Officerer til at overvære de Manøvrer, som for ikke længe siden afholdtes i Nordtyskland. De viste derpaa disse Officerer den største Velvillie og modtog dem med en Gjæstfrihed uden Lige, idet de greb enhver Leilighed til at udtrykke deres venskabelige Følelser imod England. Det mellemasiatiske Spørgsmaal var i forrige Session Gjenstand for nogle interessante Taler, hvoraf den ene holdtes af Mr. Grant Duff. Der gaves Mange, som havde røbet en overordentlig Frygt for, at vore indiske Besiddelser vare udsatte for Fare ved Ruslands Fremrykken i Mellemasien. Det vil glæde mine Tilhørere at erfare, at det i denne Henseende er kommet til en fuldkommen tilfredsstillende Forklaring imellem Regjeringen og den russiske Regjering. Vor Sikkerhed i Indien er imidlertid ikke afhængig af Bjerge eller Floder eller af den Magt, som de Regjeringer, der staa i Opposition til os, kunne udfolde; vi behøve blot at regjere Indien saaledes, at den indfødte Befolknings Tarv fremmes paa den bedst mulige Maade, og vi kunne i Aarhundreder hævde vor Magt i dette Land . . . Der gives et Land, med hvilket vi staa og altid ville staa i uafbrudt Forbindelse, nemlig den amerikanske Union. Imellem dette Land og vort hersker der en Sympati, som stadig synes at foreges ved uventede Begivenheder. I dette Øieblik gaa to Krigsskibe „Monarch" og „Plymouth", det ene med britisk Flag, det andet med Stjernebanneret, i Forening over Atlanterhavet for fra England til de Forenede Stater at overføre Liget af en stor Borger, som de Fattige aldrig ville glemme. Mine Herrer, der kan ikke gives nogen Krig, der kan ikke gives nogen Splid imellem de to Lande. Vi ønske, at de henstaaende Vanskeligheder maa løses paa en hæderlig Maade for begge Lande. Amerika gaar en umaadelig Fremtid imøde. Der gives iblandt mine Tilhørere dem, som ville leve længe for at blive Vidner til, at de Forenede Stater tælle 100 Millioner Indvaanere af den angelsaksiske Race. Siden jeg fik Del i Bestyrelsen af de offentlige Anliggender, er der opstaaet tre vanskelige Spørgsmaal, hvoraf de to vedrørte Tyrkiet, det tredie Forholdet imellem Frankrige og Belgien. Alle disse tre Spørgsmaal ere blevne løste paa en tilfredsstillende Maade ad diplomatisk Vei, og jeg tager aldeles ikke i Betænkning at sige, at de engelske Diplomater under Lord Clarendons Ledelse og efter hans Instruktioner have havt den væsentligste Andel i Ordningen. Spørgsmaalet om de belgiske Jernbaner, der i ligesaa høi Grad interesserede England som Frankrige og Belgien, er blevet ordnet paa den mest tilfredsstillende Maade, og denne Afgjørelse skyldes utvivlsomt de maadeholdne Tendentser hos en Fyrste, der altid har været en oprigtig Ven af England, og denne Fyrste er den franske Keiser. For ikke længe siden opstod der imellem Sultanen og Vicekongen i en af det tyrkiske Riges vigtigste Provinser Differentser af en særdeles vanskelig Natur. Jeg vil ikke tillægge det britiske Diplomati større Fortjeneste, end der tilkommer det; thi jeg ved, at Sultanen og hans Storvisir Ali Pascha, der er en saa erfaren Statsmand, ved deres værdige og maadeholdne Optræden have havt megen Del i Ordningen; men den Indflydelse, som den engelske Gesandt i Konstantinopel udøvede i Henhold til Lord Clarendons Instruktioner, har i høi Grad bidraget til Spørgsmaalets lykkelige Løsning".

„Neue fr. Presse" skriver: „De officiøse preussiske Blade lide endnu af det Galskab, hvori den russiske Ordensdekoration i Forbindelse med Keiser Alexanders smigrende Skrivelse satte dem, og der knyttes de dristigste Forhaabninger til den foregivne Gjenoprettelse af det hjertelige Forhold imellem de to nordlige Riger, ligesom der samtidig anstilles vemodige Betragtninger over, hvor Meget Preussen allerede kunde have udrettet, naar den russiske Keiser tidligere havde nærmet sig til det. „Havde Rusland i 1866 støttet Preussen", skriver „Schles. Zeit.", „vilde der slet ikke være blevet draget nogen Mainlinie, for hvilken Rusland i Virkeligheden har større Ansvar end Frankrige; det var Ruslands daværende Holdning, som bragte Preussen til at blive staaende ved Main, om det end maa indrømmes, at Frankrige gjorde hele sin Magt gjældende for at standse Preussen. Frankriges Magt alene var ikke tilstrækkelig til at afholde Preussen fra at rykke videre frem paa sin Seirsbane, saa at Tysklands Enhed udsattes paa ubestemt Tid. Hensynet til Ruslands Holdning var en i høi Grad medvirkende Aarsag. Havde Rusland allerede dengang forstaaet at hæve sig over den Misundelse, det følte i Anledning af Preussens Lykke, saaledes som det nu synes at være lykkedes det, vilde Sagerne i Tyskland have faaet en ganske anden Skikkelse".

Fra Berlin skrives under 20de ds. til „Augsb. Allg. Zeit.": „Ved næste Aars Begyndelse overføres som bekjendt det preussiske Ministerium for de udenrigske Anliggender til det nordtyske Forbund. I Virkeligheden foregaar der rigtignok herved kun en ringe Forandring i de hidtil bestaaende Forhold, da den Ret til selvstændig diplomatisk Repræsentation, der er garanteret de enkelte Stater ved Traktater og Forfatningen, fremdeles vil blive udøvet af de Forbundslande, der endnu lægge Vægt herpaa, f. Ex. Sachsen og Brunsvig, og da Udenrigsministeriet ogsaa i sin nye Dragt vil bevare den specifisk preussiske Karakter, som den militære Forbundsstyrelse har forstaaet at opretholde for sit Vedkommende. Præsidenten i Forbundskancelliet, Delbrück, der nylig er bleven udnævnt til Minister uden Portefeuille, og Understatssekretæren i Udenrigsministeriet, von Thile, ville ogsaa efter Nytaar staa i et ligesaa underordnet Forhold til Forbundskansleren som tidligere. Denne Underordnelse er ganske vist ikke traadt skarpt frem, og mulig vil det heller ikke ske i Fremtiden; men saalænge Forbundskansleren ifølge Forfatningen udelukkende under sit Ansvar leder de militære og de ydre Anliggender, Finantserne og Forbundets indre Anliggender, og saalænge der ikke gives ansvarlige Ministre i det nordtyske Forbund, ere de Embedsmænd, der umiddelbart bestyre de anførte Grene af Administrationen, kun ansvarlige for Forbundskansleren, kun afhængige af ham og altsaa ogsaa ham underordnede. De ere intet Andet end Departementschefer, som have Ministertitel, men uden en Ministers Magt og Ansvarlighed. Dette er jo ogsaa som bekjendt det Ideal, hvorom Grev Bismark gjentagne Gange har erklæret i Rigsdagen, at det paa det Fuldstændigste stemmer med konstitutionelle Institutioner, og som han under alle Omstændigheder ikke vil prisgive for godt Kjøb, tilmed da hans egen Ansvarlighed overfor Rigsdagen reducerer sig til en tom Form".

Morgenbladet har under sit onde Lune i Anledning af den nye Abonnementstermin atter idag gjort Dagbladets Anliggender til Gjenstand for en Artikel af det bekjendte cyniske Slags, hvorpaa man ikke behøver at svare. Kun een af de Usandheder, Mgbl. debiterer, skulle vi svare paa, fordi det nemlig vedrører vort Forhold til det herværende Telegrambureau, gjennem hvilket vi faa vore Telegrammer. Naar Mgbl. nemlig beskylder os for i den første Tid af Dagbl.s Bestaaen at have „dagligen aftrykt vore (Morgenbladets) politiske Telegrammer", hvilket Mgbl. betegner med det smagfulde Navn „literært Tyveri", skulle vi oplyse, at de omhandlede Telegrammer ikke tilhørte Mgbl., og at vi gjerne kunde have havt dem uden at Mgbl. for os existerede. Dagbl. fulgte, ved i Begyndelsen at meddele Telegrammer efter andre Blade, kun en af flere inden- og udenbyes Blade længe udøvet og fremdeles brugelig og upaatalt Praxis, hvorved ikke hine Blades Ret kan indsees krænket. Først da vi for flere Maaneder siden afsluttede Kontrakt med det norske Telegrambureau, hørte vi af dettes Vedkommende, at Hr. Friele havde ytret sit Ønske om at kunne komme Dagbl. tillivs gjennem Søgsmaal i Anledning af vore Telegrafmeddelelser.

Det kan kun vække Munterhed, naar Mgbl. nu optræder med Pavemine og underretter os om, at det har været saa naadigt at meddele os „Absolution" for vore Synder. Mgbl. har dog ikke skredet til denne høitidelige Akt uden at føle Samvittighedsnag over, at det af og til har optaget Meddelelser efter Dagbl. uden at opgive sin Kilde, og det skrifter derfor først sine egne Synder i følgende Ord: „Det ansees naturligvis tilladt at aftrykke enkelte Meddelelser, og Aviserne bør ved saadan sparsom Benyttelse af hinandens Notitser og Artikler ikke for strengt holde paa Angivelsen af Kilde". Da Mgbl. har en saa øm jesuitisk Skriftefader, hos hvem det vel ogsaa paa Forhaand har søgt og faaet „Absolution" for de Synder, det idag har begaaet, faar det heri søge Grunden til, at vi ikke nærmere vil berøre dem for at tvinge det til et offentligt Skriftemaal, som efter dets tidligere Levnet kan vides ikke at ville føre til nogen Anger og Forbedring.

Udnævnelser. Følgende ere udnævnte til norske og svenske Vicekonsuler:

Under Generalkonsulatet i Kjøbenhavn:
i Varde Handlende A. G. Haunstrup;
i Odense Handlende L. C. Muus.

Under Konsulatet i Pernambuko:
i Maranham A. Nadler;
i Maccio P. Borstelmann.

Hamburg med dets Mærkværdigheder brugte jeg 3 Dage til at bese. Det er en storartet Handelsstad, men ingen egentlig skjøn By. De ellers trange Gader er den hele Dag fra Morgen til Aften propfulde af Mennesker fra alle Verdens Kanter. Negere og Negerinder særdeles talrige. — Søfolk — Havnen ligger fuld af en uoverskuelig Masse Fartøier fra kjæmpestore Tremastere til de mindste Lystkuttere og Baade, smaa Dampskibe krydse hinanden uafbrudt i alle Retninger. Af Mærkværdighederne skal jeg kun i Forbigaaende nævne Skulptur og Malerisamlingerne samt Dyrehaven. I denne sidste, der var særdeles interessant, befandt sig bl. A. et kjæmpemæssigt Exemplar af en Bjørn, 2 Hvidbjørne, 2 sjeldne Exemplarer af Kongetigere samt en Løvinde, som Dagen forud havde faaet en Unge. Den Lille saa særdeles uskyldig og koselig ud, og Mutter syntes nok ogsaa det samme, thi hun omfattede ham med megen Omhu. Med Elefanten ragede jeg uklar i Anledning af min Cigar. Efterat vi havde trakteret den med Et og Andet, som vi havde forhaanden, bød jeg ham min Cigar, som han ganske tilfreds tog imod. Dette var imidlertid ikke jeg forberedt paa, jeg angrede paa Cigaren og vilde kulde den igjen, men da fik jeg et vældigt Klask paa Haanden og Cigaren strøg samme Vei, som Alt det øvrige.

Det er besynderligt hvilket Indtryk, Landet her gjør paa den, der er vant med Norges storartede Fjelde og Dale. Her er kun Sletter, immer Sletter saavidt Øiet kan naa paa alle Kanter, dels opdyrkede, dels endnu kun øde Heder og Moradser. Nu kan jeg godt skjønne, hvordan Landet maatte se ud paa Henrik Fuglefængers Tid, da det saaatsige næsten udgjorde en eneste Morads, utilgjængeligt saavel for Fiender som Venner. At den største Hindring for det tyske Jordbrug maa have og fremdeles er at tappe Vandet ud, synes at være klart, thi Sten findes her ikke Spor af, Trævexten i Moradsen er kun Smaakrat, der uden Videre vilde gaa for Plougen, og Jordbunden er vistnok paa de fleste Steder rig og frugtbar. Men hvordan man idetheletaget har kunnet faaet det saavidt tørt som det er, især paa de hannoveranske Sletter, er mig næsten ubegribeligt, thi hele Landet ser jo næsten saa fladt ud som en Sø i stille Veir. Dog dette bliver Tyskernes Sag, nok er det, jeg begyndte at finde, at Norge ogsaa havde sine store Fordele og at det muligens er ligesaa bra derhjemme, som her. Et er ialfald vist, at den norske Bonde, hvad Husbekvemmelighed angaar, bor som en Greve i Forhold til dem, jeg har seet hernede. Der er nu for det Første den store Forskjel i Bebyggelsen, at medens de norske Gaarde ligge spredt hist og her med sine Marker paa alle Sider, er de tyske Bønderhuse samlede i Smaaklynger omkring Kirker og Herregaarde, medens der paa de udstrakte, mangfoldige tusinde Maal større Marker rundt omkring ikke findes et eneste Hus. Ladebygninger findes der ikke, men Avlingen sætter man op ude paa Marken og tækker med Straa. Rundt omkring paa de vidtstrakte Marker ser man da disse Opsamlinger af Bøndernes Avling, især Straaſæden.

I Hannover bygges de i Form af Huse med Straatag over, i Rhinegnen og Belgien derimod i Form af Sukkertoppe. Man har naturligvis vanskeligt for Bygningsmateriale hernede kan jeg tænke, men ellers huer denne Maade at opbevare sin Avling paa, mig ikke, thi adskilligt maa blive bedærvet, det er dog utvivlsomt.

De egentlige Bønderhuse i disse Smaaklynger eller Smaabyer er som nævnt alt andet end imponerende. De bestaa sædvanligvis af et enetages Hus opført af Bindingsværk med Mur imellem, og er, især i Hannover, simple og upudsede. Tagene synes i Frastand næsten at naa ned til Jorden. Som sagt i Hannover ser de mindst indbydende ud, baadeudvendig og indvendig; i Rhinpreussen er det bedre og i Belgien endnu langt bedre.

Beboerne saa mig just heller ikke synderlig tilfredse og opvakte ud, men stræbsomme og arbeidsomme er de vist; de syntes altid at være i Aktivitet og havde neppe Tid til at svare, naar man talte til dem.

I Belgien er Forholdene vidt forskjellige. Landet er her især paa Østkanten fra Verviers mere kuperet, man passerer paa Jernbanen den ene Tunnel efter den Anden, saa man næsten skulde tro man var kommen op i et Bjergland. Længere mod Vest udvider derimod Sletterne sig. Markerne i Belgien saa ualmindelig veldyrkede ud, og næsten hver eneste Plet Jord, som kunde bearbeides, var ogsaa lagt Arbeide paa. Ei Under, at Belgien føder saa mange Mennesker. Det er jo i Forhold til Kvadratindhold det tættest bebyggede Land i Europa og selvfølgelig efter Kina i hele Verden. Der bor indtil 14,000 Mennesker paa □ Milen. Dette fik man ogsaa et Indtryk af ved at passere Landet, thi Forhøiningerne omkring de store Sletter og Marker

Havnen. Dampskibet „Oder", der ventedes hertil tidlig igaar Morges, hidkom, forsinket flere Timer ved Taage og Frostrøg ude i Fjorden, ikke før Kl. 2½ Efterm. Det havde næsten fuld Ladning hertil. Dampskibet „Kong Sverre" afgaar idag fra Hamburg og kan ventes hid Søndag. Dampskibet „Albion" afgaar den 31te ds. fra Hull. Idag indklareredes Brig „De Brødre" fra Dysart med Stenkul; den blev fra Vallø taget paa Slæb af „Vaften". Idag er det 6 Graders Kulde med Nedbør af Sne og sterk, østlig Vind.

Theatret. Efter nogen Tids Hvile gjenoptoges igaar „De Unges Forbund" med den Forandring i Rollebesætningen, at Hr. Juell paa Grund af Hr. Krohns Sygdomsforfald havde overtaget Lundestads vanskelige Rolle. Ligesom dette neppe var den rigtigste Udvei, saaledes var det i ethvert Fald et dristigt Vovestykke. Hr. Krohns mesterlige, ligetil den mindste Detalje baade i Mimik og Spil, udarbeidede og fine Udførelse er endnu i saa friskt Minde, at Opgaven allerede af den Grund er overmaade vanskelig, men dobbelt vanskelig bliver den, naar man husker paa, at Hr. Krohn her har skabt en helstøbt Typus; thi da bliver det næsten ligesaa ugjørligt for Hr. Juell at skabe noget nyt og originalt, som det paa den anden Side noget nær bliver umuligt andet, end at han maa komme til at minde om Krohns Spil, hvilket er saa meget farligere, som man aldrig — i denne Forstand — bør minde om noget Udmærket uden at man kan overtræffe det. Vi skal dog ikke gaa nøiere ind paa Hr. Juells Udførelse, dels fordi Rollen kun ved et Tilfælde er overgivet til ham, og dels fordi den forhaabentlig snart kommer over i de rette Hænder igjen. Kun saa meget maa siges, at Hr. Juell, naar alle rimelige Hensyn tages, skilte sig efter Omstændighederne godt fra sit overordentlig vanskelige Hverv; mere bør man ikke forlange, ligesaalidt som vel Hr. Juell selv har gjort Fordring paa at naa sin Forgjænger. Ellers var Udførelsen som før, dog med den Forskjel, at baade Hr. Brun og Hr. Reimers forekom os at være heldigere end nogensinde før. — Ved Stykkets Begyndelse aabnede ogsaa igaar nogle Pibere en mindre Koncert; Teppet gik imidlertid strax ned, Regissøren traadte frem og anmodede Publikum om at forholde sig rolig, og Forestillingen gik uforstyrret lige til Slut, da Kampen begyndte paany, men sagtnede strax af.

Om „Nordstjernens" Sueztogt hedder det i en Korresp. til Aftbl. fra Malta den 10de Decbr.: Det er imidlertid min ringe Formening, at det vilde have været et utilgiveligt Kniberi, om ikke Norge, hvis Handel og Søfart er saa stærkt udbredt, skulde have været repræsenteret af officiel Vei ved dette Stævne af alle europæiske Nationer. At „Nordstjernen" ogsaa skilte sig ganske godt fra sit Hverv, tør jeg paastaa. Saaledes tiltrak den sig ikke saa ringe Opmærksomhed, da den var det største og mest dybgaaende Fartøi, der passerede Kanalen. Da Skibene vendte tilbage fra Suez, laa den paa Ismaila Havn, festlig smykket med Flag, og modtog de høie Gjæster med en dundrende Salut, samt afbrændte ud paa Aftenen et ganske respektabelt Fyrværkeri til Ære for samme, hvorfor den tyrkiske Admiral var ombord og aflagde en Takkigelsesvisit paa Vicekongens Vegne. Endvidere ydede Korvetten flere Fartøier væsentlig Assistence i Kanalen. Vi laa adskillige Dage i Ismaila, efterat de øvrige vare dragne hjemover igjen, og havde da Anledning til at observere flere saavel Krigs- som Handelsskibe, der passerede Kanalen for at gaa til Ostindien. Under vort Ophold feirede Kanalens Skaber Ferdinand Lesseps sit Bryllup med en ung Dame paa 22 Aar; han selv er nær de 70, men ser et Snes Aar yngre ud og har i det Hele taget en prægtig Holdning samt et overordentlig vindende Væsen. Han var elskværdig nok til at give en Frokost til Ære for Skibets Officerer.

Straffange Jonas Svensson, der for 14 Dage siden rømte fra Tugthuset herfteds, er ifølge „Mgbl." igaarnat paagreben i Sandefjord.

Til Sorenskriver i Søndre Østerdalens Sorenskriveri skal ifølge „Mgbl." af Regjeringen være indstillet Byfoged Major.

Akers Sparebank. Ved det igaar afholdte Forstandermøde vedtoges de af Direktionen, overensstemmende med den tidligere vedtagne Forretningsorden, foreslaaede Aflønninger, nemlig: Til den administrerende Direktør 1500 Spd. foruden 500 Spd. aarlig i personligt Tillæg til Hr. P. Isaachsen, der er antaget som administrerende Direktør, efterat han med en sjelden Dygtighed har fungeret som Bankens Kasserer fra dens Oprettelse i 1844; til Kassereren 700 Spd. og Bogholderen 600 Spd. Kassererposten blev anbetroet Hr. Carl Holm og Bogholderposten Hr. P. Lieblein, der begge i en Række af Aar har været ansatte i Bankens Tjeneste og vist sig som særdeles dygtige og paalidelige Forretningsmænd.

Toldintraderne ved samtlige Toldsteder, med Undtagelse af de i Nordland og Finmarken beliggende, udgjorde ifølge „Rigstidende" i

	Novb. 1868. Spd.	ß.	Novb. 1869. Spd.	ß.
Udf.told af Træl.	5,118.	49½	5,551.	75½
Do. af andre Varer	2,085.	46	2,669.	96½
Indførselstold	77,186.	48½	62,482.	55½
Oplæggelsesafgift	325.	113	216.	58½
Laste- og Fyrpenge	15,305.	87½	16,322.	37
Forskj. Indtægter	125.	90	37.	10
Tilſ.	100,147.	74½	87,279.	93

og i de 11 første Maaneder af

	1868.		1869.	
Udf.told af Træl.	147,883.	28½	151,510.	50
Do. af andre Varer	30,225.	3½	32,453.	81½
Indførselstold	2,623,733.	22½	2,370,675.	22
Oplæggelsesafgift	3,751.	15½	2,661.	39
Laste- og Fyrpenge	278,993.	52½	276,690.	61½
Forskj. Indtægter	2,059.	18	2,786.	80
Tilſ.	3,086,645.	20	2,836,777.	94

Det svenske Kirkemøde begynder at vise sine Følger. „Det forholder sig virkelig saa", siger et svensk Blad, „at Regjeringen og Rigsdagen nu ikke længer kan give Love i et saa vigtigt Spørgsmaal, som det om Religionsfrihed. Deres Hænder ere bundne af Kirkemødet. Justitiestatsministeren har erklæret dette. Vi skal kanske blive nødte til at gaa ind paa det; men det vil da blive det svenske Folks Pligt at omorganisere Kirkemødet, saa at de blive et Udtryk for Folkets Mening og ikke som nu i overveiende Grad for Kirkens. Men vi finde, at ogsaa i en anden Sag er Hænderne bundne, nemlig i den om Sognebaandet. Gjennem de trykne Overenskomster om Præsternes Aflønning for 50 Aar, er for et halvt Aarhundrede al Udsigt stængt til Grundlæggelsen af virkelig frie Forsamlinger".

Forandring i det svenske Postvæsen paatænkes nu, idet Poststyrelsen har gjort Forslag om at det herefter (ligesom hos os) skal være tilladt indenrigs at forsende ubetalte Breve, og Aftonbl. anser denne Reform saa onskelig, at det finder, at Postkonventionerne med Norge og Danmark ikke bør være til Hinder, om man i disse skulde støde paa Vanskeligheder.

Nedlagt Fæstning. Landskrona Fæstning er under 7de ds. besluttet nedlagt.

Vakker Gave. Overstatholder, Friherre Bildt, har skjænket Stockholms Politikorps 1000 Rdlr. til derfor at indkjøbe et Bibliothek.

Fortegnelse

over de til November Maaneds Slutning hertil indkomne tegnede Bidrag til et Mindesmærke paa Harald Haarfagers Grav.

I St. Petersburg:

W. Zetherling 5 Rubel, O. M. Bjørnstjerna 20 Rubel, G. L. Sterky 10 Rubel, ialt 20 Spd.

I Trondhjem:

Major Dessen 1 Spd.

I Kongsberg:

Oberstløitnant Landmark 1 Spd., Byfoged Hoffmann 1 Spd., Apotheker Hartman 1 Spd., Forvalter Hovelsrud 1 Spd., Politimester Steen 1 Spd., ialt 5 Spd.

I Molde:

Ludv. Lith 1 Spd., K. Feilberg 1 Spd., Sand 1 Spd., Nannestad 1 Spd., B. Hamre 1 Spd., Axel Lind 1 Spd., Arveschaug 5 Spd., ialt 11 Spd.

I Svelvig:

Sogneprest Blix 60 ß, Doktor Lindseth 60 ß, Lensmand Johansen 60 ß, J. A. Jensen 60 ß, A. Pedersen 24 ß, H. C. Eriksen 60 ß, A. Helgesen 60 ß, E. Larsen 12 ß, Jørg. Jørgensen 60 ß, Jørgen Hansen 12 ß, Fr. St. Jensen 24 ß, ialt 4 Spd. 12 ß.

I Horten:

Kaptein Johansen 1 Spd., Løitn. Løvenskjold 1 Spd., Kapt.-Løitn. Bodom 1 Spd., Kommandør Fries 1 Spd., ialt 4 Spd.

I Haugesund:

Doktor Eije 1 Spd., Kjøbmand T. A. Ommundsen 1 Spd., Kjøbmand H. Styve 36 ß, Konsul O. M. Christiansen 3 Spd., Gaardbr. Thomas Risøen 72 ß, ialt 5 Spd. 108 ß.

I Grue:

A. Bech 1 Spd., O. Svennebye 1 Spd., M. Eke 1 Spd., M. Gundersen 1 Spd., Ole Bjørnebye 1 Spd., J. Noer 1 Spd., S. Bjørnebye 1 Spd., ialt 7 Spd.

I Ullensvang:

Carl Aga 48 ß, Knud Jaastad 12 ß, Ole L. Bleie 12 ß, H. Utne 24 ß, Lars J. Haugse 12 ß, Lars J. Villerhaug 12 ß, Doktor Christie 24 ß, Johannes Utne 24 ß, J. Olsen 24 ß, ialt 1 Spd. 72 ß.

I Sarpsborg:

Overretssagfører Grimsgaard 24 ß, Jacob Mørck 24 ß, E. Boyesen 24 ß, Percy S. Godman 24 ß, Thorvald Apenes 24 ß, Chr. Apenes 24 ß, V. Blix 24 ß, Olaus Stordal 24 ß, Jens T. Ariansen 24 ß, S. Boyesen 24 ß, Laur. Bødtker 24 ß, C. Fritzner 24 ß, M. N. Iversen 24 ß, Byfoged Pettersen 24 ß, N. N. 24 ß, ialt 3 Spd.

I Akerø:

Provst Chr. Dick 1 Spd.

I Flekkefjord:

Civiling. Hysing 1 Spd., Toldinspektør Engh 1 Spd., Sorenskriver Garmann 1 Spd., Sivert Z. Torkildsen 1 Spd., B. L. Søyland 2 Spd., G. Kjær 60 ß, N. Ingvardsen 1 Spd., ialt 7 Spd. 60 ß.

Pastor Hansen i Leith 1 Spd.

I Levanger:

H. S. Jelstrup 2 Spd., And. Hansen 1 Spd., J. Mosling 1 Spd., G. Smith 60 ß, O. Stendahl 1 Spd., M. Selmer 1 Spd., Olene Martini 60 ß, A. Kjølstad 60 ß, C. Mohn 24 ß, H. C. Dietrichson 1 Spd., Baumann 36 ß, Schulz 36 ß, G. W. Rønning 36 ß, Arentz 60 ß, S. A. Gellein 60 ß, N. Tonning 60 ß, B. O. R. Lynum 60 ß, Th. Chr. Jelstrup 60 ß, Ingeborg C. Jelstrup 1 Spd., Georg Jensen 60 ß, R. S. Ulstad 60 ß, ialt 14 Spd. 12 ß.

I Tromsø:

Sorenskriver Nannestad 2 Spd., Kjøbmand Andr. Aagaard 2 Spd., Byfoged Krogh 1 Spd., Postmester N. J. Nilsen 1 Spd., Sagfører A. Ebeltoft 1 Spd., Skoledirektør Coucheron 1 Spd., Havnefoged J. H. Ludvigsen 60 ß, Foged M. Nielsen Dreyer 2 Spd., Kjøbmand Chr. Dreyer 2 Spd., Adjunkt Karl Pettersen 1 Spd., Lensmand O. C. Berge 1 Spd., ialt 14 Spd. 60 ß.

I Namsos:

Sorenskriver H. Lund 1 Spd., Overtoldbetjent T. Wessel 1 Spd., A. Berg 1 Spd., C Hageman 1 Spd., E. B. Devold 60 ß, H. J. Blix 60 ß, J. Salvesen 24 ß, Carl G. Petersen 60 ß, Niels Bjørum 24 ß, Joh. Sommerschield 1 Spd., H. Langeland 24 ß, P. Johansen 24 ß, Maskinist O. Nielsen 24 ß, E. Ranum 36 ß, P. Haugan 24 ß, Jens Width 24 ß, J. Schistad 24 ß, P. M. Wanneboe 24 ß, S. Stene 24 ß, C. T. Jæger 24 ß, O. Hegge 24 ß, Hs. Ellertsen 24 ß, Fotograf L. Bache 24 ß, L. Rynning 24 ß, Johs. Aune 24 ß, P. Johnsen 24 ß, Ths. Brock 24 ß, ialt 10 Spd. 48 ß.

I Sogndals Præstegjeld i Sogn:

Sogneprest J. E. Smith 60 ß, Sagfører O. Husebu 60 ß, Udskiftningsformand O. Astrup 60 ß, Forstmester Gleersen 1 Spd., ialt 2 Spd. 60 ß.

I Skien:

O. Hjort 60 ß, Albert Bang 60 ß, P. Nielsen 60 ß, A. Schiøtz 60 ß, L. Stoud Platou 60 ß, G. S. Hoell 5 Spd. Paulus Hoell 1 Spd., H. Dulin 1 Spd., C. T. Riis 60 ß, H. Arentz 1 Spd., T. Houen 1 Spd., H. J. Hammer 1 Spd., B. Plesner 1 Spd., Schive 1 Spd., Chr. H. Blom 2 Spd., A. Junge 60 ß, ialt 17 Spd. 60.

I Hamburg:

Norsk og svensk Vicekonsul i Altona J. G. Lund 5 Spd., Skibsreder Martin Arnesen 5 Thl., Bomhoff & Schiøts 2 Thl., Blom & Ko. 3 Thl., ialt 11 Spd. 80 ß.

I Kristiania:

Statssekretær Aall 10 Spd., Konsul Faye i Bergen 10 Spd., M. Smith-Petersen i Grimstad 10 Spd., Joh. J. Schwartz i Drammen 10 Spd., Chr. Christiansen i Laurvig 10 Spd., A. M. Wiel, Fr.hald 10 Spd., Statsr. Broch 10 Spd., Adjunkt A. L. Broch 1 Spd., Konsul Ths. Joh. Heftye 10 Spd., Ritmester Thv. Meyer 10 Spd., Konsul Peter Petersen 10 Spd., Ludvigsen & Schjelderup 10 Spd., Grosserer H. C. Mathiesen 10 Spd., Bankadministrator J. P. Olsen 5 Spd., Grosserer J. H. Schwensen 10 Spd., Eger & Ko. 5 Spd., Joh. H. Andresen 5 Spd., Kjøbmand A. Hamborg 10 Spd., P.

---

vare overalt tæt besatte med Huse, saa det Hele næsten saa ud som en endeløs uoverskuelig By. Fabrikvæsnet saa her saavelsom i Rhinpreussen ud til at florere, thi de sorte høie Piber og de massive Fabrikbygninger stak frem af enhver Fordybning. I Belgien er man ogsaa naturligt henvist dertil, da man har Stenkul i Overflod. Allerede ved første Øiekast saa man ogsaa, at Stenkul her spillede en stor Rolle, thi uhyre Dynger, dels af Stenkul til Afsendelse, dels Slagg fra Gruberne og Fabrikkerne, vare førte væk og ophobede langs hele Linien.

I Nordfrankrige ligner Forholdene nærmest Belgien, men der ser det mindre velstandsmæssigt ud saavel i det Ydre som inde i Husene. Forresten fik jeg mindre Anledning til at gjøre Iagttagelser her dels paa Grund af Trainene, dels fordi jeg længtes efter at komme til Paris. Og nu er jeg da her; jeg kom igaaraftes, saa jeg selvfølgelig endnu Intet har iagttaget, men det aner mig, at jeg her faar nok at gjøre. Hermed Punktum for denne Gang. Det glæder mig inderlig at kunne slutte Brevet nu, thi jeg fryser ret skammeligt paa Fingrene. Her er altfor mildt til at lægge i Kaminen og altfor koldt til at lade det være.

E. S. Man spaar mig, at jeg i Rom vil komme til at ligge paa Gaden, da alle Hoteller og Logishuse er optagne af Prælater og Patere.

(Sluttes).

Viser med vakker Stemme, men uden Gehør, saa at Selskabet ved hver høi Tone uvilkaarlig flyttede sig urolig paa sine Stole eller forlegent sænkede Blikket mod Gulvet. Ogsaa det quatre mains, som saalænge var bleven indøvet, gik nu af Stabelen. Frøken von Walde havde gjenvundet sin Fatning og spillede fortræffeligt sammen med Olivia.

Da Koncerten var endt, gik Olivia ind i et Sideværelse for at hente sin Mantilje. Næsten i Hælene paa hende fulgte en ældre Herre, som havde siddet lige over for hende og vedblivende havde betragtet hende med stor Opmærksomhed. — Doktorinden, som var fulgt med Olivia, præsenterede ham efter hans Anmodning som Sorenskriver Busch.

Han sagde hende mange vakre Ting for hendes Spil og sagde, at det interesserede ham levende at gjøre Bekjendtskab med Slotsherrens raske Redderinde; han havde saa meget ivrigere benyttet sig af dette Tilfælde, som han i nogle Timer havde næret Forhaabning om at faa tale med hende angaaende Undersøgelserne om Mordforsøget.

Olivia for forskrækket tilbage. Han lo høit og godt.

„Naa, naa, bliv ikke bange nu, da Alt er forbi, min Frøken!" sagde han. „Vi har jo desværre, som jeg nys antydede, ikke mere nogen Anledning til at indkalde Dem for vor Skranke. Linke har ved et eneste Spring gjort hele Sagen til Intet . . . i Eftermiddag trak man hans Lig op af Dammen ved Lindhof", tilføiede han med dæmpet Stemme. „Jeg fik vide det ved min Ankomst til Gjæstgivergaarden. Ledsaget af Doktoren i Wohlheim, som tilfældigvis befandt sig i Gjæsteværelset, gik jeg til Skuepladsen for Forbrydelsen og forvissede mig om, at hans Haand aldrig mere kommer til at blive løftet mod en Andens Liv. Ligets Tilstand beviser, at Linke har taget Livet af sig strax efter at han gjorde det mislykkede Mordforsøg."

Olivia gyste.

„Kjender Hr. von Walde hans forskrækkelige Endeligt?" spurgte hun med bævende Stemme.

„Nej, jeg har endnu ikke fundet Leilighed til at tale alene med ham."

over hvis speilglatte Gulv pragtfulde Fruentimmerkjoler bragede og fornemme Herrers fine lakerede Støvler trippede, havde noget Overvældende for hende.

Midt i Salen stod Baronesse Lessen, ombruset af en prægtig mørkeblaa moiré antique og gjorde les honneurs. Hun besvarede det indtrædende Ægtepars Hilsen meget høfligt, men ogsaa meget koldt, og da Fels spurgte efter Hr. von Walde, pegte hun paa en Gruppe Mennesker tæt ved Vinduet, hvorfra hørtes en Surren ligesaa uforstaaelig som den babyloniske Sprogforvirring.

Medens Fels og hans Kone gik derhen, efterkom Olivia glad og taknemmelig et Vink af Helena, som sad ved et andet Vindue og hurtigt meddelte hende, at hun pludselig var bleven angreben af en saakaldt Lampefeber; hun følte en saa forskrækkelig Angst for at spille for alle disse Mennesker, og skulde helst ville forsvinde i et Rottehul. Endelig bad hun den unge Pige om istedetfor det quatre mains, hvormed Koncerten skulde have været aabnet, at spille en Sonate af Beethoven, et Ønske, som Olivia strax var villig til at opfylde. Hendes Forlegenhed var forbi. Hun gik frem til Bordet, hvor Noderne laa, og slog op Sonaten, som hun skulde foredrage.

Imidlertid kjørte Vogn paa Vogn dundrende ind igjennem Porten. Dørene aabnedes uophørlig og slap efterhaanden ind en saadan Overflod af Tyl og Kniplinger og Fløiel og Silke i Salen, at Olivia med et beklagende Smil saa ned paa sin tilkrøllede Mousselinkjole, thi da den var kommen ind i denne Krinolinetrængsel, maatte den efterlade sin dadelløse Glathed paa Valpladsen.

Af Baronessens Maade at hilse paa kunde hun med megen Lethed slutte sig til, paa hvilket Trin af Rangstigen de Indtrædende befandt sig.

Med en eneste Bøining paa det fjærbedækkede Hoved krydsede hendes Naade strax over i den venskabelige Omgangs Farvand, naar et nadeligt Element kom i Nærheden, og dette nadelige Element gjorde ogsaa Alt for strengt at respektere og anerkjende det høiere Standpunkts Utilgjængelighed.

De Fremmede strømmede sædvanligvis først paa et Vink

W. W. Kildal 5 Spd., R. O. Young 10 Spd., Bankchef F. H. Frølich 5 Spd., Oberst Georg Ræder 5 Spd., Statsraad Manthey 10 Spd., Amtmand Johan Collett 5 Spd., Assessor O. Løvenskjold 10 Spd., Generalkonsul S. C. Andersen 5 Spd., Halvor Schou 10 Spd., Læge Fr. Stabell 1 Spd., Kjøbmand J. C. Just 3 Spd., Grosserer Chr. Schou 10 Spd., Statshauptmand Onsum 3 Spd., Grosserer A. Hesselberg 5 Spd., Advokat B. Dunker 5 Spd., Sorenskriver Leganger 5 Spd., N. A. Andresen jr. 1 Spd., ialt 254 Spd.

Foranstaaende Bidrag udgjøre ialt 396 Sp. 92 ß
Tidligere er indkommet . . . . . .614 — 74 -
Tilsammen 1011 Sp. 43 ß

Haugesund den 14de Decbr. 1869.

Komiteen.

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 29de Decbr.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Betzy	Larsen	Tønsberg	Trælast.
Martha	Kreuzer	Pappenberg	do.
Onny	Hermansen	do.	do.

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Washington, 29de Decbr.

Unionens Gesanter ere instruerede om at foreslaa Sømagterne Deltagelse i en Konvention om Kabeltraktat. Sammes Basis skal være Koncessions-Gjensidighed og Kabel-Beskyttelse i Krigstid.

Det meteorologiske Institut.

Hvirvelcentrum nordenfor Skotland. Vestlig til sydlig Vind paa de britiske Øer, Nordsøen, Sverige og det sydvestlige Norge, østlig til nordlig paa Østlandet, ved Stat og det nordligste Norge, sydlig i Kristiansund. Temperaturen er steget. Sne eller Regn paa de fleste Steder. Udsigterne ere til frisk sydlig Vind med Nedbør.

Bekjendtgjørelser.

Nytaarsdag Kl. 6
giver

Erik Hoff

med velvillig Bistand af
Arbeidersamfundets Sangforening
m. Fl. og omkring
200 Børn
(Gutter og Piger)

KONCERT

i Fæstningens Gymnastiklokale.
Entrée 24 ß.
Salen er festligt dekoreret.

Dagbladet,

der fra næste Maaned paabegynder sin 2den Aargang, kan fra 1ste eller 15de i hver Maaned tinges paa alle Rigets Posthus og i Bladets Expedition, Brogaden No. 3 b; det koster halvaarlig 1 Spd. 60 ß, med 30 ß Tillæg i Porto for Udenbyesboende. Betalingen erlægges forskudsvis.

☞ Tiltrædende Abonnenter faa **gratis** de i sidste Halvaar udkomne Feljetoner i Bogformat:
1) „Manden, som ler".
2) „Det gamle Slot". } (tilsammen 43 Ark).
3) Aftryk af de i November og December d. A. paabegyndte udførligere **„Skildringer" af sidste Storthings Personligheder**, Virksomhed og Partistilling af en bekjendt Storthingsforfatter.

Nyt Blad.

Fra Nytaar vil et nyt Blad udkomme i Kristiania hver Søgnedag under Titel:

„Daglige Nyheder"

til en Pris af 96 ß **halvaarlig**, hvortil for Udenbyes kommer Porto 16 ß. Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer og Postaabnerier, hvor et Prøvenummer forefindes, og i Kristiania i Cappelens og Cammermeyers Boglader samt i Bladets Expedition, Pilestrædet 31.

NB. Abonnementet gjælder kun for 1ste Kvartal.

Lørdags-Aftenblad
for Arbeidsklassen.

(Ogsaa et Organ for de norske Arbeiderforeninger).

For Sikkerheds Skyld vil jeg minde om, at Tiden nærmer sig (Begyndelsen af December), da paategnede Subskriptionsplaner for dette Blad skal sendes mig i Korsbaand og betalt med 1 ß.

Forøvrigt kan Bladet fremdeles tinges paa alle Postkontorer og Postaabnerier og her i Byen i „Dagbladets" Expedition, samt i Hhrr. Cammermeyers og Nils Lunds Boglader. Prisen er 18 ß Kvartalet eller 36 ß Halvaaret, med resp. 8 og 6 ß i Porto, der erlægges **forskudsvis**. Subskribentsamlere faa 1 Friexemplar for 5 betalte.

Hvis de udenbyes Blade, der med saamegen Velvillie har understøttet dette Foretagende, ogsaa vil optage Ovenstaaende eller ialfald det nødvendigste, vilde de bevise mig en stor Tjeneste.

Kristiania, 10de November 1869.

Anthon Bang.

Bøger.

Hos Undertegnede faaes tilkjøbs:

Lovsamlingen for 1868—69,
forsynet med Henvisninger af kgl. Fuldmægtig J. H. Thoresen. Pris 24 ß heftet.

H. J. Jensen, Brogaden 3 b.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden No. 3 b, faaes tilkjøbs:

Lov om udvidet Adgang til Haandværksdrift i Kjøbstæderne,
forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand. Pris 6 ß.

Tilsalgs.

Simers & Co.'s

Arak-Punsch

anbefales fra vor Butik.

Søren Holst & Co.

Rugmeel,
Bygmeel,
Grynmeel,
Ertemeel,
Havremel,
sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

Svensk Stangjern & Spiger
sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

Madviin 12 ß Flasken
sælges af Berg & Gabrielsen.

Norsk Liin
sælges billigt af Berg & Gabrielsen.

No. 3. Stortorvet No. 3

anbefaler:

Hjemmevævede Bomuldsværkener i mange Mønstre og Farver, Lærreder, Bomesi og Twill til de billigste Priser, hjemmevævede, hvide Uldtøier i hel og halv Uld. Tillige anbefales et stort Parti store norske Uldtrøier til Dusinpriser. Uldveste, Uldkapper og Strømper, hjemmespundet Uldgarn i mange Farver, hvilket anbefales til de billigste Priser ved Aug. Nuß.

No. 3. Stortorvet No. 3.

500 Dusin
Handsker,

hvide, kulørte og sorte, friske Varer, er sendt mig til Forhandling fra en Fabrik i Kjøbenhavn, og sælges:

Damehandsker à **36 Skill.** pr. Par,
Herrehandsker - **42** - -
Børnehandsker - **28** - -

fra Handskeudsalget, Nedre Slotsgade No. 8.

A. Hennig.

NB. Mit velassorterede Lager af **Vinterhandsker** af eget Fabrikat anbefales.

Ludefisk,
ludet med Birkeaske, sælges fra Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

For Glasmestere og Bygherrer.

En større Beholdning af Vinduesglas i forskjellige Dimensioner og Kvaliteter realiseres til betydelig nedsatte Priser fra B. A. Ørnbergs Enkes Konkursboes Udsalg (Storgaden No. 11). I større Partier tilstaaes yderligere Rabat.

For Handlende!

Alleslags
Liintraad og Sygarn
samt
Skogarn, Støvlelidser,
og
Uldgarn
sælges billigst muligt hos
Hermansen & Jorgensen,
Hjørnet af Kongens og Prinsens Gade.

Realisation af Glasvarer og Porcelain.

B. A. Ørnbergs Enkes Konkursboes Varebeholdning, bestaaende af finere og simplere Vin- og Vandkarafler, Champagne-, Porter-, Øl-, Vin- og Drammeglas, Blomstervaser, Sukkerkoppe, Flødemugger, Bordopsatse, Opsatsflasker, Saltkar, Prøveglas, Lommeflasker, Lampeplas og Lampekupler samt Porcelains Kaffekoppe, Kaffekander og Flødemugger m. m. realiseres til betydelig nedsatte Priser fra Boets Butik, Storgaden 11.

Stettiner Rugmel,

fortrinlig Bagervare, sælges i Partier billig af **Andr. Gulbransen.**
Jernbanetorvet.

Madvin

til 10 Skilling Flasken hos
Gunerius Pettersen.

Tolleknive, Slirer, Belter.

Mit Oplag af **Tolleknive** med Skafter af **Træ**, **Elgsdyrhorn**, enkelte **Slirer**, beslaaede og ubeslaaede, billige **Belter** osv. osv. er i disse Dage meget forøget.

Et **messingbeslaaet Belte** med tilhørende **Tolleknív**, hvis **Holker** og **Slire** ere **messingbeslaaede**, faaes for 1 Spd. 60 ß hos **De Coninck**, Hjørnet af Dronningens og Raadhusgaden ligefor Victoria Hotel.

Kurvmagerarbeide.

No. 10. Torvgaden No. 10.

Udsalg af alle Slags Kurvmagerarbeide og Kurvmøbler til billige Priser.
Udsalg af Blindeinstitutets Fabrikata.
Reparationer udføres hurtigt og billigt.

J. Klute.

Blanksværte!

Sæbe og Lud.

Sæbe, grøn, samt Stangsæbe, udmærkede Varer, sælges i Sæbeudsalget, Lille Grændsegade No. 2.

Blanksværte!

Tilleie.

Løkken „Granbakken"

ved Siden af Overretssagfører Sæthrens Løkke er fra Vaaren tilleie.

Et møbleret Værelse til Gaden med fri Indgang i 3die Etage er strax tilleie i Kirkegaden No. 4. Indgang fra Revierstrædet.

Pelts, Tulup og Støvler

er billig tilleie for længere og kortere Ture. Dagbladets Expedition anviser.

Tjeneste ledig.

En paalidelig, opvakt Gut kan strax faa Beskjæftigelse en Del af Dagen som Bud med en Løn af 3 a 4 Spd. maanedlig. Billet mrk. „Paalidelig" nedlægges i Dagbl.s Expedition.

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

af Baronessen hen til det Vindu, hvor Hr. von Walde burde staa — af ham selv saa Olivia intet Spor; thi den Kreds, som de Lykønskende dannede, var bestandig uigjennemtrængelig — siden spredte de sig i enkelte Grupper, som enten roligt biede paa hvad der skulde komme, eller ogsaa indledede en Samtale paa egen Haand.

I dette Dieblik blev Dørene atter slaaede op, og en gammel korpulent Dame traadte ind i Salen ved en ligesaa bedaget, rigt dekoreret Herres Arm og fulgt af Frøken von Qvittelsdorf.

Baronessen skyndte sig imod dem, og selv Frøken von Walde reiste sig møisommeligt op og nærmede sig, ført af Hollfeld, det aldrende Par, medens de øvrige Damer, som havde staaet omkring hende, fulgte hende som en Komethale. Menneskenøstet ved Vinduet rullede sig ogsaa op som ved Trolddom, og Hr. von Waldes høie Skikkelse kom tilsyne.

„Man maa komme til Dem, De Uartige, hvis man vil se Dem!" sagde den gamle Dame og truede ham med Fingeren. „Har da det skjønne Spanien hos Dem udslettet enhver Erindring om gamle Venner? De ser, at jeg trods min syge Fod, og ihvorvel jeg føler mig paa en høist saarende Maade tilsidesat af Dem, dog indfinder mig idag for ikke at savnes blandt dem, som bringer Dem sine Lykønskninger."

Han bukkede og yttrede nogle Ord, som hun besvarede med leende at give ham et let Slag paa Skulderen. Han førte hende hen til en Lænestol, og i denne sank hun ned med megen Grandezza.

„Fru Baronesse von Falkenberg, Overhofmesterinde ved Hoffet i L.", svarede Doktorinden paa Olivias Spørgsmaal om hvem den gamle Dame var.

Frøken von Qvittelsdorf var idag underskjøn med sin hvide Crêpeklædning og med en høirød Valmuekrans paa sit mørke Haar, da hun ærbødigt, som det sømmer sig en Underordnet, opvartede den gamle Dame, medens hun dog ikke forsømte alt imellem at kaste et skalkagtigt Blik paa Frøken von Walde.

Ankomsten af Gjæsterne fra Hoffet var Signalet til at

Koncerten skulde begynde. Olivia kunde næsten høre, hvorledes hendes Hjerte bankede. Endnu stod hun bag Doktorinden; endnu kunde hun skjule sit Ansigt for alle de Dine, som i næste Dieblik skulde fæste sig paa hende og følge enhver af hendes Bevægelser. En ubeskrivelig Blyhed kom pludselig over hende, og hun angrede bittert, at hun havde lovet at spille først alene.

Hun skjælvede, da Frøken von Walde vinkede til hende, at hun skulde begynde; men nu var det forsent, hun aandede dybt, tog Nodeheftet, gik langsomt med nedslagne Dine hen til Pianoet og bukkede undseeligt for Selskabet.

Der herskede først en aandeløs Taushed, derpaa gik en Hvisken fra Mund til Mund, men som ogsaa døde bort, da den unge Pige rørte ved Tangenterne.

Olivias Angst og Forlegenhed svandt ogsaa ved den første Akkord. Hun var jo ikke mere alene, han var jo hos hende, han, ved hvis Haand hun utallige Gange havde vandret over solbeskinnede Bakker, forbi mørke Afgrunde, gjennem Storm og Uveir, han, som havde opvakt liflige Anelser hos hende og sammenfattede alle hendes Hjertes hellige og ophøiede Følelser i uendelig Vellyd, — han, som var hende ligesaa kjær og fortrolig som hendes Moders Ansigt, om hun end sky maatte sænke sit Blik for den Straaleglans, som omgav hans mægtige Hoved.

De pyntede Damehoveder, som dannede tætte Rader omkring Væggene, de mange Lorgnetter og Kikkerter, som glimtende i Solen ihærdigt slyngede sine Lyn paa den ensomme Spillerske midt i Salen — alt forsvandt; hun var ene med den store Toneherster og fulgte henrykt hver Tone af hans skabende Aand.

En virkelig Bifaldsstorm skræmte hende op, da hun havde endt. Hun bukkede og flygtede bogstavelig til sin Beskytterinde Fru Fels, som stum af Bevægelse rakte hende begge Hænder.

Koncerten varede ikke længe. Fire unge Herrer fra L. sang en vakker Kvartet, derpaa fulgte et Foredrag af en god Violinspiller. Frøken von Qvittelsdorf sang ogsaa et Par

Dagbladet.

No. 305. | Udkommer alle Søgnedage og koster 1 Spd. 60 ß Halvaaret med Tillæg af 30 ß i Porto. | Fredag den 31te December 1869. | Bekjendtgjørelser betales med 2½ ß Linjen for Petit og for større Bogstaver mere. | 1. Aarg.

Næste Nummer af „Dagbladet" udkommer Mandag.

Prædikanter paa Nytaarsdag:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Stiftspr. Essendrop. Aftensang: Hr. Pastor Landberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst J. Brun.
Oslo Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Sognepræst Dop.
Østre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Magelssen.
Vestre Akers Kirke: Hr. Sognepræst Fangen.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor Stub, Daabspagtens Fornyelse og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 10. Høitidelig Eftermiddagsandagt Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: Tysk Prædiken Kl. 11, Bibellæsning i Sagenes Skole af Hr. Pastor Berg.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Prædikanter paa Søndag efter Nytaar:

Vor Frelsers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Kobro. Aftensang: Hr. Pastor Landberg.
Trefoldighedskirken: Høimesse: Hr. Sognepræst Brun. Aftensang: Hr. Pastor Anderssen.
Garnisonskirken: Hr. Pastor Brinck Lund.
Grønlands Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Lund. Aftensang: Hr. Kand. theol. Prydz.
Gamle Akers Kirke: Høimesse: Hr. Pastor Berg.
Østre Akers Kirke: Hr. Kand. theol. Rønneberg.
Vestre Akers Kirke: Hr. Pastor Schnitler.
St. Olafs Kirke: Høimesse og Prædiken af Hr. Pastor E. Dumahut Kl. 10. Katekisation og Velsignelse med det h. h. Sakramente Kl. 5.
Brødremenighedens Forsamlingssal: tysk Prædiken Kl. 11.
Prædiken i Methodistmenighedens Forsamlingssal, Skippergaden No. 29, Kl. 10 Form. og Kl. 5 Efterm.

Imorgen

(Lørdag) indleveres Breve paa Postkontoret til Aas, Hølen, Moss, Raade, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald, Odemark, Aremark og Rødenæs samt til Sverige over Svinesund; til Sandvigen, Asker, Drammen, Svelvik, Holmestrand, Hønefos, Jevnaker, Lynner, Aadalen, Hedalen, Kongsberg og Telemarken over Kongsberg; til Drøbak, Hvitsten, Soon, Moss, Horten og videre til Vestlandet til Bergen; til Danmark pr. „Ulfo"; til Postaabnerierne ved Eidsvoldbanen, Hamar, Løiten, Trysil, Elverum og videre gjennem Østerdalen til Trondhjem over Røraas samt til Nordland og Finmarken, til Næs, Ringsaker, Brøttum, Fjeldhaug, Vardal, Birid og Lillehammer, til Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernbanen, Kongsvinger og Sverige til Kl. 7½ Efterm.
Kontoret for By- og Pakkepost fra Kl. 8—10 Form.
Postkontorets forskjellige Afdelinger holdes aabne til følgende Tider:
Kontoret for almindelige Breve og for Aviser fra Kl. 8—10 Form. og fra 5—8 Efterm.
Kontoret for Pengebreve og rekommanderede Breve fra 8—10 Form. og fra 5—7 Efterm.
afgaar Jernbanetræn til Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 8 Form. samt til Eidsvold og Kongsvinger Kl. 5 Efterm. og ankommer fra Eidsvold og Kongsvinger Kl. 10, 12', og fra Eidsvold, Kongsvinger og Arvika Kl. 7. 7' Efterm.

Iovermorgen

(Søndag) indleveres Breve paa Postkontoret til Kongsvinger og Postaabnerierne ved Kongsvinger-Jernb. samt til Sverige indtil Kl. 7½ Efterm.; til Postaabnerierne ved Eidsvold-Jernbanen, Nannestad, Stange, Romedal, Hamar, Løiten, Elverum, Næs paa Hedemarken, Vardal, Thoten, Fjeldhaug, Birid, Brøttum, Ringsaker, Lillehammer, Gudbrandsdalen, Romsdalen og over Guldalen til Trondhjem; til Drøbak, Horten, Aasgaardsstrand, Valls, Tønsberg og Sandefjord pr. „Bjørn Farmand" indtil Kl. 7½ Efterm.; til Drøbak, Horten, Svelvig, Holmestrand, Moss, Sarpsborg, Fr.stad og Fr.hald pr. „Halden" eller „Oslo" indtil Kl. 7½ Efterm.

Pengenes synkende Værdi.

(Slutn. fra Gaarsbl.)

Det, at man nu lever bedre, klæder sig i kostbarere Stoffer, morer sig paa flere Maader end i forrige Tider, kan aabenbart ikke være Grunden til, at en Tønde Rug nu koster mellem 5 og 6 Daler, en Tønde Byg mellem 4 og 5 Daler, medens de i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede kunde faaes for henholdsvis 7½ og 60 ß. Og naar en Tømrer nu ikke som den Gang kan nøies med at tjene 20 til 2 ß om Dagen eller en Arbeidskarl med en Dagløn af 12 ß, kommer det ikke alene deraf, at der nu stilles større Fordringer til Livet. Statsøkonomien lærer, at jo mere en Vare er efterspurgt og jo mindre en Mængde, der haves i Behold af den, desto dyrere bliver den. Naar de første Jordbær i Sommertiden indfinde sig paa Markedet i sparsomt Antal, og alle ville have dem, ere de saa dyre, at kun de Færreste have Raad til at kjøbe dem. Efterhaanden kommer der flere og flere af dem, og Tilbudet kan voxe saa stærkt, at der er Fare for, at de skulle fordærves, hvis de ikke strax blive solgte. Udbryder der nu samtidig Kolera, saa Ingen tør spise dem, vil Efterspørgslen strax aftage i en betydelig Grad, og tilsidst har denne Vare ganske tabt sin Værdi. Anvendt paa Penge holder den samme Sætning Stik. Det er et ikke ualmindeligt Ønske, at der maa blive opdaget rige Guldminer, at Folk kunne blive dygtig rige; men hvad sker, naar Ønsket opfyldes? Saasnart det rygtes, at man har fundet Guld, strømmer en Mængde Mennesker til Stedet. Ere de heldige i deres Bestræbelser for at udgrave det ædle Metal, vil deres Lyst til at kjøbe voxe i Forhold til deres Evne dertil. De Varer, der findes i Landet, ville hurtig opbruges og lige saa hurtig stige i Pris. Nu indføres der andetstedsfra Korn, Vin, Kaffe, Sukker og hvad man ellers trænger til og har Lyst til, naar man har Raad til at tilfredsstille sine Ønsker. Men disse Varer sælges til den i Guldlandet gjældende Pris, og efter kort Tid kunne de ikke faaes nogetsteds under denne. Naar et Mand i det Land, hvor man daglig graver Guldet op af Jorden, kan faa 20 Daler for Tønden af sit Korn, maatte han dog være gal, om han vilde sælge det for 5 — det varer altsaa ikke længe, før man overalt, hvor der finder livligt Handelssamkvem Sted, har faaet forhøiede Priser paa alle Fornødenheder. Men efterhaanden som Varerne søge til Guldlandet, flyder Guldet bort derfra, og overalt, hvor det kommer hen, bidrager det ved at forøge Stedets Kapital til samtidig at forhøie Produktionen, saa at der efter nogen Tids Forløb indtræder en Ligevægt. Lad os antage, at de Varer, der til en given Tid forefindes, kræve for at omsættes et Beløb af 100 Mill. Lstr., og at der opdages saa udstrakte Guldminer, at Pengene forøges til det dobbelte, saa ville Varerne ligeledes stige i Pris til det dobbelte, medmindre Varemængden samtidig forøges i samme Forhold, thi i saa Tilfælde vil Prisen blive uforandret. Hvad der i vor Tid er skeet ved Opdagelsen af Kaliforniens og Australiens Guldminer, er skeet i det store siden Amerikas Opdagelse. Pengemængden er forøget, Pengenes Værdi altsaa formindsket.

Hvor meget Guld og Sølv der paa den Tid, da Amerika blev opdaget, fandtes i Europa, er det ikke godt at sige. En anslaar det til 34, en anden til 45 Millioner Lst. I den første Halvdel af det 16de Aarhundrede øgedes denne Masse med henved to Tredjedele, saa opdagede man 1545 Minerne ved Potosi, og i den sidste Halvdel af Aarhundredet tilførtes det europæiske Marked fra Amerika alene over 100 Millioner Lst., medens de europæiske Miner bragte Tallet op til over 120 Millioner. Dette store Udbytte har for en væsentlig Del sin Grund i en forandret Fremgangsmaade ved Minernes Bearbeidelse. Tidligere udskilte man Sølvet af Ertset ved Smeltning, hvad der i skovløse Egne var meget bekosteligt, men i 1557 fandt man paa hertil at benytte Kviksølv, og det traf sig saa heldig, at man i 1567 opdagede en særdeles righoldig Kviksølvmine i Huankavelika. Produktionen var nu bragt i en jevn Gang og fortsattes gjennem det 17de og 18de Aarhundrede — da indtraadte der ved Begyndelsen af det 19de Aarhundrede en Standsning, tildels paa Grund af Urolighederne i Mexiko. Senere kom der atter Orden i Tingene, og man kan anslaa den i 1848 tilstedeværende Pengemængde til 460 Mill. Lst.

Naar man nu gjennemser de Tabeller, som Statsøkonomer i sine Bøger have forfattet over Priserne paa Livets Fornødenheder til forskjellige Tider, og tager særligt Hensyn til Kornet som den Vare, alle Mennesker mest bruge, og som frembringes under de mest enartede Vilkaar, vil man faa en Bestyrkelse paa, det virkelig er Pengemængdens Forøgelse, der har fremkaldt Prisernes Forhøielse. De følges nemlig ad. Fraregnet et enkelt Aars mislykkede Høst eller andre tilfældige Omstændigheder, som f. Ex. en Krig, er der regelmæssig indtraadt høiere Kornpriser efter en forøget Produktion af ædle Metaller. Fra Begyndelsen af det 16de til Midten af det 17de Aarhundrede er Sølvets Kjøbeevne sunken til en Fjerdedel.

Det blev før sagt, at det ikke alene er Tilbudets Størrelse, der bestemmer Prisen paa en Vare, men Efterspørgslens Forhold hertil. Med Hensyn til Pengene stiller det sig nu saaledes, at samtidig med den store Forøgelse er der i en vis Henseende indtraadt en formindsket Efterspørgsel. Det sidste synes utroligt. „Fader, jeg maa have Penge", pleier at være et staaende Omkvæd. Men Talen er her ikke om det enkelte Individs Begjærlighed, men om hele det store Pengemarkeds Begjær efter Kontanter. Og her maa man da lægge Mærke til, at vel kan den livligere Omsætning af Varer og større Produktion have gjort flere Penge nødvendige, men den har ogsaa havt til Følge, at man har fundet paa at hjælpe sig med færre, end man under mindre udviklede Handelsforhold vilde have behøvet til den samme Omsætning. I Stedet for klingende Mynt kan man benytte Kreditten. Naar to Personer staa i stadig Handelsforbindelse, behøve de ikke at afgjøre enhver øieblikkelig Forretning ved kontant Betaling. De kunne omsætte om det saa skal være Millioner paa Papiret, og naar blot Forskjellen mellem deres Tilgodehavender berigtiges ved et kontant Beløb, behøves der ingen Mynt til de enkelte Kjøb og Salg, der foretages imellem dem. Hvad der altsaa haves af Sølv og Guld ud over det Beløb, der til enhver Tid er nødvendigt til de kontante Udbetalinger, spiller ingen Rolle, saa længe det henligger urørt, og kan kun trykke Pengenes Værdi ned, hvis det viser sig og udbydes. Endelig maa man ogsaa lægge Mærke til, at hvor der finder en livlig Omsætning Sted, kan det samme Pengestykke i kort Tid besørge en Mængde forskjellige Kjøb og Salg, og at denne Omstændighed ligeledes maa formindske Efterspørgslen efter ædle Metaller.

Men naar det nu altsaa er ansees for godtgjort, at Pengene tabe i Værdi, vilde det jo være Daarskab at gjemme paa dem. Lad dem da følge deres Natur og rulle let og hurtig fra Haand til Haand — saa udsætter man sig ikke for at blive fattig af den Grund. Der gives imidlertid, som det vil fremgaa af Ovenstaaende, en sikker Maade, paa hvilken man kan modarbeide denne deres Tendents, nemlig ved at forøge Produktionen. Saa snart Pengene true med at indfinde sig i for stor Mængde, behøver man blot ved sit Arbeide samtidig at forstørre Tallet af Gjenstande, de skulle tjene til at omsætte — saa skulle de nok nødes til at holde Prisen staaende. For Resten er man jo til en vis Grad nødt til at underkaste sig deres Luner — kun skal man ikke lade sig mærke dermed. Fremfor Alt skal man huske paa, at de ere et ypperligt Middel, men et saare slet Formaal.

(Efter C. M. i „F. R.")

Kristiania, 31te December 1869.

Julen var de gamle Nordmænds fornemste Høitid; da holdt de Juleblot i 3 Dage og bade Guderne om god Afgrøde, godt Aar og Fred; og deraf afhænger fremdeles for en væsentlig Del vort Folks Lykke. Medens Tyskere, Franskmænd og Engelskmænd med ængsteligt Blik følge sine Hærmassers blinkende Bajonetter og i sine Krigeres og Diplomaters Held eller Uheld se det, som væsentligst bestemmer Samfundets og den Enkeltes Lykke, nyde vi derimod en fredelig Udviklings Velsignelser og med Tak til Forsynet for det svundne Aar se vi Bondens, Fiskerens og Arbeiderens Kamp med en trodsig Natur kronet med Held. Om det end er saa, at intet civiliseret Folk kan bestaa udelukkende af en enkelt Samfundsklasse, saa bliver det dog en dyb Sandhed i Henrik Wergelands Ord, naar han etsteds siger: „Forgjæves søge vi ved en kostbar Embedsstand og en glimrende Statsluxus at skjule for os selv, at vi er et Folk af Bønder". Thi det er dog til denne Samfundsklasses nationale Minder, Oplysning, Frihedssind og Religiøsitet vi i væsentligt Mon maa sætte vort Haab for Fædrelandets Fremtid. Og for Bondens økonomiske Velvære er igjen Aarveiens Udfald af størst Vigtighed; af dette afhænger ogsaa meget mere end hans og Samfundets materielle Velvære, da dette tidt er en af de store Betingelser for hele Folkets Fremgang i aandelig og sædelig Udvikling.

Medens Aftræskningen af Kornet nu vel i det Store taget er tilendebragt over det hele Land og man har vundet Erfaring for hvor

Breve til „Dagbladet" fra en Nordmand i Udlandet.

Marseille, 22de December 1869.

Paris — dette Babylon baade i Storhed, Skjønhed og Synder — nei, det kan ikke nytte at begynde paa en Beskrivelse; det vilde medtage Ark og atter Ark, bare det jeg har seet, og det er jo ikke meget af det Hele, uagtet jeg rigtignok fra Morgen til den sildige Aften i al denne Tid, har været i Aktivitet for ikke at spilde en eneste Time til mine Iagttagelser. Jeg har derfor jo ogsaa seet Adskilligt og iallefald de mest bekjendte af Stadens Mærkværdigheder. En saavidt mulig kort Skildring heraf, saavelsom af mine Indtryk af det Hele, finder jeg dog at burde stille til Din Disposition — hvad Du maatte finde kjedeligt springer Du naturligvis over.

Ja Paris er nu — vistnok for en stor Del takket være Seinepræfekten Hausmanns Energi og Forskjønnelsessyge — en vidunderlig skjøn og storartet Stad. Selv en Englænder, som jeg spiste sammen med og som ikke nokom kunde rive ned paa alt Fransk — maatte dog erkjende, at Paris var et Vidunder af en By, hvad Skjønhed og Storartethed angaar. Men, sagde han, det er kun udvortes Glimmer og indvortes Raaddenhed, det er et skinnende Kar fuldt af Ormer og Øgler. Stadens Gjæld er umaadelig, Skatterne utaalelige, de største og skjønneste Paladsers Eiere er ruinerede Prakkere, der kun flyde paa Stumperne og med største Raseri hader og forbander Hausmann, som har forledet dem til saadant. Og dog hersker han lige enevældigt. Den ene Del af Staden vil ikke staa tilbage for den anden i Storhed og Skjønhed, saameget mere som Expropriationen er bekostet af den samlede Stads Budget, saa de altsaa forsaavidt har Ret til at nyde sin Andel. Overalt, hvor man færdes, ser man derfor nye Paladser under Opførelse, der neppe give de ældre noget efter.

Alle Fortouge, endel offentlige Pladse og Gader er belagte med Cement istedetfor Brolægning. Man paastaar dette, som meget Andet, er et Fif af Keiseren, for at vanskeliggjøre Barikadering under Opstande — nok er det, det er skjønt, og naar en Vogn ruller henover et saadant Gulv, hører man det neppe. At spadsere paa de store Boulevarder om Aftenen, naar alle Lys er tændte og Butikkerne udfolde sin Glands af Guld og Sølv, Damestads, Smykker etc. er Umagen værdi. Man skulde tro sig hensat i en Feverden. Og Menneskevrimmelen! — enten gaaende eller kjørende, maa man ordentlig liste sig frem. Det er som paa en Markedsplads. Fra Trjumfbuen paa champs élysées faar man dog det bedste Indtryk af Byens Storhed og Skjønhed.

Af Seværdigheder maa først og fremst nævnes:

1. Louvre, hvoraf Keiserens Residents Tuilerierne danner en Fortsættelse.

Det indeholder en Billedhuggerværk- og Malerisamling af Verdens største Mestere fra alle Lande og til alle Tider.

Her har man Buster dels i Legemsstørrelse dels over og under af alle Oldtidens Matadorer, de romerske Keisere, de græske Statsmænd, Digtere og Filosofer, — alle bekjendte fremragende Kvinder etc. etc.

I Malerisamlingen er de store Mestere saavidt muligt indrømmet hver sit Kabinet. Her glimrer Rubens, hist Rafael — van Dyck osv. osv. og alle de umaadelige Sale er uafbrudt den ene Dag saavelsom den anden aldeles opfyldte af Mennesker, dels Tilskuere, dels Kunstnere og Kunstnerinder, der kopiere de store Mesteres Arbeider. Man kunde behøve Maaneder for her at nyde godt af Detaillerne.

2. Luxemburg, hvis Samlinger er mere privat for Frankrige. Her glimrer de mægtige Sale i en saa overvældende Forgyldning, at man ganske blændes deraf. Hvilken umaadelig Masse Penge her dog er ødslet bort, som maatte kunne været bedre anvendte.

3. Notre Dame-Kirken, mere skjøn og storartet indvendig end udvendig og idetheletaget mere bekjendt af Historien end for sin egen Skjønhed; thi her samledes Franskmændene under Revolutionen i Slutningen af forrige Aarhundrede, og efter først at have afsat „Hans Franske Majestæt", her høitidelig afsatte „Hans Himmelske", og ophøiede en Skjøge paa hans Throne.

4. Jardin des plantes, hvor man har Anledning til at se alle Jordens mærkværdigste Frembringelser af Planteriget — alle Jordens mærkværdigste Frembringelser af Dyreriget og ikke alene af de nulevende Arter fra Asiens og Afrikas, Exemplarer af Dyrenes Konge Løven, Asiens Kongetigere, Nordens Bjørne, Amerikas Jaguarer og Australiens uskyldige Kænguru, men tillige Benrade og Skeletter af For

„droit" det saavelsom Høavlingen er, skal vi søge at give en samlet Udsigt over Høstens Udfald efter de officielle Indberetninger, Amtmændene nu have indgivet til Indre-Departementet. Disse Indberetninger have tidligere efterhaanden som de ere indkomne været meddelte i vort Blad; men det vil desuagtet have sin Interesse nu samlet at meddele en Oversigt. Da Amtmændenes Indberetninger imidlertid ikke indeholde Talopgave over det indhøstede Tøndetal Korn og Skippund Hø og Halm, men kun angiver Høstens Udfald i mindre bestemte Udtryk, kan vi heller ikke i denne Oversigt tænke paa at give mere end et Hovedindtryk af Aarveiens Stilling.

I den lange Strækning fra Lindesnæs til Nordkap, en Strækning af 156 norske Mile, maa der selvfølgelig være en stor Omskiftning i Veirlaget, og Forskjellen mellem Vestlandet med sit Havklima og Østlandets Fladbygder med sit Oplandsklima gjør selvfølgelig i Forening med den store Forskjel i Jordbundens Beskaffenhed og Dyrkningsmaaden, at Aarveien kan falde yderst forskjelligt ud, saaat der i enkelte Egne af Landet kan herske Naar, medens der andre Steder kan være et rent Kronaar.

Iaar kom imidlertid Sommeren temmelig sent over det hele Land, og da Vaaren ogsaa indfandt sig sent og var kold, fulgte deraf, at baade Ager og Eng dels sattes tilbage i sin Udvikling og dels fik et Knæk, som Veirliget senere paa Sommeren og udover Høsten ikke var istand til at gjøre godt igjen. Hvad Høavlen angaar, har den dog næsten overalt været god eller endog meget god, saa at der ingen Fodermangel vil være at befrygte. Høindbjergningen foregik fordetmeste under heldige Vilkaar, saa Foderet er af god Kvalitet, ligesom den sene Sommer ikke havde synderlig Indflydelse paa Avlingens Mængde. Hertil kommer ogsaa, at der faldt et rigeligt Halmfoder. Kun i de nordligere Distrikter og i enkelte Egne af Søndre- og Nordre-Bergenhus Amt samt i Romsdals Amt var Veirliget ugunstigt for Engen og Høets Indbjergning, saaat Aarveien her for Høets Vedkommende blev under et Middelsaar. Fjeldbeiterne var det kleint med undtagen paa Vestlandet, hvor de vare taalelig gode.

Kornhøsten er derimod faldt langt mere ujevnt og i det Hele taget under det almindelige og for nogle Distrikters Vedkommende endog ligt med Naar, saa at Indførselen af Kornvarer vel vil blive større end under almindelige gode Aaringer*). Under et saa uheldigt Udfald af Kornhøsten kommer naturligvis det gamle Spørgsmaal paa Bane igjen, om ikke Kornavlen drives i altfor stor Udstrækning hertillands, og om ikke den usikre Kornavl derfor paa mange Steder burde ophøre og istedet derfor mere Vind lægges paa Fædriften. Det er ialfald Manges Mening, at saa burde ske, og maaske baner denne Mening sig ogsaa med Tiden mere Indgang, efterhaanden som Kreaturstellet og Smør- og Osttilvirkningen vinder en større Opmærksomhed, saaledes som det nu er paa god Glid til at ske.

Det var væsentlig Vaarsæden, det iaar gik ud over, idet navnlig Nattekulden i Slutningen af August og Begyndelsen af September anrettede stor Skade, da Modningen endnu ikke paa Grund af den sene Sommer var skredet saa langt frem, at Spiren var mere hærdet mod Frosten. Derimod gav Vintersæden, som spiller en stor Rolle i de bedre Kornbygder paa Østlandet, et godt Udbytte, da Modningen her var længere fremskreden, da Frostnætterne kom. — Det var navnlig Trondhjems Stift og Glommadalføret samt de øvre Bygder af Gudbrandsdalen, som led værst under Kulden og Nedbøren, medens Aaringen i Kristiania Stift naaede det Almindelige; i Lister og Mandals Amt blev det endog indpaa et Kronaar, og Stavanger Amt og de indre Fjordbygder i den sydlige Del af Bergens Stift stod sig ogsaa brav. En Følge af det daarlige Høstveir nordenfjelds var ogsaa den, at Kornet, forsaavidt det kunde indhøstes før det dybe Snefald indfandt sig, høstedes grønt og i saadan Tilstand, at det er meget usundt som Næringsmiddel. Privatefterretninger, vi have havt fra disse Egne, omtale, at den daarlige Føde allerede begynder at have en foruroligende Forstyrrelse i Folks Sundhedstilstand.

Potetesavlingen, som er saa vigtig navnlig for de fattigere Klassers Livsophold, faldt desværre jevnt daarlig ud over det hele Land. Med Undtagelse af enkelte Bygder i Bergens Stift samt Stavanger og Tromsø Amt, hvor Poteteshøsten slog godt til, har den nemlig faldt langt under det sædvanlige. Gjennemsnitlig har der nemlig kun faldt 2 til 4 og 5 Fold, og Kvaliteten har desuden været mindre god, og tildels har ogsaa Raaddenhed vist sig.

Uagtet Aarveien saaledes ikke har hørt til de bedste, er der dog ingen Grund til Klage. Ikke at tale om, at et rigt Fiske og gode Fiskepriser, tilligemed et godt Udbytte af vore øvrige Næringsveie, navnlig Skogdriften, kan rette paa Meget, saa kommer endnu hertil, at vort Folk er vant til at friste tarvelige Kaar og være tilfreds med dem. Og ved Siden af de kraftige Bestræbelser, som begynde at vise sig paa Forbedringer i den private Bedrift, saa man kan være bedre rustet til Kampen mod en barsk Natur, viser der sig ogsaa hos Nationen en fornuftig Sparsomhedsaand, som fordrer Næring sat efter Tæring i den kommunale og offentlige Husholdning ligesaavel som i den private. Den liberale Politik, som det idag udløbende Aars Storthingsvirksomhed har indviet, borger for, at der fremtidig vil blive lagt en med Samfundets Kræfter og Tilbøieligheder mere stemmende Grundvold for den offentlige Økonomi. Og vi føle os forvissede om, at den Sparsomhedsaand ikke skal udarte til et utidigt Kniberi efter Luner og Indfald, men vise sig som en kraftig Løftestang for Samfundets hele moralske og aandelige Fremgang. Den vil ikke blot afskaffe Et og Andet af den gamle unyttige og afblegede Stads, hvorved endnu Enkeltes Hjerter hænger, men den vil istedet skaffe Pladsen for sunde og livskraftige Spirer, hvis Blomster og Frugter ikke vil udeblive, og som kan give Samfundet en anden fremtidig Styrke end det nu har, om et Naar paa Ager og Eng eller et feilslaget Fiske skulde indtræffe.

Idet vi takke vore Læsere for det gamle Aar, finde vi i disse Betragtninger et Tilknytningspunkt saavel til hvad vi paa dette Aars første Dag i vort Program udviklede, som til de nye, som Aarsskiftet opfordrer os til at fremkomme med i næste No. af vort Blad.

*) Efter de officielle statistiske Tabeller indførtes der af malet og umalet Korn gjennemsnitlig for 1866—67 1,442,309 Tønder og for 1861—65 gjennemsnitlig 1,688,417 Tønder.

Moskauertidenden skriver: At der fra Berlin er gjort Forsøg paa at faa Fingeren i vor Avis, er sandt, og vi ere ikke for Beviisets Skyld nødsagede til at tage vor Tilflugt til falske Dokumenter, saaledes som „Nordd. Allg. Zeit." antager. Vi overlader til den Fren af at benytte saadanne Dokumenter. Det Dokument, som vi besidder, er ikke falskt; vort Bevis er et levende Menneske og dette Menneske er General Schweinitz, tidligere preussisk Militæragent i Petersburg, nu preussisk Gesandt i Wien. Vi have den Fornøielse at kjende General Schweinitz personlig og antage ikke, at han er falsk. For nogle Maaneder siden henvendte han sig til vore petersburgske Venner med et Forslag om, at vi skulde optage de Artikler, som man vilde sende os fra Berlin. Det blev ham sagt, at det var forgjæves at gjøre os dette Forslag; men efter nogen Tid blev der gjort os et nyt Forslag. Tjeneste for Tjeneste: man meddelte os, at naar vi paa officiøs Maade meddelte en Berlinerartikel, skulde alle de under Grev Bismark staaende Aviser og Korrespondencer optage, hvad vi ønskede meddelt i den udenlandske Presse. Heller ikke dette Forslag kunde antages. Der ligger intet daddelværdigt deri, at politiske Partier søge at skaffe sig Organer i Pressen; men det vilde ikke være passende for en Tidning, som kalder sig uafhængig, at indlade sig i saadanne Underhandlinger".

Fra Dresden skrives til „Köln. Zeit.": Naar jeg nylig skildrede Dem det saxiske Ministerium, der lidt efter lidt lod sig drive frem af Venstre, saa maa jeg idag fuldstændiggjøre min Karakteristik med den Bemærkning, at det ogsaa lader sig skræmme af Høire. Den Uselvstændighed, den Mangel paa eget Initiativ, som Ministeriet lider af, bliver paa Grund heraf saameget uheldigere. Denne Given efter for Høire og for det bag samme staaende partikularistiske Parti, som kalder sig det „patriotiske", fremtraadte paa det Tydeligste fornylig i 2det Kammer. Der foregik et af disse Stormløb mod det nordtyske Forbund, som Eders Grev Lippe i Herrehuset har givet Signalet til. Regjeringen blev af en af de partikularistiske Fanatikere beskyldt for at have handlet upatriotisk og forfatningsstridigt, da den stillede Forslaget om Forbunds-Overhandelsretten. Angrebet blev den Dag haanlig affærdiget af den tilstedeværende Justitsminister Dr. Schneider; men 2 Dage efter tog han ikke blot sine skarpeste Ytringer tilbage, men talte ogsaa om sin „Patriotisme". Man fortæller, at Høire har truet med at udtræde og at den derved har „bragt Regjeringen til Raison".

Til „Allg. Zeit." korresponderes: For nogle Dage siden have de böhmiske Feudale under Foregivende af et Jagtparti holdt en Konferentse paa et Slot i Nærheden af Brünn. Leo Thun præsiderede, Egbert Beleredi forrettede som Sekretær og paatog sig Udførelsen af de fattede Beslutninger. Ogsaa Damer toge Del i Forhandlingerne. Aarsunderstøttelsen for Partiorganet „Vaterland" bevilgedes enstemmig med betydelig Forhøielse for Aaret 1870. Leo Thun vendte om Aftenen tilbage til Wien. Den feudale Adel har til Hensigt at undgaa enhver demonstrativ Fraværelse fra Residentsstaden.

„Wiener Zeit." meddeler Koncessionen til en Jernbane fra Przemysl over Chyrow, Lisko, Zagorz og Szezawne til den galizisk-ungarske Grændse ved Lupkow, hvor den skal sættes i Forbindelse med det ungarske Jernbanenet.

Fra Rom fortælles den 19de: „Konciliets Møde sidste Tirsdag har endelig bragt det saavidt, at der er foretaget Valg paa den dogmatiske Sektion. Valgets Resultat skal efter hvad der fortælles være yderst nedslaaende for Modstanderne af Ufeilbarhedstheorien. De 24 Navne tilhøre alle, med en eller høist to Undtagelser, afgjorte Tilhængere af Ufeilbarheden: Nogle, som Erkebisperne af Westminster, Utrecht og Mecheln samt Biskoperne af Poitiers, Brixen, Paderborn og Regensburg, gjælde for Partiets hede Hoveder. Kun Ungarns Primas Simor vil i Komiteen forsægte Oppositionens Anskuelser; ubestemt og formildende er den Holdning, som indtages af Erkebiskop Regnier af Cambray. Det nordtyske Episkopat er ensidigen repræsenteret af Biskop Martin og Polakken Ledochowski, Erkebiskop af Posen, Sydtyskland ligeledes af Biskop Senestry af Regensburg. Det er nu sikkert, at det maadeholdne Element fra Tyskland og det tyske Østerrige ikke kommer til Orde i Sektionen." En anden Romerkorrespondent ytrer: „Forskjellen mellem de paa Konciliet tilstedeværende tyske og franske Biskoper bestaar deri, at de Sidste have medbragt en levende Følelse for Uafhængighed og Nationalitet, medens de Første af det Sidste have det mindst mulige og forøvrigt søge sin største Glæde i Lydighed. At denne de Franskes Karakter altid gjør dem tilbøielige til Opposition, det har man allerede i de faa afholdte Sessioner havt Anledning til at erfare. Skjønt der hidtil kun har været Tale om at fastsætte Forretningsordenen, have dog Kardinalerne Bonnechose og Mathieu havt snart det ene, snart det andet Tillægsforslag at gjøre. Denne gik forstemt hjem fra det sidste Møde. En saadan Vending er naturligvis Jesuiterne ubehagelig.

En Londonerkorrespondent til „Köln. Zeit." ytrer bl. A.: I Irland er det fremdeles stille. Hvad der af militære Anordninger ansees nødvendigt, er paa det Nærmeste allerede gjort, nemlig Indretningen af flyvende Kolonner i Forbindelse med Forstærkning af enkelte Poster. Derved turde det samlede Antal af Tropper i Irland være bragt op til 20,000 Mand. Ifølge det sidste Manifest fra det amerikanske Fenierudvalg er det muligt, at disse Tropper af og til ville faa noget at gjøre. Manifestet indrømmer visselig, at det er umuligt at begynde en Opstand med Haab om Held, men paa den anden Side vil det ved en fortsat liden Krig drive den engelske Regjering til Fortvivlelse og ikke til Eftergivenhed; thi Eftergivenhed vil, siger Manifestet, ikke gavne til Noget. Selv om man gjorde store Indrømmelser i Landbosagen, vilde Intet være vundet; thi Irland forlanger fuldstændig Autonomi, Jordens Uddeling og de fremmede Eiendomsbesidderes og det fremmede Militærs Udjagelse. Dette er Fordringer, hvormed intet Kompromis er muligt, hvad enten Ministeriet heder Gladstone eller Derby.

Den 41de Kongresses 2den Session aabnedes i Washington den 6te ds. Af Unionens 37 Stater ere endnu fire udelukkede fra Kongressen, nemlig Georgien, Virginien, Mississippi og Texas, og Antallet af de voterende Senatorer udgjør altsaa 66. Af de 65 Senatorer høre 55 til det republikanske, 10 til det demokratiske Parti. Repræsentanternes Hus skulde bestaa af 244 Medlemmer; men herfra gaa 24 Repræsentanter for de Stater, der endnu ikke have faaet Adgang til Kongressen, og en Plads er endvidere vakant. Resten deler sig i 148 Republikanere og 71 Demokrater. Dersom det republikanske Parti holder sammen, har Grant altsaa en stor Majoritet for sig i begge Huse.

---

verdenens mægtige Kolosser — Teleosaurer, Megalasaurer, Mastodonter etc. etc. om hvis umaadelige Størrelse man næsten ikke er istand til at danne sig noget Begreb. Ogsaa her vilde man behøve Maaneder for at kunne nyde godt af Enkelthederne i de storartede Museer og Samlinger, som her ere tilgjængelige.

Jeg kunde nævne endnu en hel Hoben Seværdigheder, som jeg har besøgt, men Du blev kjed af denne evindelige Opramsen — ja er det maaske allerede, og det er Noget, jeg mindst af Alt ønsker. Dog enten Du er kjed eller ikke — jeg maa dog med et Par Ord omtale La bourse — Børsen.

Tænk Dig da et temmelig stort Palads, dette Palads hovedsagelig optaget af en Sal med Gallerier omkring, og endelig denne Sal aldeles opfyldt af Mennesker, — Mennesker! Ja desværre, men — ialfald for Tilskueren at dømme — vanvittige — gale — ja rent ud rasende Mennesker, hvis Hoved, Hænder, Fødder og især Strube er i den voldsomste Bevægelse.

Og ikke En ad Gangen, efter Tur, nei alle paa engang, den Ene værre og disperatere end den Anden, saa det samlede Hyl, — der dog i Begyndelsen forsaavidt er udholdeligt som det er friskt og kraftigt — tilslutten, naar Struberne er aldeles udmattede og overanstrængte, gaar over til en hæs og væmmelig Kvækken, der ikke er til at udholde. Formentlig var der usædvanligt Liv den Dag jeg var der; thi saa bindegalt kan det dog umulig være i Almindelighed.

Her faar man først det rette Begreb om Pengenes dæmoniske Magt over Mennesket; — ligeoverfor dem sættes al Orden, Sømmelighed og Menneskelighed tilside.

* * *

Nu da Deputeretkammeret har begyndt sin Virksomhed er naturligvis Politik paa Tapetet saavel paa Gadehjørner som i Kafféer. Man er her i Paris, ialfald i de lavere Sfærer, helt igjennem røde Republikanere, og Keiseren saavelsom alt Stort og Fornemt hades grundigt.

Frankrige, Jordens skjønneste, herligste Land, lade sig regjere af Sønnen af en hollandsk Admiral — nei det er dog for galt!

I slige Henseender tror man i Frankrige og da især i Paris Alt og Ingenting. Keiserprinsen — ja det er Søn af Spanierinden Eugenie, det er vist, mere ved og tror man ikke. Man ærgrer sig i Grunden nok saa smaat over, at man ikke har faaet noget Knibetag paa Keiserinden.

Frankrig, Jordens mest oplyste Land, det Land, som har de største Lærde, de største Skribenter, de største Talere, de største Statsmænd, det Land, som er bestemt til at gaa foran for alle Nationer, lyse for dem og vise dem Veien til alt stort og herligt — dette Land skal lade sig regjere af en gammel Stodder, som gaar i Barndommen, som kun vil hvad Spanierinden Eugenie vil, hun som igjen kun vil, hvad Præsterne ville, og disse, som atter kun ville, hvad Satan og alle Djævle vil — nei, nei, leve Rochefort, leve alle Revolutionsmænd, raaber man; det er Folk, som bør op paa Høiderne, da vil Frankrige først blive rigtig stort, da vil alle de Millioner, som nu kastes bort paa Keiserhoffet, først faa sin rette Anvendelse.

(Sluttes).

Pressens Betydning for Samfundet har nylig i den bekjendte Franskmand Prevost-Paradol fundet en Tolk, hvis Ytringer vi for nogen Tid siden tillod os at gjengive. Men hos os gives der et Bureaukrati, som ser surt til Samfundsudviklingen og med indædt Ærgrelse griber enhver Leilighed til at udøse sin Galde over den Magt, som Fremskridtets Sag i senere Tid har faaet ved en fri og vel redigeret Presse, hvis Organer udover Landet tidligere kun var sysselsat med Meddelelser af Avertissementer og Ulykkeshistorier. En Amtmand (Holmboe) har ifølge „Tromsø Stiftstd." endog nylig offentlig vedkjendt sig, at han staar paa det Standpunkt, at han anser sig hævet over at tage Hensyn til den Drøftelse, som føres ialfald i den udenbyes Presse. Det

denne samme taabelige Tro paa egen Ful[...]hed, som ogsaa Morgenbladet har tilegnet sig, efterat det paa en saa sørgelig Maade er kommen i Strid med den offentlige Mening her i Landet, og som et lidet og stadigt mindskende Partis Organ taber sin Indflydelse og Udbredelse. Med en psykologisk mærkelig Bornerthed trøster Bladet sig med, at Storthinget, Pressen og Alle, som ikke finde Smag i dets og dets Rapportørers fortvivlede Stædighed, have opnaaet en saa forfærdelig Enighed i sin Dom om Morgenbladet og dets Parti ved en Sammenrottelse, der staar under en enkelt Mands Ledelse. Hvergang den udenbyes Presse saaledes hævder sin egen, af Morgenbladet uafhængige Opfatning, skriger Mgbl. paa, at de kun ere „Tutarhorn" for den Sverdrupske Clique i Hovedstaden, som gjennem de Mgbl. forhadte „Kristiania-Korrespondenter" udspreder sine Meninger. Med en Delirants Hidsighed forfølger da Mgbl. disse Korrespondenter, hvem det her saavelsom i alle Lande nu næsten er uundgaaeligt for udenbyes Blade at holde som Medarbeidere; og selv hvor det er ligesaa sikkert, at det er de udenbyes Blads egne Redaktioner, som det er sikkert at de omhandlede Korrespondenter ikke staa i nogen Forbindelse med Morgenbladets indbildte Fiender, saa kan dog ikke selv de soleklareste Kjendsgjerninger bringe Morgenbladet til saavidt rolig Selvbetragtning, at det formaar at skjelne mellem Virkeligheden og sine fixe Ideer. Jo mere Morgenbladet forlades af Abonnenter og kommer i Strid med den sunde Fornuft, desto mere anstrenger det sig for at blive fast i den Overbevisning, at hele Verden har sammensvoret sig mod det og danner en Bande under en enkelt Mands Kommando. Det er derfor ikke saa underligt, at Morgenbladet igaar i sit Angreb paa os udskoder den Sigtelse, at den Anbefaling og Støtte, Dagbladet under Morgenbladets Forfølgelse fik af Vestmar „er lavet af Vestmars Kristianiakorrespondent", skjønt som Mgbl. og Enhver ved, Vestmar redigeres af St[...]mand Bentsen, og Udtalelserne om Dagbl. stod i en Redaktionsartikel. Nogen fra os udgaaet Reklame kunde der saaledes ikke være Tale om, ligesaalidt som vi ville fremsætte den Sigtelse mod Mgbl., at det er ved dets egne Medarbeidere at det i Form af Redaktionsartikler eller Korrespondentartikler frembringer den Smule Ros for sig, som kundom kan læses i et Par Stiftsaviser, der mere udmærker sig ved sine Privilegier og sin Alderdom end ved de Egenskaber, man nutildags kan fordre af offentlige Organer. At Dagbl. har fundet Tillid og Udbredelse, stod overhovedet ikke i vor Magt at skjule, og det røber en beklagelig Svaghed hos vor Kollega Mgbl., at misunde os en Omtale af andre Blade, som det maa ærgre sig over ikke er blevet ogsaa det selv tildel. Naar Mgbl. i disse udenbys Blades Omtale af Dagbl. vil se en af os selv istandbragt Reklame, maa vi desuden spørge Mgbl. om det tror, at det gaar til paa lignende Maade, naar udenlandske Blade, f. Ex. Göteb. Handelstidn., nylig ligeledes og netop med den nye Abonnementstermin for Øie anbefalede et Par af Stockholms Dagblade til Publikum. — Naar Mgbl. ved forskjellige Hentydninger søger at vække den Forestilling, at Dagbl. snart vil friste Norsk Folkeblads Skjæbne, saa hviler dette paa et fromt Ønske, Mgbl. allerede for lang Tid siden begyndte at yttre, og Bevisligheder har det naturligvis ikke, ligesom det vel vilde kræve en større Dristighed end vi antage Mgbl.s Redaktion i Besiddelse af, at indblande sig formeget i private Forhold, som vi kunne fordre beskyttede gjennem Kriminalloven. Det er den, som sigter, der skal bevise, og den Sats, Mgbl. søger at hævde, at „intet Svar ogsaa er et Svar", hjælper det ikke, naar det selv indser, at dets Usømmelighed fritager den, det har besudlet, fra nogetsomhelst andet Tilsvar end Injuriesøgsmaal mod en Bogtrykker, som den anonyme Redaktør lader tage det juridiske Ansvar for hans Forbrydelser.

Havnen. Efter en Storm af SV., der blæste inat, er det idag mildt Veir med Nedbør af Regn og 1 Grads Varme. Dampsk. „Laurvig" afgik imorges til Kristiansand. „Oder"s Afgangstid er endnu ikke bestemt, det skal efter endt Udlosning idag indtage en fuld Ladning Trælast og vil neppe blive færdig at afgaa herfra før Søndag. „Basken" og „Pluggen" passerer Raaken 2 Gange daglig for at holde den aaben og en Bro for Gaaende vil blive lagt over Raaken i Retning henimod Grønlien og Fæstningsbryggen. Dampskibet „Uffo" fra Kjøbenhavn og „Carlsund" fra Danzig ventes hertil i næste Uge.

Erik Hoffs Koncert i Fæstningens Gymnastiklokale imorgen anbefales til Publikums Opmærksomhed. Koret af 200 Børn har ved den tidligere Koncert tilvundet sig almindelig Anerkjendelse.

Akers Forligelseskommission. Inden denne Forligelseskommission er der i Aaret 1869 ialt behandlet 5941 Sager, hvoraf forligte 5562, henviste til Retten 294 og hævede 85.

Det forliste svenske Dampskib „Sverige", hvis Mandskab og Lodser reddedes, var ifølge D. N. assureret i „Øger" i Drammen for 80,000 Rdr. Ogsaa Ladningen var assureret.

Maalstræv. Til det svenske Akademi er indleveret som Prisskrift: „Förslag til regler för bildandet af et Skandinaviskt hvardagsspråk."

Theatret. Børneforestillingen igaar var ganske godt besøgt, men vilde vistnok have trukket et endnu større Publikum, dersom Direktionen havde vist mere Omtanke i Valg af Stykker. „En løs Haand" og „En fix Idee" var sandelig et høist uheldigt Valg, og var ikke Soldaterløier bleven givet tilslut, vilde Børneforestillingen været aldeles mislykket og forfeilet.

Debutanter. I næste Uge kommer sandsynligvis Student Hammer til at debutere som „Tadeo" i „den Nygifte" sammen med Frk. Malthe, som i samme Stykke skal have sin 2den Debut som „Tiorella". — Desuden har man efter sikkert Forlydende endnu en Debutantinde ivente, nemlig Frk. Nielsen fra Grimstad, en ung Dame, der skal være meget lovende. Hun opholder sig for Tiden her i Byen for at forberede sig til sin Debut, som sandsynligvis vil finde Sted, saasnart Omstændighederne tillader det.

Det norske Theater i Møllergaden. Efter Forlydende agter Hr. Herrmann i den første Halvdel af Januar at aabne det norske Theater med Volkersens bekjendte Pantomimeselskab fra Kjøbenhavn, noget som vistnok er meget heldigt, da man hertillands ikke har havt Anledning til at se noget virkelig godt i den Retning.

Østerdalen og Soløer er Norges bedste Skogegne og der findes visselig endnu mangesteds virkelig Rigdom paa Skog. For et eneste Sogn, Storelvedalen (paa omtrent 2200 Indbyggere), har vi, skriver Fædrelandet, hørt den skattepligtige Formue for 1868 opgivet til 1 Million og 800,000 Spdlr., og paa en eneste Gaard i dette Sogn skal ved Odelstakst for nogle Aar siden Skogen være værdsat til 180,000 Spd. Dette er vel det rigeste Sogn i Landet, og Størstedelen af denne Formue er netop Skog. I andre Sogne er vist Formuen ogsaa ualmindelig stor af samme Grund. Men denne Del af Formuen gaar forgjeligen nedad paa Grund af den overordentlige sterke Hugst i de sidste Aar. Mange har derfor ogsaa i disse Egne begyndt at frygte for Skogens Ødelæggelse. Og dette kan man nok forstaa, naar man hører, at den Tømmermængde, som i Aar er gaaet igjennem Glommens Vasdrag, opgives til 330,000 Tylter, formodentlig til en Nettoværdi af mindst 1 Million Spd. Dette er meget mere, end nogensinde før (mellem 1860 og 65 flødedes aarlig i Gjennemsnit næp 200,000 Tylter) og derblandt findes ogsaa meget Tømmer af langt lavere Maal end nogensinde før. Næste Aar vil der dog blive mindre Tømmerdrift paa Grund af de slette Priser. Man har i Glommendalen begyndt at tage denne vigtige Sag under Overveielse ogsaa i Kommunestyrelserne. Nogle have tænkt, at man ved Lov enten burde ligefrem lægge Hindringer for Ødelæggelser ogsaa af privat Eiendomsskov, Andre have tænkt, at man ikke burde gjøre dette, men at man burde ved Lov opmuntre til god Behandling, navnlig ved at aabne Adgang til offentlige Laan for den, som drev Skogen paa en fornuftig Maade (t. Ex. under Tilsyn af Forstmand). Alle synes at være enige om, at det kunde være ønskelig at gjøre Noget. Men Flertallet af dem, som hidtil have udtalt sig, synes frygte, at slige Love ikke kunde gjennemføres og overholdes. Det forekommer os, at navnlig Spørgsmaalet, om man kunde faa istand en Lov, som opmuntrer til god Behandling af Skogen, fortjener den alvorligste Overveielse rundt om i alle Landets Skogegne.

Tyveri. I Justitssagen mod Arnt Amundsen, Forøveren af det den 2den Novbr. sidstl. paa Kjøbmand Bjerkes Bondestue begaaede Tyveri, hvorved Bonden Lars Røseth blev frastjaalet 210 Spd., blev ved Kristiania Byret den 24de dennes afsagt Dom, hvorved Tiltalte blev tilkjendt 6 Maaneders Strafarbeide.

Angaaende de nærmere Omstændigheder ved Tyveriet forklarede Bestjaalne, at medens han i en 14 Dages Tid i sidstafvigte Oktober og November Maaned opholdt sig her i Byen, hvor han logerede paa Bjerkes Bondestue, indfandt Tiltalte sig oftere sammesteds, hvor han ogsaa undertiden med Bjerkes Tilladelse tilbragte Natten. Under disse Ophold havde da Tiltalte oftere Anledning til at se, at Bestjaalne efterhaanden tog mange Penge ind. Den 2den November kom Tiltalte antagelig mellem Kl. 7 og 8 om Aftenen atter ind i Bondestuen og angav som sit Ærinde, at han vilde hente et Par gamle Sko til en Mand, der gik saa godt som barbenet. Tiltalte spurgte da Lars Røseth, om han var alene paa Bondestuen, og da denne hertil svarede ja, men at han ventede en Bergenser, sagde Tiltalte, at ogsaa han vilde ligge der om Natten. Bestjaalne sagde, da han klædte sig af, sin Vest, hvori han havde et Papir i hvilket var indlagt 380 Spd., under Hovedpuden i Sengen, saaledes som han pleiede at gjøre og har erklæret sig vis paa, at Tiltalte maa have seet, at han forvarede sine Penge i Sengen. Pengene, der bestod i 10, 5 og 1 Dalersedler, laa i Pakker paa 100 Daler hver, og i en Pakke laa 80 Daler. Da Klokken var 8 blev Døren aflaaset og Lyset slukket. Om Tiltalte klædte sig af vidste Bestjaalne ingen Besked om, men han var søvnet fuldstændig ind, da Tiltalte forlod Bondestuen. Antagelig mellem Kl. 10 og 11 om Aftenen blev han vækket af den omhandlede Bergenser, der spurgte om han var alene. Da han fandt det paafaldende, at Bergenseren var kommet ind uden at være bleven lukket ind af ham og paa sit Spørgsmaal desangaaende fik høre, at Døren havde staaet aaben, fattede han Mistanke og saa da, at den anden Seng var tom, samt fandt ved Eftersyn, at der var taget 2 af Pakkerne paa 100 Spd. og derhos 10 Spd. af Pakken paa 80 Spd. De øvrige Penge laa fremdeles i Vesten, som var stukket ind under Hovedpuden igjen, men dog ikke ganske paa samme Plads, hvor den før laa. Bestjaalne erklærede sig vis paa, at hans Penge ikke vare faldne ned paa Gulvet.

Tiltalte paastod nemlig under Sagen, at han fandt de stjaalne Penge mellem sin og Lars Røseths Seng, idet han efterat have sat sig paa sin Seng skulde tage sine Sko af. Han indrømmede vel at have seet Bestjaalne være i Besiddelse af mange Penge, men han vidste ikke, hvor han forvarede dem om Natten. Han troede ikke, foregav han, at Pengene tilhørte denne, men en anden Bonde, som var reist hjem. Strax han fandt Pengene gik han sin Vei. Af Pengene kom 185 Spd. 33 ß tilstede under Sagen og blev Bestjaalne udleveret.

Tiltalte, der er 24½ Aar gammel er ikke tidligere straffet.

Gammel Ræv fanget. Nat til den 31te Oktober sidstl. hørte Skipperen ombord paa Sluppen „Atterdag", beliggende ved Revierbryggen, nede fra Kahytten af Nogen pusle oppe paa Dækket, hvorpaa han sprang op og fandt den af ham om Aftenen lukkede, men ikke tillaasede Kappe over Nedgangen til Kahytten aaben. Han bemærkede tillige en Person gaaende lige i Nærheden i Retning fra Sluppen. Paa Skipperens Tilraab: „Hvem der?" svarede Personen „Konstabel", men paa Spørgsmaalet, om han ikke havde seet Nogen gaa fra Sluppen, svarede han Nei, ligesom han ogsaa svarede Nei til Skipperens Anmodning om at komme ombord. Denne fattede nu Mistanke og raabte „Stop!" idet han med det samme sprang op fra Kahyttrapen. Personen løb i samme Øieblik op over Revieret og ind i Skippergaden, hvor han efter Skippernes Anskrig blev forfulgt af en Politikonstabel, samt videre igjennem Raadhusgaden og Dronningensgade, indtil Konstabelen endelig fik Tag i ham og bragte ham til Politistationen. Her befandtes han iført et Par Kasmirs Buxer, en Frak af samme Tøi, en sort Vest, en Uldhat, en Skjorte og et hvidt Uldskjærf, hvilke samtlige Klædningsstykker tilhørte Skipperen ombord i „Atterdag", som desuden opgav at være bleven frastjaalet ved samme Anledning et Par graa Buxer, en sort og en graa Hat, en Jakke, et Par Træsko, et rødt Bomuldsterklæde, en Pennekniv samt en Portemonæ med nogle Penge i.

Angjældende, der befandtes at være en flere Gange tyvsdømt Person ved Navn Hans Peter Fredrik Møller, nægtede under den mod ham anlagte Justitssag at have forøvet Tyveriet og paaastod at have kjøbt de hos ham anholdte Klædningsstykker hos en ukjendt Person, som han om Natten traf i Nærheden af Børsen. Retten fandt det dog ikke tvivlsomt, at han maatte være at anse som Forøveren af Tyveriet, for hvilket han ved Dom af 24de ds. blev dømt til i 4½ Aar at gaa i Tugthusklæder.

Et sælsomt Fund. I Pravia, en liden Kyststad i Asturien ikke langt fra Oviedo, skal der nylig være gjort et opsigtvækkende Fund, idet en Fisker fandt en af Havet opskyllet tanggroet liden Kasse, hvori der fandtes en Kvindehaand, som var meget indtørret, paafaldende liden og fint formet. Paa Haandledet sad der et kostbart Armbaand, som var besat med 7 herlige Smaragder. Den lille Kasse var saaledes konstrueret, at Vandet umuligt kunde trænge ind. Der fandtes hverken Navn eller Datum, men alt tydede paa, at Kassen havde ligget længe i Vand. Hvilken rædsom Begivenhed faar man ikke her Nys om maa være begaaet?

Handels- og Søfarts-Efterretninger.

Kristiania, 30te Decbr.

Udexpederede:

Skib	Kapt.	til	med
Flora	Strock	Pappenburg	Trælast.
Odense	Hansen	England	do.

„Naadige Frue", sagde hun med et let Buk til Baronessen, „jeg har uden at vide, hvorom det gjaldt, ved en Misforstaaelse taget dette Papir, og jeg erfarede først i dette Dieblik, at dermed er knyttet en Forpligtelse, som jeg ikke kan paatage mig."

Hun rakte den lille Papirrulle til Baronessen, hvis Ansigt pludseligt straalede af et virkeligt Solskin, da hun ivrigt greb efter Papiret.

„Jeg tror De gjør Dem skyldig i en Feiltagelse, Frøken Ferber!" sagde pludselig Hr. von Walde med sin rolige, klangfulde Stemme. „Først og fremst bør De vel gjøre Deres Undskyldning hos den Herre, hvis Navn staar paa Papiret; paa ham beror det, om han vil give Dem fri eller ikke."

Hans Blik for med et eiendommeligt Smil over de Tilstedeværende, som allerede havde grupperet sig parvis og rustet sig til at bryde op; selv den gamle dekorerede Herre gik netop nu løs paa Overhofmesterinden og bød hende høfligt Armen. Hr. von Walde vedblev, idet han nærmede sig langsomt:

„Som Vært, der ikke maa tillade, at nogen af hans Gjæsters Rettigheder trædes for nær, maa jeg bede Dem, Frøken Ferber, at aabne Papiret."

Olivia adlød taus og rakte ham med en glødende Rødme den aabnede Papirstrimmel. Han kastede et Blik derpaa.

„Ah!" udbrød han. „Jeg har, ser jeg, forfegtet mine egne Rettigheder. De maa indrømme, at det beror ganske og aldeles paa mig, om jeg vil godkjende Deres Undskyldning eller ikke; jeg foretrækker det Sidste og beder Dem strengt efterkomme den Forpligtelse, som denne lille Papirlap paalægger Dem."

Baronessen nærmede sig og lagde Haanden paa hans Arm. Det saa næsten ud som om hun var grædefærdig.

„Tilgiv mig, gode Rudolf", sagde hun, „det er virkelig ikke min Feil!"

„Jeg ved ikke, hvilken Feil Du mener, Amalie", svarede han iskoldt; „men Du har valgt det rette Dieblik, hvis Du

„Af alle de Nærværende synes Ingen at have en Anelse om det, som hændte igaar", sagde Fru Fels.

„Heldigvis ikke, takket være vor Forsigtighed og Taushed", svarede Sorenskriveren ironisk. „Den stakkers Hr. von Wolde har endda med Nød og Neppe kunnet redde sig ud af Gratulationsoversvømmelserne! — o ve! tænk om der havde været dobbelt Anledning til at ønske ham tillykke med hans Tilværelse!"

Hovmesteren Lorenz nærmede sig i dette Dieblik til Olivia og bød hende en liden Sølvtallerken, hvorpaa der laa flere smaa Papirruller. Da den unge Pige betragtede ham forbauset, sagde han ærbødigt:

„Vær saa god og tag et af Papirerne."

Olivia nølede.

„Der er Spørgsmaal om en eller anden Spøg", mente Doktorinden. „Tag hurtig, saa at Hovmesteren ikke bliver opholdt længere."

Næsten mekanisk greb den unge Pige en Rulle, men for forskrækket tilbage, da Baronesse Lessen pludselig stod i Døren og kastede et forskende Blik ind i Værelset.

„Naa", sagde hun tvært og gik hen til den gamle Tjener, — „hvad gjør Du her, Lorenz? Du kan vel forstaa, at Fru Fels ikke har Lyst til at gaa med nogen anden end med sin Hr. Mand."

„Jeg bød Tallekenen til Frøken Ferber, naadige Frue", svarede den gamle Tjener.

„Se, Frøken Ferber", sagde hun i en bidende Tone, „er De endnu her? Jeg troede, at De for længesiden var gaaet hjem for at hvile paa Deres Laurbær."

Uden at vente paa Svar gik hun atter over Tærskelen, men vendte sig med en Rysten paa Hovedet endnu engang om til den forbløffede Hovmester og sagde med et Skuldertræk:

„Du har atter været tankeløs, Lorenz; en Svaghed, som desværre i den sidste Tid ofte er kommen tilsyne paa en ubehagelig Maade."

Med disse Ord brusede hun afsted og den Gamle fulgte hende med lydløse Skridt. Han svarede ikke et Ord paa

Kristjania Torvpriser

den 30te Decbr. 1869.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Hø, Timothei pr. Skpd.	1	96	2	„
Do. Vold	1	48	1	72
Halm af Rug	„	60	„	72
Do. - Byg	„	84	„	96
Do. - Havre	„	84	„	96
Havremel	4	60	5	„
Poteter pr. Centner (½ Td.)	„	78	„	84
Do. - Tønde	1	36	1	48
Rug	3	60	3	96
Byg	2	72	2	96
Havre	1	48	1	84
Smør pr. Bpd.	2	72	2	84
Talg	1	12	1	24
Flesk	1	36	1	48
Oxekjød	„	96	1	„
Kalvekjød	1	„	1	24
Faarekjød	„	108	1	„
Gaas pr. Stk.	1	„	1	48
Ænder	„	66	„	72
Røi	„	48	„	„
Aarfugle	„	36	„	40
Ryper	„	22	„	24
Hjerper	„	20	„	22
Birkeved pr. Favn	3	„	3	12
Furuved	2	48	2	60
Granved	2	„	2	12

Telegrammer til „Dagbladet".

(Gjennem det norske Telegrambureau).

Paris, 30te December.

Rygtet siger, at Hausmann skal gaa af som Seinepræfekt og efterfølges af Chevreau.

Det meteorologiske Institut.

Barometret er faldt overalt, stærkest ved Stadt. Vinden er østlig nordenfor Stadt, sydlig til sydvestlig i det øvrige Norge, Nordsøen og de britiske Øer. Storm i det sydlige Norge og Nordsøen. Temperaturen steget overalt. Nedbør paa de fleste Stationer. — Stormvarsel sendt igaaraftes. — Udsigt til uroligt og mildt Veir med sydvestlig Vind.

Bekjendtgjørelser.

Nytaarsdag Kl. 6

giver

Erik Hoff

med velvillig Bistand af

Arbeidersamfundets Sangforening

m. Fl. og omkring

200 Børn

(Gutter og Piger)

KONCERT

i Fæstningens Gymnastiklokale.

Entrée 24 ß.

Salen er festligt dekoreret.

Handsker vaskes

i Pannewitz's Gaard, 2den Etage til Holmens Gade, Pipervigen.

„Daglige Nyheder"

udgaar fra Nytaar i ca. 2000 Expl. Pris i Kristiania 48 ß Kvartalet. — Avertissementer indleveres i Cammermeyers Boglade.

L. Fehr & Co.'s

lithografiske Officin

fortsættes uforandret og anbefales paa det Bedste.

Driftige Folk

med eller uden Handelskundskab kunne faa en god Artikel til Forhandling, naar Billet mrk. **H. R.** nedlægges paa dette Blads Kontor.

Skibe i Vinteroplag.

Skibe under Oplag i norsk Havn forsikres mod Ildsvaade i Skandia.

B. C. Antonisen.

Trondhjems Brandforsikringsselskab

tegner Assurance til billige Præmier ved

J. S. Øwre & Co.,

Raadhusgaden No. 5.

Logis for Reisende.

Undertegnede anbefaler sit nu udvidede og bekvemme Logis for Reisende i Tomtegaden No. 7, lige ned for Jernbanetorvet i Christiania.

M. Gerner.

Brandforsikrings-Selskabet

NORDEN

Hovedkontor i Hr. Kand. Meinichs Gaard — **Nye Posthusgaarden** — Hjørnet af Kirkegaden og Karl Johans Gade, Indgang gjennem Porten, forsikrer mod Brandskade løst og fast Gods, **Husleie,** Fartøier i Havn eller **Vinteroplag,** Varer under Transport og ved Markeder, Avling osv. Alt til billige Præmier og paa tidsmæssige Vilkaar. I Landdistrikterne assureres Landbogjenstande efter en Præmie af ¼ pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. om Aaret.

C. F. Gjerdrum,

adm. Direktør.

„Den norske Folkeskole"

No. 1, 1870, indeholder: **Jul** (af Njaal); **Samfundsaand inden Folkeskolelærerstanden** (af et Foredrag i Tromsø Lærerf.); **Skolelærermødet i Trondenæs 1869; Kristiania:** Beretning om Bergens Almueskolevæsen (forts.); Tromsø Seminarium.

Hos Bogtrykker H. J. Jensen, Brogaden 3 b faaes tilkjøbs:

Lov om Udvidelse af Handelsfriheden paa Landet, forsynet med Henvisninger af en juridisk Embedsmand, Pris 6 ß.

Hos **Ed. B. Giertsen** i Bergen er udkommen:

Om vaart nationale Stræv.

Fyredrag haldet i Bergen til Inntekt for Taarnet paa Bergenhus af **A. O. Vinje.** Pris 8 ß.

Tilsalgs.

Kaffe 18, 20, 21, 22, 24 ß pr. Pd.
Raffinade 17 ß pr. Pd.
Sirup 6, 7 ß pr. Pd.
Riis 6, 7, 9 ß pr. Pd.
Hvedemel 4, 4½, 5, 6 ß pr. Pd.
Rugmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Bygmel 3, 3½, 4 ß pr. Pd.
Havremel 2½ ß pr. Pd.
Erter 4, 5, 6 ß pr. Pot.
Smør 12, 13, 14 ß pr. Mß.
Stearinlys 17, 18 ß pr. Pakke.
Parafinolie, bedste skotsk, 9 ß pr. Flaske, 5 og 10 Potvis billigere hos

Fischer & Rustad,

Jernbanetorvet.

Chr. Enger,

Instrumentmager,

boende i Dronningensgade ligeoverfor Hotel Scandinavie, anbefaler til billige Priser: **Briller, Lorgnetter, Theaterkikkerter, Thermometre, Barometre, Skibskikkerter, Skibskompasser** i forskjellige Størrelser, **Kompashuse** med Lygter af forskjellig Konstruktion m. m. **Bestillinger og Reparationer modtages og udføres hurtigt.**

Tjeneste søges.

En juridisk Kandidat med Laud

ønsker Ansættelse enten hos en Sorenskriver eller hos en Advokat eller Sagfører. Billet mrk. „Januar 1870" bedes nedlagt i Dagbl.s Expedition.

Tabt.

En fransk Bog, „Monsieur Sylvester" af George Sand, heftet i rødt Omslag, tabtes Torsdag Aften i Universitetsgaden. Finderen bedes godhedsfuldt indlevere den til Fru Berner, Universitetsgaden No. 24, 3die Etage.

Dagbladets væsentligste Indhold i [illegible] Maaned.

Opsatser m. V. — No.

Haandværksdriftens Fortid og Fremtid 281, 290, 294
Indbydelse fra Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne . . . 282
Om de nye Kulleier i Finmarken, af Dr. Th. Kjerulf . . . 282
Lidt om Jordskjælv . . . 282
Er det til Armeens Tarv, at dens Kompagnichefer som gjennemført Regel bo i Distrikterne . . . 283, 284, 285
Brev fra Trondhjem . . . 284
Postrøveriet i Solør . . . 285
Om Beskatningsforholdene, navnligen ligeoverfor Jordbruget . . . 286, 287
Posgangen til Solør . . . 288
Gjenmæle til Amtsdyrlægen i Romsdal af rd. 288
Inmed Land (II) . . . 289
Folkehøiskole . . . 291
Kristiania Lærerforenings Forhandlinger . . 292
Bataljonscheferne og Kompagnicheferne bør bo i Distrikterne . . . 293
Til vore Skippere og Skibsredere . . . 293
I Anledning „Bemærkninger til det politiske Brev fra Eidsvold" . . . 296
Stadsveierposten . . . 296
„Kirkeklokkeklangen i den norske Dal". Anmeldt af O. Arvesen . . . 297
Om Fedning af Kreaturer til Salg m. V. 297
Om Religion og Religionsfrihed 298, 299, 301
Glædelig Jul! (Digt af Jonas Lie) . . 300
Indsendt (af nogle Østerdøler) . . . 301
Til Dagbladets Redaktør fra A. O. Vinje . 303
Ogsaa om Besparelse i Amtsligningen . . 304
Nok en Kjendsgjerning fra Eidsvold . . . 304
Pengenes synkende Værdi . . . 304, 305

Kristiania.

Udenrigspolitik . . . 280 flg.
Om den politiske Vækkelse . . . 280
Advarsel mod Eftertryk . . . 280
Arbeidersamfundets Bazar . . . 281
Turistforeningens Generalforsamling . . . 281
Opfordring fra Kristiania Byggeforenings Bestyrelse . . . 282
Om Udgifterne til vort Diplomati . . . 284
Om Ivar Aasens Ordbog . . . 287
Om Jaabæks Virksomhed . . . 289
Om „Trhj.s Adr.-Kontors-Efterretninger" . 290
Morgenbladets Korrespondenter . . . 291
Om Sygneselskaber etc. . . . 295
Repræsentantmøde paa Børsen . . . 299
Morgenbladets Bestræbelser . . . 301
I Anledning Jaabæks Udtalelser om Dagbl. 302
Tilsvar til Morgenbladet . . . 304
Tilbageblik . . . 305
Pressens Betydning . . . 305

Forskjelligt.

Om Statsraadsskiftet . . . 280
Apotheker P. Møllers Død . . . 280
Menighedsmøder i Missionshuset 280, 281, 286, 287, 298
Juridiske Meddelelser 280, 291, 293, 301, 305
Theatret 283, 284, 290, 299, 300, 303, 304
Befordringer og Afgang . . 284, 287, 289, 298
Boganmeldelser . . . 285, 296, 297, 302
Frøken Neumanns Koncert . . . 286
Udfaldet af theol. Examen . . . 286
Huseiernes Assuranceforening . . . 288
Brev fra Bergen . . . 288
Morderen Emanuel Jonassens Bekjendelse . 289
Sygdomskonstitutionen og Dødeligheden i Kristiania i November Maaned . . . 289
Kgl. Resolutioner . . . 289, 291, 300, 303
Brev fra Øier . . . 290
Anthon Bangs Arbeiderblad . . . 290
Akers Sogneselskab . . . 291
Ole Bull og Harald Haarfagers Monument 292
Om Guldforekomsten i Finmarken . . . 293
Den statsborgerlige og kommunale Stemmerets Udvidelse . . . 293
Fra Smaalenene . . . 295
Udlodningen i Kristiania Kunstforening . . 295
H. M. Kongens ægyptiske Staldmester 295, 296
Examenskarakterer . . . 296
Angaaende Udbyttet af det iaar stedfundne Makrel- og Laxefiskeri i Lister og Mandals Amt . . . 297
Den norsk-historiske Forening . . . 299
Storsildfisket . . . 302
Bergmester Elleffens Beretning for 1869 301, 303

Føljeton.

Det gamle Slot . . . 280 flg.
Skildringer fra Storthinget 280, 283, 285, 289, 292, 295, 298, 303
Kunst . . . 286, 287, 290
Ægypten . . . 293, 294
Kortspil, Kortspillere og Spillekort . . . 299
Ægyptens Pyramider . . . 300, 302
Breve til Dagbladet . . . 304, 305
Blandinger 283, 288, 290, 286, 297, 302, 303
Et og Andet . . . 291, 293, 295

Ansvarlig Udgiver: H. E. Berner.

Kristiania. Trykt hos H. J. Jensen.

hendes haarde Tilrettevisning, men hans blege Ansigt farvedes af en let Rødme, og de lyse, buskede Øienbryn trak sig sammen, saa at de godmodige Øine næsten forsvandt.

Endnu stod de tre Tilbageværende og saa paa hverandre, da Doktoren traadte ind. Han gjorde et dybt, komisk Buk for sin Hustru og sagde høitideligt:

„Alvonstund Frøken von Qvittelsdorf nylig har behaget paanyt at sammenkoble os, hvilket allerede for femten Aar siden blev gjort af Præstens Haand, er jeg villig til fremdeles taalmodigt at slæbe paa Ægtestandens Aag og idag nyde Dagens Glæder udelukkende ved din Side, mit trofaste Huskors, ledet og pleiet af din mildtstyrende Haand."

„Hvad har Du nu for Narrestreger fore igjen?" spurgte Doktorinden forbauset og leende.

„Jeg beder om Forladelse, det er ikke mit Paafund. Ah, jeg mærker, at Du ikke har hørt Frøken von Qvittelsdorfs Tale. Hvilken Skade! Jeg ser mig altsaa nødsaget til at sige Dig, at ethvert Ægtepar, uanseet om de befinder sig paa Krigsfod eller ei, har fra og med nu i en kvart Time snilt og beskedent at forføie sig til Nonnetorvet i Skogen, hvor der skal feires en landlig Fest. Der ser Du nu Forpligtelsen for Dig til at tjene mig, at skaffe mig saameget Mad og Drikke, som mit Hjerte ønsker, og overhovedet at sørge for mit Velbefindende saaledes, som hidtil blot den megetbesjungne Penelope har gjort. Men for at ikke de ugifte Mænd, som her er repræsenterede i et overveiende Antal, skal komme tilkort, det vil sige, ifald de vil anse det for nogen Fordel, at Munden stoppes igjen paa dem, saa har man høist sindrigt foranstaltet et Slags Lotteri. Hver ugift Dame trækker en med en ugift Herres Navn forsynet Papirrulle og det bliver nu overladt til Lykkens og Kjærlighedens Gudinder, om de ville forene eller ubarmhjertigt skille to ømme Hjerter."

Olivia følte sig ubeskrivelig ilde tilmode ved denne Fortælling.

Hun havde ikke tænkt nærmere over, om der muligens efter Koncerten skulde følge en anden Festlighed. Nu blev det

hende klart, hvorfor Baronessen igaar havde saa eiendommelig betonet Koncertens Slutning og at hun skulde gaa hjem. — Hendes Kinder glødede af Undseelse; thi hun havde ved at tage Papirstrimlen, som Hovmesteren af Misforstaaelse havde budt hende og som nu brændte i hendes Haand, givet sig Skin af en grændseløs Paatrængenhed.

Med en rask Beslutning gik hun ind i Salen, hvor Aabningen af de betydningsfulde Papirruller fandt Sted under Latter og gjensidige Sammenparringer mellem Herrer og Damer.

„Hvilken smagløs Idee af Qvittelsdorf", sagde, netop som Olivia gik forbi, en ung velbaaren Kanselist til sin Nabo. „Nu har jeg faaet den tykke, fromme Lehr paa Halsen."

Den unge Pige behøvede ikke længe at søge efter Baronessen; hun stod temmelig adskilt fra Selskabet i Nærheden af et Vindu.

Frøken von Qvittelsdorf, Overhofmesterinden og Helena stod i en livlig, men som det syntes lidet behagelig Samtale med hende.

Overhofmesterinden talte heftigt til Frøken von Qvittelsdorf, som Gang efter Gang raadløs trak paa Skuldrene. Baronesse Lessens Ansigt bar Præget af den dybeste Ærgrelse; det var ikke nødvendigt at se de to røde Pletter for at vide, at hun var opbragt.

Ikke langt fra denne Gruppe stod, støttet mod en Pille, Hr. von Walde med korslagte Arme; han syntes blot med det ene Øre at lytte til den ved Siden af ham staaende gamle dekorerede Herres Meddelelser, og hans Blik hvilede ufravendt paa de heftigt gestikulerende Damer.

Olivia gik med raske Skridt frem til Baronessen. Hun kunde ikke undgaa at mærke, hvorledes Frøken von Qvittelsdorf, da hun fik se hende, sagte stødte Overhofmesterinden paa Armen, og hvorledes denne herved vendte sig og rettede et fiendtligt Blik paa den Kommende. Hun forstod, at hun havde været Gjenstand for Debatten og paaskyndede sine Skridt for saa hurtigt som muligt at vise tilbage den uværdige Mistanke.